TOMVS IIII. TRACTATVVM

COLLECTI SVNT IN HOC

Tomo, Tractatus, qui de Beneficijs, & rebus ecclesiasticis materiam pertractant.

INTER QVOS MVLTI EXISTVNT QVI IN Cæteris hucusque Volumi. Tract. impressis, minime reperiunt, multi et qui antea nunque in lucē prodiere, non sine maximo sumptu vndecunque excerpti, ac summo studio, diligentiaque a multis Excellen. Iurisperitis in vnum redacti, atque recogniti.

Diolo al collegio Don [illegible] de [illegible] Afan de Rivera nat. de Utrera hijo de [illegible] de Sevilla año de 1697

Quoque facilius inuenias Tracta. qui additi fuerunt, sequens pagina, sub his signis

* ☙

tibi indicabit.

VENETIIS

SERIES TRACTATVVM

QVARTI TOMI, AD CHARTARVM NVMERVM.

FINIS

Tractatus quos addidimus, asterico signo demonstrantur. *

Tomus Quartus, Tractatus
De beneficijs, ꝛ rebus ecclesia- sticis, continet.

¶ Joannis de Selua Jur. vtriusq; Doc. Clarissi- mi, Tractatus de beneficio, Jncipit.

PROEMIVM

Paulus Aposto- lus ad romanos, primo diuina voce scriptum reliquit, se cunctis gẽtibus, grecis, barbaris, sapientibus, ꝛ insipientibus esse debitorez, ꝛ dominus ipse per os prophete inquit, qꝛ mihi nõ reddidistis decimas, ꝛ primitias in fame, ꝛ penuria maledicti estis. Quod dictum omni admiratione dignum interpretans diuinaruz literaruz antistes Hierony. in. c. reuertimini. xvj. q. j. monet vnũquẽq; in horreũ dñi cibos afferre, hoc est scripture alimẽta populo predicare. Quãobrẽ me magis ꝓphete, imo ipsius dñi imperio ꝗ̃ spõte mea ad scribendũ offero, ẽt ꝓpheta sanctissimus, ꝓpe est dñs inuocãtibus eũ. Jdcirco deũ corde, ꝛ animo inuoco, vt apiant̃ catharacte celi, vt effundat̃ pluuia spũalis, vt abũdãtia reꝝ oium in me sit. Jgitur ego Joã. de selua, iuriũ doctor, natione Gallus Lemouicẽsis aggredior hunc tractatũ de bñficio, qui hꝫ materiã bonã, largam, vtilẽ, quotidianã, fertilẽ, ꝛ fauorabilem, ideo alto studio ꝛ sũmo ingenio est discutiẽda, put late est sparsa ꝑ ius positiuũ. Opportunũ aũt duxi eã in vnũ tractatũ reducere, ꝛ qõnes in varijs locis sparsas in mã bñficiali in h inserere, vt querẽti det̃ facilis aditus. Quez pro clariori intelligẽtia diuidã in quatuor ꝑtes, ad denotãdũ hoiem esse ꝯpositũ ex quatuor elemẽtis, sine qbus clericus nõ põt viuere, qui bñficiũ vult hr̃e. c. non dꝫ. de ꝯsan. ꝛ affi. ¶ Jn prima ꝑte vidẽdũ erit qd sit bñficiũ, ꝛ de edificatione ipsius. ¶ Jn scđa ꝑte qui prelati bñficia pñt ꝯferre. ¶ Jn tertia parte quibus beneficia sunt conferenda. ¶ Jn quarta parte de residentia, aut non residentia, ꝛ de dispensatione ipsoruz. Et primo aggredior diffinitionez beneficij, ꝛ sic primam partem huius tractatus.

¶ Tractatus Prime Partis de beneficio.

SVMMARIVM

- 1 Beneficiuz quid sit, ꝛ infra in discursu, vbi varie ponuntur diffinitiones.
  Et an comprehendat temporale beneficium.
- 2 Beneficium debet episcopus, vel alius prelatus conferre, ꝛ non laycus, nisi ex priuilegio.
- 3 Beneficium ecclesiasticum non confertur nisi clerico.
- 4 Beneficium proprie ecclesiasticum quod dicatur, ꝛ que requirantur.
- 5 Beneficium pure sine pacto, ꝛ non pro temporali commodo conferri debet.
- 6 Prebenda aliquando non in titulum beneficij ecclesiastici, sed in stipendium confertur.
- 7 Beneficium vt dicatur ecclesiasticum, quatuor requiruntur.
- 8 Beneficium an a priuilegio differat.
- 9 Beneficium an appellentur oblationes, que per curatos, vel religiosos pro sepultura accipiuntur.
- 10 Beneficium quis potest habere, licet in foro cõtentioso preeminentiam non habeat.
- 11 Beneficium potest dici, licet quis non recipiat prouentus in ecclesia non collegiata.
- 12 Beneficium non dicitur habere, qui prouentus in ecclesia per modum pensionis accipit.
- 13 Beneficium proprie non est in ecclesia cathedrali.
- 14 Beneficij appellatione in materia stricta beneficium curatum non venit.
- 15 Beneficium quando tristitiam, et onus, ꝛ quando gaudium, ꝛ honorem capienti tribuat.
- 16 Beneficium si per prelatum conferatur, an soluere debituz, vel liberalitatem exercere dicatur.
- 17 Clerici de Christi patrimonio viuere debent.

QVÆSTIO I

Circa igitur Primam partem tractatus presuppono ꝙ omnis questio dꝫ a diffinitione proficisci, vt inquit Cice. in. j. lib. offi. ꝛ. l. omnis diffinitio. ff. de reg. iu. ¶ † [1] Quero primo quid sit bñficium. Et respondetur, ꝙ est beniuola actio tribuens gaudiũ capiẽtibus, vt. d. tex. valde not. ꝛ a toto mundo celebratus in. c. j. in qb. ca. amit. feu. in vsi. feu. quam diffinitionem approbat, ꝛ simpliciter seqtur do. Abb. pan. summus canonista in. c. j. in penul. not. de cõmod. Jdem etiam do. Abb. simpliciter seqtur in. c. ad audiẽtiam. in vlti. nota. de prescriptio. Jstam diffinitionez approbat Polyanthea in tit. de beneficio. Jta etiaz tꝫ ꝛ approbat Ange. de claua. in sua summa in tit. de benefi. vbi addit ꝙ ista diffinitio cõprehẽdit omne beneficiuz, nõ solũ ecclesiasticũ, sed etiã tꝑale, ꝛ dicit Pet. de anch. in. c. beneficiũ. de reg. iu. in. vj. j. colum. ver. venio ad qõnem, ꝙ beneficium in genere diffinit̃ ita, vcꝫ ꝙ est beniuola actio gaudiuz tribuens capienti, allegat. d. c. j. §. in primis. in qbus cau. feu. amit. in vsi. feu. vbi feudum ẽt appellat̃ bñficium, vt in pluribus rubricis in vsi. feu. patet. in titu. que fuit ꝑma cau. bene. amit. ꝛ de beneficio femine. ¶ Beneficiũ vero ecclesiasticũ ꝺm eundẽ Pe. de anch. vbi. s. in quatuor ꝯsistit. Primo in habilitate, ꝛ in ꝑsona que prouidet. Secundo in ꝑsona cui ꝓuidet̃. Tertio in qualitate ipsius benefic. Quarto in modo, ꝛ in ꝓuisione. ¶ † [2] Circa ꝑsonam prouidentis exigit̃ ꝙ sit eṕs vel prelatus ecclesiasticus. Ad laycũ illud nõ põt ꝑtinere, nisi ex priuilegio papali, de preben. c. dilectus. ꝛ in. c. fi. de ꝯces. preb. ꝛ qꝺ no. in summa. vj. q. vij. ꝛ in. c. bene qdẽ. xcvj. dist. ꝛ in. c. massana. c. sacrosancta. de elec. ¶ Quo ad ꝺm dicit idẽ Pet. † [3] ꝙ de beneficio non põt ꝓuideri, nisi clerico. c. cũ adeo. de rescrip. c. ex lr̃is. de trans. c. ij. de insti. cle. qꝛ cõtingit. §. vt ante. de relig. do. ¶ Quo ad tertiũ dicit idez Pet. † [4] ꝙ beneficiũ, vt dicat̃ ecclesiasticũ dꝫ hr̃e aliquid spũalitatis annexum, vel cui annectit̃, vnde ꝑꝑ diuinũ officiũ dat̃ ecclesiasticũ beneficiũ, vt. c. fi. de rescri. in. vj. ꝛ. c. si qs sacerdotũ. lxxxj. dist. itẽ qꝛ ꝑpetuũ est quo ad eũ cui ꝯfert̃, ꝛ hoc est ꝓprie bñficium ecclesiasticũ. lxx. dist. c. sanctoꝝ. ꝛ not. de fil. presby. c. veniens. ¶ † [5] Quo ad quartũ reqrit̃ vt ꝓuideat̃ pure, ꝛ sine pacto vel ꝯditione, ꝛ nõ pro commodo tꝑali, alias cõmittit̃ simonia. i. q. j. c. sanctoꝝ. ꝛ. j. q. ij. c. quaꝫ pie. ꝛ. j. q. iij. c. si qs saluator. de simo. c. ꝯsuluit. Si igit̃ predicte ꝯditiones ꝯcurrũt nõ est curãdum quo noie nũcupet̃, vtruz bñficium, prestimonia, pẽsio, vel [6] alio nomine, vt dicit. c. saluator. j. q. iiij. † qñq; tñ etiam ꝯfertur aliqd nõ in titulũ ecclesiastici beneficij, sed in stipẽdiũ, vt qñ magistro prebẽdã ꝯferũt. c. qꝛ nõnullis. de magi. allegat idẽ Pe. Goff. ꝛ Compost. c. postulasti. de rescrip. ꝛ in. c. ꝗ̃uis. de preb. lib. vj. ¶ † [7] Patet igit̃ ꝙ quatuor reqrunt̃, vt beneficiuz dicat̃ ecclesiasticũ, ꝛ canonice collatũ, scꝫ habilitas ex ꝑte ꝯferẽtis, ꝛ cui ꝯfert̃. Jtẽ qualitas tali beneficio inherens. Jtẽ forma siue modus in collatione seruãdus, his ergo ꝯcurrẽtibus bñficium ecclesiasticũ est cẽsendũ, allegat idẽ Pet. Jo. and. in. c. in nr̃a. in. iij. q. de rescrip. ꝛ cũ his trãsit idẽ do. Pet. de anc. ¶ Alio mõ magis stricte diffinit Bart. princeps legistaꝝ in. l. si finita. §. ex hoc edicto. ver. vlterius inducitur. ff. de dã. infe. dicens ꝙ illud qꝺ nõ est ꝯtra ius cõe merito appellat̃ beneficiũ, et cuz illa diffinitione simplr̃ trãsit. Sed ista diffinitio non plꝫ mihi, qꝛ nõ euacuat bene nãm diffiniti, qꝛ ꝑ illã diffinitionẽ sequeretur ꝙ oẽs ꝯtractus, vcꝫ emptionis, vẽditionis, locationis, pignoris, ꝛ fideiussionis essent bñficiũ, qꝺ nõ est veꝝ, qꝛ nõ sunt ꝯtra ius cõe, tñ dicta diffinitio Bar. intelligit̃ in mã priuilegiatiua, in qua illud qꝺ princeps nõ ꝯcedit ꝯtra ius cõe, vel tertij est beneficium, ꝛ sic amplissime interpretandum. c. olim. de verbo. signi. Sed quo ad materiam nostram magis placet prima diffinitio, quam etiam approbat dominus Abb. panor. in. c. olim. super glos. fi. de verbo. signifi. ꝛ ibidem dominus Abb. subdit ꝙ proprie beneficium dicitur liberalitas quedaz, seu gratia cõcessa sine alterius preiudicio preter ius commune, vt quando princeps concedit aliqua iura ad se spectantia, illud ꝓprie di-

citur beneficium, ⁊ non priuilegiū, ⁊ illud debet largissime interpretari, quia solum preiudicat concedenti. ¶ †Sed ista diffinitio concordat cum diffinitione Bar. quaȝ supra retuli, qꝛ tunc beneficium transit in vnā speciem descendentem a genere beneficij, vcȝ in materia priuilegiatiua, qꝛ tunc in illa specie referendo ad ipsum principē ꝓprie dr̄ liberalitas, ⁊ sic ample interpretat̄. d. c. olim. de verbo. sig. c. cum dilecti. de dona. cle. auditor. de rescrip. ⁊ sic illud bn̄ficium differt a priuilegio, qꝛ priuilegiū appellat̄ quasi lex priuata, qꝛ est ꝯtra legē cōem. c. priuilegium. iij. dist. ⁊ appellat̄ bn̄ficium, qꝛ tribuit gaudiū ei cui ꝯcedit̄. no. in. c. j. ⁊. ij. de fil. presby. in. vj. facit glos. in. c. ordinarijs. de off. ord. in. vj. gl. in. c. j. in verbo noscat̄. de ꝯsti. in. vj. gl. in. c. fi. de transla. episco. ⁊ dicit do. Abb. in. c. ad aures. in. ij. no. de pen. ꝙ bn̄ficium dr̄ beniuola actio gaudium tribuens petenti. ¶ Itē predicte diffinitiones nō satisffaciūt mihi ad mām subiectaȝ istius tractatus, qꝛ solū intēdo hic ꝓsequi de bn̄ficio ecclesiastico, ⁊ nō de omni beneficio, tam tꝑali q̄ȝ ecclesiastico, ⁊ sic hn̄t locum predicte diffinitiones in genere gn̄alissimo. ¶ Alio mō pōt diffiniri dd̄o ꝙ bn̄ficiū est illa vtilitas, siue beniuolētia que ꝓuenit ex cōmodato, vt est tex. in. c. j. de cōmod. Tn̄ lȝ ista diffinitio sit vera in se quo ad suā speciē, nō tn̄ euacuat nāȝ diffiniti quo ad bn̄ficiū ecclesiasticū. ¶ Ideo trāseo ad aliā diffinitionē q̄ȝ ponit Alex. Papa. iij. in. c. cum liberū. de sepul. † vbi not. ꝙ ille oblationes quas curati, vel religiosi recipiunt pro sepultura ꝯcedenda appellat̄ beneficiū. Tn̄ ista diffinitio est nimis stricta que nō euacuat bene nām diffiniti, sed solū euacuat vnā speciē bn̄ficij ecclesiastici ꝓueniētē ex sepultura, vt dicit. c. cum liberum. c. certificari. de sepul. cle. dudū. eo. tit. ¶ Quare venio ad aliā diffinitionē quā ponūt Inno. ⁊ Hosti. in rub. ⁊ in c. relatū. de preb. ⁊ dig. dicētes ꝙ bn̄ficiū, siue dignitas ecclesiastica est quedā preeminētia in gradu quē qs hȝ in ecclesia. Ista diffinitio nō satisfacit, qꝛ solū refert̄ ad vnaȝ speciē bn̄ficij, vcȝ ad speciē dignitatis. ¶ Ideo venio ad diffinitionē quaȝ ponit Pet. de anch. post Guil. in. c. ij. de sta. mo. dicēs ꝙ est quedaȝ preeminētia quo ad forū ꝯtentiosum gradū tenens, tn̄ ista diffinitio nū euacuat nām diffiniti, vt no. do. Abb. in. c. de multa. de preb. † qꝛ lȝ quis non habeat preeminētiā in foro ꝯtentioso dr̄ bn̄ficium. c. fi. de preb. ⁊ digni. not. in. c. cū in illis. in prin. de preben. ⁊ digni. in. vj. ¶ Nunc venio ad aliā diffinitionē quam ponit Hosti. in rub. de preb. ⁊ digni. dicēs ꝙ bn̄ficium, siue prebenda est ius ꝑcipiēdi ꝓuentus in ecclesia cōpetens tamq̄ȝ vni de collegio. Ista ēt diffinitio non ꝯuenit in duobus. Primo in hoc ꝙ dicit in collegio, † qꝛ lȝ qs non recipiat ꝓuentus in collegio, ⁊ in ecclesia, in qua non sit collegiū, pōt dici bn̄ficium. not. in. c. fi. de preb. ⁊ in. c. cum dilecta. de exces. prela. facit. c. cuȝ de bn̄ficio. de prebē. lib. vj. cle. ne in agro. §. ceterū. de sta. mo. Secūdo ista diffinitio ēt reprobat̄ in hoc ꝙ dicit ꝓuentus in ecclesia, † qꝛ lȝ qs percipiat ꝓuentus in ecclesia per modū pensionis nō dr̄ bn̄ficiuȝ ecclesiasticū. c. quamuis. el primo de preb. ⁊ dig. in. vj. ¶ Merito venio ad diffinitionē quam ponit Archiepi. floren. in. iij. parte sue summe. ti. j. d. c. j. §. j. dicēs ꝙ beneficium siue prebēda est redditus deputatus, siue assignatus deseruiētibus clericis in ecclesijs cathedralibus, vel collegiatis in officijs. Ista diffinitio ēt nō satisffacit in hoc ꝙ dicit in ecclesijs cathedralibus, vel collegiatis, † qꝛ ꝓprie bn̄ficiuȝ non est in ecclesia cathedrali, vt not. doc. per illum tex. in. c. fi. de prebē. ⁊ dig. ¶ Venio ad aliā diffinitionē q̄ȝ ponunt sūmiste in rub. de preben. ⁊ dig. dicentes ꝙ beneficiū simplex est illud, qđ non hȝ curam animaꝝ, tn̄ ista diffinitio non ꝯuenit, qꝛ lȝ quis habeat curam animaꝝ, dr̄ tn̄ hr̄e bn̄ficium, vt not. in regula bn̄ficiū. de regu. iu. lib. vj. ¶ Ideo venio ad aliā diffinitionē quā ponit Archiepi. floren. in tertia parte sue summe. tit. j. d. c. j. §. ij. dicēs ꝙ bn̄ficium dr̄ illud, qđ hȝ curam animaꝝ, tn̄ ista diffinitio nō satisffacit, qꝛ lȝ quis non habeat curam animaꝝ dr̄ hr̄e beneficiū, † imo ꝓprie, ⁊ in materia stricta benficium curatum non comprehēdit̄. c. cū in illis. in ꝓn. de ꝓb. ⁊ dig. in. vj. ¶ Ego aūt assignarē aliam diffinitionē, iuxta mām subiectā in bn̄ficio ecclesiastico dd̄o hoc modo, ꝙ bn̄ficiū ecclesiasticuȝ est beniuola actio prouenienꝭ ex ꝓuētibus ecclesiasticis, ⁊ Deo dedicatis ꝑ hn̄tē ꝑtātem, ⁊ auctoritatē gaudiū tribuens capiēti, iuxta not. in. c. ad hoc. de relig. do. ⁊ in. c. inter dilectos. de do. ¶ †Si qs vellet dicere ꝙ bn̄ficium non tribuit gaudium capienti, sed tristitiam, ⁊ crimen, ⁊ onus accipit, non gaudium. c. multi. xlix. dist. Rn̄deo ꝙ illud hȝ locum qn̄ quis male ⁊ sine titulo sederit in beneficio, qꝛ iniuriam tunc facit beneficio, secus si iuste, qꝛ tunc honorē accipit. d. c. multi. xlix. di. ad hoc facit. c. q episcopatū. viij. q. j. vbi dicit tex. ꝙ bonū opus desiderat, qui episcopatum desiderat. ¶ Itē ēt si opponeret̄ ꝙ non est beneficiū, sȝ solutio debiti, nā ex necessitate ordinarius tenet̄ illa beneficia ꝯferre, ⁊ sic vr̄ ꝙ nō est beniuola actio, sed potius debiti solutio. c. inter cetera. de preb. facit. c. ij. de ꝯces. preb. ⁊. c. licet. ⁊ quasi per totum. de supplen. neg. prela. c. ne pro defectu. de elec. † Ad istud rn̄deo ⁊ dico ꝙ prelatus in ꝯferēdo gn̄aliter referēdo solū ad suā iurisdictionē illud potius dr̄ debiti solo q̄ȝ dicat̄ beniuola actio, qꝛ ex necessitate sui officij illud tenet̄ facere, alias male facit, ⁊ sic hȝ locū, ⁊ debēt intelligi iura in ꝯtrium allegata. Si vero nos loquamur in ꝯferēdo isti, vel illi dr̄ vti liberalitate quadam, lȝ. n. teneat̄ ꝯferre, nō tn̄ isti vel illi, vn̄ liberalitas, ⁊ sic beneficiū est in ꝯferendo vni, ⁊ sic hȝ locū nr̄a diffinitio. Ita spāliter tȝ do. Abb. in. c. relatū. in. iiij. not. de preb. ⁊ dig. ⁊ sic referēdo ad ꝑsonā cui ꝯfert̄ dr̄ beniuola actio, ⁊ sic hȝ locū nr̄a diffinitio. per. c. bn̄ficiū. de reg. iu. in. vj. ⁊. c. cū in illis. in prin. de prebē. in. vj. ⁊. c. fi. de preb. cū alijs si. ⁊ dr̄ bn̄ficiū liberalitas, ⁊ meritū a quo bn̄ficiati vocabant̄ milites, qui muneris bn̄ficio vacabāt, sicut ecōtrario maleficus dr̄, id est ꝑnitiosus, vn̄ malefice mulieres dn̄r incātatrices, ⁊ malefice arbores, ⁊ malefice herbe, malefice serpentes, vt not. in lib. q vocat̄ Cornucopie, ⁊ dicit Lucanus de bn̄ficio celeres gr̄e dulciores, si aūt tardauerit ois gr̄a vana, neq̄ȝ diceret̄ gr̄a. et Ausonius, gr̄a q̄ tarda est ingrata ē, gr̄a nāq̄ȝ cū fieri ꝓpat gr̄a grata magis, si bn̄ qđ facias cito facias. Nā cito fcm̄ gratū erit, ingratū gr̄a tarda facit, noli i malū virū bn̄ficiū ꝯferre, qꝛ ē ac si i mari semines. Et de ista mā vide in Polyāteha in verbo bn̄ficiū, ⁊ ad plenū in verbo de amore ꝓximi, ⁊ bn̄ficiū dr̄ quasi bonū dans, ⁊ alimētū bn̄ficiato ꝑbēs, † iuxta illud qđ clerici viuere dēnt đ ꝑrimonio Xpi capi. cū ſȝ Apo. đ ꝑb. ⁊. c. cleros. xxj. di. c. duo sūt gn̄a. xij. q. j.

SVMMARIVM

- 1 Beneficiorum quot sint genera.
- 2 Beneficiorum que nobis omnipotēs Deus tribuit, ⁊ dat tria sunt genera generalia.
- 3 Beneficia specialia que nobis Deus tribuit sunt tria scilicet expectationis, iustificationis, ⁊ conseruationis.
- 4 In bn̄ficio expectatiōis qnq̄ȝ ꝯsiderāda sūt a bn̄ficiato a deo.
- 5 Sepultis in inferno plus valeret momentum tꝑis ad penitentiam agendam, q̄ȝ totum mundi aurum.
- 6 In beneficio iustificationis quinq̄ȝ consideranda sunt.
- 7 In beneficio conseruationis quinq̄ȝ attendenda sunt.
- 8 Diaboli potentia virtute Dei coercetur.
- 9 Beneficia singularia a Deo collata homo debet considerare, ⁊ de singulis gratias agere.
- 10 Deo ēt ꝓ flagellis nobis datis gratias agere debemus.
- 11 Bn̄ficia varia a Sanctis, ⁊ ab Angelis bonis accipimus, quibus gratias agere debemus.
- 12 Beneficiū equalēs Deo, nec parētibus, nec magr̄is reddi p̄t. Parentes filijs thesaurizare debent.
- 13 Pro beneficio nobis collato erga benefactorem gratitudine vti debemus.
- 14 Patri a filio honor ⁊ reuerentia debet̄, ⁊ si idigeat, subuētio.
- 15 Beneficiū sicut magis in affectu, q̄ȝ in effectu cōsistit, ita eius recompensatio, ⁊. j. nu. 17. Paup si nō p̄t ope saltē gr̄aꝝ actiōe dȝ bn̄factori recōpēsar̄.
- 16 Beneficij recompensatio qūo debeat̄ bn̄factori malo effecto.
- 18 Beneficij recompensatio ad tres virtutes pertinere potest.
- 19 Bn̄ficij in recōpensatione opȝ q id accepit, si p̄t plus exhibere.
- 20 Beneficium minus vel equale reddens gratis facere non videtur, sed reddere, quod accepit.
- 21 Deo propter quatuor obligati sumus.
- 22 Christus est propitiator pro peccatis nostris.
- 23 Christus pro nobis septies sanguinem suum sparsit, vt nobis contra septem capitalia vitia propitiaretur.
- 24 Christus vt medicus pro sanādis nobis a peccatis medicinas suas instituit, idest ecclesie sacramenta.
- 25 Medicine sacramentales, sicut anime nostre infirmitates sunt septem, ⁊ que sint. Que indebite sumpte paucos sanant.
- 26 Homo cum peccato originali nascitur, morti eterne obnoxius.

24 Pene

27 Pena maior in mundo esse non potest, q̃ mors infernalis, que nunq̃ transit.
Et que sint pene infernales.
28 Anima cum corpori nostro infunditur, de nihilo creatur.
Et que Deus in ea apposuerit.
29 Deus dominator est omnium, ⁊ omnia propter hominẽ fecit.
30 Homines beati in celo duplicem glorificationem habebunt, ⁊ Angelos antecellent.
31 Deus ornauit hominem multis donis in hoc mundo.
32 Homines beati septem bona possidebunt.
33 Beneficium habet vassallus a domino.
34 Beneficium in contractu depositi dicitur esse.
35 Beneficium primum ecclesiasticum est papatus, qui ex largissima significatione beneficium dici potest.
In quo intrusus per concilium repellendus est.
36 Papa ante coronationẽ de iure nõ appellat̃ seruus seruoꝝ.
Nec pontifex nisi consecratus, benedictus ⁊ coronatus.
37 Papa hodie in curia romana appellatur etiam ante coronationem, ⁊ contrarium dicens excõicationeꝫ papalẽ incurrit.
38 Papa ante coronationem non exprimit in bulla nomen suuꝫ, ⁊ media bulla vtitur.
39 Papa debet cauere ne in ꝯclaui aliquas supplicatiões signet.
40 Patriarchatus dicitur beneficium, ⁊ in toto mundo sunt patriarchatuum quatuor sedes.
41 Archiepiscopatus dicitur beneficiuꝫ, ⁊ vnde dicat̃ archiep̃s.
42 Episcopatus est beneficium.
43 Ep̃s electus an indulgentias concedat, ⁊.j.nu.51.
44 Electus in episcopuꝫ non appellatur ep̃s, sed electus.
45 Prouisus in ep̃atum per Papaꝫ electus vocatur, ⁊.j.nu.48.
46 Episcopi appellatione non venit electus, ⁊ confirmatus quando est questio de spectantibus ad eum ratione ordinis.
Secus in materia iurisdictionem simpliciter concernẽte, vt infra numero.49.
47 Priuilegium concessum episcopo non competit electo.
Causa electi in episcopum non dicitur episcopi.
48 Promoti appellatione non venit electus non ꝯsecratus.
50 Electus potest dare licentiam clerico absentandi per septennium, causa studij.
52 Electus confirmatus tantum non potest sine licentia Pape episcopatui renunciare.
53 Cardinalatus dr̃ beneficium in largissima significatione.
54 Cardinalis potest quis dici ex sola pronunciatione Pape cõcistorialiter facta.
55 Litere papales non requiruntur ad esse gr̃e, sed ad probatio.
56 Abbatia secularis dicitur beneficium.
57 Dignitas dicitur beneficium, ⁊ quis dicat̃ dignitateꝫ habere.
58 Rector curatus largo modo dicitur prelaturam habere.
59 Dignitas vt consideretur quid attendendum sit.
60 Dignitas ad hoc vt dicatur beneficium debet esse perpetua, saltem in potentia, vt.j.nu.63.
61 Dignitas quid sit, ⁊ sub quibus nominibus appelletur, ⁊ infra in nume. sequentibus.
62 Rector ecclesie collegiate an dignitatem habere dicatur.
Et quid de Abbatissa.
63 Perpetuum dicitur quod est in potentia perpetuum.
64 Vicarius episcopi non dicitur habere dignitatem in ecclesia.
65 Officium quid sit.
66 Dignitas quomodo se habeat ad personatum, ⁊ ad officium.
67 Dignitatis appellatione quandoq̃ ep̃atus non cõprehendit̃.
70 Personatus ⁊ officium an inter se differant.
71 Dignitas in ecclesia per tria signa cognoscitur.
72 Dignitas proprie que dicatur.
Clericatus largo modo dignitas dicitur.
Et similiter cura.
73 Beneficium dicitur ecclesia parochialis.
74 Beneficium dicitur prebenda ⁊ canonia.
Et quid sit prebenda, ⁊ in quo consistat.
Et quid sint canonia.
75 Beneficium sunt personatus, ⁊ officia.
Et propositura, ⁊ plebania dicitur officium.
76 Beneficium seculare quid sit.
Et qui dicantur assisi.
77 Beneficium simplex an dicatur illud quod curã habet aiarũ.
78 Abbatia an dicatur beneficium regulare.
79 Abbas ante benedictioneꝫ, ea que sunt ordinis exercere, ⁊ vti pastorali potest.
Idem in Abbatissa.
80 Prelatorum appellatione veniunt Abbates.
81 Abbatia dicitur dignitas, ⁊ an sit de inferioribus dignitatibus, vel de maioribus.
82 Abbas prefertur omnibus constitutis in dignitatibus ab episcopo inferioribus.
83 Canonici collegialiter ecclesiam cathedralem representant.
84 Dignitas maior arguitur ex priori nominatione.
85 Abbas prefertur Archidiacono ecclesie cathedralis.
Idem in proposito, ⁊ priore, qui sint loco Abbatis.
86 Beneficia electi in Abbatem, ⁊ confirmati post adeptam possessionem pacificam, vacant ante benedictionem.
Et dicitur Abbas ante benedictionem.
87 Beneficium dicitur prioratus conuentualis.
88 Beneficiuꝫ dicitur prioratus claustralis, ⁊ prioratus r̃laris.
89 Beneficium dicitur monachatus.

QVÆSTIO II

Vero secũdo quot sunt Genera beneficiorum. [1] † Et potest respõderi ꝙ tot ⁊ tanta sunt que Deus tribuit nobis, vt retribui vel recompensari non possunt, iuxta illud. Quid retribuaꝫ dño pro oibus que tribuit mihi? vt psalmo.xv. signanter aũt dicit ꝓpheta retribuit, non ꝯcessit, quasi presupponẽdo nos aliquid [2] prius fecisse dño vel dedisse vnde retribuit. ¶ † Sed quid dño Deo nos retribuimus, vel fecimus, vt sua bñficia largiret̃? certe nihil nisi malũ, ⁊ peccata cũ qbus nascimur. In hoc apparet magna Dei bonitas ⁊ benignitas erga nos, qꝛ cũ ei tribuerimus ⁊ fecerimus mala, ipse ꝓ malis retribuit bona scꝫ bñficia, vt no. Guil. in summa virtutũ, vbi dicit ꝙ tria sunt gñа beneficiorum, que tribuit, ⁊ dat dñs. primo generalia. scdo specialia. tertio singularia. De primis scꝫ gñalibus dicit Bern. fratres agamus gr̃as actori nr̃o redẽptori ⁊ remuneratori nr̃o, primũ nobis prestitit ꝙ nos ipsi nati sumus, adiecit ẽt vñ subsisteremus qui iaꝫ eramus, faciamus inqt hoiem ad imaginẽ nostrã. Gene.j.c. ⁊ paulo post, vt idẽ homo presit piscibus maris, ⁊ volatilibus celi, ⁊ bestijs terre. Gene.j.c. attẽde ẽt tertiũ opus redẽptionis tue. Idẽ fecit te Deus tuus, fecit tã multa ꝑꝑ te, factus est ipse tecum caro vna, te quoq̃ faciet secum spm̃ vnum. [3] ¶ † Beneficia vero specialia sunt tria. s. expectationis, iustificationis, ⁊ ꝯseruationis. Primũ est bñficiũ expectatiõis, quo deus patiẽter peccatores expectat ad pniaꝫ. Unde. Esa.iij.c. Expectat vos Deus, vt misereatur vestri, ⁊ ideo expectabitur patiẽs vobis. Et moderatio Dei ac pietas solũ nostrũ redituꝫ querit, ac nos cupit sua lõga bonitate saluari. c. dyaconi. xciij. dist. Et notandum ꝙ circa vnũquodq̃ eoꝝ beneficioꝝ aliqua [4] sunt attendenda, vt cognoscat̃ magnitudo Dei. ¶ † Circa primũ dꝫ homo cogitare quotiẽs meruerit, vt tp̃s pnie sibi auferat̃, quotiens mortaliter peccauit hoc meruit, qꝛ peccator indignus est vita, cũ ingratus sit auctori vite. Iob.iij.c. qꝛ vita ipa putabant̃ indigni. ¶ Scdo dꝫ cogitare q̃ ꝓximus fuerit qñq̃ amissione vite seu dãnationi, tãto eniꝫ misericordia est gratior, quãto pena ꝓximior est quã patiat̃. Si enim q suspẽdẽdus est iam laqueũ hr̃et in collo, maius beneficium reputaret si tũc liberaret̃, vnde dꝫ cogitare si qñ fuit in periculo mortis dum in statu erat dãnationis quo iuisset si in illo statu decessisset, ⁊ qđ ꝓmeruit apud Deum, vt Deus ei pepcerit. Prouerb.v.c. Funibus peccatoꝝ suoꝝ ꝯstringit̃ impius, qbus scꝫ suspendatur in inferno, vnde Esaye.xxxviij.c. legit̃. Tu autẽ eruisti animam meam, vt non periret. ¶ Tertio dꝫ cogitare q̃ preciosam rem Deus ei cõmisit, qñ tp̃s pnie ei dedit, ꝓciositas tpis ex hoc ꝑpẽdit̃, qꝛ in momẽto tpis põt homo lucrari regnũ eternũ, vt legit̃ de illo latrone cui Christus dixit. Hodie mecuꝫ eris in paradiso, iuxta illud. Dixi ꝯfitebor aduersum me iniusticiaꝫ meã dño, ⁊ tu remisisti impietatẽ peccati mei. Psal.xxxj. ⁊ c. dixi. ď pen. dist.j. ⁊ Deus non despicit cor ꝯtritum ⁊ humiliatũ. c. sacerdotuꝫ. de pen. dist.j. [5] † ⁊ illis qui sunt in inferno plus valeret momẽtũ tpis in quo agerẽt pniaꝫ, q̃ tota massa auri, que est in mũdo, vñ Seneca. Nulla maior iactura q̃ tpis, peccator aũt tam preciosa abusus est, vnde Iob.xxiiij.c. Dedit ei Deus lo-

cuz penitentie, ꝛ ille abusus est in eo in superbiã. ¶ Quarto debet cogitare q̃ʒ male meruisset, vt res tã preciosa ei ꝯferretur, qui magnũ tp̃s sibi prius datũ in ꝯtumeliã ipsius Dei ꝯcedẽtis expenderit. Unde Aug. Non est dignus dandis, qui non est gratus datis. ¶ Quinto dʒ cogitare qualiter eũ Deus sciebat esse vsuꝝ tanto bñficio. In hoc.n. est cumulus diuine misericordie, ꝙ lʒ Deus sciuerit eũ vsurũ tanto bñficio pro magna pte in ꝯtumeliã Dei, nõ dimisit tñ pp hoc dare illi, vt legit̃ ad Roma.ij.c. an ignoras, qꝛ benignitas Dei ad pniam te adducit.

6 ¶ † Circa scõm bñficiũ scʒ iustificatiõis dʒ homo cogitare a qbus vinculis Deus liberauit eũ, tot.n. vinculis est peccatoꝛ ligatus, quot peccatis est irretitus, ꝛ sunt adeo fortia ista vincula, qd̃ nec ẽt p mortẽ qñqʒ soluunt̃, ꝛ solus Deus põt ea disrũpere, seu soluere, nõ aliqua creatura, vñ nõ parũ dʒ homo eẽ gratus Deo, quẽ dñs ab hmõi vinculis, qbus captiuus ducebat̃ ad infernũ, liberauit, qd̃ in se recognoscẽs psal.cxv. ait ad dñm. Dirupisti vincula mea ꝛc. ¶ Scd̃o debet cogitare quot ꝛ quanta Deus ei dimisit, pro quolʒ.n. mortali peccato reus erat mortis eterne. Si qs.n. esset reus tpali morte, que momẽtanea est, nõne pro dimissione illius paratus esset illi seruire toto tpe vite sue? Quid ergo faciẽdũ est erga Deũ pro dimissione mortis eterne, que ẽt vni mortali debet̃? Unde Augu. cui dictũ est Nauiga ne submergaris, ꝛ distulit cui dictũ est. Labora ne moriaris, ꝛ piger fuit. Leuia iubet Deus, vt in eternum viuamus, ꝛ nos obediẽtiã negligimꝰ. ¶ Tertio dʒ cogitare ad quantã dignitatẽ Deus euz elegit, qñ eũ iustificauit. Elegit.n. eũ Deus ad regnũ eternuz. Unde Apostolus ait ad Roma.iij.c. Ut iusti facti, ꝛ hr̃edes sumus per gr̃az Dei. ¶ Quarto dʒ cogitare in quo statu Deus eũ elegit, hostis.n. tũc erat Dei, ꝛ indignus ẽt pane exercẽs inimicitias peccatis suis, vñ Deuterono.xxxij. inquit Moyses inuenit eũ in terra deserta.i. in statu a gr̃a derelicto, ꝛ in loco horroris, scʒ meriti eterne dãnationis, ꝛ vaste solitudinis id ẽ magne obscuritatis mẽtis i qua habitabant varie fere peccatorum. ¶ Quinto dʒ cogitare quot dñs reliqt, qbus tale bñficiũ iustificatiõis nõ p̃stitit, imo in peccatis suis pire pmisit. Psal.clxvij. Non fecit talr̃ oi nationi, ꝛ iudicia sua nõ manifestauit eis, iudicia.i. ad iudicãdũ se, ꝛ discernẽdũ pctã sua, ꝛ puniẽdũ, qbus iudicijs homo iustificatur.

7 ¶ † Circa tertiũ bñficiũ vcʒ ꝯseruationis attẽdẽda sunt qnqʒ. ¶ Primo ꝯsiderãdũ est difficultas stãdi que appet spãliter in tribus, in lucifero, ꝛ primo parẽte, ꝛ Juda Xp̃i discipulo. Lucifer.n. cũ esset maxima arboꝛ in Paradiso Dei ad modicũ vẽtũ supbie in terrã corruit. Adã cũ esset absqʒ corruptiõe nãliũ pp cohabitationẽ vnius mulieris Paradisuz amisit, si potuit mulier eijcere eũ, q iã erat in Paradiso, nõ est mirũ si eos impediat, q nundũ Paradisuz puenerũt. Judas scharioth cũ eẽt sub tãto pastore, ꝛ magr̃o, ꝛ iter tales fr̃es, ꝛ occasione tñ modice admistratiõis cecidit, ꝛ nõ adiecit vt resurgeret. ¶ Scd̃o est intuenda pugne ꝯtinuitas in qua sumus, vt legit̃ Job.vij.c. militia est vita hois sup terrã, vbi alia trãslatio dicit tẽtatio est vita hois, Diabolus assidue tẽtat, vt saltẽ tedio vincat, mirari solẽt hoies cũ audiũt aliquẽ bonũ cadere in peccatũ, cũ tñ ꝯtinue sit in pugna, sed potius mirãdũ est si aliqñ nõ cadat. ¶ Legit̃ in vitis patrũ ꝙ qdã veniẽs ad abbatẽ Theodoꝝ dixit ei, ecce talis frater reuersus est ad seculũ quasi de hoc admirans, cui ille r̃ndit, nõ mireris, sed si audieris, qd̃ preualuit aufugere de ore inimici, hoc admirare. ¶ Tertio est aduertẽda ꝓpria infirmitas, tãta est.n. humana fragilitas, vt ad sibilũ vnius verbi deijciat̃, ad aspectũ, seu erectionẽ oculi ꝓsternat̃, vt pʒ in Dauit erga Barsabẽ.ij.regũ.xj. Uñ psal.xxxiiij. vie illoꝝ tenebre, ꝛ lubricũ, nõ dicit vias p quas ducimur esse lubricas, sed ipsum lubricũ. ¶ Quarto est aspiciẽda impugnantis astutia ꝛ ptãs. Job.xl.c. nõ est ptãs sup terrã q̃ ei cõparet̃, hʒ.n. ptãtẽ Diabolus ordine nature sup oẽm mãʒ elemẽtalẽ, ꝛ sup corpus humanũ, ꝛ potẽtias sensitiuas, sʒ Dei virtute coercet̃, ne noceat quãtũ cuperet. De astutia eius dr̃ Geñ.iij.c. serpens erat calidioꝛ cũctis aĩalibus terre, et Leo papa in sermone ait, peruigil iste hostes acrioribus pulsat insidijs, quos maxime nouit abstinere a peccatis.

8 ¶ † Quīto ẽ ꝯsiderãda piculoꝝ varietas, tot.n. sunt picula, ꝙ cum qs vult vnũ effugere in aliud incidit, sic aliqñ volẽs vitare accidiã, incidit in leuitatẽ ꝛ vanã letitiã, ꝛ ecõtra, cupiẽs vitare vanã letitiã, incidit in accidiã, ꝛ querẽs qs vitar̃ gulã, ꝛ voluptatẽ icidit i indiscretionẽ, ꝛ isensibilitatẽ, ꝛ sub spẽ discretiõis labit̃ i vitiũ gule, ꝛ dissolr̃onis. Uñ Esa.xxiiij.c. dr̃. Et erit q fugiet a facie formidinis cadet in foueã, ꝛ q se explicauerit d̃ fouea, tenebit̃ laq̃o, fugietqʒ a facie formidinis cũ d̃siderãs diuinũ iudiciũ attenuat ꝯsciẽtiã, ꝛ nimis aggrauans pctã sua ex formidine iudicij icidit in foueã desperatiõis, aliqñ ãt egrediẽs d̃ fouea d̃spatiõis capit̃ laq̃o p̃sumptiõis, bñ ergo dicere hʒ q se videt a Deo conseruari quid retribuam dño ꝛc.

9 ¶ † Dʒ tertio qlʒ ꝯsiderare bñficia sibi collata singularia, ꝛ de singulis gr̃as agere, vt inqt Berñ. disce ad singula bona gr̃as agere, diligẽter ꝯsidera que tibi apponunt̃, vt nulla Dei bona debita gr̃aꝝ actiõe frustrent̃. ¶ Et prio ꝯsidera, qꝛ tot sunt dei bñficia erga te, quot vite momẽta, p ꝯtinuũ.n. defluxũ hõ ꝯsistit ꝛ viuit, vñ ꝛ Paulus allegãs dcm̃ cuiusdã philo. in actibꝰ Apl̃oꝝ.xvij. inqt Genus.n. sumus Dei, in ipso viuimus, mouemur, ꝛ sumus. ¶ Scd̃o est attẽdẽdũ ad opa nãlia interiora, vel exteriora, vt intelligere, velle, memorare, videre, ambulare, ꝛ hmõi, que oia a Deo hẽmus. vñ Plato. Deũ dico auctorẽ oium nãrũ, lumẽ oiuz rõnũ, finẽ oiuz actionũ, sine quo nulla nã subsistit, nulla rõ discernit, nulla actio expedit, de singulis igit̃ eoꝝ ꝛ magnis bñficijs dẽmus gr̃as agere. ¶ Tertio est inspiciẽdũ ad opa bona, seu meritoria, quoꝝ oium p̃ncipalr̃ est ipse autoꝛ, vñ Esa.xxvj. ad eũ ait oia opa nr̃a opatus ẽ in nobis, ꝛ Aug. cũ coronat merita nr̃a remunerat opa sua, qꝛ scʒ ipse dedit virtutẽ bñ opandi. ¶ Quarto ẽt d̃ bonis tpalibus siue sp̃e, siue fame, siue potentie, siue dignitatis gratias agere oportet, cũ Dei bñficia sint, vt ait Saluatoꝛ, cui multũ collatũ est, plus exiget̃ ab eo. Multo magis agẽde sũt gr̃e Deo de sacr̃is, ꝛ doctrinaꝝ documẽtis, ꝛ scõrũ exẽplis, ꝛ miraculis, que sunt magna occasio nobis ꝓficiẽdi.

10 ¶ † Quinto ẽt in flagellis Deo est regratiãdũ, qd̃ Job fecit dicẽs, sicut dño placuit, ita fcm̃ est, sit nomẽ dñi bñdictũ, vt legit̃ Job.j.c. Sunt.n. ꝛ ipsa Dei bñficia in salutẽ ordinata. Uñ dr̃.ij. Macha.vj.c. etenĩ multo tpe non sinere peccatoribus ex s̃nia agere, sʒ stati vltionẽ adhibere magni beneficij iudiciũ est, vnusqsqʒ, ergo dicẽ p̃t illud psal. Quid retribuã dño, ꝓ oibus bñficijs, que retribuit mihi. Et hoc quo ad bñficia q̃ recipimus a Deo cui sumus grati, ꝛ gr̃as referamus de suis bñficijs corde, ore ꝛ, ope, recognoscẽdo, laudãdo, ꝛ obsequẽdo. Sʒ ẽt creaturis rõalibus a qbus recipimus varia bñficia.

11 ¶ † Et p̊ scis ꝛ Angelis bonis a qbus recipimus ꝯtinue multa obseq̃a ẜm illud psal.ix. Angelis suis mandauit de te, vt custodiãt te, ꝛ ecclesia canit, hic est Michael archãgelus q p̃stat bñficia populo, grati ãt ad eos sumus si efficiamur ad eos, ꝛ assentiamus bonis incitamẽtis eoꝝ laudãdo, ꝛ honorãdo eos, vt aliqd boni, vt femina ꝛ hmõi faciẽdo ad honorez eoꝝ.

12 ¶ † Scd̃o grati eẽ dẽmus parẽtibus a qbus p̃cipua bñficia accipimus, scʒ essendi, nutrimẽti, ꝛ documẽti. Uñ philo. ait dijs magr̃is, ꝛ parẽtibus nõ p̃t reddi equalẽs, recõpẽsandũ tñ est eis affectu, ꝛ effectu, in eo qd̃ ꝯferri p̃t, salua tñ ꝓpria salute, hoc tñ magis spectat ad virtutẽ pietatis. Jstud ẽt ꝓbat̃ p tex. iũcta gl. in.c. nõ satis.lxxxvj. dist. ꝛ in.c. cũ apl̃s. de cẽsi. vbi dicit tex. ꝙ parẽtes debẽt thesaurizare filijs.c. p̃dicatoꝛ.xvj.q.j. facit ẽt.c. cũ hr̃et. de eo qui duxit in ma. ꝛ ordine nature filius succedit pr̃i.l. scripto.§. nõ sic parẽtibus.ff. vn. lib. facit.c.ij. cuz sua glo. de ꝯuer. infide.

13 ¶ † Demũ vtẽdũ est gratitudine erga quoscũqʒ nobis aliqua bñficia ꝯferẽtes, ꝛ hoc siue sint in felicitate ꝯstituti, ꝛ nõ indigẽtes, siue suã vtilitatẽ beneficijs intẽdentes, siue ẽt male eis vtẽtes, mõ tñ adhibito, vñ apl̃s p̊ ad Corin. vlti.c. Jn oibus gr̃as agẽtes scʒ de bñficijs bñfactoribus, vt sentit Tho. scd̃a.ij.q.cvj. arti.iij. qꝛ effectus nãlr̃ ad suã cãm ꝯuertit̃, vñ Diony. dicit.j.c. de diuinis nomi. qd̃ Deus ꝯuertit oia ad seipsum tãq̃ʒ cãm oium, sp.n. opʒ ꝙ effectus ordinet̃ ad finẽ agẽtis, manifestũ est aũt, ꝙ bñfactoꝛ inquantũ hmõi est cã beneficij, ꝛ iõ nãlis ordo reqrit, vt ille q suscepit beneficiuz per gr̃arum recõpẽsationẽ ꝯuertat̃ ad benefactorẽ scõm modum vtriusqʒ.

14 † Et sicut dictũ est de patre benefactore, cui inquãtuz hmõi debet̃ honoꝛ ꝛ reuerẽtia a filio, qd̃ hr̃et rõnẽ p̃ncipij, sed per accidẽs debet̃ ei subuẽtio, vel sustẽtatio, scʒ si indigeat, sic beneficiatus, dʒ benefactori honorem, ꝛ reuerentiam, ꝛ cum indigeret, scõm qd̃ põt, dʒ ei subuenire, vnde paup ingratus non est, si faciat, qd̃ põt.

15 † Sicut.n. beneficium ꝯsistit magis in affectũ q̃ʒ in effectu, ita recõpẽsatio ẽt bñficij magis in affectu cõsistit. Unde pauper si opere recompensare nõ põt benefactori, põt tñ recõpẽsare per gratiaruz actiones, ꝛ laudẽ, ꝛ venerationẽ benefactori, hinc Seneca in scd̃o de beneficio ait, qui grate beneficium accipit, primam eius pensionem soluit, q̃ʒ grate an

tem ad

tez ad nos beneficia peruenerunt iudicemus affectibus quod non ipso tamen audiente scz benefactore, sed vbiqz testemur, ꝛ ſm hoc in felicitate q̃ſtūcunqz ꝯſtitutis pōt recōpēsari beneficiū saltē eos honorādo ꝛ laudādo ſm phm. viij. ethic. ꝛ alijs modis. Unde Sene. in. v. lib. de benefi. multa sunt p̄ que qcqd dēmus reddere ēt felicibus possumus fidele ꝯsiliū assidua cōuersatione, sermo cōis, ꝛ sine adulatione iocūdus, indigētibus aūt recōpensandū est beneficijs collatis ab eis p̄ subuētionē, si fieri pōt, q2 ēt a seruo pōt dn̄s bn̄ficiū suscipere, ꝛ dꝫ tūc ei gratus esse. Nā vt ait Sene. in. iij. de beneficio, q̃diu seruus p̄stat qđ a seruo exigi solet, ministeriū est, vbi aūt plusq̃ est seruo necesse, beneficiuꝫ est, vbi. n. in affectuꝫ amici trāsit incipit vocari beneficiuꝫ. Unde de qbusdā seruis legit̃ suis dn̄is ꝯtulisse magna beneficia exponēdo se piculis mortis, ꝛ scđm hoc seruis vltra debitum faciētibus gr̃e sunt agende. ¶ Ad eum ēt q beneficium ꝯtulit extra suā vtilitatē intēdens gratuꝫ seruo, diuersimode tn̄ q2 vt dicit Seneca in. vj. đ benefi. multū interest vtꝝ aliqs bn̄ficiū nobis det sua cā, an sua ꝛ nr̄a ille q tot⁹ ad se spectat, ꝛ nobis p̄dest, q2 alr̄ sibi p̄desse nō pōt, eo idē loco hn̄dus vr̄, quo q pecori suo pabulū spargit si me in ꝯsortiū admisit si duos cogitauit. Ingratus suꝫ ēt ꝛ iniustus, vbi nō gaudeo hoc illi p̄fuisse qđ p̄derat mihi sūme malignitatis est nō vocare beneficiū nisi qđ dātē aliquo incōmodo afficit ad dātes insup beneficia nō eodē mō quo debēt, sꝫ cū ꝯtumelia, vel tristitia dꝫ haberi gratitudo, ꝛ simus erga eos quasi debito mō prestitissent. Nā boni animi est, vt magis attēdat qs ad bonū qđ ꝯsiderat̃

26 cū collatione bn̄ficij, q̃ ad malū, qđ repit̃ in mō dādi. † Si vo ille q bn̄ficiū dedit, malus est effectus, dꝫ tn̄ sibi fieri recōpēsatio, vt dicit Sene. scđm statū eius, vt scz ad virtutē reducat̃, si posse sit, si aūt sit insanabilis pp̄ malitiā, tūc alter est effectus, q̃ prius erat, ꝛ iō nō dꝫ fieri recōpēsatio bn̄ficij sicut prius, ꝛ tn̄ q̃

27 tum fieri pōt salua honestate memoria dꝫ hr̄i prestiti bn̄ficij ſm phm. ix. ethi. ¶ † Cū aūt recōpēsatio bn̄ficij p̄cipue pēdet ex affectu, eo mō dꝫ fieri recōpēsatio, quo magis sit vtilis. Si tn̄ p̄ eius incuriā postea in dānū ipsius vertat̃, nō imputat̃ recōpensanti. Debet āt bn̄ficij recōpēsatio attēdi, seu fieri magis ſm affectū bn̄ficiātis q̃ ſm effectū, vn̄ Sene. in lib. de bn̄fi. dicit nōnūq̃ magis nos obligat, q dedit parua magnifice, q̃ q magna

28 tribuit, sꝫ nō libēter. ¶ † Pro cuius declōne dicit. s. Thomas scđa. ij. q. cvj. arti. v. ꝙ recōpēsatio bn̄ficij pōt ad tres virtutes ptinere, scz ad iusticiā, grām, ꝛ amicitiā. ¶ Ad iusticiā qdē ptinet, qn̄ recōpēsatio hꝫ rationeꝫ debiti legalis, sicut in mutuo ꝛ hmōi, ꝛ in tali recōpēsatione dꝫ attēdi recōpēsatio ſm q̃titatē dati. ¶ Ad amicitiā āt ptinet recōpēsatio bn̄ficij, ꝛ silr̄ ad virtutē gr̃e ſm qđ hꝫ rōnē debiti moralis. Aliter tn̄, ꝛ alr̄, nā in recōpēsatione amicitie opꝫ hr̄e respectū ad amicitie cāz, vnde in amicitia vtili dꝫ fieri recōpēsatio ſm vtilitatē q̃ qs est ꝯsequutus ex bn̄ficio. ¶ In amicitia autē honesti dꝫ in recōpēsatione rei hr̄i respectus ad dilectionē, seu affectū dātis, q2 hoc p̄cipue reqrit̃ ad virtutē, vt in. viij. ethicoꝝ dr̄, ꝛ silr̄ q2 gr̄a respicit beneficiū, ſm ꝙ est gratis impēsum, qđ qdē ptinet ad effectū, iō gr̄e recōpēsatio magis respicit affectū dātis q̃ effectū bn̄ficij, ergo ſm qđ laudabile est ꝛ ei dētur gr̄e recōpēsatio mālitert qdē ꝯsistit in effectu, sed formalr̄ ꝛ p̄ncipalr̄ in volūtate, que ꝛ si videri p̄ se ab hoīe nō pōt, tn̄ p̄ singula aliqua manifestat̃ affectus bn̄ficintais, ꝛ cognosci pōt, puta q2 gaudēter ꝛ prompte aliqs bn̄ficiū impartit̃, vn̄ Sene. bn̄ficiū nō in eo ꝙ fit, aut dat̃

29 ꝯsistit, sꝫ in ipso dātis, aut faciētis aīo. ¶ † Itē scđm scm̄ Tho. scđa scđe. q. cvj. arti. vj. in recōpēsationē bn̄ficij opꝫ aliqd plus exhibere q̃ qs accipit si p̄t. Rō huius est ſm eundē scm̄ Tho. q2 recōpēsatio gr̄e recipit bn̄ficiū ſm volūtatē bn̄ficiātis, i quo qdē hoc cōmēdabile vr̄, ꝙ gratis bn̄ficium ꝯtulit bn̄factor ad qđ nō tenebat̃, ꝛ iō q bn̄ficiū accipit, ad hoc obligat̃ ex debito

20 honestatis, vt silr̄ aliqd gratis impēdat, † nō aūt vr̄ aliqd gratis impēdere, nisi excedat q̃titatē accepti bn̄ficij, q2 q̃diu recōpēsat minus, vel equale, nō vr̄ facere gratis, sed reddere, qđ accepit. Et iō gr̄e recōpēsatio sp̄ tēdit ad hoc vt p̄ suo posse reddat aliqd maius, filius aūt, ꝛ si nō possit parētibus recōpēsare in bn̄ficio equale, vel maius ad id qđ accepit ab eis scz esse ꝛ viuere, quātum ad q̃titatē dati, pōt tn̄ reddere parētibus aliqd maius q̃tū ad effectum, ꝛ q2 debitū gratitudinis ex charitate deriuat̃, ꝛ quāto plus soluitur, tāto magis debetur, ſm illud ad Roma. iij. Nemini qcq̃ debeatis nisi vt inuicē diligatis, iō nō

21 ē incōueniens si obligatio gratitudinis sit indeterminabilis, † ꝛ dicit Hugo cardi. super Psal. ꝙ pp̄ quatuor sumus obligati Deo. Et primo pp̄ beneficium redēptionis, ab ipso. n. salutare meum, idest Jesus saluator a Deo missus. Scđo pp̄ beneficiū creationis ibi, nam ipse Deus meus. Tertio pp̄ beneficium iustificationis ibi, ꝛ Saluator meus. Quarto pp̄ beneficium suffragationis in angustijs, ꝛ tētationibus, ibi, Susceptor meus, ꝛ dicit Apl̄s ad Ro. iij. quē Deus p̄posuit p̄pitiatorē p̄ fideꝫ in sanguine eius, Deus scz pr̄ p̄posuit. i. pro oībus posuit, quē id est filium suum p̄pitiatorē, id est recōciliatorē ꝛ satisfactoreꝫ

22 pro nr̄is iniqtatibus, † ipse. n. vt dicit Jo. in. j. c. cano. est p̄pitiator pro peccatis nr̄is, ꝛ hec p̄pitiatio applicat̃ nobis per fideꝫ nr̄am q̃ habemus in sanguine eius, id est in passione, in qua lauit nos a peccatis nostris in sanguine suo, vt dicit Apocal. j. c.

23 † Qn̄ septies fudit sanguinem suum, vcꝫ in circuncisione, in oratione, in orto, in flagellatione, in coronatione de spinis, in fixura manuum, ꝛ pedū, cum clauis, in lateris apertione, vt nobis propitiaretur ꝯtra septē capitalia vitia. Sanguis ait Leo papa, sanguine aufertur, id est sanguis peccati sanguine Xp̄i, cuꝫ enim inimici essemus patri pp̄ iniqtates nr̄as reconciliati sumus. ait Apostolus ad Roma. d. c. per mortem filij eius ipso pro nobis satisfaciēte, ꝛ sic inimicitiā remouēte iniquitatū nostrarum, benedic ergo anima mea dn̄m qui dedit tibi diuinalia idest filiū suum vnigenitū in mortē acerbissimā crucis, vt propitiaret̃ oībus iniqtatib⁹ tuis, vt te Deo pr̄i recōciliaret, ꝛ te pararet ad patiēdū pro eo, ꝛ oīa mala, quid retribuam dn̄o, vt legit̃ in Psal. pro oībus que retribuit mihi, cum enim exercereꝫ inimicitias aduersus eū pp̄ iniqtates meas hoc ipse mihi retribuit, vt dignaret̃ mortalitatem meam, ꝛ miserias meas assumere, ꝛ pro me mortem ignominiosam ferre, nō video aliud maius faciēdum p̄ retributiōe tāti beneficij, ne ingratus sim, q̃ vt calicem salutaris accipiā, vt sustineā penā, ꝛ passiones prout ipse sustinuit amore mei. Sed inq̃tum sit peccator ingratus circa tn̄ beneficiuꝫ dicit Augu. in p̄sona dn̄i sic loquēs. Cū esses inimic⁹ pr̄i meo scz pp̄ iniqtates tuas recōciliaui te p̄ me, ꝛ cū longe esses veni vt redimerē te, ꝛ cū inter montes, ꝛ siluas oēs errares, scz vitiorum, ꝛ ignorantiaꝝ, quesiui te, inter lapides ꝛ ligna inueni te scz Idola ꝛ hmōi adorātē, ꝛ ne lupoꝝ ferarūqꝫ rabido ore laniares, scz demonū, collegi te scz reuocando a malis verbo ꝛ exemplo humeris meis portaui, scz in cruce penam peccatoꝝ tuoꝝ sustinendo laborem sudaui, caput meuꝫ spinis opposui, lancea latus meum perforari p̄misi iniurijs, ꝛ calamitatibus lacessitus sum, ꝛ tu diuideris a me, oīa hec feci, vt p̄pitiatus ꝛ recōciliatus me diligeres, mihi obsequiū sp̄ares, ꝛ tu es ita ingratus vt me offendas, a me recedas. Benedic ergo aīa mea dn̄m, recte viuendo qui sanat oēs infirmitates tuas.

24 Et dicit Psal. Misit verbū suum, ꝛ sanauit eos. † In eo misit ꝙ incarnatuꝫ fuit, ꝛ sicut ipse Xp̄s ꝯstat re, verbo, ꝛ carne, que est res sensibilis, ita vt medicus veniens ad sanādum medicinas suas instituit, idest sacra ꝯstātia ex verbis, que sunt forme sacrorum, ꝛ elementis seu rebus elementalibus, que sunt materia eoꝝ. Nā vt dicit Aug. Accedit verbum ad elementum, ꝛ

25 fit sacr̄m. j. q. j. c. detrahe. ¶ † Sicut autem sunt septem infirmitates anime nostre, sic septem ꝯstituit medicinas sacramentales contra eas vt nullā dimitteret insanatā. ¶ Prima infirmitas est peccatum originale, quā sanat Deus medicina baptismi debite sumpte. Scđa est peccatum mortale actuale ꝙ gr̄a priuat aīam, ꝛ hāc sanat medicamento pn̄ie. ¶ Tertia est peccatum veniale cum quo in Paradisum intrari nō pōt, ꝛ hanc sanat extrema vnctione q̃uis ēt ꝛ alijs sacramentis. ¶ Quarta est ignorantia agendoꝝ pro salute, ꝛ hanc sanat sacramento ordinis, qui ad hoc datur vt instruant ministri ecclesie se, ꝛ alios de moribus ꝛ fide. ¶ Quinta est concupiscentia, per quā est p̄cliuus ad lasciuias ꝛ dlectatiōes iordinatas tactus, ꝛ hāc sanat sacr̄m matrimonij restringendo ipsam, ne feratur ad corruptelas illicitas, sed ꝯtentus sit sua vxore, ꝛ hec qdē medicina p̄ debilibus nimis suā fortioribus aliud extat remedium. ¶ Sexta infirmitas est malitia quedā ꝛ inclinatio ad appetendum mala ꝯtra quā dat̃ medicina eucharestie. ¶ Septima est fragilitas seu debilitas ad bene op̄andum, contra quam datur medicina confirmationis. Sanat ergo dominus omnes infirmitates qui vt medicus de celo missus, ꝛ iuxta illud Esay. lxj. Ad annunciandum mansuetis misit me vt sanarem contritos corde, ꝛ cum istis medicinis sanat cum actu debito assumūtur. Sed tanta est ingratitudo hominis, vt vel contēnantur tanta

beneficia, vel indebite sumantur, ⁊ ideo pauci sanantur. Unde Aug. sup Job. Quantū est in medico sanare venit egrotū, sed ipse se interimit, qui precepta medici seruare nō vult, noli ergo obliuisci retributiones eius, qui redimit interitu vitam tuam,
26 †nam dicit Aug. de ꝯsecra. di. iiij. c. firmissime, ꝙ oīs qui ꝯcipit̄ ex viro ⁊ muliere, nascit̄ cū peccato originali morti obnoxius scz eterne. de qua canit ecclesia. Libera me dn̄e de morte eterna. Nā mors peccatoꝝ est pessima, ⁊ in inferno mors erit
27 sine morte, †vn̄ Grego. in moralibus. i. pena mortalis nūq̄ꝫ deficiens maior pena in mūdo esse nō pōt q̄ꝫ mors. Nā s̄m pħm mors est vltimū terribiliū. Hec tn̄ pena cito trāsit, sꝫ pena mortis infernalis nūq̄ꝫ, sed dn̄s redimit, idest liberat per gr̄am suā precio sanguinis sui ab hoc interitu mortis infernalis, vitā tuā scz amissam p peccatū. ¶ Ecce quātus interitus, ibi. n. est ꝑuatio diuini vultus id ē visionis Dei, ignis cruciatus, demonū insultus, ꝯsciētie remorsus, ꝑuersoꝝ tumultus, tenebraꝝ locus, ꝑpetuus fletus, seu oīs refrigerij defectus, ab hoc interitu infernali redimit dn̄s hoiem, ⁊ totiens quotiēs mortale cōmisit. O ingratitudo imēsa, cecitas miserāda, si a morte corporali te aliqs semel liberaret, ꝑpetuo illū laudares, eiqꝫ seruires, ⁊ liberātē a morte pessima nō recognoscis, noli ergo obliuisci oēs retributiones eius, qui coronat te in mīa, ⁊ miserationibus, mīa aūt dr̄ quasi miseriā adimēs, sed maior miseria esse nō pōt q̄ꝫ non esse, tāta est hec ꝙ in appetitū creature cadere nō pōt ab-
28 solute ante conceptū tuū nil eras, †aīa. n. cuiuslibet de nihilo creat̄, cū corpori infundit̄, cū ergo nihil esses tātā mīam fecit tibi Deus, vt ibit eē daret ⁊ nobilissimū eē, nā in aīa posuit imaginē trinitatis distinctius q̄ꝫ in Angelis, ⁊ similitudinē deitatis magis q̄ꝫ in alijs inq̄ꝫtū sicut Deus est totus in toto orbe, ⁊ totus in qualꝫ pte, ita in orbe suo. i. corpore tota in toto, ⁊ tota in qualibet pte corporis participationē cum oībus creatis esse, scz cōe cū elemētis, vegetari cū plātis, sentire cū beatis, intelligere cū Angelis. Representationē vniuersitatis, ibi. n. sūt quatuor humores in corpore ꝯformes quatuor elemētis, qnqꝫ sensus exteriores visus, auditus, gustus, odoratus, ⁊ tactus, ⁊ quatuor interiores, scz sensus cōis, estimatiua, fantasia, ⁊ memoria, quasi nō est celi. Nā celū empyreū in quo Deus residet per glorie manifestationeꝫ est pars intellectiua scz intellectus ⁊ voluntas, in qua pte vr̄ Deus ⁊ amat̄ cū Sanctis ⁊ Ange-
29 lis eius. †Omniū donator est, vt inqt Psal. Oīa subiecisti sub pedibus eius. Aug: Oīa fecit Deus pp hoiem, vn̄ in sex die-
30 bus cūcta creādo habitationē homini fecit ⁊ ornauit, †⁊ postea creādo in possessionē posuit. Duplicē in nā substātiā scz corporis ⁊ anime, vt possideat. duplicē in celo glorificationē. s. aīe ⁊ corporis, in quo bti hoies in futuro Angelos sanctos ante-
31 cellēt, cū ipsi corpora nō habeāt, vn̄ nec gloriā p ꝯn̄s. † Demū in Deo ꝑsonalē vnionē, nā in Xp̄o est humanitas ⁊ diuinitas vnita, nec est in illa humanitate nr̄a assumptum aliud suppositum q̄ꝫ Dei verbū. Agnosce ergo o christiane ait Leo Papa dignitatē tuā ⁊ diuine ꝯsors factus nature, noli in veterē vilitatē degeneri ꝯuersatione redire, ꝯsiderās ergo ingratitudinem hois sup hoc Moyses ait. Deū q te genuerat dereliqsti ⁊ oblitus es dn̄i creatoris tui. Deute. xxxij. c. Qūo potes eē ita ingratus, ecce qūo coronauit te in mīa, q̄ꝫuis. n. oībus que creauit miam fecerit de non esse in esse, ꝑducēdo, in ista tn̄ mīa tibi coronā sup oīa dedit ꝯferendo tibi tā nobille esse ⁊ dn̄iuꝫ ⁊ regnum oium. Et miserationes Dei in plurali dici pn̄t plurima bona sp̄ūalia ⁊ corporalia qbus nos ꝯsolat̄ remouēs miserias nr̄as in gubernatione nostra. Jta ꝙ coronat te in mīa respectu creationis, coronat te in miserationibus respectu gubernationis, coronat inqt vndiqꝫ circūdans te totū aiam, scz ⁊ corpus suis bn̄ficijs, coronat singulari ꝓuisionē quasi nil de alijs creaturis videat̄ curare, vt tibi subuēiat, vn̄ Sap. xij. dr̄, cū magna reuerētia dn̄e disponis nos, ⁊ Prouerb. viij. c. Delitie mee sūt esse cū filijs hoīm, Miserie famis ⁊ sitis ꝓuidit cibarijs ⁊ potibus varijs, ne fastidiū gn̄et̄, miserie nuditatis vestimētis plurimis, laneis, ⁊ lineis, ⁊ sericis, miserie frigoris calore ignis, miserie tenebraꝝ, lumine luce ⁊ solis, miserie pauptatis diuitijs auri ⁊ argēti ⁊ ceteroꝝ metalloꝝ ⁊ lapidū ꝑciosoꝝ, miserie infirmitatū medicinis innumeris sensibus ipsis copiose ⁊ suauiter ꝓuidit, visui de pulchritudine coloꝝ, auditui ꝺ suauitate sonoꝝ cantus, ⁊ instr̄oꝝ, gustui dulcedine ciboꝝ, odoratui fragātia odoꝝ, floꝝ, ⁊ alioꝝ, tactui de leuitate diuersoꝝ obiectoruꝫ. O quāte sunt miserie aīe Job ait. xiiij. Replet̄ multis miserijs

quas releuat diuersis miserationibus, quātas. n. inspirationes ⁊ icitamēta ad bonū imittit, quot documēta scripture sacre, q̄t exhortatiōes scōꝝ, quot exēpla ꝑfectoꝝ, q̄ꝫtas varietates artiū ⁊ artificioꝝ ad tollēdū ociū, quot euasiōes ꝑiculoꝝ, quātas expectationes ad emēdatiōes pctōꝝ, q̄t auxilia angeloꝝ, quē miseret̄ pr̄ filioꝝ misertus ē nobis Deus. Sꝫ tāta ē igratitudo nostra, vt ꝯquerēdo dicat Esa. j. Filios enutriui et exaltaui, ipsi āt spreuerūt me, bn̄dic g̊ aīa mea dn̄o q̄ replet in bōis ꝺsideriū
32 tuū, nā vt legit̄ in psal. satiabor cū appuerit gl̄ia tua, †ibi. n. bti possidebūt bona, que dr̄ septē dotes, q̄ iplebūt aiaꝫ ⁊ corpus ⁊ total̄r qetabūt, vcꝫ visionē clarā, qua iplebūt̄ sapiētia, cōprehensionē, qua iplebunt̄ securitate, dilectionē ꝑfectissimā, qua iplebunt̄ gaudio seu fruitiōe, quo ad corpus agilitatē, subtilitatē, claritatē, ipassibilitatē, vel septē bōa que hic ꝺsiderant̄, sꝫ nūq̄ꝫ possident̄ plene diuitias, honorificētias, potētias, seu dn̄ia, delectatiōes, sanitatē, vite ꝑpetuitatē, sciaꝫ, virtutē, q̄ ibi pl̄e hn̄r. Si qdē v̄tutes morales hēbimus in pr̄ia, sꝫ ad aliū vsum, sicut ⁊ diuitias, ⁊ honorē p aliū modū, merito g̊ dr̄. Bn̄dic aīa mea dn̄o ne sit ingrata, nā Deus dedit nobis cūctas possessiones, ⁊ aīalia q̄ subiecit sub pedibus nr̄is. c. quo iure. viij. di. Et hec q̄
33 ad bn̄ficia ꝑuenietia a lege diuina, ⁊ a lege nāe. ¶ †Est aliud bn̄ficiū ꝙ vassallus hꝫ a suo dn̄o, vt in. c. j. in qb. cau. feu. amit. in vsi. feu. ꝺ quo Abb. loqt̄ p illū tex. in. c. ad audiētiā. ꝺ ꝑscri.
34 ¶ †Aliud bn̄ficiū assignat̄ in ꝯtu depositi, de quo p tex. in. c. j. de cōmo. Et hec sufficiāt q̄ ad bn̄ficia tpalia, de qbus in isto
35 tractatu nō itēdo aliqd vltra referre. †Uidēdū nūc est de bn̄ficijs ecclesiasticis p ordinē. ¶ Primū bn̄ficiū ecclesiasticū est papatus, vt dicit Ang. de claua. in sua sum. tit. de bn̄fic. §. j. ita qꝺ in largissima sign̄atione papatus pōt dici bn̄ficiū ecclesiasticū, ita ꝙ cōprehēdat̄ in. c. j. de reg. iu. in. vj. vbi sine canonica institutione qs nō pōt obtinere bn̄ficiū, qa intrusus in papatu p ꝯciliū est repellēdus. c. si duo. c. si qs pecunia. lxxix. di. facit. c. si papa. iiij. dist. do. Abb. in. c. lꝫ. de elec. Papa dr̄ quasi pr̄ prīuꝫ ⁊ Papa. i. admirabilis a Pape ꝙ est interiectio admirātis,
36 vt. d. gl. in ꝓe. cle. i v̄b. papa, †⁊ d̊t Bal. in ꝓe. decre. in. vij. col. ꝙ Papa an̄ coronationē nō appellat̄ huius seruoꝝ, glo. in ꝓe. cle. in verbo pōtificatus, d̊t ꝙ Papa nō appellat̄ pōtifex nisi ꝯsecratus, bn̄dictus, ⁊ coronatus, ⁊ ita sentit Spe. in ti. de rescrip. ꝑsen. §. viij. v̄si. itē ꝙ obtētū, ita tꝫ Abb. in. d. ꝓe. cle. post gl. in verbo pontificatus, glo. in data sexti dicit ꝙ ꝯsuetudo est in Romana curia, ꝙ post electionē an̄ ꝯsecrationem, ⁊ coronationē nō dr̄ Pontifex. c. lꝫ. de elec. lꝫ dicat ꝙ Romanus Pōtifex habeat̄ q a duabus partibus Cardinaliū est electus, ⁊ di-
37 cit Fely. in. c. eam te. col. iiij. ver. ij. †restringunt̄ predicta ꝙ hodie in curia Romana Papa dr̄ ante coronationē, ⁊ est eps ⁊ seruus seruoꝝ Dei, ⁊ nō appellat̄ electus, sꝫ Papa, ⁊ ꝯtrariū dicēs incurrit in excōicationē papalē, vt dicit text. in extrauag. cle. sexti que incipit qꝛ nōnulli, de qua multū admirat̄ ibidē gl.
38 nouiter facta, †que dicit ꝙ ꝺ stilo curie ēt moderno an̄ coronationē non exprimit Papa nomē suuꝫ in bulla, sꝫ dimidia bulla vtit̄ ⁊ appellat se electū, iō de illa ꝗstōne iudicet apollo hꝫ eādē gl. tn̄ qcqd sit de iure electus a duabus ptibus cardinalium est v̄us Papa an̄ coronationem, vt. d. tex. in. c. lꝫ. de elec. ibi. Jlle absqꝫ vlla exceptiōe ab vl̄i eccl̄ia Romanus pōtifex hēat̄, q a duab⁹ ptibus electus fuerit, ⁊ receptus, ⁊ ista vr̄ eē v̄itas, facit ad premissa. c. in noīe. xxiij. di. ¶ Jstā opi. seqt̄ glossator in ꝓe. regu. cācellarie dicēs ꝙ papa dr̄ assumptus tpe electiōis ēt an̄ coronationē, alleg. Domi. de. s. ge. in. c. fi. post gl. de ꝯces. ꝑbē. lib. vj. ⁊ d̊t idē glos̄. ꝙ Papa Jnno. lꝫ fuisset coronatus. xij. septē. tn̄ ea que an̄ signauit debebant datari tpe quo signauit ēt ante coronationē, ⁊ statim ꝙ fuit Papa creatus ēt i ꝯclaui de nocte signauit pl̄es supplicatiōes p. d. c. lꝫ. de elec. ⁊ si sit elect⁹ die sabbati de nocte, ⁊ ante mediā noctē, tūc dr̄ electus illa die sabbati, ita ꝙ supplicatiōes debēt datari ꝺ illa die, arg. l. more romano. ff. de fe. ⁊. c. ꝯsuluit. de off. deleg. ⁊ si datarius poneret aliam posset probari contrarium per testes ibidē existentes, iuxta glo. in. c. duobus, ⁊ ibi Do. de sancto Ge. de rescrip. in. vj.
39 †tn̄ Papa dꝫ cauere ne in ꝯclaui aliq̄s supplicationes signet, qꝛ tūc facit pp gaudiū maximum, iō non deberet valere, qꝛ est quasi ex̄ mētē. arg. c. vnusqsqꝫ. iūcta gl. in v̄bo saltātiū. xxij. q. iij. tn̄ statim dū est ex̄ ꝯclaue ēt ante coronationē poterit signare supplicationes, ⁊ ista est v̄itas ꝺ iure. Sꝫ qd sit hodie ꝺ stilo curie Romane sileo, istā opi. repio tacite eē approbatā p gl. in
40 ꝓrac. i v̄bo successiōe. ¶ †Scōꝫ bn̄ficiū ē pr̄iarchat⁹ ꝙ obtinet primum

vi in hoc n°. 39. siluam. nupcialem in lib. 6 fol. 593 n°. 55

primū locū post summū pōtificē, ⁊ solū ī toto mūdo sunt q̄tuor sedes patriarchales denotātes q̄ttuor sedes euāgelistarū, vt in c. antiq̄. de ꝑuileg. ⁊ dr̄ patriarcha lingua greca summus patrū, qꝛ ꝑmū id ē post apostolicū tꝫ locū, ⁊ iō qꝛ summo honore
41 fungit̄ tali noīe cēset̄. ⁊ ē tex. i. c. cleros. xxj. dist. ¶ † Tertiuꝫ bn̄ficiū dr̄ archiepiscopatus. ⁊ greco īterp̄tat̄ vocabulo, ꝙ sit summus epoꝝ tꝫ. n. vicē apostolicā, ⁊ p̄sidet oībus epīs sitis in sua ꝓuincia. ⁊ inde dr̄ archiepiscopus, id ē p̄nceps epoꝝ. c. cleros. xxj. distin. ⁊ in vnaquaqꝫ prouincia dn̄t eē vnus archiepiscop⁹. decē epi, ⁊ vnus Rex. c. scitote. vj. q. iij. ⁊ appellat̄ ad eos ab epīs. c. romana. de appel. c. pastoralis. de offic. ordi. in. vj.
42 ¶ † Quartū bn̄ficiū in amplissima īterp̄tatiōe dr̄ ep̄atus vt ḋt Ange. de claua. in sua summa tit. de bn̄ficio. §. j. ⁊ ꝯprehēdit̄ ꝑ c. j. de regu. iur. in. vj. ⁊ dr̄ ep̄opatus q̄si supintēdat. s. curā subditoꝝ gerēs. scopi. n. grece latine intēdere dr̄ ⁊ epi interp̄tant̄
43 Specu. c. cleros. xxj. dis. † ⁊ ḋt Fran. vercellē. in ca. accedētibus. de exces. prela. ꝙ electi ad episcopatū nō p̄nt ꝯcedere indulgētias ꝑ illū tex. in ꝟbo epīs. ⁊ idē Archi. in. c. j. de peni. ⁊ remis. Idē ⁊ Butri. Imo. ⁊ do. Abb. in. c. tua. in. ij. no. de his
44 que fiūt a prela. † ꝙ electus ⁊ ꝯfirmatus in episcopū appellat̄ electus, ⁊ nō ep̄s. ⁊ idē dꝫ hodie in istis ꝓuisis ꝑ papā. nā ꝓuisio pape hꝫ vim electionis ⁊ ꝯfirmationis, vt no. in. c. cū olim
45 de cau. pos. ⁊ proprie. † ex quo no. ꝙ ꝓuisus per papaꝫ in episcopatu dꝫ ante ꝯsecrationem vocari electus, ⁊ ḋt gl. in cle. ij. in ꝟbo pontificū, de cele. missa. ꝙ electus ⁊ ꝯfirmatus nōdū consecratus nō dr̄ pōtifex. Idē no. do. Abb. in. c. tam literis. in. j. no. de testi. ꝙ electus ⁊ ꝯfirmatus in ep̄m appellat̄ simpliciter electus. Idē Abb. in. c. nosti. in vlti. no. de elec. ad idem facit tex. in. c. post trāslationē de renūtia. ⁊ ibi but. in. j. no. ⁊ in. c. cū post. de elec. ⁊ in. c. ad audientiam. de spōsa. ⁊ in. c. j. de testi. cogē. ⁊ in. c. dilectus de purga. cano. ⁊ in. c. ꝙ sicut. de elec. ⁊ in. c. cū dilecti. de dolo ⁊ ꝯtu. Et premissa hn̄t locū qn̄ est questio de spectātibus ad ep̄m rōne ordinis. vt ḋt But. in ꝯsi. ij. in nomine. ꝑ gl. in. c. j. de relig. do. in ꝟbo dedicādo q̄ ḋt ꝙ electus in ꝯsecratione assumit nomen epi. Idē tꝫ Abb. post Car. in. c. meminimus de appel. Ol. in ꝯsil. xiiij. col. ij. ⁊ Do. in. c. sicut
46 viri. xl. dist. in ver. no. optimū tex. † ꝙ appellatione episcopi non cōprehendit̄ electus ⁊ ꝯfirmatus, sed demū qn̄ est consecratus. alle. no. in. c. j. de relig. do. Imol. in. cle. j. de pe. col. iij. post alios doc. per gl. ibi in ꝟbo queuis dicētē pontifices illos q renūtiauerūt loco nō ordini allegā. c. j. de ordi. ab ep̄o. Electus ꝟo nō ꝯsecratus nō dꝫ pōtifex siue ep̄s. no. do. de sancto
47 Ge. post alios doc. in. c. j. de offi. ord. in. vj. † Idē no. Fely. in. c. eam te. de rescrip. col. j. dicēs ꝙ priuilegiū cōcessum ep̄o de nō legēdo sn̄ias nō cōpetit electo ꝯfirmato nōdū consecrato, qꝛ datū est illud priuilegiū dignitati ⁊ honori ep̄ali, q honor ꝓp̄e respicit ꝯsecrationē, alle. Jo. an. Pet. de anc. ⁊ Do. de sancto Gemi. in. c. fin. de re iu. in. vj. facit tex. in. c. j. de transla. prela. ⁊ dicit Do. de san. Gemi. post Archi. in. c. illud. xxiij. dist. ꝙ cā electi ⁊ ꝯfirmati nō dꝫ cā epi, ideo in ea decidēda nō requruntur
48 duodecim epi, † idē ēt est dōm si dicat̄ ⁊ fiat mentio de promotis, qꝛ electi non ꝯsecrati nō veniunt tex. ⁊ ibi doc. in. c. eā te de rescrip. Idem ēt est dōm si in priuilegio fiat mentio de pontifice, qꝛ electus nō ꝯsecratus nō cōprehēdit̄ ⁊ gl. in cle. ij. de cele. missa. Idē ēt in illis quos papa ꝓnūtiauit ep̄os, qꝛ ante cōsecrationem vocantur electi. Abb. in. c. tua. de his que fiunt a
49 prela. † Premissa limitant̄ nisi mā subiecta ꝯcernat simplr̄ iurisditionē ep̄alem, qꝛ tūc applōne epi venit electus ꝯfirmatus nō ꝯsecrat⁹, vt est gl. valde no. in cle. j. in ꝟbo epīs. de foro cō. vbi ḋt qd̄ illa cle. loquens de epīs extēdit̄ ad electos ꝯfirmatos. Ad idē facit. c. transmissaꝫ. cū gl. de elect. vbi notat̄ quod dispositio loquēs in mā iurisditionis de ep̄o verificat̄ in ꝯfir-
50 mato † no. Joan. an. in. c. cum ex eo. de elec. in. vj. volens ꝙ electus ⁊ ꝯfirmatus pōt dare illā lniam cā studij per septēniū ꝙ bn̄ficiatus possit se absentare a bn̄ficio. ⁊ ḋt do. Abb. in. c. at si clericis. §. de adulterijs. in. xij. col. de iud. ꝙ vbi episcopi possunt dispēsare pōt ēt dispēsare electus ⁊ ꝯfirmat⁹ tm̄ in epuꝫ. Idē Inn. in. c. suffraganeis de elec. ⁊ ḋt. s. Tho. in. iiij. sen. dis.
51 xx. q. j. arti. iiij. ꝟ. ad scḋaꝫ † ꝙ ꝯfirmatus tātū pōt dare indulgētias, qꝛ hoc cōpetit rōne iurisditionis. Idē. d. Abb. in simi.
52 no. in. c. suffraganeis de elec. facit. c. ij. de trans. epis. † vbi dicit̄ ꝙ ꝯfirmatus tm̄ in ep̄m sine lnīa pape nō pōt renūciare ep̄atui ac si esset ꝯsecratus. no. But. ⁊ do. Abb. in. c. accedētibus de exces. prelato. Cald. in repe. c. nr̄o. de penit. ⁊ remis. Pet. de ancha. in regu. ea q̄ in. ij. oppo. ⁊ in regula peccatū in. iij. oppo. de regu. iur. in. vj. idē satis diffuse no. Jaco. de zochis. in repe. c. omnis vtriusqꝫ. de pe. ⁊ remis. facit glo. in. c. adijcimus. xxvj. q. j. Idē satis diffuse not. Fely. in. c. eaꝫ te. iij. colū. ꝟsi. re-
53 stringuntur. de rescrip. ¶ † Quintum beneficium secundū aliquos in amplissima significatiōe dr̄ cardinalatus ꝑ. c. ij. de cle. nō residē. ⁊ solū dn̄t eē in ecclīa dei nu. xxiiij. cardinales. ꝑ tex. i c. j. de nune. ⁊ quali. car. in prag. san. ⁊ dicit Felyn. in. c. eā te de
54 resc. in. j. col. † ꝙ cū basilee fuisset pronunciatus vnus cardinalis nōdū tm̄ habuisset insignia cardinalat⁹ fuit ipse iterrogatus an possit se gerer̄ ꝓ cardinali, ⁊ vr̄ ꝯcludere ꝙ n̄, nisi posset ꝓbare ꝓnūciationē de se fcāꝫ, vt no. d. Abb. in si. in. c. nosti. in vlt. no. de elec. ꝙ ille q est ꝓnūciatus ꝑ papā statiꝫ pōt administrare ⁊ ꝓbare sua insignia lꝫ ab alijs nō sit recipiēdus tanq̄ꝫ ꝓnunciatū nisi probet ꝑ litteras pape, ⁊ statim cū papa pronūciat
55 aliquē p̄latū est verus prelatus, † qꝛ ad esse gratie nō req̄rit̄ litera, sed solū sufficit factū principis, sed litera est de substātia ꝓbatoria, nō aūt substātia gratie. Bal. i. l. humanū. C. de leg. Jo. an. ⁊ anto. in proe. sexti, quare ꝯcludo ꝙ si ꝯstat de ꝓnūciatione fa-
56 cta concistorialiter pronunciatus erit verus cardinalis. ¶ † Sextum beneficium prosequendo beneficia secularia dicitur abatia secularis. c. ex transmissa, cum gl. in verbo Abbatis. de re-
57 nun. ¶ † Septimū bn̄ficiuꝫ ecclesiasticum seculare dicitur dignitas. c. de multa. de preben. ⁊ dignita. ⁊ ibi dicit do. Abb. col. v. versicu. adijcio quod ille dicitur habere dignitateꝫ qui habet iurisdictionē, vnde qlꝫ rector seu prior ecclesie collegiate dicitur habere dignitatē, vt no. Pau. in cle. j. de elec. ⁊ in cle. ne in agro de statu reg. do. de ro. deci. clvj. ⁊ aliter proprie ⁊ stricte appellatur prelatus, vt in. c. cū ab ecclesiaꝝ, ibi bona gl. ḋ of. ord. tex. cū
58 gl. in. c. ij. de iudi. † lꝫ largo mō rector curatus dr̄ habere prelaturaꝫ. c. tua de cle. egro. Pau. in cle. dudū. de sepul. facit. c. nisi de preben. vbi prior ꝯuentualis dr̄ habere dignitateꝫ, ⁊ abatissa ēt
59 hꝫ dign. c. idēnitatib⁹. facit. c. j. ḋ eta. ⁊ q̄. † ⁊ ad ꝯsiderādū digni. dēmus attēdē an vocet̄ aliquo noīe de dignitati. q̄ i iure sunt expresse, vt puta appellat̄ Archidia. lꝫ nullū ministeriū dignitatis exerceat. vt ponit Inn. exēplū in archidiaconatu ꝑmensi. Itē fꝫ eūdeꝫ Abb. est recurēdū si in loco reputat̄ dignitas vel ꝑsonat⁹ lꝫ i iure nō habeat̄ ꝓ tali, tm̄ dꝫ cēseri fm̄ reputationē loci, qd̄ est valde notādū fꝫ eū. Itē ēt inspiciat̄ institutio si fuerit īstitutū a
60 fundatiōe, vt esset dignitas, hēbit̄ ꝓ dignitate, † Subdit ꝙ oportet vt dignitas sit ꝑpetua ad hoc vt includat̄ sub ista cōstitutiōe alleg. c. j. de ꝯsuetu. in. vj. vt dicit Archiepiscopus florē. i. iij. pte sue sūme tit. xv. c. j. in prin. ꝙ dignitas ecclesiastica est quedā preeminētia in gradu, ⁊ quasi pro eodē sumat̄ dignitas, ⁊ ꝑsonatus vt archidiaconatus, presbyteratus, decanatus, ⁊ huiusmodi. Et intelligit̄ esse dignitas vel ꝑsonatus fꝫ institutionē vel ꝯsuetudineꝫ eccl̄ie, nā posset esse, ꝙ aliqs in ecclīa aliqua exerceret offm̄ archidiaconi cognoscēdo ḋ cāis clericoꝝ, ⁊ alijs, nō tm̄ ob hoc est reputādus esse i dignitate, nisi vocet̄ noīe qd̄ dignitatē sonat, ꝙ si vocat̄ aliquo noīe dignitatis vel ꝓ ꝑsona in dignitate ꝯstituta reputet̄, lꝫ nullū dignitatis ministeriū faceret reputādus est in dignitate, dū eam ꝑpetuo obtineat. alle. no. in. c. ij. ff. de sta. mo. ⁊
61 ibidē archi. subdit, quē refert Pe. de anch. post Guil. ḋ lau. † ꝙ dignitas est quedā p̄eminētia quo ad forū ꝯtētiosuꝫ i ecclīa gradū tenēs q̄ qn̄qꝫ dr̄ ꝑsonatus ab honorificētia in q̄ ponit ꝑsonā, qn̄qꝫ offm̄ ab ipso offō qd̄ exercet. de ꝯsti. c. cū accessissent. qn̄qꝫ assumit sua propria ⁊ specialia noīa sicut hoc nomen custodia, subcentoria, decanatus, prepositura, ⁊ similia a nomine autē nō debent ista iudicari, sed ex effectu, qui colligit̄ ex actibus ⁊ exercitijs in qbus versatur, ⁊ ex talibus iudicatur an sit dignitas necne. de ver. signi. c. intelligētia. ⁊ sufficit ad h̄ qd̄ sit cēsenda dignitas, qd̄ in modicis causis hēat iurisdictioneꝫ, sicut hn̄t in eclesia pictauiēsi, archipresby. nā excōicāt, suspēdūt, ⁊ absoluūt, ⁊ sic ꝓpter taleꝫ gradū dn̄r habere dignitateꝫ, si aūt nullaꝫ iurisdictionem habent, sed tm̄ visitant, tunc censentur habere simplex offm̄ ⁊ nō dignitateꝫ, ⁊ ḋt Ang. de claua. in sua sūma. tit. de digni. ⁊ priui. qd̄ dignitas est administratio reꝝ ecclesiasticaꝝ cū iurisdictione. Preterea habere dignitateꝫ est habere iurisdictioneꝫ, scilicet quo ad foꝝ ꝯtentiosum ēt in modicis causis alleg. d. Abb. in. c. de multa. de preben. ⁊ Pet. de anch. in clemen. si dignitatem de preben. vbi etiam referunt de archipresbyteris ecclesie pi-
62 ctauiēsis qui excōmunicāt suspēdūt ⁊ absoluūt, † vnde qlꝫ rector seu prior ecclesie collegiate dicitur hr̄e dignitatē vt no. d. Ab. in clementi. j. de electio. ⁊ in cle. ne in agro. de sta. mo. ⁊ do. de Ro-

ta decisione.clxvi.pro hoc facit tex.in.c.indēnitatibus de electio.in.vi.vbi Abbatissa dicit̄ hēre dignitatē.hoc tʒ.d.Card. in cle.ij.de de rescrip.& ibi est glo.que dicit opi.Abb.esse approbatā.† In hoc limitat Inno.in.d.c.de multa.si est ꝑpetua alleg.c.ij.§.fi.de statu mona.& licet nō sit ꝑpetua dignitas dūmodo possit eē ꝑpetua sicut est in ministris ordinis minoꝝ illō sufficit,nam dicit̄ esse perpetuum qḋ est in potentia ꝑpetua, vt no.do.Car.in.d.cle.ij.de rescri.facit.c.clericos.in x.ꝑpetuā. iuncta gl.de coha.cleri.& mulier.Itē dicit̄ dignitas si in ecclesia vbi est reputet̄ ꝓ dignitate & hēat administrationem tpaliū reꝝ ꝑpetuā.lʒ non sit numerata inter dignitates ecclisticas.ministri aūt q sine penitus iurisditione exercēt officiū aliqḋ sicut ꝓcuratores sindici & sacriste q pulsant cāpanas nō hñt dignitatē ēt si essent perpetui,secus si hērent iurisditionē.ff.de offi. procu.cesa.l.vltima.Similiter dicit̄ dignitas que appellat̄ aliquo nomine de dignitatibus iuris,vt Archi.& huiusmodi ēt si nō exerceret officiū. ¶ † Ex qbus patet ꝙ vicarius epi nō hʒ dignitatē ſʒ Panor.vbi.s̄.Et differt psonatus a dignitate,qꝛ psonatus est quedā prerogatiua in ecclesia sine iurisditione,vt hēre stallum honorificum in choro,& optiones in caplo in processionibus in vocibus dādis,& similibus plusqꝫ alij sui ordinis canonici & nō tanqꝫ alij in dignitate ɔstituti. ¶ † Officium xo est administratio reꝝ eccl'asticaꝝ sine iurisditione sicut sindici ꝓcuratores castaldi.c.saluator.j.q.iij.& no. Archi. Joā. & Do.de sancto Ge.in.c.j.in.j.q.de consue.dicēs qḋ dignitas sumit̄ diuersis modis,vt hētur.iiij.dist.c.deniqꝫ.& in.c.sedes.ꝺ rescrip.& de cle.nō residē. qꝛ nonnulli. †.& sic dignitas qñ sumitur large est quedā preeminētia in gradu que cōprehēdit ēt psonatū.c.fi.de insti.& hec qñqꝫ dñr inferiora ministeria.de electio.cū in cūctis.§.inferiora.si aūt sumat̄ stricte & ꝓprie accipitur pro epātibus aut ꝓ archidiaconatibus, vt no. Archidia. & Jo.an.in.d.c.j.idē Jo.an.in.c.de multa.de pre.& digni.personatus & officiū sūt sinonima & iura qñqꝫ ponūt vnū ꝓ altero ꝑ tex.in.c.cū accessissent.de cōsti.vbi vocat primiceriatum.pmo psonatū.scdo loco offiñ.tertio dignitatē.p.c.ad aures.de rescrip.sed illud ꝺstruit̄ ꝑ tex.in.c.j.de ɔsue.in.vj.q ponit predicta nomina vt diuersa.vt de elec.c.in genesi.&.c.de multa.de preben.& in extrauagā.execrabilis. Alij vero dñt ꝙ dignitas est preeminētia cū cura. Personatus vero sine cura.ſʒ ista opinio destruit̄ ꝑ tex.in.c.j.de eta.& quali.&.c.cū in illis i pmo & secūdo rñso.&.c.sup eo.de preben.lib.vj.&.d.extrauagā. execrabilis.Vñ vʒ ꝙ predicti doc.s̄.relati nō bene declarāt istū articulū,quare ɔclu.Do.de san.Ge.vbi.s̄.ꝙ dignitas hʒ se ad psonatū & officiū tāqꝫ genus ad speciē,nā dignitas est quoddā nomen generale generalissimuʒ aptuʒ dotare oēm hēntem aliquem gradum preeminentie.& istud voluit gl.s̄.allega.in.c. deniq̄.iiij.di.cū simi.& istḋ nomē sumit̄ large & stricte ſʒ nāʒ materie in qua fit ꝓlatio,vel ſm intētionē ꝓferentis si de ea ɔstat vñ ēt in mā stricta & penali cōprehendit̄ epātus & supiores appellatione dignitatis qñ exprimit̄ vt.c.felicis.§.qḋ si qs.de penis in.vj.† Qñqꝫ non cōprehēdit̄ epātus applone dignitatis. vt not.in.c.ij.iuncta glo.de prebē.in.vj.&.c.dilectus.de cōcess. prebē.vbi epātus nō dicit̄ dignitas, sed culmen dignitatis. † Personatus & officiū sunt species cōprehense sine illo gnē, & ista sunt noia imposita potius ſm ɔsuetudinē diuersaꝝ prouinciaꝝ,que suos prelatos diuersimode noiat,& ex diuersi omō loquendi.& istud probat.c.cū accessissēt.de ɔsti.vbi primiceriatus appellat̄ dignitas,psonatus,& officiū,& iura que exprimeret̄ videtur ista tāqꝫ diuerta potius faciūt hoc ad tollendas cauillationes & exceptiones que possent opponi, non aūt ad finem, vt ꝺnotēt differētiā eē iter ista.ita vʒ notare Gu.ꝺ mōte laudu. in exua.Jo.xxij.execrabilis ſp vbo psonatus,ſʒ h̄ rꝫificat̄ opi. qḋ ista tria sūt sinonima,& ista potuit esse causa quare tex.in.d. c.j.de ɔsue.dicit in ver.quocunqꝫ noie cēseat̄ ad denotādū, qꝛ ſm diuersas ꝓuincias diuersimode noiant̄.Et † signa tria ad cognoscendū dignitates ponit Archi.in.d.c.j.de ɔsue.q̄ fuerunt ēt postea ꝑ Jo.an.in.c.de multa.Primū signū est,qñ qs hʒ administratione reꝝ eccl'iaꝝ cū iurisditione.vt.c.volumus lxxxix.dist.& hoc intellige,qñ administratio est sibi assignata ꝑpetuo,secus si esset tpaliter,vbi ꝺt Jo.an.in.d.c.de multa.& in c.cū nō ignores.de prebē.Scdm signum est,qñ hʒ nomē dignitatis,& prerogatiuas in eccl'ia tā in choro qꝫ in.c.lʒ nō hēat verā administrationē vel iurisditionē,dat exemplū in archi.pmē si.vbi quasi nullum officiū facit archidia.& tñ dignitas reputatur.alleg.notata in.c.cū olim.de consue.Tertium est,qñ de ex clesie ɔsuetudine hētur ꝓ dignitate cui stabit̄.ff.de legi.l.ꝺ qbus.§.inueterata.& xij.di.ɔsue.&.c.queadmoduʒ. ¶ Et his signis posset cognosci ſm eundē Archi.an qs dicat̄ in dignitate vel nō.nā si a iure iponat̄ nomē dignitati qḋ sonat in nomen dignitatis & cēsebit̄ dignitas vt iferiorib9 epō sunt a iura iposita noia dignitatis q̄ sonāt i dignitatē,puta archi.archipresby. pp iurisditionē & preeminētiam quas hñt sup alios & presertiʒ isbditos & eccl'iasticas psonas,vt ptʒ ꝺ offi.archi. & archiepis. imo & archidiaco.lʒ nullā hēat iursditionē ex ɔsue.tñ rōne ordinis sonat in dignitatē vt dictū est.s̄.no.Do.de Ro.deci.cc lxxij.& lxxiij.in cūctis.Ol.ɔsi.l.in pri.iij.col.Ego ɔcludo post alios doc.tenēdo opi.Abb.s̄.relatā quā originalr̄ posuit in.c. de multa.in addi.de prebē.ꝙ † ꝓprie dignitas dʒ illa q̄ hʒ iurisditionē eccl'iasticā & sic dʒ platus.c.ij.de iudi.c.cū ab eccl'iaꝝ de offi.ordi.& ista sunt valde & penitus diuersa.vcʒ dignitas & psonatus,vt est tex.in.c.j.de ɔsue.in.vj.& in.c.cū in illis.in pñ. & in.§.illis.de prebē.& digni.& in.c.ij.de prebē.in.vj. & sic ille dʒ hēre dignitatē q̄ hʒ iurisditionē vel nomē in iure expressum. tex.in.c.j.de eta.& quali.ordi.Restat solū rñdere ad. c.cū accessissent.de ɔsti.vbi dignitas psonatus & officiū ponunt̄ tāqꝫ synonima dico ꝙ i illo tex.ibi accipit̄ improprie dignitas & in largissima significatione sicut assumit̄ in.c.deniqꝫ.iiij.dist.vbi clericatus dʒ dignitas.nō aūt in vera.& in stricta significatiōe.idē esset & in.c.tua.de cleri.egro.vbi cura dʒ dignitas.idē eēt in doctore q̄ dʒ hēre dignitatē.c.qꝫto.magistra. faci .c.ius militar̄.i. di.vbi miles dr̄ hēre dignitatē. ¶ Octauū † bñficiū dʒ eccl'ia ꝑrochialis.c.ꝺ multa.c.extirpāde.ꝺ pb.& digni.c. cū in illis.in pñ.de pbē.in.vj.c.lʒ canon.de elec.in.vj. Nonū† bñficiū dr̄ ꝑbēda & canonia.vt ꝺt Archi.floren.in.iij.p.sue sūme.tit.xv.c. j.§.i.vbi ꝺt qḋ prebēda est ius ꝑcipiēdi ꝓuētus in eccl'ia cōpetens tāqꝫ vni de collegio,& nascit̄ ex canonia,sicut filia ex matre,qꝛ ex quo qs hʒ canoniā dr̄ hēre prebēda.c.relatū.de prebē.Prebēda igit̄ ɔsistit in fructuū ꝑceptione,canonia aūt in iure alicuius q̄ in canonicū ē receptus ad qḋ ius ꝑtinet pbēda. stallū in choro.vox in.c.vt in.d.c.relatū.& in.c.dilecto.de prebē.gl.est valde no.in.c.cū.M.de consti.Et no.ꝙ in receptione canonicoꝝ & in collatione pbēdaꝝ absentes,canonici vocādi sunt,si ɔmode fieri valeat,nisi ɔsuetudo hēat eos ad talia ñ vocari.al's qḋ in abūtia eoꝝ fieret eis instātib9 irritari dʒ.c.cū in ecclesijs.de pbē.& digni. ¶ Decimū† bñficiū sunt psonatus & officia.c.cū accessissent.de ɔsti.nā hñs tabellionatū dr̄ hēre officiū.§.ad ɔscribēdū.de here.in.vj. nā prepositura dr̄ officiū de elec.c.dudū.cl.j.itē plebania dr̄ officiū.c.qḋ dei timorē. de statu mona.Itē vicedñs.xcix.dist.officiū. ¶ Undecimū † bñficiū seculare est illḋ qḋ simplices bñficiati hñt in ecclesijs collegiatis.& i iur̄ isti appellāt̄ assisi.vt ꝺt tex.i.c.cū ad h ꝺ cle.nō resi.& ibi.gl.ꝺt ꝙ illi sūt simplices bñficiati q̄ ñ sī canōici q fuire dñt ecclesie,nec vocant̄ ad cōes tractatus cū canōicis & ibi ꝺt gl.ꝙ dñr assisi quasi assidui in multis ecclesijs, sunt plures tales q̄ māsionarij dñr,ꝺt do. Abb.in.d.c.cū ad hec.ꝙ assisi dicunt̄ q̄ se exponūt morti dñis obediēdo.& ita isti occidūt aias portādo mulieres canonicis.Duodecimuʒ † bñficiū seculare est bñficiū simplex,qḋ dr̄ illud qḋ nō hʒ curā animarū,vt not. do.Archi.floren. in.iij.pte sue summe.tit.xv.c.j.§.ij.per.c.fi. de prebē.& digni.& illud cōprehēdit diuersa noia & nō reqrit̄, qḋ hēat maturitatē ɔsilij,vt no.do. Abb.in.c. super inordinata.de prebē. ¶ Decimūtertiū bñficiū.† & sic primum regulare est abbatia regularis de qua.in.c.cū ad monasteriū.de sta. mona.& in.c.qꝫto de offi.ordi.& dr̄ abbas ante bñdictionē,vt no. Old.consi.xiij.ij.col.p.c.j.de sup.neg.prela.c.quoniam.lxix.di stin.& reprehēdit Host.q tenuit ɔtrū.de eta.& quali.c.tuā de re iudi.c.inter monasteriū.& lʒ posset resisti ꝑ exceptionē ne bñdicat̄.c.meminimus de accusa.tñ nō excipit̄,qꝛ nō sit abbas,& ideo ꝑ electionē acceptatā vacāt eius bñficia,lʒ in epō nō vacent ante ɔsecrationeʒ.c.cū in cūctis ꝺ elec.Fely.in.c.eā te. de rescrip. Et rōne differētie inter epm & abbatem ponit Ana. in.d.c.meminimus.qꝛ ɔsecratio cōfert ordinē in epō gl.in ꝓe. sexti,ergo adhuc restat qḋ est magis dignum non sic in benedictione ſm eum Card.in cle.attēdētes.§.statuimus.d.q.& se. de sta.mona.† vbi dicit ꝙ abbas etiam sine benedictione potest exercere ea que sunt officij p.d.c.j.de sup.neg.prela.& benedictio potius est de solennitate & ad bñ esse qꝫ ꝺ sba ante bñdictionē pt vti pastorali baculo,vt ibi ꝑ cū &.d.abb.in.c qꝫto.ꝺ offi.ordi.

offi.ordi.in.iij.col.τ Hostien.in.c. tuā de eta.τ qua. τ idē dicas in abbatissa p gl.in cle.attēdētes.in ɤbo būdicti. de statu reg.τ dicit Domi.in.c.is cui.j.col.ɤ.vidi dubitari.de elec. in vj.vbi dicit se rñdisse in facto qđ Abb.datus administrator ecclesie cathedrali vacāti pt ɔferre subditis illius diocesis illos ordines quos Abb.ɔferre pñt subdis suis,de qbus in.c.cuz contingat.de eta.τ qua.q2 hoc h3 ex sua ꝓpria ɤtute.ita t3 Fe

80 ly.in.d.c.eā te.col.iiij.de rescrip.† τ ōt do. Phi. decius. post do.Abb.in.c.ij.in.ij.no.de iudi.p illuz tex.ꝙ appel. prelatoꝝ veniūt Abb.vt ibi Abb.τ alij ecclia꞉ꝝ prelati,que dictio alij similitudinem oñdit.c.sedes.de rescri.l.ij.C.de fuis fugi.facit.c. pñti.de offi.ordi.in.vj.c.vt apostolice.de priuile.in. vj.τ.c.j.de eta.τ quali.c.tua nos de appel.imo ꝙ plus est Abb.dñr hēre dignitatē.tex.in.c.sicut deinceps. xvj.q.vij.vbi tex.in pri.loqr̄ de epo τ abbate,τ subijcit idē eē in alijs dignitatibus iferioribus,τ pbaꝛ ēt.in.c.vt apostolice.de priui.in.vj.vbi tex.loqr̄ de Abb.τ ōt qbus ex ꝓpria dignitate nō ɔpetit,τ eodē mō de abbatissa loqr̄ tex.in.c.indēnitatibus.§.vero.de elec.in.vj.ibi dignitate ista.τ tenet Car.in cle.j.col.ij.ɤ.quero an nomē abbatis.de rescrip.τ ibi ēt seqr̄ Jmo.alleg.Hosti.in.c.tuā.de eta.τ

81 quali.† sic ēt abbatia dicit̄ dignitas.vt ɔcludit Do .de sancto Gemi.in.c.ij.col.iij.ɤ.sup.ij.dubio.de prebē.lib.vj.vbi alleg. Jo.mona.in.c.inqsitores.de hē.in.vj.ita ēt t3 Lap.alleg.lxxxiiij.Jo.mona.in.c.fi.de symo.❡Et notādū est,ꝙ abbatia dr̄ esse de inferioribus dignitatibus ƀm do.Abb.in.c.p tuas.per glo.in.ɤbo excellētiores.de symo.Sed in hoc repio qđ ɔ̄triuz tenet Lap.in alle.lxxxiiij.incip.dñs papa col.fi.vbi dicit ꝙ abbatia dr̄ esse in primo dignitatis gradu sicut epatus.p.c.fi qs deinceps.xvj.q.ij.Et rñderi pōt ꝙ abbatie tenēt mediū inter inferiores dignitates τ maiores,vt no.do.Abb.post Joā.an. in.c.maioribus.de preben.τ digni.vbi dicit qđ maiora bñficia sunt episcopatus,media abbatie,τ alij ꝑsonatus,minora prebēde .τ sic abbatie tenēt mediū iter maiora,τ minora,idē t3.d. Phili.decius in.c.decernimus.de iudi.τ ex predictis dicit gl. no.quā Abb.adducit in.c.decernimus.de iudi.in.c.a subdia-

82 cono.xciij.dist.in verbo Abb.† qđ abbas preferꝛ clericis τ ñ solū clericis simplicibus , s3 alijs ɔstitutis in dignitatibus secularibus inferioribus ab epo,vt no.ēt Do.de sanc. Gemi.in.c. fi.in prin.per illū tex.de offi.deleg.in.vj.vbi dicit qđ abbas preferꝛ canonicis ecclie cathedralis,idē ēt decidit Bal.in.c. pastoralis.in ɤ.extra quero.de offi.deleg.deinceps qđ magis est deferēdū vni abbati foraneo quā vni canonico cathedralis ecclesie,q2 est in dignitate cū p̄sit capitulo,τ canonicus ipse ñ dicit̄ hēre dignitatē,vt no.Do.de sancto Ge.in.c.statutum in

83 prin.p illū tex.de rescri.i.vj.† Et hoc verū vr̄ nisi canonici collegialiter ꝓcederent, q2 representant cathedralē eccliam , que plus alijs honorari d3,vt notāter dicit Do.de san.Gemi.in.c. ɔ̄suis in prin.in.§.quāꝗ̄.in.iij.no.de prebē.in.vj.τ ad hoc bene facit ꝙ no.do. Abb in.c.cū non liceat in prin.de prescrip. vbi dicit qđ ecclie inferiores dñr reuerētiā epo nō singulis canonicis .❡Et ꝙ abbatia preferatura lijs dignitatibus secularibus inferioribus ab epo,facit tex.in.c. decernimus d e iudi.

84 ibi Abbates Archi.† Jtē ex priori ēt noiatione maior dignitas arguitur iuxta gl.in.c.bene qdē.xcvj.dist.τ in.c.quorūda3 de elec.in.vj.idē pbaꝛ in.c.presenti.in prin.de offi.ordi.in.vi. τ in.c.fi.de offi.deleg.in.vj.❡Ex qbus dicit And. barba.in.

85 d.c.decernimus.se ɔsuluisse,qđ † Abbas preferaꝛ Archi.cathedralis eccle.ꝓ q̄ est decisio do. Abb.in.c.ex ore.in.iiij.no.p illū tex.de priui.τ ad hoc faciūt plura iura in qbus Abb. priusꝗ̄ Archidia .noiatur.in.s̄.scriptione decretaliū,vt patet in c.fi.de dilatio.τ in.c. dilectus.de offi.delega.τ in.c.fi.de ɔsue. vtili vel inuti.τ in.c.cū oporteat ō accusa.idē in alijs dignitatibus secularibus inferioribus ab epo.vt in.c.pe.de offi. vica.τ in.c.insinuāte.de offi.deleg.in.c.ij.de renuntia.in.c.cum dilec. de elec.in.c.ex pte.in prin.de ɤb.signifi.Et qđ dictū est de abbate,idē esset in preposito qui sit loco Abbatis,τ idē de tali ꝓposito iudicatur qđ de abbate.no.do.Abb.post gl.in ɤbo abbatē.in.c.cū illoꝝ de sentē.excō.secus vero si prepositus nō sit loco Abbatie,sed ɔsidereꝛ simplr̄,q2 Archidia. preposito ꝓferꝛ,vt Bal.ɔcludit in ɔsil.cccxxxj. incip. Archidaconus. in iij.volu.Et ēt qđ dictū est de abbate h3 locū in priore q h3 locum Abbatis,τ est principalis prelatura in ecclesia regulari collegiata.τ prior ibi ponitur p viā electionis,vt dicit glo.no.

86 in cle.j.in prin.in ɤbo Lateranēsis .de sup.negli.prela.❡†Et beneficia electi τ ɔfirmati in Abbatē post pacificam possessionez. vacant ante bñdictionem,vt dicit glo.in.c.ij.in.§.cēsuit in ɤbo benedictionis.de electio.in prag.p tex.in.c. de mulcta, τ ibi no.Jmo.de pbē.τ digni.no.Gu.in.cle.ij.de statu monachorum.Et electus τ confirmatus in Abbatem dicit̄ ēt Abbas ante benedictionez,vt no.glo.in dicto .c.ij.in verbo benedicti. de electioni.in pragmati.per.c.j.de supplenda negligē.prelato.

87 et.c.meminimus.de accusationibus.❡Decimūquartū † beneficium est prioratus conuentualis per tex.in cle.ij.de rescri. τ ille prior conuentualis dicit̄ habere dignitatem per tex.nor. in.c.nisi essent viri de preben.τ dignita.τ hoc siue assumatur p electionem aut collationem,τ poterit esse iudex delegatus.tex. in dicta cle.ij.de rescriptis,τ non potest per suū superiorē priuari a suo prioratu,nisi in tribus casibus enumeratis per tex.val

88 de nota. in capitulo monachi.de statu monachoꝝ.❡†Decimumquintum beneficim est prioratus claustralis de quo in capitulo cum ad monasterium de statu monacho.τ in cle. ne in agro eodē titu.❡Decimumsextum beneficium prioratus regularis iuxta no.per Abb.in.c.super inordinata. de preben.

78 ❡Decimumseptimum † beneficium est monachatus,vt dicit glo.in cle.dispendiosam.in ver.beneficijs.de iudi.in cle.τ monachatus dicitur beneficium spirituale,vt not.do. Abb. in.c. monachi.in primo.no.de sta.monachorum,τ hec sufficiant ad decisionem predicte questionis.

SVMMARIVM

1. Beneficij appellatione que beneficia vel officia cōprehendantur.τ.j.in discursu per totā quest.τ maxime.nu.22.
2. Bñficij appellatione venit an τ qñ hospitale.τ nu.13.et.28.
3. Officij appellatione venit hospitale.
4. Beneficij applone an veniat prebenda qñ mādaꝛ prouideri alicui de beneficio in ecclesia in qua sunt prebēda τ alia beneficia minora,τ quando aliter veniat.j.nu.10.
5. Canonici dicuntur clerici primi gradus,alij clerici simpliciter beneficiati dicuntur secundi gradus.
6. Beneficium competens quod dicatur si mandatur alicui prouideri de beneficio competēti.
7. Beneficiū curatū an cōprehēdaꝛ in mādato de prouidendo alicui de beneficio prebendali vel alio.τ nu.10.
8. Dictio alius quid importet.
9. Prebenda dicitur esse titulus.
10. Beneficium curatum in materia stricta non venit appellatione beneficij.
    Et an τ qñ veniat prebenda.τ.j.nu.10.et.14.et seq.
11. Episcopus licet possit dispensare cū illegitimo super beneficio simplici,non tamen poterit dispensare super canonicatu τ prebenda.
12. Dispensatio Pape cū illegitimo ad obtinenda beneficia non habilitat ad canonicatus,nisi dictū sit ad quecūꝗ̄ beneficia.
    Et in dispēsatione simplici nō veniūt beneficia cathedralia.
13. Episcopus licet possit dispensare cum illiterato in beneficio simplici non tamen in canonicatu.
    Episcopus pōt cū illegitimo ad canonicatū dispensare.
15. Litere facientes mentionem de ecclesia cathedrali an τ quando cōprehendāt canoncicatus vacaturos.
16. Jmpetrans beneficium spectans ad collationem epi in forma speciali pōt acceptare prebēdā in ecclesia cathedrali.
17. Prebende appellatione venit omne beneficium.
18. Beneficia simplicia dicuntur que non sunt dignitates, nec habent curam animarum.
19. Reseruationes beneficioꝝ sunt odiose.
20. Honor maior est esse canonicū eccl'e cathedralis ꝗ̄ alterius.
21. Ecclesiarum ciuitatis vel diocesis appellatione non includit̄ ecclesia cathedralis .
23. Pena cap.l.canon de elec.in.vj.nō militat in parrochiali ecclesia collegiata.
24. Clericoꝝ appellatione in materia odiosa non veniunt episcopi nec alij hñtes dignitates,nec canonici eccl'e cathedralis.
    Secus in materia fauorabili q2 omnes veniunt.
25. Beneficij appellatione venit epatus in materia fauorabili.
    Et etiam papatus.
26. Papa ligatur p tenorē.c.j.de reg.iur.in.vj.τ si nō est canonice electus potest a cardinalibus deponi.

27 Papa ligaẗ constitutione predecessorum in concernentibus ius diuinum.
29 Beneficij appellatione veninnt capelle ⁊ altaria, que sunt per episcopum ordinata.
30 Pensio annua an veniat appellatione beneficij.
31 Dignitatis appel̃one in materia odiosa nõ venit episcopatus.
32 Reseruatio dignitatum non cõprehendit episcopatum.
Et dispensatio de dignitate episcopali non extenditur ad archiepiscopalem.
Nec de archiepiscopatu ad patriarchatum.
33 Episcopus dicitur culmen, ⁊ apex diffnitatum.
34 Beneficium ab officio differt. ⁊ ĩ. nu. 36.
35 Cardinalatus dicitur officium.

QVÆSTIO III

1 QUero tertio † Quot vel que beneficia aut officia vel dignitates comprehendantur appellatione beneficij. ¶ Et respondet tex. in. c. cum in illis. de p̃ben. in. vj. qd̃ non cõprehenditur bñficiũ hñs curã animarũ ẽt si exprimaẗ nomẽ dignitatis seu psonatus. ⁊ dicit tex. in. c. j. de reg. iur. in. vj. ꝙ bñficiũ eccl̃iasti. nõ potest licite obtineri sine canonica instõne. ⁊ ibi subdit gl. in ỽbo bñficiũ, ꝙ bñficium assumiẗ ibi largo modo vt cõprehendat dignitates ecclesiasticas oẽs cũ cura ⁊ sine cura que cũ titulo habẽtur. ¶ Interdũ aũt sumiẗ stricte, vt distinguaẗ a prebẽda. xij. q. ij. alienationes. c. ex pte. de ɔces. prebẽ. alias, ⁊ sic largo mõ ỽbum bñficiũ includit prebẽdã. j. q. in. c. vlti. de verbo. sign. c. tua. Alibi stricte sumiẗ p solis simplicibus bñficijs sine cura, vt. c. ij. de pre. ⁊ digni. c. cum in illis. eo. titu. in. vj. ⁊ dicit gl. no. in cle. gratie. de rescrip. in ỽbo bñficiũ ꝙ cõprehẽdit curatã dignitatẽ psonatũ. p. c. de multa. de preben. ⁊ digni. c. litteras. de ɔces. prebẽ. Uel ẽt si requirit ɔtinuã residẽtiã no. Jmo. in. c. si. de cle. nõ resi. ⁊ dicit ẽt glo. in cle. q̃ regulares in verbo bñficiũ. de sũp. neg. prela. qd̃ ỽbũ bñficiũ cõprehẽdit bñficiũ eccl̃iasticũ. gl. in cle. in ỽbo bñficium. de offi. ordi. dt̃ ꝙ cõprehẽdit bñficiũ q̃ztũcũq3 modicũ fuerit alleg. c. si motu pprio. de preben.
2 in. vj. † vid̃ ẽt gl. in ỽ. bñficijs. in cle. dispẽdiosam. de iudi. q̃ dt̃ ꝙ appl̃one bñficij nõ venit hospitale, bñ aũt appl̃one officij. alleg. cle. p litteras. de pe. ⁊ cle. q̃ ɔtingit. de reli. domi. ¶ Et pari rõne monachatus dr̃ officiũ vt dt̃ predicta gl. Et dt̃ ẽt gl. in ỽbo bñficiali. in cle. j. de cã pos. ꝙ ỽbũ bñficiũ cõprehẽdit minora ⁊ maiora bñficia, ⁊ ẽt p̃bendas. alleg. c. j. de regu. iur. in. vj. idẽ dicit gl. in cle. j. de ỽbo bñficio. vt lite pẽdẽ. ꝙ bñficiũ large sumiẗ cõprehẽdẽs dignitates. c. ij. d̃ prebẽ. li. vj. vbi dt̃ gl. ꝙ dignitas nõ cõprehẽdit episcopatũ, nec ẽt abbatiã. ¶ Et appl̃one beneficij venit beneficiũ eccl̃iasticũ, vt. d. gl. in verbo sup beneficio. in clemẽ. j. de seques. pos. ⁊ fruc. ⁊ pp istã indefinitaʒ cl̃az appl̃one bñficiorũ oia bñficia veniũt. vt no. gl. in ỽ. bñficiorũ in cle. ij. de vita ⁊ ho. cle. ⁊ istud ỽbũ bñficiũ large sumiẗ, vt
3 d. gl. in ỽbo bñficio. in cle. si romanus. de preb. ⁊ dignit. ¶ † Uide ẽt glo. in cle. vni. in ỽbo beneficia. de rerũ pmu. ꝙ beneficiũ includit ẽt hospitalia ⁊ loca s̃ilia q̃ pmutari possuut his casibus q̃bus in beneficiũ ɔcedũtur. Et dicit glo. in ỽbo beneficia. in. c. j. de rerũ permu. qd̃ bñficiũ large dʒ intelligi vt minora ⁊ maiora beneficia dignitates et prebẽde cõprehedãtur. alle. c. si q̃s dator. j. q. iij. ⁊ de cõces. prebẽ. c. ij. Et dt̃ gl. in. c. mãdatũ. in ỽbo beneficio. de prebẽ. lib. xj. ꝙ ỽbũ beneficiũ nõ cõprehendit beneficiũ curatũ glo. in. c. dudũ. in ỽbo beneficia de prebẽ. ⁊ digni. lib. vi. dt̃ ꝙ cõprehẽdũtur beneficia, ecclesiarũ cathedraliũ ⁊ ẽt inferiorũ, ⁊ dicit tex. qd̃ in beneficijs est faciẽda plenissima interp̃tatio in. c. q̃zuis. el. j. de p̃b. in. vj. p. c. cũ dilecti. de dona.
4 ⁊. c. oli. d̃. ỽ. sig. doc. i. d. c. cũ dilecto. d̃ ɔsã. ⁊ affi. † Et dt̃. d. Ab. in. c. cũ olim. col. ij. ỽ. sʒ q̃ro, ꝙ si mãdaẗ puideri in eccl̃ia d̃ bñficio, ⁊ in illa eccl̃a vbi dirigiẗ illd̃ mãdatũ sunt p̃bẽde ⁊ alia beneficia minora, ꝙ non est prouidendum ipetranti de prebenda sed de alio minori, ⁊ sic infert quod appellatione beneficij non veniat prebenda. ⁊ ibi dicit do. Card. ꝙ imo veniat prebẽda p. c. p illorũ de prebẽ. vbi simpl̃r fuit mãdatũ vt puidereẗ de beneficio, ⁊ vigore illius mandati fuit prouisum de canonicatu ⁊ prebenda. Sed tñ his nõ obstã. d. Abb. vbi. s̃. dt̃ qd̃ plus sibi placet ꝙ nõ puideaẗ de canonia que est longe honorabilior q̃z
5 aliõ bñficiũ simplex. † vñ canonici dñr clerici p̃mi gradus, ⁊ alij clerici simpl̃r bñficiati dñr scd̃i gradus, vt not. Jnno. in. c. sedes. de rescrip. iõ cũ in rescripto sit fienda stricta interpretatio dẽmus in dubio intelligere de bñficio minori p tex. in. c. si. de p̃ben. ⁊ digni. arg. c. p̃mi ⁊ scd̃i de filijs presby. in. vj. ⁊ in. c. q̃zuis
6 in prin. de prebẽ. lib. vj. † Nec ob. d. c. p illorũ. de prebẽ. q̃ ibi fuit mãdatũ de bñficio cõpetẽti quo casu dñt doc. in. d. c. si. de prebẽ. ꝙ cõpetẽs bñficiũ intelligiẗ ꝭʒ qualitatẽ psone, vñ si mereẗ canonicatũ poterit puideri de eo lʒ in eccl̃ia sint alia bñficia, ⁊ lʒ ipsi nõ allegãt, tex. est valde no. ⁊ ppetuo mẽti tenẽdus
7 in. d. c. p illorũ. de p̃bẽ. ⁊ digni. † Et si mãdeẗ puideri de beneficio p̃bẽdiali vel alio, Joã. and. post aliquos antiquos doc. tʒ qd̃ tũc venit bñficiũ curatũ p illũ verbũ qd̃ in mãdato ɔtineẗ d̃ bñficio p̃bẽdali vel alio, q̃ p illã dictionẽ vel alio voluit comprehẽdere bñficiũ curatũ. in. d. c. si. de p̃bẽ. ⁊ digni. Sed ibi alij doctores post eũ venientes tenẽt oppositum. ⁊ pro ista pte allegat ibidẽ. d. Abb. tex. no. ɔ̃ Joan. and. in. d. c. p illorũ vbi dr̃ qd̃ nisi fiat expressa mẽtio d̃ cura nõ venit bñficiũ curatũ. Nec
8 ob. ꝭm eũdẽ dictio alio. nã potius facit p ista pte. † q̃ ista dictio alius facit positionẽ eiusdẽ qualitatis cũ precedẽtibus p. c. sedes. de rescrip. dʒ ergo intelligi mãdatũ de bñficio prebendali, vel alio. s. s̃ili, sed curatũ nõ est s̃ile. imo penitus diuersum p tex. in. c. cũ in illis in pri. de prebẽ. li. vj. nã maior idoneitas ⁊ maior etas req̃runẗ i bñficio curato q̃z i alijs simplicibꝰ, vt no. do. Abb. in. c. sup in ordinata. de prebẽ. ⁊ dignita. Et dt̃ Fely. post Abb. ⁊ alios doc. in. c. postulasti. in. v. col. in ỽ. circa glo. ꝭa de rescri. qd̃ appl̃one beneficij venit prebẽda largo sumpto vocabulo. Jdẽ ẽt no. do. Card. in cle. j. in prin. q. pen. de peni. vbi dt̃ ꝙ ỽbũ de beneficio aut beneficialibus cõprehẽdit oia beneficia cũ g̃naliter loquaẗ includit ⁊ dignitates ⁊ psonatus ⁊ ẽt feuda iuxta diffinitionẽ. vt inquit, beneficiũ. n. est beniuola actio tribuẽs gaudiũ capiẽti vt. c. j. in q. cau. feu. amitta. in vsi. feu. d. Abb. in. c. j. de cõmo. ⁊ in. c. ad audientiã de prescri. ⁊ in. c. ad aures de pẽis. ⁊ in. c. olim de ỽ. sig. Et sic ifert idẽ. d. Car. vbi. s̃. alle. Sene. in. v. lib. d̃ bñfi. ꝙ h̃ casu bñficiũ in largissima significatiõe includit oẽ cõmodũ qd̃ hẽtur ab eccl̃ia ⁊ ẽt mere tpale. Et dt̃ idẽ do. Car. in cle. j. ij. col. ver. iij. quero. de caus. pos. ⁊ pprie. ꝙ ỽbũ de beneficijs cõprehendit minora bñficia ⁊ prebẽdas, ⁊ ẽt maiora, per gl. ibidẽ. primã in ordine, quã ẽt approbant Pau. ⁊ Ge. in. d. cle. j. Et ỽbũ beneficiũ cõprehẽdit
9 prebẽdas. † p hoc q̃ prebẽda est titulus de ɔstitu. c. cũ. M. Jdẽ ẽt no. do. Abb. in. d. c. postulasti. col. j. sup glo. ij. de rescri. q̃ si mãdaẗ alicui puideri simpl̃r de beneficio in aliqua eccl̃ia põt puideri de beneficio prebẽdali ꝭm gl. sed tñ do. Abb. vbi supra ɔ̃ dictã gl. ij. tʒ ꝙ apl̃one bñficij largo sumpto vocabulo
10 veniat omne beneficiuʒ, vt in reg. j. de reg. iur. in. vj. † tñ in mã stricta appl̃one bñficij nõ venit bñficiũ curatũ. p. d. c. cũ in illis de p̃bẽ. li. vj. nec etiã venit p̃bẽda solita ɔferri canõico si in illa eccl̃a sũt alia bñficia simplicia, secus si nõ forẽt nisi p̃bende. alleg. Jnn. ⁊ Jo. and. in. c. si. de p̃ben. ⁊ Archi. in. c. cui d̃ nõ de prebẽ. li. vj. ⁊ ẽt Jnno. in. c. postulasti. de rescrip. facit ad p̃missa cle. auditor, iũcta gl. in ỽbo bñficio d̃ rescri. vbi dr̃ qd̃ bñficiuʒ large cõprehẽdit dignitates. Facit ẽt. c. q̃zuis. in p̃n. de prebẽ. in. vj. ⁊ ẽt. c. qcũq3. §. heretici. iuncta gl. in ver. bñficijs de here. in. vj. ꝙ verbũ beneficiũ large sumiẗ. idẽ notãt dñi de Ro. in ti. de ɔces. p̃bẽ. deci. vij. in nouis p. c. tua. d̃ ỽb. si. vbi dt̃ tex. ꝙ appellatiõe beneficiorũ veniũt p̃bẽde ⁊ alia maiora bñficia. notat Archi. ⁊ Joan. and. in. c. g̃ra. de rescri. in. vi. facit. c. in nr̃a. de rescri. ⁊ ideo dicit Rota. titu de p̃bẽ. deci. xxv. in nouis. ꝙ legatus habẽs ɔferre psonis idoneis obtinẽtibus dũtaxat vnũ bñficiũ põt ɔferre habẽti adhuc vnũ, ⁊ habẽti canonicatũ sub expectatione p̃bẽde, q̃ non dr̃ beneficiatus in mã stricta, puta in mã rescriptorũ appl̃one bñficij nõ venit p̃bẽda, vt no. d. Abb.
11 post Jnn. i. c. postulasti. d̃ rescri. ⁊ i. c. si. d̃ p̃bẽ. ⁊ digni. † vbi dic̃ ꝙ p mãdatũ de puidẽdo i aliqua eccl̃a nõ veniũt p̃bẽde, ⁊ sic inferẗ ꝙ lʒ ep̃s possit dispẽsare cũ illegitio sup bñficio nõ tñ sup canõicatu ⁊ p̃bẽda, vt no. Jo. monachi, i. c. j. d̃ filijs p̃sby. in. vj. quam opinio. curia romana secundum Rotam deci. ij. titu. de filis presby. in nouis. ⁊ titu. de offi. ordi. quarta decisione in an-
12 tiquis. † ⁊ ibi dicunt quod simplex dispensatio pape cum illegitimo vt possit promoueri ad beneficia non habilitat ad canonicatus, nisi dixerit ad quecunq3 beneficia. ⁊ dicit Rota decisione prima titu. de filijs presbi. in anti. quod in simplici dispẽsatione non veniunt beneficia cathedralia. ⁊ dicit Rota deci-
13 sio. ij. in titu. de proba. in anti. † ꝙ licet episcopus possit dispẽ-

sare

sare cum illiterato in beneficio simplici, vt notat Inno.in.c.cũ in cunctis.in fine.de electio.ꝛ Hostien.in.c.ij.de insti. non tamen poterit dispensare in canonicatu, qꝛ ibi requirit̃ industria ꝛ consilium, que verba multum sunt ponderanda ad plura que occurrere possunt in pratica, ꝛ notat Oldra.consil.ccxv.in.iij. col.ꝛ Calde.de filijs presbi.consi.j.ꝛ Butri.in.c.fi.ij.col.de filijs presbi.in vj. quod episcopus potest dispensare cum illegitimo ad canonicatum. ❡ Sed dato ꝙ illud sit verum per hoc tamẽ non infertur, ꝙ appellatione beneficij veniat prebenda, qꝛ illud verbum dispensandi non loquitur in materia stricta, sꝫ recipit largam interpretationem, vt notatur in. d.c. postulasti.

14 de rescrip. ❡ Limita primo † istud non procedere in ecclesia in qua non sunt alia beneficia nisi prebẽde, qꝛ sunt in materia stricta, vt puta in materia rescriptorum appellatione beneficij venit prebenda ꝛ ratio assignatur ne gratia sit frustratoria, vt no.do.Abb.in.d.c.fi.post alios doct.de preben.ꝛ digni. Archi.in.c.alienationes.xij.q.ij. ❡ Limita secundo non procedere quando in mandato siue rescripto dicitur, ꝙ prouideat̃ de beneficio competenti, qꝛ competens beneficium intelligitur secundum qualitatem persone. Unde si meretur canonicatũ poterit de eo prouideri.licet in ecclesia sint alia beneficia secundũ Archi.in.d.c.alienatiões.xij.q.ij.ꝛ Abb. post alios in.d.c.fi. de prebẽ.ꝛ digni.sic intelligẽtes textũ in.c.pro illorũ, de prebẽ. quod autem dicatur cõpetens, statur arbitrio supioris, vt no. Butri.in.c.cum dilectus.col.ij.de iure pat. ❡ Limita tertio vbi colligit̃ in ecclesia collegiata nõ cathedrali in qua sunt prebende, qꝛ si sunt electiue potest prouideri de his, vt notat Rota deci.viij.titu.de ↄces.preben.in nouis.ꝛ titu.de rescrip. de-

15 ci.lvj.† dicit Calde.ↄsi.xxxj.de preben.ꝙ quotiens littere faciunt mentionem de ecclesia cathedrali veniunt canonicatus ibi vacaturi, etiã si de eis nõ dicat̃, ꝛ ita dicit tenere glo.ꝛ doc. in.d.c.fi.de prebẽ.tñ videtur ꝙ do.Cald.vbi supra voluit hoc intelligere, ꝙ qñ scribitur simpliciter nunq̃ veniant beneficia ecclesie cathedralis.c.q̃uis.in prin.de preben.in.vj.tñ si nominatur ecclesia cathedralis veniunt canonicatus in ea vacantes, non intelligas indistincte, sed qñ in ea non sunt alia benefi-

16 cia iuxta primam limitationem.† ꝛ dicit ẽt Rota titu.de ↄces. preben.in nouis, ꝙ impetrans beneficium spectans ad collationem episcopi potest acceptare prebendam in ecclesia cathedrali spectantem ad collationem episcopi, qꝛ ẽm eos tex.est in.d.c.q̃uis. ❡ Limita quarto in casu.c.tua.de verbo.signifi. qꝛ ẽm do.Abb.ibi licet ponat materiã preiudicialeꝫ tertio, tñ qꝛ ↄtinet causam honestã, ꝛ fauorabilem episcopi debitis onerati includit oĩa bñficia ꝛ sic prebendas, secus vbi illa indulgẽtia fieret tertio p id qđ no.Jo.mona.in.c.si pp, de rescrip. in.vj.facit ẽt.d.c.tua.vbi Pet.de ancha.in.d.c.si pp.ij.co.vide ad premissa Fely.in.c.postulasti.de rescri. ❡ Ego semp do aliam limitationem, ꝛ sic quintam, videlicet, qñ in rescripto cõtinet̃ clausula motu ꝓprio, qꝛ tũc extenditur ad prebendas, vt videtur tex.in.c.si pluribus.de preben.ꝛ digni.in.vj. Item appellatione prebende veniũt oĩa beneficia, vt no. Egi.ↄsi.cxlvij. dicit ꝙ si expectãs bñficiũ cũ cura, vł sine acceptat parrochiã vacantem ꝛ executor prouidet sibi de prebenda parrochie va-

17 let prouisio.† qꝛ appellatione prebende põt cõprehẽdi oẽ beneficiũ.notat Guil.in clemen.fi. de preben.ꝛ Rota deci.pen. in titu.de rescrip.in nouis, qꝛ prebenda vocatur non a preben do, sed magis a pretio cuius amore datur, vt no.gl. quã seq̃t Cardi.Alex.in.c.miror.l.dist.quod appellatiõe beneficij simplicis cõprehenditur bñficiũ, ꝙ nõ sonat in dignitatẽ p glo.in.

18 c.i.de reg.iur.in.vj.† que dicit ꝙ bñficia simplicia intelligunt̃ illa que non sunt dignitates, nec habent curaꝫ animaꝝ. alleg. Jo.an.in.c.j.de cõsue.in.vj.ꝛ in.c.de multa.de pbẽ.ꝛ digni. Et ðt gl.multũ no.in.c.j.in.§.volẽs in verbo bñficio.de colla. in pragma.ꝙ ꝟbũ bñficiũ cõprehẽdit oĩa bñficia maiora ꝛ minora collatiua sine cura, siue dignitates, cũ sit qđdam puilegiũ ꝙ largissime est interpretãdũ.l.fi.ff.de ↄsti.prin.c.oliꝫ.c.fi.ꝛ ibi p doc.de ꝟbo.sig.c.cũ dilecti.de don. Sed cũ istud priuilegiũ preiudicet ordinarie ptãti ꝛ iure cõi vr̃ ꝙ dꝫ stricte interpretari.c.qđ dilectio.de ↄsan.ꝛ affi.c.j.ꝛ.ij.de fi.psby.in.vi.c.q̃uis

19 in prin.de prebẽ.in.vj.† facit qđ not.in.c.presenti.in ꝟbo ad collationẽ.de offi.leg.in.vj.ꝙ reſuatiões sunt odiose, qꝛ preiudicãt ordinarie ptãti.gl.in.c.fi.in ꝟ.similibus de ꝟb.sig.e.lib. ꝛ priuilegiũ in preiudiciũ tertij stricte est interpretãdũ, vt not. Inn.in.d.c.cũ dilectus. Et ðt gl.in.d.c.j.§.volẽs.in ꝟbo pre

bendas.de colla.qđ applone bñficij, venit prebẽda ecclesie cathedralis p.c.dudũ.de prebẽ.in.vj.dicũt tñ.doc.in.c.fi.de prebẽ.qđ si mãdat̃ ꝓuideri alicui d bñficio in aliqua ecclesia, si sint ibi alia bñficia q̃ȝ prebende, vigore istius mãdati non poterit ꝓuideri de pbẽda ꝛ canõicatu, q ẽ lõge honorabilior q̃ȝ aliđ bñficiũ simplex vñ canonici dñr clerici pmi gradus, ꝛ alij clerici simplr̃ bñficiati dñr scđi gradus.no.Jn.in.c.sedes.de rescrip.

20 † ꝛ maior est honor esse canonicũ ecclesie cathedralis q̃ȝ alterius lꝫ equaliter abũdet, no.Inno.in.c.fraternitatẽ.de sepul.iõ cũ in rescriptis bñficialibus sit faciẽda stricta interpretatio debemus intelligere de bñficio minori.argu.c.q̃uis.c.cũ in illis. c.si pluribus, de prebẽ.in.vj.c.fi.de prebẽ.ꝛ dignita.c.j.ꝛ.ij. de filijs presbiteroꝝ in.vj. nisi mãdaret̃ ꝓuideri de cõpetẽti beneficio.tũc posset ꝓuideri de prebẽda si impetrans ipsam mereatur bñe.tex.est not.in.c.p illoꝝ de prebẽ. vbi simpliciter fuit mandatũ ꝓuideri in aliqua ecclesia de bñficio cõpetenti ꝛ fuit puisum de prebẽda. Idem si simplr̃ mãdaret̃ ad collationem epi ꝓuideri poterit de prebenda cathedrali.arg.c.q̃uis a ↄ̃trio, cũ dicit hoc casu, vt ibi no.Jo.and.p illum enim.c.non ꝓbatur, qꝛ littere bñficiales non extẽdũtur ad ecclesiam cathe-

21 dralẽ, † sed ꝙ in beneficialibus appellatione ecclesiaꝝ ciuitatis, vel diocesis non includitur cathedralis, tenet Jo.an.in addi.Specu.in titu.de actio.ꝛ petitione.§.sup actionibus.Rota decisione.cxij.ꝛ.ccxij.ꝛ ideo dicit predicta gl. qđ noiationes vniuersitatũ ẽm tenorẽ priuilegij ↄsilij Basiliensis ad collationẽ epi extendunt̃ ẽt ad prebẽdas ecclesie cathedralis, ꝛ ita

22 hꝫ ꝛ seruat ↄsuetudo. ❡ † Sic ergo concluderem cũ tanta copia doctoꝝ ꝙ appellatione bñficij in materia odiosa preiudiciali iuri cõi aut tertio nõ veniunt prebende, dignitates, ꝛ bñficia curata.p tex.in.d.c.fi.sepissime allega. de preb.ꝛ digni.p tex.ẽt in.c.q̃uis.ꝛ in.c.cũ in illis.de preb.ꝛ digni.in.vj sed solum veniunt bñficia simplicia. Et ratio potest assignari, qꝛ vltra qualitatẽ simplicis bñficij addit̃ alia qualitas, vcꝫ canonicatus dignitas, ꝛ psonatus, vel cura.ꝛ sic pp illã additionem ꝛ multiplicationẽ nõ cõprehẽdunt̃ dicta bñficia.in siłi facit tex.

23 sing.in.c.statutũ.de elec.in.vj.vbi dicit tex.† ꝙ in mã penali ꝛ restringibili pena.c.lꝫ canon.eo.ti.ꝛ lib.que loquit̃ ↄ̃ tenẽtes ecclesias parrochiales nõ extẽditur ad ecclesias parrochiales ꝛ collegiatas, qꝛ ea que spãli nota sunt digna nisi spãliter ꝛ verbaliter notent̃ neglecta vident̃.ff.đ iureiu.l.itẽ apud.§.hoc edictũ.ꝛ.c.q̃uis.de preb.ꝛ digni.in.vj. In siłi facit ẽt tex. in.c. qꝛ periculosum.de sentẽ excõ.in.vj.vbi dicit tex.ꝙ suspẽsio iuris vel hoĩs gñaliter plata ↄ̃ ↄstitutos in dignitate ꝛ alios clericos nõ cõprehendit dignitatẽ epalẽ pp adiectionẽ ꝛ preeminẽtiam quã eps hꝫ sup alios, facit ẽt gl.a toto mũdo celebrata.in c.ij.in ꝟbo dignitatẽ.de pre.ꝛ digni.in.vj.que dicit qđ illa ↄstitutio.d.c.scđi nõ extẽdit̃ ad epatus.in siłi est tex.in.c.dilectus de conces.pre.ꝛ in.c.si cõpromissarius.de electio.in.vj.ꝛ in siłi

24 no.d.Abb.in rub.de vita ꝛ hone.cleri.v̄.sꝫ circa.† qđ de stricta significatiõe seu in mã odiosa applone clericoꝝ nõ veniũt epi.p.d.c.qꝛ periculosum.de sentẽ.excõ.in.vj.ꝛ p.c.in fidei fauorẽ.ꝛ.c.iniquisitorẽ.de here.in.vj. Subijcit ẽt idẽ.d.Abb. vt supra, ꝙ idẽ dõm in alijs clericis ↄstitutis in dignitate ꝛ in canonicis cathedraliũ ecclesiaꝝ ꝛ rõnẽ assignat, qꝛ in eis est qualitas ꝛ supra alios q̃ nõ repit̃ in simplicibus clericis. p. d. c.statutũ.de elec.in.vj.maxie ex notatis ibi p Jo.an.vbi dicit̃ qđ applone ecclesiaꝝ parrochialiũ nõ veniunt ecclesie parrochiales collegiate in mã stricta, qꝛ hñt qualitatem collegij supra curã. ❡ In mã fauorabili ꝛ ãpla, dico ꝙ applone bñficij ñ solũ veniãt bñficia simplicia psonatus offi.imo ẽt prebende ꝛ dignitates p tex.ꝛ gl.in.d.reg.i.de reg.iu.in.vj.ꝛ p gl. in cle. j.de cau.pos.ꝛ ꝓprie.ꝛ in cle.dispendiosam de iudi.ꝛ in cle.ij. cũ multis similibus supra relatis. Ideꝫ ẽt no.d.Car.in cle.ij.đ deci.ꝛ ðt in siłi.d.Abb.in rub.de vita ꝛ ho.cle.v̄.circa istã rubri.qđ applone clericoꝝ cõprehendunt̃ in mã fauorabili oẽs clerici in quacũqꝫ dignitate sint positi ex quo sunt electi ad seruitiũ dĩ, vñ oẽs q ñ sũt laici dñr clerici cũ duo sint gñ̃a xp̃anoꝝ vnũ clericoꝝ aliđ laycoꝝ, vt ðt tex.in.c.duo sunt.xij.q.j.hoc ꝓbat̃ ex etimologia vocabuli.vt.xxj.di.c.cleros ꝛ in.c.cũ sꝫ.de pb.qꝛ clerici dñr a cleros grece ꝙ ẽ sors latine, qꝛ sũt electi in sortem dñi.innuitur in dictis iuribus. hoc etiam probatur in rubro ꝛ nigro de vita ꝛ ho.cleri. nam in rub.solũ dicit de vita ꝛ hone.cle.ꝛ in nigro fit mentio nedum de simplicibus clericis sed de prelatis etiam episcopis.vt in capitulo clerici.de vita ꝛ

ho. cleri. Idem probatur in titu. de cleri. egrotan. in. vj. & ibi per Jo. mo. priuilegium ergo tributũ clericis in materia fauorabili cõprehẽdit omnes clericos cuiuscũq; ordinis, seu dignitatis sint, nam si est episcopus, ergo clericus. c. cum a deo. de rescrip. c. ex litteris, de transac. † Et sic appellatione beneficij in materia fauorabili venit episcopatus p. c. j. de re. iu. in. vj. Ita no. Angel. de claua. in sua summa titu. de beneficio. Idem ẽt est dicendum de archiepiscopatibus, & dignitatibus patriarchalibus per iura & rationes. s. relatas. Idẽ etiã credo de iure dicendũ in papatu, q appellatione beneficij veniat papatus, vt no. Ange. de claua. in sua summa titu. de beneficio. in prin. & sic credo q papatus cõprehẽdatur. † & Papa ligetur p tenorem illius. c. j. de regu. iur. in. vj. vbi beneficium non est tenẽdum sine canonica institutione, sed sic est q si Papa non sit canonice electus, sed per pecuniam, aut impressionem laycalem, vel duo in discordia, qđ concilium cardinalium potest illos deponere per tex. in. c. si duo. & in. c. si quis pecunia. lxxix. dist. do. Abb. in. c. licet. de elec. & in disputatione incipiente episcopus. Et ratio est, q2 non est canonice institutus, & sic habet locum. d. regula prima, ita q liget Papam. Nec ob. si dicatur q Papa non ligatur constitutionibus humanis. c. proposuit. de conces. preben. q2 ad illud respondeo, q h3 locum in concernentibus mere ius positiuum, & sic h3 locum. d. c. proposuit. de conces. preben. & c. innotuit. de electio. † secus autem in concernentibus ius diuinum, vt in presenti casu, q2 tunc constitutio Pape ligat eum, quo ad mentem legis, l3 non quo ad penam, vt notat valde singu. do. Abb. in c. significasti. de foro compe. & in. c. fi. de insti. & in. c. omnis vtriusq; sexus. de penitẽ. & remissio. & in ca. primo de fide instru. & in clemen. j. super collectis ad glo. clemen. de probatio. vide ad plenum vt dixi in tractatu de iureiuran. super quarta parte in illa. q. an Papa possit dispensare super iuramento. ¶ † Illud etiam ampliatur in hospitalibus, q appellatione bñficiorum in materia fauorabili veniant hospitalia, vt dicit gl. valde notabi. in cle. j. in. j. gl. quam ibi sequuntur do. Cardi. & Abb. de deci. secus in materia odiosa, q2 tunc appellatione beneficij non venit hospitale, tex. & ibi docto. in clemen. ij. de preben. & digni. facit cle. q2 contingit. de religio. domi. & glo. in clemen. dispendiosam. de iudi. Vide glo. multum no. in. c. j. §. statuit. versi. si autem. in verbo beneficium de colla. in prag. dicẽs q nominationes & mandata non extenduntur ad hospitalia, que non veniunt appellatio beneficiorũ etiam si talia habeant ecclesias annexas & pcipiãt decimas, ad hoc cle. per litteras. de preben. qđ no. Pau. in clemẽ. q2 ɔtingit. de relig. do. Archi. in. c. eum qui. de eo q mit. in pos. Floria. in cle. j. ꝺ seque. pos. nisi ad hospitalia ɔsueta ɔferri religiosis, vt in elemosinarijs multorũ monasteriorũ, quarũ puẽtus ad ipsas prepositi faciũt suos sicut de alijs bñficijs, q non faciunt rectores aliorũ hospitalium. C. de episcopis & cle. l. orphanotrophos. & cle. q2 contingit. in fi. Zenzel. in cle. per litteras, ideo religiosus noiatus ad beneficia Abbatis potest acceptare tale hospitale, q2 dicta clementina per litteras nõ h3 locum in religiosis per dictã clemẽ. q2 ɔtingit. §. premissa. Et in religiosis videnť esse eiusdẽ cõditionis, & sunt amouibilia dicit Rota decisione. cclxv. aliter autem hospitalia non cõprehenderentur sub nominationibus ẽt in casibus in quibus dať hospitale in beneficiũ secularibus, per notata in dicta cle. p litteras. in verbo puideri. & non posset legatus huiusmodi hospitalia conferre. vt ibi no. ẽt Panor. licet Jo. and. sentiat ɔtriũ in. d. c. fi. de offi. dele. in. vj. de quo dic vt ibi per Domi. † Idem ẽt dicas de capellanis vel beneficijs altarium, vt aliqui qui habent aliquas fundationes annuas super aliquibus altaribus, q2 tunc ẽt appellatione beneficiorũ veniunt ista altaria & capelle, ex quo sic sunt per episcopum ordinata, vt est glo. no. que est prima in ordine circa finem. versi. de quinta. in cle. ij. de deci. ¶ † Ex quibus ẽt infertur q appellatione beneficij ecclesiastici non venit pensio annua. vt no. do. Abb. & Fely. in. c. ad audientiam. in. ij. in princi. de rescrip. p. c. ɔ̃uis el primo. de preben. in vi. & rationem assignãt, q2 licet large possit appellari beneficium inquantum est beniuola actio gaudium tribuens capienti, tñ q2 nullam spiritualitatem habent in se, sed est quid mere tpale, ideo appellatione beneficij ecclesiastici nõ venit annua pensio, vt no. idem do. Abb. vbi. s. ide3 no. Do. de sancto Gemi. in. d. c. ɔ̃uis. in prin. de preben in. vj. dicẽs q verbum beneficij positum in litteris beneficialibus cõprehendit beneficiũ ecclesiasticũ, qđ datur in titulũ, habẽs ius spirituale. non autem illud q consistit in sola tpalitate prout est pensio. Sed aduertendum est, q2 And. barba. in. d. c. ad audientiam. tenet contra oẽs, q imo stricte & proprie loquendo appellatione beneficij veniat ẽt pensio, & facit tria motiua. ¶ Primo arguit sic, q dictio alius implicat similia. gl. & doc. in. c. sedes. de rescrip. sed dictio alius ponitur in. d. c. ad audientiam, inter pensiones & beneficia. ergo pensiones sunt beneficia. Ad istud põt rñderi dicendo hoc modo, maior est falsa qñ p alia iura est declaratũ q aliqd nõ sit silẽ. vt no. doc. in. c. sedes. de rescri. l3 ista dictio alius q̃ ẽ posita i. d. c. ad audiẽtiã ẽ declarata p tex. in. c. ɔ̃uis. el primo. de prebẽ. in. vj. & sic tollitur illđ ar. Scđo arguiť sic surrogatũ sapit nã3 eius, cuius loco surrogať. c. ecclesia. in prio. vt lite pẽdẽ. cũ similibus, sed pẽsio surrogať loco bñficij, ergo est beneficium. Ad istud respondetur & negatur cõsequentia, q2 nõ omne q sapit naturã alterius est sibi simile, p3 in proposito. nam patrimoniũ ad quod quis intitulatur iuxta ca. cum sm. de preben. sapit naturam beneficij in hoc q surrogatur loco illius, et tñ non est beneficium, iuxta not. per glo. in. c. suis, que cõiter est ab oĩbus approbata. de preben. & digni. vbi dicitur q illud patrimoniũ siue intitulatio potest vẽdi, & sic soluitur istud scđm fundamentum. Tertio arguit de beneficio ecclesiastico ꝺ quo debet fieri mentio. c. si motu. de preben. in. vj. sed de pensione d3 fieri mentio, vt. c. ad audientiam. in. ij. de rescrip. ergo pensio est beneficium, rñdetur q maior non est vera. nam non est verum q solũ de beneficio dẽat fieri mẽtio, imo ẽt de prestimonijs & de patrimonio, vt notãt doc. in. c. postulasti. de rescrip. & tñ nemo dicet, ista esse beneficia. Item de hospitalibus que dantur in titulum d3 fieri mentio sm Cardi. in cle. j. in. v. q. de offi. ordi. & tñ hospitale non est beneficium in cle. per litteras. de preben. ¶ † Ite3 appellatione dignitatis in materia odiosa & restringibili non venit episcopatus, & alie dignitates superiores. vt no. d. Abb. in. c. cum vintoniensis. colũ. ij. in gl. in vbo pmouerit, vbi dť q vbi pcessit princeps p viã dispẽsationis, puta, q2 dispẽsauit cũ illegitio, vt possit pmoueri ad ordines, ad dignitates ecclesiastic. ibi dispẽsatio si extendiť ad dignitatem episcopalẽ, q2 in materia restringibili, vt est dispensatio. c. j. et. ij. de fil. presby. in. vj. in. c. qđ dilectio. de cõsan. & affi. nunq̃ appellatione dignitatis venit dignitas episcopalis. tex. est no. in. c. dilectus. iuncto. c. ij. de conces. preben. & hoc dictum notant doc. in. d. c. dilectus. † ad idem facit glo. no. in. c. ij. de preben. in. vj. que tenet q in reseruatione dignitatũ simpliciter facta nõ cõprehenditr episcopalis, q2 est dignitatum culmen. in. c. pe. de preben. Et idem dđm est si fiat mentio de dignitate episcopali nõ extẽdiť dispensatio ad dignitatem archiepiscopalẽ, & est valde notandũ, vnde dispẽsatus in minori nõ videtur dispẽsatus in maiori, vt notatur in. d. c. dilectus. de conces. preben. in simili facit tex. in. c. q2 periculosu3. de snia excõicationis. in. vj. & in. c. inquisitores. de here. in. vj. facit. c. si cõpromissarius de electio. in. vj. & dicit do. Abb. in. d. c. dilectus de conces. preben. qđ dispẽsatio super dignitate nõ extẽdiť ad dignitatẽ episcopalem, & dispẽsatio in archiepiscopatu nõ extenditur ad patriarchatum. Et hoc h3 locũ in cã odiosa p iura supra alle. secus est in cã fauorabili per. c. ij. de iudi. & dicit Anto. corset. in suo repertorio, q appellatione dignitatis in dispensatione restringibili non venit episcopatus. glo. est notabilis. in. c. ij. de preben. in. vj. alleg. ẽt tex. in. d. c. q2 periculosum. de snia excõicationis in. vj. & gloss. in cle. ij. de magist. vbi tex. in casu illius cle. lõqť de dignitate põtificali qđ episcopus puniatur pena illius cle. si ɔueniret gl. ibi addit si non expressisset non cõprehẽderetur episcopus. p. d. c. q2 periculosu3. optime facit tex. in. c. si cõpromissarius. §. huiusmodi. de elec. in. vj. & ratio est, q2 iura deferunt dignitati pontificali. c. q2 pontificali. de offi. deleg. in. vj. † & episcopus dicitur culmen dignitatũ, vt in. c. venerabilis. de preben. & serenitas vt in cle. i plerisq; ꝺ elec. item dicitur apex dignitatis vt in. c. cum dilectus in verbo ad apicem. de elec. in. vj. adeo q Archidi. & Domi. de sancto Gemi. in. c. vnico de cle. coniuga. co. lib. querit an episcopus dẽat venire ad vocationem regis, si ab eo teneat corpalia dicunt q teneť venire non ad litigandũ, sed ad dandum ɔsiliũ & auxiliũ, facit gl. in. c. cũ parati. de appella. & c. fi. ꝺ voto & voti redẽp. adduco pulchrum. d. Bal. in. l. quotiens, super verbo sedendi. C. vbi sena. vel claris. q si episcopus sit accusatus & compareat corã iudice d3 sedere, & hoc pp dignitate3 episcopalem

scopalem, sed domi. Andre. barba. in capitu. ad falsariorum, de crimine falsi dicit quod in loco inferiori non loco iudicis, ⁊ refert ibi Hostien. ⁊ Joan. andre. ⁊ alios quod ille tex. non vendicat sibi locum in episcopo nisi exprimatur per dictum capitulum, quia periculosum, ⁊ vide domi. Abb. in capi. venerabilis secunda columna de preben. ⁊ dignita. in versicu. nota. ibi vix, quod appellatione dignitatis non veniunt ista que sunt dignitatum culmina, vide in statuto faciente mentionem de dignitate in materia odiosa, non veniunt episcopatus, quia sunt dignitatum culmen. ita allegat glos. in dicto capitulo secundo, de prebendis in sexto, ⁊ satis probatur in. d. capitulo venerabilis. ibi dum non appellat dignitatem, sed dignitatum culmen ⁊ sic remanet ista questio bene declarata qd veniat appellatione beneficij. †Et differt beneficium ab officio iuxta notata per Felynum in rubrica de offi. ⁊ potesta. iudi. delegati. vbi dicit quod terminus officium accipitur tribus modis. ¶ Uno modo, vt capiunt canoniste officium est administratio rerum ecclesiasticarum sine prerogatiua chori, vt no. Archidiaco. in capitu. primo de consuetudi. in. vj. ⁊ Anto. in capitu. de multa decima colum. de prebendis. Abb. in clementi. dispendiosam de iudi. in apostil. reprehans ibi glos. que dicit monachum habere officium. adde Calde. in capitu. post cessionem. de probatio. ⁊ ibi domi. Abb. in secūda columna. Alberi. in quarta parte statutorum questione vigesimatertia, vbi dicit quod si statutum prohibet quem habere officia non posset habere orationem apud populum, ⁊ Calderi. in titu. de translatione prelatorum columna prima vbi dicit †quod cardinalatus non dicitur beneficium, sed officium facit capitu. per venerabilem qui filij sint legitimi, ⁊ consilium Petri de anchara. cccxl. incip. viso themate. vbi dicit quod si statutum faciat mentionem de officialibus populi veniunt officiales ecclesiastici si materia non est odiosa Joan. and. in capit. primo de sagitta. vbi dicit quod coquus delicatorum ciborum dicitur habere officium ⁊ artem. alleg. tex. in capitu. natales, de consecratione distinctione. v. Ludoui. singu. cxlviij. col. lxxiiij. incip. nunquid esse coquus ⁊ ibi dicit quod coquus imperatoris, vel principis habet dignitatem. alleg. Bald. in capitu. primo de feu. gar. † Et differūt officium, ⁊ beneficium, quia vnum refertur ad aliud hoc est beneficium datur propter officium quod clericus exercet capitu. fina. de rescriptis in sexto. satis apparet de illo officio quod facit Archidiaconus dum examinat beneficiandos, ⁊ ordinandos, ⁊ beneficiatos mittit in possessionem tex. in capitu. ad hec de officio. archidiaco. ⁊ illi prouentus qui sibi dantur in recompensationem officij transeunt in beneficium, ⁊ appellatur proprie beneficium per dictum capitu. fina. de rescriptis in sexto. iuxta illud clericus a cleros grece ⁊c. ⁊ qui altari seruit videlicet in officio exercēdo debet viuere de altari, ⁊ illud dicitur beneficium per capitu. cū secundum. de preben. ⁊ dignita. capitu. cleros. xxj. distinctione capitu. duo sunt. xij. questione secūda not. in capitu. postulasti. de rescrip. ⁊ capitu. cum istis remaneat bene ⁊ ample declarata predicta questio quid contineantur appellatione beneficij, officij, ⁊ dignitatis.

TERTIAE QUAESTIONIS FINIS.

SUMMARIUM

1 Beneficia an de iure diuino vel positiuo instituta sint, ⁊ infra numero. 7. ⁊. 10.
2 Ecclesia est nomen grecum ⁊ latine conuocatio dicitur.
3 Etates mundi septem sunt.
4 Ecclesia a quo incohauit.
5 Clericorum gradus qui sint.
6 Prelatorum gradus diuersi sunt.
8 Deus a principio per se mundum rexit.
9 Potestas omnis a Deo instituta fuit.
11 Jus diuinum proprie sumptum est id, quod in euangelio legit̄.
12 Roboam solomonis filius, quia sacerdotes audire noluit regnum perdidit.
13 Beneficia in nouo testamento ortum figuratiue habuere.
14 Beneficiati in nouo testamento consiliarij nuncupantur.
15 Sacerdotum cetus senatus diuinus appellatur.
16 Sacerdotum ⁊ beneficiorum officium in quo consistat.
17 Apostoli ante passionem Christi simplices sacerdotes fuere.
18 Episcopatus ante Christi tempus distincti fuere.
19 Beneficiorum tituli de iure positiuo sunt.
20 Cardinales sine Romani pontificis auctoritate constitui non possunt.
21 Clerici a laicis semoti esse debent.
22 Dionisius papa parochias diuisit, ⁊ quo tēpore imperauerit infra numero. 33.
23 Papa solus beneficia ad nutum, ad tempus, ⁊ sub conditione concedit.
24 Beneficia regularia a iure positiuo originem habuere, ⁊ numero sequen.
26 Ecclesia a iure positiuo senatum hebet.
27 Patriarchatus de iure positiuo introductus est,
28 Abbates prioratus obedientiales ad tempus, ⁊ non in perpetuum ex concessione pape constituunt.
29 Episcopalis dignitas a iure diuino instituta est.
30 Episcopatus ante Christi aduentum ordinati erant.
31 Sacerdotes in primitiua ecclesia post Christi resurrectionem presbyteri ⁊ episcopi appellabātur.
32 Episcopatus prout hodie distinctus est ordinatione apostolorum inuentus fuit.
34 Matrimonium spirituale inter episcopum ⁊ ecclesiam dissolui non potest.
35 Juramentum ⁊ votum de iure diuino sunt.
36 Lex priuata infusa per spiritūsanctū dignior est q̄ʒ publica per papam edita.
37 Deus Judam ab apostolatu, licet causa subesset remouere noluit.
38 Baptismus loco circumcisionis successit.
39 Matrimonium spirituale inter ecclesiam ⁊ suum presbyterum contrahitur.
40 Presbyteri inferiores quo respectu de iure diuino sint.
41 Presbyter degradatus iuris diuini priuilegium retinet.
42 Archiepiscopatus ⁊ alie dignitates superiores iure diuino institute sint.
43 Cardinalatus est de iure diuino.
44 Cardinalium consilio Romana ecclesia regitur.
45 Cardinalatus pars papatus dicitur.
46 Cardinales apostolorum locum tenent.
47 Cardinalium nomina tempre pontiani pape inceperunt.
48 Cardinalis quando vlt ra mare proficiscitur insignijs apostolice dignitatis vtitur.
49 Papatus est de iure diuino.
50 Christus an petro dederit potestatem per illa verba, tu es petrus.
51 Christus an ante mortem oībus apostolis potestatem dederit.
52 Christus post resurrectionem in apostolos eandem potestatem recensuit.

QUAESTIO. IIII.

1 Quero quarto an beneficia sint instituta de iure diuino, aut positiuo, ⁊ primo videtur quod sint instituta de iure diuino per auctoritates ⁊ ratiōes infra deductas. Et primo diuisiones gratiarum sunt videlicet in ecclesia. Idē autem spiritus eas conferens ⁊ diuisiones administrationum sunt, vt ait Apostol. prime ad corinthi. xij. c. ⁊ diuisiones operationum sunt, vnus autem Deus qui operatur omnia in omnibus prout vult. Gratia quidem gratum faciens in omnibus fidelibus qui sunt in ecclesia merito est, sed gratia gratis data vt prophetia operatio miraculorū in ecclesia sunt, sed non omnes eas habent, immo pauci, ⁊ vnus vnam, alius alterā. Administrationes etiam officia, ⁊ status fidelium sunt varij. †Ecclesia autem est nomen grecum ⁊ latine dicitur conuocatio secundum Jsidorum in libro ethymo. quia scilicet omnes ad se vocat, ⁊ dicitur catholica quod interpretatur vniuersalis, vniuersale autem dicitur q̄ multa diuersa ⁊ varia comprehendit in vnum, sicut omnia animalia que sunt quasi innumera ⁊ varia comprehenduntur ⁊ conueniunt in vno genere animalitatis, sic ecclesia, ita est circundata varitate locorum temporum ⁊

statuum, seu conditionum hominum, quod vnitatem seruat fidei, et dilectionis vnius vnum verum Deum colens, et ad ipsum vt ad vltimum finem tendens. Varietas ergo ecclesie, idest in beneficijs, et in locis ostenditur, quia non solum in vno loco, sed vbique terrarum diffusa est per vniuersum orbem, vt sicut sponsus eius est dominus vniuersorum, secundum illud Job opus manum eius sunt vniuersi, sicut ait Psal. conuertentur ad dominum vniuersi fines terre scilicet ad fidem ecclesie, et adorabunt eum vniuerse familie generum, hinc et Hierony. ad euandrum, nec altera romane vrbis ecclesia, altera totius orbis estimanda est, et gallie, et britanie, nam et Aphrica, et Persis, et Oriens, et India vnum Christum adorant, vnam regulam seruant veritatis. c. legimus. xciij. dist. 3 † Attenditur etiam ista varietas respectu temporum, per varia enim tempora per varias etates quasi per septem dies magne hebdomade, totius temporis in presenti militat vita. Ut primus dies sit etas ab Adam vsque ad Noe. Secundus a Noe vsque ad Abraam. Tertius ab Abraam vsque ad Dauid. Quartus a Dauid vsque ad transmigrationem Babilonis. Quintus a transmigratione vsque ad Christum. Sextus a Christo vsque ad Antichristum. Septimus ab Antichristo vsque ad finem mundi. Hec ecclesia per vineam designata est in parabola a Christo dicta vt Matthe. xx. c. ab Abel iusto vsque ad vltimum electum qui nasciturus est in fine mundi quot sanctos protulit tot quasi palmites misit, vt inquit Grego. in omelia. 4 † Dicitur autem ecclesia potius incohoasse in Abel quam in Adam, et si primo innocens, et plenus gratia fuerit, et post lapsum de peccato penitue rit, vt dicitur in libro sapientie, et Aug. de peni. dist. j. sicut primi. tamen quia per inobedientiam eius infectum fuit totum genus humanum originali peccato. Ideo non videtur congrue re principium ecclesie sibi ne ecclesia videatur initium habuisse a peccato, seu peccatore, sed Abel sanctus et iustus fuit iniuste persecutionem, et mortem a Germano substinens. In hoc etiam figurans quod ecclesia, et collectio bonorum a fratribus suis persecutiones, et tribulationes passura est. vnde Gregorius Abel esse renuit quem Caym malitia non exercet. §. fin. vij. q. j. dicitur etiam ecclesia incohoare aliquando ab aduentu spiritussancti in discipulos in die Pentecostes quod ponit Isidorus, et hoc non simpliciter, sed quantum ad plenitudinem in discipulorum personis, et gratijs, et quantum ad dilatationem eius per orbem et fidem explicitam articulorum, et eorum que in veteri testamento fuerant implicita, eadem tamen in substantia. Quilibet horum statuum distinguuntur in diuersa officia et exercitia, nam laici aliqui sunt coniugati, alij virgines, alij in viduitate, alij domini, alij milites, alij doctores, alij medici, alij artifices, alij agricultores. 5 † Clericorum etiam, alij sacerdotes, alij diaconi, alij subdiaconi, alij in minoribus, et horum, alij decani, alij archidiaconi, alij cantores, alij vicarij, alij delegati, et huiusmodi religiosorum etiam, alij anachorite, alij cenobite, alij monachi, alij canonici regulares, alij mendicantes. et horum etiam sunt diuersi modi viuendi secundum varias regulas, et constitutiones suas, vt predicatorum minorum Heremitarum et huiusmodi. 6 † Prelatorum etiam diuersi sunt gradus quia alij episcopi, alij archiepiscopi, alij patriarche, alij cardinales denique supremus est summus Pontifex, vnde Apostol. ad romanos duodecimo, et prime ad Corinthi. duodecime, loquitur de ecclesia ad similitudinem corporis humani, diuersa igitur membra diuersi fideles in diuersis statibus actus eorum diuersi sunt diuersa officia et exercitia eorum, et membra quidem excellentiora, puta oculi, vel caput non contemnunt inferiora vt pedes, sed diligunt ea, que necessaria sunt eis in actibus suis ita superioris gradus, vel officij prelati, et domini non debent contemnere subditos, et sicut quodlibet membrum contentatur de officio suo, nec se intromittit de officio alterius nisi in adiutorium, ita quilibet debet contentari de statu suo, nec debet intromittere se de alio, vel auferre eius officium sed iuuare. Item quodlibet membrum gaudet de bono alterius, et dolet et compatitur de malo illius, ita quilibet debet gaudere, cum gaudentibus in bonis eorum, flere cum flentibus in malis. Et sic ecclesia Regina stat a dexteris Dei sui honestate in vestitu deaurato sapientie claritate circundata varietate statuum, et officiorum, et exercitiorum diuersitate. Et sic per predictas allegationes videtur inferendum quod institutio ecclesiarum, siue beneficiorum sit de iure diuino. Tamen ad istud potest responderi quod vniuersalis ecclesia in qua Christus est caput, et vicarius est Papa tunc ecclesia est de iure diuino. 7 ¶ † Secundo probatur quod institutio sit de iure diuino cum regnum temporale fuit in Caym ex vsurpatione qui condidit ciuitatem in qua regnare cepit vocauitque eam nomine Enoc, vt dicit Augustinus decimoquinto de ciuitate dei, Noe autem iustus archam fabricat que ecclesiam representat, vt vigesimaquarta questione prima, capitulo quoniam, quadragesimaseptima distinctione, capitulo quantumlibet, et Hugo de arca. libro primo capitulo tertio, dicit quod archa Noe quam fecit securibus, et dolabris ex materia lignorum, et bitumine ecclesiam quam Christus fecit per predicatores suos ex colectione populorum in vna fidei confessione designat hanc arcam Christus gubernator eius inter procellas huius vite regens per se ducit. Tamen ad istud potest respondere, vt supra in proximo fuit responsum.

8 ¶ Tertio Deus per se a principio mundum rexit vsque ad Noe cum regimen commisit populi sui, et ab eo vsque ad Samuelem rexit per patriarchas iudices et reges qui etiam sacerdotes erant qui in vicariatu Dei quo ad populum Israel successerunt sic gubernant, et regi voluit populum suum Israel electum quem precipit per Moysem gubernari, vt notat Cardinalis Alexandrinus in capitulo primo, tertia columna decimaquinta distinctione.

¶ Ad istud potest responderi prout supra fuit in alijs argumentis responsum.

9 ¶ † Quarto arguitur hoc modo, quia omnis potestas a Deo fuit instituta ad romanos decimotertio capitulo primo, de homicidijs. in sexto, et sic si omnis potestas a Deo fuerit instituta merito est dicendum, et per consequens quod omnia beneficia a Deo fuerunt instituta.

¶ Ad istud respondetur quod respectu cause efficientis omnis potestas est ab vno Deo hoc est ab vnitate proficiscitur, et sic habet locum auctoritas in contrarium allegata, tamen respectu singularium beneficiorum institutio videtur esse a iure positiuo per textum in capitulo primo, vigesimasecunda distinctione. 10 ¶ † Quinto istud potest probari, vt legitur Deuteronomi. si difficile, et ambiguum apud te iudicium esse prospexeris recurre ad sacerdotes leuitici generis, et ad iudicem qui fuerit illo tempore, ipsi enim iudicabunt tibi iudicij veritatem per textum in capitulo per venerabilem. qui filij sint legitimi. §. rationibus, et ibi beneficiati sunt sacerdotes leuitici generis fratres nostri qui nobis iure leuitico in executione sacerdotalis officij coadiutores existunt ille vero super eos existit cui dominus inquit dicens quodcunque ligaueris super terram erit ligatum et in celis, vt Matthei decimosexto capitulo quodcunque, vigesimasecunda questione prima, et sic videtur quod sacerdotes quibus conceduntur beneficia sint leuitici generis et sic de iure diuino. 11 † Jus enim diuinum proprie sumptum est quod in lege, et Euangelio continetur, vt probat textus in capitulo humanum genus, prima distinctione, sed beneficiati sunt Sacerdotes Leuitici generis dictis rationibus, et quia debent promoueri ad sacerdotium capitulo cum ex eo. cum similibus, de elec. in. vj. quibus rationibus patet quod beneficiati fuerunt in veteri testamento non sub nomine beneficiorum, sed alio nomine, et in veteri testamento sacerdotes leuitici erant consiliarij, et dicit textus in capitulo ecclesia decimaquinta questione prima habet senatum idest cetum presbyterorum. 12 † Et Roboam filius Salomonis perdidit regnum, quia audire noluit presbyteros suos, vt habetur tertio regum duodecimo capitulo, ecce nunc quod sacerdotes leuitici tempore veteris testamenti erant consiliarij, et sic fuerunt de iure diuino, licet non sub nomine beneficiatorum, ergo sequitur necessario quod beneficiati fuerunt de iure diuino non sub nomine beneficiorum sed alio nomine.

¶ Ad istud potest responderi, quod premisse auctoritates habent locum, et intelliguntur in Cardinalibus, et sic habet locum dictum capi. per venerabilem. §. rationis qui filij sint legitimi, et quod Andreas barbatia in tract. de prestantia Cardinalium questione prima secus in alijs beneficiatis, vt infra dicetur.

13 ¶ Sexto probatur quod † beneficia habuerunt ortum in nouo testamento saltem figuratiue per capitulum in nouo, vigesimaprima di. vbi dicitur quod apostoli videntes messem magnam et operarios paucos rogauerunt dominum messis, vt mitteret operarios

operarios in vineã suam. vt hẽtur Luce. x. c. ⁊ Mathe. ix. vñ ab eis electi sunt. lxxij. discipuli, ⁊ sic vr̃ q̃ bñficia ⁊ beneficiati sint de iure diuino. ¶ Ad istud põt rñderi q̃d illud h3 locũ in institutiõibus discipuloꝝ, secus aũt in bñficiatis, ⁊ bñficijs p 14 no. per Inno. in. c. nisi cũ pridẽ. de renuntia. ¶ † Septimo facit, q2 in nouo testõ, seu anteq̃ iura positiua vocassent eos bñficiatos, vocati fuerunt ꝯsiliarij. per tex. in. c. ecclesiastici. xij. q. ij. in. ꝟ. q2 igit̃. vbi Grego. appellauit Theo. ꝯsiliariũ ⁊ idẽ habet̃ in. c. in parrochia. ꝟ. ꝯsiliarij nostri. xvj. q. j. ⁊. c. ꝯuenientibus. j. q. vij. ¶ Ad istud rñdetur q̃ premisse autoritates melius ꝓbant ꝯ̃rium, q2 vr̃ per illa iura q̃ potius bñficia sunt instituta de iure positiuo, vt p3 clare in illis iuribus, ⁊ per no. per Archi. in. c. sacrosancta. xxij. di. ¶ Octauo vr̃ istud probari p 15 dictũ Bald. de peru. in suo tracta. de scisma. † vbi appellat cetũm sacerdotũ senatũ diuinu3, ⁊ collegiũ sacrũ, ⁊ appellat̃ gremium ecclesie. c. in nomine dñi. xxiij. dist. ⁊ ecclesia est de iure diuino iuxta illud in Apoc. Vidi hierusale3 sanctã descẽdẽtẽ ⁊c. cũ ergo eccl̃ia sit de iure diuino. ergo ⁊ cetus sacerdotũ. ¶ Ad istud potest rñderi q̃ h3 locũ in cetu ⁊ senatu cardinaliũ, nõ au 16 tem bñficiatoꝝ. ¶ † Nono facit, q2 officiũ sacerdotũ ⁊ bñficiatoꝝ ꝯsistit in admittendo vt ꝯsulat̃ vniuersali ecclesie, ⁊ ecclesia senatũ h3. c. ecclesia. xvj. q. j. ergo seq̃t̃ q̃d bñficia sunt de iure diuino. ¶ Tñ ad istud rñdet̃ q̃ non valet ꝯña. ¶ Decimo facit q2 presbyteri maxie curati vident̃ h̃re locũ apostoloꝝ, er 17 go seq̃t̃ q̃d sunt de iure diuino. † ⁊ p̃io, q2 ante passionẽ Christi apostoli astiterũt Christo, in quo qdẽ statu omnes apostoli pares fuerũt, ⁊ oẽs erãt simplices sacerdotes. tex. in. §. eꝰ. ꝺ peniten. distinctio. j. ⁊. c. quẽ penitet. de penitẽ. distintio. j. ¶ Ad istud ẽt rñdet̃, q̃ premissa h̃nt locũ in apostolis ep̃is ⁊ cardinalibus. d. c. in nouo. xxj. dist. secus in alijs bñficiatis per. c. j. xxij. 18 dist. ¶ Undecimo facit † q2 vrbes ⁊ ep̃atus ⁊ ẽt ꝓuincie fuerũt diuise ⁊ distincte an̄ tp̃s Christi. c. j. lxxx. di. ⁊ gl. in. c. j. xiij. q. j. ⁊ sic vr̃ q̃d bñficia sint de iure diuino. ¶ Ad istud ẽt rñdetur, q̃d illud intelligitur de ep̃atibus, ⁊ prouincijs, secus est in alijs bñficijs, per tex. in. c. j. xij. q. ij. ¶ Premissis tñ non obstãtibus ꝯ̃rium t3 do. Abbas. in. c. constitutus. de relig. do. dicẽs 19 † q̃d tituli bñficioꝝ sunt de iure positiuo, nõ aũt de iure diui. Idẽ ẽt t3 magis ample idẽ do. Abb. in disputa. incip. ep̃us collũ. ij. ꝟ. ad ꝓpositũ. alle. tex. in. c. j. ⁊. ij. xxij. dist. vbi dicit tex. q̃d Papa instituit patriarchas, archiepiscopos, ⁊ episcopos, ⁊ alios ꝯstitutos in digni. alleg. ẽt tex. in. c. in illis. lxxx. dist. ⁊. c. j. xc. dist. ⁊ Inn. in. c. nisi cũ pridẽ. de renũ. ⁊ in. c. j. de symo. ⁊ ca. 20 olim. xcv. di. † Idem ẽt tenet Archi. in. c. omnes. xxij. dist. vbi dicit q̃d q̃uis de dignitatibus per romanam ecclesiam constitutis possit ep̃us cũ capitulo suo in sua eccl̃ia ꝯstituere dignitatem. c. cũ olim. de consue. c. cũ accessissent. de consti. nõ tñ poterit instituere cardinalatum sine autoritate romani põtificis, cũ non sit per romanam eccl̃iam ordinatũ. Istã partẽ ẽt tenet ⁊ seq̃t̃ Fely. in. c. cũ accessissent. de ꝯsti. Idẽ tenet Do. de san. Ge. in. c. j. xxij. dist. ⁊ ẽt Card. Alex. in. c. j. xliiij. dist. col. iiij. ꝟ. ⁊ q̃ tum postea successit tp̃s, vbi dicit q̃ ꝯstitutũ fuit per pontifices vt varie essent administrationes, ⁊ tituli in ecclesia Dei, ⁊ aliq̃ essent regulares. q postea distincti sunt inter h̃ntes ꝓpria in cõmuni, ⁊ nihil h̃ntes. vt mẽdicantes, aliq̃ essent clerici seculares h̃ntes bñficia. vt dicit Spe. in rationali diuinoꝝ officioꝝ. li. ij. c. j. clericoꝝ seculariũ vsurpato noie seculares clerici dicti abu 21 siue certe. † cũ proprie ipsi a secularibus hominibus debeant esse semoti. c. deniq3. iiij. di. ⁊ hoc importat rasura in capi. c. degradatio. de peni. lib. vj. ⁊ exinde vsus maioꝝ cum approbatione pontificũ creauit bñficia ecclesiastica diuersi generis, dignitates diuersas, rectorias parrochialium ecclesiaꝝ, ꝑsonatus, canonicatus, ⁊ prebẽdas, ⁊ beneficia diuersa simplicia, toto titu. de prebẽ. maxime in. c. de multa. eo. titu. ⁊ in. c. j. de cõsue. in. vj. ⁊. c. j. ⁊ per totum. xxij. di. ⁊ istis sicut datus fuit proprius titulus admistratiõis, ita ⁊ datus fuit, qdã modus capiẽdi fructus, ⁊ quoddã ius. ¶ Ego premissis consideratis concluderẽ cum predictis doc. circa beneficia inferiora ab ep̃atu, q̃d sint instituta ⁊ ordinata a iure positiuo, ⁊ non a iure diuino. ⁊ pro 22 ista parte allego tex. valde not. in. c. j. iuncta glo. j. xiij. q. j. † vbi Dionisius papa fuit inuentor ⁊ diuisor ecclesiaꝝ parrochialiũ ita tenet do. Abb. in. c. extirpãde. §. quia vero. in sua repetitione col. ij. de preben. ⁊ digni. ⁊ in. c. cũ olim. per illum tex. de constitu. istud etiam probat̃ per. c. ij. de preben. ⁊ digni. in. vj. ⁊ in ex̃. j. vt lite pen. vbi dicitur quod papa in beneficijs habet plenariam potestatem. p. c. proposuit. de conces. preben. secus si essent ordinata de iure diuino, q2 tunc nõ haberet plenariam po 23 testatem. per. c. sunt quedam. xv. q. j. † Istud ẽt corroborat̃. q2 solus Papa cõcedit beneficia ad nutum ⁊ ad tp̃s ⁊ sub conditiõe. c. si gratiose. de rescri. in. vj. ⁊. c. veniens. de filijs presb. ⁊ in. c. q̃uis triste. ⁊. c. petisti. vij. q. j. In simili facit dictu3. d. Abb. in. c. inter quatuor. de maio. ⁊ obe. vbi dicit̃ q̃ licet Papa non possit procedere ⁊ sentẽtiare ꝯ̃ non vocatũ, nec citatum secus est in bñficialibus. in quibus habet plenaria3 potestatẽ. ita etiam notatur in. c. cum olim. de re iudi. Ad premissa facit etiam capitulũ cum accessissent, ⁊ ibi per glo. ⁊ docto. vbi nota. q̃d ecclesia instituit ⁊ ordinat dignitates ⁊ beneficia. In simili adduco tex. in cle. q2 cõtingit iũcta glo. in verbo apostolice. de relig. domi. vbi Papa disponit ꝯ̃ institutiones ⁊ fundationes beneficioꝝ ⁊ hospitalium facit capitu. significatũ de 24 preben. ⁊ digni. † Item conclusionem supra relatam ampilarem ẽt h̃re locum in bñficijs regularibus. que beneficia regularia habuerunt ortum ⁊ originem a iure positiuo, per tex. in. c. cu3 de beneficio de preben. ⁊ digni. in. vj. ⁊ dicit gl. valde not. in. c. j. §. itẽ placuit. in verbo regularibus. de colla. in prag. san. Dicens quod beneficia regularia dicuntur illa que in fundatione ita fuerunt ordinata q̃d regantur per religiosos, vel que consueuerunt per eos regi spacio. xl. annorum cum titulo. vel tanto tp̃e cuius initij non sit memoria. c. super q̃busdã de ꝟb. 25 sign. c. j. de rescrip. in. vj. † nam si dicta beneficia regularia essent ordinata de iure diuino non haberet locu3 prescriptio, aut consuetudo contra statutum eoꝝm. c. fi. dẽ consue. q̃d non est verum, imo contra statutum eoꝝm habet locum consuetudo vt dicit. c. cum de beneficio de preben. in. vj. sic ergo est dicendum q̃ sunt instituta de iure positiuo. ¶ Et si diceret̃ quod l3 quo ad nudũ nomen beneficia regularia sint ordinata de iure humano ⁊ positiuo tñ potestas ⁊ iurisditio ipsoꝝ est a iure diuino, vt in simili facit tex. in. d. c. p venerabilem. §. rationibus. versi. sunt aũt sacerdotes leuitici generis, q ẽt sacerdotes debent esse abbates ⁊ priores. c. j. c. cũ contingat. de eta. ⁊ quali. sed sacerdotes leuitici fuerunt de iure diuino, q2 de iure veteris testamenti quod fuit ante omne ius positiuum romanoꝝu3 pontificũ. ¶ Ad istud põt rñderi, q2 negat̃ q̃ illud. c. p venerabile. §. rõnibus q filij sint legiti. loq̃t̃ in abbatibus ⁊ alijs tenentibus beneficia regularia, sed intelligit̃ de sacerdotibus leuitici ḡnis idest ep̃is ⁊ Cardi. vt ibi per doctores, facit etiam 26 † q2 ecclesia habet senatum a iure positiuo nõ aũt a iure diui. c. ecclesia. xvj. q. j. ⁊ sic ergo a fortiori videtur q̃ beneficia regularia que sunt inferiora a senatu sint a iure positiuo. ¶ Item 27 † patriarchatus est de iure positiuo introductus insti. q. mo. ius patri. pote. solui. §. filiusfamilias. l. nemine. C. ꝺ consu. lib. xij. ⁊ sic a fortiori videt̃ idem dõm in beneficijs regularibus. ¶ Et sic ex premissis apparet, q̃d bñficium regulare sit a iure positiuo. facit tex in. c. cum ad monasterium. de stat. mona. ꝟ. 28 ne alicui. † vbi tex. dicit q̃ papa statuit vt abbates conferãt pᵒratus obedientiales ad tp̃s, ⁊ nõ in perpetuũ. idẽ est tex. in clene in agro. §. ceteꝝ eo. titu. ⁊ sic apparet q̃ dicta bñficia sunt ꝺ iure positiuo. probat̃ ẽt per. c. inter quatuor. de relig. domi. vbi papa dispẽsat vt ꝯ̃ fundationem monasterij clerici seculares instituantur in monasterijs, ⁊ sic ergo apparet q̃ illa fundatio ẽ de iure positiuo. per. c. proposuit de conces. preben. sed si esset de iure diuino Papa ꝯ̃ illã fundationem nõ posset. c. sunt qdã. xxv. q. j. ¶ Premissa limitantur nõ procedere † in dignita 29 te ep̃ali q̃ dicit̃ instituta ⁊ ordinata de iure diuino. vt sentit Andre. barba. in trac. de prestan. Cardi. in. j. q. istud probo, q2 sicut vna est ecclesia a Christo p totũ mũdũ in multa mẽbra diuersa. ita episcopatus vnus multoꝝ epoꝝ ⁊ cõcordi numerositate diffusus vt in. c. nouatianus. xij. q. j. c. loq̃t̃. circa medium iiij. q. j. Et dicitur ep̃atus quasi vnm caput seu vna cura seu intentio cũ episcopus sit nomẽ grecum. latine interpretet̃ supintẽdẽs vt in. c. q ep̃atum. viij. q. j. † tamẽ ep̃atus ante Christi ad 30 uentũ erat ordinatus, et ita reperitur in veteri testamento, iuxta illud psal. cviij. fiant eius dies pauci ⁊ ep̃atũ eius accipiat alter, q̃d ẽt Petrus apostoloꝝ princeps, ⁊ Christi vicarius confitet̃, vt Actu. apost. c. j. vnde est vt ait aposto. primo ad Thi. iij. c. si qs ep̃atum desiderat bonũ opus desiderat. Itẽ ⁊ illud, oportet eni3 sine crimine esse. vt habet̃ ad Titũ pri. ⁊ p̃me ad Timo. iij. c. ite3 etiam apud gentiles ante Christi aduentum. Jam erant episcopatus vt. l. munerum ciuilium el. ij. §.

Item ope.ff.de mune.& hono. quorum officium vt ibi euidēter probatur erat preesse cunctis necessarijs, & venalibus rebus pro humana natura dumtaxat substentāda, sic & isto modo est intelligendum illud quod habetur in capitulo primo de emp.& ven. veruntamen non erāt episcopatus ita distincti sicut dicebat, nec distinguebat hoc nomen episcopus a nomine presbyt.

31 † promiscue omnes sacerdotes in primitiua ecclesia immediate post Xpi resurrectionem presbyteri, q̄nq3 epi appeallabant & omnes in cōmuni in ecclesia Dei regnabant, vt hr̄ in.c. legimus .xciij.di.& in.c.olim.xcv.di.sed occurrente scismate inter eos, dum vnus vellet alteri preferri dicēdo, ego sum melior te, q2 fui baptizatus a Paulo, alius contrarium asserendo. q2 fuit baptizatus a Petro, fuit ordinatum per aplos alios seniores q vnus de presbyteris preponeret q vocaret episcopus cui a-

32 lij obedirent, † & sic epatus ꝓut hodie est distinctus fuit ordinatione aplorum & alioꝝ senioꝝ, & nō iure diuino inuentus. ita aperte dicit Hiere.in.c.olim.xcv.dist.c.legimus.xciij.dist. vnō est qd beatus Petrus vocabat presbyteꝝ & seniorem hoc modo scribens, seniores q in vobis sunt obsecro cōsenior, & testis Christi passionē Dei vt habet primo petri.v.c.que vba exponens Hiero. seniores idest presbyteros, cōsenior idest cōpresbyter vt habet in.d.c.legimus.& cū in singulis ciuitatibus ponerentur per apostols epi, et in singulis prouintijs archiepiscopum vt hr̄ in.c.j.xcix.di.& probat etiam aperte in.c.j.& ij. lxxx. distinc. tñ adhuc in effectu epatus non erant diuisi nec distincti, vnde quos vnus excommunicabat, vt habet per.d. Abba. post Inno. alius absoluebat, & Ho.in.c.cu3 causam in fine d ꝑ

33 bario. † propter qd Dionisius Papa huius nominis primo q fuit.xxv. Petri successor, imperāsq3 in ecclesia Dei circa annum a natiuitate dñi nostri Jesu Christi.cc.& lxxiiij. vel paru3 ante presbyteris, ecclesias, & cimiteria in vrbe romana diuisit, foris autem parrochias & dioceses distribuit quod quisq3 finibus suis & limitibus contentus esset, vt euidenter per croni. roma.pontifi.apparet, sic enim est intelligendū.c.j.in.xiij.q.j.

¶ Unde ex predictis patet clare qd epatus nō sunt de iure positiuo, sed ordinatio personaꝝ que in epatibus presiderent est de iure positiuo, id est ordinatione ecclesie, & creatio epatuū, & limitatio qua mediante vnusquisq3 finibus suis, & limitibus, contentus esse debet, fuit & est de mero iure positiuo, v3 ex institutione romane ecclesie, & ita est intelligendū illud quod notatur in.c.j.xxij.dist.cum sic ait, omnes siue patriarche in cuiuslibet apicem siue metropoles priatus aut epatuū cathedras vl ecclesiaꝝ cuiuscūq3 ordinis dignitatem instituit romana ecclesia. Illā vo solus ipse fundauit, sed capiendo epos ꝓut representat apostolos vt in.c.in nouo.xxj.dist.& capiendo ēt dioceses vt in.c.j.lxxx.di. tunc est dicendum q episcopatus est de iure diuino vt.s.dixi. In simili facit tex.in.c.sicut alterius.vij.q.j.vbi dicit q quemadmodū vxor carnalis viro viuēte non pōt ab alio desposari, ita nec sponsa episcopi que est ecclesia cū sit alligata non pōt ab alio dsposari illo viuente, alias adulterabitur, & post pauca subijcit si autē vtilitatis causa ad aliam ecclesiam fuerit mutādus poterit non per se sed autoritate Pape

34 transferri. † In simili ēt facit capi.q̄to.de translatione prelatorum. vbi dicitur quod matrimonium spirituale consistens int episcopū & ecclesiam non potest p hominem dissolui, & q cum ro.pōt. ecclesiaꝝ necessitate vel vtilitate illud dissoluit non puri hominis s3 dei vices gerit. Unde pōdero vbū necessitate vl vtilitate. ad idē facit.c.ij.eo.titu.sic Papa sine cā non potest dissoluere vinculum qd est inter episcopum & suam ecclesiā p.

35 c.si is qui.xxiij.q.iiij.† sicut in simili dicimus de iuramento vel voto & alijs que sunt de iure diuino, q2 sine cā Papa non dissoluit vt notat in.c.q̄to de iureiu.& dixi in tracta.de iureiu. in ij.parte super.j.q.Inno.in.c.cū inter.p.de renū.& dissoluere tale vinculum ex sola voluntate esset cōtra dispositionem diuinā & ordinationem aplicā & sctoꝝ ꝯciliorum & auctoritatē ro.pōti. atq3 contra rōnem iuris nālis, esset enim ꝯ dispositionem diuinam, q2 xps in personas aploꝝ misit epos & omnes sacerdotes ad pdicandū & ad sacramenta administrāda, q̄re sine cā ex quo semel sunt vocati non debent reuocari, q2 q̄ spū Dei agūtur non sunt sub.l.c.cū ex iniūcto de hr̄.c.l3 de regu.c.due.xix.

36 q.ij.† Dignior eni3 est lex priuata .q̄ infundit in cordibus hominum per spiritūsanctum quam lex publica qua editur p papa3. spiritus enim Dei lex est, & nemo potest spirituisancto resistere. vt dicit tex.in.d.c.due. Et si diceres qd isti fuerunt vocati a Papa & non a deo. Respondeo q immo a deo. nam in ordinatione superior mittit manum, & deus mirabiliter administrat gratiam & dat potestatē.c.dictum.c.multi.j.q.j.facit.c.

37 cum deputati.de iudi.ibi gr̄a diuina vocati.† nec deus voluit remouere Judā ab apostolatu que3 semel vocauerat, l3 subesset cā, ex quo illa non erat alijs nota.c.si sacerdos.de offi.ordi. imo eū misit ad predicandū sicut alios. Math.xviij.text.in.c. Christus.j.q.nec apli surrogassent alium nisi ille se suspendisset. Act.j.& q̄q3 iste administrationes spūales sint de iure positiuo .vt in.c.ij.xxij.dist.tñ dico qd succedūt loco administrationis gnālis ad quā xps vocauit omnes sacerdotes, vnde de

38 bent esse loco illius† sicut de baptismo dicimus, qd succedit loco circūcisionis .c.maiores.d baptis.& qd in simili habet in.c. ecclesie.vt lit.non cōte.& per Inn.in.c.ex rōne.de ap.& q hoc sit verum, patet, q2 dicimus deum respuisse sibi dissolutionē huius cōiugij.vt in iuribus ꝑalleg. titu.de transla.episco.qd non esset si ꝑrsus esset de iure humano, & idem per omnia dico in alijs sacerdotibus respectu administrationis sacramentoꝝ p supradicta, & contra ius diuinum Papa sine causa venire nō potest.c.sunt qdā.xxv.q.j.Inno.in.c.que in ecclesiaꝝ de con-

39 sti.† Pro sacerdotibus vide bonum tex.in.c.sicut in vna.xxj. q.ij.vbi dicit qd ēt inter presbyterum & ecclesiam suam contrabitur matrimoniu3 spūale, q2 ex quo semel est collata vni, non debet dari alteri, vel pluribus simul q2 debet esse vxor.& l3 non sit strictum matrimonium sicut inter episcopu3 & ecclesiam suā quia ipse solus in signū matrimonij portat annullum.iuxta no. in.c.clerici.de vita & bone.clerico.tamen large inter inferiores & ecclesias ꝯbitur matrimonium vt.d.c.sicut.vij.q.j.& capitu. ne pro defectu.de elec.vbi p mortem abbatis ecclesia dicitur

40 viduata.† Item presbyteri inferiores alio respectu sunt electi de iure diui.cū ipse dñs vltra duodeci3 aplos designauit.lxxij. discipulos, & misit eos ad predicādum.vt Luce.xv.c.& in.§.j. xxj.dist. Quoꝝ vicē & formam gerunt presbyteri inferiores hodie in ecclesia dei.vt dicit tex.in.c.in nouo.xxj.dist.& licet text. ibi dicat qd apostoli elegerūt illos debet intelligi qd ministerialiter, sed deus elegit auctoritate vt probat in euāgelio prealegato, & no.gl.& doc.in.d.§.j.xxj.dist.& sic eadem rō est in eis

41 & ex hoc solo capite pōt talis remotio facta vitiari.† Itē etiā facit gl.in.c.degradatio de pe.in.vj.que dicit q licet presbiter fuerit degradatus tamen retinet priuilegiū iuris diui.ita q cōficit corpus Christi. Idem no.d.Abb.in.c.j.& ij.de cle.excō.& illud ēt est contra ordinationem apostolorum.nam apostoli ordinauerunt vt episcopi & alij presbyteri ponerentur in ecclesijs & essent perpetui.ergo videtur inferendum, q sit de iure diuino.per.c.j.xcix.distin.c.in illis.lxxx.dist.c.videntes.xij.qō.i. & Actuū. xiiij.c.vbi dicit q Paulus & Barnabas constituerunt psingulas ecclesias presbyteros, & dicit Aposto.ad Corinth.xvij. In ea vocatiōe qua vocatus quis est maneat.xxj.q. j.& sic concluditur q episcopatus & presbyteratus sunt de iure

42 diuino. ¶ Secundo † limito primam conclusionem non habere locu3 in archiepiscopatibus & alijs superioribus dignitatibus que sunt institute de iure diuino non autem de iure positiuo per auctoritates & rationes.s.alleg.per.c.j.lxxx.dist.& per.

43 c.j.xcix.dist. ¶ † Tertio predicta conclusio limitatur non habere locum in cardinalatu que est de iure diuino, non autem de iure positiuo.per tex.in.c.per venerabilē.§.rōnibus.qui fi.sint legi.ita ēt t3 And.barba.in trac.suo de prestā.Car.in.q.j.iuxta illd qd scriptū ē in deutero.si difficile q ābiguū apd te iudiciū eē ꝑspexeris recurre ad sacerdotes leuitici gn̄is, ad iudicē qui fuerit illo tempore, ipsi enim iudicabunt tibi iudicij veritatem. vt.d.§.rationibus.subdit postea Papa ibi sunt sacerdotes leuitici generis fratres nostri qui nobis iure leuitico in executione sacerdotalis officij coadiutores existunt, qui vero sup eos sacerdos sine iudex existit ille est cui dominus inquit in Petro quodcūq3 ligaueris super terrā erit ligatum & in celis. Mathe.xvj.c.transumptiue in.c.quodcūq3.xxiij.q.j. & sacerdotes leuitici generis fuerūt de iure diuino quia in lege veteris testa. vt dictu3 est. Et ius diuinum proprie sumptum est q in.l.& euāgelio continet.vt.c.humanum genus .i.dist. sed Cardinales sunt sacerdotes leuitici generis.vt probat tex.in.d.§.rationibus.ergo seqt q Cardi.fuerunt in veteri testamento, non sub hoc nomine Cardi.sed sub alio nomine, nam in veteri testamēto sacerdotes leuitici erant cōsiliarij, & ideo dicit tex. Hiero.in. c.ecclesia.xvj.q.j.qd ecclesia habet senatum presbyterorum, l3

Roboam

Roboam filius Salomonis ideo perdidit regnum q2 audire noluit presbyteros. vt tertio reg. xij. c. et sacerdotes leuitici tempore veteris testamenti erant consiliarij, et sic fuerunt de iure diuino, lz nõ sub nomine Cardi. sed huiusmodi sacerdotes consiliarij sunt domini Cardi. hodie sic appellati, ergo sequitur q Cardinales fuerũt de iure diuino. Et si aliqs diceret q Car. fuerunt loco discipulorum et sic non fuerunt tpe veteris testamenti, sed inceperũt in nouo testamẽto p. c. in nouo. xxj. di. vbi apostoli videntes messem magnam et operarios paucos rogauerunt dominũ messis vt mitteret operarios in vineam suam. vt Luce. x. c. et Mat. xix. vnde ab eis electi sunt septuagintaduo discipuli, q2 ad hoc respondet q illa iura loquunt de presbyteris, non autem de Cardinalibus. Item facit illud quod dicit primo regũ. ij. c. ibi. dñi inquit sunt cardines et posuit eos super orbẽ quod intelligit de Cardinalibus. vt no. Hostien. et alij doc-

44 cto. in. c. ij. de cle. non resi. † sicut enim ostium regitur cardine. ita et ecclesia romana regitur consilio Cardinalium. vt dicit Archi. in. c. vbi periculum. et Jo. an. de elec. in. vj. et Lau. in. c. sacrosancta. xxij. dist. et gl. in cle. ne romani. de elec. et antequã iura positiua vocassent eos cardinales simpliciter vocati fuerunt consiliarij. c. ecclesiasticis. xij. q. ij. et. c. in parrochia. versi. consiliarij nostri. xvj. q. j. et. c. cõuenientibus. j. q. vij. idem videt sentire Bal. in suo solẽni trac. de scisma. quẽ inseruit in ti. C. si quis aliquem testa. probi. vbi appellat cetum Cardinalium senatum diuinum. Item appellatur gremium ecclesie. text. in. c. in nomine domini. xxiij. di. et ecclesia ẽ de iure diuino. iuxta. c. illud Apo. vidi hierusalem &c. Cum ergo ecclesia sit de iure di-

45 uino ergo et Cardinalatus qui est gremiũ eius. † Itez Cardinalatus dr̃ esse pars papatus, ita probatur in. c. felicis. de penis. in. vi. per Archi. et Jo. an. et Jo. mona. in. c. ij. de scisma. et Jo. de ligna. in. c. ij. de cleri. non resi. vnde dicit Hostiẽ. in. c. antiq̃ de priuile. quod licet episcopi iurent romano pontifici fidelitatem. c. ego de iureiuran. tamen Cardi. non iurant fidelitatem tanq̃ mẽbra et pars corporis ipsius pape, debent tamen reputare se pre ceteris astrictos ad seruaduz pape fidelitatẽ, et papa eos diligere sicut seipsum, sed papatus est de iure diuino. vt infra dicam per illa verba pasce oues meas. c. significasti. de electio. c. solite. de maio. et obedien. ergo sequitur quod Car. fuit introductus de iure diuino, cum caput et membra non debeant diuerso iure cẽseri. c. q̃sto. de his que fi. a prela. item q Cardinalatus sit de iure diui. probatur alio medio, q2 per eos consulitur pape vt in veteri testõ vt. s. fuit dictũ. c. eccl'a. xvj.

46 q. j. † facit etiam, q2 Cardinales tenent locum apostolorũ ergo seqtur qd sunt instituti de iure diuino saltem figuratiue. dũ dicitur quod sunt sacerdotes leuitici gñis. vt no. glo. in. c. j. in xbo Cardinales de mune. et quali. Car. in pragma. san. et dicit Old. in consil. lix. q qñ Constãtinus imperator fecit donationem ecclesie in p erson am Siluestri pape non erãt cardinales q2 non facit mentionem de eis, sed clerici. c. constantinus qd est palea. xcvj. di. sed postea dñ Siluester fecit generalẽ sino-

47 duz aliqui erant Cardi. ij. q. j. c. presul. † Dicit Arch. in. c. vbi periculũ de elec. in. vj. q nomina cardinalium inceperunt tempore Pontiani pape, qui non ponit in cathalogo pontificum et qd Marcellus papa cõstituit quindeciz cardinales in vrbe pp baptisma et sepulturas hominum. Nico. quoqz papa quartus ipsis Cardinalibus concessit medietatem prouentuũ Romane ecclesi. et q cum ab eo mitterentur legati ad terras Romane ecclesie gubernandas dedit eis licentiam vti capellis rubeis, in generali concilio fuit concessum legato apostolice sedis vti insignijs apostolice dignitatis. c. antiqua. de priuilegi.

48 vbi dicit Host. q eis vtitur qñ proficiscitur vltra mare, et sunt isignia hec, vestis rubea, palafrenus albus, frenũ et calcaria deaurata, et nõ alias, neqz alius, nisi fuerit priuilegiatus, vt est gl. no. in xbo Cardinales. in. c. j. de mu. et qua. car. in prag. sanc. et ɔclude q potestas et auctoritas ipsorum cardinalium est de iure diuino. sed noĩa ipsorum Cardinalium et insignia sunt de iure

49 positiuo per iura et rõnes. s. alleg. ¶ Quarto † limito predictã conclusionem non habere ẽt locũ in papatu qui est de iure diuino, non autez de iure positiuo, vt probatur hoc modo. Naz primo Christus ante mortez suam ꝑmisit Petro apstolatum et potestatem clauium. dum interrogauit discipulos, quez dicunt homines esse filiũ hoĩs, et eis rñdẽtibus, alij aũt Joãnem baptistam, alij Heliam, vos autem quem me dicitis esse rñdit Petrus, ego dico quod tu es Christus filius dei viui, tunc dixit Christus, et ego dico tibi quod tu es Petrus et super hãc petram edificabo ecclesiam meã, et tibi dabo claues regni celorum, et quodcũqz ligaueris super terrã erit ligatum et in celis. vt

50 Mathe. xvj. c. † non tamen per hoc dedit sibi potestatem nec fecit eum principalem, sed tantum promisit, vt ptz p illa verba et tibi dabo. s. Item ptz quod hec verba fuerunt prolata ante resurrectionem, sed Christus fecit eũ principem post resurrectionem, vt habet in. c. considerandũ. et in. c. felicior. l. dist. et in c. in nouo. xxj. dist. et dum dicit super hanc petram &c. Voluit dicere q super illo articulo fidei per euz cõfessato dum dixit Petrus, tu es Christus filius dei viui vt no. glo. in. c. ita domi-

51 nus. xix. dist. † Secundo videt Christum dedisse adhuc ante mortem omnibus apostolis potestatem, vt habet Mathe. xviij. c. cum dicit. si peccauerit in te frater tuus. vade et corripe eum inter te et ipsum solum, si autem non audierit adhibe vnũ vel duos testes, et si te non audierit dic ecclesie. si autez ecclesiã non audierit fiat tibi sicut ethnicus et publicanus, et immediate subiunxit loquendo omnibus apostolis, Amen amen dico vobis quodcunqz ligaueritis super terram erit ligatum et in

52 celis, et quodcunqz solueritis super terram erit solutum et in celis. † Post resurrectionem vero eandem potestatem recensuit dum insuflauit in apostolos et dicit. Accipite spiritũsanctuz et quorum remiseritis peccata remittuntur eis. vt habetur. xx. c. sed Petro postmodũ dicit, pasce oues meas, et constituit euz ꝓncipẽ aliorum, vt habetur Jo. in. vlti. c. et transmissiue. in. c. significasti. de electio. demũ in ascẽsione dedit oĩbus exercitiũ, dum dicit. ite et predicate euangelium omni creature. vt Mathe. vlti. c. et Marci. c. fi. in pentecoste vero promissiones spiritussancti et omnia promissa confirmauit, et sic apparet qd papatus est de iure diuino. Idem etiam no. domi. Abb. et ceteri doc-cto. in. c. translato, de ɔstitutio. et in disputatione incip. eps.

SUMMARIUM

Nec

Nec debet in die festiuo celebrari, nec missa, nisi corpus sit pre sens, nisi in die parasceue.
124 Sepeliri an debeat corpus sine missa.
125 Suffragia nostra quid et quibus mortuis prosint.
126 Suffragia nostra specialia magis prosunt defunctis pro quibus specialiter fiunt.
Et generalia quibus magis prosunt.
127 Homo quando in extremis laborat, quid agendum sit, et mortuus an sit vngendus.
128 Mortuus quomodo, et a quibus debeat ad sepultura efferri, et in ea sepeliri. et j. nu. 129.
129 Mulieribus quare non liceat corpora ad sepeliendum deferre.
130 Altare in ecclesia quare consecratum esse debeat.
131 Quomodo autem consecratur.
132 Aque benedictio fit ad fugandum diabolum, et que sint in ea necessaria.
133 Cruces quatuor que in. iiij. cornibus altaris consecratione fiunt, et vna in medio, quid significet.
134 In altaris consecratione quare consecrans septies altare circuit.
135 Altare in templo, quid significet.
136 Aque septem aspersiones super altari dum consecratur, denotat septem Christi sanguinis effusiones.
137 Uirtutes in libro sapientie descripte sunt quatuor.
138 Altare an possit sine reliquijs, aut sine corpore Christi consecrari. et j. nu. 140.
139 Altari consecrãdo fit vnũ foramẽ in quo ponunt reliquie, nomen consecrantis, et sancti in cuius honorem consecratur.
141 Reliquie in altari posite sunt exempla, vtriusq; testamenti.
142 Reliquie sanctorum cum tribus granis recondite quid significent.
143 Lapis supra altare positus, quid significet.
144 Oleum et chrisma quibus altare inungitur quid significet.
145 Cruces quinq; de oleo et chrismate que super altare fiunt qd significent.
146 Thus quod adolet super altare consecrato post vnctionẽ, qd significet.
147 Crucem thure, quid significet.
148 Altaris vltima benedictio, quid denotet.
149 Altare consecrato missa celebrari debet.
150 Oleum sanctum, quod per episcopum in cena domini cõsecratur est triplex.
151 Balsamum, carpobalsamum, opobalsamum, et xilobalsamũ, quid sint.
152 Chrisma fit de oleo et balsamo, et quolibet anno innouandum est, et qui ex eo inunguntur, et quid significet. et infra. numero. 158.
Et oleo sancto qui debeant inungi.
153 Papa an possit facere, ꝙ cum oleo nucum consecrato detur extrema vnctio.
154 Olei consecratio, quomodo, et quando fiat.
155 Oleum infirmorum prius consecrandum est ꝙ̃ chrismatuz, et sanctum, et vnde sumpsit exordium.
Et similiter oleum chrismatum, et sanctũ a quo sint instituta.
156 Infirmitas a peccatis sepe prouenit.
157 Populus clero ministrãti spiritualia debet ministrare temporalia.
159 Chrisma in quo loco, et quomodo cõsecrari debeat, et qd eius cerimonie significent.
160 Missa an possit celebrari in locis non consecratis cum altari viatico sine licentia episcopi.
161 Altare ob fracturaz, et eius mutationez recõsecratur. et infra. numero. 189.
Et quare res inaminata iterũ consecretur, et non res animata.
Baptizatus et ordinatus etiam post mortem non desinit esse baptizatus, et ordinatus.
162 Ecclesia vel altare ex delicto hominum non polluitur, sed ad terrorem reconciliatio fit.
163 Ecclesia expensis episcopi consecrari debet.
Quid in eius reconciliatione.
164 Ecclesia debet esse cõsecrata, et si consecrata non sit cum altari viatico ibi celebrari potest, et consecrata de basilica in ecclesiam mutatur.
165 Consecratio ecclesiarum fit per proprium, et non alienum episcopum.
166 Ecclesia non consecrata per sacerdotem, aqua exorzizata tantum reconciliari potest.
167 Ecclesia in tribus casibus reconsecranda est. et infra numero. 188.
Et veritas et non fictio in spiritualibus consideratur.
168 Ecclesia polluit̃ si in ea effundatur sanguis nõ in minima ꝙ̃titate, quando effusio cum iniuria est facta, secus si casu.
169 Ecclesia polluitur per homicidium violentum in ea commissum licet in ea sanguis non effundatur.
Quid si casu quis ibi occidatur, vel quis se deffendendo alium occidat, vel sanctus ibi occidat̃, et quid quando in ea quis se ipsum occidat. et j. nu. seq.
170 Ecclesia polluitur per adulterium in ea manifeste commissuz, secus si occulte, vel per pollutionez nocturnam, quia tũc nõ est reconcilianda, et j. nu. 173. et. 193.
171 Ecclesia polluitur, quando in ea excõmunicatus sepelitur, vel paganus ideo reconciliatur. et j. nu. 198.
172 Ecclesia polluitur, quando per notorium excommunicatum, consecrata fuit.
Et an tunc reconciliatio requiratur j. nu. 200.
174 Consecrationes et dedicationes ecclesiarum in veteri testamẽto initium habuere.
175 Ecclesias et altaria solus pontifex dedicare potest.
176 Ecclesia non est dedicanda nisi prius de licite acquisitis dotata sit.
Et que ex illicito questu edificata est non est consecrãda.
Idem si in ea est sepultus paganus vel excommunicatus.
Secus si mulier pregnans in ea sit sepulta cum partu, licet partus non sit baptizatus.
177 Ecclesia ob quinq; causas dedicatur.
178 Ecclesia quomodo per episcopum consecretur.
179 Consecratio ecclesie duo facit et ille cerimonie singule quid significent. et j. in discursu.
180 Aqua cuius aspersione ecclesia consecratur Baptismum significat.
Et quare huic aque sal immisceatur.
181 Aqua benedicta de sui virtute demones expellere debet.
182 Deus quare comedit piscem et non carnem, nisi de agno paschali.
183 In consecratione quid significet illa triplex percussio cum baculo et ianuarum apertura, et quare episcopus consecrando baculo vtatur. et j. nu. seq.
184 Et quid significet alphabetum in pauimento ecclesie super cruce factum dum consecratur.
185 Cruces in parietibus picte in ecclesie consecratione quid significent.
186 In consecratione ecclesie quare apponuntur duodecim luminaria.
187 Ecclesia dicitur in sanguine alicuius consecrari.
190 Calix consecratus si deauretur an reconsecrandus sit.
191 Ecclesia spiritualis que est homo quãdoq; polluitur.
192 Ecclesie reconciliatio fit cum misse celebratione et aque cum vino sale et cinere solẽniter benedicte aspersione, et quid singule res significent.
193 Reconciliatio ecclesie fit ob semen humanũ etiam viri, et vxoris cause libidinis ibi emissum.
195 Reconciliatio ecclesie non fit, quando est aliquis vulneratus extra ecclesiam, et in eam confugiens multo sanguine effuso moritur.
196 Reconciliatio ecclesie an fiat. quando in ea furtum committitur, vel rapina, consuetudine standum est.
Quid quando ad eã confugiẽs ab ea per vim extrahitur et fiat ibi rixa citra sanguinis effusionem, vel fracto osse, et liuore sine sanguinis offusione, verberatur.
197 Reconciliatio ecclesie an fiat, quando ecclesia multo tempore stetit plena stramine et inmundicijs, et vti diuersoriium omnibus patuit.
Quid quando occiso intra ecclesiam delato et adhuc calido vulnus ab inimico infertur.
198 Reconciliatio cimiterij fit, quando in eo est sepultus paganus, vel infidelis.
199 Pollutio vel violentia facta in vna parte ecclesie vel cimite-

QVÆSTIO V

1 Quero quinto. † Que requirantur in beneficio. Respondeo quod plura. ¶ Primo requiriṫ, q̄ habeat ecclesiam, ecclesia dicitur congregatio fidelium. c. ecclesia. de conse. distinct. j. que vna dicitur collectiue, sicut multi hoīes populus dñr. vt. iij. re. xxij. c. populus meus, et populus tuus, vnum sunt. et Actuum. iiij. c. multitudinis credētiū erat cor vnū. c. ij. §. verū. et §. rursū. de summa tri nita. et fide catho. et de conse. dist. iiij. c. queris. q̄ vna ē vt. c. factus. c. nouatiōis. vj. q. j. c. loqṫ. c. oībus. xxiiij. q. j. vbi. s. designaṫ p̄ tres theologicas virtutes fidē spē et charitatē. Et ideo sancta dī ecclesia non habens maculam, neq̄ rugam. c. q̄uis. xxj. dist. c. ecclesia. de pe. distin. i. et columba infellita innocens, et imaculata que inimicis pcit, et eos cibat. xxiij. q. iiij. §. ex his. xxxv. dist. §. ecce. ij. q. vij. c. non omnis, et in cāti. canti co. iiij. et qnto capitulo. hec autem corpus misticum dicitur. i. q. j. c. in ecclesia. iij. q. iiij. c. engellendam, et Christi corpus ecclesia dicitur. xxij. q. v. c. de liguribus. Hec vtpote vna ab vno p̄ncipio trinitatis esse hʒ, et emanat, aliqñ enim appropriaṫ patri eo, quod est principium totius diuinitatis, et vnitas hʒ rōnē principij appropriatio ista innuitur Joan. xxvij. c. vbi dicitur pater serua eos in nomine tuo cuʒ eos dedisti mihi vt sint vnū sicut et nos vnū sumus. c. ij. §. rursus. de sum. trini. Appropriaṫ filio scilicet propter naturam assumptaʒ, secundum quam speciali modo conuenit ei, q̄ sit caput ecclesie q̄tum ad homines propter conformitatem scilicet nature ex capite. nam ex capite dependet vnio membrorum, vt dicit Apostolus ad ephe. iiij. c. crescamus in illo per omnia qui est caput Christus ex quo totum corpus compactum et connexum est. c. j. de sacra vnctio. Aliquando autē appropriatur spiritui sancto q est amor. vnire antēʒ precipue cōuenit amori, vnde super illud Aposto. ad ephe. iiij. c. vnum corpus, et vnus spiritus, dicit glo. vnum corpus multorum aduniatione membrorum, et vnus spiritus, dicit gl. vnū corpus multorū aduniatione mēbrorū, et vnus spiritus quo vnū corpus efficimur propter societatē, quā facit spiritus, sanctus cum Christi fidelibus, in quibus consistit ecclesia, vt dictum est ad quam insinuandam apostoli in quos spiritus sanctus venit varijs linguis, vnum genitum locuti sunt actu. ij. c. de conse. dist. iij. c. fina. et dist. iiij. c. proprie, quia per linguas societas humani generis constat, ideo per linguas gentium societas membrorum Christi futura figurata est. Aliquando Petro apostolorū principi tanq̄ capiti, vice Christi appropriatur Mathe. xvj. c. tu es Petrus, et sup hanc petram edificabo ecclesiam meam. c. ita dominus. xix. dist. c. in nouo. xxj. dist. c. j. xxij. dist. Item etiam ecclesia appropriaṫ apostolis oībus iuxta illud pau. ad ephe. in. c. superedificati super fundamentum apostolorum, et prophetarum, et Aposto. ad roma. iiij. c. nos ipsi primitias, spiritus habētes. 2 ¶ Tertio premitto, † q̄ ecclesia varia habuit principia. Primo in primo hoīe in statu innocentie creato. de pen. dist. ij. §. adam et. c. quomodo et. c. princeps, ideo Apostolo. ad romanos. xv. dcit istum Adam formam futuri, idest Christi cui, vt dcm̄ est appropriatur ecclesia. Istum Adam vnicum, et soluʒ solus Deus creauit, vt Ge. primo, et secun do. c. xxxiij. q. v. c. hec imago. vt vnitatem futuram ecclesie designaret. xvj. q. vij. c. sicut. et. xxiiij. q. iij. c. loquiṫ et sicut a latere Adam formatur Eua. Gene. secunddo. c. et. c. gaudemus. de diuor. et. c. nec illud ociosum. xxiij. q. v. ita a secundo Adam idest a Christo, idest ab eius latere ex quo sacramenta ecclesie emanauerūt, vnica, et immaculata hec virgo sancta Mater ecclesia coniūx Christi emanauit clem. prima de summa trinitate, et sicut Adam, et qlibet vir caput est mulieris, ita xp̄s caput ecclesie, iuxta illud primi ad cori. xj. c. et ephe. v. c. et ad colos. primo. et. xxxiij. q. v. c. cum caput, et ita Adam interpretatur testimonium eorum scilicet q futuri erant in mundo idest in ecclesia. s. congregatione fidelium. Formata autem 3 Eua loco Dei, et Christi q caput sunt ecclesie. † Adaʒ sicut caput erat Eue, ita xp̄s primus a domino erat constitutus super ecclesiam, vt notat Augustinus in qō. noui, et veteris testamēti. c. hec imago. xxxiij. q. v. vnde Papa successor est Ade primi in inocentia creati, vicarius autem secundi Ade filij Dei p̄ nobis incarnati. Christi inquā nō puri hominis, sed veri Dei et hominis potestatem habens. c. licet. de translatione prela. c. 4 primo. vt eccle. benefi. † Post lapsum autem Ade cepisse dī ecclesia in Abel vt dicit Augustinus exponēs illō psal. cxviij. in initio cognoui de testimonijs suis, q2 in eternuʒ fundasti ea de ecclesia loquitur, que in terris nō deferretur ab initio generis humani cuius primi Abel sanguis est imolatus, et Augusti. super psal. cxxviij. dicit q̄ olim erat ecclesia, et ex quo vocātur sancti est ecclesia in terra cui assentit significatio vocabuli, q2 vt dcm̄ est ecclesia est collectio fideliū, et facit illō Mathe. xxiij. c. a sanguine Abel iusti, vsq̄ ad sanguinē Zacharie filij Barachie et c. Fuit autem, et est vna, et eadem fides in antiquis patribus ab ipso quasi generis humani principio, et in illis qui post aduentum Christi crediderunt, vnde apostolus secūda ad cori. iiij. c. loquēs. de se, et alijs patribus dicit habentes eundē spiritū fidei quē patres veteres habuerūt, et exponiṫ ter. mēte Augu. q̄ eadē fides iustos saluauit ātiquos, que saluabit nos. s. mediator Dei et hominū. tp̄a ergo variata sunt non fides, quia antiqui venturum Christum passurum, et resurrecturum

surrecturum, ⁊ ascensurum in celo crediderunt, nos autem venisse passum esse, ⁊ ascendisse in celos credimus, ⁊ vere in iusto Abel ecclesia figuratur, q̄ vt dicit Augusti. lib. j. de mirabi. sacre scrip. iij. c. tota iusticia hec Abel est virginitas, sacerdotium, ⁊ martiriū que triplex iusticia in Abel primo fuit, quia munera deo grata obtulit, prosapiam generis in seculo non relinquit, ⁊ martyrij coronam sanguinis effusione promeruit, ⁊ paulopost, recte ergo competebat qui primus in terra iustus eligitur in eo totius iusticie forma seruaretur, cui primo in hominibus post delictum figuram gestare cōceditur saluatoris qui virgo, ⁊ martir, ⁊ sacerdos esse nō dubitat̄. † Deinde loco Abel fuit Seth, vt Gene. iiij. c. in fi. q genuit Enoch qui ex quo cepit inuocare nomen domini, nati ex genere Seth tanq̄ cultores veri dei dicti sunt filij dei Gene. v. capitulo. de quo Augustin. contra faustum libro. xij. Enoch. septimus ab Adam deo placuit, ⁊ translatus est, ⁊ septima requies predicatur ad quam transfertur omnis qui tanquam sexta die seculi idem sexta etate Christi aduentu formatur, ⁊ sic in sanctis successiue permansit ecclesia, vsq̄ ad Noe iustum Regnum, temporale autem cum ex vsurpatione initiū acceperit non ex abel iusto, sed ex Cayn qui primus ante diluuium condidit ciuitatem in quo regnare cepit, vocans eam nomē filij sui Enoch, vt dicit Aug. xv. de ciuitate dei, ⁊ sic omnes ex eo vsurpatione dominium habuerunt. † Noe autem iustus arcam fabricat q̄ ecclesiam representat. c. quoniam. xxiiij. q. j. ⁊. xlvij. di. cū simi. vnde Aug. de arca lib. j. c. iij. dicit, arca Noe quam fecit securibus, ⁊ dolabris ex materia lignorum, ⁊ bitumine ecclesiam q̄ Christus fecit per predicatores suos ex collectione populorū in vna fidei confessione designat hanc arcam Christus gubernator eius inter procellas huius vite regens per se ducit ad se. q̄ autem in superioribus arca contrahitur, ⁊ in inferioribus dilatatur signat q̄ in ecclesia maior est numerus carnalium q̄ spiritualium in summo ad vnius cubiti mensuram arca cōtrabitur, q̄ Christus qui est caput ecclesie, ⁊ sanctus sanctorū p naturam consimilem inter homines est, per virtutē singularē super homines est, ⁊ sic ecclesiam ad vnitatem, ⁊ vnum caput perduci significat, ⁊ predicta late comprobat Augusti. de ciuitate dei. lib. xv. ⁊ contra faustum libro primo vnde Hylarius de trinitate libro septimo inquit proprium ecclesie esse solet, vt tunc vincat cum leditur, tunc intelligat cum arguitur, tunc secura sit cum separata videtur. Archa enim Noe per quam designata est ecclesia inundationibus concussa eleuata est in sublime. per Noe autem fabricatorem arce designari Christū fabricatorem ecclesie. patet auctoritate Augusti. contra faustum lib. xij. scribentis tam vero illud q̄ de vinea q̄ plantauit Noe inebriatus, ⁊ nudatus esse in domo sua Gen. ix. c. cui non appareat Christus in domo sua idest passus a gente sua. cum tūc est nuda mortalitas carnis eius. iudeis scandalum gentibus stulticia. ¶ † Et successiue ex Noe, ⁊ Sem. descendit ecclesia ad Abraam qui fuit filius Thare, Gene. xj. c. ⁊ fuit sacerdos. Gene. xv. c. sume mihi vacam triennē ⁊c. ⁊ presbyter appellatus est. c. porro. lxxxiij. distinc. ⁊ fuit propheta. Gene. xx. c. redde vxorem viro suo quia propheta est. ⁊ Gene. xxiiij. dū dicit Abraam seruo suo. pone manum tuam sub femore meo significans Christum de carne sua nasciturum, vt dicit Augusti. de ciuitate dei libro. xj. fuit vox vt dicit Josephus qui ait quod Abraam regnauit in damasco, ⁊ ideo secundum Ambrosiū super Lucam libro. ij. cum Abraam dictum sit Gene. xxij. c. in semine tuo benedicentur omnes gentes, cōgregatio gentiū ⁊ sacrosancte ecclesie cetus oraculo diuino, Abraam cōmissa dicūtur, ⁊ instaurande ecclesie primus sponsionem accepit, ⁊ sic perseuerauit quod regia potestas, ⁊ sacerdotales in vno, ⁊ eodem capite fuerunt, ⁊ representabant ecclesiam dū multitudinem populi dei regebant, ⁊ pro eo hostias offerabāt, ⁊ preces vsq̄ ad Samuelem qui de mandato dei primi Regum. vij. c. cū ipse esset propheta sacerdos, ⁊ iudex populi ipsū regebat ⁊ iussus fuit Saulem vngere in regem Israel. ¶ Post Saulem, ⁊ Samuelem vsq̄ ad Christum summum sacerdotiū remansit in vno regum, in alio a summo tamen sacerdote reges vngebantur, ⁊ sic cucurrit sancta ecclesia a principio mundi cōstituta vsq̄ ad Christum † qui ecclesiam primitiuam nouā cōstituit in illo ⁊ de illo populo iudeorum, vnde carnem assumpserat, vnde de plebe iudaica primum apostolos elegit quos tāq̄ fundamentum instituit. xxxv. q. j. §. hac itaq̄ versi. deus. c. fundamenta. de elec. in. vj. deinde stante perfidia iudeorum relicta sinagoga ecclesiam nouam fundatam iam in genetibus constituit. xxj. distin. c. j. ⁊ apud Oseam prophetam dicitur. ij. c. in peccatis vestris diuisi matrem vestram, ⁊ rursum idem Oseas vocate plebem meam non plebem meam, ⁊ ad Roma. ix. c. ⁊ psalmo. cxlix. ecclesia sanctorum appellatur hec noua ecclesia psal. xxv. de sinagoga legitur. Odiui ecclesiā malignantium, ⁊ cum impijs non sedebo. nam secundum Innocentium, ⁊ do. Abba. in capitu. licet ex suspecto de foro competen. † deus a principio per se mundū rexit vsq̄ ad Noe, cui regem cōmisit sui populi, ⁊ ab eo vsq̄ ad Samuelē rexit per patriarchas iudices, ⁊ reges qui etiam sacerdotes erant, qui in vicariatu dei quo ad populum Israel successerunt, ⁊ sic gubernari ⁊ regi voluit populum suum Israel electum, quem preceptis p Moysem traditis instituerat ⁊ per prophetas de aduentu suo, ⁊ redemptiōe futura premonuerat quod etiā sacerdotiū, ⁊ regnū fuit ex lege nature penes alios qui nō erant de populo Israel. sed ex gētibus penes aliquos eorum qui fuerunt reges, ⁊ sacerdotes. Hinc est quod apostolus Melchisedech regem. ⁊ sacerdotem, dicit ad Hebre. vij. c. rex enī fuit cāturus, ⁊ sacerdos dicitur in psal. cix. ⁊ ibi exponit glo. ⁊ ita etiam dicimus de Job qui rex fuit ⁊ sacerdos, vnde ditur Job. xxix. c. cumq̄ sederem quasi rex circunstante exercitu ⁊c. ⁊ Job primo dicit̄ offerebat holocausta per singulos, ⁊ sic fungebatur officio sacerdotis, ⁊ dicit Isido. li. vij. eth. maiorum consuetudo hec erat vt rex ēt esset sacerdos ⁊ pontifex, vnde romani pricipes vel imperatores pontifices dicebantur. c. cleros. xxj. di. facit. l. j. §. huius studij. ff. de iust. ⁊ iur. ¶ † Postea sub Samuele qui iudex populi fuit. vt habetur primi regū. vij. c. ⁊ ex eo populus sibi regem petijt quem q̄tū erat ex parte populi dominus ei concessit in onus peccatoꝝ suorum. c. audacter. viij. q. j. c. ex merito. vj. q. i. ideo dicit dominus Samueli non abiecerunt se sed me ne regem super eos. Et tūc diuisa est administratio q̄ sacerdos remansit Samuel ⁊ qui ei postea successerunt in sacerdotio cum summa potestate vngendi reges, ⁊ supioritate. Saul autem rex a Samuele vnctus regnum administrauit, ⁊ qui ei successerunt in regno Dauit salomon ⁊ hoc factū est in figuram eius quod futurum erat in noua lege. vt sacerdotes expediti a iudicijs tpalium assueserunt iminente aduentu christi vacare spiritualibus, q Christus veniēs rex fuit ⁊ sacerdos secundum ordinem Melchisedech, qui fuit rex cananeus, ⁊ sacerdos dei altissimi. † Ipse namq̄ Christus sacerdotium qd per accidens seruile factum fuerat vt legitur. iij. regum. ⁊ prio ⁊ secundo capitulo, q̄ Abiathar per Salomonem de sacerdotio abiectus fuerat ad libertatem sacerdotij legis nature reduxit. in qua ⁊ in eadem persona iuxta cursum legis nature, ⁊ moralē politiā vtraq̄ dignitas sacerdotij ⁊ regni fuit. Et ideo ad ueniens idem Christus dominus vnionem monarchiam ad se traxit, ⁊ sacerdotium ⁊ regnum, ⁊ hoc est quod dicit Dauid. ij. c. comminuet autem, ⁊ comminuet omnia regna h̄ ⁊ ipsū regnum scilicet Christi stabit in eternum. Et istud est regnum q̄ designatur per lapidem abscisum de monte sine manibus, qui comminuet testā ⁊ ferrum ⁊ es ⁊ argentum ⁊ aurum, quibus statua illa confecta erat per que signantnr quatuor monarchie assyriorum, medorum, grecorum, ⁊ simul ⁊ egyptiorū, ⁊ romanorū que aduenīēte Christo comminute, ⁊ absorpte penitus sunt. vt dicitur psal. viij. omnia subiecisti sub pedibus eius qd verbum refert apostolus ad Christum ad ebreos secundo dicens in eo enim q̄ omnia subiecit nihil dimissum est quod ei subiectum non fuerit. Et idem prime ad corinthi. xv. c. ⁊ Mathe. vlti. data est mihi omnis potestas in celo ⁊ in terra. Quā omnimodā ptātem Christus posta in petrū trāstulit ⁊ successores tpaliū administrationū, vt liberius diuinis vacarent sacerdotes, ⁊ summus sacerdos saluti animaꝝ intenderet, cū ei dixisset Joā. vlti. pasce oues meas impatori permittēs. c. cū ad verū. xcvj. di. † Unde postea ecclesia sic a Christo renouata monarchia ecclesie dicta est regnū apostol. q̄ post Christū in pncipe Petro fundata est ecclesia. c. ita dn̄s. xix. dist. c. in nouo. xxi. di. c. ij. xxij. di. c. loquitur. xxiiij. q. j. ¶ † Item apostolica h̄ ecc̄lia dicta est, q̄ in apostolis inchoata, ⁊ initiata. ipsi. n. fuerūt primitie populi christiani q̄tū ad tp̄s gratie reuelate. xxxv. q. j. §. hac itaq̄. c. fundamēta. de elec. Isaye. lx. c. qui sunt hi q vt nubes volant ac si s̄m Gregoriū in moralibus apte dicat. nos p terrā gradiamur cōiugijs, ⁊ propagatione sobolis im

plicati. isti vero non ābulant in terrā, sed vt nubes volant. qui 14 dū celestia petūt de terrenis ōsiderijs nihil tāgūt. ¶ † Apostolica ēt dr̄ eccl'ia qr apostoloꝝ predicatione p orbē diffusa. psal. xviij. in oēm terrā exiuit sonus eoꝝ, ꝛ in fines orbis terre verba eoꝝ, ꝛ ad roma. x. c. xix. di. in. c. memoriā. ¶ Itē apostolica dr̄ qr ab apostolis gubernata. xj. di. c. palā. xliij. di. c. dispēsatio. ꝛ c. fundamēta. de elec. in. vj. ¶ Tertio premitto ꝫm fundamētū φ corpus h̄ mysticū qd̄ est ecclesia cuius caput est Christus, ꝛ nos mēbra sumus, vt dicit Aug. sup Jo. ego sum vitis vera. Joā. xv. c. ꝛ facit qd̄ vult apostolus ad colocē. ij. c. ꝛ qd̄ hr̄ in. c. quemadmodū. ꝛ. c. preterea. xxiij. q. vij. ꝛ. c. de liguribus. xxiij. q. v. instar celestis hyerarchie hꝫ. c. ad h̄. lxxxij. di. ꝛ in apocha. xxj. c. vidi Hyerusalē nouā descendērē de celo, pinde ꝛ Moysi dictū est φ faceret oia ꝫm exemplar qd̄ mōstratū esset sibi Exo. xxv. et. xxvj. c. in triūphāti aūt ecclesia vnitas est, ꝛ in vnū auctorē oia referunť, ꝛ vnus pūdet toti vniuerso. s. deus Apo. xxj. c. ipse populus eius erit, ꝛ ipse cū eis erit eoꝝ deus, ita ēt ecclesia militans, ꝛ corpus eius mysticū vna esse dꝫ. ꝛ hoc pfitemur in articulo vnā sanctā catholicā, ꝛ apostolicā eccl'iaꝫ. vt ē tex. in extrauag. Bonifacij. viij. que incipit vnā sanctā. titu. de maio. h̄ oia cōplectens, vna est. n. ecclesia militās, ꝛ nō plures c. j. §. vna. de sum. tri. c. eccl'ia ō ꝯse. di. i. nec hꝫ eccl'iasticā ordinationē q ecclesie nō tꝫ vnitatē. c. factus. c. nouatianus. vij. q. j. c. dicimus. xxiiij. q. i. c. pudēda. c. loqť ea. cau. ꝛ. q. c. funda- 15 mēta. de elec. in. vj. ¶ † Et catholica dr̄ ex eo, qr vniuersalis ē. ꝛ romanū pōtificē vniuersalē pastorē hꝫ. c. fūdamēta. ꝛ. c. in nomine dn̄i. xxiij. di. qd̄ ēt rōne demōstrať. nā siue dicamus respectu cause efficiētis, siue formalis cause siue finalis deus est cā cuiuslibet entis ꝛ ptātis, ideo dr̄ nō est potestas, nisi a deo apo. ad roma. xxiij. c. ꝛ. c. j. de hom. in. vj. Respectu cāe efficientis ois ptās est ab vno deo ꝛ sic ab vnitate pficiscit, sicut. n. oia entia deriuanť ab vno ente, ꝛ ois ſba ab vna ſba, ita ois pncipatus cāliter deriuať ab vno pncipe q ē deus. vt Daniel. iiij. sciāt gētes, qr dominať altissimus in regno hoium ꝛ cui voluerit dabit illud. Rōne formalitatis siue ordinationis vnitas h̄ ex mul- 16 tis colligit. † Prio deducēdo ꝫ Ari. vij. poli. in vnaquaqꝫ politia pfecta ꝛ felici vel regni, vel ciuitatis sex sť necia. Scꝫ agricolaꝝ genus ad alimēta. Artifices, ꝛ mercenarij q arte ꝛ laboribus circa necessaria ad victū opent. Milites bellici ad cōpescēdū rebelles, ꝛ defendēdū ab ipugnationibus. Abūdātia pecuniaꝝ ad opportunitates bellicas psequēdas. Sacerdotiū ad cultū dei. Judices ad dirigēdū, ꝛ regēdū. Cōstat aūt φ melior est politia que reducit proxie ad vnitatē, ꝛ idē dominatus paucoꝝ q aristocratia vocať melior est, ꝙ dominatus q est pncipatus populi ꝛ multoꝝ, ꝛ monarchia q̄ est pncipatus vnius principis melior est, ꝙ aristocratia, vt inqt Aristo. iij. ꝛ. viij. ethico. vn̄ Aug. in libro de nuptijs ꝛ cōcupiscētia pncipatus magis nālis vnius in plures ꝙ in vnū pōt esse multoꝝ. ꝛ Idē Aug. pncipioꝝ nā amat singularitatē. c. fundamēta. §. ne aūt de elec. i. vj. ꝛ Ezechie. xvij. c. seruus meus Dauid sup oēs erit ꝛ pastor vnus erit oium rex. Ad vnitatē ergo regiminis recta 17 politia tēdit. ꝛ facit † φ vult arist. xij. ꝛ. xiiij. ꝛ. xv. metha. c. in apibus. vij. q. j. nec pluralitas pncipatuū in vna ciuitate regno vel quacūqꝫ politia admittendū est. c. qm̄ in plerisqꝫ. de offi. ordi. c. nō aūt. vij. q. j. dignissimū aūt inter pdicta politie munera est sacerdotiū ꝛ magis necessariū vt vult Phy. vij. polity. §. ꝙuis. xxiiij. q. viij. c. solite. ō maio. ꝛ obe. c. cū ad vex. xcvj. di. c. ius publicū. i. di. i. §. huius studij. ff. de iusti. ꝛ iu. ꝛ iudicū ēt ptās inter pdicta mūera politie digniora ponit. §. huius studij. ff. de iusti. ꝛ iur. pax. n. essent iura in ciuitate nisi essent q ea regerēt l. ij. §. post originē. ff. de ori. iur. c. vbi piculū. §. pterea de electio. in. vj. ¶ Cū ergo politie ꝯueniat pncipatus vnius magis quā multoꝝ, ꝛ quacūqꝫ politia duo h̄ prefulgeant scꝫ sacerdotiū ꝛ iudicādi ptās. h̄ āt fuerūt i Xp̄o incarnato vt dictū ē, qr rex siue iudex fuit, ꝛ sacerdos, ꝛ ipse illa i terris ꝯmiserit vicario suo, cui ꝯmisit eccl'iaꝫ suā. ꝙ clare reliqť eccl'iam ꝛ papā eius iudicē ꝛ sacerdotē esse illā vnicā politiā ꝛ plenā que in orbe ēt ex sententia Aristo. haberi pōt. Et hoc ēt demōstrať ex vnitate signi ꝛ legis, sicut enim oēs illi q eodē signo armātur ꝛ ꝯfiguranť ꝛ eiusdē legis latoris legibus subijciunť, eiusdē principatus ꝛ regiminis dn̄r, ꝛ ad eūdē principē pertinet, ita oēs xp̄iani qui ſb eodē signo signanť ꝛ caractere baptismi Christi. de ꝯse. dist. iij. c. quomodo, ꝛ sub eadē fide degunt extra quā nemo saluať c. j. de summa tri. ꝛ fide catho. ad vnum regimen ꝛ principatū vcꝫ ecclesiam vniuersalem omnium matrem. c. ꝙuis ꝛ. c. in nouo. xxi. dist. dirigunť. Et ideo quilibet subditus christiane religionis sicut eiusdem principatus ꝛ regiminis ꝛ in vna ecclesia vnit ei principaliter inq̄tū est subiectus dicti principatus ꝛ ad ꝯseruationē illius ꝛ in ministeriū eius institutus est, ꝛ tendit ad ipsius ꝯseruationē. c. j. de su. tri. c. iustū. c. qcūqꝫ. ix. di. c. nō liceat. x. di. Jō rōne pꝫ populi christiani, vnā dēre cē pfessionem ꝛ p ꝯn̄s regimē, cui oēs ꝫm φ xp̄iāi sunt subiciunť necessario, ꝛ ad hoc est hodie extrauagās vnā sanctā. Insup pbať alia rōne. nam regnū nihil aliud est, quā directio gubernatoꝝ ad finē ad quē vtpote bonū oia tēdunt, ꝛ bonū oia appetūt, vt dicit Phy. i. ethi. vnitas āt pcipue pertinet ad rōnem boni, vt pbat Boe. lib. de ꝯso. iō sicut oia ꝺsiderāt bonū, ita ꝺsiderāt vnitatē sine qua esse nō possunt, vnūquodqꝫ eniꝫ tm̄ est bonū, inq̄tum 18 vnū est. † vnde φ illō intēdit intentio gubernātis multitudineꝫ ꝛ ipsius multitudinis gubernate est vnitas ꝛ pax multitudinis in qua vnitate ꝯsistit bonū. c. oibus. xxiiij. q. j. ꝛ pulchre ōt Hugo de sanc. Victore. circa pncipium cōmenti sui sup angelica Hyerarchia, φ ad decorem ꝛ pulchritudinem eorum, que sapientia ornauit opeꝝ ab vna virtute ꝛ ptāte distribuunť multe virtutes, ꝛ potestates multe efficiunť, ſꝫ ne rursus multitudo scisma generet, vel diuisionē, ꝛ aduersum se pugnet orbis de nouatione ꝯtria vnū principiū ē, ꝛ moderator vnus oium, a q̄ hn̄t qd̄ sť, ꝛ sub q̄ moderanť, φ pn̄t, ꝛ deferūt ad ipsū oē φ efficiūt, vt vnitas maneat i oibus, ꝛ pax pseueret i regno cūcta creātis ꝛ gubernātis dei ꝛ regētis oia. ꝛ facit. c. loqť. xxiiij. q. iij. ꝛ. c. legimus. xciij. di. c. oli. xcv. di. cū ꝙ p se cā vnitatis est, vnū, nā ꝛ pluresnō pn̄t vnire multa, nisi ipsi aliquo modo vnianť, quare illud qd̄ est p se vnum efficacius ꝛ melius est causa vnitatis ꝙ plures vniti. ergo seqť qd̄ multitudo melius regať p vnū, ꝙ p plures. ꝛ istud pbať, qr sicut angeli maioris ꝟtutis sunt ꝙ orbis ꝛ nobilioris nature, ꝛ mouēs excellentioris nature est moto. ꝛ agens melius est patiente, ꝛ actus nobilior est potentia, vt dicit Aristo. ix. metaphy. ꝛ aug. sup Ge. sic in monarchia eccl'ie est dare vnū. vt primū mouens qd̄ se habeat ad alia sub alterna illa mouēdo in ipso agendo, illa dirigēdo ꝛ hi sunt prelati, reges, ꝛ pncipes, ꝛ alij fideles, videmus sil'e in Deo. cuius potētia lꝫ oia gubernētur. qr vt ōt apo. ad Hebre. i. oia pdat in ꝟbo vi rtutis sue. agit tn̄ mediantibus angelis, q sunt spirituales ſbe. vt dicit August. iiij. de ciuitate dei. ita papa qui gerit vicē dei in terris. c. j. vt eccle. bene. ex parte bonoꝝ spirituū mūdū reget ꝛ illis ministris vtiť, sicut Moysi dicit Jetro mad. socer. ꝛ hi sunt officiales eccl'ie ſp̄uales ꝛ tpales ad istar 19 eccl'e triū phātis subordinati. c. ad h̄ ꝛ. c. ſi. xxix. di. † ꝛ iō vna dr̄ eccl'ia pp oiuꝫ fideliū tā ministroꝝ quā subditoꝝ vnitateꝫ i Christo formaliter p tres virtutes tehologicas, Fidē, vt in. c. j. de summa tri. Spē. quia ad vnū finē eterni boni omnes fideles in spe ambulant, Caritatem. prout dicitur Actuuꝫ. iiij. multitudinis credentium erat cor vnum ꝛ anima vna. c. dilectissimus. xij. q. j. ꝛ. c. ij. de sum. trinit. ꝛ apost. ad Ephe. iiij. sollicite seruate vnitatem spiritus in vinculo pacis ꝛ huius vnitatis eccl'ie vnus est modus, qr eccl'ia est vnū totū, cuius ptes sunt singuli fideles. c. j. de conse. di. j. vel etiā cuius partes sunt particulares ecclesie, ꝛ collegia. c. ꝙuis. xxi. di. ꝛ sicut in corpore naturali, ad cuius similitudinē dicit corpus misticū ecclesie. c. dilecta. de exces. prela. quedaꝫ sunt membra diuisibilia vt manus ꝛ pedes ꝛ digitos, digiti in articulos, quedam mēbra indiuisibilia, que lꝫ diuidi possint in partes, non tn̄ dn̄r membra diuisibilia, imo non proprie mēbra, vt puta articuli, ita ecclesie mēbra diuisibilia dn̄r, vt particulares ecclesie, ꝛ collegia indiuisibilia singule psone credentium, ꝛ sic patet φ ecclesia est vnum totum constitutū ex multis ptibus, ꝛ sicut vnū corpus ex multis mēbris cōpactū. xxij. q. vij. c. quemadmodum. xxxiij. q. iiij. c. recurrat. Alius est modus vnitatis ecclesie p cōformitatem in ptibus eius ꝛ mēbris, que conformitas attendiť secundum gratie dona per que sunt vt dicātur ecclesie mēbra. de conse. di. 20 iiij. c. caritas. ꝛ. c. ij. §. rursus. de sum. tri. † Hec aūt dona gratie sunt fides, spes, ꝛ caritas. vt gl. sup illo ad corin. x. vnus pāis ꝛ vnū corpus multi sumus omnes qui de vno pane ꝛ de vno calice participamus. i. vnione fidei, spei, ꝛ caritatis, ꝛ multa opeꝝ exhibitiōe, ꝛ isto mō sancta mr̄ ecclesia est in sanctis eius. vt. c. ꝙuis. xxi. di. in gl. ꝛ vocatur sancta sanctoꝝ. c. queris. de cons. di. iiij. ꝛ cōprobať vnitas ecclesie, ꝛ esse vnus thalamus Christi. c. loqť. ꝛ. c. oibus. xxiij. q. j. Respcū ēt finis modus vnitatis

etiam

etiaz deprehenditur in ecclesia, qr oēs fideles ad vnū finē beatitudinis tendunt, ⁊ ad vnum principium, ⁊ caput ꝙ est tota trinitas, sed spāliter homo Xp̄s Jesus ꝰm conuenientiam nature, ⁊ gratie, ⁊ hic modus vnitatis vocat̃ attributionis. Christum eniz dedit Deus caput sup oēm ecclesiā, que est corpus ipsius, ⁊ plenitudo eius, vt dicit Apost. ad Ephe. j. et. xxiij. q. iij. c. pro 21 mēbris. ¶ † De his autem modis vnitatis loqtur Aposto. ad Eph. iij. dicens vnum corpus per qđ insignat̃ vnitas totalis, vnus sp̄s per qđ demōstrat̃ vnitas ꝯformitatis, vnus dn̄s ꝑ quod demonstratur vnitas attributionis ad vnum principium ⁊ caput, vna fides per quod demonstrat̃ vnitas attributionis ad finem beatitudinis eterne, q̃ credimus, vnuz baptisma, per 22 qđ tangitur vnitas ꝯformitatis in professione. † Et ita ēt diuerso respectu triplex diuersitas statuum ad hanc vnitatem redacta illam exornat. Prima diuersitas statuum prout qdaz alij sunt ꝑfectiores ⁊ merito potiores. xl. di. c. quodcūqz. ⁊. c. multi. ⁊ Joā. xiiij. c. in domo patris mei māsiones multe sunt. de peni. dist. iiij. §. finis. versi. porro. ideo inter fideles qdā dn̄r icipiētes, qdam ꝑficientes, qdā ꝑfecti. de pen. dist. ij. c. dum sanctaz. qđ ēt ꝯsiderauit Arist. inter hies. j. ethic. Scđa diuersitas officioꝝ, que ex diuersitate bonoꝝ redundat, per que aliqui hoies ad aliqua officia apti sunt, alij ad alia, iuxta Apost. ad Roma. xij. habentes donationes ꝰm gratiam, que data est nobis, differentes. lxxxix. dist. c. singula. Tertia diuersitas graduū, qr in codez statu, vel officio qdam supiores, qdam inferiores. c. nulla. c. a subdiacono. xciij. dist. c. j. c. statuimus. de mai. ⁊ obe. l. j. ⁊. ij. ff. de alb. scrib. ex hmōi diuersitatibus ꝑfectio ecclesie ꝯficit iuxta Apost. ad Ephe. iiij. ipse dedit quosdam ap̄los, quosdam prophetas, alios euāgelistas, alios doctores, ⁊ pastores ad cōsummationē sanctoꝝ, idest ꝑfectionē in opus ministerij in edificationē corporis Christi. i. ecclesie. ⁊ idē Apost. ad Corinth. xij. ⁊. xxj. c. facit. c. cum ex iniuncto. de here. c. si rector. xliij. di. ¶ Itē ꝯfert hec diuersitas ad diuersas actiones in ecclesia dei suo ordine ꝯgruentius disponendas ⁊ perficiēdas. c. cuz singula. de preb. lib. vj. c. singula. lxxxix. di. vñ dicit Bernar. sup illo cant. ij. ordinauit in me caritatē, discretio virtuti ordinē ponit ordo modum, tribuat decorem, ⁊ ꝑpetuitatem, iō in can. ca. vj. c. dr̄ vna est colūba mea ꝑfecta mea, ꝯuertitur. n. ecclesia ex p̄dictis in ꝑfectā vnitatē. c. legimus. xciij. di. iō ēt ex hac vnitate persistit id qđ dr̄ Matth. xvj. ⁊ porte inferi nō preualebūt aduersus eā. i. ecclesiā, ipse. n. ordo ⁊ ꝯnexitas in ea fortior est, fac qđ legit̃ cant. vj. terribilis vt castroꝝ acies ordiata. c. pudēda. in fi. xxiij. q. j. c. futurā. xij. q. j. c. nisi. x. bella. xix. di. c. ita dn̄s, ⁊ Matth. vij. c. ⁊ de pen. di. v. c. que nō deficit. ¶ Et ex his ecclesia dr̄ munita ciuitas Can. iij. inuenerunt me vigiles qui custodiunt ciuitatē Jsrael. lxij. super muros tuos Hierusalez ꝯstitui custodes, iō glo. super illud Apoc. xxj. c. ꝙ ciuitas hēbat murum magnū ⁊ altum exponit, ꝙ per murum ꝯueniēter intelligitur Xp̄s, q sanctaz Hierusalē vndiqz circūdat, ⁊ hec vnitas ec23 clesie ad pacē ꝯfert, nā ꝰm Augu. xix. de ciuitate Dei. † pax est tranqlitas ordinis, ⁊ pax est hominum ordinata ꝯcordia, vt ēt dicit tex. xxiij. q. j. c. qd colligat̃, ideo ꝰm Jsidoꝝ ecclesia pro celesti Hierusalem ponitur, que pacis visio interpretatur, naz ibi absorta omni aduersitate pacē, que Christus est possidebimus, ideo in psal. cxlvij. dr̄ q posuit fines suos pacē. ⁊ in psal. cxxiij. dr̄ pax super Jsrael, idest super videntes Deum. ¶ Preterea ista vnitas ēt suadetur, si oculos ad nām duxerimus, que est opus Dei, cuius ꝑfecta sunt opera. Deutero. xxxij. c. ⁊. c. maiores. ver. sed adhuc querit̃. de baptis. c. sunt plures. de pen. dist. iij. c. qdam. xxiiij. q. iij. omne aūt nāle regimē est ab vno qđ principaliter in inferiora influit, pʒ in multitudine mēbroꝝ corporis, principaliter est vnum membrū, ꝙ nos mouet, scʒ cor, ⁊ in ꝑtibus potētialibus anime est vna potētia, que alijs preest, scʒ ratio, prout cōprehendit intellectū ⁊ volūtattem, facit. viij. q. j. c. in apibus, sic quoqz in hoc toto vniuerso vnuz p̄ncipiū p̄mū est quod omnia ꝓducit, ⁊ mouet. c. j. de sum. tri. quare ēt in multitudine humana opʒ dicere esse vnum rectorem, a quo inferiora regantur, ꝙ si vnitas gubernantis requiritur ad optimū regimē multitudinis humane vnitur q̃ ex munere gratie, put est cōitas ecclesiastica, nā illud quod est ꝰm gratiam non contrariatur ei quod est ꝰm naturam, sed illud perficit, ergo dicendū est ꝙ in tāta vniuersitate fideliū, ⁊ multitudine vnus sit rector hoc regnum ecclesie gubernans. Preterea facit nam dr̄ Deuterono. xxij. c. dei perfecta sunt opera, Apostol. ad roma. xiij.

c. ⁊ perpetuationem ecclesie pollicitus est Mathe. vlti. ego vobiscū sum vsqz ad ꝯsumationem seculi, ⁊ Hiero. sup psal. Hierusalē que edificat̃, vt ciuitas, dicit, nō est adhuc ꝯpletum edificiuz huius ciuitatis, sed ꝯtinue edificatur adhuc de lapidibus viuis sup fundamētum apostoloꝝ ⁊ prophetaꝝ ab ipso sūmo angulari lapide Jesu christo Jsaye. ix. sup solium Dauid, ⁊ super regnū eius sedebit, vt ꝯfirmet illud, ⁊ corroboret in iudicio, ⁊ iusticia amodo vsqz in sempiternum. c. pro humani. de homi. li. vj. neqz in necessarijs ecclesie sue credēdum est eum defecisse, quē dilexit vsqz ad mortē crucis. Apost. ad Ephe. v. et. xxiiij. q. j. c. scisma. ⁊. c. p̄nceps. xxiij. q. v. sed per vnitatē ꝯseruant̃ regna, vt dicit. s. Tho. in. iiij. di. xvij. q. vij. iuxta illud omne regnū in se diuisum desolabit̃. c. sicut in sacris. de ꝯse. di. iiij. c. loquit̃. xxiiij. q. j. ⁊. c. legimus. xciij. dist. ergo credendum est Deū ordinasse hanc ipsam ecclesie vnitatē, ⁊ per vnum regi debere. d. c. 24 ij. de sum. tri. c. ita dn̄s. xix. di. c. in nouo. xxj. di. ¶ † Insup hec vnitas ecclesie, ⁊ vnius rectoris eius ꝓbat̃, nā pʒ ex predictis, qđ in ecclesia Dei est ordo, iste aūt ordo ꝰm prelationē ⁊ subiectionē exprimat̃, ꝑlatio aūt est ꝰm ascensum ⁊ descēsum, qr vbi est equalitas nō est prelatio. c. innotuit. de elec. ascendēdo autē supius necesse est, vt sit aliqua reductio ad vnum, ne sit ꝓcessus vsqz in infinitū, iō aliquē supremū esse prelatū oportuit, in quo totius p̄tātis ecclesie esset status, ⁊ ideo dr̄ p Ezec. xxxiiij. c. suscitabo sup eos pastorē vnū. ⁊. xxxvij. c. ⁊ pastor vnus erit oium vestrū. ¶ Preterea arguit̃, ad vnitatē ecclesie requirit̃ ꝙ oēs fideles in fide ꝯueniant, vñ Apost. j. ad Corinth. j. c. id ipsum dicatis oēs, ⁊ nō sint in vobis scismata, sine fidei. n. vnitate nemo saluat̃. c. j. de sum. tri. Apost. ad Hebre. x. c. sinē fide impossibile ē deo placere, sed circa hec que sunt fidei, ꝑpea ꝙ hoies sunt proni ad dissentiēdū. c. qr diuersitatē. đ ꝯcef. preb. ꝯtingere posset diuidi sn̄ias fideliū, ⁊ sic ecclesiam discerpi, nisi in vnitate per vnius sn̄iam ꝯseruet̃, vt per gl. in. c. in istis. iiij. di. ergo necesse est ad vnitatē fidei in ecclesia ꝯseruanda ꝙ vnus sit qui tote ecclesie p̄sit doctor, rector, ⁊ pastor eius, vt impleat̃ quod dixit Domi. p Jsay. v. c. qd vltra debui facere vinee mee, ⁊ nō feci, neqz. n. estimādū est Deum minus ꝯsuluisse ecclesie sue, q̃ ꝓprio sanguine redemit, ⁊ fundauit, q̃ ꝯsuluit sinagoge, que p̄ma fuit nr̄e ecclesie, imo tanto magis credēdum est Deū ecclesie catholice ꝯsuluisse q̃ sinagoge q̃tum sacerdotiū euangeliū existimās, sʒ in sinagoga vnus erit sūmus Pōtifex, scʒ Aarō post Eleazar, ⁊ sic đ alijs successoribus, ⁊ q sūmo sacerdoti nō obediebat reus erat morti. Deute. xvij. c. ergo multo magis dicere debemus in hac ap̄lica ecclesia vnū esse regimē, ⁊ vnū pōtificē, cui tanq̃ supiori oēs obedire teneant̃, vñ p predicta pulcherrime dicit Albertus magnus in lib. de missa. hec ab initio scʒ multorum p oēm ordinē graduū ecclesie ad vnū caput in celo refulget, in naturis oñdit̃, in opibus exēplificat̃, in diuinis legibus precipit̃, ⁊ in toto corpore mistico obseruat̃, in celis eniz Angeli ad archāgelos, Archāgeli ad p̄ncipatus, p̄ncipatus ad p̄tātes, p̄tātes ad virtutes, virtutes ad dominatiōes, dominationes ad thronos, throni ad cherubin, cherubin ad seraphi ꝰz obediētie ⁊ illuminationis ordinē ordinant̃, iō Job. xxxviij. dr̄ nunqd nosti ordinē celi, ⁊ ratiōe eius pones in terra, in naturis oñdit̃ ramusculi ad virgas, virge ad ramū, rami ad stipitē, ⁊ vbi multi stipites in vna radice fingunt̃, vt oia socia fiant, ⁊ participent ex succo radicis. c. loqt̃. xxxiiij. q. j. ⁊ Apost. ad roma. xj. socius radicis oliue, ⁊ pingaedinis factus est si de corpe humāo ꝯplectit̃ apo. j. c. ad cor. xij. c. sicut. n. multa mēbra in h̄ corpe hēmus, oia āt mēbra nō eūdē actū h̄nt, ita multi vnū cor25 pus sumus i Xp̄o, in Xp̄i opib' vnitas ꝯmēdat̃, † qr Xp̄i opus est in vnū sp colligere dispersa, hinc dr̄ Jo. x. c. fiat vnū ouile, ⁊ vnus pastor, vt Math. xij. q nō colligit mecū dispergit, vnitas quoqz i diuinis legibus p̄cipit̃ dicēte Dionisio diuinitatis est p̄ ꝑia media, ⁊ p media vltia reducere qđ effici nō pōt nisi in ordine, ad primū, h̄. n. lex sicut supiora mouet, ⁊ ligat ad inferiorū ꝓuidētiā, ⁊ curā, ita inferiora ligat ad supioꝝ obediētiā, vt oia hoc modo sint ꝯnexa, vñ i psalmo distribuite gradus eius, vt enarretis in progenie altera, ⁊ Danie. ix. c. sta in gradu tuo, 26 † sic. n. octo gradibus ascendit̃ ad Dei tēplū ⁊ culturā, vt dicit̃ Ezech. xlv. c. papatu, p̄riarchatu, p̄matu, archiep̄tu, abbatū reuerētia, prepositura qua ēt archidiaconatus signat̃, decanatu, cura parrochiali, hoc ēt in toto corpōre mistico qđ est ecclesia obseruat̃, in quo oia ad vnū dirigunt̃, q̃ Petri clauibus cōmittuntur, vni cōmittitur, vt plenitudo potestatis in vno oñdatur,

⁊ in alios ab illo ẜm partem solicitudinis, ad quam vocantur, cõmittatur. c. decreto. ij. q. vj. c. ad hec. de aucto. ⁊ vsupalij. preterea vt dicit Arist. ij. metha. in quolibet genere cause opꝫ vnũ primũ dare, ad qḋ ēt posteriora reducant̃, ita in ecclesia opꝫ dare vnum primũ regētem ⁊ mouētem totam eius politiaꝫ. c. per venerabilē. §. rõnibus. q fil. sint legi. alias multis impantibus, ⁊ regētibus incideremus in incõueniēs, de quo Math. vj. nemo põt duobus dñis seruire vt Luce. xvj. hr̃. c. oīs. de peni. distin. j. §. hoc idē. ⁊. c. nemo põt. §. romanos. de peni. distin. ij. c. ita dñs. xix. dist. ⁊ sic ordo politie ↄfunderet̃, qḋ non est dicen-

27 dum, † qꝛ ordo ẜm Ber. nihil inordinatũ admittit, facit. c. qualiter il primo. versi. ideoqꝫ, de accu. ⁊ sic per ista incõueniētia, ⁊ discēsiones auerteretur a vero christiano ad quod oēs fideles ordinamur ⁊ tendimus, scꝫ a gr̃a caritatis ⁊ vnitatis, que sunt vincula ꝑfectiõis in via, vt dicit Apost. ad col. iij. c. ⁊ ad ephe. iiij. ⁊ demuꝫ a fine beatitudinis eterne in pr̃ia celesti, vbi est illa vnitas de qua dr̃ psal. cxxj. participatio eius in idipsum, ⁊ de qua Greg. tāta vis caritatis oēs ibi sibi associat, vt bonũ qsqꝫ in se non accipit in alio se accepisse gaudeat, ⁊ lꝫ ad hunc finē oēs, tam supiores, q̃ꝫ inferiores de ecclesia incedāt, tñ aliq immediate magis quã alij, sicut in oi politia cõtingit, vbi plures principatuũ gerētes, ita ordinati sunt, vt inferior ordinet̃ ad supiorē ꝑ suos gradus, ⁊ tandē oēs ordinent̃ ad finem supꝑemi principis, vt dicit cõmētator. xij. metha. ⁊ sanc. Tho. in sum. cõtra gētiles lib. iiij. vbi dicit ꝙ lꝫ populi Xp̃iani distinguant̃ per dioceses ⁊ ciuitates. c. j. xiij. q. j. vna tñ est ecclesia, vnus est populus Xp̃ianus. c. j. de sum. tri. ⁊ sicut in speciali populo reqrit̃ vnus ep̃s, vel rex vt caput. c. j. de priui. c. qm̃. de offi. ord. c. legi

28 mus. xciij. dist. † ita in populo Xp̃iano vnũ dꝫ esse corpus ecclesie, ⁊ vnũ caput. d. c. ita dñs. ⁊. c. q̃ꝫuis. xxj. disti. c. loquit̃. c. non turbat̃. c. quotiens. ⁊ quasi ꝑ totũ. xxiiij. q. j. c. sacrosancta. vbi optimus tex. xxij. dist. iõ dicit Aug. sicut vnus hõ primo creatus est, ita vt in eo, ⁊ ex eo ↄstitueret̃ vna creatura, vñ postea tãta ꝓpagatio. c. nec illud. xxxiij. q. v. ita vnus istius nature toti⁹ vnus dꝫ esse rector principalis in ecclesia, q hꝫ diuersa noīa, vt infra dicã, ⁊ scias qũo in domo Dei opporteat te ↄuersari que est ecclesia Dei. i. ↄgregatio fideliũ hec designatur parabolice Mathe. xiij. cũ dr̃ sil'e est regnũ celoꝝ. i. pñs ecclesia ex oi genere piscium ↄgregãs, mare, pñs seculũ, pisces hoies, ageon immissa doctrina euãgelica, que ex auctoritatibus cõnexis ↄstat, h̃ capit pisces bonos ⁊ malos, qꝛ sb̃ hac doctrina fidei ↄcludũtur multi boni ⁊ mali, sed in fine discernunt̃, vñ Grego. in. c. h̃ vita. xxiij. q. iiij. dicit ꝙ inter celum ⁊ infernũ scita est hec vita, sicut in medio subsistit in vtrarumqꝫ partiũ, ciues cõiter recipit, quos tñ sancta ecclesia indiscrete, idest indisticte suscipit, ⁊ postea in egressione discernet, si ergo boni estis, quãdiu in hac vita subsistis equanimiter tollerate malos, nã qsqs malos nõ tollerat, ipse per hoc sibi testis est, qꝛ bonus nõ est, hec iste, ista mixtura multipliciter figurata est, ⁊ hoc pacto persecutio bonorũ a malis per opa ⁊ mala exempla cognoscit̃. Ut per Caym ⁊ Abel quoꝝ ex vno pr̃e ⁊ matre, ⁊ vna domo Caym interfecit Abel, sic ex archa Noe est filius vnus reprobus inuentus est Caym, in domo vna Abrae Isach q persequebat̃ Ysmael fratrem eius, in domo Isach vterini Jacob dilectus, ⁊ Esau odio habitus ꝑsequens fatrem suũ Jacob, in domo Jacob filij persequentes, ⁊ vendētes fratrē suũ Joseph, hinc ⁊ Hieronymus qui scd̃m carnē natus est persequebat̃ spũalem nunq̃ꝫ aũt spiritualiter carnalem ꝑsequitur sed innotescit ei quasi Rusticano fratri, sic. n. posse ꝑficere tempus. xxiiij. q. iij. ista autē tollerantia maloꝝ referenda est, vel quo ad socios in qbus quis nõ hꝫ auctoritatem cernēdi, vel quo ad ea, que iudicialiter puniri nõ possunt, qꝛ nec ꝓbari, sed ad prelatos extendat̃, nã mali Xp̃iani qui alijs nocēt diuersis modis coerceri a suis insolentijs debent, cũ possunt ꝑ rectores qd docet Augu. dicens. xxiij. q. iiij. qd faciet ecclesie medicina salutē oium mã caritate congrens tanq̃ꝫ in freneticos ⁊ litargicos estuans nunqd ↄtemnere nunquid desistere debet, vel põt, scꝫ ad correctionem vtriusqꝫ, si necesse est, sit molesta, que neutri est in cã, nã ⁊ frenetici nolũt ligari, ⁊ litargici nolunt excitari, sed ꝑseuerat diligētia caritatis freneticũ ligare, litargicũ excitare, ambo offenduntur, ⁊ ambo diligunt̃, ambo molestati quãdiu egri sũt indignant̃, sed ambo sanati gratulant̃, hec ille, ⁊ potest freneticus dici, qui alijs nocet, litargicus qui recessit a bono qḋ tenetur, ille dꝫ refrenari, ⁊ iste ad bonũ debitũ stimulari, ⁊ dr̃ hic ecclesia prelatus ecclesie, nã

29 vsitatuꝫ est vt a toto denominet̃ pars ꝑ̇ncipalior. ¶ Scd̃o mõ sumit̃ ecclesia pro ↄgregatione bonoꝝ fideliũ, qui sunt per caritatē Xp̃i incorporati de quo põt intelligi illud psal. xxxiiij. ↄfitebor tibi in ecclesia magna. s. virtute, ⁊ pro. i. in populo graui. s. manibus ⁊ virtuosis laudabo te, de hac Hiero. de peni. dist. j. ecclesia Xp̃i est nõ hñs maculã mortalis culpe, nec rugã. s. erroris, vñ q est aliqua sorde peccati pollutus de ecclesia dici nõ põt, nec xp̃o subiectus, hec ille, ad idē facit ꝙ ait Ambr. xxiiij. q. j. c. que dignior domus apostolice predicationis ingressu q̃ꝫ sancta ecclesia, aut qs ꝑ̇ferēdus magis oibus videret̃, q̃ꝫ Xp̃s q pedes suis ↄsueuit lauare hospitibus, ⁊ quoscũqꝫ sua susceperit domo. s. ecclesie pollutis nõ patiat̃ vestigijs, sed maculosos, si in ea, lꝫ vite prioris, in reliquũ tñ dignet̃ reformare ꝓcessus, hic solus quē nemo dꝫ deserere, nemo mutare receperit dr̃ cui bene ad quē ibimus, verba vite eterne habes, hec ille, h̃ est ecclesia que regit̃ a spiritussancto corpus Xp̃i mixticũ qḋ vegetat̃ spiritu eius, pro qua Xp̃s orauit ne fideles deficerent, vnde semꝑ firma manebit quousqꝫ transferat̃ tota in triũphantē, de qua ⁊ Hier. ait. xxiiij. q. j. oibus ↄsideratis puto me nõ temere dicer̃ aliquos, ita eē in domo Dei, vt ipsi sint ea domus Dei. s. ecclesia, vt dicit gl. que dr̃ edificari. s̃. firmã petrã. s. Xp̃m, q̃ vnica colũba appellat̃, q̃ spõsa v̇a sine macula, ⁊ ruga, ⁊ ortus cõclusus, fons signat⁹, puteus aq̃ viue, paradisus cũ pomoꝝ fructu, de hac domo dr̃ q hitare facit vnanimes in domo. s. eccl'ie h̃ ille, ⁊ docet mĩstros ecclesie. s. clericos i v̇tute laycos excedere, qꝛ vt dicit Hiero. valde eccl'iaꝫ dei destruit laycos meliores eē q̃ꝫ clericos. viij. q. j. q̃lis, tñ si sint mali, ⁊ q̃ꝫtũcũqꝫ mali dummõ tollerati ↄficiunt v̇itatē, ⁊ v̇tutē sacr̃oꝝ, ⁊ acceptant̃ a deo orõnes ꝑ officia publica eoꝝ, qꝛ respicit Deus ad ecclesiã, cuius illi sunt mĩstri, nõ ad eos, q sũt in hoc, vt instr̃a mota a deo ad iustificãdũ creaturã, vñ Augu. spũssanctus in scã eccl'ia ita opat̃, vt reprobos fugiat, ⁊ tñ ꝑ eoꝝ misteriũ r̃probos colligo j. q. j. ita sit, sꝫ nec ꝑ iniustã exclusionē ab eccl'ia q̃ fit a ꝑ̇latis efficit̃ qs extra hãc cõionē, nec ꝑ idebitã admissionē seu coll'onē sacr̃oꝝ efficit̃ qs itra eã, vñ Aug. sicut is quē sacerdos in ecclesia tollerat, ē tñ extra eccl'iaꝫ, ⁊ extra corpus eius cui⁹ caput est Xp̃s, si ei hostiari⁹. s. xp̃s nõ apit, ita iõ nõ ex̃ eccl'iaꝫ ē, ⁊ nõ ē d̓ corpe, si qs pastoris ꝑ̇iudicio cõpellit̃ foris eē. j. q. j. c. vt euidē-

30 ter. ¶ † Tertio mõ sumit̃ eccl'ia ꝓ edificio mãli, vt ꝑ̇ ad thimothe. iij. c. volo ecclesia orõnis fieri, d̓ hac no. d̓ ↄse. di. j. nemo eccl'iaꝫ edificet, añq̃ꝫ ciuitatis ep̃s v̇eiat, ⁊ ibidē crucē figat, publice designat. j. q. j. placuit, dr̃, vnusqsqꝫ epoꝝ memierit, vt ñ ꝑ̇us dedicet ecclesiã, nisi añ dotē basilice, ⁊ obsequm ipsi⁹ ꝑ donationē ↄfirmatũ accipiat, nã nõ leuis ē ista temeritas, vt sine luminaribus, vel sine sb̃ali substētatiõe coꝝ q ibi ẜuituri sunt, tanq̃ꝫ domus ꝑ̇uata ↄsecret̃ eccl'ia, ⁊ h̃ de ꝑtibus edificatiõis qd significēt. s. status eccl'ie militãtis, q̃ ponit Ricar. in istis g̃ ecclesijs oibus bñdicit̃ Deus, sꝫ ꝓ nũc de mãlibus loquēdo a pluribus bñdicit̃, bñdicite ergo vos pr̃oni Deo in ecclesijs edificãdis, dotãdis, ⁊ defensãdis, bñdicite vos oēs xp̃iani in ecclesijs venerãdis, ⁊ mētibus ad deũ applicãdis, bñdicite ⁊ vos epi ⁊ clerici deo in eccl'ijs ↄsecrãdis, officiãdis, ⁊ ordinãdis, prio ergo bñdicũt Deum pr̃oni in ecclesijs, dum eas ↄstituũt, ⁊ dotãt, ⁊ iura, ⁊ bona ↄseruãt, vt in eis bñdicat̃ Deus, sꝫ hodie vr̃ de fcõ mutatũ in lege, vt verius possint dici latrones, q̃ꝫ pronī, vt merito eis ↄueniat illud Esaye, ꝑ̇ ꝑ̇ncipes tui q fuerũt ꝑ̇mi ad edificãdũ socij furũ decipiētes bona ecclesiaꝝ, oēs diligunt munera, q̃ dant̃ eis a rectorib⁹ eccl'iaꝝ, vt defendãt eos i malis sequũter retributiões, cũ. s. ꝑ̇ntãt ñ tñ attēdũt ad merita ꝑsonarũ, sꝫ vñ pl⁹ valeãt hr̃e emolumētũ tꝑale, sꝫ sacrilegiũ magnũ ē vñ. xvj. q. vij. si qs ꝑ̇ncipũ, vel alioꝝ laycoꝝ dispõnē, vel donationē, vel posses. ecclesiaꝝ sibi v̇ēdicauerit, vt sacrileg⁹ iudicet̃,

31 † itē Grego. vij. dc̃ i ↄsil. gñali, si dñs si qs impatoꝝ regũ ducũ, vel qlꝫ seculariũ ꝑtãtũ, vel ꝑsonaꝝ inuestit̃ an ep̃atus, vel ecclesie dignitatis alicuius dare ꝑ̇sumpserit sciat sibi itroitũ ecclesie īterdictuꝫ. xvj. q. vij. si qs deinceps. ⁊. c. sequē. dr̃ decernim⁹, vt nullus clericoꝝ iuestituras ep̃at⁹, vel abbatie, vel eccl'ie, d̓ mãu īpatoris, vel regis, vel alicui⁹ layce ꝑsone, viri, vel femie suscipiat, ꝙ si ꝑ̇sũpserit recognoscat iuestiturã illã ap'lica aucte irritã eē, ⁊ excõicatoni subiacē. Itē i alia dr̃ ea cã, ⁊. q. null⁹ laycorũ eccl'ias, vl' eccl'iaꝝ bõa occupet, vl' disponat, q sec⁹ egerit ab eccl'ie litib⁹ arceat̃, ⁊ eadē cã d̓t oēs basilice. i. eccl'ie, q̃ ꝑ diuersa loca constructe sunt, vel quotidie ↄstruunt̃ in epi ꝑtãte consistant, in cuius territorio posite sunt, vt dicit ibi gl. nisi aliq̃ ꝑ̇uilegio

legio

legio ꝛ iurisdictione eius exempte sunt, ad episcopum ergo pe ctat ordinatio instituere rectorez in ecclesia curata, vel simpli ci si non hꝫ pronos, sed hꝫ ꝯfirmare pñtatum a patronis infra tps eis datū, vel ad cap. vacante sede, vel ad plebanos quo ad ecclesias subditas sue plebi, vbi sit ꝯsuetudo scripta vitas eo- ruꝫ q sunt in ecclesia designaẜ p ea ex qbus ꝯstituiẜ ecclesia ma

31 terialis, ꝛ ex eius ꝯgregatione. ¶ † Vñ Rich. de. s. vic. singuli lapides scꝫ ecclesie mãlis sūt signati singulos fideles q sūt qua drati, stabilitate fidei ꝛ firmi virtute pascendi, cemētuꝫ est cha- ritas, que singulos coaptat atque viuificat atqꝫ ne per aliquaꝫ discordiā inuicē discrepent vniformiter equat. ¶ † Fundamen

33 tū, sunt apostoli ꝛ ꝓphete, parietes sunt ꝯtemplatiui fundamē to viuaci terrena deserentes, ꝛ celestibus adherētes, tectū hoc respectu, qꝛ deorsum pendet sunt actiui terreni actibus ꝓximi pp impfectionē suam minus celestibus intendētes, ac necessita ti ꝓximoꝝ terrena administrātes in alto sunt que in officijs su- per alios, longitudo ecclesie ꝯsideraẜ ɓm diuturnitatē tpuꝫ, scꝫ tpe legis nãlis, mosayce, ꝛ grece, latitudo duꝫ multoꝝ populo rum numerositas p diuersas mundi ptes dilataẜ, altitudo ɓm dñiam mēbroꝝ ꝛ officioꝝ in altitudine eniꝫ erigiẜ dum sup lay cos est ordo sacerdotalis, sup sacerdotalē epalis, ꝛ sup omnes laudes Papa collocaẜ, sacrarium ecclesie signat virginū ordi nem, chorus ordinē ꝯtinētiū inanis ordinū ꝯiugatoꝝ status, ꝛ sacrarius est sacrariumqꝫ chorus, ꝙuis sint pauciores sed di gniores virgines ꝗ ꝯtinētes, ꝗ ꝯiugati atriū ecclesie sunt fal si xpiani, qui ꝛ si santificati sunt baptismū ꝛ cimiteriū bñdictio ne, tñ pleni cadaueribus, idest corruptione vicioꝝ funis. i. cāpa nile est nomē dñi, iuxta sacrū. Campane sunt predicatores ver bi Dei, fenestre vitree sunt viri spūales per quos ꝯmercio Dei nobis successit, interior dealbatura significat mūditiā cordium exterior munditiā corpoꝝ, altare Xps, de ecclesia igiẜ mãli vi-

34 dendū est ꝛ de eius edificatiōe. ¶ † Et dicit. s. Tho. scda scde. q. lxxxv. arti. iij. ꝙ determinatus locus exigiẜ ad orandū in ec- clesia non pp Deum, q adoraẜ quasi loco ꝯcludaẜ, sed pp ip- sos adorātes, ꝛ hoc triplici rōne. Primo pp loci ꝯsecrationeꝫ qua spūalez deuotionē ꝯcipiunt vrentes, vt magis exaudianẜ. Scdo pp sacra ministeria, ꝛ alia signa sanctitatis ibi cōtenta. Tertio pp ꝯcursum multoꝝ adorantium, ex quo oratio sit ma

35 gis exaudibilis. ¶ † Et ɓm quam decentiam ꝙuis nō sit ne- cessarium sic disponunẜ, vt adoratio fiat versus orientē. Prio pp diuine maiestatis iudiciū qð nobis manifestaẜ in motu ce- li qui est ab oriente, vt in simili not. glo. in cle. j. de reliq. ꝛ vene. sancto. glo. in. c. ecclesiasticaruꝫ. in verbo qui orientē. xj. distinc. Scdo pp paradisum ad orientē ꝯstitutuꝫ quasi queramus ad paradisum redire. Tertio pp Christum qui est lux, ꝛ oriens no minaẜ ꝛ ab oriente ascēdit, ꝛ ab oriente expectatur ad iudiciū

36 venturus. ¶ † Edificare ecclesiā nemo pōt nisi auctoritate dio cesani, qui dꝫ ponere primarium lapidē crucē figere ꝛ cimite- rium designare, ꝛ ēt petere dotē sufficiētem sine qua consecrari non debet. de ꝯsec. dist. j. c. nemo. vbi dicit tex. ꝙ nemo ecclesiā edificet anteꝗ eps ciuitatis veniat, ꝛ ibidem crucem figat pu- blice atriuꝫ designet, ꝛ ante pfiniat, qui edificare vult que ad lu minaria, ꝛ ad custodiam, ꝛ ad stipendia custodum sufficiunt, ostensa donatione sic domū edificet, ꝛ postꝗ consecrata fuerit atriū eius ecclesie sancta aqua ꝯspergat ꝛ hodie sufficit ꝙ assi gnetur vnus mansus, idest vnum predium sufficiens pro vno pari boum totaliter liberum. c. j. de censi. talis. n. donec in hac paupertate fuerit nō tenebiẜ ad hospitalitatē seruandā, nec epo aliqd persoluēdū, nisi ꝗtum pōt donec ad pinguiorē fortunaꝫ pueniat. de consue. c. cum dilectus. no. Arch. flo. in. iij. pte sue

37 sum. tit. xj. c. ij. §. j. ij. et. iij. ¶ † Et dicit Spec. in lib. nūcupato. rationale diuinorum officiorum. lib. x. tit. de eccle. ꝙ ecclesiarū alia est corporalis in qua vcꝫ diuina officia celebrantur, alia spi ritualis que est fidelium collectio. de ꝯsec. di. j. ecclesia siue po- pulus p ministros ꝯuocatus, ꝛ in vnum ꝯgregatus ab eo qui vnanimes habitare facit in domo, sicut. n. corporalis ex ꝯgre- gatis lapidibus ꝯstruiẜ sic, ꝛ spiritualis ex diuersis hoibus cō- gregaẜ, ecclesia ergo grece dẜ conuocatio latine, qꝛ omnes ad se vocat ꝙ nomen magis proprie cōuenit ecclesie spirituali ꝗ corporali, qm̄ hoies non lapides conuocantur sepe, tñ nomen signati attribuitur signāti, ecclesia autem materialis spirituale

38 designat, vt dẜ infra. ¶ † Ecclesia grece dicitur catholica, idest vniuersalis. c. catholica. xj. dist. qꝛ per totum mundum est ꝯsti- tuta, seu diffusa, qꝛ vniuersi in Deum credentes in vna debent esse ꝯgregatione, vel qꝛ in ea est innumerabilis doctrina ad in structionem omnium fidelium, sinagoga quoqꝫ grece ꝯgrega- tio dẜ ꝙ ꝓprium nomē iudeoꝝ populus tenuit, ipsoꝝ. n. ꝓprie sinagoga dici solet ꝙuis ēt ecclesia dicta sit, Apostoli tñ nūꝗ sinagogam dixerunt, sed semp ecclesiam forte discernēdi causa dẜ, ꝛ pñs ecclesia sgon eo ꝙ ab hac peregrinatione longe posi ta promissionem reꝝ celestium speculaẜ, ꝛ iō sgon, idest specu- latio nomen accepit pro futura vero patria ex pace Hierusalē vocatur, nam Hierusalem pacis visio interpretatur dẜ ēt eccle sia domus Dei sic dicta a dogmate ꝙ grece dẜ rectū quasi dās manere vnanimes in se, dẜ ēt ecclesia Keiata, idest dominicalis qñqꝫ ecclesia Basilica nominatur, ꝙ verbum grece sonat lati ne regiā, seu regalis regis Basilea, carnaliū. n. regum Pala- cia sic dicta sunt nostra aūt domus oronis, domus regia aliqñ dẜ ecclesia, qꝛ in ea regi regum seruiẜ, qñqꝫ ecclesia nuncupatur templum quasi luctum ampluꝫ in quo regi Deo sacrificia offe runtur. xxvj. q. ij. sed illud qñqꝫ ecclesia dẜ tabernaculum Dei de ꝯsec. dist. iiij. nec queꝗ, qꝛ in pñti vita peregrina est in itine re ad patriaꝫ ꝓgens, vel dẜ tabernaculum, quasi taberna Dei prout sub ecclesie dedicatione diceẜ quare ēt dictū est taberna- culum, vel archa testimonij sub altari diceẜ qñqꝫ vero ecclesia, dẜ martirium qñ in honorē alicuius martiris fit, qñqꝫ ecclesia nominatur capella, qñqꝫ ecclesia dẜ cenobiuꝫ, qñqꝫ ecclesia no minaẜ sacrarium, qñqꝫ sacellum nominaẜ, qñqꝫ ecclesia nomi- naẜ domus orationis, qñqꝫ ecclesia nominaẜ monasteriū, qñqꝫ oratorium generaliter, tñ qlibet locus ad orandū statutus ora torium dici pōt rursus eclesia qñqꝫ dẜ corpus Xpi. xxvj. qō. vj. sed ꝛ illud qñqꝫ ecclesia virgo vocatur, iuxta illud emulor eniꝫ vos, qñqꝫ ecclesia est sponsa, quam Christus dispōsauit sibi in fide de qua in euangelio qui hꝫ sponsaꝫ sponsus est. c. sicut. vij. q. j. qñqꝫ ecclesia vocatur mater, qꝛ quotidie in basptismo spi- rituales filios Deo parit. xij. q. ij. c. qui abstulerit, qñqꝫ ecclesia filia nominaẜ, iuxta illud prophete pro patribus tuis nati sunt tibi filij. lxviij. di. quorum. Itē qñqꝫ poniẜ ꝓ vidua pp pressu- ras ingressi, vt Rachel nō ꝯsolaẜ, qñqꝫ meretrix figuraẜ pp ec clesiam de gētibus ꝯgregatam, vt qꝛ nulli claudit gremium re deundi ad se, qñqꝫ vocaẜ ciuitas pp cōionem sanctoꝝ ciuium murata pp munitionē scripturaꝝ quibus heretici arcentur ha bens lapides, ꝛ ligna diuersi generis, qꝛ diuersa sunt merita sin guloꝝ prout iaꝫ dẜ, ꝯcquid aūt sinagoga per legē accepit, hoc nunc ecclesia a Christo cuius sponsa est per gratiam recipit, ꝛ in melius commutauit, si non est noua oratorij, siue ecclesie in- stitutio. precepit namqꝫ dñs Moysi in monte Sinay, vt face- ret tabernaculū de cortinis mirifice fabricatum, diuisum enim erat interposito velo in duas partes huius prior pars sancta, vbi populus sacrificabat, interior vero sancta sanctoꝝ, vbi sa- cerdotes ꝛ leuite ministrabāt quare postꝗ vetustate ꝯsumptū est iussit dñs fieri templū ꝙ Salomon edificauit opere mirifi- co duas hñs partes, vt a tabernaculo. iij. reg. vij. c. ab vtroqꝫ vero. s. a tarbernaculo, ꝛ a tēplo nr̄a mãlis ecclesia formā sum psit in cuius parte añriori populus, ꝛ audit, ꝛ orat i sanctuario vero clerus orat, pdicat, iubilat, ꝛ ministrat tabernaculū vo qꝛ in itinere factū, qñ gerit tipum mundi q transit, ꝛ ꝯcupiscen- tia eius, vñ ꝯstat ex quatuor cortinaꝝ coloribus sicut ꝛ mūdus cōpactus est ex quatuor elemētis Deus igitur in tabernaculo. Deus est in hoc mundo, vel ꝛ in tēplo Xpi sanguine rubricato expresse vero tabernaculū tipū gerit ecclesie militātis, que non hꝫ hic manētē ciuitateꝫ, sed futuram inqrit, ideoqꝫ dẜ taberna- culū, tabernacula. n. militātiū sunt deus. n. i tabernaculo deus est in fidelibus suo nomine ꝯgregatus pars prima tabernacu- li in qua populus in ꝓximi dilectiōe laborat pars altera i qua leuite ministrabāt vita est ꝯtēplatiua in qua dilectiōi ꝛ ꝯtēpla- tioni Dei religiosoꝝ viroꝝ sincera ꝯuersatio vacat, tabernacu lū vertiẜ in tēplū, qꝛ de militia curriẜ ad triūphū, est āt ecclesia sic edificata parato nāqꝫ fundamēti loco, iuxta illud bñ funda ta est domus dñi sup firmā petram, dꝫ eps, vel sacerdos ꝺ eius lnia ibi aquā aspergere bñdictā ad eiciendum inde demonum fantasias, ꝛ primarium lapidem cui impressa sit crux in funda-

39 mēto ponere. de ꝯse. di. j. c. nemo. † dꝫ quoqꝫ sic fundari, vt ca- put recte inspiciat versus orientē, vcꝫ versus ortum solis equi noctialē ad denotandū ꝙ ecclesia que in terris militat tempe- rare se debet equanimiter in prosperis, ꝛ in aduersus, ꝛ nō ver sus solsticialē, vt faciunt quidam, vt. s̄. fuit dictum, ceterum si mile Hierusalem que edificatur, vt ciuitas edificari per iu-

deos iubentur ſm prophetam quanto magis, ⁊ nos muros ec clesie nr̃e edificar̃ debemus si q̃dẽ ecclesia materialis i qua ppl's ad laudandum Deum ↄuenit sanctũ signat ecclesiam que in ce lis vnus ex lapidibus ↄstruit̃, vt. xxi. q. vi. sed hoc dicimus hec est domus dñi firmiter edificata cuius fundamentum est angu laris Xp̃s, sup quo fundamẽto positũ est fundamẽtũ apl'orum ⁊ prophetaꝝ, sicut scriptũ est. Fundamẽta eius in mõtibus san ctis supedificati, parietes iudei, ⁊ gentiles de quatuor mundi partibus ad Xp̃m veniẽtes, ⁊ que p ip̃m crediderũt, seu credũt ⁊ credãt, fideles aũt ad vitã p̃destinati sunt lapides in structu ra huius muri que semper vsq; in finem huius mundi edifica bit̃, lapis vero sup lapidẽ ponit̃, qñ magr̃i ecclesie minores in ꝓpriũ studiũ assumunt ad docendũ, ⁊ ad corrigẽdũ, ⁊ stabilien dum, sancta vero ecclesia h3 lapides sup se ad ferendũ pro edi ficio qcunq; laborẽ fraternũ portat grossiores vero lapides ⁊ politi, seu quadrati q ponunt̃ foris extrinsecus in quoꝝ medio minores lapides iacẽt sũt viri pfectiores q suis meritis ⁊ orõ

40 nibus ↄtinẽt infirmiores in sancta ecclesia. † Cemẽtum aũt si ne quo muri stabilitas eẽ nõ p̃t, q ex calce, sabulo, ⁊ aqua, calx charitas feruẽs est que sibi ↄiungit sabulũ, id est terrenũ opus q; vero charitas solicitudinẽ maximã h3 mixtã p viduis, seni bus, pupillis, debilibus. lxxxvij. di. desolatio. ⁊ non studẽt opa ri manibus, vt habeãt vñ eis bñ faciunt, vt aũt calx ⁊ terra ad edificiũ muri valeant aque cõmixtione ↄglutinant̃ si q̃dẽ aqua sp̃us est, sicut. n. cemẽto lapides muri simul iũgunt̃ ad muri sta bilitatẽ sic hoies ad muri edificiũ celestis Hierusalẽ possunt si mul caritate iungi, quã spiritussanctus operatur oẽs muri lapi des politi sunt, ⁊ quadrati. i. sancti mundi, ⁊ firmi qui vc3 per manus summi artificis disponunt̃ in ecclesia pmãsuri quoꝝ fe runt̃, ⁊ ferunt, vt medij alij tm̃ ferunt, ⁊ non feruntur nisi a solo Xp̃o, q est singulare fundamẽtum, vt pfecti hoies quidem vna charitas more cementi ↄiungit dum viri lapides pacis cõpa ge colligunt̃ Xp̃s noster murus fuit in ↄuersatione, ⁊ ante mu rale in passione sane iudeis muros Hierusalẽ edificãtibus ade rant inimici volentes illoꝝ opus impedire, ita q in esdra legit̃ adeo ab hostibus infestabant̃ q vna manu ponebant lapides in muro, ⁊ alia manu ↄtra hostes pugnabãt ⁊ nobis muros ec clesie edificãtibus adsunt in circuitu inimici, sc3 vita siue puersi hoies opera nr̃a impedire volẽtes, vnde muros, idest virtutes edificãdo hostes impugnauerũt, ⁊ iuxta morẽ iudaici ppl'i te neamus arma nr̃a. i. statũ fidei loricã iusticie galeam salutis, ⁊ gladiũ verbi Dei in manibus nr̃is, vt nos ↄ illos defendamus ⁊ sacerdos sit nobiscũ vice Xp̃i q doceat nos pfectionẽ, ⁊ mu niat per rõnẽ porro ex qbus tabernaculu3 in veteri testõ fieret oñdit dñs dicẽs in Exodo ad Moysem. sume primicias, idest preciosa queq; a populo Israel, sed ab eo tm̃ qui vltro obtule rit aurum, ⁊ argentũ, ⁊ es iacintũ, ⁊ purpuream quodcunq; di stinctũ. i. fetam iacentini purpurei ⁊ crocei coloris bissini. i. ge nus lini Egypti'asse mole, ⁊ cãdidum pilos, que capraꝝ pelles arietũ rubricatas quas partitas dicimus, q; parte sic colorati eas excogitauerunt, ⁊ pelles iacintineas, ⁊ ligna sethini est aũt sethini nomẽ mẽtis ⁊ arboris que similis est albe spine in solis, ⁊ est leuissimũ lignũ, ⁊ imputribile, ⁊ incremabile oleũq; ad lu minaria, ⁊ aromata vnguẽta, ⁊ thimiana boni odoris, ⁊ lapi des enchinos, ita q sardonites, ⁊ gẽmas sanctuariũ faciãt mi hi, vt habitẽ in medio hoꝝ ne sit eis labor recurrere ad montẽ hunc hec plene magr̃ in historijs ꝓsequit̃ sup Exo. dispõ autem ecclesie materialis modũ humãi corporis t3 canicellus namq; siue locus, vbi altare est caput repñtat crux ex vtraq; pte. bra chia ⁊ manus reliqua pars ab occidẽte qcq̃d corpori supereẽ vr̃ sacrificiũ altaris votũ signat cordis, sed ⁊ ſm Richar. de. s. vic. dispõ ecclesie triplicẽ statũ in ecclesia saluãdoru3 significat.

41 † Sanctuariũ tm̃ significat ordinẽ virginũ, chorus ↄtinentium corpus ↄiugatoꝝ strictius, est. n. sanctuariũ q̃ chorus, ⁊ cho rus, q̃ corpus, q; pauciores fiant virgines, q̃ ↄtinentes, ⁊ isti q̃ ↄiugatus sanctior. n. est locus sanctuarij, q̃ chorus, ⁊ cho rus, q̃ corpus, q; dignior est ordo virginũ tã ↄtinentium, ⁊ illo rum, q̃ ↄiugatoꝝ, adhuc ecclesia ex quatuor parietibus ↄsistit doctrina quatuor euangelistaꝝ longa lataq; surgit in altũ. i. in alta virtutum longitudo cuius longa minutas est que parẽtur

42 aduersa tollere donec ad patriã pueniat. † Latitudo charitas est que dilectione mẽtis amicos in Deo, ⁊ inimicos deligit pp Deum. Altitudo vero spes est future retributionis quẽ ꝓspe ra, vt aduersa ↄtemnunt donec veniant bona dñi in terra viuẽ tium, rursus in templo Dei seu gratie est fundamẽtũ fides que est de re non visa. Tectũ charitas que opit multitudinẽ pecca toꝝ. Ostiũ obediẽtia de qua dñs inq̃t si vis ad vitã ingredi ser ua mandata. Pauimentum humilitas de qua psalm. adhesit pauimẽto aia mea. Quatuor laterales parietes sunt quatuor p̃ncipales virtutes iusticia fortitudo prudẽtia ⁊ tẽperãtia, hec sunt in apoca quatuor sunt latera ciuitatis eq̃lia. Fenestre sunt hospitalitas cum illaritate, ⁊ mia cum largitate de hac domo

43 dñs ait veniemus ad eũ ⁊ mansionẽ apud eum faciemus, † que dam tñ ecclesie in modũ crucis formant̃ ad notandũ nos mun do crucifigi, seu crucifixu3 sequi debere, iuxta illud qui vult ve nire post me abneget semetipsum, ⁊ tollat crucem suã ⁊ sequat̃ me, nõnulle ẽt in modum circuli rotunde formant̃, que signant ecclesiã dilatatã esse per circuli orbis, vñ illud perueniemus ad

44 circulũ corone eternitatis † sane chorus clericoꝝ est ↄsentio cã tãtiu3, vel multitudo in sacris collecta, dictus est aũt chorus a corea, vel corona, olim. n. in modũ corone circũ aras stabant, ⁊ ita psalmos ↄcorditer ↄcinebãt, sed Flanianus ⁊ Theodorus alternatim psalere ↄstituerunt edocti ab ignaro q sp hoc fuit diuinitus edoctus duo iugo chori psallentium delignãt Ange los, ⁊ spiritus iustoꝝ quasi reciproca volũtate laudãtiũ, ⁊se ad bonã opationẽ inuicẽ exortãtiu3 alij dixerunt a ↄcordia que in

45 charitate ↄsistit, † q; qui charitatẽ nõ h3 ↄuenienter cantare nõ potest, quid aute3 chorus iste significet, ⁊ quare in illo maiores sedent posteriores facit glo. in cle. ↄstantinopolitana. xxij. di. ⁊ cum vnus cantat dr̃ grece monodia latine bitumen cum vero duo cãtãt bitinium appellat̃ cũ multi cãtãt chorus exodra est absida, siue volita quedã sepata modicũ a tẽplo, vel palatio sic dicta. xiij. q. ij. precipiendũ q; extrueret auro, aut sydon vocat̃, ⁊ significat fideles laycos Christi, ⁊ ecclesie in serẽtes cripte si ue specus subteranee, que in qbusdã sunt ecclesijs sunt heremi te cultores si q̃dem secretioris vite, atrium ecclesie signãt Xp̃m p quẽ in celestẽ Hierusalẽ p3 ingressus qõ ⁊ porticus dr̃ sic di cta aperta, vel qõ sit apta. xvij. q. iiij. si qs, ⁊. c. si qs in atrio tur res ecclesie predicatores sunt, ⁊ prelati ecclesie q sunt munimẽ, ⁊ defensio eius, vñ sponsus ad sponsa3 in cãticis, sic loq̃tur col lũ tuum sicut turris Dauit edificata cũ ꝓpugnaculis pignacu lũ turris vitã, vel mẽtẽ prelati, que ad alta tẽdit repñtat gallus

46 sup ecclesiã positus predicatores designat, † gallus. n. ꝓfunde noctis pingit horas eius cantu diuidit dormientes excitat diẽ appropinquatẽ precernit, sed prius seipsu3 alaꝝ verbere ad cã tãdũ excitat hec singula misterio nõ carent, nox. n. est hoc secu lũ dormiẽtes sunt filij huius noctis in pecatis iacẽtes gallus p̃dicatores q distincte predicãt, ⁊ dormiẽtes excitãt, vt abiciãt operaꝝ tenebraꝝ clamãtes ⁊ dormiẽtibus exurgere q dormis lucẽ venturã prenunciant dum diẽ iudicij, ⁊ futurã gloriã predi cãt, ⁊ prudẽter anteq̃ alijs virtutes predicẽt se a sumno pecca ti exitantes corpus suũ castigãt. iij. q. vij. §. idẽ testat̃. vñ Apl's castigo corpus meũ ⁊c. hij ẽt sicut ⁊ gallus ↄ ventũ se vertunt, q̃ de increpãdo ⁊ arguẽdo ↄ rebelles fortiter resistunt ne lupo

47 veniẽte fuisse arguant̃. c. nisi cũ pridẽ. de renun. † Uirga ferrea in qua gallus sedet rectum repñtat predicantis sermonẽ, vt nõ loquatur ex spiritu hois, sed Dei, iuxta illud si qs loquat̃ quasi sermones Dei ⁊c. q vero virga ipsa est. s. crucẽ, seu summitatẽ ecclesie posita innuit sermonem scripturarum ↄsumatu3 esse, ⁊ confirmatũ, vnde dñs in passione, ait consumatum est, ⁊ titu lus eius super eũ, indelebiliter scriptus est, chorus. i. summitas templi eminẽs, ⁊ rotunda supra quam crux ponit̃ sui rotundi tatem significat quam perfecte, ⁊ inuiolate catholica fides pre dicanda sit tenenda sit quã nisi q̃sq; integrã inuiolatãq; serua

48 uerit absq; dubio in eternũ pibit. † Fenestre ecclesie vitree sunt scripture diuine, que vẽtũ ⁊ pluuiã repellunt, idest nociua ꝓhi bẽt ⁊ du3 claritatẽ veri solis. i. Dei in ecclesiã. i. in corda fideliũ transmittũt inhabilitãtes illuminat hee intus laciores sunt, q; misticus sensus amplior est, ⁊ precedit l'ralẽ. de ↄsec. dist. iij. c. nullus autẽ. Itẽ per fenestras q̃nq; sensus corporis significant̃ qui extra stricti esse debẽt ne vanitates hauriant, ⁊ intus pate re ad dona sp̃ualia liberis capiẽda per cancellos vero qui sunt añ fenestras ꝓphetas, vel alios doctores obscuros itelligim9 ecclesie militantis in qbus ob duo charitate excepta q̃nq; due columne duplicant̃ ſm quos Apostoli ad predicandum mit

49 tunt̃. † Hostiũ. n. est Xp̃s, vnde in euãgelio, ego sum hostiu3 di cit dñs Apostoli, ⁊ porte sunt, dictum est autem hostiũ ob ob sistendo his q foris sunt, vel ab obstendẽdo aditũ, valua vero

dicitur

dr̄ a volendo, porta vero a portando, q: per euz portanť que-
50 cunq3 offerūtur. †Columne vero ecclesie episcopi ꝛ doctores sunt, qui templum Dei per doctrinam, sicut ꝛ Euāgeliste spiritualiter sustinēt, hi nāq3 pp serenitatē diuini eloquij argētee colūne dr̄, iuxta illud in cāti. cāti. colūnas argēteas, vñ ēt Moyses in ingressu tabernaculi posuit qnq3 colūnas, ꝛ añ oraculū. i. sancta sanctoꝝ, l3 aūt colūne plures sint tñ septē eē dr̄, iuxta illud, sapiētia edificauit sibi domū, ꝛ excidit colūnas septē, qm̄ epi esse dēnt septiformi grā spiritussancti repleti ꝛc. iā. n. ei Josue ait apostolus videbanť colūne, bases colūnaꝝ sunt apl'i epi vl'is ecclesie machinā supportātes, capita colūnaꝝ sunt mētes epoꝝ ꝛ doctoꝝ, sicut enim capitis mēbra sic mētē verba nr̄a dirigunť, ꝛ ope, capitella quoq3 sunt verba sacre scripture quoꝝ
51 meditationi subdimur, ꝛ obseruātie. †Pauimentū ecclesie est fidei nr̄e fundamētū, in ecclesia vero spūale pauimētū sūt pauperes spiritu q se in oībus humiliant, quare pp humilitatē pauimēto assimilanť. Rursus pauimētū, q pedib⁹ calcať vulgus
52 est cuius laborībus ecclesia sustētať †trabes q̄ dom⁹ iniungunť sunt pncipes, vel predicatores seculi q ecclesie denotāt vnitatē bi verbo isti facto. Reclamatoria in ecclesia signāt cōtēplationes in qbus Deus sine offensa qescit, q: summā diuinitatem, ꝛ eterne vite claritatē cōtēplanť auro cōparanť, vñ in cāticis dr̄. reclamatoriū fecit aureū, signa in ecclesia sunt predicatores q eam spūaliter subleuāt, laquearia ēt siue celature sunt predicatores q eā ornāt, vel roborāt de qbus q: p vitā non putrescunt sponsa gloriať in eisdē cāticis dicēs signa domoꝝ nr̄orum cedrina laquearia cypressina, Deus enim ecclesiā sibi ꝯstruit viuis lapidibus ꝛ lignis imputribilibus, iuxta istud circulum sibi fecit rex Salomon de illis lignis libani, ꝛ Xp̄s, ꝛ de sanctis
53 castitate cādidatis, †cancellus ꝛ caput ecclesie humilioꝝ reliquo corpore ecclesie misticat q̄ta humilitas debeat esse in celo, seu prelato. iuxta illud quāto maiores humilia te in oībus, cancelli vero qbus altare a choro diuidiť separationē celestiuz signat a terrenis de quoꝝ stallus ad sedēdū in choro designat ꝙ aliqñ corpus recreādum est q: qḋ caret alterna requie durabile nō est, pulpitū in ecclesia est vita p̄ceptoꝝ, ꝛ dr̄ quasi publicū, siue in loco publico ꝯstitutū, nempe legiť scḋo paralipomenō. vj. ꝙ Salomō fecit basim eneā ponens eā in medio basilice extitit q: sub ei, ꝛ extēdens manū suā loquebať populo dei Esdras quoq3 fecit gradū ligneū ad loquēdum in quo stās super vniuersum populū eminebat analogiū ēt dr̄ ꝙ in eo verbū Dei legiť ꝛ enūciať, logos. n. grece verbū. Uel scḋo dicit ꝙ dictū ēt ambo ab ambigēdo, q: intrātē ambiť ꝛ cingiť, horologiū per ꝙ hore legunť. i. colligunť signat diligētiā quā sacerdotes in dicēdis canonicis horis dēbito tpe hr̄e debēt, iuxta illud septies i die tādē dixi, tibi, tegule tecti q̄ hymbrē a domo pellūt sunt milites q ecclesiā a paganis vt ab hostibus protegunt, todee quaꝝ exēplar a tēplo Salomonis sumiť sunt vie muris in teruolute latēter p quas latēter archanā cognitionē singulorū accepimus quā soli q ad celestia gradiunť agnoscūt, sacrariuz siue locus in quo sacra reponunť siue in quo sacerdos sacras vestes induit vteꝝ sacratissime Marie significat, in quo Xp̄s se sacra veste carnis induit, sacerdos a loco i quo vestes induit ad publicū p̄cedit, q: Xp̄s ex vtero virginis p̄cedēs in mūdū venit, locus epi in ecclesia altior est p̄pe altare, ꝛ qḋ Xp̄m significat ꝙ loquať, piscina, seu lauacruz. i. Xp̄i mīa in qua manus lauať, ad notādū ꝙ in baptismo, ꝛ pnia que per illā significať a peccatoꝝ sordibus diluiť qḋ a veteri testō tractuz est legi. n. Exo. xxx. et. xl. ꝙ Moyses fecit labiū eneum cū basis, nam tabernaculū in quo Aaron sacerdos ꝛ filij lauarent accessuri ad
54 altare, vt in eo offerēt timiama. †Lumē ꝙ i ecclesia accēditur Xp̄m signat iuxta illud. Ego sum lux mundi. ꝛ Joānes erat lux vera, vel luminaria in ecclesie signant apostolos ꝛ ceteros doctores quoꝝ doctrina fulget ecclesia, vt sol ꝛ luna, de qbus dominus ait, vos estis lux mundi, id est bonoꝝ operū exēplar, vñ ipse admonēs eos ait, luceat lux vestra corā hoībus, illuminať aūt ecclesia ex precepto dñi, vñ Exod. xxvij. legiť precepit filijs Aaron vt offerāt oleū de arboribus oliuaꝝ purissimum, vt ardeat lucerna semp in tabernaculo testimōij, fecit quoq3 Moyses lucernas septē que sūt septē dona spiritussancti, que i nocte huius seculi tenebras nostre cecitatis illustrat, que sup cādelabra ponunť, q: reqeuit supra Christū spūs sapiētie, ꝛ intellect⁹ spūs ꝯsilij ꝛ fortitudinis, spūs scie ꝛ pietatis, spūs timoris dñi, que predicauit captiuis negligētiam, pluralitas lucernaꝝ pluralitatē designat infidelibus gratiaꝝ, crux triumphalis in plerisq3 locis in medio ecclesie poniť ad notāduz quod de medio corde redēptorē nostrum diligimus q iuxta Salomon corpus suuz media charitate ꝯstrauit pp filias Hierusalē, vt oēs signū victorie vidētes dicāt aue salus totius seculi arbor salutifera, ꝛ ne vnq̄ a nobis dilectio Dei obliuioni tradať, q vt seruum
55 redimeret tradit vnicū filiū, sed crucifixū imitemur, † crux eniz in altuz dirigiť per qḋ Christi victoria designať, ꝛ est cōposita ex quatuor generibus lignoꝝ, glo. in vbo cruci, in cle. j. de sum. tri. Claustrū sicut Suardus eps̄ Cremoñ. in mitrali ab excubijs ꝛ custodijs leuitaꝝ circa tabernaculū, vel ab atrio sacerdotum, vel a porticu Salomonis ad tēplum sumpsit exordiū. precepit. n. dñs Moysi ne leuitas cū plebeia multitudine numeraret, sed ꝯstitueret eos sup tabernaculū testimonij ad portāduz, ꝛ custodiēdum, pp qḋ dñi p̄ceptum dum diuina peragunť misteria, clerici debēt in eccl'ia stare a laycis segregati, vt. c. j. de vita ꝛ hon. cle. qa pars illa que cācellis diuidiť ab altari psallētibus tm̄ pateat clericis, porro sicut tēpluz triumphātē designat
56 ecclesiā, †sic claustrū celestē signat paradisum vbi erit cor vnuz ꝛ idē i dei dilectiōe, ꝛ volūtate vbi oīa cōiter possidebunt, q: q̄ pars minus habebit in se in alio se gaudebit hr̄e, q: Deus erit oīa in oībus, ideoq3 fr̄ares vnanimiter in claustro degētes ad seruitiū Dei surgūt, ꝛ singularia relinquētes in oībus vitā cōez ducunt, diuersitas aūt officioꝝ in claustro diuersitas est mansionum cū diuersitate premioꝝ in regno, q: in domo pr̄is mei mansiones multe sunt, dicit dñs. c. de peni. dist. iiij. moralr̄ vero claustrum est aīe ꝯtemplatio vbi se recipit dum ad verba cogitationuz carnaliū superať, vt sola celestia meditať. xlvij. di. c. oēs. in hoc claustro sūt latera. s. ꝯtemptus sui, ꝯtemptus mūdi, amor p̄ximi, amor Dei vnūqḋq3 aūt totus suū h3 ordinē colūnaruz ꝯtemptus sui h3 mētis humiliationē carnis afflictionē humilē s̄monē, ꝛ silia, basis oīuz colūnaꝝ est patiētia in hoc claustro, diuersitas officinaꝝ est diuersitas virtutū, capl'm est cordis secretū, refertoriū dilectio sancte meditatiōis, cellariū sacra scriptura, dormitorium mūdus, ꝯsciētia, oratoriū vita imaculata, ortus arboꝝ, ꝛ herbaꝝ ꝯgeries virtutuz, puteus aquaꝝ viuētium irrigatio domum que hic sitim mitigāt, ꝛ in futuro peni-
57 tus extinguent. †Sedes aūt epales, que iuxta beati Petri dispositionē sūt in singulis ciuitatibus antiqs ꝯsecrare nō in memoriā ꝯfessorum, s3 ad honorē apl'oꝝ, ac martyruz, ac p̄cipue beate Marie virginis deuote dedicanť, iō in ecclesia conuenimus, vt ibi delictoꝝ veniā postulemus ꝛ diuinis laudib⁹ insistamus, ꝛ vt ibi bona siue mala iudicia audiamus, ꝛ Dei cognitionē discamus ꝛ accipiamus, ꝛ vt Dominicuz corpus ibi mā ducemus, in ꝯuentu ecclesie mulieres, ꝛ viri seorsuz habitāt ꝙ s̄m Bedā a vetere ꝯsuetudie deriuatū accepimus, ꝛ inde fuit ꝙ Joseph, ꝛ Maria puerū derelinquerūt qm̄ alr̄ illum quem sequntur nō seruabāt cum altero esse putabant, causa autem diuisionis est, q: caro viri ꝛ mulieris si p̄prius accesserunt ad libidinē accendunť, vñ cum ibi peccata deflere debeamus necesse est tunc eorū fomēta ꝛ delectationes carnales vitari, masculi āt in australi, femine aūt in boreali, siue in aquilonari pte manent, vt ostdatur firmiores sanctos debere stare ꝯ maiores huius seculi tētationes, ifirmiores vero ꝯtra minores, seu minus fortiores firmioremq3 sexum in apertiori loco ꝯsistere debere, qm̄ s̄m Apostolū fidelis est Deus qui non patieť vos tentari supra id quod potestis sustinere, ad hoc etiam pertinet ꝙ Joānes vidit Angelum fortem qui posuit suuz pedem dextrum super mare, nam ꝛ fortiorē mēbra maioribus periculis opponun
58 tur, s̄m alios vō viri in pte anteriori †mulieres i parte posteriori manent, quia vir caput est mulieris. Ideoq3 dux eius mulier quoq3 velata capite debet esse in ecclesia. c. hec imago. c. mulier. xxiij. q. v. q: non est imago Dei, ꝛ quia per illam preuaricationem inchoata est, ideoq3 in ecclesia pp reuerentiam sacerdotis, qui est Christi vicarius coram eo tanquam coram iudice propter reatus originem habeat caput velatum non liberum, nec propter eandem reuerentiam habeat potestatem loquendi in ecclesia coram eo, olim autem viri ꝛ mulieres comam sibi nutrientes assistebant in ecclesia nudo capite omnibus gloriaztes quod inhonestum erat, qualis locutio in ecclesia habenda fuit apostolus ostendit dicens, loquēres vobismetipsis in psalmis, ꝛ hymnis, ꝛ canticis spiritualibus, vnde ibi a verbis superfluis abstinendum. c. dolentes. de celebratio. missarum. iuxta illud Chrisostomi in aulam regiam ingressus habitu, ꝛ

in sensu te componas. Angeli enim domini ibi sunt, quia domus Dei plena est virtutibus incorporeis, et dñs ad Moysem et Ange. ad Josue, solue calciamentũ de pedibus tuis, locus enim in quo estis sanctus est.

59 ¶ †Notandum est quod ecclesia consecrata reos sanguinis ad se confugiẽtes que in illa, vel contra illã nõ deliquerunt defendit ne vitã pdant, aut mẽbra. c. inter alia. de im mu. eccle. Unde legitur quod Joã. in tabernaculũ fugit, et cornu altaris apprehẽdit, idẽ enim priuilegiũ habet non consecrata in qua diuina officia celebrantur. c. ecclesia. de imu. eccl. corpus autem Xpi a talibus sumptũ eos nõ defendit, nec confugiẽtes ad illõ, tñ do. Abb. in. c. sane. de cele. mis. tz contrariũ quod fugiens ad corpus Xpi debet gaudere imunitate ecclesie, et rõnem assignat quia ipsa ecclesia habet istud priuilegiũ pp ipsum Xpm, ergo fortius debet hr̃e corpus Xpi, contra glo. in. c. tz. xiij. q. ij. et hec sufficiãt quo ad edificationem ecclesie.

60 ¶ †Scdm̃ reqsitũ in bñficio est quod hẽat altare in ecclesia, vt no. Spe. in li. j. tit. de alta. in lib. nomi. rõnale diuinorum officiorum, dicẽs quod altare in ecclesia fit pp tria, vt eo. lib. tit. de dedica.

61 ¶ †Sciẽdũ est quod Noe primũ, deinde Isaac Abraã Jacob altaria edificasse leguntur, que nõ aliqd quam lapides erecti intelliguntur sup que sacrificia mactabãt, que supposito igne cremabant, Moyses et fecit altare de lignis sethim, et inde altare timiamatis ex auro purissimo, vt Exod. xxv. et. xxvij. et. xxix. c. vbi et ponitur forma ipsius altaris. Salomon quoque sicut legitur. iij. reg. vij. c. prope fi. altare aureũ fabricauit, ab his qdẽ antiqs partibus altaria modernorum sumpserũt exordiũ, que in cornua quatuor eriguntur, quorum quedã vnius sunt lapidis, quedã ex pluribus cõponuntur altaria, et are, aliquotiẽs indifferẽter inueniuntur,

62 interest tñ. †Nam altare quasi alta res, vel alta ara dicitur in quo sacerdotes incensum adolebant, ara quasi area. i. plana, vel ab ardore dicitur, quia in ea sacrificia ardebãt, et nota quod multiplex in scripturis legitur altare vz supius et inferius, interius, et exterius, quorum et quodlz est duplex, altare supius est Deus trinitatis, de quo legitur nõ ascẽdes ad altare meuz per gradus, est et altare supius ecclesia triũphans de quo dicitur, tunc imponenẽ super altare tuum vitulos, altare autem inferius est ecclesia militãs de quo legitur si altare lapideũ feceris mihi nõ edificabis illõ de ceptis lapidibus, est et altare inferius mẽsa tẽpli, de quo dicitur cõstitue diez solennez in condensis vsque ad cornu altaris, et. iij. regu. vij. c. dicitur quod Salomõ fecit altare aureũ, altare vero interius est cor mundũ, est etiam altare interius fides incarnationis de qua hr̃ in Exod. altare de terra facietis mihi, altare autem exterius est ara crucis, hoc est altare holocauste super quo cremabatur sacrificiũ vesptinuz, vñ in canone misse dicitur iube hec in sublime altare tuũ preferri, altare etiam exterius sunt ecclesiastica sacramenta, iuxta illud altaria tua dñe virtutũ et c. rursus altare est mortificatio nostra, seu cor nr̃um in quo carnales motus feruore spiritussancti consumuntur. Scdo et altare significat ecclesiam spũalẽ, quatuor eius cornua signãt quatuor mundi plagas per quas ecclesia dilatatur. Tertio signãt Xpm sine quo munus nullũ acceptabile patri offertur, vñ ecclesia solet orões ad patrem dirigere per Xpm. Quarto significat corpus dñi. Quinto signãt mẽsam in qua cũ discipulis connumeratus est Xps, sane legitur in Exod. quod in ara testamẽti, siue testimonij reposita est iustificatio. i. tabule in qbus scriptũ erat testimoniũ, lz et quedã reposita ibi testimonia dici pñt, et hoc in testificatione qd leges nãlem in cordibus scriptũ suscitauerat in scriptis reposita, est et ibi vrna aurea plena magna in iustificationẽ qd panẽ dedisset filijs Israel de celo, et virga Aaron in testimoniũ quod oĩs potestas a dño Deo est, et dicta est archa testimonij, vel testamẽti ob hoc quia est tabernaculũ testimonij sup archa a qua vero fcm̃ est propitiatorium in qbusdaz ecclesijs. sup altare collocatur ecclesia, seu tabernaculũ in quo corpus dñi et reliquie ponuntur.

63 †Precepit et dñs fieri candelabrũ ductile ex auro purissimũ. Exo. xxviij. reg. viij. c. qd in archa federis aliõ nõ erat nisi due tabule lapidee, quas posuerat i ea moyses i horeo qñ pepigit dñs fedus cũ filijs Israel cũ egrederentur de terra Egypti, et tpe Siluestri pape Constantinus Impator construxit basilicã lateranensem in qua posuit archam testamenti quam Titus Imperator apportauerat de Hierusalẽ et candelabrũ aureũ cũ septem infusorijs lucernis, in qua archa sunt hec, anuli, et auree tabule testimonij, virga Aaron magna, panes ordeacei, vrna aurea. iussus incõsurijs arundo, et vestimentũ sancti Joã. baptiste, et forceps cum qbus tonsus fuit Joãnes euange. sane hõ si hz altare, mẽsam, cãdelabrũ, et archã tẽplum Dei est, opz si qdem tam altare habere vbi recte offerat et recte diuidat altare ad cor no

64 strum in quo debemus offerre, †vñ in Exod. precepit dñs in altare offerre holocausta quia de corde debẽt pcedere opera igne charitatis accenssa, holocausta dicitur ab olõ qd ẽ totũ, et cãma quod est incendiuz, vñ holocausta quasi ex toto incẽsa. In isto igitur altare debemus recte offerre et recte diuidere, recte offerimus, qñ bonũ quod cogitamus ad productionez perducimus, sed non recte diuidimus, si nõ discrete illud faciamus, quia sepe putat homo facere bonũ, et facit maluz, et sepe ex vna parte facit bonuz, et ex alia parte facit malum. et ita ipse edificat, et ipse destruit, sz tunc recte diuidimus qñ bonum quod facimus non nobis sed soli Deo attribuimus, mensaz quoque opz hoiez hr̃e, vt inde panis verbi Dei sumat, per mensam sacrã scripturã intelleximus de qua Psalmista. Parasti in conspectu meo mẽsaz aduersus eos q tribulãt me. i. dedisti mihi scripturã contra tentationem demoniacã, opz vt hanc habeamus. i. mẽte reponemus, verbi Dei panis iuuamus, pro dfectu huius panis dicit Hierony. Per me petierunt panem, et non erat qui frãgeret eis, opz etiã hr̃e candelabrũ, vt bonis operibus luceat, candelabrũ exterius illuminans est opus bonũ qd alias per bonuz exẽplũ accedit de quo dicitur, nemo accendit lucernam, et ponit eam sub modio, sed super candelabrum; lucerna iuxta verbũ dñi est bona intẽtio, quia Xps dicit lucerna est oculus tuus, oculus vero est intẽtio, nõ debemus ergo ponere lucernã sub modio, sed supra cãdelabrũ, quia si habeamus bonã intẽtionẽ, nõ debemus abscõdere, sed bonuz opus alijs in lumẽ, et exẽplũ manifestare, opz enim hr̃e archam q dicitur ab arcẽdo, archa ergo põt dici disciplina, vel regularis vita p quã crimina a nobis arcentur. In archa autem sunt virga et tabula magna quia in regulari vita debet esse virga correctionis, vt caro castigetur, et tabula dilectiõis, vt alius diligatur. In tabula enim scripta sunt mãdata que ptinẽt ad dilectionẽ Dei, decet ibi esse magna diuine plibationis, vt quam summus est dñs gustemus, et videamus, quia bõa est negociatio eius iuxta illud puer. de munere forti gustauit, et vidit quia bona est, vt ergo tẽplũ Dei hẽamus in nobis altare p oblationẽ, ne appareamus in conspectu Dei vacui, iuxta illud nõ apparebis in conspectu vacuus. c. oĩum. de consec. di. j. mẽsaz p refectionẽ ne deficiamus in via quasi ieiuni, iuxta illud euãge. si dimisero eos ieiunos deficient in uia, cãdelabrũ p bonã opationẽ ne simus ociosi, iuxta illud eccle. multã maliciã docuit ociositas. c. nisi cũ pridẽ. §. vez. de renun. archã nescimus quasi filij Belial. id est absque iugo indisciplinati, disciplina enim necessaria est iuxta illud Psal. apprehẽdite disciplinã ne quãdo irascatur dñs, hoc altare ille edificat, qui cor suũ vã huãnitate, et alijs virtutibus exornat, vñ Greg. q oẽs virtutes sine humilitate congregat qsi q puluerẽ in vẽtum portat. p altare. n. cor nr̃um intelligit qñ est in medio corporis sicut altare in medio ecclesie, de quo altari iubetur a dño in leui. ignis in altare meo sp ardebit, ignis est charitas, altare est cor mũdũ ignis sp ardebit in altari quia charitas sp fuabitur in corde nr̃o, vñ Salo. in cãtica cãticorum, aque multe nõ pñt extinguere charitatẽ, quia q sp ardet extingui nõ pt. Uos ergo fm pphetaz agite diẽ letitie in frequẽtatiõibus, seu in condẽsis vsque ad cornu altaris, quia reliqt cogitationũ diẽ festũ agẽt tibi dñe hac. Amplius excellẽtiorẽ viã nobis demõstratur, excellẽtiorẽ viã dc charitatez

65 †quia ipsa est sup oẽs virtutes, et qcũque ipsam hz oẽs virtutes hz. h verbũ abbreuiatũ qd fecit dñs sup terrã qd adeo breue ẽ, vt dicatur habe charitatẽ, et fac qcqd vis, vel p altare vniuscuiusque aĩam intelligimus que edificatur dño ex lapidibus viuis, scz ex virtutibus varijs et diuersis. Porro lintheamina alba qbus coperitur altare carnẽ siue humanitatẽ saluatoris designant que multo labore cãdicantur, sicut et Xpi caro ex terra, id ẽ ex maria orta p multas tribulatiões ad resurrectionẽ et cãdorẽ et letitiã immortalitatis puenit de qua filius exultat pr̃i dicẽs. Cõscidisti sacũ meũ, et circũdedisti i letitia altare, quod vestiri ẽ aiaz imortali, et icorruptibili cõiũgi. ¶ Rursus albis et mũdis pãnis coopitur altare qñ cor mũdũ bõis opibus adornatur. vñ Apoc. iij. c. Ue stimẽtis albis induaris ne appeat confusio nuditatis tue, et Solo. Oi tpe vestimẽta tua sint cãdida, id ẽ opera tua sint mũda. Modicũ. n. pdest ascẽdẽti ad altare summã dignitatẽ et infimã vitã habere, vnde Bern. mõstruosa res est, sedes prima et vita gradus sũmus, et status infimus ingẽs auctas et animi instabilitas. Pallia vero super altare posita, sunt diuersarum virtutum ornamenta, qbus anima decorata, et vestimenta quoque qbus altare ornatur sunt sancti, principium et finis misse fiunt in

dextera

dextera pte altaris,mediū in sinistra,vt dicit Spec.in.iiij.pte ti
67 tu.de muta.sacer.in li.nomi.rōnale.¶†Antiq altaria ɔcaua
faciebāt pp illud qđ legit̄ Eze.xiij.c.ꝙ in altare Dei fossa erat
ne holocausta supposita vētus dispergeret,⁊ altar̄ erat reflexū
intrinsecus ꝯ circuitum,ceteꝝ gradus qbus ad altare accedit̄
spūaliter demōstrāt Apl's ⁊ Martyres Christi quos ꝓ eius
amore sanguinē suum fuderunt,spōsa in cāticis amoris vocat
ascensum purpureum.Exꝑmunt̄ quoqꝫ qndeci virtutes que fi
gurant̄ ꝑ.xv.gradus qbus ascēdebant in tēplum Salomonis
⁊ a ꝓpheta in qndecim psal.ɔtinue demōstrat̄ qua beatus vir
ascēsiōes in corde suo disposuit,hāc scalā vidit Jacob sumitas
eius celos tāgebat.lxxxviij.di.c.j.Per hos gradus cōpetēter
virtutū gradus intelligunt̄ qbus ad altare id est Christū ascē
dit̄,iuxta illud psal.Et ambulabāt d virtute in virtutē.de pen.
dist.ij.c.dū sanctā,⁊ Job per singulos gradus meos pronun
ciabo illum,legit̄ in Exo.Non accedes ad altare meum ꝑ gra
dus ne reuelet̄ turpitudo tua,mundū.n.forte antiq femoribus
vtebant̄ in ɔcilio toletano.xxvj.q.vj.c.qcunqꝫ.Cauet̄ ꝙ cleri
cus cā doloris in alterius pnicīe altare,vel imaginē extraneis
vestibus,vel lucubri veste,vel spinis accingens,vel ecclesie lu
minaria extiguens deponat̄,sed si ecclesia lumine suo indebite
spoliat hoc cā meroris facere lꝫ,vel ꝫm quosdā quēadmodū in
die passionis Xp̄i in signū letitie altaria denudant̄ qđ tñ hodie
ɔcilium reprobat lugdunēse.c.si canōici.de offi.ordi.in.vj.De
niqꝫ altaria que per somnia,⁊ ꝑ inanes quasi reuelationes ho
68 minū ɔstruunt̄ reprobant̄ oino.c.placet.de ɔse.dist.j.¶†Ter
tium reqsitū ꝫm aliquos est ꝙ in ecclesia ponant̄ picture ⁊ cor
tine,⁊ alia ornamēta.nā picture ⁊ ornamēta sunt laycoꝝ lectio
nes ⁊ scripture,vt.c.prelatum.de ɔsec.dist.iij.Aliud est pictu
rā adorare,aliud ꝑ picture historiā qđ sit adoramētū adijcere,
nā qđ legētibus scriptura,hoc ydeotis cernētibus pstat pictu
ra,qꝛ in ipsa ignorātes vidēt qđ seq debeat,in ipsa legunt q li
teras nesciūt,sane Caldei ignē adorāt,⁊ cogunt alios idē face
re,alia Idola ɔburētes,pagani vero imagines,⁊ idola adorāt
qđ sarraceni nō faciūt,q imagines,nec videre,nec hr̄e volunt,
moti ex verbo illo.Non facies tibi oēm silitudinē eoꝝ,que in
celo,vel in agris,vel sub terra sunt.Exod.xx.c.⁊ ex alijs aucto
ritatibus que statim sequnt̄,nos valde sup hoc increpātes,sꝫ
nos illas nō adoramus,nec Deos appellamus,nec spem salu
tis in eis ponimus,qꝛ hoc esset idolatrare,sꝫ ad memoriā ⁊ re
cordationē reꝝ olim gestaꝝ eos veneramur,vñ versus effigieꝫ
Christi q trāsis pronus honora,non tñ effigiē,sed qđ designat
adora.Esse Deuꝫ rōne caret cui ɔtulit esse māle,lapis,effigia
le manus,nec Deus est,nec homo presens qꝫ cernis imago,sꝫ
Deus est homo quē sacra figurat imago.⁊ alibi.Nam Deus
est qđ Imago docet,sed nō Deus,ipsa hāc videas,sꝫ mēte co
69 las,qđ noscis in ipsa.†Greci ēt vtunt̄ imaginibus pingētes il
las,vt dr̄ solū ab vmbilico.s.⁊ non inferius,vt ois stulte cogi
tationis occasio tollat̄,nullā ēt faciūt sculptilē imaginē pro eo
quo legit̄ Exo.xx.c.Non facies sculptile neqꝫ imagines.Idē
legitur Leuiti.xxvj.idem Deuterono.iiij.c.Item non facietis
vobis Deos aureos⁊ argenteos.Item propheta.Simula
chra gētiū argentum ⁊ aurum opera manuum hoim.Simi
les illis fiant q faciūt ea,⁊ oēs q ɔfidūt in eis ɔfundant̄ oēs q
adorāt sculptilia ⁊c.Item Moyses ait populo Israel,ne forte
errore deceptus adores ea q̄ creauit dn̄s Deus tuus.Hinc ēt
est ꝙ serpētē eneuꝫ quē Moyses erexerat Ezechias rex ɔfre
git,qꝛ populus ille ꝯ legis preceptū iuris adolebāt incēsuꝫ.Ex
his aūt similibus auctoritatibus reprobat̄,⁊ Apost.i.ad Co
rin.ait.Scimus.n.qꝛ Idolum est in Mundo,⁊ nullus Deus,
nisi vnus.Possent namqꝫ simplices,⁊ infirmi per nimiū ⁊ in
discretū vsum facile ad idolatriā trahi,vñ Sapiē.xliij.c.idolis
nationū non erit respectus,qm̄ creature Dei in odiū facte sunt
⁊ in tētationē anime hoim,⁊ in pedibus insipientiū,moderate
vero vti picturis ad repn̄tandū mala vitāda,⁊ bona sequēda
reprehēsibile nō est,vñ dn̄s ad Ezech.Ingredere ⁊ vide abbo
minationes pessimas quas isti faciūt,⁊ ingressus vidit oēm si
militudinē reptiliū,⁊ animaliū,⁊ abbominationem,⁊ vniuersa
idola domus Israel depicta in pariete,nēpe Gregorius hꝫ ex
ponens in pastorali lib.ij.c.xx.dicit.Dum exteriorum reruꝫ in
trinsecus species attribuunt̄ quasi in corde depigit̄ qcqđ fictis
imaginibus deliberādo cogitat̄,rursus ad eundē Ezechiā dr̄.
Sume tibi laterē,⁊ pones eū corā te,⁊ describes in eo ciuitatē
Hierusalē,⁊ ēt dictū est,ꝙ imagines sunt laycoꝝ litere obuiat
illud euangelium.Habēt inquit Moysen ⁊ prophetas audiāt
eos.De hoc enim not.Spec.in.iiij.pte.in verbo seruitutis in
lib.rōna.diui.off.facit.c.placuit.de ɔse.di.iij.iubet picturas in
70 ecclesijs fieri,⁊ qđ colitur ⁊ adorat̄ in parietibus depingi,†sed
Greg.in.c.prelatū.de ɔsecr.dist.iij.dicit ꝙ picturas non lꝫ frā
gere ea occasione qđ adorari non debēt,pictura plus vr̄ moue
re animā quā scriptura.Per picturam quidem res gesta ante
oculos ponitur de consecra.dist.ij.semel.sed per scripturaꝫ res
gesta quasi per auditum qui minus mouet animum ad memo
riam reuocat̄.Hinc etiam est ꝙ in ecclesia non tantam reuerē
tiam exhibemus libris quantum imaginibus,⁊ picturis,pi
crurarum,siue imaginum,alie sunt supra ecclesiam,vt gallus,
vel aquila,alie extra ecclesiam.s.foris in fronte ecclesie,vt bos
leo,alie intra,vt statue,⁊ diuersa scripturarum,⁊ picturarū ge
71 nera,que vel in vestibus,vel invitrealibus dpingunt̄.¶†Sciē
dum aūt est ꝙ Saluatoris Imago tribus modis ɔuenientius
in ecclesia depingitur,vcꝫ aut residens in trhono,aut pendens
in crucis patibulo,aut vt residens in matris gremio,quia vero
Joānes baptista Christum digito demonstrauit dicens.Ecce
agnus Dei.Ideo qdam depigebāt Christū sub specie agni,qꝛ
tñ vmbra transiuit,⁊ Christus verus est hō,statuit Adrianus
papa in.c.vj.de ɔsecr.dist.iij.qđ ipsum Christum in forma hu
mana depingere debemus,non enim agnus Dei in cruce prin
cipaliter depingi dꝫ,sed hoie depicto,non obest agnum in par
te inferiori,vel posteriori depingi,cuꝫ ipse sit verus agnus,qui
72 tollit peccata mūdi.†Et ipse Saluator diuersis modis depin
git̄ pp diuersas significationes,nam pictus in Presepio reme
morat natiuitatē,depict⁹ in matris gremio puerilē etatē,depi
ctus in cruce passioneꝫ,⁊ qñqꝫ in ipsa cruce Sol ⁊ Luna quasi
eclipsim patientia depingunt̄.Depictus vero instolatus ondit
ascēsionem,pictus vt residens in trhono,seu solio excelso pñtē
indicat maiestatē ⁊ ptātē,data est enim omnis potestas in celo
⁊ in terra,iuxta illud.Uidi dominum sedentem ⁊c.idest Dei fi
lium super Angelos regnātem,iuxta illud.Qui sedes sup che
rubin.Qñqꝫ vero depingitur sicut viderunt eum Moyses,⁊
Aron supra montem,⁊ sub pedibus eius quasi opus saphiri
cum,⁊ quasi celum serenum,⁊ qm̄ sicut ait Lucas.Tunc vide
bunt filiū hoīs venientē in nube cuꝫ ptāte magna,⁊ maiestate.
Ideo qñqꝫ circuncirca pingunt̄ Angeli q ei seruiūt ⁊ depingū
tur cum sex alis.Esa.v.Seraphin extabāt,iuxta illud sex ani
me vni,⁊ sex ale alteri,⁊ duabus velabant facieꝫ eius,duabus
73 pedes,⁊ duabus volabāt.†Depingunt̄ ⁊ Angeli in etate iuue
nili florentes,nunqꝫ.n.senescūt,qñqꝫ ēt circūpingit̄ archange
lus Michael drachonē subpeditans,iuxta illud Apoca.xij.
Factū est preliū in celo,Michael cū drachone pugnabat,que
pugna est Angeloꝝ ɔfirmatio bonoꝝ,⁊ ruina maloꝝ,qñqꝫ ēt
circūpingunt̄.xxiiij.Seniores ꝫm visionē ipsius Joānis in ve
stibus albis,⁊ coronis aureis ꝑ quos significant̄ veteris ⁊ no
ue legis doctores,qui sunt duodecim pp fidē trinitatis,que an
nunciant per quatuor climata mūdi,aut.xxiiij.pp opa ⁊ obser
uantiam euangelistarum,si lampades adduntur dona spūs sci
74 re presentatur,†quandoqꝫ etiam circūpinguntur quatuor ani
malia ꝫm visionem Ezechielis ⁊ eiusdē Joannis.Facies ho
minis,⁊ facies leonis a dextris,⁊ facies bouis a sinistris,⁊ fa
cies aquile desuper ipsoꝝ quatuor,hi sunt quatuor euāgeliste.
Unde pinguntur cum libris in pedibus,qꝛ que verbis ⁊ scri
ptura docuerunt mente,⁊ opere compleuerunt.Matheus fi
guram sortitur humanam,eo quia incipit a generatione homi
nis.Marcus figuram leonis accepit a clamore in deserto.Lu
cas vitulus est,quia incipit a sacrificio.Joannes aquila,qꝛ ce
pit a diuinitate Christi,sicut eniꝫ aquila cunctis auibus altius
volat,ita ipse Joannes altius in sacra scriptura volauit,vt est
glo.in clemen.prima.in verbo Ezechi.de summa trini.Quan
doqꝫ etiam circūpinguntur potius subpinguntur Apostoli q
fuerunt testes eius verbo ⁊ opere vsqꝫ ad vltimum terre,⁊ pin
guntur criniti quasi nazarei,idest sancti.Lex enim fuit nazareo
rum,vt aperte sue separationis a cōi vita hoim nouacula non
transiret super caput eorum.Pinguntur etiam qñqꝫ sub for
ma duodecim ouium,quia tanquam bidentes occisi sunt pro
pter dominum,sed ⁊ duodecim tribus Israel,quandoqꝫ sub
forma duodeciꝫ ouium pingunt̄,qñqꝫ tñ plures vel pauciores
oues circa sedē maiestatis pingunt̄,sꝫ tūc aliud figurāt,iuxta il
lud Mat.xxv.c.in fine.Cū venerit filius hoīs i maiestate sua
⁊c sedebit sup sedē maie.sue statuēs oues a dxtris ⁊ hedos a si

76 nistris. ¶ † Et aduerte qz Patriarche τ Prophete pingunt cum rotulis in manibus. Quidā vero Apostoli cū libris, τ qdam cum rotulis, nēpe qz ante Xpi aduentum figuratiue osten debant, τ quo ad multa in se implicita erāt, ad qđ ostendēdū patriarche τ pphete pingunt cum rotulis per quos quasi quedā impfecta cognitio designatur. Quia vero Apostoli a Xpo pfecte edocti sunt de libris per quos designant ɔgrue perfecta cognitio vti pnt, sed qz qdam illorum ꝙ didicerunt ad doctrinam alioꝝ in scriptis redigerunt, iō illi ɔgrue tanꝗ doctores cū libris in manibus depingunt, sicut Paulus, euāgeliste, Petrus, Jacobus, τ Judas, alij vero qui nihil stabile seu ab ecclesia approbatū scripserunt, non cū libris, sed cū rotulis in signū sue predicationis pingunt, vñ Apost. ad Ephe. τ extra ō ber. cū ex iniuncto. Dñs quosdā dedit Apostolos, quosdā prophetas, alios Euengelistas, alios pastores, τ doctores in opus ministerij, sed τ diuina maiestas depingit qñqz cum libro clauso in manibus, qz nemo inuentus est dignus aperire illū nisi Leo de tribu Juda, τ qñqz cū libro aperto, vt in illo qsqz legat, qz ip

77 se est lex mūdi, τ via, veritas, τ vita, τ liber vite. ¶ † Quare āt Paulus ad dexteram, τ Petrus ad sinistrā Saluatoris depingunt, vide Spe. in lib. nominato Rōnale diuinoꝝ offi. titu. de euangelistis, τ Cardi. Alex. in c. Quis. xxj. dist. τ do. Phily. deci. in c. trāslato. in. ij. lec. de ɔstit. qz sinistra est pars mortis quam Christus habebat tpe quo Petrus venit ad Xpm ante passionez. Dextera denotat imortalitatē Xpi, quā habuit post resurrectionē, quo tpe Paulus venit ad Xpm, Joannes vero baptista qñqz depingit vt heremita. Martyres cū aculeis, vt Laurentius cū craticula, Stephanus cū lapidibus, τ qñqz cū palmis que victoriā signāt iuxta illud, iustus vt palma florebit, τ sicē palma viret sic eoꝝ memoria feruet. Hinc est ꝙ q de Hierosolymis veniunt palmas in manibus ferunt in signum ꝙ illi regi militauerunt qui Hierosolymis cū palmis honorifice receptus est, postmodū ibidem cum Diabolo pugnans victor extitit, τ celi palatiū cum Angelis triumphans introiuit, vbi iusti

78 vt palma florebunt, τ sicut stelle, fulgebunt. † Confessores pingunt cū suis isignijs, vt epi mitrati, Abbates caputiati, τ qñqz cū libris qui castitatem designant, doctores cū libris in manibus, virgines ƀm Euangelium cum lāpadibus, Paulus cū libro τ ense, cum libro, qz doctor siue pp ɔuersionez suā, cum ense qz miles, vñ versus. Mucro furor Pauli, liber est ɔuersio sauli. Gñaliter aūt sanctoꝝ patrum imagines qñqz in parietibus ecclesie, qñqz in posteriori altaris tabula, qñqz in vestibus sacris, τ alijs varijs pingunt locis, vt illoꝝ actus sanctitatē iugiter non indiscreta vel inutilia meditemus, vñ in Exo. diuina voce precipit, vt in Aaron pectore rōnale iudicij victis ligantibus impmat quatenus sacerdotale nequaꝗ fluxe cogitationes possideāt, sed rō sola ɔstringat in quo, τ rōnali vigilant ƀm Greg. xij. patriarchaꝝ noīa ðscribi vñr, nēpe ad scriptos pres semp in pectore ferre est antiquoꝝ vitā sine intermissione cogitasse, tunc aūt sacerdotes irreprehensibiliter gradiunt cum exēpla patrum precedētium incessanter intuent, cum sanctoꝝ vestigia sine cessatione ɔsiderant, τ illicitas cogitationes deprimūt,

79 nec extra rōnis limitē operis pedē teneant. ¶ † Considerādū est ꝙ Jesus semp coronatus depingit, fuit enim Xps coronatus tripliciter. Primo a matre corona misericordie in die ɔceptionis, que corona duplex est pp naturalia τ gratuita, ideoqz diadema vocat ꝙ ē duplex corona. ¶ Scđo a nouerca corona miserie in die passionis. ¶ Tertio a pre corona glorie in die resurrectiōis, demū coronabitur a familia corona potentie in die vltime reuelationis, veniet eniz cū senatoribus terre in eqtate. Qñqz in ecclesijs Paradisus depingit vt aspicientes ad delectationez premioꝝ eliciat, τ qñqz infernus, vt eos formidine penaꝝ a vitijs deterreat, qñqz flores τ arbores cum fructibus ad repñtandū fructus bonoꝝ operum ex virtutum radicibus pdētium, picturaꝝ aūt varietas virtutum varietatē designat,

80 alij hnt per spm ƀmonē sapiētie, alij sciētie τc. ¶ † Uirtutes in spē mulieris depingunt, qz mulcent τ nutriunt, vt dicit Spec. vbi. s. sed τ diuerse hystorie tā noui ꝗ veteris testamēti, p voluntate pictoꝝ depingunt, nā pictoribus atqz poetis, qlz audendi semper fuit equa ptās. Ornamēta ecclesie in tribus ɔsistunt. s. in ornatu ecclesie, chori, τ altaris, ornatus ecclesie ɔsistit in cortinis τ palleis sericis τ purpureis τ similibus, ornatus chori in dorsalibus, tapetis, subtratorijs, τ bāchalibus. Dorsalia sunt pāni in choro pendētes a dorso clericoꝝ. Subtratoria que pedibus substernunt. Tapeta ēt sunt pāni qui pedibus sternūtur ꝗsi stratio pedū τ precipue pedibus epoꝝ, q mundana pedib⁹ calcare dēnt. Bāchalia sunt pāni q sup sedes vel banchos in

81 choro ponunt. ¶ † Altaris xō ornatus ɔsistit in capsis, in paleis, in philaterijs, in cādelabris, in crucib⁹, in aurifricio, in ve

82 xillis, in codicibus, in voluminibus, τ in cortinis, † τ nota ꝙ capsa in qua hostie ɔsecrate seruantur significat corpus virginis Marie de qua dr in psal. Surge dñe in requiez. Que qñqz est de ligno, qñqz de ebore cādido, qñqz de argēto, qñqz de auro, τ qñqz de christallo, τ ƀm varias suas pprietates, varias ipsi⁹ corporis Xpi exprimit dignitates. Rursus capsa ipsa ɔtinens hostias ɔsecratas, siue nō ɔsecratas memoriā designat humanā, dz homo recordari acceptoꝝ bñficioꝝ Dei, tā tpaliū, que per hostias nō ɔsecratas, ꝗ spūalium, que per ɔsecratas designant, ꝙ figuratum est in vrna in qua Deus iussit magna reponi, qđ lz tpale esset prefigurabat tñ istud nostrū sacrificiū spūale precipiēs, vt esset in memoriale sempiternū in futuras gñationes, sicut legit in Exo. Capse aūt posite sup altare quod est Xps, sunt Apostoli, τ martyres, palee τ vestes sunt ɔfessores, τ virgines, de qbus ait dñs ad pphetā. Hec sicut vestimēta ve

83 stieris. † Aliud āt est philateriū aliud philateria. Philateriū est cartula in qua decē precepta legis scribunt. Hmōi cartulaz solebāt pharisei añ se in signū religionis portare, vñ in euangelio. Dilatant pro philaterio. Facit. c. opz. xxvj. q. v. τ dr philaterium a philare ꝙ est custodire τ thorax ꝙ ē lex. Philateria vero est vasculū de argēto, vel auro, vel christallo, vel ebore, τ hmōi in quo sanctoꝝ cineres, vel reliquie recōdunt, τ dr a phi

84 lare ꝙ est seruare, † in cornibus altaris duo sunt cādelabra cōstitura ad significandū gaudiū duoꝝ populoꝝ de Xpi natiuitate letātium, que cādelabra mediāte cruce faculas feruent accēsas. Angelus enim ait pastoribus. Annuncio vobis gaudium

85 magnum ꝙ erit oī populo, qz natus est Saluator mundi. † Uexilla ēt sup altare erigunt, vt triumphus Christi iugiter in ecclesia memoretur, per quē τ nos de inimico triumphare spera

86 mus. † Codex est ēt euāgelicus sup illud adaptat eo ꝙ euangelium ab eo ipso scz Christo sit editum, τ ipsi perhibeat testimonium. Uasa τ vtensilia in domo dñi a Moyse originē habuerunt que in veteri testō plura τ diuersa fuerunt, prout in Exo.

87 legit diuersa habētia signata. † Sane oīa que ad ornatū ptinēt tpe quadragesime remoueri vel ɔtegi debēt, ꝙ fit ƀm aliquos in dñica de passione, qz tunc diuinitas fuit abscōsa, τ velata in Christo. Dimisit enim se capi τ flagellari vt homo tāꝗ nō haberet in se virtutē diuinitatis, vñ in euangelio huius diei dr. Jesus aūt abscondit se τ exiuit de tēplo, tūc ergo coopiunt cruces id est virtus sue diuinitatis. Alij hoc faciūt a prima dñica quadragesime, qz tunc ecclesia incipit de eius passione agere, vnde eo tpe crux p ecclesiā nō nisi coopta portari dz, τ ƀz ɔsuetudinē quorundā locoꝝ, duo tñ velamina, seu cortine tunc retinētur, quoꝝ vnum ponit per circuitum chori, aliud suspēdit inter al

88 tare τ choꝝ, ne appeant que sunt intra sancta sanctoꝝ. † In parasceue enim oē tollit velū, qz in passione dñi velum tēpli scissū est, τ per eā reuelata est nobis legis spūalis intelligētia, que añ ea latebat, τ celestis regni ianua, τ data est nobis fortitudo, vt vinci nisi velimus a carnali ɔcupiscentia nequeamus. Uerūtñ ꝙ diuidit sanctuarium a clero retrahit vel eleuat in vespera cuiuslibet sabbati quadragesime qñ officiū diei dñice inchoat, vt clerus possit in sanctuarium intueri, qz dñica recolit resurrectionē. Hoc ēt iō fit in sex diebus dñicis, qz nulla fuit etas in qua nō fuerit gaudiū eternū. Gaudiū qdē figuratū ꝙ celo velat ꝙ

89 per velum illud signatur. ¶ † Inde est ꝙ diebus dñicis nō ieiunamus, τ hoc pp gloriam dñice resurrectionis. Naz prima dominica significat gaudiū ꝙ habuerunt primi parētes in Paradiso ante peccatum. Secunda dominica significat gaudium ꝙ pauci habuerūt in archa Noe, alijs oībus diluuio submersis. Tertia ꝙ habuerūt filij Israel alijs sub Joseph fame afflictis. Quarta ꝙ habuerūt sub Salomō in pace viuētes. Quinta ꝙ habuerūt redeuntes de captiuitate Babilonie. Sexta ꝙ Discipuli habuerūt a resurrectione vsqz ad ascēsionē, qñ cum

90 eis presentialiter fuit sponsus. † In festiuitatibus etiam nouez lectionum quadragesime velum ipsum eleuatur vel retrahitur sed hoc non habetur de primaria institutione ecclesie, quia tūc nullum festū celebrabatur in quadragesima solenniter, sed si aliquod festum occurrebat quacunqz die occurreret in sabbato, τ in dominica de eo cōmemoratio fiebat. c. non opz. xxiij. qō. iiij

postea,

postea vsus in p̄riū obtinuit. vt vꝫ festū nouē lectionū in suo die so
91 lēniter celebre͂t. †Cortine i festiuitatibus extēdūt͂ in ecclesijs pp
ornatū, vt p visibiles ornat⁹, ad inuisibiles moueat͂. Que sunt q̄nqꝫ
varijs coloribus colorate, vt ex diuersitate colo͂ ipso͂ꝝ notet͂, ꝙ
hō, q̄ est dei tēplū, ornatus esse dꝫ varietate seu diuersitate virtutū.
Cortina alba significat vite mundiciā, rubea caritatē, viridis cōtē
92 platione, nigra carnis mortificationē, liuida tribulationē † sane in
p̄mitiua ecclia sacrificiū fiebat in vasis ligneis, ꝛ vestibus cōibus,
tūc. n. erāt lignei calices ꝛ nō aurei, nūc xo eꝫ, ſꝫ Seuerinus Pa
pa instituit ꝙ in vitreis nō fieret, qꝛ illa fragilia erāt, iō Urbanus
Papa in. c. vt calix. ō ꝯsecra. disti. i. statuit ꝙ i argēteis vl' aureis
vasis sacrificet͂, vl' pp paupertatē in stāneis, q nō eruginant͂, nō tñ in
ligneis, vl' ex auricalco, ñ ergo dꝫ eē ō vitro pp piculū effusiōis, nō
ō ligno, cū sit porosuꝫ ꝛ spōgiosuꝫ, corpus, ꝛ sanguinē absorberet,
nō ō ere, vl' ō auricalco, qm̄ ob vini xtutē erugitū vomitū ꝓuoca-
ret, etiā notat ꝙ nomē calicis a veteri ꝛ nouo testō originē traxit
Hiere. xxj. calix aureus Babylō iebriās oēm terrā, ꝛ Dauid calix
i domo dñi vini meri plenus mixto. ꝛ alibi calicē salutaris accipiā
ꝛ nomē dñi inuocabo. ꝛ i euāgelio potestis bibere calicē illū ꝛc. Itē
accipiēs calicē grās egit. calix āt aureus significat thesauros sapiē
tie i Xp̄o abscōditos, argēteus mūdiciā culpe, stāneus inuit simi-
litudinē culpe ꝛ pene. stānū. n. est mediū inter argētū ꝛ plūbū, ꝛ ca
ro Xp̄i lꝫ nō fuerit plūbū. i. peccatrix, fuit tñ carni similis peccatri
ci, ꝛ lꝫ nō fuerit argēteū. i. passibilis pp suā culpā, fuit tñ passibilis
pp nr̄aꝫ culpā, qꝛ lāgores nr̄os ipse tulit. vide Archiepiscopū flo.
93 in tertia parte sue summe ti. xiij. c. vj. §. v. ¶ †Quartū requisitū in
bn̄ficio ꝛ ecclesia sunt cāpane, sunt. n. vasa enea in nola ciuitate cā-
panie prio inuenta, maioraqꝫ vasa a cāpanea regiōe, minora vero
nole a nola ciuitate dñr, pulsat͂ autē, ꝛ bn̄dicit͂ cāpana, vt per illius
tactū, ꝛ sonitū fideles inuicē inuitent͂ ad p̄remiū, ꝛ crescat in eis de
notio fidei, fruges, mētes, ꝛ corpora credētiū sanent͂, ꝓcul pellant͂
hostiles exercitus, ꝛ oēs insidie inimici, fragor ꝛ grādinū ꝓcella,
turbinū impetus tēpestatū ꝛ fulgurū tēperent͂, infestaqꝫ tonitrua,
ꝛ ventoꝝ flamina suspēdant͂, spiritus ꝓcellarū, ꝛ diabolice ptātes
ꝓterrant͂, ꝛ vt hoc audiētes ꝯfugiāt ad scē mr̄is ecclesie gremium
añ sancte Crucis vexillū, cui flectit͂ oē genu, sicut h̄ singula bn̄r in
bn̄dictiōibus cāpane. notat Spec. lib. j. tit. de cāpanis in libro no
minato rōnale diui. offi. sciēdū aūt est ꝙ cāpane, quarū sonoritate
ꝯuenit populus ad ecclesiaꝫ ad audiēdū, ꝛ clerus, ad annūciandū
mane misericordiā dñi ꝛ virtutē eius, facit. c. Joānes de homi. ꝛ.
c. ius militare, significāt tubas argenteas, qbus in veteri lege po-
pulus ad sacrificandū ꝯuocabat͂, ꝛ queādmodū vigiles in castris
tubis, sic ꝛ ecclesiaꝝ ministri cāpanarū sonitu se excitāt, vt ꝯ insi-
diātē diabolū ꝑnoctent, signa igit͂ nr̄a enea sonnoriora sunt tubis
veteris legis, qꝛ tūc notus erat deus in iudea tm̄ nūc vero in oi ter
ra, sunt ēt durabiliora. significāt. n. p̄dicationē noui testamēti fore
amplius duraturā tubis ꝛ sacrificijs veteris legis, qꝛ vsqꝫ ad mū-
di finē. Siquidē cāpane p̄dicatores significāt, q fideles ad simili-
tudinē cāpane ad fidē vocare debēt, qḋ significatū ē in eo qḋ dn̄s
p̄cepit Moysi vt faceret, vestē summo pōtifici habētē. lxxij. tin-
tinabula q̄ sonarēt, cū pōtifex in sancta sanctoꝝ igrederet͂. xliij. di.
sit rector. ipsuꝫ ergo vas os p̄dicatoris designat. iuxta illud apo-
stoli, factus sum velut es sonās vl' symbolū tiniēs, duritia metalli
fortitudinē designat in mētē p̄dicatoris, vñ dn̄s. dedi frōtē tuā du-
94 riorē frontibus eoꝝ †plectrū seu ferrū qḋ interius ex vtraqꝫ parte
feriēs sonū reddit, doctoris linguā denotat, q̄ sciētia ornat͂, ꝛ que
vtrūqꝫ testamentum resonare facit figuratiue, prelatus ergo absqꝫ
scientia p̄dicationis erit quasi cāpana sine plectro, iuxta illud Gre
go. sacerdos si p̄dicatiōis est inscius, quā clamoris vocē daturus
est, p̄co mutus est. n. q̄si canis mutus latrare nō valēs, ipsa vero p-
cussio denotat, ꝙ p̄dicator prio dꝫ p correctionē in se vitia ferire,
ꝛ postmodū ad alia exprobrāda accedere, ne ꝯ doctrinaꝫ apostoli
alijs p̄dicans, ipse reprobus inueniat͂. iij. q. vij. qḋ testat͂ vñ psal. p̄-
dicatori aūt dicit deus quare tñ enaras iusticias meas ꝛ assumis
testm̄ meū p os suū sane nāqꝫ actiōis exēplo plerūqꝫ ascēdit quos
eruditiōis sermones mouere neqt. vij. q. j. §. qḋ vero. vinculū vero
quo plectrū vasi cōiungit͂ seu ligat͂ est moderatio quo lingua tēpe
rat͂, q̄ ad tractū cordis. i. auctoritatē scripture linguā mouet p̄dica
95 toris. †Lignū i quo cāpana pēdet, lignū dñice crucis signat, ꝙ iō
q̄nqꝫ a superioribus ꝯtinet͂, qꝛ crux ab antiquis p̄ribus nunciat͂.
Instra qbus ipsum lignū alligatū seu affixū est, oracula ꝓphetaꝝ.
Ligatura vero ferrea, qua cāpana ligno ꝯiungit͂, charitatē deno-
tat, p quā p̄dicator indissolubiliter cruci affixus gloriat͂, mihi absit
gloriari nisi in cruce ꝛc. Cauilla ligno affixa, q̄ mediāte cāpana pul
sat͂, rectā p̄dicatoris mentē significat, qua diuinis mādatis inhe-
96 rēs illā fideliū auribus p frequētē pulsationē inculcat † funis aūt
pēdēs qua cāpana pulsat͂, est humilitas seu vita p̄dicatoris, funis
ēt ipsa vite nr̄e mēsurā oñdit, ad hec cū funis initiū habeat a ligno
in quo cāpana pēdet, p qḋ crux dñica intelligit͂, recte sacrā scriptu
rā a ligno sancte crucis descēdētē designat, sicut ēt funis ex tribus
est funiculis, ita ꝛ scriptura ex trinitate ꝯsistit. s. ex historia, ex alle-
goria, ꝛ moralitate, funis ergo descēdēs a ligno in manu sacerdo
tis est scriptura a ministerio crucis descēdens in ore p̄dicatoris, iō
funis vsqꝫ ad manus quibus continet extenditur, quia scriptura
vsqꝫ ad opera transire debet, funis quoqꝫ eleuatio, ꝛ depressio i
pulsanda denotat, ꝙ sacra scriptura aliqñ loquit͂ de altis, aliqñ de
inferioribus, seu qḋ p̄dicator aliqñ pp aliquos alta dicit. viij. q. j.
opꝫ. xliij. dist. §. fi. q̄nqꝫ pp alios cōdescendit, iuxta illud apostoli si
ue ascēdimus pp deū, siue ꝯdescēdimus pp vos, ad hoc sacerdos
deorsum funē trahit, dum ad actiuā vitā ꝛ cōtēplationē descēdit,
ipse vero sursum trahit͂, dū scriptura docēte in cōtēplatiōe erigit͂,
deorsuꝫ ēt trahit dū scripturā ad literaꝝ, q̄ cadit, intelligit͂, rursum
trahit͂ duꝫ spiritualiter eā expōit, rursus ꝫ Grego. deorsuꝫ trahit
ꝛ sursuꝫ trahit͂, duꝫ in ea se metit͂, ſꝫ ꝛ q̄nqꝫ ex tractu funis cāpana
resonat populus ad expositionē sacre scripture adunat͂, p̄dicator
audit͂ ꝛ populus in vnitate fidei, ꝛ caritatis vnit͂, sacerdos itaqꝫ q
se recognoscit p̄dicationis debitorem non se subtrahit a monen-
dis signis qm̄ ꝛ filij Aron clangebant tubis. Anulus in fi. cor-
de. p quē in plerisqꝫ locis corda trahit͂ est corona premij seu p̄seue
97 rantia in fine, vel ē ipsa diuina scriptura. ¶Et nota ꝙ ad diuina
officia p duodecim diei horas cāpane cōiter duodecim pulsant͂, vꝫ
in p̄ria hora semel, in vltia similiter semel, qꝛ ab vno deo oia ꝛ idē
vnus erit oia in oibus, in tertia pulsat͂ ter, p scōa tertia quarta ho
ris q̄ sub illis cantatur. similiter ꝛ in sexta ter, p tribus vꝫ. p. v. vj.
vij. horis. ad vesperas vero q̄ est. ix. hora nō solū semel. sed multi-
pliciter. qꝛ in tpe gr̄e multiplicata ē p̄dicatio Apostoloꝝ. Itē i no
cte matutinū sepe, qꝛ exclamandū est exurge, q dormis, ꝛ exurge a
mortuis, cōiter tñ ter pulsat͂ in nocturnis. Prio cū sqlla q̄ signifi
cat Paulū acute p̄dicātē, scōa pulsatio significat Barnabā sibi
associatū. Tertia innuit ꝙ iudeis repellētib⁹ verbū dei apostoli cō
uerterūt se ad gētes quas in fide trinitatis quattuor euāgelioꝝ im
98 buerūt disciplinis. vñ ꝛ quidā quater pulsant. ¶†Et nota sex esse
gn̄a tintinabuloꝝ qbus in ecclesia pulsat͂. s. squilla, symbolū, nola,
noluba, seu dupla, cāpana, ꝛ signū, squilla pulsat͂ in triclinio. i. in re
fectorio, symbolū in claustro, nola i choro, noluba seu dupla in ho
rologio, cāpana in cāpanili, signū in turri, qōlibet tñ ꝯnaliter pōt
nūcupari tintinabulū, varijs ergo designant͂ vocabulis, qꝛ p̄dica-
tores p illa designati ad multa necessarij sunt sane tota septuagesi
ma, sub quadragesima ꝯtinet͂ in diebus ꝓfestis ñ dꝫ ꝯpulsari nec
depulsari. sed simpliciter pulsari ad horas diei vl' matutinas, in ec
clesijs tñ bñ ordinatis bis pulsat͂, ad p̄imā, primo ad inuocādū,
scōo ad incohoādū, i tertia ter ꝫm numeꝝ horarū, q̄ sub illa pulsant͂
vt p̄missuꝫ est, vna ad inuocādū, alia ad ꝯgregādū, tertia ad incho
ādū. siſr fit in sexta ꝛ in nona cedē cāpane ꝛ eodē ordine pulsant͂
ad matutinas, ad missaꝫ vero, ꝛ ad vesperas dūtaxat duabus cā-
panis pulsat͂, in minoribus vero ecclesijs simpliciter tātū pulsan-
dū est, iuxta p̄missa in ferijs. In dñicis ꝛ solennibus diebus ꝓut in
alijs tēporibus ꝯpulsat͂, qꝛ p̄dicatores, q p cāpanas figurant͂, tpe
gr̄e crebrius ꝛ oportue insistāt, iccirco in festis q̄ ad gratiā perti-
nēt cāpane tumultuosius, ꝛ plixius ꝯcrepāt, vt dormiētes, ꝛ ebrio
99 sos excitēt, ne dormiāt vltra modū. †Uerū aliquo moriēte cāpa-
ne debēt pulsari, vt populus hoc audiēs oret ꝓ illo, ꝓ muliere q-
dē bis, ꝓ eo ꝙ ipsa inuenit alterationē. primo. n. fecit hoiem alie-
nū a deo, ꝓ viro ter pulsat͂ qꝛ prio inuēt⁹ est in noie trinitatis. pri-
mo. n. formatus est Adā de terra, deinde mulier ex Adā, postea
homo creatus est ab vtroqꝫ, ꝛ ita est ibi trinitas. Si aūt clericus
sit, tot vicibus pulsat͂, quot ordines ipse habeat, ꝛ vltimū vero cō-
pulsari dꝫ cū oibus cāpanis, vt ita sciat populus, ꝓ quo sit orādū
dꝫ ēt cōpulsari, qñ funus ad ecclesiā, ꝛ qñ de ecclesia ad tumulū de
portat͂, cāpane in ꝓcessiōibus pulsant͂, vt demones timētes fugiāt,
timēt. n. auditis tubis ecclesie militātis. s. cāpanis, sicut tyrānus ti
met audiēs in terra sua tubas potentis regis inimici sui, ꝛ hec est
cā quare ecclesia vidēs ꝯcitari tēpestatē cāpanas pulsat. s. vt de-
mones tubas eterni r̄gis cāpanas audiētes territi fugiāt ꝛ a tēpe
statis ꝯcitatiōe quiescāt, vt ad cāpane pulsationē fideles admo-
100 neant͂ ꝛ ꝓuocent ꝓ instāti periculo orōni insistere. ¶†Silent aūt
cāpaue triduo añ pasca, vt dicit Spe, in parte sub quinta feria si-
ue libro noiato rōnale diui. dicēs ꝙ in his tribus diebus silēt cā-
pane, qꝛ tūc siluerūt apostoli, ꝛ p̄dicatores, ꝛ alij qui p campanas
intelligunt͂. sonus aūt cāpanarū significat sonū p̄dicatiōis, de quo
dicit iu oēm terrā exiuit sonus eorū ꝛc. ꝛ a vespera, qꝛ dn̄s tradi-
tus fuit cāpanarū silētiū incohat͂, cāpane tpe interdicti silēt, qꝛ se-

pe ob delictū subditoꝝ impedit̃ lingua ꝑdicatorū, iuxta illud pro-
phe. linguā tuā adhereř faciā palato tuo, qꝛ domus. i. populus
exasperans idest inobediēs est. c. nisi cū pridē de renun. §. ꝑpter.
¶ In oratorijs priuatis non dn̄t teneri campane publice, vt dicit
tex. in. c. patētibus ꝺ priui. tñ cāpanille pn̄t hr̄e, ꝛ priuati pulsare,
vt dt Abb. in. d. c. patētibus, ꝛ dicit Host. quē seq̄t do. Abb. in.
d. c. patētibus, ꝙ religiosi in monasterijs de iure cōi, ꝛ potissime
mēdicātes nō pn̄t hr̄e plures cāpanas, ſʒ solū vnā campanā, ꝛ sa
tis dʒ eis sufficere, ex quo nō hn̄t populū, ꝛ ita seruāt fratres mi
102 nores obseruantie. ¶ † Quintū reqsitū in bn̄ficio ꝛ ecclesia est ci
miteriū ad sepeliēdū corpora defunctoꝝ, ꝛ dn̄t sepeliri i locis sa-
cris, qꝛ rōne ꝯsecratiōis loci ñ pn̄t ita vexari a spiritib⁹ imundis,
vt dt do. Abb. in rub. de sepul. alle. gl. i. c. cū grauia. xvij. q. ij. vbi
dicit tex. ꝙ sepultura in locis sacris ꝓdest mortuis, si in ecclesia se
peliant̃, qꝛ eoꝝ ꝓximi quotiēs ad eadē sacra loca veniūt, suorūqꝫ
sepulturā aspiciūt, recordant̃, ꝛ ꝓ eis dn̄o ꝓces fundūt. ¶ Tertia
rō ibidē assignat̃ per gl. qꝛ specialr̃ comēdāt patrocinijs sanctorū
illoꝝ, in quoꝝ noīe dedicata ē ecclesia illa. alleg. c. nō estimemus
eadē cā. ꝛ. q. Lex. n. assignat quartā rōnē ne corpa in ciuitate sepe
lirent̃, ſʒ in cimiterio, ne ciuitas corrūperet̃ fetore, vt. C. ꝺ religio.
domi. l. monumētoꝝ, vbi ē argumētū, ꝙ ibi potius sepeliēdi sunt
homines, vbi est maior ꝯcursus populoꝝ, vt in cathedralibus ec
103 clesijs. c. vbicūqꝫ. xiij. q. ij. no. doc. in. c. j. de sepul. † ꝛ dicit̃ cimite-
riū grece ꝙ est dormitio, qꝛ ibi corpora dormiunt. vt dicit Po-
lyantea in verbo cimiteriū. Et dicit Do. de sanc. Ge. in. c. j. col.
j. q. ij. de ꝯse. ec. i. vj. Cimiteriū dr̃ ſʒ deriuatores a cinis grece ꝙ i
terptat̃ dubijs, ꝛ statio aiaꝝ, vel potius corpoꝝ, vn̄ citeriū quasi
cinisteriū, qꝛ ibi cinis mortuoꝝ terit̃, vl̃ a cimonio qd̄ ē dormitio.
qꝛ mortui ibi dormiūt. alleg. Jo. an. in. d. c. j. de conse. eccle. in. vj.
104 istud ēt tʒ Ange. de claua. in sua sūma titu. de cimiterio. ¶ † Et
citeriū initiū habuisse dr̃ ab Abraā q emit agrū ab Ebron. in q̃
erat duplex spelūcha vbi ipse sepultus ē, ꝛ Sara, Isaac, Jacob, ꝛ
Adā, ꝛ Eua. c. ebron. xiij. q. ij. emit eni vt sibi ꝛ suis sepultura eēt
duplex spelūcha. ideo ibi erat, qm̄ duo ibi sepelliebātur. continue
vʒ vir ꝛ vxor, vel in vna viri, ꝛ i altera mulieres, vel vnicuiqꝫ illic
sepeliēdo duplex spelūcha in modū cathedre fiebat vn̄ dicit Hie
ro. qd̄ tres patriarche sepulti sunt in ciuitate Ebron in spelun-
cha duplici cū trib⁹ vxoribus suis. sepelliebant̃ aūt q̄si sedētes, ꝛ
supior pars spelūche q̃ trūcū capiebat a nālib⁹ supra dicebat̃ vna
spelūca, ps vero inferior, que capiebat pedes crura, ꝛ femora
dicebat̃ alia speluncha, sane non debent passim oēs intra ecclesiā
sepelliri. vr̃ eni ꝙ locus sepulture nō psit. c. sacris. de sepul. Lu
cifer nāqꝫ de celo fuit prostratus, Adā de paradiso eiectus. nā qli
bet loca occulta sine grā aiaꝫ saluare nō pn̄t qd̄ aliqn̄ in ipsis quo
qꝫ ꝯspicim⁹. nā Loth in ipsa puersa ciuitate fuit iustus in monte
peccauit, qd eni paradiso iocūdi⁹, qd celo securius, ꝛ tñ hō ex pa
radiso ꝛ Angel⁹ de celo peccādo dfecit. c. qlibꝫ. xl. di. ꝛ. c. Adā.
ea. dist. Jtē Jacob in tabnaculo iterfectus est, ꝛ Job in sterqlino
105 triūphauit † imo obesse vr̃ siqs idignus ꝛ peccator in ecclesia se
peliat̃. xiij. q. ij. c. cū grauia. Legit̃ eni in dyalogo beati Grego-
rij li. iiij. c. lvj. ꝙ cū qdā flagitiosus in ecclesia beati Faustini bri-
xiensis sepultus fuisset eadē nocte beatus Faustinus apparuit cu
stodi eiusdē ecclesie, sic dicēs, dic epo vt ꝓiciat hic carnes fetētes
quas h̄ posuit, aliogn ipse die. xxx. morieť. Custos vo timuit h̄ di
cere epo, ꝛ ep̄us die. xxx. subito mortuus ē. Legit̃ ēt ibidē. c. lvij.
ꝺ quodā alio q sepultus fuit in ecclesia ꝙ cadauer eius postea ꝓ
iectum est extra ecclesiā, ꝛ linteamina remanserunt in loco suo. ꝛ
August. inquit. xij. q. ij. qb⁹. ꝛ. c. seque. quos peccata ꝗuiora dep̄
munt in locis sacris sepellire se faciūt, restat vt de sua ꝑsumptio-
ne iudicētur, qꝛ eos sacra loca nō libat, sed culpa temeritatis accu
106 sat † nullū ergo corpus dʒ in ecclesia, aut ꝓpe altare, vbi corpus
dn̄i ꝛ sāguis ꝯficit sepeliri, nisi corpora sanctoꝝ patrū, q dn̄r pa
ni, idest ꝯfēsores, q meritis suis totā ꝯfēdūt patriā, ꝛ epi, ꝛ abba.
ꝛ digni ꝑsbiteri, ꝛ layci summe sanctitatis. c. nullus. xiij. q. ij. ꝛ do.
Abb. in rub. ꝺ sepul. ſʒ cūcti dn̄t circa ecclā sepeliri puta in atrio,
aut in porticu, aut i exhedris siue voltis exhedris adherētib⁹, aut
in cimiterio, vt. c. precipimus ꝛ. c. nō estimemus. xiij. q. ij. dn̄t tñ q
dā ꝙ locus. xxx. pedū. circa ecclesiā dʒ ad hoc ꝯsecrari, alij vero
solū circuitionē q̄ʒ facit ep̄s ddicās ecclesiā ad hoc sufficeř dicūt.
August. dicit in libro de cura ꝓ mortuis agēda i fine, ꝙ sepelire
apud martirū memorias i hoc defuncto ꝓdē vt comēdās eū ēt i
martirij patrocinio affect⁹ ꝓ illo supplicatiōes augeant̃. ¶ An-
107 tiqtus solebāt hoies in ꝓprijs domib⁹ sepelire, † ſʒ pp cadaueꝝ
fetorē statutū fuit vt extra ciuitatē sepelirētur, ꝛ quēdā locū cō-
munē sanctificatū ad hoc deputabāt, nobiles vero sepeliebant̃ su
ꝑ mōtes, in medio mōtiuʒ, ꝛ in radicibus eoꝝ, ꝛ in ꝓprijs ꝑdijs.

¶ Cetex siquis in obsidiōe interficiat̃, nec possit citeriū hr̄i, sepe
liat̃ in loco, vbi pōt, si vero negociator, vel peregrinus moriat̃ in
eq̄re, ꝛ fuerit t̃ra vicina sepeliat̃ ibi ꝙ si portus remot⁹ sit in aliq̄ i
sula ꝓpinqua sepeliat̃, si aūt terrā nō videāt. fiat eis domūcula ꝺ
lignis si hr̄e possunt, ꝛ proiciat̃ in mari, vt notat Spec. in titu.
de cimiterio in libro sepe nominato rationale diui. offi. in cimite-
rio aūt Christianoꝝ non nisi Christianus baptizatus sepeliri dʒ.
108 c. ex pte. c. sacris. de sepul. nec tñ ois † qꝛ nullus ex maleficio in-
terfectus, si maleficiū sit mortale peccatū, vt si sit iterfect⁹ in adul
terio, vel latrocinio vel in ludis gentiliū. c. j. ꝛ. ij. de tornea. ꝛ. xiij.
q. ij. c. fi. ꝛ ideo vbi qs iuenit̃ mortuus, ibi sepeliat̃ pp dubiū cau-
se mortis eius, vt dicit Spe. vbi supra, si vo subito moriat̃ in lu-
dis ꝯsuetis, vt in ludo pile sepeliri pōt in cimiterio, qa nemini
nocere intēdebat, ſʒ qꝛ mūdialibus occupabat̃ aiunt qdā, ꝙ sepe
liri dʒ sine psalmis, ꝛ sine ceteris mortuoꝝ exequijs, sed ꝛ si quis
ipetēs aliū in rixa, vel tumultu ipenitēs moriat̃, nec sacerdotem
petijt, nec dʒ sepeliri in cimiterio, vt qdā dn̄t, sicut nec is q manu
ꝓpria mortē sibi consciuit. xxiij. q. v. c. nō licet ꝛ. c. cū homo ꝺ pe
ni. dist. iij. iudas. secus si vim ad tutelā sui, vel suoꝝ repellebat, ꝛ
109 alias in penitētia remanebat † si vo nō pp aliq̄ʒ māifestā cāʒ, ſʒ
solo Dei iudicio quis subito morit̃, pōt in cimiterio sepeliri, vt
no. idē Specu. vbi. s. ti. de cimiterio faciunt notata in sūi. per do.
Abb. in. c. cū ad monasteriū. de statu mona. ꝛ ratio est, qꝛ iustus
in quacūqꝫ hora morit̃ saluat̃. ꝑsertim si dabat opā alicui rei li-
cite, defensori iusticie, ꝛ pugnāti in ꝑlio iusto occiso, cimiteriuʒ, ꝛ
officiū libere ꝯcedunt̃ interfecti tñ in ecclesia nō portentur, ne pa
110 uimentū sanguine polluatur. † sed si aliquis rediens de lupana
ri, vel de aliquo loco vbi fornicatus sit in via occidat̃, vel in ali-
quo casu icōfitēs moriat̃, nō sepelieť in cōi cimiterio, ꝛ hoc si le-
gitime ꝓbari pōt eū fornicatū fuisse, nec ꝯstat eū postea ꝯfessum,
vel ꝯtritū fuisse. alle. c. j. de penitēt. dist. v. aliogn sepeliri dʒ i cimi
111 terio. † Jtem mulier moriēs in ptu nō dʒ in ecclesia poni, vt qdā
dn̄t ne pauimentū ecclesie sanguine polluat̃, ſʒ extra ecclesiā ei di
cat̃ obseq̄ū, ꝛ in cimiterio sepeliat̃, ꝙ nō placet, imo ꝯriū est faciē
dū, ne pena eius vertat̃ in culpā. c. baptizari. v. di. vn̄ licite in ec-
clesiā fert̃, ita tñ ꝙ ecclesia a maculis corporis ne polluat̃ diligen
ter caueat̃, ptus tñ de vētre ipsius extractus mortuus, ꝛ non ba-
ptizatus extra cimiteriū sepeliat̃, sunt tñ qdā q dn̄t ꝙ ptus debet
vna cū muliere in cimiterio sepeliri, eo ꝙ ps visceꝝ esse cēset̃, de
112 ꝯsecra. di. iiij. si qd qd † sane vir ꝛ vxor in eodē sepulchro ponēdi
sunt. xiij. qō. ij. c. j. ꝛ. c. vnaqueqꝫ. c. de vxore. de sepul. c. is q ꝺ se-
pul. in. vj. exēplo Abrae ꝛ Sare vbi ꝑpalē non elegerint sepultu-
rā, vnde ꝛ Thobias ꝑcepit filio vt cū mr̄ illius cōpleuisset dies
suos locaret eā in eodē sepulchro cū eo. c. ebron. xiij. q. ij. Jtē qli
bet in sepulchro parentū tumulandus est, nisi ex deuotiōe alibi
elegerit sepulturā. c. j. de sepul. ꝛ dicit gl. in cle. j. de peniten. ꝛ re-
mis. ꝙ ecclesiastica sepultura ñ ē denegāda suspēso ꝛ cōdemnato
113 ad mortē, ꝑ. c. fi. xij. q. ij. † Et dicit do. Abb. ꝙ corpus leprosi nō
est sepeliēdū in cimiterio illoꝝ, q nō sunt leprosi, in. c. sacris de se
pul. ꝛ rōnem ibi assignat, qꝛ cui nō cōmunicamus viuo, nō cōmu
nicemus mortuo, qꝛ timor in actu sepulture est, ꝛ fetor inficit ae-
rem, ad hoc alleg. c. cū dicta de sepul. ꝛ sūt sepeliēdi cū officio no
minato agēda mortuoꝝ ꝛ dicit̃ ab ago agis, qꝛ inter ceteras sui
significationes agere idē est ꝙ celebrare, iō ergo officiū ordinatū
114 ad celebrē dfunctoꝝ memoriā agēda vocat̃ † qn̄qꝫ ēt vocant̃ exe
qe ab exequor exequeris, qꝛ inter alias sui significationes exequi
idem est ꝙ extra alias seq, officiū ergo seu obsequium in sepultu-
ris mortuoꝝ exeqe vocant̃, qꝛ celebrant̃ dū mortui extra viuos se
peliendi ferunt̃, vel qꝛ extra horas canonicas speciales hn̄t ob-
ſuātias, ꝛ fit ꝓ his q in purgatorio detinent̃ orādo. n. modo pe-
nam minorē, mō plenā absolutionē orationibus ipetramus, ꝛ cō
memoratio oiuʒ fideliū defunctoꝝ instituta est fieri ab ecclesia ta-
li die, vt ḡnalibus bn̄ficijs adiuuētur, qꝛ ſpālia hr̄e nō valent. de
115 conse. di. j. visum. † sicut enim Petrus Damianus ait cōpiens
ꝙ apud Uulcanū sicilie crebre voces, ꝛ vllulatus demonū audie
bant̃ plāgētiū ꝓ eo ꝙ anime defunctoꝝ ꝑ elemosinas, ꝛ oratio-
nes de eoꝝ manibus eripiebant̃, ordinauit in suis monasterijs, vt
cōmemoratio defunctoꝝ in tota ecclesia militanti fieret. facit. c.
anime. xiij. q. ij. vbi dicit tex. ꝙ aie defunctoꝝ quatuor modis sol
uunt̃ a pēis, aut oblationib⁹ sacerdotū, aut ꝑcibus sanctoꝝ, aut
caroꝝ elemosinis, aut ieiunio cognatoꝝ. Pompe vero exeqaꝝ
116 magis sunt viuoꝝ solatia q̄ʒ subsidia mortuoꝝ † ꝛ fuit officiū de
functoꝝ primo institutū ab apostolis, vt dicit Jsido. in libro de ec
clesiasticis beneficijs, vnde ipsum cōmendat Beatus Augu. in
encheridiō dicēs eū fuisse ſm in ecclesiasticis officijs post apollo-
117 los, hoc officium initiū habuit in veteri lege. † nam sicut ait Am
brosius

brosius in.c. qr alij.xiij.q.ij. q mortuo Jacob Joseph, et alij fratres sui cū multis egiptijs attulerūt eū in Ebrō, sz pus fleuerūt. xl. diebus in egipto, et postea fleuerūt eū septē dieb⁹ in Zac. vt gene.j.no.do. Abb. in rub. de sepul. Idē legit i Deuterono. vlt.c. q mortuo Moyse fleuit populus Israel.xxx.diebus, et silr fecerūt de Aron et de Maria. Itē dt Salamon luctus filij sapiētis mortui septē diebus, luctus stulti filij sēpiternus, iō qr i eternū morietur. Et qdā faciūt memoriā p defunctis tertia die seu p tres dies repsentātes triduanā dñi sepulturā, seu respectū bntes ad resurrectionē Xpi, q tertia die resurrexit, resurrectionē cū Christo mortuis poptātes, seu ad trinitatē, vl qr viuētes tripliciter pec-
118 cauerūt, vz cogitatiōe, vbo, et ope, remittantur eidē. † Alij vero faciūt missā celebrari septē diebus seu p septē dies, et vtrūqz ondit in libro nu.xix.c. vbi dr q q tetigerit cadauer mortui hois immundus erit septē diebus, vñ abstergatus aqua tribus dieb⁹, et septē, et sic mūdabit, de ɔse.di.j.c. aqua, sane imūdus pp cadauer mortui hois significat polutā aiam pp mortua opa, celebratur ergo primo vt defunctus ad sabbatū eterne qetis citius valeat peruenire. Scdo vt ei remittant oia peccata, q cōmisit in vita. Tertio pp septēnariū aie et corporis. aia enim tres hz vires. s. rōnabilitatē, ɔcupiscibilitatē, et irascibilitatē, corpus vero ɔstat ex qtuor elemētis, vt ergo peccata que hō p hoc septēnariū siue i hac vita q p septē dies ducit cōmisit, deleant, septēnariū mortuis celebrant. Quarto sicut filij Jacob dfuncti fleuerunt p septē dies, vt pmissum ē, ita et ecclesia p defunctis solebat officiū facere septē
119 diebus. † qdā āt faciūt nouēnale, idest officiū nouē dierū, vt p hoc officiū mortuorū aie a penis liberate nouē angelorū ordinibus associent, hoc āt a qbusdā ñ approbat, ne gētiles imitari videamur, a qbus hoc sumptū esse vr, q nouē dieb⁹ vngebāt mortuos suos et in nono die cineres eorū in piramidibus vel i bustis recōdebāt.
120 † alij vero celebrari faciebāt p dfunctis.xxx.dies. vl trigesimo die. Primo qr filij Israel tot diebus fleuerūt Moysez et Aron. vt.s.ē dcm. Scdo qr ter decē faciūt triginta, p ter.n. trinitatē per decē decalogū intelligimus, terdenariū ergo mortuis facimus, vt q ex iobseruatione decalogi seu pceptorū Christi et ɔ trinitatē peccauerūt eis dei misericordia ɔdonet. Tertio qr numerus lune.xxx.dieb⁹ pficit iō.xxx.die vel.xxx.diebus fit mortuis officiuz
121 vt opa eorū plena eē intelligant. † Quidā quoqz quaterdecies celebrāt siue quadragēnariū faciūt, vt q illi q in doctri. qtuor euāgelistarū et in decē pceptis legis peccauerūt sibi ɔdonet, rursus q dñicā sepulturā optātes mortuos gloriā hre cū Christo q qdraginta horis iacuit in sepulchro ɔputata hora q emisit spiritū. et vltia hora noctis dñice in qua resurrexit fm Aug. Repsentāt ēt vt pmissū est, qr mortuo Jacob filij eius luxerūt. xl. diebus. Alij qnquagenariū faciūt, qm sicut Beda et Grego. dnt in gl. sup locū illū vbi hr q Abraā qsiuit a dño volēte subuertere Sodomā si qnquaginta fuerint ibi nūqd destruis eos, et rñdit dñs nō, qnqgenarius numerus ē, et significat annū iubileū, idest octauā etatē, in qua erit remissio et plena libertas, vt ergo aie defunctorū plenariā librarē et peccatorū suorū remissionē adipiscant qnqginta diebus p illis celebrāt officiū. ptērea dt in Marco vnū granū afferebat.xxx. et vnū qnquaginta, et vnū cētū. Alij sexagenariū p eo, qr sexagesima significat merorē ecclesie pp abñtiā spōsi, et ei in cōsolationē due ale dant, et h repsentāt merorē pp absentiā defūcti sui, in quorū ɔsolationē et aie defuncti expiationē sacrificiū domino offert, et paupibus aie largiunt. Nōnulli ēt celebrāt cētesimū diē vt mortui trāseāt a leua in dextrā, a militia in triūphū, a terra in celū, a misericordia in gloriā, a morte in vitā, optāt eni illis eternā beatitudinē q p cētenariū denotat vltra quē nō est numerus
122 designatus. † qdā vero āniuersariū obseruāt triplici cā. Prio vt defuncti de annis calamitatis pueniāt ad annos eternitatis, siue ad vitā eternā, que sine fine ē, et qsi annus in se reuoluit, vel qr ibi est idētitas, et nulla reperit varietas. Scdo qr sicut sanctorū anniuersariū ad ipsorū honorē et nrā vtilitatē celebram⁹, sic et āniuersariū defūctorū ad ipsorū vtilitatē et nrā deuotionē. Tertio dies āniuersarij p defunctis iō repetit, qr fm Aug. qliter sit eis in alia vita nescimus, et melius est, vt eis supersit bñficium nostrum, q de-
123 sit.xiij.q.ij. nō estimamus. † Anniuersarium āt si ɔtigeret i die dñica vel in alia celebrari, solēnitas non dz mutari ad sequentez diem, put fit in festis sanctorū, sz fiat in die pcedēti, vt citius occurrat penis defunctorū, quas in purgatorio sustinēt, defuncti.n. nro indigēt auxilio et bñficio, sed nō sancti, cle.j. de reli. et vene. sanc. die qdē festiuo anniuersariū celebrari nō dz, nec missa p defūctis dici, nisi corpus pñs fuerit, tūc sic, qr oi tpe potest missa p defunctis celebrari cadauer pñte, nisi in parasceue. tūc.n. nō dz corpus intumulari, nec missa p eo cātari, qr tūc corpus Christi immolari nō dz, sed vsqz in crastinum reseruet, et tūc.s. in sabbato pōt missa p illo cātari, et corpus sepeliri, silr siqs in die pasce moriat corpus eius vsqz i crastinū reseruet sup terrā. et tūc cuz celebratione
124 misse sepeliat † nō.n. dz corpus sepeliri absqz missa, qzuis ɔrium fiat in plerisqz locis, vt nota. Specul. vbi.s. in qbusdā locis nō dr in ecclesia officiū mortuorū a qnta feria cene dñi vsqz ad octauas pētecbostes, dicētes q oia officia illius tpis dñt esse breuia, nec in dñicis diebus. Legit autē q qdā abbas phibuit monachos suos celebrare dñicis dieb⁹ p defunctis, sed mortui pp h durissimis verberibus eū afflixerūt, et ideo phibitionē hmōdi re
125 uocauit. Et no. q suffragia q fiūt in ecclesijs p defunctis valde bonis actiones sunt gratiarū. ille enim aie q sunt pfecte bone, statim cū egrediunt a corporib⁹, euolāt ad celos, nec subsidijs nris egēt. c. cū marthe. i fi. d cel. missa. xiij. q. ij. tps. cle. j. d reli. et vē. sā. p valde malis, qlescūqz ɔsolatiōes viuorū fiūt, eis. n. subsidia nrā ñ psunt, qm aie illorū statī descēdūt ad infernū, p mediocriter bonis, q sunt i purgatorio sunt ppitiatiōes, p mediocriter malis fiūt ppiciatiōes siue penarū mitigationes, nā fm Aug. qb⁹ psunt fit plena remissio. d. c. tps. xiij. q. ij. no. Fely. ad plenum i sermōe suo incipiēte hodie do. Abb. in. c. ad liberādā de iude. qdā tñ p eodē sumunt mediocriter bonos et mediocriter malos, quos vocāt nō valde bonos, q vz itrant purgatoriū, q viuētes iniunctā penitētiā nō pfecerūt, qbus psunt elemosine, orationes, ieiunia, et sacrificia, q p eis fiunt, nā vt dr eis q sunt in inferno nil psūt. c. aie
126 et. d. c. tps. xiij. q. ii. † et si suffragia fiūt in spāli magis psunt illis, p qb⁹ spālr fiunt, q alijs si fiunt in gñe seu in cōi, magis psunt illis, q plus meruerūt i hac vita, vt sibi pdessent, vt in. c. nō extimam⁹, et. d. c. tps. xiij. q. ij. vbi dt augu. ñ psunt oib⁹ p qbus fiūt, qr nescimus qbus psunt, vel ñ, tñ p oibus faciēda sunt, ne aliqs p termitat, melius nāqz superūt eis, qb⁹ nec obsunt, nec psunt, q desint eis qb⁹ psūt, et iō dies āniuersarij fiūt vt. s. ē dcm, officiū mortuorū imitat oēs triduanā xpi sepulturā sicut. n. i illo triduo, ita et in h offō, oia laudis cātica subticem⁹, et solēnitates qslibet subtrahim⁹, nā i missa bñdictiōes ab epo ñ petim⁹, nec in agēda dicimus dñe labia mea, nec de⁹ i adiutoriū, nec bñdicam⁹ nec iuitatoriū, nisi corp⁹ pñs sit, nec gloria pri ad rñsoria, vl i fine psalmorū, nec ad lectiōē bñdictiōē petim⁹, vl dam⁹, nec dicim⁹, tu āt, vl deo gtias, nec i missa aleluya, nec gloria i excelsis deo. nā i vet eri. l. phibitū fuit oleū leticie et thus suauitatis p peccato offerri, mors et. n. est vindicta peccati, vñ vbi peccatū, ibi tenebre, nec dz eē leticia, nec cantic orū leticie decātatio, vbi ē luctus, et ɔtristatio mētis, ac exeqe p mortuis celebrant, vt no. Spe. vbi. s. nec laudes dicim⁹ qr quo mortui trāseūt nescim⁹, vñ laudare dñm debemus d iusticia, vel misericordia, gaudiū reprimimus, qr tristes i hūc mūdūz itramus, et tristiores eximus, vt ait Plinius i natu. hysto. in. c. d
127 hoie. † Et corpus sepeliēdū ē h mō, qr qñ hō vr agere i extremis dz poni ad terrā sup cineres, vel ad minus. s. paleas, p qd inuit q cinis ē, et icinerē reuertit, et fit h exēplo beati Mar. q vt in se alijs daret exēplū in cinere iacēs vitā finiuit, et si moriēs lratus sit legi dz ei passio dñi vel saltē ps illi⁹ añ eū. vt sic ad maiorē cōpūctionē moueat, et dz eē crux erecta ad pedes, vt moriēs eā cernēs magis ɔterat, et ɔuertat dz ēt supi⁹ iacere, vt sp erecta facie aspiciat celū, exēplo beati Martini, et priusqz expiret eius aia dño comēdetur, postq vero expirauerit, cāpane dnt pulsari. vt. s. dcm ē, deide corp⁹, nisi nouit iūct⁹ fuerit, dū viuebat dz lauari, ad significādū qd si aia p ɔfessiōē et ɔtritiōē a culpa mūdata sit vtrūqz. s. aia et corp⁹ eternā glorificationē et claritatē in die iudicij ɔsequant fz Job vere in dño moriunt, et beati sunt, q nullā portāt maculā, fz in h mūdo p penitētiā derelinquunt, si cū de hac lotōe nec in veteri testō scz leuitici, nec i nouo. s. actuū. s. c. nil agat, si omitteret nihil vt dñt qdā curādū eēt, et dt Aug. i lib. de cura p mortuis agēda corpori humano q post mortē ipēdit, ñ ē saluttis psidiū. fz humanitatis officiū, tñ cū Maria magdalena vnxerit dñm añ passionez mat. xvj. c. fecit. n. morituro q ñ potuisset facere mortuo mat. xiij. c. puenit vngē corp⁹ meū i spulturā ex h pbari pt corpa dfūctorū lauāda eē. nā sicut Hie. ait sup illō mat. vj. c. vnge caput tuū, i illis ptib⁹ vnguētis p balneis vtebāt. vt. xiij. q. ij. diui. statuit vt q diuina vocatiōe ab hac vita recedūt cū psalmis tm̄mō et psallētibus voci-
128 bus ad sepulcrū dferunt. † Dz āt defunct⁹ portari a ɔsilibus sue pfessionis, et si fuerit dyacon⁹ a diaconib⁹, si sacerdos a sacerdotib⁹, si sint ibi, aliter ñ ē vis, qr necessitas legi ñ subiacet. de obsua. ieiu. c. ij. cleri. a cleri. catholic⁹ a catholicis, si vō fuerit d aliq frnitate deportet ab illis, q sint eiusdē frnitatis. † Mulierib⁹ vero
129 ñ lz corpora ferre, ne cogat corpora sua lasciuiā incitātia dnudare. q facile ɔtigere posset. dū āt de domo ad ecclīā seu sepulturaz portant fm qrūdā locorū morē ter i via pausat. Prio ad signifi-

cādū, ꝙ ipse in hac vita existēs vt posset digne dño pñtari, ꝛ cum alijs sanctis ꝑpetua qete pfrui in trib⁹ spãliter seipsum exercitauit vez in dei dilectionē, in caritate, p̄xīmi, ꝛ in custodia sui, siue ꝙ in fide sancte trinitatis vixit atq; vitā finiuit. Scd̃o ad repñtañ. ꝙ dñs triduo in vētre terre pausauit. Tertio tres pause fiunt in via ꝛ ꝑ tres diuinitas psalmodie quo tūc dr̃, ter fiat ei absolutō a delictis tribus modis. s. cogitatiōe, v̄bo, ꝛ ope cōmissis. Exo. iij. viā triū diez ibim⁹ i solitudie, Deide pōit i spelūca, in q̄ i qbusdā locis pōit aq̄ bñdicta, ne demones, q multū eā timēt, ad corp⁹ accedāt. dz āt qs sepeliri vt capite ad occidētē posito pedes dirigat ad oriētē, i qua q̄si ipsa pōne oret, ꝛ p̄ptus ē, vt de occasu festinet ad ortū. ō mūdo ad seculū. Et i quocūq; loco ex citeriū Xp̄ianus sepeliat, ꝑ crux capiti illius appōi dz, ad ōnotādū illū Xp̄ianū fuisse, q: h̄ signū diabol⁹ valde timet, ꝛ accedē ad locū crucis, dñt quoq; fideles Xp̄iani sepeliri indutis sudarijs, iuxta illō euāgel. de sudario, ꝛ sindonē Xp̄i. clerici v̄o si sūt ordinati illis idumētis induti sūt q̄ reqrūt ordines quos hñt. Si v̄o ordines sacros

130 more laycoz sepeliāt, vt no. spe. vbi. s. ¶ † Sextū reqsitū i bñficio ꝛ eccl̃ia ē, ꝙ altare sit ɔsecratū. vt. c. altaria de ɔse. di. j. ꝛ c. j. ꝛ. c. ij. ō ɔse. ec. vl̃ alta. ꝛ h̄ fit pp tria. P̄rio ad sacramētū deo ibi offerēdū. vt Ge. viij. c. edificauit Noe altare dño, ꝛ tollēs de cūtis volucrib⁹, ꝛ pmūdis obtulit sup altare. h̄ āt secramentū est corp⁹ ꝛ sāguis Xp̄i, ꝙ i memoriā passionis dñice imolam⁹. iuxta illud h̄ facite i meā ɔmemoratiōnē. Scd̃o ad nomē Dei ibi iuocādū. vt Ge. xij. c. edificauit Abraā altare Deo, q: parauit ei ꝛ iuocauit ibi nomē dñi. h̄ āt iuocatio q̄ fit. s. altare, ꝑprie dr̃ missa. Tertio ad cātādū. Eccl. xlvij. dedit illi ɔ inimicos potētiā ꝛ stare

131 fecit. s. altare cātores, ꝛ i sono eoz fecit dulces modulos. † Sāe h̄ mō ꝛ ordine ɔsecratio altaris fit. In p̄ris nāq; pōtifex incipit, Deus i adiutoriū meū intēde. postmodū bñdicit aquā. deide in q̄tuor cornib⁹ altaris ɔfigurat q̄tuor cruces cuz aq̄ bñdicta ɔñr circuit altare septies, ꝛ septies mēsā altaris cū aspsorio de isopo aq̄ bñdicta aspgit, eccl̃ia quoq; itez aspgit, ꝛ aq̄ residuū ad vasum altaris fundit. deide in q̄tuor angulis sepulcri in quo relige recōdi dñt, q̄tuor cū Chrismate fiunt cruces, ꝛ ponūt relige in capsella cū trib⁹ ḡnis thuris, ꝛ sic recōdūt in sepulchro. deinde supponit eis tabula cū signo crucis facte in medio ɔfirmata post modū lapis, q mēsa dr̃, sup altare adaptat, ꝛ adaptat⁹ vngit cū oleo i qnq; locis, ꝛ eodē mō iungit postea chrismate, sic ō oleo dictū ē, ɔfirmat ēt altare in frōte cruce Chrismatis, ꝛ adolet icensum in qnq; locis, post h̄ altare vngit, ꝛ mūdis pānis iduit, ꝛ demū sup altare sacrificiū celebrat. Nūc seriati singula p̄missa ꝑsequmur. P̄rio igit notādū ē ꝙ altare Chrismatis vnctiōe ꝛ bñdictione interueniēte ɔsecrat lapis solum, de ɔse. di. j. altaria p̄mo ꝛ scd̃o, vñ pōtifex stās incipit deus in adiutoriū meū intēde. q: ipse dñs ait, sine me nihil potestis facē, ꝛ q: h̄ dedicatio respicit baptizādos, q pcepta fide ad pugnā se p̄parāt, ꝛ q adhuc sūt inter suspiria ꝛ certamina misericordie ɔstituti, iō ñ dr̃ alleluya, q eni baptizati nō sunt laudibus angeloz digni ñ sūt, vñ tho. pe. ꝛ in plateis eius alleluya cātabit. post cōpletā v̄o eccl̃ie vel altaris ɔsecratiōnē, cātat alleluya, q̄m exclusa demonū fantasia, Deus ibi laudabit, nā ꝛ Xp̄s ad arā crucis accedēs ad eternitatis gloriā manifestādū mortē soluit, sz alleluya dūtaxat post resurrectionē

132 cātauit. ¶ † Scd̃o circa aq̄ bñdictionē notādū est, ꝙ hmōi aq̄ exorcizatio fit ad effugādū diabolum. In q̄ bñdictione q̄tuor necessaria sunt, vz aq̄, vinū, sal, ꝛ cinis, vt. c. ꝑposuisti. de ɔsec. ec. vel alta. Et h̄ pp tria. P̄rio q̄m q̄tuor sunt q̄ inimicū expellunt. P̄rimū ē lacriaz effusio q̄ ꝑ aquā significat. Scd̃m ē sp̄ualis exultatio q̄ ꝑ vinū. Tertiū nālis discretio, q: sparsa aq̄, igit est pnia digna mentis exultatio, sal sapia, cinis, pnia, humilitas, vñ ō inimicis dr̃, ꝙ rex ipse surrexit de solio suo, ꝛ indutus ē sacco, ꝛ sedit in cinere, hinc ꝛ Dauit inqt, q: cinerē tāq̄ panē māducabā, vt not. Spe. in rub. de altaris ɔse. lib. j. in lib. noiato rōna. diui. offi. Hinc ꝛ Abraā loqr inqt ad dñm meū cū sim puluis, ꝛ cinis. ¶ Scd̃o mō aq̄ ē popul⁹ seu humāitas, q: aq̄ multe, populi multi. Vinum, deitas. Sal, doctrina diuine legis que est sal federis. Cinis, q ɔfirmat memoriā dñice passiōis. Vinū aq̄ mixtū Xp̄s Deus, ꝛ hō, ꝑ fidē. n. dñice passiōis, q̄ ꝑ doctrinā diuine legis habet, populus ꝑ aquam signatus ꝑ fidei vnionē ɔiungit capiti suo Deo ꝛ hoi. Tertio mō pt dici, ꝙ h̄ aq̄ bñdicta sp̄ū sanctū significat, sine cuius flatione nihil vnq̄ sātificat, ꝛ sine huius gr̃a ñ fit remissio peccatoz, ꝙ sp̄us sanctus aq̄ vocet ipsa v̄itas oñdit, dicēs q credit i me flumina de vētre eius fluent aq̄ viue, ꝙ euāgelista exponēs dr̄, h̄ āt dr̄ de sp̄ū sancto, quem accepturi erāt credētes in eū, ꝛ no. ordinē sacramēti exterius aq̄, iterius sp̄ū ecclesia ɔsecrat, h̄ ē. n. ꝙ dñs ait, nisi qs renat⁹ fuerit ex aq̄ ꝛ sp̄ū sāc. ꝛc.

aqua est sp̄us. In baptismatis. n. sacramento nec aq̄ sine sp̄ū, nec sp̄us ē sine aq̄. ꝙ qdē ipse sp̄us sanctificabat q in p̄ria mūdi creatione ferebat sup aq̄s, hac ḡ aq̄, ꝛ ipsum altare, ꝛ totū interius tēplū, q̄ñ illud simul ꝛ altare ōdicat, aspgit, lz igit sp̄us ꝛ aq̄ ad baptismi ꝛ ɔsecrationis eccl̃ie pfectōē sufficerēt, ñ sancti patres, q h̄ ɔstituerūt, voluerūt nobis satisfacere, ñ solū in his q̄ ad v̄tutē vez ēt in his, q̄ ad sātificationē ptinēt sacramēti. Jōq; apposuerunt sal, vinū, oleū, cinerē, ꝛ chrisma, ñ. n. chrisma, vl̃ oleū habuit Philip⁹, q̄ñ eunuchum baptizauit actu. viij. c. alteꝝ ḡ hoꝝ deē ñ dz, ꝛ simul cōmisceri dñt, q: popul⁹ Dei, q ē eccl̃ia sine his simul iūctis, neq; sātificat neq; a peccatis soluit, de aq̄ qdē manifestū ē q: nisi qs renatus fuerit ꝛc. ō sale ēt, q: sine fidei ɔdimēto, q̄ in sale significat, nemo vnq̄ saluari poterit, q̄tūcūq; aqua baptismatis aspgat, de vino quoq; ꝑ ꝙ sp̄ualis diuine legis intelligentia designat. vñ dñs in nuptijs aquā in vinū ɔuertit, si qs vero aspsus ñ fuerit idest qcūq; de eo ñ biberit, vel ꝑ pmiantib⁹ ñ crediderit ad vite eterne beatitudinē ñ pueniet. cineris ēt aspsio, ꝑ q̄ pnie humilitas intelligit, tā necessaria ē, vt sine ea ñ fiat i vltimis remissio peccatoꝝ, ꝑ ipsam venit ad baptismū, ꝛ ipsa ē singulare refugiū peccatorib⁹ post baptismū, vñ ꝛ ñ imerito baptismus vocat dicēte dño in euāgelio de Joāne, q: venit in vniuersam regionē galilee p̄dicās baptismū pnie in remissione peccatoꝝ. Et no. quatuor gn̄a esse aq̄ bñdicte aspsionis in libro rōnale diuino.

133 ¶ † His oib⁹ pmixtis pōtifex q̄tuor cruces cū aq̄ ipsa in q̄tuor cornib⁹ altaris, ꝛ vnā i medio facit, q̄tuor cruces repñtāt q̄druplicē charitatē, q̄ hi, q ad altare accedūt, habere dñt, scz vt diligāt deū, seipsos, amicos, ꝛ inimicos, de qb⁹ q̄tuor cornib⁹ charitatis dr̃ genesi. xxviij. c. dilatauerꝭ ad oriētē, ꝛ occidētē, septētrionē, ꝛ meridiē. ¶ Et iō q̄tuor cruces in q̄tuor cornib⁹ fiūt ad designādū ꝙ Xp̄s ꝑ crucē q̄tuor mūdi ptes saluauit. Scd̃o fiūt ad significādū, ꝙ q̄tuor modis crucē dñi orare debemus, scz in corde, ꝑ meditationē, in ore, ꝑ ɔfessionē, in corpe, ꝑ carnis mortificatiōnē, ꝛ in facie, ꝑ assiduā ipressionē, crux i medio altaris significat passionē, q̄ Christ⁹ in medio terre subijt, ꝑ q̄ operat⁹ ē salutē

134 in medio terre, idest in Hyerusalē † deinde septies altare pontifex circuit. P̄rio ad significādū, ꝙ ipse dz ꝑ oib⁹ curā ipēdē, ꝛ vigilātiā h̄re, q̄ ꝑ circuitū designat, vñ tūc cātat iuenerūt me vigiles, q circuibāt ciuitatē, dz. n. solicite vigilare sup greges sibi cōmissos, nā vt ait Gibertus, ridiculosa res ē speculator cecus, cursor claudus, p̄latus negligēs, doctor idoct⁹, ꝛ p̄co mutus. Scd̃o septimus circuitus circa altare significat septē meditationes, q̄s circa septēplicē v̄tutē humilitatis Christi hēre debem⁹, ꝛ ꝑ ipsas circuire frequēter. P̄ria v̄tus ē, ꝙ de diuite factus ē paup. Scd̃a ꝙ in p̄sepio positus. Tertia ꝙ parētib⁹ subdit⁹. Quarta ꝙ sub manu serui caput inclinauit. Quita ꝙ discipulū furē ꝛ p̄ditorē sustinuit. Sexta ꝙ añ iniquū iudicē māsuetus stetit. Septia ꝙ ꝑ crucifigentib⁹ clemēter orauit. Octaua septē dies xp̄i significat. P̄ria fuit de celo i vteꝝ. Scd̃a de vtero i p̄sepiū. Tertia ō p̄sepio in mūdū. Quarta de mūdo in patibulū. Quinta de patibulo in sepulchrū. Sexta de sepulchro in limbū. Septima de

135 limbo in celū, ɔñr ep̄s aspgit altare. † qd āt altare i tēplo significat, apostol⁹ dr̄ tēplū. n. dei sanctū estis vos. si ḡ tēplū dei sumus, altare hēmus, altare nr̃m ē cor nr̃m, h̄. n. est cor in hoie ꝙ altare in tēplo, in h̄ altari fit sacrificiū laudis ꝛ iubilationis. iuxta illud sacrificiū deo sp̄us ꝛc. In h̄ altari fit cōmemoratio corpis ꝛ sanguinis Christi, in quo preces ad celū ascēdūt, q: ad cor respicit deus. iiij. q. v. si qd. h̄ igit altare aqua aspgit q̄ñ corda boiū per euangelicā p̄dicationē a peccatis mūdant, nā ꝛ p̄dicatio aqua ē iuxta illud oēs sitiētes venite ad aquas. hac igit aqua. i. p̄dicatione euāḡlica ꝛ sancti sp̄us sātificatione ꝛ altare cordis totus hō mūdat, ꝛ sanctificat, ɔsecrat ēt altare cordis ꝑ cōceptū timoris vt initiet ad bonū ꝛ pfectū amoris, ꝛ vt cōfirmet in melius, nā initiū sapiētie ē timor dñi, septies āt altare aspgit aqua ad notādū, ꝙ in baptismo septē dona sp̄ussancti tribuunt, ꝑ h̄ ēt figura

136 tur, ꝙ h̄re debemus memoriā dñice passionis. ¶ † Septez nāq; aq̄ aspsiones sūt septē sanguinis Christi effusiones. P̄ria fuit in circūcisione. Scd̃a in oratione, q̄ñ sudor eius fluit sicut gutte sanguinis. Tertia in corpis flagellatione. Quarta in capitis coronatiōe. Quinta in manuū pforatione. Sexta in peduz cruci affixione. Septima in lateris aptione, qdā v̄o ter aspgūt, q: in scē trinitatis nomē baptizat, vel q: eccl̃ia a pctis cogitationis, locutionis, ꝛ opis emundat vt ꝛ tūc miserere mei dr̃, fiūt insup hmōi aspsiones, cū aspsorio de ysopo facto ꝑ q̄ herbā humilis Christi humilitas ɔgrue designat, q̄m p̄dicte sanguinis effusiones facte fuerūt cū ysopo humilitatis Christi ꝛ inextinguibilis charitatis q aspsa ecclesia catholica mundat, h̄ ēt herba nāliter crescit in

scit in petra ꝛ humilitas nāe creuit in Xp̄o petra. nā iuxta apl̄z pe
tra āt erat Xp̄s, calide ēt nature ē, ꝛ Xp̄i humilitas corda frigi-
da ad exercēda opa charitatis accēdit. Itē eius radices saxa pe
netrant, ꝛ humilitas duritias abstinētie ꝯfringit vȝ affectus, ꝛ ꝯ
timorē, ꝛ h̄ timorē supbie sanat. Itē illa nascit̄, ꝛ renascit̄, ꝛ radi-
cat̄ in terra, vn̄ sup illā tota fideliū multitudo intelligi possit, p̄ci-
pue tn̄ illi p ysopū figurant̄, q in Xp̄i fide radicati, ꝛ fundati ab
eius amore euelli, ꝛ separari n̄ pn̄t, p quos qd melius, q̄z ep̄os ꝛ
p̄sbyteros intelligē possumus, q q̄zto maiorē in eccl̄ia obtinēt di
gnitatē, tāto firmius Xp̄i fidei inherere dn̄t, p hos siqdē aq̄ asp-
git̄, p hos ꝛ ab his Xp̄i fidelib⁹ datū ē pficer̄ baptismatis sacra
mēta, dū ꝯo altar̄ aspgit̄ ep̄s cātat dom⁹ mea dom⁹ orōnis ē ꝛc.
Et iterꝝ narrabo nomē tuū fr̄ibus meis, ꝛ qꝛ sine deo nullū opus
pficit̄, in ꝯsumatione orat vt exaudiat̄ ingrediētes ibi bn̄ficia pe-
tituri, ꝯn̄r qn̄ ecclesia simul ꝛ altare ꝯsecrant̄, tota ecclesia aq̄ il-
la aspgit̄ vt. s̄. fuit dictū, q̄fcō pōtifex ad altare cū psalmo acce-
dit, ꝛ residuū aque infundit̄ ad basim altaris, sicut in veteri testō
residuū sanguinis fundebat̄ in crepidinē, qꝛ idē ē ꝙ basis, p ꝙ si
gnificat̄ ꝙ residuū ꝙ excedit vires humanas in tanto sacro deo
comēdat̄, q ē summus sacerdos, cuius ē alioꝝ sacerdotū supplet̄
defectū, sepulchrū vero sine foramine, in quo reliqe recōdi debēt
significat vrnā aureā plenā magnaȝ, q̄ in archa testimonij posita
erat, vt. s̄. dictū est, siqdē sepulchrū hmōi, ꝙ a qbusdā ꝯfessio nū-
137 cupat̄, ē cor nr̄m, ꝙ q̄tuor crucib⁹ de chrismate factis ꝯsecrat̄ † qꝛ
q̄tuor sunt ꝯtutes in libro sapiētie descripte. s. prudētia, fortitu-
do, tēpātia, ꝛ iusticia, qb⁹ cor nr̄m q̄si inungit̄, dū ad suscipiēda se
cretoꝝ celestiū ministeria p donū sancti sp̄us pparat̄. fit āt sepul-
138 chrū h̄ qn̄qȝ ex superiori pte altaris, ꝛ qn̄qȝ ex later̄ anteriori † si-
ne sanctorum reliqis, aut vbi ille hēri n̄ pn̄t sine corpe Xp̄i non fit
ꝯsecratio altaris dixi de ꝯse. di. j. c. de fabrica. ꝛ. c. placuit. sȝ via-
139 tici, vel portatilis sic eadē di. ꝯcedim⁹. ¶ † Et dn̄t doc. in. c. j. de
ꝯse. eccl. vel alta. qd̄ cū ꝯsecrat̄ altare fit vnū foramē paruū, vel i
supiori pte in ipsa mēsa lapidea altaris. vel an̄ altare, vel in later̄
dextro altaris, ꝛ post ꝯsecrationē claudit̄ puo lapide q̄drato, vel
rotūdo, ꝛ ille lapis puus vocat̄ sigillū, qꝛ ē ad instar sigilli. nā sicut
sigillū denotat ꝛ signat illū sigillātē. Ita ipse lapis denotat conse
cratū, ꝛ i ipso foramine apponūt̄ reliqe. Itē nomē ep̄i ꝯsecrātis.
140 Itē nomē sancti, in cuius honorē ꝯsecrat̄. ¶ † Et dubitat̄ vtruȝ
dficiētib⁹ reliquijs posset apponi corpus Xp̄i. ꝛ dicit Io. i. c. pla-
cuit. de ꝯse. di. j. ꝙ sic. Hugo d̄t n̄ esse de sb̄a ꝯsecrationis, vt reli-
qe ponāt̄. c. nullus. ea. di. Host. in sūma de ꝯse. eccle. §. iij. refert se
ꝯsuluisse Innocē. Papā sup isto dicto Ioan. an licite p̄t apponi
corpus Xp̄i p reliquijs seu loco reliqaꝝ. ꝛ d̄t Inno. de assistētiū
ꝯsilio ꝙ n̄, sȝ n̄ reddit rōnē, sȝ Io. an. d̄t ꝙ p̄t esse rō, qꝛ corp⁹ Xp̄i
est cibus aie. c. panis. de ꝯse. di. ij. nec dȝ ꝯseruari, nisi cā infirmo
rū, vel alia cā necīa. vt. c. vni. d custo. eucha. ꝛ vti dēmus reb⁹ ad
vsum destinatū. c. iij. de app. ꝛ h̄ opi. multū plȝ Abb. in. d. c. j. de
ꝯse. eccle. vel alta. Fert̄ tn̄ ꝙ Leo Papa deficiētib⁹ reliquijs de
141 dit ptē corpis ꝛ eucharistie in ꝯsecratione cuiusdā ecclesie † reli-
qe siqdē sunt exēpla vtriusqȝ testi auctoritate passionis martyrū,
vita ꝯfessoꝝ, q̄ nobis sunt ad imitationē relicta, h̄ in capsa recō-
dimus cū ad imitandū ea in corde retinemus, ꙃ si audimus, vel
intelligimus, ꝛ opa n̄ facimus, magis est ad dānationē, q̄z ad sa-
lutē, qꝛ n̄ auditores legis iusti sunt apud deū, sȝ fcōres tm̄, vn̄ apo
stol⁹ d̄t imitatores mei estote, sicut ego Xp̄i, solēnis ꝯo reliqaꝝ d
portatio fit ad imitationē eius qd̄ sicut legit̄ in Exodo in archa
testi erāt duo circuli aurei totū lignū penetrātes. xxxvj. di. §. ecce
ꝛ p eos de lignis setim deaurati imitebant̄, qb⁹ archa ferebat̄, ꝛ
prius q̄z pontifex itret ecclesiā, circuit eā cū reliquijs, vt sint illius
ecclesie ptectores, legit̄ quoqȝ. iij. Regū. viij. c. ꙃ in tēpli dedica
tione ꝯgregati sunt oēs maiores natu Israel cū pncipib⁹ tribuū
ꝛ duces familiariū ad regē Salomonē, in Hyerusalē, vt dferrēt
archā federis dn̄i, venerūtqȝ cuncti senes de Israel. sacerdotes
āt intulerūt archā federis dn̄i in locū suū, in oraculū tēpli in san-
cta sanctoꝝ subter alas cherubin, si qdē cherubi expādebāt alas
sup locū aree, ꝛ ptegebāt illā, ꝛ vectes eius. Rex āt Salomon, ꝛ
ois multitudo Israel, q̄ ad eū ꝯuenerat, gradiebat̄ cū illo an̄ ar-
chā, ꝛ i cuius qdē rei testimoniū prelati i magnates, ꝛ omnes pui
cie hodie ꝯueniūt ad ecclesiaꝝ dedicationē, ꝛ sequunt̄ pcessiona
liter ꝯsecrātē, ꝛ reliqe p sacerdotes sub papilione seu vmbraculo
solēniter deportant̄. deinde pōtifex prius quā ecclesiā cū illis in-
grediat̄ sermonē facit ad populū. nā ꝛ Salomon arca deporta-
ta ꝯuertit faciē suā, ꝛ bn̄dicit oi ecclesie Israel ꝛ p orātib⁹ in ec-
cl̄ia oranit, ois. n. ecclesia Israel stabat. ꝛ ait Salomon. bn̄dictus
142 dn̄s deus Israel ꝛc. ¶ † Recōdunt̄ āt reliqe sāctoꝝ cū trib⁹ g̃nis
thuris i capsula, qꝛ exēpla sāctoꝝ cū fide trinitatis. i. p̄ris ꝛ filij ꝛ
spiritussancti dēmus in memoriā retinere, nā dēmus credere vnū
deū, vnā fidē, ꝛ vnū baptisma, qꝛ iustus ex fide viuit, sine q̄ sicut
d̄t apostolus, impossibile ē placē deo, supponit̄, vt aptet̄ ipsi se-
pulchro, q̄dā tabula signo crucis ex chrismate roborata, siqdē p
chrisma intelligit̄ sp̄ussācti donū, quo tabula. i. caritas supiungi
tur, qꝛ cor nr̄m ad obseruāda secreta celestia sp̄ussancti gr̄a robo
rat̄. tabula g̊ h̄ signo roborata reliquijs supponit̄, qꝛ p exēpla sā-
ctoꝝ caritas accendit̄, q̄ opit multitudinē peccatoꝝ, sicut ꝛ tabu
la reliqas opit. vn̄ apostolus, caritas dei diffusa est in cordibus
nr̄is p sp̄um sanctū, q datus ē nobis, h̄ āt tabula siue lapis ꝯti-
net siue dr̄ sigillū sepulchri, sicut ait Alex. papa. iij. de ꝯse. eccle.
143 vel alta. c. i. † postea ꝯo lapis, q mēsa altaris dr̄, sup altare ada-
ptat̄, p quē pfectionē ꝛ solidatiōem noticie dei possumus intelli-
gere, q n̄ pp duriciā, sed pp solidationē fidei lapidea esse dȝ. d cō
se. di. j. altaria sicut dn̄s ait Petro tu es Petrus ꝛ sup hāc pe-
trā. s. hāc fidei firmitatē edificabo ecclesiā meā. l. di. fidelior. sicut
n. mēsa ꝯfirmatio ꝛ pfectio altaris est, ita noticia dei ꝯfirmatio
ꝛ pfectio ē oiuȝ bonoꝝ. vn̄ dr̄ i sapia ad deū. noscere. n. te ꝯfirma
ta iusticia ē, ꝛ noscere iustitiā tuā, ꝛ virtutē tuā radix ē imortalis
ꝛ dn̄s p Hiere. i h̄ gloriet̄, q gloriat̄ scir̄, ꝛ noscē me. ¶ Vl̄ p ipsū
lapidē Christus itelligit̄, de q̄ d̄t apostolus ipso summo angulari
lapide Christo Iesu, p lapidē Christi humanitas designat̄ de q̊
i Dani. legit̄, ꙃ lapis abscisus ē de monte sine manibus, qꝛ Chri
stus de beata virgine, q̄ pp eminentiā virtutū mons dr̄, sine virili
semine mirabil̄r ē natus, ꝛ factus in mōtē magnū, totū repleuit
orbē terraꝝ, de q̄ ēt p psal. dr̄ lapidē quē reprobauerūt edifican-
tes h̄ factus ē in caput anguli. qm̄ Christus quē edificātes. i. iu-
dei reprobauerūt, dicētes nolumus hūc regnare sup nos, hic fa
ctus ē in caput anguli, qm̄ sicut ait aposto. exaltauit illū deus, ꝛ
dedit illi nomē. ꝛc. Vel p lapidē caritas intelligit̄, vt pmissum ē,
q dȝ eē magnus, ꝛ latus. qm̄ latū ē mādatū caritatis, ꙃ ēt ad ini
micos extēdit̄. iuxta p̄ceptū dn̄i diligite inqt inimicos vestros, n̄
g̊ vngūt̄ altaria, nisi lapidea, qꝛ Christus p altare significatus est
lapis excrescēs in mōtē vt. s̄. dictū ē. ipse ē mōs pinguis oleo le-
ticie pre cōsortibus suis vnctus. verūtn̄ in Exodo legit̄ dn̄ȝ p̄ce-
pisse fieri altaria d lignis setin, q̄ sūt iputribilia, ꝛ altare laterani
ligneū ē. Salomō quoqȝ fecit altar̄ aureū vt legit̄. iij. regū. viij. c.
sed illa facta sunt in figura, ꝛ in comitatu puincie, in castro san-
cte Marie de mari ē altare ferreū ꙃ ibi fecerūt Maria magda
144 lena ꝛ Martha Maria iacobi ꝛ Maria solome. † post h̄ asp-
so altari ꝛ cuȝ aq̄ baptizato restat vt oleo ꝛ chrismate liniat̄. ep̄s
n. supfundit oleū ꝛ chrisma, ꝛ cātat erexit iacob lapidē infundēs
oleum desup, illa. n. ecclesia fuit titulus aliaꝝ, qꝛ de siō exiuit lex
ꝛ ꝯbū dn̄i de Hyerusalē, faciēs prio sup illo qnqȝ cruces ex oleo
infirmoꝝ ƀm ordinē romanū, ƀm quosdā ꝯo al̄s eccl̄as d vtro-
qȝ oleo, vnā in medio, ꝛ q̄tuor i cornib⁹, postea mō totidē ex chris
mate sane p oleū spiritussācti gr̄a itelligit̄, d q̊ d̄t Isayas ppheta
ꝯputrescet iugū a facie olei, qꝛ sicut ep̄s oleū ifūdit sup altare. ita
ep̄s, q ē sūmus pōtifex, effundit gr̄aȝ sup altare nr̄m, ꙃ ē cor nr̄ȝ
qꝛ ipse ē distributio oiuȝ gr̄aꝝ p sp̄ūȝ sāctū. sicut apostol⁹, alij da
tur ƀmo sapie, alij ƀmo pphetie, alij fides, alij gr̄a sanitatū, ꝛ sic p
oleū ep̄s purificat mēsā altaris, ita ēt sp̄ussāct⁹ purificat cor nr̄m
ab oib⁹ vicijs ꝛ peccatis, xp̄s quoqȝ oleo fuit vnct⁹, n̄ qdē visibili
sed inuisibili. i. gr̄a sp̄ussācti, vn̄ Dauit vnxit te deus tu⁹ oleo leti-
tie pre ꝯsortib⁹ tuis. i. plusq̄z oēs sāctos, q fuerūt pticipes gr̄a ei⁹
idest, xp̄i, vn̄ exp̄ssius cōuenit xp̄o q̄z alijs, qꝛ pre oib⁹ alijs vnxit
eū de⁹ ad hēndū plenitudinē bonoꝝ. iōqȝ interp̄tat̄ vnct⁹, vnctio
quoqȝ ex oleo misericordiā significat, iuxta illud euāgelij, vnge
caput tuū oleo, ꝛ faciē tuā laua, qꝛ sicut oleū i liquorib⁹. ita ꝛ mi
sericordia in bonis opib⁹ supior est. quēcūqȝ. n. liquorē oleo sup
infudes illō sp desup natat. de misericordia ꝯo scriptū est suauis
dn̄s vniuersis ꝛ miserationes ꝛc. ꝛ miseericordia eius superaltat
iudiciū, hoc igit̄ oleo liniatur altare cordis nr̄i, vt sp misericordie
memores asp̄sionis aq̄ ꝛ regn̄atiōis baptismi, ꝛ effectū n̄ amit-
145 tam⁹. ¶ † Quiqȝ cruces d oleo significāt, ꙃ memoriā. v. passio-
nū xp̄i q̄s p nobis in cruce sustinuit sp hēre dēm⁹, ipse nāqȝ qnqȝ
plagas sustinuit. s. in manib⁹, in pedibus, in latere, designant ēt
qnqȝ passiones misericordie, q̄ nobis sunt necessarie, necesse. n. ē
vt hō misereat̄ xp̄o passioni eius cōpatiēdo, vn̄ Iob in p̄sona xp̄i
miseremini mei miseremi mei ꝛc. opȝ ēt vt hō misereat̄ pxio eius
mala vȝ. vn̄ in eccl̄iastico miseratio hois circa pximum tuū ꝛ sibi
xp̄i. ꝛ h̄ tripl̄r. s. p cōmissis plāgēdo illa. vn̄ Hieremi. nullus est q
agat pn̄iaȝ sup peccato suo, dicēs qd feci p omissis. vn̄ Isaya ve
mihi qꝛ tacui. i. qꝛ n̄ sū locut⁹ ꝛc. qꝛ omisi bonū qd facē potui, ꝛ p
bonis minus pure factis vn̄ Luce. cū bona oia fecerimus, dica-
mus ꙃ ƀui inutiles sum⁹ ꝛc. bn̄fecim⁹ n̄ bn̄, n̄ pur̄, ꝛ iō inutiliter fe

cimus. sicut faciens elemosinã ad vanã gloriã bonũ facit, ſꝫ ñ bñ nõ pure, de hac triplici miseratione dr̄ miserere aie tue placens Deo, qꝛ vera cõpassio mẽtis dꝫ esse in exhibitiõe opis iõ bis fiunt cruces, p̄rio de oleo, postmodũ de chrismate, vñ psal. beat⁹ q miseret ⁊c. ⁊ ñ sufficit hr̄e cõpassionẽ in mẽte cũ boni opis exhibitiõe atq; odore bone fame, iuxta illud euãgeli. sic luceãt opera vr̄a vt glorificet̃ Deus, ⁊ iõ fiũt cruces d̄ chrismate, q̄ ꝯstat ex balsamo ⁊ oleo, balsamũ q̄dẽ pp bonũ odorẽ significat bonã famã, oleum pp charitatẽ ⁊ nitorẽ ꝯsciẽ, q̄z hẽre dẽm⁹, iuxta illud apostoli gloria nr̄a h̄ ẽ testimoniũ ꝯscie nr̄e. c. j. de sacra vn. tũc ãt balsamum oleo recte cõponit̃ qñ bonus odor misericordie addit̃ rursus p qnq; cruces de oleo, ⁊ chrismate qnq; sensus corpis nr̄i intelligunt̃, q duplicãt̃, ⁊ in denariũ surgũt, qꝛ qñq; in sensib⁹ corporis bñ vtẽdo ⁊ nosmetipos custodim⁹, ⁊ alios exẽplo ⁊ doctrina nr̄a in bono ope ꝯfirmam⁹, vñ ille bon⁹ negociator gloriabat̃ dicẽs ecce alia qnq; suplucrat⁹ sum, dũ ãt ille p̄misse inũctiões fiũt cãtat̃ vnxi Deus De⁹ tuus, q̄ d̄ Xp̄o dictũ ẽ ter ḡ altare inũgit̃, bis oleo tertio chrismate, qñ eccle. fide, spe ⁊ charitate, q̄ maior ẽ ceteris, insignit̃, ⁊ dũ chrisma infundit̃, cãtatur ecce odor filij mei sicut odor ⁊c. h̄ ager ẽ eccle. q̄ florib⁹ vernat, virtutib⁹ splẽdet, opibus flagrat, vbi sunt rose martyrũ, lilia virginũ, viole ꝯfessorũ, ⁊

146 vigor incipiẽtiũ † post vnctionẽ adolet̃ incẽsum, q̄ deuotionem orõnis significat, q. n. hꝫ septẽ dona spiritussãcti ⁊ assimilatus est Deo deuotã p̄t illi offerre orõnẽ, cuius hꝫ similitudinẽ in qnq; locis adolet̃, vcꝫ in q̄tuor angulis, ⁊ in melio, qꝛ sic qñq; sensus corporis exercere dẽm⁹, vt fama boni opis nr̄i vsq; ad p̄ximos extẽdat̃, de q̄ d̄t apostolus Xp̄i bonus odor sum⁹ in oi loco. c. j. de sacra vn. ⁊ in euãgelio, luceat lux vr̄a ⁊c. ad h̄ incẽsi frequẽtatio est ꝯtinua. Xp̄i sacerdotis atq; pontificis p nobis apud dñ patrem

147 interpellatio. ¶ † Crucẽ cũ incẽso facere, est eius passionẽ patri oñdere, ⁊ ipsum p nobis interpellare, incẽsum copiose in medio ⁊ in angulis cõburere, ẽ orõnes p hyerosolimã, ⁊ in vniuersa ecclesia multiplicare, qñ altare cũ signo crucis ꝯfirmat̃, d̄do ꝯfirma h̄ Deus, q̄ ꝯfirmatio ex chrismate a põtifice in fronte lapidis facta significat ꝯfirmationẽ, q̄ quotidie fit a spiritu sancto p charitatẽ in altari cordis, vt nulla tribulatio cor nr̄m a charitate dei valeat separare; vñ dicebat apostolus, qs separabit nos a charitate Xp̄i, tribulatio, an angustia, ⁊ subiungit gloria p̄ri ⁊ laus tri

148 nitati cãtet̃. † vltia altaris bñdictio significat illã finalẽ bñdictionem, qñ dicet̃ venite bñdicti p̄ris mei ⁊c. deinde altare linteo cãdido extergit̃, ad notãdũ q̄ cor nr̄m castitate vite mũdare dẽmus, deinde bñdicunt̃ vasa, vestes, ⁊ linteamĩa diuino cultu deputanda. nã vt Moyses p q̄draginta dies edoctus ẽ a dño facere liteamina, ⁊ ornamenta in tẽplo necessaria, nẽpe vtẽsilia bñdicẽ, ẽ opa nr̄a ad deũ referre, post h̄ altare albis, ⁊ mũdis pãnis vestit̃, postremo ornat̃ eccl. ⁊ accẽdunt̃ luminaria, tũc. n. opa iustoꝝ splẽdescent tũc fulgebũt iusti, ⁊ tanq̄ scintile in arũdineto discurrent

149 † ⁊ deinde sup altare. h̄ ordine ꝯsecrato, missa celebrat̃, ⁊ sacrificiũ altissimo offert̃ illõ vꝫ, d̄ quo p̄pheta ait sacrificiũ Deo spũs ꝯtribulat⁹ ⁊c. ñ. n. dꝫ fieri ꝯsecratio sine missa. c. oẽs, d̄ ꝯse. di. j. qꝛ tunc reuelat̃ sacrum q̄ ẽt angelis ab initio fuit abscõditũ, ⁊ in aspsione basilice põtifex lineis dũtaxat ⁊ minorib⁹ vtit̃ indumẽtis, ſꝫ in missa vestibus ornatur pontificalibus ⁊ p̄ciosis, recolens q̄ pontifex i lineis sanctuariũ expiabat, postmdũ in põtificalibus in holocaustũ arietẽ offerebat, sed qꝛ in eisdẽ lineis hyrcũ emitebat ⁊c. vide Spe. lib. j. titu. de alta. ꝯse. in li. noiato rõna. diui. offi.

150 ¶ † Et notã. ẽ q̄ oleũ sanc. dr̄ triplex q̄ p epos i die cene dñi cõsecrat̃. Primũ p̄ncipale dr̄ chrisma, q̄ d̄ oleo oliuaꝝ ⁊ balsamo fit, ⁊ dr̄ balsamus, aut balsamũ vt dicit Gul. vorril. di. vij. in. iij. termio sup. iiij. sentẽ. q̄ ẽ arbor vt q̄dã dñt, ſꝫ verius frutex, ⁊ nascit̃ i quodã loco circa babilonẽ, vbi sũt octo fontes, ⁊ si alibi plãtet̃ nec p̄fert flores, nec fructũ, hꝫ ãt stirpẽ vitisimilẽ, sed folia rute albiora, tñ ab hoc simplici balsamũ veniũt tria cõposita carpo

151 balsamũ, opobalsamũ ⁊ xilobalsamũ. ¶ † Est ãt carpobalsamũ fruct⁹ balsami, carpos. n. grece fructũ significat, opobalsamũ est succus balsami, opos. n. grece succus dr̄, xilobalsamũ est lignũ balsami, xilos. n. grece lignũ ẽ, nisi dicat̃ alius ternarius, vt balsam⁹ sit frutex, vt pom⁹, arbor, balsamũ sit succus, ſꝫ sponte nascẽs. i. p̄ciosior, vt pomũ fructus pomi. opobalsamũ succus, ſꝫ cũ infusiõe veniẽs, cui i p̄te ꝯcordat̃ vr̄ ebrad⁹ i grecismo, iqt. n. balsam⁹ ẽ arbor foliũ folij balsamũ r̄ddit, carpobalsama dat cortex opobalsama lignũ, balsama sũt q̄ liquãt̃ de spõte liquores, in qb⁹ Platea rio dñia dimittat̃, alleg. Plateariũ d̄ salerno in lib. quẽ medici a sui p̄ncipio circa instãs noiant. Et d̄t Cornuco. sup v̄bo balsamũ q̄ de balsamo multa mẽtiti sunt veteres, arbuscula est vni terraꝝ indie quodã ꝯcessa ⁊ in duob⁹ tñ ortis vtraq; regio oñdere, hũc

p̄rimũ vsi ĩpatores vespasiani quoꝝ t̄pibus simul cũ eaꝝ gente seruire romanis ⁊ pẽdere tributa cepit, vitisimilior ẽ q̄ mirto, serit̃ maleolis, vt vitis, ⁊ colles implet, vineaꝝ mõ sustinẽs sese sine adminiculis, intra tertiũ annũ ẽ fructifera, p̄ceritas intra bina cubita subsistit, tria huius arboris gñã sũt tenui ⁊ capillata coma anthericeũ vocãt, anterices. n. grece ariste dñr, alterũ scabro aspectu ĩcuruũ fructico suz odoratius cirtharcũ noiant. greci. n. ĩcuruũ significat scabrũ, ternũ. n. ẽ q̄ leui cortice ceteris sit p̄cerius grce, p̄cerus dr̄, icidĩt cortex vitro, lapide, osseue, cultellis ferro ledi vitalia odit stati moriẽs libat̃ man⁹ artifici tẽpamẽ. ne q̄d vltra corticẽ violet, suc⁹ a plaga manat quẽ opobalsamũ vocãt, q̄ oib⁹ odorib⁹ i vnguẽtis p̄fert̃, iuuẽna. hyrsuto spirãt opobalsama collo, tẽuis ãt gutta fluit, adulterat̃ multis mõis, raroq; ad nos sincerũ affert̃, sarmẽtũ q̄q; eius in p̄retio ẽ ⁊ vocat̃ xilobalsamũ,

152 ⁊ coq̄t̃ in vnguẽtis p succo ⁊c. ⁊ h̄ sufficiãt q̄ ad balsamũ. † Itez p̄rimũ oleũ dr̄ chrisma scm̃, q̄ de oleo ⁊ balsamo fit, ⁊ cũ isto bñdñr fõtes baptismales, calix, ⁊ patena, eccle. ⁊ altare, ⁊ puer baptizat⁹ in v̄tice ⁊ fronte, ⁊ epi qñ ꝯsecrãt̃ in manib⁹, ⁊ in capite, ⁊ oẽs fideles cũ chrismant̃, ⁊ istud ẽ annuati ꝯsecrãdũ, ⁊ inouandũ. c. siqs de alio. de ꝯse. di. iiij. ⁊ grauiter punit̃ sacerdos, q i baptismo vtit̃ de alio q̄ de nouo. vt. d. c. siqs. ¶ Scõm oleũ scm̃ ẽ cathecuminoꝝ, dr̄ oleũ bñdictũ siue scm̃, ⁊ isto inungũtur baptizãdi iter spatulas, ⁊ in pectore, ⁊ man⁹ sacerdotis cũ ordinat̃. Itẽ p̄ncipes ⁊ reges in brachio, ⁊ humero. Itẽ eccl. ⁊ altare añ chrismationẽ. ¶ Tertiũ oleũ sanc. ẽ, quo inungunt̃ infirmi in articulo mortis, p̄missa tria gñã oleoꝝ. põit Ang. de claua. in sũma ti. de oleo. ⁊ idẽ Ang. i ver. vnctio. §. i. d̄t q̄ mã ẽ oleũ. c. j. d̄ sac. vn. alle. Pe. aure. i. iiij. sẽ. di. xxiij. d̄t q̄ opꝫ vt sit oleũ oliuaꝝ ⁊ ꝯsecratũ ab epo solũ, ñ ab inferiore. vt d̄t magister in. iiij. sniaꝝ di. xxiij. Et d̄t Archi. flo. in. iij. p. sue summe titu. xiiij. c. xv. §. j. q̄ reqritur

153 vt sit oleũ oliuaꝝ. ¶ † Et lꝫ papa possꝫ facere q̄ oleũ nucum fieret vnctio ad cathecuminos, ⁊ vncttio manuuz sacerdotis, qꝛ sacramẽtalia sunt, ñ tñ posset facere q̄ oleo ẽt ꝯsecrato daret̃ extrema vnctio, qꝛ sacrum ẽ. vñ si misceat̃ balsamũ, vel oleũ nucũ, vel alius liquor, esset p̄cepti trãsgressio, ⁊ si mutaret̃ spẽs pp mixturã esset irritatio sa̅ri. hꝫ. n. oleũ oliuaꝝ maxia ꝯueniẽtia ad significãduz eius effectũ, q est hilaritas ⁊ claritas mẽtis, mã ãt p̄pinqua est, q̄ illõ oleũ opꝫ q̄ sit ab epo ꝯsecratũ, nec refert quomõ sit bñdictum oleum, dũmõ sit oleũ oliuaꝝ, ⁊ talis bñdictio a tota ecclesia vel romana ꝯsueuit fieri. Unde papa posset mutare ꝯsecrationẽ olei, ⁊ alia hmõi, ſꝫ ñ posset inungere oleo nullo mõ ꝯsecra-

154 to, ſꝫ posset ꝯsecrare sicut vult, ñ ãt inferior a papa. ¶ † Itẽ notã. ẽ q̄ in qnta feria cene fiunt ꝯsecrationes olei, qm̃ hodie agnus dei ad victimã. s. vespã ĩmolabat̃. d̄ cuius sãguine vterq; postis ⁊ supliminat̃ domoꝝ in qb⁹ erat edẽdus, liniebat̃, vt h̄ signo viso exterminator egipti dom⁹ sacri ꝯuiuij p̄teriret itactas, in quo p̄figuratũ est, q̄ si frontib⁹ nr̄is vnctione chrismatis quasi sanguine Xp̄i, q vnctus interp̄tat̃, signũ crucis ip̄rimit̃, dyabol⁹ i domibus aiaꝝ nr̄aꝝ nullã nocẽdi hꝫ p̄tatẽ, vt dicit Spe. li. vj. ti. de qnta feria in lib. sepissime noiato rõnale diuinoꝝ. ⁊ si diceres cur itaq; i sabbatũ chrismatis ꝯsecratio ñ differt̃, r̄ñdeo, qꝛ ab hac qnta feria vsq; ad vespa sabbati a missaꝝ solẽnis vacam⁹, ipsuz ãt chrisma ñ nisi intra missam solẽnẽ fas ẽ ꝯsecrari, sed ante missam baptismũ ꝯuenit celebrari, vel iõ in qnta feria ꝯsecratio celebrat̃, qꝛ Xp̄s in qnta fuit vnctus etate. nã in qnta venit q in sexta sanguinẽ ꝯsecrabit. de cui⁹ vnctiõe dixit Daniel vngat̃ sanct⁹ sanctoꝝ ⁊ Isa. spũs dñi sup me eo q̄ vnxit me ⁊c. ⁊ Dauit vnxit ter de⁹ ⁊c. cuius vnctio ⁊ tũc cepit cũ verbũ caro factũ ẽ. cũ plenitudo diuinitatis in eo corpal̃r habitauit, tũc ãt cõpleta ẽ, cũ in baptismo sup ipsum spũssanct⁹ in spẽ colũbe descẽdit, ioq; vnctio q̄ hodie ꝯficit̃ ad vngẽdũ vsq; ad baptismũ differt̃, vt significet̃ spũm sãctũ accipe, ex his itaq; pꝫ in vespa sabbati stati post baptismũ eẽ ꝯfirmatũ, ⁊ postea celebret̃ pascale ꝯuiuiũ, ⁊ q̄ qbusdaz plꝫ saltẽ in paucis esse tũc ꝯfirmatiõis misteriũ inchoãdũ, qꝛ igit̃ de triplici oleo mẽtio facta est, notãdũ est, q̄ triplex sacrum ex eadẽ sb̄a fit olei, ad oñdẽdũ, q̄ lꝫ vnus sit spũssanct⁹, multiformis ẽ tñ ꝑ̄ dona sua, vñ aposto. p̄rimi ad cori. xij. c. alij p spũm dat̃ sermo sapiẽtie, alij ꝑ̄mo scie, alij fides, alij gr̄a sãitatũ ⁊c. h̄ triplici oleo coaptãt̃ q̄ iñ apparebit si olei triplicẽ p̄p̄etatẽ attẽdam⁹, olea. n. vt d̄t Isido. ẽ arbor pacis insignis pinguedo huius vꝫ ad reficiendos arctus lapsos ⁊ infirmos, ⁊ est pabulũ luminis, q̄ ẽ arbor pacis refert̃ ad oleũ chrismatũ, q̄ ẽ luminis refert̃ ad oleũ cathecuminoꝝ, q̄ arctus lapsos ⁊ ĩfirmos reficit ad oleũ infirmoꝝ, h̄ igitur tria p̄cedẽtib⁹ v̄bis oleo coaptant̃ si q̄dẽ in multitudie pacis esse vr̄ q dulcedinẽ interne suauitatis gustauit, sicut psal. gustate ⁊ videte, qm̃ suauis ẽ dñs, saporẽ huius dulcedinis senserat ille, q

dicebat

dicebat gr͞a Dei sum, id q sum.primi ad corin.xv.c.h gr͞a ē do-
nū sapie, q̄ intelligit̄ pacis oleū ver̄, qz hūc saporē libēter i aliū
deriuat vir fidelis, iccirco alij dat̄ sermo scie, scia.n.ē doctrina, q̄
fidelis alior̄ vbo, vel ad minus exēplo ɔstituit̄, q p balsamū in-
telligit̄, ⁊ qz apostol⁹ in h laborauit, iccirco cū dixisset gr͞a dei sū
id qd sum. statī subiūxit, ⁊ gr͞a dei i me vacua n̄ fuit, h duo simul
ɔiūcta.s.oleū ⁊ balsamū.i.dulcor sapie, ⁊ odor doctrine pfectū
faciūt fermētū, q̄ duo.s.sapia, ⁊ doctrina ad oleū chrismatū pti-
nēt, ad oleū vero cathecuminor̄ fides q̄ mētē illuminat, sicut oleū
lumē p̄stat, fides.n.vz ad duo.s.ad purgamētū, ⁊ tm̄ purgat p̄te-
rita vicia, ⁊ tutelā p̄stat ꝯ futura, sicut verba ɔsecrationis huius
olei manifeste ondūt, ad oleū infirmor̄ ptinet gr͞a sanitatū.i.sani
tas corpois ⁊ mētis, vz.n.ꝯ vtriusqz egritudinē, sicut ex vbis bn̄
dictionis ipsius liqt, q̄re āt infirmi ⁊ cathecumini inūgunt̄, ⁊ de
vnctionib⁹ q̄ fiūt ex h triplici oleo dictū ē, nūc vidēdū ē de ipsor̄
oleor̄ ɔsecrationib⁹. Prio de oleo infirmor̄. Scdo d oleo chris
155 matis. Tertio de oleo sancto. ¶ † Prio g d oleo infirmor̄ dōz
ē.nā illud prius ē ɔsecrādū q̄ chrismatū ⁊ sanctū, rō, qz illius sa
cramētū prius fuit tpe, quā chrismati vel sancti.nā dn̄s discipu-
los suos docuit, infirmos ⁊ curabāt, ⁊ Jaco.aposto.ait infirmat̄
quis ⁊c. Oleum vero chrismatū ⁊ hm̄.s.cathecuminor̄ ab eccl'ia
instituta sunt, lz ⁊ in veteri testō aliq̄ d vtroqz habeat similitudo
ibi nāqz duplex oleū iuenit̄, vnū vz chrisma quo vngebāt reges
p̄cepit.n.dn̄s Moysi, vt ɔficeret chrisma, quo vngeret taberna
culū in dedicationē tēpli, et archā testi. Aron reges ⁊ secerdotes
⁊ filios eius, dicēs sumēt aromata pria ⁊ oleū, inde ē q vnctiōe
chrismatis ecclesias ⁊ calices ɔsecramus, reges ēt ⁊ pōtifices in
ungim⁹ Moyses tn̄ oleo māli n̄ legit̄ iunct⁹, sz solū spūali, sicut ⁊
Xp̄s. Oleū ēt sanctū a lege sumpsit exordiū, quo reges tm̄ ⁊ sa-
cerdotes vngebant̄, alij dn̄t q oleū infirmor̄ apostoli instituerūt
q cū illo egrotos vngebāt, oleū vo chrismatū ⁊ cathecuminoru3
apostolici viui ɔstituerūt, ⁊ iō ɔsecratio olei infirmor̄ prior ē tpe
q̄ chrismati ⁊ ēt q̄ olei sācti, qz p̄or ⁊ maior ⁊ venerabilior ē do-
ctri.apostolor̄ q̄ pape. Hui⁹ āt olei ɔsecratō n̄ hz tale pncipiū
q̄le alie hnt, qz n̄ dr̄ i eo. dn̄s vobiscū, nec orem⁹. nec sursū corda.
nec ēt talē hz finē, q̄lē i alijs ɔsecratiōi. dicim⁹, sz sic claudit̄ i no
mine dn̄i nr̄i Jesu Christi, ⁊ rō, qz bn̄dictio ipsius olei sancti nō ē
offm̄ p se, sed ē embolismus p̄cedētis officij qd appet, qz cū pona
tur an̄ illud verbū canonis, p quē h oia dn̄e bōa sp creas, sta. i bn̄
dictione ipsa finita subiungit̄, p quē hec oia ⁊c. ⁊ sic ē embolism⁹
.i.adiectio p̄cedētis officij.s.illius orōnis nobis quoqz peccatori
bus, vbi p penitētibus orat̄ ē.n.duplex embolismus, sz quare cō
secrationi huius olei canon adijcit̄ rn̄.pmo qz ibi rōnabilr̄ oleu3
moriētiū ɔficit̄, vbi mors dn̄i ɔsumat̄, vt sicut mors dn̄i destruxit
mortis auctorē, sic gr͞a q̄ p vnctionē moriēti ɔfert̄, destruat pec-
cata, q̄ sunt cā mortis. Scdo duo sunt de quibus in h offō agit̄.s.
imolatio Christi, ⁊ imolatio ecclesie, ⁊ imolatio ecclesie fit cū pec
catū morit̄, de imolatione Christi fit mētio in itroitu nos aūt glo
riari, ⁊ spāliter in canone de imolatione eccl'ie, fit mentio in ep̄la,
vbi dr̄ si nosmetipsos iudicaremus, nō itaqz iudicaremur, sunt ēt
156 ⁊ alia duo.s.infirmitas, ⁊ medicina † infirmitas ex peccatis sepe
p̄uenit, medicina de gr͞a Dei, de infirmitatibus ait Paulus in
epistola q̄ indigne māducat ⁊c. dicit Jac. infirmat̄ qs in vobis in
ducat p̄sbyteros eccl'ie, ⁊ orēt sup eū vngēdo eū oleo, in noie dn̄i,
⁊ orō fidei saluabit infirmū ⁊c. ⁊ si in peccatis sit dimittunt̄ ei, si
igr̄ pp ea ifirmāt̄, qz māducāt corp⁹ dn̄i, idigne, ⁊ gr͞a spūssā. quā
signat h vnctio, eos saluat, merito ɔsecra. corpis dn̄i. adijcit̄ cōse
cratio h⁹ olei p passio. dn̄i, cui⁹ cōmemoratio fit in ɔsecra. corpis
p̄strat⁹ ē diabol⁹, ⁊ gr͞a spiritussan. cuius signū est vnctio, diabo
li arma.i.peccata quottidiana tollunt̄ tertio ideo ɔsecratio olei
infirmor̄ ɔsecratio. corpis Christi adiūgit̄, qz nouissima orō ɔse
cra. corpis xp̄i ex voto penitentiū fit, ɔgrue igit̄ sub ea ɔsecrat̄
oleū pro penitētibus, vbi eorū sacrificia offerunt̄ dn̄o, ɔn̄r attēda
mus aliqua verba cōsecrationis huius olei infirmor̄, dr̄.n.ibi sic
emitte spiritū paraclitū in hāc pinguedinē olei, nempe nō sine cā
ponit̄ paraclitū, id patebit si triplicis olei efficaciā attēdamus,
oleū sanctū p̄cepit, siue in exorcismo olei sancti vz, sz cathecumi-
nor̄ precipit̄ diabolo vt recedat a chatacumino, q adhuc repura
tur mortuus quousqz nō est baptizatus, oleū chrismale iā viuen-
tes sanctificat. oleū infirmor̄ sanctitatis medelā prestat, qz vero
egritudinē dolor facit vnde in eadē ɔsecratione olei infirmorum
dr̄ ad euacuādū oēs dolores, ⁊ oēz egritudinē sequiturqz dolorē
cōsolatio, ideo recte ibi ponit̄ paraclitū, qd iterpretat̄ cōsolator
in mortuo aūt q dolorē nō sentit, nō sequit̄ cōsolatio, sed nec sa-
nus, ⁊ sanctificatus, qz in eo nō est infirmitas ex qua dolor indi-
geat ɔsolatione, circa oblationē eiusdē olei infirmor̄ notandū est
qz in ordinario, ita scribitur, offeratur pontifici oleū, qd offerent

Deo ante quē dicat̄, p quē dn̄e h oia sp bona creas nempe h in
exo.xxvij.c.prefiguratū est vbi dr̄ Moysi q accipiat a populo
oleū oliuar̄ purissimū, oleū siquidē cū offert̄ a populo tm̄ liquor
157 est, sed p benedictionē fit sacramētū † mistice aūt h oblatio siue
administratio significat q populus dz clero tpalia ministrare spi
ritualia ministrāti ei, vn̄ apostolus ait si seminauimus vobis spiri
tualia, non est magnum si vestra carnalia metamus ɔsecrat aūt
oleum eps cum oibus sacerdotibus, ei estātibus, qz h sacrm̄ fuit
a Christi discipulis institutū, vel tractū est ab antiqua ɔsuetudi
ne, qua ɔsueuerat eccl'a p̄mittiua simul cū pontifice verbis, ⁊ ma
nibus corpus Christi ɔficere, forte ad testimoniū, put hodie in
missa de ordinibus cū ordinatore faciūt ordinarij, nā ⁊ sūmus pō
tifex quotiēs diuina celebrat sacerdotes, ⁊ astātes verbis, ⁊ mani
bus cū eo ɔsecrāt, ⁊ qz vt dcm̄ ē huius olei ɔsecratio est embolis
m⁹, canonis iccirco eā totā sicut, ⁊ canonē sacerdotes cū eo dn̄t
inde pficit offm̄ eps vsqz ad illū locū pax dn̄i, sit sp vobiscū, ⁊ cle
158 rus rn̄. ⁊ cū spū tuo, ⁊ tūc tacet, ⁊ solus eps cōicat. ¶ † Nūc re-
stat vt videamus de oleo chrismali. fabianus papa statuit vt die
cene singulis annis dēret ɔfici chrisma, qz nouū ē sacrm̄, ⁊ iō sp ē
innouādū, ⁊ vetus ɔcremādū, ita.n. apostolis, ⁊ eor̄ successori-
bus p̄cepit a cūctisqz tenēda mādauit, Circa q sciēdū ē q chris-
ma ɔficit̄ ex balsamo, ⁊ oleo vt.s. fuit dcm̄ pp misticā rōnē, qm̄ p
oleū nitor ɔsciētie designat̄, iuxta illud euāgel. prudentes virgi-
nes ⁊c. Per balsamū vero exprimit̄ odor fame, p qd in libro sa-
pien. dr̄ sicut balsamū aromatizās oleo ergo q lucet additur bal
samus q redolet, qz fide operāte p dilectionē gr͞e, ⁊ bona fama re
dolere ad honorem Dei, ⁊ ad vtilitatē p̄ximi odor.n. balsami in
oleo bonā opationē longe lateqz diffusaz gr͞a spiritusan. coope-
rante demonstrat. Scdo addit̄ oleo balsamū ad significādū q i
vultu christi resplenduit celestis nitor, ⁊ gratia excellentius q̄ in
alijs, nā vt Jeremias ait virgo d virgine natus q nō ex volūtate
carnis, nec ex volūtate viri, sz ex volūtate di natus est nisi habuis
set in oculis qddā dsideriū, nūq̄ eū statim cū dsiderio secuti fuis
sent ap̄li, nec q venerāt ad eū ɔprehēdēdū corruissent, iste nitor
opāte Dei gr͞a vultus elector̄ exhillarat, vt dn̄s cū magna dile-
ctione imitemur, vn̄ in p̄fatione q̄ cātat̄ in ɔsecra. chrismatis dr̄
Dauid p̄phetico spū gr͞e tue sacra p̄noscēs vultus nr̄os in oleo
exhillarādos eē cātauit, ⁊ paulopost huius olei vnctio vultus no
stros, ⁊ nudos efficit ac serenos, vultus nr̄i sunt oper̄ nr̄or̄ ma-
nifestatio. Tertio quoqz balsamus oleo addit̄, vt oēs q ex eo vn
cti fuerūt opante gr͞a spū sci ɔuersioni doctri. innūgē nitant̄, ⁊ h
duo.s. vita ⁊ doctrina sunt ɔnexa i septē donis spū sci, pp q chris
matis vnctio fit, nā sapiētia ad vitā itellectus ad doctrinā, ɔsiliū
ēt ad doctrinā, fortitudo ad vitā, scientia ad doctrinā, pietas ad
vitā, ⁊ timor ad vitā refert̄, doctri. p balsamū intelligit̄, vt p̄missū
est, chrisma vo grece dr̄ vnctio latine q ēt dn̄o vo accomodat̄,
159 nā xp̄s a chrismate dr̄.i. vnctus † ɔsecrat̄ aūt chrisma in eo loco
vbi ɔsueuit dat̄ pacē sicut ⁊ oleū sanctū, ⁊ h iō vt pax, ⁊ ɔcordia
p vnctionē chrismatis regnet in nobis, chrismate.n. vngit̄, vt do
nis spū sci repleti Deo, ⁊ hoibus pacificent̄, qz in maliuolū ani-
mū nō itroibit sapiē. hz idē chrisma offm̄ p se qd incoat a sursu3
corda, ⁊ finit p xp̄m dn̄m nr̄3 q viuit ⁊ regnat. ptinet.n. ad eos q
surrexerūt, ⁊ viuūt in xp̄o sane tanq̄ solus pontifex cōicauit, vt
p̄missū ē ipse vadit sedē sup sedē suā, ⁊ tūc. xij. p̄sbiteri. parati. xij.
ap̄li designātes, ⁊ alij clerici discipulos designātes descēdūt ad
sacrariū ad aportādū solēniter, tā oleū chrismale, q̄ oleū sanctū,
siue cathecuminor̄, h mō, recedūt nāqz duo luminaria, ⁊ sequūt̄
due cruces, ⁊ in ear̄ medio vnus acolitus ferēs ampulā cū oleo
futuro chrismali subsequūt̄ duo turribula, ⁊ in eor̄ medio alter
acolitus ferēs aliā ampulā cū oleo futuro scō, subsequēter dya-
conus librū euāgeliū ferēs deinde dci p̄sbyteri, ⁊ alij clerici bini
sequunt̄ quousqz p̄uenit̄ ad gradus an̄ altare, Nēpe duo lumi-
naria, sunt lex, ⁊ p̄phete q nobis saluatorē p̄nūciauerūt, duo cru
ces, sunt duo martiria, sine sanguine.s. mortificatio corpis p̄prij,
q̄ ē crux a sinistris, ⁊ cōpassio p̄ximi q̄ ē crux a dexteris, iter eas
fert̄ oleū futur̄ chrismale, qua inūgunt̄ pugnatores, q dn̄t esse pa
rati ad martirium, ⁊ sp duplici martirio dn̄t se affligere, crucē a
sinistris hēbat.i. ad corinth. ix. castigo corpus meū, ⁊ in seruitutē
redigo, crucē a dxtris hēbat idē q dicebat scdo ad corinth. x. c. q
infirmat̄, ⁊ ego nō infirmor q scādalizatus, ⁊ ego n̄ vror, duo tur
ribula sunt duplex gen⁹ orōnis.s. orō p remouēdis malis, ⁊ orō
p adipiscendis bonis h duo no. psal. cū dr̄ exaudi Deus orōnē
meā.s. q ē p adipiscēdis bonis, ⁊ ne despexeris dp̄recationē meā
.s. q ē p remouēdis malis. inter duo turribula fert̄ oleū futuror̄
cathecuminor̄, qz p cathecuminis est orādū, ⁊ eos orare op3, vt
ad robur, qd p oleū chrismale signat̄, valeāt p̄uenire, ide euāge-
liū seqt̄, qz i eo toti⁹ hoi nr̄i ē ɔsumatio, p̄sbi. ⁊ alij bini sequūt̄ q̄si

dicat spōse cāt.i.j. trahe me p⁹te ꝛ curremꝰ i odo. vnguē. tuo. pt et dici ꝙ āpula cū oleo futu. cathecu. humani. xpi signat plenā spūs san. duo lumiaria, due cru. duo turribu. sꝫ lex ꝛ pphe. q̄ pdixerūt xpꝫ, ꝛ dnꝫ eē vētu. seqns vō euāge. affirmat ꝙ lex ꝛ pphe. pdixe. psbi ꝛ cle. bini sꝫ testes chrismatis ministri hij sꝫ apl̄i bini ad pdicatio. offm̄ ostinati coopatores ꝛ testes xpi, cāt⁹ istoꝝ. s. o redēp. pdicatio. ꝛ orōnē signat aploꝝ, āpula qꝫ i singulos ordies ad altare oferꝫ, p q̄s inuiꝫ, ꝙ dn̄s i corpe suo añ pas. officia. vij. ordiuꝫ adipleuit, diximꝰ olei chrismaꝫ ꝛ sci siue cathecu. o sacrario vsqꝫ ad sanctuariū, nūc dicamꝰ o ea. oduc. vsqꝫ ad epꝫ postq̄. n. pdcā pcessio vēit ad sanctuariū. tc añ alta. ad oriē. ordiate se disponāt hostiarij, lecto. ꝛ exorcisteꝫ acoliti, ita vt. vj. locū obtieat subdya. q illa die legit eplāꝫ, ꝛ p⁹ oēs ē acolitꝰ cū āpula, ita ꝙ oēs sꝫ sub vmbraculo, sub q̄ āpula olata ē a sacrario, q̄ oferꝫ ovno ad alteꝝ p q̄dā qnexio. sindōis albe q̄ ex pte velata ē āpula, q̄uſqꝫ pueiat ad epꝫ ita vt a medio sursuꝫ videri possit, nēpe i qnexiōe sindōis qnexio itellr caritatis, āpula xps, vel āpula chrismatis corpꝰ dn̄i ex vir. Maria assūptū cū diuini. s. xpꝫ vinū eē signat, pmissū ordines qdā eccl̄ie fuāt, ē ꝛ aliꝰ ordo quē ꝛ alie fuāt, nā ferꝫ āpula copta sindōe alba i sinistro brachio, portātē ampulā pcedit lumē, ꝛ añcedūt duo sacerdo. vnꝰ cū turri. aliꝰ cū cru. ꝛ i med. eoꝝ dyaconus cū lib. euāge. ꝛ sup capita eoꝝ ferꝫ vmbraculū seu palliuꝫ, et duo añcedūt cātādo, q̄ fcō repñtaꝫ pcessio quā fecerūt filij Jsrael tēdētes ad terrā pmis. q̄m sindō ē archa, āpula vrna, lumē pcedēs āpulā, colū. ignis, q̄ pcedebat pplꝫ, sacerdos cū turribulo Aarō cū turribu. nūeri. xvij. c. sacerdos cū cruce. Josue cū sceptro. dyaconꝰ cū lib. euāge. Moyses cū lib. legis, vmbraculū ē tabnaculū vel nubes lucidis. q̄ filios Jsrael obūbra. q cātātes pcedūt letitiā eoꝝ signāt, q ad ter. pmi. trāsierūt, vl' duo cātato. sꝫ pdicatores duo pcepta caritatis āñūciā. h' āt oia i figu. qtingebāt illis, i h' et fcō repñtaꝫ pcessio xpi ꝛ eccl. tēdētes o h' mūdo ad p̄riam, nēpe āpula ē xps, sindō alba ē sācta quersatio eiꝰ, i sinistro brachio teneꝫ, q̄ h' oia i hac vita, q̄ p sini. signaꝫ, apta sꝫ, vl' q̄ quersatꝰ ē i vita p̄nti, lumē pcedēs ē Joā. q fuit lucerna ardēs, dyaconꝰ i med. duoꝝ sacer. ē xps i med. Moysis ꝛ Helie. duo pcedē. cū lūine sꝫ discipuli q̄s biōs misit añ faciē suā, āpula ferꝫ copta vsqꝫ ad altare, ꝛ tc discopiꝫ, q̄ q̄si xps coptꝰ fuit vsqꝫ ad pas. nā pene ab oibꝰ eiꝰ qseruatio sācta dicebaꝫ, sꝫ i pas. fuit nudꝰ hoiuꝫ repugnatiōe, q̄ q paucis diebꝰ añ dicerāt, bn̄dictꝰ q vēit i no. dn̄i. clamauerūt crucifi. crucifi. eū, qdā tñ pus q̄ ad altare pueiāt, āpulā mediaꝫ coopiūt, ꝛ mediā nudā ad altare pducūt, q̄ xps añ pass. mō latuit, vt cū fugit i egyptū, ꝛ cū iter cognatos q̄rebaꝫ, ꝛ cū a parēti bꝰ subiciebaꝫ, mō se palā exhibuit vt cū pdicauit vlt. hoieꝫ, dicēs ego ꝛ pr̄ vnū sumꝰ, ꝛ cū miracula fec., i q̄bꝰ vtutē sue diuini. ondit āpula stati postq̄ bn̄dicta fuit coopta ꝛ ex pte discoopta vt lata fuerat salutaꝫ ab epo ꝛ psbis, q̄ xps postq̄ trāsiuit ad altare cru. i. ad imolatio. ꝛ se obtulit deo pr̄i, sic āpula ad qsecr. epi, aliq̄ pte corpꝰ suū nudū mōstrauit, vt Thōe ꝛ alijs disci. vt q̄s voluit eē testes sue resurrec. alijs vō iuisibilis fuit, vel iō p pte nuda, ꝛ p pte disco. q̄tenꝰ i hūanitate māifestꝰ, ꝛ i diuin. ocultꝰ ab oibꝰ veneraꝫ salutaꝫ āt āpule qnqes ab epo, vt o. v. vulneribꝰ actio xpo rddaꝫ postq̄ āt āpula salutata ē, a ministris altaris coopiꝫ, vt a nemine nuda videaꝫ ꝛ coopta iteꝝ salutaꝫ, q̄ xps postq̄ salutauit, ꝛ māifestauit se disci. suis, q̄s voluit suos sueqꝫ resurrectiōis eē testes, ascē. i celū, ꝛ iuisibil' factꝰ ē hoibꝰ sꝫ q̄uisꝫ p̄ntiā corpalē n̄ videamꝰ, tñ venerādo eū q̄tidie salutamꝰ, q̄ ꝛ discipuli eū ascēdē. i celū adorauerūt, tñ āpula i sacrariū oferꝫ xps i celū quē veneramur p fidē doēc pueniamꝰ ad ipꝫ, iō sindō mūda, ē eiꝰ caro vl' cōuersatio imacula. Sāe eps ter halat i āpulā, p̄, q̄ sic halitꝰ ab iteriorib⁹ ꝛ secretis tēdit ad publi. ꝛ vocaꝫ sp̄us, sic eps p sp̄ūsuū dmōstrat sp̄ūꝫ san. a pr̄e filio, pcedē. i corpe dn̄i hitare, āpula. n. cū chrismate corpꝰ signat cū diuini. āpula vō cū oleo hūanita. plenā sp̄ū sā. dsignat, Scdō et halat, q̄ legiꝫ i euāge. dn̄s isufflauit discipul' dicēs, acci. sp̄ūꝫ sā. ꝛc. Dic igiꝫ aliꝰ hitꝰ illā isufflatio. signat. Jō āt ter halat q̄ tres pso. sꝫ, ꝛ nūq̄ sp̄ūssā. ē sin̄ pr̄e ꝛ filio, a q̄bꝰ pcedit, ꝛ a seipo vēit. daꝫ āt sp̄ūssā. offō sacerdo. sꝫ n̄ daꝫ ab alijs sic. n. adest vtꝰ sp̄ūssā. p isufflatio. a sacerdote fcā i bono. ꝛ signatiōe ipsi sp̄ūssā. sequuti p vba q̄ dn̄r i noie suo. bis pactis cantaꝫ agnꝰ dei, ꝛ cōio. Tertio lo. cir. oleū san. seu cathecūinoꝝ o cꝰ oductiōe pmissū ē bꝫ q h' olei bn̄dictio ppriū hꝫ offm̄, nā pꝰ eiꝰ exorcismū, quē eps lēta voce dic, q̄si pfatiōnē icohoat dicēs, dn̄s vobiscū sursū corda, ꝛ finiꝫ p eū. dn̄ꝫ n̄rꝫ Jes. xpꝫ q tecū viuit ꝛc. Et i eo lo. qsecraꝫ vbi dr̄ pax dn̄i ꝛc. h. n. ē opꝰ gr̄e di, vt pacēr qcor. iter nos hēamꝰ, ꝛ p vnctio. pax hēaꝫ. Olea nēpe vt dcm̄ ē arbor pacis isignis, ꝙ pfiguratū ē i vete. testō, sic vba hꝰ qse. hn̄t, q̄ sꝫ h' ꝛ cū mūdi cria ex diluuio narreꝫ effuso simitudinē futuri nūeri dmōstrās, p ramū virētis oliue pacē terre redditā nūciauit, vꝫ etiā

huiꝰ olei vnctio ad duo. s. ad purgatio. ꝛ tutelā. ad purgatio. vt si q̄ cathecumino postq̄ vēit i scrutiniū adhesere macule recedant ad tutelā, vt diabolꝰ expulsus rdire n̄ audeat, vba orōnis h' dmōstrāt dicēdo si q̄ illis aduersantiū sp̄ūꝫ tuū adheserūt macule recedāt ad tactū hꝰ scificati olei, h' o purgatio. o tute. seqꝫ nullis sp̄ualibꝰ neqtijs locꝰ, nulla refugijs vtutibꝰ facultas, nulla isidiātibꝰ

160 malis latēdi lnia relinqꝫ. ¶ † Jtē cir. qsecra. altariū dic Jnn. i. c. j. o qse. ec. vel alt. ꝙ i locis n̄ qsecra. pt missa celebrari cum altari viatico, ꝛ dic locū eē qsecratū, ex q̄ ibi ē altare viaticū qsecratuꝫ p epm̄, ꝛ sic bꝫ eū n̄ ob. c. missaꝝ, o qse. dis. j. sꝫ aduerteñ. ē q̄ Archydia. pꝰ aliqs āti. doc. tꝫ q̄riū i. d. c. mis. o qse. di. j. dicēs ꝙ vbi i eccl̄ijs qsecratis n̄ pt celebra. et cū altari viati. n̄ sufficit lnia epi ꝛ hāc opi. dic. d. Ab. i rub. o qse. ec. vel alt. eē o iure veriorē, ꝛ p ea all. c. si. o pui. li. vj. vbi o gr̄a ē qcessū epis, vt possint celebraꝫ, vel facē corā se celebrari i itinere sup altari viatico, si. n. h' liceret o iu. cōi. put Jnn. sentit frustra qcedereꝫ puilegiū. l. j. C. o si. istru. ad idē all. c. vnicuiqꝫ, ꝛ. c. si qs, ex o qse. dis. j. vbi dr̄ ꝙ i oratorijs pūatis nō dꝫ celebrari sin̄ lnia sui epi, ꝛ istā scdāꝫ opi. credo vio-

161 rē p. c. i his, o pui. † ꝛ dic tex. ꝛ ibi doc. i. c. j. ꝛ i. c. ppo. o qse. ecc. vel al. ꝙ altar̄ pp fracturā vel mutatiōnē rcōsecraꝫ, ꝛ si q̄raꝫ, q̄ ē rō ꝙ res inaiata semel qsecrata iteꝝ qsecreꝫ, vt pꝫ q̄n ex aliq̄ icidēti execraꝫ, secꝰ vr̄ i re aiata semel qsecrata, nā nūq̄ execraꝫ, nec dnuo qsecraꝫ, vt. c. j. ꝛ q̄si p to. o sacr. n̄ iter. ex q̄ iferꝫ ꝙ fortior ē qsecratio q̄ adhibeꝫ rei aiate q̄ rei inaiate, ꝛ pt eē rō diuersitatis nā qsecratio i re aiata, pducit effem̄ suū cir. aiaꝫ, vt i. c. j. o sac. vn. vn̄ et pꝰ mor. aia nō relinqt effcm̄ cōsecratiōis, nā semel baptizatꝰ vel ordiatꝰ nunq̄ dsinit eē et pꝰ mor. baptizatꝰ vel ordinatꝰ, vt no. p gl. i. c. ij. xxxij. q. vij. ꝛ. d. Ab. i. c. frater. o fri. ꝛ mal. sꝫ i re inanimata qsecratio qsistit i istis exteriorib⁹, vt i muris siue i istis altaribꝰ lapideis q̄ ex violatiōe qsecratiōis, execraꝫ, vt no. d. Ab. i

162 c. j. ij. no. o qse. ec. vel al. † ꝛ ē notā. ꝙ ecc. vel alta. i se n̄ polluiꝫ ex dlicto hoiuꝫ, sꝫ ad terrorē fit illa recōciliatio, vt hoies vidētes ꝙ ex fcō atroci sācta q̄si polluāꝫ, ita vt idigeāt recōciliatiōe iducāꝫ ad cogitā. q̄tū sit elaborā. p expiatiōe pprij peccati, ex h' iferꝫ ꝙ vbi ista fierēt occulte nō ē opꝰ recōciliatiōe, q̄ cessat cā iductiua, qd ē hn̄ notā. vt fac gl. i. c. j. o qse. ec. vel alt. i. vj. no. d. Ab. i. c. pposui. col. j. v̄. sꝫ pdcā, o qse. ec. vel al. ex q̄bꝰ iferꝫ, ꝙ si dormiēdo o nocte i ecc. iterueniat pollutio nocturna, ecc. n̄ idiget recōciliatiōe, lꝫ q̄nqꝫ qtigat iteruenire pctm̄ i pollutiōe p. c. testm̄. vj. distin. ꝛ dic. d. Ab. pꝰ Jo. an. i. c. si. o qse. ec. vel al. ꝙ eccl̄ia vel altare isto cāu nō ē rcōciliādū, q̄ talis pollutio qtigit occulte, ꝛ ea q̄

163 occulte fiūt nō idigēt recōciliatiōe p iura supiꝰ all. † ꝛ dic Vicē. i c. cōquerē. o of. or. ꝙ eps dꝫ ꝛ teneꝫ qsecrare vel facē qsecrari ecclē expen. suis, q̄ pp h' ꝛ silia hꝫ reddit⁹. nec ob. bꝫ eū. c. cū sit roma. o simo. q̄ loqꝫ i qsecra. nō āt i recōciliatiōe, istā opi. approbauit Arc. i. c. j. o cēs. i. vj. sꝫ alij doc. vt refert Jo. an. i. d. c. pposuisti. o qse. ec. dixerūt, ꝙ aut sciꝫ qs violauit, ꝛ ē soluēdo, ꝛ tūc expen. illiꝰ dꝫ recōciliari, ar. c. si. o iniu. ꝛ. l. j. ff. o eo p quē. aut nesciꝫ, vel nō ē soluēdo, ꝛ tc recurrēdū ē ad qsuetudinē ꝛ statutū ec. q̄bꝰ dficiētibꝰ, rector ꝛ parrochia. dn̄t pcurare epꝫ, ar. i. d. c. cuꝫ sit, i dfectū oiuꝫ dꝫ eps facē expen. suis, ar. x. q. ij. cauēdū, ꝛ Jo. d

164 lig. i cle. j. o cēs. ita tꝫ. d. Ab. i. c. pposui. o qse. ec. vel al. ¶ † Septimū reqsitū i bn̄ficio ē ꝙ ec. sit qsecra. tñ lꝫ nō fuerit qsec. cū altari viati. aut fixo, ꝛ qsecra. ꝛ iteruenīete lnia epi, misse ꝛ oia alia ibi pn̄t celebrari, vt no. Arc. i. c. missaꝝ, o qse. di. j. ꝛ. d. Ab. i rub. de qse. ec. vt. s̄. fuit dcm̄ add o ang. o claua. i sua sum. ti. o qse. eccl. Tn̄ p istā qsecra. mutaꝫ sibi nomē o basilica i ec. vt dic gl. i. c. j. de reli. do. ꝛ. d. Ab. i rub. o qse. ec. sic mutaꝫ electo p qsecr. ꝛ efficiꝫ

165 eps p iura supiꝰ all. no. i. c. eā o rescr. ꝛ † iste qsecratiōes eccl̄iaruꝫ fiūt a pprio epo, nō ab alieno, nisi de lnia pprij epi p. c. tua, ꝛ. c. aq̄, o qse. ec. vel al. nō eps q̄ n̄ pt qsecra. ec. et o lnia epi, nec et recōciliare, vt. c. aq̄, o qse. ec. ꝛ ibi dic gl. ꝙ ea q̄ sꝫ ordinis, vt ē qsecratio ec. nō p̄nt dlegari, nisi epo, gl. ꝛ ibi doc. i. c. trāsmissaꝫ, fac. c. suffraga. o ele. Et dic Jnn. i. c. aq̄, o qse. ec. vel al. ꝙ papa plibꝰ epis qcessit, vt possint p simplices sacerdotes recōciliare eccl. aq̄ tñ pus p epꝫ bn̄dicta, ꝛ sic pꝫ ꝙ ex qcessiōe pape solū possint

166 recōciliaꝫ, n̄ qsecraꝫ. itellige o ec. qse. † q̄ eccl̄ia n̄ qse. bn̄ pt rcōciliari p sacerdotē aq̄ exorcizata tm̄, vt. c. si. o cō. ec. vel alt. ꝛ ibi ē hōa. gl. i vbo exorcizata. q̄ aq̄ exorcizata pt fieri p simplicē sacerdotē, ex q̄ pꝫ q̄ n̄ opꝫ ꝙ fiat p epꝫ vel o lnia eiꝰ, vt no. ang. o cla. i sua sum. ti. o qse. ec. i p̄n. Et iste ec. p epꝫ oi tpe p̄nt qse. c. tua, et

167 ibi. d. Ab. o qse. ec. vel al. ¶ † Et dic. d. Ab. pꝰ gl. i. c. pposui. e. ti. ꝙ eccl̄ia i. iij. casi. ē recōsecrāda. Prius casus ē, q̄n nesciꝫ, an fuerit qse. vtputa, q̄ n̄ hꝫ aliq̄ signū, p qd appeat qsecrata, nec scriptura, nec testis, ꝛ hmōi, vt o qse. dis. j. eccl̄ie, q̄ n̄ dr̄ iteratuꝫ, qd nesciꝫ fcm̄. c. solēnita. i p̄n. o qse. dis. j. c. veniēs, o psb. n̄ bapti. Scdō cāus ē i q̄ eccl̄ia qsecraꝫ, q̄n pietes sꝫ qbusti ꝛ decrustati,

ꝛ ratio

7 ratio est, qz consecratio 7 linitio fit in ipsis parietibus, 7 ideo lz nõ corruāt, si tñ 9burant est recõsecrāda gl.ð 9se.dis.j.c.ecclesijs sec9 si tectū 9buraf vel destruaf, qz nõ ē recõsecrāda, vt.c.ligneis de 9secra.ec.vel alta. Tertius casus est in quo eccl'ia recõsecraf, si parietes, ita corruerint, φ de nouo op3 ipsas reficere, 7 de eisdez lapidibus, 7 lz gl. 7 aliq ibi velint φ si nūc vna pars reficiaf, 7 post alia, φ nõ sit recõsecrāda, tñ.ð. Abb.tz vbi.s. φ dz recõsecrari 7 bñ, qz in spūalib9 9sideramus veritatē, 7 nõ fictionē, vt no. Arch.in.c.j.de voto lib.vj. Ideo est verꝫ, φ nõ ē illa pma ecclesia, nec cõsecratio, q̃ fuit in illa pma, est in ista, qz non est liquor q cõmisceaf, 7 istā opi.tz Inn.in rub.isto titu. de consecra.eccle. 7 idez ēt sentit dñs Abb.in.c.j.de consecra.eccle, 7 Ang.de clauа.in sua sum.tit.de cõsecra.eccle.c.iij. 7 dicit do. Abb.in.d.c.

168 proposuisti, φ in duobus casibus ecclesia polluif. ¶ †Primus casus est qñ in ea effundif sanguis, qd verbū effusio signat habūdantiā, pro quo allega bonū tex.cū glo.in.c.cuz illoꝝ.§.φ si claustrales.de sentē.excõ. 7 iõ ex modica lesiõe q̃uis modicū de sanguine effluat nõ indiget recõciliatione, qd est valde notañ.aduerte qd ista effusio sanguinis op3 φ sit facta ex cõtẽptiõe, vel ex iniuria, qz si a furioso vel ligno cadēte effunderef sanguis nõ esset reconciliāda, vt vr̃ sentire Hugo. de cõsecra distin.j.c.ecclesijs, 7 Host.in.c.si ecclesia, de cõsecra.eccle.vel alta. istud sentit gl.in c.j.de cõsecra.eccle.vel alta.in.vj. 7 Ang.de claua.in sua sum.ti

169 tu.de cõsecra.eccle.§.iiij. ¶ †Scðs casus est in quo ecclesia polluif, qñ in ea aliqs occidif, lz sanguis nõ effundaf, puta qz suspēdif 7 hmõi. 7 intellige semp de homici.violēto, vel iniurioso, hm nota.in.c.vni.de cõsecra.eccle.vel alta.li.vj.secus in homici.cāli, vel cū qs se defendēdo aliū occidit, vel si sanctus ibi occidaf, qz tunc est reconcilianda, sed gl.in.c.vni.tz φ in h vltio casu polluif, 7 est recõciliāda, sed nõ lauādus est locus, vbi sanguis effusus est, 7 istā opi.gl.tz 7 sequif Ang.de cla. 7 bñ, 7 cõiter obser

170 uaf. ¶ †Tertius casus addif i quo eccl'ia polluif, qñ in ea cõmittif adulteriū, vt no.gl.in.d.c.ꝓposuisti, de 9se.ec.vel alta. 7 h intellige si eēt fcm̃ manifeste, qz si occulte, vt qz nõ ꝓbaf, tūc pp illud adulteriū vel pollutionē nocturnā 7 occultā nõ fit recõciliatio, vt no.do.Abb.in.d.c.fi.eo.ti. Itē dicit do.de San. Ge.in.d. c.vni.de 9se.ec.vel alt.in.vj. φ si qs sane mentis seipsuz vulneraret vel occidat in eccl'ia irato aio, tunc eccl'ia recõciliabif p.c.9tigit, in pmo de sen.excom.qz homicida est, secus si eēt furiosus 7 non

171 sane mētis, arg.cle.si furiosus, ð hom. ¶ †Quart9 casus ē i quo eccl'ia polluif, qñ excõicatus sepelif in ecclesia vel paganus, qz si erat 9secrata, est recõciliāda, 7 corpa pdictoꝝ sunt ꝓicienda, si discerni pñt ab alijs.de 9se.dis.j.eccle. 7 ð 9se.eccle.vel alt.c.cõ

172 suluisti, 7 ibi.ð.Abb.ita tz. ¶ †Quintus casus est in quo ecclesia polluif qñ fuit 9secra.p notoriū excõicatū, naz ea q̃ 9sistūt in exterioribus bñdictionib9 7 9secrationib9 fcā p notoriū excõicatuz nõ dñt p fideles exercitari, añ recõciliationē, vt no.do.Abb.

173 in.d.c.9suluisti. ¶ †Sextus casus est qñ effundif semen.c.signasti.de adulte.sed qñ est occultū nõ polluif ecclesia, vt.s.fuit dictū vt tz gl.in.d.c.vni. 7 si fit publicū, vel ex 9fessiõe eoꝝ q fecerūt vel rei euidētia, 7 itelligūt qdā de omni effusiõe seminis illicita 7 criminosa, secus de effusiõe, q̃ in in somnijs, 7 ea q̃ fit in mr̃imonio cā procreāde prolis 9riū tñ tz gl.in.d.c.vni. 7 ibi p doc. vt hēat locū in omni pollutione, 7 h magis 9sonat tex.in.c.in ecclesijs, ð 9se.dis.j. 7 h est tenendū hz Ang.de claua, in sua sum.ti.ð 9se.§.

174 vj. ¶ †Itē notañ.est φ iste 9secrationes 7 dedicationes eccl'ie initiū habuerūt in vete.testõ. Moyses dño pcipiēte fecit templū 7 sacrauit illud cū mēsa 7 altari eius 7 ereis vasis vtēsilib9 ad diuinū cultū explendū, 7 nõ solū diuinis pcibus ea sacrauit, verum ēt sancti olei vnctione dño iubente liniuit, vt.§.j.de 9se.dis.j. legitur.n.dñm pcepisse ipsi Moysi, vt chrisma 9ficeret quo vngeret tabernaculū in dedicationē 7 arcā testi. Salomõ quoqz fili9 Dauid iubēte dño pfecit tēplū cū altari, 7 reliqua ad diuinū cultum peragendū 9secrauit, sicut in libro Reg.hr̃.iij. Regū.vj.c.tex.in c.j.de 9se.di.j. Nabucodonosor ēt rex vocauit oēs satrapas, optimates, 7 tyrānos ad ðdicationē statue auree, quā fecerāt iudei, ergo sicut legif in Burcardo.in.iij.c.loca in qb9 dño sacrificabāt diuinis hēbāt supplicatiõib9 9secrata, nec in alijs quam deo dedicatis locis munera dño offerebāt, si igif illi, qui vmbre legis deseruiebāt, h faciebāt, quāto magis nos, qbus xitas patefacta est 7 grã, 7 xitas p Jesuz xp̃m data est tēpla dño edificare, 7 ꝑut melius possum9 ornare, atqz diuinis pcibus 7 sanctis vnctiõib9 cū altaribus, 7 vasis, vestib9 quoqz 7 reliquijs ad diuinū cultum implendū vtēsilibus deuote 7 solēniter ex instõne felicis Pape. iij. sacrare dēm9. Rursus in ciuitate Baruch.iudei qñ imaginez crucifixi pedib9 cõculcarūt 7 latus eius pforare mox ide sanguis 7 aqua exiuit, iudei aūt h viso mirati sunt, 7 infirmi eoꝝ hoc sanguine deliniti ab omnibus infirmitatib9 suis liberati sunt, pp qd oēs Christi fide suscepta baptizati sunt, 7 sinagogas eoꝝ in ecclesias cõsecrauerūt, 7 inde mos inoleuit vt ecclesie cõsecrarenf, cum prius tantū altaria cõsecrarenf, ꝑpter hoc ēt miraculū ordinauit ecclesiā fieri in memoriā dominice passiõis.v.calen.Decēbris, 7 eadē rõne consecrata est ecclesia in honorē saluatoris, vbi quedā ampula cū illo sanguine reseruaf, 7 solemne festū tc agif.

175 ¶ †Secūdo notādū, φ solus põtifex, vt.s.fuit dcm̃, potest ecclesias 7 altaria dedicare.xxvj.q.v.ministrare, 7 de 9se.dist.j.c.nemo, 7.c.qd in dubijs.de cõse.ecc.vel al.qm̃ gerit imaginē 7 figuraꝫ summi põtificis Christi spiritualiter dedicantis sine quo nil possum9 in ecclesia stabilire, vñ ipse ait sine me nil potestis facere vt psal.nisi dñs edificauerit 7c. vñ 9siliū carthaginē.xxvj.q.vj.c. iij. ꝓhibet h facere a sacerdote, nec pt h alicui inferioris ordinis

176 demādari †sane vt sacri edocēt canones de cõsecra. dist.j.c. nemo, 7 de 9secra.eccl.vel alta.cuz sicut dedicādus nõ est ecclesia, nisi prius dotata sit ð licite acq̃sitis.i.q.j.c.nõ est putāda. Legif enim φ dū qdā eps eccl'iaꝫ de vsuris 7 rapinis 9structā cõsecraret, vidit post altare diabolū stantē in cathedra in habitu põtificali, q dicit epo, cessa eccl'iaꝫ cõsecrare, ad meā.n.iurisdõnē ptinet, cū sit ex vsuris 7 rapinis facta, epo vero 7 clerico territis, et inde fugientibus, diabolus cõtinuo ipsaꝫ ecclesiā cū grādi strepitu destruxit. Rursus ecclesia q̃ pro questu cupiditatis 9structa ē cõsecrāda nõ est, vt.c.si qs basilicā, ð 9se.di.j. 7 cū dos sufficiens assignata nõ est.c.cū sicut, de 9se.ec.vel alta. 7 in q̃ pagan9 vel infidelis sepultus est.c.eccl'ia.j. 7.ij.de 9secr.dis.j. donec inde fuerit eiectus ab ecclesia 7 abrasis pus parietibus vel tignis reconciliata. Idē ēt est de excõicato.c.sacris, de sepult. Si xo mulier pgnās illic sepulta sit ea nõ eiecta poterit 9secrari, lz partus baptizatus nõ sit, facit.l.j.§.j.ff.de vēr.inspi. 7.ff.de sta.ho.q in vte

177 ro. 7 de 9se.dist.iiij.si ad mr̃is, 7.c.seq. ¶ †Itē notā.est φ ecclesia dedicaf pp quinqz cās. ¶ Primo vt diabolus 7 eius ptās inde penitus expellaf, vñ cū quedā ecclesia arrianoꝫ fidelib9 reddita 9secraref 7 reliquie sancti Sebastiāi, 7 beate Agathe illuc delate fuissent populus ibi 9gregatus porcū repente iter pedes huc illucqz discurrere senserūt q fores eccl'ie apiens a nullo videri potuit, oēsqz cõmouit φ iccirco dñs oñdit, vt cūctis pateferet φ de loco eodē imūdus habitator exiret, sequēti aūt nocte magnus i eiusdē ecc.tectis strepitus fact9 est ac si i eis aliqs errādo discurreret. Scða xo nocte grauior son9 increuit. Tertia quoqz nocte tātus strepit9 insonuit, ac si ois illa ecc.a fundamētis fuisz euersa, statimqz recessit, nec vlteri9 apud iliā antiq hostis ingetudo apparuit. ¶ Scðo vt ad eā 9fugiētes saluenf, 7 Job i tabernaculū fugit 7 cornua altaris apprehēdit.xxiij.q.v.c.re9. ¶ Tertio vt ibi orõnes exaudianf, vñ in orõne ad missam dr̃ 9cede vt oēs q huc deprecaturi 9ueniūt ex q̃cūqz tribulatiõe 9solationis vt bñficia 9sequanf, sic ēt orauit Salomõ i tēpli dedicatiõe, put legif.iij.Regū.viij.c. ¶ Quarto vt ibi deo laudes soluanf vt.s. dcm̃ ē. ¶ Quinto vt ibi sacra ecclesia.ministrenf, vñ ipsa eccl. dr̃ tabernaculū q̃si taberna dei in q̃ sacra diuina cõtinenf 7 ministrā tur, vt no.Spe.li.j.ti.de dedicatiõe ecclesie in libro noiato rõna

178 le diuinoꝫ. ¶ †Itē ecclesia 9secraf p epm hoc mõ, nā oibus de eccl.eiectis, solo dyaco.ibi remanēte recluso, eps cū clero añ fores ecclesie aquā sine sale bñdicit, 7 interim intrinsec9 ardēt.xij.luminaria añ.xij.cruces i parietib9 ecclesie depictas, postmodū võ clero 7 ppło isequēte, ter circūeūdo eccle.exteri9 cū fasciculo ysopi parietes cū aq̃ iā bñdicta aspgit, 7 qlibet vice ad ianuā ec.veniēs pcutit sup liminare cū baccu.pasto. dðo. attolite por.pnci. vestras 7c. dyacon9 deīde rñdet, qs ē iste rex glorie, cui põti. dic dñs fortis 7c. Tertia vero vice reserato hostio ingredif põtifex ecclesiā cū paucis ex ministris, clero 7 populo foris manēte, dicit pax huic domui, 7 dicit letania, deinde i pauimēto eccl'ie cū cinere 7 sabulo lr̃is grecis 7 latinis totū describif alphabetū. Et interiꝫ aliā aquā sanctificat cū sale cinere 7 vino, 7 altaf 9secrat, deinde.xij.cruces in parietib9 depictas chrismate inūgit, sane q̃cunqz h inuisibilr fiunt, deus p visibilē virtutez in aia operanf q̃ veri dei tēplū est, vbi fides facit fundamentū, spes erigit, charitas 9sumat.ipsa.n.eccle.catho.ex viuis multis lapidib9 adunata dei tēplū est, qz multa tēpla vnū tēplū quoꝫ vn9 ē verus deus

179 7 vna fides, dom9 igif dedicāda est aia sanctificāda. †Et est notañ.φ 9secratio duo efficit, nā ipsaꝫ eccl.mālē deo appropriat, 7 nāꝫ.s.tā eccl'ie q̃z fidelis aie dspõsationē 9firmat domus nāqꝫ ñ 9secrata ē sicut puella viro alieni destinata, nõ tñ dotata, nec maritali cõmertio in vniõe carnis vnita, sꝫ in 9secra.dotaf, 7 trālit i ꝑpriā Jesu xp̃i spõsaꝫ, quā sacrilegiū est p adulteriū vlteri9 violari desinit vnū lupanar eē demonū, vt pꝫ in 9secra.illi9 tēpli φ antea pāthcõ vocabaf. Prio ita dðꝫ est de aque bñdictionē, sup q̃

dicit dñs, nisi qs renatus fuerit ex aq̄ ⁊ spũsan. nõ intrabit in regnũ celo. aq̄. n. q̄ lauãdis corpibus idonea est tãtã diuinitus virtutẽ accipere meruit. sicut corpa lauat a sordibus, ita ⁊ aias mũ-
180 dat a peccatis † manifestũ qdẽ est qd̕ h aqua, cui⁹ aspsiõe ecclia ꝯsecrat̃, baptismũ sigñat, q꞉ quodãmõ ipsa eccle. baptizat̃. ipsa ꝟo ecclia illã vtiq̃ʒ eccl. designat, q̄ in ea ꝯtinet̃. s. fideliũ multitudinẽ, vñ ẽt ecclia vocat̃ eo ꝙ ecclíaʒ ꝯtineat ꝯtinẽs vʒ ꝓ ꝯtento. Querẽdũ aũt ẽ q̃re huic aque sal amisceat̃ cũ Saluator nr̃ d̕ baptismo loquẽs nullã de sale fecerat mẽtionẽ, nõ. n. dicit, nisi qs renatus fuerit ex aq̄ salsa vel sale mixta vel aliqd hmõi, sʒ dicit, nisi qs renatus fuerit ex aq̄ ⁊ spũsan. ⁊c. ⁊ id ipm de oleo ⁊ chrismate q̃ri pt. Sʒ notañ. ꝙ sal i diuino elloqo sepe ꝓ sapientia ponit̃, iuxta illud sermo vester sit sale conditus, ⁊ dñs inquit discipulis suis habete sal in vobis, ⁊ pacẽ inter vos, itẽq̃ʒ vos estis sal terre, ꝙ si sal ĩfatuatũ fuerit in quo ꝯdiet̃. iij. q. vij. c. itẽ in euãgelio. hic ẽt est ꝙ ꝭm. l. nulla hostia sine sale offerebat̃, sed in omni sacrificio offerabat̃, ex qbus oĩbus ꝯcludit̃, qd̕ sal ꝓ sapientia ponit̃, ẽ enim sapientia cõdimentũ oĩuʒ virtutũ, sicut sal oĩuʒ ciboꝝ, hinc ergo est ꝙ nullus baptizet̃ prius q̃ʒ sale cibetur ⁊ infantes, vt ꝙ actu hẽre non pñt habeant saltẽ significationẽ sacr̃i, nec sine sale
181 benedicit̃ aqua viua, aut interius, aut exterius cuʒ ysopo, † ⁊ aq̄ bñdicte aspersio trinã baptizãdi imersionem sigñat, ⁊ fit pp tria. Prio pp demonũ expulsionẽ, nã aqua bñdicta ꝓprie de sui virtute hʒ demones expellere, vñ in exorcismo eius dr̃, vt fiat aqua exorcizata ad effugãdũ oẽʒ inimici ptãtẽ, ⁊ ipm inimicũ erradicare. Scd̕o pp ipsius ecclie purgationẽ ⁊ expiationẽ, oĩa nanq̃ʒ terrena pp peccatũ corrupta sunt ⁊ fedata hic ẽt est ꝙ i lege oĩa pene mundabant̃ ꝑ aquã. Tertio pp remouendaʒ oẽm maledictionẽ, ⁊ introducendũ bñdictioneʒ terra. n. ab initio, cum fructu suo maledictionẽ accepit eo ꝙ ex eius fructu decoctio facta fuit,
182 aqua vero nulle maledictioni subiacuit. ¶ † Hinc est ꝙ dñs piscẽ comedit, sed carneʒ nõ legit̃ noĩati comedisse, nisi de agno pascali, ⁊ h pp legis p̄ceptũ in exẽpluʒ. s. abstinendi aliqñ a licitis, aliqñ eadẽ comedendi, rursus aspsio i circuitu fcã sigñat, ꝙ dñs curã suoꝝ hñs mittit angelũ suuʒ in circuitu timentiũ se. tria ꝟo rñsoria q̄ interiʒ decantant̃, est hillaritas triũ ordinũ fidẽ suscipiẽtiuʒ. s. Noe, Daniel, ⁊ Job, ⁊ qm̃ ad hãc inuocationem grã fidei spei ⁊ charitatis ĩfundit̃, iõ ad pedẽ ⁊ ad mediuʒ, ⁊ ad ptẽ parietis supiorẽ aspgit̃, de interiori ẽt aspsione statiʒ dicet̃. Triplex ꝟo circuitus, quẽ eṗs aspergendo facit, triplicẽ circuitũ, quẽ Chr̃s fecit pp ecclie sanctificationẽ, designat. Primus fuit, qñ venit de celo in mundũ. Scd̕s qñ de mundo descẽdit in limbũ. Terti⁹ qñ de limbo rediẽs ⁊ resurgens ascendit in celũ. Triplex q̊q̃ʒ circuitus oñdit ꝙ ecclía illa ad hono. trini. dedicat̃, oñdit ẽt tripliceʒ statũ saluandoꝝ de ecclia, q sunt virgines, ꝯtinẽtes, ⁊ ꝯiugati, qd̕ ẽt dispõ ipsius ecclie mãlis oñdit. Porro trina sup lumiaria hostij ꝑcussio sigñat triplex ius ꝙ Chr̃s hʒ i eccle. sua, pp qd̕ sibi dʒ apiri, est. n. sua creatiõe, redẽptiõe, ⁊ glorificatiõis ꝓmissiõe, nã põtifex Chr̃m, virga eius ptãtẽ figurat. Rursus ꝑ triplicẽ ꝑcus. ianue cũ virga pastor. p̄dicatio euãgelica itelligit̃, qd. n. ẽ virga pasto. nisi sermo diuin⁹, iux. illud Jsay. ꝑcutiet terrã virga, ita sermo ⁊c. virga igit̃ ianuas ꝑcutere, est aures audiẽtiũ p̄dicatiõis voce pulsare, aures. n. fortes sunt ꝑ q̃s ad corda sancte p̄dicatiõis ꝟba introducim⁹, vñ psal. q exaltas me d̕ portis mortis, vt annunciẽ oẽs laudes tuas i portis filie syõ nisi aures ⁊ audit⁹
183 fideliũ. ¶ † Tertio triplex cũ virga ꝑcussio ⁊ ianuaꝝ aptio significat, ꝙ ꝑ p̄dicationẽ pastoꝝ ĩfideles veniẽt ad fidei ꝯsensuʒ, ꝑ illaʒ. n. porte iusticie apiunt̃, ⁊ illas igressi fidẽ ꝯfitẽt̃, vñ psal. apite mihi portas iusticie ⁊ igressus i eas ꝯfitebor dño ꝑ hãc portã domini iusti intrabunt, ꝑcutit igit̃ eṗs in supliminari. s. rõnis, dicẽs sup vos principes. i. demones seu potius hoĩes tollite. i. auferre portas. i. ignorãtias vestras. i. a cordibus vestris, interrogatio ꝟo dyaconi inclusi rñdẽtis in ꝑsonã populi, qs est iste rex glorie, est ignorãtia populi nescientis quis est iste q dʒ intrare, aptio hostij euacuatio ẽ peccati, recte ergo eṗs ter ꝑcutit, q꞉ numerus iste notissimus ⁊ sacratissimus est, ⁊ in omni dedicatiane eṗs ter ianuas percutere dʒ, q꞉ sine inuocatione trinita. nullũ fit in ecclesia sacr̃m. trina vero ꝓclamatio tollite portas ⁊c. sigñat tripliceʒ ptãteʒ Christi, vʒ quã hʒ in celo, in mundo, ⁊ in inferno, vnde in hymno ascensionis dr̃, vt trina reruʒ machina celestiuʒ, terrestiũ ⁊ infernoꝝ condita flectunt. genu iaʒ subdita. ꝯñter hostio aperto intrat eṗs, ad notandũ ꝙ si debite vtat̃ officio suo nil ei resistere põt, iuxta illud dñe quis resistet potentatui tuo, ingredit̃ auteʒ cuʒ duobus vel tribus, vt in ore duoruʒ vel triũ testiuʒ stet omne verbuʒ ꝯsecratiõis, vel q꞉ paucis p̄ñtibus dñs se trãsfigurãs ꝓ ecclesia orat, ⁊ ingrediens dicit pax huic domui, ⁊ oĩbus habitãtibus in ea. q꞉ Christus mundũ ingrediens pacẽ inter deũ ⁊ hominẽ fecit, venit. n. vt nos deo p̄ri recõciliaret, ꝓ hoc cũ dr̃ letania ꝓstratus orat ꝓ sanctificatiõe domus, nã ⁊ Christus humiliatus añ passionẽ ꝓ discipulis ei credituris oĩb⁹ orabat, dñe p̄r sanctifica eos in noĩe tuo, postq̃ʒ ꝟo surrexit ora sine salutatiõe, qm̃ nõ dicit dñs vobiscũ, cũ ecclesia nõdũ sit baptizata, ⁊ q꞉ cathecumini tm̃ non sunt digni, vt eis fiat applausus, cũ nũdũ sint sanctificati, est tñ ꝓ eis orandũ, clerus orans, ⁊ letaniaʒ cantans apostolos repñtant, q ꝓ ecclesia ⁊ aiaruʒ sanctificatione ad deũ
184 intercedant. † In pauimento ecclesie scribit̃ alphabetũ h modo fit. n. crux de cinere ⁊ sabulo ex transuerso ecclesie, sup quã crucẽ pulueris scribit̃ alphabetũ in modũ crucis lr̃is grecis ⁊ latinis, nõ aũt hebraicis, q꞉ iudei recesserunt a fide, ⁊ scribit̃ cũ bacculo pastorali, sane alphabetũ sup crucẽ scriptũ tria p̄ñtat, p̄mo quideʒ scriptura ex grecis ⁊ latinis lr̃is in modũ crucis facta representat cõmixtionẽ seu vnionẽ in fide vtriusq̃ʒ apostoli, iudei vʒ et gentilis ꝑ crucẽ Christi fcãm iuxta illud Jacob canzellatis manibus filios bñdixit ipsa vero crux siue versus ex trãuerso direct̃, vʒ vnus a sinistro angulo orientis in dextrũ occidentis, ⁊ alter a dextero orientis in sinistruʒ occidentis, significãt qd̕ apostol⁹ ille qui prius erat dexter, factus est sinister. Et q erat in capite factus est in cauda, ⁊ ecõuerso, h pp crucis virtutẽ eṗs ab oriente trãsiens relinqt iudeos in sinistra, q꞉ infideles euenit ad gentes, qbus lʒ in occidẽte fuissent dicte in dextera ⁊ tandẽ a gẽtibus in dextera orientis positis visitabit iudeos in sinistro angulo occidentis, quos restat deteriores esse, quã prius inuenerit gẽtiles, iõ aũt in obliquũ, ⁊ i modũ crucis ⁊ nõ indirectũ h lr̃e scribunt̃, qa hanc sanctã intelligentiã ptingere nõ vʒ, q꞉ crucis ministeriũ nõ recipit, ⁊ xp̄i passione nõ se credit eẽ saluãdũ, in maliuolã aiaʒ nõ introibit sapiẽtia, ⁊ vbi xp̄s fundamentũ nõ est supedificari non põt. j. q. j. cũ paulus. ij. scriptura alphabeti repñtat paginã vtriusq̃ʒ testi, ꝙ ꝑ crucẽ xp̄i adipletũ est i pas. nãq̃ʒ ei velũ tẽpli scisuʒ est, q꞉ tunc scripture apte sunt, ⁊ reuelata sunt sancta scõrũ, vnde ipse moriens dicit ꝯsumatũ ẽ, in his qdẽ paucis lr̃is oĩs scia ꝯtinet̃, ⁊ tũc crux ex trãsuerso ducit̃, q꞉ vnũ est testm̃ in alio cõtinet̃ tota. n. erit in tota. ¶ Tertio repñtat arti. fidei. ecclesie. n. pauimentũ est nr̃e fidei fundamentũ, elementa ibi scripta sunt fidei arti. qbus rudes, atq̃ʒ neophiti in vtroq̃ʒ populo i eccle. erudiũt̃ q studẽt puluerẽ ⁊ cinerẽ repñtare, iuxta illud qd̕ dicit Abraam Geñ. xviij. loquor ad dñʒ meũ cũ sim puluis ⁊ cinis, scriptura g̃ alphabeti in pauimẽto est simplex doctri. fidei i corde humano. Sãbuca siue bacul⁹ quo alphabetũ scribit̃ mõstrat apostoloruʒ doctr. vel doc. ministeriũ q̊ fcã ẽ ꝯuersio gentiũ ⁊ ꝑfidia iudeoꝝ. Cõsequẽter eṗs ad altare accedẽs incipit, stãs, deus in adiutoriũ meũ intẽde, q꞉ tunc demũ incipit qd̕ est in h offõ p̄ncipale, et dr̃ versus. gloria p̄ri ⁊c. q꞉ h bñdictio fit ad exhibendã gloriã trinitati, nõ tñ dr̃ alleluya ꝓut, ⁊ qñ ꝯsecrat altare, in q̄ qdẽ consecratione alia aqua bñdicit̃, ex qua postq̃ʒ altare septies aspsum fuerit. aspergit̃ ẽt ter interius tota ecclesia sicut prius absq̃ʒ aliq̄ dr̃ia maioꝝ lapidũ vel minoꝝ, qm̃ apud deuʒ nõ est acceptio ꝑsonaꝝ, de iudi. c. nouit. §. j. de statu mona. c. eaq̃ʒ, in p̄n. iõ interi⁹ ad notañ. ꝙ exterior alluuio sine iteriore nil ꝓdest, de sacra vnc. c. j. iõ ter, qm̃, vt premissuʒ est, aspersio illa significat aspersionẽ ⁊ inũdationẽ baptismi, qui dat̃ beneficio trinitatis, iuxta illud. ite docete oẽs gentes baptizantes eos in noĩe p̄ris ⁊ filij ⁊ spiritussan. q꞉. n. eccle. nõ p̄t i aq̄ imergi, sicut imergit̃ baptizãdus, iõ ter aspgit̃ aq̄ q̄si loco trine imersiõis, rursus aspgit̃ ꝓcedẽdo ab oriẽte i occidẽtẽ, ⁊ ꝑ modũ seu formã crucis, q꞉ xp̄s totaʒ iudeã, aut oẽs gẽtes baptizare p̄cepit i noĩe trinita. cui baptismo tribuit efficaciã i ministerio passiõis icipiẽs a iudeis, d̕ qb⁹ ort⁹ ẽ, ⁊ r̃siduũ aque ad bassiʒ altaris fundit̃, qdã tñ aliq̃ʒ aquã nõ bñdicũt, si cũ p̄us bñdicta totũ offm̃ ipleuerunt interiʒ aũt cãtat chorus psal. illũ exurgat de⁹ ⁊c. ⁊ illũ q habitat i adiutorio ⁊c. i qb⁹ fit mẽtio d̕ eccle. ⁊ ei⁹ ꝯsecra. vt pʒ ibi q habitare facit, vni⁹ moris i domo, eṗs ꝟo dicit dom⁹ mea dom⁹ or̃onis vocabit̃, q꞉ ei⁹ offm̃ ẽ facẽ, vt eccle. dom⁹ dei sit, nõ negociatiõis. i. q. iij. ex multis, sane chris-
185 mato altari. xij. cruces i parietib⁹ ecclesie d̕picte chrismãt̃. † Depingunt̃ ãt ipse cruces. j. pp demonũ terrorẽ, v. s. demões ide expulsi sint vidẽtes signũ crucis terrent̃, ⁊ illuc igredi nõ p̄sumant. Scd̕o pp triũphi oñsionem, cruces nãq̃ʒ sunt vexilla xp̄i, ⁊ signa triũphi sui, merito ergo vt oñdat ꝙ locus ille xp̄i dño sit subiugatus, ibidẽ cruces depigunt̃, nã ⁊ apud impialẽ magnificẽtiam obseruat̃, vt aliq̄ ciuita. sibi tradita iperiale vexillũ i ea erigat̃, ⁊ in hmõi figuratione dr̃ Geñ. xxviij. ꝙ Jacob lapidẽ quẽ supposuerat capiti suo erexit in titulũ veʒ in titu. p̄conialẽ, memorialeʒ ⁊ triũphalẽ. Tertio vt earum ꝯspectores christi passionem qua suã ecclesiam consecrauit ⁊ passionis fidem ad memoriam reducant. vnde in canticis pone me vt signaculuʒ super brachium ⁊c.

duodecim

186 † duodecim vero luminaria ante cruces ipsas posita significant duodeciʒ apostolos, q̄ p̄ fidē crucifixi totū mundū illuminauerūt ꝛ quoꝝ doctrina tenebre fugate sūt. vñ d̄t Ber. tota ꝓphe. ra é in fide crucifixi, ꝛ aposto. nihil me iudico scire iter vuos nisi Jesum Xp̄ʒ, ꝛ hūc crucifixū, cruces igit̄ p̄ q̄tuor eccle. ptes illuminātur, ꝛ chrismate iungunt̄, q̄m apostoli crucis misteriū p̄dicantes, fidei passionis Xp̄i q̄tuor mūdi climata illumiauerūt, ad cogitationē iflamauerūt ad amorē, vnxerūt ad ɔscientie nitorē q̄ p̄ oleum, ꝛ ad bone fame odorē. q̄ p̄ balsamū designatur, adhuc post chrismationē altaris ipsum altare ꝛ eccle. ornāt̄, lāpades accenduntur missa d̄r, in q̄ pōtifex alijs vestib⁹ vtit̄, q̄ꝫ fuerit in aspsione
187 visus. ¶ † Postremo notādū é q̄ eccle. d̄r in sanguine alicuius ɔsecrari. vñ s̄m Pelagiū ꝛ Nicolaū in martyrio aposto. Petri ꝛ Pauli ecclīa roma. ɔse. é. xxj. di. c. q̄uis. xvj. dist. c. sacro. ɔsecrat̄ eccl'a vt p̄missum é ꝛ q̄ꝫ legat̄ in veteri testō tēplū ter fuisse ɔsecratū. Prio in septēbri. de ɔse. dist. j. Scdo in martio. j. q. j. c. ꝓphetizāt. Tertio in decēbri sub iuda machabeo. d̄ ɔsec. di. j.
188 solēnitates † ecclīa tñ semel ɔsecrata ñ é iteꝝ recōsecrā. c. eccle. d̄ ɔse. di. j. c. j. ꝛ. ij. d̄ sacra. ñ iterā. ꝛ. c. j. de aposta. nisi fuerit execrata, q̄ ɔtigit tripl'r. Prio si fuerit cōbusta, ita q̄ parietes oēs, vl' eoꝝ maior ps fuerit d̄crustati vt. d. c. ec. vt. s̄. fuit dic. ff. d̄ ɔbē. ēp. l. domū. Leuiti. xiiij. c. ppe. fi. si eoꝝ solūmō tectū vl' ei⁹ ps parietibus integris manētib⁹, vel saltē i modica pte destructis cōbusta fuerit, recōsecrā. ñ é d̄ ɔse. eccl. c. ligneis. Scdo si tota eccl. aut eius maior ps simul fundit⁹ corruerit, ꝛ ex toto siue ex eisdeʒ siue ex alijs lapidib⁹ fuerit repata. eo. titu. c. de fabrica. ɔsecra. ꝛ .n. eccl'ie maxie i exteriori vnctiōe ꝛ in lapidū ɔiūctōe ꝛ dispōne ɔsistit vt. d. c. eccl. Si vō ñ simul, s; successiue parietes oēs ruerit, ꝛ reparati fuerit, ꝛ eadē cēset̄ ecclesia, iōq; ñ recōsecrāda, s; dūtaxat cū aq̄ exorcizata ꝛ misse solēnitate é recōsecrāda, de ɔse. di. j. de fabrica. ꝛ. c. si motū. ꝛ. ff. d̄ leg. j. l. q̄ i reꝝ quāquā eā recōsecrādā qdā scripserit sapiētes. Tertio r̄cōsecrāda é ecclīa si dubiū sit vtrū aliq̄ñ fuerit ɔsecrata eo q̄ sup̄ h̄ nulla scriptura vel pictura. aut sculptura nullusq; ēt vnic⁹ testis é d̄ visu vl' auditu q vt qdā d̄nt sufficeret extare de ɔse. di. j. c. ec. ꝛ. c. solēnitate. xxiij. q. ij. sane.
189 xxij. q. v. h̄ vr̄. d̄ ɔse. di. iiij. c. paruulos. † altare q̄q; semel ɔsecratū recōsecrādū ñ é, nisi illō execrare ɔtigat. d̄ ɔse. di. j. c. si motū d̄ ɔse. ec. ꝛ. c. j. ꝛ. c. q̄ i dubijs, q̄ ꝛ fit p̄ si mēsa. i. supior tabula i q̄ fit p̄ncipal'r ɔsecratio mota, vel i sui forma mutata, vl' enormiter puta vltra medietatē fracta sit, enormitas tñ hmōi iur̄ d̄eat ad epi arbitriū referri, idē quoq; maxie é si tota altaris fractura mota ꝛ reparata fuerit eccle. tū pp altare vel fracture motionē vl' fractionē recōsecrāda ñ é. d. c. j. d̄ ɔse. eccle. vel alta. q2 alia é altaris consecratio, ꝛ alia eccle. sic ecōuerso si ecclīa total'r destructa, altare nō ledit̄, ecclesia ipsa r̄parata solū ꝛ ñ altare recōciliat̄, q̄uis tūc si d̄forme sit illud aq̄ exorcizata lauari. de ɔse. di. j. c. si motū. cōsecratiōe tñ i maiori altari facta nihilomin⁹ alia minora altaria ecclesie ɔsecrāda sūt. c. cū sis. de ɔsecratione eccl'ie vel alta. q̄uis qdā doc. dixerūt sufficere i illi⁹ ɔsecratiōe alia digito demō. arg. ff. d̄ ac. pos. l. j. i. §. si iusseri. C. d̄ nāli. libe. auc. itē siqs. tñ primū é tenēdū, si vō altar̄ modicā exteri⁹ patiat̄ lesionē ñ obstet recōsecrādū. c. j. eo. titu. Scdo recōsecrat̄ altare, si altaris sigillū. i. paruus lapis, cū q̄ sepulchrū siue foramē, i q̄ reliq̄e recōdūt̄, claudit̄ seu sigillat̄, motū, aut fractū sit. c. ligneis. e. ti. ꝛ foramē ipsū q̄ñ fit i sūmitate stipitis, ꝛ tc̄ q̄nq; aliō sigillū ñ apponit̄, s; p̄ncipalis mēsa supposita loco sigilli h̄r, q̄nq; vō fit i pte posteriori ꝛ q̄nq; i añriori i q̄ ēt foramie i testimōiū ɔsecra. caute icludi solēt l're ɔsecrā. epi ɔtinētes nomē eius, ꝛ alioꝝ epoꝝ in ɔsecratione p̄sentiū, ꝛ i cui⁹ sancti honorē ɔsecrat̄ altare, ꝛ ēt ipsa ecclīa, q̄ñ simul ɔsecrat̄ cōtinētes annū quoq; ꝛ diē ɔsecratiōis. Tertio recōsecrat̄ altare, si iunctura q̄ sigillū foramini, vl' ꝛ q̄ mēsa ipsa ñ é mota, adheret, vl' aliqd ex lapidib⁹ ipsi⁹ iuncture seu stipis mēse, vl' sigillū tāgēs motū vel fractū sit, in ɔiūctione ꝛ. n. sigilli, ꝛ foraminis atq; mēse ꝛ stipis seu ɔstructure inferioris p̄cipue ɔsecratio intelligit̄. Quarto recōsecrat̄ altare, si ei, vel ɔiunctiōi mēse ꝛ structura inferioris tñ fiat augmētū q̄ p̄stinā formā amittat q̄m forma dat eē rei arg. x. q. v. c. h̄ ius. xxxij. q. ij. q̄ vñ é. ff. de no. ope. nun. l. i. §. si quis edificiū, pp modicū tñ additamētū ñ execrat̄, s; tūc sacrū trahit ad se ñ sacrū. c. q̄ in dubijs. de ɔse. eccle. dūtñ ɔiūctio mēse ꝛ fracture inferioris ñ multū imutet̄. Quinto altare sicut ꝛ ecclīa pp dubiū recōsecrat̄. d. c. eccle. d̄ ɔse. di. j. Spe. ti. de ɔse. eccle. titu. j. ¶ Sexto altare viaticū si lapis de ligno i quo insert⁹ é, q quodā mō sigillū rep̄ntat remoueat̄, ꝛ in eodē vel in alio ligno iteꝝ reponat̄, nōnulli recōsecrādū, alij vō solūmō recōciliādū d̄nt q̄uis āt sepe iussu epi de loco ad locū trāsferat̄, ꝛ p̄ viā portat̄, pp q̄ portatile vel viaticū appellat̄. c. ɔcedim⁹. ea. di. ꝛ d̄ priui. c. in his nō tñ ob h̄ recōsecrat̄, aut recōciliat̄. istos q̄nq; casus ponit Spec.
190 vbi. s̄. ¶ † Ubi ēt q̄rit, qd si calix ɔsecrat⁹ deaurat̄ nūq̄d é recōsecrād⁹. ꝛ vr̄ q̄ sic, q̄m nouus calix esse vr̄, nouū. n. op⁹ vr̄ facē, q mutat. ff. de ope. no. nun. l. j. §. opus nouū, ꝛ reficit q rei iā facte remediū facit. ff. de itine. actuq; priua. l. iij. §. pe. ff. d̄ vsuf. l. vsufruc. c. ɔsuluit. de iude. si qdē ɔsecratio in supficie ɔsistit. ꝛ hinc é q̄ eccle. muris decrustatis recōsecrādā esse. Cōtrariū tñ veꝝ est, quia tūc pp muroꝝ dealbationē, aut pp picturā, aut pp modicū additamētū eccle. recōsecrāda ñ est vt. s̄. é dictū. cū. n. pp h̄ calicis forma nō mutet̄, idē calix manet, q̄re reconsecrād⁹ ñ est, sicut ꝛ eccle. reparata q̄m eadē manet recōsecrāda ñ é, si vō forma prior immutaret̄ sec⁹ esset, q̄m forma dat esse rei vt. s̄. é dictū, honestū tñ é, q̄ tā pp pollutaꝝ manuū ɔtactū tā ēt pp ꝓphane materie appositionē calix aq̄ exorcizata lauet̄, priusq̄ꝫ ibi sacrosanctū corp⁹, ꝛ sanguis d̄ñi imolet̄. c. si motū. de ɔse. di. j. premisso de ɔsecratiōe
191 aliq̄ d̄ recōciliatione dicam⁹. ¶ † Circa q̄ notādū é q̄ tēplū spirituale q̄ é hō q̄nq; polluit̄. xxxiij. q. iiij. in eo. ꝛ. q. vlti. ñ solū vñ i leuiti. xv. c. polluit̄. vñ ꝓpheta polluerūt tēplū sanctū tuū ꝛc, ꝛ h̄ similiter hodie aq̄ lauat̄ ꝛ r̄cōciliat̄. c. ꝓposuisti. ꝛ. c. ɔsuluisti. ꝛ. c.
192 fi. de ɔse. ec. vel alta. ¶ † Fit. n. recōciliatio cū misse celebratiōe ꝛ aq̄ cū vino sale ꝛ cinē solēnit̄ b̄ndicte aspsiōe. c. fabri. d̄ ɔse. di. j. nēpe p̄ salē discretio, p̄ aq̄ popul⁹. c. cum marthe. §. quesiuisti. d̄ celebra. missa. per vinum diuinitas, p̄ cinerē, passiōis Xp̄i memoria, p̄ vinū aq̄ imixtū. vnio diuinitatis ꝛ hūanitatis significat̄ h̄ q̄ simul ponunt̄ ad notādū q̄ populus discreta memoria passionis Xp̄i imitatus Xp̄o adunat̄, fit ꝛ p̄ epm̄ tñ, si sit ecclesia ɔsecrata ꝛ q̄ꝫ ipse alteri coepō possit simul totū. s. aq̄ b̄ndictionē, ꝛ recōciliationē vix solū aq̄ b̄ndictionē, vel ēt tñ recōciliationē, aq̄ p̄us per ipsum b̄ndicta cōmittere, simplici tamē sacerdoti neutrū cōmittit. c. aq̄. c. ɔsuluisti. de ɔse. eccle. nisi forte h̄ ex priuilegio papali sibi cōpetat sp̄ali. vt. s̄. fuit dictū, vt i silī no. Jnn. i. c. q̄to, d̄ cōsue. si vō eccle. ɔsecrata ñ sit, d; stati s; ɔstitutionē Gre. i. c. si aq̄. eo. titu. d̄ ɔse. eccle. aq̄ exorcizata lauari, q̄ꝫ lotionē qdā fieri posse ascribūt, iussu tñ epi, p̄ simplicē sacerdotē, vt. s̄. fuit dictū, cū fieri hēat cū aq̄ exorcizata, q̄ fieri p̄t p̄ simplicē sacerdotē, vt no. gl. i c. fi. e. ti. sec⁹. n. é i simplici oratorio, q̄ nec sacer. nec religios⁹ loc⁹ é, vt pote q̄ vnusq̄sq; p̄ velle, vt pl; ordiat, saltē ad ornādū, vt no. i. c. fi. de cēsi. ꝛ i. c. iter dilectos. de dona. l; forte ñ sine diocesani lnia ad celebrādū, ꝛ p̄ velle ad alium vsū deputat locū ipsum
193 cle. q2 ɔtigit. de religio. domi. † h̄ āt eccle. recōciliāda pp adulteriū ibi ɔmissum vel fornicationē. c. si motū. de ɔse. di. j. ꝛ ɔnal'r cuiuscūq; semie. c. signifi. de adul. semie. s. maris ꝛ femie, clerici, vel layci, h̄rtici, vel pagani nāl'r siue ñ nāl'r studiose ꝛ peccādi libidine ibi emisso fuerit poluta é eccle. ēt si vir ibi vxorē cognoscat, q̄m l; talis ɔcubitus sit alias legitim⁹ ꝛ ɔcessus ñ tñ quolibet tpe siue loco. vt no. Spe. vbi. s̄. i. tit. de ɔse. eccle. vt. s̄. ēt dixi. Secus é in semine emisso a quocūq; animali, tūc eccle. ñ vr̄ polluta, cū illō animal careat rōne, vt no. Spe. vbi. s̄. ꝛ in silī sentit Ange. d̄ cla.
194 i sua sūma ti. de ɔse. eccle. no. i. c. j. eo. titu. i. vj. † recōciliat̄ ēt eccle. pp homicidiū. c. ꝓposuisti. d̄ ɔse. eccle. siue cōmittat̄ cū sāguinis effusione, siue quocūq; mō studiose fuerit cōmissū. vt. s̄. fuit dictū. ꝛ ēt citra homicidiū propter q̄ꝫlibet violētā ꝛ iniuriosā humani sanguinis effusionē. c. si motū. de ɔse. di. j. siue ex vulnere, siue absq; vulnere ex naso vel ore. nā i veteri testō leui. xiiij. ꝛ. xv. c. ꝓhibitū fuit sanguinē in tēplū fundi, ꝛ semē emitti, ꝛ talia agētē ꝛ patiētē illud ingredi, si āt absq; violētia, vel iniuria ex naso, vel ore, vel cicatrice, vel alio mō, aut ēt ex moroidis, vel mestruis, vel aliter nālit̄ in ecclīa fluxerit, aut forte ludo, vel casu fortuito elicitur, eccle. ñ é recōciliāda, vt no. Spe. vbi. s̄. x. recōciliat̄ alle. no. i c. ecclesijs. de ɔse. di. j. ant ēt si q̄ocūq; animal ibi occidit̄, vel q̄squis subito p̄ se ibi morit̄, aut lapide, vel ligno cadēte, aut fulgur̄
195 occidit̄ pp h̄ qdē, ꝛ silia ñ recōciliat̄ † nec ēt si alibi vulnerat⁹ ad ecclīā ɔfugiēs illic sanguine multo effuso morit̄, q̄m tūc ñ fuit in ecclesia ꝑpetratū. iuxta no. p̄ gl. in. c. j. eo. titu. in. vj. facit. §. itaq; xv. q. j. si vō ecōuerso i eccle. vulnerat⁹ ex̄ morit̄ vel ex̄ sanguis minime fluxerat, q̄m ictus vulneꝝ attēdūt̄. ff. ad. l. aql. itē. §. si plures. ff. ad. l. corne. de sicca. vltimū ꝛ. c. ij. d̄ cle. pcu. no. i. d. c. fi. eo. titu. in. vj. l; si. s̄. tectū eccle. sanguis effūdit̄, aut semē humanū emittit̄. tūc ñ recōciliat̄, q2 p̄ h̄ ex̄ eccle. emittit̄. vt no. Spe. vbi. s̄. ꝛ gl. i.
196 c. j. eo. tit. in. vj. † ceteꝝ si furtū aut rapina in eccle. cōmittit̄. tunc recurrēdū é ad ɔsuetudinē loci, an ecclīa sit recōciliāda vel nō. vt no. Spe. vbi. s̄. p. c. p̄niciosus. d̄ cele. missa. idē in q̄libet violentia absq; sanguinis effusione ibi ɔmissa fieri d̄ere qdā affirmāt, cū illa fornicatiōi eq̄paret̄ i iur̄. xvj. q. iiij. sicut q eccl. vt si ad eā ɔfugiēs inde per violētiā extrahatur. de imu. eccle. c. iter, vel ibi effractio

cõmittatur, vel ꝛ si preter sanguinis effusionem rixa tumultuose agat, vel si quis fracto osse, vel liuore secuto absq; sanguine ibi q̄ uis verberet vel ad mortē, vel ad mutilationē ibi presentialiter condemnatus inde extrahitur, vt ad locum executionis ducatur c. decet. de imu. ec. ꝛ c. q̄ fronte. de appel. ꝛ cū casus isti ñ sunt in iure exp̄ssi, necesse ñ ē eccle. solēniter recōcilari p ep̄z, honestuz tñ fore putam⁹ p sacerdotē aq̄ exorcizata iussu ep̄i lauari, vt no. sin.

197 Spe. in. j. pte titu. de ꝯse. eccle. in lib. ra. diui. † Jdē ēt vr̄ dn̄m, si eccl. diu absq; tecto ꝛ ianuis plēa forte letamie alijsq; expurcicijs aialiū ꝛ nāli hoīum vsui, q̄si loc⁹ diuersorij passiz patuerit, nec eēt forte malū eā in tali casu solēniter p ep̄z recōciliari, vt no. idē spe. vbi. s̄. si āt aliq̄s ex eccle. occisus mor intra eccle. infert, occisor ꝟo, vl' alius mortuū forte ñ credēs corpi adhuc calido plagā infligit, ex q̄ sāguis fluit recōciliāda ē eccle. fm eūdē, tū pp errorē ꝛ abhoīatione, tū pp violētiā ꝛ peccādi volūtatē, ꝙuis. n. hō mortuus sit ex eo ꝙ hō humanus tñ sanguis eius p violētiā ē ibi effusus, nā ꝛ ipsi cadaueri violētiā error ꝛ iniuria irrogat. ff. de sepul. vio. l. iij. §. si ppe. ꝛ §. aduersus. ꝛ l. sepul. ff. de re. ꝛ sump. fu. ne corpa. ꝛ de iudeis. sicut iudei, secus āt si nāliter mortuus i corporis obseqū ꝛ honorē in eccle. dmēbret vel excesef, vel forte ps

198 ibi ꝛ ps alibi sepeliat. ¶ † Jtē recōciliat ꝛ ecclia in q̄ infidelis, vl' ēt publice excōicat⁹ sepult⁹ ē, tunc parietes sunt abradēdi. c. eccl. in. j. ꝛ. ij. de ꝯse. di. j. sane i p̄missis casib⁹ i qb⁹ eccle. recōciliat requirit vt fcā recōcilia. indultus publicū saltē p famā existat. c. signi. de adul. scādalū. n. ꝛ horror atq; abhoiatio de turpitudie ꝛ ꝑtāte atq; violētia in sacro loco siue in ecclia cōmissis vbi delictoꝝ venia postulat, vbi eē dz tutela refugij, vbi imolat salutaris hostia p peccatis. leui. 14. vbi ēt ꝯfugiētes saluāt ꝛ deo laudes exsoluūtur, recōciliationē iducūt, ꝛ ēt, ꝑpositū ꝛ volūtas mortalr ibi peccātis. c. ꝯsuluisti. d̄ ꝯse. eccl. c. cū volūtate. d̄ sē. excō. si ꝟo occultū sit recōciliari necesse ñ ē. vt. s̄. ē dictū, qm̄ eccle. cū sancta sit coinqnari ñ pt. c. vr̄a. d̄ cohā. cler. ꝛ. xv. q. vlti. c. fi. ꝛ. xxiiij. q. j. §. i. imo ipsius loci sanctitas infamiā loci abolet, ꝙuis in h̄ qdā ꝯriū sentiāt, vt saltē occulte, ita vt deliquētes ñ ꝑbant, sit recōciliāda. fit n. recōciliatio ad exēplū ꝛ terrorē, vt vidētes eccle. q i nullo peccauit pp peccatū alterius lauari ꝛ purificari existimēt, ꝙtum pp suoꝝ delictoꝝ expiationē sit laborā. ff. ad. l. iul. repetū. l. j. ¶ Cimiteriū quoq; in quo infide. aut excōicatus sepultus ē recōciliādū ē ex eo. ꝯsulisti. d̄ ꝯsec. di. j. eccl. in. j. ꝛ. ij. ex de sepul. sacris, ossib⁹ tñ sepulti si ab ossib⁹ fideliū decerni poterūt inde prius abiectis, recōciliat. ēt in p̄missis casib⁹ in qb⁹ ecclia recōciliat. citeriū. n.

199 eiusdē p̄uilegijs qb⁹ ꝛ ecclesia gaudet vt. s̄. dictū. † Jtē notādū ē ꝙ in q̄cūq; pte eccle. vel citerij violētia, vel pollutio cōmittat. q̄libet eoꝝ ptes pp ꝯnexitatē violate intelligunt. d̄ ꝯsti. trāslato, ꝙ hodie in pte correctū est p. pp. Bonifa. in. c. j. de ꝯse. eccl. lib. vj. si n. ꝯsecrationes eccle. altaris ꝛ citerij sint diuerse, oib⁹ tñ vna ꝛ eadē ē imunitas. xvij. q. iiij. c. sicut antiqtus. ꝛ. c. siqs. c. miror. q̄ ñ ē ad alteꝝ eoꝝ tm̄, vel ad alterius āgulū restringēda, ꝙ veꝝ est si eccle. vel citeriū sunt ꝯiūcta. si. n. vnū a reliq̄ distet, bñ pt vnū sine reliq̄ violari, si igit altero eoꝝ violato siue polluto ēt aliō violatū ꝛ pollutū ē, pari rōne altero tm̄ eoꝝ recōciliato, vtrūq; intelligit recōciliatū. c. ꝯsuluisti de ꝯse. eccl. vel alta. qm̄ nil tā nāle ē q̄ vnūq̄ dq; eo gn̄e dissolui q̄ ligatū ē ꝛ par ē ius ligādi atq; soluēdi. ff. d̄ re. iur. l. nihil. c. j. d̄ ꝯse. eccl. vel alta. ꝛ sic violato vel polluto citerio sufficit eccle. recōciliari, nōnulli tñ simpl'r asserūt p vnius violationē neq̄q̄ alteꝝ violari, ꝛ p ꝯns qlibz eoꝝ dēre spāl'r rcōciliari qb⁹ tñ pōtificalis libri obuiat auctoritas i q̄ spālis forma recō

200 ciliationis citerij hr̄ † deniq; si eccle. vel citeriū, aut aliō q̄dcunq; p ep̄z excōicatū ꝯsecret seu bn̄dicat tali recōciliatione ñ eget, qm̄ sacra talib⁹ in forma eccle. collata vera sunt. ix. q. j. ordinatiōes. j. q. j. multi ꝑpe finē ꝛ d̄ sacra. ñ iterā. c. j. ꝛ. ij. d̄ coha. cle. ꝛ mulie. c. vr̄a. veꝝ cū sicut p̄missum ē excōicati man⁹ citeriū ꝛ eccl. pphanet, multo qdē magis exteriora sacra, ꝛ bn̄dictiones q̄ p man⁹ ꝛ os excōicati transeūt, ꝛ ꝑficiscūt, ꝙtū ad eoꝝ merita ꝑtinet ꝯtaminari ꝛ corā Deo fetē videt. j. q. j. §. q āt sacra. ꝛ. c. seq. ꝛ. c. odit Deus ꝛ. c. illi offerūt. ꝛ d̄ scis. c. j. iō honostū ē ꝙ recōcilieт pusq̄ fideles talibus sacris vtat, put sacroꝝ canonū lectio edocet euidēter. lxxxj. di. si q̄ sūt, ait. n. dn̄s p ꝑphetā maledicā bn̄dictionib⁹ vr̄is, d̄ ꝯse. di. j. altaria, d̄ istis vide ad plenū p Arch. floren. in iij. pte sue sūme ti. xij. c. vi. §. j. ij. ꝛ. iij. spe. vbi. s̄. ti. d̄ ꝯse. eccl. in lib.

201 sepissime noia. rōna. diuino. † Jtē circa hmōi vnctiones notādū ē ꝙ due sunt spēs vnctiōis no. d̄ sacra vn. c. j. exterior q̄ materialis ꝛ visibilis est, ꝛ interior q̄ spūlis ꝛ inuisibilis ē, exteriori visibiliter vngit corp⁹, ꝛ interiori inuisibiliter vngit cor. De pria Jacobus apostol⁹ ait infirmat qs ex vobis, inducat p̄sbyteros eccl. ꝛ orēt. sup eū vngētes eū oleo i noie dn̄i, ꝛ orō fidei saluabit ifirmū. De sa Jaco. aposto. ait ꝛ vos vnctionē. i. vnctio, ꝙ ab eo accepistis, moueat in vobis, vt ñ necesse hēatis vt aliqs doceat vos, sz vnctio eius docet vos de oib⁹, vnctio exterior signū ē interioris. Jnterior ꝟo ñ solū ē signū. i. signatū, sz ēt sacramētū, qꝛ si digne sumitur, vl' agit vl' auget absq; dubio ꝙ ꝯsignat puta salutē, iux illud sup illos man⁹ iponēt ꝛ bñ hebūt. Circa tertiū sciēdū ꝙ exhibēdū exteriorē, ꝛ visibilē vnctiōē duplex oleū bn̄dicit ex d̄ sacra vn. c. j. vz oleū sanctū vel cathecumioꝝ q̄ cathecumini vngūt, ꝛ oleū infirmoꝝ, de quo ifirmi vngūt, de q̄ vnctiōe loqt auctas, ifirmat qs ex vobis ꝛc. ¶ Qualr āt fiūt bn̄dictiōes vtriusq; olei, ꝛ chrismatis. s̄. fuit dictū. † Sz qrit q̄re infirmi ꝛ cathecūini oleo iungūtur. rn̄deo vt ex visibilib⁹ iuisibilia facilius capiāt, sic. n. oleū fugādo ifirmitatē recreat artus fessoꝝ, ꝛ d̄ sui nā lumē p̄stat, sic credēdū ē ꝙ vnctio olei ꝯsecrati q ē signū fidei peccata fugādo sanitatē aie ꝯfert ꝛ lumē ei p̄stat, si qdē oleū iuisibile i signo oleū iuisibile i sacro ꝛ oleū sp̄ūale intus est, d̄ oleo ifirmoꝝ auctoritatē accepim⁹ ab apostolis, d̄ oleo cathecumioꝝ ab aposto. viris, ꝛ lz̄ ꝯo⁹ possit oleū sp̄ūale sine corpali tribuē, qꝛ tñ apostoli pro infirmis, apostolici p cathecuminis vt añ vsi fūr, non sine peccato omitti pñt ꝙ eoꝝ auctoritas ꝯsecrauit, sic ꝛ ātiqtus iusti sine circūcisione placuē Deo, sz postq̄ eis p̄ceptū fuit vt circūciderēt, h̄ omittētes peccato subijciebāt. xxxv. di. ab exordio. † Tertio dicēduz de vnctione baptizādoꝝ, ꝛ qdē in nouo testō. c. j. de sacra vn. ñ solū reges ꝛ sacerdotes vngūt vt dicet, veꝝ ēt qꝛ Xp̄s in sanguine fecit nos Deo nr̄o regnū ꝛ sacerdotes. i. regales sacerdotes. iuxta ꝙ Petr⁹ aposto. ait, vos estis gen⁹ electū. i. electi ex generib⁹ hominū regale sacerdotiū. i. bñ eos regentes, oēs Xp̄iani bis ante baptismū vngunt. s. oleo bn̄dicto. Prio i pectore, deide int spatulas, ꝛ bis post batismū. s. chrismate sancto, prio i vertice, deide p ep̄m in frōte, ꝛ fm Aug. ij. di. eccl'iasticaꝝ, prie tres vnctiones itroducte sūt poti⁹ vsu q̄z p aliq̄ scripturā, in pectore qdē in quo ē loc⁹ cordis baptizād⁹ vngit oleo, prio vt p sp̄ūsācti donū abiciat errorē ꝛ ignorātiā, ꝛ suscipiat fidē rectā qꝛ iust⁹ ex fide viuit ꝛ corde credit ad iustitiā, inter spatulas ꝟo vt p Sp̄ūsācti ḡtiā excutiat negligētiā, ꝛ torporē, ꝛ exerceat bonā opationē, qꝛ fides sine opib⁹ mortua ē vt p fidei sacrum fit mundicia cogitationū, i pectore vt p opis exercitiū fit fortitudo laboꝝ, in spatulis q̄ten⁹ fidē p dilectionē fm aposto. opet, oleū igit a corde ad scapulas trāsfert qn̄ fides q̄ mēte ꝯcipit ope pficit, qꝛ iuxta h̄ fides ē facere ꝙ dicis, in v̄tice ꝟo baptizat⁹ chrismate a sacerdote iungit, vt paratus oi poscēti de fide reddere rōnē, qꝛ p caput mēs intelligitur, iuxta ꝙ legit oculi. i. intellect⁹ sapiētis i capite. i. in mēte eius cui⁹. s. mētis supior ps ē rō ꝛ inferior sēsualitas, vn̄ bñ p v̄tice q̄ ē supior ps capitis itelligit rō q̄ ē supior ps mētis, iō añ baptismū vngit oleo bn̄dicto, ꝛ post baptismū chrismate sacro, qꝛ chrisma solū cōpetit Xp̄ianis, Xp̄s. n. a chrismate dr̄ vel poti⁹ a Xp̄o dr̄ chrisma ñ fm nois formā, sz fm fidei rōnē. a Xp̄o ꝟo Xp̄iani dn̄r tāq̄ vncti deriuēt ab vncto. s. a Xp̄o, vt oēs ꝯcurrāt in odorē vnguēti illius. s. Xp̄i cuius vere oleū est effusum, sz fm vim nominis Xp̄iani a chrismate dn̄r fm Jsido. Rursus fm Aug. de ꝯse. di. iiij. Pria vnctio ex oleo ōndit nos ad auditū plene fidei ꝑparatos ꝛ ad bonū Xp̄i odorē vocatos, ꝛ ad renūciādū dyabolo esse cōmonitos. Scōa in pectore ꝛ inter scapulas fit fm Rabanū ea. di. dinde, vt p fidē vndiq; iuuemur, ꝛ ad bona opa pficiēda p Dei grām roboremur, nempe p pectus fidei virtus p scapulas ꝟo i qb⁹ onus portat hois robur ꝛ opatio recte intelligit. iuxta illud. xxvj. q. vlt. alligāt onera iportabilia ꝛc. Vngit ḡ in pectore ꝛ inter scapulas vt mēte ꝛ actu opa dyaboli postponat, ꝛ vt sit capax ad intelligēdū v̄bū dei, ꝛ robust⁹ ad portādū iugū ipsius ꝛ onus legis. vnctio ꝟo que fit i v̄tice sup cerebrū fit fm ipsum ea. di. postq̄ ꝛ di. v. nouisse vt celestis regni p̄tceps fiat vnitas ꝛ qꝛ baptizari aia capiti Xp̄o d̄spōsat, ꝛ ꝑpterea fit cū chrismate oleo ꝛ balsamo ꝯfecto vt sciamus ꝙ sp̄ūsan. q datur ꝛ q inuisibi-

204 liter opat † oleū nāq; fessa mēbra fouet, ꝛ lumē p̄stat, vt premissum est, balsamus vero redolere facit, siqdē infessa sūt aie mēbra, qñ penitet sic ꝯ deū egisse, sp̄ūsan. venit ad illū illumināns eius intellectū, ꝛ demōstrās ei peccata sibi eē dimissa vl' dimittēda, ꝛ p̄stans illi bona opa q̄ i alijs bonū inspirās odorē ꝙ p fragātē balsamū designat. itē qꝛ sedes supbie, q̄ sp, iuxta ipsius nois ꝯsonantia, supiora apetit in vertice esse videt, ideo rite fit ibi h̄ vnctio sb forma crucis, ꝛ sub noie humilitatis hāc vnctionē Siluester papa fieri instituit p p̄sbyteros propter occasionem mortis, vn̄ credibile ē ꝙ ante eius tempus vtraq; vnctio. s. ꝛ verticis ꝛ frōtis ep̄o reseruabat, cū. n. gremiū dilateret ecclie, nec oibus ep̄i valerēt p ꝯfirmationē occurrere, iō ne sine chrismatis vnctione perirent, instituit vt a sacerdotib⁹ in v̄tice sup cerebrū, vbi ē sedes sapientie

202 (margin, right column) · 203 (margin, right column)

pietie, vngerent ad robur, et ad augmētū grē vñ si postea decesse rint dixit Ricar. in nitrali q̄ p rata grē, augmētū ꝯsequerent, et glorie, verūtñ et sine vnctione credimus solo baptismo saluari, et sine manus ipositione spiritū sanctū dari, cui Deus dare voluerit, put in actib⁹ apostoloꝝ legit, Arnaldiste ꝑ pſidi heretici asserunt qd̄ nūq̄ p baptismū aque hoies spūꝫ sanctū accipiūt, nec samaritani baptizati illū receperūt, donec manus impositionem acceperūt, sane vtraq̄ vnctio fit scdm̄ Rabanū de ꝯsec. dist. iiij. postea in modum crucis, vt ab eo tpe diabolus in vase suo pristino cognoscēs signū sue interēptionis idest sancte crucis qua interēptus est iā sibi deinceps illud sicut alueum a se alienatum, fit quoq̄ scdm̄ eū ea. di. deinde vnctio in pectore cū inuocatione trinitatis, vt nulle relige latentis inimici eo resideat, sed in fide sancte trinitatis mens eius ꝯfortetur, et suscipiat et hēat intelligētiā mādatoꝝ Dei, qsqs ḡ fidelis bis inungit̄ p̄us oleo, postea similit̄ bis chrismate. p̄io in baptismo in xtice, scdo post baptismuꝫ in fronte. s. in ꝯfirmatiōe, q2 ēt spiritussanctus bis fuit apostolis datus. ¶ Quarto loco dōm ē de vnctione, q̄ fit p epm, vide p Spe. i sexta pte sub sabbato sancto in libro noiato rationale diuinoꝝ.

205 † Quinto loco circa vnctionē ordinādoꝝ notādū est, ꝙ manus p̄sbyteri ab epo inungunt̄, vt cognoscat h̄ sacramēto se p spūꝫ sāctū suscipere virtutē, et gratiā ꝯsecrādi, vñ eps eos inungēs dicit, ꝯsecrare, et sanctificare digneris domine manus istas p istaꝫ vnctionē, et nr̄aꝫ bñdictionē, vt quecūq̄ ꝯsecrauerint, ꝯsecrēt̄, et que cunq̄ bñdixerint bñdicant̄ in noie dñi. xvj. q. j. §. h̄ inde. c. j. d sacra vnc. ideo q̄ viri deuoti osculant̄ manus sacerdotū statī post ordinationē eoꝝ ẜm Spe. vbi. s. credētes p h̄ orationū illoꝝ, et bonoꝝ pticipes fieri, et vngunt̄ oleo sacro vt opa misericordie pro viribus ad oēs dēant exercere, p manus. n. opa, p oleū misericordia designat̄. vnde samaritanus ille appropiās vulnerum vinuꝫ supinfudit, et oleū vulneribus eius, vnguntur ēt oleo vt hincinde prōpti sint ad offerendū domino hostiā p peccatis, et largi ad cetera officia pietatis nō aridi et cupidi ad retinēdū. j. q. j. sicut vrgeri, vtrūq̄. n. vcꝫ grā curationis, et caritas dilectionis p oleū designat̄, rursus iō ipositio man⁹ cū oleo sup caput ordinādi fit, q2 p manus opus, p digitos dona spiritussancti, et p caput mens intelligit̄, manus ḡ iponit̄, q2 donis spiritussancti ibutus ad opa

206 Christi mitit̄. ¶ † Sexto circa epoꝝ, et p̄ncipū vnctionē sciēdū est, ꝙ epoꝝ vnctio a veteri testō sumpsit originē d sacra vnc. c. j. nā Leuitici. xxj. c. dr̄ pontifex sup eius caput fusum est vnctionis oleū, et cuius manus sunt in sacerdotio ꝯsecrate, sane eps vngit̄ chrismate, ꝙ sicut premissum est ꝯficit̄ ex oleo, et balsamo, et vngitur illo taꝫ in corpore q̄ȝ in corde, vt interius nitorē ꝯsciētie q̄tū ad Deū, ꝙ p oleū, et exterius habeat odorem fame, quo ad proximum, quod per balsamū designat̄, de nitore ꝯsciētie dt apostolus gloria nr̄a h̄ ē testimoniū ꝯsciētie nr̄e, nā ois gloria filij regis ab intus. s. pcedit, de odore bone fame. idē apostolus ait, Christi bon⁹ odor. i. exēplū, et imitatio simus in oi loco et alijs sumus odor vite in vitā. xxiij. q. iiij. Nabuchodonosor in p̄n. q̄si dicēt sumus exēplū dilectionis, et bone opinionis ducētis in vitā eternā, alijs odor mortis in mortē. i. inuidie et male opiniōis ducētis in mortē eternā dꝫ. n. eps in se bonū h̄re testimoniū, et ab his q̄ sunt intus, et ab his q̄ sunt foris vt cortina idest fidelis, cortinā idest fidelē trahat. s. ad fidē, et q2 audit adiscēdo et credēdo dicat veni. s. pdicādo, et docēdo, h̄ vnguēto et man⁹ epi ꝯsecrāt̄, p caput. n. mēs intelligit̄, iuxta illō euāgeli, vnge. i. humilia caput tuū et faciē tuā idest ꝯsciētiā laua lachrimis, p man⁹ opa designant̄, iux̄ illō i cāticis manus mee idest bona opa distilauerūt merū idest dederūt alijs bonū exēplū, caput igit̄ vngit̄ balsamo caritatis. p̄io vt eps diligat deū ex toto corde, et ex tota mente, et ex tota aia sua, et ēt xp̄i exēplo p̄mū suū sicut se ipsum, oleū. n. i capite est caritas i mēte ẜꝫ Gre. Scdo caput vngit̄ pp auctoritatē et dignitatē, q̄m n̄ solū eps, ẜꝫ ēt rex ꝯstituit̄. Tertio vt oñdat̄ illius. s. xp̄i taq̄ eius vicarius rep̄sentare p̄sonā, de q̄ dr̄ p pphetā sicut vnguētū in capite et c. caput. n. viri est Christus, caput Christi Deus ē, q d se dt spiritus dñi sup me, eo ꝙ vnxerit me, et euāgelizare paupibus misit me, xp̄s. n. caput nr̄m vnctus ē oleo inuisibili, ipse p vniuersa interpellat eccl̄ia, eps p sibi cōmissa, manus xp̄o vngunt̄ pp ministeriū et officiū. manus qdē, q̄ opa signāt vngunt̄ oleo. i. chrismate pietatis et misericordie. P̄io vt eps opet̄ bonū ad oēs maxie āt ad domesticos fidei nemini claudant̄, oib⁹ aperiāt̄. iux̄ illō manus apuit inopi, et brachium extendit ad pauperem, manus arida, manus auara, manus tenacitate ꝯcta apiri nō pt, vngat̄ igit̄ vt sanet̄, et apiat̄, et vt indigētib⁹ elemosynas largiant̄. Scdo vt oñdat̄ accipe ptātē bñdicēdi et ꝯsecrādi. vñ cū eas ꝯsecrator inungit, ꝯsecrare inqt et sanctificare dñe digneris man⁹ istas et c. vt

207 §. Tertio vt mūde sint ad offerēdū hostias p peccatis. † Et no. ꝙ lꝫ man⁹ epi inuncte fuerint oleo, cū i p̄sbyterū ordinaret̄. Itex chrismate inungunt̄, cū in epm ꝯsecrat̄. ex̄ de sacra vn. c. vno. si q̄dē p manus opa, p oleū spūssancti, vel grē copia. p balsamū qd̄ oleo amiscet̄ in chrismate odor bōe fame designat̄. Eccl. xxiiij. q̄si balsamū n̄ mixtū odor meus, q2 ḡ in opib⁹ epoꝝ et alioꝝ supiorū plusq̄ȝ in alijs inferiorib⁹ munus spiritussancti apere et odor fame sentiri dꝫ, iuxta illud ad corinth. ij. xp̄i bon⁹ odor sum⁹ Deo. nam in celesti hyerarchia supiores angeli inferiorib⁹ donis et grā eminēt. lxxxviij. di. ad h̄ iccirco in eoꝝ ꝯsecratione man⁹ alias oleo iuncte chrismate rōnabilr̄ inungant̄, pollex ēt chrismate ꝯfirmat̄, vt pollicis ipositio cunctis pficiat ad salutē nēpe in veteri testō n̄ solū vngebat̄ sacerdos, vex ēt rex, et ppheta, sicut in libris reguꝫ h̄r, vñ dñs pcipit Helie vade. et reuertere in domū tuā p desertū in damascū cūq̄ pueneris illuc vnges Azachal i regē sup syriā, et Jeu filiū nausi vnges regē sup Israel, Eliseū āt filiū Sapbat q est de abel vnges pphetā p te, Samuel q̄q̄ vnxit Dauit i regeꝫ, ẜꝫ postq̄ Jesus quē vnxit Deus spū sancto, sicut in actib⁹ apostoloꝝ legit̄ vnctus est oleo pre ꝯsortibus suis, q scdm̄ apostolū ē caput eccl̄ie, q̄ est corpus ipsius p̄ncipis, vnctio a capite ad brachiū est trāslata vt princeps a tpe Christi n̄ vngat̄ in capite, sed in brachio, siue in humero, vel in armo. in qb⁹ principatus ꝯgrue designat̄. iuxta ꝙ legit̄ factus ē principatus sup humerū eius et c. ad ꝙ ēt signādū, Samuel. n. fecit poma. ante Saul q dederat locuꝫ in capite mēse añ eos q fuerūt iuitati, i capite xp̄o pōtificis sacramētalis ē delinitio obseruata, q2 p̄sonā capitis. s. xp̄i q ē caput in

208 eccl̄ie pōtificali officio rep̄sēntat † differt āt inter pontificis et p̄ncipis vnctionē, q2 caput pōtificis chrismate ꝯsecrat̄, brachiū xp̄o principis oleo delinit̄, et oñdit̄ q̄ta sit differētia inter auctoritatē pontificis et principis ptātē. Et nota ꝙ sicut in euāgelio legit̄ q̄dā p̄rfamilias vocauit s̄uos suos, et dedit illis decē minas, si q̄dē vocatio serui est canonica electio epi q̄ fit scdm̄ vocationē dñi vocantis Aron ex̄ de elec. trāsmissaꝫ. mādat̄ eius q̄ñ is qui sibi manus iposuit dat ei textū euāgelij dicēs vade pdica, et ipse cū p̄ ingredit̄ ciuitatē suā pfert euāgeliū in pectore suo iuxta morē q̄rūdā eccl̄iaꝝ oñdēs q̄si negociator, in qbusdā ēt ecclesijs cū archieps dat illi xp̄gā, dt, vade, pdica, et ille statim bñdicit populū, in q̄

209 signat̄ ꝙ Moyses cū virga missus est in egyptū † rursus epi i die sue ꝯsecrationis ꝯseuerūt eqtare equos albis pānis coopertos repn̄tās illud ꝙ legit̄ in Apocalipsi. xix. exercitus q sūt in celo sequunt̄ illū in eqs albis, si qdē exercitus q sunt in celo sunt boni et iusti viri et plati q cotidie sequunt̄ p celestib⁹ Deū in oibus bōis opib⁹, q iō dn̄r esse in celo, q2 sola celestia diligūt, et q̄rūt, vñ apostolus nr̄a ꝯuersatio in celis est. hij exercitus, idest boni et iusti viri et plati sequunt̄ Jesum, q̄ñ. s. expugnāt in se vitia p correctionē et in p̄ximis p admonitionē, vñ Jacob q ꝯuerti fecerat peccatorē ab errore vite sue, liberauit aiaꝫ suā in morte, isti exercitus sūt in eqs albis, et in corpib⁹ castis, corpa bonoꝝ dn̄r eq, q2 sicut eq dirigunt̄ ẜm volūtatē dñi, ita iustoꝝ corpa regunt̄ ẜm volūtatem Christi, ita eq dn̄t esse albi siue albis coopti, idest corpa iustoꝝ et platoꝝ dn̄t esse casta, et mūda, si. n. casta n̄ fuerit Christū seq non poterūt, ẜꝫ et clerici sancte romane ecclesie ex ꝯcessione Cōstātini iperatoris. xcvj. di. Cōstātinus, eqtāt equos decoratos linteaminib⁹ cādidissimi coloris. Septimo loco circa vnctionē ecclesie, altaris, et calicis, dic vt. s. fuit dictū, patena si q̄dē ꝯsecrat̄ et vngitur ad administrationē corpis xp̄i, q in ara crucis p oiuꝫ salute imolari elegit. nā et oipotēs Deus in patenis aureis, et argēteis ad altare suū deferri iussit. calix quoq̄ ꝯsecrat̄, vt grā spiritussancti pficiat̄ nouū sepulchrū corporis et sanguinis Christi, et ipse dignetur istū sua xp̄tute pfunder, q calicē Melchisadech famuli sui p

210 fudit. † Octauo de extrema vnctione q̄. s. ex institutione Felicis pape. iiij. et ex precepto Jacobi apostoli dat̄ laborātibus in extremis dōm ē, de q̄ dn̄t qdā, ꝙ illa n̄ ē ita ppe sacramētū, sicut chrismatio, q̄ fit in fronte, vel alia, q2 sicut asserūt iterari pt, cū fit oratio sup hoieꝫ, ꝙ in sacramētis n̄ ꝯtingit. c. j. de sacra vnc. et de cōse. di. iiij. c. oñdat̄. et d ꝯse. di. v. c. j. et h̄ vnctio p solū sacerdotē fieri pt, si plures adesse n̄ possunt, p quā venialia remitt̄t̄, iuxta illō Jac. ifirmat̄ qs ex vobis et c. et iste vngēd⁹ dꝫ esse ad min⁹. xviij. annoꝝ. et ꝙ egrotās semel dūtaxat dꝫ in anno inūgi, lꝫ pluries egrotet, et ꝙ nullus inungēdus ē, nisi q prius cōpos mentis existens vbis, aut signis illō postulauerit. ar. xxvj, q. vlt. c. is q facit. c. a nobis el. ij. de sentē. excōi. et de p̄missis vnctionib⁹ vide ad plenū p Spe. in. j. pte titu. de vnc. iiij. in libro sepissime noiato rōnale diuinorum officioꝝ, et cū istud magis spectet ad theologos q̄ȝ ad iu

211 ristas. ideo cetera q̄ hic possent dici missa p nunc facio. ¶ † Octauū requisitum in beneficio est vt habeat dotem, vt nota. in.

c.j.de censi.ꝛ in c.ad audientiam.el primo de eccle. edifi. ꝛ ista dos debet esse competens ex qua beneficiatus possit viuerꝫ, ꝛ ꝓuidere in beneficio, ꝛ in ecclesia de luminaribus, ꝛ ad custodiam, vt ẽ tex.in.c.nemo.de cõse.di.j.vbi dicit tex.vt nemo ecclĩa edificet anq̃ ep̃us ciuitatis veniat.ꝛ ibidẽ crucẽ figat, publice atrium designet, ꝛ añ ꝑficiat, q edificare vult q̃ ad luminaria, ꝛ ad custodiã, ꝛ ad stipẽdia custodũ sufficiũt, ꝛ oñsa donatiõe, sic domũ edificet ꝛ postea eã ↄsecret, ꝛ ad minꝰ vt duo ministri possint viuere. vt.c.ꝓposuit.de filijs p̃sby. ibi enim solus p̃sbyter vbi gl. arguit in ꝟbo solus qd̃ ecclĩa dedicari ñ dꝫ nisi tm̃ assigneť eidẽ ꝙ duobus sufficiat.idẽ tꝫ gl.i.d.c.nemo.de ↄse.di.j.q̃ gl.allegat.c.illud vij.q.j.vbi d̃t tex.ꝙ b̃ñficiatus dꝫ h̃re aliquẽ sociũ, vt si ↄtingat sibi aliqd̃ ĩpedimẽtũ ille possit supplere vires.iuxta illud ve soli. c.monachi de sta.mo.facit tex.c.in.oibꝰ.lxxxj.di.ibi duo q̃s vnus facit ẽt tex.in.c.h̃ qq̃ statutũ.de ↄse.di.j.vbi tex.arguit vt nullus p̃sbyteroꝝ missaꝝ solẽnia celebrare p̃sumat nisi duobus p̃ñtibus sibi r̃ñdẽtibus, vt verificeť illd̃ plurale dñs vobiscũ, ꝛ illd̃ in secretis orate ꝓ me ꝛc.facit.c.placuit.x.q.ij.ibi h̃ tñ vnusq̃sq; ep̃oꝝ meminerit vt ñ ꝑus dedicet ecclĩã, nisi añea dotẽ basilice ꝛ obsequm ipsius ꝑ donationẽ cartule ↄfirmatũ accipiat, nã ñ leuis culpa ẽ ista temeritas vt sine luminarijs, vel sine substãtiali substenta

212 tiõe eoꝝ qui ibidẽ fuituri sũt ꝛc.†ad p̃missa, facit bonus tex. i.c. fi.de p̃sum. vbi tex.plene ꝓbat ꝙ b̃ñficiatus ẽ cõpellẽdus ad recipiẽdũ aliquẽ in socio, ꝛ ei ꝓuidẽ iuxta substẽtatiõꝫ.facit ẽt tex. in.c.vt qsq;.de vita ꝛ bone.cleri.vbi d̃t tex.qd̃ p̃sbyter b̃ñficiatꝰ q plebẽ regit dꝫ h̃re clericũ q secũ cãtet ꝛ ep̃laꝝ ꝛ lectionẽ legat, ꝛ d̃t gl.in.c.qcũq;.el.ij.xvj.q.vij.qd̃ dãs modicã dotẽ non efficiť ꝑronus.q2 dos dꝫ esse sufficiẽs ad substẽtationẽ duoꝝ, vt.s̃.fuit dictũ.idẽ vr̃ sentire do. Abb.in.c.ad audiẽtiã el.j.de eccle. edifi. sup gl.ij.vbi d̃t gl.qd̃ capella ñ ẽ edificãda si ex redditibꝰ illius ñ vꝫ sacerdos cõgrue sustẽtari.host.solũ illã gl.corrigit i vno, i alijs ãt approbat, corrigit i h̃ qd̃ gl.d̃t ñ eẽ capella edificãda, q2 sic imi

213 neret p̃iculũ aĩaꝝ p illũ tex.†dꝫ ep̃us ꝓuidẽ de dote cõpetẽti, ꝛ huic necessitati adhibebit h̃ remediũ, nã cõpellet p̃us populũ ad subueniẽdũ p̃sbytero capelle, ꝛ si populus ñ sufficit cõpellet abb. vel p̃positũ cui b̃ñficiũ fundãdũ ẽ subiectũ, istis deficiẽtibus ep̃s ꝓuidebit d̃ suo. alle.c.fi.d̃ eccle.edifi. ꝛ si ñ p̃t vltimũ refugiũ erit vt sacerdos ĩstituẽdus i capella q̃rat sibi victũ manibꝰ ꝛ idustria. c.cleri.victũ.xci.di.ꝛ rõnẽ assignat nã pp penuriã dotis ñ dꝫ ep̃s pati p̃iculũ aĩaꝝ, puta si pp lõgã distãtiã sepe decederẽt hoĩes sine sacramẽtis, ex q̃ idẽ do. Abb.vbi.s̃.colligit ꝙ vbi de necessitate ecclesia ẽ edificãda seu ↄstruẽda p̃t cõstrui i p̃dicto casu sine dote, ex q̃ ñ repiť modus ipsam dotãdi.ꝛ sic singulr̃ limitať.c.nemo de ↄse.di.j.ꝙ d̃t ponẽdo regulã ꝙ ecclĩa ñ ẽ edificãda sine dote ꝫ cessante illo casu sp̃ ꝓuidẽdũ ẽ d̃ dote cõpetẽti, tñ do. Abb.v bi s̃.ↄcordat gl.ꝛ Host.dicẽs gl.ĩtelligi qñ ñ ẽ magna nec̃itas edificãdi, ꝫ aliq̃lis icõmoditas ꝛ sic hꝫ locũ.d.gl.aut est magna necessitas.puta q2 populus decedit sine sacramentis, ꝛ tũc ꝓcedit opi. Host. ¶Et d̃t tex.in.d.c.j.de cẽsi.qd̃ ecclĩa dꝫ h̃re mãsum, aliq doc. ibidẽ exponũt, ꝙ mãsus ẽ tãta q̃titas terre.ex q̃ p̃t viuere rusticus cũ familia sua, q̃si inuat tex.ꝙ ñ minꝰ dꝫ h̃re ecclĩa ꝓ dote ꝙ sufficẽ possit rustico cũ sua familia, alij exponũt, vt refert. d. Ab.in.d.c.j.ꝙ mãsus appellať p̃diũ ex q̃ p̃cipiť vinũ ꝛ panis ad eucharistiã ↄficiẽdã, ꝛ ita vr̃ exponẽ gl.ij.c.ꝫ canoni.xxiij.q.

214 viij.i ꝟbo mãso.circa mediũ. ¶†Ubi gl.dat aliã expõnẽ ꝙ mãsus appellať dos ipsius ecclesie.nã dos talis dꝫ eẽ, vt ecclĩa possit ide sustentari.alle.d.c.nemo.d̃ ↄse.di.j.ꝛ ibi subdit glo.vltra p̃dictos intellectus ꝙ mãsus dr̃ ꝑm vulgar, vñ vnꝰ rusticus cũ sua familia possit sustẽtari, arguẽdo ꝙ ecclĩa d̃ tãto p̃t sustẽtari, d̃ q̃to

215 vnus rusticus.ar.x.q.ij.c.vnio. ¶† Jtẽ d̃t gl.i.c.cũ sicut i ꝟbo ↄsecrãda.dẽ ↄsecra.eccle.vel alta.ꝙ dos cõpetẽs dr̃ si sit monasteriũ, tũc dos dꝫ eẽ tãta ꝙ p̃sbyteri dyaconi ꝛ subdyaconi cãtores ꝛ lectores possint ibi eẽ.si ꝟo, sit alia ecclesia collegiata, dos ad minus dꝫ eẽ ꝓ duobus p.c.ꝑpe.isti.de filijs p̃sby.ꝛ.c.illd̃.vij. q.j.h̃ ẽt reqriť ꝙ possit recipẽ hospites ꝛ ep̃alia iura p̃soluẽ.c. de mona.de p̃bẽ.ꝛ digni.ꝛ ibi d̃t Host.ꝙ si tãta dẽret esse dos pauci repireť, q vellet ecclesiã ↄstruẽ, vñ sufficit ꝑm eũ ꝙ assigneť vnꝰ mãsus, ꝛ qd sit mãsus remittit se ad tex.ꝛ gl.i.d.c.j.de censi.ꝛ d̃t ẽt ꝙ cũ ista oblatio p̃uenerit ex mera liberalitate ñ dꝫ multũ celere agi ↄ ipsum edificatorẽ, nec ẽ opꝰ, ꝙ dos deť a p̃ncipio ꝓ hospitalitate tenẽda, vel ꝓ iuribꝰ ep̃isco.soluẽdis, nã ecclĩa ipotẽs ñ teneť ad ista, imo nec teneť ꝓcurař epꝫ visitãtẽ.all.c.cauẽdũ.xvj. q.iij.ꝫ si ecclĩa p̃uenerit ad piguiorẽ fortunã, tũc poterit exerceř hospitalitatẽ ꝛ alia facẽ.vt i gl.ꝙ dcĩt Host.multũ ↄmẽdať a.d. Abb.i.d.c.cũ sicut.vbi addit opi.Uin.q d̃t ꝙ i assignatiõe dotis attẽdẽdũ ẽ vtrũ ecclesia edificãda sit pochialis, nã tũc h̃ñda ẽ rõ decimaꝝ ꝛ oblationũ ꝛ aliaꝝ obuẽtionũ sp̃ũaliũ, p̃t.n.ex oĩbus p̃dictis inferri, ꝙ dos dꝫ esse tãta, vt p̃sby.viuere possit saltiꝫ cũ vno ministro respc̃ũ habito ad obuẽtiones sp̃ũales.ꝛ si ecclĩa sit collegiata dꝫ dotari ꝑm q̃titatẽ, ꝛ numeꝝ collegiatoꝝ, ꝛ q̃lita tem collegij.alle.idẽ.d. Abb.vbi.s̃.post Uincẽ.no.i.c.j.xx.q.j.tñ ibi nihil ad ꝓpositũ, tñ credebat allegare.no.in.c.j.xxj.q.j.ibi ne

216 cessitatẽ.† vbi gl.d̃t ꝙ si clericus hẽat paupẽ ecclĩã dꝫ q̃rere victũ artificio honesto p.c.clericus.xcj.di.alle.ẽt gl.in.d. c.nemo i prin. d̃ ↄse.di.j.ꝛ d̃t gl.in.c.vt qsq;.de vita ꝛ bone.cleri.ꝙ tanta dos dꝫ assignari ecclesie, ꝙ sufficiat ad minus ꝓ duobꝰ, ꝛ illã glo. sequnť simplr̃ Jmo.ꝛ Abb.ibi.Jdẽ tꝫ. d. Abb.in ↄs.suo.lxxxix.incip. in Christi noĩe.in tertio dubio in h̃o volu.Jdẽ do. Ab. in.d.c.j.de cẽsi.simplr̃ seqť.s.ꝙ dos dꝫ esse ad sustẽtatiorẽ duoꝝ, ꝛ d̃t Rochus curtius in suo tractatu de iurepa.iij.q.viij.sup ꝟbo dotali, ꝙ adũtẽdũ ẽ, q2 Abbas in p̃alleg.ↄs.d̃t, ꝙ vbi dcĩ ẽ dotẽ debere assignari ꝓ duobus, illud ꝓcedit ẽt vbi altare sacerdotale construereť, ꝛ d̃t ꝙ ista opi.nõ discordat ab opi.approbata in.d.c.nemo q̃.s̃.fuit relata.s.ꝙ dẽat tãta dos assignari ꝙ sufficiat ꝓ necessarijs ministroꝝ, ꝛ ꝓ luminaribꝰ, q̃s opi.ipse Cur.seqť, dicẽdo ꝙ ille tex.ẽ clarus, ꝛ ẽt ꝓbať i.c.pastoralis.d̃ his q̃ fiunt a p̃la.sine ↄsensu.c.ibi in vsus ecclĩe necessarios ꝛc. Si ꝫ ecclesia erit collegiata, vt q2 cõstruẽs disponat eã eẽ collegiatã erit dotãda ꝑm numerũ collegiatoꝝ, alias erit dotãda ꝑm numeꝝ eoꝝ q ibi h̃ñt deseruire. Jtẽ dẽbũt ↄsidereri alia necessaria ecclĩe, ꝛ ista opi.ꝫ eũ ẽ de mẽte oium cõiter, dato ꝙ p diuersa ꝟba loquanť, ad h̃ all.d.c.nemo ꝛ d̃ ↄse.di.j.ꝛ.d.c.pastoralis, q̃ti ãt clerici vl̃ ministri dẽant eẽ in ecclesia tradiť p.c.vt qsq;.de vita ꝛ ho.ꝛ istã opi.ꝛ ↄclu.credit ꝓcedẽ ẽt ꝙ ecclesia v̾isimilr̃ sit habitura aliquas oblationes, qcqd dixerit Uincẽ.s̃.relatus, q2 ꝑ h̃ ñ debebit minor dos ↄstitui rõnẽ assignat, q2 dos dꝫ ↄstitui a p̃n.p.d.c. nemo.ꝛ ita alle.Fely.in.c.cũ venerabilis in.xij.col.de excep.p rõ

217 nẽ p̃dictã, ꝛ cũ ista opi.cõi trãsit idẽ Cur.†ꝛ vltra premissa.adde Fely.in.c.fi.col.iij.v. ex qbus d̃ p̃sum.dicẽtẽ post do. Abb. qd̃ nõ solũ rector ecclesie dꝫ h̃re clericũ, ꝫ p̃t cõpelli, vt ipsum hẽat in ecclĩa sua.ꝛ sic papa ibi cõpellit.ita ẽt putat idẽ Fely.d̃ ep̃o.c. extirpande.de p̃bẽ.ꝛ digni.idẽ i simili sentit do. Abb.p illũ tex.

218 in.c.qm̃.de vita ꝛ ho.cle. ¶† Aduerte ad istã opi.q2 ego sp̃ dubitaui circa dotẽ cõpetẽtẽ ecclesie, q̃re credere distinguẽdũ circa istũ articulũ, an dos sit cõpetẽs ecclesie ꝛ sufficiẽs, nã dico ꝙ dos nõ dicit cõpetẽs, nisi habeat reqsita ad supportãdũ onera beneficij. Primũ onus est circa substẽtationem ministri siue b̃ñficiati ꝛ eius socij, ꝛ sic h̃ñt locũ illa iura supius alle. Jtẽ ñ dr̃ cõpetens, nisi hẽat vltra p̃missa q̃rtaꝫ p̃tẽ emolumẽtoꝝ, q̃ d̃ iuř dẽtur ep̃o ꝛ.c. ↄquerẽte.d̃ offi.ordi.c.certificari.d̃ sepul.ꝛ sic ꝫ reqriť vt dos ecclĩe vltra p̃missa vt supportet ꝛ soluat iura ep̃alia, adeo ꝙ nõ vꝫ p̃scriptio in ↄriũ.c.cũ ex officij de p̃scri.c.venera. cuꝫ simi.de cẽsi. Jtẽ reqriť ꝙ b̃ñficiatus ꝓuideat fabrice ꝛ reparationi ecclesie. c.qcũq;.c.d̃ his.d̃ eccle.edifi.si ꝫ ius obligat istũ b̃ñficiatũ ad p̃missa faciẽda.ꝫ dos nõ erit cõpetẽs, nisi possit supportare onera b̃ñficij. Jtẽ ẽt reqriť ꝙ iste b̃ñficiatꝰ ꝓuideat hospitalitati ꝛ paupertati circa pauperes alẽdos.c.sicut.xlvij.di.cũ si.si ꝫ b̃ñficiatus teneať ad ista, sicut teneť ad sustẽtationẽ socij, ꝫ dos nõ erit sufficiens ꝛ ↄpetẽs ad hmõi b̃ñficiũ edificãdũ. Nec obst.illud potissimũ fundamẽtũ, ꝙ dicti doc.faciũt, ꝙ b̃ñficiatus cõpellit ad alẽdũ sociũ i illa ecclesia, vt.d.c.nemo. de ↄse.di.j.ꝛ.c.illud.vij.q.j. cũ si.s̃.alleg.q2 ad istud r̃ñdeo ẽt, ipse b̃ñficiatus teneť supportare alia onera supius relata p iura, q̃ supius alleg. Et sic necessario rqriť, vt dos extẽdať ad illa, sicut ad sustẽtatiõẽ socij, ꝛ si diceret, ꝙ veꝝ ẽ, qñ ꝓuẽtus sufficiũt, q2 alias nõ teneť.iuxta.no.p.d. Abb.in.c.j.d̃ eccle.edifi.ꝛ sp̃ teneť ꝓuidere socio.c.vt quisq;. de

219 vita ꝛ ho.cle.† Ad istud r̃ñdeo ꝙ si ꝓuẽtus ñ sufficiũt iste b̃ñficiatus nullo mõ teneť ꝓuidere isti socio.tex.ẽ singulr̃ notãdus ꝛ a toto mundo comẽdatus in.c.fi.de p̃sum. ¶Et sic remanet cõclusio verissima ꝛ sp̃ h̃uãda ꝙ nõ erit dos cõpetens nisi oĩa onera supius relata possit substinere ꝛ soluẽ. Jtẽ ad corroborationẽ supius dic. repio text.i.c.quatuor.ꝛ i.c.cũ nouimus.ꝛ.c.se. xij.q. ij.vbi b̃ñficiatus teneť ꝓuidẽ d̃ fructibꝰ, ꝛ ꝓuẽtibꝰ sui b̃ñficij ep̃o fabrice ꝛ paupibꝰ, ꝛ si dicať ꝙ q̃ ad q̃rtã debitã ep̃o steť ↄsuetudini.c.certificari.de sepul.ꝛ ẽt q̃ ad q̃rtã fabrice sit stãdũ ↄsuetudini.vt no.d. Ab.i.c.j.de eccle.edi.q̃ ↄsuetudo vꝫ, nisi qñ fabrica remaneret derelicta, q2 tũc ẽt irrationabilis, ꝛ nõ valeret, ꝛ sic teneret dare q̃rtã. Ad istud ẽt r̃ñdeť, ꝙ vꝫ ↄsuetudo ẽt vt beneficiatus non teneatur prouidere socio, que hodiernis temporibus

220 in toto mundo seruatur.†ꝛ quo ad quartam debitam pauperibus nõ vꝫ aliqua cõsuetudo in cõtrariũ, quin teneať ꝓuidere eis, ꝛ no. Ange.de clauasi.in sua summa in titulo.de clerico.§.primo. vbi plus

vbi plus dicit qd non solũ quartã.sed ⁊ oĩa que supersunt eius necessitatibus tenet̃ pauperibus ꝓuidere si fabrica nõ egeat reparatiõe,vel nisi vellet cõuertere talia ad ãpliãdũ cultũ dei in tali ecclesia nulla extrema necessitate in aliquo ꝯcurrẽte.nã in istis duobus casibus licite desistit ab errogatiõe in pauperes,alias nõ,sine mortali peccato.Jtẽ repio tex.in.c.ꝯ monachis.de pben.⁊ digni.⁊ in.c.j.eo.tit.in.vj.⁊ in clemen.j.de iurepatro.vbi iura dñt qd non est instituendus aliqs in bñficio,nisi assignet̃ cõgrua sustẽtatio ⁊ iura episcopalia soluere.⁊ sic ergo necessario requirit̃,vt antequã dos dicat̃ cõpetẽs qd possit portare illa onera superius relata.Nec obstat dictũ.c.nemo el prio de cõse.dist.j.super quo oẽs doct.capiũt fundamentũ eorũ,qꝛ ad illũ tex.põt rñderi.dũ dicit ꝙ ad luminaria ⁊ ad custodiã ⁊ stipẽdia custodũ rꝗrit̃ vt dos ad illa sufficiat, nã rñdeo ꝙ illud ꝟbũ custodũ refert̃ ad onera soluẽda ipsi episco

221 po † nã epus dr̃ custos ⁊ gubernator totius sue diocesis.ita ꝙ in custodia subditorũ ꝯcurrit cũ alijs curatis,vt no.ad plenũ per do. Abb.in.c.cũ cõtingat.de foro cõpe.notat̃ ẽt p doc.in.c.auditis. de prescrip.⁊ in.c.oĩs vtriusqꝫ sexus.de pe.⁊ remis.cũ similibus.⁊ sic ergo necessario requirit̃ vt dos illa onera possit supportare.nã tex.in.d.c.nemo dicit qd ⁊ ad custodiam ⁊ ad stipendia custodum dos sufficiat.nam illud verbũ stipendia custodũ non solum debet referri ad sustentationẽ custodũ.sed etiã ad onera portanda p.d.c. quattuor.xij.q.ij.in simili notat̃ in.c.i.de succes.ab intest.⁊ in.d.c. nemo in verbo custodũ dicit exponẽdo illud verbũ custodum idest sacerdotũ ⁊ hospitum referendo se ad.c.de monachis de preben. vbi tex.clarus ad probandam istam partem vt sit prouidendũ beneficiato circa victum ⁊ onera ⁊ sic nullo modo.d.c.nemo potest obstare ad istã partẽ.Jtẽ nec obstat.c.illud.vij.qd.i.vbi dicit tex. qd solus bñficiatus siue bñficiãdus nõ ẽ ponẽdus in bñficio solus, nisi hẽat sociũ iuxta illud ve soli,ad illud rñdet̃,qꝛ lꝫ nõ sit ponendus solus tñ nõ sequit̃ ꝙ dos teneat̃ ad alia onera superius relata ⁊ sic ẽt nõ obstat.c.placuit.i.q.ij.qꝛ ad aliud idẽ rñdet̃,⁊ si dicat̃ qd illa iura solũ loquunt̃ de luminaribus ⁊ sustẽtatiõe ibidem fuiẽtiũ nã episcopus ⁊ alij quottidie etiã seruiũt illis in ecclesia,puta visitãdo iurisditionẽ exercẽdo.c.j.⁊.ij.de offi.ordi. ⁊ sic postqꝫ seruiũt eis ꝓuidẽdũ est de eorũ portiõe.Jtẽ posito qd solũ illa iura loquerent̃ qd esset prouidẽdũ illis bñficiato ⁊ socio.nã illa iura sũt iniũgenda cũ.d.c.monachis ⁊ sic vnũ ius supplenduꝫ p aliud,vt.c.de monachis referat̃ ad onera bñficij ad q̃ dos dꝫ se extẽdi,⁊ alia iura referant̃ ad substẽtationẽ ministri,nec ẽt obstãt.c.de censi.⁊.c.sicut.de cõse.eccle.vel alta.qꝛ illa iura solũ loquunt̃ de dote ⁊ mãso ipsius ecclesie,quare dico p iura supius allega.qd verbũ dotis est referẽdũ ad illa oĩa onera ipsius ecclesie,ergo dos necessario se dꝫ extẽdi ad substẽtationẽ ⁊ supportationẽ onerũ sicut ad substẽtationẽ ipsius ministerij p iura supius allegata.⁊ hoc quo ad dotẽ necessariã ⁊ cõpetẽtẽ pmissa ꝓcedũt.Si aũt loqueremur de alia dote q̃ assignaret̃ p aliquẽ fundatorẽ ecclesie q̃ solũ sufficeret ad sustẽtationem solius bñficiati,lꝫ illa onera nõ posset portare,tñ diceret̃ dos ita ꝙ posset hr̃e ius pñtã.p gl.i.d.c.qcũqꝫ.xvj.q.vij.⁊ sic posset,ꝓcedere opinio gl.ipsius.c.sꝫ canonicã.xxiij.q.viij.vbi dr̃ sꝫ vnã lecturã qd erit dos.dumtñ sit panis,⁊ vinũ ad eucharistiã admini-

222 strandã,⁊ sic illo respectu põt dici dos nõ tñ sufficiẽs.¶ † Jtẽ inquãtũ superius dr̃ ꝙ iste bñficiatus dꝫ hr̃e sociũ in diuinis administrãdis ⁊ dos ad illos se dꝫ extẽdi p iura superius allegata. Jstud dꝫ intelligi in bñficio curato p tex.in.c.j.de cele.missa ⁊ p.c.vt qsqꝫ de vita ⁊ hone.cleri.⁊.c.si.de psum.nõ vt intelligat̃ vt iste socius sit intitulatus in illo bñficio qꝛ esset ꝯ ꝓhibitionẽ cõcilij gñalis. vt in.c.tue.⁊ in.c.vacãte.de pbẽ.⁊ dignita.sed solũ hẽbit victũ sine titu.p tex.in.c.qm̃.de offi.ord.Ampliat̃ ẽt pmissa ꝯclusio hr̃e locuꝫ in epo q dꝫ hr̃e vicariũ vt sibi coadiuuet in administratiõe diuinorũ ⁊ tpaliũ,maxime qñ populus in illa dioceſi hẽt diuersitatẽ linguarũ.vt est tex.singularis ẽm d..Abb.in.c.qm̃ de offi.ordi.⁊ ad illuꝫ vicariũ habẽdũ epus est compellẽdus,lꝫ ẽt nõ sit in dioceſi diuersitas linguarũ. vt no.do.Abba.in.d.c.qm̃.facit tex.in.c.inter cetera.de offi.ordi.vbi dicit tex.ꝙ epi pp magnas occupationes debẽt hr̃e viros litteratos in administratiõibus diuinorũ ⁊ tpaliũ. Premissa crederẽ esse limitãda ⁊ nõ hr̃e locum in pbendis qꝛ illi pbẽdati nõ sunt cõpellendi vt habeãt aliquos ꝯsocios p text.in.c. tue.⁊ in.c.vacãte.de preben.⁊ dig.⁊ hec ꝓcedunt quo ad dotem.

223 ¶ † Sꝫ põt dubitari circa substẽtationeꝫ ipsius bñficiati vsqꝫ ad queꝫ valoreꝫ fructus debẽt extendi,vt bñficiatus dicat̃ hr̃e ꝯgruã ⁊ sufficienteꝫ vitã tex.in.c.i.in.§.insup.de cola.in prag.vbi tex.dicit ꝙ ille q hꝫ in bñficio summã ducentoꝝ florenoꝝ camere nõ põt aliud bñficiũ obtinere.⁊ sic ergo vr̃ p illũ tex.arguendũ ꝙ ad vitã ⁊ sustentationẽ ipsius bñficiati,ꝙ bñficiũ siue dos ipsius sit valoris ducẽtoꝝ florenoꝝ camere.⁊ ibi dicit gl.in ꝟbo cẽseat.qd bñs

bñficia vsqꝫ ad valorẽ ducentoꝝ ducatorũ aut duas pbendas cathedrales ꝯtentari dꝫ,nec pluralitate alioꝝ bñficioꝝ onerari,ad h.

224 c.is cui.de pben.lib.vj.¶ † Unde tpe Guil.epi parisieñ.determinatũ fuit p vniuersitatẽ pariẽseꝫ duo bñficia dũmõ vnũ viginti libras pariẽnses valeret ab vno teneri cũ salute nõ posse vt refert ⁊ alleg.quedã librũ nominatũ de vita Xp̃i parte.ij.c.vij.⁊ alij dñt de quindeciꝫ libris.sed tunc multo plus valebãt libre qꝫ nũc,ita qd quindecim vel viginti libre erãt sufficiẽtes ad honestã sustẽtationẽ alicuius magni viri.¶ Et refert ẽt qd Urbanus quintus qui sanctus ꝑputat̃ taxauit quot bñficia,⁊ vsqꝫ ad qꝫtũ valorẽ possint haberi.dicens qd nullus clericus secularis non titulatus plusqꝫ duo bñficia posset obtinet̃ quoꝝ fructus in vniuerso sꝫ taxationẽ decime vbi sunt taxata bñficia,alias vero ẽm taxationẽ cõeꝫ sex viginti libras nõ excedãt.Titulati vero tria pñt obtinere,quoꝝ fructus in vniuerso ẽm veras taxatiões ⁊ estimatiões predictas ducẽtũ libras nõ excedãt.sacre vero theologie doctores canonũ,vel legũ ꝓfessores qttuor dũtaxat obtineãt,quoꝝ vt pmittit̃ fructus tricẽtarũ librarũ in vniuerso nõ excedat,cuiuscũqꝫ valoris sit vnũ bñficiũ illud quẽlibet clericũ decernit posse obtinere, vt hr̃ in extrauagãti horribilis.Et dicit gl.in.c.i.xxj.q.i.in verbo necessitatẽ post principiũ in.iij.q.qd ecclesia q̃ hꝫ decẽ marchas auri est pauper q̃ nõ põt aliquẽ honeste ⁊ sufficiẽter ꝓcurare,⁊ q̃ nõ põt hospites supueniẽtes recipere.c.de monachis.de pbẽ.imo deposito tñ relinquit̃ qd sufficiat sibi ⁊ suis.vt.l.dist.capitu.studeat.ibi precipimus vt tale bñficiũ sibi ecclesie sue cõcedat̃,quo ⁊ ipse ⁊ sui sufficienter possint hr̃e sue sustẽtatiõis solatiũ ⁊ glo. ibi dt in ꝟbo ⁊ sui.n.filij eadẽ psona intelligunt̃,⁊ vxor dr̃ pars viri.xxxij.q.ij. admonere.vñ vr̃ qd lꝫ clericus sit suspẽsus ab hoĩe vel canone ꝙ tñ ei relinq debeat vñ se ⁊ suos possit substẽtare.maxie cũ etiam vxor ⁊ filij ꝯ bonis ecclesie pasci pñt.vt.xxxj.di.capi.oĩno.⁊ hoc hꝫ locũ sꝫ tpa antiqua.quo tpe pr̃biteri erãt vxorati.⁊ habẽda est rõ,ne egeãt in futurũ,ita ꝙ eis aliqd supsit,⁊ cũ oẽs hospites indistincte teneantur recipere.c. quiescamus.xlij.distin.⁊ domus clericoꝝ oĩbus dꝫ esse cõis.c.qm̃.

225 xvj.q.j.requirit̃ ergo ꝙ ecclesia sit ditissima† nã diuitie bone sunt dũmõ fiat ex eis misericordia.xxx.distin.§.hoc scripsimus.¶ Expedit.n.epis hr̃e diuites, subiectos.nã imperiũ abũdat si hẽat subditos locupletes in auct.vt iudi.sine quoquo suffra.§.j.colla.ij.⁊ potius eligẽdi sunt diuites qꝫ pauperes in auc.ꝯ defenso.ciuita.§. qbus.eꝯ vr̃ sufficere ꝙ tm̃ necessaria hẽat ⁊ illa necessitas arctat̃ ad victũ ⁊ vestitũ.vt.c.epus.xij.q.j.sꝫ hoc obtinuit ẽm illa tpa.xlj.

226 distin.c.epus.† Ubi dicit text.ꝙ eps vilem suppellectilẽ ⁊ mẽsam ad victũ pauperẽ hẽat ⁊ dignitatis sue auctoritatẽ fidei ⁊ vite meritis qrat,hospitiũ quoqꝫ nõ longe ab ecclesia hẽat.⁊ ibi dicit glo. Quod hoc hodie nõ tꝫ,qꝛ mõ epi hñt possessiões amplas.vt.xij.q. j.c.expedit.⁊.c.vasa.de ꝯsecra.distin.j.⁊.c.cũ apostolus.de censibus.vbi archiepiscopi ⁊ epi pñt hr̃e magnũ numerũ equoꝝ in visitationibus faciendis,qꝛ hodie creuit decus ecclesie.vt.d.c.vasa.

227 ¶ † Quare ꝯcludo in ista mã ꝙ ñ põt dari vera doctrina qui fructus requirant̃ ad sustẽtationẽ bñficiati.vt dicit gl.in.d.c.j.xxj.q.j. dicẽs hec oĩa ꝯsiderãda ẽm qlitatẽ psone,⁊ situꝫ ecclesie.aliqd.n. sufficit vni,ꝙ nõ sufficit alij.vt.xlj.distin.nõ cogant̃,⁊ minus sufficit manẽte extra vias cões qꝫ in vijs,⁊ ꝯsuetudo ꝓuincie i hoc seruãda est.c.erit ãt.iij.distinc.vide in simili bonaꝫ gl.in.c.j.§.sane.in verbo absqꝫ penuria.de statu monachoꝝ.in sexto dicẽtẽ,qd canonicus bononiẽsis de centũ florenis nõ posset cõmode sustẽtari.⁊ tñ ꝯ vigitiquinqꝫ sustẽtaret̃ absqꝫ penuria,⁊ ipse glosator de seipso loquẽte dicit idẽ dico de meipso.nã in illa ꝯmoditate inspicit̃ ꝯsuetudo regiõis,⁊ qualitas psone,vñ lꝫ nõ pñt comode sustẽtari tñ pñt sine penuria.⁊ sic est ꝯcludendũ ꝙ in istis nõ põt dari vera resolutio,sed distinguẽdũ est ẽm dñas ⁊ distinctiões ꝓuinciaꝝ.Et hodie

228 isti clerici nõ debẽt viuere ita stricte sicut olim † ⁊ dos est assignanda magis ampla bñficiatis hodie qꝫ oliꝫ.vt dicit glo.in.c.eps.xlj. distin.ꝯ illũ tex.p.c.expedit.xij.q.j.⁊.c.vasa.de ꝯsecratiõe distin.j. ⁊.c.cũ apostolus.de censibus.⁊ gl.in.c.j.c.xxj.disti.⁊ sic est ꝯcludẽdũ ꝙ epi ñ debẽt hr̃e hodie vitã ita strictã in visitatiõe ⁊ ꝓcuratione ecclesiarũ sicut dicebat gl.in.c.cũ instãtia.de cẽsi.⁊ dicit cardina.Alex.in.d.c.eps post.xlj.distin.ꝙ aliq doctores dñt ꝙ illud.c. eps.est de ꝯsilio,⁊ non ex pcepto.vel dic ẽm eundẽ dñm Cardi.ꝙ dictũ.c.eps,loquit̃ ẽm tps primitiue ecclesie qñ ecclesia nullas vel modicas hẽbat possessiões.sꝫ hodie nõ est peccatũ eos hr̃e possessiões magnas ⁊ ampla palatia.vt argu.dicti.c.vasa.de ꝯsecratiõe distin.j.dumtñ nõ fiat ex voluptate vel auaritia,qꝛ inde pauperes melius sustinent̃.xij.q.ij.c.ariani.Jdẽ dicit Dñicus de san. Gemi. in.d.c.eps.xlj.distin.⁊ sic remaneat vera ꝯclusio de dote cõpetẽti

229 ecclesie.¶ † Scd̃a conclusio ẽ ꝙ si ecclesia nõ sit ꝯsecrata ex dotatione facta ecclesie dotãs acquirit ius pñtandi dumtñ interueniat

ꝯsensus epi. Ita sentit gl. in c. pie mētis. xvj. q. vij. vbi dicit glo. qd̓ si post ꝯsecrationē dat̃ aliqd ecclesie. p hoc nō fit patronus, sed qui
230 ante consecrationem dat aliquid ecclesie, fit patronus. ¶ †Et ratio est. quia ille perducit rem de non esse ad esse. Item quia si post consecrationem aliquid det vt p̄ronus vr̃ imponi seruitus rei sacre, qd̓ esse nō dꝫ. ff. de seruitu. l. seruitutes. §. vltio. ꝛ ꝙ humani iuris esse desinit. seruitutē nō recipit. ff. cōia p̄dioꝝ. l. caueri. istud sentit dn̄s Abb. in c. qm̄. de iure p̄ronatus. in. j. col. versi. ꝛ hec faciūt ad aliā qōnē. dicēs ꝙ si ecclesia sit sine dote ex noua dotatiōe nō acquirit qs iuspatronatus p dictā gl. d. c. pie mētis. p rōnē superius datā. alle. Inn. in rubrica d̓ iure patro. ꝛ Jo. an. in. c. j. eo. tit. in. vj. vbi ꝯcludit ꝙ si nō pōt hēri recursus ꝯ̄ eū q p̄rio ecclīā ꝯstruxit vł ꝯsecrare fecit acqrit̃ nouus p̄ronus dūmō de ꝯsensu epi, ꝙ ē valdͤ notādū. in simili facit. c. filijs vel nepotibus. xvj. q. vij. ꝛ do. Abb. in rub. de iurepatro. Idē ēt tꝫ Card. florē. in. d. c. qm̄ de iurepatro. dicēs hoc mō, ꝙ si ecclesia funditus destructa sit ex noua reedificatiōe acqrit̃ iuspatronatus. ꝛ dn̄s Abb. in ꝯsi. xxviij. in cā cōis in. ij. volu. ꝛ in ꝯsi. lix. incipiēte qdā dn̄s Jacobus in. ij. col. versi. ij. principaliter. ij. vol. ꝛ in ꝯsi. cvj. incipiēte. casus circa principiū ēt eodē volu. ꝛ do. Card. in rub. de iurepatro. ꝛ istā opi. vcꝫ ꝙ acqrat̃ iuspatronatus p donationē ēt post ꝯsecrationē ecclesie cū illis modificatiōibus assignatis p Jo. an. tꝫ ꝛ firmat Rochus de curte in tracta. de iurepatro. in. ij. q. sup verbo dotauit. ꝛ dicit ꝙ nō obstat gl. in. d. c. pie mētis. xvj. q. vij. qa dꝫ intelligi qn̄ iā ecclesia fuisset dotata, qꝛ tūc nō posset acquiri iuspatronatus ex alia dotatiōe post ꝯsecrationē factā. secus si nunq̄ dotata sit vel dos sit in totū perēpta vel aliter ꝓm eū. Rn̄dēdo ad illā gl. ꝙ male loquat̃ pꝫ. qꝛ fundamē tū suū est falsū in ꝓposito isto. nā fauore ecclie ipsa ꝯstitutio dotis retrotrahit̃, ꝛ fingit̃ ecclesia dotata an̄ ꝯsecrationē, vt qs inducat̃ ad dotādū, pp acqsitionē iurispatronatus. hoc igit̃ casu ꝓm eū nō imponit̃ seruitus rei sacre. ꝛ istud ꝓbat p simile. nā fauore m̄rimonij filij geniti an̄ ꝯ̄ctū m̄rimoniū finguntͬ geniti post. c. tanta. q filij sint legi. ꝛ sic cū ista resolutiōe idē Rochus trāsit. Tn̄ mihi vr̃ cuꝫ reuerētia ꝙ. d. gl. sit vera ꝛ bn̄ loquat̃. ꝛ doc. nō ꝯ̄riant̃, sed solū il
231 lam limitant ꝛ modificant vt supra. † ꝛ sustinēdo gl. allego tex. ꝛ ibi do. Abb. in. c. p̄terea. el. ij. de iurepatro. in. iij. nota. vbi dicit p illū tex. ꝙ patronus nō potest ꝓpria auctoritate reseruare aliqd̓ seruitiū sibi vel tpale in ecclesia. sed hoc dꝫ facere epus ad petitioneꝫ p̄roni. ad hoc allegat tex. in. c. cū dilectus. de ꝯsue. ꝛ Inn. in. c. qm̄ ne prelati vices suas ꝛ p hoc infert̃ qd̓ si p̄ronus in testō mādauit ecclesiā ꝯstrui ꝛ reseruauit aliquā pēsionē annuatī filijs exsoluēdā qd̓ nisi epus illud reseruet patrono p statutū suū nō poterūt filij exigere illā pēsionē. p. c. significatū. de p̄bē. ꝛ digni. ꝛ sic ergo si ecclesia sit ꝯsecrata p dotationē de nouo factā nō acquirit̃ iuspatronatus, nisi interuenerit ꝯsensus ꝛ auctoritas ipsius epi, ꝛ ita exp̄sse ꝛ in terminis do. Abb. post Joā. an. tꝫ in. d. c. qm̄. de iurepatro. ꝛ tꝫ do. Abb. in. c cū dilectus. per illū tex. in. iiij. nota. de ꝯsuetu. ꝙ patronus ēt tpe fundatiōis nō pōt disponere de iuribus ipsius ecclesie in preiudiciū epi, nec pōt trāsfere in aliū plātū ius cōfirmādi, qꝛ hoc statuere ptinet ad epm ad petitionē patroni. si ergo istud patronus nō posset imponere, nec illud bēat an̄ ꝯsecrationē a fortiori, nec ēt post. ꝛ corroborādo allego do. Abb. in. d. c. cū dilectus. in. v. no. de ꝯsuetu. ibi aduerte ꝙ ꝓ cā huius p̄iudicij seu alienationis iuris sufficit sola petitio patroni ꝙ est admittēdū anteq̄ ecclesia sit fundata, sed post fundationē ecclesie nō est putādū, ꝙ sine cā hoc posset epus statuere ēt ad petitionē patroni, nā negari nō pōt quin in isto casu sit alienatio ꝛ p̄iudiciū iuris cōpetētis epo. ita ꝙ nō hēbit plenā collationē in qua de iure cōi est fundatus. c. cōquerēte. de offi. ordi. ꝛ sic ergo ex illa dotatiōe facta post ꝯsecrationeꝫ ecclesie nō acqrit̃ iuspatronatus. sed attēto ꝯsensu ipsius epi ꝛ cā dotatiōis q̄ est fauorabilis ecclesie hoc mō acqreret ius p̄sentādi. ita ꝙ ius patronatus pt̄ donari layco extraneo vel alias alienari. dumtn̄ interueniat ꝯsensus expressus ipsius epi. vt tꝫ gl. in verbo emptorē. ꝛ ibi do. Abb. in ca. cū seculū de iurepatronatus. idē tꝫ do. Abb. in. c. illud. eo. tit. ꝛ credo ꝙ in isto casu nō sufficeret ꝯsensus tacitus ipsius epi. qꝛ agit̃ de alienatione ꝑpetua iuris epi. ꝛ sic reqrit̃ ꝯsensus exp̄ssus. vt no. gl. ꝛ ibi doc. in verbo ꝯ̄dicēte. in. c.
232 ꝯtinebat̃. de his q̄ fiūt a pla. sine ꝯsensu capituli. † ꝛ tꝫ Do. de san. Gemi. in. c. j. col. ij. ver. qd si donatio. in prin. de iurepatrona. ꝙ patronus nō pt̄ donare iusp̄ronatus layco sine ꝯsensu epi p illū tex. ꝛ idē nec clerico iure p̄rimoniali. alle. notata in. c. illud. de iurepatronatus. Idē tꝫ do. Abb. ꝯsil. lxxvj. ij. libro. Bal. ꝯsil. iiij. v. libro. Roma. ꝯsi. ccccliiij. Oldr. ꝯsi. cccxij. dn̄i de rota. decisio. ccccliij. in nouis. ꝛ in antiqs decisio. cclv. Cardi. ꝯsi. xvij. ꝛ sic remanet vera resolutio ꝙ ex dotatiōe facta post ꝯsecrationē ecclesie nō acquirit̃
233 iuspatron. nisi interueniat ꝯsensus exp̄ssus epi. ¶ †Tertia ꝯclusio est qd̓ ille q dotat ecclesiā ex necessitate nō acquirit ius patronatus. vt tꝫ Card. florē. sup rubrica de iurepatrona. q. vj. alle. Jo. an. in. c. sicut. de ꝯsecra. eccle. vel alta. vbi vr̃ velle, qd̓ ille, q dotat ex necessitate, nō acqrat patronatū. ꝛ ꝓ ista opiniōe hoc mō arguitur. nā nō detrahit trebellianicā q ꝯpulsus adijt, vt restituat. l. naꝫ qd̓. §. q ꝯpulsus. ff. ad treb. ḡ in simili vr̃ qd̓ nō sit p̄ronus, qui ꝯpulsus dotat. tādē Idē Car. ꝯcludit qd̓ equs ē qd̓ talis fiat p̄ronus ꝛ alr̃ nō ꝓseq̄, ꝛ istā opi. ꝓseq̄t do. Signo. homo. mediola. in cōsi. lxxxij. incipi. iussu dn̄i Pape. tn̄ repio. do. Rochū de curte in suo tracta. d̓ iure patronatus. in. v. q. sup verbo dotauit. qd̓ iste coacte dotās nō efficit̃ patronus, ꝛ mouet̃ p. d. §. q ꝯpulsus. ¶ Scdͦo p simile. nā videmus qd̓ cōfitēs delictū ſpōte hꝫ priuilegiū vt sibi alleuiet̃ pena. secus coacte. c. nō dicatis. xxxij. q. i. p quē tex. dn̄t Inno. ꝛ doc. in. c. qualiter. el scdͦo. ꝛ ibi do. Abb. in. v. colū. de accu. ¶ Tertio mouet̃. p. l. ꝯditionū. ff. de cōdi. ꝛ demon. vbi dr̃. qꝛ non dr̃ qs satisfecisse dispositiōi testatoris qn̄ nō adimpleret volūtates ex proposito sed fato vel casu nullo. ergo minus satisfecisse diceretur si coacte. ergo ꝛc. ¶ Quarto mouet̃, qꝛ ius patronatus est q̄dā grā ꝯcessa fundatoribus ecclesiarū. c. qm̄ de iurepatronatus. absurdū ergo esset dicere qd̓ errigēs vel dotās ecclesiā coacte haberet illud priuilegiū arg. §. qui cōpulsus. ꝛ. l. ꝯditionū. ¶ Quinto mouet̃, qꝛ in diffinitiōe ꝛ in multis iuribus dr̃ qd̓ interueniēte ꝯsensu epi acquirit̃ ius p̄sentādi ꝛ sic satis denotat̃ qd̓ non sufficeret vt
234 coacte dotaret. allegat Jo. an. i. c. nobis. de iurepatronatus. † vbi dicit qd̓ violēter ꝯstruēs nō acquirit iuspa. ꝛ cū ista opi. ipse transit. tn̄ p̄ria opi. magis est equa. ꝛ in iudicando seruāda qꝛ quis nō debet priuari iure suo nisi expresse sit cautum. gl. in. c. si. de iurepa.

SVMMARIVM.

1 Ecclesiā aut capellaꝫ an quis propria auctoritate edificare possit ꝛ ꝭ. vbi dicit ꝙ non. numero. 31.
2 Oratoriū cuilibet in domo propria habere licituꝫ est, missam autē ibi celebrare non licet vide ꝭ. nume. 32.
3 Episcopus habet videre quō ecclesie administratio ꝓcedat, ꝛ malum rectorem p patronum positum remouet, ꝛ alium instituit.
4 Patronus habet tenue vel pingue ius ꝓm beneficij qualitatem.
5 Patronus potest donare iuspatronatus loco religioso sine episcopi licentia.
6 Episcopus nō potest conferre beneficium patronatum sine licentia ꝛ presentatione patroni.
7 Sepulturā qlibet pt̄ sibi in qualibet ecclesia edificare, ꝛ elligere.
8 Donare quilibet potest bona sua ecclesie sine episcopi licentia.
9 Religionem ingrediens non efficitur nisi per professionem religiosus que fit prelati auctoritate.
10 Hospitale ꝓphanū quilibet auctoritate propria facere potest ꝛ illud destruere, ꝛ alteri donare.
11 Patronorum appellatione non veniūt illi qui sunt constituti dn̄i hospitalium prophanorum.
12 Episcopus voluntatem defunctorū exequit̃, etiam si a testatore ei sit interdictum ne se impediat.
13 Patronus hospitalis religiosi habet presentationem, episcopus vero confirmationem.
Et hospitale religiosum efficitur si in eius constructione episcopi auctoritas interueniat.
14 Ecclesie dos, edificatio, ꝛ fundus cum episcopi consensu quem patronum faciunt.
Et quare debet interuenire episcopi consensus.
15 Juspatronatus iam creatum quando de vno in alium transfertur qua de causa consensus episcopi interuenire debeat.
16 Consensus episcopi in fundatione ecclesie interuenire debet, siue fundans sit clericus siue laicus.
17 Consensus quando in aliquo actu requiritur an sufficiat interuenire post ꝛ infra in discursu huius. q. ꝛ maxime. nu. 23.
18 Consensus episcopi ꝓm com. opi. potest interuenire ēt post legatuꝫ de iure patronatus factum, ꝛ numero. 20.
Patroni presentatio licet nō precedat si tn̄ institutioni facte consentiat, tenet institutio.
19 Auctoritas vbi requiritur, si ex post facto interueniat non ꝓdest.
Et an sit differentia inter auctoritatē, consensum, ꝛ decretum.
21 Auctoritas ꝛ consensus an sint ideꝫ, ꝛ pro eodem summantur in materia iuris patronatus.
22 Consensus ꝛ consiliū licet differant, tamē qn̄qꝫ p eodē summunt̃.
23 Auctoritas consensus ꝛ decretum an ex post interuenire possint.
24 Ellectio facta in capitulo valet, si canonici absentes ꝛ contempti illam ratificent.

25 Ecclesia

25 Ecclesia secularis epi consensu in statum regularem zuerti pot.
Ecclesia ordinata p testatorem edificari per episcopum potest in aliud pium opus conuerti.
26 Eps zditiões illicitas in fundatiõe ecclesie appositas reicere pt.
27 Beneficium si sit alicui reseruatū cū clausula decreti irritantis, si episcopus illud conferat non valet collatio, nisi impetrans illud nolluerit acceptare.
28 Collatio spreto patrono facta valet si ex post facto zsentiat.
29 Collatio beneficij per episcopuz facta patrono absqz aliqua presentatione valet, eo acceptante.
30 Collatio nulliter facta spreto patrono per lapsum temporis ad presentandum ratificatur.
33 Collatio facta patrono valet contra ordinationez fundatoris q voluit clericum ordinario presentari debere.
34 Episcopus cum capitulo de patroni consensu potest in preiudiciuz fundationis statuere.
Et tollit iura ex causa in ecclesie preiudicium.
35 Episcopus ex causa cū.c. in ecclesia dignitates supprimere pot.
36 Ecclesie fundatio quando est spiritualizata patronus amplius ea non se intromitat nec nouam pensionez imponit.
37 Presentationi heredes fundatoris tacite renuntiare possunt.
38 Jus patronatus spectans duobus fratribus potest per vnuz alteri renuntiari.
39 Decie p laicū possesse cū episcopi cõsensu possūt i eccl. trãsferri.
40 Papa vł inferior ab eo qñ possit relicta licita ad pios vsus zuer.
41 Statutum ciuitatis in vsus pios alterari vel cõmutari non pot.
Et alteratio quadruplex est.
42 Episcopus si ecclesie fundationi consentire non vult, per superiorem compelli potest.
43 Statuto si caueat ꝙ matrimoniū cū minori. xx. ann. nõ possit cõtrahi sine zsensu duoꝝ agnatoꝝ, si agnati cõsentire recusant superior adiri potest.
44 Consensus epi presumit interuenisse in fundatione qñ est i forma ecclesie, vel est ibi altare, ⁊ cãpanile. ⁊ .ĩ. nu. 48. vbi late.
45 Hospitale qñ religiosum vel prophanum dicat. ⁊ nu. sequen.
46 Ecclesia qñ consecrata presumatur, remissiue.
47 Beneficij vel ecclesiarum appellatiõe an ⁊ qñ hospitale veniat.
48 Cõsensus epi vbi reqrit in ecclesia edificãda an tacitus sufficiat.
Et an consensus ex taciturnitate presumatur.

QVÆSTIO VI

1 Quero sexto. † An pmittat vnicuiqz edificare eccle. ppria auctoritate ⁊ bñficiū de bonis suis. ¶ Et prio vr ꝙ sic, qz vnicuiqz licet i domo sua erigere hospitalia ad pauperes recipiendos, ⁊ de eius ordinatione disponere vt in ppria, sicut ⁊ oratoriuz ad orandū construere. vt in. c. vnicuiqz. de conse. di. i. vbi dicit tex. ꝙ vnicuiqz fideliū in domo sua oratorium lꝫ habere, ⁊ orare. † Ad istud põt rñderi quod 2 permissuz est vnicuiqz hẽre oratoriuz in domo priuata. missas aute ibi celebrare nõ lꝫ, vt dicit tex. in. d. c. vnicuiqz, ⁊ ibi subdit gl. in verbo oratoriū. i. ñ sacrum. sacrum autẽ sua auctoritate facere non lꝫ, nisi auctoritate episcopi, ⁊ sic cessat illud argumẽtum per. c. nemo. el. j. de conse. di. j. ¶ Scdo arguit p dictū Inno. in. c. inter dilectos. de dona. vbi vr casus p illū tex. ꝙ non solū quis potest fundare locum piū imo rectorẽ ponere potest, ⁊ ipsum locum alteri subicere ⁊ donare. Ad istud ẽt respondet. vt. s. in alio fuit 3 responsum, vcꝫ ꝙ possit edificare ⁊ zstruere locū. ¶ † Tertio arguit per tex. in auc. de ecclesiasti. §. siquis ãt edificationẽ. vbi dicitur rectorẽ preficiendū, vt patronus decreuit, sed eps hꝫ videre an ordinatio seu administratio recte procedat, ⁊ si inuenerit malã administrationẽ poterit rectorẽ remouere, ⁊ aliū instituere. ⁊ sic vr p illū tex. ꝙ nõ reqrat in fundatione auctoritas ⁊ zsensus epi in edificatione beneficij nisi in casu illo ad vidẽdū an administra 4 tio recte pcedat. Ad istđ ẽt rñdet, vt. s. i alijs fuit rñsū. ¶ † Quarto arguit sic, qz fm qualitatẽ beneficij patronus obtinet pingue, vel tenue ius, videmus enim ꝙ in zuentuali ecclesia hꝫ duntaxat prestare consensum electioni. vt. c. nobis. de iurepatronatus. sic ergo a contrario sensu in alijs ecclesijs nõ collegiatis hꝫ plenissimū ius, p. c. j. ⁊. ij. eo. titu. de iurepatronatus. Ad istud rñdetur ⁊ dico ꝙ illa iura in zriū alleg. hñt locū in presentatiõe faciẽda, qz p fundationẽ acqrit fundãs ius presentãdi. c. j. ⁊. ij. đ iu. pa. ꝙ nõ hꝫ locū in eccle. collegiata vt. d. c. nobis, tñ per hoc non seqtur, vt patronus vel alius propria auctoritate possit edificare beneficium. ¶ Quinto arguit ⁊ videt pro parte esse tex. in cle. qz ztingit, de reli. do. vbi fundatores possunt edificare hospitalia ⁊ alia loca pia. ad istud etiam rñdet. vt. s. in primo fuit responsum.
5 ¶ † Sexto arguit sic patronus potest dare iuspatronatus loco religioso sine licentia ⁊ auctoritate episcopi. c. illud. de iurepat. ergo videt dicẽdū ꝙ bona, p bñficio edificãdo possit donare p illum tex. ad istud ẽt respondet ꝙ verū est, ꝙ iuspatronatus potest donare loco religioso ⁊ ẽt bona sua pro beneficio construendo, nõ tñ ecclesiam potest construere. c. nemo. de consec. distin. j.
6 ¶ † Septimo arguit qđ si episcopus beneficiū patronatuz non possit conferre sine licẽtia ⁊ presentatione patroni. ita qđ collatio aliter fcã nõ valet. d. c. illud. in fi. de iurepatro. c. decernimus. xvj. q. vij. ergo videt qđ beneficiū episcopus nõ possit edificare de bonis illius fundantis, sed solus fundans potest. ad istud respondet
7 vt in primo argu. fuit rñsum. ¶ † Octauo arguit hoc modo ⁊ fortius si enim permittat vnicuiqz edificare ⁊ eligere sepulchrū in aliqua ecclesia. vt. c. j. ⁊ no. in. c. abolẽde. de sepul. sic vr quod ppria auctoritate eccle. ⁊ beneficiū possit edificare qz sicut eccle. dicit locus sacer. vt dicit glo. in. c. vnicuiqz. in verbo sacro. đ cõse. di. j. ita sepultura est locus sacer ita ꝙ nõ potest vẽdi. d. c. abolende. de sepul. ergo eccle. poterit edificare per paritatẽ ratiõis. Ad istud respondet ꝙ non est paritas rationis qz prohibet vnicuiqz eccle. edificare, vt. c. nemo. ⁊. c. vnicuiqz de zse. dist. j. tamen sepulchrū potest edificare ⁊ ibi sepulturam eligere per iura superius alle. vt faciebãt sancti patres i. c. j. ⁊. ij. ⁊. iij. xiij. q. ij. Itẽ posito ꝙ esset paritas quo ad ista dno, pt aliter rñderi ꝙ dato ꝙ qs possit eligere sepulturã, ⁊ sepulchrū edificare, non tñ illum locuz poterit edificãs facere sacrū, qz illud pertinet episcopo. vt no. domi. Abb. in rub. ⁊ in. c. abolende. de sepul. vt. s. dixi in. v. q. sic est dicẽdū in beneficio vt fundãs propria auctoritate possit illud fũdare, ita ꝙ largo mõ dicat beneficiū iuxta diffinitionem. Est beniuola actio ⁊c. p glo. in cle. ij. de deci. non tñ bñficiū poterit facere sacrū, vt ibi edificare eccle. per. d. c. nemo. no. do. Abb. in. c. ad hec. ⁊ in. c. de xenodochijs. de reli. do. ⁊ no. Innocen. in. c. inter di-
8 lectos. de dona. ¶ † Nono arguit pro ista parte. nã vnusqsqz oĩa bona sua potest donare eccle. propria auctoritate ⁊ sine consensu episcopi. c. de his de sepul. ergo si omnia possit donare eccle. videt ꝙ illã possit edificare. Ad istud rñdet ꝙ non valet consequentia per. c. nemo. in princi. de consecratio. dist. j. ¶ Decimo arguitur ⁊ videtur ꝙ eccle. possit edificare qz vnusqsqz prout vult de bonis suis potest disponere. c. ad postolicã. de regularibus ⁊ trans. ⁊ notat. c. si diligenti. de foro cõpe. Ad istud ẽt rñdet. vi. s. in pri
9 mo argumẽto fuit rñsum. ¶ † Undecimo arguit sic ꝙ pmittitur vnicuiqz intrare religionẽ ⁊ eo religioso facto efficit psona ecclesiastica. vt nota. p docto. in. c. nullus. de for. compe. ⁊ in clemen. dispendio. de iudi. do. Abb. in. c monachi. de statu monacho. si ergo quis per seipsum ⁊ propria auctoritate possit effici de persona laycali psona ecclesiastica, ergo videt idẽ de bonis ꝙ de illis possit ecclesiam edificare, ⁊ de illis prophanis illa ecclesiasticare siue spiritualizare. Ad istud ẽt rñdet ꝙ iste ingrediens religionẽ non efficit psona ecclesiastica, nisi per professionem. c. porrectum de regula. professio fit auctoritate prelati. c. consuluit. q clerici vł vouen. ⁊ sic ergo illa auctoritas prelati illū ecclesiasticat, vt not. in simili. in. c. ad hec. de religio. domi. Itẽ posito ꝙ fieret persona ecclesiastica propria auctoritate vcꝫ per professionẽ tacitã, tñ illud fit auctoritate iuris ⁊ summi pontificis, q longe maiorẽ auctoritatem hꝫ q̃ ipsi plati, primū pbat p. c. nullus. de eccle. secũdum per. c. cuncta p mundum. ⁊ sic cessabit istud arg. cū ceteris.
10 .s. relatis. ¶ † Nũc venio ad solutionẽ istius questiõis ⁊ reperio do. Abb. q vr decidere istam questionẽ in disputatione incipien. sempronius clericus. col. vij. ⁊. ad tertiū dubiū vbi dicit distinguẽdo, aut est hospitale religiosum, aut prophanum, vt hospitale prophanū possit vnusqsqz propria auctoritate sine epo edificare, ⁊ libẽ ibi rectorẽ pficere, ⁊ đ eo dispõere ad libitū, sicut đ alijs, rebꝰ suis, qz p hãc deputationẽ nõ designauit esse in plena facultate ipsius fundantis, ⁊ potest ipse fundans illud destruere vł alteri subicere, sicut sibi placet, vt est casus secundū vnã lec. quam approbat Inno. ⁊ omnes scribẽtes in. c. inter dilectos de dona. ⁊ h casu ipse do. Abb. vbi. s. intelligit tex. iuris ciuilis in. d. auc. de eccle. ti. §. siqs edificationẽ, cū seq. ⁊ faciunt no. p doc. in. cle. ii. de prebẽ. ⁊ in cle. qz ztigit, de religio. domi. q in h casu intelligit, dũ dispositionẽ liberam relinqt patrono, ad idẽ alle. no. p Phi. de zsti. xxv. ⁊ zstitutio. cvj. ⁊ subdit idẽ do. Abb. vbi. s. ¶ Circa ꝙ aduertenẽ ẽ, qz h casu patronus ñ põt pprie ⁊ stricte dici patronꝰ sꝫ dñs, qz patrons pprie appellat respectu loci religiosi, sꝫ lato sumpto vocabulo põt patronus appellari pp vsum spũaliū, ad quẽ locus deputatus ẽ, vt singulariter no. Inn. in. d. c. inter dile-

11 ctos.ꝛ facit ibi tex.ſm vnā lectu.† ex quo infert ꝙ in diſpoſitione reſtrictiua appellatione patronoꝝ non veniunt conſti. domini hoſpitaliū prophanoꝝ arg.c.in nr̄a de iniurijs.ff.de neg.ge.l.iij.§.hāt.ꝛ circa talia hoſpitalia prophana faciunt hāc conſiderationē,aut.n.dn̄i viuunt ꝛ tunc non hꝫ eps̄ quoquō de his ſe interponere,vnde nec ipſe viſitabit,q2 tunc ipſi dn̄i hn̄t dn̄ium loci ꝛ plenā adminiſtrationē reꝝ,ꝛ ea ēt deſtruere pn̄t,ſi volūt,vt ſupra fuit dictū alle.ēt Inno.in.d.c.inter dilectos,ſi xo deputātes non viuunt,ꝛ ordinauerūt ꝙ poſt mortē conſeruent̄ ſeu deputentur ad vſum pauperū,ꝛ tunc dico ꝙ lꝫ dn̄s viuēs de quo ipſe diſpoſuit in teſtō poſſit rectorē ibi preficere abſqꝫ ꝯſēſu epi vt in.d.§.ſi quis edificationē,tn̄ eps̄ poterit hoc caſu hoſpitale viſitare,ꝛ videre ſi cuncta procedunt ſꝫ ordinationē defuncti,ꝛ ſi reperit rectorē per patronum receptum perperā adminiſtrare, eū remouebit,ꝛ aliū inſtituet.† q2 ad eū ſpectat vt defunctoꝝ pie voluntates mādētur executioni,ēt ſi teſtator interdixerit,vt eps̄ ſe nō impediat,ꝛ vt ōt ſing.tex.in.d.§.ſi quis edificationē.facit. c. tua. ꝛ c.reqſiſti.de teſt.ē.n.in culpa p̄ronus talē rectorē nunq̄ȝ tollēdo iō eps̄ tanq̄ȝ pr̄ ſupplet tollēdo,ꝛ aliū īſtituēdo ꝛ ſic p̄ronus pro ea vice p̄uabit̄ ptāte rectorē deputādi,ſecus puto in alia vocatione arg.c.cū in cunctis.de elec.ꝛ ſic putat intelligēdū ꝛ diſtinguēdū.§.ſiquis edificationē,ſed alia iura epalia nō poterit eps̄ a tali ꝓphano exigere vt no.Fed.ꝯſi.xxv.ꝛ ꝯſ.cxvj.¶ †Si vero hoſpitale eſt religioſum tunc dico patronū hēre preſentationē,ꝛ eps̄ hēre ꝯfirmationē. ita ꝙ ſolus patronus lꝫ hēat preſentationē cā tn̄ ſine ꝯſenſu epi facere nō poterit p ea q̄.ſ̄.ſunt dicta in parte negatiua,ꝛ ōt Inno.in.d.c.inter dilectos.de dona.talē locū ſpectare ad diſpoſitionem epi.ꝛ ſatis ꝓbat̄ in.c.ad h,ꝛ in.c.de xenodochijs.de religio.do.ꝛ ibi .d.Abb.efficit̄ āt locus religioſus ſi auctoritas epi interueniat.iuxta no.ſm eundē in.c.ad h preallega. de reli.do.ꝛ tunc.n.offertur deo ꝛ ibi dn̄s nullā hēt ptātem niſi inquātū gratioſe ſibi ꝯcedat̄ ab eccleſia,vel ex pacto appoſito in fundatione.c.iij.ꝛ.c.preterea.de iurepa.facit.c.cū dilectus,ō cōſue.ſi āt dubitat̄ an interuenerit auctoritas epi dꝫ ſm eundē do. Abba.vbi.ſ̄.recurri ad ꝯiecturas,q.n.hꝫ ſigna religioſi loci vt cāpanile cū cāpana,ꝛ altare ꝛ ſimilia reputabit̄ religioſum,alias ſecus,ex quo eſt in poſſeſſione ſeu quaſi libertatis.vt no.archi.in c.nemo de ꝯſe.di.j.ꝛ Fede.in cōſi.cxvj.ꝛ doc.in.c.patētibus. de priuil.¶Et in tali hoſpitali procedant alle.ſ̄.ad partē affirmatiuā. ꝛ per hanc diſtinctionē ſilent oia alle.ꝓ parte ꝯria ꝛ reducūtur ad ꝯcordiā.ꝛ cle.q2 cōtingit.de reli.do.dꝫ reduci ad hāc di. in.c.n.nil dr̄ de ptāte ponendi rectorē.ꝛ ſic cū iſta reſolutione trāſit do.Abb.vbi.ſ̄.† itē reperio Rochum de curte qui iſtā q̄ōnē tangit in ſuo trac.de iurepa.in.j.q.ſup xbo dotauit.vbi concludit ꝙ in aſſignatione dotis eccle.reqrit̄ ꝯſenſus epi,in ꝯſtructione fundatione,ꝛ donatione p diffinitionē iuriſpatronatus.vt no. do.abb.ꝛ Car.in rub.de iurepa.ꝛ iſtā ptē expreſſe tꝫ Jo.an.cum quo tranſeunt alij doc.in.c.nobis.in.ij.col.de iurepa.vbi dicit ꝙ dos,edificatio,ꝛ fundus faciunt quē patronū dūmodo fiant cuꝫ ꝯſenſu dioceſani,ſꝫ ſi alteꝝ iſtoꝝ fieret ſine dicto conſenſu . dicit ipſe ꝙ illi tm̄,q haberēt conſenſum,eſſent patroni.ꝛ iſtā conclu. ꝓbat rōne.¶Nam forte ille qui dotauit eſt talis q de facili ad iuſpatronatus nō erit admittēdus.ergo dignū eſt ꝙ ꝯſenſus epi interueniat,preterea dignū eſt,ꝙ interueniat vt intelligat qn̄o ipſa dos ſit cōſtituta.ꝛ an ſit cōgrua.vt dicit do.Cald.cōſi.ſuo.xx. ꝙ eſt cōſilium vltimū ſub ti.de iure pat. Itē idē Rochus de curte in ſuo trac.de iure patro.q.iiij.ſup xbo pro eo ꝙ de dioceſani ꝯſenſu vbi ponit rōnē ꝙ cōſenſus epi dēat interuenire in acqſitione iuriſpatronatus vbi dicit ꝙ iſtud dꝫ fieri de ꝯſenſu ꝛ auctoritate epi alleg.do.Abb.cōſi.lix.inci.quidā dn̄s iacobus.in.ij.volu.col.ij.ꝛ rō ſm eū eſt,q2 epi dn̄t examinare locū errectionis eccleſie,ꝛ dotē ꝛ diſponere qualiter ſit regēda,ꝛ gubernanda,vt in auc.de mona.§.illud.col.j.ꝛ in.c.nemo.de conſecra.di.j.ita dicit Cal.in cōſi.ſuo.xx,ꝙ eſt cōſiliū vlti.de iurepa.vel aliter aſſignat rōnem ſm do.Abb.cōſi.ſuo.lxxxv.incip.Jeſu chriſti.in.j.col.ij. vol.ſ.ꝙ conſenſus epi,vel dioceſani reqrit̄ fauore eccleſie ne contingat eccle.incohoari ꝛ nō cōſumari,vel nō ſufficiēter poſtmoduꝫ dotari vel aliter,ꝛ tertio hꝫ eū eſt rō,q2 iſta ſpiritualia nō poſſunt layci propria auctoritate tractare.c.ij. ō iu.c.oēs baſilice.xvj.q. vij.Ita do.Abb.in.d.conſi.lix.incip.do.Ja.†Si āt nos loquimur de cōſenſu epi requirēdo qn̄ ius patronatus iā creatū transfertur de vna perſonā in aliā,ꝛ tunc rō quare ipſe cōſenſus requirat̄ eſt,vt eps̄ videat an expediat eccleſie mutare patronū. nam ſi vellet patronus cōcedere,vel donare iuſpatronatus potentiori ſe tyranno,tunc eps̄ nō dꝫ cōſentire.Itē aduertat eps̄ ne interueniat fraus,ꝛ ſic ne ſit ficta donatio,ꝛ in xitate vēditio fiat,ꝙ ē

12

13

14

15

ſymoniacū.vt dicit do.Abb.in.c.illud.de iurepa.poſt Jo. anck. ꝛ Car.flo.ꝛ ēt ſm eūdē poterit interuenire ꝯſenſus alterius plati dūmō hēat epalē ptātē pp idēptitatē rōnis.vt voluit idē domi. Abb.in ꝯſi.añ dicto.lix.in vlti.col.ꝛ cōſi.lxxxix.incip.Jeſu chriſti.circa prin.eodē volu.¶†Et iſte ꝯſenſus ſm eundē Rochum dꝫ interuenire ſiue fundans ſit clericus,ſiue laycus q eccleſiā,vel capellā fundet,conſtruat,vel dotet.ita firmat Cal.in cōſi.ſuo.xx. incip.qdā edificauit,ꝛ eſt vltimū cōſiliū ſub titu.de iurepa.ꝛ mouet̄ per.c.pie mētis.ꝛ.c.frigētius.ꝛ.c.conſiderañ.xvj.q.vij. ꝛ. c. nobis.de iurepa.ꝓbat̄ ēt ſm eundem ex diffinitione iuriſpatronatus in ḡnalitate ſui ꝛ in.c.nemo.de cōſe.di.j.ꝛ iſte cōſenſus ēt reqrit̄ ex iuſſu teſtōris,qui cōſtituer̄ vellet ꝯ no.p Ang.ꝯſ.cxxv. incip.bona dicti teſtōris.Et ōt idē Rochus vbi.ſ̄.q.iiij.ꝙ ſufficit vt cōſenſus epi interueniat poſt dotationē ꝛ ꝯſtructionē p. c. cura.ꝛ ibi do.Abb.in vltimo nota.de iurepa.¶†Dicēs ꝙ vbi in aliquo actu reqrit̄ conſenſus alicuius ſufficit ꝙ interueniat ex poſtfacto.Idē vr̄ in ſimili ſentire gl.quā ibi doc. ſequuntur in.c. edoceri.in prima glo.de reſcrip.ꝛ ille actus valebit vt ex nūc.ſ. ex tpe ꝯſenſus preſtiti,nō vt ex tunc.ſ.tpe actus facti,vt no.do. Abb.in.d.c.cura.ꝛ ita ēt dicit do.Car.ibi.in.v.nota.ꝛ iſtud ēt ē ō mēte do.Ab.in.c.cū ſeculū.in fi.ꝛ in.c.ſubiectū.in vltimo no. per illū tex.de iurepa.ꝛ do.Abb.in conſil.lxxxix.inci.Jeſu chriſti in.j.colum.in ſcdo volu.vbi dicit ꝙ lꝫ reqratur conſenſus epi vel dioceſani in conſtructione eccleſie tn̄ pōt poſtea interuenire, idē firmant do.de ro.in antiquis deciſio.vltima deci.in tit.de iurepa.quā deciſionē aliqui alleg.ſub nu.ccclxxiij.ꝛ aliqui ſub nu. ccliiij.Idē ēt firmat Cal.in cōſi.ſuo incip.an valeat preſentatio ſub titu.de iurepa.vbi ōt ꝙ cōis opinio hꝫ conſenſum epi poſſe interuenire ēt poſt legatū factū.eādē opi.confirmat Card.flo.in cle.viij.in.q.v.de reꝝ pmu.†vbi dicit ꝙ conſenſus qui venit preſtādus in caſu q̄ōnis quarte ibi per eum formate poteſt preſtari ante ex iteruallo,vl̄ poſt faciūt no.in.c.admo.ꝛ in.c.ꝙ in dubijs de renū.facit ēt ſimile,q2 ſufficit ꝙ patronus cōſentiat inſtōni ex poſtfacto.c.ſi vero.de iurepa.Abb.in.c.per veſtras.eo.titu.dato ergo ꝙ preſentatio non precedat inſtōnē,dūmodo poſtea patronus aſſentiat inſtitutiōi,ipſa inſtitutio tꝫ,vt in dictis locis notatur,ꝛ per doc.in.c.cū bertoldus.de re iudi.In ꝯriū vrget deciſio Jo.an.quā ibi refert do.Abb.in.c.cū ſeculū . de iurepa. vbi dicit ſpeciale eſſe in legato iuriſpatronatus vt conſenſus epi poſſit interuenire ex poſtfacto,ꝛ ratio ſpālitatis ſm eū eſt fauor vltime voluntatis,ergo ſm eū in actu inter viuos,puta in donatiōe iuriſpatronatus,vel in conſtructione eccleſie non ſufficit conſenſum interuenire ex poſtfactoad hoc ꝙ ipſum iuſpatronatus acqrat̄.Secūdo ꝓ eadē parte facit,q2 in donatione iuriſpatronatus vel legato vr̄ requiri nedū ꝯſenſus epi,ſed ēt auctoritas.vt d. c. cura.de iurepa.ibi auctoritas dioceſani epi ꝛ cōſenſus ꝛ eſt clarior tex.in.c.ſubiectū.eo.titu.†ſꝫ regula iuris ē ꝙ vbi auctoritas reqrit̄ nō prodeſt ſi interueniat ex poſtfacto tex.in.§.tutor.inſti. de aucto.tut.Et ita determinat Inno.in.c.cum cōſuetudinis.de cōſue. vbi dicit ꝙ qn̄ auctoritas alicuius reqrit̄ in actu,auctor ꝛ principalis talis eſſe dꝫ,vt verbū auctoritas denotat,ꝛ ꝙ ſit differentia inter auctoritatē,ꝛ conſenſum,ꝛ ēt decretū tradit̄ p glo. ꝛ doc.in.c.j.in verbo tractatus de rebus eccle.nō alienā.in.vj. ꝛ probat in.l.quecunqꝫ.C.de bo.que lib.ꝛ p doc.in.d.c.cū cōſuetudinis.ꝛ plene in.l.ſi qs mihi.§.iuſſum.ff.de acq.poſ.Et p iſtud fundamētū ꝛ p plura alia.ita tꝫ do.Abb.in diſputatione ſua incip.Augerio.in.iiij.col.vbi plene artingit iſtum articulū,ꝛ ad eū ſm eūdē Rochū eſt recurrēdū,q2 ei paꝝ boni addi poſſet,ꝛ multa alia fundamēta poſſunt ꝓ hac parte adduci.Et pro iſta opi.videt̄ facere qd̄ decidit do.Car.flo.in.c.cum ſeculū.iij.q.j.eo . Tn̄ idē Rochus vbi.ſ̄.approbat primam opi.que magis equa ꝛ maioribus auctoritatibꝰ roborata , ꝛ eā ſequēdo † ad allegata in cōtrariū poſſet rn̄deri h modo,nō obſtat igit̄ prima deciſio Jo.an. in.c.cū ſeculū,q2 poſſet dici ꝙ illa dciſio nō ē xa q2 ꝓbat̄ iure,vl̄ rōne,quinimo probat̄ ꝯriū.d.c.cura.de iure patrona.ꝛ ēt.d.c. ſuggeſtū,vel aliter pōt rn̄deri ꝙ Jo.an.noluerit id ad ꝙ adducitur,ſed voluerit ꝙ in legato ſit ſpāle,vt fauore vltime voluntatis poſſit cōſenſus epi ex poſtfacto iteruenire.ſ.q̄ȝtum ad effectū vt ipſuꝫ legatū valeat vt ex tunc.ſ.tpe legati facti,ſꝫ in actu inter viuos valeat vt ex tūc.ſ.tpe cōſenſus preſtiti,vt dictū ē.ſ̄.ꝛ ita vr̄ ſentire do.Card.flo.in.d.c.cū ſeculū.in.v.q. vbi dicit ꝙ ſi teſtator iuſſit eccleſiā ꝯſtrui,ꝛ circa hoc legata fecit ꝯſtat ꝙ neceſſarius eſt conſenſus epi in ꝯſtructione.c.nemo.de conſe.di.j.ꝛ tn̄ legatū tꝫ.c.nos quidē.de teſta.legatū ergo fauore vltime voluntatis ſtatim valebit lꝫ ꝯſenſus epi interueniat poſt,ſed donatio n̄ valebit niſi a tpe preſtiti ꝯſenſus,nullo tn̄ caſu añ epi ꝯſenſuꝫ iuſpatronatꝰ

16

17

18

19

20

patronatus trāsferꝛ in alium. vt dictum est. s. Non ob. ēt dum di cebaꝛ ꝙ in donatione, vel legato iurispatronatus reqꝛiꝛ auctori tas epi. ergo dꝫ in ipso actu interueniꝛ per. s. alle. qꝛ rn̄deo ꝙ au ctoritas in ista materia stat pro consensu, nec stat proprie, hoc ꝓ bat † qꝛ vt plurimū iura tituli de iurepa. vtunꝛ promiscue his ꝟ bis qn̄qꝫ. n. dn̄t exigi cōsensuꝫ, qn̄qꝫ auctoritatē pꝫ in. c. cura. ꝛ in c. illud ꝛ in. c. ꝙ autem. de iurepatrona. ꝛ in simili probatur in. c. cuꝫ apostolica de his que fiunt a prela. ꝛ in. c. sine exceptiōe. xij. q. ij. Et ita ēt dn̄t dn̄i de ro. in. d. decisi. vlt. circa mediū vbi affir mat quod in donatione iurispatronatus non requiritur auctori tas pape, vel epi, sed consensus. Et istā rn̄sionē ad dictum funda mētū satis voluit Ab. in. d. sua dispu. inci. augerio. ꝛ lꝫ postea te neat ꝯriū. vt. s. fuit dictū tn̄ istā partem nō impugnat. †Et ꝓ ista solutione facit ēt qꝛ lꝫ consiliū ꝛ consensus differāt. vt no. in. c. cū ecclesia. de elec. ꝛ in. c. nouit. ꝛ in. c. quanto. de his que fiunt a pre la. tn̄ qn̄qꝫ sumuntur pro eodē glo. qꝫ ibi considerat do. Abb. in c. j. de fo. cōpe. Uel aliter ꝺm eū potest rn̄deri quod imo auctori tas qn̄qꝫ ēt post actū interuenire potest. l. si quis mihi bona. §. ius sum. ff. de acq. heꝛ. maxīe qn̄ in vim cōfirmatiōis reqꝛiꝛ vt ibi ple ne p do. Ale. Et in simili casu decidit do. Abb. in. c. edoceri. co. ti. de rescrip. Non ob. ēt vltimū ꝺm eū. vꝫ decisio do. Car. in. d. c. cū seculū, qꝛ posito quod vellet illud ad quod adduciꝛ posset di ci decisionē suaꝫ nō esse verā per. d. c. cura. de iurepa. Uel aliter est dōm, ꝙ decisio sua procediꝛ, qꝛ donans reuocauit voluntatē suaꝫ in casu per eū formato, vnde frustra postea expectareꝛ con sensus epi in tali donatione. Ad alia que adducunꝛ per do. Ab. in dicta sua disputatione ēt faciliter rn̄deri posset, ideo non refert ipse Rochus, non negat tn̄ quin opi. ipsius do. Ab. in dicta sua disputatione sustētabilis sit. † in alia āt materia gn̄aliter loquen do, an auctoritas, consensus, decretū ꝛ similia debeant de neces sitate interuenire in actu, vel ante actū, vel sufficiat ex postfacto interuenire no. Bal. in. d. l. quicūqꝫ. C. de bo. que lib. vbi magi straliter loqꝛ. alle. ēt do. Abb. ꝛ Jo. de imo. in. c. cū vos. de his q̄ fi. a prela. do. Alex. in. l. j. §. fuit quesitū in fi. ff. ad treb. ꝛ in. l. sciē dum in. viij. col. de ver. obli. ꝛ Bal. ꝛ do. Alexā. in. l. diuortio. ff. so. ma. ꝛ Alex. in. l. si cum dotē. §. eo āt tpe. ff. eo. titu. ꝛ doct. in. c. cum consuetudinis. de consue. ꝛ Fely. post Abb. ꝛ alios in. c. edoceri. ver. seq pōt cōsensus. de rescri. ꝛ in. c. cū dilecta. xiiij. co lū. ver. vi. amplia. eo. titu. ꝛ aliquid in. c. nonnulli. §. sunt ꝛ alij in. iij. col. eo. tit. ꝛ Bar. in. l. si āt. ff. de aqua plu. arcend. ꝛ per doc. in locis ibidē per domi. Alex. relatis, ꝛ per doc. in. §. tutor. institu. de aucto. tuto. ꝛ per Bar. ꝛ ceteros in. l. siquis mihi bona. §. ius sum. ff. de acq. here. vbi plene per do. Alex. ꝛ sic cū his idē Ro chus vbi. s. concludit. ¶ Circa istum articulū ego tenerē istā se cundā opi. vꝫ qd̄ lꝫ consensus epi in fundatione beneficij a prin cipio non interuenerit postea potest interuenire, ꝛ illud ratificare ꝛ valebit prout ex nunc nō prout ex tūc, per iura superius allega. ꝛ per alia infra dicēda. ¶ Et primo istud probo per. c. pe. ꝛ fina. de suplen. neg. prela. vbi diciꝛ ꝙ ille prelatus qui a principio be neficiū. j. tp̄s iuris non contulerit collatio nō vꝫ ꝛ est nulla per il la iura, nisi interueniat ratificatio superioris, ꝛ illa ratificatio fa cit illam collationē validā prout ex nunc hoc est a tpe ratificatio nis non prout ex tunc. ¶ †Scd̄o probo p tex. quē adduco in si mili in. c. qd̄ sicut de elec. vbi dicit tex. ꝙ si canonici procedāt ad electionē non vocatis absentibus illa electio est irritāda ꝛ cassan da, nisi illi absentes ꝛ contēpti illā electionem ratificauerit. ꝛ sic ergo idē vr̄ in casu isto, ꝙ si patronus vel aliqs alius ecclesiā fū dauerit sine epo non diciꝛ ecclesia sed oratorium piuꝫ. c. vnicuiqꝫ c. nemo de conse. di. j. sed si postmodū interueniat ratificatio ꝛ au ctoritas epi transit in nomē beneficij ꝛ ecclesie. c. ad hec ꝛ ibi do. Abb. ꝛ de reli. do. idem tꝫ Jnno. ꝛ do. Abb. ꝛ ceteri scribentes. in. c. inter dilectos. ꝛ per illū tex. de dona. ¶ Tertio pro ista pte facit. c. continebaꝛ. ꝛ. c. seq. cum gl. vbi tex. ꝙ alienatio facta de bonis ecclesie per capitulū sine cōsensu ꝛ auctoritate prelati non vꝫ, nisi postea illā approbauerit. ¶ †Quarto facit in simili. c. ad audien. in. ij. de eccle. edific. vbi ecclesia que erat secularis nunc p epm̄ ꝛ nouū consensū ipsius potest erigi ꝛ cōuerti in statū regula rem, si ergo statū beneficij poterit mutare, quare ergo collationē non poterit approbare, ꝛ maxime, qꝛ agiꝛ de causa fauorabili. c. qm̄. c. ex parte. c. cū tu. de con. ¶ Quinto facit illud quod not. p do. Abb. per illū tex. in. c. nos quidē. de testa. vbi si testator ordi nauerit ecclesiam edificari, vel aliud opus pium fieri de bonis suis interueniente causa ipsa eps cū herede fundatoris illa bona poterit reducere in alium statum vel beneficiū edificādū, prout si bi videbiꝛ, et sic illud ꝙ a principio erat factū per fundanteꝫ siue cōstruentē eps poterit ratificare, vel in aliū statum cum causa mu tare, vt no. ad plenū. d. Abb. ꝛ Fely. in. c. cū accessissent. de cōst. ¶ Sexto facit pro ista parte. c. significatū. de preben. vbi vr̄ tex. formalis ad decisionē istius q̄onis illā inducēdo hoc mō ꝙ si ali quis fundauerit beneficiū vel certā capellā vt presbyter singulis diebus teneaꝛ celebrare missaꝫ de nr̄a dn̄a. ipse eps postmodum illas cōditiones illicitas vꝫ ꝙ singulis diebus teneaꝛ celebrare ꝺ nostra dn̄a poterit tollere, ꝛ penitus remouere, ꝛ illam in ecclesiā quo ad conditiones iuris approbare. ¶ Septimo facit. c. ad h̄ de relig. do. vbi dr̄ ꝙ illa fundatio que est facta per fundatorem eps illā poterit approabare ꝛ in statū ecclesiasticū, ꝛ religiosum reducere. ¶ †Octauo facit decisio do. Abb. in. c. cū ex officij. de prescri. vbi dicit ꝙ si fuerit reseruatū beneficiū impetrāti a sede apostolica datis executoribus cum decreto irritanti, si durāte il lo tpe eps nō obstāte reseruatione bn̄ficiū alteri contulerit, nō vꝫ collatio, nisi iste impetrās illud noluerit acceptare, qꝛ ille tacitus cōsensus ipsius impetrātis facit collationē ordinarij validā, lꝫ añ diceret nulla, ꝛ ample prosequitur Fely. in. c. ceterum. de rescrip. ¶ Nono pro ista pte facit doctri. d. Archi. in. c. nemo. in. j. de cō se. di. j. vbi dicit ꝙ siquis edificet aliquā domū cū hoc proposito potest p epm in ecclesiam reducere ꝛ cōsecrare p. c. vnicuiqꝫ ead. di. sicut Bonifa. tēplū idoloꝝ dedicauit oībus sanctis ꝛ tūc eps vel alius loco illius dꝫ venire ꝛ ibi crucē ponere ꝛ locū deo depu tare, ꝛ alias nulli lꝫ ecclesiā facere vt. xxx. di. siqs extra. ¶ †De cimo in simili pro ista pte facit doctri. d. Fely. in. c. cum bertold⁹ col. iij. ver. limita predicta sex modis de re iud. vbi dicit presup ponendo ꝙ collatio facta spreto patrono ꝛ non requisito ipso iu re est nulla. c. decerni. xvj. q. vij. c. illud. ꝛ ibi do. Abb. explicādo irritanda h̄ est irrita nunciāda. de iurepa. illō nō procedit nisi pa tronus consentiat illi collationi nulle ex postfacto alleg. Hostiē. in rub. de iurepa. §. fi. versi. qd si ecclesia. Host. ꝛ Jo. an. in. c. per vr̄as. de iu. pa. Lap. in addi. ad Fede. in trac. pmu. q. xxx. Card. consi. lxvj. inci. in ecclesia beluū. in. iij. dub. ꝛ ēt alleg. c. cū ꝯsue tudinis. ꝛ ibi Jnno. de cōsue. ꝛ doc. in. c. cum vos de his que fi. a pla. ꝛ ibi subdit idē do. Fely. vbi. s. ꝙ iste cōsensus vꝫ vt ex nūc ñ vt ex tūc p. l. fundū. ff. ꝺ serui. ru. pdio. ꝛ do. Ab. i dispu. inci. au gerio. ¶ †Undecimo facit in simili illud qd̄ no. d. Abb. post Jo an. an. c. p vr̄as. de iurepa. vbi dr̄ quod si eps cōferat absqꝫ aliq̄ pn̄tatione bn̄ficiū patrono valebit illa collatio si accepteꝛ a pa trono. Jdē tꝫ Jo. an. in reg. qui tacet in fi. de reg. iu. in. vj. in mer curialibus. Abb. in. c. nonne. iiij. col. de presump. cū simi. vt p Fe ly. in. d. c. cū bertoldus col. iij. ver. limita. ij. de re iu. ¶ †Duode cimo facit in simili ꝙ no. do. Car. in cle. j. de sup. negl. prela. vbi collatio que erat facta spreto patrono nulliter ratificaꝛ per lap sum tp̄is ad presentandū, no. ēt do. Ab. in. d. dispu. incip. auge rio. ꝛ Fely. in. d. c. cū bertoldus col. v. ver. limita quarto. de re iu. ¶ Decimotertio ꝓ ista pte facit. naꝫ donatio in principio tenuit saltē, in preiudiciū donatoris ꝛ heredis. nā q̄tuꝫ ad eoꝝ preiu diciū nō requiriꝛ ꝯsensus epi, cū donator disposuerit de re ꝓpria ꝛ ideo q̄tuꝫ ad eū, ꝛ ipsius heredes non pōt venire contra. ar. l. per fundū. ff. de serui. vrba. pdio. ꝛ. c. quod in dubijs. de renun. ideo cōsensus epi quo ad trāslationē ipsoꝝ bonoꝝ postmodū po terit interuenire, ex quo cōtractus donationis tenebat, arg. d. c. cum consuetudinis. de consue. qꝛ donatio a principio pendebat sub ꝯdōne, si eps consenserit, igiꝛ p superuenientē consensum epis copi fundatio efficitur ecclesiastica per. d. c. ad hec. de relig. do. ꝛ istud valet vt ex nunc vꝫ a tpe consensus epi prestiti ꝛ cū his ista. q. incidens a principali remanet bn̄ declarata. ¶ †Nunc reuer tēdo ad primā q̄onē vꝫ quis pōt fundare siue edificare ecclesiam cōcludo cū doc. superius relatis ꝙ aliquis nō pōt edificare eccle siam sine epo vt est tex. in. c. nemo. el primo. de ꝯse. di. j. ꝛ in. c. cuꝫ olim. in. ij. §. insup. de priuile ꝛ in. c. placuit. j. q. ij. §. siqs āt. in au ctē. de eccle. titu. col. ix. in terminis. ita tꝫ ꝛ trāsit Pau. ꝺ citadi. Mediolanensis in suo trac. de iurepa. ꝛ in. iij. p. in. j. q. istā partē ēt tꝫ Archi. flo. in tertia pte sue summe tit. xij. c. ij. §. ij. vbi dicit ꝙ nemo ecclesiam edificare potest nisi auctoritate epi, qui dꝫ pone re primariū lapidē, crucē figere, ꝛ cimiterium designare, ꝛ ēt pete re dotē sufficientē, sine qua consecrari nō dꝫ. p. d. c. nemo. ꝛ. c. pla cuit prima. q. ij. hodie quidē ꝺm eū sufficit ꝙ assignetur pro dote vnus mansus. i. vnū prediū sufficiens pro vno pari bouum tota liter liberum. c. j. de eccle. edifi. sed ibi nihil ad propositum, ꝫ cre debat alle. c. j. de censi. ꝛ istud secundum eum procedit in perso nis exemptis, qꝛ exemptus non potest construere oratoria vel ca pellas in locis non exemptis sine diocesanoꝝ lnia, nec i sic con structis facere celebrari vel celebrare tpe interdicti. c. auctorita te de priui. in. vj. † ꝛ idē Archi. vbi. s. subdit ꝙ not. ꝺm Ray. qd̄ non licet habeꝛ oratoriū in forma ecclesie in domo propria abs

q3 auctoritate epi, nec d3 ibi missa celebrari nisi de consensu eius pp necessitatem, vt non fiat preiudicium enorme parrochiali ecclesie, τ clericus qui sine auctoritate epi i tali oratorio celebraue rit d3 deponi. c. vnicuiq3. c. clericos. de conse. di. j. τ dicit glo. in. c. placuit. j. q. ij. ¶ Quod in ecclesia edificanda quis non d3 ponere primarium lapidē sine auctoritate epi. τ dicit text. in. c. vnicuiq3. de cōse. di. j. q vnicuiq3 fidelium in domo sua oratoriū licet habere τ ibi orare, missas āt ibi celebrare non l3 τ ibi subdit glo. in ver. oratoriū. s. nō sacrū, sacrū āt sua auctate facer nō l3 nisi auctoritate epi, ex quibus est inferendū q eps cū patrono post spiritualizationē ecclesie cu3 cā pōt mutare τ alterare statū ecclesie.

33 primo facit tex. in. c. significa. de prebē. τ dig. ¶ † Scdo pro ista parte facit in simili quod t3 do. Abb. in. c. per vestras. de iurepatro. vbi dicit qd licet in fundatione bñficij fuerit ordinatū, vt teneat pñtare ordinario epo clericū idoneū, tñ si eps illud bñficiū conferat patrono v3 hmōi collatio nō obstāte q sit facta ꝯ ordi-

34 natione3 fundatoris τ sic ibi apparet quod episcopus cum consensu heredis fundationem pōt alterare. ¶ † Tertio istud etiam probatur p gl. positā in verbo castitatū τ ibi do. Abb. col. ij. p illum tex. in. c. cū dilectus. de cōsue. vbi dicit q in preiudiciū fundationis eps cū suo. c. de cōsensu pñoni pōt statuere. ¶ Quarto istud corroborando pbat in. c. cōstitutus. τ ibi do. Abb. de reli. domi. vbi eps tollit iura in preiudiciū iudicū ecclesie ex cā τ ille tex. loquit gñaliter, τ generaliter d3 intelligi nō solū ad ecclesias non patronatas, sed ēt patronatas, q2 vbi tex. nō distinguit, nec nos distinguere debemus. c. solite. de maio. τ obed. τ subdit do. Abb. in. d. c. constitutus. col. j. sup gl. in verbo quocūq3 in versi. in ea glo. p illā gl. q plati inferiores a papa possunt cōcedere vni ecclesia in preiudiciū alterius, qñ subest cā rationabilis τ ibi referunt Host. τ Io. iuxta no. in. c. nouit. τ in. c. qsto. de his que fi. a prela. sine ꝯsen. c. alle. ēt idē do. Abb. cle. ij. de rebus eccle. non

35 alie. τ in. c. j. eo. ti. in. vj. ¶ † Quinto istud probatur p tex. formalē qui loqt indistincte in. c. cū accessissent. de cōsti. vbi tex. dicit q eps cū. c. ex cā dignitatē olim fundatam pōt supprimere, vbi nō distinguit an fuerit fundata ab ecclesia, vel ne, nec nos distinguere debemus, τ hoc maxime, q2 solum in beneficijs per laycū fundatis reperit dñia quo ad fundationes factas per ecclesias in pñsentatione facienda per tex. in. c. cū dile. de iurepa. iuncto. c. dile. de offic. dele. τ sic postq3 illa sola dñia in iure reperit ergo in alijs oibus d3 censeri ecclesiasticū circa dispōnem epi per illa iura su-

36 perius alle. † facit tex. in. c. preterea. el. ij. de iurepa. vbi postq3 illa fundatio fuit spiritualizata amplius patronus nō pōt intromittere q ēt nouā pensionē illi bñficio non poterit imponere ex eo, q2 iā est effectū ecclesiasticū per tex. τ ibi do. Abb. in. c. cū dilec. de consue. q2 solū ipse patronus retinet in tribus ius gratiosum in illo beneficio, v3 honorem processionis, τ si ad in opiam vgat ab illa ecclesia sibi modeste prouideatur. Itē ēt retinet pñsentationē, q2 in illis simpliciter ius sibi est reseruatū. in alijs āt nō, tex. in. c.

37 nobis de iurepa. ¶ † Itē τ si diceret q agit ꝯ magno preiudicio circa istā fundationē. ita q veniunt contra intētionē fundantis, ad istud rñdet q aut agit de preiudicio ipsius fundatoris τ heredū, τ tūc ipsi heredes ꝯ illud possunt venire. c. cum pp de elec. vbi pñtationi tacite pñt renūciare, τ tamē veniunt ꝯ intētionem fundatoris. facit tex. in. c. illud de iurepa. vbi si testator relinquat ius pñtādi suis heredibus, tamē ipsi hrdes τ patroni illud ius pñsentandi possunt donare ecclesie etiam sine consensu episcopi. vl etiam alteri layco cum consensu episcopi, vt ibi dicit do. Abba. in. c. cū seculū. post glo. in verbo emptor. de iurepat. τ illud ipse patronus facit l3 veniat contra intētionē fundatoris. tex. in. c.

38 ex insinuatiōe. e. tit. de iurepa. † vbi l3 duo fratres p aliquā fūdationē habeāt ius pñtādi tñ vnus illō ius pōt remittere alteri fri, l3 illō fiat ꝯ intētionē fundatoris, aut agit in pñti casu ꝯ piudicio ecclesie, tunc dico q cū cā sufficiet cōsensus τ auctoritas ipsius epi c. j. τ. ij. de reb. ec. ñ alie. τ. c. ꝯtinebat. de his q̄ fi. a prela. sine cōsensu. c. τ sic ergo arguēdo a q̄cūq3 pte eps cū cā τ ꝯsensu hrdis

39 volūtatē testōris τ fundatoris poterit mutare. ¶ † Sexto facit c. cū aposto. de his q̄ fi. a prela. sine ꝯsensu. c. vbi l3 aliquis layc9 ex priuilegio vel ex aliq̄ successione descēdēte añ ꝯsiliū lateranēse possideat aliq̄s decimas illas cū ꝯsensu epi in aliū h̄ est in eccl. poterit trāsferre. ¶ Septimo facit cle. ij. de iurepa. vbi text. q si sint plures pñoni ex fundatione parētū ipsi modū pñtādi pñt mutare h̄ est facere vt alternatiue pñtare possint, l3 veniāt ꝯ intētionē τ ordinationē fundatoris. ¶ Octauo facit q2 l3 sit phibitum Pape τ oibus alijs p ius cōe nō alienare res eccle. c. non liceat Pape. xij. q. ij. tñ ex cā eps cū. c. suo pōt alienare. c. sine excep-

40 tione. cū si. xij. q. ij. ¶ † Nono facit dictū Inn. in. c. signi. ꝯ pben. vbi dicit q Papa τ ēt inferior eo pōt cōmutare relicta ad pios vsus, l3 alias sint licita, si ꝯcernūt spūalitatē, s3 si respiciant tpale cōmodū tūc inferior a Papa nō poterit mutare, q ē singulare dictū fm do. Ant. ibi, qui dicit istud dubiū fore peregrinu3, τ ad dictam cle. q2 contingit posset rñderi, vt. s̄. fuit responsum v3, q2 qñ sapit spiritualitatē poterit inferior, sed qñ sapit tpalitatē poterit solus papa, τ h̄ mō intelligit. d. cle. q2 ꝯtingit. ¶ Decio pōderat. d. cle. q2 ꝯtingit. dū dt τ errogationibus dotata fuerūt, vt pauperes recuperent ibi, τ ex pūentibus illoru3 substētarent, τ postea dt cū iā ea quāq3 ad certū vsu3 largitione sunt destinata fideliū ad illū debēt, τ non ad aliū ꝯuerti. τ clar est q fideles nō pñt dare spiritualia ecclesijs, sed bene tpalia, τ ideo clare τ bona

41 ratione ꝯstat q. d. cle. solū h3 in vsu prophano, τ nō pio. ¶ † Undecimo facit qd no. and. barb. in. c. nos qdē. col. iij. ver. τ adde de testa. vbi dt q p statutū ciuitatis vsus pius alterari, vel cōmutari non potest ēt de loco ad locū, q2 plus τ minus est in loco sicut in tpe. l. si testō. §. fi. ff. de fideius. τ episcopus q est pater vltimar voluntatū ad pias causas nō d3 pmittere q layci spiritualr vsurpent sicut nec ēꝯ layci permittūt iurisdictionē suam sibi vsurpari l. cō sulta. C. de testa. τ idē Barba. subdit q alteratio est quadruplex, necessaria, vtilis, tollerabilis, τ temeraria, pma ꝯcedit causa coniuncta, q2 necessitas facit probabile qd alias esset improbabile. l. qui potuerunt. ff. de ma. te. ij. τ. iij. nō vñr cōcedi, nisi principi, vel dt q pp vtilitatē est permissu3. l. fi. ff. de ope. pub. sed pp voluntatē nō est pmissu3 nisi principi. l. phiberi. §. plane. ff. q vi aut clam, p temeritatē aūt nullus rōnabilr pōt cū adita hrdi. fit nata nālis obligatio τc. ¶ Duodecimo facit. nā si concedit, vt eps cū extrema, τ magna necessitate fūdationē piā, τ mer pphanam possit cū cōsensu heredis mutare. c. nos qdē. de testa. ergo a fortiori cū cā necessaria fundationē spiritualizatā poterit mu-

42 tare, vt in simili no. d. abb. in. c. ꝯstitutus. de reli. do. ¶ † Tertia ꝯclo est q si episcopus nollet cōsentire fundationi ecclesie sine cā ad illō faciēdū p superiorē pōt cōpelli. c. nullus. de iure pat. τ ibi dicit abb. generalr p illū tex. q vbi requirit ꝯsensus vnius in fauorē alterius si nō vult ꝯsentire sine cā ltima pt hēri recursus ad supiorē, vt supior ipse ꝯsentiat. vel cōpellat illū ad ꝯsentiendu3,

43 † τ ibidē do. abb. infert q si caueat statuto qd non possit cōtrahi matrimonium cum minori vigintiquinq3 annis sine cōsensu duorum agnatorum, q si agnati denegant consentire sine causa, potest adiri superior, vt consentiat, vel cogat dictos agnatos, τ ita dicit ibi se alias cōsuluisse, τ ita reperio eūdē. d. Ab. tenuisse i cōsilio. lxv. inci. casus qdā Ray. in. ij. vol. τ idē t3 bartho. bengi. in addi. quas fecit ad Ab. in. d. c. nullus. de iure pat. facit glo. in. c. pe. in vbo teneant. ꝯ res. li. vj. τ idē in simili no. d. Ab. i. c. ij. τ in. c. ex parte astēsis. de conce. preb. τ idē ēt. d. Ab. in. cōsi. lix. inci. q da3. d. Ja. in pe. col. in. ij. vol. τ in. c. auaritie. in fi. de prebē. facit ēt tex. in. c. significauerūt. de excep. τ ita t3 expresse Rochus de curte in suo tracta. de iure pat. in. v. q. super verbo pro eo quod de dyocesani consensu, τ ista coactio fiet per archiepm qui est ordinarius, τ superior epi. c. pastora. de of. or. ergo potest eum cōpellere, vt no. Jo. an. Cal. Card. τ do. Ab. in. d. c. nullus. de iu. pa. idē not. d. abb. in. c. ex parte asten. in vl. col. de conce. prebē. τ in. c. auaritie. de preben. nec ob. tex. in. d. c. nullus q vr ꝯcludere q sit recurendū ad Papā. q2 d3 suppleri hoc est ad Papa3, vel ad aliu3 superiorē, vt no. idē Rochus vbi. s̄. in simili facit. c. filijs

44 vel nepotibus. xvj. q. vij. ¶ † Quarta cōclusio est q si dubitet an in fundatione ecclesie cōsensus episcopi interuenerit in cōstitutione ecclesie, nec id probari possit presumit q consensus interuenit dūmō sit in forma ecclesie, ita q ibi misse publice celebrent, vel sit altare, aut campanile, siue campana, vt no. d. abb. post Inno. in. c. inter dilectos. de donatio. τ in disputatione incipiente sempronius, τ archidia. in. c. nemo. il primo. de cōse. dist. j. facit gl. in. c. vnicuiq3, eadē dist. τ ita ēt seqt Lu. ro. in sing. suis sin. ccc xx. inci. tusenentis dictus, q est singulare dictū. Idē t3 Fely. in. c. de quar-

45 ta. col. iiij. ibi alle. multa circa istud ver. scda declaratio. ¶ † Ubi dicit q si hospitale nō est edificatū ad missa3 celebrādū. nec ibi ē rector perpetuus, nec h3 dotē nō dr locus religiosus, nec gaudet imunitate, l3 cū auctoritate episcopi sit ibi altare i quo aliqñ celebrat in festiuitatibus magnis vt no. d. Car. in. c. fi. de cēsi. τ guil. in cle. q2 cōtingit. de re. domi. τ dicit Pau. cōsi. ccxcv. qd l3 non fundatū auc̄e epi nō dicat locus sacer, vel religiosus tñ dr locus pius q importat ad effectū, τ iste locus pñsumit fundatus auc̄te epi, qñ sepe celebrat in eo vocato populo per signū publice campane. abb. in. c. patētibus de priui. Cal. ꝯsi. iiij. ti. de reli. do. but. cōsi. xix. in. ij. col. d. ab. in. c. sopite. de cēsi. Lu. ro. in. l. sciendum. xv. col. de ver. ob. τ ꝯsi. ccc lxxvij. cū si. vt p Fely. in. d. c. de qrta. de pres.

de pref.idē ēt tz Pa.de ca.ɔſi.clxxxj.inci.dñm ē.vbi dt ꝙ locus habens formā ecclesie,vt qꝛ ibi ſit campanile,vel ibi celebrentur diuina,ꝛ ſint alia ſigna eccl'iaſtica p̄ſumit̄ cū auctē epi ɔſtructus, ꝛ p ɔñs eſt ſubiectus epo,ꝛ ſi hoſpitale fuerat fundatū cū ɔſenſu epiſcopi vel ꝙ epiſcopus conſecrauerit altare tūc poteſt dici publicū vt not.Fely.poſt Inn.in.d.c.de quarta,de pref.ꝛ ideo in iſtis priuatis ſꝫ eū cōiter non ſunt altaria ɔſecrata,ſed priuata,ꝛ ponit̄ lapis conſecratus ſup ipſuꝫ qñ ibi celebrat̄,ꝛ ponderabit̄ ꝙ iſti ſentiunt ꝙ ſi hēret nomē ſancti appropriatū ſibi in illo loco ꝛ non eccleſie parrochiali, tunc diceret̄ hoſpitale religioſuꝫ,ꝛ publicū,idē ēt qñ cōcurrit dictū ſignū cāpane,vt.ſ̄.dcm̄ fuit, qbꝰ ſignis ſtandū eſt in facto antiquo,vbi modus fundationis non ap-

46 paret.† Quando aūt eccleſia preſūmat̄ fuiſſe cōſecrata no.arch. in.c.nemo.de conſe.diſt.j.circa hoſpitale cōſideratur multuꝫ an ſit hoſpitale ſolitū dari in titulum ex ordinatione fundatoris,vel per viam electionis,an vero ſolitum committi,vt notat.in dicta

47 clemen.qꝛ contingit, † Et in primo caſu qñ eſt hoſpitale publicum ſm Fely.vbi.ſ̄.venit appellatione beneficiorum non ſecundo,tamen qñ datur clerico,vt bono viro dr̄ titulus eccleſiaſticus vt not Federi.in tracta.de rerum permu.col.ix.ver.xiiij.qui quo ad iſta verba non reprobatur lꝫ dum dicit hoc poſſe permutari

48 cum beneficio. ¶ † Et in materia penali appellatione eccleſiaruꝫ non venit hoſpitale,niſi ſit religioſuꝫ , vt not Domi.de.ſ.Gemi.

49 poſt Lapum in.c.cupientes.§.j.iij.col.de elec.in.vj.† ꝛ ſic reſultat predicta concluſio quod preſumit̄ vt in conſtitutione eccleſie conſenſus epi interuenerit,hāc cōclu. ſequit̄ idē Rochus vbi.ſ̄. j.q.vij.ꝛ pro iſta parte alle.d. Abb.in.c.cura paſtoralis.de iure pat.ſup gl.ij.ꝛ ēt do.Car.florē.in cōſi.ſuo.xj.inci.quedā ſocietas in fi.vbi refert eundē Archi.in.d.c.nemo.de cōſe.diſt.j. ꝛ Fede. in conſi.cvj.in prin.alias eſt conſi.cxj.inci.qō talis. Idē tꝫ.d.Andre.barba.in conſi.ſuo.xxxiij.incip. ſcripſit pſalmiſta in prin.in. .ij.vol.vbi plene attingit iſtuꝫ articulū,ꝛ multa pro iſta parte adducit,ꝛ ibi ſubdit.in.iij.col.in fi.ꝙ in pleriſqꝫ mundi partibus requiſitus fuit de hac qōne, ꝛ ita cōſuluit. Idē ēt ɔſuluit Car.florēti.ꝛ Jo.de imo.quos refert Fely.in.d.c.de quarta.col.iiij.de p̄ſcrip.ꝛ hanc conclu.tenendo qō vbi apparet qō eccleſia hꝫ campanile vel alia ſigna eccleſie preſumitur auctoritas,vel cōſenſus epiſcopi interueniſſe.ꝛ iſta eſt cōis opi.ſꝫ euꝫ , ꝛ multas alias auctoritates alleg.quas vide per eū,ꝛ idē tenet Pet.de ancha. in conſi.lxviij.inci.contra donationem in.ij.col.in prin.idem domi. Alex.in conſi.ſuo.lxxix.incipiente circa primuꝫ. in.iij.colum.in. j.vol.ꝛ in propoſito noſtro hoc tenuit domi. Jaſon.in.l.ſi certis annis.C.de pac.pe.colum.ver.v.facit.que opinio mihi placet p iura.ſ̄.relata,qꝛ poſtq̄ꝫ ibi eſt eccleſia preſumitur auctoritas epi interueniſſe facit.c.cū olim in.ij.§.inſup.de priuile.ꝛ.c. placuit.j. q.ij.ꝛ.c.vnicuiqꝫ cum ſua glo.de cōſe.diſt.j. ¶ Quinta concluſio ꝙ vbi requirit̄ ɔſenſus epi in eccleſia edificanda ſufficit conſenſus tacitus vt no.do.Car.floren.in.c.cura.in fi.de iure patrona. ꝛ illud vr̄ probari per gl.ibidē ꝛ hoc ſecūdū eundem Cardi.habet locum quando taciturnitas epiſcopi habetur pro conſenſu quando conſtat ipſum ſciuiſſe id quod actum eſt,ꝛ nullaꝫ cauſaꝫ

50 eum habuiſſe ad contradicendum. ¶ Tamen contrarium tenet domi.abb.in.d.c.cura.de iure patro. ꝛ mouet̄ qꝛ in actu odioſo non preſumitur conſenſus ex taciturnitate,alleg. not.in.c.qui tacet. de reg.iur.in.vj.ꝛ per tex.in.c.cum iam dudum.de preben.ꝛ digni.pro iſta parte facit clemen.ſi ſummus pontifex. de ſenten. excommu.ꝛ not.Joā.an.in.c.nobis. de iure patro.tñ Rochus de cur.in trac.de iure pa.tꝫ.j.opin.in.viij.q.ſup ꝟbo ꝓ eo qō de dioceſani ɔſenſu,p̄ſupponēdo ſm eū ꝙ eps ſciuerit ɔſtructionē, ꝛ potuit ɔ̄dicere , ꝓ qua opi.alle.gl.in.c.ea noſcit̄ de his q̄ fiunt a p̄la.ꝛ hoc tenēdo rñdet ad ɔ̄riā partē q̄ꝫ tenuit abb.vbi.ſ̄.nam hꝫ locū in actu odioſo,qꝛ ɔſtruere eccl'iaꝫ.vel acqrere iuſpatro. nō eſt odioſum,imo fauorabile.nō ob.ēt deciſio Jo. an. q̄ꝫ.ſ̄.retuli qꝛ reqrit̄ ɔſenſus,pōt intelligi de conſenſu tatico ſicut expreſſo.ꝛ tenēdo iſtaꝫ partē in ſimili facit gl.in.c.continebat̄ de his q̄ fiunt a prela.ſine ɔſenſu capituli,ꝛ do.ab.in.c.qꝛ circa de cōſangui.ꝛ affi.facit tex.in.c.ex ore.de his que fiunt a maiori pte capi. ꝛ.c.dilecto.de p̄b.ꝛ di.ꝛ ea q̄ no.Fely.in.c.cū bertol. col.iij.ꝟ.j. limita de ſen.ꝛ re iud.do.abb.in.c.p veſtras.de iure pat.in ſimili ēt decidit do.abb.in.c.cū in officij.de p̄ſ.ꝛ Fely. in.c.ceterū de reſcrip.facit tex.in.c.pe.ꝛ in.c.fi.ō ſup.neg.prel. ꝛ cū his ſit abſoluta preſens queſtio cum ſuis concluſionibus , circa alia q̄ eſſent hic dicēda circa iſtum articulū vcꝫ circa fundationes, ꝛ edificationes eccleſiarum. Remitto te ad eundē Rochum de curte.vbi ample proſequit̄ iſtaꝫ materiā in ſuo trac.de iure patrona. ſuper verbo pro eo ꝙ de dioceſani conſenſu,ꝛ ſuper verbo dotauit.

SVMMARIVM.

1 Beneficiū an ſit quid ſpirituale ꝛ in diſcurſu p totam.q.
2 Fructus beneficij an vendi poſſint.
3 Papa ſolus beneficia ad tempus confert.
4 Prebenda quando per laicum poſſideri poſſit.
Et an ſit beneficium ſpirituale.
Et quotuplex ſit prebenda.
5 Hoſpitale an ſit beneficium.
Et an poſſit per laicum teneri.
6 Hoſpitale quotuplex ſit ꝛ an appellatione beneficij veniat.
7 Hoſpitale qūo cognoſcat̄ an ſit religioſum,vel prophanum.
8 Rex francie ꝙ ſit canonicus in multis eccleſijs ſui regni.
9 Papa poteſt laycum priuilegiare vt teneat beneficia.
Conditio circa beneficia quando apponi poſſit.
11 Procurator pōt eſſe laycus in poſſeſſione bñficij apprehēdēda.
12 Poſſeſſio beneficij p excōicatū apprehēſa valet ꝛ tenet.
13 Procurator poteſt eſſe laycus in cauſis ſpiritualibus.
14 Procurator non poteſt eſſe laycus ad eligendum.
15 Rex francie confert decanatum andeguaneñ,ꝛ in ep̄atibus ꝛ archiep̄atibus qui ſunt de fundatione regali ſede ep̄ali vacante prebendas confert.
16 Judex ſecularis qñ poſſit cognoſcere de mero poſſeſſorio beneficij eccleſiaſtici.
17 Judex ſecularis qñ de viribus mr̄imonij nō dubitatur partes cōpellit ad ſeruandū matrimoniuꝫ.
Et patrē detinentem vxorem ſui filij eam cogitur reſtituere.
Et partes ad ſeruandum iuramentum compellit.
18 Capit vnicū de eo qui mittitur in poſ.lib.vj.an ſolū locū hēat in bñficio obtinēdo,ꝛ non in obtento.ꝛ.j̄.nu.22.vbi late.
19 Capi.j.de regu.iur.in.vj.quomodo procedat.
20 Poſſio rei incorpalis hr̄i nō p̄t ſine ſcia ꝛ patiētia poſſidētis.
21 Spoliatus nō reſtituitur niſi habeat titulū in beneficio,quando ius cōmune eſt fundamentum intentionis poſſidentis.
23 Patroni eccleſiarum habent ius preſentandi clericos ordinarijs in beneficijs ex priuilegio in corpore iuris clauſo.
24 Jus p̄ronatus nō trāſſert̄ p preſcriptioneꝫ de vno layco in aliuꝫ, nec legari layco vl' donari pōt niſi auctoritas epi interueniat.
25 Electioni poſſunt layci ex priuilegio interuenire.
26 Et vt teſtis vel vt notarius non vt habeat voceꝫ.
27 Laycus coniugatus poteſt cū cōſenſu vxoris monaſteriū igredi
28 Clerici ꝛ beneficiati apud grecos poſſunt eſſe coniugati.
29 Clerici latini coniugati perdūt omne priuilegiuꝫ clericale, niſi in priuilegio fori ꝛ canonis.
Et papa ſolus cū eo diſpenſat vt poſſit beneficiū hr̄e eccleſiaſti.
30 Principis conſenſus in electionibus aliquod ius ſpirituale non tribuit,ſed interuenit ne quid poſtea cōtra electū opponat̄.
31 Layci in eccleſijs poſſunt hebere aliquod nudū officium,ſed non adminiſtrationem.
32 Judices ſeculares qūo cognoſcere pñt de iure patronatus.
33 Laycus ex neceſſitate pōt baptizare ꝛ confeſſiones audire.
34 Spiritualium quinqꝫ ſunt gña in quibus non cadit venditio.
35 Juſpatronatus cuꝫ ſit ſpiritualibus annexum vendi non poteſt.
36 Simonia quid ſit.
36 Sapientia eſt res ſpiritualis, ꝛ rebus cūctis pretioſior.
38 Spūalia ſunt oia iura eccleſiaſtica vt adminiſtratiōes ꝛ p̄bēde.
39 Simonia in re ſpirituali vel ab illa dependente cōmittitur.
40 Prebenda quando habet canonicatum annexum ē ius ſpūale.
41 Simonia eſt ſi ꝓ hñdo iure monachatus aliquid tpale detur.
Et prebendaꝝ cōmutationes fieri non poſſunt ſine labe ſimonie pro aliquo temporali dato.
42 Eligere in dignitatibus ꝛ beneficijs eſt actus ſpiritualis.
43 Spiritualia vel ſpiritualibus annexa que ſint.
44 Cura animaruꝫ eſt res ſpiritualis.
Et ſimiliter officium ſepulture.
45 Pecunia multa comprehendit.
46 Munus vnde dicatur,ꝛ quotuplex ſit.
47 Simonia quando committatur,ſi prelatus confert beneficium, aut aliquod ſacramētum ad preces alicuius.
48 Simonia ñ cōmittit̄ ſi elemoſina det̄ ꝓ ɔñda r̄miſſiōe peccatoꝝ.
49 Simoniā non cōmittit ſacerdos ſi pro miſſa recipit pecuniā , vel prebendā aut ſtipendium ſue ſuſtentationis.ꝛ.j̄.nu.56.
Et quid de eo qui ad horā vadit pro pecunia taxata.j̄.nu.58.
50 Simonia non committitur ſi pauperi deter elemoſina ad eū excitandum ad orandum pro benefactore.ꝛ.j̄.nu.58.
51 Simonia non cōmittitur quando pecunia in punitionem exi.

QVÆSTIO VII

1 Uero septimo. † An bñficiuꝫ sit spũale, ꝛ prio arguitur ꝓ parte negatiua, ꝙ nõ sit spũale, sed prophanũ, ꝛ tpale. ¶ Et primo, naꝫ fructus bñficij ꝛ ꝓuentus dñr esse bñficiũ iuxta diffinitionẽ bñficij q̃ ẽ beniuola actio gaudiũ tribuẽs capiẽti, vt dixi. s. in prima. q. istud ꝓbat̃ p. c. fi. de rescri. in. vj. vbi bñficiũ dat̃ pp offm̃ hoc est fructus ꝛ ꝓuẽtus dant̃ pp illud officiũ exercendũ inter laycos ꝛ
2 alios subditos. ¶ † Sꝫ sic est ꝙ fructus bñficij possunt vendi. c. vr̃a. de loca. ꝛ conduc. no. in. c. fi. ne prela. vices suas. ꝛ in cle. j. de rebus eccle. non alienan. ergo postq̃ fructus ꝛ ꝓuẽtus possunt vendi. est dõm ꝙ non est spũale, sed tpale, q꞉ spirituale non põt vendi. c. querelã. c. consulere. ꝛ quasi p totũ. de symo. c. saluator. cũ si. j. q. iij. ¶ Ad istud argumẽtũ põt rñderi, ꝙ si fructus bñficij siue administrationis ꝯcedant̃ ad modicũ tps, tũc dico ꝙ pñt vendi, ꝛ sic bñt locũ iura supius alle. vcꝫ. c. vr̃a. de loca. ꝛ ꝯduct. ꝛ tũc nõ sunt, nec dñr esse isti fructus cõcessi ad modicũ tps bñficium, sed quid tpale, secus si cõcedant̃ ad lõgũ tps, q꞉ tũc nõ possunt vendi. q꞉ vident̃ trãsire in bñficiũ. d. c. fi. ꝛ. c. j. ꝛ. c. ij. ꝛ ibi per
3 doc. ne prela. vices suas. ¶ † Et hoc maxime, q꞉ bñficiũ cõcedit̃ ad longũ tps, ꝛ in ppetuũ, nõ ad modicũ tps. c. veniens. ꝛ ibi p doc. de fil. presby. no. in. c. pastoris. ꝛ in. c. q̃uis. vij. q. i. q꞉ solus Papa illa beneficia cõcedit ad tps, alius inferior ñ. c. si gratiose. ꝛ ibi p gl. ꝛ doc. de rescrip. in. vj. do. Abb. in dispu. incip. eps col. ij. ꝛ sic ergo postq̃ inferior a Papa bñficium non põt ꝯcedere ad tps, merito est dõm ꝙ isti fructus beneficij q ꝯcedũtur ꝛ vẽdunt̃ ad modicũ tps, ñ dñr bñficiũ. d. c. fi. ne prela. vices suas.
4 ¶ † Scdo arguit̃ ꝓ ista pte p glo. in. c. cũ ferrat. in verbo receperunt de cõsti. q̃ oẽs doc. ibi illã insequunt̃, que dicit ꝙ laycus ꝑbendã põt habere, ꝛ possidere in titulũ, si ergo prebẽdã põt habere, ꝛ esse prebendatus, sed prebẽda est bñficiũ. c. ꝛ fi. ibi ꝑ doc. de preben. ꝛ digni. sꝫ laycus iura spũalia non põt possidere. c. causaꝫ de prescri. nec ẽt illa tenere ꝛ administrare. c. ij. de iudi. c. fi. ꝺ reb. eccle. nõ alie. c. bene quidẽ. xcvj. di. cũ simi. ergo est ꝯcludẽdũ ꝙ prebenda siue beneficium non est spũale, sed quid tpale. Ad istõ arg. põt rñderi quod duplex est prebenda. Una que est separata, ꝛ non hꝫ canonicatũ annexũ. ꝛ illa nõ dr̃ bñficiũ ecclesiasticũ, sed quid tpale vt no. doc. in. d. c. cũ. M. post illã glo. de cõsti. alia ꝑbenda que hꝫ canonicatũ annexuꝫ. illa dr̃ ius spũale. siue bñficiũ ecclesiasticũ, vt est tex. ꝛ ibi do. Abb. in. c. dilecto. de prebẽ. ꝛ di-
5 gni. ¶ † Tertio arguitur ꝛ vr̃ ꝙ sit qd tpale. nã hospitale dr̃ bñficium, vt ẽ glo. ꝛ ibi doc. i. cle. ij. de dci. no. Fely. in. c. ꝺ quarta. de prescrip. col. iiij. ꝛ laycus ẽt cõiugatus hospitale põt tenere, ꝛ esse hospitalarius. tex. in cle. q꞉ cõtingit. iuncta glo. in ver. secularib⁹ sed laycus ius spũale nõ põt possidere, vt. s. dixi, ergo bñficiũ ñ
6 est spũale, sed tpale. † Ad istud rñdeo ꝛ dico ꝙ est duplex hospitale. vnũ ꝙ dr̃ hospitale piũ ꝛ nõ religiosum, ita ꝙ ibi nõ ẽ altare fixum. nec ibi misse singulis diebus celebrant̃, nec ẽt est cãpanile cũ cãpana, vt no. Fely. in. d. c. de quarta. de pres. ꝛ tunc illud hospitale nõ dr̃ bñficium, nec venit appl̃one bñficij, vt no. idẽ Fely. i d. c. de quarta. glo. in cle. dispẽdiosam. in ver. bñficijs. de iudi. q̃ dt ꝙ appl̃one beneficij non venit hospitale. ꝛ tũc istud hospitale non dr̃ bñficiũ spũale, ꝛ istud põt possideri ꝛ donari layco ẽt ꝯiugato. ꝛ sic hꝫ locũ. d. cle. q꞉ cõtingit. iũcta gl. i verbo secularib⁹. si ãt hospitale sit religiosum hoc est fundatũ auctoritate epi tũc est religiosum vt no. do Abb. post Jnno. in. c. ad hec. de religio. do.
7 ꝛ in. c. inter dilectos. de dona. ¶ † Et sunt signa ad cognoscendũ ꝙ hospitale est religiosuꝫ siue spũalizatũ, q̃n ibi est cãpanile cũ cãpana que pulsat̃ publice ad hoies ꝯgregandos pro diuino officio, vt no. do. Abb. p illuꝫ tex. in. c. patentibus. de primi. vel ẽt si ibi celebrent̃ misse tunc dr̃ religiosum. facit. c. vnicuiq꞉. iuncta gl. de ꝯse. di. j. vel ibi sit altare fixũ ꝛ cõsecratũ, vt no. Fely. in. d. c. de quarta col. iiij. ꝺ prescrip. vt. s. in precedẽti qõne fuit dictũ. ꝛ tunc dico ꝙ illud hospitale religiosum est bñficiũ ꝛ venit appl̃one bñficij. vt dixi. s. in. iij. q. ꝛ sic hꝫ locũ. d. gl. in cle. ij. de deci. que concludit ꝙ appl̃one bñficij venit hospitale. ita ẽt tꝫ Fely. in. d. c. de quarta. de prescrip. ꝛ hoc mõ hospitale erit bñficiũ spũale. vt notat Fely. in. d. c. de quarta ꝛ sic hoc modo cessabit istud argu.
¶ Quarto arguitur ꝙ bñficiũ nõ sit spũale, sed tpale q꞉ laycus põt tenere, ꝛ habere bñficiũ. vt no. do. Abb. in repetitione. §. qui
8 vero. xiij. col. de prebẽ. ꝛ digni. † qui dicit ꝙ christianissimus rex noster francie est canonicus in multis ecclesijs sui regni vt in ecclesia sancti Jllarij ciuitatis pictauiensis, sed canonicatus dr̃ bñficium ergo est dõm ꝙ est tpale. vt. s. fuit dictũ. Ad istud rñdet̃ ꝙ ipse christianissimus rex noster francie illud habuit ex priuile-
9 gio Pape. ¶ † Naꝫ Papa potest priuilegiare laycũ vt teneat beneficia, vt no. Jnno. ꝛ do. Abb. in. c. q̃to. de consue. facit gl. i c. bene qdem. xcvj. di. gl. ꝛ doc. cũ sili in. c. ij. ꝺ iudi. ¶ Quinto arguitur sic. nã layci bñficia possunt fundar̃ ꝛ in illis fundationib⁹ conditiones apponere, vt ibi instituant̃ aliqui de certis locis, vt
10 c. cũ dilectus. de cõsue. † sed in spiritualibus nõ dꝫ interuenire aliqua conditio. vt no. glo. in. c. cũ sit, ꝓpriuꝫ. de condi. apposita. facit. c. fi. cũ sili. de pac. c. cũ venerabilis. de preben. c. ad decorem ꝺ insti. si ergo iste conditiones apponant̃ in hmõi beneficijs. ergo est dõm ꝙ bñficiuꝫ non est spũale, sed tpale. ad istud potest rñderi ꝙ anteq̃ istud bñficiũ. i. ista fundatio bñficij fuerit spũalizata p epm, iste fundans an̄ spiritualizationẽ poterit illas cõditiones sup bñficio fundãdo iponere, q꞉ nõdũ est spũalizatum ꝛ sic habet locũ. d. c. cũ dilectus. de cõsue. post spiritualizationẽ ipsius rei, ẽt iste fundans nõ poterit ibi ponere aliquas conditiones tanq̃ super spũali. ꝛ sic bñt locũ. d. c. cũ venerabilis. de pre. ꝛ digni. ꝛ. c. ad decorẽ. de insti. ꝛ si diceret̃ ꝙ iste fundans laycus ibi tractabit; in fundatione facienda spiritual. ꝙ est cõtra. c. ij. de iudi. vbi laycus nõ põt tractare spiritualia. ad istud rñdetur ꝙ nullo modo tractat spiritualia, sꝫ solũ dat bona tpalia, qua donatione facta eps solus ille spiritualizat. iuxta no. in. c. ad hec. de religio.
11 do. ¶ † Sexto arguitur p ea que no. d. Abb. post Jo. an. in. c. accedens, de preben. ꝛ digni. vbi dicit ꝙ laycus poterit esse procurator in possessione beneficij apprehẽdẽda. ꝛ ẽt in beneficio acceptando, ergo videret̃ ꝙ beneficium non sit spirituale, sed tpale, q꞉ laycus nõ potest aliquo modo tractare spiritualia. c. ij. de iud. ad istud

ad istud potest rńderi q ipse laycus non potest tractare spiritualia, hoc est i iudicádo, τ in cognitioné hńdo, τ sic hz locū. d. c. ij. de iudi. sz in possessione beneficij apprehédéda nullo modo ibi tractat spiritualia, sed potius dicitur exercere ea, que sunt facta ad

12 spiritualia. vt no. doc. in. d. c. accedens. de preben. τ digni. † in simili facit. c. pro illoꝝ de preben. τ digni. vbi possessio bńficij apprebensa per excóicatū vz τ tenet no. do. Abb. in. c. veritatis. de

13 dolo τ ɔtuma. † vel ēt aliter potest dici q laycus potest esse ꝓcurator i causis spiritualib⁹. c. j. de procura. in. vj. qz qń exercet ꝓcurationé nó dicitur tractare spiritualia, qz solū facit qd sibi mādat vt no. do. Phi. decius post alios doc. in. c. decernimus. de iudi. qz ipse ꝓcurator illa facit tanq̃ nudus executor, secus si p illam executioné τ ꝓcuratióem ɔsequeret aliquid iuris, qz tūc laycus

14 in spiritualibus nó admittit procurator. † vñ nó pót laycus esse ꝓcurator ad elligédū, vt no. Joan. an. in regu. q alicui. col. fi. de regu. iur. i. vj. τ no. Do. in. c. j. de ꝓcurato. in. vj. τ do. Phili. decius in. d. c. ij. de iudi. col. ix. ver. subsequēter. τ Fely. i. c. ad apo

15 stolice. de excep. ¶ † Septimo arguitur. nā laycus bńficia cófert, vt dr̃ de rege nostro francie, q confert decanatum andegauensem vt no. p illū tex. in parte decisa in. c. cū inter. de cósue. gl. in cano. imperium. x. di. τ sic ergo videt q bńficium sit tpale τ nó spūale. ad istud rńdeo quod ipse rex facit illud ex priuilegio a sede apostolica sibi concesso. vt no. glo. τ ibi docto. in. d. c. imperiū. x. dist. in summa. xvj. q. vij. Nā idē rex hz in beneficijs sui regni ex priuilegio q vacante sede epali prebendas possit conferre in dignitatibus siue epatibus τ archiepatibus, qui extant de fundatione regali. τ no. Jo. mona. τ Do. de sancto Ge. in. c. ij. de preben. τ di-

16 gni. in. vj. τ sic cessat illud argu. ¶ † Octauo arguitur. nā qń agit dē mero possessorio ad beneficium ecclesiasticum iudices seculares de illo cognoscunt. vt vr̃ dicere glo. in. c. literas. de iuramen. calum. τ ibi do. Abb. idem do. Abbas. in. c. fi. de iudi. cum sim. si ergo de illo possessorio cognoscunt, ergo videtur q istud sit téporale. ad istud rńdeo dupliciter. ¶ Primo qz ipsi iudices seculares illud faciunt ex priuilegio a sede apostolica eis concesso. vt no. Guido Pape in suis decisionibus parlamētoꝝ in prima decisio. Uel aliter potest responderi, τ sic in puncto iuris, q quádo agitur de mero possessorio, q potest separari a titulo beneficij, tē de illo possunt cognoscere. τ sic habebit locū glo. in. c. litteras. de iuramē. calū. τ ea que no. do. Abb. in. d. c. fi. de iudi. τ istud pót separari a titulo beneficij in interdicto recuperáde possessionis, qz tunc non cognito de titulis neq3 de aliqua exceptione spoliatus venit restituendus. c. in litteris. de restitu. spo. τ constito iudici de isto mero facto, hoc est de possessione τ spoliatione illū bńficiatum spoliatū poterit remittere in possessionem suā, qz tūc nullo modo cognoscit de titu. nec de cā spūali. sed de mero facto agi

17 tur. facit glo. in. c. cū dilecti. de elec. † τ in siñi no. d. Abba. in. c. ex litteris. el. ij. de spon. τ ma. vbi dicit q qń non dubitatur de spósalibus siue matrimonio. iudex secularis pót cópellere ptes ad illa matrimonia seruanda. facit glo. τ ibi ēt do. Abb. in. c. nó est. i verbo vxores. de sponsali. τ matri. ibi si vero volens detinet tūc p offm̃ iudicis vel epi loci, vt dicit glos. τ ibi. domi. Abba. supplet offm̃ iudicis. i. secularis cognoscit vt puta p illū text. si pater detineat vxoré filio suo iudex poterit illū compellere ad restitutioné vxoris filij, qz ibi nullo modo agitur de virib⁹ ipsius matrimonij, sed solū de mero facto, hoc est de spoliatione τ de detentione vxoris cū sumi. vt no. Fely. in. c. j. de iureiurā. vbi si constet vere de iuramento iudex secularis poterit cópellere partes ad iuramētū seruandum. vt plene dixi in trac. de iureiuran. in quarta parte super illa. q. an laycus possit sup iuramento dispensare.

18 † nec ob. c. vni. de eo qui mittit in posses. lib. vj. qz hz locū in beneficio obtinédo secus in obtēto, qz qń agit de bńficio obtinendo puta in institutionibus faciendis nó est facienda missio in possessionem cā rei seruande pp cótumaciā partis aduerse. τ sic hz locum dictū. c. vni. vt. s. fuit dictū. τ dicit do. Abb. in. d. c. ex litteris. in. viij. col. in ver. ego vero, dicit q aut petenti restitutioné ius cóe nó obstat τ sufficit ꝓbare nudā possessionez, nec est necesse aliter colorare, primo mouet ipse Abb. p tex. in. d. c. ex litteris. indistincte dicēté prius agi debere de violenta electione q̃ de canonica institutione. τ nihil dicit de iustificanda possessione, imo aptissime innuit cótrariū. τ sic non hz locū glo. in clemen. j. de cā pos. τ ꝓprie. τ ex quo nó dat incapacitas in possidente acquiritur possessio ex solo facto, que sufficit ēt ad ptem possessorij recuperandi

19 † nec obst. c. j. de regu. iur. in. vj. qz ad illud. c. rńdet dupliciter vt rńdet do. Abb. in. c. in litteris. col. vij. ver. ad regulam primā. de resti. spo. vbi dicit q primo illud. c. primū. de regu. iur. in. vi. procedit respectu habendi, non auté respectu possidendi. Uel aliter τ secundo potest intelligi ēt respectu possidendi, sed verbum licite ibi positū soluit ɔ̃riū, dicit. n. ḃm eum q licite non possidet, non quin negat tñ illicite. imo potius innuit ɔ̃rium p argumētū a cótrario sensu. τ p simile ꝓbat in raptore τ violēto possessore q possident illicite tamē. l. cū fundū. τ. l. si colonus. ff. de vi τ vi armat. Et ita idē do. Abb. alleg. do. de ro. deci. quarta. in fi. vbi dñt qd si vnus est intrusus τ alius hz legitimū titulū nó potest iste agere nomine ecclesie, qz videtur possessoré spoliare, q nó lz. Ad idem

20 alle. c. p venerabilé. τ q ibi no. q filij sint legiti. † nec ob. ēt. l. iij. §. dare que ibi alle. p do. Ant. ff. de vsufruc. qz loqt in acqsitióe rei incorpalis, que nó pót haberi sine scientia τ patientia possidentis. vt. l. ij. C. de seruitu. τ no. in. c. bone. ij. de postula. prelato. Sz bńficium est quid corpale, τ eo ipso q hz corpus ecclesie, pót róne illius possessionis administrare, vt no. do. Ab. in. d. c. in litteris. de restitu. spolia. τ melius in. c. ex litteris. τ in. c. ɔstitutus. de iurepa. τ in. c. cū ecclesia sutri. de cā posses. τ ꝓprie. τ in. c. ij. de restitu. in integ. τ p ista parte facit tex. valde no. in. c. ex insinuatione. ð ꝓcurato. vbi mādat inquiri de titulo post restónem factā, sz respectu restónis fiende solum mādat inquiri de qbusdā inter q nil dr̃ de collocádo possessione denotat in. c. cū ad sedē. de resti. spo.

21 ¶ † Nec ob. ēt. c. ad decimas. de restitu. spo. vbi tex. dicit q quádo ius cóe fundat intētioné possidētis. tunc nó dat restitutio, nisi constet q spoliatus habeat titulū in illo bńficio. vt no. d. Abba. in. c. cū ecclesia sutrina. de cā pos. τ proprie. τ in. c. in litteris. col. ix. ver. ego puto. de resti. spo. ¶ Nec ēt ob. c. cóstitutus. de filijs presby. qz hz locū qń petens restitutioné beneficij hz notoriū impedimentū, pp q illud bńficiū non est sibi restituendū. vt no. Inno. in. c. cóstitutus. de filijs presby. τ do. Abb. in. c. in litteris. de

22 spo. ¶ † Nec ēt ob. dictum. c. j. de eo q mit. in pos. lib. vj. qz hz locū in bńficio obtinédo, sz an habeat locū in bńficio obtēto dicit. d. Abb. post alios. in. c. contingit. in. iiij. col. de dolo τ cótu. τ refert ibi post gl. in. d. c. j. q idē est dñm sicut in obtinendo ḃm Archi. Jo. mo. Host. τ spe. in titu. de do. τ cótu. §. sequit. v. illd. vbi recitant q Clemens Papa τ omnes auditores curie in hác sententiā inclinasse. Sz glo. in. d. c. j. dicit q ille tex. facit in ɔ̃riū, cuz tex. loquat ð beneficio, τ recitat ibi Jo. an. in nouella. quedā hác opi. tenuisse. τ pro. j. opi. ɔ̃ Jo. an. ḃm do. Abb. obstāt due rationes. Prima qz ēt est ró in obtento sicut in obtinendo. ergo eadē dz esse iuris dispositio ne det vitiosus ingressus. Scd̃a ró qz cuz possit ꝓcedi ad sententiam lit. non cótesta. vt probat p clm̃. dispédiosam. de iudi. q ꝓcedit i istis beneficialibus siue agatur petitorio siue possessorio. vt ibi notatur. τ no. domi. Abb. in. c. litteras de iuramé. calū. nam frustra recurreret ad remediuz extraordinarium cum competat ordinarium, imo non debet competere extraordinarium. vt. l. in cause. de minori. ¶ His tamen non obstátibus τ licet prima opinio sit communis, tamen secunda opi. est verior, vt habeat locum missio in possessionem, vbi agitur de obtento beneficio, maxime cum pretenditur spoliatio, vel alio tpe possedisse. hoc probatur per iura superius alle. τ ēt ꝓbat p. d. c. j. nam ibi editur ius de nouo, vt pz p verbū statuimus. ergo ante dispositioné illius. c. fiebat missio ēt in bńficialibus, sed illud. c. j. de eo q mit. in pos. in. vj. solum loquitur cum agitur de beneficio obtinendo. ergo non dz extédi cū agitur de obtento. qz in tm̃ debemus recedere a iure antiquo, inquantum reperitur dispositum in contrarium per ius nouum. l. precipimus. in fin. C. de appellatio. facit. c. minores. de baptis. nec per subauditiones debemus inducere iuris antiqui correctioné. vt no. in. c. cupientes. §. q si. de electio in. vj. in glo. in verbo petere. Nec ob. ēt si dicat eandé esse rationem in obtinendis τ obtentis, qz illud negat vt no. do. Abba. in. d. c. qz contingit, vł intellige dū agitur de obtinédo non respectu possessionis, vt qdā intelligebāt, sed respectu iuris, vt quia fuit elect⁹ τ agit, vt ɔfirmet, vł hz ius ad ré, τ agit vt fiat sibi collatio, τ sic vt obtineat bńficium. hoc enim casu recte disponitur. vt. d. c. cū qui. de eo qui mit. in pos. in. vj. ne propter contumaciaz fiat missio in beneficialibus, qz patet vitiosus ingressus cum administret sine titu. cuz adhuc non habeat ius in beneficio. vt i siñi facit. c. nosti. c. qualiter. c. transmissam. de electio. c. auaritie. eodem titu. in. vj. sed quando agitur de obtento vt qz iaz dicit se habere τ habuisse ius in beneficio, τ hoc maxime si ꝓbet q ał's habuit possessionem, sed ab ea fuit spoliatus. tunc non pz vitiosus ingressus, cū dicat se habere titulū ad hoc, facit. c. cósultationib⁹ de offi. deleg. τ pro ista parte facit, qz in bńficialibus pót agi possessorio, non obstante q possit patere vitiosus ingressus, sed presumptio est in contrarium, ex quo probat alias possessionem, sed premissa veniunt restringenda, qń non tradit vere possessio, sz solum fit missio τ restitutio causa custodie. nam ille qui est missus, in

possessionem tenetur reo veniente omnes fructus restituere, sed
si iste missus in possessioné dignitatis exerceret expectantia ad di-
gnitatez maxime ꝯferẽdo bñficia, eligẽdo, excõicãdo, ꝛ absoluẽ-
do, qũo posset postmoduz reo .ꝗ. annuz veniẽti ista restituere, cum
consumerent̃ ꝑ exercitiuz, vt no. d. Abb. in. d. c. cõtingit, de dolo
ꝛ contu. tñ ad istud põt rñderi, ꝙ vez est in eo q nunquã habuit
possessioné beneficij, qꝛ tunc si ageret̃ de administratiõe spiritua-
liuz nõ esset facienda missio in posses. secus in alijs beneficijs, vt
no. d. Abb. in. d. c. ꝯtingit, qñ esset spoliatus a bñficio, secus est
dõm ꝑ iura supius alle. maxime ꝑ. c. ex insinuatione, de ꝓcu. ꝛ. c.
in lrĩs, de resti. spo. ꝛ sic hẽmus verã resolutioné istius argumen-
23 ti. ¶ † Nono arguit̃ pro ista parte, nã videmus ꝙ layci patroni
clericos pñtant ordinarijs in beneficijs. c. j. ij. c. cũ dilectus, ꝺ iu-
repa. sic ergo postquã illud faciunt vr̃ ꝙ beneficiuz non sit eccle-
siasticũ siue spirituale, qꝛ laycus iura spiritualia nõ põt tractare.
c. ij. de iudi. c. fi. de rebus ecclesie nõ alie. ꝛ sic vr̃ qꝺ ista beneficia
nõ sint spiritualia. Tñ ad istud rñdeo ħ mõ, qꝛ ipsi patroni eccle-
siaruz hñt illud ex priuilegio clauso i corpe iuris, vt clericos pos-
sint presentare in beneficijs, ꝛ sic hñt locũ illa iura superius alle.
24 not. domi. Abb. in. c. j. de ꝑben. ꝛ dignita. ¶ † Jtẽ istud ius non
trãsfert̃ ꝑ prescriptioné de vno layco in aliũ, vt not. do. Ab. in. c.
querelã, de elec. in dispu. inci. Augerio, nec ẽt põt donari vel le-
gari layco, nisi interueniat ꝯsensus, ꝛ auctoritas epi, vt no. dom.
Abb. in. c. illud, ꝛ in. c. cũ seculũ, post gl. de iurepa. ꝛ sic ergo ap-
paret qꝺ laycus nõ põt possidere iuspa. nisi in casibus a iure pri-
uilegiatis, puta cõstructione, edificatione, aut dotatione, vt not.
domi. Abb. vbi. s. vel ẽt põt rñderi ꝙ iuspa. nõ est mere ecclesia-
sticuz, imo potius tpale, vt no. Archi. in rub. ꝛ in. c. q̃zto, de iudi.
sed an illud sit vez. ego dicã. j. in solu. sed prohibitum est ne possit
trãsferri de layco in laycũ, illud est pp annexioné, quã hꝫ cũ spiri
25 tualitate, vt. c. q̃zto ꝺ iudicijs, ꝛ sic cessabit istud argu. ¶ † Decio
ꝓ ista pte arguit̃, nã laycus põt interesse electioni dignitatis ꝛ be
neficij. c. adrianus, cũ simi. lxiij. dist. ꝛ sic vr̃ qꝺ bñficiũ sit tpale et
non spirituale ꝑ iura supius alle. ¶ Ad istud põt rñderi, quia il-
lud. c. adrianus. ꝯcessit ꝑuilegiũ layco vt interesset electionibus,
secus esset de iure cõi. ¶ Undecio ꝛ fortius arguit̃ ꝓ ista pte, nã
dicunt doc. in. c. qꝛ pp, de elec. ꝙ laycus ẽt de iure põt interesse i
electiõe beneficioꝝ, ergo vr̃ qꝺ iste electiões, ꝛ ꝑ ꝯñs bñficia nõ
26 sint spũalia. ¶ † Ad istud põt rñderi qꝺ laycus poterit interesse
in electione, vt testis vel vt notarius, non aũt vt hẽat vocẽ, ꝛ ius
eligendi, vt no. doc. in. d. c. qꝛ pp. facit. c. cũ terra. c. cũ inter vni-
uersas. c. qꝺ sicut. c. massana. c. quisqs. de elect. ꝛ sic cessat etiam
27 istud arg. ¶ † Duodecimo arguit̃ ꝓ ista pte, nã laycus ẽt ꝯiuga-
tus põt ingredi monasteriũ cuz ꝯsensu vxoris, vt. c. j. c. plꝫ. c. du-
duz, ꝛ quasi ꝑ totũ, de ꝯuer. coniuga. sed monachus dr̃ bñficiuz,
vt facit gl. in. c. dispendiosaz, in ꝟbo bñficijs, de iudi. ergo videt̃
ꝑ iura supius alle. ꝙ beneficiũ sit qd tpale, ad istud rñdet̃ ꝙ iste
laycus q est effectus monachus efficit̃ ꝑsona ecclesiastica ꝛ cẽset̃
clericus, vt no. d. Abb. in. c. nullus, de fo. cõpe. ergo postq̃z ẽ ef-
fectus vir ecclesiasticus nõ põt obstare illud argu. qn monachus
sit beneficiũ spirituale, vt no. do. Ab. in. c. monachi, de statu mo-
nacho. vel aliter ille monachatus q est datus illi layco ꝓprie nõ
dr̃ beneficiũ ecclesiasticũ, siue spirituale, sed quodammõ sapit qd
tpale, illud ꝓbat̃ per tex. in. c. ex eo, de elec. in. vj. vbi text. ifert ꝙ
laycus ꝯuersus monachus nõ hꝫ vocẽ in electione ꝑlati facien-
28 da, ꝛ sic cessabit istud arg. ¶ † Decimotertio arguit̃ ꝑ. c. cũ olim
de cleri. ꝯiuga. vbi probat̃ ꝙ clerici ꝛ beneficiati pñt eẽ cõiuga-
ti, ꝛ sic nõ vr̃ ibi esse aliqua dr̃ia inter cõiugatos ꝛ nõ ꝯiugatos,
quare infert̃ ꝙ si ꝯiugati beneficium teneãt vel nõ ꝯiugati dr̃ tẽ-
porale. ¶ Ad istud põt rñderi pluribus modis. Primo qꝛ ille
tex. hꝫ locũ inter grecos solũ, ꝛ non inter latinos, qꝛ greci retinue
rũt illud ius antiquũ, vt essent ꝯiugati, tñ semꝑ sunt clerici. facit.
c. ꝑmũ eo. ti. in. vj. si ergo sunt clerici, lꝫ ꝯiugati nõ ob. qn benefi-
29 cia dicant̃ eẽ spiritualia, ꝛ sic cessabit istꝺ argm̃. ¶ † Qꝛ inter cle
ricos latinos ꝯiugatos ꝑ ꝯiugiũ ꝛ mr̃imoniũ ꝑdunt omne ꝑuile
giuz clericale, ꝛ dñr meri layci, nisi in duobus, vcꝫ in ꝑuilegio fo
ri, ꝛ in priuilegio canonis. c. j. de cle. ꝯiuga. in. vj. no. d. Ab. post
alios doc. in. c. ioãnes, de cle. ꝯiug. ꝛ ibi infert idẽ. d. Ab. ꝙ eps
cuz clerico ꝯiuga. nõ poterit dispẽsare, vt hẽat bñficiũ ecclꝛiasticũ
sed solus papa, facit gl. in. c. iperium. x. distin. gl. in summa. xvj. q.
vij. gl. in. c. bene quidẽ. xcvj. distin. ꝛ sic cessabit istud argumentũ.
30 ¶ † Decimoquarto arguit̃ ẽt ꝓ ista pte ꝑ. c. cũ terra funiculus, ꝛ
c. cum inter vniuersas, de elec. vbi laycus vel princeps secularis
prestat auctoritatẽ, ꝛ consensuz in electionibus factis suꝑ digni-
tatibus ꝛ beneficijs, ꝛ sic ergo ꝑ argumentationes supius rela-
tas vr̃ ꝙ beneficiũ sit tpale. Ad istud põt rñderi ꝙ ꝑ illũ ꝯsensũ
quẽ ꝑ̃stant isti ꝑncipes seculares in istis elec. fcis nõ dat̃ aliquod
ius spirituale, sed illꝺ fit, ne postmodũ aliquid opponant ꝯ̃ istos
electos, vt no. dñs Abb. post alios doc. in. c. j. ꝛ in. c. cũ iter̃ vni-
uersas. ꝛ in. c. qꝺ sicut, ꝛ in. c. massana, ꝛ melius in. c. cũ terra que
funiculus, de elec. ꝛ in. c. ex pte ade. de testibus, ꝛ no. Jnn. Aret.
ꝛ Fely. i. c. suꝑ his de accu. facit gl. in. c. maxilianus. lxxxj. distin.
no. d. Abb. in. c. illa, de accusa. ꝛ not. in. c. nobis, ꝛ in. c. si vero, ꝺ
31 iurepa. ꝛ sic cessabit istud argm̃. ¶ † Decimoquinto arguit̃ pro
ista parte per ea que no. dñs Abb. ꝛ alij doc. in. c. ij. de iudic. vbi
dicunt ꝙ layci pñt habere aliqꝺ officiuz in ecclesijs siue benefi-
cijs, vtputa esse bassinarij, vel alij questores ꝑ ecclesiã, ꝛ tñ illꝺ nõ
negatur, quin dicat̃ esse aliqua administratio in beneficijs eccle-
siasticis. ¶ Ad istꝺ põt rñderi qꝺ hꝫ locũ in nudo officio exercẽ-
do per laycos in ecclesia, qꝛ nullã hñt administrationẽ, sed solum
nuduz offm̃, naz reddunt cõputuz de gestis ꝛ sic hꝫ locũ illud ar-
gumẽ. quare illud nõ dr̃ beneficiuz ecclesiasticuz, nec etiam quid
32 spirituale, vt no. do. Abb. in. d. c. ij. de iudi. ¶ † Decimosexto ar
guit̃, nam iudices seculares pñt cognoscere de qõne iurispatro-
natus, ꝙ ius dependet a beneficio, vt dicit gl. in. c. filijs vel nepo
tibus. in verbo propinquis. xvj. q. vij. ꝛ. d. Abb. ꝛ alij scribẽtes,
in. c. ij. de iudi. ergo ꝛc. ¶ Ad istud põt rñderi, qꝛ illud hꝫ locuz,
qñ iuspatrona. dependet ab vniuersitate possessionũ suꝑ qua vni
uersitate iudex secularis ꝓtulit sniam, qꝛ rõne vniuersitatis illa
snia se extendit ad iuspatrona. dũtñ in snia nõ exprimat̃, ꝛ sic hꝫ
locũ argumen. in ꝯ̃rium, secus est dicendũ, si illã sniam vellet ꝓ-
ferre ꝑncipaliter super iurepa. qꝛ tunc non posset tanquã anne-
xum iuri spirituali hoc est beneficio text. in. c. quanto, de iudicijs.
33 ¶ † Decimoseptimo arguit̃, nam laycus põt baptizare, ꝛ con-
fessiones audire, vt. c. ꝙ qdaz, ver. ꝙ si laycus, ꝑma. q. i. ꝛ. c. quẽ
penitet, de penitẽ. distin. j. sed ista dependẽt a beneficio, vt. c. om
nis vtriusqꝫ sexus, cuz simili. de peni. ꝛ remis. ꝛ sic vr̃ ꝙ beneficiũ
dicat̃ esse tẽporale. ¶ Ad istud põt rñderi, vt notat do. Phili.
decius post alios doc. in. c. decernimus. col. xxij. de iudic. ꝙ illud
verũ est, vt laycus possit baptizare, ꝛ ꝯfessiones audire tempore
necessitatis, ꝛ ẽt baptizatus hereticus i forma ecclesie posse ad-
ministrare. c. in necessitate. c. sanctũ est. c. ꝯstat, de cõsecra. distin.
iiij. ꝛ. xciij. distin. c. diaconus. facit tex. in. c. j. §. fi. de sum. trinita. ꝛ
domi. Abb. in. c. quanto. de ꝯsuetu. ꝛ Archiepiscopus florenti.
in. iij. parte summe. in. xiiij. ꝛ. c. xiij. §. iiij. secus est dicendũ si non
sit in casu necessitatis. Jtez laycus illud facit ex priuilegio sibi cõ-
cesso in corpore iuris clauso, non vt beneficiatus, sed vt mere lay-
cus ꝓpter necessitatez q̃ nõ subijcit̃ legi. c. q̃zto de consuet. c. ij. de
34 obserua. ieiu. † Nunc deueniendũ est ad solonem presentis qõ-
nis. Et in terminis reperio domin. Abb. in. c. consulere, quẽ ibi
sequit̃ Fely. de simo. vbi notabilr̃ dicit ꝙ quedã sunt spiritualia
per cãm vt sunt sacramẽta stricte ꝛ large sumpta, sacramenta. n.
sunt spiritualia rõne cause, qꝛ per ea cõsequimur gratiã ꝛ ista pia
corporalia cadunt in pretio ꝛ non sine vitio simoniẽ. vt in. c. nõ sa
tis, ꝛ in. c. cum in ecclesia, de simo. ¶ Quedũ sunt spiritualia ꝓ-
pter statum et religio. vt notat̃ per domi. Abb. in. c. dilectus, et
in. c. veniens eo. titu. de simo. Quedaz sunt spiritualia que depen
dent a potestate spirituali, vt in. c. ad aures, de simo. Quedã sunt
spiritualia rõne officij, vt in. c. ad nostram, de simo. ꝛ in istis non
potest interuenire aliqua venditio, vnde quicquid cõpetit cleri-
co rõne ordinis, vt pulsare cãpanaz, claudere hostium ecclesie et
similia, ꝛ si est administratio rerũ ecclesiasticarũ vendi nõ potest,
hñt enim dependentiaz quandaz a rebus spiritualibus, vt prebẽ
35 da, ꝛ beneficia. ¶ † Quedaz sunt annexa spiritualibꝰ, qꝛ sunt de-
putata ad vsum spiritualiuz, vt vasa sacra, vestes sacerdotales, ꝛ
similia, ꝛ idẽ de iurepatro. certuz est ꝙ cum sit annexuz spiritua-
libus vendi non potest. c. de iure. c. cõsuluit, de iurepatro. ꝛ cum
his transit domi. Abb. Postremo reperio Archiepiscopũ flo-
renti. in. ij. parte sue summe titu. j. c. iiij. §. primo, vbi ꝺclarat mul-
ta bona circa spiritualia, vbi dicit ꝙ magnitudo peccati simonie
donuz dei est spiritussanctus, qꝛ procedit a patre ꝛ filio ꝑ moduz
doni, donũ dei est gratia sua ꝛ sacramenta ꝛ oia spiritualia que
dantur gratis ex dono a deo, ꝛ non ex meritis nr̃is, vnde alleg.
Urbanuz Papaz in. c. saluator. j. q. iij. vbi inquit donum dei est
non soluz spiritussanctus sed ꝛ res ecclesie. s. spirituales de qbus
36 in presenti. l. nos loquimur, † ꝛ dicunt docto. scꝺm eum ꝙ simo-
nia nõ est aliud q̃z emere vel vendere aut aliũ ꝯ̃ctũ nõ gratuituz
facere ꝓ spũalibus hñdis ꝑcio rei tpalis. cũ ergo simoniacꝰ ven
dat vel emat spũalia q̃ sunt dona dei ꝛ ꝑ maxima videat̃ fm ap-
parentiã actus existimare donũ dei posse possideri, vñ sic agit de
illis ac si esset dñs spũssancti ꝛ bonoꝝ eius all. sanctũ Tho. scꝺa
scꝺe, q. circa triplici rõne, ꝑma ex pte emẽtis, scꝺa ex pte vẽden-
tis, tertia

tis,tertia ex pte ipsius venditioīs. Pria ergo rō est ista,nam il-
le,qui emit aliquaz rez multo minori precio quam valeat, iniuste
emit,sed sic est ꝙ spiritualia sunt tāte nobilitatis , ꝛ perfectioīs,
37 qd nulli pcio tpaliū reruz pnt †adequari.vn̄ de sapiētia q̄ est res
spūalis dr̄ vt notat̄ ꝓuerbioꝝ.iij.c.vbi pciosior est cunctis opib⁹
ꝛ oia q̄ desideranṫ.s.tpalia huic nō vz cōparari,iniustissime ergo
emit simoniac⁹ cū spūalia q̄ sunt imprescriptibilia pp eoꝝ excellē
tiā minimo pcio emit,aliqn̄.n.vno florēo.imo ꝛ vno nūmo emet
missaz seu eucharistiā vel penitētiā,sed ꝛ si essent mille floreni mi
nimū est respectu valoris reꝝ spūaliū,sicut ꝫ eū iniustissimū esset
q topasiō vel annulū aureū gēmatū maximi valoris emeret vno
nūmo,nec eū excusat ꝙ vēdens sciēter est ꝯtentus illo pcio,qn̄ il
le nō est dn̄s illius rei,ꝛ hec est potissima rō ad ꝓbandū qd vēdi-
tio est iniusta in cā spirituali,ꝛ in eo q vendit spūalia ꝛ cū his trā
38 sit idē Archiepi.florē.vbi.s̄. ❡ †Circa istū articulū crederē di-
cendū qd beneficia rōne officij ꝛ administrationis sunt spūalia,
vt tz gl.in summa.j.q.j.vbi dicit ꝙ spūalia sunt oia iura ecclesia-
stica,vt administratiōes pbēde ꝛc. Ita tz Fely.ꝛ.d.Abb.in rub.
39 de simo.ꝛ in.c.nemo,ꝛ in.c.ad nr̄am,p illū tex.ō simo. †Istud ēt
ꝓbo,qꝛ simonia cōmittiṫ in cā spūali,vel in dependēte ab illa, vt
dn̄t doc.in rub.de simo.ꝛ gl.in sum.j.q.j.sed simonia cōmittiṫ in
beneficijs vendendis.c.nemo.c.ad nr̄am.cū simi.ꝛ quasi p totū,
de simo.ꝛ sic resultat qd bn̄ficiū saltiz rōne officij est spūale., facit
40 ēt tex.ꝛ ibi.d.Abb.in.v.no.in.c.dilecto,de pbē.ꝛ digni.† vbi di
dicit qd prebēda est ius spirituale,qn̄ hz canonicatū annexū per
gl.in.c.cū.m.de ꝯsti.pro ista pte facit tex.ꝛ ibi.d. Abb.in.j.not.
in.c.monachi,de statu mo.vbi dicit qd ius monachatus est qd
41 spirituale,†vt pz ex eo qd simonia cōmittiṫ si ꝓ eo iure obtinēdo
aliquid tpale deṫ,ꝛ idē dicit in monialibus p.c.veniēs, ꝛ.c.dile-
ctus,il.j.de simo. Et ꝓ ista pte facit tex.in.c.q̄situ,de reꝝ pmut.
ibi cōmutatiōes pbendaꝝ de iure fieri nō pn̄t cū pactiōe pmissa,
que circa spiritualia vel ꝯnexa spūalibus labē ꝯtinet simonie,fa-
42 cit.c.cū pridē,ꝛ.c.pactiōes,de pac.ꝛ.c.pterea,de simo.†In simi
li facit qd no.Car.Alexā.in.c.j.lxiij.distin.vbi dicit qd eligere i
dignitatibus ꝛ beneficijs est actus spūalis,arg.c.cām,de prescri.
facit ēt tex.in.c.saluator.j.q.iij.facit tex.in.c.decernimus, ꝛ in.c.
q̄sto,de iudi.ꝛ idē notāt.d.Ant.de bu.ꝛ And.Barb.ꝛ.d. pbi.
decius in rub.de iudi.ꝛ ēt in.c.q̄sto,eo.ti.ꝛ no.Fely.in.d.c.q̄sto
col.ij.v.ij.qn̄ nō dependet vbi dicit ꝙ.c.nobis,de iurepa.loquiṫ
ꝙ laycus p̄ronus ecclesie collegiate nō pōt in ea dare vocē, qꝛ h
est spirituale,ꝛ ibi ꝓbaṫ in gl.ꝓ ista pte facit.c.lr̄as,de iura.cal.ꝛ
c.qm̄ frequēter.§.porro,v̄.si vo,ibi si agaṫ de spūali ꝯiugio ꝯ-
cto inter prelatū ꝛ suā ecclīā,melior tex.in.c.inter corpalia ō trā-
sla.epi. fac.c.j.de pb.ꝛ dig.ꝛ.c.vnicū,iuc.rub.vt ecclīastica bn̄fi
cia sine diminutiōe ꝯferanṫ pōderādo verbū ecclesiasticū.i.spūa
lia,vt dicit gl.in sum.j.q.j.facit ēt.c.j.de reg.iur.in.vj. pōderādo
vbū eccle.bn̄ficiū tex.in clemē.dispēdiosaz,de iudic.vbi enume-
43 rat bn̄ficia ecclīastica.i.spūalia,vt.s̄.dixi.†Et ꝓ ista pte facit ꝙ
no.Arch.flo.in.ij.pte sue sum.ti.j.c.iiij.§.j.circa mediū.Ubi di-
cit dn̄r aūt spūalia vel annexa spūalibus vz ista q̄ sequunṫ, dedi-
catio ecclīaꝝ,ꝯsecratio virginū,ꝛ aliaꝝ reꝝ ad cultū diuinū pti-
nentiū,bn̄dictio abbatū,absolo ab excōicatiōe, vel alijs cēsuris
ecclīasticis,electio p̄latoꝝ ecclīasticoꝝ,ꝯfirmatio,eoꝝ renūcia-
tio,visitatio ipsoꝝ p̄latoꝝ,correctio crimīnū,vel desistere a corre
ctione in iudicio ecclīe,p̄dicatio,orō,officiatio ecclīe,ista ꝓbanṫ
44 p.c.inter cetera,de of.or.†Et ēt cura aiaꝝ ē spūale.c.veniēs . de
trās.ingressus monasterij p.c.veniēs,cū si.de simo.ecclīa seu bn̄-
ficiuz simplex,vel curatū,pben.digni.ecclīastica,vt archydiaco-
natus,p̄positura,epātus oia ista sunt spūalia saltē rōne officij p
iura supi.all.offin̄ sepulture ē ēt spūale no.d. Ab.in.c.abolēde,
p illū tex.de sepul.ꝛ in.c.j.eo.ti.facit.c.nō satis,ꝛ.c.cū i ecclīe, ō
simo.Itē ēt locus ecclīe ꝯsecra.ad sepulturā,vel vbi iā est sepul-
tus aliqs intelligēdū est qd est locus sacer.ꝛ spūalis,nō aūt p so
laz sepulturā corpis mortui locus efficiṫ religiosus,ꝛ sacer. p iu-
ra supi.all.Capelle,ius pcipiēdi decias.officia ecclīastica,vbi est
aliqd iurisdōnis spūalis,vt yconom⁹ vicedn̄s,ꝛ hmōi ferre sniaz
in iudicio ecclīastico,ꝛ alia silīa dn̄r spūalia p tex.ꝛ ibi doc.i.c.ij.
de iudi.Itē pmutatio dignitatū,vel bn̄ficioꝝ ecclīasticoꝝ ē spūa
le.c.q̄situ.c.cū oliz.cū si.de re.pmu.ꝛ in oib⁹ p̄missis ꝓ aliquo p̄-
dictoꝝ spūaliū ꝯn̄do cesset ois ꝓmissio pecūie,al's eēt simo.p iu.
supi.all.ꝛ.c.q̄z pio.j.q.ij.i oibus istis cesset ois pactio, cesset ois
ꝯuentio.c.cū p̄dez,de pac.ꝛ.c.pactiōes.c.ti.c.veniēs.c.pterea,i
j.ꝛ.ij.c.sup eo.c.ꝯstitutus,de trāsac. ❡ Itē dicere missaz,vel ꝯfer
re ordinē est spūale p iu.supi.alle. Aliud genus spūaliū sunt sa-
cramēta,vt baptism⁹,chrisma,eucharistia,pnia,extrema vnctio,
bn̄dictio nuptiaꝝ,ꝛ ordo,vt.j.latius diceṫ,ꝛ in oibus istis ēt de-
bet cessare ois ꝓmissio pecunie.p.c.non satis,de simon.Et dicit
Archieps florē.in.ij.parte sue summe tit.j.c.iiij.§.ij. ꝙ quicquid
45 hn̄t hoies in terra oia sunt dei. ❡ †Pecunia vocaṫ vtputa ser-
uus,ager,vas,arbor,pecus,ꝛ hmōi,ꝛ iō pecunia vocaṫ quasi a
pecu.qꝛ qcqd antiq p̄res hēbant in peccoribus hēbaṫ.j.q.iij.per
totū.Itē ēt pōt appellari pecunia qcqd pcio tpali estiari seu men
surari pōt,nō solū pecunia numerata in monetis auri,ꝛ argēti,et
eris vel ea q̄ cōiter ꝯsueuerūt vēdi,ꝛ emi,vt vasa aurea,ꝛ argen-
tea,aialia,agri,ꝛ hmōi,ꝛ ēt preces ꝛ qbus acqriṫ fauor popula-
ris ꝛ obseqa corpaliter p̄stita,vn̄ dicit beatus Grego. in omilia
ꝓphetia.s.Isa.xxxiij.c.cū describeret viꝝ iustū ait beatus q excu
tit man⁹ suas ab oi munere,nō dicit tm̄ a munere,sz ab oi mune-
46 re†qꝛ aliud est munus a manu,aliud ab obseqo,aliō a lingua. A
manu est pecunia.s.numerata,vel silr̄ munus. Ab obseqo ē ser-
uitus indebite ipensa,munus a lingua est fauor.s.mūdan⁹.c.sūt
nōnulli.j.q.j.ꝛ p qdlibet hoꝝ muneꝝ cū interuenit in spūalibus
cōmittiṫ simo.nā qcūqz res ecclīasticas.i.spūalia,q̄ dona dei sūt
nō ad h ꝙ institute sunt,sed ad ꝓpria lucra munere lingue vel i-
debiti obseqꝗj vel pecunia,largiṫ, vel adipisciṫ simoniac⁹ ē.j.q.
47 iij.saluator. ❡ †Et q̄tuz ad munus ꝫm eū sciendū est , ꝙ si quis
p̄latus ꝯfert bn̄ficiū ecclīasticū,seu dignitatē ecclesiasticā, vel ali
qd facit ad p̄ces alicuius hac intētione p̄ncipali , vt eius p̄cib⁹
cōferenti laus vel fama acqraṫ vel ꝯriū euiteṫ,simoniā cōmittit,
ꝛ si p̄ces porriguṅṫ ꝓ indigno ab alio de beneficio cura. vel sim-
plici,ꝛ ille q porrigit,ꝛ q exaudit simoniā cōmittit . Si ad p̄ces
factas p̄ncipalr̄ moueṫ ꝛ ꝓ digno ꝛ ad idoneitaetz respiciṫ non
ad p̄ces p̄ncipalr̄,nec rogās ,nec ꝯferēs,male facit, nec simoniā
cōmittit.Si vero qs ꝓ se p̄ces porrigat de bn̄ficio simplici non
reputaṫ simonia,si alias est dignus,nā si indignus simoniac⁹ re-
putaṫ,ꝛ silr̄ simoniā inducit ꝫm eū si p̄ces ꝓ se porrecte de bene-
ficio curato,ēt si al's sit dignus,qꝛ rōne ambitiōis ꝛ p̄sumptiōis
reputaṫ indign⁹,ꝫ bea.Tho.in.iiij.sniaꝝ. distin.xxv.ꝛ.ij. q̄stio-
ne,licet quantū ad istud vltimū ꝯriuz praticaṫ , ꝛ de hoc dicetur
.j.ad plenū. ❡ Quantū ad munus ab obseqo reputaṫ simonia,
quādo quis seruit alicui prelato obsequio inhonesto, vcz pro vti
litate tēporali ipsius prelati vel consanguineorū ipsius , sed quo
ad obsequia honesta,vcz ordinata ad vtilitatē ecclesie,vel prela-
ti non reputaṫ simonia,ita tn̄ ꝙ non principaliter seruiens faciat
pp illud ꝯsequendū,vnde Grego.ait ecclesiasticis vtilitatib⁹ de-
seruientē ecclesiastica oportere remuneratione gaudere,vt.j.dice
tur,munus autē a manu est ꝛ fundaṫ in pecunia ꝛ huiusmodi , et
pecunia potest dari ꝛ recipi pro spirituali re vel circa spiritualia
licite ꝛ sine simonia quinqz modis,scilicet rōne premiationis, su-
stentationis,prouocationis , punitionis , ꝛ vitande vexationis.
48 ❡ †Primo modo.s.premiationis ꝫm eum ꝓbaṫ sic , qui vult re
missionē peccatoꝝ conseq,dz,si potest elemosinas dare, iuxta il-
lud Daniel.iiij.pecunia tua ꝛ elemosinis te redime,ꝛ Ambrosi⁹
ait peccatis tuis venundatus es a diabolo,rediet te pecunia tua
tex.in.c.medicina,ꝛ in.c.medicamentū de peni.distin.j. dz ēt qs
ꝓ adeptiōe glorie tpalia dare iuxta illud Luce.xv.c.vbi dr̄ faci-
te vobis amicos de māmona iniqtatis,ꝛ dicit Grego.regnū ce-
loꝝ tm̄ vz,q̄tuz habes,vbi ēt est notā.ꝙ nō sic est intelligendū h
tanq̄ res magna q̄cunqz possessa q̄ datur sit preciū regni celorū,
vt proprie emaṫ,sed ipsum meritū ꝙ ibi acqriṫ in dando dr̄ per
silitudinē quasi p̄cium,qꝛ sicut p̄cio acqriṫ res,q̄ nō hēbaṫ . Itez
elemosinis ꝛ meritis alioꝝ bonoꝝ q̄ fiunt acqriṫ regnū celoruz,
non.n.pōt attingere meritū nostrū ad perfectaz rōnē emptiōis,
triplici rōne,p̄mo qꝛ ex h merito nr̄o deo,qui dat ipsum regnuz,
nihil accrescit,qꝛ in infinitū est bonū,ꝛ augeri nō pōt,vt ait psal.
bonoꝝ meoꝝ nō indiges dn̄e. ❡ Scdo qꝛ meritū nostrū nō suffi
cit p se ad vitā eternā,ꝛ sic nō est equale preciū,ꝫ illud ad roma-
nos.viij.nō sunt condigne passiones ꝛc. Tertio qa meritum no-
strum principaliter consistit in affectu interiori,ꝛ nō in actu exte-
riori,huiusmodi est emptio ꝛ vēditio, vt ait beatus Tho.in.iiij.
sniarū.distin.xxv.ꝛ dicit gl.no.in.c.presbyter.lxxx.distin.in v̄bo
denariū,que dicit ꝙ denariū pro ieiunio potest dari,nec simoniā
cōmitti,quia cum deo intelligiṫ cōtrahere,sicut nec.l.iulia ō am-
bitu,non habet locuz in romana ciuitate, imo in isto casu spiri-
49 tuale daṫ pro spūali.†Scdo potest dari pecunia rōne sustētatio-
nis,sicut sacerdos pro missa quā dicit accipit pecuniā vel prebē-
daz,non qd illam accipiat pro cōsecratione,seu confectione eu-
charistie,vel pro orationibus,ꝛ hmōi,quasi preciū eoruz , sed vt
stipendiū sue sustentationis,vt ait Augu.accipiant sustentatio-
nem sue necessitatis a populo mercedē ministrationis sue , adeo
sic ꝛ ꝓphete antiq testamēti si aliquādo recipiebāt aliqd i ꝓphe
tando accipiebant illa p modum elemosine ad sustentationē , nō

50 vt pretiū prophetie, vt dt tex. in. c. iudices. j. q. j. ¶ † Tertio rōne ꝓuocationis, ⁊ sic dant elemosine pauperibus ad inducēdū eos ⁊ excitādū ad orādū ꝓ bñfactoribus suis ex ipsis elemosinis ad emēdū orationes psalteria, ⁊ hmōi, vñ sapiēs, absconde elemosinā in sinū pauperis, ⁊ ipe orabit ꝓ te. i. iducet pauperē ad orādū, oratio. n. spūalis est, ⁊ iō appreciari nō pōt, tñ ex affectu deuotionis, vñ ꝓcedit ex affectu q̄ intēdit in spūali, vt ait beat. Tho. in. 51 iiij. sen. dis. xxv. ¶ † Quarto rōne punitionis sicut fit in absolutione ab excōicatione, aliqñ exigit pecunia nō pro ipsa absolutione q̄z hoc esset simonia, sed in punitionē, ⁊ sic ēt in absolutione, a casibus reseruatis peccatoꝝ pt. n. imponi penitētia pecuniaria. q̄si pena precedētis culpe. c. ad aures. de simo. s3 q̄z dr̄ hr̄e spēz cupiditatis, iō potius ab eis est abstinēdū, vel ita manifeste, ⁊ caute agēdū, qd̄ soluētibus ɔstet nō sibi reseruare absoluēte in hoc mōtalia, sed pauperibus dimittere, vt no. s. Th. scd̄a scd̄e vbi. s. ⁊ no 52 tāt doc. in. c. suā. de penis. ¶ † Quinto rōne redimēde vexatiōis vt anteq̄ ius acq̄rat alicui in bñficio nō l3 dare aliqd ad redimēdū vexationē suā, alias simo. est, sed postq̄ fuerit adeptus, ⁊ ius sibi acq̄situ, vexationē sibi iniuste factā sup ecclesia, vel bñficio, aut dignitate l3 pecunia redimē, l3 nō iustā vexationē, vt si iuste accusaret, vt no. s. Tho. i. iiij. dist. xv. ⁊ doc. in. c. dilectus. in pmo de simo. cū simi. q̄z de his paꝝ ad ꝓpositū, deinde ꝓ ista pte reperio Ricar. de media villa in. iiij. sen. vbi dt q̄ spūalia sunt i triplici genere. s. essentialiter vt grā, ⁊ virtutes, cāliter, vt sacramēta q̄ causant grām. actualiter seu effectiue, vt predicare, corrigere, visitare, orare, ⁊ hmōi actus spūales. sunt aūt aliqua q̄ ānexa dñr dupl'r bm bea. Tho. in. iiij. sen. dist. xxv. Uno mō sicut ex spiritualibꝰ depēdēs. vt hr̄e ecclr̄iastica bñficia q̄ dr̄ spūali annexū, q̄z nō cōpetit nisi hñti offm̄ clicale. Alio mō dr̄ spūali annexū q̄z ad spūalia ordinat s3 eūdē, sic iuspatronatus q̄ ordinat ad pñtādū clericos ad bñficia, ⁊ vasa sacra q̄ ordinant ad sacroꝝ vsum, idē ēt t3 Arch. flo. vbi. s. c. v. §. j. ¶ Itē circa spūalia notādū ē q̄ q̄dā dñr spūalia p cōparationē ad spiritū san. ⁊ q̄dā alia dñr etiā spūalia p cōparationē ad spiritū humanū, vt no. Durādus ⁊ Ricardus vbi. s. i. iiij. sen. spūalia i cōparationē ad spiritū sanctū, aliqua sunt spiritualia p essentiā, vt grā, ⁊ virtutes infuse, alia p cāz vt sacramēta, alia p effectū, vt officia ecclesiastica, ⁊ ista spūalia p essentiā, nec emi, nec vēdi pñt de iure, nec ēt de fcō, q̄tū. s. ad efficaciā trāsferēdi, ⁊ acq̄rē. ea q̄z nō ē hois ea trāsferr, vl' dar, s3 dei, vr̄ tñ q̄ d fcō possint vēdi, ⁊ emi q̄tū ad simo. ɔhedā, vt dt Pe. d pal. in. iiij. sen. di. xxv. q̄z Symon magus voluit simoniace emē grāz illā apostoloꝝ. q̄ erat caracter epālis, ⁊ grām miraculoꝝ. s. q̄ spiritussanctꝰ visibilr descēdebat, sir̄ scie, ⁊ virtutes acq̄site, q̄ dñr spūalia p essentiaz p respectū ad spiritum humanū, nec emi, nec vēdi pñt, vt no. idē Archi. flo. vbi. s. in. ij. pte sue summe ti. j. c. v. §. xv. Itē q̄dā alia sunt spiritualia p cām sicut sunt sacramēta q̄ sunt cā grē, q̄uis bm Pet. de pal. vbi. s. in quolibet sacramēto noue legis sit virtꝰ p efficaciā spūalis ad cāndū caracterē, vel ornatū est tñ corpalis p essentiā, q̄z sicut est subiectiue in corpe q̄ nō est nata esse in spiritu, ⁊ ista q̄de spūalia de facto vēdi pñt, ⁊ emi 53 nūq̄ aūt de iure est licitū, sed cū vicio simo. † in mr̄imonio aūt q̄ est vnū d sacramētis licite dat, ⁊ accipit pecunia noie dotis, ⁊ pt dari absq̄ vicio simo. nō ex eo q̄de q̄ ex tali sacramēto nō ɔferatur grā, q̄z imo ɔfert gl. in. c. qcq̄d. j. q. j. sed ppea, q̄z mr̄imonius nō solū est sacramētū, sed ⁊ nature offm̄, ⁊ s3 hoc dat pecunia ꝓ mr̄imonio ad subleuādū onera eius, ⁊ nō inquantū est ecclesie sacramētū, vt no. d. Ab. in. c. de illis. de ɔdi. appositis. vbi infert q̄ ꝓ dote, vel in recōpēsatione nobilitatis vnus ex ɔhetibus pt dar pecuniam in matrimonio ɔhēdo, alias aūt dare pecuniā in mr̄imonio ɔhēdo esset simo. vt no. d. Ab. in. c. cū in ecclesie corpe, d 54 simo. ⁊ s. Tho. vbi. s. † vñ ēt ꝓ bñdictione nuptiaꝝ ꝓhibet aliqd exigē, l3 sponte oblatū recipi possit, vt no. i. d. c. cū in ecclesie. ⁊ in. c. ad apostolicā. de simo. ⁊ dt Guil. quē refert archi. flo. vbi. s. q̄ si sacerdos aliqs puta ad quē spectat bñdictio nuptiaꝝ nō vult dare lniaz alteri sacerdoti, qd̄ bñdicat nuptias, nisi ꝓ pecunia, siqdē nō intēdat vēdē lniaz bñdictionis, s3 ꝓuidē sibi de portione oblationū eū ɔtingēte nō est simo. si tñ ex certa scia maiorē exigat summā q̄ psumat debere valere portio ipsuz ɔtingens 55 merito psumi pōt q̄ ipsaz lniaz vēdē voluit. ¶ † Itē ꝓ baptismo tanq̄ ꝓ re penitētiali nō est dāda vel exigēda pecunia. vt. c. baptizādis. j. q. j. ⁊. c. nō satis. de simo. vnde si sacerdos non vellet baptizare, nisi pro pecunia, i nullo casu est ei dāda, nā si baptizādus est adultus sufficiet ei ad salutē, q̄z baptizatus est baptismo flaminis, vt no. d. Ab. in. cū in ecclr̄ie corpe, de simo. si āt iste baptizādus est paruulus, in tali casu ipse offerēs vel q̄cūq̄ alius pōt ip3 baptizare, ⁊ d3, si puer esset in piculo mortis. imo ꝓ isto paruulo absq̄ periculo simo. pecunia pōt dari. vt no. gl. i. c. baptizādis. j. q. j. ⁊ ista dñr quo ad ꝓbandū q̄ baptismuz ē sacramētū spūale. Itē ēt ꝓ collatione eucharistie nō l3 exigere aliquā pecuniā tanq̄ 56 in re spūali, vt no. doc. per illū tex. in. c. nō satis. d simo. ¶ † Itez ꝓ celebratione misse tanq̄ ꝓ re spirituali nūq̄ est licitū dare pecuniā, ⁊ hoc maxime si sacerdos teneat celebrare missaz, puta q̄z h3 bñficiū, ⁊ officiare tenet, tūc exigere pecuniā esset simo. c. vendentis. j. q. iij. si vero nō tenet, ⁊ nō h3 sumptus ad sustentationē vite poterit exigere pecuniā. c. iudices. j. q. j. nā ⁊ operas suas locare pōt siue ad diē, aut sub cōditione. c. fi. ne plati vices suas, si aūt sumptus h3 ad hoc nō tenet, nec d3 exigere pecuniā, q̄z d3 facere gratis, aut cessare, alias vr̄ facere ex auaritia. non esset tñ simonia ex eo q̄z non d3 suis sumptibus militare. xij. q. ij. c. carita 57 tē. vt no. Archiepi. flo. vbi. s. c. v. §. xvj. ¶ † Itē nec ꝓ penitētia seu cōfessione nō d3 aliqd exigi. c. qcq̄d. j. q. j. ⁊ sacerdotes q̄ audiunt cōfessionnes pncipaliter intēdētes ad lucrū pecunie, ⁊ si nō petāt simoniā cōmittūt mentalē, ⁊ hoc tanq̄ sup re spirituali, facit. c. q̄ pio. j. q. ij. ⁊ sacerdos ēt, q̄ nō vult dare licētiā suo parrochiano alteri ɔfitēdi nisi pro pecunia, simoniā cōmittit, vt not. archieps flo. vbi. s. ⁊ summiste in tit. de simo. ¶ Itē ⁊ ꝓ sacramēto ordinis ꝓhibet exigi pecunia, ⁊ exacta psoluit, vt not. ꝓ illū tex. in. c. j. de simo. ⁊ hoc ad ꝓbādū q̄ collatio ordinis est qd spiritua le. ¶ Itē sunt q̄dā alia spūalia, terio mō q̄si effectiue, vt no. Richar. in. iiij. sen. di. xxv. ⁊ sunt spūalia, q̄z ꝓcedūt ex spūali grā, ⁊ ad eā disponūt, vt ꝓphetare, pdicare, ingressus religionis, vel q̄z sunt de actibus vel negocijs spiritualibus, vt docere, iudicare, testificari, ⁊ similia, ⁊ boꝝ q̄dā dñr spūalia p cōparationē ad spiritūsanctū, vt pma, q̄dam p ɔparationē ad spiritū humanū. ¶ Et pmo circa ista notādū est q̄ ꝓ actu prophetādi nō l3 accipere pecuniā q̄si pciū, vñ ⁊ ꝓphete veteris testamēti ēt spōte oblata respuebāt ne vēdē viderent prophetiā, ⁊ si accipiebāt, aliqñ ad sustentationē ipsoꝝ recipiebāt. c. iudices. j. q. j. ⁊ no. Archi. flo. i. ij. pte sue summe tit. j. in. c. v. §. xvij. ⁊ h dr̄ ad ꝓbādū an ꝓphetia sit 58 actus spūalis. ¶ † Itē pauperibus nō ē danda elemosina ꝓ orōne ab eis fiēda tanq̄ ex h qs intēdat emere orōnē eoꝝ, sed ꝓ gratuitū bñficiū d3 intēdere, ⁊ ꝓuocare aios pauperū ad h, q̄ gratia, ⁊ ex caritate ad orādū ꝓcedāt vt. no. s. Tho. vbi. s. ⁊ si det pecunia ex pacto, ꝓ psalterio dicēdo est expressa simo. s3 Pe. d pa. vbi. s. Nō aūt si daret ꝓ vigilādo sup defuncto. s. rōne laboris vigilie esto q̄ ad vigilias sequeret dicere psalteriū. vel alias orōnes, vt not. Host. in rub. de simo. ⁊ cū ordinatio est in ecclr̄ia, q̄ q̄ vadit ad talē horā, tm̄ h3, ⁊ aliqs vadit ad illā horaz pncipalr cā lucrādi illud, grauiter peccat, ⁊ simo. mētalē cōmittit, gl. i. c. j. de cle. nō residē. tñ nō tenet illā pecuniā restituē, vt dt gl. vbi. s. ⁊ fa 59 cit tex. i. c. fi. d elec. ⁊ sic ꝓbat q̄ sunt spūalia. ¶ † Itē ꝓ pdicatione nō l3 recipē pecuniā, s3 l3 pdicāti victuz recipē, vt no. s. Tho. ⁊ Pe. d palu. vbi. s. vñ illi q̄ pdicāt pncipalr hac intētiōe, vt recipiāt pecuniā vel laudē seu fauorē popularē simo. mētalem committūt. j. q. iij. nō solū, sed si sup h paciscunt, simo. est, q̄ ēt ꝓ ecclr̄iā 60 puniri pōt † dt ēt. s. Tho. i suis q̄olibetis, q̄ cū aliq ptēdētes religionē, siue sanctitatē petūt a sacerdotibus q̄ ꝓcurēt eis pecuniā in parrochia sua, ita q̄ sacerdos hēat inde certā ptē si in h interueniat pactū, simo. ɔmittit ipse sacerdos, q̄z psuasio sacerdo. spūalis est, ⁊ credit ei, eo q̄ sacerdos ē, ⁊ sacrilegiū, est respcū illoꝝ religiosoꝝ, q̄z defraudatio est elemosinaꝝ respcū illoꝝ q̄ dāt ⁊ vterq̄. s. sacerdos, ⁊ religiosi illi tenent de simo. tanq̄ sup re spirituali, ⁊ sic ꝓbat q̄ pdicatio ē cā spūalis, fac. c. iter cetera. d of. or. cū si. Itē ꝓ vsu spūalis ptātis, siue plature ñ d3 qs aliqd accipere, cū. n. ille cui cōmittit spūalis ptās ex offō obligat ad vsum ptātis sibi cōmisse i spūaliū dispēsa. ⁊ ēt ꝓ sua sustētatiōe statuta stipēdia habeat ex redditibꝰ ecclesiasticis, si aliqd acciperet ꝓ vsu huius potestatis nō intelligeret locare operas suas quas ex debito suscepti officij d3 ipendere, sed intelligeret vēdere vsuz spūa 61 lis grē, ⁊ sic esset simo. vt no. s. Tho. scd̄a, scd̄e, vbi. s. † vñ nō l3 aliqd accipē ꝓ quacūq̄ dispensatione, vel ēt ꝓ h q̄ cōmittat vices suas, nec ꝓ correctione faciēda, nec ꝓ cessāda correctione, nec ꝓ minꝰ puniēdo peccatū, nec ꝓ crimine celādo. Nec ꝓ expurgādo nec ꝓ visitādo, q̄uis ꝓcurationē liceat recipē visitāti, ⁊ dedicāti nec vt minus digne penitētē recōciliet, vel vt digne penitētē repellat, in oibus his tanq̄ spūalibꝰ cōmittit simo. vt no. s. Th. vbi. s. not. in. c. nemo. de simo. ⁊ no. d. abb. in. c. cū ab omni. de vita ⁊ hone. cle. per gl. in. c. vēdente. ⁊ in. c. seq. j. q. iij. ⁊ hoc h3 locuz in iurisdictione spūali, secus in tēporali. vt no. idez do. Abb. in. d. capitulo cum ab omni. Item aliquid dare superiori, vt seruet iusticiam in causa spirituali, ⁊ iurisdictione ecclesiastica, est symonia, tanq̄ sup re spirituali, vt not. Pet. de palude vbi. s. ⁊ rationem

tionē assignat, qꝛ ista sunt accessoria spiritualibus, ⁊ idē ꝭm eū si-
militer si agaṫ sup tpalibꝰ, si ꝑsona iudicās sit ecclesiastica que rō
ne ecclesiastice iurisdictionis teneṫ ad tale ius reddendū, sed si iu
dex sit laycus ⁊ sup tpali iudicet nō est symonia, lꝫ alias grauiter
peccet, vt no. Arch. flo. i. ij. pte sue summe. tit. j. c. v. §. xvij. Simi
liter testificari i cā spūali, sicut ē i mřimo. vel sup decimis ⁊ hmōi,
si deṫ pecunia symonia est, vt no. idē Pet. de palu. vbi. s̄. ⁊ nō so
lum h̄ ē illicitū, sed ēt symoniacū in cā spūli, ⁊ iurisdictione eccľia
62 stica pecuniā dare, † sed prestare cōsiliū, vt iurisperitus, vel ꝓci
niū, vt ꝓcurator, vel aduocatus nō solū in cā tpali, sed ēt spūali,
pro pecunia nō est symoniacū nec pecatū. vt no. idē Pet. de pa
lu. vbi. s̄. ⁊ h̄ ad ꝓbādū an sit cā spūalis iurisd. clericoꝝ. ¶ Itē ꝓ
doctrina doc. pōt recipere pecuniā a scholaribus, nō quasi vēn-
dēs veritatē vel scientiā, sed quasi operas suas locās, qñ ad hoc
nō teneṫ ex offō suo, nā si ad hoc teneret ex offō itelligereṫ ipsaꝫ
vēdere veritatē, vñ grauiter peccaret, sicut pꝫ in illis q stipēdianṫ
in aliqbus ecclesijs ad docēdū clericos, ⁊ alios pauperes, ꝓ quo
ab ecclesia bñficiū recipiūt, a quibus nō lꝫ aliqd accipere, vt no.
sanctus Tho. vbi. s̄. scda, scde, ⁊ si magistro est annexū sufficiens
bñficiū, vel salariū, nō lꝫ ei a scholaribus exigere, alias symoniaꝫ
cōmittit, nisi spōte sibi denṫ. j. q. iiij. c. vēdētes, sꝫ si nō ē annexū ta
le bñficium, vel salariū ꝙ sufficiat ei, pōt accipere collectā ꝓ la-
boribꝰ suis facit. c. qcūqꝫ. xij. q. ij. ⁊ vř ꝙ nō solū ab exṫneis possit
exigere, sed ēt a clericis eccľie, nō tñ a pauperibus, cū ipe potius
dēat pauptati subuenire, ⁊ talis exactio nō dꝫ esse coactoria, vt
ꝙ nisi soluat expellāt eos a scholis, aut recipiat res eoꝝ, sed po-
tius inopiā suā exponat. ⁊ multomagis pt exigere magister, vel
doc. ibi nullā habēs ꝓuisionē a volētibꝰ soluē, qꝛ nō teneṫ eis gra
tis seruire, ⁊ h̄ oia intelligēda sunt ꝭꝫ eūdē flo. vbi. s̄. qñ doc. est
sufficiēs ad docēdū, nā si insufficiēs est, nō est ei ex debito ꝓuidē
dū, sed imputet sibi culpā, ⁊ hoc ad ꝓbādū, an offm̄ docēdi sit qd
spūale. ¶ Itē ēt ꝭꝫ sūmistas qñ magister nō vult ꝯcedē festū ali-
cuius sci ꝙ est colēdū, ⁊ celebrādū nisi pecunia sibi deṫ, symoniā
cōmittit, qꝛ spūale vēdit facit. c. vēdētes. j. q. iij. ⁊ similiter si festū
nō celebrādū vult festare, nec vult legere in eo nisi ꝓ pecunia ēt
symoniā cōmittit tāq̄ꝫ sup re spūali. ¶ Itē pro lnia docēdi in q̄-
cūqꝫ facultate nō lꝫ aliqd exigere, sed ꝭm Ricar. vbi. s̄. q̄ꝫuis pro
dando talē lniam aliqd exigere sit illicitū, vt. c. quanto de magi-
stris, tñ ibi nō cōmittiṫ symonia, ⁊ d̄t Arch. flo. in. ij. pte sue sūme
tit. j. c. v. §. xvij. ꝙ si eṕs ꝓ pecunia dat lniaꝫ eundi ad studiū mor
taliter peccat, si dat ꝓ ṕcio ꝙ gratis teneṫ daṙ. c. vēdētes. j. q. iij.
circa annexa spūalibꝰ ēt ꝯmittiṫ symonia. s. qñ ꝓ eis daṫ qd̄cūqꝫ
63 munus. ¶ † Et p̄mo sciēdū est ꝭꝫ bea. Tho. i. iiij. sen. vbi. s̄. ꝙ cir-
ca collatio. bñficioꝝ, ⁊ p̄bēdaꝝ, si eṕo añq̄ꝫ alicui bñficiū vel pre
bēdā cōferat ordinauit aliqd subtrahere de bñficio, aut de ṕbē-
da, ⁊ fructibus aliqua iusta cā, tūc nō est symonia, vt no. ꝑ. d. ab.
⁊ alios ꝑ illū tex. in. c. j. vt ecclesiastica bñficia. facit tex. in. c. si ꝑꝑ
tua debita. de rescrip. in. vj. ⁊ lꝫ illud sit spirituale ꝑ iura superiꝰ
dicta tñ cā rōnabilis facit cessare symoniā, si aūt pactio interue-
niat, vt añ, vel post receptionē accipiat ab eo cui bñficiū ꝯfert, vľ
aliqd sibi exhiberi de fructibus bñficij vel prebēde, tunc nō caret
vitio symonie, vt no. doc. in. d. c. j. vt ecclesiastica bñficia. ⁊ sicut
nō lꝫ pecuniā dare imediate ꝓ bñficio ꝯsequēdo. ita ēt nec ꝓ ha
bēda vacatione bñficij, vt postea ꝯferaṫ, qꝛ preābulū est, ⁊ via ad
64 collatio. vt no. Arch. flo. i. ij. pte sue sūme ti. j. c. v. §. xxj. ¶ † Itē
cū dñt sibi aliq maiores canonici canonizemus nepotes nostros
⁊ placeat tibi de meo, ⁊ mihi placebit de tuo, vel de eo q d̄t nūq̄ꝫ
me viuēte fiet canonicus in ecclesia, nisi fiat talis ꝓ quo rogaui,
dicit Ray. in sua sūma d̄ symo. ꝙ tāq̄ꝫ sup iure spirituali cōmit-
titur in vtroqꝫ casu symonia facit. c. q̄ꝫ pio. j. q. ij. Itē si dicat vnꝰ
canonicus alteri tu fuisti exauditus in vna petitione, ego debeo
exaudiri in alia, ⁊ tūc si preces sint spirituales nō est symonia, fa
cit. c. qꝛ sancta. lxiij. distin. si aūt sunt preces carnales, vel ex pa-
cto in quodā facto, vel nūc faciēdo symonia est, vel nō, idē Ray.
65 vt. s̄. † Itē si in fundatione ecclesie fiat talis ꝯstō, ꝙ q dederit tm̄
in redditibus, vel tātā q̄ꝫtitateꝫ pecunie ꝙ possint emi possessio-
nes talium reddituū recipiaṫ in canonicū, ⁊ q dederit, hēat pre-
bēdā, si illud nō fiat in fraudē, ⁊ ea sit intētio statuētiū, ꝙ nō pro
rebus dādis, sed p̄ncipaľr ꝑꝑ diuinū cultū augmētādū ⁊ ꝑꝑ de-
uotionē dātis recipiaṫ ad spūalia, tūc nō vř cōmitti symonia, vt
66 not. doc. in. c. cū. M. de ꝯsti. ¶ † Itē si detur pecunia pro electio
ne alicuius nō ab eo, sed ab alio, ⁊ electio fcā est a maiori parte
de eo aliqbꝰ ꝯ̈dicētibꝰ eo sciēte, ⁊ nō ꝯ̈dicēte simonia cōmittitur
tāq̄ꝫ sup re spūali. c. Matheus. c. nobis. de simonia. ¶ Simiľr
si pro electione detur pecunia ab aliquo, vt ipsi eligāt Petrū eo
ignorāte electio tanq̄ꝫ simoniaca repellēda est, nisi ꝯstaret illos q
fecerūt ꝓmis. vel dolo, aut fraude, h̄ fecisse. s. in dispēdiū eiꝰ q erat
eligēdus tex. ⁊ ibi doc. in. d. c. nobis. de simo. Si aūt daṫ pecunia
pro electione iperatoris vel regis, aut ptātis ciuitatis nō cōmit-
tiṫ simonia, qꝛ tpale est, vt no. s. Tho. ij. ꝭe. q. lxv. ⁊ Archie. flo. i
67 iij. pte sue sūme. ti. j. c. v. §. xxj. circa mediū. ¶ † Itē si deṫ pecunia
ab aliquo ꝓ ꝯfirmatione sue electionis est simo. vt not. Pet. de
pal. in. iiij. sen. dist. xxv. nisi faceret ꝭꝫ eū ad redimēdā vexationeꝫ
suā, nā sicut liceret iure ciui. redimere sanguinē suū, sic iure cano.
vexationē. c. dilectus el. j. de simo. si aūt ꝓ ꝯfirmatione, vel bñdi-
ctione, aut ꝯsecratione dareṫ pecunia eo nesciēte, vel ꝯ̈ volūtatē
⁊ ꝓhibitionē suā a qua nūq̄ꝫ recessit, nihil ei noceret, nisi esset cō-
sanguineꝰ, vľ nisi postea ꝯsenserit soluēdo pecuniā, vt. d. c. nobis
68 de simo. ⁊ ibi doc. ¶ † Itē emere, vel vēdē officia eccľiastica tāq̄ꝫ
spūalia simo. cōmittiṫ. c. si qs eṕs. j. q. j. ⁊. c. saluator. j. q. iij. ⁊ h̄
siue sit ṕposiṫꝰ, siue iconomus, q preest rebꝰ canonicoꝝ, aut vice-
dominus q ṕest rebꝰ eṕi, vel archipresbiter, archidiaconus, cano
nicus, monachus, ⁊ sic de alijs mancipatis officio, vt not. idē Ar
69 chie. vbi. s̄. ¶ † Circa sepulturā q̄ sumiṫ multipľr, qñqꝫ. n. sepultu
ra accipiṫ ꝓ offō eccľiastico, ꝙ ipēdiṫ sepeliēdis, ⁊ illud dř spūa
le, ita ꝙ vēdi nō ṕt, vt no. j. q. j. dcm̄. xiij. q. ij. ṕcipiēdū notāt Sū
miste in rub. de sepul. no. Archieṕs flo. i. ij. pte sue sūme ti. j. c. v.
§. xxij. ¶ Qñqꝫ sepultura dř ⁊ accipiṫ ꝓ ipsa terra, in q̄ defūctꝰ
sepeliṫ. ⁊ tūc si est de cimiterio vēdi nō pōt, tāq̄ꝫ qd spūale, facit.
c. nō satis. de simo. ⁊ no. d. ab. in. c. j. ⁊ in. c. abolēde. ꝑ illū tex. de
sepul. ¶ Alio mō accipiṫ sepultura ꝓ tūba marmorea, vel lapi-
dea, ⁊ ista nō ē qd spūale, qꝛ vēdi pt si sit pura. i. si nullus sit ibi se
pultus, si aūt aliqs sit ibi sepultꝰ, locus est factus religiosus, nec
pōt vēdi ꝭm arch. flo. vbi. s̄. ꝑ. c. q̄sta. xiij. q. ij. sed an illud sit verū
nō est p̄ntis speculationis, tñ dñs ab. in. d. c. abolēde. vř tenere ꝯ̈
riū. ¶ Alio mō sepultura accipiṫ ꝓ terra pura ad vsum sepultu
re deputāda, ⁊ h̄ vēdi pōt facit. c. auꝝ. xij. q. ij. ⁊ sic pt distigui, an
70 sepultura sit spūalis. ¶ † Item vasa sacra, vt puta calices, vestes
sacre, paramenta, ⁊ hmōi ante ꝯsecrationē nō sunt spūalia, ita ꝙ
vēdi p̄nt, tñ post ꝯsecrationē sunt annexa spūalibꝰ rōne ꝯsecra-
tionis, ⁊ vēdi nō p̄nt, ⁊ h̄ referēdo ad ꝯsecrationem, sed referen
dō intētionē ad tpale nō est qd spūale, ⁊ vēdi p̄nt ecclesijs, ⁊ in
eadē forma, sed layco vēdi nō p̄nt calices, nisi fuerint ꝯflati. aut
ꝯfracti. vt. x. q. ij. §. h̄ ius ⁊ no. Pe. de pal. in q̄rto. di. xxv. vbi d̄t
ꝙ vasa sicut laycis vēdi nō dñt, nisi conflata, qbus tñ p̄nt obli-
gari, ⁊ idē ꝭm eū est dōm de reliqs, q̄ grā auri, ⁊ argenti vēdi pos
sunt. ⁊ obligari, nō aľr, no. in. l. nemo. C. de sac. san. ec. ⁊ i. c. ij. d̄ re
liquijs, ⁊ vene. san. ¶ Itē circa mām spūalitatis septē modis qs
71 illumiaṫ spūaľr, seu apiunṫ oculi eiꝰ mētales. ¶ † Et p̊ ꝑ pene af
flictionē. Isaie. xxviij. vexatio dabit itellectū h̄ ē ꝑ illuminationē
spūalē vexatio vꝫ ꝑ infirmitatē ꝑsecutionē ifamationē, ⁊ in figu
raꝫ istoꝝ legiṫ Gen. iij. c. de p̄mis parētibus, ꝙ aperti sunt oculi
eoꝝ, senserūt. n. rebellioneꝫ carnis, ⁊ inde penā cōfusionis eru-
bescētie vñ d̄t gl. gre. oculos quos culpa claudit pena apit. vt pꝫ
in manase rege Iuda pessimo, ⁊ inuoluto in oi scelere ⁊ mēte ex-
cecato, ⁊ tñ sustinuit penā incarceratiōis, ⁊ vinculationis, ⁊ amis
sionis regni a rege asirioꝝ ibi aperti sunt oculi mentis eius ad re
cognoscēdū sua scelera. ¶ Scdo spūaľr qs illuminaṫ ꝑ ꝯsidera
tionē fragilitatis ad sensū pꝫ ꝙ q hꝫ albuginē i oculo ñ videt, sꝫ
pupilla, q̄ nigra ē, bñ videt, moraliter aūt albuginē hꝫ in oculo q
veritatis lucē videṙ nesciuit, q̄ arrogātia sapiētie seu iustitie exce
caṫ, sed pupilla oculi nigra videt, qꝛ videt sensus humane cogita
tionis se excultū se pecatorē que intelligit, ⁊ cognitionē itime cla
ritatis apprehēdit, ⁊ in figurā eius legiṫ Ioā. ix. c. ꝙ dñs Iesus
luto iposito sup oculos ceci nati eū illuminauit, lutū aūt ꝭm eū su
ꝑ oculos signat fragilitatē, ⁊ miseriā ꝓpriā i ꝯsideratione mētis
habitā, Amos ēt ꝓpheta cū d̄t Amazie ꝯsiderādo suā vtilitatē
ēt nō suꝫ propheta, ⁊ nō sum filius ꝓphete, sed armētarius ego
sum bellicās sicomoros, ⁊ hac humiliatione, ⁊ recognitiōe sue cō
ditionis recepit tūc actualiter lumē prophetie a dño. vt pꝫ amos
vij. c. ¶ Tertio mō illuminaṫ quis spūaľr ꝑ penitētiā, ⁊ tūc ape-
riūtur oculi, penitētia certū est ꝙ tollit peccatū, vñ d̄t Pet. tur-
bis iudeoꝝ q audiebāt verbū eius penitemini, ⁊ cōuertimini, vt
deleanṫ peccata vestra actuū. iij. c. cū si. vt no. archi. flo. in. j. pte,
sue sūme. ti. iij. c. v. §. j. ¶ Quarto mō illuminaṫ spūaľr ꝑ ꝓpriā vľ
alienā orōnē, vñ ē cecꝰ q sedebat i via mēdicās, petebat illumina
tionē dū clamabat miserē mei fili Dauid ⁊c. luce. xviij. c. ¶ Qui
to illuminaṫ qs ꝑ zeli habitationē apoco. iij. c. ¶ Sexto illumi-
naṫ qs spūaliter ꝑ ṕgustationē eterne suauitatis, vt psal. legiṫ gu
state, ⁊ videte, qm̄ suauis est dñs. ¶ Septio illuminaṫ spūaľr ꝑ
ifusionē grē, vt ait psal. illumia oculos meos ne vnq̄ꝫ obdormiā
in morte, ⁊ de istis. vij. illuminationibꝰ spūalibus, vide Archieṕꝫ

72 florē.i.j.pte sue summe,vt.s.¶†Itē circa spūalia notā.ē q sunt tria bōa spūalia. Primū est merita agēdoꝝ,vt ait aplus,ꝓpriaꝫ mercedē accipiet ƀꝫ suū laborē,vt no.Arch.flo.in.i.pte sue sum.ti.vij.c.iij.§.iij.¶Scōꝫ bonū spūale sūt merita gestoꝝ,vt ait augu.ꝯgregauerūt mercedes.i.merita ex bonis fcis in grā ⁊ miserūt eas i sacculū ptusū.i.pforatū,illud ōnotat,q q acqrit aliq merita p opa virtuosa,ea amittit p pctm̄,q postea cōmittit,ita q si pseueret i eo vsqꝫ ad mortē pmiū n̄ pcipit illoꝝ meritoꝝ pp defectū suū,vt ait Arc.Flo.vbi.s.Tertiū bonū spūale sunt subsidia pticularia,sciēdū est q sicut corpꝰ mortuoꝝ nō pt aliquē iuuare nec ab aliq iuuari,ita mortuꝰ p pctm̄ i aia nō est capax opeꝛis bōi q fit in eo inquātū ē opꝰ satisfactiuū,vt no.idē Arc.Flo.

73 vbi.s.¶†Itē cir.spūalia notā.est q est triplex filiatio spūalis. Pria ꝯhit̄ in baptismo,⁊ ꝯfirmatiōe,qꝛ is q baptizat̄ seu cōfirmat̄ est filiꝰ spūalis eius,q baptizat,vel ꝯfirmat,ac ēt est filiꝰ spiritualis eiꝰ,q tꝫ,⁊ leuat eū in baptismo,aut ꝯfirmatiōe,ita q inter eos nō pt esse m̄rimoniū pp illā ꝯiūctionē,silr q audit aliquē in ꝯfessione sacerdos dr̄ pr̄ eius spūalis,⁊ cōfitēs dr̄ filiꝰ ipsiꝰ. de pmis ꝓbat̄ in.c.j.⁊.ij.de cog.spi.in.vj.⁊ in.c.j.ij.⁊.iij.⁊ q̄si p totū eo.ti.i.vj.Scōm ꝓbat̄ in.c.oēs.xxx.q.j.vbi imponit̄ grauis pēa sacerdoti q cognouit filiā suā spūalē,quā audiuit in ꝯfessiōe. Dr̄ ⁊ pr̄ spūalis alicuiꝰ,q inducit eū ad ꝯuersionē fidei vel bonoꝛum moꝝ p doctri.pdicatiōis,vel admonitiōis,q̄ fit a plato,vn̄ aposto.pmi ad Cori.iiij.c.ait,⁊ si.c.milia pedagogoꝝ hēatis,ƀꝫ non multos pr̄es,i xpo.n.ego vos genui p euāgeliū,⁊ ad Galla.iiij.c.filioli quos iteꝝ pturio donec filiꝰ formet̄ i vobis,⁊ Grego.ait ō rectoribꝰ ecclīaꝝ q hn̄t pplis sacra ⁊ monitiōes pbet̄,qs dubitat sacerdotes xpi regnū pncipū,⁊ oīuꝫ fideliū pr̄es cēseri,⁊ magistros,nōne miserabilis isanie eē dignoscit̄,si filiꝰ prēꝫ,discipulū magistrum sibi putet subiugare,vt Gene.ix.c.vide Archidiacono.

74 Flo.in.iij.parte sue summe titulo.j.c.xxvj.§.iiij.¶†Item circa spiritualia reperio ēt militiaꝫ spiritualem,vt ait Job.v.c.militia est vita hoīs sup terrā militia.i.tēptatio,voluntariuꝫ militem xps sibi elegit.xv.q.j.c.nō est,militia spūalis ē cōis oibꝰ fidelibꝰ que vtiqꝫ spū fit nō corpe,no.in.c.j.⁊.ij.de ꝯse.di.v.vn̄ Cris.ait,tu xpiane delicatꝰ es miles,si putas te sine pugna posse viuere sine certamine dimicare,exerce vires,attēde pcm̄,aspice spōsionē,quā facis.in baptismo.s.seruare fidē,abrenūciare diabolo,vide

75 Arcb.Flo.in.iij.pte sue sum.ti.iiij.c.j.§.iij.¶†Itē repio libertatēꝫ spūalē,vt no.gl.in.c.cū sit ꝓpriū,de ꝯdi.appo.in m̄rimo.i ꝟ.ꝯdōe,⁊ pt i hoīe attēdi dupl̄r vno mō ƀꝫ id q agit̄ iteriꝰ,⁊ sic accipit̄ ꝯdō status spūalis in hoīe p cōparationē ad iudiciū dei,q scrutat̄ corda,vt dicat̄ in statu seruili peccatoꝛ,⁊ in statu libertatis iustus. Alio mō accipit̄ statꝰ spūalis ƀꝫ ea q̄ exterius gerunt̄ p cōparationē ad ecclīam,⁊ sic tūc est sermo de statibꝰ,vide Ar

76 chi.Flo.in.iij.pte sue sum.ti.xvj.c.j.⁊.§.j.⁊ h̄ sufficiant.†Sꝫ nūc declarā.ē qd ꝓprie dr̄ spūale,⁊ repio Poliātea in suo li.sue summe in ꝟbo spūs,vbi dic̄ q spūs dr̄.i.spiro,⁊ spūalis dr̄ spūs sex modis.s.aer,ventꝰ,corpa beatoꝝ,aie beatoꝝ,virtus,imaginatiua mēs,⁊ deꝰ,ƀꝫ bea.Tho.i.j.pte sue sum.q.xlj.c.iij.Et i.j.sent.dist.x.q.iiij.⁊ spūssā.ē.iij.pso.i diuinis. Postrēo dicit Guil.voꝛ.i.j.lib.sen.di.j.sup declaratione pmi termini,vbi dicit q spūs tripliciter deriuat̄ vno mō dr̄ spūs a spirare q ē idē q tortuositas,⁊ ƀm h̄ venti dn̄r spūs,q tortuose mūdū circuūt,vt ait psal.ignis grādo,nix,spūs tēpestatis,isto mō in mūdo sunt tres q̄terni spirituū.i.xij.venti,⁊ in hoīe isto mō triplex est spūs ƀm methaphisicos vitalis,nālis,⁊ aialis,vitalis qdē hꝫ sedē in corde,nālis in epate,aialis in capite,vn̄ Phylo.in lib.de dn̄a,vbi talē spūꝫ diffiniēs dic̄ spūs est quoddā subtile corpꝰ,q i humano orit̄ corpore ex corde ⁊ fert̄ pulsus i venis ad viuificandū corpꝰ,⁊ opat̄ vitaꝫ in anhellitū,⁊ pulsuꝫ. Deriuat̄ spūs a spūalitate,⁊ sic opponitur corpi,vn̄ isto mō dn̄r Angeli spūs,⁊ isto mō ēt ƀm eū,taꝫ pr̄ q̄ filius sunt spūs,appropriant̄ tn̄ in nobis portioni superiori ƀꝫ Aug.in lib.de differē.spūs ⁊ aie,vn̄ in nobis ista tria se hn̄t per ordinē aia,spūs,⁊ rō,lꝫ idē sint in essentia,aia.n.dr̄ inquantū corpus aiat,⁊ informat,spūs inquantū.s.in superna tendit,vn̄ i cantico m̄ris dei dr̄ magnificat aia mea dn̄m.⁊c.¶Scōa rō dr̄ quia ex spiritu in aiaꝫ descendimus. Dr̄ spūs a spirare,⁊ h̄ pt esse ƀm euꝫ tripliciter vel a spirare ad se actiue,⁊ sic soli ꝯuenit pr̄i,vel a spirare ab alio,⁊ sic ꝯuenit filio,q̄uis verius dicat̄ isto mō pr̄ et filius spirātes,aut spirari,⁊ qd spūs tertio modo dr̄ a spirari passiue,⁊ sic dr̄ de tertia psona solū,qꝛ illa sola aspirat̄,⁊ sic capit̄ ƀꝫ

77 eū.¶†Et dicit idē Guil.voꝛrilo.in.iij.senten.distin.ij.in.iij.termino q spiritus pōt capi illis modis quos nominat ibi sanctus Tho.arti.ij.q.j.vno mō.i.corpus subtile vt aer.¶Scōo dn̄r spiritus corpora beatoꝝ subtilia habita resurrectione,pmi ad Corin.xvj.c.iij.dr̄ spūs q̄libet aia brutoꝝ.Eccle.iij.c.alio mō dicit̄ spiritus virtus imaginatiua,pmi ad Cori.xiiij.c.psallā spū psallaꝫ ⁊ mēte,alio mō dr̄ spūs ipsa mens hoīs.vel angeli,ad Eph.iiij.c.renouamini in spū mentis vestre,⁊ alio mō dr̄ spūs ipsa di-

78 uina substantia Jo.iiij.spūs est deus.¶†Itē ēt iuspa.dr̄ annexū spūali,iō emi vel vendi nō pōt,alias cōmittit̄ symo.c.ō iure ō iurepa.no.Sūmiste in rub.de iurep.⁊ doc.in.c.quāto,de iudi.⁊ archi.Flo.in.ij.pte sue summe ti.j.c.v.§.xxiiij.tn̄ circa istū artic.est magna altercatio inter doc.⁊ ad eliciendū veritateꝫ istius artic.no.d.Ant.in.c.quāto,⁊ in rub.de iudi.post alios doc.quos ipse refert vbi ꝯcludit qd iuspa.sit mere spūale,⁊ h̄ ꝓbat,nā iura dn̄t tale iuspa.esse cōicatū laycis ex grā,vt in.c.iij.de iurepa.ergo datur itelligi,qd sit spūale,qꝛ si eēt tpale layci de iure cōi absqꝫ grā laycis ꝯcederet̄,⁊ in fi.no.do.Abb.in.c.j.de pbē.⁊ digni.vbi dr̄ qd istud ius ex grā vr̄ cōcessuꝫ laycis,sed ad istud arg.rn̄det.d.Phi.deci.in rub.ō iudi.col.x.v.sed ad h̄ rn̄det̄,vbi dicit qd iuspatr.laycis cōpetit nō p h̄ infert̄ qd de nā eius sit spūale ⁊ si illō ex grā ꝯcedat̄ alio respectu q̄ respectu qd sit mere spūale,nā dato qd esset tpale,est tn̄ annexū spūalibꝰ,⁊ rōne cōnexitatis idem

79 iudicat̄ ō eo qd de spūalibus rebus.c.q̄to,de iudi.†vn̄ sicut trāsactio ꝓhibet̄ in spūalibus.c.sup eo.de trās.Ita ⁊ ƀm eū i iurepatro.c.ꝑterea,eo.ti.⁊ symonia,sicut in spūalibus,ita ēt in iurep.cōmittit̄.c.veniens,in pn̄.de testi.qꝛ i cōnexis spūalibꝰ symonia cōmittit̄,vt no.gl.j.q.j.in sum.⁊.s.dixi,⁊ cū spūalia nō cadant in laycū.c.sacrosancta.c.massana,de elec.ita est dicendū de iurep.qd est cōnexū spūalibus ⁊ de ꝯnexis idē est iudicandū,sed tn̄ ƀm eū ꝯ istud dispensatū fuit,vt iuspatrona.lꝫ cōnexū sit spūalibus,tn̄ ꝯcedit̄ laycis,vt inuitent̄ ad bn̄faciendū ecclesijs,vt no.Are.in rub.de iudi.⁊ istā rn̄sionē dedit idē Deciꝰ vbi.s.ego ēt concordando ad illud fundamentū dn̄i Ant.darē aliā instantiā,sicut dicimus in gradu ꝓhibito per affinitatē,tn̄ lꝫ affines nō sint consanguinei,sed pp ꝯiunctionē q̄ isti,q efficiunt̄ affines,hn̄t cū cōsanguineis,nō poterit eē m̄rimoniū,vt no.in.c.nō dꝫ de ꝯsan.et affi.⁊ lꝫ nō sint re vera ꝯsanguinei,tn̄ pp illā ꝯiunctionē quā hn̄t cum consanguineis,nō poterit stare m̄rimoniū,sic in fili de iurepa.pp annexitatē ⁊ propinqtateꝫ quā hꝫ cū cā spūali,non pōt vendi.d.c.de iure.nō vt dicat̄ spūale,sed pp coniunctionē quam

80 hꝫ cum spirituali,†sicut dicimus de corpore excōicati mortui q est extrahēdū a cimiterio.c.sacris,de sepul.tn̄ si non pōt separari ab alijs mortuis pp cōnexitatē quā cuꝫ illis hꝫ,nō dꝫ separari,n̄ pp illud sequit̄ qd sit corpus catholicū seu pp aliqualē ꝯiunctionēꝫ quaꝫ hꝫ cuꝫ alijs mortuis,vt no.d.Abb.in.d.c.sacris,de sepul.¶Itē reperio aliā opi.⁊ sic tertiā in ista mā qd iuspa.sit temporale de sui nā quā do.Abb.racite tꝫ in rub.de iud.⁊ in.c.q̄to eo.tit.⁊ illud probat̄ medijs sequentibus.Et primo qꝛ per presentationē quā patronus facit nullū ius p̄sentato querit̄,⁊ ideo patronus laycus variare pōt.c.cuꝫ aūt,de iurepatrona.ex presentatione scōm eum datur initiū quoddā ad ius spirituale obtinenduꝫ,vt no.do.Abb.vbi.s.tn̄ ad istas rōnes ipsius do.Abb.rn̄det domi.Philip.Decius in.d.rubri.de iudic.col.xj.vbi dicit,q non vꝫ consequentia,qꝛ lꝫ non quereat̄ ius presentato per presentationē factā a patrono,ergo non est spirituale,similiter secundū eum iura non dicunt,prout domi.Abb.refert q sit initiū ad futurū ius spirituale,sed tātuꝫ dicunt q per presentationem patroni sit initiatuꝫ negociū,vt.d.c.q autē,de iurepa.⁊ an illud principiū sit spirituale hoc non declarauit,⁊ in dubio potius eēt dicendū q tale initiū spirituale sit,ex quo institutio,ad quā presentatio ordinatur,spiritualis est,vt idem iudicetur de medio,argumē.l.oratio.ff.de sponsa.⁊ quod nota.in clemē.dispendiosaꝫ,de iudi.ego etiā ad istud respōdereꝫ,lꝫ opinio Abb.sit verioꝛ vt .s.dicet̄,nam per p̄ntationē acquirit̄ illud tale initium ad beneficiuꝫ,in quo quis est p̄sentatus,ita q ordinarius tenet̄ illud dōare presentato,alias nō vꝫ collatio.c.cū bertoldus,⁊ ibi doct.de re iudi.c.illud,de iurepa.c.decernimus.xvj.q.vij.sicut dicimus i litteris ad bn̄ficia impetrāda que nō p̄nt vēdi.c.in nostra.c.ad audientiā.in.ij.de rescrip.tn̄ bis non obstātibus.Areti.sequitur opi.d.Abb.vcꝫ q iuspa.sit tpale,vt in rub.de iudi.pro qua adducit tres rōnes,quas ipse rōnabiles dicit.¶Prima rō est,naꝫ spūalia nō p̄nt prescribi p laycū.c.cāꝫ,de pscrip.sed iuspa.p laycuꝫ pscribit,vt no.d.Ant.p illū tex.in.c.qrelā,de elec.ergo vide

81 tur tēporale.¶†Scōa rō scōm eū est qꝛ spūalia q̄ layco q̄nqꝫ cōcedunt̄ detinet̄ per laycū,⁊ nō possident̄,vt dicit Ant.ō bu.per illū tex.in.c.cuꝫ aplīca,de his q̄ fiunt a pla.facit q no.Inn.in.c.q sicut,de elec.Jo.an.in.c.ij.de prebē.in.vj.sed iuspatron.possidet̄ per laycuꝫ.c.cōsultationibus.de iurepa.¶Tertia ratio ƀꝫ eundeꝫ Are.est ⁊ assignatur per tex.in.c.certis.lxiij.dist.vbi ius

postulandi

postulandi consecrationem potest a layco prescribi, ⁊ sic non vi-
deť spūale, ita ergo in iurepa. ⁊ sic ſm eundē Are. tota vis est qꝺ
iuspa. ē mere tpale, qꝛ pscribiť ⁊ possideť ꝑ laycū, qꝺ in spūalibꝰ
nō ꝓcedit, tñ rōnibus Are. rñdet. d. Phi. deciꝰ vbi. s. ⁊ ꝓ negā-
do ꝙ iuspa. possit pscribi. Immo ꝯriū vř veꝝ vt no. Archi. in. c.
hortamur. lxxxj. di. ⁊ no. d. Abb. in. d. c. q̄relā, col. iij. de electio. ⁊
idē. d. Ab. in dispu. inci. augerio, in. j. dub. in. vj. col. nec ēt ſm eū
obstat ꝙ iuspa. ꝑ laycū dicať possideri. c. ꝯsultatiōibꝰ, de iurepa.
qꝛ illud veꝝ est in pronō. ꝓut ille tex. loquiť cuʒ quo dispēsatum
fuit, vt hēat iuspa. sed ꝑ aliū laycū q nō esset pronus nō pōt possi
deri, vt ꝑ Abb. vbi. s. vel dicamus ſm eū, qꝺ possessio ibi nō po-
niť ꝓprie, sed ꝑ detentatione, facit tex. in. l. stipl'o ista. §. hec q̊qꝫ
. ff. de ver. ob. ⁊. l. q legatoꝝ. §. filiū. ff. ꝓ hřde, nā xbuʒ possideāt
nullo mō ibi stare pōt ꝓprie, qꝛ iuspa. est ius incorpale, ⁊ incorpo
lia nō possidenť. l. seruus. §. incorporales. ff. de acq. re. do. no. per
gl. in. c. cōquestus, de fo. cōpe. ⁊ in. c. cū venissent, de in inte. resti.
vel aliter ſm eū pōt rñderi ad oīa q̄ Are. dicit, ꝙ spūalia mere q̄
nullo mō cōicata sunt laycis nō pñt pscribi, nec possideri ꝑ laycū
sic loquunť iura all. ꝑ Are. sed iuspa. q̄uis sui nā esset spūale, in
eo tñ est dispensatū cū laycis, vñ nō mirū si pōt pscribi a layco, ⁊
possideri, ⁊ istā rñsionē expresse sentit Arch. vbi. s. sed postmodū
illā reprobat, dicens ꝙ ista cōicatio, q̄ facta reperiť in laycuʒ de
82 iurepa. nō dʒ opari, ꝙ pscribi possit † qꝛ videmus qꝺ ius decimā
di ēt qñqꝫ laycis cōpetit, vt no. in. c. cū apostolica, de his q̄ fiunt
a prela. ⁊ in. c. ij. de deci. in. vj. ⁊ tñ extra illos casus q ꝯceduntur
tale ius nō pōt pscribi. c. cām, de pscrip. ita ſm eū dicamus in iu-
repa. sed ista equiparatio nō vř ꝓcedere, qꝛ in iurepa. est fcā ma-
ior cōicatio laycis, quā in illo iure decimaꝝ, ꝙ ex pˀuilegio qñqꝫ
laycis ꝯcediť, ius. n. pronatus ad laycos gñaliter ꝑtinens trāsit
in hřdes, vt in. c. j. de iurepa. ⁊ cū vniuersitate trāsit. c. ex lřis, de
iurepa. ꝙ nō est in iure decimādi, tñ ipse Decius approbat vbi
. s. ⁊ sequiť opi. do. Abb. ꝓ q̄ alle. ⁊ pōderat. d. c. q̄to, de iudic. ⁊
c. de iure. de iurepa. in q̄bus iuribus dř qꝺ iuspatro. est annexum
spūalibus, si ergo annexū est, dať intelligi ꝙ de se nō sit spūale, qꝛ
illud qꝺ est annexū essentialiter distinguiť, ⁊ vř q̄d diuersuʒ, ⁊ se-
paratū ab eo, cui ꝯiungiť, sicut dř ꝙ nullū sibi est idē. l. ꝙ nerua.
ff. depo. ista. n. cōnexio manifeste arguit diuersitatē, qꝛ vna ⁊ ea-
dem res nō pōt sibi cōiungi. c. fi. de institu. c. fi. de baptis. no. in. l.
ij. ff. de stip. ser. ⁊ cū ista opi. trāsit do. Dec. vbi. s. Deinde reperio
Rochū de curte in trac. suo de iurepa. in. j. q. sup xbo ius vbi re
citat opi. do. Car. in rub. de iurepa. in. ij. q. vbi dicit idē Cardi. ꝙ
iuspa. potius dř annexū spūali q̄ꝫ partim spūale ⁊ ꝑtim tēporale
motus. qꝛ iuspa. est indiuisibile, ergo nō pōt dici ꝓ ꝑte spūale, et
ꝓ ꝑte tpale, sed ad istud arg. rñdet glo. in. d. c. pie mentis, ꝙ ista
diuisio potius ad intellectū q̄ꝫ ad actū referenda est. opinio. dicti
Car. vř tenere Arch. in. d. c. pie mētis. xvj. q. vij. tñ And. barb.
tʒ ⁊ sequiť opi. d. Ant. de bu. in rub. de iudi. ⁊ in. c. q̄to. eo. titu.
⁊ ibi subdit ꝙ iuspatronatus est spūale, sed secūdū eū necessaria
esset declaratio papalis, tñ idē Rochus vbi. s. approbat opi. d.
Abb. ⁊ sequa. ⁊ moueť, qꝛ si iuspatro. esset mere spūale. c. quāto
de iudi. nō diceretť ꝙ esset annexū spūali, ista. n. sunt diuersa, vt ꝺ
se patent, ⁊ istā opi. tʒ Fely. in. c. quāto. de iudi. ⁊ idē Rochus re
spondet ad arg. allegatū in ꝯriuʒ duʒ dř ꝙ iuspatro. est speciale,
qꝛ vendi nō pōt, ista non est bona cōsequētia, qꝛ si dicimus ꝙ sit
mixtū ius vel annexū spirituali sequereť idē effectus, qꝛ vēdi nō
posset, nā cōnexorū idē ē iudiciū. c. trāslato. de ꝯstit. ⁊. d. c. q̄to.
83 † Mihi plʒ cōis opi. ꝙ iusp. dicať potius tpale q̄ꝫ spirituale, ad
istud facit. c. ex lřis, de iurep. vbi iuspa. trāsit cū vniuersitate pos-
sessionis, ⁊ sic videť ꝙ magis ꝑticipet de tpalitate q̄ꝫ de spūalita
te, nā si esset ius spūale, vel aliq̄d haberet de spūalitate, traheret
ad se tēporalitatē, hoc est vniuersitatē possessiōis, ꝑ tex. quem ad
hoc allego in simili in. c. ꝙ in dubijs, de ꝯse. ec. vel alta. istud etiā
probo, qꝛ iuspa. transit ad successores. c. j. ⁊. ij. ⁊ quasi per totū, de
iurepa. que successio nō hʒ locū in spūalibus. c. apostolica. c. lʒ, et
quasi per tot. viij. q. j. ⁊ sanctuariū dei iure hereditario teneri nō
pōt. c. consuluit, de iurepa. c. ex transmissa. c. ad extirpandas, de
fil. presby. c. j. c. dilecto, de pbē. ⁊ digni. Iteʒ si iuspa. esset spūale
laycus patronus nō posset donare layco cū lnia epi, ꝙ tñ pōt, vt
no. gl. in. c. cū seculū, in ver. emptoꝝ, ⁊ ibi do. Abb. ⁊ idē Ab. in
c. illud de iurepa. ⁊ illa lnia epi requiriť ꝑꝑ cōnexitatē ⁊ parente
laʒ quā iuspa. hʒ cum spiritualitate, ⁊ tñ solus papa pōt ꝯcedere
spiritualia layco. vt no. gl. ⁊ ibi doc. in. c. ij. de iudi. gl. in. c. impe-
riuʒ. x. distin. ⁊ in. c. bene quideʒ. xcvj. distin. ergo sequiť ꝙ iuspa.
est spirituale in totū, nec in parte, nec ob. d. c. q̄to. de iud. in h ꝙ
tex. dič ꝙ laycꝰ nō pōt esse iudex in cā iuspa. qꝛ ad illud rñdeť, ꝙ
ꝑꝑ hoc nō sequiť ꝙ sit ius spirituale, sed ꝓhibetur laycis ꝓpter
coniunctionem ⁊ connexitatem, quam habet cum spiritualitate,
idē etiā respōdeť ad. c. de iure. eo. tit. de iurepa. in simi. facit qꝛ in
d. c. quanto. dř ꝙ est ita annexū spiritualibus, ergo sequiť quod
nō est idē, imo diuersuʒ, sicut dř inter maritū ⁊ mulierē sit cōiun-
ctio, vt pʒ in diffinitione viri ⁊ mulieris cōiunctio, ⁊ tñ inter virū
⁊ vxorē nulla contrahiť affinitas, vt no. d. Ab. in. c. qꝺ super, de
consangui. ⁊ affini. facit ēt. c. ij. de relig. do. vbi tex. ⁊ ibi doct. qꝺ
lʒ beneficiuʒ sit annexū alteri beneficio, tñ dř penitus diuersum a
beneficio cui vnitur, ita ꝙ quodlibet illoꝝ regiť secundū statuta
⁊ ꝯsuetudines sue diocesis, ⁊ sic vř ideʒ dicendū in iurepat. quia
postq̄ꝫ iura dicunt illud annexū spiritualibus, ergo sequiť ꝙ non
est spirituale, sed ꝑ consequens tēporale, ⁊ cum his cā breuitatis
sum expeditus de ista. q. ⁊ viso de beneficio constructo ⁊ edifica-
to. nunc imponā finem prime parti, ⁊ ꝑ ꝯsequens descendam et
veniam ad secundam partem istius tracta. que erit de collatio-
nibus beneficiorum, ⁊ sic est finis, per dei gratiam.

SVMMARIVM.

33 Doctori asserenti, ita esse, in his que sunt facti non creditur.
34 Papa p puẽtiones dignitates ellectiuas potest conferre.
35 Papa olim dignitatibus prouidebat, sed demum illud ius canonicis ecclesiarum per viam legis concessit.
36 Ordinatio personaꝝ in episcopatibus est de iure positiuo.
38 Papa habet ordinationes, ⁊ prouisiones episcopatuum, ⁊ dignitatum, ⁊ in beneficijs plenissimam potestatem.
39 Papa potest conferre beneficia ad tempus, ⁊ sub conditione.
40 Collationis beneficiorum questio est de modico preiudicio respectu collatorum.
41 Canonici si in non eligendo sunt grauati aduersus illam lesionez non restituuntur.
42 Papa potest compellere beneficiatos litigantes adinuicem, vt veniant ad compositionem.
42 Papa in beneficialibus potest prouidere ꝯ aliquem non citatũ.
Et priuare episcopuz suo episcopato.
Et dispensare cum clerico ꝯiugato vt possit obtinere bñficiũ.
44 Papa potest restringer̃, ⁊ prorogare tp̃s iuris faciẽdi electionẽ.
Et limitare formam vocationis absentium.
45 Dominio rei sue quis põt priuari sine culpa ad publicã vtilitatẽ.
46 Papa potest ob causaz vtilitatẽ publicã cõcernẽtẽ trãsferre episcopum inuitum de vno episcopatu ad alium, puta si populus vel tirannus eum prosequitur sine iusta causa.
47 Rebus suis quando quis sine culpa priuatur ob publicam vtilitem in precio rerum suarum recompensari debet.
Et presbyter si sit populo exosus, nec sine scandalo administrare possit, remoueri potest.
48 Papa priuilegiat aliquem de decimis non soluendis, licet sint de iure diuino.
Et pape in his spiritualibus obediendũ est, limita vt .j. nu. 59.
49 Papa solus episcopatus vnit, ⁊ diuidit.
50 Papa solus episcopos de vna sede in aliã transfert.
Et deponit solus episcopum.
51 Papa põt reuocare prouisionẽ beneficij, añ illius acceptationẽ.
52 Papa licet veniat contra ius diuinum dispensat super voto, ⁊ monachatu.
53 Prouisus de beneficio ne sua prouisione opponatur quod habeat agere.
54 Papa potest ecclesie prouidere quando per eligentes fuit in forma electionis peccatum.
55 Ecclesie maiores ad eligẽdũ hñt tres menses, iferiores vero sex.
56 Papa an possit beneficia sibi reseruare, ⁊ que, ⁊ .j. nu. sequen. in discursu maxime nu. 60. 61. ⁊ 64.
57 Reseruationes beneficiorum que inconuenientia pariant.
58 Papa contra ius diuinum nullo modo dispensare nec prouidere potest.
59 Papa si conferat beneficium infanti siue minori septẽnio inferiores sibi obedire non debent.
61 Cause que dicantur rationabiles vt papa ad dispensandum inducatur, ⁊ sequentibus.
62 Papa potest dispensare ꝙ vnicus filius regis monachus cõtrabat cum filia alterins regis monacha.
63 Principis, cleri, ⁊ populi requisitio multum facit ad obtinendã a papa dispensationem.
65 Jura relaxantur propter reges reginas ⁊ eorum filios.
66 Motus proprius tertio non preiudicat in iure q̃sito, vel q̃rẽdo
67 Concilium absq; papa non debet congregari, aliter appellatur conuenticula, vel conciliabulum.
68 Papa in omni causa ecclesiastica iurisdictionem habet.

¶ Incipit Secunda pars Tractatus de beneficio.

QVÆSTIO PRIMA.

QUero primo an 1 † Papa possit conferre, siue prouidere de beneficijs collatiuis, aut de dignitatibus electiuis in preiudiciũ ordinariorum collatorum, aut eligẽtium, ⁊ prima facie ista questio videretur facilis, tamen concilium Basiliense dat magnam dubitationez circa decisionem istius questionis, quare arguã hinc, ⁊ inde. ¶ Et primo venio ad partem negatiuam vz ꝙ Papa non possit cõferre siue prouidere, ⁊ istud probo per tex. in. c. j. de reserua. in prag. tex. est in. c. j. circa principium de colla. que iura dicunt quod Papa non põt ad sui dispositionem reseruare prouisiones dignitatum, ⁊ beneficioꝝ, ⁊ sic vr̃ q̃d nullo modo Papa possit. ¶ Ad istud arg. põt rñderi, q̃d illa iura hñt locum in dignitatibus, ⁊ beneficijs nõ vacantibus, secus si vacarent, ⁊ an istud habeat locũ indistincte ego dicã latius .j. super solutione. ¶ Scd̃o pro ista parte arguit̃ quod papa non possit, nam episcopatus habent institutionem a iure diuino, vt not. in. c. j. lxxx. distin. ⁊ ample dixi .s. in .j. parte trac. si ergo sint de iure diuino. ergo papa non poterit disponere ꝯ ius diuinum. c. sunt quidam. xxv. q. j. cum si. ¶ Ad istud argu. etiaz põt rñderi q̃d licet episcopi, ⁊ cardinales, ⁊ alij superiores habeant originem, ⁊ natiuitatem, ⁊ potestatem a iure diuino non autem in nomine, vt .s. dixi in prima parte, nec ẽt in electionibus habent originem a iure diuino, sed a iure positiuo. c. q̃q̃. ⁊ ibi bona gl. de ellec. in. vj. ⁊ papa ꝯ ius positiuum põt disponere prout voluerit. c. proposuit. de concessio. preben. c. innotuit. cum simi. de elec. ¶ 2 † Tertio pro ista parte facit, q: papa nõ disponit ꝯ vl̃em statum ecclesie. c. si illa. j. q. vij. ⁊ do. Abb. in dispu. incipiẽ. episcopus, ⁊ in. c. l3. ⁊ in. c. significasti. de elec. ⁊ si papa in isto casu disponeret vlr̃ circa istas prouisiones episcopatum, ⁊ alioꝝ beneficiorum tolleret vl̃em statum ecclesie, vt facit glo. in simili in. c. per principalem. ix. q. iij. ⁊ no. do. Abb. post Jnn. in. c. quãto. de consuetu. vbi dicit ꝙ papa non potest dare laycis ptãtem conferẽdi ordines, ⁊ dicit idẽ do. Abb. in. d. c. significasti de elec. ꝙ papa ꝯ vl̃em statuz cũ cã rationabili dispensat secus q̃ñ decoloraretur status ecclesie, q: tunc non solum requirit̃ q̃d causa sit rõnabilis ad dispensandũ, sed ẽt ꝙ sit alijs not. vt not. do. Abbas. in. c. litteris. de rest. spolia. ⁊ in. c. proposuit de conces. preb. ⁊ in. c. ad monasterium de sta. mona. facit glo. in. c. sup eo. de bigamis. ⁊ gl. in. c. que ad perpetuam. xxv. q. j. ¶ Ad istud argu. potest respon. ꝙ papa ẽt ꝯ vl̃em statum ecclesie potest dispensare p illam regulam quodcũq; ligaueris super terram erit ligatũ ⁊ in celis Mathe. xvj. c. ⁊ pro ista pte est tex. not. in. c. non debet de consan. ⁊ affi. vbi papa statuit ꝯ vl̃em statuz ecclesie, facit glo. in. c. sunt quidã. xxv. q. j. nec ob. d. c. ⁊ si illa. j. q. vij. q: ille tex non probat bene illam conclusionem, sed solum dicit illa precauenda sunt que recipi non possunt sine manifesta decoloratione, tñ ille tex. non imponit legem pape, nec potuit imponere. nisi status ecclesie decoloraret̃ ẽt in tangẽtibus ius diuinũ, q: tunc successor põt ligari a predecessore, vt no. do. Abb. in. c. significasti. de ele. ⁊ in. c. fina. de institu. ⁊ in. c. omnis vtriusq; sexus. de peni. ⁊ re. ⁊ pro ista parte facit gl. in. c. sunt quidam. xxv. q. j. vbi dicit ꝙ papa consueuit dispensare contra vl̃em statum ecclesie, ⁊ dicit do. Abb. in disputa. incipiẽ. episcopus. col. xv. quod papa dispensat ꝯ vl̃em statum ecclesie, nisi decoloraret̃, ita vr̃ sentire Fely. in. c. si q̃ñ. col. v. de rescr. vbi ẽt tenet ꝙ papa dispensat ꝯ vl̃em statũ ecclesie. oĩa premissa sunt intelligenda in concernentibus directe aut indirecte ius diuinũ, q: tunc papa non potest mutare vl̃ez statum ecclesie sine causa, q: tunc decoloraretur status vl̃is ecclesie in concernentibus ius diuinum, vt in simili. no. do. Abb. in. c. cũ teneamur. de preben. ⁊ digni. secus in concernentibus ius positiuum in presenti casu, ⁊ sic debet intelligi. d. c. non debet de cõsangui. ⁊ affi. ad istud facit. c. proposuit. de conces. preben. ⁊ gl. in. c. q̃q̃. de elec. in. vj. ⁊ tunc papa non ligatur per ius positiuum. c. innotuit. de elec. 3 † in simili. facit q̃d no. do. Abb. in. c. cum olim. de cle. coniug. vbi tenet q̃d papa possit hodie dispensare, ⁊ statuere, vt clerici ꝯherẽt matrimonium, nisi essent ligati ex voto, ⁊ sic d3 cessare istud arg. ¶ 4 † Quarto pro ista pte arguit̃ p gl. in. c. p principalẽ. ix. q. iij. q̃ dicit q̃d papa omnes ep̃atus non põt tollẽ ⁊ inferiores priuare ab illis ep̃atibus, vt in simili no. Jnn. quem sequit̃ do. Ab. in. c. q̃to. de ꝯsue. ⁊ sic appet, ⁊ vr̃ dõm ꝙ pp̃ oĩa bñficia spectãtia ad inferiores nõ põt donare, ad istud põt rñ. ꝙ verũ est ꝙ pp̃ nõ põt priuare ep̃os ab ep̃atibus eorũ, q: illud videret̃ fieri ꝯ ius diuinũ. 5 † q: q̃d Deus cõiunxit hõ nõ sepet, h3 ẽt locũ in m̃rimonio spirituali, ꝙ est inter episcopũ, ⁊ suam ecclesiã c. inter corporalia. de trãsla. epi. in terminis, ita decidit do. Ab. in disputatione incipiẽ. ep̃s. ⁊ in. c. cõstitutus. de re. do. cũ simil. vt no. Fely. in. c. q̃ in ecclesiaꝝ. de ꝯst. circa ep̃atus, ⁊ alias dignitates vacãtes vr̃ dõm, ꝙ pp̃ possit de illis prouidere in preiudicium eligentium, quia electiones, ⁊ collationes videntur esse in istis beneficijs ordinate a iure positiuo, facit glo. in. c. q̃q̃. de electio. in. vj. Jtem in istis electionibus eligentium agitur de modico preiudicio ipsorum, vt in simili no. do. Abb. in. c. j. ð in ite. re. col. fi. ⁊ faciliter papa illis p̃iudicat. vt no. Fely. in. c. q̃ i ecclesiaruz. de consti. ¶ 6 † Quinto p ista parte arguit̃ per tex. iũcta prima glo.

ma gl.in.c.ij.de pre.τ dig.in.vj.vbi tex.dicit qđ dignitates vacá tes in curia ro.solus Papa de illis prouidet,τ ibi addit gl.qđ il lud nō dʒ extendi ad dignitates episcopales,τ abbatiales,que ñ vacant in curia romana,sed in partibus,τ sic videtur qđ Papa de illis non potest prouidere,ad istud potest responderi ꝙ lʒ de iure iste dignitates nō viderent̄ vacare in curia roma. tñ nō seq̄r
7 qn Papa illas possit ɔferre,τ de illis ꝓuidere,si voluerit † imo hodie vr̄ ꝙ solus Papa đ illis prouideat p tex.in rl'a cāzellarie q̄ est scđa in ordine,vbi papa reseruauit ad suā dispōnē,τ idē ēt i rl'a tertia cāzellarie. ¶ Sexto ꝓ ista pte arguit̄ p.c.j.de elec. vbi tex.đt ꝙ vbi sunt duo, vel tres solū ꝓuideat̄ p electionē illi eccle sie,τ nō alio mō,τ sic vr̄ ꝙ papa nō possit ꝓuidē de illis. Tñ ad istud pōt rñderi,ꝙ verū est,qđ aliqs inferior a papa non poterit illis ꝓuidere.sed Papa ēt in preiudiciū electionis,vt no.d. ab.
8 in.d.c.j.de elec.† τ rō est qꝛ ille summus pontifex q fecit illud.c. j.de elec.nō potuit imponere legem suis successoribus, vt teneat̄ seruare illā ɔstōnē p.c.ꝓposuit de ɔce. pbē.τ.c.innotuit, de ele. ¶ Septio,τ fortius facit tex.in.c.j.§.visuʒ de colla.in prag. vbi tex.đt qđ ꝑuētiones ap̄lice sedis vel legatoꝝ eius facte in preiu diciū collatoꝝ,τ p̄ronoꝝ,aut eligētiū nō dñt valere, τ rōnē assi gnat,qꝛ indultū a iure bñficiū,τ maxīe a sacris canoñ.nemini dʒ auferri absqꝫ sui culpa,vt ait Gre.i registro rē q culpa caret i dā nū vocari nō ɔuenit,ergo papa de illis nō poterit ꝓuidere. Ad istđ ar.ṗt rñ.qđ ille tex.ñ loq̄r dispositiue,ſʒ suppl. dicēdo ꝙ ora tores destinati ad cōciliū gñale dñt istare erga illđ vt ɔciliū gña le statuat,τ ordinet.vt puta đ cetero ñ ꝓuideat i bñficijs p ꝑuētio nē tñ illđ ɔciliū gñale illđ ñ đterminauit,vt pʒ ibi p illū tex.τ po sito qđ ita determinasset,nō potuit iponere legē in his,q̄ sunt iu ris positiui.vt in p̄nti casu,τ latius.ꝭ.dicet̄.c.ꝓposuit.de ɔces. p. τ.c.innotuit.đ elec. ¶ Uel alr̄ τ sic ho pōt rñderi ad illū tex. su perius i ɔriū alle.ꝙ ille tex.nō est auctēs,qꝛ fuit factus i ɔgrega tione biturnēsi p regē nr̄ʒ frācie cum p̄ncipibus,τ alijs ɔsiliarijs sui regni ibi determinauerūt,vt oratores regni instarēt erga ɔci liū,vt ordinaret̄ queadmodū supius fuit dcm̄,τ ibi refert gl.i v̄ bo ꝓuideat,q̄ đt ꝓuideat,ğ nō ꝓuidit,nō remāsit eius decretū i suo robor̄ h̄ ē ius cōe ɔ̄tū ad ꝑuētiones,qđ.n.nō mutat̄ stare dʒ l.sancimus.C.de test.τ sic ſm eū male dñt aliq ñ sapiētes illū tex. sūcto decreto ꝙ ꝑuētiones nō hñt locū cū ille tex.nō sit dispō, ſʒ auisamētū ad ipetrādū ꝓuisionē a cōcilio.Itē nō potuisset ēt cō gregatio gallicana tollere preuētiones, cū ɔ̄ ius cōe p.c.ij.đ pb. τ digni.in.vj.đ h̄ ēt ē tex.in.d.c.j.in p̄n.v̄.adijciēt vbi,τ h̄ maxie
9 † qꝛ principes seculares sup cāis ecclīasticis nō p̄nt aliqd statue re ēt i fauorē ecclīe.c.ec.s.ma.τ.c.q̄ i eccle.đ ɔst.τ i.c.ſi.đ re.ec.ñ
10 alie.cū ſi. ¶ † Octauo ꝓ ista pte arguit̄ p tex.in.d.c.j.circa p̄n. de coll.in prag.sanctio.vbi tex.solū pmittit sum.pon.i p̄iudiciuʒ collatorū ꝓuidere de vno bñficio,vbi sunt.x.colla.vbi sunt.l.vel vltra solū possit ꝓuidere de duobus semel i vita,alias aūt vr̄ eē prohibitū sum.pon.ad istud ar.pōt rñderi qđ ille tex.solū hʒ lo cuʒ in reseruationibus,que sunt ꝓhibite Pape,nisi in illis duo. casi.τ h̄ vt ipediat̄ votum captāde mortis,vt satis ꝓbat̄ in.c.ne captāde.cū ſi.de ɔce.pb.in.vj.secus aūt in bñſi.vacā.qꝛ Papa illa pōt cōferre siue de illis prouidere in preiudiciū ordinarioruʒ collatorū p preuentionē,vel alias ꝓut voluerit p tex.in.c.ij. đ p. τ digni.in.vj.τ p.c.j.v̄.neqꝫ ēt de col.in prag.τ rō est,qꝛ Papa i beneficijs hʒ plenitudinē p̄tātis cle.j.vt lit.pen.c.j.τ.ij.xxij.dist. facit.c.ſi gratiose.cū sua gl.de res.in.vj.τ.c. pasto.vij.q.j. τ.c.in
11 memoriā.xix.dist.τ.c.veniēs.iuncta gl.de filijs presby. ¶ † No no pro ista pte facit,qꝛ Papa ɔcessit istud inferioribus,vt hērēt p̄tātē ɔferendi,τ eligendi in beneficijs,que cōcessio fuit fcā p viā priuilegij,τ ēt vr̄ ꝙ p viā ɔ̄ctus,ita ꝙ illud nō potuit,nec pōt re uocar̄ papa,vt no.doc.p illū tex.i.c.j.đ pb.τ in.c.q̄ i ecc. de ɔst. facit lex bñ a zenone.C.de q̄dri.p̄scr. ad istud pōt rñderi qđ illđ nō fuit ɔcessuʒ inferioribus p viā ɔ̄ctus,sed solū p viā legis,ɔ̄ q̄ꝫ Papa pōt venire,τ de nouo ordinare.c.j.cū ſi.de ɔst.in.vj.imo ɔriū ordinauit,τ statuit,vt pʒ i.d.c.ij.de p̄.τ di.i.vj.facit ēt.c.du duʒ.cū ſi.eo.ti.đ pb.in.vj.ēt posito ꝙ Papa illud ɔcessisset per viā ɔ̄ctus ēt in beneficialibus Papa potuisset venire ɔ̄,vt no. p doc.in.c.nouit.de iud.in ſi.no.d.Ab.in.c.inter quatuor.đ ma.τ ob.Et ꝓ ista pte vr̄ bonus text.in.c.cū oliʒ.de re iu.τ h̄ hʒ locuʒ q̄ñ nō agit̄ de magno p̄iudicio,τ đ iure i re.τ đ cōmodo bursali. Primū ꝓbat̄ p.d.Ab.in.c.j.col.ſi.de in inte.rest.Scđm ꝓbat̄ p.d.Ab.in.c.ɔstitutus.de reli.do.Tertiū ꝓbat̄ p.d.de.s.Gemi. in.c.dudū.de prebē.τ dig.in.vj.τ alia argumēta q̄ possent inseri pro ista parte,τ ēt ꝓ pte aduersa exped:ētur.ꝭ.in solōne. ¶ Nūc causa breuitatis venio ad solutionē p̄ntis qōnis.Et primo re perio gl.ordi.in p̄nti mā in.c.ij.in prin.in verbo reseruationes đ

elec.in prag.Que đt qđ Jo.an.in addi.Spe. super rub.de con
12 ces.preb.que seq̄r.d.Ab.in.c.mādatū.de res. ¶ † Quod oliʒ ro manus pontifex rato faciebat grās bñficiales,vñ in vol.decreto rū nō fatigabamur in his.Inceperūt demū dare ro.pn.p̄mo ro gando,postea precipiendo,τ executores dādo,nec facile graua bat Papa ecclesiā,nisi de vno tm̄,τ in illis reseruationibꝰ pone bat clausulā,si ꝓ alio nō scripserimus,vel equipollētē,facit.c. cō stitutus.τ.c.capꝫuʒ.τ.c.ex insinuatione.τ.c.mādatū.cū duo. se. de res. Procedente tpe a p̄n.facte sunt grē datis executoribus. c.ꝓ illoꝝ.τ.c.dilec.el.ij.τ.iij.de pb.τ.c. proposuit.de ɔces.preb. Demū tpe Inno.q̄rti dabat̄ bñficiū acceptādi.c.qꝛ cūctis, đ cō ces.pb.in.vj.ad qđ fortificādū addita est clausula decreti irritan tis cle.j.de cō.pb.sic in reseruationibus q̄ ro.pon.ea nō faciebāt nec vnā inuenies in vol.decreti,vt no.do.de.s.Ge.in.c.duobus. de res.in.vj.inceperūt postea ro.pon.dare spāle sup certo bñficio τ ꝓ certa psona.c.cuʒ dilec.de iure pa.vbi tex.facit mētionē de reseruatiōe legati.c.deliberatione.c.p̄nti de of.leg.in.vj.facit.c. si eo tpe.eo.ti.in.vj. vbi fit mentio de reseruatione Papali,post modū ceperūt gñales,τ ēt spāles reseruationes ad certa bñficia c.ij.de pb.in.vj.facit tex.in exua.Jo.xxij.q̄ icipit execrabilis. de muʒ gñales reseruatiōes oiuʒ bñficioꝝ electiuoꝝ p exua.ad regi
13 men,τ p regulas cancellarie. ¶ † Itē oliʒ dispō oiuʒ epatuū,τ su perioꝝ dignitatuʒ spectabat ad Papā.c.j.xxij.dist.c.prelectis. xxv.dist.gl.τ ibi doc.in.c.q̄ꝫ.de elec.in.vj.facit.c.decretis.xxj. dist.vbi hr̄ ꝙ maioꝝ,τ minoꝝ,sacerdotuʒ discretio veteris,τ no ui testi ab ipso Christo sumpsit exordiū q.xij.ap̄los tanq̄ꝫ maio res sacerdotes instituit discipulos.lxxij.quasi minores,τ ꝙ ap̄li hāc formā secuti in singulis ciuitatibus epos,τ presbyteros or dinauerunt.τ Moyses Aron sūmum sacerdotē,τ filios eius in minores sacerdotes eligit,vt not.in.d.§.j.xxj.dist.τ ro.ec.in pri mitiua ecclīa a p̄nci.epatus,τ supiores dignitates instituit,τ or
14 dinauit † τ in primitiua ecc.epi ad regenda loca trāsmissi oia ꝓui debāt.vt no.Jo.an.i.c.q̄ꝫq̄ꝫ.đ ele.i.vj.τ i.c.qđ alicui.de re. iu.i. vj.i mercur.Hen.in.c.q̄relā.de ele.τ sic illo tpe ꝓuisiō,τ plena dispō epatū.τ supioꝝ dignitatū ad solū papā ptinebat,τ illđ ipē
15 ꝓbat. † Quia solus papa pōt eligere epatus,τ supiores digni.vt no.in.c.qđ trāslationē.de of.le. τ in.c.sicut vnire.de exces.pla. τ sic ſʒ eū hʒ locū.§.j.xxj.di.τ.c.j.xxij.di. Postea ecclīa cathedra lis postq̄ꝫ ē erecta ñ inuenies ius,ꝙ papa eā sue dispōni reserua uerit,sp.n.fuit eidē ꝓuisuʒ p electionē,vel cleri.aut ppl'i vel vtri usqꝫ ſʒ varietatē tpuʒ,vt.lxj.lxij.τ.lxiij.dist.q̄si p totū.ad istđ rñ. qđ pp h̄ nō seq̄r qn papa possit reseruare ista bñficia, τ nō currit p̄scriptio ɔ̄ papā.vt no.d.Ab.in simili in.c.cū ad sedē,đ re. spo.
16 † τ ɔ̄ supremū p̄tātē pape nō currit p̄sc.ɔ̄ eū no.d.ab.post alios in.c.cū instātia de cē.τ mortuo Juda ap̄lo alij ap̄li ꝓcesserūt ad elec.τ sors cecidit sup mathiā,actuū.j.c.facit.c.cleros.xxj.di.τ. xxvj.q.ij.c.nō exēplo.ad istđ rñ.qꝛ papa cardi.ꝓudet p electio. siue ꝓuisionē ipsoꝝ qđ iportat idē,vt electio ap̄loꝝ,qꝛ papa cuʒ cardi.representat ipos ap̄los.c.p vene.§.rōnibꝰ,q fil.sint leg.de iade ro.pon.electiones a fribꝰ fieri voluerūt.vt.lxj.lxij.τ.lxiij.di. p totuʒ,τ sacra gñalia ɔcilia elec.fieri voluerūt vt.c.j.τ q̄si p to
17 tuʒ de elec. † Et ꝓ istis elec.faciendis reges frācoꝝ sp insudaue runt,vt refert Vin.in spe.histo.li.xxij.c.xxiij.vbi Clodoneo pri mo rege francie xp̄iano q ɔuocatis p̄latis sui regni aurelianis. inter quos erat sanctus Melonus statuit elec.τ ɔfir.fiendas eē ſm canones antiquos refert gl.vbi.ꝭ.sil'r Rex carolus magnus statuit,vt.c.sacrorum.lxiij.distin.τ Phi.Deo datus auus beati Ludouici,nec inuenies ꝙ a prin.ecclesie vsqꝫ ad tempora dicti beati Ludouici francorum regis romani pontifices se de electio nibus prelaturarum,τ dignitatum intromiserint, sed quia tunc inceperunt electiones impedire τ onera pecuniaria beneficijs im ponere,iterum decreuit electiones in suo regno fieri debere, exa ctiones que cessare,τ decreta inuiolabiliter obseruari fecerunt, Ludoui.bu. τ Joan.multiqꝫ alij Reges francorum,vt not.ideʒ glo.vbi.ꝭ.Ad istud respondet.c.ecclesia sancte Marie,τ.c.que in ecclesiarum.de constitutio.nec obst.secundum euʒ.c.bene no uit.lxj.distinctio.vbi Gregorius prouidit ecclesie abrucienſi. τ. c.reatina.lxiij.distinctio.vbi Leo papa prouidit ecclesie reatine. quia ibi non per reseruationem Papa prouidit,sed ex negligen tia,vel remissione eligentium facta fuit prouisio,illi enim episco patus longo tempore vacauerāt,nec poterat adhuc aliquis ido neus inueniri,ideo Papa apponit manum,τ sic secundum glo. potest intelligi dictū.c.quanto.cum duobus sequentibus.lxiij.di stinctio.vbi ad Papam eligentes remittunt electionem,quo ēt casu bene faciet, si remittat electionem ad eligentes capitu.obi tum cum capitulis sequentibus.lxj.distinctio. vbi licet Papa

Gre. sciuiss; vacationẽ Panor. ⁊ Cathanẽsis eccl. noluit eis puidere, sed remisit electionẽ ad eligẽtes. vt. d. c. q̃sto. Papa remittit electionẽ, ad eligẽtes electionẽ, q: non pot habere noticiã de psonis idoneis vbilibet pmouẽdis, ió d; dimittẽ hmói puisiones eligentib⁹, q hñt notitiã illoꝝ, quos dñt eligere, facit. c. bone el. ij. §. q: vero. ð postu. plato. ad istõ rñdet, q Papa ista faciet si voluerit, alias nõ tenet, cu; hẽat plenitudinẽ ptãtis sup istis. c. ij. de pbẽn. in. vj.

18 ¶ † Jtẽ ɔcessio epopatuũ vr̃ ẽt de iure positiuo, nã oli; tpe Xpi nõ erãt ppriẽ epi, s; pp scisma Apostoli ɔgregato cõsilio psbyteroꝝ statuerũt, vt ordinarẽtur epi, q essent super alios, vnus. n. volebat pferri alteri, dicẽs se esse meliorẽ, q: fuerat baptizatus a Paulo, alius q: fuerat baptizatus a Petro, ⁊ sic fiebat scisma ad qõ sedãdũ fuit statutũ inter apostolos, ⁊ alios, vt ex psbyteris eligerẽtur aliq, q vocarent̃ epi, qbus alij obedirẽt. c. cum oli;. xcv. di. ⁊ ibi no. Archi.

19 † q epi in suis diocesi. sunt pape vicarij. ij. q. vij. puta. ⁊ no. Archi. in trac. ɔ̃ hereticos, q papa vt supmus iudex oiu; ordinarioꝝ põt inhibere ⁊ reseruare. de pe. di. vj. c. j. in fi. ⁊ late p Gas. de pu. in tracta. reserua. vr̃ g̃ fm eũ q p libito possit papa reseruare oẽs epatus, ⁊ no. d. Ab. in. c. fi. ð ɔfir. vti. q epi successerũt in locũ aposto. in. c. in nouo. xxj. distic. c. q̃ꝝ vices. lxviij. di. c. vidẽtes. xij. q. j. ⁊ Xps tribuit ptãtẽ soli Petro, dũ sibi specifice dixit pasce oues meas. vt. d. c. in nouo. xxj. di. ⁊. c. ita dñs. xix. di. oibus. n. apostolis dixit accipite spiritũ sanc. ⁊ q̃ꝝ rmiseritis peccata ⁊c. Jo. xx. ⁊. c. qcũq; ligaueritis i terris loquẽdo oibus apostolis Mathe. xviij. ⁊ euntes pdicate euãgeliũ oi creature Mathe. vlti. c. s; petrũ ɔstituit principẽ aposto. dõ sibi pticulariter pasce oues meas, vt dictũ ẽ Jo. vlti. c. tex. in. c. significasti. de elec. ⁊ no. d. Abb. post Cõpost. in. c. trãslato, de ɔstitu. ió ptãs eccle. est penes totã eccle. vlem, s; d; explicari p papã tãq̃ p caput, nisi in defectu pape. c. j. ⁊. ij. de ptãte sacroꝝ ɔsilioꝝ in prag. ⁊ sic fm eũ apparet q electiones sint de iure posi. tñ papa ñ posset remouẽ oẽs epatus, si vellet, cũ repñtẽt oẽs apostolos no. in. c. p princi. ix. q. iij. sic nec reseruare oẽs epatus, cũ ex h turbaretur eccle.

20 † Et si dicat̃ qũo apud papã libera est dispõ bñficioꝝ. c. ij. ð pbẽ. i. vj. cle. j. vt lite pẽ. illud intelligit̃ de vacãtibus bñficijs i curia roma. vt. d. c. ij. de pbẽ. in. vi. ¶ Jte; fm eũ est apud papa; alio mõ libera dispõ bñficioꝝ fm qd, vc; q possit libere disponere de oibus, cũ viderit ex cã iusta, ⁊ rõnabili nõ indiscrete, sicut in simi õt glo. in. c. relatũ. de pbẽ. qõ l; apud ordinariũ sit libera dispositio bñficioꝝ sibi subiectoꝝ. de offi. ordi. c. cõquerẽte. tñ illa liberalitas attẽdit̃, dũtaxat vt de illis possit puidere, cui velit, dũtñ idoneo. c. graue. de pbẽ. nõ q possit p se retinet̃ vl' illicite de illis disponere.

21 † Jn super ɔsiderañ. ẽ, q inter ep; ⁊ ec. suã ẽ mr̃imoniũ spũale. c. reqsisti. de testa. c. sicut alterius. vij. q. j. c. j. c. iter corporalia, ⁊ quasi p totũ de trãslatio. epi, ⁊ eligẽdus ẽ a spõsa voluntarie ⁊ sine illius ɔsensu papa ñ poss; i illo casu puidẽ, sicut dr̃ in dispẽsatione ɔcedẽda illegitimo, vt no. do. Ab. in. c. p venera. q fi. sint legi. ð mr̃imonio no. idẽ do. Abb. in. c. fi. de spõ. duo. cũ g̃ p electionẽ initiet̃ hmói matrimoniũ, firmet̃ p ɔfirmõnẽ, ɔsumet̃ p ɔsecrationẽ. c. l;. de trãsla. pla. ⁊ ibi do. Abb. nõ g̃ ex rescripto pncipis petat̃ tale mr̃imoniũ ad instar nuptiaꝝ carnaliũ. C. si nuptie ex rescrip. pe. l. j. nec det̃ inuite sponse sponsus. lxj. di. c. nullus inuitus.

22 † ⁊ no. Jnno. in. c. innotuit. e. titu. q in electionibus papa vtit̃ plenitudine ptãtis, q̃ nõ est gñalr̃ vtẽdũ, sed ex causa dũtaxat, vt voluit text. in. d. c. j. de reserua. in prag. ad istud rñdetur, q ẽt p prouisionẽ pape interuenit ɔsensus sponse, q: ipse papa repñtat eccle. c. quocũq;. c. loqt̃. xxiij. q. j. ⁊ ɔsensus ẽt spõsi interueniet p suã acceptationẽ fcã; p puisionẽ, p. c. cũ inter canonicos. de electio. Unde dicit Gerson in tracta. de ecclesiasti. potestate vt sumus pontifex meminerit potestatẽ sibi datã a Deo sũma in eccle. ad edificationẽ eius, nõ ad destructionẽ, ⁊ ɔfusione; ordinis hierarchij, nec velit tot iura, tot leges, tot decreta, ⁊ decretales summoꝝ pontificũ ⁊ gñaliũ cõcilioꝝ tãtis vigilijs edita ad prouidẽ ⁊ vtiliter regendã eccle. p electiones ⁊ collationes canonicas vnico verbo reseruatorio subuertẽ. arg. l. si qñ. C. de inoffi. testa. ⁊. c. eccle. vr̃a. in. ij. eo. titu. que q̃diu obseruata fuerunt eccle. dei fructus honoris, ⁊ honestatis felici vbertate pducit disciplinẽ ecclesia. vigor pstetit ⁊c. vt est tex. in probe. prag. §. qbus ad plenũ. ver. q q̃diu vbi enumerant̃ incõueniẽtia q̃ proueniũt ex hmói reseruationibus ⁊ gratijs expectatiuis. not. etia; in. c. j. de colla. alias. n. iura essent in dubio q esse nõ d;. C. de bonis que libe. l. fi. §. vbi aũt. ⁊. c. cõmissa. §. porro. eo. titu. in. vj. ⁊ de codicibus deleri deberent, quid. n. mẽbranas occupant, cũ nõ habeant̃ accepta. c. si romanoꝝ. xix. di. ⁊ ipse papa est qui iura d; tueri vt §. decretis. xxxj. di. ⁊. xxv. q. j. p totũ. vnde dicit Gre. si ea destruerem, que antecessores nr̃i statuerũt, nõ ɔstructor, sed euersor esse iuste cõprobarer, testãte voce veritatis, que ait oẽ regnũ in se diuisum ñ stabit. xxv. q. ij. c. si ea. ⁊ dicit Jsidorus iustũ principe; suis obtẽperare legibus. c. fi. de rescrip. in. vj. tũc. n. existimet sua iura ab alijs seruanda, qñ ipse prius eis reuerẽtiã prebet. c. ipatores. ix. di. ad istud põt rñderi, q h; locũ in reseruationibus, vt ð se p; ⁊ do. Jesus iprobabit eis q iponũt alijs onera grauia ⁊ iportabilia, ⁊ digito suo nolunt ea mouet̃. Math. xxiij. c. ⁊. xxvj. q. j. alligant.

23 † vñ q̃tum ad dei iudiciũ papa nõ ẽ solutus legibus q̃tu; ad vim directiua; eaꝝ, ⁊ d; voluntarius, nõ coactus eas seruare ⁊ ipse est supra. l. inquantũ expediẽs fuerit põt eam mutare, ⁊ in ea pro loco ⁊ tempore dispensare. ⁊ l; habeat papa plenitudinẽ potestatis. c. q̃sto. cũ simi. de trã. epi. ad istud rñdeo q h; locũ in ɔcernentibus ius positiuũ, q: tũc nõ erat ius positiuũ, v; tpe xpi. Et not. doc. in. c. proposuit. de conce. prebẽ. ⁊ in. c. per venerabilẽ q filij sint legi.

24 † tñ fm eum nõ d; papa vti sua plenaria ptãte sine causa, q: iura sunt fundata super ratione. c. ɔsuetudo prima dist. Host. in. c. ad decorẽ. de vsupal. Jo. mona. in extrauagan. Bonifacij. viij. que icipit vnã sanctã. Jo. an. in. c. de multa. de prebẽ. vbi dicit q princeps nõ d; sine legitima cã contra ius scribere, vl statuere alias faciẽdo, nõ facit vt bonus paterfamilias ius positiuum violãdo, data est. n. sibi potestas pascẽdi oues, nõ turbandi, ⁊ d; procedere ex rectitudine iustitie, ⁊ eqtatis, nõ ex affectione spãli

25 † vñ Xps cuius vicarius est in terris nõ venit soluẽ legẽ, sed adiplere. Mathe. v. c. ⁊. xj. q. j. magnũ ⁊. xxv. q. j. §. is ita. ⁊ in c. sunt quidã, ⁊ l; oia possit, tñ nõ d; ptermittet̃ clauẽ discretionis vt no. Host. in. d. c. q̃sto. ⁊. c. ad apostolice. de re iu. in. vj. Ad istõ põt rñderi, q papa prouidẽdo p preuẽtionẽ nõ ptermittit clauẽ discretionis, postq̃ ius spãliter illud determinauit. c. ij. de prebẽdis i. vj. attẽto maxie, q: olim iste puisiones epatuũ ptinebãt ad papã. Jtẽ p gl. i. c. q̃q̃. de elec. i. vj. Jtẽ plenitudo ptãtis i executiõe bõitatis, ñ auctate prauitatis ɔsistit, al's mutato vocabulo: ñ plẽitudo ptãtis, s; tẽpestatis diceret̃ restrigit̃ g̃ sub rõne ptãtis. xj. q. iij. illa. vt romana eccle. q̃ mr̃ ẽ iusticie, i nullo ab ea discedet̃ videat̃, ⁊ sub rõnis eqlitate oia moderent̃. ⁊c. d. §. his ita. xxv. q. j. ¶ Ad istud rñdeo, q papa prouidendo ñ vẽit ɔ̃ eqtatẽ ⁊ bonitatẽ rõnis postq̃ ius illud sibi pmittit

26 † ⁊ dicit idẽ gl. q si alicui ptãti tribuat̃ plenũ arbitriũ, ñ pt ppterea ex tali plẽitudie ɔ̃ rõnẽ aliqd indiscrete facere. l. creditoꝝ. §. lucius titius. ff. mãdati nota. in. c. causam. de elec. Bar. in. l. filiusfamilias. ff. ð dona. ⁊ in extuagã. ad reprimẽdã ⁊ no. in. cle. spe. de xbo. sig. ad istud rñde vt. s. prie fuit rñsum. ¶ Jtẽ õt Card. flo. in trac. sup vnione eccle. vbi vehemẽter isurgit ɔ̃ istos blãditores dicẽtes Papã posse oia, dicẽs eũ ñ posse nisi q l;, ñ qdlibet, ⁊ dicit q ex his blãdimẽtis infiniti surrexerũt errores, Pape. n. iferioꝝ ptãtes vsurpãt, q ñ l;, ad istud dictũ pt rñderi q h; locũ in ɔcernẽtib⁹ ius diuinũ. c. sũt qdã. xxv. q. j. ⁊ notaui ad plenũ i trac. ð iurepa. i. iiij. pte. sup. j. q. tñ in ɔcernẽtibus ius positiuũ illud dictũ Cardinalis ñ põt hẽre locũ, maxie i dispositionibus bñficioꝝ factis, vel faciendis a papa. c. pposuit. de ɔce. preben. ⁊ hoc maxie, q: in illis agit̃ de pauco piudicio iferioꝝ, vt no. do. Abb. i. c. j. col. fi. de i ite. resti. Jte; idẽ dicebat gl. q Petrus q̃uis esset princeps apostoloꝝ ⁊ papa sanctissimus ɔtẽtus fuit antiochana sede cũ titulo principatus, cũ ãt vidit magnã necessitatẽ vigere se trãstulit romã, ⁊ illa se de ɔtẽtus alios apostolos in sibi cõmissis puitijs ñ turbauit. vij. q. j. c. mutationes, ⁊ l; qõne mota in eccle. hyerosolimitana ipse beatus Petrus hyerosolimis eẽt beatus, tñ Jacobus loci psul ptulit sniam diffinitiuã sup illa legali qõne ad titum. xv. c. nam vt dicit ibi Lyra, ⁊ Uincẽ. in speculo historiali lib. ix. c. xj. q: qõ erat mota in eccle. hyerosolimitana, cuius iacobus erat eps, nec poterat ad aliũ trãsferri nisi p appl'onem ideo protulit sniam, facit gl. in. c. inter corpalia. de trãslatio. plato

27 † ad istud ẽt pt rñderi, q ipse Jacobus fecit illud ex cõmissione beati Petri ⁊ alioꝝ apostoloꝝ. na; multotiens Papa pmittit ⁊ cõmittit vices suas alteri in concilio, aut in alijs negocijs. c. ɔueniẽtibus. j. q. vij. facit. c. nicena. xxxi. di. tñ illud ñ obstat, qn ipse papa cõmittẽs sit superior illi, cui cõmittit. c. sane el. ij. de offi. deleg. ⁊ q sit auctoritate Pape, dicit̃ fieri auctoritate dei, cũ ex iusta cã facit, vt. xxiiij. q. j. qcũq;. ¶ Jtẽ õt idẽ Ger. in trac. suo ð ecclesia. ptãte, q cessent reseruationes ⁊ grẽ expectatiue, q̃ ñ ex charitate, sed ex cupiditate ambitiosa ⁊ auaritia qrente q̃ sua sunt crescẽtibus bñficioꝝ dationibus ipudẽter excreuerunt ⁊ dictamẽ ro. põtificis ⁊ totius ecclesie, vel ɔcilij gñalis circa puisionẽ bñficioꝝ sequat̃, vti Moyses q de h familiariter loquebat̃ sicut amicus amico, audiuit ẽt ɔsiliũ gẽtilis hois in regimine totius sinagoge. Exodi. xviij. vbi sic hr̃, stulto labore ɔsumeris tu ⁊ populus tuus, q tecũ est vltra vires tuas est negociũ. solus illud non poteris sustinere, sed audi

verba mea

verba mea atq; consilia, ⁊ erit dominus tecum, esto tu populo in his, que ad Deũ pertinẽt, vt referat que dicuntur ad eũ, ostendasq; populo cerimonias, ⁊ ritũ collendi viam per quam ingredi debeant ⁊c. prouide aũt ꝺ omni plebe viros sapientes, ⁊ timẽtes deum, in quibus sit veritas, ⁊ qui oderint auaritiam, ⁊ constituet ex eis tribunos, ⁊ centuriones ⁊c. quibus verbis reprobãtur iudicia minora in Moyse, amplius ergo in summo pontifice qui non est consumẽdus in cõtinuis causaruʒ occupationibus in bñficioꝝ reseruationib⁹ ⁊ gratijs expectatiuis annataꝝ exactionibus, ⁊ similibus, relicta omni cura, solicitudine vel studio de oĩ illo ꝙ spũale qꝺ diuinũ est, qꝺ fidem concernit, religionem christianam, ⁊ morum reformationem, vt. c. j. circa prin. de collatio. i prag. Ad istud ẽt rñdeť qꝛ non hʒ locum in preuentionibus beneficiorum, ⁊ dignitatũ vacantium, sed in beneficijs reseruatis, ⁊ non vacantibus, vt de se clare constat, sed an Papa bñficia possit reseruare. j. dicã. †

28 Item dicebat do. Abb. in. c. mandatum. de rescr. qꝺ oli poterãt ordinarij multũ ꝯqueri, cum ex reseruatione roma. ponti. ⁊ ex literis expectatiuis ius ꝯferendi erat q̃si abdicatum ab ipsis ꝙ est contra. c. esse. xcix. dist. qꝛ non dʒ Papa ita prouidere suis cõmodis seu vtilitatibus Ro. curie, cũ tãto graui p̃iudicio ordinarioꝝ. facit tex. in. c. j. de colla. circa prin. ⁊ c. j. de causis in prag. nã ẽt ex iure antiquo ordinarius dr̃ grauari cũ Papa confert beneficia ad ipsius collationeʒ spectãtia. vt. d. c. mãdatũ de res. ad istud ẽt dupl'r rñdeť. p̊ ꝙ nõ ꝓcedit in bñficijs vacãtibus per preuẽtionẽ, vt de se patẽt iura alleg. in ꝯ̃riũ arg. c. ij. de prebẽ. ⁊ dig. in. vj. sʒ hʒ locũ in bñficijs nõ vacãtibus reseruatis, vt de se illa iura patẽt. Itẽ ⁊ scꝺo illud dictũ do. Abb. nõ imponit necessitatem, sed ꝺt illud ita debere esse de honestate, ⁊ cum his p̃dictus glosator trãsit non cõcludẽdo aliqd expresse ꝑ

29 .s. dicta † tñ reperio eũdẽ gl. in. §. itẽ placuit. in ꝟbo culpa. in. c. j. de colla. in prag. vbi recitat do. Ab. in. c. qꝛ diuersitatẽ. de cõces. preben. ꝙ lʒ Papa ẽt cessante negli. prela. possit ꝯferre bñficia totius orbis, ꝑ. c. ij. de pbẽ. i. vj. ⁊ cle. j. vt lit. pen. ⁊ possit cõcurrere, i collatione beneficioꝝ cũ quolibet ordinario, qꝛ ipse est ordinarius totius orbis. ix. q. iij. c. cuncta ꝑ mundũ. nõ est tñ honestuʒ. vt auferat alijs ptãtẽ ꝯ̃ rõnẽ. c. ẽt. xcix. dist. Itẽ repio eãdem gl. in. c. ij. in. §. cupiẽs. in verbo fiant que glo. ꝺt per illũ tex. ꝙ eccl'ie cathedrales, regulares, collegiate, ⁊ electiue nõ cadunt sub preuẽtionibus sicut nec vacãt in curia facit. c. de liberatione de offi. lega. in. vj. facit ẽt hʒ eũ tex. in. c. j. nec ẽt colla. vbi ꝺt text. in. c. j. nec ẽt de colla. vbi ꝺt tex. ꝙ bñficia collatiua cadũt sub p̃uẽtionibus, secus ergo in veris electiuis. ar. l. j. ff. ad muni. c. nõne de p̃sum. c. pñti de prebẽ. in. vj. ⁊ de isto casu sunt arresta, siue s̃nie vt ip̃e gl. refert, ad istud rñdeo, ⁊ primo in quãtũ ꝺt qꝺ ille text. in. c. ij. de ele. i prag. facit ꝙ preuẽtiões non hñt locũ, ad illud dico ꝙ ille tex. nõ impedit preuentiones sedis apo. qꝛ ibi tex. ꝺt vt electiones in ecclesijs, sine impedimẽto, aut obstaculo oĩno fiant ⁊c. in illo tex. nullũ ꝟbũ reperiť ꝙ p̃uẽtiones ip̃ediant. sed illa verba absq; aliquo ip̃edimẽto dñt referri ad inferiores nõ ãt ad Papã, hoc est ad inferiores respectu pape nullo mõ debent impedire electiones, ⁊ sic ille tex. dʒ referri solũ ad. c. j. de ele. vbi vr̃ similis tex. ꝙ solũ prouideať ecclesijs per electionem, ⁊ non alio mõ. tñ dicit ibi Ab. in. j. not. ꝙ illud nõ impedit, qn Papa per preuẽtiones possit prouidere ẽt in dignitatibus electiuis, qꝛ illa verba generalia nunq̃ʒ vigent nec intelliguntr̃. vt papa legit, qꝛ ẽt si spãliter illud dicerẽt nullo mõ Papã ligarent in concernẽtibus ius positiuũ, vt in pñti casu per. c. proposuit. de conces. pb.

30 ⁊ c. innotuit. de elec. † Vel ẽt aliter pꝺt rñderi ꝙ inferior ẽt legatus sedis apostolice dignitates electiuas ꝑ p̃uentionẽ nõ poterit cõferre, ⁊ sic ille tex. pꝺt referri ad illũ legatũ, vel ad inferiorẽ. c. ꝺ liberatione. ⁊ c. pñti. de of. leg. ¶ Itẽ nõ ob. in hꝰ ꝙ. d. gl. arguitur a ꝯ̃rio sensu. ꝺ. c. j. ver. nec tñ vbi tex. ꝑmittit ꝙ papa bñficia collatiua possit confferre ergo a ꝯ̃rio sensu secus i bñficijs ele-

31 ctiuis. † Ad istud rñdeo ⁊ dico ꝙ arg. a ꝯ̃rio sensu in cõcernẽtibus ius positiuũ nõ hʒ locũ in Papa arg. c. innotuit de electio. ¶ Item do instantiaʒ, qꝛ solum reperitur prohibitum a iure vt legati per preuentiones non possint conferre dignitates electiuas. c. deliberatione. de offi. lega. ergo a ꝯ̃rio sensu illud nõ est ꝓhibitũ, imo mero iure vr̃ esse cõcessum sum. pon. qꝛ oĩa sunt sibi cõcessa, nisi spãliter, ⁊ expresse fuerint sibi prohibita, per illã regulam tam generalẽ iuris diuini, ⁊ sacri euangelij qꝺcũq; ligaueris super terram erit ligatum ⁊ in celis, Mathe. xvj. c. qꝺcunq;.

32 xxiiij. q. j. ¶ † Itẽ nõ ob. illud qꝺ. d. glosator dicit ꝙ dignitates electiue nõ vacẽt in curia Ro. ꝑ mortẽ curia. vt ꝺt gl. cõiter approbata in. c. ij. de prebẽ. in. vj. q̃ gl. loqť in dignitatibus episcopalibus, ⁊ abbatialib⁹. g̊ ⁊c. ¶ Rñdeo, ⁊ dico, ꝙ imo hodie de iure dicuntur vacare in curia ro. ꝑ tex. in r'la cãzellarie, q̃ est ha, ⁊ etiam tertia in ordine, ⁊ sic dʒ cessare illud ar. vel aliter posito ꝙ regula cãzellarie nõ sufficeret, ad reprobationem illius gl. potest dici ꝙ ille dignitates nõ vacãt in curia, sed in partibus, tñ nõ sequiť qn si Papa illas voluerit ꝯferre ꝑ preuẽtionẽ poterit ꝑ iura supius alleg. Itẽ nõ ob. in hoc qꝺ idẽ gl. dicit qꝺ fuerunt lata diuersa arresta in ista mã ꝯ̃ p̃uẽtiones apostolicas in fauorẽ

33 electionum. ¶ † Quia illud sibi negatur, ⁊ doctori asserenti ita esse in his q̃ sunt facti ñ est credẽdũ sibi, vt no. Alex. i. l. post dotẽ col. pe. ff. so. ma. ⁊ Are. i ꝯs. ccxxiij. inci. i cã que vertitur col. iij. Et posito ꝙ essent lata arresta illa non faciunt fideʒ in mã bñficiali. ⁊ cã ecclesiastica, naʒ proferentes illa arresta, vt sunt senatores regis nostri sup illis ecclesiasticis sentẽtie eoruʒ nõ hñr ꝓ lege per tex. in. c. eccle. s. Marie cuʒ si. de cõsti. ⁊ sic satis vr̃ esse

34 respõsum ad illa argu. q̃ faciunt pro parte aduersa. ¶ † Ego vero circa istũ articulũ crederem dicẽdũ ꝙ Papa per preuẽtiones dignitates electiuas poterit cõferre. vt no. d. Abb. in terminis in. c. j. in prio. no. de elec. vbi ita decidit expresse. ¶ Secũdo istꝺ probo ꝑ tex. in. c. ij. de p̃bẽ. in. vj. vbi ꝺt tex. indisticte ꝙ Papa dignitates oẽs ꝑ p̃uẽtionẽ poterit ꝯferre, sʒ nõ reperiť aliqꝺ ius ꝙ expresse illud sibi ꝓhibeat, ⁊ sic gñaliter illud. c. ij. de p̃bẽ. est intelligẽdũ, qꝛ vbi tex. ñ distinguit, nec ẽt nos debemus distiguẽ istud etiam probať ꝑ tex. in. c. j. §. nec tamen. de collatio. in pragma. qui tex. consilij basil. preuẽtiones ꝑmittit sum. ponti. ergo indistincte papa preuẽtiones poterit faceř ẽt i bñficijs electiuis.

35 ¶ † Tertio pro ista parte facit tex. iũcta. j. gl. in. c. q̃ʒq̃ʒ. ꝺ elec. i. vj. vbi dr̃ ꝙ Papa oliʒ prouidebat dignitatibus, ⁊ electiões nõ fiebãt, tãdẽ Papa illud ius ꝑ viã legis ꝯcessit canonicis ecclesiarum, vt. c. j. cũ si. de elec. nõ ergo mirũ si Papa voluerit multotiens prouidere ecclesijs electiuis, qꝛ res faciliter reuertiť ad sui naturã, ⁊ in habẽtibus symbolũ facilior est transitus. c. ab exordio. xxv. dist. ⁊ Papa nõ tm̃ ius cõcessit eligẽtibus qn maius sibi retineat tex. in. c. dudũ. de p̃bẽ. ⁊ digni. in. vj. ⁊ si. ergo Pa-

36 pa p̃uẽtionib⁹ i digni. electiuis poterit vti. ¶ † Quarto ꝓ ista ꝑte facit qꝺ ordinatio personaꝝ in episcopatibus est de iure positiuo. vt no. gl. in. c. ij. in verbo reseruationes de elec. i prag. ⁊ idẽ tʒ Guil. de mõte ferrato in addi. quas fecit ad gl. concilij basiliẽ. in. j. additione, facit tex. in. c. j. xxij. dist. sed Papa est. s. ius posi-

37 tiuũ, ⁊ ꝯ̃ illud potest rñdere. c. ꝓposuit. de cõces. preb. ¶ † Quinto facit illud qꝺ no. d. Ab. in. c. qꝛ diuersitatẽ. in. j. col. in añpen. no. de cõces. pb. vbi tʒ ꝙ Papa pꝺt ꝯferre, ⁊ prouidere de oĩb⁹ bñficijs totius orbis ẽt cessãte negligẽtia prela. facit gl. in ꝟbo

38 culpa in. §. itẽ placuit de colla. in prag. ¶ † Sexto facit tex. in. c. j. ⁊ ij. xxij. di. vbi Papa hʒ ordinationes ⁊ prouisiones episcopatuũ. ⁊ oĩm dignitatum, no. d. Ab. in dispu. sua incip. episcopus. ¶ Septimo pro ista parte facit, qꝛ Papa in beneficijs hʒ plenitudinẽ ptãtis, cle. j. vt li. pen. c. ij. de pb. ¶ Octauo facit qꝛ tit. bñficioꝝ sunt instituti ⁊ ordinati a iure positiuo vt dixi. s. in. j. ꝑte. ⁊ no. d. abb. in sua dispu. inci. episcopus col. ij. ꝑ tex. in. c. j. ⁊ ij. lxxx. dis. in. c. j. ⁊ ij. xxij. dist. ⁊ Papa est. s. illud ius positiuũ

39 c. innotuit. de elec. ¶ Nono facit qꝛ Papa bñficia pꝺt cõferre ad tempus, ⁊ sub conditione, ad denotãdũ ꝙ in illis hʒ plenitudinem potestatis. vt est tex. ⁊ ibi gl. in. c. si gratiose. de res. in. vj. facit. c. pastoralis. vij. q. j. ⁊ c. veniẽs. cũ sua gl. de filijs presbyte. ¶ Decio facit tex. in. c. dudũ. de preb. in. vj. vbi Papa mãdat

40 cõferre alicui legato bñficia vacãtia in certa prouintia. ¶ † Undecimo facit dcm̃ Fely. post alios doc. in. c. que in ecclesiarũ. de consti. vbi dicit qꝺ qñ agitur de collatio. bñficioꝝ est qꝺ ꝺ modico p̃iudicio ipsoꝝ colla. aut eligẽtiũ, qꝛ ipsi in cõferendo, aut in eligẽdo nõ pñt ꝯseq aliq̃ʒ vtilitatẽ. c. j. vt eccl'iastica bñficia siñ di-

41 minutione ꝯferanť † ⁊ in simili facit qꝺ no. do. Ab. in. c. j. colũ. fi. de in integ. rest. vbi ꝺt qꝺ si canonici fuerint grauati in non eligẽdo ñ veniũt restituẽdi aduersus illã lesionẽ, ⁊ rõnẽ assignat, qꝛ agiť de modico preiudicio. ⁊ particulari iteresse eoꝝ. ¶ Duodecimo pro ista parte facit tex. in. c. cũ olim. de re iu. vbi tex. dicit ꝙ Papa prouidebat de dignitate electiua in preiudiciũ eligentium, ⁊ valuisset illa prouisio nisi ante eis reseruasset ius pro-

42 uidẽdi siue eligendi. ¶ Decimotertio facit qꝺ no. d. Ab. per illum tex. in. c. cũ inter. r. seniorẽ. de elec. vbi dicit ꝙ Papa pꝺt compellere beneficiatos, ⁊ litigantes ad inuicem super beneficio, vt veniant ad cõpositionem, quasi ostendendo ꝙ in benefi-

43 cijs hʒ plenitudinẽ ptãtis. ¶ † Decimoquarto pro ista parte facit qꝺ no. do. Abb. in. c. inter quatuor. de ma. ⁊ obe. vbi lʒ Papa nõ possit procedere ꝯ̃ aliquẽ nõ vocatũ, ⁊ citatũ ꝑ. c. j. de cã pos. ⁊ cle. pastoralis. de re iud. sec⁹ est in bñficialib⁹. in qbus papa hʒ plenitudinẽ ptãtis, ꝑ iura superius alleg. ¶ Decimoquin

to, facit gl. in c. per principalē. ix. q. iij. q̄ dt q̄ Papa potest priuare episcopum a suo episcopatu. ¶ Decimosexto facit quod no. do. Abb. in c. ioannes. de clericis coniu. vbi dicit q̄ Papa potest dispensare cū clerico cōiugato, vt possit obtinere beneficiū ad ostendendū plenitudinē sue ptātis in bñficialibus. ¶ † Decimoseptio facit p ista pte illud qd no. Inn. in c. j. de his q̄ fiunt a ma. pte ca. vbi dt q̄ Papa remittēs electionē ad eligentes pōt restringere vel prorogare tps iuris celebrādi electionē, facit gl. in c. ij. in §. cupiēs. in vbo aliud de elec. in prag. ⁊ Papa pōt limitare certā formā vacationis absentiū in electione, facit. c. vbi maius periculū. de electio. i. vj. ⁊ c. cū oliz. in fi. de re iud. nā illud q̄ pñtes solū vocent ad elec. faciēdā illud pcedit de speciali mādato Pape. vt no. Host. in d. c. cū oliz, ⁊ Archi. in c. cū in ecclesijs de pr̄bē. in vj. Henricus in c. cū inter vniuersas. d elec. ⁊ rationem assignat q̄r forme date ad eligendū sunt de mero iure positiuo. no. Jnn. in c. qd sicut. de elec. in quo qd placuit Pape hʒ vim legis. ff. de ꝯsti. pncipū. l. j. ¶ † Decimooctauo facit glo. per illū tex. in c. ij. §. cupiens. in vbo reiecta. de elec. in prag. vbi dt a fortiori q̄ ēt electio canonica cassat̄ sine culpa electi, non tñ sine cā legittima pp publicā vtilitatē pp q̄ pt qs puari dño sue rei. l. itē si verberatū. ff. de rei vē. ⁊ ff. d eui. l. lucius. ⁊ C. d q̄d. pſ. l. bene a zenone. not. do. Abb. Fely. d. Phi. deci. post alios in c. q̄ i ecclesiaꝝ. de ꝯsti. lʒ ibi ageret̄ de iure i re, ⁊ de cōmodo bursali, ⁊ sic de grauissimo pīudicio, vt in simili no. Domi. de s. Ge. in c. dudū. de pbē. in vj. facit qd no. in c. ij. de ꝯsti. ⁊ in c. j. de resc. ⁊ in simili q̄ no. Jnn. in c. nisi cū pdē. de renū. ⁊ Jo. an. i. c. q̄ ob grām. de reg. iur. in vj. in mercuria. † ⁊ vbi subest magna cā publicā vtilitatē ꝯcernēs pōt papa trāsferre epʒ inuitū de vno epatu ad alium sine culpa ipsius epi, puta populus, aut tyrānus psequit̄ epm sine cā iusta, ⁊ magis cor eoruʒ indurat̄ ꝯ eū si periculum est destructionis ecclesie vel magni scandali, ⁊ periculi, vel in spiritualibus, vel in tpalibus, tūc pōt Papa, q̄ est Dei vicarius, vt totū corpus ecclesie sit sanuz, illud mēbrū pscindere, facit. c. scias. vij. q. j. ſʒ tñ dʒ dare sibi bonū cambiū, ex quo sine culpa sua fit trāslatio, vt no. Jnn. in d. c. nisi cū pridē. de renū. si ergo Papa pōt quē priuare a iure in re, lʒ ageret̄ de magno preiudicio, cū cā, ita ēt qñ nō agitur de magno preiudicio, sed de leui, ēt sine cā poterit illud facere, sicut in simili dicimus in rescriptis ad lites in preiudicū iudicuz ordinarioꝝ, vt. c. j. ⁊ ibi doc. de rescrip. † ⁊ cū quis priuatur re sua sine culpa pp publicā vtilitatez dʒ recōpēsari in precio rei sue. l. ij. C. p quibus causis ser. pre. ac. libertatez, no. in l. si locus. ff. quē ad. ser. amit. Fede. in tracta. per mutationū. q. xxv. Archi. flo. in iij. pte sue summe tit. xv. c. ij. d. Abb. in c. qd dei timore. de sta. mo. ⁊ si presbyter sit exosus populo, nec pōt ibi administrare ius prelature sine scādalo populi poterit remoueri. arg. c. tua, secūdū vnum intellectū d cle. egro. ſʒ de fructibus ecclesie est sibi puidēdū, vt in simili not. do. Ab. i c. quesitū. de re. per. ¶ † Decimonono p ista parte facit gl. in c. a nobis. de deci. vbi papa priuilegiat aliquē de decimis nō soluēdis, lʒ dēant̄ de iure diuino. c. tua. co. ti. de deci. ergo a fortiori electionē pōt tollere, que est iuris positiui. ¶ Uigesimo facit, q̄r in istis semper est obediendum pape, ⁊ nullo modo est resistendū vt est tex. in c. in memoriam. xix. dist. ¶ † Uigesimoprimo p ista parte facit, q̄r solus papa vnit ⁊ diuidit eppatus. c. sicut vnire. cū si. de exces. pre. ⁊ sic ergo vr̄ q̄ ad eū debeat pertinere prouisio epatuuz. ¶ † Uigesimosecundo facit, q̄r solus Papa transfert epos de vna sede in aliā. c. i. ⁊ ij. ⁊ quasi per totū. de tran. epi. c. qd trāslationē. de offi. lega. ergo vr̄ qd solus dēat puidere episcopatibus, vel platis. ¶ Uigesimotertio facit, q̄r solus papa deponit episcopum, ⁊ alius inferior nō. c. accusatus. c. q̄uis. iij. q. vj. si g̊ sol⁹ dponat g̊ sol⁹ illos dʒ ordinare, ⁊ eis d epatib⁹ p uidere per tex. in simili. in c. admonet. de renū. vbi ille qui priuat confert, ⁊ ille q cōfert priuat. ¶ † Uigesimoquarto pro ista pte facit, quod not. d. Ab. in c. accedens, col. j. ver. sed oppono. vbi dicit q̄ ille q prouidet, aut eligit nomine proprio anteq̄ puisio fuerit acceptata per prouisum absentē illā puisionē poterit reuocare, ⁊ alteri ꝯferre, siue puidere, vt papa solus pōt. ¶ † Uigesimoquinto p ista pte facit, nā Papa venit ꝯ ius diuinū dispēsando sup voto, vt. c. non est de voto, ⁊ voti redēptione, ⁊ etiā dispensat super monachatu. vt no. glo. ⁊ ibi do. Abb. in c. cū ad monasteriū, de sta. mo. ⁊ idē. d. Abb. in c. ex publico. de ꝯuersa. cōiuga. ⁊ ēt dispēsat super mr̄imonio nō cōsumato, vt dicit glo. in d. c. ex publico, si ergo super istis que sunt iuris diuini Papa dispēsat, a fortiori poterit in his que sunt iuris positiui, vt. d. c. p posuit. de conces. preben. ⁊ sic resultat vera cōclusio q̄ papa pōt prouidere in preiudiciū eligētiū d dignitate electiua. ¶ † Sʒ ad

euitādū oīa que ꝯ puisionē possent opponi bonū esset; ⁊ erit vt prouisus in sua prouisione faciat mentionē, siue derogationē cōstitutionū cōcilij generalis hoc est de illo. c. ij. de electio. prag. sanctio in hoc q̄ super illis verbis dicit tex. nō ob. aliquo impedimento, aut obstaculo electionis sortiant̄ effectū, ad hoc facit textus in c. ex pte, de capel. mona. ⁊ ēt tex. in c. nōnulli, ⁊ ibi doc. de resc. ¶ † Ampliat̄. j. ista ꝯclo hr̄e locū in casu negligentie, ⁊ in casu ēt in quo fuit peccatū in forma electionis, papa tūc poterit puidere, vt. c. reatina. lxiij. dist. ⁊ facit. c. q̄q̄. de elec. i. vj. ⁊ h̄ pp morā vacātiū ecclīaꝝ, q̄ ecclesijs est valde suspecta, ⁊ dānosa. c. ne p defectu. de elec. c. cū nobis oli eo. ti. ad istud facit. c. sacrosancta. xxij. di. cuius interest oues populi pascere, iux̄ illud Joā. xxi. c. pasce oues meas. † pp q̄ negligētiā ꝯciliū vl'e in quo pcedebat Jnn. tertius determinauit q̄ iste ecclesie maiores hērent tres menses, ⁊ ecclesie inferiores hērent sex, pbat̄ p. d. c. ne p defectu. de elec. ⁊ c. ij. d ꝯce. pb. q̄ tpe elapso ptās puidēdi deuoluit̄ ad supiorē. d. c. ne p defectu. ⁊ c. ij. d ꝯce. pb. tādē postmodū papa dedit interpretatione ad illa iura p. c. q̄q̄. d ele. ¶ Scdo amplia q̄ papa cū ꝯsensu eligētiū poterit puider̄ ecclesijs, ⁊ dignitab⁹ electiuis, vt no. p doc. in c. cāʒ q̄. ⁊ in c. q̄r pp de electio. ¶ † Limita pdcām ꝯclōne nō pcedē in reseruationibus bñficiorū vacaturoꝝ, q̄r papa illa nō pōt reseruare, vt est text. in c. j. de reseruationibus. in prag. ⁊ in c. vnico. circa pn. de colla. in prag. vbi dr̄ q̄ papa nō pōt reseruare bñficia spāliter, vel gñaliter, nisi i casib⁹ ibi enumeratis, vbi tex. ponit cās pp quas phibētur iste reseruationes fieri, q̄r reseruant̄ psonis incognitis, ⁊ dat̄ occasio affectādi mortē alterius q̄ plurimū pīudicat saluti aiaꝝ ⁊ vr̄ esse ordinatū, ⁊ phibitū a iure diuino iuxta illd nolo mortē peccatoris, vt in c. j. d ꝯse. di. j. ꝯ qd papa ñ pt puidē vel dispensar̄ ⁊ in illo casu cōstitutiones roma. pon. ligāt successores i ꝯcernētib⁹ ius diuinū, vt no. d. abb. in c. signi. de foro cō. ⁊ i. c. fi. de isti. ⁊ in c. oīs vtriusq̄ sexus. de pe. ⁊ remis. ⁊ in simili i. c. j. de fi. ist. ⁊ in c. cū nobis. de test. ⁊ in cle. vnica de pb. sic ergo est ꝯcludendū q̄ illa ꝯstō ꝯcilij basil. ligat papā quo ad mētē ꝯstōnis, nō āt quo ad penā, ⁊ si ꝯ istd argueret̄ de. c. pposuit vbi tex. pmittit reseruationes nō obstā. phibitiōe supioris ad illud. c. rñdet̄ q̄ hodie vr̄ illi derogatū p ꝯciliū basi. tāq̄ ꝯriū iuri diuino, vt. s. dixi ⁊ si diceret̄ q̄ ibi papa vr̄ dterminasse ꝯriū. dū dt q̄ est. s. ius positiuū, ⁊ est ꝯ prohibitionē iuris positiui ꝯ q̄ Papa pōt venire vt. d. c. pposuit. de cōces. pb. tñ ad istud rñdeo, ⁊ dico, q̄ mens ⁊ intētio illius reseruationis est ꝯ ius diuinū, vt. s. dixi, ad qd papa tenet̄, ⁊ est obligatus, vt. s. dixi, ſʒ quo ad penā que a iure imponit̄ ꝯ reseruātes bñficia illd ē d mero iur̄ positiuo, ⁊ sic hēbit locū. d. c. pposuit. de cōces. pben. ita q̄ papa reseruādo nō dʒ incurrere penas impositas a iure q̄ assignant̄ p. c. ij. de cōces. pbē. ⁊ hoc modo illa iura pñt cōcordari, vt alias dixi in tra. d iureiu. in iiij. pt. sup. j. q. ar. xix. in pte negatiua. ¶ † Itē circa istas reseruationes iteruenerūt alia incōueniētia videlicet q̄ cōtētiones inter seruos dei excitant̄, ⁊ rancores, ⁊ iurgia nutriunt̄ pluralita. bñficioꝝ, fouet̄ ambitio, facultates ac pecunie regnorū, ⁊ puinciarū mirum in modum exhauriuntur, pauperes discurrendo ad romanā curiā innumerabiles vexationes subeūt, ⁊ inter viaruz discrimina nōnūq̄ dispoliant̄, ocidunt̄, ⁊ varijs affligunt̄ pestibus, atq̄ ⁊ suis patrimonijs ac parētū opibus exaustis graui egestati subiacere cogunt̄, ⁊ plurimi absq̄ iusto ti. bñficia sibi vēdicāt, ⁊ nō qbus iure debent, illi obtinēt, sed nō nūq̄ hi qb⁹ aut circūueniēdi proximuz maior astutia, aut alligan. facultas suppetit vberior sub inuolutionibus quoq̄ prerogatiuaꝝ, ⁊ alias fraudes plurimas ac deceptiones cōtingit inuenire, ⁊ iuuenib⁹ q studio literaꝝ, ⁊ virtuosis operibus intēdere deberent datur mā euagādi, q sepius p litiū anfractus, ⁊ varios discursus rōne grāꝝ ipsaꝝ turbant̄, ⁊ inquietant̄, ordinarijs quoq̄ collatorib⁹ suū ministeriū subtrahit̄, ⁊ cōfundit̄ ordo ecclesiasticus duz vnicuiq̄ sua iurisdictio nō seruat̄ ro. pon. duz officia inferioꝝ sibi nimiū vēdicāt a maiorib⁹ ⁊ magis fructuosis opib⁹ vl'e bonū ꝯcernētib⁹ retrahunt̄, nec iferioꝝ directiōi atq̄ correc. iuigillāt sicut publica vtilitas exposcit, iste sunt cāe pp quas rseruationes i bñficijs fieri prohibent̄ a papa, ⁊ p alias rōnes. j. dicēdas † Nam istud vr̄ ꝯ vl'e statū ecclesie postq̄ ꝯcernit ius diuinū ꝯ qd papa nō pōt dispēsare, nec aliquo mō puidē, vt no. do. Abb. in c. significasti. ⁊ in c. l. ʒ. de elec. ⁊ in c. literas. de rest. spo. ⁊ i. c. pposuit post gl. de ꝯces. pbē. ⁊ in c. ad monasteriū, de sta. mo. ⁊ in c. oīs vtriusq̄ sexus. de pen. ⁊ re. no. cōis schola. in c. j. ⁊ in c. que in ec. de ꝯsti. vt. s. dixi in pn. istius qd. ⁊ in trac. de iureiu. in iiij. pte. sup. j. q. itē ēt in isto casu si papa faceret reseruationes daret occasiones peccādi, vt est tex. in c. j. in pn. de colla. in prag. ⁊ licet

τ licet papa hēat plenitudinē potestatis per illa verba quodcūqз ligaueris sup terrā erit ligatū, τ i celis. Mathe. xvj. c. tñ nō hз potestatē peccādi, imo penitus est sibi ꝓhibitū, vt est tex. in. c. j. xl. distin. τ no. d. Abb. in dispu. inci. eps, τ tūc si papa aliqd subditis precipiat, nullo mō est sibi obediēdū, imo penitus resistēdū. c. iulianus. cū duo. seq. τ. c. qui resistit. τ. c. si dñs. xj. q. iij. no. d. Abb. τ Fely. in. c. si qñ. de resc. τ in. c. q̄ in ecclesiaꝝ, τ in. c. j. de ꝯsti. τ in. c. si qñ. de offi. dele. tex. in. c. inquisitioni. de sentē. excō. in simili not.

59 do. Ab. in. cū teneamur p illū tex. de pbē. τ digni. † τ dt Fely. in. c. si qñ. de resc. qd si papa ꝯferat bñficiū infanti, siue minori septēnio inferiores nō dñt sibi obedire, τ sic remanet vera limitatio, q̄ hodie ē approbata p ꝯciliū basilieñ. vt. s. dixi, vcз φ papa nō pt

60 reseruare bñficia vacatura. ¶ † Fallit p̄ in reseruationib⁹ clausis in corpe iuris, qr illas pōt facere vt est tex. in. c. j. de res. in prag. vt sunt vniones beneficioꝝ, q̄ dñr reseruationes iuris, vt dt gl. i. d. c. j. de reser. i vbo exceptis p. c. sicut vnire d exces. pl. τ et trāslatiōes epoꝝ, q̄ spectāt ad solū papā, vt dt gl. i. c. j. i pn. i vbo clausis d elc. i prag. ¶ Scdo fallit i bñficijs exñtib⁹ i terris subiectis roma. ecclesie rōne directi seu vtilis dñij, vt est tex. in. c. j. d reser. in prag. τ in. c. j. in pn. de elec. eo. li. vt est ecclesia panor. q̄ est sita i regno Scicilie, qd regnū est de patrimonio ecclie, τ de terris ipsius, cle. pasto. cū simi. de re iu. ¶ Fallit tertio qñ esset magna cā rōnabilis, τ euidēs in litteris apposta. noiatiз expressa, vt dt tex.

61 in. c. j. de ele. i prag. † τ q̄ dicant cāe rōnabiles, vt papa inducat ad dispēsanduз, vide do. Abb. in. c. q̄rto col. iij. eo. tit. de iureiur. vbi dt φ iusta cā est, si cōtinēt turpitudinē ex parte recipiētis, p. c. j. τ. c. debitores eo. ti. de iureiu. aut si interuenit metus. c. debitores eo. ti. de iureiu. vel et qñ pp scādalū euitādū gl. in. d. c. q̄rto. eo. ti. Inno. c. venerabilē de elec. aut et dr cā, vbi maior vtilitas iminet in cōmutatione. Inno. in. c. debitores. eo. tit. vt qñ cōmutat i meli⁹ c. puenit. il scdo. eo. ti. Cā et dr fauor publicus, p tex. in. l. itē si verberatū. ff. de rei vēd. vbi fundus tertij dat militibus fauore rei publice, bar. in pbe. ffoꝝ. i. ij. col. p tex. quē dt meliorē de mundo in. l. vēditor. §. si ꝯstat. ff. cō. pd. Fely. i. c. q̄ in eccliaꝝ. col. viij. de ꝯst.

62 † In simili facit illud qd dt. d. Abb. in. c. cū ad monasteriū. d sta. mona. τ in. c. ex publico. de ꝯuer. ꝯiug. vbi dt qd si sit vnicus fili⁹ regis monachus papa dispēsat cū eo, vt ꝯbat mrīmoniū, vel si infidelis velit venire ad fidem sub illa ꝯdōne dūtñ ꝯbat mrīmoniū cū filia alterius regis monacha, tūc papa dispēsat, no. d. ab. i. c. j. in fi. de voto, cā et est vt euitet peccatū futuꝝ tex. in. c. q̄rto. d diuor. vbi pmittit veniēti ad fidē ꝯhere fm mrīmoniū si pma vxor nō vult venire ad fidē, τ nō pōt manere cū illa sine peccato, cā et

63 pōt dici, vt in. c. innotuit. de ele. † vbi dt tex. φ multū facit ad dispēsationē obtinēdā a papa reqsitio principis cleri, τ populi. facit et tex. i. c. sup h. de renū. vbi dr φ cā ltima ad reuocādū resignationē est, qñ interuenit metus, oppressio, aut pecunia, cā et dr ltima, qñ dispēsatio est valde debita, no. d. Ab. in. c. at si. ff. de adul. col. fi. d iudi. facit. c. d multa de pbē. cā et est qñ ille q petit dispēsationē est minor no. d. Abb. in. c. j. de eo q cog. ꝯsanguineā, tex. in. c. ij. de voto, τ voti. cā magna pōt dici pp bonū pacis facit. c. ij. de spon. ipu. facit. c. nisi essent. de pbē. τ. c. cū inter. τ ibi gl. d ele

64 ctio. ¶ † Fallit quarto qñ papa semel in vita vellet reseruare vnū bñficiū, vbi sunt decē colla. aut duo reseruare, vbi sunt. l. colla. vl vltra, vt dt tex. no. in. c. j. circa prin. d colla. in prag. qr tūc pp istā vnicā, aut binā reseruationē nō vr venire ꝯ ius diuinū, vt in simili facit gl. in. c. p pncipalē. ix. q. iij. τ in. c. a nobis. de deci. τ iste reseruationes in isto casu fallētiali sunt faciēde iuxta formā. c. mandatū. cū duo. seq. de res. τ dt text. ꝯgregationis buturiēsis in ptibus nrīs gallie, vt dt tex. in. d. c. j. §. itē placuit de collat. in prag. ¶ Quinto fallit in reseruationib⁹, q̄ erāt ꝯcesse tpe date ꝯcilij basilieñ. qr ille dñt demādari executioni, vt dt tex. in. d. ꝯcilio basil. in. c. j. circa pnc. de colla. in prag. Sexto fallit in pbēda theologali in ecclesia cathedrali, aut metropolitana, vt est tex. in. c. j. §. sequunt de colla. in prag. vbi tex. vr ligare ipsos ordinarios, vt pmā pbēdā vacātē hēant ꝯferre theologo, q vacet lectioni, τ sermoni. ¶ Septio fallit in tertia pte bñficioꝝ q̄ ipso iure est reseruata, τ est ꝯferēda viris graduatis, τ litteratis vt dt tex. in. c. j. §. insup. de colla. in prag. Itē in sublimitate, siue nobilitate, τ littera

65 tura. c. de multa. de pbē. facit. c. cū ex eo. de elec. in. vj. † Itē pp reges, τ reginas, τ eoꝝ filios relaxant iura. c. ne aliq. de pui. in. vj. c. fi. in pn. de of. dele. cle. j. de bap. extuagās execrabilis Jo. xxij. τ dr cā euidēs qñ in iure est expressa facit. c. pastora. in pn. de app. c. nisi cū pdē. §. verū. de renū. Itē dt Guil. de mōte ferrato. in. ij. additio. ad gl. ꝯcilij basil. qd tex. in tit. de elec. i prag. vbi dt φ electio sine ipedimēto, aut obstaculo oino fiat, τ dt ipse, φ si durāte termino ad eligēdū prefixo, vel et añ, roma. pon. p eius reseruationeз, vel ꝓuisionem, et motu proprio, de electiua de dignitate de proxima vacatura, vel iam vacante, singula singulis referendo, vt verbis suis vtar, electores preuenerit φ non obstante tali facti secundum eum, τ non iuris preuentione poterūt regulariter electores libere ad electionem canonice faciendam procedere, τ eiusdē electionis canonice celebrate petere cōfirmationē, qr cū ptās, τ iurisdictio ꝯnalis concilij sint distincta, τ separata a ptāte τ iurisdictione pape, τ illa sit fm eū ꝓuatiua, τ nō accumulatiua ad Papā, vt dt ipse nō licuit pape mittere falcē in messeз alienā τ si misit nulla orit iuris ꝓuētio. iō nō obstā. tali ꝓuētione facti q̄ nulla est, pñt electores ad vlteriora ꝓcedē, vt ipse ꝓbat in. c. lз d fo. cōpe. τ no. p gl. τ doc. in. c. pasto. τ in. c. irrefragabili. §. excessus. de of. or. facit et hз eū. c. nouit, de iudi. τ. c. cāmqз. q. fil. sint le

66 git. tūc et dr † qr motus ꝓprius nō ꝓiudicat tertio in iure q̄sito vel q̄rēdo. c. si pluribus. de pbē. in. vj. τ p gl. in cle. ij. eo. ti. de pbē. igit hз eū ecclesia gallicana iuxta populi doctrinā dicētis reddite q̄ sunt cesaris cesari, τ q̄ sunt Dei Deo, Mathe. xxij. τ Marci. xij. c. poterit roma. pon. rñdere tibi, ex terminos, τ limites tuos ius dicēdi nō paret ipune. c. ad aiarū. de ꝯsti. in. vj. τ. l. fi. ff. de iu. om. iud. facit gl. in. c. sacerdotes. ij. q. vij. que vult qd prelato canones nō seruāti licite subditus leuat obediētiā. ¶ Ad ista leuia argumēta rñdet, τ p̄ in hoc qd dt qd potestas cōcilij est distincta τ separa ta a iurisdictione pape, qr illud sibi negat, τ miror qd ta

67 lia dicat, † qr imo ꝯciliū nō dз ꝯgregari absqз papa, τ nō meret dici ꝯciliū, sз ꝯuēticula, aut ꝯciliabulū, vt dt tex. i. c. multis. xvij. distin. τ nō reperiret aliqd ius qd faciat separationē inter ptāteз pape, τ ꝯcilij, nisi in casibus in qb⁹ papa veniret deponēdus, aut eēt negligēs i reformatiōe status vlis ecclie, vt dt tex. τ ibi bona gl. i. c. ij. d auctē, τ ptāte sacroꝝ ꝯcilioꝝ. i prag. p. c. si papa. xl. di. p. c. si qs pecunia. τ. c. si duo. lxxix. di. τ no. d. abb. i dispu. eps, τ in. c. lз. de electio. facit gl. τ ibi do. abb. post dñm Ant. in. c. tua. il j. de decimis. τ Fely. in. c. sup litteris, de resc. alias aūt nō reperiret distinctio iurisdictionū inter papam, τ ꝯciliū, imo exceptis illis casib⁹ supi⁹ noiatis papa est. s. ꝯciliū. c. signi. τ ibi. d. ab. d electio. ¶ Itē inqnātū idē guil. d mōte ferrato dt, qd papa nō intēdit aliqd facere, aut ꝓiudicare tertio p. c. cām q filij sint legit. τ. c. nouit de iudi. ¶ Ad illud rñdet qd illa iura loquunt i iurisdictione tpali, quā papa nō intēdit occupare in preiudiciū iudicis secularis, tñ in pñti casu hoc est i electionibus Papa illud facit sine magno preiudicio ipsorum eligentium, vt. j. dicaз, per ea que no. do. Abb. in. c. j. col. fi. de in integ. resti. τ inqnātū ipse dicit quod extra terminos, τ limites nō paret pape alleg. c. vt aiaꝝ. de ꝯstit. qr ad illud rñdet φ istud nō est extra terminos ptātis pape p. c. cūcta p mūdū. ix. q. iij. ¶ Et dt idē guil. d mōte ferrato φ intētio electi τ electoꝝ, τ nō ꝓuisi sit p sanctū Sinodū basil. fundata, vñ est φ si corā senatoribus ꝓuisus offerat se paratū icōtinēti. i. j. breue tps se probaturū de iure suo nō audit sed electo, τ electoribus pdictis de moderatis expēsis est ꝓuidēdū, cū talis exceptio p pte ꝓuisi opposita habeat, τ ꝯtineat disceptationē in facto respectu ꝓbationū, τ dubitationē in iure rōne tituloꝝ, τ nō secularis iudicis, sed ecclesiastici. ¶ Ad istud sibi rñdeo φ premissa dicta sua nō sunt vera nec probant aliquo iure, immo potius cōtinēt truffam, p. d. c. ij. de pbē. in. vj. τ cle. j. vt lit. pen. qr in omni cā ecclesiastica Papa hз iurisdictionē. c. fi. de fo. cōpe. c. cūcta p mundū. ix. q. iij. τ cā electionis est cā ecclesiastica, vt cle. dispēdiosaз, de iudi. ꝯ papa i illa cā electionis tanq̄ emanate a iure positiuo. vt not. Inn. in. c. qd sicut. de elec. pōt dispēsare. c. ꝓposuit. de cōces. pben. τ sic videntur cessare omnia argumenta, τ p ꝯñs finem huic. q. j. impono, τ aggredior secundam questio.

SVMMARIVM.

1 Concilium generale an possit beneficia conferre.
2 Papa an sit supra concilium.
3 Papa pōt errare, τ esse hereticus, τ tunc debet deponi.
4 Concilium generale errare non potest.
5 Papa suam sententiam in melius commutat.
6 Circuncisio quando dubitatuз fuit an deberet fieri ꝯuersis ad fidem non solum petrus, sed tota ecclesia statuit φ non.
7 Papa ardua negocia puta fidei cum generali concilio tractat.
8 A sententia pape ad concilium generale appellatur.
9 Concilium est supra Papam, quando Papa aliquid contra fidem precipit.
10 Papa non potest aliquid facere ob quod status ecclesie decoloretur.
11 Pape precepto non est obediendum quando ex eo presumitur

scandalum futurum.
Et concilium debet scandalis futuris resistere, ⁊ ne aliquid cōtra legem Dei committatur.

12 Christus omnibus Apostolis dedit potestatem ordinandi, ⁊ disponēdi eccle. sed principaliter Petro, a quo apostoli predicādi auctoritatem acceperunt.

13 Papa mortuo Cardinales cum toto clero intrusum in Papatu excommunicant.

14 Papa mortuo, cardinales in alijs negocijs non se impediunt nisi prius prouideant de vicario Christi.

15 Papa mortuo ecclesia non est sine pastore, quia Christus est eius pastor.

16 Papa mortuo de iure speciali Cardinales mortuo camerario, vel penitentiario in eorum locum aliquem substituere possunt non tñ beneficia cōferre, ⁊ .j. nu. 18. ⁊ .j. nu. 30.

17 Legatus de latere ex beneficia legis beneficia confert.

18 Et eps̄ beneficia sue diocesis confert, ⁊ non archiepiscopus.

19 Concilium in quo Papa presidet beneficia confert, sed illa dicūtur a Papa cum concilio collata, ⁊ .j. nu. 27.

20 Christus dedit ptātē diffundēdi bona ecclesie petro vti capiti.
Et ecclesia vniuersalis sine papa est corpus representatū.

21 Ecclesia militans est exemplata ab ecclesie celesti.

22 Beati omnes in paradiso sunt inferiores habito ad deū respcū.

23 Pape de iure ⁊ antiqua promissione ecclesie potestas prouidendi de episcopatibus pertinet.
Episcopis vero fuit tradita potestas de inferioribus beneficijs disponendi.

24 Concilium nō dꝫ pape preeminētias violare.

25 Capitulum representans ecclesiam cathedralem ea vacante non confert beneficia ad collationem episcopi spectantia.

26 Concilium in pertinentibus ad papam sede vacante potest se impedire, si necessitas vrgeat.

28 Christus orauit pro Petro idest pro ecclesia ne in fide d̄ficeret.

29 In beneficiorum prouisione qñ agat̄ de leui, vel graui p̄iudicio.

30 Concilium quando est congregatum pro creatione futuri pastoris beneficia non confert, nec alia negocia exercet, nisi que sunt sibi concessa.

31 Concilium sede vacantte non potest indulgentias concedere, qꝛ potestas mortuo papa dormitat.

32 Concilium potest congregari ad deponendum Papam hereticuꝫ, scismaticuꝫ, vel per simoniā, vel p̄ ipressionē laicalē ellectū.
Et principes ob cardinalium negligentiā in his casibus conciliū congregat.

33 Papa non dicitur vicarius Dei in terris, sed diabolus, quando sine eo concilium congregari potest.

QVÆSTIO II

1 QVero secundo. † An cōciliū generale possit bñficia ɔferre. Et prio videret̄ ꝙ sic per tex. in. c. ij. de auc. ⁊ po. sacro. cōcilio. vbi dicit tex. ꝙ ɔciliū est .s̄. Papā, si ergo sit .s̄. Papā, ergo beneficia poterit cōferre, qꝛ si cōcedit̄ pape. c. ij. de p̄bē. in. vj. a fortiori est cōcedēdū superiori. c. cū in cunctis. in p̄n. de elec. ¶ Ad istud arg. pōt rñderi, qꝛ papa nō est inferior a ɔcilio, imo superior ita ꝙ nō dr̄ ɔciliū siñ papa. c. multis. xvij. di. ⁊ ꝙ papa sit maior ɔci. ꝓbat̄ per tex. in. c. significasti. de elec. ¶ † 2 Ubi dicit tex. ꝙ papa est .s̄. cōciliū. ⁊ hoc ꝓcedit regulariter, tñ illud nō ꝓcedit in talibus casibus enumeratis, in. d. c. ij. ⁊ ibi glo. in verbo obedire de po. ⁊ auctori. sacro. ɔci. in prag. quos casus ēt enumerat. d. Abb. in dis. inci. eps̄, in alijs aūt cōciliū sine papa nihil est. d. c. multis. xvij. distin. ¶ † 3 Scd̄o pro ista parte facit ꝙ ɔciliū possit cōferre beneficia, qꝛ solus papa pōt errare, ⁊ esse hereticus. c. si papa. xl. dist. ⁊ ardua non solet papa explicare sine concilio cardinaliū, vt no. in. c. ad apostolice. de re iud. ⁊ not. Host. ⁊. d. Abb. in. c. ex gestis. d̄ cleri. nō residen. ⁊ no. Moder. in. c. j. de constitu. ⁊ sic ergo vr̄ ꝙ beneficia pñt ɔferri p̄ ɔciliū ad istud pōt rñderi ꝙ nō vꝫ ɔsequētia. nā si papa pōt eē hr̄ticus dꝫ deponi, ⁊ alius est ponēdus in locū eius, vt not. in. c. si quis pecunia. lxxix. dist. ergo nō seqt̄ ꝙ beneficia possit ɔferre cōciliū generale. ¶ † 4 Tertio ꝓ ista parte facit, qꝛ papa pōt esse insufficiens ad regimen ecclesie, vt in. c. j. de renun. in. vj. sed tota ecclesia hoc est conciliū generale errare non pōt, vt. c. arrecta. xxiiij. q. j. facit. c. maiores, de baptis. ⁊ eius effectu. 5 Ad istud etiaꝫ pōt rñdei, vt .s̄. proxime fuit rñsuꝫ. ¶ † Quarto pro ista parte facit. c. veniens. ⁊. c. sniam. xxxv. q. ix. ⁊. c. cū ex literis. de in integ. resti. vbi dr̄ ꝙ snia pape pōt in melius cōmutari. si ergo possit in melius cōmutari, vr̄ ꝙ hꝫ superioreꝫ, hoc est cōciliū, vt .s̄. fuit dictū, si ergo papa possit beneficia ɔferre ergo etiā conciliū tanq̄ꝫ superior pape poterit cōferre. Ad istud rñdeo, ⁊ dico ꝙ papa met suam sniam mutat in melius, nō aūt cōciliū. vt. d. c. cū ex literis de in inte. resti. facit. c. cū oliꝫ. de re iu. ¶ † 6 Quinto pro ista p̄te facit ꝙ in arduis, ⁊ cōcernētibus statū totius ecclesie, vt in cā fidei, recurrit̄ ad cōciliū, vt not. in. c. anastasius. xix. dist. ⁊ in. c. sicut. xv. dist. ⁊ facit actuū. xv. c. cū enim fuerit, in primitiua ecclesia dubitatū, an ɔuersi ad fidē deberent circūcidi, missum fuit non solum ad Petrū, sed ad totā ecclesiaꝫ, q̄ erat hyerosolimis, nec legit̄ ꝙ Petrus prestiterit maiorē auctoritatē, q̄ꝫ reliqui apostoli, ⁊ seniores, sed oēs cōmuni cōsensu statuerūt, ꝙ nō fieret circūcisio, ⁊ sic cōmuni noie fuit facta rñsio, vt. d. c. actuuꝫ xv. ergo cū est opus recurrere ad cōciliū ēt inter illos q erant spiritu sancto pleni, ⁊ satis informati de potentia pape, ⁊ ecclesie. ergo potuit hoc casu nostro appellari ad conciliū, ⁊ sic vr̄ ꝙ col- 7 lationes beneficiorū possint fieri per concilium generale. † Ad istud respondeo, ⁊ dico, ꝙ agebat̄ de causa ardua, ⁊ de cā fidei. ⁊ tūc papa illa negocia dꝫ tractare cū concilio generali. vt .s̄. dixi. not. doc. in. c. sup eo. de here. in. vj. facit. c. p̄ venerabilē. §. rōnibꝰ. ⁊ ibi. d. Abb. q filij sint legi. secus qñ agit̄ in negocio leui, qꝛ tūc conciliū non requirit̄, vt est cā ꝓuisionis beneficioꝝ, q̄ vr̄ dici leui, vt in simili not. d. Abb. in. c. j. col. fin. de i integrū resti. ⁊ sic er- 8 go solus papa poterit beneficia conferre. ¶ † Sexto pro ista p̄te facit illud qd̄ no. do. Abb. in dispu. inci. eps̄. in secūdo dub. sup solutione illius col. xiiij. vbi dicit ꝙ a snia pape pōt appellari ad ɔciliū generale tanq̄ꝫ ad supiorē, facit dictū. c. ij. d̄ ptāte ⁊ auc. sacrorum conciliorū in prag. si ergo ad concilium possit appellari ergo vr̄ ꝙ cōciliū ista beneficia possit cōferre. Ad istud pōt rñderi ꝙ imo nō est appellandū a papa ad cōciliuꝫ. per tex. in. c. signi. de elec. iungēdo cū. c. romana. de appel. in. vj. ¶ Tamē illud fallit in talibus casibus, in quibus appellat̄ a papa ad cōciliū quos enumerat. d. abb. in sua dispu. incip. eps̄ super solutione secundi 9 dubij. col. xv. † Primus casus est cum papa precipit aliquid ɔ̄ fidem, in hac cā cōciliū est .s̄. papā, ⁊ licite recedit̄ a papa. vt. c. accatius. xxiiij. q. j. ⁊. c. anastasius. xix. dist. nam in eo ꝙ papa est hereticus, dr̄ minor quolibet catholico, vt dicit gl. in. d. c. accatius. xxiiij. q. j. nec tunc ipse papa est caput ecclesie, sed extra ecclesiaꝫ, ⁊ sic in illo casu concilium generale habebit cognitioneꝫ, facit. c. si papa. xl. dist. ⁊ gl. in. c. j. de renun. in. vj. vide ēt gl. p̄ illum tex. in 10 verbo obedire de ptāte, ⁊ aucto. sacro. conci. in prag. ¶ † Secundus casus in quo appellatur a papa ad conciliū est qñ papa precipit aliquid in quo decolorat̄, seu imutat̄ vl̄is status ecclesie, nā cōiter tenet̄ Papā hoc facere non posse. facit. c. literas. ⁊ ibi gl. de resti. spo. facit ēt. c. ꝓposuit. ⁊ ibi doc. post gl. de ɔces. preb. ⁊ in c. cū ad monasteriū. de statu mona. facit tex. in. c. ⁊ si illa. j. q. j. ⁊. c. que ad perpetuam. xxv. q. j. ⁊ qualiter iste casus intelligatur, di- 11 xi .s̄. in proxima. q. in prin. ¶ † Tertius casus est in quo appellat̄ a p̄p̄ ad concilium generale, qñ papa precipit, id ꝙ est in se malū vel vehementer ex suo precepto presumit̄ scādalū futurū, nam tali precepto non est obediendū pape. vt not. Inno. ⁊. d. Abb. per illum tex. in. c. inquisitioui, de sen. excō. facit tex. c. si is qui p̄est. ⁊. c. q resistit. ⁊. c. iulianus. c. si dñs. xj. q. iij. facit ēt tex. in. c. j. xl. dist. ⁊ dꝫ tunc ɔcilium resistere scandalis futuris, ⁊ ne mala ɔ̄ legem Dei cōmittant̄, vt no. in simili. d. Ab. in. c. cū teneamur. de p̄b. ⁊ dig. ⁊ Fely. post alios in. c. si qñ. de res. ad instar pauli q reprehēdit petrū, ⁊ asina Balaā ꝓphetā. c. paulus, ⁊. c. nos. si incōpetēter. ij. q. vij. ⁊ ꝓ istis tribus casi. vide bonū tex. ⁊ ibi gl. i. c. ij. d̄ po- 12 testate sac. ɔci. in prag. ¶ † Septimo ꝓ ista p̄te facit. nā ptās fuit tradita a xp̄o oibꝰ apostolis represētādo ecclesiā vt mathe. xviij. c. ⁊ sic vr̄ dōm ꝙ ɔci. bñficia possit ɔferre, ⁊ h̄ maxie papa mortuo vel deposito eccl̄ia p̄t hāc ptātē exercere, ⁊ ɔciliū ltime ɔgregatū de digni. ⁊ bñfi. ꝓuidē, cū xp̄s ordinādi, ⁊ disponēdi eccl̄iaꝫ oibꝰ apostolis ptātē ɔtulerit, vt .s̄. dixi, ⁊ ꝓ ista p̄te facit ho. text. Actuū. xv. c. vbi pꝫ ꝙ vacāte ep̄atu, h̄ ē apostolatu p̄ mortē, ⁊ seditionē Jude oēs apostoli, ⁊ discipuli simul tractauerūt de successore, ⁊ elegerūt duos ex oibꝰ. s. Barnabā, ⁊ mathiā, ⁊ posita sup eis sorte, qs illoꝝ duoꝝ p̄ferret̄, cecidit sors sup mathiā, ⁊ sic fuit illis assumptꝰ p̄ ɔciliū gñale, vt .s̄. fuit dcm̄. ¶ Ad istud arg. pōt rñderi ꝙ i illo ɔcilio seu ɔgregatiōe d̄ q̄ actuū. xv. c. pet. ibi erat ⁊ ipse tāq̄ꝫ p̄ncipalis vicarius ep̄i fecit ad maiorē firmitatē, ⁊ p̄p̄ eccl̄ie nouitatē, nā ⁊ postea ipse solus ꝓuidet d̄ ep̄atibꝰ, vt i. c. i illis. lxxx. di. ⁊ apostoli receperūt ptātē p̄dicādi a Pe. vt ab eo. vt eū in superiorē recognosceret, lꝫ Deus misisset oēs, no. archi. i. c. ita dñs. xix. dist. ⁊ not. do. Abb. in disputatio. incipien. eps̄, ⁊ sic

Papa

Papa posset facere ɔciliū, si vellet ꝛ ad ardua illud conuocat. c. ex gestis, de cle. nō resi. ¶ † Octauo p̄ ista parte facit text. in. c. si qs pecūia. lxxix. dis. vbi pꝫ ꝙ mortuo Papa cardinales cū toto clero excōicāt inuasorē seu intrusuꝫ in papatu. Ad istud pt rñderi ꝙ verū ē † ꝙ plena dispō vacāte sede circa electionē pape est penes ɔciliū in alijs aūt negocijs exercendis ɔciliū vacante sede se nō intromittit, imo p̄mitus dꝫ p̄uidere eccl'ie de vicario Chrī, vt est tex. in. c. vbi mai⁹. §. idē quoqꝫ, de elec. in. vj. ¶ Nono pro ista pte facit, nā si vacante sede ptās nō remaneret apud eccl'iaꝫ vl'eꝫ sequeret̄ ꝙ papa mortuo, eccl'ia r̄maneret sine aliquo pastore in terris qđ nō est p̄sumendū, qꝛ fm̄ h̄ cū reuerentia loquendo Chr̄s dn̄s nr̄ nō videret̄ fecisse tanq̄ bonus p̄rfami. c. p̄ humāi, de homi. in. vj. † Ad istđ pt rñderi vt dicit gl. in cle. ne romāi, de elec. ꝛ gl. in cle. ad nr̄m, de here. q̄ gl. dicūt ꝙ mortuo papa ecclesia nō est sine pasto. qꝛ Chr̄s est pastor eccl'ie, Papa aūt vicari⁹ ꝛ mortuo vicario nō dꝫ eē scđs vicari⁹, arg. c. clericos, đ off. vic. ꝛ sic eccl'ia semp hꝫ pastorē. ¶ Decio facit. nā si sede ap̄lica vacāte cetus cardinaliū pōt mittere vnū Cardinalē p̄ defensiōe ecclesie sup terris ipsius, ꝛ sic vr̄ in sili qđ vacāte sede ɔciliū possit bn̄ficia ɔferre. Ad istud pōt rñderi qđ iste casus est reseruatus Cardinalibus vacāte sede, vt. c. vbi maius. §. idē quoqꝫ đ elec. in vj. sed nō legit̄ ꝙ vacāte sede cardinales ꝛ ɔcilium bn̄ficia possit cōferre in sili, ꝛ đ isto arg. no. d. Car. in cle. ne romani. §. irritū, in ij. q. de elec. ¶ † Undecio p̄ ista pte facit tex. in cle. ne romani de elect. vbi dicit text. qđ mortuo papa Cardinales pn̄t substituere aliquē i camerariū eo mortuo, vel ēt i penitentiariū, ꝛ sic idē vr̄ i alijs bn̄ficijs ɔferēdis. Ad istud argm̄ pōt rñderi ꝙ cardinales bn̄t illū casuꝫ a iure sp̄aliter reseruatū, vt sede vacāte possint substituere aliquē in camerariū vel pniariū ad tp̄s, donec fuerit p̄uisum eccl'ie roma. de pastore, ꝛ sic p̄cedit ꝛ hꝫ locū istud argm̄, secus in alijs beneficijs ɔferēdis, qꝛ illa nō pn̄t ɔferre. ¶ † Duodecimo p̄ ista pte arguit̄, nā legatus a latere sedis ap̄lice missus beneficia ɔfert, vt. c. j. ꝛ. ij. ꝛ quasi p̄ totū, de off. leg. in. vj. si ergo legatus illa bn̄ficia possit ɔferre a fortiori poterit ɔciliū ḡnale qđ est maior. Ad istud argm̄ pōt rñderi ꝙ legatus facit illud ex beneficio iuris, sed ɔciliū ḡnale illud nō hꝫ expresse sibi reseruatū a iure, ergo nō poterit ɔferre, vt. s̄. dixi, nec vꝫ ɔ̄ntia ꝙ si iferior cōferat, ergo ꝛ supior, nā videm⁹ in sili ꝙ eps q est inferior archiepiscopo bn̄ficia sue diocesis ɔfert, ꝛ tn̄ archieps, q est supior, non pōt ɔferre. c. qꝛ diuersitatē, de ɔces. p̄bē. ¶ † Decimotertio pro ista pte arguit̄, ꝛ vr̄ qđ ɔciliū possit beneficia ɔferre, qꝛ si pōt p̄uidere eccl'ie romane de papa. vt. c. vbi maius, de elec. ꝛ clem. ne romani, eo. ti. ꝛ. c. lꝫ, de elec. cū si. ergo a fortiori alia bn̄ficia poterit ɔferre. Ad istud pōt rñderi vt. s̄. in alijs argumētis fuit rn̄sū, vcꝫ ꝙ circa p̄uisiones ille casus istius argumenti fuit reseruat⁹ cardinalibus, ergo alij casus in mā p̄hibitiua nō vnr̄ cōcessi, arg. c. inter corporalia, de trāsla. epi. ¶ † Decioquarto pro ista parte facit, nā cōciliū ḡnale est. s̄. ius positiuū, ꝛ ꝰ illud pōt venire, arg. c. nō dꝫ đ ɔsan. ꝛ affi. ꝛ sic vr̄ ꝙ sit. s̄. dispōnes ꝛ p̄uisiones beneficioꝝ, que sunt de iure positiuo. c. j. ꝛ. ij. xxij. dist. ꝛ. c. j. lxxx. disti. Ad istud argm̄ pōt rñderi, ꝙ ɔciliū, in quo papa presidet, potest beneficia ɔferre ꝛ illud dr̄ esse fcm̄ a papa cū suo ɔcilio, vt in sili no. do. i. c. j. de pac. ꝛ in. c. osius, de elec. ꝛ in. c. j. de sp̄ōsa. secus in alio ɔcilio in quo nō est papa, qꝛ illud nō pōt fieri sine eo, nisi in illis tribus casibus supius expressis. ¶ † Nunc deuenio ad solonem pn̄tis q̄ōnis, ꝛ repio. d. Abb. in terminis q decidit istā. q. in disputa. incipiē. eps super. iiij. dubio, col. xx. vbi dicit ꝙ eps commisit istā p̄tātē beato Petro tanq̄ capiti, vt. c. q̄cunqꝫ. xxiiij. q. j. ꝛ dicit Aug. in lib. ij. de doctri. chr̄iana ꝙ vl'is ecclesia absque papa sit corpus rep̄ntatū, papa vero loco dei fit caput illius corporis, hinc Pet. fuit appellatus cephas. i. caput. vt. c. ij. xxij. dis. ergo conciliū nō pōt sine papa dona dei diffundere i corpus seu mēbra eccclesie. facit. c. loquit̄. xxiiij. q. j. vbi dr̄ qđ vt vnitateꝫ in eccl'ia dn̄s designaret sup vno. s̄. Petro eccl'iaꝫ fundare voluit p̄ illa v̄ba tu es petrus ꝛ sup hanc petrā ꝛc. ipse. n. tm̄ fuit platus. c. ij. xxij. dist. ꝛ. c. in illis. lxxx. dist. nō ergo pōt ɔciliū de dignitatibus p̄uidere, cū nō Apostoli, sed ipse Petrus teneat vicē dei in terris. c. ij. de trāsla. pla. ꝛ sic in Petro rōne vnitatis, ad quā đsignādā. d. Pet. solū p̄fecit vt dictis iurib⁹, iteꝫ faciunt illa iura que dn̄t ꝙ mortuo papa ecclesia vacat, vt cle. ne romani, đ elect. ꝛ. c. j. de scisma. in. vj. si vacat, ergo p̄tātē papalē exercere cōciliū non vꝫ arg. a vi vocabuli. c. cū fm̄ apostolū, de p̄bē. ꝛ dign. ꝛ. c. cleros. xxj. dist. † itē facit qꝛ eccl'ia militans est diuinitus exēplata ab eccl'ia celesti. c. ad hec. lxxxviij. dist. no. gl. in cle. ad nostruꝫ, de here. sed in celesti curia est vnus q cuncta ministrat, ꝛ cui oia patent. s̄. deus, sine quo nihil fit, ergo in hac nr̄a eccl'ia militāte vn⁹ debet esse. s̄. papa, qui oia ministrat, ꝛ sine quo ptās papalis exerceri nō dꝫ, ꝛ ouile dꝫ esse distinctuꝫ a pastore. Eccl'ia. n. ē loco ouilis, ꝛ papa loco veri pastoris. s̄. Chr̄i nō ergo dꝫ ouile pascere, sꝫ pasci, nec occupare offm̄ pastoris. Ad istud pōt rñderi, ꝙ lꝫ ecclesia militans sit facta ꝛ ordinata ad instar eccl'ie triūphantis, tn̄ in oibus nō eq̄paratur, qꝛ deus presidens in eccl'ia triūphanti nullo mō pōt peccare, nec peccatū in eo cadere, vt dicit gl. valde notabilis in cle. j. de sum. tri. ꝛ fide catho. facit tex. in. §. fi. de peni. dist. ij. sed peccatū pōt cadere in papa. vt dicit tex. in. c. j. xl. distin. ꝛ sic resultat ꝙ in oibus nō est qualitas. † Itē satis ɔstat, ꝙ i paradiso oēs beati dn̄r esse inferiores habendo respectū ad deū, vt dicit gl. in. c. ad hec. lxxxix. distin. in simi. facit gl. mag. que loquitur de oratione in clemen. vnica, de reli. ꝛ vene. sanc. sed inter papā ꝛ conciliū generale vr̄ esse equalitas, ita ꝙ illud qđ potest papa poterit ɔciliū, iuxta illud euangelij, dū Chr̄s loquebat̄ omnibus apostolis p̄ illa v̄ba, q̄cunqꝫ ligaueritis sup terrā erit ligatum ꝛ in celis, vt Mathe. xviij. c. ¶ † Itē dicit. d. Abb. vbi. s̄. semp remanēdo in illa solutione, ꝙ si nulla vrgebat necessitas p̄uidēdi de dignitatibus an̄ creationē romani p̄otificis nō dꝫ cōcilium de talibus se intromittere, nā de iure, ꝛ antiqua p̄missiōe ecclesie ptās p̄uidēdi de ep̄atibus, p̄tinet ad papā, vt dicit glos. in. c. q̄q̄, de elec. lib. vj. p̄bat̄ p. c. in illis. lxxx. disti. vbi pꝫ qđ solus Petrus de ep̄atibus ꝛ supiorib⁹ dignitatib⁹ p̄uidebat, facit. c. j. lxxij. dis. ptās vo p̄uidēdi đ inferiorib⁹ bn̄ficijs fuit tradita epis. c. ois basilice, de ɔse. dis. j. ꝛ. c. regēda. x. q. j. c. ex frequētibus, de insti. ꝛ. c. cū ex iniuncto, de here. c. cōquerente, de offi. or. ꝛ. c. ordinari. eo. ti. in. vj. † non dꝫ ergo ɔciliū sine papa infringere antiquas ordinatiōes, nec iura, nec p̄eminētias pape violare, cle. ne romani. de ele. c. significasti. eo. ti. de ele. c. cū inferior, de maior. ꝛ obe. facit. c. lꝫ, de elec. ꝛ. c. p̄ venerabilē, q fil. sint leg. Ad istud ēt posset rñderi, ꝙ papa illud facit. d. c. j. cū si. xxij. dist. h̄ est Papa cū ɔcilio, qꝛ qn̄ v̄ba dirigunt̄ ad papā referunt̄ ad eccl'iā siue ad ɔciliū in p̄sonā Pape. c. loqtur. c. arrecta. xxiiij. q. j. ꝛ qn̄ Chr̄s orauit p̄ eccl'ia siue p̄ Papa, vt. c. arrecta. xxiiij. q. j. ꝛ. c. maiores, de baptismo. illud intelligit̄ oraui, vt inquit Christus pro te Petre, hoc est p̄ eccl'ia, qꝛ in vno solo eccl'ia siue ɔciliū est, vt notatur in. §. j. xxj. dist. ꝛ no. d. Abb. in dispu. incipiē. eps, ꝛ post illā orōnē a Chr̄o fcām petrus peccauit, ꝛ eccl'ia remāsit in sola virgine Maria, vt not. i. c. noua, de peni. ꝛ remis. † Itē dicit. d. Ab. vbi. s̄. qđ sicut cap̄lm rep̄ntat eccl'iaꝫ cathedralē. c. relatū, in. ij. đ testa. nō succedit in p̄tāte ɔferēti bn̄ficia sp̄ectātia ad collationeꝫ epi. c. j. ne sede vacā. li. vj. ita nec ɔciliū rep̄ntās vl'em eccl'iam dꝫ succedere i p̄tāte ɔferēdi dignitates p̄tinētes ad p̄uisionē pape, ꝛ ita nō pōt dici plenū conciliū, ꝛ plena eccl'ia sine papa. xvij. dis. c. mulier, ꝛ. c. significasti, de elec. ꝛ h̄ ḡnal'r in oibus que voluntarie gerunt̄ p̄ ɔciliū, sicut in sili dicimus in cap̄lm eccl'ie cathedralis, sede vacāte, vt no. gl. in cle. j. de here. ꝛ in. c. vnico, đ ma. ꝛ ob. in. vi. secus vbi necessitas multū vrgeret, nec posset al'r p̄uideri q̄ p̄ ɔciliū, tunc ɔciliū qꝛ necessitas nō patit̄ dilationē in euentū rōnis † ex qbus idē. d. Ab. vbi. s̄. dat ɔcl'onē, qđ de oibus p̄tinētibus ad papā ɔciliū pt se ipedire, si necessitas magna vrget de pn̄ti, nec aliter pōt p̄ q̄stōnes tā positas p̄uideri, nec sine magno dāno expectari post creationē p̄otificis, erit ergo ɔciliū administrator necessari⁹, nō aūt voluntarius, ꝛ h̄ est eq̄ssimū, ꝛ fm̄ eum cessant oēs rōnes hinc ꝛ inde adinuicē ɔflectentes. ¶ † Ego circa istū art. p̄oderarē duos casus circa ɔciliū ḡnale. ¶ Prius casus erit, qn̄ agit̄ de his, q̄ sunt meri iuris positiui, in qb⁹ papa hꝫ plenitudinē p̄tātis, ꝛ tūc dico, qđ nō bn̄ loquit̄. d. Abb. qꝛ p̄oderando in illis istud vocabulū ɔciliū nō est, nec dr̄, nec meret̄ vocari ɔciliū, nisi in eo presideat Papa, vt est text. no. in. c. multis. xvij. distinctio. ꝛ in isto casu assumendo cōcilium pro concilio in quo presidet Papa, poterit beneficia conferre, ꝛ sic hꝫ locum actuū. xv. c. vbi beatus Pe. cū alijs apostolis elegit Matheū i locū Jude olim apostoli, ꝛ in istis lꝫ papa sol⁹ posset facere, tamē postq̄ est in ɔcilio illud facit cū ɔsensu ꝛ ɔsi. ɔcilij, argu. iux. ea q̄ no. in. c. j. đ pac. ꝛ in. c. osius, de elec. ꝛ in. c. j. đ ɔsan. ꝛ affi. ꝛ lꝫ ibi fiāt q̄stōnes sup his q̄ sunt meri iuris positiui, tn̄ adhuc iteruēit auctoritas ɔcilij, iuxta ea q̄ notā. in. c. j. de iudi. p̄ iu. supi. all. ꝛ sic resultabit ɔclusio, quo ad istū casum ꝙ ɔciliū in his q̄ sunt meri iuris positiui, qn̄ sup illis p̄sidet bn̄ficia poterit ɔferre, h̄ ē papa cū suo ɔcilio. ꝛ sic ēt hēbit locū illa r'la iuris diuini q̄cūqꝫ ligaueritis sup terrā erit ligatū ꝛc. vt Math. xviij. c. † in sili facit qđ dr̄ qđ Chr̄s orauit p̄ Petro, vt non deficeret in fide. c. arrecta. xxiiij. q. j. c. maiores de bap. orauit p̄ Petro, h̄ est p̄ eccl'ia vl'i. c. q̄cūqꝫ. xxiiij. q. j. ꝛ. c. i nouo. xxj. dist. ꝛ sic ista ɔcl'o quo ad istum casuꝫ dꝫ intelligi, ꝛ h̄ maxime, qꝛ qn̄ agit̄ de cā ardua papa sine

concilio illud nõ explicat. quia illud videt̃ esse ordinatũ a iure diuino, vt ẽ tex. i. c. p venerabilẽ. §. rationib9. q filij sint legi. vbi tex. infert q̃ in negocijs arduis. ⁊ in quib9 oritur magna difficultas, requirit̃ cõsensus sacerdotũ leuitici generis, hoc est Cardinaliũ, q rep̃sentant cõciliũ gñale, ⁊ ecclesiã vniuersalẽ. vt dicũt ibi doct. in simili notat̃ p Hostiẽ. ⁊ alios quos refert dñs abbas in. c. ex gestis. de clericis nõ residen. ⁊ no. Domi. de sancto Geminiano post alios doct. in. c. sup eo. de here. in. vi. ⁊ no. Moder. i rubrica

29 de cõstõnibus. ¶ † Et si in isto casu diceret̃, q̃ i puisione bñficiorũ agit̃ de cã leui. ita q̃ nõ requirat̃ cõciliũ Cardi. vt dixi. s. p illud q̃ no. dñs abba i. c. i. colu. fi. de i integrũ restitu. dico q̃ illud pcedit qñ agit̃ de leui p̃iudicio habẽdo respectũ ad p̃iudicitũ ordinariorũ, ⁊ sic h3 locũ illud qđ no. domi. abb. in. d. c. i. de i integrũ restitu. secus qñ agit̃ de puisione bñficio⁊ habẽdo respectũ ad illos, qbus ɔferũtur. q2 tunc põt dici cã grauis ad eligẽdũ ⁊ p scrutãdũ p̃sonã idoneã cui cõferatur. facit i simili. c. fi. §. his ãt de offi. dele ga. ⁊ in simili no. dñs Abb. in. c. cũ teneamur. de prebẽ.

30 ⁊ digni. ⁊ Fely. in. c. si qñ. de rescriptis. † Limito istũ casu3, qñ sedes apostolica vacaret. q2 tunc conciliũ cõgregatũ ad futurã electionẽ faciẽdã nõ posset beneficia cõferre, nec alia negocia exercere, nisi illa, que sunt sibi cõcessa, p tex. i. c. vbi maius. §. idẽ quoq3. de electio. in. vj. ⁊ in clemen. ne romani. circa principiũ. de electionibus. vbi dicit tex. q̃ Card. nõ pñt cõferre officiũ camerarij vel penitẽtiarij vacãs. sed solũ illud dñt cõmẽdare alicui, donec fuerit facta electio de summo põtifice, ⁊ in simili facit q̃ cetus Car. h3 talẽ iurisditionẽ, q̃ sibi in iure pmittitur. vt. d. c. vbi periculũ. ꝺ elec. i. vj. secus i illis i qbus expresse sibi a iure nõ ẽ pmissu3 vt no.

31 Car. p illũ tex. i cle. ne romani. versi. irritũ. de elec. in. q. iij. † ex qbus ifertur q̃ cetus Card. nõ põt sede vacante indulgẽtias cõcedere. q2 ptãs mortuo papa dormitat. vt no. Card. in. d. clemẽ. ne romani. ver. irritũ. i. iiij. qõne. de elec. Sicut i simili dicimus q̃ sede epali vacãte, capl'm nõ põt bñficia cõferre, tex. i. c. j. ne sede vacã. lib. vj. facit tex. in. c. j. ꝺ insti. eo. lib. ⁊ no. do. Ab. in. c. cũ olim, de maio. ⁊ obe. sic ẽt cetus Card. qui facit collegiũ sede apostolica vacãte, bñficia nõ poterit cõferre, vt i simili facit gl. i cle. ne ro

32 mani. de elec. ¶ † Scđs casus ẽ in ɔcernẽtibus ius diuinũ, vt in casibus in qbus cõciliũ generale cõgregat̃ ad deponẽdũ papa3. q2 tũc solũ cõgregat̃ ad depositionẽ faciẽdã ⁊ ad exercẽdum siue ad reuocãdũ illa, que papa male administrauit, tũc cõciliũ bñficia nõ poterit cõferre, ⁊ sic habebit locũ opi. do. Abb. quã. s. retuli, ⁊ istđ pbatur, q2 solũ repitur in iure, q̃ qñ papa est hereticus, aut scismaticus, vel electus per symoniã, aut ip̃ressionẽ laycalẽ, in illis casib9 est deponẽd9. Et cõciliũ poterit ɔgregari ad illa exercẽda, vt ẽ tex. in. c. si papa. ⁊ ibi gl. xl. dist. ⁊ in. c. si qs pecunia. ⁊. c. si duo. lxxix. dist. no. do. Ab. in sua disputatiõe incipiẽte eps ⁊ in. c. licet. de elec. ⁊ in illis casib9 cõciliũ põt cõgregari p Card. aut. pncipes seculares in negligẽtiã Car. vt no. do. Ab. post gl. ⁊ domi. Anto. in. c. tua. il primo. ꝺ deci. ⁊ Fely. in. c. sup litteris. ꝺ re-

33 script. † ergo seqtur q̃ postq̃ in illis casib9 cõciliũ sine papa põt cõgregari. Et põt dici cõciliũ sine eo, ita qđ tũc papa nõ dr̃ vicarius dei in terris, sed diabolus. vt notant Mod. in. c. j. ꝺ ɔsti. ergo in alijs casib9 i qb9 papa nõ subijcit̃ cõcilio tũc ñ dr̃ cõciliũ, nisi ibi p̃sideat papa. d. c. multis. xvij. distin. ergo postq̃ in illis casib9 qui sunt iuris positiui concilium bñficia poterit ɔferre, postq̃ ibi est papa, ⁊ nõ potest dici cõciliũ, nisi ibi presideat papa, vt. d. c. multis, xvij. disti. ⁊ cũ his est expedita ⁊ declarata p̃sens q̃stio.

SVMMARIVM.

1 Legatus de latere beneficia cõferre an possit, spectãtia ad presentationem patroni laici ⁊. j. num. 47. vbi limit.
2 Papa solus venit contra fundationes beneficiorum.
3 Legatus in preiuditium elligentium nõ põt cõferre beneficia p̃mo post pontificalẽ nec regularia qb9 p ellectionẽ prouidetur.
4 Legatus ⁊ archiepiscop9 a pari, pcedũt in puicia eis ɔputata.
5 Legatus ɔtra iuris formã nõ põt venire, nec illã pretermittere.
6 Legatus nõ põt supplere defectũ iuris in contractu ommissum.
7 Nec causam appellatione remota potest committere, etiam si sit sic ei commissa vt. j. nume. 7.
Nec potest causam que alibi pendet committere.
8 Legatus contra constitutiones conciliares ⁊ factas in concilio venire non potest.
9 Papa in causa heresis concilio subest.
10 Papa solus de nouo erigit ⁊ ordinat cathedrales ecclesias.
11 Papa solus vnã ecclesiam cathedralem alij subicit.
Et duos Episcopatus in vnum vnit, aut vnum in duos diuidit.
Et sedem Episcopalem de vno loco in alium mutat.
12 Papa solus episcopum de vna sede ad aliam transfert.
13 Papa solus votum terre sancte commutat.
Et solenniter degradatos restituit.
14 Papa solus episcopum a sua administratione remouet.
Et solus episcopos eximit.
15 Papa solus legitimat filios illegitimos.
Et bigamos ordinat ⁊ promouet.
Et minores. xxx. an. ad episcopatum promouet.
16 Papa solus causam appellatione remota committit.
Et ab eo solo non appellatur.
17 Papa solus supplet defectum in contractibus ⁊ iudicijs.
Et vacante regno solus supplet regis defectum.
18 Papa solus Imperatorem deponit.
Et solus dat ei curatorem.
Et solus recipit episcoporum renunciationes.
19 Papa solus quando cum simoniaco in ordine dispenset.
20 Papa solus dispensat super iuramento quando tendit in ecclesie romane preiudicium.
21 Papa solus ab eo excommunicatos absoluit.
Et solus suam interpretatur constitutionem.
22 Papa solus cum irregulari dispensat.
23 Papa solus absoluit excommunicatos hereticis sacramenta ministrantes.
24 Papa solus dispensat, vt quis habeat duo beneficia curata.
Et solus legem facit generalem.
25 Papa solus confirmat ellectionem Imperatoris, consecrat eũ, ⁊ coronat.
Et solus facit concilium generale.
Et solus sanctos canonizat.
26 Papa solus semper ⁊ vbiq3 palio vtitur ⁊ id concedit.
27 Papa solus est legibus solutus, ⁊ eius sententia pro lege habet̃ ⁊ solus facit de monacho non monachum.
28 Papa solus in maioribus criminibus dispensat, ⁊ consanguinitatis impedimenta relaxat.
29 Papa solus ad sacros ordines in diebus festiuis ordinat, ⁊ eo die aliquem ad duos sacros ordines promouet, ⁊ in die consecrationis sue ordinationem facit.
30 Papa solus dat ius ad beneficium vacaturum, ⁊ aliquem iure suo priuat.
31 Papa solus contra concilium dispensat, ⁊ insignia episcopalia Abbatibus concedit.
32 Papa solus spiritualia laico cõcedit, ⁊ presbitero vt infantes in fronte chrismet.
33 Papa solus dispensat cum presbitero qui post excommunicationem absoluit, ⁊ cum nõ professo vt promoueatur in Abbatẽ, ⁊ vt monachus fiat laicus, ⁊ laicus in minoribus fiat epũs.
34 Papa solus dispensat cum ordinato in apostasia, in gradu consanguinitatis, ⁊ vt regulares possint leges condere, ⁊ a solutione decimarum eximit.
35 Papa solus dispensat vt arma iudeis portentur.
36 Papa solus dispensat super etate ad beneficia obtinenda.
37 Legatus de latere in prouincia ad quam est missus beneficia confert ⁊ num. seq.
Secus in legato nato.
38 Legati pape hñt ordinariã iurisditionẽ in hijs q̃ sunt iurisditiõis.
39 Legatus de latere potest absoluere excõmunicatos pro iniectione manuum.
40 Legitimatus ex dispensatione legati põt benefi. paternu3 tenere.
41 Legatus per simplicem querelã causas audire potest.
42 Legatus de quibus causis cognoscat.
43 Legatus potest statuta facere, ⁊ dat indulgentias pro edificatione pontium.
44 Legatus ex causa indulgẽtias pape reuocat, ⁊ ecclesiã inordinatam ordinare, clericos ob inobedientiam excõmunicatos absoluere, male coniunctos separare põt.
45 Legatus concurrit cu3 ordinario ⁊ potest vnire vnam ecclesiam mense episcopali.
46 Legatus de latere habet vltra predicta nouem priuilegia que hic enumerantur.
48 Legatus beneficia regularia non ellectiua conferre potest.
Quid de beneficijs deuolutis ex negligentia alicuius prelati, qui nõ erat de sua prouincia ad prelatũ q est ꝺ sua prouincia.
49 Actus debet attribui principio, ⁊ non fini.
Et origo rei attẽdit̃ ⁊ nõ accidẽs ad naturã actus ponderandã.
Res a fine dñominatur, ⁊ finis designat qualis res sit censenda.

50 Impetranti

50 Impetrāti beneficiū spectans ad collationem episcopi non prouidebitur de beneficio cuius collatio ex negligentia episcopi, est ad capitulum deuoluta.
51 Legati, τ episcopi iurisdictio accumulatiue, τ pari passu ābulāt.
52 Legatus potest conferre beneficia ad episcopuꝫ deuoluta ex negligentia patroni laici.
Quid ꝺ ecclesijs collegiatis quarꝫ collatio est ad papā deuoluta.
53 Legatus confert beneficia exempta τ regularia, que ad episcopū sunt deuoluta ex negligētia prelati regularis.
Et ea etiam videlicet exempta añ deuolutionem confert.
54 Legato currit tempus iuris ad conferendū beneficia quod daꝛ collatoribus sicut alijs ordinarijs.
Quid ꝺ deuolutis ad Papā ex negligentia prelati τ aliorum extra suam legationem.
55 Legatus natus ratione dignitatis quod tempus habeat ad conferendum beneficia ad eum per negligentiam prelatorum inferiorum deuoluta.
Et vnico actu qñ ius ad eū est deuolutum prouidere debet.

QVÆSTIO III

1 Quero tertio. †An legatus Pape beneficia possit ꝯferr. ¶Et p̄mo ꝓ parte negatiua ꝙ nō possit, vř text. in.c.j. de of.leg. vbi dicit tex. ꝙ legatus nō potest beneficia conferre. ad istud pōt rñderi, ꝙ illud hꝫ locū in legato, misso, aut nato, secus in legato a latere pape misso vt sunt Cardi. qꝛ illi beneficia pñt ꝯferre, vt dicit tex. in prealleg. c.j. de offi.lega.in.vj. ¶Scđo arguiť pro ista parte ꝑ tex.in.c.cū dilectus. de iure pat. vbi dicit tex. ꝙ legatus ēt a latere nō pōt bñficia ꝯferre. ad istud argu. rñdeř, ꝙ legatus nō pōt conferre bñficia, q̄ sunt de pñtatione pñoni layci, τ sic hꝫ locū ille tex. τ ratio ē ne subtrahanť a fundatione ecclesiarum layci, vt no.d. Abb.i.c.
2 j. de preben. τ dig. †Itē aliqs inferioꝛ ꝯ fundationes beneficiorū non potest venire, nisi solus pp̄, vt dicit tex. τ ibi gl. in verbo apostolice. in clemen. qꝛ ꝯtingit. de religio. domi. τ.d. Ab. Fely. τ.d. Phili. decius. in.c. cū accessissent. de ꝯsti. secus est dicēdū in alijs beneficijs, q̄ non sunt de patronatu laycoꝝ ꝑ.c. dilectus. de of.le. τ sic dꝫ cessare istud arg. ¶Tertio pro ista pte facit tex. in.c. deliberatione. de offi.lega.in.vj. vbi dicit tex. ꝙ legatus ēt a lateř nō
3 pōt beneficia ꝯferre in preiudiciū inferioꝝ † ad istud arg. pōt rñderi, ꝙ hꝫ locuꝫ in dignitatibus cathedralis ecclesie, que obtinēt primum locū post pontificalem, aut in dignitatibus regularibus, quibus prouideř per electionem, τ ecclesia dř viduata, τ sic hꝫ locum ille tex. ꝙ in preiudicium eligētiū legatus ille beneficia non possit cōferre, secus est in beneficijs petētibus ad collationem inferiorū, ꝑ.c.j. de of.leg.in.vj. ¶Quarto pro ista parte arguiť, ꝙ legatus nō possit beneficia ꝯferre, nā videmus ꝙ archiepiscopus non pōt beneficia ꝯferre, in preiudiciū epoꝝ, τ illa q̄ spectant ad collationē illorū, ꝑ tex. in.c. qꝛ diuersitatē. de ꝯces. pbē. facit.c. il
4 la. ne sede vacā. ¶†Sed sic est ꝙ legatus, τ archiepiscopus in ꝑuincia eis deputata pari passu ambulant. vt no.d. Abb.in.c. sicut venire. de exces. prela. τ in.c.fi. de ꝯiugio seruoruꝫ, ergo postq̄ archiepiscopus nō pōt, nec ēt legatus ad istud arg. duobꝰ modis pōt rñderi, ꝙ verū est qđ legatus, τ archiepiscopus pari passu ambulāt in beneficijs spectantibus ad collationē ipsius archiepisco. qꝛ ipse legatus, ita illa beneficia poterit cōferre legatus, sicut archieps, τ sic hñt locū illa iura in ꝯrium alleg. vel aliter, τ secūdo pōt rñderi ꝙ illa eqparatio procedit in legatis nō a lateř missis, q nō pñt bñficia cōferre, vt.c.j. de offi.leg.in.vj. ¶Quinto arguiť ꝑ ista pte de.c. dilectus. in p̄ de pbē. τ digni. vbi dř ꝙ legatus nō potuit beneficiū adiudicare alicui pretēdenti ius ꝯ formā iuris. Ad istud arg. pōt rñderi ꝙ ibi legatus adiudicabat beneficiū cū pacto illicito, τ ꝯtinēte simoniā, qđ nō poterit facere, vt ibi tex. τ doc. secus est qñ ꝯferret iuxta dispositionē iuris, ꝑ.c.j. ꝺ offi.lega.in.vj. τ sic dꝫ cessare istud arg. ¶Sexto pro ista pte arguiť, nā cōferre, beneficia in prejudiciū ordinarioꝝ illud est probibitū ꝑ ꝯstitutiones humanas siue apostolicas. vt.c. illud. de iu.pa
5 tro. τ.c.pe. τ fin. de sup. neg. prela. ¶†Sed ꝯ ꝯstitutiones, τ formā iuris legatus nō pōt venire, nec illā formā pretermittē, vt no. doc. post do. Ab.in.c.j. in pñ. de res. facit gl. magna in.c.fi. de bere.in.vj. τ no. Domi. de.s.Gemi.in.c. q̄ in eccl'iaꝝ. de ꝯsti. τ no.d. Abb. post gl.in.c. dilectus. in pñ. ꝑ illū tex. τ in.c. ꝑ illoꝝ. de pb. τ digni. τ in.c. ꝙ trāslationē. ꝑ illū tex. τ in.c. nisi. de offi.leg. τ no. Jo. de ana. in.c. cū in dioces. de vsu. τ no.d. Abb. in.c. dilecti. colum.ij. de iud. τ i.c. sup qōnū. in pñ.j.col. de of.dele. τ no. Car. in cle.ij. in fi. de iud. τ in cle. sepe. post gl.in.q.x. de ver. signi. Bald. in.l. nec qcq̄.§.fi.ff. de offi.pcō. τ lega. idē ēt no. Vitalis in trac. clausularꝫ. fol.vij. τ Alex. in.l. nemo pōt. col.j. de leg.j. τ domi. in c. iudex. pen. col. de offi. dele.in.vj. τ Fely.in.c. postremo.iij.col. ꝺ
6 appel. †τ idē no.do. Abb.in.c.j.col.j. de trāsa. vbi dicit qđ legatus nō pōt supplere defectū iuris omissuꝫ in ꝯctu, τ dt do. Abb.i c.fi.in.ij.no. de ꝯfir. vti ꝙ oīa tendētia ad violationē iuris sunt ꝓhibita legato, vt vñr collationes beneficioꝝ i simili no. Saly.in. l.fi.C. de sen. vbi dt ꝙ legatus nō pōt cōmittere cāꝫ appl'one remota no.d. Abb.in.d.c.j. de res. τ Alex. in cōsi.cvij.iiij.pte. τ no. Jmo.in.l.j.§.fi.ff. a qbus apppellare nō lꝫ, τ facit gl. in.d.c. ꝙ trāslationē. de offi.leg. τ no.do. de ro. in tit. de iudi. deci.vj. in antiqs ꝙ talia ꝓhibenť legato, ēt si pres cōsentirēt, ꝙ ea agitaret, τ dicit Bal.in.l.j. ad fi.ff. de offi.pfec.pto. ꝙ legatus Pape nō facit ꝯ ꝓhibitiones iuris. no. Jo.an.in.c. nemo. de elec.i.vj. ꝓ ista pte ēt facit gl. in cle.ij. de res. τ in cle. sepe. in vbo mādamus de ver.sig. glo.in.c. indēnitatibus. in vbo sine strepitu. de elec.in.vj. no. specu. de legato.§. supest, τ in.§. nūc ostēdēdū. ver. legatus, ꝙ legatꝰ nō pōt cōmittere cām, q̄ alibi pendet, vt in simili no. Fely.in.c. vt nostrū.in.iij.q. de app. τ dt Fede. in cōsi.cc. ꝙ legatus pape non pōt tollere ius alteriꝰ facit qđ no. Bal.in.l.ij.col.x. ver. τ iō.C. ꝺ
7 de ser. τ aqua. †Et idē est dōm si Papa illud cōmitteret legato apppellatione remota, qꝛ lꝫ opereť quo ad sñias per eum ferendas, nō tñ pōt legatus hoc ꝯcedere suo delegato. facit.c. sup qōnū in pñ. τ in.§. si vero. de offi. dele. idē ēt si Papa illud cōmitteret cū plena, τ oimoda ptāte. vt no. Jmo.in.l.ij.ff. a qbus appellare nō lꝫ, τ idē Bal.i.l.j. circa mediū.ff. de test.mi. τ sic ꝑ istas infinitas allegationes, vř dōm ꝙ legatus beneficia nō possit ꝯferre,
8 † ad istud ar. pōt rñderi ꝙ legatus ꝯ ꝯstitutiones ꝯciliares, τ factas a ꝯcilio nō pōt dispēsare, nec ꝯ illa venire ꝑ iura superius al
9 leg. nisi specialiter constitutiones illud permittāt legato. ¶†Septimo ꝓ ista pte facit, qꝛ si solū ꝯciliū possit iudicare papā i cā heresis, q casus est reseruatus cōcilio de.c. si papa.xl. dist. τ legatꝰ ñ possit papā iudicare, nisi se submittat legato, ergo vř ꝙ legatus nō possit ꝯferre, nisi specialiter Papa ꝯcesserit, ad istud rñdetur
10 ꝙ legatus hꝫ istud a lege. vt.c.j. de offi.leg.in.vj. ¶†Octauo ꝓ ista pte facit qꝛ solus Papa ꝺ nouo ordinat, τ erigit ecclesias cathedrales.c. felix.xvj.q.j.cū simi. τ ipse solus dignitates instituit c.j.xxij.dist. no.in.c.cū olim. de ꝯsue. τ sic ergo vř postq̄ Papa sibi reseruat pmissa, idē vř in collationibus eoꝝ. Ad istud rñdeř vt.s. fuit rñsuꝫ in proximo arg. ¶Nono pro ista pte facit, qꝛ reges a papa impetrāt a quo inunganť, hoc est ad ipsuꝫ papā pertinet diffinire, vt not. Spe. in ti. de legato.§. nūc ostendēdū. ꝑ.c.x. §. vnde in veteri de sacra. vnc. Ad istud rñdeř vt.s. fuit respon
11 sum. ¶†Decimo qꝛ solus Papa subijcit vnam ecclesiam cathedralē alteri ꝙ legatus facere non pōt, tex. τ ibi doc.in.c. qđ translationē. de offi. deleg. ad istud rñdeř, vt.s. ꝓxime. ¶Undecimo ēt facit, qꝛ solus Papa duos episcopatus in vnū vnit, aut diuidit vnū in. duos.c. τ tpis.xvj.q.j. τ hoc specialiter interdiciť legato a latere Car. vt.d.c. qđ trāslatione. de offi.leg. Ad istud rñdeř vt.s. ¶Duodecimo facit, qꝛ solus Papa mutat sedē epalem ꝺ vno loco in aliū.c.j. τ quasi ꝑ totū. de trāsla. episcopi. facit.c. in il
12 lis.lxxx. dist. τ.c.j. de pui. ad istud rñdeř, vt.s. fuit rñsum. ¶†Decimotertio facit, qꝛ solus papa trāsfert epm ꝺ vna eccl'ia ad alias c. mutationes.vij.q.j. τ ꝑ totū de trāslatio. epi. τ istud legatus ēt a latere non facit.c. gratū. de postu. prela. facit.c. nisi de of. lega.
13 ad istud rñdeř vt.s. ¶†Decimoquarto facit, qꝛ solus Papa potest cōmutare votū terre sancte, vt.c. magne. τ.c. qđ sup his. τ.c. ex multa de voto, ergo est prohibitū legato, rñdeř, vt.s. Decimo quito facit, qꝛ solꝰ papa restituit solēniter ꝺgradatos, vt no. doc. post gl.in.c. degradatio de pe.in.vj. τ in.c. q̄uis. de res.eo.li. τ in c. transmissa. de renū.c. at si clerici.§. de adulte. de iud. ad istud rñ
14 deř, vt.s. fuit rñsum. ¶†Decimosexto facit, qꝛ solus Papa remouet epm a sua administratione ēt deserētē suā ecclesiam τ nisi specialiter cōmittať legato ē ꝓhibitū.c. ex tue fac.c. q̄uis.c. accusatus.iij.q.vj. ad istud rñdeř, vbi.s. ¶Decimoseptimo facit, qꝛ solus papa eximit epos, vt.c. frater.xvj.q.j. fac.c.j.§.j.xiij.q.ij. τ legatus nō pōt vnā ecclesiā alteri subicere, vel ꝯferre, τ ordinario preiudicare facit.c.fi. de cōfirma. vti. τ.c.i. de ap. τ.c. dilectus. el
15 p̄mo de pbē. τ digni. vbi.s. ¶†Decimooctauo facit, qꝛ solus papa legitimat filios illegitimos.c.ꝑ venerabilē. qui filij sint legi. rñdeř, vt.s. ¶Decimonono facit, qꝛ solus Papa ꝓmouet, τ ordinat bigamos.c. lectoꝛ.xxxiiij.di. τ.c. qcūq; il.ij.l. dist. τ solus illegitimos ꝓmouet. vt.c.fi. τ pe. de filijs presby. τ minores.xxx. annis ad epatus.c. cum nobis olim de electio. ad istud rñdeř, vt.s.
16 ¶†Uigesimo facit, ꝙ nullus pōt cām cōmitere appellatione

remota, nisi solus pp. vt. c. sup qõnũ. §. j. de offi. dele. ⁊ no. do. ab. ⁊ Fely. in. c. j. de resc. ad istud rñdet vt. s. ¶ Uigesimoprimo facit q a solo pp nõ appellat, cũ supiorẽ nõ hz. c. lz. in fi. de elec. ⁊ a le-
17 gato põt appellari. c. j. de ap. ad istud rñdet, vt. s. ¶ † Uigesimo-secundo facit, solus pp supplet defectũ in ɔctib⁹, ⁊ iudicijs. c. j. ð trãsac. no. Spe. in ti. de lega. §. nũc oñdẽdũ, rñdet vt. s. ¶ Uigesimotertio facit, solus pp supplet defectũ regis vacãte regno. c. cũ inter vniuersas. de elec. c. lz ex suscepto. de fo. cõpe. rñdet vt. s.
18 ¶ † Uigesimoquarto facit, qꝛ solus pp deponit Imperatorẽ. c. apostolicẽ. de re iud. in. vj. respondetur, vt. s. ¶ Uigesimoquinto facit, qꝛ solus Papa recipit renũciatiões episcopoꝝ. §. esse. vij. q. j. c. post trãslationẽ, de renũ. ⁊ legatus ñ pt. c. q trãslationẽ.
19 ð of. le. rñdet vt. s. ¶ † Uigesimosexto, sol⁹ pp dispẽsat cũ simóia co in ordine, vt. j. q. j. qs a simoniacis, qñ vera simonia interuenit
20 secus si simoniace fuisset promotus. c. si alicuius. de elec. ¶ † Uigesimoseptimo facit, qꝛ solus pp dispẽsat sup iurõ, qñ tẽdit in piudiciũ ecclesie ro. c. veniẽtes. c. qꝫto. ⁊ ibi do. Abb. de iureiur. ⁊ di
21 xi in trac. de iureiu. sup. iiij. pte, rñdet vt. s. ¶ † Uigesimooctauo facit, qꝛ solus papa põt absoluere illos, quos excõicauit, qꝛ cui⁹ est ligare, eius est soluere. c. cũ inferior. de maio. ⁊ ob. facit. c. venerabilẽ, de elec. rñdet vt. s. ¶ Uigesimonono facit, qꝛ solus pp in
22 terpretat suã ɔstitutionẽ. c. inter alia. de sen. excõ. ¶ † Trigesimo facit, qꝛ solus pp cũ irregulari dispensat. xj. q. iij. c. si quis eps. ⁊.
23 c. veniens. de eo qui fur. ordi. suscepit respondetur vt. s. ¶ † Trigesimoprimo facit solus pp absoluit excõicatũ. eo q ecclesiastica sacramẽta administrauerat hereticis. c. excõicamus. §. sane de here. ¶ Trigesimosecũdo facit, qꝛ si est qõ de articulis fidei, ⁊ super hoc dibitetur solus pp cognoscit. c. maiores. de bap. rñdet vt. s.
24 ¶ † Trigesimotertio facit, qꝛ solus pp dispẽsat, vt qs hẽat plura beneficia curata, aut psonatus. c. de multa. de prebẽ. respondetur vt. s. ¶ Trigesimoquarto facit, qꝛ solus pp facit legẽ gñalẽ. c. j.
25 de ɔsti. rñdet vt. s. ¶ † Trigesimoquinto facit solus papa admittit, ⁊ ɔfirmat electionẽ Jmpatoris ɔsecrat, ⁊ coronat. c. venerabilẽ. de elec. c. ad apostolice. de re iud. ¶ Trigesimosexto facit, qꝛ solus papa fac ɔci. gñale. c. multis, ⁊ qsi p totũ. xvij. di. ¶ xxxvij. fac, qꝛ sol⁹ pp canonizat sanctos. c. j. ð reliquijs, ⁊ vene. sanc. c. ve
26 nerabil. de testi. rñdet vt. s. ¶ † Trigesimooctauo facit qꝛ solus papa sp, ⁊ vbiqꝫ portat palliũ. c. ad honorẽ. de vsupal. rñdet vt supra. ¶ Trigesimonono facit, qꝛ solus papa cõcedit palliũ. c. signi
27 ficasti de elec. rñdet vt. s. ¶ † Quadragesimo facit, qꝛ solus papa est solutus legibus. c. j. ⁊ ibi gl. de ɔsti. rñdet vt. s. ¶ Quadragesimoprimo facit, qꝛ sola snia pape hr p lege. c. in causis. de re iu. ¶ Quadragesimosecũdo, qꝛ solus papa facit de monacho non monachũ gl. ⁊ ibi doc. in. c. ad monasteriũ. de sta. mo. ⁊ legatus
28 non põt. ¶ † Quadragesimotertio facit, legatus nõ potest dispẽsare in maioribus criminibus, sed solus pp. c. at si clerici. de adu. de iudi. rñdet vt. s. ¶ Quadragesimoquarto facit legatus nõ pt laxare ipedimẽta ɔsanguinitatis, sed solus papa. c. nõ dꝫ. de cõ
29 san. ⁊ affi. ¶ † Quadragesimoquinto facit, solus papa, ⁊ nõ legatus ordinat ad ordines sacros diebus festiuis. c. j. c. de eo. de tẽp. ord. rñdet vt. s. ¶ Quadragesimosexto facit, qꝛ solus papa, ⁊ nõ legatus eodẽ die ad duos ordines sacros pmouet aliquẽ. c. dilectos. de tẽpo. ordi. rñdet vt. s. ¶ Quadragesimoseptimo facit, qꝛ solus papa facit ordinationẽ, ⁊ non legatus in die sue ɔsecra-
30 tionis. c. qõ sicut ⁊ pterea de ele. rñdet vt. s. ¶ † Quadragesimooctauo facit, qꝛ solus papa pt dare ius ad bñficiũ vacatuꝝ, ⁊ nõ legatus, lz legatus possit illud reseruare ẽt p certo, vt no. do. ab. in. c. dilectus. il p ð pb. ⁊ dig. rñdetur vt. s. ¶ Quadragesimonono facit, qꝛ solus papa priuat quẽ iure suo in re acquisito, ⁊ non
31 legatus facit gl. i. c. p pncipalẽ. ix. q. iij. rñdet vt. s. ¶ † Quinquagesimo facit, qꝛ solus papa põt dispẽsare, ⁊ venire ɔ ɔciliũ gñale c. signi. ð elec. le. nõ põt. c. dilectus. il. j. c. p illoꝝ. de pb. ¶ Quinquagesimoprimo facit, qꝛ solus Papa, ⁊ non legatus concedit epalia insignia abbatib⁹, ⁊ iferiorib⁹, not. spe. ti. ð le. §. nũc oñdẽ
32 dum. rñdet vt. s. ¶ † Quinquagesimosecundo facit, qꝛ solus papa ɔcedit spiritualia layco, vt no. gl. ⁊ ibi doc. in. c. ij. de iudi. ⁊ legatus nõ põt, vt no. Spe. vbi. s. facit gl. in. c. imperiũ. x. distinctione, respondetur vt. s. ¶ Quinquagesimotertio facit, qꝛ solus papa, ⁊ nõ legatus potest cõcedere presbytero, vt chrismet infantes in fronte. c. puenit. xcv. dist. no. Jnn. ⁊ do. Abb. in. c. quanto ð cõ
33 sue. rñdet vt. s. ¶ † Quinquagesimoquarto facit, qꝛ solus papa, ⁊ nõ legatus dispensat cũ presbytero qui celebrauit post communicationem, vt. c. j. ⁊. ij. de clerico excõicato ministrante rñdet vt. s. ¶ Quinquagesimoquinto facit, qꝛ solus pp, ⁊ nõ legatus dispẽsat cum nouitio, aut clerico nõ professo, vt pmoueat ad dignitatem abbatialem, vt no. doc. in. c. officij. de elec. ⁊ Spe. vbi. s. ¶ Quinquagesimosexto facit, qꝛ solus papa dispẽsat, vt monachus, laycus, aut laycus i minorib⁹, facit. c. episcopus. c. miramur. lxj. dis.
34 ⁊ Spe. vbi. s. ¶ † Quinquagesimoseptimo facit, qꝛ solus papa, ⁊ non legatus dispensat cum illo qui fuit ordinatus in apostasia. c. fi. de aposta. ¶ Quinquagesimooctauo facit, qꝛ solus papa, ⁊ nõ legatus dispensat in gradu ɔsanguinitatis. ar. c. qð dilectio ð ɔsã. ⁊ af. ⁊ Spe. vbi. s. rñdet, vt. s. ¶ Quinquagesimonono facit qꝛ solus papa dispẽsat, ⁊ non legatus, qꝛ vt regulares possint audir leges, vt no. Abb. in. c. non magno. ne cle. vel mo. rñdet vt. s. ¶ Sexagesimo facit, qꝛ solus papa eximit a solutione decimaꝝ.
35 ca. nobis, ⁊. c. ex parte, ð deci. rñdet vt. s. ¶ † Sexagesimoprimo facit, qꝛ solus pp. dispensat, ⁊ nõ legatus vt arma portent iudeis vt no. Spe. in ti. de legato. §. nũc oñdẽdũ. p. c. significauit ð iude.
36 ¶ † Sexagesimosecundo facit, qꝛ solus papa dispẽsat sup etate ad beneficia obtinẽda, vt no. Spe. ti. de legato. §. nũc oñdendũ. no. per. doc. in. c. cũ ex eo, ⁊ in. c. lz de elec. in. vj. ⁊ sic per premissa fundamẽta postqꝫ legatus in illis casibus nõ põt disponere vr di
37 cẽdũ q beneficia nõ possit cõferre. ¶ † Tamen premissis nõ obstãtiuz est de iure verum q legatus Cardi. a latere missus in puinciã ad qꝫ est destinatus beneficia põt ɔferre. p tex. in. c. j. de of. lega. in. vj. ⁊. c. dilectus. de offi. leg. istã pte tꝫ Spec. in ti. de legato §. nunc tractemus, sed legatus natus hoc non potest. d. c. j. de offi. lega. i. vj. nisi ei specialiter sit indultũ. c. j. de ap. ⁊. c. duduz. de preben. in. vj. nec põt legatus vnã prebẽdã cõferre duobus. c. dilecto. de pbẽ. ⁊ dig. ⁊ dicit Archi. in. c. hortamur. lxxj. dist. q legatus Card. põt ɔferre beneficia, p. c. dilectus. de offi. lega. ⁊ ita
38 tenet Lapus alleg. xcvj. † istaz partem tenet Mar. laudẽ. in suo trac. de lega. princípũ, vbi dicit q legati pape habent iurisdictionẽ ordinariã in his, que sunt iurisdictionis. c. ij. de offi. deleg. lib. vj. Tamen quo ad conferenda beneficia habent extraordinariaz iurisdictionẽ, qꝛ ex offi. proprio nõ venit legatis potestas conferẽdi, ⁊ hoc in legatis nõ cardinalibus q nõ ɔferũt, nisi ex speciali priuilegio, secus in legato Cardinali. c. j. de of. leg. in. vj. facit gl. in cle. ij. de offi. ord. ⁊ ibi infert do. Ab. in suis collectis, q legatus Cardi. in ɔferẽdo bñficia nõ hꝫ iurisdictionẽ ordinariã, sꝫ extraordi. istã partẽ q legatus possit cõferre bñficia, sentit Rochus ð curte in trac. suo de iure pat. in. iij. q. sup verbo honorificũ. Tandem in terminis istius. q. reperio do. Phi. deciũ in consi. clix. incipien. diuino implorato presidio col. fi. ver. ⁊ breuiter vbi cõcludit q legatus de latere beneficia cõfert, p. c. j. de offi. le. in. vj. lꝫ i vicariũ generalẽ talis ptãs nõ conferatur, nisi exprimat. c. fi. de officio vica. in. vj. Secus tñ est in legato de latere, cui statiꝫ q est legatus ex munere legationis h sibi cõpetit. vt no. bal. i. l. aliqñ i. xiiij. q. ff. de offi. pcõsu. ⁊ leg. ⁊ si diceret q videret vt non esset idẽ dicẽdũ in beneficio regulari. vt est tex. i. c. deliberatione de offi. lega. in. vj. ⁊ ille tex. dꝫ intelligi in omni beneficio regulari quocũqꝫ noie appellet, vt no. Domi. post Archi. ⁊ alios in. d. c. ð liberatione. col. iiij. de of. leg. i. vj. Sꝫ ad h ẽt rñderi põt q ille tex. loqt in ecclesijs regularibus i qbus puidet p electionẽ, vt vr ibi habent per viaz electionis, ⁊ dñt assumi, sed qñ beneficiuz regulare non est electiuũ cuz ibi prouideat per collationẽ illud. c. secundum non extenditur ad prioratum collatiuum, ⁊ istud confirmatur, qꝛ intentio legati de latere vr fundata ex regula q hꝫ q beneficia põt cõferre. d. c. j. de offi. leg. in. vj. ⁊ sic exceptio, siue limitatio ab illa regula nõ dꝫ extẽdi extra casum limitationis, qꝛ exceptio facta firmat regulã nõ in alijs exceptis. l. quesitum. §. deniqꝫ, vbi Bar. de fundo instructo. §. vt aũt. vbi gl. in auc. de non
39 alienan. col. ij. c. dominus. xxxij. q. vij. ¶ † Et ista est cõis resolutio, a qua non est recedẽdũ propter magnam prerogatiuã, quam hꝫ legatus Cardi. a latere qui ẽt põt absoluere excõicatos p iniectione manuum. c. qð translationem. de offi. lega. ⁊. c. ad eminẽtiam. de senten. excõ. ⁊ istud procedit ẽt si iniuria sit enormis, vt no. Archi. in. c. si qs suadente. xvij. q. iiij. ⁊ no. Henricus. i. c. qm de vi. ⁊ ho. cle. ⁊ in. c. peruenit. de sen. excõ. gl. est ordinaria. in. c. j. §. si vero. in verbo romanũ pontificẽ. de elec. in prag. Tñ legatus natus non potest beneficia conferre. vt no. do. Phil. decius
40 per illum tex. in. c. j. in. iij. not. de appel. ¶ † Jn simili facit gl. cõmuniter approbata. in. c. dilectus de filijs presby. in verbo nõ obstante, que dicit circa medium, q filius legitime natus põt cum dispensatione legati a latere habere beneficium paternuz. Jtẽ in simili facit, qꝛ ad offiñ legati pertinet habere prouinciam suã purgatã, ⁊ eaz purgare malis hominibus, ⁊ eos punire. l. iij. ⁊. l. congruit. ff. de offi. pres. ⁊. c. j. de offi. ord. ⁊ quies populorum, ⁊ disciplina spectaculorum ad legatuz spectat, vt. ff. de offi. prefe. vr. l. j. §. quies, qꝛ cõstitutus est super gentes prouincie sibi decrete, vt euellat vitia, ⁊ dissipet malos, edificet virtutes, ⁊ plantet bonos.

c. solite.

c. solite. de maio. & obe. Itē ad offi. legati pertinet prouincialium causas audire, que p appellationē deferunt ad eū, vt. c. j. de offi. le ga. & ij. q. vj. c. decreto. † Per simplicē autē querelā pt causas audire subditoꝝ imediate pape, secus si ñ sint imediate sbditi, tñ dicit Spe. in. titu. de lega. §. supest ꝙ legatus potest in prouintia sibi decreta cognoscere per simplicē querelā de oi qōne ecclesiasti ca omisso quolibet ordiario. c. fi. de fo. cōpe. † Itē legatus cogno scit de cā matrimoniali pp errorē conditionis. tex. in. c. fi. de con iug. ser. Itē ēt legatus cognoscit de qōne que vertitur inter cleri cum & laycum. c. cū cā. de re iudi. facit. c. cū bertoldus. eo. titu. de re iudi. & sicut papa p simplicē querelā potest adiri, qui ordinari⁹ est singuloꝝ. c. si quis. ij. q. vj. & c. cuncta p mūdū. ix. q. iij. & c. anti qua. de priuil. sic & legatus eius, qui ipsius vicem gerit, vt no. spe. vbi. s. itē & ipse legatus hʒ iurisditionē ordinariā. c. ij. de offi. leg. in vj. Itē ēt legatus abb. vel priorē exēptū trāsfert. vt no. Spe. vbi s. & ēt electionē exēpti cōfirmat. c. si abbatē. de elect. in. vj. & c. cū venerabilis. de csue. potest ēt cōmittere predicationē alicui, & ēt crucē, & excōicare, absoluere, dispēsare, & iniungere penitentias, si fuerint sibi cōmisse. c. fi. de offi. deleg. † Itē pōt ēt legatus statuta facere vt. c. fi. de offi. leg. pt ēt idulgētias pro edificatione pōtius & ecclesiaꝝ ccedere, & ille ppetuo durāt. c. cū ex eo. & c. seq. de pe niten. & remis. Itē puincie epi & oēs alij subsunt legato, & sibi obe dire dñt. c. cū parati. de ap. facit. c. in gallia. xxv. q. ij. & ipse dʒ co gere clericos obedire platis suis nec dʒ dissimulare, qn significet dño pape ea, q male agunt. c. ad decorē. de insti. credit ēt sigillo le gati de latere. c. cū dilecta. de cōfir. vti. pōt ēt legatus cogere vt bñficiati dimittant bñficia illa, que minus canonice sunt adepti, non obstāte cōfir. a sede apostolica obtēta. c. qꝛ diuersitatē de cō cess. prebē. † Itē legatus ex cā reuocat indulgētias pape. c. pe. de cleric. non resi. Item potest legatus Cardinalis ecclesiam inordinatā ordinare. c. proposuit. de cleri. excōicato. Potest ēt legatus clericos & bñnitas pp inobedientiā excōicatos absolue re. c. sup. eo. de sen. excōicatio. Itē ēt legatus pōt se opponere guerris & discordijs. c. nouit. de iudi. Potest ēt legatus regē & re ginā male cōiunctos separare. c. p venerabilē. §. veꝝ qui fi. sint le gi. † Itē ē legatus in puintia sibi cōmissa cōcurrit cū epo, ēt in his que ptinēt ad epalē dignitatē. c. j. de offi. lega. & c. ij. eo. ti. in. vj. ita tʒ do. Ab. in. c. fi. de cōiugio seruoꝝ. Et dicit do. Ab. in. c. sicut vnire. de exces. plā. ꝙ legatus sicut eps pōt bñficia vnire, qꝛ oia que pōt facere platus siue eps, aut archiepiscopus, pōt face re legatus in legatione sua, & hoc est tenedū sine dubio & ibi sub dit ꝙ legatus pt vnire vnā ecclesiā mēse epali lʒ eps hoc facere ñ posset, ꝙ ē valde notādū p limitatione cle. ij. de rebus eccle. non alie. & hoc siue bñficia spectēt ad legationē legati siue non, vt pu ta, qꝛ sunt deuoluta ad papā, vt no. d. Ab. in. d. c. sicut vnire. & Jo an. an. in addi. Spe. ti. de legato. §. nunc ondēdū. † Et ita oia ista bñt locū vt. s. dixi i legato Cardinali, qꝛ vltra supius sibi cō cessa hʒ nouē priuilegia, qꝛ isequēs illū icurrit. xxxvij. peās. vt no. in. c. felicis. de pe. in. vj. & in cle. siquis suadēte. eo. ti. de pe. Se cundū priuilegiū est, qꝛ qñ Cardinales sunt legati cōferre possūt bñficia ēt ad Papā deuoluta, vt no. glo. in extrauagā. Jo. xxij. q incip. execrabilis. titu de prebē. in verbo sublimitatē. Tertium priuilegiū est, ꝙ legati excōicatos pro iniectiōe manuū absoluūt c. ad eminētiā. de sen. excō. Quartū priuilegiū est, ꝙ legati de la tere mare transeuntes vti pñt insignijs apostolice dignitatis, vʒ palefreno, equo albo, vestimētis rubeis, freno, & calcaribus dau ratis, vt no. Host. in. c. antiqua. de priuile. & glo. in. c. j. de nume ro & qua. car. in prag. Quintū priuilegiū est ꝙ isti legati pñt di ci patricij quoꝝ noia in diademate pricipis scribi cōsueuerūt, ita tʒ gl. in. d. c. extrauagāti execrabilis i vbo sublimitatē. Sextū priuilegiū, qꝛ isti legati Cardinales faciūt ptē corpis Pape ad instar senatoꝝ. vj. q. j. §. veꝝ, & no. gl. vbi. s. Septimū puilegiū ꝙ isti legati statiʒ cū sūt creati sunt liberati a patria ptāte. Oc tauū priuilegiū, ꝙ Cardinali asserenti se legatū credit absqꝫ lit teris. Nonū priuilegiū, ꝙ assertioni legati Cardinalis absqꝫ actis credit sup his, q corā eo acta sunt. Ista nouē priuilegia enu merat gl. i vbo sublimitatē in. d. extrauagāti execrabilis. Itē. d. Fely. in. c. postulasti in fi. de fo. cōpe. ꝙ legatus a latere cfert bñ ficia sita in sua puincia, lʒ ptineāt ad collationē alterius prelati, q ñ est de sua puicia. † Limito prio istā solōnē nō hre locū i bñ ficijs, que sunt de pronatu layci, qꝛ legatus ñ pt illa cferre. vt est tex. in. c. cū dilectus de iurepa. & no. d. Abb. in. c. fi. eo. ti. ita not. Rochus in trac. de iurepa. in. iij. q. i vbo honorificū & idē tʒ spe. in titu. de legato. §. nūc tractemus. & Arc. i. c. hortamur. lxj. di. Et idē tʒ do. Phi. decius in suo csi. cxlix. col. fi. vbi dicit, ꝙ le gatus ñ pt derogare pronatui laycali. vt no. doc. in. c. dilectus. de offi. lega. & iste casus sine limitatio pcedit, qñ iuspronatus esset acqsitū layco fundatione, vel donatione. Secus si ex priuilegio acqsitū sit, qꝛ tali priuilegio iurispronat⁹ legatus derogare pt, v. no. Fede. csi. lxviij. incip. j. scripte qōnes, & illud nō solū fm eun dē Fede. hʒ locū, qñ iuspronatus ñ est acqsitū ex priuilegio, sʒ ex pscriptione. vt vr̄ sentire do. Abb. in. c. dilect⁹. de offi. leg. & Car di. in cle. p litteras. in. iij. q. de prebē. vbi dt ꝙ legatus de latere pt cferre bñficia spectātia ad pñtationē layci proni, put ē in pñ tatione q̄s laycus facit nō ex fundatione, sed ex pscriptione, vel p uilegio, qꝛ tūc cessat rō pp quā fuit phibitū legatis vt nō cferret bñficia de iurepa. layci vcʒ ne retrabant a fundatione ecclesiaꝝ. Idē tʒ Car. in. cle. j. in. vij. q. vt lite pē. cū si. vt no. Fely. i trac. qñ littere apostolice piudicēt pronis carta fi. col. pe. Itē ēt qñ ccur runt duo proni, vnus laycus ex fundatione, & alius clericus, quia tūc legatus poterit cferre bñficiū in piudiciū proni clerici, cū cō sensu solius proni layci, vt no. singulariter do. Ab. in. c. fi. sup. q. fi. de iurepatro. & istud idem vr̄ dōm si bñficium spectet alterna tiue ad pronū laycū, & ad clericū pronū, vel clericū collatorē, qꝛ tunc papa, aut legatus poterit illud bñficiū cferre, qñ erit i tur no clerici. ñ āt in turno layci, qꝛ tūc legat⁹ ñ pt, vt in sili facit gl. i §. ita. c. j. in vbo faciēde. de colla. i prag. Et dicit gl. i. c. j. §. ita in verbo patrono. de colla. in prag. ꝙ bñficia pronoꝝ laycoꝝ ñ ca dūt sub noiationibus & gradib⁹ cōcilij Basiliē. de quo i. §. statuit c. j. de collatio. i. prag. & hoc fm eū, qñ ptinēt ad psentationē lay ci, secus fm eūdē videret, vbi laycus & clericus simul pñtarēt, qꝛ tūc bñficia sapēt nām clerici tāqꝫ dignioris. c. p tuas. de arbi. ff. de relig. l. q religiosis. facit. c. ꝙ i dubijs. de cse. eccl. vel al. & c. vni cū de iurepa. i. vj. facit ꝙ no. Jo. an. i rła. i re cōi. de re. iur. i. vj. i mercuria. Henricus in. c. pastoralis. de iurepa. ꝙ vbi clericus & layc⁹ simul pñtāt, layc⁹ ñ pt variare in piudiciū proni clerici, vt no. d. ab. i. c. cū pp de iurepa. & Do. de ro. deci. cclj. q vult ꝙ māda tū de puidēdo extēdat ad talia bñficia. Tñ i criū iux pria dcā fa cit. ꝙ no. Fe. csi. lxij. vbi dt ꝙ legat⁹ ñ pt cferr bñficiū spectās ad pñtatiōē simul cleri. & layci vt no. d. ab. i. d. c. fi. de iurep. & do. i. c. j. c. ti. de iurpa. i. vj. & rō assignat, qꝛ ñ dʒ puari layc⁹ iur suo pp mi xturā clerici. facit ꝙ no. d. Ab. p illū tex. in. c. sacris. de sepul. fa cit. l. si cōem. ff. quēadmodū fui. amittat. vbi dicit ꝙ pp cōiōem q̄s qs hʒ cū puilegiato gaudet eius puilegio, vt i pñti casu cleric⁹ pp cōionē quā hʒ cū layco, q est priuilegiatus gaudebit puilegio layci, facit gl. no. in. c. j. de iurepa. in. vj. q dt ꝙ vbi ecclesia & lay cus simul pñtāt bñt sex mēses, ita ꝙ rōne cōionis priuilegiū ec clesie trāseat ad laycū. vt no. do. Ab. i. c. eā te de iurepa. Henric⁹ i. c. j. eo. titu. Gas. i. c. ñ est. de spōsa. cseq. n. p aliū ꝙ p se cseq ñ pt. C. de i ite. resti. l. petēde. facit. c. auctate. de cces. pbē. i. vj. ꝙ no. Jnn. & alij doc. in. c. auditis. de i iteg. resti. ꝙ ñ puilegiat⁹ restituit p minorē, aut eccle. puilegiatos i fcō cnexo. c. j. e. tit. de iurepa. i vj. sec⁹ in fcō diuerso & separato. l. cū mior. ff. de mino. & istā ptē fi nalē eadē gl. putat de iure veriorē, & ista iux eqtatē & rōneʒ cū li mitationibus supius datis est teneda. † Limita ēt pdictā cclu sionē ñ pcedere in bñficijs regularib⁹, aut dignitatib⁹ seculari bus siue sit pria dignitas post pōtificaleʒ p mortē quoꝝ ecclesia dr viduata. vt dixit tex. in. c. de liberatione. de offi. leg. i. vj. tñ illō limitat circa bñficia regularia ñ electiua, que legatus Cardi. po terit cferre, vt no. do. Phili. decius in csi. cxlix. col. fi. Itē dt gl. in. c. j. §. visum. in verbo legatoꝝ. de colla. i prag. ꝙ si bñficia sūt deuoluta ex negligētia alicuius plati, q nō erat de sua puicia ad platū, q est de puincia sue legationis, vr̄ ꝙ illa possit cferre, p. c. j. de offi. leg. in. vj. criū sentiūt dñi de ro. deci. cccxviij. al's. cccxvj. p ea q no. Jnno. i. c. cū inter. & in. c. cū in cunctis. de elec. & Arc. in. c. j. ne sede vacāte. in. vj. & Jo. an. in. c. q̄s q̄s. de elec. vbi ccludit Jnno. ꝙ lʒ i bñficijs, que iure pprio spectabāt ad collationē epi, suppleat negligētiā epi, secus vbi ex accidēti fit deuolutio, qꝛ i il lis ñ cēset cōitas inter platū & c. & i proposito vr̄ ꝙ legat⁹ ñ pos sit cferre accidētaliter deuoluta de extra puinciā, & cū isto dicto trāseūt. d. Ant. & Jmo. i. c. ij. de cces. pbē. † & facit ꝙ actus dʒ at tribui pncipio & ñ fini cle. litteras de rescrip. c. bi q. §. ij. de pbē. in vj. ff. de v. ob. l. filiussa. & de stip. seruoꝝ. l. fi. faciūt ad h iura que vo lunt initium spectari. vt. c. dudū el. j. de elec. & Joan. and. in regu la. in obscuris. de reg. iur. in mercu. & ad ponderandam naturaʒ actus attendit origo rei non accidens. ff. de fide instru. l. tutor. C. ad macedo. l. si filiusfamilias. ff. de dona. l. qui id, sic ergo legatus non potuisset cōferre illud bñficium ante sui deuolutionem, nec post. facit cle. litteras. de rescrip. non enim ex persona prelati p uincie legati prima conditio bñficij imutari dʒ. ff. de ver. ob. l. ij. §. ex his igit. dicunt tñ dicti docto. illud nō esse sine dubitatione, & contra. facit quia res denominatur a fine. l. stipulatio. §. opus. ff.

de noui ope.nun.facit.c.maiores.§.sed adhuc.de baptis.ꝛ finis designat qualis res sit censenda.c.fraternitates.de frigidis ꝛ maleſi.ꝛ lȝ ante deuolutionem legatus nõ potuiſſet cõferre,tñ post ð uolutioné vr ꝙ poſſit cũ ex mutatione pſone ſeqr̃ mutatio status rei.ff.de ſenato.l.ſenatoris filiũ.c.dilectus.el.ij.de pben.ꝛ nota.

50 doc.c.j.de iurepa.in.vj.facit ꝑ iſta pte cle.ſi de beneficio.de preben.qꝛ ſi ipetraui bñficiũ ſpectãs ad collationé epi,executoꝛ non prouidebit de bñficio,cuius collatio ex negligẽtia epi eſt deuoluta ad ſuũ capitulũ,ꝛ executoꝛ ꝓuidebit de beneficio ſpectãte ad collationé ipſius epi,ſiue iure ꝓprio ſiue deuoluto ꝛ ſui capituli, vel alterius cuiuſcunqꝫ negligentia,pariter dðm eſt de legato qð poterit ꝯferre dictũ bñficiũ poſt deuolutioné ad platũ ſue ꝓuincie,ſicut poſſet facere ille,qui eſt platus,ꝛ hoc vr̃ verius de iure,

51 ꝛ rõ eſt † qꝛ iuriſditio delegati ꝛ epi accumulatiue ꝛ pari paſſu ꝓcedunt.vt.c.j.de offi.leg.ꝛ no.do.Abb.in.c.ſicut vnire.ð exceſ. plato.ꝛ in.c.fi.de ꝯiugio ſeruoꝝ,ꝛ dicit do.Abb.in.c.cũ olim.ð maio.ꝛ obedié.ꝙ ſicut.c.vacãte ſede epali nõ ſuccedit i collatione bñficioꝝ ſpectãtiũ liberã collationé epi iure ꝓprio,ita nec ſpe

52 ctãtiũ iur̃ ðuoluto ex paritate rõnis. ¶ † Idẽ é dðꝫ,ꝙ põt ꝯferr̃ deuoluta ad epm ſue prouincie ex negligẽtia patroni layci,ꝙ eſt valde notãdum.lȝ ante deuolutioné nõ poſſet iuito patrono layco ꝯferre.c.cũ dilectus.de iurepa.ꝛ Archi.in.c.ðliberatione.ð offi.leg.in.vj.vt.ſ.dixi.ꝛ legatus põt cõferre eccleſias collegiatas,quaꝝ collectio é ad papã deuoluta lȝ ibi Lauré.ꝛ Bo.tenent ꝯriũ,ꝙ nõ poſſet ꝯferre ðuoluta ad papã,que ſunt ſita extra ꝓuinciã ſue legationis.d.cle.ſi de bñficio.vbi executoꝛ datus ad ꝓuidẽdum ad collationé epi poteſt ꝓuidere de beneficio cuius collatio ex negligentia inferioris eſt ad epm deuoluta,ꝗ̃diu eſt i manibus epi.ſi ãt deuolutũ eſſet ad papã,nõ cõferret,qꝛ primus collatoꝛ nõ eſt ð his q grauabanr̃ ꝑ litteras executoris,ꝛ hoc caſu ꝓcedit dictũ Lauré.ſecus in primis caſibus, qꝛ legatus poſt

53 ðuolutioné adhuc iuenit bñficia i mãibus epi ſue legatiõis. † Itẽ vr̃ dðm ꝙ legatus poſſit ꝯferre bñficia exẽpta ꝛ regularia, q ſũt deuoluta ad epm ex negligẽtia plati regularis,cle.qꝛ reglarcs.ð ſupplé.negligen.qꝛ ꝯcurrit cũ quolibet ordinario ſue legatõis, ſiue ſit abb.ſiue eps ita ꝙ qcqd iſti poſſunt i iuriſditionibus tã de iure cõi quã de cõſuetudine poterit legatus, vt.ſ.dixi. vt.l.ſi in aliã.ff.de offi.pcõ.ꝛ.c.ij.de offi.lega.in.vj.no.Spe.ti.de legato. §.nũc oñdẽdũ.v̇.premiſſa ꝛ do.Ab.in.c.fi.de ꝯfirma.vti.vel inuti.Itẽ poterat ea ꝯferre ante deuolutioné lagatus de latere qui põt ꝯferre bñficia ſpectãtia ad collationé exẽptoꝝ.c.j.de ꝟ.ſig. in.vj.c.ſi abbaté.de electio.in.vj.ꝛ no.in.c.j.de offi.lega. ergo ét poſt deuolutioné,ꝛ ſi forte ad papã,cuius vices gerit,in ꝓuincia deuoluta ꝯferret,tñ eps nõ poſſet in caſu ṗdicto ſua auctoritaté

54 ſed vice pape,vt.d.cle.j.de ſupplen.negligen. † Itẽ circa iſtũ articulũ no.Lau.ꝛ alij in.c.ij. de offi.leg.in.vi.ꝙ tps iuris datũ collatoribus ad ꝯferẽdũ currit legatis,ſicut alijs ordinarijs collatoribus,ꝛ Inn.in.c.nulla de ꝯceſ.pben.ꝛ lȝ ſibi currat tps,tñ poterit cõferre,donec prelatus ſue legationis iure ꝓprio vr̃ deuoluto poteſt ꝯferre.Sed poſtꝗ̃ ðuoluta eſſet collatio ad prelatũ extra ſuam legationem ex ſua ꝛ aliorum negligẽtia,tunc conferre non poſſet,niſi deuoluerentur ad papã,quia tunc poterit. c. venera-

55 bilis.de preben.ꝛ facit.d.clemen. ſi de beneficio. de preben. † ꝛ dicit Innocé.in.d.c.nulla poſt.d.Ant.ꝙ legatus natus ratione digni.ſi ad eũ deuoluar̃ ptãs ꝯferẽdi ex negligentia inferioꝝ, habebit tñ vnũ ſemeſtre,ꝛ nõ habebit vnũ tãꝗ̃ legatus,ꝛ aliud tãꝗ̃ archie.qꝛ nõ põt ſupplere ſuã negligẽtiã,ſicut nec a ſeipſo appellar̃.c.ij.de de conſue.in.vj.nec in facto ꝓprio auctoriȝat,cle.ſi vna.de rebus eccle.nõ alienã.ꝑ quo vr̃ caſus in.c.lȝ de ſupplen. neg.pla.q loqtur in legato.ꝛ Bo.de ro.deci.cccxvj.ꝛ vnico actu qñ ius eſt ad eũ deuolutũ,dꝫ ꝓuidere.vt no.do.Abb.in.c.cauſã de elec.circa iſtud vide glo.valde no.in.c.j.§.viſum in verbo reſpectiue.de coll.in prag.ꝛ cum his remanet iſta.q.bene deciſa.

SVMMARIVM.

1 Ordinarius collatoꝛ an poſſit beneficia conferre ſine aſſenſu coadiutoris ꝛ conſilio.ꝛ.ĩ.in diſcurſu.
Et quid de alijs negotijs.
2 Senectus ꝛ infirmitas virtutem cordis ſepe augmentant.
Coadiutoꝛ datus ordiario qñ bñficia cõferre poſſit.ꝛ.ĩ.nu.ſeq.
4 Procuratoꝛ cũ libera admiſtratiõe beneficia ad dominuꝫ ſpectantia cõferre poteſt.
5 Coadiutoꝛ curatori furioſi eqparar̃.
Et curatoꝛ,aut tutoꝛ nomine furioſi vel infantis preſentat.
6 Coadiutoꝛ qñ in ſpũalibus ꝛ tpalibus admiſtratioñé habeat.
7 Parrochiãs ñ valẽti viuẽ ð redditib' ſue eccleſie qũo ſuccurar̃.
8 Prelatus poteſt pro ſua ſuſtentatione ſi aliter viuere nequit res eccleſie pignorare.
9 Coadiutoꝛ quas qualitates hr̃e debeat ꝛ cuius etatis eſſe dẽat.
10 Coadiutoꝛ non poteſt eſſe laycus in illo officio cui proprio nomine preeſſe non poteſt.
Nec laycus poteſt eſſe generalis adminiſtratoꝛ eccleſie.
11 Eucharistie confectionem papa layco cõmittere non poteſt.
Et papa ius diuinum vſqꝫ ad ſanguinem ſeruare debet.
12 Femina non poteſt eſſe coadiutrix homini nec econtra.
13 Monialis in coadiutricem abbatiſſe ſeu prioriſſe dari poteſt.
14 Religioſus ad vicariatum epi,quod eſt tpale ꝓmoueri poteſt.
15 Papa epis ꝛ alijs ſuperioribus prelatis coadiutoré dat.
Epiſcopus vero illis quibus beneficia confert.

QVÆSTIO IIII

1 Quero quarto † An collatoꝛ ordinarius habens coadiutorem poſſit ſolus bñficia confere ſine cõſenſu aut conſilio coadiutoris,vt puta ſi ſenio,vel alio impedimẽto ꝑpetuo idẽ ordinarius eſt detentus ,vel cecitate coadiutorem ſibi aſſumat de ꝯſilio ꝛ cõſenſu.c.ſui,ꝛ colligẽdo dcã doctoꝝ eſt dðꝫ,ꝙ qñ dar̃ coadiutoꝛ alicui ſane mẽtis exiſtẽti,puta pp certã cãꝫ,aut timoré dilapidationis,ꝛ tũc exercitiũ illius cauſe pp quã datus é coadiutoꝛ nõ erit illud exercẽdũ ſine cõſilio ꝛ aſſenſu coadiutoris.c.venera.de offi.deleg.ſi auté pp mẽtis alienationé,ſȝ nimiã ſenectuté,vel infirmitaté dar̃ coadiutoꝛ vr̃ habere in ſpũalib' ꝛ tpalib' libam ꝛ ꝯnalé ptãté,vt.c.j.vj.q.j.ꝛ.c.ꝗ̃uis triſte.c. petiſti.vij.q.j.ꝛ.c.grãdi.ð ſupplé.negli.pla.ꝛ ꝙ faciet ille coadiutoꝛ,nõ facit noie ipſius ordinarij,vel ꝯſtituentiũ eũ,ſȝ noie eccleſie.vt no.Innocé.in.c.fi.de ꝓcura.ad fi.vltime glo.ex quo hȝ generalé ꝛ liberã ptãtem,poteſt illa exercere,de qbus eſt text.in. c.is cui de elec.in.vj.ꝛ ſi nos loquamur in collatione bñficioꝝ requirir̃ ꝯſenſus,vel ꝯſiliũ coadiutoris,vt no Ol.cõſi.xliiij.titulo ð cleri.egrotã.vbi ét ſubdit ꝙ cõmiſſiones ille faciet,ꝛ dabit litteras ſub ſuo ſigillo ꝙ oĩa illa fient ꝑ coadiutoré ꝑ ſupius dicta,excepta collatione bñficioꝝ.que nõ vr̃ ad talẽ coadiutoré ptinere. c.eccleſie.de ſupplé.negligẽ.platoꝝ.ꝛ no.Arc.in.c.vnico.de cle. egro.in.vj.ſed iſtud ſm eũdẽ Ol.nõ vr̃ poſſe ſtare,qꝛ ſi hȝ ꝯnaleꝫ ꝛ liberã ptãté.vt.d.c.is cui.de elec.in.vj.ꝛ ſi ordinarius hȝ ꝯtinuũ mẽtis exiliũ,tũc coadiutoꝛ debebit ꝓuidere,qꝛ neſcir̃ qñ ipſe ordinarius recupabit ſanitaté,aut morier̃.C.de vſufr uc.l.ambiguitaté.ꝛ iõ iſto caſu hoc ſibi licere vr̃.argumẽ.ff.de admiſtra. tuto. l.inter bonoꝝ.Si vero eſſet talis ſenectus in cã dãdi coadiutoré que mẽtis exiliũ nõ induceret,ſȝ ad exteriora que ſolius facti ſũt

2 eũ redderet ipotẽtem † qꝛ ſepe accidit ꝙ ſenectus ꝛ infirmitas v̇tuté cordis augmẽtãt.c.litteras.ꝛ.c.niſi cũ pridẽ.ð renũ.ꝛ.l.poſt liminiũ.§.fi.de cap.ꝛ poſtli.ꝛ tũc eſt dðꝫ ſȝ eũ ꝙ collatio non vr̃ ptinere ad coadiutoré,ſicut nec nuptie ad curatoré ad vlti.vt.C. de nuptijs.l.in copulãdis.ꝛ ſic ſm eũ opi.doc.ad cõcordiã reducunr̃,ꝛ ſi dicar̃ ꝙ alienatio eſt ꝓhibita coadiutori.d.c.is cui. de electio .in. vj.Illud intelligir̃ de voluntaria alienatione,vt notat Old.vbi.ſ.ſed collatio bñficioꝝ eſt neceſſaria ꝑ.ſ.dicta.idé tꝫ ꝛ ſequitur Domi.de ſan.Gemi.poſt Joan.mo.ꝛ Jo.an.ꝛ Lapum in.c.vnico.§.preſenti.in.j.q.de cleri.egro.vbi tenent ꝑ illum tex. ꝙ ex quo alienatio eſt prohibita coadiutori.d.c.is cui. de elec. i vj.quelibet ſpecies alienationis vr̃ eſſe ei prohibita,qꝛ i ꝯnali mãdato non veniunt requirentia ſpeciale mãdatũ.c.fi.de officio vica.i.vj.ꝛ ſi datus eſt coadiutoꝛ ad ſpiritualia,prelatus cõfert bñficium de conſenſu coadiutoris ſui.ꝛ ſi idem collatoꝛ ordinarius non ſit ſane mentis tunc coadiutoꝛ beneficium confert . vt notat Lapus ꝛ Domini.de ſancto Geminia.ꝛ Old.in locis.ſ.allega.

3 † vbi concludunt ꝙ quando cauſa propter quam datur coadiutoꝛ concludit perfectum impedimẽtum alienationis mentis ꝛ intellectus,vt puta qꝛ eſt effectus demens.ꝛ tunc coadiutoꝛ poterit conferre beneficium,qꝛ ſi diceremus contrarium,eccleſie diutius vacarent,cum ignoratur quando moriatur,vel reſipiſcat.C. de vſufruc.l.ambiguitaté.ꝛ ex quo iſte habet liberã adminiſtratioñé beneficia poteſt conferre.d.c.is cui. de electionibus in ſexto.nec obſt.ꝙ alienatio ſit ei ꝓhibita,qꝛ ille tex.ꝓhibet voluntariaꝫ alienationem,ſed in iſto caſu ſm eos collatio bñficioꝝ eſt

4 neceſſaria † ꝛ ideo dicit Bar.in.l.i.ff.de offi.ꝓcuratoꝛ.ceſa.ꝙ ꝓcuratoꝛ habens liberam poteſt conferre beneficia,quoꝝ collatio ſpectat ad dominũ.ꝛ hoc fit pp piculũ vacationis.ꝛ in iſto caſu ſecundum eos eſt magna differẽtia inter alienationé volũtariã,ꝛ

neceſſariam

necessariã. vt. l. alienationes. ff. fami. her. vel secūdū eos causa dā di coadiutorē nō cōcludit alienationē mētis, sed solū reddit ipo tētē quo ad exteriora in facto cōsistētia, cū possit eē senectus, vel infirmitas aggrauans corpus. sed mētē augumētās dicto. c. literas. ꝛ. c. nisi cū pridē. de renūcia. ꝛ tūc collatio nō videt̄ ptinere ad coadiutorē, sicut nec nuptie ad curatorē adulti. vt. l. in copulā dis. C. de nupt. ꝛ isto modo secūdū eos opiniones doct. pñt redu ci ad cōcordiā. istā conclusionē tenet ꝛ seqtur Ioan. d' imo. in ca. fi. de cleri. egrotan. vbi tenet, qḋ qñ coadiutor est datus quo ad spiritualia, prelatus confert bñficia de consensu coadiutoris, nisi vbi prelatus nō esset sane mētis, tūc coadiutor bñficia conferret. vt notāt doc. vbi. s. ꝙ qñ causa ꝓpter quā datus est coadiutor cō cludit ppetuū impedimētū. vt puta qꝛ ē platus nō sane mētis tūc coadiutor cōfert. vt no. ꝛ seqtur gl. in. c. j. in. §. cui graui in verbo

5 iurisditio. de collatio. in prag. † vbi cōparat istū coadiutorē curatori furiosi, qui habet potestatem, sicut tutor infantis, quia etas ignorat quid videt. C. de falsa mone. l. prima. ꝛ tutor habetur loco domini in rebus pupilli. ff. pro emptore. qui fundum. ꝛ de furtis. l. interdū. §. qui tutelā. no. Brixiensis in questione dominicali. lxxxviij. vbi tenet quod tunc tutor vel curator presentat nomine infantis, aut nomine furiosi, vt not. glos. ꝛ ibi docto. in cap. ex eo. de elec. in. vj. ꝛ Archyd. in. c. decernimus. xvj. questione. vij. si autē causa dādi coadiutorē nō cōcludit alienationē mētis, sed solū reddit impotentē quo ad exteriora in facto consistentia. qꝛ potest esse senectus vel infirmitas grauans corpus, sed mentem augmētans. c. j. c. nisi cū pridē. §. alia vero. de renuncia. tunc collatio nō pertinet ad coadiutorē vt. s. fuit dictum. ꝛ ita est concludēdum

6 ꝛ tenendum † ex quibus est inferendū, ꝙ quando infirmitas impedit administrationē in temporalibus ꝛ spiritualibus. tunc coadiutor habet administrationem in vtrisqꝫ, ꝛ debet dare congruā portionē prelato infirmo, ꝛ etiā congruam pro se retinere, ꝛ reliquos fructus conuertere in vtilitatem ecclesie, seu dispensare, sicut tenetur bonus rector. c. penul. de cleri. nō residē. facit tex. in cap. tua nos de cleri. egrotan. ꝛ. c. peruenit. de appellatio. aut infirmitas solū reddit prelatū impotentem in spiritualibus ꝛ tunc officium coadiutoris nō extenditur ad temporalia. qꝛ prelatus pcipit omnes redditus, ꝛ dabit cōgruā portionē hoc cāu coadiutori. vt notat dom. Ab. per illum textum in. c. de rectoribus. in versic. ꝛ ex his. de cleri. egrotan. ꝛ quādo redditus nō sufficiunt ad sustentationem prelati ꝛ coadiutoris. tunc prelatus infirmas est preferendus in illis fructibus. ꝛ parrocchiani sunt compellendi ad prouidendū coadiutori. vt notat domi. Ab. in dicto. c. de rectoribus. allegat glo. in simili in. c. omnis. de consecra. distin. j. ꝛ idē domi.

7 Ab. in simili in. c. de his. de eccle. edifican. † vbi notatur ꝙ si presbyter nō pōt congrue viuere ex redditibus ecclesie, parrocchiani possunt compelli ad subueniendū sibi, ꝛ hoc dꝫ intelligi, quādo sacerdos aliter viuere nō pōtest. alias autē tenetur propria industria victum querere ꝛ imputaudū est sibi, ꝙ bñficiū exiguū acceptauit. c. clericus victū. xcj. distin. ꝛ. c. j. de celebra. missa. ꝛ notāt

8 doc. in. c. ex pñtiū. d' pigno. vbi tenēt, ꝛ ibi Io. an. † ꝙ ēt res ecclesie pōt prelatus pignorare pro sua sustētatione, si aliter viuere nō pōt. facit. ca. aurum. xij. questione. ij. ita ēt tenēt Card. ꝛ do. Ab. in. d. c. de rectoribus. circa fi. d' cleri. egro. ꝛ dicitur coadiutor a coadiuuando, sicut tutor a tuendo, ꝛ procurator a procurādo. vt no. domi. Abb. in. c. fi. de cleri. egro. vbi etiā subdit, ꝙ coadiutor si deputatur in tēporalibus dꝫ eē prouidus, ꝛ discretus. ita vt

9 tēporalia bene sciat regere ꝛ gubernare † si datur in spiritualibus videlicet ad curā animarū. Tunc debet habere scientiā, per quam sciat populū regere, ꝛ alias sit discretus, ꝛ honestus, ꝛ dꝫ habere requisita ad illud officiū, in quo deputatur coadiutor. Ideo si datur coadiutor regi, dꝫ eē magnanimus ꝛ potēs. vt. c. grādi. d' sup. negl. prela. i vi. ꝛ ēt coadiutor dꝫ eē illi' etatis, q̄ reqrit̄ i administrationē officij. vñ si dat̄ curator parrochiali dꝫ hr̄e. xxv. ānos. vt vr̄ tex. i. c. nemo. d' electioni. in. vj. ꝛ si dat̄ episcopo dꝫ cōpleuisse trigesimū annū. vt notat domi. Ab. in. d. c. fi. de cle. egrotā. qꝛ illa etas requiritur i episcopo. c. cū in cūctis. de electio. tñ dicit do. Abb. vbi. s. ꝙ quādo deputatur coadiutor episcopo in tēporalibus solū. tunc videtur sufficere quod habeat. xxv. annos. qꝛ illa etas ē perfecta quo ad administrationem temporalem. nam in tali etate potest esse tutor. ꝛ curator ꝛ etiā procurator. l. fi. ff. de legitima tutela. c. qui generaliter. de procuratoribus in sexto. si autē deputatur coadiutor in spiritualibus episcopo, tunc requiritur, ꝙ sit etatis. xxx. annorū. qꝛ illa etas est multum matura, que requiri debet in administratione officij episcopalis, cū multa ardua sit explicandus. ꝛ si nō sit episcopus, nō poterit exercere pontificalia, sed iurisditionē episcopalē tātū. si vero est episcopus episcopalia poterit exercere. facit. ca. is cui. de electio. in. vj. ꝛ cap. aqua. de con-

10 secra. eccle. vel alta. † ꝛ laycus nō pōt deputari coadiutor illi officio cui peē noie ꝓprio nō pōt. sed bñ officio cuius ē capax poterit coadiutor deputari. vñ pōt eē coadiutor regis vel pncipis. vt. d. c. grādi. d' sup. negligen. prelatorū. in. vj. sed laycus non potest esse coadiutor clerici in spiritualib'. qꝛ laycus spiritualia administrare nō pōt. c. ij. de iudi. nec etiā in tp̄alibus. qꝛ laycus nō dꝫ esse gñalis administrator ecclesie. c. iudicatū. lxxix. disti. ꝛ do. Ab. ita

11 tenet in. d. c. fi. de clericis egrotā. ꝛ in. c. ij. de iudicijs. † sed ea que cōpetunt soli sacerdoti, vt est cōfectio eucharistie, ñ pōt papa cōmittere layco. vt notat gl. in. c. peruenit. xcv. disti. ꝛ ratio assignatur. qꝛ deus hoc cōmisit solis sacerdotibus. c. j. §. vna. C. de sum. tri. ꝛ fid. catho. ꝛ licet pp̄ sit solutus legibus suis, nō tñ est solut' lege diuina, qꝛ vsqꝫ ad sanguinē ꝛ animā illā debet seruare. c. sunt qdā. xxv. questi. j. cū similib'. vt notat do. Ab. in. c. significasti. de

12 foro cōpetēti. ꝛ in. c. quāto. post Inno. de consue. † Itē femina nō pōt esse coadiutrix homini. qꝛ nō dēt se imiscere cetibus virorū. c. mulieres. d' iudi. ꝛ ratio est. qꝛ istḋ officiū est virile, qḋ nō cadit i feminā. c. dilec. de arbi. mascul' aūt ñ vr̄ posse dputari femine. qꝛ ñ dñt se imiscere cetib' mulierū. sed femina pōt deputari femine i

13 officio, in quo pōt eē ipsa pricipalis. † vñ monialis pōt deputari i coadiutorē abbatisse seu priorisse, cū possit eē abbatissa, seu priorissa. vt notat do. Ab. post alios doct. in. c. fin. de clericis egrotā. Itē religiosus pōt deputari ꝛ esse coadiutor episcopi, abbatis, vel rectoris curati. nec obstat si dicatur qḋ illud officiū nō est ppetuū qꝛ mortuo prelato ciuiliter vel naturaliter est extinctū officiū suū ꝛ sic cū nō desinat eē claustralis ꝛ sub obedientia sui abbatis, nō vr̄ ꝙ possit ꝓmoueri, cū nō habeat velle sed depēdet a voluntate abba. c. nolo. xij. quest. j. tñ Io. And. in. d. c. fi. de clericis egrotā.

14 hoc nō obstāte tenet primū dictū ꝛ ibi cōiter omnes doc. † nā videmus ꝙ ipse religiosus promouetur ad vicariatū alicui' episcopi. quod quidē officiū ē tpale. cle. ꝛ si principaliter. de rescrip. ꝛ ē hoc officiū caratū ꝛ ordinariū cap. ex frequē. de insti. Nec obstat obiectū cōtēplationis. nā tollerātur pp bonū publicū seu maius bonū. nā ociū monachale nō est preferēdū necessitati ecclesie capitulo vos. ꝛ. c. qui vere. xvj. quest. prima. Nec ēt obstat defect' ꝓprie volūtatis. qꝛ illud suppletur per licētiā sui supioris. facit tex. in. c. ij. de testa. in. vj. vbi executor testamēti religiosus deputatur cū licētia sui superioris illi officio cui preesse nō pōt principaliter nō pōt coadiutor deputari. vt notat dom. Ab. in. d. c. fi. de cleri-

15 cis egrotādis † ꝛ papa dat coadiutorē episcopo ꝛ alijs platis superiorib'. c. j. de clericis egrotā. lib. vj. ꝛ episcopus dat coadiutorē illis, quibus beneficia confert aut instituit, ꝛ si collatio beneficij spectat ad prelatū inferiorē episcopo. episcop' ēt dat coadiutorē tñ, nisi illud bñficiū pleno iure esset subiectū illi plato iferiori. vt no. do. Ab. in. d. c. fi. ꝛ cum his sit expedita presens questio.

SVMMARIVM.

1 Mulier an ꝛ quando beneficia conferre possit.
2 Laicus ex consuetudine non potest beneficia conferre.
3 Laicus ex priuilegio Pape beneficia confert.
4 Consuetudo non habet vim priuilegij quādo persona non est capax alicuius officij.
5 Mulier succedens in dignitate est capax iurisditionis ꝛ iurisditionalia administrat.
6 Cura animarum licet non possit mulieri competere tñ ius cure potest monasterio monialiū competere vt capaci illius exercitium committat.
7 Consuetudo non valet ꝙ Abbatissa excōmunicare possit.
Et mulier est ordinis incapax ꝛ si ordinaretur caractherem non reciperet.
8 Mulier in irregularitatem incurrere non potest.
9 Mulier etiam priuata in beneficijs ius presentandi habere pōt ex dote per eam ecclesie constitute.
10 Heredes masculi ꝛ femine equaliter in iure patronat' succedūt.
11 Masculinum ꝛ in lege diuina femininum concepit.
12 Pupillus presentare potest.
13 Ius patronatus relictum fratribus heredibus quibus deficientibus deueniat in episcopum si heredes testatori premoriant̄ demū testator relicta moriatur filia, illa succedet.
14 Ius patronatus quando illis de parentela competit femine ad dandam vocem in presentationem admittuntur.
Et an mulier nupta dicatur esse de parentela patris.
15 Meretrix an possit esse patrona ꝛ habere ius presentandi.
16 Mulier an ꝛ quando predicare possit.

QVÆSTIO QVINTA.

1 Q Uero quinto †An mulier pos-sit bñficia ɔferre, ⁊ omissa disputatiõe dicit. d. Abb. ꝑ illũ text. in. c. dilecto, in. j. no. de testi. ꝙ mulier est capax iuris ɔferẽdi ꝑbendas ẽt sacerdotales, ⁊ si vis intelli-gere qđ verbũ donatio positũ in textu stet ꝓ collatione. c. fi. ꝺ of fic. vic. lib. vj. sed istud ẜm eum dꝫ intelligi, qñ hꝫ ex priuilegio Pape facit tex. cũ gl. in. c. mẽnã. ij. q. v. ⁊. lxiij. diſtin. c. adrianus 2 alias aũt mulier non posset, iuxta not. in. c. ij. de iudi. †nec ex con suetudine pót hoc licere layco, ẽt per tm̃ tp̃s de cuius initio me-moria nó est. c. cãm de p̃scrip. Jo. an. ⁊ Do. de sancto Gemi. in. c. ij. de p̃ben. in. vj. tñ subdit dñs Abb. in. d. c. dilecto, de testi. ꝙ si vis intelligere tex. in p̃ñtatione, tunc pót procedere sine dispen satione seu priuilegio, ⁊ ꝙ possit ille tex. sic intelligi, ꝓbatur in. c. fi. de concess. prebẽ. vbi p̃ñtatio appellat̃ donatio, ita ẽt loquitur tex. in. d. c. dilecto, de testib. de comitissa flandrensi, ⁊ sic etiã loq-tur de eodẽ casu de quo loquit̃ tex. in. c. fi. de cõcess. preben. ⁊ il-3 lud putat verius do. Abb. in. d. c. dilecto, ꝺ testi. † ⁊ ex illis sub-dit ibi Fely. ꝙ ius conferendi prebendas pót layco etiã femine cõpetere, sed qꝛ illud vr̃ ꝯ. c. si quis deinceps. xvj. q. vij. ⁊. c. cum terra, ⁊. c. massana, de elec. quare dicunt Hostien. ⁊ Joan. an. in. d. c. dilecto, ꝙ ille tex. loquit̃, ⁊ hꝫ locũ ex priuilegio pape, quod esse pót scđm eos, ad premissa, facit glo. in. c. imperiũ, que ẽ pri-ma in ordine. x. diſtin. dicens ꝙ papa pót priuilegiare laycuꝫ in beneficijs conferendis, idem tꝫ glo. in sum. xv. q. vj. que dicit ꝙ Rex apulie hꝫ ex priuilegio pape inuestituras beneficiorũ, ⁊ il-lam glo. sequit̃ Joan. and. in additio. Spec. ti. de leg. §. nunc tra ctemus, versi. sed nunquid legatus. Jdẽ tꝫ Jnn. in. c. qđ sine i gl. que incipit epoꝝ, de elec. ⁊ ibi Joã. an. do. Anto. ⁊ ẽt sequit̃ ibi do. Abb. ⁊ idẽ tenent Pet. de anch. ⁊ Domi. de sancto Gemi. in. c. ij. de preben. in. vj. ⁊ Joã. an. ⁊ do. Anto. in. c. nobis, col. pe nult. de iurepatro. ⁊ idẽ etiã tꝫ Joã. an. in addi. Spe. rub. de pre ben. §. pen. ⁊ gl. in. c. laycis. xvj. q. vij. ⁊ Archi. ⁊ Domi. in. c. hor tamur. lxxj. diſtin. ⁊ Bal. loquens de Rege Angloꝝ in. l. rescri pta, col. pen. C. de precib. impe. offer. ⁊ Pet. de anch. in clemẽ. ꝑ lr̃as, de preben. ⁊ dignita. ⁊ do. Ant. in. c. massana, de elect. ⁊ in c. in nr̃a. de rescrip. ⁊ do. Abb. in. c. dilectus, de offi. dele. ⁊ idem tꝫ do. Ant. in. c. quãto, de iudi. ⁊ in. c. preterea, il p̃mo. de iurepa trona. ⁊ Jmo. in. c. qđ in dubijs, in. j. nota. col. vlti. de renun. ⁊ in c. ad supplicationẽ, in. iiij. nota. de renun. ⁊ do. Abb. ⁊ Joan. de imo. in. c. dilectus, el. iij. de prebẽ. ⁊ dignita. ⁊ dñs Abb. in rubr. de iudi. col. iij. facit etiã tex. in. c. adrianus, in. ij. ⁊ in. c. in sinodo. 4 lxiij. diſtin. †⁊ isto casu nó hꝫ locũ ille modus arguendi, vcꝫ quod tm̃ operat̃ consuetudo cuius initij memoria nó stat quantũ ope-ratur priuilegiũ, vt notãt doc. c. ij. de preben. ⁊ dignit. in. vj. ⁊ vbi non est capacitas non ꝓcedit hm̃õi equiparatio, vt tꝫ Joã. and. in. d. c. ij. de preben. in. vj. ⁊ ita ẽt sequit̃ Cardi. in ɔsil. lviij. incip. 5 proposita, qđ† ⁊ ex his infertur ꝙ mulier succedens in dignita-te efficit̃ capax iurisdõnis, vt notãt do. Abb. ⁊ Fely. per illũ tex. in. c. dilecta, de maio. ⁊ obe. Jdem tꝫ Ange. in repe. legis eã quã. C. de fideicõ. ⁊ in. l. femine, ⁊ ibi Bar. ff. de regul. iuris, ⁊ in. l. cũ pretor. ff. de iudi. vbi ideꝫ tꝫ dicens, ꝙ pót administrare iurisdõ-nalia etiã per seipsuꝫ, ⁊ ita dicit fecisse reginã Joanninã, vt dicit Fely. vbi. s̃. quã vidit sedentẽ in solio regali, ⁊ ferentẽ sententiam capitalẽ cõtra illos de balso, ⁊ istud exẽplificat etiaꝫ in comitissa matilda. de qua facit mentionẽ glo. in. l. vlti. C. de arbi. ⁊ cũ istis 6 concordat do. Abb. ꝑ illũ tex. in. c. significauit, de rescrip. †⁊ di-cit Hostiẽ. vbi. s̃. ⁊ Rota decisio. xxj. tit. de preben. in antiqs, ꝙ licet cura aiarum nó possit cadere in mulieribus quo ad exerci-tium actuale, tñ ius cure pót cõpetere monasterio monialiuꝫ, vt exercitiũ cõmittant viro capaci illius ptãtis, ⁊ idẽ sequit̃ Felyn. in. d. c. dilecta, de maiori. ⁊ obe. tñ ea que sunt ordis nó p̃ñt com petere mulieribus, vt no. Fely. in. c. si sacerdos, de off. ordi. ⁊ i. d. 7 c. dilecta, de maiori. ⁊ obe. †⁊ si cõsuetudo esset ꝙ abbatissa pos-set excõicare, nó vꝫ illa ɔsuetudo, vt not. Jnno. in. d. c. dilecta, de maio. ⁊ obe. nec obstat dcm̃ Jnn. in. c. olim, il. iij. de restitu. spol. cum si. vt no. Fely. in. c. si sacerdos. de offi. ordi. vbi tꝫ ꝙ ɔsuetu-do pót dare facultatẽ excõicãdi simplici clerico, argo fortiꝰ vi-debat̃ ꝙ abbatisse, que dr̃ habere dignitatẽ. c. indẽnitatibus, de elec. in. vj. tñ ad istud rñdet̃, qđ mulier est incapax ordinis, vt no tãt doc. in. d. c. dilecta, ꝺ ma. ⁊ obe. ꝑ. c. sacratas. xxiij. dist. ⁊ con suetudo nihil opat̃ circa ꝑsonã incapacẽ. c. cãꝫ, de prescri. ⁊ Joã. an. in. d. c. ij. de p̃bẽ. in. vj. ⁊ doc. in. c. q̃꞉to, de ɔsue. ⁊ si dicatur ꝙ mulier pót eẽ diaconissa. c. diacõissaꝫ. xxvij. q. j. tñ dicit, ꝙ ibi nó ordinat̃, sed ɔsequit̃ quoddã spirituale offm̃ forte legendi home lias, vel euãgeliũ ad matutinũ, vel aliud, qđ nõ licebit alijs, ⁊ si mulier ordinaret̃, nó recipet characterẽ, vt no. Arch. in. d. c. dia conissam, ⁊ ita tꝫ Pau. in repe. c. si celebret, de cle. excõ. ministr. col. vij. vbi sciẽdũ est, ꝙ mulier nó recipit ordinẽ, sed bñdictionẽ sufficientẽ ad dõm solẽniter offm̃, lꝫ nó sit de. vij. ordinibꝰ eccl̃ie, nec conferat̃ caracter, ita ẽt tꝫ Goffre. in sum. de eta. ⁊ q̃li. §. qd 8 de muliere† ex qbus infert Maria. in repe. c. ad audientiã, arti. v. ad fi. de homi. ꝙ mulier nõ pót incurrere irregularitatẽ, qꝛ ex quo ordinari nó pót cessat in ea effectus irregularitatis, q vr̃ eẽ ad impediendũ ꝓmotionẽ ad ordinẽ, ⁊ ꝓmotũ, ad administran-duꝫ in susceptis, nec plꝫ sibi ꝙ possit incurrere irregularitatẽ etiã quo ad bñdictionẽ p̃dcãm, ex qbus infert̃ vera ɔclu. ꝙ mulier ñ 9 possit bñficia ɔferre sine priuilegio pape† istud litat̃ in iure p̃ñtã di, qꝛ mulier siue sit ɔstituta in dignitate, siue sit p̃uata in bñficijs pót hẽre ius p̃ñtãdi, vt no. d. Abb. in. c. fi. v̉s. sed q̃ro de ɔcess. p̃-bẽ. idẽ ẽt notãt doc. post gl. in. c. filijs. xvj. q. vij. Et mulier dans dotẽ eccl̃ie acqrit ius p̃ñtãdi, vt no. d. Abb. ⁊ Fely. in. c. dilecto, ꝑ illũ tex. de testi. vbi tenẽt ꝙ iuspa. cadit in feminã, ⁊ q̃꞉quaꝫ ille tex. ẜm eũ loquat̃ in femina hñte dignitatẽ, idẽ est dõm in priua-10 ta† facit gl. not. ꝑ illũ tex. in. c. qm̃ inuestituras. xvj. q. vij. ⁊ Do. in clemẽ. ij. de iurepa. vbi tꝫ ꝙ hr̃des masculi ⁊ femie eq̃liter suc cedũt in iurepa. cũ si. vt notãt doc. in. d. c. fi. de ɔces. p̃bẽ. ita tꝫ ro chus de curte in suo trac. de iurepa. in. j. q. sup ꝟbo cõpetens, et rõ assignat̃, qꝛ iura ɔcedunt iusp. ɔstructoribꝰ fundatoribꝰ, ⁊ do tatoribus eccl̃iaꝝ. c. filijs. xvj. q. vij. c. qm̃. c. nobis, ⁊ q̃li ꝑ totũ, ꝺ 11 iurepa. vbi iura loquunt̃ ꝑ ꝟba masculini gñis† tñ masculinũ cõ prehẽdit femininũ. l. si ita script. §. si sub ɔdõne. ff. de le. ij. ⁊. l. j. ff. de ꝟ. si. c. si qs suadente diabolo. xvj. q. vij. ⁊. c. mulieres, de sent. excõ. gl. in. c. gñale de elec. in. vj. ⁊ istud nó solũ ꝓcedit i. l. huma-na, sed ẽt in. l. diuina, vt est tex. in. c. maiores, ⁊ ibi do. Abb. i. ij. col. de baptis. ⁊ istud ꝓbat̃ ꝑ. d. c. fi. de cõces. p̃bẽ. vbi text. loquit̃ de q̃dã comitissa, q̃ hẽbat iuspa. ⁊ nó solũ illud ꝓcedit in mulie-re ɔstituta in dignitate, vt no. doc. vbi. s̃. sed ẽt in muliere priuata vt. s̃. dixi ⁊ dicit. d. Ant. in. d. c. fi. ꝙ ita seruat̃ quotidie, vbi alle. Do. de ro. deci. xix. tñ hodie reperit̃ deci. xxij. inci. fuit dubitatũ 12 vtꝝ valeret ɔsuetudo ti. de iurepa. in nouis. † facit ẽt, qꝛ pupillus pót p̃ñtare, vt. d. c. fi. de ɔces. p̃bẽ. ergo a fortiori femina poterit p̃ñtare, vt tꝫ gl. in. c. qm̃ inuestitu. xvj. q. vij. idẽ tꝫ Jo. an. ⁊ domi. Abb. ⁊ alij doc. in. c. nobis de iurepa. ⁊ idẽ. d. Abb. in ɔsi. liiij. i-cip. Chr̃i in fi. in. j. vol. idẽ ẽt tꝫ Car. flo. in clem. fi. q. vj. eo. tit. et And. barb. in. c. q̃꞉to circa fi. de iudi. ꝙ de iurepa. tm̃ hꝫ paupcu 13 la q̃꞉tũ† Rex, ⁊ premissa ẽt tꝫ Cal. in ɔsi. iiij. vbi format. q. ⁊ illaꝫ decidit ꝙ relicto iurepa. fratribus suis hr̃dibus, ⁊ alijs eoꝝ ꝺscẽ dentibus masculis qbus deficientibus ipsum iuspatro. deueniat ad ep̃m ꝙ si ipsi heredes moriant̃ ante testõrem, qui postea etiã moriat̃ relicta filia, ꝙ ipsa filia succedit in iurepatronatus, ⁊ illõ consiliũ repetit̃ in tit. de iurepatrona. ⁊ ita oẽs doc. tenent, ⁊ di-cit Jnn. in. c. cum ex iniuncto, in fi. de no. oper. nun. ꝙ ẽt si iuspa. cõpetat vniuersitati, femine virgines, ⁊ vidue sunt vocande, ⁊ li-cet non loquat̃ in specie de iurepatrona. tñ hunc casum includit, dum dicit, ꝙ tales persone sunt vocãde in gerendis per vniuer-sitateꝫ, ⁊ subdit Jnn. vbi. s̃. ꝙ tales persone sunt vocãde in gerẽ-dis per vniuersitatẽ, ⁊ subijcit tñ Jnn. ꝙ cõsuetudo tales nó ad-mittit, attendenda ergo esset consuetudo in hoc casu, vt ipse sen 14 tit. † qđ est valde ⁊ singulariter notandũ, vt no. idẽ Rochus vbi. s̃. ⁊ premissa faciunt, ꝙ qñ iuspa. cõpeteret illis de parentela, vt multotiens praticat̃ femine admittunt̃ ad vocẽ dandã in presen tatione, ergo pót dici ꝙ si femine nó sunt nupte extra parentelaꝫ ꝙ vocẽ habeant ⁊ pari modo si nondũ sint nupte, qꝛ nihil est qđ obstet, tũc mulieres admittunt̃, vt not. Rochus vbi. s̃. ⁊ si femi-ne sunt nupte extra parentelã illud dependet a qõne, an femina nupta dicat̃ de domo, vel de parentella patris sui, de qua habet̃ per Bar. in. l. quotiens. C. de priuileg. scho. lib. xij. ⁊ Bald. in. l. voluntas. C. de fideicõmiss. ⁊ Felyn. plene in. c. super eo in. ij. co-lum. j. de testibus, ⁊ attestationibus, ⁊ docto. in. l. j. C. vnde vir et vxor. in dictis locis concludit̃, ꝙ considerãda est in hoc consue-tudo, vt notant docto. vbi. s̃. ⁊ etiã consideranda esset in primis 15 mens fundatoris per iura superis allega. † ex quibus infert̃ ꝙ si femina esset meretrix, an possit esse patrona, ⁊ habere ius presen tandi, istaꝫ qõnem videt̃ decidere glo. in. c. non est putãda, in ꝟ-bo ex illicitis. j. q. j. que dicit ꝙ si de illicite acquisitis, puta ꝺ pe-cunia simoniacha ecclesia fundata est, nó dꝫ ipsa ecclesia demoli ri, ⁊ dicit ibi archi. circa fi. ꝙ lꝫ de turpi questu nõ sint oblatiões faciẽde, p̃ñt tñ ide fieri alie ecclesie, facit in simi. qꝛ nõ licuit. xxx. denarios pro quibus fuit venditus Christus mittere in corbo-nam, qꝛ preciuꝫ sanguinis erat, sed licuit, agrũ figuli emere in se-

pulturam

pulturā peregrinoꝝ, ꝛ sic vr̄, ꝙ lȝ meretrix ecclesiam fundauerit de meretricio ꝙ licite est facta fundatio ꝛ p ꝯn̄s ipsa acquirit ius patronatus, ita ēt tȝ glo. ꝛ ibi do. Abb. in. c. ex transmissa. de iurepatronatus, ꝛ Rochus in dicto tractatu suo de iurepatronatus. in prima qōne in verbo cōpetentes, †ꝛ ex his inferunt doc. in. d. c. decernimus. de iudi. ꝙ mulier predicare potest, si a supiore sibi cōmittatur, vt tȝ glo. in. c. adijcimus. xvj. q. j. ꝗ glo. vr̄ impugnare do. Abb. in. d. c. ij. de indi. assignando rōnē. qꝛ illud est virile offm̄ predicandi. vt no. glo. p illū tex. in. c. mulierē. xxxiij. q. ij. sed ille tex. parū facit, qꝛ eēt dicendū ꝙ ꝺ ꝯsensu mariti posset, sicut in alijs actibus, de quibus ibi hr̄, ꝛ p dicto do. Ab. facit tex. in. c. mulier. xxiij. di. vbi dr̄ ꝙ mulier non pōt ꝓpria auctoritate, vt denotat illud verbum presumat, secus videt̄, si cum auctoritate superioris. vt no. do. Phili. decius in. d. c. decernimus. de iudi. ꝛ ꝯ illā glo. in. d. c. adijcimus. facit tex. in. d. c. mulier. xxiij. di. vbi mulier absolute prohibet̄, ꝛ aduersatiue dicitur, qꝛ laycus inuitatus a clericis potest, ergo aduersatiue intelligitur, ꝙ mulier nullo modo potest, ꝛ illa inuitatio clericoꝝ dȝ intelligi pro auctoritate superioris, qꝛ aliter is nō vr̄ habere auctoritatē predicandi, ꝛ sic vr̄ opi. d. Abb. vbi. ꝰ. verior, tn̄ glo. in. d. c. adijcimus potest saluari, qn̄ mulier hēret ptātē a Papa, p tex. in. c. mēnam. ij. q. v. vel ēt illa glo. pōt hēre locū, qn̄ mulier inter alias mulieres pdicaret, quo casu non vr̄ probibita. vt no. doc. in. d. c. mulier. xxiij. di. ita ēt tȝ ꝛ cōcordat glo. ꝛ dcā doctoꝝ do. Phi. decius in. d. c. decernimus co. xxij. de iudi. ꝛ sic remanet vera resolutio que i spūalibus mulier pt̄ exercere, ꝛ per ꝯn̄s remanet expedita presens. q.

SVMMARIVM.

QVÆSTIO VI

1 Quero sexto. † An minor dispensatus ad obtinēdū platurā possit bn̄ficia ꝯferre spectātia illi platur̄, ꝛ omissa disputatione, ista questio vr̄ decisa p tex. in. c. cū nobis circa fi. de elec. vbi papa dispēsando cū minori, vt possit tenē epatū pēdēte minoritate etatis, ille minor hēbit administratiōnē tāꝗ ꝓcurator, donec puenerit ad etatē ltimā, ꝛ ibi infert do. abb. i vlti. not. ꝙ ecclesie vacāti dat̄ qn̄qȝ ꝓcurator cū libera ptāte adminiꝰstrādi in spūalibus ꝛ tpalibus † ꝛ illud ēt ꝓcedit in ecclīa cathedrali cuius datio siue ꝯstitutio cōpetit soli pape, vt ē bonus tex. in. c. is cui. de elec. in. vj. ꝛ ſm eūdē. d. Abb. iste alio vocabulo appellat̄ ꝓcurator siue visitator vt. d. c. is cui. vbi hr̄ de potētia istiꝰ ꝓcuratoris, seu visitatoris, ꝛ solet papa hūc titulū ꝯcedē Cardinalibꝰ, cū cōmēdat eis ecclesias cathedrales seu regulares, ꝛ ex illo tex. ifert̄ ad vnā cām ltimā pp ꝗ pt̄ fieri ista ꝯcessio. s. cum exigit vtilitas seu necessitas ecclesie hēre certā psonā in platū, q̄ tc̄ n̄ ē ltime etatis, vn̄ pt̄ interim ꝯstitui ꝓcurator seu visitator illius ecclesie cū libera ptāte administrādi i tpalibus ꝛ spūalibus

3 ꝙ est valde notādū ſm eā. † vbi ēt subdit ꝙ bn̄ficia spectātia ad collationē epatus poterit ꝯferre, ꝛ sic ibi ē vera decisio istius qōnis, ꝛ in sil̄i facit ꝙ no. Do. de sen. Ge. p illū tex. i. c. is cui. in. iiij. q. x. vidi dubitari. de electio. in. vj. vbi tȝ ꝙ qn̄ abbas ē datus administrator ecclesie cathedrali vacāti, pt̄ ꝯferre minores ordines clericis subiectis illi ecclesie cathedrali, qꝛ ex ꝗ abbas al's hȝ ptātē ex sua ꝓpria virtute ꝯferēdi minores ordines vt. c. qm̄. lxix. di. ꝛ. c. cū ꝯtigat. de eta. ꝛ q̄li. ꝰ vr̄ ꝙ illos possit ꝯferre; n̄. n. poterat abbas tales prio ordinare ex defectu iurisditionis, nō āt ex defectu quo ad habitū ptātis. c. abb. de priuil. in. vj. ſȝ datio administrationis tribuit sibi iurisditionē. vt pȝ in. d. c. is cui. ergo in eo ꝯcurrit vtraqȝ ptās reqsita ad collationē taliū ordinū. s. ptās sacralis ꝛ iurisditionis, ꝛ sic pt̄ ꝯferre. ergo dōm ē, ꝙ iste minor, q tāꝗ administrator, in ecclesia ē, bn̄ficia poterit ꝯferr̄. ꝛ ꝓ ista deci. pōdero tex. i. d. c. cū nobis. circa fi. ꝺ elec. ibi pfatū subditū nr̄m vobis in ꝓcuratorē ꝯcedimus, liberā administrationē ei. tā i tpalibus ꝗ in spūalibus cōmittētes, q̄ verba iportāt, vt bn̄ficia possit ꝯferre vt no. Ol. i ꝯs. xliiij. ꝛ Do. ꝺ san. Ge. i. c. vnico. ꝺ cle egro. ꝛ ꝓ ista pte facit tex. in. c. is cui. de elec. i. vj. vbi tex. dat plenariā administrationē circa ea, q̄ sunt iurisditiōis epalis, ꝛ dat ēt plenariā ptā

4 teȝ administrādi illis, in qbus electus ꝯfirmatus pt̄, ſȝ † electꝰ cōfirmatus bn̄ficia pt̄ ꝯferre. vt ē gl. ꝛ ibi doc. p illū tex. i. c. trāsmissaȝ de elec. ꝰ ꝯcludēdū ē, ꝙ iste minor bn̄ficia poterit ꝯferre. i sil̄i facit, ꝙ no. d. Abb. in. c. cū in cūctis. §. cū vo. col. ij. v. no. j. ꝺ ele. vbi tȝ post Jo. an. ꝙ obtinēs dispēsationē, vt n̄ teneat̄ ꝯsecrari ꝯ.

5 annū, n̄ dr̄ negligēs. ꝰ accessorie n̄ vacabūt pora bn̄ficia. ¶ † In sil̄i ēt facit ꝙ no. d. ab. post gl. i. c. qꝛ in tm̄. sup pria gl. ꝺ pbē. ꝛ di. vbi tȝ, ꝙ lȝ dispēsatio ꝯ ius sit stricti iuris, ꝛ sit fiēda stricta interptatio. c. ꝙ dilectio, ꝺ ꝯsanguini. ꝛ affini. c. j. ꝛ. ij. ꝺ filijs psbi. lib. vj. nihilominus ista dispēsatio extēdit̄ ad necessaria ꝯsecutiua, seu ꝺpēdētia ex eo sup q̄ ē dispēsatū, ꝛ ex his dt gl. in. c. siqs in cle. vij. q. j. ꝙ ex quo dispensat̄ cū aliquo sup pluralitate bn̄ficioꝝ, vr̄ ēt dispēsatū sup residētia. idē tȝ gl. i. c. n̄ pt̄. de pbē. ꝛ digni. in. vj. ꝛ si dispēsat̄ cū minori, vt possit hēbere ecclesiā curatā, vr̄ dispēsatuȝ, vt n̄ teneat̄ se facē ꝓmoueri ad sacerdotiū. ꝯ. ann. p. c. lȝ cano. ꝛ. c. cōmissa. de elec. in. vj. vt no. d. Ab. i. d. c. qꝛ i tm̄. de pbē. † ꝛ dt idē

9 d. Ab. i. c. p illoꝝ. de pbē. i. iij. no. ꝙ canonicus ꝓmotꝰ ad sacros ordines an̄ etatē ltimā dȝ hēre vocē i. c. ita tenēt doc. i cle. ij. ꝺ etate. ꝛ q̄li. ꝛ dispēsatio ꝯcessa sup id, ꝙ ē plus, vr̄ esse ꝯcessa sup id, ꝙ ē minus accessorie depēdēs ab illo pluri. vt no. Pe. de anc. in cle. vnica. col. xv. x. v. opponit̄. de ꝯce. pbē. nā si ē ꝯcessuȝ illegitimo, vt possit hēre epatū, ē ēt ꝯcessuȝ ꝙ possit psbiterari, qꝛ sine sacerdotio n̄ posset eē eps. c. ex lr̄is. ꝺ excef. pla. facit ꝙ no. Jo. an. i regula accessoriū. de reg. iur. i mercu. vbi tȝ ꝙ dispēsatus, vt nō teneat̄ disputare, ē ēt dispēsatus vt nō teneat̄ dare ꝯclusiones bidello ex forma statuti, ꝛ idē ē dōm i oibus accessorijs. c. qꝛ i tm̄. ꝺ pbē. ꝛ ibi. d. Ab. ꝛ Do. ꝺ san. ge. post Arc. ꝛ Jo. an. i. c. cū ex eo

7 . §. fi. col. j. de elec. in. vj. † vbi tenēt ꝙ hn̄s etatē ipfectā quo ad sacerdotiū. lȝ sit dispēsatus ad curatū, n̄ ē dispēsatus vt possit ordinari ad sacerdotiū, qꝛ dispēsatio, cū sit stricti iuris, tm̄ opat̄, ꝗ tū exp̄mit, ꝛ illa dispēsatio opat̄, vt euitet̄ pena. c. lȝ cano. qꝛ al's dispēsatio eēt elusoria, vt ibi p eos. ꝛ Nic. milus in suo repto. fo. xlj. an̄ fi. Ita ēt tȝ But. in. c. cū in cūctis. col. vij. de elec. ꝛ istud dȝ intelligi, qn̄ illd ꝯsecutiuū, ꝛ accessoriū, ad ꝙ extēdit̄ dispēsatio, sit tale, sine quo ipsa dispēsatio stare n̄ pt̄, secus ē, si dispēsatio stare

8 pt̄, qꝛ tc̄ n̄ trahit̄ ad ꝯn̄tia separabilia ſȝ pdictos doc. † facit tex. in. l. fi. §. lucius. ff. de ꝯdi. ideb. vbi restō in inte. ꝯcessa minori fauore etatis sup ꝯctu rescindēdo n̄ extēdit̄ ad accessoriū. s. ad vsuras solutas, facit ꝙ no. Do. ꝺ san. Ge. post Jo. an. in. c. j. in fi. pn̄. de filijs psbi. in. vj. ꝛ Ol. ꝯs. cc. inci. punc. breuia. col. iij. ꝛ Jo. an. in addi. Spe. in ti. de iurepa. facit gl. in cle. ij. ꝺ. eta. ꝛ q̄li. i vbo an

9 nexi † ꝙ dispēsatꝰ vt possit hēre pbēdā ēt hn̄tē sacrū ordinē annexū, n̄ est dispēsatus, vt habeat vocē in. c. qꝛ dispensatio operari pt̄ sine illo accessorio, cū operat̄ sup canonicatu, ꝛ illud facit magnam dubitationem ad casum pn̄tem, tn̄ cōcordādo oia ista pōt dici ꝙ illa dispensatio opatur circa oia alia, que sunt exercenda

preter vocē in.c.q2 illa sunt separabilia, quasi non habētia ānexitatem, vt probatur in.d.cle.ꝛ ibi glo.j.q2 licet qui hꝫ sacros ordines possit esse canonicus vt.d.clemē.ij.tñ non habebit vocē, sed i presenti casus iste dispensatus sup ēt minori etate, vt possit habere platurā, videnť sibi oia concessa, que sunt de iurisditione ipsius vt.s̄.dixi, q2 dispensatio nihil operareť, ꝛ esset elusoria nisi iste posset beneficia conferre, ꝛ exercere ea que sunt iurisditionis, † ꝛ hic dicit glo.in.c.statutū.in pñti.in vbo canonicis.de rescrip. in. vi. ꝙ maior septēnio, ꝛ minor vicēnio dispēsatus sup canonicatu nō est dispēsatus, vt possit esse delegatus, facit gl.in.d.clemē.ij.in verbo ꝯstitutus.de eta.ꝛ qualita.vbi tenet ꝙ dispēsatus vt celebret ante etatem, nō est dispensatus ad curatum, facit.c.ex ratione. in verbo congruā.de etate ꝛ quali.qd factus p dispēsationē capax alicuius actus non est factus capax ad alios actus cōpetente maioribus † facit in simili glo.pe.ꝛ ibi doc.in.c.ei cui. de prebē. in.vj.ꝛ qd no.Bar.in.l.in qōnibus.ff.ad.l.iuliam maiestatis, ꝙ lex dispensans ꝙ in ꝓbatione criminis admittanť testes alias inhabiles, nō intelligiť eos habilitare ad probādū adminicula criminis.c.per tuas.de symo.ita tꝫ Bal.in.auc.si dicať.C. de testi. tñ istud vltimuꝫ limitať, nisi adminicula essent de sba ad fūdamētum accusationis.vt no.Ang.in.d.l.in qōnibus.ꝛ Paul.consi. ccxix.col.ij.vbi ponit an dispensatus non obstante defectu natalium, vt possit succedere pr̄i, dicať ēt dispēsatus, vt excludat substitutum, ꝛ ista debent intelligi, vt dispensatus est ēt inhabilis in illo cōsecutiuo, ad qd qs vult extēdere dispensationem, secus si ñ est alias inhabilis ad illud, q2 per dispensationem, habilitatus ad vnum principale virtute huius dispensationis potest exercere pn̄cipale ꝛ accessorium ꝛ separabile in quo non erat inhabilis, tāq̄ȝ ipsa dispensatio habilitet ad illud accessoriuꝫ, sed tāq̄ȝ remoueat obstaculum, per ꝙ illud accessorium exerceri nō poterat. vt not. doc.in.c.nos.consuetudinē.col.pe.xij.di.vbi alle.glo.in.c.statutum.§.j.in verbo dignitatem.de rescri. in.vj.†vbi si maior.xx.annis ꝛ minor.xxv.est dispensatus ad dignitateꝫ poterit esse iudex delegatus, q2 habilis erat respectu etatis, sed inhabilis pp carentiam dignitatis cum similibus.vt no.Fely.in.c.postulasti. de rescrip.ꝛ sic resultat vera resolutio, ꝙ minor dispensatus ad prelaturam beneficia poterit cōferre, q2 si simpliciter loquamur de ꝓuisionibus, ꝛ dispositionibus beneficioꝝ illa possunt exerceri per maiorē septēnio, facit glo.in.c.ex eo.de elec.in.vj.nisi illa dependerēt ab aliqua prelatura, que requirerēt certā etatē.c.cum in cūctis.in prin.ꝛ in.§.inferiora.de elec.¶ † Ex quibus infertur, ꝙ maior septēnio potest presentare clericos ad bñficia ob causaꝫ iurispatronatus, secus est in minore septēnio, q2 ille presentare non potest, vt no.Archi.in.c.decernimus.xvj.q.vij.ꝛ do.Abb.in.c. fi.de cōces.preben.ꝛ in.c.i.ō iurepatrona.Jo.an.in.c. ex eo.ꝛ ibi Do.de san.Ge.post gl.de elec.in.vj.ꝛ do.Anto.in consi.xxix.incip.visis puncto ꝛ quesitis in fi.idē ēt tꝫ Lapus allegatione. viij. incip.pn̄tatus in prin.ꝛ in allegatione sua.lxxv.incip.casus talis est.ꝛ Bal.in consi.lxv.incip.ordinatio testi in.iiij.vol.cum simi. vt no.Rochus in tracta.de iurepatro.in.iij.q. sup verbo cōpetens, vbi etiam subdit in.iiij.q.ꝙ maior infante potest presentare sine auctoritate tutoris.alleg.d.Anto.in.d.consi.xxix.ꝛ moueť, q2 talis potest ꝯhere spōsalia.vt.c.j.ꝛ.ij.de spon.impu.ꝛ pōt ad beneficium ecclesiasticum assumi sine tutore, vel curatore. alleg. no.in.c.si eo tempore.de rescrip.in.vj.facit.c.ex parte. ꝛ ibi do. Abb.de resti.spo.idē tenuit Pet.de ancha.in cōsi.suo.ccclvj.incip.in noie Jesu Christi† facit gl.in.c.ex eo.de elec.in.vj. vbi cōcludit, ꝙ si pupillus presentat vnum, ꝛ tutor alium, presentatus a pupillo prefertur, si pupillus est maior septem annis. lꝫ do. Ab. illud firmare non videatur in.d.c.fi.de conces.prebē.idē tꝫ cū gl. Archi.in.d.c.decernimus.xvj.q.vij.vbi assignat rōneꝫ, q2 pupillus est dominus illius patronatus † in simili facit qd no.Ubi dicūt ꝙ si vxor det in dotē hereditatē, vľ vniuersitatē.in qua sit ius patronatus, ꝛ maritus pn̄tet vnum, ꝛ vxor alium presentatus ab vxore preferť.alleg.no.p Jo.an.in.d.c.ex eo.tñ do.Abb.istā qōnem attingit in.d.c.fi.de cōces.prebē.cū si.vt p Rochū in.d. suo trac.in verbo velis.a quo cām habuit.Et de isto pupillo tꝫ Cal. in consi.suo.ix.titu.de iurepatro.ꝛ lꝫ pupillus possit presentare, nō pōt tñ eligē.c.ex eo.de elec.in.vj.ꝛ rō est.q2 lꝫ possit ꝯhē spo. non tñ potest ꝯhere matrimoniū, sed p electionē ꝯhiť matrimonium spirituale.c.cum inter canonicos.de elec.non autē p presentationem.vt no.do.Abb.in.c.q̄rto.de iudi.ꝛ in.c.ꝙ autē.de iurepa.Jta tꝫ Lapus vbi.s̄.ꝛ Do.de san.Ge.in.d.c.ex eo. † ꝛ qñ iuspatronatus competit vniuersitati pupilli ꝛ maiores septēnio sunt vocandi in presentatione facienda.vt no.Cal.in consi.s̄. alleg.nā ƀm eū cū isti sint de vniuersitate, ꝛ sentiant onera ipsius, p q̄ns debent sentire cōmodū, p regulā iuris qui sentit ꝛc.alle. Jnno.ꝛ Hostien.in.c.cum ex iniuncto.de no.ope.nun.ꝛ Archi.in. c.si plures.xvj.q.vij.cum si.vt no.Rochus vbi.s̄.in verbo competens.in.v.q.¶ † Quare ꝯcludendū est, ꝙ minor non potest bñficia conferre, nisi hēat etatē cōpetentē ad suam prelaturā, a qua dependent collationes.tñ si reperiatur, ꝙ aliquis conferat vt priuatus dꝫ esse etatis.xx.annoꝝ.ar.c.cū vigesimū.de offi.deleg.q2 quis non potest exercere iurisditionē, nisi sit etatis.xx.annorum. d.c.cum vigesimum, sed collatio beneficiorum est iurisditionis.c. nouit.de offi.leg.ergo ꝛc.ꝛ sic est expedita presens questio.

SVMMARIVM.

1 Possessor qui proprietarius non est an beneficia cōferre possit. Et qualis esse debeat iste possessor.

2 Jn electione vocē dare pōt q est in quasi possessione eligēdi, licet de suo iure aliter non appareat.
Et qñ quis dicatur esse in quasi possessione iuris conferendi, aut eligendi, aut presentandi.

3 Juris conferendi vel presentandi vel eligendi, vt qs in quasi possessione esse dicatur que requirantur.ꝛ.j.nu.5.7.et.22.

4 Actus vnicus ad acquirendum possessionem vel quasi quando sufficiat et quando plures requirantur.ꝛ.j.nu.15.

6 Conferens an habeat quasi possessionem ꝯferēdi, semper vacationis tempus attenditur.
Presentatio facta ab eo qui reperitur in quasi possessione preualet presentationi facte a proprietario iurispatronatus.

8 Conferens vel presentās q vltimo loco contulit, aut presentauit in collatiane autem presentatio . de nouo fienda prefertur illi q pluribus vicibus antea cōtulit aut presentauit.

9 Possessio nō prescripta nō tollit precedentem prescriptam.
Eligēdi ius an qs habeat an sufficiat ꝓbare voceꝫ in.c.dedisse.

10 Posſsio iunior in icorpalibus presumiť clādestina .ꝛ.j.n.13.

12 Possessio iunior quando antiquiori preferatur.

14 Dominium quō a possessione differat.

16 Electio seu presentatio si a proprietario est facta ex vna parte ꝛ a malefidei possessoribus ex altera neutra valet.
Electio, presentatio, vel collatio facta a proprietario nemine existente in possessione valet.

17 Eligendi quasi possessio an videatur acquisita si aliqui tantum postulauerunt.ꝛ.j.nu.19.
Usumfructum habens, ꝛ eo non vtens illum retinet.

18 Decima omnium fructuum fundi prescribitur ex perceptiōe certe speciei fructuum decimarum.

20 Electio pendente lite debet fieri per duos contendentes se esse in possessione ꝛ illius electio cōfirmabiť qui in cā obtinebit.
Et matrimonium quare non ꝯhitur pendente lite super alio.

21 Presentatione si sit facta a bonefidei possessore ante litem motā debet fieri confirmatio, lꝫ ante confirmationeꝫ sit mota lis super iure presentandi.

QVÆSTIO VII

Quero septimo. † An possessor qui nō est proprietarius possit bñficia cōferre ꝛ in terminis istaꝫ qōnē decidit.d.Ab.p illum tex.in.c.cū oli in.iij.no. de cā pos.ꝛ ꝓprie.vbi tꝫ ꝙ electio seu collatio spectat ad possessorē ꝛ nō ad ꝓprietariū, vñ cū queriť de ipsius validitate, nō queriť apud quē sit ꝓprietas, sed apud quē est posſsio. c.querelā.de elec.q2 sicut fructus sequunť posſorē, ita ꝛ collatio cū sit quasi fructus, no.in.c.cū olim.de maio.ꝛ obe.Jnn.ꝛ ibi.d. Ab.in.c.ꝯsultationibus.de iurepa.ꝛ in.c.in litteris.ō resti.spo. ꝛ in.c.cū ecclesia.de cā pos.ꝛ proprie.tñ iste posſor dꝫ esse cū bōa fide, alias ñ valeret elect. vľ collatio, sic posſor male fidei, ñ facit fruct⁹ suos, vt no.Jnn.ꝛ do.Ab.in.c.ij.de resti.in inte.ꝛ in.d.c. in litteris.de resti.spo.ꝛ iō pōderať in littera illius.c.ꝙ siñ reclamatiōe eps ꝯtulit duobus ad denotādū qetā ꝛ spontaneā posſionē, ꝛ nō violētā, ꝛ istū articulū ꝓseqť do.Phi.decius in ꝯs.suo. cxxix.incip.diuino igiť implorato ꝑsidio, ꝛ ꝑ tenui facultate, ꝛ i consi.cxxxiij.inci.viso pūcto ꝛ no.in.c.ex litteris ō iurepa.ita ēt ꝯsulit Car.flo.in ꝯs.suo.lxix.inci.vacāte quadā prochiali ecclesia col.ij.in prin.ꝙ quantū ad effectū presentandi non refert, an quis sit patronus, vel in quasi possessione iurispatronatus, ꝛ assignať rō in collatiōe, aut electiōe, vľ pn̄tatiōe, q2 pn̄tatio est fructus iurispatronatus, ꝛ fructus spectāt ad possessorē.§.si qs a ñ domino.

8 domino. isti. de rex diui. ꝛ no. in. c. grauis. de resti. spo. † facit in si
mili, in eo qui est in q̄si possione eligēdi, q2 pōt dare vocē in elec-
tione, lʒ aliter de iure suo nō appareat. vt no. do. Ab. in. d. c. qre-
lam, de elec. ita tenēt do. de ro. decisio. v. titu. de pbē. in antiquis
ꝛ Alex. de ĩno. cōsi. xxv. incip. visis in. iiij. vo. col. pe. sʒ q̄n qs di-
caꝰ esse in quasi possione iuris cōferēdi, aut eligēdi, vel p̄ntādi. ꝛ
no. do. Ab. in. d. c. ij. de in integ. resti. ꝛ in. d. c. ꝯsultationibus. de
iurepa. vbi vr̄ ꝯcludere, ꝙ ille dicaꝰ ꝯstitutus in q̄si possione, q
semel bñficiū contulit, aut i illo p̄ntauit, vel elegit cū bona fide. s.
credēdo se esse collatorē, vñ si postea talis scdo loco cōferat ista
collatio dr̄ facta a quasi possore iuris cōferēdi, ꝛ dicit Cal. in cō
sil. cxij. inci. que requirant in titu. de iurepa. dicit ꝙ plura regrun
tur, vt aliquis dicaꝰ esse in quasi possione iuris conferendi.

3 ¶ † Primo enim requirit, ꝙ collatio fuerit facta cum bona fi-
de. vt no. ēt do. Abb. in. d. c. cū olim. ꝛ in. c. cū ecclesia sutri. d cā
pos. ꝛ proprie. in. c. ij. de in integ. resti. ꝛ ista bona fides pbaꝰ, vt
declarāt doc. maxie Inno. in. c. ij. de in inte. resti. ꝛ Cal. in ꝯs. xiij.
incip. an requiratur. titu. de iurepatro. ꝛ do. Abb. in. c. cū eccle.
de cā pos. ꝛ ꝓprie. ꝛ Alex. in cōsi. lxxv. col. vlt. ꝛ dicit Cal. ꝙ suf
ficit vnica collatio, vt sentit do. Abb. in simili post gl. in. c. si vero
de iurepa. ꝛ in. c. j. ver. ꝛ h faciunt de reli. do. ꝛ Car. in. c. ex litte-
ris. col. ij. scda oppo. de iurepa. ꝛ Bal. in cōsi. suo. xxxij. inci. qui-
dam nobilis in fine. in. iij. vol. facit gl. in. c. cū eccle. in verbo triuʒ
de cā pos. ꝛ proprie. que dicit ꝙ ad acquirēdū quasi possionē eli-
gendi sufficit datio vocis in vna electione, ꝛ ibi do. Abba. idē tʒ
Inno. in. d. c. ij. de in integ. resti. in. ij. col. ꝛ ibi do. Abb. circa finē
idē firmat Alex. in cōsi. suo. lxxiij. inci. viso puncto in. iij. col. in.
iiij. volu. † facit illud qd no. Bar. in. l. j. §. ij. ff. de itinere actuqꝫ p̄
uato. ꝛ Bal. in. l. i. col. i. C. de serui. vbi dnt̄ ꝙ in his que nō solēt
cōcedi ratione facultatis, vel amicitie, sʒ tm̄modo ꝑmittunꝰ his,
qui hñt ius id faciendi, vnicus actus sufficit ad acquirēdā posses
sionē, vel quasi exēplificaꝰ ibi p eos, ꝛ p Bā. in. l. sicuti. §. si qraꝰ
ff. si serui. ven. Idē tʒ Cal. in suo consi. iij. sub titulo d cā pos. ꝛ ꝓ-
prie. ¶ † Scdo regrit, vt tʒ Cal. in. ꝯs. xij. ꝙ collatio fuerit ad-
missa, ꝛ illi cui facta fuit collatio habuerit effectū collationis, vʒ
possessionē bñficij alias cōferens possideret tm̄ labia sua vt no. d.
Abb. in. c. cū olim. in. iiij. no. de cā pos. ꝛ ꝓprie. alleg. Inn. loquē
tē de elec. in. c. ij. de resti. in integ. ꝛ tunc ad probādū possessioneʒ
seu quasi sufficit vna collatio, seu vnica electio, vt no. in. c. cū d bñ
ficio. de pbē. i. vj. ꝛ no. d. abb. i. d. c. cū ecclesia. de cā pos. ꝛ
idē ē dōm d p̄ntatione. vcʒ ꝙ regrit vt fuerit admissa. ꝛ ꝯfirmata
p supiorē p suā institutionē. vt no. Cal. in. d. ꝯs. xij. Istd ēt firmat
Car. in. d. c. ex litteris. in. ij. oppo. de iurepa. ꝛ do. Abb. in cōsil.
suo. liiij. incip. casus ꝯtingētie. circa principium. in. j. vol. vbi mul
ta alle. ꝛ idē do. Ab. tʒ in cōsi. cvj. incip. casus. in col. pe. in. ij. vo.
vbi tʒ ꝙ q̄n secuta ē institutio ex tūc qs dr̄ i quasi possessione, ꝛ ñ
prius. ita ēt tʒ Bal. in cōsil. s̄. alle. dicēs, ꝙ si qs nō est admissus
neqꝫ repulsus, vel est apposita cōditio. de cuius ỽitate incerti su
mus ꝙ p talē p̄ntationē non dr̄ qs possidere. ꝛ idē tenent doc. in
d. c. cū ecclesia. de cā pos. vbi loquunꝰ de quasi possessione electio
nis, q2 intelligūt quasi possessionem electionis acqsitā q̄n electio
est ꝯfirmata, ꝛ nō prius. Idē ēt tʒ do. Ant. in repe. c. fi. col. vlt. de
cā pos. ꝛ ꝓprie. ꝛ ēt in p̄ntatione est necesse, ꝙ institutio, vel ꝯfir-
matio, aut collatio sit ꝯsecuta effectū puta p possessionē pacificā
illius bñficij, vt no. do. Abb. in. d. c. cū olim. de cā pos. ꝛ ꝓprie. se
cus ergo esset, si nō fuisset adeptus possionē, vel ab istōne eēt ap-
pellatū, ꝛ i cā appellationis fuissʒ cassata ipa istō, vl' ꝯfirmatō, q2
tunc talis istō vl' ꝯfirmatō nullū ꝓduceret effectū. arg. c. ꝙ aūt in
fi. de iurepa. ꝛ in h casu pinde esset, ac si ipsa istō facta ñ fuisset, vt
no. Cal. i ꝯs. suo. xiij. ꝛ dicit do. Philip. decius in ꝯs. cxxxiiij. ꝙ
circa premissa ꝯsideraſ ē an quis dicatur esse in quasi possessione
iuris ꝯferēdi, aut p̄ntādi ꝙ illud hʒ effectū ex vnico actu p̄nta-
tionis, aut collationis, vt no. Old. cōsi. cccxij. incip. thema qōnis
circa fi ỽ. ꝛ dato sine preiudicio. vbi alleg. tex. in. c. cū eccle. sutri
na. de cā pos. ꝛ ꝓprie. Idē tʒ Fede. in cōsi. ccxciiij. sup prio ꝛ scdo
dubio. ꝛ do. Abb. in. d. cōsi. liiij. col. ij. lib. j. vbi tʒ ꝙ p p̄ntationeʒ
secuta istōne ꝓbaꝰ quasi possio. c. cōsultationibus. d iurepa. ꝛ. c.
querelā de elec. ꝛ no. Inno. in. c. ij. de in integ. resti. ꝛ idē ꝓbat
Cal. i cōsi. xij. titu. d iurepa. ꝛ cū aliqs sit i possessione cōferendi
6 p vltimas collationes absqꝫ dubio. Isti hēbunt illa bñficia † q2
sp attēdiꝰ tps vacationis, an ꝯferēs hēat quasi possionem. c. cō-
sultationibus d iurepa. ꝛ. d. c. qrelā de elec. vt no. Ol. in. d. cōsi.
cccxij. ꝛ Fede. in. d. cōsil. ccxciiij. ꝛ do. Ab. vbi. s̄. in cōsi. liiij. ꝛ car.
in cōsi. xxiiij. ti. de prebē. ꝛ cōsi. vl. titu. de iurepa. ꝛ Rota decisio.
xiiij. ti. de iurepa. in antiquis facit tex. in. d. c. cū ecclesia ꝛ ibi. d.
Ab. de cā pos. ꝛ adeo ista quasi possessio cōsideraꝰ ꝙ p̄ntatio fa

cta ab eo, q repit in quasi possessione ꝓualet p̄ntationi facte a ꝓ-
prietario iurispa. vt no. do. Anto. ꝛ do. Abb. in. d. c. cōsultatio-
nibus post Inn. de iurepa. ꝛ ideo voluit Car. in cōsi. lxix. i. c. quo
ad primū in. ij. dubio ꝙ ad preiudicādū p̄ntationi laycoꝝ, si alij
i veritate patroni sint, ꝛ alij in quasi possessione iurispatrōatus, ñ
est opus in gratia facere mētioneʒ de veris patronis, q2 illis non
preiudicaꝰ cū nō ipse sed existentes in quasi possessione habeant
p̄ntare, vt no. Inno. in. d. c. cū ecclesia. de cā pos. ꝛ p̄ntatio ē fru-
ctus iurispatronatus ꝛ fructus ad possessorē ptinēt. c. grauis. de
7 resti. spo. cū simi. vt. s̄. dixi. † Tertio regrit ꝙ istitutus fuerit ha-
bitus tanq̄ rector, vel capellanus in possessione illius bñficij. vt
no. Cal. vbi. s̄. ꝛ Host. in. c. ij. de resti. in integ. ꝛ Jo. an. in. d. c. cō
sultationibus. sed tm̄ istud reqsitū vr̄ in effectu idē cum ꝓceden.
Itē ēt regrit fm Cal. vbi. s̄. ꝙ ille, in cuius preiudiciū quasi pos-
sessio iurispatrōatꝰ acqrit, h sciat ꝛ patiaꝰ, vt no. Jo. an. in. c. bone
el. ij. de postu. prela. ꝛ in. c. cōquerente. de offi. ordi. ꝛ in. c. cū ec-
8 cle. ꝛ ibi do. Abb. in cā pos. ꝛ ꝓprie. ꝛ in. c. ij. de in integ. rest. † ex
qbus inferꝰ, ꝙ si aliquis prelatus p̄ntauerit aut bñficiū cōtulerit
pluribus vicibus alicui, ꝛ quidā alius platus vltio loco p̄sentauit
vel contulit, qs istoꝝ dicaꝰ i quasi possessione, ꝛ sic quis erit po-
tior in collatione, aut p̄ntatione de nouo fiēda. ꝛ tʒ Fede. de sen.
in cōsil. ccxxxiiij. col. pe. ꝙ ille q vltio loco p̄ntauit, est preferēdus
alle. tex. i. d. c. cū eccl. sutri. de cā pos. ꝛ ꝓprie. Idē ēt tʒ Old. i ꝯsi.
cccxij. inci. thema qōnis. circa fi. ita ēt tʒ do. Car. flo. in. c. ex lit-
teris in. ij. oppo. de iurepa. idē ēt tenēt Jo. an. ꝛ do. Abb. in. d. c.
cū eccle. sutri. col. vij. de cā pos. vbi tʒ ꝙ nō est necesse ꝙ electus
vixerit p tps. xl. annio. ad h, vt electores dicanꝰ cōstituti in quasi
possessione eligēdi, sʒ sufficit vnicus actus ꝛ vltimus, ꝛ sic vnica
electio, aut collatio, ꝛ vltima sufficit, vt no. Fely. i. c. cū accessisset
col. antepe. de ꝯsti. ꝛ Fede. in. d. ꝯsi. ccxxxiiij. vbi dicit, secus esse,
9 q̄n ageret petitorio † q2 possessio ñ p̄scripta legitio tpe nō tolleret
ꝓcedētē p̄scripta. alle. no. in. c. cū de bñficio de pbē. i. vj. ꝛ ita etiā
sentit Bar. in. l. j. §. ij. ff. de itinere actuqꝫ priua. vbi tenet ꝙ si du-
bitaꝰ, an aliqs hēat ius eligēdi, sufficit ꝓbare ꝙ dederit vocē in
10 ꝓxima precedēti electione † ꝯ premissa facit illa regula ḡnalis, q̄
hʒ ꝙ iunior possessio p̄sumiꝰ clādestina. c. lʒ cām ꝛ ibi Inno. do.
Abb. in prio no. de proba. ꝛ ita in sili Bar. tʒ i. l. celsus. col. v. ff.
de vsucapio. ꝙ vbi possessio antiqor appareat nouus possessor p̄
sumiꝰ i mala fide probās de antiqori possessione vincere dēat, vt
firmat Bar. in. l. si duo. in prin. col. pe. ff. vti possi. ergo videꝰ ꝙ il
le, qui prius fuit ꝯstitutus in quasi possessiōe p̄ntādi p̄feraꝰ poste
11 riori in p̄ntatiōe de nouo fiēda retēta ꝓdicta cōclusiōe † ad istud
pt rñderi qd dcā regula ḡnalis ñ ꝓcedit in istis icorpalibꝰ. vt no
ta. Jo. an. in. d. c. lʒ cāʒ. de ꝓba. ꝛ istud sentit Bar. in. d. c. celsus.
co. v. ꝙ q̄si possio iuris cōferendi aut p̄ntādi poterit eē licite apd
12 eū, qui vltimo loco p̄ntauit † vel aliter pōt dici ꝙ in istis termi-
nis quasi possessio iunior p̄ferꝰ antiqori, ꝛ rō assignaꝰ, q2 antiqor
possessor fuit ꝓuatus quasi possessio. sua patiendo, ꝛ nō ꝯdicēdo
vltio p̄ntāti. vt no. Inno. in. d. c. ij. de in integ. resti. ꝛ Bal. i. l. j. co
lū. vl. in sua gla. magna. versi. tu ad itelligētiā. C. de ser. ꝛ aqua. ꝛ
d. Car. i d. c. ex litteris. in. ij. oppo. de iurepa. i scdo ꝯrio, nisi sciē
tia, ꝛ patiētia primi possessoris iteruenisset, vltimus p̄ntans non
acquieuisset. ꝛ ita firmat Cal. in. d. consilio. xv. incipien. duo ideo
13 p̄ntant vel alr̄ potest dici ꝙ vera est dcā regula. s. ꝙ iunior posses
sio presumitur clandestina, sed presumptio ista tollitur, quando
in casu isto presupponimus ꝙ vltimus presentator fuerit i bona
fide. ꝛ ꝙ eius p̄ntatio fuerit ꝯfirmata p iudicem, ad quem spec-
tat confirmatio, vel instō, qd alia concurrerint necessaria ad le-
gitime acquirendū ipsam quasi possessionem, vt supra fuit dictuʒ
vt no. etiam Bar. ꝛ Imo. in. l. si de eo. §. fi. ff. de acquirend. pos. ꝛ
Alex. in. d. l. si duo. in apostilis ad Bart. ꝛ Soci. in repe. l. rem
que nobis, in. iij. q. ꝛ in. l. ij. ff. de acqui. pos. ꝛ sic ergo ille qui vlti-
mo loco presentauit p̄ferꝰ in p̄ntatione, vel collatione de nouo
fienda alijs, q antea etiam pluribus vicibus presentauerant, vt
no. Rochus in. q. xvj. in verbo competens in suo tractatu de iu-
14 repa. ¶ † Et ex premissis resultat differentia int dn̄m ꝛ possesso-
rem, q2 olim dominus nunc presumiꝰ dominus, secus in posses-
sore, ꝙ non procedit, ex quo quis alleg. nūc se possidere ad com-
modū sui. vt no. do. Abb. in. d. c. cum ecclesia. de causa posses. ꝛ
proprie. ꝛ in. c. cum ad sedē. de rest. spo. ꝛ Bart. in. l. celsus. C. de
vsucapio. ꝛ probaꝰ in. c. olim in tertio. de restitu. spo. vbi ad con-
sequendam restitutionē sufficit probare ꝙ aliquo tpe possederit
q2 tunc p̄sumitur tpe spoliationis possedisse h, ꝛ scdm opi. aliquo
rum doctorū. tm̄ ad maiorem cautelā est vt probeꝰ possessio tpe
spoliationis. vt no. Inno. in. d. c. cū eccle. de causa possessio. ꝛ ꝓ-
15 prieta. ꝛ ibi dominus Abbas colum. iij. † vbi tenet ꝙ sunt ali-

qui actus qui non solent concedi de facili ratione amicitie seu facultatis vt puta habere vocē in elec. ꝛ tūc i dubio sufficit vnicus actus requisitis alijs de quibus supra fuit dictum. Quidam sunt actus, qui solent concedi de facili rōne amicitie, ꝛ cuiusdā facultatis non tñ multum frequenter, ꝛ tunc non sufficit vnicus actus, sed requirunt̄ plures, ita ꝙ verisimile sit vterem fuisse vsuȝ. vt pro iure suo ꝛ dñm ita fuisse passum. ꝛ iō siqs ſp vocabat̄ ad electionem cū fiebat lȝ vocē nō daret ꝙ ꝓbaret̄ quasi posſio interessendi. secus si ꝓbaret̄ de aliqb⁹ vicibus tm̄. vt no. Inno. ꝛ do. Ab. i d.c.cū eccle. sutri. de cā pos. ꝛ ꝓprieta. ꝛ sunt alij act⁹, q ēt pluries, ꝛ sepe numero solēt de grā cōcedi, ꝛ tunc nō sufficit ꝓbare exercitiū actuū, vt no. Inno. in.c. bone el scdo de postu. pla. † ꝛ ex ꝓmissis inferūt doc. ꝙ si electio ē fcā a ꝓprietario ex vna pte ꝛ a possessorib⁹ malefidei ex altera pte, lȝ Inn. i.c. cumana. de elec. dicat. ꝙ vȝ illa q̄ est fcā a ꝓprietario, tñ ꝯriū ē tenēdū, ꝙ ñ lȝ ꝓprietario sibi reassumere possessionē ꝓpria auctoritate, ꝛ sic ergo vtraqȝ istarū cassabitur, si ꝯstat de malafide possessoris, vt not. Inn. ꝛ. d. ab. in. d.c.cū eccle. de cā pos. ꝛ in.c. ꝯsultationib⁹. de iurepa. ꝛ in.c. ij. de in integ. resti. ꝛ si nullus ē in possessione pñtādi, tunc valebit p̄sentatio, aut electio, vel collatio fcā a ꝓprietario, vt no. Inn. i.c. cūana. de elec. ꝛ seqt̄. d. Ab. in. d.c.cū eccl. de cā pos. ꝛ ꝓprie. co. iiij. in sili facit ꝙ no. d. Ab. in.c. trāsmissaȝ, ꝛ i.c. ꝗliter ꝛ i.c. nostri. de elec. vbi tȝ, ꝙ cessāte ꝯsuetudine ꝓuisus a papa ꝺ aliq̄ ꝑlatura hñs litteras ꝓuisionis, lȝ nōdū fuerit adeptus possessionē, ꝛ ali⁹ nō possideat, ille poterit ꝯstituere vicarios ad beneficia ꝯferēda.

¶ † Ex qbus ēt inferūt do. ꝙ si aliq̄ tm̄ postulassent, an videatur acqsita posſio eligēdi. ꝛ tȝ Gof. ꝙ sic, qōt ꝙ si clerici iterfuissēt legitimo tpe, ꝙ sufficiat ad prescribendū, si eū canonici postulassent, nec eligissent, qꝛ ex h̄ ē eis quesitū ius eligendi, vt no. d. ab. i. d.c.cū eccle. in fi. de cā pos. ꝛ ꝓprie. p.l. is qui. ff. qb⁹ modis vsufruc. amit. vbi dr̄, ꝙ si hñs vsufruc. h̄ sciens, ꝛ ñ vtat̄, nihilomin⁹ retinet vsufruc. † facit ēt tex. in.c. cū in tua. de decimis. vbi pȝ, ꝙ ex ꝑceptione certe speciei fructuū decimaꝝ prescribit̄ decima illius fundi quo ad quoscūqȝ fructus inde ꝑcipiēdos, qꝛ non hr̄ respect⁹ ad q̄litatē fructuū, ſȝ ad ipȝ ius decimādi. facit ꝙ no. Inn. i prescriptione iurisditionis in.c. dilectus. de capel. mo. ꝛ qō no. in c. in causis. de elec. † ꝛ istud ꝓcedit ꝺm Jo. de lig. quē refert ꝛ seqt̄ do. Abb. vbi. s̄. qñ clerici ſp sunt vsi postulationis actu. secus si aliqñ elegerūt, ꝛ aliqñ postulauerūt, ꝛ clerici solū admissi fuerūt ad postulādū, ꝛ non ad eligēdū, qꝛ tūc illud ius postulādi solum esset prescriptū, ꝙ esset possessum. vt no. do. Abb. vbi. s̄. † ex qb⁹ infert ꝙ pēdēte lite ꝙ siue sit vn⁹ in possessiōe pacifica siue duo cōtēdūt se esse in possessione, pōt qlibet eligere pēdēte lite, ꝛ nō reuocabit̄ electio pp litis pēdētiā, sed illius electio ꝯfirmabit̄, q obtinebit in cā. vt no. Inno. ꝛ do. Abb. in.c. ij. col. fi. de resti. in integ. facit. l. j. ff. vti possidetis. nec ad premissa ob. tex. in.c. fin. de matrimo. ꝯc. ꝯ interdictū ecclesie, qꝛ ad illud rñdēt Inno. ꝛ. d. Ab. qō illud ē speciale i mrīmōio, vt nō ꝯhat̄ lite pēdēte ſup alio matrimōio, ꝛ rō specialitatis ē, qꝛ ꝯhēdo mrīmoniū qs quodāmodo alienat ꝑsonā suā, qꝛ nō dr̄ hr̄e āplius ꝑtātē sui corporis. c. ñ dȝ ꝺ consan. ꝛ affi. ꝛ sic alienaret rē quodāmō litigiosam, ꝛ ibi vitat̄ piculuȝ ne cōmitteret̄ adulterium cum ea, si postea ꝓnūciaret̄ pro ꝑrio mrīmonio. ꝛ ad.c. ij. de no. ope. nun. rñdet Inno. ꝙ ēt illud ē speciale i denūciatione no. ope. vt nihil dēat edificari post nouuȝ opus nunciatū, qꝛ ibi non potest edificari sine preiudicio alterius sed Host. sic distinguit, ꝙ lite pēdēte pñtatio fieri nō pōt, ꝛ sic potest intelligi. c. ex litteris. de iurepatronatus, ꝛ rō est qꝛ nō multū preiudicat̄ patrono, si non pñtat infra tpa, qꝛ si nō decidit̄ lis. ꝭ. tps iuris, eps ecclesie ꝓuidebit. c. qm̄. de iurepatronatus, in secūdo casu si est cōtētio de iure eligendi cū nō sint determinata tempora ad litē decidendam poterit fieri pēdēte lite electio. vt no. d. Abb. ꝛ Inno. p illū tex. in.c. ij. de resti. in integ. ꝛ ratio diuersitatis est ꝺm eos, qꝛ patronus innititur grē. vt. d.c. qm̄. de iurepat. ꝛ c. vero initit̄ iure cōi. c. j. de elec. tamē illa diuersitas inter pñtationem, ꝛ electionem non plȝ do. Abb. vbi. s̄. ꝛ ibi dicit post domi. Anto. † ꝙ si pñtatio fuit facta a bonefidei possessore añ litē motam, dȝ fieri cōfirmatio, lȝ añ cōfirmationem sit mota lis ſup iure seu proprietate iuris eligendi, ꝛ rō pōt esse ꝺm eū, qꝛ ex quo pñtatio fuit facta añ litē motā, nō subiacet amplius restitutioni p contestationē postea factā. nam sicut fructus ꝑcepti non subiacēt restitutiōi nisi a tpe litis cōtestate. ita nec virtus istius electionis iā pñtate ſupiori añ litem contestatam dȝ ipediri p cōtestationē ſupueniente † ꝛ ista possessio ꝺm eū iuris eligendi acqrit̄ tribus interuenientibus, prio ꝙ eligat, secundo reqrit̄ patientia eorum, qui erant in possessione eligendi, tertio ꝯfirmatio electionis p ſupiorem facta, ꝛ ratio est, nam p solam electionem quis possidet labia sua tantū, ꝛ illa possessio non potest acquiri sine scientia ꝛ patientia. vt no. Abb. in. d.c. ij. de resti. in integ. cum si. vt. s̄. dixi. ꝛ cuȝ his sit expedita presens questio.

16 17 18 19 20 21 22

SVMMARIVM.

1 Beneficia an conferre possit ille qui ius conferēdi ex prescriptione acquisiuit. ꝛ. ꝭ. nu. v. vbi concludit ꝙ sic.
2 Prescriptio in vno ad reliquum non extenditur.
3 Institutio auctorizabilis seu collatio an prescribi possit.
4 Prescribi possunt p inferiorem ea que sunt ordinis episcopalis ꝛ iurisditionis.

QVÆSTIO VIII

1 Quero octauo. † An ille qui acquisiuit ius ꝯferēdi ex prescriptione bñficia possit cōferre, ꝛ respondet. d. Abb. in.c. cū ꝯtingat p illū tex. col. xiiij. de fo. cōpe. ꝙ sic ꝛ ibi subdit qō qñ istō minime competit alicui, nec etiam destitutio, qꝛ ꝺ iure cōi cui competit institutio regulariter competit destitutio. c. cum ex iniūcto in fi. de here. ꝛ qñ collatio spectat ad alios ex prescriptione, eis non competit destitutio, nec possunt consentire cessioni, qꝛ prescriptio est odiosa. c. 2 vigilanti. de prescrip. † ꝛ p̄scriptio in vno nō extēdit̄ ad reliquū c. cū cōtingat. de decimis. ita tȝ Pau. in cle. j. de renū. ꝛ doc. in. c. cum ex iniuncto. de here. ita ēt tenet do. Ab. p illū tex. in.c. cū 3 ex officij i qnto no. ꝛ i.c. auditis. de prescr. † ꝙ istō auctorizabilis per quā fit traditō cure animarū potest per iferiorē prescribi. nec ob. c. cum satis ibi preter alicuius consuetudinis. de offi. archi. ꝛ ita ibi Host. ꝛ in.c. cū olim. de presc̄ri. qꝛ ad illud rñdetur ꝙ ꝓcedit cum mala fide, qꝛ tunc ista instō non potest prescribi. secus est qñ hȝ bonam fidem. vt. d.c. auditis. de prescrip. ꝛ istam partem quod collatio siue istō possit prescribi tȝ Imo. in.c. cum oliȝ de p̄scrip. p tex. i cle. j. de exces. prela. ꝛ ibi doct. idē ēt tenet do. Ab. in.c. cū olim in. viij. no. de prescrip. vbi tȝ ꝙ rñsio Hostien. ad illum tex. facit violentiam illi lr̄e simpl'r loquēti. ꝛ idē tenet. d. ab. in.c. cum nō liceat. de prescri. circa fi. ꝛ Car. in. cle. j. in. vi. oppositione. de exces. prela. vbi tȝ ꝙ istō nō potest prescribi iure ꝓprio, sed prescribi pōt, vt qs exerceat eā tanq̄ȝ vice epi, vbi pȝ secundū eum ꝙ religiosi possunt hr̄e ecclesiam subiectā pleno iure etiam curatam, quo casu possunt instituere ꝛ dstituere, ꝛ hoc non pōt esse nisi ex consuetudine, aut ꝓuilegio, ꝛ sic patet ꝙ possunt illam querere ex prescriptione, alias non diceretur ecclesia pleno iure 4 subiecta. facit text. in. cle. i. de sup. neg. prela. † ꝛ idē no. Imo. in. cle. ne in agro. §. ad h̄ de statu mo. vbi sentit ꝙ ea q̄ nō sunt ordinis epalis ꝛ iurisditionis possunt prescribi p inferiorem, ꝛ exemplificat in vnione, qꝛ inferior epo potest vniones facere ex prescriptione. vt tȝ ibi in glo. idē ēt tenet do. Ab. in.c. sicut vnire. de exces. prela. ꝛ illō intelligitur de prescrip. tāti tpis cuius initij ñ sit 5 memoria in contrarium. c. j. de prescrip. in. vj. † ꝛ sic ergo est concludēdū ꝙ ius ꝯferendi siue istituē. pt prescribi. vt no. ēt Fely. in d.c. auditis columna. iij. ver. inquantum Abb. firmat. de prescri. facit in simili quod nota. domi. Abba. post Innocen. in.c. cōsultationibus. de iurepa. ꝛ in.c. scdo. de resti. in integ. ꝛ in.c. cum ecclesia. ꝛ in.c. cum olim. de causa pos. ꝛ proprieta. ꝛ in.c. querelam de electio. ꝛ in.c. abba. de verboꝝ sign. ꝛ sic ergo patet ꝙ iste, q collationes prescripsit, beneficia poterit conferre, ꝛ cuȝ his sit expedita presens questio.

SVMMARIVM.

1 Sequester an possit conferre, vel presentare. ꝛ. ꝭ. numero. 8. vbi distinguit ꝛ numero. 10.
2 Eligendi seu presentandi potestas an sit penes eum apud quem est potestas fructus colligendi.
3 Debitor habens in pignus ius patronatus cum vniuersitate nō presentat.
4 Sequestratio quare fiat.
5 Possessor malefidei non presentat.
6 Collatio est fructus.
7 Sequester necessarius auctoritate iudicis positus non possidet.
Sequester in re apud eum sequestrata aliqualem titulum habet.
9 Et an diferat ab habente pignus.
Patronus lite mota super castro habente ius presentandi, lite pendente presentat.

Questio nona

QVÆSTIO IX

1 Q Vero nono. † An sequester datus p iudicē ad colligēdū fructus alicui⁹ plature bñficia possit ɔferre vel clericos i illis psentare pēdēte seqstro. & tʒ Inn. i. c. examinata. de iudi. q ipse sequester poterit pñtare, aut ɔferre bm naturā bñficioꝝ, & rōnez assignat, qꝛ ipse sequester dēt fructus rei seque-
2 strate pcipere ēt si nō fuerit possessor. † ex qb⁹ sentit Inn. q ptās eligēdi seu pñtādi ē penes eū apō quē ē ptās fructus colligēdi, lʒ nō sit possessor, q si eēt verū multū extēderet. c. ɔsultationib⁹. de iurepatrona. & c. qrelā. ō elec. tñ Hostiē. i. d. c. examinata. ō iudi. tʒ ɔrīū, & rōnē assignat, qꝛ ipse nō pcipit fruct. tāq͂ pat. & sic vř vel le qō ad h vt qs possit pñtare, opʒ q sit i pos. & fruc. pcipiat. & istō ō. Host. seqtur do. Ant. i. d. c. examiata. & alle. c. cū bertol. de re
3 iudi. † vbi ōbitor habēs i pign⁹ iuspronus cū vniuersitate nō pñtat, qꝛ fructus colligit noīe alieno. lʒ Jo. ō lig. tʒ opinionē Inn. q͂ .s. retuli i. d. c. exaiata. ō iud. & ibi dicit do. Ab. col. v. ver. ego puto. q lite pēdēte nō possit sequestrari, neqʒ ille q pmo possidebat,
4 neqʒ ille q nūc possidet valide possit pñtare † & sequestrū fit ad istō ne fruct⁹ dissipētur, vt possint restitui obtinēti victoriā i cā, vt. c. ij. ō seque. pos. Sʒ si sequester pñtaret, & admitteret ipsi⁹ psentatio, dissiparētur fruct⁹ iuspatronat⁹, nec possent restitui vicēti, qō ē ɔ finē seqstri. nec ēt ille q pmo possidebat, & tūc possidet, qñ seqstrū fuit neces. pōt pñtare, qꝛ nō pt colligere fructus, ad hoc. n. fuit factū seqstrū, ne possit ab aliq̃ h ius exerceri. & sic bēs bm eū casuʒ, i quo ille q ē possessor, nō pt pñtare, imo ēt si seqstrū fcm̃ nō sit pēdēte lite, ille, q nō ē possessor, nō pt valide pñtare, quo ad hoc vt admittatur eius pñtatio, qꝛ si succūberet i cā nō posset tpe sententie restituere fruct⁹ pceptos post litē cōtestatā. l. certū. C. ō rei vē. & ō hoc ē casus i. c. ex lřis, ō iurepa. & si lis nō eēt sopita ĩ. q̃ttuor mēses si patr. sunt seculares, vř ĩ. sex si sunt clerici, nō dʒ piudicare iuri ipsius epi, quo minus ipse postea possit puidere. c. qm̃. ō iure
5 pat. † & ille q possidet noīe pprio, qñ hʒ ɔsciētiā rei alie. si pñtat, qꝛ ē malefidei pos. & sic nō pt vti fructib⁹, quo min⁹ teneať eos restituere. vt no. inn. & ibi do. Abb. i. c. ij. ō resti. i ite. & i. c. i lřis. ō resti. spo. & i. c. ɔsultatōib⁹. ō iurepa. & i spē decidit istā qōnē gl. i. c. vnico. §. itē volēt. i vbo vicario circa finē ō col. i prag. vbi q̃rit, an seqster pēdēte seqstro possit pñtare, vř ɔferre. & alleg. inno. vbi. s. i. c. exaiata. ō iudi. vbi tʒ q sic, & rōnē assignat, qꝛ hʒ colligere fru-
6 ctus † & collatio est i fructu. vt no. i. c. cū oli. ō maio. & ob. & i. c. cū bertol. ō re iudi. idē ēt tʒ io. ō lig. i. d. c. exaiata. & Rota ōcisi. ccc xxiiij. & Pau. i cle. j. ō seqstra. pos. & Fede. consi. clxvj. icipiēte i sequesf. posito p tex. i cle. j. ō seque. pos. q̃ dicit illū hēre administrationē oiuʒ fructuū spūaliū & tpaliū. tñ do. An. & do. Ab. ibi tenēt
7 ɔrīū i. d. c. exaiata. vt. s. dixi † qꝛ sequester pserti necess. auct. iudicis positus nō possidet. l. iteresse puto. ff. ō acq. pos. & l. j. C. ō phi. sequ. & dicit Hē. q man⁹ regia apposita rei ɔtētiose nō puat aliquē posses. sua, & talis sequ. fruc. colligit noīe alien. quos hʒ restituere vict. c. ij. ō seques. pos. & d. cle. j. e. ti. facit. c. cū bertol. ō re iudi. & d. gl. vbi. s. qō p opi. inn. fuit latū arestū i senatu parisiēsi p
8 quodā seqs. comitat⁹ ō stāpis. † Tñ circa istū articulū ɔcordādo opi. doc. ego dicerē sic q aut ē seq. solū necess. & posit⁹ simplr aucto. iud. q hʒ custodire fru. vicēti, & iste pēdēte lite nō posset pñtare, vel ɔferre. vt no. do. abb. in. d. c. examinata. ō iudi. ita ēt ɔfert Roc. ō curte in tract. suo ō iurepa. i. q. xxxvj. sup vbo ipse vel is a quo causaʒ habuit, assignādo rōnē, qꝛ sequest. fruc. colligit noīe alie. quemad. creditor pig. vñ cū fruc. restituere teneať seqs. & fructus pñtationis vel collationis facte nō possent restitui. vt no. doct. i. c. ex lřis. ō iurepa. igiť seques. pñtare nō poterit. Aut ē seqst. volūtari⁹ solū vʒ de ɔsensu partiū posit⁹, vel necessarius & volūtarius q ē posit⁹ p iudicē ɔ ɔsensu partiū, vt cōiter hodie ita seruať i prati. & tūc dico, q ille seq. bñficia poterit ɔferre, aut i illis pñtare. & sic dʒ itelligi opi. Inn. & Jo. ō lig. in. d. c. examinata. ō iudi. & Car. & Pau. in cle. j. i fi. i vbo no. ō seque. pos. & fructuū. q dicūt, q cū seqster hēat administrationē, & pcipiat fructus, pōt pñtare,
9 aut ɔferre † facit ēt qō no. Jo. an. i addi. Spe. i rub. ō seqs. fruc. in fi. vbi tʒ, q negari nō pōt, qn seques. hēat aliqualē titulū, ex qbus apparet, qō differt seqs. ab habēte pign⁹, q nec titulū nec administratiōnē hʒ. facit ēt qō no. Egid. decisi. ccj. icipiēte si posses. ad fi. ibi ne diutina vacatio, vbi tʒ qō patr. cui mota est lis sup cast. bñte ius pñtādi, pt pēdēte lite pñtare, cū sit iste fruc. q ɔseruari nō pt pēdēte lite. facit ēt qō no. And. Bar. in. d. c. examinata. col. xxvij. versi. tu pōdera. ō iudi. dicēs qō ē fauor ecclesie, vt ista bñficia cōferātur, vel in illis pñtetur, qꝛ nō pñtare esset dissipare fructus seques. cū nō possit restitui ipsi vincēti illa pñtatio, q̃ tūc decursa est, rñdet bm eū ad. c. cū bertol. ō re iudi. ibi semp est dom. q pt pñtare, sʒ in sequest. neutra partiū pt pñtare, vel ɔferre pp dubiū litis, & ista sunt vba Jo. ō imo. i. d. c. examinata col. ij. ver. & adde, ō iu-
10 di. vbi dicit q forte opi. inno. s. relata pt sustineri † est verū q duo de dom. Rote dubitauerūt, vt refert Fel. in. d. c. cū bertol. ō re iudi. vbi tʒ q ipse Fel. q habuit cām i rota ō ɔsensu alicꝫ domi. de rota, pnunciauit valere pronūciationē factā a seque. & illi duo domini assignabāt cām dubitationis. vt ipse Fely. refert. p tex. i cle. j. in fi. pncipij ō sequest. pos. & fruc. vbi sequest. hʒ restituere fruct⁹ vincēti. & sic ēt iste possʒ expectare finez tpis dati a iure ad pñtādū, & si lis nō eēt tūc finita pñtaret, sed antea nō, & aliter faciēdo tollit vero patrono fructū p illa vice, qꝛ forte voluisset aliū in sua ecclesia, & nō pñtatū a sequest. sed tenēdo auctor. s. relatas q seqster pñtet, ipse Fely. dedit respōsuʒ ad illā auctoritatē illoꝝ duoꝝ q illud nō pcedit maxime in sequest. bñficij. qꝛ sicut administrat sacrāmēta, sic ēt ɔfert bñficia. c. is cui. ō electionib⁹ in. vj. ita eligit & pñtat, vt no. Card. in. d. cle. j. de seques. pos. & fruct. Istā partē ēt seqtur Dom. de scō Gem. in. c. nemo deinceps col. iij. in fin. versi. an aūt ɔmedatarius. de electiōibus in. vj. Idē ēt tʒ Roch. ō curte in trac. suo de iurepatr. in. q. xxxij. super verbo ipse vel is a quo cām habuit. & cū his sit expedita presens questio.

SVMMARIVM.

1 Jus presentādi transit in locatione perpetua, secus si sit ad modicum tempus facta secun. opinio. magis com.
2 Conductor ad modicum tempus non facit fructus suos, qui breui tempore non renascuntur.
3 Colonus aliquo modo nec naturaliter nec ciuiliter sibi possidet.
4 Collatio beneficiorum non transit in conductorez vniuersitatis.
5 Jus mere spūale non transit cum vniuersitate possessionis.

QVÆSTIO X

1 Q Vero decimo. † An ɔductor alicuius plature benefi. possit ɔferre, & .j. videbať qō sic, qꝛ si locatio sit perpetua, vel talis p q͂ vtile dom. in ɔduct. sit trāslatū, tūc indubitāter trāsit ius pñtādi, nisi fuerit in locatiōe exceptū. vt est tex. & ibi doc. in. c. ex litteris. de iurepatro. si autēʒ locatio sit facta ad tps modicū, glo. & ibi domi. Ab. in. d. c. ex lřis, tenent q nō trāseat iuspat. qꝛ dicūt, q in. d. casu. c. ex lřis q in eū trāsit vtile dominiū, qñ locātio fit ad lōgū tps. sed vbi vtile dominiū nō trāsfertur, vt in locatione ad modicū tps tenēt q iuspatr. nō trāsit, ita ēt tenet & sequiť Pau. ō ca. in. consi. lvij. incipiēte venerabilis vir in. j. col. & mouet inter cetera, qꝛ locare nihil aliud ē q͂ fructus rei vēdere, vt no. Bar. i. l. cotē. §. q maximos. ff. de publica. vñ nō censetur vēditus fructus iurispat. & sic pñtatio vř ius pñtādi nō pt locari, queādmodū nec vēdi pōt. c. ō iure. ō iurepa. & idē ēt refert & simpliciter sequiť Fely. in. c. cū bertol. col. pe. ō re iudi. tñ ɔrīū in isto mēbro tʒ Car. flo. i. d. c. ex lřis ō iurepa. i. j. q. & mouetur, qꝛ i cōductorē ad tps modicū transit quedā cōmoditas, dato q nō trāseat vtile domi. igř pñtatio dʒ transire siue ius pñtādi, qō est i fructu. Idē ēt p aliā rōnē, qꝛ queādmodū colon⁹ pcipit alios fructus. ita dʒ pcipere istū fructū pñtatiōis. Itē alia rōne mouetur idē Car. vbi. s. qꝛ tex. i. d. c. ex lřis loquiť idistīcte, & sic dʒ itelligi i oī locatione, tñ Rochus ō curte i tract. suo de iurepat. in. q. xxvj. i vbo ipse vel is a quo cām habuit tʒ primā opi. q locator siue ɔductor ad modicū tps nō possit pñtare, q̃ opinio
2 vř magis cōis, illā approbādo tali fūdamēto † nā ɔductor ad modicū tps nō facit fructus suos, qui breui tēpore nō renāscūtur. l. diuortio. §. si fundū. & ibi Bal. & doc. no. ff. solu. matri. sʒ fructus pñtationis ē hmōi, qꝛ nō renasciť omni āno. sʒ tm̄mō pcipi pōt talis fructus vacāte ecclesia vel capella. iō nō spectabit ad ɔductorē. & tenēdo istā conclusionē bm eū nō obstat fundamētū Card. s. relatū. Et pmo. n. nō obstat dicere q ɔductor hʒ alias ɔmoditates & alios fructus, ergo istū fructū pñtationis hře dʒ, qꝛ ɔsequētia nō est bona, ex quo vt supradictū ē, pñtatio est fructus, q breui tēpore nō renasciť, vel secūdū eū rñdeť vt p Pau. de cast. vbi .s. q fructus pñtatiōis emi nō pñt, queādmodū alij fructus lʒ ɔductor cēsetur fructus emere vt supradictū est. ergo &c. nec ēt obstat illō i quo dicebať, q ɔductor vel colon⁹ possidet naturaliter.
3 ergo pñtare pōt. † qꝛ verior opinio ē q colonus nō possidet sibi aliquo mō nec ciuiliter, nec naturaliter. l. nō solū. §. q vulgo. vbi gl. & Bar. ff. de vsucapio. glo. in. §. possidere. insti. ō interdictis. & Bar. in. l. j. i fi. pncipij. ff. de acqui. pos. & faciunt notata in. l. co-

lonus. eo. ti. nō obstat ēt vltimū. s. q̄ dictū. c. ex litteris. loquatur indistincte. q̄ nō ē absurdū intelligere illū tex. ⁊ limitare, vt tñ p̄cedat i ɔductorē ad lōgū tp̄s pp̄ fundamēta. s̄. relata. argu. l. nō est nouū. ff. de leg. ⁊ sic idē videbaī in colla. faciēda, vt transeat in ɔductorē vniuersitatis. 4 † Tñ his nō obstātib⁹ ɔ̄riū credere dicendū i colla. bñficioꝝ, q̄ nō trāseat in ɔductorē vniuersitatis. ⁊ istō p̄bo p̄ gl. valde notabilē. ⁊ ibi do. Ab. i. c. querelā. de symo. p̄ illū tex. vbi ius mere spirituale nō trāsit cū vniuersitate poss. ⁊ collatio beneficij est ius sp̄ūale. vt. s̄. dixi in. j. par. ergo nō trāsit istud ius ɔferēdi tāq̄ȝ spirituale in ɔductorē fructuū illius p̄lature. facit. c. fi. ō offi. vica. vbi p̄ administrationē ḡnalē datā vicario non trāsit ius ɔferendi. Nec obstāt iura. s̄. in ɔ̄riū alleg. q̄ hñt locum in iure p̄ñtādi, qd̄ est annexū spirituali, ⁊ trāsit cū vniuersitate possess. vt. d. c. ex l̄ris. de iurepatro. cū similibus. vt no. doc. in. c. quanto. de iudi. secus est i iure spirituali, qd̄ nō transit cum vniuersitate possess. vt est collatio bñficij. d. c. querelā. de symo. ⁊ cum his sit expedita presens questio.

SVMMARIVM.

1 Capitulū sede vacante an beneficia ɔferre possit ⁊. j. p̄ totā q̄stio.
2 Capitulum sede vacante potest dare licentiā ellecto in p̄latū alterius ecclesie se ad illā ecclesiam transferendi.
3 Capitulum sede vacante resignationes beneficiorum recipit.
Et restituere ⁊ priuare aliquē ex legitima causa potest.
Et potest statuta facere.
4 Capitulum sede vacante potest dispensare in casibus in quibus episcopus potest.
Et potest ecclesiaruȝ cōmēdas facere donec eccle. p̄uisuȝ fuerit.
5 Capitulū sede vacante dare potest indulgentias.
Et confessorem seu penitentiarium dare, qui in casibus episcopo reseruatis absoluat.
6 Capitulum sede vacante in his que sunt iurisditionis succedit.
7 Collatio beneficiorū an sit proprie iurisditionis episcopi.
Institutio ⁊ confirmatio p̄prie sunt iurisditionis episcopalis.
8 Episcopi p̄uidebant omnibus ecclesijs inferioribus de ministris anteq̄ȝ ius elligendi in ecclesias collegiatas trāslatū esset.
9 Collatio beneficiorum quomodo donatio appelletur ⁊ quare nō trāsferatur in cap. sede vacante sicut institutio.
10 Conferre est quasi alienare ⁊ gratiam facere.
Et fructus beneficiorum omnium successori reseruandi sunt.
11 Capitulum sede vacante an conferat beneficia etiam spectantia episcopo cum consilio vel assensu cap. ⁊. j. nu. seq.
12 Collatio beneficiorum q̄ ad episcopum ⁊ capitulū pertineat vel ad episcopum cum consensu capituli an paria sint.
13 Prestimoniales portiones sunt beneficia ecclesiastica perpetua.
Et que beneficia non sunt perpetua. j. nu. 15.
14 Hospitalia sicut ecclesie priuilegio. xxxx. annorum ⁊ alijs priuilegijs ecclesijs concessis gaudent.

QVÆSTIO XI

1 Quero vndecimo. † An capitulū sede vacāte beneficia possit ɔferre. ⁊ primo videtur q̄ sic. per regulā generalē. q̄ mortuo episcopo naturaliter vel ciuiliter puta q̄ captus ab hostibus capitulū succedit in iurisditione tā spiritualiū q̄ȝ t̄paliū. vt no. doc. per illū tex. in. c. cū oli. de maio. ⁊ obediē. 2 † Itē cap. sede vacāte potest dare licētiā electo in p̄latū ecclesie alterius diocesis se trāsferēdi ad illā ecclesiaȝ. vt no. Joan. an. ⁊ ibi do. Abb. col. ij. in secundo casu. ō maio. ⁊ obe. Idē ēt tenent domi. de rota decisio. ccc j. nā p̄ria regula est q̄ capitulū succedit in iurisditione spiritualiū ⁊ t̄poraliū, ergo idē dicendū in potestate dādi licētiā electo vel volenti se trāsferre ad aliaȝ diocesim. nā hoc ē iurisditionis. c. si religiosus. ō elec. i. vj. nec est illa p̄prie alienatio, sicut contingit in rebus ecclesie. nā res ecclesie nō p̄t alienari sine solēnitate de qua. xij. q. ij. c. sine illa solēnitate vt. d. c. si religiosus. de ele. Itē si clericus redit statim reperitur successor, ȝ nō sic reperiūtur bona succedētia i locū rerū alienandarū. ergo nō ē bonū argu. arguere ō aliena. rerū ad p̄sonā. ⁊ sic ergo vr̄ q̄ capitulū possit bñficia ɔferre p̄ iura superius allegata. 3 Itē facit p̄ ista parte. † nā ca. recipit resignationes bñficiorū sede vacāte. vt ɔcludit maior pars domi. ō rota, ȝ aliq̄ ɔtradicāt. vt refert do. Abb. i. d. c. cū olim. de maio. ⁊ obe. ⁊ sede vacante pōt restituere, ⁊ quē p̄uare ex causa l̄tima, ergo pōt resignationē trāsmittere, que fit ex cā, ⁊ ēt cap. sede vacante pōt priuare quē ex cā bñficio suo p̄ iura supius alleg. facit ēt q̄ ca. sed vacāte p̄t statuta facere distringētia totā diocesim. vt no. Fed. consi. xvj. argu. c. fi. ō cōsti. i. vj. in qua qdē iurisditione ca. succedit, ⁊ talia statuta durāt ēt in tp̄s futuri epi. q̄ de natura statuti est. vt sit p̄petuū ȝ restringatur p̄tās statuētis. c. fi. ō offi. lega. ep̄s vero poterit illa statuta reuocare. q̄ nō pōt cap. statuere in p̄iudiciū futuri epi sicut nec predecessor in p̄iudiciū successoris. q̄ par in parē nō habet imperiū. 4 † ⁊ pro ista p̄te facit. q̄ cap. pōt sede vacāte dispēsare in casibus, in q̄bus p̄mittitur ep̄o, vt no. Fede. i consi. xxix. ⁊ rōnē assignat. q̄ dispēsatio depēdet a iurisditione, idē tenet domi. Abb. i. d. c. cū olim. de maio. ⁊ obe. in. viij. casu. ergo idē vr̄ i collationibus bñficioꝝ. Itē ēt facit. q̄ cap. sede vacāte p̄t facere cōmēdas ecclesiarū, donec fuerit ecclesie p̄uisum p̄ habētē p̄tātē. vt no. Jo. an. in. c. vnico. ne sede vacā. in. vj. ⁊ domi. Abba. in. d. c. cū olim. 5 † Itē ēt facit. q̄ capitulū sede vacāte pōt dare idulgētias, de quib⁹ i. c. cū ex eo. ⁊ i. c. nostro. de penitē. ⁊ remis. vt notant doct. i. c. accedētibus de exces. p̄lato. ⁊ idē tȝ domi. Abb. in. d. c. cū olim. in. xiij. casu. de maio. ⁊ obe. q̄ cū iura dicūt q̄ cap. succedit in iurisditione, nec distinguat inter iurisditionē ɔ̄tētiosaȝ ⁊ volūtariā. Itē ēt cap. sede vacāte pōt dare ɔfessorē seu penitētiariū, qui absoluat in casibus reseruatis episcopo, vt notat do. Abb. in. c. his que. ⁊ in. d. c. cū olim. de maio. ⁊ obe. ex quib⁹ oibus videtur cōcludēdū p̄ predicta q̄ cap. sede vacāte bñficia pōt cōferre. 6 † Ad istud fundamētū p̄ dictas rōnes corroboratū potest r̄ñderi, q̄ hȝ locū in his, q̄ sunt iurisditionis p̄ iura superius allega. tñ illud nō p̄cedit in collationibus beneficiorum. tex. in. c. vnico. ne sede vacan. in. vj. ⁊ in. c. illa. eo. ti. in. vj. tamē olim ante iura sexti erat magna dubitatio postq̄ȝ cap. succedit sede vacāte in iurisditione episcopali nisi quatenus ex sp̄āli indulgētia reperiretur expressuȝ, vel ex consuetudine, seu p̄scrip. vt no. gl. ⁊ ibi doc. in. c. scriptū. de ele. 7 ⁊ circa p̄missa, † rō diuersitatis iter collationē ⁊ ea q̄ sunt iurisditionis assignatur p̄ Jo. an. in. c. q̄ȝq̄ȝ. de electio. li. vj. vbi tenet, q̄ collatio bñficiorū nō est p̄prie iurisditionis episcopalis, cū multi reperiant̄ nō epi habētes collationē, ⁊ multi sunt epi nō habētes collationes bñficioꝝ sed ɔfirmatio ⁊ instō sunt p̄prie iurisditionis ep̄alis. c. ɔquerēte. de offi. ordi. ⁊. c. cū ex iniuncto. in fi. de here. tamē dicit. d. Ab. in. fi. c. cū olim. q̄ ista rō diuersitatis assignata per Jo. an. sibi nō placet, q̄ collatio bñficiorū, vbi nō est dare patronū, de iure cōi spectat ad episcopū, ⁊ sic est iurisditionis episcopalis, vñ inferiores nō possunt sibi hāc p̄tāteȝ vendicare, nisi de iure sp̄āli. hinc est quod gratiose fuit patronis cōcessuȝ, vt possint p̄ñtare institutos, reliqua vero fuerunt p̄ ep̄is reseruata, vt p̄batur. in. c. j. xvj. q. v. ⁊. c. omnes basilice. xvj. q. vij. cū multis similib⁹. ⁊. c. j. de capel. mo. 8 † ⁊ olim anq̄ȝ ius eligēdi esset trāslatū in ecclesias collegiatas episcopi p̄uidebant oib⁹ ecclesijs inferioribus, ⁊ papa p̄uidebat de ep̄is ecclesijs cathedralibus. vt no. gl. in. c. q̄ȝq̄ȝ. ō electionib⁹. in. vj. vñ nō video q̄ alio iure spectet collatio ad ep̄m q̄ȝ ɔfirmatio vel instit. 9 † quare idē dom. abbas assignat istā rōnē diuersitatis vȝ, q̄ collatio ē quedā donatio. vt i. c. fin. de offi. vica. in. vj. vtitur enim p̄latus quadā libertate in conferēdo. vt i. c. relatū. de p̄hē. nā pōt ɔferri cui vult, ⁊ hoc respectu appellaī donatio. ⁊ hoc mō p̄cedit rō gl. i. d. c. cū oli. in eo quod dicit q̄ collatio cōputatur inter fruct⁹. nā videī qdā fruct⁹ habere hāc p̄eminētiā ⁊ p̄tātē donādi bñficia qb⁹ vult, ideo noluerūt iura, vt iste libertates trāsirēt in cap. quēadmodū nec libertas dispensandi fruct⁹ p̄uenientes sede vacāte. vt. c. q̄ sepe. de electionib⁹ in. vj. sed in ɔfirmatione ⁊ instōne hec libertas nō reperitur, q̄ si elect⁹ ⁊ p̄ñtatus est dign⁹ teneī superior illū ɔfirmare vel instituere. c. postq̄ȝ. de electionib⁹. i. vj. ⁊ cū ɔfirmatio seu institutio sit debita, nō exerceī ibi aliqua liberalitas, iō trāsit hec p̄tās in. c. quēadmodū. in alijs actib⁹ iurisditionalib⁹. ita tenent ⁊ ɔcludūt do. Abb. ⁊ Fely. in. d. c. cū olim. de maio. ⁊ obediē. Ita ēt tȝ frapa. i tracta. suo de potestate. c. sede vacāte. i. j. q. ij. p̄tis. ⁊ hoc quādo collatio spectat ad episcopū mortuū, p̄. c. illa. ne sede vacan. vbi ēt subdit q̄ si talis collatio ɔfirmaretur p̄ papā i forma cōi ñ validareī, ponit rōnē, q̄ ñ iuenit̄ cautū i iur̄ q̄ capitulū sede vacāte fungaī vicē epi i collationib⁹ bñficiorū, ⁊ sic ɔsequēter illō vr̄ p̄hibitū. ar. c. iter corporalia. de trās. p̄rela. facit tex. i. c. j. de istit. in. vj. 10 † ⁊ alia rō assignaī, q̄ ɔferre est quasi alienare ⁊ gratiā facere mādādo. vt i. c. fi. ō offi. vica. in. vj. ⁊ est quasi donare. vt no. in. c. cū accessissent. ō ɔsti. facit ēt q̄ collatio ē i fructu. vt no. i. c. cum oli. ō maio. ⁊ obe. ⁊ fructus sunt reseruādi futuro successori. c. q̄ sepe. ō electio. i. vj. ⁊ cle. stat. eo. ti. ō electio. ⁊ notatur i regula negatiua i rub. ne sede vacāte. ⁊ istō nō solū hēt locū i collatione p̄bēdaꝝ, sed i oib⁹ alijs bñficijs large sumēdo cū eadē sit rō. facit tex. i. c. p̄rio ne sede vacāte. i. vj. ⁊ ibi Jo. an. sup̄ xbo p̄bēdarū. ⁊

super

sup v̾bo bn̄ficioꝝ. facit illud qꝺ not. in regula bn̄ficiū. ꝺ reg. iur. i. vj. † ⁊ idē ē dicēdū, vbi collatio nō ē ex toto libera, ſ3 ēt cū ꝯſi. c. hr̄et fieri collatio p epm, vt tenet̄ ꝺ iure cōi. ꝺ prebēdis ecclesie cathedralis, iuxta no. i. c. cū ecclesia vlterana. ꝺ elec. ⁊ in. c. nouit. ⁊ i. c. quāto. ꝺ his q̄ fiūt a prela. ⁊ no. in. c. j. ne sede vacā. lib. vj. i. ij. respōso. ⁊ idē ē dicēdū qn̄ ad solū episcopū cū ꝯsilio vel assensu capituli alternatiue ptineret collatio, q2 pinde ē ac si ꝯsil. tātū hēret fieri, q2 ad veritatē alternatiue sufficit alterū eē verū, vt no. in. c. iter cetera. ꝺ rescrip. † ⁊ istꝺ limitat̄ qn̄ ad episcopū ⁊ capitulū ptinet collatio bn̄ficioꝝ, vel ad episcopū cū ꝯsensu capituli qꝺ idē ē, vt no. Lapus i. c. a colla. de ap. i. vj. ⁊ i. c. pastoralis de dona. l3 Jo. an. i nouella i. d. c. a colla. ꝯ quē seq̄t Domi. q2 aliꝺ est ꝯferre aliud collationi ꝯsentire. l. aliud. ff. de reg. iur. iūctis no. i. c. ad dissoluēdū. de ꝺspōsa. ipu. ⁊ not. Archi. in. c. p̄sbyteri. ⁊ i. c. j. xxiiij. dist. ⁊ colletarius in. d. c. cū oli. ꝺ maio. ⁊ obe. ver. ſ3 qd si eps habet ꝯferre bn̄ficiū cū alio vel aliꝺ facere, vbi ꝯsentit qn̄ piculū ē i mora, vel vbi h3 locū ius accrescēdi, alias nō, p cle. p̄mā. ꝺ iurepatro. ēt si eps itere∫se habeat i colla. hmōi vt p̄latus. qꝺ q̄liter sit ⁊ cognoscat̄ illꝺ no. in. d. c. a colla. ꝺ appel. in. vj. ⁊ multo fortius si h3 i colla. itereē simpl'r, vt cano. q2 pp mortē eiꝰ nō ipedit̄ tūc capitulū ꝯferre, sicut nec p mortē iferioris canoni. vt no. Uincen. ⁊ Hosti. vt refert. gl. i. d. c. j. ne sede vacā. li. vj. all'at ad hoc Jo. mo. ⁊ Arch. l. dist. c. ita āt alias icipit qdā decēs, ⁊ eps est caput, ⁊ cano. mēbr. d. c. nouit. ⁊ q2 iter eos ē spūale ꝯiugiū. c. reqsisti. ꝺ test. iō pp societatē ꝯiugij deuolui pōt ꝺ vno ad aliū. c. fi. lxv. dist. nec ē dare rōnē efficacē differētie iter deuolutionē q̄ fit ex mora epi, vel ex morte i cāu quo collatio cōiter spectat ad epm ⁊ capl'm vl' reqrit̄ ꝯsensus capl'i i ꝯferēdo l3 in cāu q̄ reqrit̄ ꝯsiliū tm̄, vel alternatiue ꝯsiliū vel ꝯsensus possit ille dici q̄si nouus ⁊ ius nouū i quo minor supplet negligētiā maioris, cuius ꝯ̄riū tenuerat Jnn. i. c. q2 diuersitatē. ꝺ ꝯces. p̄bē. dicēs ꝙ cū pēa nō eēt a iure iposita epo vel p̄lato dēbamꝰ trāsire cū iuribꝰ antiqs arg. c. roma. ꝺ sup. neg. p̄la. li. vj. ſ3 ibi erat delictū siue negligētia, vt ibi no. nec ibi negat̄ capl'm eo casu posse supplere, ſ3 solū excludit̄ archieps, ⁊ supior cū quo nō est aliq̄ cōio † ⁊ idē dicēdū ē ꝺ p̄stimonijs ⁊ p̄stimonialibꝰ portōibꝰ, q2 sunt bn̄ficia ecclesiastica ⁊ ppetua vt t3 Oldr. ꝯsi. cxiij. icipiēte ecclesia caragoliatana, ꝺ qbꝰ p̄stimonijs facit mētionē tex. in. c. fi. ꝺ ꝯcessio. prebē. li. vj. ⁊ Rota decisio. ccciij. in antiqs q̄ incipit papa facit gratiā alias est. ccccxiiij. ⁊ idē ē dicendū in hospitalibꝰ, q̄ ꝯsueuerūt dari i titulū ppetui bn̄ficij, secꝰ vero qn̄ dat̄ ad nutū, q2 tunc cessant rōnes ꝯ̄rie huic † ⁊ hospitalia gaudēt p̄uilegio. xl. ānoꝝ sicͭ eccl'e sic ⁊ alia p̄uilegia fauorabilia ꝯcessa ecclesijs vn̄r ꝯcessa hospitalibꝰ ⁊ pijs locis. q2 vn̄r eqparari. c. reqsistis. de testa. Jo. an. i. c. ij. ꝺ rest. i iteg. i. vj. ⁊. ꝺ. ab. i. c. j. ꝺ rest. i iteg. ⁊ bar. i. l. oia ꝺ epis ⁊ cle. ⁊ ab. ātiquꝰ i. c. accedētibꝰ. ꝺ p̄uile. ⁊ Rota decisi. ciiij. i antiqs. ⁊ doc. i cle. q2 ꝯtigit. ꝺ reli. d. ⁊ in cle. j. ꝺ sup. negli. p̄lato. ⁊ doc. in. c. fi. de elec. in. vj. † secus ē dicēdū fm doc. i elemosinaria ierūdēsi ⁊ sil'ibꝰ, q̄ pprie nō sunt bn̄ficia. vt no. Fely. in. c. ꝺ q̄rta. ꝺ p̄scrip. ⁊ no. doc. in cle. p lr̄as. ꝺ prebē. in v̾bo ꝺ xenodochijs, ⁊ idē i stipēdijs. vt no. Butrig. i ꝯsi. iij. incip. supposita formalitate, ⁊ idē i oparia. vt no. car. ꝯsi. xix. ti. ꝺ ꝯces. p̄bē. ⁊ idē i capellanis. vt no. But. i ꝯsi. li. ⁊ vbi nō apparet aut sit hospitale vel beneficium, presumi d3 in dubio, ꝙ sit hospitale, facit glo. in cle. si ꝺ beneficio. ꝺ prebē. cū si. vt. s̄. dixi in. j. parte, ⁊ cum his sit expedita presens questio.

Margin numbers: 11, 12, 13, 14, 15

SVMMARIVM.

1. Gesta per eum qui se prelatum gerebat ⁊ tamen non erat in possessione non valent.
2. Prelatus intrusus si quid alienauit id reuocari debet.
   Et an ⁊ qn̄ pēsionarij ecclesie ipsi intruso soluentes sint liberati.
3. Collatio bn̄ficioꝝ facta p intrusu3 in aliq̄ prelatura non valet.
   Quid de collatione aut presentatione aut ellectione ab aliquo vt priuato facta, qui bona fide erat in possessione.
4. Collationes ⁊ gesta per prelatum a superiore ꝯfirmatum cuiꝰ ꝯfirmatio vl' ellectio nō tenuit valent, l3 postea ellectio cassetur.
5. Collationes ⁊ gesta per prelatū ꝯfirmatū a superiore qui postea ob crimē puta heresis prelatura fuit p̄uatus an ⁊ qn̄ valeant.
6. Prelatus ab ecclesia precisus puta excōmunicatus si aliquos vocat ad ordines vel ad alia sacramēta potest ei dici nolo recipere a te quia es excommunicatus, ⁊ ex hoc ab eo appellare potest, secus in alijs criminibus.
7. Prelatus si est notorius fornicator vel simoniachꝰ in ordine potest ab eius obedientia quis recedere ⁊ in diuinis eū vetare.
8. Quid in prelato suspenso ⁊ deposito.
9. Prelatus credens ecclesiam non habere potestatē condendi canones vt hereticus puniri debet.
10. Collatio sacramentorum ⁊ ordinum facta per sismaticum prelatum vel excommunicatum ⁊ suspensum ⁊ depositum an ⁊ qn̄ valeat quo ad caracterem ⁊ sacramentoꝝ executionem.
11. Gesta per prelatum criminosum quo ad temporalia in damnum ecclesie non valent nisi toleratus fuerit, quia tunc competit restitutio in integrum, secus in gestis in eius commodum.

QVÆSTIO XII

QUero duodecimo. † An episcopus criminosus bn̄ficia possit ꝯferre, ⁊ capiēdo. d. doc. p̄t di ci. vt no. do. Ab. i. c. nihil. col. v. ꝺ elec. ꝙ qn̄ gerebat se p epo ⁊ p̄lato. tn̄ nō erat in posses. ⁊ tūc idubitāter nō valēt gesta. ar. c. ꝯsultationibꝰ. ⁊ qꝺ ibi no. ꝺ iurepa. nec h̄ casu cōis error sustineret gesta, ex quo deficit pos. facit. l. barb. ff. ꝺ of. p̄sidis. c. dilectus. ꝺ reli. do. ⁊. §. tria. iij. q. vj. ⁊. do. abb. i. c. veritatis. ꝺ dol. ⁊ cōtu. ⁊ Jnn. in. c. ij. ꝺ rest. in integ. ⁊ i. c. in lr̄is. ꝺ resti. spo. facit gl. ⁊ ibi. d. Ab. i. d. c. nihil. ꝺ elec. i eo qꝺ pōderat aliquē fuisse i quasi posses. ēt si credat̄ verꝰ p̄latus nō tenēt gesta i dānū ecclesie, vn̄ isti soluētes eis pēsionē nō liberant̄, nisi cū illis ꝯ̄xissent. vt. l. si vrbana. ff. de ꝯdi. ide. ⁊ ibi Bar. in. c. i lr̄is. ꝺ resti. spo. † vn̄ si intrusus aliqd alienauit d3 id reuocari. vt in. c. alie. xij. q. ij. ⁊ ibi p gl. ⁊ Archi. sed si aliquē ꝯ̄ctū fecisset ꝺ rebꝰ ecclesie. puta locādo, tūc pēsionē sibi soluētes eēnt liberati. q2 solū erāt obligati rōne ꝯ̄ctꝰ initi cū intruso. vt. d. l. si vrbana. ⁊ no. Jnn. i. d. c. lr̄is. ꝺ resti. spo. ⁊ do. Ab. i. c. nihil. ꝺ elec. secꝰ fm eos si fuissent pēsionarij ecclesie ex ꝯ̄ctu p̄us inito cū p̄decessore. q2 tūc nō liberarētur soluēdo intruso. vt no. Bar. in. d. l. si vrbana. ⁊ Jnno. i. d. c. i lr̄is. nec in isto casu cōis error iuuat, ex quo deest auctoritas superioris. nec ob. l. Barb. ff. ꝺ offi. p̄si. q̄ fundat se sup cōi errore ⁊ sup aucto. superioris, nā ille seruꝰ q putabat̄ liber habuit offm̄ a supiore, ⁊ sic ꝯcurrebāt ibi duo. s. auctoritas supioris, ⁊ cōis error. secus aūt vbi adeēt vnū tm̄. vt tenēt Jnn. ⁊ do. Ab. i. c. nihil. ꝺ elec. ⁊ Bal. i repetitione. d. l. barb. nec obstat. c. q̄relā. ꝺ elec. ⁊. c. ꝯsultatiōibꝰ. i quibus p3 ꝙ sufficit sola possessio ad validitatē actus, nā illa iura loquūt̄, qn̄ ius nō resistit possessioni, nō. n. p̄t qs admistrare ex sola possessione, nisi hēat auctoritatē supioris, vt i regula bn̄ficiū. ꝺ regu. iur. in. vj. c. ex freq̄ntibꝰ. ꝺ istit. † ⁊ sic ergo si aliqs hēat ꝯferre bn̄ficia rōne alicuius p̄lature. ⁊ ipse sine auctoritate supioris i illa p̄latura fuerit intrusus, nō poterit illa bn̄ficia ꝯferre, nec valebit collatio p eū fcā, vt sentit do. Ab. in. d. c. nihil. ꝺ electio. secus ē i iure p̄sentādi, aut i iure eligēdi, vel ēt ꝯferēdi q̄ facit vt p̄uatꝰ, ⁊ nō ob cā3 bn̄ficij. q2 tūc sufficeret possessio cū bo. fi. vt no. p inn. ⁊ do. Ab. i. d. c. ij. ꝺ resti. i iteg. ⁊ i. c. cū ecclesia sutrina. ꝺ cā pos. ⁊ pprie. ⁊ i. c. ꝯsultationibꝰ. ꝺ iurepa. † Jtē qn̄ aliqs se gerit p p̄lato, ⁊ habuit ꝯfirmationē a supiore. ſ3 ex aliquo defectu nō tenuit ꝯfirmatio vel electio. ⁊ tunc gesta p istū nō dn̄t retractari. ex quo alias legitime gesta sunt, postq̄3 iteruenīūt auctoritas supioris ⁊ cōis error, ⁊ sic h3 locū. d. l. barb. ff. de offi. p̄si. facit text. in. §. tria versi. verū. iij. q. vij. cū simi. vt no. do. Ab. ⁊ Fely. i. c. sciscitatus. ꝺ rescri. facit. l. si arbiter. C. ꝺ sen. ⁊ iterlo. om. iu. vbi t3 sn̄ia lata a ꝺlegato, q putabat̄ liber. l3 postea appareat eū fuisse fuū, ⁊ si tenēt gesta a ꝺlegato pp cōe3 errorē auctoritate supioris, ⁊ multo fortiꝰ ꝺbēt tenere i ordinario i cuiꝰ offō v̾sat̄ maior vtilitas pub. ⁊ idē ē dicēdū i pn̄ti casu, ꝙ valebit collatio bn̄ficioꝝ p illos fcā. ex quo iste electꝰ hēat ptātē admistrādi auctoritate iuris debēt tenere oia gesta, al's ltime fcā. l3 postea casset̄ sua electio vel pnunciet̄ nulla, postq̄3 cōis error ꝯcurrebat cū auctoritate supioris, vt no. d. Ab. p iura supiꝰ alleg. post gl. i. d. c. nihil. col. vj. ꝺ ele. † Jtē cū is q gerebat se p p̄lato fuit electꝰ ⁊ ꝯfirmatꝰ seu puisus p superiorē. tn̄ postea aliqd egit seu ꝯmisit aliqꝺ crimē pp ꝙ fuit p̄uatꝰ ipso fcō p̄latura, vt puta q2 icidit i hr̄sim. c. quo iure. viij. distin. ⁊ tūc si ista p̄uatio fuit occulta tenēt oia gesta, siue collationes, siue alia spūalia, ⁊ tpalia. vt no. do. Ab. i. d. c. nihil. ⁊ idē fm eū ē dicēdū, qn̄ dubitat̄ ꝺ p̄uatione. nā ex quo tollerabat̄ in offō debēt tenere acta oia interi gesta. c. nōne. viij. q. iiij. ⁊ ibi Archi. ſ3 si suspēsio vel p̄uatō eēt notoria, vel inhibitio supioris p̄cessisset, tūc non tenerēt gesta p eū. c. v̾itatis. de dolo. ⁊ ꝯtu. ⁊ ibi do. abb. ⁊. §. verū. xxxij. dist. † ⁊ dicit do. Ab. post gl. in. c. cū nō liceat. circa p̄ncipiū ꝺ p̄scri. ꝙ qn̄ p̄latꝰ ē ab ecclesia p̄cisus, vt puta q2 ē excōicatꝰ. c. pastoralis. ꝺ appel. ⁊. c. excōicatos. ⁊. c. cū excōicato. xj. q. iij. ⁊ inno. i. c. j. ꝺ scisma. t3 ꝙ q̄3tūcūq3 iste tolleraret̄ dūmō pbari possit si vocat aliquē subditū ad ordies, vel ad alia sacramēta, pōt ei

Margin numbers: 1, 2, 3, 4, 5, 6

dici, nõ recipiã h a te, qz excõicat⁹, vñ tibi pticipãdũ nõ est ꝛ ex, hac cã ltie pt appellari. vt no. Inn. in. d. c. j. ð scisma. quẽ sequitur d. Ab. i. d. c. cũ nõ liceat. ð pscrip. sec⁹ dicit i alijs criminosis, qz ꝯ eos nõ eẽt admittẽda talis exceptio, vz ñ recipiã h a te. qz es ir regularis, sufficit. n. ꝙ tolleret. d. c. nõne. viij. q. vlti. ꝛ rõ diuersitatis ẽ, qz excõicato nõ pt cõicari sine piculo, sz i alijs sec⁹, vt no. d. ab. post inn. i. d. c. cũ ñ liceat. ð pscr. idẽ sentit inn. i. c. iter dilectos ð exces. pla. ꝛ i. c. sciscitat⁹. ꝛ ibi. d. ab. ꝛ Fely. ð rescr. ꝛ i. c. cũ sup. ð offi. ðle. † ꝛ qð dr̃ ð excõicato, idẽ ẽ dicẽdũ i notorio fornicatore, ꝛ symo. ꝛ h ea rõne, qz ab eorũ obediẽtia ꝛ auctoritate lz recedere vt. §. ver. xxxij. dist. notãt Inn. ꝛ do. ab. i. d. c. cũ nõ liceat. ꝛ ibi bona gl. ex quo ẽ notãdũ ꝙ nõ solũ i diuinis possum⁹ ppria auctoritate vitare fornicatorẽ notoriũ ꝛ symo. in ordine, sz ẽt possum⁹ recedere ab eoꝝ obediẽtia, facit qz isti ẽz cõez opinionẽ sunt ipso iure suspẽsi ab officio, vt no. i. c. vestra. ð coha. cle. ꝛ in. c. per tuas. de maio. ꝛ obe. ꝛ a bñficio. vt no. in cle. cupiẽtes. ð penis. ꝛ suspẽsus ab officio ẽ suspẽsus a iurisditione, vt not. i. c. cũ dilect⁹. ð ꝯsue. † ꝛ idẽ ẽ dicẽdũ i alijs pcisis ab eccl'ia vt i suspẽsis ꝛ depositis, ꝛ ẽ rõ spãlitatis i hr̃tico q ẽ puat⁹ oib⁹ iurib⁹ ꝛ bonis ꝛ ẽ excõicat⁹ vt. c. excõicam⁹. ð hr̃. ꝛ. c. ꝟgẽtis. eo. ti. ꝛ. c. cũ ẽz leges. de her. in. vj. scismaticus ẽt ẽ excõicat⁹ vt i. c. lz. ð elec. ꝛ. c. i noie dñi. xxiij. dist. facit gl. i. c. sacerdotes. ij. q. vij. q̃ dicit ꝙ si plat⁹ nõ seruat canones subditi pñt ab eo recedere, ꝛ illð dz itelligi i nõ obseruãte canones illos, † qz nõ credit eccl'iaz hr̃e ptãtẽ ꝯdẽdi, talis eniz dz puniri vt here. ꝛ no. gl. i. c. gñali. ð elec. i. vj. ꝛ no. Jo. an. ꝛ Host. i. c. j. ð cẽlib⁹. ꝛ Hosti. in. c. lz de offi. ordina. ꝙ si plat⁹ corrigẽs subditũ eodẽ pcõ mortali ẽqli vel minori notorio sit ðtẽtus vñ appellandũ ab eo, vt no. in. c. ð pore. de appella. vbi not'. ꝙ a plato ꝛ religioso ꝯstituto i mortali pcõ, cui⁹ crimẽ ẽ notoriũ, vl' famosũ, si ẽ incorrigibilis pt appellari, vt no. d. Ab. in. d. c. cũ non liceat. ð pscrip. Idẽ i gestis ab excõicato. no. d. Ab. i. c. veritatis ð dolo ꝛ ꝯtu. ꝛ pmissa hẽnt locũ in admistratione iurisditiõis voluntarie aut ꝯtẽtiose. ¶ † Idẽ i collatiõe sacr̃ntoꝝ p istos criminosos, vt puta qñ sunt scismatici largissime, vt puta qz sunt in peccato mortali, ꝛ tũc talia gesta tenẽt, ꝛ illis sacramẽtis iprimit caracter, ꝛ vz collatio illoꝝ, quoad caracterẽ, ꝛ quo ad executionez sacramẽ. qz lz existẽs i pcõ mortali sit suspẽ⁹ quoad se, nõ tñ quoad alios. c. si. ð coha. cle. ꝛ mul. vñ grã diuina, p q̃ ꝯfert sacramẽtuz trãsit p istũ tãq̃ p canale lapideũ, vñ pcm̃ sacerdotis nõ põt ista inficere. c. vr̃a. de coha. cle. ꝛ mu. ꝛ idẽ ð ordinatis ab excõicato minori excõicatiõe, qz tales excõicati remoti sunt a participatione, nõ tñ a collatiõe. c. si celebret. ð cleri. excõi. mistrã. si vo sunt scismatici large, qz sunt excõicati. ꝛ idẽ de alijs pcisis ab ecclesia, vt qz sunt suspẽsi, vel depositi, vel ẽt scismatici strictissime, ꝛ tunc aut sciẽter qs recipit hec sacramẽta ab eis citra formã ecclesie, tũc nihil recipit, ꝛ caracter nõ iprimit. vt. c. detrahe. j. q. j. ꝛ do. Ab. in. c. j. ð scisma. p. c. ij. eo. ti. de scisma. ꝛ p ea q̃ no. in. c. j. de bap. si vo fuit seruata forma ecclesie, ꝛ tũc caracter iprimit, sz executio nõ ꝯfert. vt tz do. Ab. in. d. c. j. post glo. de scisma. nã ordo bñ ꝯfert a talib⁹. qz ipsi ordinẽ hẽnt ꝛ caracter iprimit a deo, cũ sit q̃dã qualitas ipressa in aia, p q̃ qs disponit ad facili⁹ recipiẽdũ grãz dei, sz executio nõ ꝯfert, qz oẽs isti sunt suspẽsi ab ecclesia, iõ ꝯferẽdo nõ pñt dare executionẽ, q̃ nõ hẽnt, si vo ignorãter a talib⁹ sacramẽta sũt recepta, si ignorãtia erat pbabilis. tz inn. ꝙ ꝯfert ordo, ꝛ ẽt executio si hi erãt occulti. qz ordo iprimit a deo vt. xxxij. distin. i summa. ꝛ in. §. porro. vñ idignitas ministri non dẽt ipedire, cũ ordinat⁹ nõ reperiat in aliq̃ culpa. tñ alij doc. i. d. c. j. ð scisma. tenẽt ꝯriũ, ꝛ ibi Hosti. ꝯcludit, ꝙ q̃diu ẽ occultũ, cõferẽtes ꝯferũt ordinẽ ꝛ executionẽ. ꝛ sic cedit opinio ꝟitati, sz poq̃ hoc fuerit patefactũ regrit dispẽsatio, ẽt si totus orbis eẽt inuolutus. qz ex quo ordinãtes nõ habebãt executionẽ, nõ poterãt eã ꝯferte. ꝛ ista opinio ẽ tutior, vt no. do. Ab. i. d. c. j. de scisma. cũ pp ignorãtiã sit fcã ordinatio, vt in. c. j. de ordinatis ab epo. sz q̃diu hoc est occultũ opinio hr̃ p veritate, vt pinde sit, ac si isti nõ sint suspẽsi, ꝛ qñ ista sacramẽta sunt talia spiritualia, q̃ vltra grãm nihil hẽnt. ꝛ tũc aut ignorãter fuerũt ista recepta ab istis. ꝛ tũc ꝯfert grã, nec est necessaria aliq̃ dispẽsatio, aut sciẽter. ꝛ tũc sacramẽta receperũt, sz a talib⁹ recipiẽdo peccauerũt, nisi in casib⁹ pmissis. vt no. i. §. ver. xxxij. distin. † ꝛ si loquamur ð gestis erga tpalia, aut erant scismatici largissimo mõ. ꝛ tenẽt gesta, qz peccatores ñ sunt remoti ab admistratiõe tpaliũ, idẽ si erãt suspẽsi a tpalib⁹, ꝛ spũalib. vl' excõicati vel scismatici strictissimo mõ. ꝛ tũc gesta in dãnũ ecclesie nõ tenẽt, qð intelligo nisi fuissent tollerati. qz rõne publici officij debẽt tenere, si fuit forma seruata, ꝛ casus erat pmissus, sz ecclesia lesa poterit petere restitutionẽ in integrũ. vt. d. c. nihil. ꝛ ibi do. Ab. de elec. ꝛ in. c. ꝟitatis. de dolo ꝛ ꝯtu. gesta vo ad cõmodũ ecclesie tenẽt, vt est gl. in. d. c. j. de scisma. tñ ibi dicit Hostiẽ. ꝙ qñ ꝯctus q fuerũt gesti cũ eadẽ psona ꝛ permixtim. ꝛ tũc cõmodũ cũ incõmodo cõpensant, sz si ꝯctus fuerunt separati vel cũ diuersis psonis agitati. tunc gesta ad cõmodũ tenent, ꝛ ad incõmodũ nõ tenent. ꝛ cum his sit expedita presens questio.

SVMMARIVM.

1 Auditor datus a papa ad audiendum ꝛ ordinandum patronos super iure pñtandi nõ põt bñficiũ tale conferre ꝛ. j. nu. 6.
2 Verba in comissione posita ordinet ecclesia quõ intelligantur.
3 Auditor datus a papa secuta pronuntiatione super iure patronatus potest committere habenti institutionem vt ecclesiã ordinet aliter ad eum potestas deuoluatur.
4 Auditor si instituat presente ꝛ non contradicente ꝛ qui habet institutionem an valeat institutio.
5 Auditor in casu huius. q. datus poterit instituere si ius presentãdi iure deuoluto ad papam spectat.
7 Clemen. auditor de rescriptis quomodo procedat.

QVÆSTIO XIII

Quero decimotertio. † Qñ est dat⁹ auditor a papa ad audiẽdũ ꝛ ordinãdũ patronos super iure pñtãdi, an possit auditis partib⁹ illa bñficia ꝯferre, ꝛ vr̃ ꝙ sic, ad pñtationẽ illius quẽ declarauit eẽ patronũ, hoc eniz iportant ꝟba cõmissionis postq̃ fuit sibi iniunctũ, ꝙ si ꝯstiterit ius pñtãdi ad alterutrã partiũ ptinere, ꝙ tũc ad pñtationez illius debet ordinare ecclesiã ð psona idonea, ꝛ illa verba ordinare ecclesiã sunt multũ lata, ꝛ nõ pñt ꝟificari nisi in institutione seu collatione pp illa ꝟba pcẽdẽtia de psona idonea, alias. n. illa ꝟba nihil operãtur, si ordinatio est fienda p aliũ, qð est ꝯ. c. si papa. de priuileg. in. vj. qz ꝟba debẽt aliqd operari, ꝛ sic videbatur, ꝙ iste auditor poterat illud bñficiũ ꝯferre † tñ ꝯriũ est de iure ꝟum. vt est tex. ꝛ ibi do. Ab. post gl. ꝛ alios doct. in. c. sup eo. de offi. de lega. vbi tenẽt, ꝙ illa ꝟba ordinẽt ecclesiã idest, pnũciet eã ordinãdã, sic debent intelligi, tñ ibi subdit do. Ab. ꝙ illa expositio nimpropriat litterã, nã eo ipso secũdũ eũ ꝙ pnũciat iuspatronat⁹ ad alterũ ptinere satis pnũciat ecclesiã ordinãdã ad pñtationẽ illi⁹, ꝛ iõ potest dici vt illa ꝟba aliqd operent, ꝛ minus q̃ possit piudicent. † Et tertio ꝙ iste auditor vltra pnũciationẽ sup iure patronatus dẽt instare sup ordinatiõe ecclesie quãtuz põt sine piudicio alterius, vñ poterit mãdare habẽti institutionẽ, vt ordinet ecclesiã ad pñtationẽ illius, ꝛ si nõ vult ordinare, ptãs deuoluit ad eũ, arg. c. prudẽtiã ꝛ ibi Host. de offi. deleg. ꝛ hñs institutionẽ si ꝯsentit auditori vt instituat, valebit institutio, ꝛ ratio est, qz tũc cessat preiudiciũ tertij. vt no. domi. Ab. in. d. c. super eo. de offi. delega. † ꝛ hñs institutionẽ si nõ ꝯdicat, qñ auditor instituit, valebit institutio ipsius auditoris. vt no. Inn. in. d. c. sup eo. tñ ibi aliq doct. tenent ꝯriũ, quos refert ibi do. Ab. dicẽtes ꝙ nisi expresse ille cõsentiat, nõ põt delegatus instituere, cũ sibi mãdat cause cognitio, ꝛ nõ institutio, sed do. Abb. approbat. d. Inn. ꝛ bene, qz hoc non mandat simpliciter cause cognitio. sed ẽt vt de psona idonea ordinet ecclesiã. vñ si hñs institutionez nõ ꝯdixit, vr̃ ꝯsentire, ꝛ renũciare in hoc iuri suo, ꝛ per hoc facit tex. in. d. c. sup eo. dũ dicit ꝙ iste ordinarius debet appellare si iuri suo infertur piudiciũ, facit tex. in. c. pe. de sup. neg. prela. † ꝛ in simili facit quod no. Fely. in. c. cũ bertol. col. iiij. versi. iiij. limita. de re iudi. ꝛ si ius instituẽdi in casu pñtis q̃stionis spectet ad papã, puta ex deuolutione, poterit auditor instituere, qz hoc casu cessat preiudiciũ tertij, ꝛ ꝟba dẽnt intelligi late in piudiciũ mãdãtis, vt in. c. cũ dilectus. de ꝯsue. facit cle. auditor. de rescrip. ꝛ do. Ab. ꝛ Jo. and. in. d. c. super eo. de offi. delega. lz ibi ꝯriũ teneat Jo. de ligna. ꝛ iste auditor poterit ðclarare p quẽ debeat fieri institutio. vt no. Pet. in. d. c. sup eo. tñ ibi do. Ant. tenet ꝯriũ, ꝛ rõne assignat qz auditor nõ fuit deputatus inter tertios, sz inter patronos, tñ ibi do. Ab. tenet opinionẽ Pet. in eo. casu in quo esset ꝯtentio de institutione, nã cũ mãdat isti vt ordinet ecclesiã de psona idonea, oia vñr sibi mãdata, sine qbus ecclesia ordinari nõ põt, vt. c. j. ꝛ. c. preterea. de offi. delega. † ꝛ sic ergo tenẽda est ista resolutio, ꝙ auditor deputat⁹ a papa, vt audiat patronos super iure presentandi, ꝛ postmodũ ordinet nõ poterit ꝯferre, vel instituere ad presentationem patroni in preiudiciũ ordinarij instituentis, vt est tex. ꝛ ibi doc. in. d. c. super eo. de offi. delega. † Et tenendo istam partez non obstat cle. auditor. de rescrip. vbi tex. dicit ꝙ si auditor deputatus a papa pnunciat beneficium

beneficiũ alicui eẽ debitũ põt libere postea ɔferre. ⁊ sic ibi est for-tissimũ argumẽtũ. tñ ad illã cle. respondet̃ hoc mõ, vt ꝓcedat ille text. qñ auditor fuit datus in curia romana, ⁊ sic hẽt locũ ⁊ dз intelligi. d. cle. auditor, sec⁹ est qñ auditor ẽ datus extra curiã romanã. ⁊ sic hз locũ. d. c. sup eo. de offi. delega. vз ꝙ auditor nõ poterit ɔferre vel istituere, ita soluit glo. ij. in. d. cle. auditor. ꝺ rescrip. vel alr̃ ⁊ ꝟo illa cle. auditor ꝓcedit, qñ auditor ꝓnũciat bñficium alicui debitũ ex iure quesito a papa vel suo delega. ita ꝙ in collatione q̃ fit postea ꝑ auditorẽ, non fit alicui ꝑiudiciũ nisi ipsi pape, ad quẽ spectat collatio, sed. d. c. sup eo. loquit̃ qñ ius est aliũde q̃sitũ, ⁊ preiudicium fieret tertio, ad quẽ spectat istitutio. vt not. gl. pen. ⁊ ibi Pau. ⁊ Car. in. d. cle. auditor. de rescr. ⁊ ibi subdit idẽ Pau. ꝙ collatio. in. d. c. sup eo. nõ erat executio ꝓnũciationis. imo erat multũ remota ab ista ꝓnũciatione, cũ in. d. c. sup eo. nõ eẽt ɔtẽtio an bñficiũ esset alicui debitũ, sed cõtẽdebat̃ solũ ꝺ ꝓiure ꝑñtãdi, vñ executio ꝓnũciationis erat adiudicare hoc ius patrono, secus est fз eũ, vbi collatio est executio vel saltẽ ꝓxima ad ꝓnũciationẽ. cũ declarat̃ bñficiũ alicui ꝺbitũ. iõ illi põt ɔferri. ita tз do. Ant. lз ꝺ Pau. nõ faciat mẽtionẽ i. d. c. sup eo. de offi. delega. fз ɔ̃ istã solutionẽ facit fm do. Ab. vbi. s̃. nã si fuerint apposita illa verba ordinet ecclesiã ⁊c. nõ põt auditor instituere ɔ̃ ꝓpriũ significatũ verboꝶ, ne fiat ꝑiudiciũ tertio habenti istitutionẽ. ergo fortius i casu dcẽ cle. auditor nõ dз fieri preiudiciũ habẽti collationẽ, vbi nõ fuerunt apposita illa verba lata, nec ẽ verũ ꝙ collatio ibi sit executio. qꝛ i collatione ius creat̃ de nouo, sed executio ẽ meri facti vt. l. executorẽ. C. de execu. rei iudica. tñ ibi reddit aliã rõnẽ quare auditor põt ɔferre i casu. d. cle. auditor. est scilicet vt euitetur circuitus, si aũt esset mera executio posset auditor hoc facere, etiã vbi cessaret circuitus. vt in. c. in litteris. ꝺ offi. delega. quare est cõcludẽdũ. vt tex. in. d. clemẽ. auditor. restringatur qñ ad papã ꝺlegãtẽ pertinebat collatio. secus si ad tertiũ spectaret. vt no. do. Ab. in. d. c. sup eo. de offi. deleg. ⁊ ratio differẽtie ẽ. qꝛ papa nunq̃ intendit preiudicare tertio, nisi exprimat. vt. c. q̃uis, de rescrip. in. vj. ⁊ cũ his sit expedita presens questio.

SVMMARIVM.

1 Vicarius generalis episcopi beneficia ɔferre non potest, nisi speciale habeat mandatum ⁊. j. nu. 10.
2 Vicarius generalis potest clericos ꝑñtatos i bñficijs instituere.
Collatio ⁊ presentatio an inter se differant.
3 Jus instituendi clericos in ecclesijs sede vacãte in capitulũ trãsit.
4 Ordinarij manus vt ligentur an sufficit presentare mãdatũ apostolicum suo vicario in eius absentia.
5 Collatio beneficij per episcopum facta alicui an teneat si in eius absentia mãdatũ est presentatum suo vicario, ⁊. j. nu. 6.
Presentatio facta vicario vel capitulo quando liget episcopum ignorantem.
7 Gestum a vicario episcopi videtur gestum ab ipso episcopo.
Et vicarius generalis licet non possit facere que sunt mere gratie, potest tamen ea que sunt iustitie ⁊ necessitatis.
8 Jn vicarium episcopo absente, sicut in capitulum sede vacãte trãsfertur potestas.
9 Vicarius generalis an possit conferre beneficia quorum collatio est necessaria.
10 Vicarius generalis potest consentire in collatione ecclesie vacantis pro episcopo absente.
11 Vicarij si sint plures simpliciter constituti an sufficiat presentare mandatum vel nominationem vni ex illis vicarijs.
12 Conferre beneficia est voluntarie iurisditionis.
13 Vicarius si est reuocatus ⁊ reuocationem ignorat ⁊ etiam mandatarius valet insinuatio ⁊ gesta per eum valent.
Et gesta per episcopum remotum aut iudicem reuocatum insciũ sue reuocationis valent nisi ob delictum esset reuocatum.
14 Vicarius primus episcopi an censatur reuocatus per constitutionem secundi vicarij ⁊ nu. sequentibus.
Procurator primus tacite reuocatur per dationẽ secundi.
Quid de datione secundi legati dati per papã an reuocet̃ prim⁹.
15 Collatio beneficij ecclesiastici facta per primum vicarium de mãdato speciali episcopi an valeat.
16 Variatio ⁊ illusio est in personis ecclesiasticis prohibita.
17 Domini presentia suspendit iurisditionem sui vicarij, quãdo fuit constitutus cum eum abesse contigerit.
18 Minor habẽs iurisditionem a maiore non potest eam in eius ꝑsentia exercere.
Vicarius, si episcopus non est in loco propinquo non potest cognoscere de appellatione interposita a delegato episcopi.
Et vicarius potest aliquid in absentia episcopi quod non potest in presentia.
19 Vicarius constitutus ob perigrinationem episcopi finita peregrinatione finitur vicariatus.
Et quando eius officium finiatur.
Et collatio episcopi prefertur collationi sui vicarij si de prioritate date non constat.
20 Collator beneficiorum quando dicatur esse absens.
21 Vicarij iurisditio morte episcopi reuocatur.
Nec causas incohoatas perficere potest.
Et an mortuo episcopo sufficiat mandata vel nominationes capitulo sede vacante presentare.

QVÆSTIO XIIII

1 Quero decimoquarto. † An vicarius epi possit bñficia conferre, ⁊ videbatur quod sic ꝑ. c. ex frequentibus. de offi. vica. vbi dicitur ꝙ vicarius epi potest ex officio suo instituere, tñ ɔ̃riũ est dicẽdũ ꝙ vicarius bñficia nõ possit ɔferre, vt est tex. ⁊ ibi doc. in. c. fi. ꝺ offi. vic. in. vj. vbi dr̃ ꝙ vicarius, nisi sibi expresse cõmittatur, nõ põt bñficia cõferre. ⁊. d. do. abb. in. d. c. ex frequentibus ꝙ aut loquimur in collatione bñficioꝶ, ⁊ tunc vicarius gñalis nõ põt, vt. d. c. fi. ꝺ offi. vica. †secus est in institutione, qꝛ tũc vicarius gñalis põt clericos instituere in bñficijs, ⁊ sic habet locũ tex. in. d. c. ex frequentibus. ꝺ institu. ⁊ licet collatio ⁊ institutio sepe sumantur ꝓ eodẽ, tñ in veritate inter se differunt, vt no. do. abb. in. c. aucto. de insti. nã ꝓprie institutio fit de presentato ꝑ patronũ. ⁊ sic est quedã collatio nõ libera, vt no. do. ab. in. d. c. ex frequẽtibus. de instit. qꝛ ex quo ꝑñtatus est idoneus dẽt istitui ꝑ superiorẽ. c. decernim⁹. xvj. q. vij. ⁊. c. nobis. ꝺ iurepa. fз collatio est libera, qñ scilз sine ꝑñtatione alicuius superior ꝓuidet alicui de bñficio, ista. n. cũ sit q̃dã donatio nõ trãsit in vicariũ, qꝛ nõ est verisimile ꝙ in gñali concessione trãseant ea q̃ in spẽ nõ eẽt qs cõcessurus, vt. d. c. fi. de offi. vica. in. vj. fз instituere est necessitas, nec exercet̃ aliqua liberalitas, merito ista in generali cõcessione trãsit in vicarium† simile videm⁹, qꝛ ius instituẽdi trãsit in capitulũ sede vacãte. c. cũ olim. ꝺ maio. ⁊ obediẽ. sed nõ sic ius cõferendi. c. vnico. ne sede vacã. lib. vj. ⁊ ita cõiter seruatur, vt no. do. Ab. in. d. c. ex frequentibus. q̃uis ille tex. posset cauillari, vt intelligatur ꝺ illis officialibus, quibus hoc fuit specifice ɔmissũ, per hoc relatiuũ qui, ꝙ habet restringere precedẽtia. vt no. Bar. in. l. oẽs populi. ff. de iust. ⁊ iu. ⁊ Cal. in. c. fi. de cle. nõ resin. † ⁊ dicit glo. in. c. vnico. §. Jtẽ voluit. in verbo. vicario. de colla. in prag. ꝙ ad afficiendũ bñficiũ ⁊ ligãdũ manus ordinarij sufficit ꝑñtare mãdatũ apostoli : ũ suo vicario in ei⁹ absentia. facit. c. eã te. cũ ibi no. per Jnn. de rescrip. ⁊ idẽ i insinuatione nominationis ⁊ gradus in vim cõcilij basiliensis, vt est tex. in. c. j. §. statuit. de collatio. in prag. tamẽ ɔ̃riũ tenebat Compost. in. c. capitulũ. de rescrip. in gl. magna versi. Jtẽ qd. ⁊ Joan. in. c. si soli. de conces. prebẽ. in. vj. ⁊ idẽ Joan. an. in. c. si capitulo. eo. ti. ꝺ cõcessio. prebẽ. in. vj. vbi tenẽt nõ sufficere fieri ꝑñtationẽ vicario. d. c. si cap. ⁊. c. si soli. ibi si soli ordinario, vel ibi capi. ⁊c. facit clem. causam. in prin. cũ ibi notatis in ꝟbo specialiter. de appella. §. j. circa mediũ. †ideo Jo. an. vbi. s̃. dicebat, ꝙ si episcopo in remotis agente mandatũ fuit ꝑñtatũ eius vicario vel capitulo, ⁊ episcopus hoc ignorans prebẽdã primo vacãtẽ cõtulit, tenet collatio, etiam si vicarius haberet speciale mandatum ad cõferendũ, qꝛ ꝑ constitutionẽ vicarij nõ aufertur potestas episcopo, quin cõferat, qñ vult. ff. de po. l. j. §. pe. facit. c. duduз. §. nos igitur ⁊. c. q̃uis in. ij. de prebẽ. in. vj. nec poterat ꝑñtatio facta vicario vel capitulo ligare episcopũ ignorãtẽ, nisi fieret in subsidium, cum episcopi copia haberi nõ posset. vt no. Jo. an. in. d. c. si soli. de cõces. prebẽ. in. vj. ⁊ tunc sufficiebat intimatio taliter facta, ⁊ episcopo existente in loco sufficiebat scientia. d. cle. causam. de elec. vbi sufficit facere intimationẽ in tali loco ꝙ ad notitiã intimati possit verisimiliter peruenire, vt ibi no. Lauren. facit glo. in verbo diocesanis in cle. q̃uis. de foro compe. †ex quo sequitur, ꝙ licet episcopus absens contulerit beneficium vacans ignorans insinuationẽ mãdati apostolici vel nominationis fuisse factam suo vicario nõ valere collationem in preiudicium apostolici vel nominati, cum episcopus vel vicarius eius in hac parte pro eodeз reputetur. c. ij. de consue. in. vj. c. romana. de appella. eo. lib. vnde potest dici, ꝙ episcopo excõmunicato vel suspenso officiuз vicarij ɔquiescit. c. j. cum ibi notatis. de offi. vic. in. vj. alias nihil operaret̃ presen-

tatio facta vicario, nisi ligaret epm q tenetur de facto sui vicarij. vt no. Rota deci. ccccxxxij. notat. et i. c. j. §. facta in vbo ea vice. 7 de elec. in prag. & Rota decisi. cclxxxij. † & illud qd est gestu a vicario episcopi dr gestu ab episcopo gl. in c. j. de capell. mona. li. vj. i vbo epos. & ex premissis infert gl. vbi. s. fm aliquos doc. q suffi cit madatario vel nominato petere a vicario generali bnficiu va cans, qr lz ipse vicari⁹ generalis no possit ea q sunt mere gratie, pot tn facere & expedire ea que sunt iusticie & necessitatis. vt not. Guil. in cle. j. de offi. vica. & nota. doc. in. fi. eo. ti. d offi. vica. in. vj. vt puta licentiare ordinandos. c. cu nullus. de tepo. ordi. in. vj. & excomunicatos absoluere. c. j. de maior. & obe. & instituere pntatos a patronis capi. ex frequetibus. de institutio. & ibi doc. glo. i cle. auditor. de rescrip. facit. c. j. d insti. in. vj. & cofirmare electos. c. dilecto. de prebe. argu. c. cu olim. de maio. & obe. not. in d. c. fi. 8 & i eu vr gnaliter traslata ptas † episcopo absente, sicut in capitulu mortuo episcopo cu mors & absentia equiparentur, vt no. Inno. & doc. in. c. ad abolenda. de here. ad hoc facit. l. mulier. §. fi. ff. d verb. sig. & c. si deleg. de offi. delega. in. vj. & c. qduis. de procur. eo. lib. & c. fi. de sepul. & notat Jo. an. in. c. si cotra vnu. de offi. delega. in. vj. Henri. in. c. prudetia. eo. ti. ad fi. & not. Do. de sancto 9 Gemi. in. d. c. fi. de offi. vica. in. vj. † & vicarius generalis cui episcopus dedit ptate recipiedi resignationes ex causa pmutationis potest conferre bnficia sic resignata, nec obstat. d. c. fi. d offi. vica. in. vj. qr loquit in collatione libera no necessaria, sicut est illa que est fieda cu pmutantibus, clem. j. de reru permu. & verisimile est, q episcopus dado madatu de recipiendo resignationes causa p mutationis voluerit dare ptate coferendi que necessario illis debet fieri maxime q eode cotextu in bnficijs renunciatis animo p mutadi recipiatur vtriusqz renunciatio, & fiat vtriusqz collatio.

¶ Contrariu tn tenent domini de rota decisi. xliij. ergo vicarius poterit conferre bnficia madatarijs aut nominatis, cu talis collatio no sit libera sed necessaria, ita q collatio per episcopu alteri facta no valeret. d. c. j. §. statuit de colla. i prag. nec vr in hoc grauari eps, cu in coferedis bnficijs hmoi nominatis careat liberalitate dadi, io no vr donare. arg. ff. de dona. inter viru & vxo. l. si qs 10 pro vxore. & de legatis secundo. l. vnu ex familia. ¶ † Tn qriu est de iure veru, q vicarius gnalis no pot conferre bnficia, nisi heat speciale madatu, vt tex. in. d. c. fi. de offi. vica. in. vj. ita tz gl. in. d. c. j. §. ite voluit. in verbo vicario. de colla. in prag. nec iste vicari⁹ gnalis pot consentire in collatione ecclesie vacantis pro epo absente. arg. c. j. §. si vero. cu ibi no. ne sede vacan. in. vj. & Fede. qsi. cclix. lz arch. teneat qriu in. c. reatina. lxiij. distin. ergo in vanum petetur collatio ab eo, cu no possit dare qd no het. c. daibertu. j. q. vij. & c. q aut. de iurepat. refutatio ergo vicarij generalis nihil operabitur nec deuoluet ptate coferedi ad superiore, & ro est, qa qrioz eade est disciplina. ff. de his q sunt sui vel alie. iur. l. j. & vbi nulla petitio ibi nulla refutatio. l. si pupil. ff. de verb. oblig. & priuatio presupponit habitu capitu. ad dissoluedu. de despo. impu. vbi de collatione bnficioz no fit aliqua mentio qd possit fieri, per vicariu immo satis innuitur qd no possit fieri, vt. d. §. statuit. & lz. c. sede vacate. gerat vices episcopi. no tn pot puidere expectanti 11 de bnficio, cuius collatio ad epm spectat, † & si plures sint vicarij simpliciter constituti, an sufficiat pntare madatu vel nominatione vni ex illis vicarijs. & vr qd no, qr cu sint ordinarij, vt no. Inno. & Joan. an. in. c. tua. de offi. vica. & Joa. an. in. c. ij. eo. ti. in. vj. & isti habent iurisditione insolidu, & quilibet pot separatiz procedere, nisi aliud dictu fuerit in eoru costitutione. arg. l. j. ff. de offic. cosulis. & l. imperatores. ad municipa. facit glo. in. c. vt officium. de here. in. vj. iuncta glo. in. c. ij. & ibi Domi. & Jo. an. de arbi. in. vj. & do. abb. in. c. prudetia. §. j. de offi. dele. ex quo tn causa est incboata cora vno no pot alter se impedire, nisi primus sit impeditus, & cu vnus sine altero pcedere possit vtrisqz est fieda pntatio. ad hoc vt vtriusqz impediatur ptas coferendi, tn qriu est dicedu q oes vicarij censentur vna psona, & representant personam constituentis, a quo sumitur eoru ptas. cap. ij. de consue. vn sicut insinuatione facta vicario. qr ligat dominu, multo fortius det ligare eius vicariu. vt no. gl. vbi. s. & illud arg. qriu pcedit qn plures habent ptate coferedi insolidu nec vnius ptas depedet ab alio alio nec representat persona vnius. puta si essent duo episcopi, qui ex speciali dispositione pape possunt prefici eide episcopatui. vt. c. si aut. vij. q. j. & no. Jo. an. in. c. duobus. de re iudi. vel duo ordinarij habentes collatione insolidu ex priuilegio & consuetudine vel de iure, vt in duobus episcopis diuersarum diocesum, quibus eade ecclesia est subiecta. qr posita est in limitibus diocesum vtriusqz. vt no. do. Ab. in. d. c. duob⁹. de re iudi. in his. n. casib⁹ & et similibus no sufficit facere insinuationez vni, vt ligetur alterius, man⁹ & ista pntatio madati de puidedo pot fieri vicario habenti mandatu ad qferedu bnficia. vt no. in. c. nouit. de offi. lega. & Inn. in. c. qr diuersitate. de concess. prebe. no. do. Ab. in. d. c. duob⁹. d ap 12 pel. † & qferre est voluntarie iurisditionis. io extra territoriu fieri pot. ff. de offi. procosu. l. ij. no. Bo. in. d. c. fi. d offi. vica. nec obstat c. statutu. de prebe. in. vj. qr illud est speciale in bnficijs vacatibus 13 in curia. vt no. gl. vbi. s. † & ibi subdit q si vicarius fuerit reuocatus & ignorat reuocatione, & et madatarius valet insinuatio, & ratione assignat, na no valent gesta per vicariu, si ignorat reuocatone. l. si forte. ff. de offi. presid. vbi lz p aduetu successoris primus sit reuocatus. l. j. ff. de offi. preto. & Ang. in. l. memi. de offi. qsul. & valet qd agr p primu, si ignorat reuocatione. vt no. Ludo. roma. in singulari qd no. Bar. in. l. barb. ff. de offi. preto. & Bald. in. l. falsus. C. de furtis q gesta p episcopu remotu vel traslatu aut iudice reuocatu insciu sue reuocationis valet, nisi eet reuocatus ob d lictu suu. c. j. §. obijciebat de conces. preben. lib. vj. & Inn. in. c. qliter & qn. de accusa. & in. c. veritatis. de dolo & contuma. † Et vicarius epi prim⁹ cesetur reuocat per qstitutione secundi vicarij. vt no. Jo. an. in. c. sua. de offi. vica. in. vj. & doc. in. c. j. eo. ti. in. vj. facit. l. si qs cu pcuratorio. §. fi. ff. de procura. & no. in. c. no iniuste. d procurato, & ibi do. Ab. in. iiij. nota. vbi tenet q per datione secudi procuratoris reuocat tacite prim⁹ alio tpe dat⁹. facit tex. in. l. si quis eu. §. fi. ff. de procura. & per illu text. dicit glo. in. c. iij. xxv. q. ij. q papa dado fm legatu vr reuocare primu, & illa fuit opini. Cald. i. c. voletes. de offi. lega. & ibi. d. Ab. in tertio notabili, vbi infert q p datione secundi vicarij censetur primus reuocatus ipso facto, tn ibi subdit do. Ab. q cotrariu credit de iure veri⁹. naz vicarius habet ordinaria iurisditione. vt no. gl. in. c. licet. de offi. vica. in. vj. & Inn. in capi. sua. eo. ti. de offi. vica. vn sicut per datione secudi legati no vr prim⁹ reuocatus, vt. d. c. voletes. d offi. lega. Ita nec per datione secudi vicarij vr primus reuocatus. & id qd dr de procuratore q p datione secudi vr primus reuocatus, pot dici illud pcedere ex eo q plures pcuratores sepius se impediunt per cocursuz, & qnqz vn⁹ affirmat qd alter negat. iuxta no. in. c. pe. de ele. in. vj. merito ius presumit qd qn dns costituit secudu vr reuocare primu. secus est in pluribus ordinarijs cu habeat ptate insolidu, & solent plures deputari in eode officio, vt facilius posset reipub. qsuli. l. vnica. ff. de offi. procon. facit cle. & si principalis. iuncta glo. de rescrip. & sic doc. sup isto articulo reperiutur cotrarij. tn reperio Barto. in suo tracta. de episcopo. in. vj. parte 15 quarti libri in verbo de vicario epi in. q. xxj. † ex quibus infert qd collatio bnficij ecclesiastici facta p primu vicariu de speciali mandato epi no tz facta post qstitutione secudi vicarij, lz si facta fuit post notificatione facta primo vicario de reuocatione sua vel de qstitutione secudi alias tenet. vt no. Jo. de pra. in. d. l. si quis. §. fina. ff. de pcura. vbi dicit sic fuisse de facto determinatu Padue in. q. tuc occurrente p. l. si forte. ff. de offi. proco. q et dicit vez ee, nisi prim⁹ fuisset amotus culpa sua, qr no teneret collatio vel alia gesta p eu et ignorate de qstitutione secudi, p tex. singulare secudu eu a canonistis no poderatu in. c. j. §. adijciebatur de qces. pre 16 ben. in. vj. Tn opi. do. Ab. de iure credo veriore, † & primo capio illa regula gnale pro ista parte, que dicit q illusio & variatio sit in psonis ecclesiasticis phibita, vt cle. j. de renu. quare no e verisimile q p qstitutione scdi vicarij videat prim⁹ reuocatus, postqz illd no reperit de iure expressuz, imo poti⁹ vr qriu, cu episcopus deat hre plures vicarios. c. inter cetera. de offi. ordi. & pro ista pte facit tex. in. d. c. voletes d offi. lega. vbi per qstone scdi legati no vr primus reuocatus, & vr et qda eqparatio inter legatu & vicariu, qr sicut legat⁹ het iurisditione ordinaria vt. c. j. & ij. de offic. lega. in. vj. Ita et vicarius het iurisditione ordinaria, & coiter isti vicarij gerunt vices episcopoz in eoz absentia, & qn episcopi illa non pnt exercere, vt est tex. in. c. qm. de offi. vica. & in. c. j. §. ite voluit. d collatio. in prag. facit tex. in. c. nullus. §. epo. de tepo. ordi. li. vj. & c. statutu. de preben. & c. vt qmissi. & c. fina. de hered. in. vj. ergo a qrio vr q vicarius in pntia epi no posset iurisditione exercere, 17 ita qd no sufficeret insinuare vicario in pntia plati. † na pntia domini suspedit iurisditione eius vicarij, si fuerit a dno qstitut⁹ quotienscunqz eu abesse qtingeret. argu. c. si que. de pcurato. lib. vj. & c. antiqua. de priuileg. vbi patriarcha no det deferre cruce in psentia pape. l. pe. ff. de penis. & ff. de offi. procon. vbi pconsul qui erat deputatus ad regedum prouicia statim cum ingreditur vrbem debet deponere imperium, & sic nullam potestatem pot exercere propter reuerentiam principis, qui eum constituerat. facit. l. meminisse. ff. eodem titulo & capi. volentes. cum ibi notatis per glo. & doc. de offi. lega. & quod notat Hosti. in summa de maio. & 18 obe. §. & ad quid versiculo quid si duo. † quod vbi minor habet

iurisditionem

iurisditionē a maiore, nō pōt eā exercere in p̄ñtia maioris, q̄r eā reuocat in casu qđ pōt. ff. de iud. l. iudiciū soluitur. τ Hen. in. d. c. antiqua. de priuileg. τ do. Ab. in. c. dilecto. de ap. τ in. c. si qs cōtra clericū. de foro cōpe. τ q̄p de appellatione interposita a delegato epi nō pōt cognoscere eius vicarius, si eps̄ est in diocesi, vel in loco ꝓpinquo, ar. c. si ꝯ vnū. de offi. deleg. τ Joan. an. in addi. Spe. ti. đ offi. vic. sentit qđ ex sola p̄ñtia epi nō reuocat vicarius. dicit eni᷒ qđ aliqua p̄ñt vicarij in absentia epi, que nō p̄ñt in presentia, vt no. do. Ab. in ꝯsi. lxxxix. facit. capi. romana. circa finē. de offi. or. in. vj. τ qđ no. in cle. q̄uis. de fo. cōpe. in x̄bo diocesa-

19 nis. †τ dicit Do. i. c. licet. de offi. vica. in. vj. q̄p vicari⁹ epi pōt exercere illa, que pōt in p̄ñtia epi sicut in absentia ṗter illa, q̄ sunt a iure excepta, τ si absentia epi fuit causa finalis vicariatus episcopo reuerso finit vicariat⁹. puta eps̄ volēs peregrinari ꝯstituit vicariū simpliciter certe finita peregrinatione, que fuit cā mādati, finitur mādatū vicariatus. facit. c. si pauper. τ. c. nō pōt. de p̄bē. i. vj. τ. l. actiōe. §. itē si alicui⁹. ff. p̄ socio. τ. l. pe. C. de testa. mili. τ. C. de cura. furio. l. fi. τ. d. cap. si quē. đ ꝓcura. in. vj. τ đ ꝓcuratore ad negocia dato a dn̄o volēte peregrinari qđ reuocatur finita peregrinatione, sed vbi absentia nō esset causa vicariatus, nō finiret per p̄ñtiā epi, vt de officiali q iurisditionē exercet in p̄ñtia τ in absentia epi. vt. c. j. §. itē voluit in x̄bo absentia. đ colla. in p̄rag. τ idē ē dicēdū si solitus esset h̄re vicariū in p̄ñtia τ i talib⁹ ꝯsideranda est principaliter itētio ꝯstituentis. c. petitio. đ ꝓcura τ ibi doc. tamē si eps̄ τ vicarius eadē hora idē corpus b̄ñficij ꝯferant τ nō ꝯstat de prioritate date ṗfertur collatio epi, vt tenet Fely. in. c. ex parte

20 decani. τ in. c. capl'm. đ rescr. †collator dr̄ absens qñ nō ē in eadē ꝓuincia. l. fi. C. de prescr. long. temp. τ ca. placuit. τ. §. prescriptionū. xvj. q. iij. τ. c. roma. §. pe. de offi. or. in. vj. vel ēt qñ nō est in ciuitate. c. vbi periculū. §. j. đ elec. in. vj. τ cle. cām. eo. ti. de elec. τ. c. sua. de offi. vica. vel ēt qñ nō est in diocesi. c. statutū de preben. in. vj. cle. q̄uis. de fo. cōp. τ. c. nouit. đ offi. lega. tñ ille dr̄ absens cu᷒ nō ē i ciuitate, vel villa, vel in cōtinentibus edificijs vel in suburbijs. l. presens. τ. l. sequen. ff. de procur. vel illud relinquit arbitrio iudicis, qñ dicat p̄ñs vel ab̄ñs arg. l. prime. ff. de iure deliberandi not. Hostiē. in. c. relatū. de sen. excom. Archi. in. c. ij. de testa. in. vj. Joan. an. in. c. cū nullus. đ tēpo. ord. in. vj. τ cle. cām in x̄bo remotis. de elec. τ bonus iudex arbitraretur an eēt in tali loco vt facile possit adiri vel nō, faciunt notata in aucten. de fi. instr. §. j. colla. i. τ Bar. in. l. iij. ff. de duobus reis. Bald. in auc. h̄ ita. C. eo. ti.

21 †τ mortuo ep̄o nō valet insinuatio siue p̄ñtatio mādati facta suo vicario, cū morte epi cesset eius iurisditio. arg. c. roma. de offi. vica. in. vj. tex. in cle. fi. fi. τ ibi glo. τ doc. de ꝓcura. τ no. Jo. an. in. c. sua. de offi. vica. τ doc. in. c. qm̄ abbas. de offi. delega. Dom. de sancto Gemi. in. c. si ep̄s. de sup. neg. prela. in. vj. nec ēt ipse vicarius posset ꝑficere cās ēt inchoatas, vt no. Spe. ti. de iudice ordinario. §. j. τ ibi Bald. in sua additione, sed an sufficiat p̄ñtare mādatū vel nominationes capitulo mortuo ep̄o, τ vr̄ q̄p sufficiat, cū gerat vices epi sede vacante. c. cū olim τ. c. is qui. đ maio. τ obe. facit. c. eā te. de rescrip. τ p̄ mortē vr̄ eps̄ abesse. abest. n. ea res q̄ in rebus humanis nō ē. l. mulieris. §. fi. ff. de ver. sig. c. si delegat⁹. de offi. deleg. in. vj. tñ ꝯriū est dicēdū, v᷒ qđ ista insinuatio siue presentatio debeat fieri collatori, aut eius vicario, vt est tex. in. c. j. §. statuit. τ ēt. §. itē voluit. de colla. in p̄rag. sed sic est q̄p capl'm sede vacāte nō est collator b̄ñficio᷒ spectātiū ad collationē epi. c. illa ne sede vacāte. tñ forte valebit insinuatio facta capitulo, q̄r elect⁹ in ep᷒ erat tunc đ capitulo τ sciuit insinuationē, vt est text. in. d. c. eā te. τ vbi doc. de rescrip. τ cū his sit expedita presens questio.

SVMMARIVM.

1 Ellectus in episcopum an possit beneficia conferre ante confirmationem τ nu. 12.
An vero requiratur inductio in possessionem et. ꝗ. nu. 6. τ. 8.

2 Ellectus hodie anteq̄ habeat litteras apostolicas super sua promotione non debet administrare, nec tanquam prelatus ab ecclesia accipi.
Idem est in pronuntiato episcopo per papam.

3 Littere seu bulla sunt de substantia probationis, non autem de substantia gratie.

4 Prelatus absens per Papam si translatus sit ad maiorem ecclesiam propter meritum persone prima ecclesia a tēpore pronuntiationis non vacat sed a tempore quo trāslatiōi cōsentit.
Quid si est translatus ob ecclesie vtilitatem.
Et quando est translatum ob sua merita ante acceptatione prime ecclesie pōt beneficia cōferre τ q̄ sunt iurisditiōis exercere.

5 Episcopi vel Abbates inuiti non possunt ad aliam ecclesiā trāsferre nisi ecclesie vtilitas absit.

7 Prelatus si propria auctoritate apprehendit posses. prelature omne ius quod in ea habet perdit.
Et hoc procedit etiam si sit pro eo lata sententia.
Prelatus, tutor, τ vsufructuarius equiparantur. τ. ꝗ. nu. 15.

9 Confirmatio ellecti in episcopū p̄tātē quesitam ad actū deducit.

10 Consuetudo vt confirmatus vel prouisus administret valet.
Quid si est consuetudo q̄p fiat installatio anteq̄ administret.
Et missa spiritus sancti in actu ellectionis nō est đ substantia, sed de solennitate.

11 Consuetudo an valeat q̄p ellectus administret ante institutione᷒ τ confirmationem an valeat τ. ꝗ. nu. 18.
Quid in collegijs secularibus.
Quid in dignitatibus curam animarum habentibus.

13 Papa an administret anteq̄ intronizetur.

14 Confirmatio ellecti quando habeat vim sententie.

16 Papa ex sola ellectione quare habeat plenum ius.

17 Imperator ellectus immediate administrat.

QVÆSTIO XV

1 Quero decimoquinto. †An ellectus in episcopum vel prelatū possit b̄ñficia cōferre. τ est dicēdū quod nō ante cōfirmationē. vt est tex. in. c. nosti. τ in. c. trāsmissa᷒ τ in. c. qualiter. de ele. τ in. c. auaritie. eo. ti. i. vj. τ dicit do. Ab. in. d. c. qualiter. de elec. in. j. notabili quod p̄ solā ꝯfirmationē pōt quis se ingerere administrationi prelature, τ est pōderādū scōm eū q̄p ille tex. in. d. c. qualiter. nihil dicit đ

2 installatione prius fiēda †hodie tñ per extrauagātē Bonifacij q̄ incipit iniuncte est ꝓuisu᷒, q̄p anteq̄ habeat litteras apostolicas sup sua ꝓmotione nō d᷒ administrare nec d᷒ recipi ab ecclesia tāq̄ ṗlatus alias recipiētes τ recept⁹ incurrūt penā ibi cōtētā, ex q̄ ipse do. Ab. infert qđ l᷒ ꝓnūciatus p̄ papā h̄eat reū certissimū đ ꝓnūciatione, nō per hoc pōt aliqđ administrare de bonis prelature, nisi prius habeat litteras apostolicas, τ dicit se semel fecisse istđ seruari. nā qdā ꝓnūciatus vicarius curie volebat post ꝓnunciationē cōstituere vicariū in ecclesia, q̄p facere nō poterat secūdū

3 eū, tñ p̄ illā pronūciationē est verus prelatus. †q̄r littera siue bulla est de substātia ꝓbationis, nō aūt de substātia gratie siue prouisionis. vt no. Jo. an. τ Archi. τ ibi Do. de sancto Gemi. in ꝓhe. sexti. τ Bald. in. l. humanū. C. de legi. τ do. Ab. in. d. c. qualiter. τ in. c. nosti. de elec. τ in. c. in nostra. đ rescrip. τ in. c. cū venissent. de resti. spo. cū similibus. vt no. do. Philip. decius in Rubri. de

4 ꝯstitu. †τ in premissis ē inferēdū, q̄p si papa trāstulit p̄latū absentē ad maiorē ecclesiā p̄p meritū persone, vt cōiter hodie fit, nō vr̄ p̄ma ecclesia vacare a tp̄e ꝓnūciationis facte p̄ papā, sed a tēpore quo ꝯsentit trāslationi, secus vbi papa principaliter trāslationē illā fecisset p̄p vtilitatē seu necessitatē ecclesie, q̄r tunc incipit p̄ma vacare stati᷒ a tp̄e ꝓnūciationis, q̄p est valde notādū f̄m Jo. an. post Jo. mo. in regula q̄p ob g̃ra᷒. de regul. iur. in mercurialibus. ita ēt t᷒ τ seqtur do. Abb. in. viij. notabili in. c. cū nobis oli. đ elec. ex q̄bus infero qđ iste p̄latus p̄ papā trāslatus eo absente ad maiorē ecclesiā p̄p meritū p̄sone, anteq̄ illi collationi consenserit, b̄ñficia prime p̄lature, τ alia q̄ sunt iurisditionis poterit exer-

5 cere, postq̄ illa p̄latura nō dr̄ vacare. †facit illud q̄p no. do. Ab. in. c. fin. in fi. de postula. plato. vbi t᷒ q̄p in cōcilio pisano cui ꝑfuit Alex. papa p̄p iprudētiā quorūdā summorū pōtificū fuit statutū q̄p ipsi episcopi τ abbates non possint trāsferri inuiti, nisi subesset causa euidens τ rationabilis vtilitatis ecclesie. ita tenet Fely. in. c. que in ecclesia᷒. de ꝯstitu. τ ita ēt fuit ordinatū in concilio con-

6 stantiensi, vt no. do. Abb. in. c. cū pridē. de pactis. †τ resoluēdo istā materiā vr̄, q̄p ex sola cōfirmatione iste electus τ cōfirmatus nō adipiscatur p̄tātē cōferēdi, sed requirat q̄p procedat inductio in possessionē seu installatio. facit capi. vt nostrū. de offi. archi. vbi fit mētio de ista inductione in possessionē, q̄ si non esset necessaria ad p̄tātē administrādi, nō fuisset a iure inuenta. facit. c. in nomine dn̄i. xxiij. distin. vbi dr̄ qđ si papa nō pōt installari seu intronizari in vrbe pōt tñ administrare, ergo a contrario installatio videtur necessaria ad actum administrandi. facit tex. in. c. si quis ordinatus. cum sequenti. xcij. distin. τ soluendo istud contrarium Inno. Host. Com. post. τ Joan. an. τ communiter doc. in. c. transmissā. de elec. tenent q̄p inductio in possessionē non est necessaria. sed eo ipso q̄p quis est confirmatus, vel habuit aliquid aliud loco cōfirmationis, vt puta q̄r fuit institutus seu prouisus per superiorem

de illa dignitate potest incontinenti administrare quātūcūq; non fuerit apprehensus corporalez possessionem prelature. facit.d.c. transmissam.in eo q̄d dicit q̄ ex quo ipse acceperat confirmationem sue electionis.poterat administrare ꝛ iurisditionem exercere.facit etiam tex.in.c.nosti.de elec.ꝛ.c.qualiter.vbi iura solū videnł exigere cōfirmationē ad potestatē administrādi,ꝛ ipsi respōdent ad ꝯria,que faciūt mētionē de installatione, q̄d ꝓcedūt f̄m ꝯsuetudinē locoꝝ.nā vbi ē ꝯsuetudo vt ꝑus ñ administret q̄ꝫ fuerit missus in possessionē faciēda ē installatio,vel f̄m eos installatō est ð solēnitate,nō āt ð substātia,sicut videm⁹ in iudicio. nā multa sunt de ordine substātiali,multa x̄o de solēnitate nō substantiali, vt not.in summa.ij.q.j.cū sili̇bus.vt nota.d.ab.ꝛ ibi Fel.in.c.cū.i.ꝛ.a.de re iudi.qdā vero doc.quos refert do.Ab. in.d.c. transmissaz.tenuerūt ꝯriā opinionē dicētes,q̄ anteq̄ꝫ ꝑlatus inducał in possessionē ꝑlature nō pōt administrare quatūcūq; fuerit ꝯfirmatus seu institutus vel ꝓuisus.vt no.Archi. in capi. eū qui.de

7 preben.in.vj.†vbi ēt addit ꝑ illum tex.q̄ si ꝓpria auctoritate q̄s apprehēderet possessionē prelature perderet ius q̄d haberet i eo ꝑ illū tex.in.§.j.ꝛ istā opi.tenuit Dy.in regula.j.de reg.iur. in.vj. ꝛ Pet.de ancha.in regula sine possessio.de regu.iur.in.vj. ꝛ motus q̄ꝛ ꝯfirmatio hēt vim diffinitiue sentētie.vt.c.fi.de ele.in.vj.ſꝫ post sentētiā diffinitiuā nō est licitū parti ꝓpria auctoritate capere rē sibi ꝑ iudicē adiudicatā.sed oportet q̄ ꝑ illud iudicē decernał sibi possessio.vt.c.in lr̄is.ꝛ.c.quereti.de offi.delega.ꝛ cap. cū nostris.de cōcessio.prebē.ꝛ.l.q restituere.ff.de rei ven.ꝛ.l.non est singulis.ff.de re iudi.facit cle.q̄ꝫuis.de foro cōpetē.vbi speciale ē in episcopo expulso a sede sua,vt possit administrare,iuxta formā ibi traditā.ergo regulariter nō existēs in possessione prelature nō pōt administrare,q̄ꝛ exercitiū iurisditionis depēdet a possessione, sicut perceptio fructuū,vt.l.bonefidei.ff.de acqui.re.do. notat in no.in.c.cū dilectus.de reli.do.sicut in tutore ꝛ vsufructuario qui ꝑlato equiparātur.c.ij.de dona.ꝛ notanł in.c.fi.de pigno.sed vsufructuarius nō capit fructus,nisi decernał ei possesł.l.iij.ff.ð vsu

8 fruc.facit.l.lex que tutores.C.de admini.tuto.†ꝛ reducēdo istas duas opiniones ad cōcordiā pōt dici sic sequendo opinionē do. Ab.in.d.c.trāsmissaz.de elec.col.ij.q̄ aut alius est in possessione prelature licet iniuste,ꝛ tunc nō est licituz confirmato seu prouiso administrare nisi prius inducał legitime in possessionem,q̄ꝛ secus faciendo esset spoliare possessorem propria auctoritate, quod nō licet.c.euz qui.de preben.in sexto qui tex.loquitur in violēto possessore.c.placuit.xvj.q.vj.l.si quis in tantam.C. vnde vi. ꝛ.§.nedum talia institu.vi bono.rap.notant doc.in.c.per venerabilem. qui fi.sint legi.vel si prelatura vacat ita quod nemo est i possessione illius tāq̄ꝫ prelatus,ꝛ tunc est tenēda communis opinio vꝫ q̄ post ꝯfirmationem seu institutionem licitum sit administrare per iura superius allegata vꝫ.c.transmissam.c.qualiter.ꝛ.c. nosti. de elec.que solum faciunt mētionē de cōfirmatione,ad idē facit tex. in.c.auaritie.eo.ti.de elec.in.vj.ꝛ nihil operaretur confirmatio si de necessitate requireretur inuestitura ad potestatem administrandi,facit glo.in.c.quanto.lxiij.di.que dicit q̄ per electionez datur potestas administrandi in habitu,per confirmationem vero dał

9 in actu,†vnde confirmatio deducit potestatem quesitam per electionem ad actum.facit glo.in.l.priuatorum.C.de iurisd.om. iu. ita tenent Domini de rota decisione.iiij.cum simi.vt notat Fely. in.c.cum bertoldus.de re iud.ꝛ circa istum articulū cogitaui euz

10 expedire per casus.¶†Primus casus erit,quando in loco ē cōsuetudo vt ꝯfirmatus seu institutus vel ꝓuisus administret. ꝛ isto casu est seruanda consuetudo.vt no.d.Abb.in.c.trāsmissam . de elec.facit tex.in.c.in his.xj.di.no.Inn.in.c.in lr̄is.ð resti.spo.vbi dicit q̄ nisi fiat i loco solito nō acquiritur aliqua possessio.¶ Secundus casus est,q̄ñ consuetudo habet simpliciter de installādo, ꝛ tunc debet fieri installatio,ex quo cōsuetudo hoc habet sed non est de substantia potestatis administrādi ex quo cōsuetudo solum hꝫ vt fiat installatio.nā videtur potius de solēnitate q̄ꝫ de substātia,sicut missa sp̄us sancti i actu electionis,est eni de solēnitate, ſꝫ nō de substātia,vt notat dn̄s Ab.in.c.q̄ꝛ ꝑp ꝛ in.d.c trāsmissa.ð

11 electionibus.¶ T†ertius casus est,quod aut subest consuetudo de non ministrando ante installationē ꝛ etiā confirmationē , ꝛ in isto casu tenuerunt aliqui doc.quos refert Inn.in.d.c.trāsmissaz. valere ꝯsuetudinē,vt q̄s possit administrare ante ꝯfirmationem, sed ipse Inno.ꝛ Hostl.vbi.s̄.tenent cōtrariū.ꝛ ibi do.Ab. ꝛ mihi etiā placet.ꝛ ratio est,q̄ꝛ hec cōsuetudo pōt tēdere in maximā perniciē ecclesie,q̄ꝛ nonnūq̄ꝫ indignus dilapidaret bona ecclesie administrādo ante approbationē factā per superiorē,facit.c.primū de ꝯsue.itē frangitur bonū obedientie ꝛ neruus ecclesie disciplinę contra.c.cum inter.de consue.ꝛ pro hac opinione q̄ non valeat consuetudo optime facit quod no.in.c.cum venerabilis ð consue.ꝛ.c.auaritie.de electio.in.vj.sed in istis collegijs secularibus tenuit Bal.in auc.habita.C.ne filius pro parte. ꝛ ita de facto praticatur in electione rectoris vt no.do.Ab.in.c.trāsmissaz de elec.tn̄ alio modo est dicendum in dignitatibus habētibus curam animarum q̄ aut cōsuetudo tribuit plenum ius electo ex sola electione ita q̄ ipsa electio habet vim prouisionis,seu electionis ꝛ confirmationis ꝛ tunc valet cōsuetudo, nam poterunt electores prescribere istud ius eligendi.argu.c.cum dilectus de consuetu.ita tenet dominus Abb.in.c.nihil col.v.ver.dubito.ð ele. aut consuetudo habet vt electus administret ante cōfirmationē, q̄ꝫ tn̄ tenetur a superiore petere. ꝛ tunc nō valet talis cōsuetudo, q̄ꝛ pōt eē damnosa ecclesijs.q̄ꝛ nōnūq̄ꝫ contingeret q̄d indignus administraret.ꝛ sic habet locum dictū.c.cum venerabilis de con

12 sue.¶†Quartus casus est q̄ñ nulla subest consuetudo. ꝛ tunc est dicēdū q̄ aut alius est in possessione prelature lꝫ iniuste,ꝛ tunc nō est licitū confirmato seu prouiso administrare, ita q̄d bn̄ficia non poterit cōferre,nisi prius inducatur legitime in possessionez, q̄ꝛ secus faciendo esset spoliare possessorē ꝓpria auctoritate, q̄d nō licet,vt notat dn̄s Abb.in.d.c.trāsmissaz de electio.per.c.eum q. de preben.in.vj.q tex.etiā loquił in violēto possessore.c. placuit. xvj.q.vj.l.si quis in tātā.C.vnde vi.ꝛ.§.nedū.institu.vi bono.rapto.aut prelatura vacat ita q̄ nemo est in possessione illius tāq̄ꝫ prelatus.ꝛ tunc post confirmationē seu institutionē vel prouisionē anteq̄ꝫ adeptus fuerit possessionē.dūtn̄ habeat litteras sue ꝓuisionis,licitū sit ei administrare,vt beneficia cōferre,ꝛ vicarium creare,ꝛ alia exercere,ꝛ sic habet locū illud quod not. dom.Ab.

13 in.c.nosti.ꝛ in .c.trāsmissaz de electio.†ꝛ respōdēdo ad ꝯria primo ad.c.in nomine domini.xxiij.distinctio.vt respondet Inn.vbi s̄.q̄ a ꝯrio ibi colligił q̄ pōt papa administrare anteq̄ꝫ intronizetur,ꝛ quatenus facit mētionē ille tex.de intronizatione habuit respectum ad cōsuetudinē,q̄ꝛ secus esset de iure.vt.c.licet de electionibus,vbi colligitur q̄ꝛ eo ipso q̄d q̄s electus est in papā consequitur plenā potestatē administrādi , nūc restat vt respondeam ad.c.si quis.xcij.distin.qui text.loquitur non de potestate administrādi in ecclesia ad q̄ꝫ fuit deputatus,sed in ecclesia ad q̄ꝫ se trāstulit,ꝛ ibi loquił q̄ñ nō potuit habere possessionē de facto, ꝛ eodē modo pōt responderi ad cle.q̄ꝫuis de foro cōpeten.per locum a speciali procedit enim in expulso,ꝛ sic q̄ñ alius est in possessione

14 †nec etiā obstat quod dr̄ q̄ cōfirmatio habet vim sententie, illud verū est in fauorē electi.alias autē nō ꝑ omnia equiparatur sentētie,quia sententia fertur inter litigantes, ꝛ q̄ñ actor petit rem ab alio possessore.sed nos loq̄mur q̄ñ vacat prelatura,ita q̄ confirmatus nō intendit alicui vim inferre.nam sicut liceret domino ꝓpria auctoritate intrare rem suam vacantem ꝛ capere inde fructus.vt no.Inno.in.c.querelā.de ele.ita licere debet confirmato qui habet titulū ꝓpria auctoritate intrare possessionem ꝛ admi

15 nistrare bona prelature.†Itez non obstat quod dicebatur de vsufructuario,q̄ꝛ cum dominus habeat possessionem,non debet ipse propria auctoritate possessionem apprehendere,item ad id quod dicitur de tutore dic q̄ maior est potestas prelati q̄ꝫ tutoris . vt ē gl.in.c.fi.v.q.iij.ꝛ illud q̄ dicitur de prelaturis idem est dicēdū de alijs beneficijs inferioribus.vt no.Inn.ꝛ do.Abb.in.d.c.trās

16 missam.de elec.†Itē inquātū dicebatur.s̄.q̄ electus nō ꝯfirmatus nō potest beneficia conferre.Istud fallit in papa , quia papa habet plenum ius ex sola electione,quia non habet superiorez a quo petatur confirmatio electionis.c.licet de elec.ꝛ no.do. Ab. in.c.nihil.de elec.¶Secūdo fallit in casu illius.c.nihil in electo ab omnibus de capitulo,cuius confirmatio spectat ad romanuz pontificē ante cōfirmationē poterit conferre,ꝛ ea que sunt iurisditionis exercere,q̄ñ est vltra mōtes a curia romana. vt est tex.in dicto capi.nihil.ꝛ idem dicit ibi do.Abb.q̄ vbicunq; cōcurrunt distantia locorum saltē tāta quāta est a romana ciuitate vsq; ad terminos ecclesie semꝑ habebit locū ille tex.ita q̄ Itali gaudēt priuilegio illius capituli,q̄ñ papa est vltra montes . puta in Gallia aut in alia prouincia ex paritate rōnis.¶Tertio fallit in electione abbatisse.vt est tex.in.c.indemnitatibus.§.si vero.de elec.

17 in.vj.¶†Quarto fallit in electione imꝑatoris,vt hodie est introductū,vt elect⁹ possit imediate admistrare.vt no.gl.in cle. roma.

18 de iureiu.†¶Quinto fallit,q̄ñ ꝯsuetudo tribuit plenū ius ex sola electiōe,ita q̄ ipsa electio hēt vi ꝓuisionis seu electiōis ꝛ ꝯfirmatiōis ꝛ tūc vꝫ ꝯsuetudo.nā poterūt electores ꝑscribeł istō ius eligēdi.vt no.d.Ab.in.d.c.nihil col.v.ð elec.facit gl.i.c.j.i x̄bo colorato.circa mediū.ð pacificis possessorib⁹ i prag.ꝛ de effectu ꝯfirmatiōis.vide Bar.i suo trac.ð epo.i li.iij.i.iiij.pte se ꝑncipalis i x̄bo ð effectu ꝯfirmatiōis,ꝛ cum his sit expedita p̄ns q̄stio.

Summarium.

SVMMARIVM.

1 Collatio bñficiorum mortuo collatore ad proximũ supiorẽ deuoluit᷑.
2 Patrono mortuo, sine herede ius puidẽdi ad instituẽtẽ deuoluit᷑.
3 Ecclesia cathedrali clero, ⁊ populo christiano carente ad quem eius prouisio deuoluatur ⁊ .ĩ.nu.11.
Quid si eccle. habet clerum tantum vel populũ tm̃.ĩ.nu.5.⁊.9.
4 Coniuncta, ⁊ disiuncta inter se differunt.
6 Uerbum carere, ⁊ verbũ nõ habere quid importent, ⁊ an verbũ carere, ⁊ non habere inter se differant.
7 Uenditio, quando rescindatur quando vnus ex animalibus paribus venditis vnus est morbosus.
8 Interpretatio, qñ fiat cõtra verborũ propriã significationem.
10 Institutio prima episcopatus ad papam spectat.
12 Patriarchalibus sedibus, quando sunt in potestate infidelium, ⁊ sismaticorum solus papa prouidet.
13 Elligẽdi seu puidẽdi ius in vno residet oĩb⁹ de collegio mortuis.
14 Collegiũ potest esse sine speciali, ⁊ non generali capite.
15 Prelatus an, ⁊ qñ veniat appellatione collegij vel ca.⁊.ĩ.nu.seq.
Et an prelatus, ⁊ cap. sint diuersa.
Abbas, an veniat appellatione monachorum vel collegij.
17 Archidiaconus, ⁊ alij prelati inferiores, ⁊ alij beneficiati in ecclesia cathedrali, quando sint de cap.
Quid de capellanis.
18 Episcopus, ⁊ canonici faciunt vnũ corpus, ⁊ caput nõ est de cap.
19 Canonicus ellectus ad dignitatem que habet vocem in capitu. duas voces habebit.
20 Abbas aut prior ꝯuentualis, an dicat᷑ prelatus, ⁊ hr̃e dignitatẽ.
Et an habeant vocem in elligendo abbatem, vel priorem monasterij superioris cui subditi sunt.
21 Priores, vel monachi prioratuum qui sunt extra monasterium, non sunt de conuentu monasterij principialis.

QVÆSTIO XVI

1 **Q**Uero decimosexto † Si platus ad quem spectat ius ꝯferẽdi moriat᷑, quis illa beneficia poterit cõferre ⁊ notant doc. in cle. in plerisq;. de elec. ⁊ Archi. in.c. cũ sumus.ix.q.iij. vbi tenẽt ꝙ ius ꝯferẽdi deuoluit᷑ ad proximũ superiorẽ, vñ pp negligentiã collegij vel mortẽ oĩum de collegio ius prouidendi deuoluit᷑ ad eũ, q habebat potestatẽ ꝯfirmandi electũ siue sit episcopus, siue sit alius prelatus † ita ꝙ patrono
2 mortuo sine herede ius prouidendi deuoluitur ad illum ad quem ptinebat institutio, vt est glo. valde notabilis ⁊ ibi doc. in cle. i. in verbo prouisionẽ. de sup. neg. prela. ita tƺ ⁊ sequit᷑ do. Abb. in.c. i. ij. col. ver. quero qd si oẽs ꝺ collegio. de elec. † ⁊ dicit tex. in cle.
3 i plerisq; ꝺ elec. ꝙ ecclesia cathedralis carẽte clero ⁊ populo christiano prouisio illius ecclesie spectat ad papa, ⁊ ex illo textu iferũt doc. qd si hƺ alterũ tm̃ glo. ibi in verbo populo disputat ⁊ alij doc. post ea. ⁊ primo ꝙ nõ sit locus illius cle. in plerisq;. facit illa regula gñalis in ꝗ ꝺr̃ ad veritatẽ copulatiue requirit᷑ vtrãq; partẽ esse verã. ff. de ver. ob. l. si qs ita ⁊ .§. pe. insti. ꝺ hr̃. insti. ⁊ .c. ij. de rescri. ergo vt sit locus. d. cle. expedit vt ecclesia careat vtroque. naƺ copula ⁊ in. d. cle. in plerisque. bis repetit᷑, qꝛ primo dicit clero ⁊ populo christiano. scdo dicit clero ⁊ subditis christianis. facit. l. si heredi. ff. de ꝯdi. insti. ⁊ de leg. iij. l. ea tñ ⁊ .c. is q. de elec. in. vi. † Fa-
4 cit ẽt qd si aliter diceret᷑ ꝙ si reqreret᷑ vt careat vtroq; nõ eẽt dr̃ia inter ꝯiunctiuã ⁊ disiunctiuã. ⁊ idẽ esset qd textus diceret carenti clero ⁊ populo ac si diceret clero vel populo, qd esset absurduƺ. c. inter ceteras. de rescri. ⁊ .c. ex litteris, de sponsa. ff. de leg. ij. l. non aliter, ⁊ standũ est p illa iura proprie significationi. c. ex litteris. ꝺ sponsa. ⁊ ꝯ propriã significationẽ est vt copulatiua habeat vim disiunctiue, ⁊ absurditates sunt improprie tales excludende non sequende, vt notatur in.c. pterea. de verbo. sig. ⁊ ibi glo. † facit etiaƺ
5 qꝛ si ecclesia hƺ clerũ tm̃, vel hƺ populũ tm̃ absurdũ est quod nõ puideat᷑ ipsi p clerũ, que ratio vt dicit gl. in. d. cle. in plerisq;. multũ vrget in ꝯtrariũ, qꝛ debet attendi mens cõditoris q voluit preclu dere viã improuide prouisioni superiorũ, ⁊ temeritati petentiuƺ, ⁊ hec impudentia ⁊ temeritas sic locũ hr̃e possunt, ⁊ facilius in ecclesia habente clerũ tm̃ vel populũ ꝙ̃ in carente vtroque. mens autem preferẽda est verbis. l. scire. §. aliud. ff. de excu. tuto. ca. si post quã. de elec. in. vi. cle. romani. §. verũ de iureiuran. Iteƺ qꝛ carere idẽ est qd non habere, sed si dixisset si ecclesia non habeat clerum ⁊ populũ requireret᷑ quod haberet vtrumque. vt nota. doct. in. d. cle. in plerisque. ⁊ facit illa ratio de copulatiua que reqrit vtrãq; partẽ p iura superius allegata. facit. c. eã. de eta. ⁊ quali. ⁊ clerus ⁊ populus nõ copulantur ibi simpliciter si inter ea ponit᷑ verbũ carẽtibus in principio ibi clero carẽtib⁹ ⁊ populo christiano, ⁊ post circa finẽ ibi clero careat ⁊ subditis christianis. vnde potest eẽ sensus clero careat. s. tantũ ⁊ post copulã ⁊ sequẽtẽ repetet᷑ relatiuũ, que precedens, vt sit sensus que ecclesia careat populo ⁊ subditis christianis sit tantũ, ⁊ sic illa duo distributiue ponant᷑, qꝛ meli⁹ intellectui cõueniunt. ar. c. vt priuilegia. circa fi. de priuile. ⁊ glo. vbi. ſ. tenet primã partẽ licet dicat quod text. in. d. cle. in plerisq; egeret declaratione. ⁊ ibi Pau. dicens quod verbũ careo iducit priuationẽ que cũ requirit᷑ in duobus cõiunctis non pficit᷑ altero
6 habito † sic verbũ habeo inducit effectualẽ impletionẽ. ff. de verborũ significatione. l. nomẽ filiarũ. §. habere que nõ est, nisi vtrũq; habeat᷑. ⁊ sic verbũ carere ⁊ verbũ nõ haber᷑ nõ iportant idẽ, si de duobus cõiunctim proferant᷑, sic dicimus quod in alternatiuo negato neutrũ fieri debet ⁊ in affirmatiuo pp disiunctiuã sufficit alterũ. c. i. de mutuis petitio. c. in alternatiuis de reg. iur. in. vi. ⁊ ꝙ nõ idẽ significet carere ⁊ nõ habere patet si. n. dico careo filio ⁊ fi
7 lia si habeo filiã nõ careo vtroq; † sed Zenzeli. in. d. cle. in plerisq; tƺ primã partẽ ꝯrĩa per rationes pro illa parte factas. l. cũ eiusdẽ. ff. de edi. edic. vbi vẽditis comedis q recitant᷑ comedias si simul fuit ꝯstitutũ pretiũ p pluribus simul qꝛ erant eiusdẽ officij, si vnus est morbosus rescindit᷑ vẽditio, lƺ secus esset si ptiũ fuisset ꝯstitutũ pro singulis singulariter ꝯsideratis, p quo ẽt facit in alijs iumẽtis paribus. ⁊ idẽ in casibus similib⁹, vt. d. l. plerũq;. l. si plura. ⁊. l. ediles. §. si iumẽte. ⁊ .§. si forte. ⁊ .§. cũ aũt. vt locus sit huic pcepto sufficit qd subtrahat᷑ altera ꝺ qualitatibus, vel qd ecclesia nõ habeat populũ, vel quod nõ habeat clerũ. facit qd notat Archi. i. c. si forte. de elec. i. vi. ibi si expositus examinis de quo ibi docuerit oppositiones veritate destituit puniẽdus est opponens, ⁊ si qs opposuit plura ⁊ probat aliqua, sƺ nõ oĩa locus est pene, ⁊ sic dicit clare sonare tex. ⁊ ibi dicit Ioã. and. ꝙ nõ est sibi clarũ ⁊ ꝙ illa dubitatio incidit in aliã ꝯ Archi. vbi. ſ. p eo quod tƺ gl. ⁊ Pau. vbi. ſ. sed opi. Archi. presupposita p vera facit. c. ij. ⁊ .c. olim ꝺ rescri. ⁊ est similis dubitatio. vt in clemen. sepe. de verborũ significatione in prin. in verbo figura. vbi glo. nõ facit differẽtiã an verba illa simpliciter de plano ⁊c. ponant᷑ cũ copula an sine, quod facit pro opinione Zenzellin. ſm quẽ ad ꝯrĩa respondet Car. in. d. clemen. in plerisq;. ⁊ primo de copula q hƺ viƺ disiũctiue, vt sepe fit.
8 d. c. ij. de rescri. † ⁊ ad illud de proprietate nõ sequẽda dicit ꝙ frequẽter fit interpretatio ꝯ propriã significationeƺ verborũ, vbi res salua esse nequit iuxta mentẽ proferentis, vt notat᷑ in. c. intelligentia. de verbo. significa. ad tertiũ de absurdo qd est nõ prouider᷑ ecclesie si hƺ alterũ tm̃ dicit, ꝙ illud cessat in ꝯstitutione phibitoria ⁊ pluribus ꝯsideratis vtꝯiunctis. vult dicere ꝙ nõ debemus extẽdere istã prohibitionẽ extra suos terminos, ⁊ absurdũ dic qd pa
9 pa vel alius de eius mandato poterit tali ecclesie puideri. † Bertran. distinguit, qꝛ aut ecclesia caret clero tm̃, aut populo christiano tm̃. si clero tãtũ, hƺ locũ hec prohibitio. qꝛ populus solus non põt prouidere de episcopo, nec metropolitanus nisi in casibus a expressis ⁊ permissis vt per deuolutioneƺ rõne negligentie. vt. ſ. de ellect. ne p defectu, q negligẽtia nõ cadit, ex quo ecclesia nõ hƺ clerũ q possit eligere, si aũt caret populo ⁊ nõ clero, qꝛ clerus q ante habuit ius eligẽdi põt eligere, qꝛ electio spectat ad clerũ nõ auteƺ ad populum. de electio. ca. osius ⁊ sublatis oĩbus de clero preter vnum solus retinet ius eligendi. de postula. c. ij. hec procedunt hƺ cũ qñ ecclesia prius erat episcopalis. secus si nunꝙ̃ fuisset ibi epi
10 scopus, † qꝛ tunc prima institutio episcopatus spectat ad papaƺ. c. de locorũ de cõsecra. distin. prima, facit. c. nisi. ⁊ .c. quod translationẽ. de offi. lega. facit. c. cũ inferior. de maio. ⁊ obedien. ⁊ .c. primũ ne sede vacan. ⁊ .c. sicut vnire. de exces. pla. ⁊ qd ibi notat᷑, qñ aũt ab initio ecclesia habuit epƺ recedentibus parrochianis, aut recedunt aĩo nunꝙ̃ redeundi ⁊ desinit esse parrochialis ⁊ cathedralis, aut aĩo redeundi ⁊ nõ desinit esse, vt not. Cardi. in. d. clemẽti. in plerisq;. de electio. ⁊ ibi p eum. ⁊ ita tƺ Glo. in cap. primo
11 circa principium in verbo episcopatuum de electio. † vbi tenet ꝙ sine speciali licentia pape nullus prouidere potest ecclesie cathedrali clero carenti ⁊ populo, vt. d. cle. in plerisque. nec alius a papa prouidet trecensi ⁊ coloniensi ecclesijs. c. porro. lx. dist. vbi di-
12 cit glo. ꝙ idem est in ecclesia rauennatensi, † nec quatuor patriarchalibus sedibus alius potest prouidere ꝙ̃ papa, quãdiu sunt in potestate infideliũ aut scismaticorũ. vt est tex. in extrauaganti Bonifacij octaui incipiente sancta romana. ita tƺ Ioa. in. d. cle. in plerisque vbi tƺ ꝙ quãdiu scisma durat ipsis vacatibus ad electionẽ postulationem vel prouisionem quouismõ pcedi nõ põt, nisi pus
13 ad noticiã sedis apostolice deducat᷑ † ⁊ hinc est, ꝙ si vnus solus i

collegio remmiserit ius ꝓuidēdi siue eligēdi residet in vno oībus alijs mortuis.c.gratū.ꝛ ibi glo.ꝛ do.Abb.de posthu.plato.ꝛ nota.domi.abb.ꝛ alij doct.in.c.i.de elec.ꝛ ad esse collegij nō requirit̃ ō necessitate platus.arg.l.i.ff.qđ cuiusq̃ vniuersitatis.ꝛ Inno.

14 in.c.cū nō ignores.de pben.ꝛ digni.† q: lꝫ hr̃e caput sit de signis collegij,nō sequit̃ tñ quod si ibi nō sit caput,ꝙ nō possit esse collegiū.ꝛ hoc intellige de capite speciali,q: non posset esse sine capite gnāli putañ epo vel papa.alias esset vniuersalis acephali ꝯ iura in.c.nulla.xciij.distinctione.ꝛ not.Do.de.s.Gemi.in.c.statutū.de electio.in sexto.ꝛ Bal.in auc.habita.C.ne filius ꝓ patre.vbi re-

15 probat dictū Inno.qđ pōt saluari isto modo.† Itē platus nō est proprie de collegio nec venit aopellatione collegij,vt est glo.notabilis.ꝛ ibi doct.de eta.ꝛ quali.in cle.ij.q: platus ꝛ cap.sunt diuersa.de his q̄ fiunt a pla.c.i.ꝛ.c.nonit.facit.c.reqsisti.de test.ꝛ Jo. an.in.c.post electionē.de ꝯcess.preben.ꝛ pmissa sunt vera in odiosis.secus in fauorabilibus,q: appellatione cap.bene veniret platus,sicut appellatione familie venit dñs.ff.de verbo.signi.l.familie.ꝛ appellatione exercitus venit dux vel princeps belli.ff.de his q pen.noīe.l.ij.in prin.ꝛ preses venit appellatiōe decuriõꝝ.ff.qñ appellare sit necesse.l.i.§.ꝛ si preses.ꝛ nomine monachorū venit Abb.c.fin.de symonia.ꝛ.c.ex ore.de priuileg.ꝛ dicto.c.post electionē.de cōcessio.pben.vbi appellatione capi.venit decanus.sic intelligit do.Ab.ibi ꝙ pncipalis platus eccle.q est eius caput ꝛ hꝫ iurisditionē in illos ō collegio,sicut eps vel abbas nō venit appellatiōe collegij,cū ius prelature sit distinctū a iure capitulari,vt

16 dicto.c.reqsisti.de testamētis † ꝛ inferior platus puta decanus in in ecclesia cathedrali bñ veniret p dcm̃.c.post electionē.de cōcess. pbē.ꝯ illud qđ notat dñs Abb.in.c.scđo.ō institu.ꝛ in.c.dilecti. de maioritate ꝛ obedien.vbi tꝫ ꝙ inspecto iure cōmuni solū habētes ius canonie sunt de cap.vt dicto.c.fina.§.precipimus.de sta-

17 tu monachoꝝ.ꝛ Inn.in dicto.c.scđo.de institu.† Ideo archyd. ꝛ alij plati inferiores,ꝛ alij bñficiati in ecclesia cathedrali nisi habeant canonicatū,nō sunt de capitulo,nec habent vocē in capitulo,vt notat dñs Abb.de habentibus psonatū vel dignitatē in.c. cū inter vniuersas,ꝛ in.c.scriptū.de electionibus,ꝛ de capellanis ꝙ nō sunt de capitulo,nec habeant vocē,no.dñs Abb.p illū tex. in.c.cumana.de elec.ꝛ in.c.pen.de cle.nō residen.facit.c.fi.de preben.in.vi.ꝛ ibi Domi.de sancto gemi.ꝛ in.d.c.dilecti.vbi specialis fit mentio de archydiacono ꝛ capitulo,si enim archydiaconus fuisset inclusus in capitulo nō debebat de eo fieri mentio specialis ꝛ ibi admittitur nō tanꝙ pars capituli sed ꝓ interesse ipsius ecclesie cathedralis,facit.c.ad hec,de offi.archy.ꝛ.c.i.ꝛ.ij.ꝛ quasi p totū,de offi.archipresby.in qbus istoꝝ inferioꝝ ponitur officiū,nec

18 vr̃ ꝙ debeant se impedire de factis capitularibus,† ꝛ iura dicūt ꝙ eps ꝛ canonici faciunt vnū corpus,ita ꝙ eps est caput ꝛ canonici mēbra.c.nouit ꝛ.c.quāto de his q̄ fiunt a prela.nil aūt dicit̃ de archydiacono aut alijs habentibus inferiores dignitates i huiusmodi eccle.cathedrali.idē no.Card.floren.in.d.cle.vt hi q.de etate ꝛ qualita.ꝛ ibi Paul.facit tex.in.c.eā te de rescri.q tex.facit ꝓ ꝛ ꝯ an archydiaconus sit de cap.dicit do.Abb.in.c.postulastis.de cōcessione preben.ꝙ caput ñ est de cap.p iura superius allegata,facit tex.ꝛ ibi glo.ꝛ docto.in.c.a collatione.de appella. in.vi.ꝛ do.Abb.in.c.auditis.de elec.ꝛ in.c.cū olim.de re iudi-

19 ca.ꝛ ibi glo.ꝛ doc.† ꝛ si canonicus eligat̃ ad dignitatē q̄ ex ꝯsuetudine habeat vocē in cap.an debeat habere duas voces,vnam rōne dignitatis,aliā rōne simplicis canonie,ꝛ ibi notant docto.

20 ꝙ recurrendū est ad ꝯsuetudinē,† ꝛ pro ornamento istius articuli ꝙ abbas aut prior cōuentualis dicatur prelatus facit.c.i.de etate ꝛ quali.ꝛ.c.ij.de iudi.ꝛ.c.indēnitatibus.de elec.in.vi.vbi ꝓbat̃ ꝙ abbates hñt dignitatē.ꝛ de priore cōuentuali facit cle.ꝛ si principalis.ꝛ ibi Jo.de ligna.ꝛ Card.de rescri.ꝛ in cle.i.de elec. ꝛ do.Abb.ꝛ ibi Feli.ꝛ do.Phi.decius in.c.decernimus.de iudi.ꝛ i.c.cū ab ecclesiaꝝ de offi.ordi.facit.c.ꝯgregatio.xvi.q.vlti. ꝛ.c.cū terra.ꝛ.c.i.de elec.ꝛ.c.nobis.de iurepa.ꝛ.c.cū dilectus.de ꝯsue.ꝛ qđ dictū est de cōuentuali,illud est intelligendū sane.nā si vnū monasteriū subest alteri monasterio,vel ab epo noscitur dependere,abbas prior vel monachi illius monasterij subditi vel dependentes nō habebunt vocē in electiōe abbatis.seu prioris monasterij superioris,lꝫ et ad illud monasteriū superius pñt libere reuocari p iura allegata.s.tñ si ꝯsuetudo esset in ꝯriū valeret,ꝛ esset seruanda.arg.c.cū dilectus.de ꝯsuetu.ꝛ.c.scriptum.ꝛ.c.cum eccle.de elec.notant docto.in.c.volentes.de priuile.in.vi.q̄ ꝯsuetudo non tollit̃ cle.ne in agro.§.sane.de statu mona.ꝛ ibi Joan.

21 an.† p qđ pꝫ ꝙ priores prioratuū q sunt extra monasteriū vel monachi stātes in istis prioratibus nō sunt de ꝯuentu monasterij pricipalis notat Henri.in.d.c.i.de elec.ꝛ doc.in.ca.fi.de religio.do.

ꝛ sic resoluēdo ꝛ cōcludēdo est dōm,ꝙ si prouisio siue collatio beneficij spectat ad aliquē prelatū,eo mortuo ius ꝯferēdi deuoluit̃ ad ꝓximū supiorē,vt.s.fuit dcm̃,ꝛ cū his sit expedita psens qō.

SVMMARIVM

1 Collatio beneficiorū vel ellectio aliqua vbi ad plura spectat corpora,an i ea requiratur maior pars cuiuslibet corporis,an vero sufficiat maior pars illorum corporum ꝛ.j.nu.7.12.ꝛ.18.

2 Quid quando diuersa corpora conueniunt ad aliquem actū faciēdū,puta ellectionē,vt corpora diuersa,ꝛ.j.nu.12.

3 Capitulum non dicitur vbi non est maior pars.

4 Collationi,vel ellectioni qñ plures interueniant quomō cognoscatur,an interueniant,vt diuersa corpora,an vt vnū corpus.

5 Maiori parti respectu psonaꝝ,qñ nō stetur,qñ deputati ad duo officia debent interuenire in aliquo actu explicando.
Et quid in pluribus iudicibus datis.

6 Quod maior pars facit omnes facere videntur.

8 Episcopus,ꝛ cap.si habent aliquid agere,an valeat actus si cū episcopo non cōcurrat maior pars cap.

9 Episcopus,qñ habet iteresse in cap.in aliquo actu,vt canonicus vel vt episcopus qualis sit eius vox.

10 Episcopus,qñ debet habere consensum cap.maioris partis consensus requiritur vt actus valeat.

11 Quid,qñ episcopus interest capi.vt prelatus vel vt canonicus, an actus valeat si ipē ex.xx.canonicis habeat.10.

13 Papa si mandat episcopo vt cū consulibus aliquid faciat,eoꝝ maior pars requiritur.
Distributio pioꝝ relictorū si commitatur cōsulibus,ꝛ heredibus consules vti principales requirent heredes.

14 Testator si committit distributionē consulibus certe artis,ꝛ heredibus suis,quomodo voces debebuntur.
Uille due,vel castra duo vel monasteria duo si in vnum confluāt an sint vnum corpus.

15 Actus vbi committitur vni nomini collectiuo,ꝛ alteri persone collectiuum est pro vna dimidia.

16 Papa si condemnat abbatem,ꝛ conuentum in centum quomodo hec centum soluentur.
Quid,qñ ptās cū suis officialibus in centum cōdemnatur.
Quid,qñ prelatus cū cap.incidit in penā.l.si si quis in tantam.

17 Episcopo cum cap.si aliquid committatur,an sufficiat ꝙ episcopus habeat vocem vnius de cap.

19 Ellectio quare nō valeat nisi interueniat maior pars cap.cū epo.

20 Dignitatem hñtes vocem in cap.non habent.
Et episcopi nomen qñ cū vniuersitate confundatur.

21 Collatio vel presentatio per diuersa corpora qñ est facienda illa se ad inuicem confundunt.

QVÆSTIO XVII

1 **Quero decimoseptimo.** † Qñ ius ꝯferēdi ꝛ ꝓuidēdi ptinet diuersis corporibus an reqrat̃ maior pars cuiuslibet corporis i collatiōe vel sufficiat maior pars oiū de illis corporibꝰ,ꝛ dicit do.Ab.p illū textū in.c.scriptū de ellec.in.iij.not. ꝙ vbi diuersa corpora ꝯiūgunt̃ in vnū ad aliquē actū explicādū nō vt diuerse vniuersitates sꝫ vt faciāt vnū corpus cōputant̃ voces pꝰcapita ꝛ nō sꝫ corpora ꝛ in h sꝫ cū tene bene menti illū tex. i.d.c.scriptū ibi.n.ꝯueniebant̃ tria corpora,erat ibi cap.p se. Itē vniuersitas prelatoꝝ ecclesiaꝝ ꝯuentualiū ꝛ prepositi.ꝛ tñ ad validitatē electionis nō reqrit̃ maior pars corpoꝝ,sꝫ ꝯsiderat̃ numerus singulorū,qđ nō ꝯtingit ex alio,nisi q: nō ꝯueniunt vt diuersa corpora.sꝫ vt faciant in h actu vnū corpus,simile est dōs cū ꝯueniunt hoīes diuersorū officiorū vigore alicuius statuti ad aliqd explicādū.nā si ꝯueniunt i illo actu vti vnū corpus,satis ē habere maiorē ptē singulorū.lꝫ nō ꝯueniat maior pars ipsorū cor-

2 porū † secus sꝫ cū est dōm qñ diuersa corpora ꝯuenirent ad aliquem actum explicandum tanquam corpora diuersa.non autem vt faciant tunc vnū corpus.nā ad validitatē actus non sufficit tunc maior pars singulorū.sed oportet ꝙ conueniat maior pars ipsorū corporū,vt si sunt tria corpora,cōueniat saltē maior pars duorū corporū,ꝓ hoc facit bonus tex.iuncta glo.ꝛ ibi doc.in.c. pastoralis.in primo respōso.ō rescri.iō dicit Jo.an.i.d.c. scriptū de elec.qđ si electio spectaret ad certū platū pro tertia parte,ꝛ ad cap.pro alia tertia pte,ꝛ ad clerū ciuitatis pro aliqua tertia pte non

nõ sufficit ad validitatẽ electõis, ꝙ electus habeat totũ cleꝝ ⁊ mi
norẽ partẽ cap. lz ipsi sint plures nume. ⁊ q2 in hoc exẽplo nõ con
currit nisi vna vox, q2 clerus totus nõ hz nisi vnã vocẽ, capi. vero
3 aliã † sed nõ põt dici cap. vbi nõ est maior pars, vt in. c. i. de his q̃
fiunt a maio. parte cap. ⁊ ẜm eũ si prelatus ⁊ maior pars cap. eli-
gerent vnũ, ⁊ clerus cũ reliqua parte cap. eligeret aliũ valeret ele
ctio facta a prelato, ⁊ a maiori parte cap. lz in numero ꝑsonarum
isti essent pauciores alijs, q2 vt. s̃. fuit dcm̃, in isto casu habetur re-
spectus ad corpora, ⁊ nõ ad capita ꝑsonaꝝ, ⁊ idẽ dicendũ hodie
in ꝯcilio gñali, nã procedit̃ ꝑ natiões ⁊ sic ꝑ corpora, nõ aũt ꝑ ca
pita. oportet. n. ad validitatẽ actus ẜm do. Abb. vbi. s̃. ꝙ concur
rat maior pars nationũ; licet forte in maiori parte nationũ essent
pauciores numero, vt q2 forte alienationi dissentientes sunt plu-
4 res in numero ꝑsonaꝝ. ⁊ hoc est bene notandũ ẜm eũ. † ex varijs
aũt circunstantijs poterit cõprehẽdi an isti ꝯueniant vt diuersa
corpora, aut vt facientes vnũ corpus si. n. dant̃ voces in vnũ, non
põt dici, nisi vt cõueniunt tanquã vnũ corpus, sicut in casu electio
nis. d. c. scriptũ, aut in casu collationis glo. in. c. sicut. de ele. in. vi.
vel in casu presentationis, vt no. domi. Abb. in. ca. qm̃ de iurepa.
⁊ ex his infert̃ ꝑ glo. singu. in verbo plures in. c. pastoralis in prin
5 ci. d̃ rescri. ⁊ ibi doc. † ꝙ deputati ad vnũ officiũ sunt oẽs loco vni
us, ⁊ ideo si habẽt ꝯuenire cũ deputatis ad aliud officiũ, cũ illi ẽt
sint loco vnius, nõ statur maiori parti numero ꝑsonaruz si plures
sunt in vno officio q̃z in alio, ⁊ ibi glo. in. fi. vr̃ h̃ aliquatenus limi-
tare. ⁊ Vincen. h̃ multũ instat. sed Cõpost. cuius dictũ cõiter ap-
probat̃ ⁊ est verissimũ, dicit semp eundũ fore ad arbitros, nisi sal-
tẽ maior pars iudicũ cuiuslibet rescripti ꝯueniant, exẽpluz si sunt
deputati tres iudices in quolibet rescripto, nõ statur eoꝝ diffini-
tioni, nisi saltẽ duo iudices vnius rescripti ꝯueniãt cũ duobus al-
terius rescripti, nã si hr̃ maior pars cuiuslibet rescripti ꝑ ꝯsequẽs
6 haberet̃ interpretatiue ꝯsensus oium † q2 quod facit maior pars
oẽs facere videtur. vt. c. i. de his que. fi. a ma. par. ca. gl. in. c. cũ in
ter canonicos. que ibi singulariter cõmendat̃ ꝑ do. ab. de elec. fa-
cit. l. refert̃. ff. de reg. iur. non autez sufficeret ꝙ vnus ex iudicibus
vnius rescripti ꝯueniat cũ tribus alterius rescripti. q2 lz hoc casu
esset maior pars ꝑsonaꝝ, ñ tñ haberet̃ maior pars alterius rescri
pti, quia ille vnus pro nihilo reputatur, ex quo maior pars illius
rescripti remansit in ꝯtradictione, ⁊ sic limitat̃ glo. ibi circa fin. ꝑ
7 docto. ca. pastoralis. alias male diceret. ¶ † Ex quibus ibi infert
do. Abbas vnũ dictũ valde singulare, ꝙ alibi nõ ita bene ꝓba
tur. videlicet ꝙ qñ ꝯueniunt duo corpora ad aliquid explicandũ
nõ sufficit habere maiorẽ partẽ ꝑsonaꝝ, sed requiritur maior ps
cuiuslibet corporis, ⁊ ratio est, quia nõ potest dici ꝙ illa corpora
h̃ fecerint, nisi habeat̃ maior pars vtriusq3, ⁊ ita etiã firmat ibi ꝑ
notabili dicto do. Anto. no. Jo. an. in. c. vnico. ne sede vacan. in
8 vi. ⁊ ibi glo. ordinaria † ꝙ si episcopus ⁊ cap. habent aliquid age
re nõ valet actus nisi cũ episcopo ꝯcurrat maior pars capi. sicut
nõ sufficeret maior pars cap. sine episcopo, quia veniunt duo cor-
pora separata. vt no. domi. Abba. in. d. c. pastoralis. in prin. d̃ re
scri. ita ẽt sentit Joan. an. ⁊ ibi alij docto. in. c. statutũ d̃ elec. in. vi.
vbi premissa limitat, videlicet nisi vbi cõuenirent duo corpora in
vnũ, ⁊ ad illũ actũ facerent vnũ corpus, q2 tunc statur iudicio ma
ioris partis ꝑsonarũ, ⁊ ita limitat dictũ precedens ponendo exẽ-
plũ in studio bononiẽsi, vbi artiste faciũt corpus ꝑ se, ⁊ iuriste ꝑ se,
⁊ qñq3 in factis cõcernentibus studiũ cõueniunt ambe vniuersita
tes. nã tunc ꝯstituunt vnam vniuersitatẽ, ⁊ nõ duas ratione mate
rie subiecte, tunc. n. staretur iudicio maioris partis ꝑsonaꝝ, ⁊ hoc
sentit Bar. in. l. fi. ff. de colle. illi. ⁊ do. abb. vbi. s̃. dicit ꝙ hoc etiã
ẽ dicendũ in ciuitate Senensi, ꝙ si in factis cõcernentibus totum
studiũ cõuenirent doctores ⁊ scholares hoc casu faciunt vnã vni
uersitatẽ ⁊ staret̃ iudicio maioris ptis ꝑsonarũ, ꝙ est mẽti tenẽdũ
⁊ istud ẜm do. Abb. vbi. s̃. ex varijs cõiecturis ac ex verbis statu
ti ⁊ materie subiecte põt dicerni vtrũ cõueniant, vt corpora sepa-
rata, an faciant vnum corpus, ita tz do. abb. in. d. c. pastoralis. de
9 rescrip. in fi. principij † ⁊ quãdo episcopus habet interesse in cap.
in decisione alicuius actus, ꝙ si interest vt canonicus, hz vocez si-
cut quilibet canonicus, nec vox sua preualet, lz sit ponderosior ra
tione dignitatis sue. c. dudũ in prin. de electio. ita tenent Hosti. ⁊
domi. Ab. in. c. postulastis de conces. ꝓben. quod est bñ notãdum
ẜz eos, q2 lz in prima collatione sit aliquis ꝓlatus puta ep̃s tanq̃z
vnus de collegio, exẽplũ in vniuersitate scholarium nihilominus
vox ipsius epi est põderosior ratione dignitatis. d. c. dudũ. ex quo
notãdũ ẽ ꝙ non oino ẽ ibi vt singularis de collegio, si xo interest
vt ep̃s tunc ẜm Hosti. in. d. c. postulastis tãtã vocẽ hr̃et ipse solus
ep̃s quãtũ hr̃et totũ cap. ita ꝙ si ep̃s hz secũ saltẽ vnũ canonicuz
preualet qcqd ipse facit, tñ istud idẽ Hosti. restringit ad ea q̃ pti-
neant ad ep̃z cũ ꝯsi. cap. seu cõsensu, secus ẜm eũ in his q̃ ptinent
ad ep̃z ⁊ cap. lz simul, ⁊ qcqd ipse dicat dicit domi. Abb. in. d. c.
10 postulastis. ꝙ cõiter tenet̃ oppositũ † ⁊ ibi ep̃s dz hr̃e consensum
vel ꝯsi. cap. oportet ad hoc vt actus teneat, ꝙ habuerit saltẽ ma-
iorẽ partẽ cap. ⁊ fortius hoc hz locum, vbi actus ptinet simul ad
ep̃m ⁊ cap. vt probat̃ in. c. tua. ⁊ in. c. ea noscit̃. de his q̃ fiunt a p̃-
la. sine cõsensu cap. ⁊ notat̃ in. c. i. ne sede vacã. lib. vi. ⁊ istud pro-
bat̃ rõne, nõ est cap. vbi est minor pars gl. ꝑ illũ tex. i. c. cũ inter ca
nonicos de elec. si ergo ep̃s dz hr̃e cõsensum vel ꝯsi. ca. vel actus
ptinet simul ad ep̃m ⁊ cap. nõ potest dici ꝙ ep̃s habuerit cap. nisi
saltẽ habuerit secũ maiorẽ partẽ, vt tz Joã. an. in. c. pen. de appel.
lib. vi. ⁊ Fede. de senis in suis ꝯsilijs quẽ refert do. Ab. vbi supra
11 † ex quibus infert, ꝙ si ep̃s interest. c. vt prelatus, ⁊ canonici sunt
viginti, nõ sufficit ꝙ habeat secũ decẽ, q2 nõ haberet maiorẽ ptez
cap. secus si ipse episcopus interesset vt canonicus, q2 tunc cõpu-
tatur in numero vt canonicus ac si essent vndeciz, vt no. do. Ab.
12 in. d. c. postulastis. de concessio. prebend. circa finẽ † ⁊ dicit domi.
Ab. in. c. i. circa fi. de parrochijs ⁊ alijs parrochianis. ꝙ qñ par
tes diuise cõiunguntur ad faciendũ certũ actũ, statur iudicio ma
ioris partis totius corporis, nõ aũt requirit̃ maior pars cuiusli-
bet partis. facit bonus tex. in. d. c. scriptũ. d̃ ele. licet tex. videatur
in oppositũ in. d. c. pasto. in princi. de rescrip. sed põt dici ẜm eum
ꝙ in casu. d. c. pastoralis. nõ cõiunguntur ambe partes, vt faciãt
vnũ corpus, sicut cõiũguntur. in. d. c. scriptũ de elec. ⁊ in. c. primo
de parrochijs. ex quo infertur illud qd̃. s̃. fuit dictũ ꝙ si scholares
iuriste ⁊ artiste cõueniunt simul ad aliquod expediẽdũ, sufficit iu-
diciũ maioris partis oium, nõ aũt requiritur maior pars iurista-
rũ, ⁊ maior pars artistaꝝ loquẽdo in illo casu, vbi artiste faciunt
vniuersitatẽ de perse habentes ẽt ꝑ se rectorẽ vt Bononie, Pa-
due, Papie, ⁊ in hoc casu nõ cõtineret dubium, cum semp faciũt
vnũ corpus, ⁊ hñt vnũ caput, ⁊ duo corpora ꝯfusa i vnũ hñt exer
cere actũ, ita ꝙ nõ remanent amba integra, tunc stat̃ maiori parti
respectu oiuz ꝑsonaꝝ i simul vnitaꝝ. secus qñ plura corpora quo
rũ vnũ in aliud nõ cõfundit̃, iungunt̃, q2 oportet ꝙ habeat̃ maior
ps vtriusq3 corporis ꝯsiderãdo vtriusq3 ptis vtrunque corpus.
vt nota. gl. ⁊ ibi Bu. Jmol. do. Abb. Andre. barb. ⁊ Fely. in. d.
c. pastoralis. de rescri. ita ẽt tz bal. i. l. si ad scribatũ. ad fi. C. de ap
pel. vbi tz ꝙ qñ actus dz expediri a duobus collegijs non sufficit
maior ps iũgẽdo vnũ collegiũ totũ cũ minori pte alterius, sed re
quiritur maior pars vtriusq3, q2 minor ñ reputat̃ membrũ collegij
13 † ⁊ dicit do. abb. i suo ꝯsi. lviij. alias. lvij. in. i. vol. ꝙ si papa man-
dat epo, vt aliqd expediat cũ cõsulibus populi, nõ sufficit ꝙ ep̃s
cũ aliquibus facit, maiorẽ partẽ, sed requirit̃ maior ps ipsoꝝ ꝯsu
lũ, ꝑ tex. in. d. c. pastoralis. iuncta glo. de rescri. ⁊ idẽ sentit Bar.
in. l. fi. ff. de colle. illicitis. ⁊ ita ẽt tenet Jo. bap. de san. Seue. in re
petitione. l. oẽs populi. ff. de iusti. ⁊ iur. ⁊ do. Abb. in. c. cũ te. cir-
ca fi. de offi. dele. ⁊ in ꝯsi. cxxxij. vbi late ponit quomodo cõputen
tur voces diuersorũ corporũ. ad h̃ vt qõlibet corpus videat̃ rep̃-
sentari debito numero vocũ, ⁊ ibi vult ꝙ si certis ꝯsulibus ⁊ hr̃di
bus cõmittit̃ distributio piorũ relictoꝝ veniũt ꝯsules vt principa
les habito maiori numero eoꝝ ⁊ hr̃des requirũtur ab eis. ⁊ idez
do. Abb. in. c. singulis col. i. de statu mo. ⁊ in. c. fi. col. ij. d̃ maio. ⁊
14 obe. ⁊ Lud. ꝯsi. xcix. incip. viso ꝓposito qõnis † vbi tz ꝙ si testor
cõmittit distributionẽ ꝯsulibus certe artis ⁊ hr̃dibus suis, ꝯsules
habebũt vnã vocẽ tm̃, ⁊ hr̃des vnã aliã, ⁊ dicit ang. i. l. ij. ff. de rei
vẽdica, ꝙ si due ville, vel duo castra, vel duo monasteria religioso
rũ ꝯfluunt ad habitãdũ in vnũ, nõ erit vna villa, nõ vnũ castrum,
nõ vnũ cap. ⁊ idẽ de populis ⁊ similibus ꝑꝑ glo. ij. in. d. c. pastora
lis. ⁊ in. d. l. ij. nisi ita se miscuerint ad cohabitãdũ vt cõstituerent
vnũ corpus, sicut videmus in vnico grege, vt no. Jnn. i. c. dilecta.
15 de exces. p̃la. † tñ sciẽdũ est, ꝙ vbi actus cõmittit̃ vni noi collecti
uo, ⁊ alteri ꝑsone illud collectiuũ est ꝑ alia dimidia, vt no. Ang.
⁊ imol. in. l. liber homo. §. titius in. i. ff. de here. instit. dicẽtes ꝑ illũ
tex. quod si rectori ⁊ vniuersitati scholariũ daret̃ potestas eligen
di notariũ, tãtã vocẽ hr̃et rector solus, quãtã tota vniuersitas, ni
si ẜm Jmol. vbi. s̃. de mente statuentiũ appareat aliud fuisse ordi
natũ. l. cũ virũ. C. de fideicõ. ⁊ in simili tenent Ang. ⁊ Jmol. in. l.
interdũ in prin. ff. de heredi. instituen. ꝙ si in aliquo actu dant̃ vo
ces capitaneo ⁊ ancianis, capitaneus habebit vnã vocẽ, ⁊ ancia-
ni vnã aliã. ⁊ dicit bal. in. l. fin. in princi. C. de impube. ⁊ alijs sub-
stituti. ꝙ nomẽ collectiuum ponitur pro singulari persona. Jdeo
si ei adiungit̃ alius specialiter nominatus ille habebit dimidiã vo
cũ ⁊ tota vniuersitas illa aliã dimidiã, q2 apud intellectum habe
tur pro singulari persona. facit tex. in. l. si quis titio. ff. de vsufru-
ctu accrescendo. vbi tantũ habet vnus nominatus quãtũ plures
innominati cõiuncti ꝑ nomen collectiuũ. ⁊ ibi. Bal. infert de pe-

na imposita capitaneo τ ancianis, τ ꝺ arbitrio dato capitaneo τ prioribus, q: in istis casibus qlibet est pro dimidia ac si essent due singulares psone † ex quibus inferunt Bal. τ Ang. in. l. qm̄. C. ꝺ appellationibus ꝙ si papa cōdēnauit abbatē τ cōuentū in centū, dimidiā soluet abbas. τ aliā dimidiā cōuentus, τ ibi dicit Saly. ꝙ si potestas cū suis officialibus cōdēnatur in centū, potestas soluit dimidiā, τ dicit Bal. in. c. primo q feud. dare poss. ꝙ si prelatus cū capitulo incidit in penā. l. si qs in tantā. C. vnde vi. capitulū tenetur pro dimidia. prelatus pro alia. vt not. domi. Abba. in c. primo de dolo τ cōtu. † τ illa psona, q̄ habet secū vocē vnius psone alterius corporis obtinebit, q: ibi ē maior pars pp dimidiā iunctā cum vna voce alterius dimidie. vt no. Albe. de rosa. in secunda parte statutoꝝ quest. clxxxviij. incip. Padue est statutū, dicens, quod si quis nō pōt torqueri, nisi sit deliberatū p potestatē τ priores, obtinet vox potestatis τ vnius prioris, q: ibi est maior pars. vt nota. Hostien. in dicto. c. postulastis de cōces. pbē. sed illud cōmuniter est reprobatū vt. s. dixi, τ ibi oportet ꝙ illud nomē collectiuū verificet i maiori parte tuꝫ pp nullas alias rōnes quas dat Joā. an. in. c. a collatione. de appel. in. vi. probans ꝙ si episcopus habet secū vnū canonicū cōcordem nō preualet votū suum voto alioꝝ canonicoꝝ, q: ad hoc vt cognoscatur vox capituli requiritur maior pars, ergo habēdo vocē vnius canonici nō habet vocē capituli. τ ibi Domi. de san. Gemi. ita ēt tꝫ Fed. ꝯsi. ccxxxij. τ Lapus allegatiōe. xxxij. τ Butri. in dicto capitulo postulastis. τ ibi dñs Abb. de cōces. preben. τ in. c. quāto de his q̄ fiunt a pla. τ doc. in. c. fi. de regu. in. vi. τ bal. in. c. i. in fi. prin. titu. cui dabitur sacramētū glo. in dicto capitulo ꝑ in verbo assensu ne sede va can. in. vi. τ dñs abbas i dicto. c. pastoralis. τ i dicto capitulo scriptū. τ Lud. roma. in cōsi. ccclxvi. ad finē, que oīa sunt bene notanda, τ si arbitri pronūciarent illos esse iudices, q nō sunt τ ab eis appellaretur, illi possent cognoscere et sic docto. sup isto articulo valde ꝯriant adinuicem. ¶ † Ego circa istū articulū dicerē, ꝙ qñ iste actus est expediendus collegialiter p ista duo corpora, tunc illa corpora ꝯfundunt in simul, ita ꝙ reputant ꝓ vno corpore, τ nō requirit maior pars cuiuslibet corporis, sed solū maior pars omniū psonaꝝ, vt est tex. τ ibi do. abb. in. c. scriptū. de elec. τ istud potissime ꝓcedit, in aliqua electione faciēda, q̄ est expedienda collegialiter, tūc oīa illa corpora reputant ꝓ vno corpore, ne videatur electio singularis inter ipsos eligentes, qꝺ esset ꝯ formā τ tenorē capituli in genesi de elec. τ ita tꝫ do. Ab. in. d. c. pastoralis. loquēdo de ele. de rescri. τ in. c. postulastis. de ꝯces. prebē. τ in. c. i. ꝺ parrochijs τ alijs parrochia. τ sic habet locuꝫ tex. τ ibi do. Ab. in. c. scriptū. de elec. τ † tenēdo istud, nō obstat decisio gl. in. c. i. ne sede vac. in. vi. cōmuniter ab oībus approbata, q̄ vult qꝺ qñ aliquis actus est determinādus p epm̄ cū suo capitulo, ꝙ nō valet actus siue fuerit electio siue alius actus, nisi interueniat maior pars capituli cū episcopo, q: ad istud respondet ꝙ illud est de iure ꝙ episcopus nō ē de capitulo, vt est glo. valde notabilis in cle. ij. de eta. τ quali. τ sic ergo postquā illa causa est decidenda p episcopū cuꝫ capitulo reqrit maior pars cuiuslibet corporis, τ rō ē, q: episcopus nō ꝯfundit cū capitulo, q: illud ē de iure, ꝙ illa p se semp maneant tanquā diuersa, postꝙ̄ episcopus nō est de capitulo. vt no. domi. Ab. p illū tex. in. d. c. postulastis. de cōces. prebē. τ in. c. i. de parrochijs τ alijs parrochia. facit tex. τ ibi gl. τ doc. in. c. collatione. de cōces. preben. in sexto τ istud esset quodāmodo iniquum, vt eps in sua diocesi representaret psonā epi τ psonaꝫ canonici † q: certū est de iure, ꝙ habentes dignitates nō habent vocē in capi. vt nota. do. ab. in. c. scriptū. τ in. c. cū inter vniuersas. de elec. τ illud esset valde iniquū ꝙ qñ eps τ capitulū ꝯuenit insimul ꝙ capitulū supprimeret nomē episcopi, vel episcopus supprimeret nomē c. τ hoc vt dixi. s. hꝫ locū ꝺ epo existente in sua diocesi, q: tūc illud facit tanquā eps, nisi statutū aliud haberet, vel ipse eps interessꝫ vt eps secus est si vt canonicus, vt notat p glo. τ docto. in. d. c. a collatione. de appellatio. in sexto. secus est in epo extra suā diocesim, q: tunc nomē epi ꝯfunderet cū vniuersitate aliqua, sicut dicit de epo existēte in aliqua vniuersitate. q: ibi nō esset vt eps, sed vt scholaris. ita nota. doc. τ ibi Fel. in. d. c. pastoralis. de rescri. τ do. ab. in. d. c. postulastis. de ꝯces. prebē. τ h modo tollitur illud ꝯtrariū, τ illud quod. s. dicebā de electione † idē est dicenduꝫ in collatione facienda p diuersa corpora. q: se adinuicē cōfundunt τ reputant pro vno corpore, postꝙ̄ illud est faciendum p illa diuersa corpora p iura superius allegata. τ rō est, q: actus collationis collegialiter est exercendus, vt dicit glo. valde nota. i. c. sicut. de elec. in. vj. τ idē ēt pōt dici in presentatione facienda p diuersa corpora. q: se ꝯfundunt adinuicē, postquā debent ꝯuenire insimul. iuxta no. p do. ab. in. c. quoniā de iure patro. τ in. c. scriptum. de elec. fungendo oīa illa insimul. nunc est respondendū ad. c. pastoralis in prin. de rescrip. vbi illa duo corpora nō se ꝯfundunt adinuicē, q: ad illud respōdet vt ibi tenuit do. Philip. decius, vel aliter ꝙ ibi est casus specialis, q: ibi nō conueniebantur ad decisionem totius cause, sed solū ad declarandū de validitate τ prioritate rescriptorum, τ cum his per dei gratiam sit expedita presens questio.

SUMMARIUM

1 Executor datus ad executionem mandati de prouidendo, an conferre possit τ. j. in discursu.
2 Clausula subintellecta si exprimat an nouā formā det mandato.
Quid si sapiat conditionē. j. nu. 3.
3 Executor si in executione mandati excommunicat contradictores an teneat excommunicatio.
4 Collatio scienter per executorem facta indigno criminoso vel incapaci, an valeat, τ. j. nu. 6. τ nu. 11.
Quid de collatione per ordinarium facta.
5 Quid de collatione per papam facta.
7 Promotio per papā facta de aliquo inhabili, quando obtineat vim dispensationis, τ habilitatis.
8 Papa si scribat si ex certa scia ꝓ notorie idigno ei si ē obediēdū.
9 Collatio pape facta indigno vt valeat reqritur eius scientia.
10 Papa committendo alicui vices suas cum plenitudine potestatem non videtur committere.
11 Papa si mandat alicui ꝙ cū aliquo dispēset intelligitur si sit sublimis τ literata persona, secus si ipse dispenset.

QUÆSTIO XVIII

1 QUero decimo octauo † An executor datus ad executionē mādati de ꝓuidendo possit beneficiū ꝯferre, τ omissa disputatōe est dicēduꝫ ꝙ nō nisi ad hoc fuerit specialiter deputatus. vt no. do. Abb. τ ibi alij doc. p illū tex. in. c. sup eo. de offi. dele. τ in. c. proposuit. de cōces. preben. τ in. c. dilectus. il. ij. de prebē. τ in. c. fi. de presum. no. doc. per illum tex. in capitulo si soli. de conces. preben. in. vj. τ dicit do. abb. in. d. cap. fi. de presum. circa fi. versi. venio nunc. ꝙ si collatio fiat per executorē cum illa clausula in rescripto apposita non verificatur † τ ibi recitat Inn. ꝙ quādo illa clausula iportat monitionem τ instructionē. vꝫ si est idoneus. tūc valet collatio sꝫ eū, lꝫ in veritate nō sit idoneus. τ rōnem assignat, q: cum illa clausula intelligat ipso iure, si exprimat nō dat nouam formam mandato, vt. c. significasti. τ quod ibi no. p glo. τ doc. de elec. τ in. c. significatum. de preben. no. in. l. iij. ff. de leg. i. τ in simili no. Inno. in. c. prudentiam. de offi. dele. vbi tꝫ, ꝙ si exprimat clausula concernēs instructionem circa merita cause, que alr̄s intelligebat nō dat nouā formā mādati, † τ hinc dicit, ꝙ si executor pro executione mādati excōicat ꝯdictores, tꝫ excōicatō, τ rōnē assignat. q: ipse executor iurisditionē hꝫ, si vero clausula sapiebat conditionem. tunc nisi prius verificet collatio, nō tꝫ, q: cum daret nouam formā mādati nō lꝫ cōmissario egredi formaꝫ rescripti quod si fecerit actus est ipso iure nullus, neqꝫ tꝫ excōicatio ab eo lata. c. cum dilecta de rescrip. τ. c. cum venerabili. de offi. dele. τ ipse executor hoc modo datus nō hꝫ ptātē anteꝙ̄ purificet cōditio. vt. l. cedere diē. de verbo. sig. † τ hoc limitatur p Inn. vbi. s. nisi collatio fiat scienter indigno, quod dcm̄ singulariter no. do. abba. in. d. c. fi. de psump. ꝙ collatio facta scienter indigno per executorē est ipso iure nulla. quod clarius tꝫ Inno. loquens expresse in cōmissario pape in. c. inter dilectos. de exces. prela. τ ibi loquitur de collatione facta scienter notorie indigno. τ in. d. c. fi. nullam mentionē ipse Inno. facit de qualitate notorietatis. tamē contra illud dictum facit illud quod no. Jo. an. post Cōpost. in. c. capl'm. de rescri. colū. pe. circa fi. vbi dicit qꝺ collatio fcā crioso nō est ipso iure nulla sꝫ annullāda. alleg. tex. i. c. inter dilectos. de exces. pla. tñ. d. abb. tenuit vnā opi. valde singularem si contineret veritatē in. d. c. fi. de fi. instru. vbi dicit ꝙ qñ collatio fit incapaci, femine, laico, vel infanti. iuxta no. p inno. in. c. cū nr̄is. de cōces. pbē. τ nō tꝫ collatō. q: papa p verba generalia nō intendebat secū dispēsare, cū ignoraret defectū, facit. l. barbarius. ff. de offi. ꝑto. τ. c. ij. de scisma. aut hn eū fit capaci, lꝫ alias indigno. q: minori iuxta etatē reqsitā canonibus, vel alias indigno ea indignitate, que reddit ipsam collationem ipso iure nullam, iuxta notata in. c. cuꝫ in cunctis. de elec. in fin. iuncto. c. ꝙ̄ꝙ̄. in fi. eo. ti. li. vi. τ tunc lꝫ collatio ordinarij vel ipsius cōmissarij sit ipso iure nulla iuncto. c. si cōpromissarius. eo. ti. ꝺ elec.

secus

secus s3 eũ est, quãdo collatõ ẽ fcã p executorẽ siue cõmissariũ pape, qꝛ iura inducentia nullitatẽ sunt penalia, ꝛ loquunt̃ in ordinarijs, ꝛ iõ nõ d3 extẽdi ad papã vel ad suũ cõmissariũ. l. princeps. ff. de legi. c. inouit. de ele. ꝛ h̃ cũ nullo iure caueat̃, vt extẽdat̃ ad executorẽ s3 eũ vbi. s. ꝛ pene nõ debẽt extẽdi ad casus nõ exp̃ssos. c. pene. de pe. dist. j. no. glo. in. c. fi. de iurepᷓo. facit glo. i cle. si de bñficio. in ṽbo epi õ p̃ben. ꝛ digni. q̃ dicit, ꝙ l3 executor differat cõferre bñficiũ vacans infra sex mẽses, nõ p h̃ pdit ptãtẽ ꝯferẽdi. c. ij. õ ꝯces. p̃bẽ. ꝛ cũ his idẽ do. abb. vbi. s. trãsit, tñ illud nunq̃ mihi placuit in h̃ qđ dicit ꝙ collatio facta p executorẽ idigno valet, qꝛ certũ est de iure, qđ si bñficiũ ꝯferat̃ indigno aut criminoso nõ v3, nec t3 collatio, vt no. do. Abb. in. c. cũ in cũctis. §. fi. õ ele. ꝛ in c. accepimus. õ pac. ꝛ in. c. q̃relã. ꝛ in. c. tua. de iureiur. ꝛ in. c. fi. õ exces. pla. ꝛ in. c. graue. de p̃ben. ꝛ dig. cũ si. vt no. Fely. in. c. ij. ꝛ i c. scitatus. de rescri. ꝛ in. c. q̃relã. de iureiuran. cum si. vt dixi. in trac. de iureiu. sup q̃nta pte, ꝛ dñ do. Ab. dicebat in. d. c. fi. de p̃sump. ꝙ si executor cõferat indigno, v3 collatio, tñ ꝯriũ est dicendũ p iura sup̃ius alle. † ꝛ in simili facit qđ no. inno. ꝛ ibi do. Ab. in. d. c. inter dilectos. õ exces. p̃la. ꝙ si papa ꝯferat bñficiũ indigno nõ v3, nec t3 collatio, ꝛ ius ꝯferẽdi deuoluit̃ ad ordinariũ collatorẽ, g̃ si collatio pape nõ valeat, a fortiori non valebit collatio ip̃sius executoris, ꝛ istã ptẽ veniẽdo ꝯ primã opinionẽ tenuit idẽ do. ab. in. c. i. circa fi. de sen. ꝛ re iudi. ꝙ qñ notorie ꝯstat de ꝯditione apposita p papã nõ existere, vel illũ p̃ quo scripsit fore notorie idignũ, ita ꝙ verisimiliter si papa sciuisset, nunq̃ p̃ illo scripsisset, ꝛ tunc p̃uisio est nulla, qꝛ cessat p̃sumptio, q̃ est p̃ facto executoris, ex quo notorietas est in oppositũ p iura superius alle. † aut cessat notorietas, ꝛ tunc quedã sunt q̃ cõmittunt̃ cognitiõi ipsius iudicis, vt puta si reperit eu3 vite laudabil̃ ꝛc. q̃dã ṽo veniunt extrinsecus verificãda vt puta p̃uideas tali, si nullu3 possidet bñficiũ, vel si accesserit ꝯsensus capituli. Prio casu t3 prouisio l3 conditio vel monitio in veritate nõ existat dũmodo executor fecerit aliq̃ examinationẽ seu inquisitionẽ, ꝛ rõ est, qꝛ cũ ista veniunt verificãda p iudicis cognitionẽ p̃sumptio est, ꝙ insint, ex quo iudex sic declarauit, tñ si postmodũ superior ex officio p̃cedens poterit p̃uisionẽ cassare, si nõ reperit req̃sita. arg. c. pastoralis. de offi. dele. ꝛ nõ t3 p̃uisio nisi cõditio sit verificata. ar. c. si p̃ro. t. ꝛ qđ ibi notat̃ de rescri. i. vi. qꝛ illo casu cessat presumptio surgẽs ex facto iudicis cũ ista nõ depẽdeãt a sua cognitiõe, facit illud qđ no. Bar. i. l. is cui. ff. de ṽb. ob. cũ si. vt no. d. ab. i. d. c. fi. de p̃sum. ꝛ ibi subdit Fely. ꝙ in p̃dcis casib' i qb' collatio ordinarij fcã nõ idoneo est nulla, idẽ ẽt collatione executoris apostolici, ꝛ h̃ p duplicẽ rõnẽ, p̃ qꝛ si nõ p̃sumit̃ papa vti dispẽsatõe cũ incapaci cui executor p̃uidet. vt no. doc. in. d. c. fi. eo mõ cũ al's idigno p̃serti † qꝛ non ois p̃motio de inhabili fcã ẽt ab ipso papa obtinet vi dispensationis ꝛ habilitatiõis, s3 inter cetera requirat̃, ꝙ sciat inhabilitate3 vt no. glo. i. c. statutũ. in ṽbo litteraꝝ. õ rescri. in. vi. p̃bat̃ i. c. si eo tpe. de rescr. in. vi. cũ si. ꝛ no. Fel. in. c. p̃terea. de testi. cogen. s3 qñ executor ꝯfert nõ dr̃ ꝙ papa sciat de defectu p̃mouẽdi, ergo nulla ẽ dispensatio † imo dicit Joã. an. in. c. cũ adeo. de rescri. ꝙ si papa scribit nõ ex certa scientia p̃ notorie indigno, nõ ẽ ei obediendũ, ꝛ iõ dicit Calde. in ꝯsilio suo. xx. in titulo de p̃bẽ. ꝛ in ꝯsi. iiij. titulo de accusatio. ꝙ l3 collatio facta criminoso teneat ipso iure. nõ tñ t3 impetratio literarũ sup collatõe nõ fcã mẽtione de crimine, vel ẽt de infamia orta ex pẽdentia inq̃sitiõis. iuxta. c. oipotẽs. de accusa. imo ẽt si papa scriberet ex certa scientia p̃ indigno tãta indignitate vel inhabilitate qđ imineret peccatũ, nõ ẽ ei obediendũ, vt no. do. Abb. ꝛ ibi Fel. post alios in. d. c. cu3 adeo. ꝛ in. c. si qñ. de rescri. † ꝛ ẽt vt collatio p̃p facta indigno ad h̃ vt valeat requirit̃ eius scientia. ꝛ sic executor pape, cui nihil dr̃ i lr̃is de indignitate p̃mouẽdi, nõ vr̃ posse plus q̃ alij, ꝛ facit illud qđ no. Inno. ꝛ ibi do. Abb. in. d. c. inter dilectos. de exces. pla. ba rõ est ꝯ opi. do. Ab. † qꝛ si papa cõmittit simpl'r vices suas alteri nõ vr̃ cõmittere cũ plenitudine ptãtis quã ipse h3. l3 g̃ ip̃e possit idigno scienter p̃uidere, qꝛ nõ dr̃ ei cur ita facis. §. q aũt. xvij. q. iiij. nõ tñ sequtur, ꝙ simplex ꝯmissarius siue executor possit cũ eadẽ plenitudie ptãtis. ꝛ istud p̃bat̃ p tex. ꝛ ibi doc. in. c. qđ trãslationẽ. õ offi. leg. ꝛ p dcm̃ Inn. i. c. dudũ. in. ij. in. gl. h̃ itellige añ fi. de elec. vbi t3 qđ si papa mãdet alicui qđ dispenset cũ aliquo nõ v3 dispensatio, nisi sit sublimis ꝛ litterata p̃sona. qꝛ mãdatũ pape ꝛ ptãs data referri d3 ad huiusmodi p̃sonã. c. de multa. de preben. secus si papa dispenset. qꝛ de factis eius nõ l3 iudicare. vt no. Inno. i. c. cũ ad monasteriũ. in fi. de statu mo. ꝛ in. c. veniens. ad fi. p̃me glo. de filijs p̃sby. † ex quo dcõ cũ supradictis tenẽdũ est ꝯ do. Abb. quẽ. s. retuli. ꝛ ita do. Abb. in. d. c. i. col. fin. de re iudi. vr̃ retractare dicta sua superius relata, ꝛ si notorie ꝯstat ꝯditionẽ requisitã a papa ñ existere vel illũ p̃ quo scripsit est notorie indignũ, ita ꝙ si papa sciuisset nunq̃ scripsisset. tunc p̃uisio est nulla, qꝛ cessat p̃sumptio, q̃ est p̃ facto executionis, puta si inueneris vite laudabilis, q̃dã veniunt extrinsecus puta si nullũ possidet bñficiũ, vel si capitulũ consenserit, ꝛ p̃ casu t3 prouisio, si executor aliqual'r cognouit. qꝛ p̃sumit̃ p̃ eo. vt no. Bal. in. l. i. col. fi. C. qñ p̃uo. nõ est necesse. Scđo casu nõ t3 p̃uisio. qꝛ nõ p̃sumit̃ p̃ eo. ex quo nõ pẽdebat a sua cõmissione. vt in simili no. Bar. i. l. is cui. ff. de ṽbo. obli. loquẽs in q̃õe de iudice. q dedit tutorẽ adulto vel p̃digo t3, qꝛ p̃sumit̃ p̃ iudice in cuius arbitrio h̃ cõsistebat. s3 datio facta adulto nõ t3, qꝛ maiorẽ vl' minorẽ natura dclarat p̃digũ arbitrio iudicis cũ simi. vt no. Fel. in. d. c. fi. de p̃sum. ꝛ cũ his sit expedita presens q̃stio.

SVMMARIVM.

1. Laici ad aliquã religionẽ ꝯuersi beneficia ꝯferre non possunt.
2. Laici conuersi an ius prescribendi acquirere possint per prescriptionẽ, ꝛ infra p totũ vbi concludit̃, ꝙ sic, ꝛ max. nu. 9. ꝛ seq.
3. Laicus merus ecclesiastica negocia tractare non potest.
4. Laici, nec ẽt clerici sine superioris licentia, non possunt statuere, super rebus ecclesiasticis.
5. Collatores maius ius q̃ elligentes conferunt.
6. Laici nuper, ꝛ per prescriptionem ius elligendi aut presentandi, habere non possunt.
7. Laici, etiam conuersi de iure communi ius eligendi non habent.
8. Laicus ex priuilegio pape beneficia confert.
10. Clericus qñ possit hr̃e vocẽ in capi. regulari, ꝛ in ellectiõe abba.
11. Laici conuersi eccle. regularis vocem in electione prescribunt. Secus in laicis conuersis eccle. secularis, ꝛ an alia iura q̃ voce3 possint prescribere.
12. Laici puri, ꝛ ecclesiastici puri, quando dicantur. Et laici conuersi non dicuntur de capitulo.
13. Laici in monasterijs conuersi priuilegijs religiosoꝝ gaudent.

QVÆSTIO XIX

1 Quero decimonono † An laici conuersi ad aliquam religionem beneficia possint conferre, ꝛ videbatur quod sic, qꝛ isti reputant̃ p̃sone ecclesiastice, vt. c. tuaru3. ꝛ. c. vt priuilegia de priuil. vbi cõuersi gaudent priuilegio religiosorũ. idem etiã no. do. Ab. in. c. nullus. de foro cõpe. tñ ꝯrium est rei veritas de iure cõmuni, ꝙ laici ꝯuersi bñficia nõ possunt ꝯferre. vt no. Joan. an. ꝛ Domi. de sancto Gemi. in. c. ex eo. §. in ecclesijs p illum tex. de elec. in. vi. cum si. vt no. Fely. in. c. causam de prescrip. † ex quibus infertur questio an layci conuersi ad aliquam religionem possint acquirere ius conferendi p prescriptionem. ꝛ primo videbatur ꝙ nõ, p̃ tex. in. c. causam. de prescrip. vbi laici iura sp̃ualia nõ possunt prescribere vel possidere. ꝛ idẽ videbat̃ dõm in istis laicis ꝯuersis, ad istud põt rñderi ꝙ illud. c. causa3. de prescrip. h3 locu3 in meris laicis. secus est in laicis ꝯuersis. vt tenent do. Ab. ꝛ Fely. in. d. c. causam de prescrip. ¶ † Scđo pro ista pte negatiua facit tex. in. c. ij. de iudi. vbi laici nullo mõ negocia ecclesiastica possunt tractare. c. q̃to. eo. ti. c. si diligenti. de of. cõpe. c. fi. de rebus ec. nõ alie. c. bene q̃dẽ. xcvi. di. c. imperiũ. x. dist. ꝛ sic ergo vr̃ p illa iura ꝙ laicus cõuersus non possit p̃scribere ius ꝯferendi beneficia, ad istud põt respõderi vt. s. proxime fuit rñsum, ꝙ illud procedit in terminis iuris cõis, v3 ꝙ laic' mer', aut ꝯuersus nõ põt tractare negocia ecclesiastica de iure communi, ergo a ꝯrio sensu secus est dicendũ, qñ h3 illud ex priuilegio, aut prescriptõe, vt. j. dicetur ad plenũ. ¶ Tertio pro ista pte negatiua facit tex. in. c. ecclesia sancte Marie. õ ꝯsti. vbi dicit tex. qđ laici ẽt ꝯuersi vel ẽt religiosi nullo mõ possunt tractare negocia ecclesiastica, ꝛ sic ergo vr̃ dicẽdũ ꝙ isti laici beneficia non possint cõferre † ad istud argũ respondet̃ qđ. d. c. ecclesia sancte Marie loquit̃ in statutis faciendis ꝙ laici nõ possunt statuere super causis ecclesiasticis, qꝛ illud ptinet ad papã, immo clerici non possent statuere, nisi esset eis specialiter concessu3, qꝛ siue sint clerici siue laici super causis ecclesiasticis nõ possunt statuere, vel aliter ꝛ melius põt dici ꝙ ille tex. procedit de iure communi, vt laici ꝛ ꝯuersi negocia ecclesiastica nõ possint tractare. secus ẽ si illud haberent ex prescriptiõe, vt. j. dicã. ¶ Quarto p̃ ista pte negatiua facit, qꝛ laici nullo mõ possunt hr̃e ius eligẽdi i bñficijs eccl'asticis, nisi eis sp̃al'r fuerit ꝯcessu3. vt. c. cũ terra. ꝛ. c. sac. san. ꝛ. c. ꝙ sicut. ꝛ. c. q̃sq̃s. de ele. cũ si. ꝛ sic ergo si nõ possint hr̃e ius eligendi, a fortiori nec ius ꝯferendi † qꝛ collatores conferunt maius ius quam

ipsi eligētes i eligēdo. vt no. doc. i. c. si tibi absenti. ð prebē. ꝛ dig. i. vi. cū si. vt no. Fel. i. c. cū bertol. ð re iudi. ad istud arg. respōdet̄ ꝙ illa iura in ꝯ̃riū allegata procedūt, ꝛ hn̄t locuʒ in meris laycis. 6 † qꝛ illi ius eligēdi nō possunt prescribere, imo ēt nec ius pn̄tandi, vt no. do. abb. i. c. q̃relā. de elec. ꝛ i disputatōe sua icipiē. augerio. ꝛ notāt Archi. ꝛ do. de scō Gem. ꝛ Car. alex. i. c. hortamur. lxxi. dist. secus ē i laycis ꝯuersis, qꝛ illi ex p̄scriptiōe ius ꝯferēdi, aut eli 7 gēdi pn̄t acq̄rere, vt notāt. d. ab. ꝛ Fel. i. c. cāʒ. de p̄scrip. ¶ † Qui to ꝓ ista pte negatiua facit qꝛ layci ēt ꝯuersi nō pn̄t hr̄e ius eligē di, vt ē tex. i. c. ex eo. §. i ecclesijs. de ele. i. vj. ergo idē ꝛ a fortiori ē dicēdū in collatiōe vt. s̄. dixi. ad istud pōt rn̄deri ꝙ. c. illud ꝓcedit de iur̄ cōi, vʒ ꝙ layci ꝯuersi nō pn̄t eliger̄ vl̄ ꝯferre, secus ē qn̄ lay ci illud hērēt ex p̄scrip. vt no. glo. ꝛ ibi do. de san. Gem. in. d. c. ex 8 eo. de elec. in. vj. ¶ † Sexto ꝓ ista pte negatiua facit qꝛ solū repit̄ vnus casus i iure, i quo laycus possit hr̄e ius ꝯferēdi bn̄ficia vʒ ex p̄uilegio pape, vt no. gl. valde notabilis in. c. imperiū. x. dist. ꝛ gl. in summa. xvj. q. vij. ꝛ sic ergo postq̃ʒ solus papa pōt laycū habili tare ad sp̄ūalia. ergo alio modo ipsi layci circa sp̄ūalia penitus re putant̄ incapaces. vt no. glo. in. c. bn̄ qdē. xcvi. dist. ꝛ i. c. mēnā. ij. q. v. glo. ꝛ ibi doc. in. c. ij. de iudi. ꝛ notant Inno. ꝛ do. Abb. in. c. quāto. de ꝯsue. ad istud pōt respōderi, ꝙ hʒ locū in meris laycis, qꝛ illa solū circa sp̄ūalia efficiūtur capaces ꝑ p̄uilegiū pape. alias aūt penitus reputant̄ incapaces, secus est in laycis ꝯuersis qꝛ im mo illi circa sp̄ūalia efficiunt̄ capaces ꝑ p̄scriptionē. vt notat̄ i. d. c. ex eo. ð ele. i. vj. ¶ Septimo ꝓ ista pte negatiua facit. qꝛ soli cle rici sunt habiles ad bn̄ficia possidēda. c. ex lr̄is ð trāsa. c. cū adeo. de rescri. g̊ si soli clerici sint habiles ad bn̄ficia merito est dicendū ꝙ ꝯuersi circa collationem bn̄ficioꝝ sint penitus incapaces. Ad 9 istud rn̄det̄ vt. s̄. in alijs fuit respōsum † quare p̄missis nō obstāti bus ꝯ̃riū de iure credo verius, videlicet ꝙ layci ꝯuersi in ecclesijs regularibus vl̄ secularibus possint p̄scriber̄ ius ꝯferēdi vel eligē di. vt no. glo. in. d. c. ex eo. §. in ecclesijs. in glo. fi. de electio. in. vi. 10 † ꝛ facit illud ꝙ no. Host. in. c. ea. de statu mona. vbi tʒ ꝙ de con suetudine aut p̄uilegio vel pacto infundatione apposito secularis clericus pōt vocē hr̄e in capitulo regulari, ꝛ in electione abbatis. vt no. Old. ꝯsi. lxix. ꝛ Cal. in ꝯsi. xxviij. ꝛ ita tʒ Do. de sau. Gem. in. d. c. ex eo. de elec. in. vj. ꝛ idē tʒ dn̄s Abbas in ca. cām. de pre scri. ꝙ layci ꝯuersi pn̄t p̄scribere ius eligēdi vel ꝯferēdi. ꝛ idem tʒ dn̄s Abbas in sua disputatōe incipien. augerio. ꝛ idē tenēt Fely. ꝛ Bal. in. d. c. cāʒ. de prescri. videlʒ ꝙ ꝯuersi pn̄t p̄scriber̄ iura spi 11 ritualia ꝑ gl. fi. in. c. ex eo. de electionibus. in. vj. † Idē tʒ Ludo. ro ma. in sing. suo. clvj. vbi idē tʒ ꝙ tales ꝯuersi p̄scribunt vocē i ele ctione. ꝛ illud intelligit de ꝯuersis ecclesie regularis, qꝛ ꝯuersi ec clesi. secular. istud ius eligēdi aut spirituale non prescriberent ꝺm eū ꝑ. c. nouit. de his q̃ fiunt a prela. vbi actus capitularis spectat solū ad canonicos. ꝛ idē no. ð istis ꝯuersis Inno. Bytri. ꝛ Imo. i. c. ij. ð institu. ꝛ do. Ab. in. c. cū oli col. pe. ð arbi. ꝛ in. c. i. circa fi. ð procura. ꝛ ista restrictio de ꝯuersis ecclesie secularis procedit vt dixi i ꝯcernētibꝰ vocē nō i alijs, puta prescribēdo decimas, qꝛ nō 12 sunt capaces † no. Do. i. c. mulier. xxiij. di. vbi late declarat qn̄ di cant̄ puri layci ꝛ qn̄ ecclesiastici no. arch. in. c. abbas. xviij. q. ij. ꝛ Sepe. in ti. de sindico. §. j. ver. quid de ꝯuersis ꝛ Imo. post Inn. i. c. cū. M. col. xix. de ꝯsti. ꝛ do. Abb. i. c. ꝛ si christus. vbi ē bonꝰ tex. i fi. iuncta suprascriptione ꝓbans ꝙ ꝯuersi nō dicunt̄ de cap. vt no. fely. i. d. c. cāʒ. de p̄scri. ꝛ ꝓ ista pte ꝙ ꝯuersi possint istud iꝰ 13 ꝯferēdi p̄scribere facit. c. vt priuilegia. ꝛ. c. tuaꝝ ð p̄uile. † vbi cō uersi i mōasterijs reputant̄ ꝛ gaudēt p̄uilegijs religiosoꝝ. ꝛ i sil̄i facit ꝙ no. do. Ab. i. c. nullus. de fo. ꝯpe. vbi isti ꝯuersi gaudēt p̄ uilegio fori ꝛ canonis, ac si essent clerici, ꝛ ð istis ꝯuersis vide ad plenū ꝑ Fely. i. c. eccl̄ia scē Marie. ð ꝯsti. circa p̄ncipiū. ꝛ tenēdo istā cōeʒ opi. ꝙ layci ꝯuersi possint p̄scriber̄ ius ꝯferēdi, nō obstat illud ꝙ notāt Jo. an. ꝛ Do. de. s. Ge. i. c. ij. de prebē. i. vj. vbi tenēt ꝙ layci nō pn̄t p̄scriber̄ ius ꝯferēdi, qꝛ illð hʒ locū i meris laycis. secꝰ ē i laycis ꝯuersis vt. s̄. dixi. ꝛ cū his sit expedita p̄sens q̃stio.

SVMMARIVM.

1. Delegatus seu cōmissarius datus ad ꝯferēdū beneficiū si alicui confert, ꝛ nollit consentire, vel postq̃ʒ consentit recusauit an alteri conferre possit.
2. Elligere amplius non potest qui semel ellegit.
3. Prouisio de aliquo seu cōmissio alicui fcā dʒ intelligi cū effectu.
4. Ecclesie maior fauor q̃ʒ p̄sone debet̄.

QVÆSTIO. XX

1 Q Vero vigesimo † Qn̄ hn̄s ptātē ꝯferēdi bn̄ficia cōmittit vni qð ð illo bn̄ficio valeat alicui ꝓuidere iuxta. c. is cui. de offi. dele. i. vj. ꝛ. c. is cui. de prebē. i. vj. ꝛ ille ꝓui det alicui q cōsentire noluit, vel ꝯsensit, ꝛ postea renūciauit, an po terit alteri ꝓuidere, ꝛ vr̄ qð nō. qꝛ functus ē offō suo alteri ꝓuidē do semel. vt. c. in lr̄is. de offi. dele. ꝛ. c. venerabili. eo. li. de offi. del. 2 ita no. in. c. ꝯstitutus. de cōces. p̄bē. † facit. c. si cōpromissarius. de ele. in. vj. vbi semel eligēdo nō pōt amplius eliger̄, sic pari rōne se mel ꝓuidēdo nō pōt amplius ꝓuider̄. ¶ In ꝯ̃riū tʒ Lap. ꝛ Be. 3 i. d. c. si cōpromissarius. §. ꝛ idē. de ele. i. vj. ꝛ rō assignat̄ † qꝛ dcā cōmissio aut ꝓuisio dʒ itelligi cū effectu arg. c. relatū. de cle. nō re sidē. ꝛ. §. h̄ āt v̾ba. de pe. di. j. facit tex. i. c. is q. in p̊ rn̄so. de ꝓcu. i. vj. facit ꝙ no. io. an. i. c. lr̄is. de offi. dele. ꝛ i. c. i. de re. iu. i. vj. ꝛ i. c. cū i multis articulis. de rescri. circa istū articulū pōt dici h̄ mō ꝙ aut cōmissio ē fcā fauore illius, cui ē data ptās ꝓuidēdi, vel illius cui ꝓuider̄ mādet̄, ꝛ tūc nō poterit iterū ꝓuidere, aut fcā ē ꝓuisio fauore ecclesie cui ꝓuideri manda. c. is cui. de offi. dele. ꝛ tūc itera 4 to poterit prouideri quousqʒ ecclesie sit prouisum. ꝛ ē rō † qꝛ ma ior fauor debet̄ ecclesie q̃ʒ p̄sone. c. j. ne sede vacāte. i. vj. ꝛ qꝛ du rat adhuc cā p̄ncipalis ꝛ finalis cōmissionis facte scilʒ necessaria clericis ꝛ vtilis ꝓuisio, qbꝰ durātibꝰ durare dʒ effectus ꝛ acces soriū. c. si sup gr̄a. de offi. del. i. vj. ꝛ. c. cū cessante. de appe. ꝛ. §. ve rū. lxiij. dist. ita tʒ Do. ð. s. Ge. i. d. c. si ꝯpromissarius. §. ꝛ idē. v̾si. vltimo q̃ro. de elec. in. vi. ꝛ cum his sit expedita presens questio.

SVMMARIVM

1. Vicarius qn̄ ab ep̄o constitui possit ad conferēdū beneficia.
2. Episcopus an possit vicario suo dare potestatem recipiendi resi gnationem certi beneficij, ꝛ illud conferendi.
3. Archiepiscopus si post vacationem delegat confirmationeʒ vel infirmationem ipsius an valeat si postea delegatus procedit su per confirmatione vel infirmatione illius.
4. Committere quid sit.
5. Citatio quid sit.
6. Delegari pn̄t futura negotia ꝑ vniuersitatē causarum.

QVÆSTIO. XXI

1 Q Vero vigesimoprimo † An epi scopus possit ꝯstituere vicariū spāl̄r ad ꝯferēdū bn̄fi cia. ꝛ dicit do. Ab. post glo. ꝛ doc. in. c. ꝯstitutus. ꝑ il lū tex. de ꝯces. p̄bē. ꝙ ep̄s nō pōt ꝯstituere vicariū spāliter sed bn̄ gn̄aliter ad ꝯferendū beneficia, ꝛ hoc in bn̄ficijs vacaturis, secus i vacātibꝰ, qꝛ tūc ep̄s pōt ꝯmittere collationē vnius beneficij va cātis specialr̄ alicui vicario, qꝛ tunc cessat rō prohibitionis ꝯcilij gn̄alis, ꝛ illud ꝓbat̄ ꝑ illū tex. ꝺm eū in. d. c. cōstitutus. de ꝯces. p̄ bē. vbi ꝓhibet̄ dare ptātē ꝯferēdi spāliter certū bn̄ficiū vacaturū, g̊ vacans nō ꝓhibet̄. vt no. do. Abb. in. d. c. ꝯstitutus. de ꝯces. p̄ bē. in. vi. allegat Jo. an. i. c. ð liberatiōe. §. inhibemus de offi. leg. 2 tn̄ i gn̄e pōt ep̄s delegare ptātē ꝯferēdi oia bn̄ficia suo vicario † ꝛ q̃runt do. derota. deci. cclxxiiij. an ep̄s possit dare ptātē vicario suo recipiēdi resignationē certi bn̄ficij ꝛ illnd ꝯferēdi, ꝛ ꝯcludūt qð nō ꝑ. d. c. ꝯstitutus ð ꝯces. p̄bē. ꝛ. d. §. iubemus. ð offi. leg. i. vi. ꝛ sic no. restrictionē ad. c. fi. de offi. vica. ꝛ recitat Jo. an. in. d. c. cō stitutus. de ꝯces. p̄bē. ꝙ cuidā scholari suo affectāti ꝯceder̄ suo vi cario ptātē ꝯferēdi p̄mū bn̄ficiū vacaturū ꝯsulit, vt ꝑ lr̄as suas p̄ mas daret vicario suo ptātē gn̄alē ꝯferēdi bn̄ficia, sʒ ꝑ scdas lr̄as inhiberet, ne ꝓcederet ad secūdā collationē anteq̃ʒ insinuaret sibi primā collationē ꝛ expectaret secundū rn̄sum an vellet hēre ratū. qð cōsiliū Jo. an. nō ē ꝺm ꝯsciētiā. vt no. do. Abb. in. d. c. cōstitu tus. de cōces. p̄bē. ꝛ ibi do. Ant. qꝛ illud cōsiliū ē in fraudē. d. con stitutionis. ꝛ ibi subdit idē do. Abb. ꝙ possʒ sustineri qð nō vale ret illa translatio ptātis cū habito respectu ad scdas lr̄as inhibi torias nō vr̄ delegata ptās gn̄aliter, ꝛ qꝛ vno prohibito oia cen sent̄ ꝓhibita ꝑ que ꝑuenit̄ ad illa. l. oratio. ff. ð spō. ita ēt tʒ Old. in ꝯsi. lxxvij. ita etiam tenet glo. in. c. i. §. statuit. de colla. in prag. 3 ¶ † Et no. Jo. mon. in. c. si confirmationē. ð elec. in. vi. ꝙ si metro politanus post vacationem ecclesie, ꝛ an̄ electionem cathedralis ecclesie delegat confirmationē vel infirmationē ipsius, an valeat, si postea delegatus ꝓcedit sup ꝯfirmatione vel ifirmatiōe ipsius, ꝛ tʒ ꝙ nō allegat. l. nā queādmodū. ff. de iudi. vbi dicit esse casum. nā ibi ponit̄ dr̄ia iter iudicia, ꝛ cōtractus, ꝛ quasi ꝯctus, ꝛ obliga tōes eorūdē pricipales, vn̄ obligatio fideiussoria, q̃ accidit p̄nci pali

pali, pōt pcedere principalē, nō tñ ipsa accessoria erit nata añ pn-cipalem, sed erit in pendenti, secus in iudicio si est in ptāte iudicādi τ ibi sumit. vt in. l. iudiciū soluit. ff. de iudi. τ hāc ptātē iudicādi dʒ pcedere existētia cause cui adheret cōmissio sicut ſm accidens. τ hoc pbat rōne nāli. nā eē albū psupponit eē p nām. substātia. n. ē prior natura oī accidenti. qꝛ nō pōt esse accidēs sine subiecto. sic. n. pʒ in moribus. nā bene viuere psupponit viuere. nā grā, qua habet bñ viuer, nō destruit naturā, ʒ pficit ergo eā psupponit. oē n. pficiēs psupponit pfectibile alīs nō hret in qō ageret. τ sic pōt dici in pposito † nā cōmitter ē cause cognitionē indagare, τ ħ idagatio p esse rōnis psupponit cause existētiā, q̄ in qōne pposita tpe cōmissionis p metropolitanū facte nō erat nata. ergo nō valuit. ff. qꝫ cuiusqꝫ vniuer. l. itē eoꝝ. §. ʒ si ita. qꝫ pbat i. c. romana. ō of. oꝛ. i. j. τ. ij. rñso. † nā citatio q̄ est exordiū actionū instituendaꝝ. in sti. de pena temere litigantiū. §. fi. dʒ fieri iure iā creato. c. bone. ij. de elec. fortius τ cōmissio ſm eū, tñ Jo. an. in. d. c. si ꝯfirmationē de ele. tʒ ꝯtrariū † qꝛ futura negotia p vniuersitatē cārū delegari psit. c. p hoc. de here. in. vj. τ qꝫ ʒ i toto ʒ ēt i pte. vt ibi τ de of. de le. pastoralis. §. j. delegat ēt p priuilegiū. de priui. c. j. τ id ipsuʒ i. vj. nec obstat ſm eū. c. fi. de rescrip. duplici rōne. pria qꝛ ibi pīudicat ordinarie ptāti, ħ nō, qꝛ ordinarius cuius erat cognitio cōmittit. Jdē ibi nō extēdit ad futura, qꝛ id nō fuit cogitatū, nec expssuʒ, τ sic pōt rñderi ad cle. lrās. de rescrip. τ istā opi. sequit Bo. de scō Semi. in. d. c. si cōfirmationem. de elec. in. vj. tñ plus mihi placet opi. Jo. mo. per iura per eū allegata, maxime per. c. fin. de rescri. τ dictum. c. bone. ij. de elec. τ cum his sit expedita pñs qō.

SVMMARIVM.

1 Episcopus vel alius inferior an habeat fundatā intentionē de iure communi in collationibus, τ prouisionibus beneficiorum.
2 Prelati diuersi, quando in eodem beneficio esse possint.
3 Papa a principio solus dignitates, τ alia beneficia instituit.
4 Delegatus non admittitur ad aliquem actum nisi ostendat potestatem sibi concessam, τ episcopo non creditur nisi per literas se esse episcopum ostendat.
5 Jus presentādi fundatori competit, institutio vero episcopo.
6 Collatio beneficiorum an spectet ad illum, qui est in possessione licet non sit dominus.
7 Ecclesie collegiate episcopus de prelato non prouidet.
8 Beneficiatus, quando in suo beneficio socium hre teneatur.
9 Collegij appellatione non venit prelatus.
10 Capitulū habet intentionē de iure cōi fundatā ad elligēdū epuʒ.
11 Cardinales ʒ papā elligant, tñ alia beneficia nō conferunt.
12 Patronus fundator in hospitalibus non spiritualizatis, in illis donandis intentionem habet fundatam.
13 Episcopus sine capitulo nil potest.
14 Concilium vniuersale non potest papam elligere, sed solum cardinales, romana ecclesia quomodolibet vacante.
15 Dispositio loquens de morte, quando in morte ciuili locū hēat.
16 Dispositio ēt penalis ex rationis identitate extenditur.
17 Concilium vniuersale habet potestatem deponendi papam in casibus a iure expressis.
18 Verbuʒ vacatio omnem vacationem comprehendit.
19 Constitutio disponens circa modum vacationis per mortem, an ad alium modum vacandi extendatur.
20 Constitutio fauorabilis vel odiosa reputatur ab eo quod principaliter intenditur.
21 Cardinales collegiū, τ vniuersitatem faciunt.
Et concilium non potest se impedire in pertinentibus ad papam nec eius constitutionem tollere.
22 Papa solus cardinales creat, τ eos ex causa deponit.
23 Collatio epatuū, τ quē oliʒ spectabat, τ nunc spectet.
24 Ellectio episcopalis dignitatis de iure communi ad canonicos ecclesie cathedralis spectat, τ in nu. xxvi. τ. xxvij. vbi limitat.
25 Ellectio archiepiscopi ad capit. eccle. metrapolitane spectat. Et cui eius confirmatio spectet.
26 Cōsuetudo an valeat qꝫ ellectio epi ad alios q̄ʒ ad cano. spectet.
27 Elligere qñ non possint canonici ecclesie cathedralis.
28 Prebēdaꝝ ecclesie cathedralis ad quē spectet, puisio, τ colla.
29 Prebende quando habent patronum presentatio rectoris fit p patronum episcopo quem instituit.
30 Prebēda ex qbus bonis in dubio fraudata psumat, τ in nu. 36
31 Dignitates, τ iura ecclesie per epuʒ τ capitulum possidentur.
32 Prebende in ecclesijs cathedralibus possunt esse patronate. Et institutio rectorum in eis per quem fiat.
33 Collatio prebendarum per quem fieri debeat quando dubitatur quis eas fundauerit.
34 Prelatus non est de capitulo, nec venit appellatione capituli.
35 Prebendarum ecclesie collegiate inferioris a cathedrali collatio ad quos spectet, τ nu. seq.
36 Episcopus si in alia diocesi fundet capellam solum presentationem habet.
38 Ellectio prelati ecclesie collegiate spectat ad ipsius eccle. capitu.
39 Creatio seu electio clericorum, vel canonicorum ecclesie collegiate ad quem spectet.
40 Episcopus hēt institutiones in eccle. subditis eccle. collegiate.
41 Collatio seu institutio beneficiorum sonantium in nomen rectoris ad quem spec[illegible]t.
42 Jus patronatus ratione fundi acquiritur.
43 Capella si est edificata extra ecclesiā in parochia tamen alicuius ecclesie ad quem spectet presentatio.
Quid si non habet patronum.
Et quid de parochia si non habet patronum.
44 Ecclesie parochialis si edificat in suo fundo aliam ecclesiam, an ibi vicarium ponere poterit.
45 Monachorum creatio ad quem spectet.
46 Prioratuum regulariū collatio ad quē spectet.
Prioratus obedientiarij qui dicantur.
47 Abbatum confirmatio ad quos spectet.
48 Abbatis vnius monasterij alteri monasterio subditi confirmatio ad quem spectet.
49 Abbates an possint abbates sibi subiectos confirmare.
50 Consuetudo vel priuilegium an valeat qꝫ superior possit conferre ecclesias regulares collegiatas.
51 Prioratuum conuentualium seu Abbatiarum electio, τ confirmatio ad quem spectet.
52 Ecclesiarum non collegiataꝝ collatio τ prouisio ad quē spectet.
53 Beneficiorum particularium positorum in corpore ecclesiarum regularium collatio, τ prouisio ad quē spectet.
54 Episcopus habet de iure communi fundatam intentioneʒ in subiectionem omnium ecclesiarum in sua diocesi sitarum.
55 Episcopus instituit clericos presentatos contra ordinationē fundatoris limita vt. j. nu. 57. τ. 58.
Epō erit eccle. subiecta, ʒ patronus voluerit abbati esse subiectā.
56 Testatoris ordinatio qꝫ redditus eccle. per euʒ fundate in alios pios vsus conuertantur consentiente episcopo valet.
57 Beneficia que sunt de titulis cardinaliū epus non confert.
59 Beneficia vacantia sede vacante capitulum non confert.

QVÆSTIO XXII

1 Quero vigesimosecūdo. † An episcopus aut alius inferior sit fundatus ō iure cōi in collatōibus τ prouisionibus bñficiorū. Et primo pro parte negatiua videretur qꝫ non. qꝛ papa est fundatus de iure cōi in collationibus τ prouisionibus beneficiorum. cap. ij. de preben. τ dig. in. vj. τ cle. j. vt lite pen. τ ipse papa est ordinarius ordinariorum. ca. cuncta per mundum. ix. q. iij. τ sic ergo videtur qꝫ postquam papa est de iure cōmuni fundatus, ergo non alius inferior, qꝛ non debent esse duo prelati in eodem beneficio. c. maioribus. c. vacante. c. dilecto. de preben. τ di. c. olim. xcv. distictio. ¶ Ad istud arg. pōt rñderi, qꝫ ʒ papa sit fundatus ō iur cōi, ita etiam episcopus in collationibus vt infra
2 dicet, † nec obstat illud qꝫ essent diuersi prelati in codeʒ beneficio, qꝛ illud procedit quando esset equalitas inter eos, τ sic habet locum. d. c. olim. xcv. di. secus quādo vnus esset superior τ alius inferior, vt in presenti casu ar. c. loquitur. xxiiij. q. j. vbi diuersi rami hoc est diuersi prelati descendunt ab codē capite, τ diuersi riuuli
3 ab codeʒ fonte. facit. ca. i. lxxx. disti. ¶ † Secundo pro ista parte facit. qꝛ solus papa ordinauit τ instituit dignitates τ alia beneficia. vt cap. j. τ. ij. xxij. di facit. cap. i. xxi. di. τ ca. in illis. lxxx. di. si ergo papa illa beneficia instituit τ ordinauit, ergo illis vacantibus debet eis puidere de prelato. ar. c. admonet. de renū. ¶ Ad istud etiā potest responderi qꝫ licet papa a prin. dignitates τ alia bñficia ordinauerit, tamē non sequit inferiores illa bñficia occurrēte vacatione posse cōferre, qꝛ illud fuit ordinatum per ius cōe.
4 ar. c. ꝯquerente. de offi. ordi. ¶ † Tertio pro ista parte facit, qꝛ aliquis non est admittendus ad faciendum aliquem actum nisi probauerit illud ad eum pertinere. c. cum in iure. de offi. deleg. vbi delegatus nō admittitur, nisi probauerit potestatē sibi ꝯcessaʒ, τ ali

qs, qui se dicit epꝫ aut ꝓuisum ad epatū, nō audiť, nec sibi creditur, nisi probet ꝑ lrãs auctéticas extrauagãs incip. iniūcte ti. ꝺ ele. ar. c. trãsmissam. ⁊ c. qualr. ꝺ elec. ⁊ i si. no. do. Ab. in. c. nosti. ꝺ ele. ğ vř ꝙ eps nō possit bñficia ɔferre, nisi ꝓbauerit ad eū ꝑtineř ꝑ iura supius alle. ¶ Ad istud pōt rñderi ⁊ ꝑrio ad. c. cū in iure. ꝺ offi. del. ꝙ loqť in iudice ꝺlegato, nō aūt i epo siue iudice ordinario, ⁊ ē lōge diuersum iter eos. vt pꝫ qꝛ hñt diuersos titulos. ꝺ offi. del. ⁊ de of. oꝛ. ¶ Ad extrauagãtē iniūcte respōdeť qñ aliqs dicit se ꝓuisuꝫ dꝫ ꝓbař ꝑ lrãs qualr ita ē. ⁊ h ꝓbato ⁊ ɔstito ꝙ sit eps talis diocesis, bñficia illa poterit ɔferř. ar. c. ex frequētibꝰ. de isti. ¶ † Quarto ꝓ ista ꝑte facit, qꝛ ille q fundauit, ɔstruxit, aut dotauit ecclĩã ad eū spectat ꝓuisio bñficij. c. j. ⁊. ij. ⁊. iij. ⁊ q̃si ꝑ totū. ꝺ iurepa. ⁊. c. ad audiētiã. i. ꝑ̊ de eccl. edi. ⁊. c. pie mētis. xvi. q. vij. ⁊ cū ecclesia nō debeat eē sine fundatōe ⁊ dote. c. nemo. de ɔse. dist. j. ğ sequiť ꝙ nunq̃ꝫ eps in illis erit fundatus de iure cōi. ¶ Ad istud ar. rñdeť dupliciter. Et primo ꝙ isti dotātes ⁊ fundātes bñficia solū acqrunt ius pñtãdi, cui pñtatōi reqriť ⁊ ē necessaria institutio, i q̃ faciēda eps ē fundatꝰ ꝺ iuř cōi. ⁊ sic tolluntˀ oia illa argumēta. facit. c. ex frequētibꝰ. ꝺ insti. ⁊. c. ꝺ monachis. ꝺ ꝑbē. ⁊ di. ⁊. c. j. eo. ti. i. vj. ⁊ cle. j. ꝺ iu. pa. ⁊. c. j. ꝺ capel. mo. i. vi. ¶ Vel alr ⁊ ꝺo pōt rñderi, ꝙ ɔ̃riū hꝫ locū qñ ɔstat de fundatore, secus si nō ɔstaret, qꝛ tūc eps ē fundatus de iuř cōi. vt no. do. ab. post alios doc. i. c. ecclã vestra. il ꝑ̊ ꝺ elec. ¶ † Quito ꝓ ista ꝑta facit qꝛ collatōes bñficioꝝ sunt i fructu. vt. c. cū olim. de ma. ⁊ obe. ꝫ ille q ē possessoꝛ ē fundatus ꝺ iuř ad illa bñficia ɔferēda, lꝫ nō sit verꝰ dñs illaꝝ collationū. c. ij. de i ite. resti. c. cū ecclĩa sutrina. c. cū olim. de cã poss. ⁊ ꝓprie. c. ɔsultatōibꝰ. de iurepa. si ğ solus possessoꝛ sit fundatus ad illa ɔferēda ğ nō eps. ¶ Ad istud rñdetur, ꝙ illa iura hñt locū, qñ ɔstat de possessore cū aliquo titulo ɔ̃ epm. arg. c. ad decimas de resti. spo. ⁊. c. pe. de ꝑ̃scrip. i vi. secus ē doꝫ vbi nō ɔstaret de aliquo possessore, qꝛ tūc eps ē fundatus de iure cōi. facit. c. ordinari. de off. ord. i. vi. ¶ † Sexto ꝓ ista ꝑte facit, qꝺ illi q sunt de collegio sunt fundati de iure cōi ad ꝓuidēdū de prelato eccl̃ie, ⁊ alius nō potest. c. i. de elec. ⁊ sic ergo ibi ē tex. qꝺ eps nō hꝫ intētiōnē suã fundatã de iure cōi circa collatōes illoꝝ, ad istud pōt rñderi ꝙ illud arg. ꝓcedit in ecclesia collegiata, qꝛ tūc eps nō poterit illis prouidere, sed solū eligētes h est eligentes in eligēdo ⁊ eps i cōfirmãdo no. do. Abb. in. c. eccle. il ꝑ̊ de elec. secus est in alijs beneficijs, qꝛ i illis eps hꝫ suã intētionē fundatã de iure cōi. ¶ † Septimo pro ista parte facit, qꝛ ois bñficiatus q teneť ad residētiã nō dꝫ eē i suo bñficio sine socio. vt. c. fi. de ꝑ̃sum. c. vt qsq3. de vita ⁊ ho. cle. c. monachi. ꝺ sta. mo. si hꝫ sociū ergo sunt duo i bñficio. ꝫ vbi sunt duo ꝓuidēdū ē eccl̃e ꝑ electionē. ⁊ sic ergo illi duo erūt fundati ꝺ iure ad ꝓuisionē illius eccl̃ie. c. i. de elec. ¶ Ad istud argu. respōdeo dupliciter. Primo ꝙ ille beneficiatus q dꝫ hēre sociū illud itelligiť, dūm̃ fructus beneficij sufficiãt ad sustētatōeꝫ duoꝝ, vt supra dixi i prima ꝑte, ⁊ iste sociꝰ nō erat intitulatus i illo bñficio. vt notãt doc. in iuribꝰ in ɔ̃riū alle. Et. c. i. de elec. hꝫ locū qñ isti duo aut tres sunt intitulati in illo bñficio. † Vel alr ⁊ ꝺo pōt respōderi, ꝙ illa iura h est. c. i. de elec. hꝫ locū qñ sunt duo ꝑ modū collegij, ⁊ a ꝑ̃ncipio est ordinatū, ꝙ illi facerent collegiū, ⁊ tūc requiriť ꝙ ad minꝰ sint duo vltra prelatū, qꝛ appellatiōe collegij nō venit ꝑ̃latus, nec ꝑ̃latus dř de collegio. vt no. do. Ab. in. c. i. de. ele. gl. ē no. i cle. vt hi q. ꝺ eta. ⁊ q̃li. secus est qñ isti duo nō sunt ꝑ modū collegij ⁊ sic hꝫ locū. c. fi. de ꝑ̃sum. ⁊ i illis eps erit fundatus de iu. cōi. ¶ † Septimo ꝓ ista ꝑte facit, qꝛ caplꝫ eccl̃ie ē fundatū de iuř ad epꝫ eligēdū. c. i. ⁊ q̃si ꝑ totū de ele. si ğ i electōe ꝑ̃lati de iure hēant electionē. ergo a fortiori debēt hře in alijs bñficijs iferioribꝰ, qꝛ qñ ɔcediť maius, minus vř eē ɔcessuꝫ ar. c. i. de arbi. i. vi. ⁊. c. cū i cūctis i ꝑ̃n. de ele. ⁊. c. ꝑ venerabilē. q filij sint legi. ¶ Ad istud ar. pōt rñderi ꝙ nōl vꝫ ɔña in presenti casu ar. c. ex frequētibꝰ. de insti. † sicut dicimus in sili ꝙ Cardinales eligūt papã. c. lꝫ. de ele. ⁊. c. vbi ꝑiculū. eo. ti. in vi. tñ ipsi Cardinales alia bñficia iferiora nō pñt ɔferř, vt. s̃. dixi in. ij. qōne istius ꝺe ꝑtis. ¶ Octauo ꝓ ista ꝑte facit cle. qꝛ ɔtingit. ꝺ re. du. vbi fundatoꝛ hꝫ oimodã dispositionē in hospitali donãdo ergo vř ꝙ episcopus nō sit fundatus de iu. cōi. ¶ † Ad istud rñdeť ꝙ illa cle. hꝫ locū i hospitalibus nō spiritualizatis, ⁊ tūc solus fundatoꝛ hꝫ intētionē fundatã i illis donãdis. vt no. do. Ab. post Jn. i. c. iter dilectos. de do. ⁊ in. c. ad h. ⁊ i. c. de xenodochijs. de reli. do. ¶ Secus est in alijs hospitalibus religiosis, qꝛ in illis eps ē fundatus de iu. cōi. ⁊ sic hꝫ locū ꝙ no. do. Ab. i. d. c. de xenodochijs. idē ēt i alijs bñficijs eccle. qꝛ i illis eps ē fundatus de iu. cōi. ¶ † Nono ꝓ ista ꝑte facit, qꝛ eps nihil ꝑt sin e caplo tanq̃ꝫ caput sine mēbris. c. nouit. c. q̃ꝫto ⁊ q̃si ꝑ totū de his q̃ fiūt a ꝑ̃la. sine ɔsensu capl̃i, ⁊ sic vř ꝙ eps nō sit fundatꝰ de iu. co. nisi cū cap. Ad istud rñdetur ꝙ veꝝ ē ꝙ eps illa teneť facere cū. c. vt infra diceť. Nūc venio ad solonē presentis qōnis ⁊ colligēdo dcã do. hinc ⁊ inde sparsa soluēdo ꝑ casus. ¶ † Primus casus erit ꝺ ele. pape i quo repio do. Ab. in disputatōe icipiēte eps sup qnto dubio col. fi. vbi ɔcludit ꝙ ɔciliū vniuersale nō pōt nec ad eum spectat electio summi pōtificis, ꝫ de iu. co. ꝑtinet ad dños Cardinales siue ecclesia romana vacet siue ꝑ renūciationē, siue ꝑ depositionē, ⁊ h ꝓbat ꝑ cle. ne romani. iūcta glo. posita i ꝟbo moriēte ibi. n. disdoniť ꝺ ele. pape certo mō fiēda i casu mortis ⁊ gl. dicit idē ē in papa cedēte. nã tūc quo ad sedē cēseť mortuus. vij. q. j. §. eē i qbꝰ eadē ē rō in casu cessionis. s. fauoꝛ eccl̃ie ⁊ cū cesset ambitio dꝫ cessare ɔ̃riū de. c. susceptū. ꝺ rescri. in. vi. in simili facit tex. ⁊ ibi do. ab. in. c. ad petitōeꝫ. de accusatiōibꝰ. ita dico in ꝓposito ad fauorē eccle. vniuersalis fuit ordinatū ꝙ electō spectat ad Cardinales semꝑ faciliorē expeditionē q̃rentes, vt. c. in noie dñi. xxiij. distin. ⁊ cū cesset hoc casu ambitio, dꝫ eē idē ius in alio mō vacãdi. ⁊. d. c. in noie dñi. vbi tex. nō fundat se sup morte, sed narratiue de ea facit mētionē, ⁊ habuit respectū ad id qꝺ cōmuniter accidit. ⁊ tūc papa deposito satis vř mortuus quo ad eccle. suã. d. §. esse † in simili facit illud ꝙ no. dy. in. l. ex ea. §. insulã. ff. ꝺ ꝟbo. obli. q̃ꝫ sequiť Bald. in. l. deo nobis. C. de epis. ⁊ cle. vbi dñt qꝺ qñ mors ciuilis oꝑať oēm effectū quē mors naturalis, dispositūꝫ in morte hꝫ locū in morte ciuili, quod vř ꝓbare ꝑ. d. l. deo nobis. ⁊ intercidit. ff. de cōdi. ⁊ demō. ⁊. l. actione. §. publicationē. ff. ꝓ socio. ⁊ lꝫ Jo. an. nō approbet illã opi. in. c. cū sis. de cōuer. cōiuga. vbi allegat opi. ɔ̃rias tñ ipse sequiť istã opi. in sua glo. s̃. allega. in cle. ne romani. de elec. † Jtē facit ēt illud ꝙ in iure dř, ꝙ ex idēptitate rōnis dispositionē extēdi. c. cū dilecta. de ɔfir. vtili vel inuti. ⁊. l. nō pñt. ff. de leg. ⁊ ꝙ plus est hoc ꝓcedit ēt in dispositione penali, vt est tex. no. in. l. ij. ad turpilia. facit. c. si postq̃ꝫ. de elec. lib. vi. facit glo. in. c. i. de tēpo. ordi. in. vi. ⁊ in cle. i. de elec. nō. n. apparet aliqua rō specialis, quare electio dꝫ spectare magis ad Cardinales in casu vacationis ꝑ mortē q̃ꝫ ꝑ renūciationē, vel depositionē. † Jtē etiã facit sicut inferiores eligunt prelatū in oi casu vacationis, ita ⁊ collegiū Cardinaliū, cū faciant vnū corpus cū papa, ⁊ sint pars sui corporis. facit ēt. c. ꝑ venerabilē. §. rōnibus. q fi. sint legi. ⁊. c. fundamēta. de elec. Jtē ēt facit qꝛ solū reperiť iure cautū qꝺ ɔciliū vniuersale hꝫ ꝑtãtē deponēdi papã, vt in casibus a iure expressis. vt. c. ij. ⁊ ibi bona glo. de auctoritate ⁊ ꝑtãte sacroꝝ ɔcilioꝝ. ⁊ do. Abb. in disputatione incipiente eps. ⁊ in. c. significasti. ⁊ in. c. lꝫ. de elec. ⁊ sic ergo postq̃ꝫ nō repiť iure expressuꝫ ꝙ ɔciliū vniuersale eligat papã, merito ergo nō hꝫ ius eligendi, ⁊ cū iura ꝑmittant Cardinalibꝰ eligeř summuꝫ pōtificē eccle. vacãte. c. in noie dñi. xxiij. dist. ⁊. c. lꝫ. de ele. ⁊. c. vbi ꝑiculū. eo. ti. in. vi. ⁊ cle. ne romani. eo. ti. ⁊ sic ergo in oi casu vacationis ius eligēdi ad eos ꝑtinꝫ postq̃ꝫ aliqs casus nō ē eis ꝓhibitus, qꝛ oia videnť eis ɔcessa. c. inter corporalia. ꝺ trãsla. epi. † ⁊ ꝟbū vacationis cōprehēdit oēꝫ modū vacãdi siue morte siue renūciatione siue ꝑmutatōne, aut depositione. glo. in. c. si ꝑꝑ tua debita. de rescri. in. vi. Jtē in simili facit, qꝛ de iure electio ꝑtineat ad eligētes. d. c. j. de ele. ⁊ si papa deponat epꝫ remittit ius eligēdi electoribꝰ vt ē tex. i. c. ad petitionē. de accusa. Jtē vř dicēdū in isto cãu. ⁊ ita ēt arguit do. Ab. i. d. c. ad petitionē. ⁊ ista opi. fuit ꝺuata i ɔcilio ɔstãtieñ. ⁊ ēt Pisis. vbi post lōgã altercationē iter ɔciliū ⁊ Cardi. ius eligēdi fuit remissuꝫ Cardi. vt eligerēt noie ɔcilij ⁊ pape, vt no. Do. in. c. lꝫ de ele. co. iij. ꝫ aduer. tūc dicit ibi do Ab. de iu. alia opi. ꝓcedit qꝺ ꝑtineat ad ɔciliū. ⁊ tenēdo istã opi. ꝙ ꝑtineat ad Car. † Nec obstat si diceteť ꝙ ɔstitutio disponēs circa modū vacationis ꝑ mortē nō extēdiť ad aliū modū vacãdi. c. susceptū. ꝺl rescri. illꝺ ꝓcedit ⁊ hꝫ locū i ambitiosis ⁊ odiosis, vt ē materia rescriptoꝝ. c. quãuis. il. j. de ꝑbē. ⁊ digni. in. vi. ꝫ ɔcessio facta ꝑ ius cōmune Cardinalibꝰ est fauorabilis, ⁊ in fauorē eccle. fcã, vt citius fiat ꝓuisio. iō dꝫ reputari fauorabilis, lꝫ afferat ꝑ̃iudiciū ɔcilio † reputať. n. ɔstitutio fauorabilis vł odiosa ab eo ꝙ principalr intēdiť. vt no. i. l. exceptionē. ff. de ɔdi. indebiti. ⁊ ꝑ gl. in. c. si aūt. ⁊ in. c. fi. de ele. Nō obstat ꝙ ꝑ h ēt inducať legū correctō, qꝛ ius abrogatiuū nō dꝫ extēdi ad correctionē alterꝰ iuris ꝑ idētitatē rōnis ꝫ ius derogatiuū bñ extēdiť, ⁊ i veritate pōt dici ꝙ nō ē extēsio ꝫ potius veniat ex mēte. vñ declarať potius mēs ɔstituentis ex idēptitate rōnis. vt no. gl. i. c. j. ꝺ tēpo. oꝛ. i. vi. ⁊ notata ꝑ bar. i. l. si ɔstãte. vij. ⁊. ix. qōne. ff. so. ma. Jtē ēt nō pōt obstare. c. si duo. lxxix. di. vbi electis duobꝰ ad papatū q ɔtēdūt ꝺ eo ꝙ ibi numerus clericoꝝ noua ordinatiōe eligerūt ⁊c. q̃ ꝟba videnť referri ad ɔciliū vniuersale, qꝛ ille tex. dꝫ itelligi ꝙ loquať anteq̃ꝫ potestas eligēdi essꝫ trãslata ad cardinales † nã ipsi Cardinales faciūt collegiū ⁊ vniuersitatē, vt. d. cle. ne romani. de ele. facit glo.

magna

magna.in.c.j.de scismaticis.nã ꝯciliũ nõ dꝫ se ipedire de ptinẽti bus ad papã,nisi vbi necessitas vrget.d.c.vbi maius piculũ, ⁊ ñ potest tollere ꝗstõnem pape.vt.c.significasti.de electio.nec ẽt põt obstare.c.si trãsitus.lxxix.di.vbi religiosi vocant̃ ad cõsensuz electionis facte ⁊ nõ faciẽde,⁊ sic dꝫ intelligi.d.c.⁊ reducit̃ ad terminos.c.i noĩe dñi.xxiij.di.¶†Scḋs casus est circa creationem Cardinaliũ,qꝛ solus papa illos creat,⁊ de iure cõi ad eum ptinet,vt no.Jo.an.quẽ seqt̃ domi.Ang.in.c.sane.de cõuer.ꝯiuga.⁊ ẽ gl.no.i cle.ne romani.i ṽbo ptãtis.de ele.⁊ illã gl.seqt̃ ibi do.Abb.ita ẽt tꝫ do.Phi.decius in ru.de ꝯsti.co.iij.ver.ij.conclusio.⁊ ibi oẽs posteriores.istud ẽt pbat̃ i silĩ p.c.j.⁊.ij.xxij.di.⁊ c.in illis.lxxx.di.⁊ solus papa dignitates creat.c.cũ oliꝫ.ff.de cõsue.⁊ no.i.c.cũ accessissent.de ꝯstitu.⁊ papa ẽt deponit cũ causa ipsos Cardinales,vt no.gl.⁊ ibi do.Abb.i.c.ij.de cle.nõ resi.in ecclĩa,vel capella.facit.c.j.de scismaticis i.vj.¶†Tertius casus est in ecclesijs cathedralibus,nã olim ꝓuisio illaꝝ de iure ptinebat ad solũ romanũ pontificẽ,⁊ i inferioribus ptinebat ꝓuisio ad epm,vt no.gl.in.c.q̃ꝗ.de elec.in.vj.⁊ no.ḋ.abb.i.c.cũ ecclesia col.iij.vſ.j.casu.de elec.ſꝫ postea tractu tpis fuit p papã data ptãs cuilibet collegio eligendi sibi platũ siue sit ecclĩa cathedralis siue iferior.vt.c.j.⁊ i.c.ne ꝓ dfectu.c.qꝛ pp ḋ ele.⁊.c.cõgregatio.xvj.q.vij.facit gl.in.c.q̃ꝗ.de elec.in.vj.⁊ Jo.an.i rĩa ꝙ aliq gratiose.de reg.iur.in.vj.i mercu.¶†Et sic resultat ꝙ electio in dignitate epali ptinet de iure cõi ad ipsos canonicos eligentes ipsius ecclĩe cathedralis p iura supius alleg.no.do.Abb.in.c.cũ ecclĩa col.iij.de elec.ita ẽt tꝫ Do.de san.Ge.i.c.j.col.ij.ꝟ q̃ꝗtũ.xxj.di.†Ubi dicit ꝙ qñ agit̃ de elec.archiepi de iure spectat electio ad caplm ecclĩe metropolitane.alleg.c.cũ ecclĩa.de elec.⁊ Archi.in.c.qꝛ igit̃.lxiij.di.nisi ꝯsuetudo aliḋ disponeret ꝙ posset istud ius tribuer̃ suffraganeis.⁊ ita itelligit̃ tex.i.c.valẽtinianus.⁊ ibi no.in glo.i.lxiij.di.⁊ idẽ ibi tꝫ car.Alex.post glo.illud ꝫ eũdẽ Do.ñ ꝓcedit i ecclĩa Trauauiẽ.Coloniẽ.⁊ Rauẽñ,vbi electio spectat ad papã,ita itelligit̃ tex.⁊ ibi gl.i.c.porro.lxiij.di. Cõfirmationẽ ãt ipse electus in archiepm dꝫ petere a primate,si illi subest,alias spectat ad papã,nisi aliud obtineat ꝯsuetudo,vt no.gl.in.c.qꝛ igit̃.lxiij.di.†in electione epi de iure cõi spectat ad c.vt.s̃.dixi.⁊ no.idẽ Do.in.d.c.j.xxj.di.nisi de ꝯsuetu.spectaret ad alios,qꝛ tũc valeret cõsuetudo,vt.c.cuꝫ ecclĩa sutrina.de causa pos.⁊ ita tꝫ simplr̃,⁊ recitat Car.alex.i.d.c.j.xxi.di.colum.vi.

¶†Limita istũ casum nõ ꝓcedere qñ canonici illius ecclesie cathedralis nõ essent cõstituti in sacris ordinibus,qꝛ tũc supior dꝫ illos expectare p tps iuris ꝙ ꝓmoti fuerint ad ordines sacros ⁊ sĩ ñ fuerit ꝓmoti absq̃ ḋuolutiõe iur̃ ꝓprio supior poterit ꝓuidere ecclĩe cathedrali.vt no.gl.i.cle.vt bi.q.de eta.⁊ qua.ita tenẽt ⁊ sequunt̃ Do.ḋ san.ge.⁊ Car.alex.i.d.c.j.xxj.di.¶Scḋo limitat̃ iste casus si ecclĩa cathedralis careret.c.i.clero ⁊ populo,qꝛ tunc ptãs ꝓuidendi ptineret iure ꝓprio pape.vt est tex.in cle.in plerisq̃ ecclesijs.de elec.ita tꝫ Car.alex.i.c.j.xxj.di.col.v.¶Tertio limitat̃ iste casus non ꝓcedere si oẽs canonici illius ecclĩe essent excõicati,qꝛ tũc ptãs ꝓuidendi ptineret supiori.arg.c.cum inter.R.ḋ ele.¶Quarto limitat̃ iste casus nõ ꝓcedere qñ canonici essent mortui,qꝛ tunc ius remanet penes supiorẽ.vt no.Car.alex.i.c.j.xxj.di.⁊.ḋ.abb.i.c.j.⁊ i.c.cũ eccle.vlterana.de elec.

¶†Quartus casus qñ agit̃ de alijs bñficijs hoc est de prebẽdis ecclesie cathedralis tꝫ vnã.opi.in.d.c.cũ eccle.de ele.ꝙ ꝓuisio ptinet ad epm cũ ꝯsensu.c.⁊ istã opi.tenuit Cõpost.ꝓ qua facit.c.ea noscit̃.de his q̃ fiunt a plato.Host.tenuit qḋ eps hꝫ ħ facere cũ ꝯsilio capituli.c.nouit.c.q̃to.ḋ his que fiunt a prela.⁊ ħ hꝫ locũ nisi oĩa bona possiderent simul per prelatũ ⁊ capitulũ,qꝛ tũc simul hẽret explicare,nisi interesset alicuius spãliter,qꝛ tunc haberet eps ħ facere cũ ꝯsensu illius.c.ad ħ.de offi.archi.¶Tertia opi.q̃ dat gl.in.c.cũ ecclesia.de elec.est vt ꝓuisio prebendaꝝ simul ptineat ad epm ⁊ capitulũ,⁊ ħ opi.differt a precedentibus,aliḋ ẽ ꝙ eps cũ ꝯsensu capituli.c.j.ne sede vacã.⁊ istã opi.tꝫ gl.i.c.irrefragabili.de offi.ordina.⁊ in.c.si.ḋ sup.ne.pla.⁊ i.§.j.xxj.di.⁊ in.c.j.c.di.⁊ istã opi.tenuerũt Phi.Uin.Gof.in.d.c.cũ ecclesia.de elec.⁊ Jo.an.in.c.ꝙ quibusdã.de fideiusso.⁊ in.c.qꝛ nõnulli.§.qꝛ vtrũ.de magis.⁊ Do.de ro.deci.clx.Et dicit.ḋ.Abb.in.d.c.cũ ecclesia.col.iiij.de elec.ꝙ si constat pbẽdas fuisse institutas de bonis cõibus plꝫ opi.vt simul ad vtrũq̃ ptineat vcꝫ ad epꝫ ⁊ capłꝫ collatio pbẽdaꝝ.⁊ rõnẽ assignat,qꝛ ex bonis cõibus institute sunt.tum ẽt,qꝛ interest oium de eccle.hñe canonicos gratos vñ cũ in ħ casu ꝯcurrãt duo vincula dom̃ ẽ ꝙ simul hñt ꝓuidere p illã reglaꝫ ꝯnalẽ ꝙ oẽs tãgit ab oibus ḋꝫ approbari.c.ad ħ.ḋ offi.archi.†Sꝫ qñ pbẽde hñt pͥonũ,qꝛ fundate ex bonis illiꝰ pͥonus tũc dꝫ ꝓñtare epo,vt no.ḋ.Ab.in.c.nobis.de iurepatro.⁊ eps dꝫ instituere cũ ꝯsilio,vł saltẽ cũ ꝯsensu canonicoꝝ.ar.c.nullꝰ.xvj.q.vij.⁊ potius ꝯm eũ dꝫ reqrẽ ꝯsiliũ q̃ ꝯsensuꝫ.ar.c.nouit.⁊.c.q̃to.de his que fiunt a pla.⁊ hoc casu dꝫ intelligi opi. Host.supius recitata†in dubio,qñ dubitatur de quibus bonis pbende sint fundate,tunc presumunt̃ ordiate ⁊ institute ex bonis cõibꝰ ecclesie,vt.§.si.xij.q.j.Idẽ no.Inn.i.c.dilec.ḋ maio.⁊ obedie.†vbi no.ꝙ dignitas ⁊ iura ecclesie possident̃ p epm ⁊.c.facit.c.cũ clerici.de ver.sig.⁊ istã limitationẽ de prebẽdis ecclesie cathedralis credit do.Abb.vbi.s̃.ꝓcedere in ꝓuisione dignitatum ipsius eccesie cathedralis eisdẽ rõnibus†⁊ dicit Do.de sã.Ge.in.c.j.xxj.di.ꝙ si ipse pbẽde essent patronate vt pt esse ḋ iur̃ ẽt layci esse patroni prebẽdaꝝ in cathedralibus.c.dilectus.in tertio.de cõces.pben.⁊.c.si.⁊ no.doc.in.c.nobis.de iurepa.Archi.in.c.iperiũ.x.di.tunc patronus presentabit ⁊ eps cũ cõsilio capituli,vel maioris partis hꝫ ḋ iure ꝯfirmare siue instituere.c.nouit.de his que fiunt a prela.nisi eps prescripsisset ꝯ.c.vt cõiter hodie ita seruat̃,tunc solus eps faceret ꝯfirmationẽ.ar.c.iij.de ꝯsue.in vj.aut illa beneficia siue prebẽde nõ sunt de patronatu alicuius, ⁊ tunc si consuetudo aliquid disponit,vt qꝛ spectat ad solũ epm vel ad solũ capitulũ,⁊ illa est seruãda.vt.c.cũ ecclesia ⁊ ꝙ ibi no.glo.de ele.⁊ no.in.c.dilecto.de sup.neg.prela.facit.c.j.lx.disti.si ãt ꝯsuetudo nil disponit,⁊ eps nõ põt hr̃e cõsensum,vel consiliuꝫ capituli,qꝛ oẽs sunt mortui,vel alias de iure impediti.⁊ tũc prelatus solus prouidebit.vt no.Jo.an.in.c.cũ ecclesia.de elec.facit c.j.ne sede vacã.in.vj.aut canonici sunt habiles ad eligẽdũ,⁊ administratio eccle.nõ est diuisa inter epꝫ ⁊.c.⁊ tũc collatio spectat ad epm cũ ꝯsensu.c.vt no.Host.in.d.c.cũ ecclesia.⁊ sic habebit locũ.c.a collatione.de appel.in.vj.facit.c.ea noscit̃.de his que fiunt a pla.⁊.c.edoceri.de rescrip.⁊ ita ꝓcedit opi.Cõpost.q̃ꝗ.s̃.recitaui,qñ bona ⁊ administratio inter epm ⁊ capitulũ sunt discreta ⁊ separata de iure collatio spectat ad epm cũ ꝯsilio capituli,vt no.Host.in.d.c.cũ ecclesia.⁊ facit.c.nouit.de his q̃ fiunt a pla.vbi tex.loqt̃ de ꝯsilio Archi.in.c.iiij.de ꝯsue.in.vj.vbi pꝫ ꝙ in destitutione reqrit̃ cõsiliũ capituli.sed institutio ⁊ dstitutio pari passu ambulãt.§.nouit.de his que fiũt a pla.c.cũ ex iniuncto.de here.ergo sufficit ꝯsiliũ capituli ita vr̃ ḋcidere Egi.deci.lxix.que inci.palatinũ.†Ego circa istũ articulũ solũ reperio pdictos doc.ꝯriantes,qñ dubitat̃ qs fundauerit pbẽdas mihi plꝫ in isto casu opi.Do.de san.Ge.ꝯ do.Abb.ꝙ plenaria collatio dꝫ fieri p epm cũ ꝯsensu capituli.ad ħ facit.c.nouit.⁊.c.q̃to.de his que fiunt a prela.sine ꝯsensu capituli.vbi iura dñt ꝙ eps ista dꝫ facer̃ cũ ꝯsilio capituli in ꝯcernẽtibus alias ecclesias,⁊ in tãgentibus negocia istius capituli,⁊ epi,tũc eps cũ ꝯsensu sui capituli dꝫ illa exercere.vt no.ḋ.Abb.in.c.nouit.de his que fiũt a prela.sine cõsensu.c.istud ẽt pbat̃ p rubricã,qꝛ rubrica dicit de his que fiunt a prela.sine ꝯsensu capituli.⁊ sic presupponit ꝙ oĩa illa sunt exercenda p epm cũ ꝯsensu capituli.†Istud ẽt probat̃ p glo.in cle.vt bi qui.de eta.⁊ quali.que dicit ꝙ prelatus nõ est de capitulo,nec venit appellatione capituli.no.do.Abb.in.c.j.de elec.⁊ sic ergo istud non dꝫ exerceri p epm ⁊.c.qualiter,sed p epm cũ ꝯsensu ipsius capituli p iura superius alleg.nec obstat.c.a collatione.de app.in.vj.vbi tex.loqt̃ de facto ⁊ nõ ponit regulã iuris cõis,sed decidit solũ illũ casum,qñ donatio beneficij cõiter ptinet ad epꝫ ⁊ capitulũ.¶†Quintus casus est qñ agit̃ de collationibus pbẽdaꝝ eccle.collegiate inferioris a cathedrali,⁊ tũc dicit Jo.Cal.in.c.cũ eccle.de elec.ꝙ prelatus ⁊ capitulũ illius ecclesie nõ reqsito epo ꝓuidebũt sicut faciunt in alijs negocijs ipsius ecclesie,⁊ rõnẽ assignat,qꝛ nõ est tãta cõio inter epm ⁊ ecclesiã suã iferiorez sicut inter epꝫ ⁊ ecclĩã cathedralẽ.c.reqsisti.de test.Merito aliḋ dõm i pbẽdis ecclesie cathedralis q̃ in prebẽdis ecclesie inferioris.†Itẽ ꝯm eũ facit,qꝛ prebende pͥsumunt̃ institute ex bonis illius ecclesie inferioris,ꝓuideat ergo platus ⁊ capitulũ illius ecclesie sicut hñt administrationẽ alioꝝ bonoꝝ.Et istã opi.tenuit Host.in.c.ij.de institu.⁊ dñi de rota deci.clx.lꝫ fuerint varij.naꝫ qdã tenuerũt ꝙ pñtatio ptinet ad platũ ⁊ capitulũ illius ecclesie inferioris,institutio veroad ipsum epm loci,ſꝫ collector decisionum tenuit precedẽtẽ opi.vt prouisio ptineat ad platũ,⁊ capitulũ illius ecclesie.Tãdẽ Jo.de ligna.tenuit vt pñtatio ptineat ad eccle.iferiorẽ,⁊ institutio ad epꝫ,⁊ istã opi.Jo.de lig.tenuit Fed.de se.ꝯsi.ccxxij.⁊ ita ẽt tenuit do.Abb.in.c.cũ ecclesia co.iiij.de ele.Et istud ꝓbat,qꝛ iura dñt ꝯnalr̃ qḋ institutio bñficioꝝ ptinet ad epm,⁊ qḋ ipse hꝫ ꝓuidere de pben.⁊ alijs bñficijs,†facit tex.in.c.nullus.xvj.q.vij.⁊.c.cũ ex iniuncto.de here.c.j.xviij.q.j.vbi pbat̃ ꝙ si alienus eps capellã ꝯstruat i aliena dioceſi reseruant sibi dũtaxat pñtatio sicut cuicũq̃ pͥono puato,istitutio xo ⁊ alia iura epalia reseruãtur epo loci,ergo psupposito ꝙ ex bõis

ecclesie iferioris fuissent institute p̄bē.ex quo tñ sunt bona reda-
cta ad spiritualia bñficia dꝫ institutio ptinere ad epm̄,ſꝫ vbi p̄bē
de ñ essent annexe canonicatibus,sed ꝯsisterēt in mera tpalitate
tūc fm̄ eū est tenēdū ꝙ institutio ptineret ad epꝫ ⁊ p̄ntatio ad.c.
38 † ⁊ dicit Do.de san.Ge.in.c.j.xxj.di.ꝙ elec.prelati ecclesie col-
legiate de iure spectat ad.c.ipsius ecclesie.c.j.de elec.nisi ꝯsuetu
do disponeret ꝙ spectaret ad collationē epi, ꝙ esse p̄t vt no.Jo.
an.post Host.in.c.cū venerabi.de excep.⁊ in.c.ij.de in iteg.resti.
39 ⁊ in.c.nobis.de iurepat. ⁊ in.c.accedētibus.de exce.p̄la. † Aut
agit̄ d̄ creatiōe alioꝝ cleri.vel canōicoꝝ eccl̄ie collegiate,⁊ tūc si
ꝯsuetudo aliqd disponit illa est fuanda,⁊ sic fm̄ eūdē Do. pce-
dit opi.illoꝝ q tenēt,ꝙ ad.c.⁊ p̄latū ecclesie collegiate iferioris
spectat collatio,aut ꝯsuetudo nil disponit.Et tūc qñ agit̄ de ordi
natione ipsius ecclesie a prin.qñ eccl̄ia erigit̄ in ecclesiā collegia-
tam,⁊ tūc spectat ad epm̄.c.qm̄ de vita ⁊ hone.cle.Aut agit̄ de
ordinatione ipsius postq̄ꝫ iā est erecta in collegiatā,⁊ tūc ad p̄la
tū ipsius ecclesie ptinet p̄ntatio,⁊ institutio ad epm̄.c.cū ⁊ plan-
tare.de priuile.c.ad audientiā.el.j.de eccle.edifi.ista opi.de vbo
ad vbū seq̄t Cardi.alex.in.d.c.j.col.vij.xxj.di.mihi plꝫ ista opi.
tāq̄ꝫ cōis,⁊ istā corroboro.nā siue ageret̄ de ecclesia collegiata si
ue de alia ecclesia intētio epi circa institutiones,aut ꝯfirmatiōes
est fundata de iure cōi.c.ex frequētibus.d̄ institu.facit gl.in cle.j.
40 de supp.negli.p̄la.⁊ no.d.Abb.in.c.j.de elec.† facit ēt tex. in. c.
ad audiētiā el.j.de eccle.edifi.⁊.c.de mona.de p̄bē.⁊ dig. vbi qñ
monachi bñt bñficiū vnitū dñt p̄ntare clericū epo,q dꝫ illū insti-
tuere.⁊ sic vr̄ esse tex.ꝙ eps hꝫ institutiones in ecclesijs subditis
ecclesie collegiate.facit tex.in.c.j.de p̄bē.in.vj.⁊ in cle.j.de iure-
41 pa.⁊ in.c.j.de capel.mona.¶ †Sextus casus est in bñficijs sonā
tibus in nomen rectorie,qr in illis de iure cōi collatio seu institu-
tio ptinet ad solū epm̄,⁊ in maioribus bñficijs ꝓuidebit cū ꝯsilio
capituli sui,in minoribus sine ꝯsilio,vt no.in.c.nouit.⁊ in.c.q̄ꝫto
de his que fiunt a p̄la.⁊ si ista bñficia hñt p̄ronū p̄ntatio fiet p eū
ipsi epo,vt p totū titulū de iurepa.circa istū casum est aduertēn,
qr qñ bñficiū seu capella est fundata in ipsa ecclesia inferiori,⁊ tē
inferior rōne fundi h̄ est ipse rector illius ecclesie habebit p̄ntare
42 vna cū p̄rono.†nā rōne fundi acqrit̄ iuspatronatus.c.ad audien
tiam.⁊ ibi p gl.⁊ doc.de eccle.edifi.⁊ no.in.c.nobis de iurepa.fa
cit gl.in.c.pie mētis.xvj.q.vij.⁊ no.gl.lxxxiij.di.in.c.j.⁊ do.Ab.
in.c.ad audiētiā.el.j.de eccle.edifi.⁊ i.d.c.cū eccl̄ia.col.v.de ele.
43 † Si capella est edificata ex̄ eccle.in prochia tñ alicuius eccle.⁊
tūc est distinguēdū post do.Abb.vbi.s̄.ꝙ aut ecclesia pochialis
ꝯtribuit in dote,⁊ hꝫ p̄ntationē vna cū p̄rono.vt.d.c.ad audien
tiā.Aut nihil tribuit.⁊ tūc ñ p̄t pretēdere p̄ntationē.vt no.d.ab.
in.d.c.cū ecclesia.de ele.⁊ tūc p̄ntatio ptinet ad solū p̄ronuꝫ . Si
āt nō ꝯstat de p̄rono,qdā dixerūt ꝙ p̄ntatio ptinet ad parochia
nos,sed tenēdū est ꝙ libera collatio ptinebit ad epm̄.⁊ idē dōm
de ipsa ecclesia parochiali,si non ꝯstat hr̄e p̄ronū,vt no.Inno.in
c.cū venerabi.de exce.⁊ Jo.an.in.c.vnico.de capel.mona.in.vj.
vt no.Do.⁊ Car.alex.in.c.j.xxi.di.⁊ dicit gl.in.c.eā te.de eta . ⁊
44 quali.† ꝙ si ecclesia parochialis edificat in fundo suo aliā eccle.
poterit ibi ponere vicariū,⁊ p̄latus maioris ecclesie erit p̄latus
vtriusq̄ꝫ,tñ do.Ab.intelligit illā gl.qñ ecclesia parochialis edi-
ficauit sibi capellā vicinā quasi in adiutoriū sui,nō āt vt esset bñfi
cium p se stans.nā tūc hēbit ibi p̄ntare rectorē ppetuū, vt no. d.
45 Ab.in.d.c.cū eccle.de cā pos.¶ †Septimus casus est,qñ agit̄ d̄
bñficijs regularibus,⁊ dicit gl.in.c.fi.de regula.lib.vj.ꝙ creatio
monachoꝝ ptinet de iure ad abbatē ⁊ ꝯuētū simul,nisi aliud ha
beat ꝯsuetudo.facit.c.ea noscit̄.de his que fiunt a p̄la.q tex.non
ꝓbat illā opi.nec aliquo iure ꝓbat̄.vñ dicit do.Abb.in.d.c.ea d̄
his que fiunt a p̄la.⁊ in.c.cū eccle.de ele.ꝙ de iure creatio mona
choꝝ ptinet ad abbatē.c.nullā.xviij.q.ij.⁊ si oēs illius ecclesie es
sent mortui supior imediatus ꝓuidet de p̄lato.not.Cōpo.i.c. ne
pro defectu.de ele.⁊ Fede.in.ꝯsi.xxxiij.facit glo.in.c.i.xviij.q. ij.
facit gl.in cle.j.de sup.ne.p̄la.⁊ do.Abb.in.c.j.⁊ in.c.cū eccle. d̄
46 ele.† ⁊ dicit Do.de san.Ge.in.c.j.col.iij.ver.ij.casu.xxj.di.ꝙ qñ
ꝯsuetudo,aut ꝓuilegiū dispōit in ecclesia regulari ꝙ supior hēat
ꝯferr̄ tē ipse ꝯfert,vt ē casus,⁊ ibi doc.i.c.sacrosan.de ele.aut cō
suetudo nil disponit,⁊ tunc prioratus r̄gulares hñtes mōachos
non populum ⁊ ex sua fundatione supiores habentes obtinent
tpalia in eisdē,⁊ in istis supiores abbates ponūt priores,⁊ ad li-
bitū remouēt,vt in eis magis vigeat obedientia.iō isti prioratus
appellant̄ obedientiarij de statu mo.c.cū ad monasteriū.§.tales
⁊ isti nō possunt sibi assumere auctoritatē ꝯtinue p̄lationis, ſꝫ siñ
ꝯ̄dictiōe remoueri pñt p supiorē.sicut dr̄ de p̄sidentibꝰ cap.gñali
bus.de statu mo.i singulis ⁊ si p epos istituerent̄ nō possent p ab
bates postea remoueri sine ꝯsensu epi.c.ad h̄.de offi.vica.In ta-
libus ergo supiores remouebūt ⁊ ponēt tales ꝓ libito volūtatis,
vt no.Archi.in sūma.xvj.q.ij.⁊ tales eccle.collegiate ñ sunt obe
dientiarie,tunc collegiū ipsius ecclesie hꝫ sibi de iure eligere p̄la-
47 tos.c.j.de ele.c.ij.de statu regu.§.fi.⁊.xvj.q.vij.§.fi. † ſꝫ qs istos
ꝯfirmabit electos i abbates,si ꝯsuetudo,vel priuilegiū,aut ꝯsti-
tutio regule aliqd de h̄ disponat,illa est fuāda.c.ne dei timore. d̄
symo.⁊ no.Host.in .c.j.de sup.neg.p̄la.Si aliquo iure spāli non
disponit̄,de iure cōi supior eps illius mōasterij ꝯfirmauit electio
nem ꝯuētus,qr cū ipse p̄ficiat̄ cur̄ collegij ⁊ regimini aiaꝝ totius
diocesis spectat ad epm̄.c.nullus.xvj.q.vij.nec ob.c.cū dilectus.
de ꝯsue.vbi monasteriū caroferense ꝯfirmabat ex statuto epi, qr
ꝯcedebat sibi ꝯfirmationē ⁊ sic illud obtinebat ex cōcessione epi,
48 ⁊ si nō cōcessisset de iur̄ cōi spectabat ad epm̄ ꝯfirmatio † ⁊ si ta-
le monasteriū esſꝫ subiectū alteri monasterio,qr incōgruuꝫ vr̄ qd̄
abbas ponat̄ inscio suo supiore,tūc electio q̄ celebrat̄ i tali mona
sterio denūcianda est abbati cui subest ⁊ p eū ⁊ p electores p̄ntet̄
diocesano.ar.c.ad audiētiā.de eccle.edifi.⁊.c.sacrosancta.de ele
49 ctio.⁊ eps ꝯfirmabit.vt not.Arc.xvj.q.ij.i sūma.† Istā p̄tē ēt tꝫ
Host.in.c.j.de sup.negli.p̄la.vbi d̄t ꝙ patres abbates ñ pñt cō-
firmare de iure alios abbates sibi subiectos,nisi habeāt ex ꝯsue-
50 tudine,vel priuilegio.⁊ ita ēt tꝫ Do.d̄.s.Ge.in.c.j.xxj.di. † vide
ēt Car.alex.in.c.i.col.viij.v.scdo casu.xxj.di.vbi d̄t ꝙ qñ ꝯsue-
tudo,vel priuilegiū disponit,ꝙ supior hēat ꝯferre ecclesias regu
lares collegiatas,⁊ tūc valet qñ sunt prioratus obedientiarij , vt
prioratus habētes monachos,nō āt populū,⁊ abbates obtinent
tpalia in eisdē ⁊ in istis prioratibus abbates habēt ꝯferre ⁊ ad
libitū remouere,vt no.Bella.decisi.cciij.vbi d̄t ꝙ in dubio tales
prioratus sunt manuales,⁊ ad nutū amouibiles.facit.c.cum ad
monasterium.§.tales.de sta.mo.⁊ isti nō pūt sibi assumere aucto
ritatem ꝯtinue p̄lationis ⁊ sine ꝯ̄dictione remoueri pñt p supio-
res,sicut dr̄ de p̄sidentibꝰ capitulis gñalibꝰ. d̄ sta.mo.c.j.in sin-
gulis.⁊ si p epos instituerent̄ nō possint p abbates remouere.c.
ad h̄ d̄ offi.vica.⁊ pp h̄ ñ ꝯfirmant̄ tales prioratus.c.porrecta.d̄
51 ꝯfir.vtili.† Si āt isti prioratus sint cōuētuales,aut iste abbatie.⁊
tunc electio ptinet collegio p iura supius alleg.⁊ ꝯfirmatio spe-
ctabit ad supiorē epm̄ nisi ꝯsuetudo,aut priuilegiū ꝯ̄riū dispone-
ret vt.s̄.dixi.Idē tꝫ Fely.in.c.cū venera.col.x.v.fallit tertio vbi
alle.Host.in sūma.de capel.mona.§.qd iuris.⁊ do.Ab.in.c. cū
deputati.de iud.Marianū latissime in repe.de mo.de p̄bē.⁊ do
52 cto.in.c.j.de capel.mo.facit gl.in.c.fi.de reg.in.vj.¶† Octauꝰ
casus est,qñ agit̄ de ꝓuisionibus ecclesiaꝝ nō collegiataꝝ.⁊ tūc,
qñ sunt patronate,p̄ronus p̄ntat de iure cōi, ⁊ eps instituit , nec
posset eps talia bñficia ꝯferre.c.illud de iurepa i fi.⁊.c. decerni-
mus.xvj.q.vij.qñ nō sunt p̄ronate.tūc eps pleno iure ꝯfert.c. or
dinari.de offi.ordi.c.oēs basilice.xvj.q. vij.aut iste ecclesie sunt
ꝯstitute in pochia alterius eccle.⁊ tūc rector pochialis eccle.p̄n-
tat,eps instituit no.i.c.ad audiētiā.el.j.de eccle.edifi.⁊ no.Host.
⁊ Jo.an.in.c.cū inter.de excep.Arc.in.c. nullus.xvj.q.vij. ⁊ in
c.qñ.xxiiij.di. Si āt nō sunt in parochia.ſꝫ in titulis ecclesiaꝝ se
cularīū vt in plebibus,in illis capellis,tūc istitutio ptinet ad epꝫ
c.j.xvj.q.vij.c.cū ex iniūcto.d̄ hr̄.c.ꝯq̄rente.d̄ offi.ordi.no.Inn.
i.c.dile.d̄ capel.mo.⁊ Arc.in.c.p̄sbyteri.xvj.q.j.⁊ i.c.nullꝰ.xvj.
q.vij.⁊ h̄ hꝫ locū,nisi ꝯsuetudo ꝯ̄riū dispōeret.vt no.do.d̄.s.Ge.
53 i.c.j.xxj.di.†Aut ista beneficia pticularia sunt posita in corpe ec
clesiaꝝ regulariū ⁊ isti si hñt curā aiaꝝ dñt ibi poni rectores ad
p̄ntationē mo.⁊ eps ꝯfirmabit,qñ tales capelle ñ sunt subiecte
pleno iure mona.vl̄ lꝫ sint subiecte tñ hñt populū nō exēptū.⁊ sic
hꝫ locū.c.j.de capel.mona.in.vj.no do.Ab.in.d.c.cū eccl̄ia, de
ele.⁊ no.Do.de.s.Ge.⁊ Car.alex.in.c.j.xxj.di.⁊ Fely.in.c. cum
venerabilis.col.x.v.circa dcā.de excep.alleg.c.oēs.xvj.q.vij.fa
cit tex.in.d.c.cū vene.de excep.⁊ Bu.in.c.fi.col.j.de cā pos.Ni
54 colaus milus in suo repto.i vbo eps †vbi dicit p illa iura ꝙ eps
fundat intentū suū de iure cōi in subiectione oium ecclesiaꝝ sita
rū in sua diocesi.⁊ istō fꝫ eūdē Fely.ampliat̄ ꝓcedere,ēt si alienꝰ
eps ꝯstrueret eccle.d̄ nouo i aliena diocesi,qr tē ipse eps ꝯstruēs
hēbit solū p̄ntationē.c.j.xvj.q.v.facit.c.significasti.⁊ ꝙ ibi not.
55 de iurep.¶ †Ampliat̄ fo ēt si fundator eccl̄ie ordinaret ꝙ insti-
tutio nō spectaret ad epm̄,ſꝫ ad iferiorē non obst.illa ordinatiōe
eps instituet no.Inno.in.c.i lateranēsi.de p̄bē.⁊ dig.⁊ do. Ab.
in.c.reqsisti colū.pen.v.ex quo infero.de testa.⁊ in.c.nobis. co.
ij.ver.ex h̄ infero.de iurepa.facit.c.sic qdā.x.q.j.Et d̄t bar.in.l.
quotiēs.§.fi.ff.de admini.tuto.ꝙ si aliqs fundat eccle. h̄ pacto,
ꝙ subsit abbati,nihilominus erit sub epo,p illū tex.facit bonus
tex.in.c.cū dilectus cū sua glo.in vbo cōstitutū.de ꝯsue.⁊ si te-
stator dixisset ꝙ si illa eccl̄ia nō gubernaret̄,vt ipse ordinauit,ir-
ritabat oēm dispositionē suā,ista pena p testōrē apposita ꝯ̄ legeꝫ
reijcietur,

56 reijcietur, vt no. Rota. titu. de testa. deci. vij. in antiquis † amplias hoc et si mādaret in penā q̄ redditus illi ecclesie deputati ɔuerterent in alios pios vsus valeret dicta ordinatio ɔsentiente epo, vt no. Inno. in. d. c. in lateranensi. & Abb. in. c. nobis. de iurepa. Et si eps iniuste recusat cōsentire agi pt corā supiore vt ɔpellat no. Inn. in. c. i lateranēsi. d pbē. & facit. c. nobis. d iurepa. & si episcopus consentit ñ pōt eius successor reuocare, cū ñ agatur de p̄iudicio iuris eccl'ie quesiti, vt no. d. Ab. in. cum dilec. de iurepa. & ita ɔsuluit And. bar. vt ipse refert in. c. reqsiti. col. xxx. x. ego vidi. de testa. facit q̄ no. Inn. in. c. in lateranēsi. de pbē. & dig. & Lu. ro. in. cōsi. clxxviij. incip. licuit ipsi notario. & sic resultat ex isto ca

57 su q̄ eps in bñficijs sue diocesis hz plenā dispōnem. ¶ † Fallit in ecclesijs que sunt de titulis Cardi. q̄z in illis Cardina. et non eps hz pleno iure vt no. Do. de. s. Ge. & ibi et Car. alex. in. c. j. xxj. di. no. Jo. mona. i. c. i. de maio. & obe. in. vj. vbi dicit papā alias ita si bi rñdisse. Imo. in cle. ne romani. colū. v. de elec. Bur. in. c. dilec. col. fi. de offi. archi. Inno. in. c. dilec. de capel. mo. facit tex. singu

58 laris in. c. is q. de maio. & obe. & ibi Fely. post alios doc. ¶ † Fallit scdo nisi plebs, vel alia ecclesia inferior hēret ex p̄uilegio, vel prescriptione ius instituendi, vt no. Do. de. s. Ge. in. c. j. xxj. di. p. c. j. in fi. ne cle. vel mo. in. vj. & ita ɔsuluit Car. ɔsi. lxvij. inci. Thema tale est & Fely. in. d. c. cū venera. de excep. cū ceteris limitatio

59 nibus quas dat Fely. in. d. c. venerabilis. col. x. de exce. ¶ † Nonus casus est in bñficijs vacātibus sede epali vacante, q̄z capl'm illa nō ɔfert. c. j. ne sede vacā. in. vj. c. illa. eo. titu. c. j. de institu. in. vi. cū si. de quibus vide Fran. de paui. in trac. suo de ptāte capitu li sede vacā. in. ij. pte. q. j. & cum his sit declarata ista questio.

SVMMARIVM.

1 Princeps secularis an possit beneficia conferre, aut super illis aliquid disponere & j. nu. 10. et. 22.
2 Rex francie sede episcopali vacante iure regali confert prebendas in multis ecclesijs sui regni ex priuilegio.
3 Princeps potest se opponere ne detur sibi episcopus suspectus in suo regno.
4 Consuetudo valet vt electio Pape imperatori presentetur.
5 Cōsuetudo vz vt mors plati principi nūtiet. & j. n. 25. 31. et. 43.
6 Regi francie vndecim priuilegia olim fuere concessa.
7 Principes seculares an interesse possint in concilio generali.
8 Concilium generale vniuersalem ecclesiam representat.
9 Reges ex precepto tā veteris q̄ noui testamēti vnguntur.
11 Principes seculares super causis ecclesiarum etiam in earū fauore statuere non possunt.
12 Laycus an possit esse generalis administrator bonoꝝ ecclesie.
Nec yconomus esse potest.
13 Laycus vicarius episcopi an esse possit.
14 Clericus coniugatus non potest esse vica. episcopi.
Et in quibus non desinat esse clericus.
15 Predicare nō potest laycus, nec mulier, nec etiaz clerici nisi a superiore licentiam habeant.
16 Collector decime papalis non potest esse laycus.
17 Arbiter non pt esse laycus in spūalibus causis, sz arbitrator sic.
18 Statuere nō pñt layci de causis spiritualibus et ecclesiasticis.
19 Electioni prelati an layci interuenire possint et si sit patronus.
20 In concilio vniuersali clericorum an laycus interuenire possit.
21 Beneficia ecclesiastica laycis conferri non possunt.
Nec canonici esse possunt.
Et clerici de laycorum manu beneficia recipere non possunt.
22 Layci & femine ex priuilegio pape beneficia conferunt.
23 Rex apulie & angloꝝ ex priuilegio pape beneficiorum inuestituras habet.
24 Consuetudinis & priuilegij equiparatio data incapacitate persone non procedit.
26 Princeps potest opponere contra prelatum electum de suspitione proditionis & eū non admittere.
27 Consuetudine an possit induci q̄ in electione prelati facta vel fienda cōsensus principis requiratur.
Et declaratur. c. cum terra de ele.
28 Consuetudo valet vt collegium ad eligendum forinsecos admittere teneatur.
Et potest in totum tollere eligendi potestatem.
29 Consuetudo potestatem eligendi tollere non potest, sed eam restringere potest. & j. nu. 44.
30 Laycus etiam patronus non potest ex consuetudine ius interessendi in electione prelati sibi vendicare.
32 Consuetudo an valeat vt electio irritetur nisi a principe fuerit petita licentia eligendi prelatum.
33 Electio prelati an irritari debeat si princeps probet electum suspectum de proditione aut secretorum reuelatione.
35 Episcopus debet ponere rectorem cum bene placito populi.
36 Eligi in ecclesia quis prohibetur licet non deliquerit vbi scandalum timetur.
37 Regalia quot modis dicantur.
38 Rex francie olim habebat collationem prebendarum ecclesie andegauensis.
39 Rex francie in pluribus ecclesijs sui regni est canonicus.
Rex anglie & vngarie ex priuilegio pape in eorum regnis beneficia conferunt.
Et an possint conferre ex compositione in eraum fundatiōe fcā.
Et an possint conferre vigore prescriptionis.
40 Reges licet inungantur, non tamen recipiunt potestatem super ecclesijs, nec ordinem ecclesiasticum recipiunt.
41 Regis preces pro eligenda persona fidedigna in prelatum non inducunt simoniam.
42 Actus qui presumitur iniustus si fiat a prouido & honesto viro non presumitur iniustus.
43 Electio an irritetur si fiat de alia persona q̄z per regem aut principē nominata stante consuetudine q̄ non procedatur ad electionem prelati sine eius consensu.
44 Consuetudo valet vt collegium sibi teneatur eligere prelatum de alio collegio.
Secus si teneretur eligere certam personam.
45 Consuetudo cōmunis que sit.
46 Contractus qui in spiritualibus tacite insunt simoniam non inducunt si exprimantur.
47 Sanctio pragmatica que sit.
48 Rex hispanie decedentibus episcopis successores nominat.
49 Dispositio hominis idē quod ius cōmune disponentis ius cōmune ampliat & habet locum non solum in casu vero sed et ficto.
50 Statutum vel pactū disponens q̄ victus condemnetur in expensis habet locum et in hñte iustam causam litigandi.
51 Verba in quacunq̄ materia maxime priuilegiatiua semper aliquid operari debent.
52 Precepta canonica relaxantur ob regum prerogatiuam, & q̄re.
53 Rex vel princeps qui potest nominare in episcopum eligendum quare non vnuz sed ad minus tres electiue ad epatum nominare debet.
Et nominatio talis impedit electionem de alio fiendam.
54 Actus affirmatiuus & successiuus per aliquez explicandus an p primum extinguatur.
55 Electus in episcopum vel archiepm in francia non est consecrādus nec confirmandus nisi a rege francie inuestituram hēat.
56 Priuilegij vna pars si sit reuocata alia in eo ɔtēta ñ sūt reuoca.
57 Rex hz iustam causam recusandi epm electū qui nō est d regno.
58 Clerici oriūdi de diocesi dñt pferri in bñficijs clericis extraneis.
59 Patronus ecclesie an habeat de necessitate presentare episcopo clericum eiusdem diocesis.
60 Beneficia ɔferre cōpatriotis honestum & fructuosum est.
61 Gratia dicitur surreptitia si forensis impetrat beneficium in alia prouincia si ñ facit mētionē de loco & p̄uincia sue originis.
62 Beneficia an hodie extraneis conferri possint.
63 Gratia, expectatiua, vel prouisio pape ē nulla si prouideat alicui de ecclesia parochiali si talis loci idioma nō intelligit.
64 Princeps vel rex potest impedire ne electus criminosus, aut incapax in suo regno prelatura impetret.
65 Canonici patroni pochiani & quilibet de diocesi admittitur cōtra electum in episcopum criminosum vt ecclesia priuetur & numero sequenti.
66 Patronorum & parochianorum interest bonū hr̄e prelatum.
67 Layci quorum interest possunt opponere contra electum non confirmatum, & contra confirmatuz, ne ordinetur, & contra ordinatum, ne consecretur, & ɔ̄ consecratum ne posses. adipiscat.

QVÆSTIO XXIII

Quero vigesimo tertio

q

1 † An Rex nr̄ Francie aut alius princeps secularis possit bñficia cōferre, aut super illis aliquid disponere. ¶ Et primo pro parte affirmatiua facit tex. in parte decisa. in. c. cum inter de consue. vbi rex ɔferebat decanatuz an

degauensem, ad illuz tex. pōt rñderi, ꝙ procedit ex priuilegio . vt no. gl. in. c. iperium . x. di. ꝛ gl. in sūma. xvj. di. q. vij. ¶ Scḋo pro ista pte facit tex. in. c. dilectus. el. iij. de preben. ꝛ digni. vbi dōt tex. ꝙ rex dedit collationes p̄bēdaꝝ ecclesie andegalem decano. ipsius. ad illū tex. pōt rñderi, ꝙ rex illud habeat ex priuilegio, q: aliter nō poterat sibi cōpetere. vt no. Do. de. s. Ge. post alios docto. in. c. ij. de preben. ꝛ digni. in. vj. ¶ Tertio pro ista parte facit tex. in. c. hinc est ēt. xvj. q. j. vbi dicit tex. ꝙ sine regali prouisione ipsius regis francie ꝛ monachoꝝ electione nullus assumat̄ in abbatē illius monasterij nō nominati in illo tex. Ad istud ēt potest rñderi ꝙ ille tex. intelligit̄ priuilegiatiue ꝛ nō iure cōi, vt. j. dicet̄. ¶ Quarto pro ista parte facit tex. in. c. adrianus in. ij. lxiij. di. vbi dicit tex. ꝙ pp seruitium ipensum ecclesie roma. per regē Carolū ꝯciliū vl'e vbi presidebat papa cocessit eisdē regi electionez sūmi pontificis ꝛ inuestituras archiepōꝝ ꝛ epōꝝ sui regni. Ad istud potest rñderi, ꝙ illud fuit concessum eidē regi ex priuilegio, vt pꝫ in illo tex. ꝙ priuilegium fuit postmodū reuocatū, vt est tex. in

3 §. verū. lxiij. di. ¶ † Quinto facit, q: ipse rex francie sede vacāte epāli ipse confert prebēdas iure regali in multis ecclesijs sui regni, vt est gl. no. in. c. j. §. voluit in ꝟbo regalie ō ānuatis in prag. ꝛ no. Do. post Jo. mona. in. c. ij. de preben. ꝛ digni. in. vi. vbi loqtur de ecclesia lugdunensi, tñ male intellexit de illa ecclesia, q: capitulum prebēdas confert, ꝛ non archiēps, sed potest poni exemplum in eccl'ia carnotēsi, qḋ vidi seruari meo tēpore, ad istud rñdetur ꝙ illa ꝓcedunt ex priuilegio, vt pꝫ in illis iuribus. ¶ Sexto pro ista pte facit text. in. c. cū inter vniuersas. de elec. vbi in electione prelati requiritur cōsensus regis, ad istud pōt rñderi, ꝙ

3 per illū ꝯsensum non acquirit̄ ius vt pꝫ ibi p doc. ¶ † Septimo pro ista pte facit qḋ no. Car. alex. in. c. porro. lxiij. di. vbi dicit ꝙ princeps pōt se opponi, ne det̄ sibi eps̄ suspectus in suo regnū cū simi. infra dicet̄. ad istud pōt rñderi, ꝙ illa oppositō nō hꝫ viz ele

4 ctionis, aut ꝓuisiōis, vt infra dicet̄. ¶ † Octauo facit. c. agatho sa. ꝛ ꝙ ibi no. Car. lxiij. di. vbi dicit̄, ꝙ vꝫ ꝯsuetudo vt electō pape presentet̄ Jmpatori, ꝛ ꝙ aliquid sibi det̄ electiōe facta, ad istō pōt rñderi ꝙ p illū cōsensum principis nō dat̄ aliquod ius sp̄uale. vt infra dicetur, vt no. do. abb. in. c. cū terra ꝛ in. c. j. ꝛ in. c. ꝙ sicut ꝛ in. c. massana. de elec. ꝛ in. c. ex parte de testi. ꝛ Jnno. in. c. illa. de accusa. ꝛ in. c. sup his. eo. titu. ꝛ no. glo. in verbo pontifex.

5 in. c. ij. de elec. in prag. ¶ † Nono facit dictū Jnno. in. c. ꝙ sicut de elec. vbi dicit ꝙ vꝫ ꝯsuetudo, vt mors prelati nunciet̄ Principi, ꝛ requirat̄ licētia ipsius ad futurā electionē faciendā, ꝛ electio aliter facta est irritāda. ad istud rñdet̄ ꝙ p illū cōsensum non acqrit̄ ius electo, vel eligendo vt in sili facit glo. ꝛ ibi do. Abb. in. c.

6 si vero. de iurepa. ¶ † Decimo pro ista pte faciūt multa priuilegia que olim fuerūt cōcessa regi Francie. ¶ Et primo fuit cōcessum diuinitus regi Francie. ꝙ ipse inungeret̄ diuinitus hoc est p vnctionē diuinitus missam in mōasterio sancti Remigij diocesis remēsis, vt no. Jo. mo. ꝛ ibi Do. ō. s. Ge. post eū in. c. ij. de p̄ben. in. vj. glo. in ꝓhemio prag. in ꝟbo Karolus. ¶ Scḋꝫ priuilegium cōcessum eidē regi Frācie est, ꝙ arma ꝛ lilia diuinitus fuerūt missa glo. in ꝓhe. prag. in verbo carolus. ¶ Tertiū priuilegium concessum eidē regi, ꝙ ad solum tactū infirmos a quadā ifirmitate liberat, vt no. Jo. mo. quē sequit̄ Do. in. c. ij. de preben. lib. vj. ¶ Quartum priuilegium fuit ꝯcessum eidē regi, ꝙ vacante sede epāli in ecclesia que est de fundatione regali, ipse rex ꝯfert prebendas. vt no. Do. de. s. Ge. in. c. ij. de p̄bē. in. vj. gl. in. c. j. in ꝟbo regalie. de annuatis. in prag. pōt poni exēplū in ecclesia carnotensi prout ego ita tpe meo vidi ſuare. ¶ Quintū priuilegiū est cōcessum eidē regi, ꝙ ipse est canonicus in aliqbus ecclesijs sui regni, vt est canonicus in ecclesia sancti Jllarij ciuitatis pictauiēsis vt not. do. Abb. in. c. extirpāde. §. qui vō. in repetitio. col. xj. de preben. ꝛ digni. no. ēt glo. in. c. j. in ꝟbo regalie. de annuatis. in prag. ¶ Sextū priuilegiū cōcessuz eidē regni francie est, ꝙ aliqs q nō est de regno nō pōt habere b̄nficiū in suo regno sine dispensatione, vt dicit gl. in probe. prag. in ꝟbo nōnūq̄. ꝛ in sili facit in. c. si pro ponēte. de rescrip. ¶ Septimū priuilegiū ē, ꝙ si aliquis orauerit deū pro rege francie obtinebit decem dies indulgentie, vt no. san. Tho. in. iiij. senten. di. xix. ꝛ ē gl. in. probe. prag. in verbo tuet̄. ¶ Octauū priuilegiū cōcessum eidē regi francie ē ꝙ aliqs nō ē recipiēdus in papā, nisi ab eo ipso rege fuerit electus, vel aliquis nō est b̄ndus archieps̄, vel eps̄ nisi a rege fuerit inuestitus c. adrianus. in. ij. lxiij. di. tñ ipse Rex illi priuilegio quo ad electionem pape renunciauit tex. in. §. fi. lxiij. di. ¶ Nonū priuilegiū cōcessum eidē regi cōtinet̄ in. c. hinc ē ēt. xvj. q. j. ¶ Decimū priuilegium cōcessum eidē regi cōtinet̄. in. c. dile. in. iij. de p̄bē. ꝛ dig. ꝛ sic v̄r dōm p ista priuilegia, ꝙ idē rex h̄eat plenariā dispōnem in

b̄nficijs. Ad istud rñdet̄ vt satis apparet euidēs rñsio, ꝙ illa fue

7 rūt priuilegia. ꝛ nō ius cōe. vt. s̄. fuit dictū. ¶ † Undecimo argumētum pro ista pte facit q: principes seculares dn̄t interesse i cōcilio ḡnali, vt v̄r tex. in. c. ad apostolice. de re. iu. lib. vj. vbi papa fuit policitus se vocatuꝝ ad cōciliū ḡnale, ꝛ alios principes seculares, vt veniant ad cōciliū ḡnale de imperatore facit. c. nūc āt xxj. di. ꝛ. c. adrianus. in. ij. lxiij. dist. vbi tex. dicit ꝙ Karol⁹ res frācoꝝ ꝯstituit cōciliū ḡnale cū Adriano papa, ꝛ nō solū interfuit sed ēt fuit auctor in cōstituendo in qua sinodo fuit trāslata potestas instituendi p̄latos. facit ēt. c. i sinodo. ea. di. ꝛ ñ solū pricipes sed ēt iudices inferiores leguntur interfuisse ꝯcilio ḡnali vt. c. ad sedē. xxxv. q. ix. vbi papa vocauit ad ꝯciliū iudices diuersaꝝ prouinciaꝝ. Ad istud argumētū pōt rñderi, vt rñdet do. Ab. in disputatione incip. eps̄. sup tertio dubio, ꝛ hoc fit pp interesse ipso

8 rum laicoꝝ. ¶ † Duodecimo facit, q: cōciliū ḡnale repn̄tat ecclesiam vl'em. c. sicut. xv. di. sed ecclesia dr̄ hoc est collectio fidelium. c. eccl'ia. de ꝯse. di. iij. ꝛ sic v̄r ꝙ quilibet fidelis ēt laycus possit cōferre ecclesias. Ad istud pōt rñderi ꝙ ois laicus dr̄ de ecclesia, vt subditus, ꝛ sic dꝫ intelligi illud. c. ecclesia. nō āt vt prelatus, ꝛ

9 h̄ns administrationē. c. ij. de iudi. ¶ † Decimotertio facit, q: cuz ipsi reges vngant̄ ex precepto dei tā veteris q̄ noui testi. c. i. de sacra vnc. ꝛ. c. nos incōpetenter. §. itē cū balaā. ij. q. vij. ꝛ sic p illam vnctōem vident̄ p̄sone ecclesiastice. vt sentit. d. Ab. in disputatione incip. eps̄. sup tertio dubio ꝛ sic ex istis argumentis oritur magna dubitatio ad decisionem istius questionis

10 ¶ † Nunc venio ad solōnez istius argumēti, mihi v̄r ꝙ ista sit vera ꝯclusio ꝙ principes seculares b̄nficia nō possint ꝯferre, vel in illis h̄re. ius eligendi. vt est tex. in. c. ꝙ sicut. ꝛ in. c. cū terra. ꝛ in. c. qsqs. ꝛ in. c. massana facit. c. cū inter vniuersas. de elec. ꝛ. c. ex e. ti. in. vj. ꝛ rō assignat̄, q: sp̄ualia nō possunt a laicis possideri. c. cām de rescrip. facit. c. fi. de rebus ec. nō ali. ꝛ tex. in. c. bene quidē xcvj. di. ꝛ. c. puenit. xcv. di. ꝛ. c. iperiū. x. di. ꝛ dicit glo. in summa. xvj. q. vij. ꝙ isti principes nō p̄nt b̄nficia cōferre nisi ex priuilegio pape facit ēt gl. in. c. imperiū. x. ꝛ glo. in. c. benequidē. xcvj. di. ꝛ i

11 sili gl. in. c. ij. de iudi. ¶ † Jtē facit ēt q: isti pricipes seculares sup causis ecclesiasticis nō p̄nt aliqd statuere ēt in fauorē eccl'iaꝝ. vt est tex. in. c. eccle. sanc. Marie. de ꝯstitu. facit. c. q̄ in ecclesiaꝝ eo. titu. ¶ Jtē ēt isti laici nō p̄nt cognoscere ēt de causis, q̄ h̄nt anne xitatē ad spiritualia. vt est tex. in. c. q̄to. de iudi. facit gl. in. c. pie

12 mentis. xvj. q. vij. ¶ † Scḋo facit q: laicus non pōt esse administrator ḡnalis bonoꝝ ecclesie, vt no. do. Ab. post Hostiē. ꝛ alios doc. in. c. ij. de iudi. p tex. in. c. iudicatū. lxxxix. di. ꝛ in. c. in noua. xvj. q. ij. vbi dicit tex. ꝙ laicus nō potest eē iconomus ecclesie, q: iconomus dꝫ eē clericus. c. q̄m. in. ij. xvj. q. vij. ꝛ no. Spe. in ti. de iconomo. §. j. ꝟ. itē ꝙ est laicus facit. c. ij. ꝛ ibi But. in. iij. not. de eta. ꝛ quali. vbi dr̄ ꝙ vl'is administratio bonoꝝ ecclesie laico demandari nō pōt. Secus v̄r si administratio tpaliū dūtaxat laico cōmittat̄, vt no. do. Abb. in. c. ij. de iudi. facit gl. in. c. iudicatum. lxxxix. di. q: reddit⁹ ecclesie laicis locari p̄nt. c. v̄ra. ō locato. c. q̄ relā. ne prela. vices suas. ergo a fortiori poterit laicus, vt nudus minister in talibus curā suscipere, idē no. do. Abb. col. j. in. c. vnico. de sindico. ꝛ in. c. edoceri. de rescri. ¶ Sꝫ ꝯ istā ꝯclusionē do. Ab. tꝫ Are. ꝛ ēt Fely. in. d. c. ij. de iudi. vbi dn̄t ꝙ administratio tpaliū eccl. laico cōmitti nō pōt. illō ꝓbāt p. c. in noua. xvj. q. vij. vbi dicit tex. ne laici h̄eant p̄minētiā in clericos. Jtē dicit q: talis cura nō dꝫ cōmtti laico, qui est disparis ꝓfessionis. Jtē mouetur idē Are. p. d. c. in noua. ad fi. vbi tex. loqt̄ in administratione tpaliū vbi colligit̄ dū dicit ꝙ ille qui ꝯ facit est noxius paupibus quibus bona ecclesie errogāda sunt. Jtē ſm eūdē are. vbi supra facit tex. in. c. iudicatū. lxxxix. di. vbi dicit ꝙ administratio dꝫ cōmitti clerico q: facilius poterit cōueniri corā epo. q: subiectus ē

13 cuz si. vt no. Phi. decius in. d. c. ij. de iudi. ¶ † Tertio pro ista solutione facit q: laicus nō pōt esse vicarius epi, vt no. do. Abb. ꝛ alij doc. in. c. ij. de iudi. p tex. in. c. i noua. xvj. q. vij. ibi indecoꝝ enī est vicariū epi laicū esse, ꝛ viros ecclesiasticos iudicare, ꝛ laico cā sp̄ualis cōmitti nō pōt gl. in. d. c. ij. ergo a fortiori nō poterit esse vicarius, qui iurisditionē hꝫ ordinariā, ēt in sp̄ualibus, facit. c. ij. de ꝯsue. in. vj. ꝛ maxie hoc ꝓcedit si laicus fuisset iudex maleficiorum vt no. Bald. in ꝓhe. decretaliū col. viij. ꝟ. fui interrogatus, vbi dōt ꝙ qui nō pōt ordinari, ordinatos iudicare ñ pōt, no. Jnn.

14 in. c. j. de cā. † ꝛ istud ēt hꝫ locū in clerico ꝯiugato, q nō pōt eē vicarius epi, q: pro laico h̄etur exceptis casibus de quibus in. c. j. de cle. ꝯiu. in. vj. no. d. Abb. in. c. ij. de iudi. ꝛ in. c. sane. el primo. de cleri. ꝯiuga. ꝛ Do. de. s. Ge. post Joan. an. in. c. j. ꝟ. in ceteris. cleri. ꝯiuga. in. vj. ꝛ lꝫ clericus coniugatus nō desinat esse cleric⁹ q: retinet caracterē, vt no. do. Abb. in. c. Jo. in. ij. no. de cle. cōiu.

tamen a

tamen a iure reputatur non clericus & p laico hr, nisi in casibus de qbus in.c.j.de cleri.ziuga.in.vj.& no.do.Phi.decius in.d.

15 c.ij.de iudi. ¶ †Quarto pro ista pte facit, qz laicus nō pōt predicare, vt no.do.abb.& alij doc.in.c.ij.de iudi.facit.c.sic in vno.de here.vbi dr̄ q laici predicare phibent. facit et text.in.c. cum ex iniuncto. in prin.eo.ti.facit tex.in.l.nemo.C.de sum.trini.&.c.qcunqz.§.j.de here.in.vj.& presertim mulier phibet predicare.c. mulier.xxiij.disti. &.c.mulierē.xxxiij.q.v.facit.c.in noua.de peniten. & remis.&.c.inter cetera.de offi.ordi.imo et clerici & religiosi prohibent, nisi hēant lriaz a supiore.c.addicimus.xvj.q.j.&.c.excōicamus.§.qz vero.de here.& de cōmissione supioris laicus bene posset.vt no.do.Abb.in.d.c.ij.p.c.mulier.xxiij.di. & Roma.in zsil. clxvj.incip.iste Pet. Et q plus est ipsa mulier predicare poterit, si cōmittat sibi a supiore, vt no.gl.in.c.addicimus.xvj.q. j.cū si.vt p domi. Phi.deciū in.d.c.ij.de iudi.vbi satis disputat

16 istum articulū. ¶ †Quinto facit pro ista pte, qz laicus nō pt eē collector decime papalis.vt no.dt.Ant.in.c.ij.col.pe.de iudi. & archidia.in.c.in.ix.in princip.xvj.q.vij.Ro.cōsi.clxvj.incip.iste pe

17 trus. vt no.d.Phi.decius in.d.c.ij.de iudi. ¶ †Sexto p ista pte facit, qz laicus in causis spūalibus non pōt esse arbiter.tex. in. c.contingit de arbi.& h bz locū in arbitro, secus in arbitratore se

18 cundū cōem opi.quā tenēt doc.in.d.c.ij.de iudi. ¶ †Septimo facit pro ista pte, qz laici de rebus spūalibus, vel ecclesiasticis aliqd statuere nō possunt.c.bene quidē.xcvj.di.c.fi.de rebus eccle. nō

19 alie.&.c.ecclesia san.Marie de zstitu.& ibi doc. ¶ †Octauo p ista pte facit, qz laici nō pñt interesse elec.plati.vt.c.massana, cuz si.de ele.& istud ita pcedit q cōsuetudo in zriū nō vz vt ibi tex. et si sit, cōsuetudo, cuius memoria nō sit in zriū.vt not.Jo.an.in. c.ij.de preben.in.vj.& do.abb.in.c.massana.de elec.in prio not.& in.c.quisqs.col.j.de elec.& h et pcedit in laico patrono ecclesie q nō hz ius eligendi in ecclesia collegiata.c.nobis de iurepa.et per cōpositionē factā cū prelato &.c.ad hoc habilitari non pōt.c.sacrosancta de elec.& ibi do.Abb.in.vij.no.vbi zcludit q requirere

20 tur auctoritas pape p illa auctorizatione facieda. ¶ †Nono facit, qz laicus in cōcilio vli clericoꝝ interuenire nō dz, exceptis qbusdā casibus, quos ponit gl.in.c.fi.de his que fiunt a maio.pte.c.& ita zcludit do.Abb.in disputatio.icip.eps.in.iij.dubio & no.d.Phi.in.d.c.ij.de iudi. ¶ †Decimo p ista pte facit, qz bñficia ecclesiastica ñ pñt cōferri laico.c.cū adeo.& ibi d.ab.de rescri. & iō laic⁹ ñ pt pñtari ad bñficiū nec rscri.ad illō ipetrar pt.vt no. do.Ant.in.c.zsultationibus de iurepa.& laicus canonicus esse nō pōt.c.ij.& ibi do.Ab.de institu. Undecimo facit, qz clerici bñficia de manu laicoꝝ accipere nō dñt.c.preterea.de iure patro.facit.c.siquis deinceps.xvj.q.vij.&.c.p laicos.&.c.laicis. eadē cā & qōne. Jta q zria cōsuetudo nō vz.c.ex frequentibus.de institu.

21 ¶ †Duodecimo facit, qz laici ñ debēt se inter clericos imiscere i ecclesia.c.j.de vita & hone.cleri.nisi sint inuitati a clericis. & tunc cum illis cantare pñt, qñ sunt boni cantores, vt cōiter sunt in gallia.vt no.ibi do.abb.in.d.c.j. ¶ Decimotertio facit.c.ad h.d re lig.domi.& capitu.ad nuptiarum.de conse.disti.j. & cum his re

22 sultat vera zclusio q laici nō pñt bñficia zferre. ¶ †Limito primo istā zclu.nō hre locū qñ ipsi laici a sede apostolica sunt priuilegiati, vt bñficia possint zferre, qz tc rōne priuilegij ipsi laici bñficia zferūt, & sic hz locū.c.dilec.in.iij.de pbē.& dig.&.c.cū inter.in pte decisa.d zsue.glo.in.c.iperiū.x.di.& in sūma.xvj.q.vij. & istō obtinet rex noster frācie vt pbendas in multis ecclesijs sui regni zferat vac.sede epali. vt no.gl.in.c.j.in verbo regalie. de annuatis.in prag. & no.Jo.mona.quē seqt Do.de.s.Ge.in.c.ij.de prebendi. & dignita.& pro ista parte facit text.in.c.dilec. de testi.qui tex.loquit de comitissa flandrēsi. & dicit Fely.ibi i.c.dilec. q ius zferendi pbēdas pt laico et femine zpetere, sed quia h est z.c.si quis deinceps.cū multis ibi positis. xvj. q.vij.&.c.cū terra.cū si. de elec.vbi de hoc, dñt Host.Joan.an.& alij q ista comitissa hēat ptātē zferendi pbēdas ex priuilegio pape, q esse pt sm eos.

23 †& pro ista pte alleg.glo.in.c.fi.& in.c.imperiū.x.di.& gl.in summa.xvj.q.vij.que dicit q rex apulie hz ex priuilegio pape inuenituras bñficioꝝ, quas gl.approbāt Jo.an.& Spec.titu.de legato.§.nūc tractemus.v.sed nunqd legatus.idē tz Jnno in.c.q sicut in glo. que incipit epoꝝ.de elec.& ibi Jo.an.do. Ant. & do. Abb.& Jo.an.Pet.de anc.& Do.d.s.Ge.in.c.ij.de pbē.in. vj. & Jo.an.& do.ant.in.c.nobis in pe.col.de iurepa.& Jo.an.in additione Spec.ti.de pbē.§.penul.& gl.in.c.laicis.xvj.q.vij. & no. Arbi.in.c.hortamur.lxij.di.& no.Bal.loquens de rege anglorum in.l.rescripta.in pe.col.C.de preci.imp.offe.& Pet. de anc. in cle.p lras.de pbē.& do.Ant.in.c.massana.& in.c.in nrā.de rescrip.& do.Abb.in.c.dile.de offi.lega.& do.Ant.in.c.qsto.d iu

di.& in.c.preterea. el primo de iure pro.imo.in.c.q in dubijs. i primo no.in vlti.col.de renū.& in.c.ad supplicationē.in. iiij.no. eo. titu.& do.Ant.Jmol.& do.Abb.in.c.dilec.in.iij.de pbē.& dig. abb.in rub.de iudi.in.iij.col.tex.in.c.adrianus in.j.& in.c. in si

24 nodo.lxiij.distinctio. †& isto casu hz locū ille modus arguendi q tm opatur priuilegium qñtum consuetudo cuius initij memoria nō extat.l.h iure.§.ductus aque.ff.de aqua quotti. & esti.c. sup qbusdā.de ver.signi.ergo zsuetudo talis posset idē inducere si h pt priuilegiuz pape, qz illud hz locū data capacitate, sed vbi nō ē capacitas nō pcedit hmōi eqparatio de priuilegio ad zsuetudinē, vt no.singulariter Jo.an.quē seqt Do.in proprijs terminis i c.ij.de pben.& digni.in.vj.& scdm eius dicta cōsuluit do.Car.requisitus ab aliquo comite vt consilio.lviij.incip.pposita qō. & sequitur Do.in.c.catholica.circa fi.x.di.& do Ant.in repe.c. puenit in.vj.col.de cēsibus.vt do.Abb.in.c.nouit.in.xij.col.de iudi.& i c.qsto.in prio no.de zsue.& in.c.ad aures.in prio no. & in.c. cāz

25 de pscrip.& Jmo.i.d.c.dilecto.de prebē.& digni. ¶ †Scdo predicta cōclusio limitat iuxta dictū Jnno.in.c.q sicut.de elec. vbi dicit q pōt ex zsuetudine introduci, vt canonici non pcedāt ad electionē, prius qz denūciēt mortē principi, vt petant ipsius assēsum in electione futuri plati, aliter cassabit electio attentata z cō

26 suetudinē.p.c.lectis.lxiij.di. Jtem et pōt princeps hoc dicere z electū q est sibi suspectus in regimine, nō.n.tenet admittere platum de quo nō possit zfidere qa forte reuelaret aduersario secreta, vt no.Jnno.in.c.sup his.de accusa.q est singulariter notandum, p illud dictū inferri pōt, q princeps nō admittet puisū per papā, si pōt pbabiliter oñdere illū sibi suspectū.vt no.d.Ab. in.

27 c.j.col.ij.v.Jtē respectu † & et tz do.abb.p illū tex. in.c.cū terra. col.j.in.v.no.de elec.vbi dicit q pōt induci ex zsuetudine vt post factā electionē in ecclesia reqrat cōsensus principis, vel patriarche, & iste cōsensus sm Jnnocen.vbi.s.reqretur post zfirmationem, nisi aliud habeat zsuetudo, sed aut zsuetudo sup hoc nil disponit, nec princeps, vel alius ex patronis & tunc de iure nō tenetur requirere ante vel post cōsensum principis alicuius ad quem spectat cōfirmatio electionis, & maxie hoc pcedit in singularib⁹ facit.c.benequidē.xcvj.di.&.c.ecclesia.s.Marie de zsti.&.c.fi.de rebus eccle.nō alienan.potest tñ de bone.princeps requiri vt cōsentiat nō q cōsensus habeat prestare robur, sed vt non possit in futuꝝ opponere z electū, vel electio.nā p maxie princeps pōt opponere z electū, vel electionē exceptiones legitimas, maxie si dubitat de pditione patrie vel reuelatione zsilioꝝ & secretoꝝ suoꝝ vt.no.Jnno.in.c.sup his.de accusa.aut ecclesia hz patronū, & tc dz requiri cōsensus patroni post electionē factā, & nō ante.c. nobis.de iurepa.si āt nō vult zsentire sine cā rōnabili nō pp hoc cassabit electio, sed reqrit cōsensus, vt audiant sue exceptiones legitime, si quas hz, vt in posterū nō possit opponer, & hoc mō potest intelligi sm eūdē.d.c.cū terra.de elec.qz poterat esse q ibi princeps, vel patriarcha erat patronus ecclesie, aut zsuetudo disponit sup assensu requirēdo, & tūc si zsuetudo hz, vt requirat assensus post electionē vz, nō tñ dz induci retractatio electionis, si ille dissentit sine cā legitima.vt.d.c.cū terra, aut zsuetudo hz, vt electio dependeat a facultate seu voluntate pncipis, vel alterius, & tunc talis zsuetudo nō valet, qz tollit libertatē eligendi.d.c.cum terra, secus autē si restringeret ipsam libertatē, vt teneant eligere prelatū de alieno collegio.& tunc valeret zsuetudo.c.abba.de v

28 bo.signifi.c.cū dilectus. de zsue.c.ij.de in integ.resti.† in simili facit.c.scriptū.de elec.vbi potest induci zsuetudo, vt collegiuz teneatur admittere forinsecos ad coeligēdū.facit.c.cū eccle.sutrina.de cā pos.& ppie.pōt et p zsuetudinē in totū tolli ptās eligendi.c.ij.de in integ.resti.vbi eps ptēdebat habere ptātē eligē

29 di abba.vt no.ibi Jo.an.† zsuetudo āt nō pōt tollere libertatez eligendi ipsa electione remanente, & rō assignatur .qz tolleret substātialia ipsius electionis, qz nō est electio vbi adimit libertas eligēdi.c.vbi piculū.§.ceterū.de elec.in.vj.sed zsuetudo bene pōt restringere libertatē eligēdi.vt.s.fuit dictū, vel in totū auferre potestatē.qz tollēdo potestatē in totū, remanet seu deuoluit libertas eligēdi ad electores, ad quos postea p zsuetudinē deducitur

30 Jdē et tz & seqt do.Abb.in.c.q sicut.de electio.col.ij.sup glo.in verbo impedire.vbi dicit q laic⁹ et patronus nō pōt ex zsuetudine sibi vendicare ius interessendi electioni prelati, qui laicus ñ est capax, nec pōt effici capax ad spiritualia p zsuetudinē.c.cām de prescrip.& illud priuilegiū q olim erat zcessum regi, vt continet.c.adrianus.lxiij.di.tractu tpis fuit reuocatū.vt est bon⁹ tex.

31 in.§.verū eadē di.† tñ pōt induci zsuetudo, vt canonici eligētes nūcient mortē prelati regi aut princi.& ab eo petat lria eligendi prelatum sm eū post Jnn.ita q electio aliter facta nō tz, interest

enim principi, ne eligat aliquis sibi suspectus, qui possit reuelare secreta regni sui. argu. l. omne delictū. §. exploratores. ff. de re iudica. ꝛ ꝯ electionē factā pt rex obijcere, qd hʒ epʒ electū rōne predicta suspectū, ꝛ si poterit hoc ꝓbare dʒ electio retractari. vt no. idē Jnno. in. c. sup his. de accusa. ex quo dicto est notandū singu. ſm do. Abb. vbi. s. ꝙ ex predicta cā suspitionis pt princeps secu

32 laris recusare, ꝛ nō admittere prelatū prouisum a papa. † sed aduertendū est ſm eūdē Abb. ꝙ ꝯ dictū Jnno. originaliter positū in. d. c. ꝙ sicut. vr̄ multū facere ille tex. in. c. ꝙ sicut. v. ꝛ secus. vbi innuit ꝙ ꝯrius vsus est potius abusus, ꝛ sic vr̄ ꝙ nō possit induci consuetudo, vt electio retractet̄, si nō fuit petita a principe licentia eligendi. ꝑ h̄ facit qꝛ aliquo modo impedit̄ libertas eligendi. c. cū terra eo. titu. Jdē vr̄ ēt notare do. Ab. in. c. cū inter vniuersas. ꝛ in. c. massana. ꝛ in. c. qsquis. de elec. ꝛ dicit Archi. in. c. ipe riū. x. di. sup. j. glo. ꝙ rex anglie de quo loqͬ ille tex. est patronus ꝛ dn̄s oium, ecclesiaꝝ cathedraliū, ꝛ aliaꝝ maioꝝ, anglie ꝛ normandie ꝛ hn̄t magna feuda ab ipso rege. ꝛ iō vel rōne iurispatronatus, aut rōne feudoꝝ cōfert ꝑbēdas ipsiaꝝ ecclsiaꝝ, dū sedes vacat. ꝛ idē vr̄ no. Bal. in. c. q̄to de iudi. circa istū articulū vide ēt do. Abb. in. c. ex pte. de testi. ꝛ in. c. illa. ꝛ ēt in. c. sup his. ꝛ ibi Fely. ꝛ Are. de accusa. ꝛ Do. d. s. Ge. ꝛ Car. Alex. in. d. c. impe

33 rium. x. di. †. vide ēt glo. valde no. in. c. ij. §. cupiens in verbo pontifex de elec. in prag. vbi dicit ꝙ princeps se pt opponere confirmationi electi. ꝛ ꝯ eū obijcere ꝙ hʒ eū suspectū de ꝓditione, aut reuelatione secretoꝝ, ꝛ si poterit hoc ꝓbari dʒ electio retractari. vt no. Jnno. in. c. sup his de accusa. ꝛ ibi do. Abb. facit gl. in. c. j. lxij. di. facit tex. in. c. cū inter vniuersas. de elec. ꝛ in. c. adrianus. in. ij. lxiij. di. ꝛ. viij. q. j. c. lʒ ꝛ idē do. abb. tʒ in. d. c. ex pte ade. d testi. ꝛ in. c. ꝙ sicut eo. tit. de ele. Host. in. c. nobis de iurepa. nā interest principē ne eligat̄ aliquis sibi taliter suspectus arg. ff. de pe.

34 l. si quis aliquid. §. trāsfuge. ꝛ. d. l. oēs. §. exploratores. † ꝛ pōt ex cōsuetudine introduci ſm eādē gl. insequēdo dcm̄ Jnn. vt mors prelati nunciet̄ principi ꝛ ab eo petat̄ lnia eligēdi prelatū seu requiratur eius assensus. Jta ꝙ electio aliter facta dēat retractari. ar. c. lectis. lxiij. di. ꝛ. c. abb. xviij. q. ij. ꝛ. c. cū lōge. lxiij. di. ꝙ dictū seruatur ſm eū in multis ecclesijs francie, vt no. Heri. in. d. c. nobis. de iurepa. lʒ sit ꝯ dcm̄ Panor. in. c. ꝙ sicut. de elec. ar. c. cū terra eo. titu. ꝛ in ciuitate Salernitana dr̄ esse ꝯsuetudo ꝙ mortuo ꝑlato fiat notificatio populo ciuitatis vt nequaquā ꝓcedat̄ ad electionē, ꝛ si populus nō vult cōsentire, electio ꝑ collegiū fcā non ē irritāda facit glo. in. c. j. lxij. di. nisi oriret̄ scādalū populi, qꝛ tūc ñ dʒ quis ꝑfici ēt interueniente electione canonica. argu. c. cū teneamur de ꝑbē. ꝛ ibi do. abb. facit tex. in. c. nisi cū pridē. §. ꝑ graui. ꝛ

35 ibi Jnno. de renū. † vn̄ eps̄ dʒ conari inquātū pōt deputare rectorē cū beneplacito populi. ar. c. nullus. lxi. di. ꝛ. c. j. lxij. di. Heri. in. c. osius. ꝛ in. c. querelā de electio. do. ab. in. c. cū venera. de excep.

36 † ꝛ vbi timet̄ scandalū pt fieri ꝓhibitio, vt quis non eligat̄ in certa ecclesia, lʒ ipse in nullo deliquerit, vt in sili no. do. abb. in. c. ꝯsiderauimus de electio. ꝛ in. c. cū teneamur de ꝑbē. ꝛ gl. in. d. c. ij. §. cupiēs in vbo pōtifex. ꝛ et gl. ibi in vbo reiecta. de electio. i prag. ꝛ h̄ maxie hʒ locū in ecclesijs que sunt de fundatione rega

37 li. arg. c. gn̄ali. de elec. † ꝛ ibi dn̄t doc. ꝙ regalia tribus modis dicunt̄, aliqn̄ assumunt̄ regalia ꝑ collecta que fit rōne regis, vel iperatoris aut ꝑ tributo ꝙ debet̄ regi. c. si tributū. xj. q. j. aliqn̄ regalia sunt illa iura que ad iperatorē, vel regem ptinēt, vt sunt vectigalia ꝛ similia. c. regalia que sunt regalia. §. sunt imperialē collatione decima, aliter capiunt̄ regalia pro iuribus, que rex capit in ecclesijs vacātibus quibus nō vacātibus ꝑlati ꝑciperēt illa, sicut rex Francie ꝛ anglie vendicat sibi in qbusdā ecclesijs cathedralibus suoꝝ regnoꝝ collationē prebēdaꝝ, aut alioꝝ bn̄ficioꝝ sede vacā. exceptis parochialibus ecclesijs, que non cadūt in regalibꝰ, ꝛ illo ēt tpe ipsaꝝ ecclesiaꝝ tpalia recipiūt ꝛ sibi applicāt, ꝛ circa hoc ꝓuidet Gre. x. vt in. c. gn̄ali. de elec. tn̄ de iure cōferēdi nil ibi tex. ꝓuidet ꝛ pōt eis cōpetere ex priuilegio apostolico. c. adrianus. ꝛ. c. in sinodo. lxiij. di. facit. c. hinc est. xvi. q. j. ꝛ Heri. in. c. preterea. de iurepa.

38 † ꝛ sic pōt intelligi. c. dile. el. ij. de ꝑbē. vbi pʒ ꝙ rex habebat olim collationē prebēdaꝝ ecclesie andegauen. c. cū inter de ꝯsue. in decis. vbi rex cōtulit decanatū. d. ecclesie andegaueñ. gl. ꝛ ibi Archi. ꝛ alij doc. in. c. iperiū. x. di. ꝛ Spe. in titu. ne sede vacā. in fi. ꝛ in titu. de legato. §. nūc tractemus v. sed nūqd legatus. ꝛ ibi Jo. an. in addi. Spe. no. ꝑ gl. in summa.

39 xvj. q. vij. † Jtē ad istud ꝓpositū facit vt. s. dixi qꝛ rex Frācie in pluribus ecclesijs sui regni est canonicus, vt no. do. Ab. in repe. c. extirpāde. §. q vero. de ꝑbē. col. xj. ꝛ reges anglie ꝛ vngarie in eoꝝ regnis cōferūt bn̄ficia ex priuilegio pape, vt no. Bal. in. l. rescripta. C. de precibus ipera. offeren. vel ēt pōt ei cōpetere ex cōpositione facta in fundatione bn̄ficioꝝ. ar. c. eleuterius. xviij. q. ij. ꝛ facit. c. nobis. de iurepa. ꝛ hoc hʒ locū dumtn̄ talis cōpositio sit approbata ꝑ papā, alias nō puto inferiorē a papa cōcedere laico patrono ius cōferēdi, ꝙ est mere spirituale. c. decernimus. de iudi. ꝛ. c. massana. de electio. ꝛ no. doc. in. d. c. nobis. de iurepa. alij volūt ꝙ cōpetat eis ex prescriptione tpis imemorialis. c. sup qbusdā. de vbo. sig. ꝛ no. in summa. lxiij. di. ꝛ in. c. reatina. eā. di. ꝛ qꝛ reges vncti ꝑsonā meri laici obtinē ñ vident̄. vt no. Jo. mo. i c. ij. de preben. in. vj. iō h̄ ius cōferendi vr̄ posse cadere in ꝑsonā

40 eoꝝ, sed istud nō pōt ꝓcedere de iuris rigore † qꝛ lʒ vngant̄. vt. c. j. de sacra vnc. nō tn̄ recipiūt ptātē sup iuribus ecclesiasticis, nec recipiunt ordinē ecclesiasticū vt no. Spe. titu. de legato. §. nūc ostendendū ver. xxxix. Paul. in cle. romani. de iureiu. glo. in. c. valentinianus. lxiij. di. sed laicoꝝ numero cōtinent̄ vt no. do. abb. i disputatione inci. eps̄ sup tertio dubio. no. in. c. tua el primo de decimis, laici āt sunt incapaces iuriū spiritualiū. c. cām. ꝛ ibi doc. de prescri. ꝛ. c. q̄uis. c. ꝓhibemus de decimis, nec possunt illa possidere. vt. c. cām de prescrip. cū simi. vt. s. dixi. adde vltra Car. ale. in. c. imperiū post Do. de. s. Ge. x. di. ꝛ adde ēt gl. in. c. j. in verbo regalia de annuatis in prag. ꝛ no. do. Ab. in. c. dile. in el. ij. de electio. ꝛ Zenzel. in extrauagā. Jo. xxij. incip. suscepti. in prin. Joā.

41 an. in additione. Spe. titu. de ꝑbē. §. restat. †. ꝛ redeundo ad propositū reperio Gui. de mō. ferra. in additio. ad cōciliū basiliense vbi dicit ꝙ rex francie cessantibus oibus cōmitrationibus, ꝛ quibuslibꝫ violētijs pt vti ꝑcibus benignis atqꝫ beniuolis, ꝑ ꝑsonis bn̄meritis ꝛ zelātibꝰ bonū reipublice regni, vt ē tex. in. c. ij. §. itē nec credit. de electio. i. in prag. ꝛ tales preces vt iuste nullā inducut symoniā, ꝛ tanquā benemerite sunt audiende. c. veniā. xxv. q. ix. facit. c. tū ex litteris de in inte. re. ꝛ. c. tua. de eta. ꝛ qua. ꝛ tales regis preces in his casibus in dubio sp presumunt̄ iuste atque

42 benigne. c. nobis dn̄s. lxiij. di. † ꝛ cū sit actus qui prima frōte presumit̄ iniustus ex quo certo casu iustificari pōt si factus extitit a ꝓuido ꝛ honesto viro non presumit̄ iniustus. c. nisi essent de prebē. quis enim prouidū ꝛ honestū dubitet esse, quē apex tante dignitatis attoll. c. j. xl. di. vn̄ est dōm vt. s. dixi ꝙ vʒ cōsuetudo, vt mortuo prelato capl̄m nō prius procedat ad electionē quā nunciet̄ principi vel regi mors prelati, ꝛ ab eo petat̄ facultas ꝛ consensus eligendi, vt cū cōsensu suo ꝓcedat ad electionem, ꝛ si fiat electio ꝯ ꝯsuetudinē, aut ꝑuilegiū cassabit̄. c. lectis. lxiij. di. facit. c. abba. monasteriū. xviij. q. ij. nec ꝑ hoc tollit̄ libertas eligēdi. iuxta originale dictū Jnno. in. c. ꝙ sicut. de electio, quem oēs doct. ibi sequnt̄. ꝛ do. Abb. in. d. c. cū terra. ꝛ in. c. cū inter vniuersas

43 de elec. facit. c. innotuit. eo. titu. † ꝛ hinc est ſm eū ꝙ pōt audacter affirmari ꝙ in casu in quo regis preces repiant̄ benigne atqꝫ beniuole, ꝑ ꝑsonis benemeritis ꝛ zelantibus bonū reipublice, ꝛ regni in dubio presumuntur iuste ita ꝙ si nō admittant̄, ꝛ fiat electio de alia persona q̄ȝ de noiatis per regē ꝙ electio ꝯ gallicanā ꝑmissionē regi cōcessam facta nō teneat ꝛ veniat cassanda, ꝛ irri

44 tanda † certū est enim ꝙ ꝯsuetudo restringens libertatē eligēdi est de iure valida. ꝛ tʒ. c. cū dile. de ꝯsue. ꝛ. c. ij. de in integ. resti. ꝛ c. abbate. de v. sig. vbi habet̄ ꝙ vʒ ꝯsuetudo, vt collegiū seu conuentus teneat̄ sibi eligere prelatū de alieno collegio seu cōuentu ꝛ sic de certo genere personaꝝ capacium. vt no. do. Ab. post Jo an. an. in. d. c. cū terra. de elec. ꝛ in. c. lʒ. eo. titu. ꝛ do. Car. alex. in c. cū locū. de sponsa. ꝙ ꝑ talē ꝯsuetudinē nō adimit̄ libertas eligendi. lʒ talis potestas siue libertas restringat̄ ꝛ limitet̄. vt dictis iuribus superius alle. ꝙ secus esset, si ꝯ substantiā ꝛ essentiā electionis puta qꝛ cōpellerent̄ eligere certā ꝑsonā, qꝛ tūc nō valeret

45 c. vbi piculū. §. ceteꝝ. de elec. in. vj. ar. c. cū terra. de elec. † sed cōmunis ꝯsuetudo nil aliud est q̄ȝ quidā ꝯctus mutuo ꝯsensu eoꝝ de vniuersitate celebratus, vt. l. de quibus. ff. de legi. c. fi. de ꝯsue. in. vj. ꝙ pʒ, qꝛ hʒ eadē extrema que hʒ ipse ꝯctus cū eius principium sit volūtariū cum inducat̄ de cōi ꝯsensu totius vniuersitatis. c. cōsuetudo. i. dist. hʒ finē necessariū, qꝛ postq̄ȝ inducta ē omnes ad euis obseruantiā obligat, ꝛ astringit, vt in. l. minime. ff. de legib. ꝛ ꝙ ꝯctus hn̄t principiū volūtariū, finē vero necessarium,

46 vt est tex. in. l. sicut ab initio. C. de act. ꝛ obli. † sed ꝯctus qui d iure tacite insunt spiritualibus ēt si expresse exprimant̄ nullā inducunt symoniam, ꝛ sunt de iure permissi. c. significasti. de elec. c. eleuterius. xviij. q. ij. vt. c. ij. x. q. iij. sed benigne ꝛ beniuole regis preces ēt pro pontifice. s. epo eligēdo admittunt̄ de iure vt. c. nobis de iurepatro. cum simi. superius alleg. igit̄ licet tales preces per viam contractus ꝛ prag. sanc. expresse deducant̄ nullaȝ inducūt symoniā ꝛ per consequens talis contractus ꝛ prag. est de iure ꝑ

47 missus † que quidē prag. san. dicitur illud ꝙ rex de consensu partium sentit ꝛ statuit in causis arduis vniuersitatis. l. fi. C. de diuer. rescrip.

uer.rescrip.⁊ ad hoc ecclesia gallicana potuit obligari prout re-manet obligata ꝑ suam prag.sanc.vt.d.§.decreuit (48) † in simili facit.c.cum longe.lxiij.dist.vbi rex Hispanie ex permissione ⁊ contractu totius hyspaniarum ecclesie decedentibus epis successores nominat,qui si digni esse probantur in predecessorum sedibus preficiunt̄, ⁊ ibi dicit glo.ꝙ nihil hodie subtrahit̄ regi hyspanie, qꝛ sicut prius eligebat ⁊ noiabat ita ⁊ modo,(49) † ⁊ hoc ſꝫ eū cōfirmatur,qꝛ dispositio hominis disponens in materia iuris cōis id , ꝙ ius commune disponit , alterat dispositionē iuris cōis illaꝫ āpliādo,vnde est ꝙ licet dispositio hominis dēat intelligi in casu vero ⁊ non in casu ficto.l.fi.C.de his qui veniam etatis impetrauerūt ⁊.c.susceptum.de rescrip.in.vj.⁊.l.iij.§.h verba.ff.de nego. gest. ēt si sit iuramētum appositum.c.ad nostram el.j.de iureiuran. tm̄ statutuꝫ ⁊ sic dispositio hois disponens in materia iuris communis,ꝙ ius cōmune vꝫ super residentia beneficiorum etiam si sit iuramento firmatum verificatur non solum in residentia vera, sed ēt in ficta,⁊ sic alterat ⁊ ampliat dispositionem iuris cōmunis,vt n̄ solum habeat locuꝫ in residētia vera,verum ēt in ficta,que est qn̄ qs est in seruitio pape,vel epi.c.cum dilectus.c.ad audientiam . de cleri.non resi.(50) † facit ēt ſm eum ꝙ si statuto cauet̄,vel pacto partium ꝙ victus victori condemnetur in expensis,ꝙ lꝫ de iure cōmuni sit ꝙ habens iustā cām litigandi releuet̄ a condemnatione expensarum.c.finē litibus.de dolo ⁊ cōtu.⁊.c.calumniam.de pe . ⁊ l.ꝓperandū.§.sinautem.C.de iudi.tamen talis hominis dispositio disponens in materia iuris cōmunis id,ꝙ ius cōmune,alteratur.⁊ ampliat dispositionem iuris in h ꝙ etiam si habeat iustam cām litigandi cōdēnabit̄ in expensis,de statuto est glo. in verbo cām ⁊ ibi Ang.in auc.de exhibē.⁊ introduc.reis colla.v.de pacto partium est ēt glo.no.in verbo fortasis.in.l.si mulier doteꝫ.§. si quis rem.ff.de leg.iij.⁊ sic statutum disponēs in materia iuris cōis id,ꝙ ius cōe ꝙ citatio principaliter debeat fieri ad ꝑsonaꝫ ⁊ in subsidium ad domū.c.causam.de dolo ⁊ ꝯtu.⁊ ꝑ hanc hois dispōnem alterat̄ dispositio iuris cōis,cū igit̄ ſm eū.d.prag.san. sit christianissimi regis francie priuilegiatiua,⁊ disponat in materia iuris cōis id,ꝙ ius cōe disponit,dꝫ alterare ⁊ āpilare ius cōe in hoc,⁊ illi addere ꝙ lꝫ de iure teneret electio ꝯ regis noiationē tm̄ vt aliquid addat ad ius cōe est ita,⁊ taliter intelligenda atque interpretanda ꝙ dato ꝙ fiat electio de alia ꝑsona quam de noiata ⁊ expressa ꝑ regē ꝙ electio casset̄ ⁊ annulletur,vt.d.c. cū longe.⁊.c.lectis.lxiij.di.⁊.c.abba.monasteriū.xviij.q.ij.cū frustra cōcedat̄ ꝙ iure cōi ꝑmittit̄,vt.l.j.C.de thesauris.li.x.⁊ in.d.c.suꝑ his (51) † cū verba in quacunqꝫ dispōne maxime priuilegiatiua posita debeant sꝑ aliquid operari vltra ius cōe.c.si papa de priuilegijs lib.vj.c.ad audientiā.de decimis.qꝛ verba sꝑ sunt cū effectu intelligenda.c.relatū de cleri.nō residen.l.j.ff.ꝙ quisqꝫ iur.⁊.c.h autē.de pe.dist.j.cum lex sit imposita rebus non verbis.c.cōmissa.de elec.in.vj.⁊ lꝫ ꝑdicte rōnes sint satis apparētes ⁊ ꝯcludentes ſm eū.(52) †tm̄ rō finalis decidendi ad.d.c.cum longe fuit regis prerogatiua,ꝑꝑ quam precepta canonica relaxant̄ ⁊ transgrediuntur,pro cuius corroboratione facit.c.ꝑ venerabilē.§. rationibus qui filij sint legitimi vbi tex.dicit rōnibus inductis regi gratiaꝫ fecimus ⁊c.facit.c.principes.⁊.c.reguꝫ.xxiij.q.v.⁊.c.cū parati.de appel.⁊.c.solite.de maiorita.⁊ obe.⁊.c.cū frustra.xxiij.q. v.cum si.vt per eū.⁊ hmōi regis prerogatiue solent dari tres rōnes vt no.do.Abb.in.d.c.ꝙ sicut.⁊ in.c.cum inter vniuersas de elec.vꝫ qꝛ forte ecclesia hꝫ feudū a rege,facit.c.siquis laicus.xxij.q.v.alia rō est ꝙ forte rex est ecclesiarū patronus.vt.c.nobis ꝺ iurepa.vel alia ratione,qꝛ forte hoc hꝫ ꝯsuetudo,aut statutū,vel priuilegium,vt ēt expresse probat̄ ꝑ.c.nobis de iurepa.facit.c.ꝙ sicut.⁊.c.cū terra.c.cū inter vniuersas.de electio.⁊ sub ista ratione cōprehendit̄ permissio regis ar.c.cum longe.lxiij.di.⁊ hoc maxime,qꝛ dispositio.d.c.cum longe.loquit̄ dumtaxat suꝑ his,quibus papa nō subijcit̄,nec vllotenus est obligatus,⁊ cōsensus gallicane ecclesie ꝑ suā prag.⁊ recte palaꝫ ⁊ rite presentatus vitat ⁊ fugat ſm eū oēm scrupulū.ar.c.nisi essent de prebendis.(53) † Ex quibus resultat ſꝫ eū ꝙ ad hoc vt regis preces dicant̄ benigne atqꝫ beniuole pro ꝑsonis benemeritis ⁊ zelantibus bonum reipublice regni non dn̄t solum pro vna dūtaxat persona emanare, qꝛ tales preces non sunt beingne neqꝫ beniuole cum sint ꝯ substantiā electionis,cum electores cōpellantur certam personam eligere contra substātiaꝫ electionis,vt.d.c.vbi periculū.§.ceterū de electio. in.vj.c.cum terra.⁊ in.c.ꝙ sicut.eo.titu.facit.c.ij.de ꝯsue.in. vj. ſꝫ potius debeat ꝓ tribus personis ad minus emanare.vt in simili no do.Ab.in.d.c.cum terra.⁊ in.c.lꝫ de electio.⁊ in. c. Abb. ⁊ ꝙ metus cā,qꝛ tunc lꝫ restringat̄ ⁊ limitet̄ potestas , ⁊ libertas eligendi.nō tamen illa adimitur ꝙ de iure fieri potest. ar.c. cum dilectus.de cōsue.⁊.c.abba. cum simi.de vbo.signifi . ita ꝙ hec pluralitas vꝫ trium ꝑsonarum ꝑ regem nominatarum intelligat̄ collectiue ⁊ non distributiue.arg.c.fi.de consue.in.vj.⁊ ibi glo.in verbo dūtaxat sic intelligit̄ ſm eum.d.c.cum longe.lxiij.dist.sic possunt intelligi no.per doct. in.d.c.ꝙ sicut de electio. dum ibi tex. dicit ꝙ per nominationem regis de aliqua pesona ad aliquā electiuam dignitatem ēt pontificalem factam non acquiritur ius nominato,nec talis nominatio impedit electionem de alio fiendam qꝛ illa sunt vera qn̄ vnus solus nominat̄,secus si tres , vel plures collectiue ex permissione ecclesiarum vt dictum est. ¶ Tn̄ aduertendum est ſm eū in.d.§.item nec credit.in.c.de elec.vbi tex. dicit item nec credit ipsa congregatio bituricensis fore reprehensibile si rex ⁊ principes regni sui cessantibus oibus cōminationibus quibuslibet violētijs aliqn̄ vtentur precibus benignis ⁊ beneuolis ꝓ ꝑsonis benemeritis ⁊ zelantibus bonū reipulice regni ⁊ delphinatus.qꝛ ſm eū dictū aduerbium aliquando ibi positum verificat̄ dūtaxat in prima vice.⁊ sic semel sue tales benigne preces dirigantur ad singulares ecclesias totius gallicane ecclesie, vl' dirigantur ad apostolicā sedem (54) † ⁊ cum omnis actus affirmatiuus ⁊ successiuus qui ꝑ aliquē venit explicādus,prout est hec permissio vtendi precibus benignis intelligantur de primo dūtaxat ⁊ ī primo extinguātur.l.boues.§.hoc sermone.ff.de vbo.signi. facit glo.in.l.hoc genus.ff.de cōdi.⁊ demon.⁊ ibi Bart.⁊ Bal.in.l. si vt proponis.ij.oppo.C.quomodo ⁊ qn̄ iu.⁊ dicit Cy.in.l. vbi. .§.his autē.ff.de eden.quē ēt refert Bal.in.d.l.si vt ꝓponis.circa fi.ꝙ actus successiuus dꝫ fieri iterato qn̄ cōmittitur,vel mandatur a lege.secus si ab homine, vt in isto casu,qꝛ semel tm̄ fieri dꝫ facit.c.non potest. ver.j.de prebē.in.vj.melius facit tex. ⁊ ibi do.Abb.in.c.venerabilem.de elec.⁊ cum talis permissio vtendi precibus benignis atqꝫ beniuolis extinguatur in prima vice intelligitur n̄ collectiue ad totam gallicanam ecclesiam,sed potius distributiue ad singula capitula cathedralium,vel superiorum ecclesiarū,⁊ ad singulos conuentus,vel ecclesias collegiatas, in quibus per mortem prelati ecclesia dicitur destituta pastore.facit.c. ne pro defectu.de electio.⁊ in quibus seruatur forma.c.qꝛ ꝑꝑ eodeꝫ titu.cum sit theorica,ꝙ vbicunqꝫ dispositio refertur ad vniuersalem seu generalem vniuersitatem ex pluribus alijs vniuersitatibus ⁊ membris cōsistentem,⁊ materia subiecta est talis, que non congruit vniuersali seu generali vniuersitati collectiue,ſꝫ tm̄ singularibus vniuersitatibus ⁊ membris ꝺ vniuersali seu generali,talis dispositio debet simul distributiue quo ad omnes singulares vniuersitates de ipsa generali vniuersitate intelli . vt in simi. facit glo.in verbo cōuentum.⁊ ibi Do.de.s.Ge.in.c.presentium de testi.in.vj.cum si.vt per eū.Tn̄ circa illū.§.itē decreuit.nō est tex.de quo sit tantum disputandum,quia non est tex. auctoritatis in causis ecclesiasticis,quia solus rex cum sua congregatione non potuit imponere legem ar.c.ecclesia.s.Marie de ꝯsti . Tamen subdit ꝙ rex vsus fuerit precibus non beniuolis qn̄ fuerūt emanate pro vna dūtaxat persona,cum tollat̄ libera facultas eligendi. (55) ¶ † Circa istum articulum ego insequendo doc.d. Abb. in.d.c.cum terra.de elec.dicerem sic ꝙ qn̄ non est aliqua cōsuetudo ex dispōne iuris ille q est electus in epꝫ,vel archiepꝫ non est cōsecrandus ⁊ confirmandus,nisi ipse rex dederit sibi inuestiturā,vt est tex.in.c.adrianus.lxiij.di.qui tex.loquit̄ de rege Frācie cui concessum est vt vtatur priuilegio isto propter seruitia impensa ecclesie romane de quibus in illo tex. Nec ob.si diceretur ꝙ illud priuilegium est hodie reuocatum per.§.verum.eadem di.ad istud respondeo quia ille tex.loquitur de reuocatiōe priuilegij respectu electionis pape, non autē in alijs eidē regi cōcessis,⁊ hoc est circa illas inuestituras,⁊ sic ergo postqꝫ non cōstat de reuocatione merito dꝫ remanere in suo esse,(56) † quia reuocata,vel annullata vna parte aut vno articulo priuilegij,alia in eo contenta non videntur reuocata.c.si eo tpe.de elec.in.vj.no.d.abb.⁊ alij doc. in.c.suꝑ litteris.de rescrip.⁊ in si.facit tex.concordando ad dcm̄ c.adrianus.in.c.hinc est ēt.xvj.q.j.⁊.in isto casu opi.d.ab.⁊ aliorum vt.s̄.dixi in rege Francie ꝓcedat in alijs āt principibus credo qꝺ opi.d.abb.non sit vera,tm̄ si rex Francie sine cā iusta recusaret inuestiturā male faceret (57) ¶ † Et cā iusta est recusandi,si eligat̄ aliqs q nō sit de regno,vt est gl.valde no.in ꝓhe.prag.in.§. exinde.in verbo nōnūqꝫ,q dicit incōueniēs est vt illi q nō sunt ꝺ regno oriundi sint ꝑponēdi regnicolis,si idonei sint,⁊ repiant̄ in regno,(58) † facit in simili in.c.nullus inuitus.lxj.di.⁊ quamquam ille tex.loquat̄ in epis ratio ipsius tanquaꝫ cōis ad alia bn̄ficia dꝫ extēdi.facit.l.in ecclesijs.C.de epis.⁊ cle.⁊.c.j.§.statuit ibi de ipsa diocesi de colla.in prag.ar.ex ordinatione lr̄e vbi preferuntur de diocesi oriundi extraneis.c.hortamur.lxxj.di.cum ibi no.per

59 Archi. facit. c. fi. de cleri. pegri. † p que iura no. Hugo in. c. significasti. de iure patro. q patronus necesse hz pñtare epo clericum eiusdē diocesis, sed ibi dicit Host. q hodie de ɔsuetudine pt pñtare clericū vñcūqз originē duxerit, dumtñ sit idoneus, τ dicit. d.

60 Abb. in. d. c. ad decorē. de insti. † q essz valde honestū τ fructuosum, vt quisque in patria sua bñficiaret, vt sic vnus non occuperet bñficia, vel stipendia alterius, nec daret materia depauperandi bñficia, qr inducunt facilius ad residentiā tales indigene, quā extranei tex. est in extrauaganti Joā. xxij. que incipit execrabilis ibi in diuersoꝝ regnoꝝ partibus τc. vbi dicit Zenzel. ɔ puisionez que fieret ad dignitatē vnius regni de regnicola alterius regni. admitteret exceptio dñi tpalis si promouendū hēret suspectū de proditione terre sue, vel cōsilioꝝ τ secretoꝝ suoꝝ. ar. ff. de pe. l. si quis aliquid. §. trāsfuge. τ. ff. de re milita. l. omnes. §. exploratores, τ de iureiur. c. petitio. no. Inno. τ ibi Hostiē. τ alij doc. in. c. super his. de accusa. nā non cōuenit alicui scrutari archana alterius regni. C. de cōmer. l. mercatores.

61 † vnde si forensis τ non regnicola ipetraret a papa bñficiū in alienis ptibus nō facta mētione de loco sue originis τ puincie, gra essz surreptitia, vt ē glo. singula. τ ibi doc. in. c. si proponente. de rescri. quā approbat ibi. d. Abb. τ in dubio papa intendit puidē vnicuique in patria sua. ideo taciturnitas nationis reddit gratiam surrepticiam, qr si nationē expressisset papa sibi nō dedisset grām in partibus alienis vel ita de facili. vt est bonus tex. in. c. bone. lib. ij. de postula. prelatoꝝ circa finem ibi nec vllatenus ei preficere alienū. c. j. de cler. peregri. c. epm. lxj. di.

62 † τ q̄uis indigne extraneis deberent preferri, valeret collatio ordinaria facta cuicunqз idoneo, vt est tex. in. d. c. ad decorem. de institu. vbi dr̄ q extranei pñt prefici, dūtñ idonei, sed ibi reprobat patriarcha cōstātinopolitanus ex eo qr solum conferebat beneficia hoibus certe nationis, puta Venetis tm̄, quasi illa essent eis debita, τ hoc est ɔ nōnullos epos q fere oia beneficia sue collationis conferunt suis compatriotis, τ indigenis suaꝝ diocesum τ ciuitatum contēnunt puidere, facit

63 † q habet in regula cancellarie apostolice que dicit q si cōtingat papam alicui psone de patrochiali ecclesia puidere, vel gratiam expectatiuā concedere, nisi dicta persona intelligat τ intelligibiliter loquat idioma loci, vbi ecclesia hmōi cōsistit, puisio seu mādatū τ gratia ō super nullius est roboris τ momenti, τ alia regula gñalius loqt q nullus expectatiuā gratiā extra suā nationē ipetret, nisi idioma quo cōiter homines loquunt ibidē, intelligat τ intelligibiliter loqui sciat, τ ibi subdit. d. gloss. q rex francie hz priuilegiū q extraneus τ alienigena nō bñficiet in suo regno siñ eius permissione.

64 ¶ † Itē est alia cā pp quā princeps poterit inpedire ne subditus suus electus possit habere platurā in suo regno, qñ ille electus est criminosus aut incapax ad illā prelaturam. vt no. do. Abb. post gl. in. c. ex pte de testi. τ illud ēt pcedit fm euz pṙono vel parochiano qr eoꝝ interest habere bonū rectorē, vnsaltē admittētur ad denūciādū. c. filijs vel nepotibus. xvj. qō. vij

65 † τ est bona gl. in. c. vt circa. in verbo aliqui. de elec. in. vj. quē ō quoꝝ interest vt canonici, parochiani, aut patroni, τ quilibet det dioecesi admittit ɔ electū in epm, τ ibi Do. de. s. Ge. col. v. τ Innocē. in. c. sup his de accusa. vbi dicit q reges τ princes admittūtur ad excipiēdū ɔ pmouēdū, si hñt eum verisimiliter suspectum de proditione terre, vel ɔsilioꝝ suoꝝ si enim sit patronus τ admittat ad prosequendum suā, vel suoꝝ iniuriā, fortius dз admitti, qñ ínstat pro salute aie sue, τ ne ecclesia vergat in peiorē statū, maxime cū parochiani tenētur alere rectorē gl. in. c. ois christianus ō ɔse. di. j. τ no. in. c. j. τ in. c. de his de eccle. edifi. Idē ēt tz do. abb. post glo. iij. in. c. illa prepositoꝝ de accusa. vbi dicit q patroni ecclesie τ parochiani possunt agere siliter de crie ɔ platū, vt priuet

66 ecclesia † qr eoꝝ interest hr̄e bonū prelatū. c. audacter. viij. q. j. gl. in. c. maximilianus. lxxxj. distinc. τ i. c. filys. xvj. q. vij. τ in. c. venerabili. de offi. deleg. τ idē no. domi. Abb. in. c. super his in not. fi. de accusa. vbi alleg. Fede. cōsi. xxiij. alias. xxviij. τ idem do. Ab. sup prima glo. in. c. cū. p. de accusa. vide ēt Fely. in. c. ex pte ō testi. col. iij. ver. fallit primo. vbi dicit q pṙonus, vel parochian⁹ pt siliter crimen denūciare ɔ prelatū pmotū, aut pmouēdū, allega. gl. quā supius allegaui. τ alleg. Host. τ do. abb. in. c. q dei tutorē in. iij. no. p illū tex. de sta. mo. facit. c. ij. cū glo. lxij. di. τ. c. null⁹. lxi. di. si. n. p iniuria simplici possunt accusare. c. de cetero. ō testi. fortius pp indiciū aiaꝝ, siliter ēt si sint psone viles admittent isto casu fm Lapū alle. xj. p. c. oibus. iiij. q. v.

67 † τ hinc est q ɔ platū electum pñt laici, quoꝝ interest, excipere de crie, vel defectu, fm glo. in. c. vt circa. in verbo aliqui. de electi. in. vj. τ ibi Do. τ idē Do. de. s. Ge. post Archi. in. c. qui eps vlt. col. xxiij. di. τ in. c. illud ea. di. τ do. Ant. post Inno. in. c. cū bertoldus in. vij. col. de re iudi. τ do. Abb. in. c. cōquerente vltimo no. de cle. non resci. facit. gl. in. c. cupientes. §. si vero. in ẋbo vnicus de elec. in. vj. τ Joan. de ana. in. c. illa de accusa. Idē ēt tz Fely. i. c. sup his de accusa. vbi dicit q ɔ eligēdū potest excipi de crie ēt occulto, dūmodo probari possit, per. c. sup eo. de electio. Itē ɔ electū nō cōfirmatum, τ ēt contra confirmatum ne ordinetur, τ ɔ ordinatum, ne consecret, τ contra consecratum, ne adipiscat possessionem vide Cardi. cōsi. cxlj. col. ij. in prin. τ Hen. in. c. inotuit col. j. de eo qui furtiue ordinem suscepit, τ cū his sit expedita presens questio.

SVMMARIVM.

1 Ecclesijs p electione de prelato τ bñficiato puidet τ alijs modis et. j. nu. 2.
2 Electo p ɔfirmatione quid acquirat τ. j. nu. 4. et. 8. et. 14.
3 Electo quod ius p electionez acquiratur τ. j. nu. 12.
5 Impetratio facta post electionē alterius an valeat.
6 Beneficium vsqз ad confirmationem vacare dicitur.
7 Electus sine superioris auctoritate electioni potest renunciare.
9 Installatio vim confirmationis habere potest.
10 Beneficium electiuum quod dicatur.
11 Littere pape electoribus, nisi exprimatur non derogant.
13 Electus in decanum Brixie si ante confirmationem moriatur i curia decanatus non dicitur vacare in curia.
15 Ecclesijs ēt p pñtationē τ institutionem prouidet de beneficiato.
16 Presentatio quid sit.
17 Presentatus an possit se p nuncium epo presentare.
18 Electio τ pñtatio an inter se τ in quibus differunt.
19 Electio quando presentationem comprehendat.
20 Institutio triplex est.
21 Institutio an a collatione differat.
22 Institutio an a ɔfirmatione τ a missione in posses. differat.
23 Nominatio p quam ecclesijs prouidetur quot modis summatur τ quod ius nominato acquirat. τ. j.
24 Scrutinio publicato nominantes variare non possunt.
25 Scrutinio publicato minor pars potest ad maiorem accedere.
26 Gratiam habens sub expectatione prebende quod ius babeat.
27 Nominatio τ presentatio an equiparentur.
28 Electio an comprehendatur sub verbo dispositionis.
29 Prouisio an comprehendat noiationē, postulationem, presentationem, τ collationem.
30 Postulatio, quod ius postulato tribuat.
31 Collatio an differat ab electione τ ab alijs modis prouidendi.
32 Verbū cōmittere quid importet τ quid differat a collatione.
33 Conferre τ assignare an differant.
34 Verbum receptio quid importet τ quotuplex sit τ in quo a collatione τ ab ellectio. differat.
35 Eligere τ promouere in quo differant.
Et in quo differant collatio, presentatio, τ institutio.
36 Verbuз dispositio quid importet, τ quod beneficium dicat spectare ad dispositionem alicuius.
Et an dispositio a presentatione differat.

¶ Tertia pars tractatus de beneficio.

QVÆSTIO I

Quero primo. Quib⁹ modis prouideatur ecclesijs de prelato aut beneficiato, τ omissis disputationibus respondet domi. Abba. in. c. auctoritate. de insti. q multis modis prouidetur.

1 ¶ † Primo modo prouidetur per electionem, quādo canonici alicuius ecclesie eligūt prelatum per. c. primum. de elec. vbi dicit, q tex. quādo sunt duo, vel tres in collegio procedendum est per electionem, facit. c. primum τ secundum de electio. in prag. τ dicit glos. in. c. quanto. lxij. distinc. quod acquiritur ius prelature τ ius administrandi, sed non exercitium prelature, vel administrationis,

2 † τ per confirmationem nihil noui iuris acquiritur, sed tantum exercitium, vt nota. Felyn. in. c. cum bertoldus in principio. de re iudica. τ Joan. and. in addi. Specula. titu. de actio. τ petitio. §. super actionibus versi. pe.

3 † facit. c. sup his. de accu. τ ibi dicūt Bu. τ Imo. q p solam electionem

electionem acquiritur ius in re non ad rem, nam vr̃, ꝙ saltem ha
bitu acquirit̃ ius in re per glos. in. d. c. q̃zto ⁊ seq̃t do. Abb. in. c.
ij. ⁊ in. c. nobis. col. ij. de iure pa. ⁊ in. c. sacrosancta. de elec. ⁊ in. c.
auctoritate de isti. ⁊ i. c. trãsmissaz. col. iij. d elec. Archi. i. c. i noie.
xxiij. di. ⁊ i. c. expedit. xij. q. j. ⁊ in. c. si qs. vij. q. j. ⁊. d. Abb. in. c. no
stri. de elec. ⁊ Do. d. s. Ge. i. c. siracusane. in fi. xxviij. di. vbi decla-
4 rat. d. gl. † ⁊ ibi ẽt dt Arch. ꝙ añ ꝯfirmationẽ nullũ ius q̃rit̃ ele-
cto q̃ztũ ad exercitiũ administrãdi in spũalibꝰ, vel tpalibꝰ, qꝛ illd
exercitiũ q̃rit̃ in ꝯfirmatione. vt no. Do. de. s. Ge. in. c. q̃z sit. §. j.
p illũ tex. de elec. in. vj. vbi dt ꝙ electio nõdũ acceptata ꝯfert ius
ad rẽ, adeo ꝙ d illa dz fieri mẽtio ab eo q ipetret talẽ eccl̃iaz, pro
quo facit qꝛ ẽt si tpe quo electus acceptãs eligẽtes dissentirẽt eiꝰ
dissensus sibi nõ nocet, nõ tollit ius electi. c. publicato. de elec. d.
Abb. i. c. inter canonicos. vlt. no. de ele. g̊ sola electio ꝯtulit aliqd
5 ius añ acceptationẽ, † ⁊ sic infert̃ ꝙ nõ vz ipetratio facta post ele
ctionẽ alterius, q̃zuis acceptatio secuta fuerit illã ipetrationẽ, ⁊
dt But. post Jo. an. in. c. in nr̃a. col. fi. d rescr. ꝙ p illã electionez
⁊ acceptationẽ eius añ ꝯfirmationẽ ñ dr̃ ius q̃situ in re, sicut nec
p exceptionẽ in canonicũ, ⁊ attẽto ꝙ electus nõ hẽat exercitiũ, lz
habeat habitũ ad exercitiũ non vr̃ vere posse dici hr̃e ius in re,
6 nec vr̃ solus habitꝰ opari, ꝙ hẽat ius in re, † attẽto ẽt ꝙ bñficiuz
dr̃ vacare vsq̃z ad ꝯfirmationẽ, vt no. gl. in cle. j. i xbo collato. vt
lit. pen. ⁊ ibi. d. Abb. Do. de. s. Gemi. in. c. electio. col. iij. d elec. i.
7 vj. dicẽs p eã ꝙ bñficiũ nõ dr̃ esse clerici p solã electionẽ † hinc vi
demus ꝙ electus põt renũciare electioni sine auc̃te superioris in
manibus eligẽtiũ gl. in. c. ij. i xbo renũciauit. de resti. in iteg. ⁊ gl.
no. in. c. si electio eo. ti. d ele. in. vj. gl. i. c. ij. i xbo ꝯfirmatus d trã
sla. p̃la. ⁊ in. c. cũ iter. in xbo ꝯiugale. d elec. But. in. c. in nr̃a. co.
vlt. ⁊ ibi Inn. col. viij. de rescr. But. in. c. cũ nr̃is. d ꝯces. p̃hẽ. In-
no. in. c. ex insinuatione. ⁊ ibi Jo. de ana. de simo. Imo. in. c. qd in
8 dubijs. col. vj. de renũ. ¶ † Et dt Old. cõsi. cxlvj. inci. fcm̃ est d cõ
sue. circa mediũ ꝙ ꝯfirmatio nihil noui iuris addit ad electionẽ,
sed solũ administrationis exercitiũ, Spe. tit. de actio. ⁊ peti. §. su-
9 per petitionibus, † vbi infert̃ ꝙ installatio põt hr̃e viz ꝯfirmatio
nis. Itẽ si capitulũ eligit ẽt solẽniter, ⁊ nõ seq̃t post illã electionez
ꝯfirmatio, installatio illa eqpollẽs dr̃ bñficiũ collatiuũ nõ electi-
uuz, qꝛ illa electio iportãs tacite, ⁊ simulatiue ꝯfirmationẽ dr̃ pro
uisio, facit gl. iij. in. c. j. de elec. in. vj. gl. i. c. in sinodo. lxiij. di. ⁊ in. c.
cũ inter canonicos. in xbo ꝯfirmauit. de elec. do. Abb. in. c. cãz.
⁊ i. c. nosti. i p̃n. ⁊ in. c. cũ in cũctis. §. cuz vero. col. ij. de ele. ⁊ in.
c. sup his ho no. de ele. Egi. decisio. ccxxv. ⁊ Fely. in. c. eã te. col.
iij. x. idẽ i oi electo. d rescr. ⁊ idẽ Fely. i. c. i nr̃a. xxxj. correlario. d
10 rescr. † vbi dt qd bñficiũ dr̃ electiuuz ꝓprie, qñ i eo ꝓcedit̃ p ele-
ctionẽ q̃ exigit ꝯfirmationẽ supioris, secus g̊ si nõ reqrat ꝯfirma
tionẽ alle. Car. post gl. i. iiij. no. d relig. do. cle. qꝛ ꝯtingit, ex qbus
infert qd si mãdat̃ ꝓuideri de bñficio spectãte ad collationẽ. c. nõ
veniũt canonicatus, i qbꝰ. c. eligit. ⁊ eps̃ ꝯfirmat, qꝛ dñr bñficia
11 electiua nõ aũt collatiua, † ⁊ litere Pape nũq̃z derogãt electori-
bus, nisi exprimat̃, facit. c. cũ in illis. d p̃b. i. vj. ⁊ cle. j. eo. ti. Old.
ꝯsi. cxlvj. ici. fcm̃ tale ẽ tit. d ꝯsue. vbi ifert ꝙ lz ñ sit ꝯfirmõ possit
eẽ ꝓprie electio, ⁊ dt ꝙ si ẽ ibi installatio ẽt q̃ fiat a preposito, vel
12 alio dr̃ electiuũ, † ⁊ dicebãt aliq qd p electionẽ acqratur solũ ius
ad rẽ, ⁊ ꝯsensuz p̃stitũ electiõi, ius ãt in re p solũ actũ ꝯfirmatio-
nis, vt no. Imo. i cle. j. vt li. pen. ⁊ ibi Jo. an. vbi dt qd electus nõ
põt dicẽ bñficiũ sibi esse collatũ, nec esse suũ, lz possit dicẽ illud si-
13 bi debitũ † id si electus i decanũ eccl̃ie Brixiẽ. moriat̃ i curia añ
ꝯfirmationẽ nõ dicet̃ vacare decanatus i curia, qꝛ añ ꝯfirmatio-
nẽ nõ põt dicẽ suũ. sz sibi debitũ, tũc ãt p mortẽ moriẽtis bñficiũ
dr̃ vacare i curia, qñ bñficiũ erat suũ, vt no. Arch. in. c. si electio.
de ele. in. vj. Dñi d ro. deci. cccclxxxix. facit. c. q̃z sit d ele. i. vj. Jo.
an. ⁊ alij in. c. auaritie eo. ti. vide gl. valde no. i. c. j. §. cui rei i xbo
noiationis. de ele. i. iij. prag. Et si resultat ꝙ p electionẽ, ⁊ ꝯsensũ
electi acqrit̃ ius in re, vt no. Aret. i. c. sup his d accu. fac̃ tex. i. c.
nihil de elec. vbi elecꝰ nõ ꝯfirmatus hz administrationẽ facit. c.
14 cũ iter canonicos. d elec. ⁊ ista vr̃ cõis resol̃o, † nã p ꝯfirmationẽ
nõ acqrit̃ ius, sz solũ ꝯfirmat̃ ius oliz acq̃situ. c. iter dilectos. d fi
de istru. ⁊ ista ẽ cõis, ⁊ xa resol̃o lz oliz Car. Alex. voluerit tenẽ
15 ꝯ̃riũ. i. d. c. q̃zto. lxiij. dist. ¶ † Scdo mõ ꝓuidet̃ eccl̃ijs p p̃senta-
tionẽ, ⁊ istitutionẽ, vt no. doc. ⁊ ibi. d. Abb. i. c. auc̃te. de istitu. ⁊
Rocus i suo trac. de iure pa. i p̃n. q. ij. q̃ro vbi dt ꝙ p̃ronus q hz
p̃ntationes dr̃ p̃ronus ad similitudinẽ p̃ris, qꝛ sicut pr̃ alit filiũ,
16 ita p̃ronus eccl̃iã d nõ esse deducit ad esse. † ⁊ ista p̃ntatio ẽ exhi-
bitio q̃dã fcã de clerico p̃nte sensibꝰ corpis illius cui fit p̃ntatio,
vt no. d. Abb. i. c. ea noscit̃. i. ij. not. de his q̃ fiũt a prela. sine cõ-
sensu. c. p gl. no. in. cle. dudũ. i xbo p̃ntari. de sepul. q̃z approbãt
17 ⁊ cõiter sequunt̃ doc. † idẽ ẽt no. d. Abb. in. c. cũ parati. in. j. col.
de appel. vbi dicit qd ille q dz se p̃ntare nõ põ mittere nũciũ, nisi
p̃ntatus sit notus epo, vt no. d. Abb. in. c. ea noscit̃. de his q̃ fiũt
18 a prela. † ⁊ isti duo modi differũt ꝙ p̃ntatio nõ tribuit ius p̃nta-
to, vt no. Fely. in. c. cũ bertoldus. de re iud. secus p electionẽ, vt
. s̃. dixi. vt no. idẽ Rocus vbi. s̃. i. iiij. q. ¶ Alia dr̃ia est qꝛ electio
fit a collegio, vel a. c. p̃ntatio fit a p̃sonis singularibus, vt no. do.
Abb. in. c. auc̃te. de insti. ¶ Est alia dr̃ia qꝛ electio fit de prela-
tis p̃ntatio aũt fit de alijs bñficijs, facit tex. in. c. qꝛ nobis de iure
pat. ⁊ do. Abb. in. c. auctoritate. de insti. facit tex. in. c. cũ in illis.
. §. x. de preb. in. vj no. Fely. in. c. in nostra. de rescrip. correlario.
xxxij. vbi dt qd de iure cõi in bñficijs minoribus nõ ꝓcedit̃ p viã
electionis in dignitatibus. ¶ Est alia dr̃ia ꝙ pẽdẽte lite sup iure
eligẽdi nõ currit tp̃s eligẽtibus. vt no. in. c. ij. de in integ. resti. se-
cus qñ est qd sup iure p̃ntãdi, qꝛ pẽdente lite tp̃s currit eis, vt est
tex. ⁊ ibi do. Abb. in. c. iij. col. x. ver. ⁊ hec adducunt̃ de iure pat.
19 ⁊ iste dr̃ie ꝓcedũt in ꝓprijs terminis iuris loquẽdo † secus est in
materia larga ⁊ fauorabili, qꝛ tũc electio cõprehendit p̃sentatio-
nẽ tex. in. c. q̃relã. de elec. ⁊ in. c. ij. de iure pat. ⁊ circa istos duos
modos ꝓuidẽdi vz circa electionẽ aliqd vltra in istos trac. nõ di
cam, sed remitto ad Guil. de mãdegoto. in trac. suo de elect. ⁊ de
iure pat. ⁊ p̃ntatione ipsius, videas Rocũ de curte in suo tra. de
20 iure pat. ⁊ ẽt Paulũ de citadinis in suo tra. de iure pat. ¶ † Et
ad istã p̃ntationẽ fit institutio ⁊ dt do. Abb. in. c. auctoritate. de
institu. ꝙ institutio est triplex. Proprie aũt sumit̃ institutio ꝓ trã
slatione iuris nõ libera a supiore fcã, qñ. s. p̃ntatus p p̃ronũ insti-
tuit̃, naz ibi trãsfert̃ ius plenũ cũ p̃ronus nullũ ius spirituale trã-
stulerit, sed est illa trãslatio nõ libera, qꝛ superior velit nolit tenet̃
21 illud ius cõferre in p̃ntatũ, ex quo est idoneus, † ⁊ in hoc differt
a collatione, qꝛ collatio proprie ẽ iuris trãslatio libera, qꝛ habẽs
collationẽ bñficij nõ tenet̃ ꝯferre isti. vel illi, sz libere cui vult, dũ-
modo sit idoneus. c. relatũ. de p̃bẽ. ⁊ dig. ⁊ ibi do. Abb. ideo ius
instituẽdi, ⁊ ꝯfirmãdi trãsit in capl̃m sede vac. in. c. j. de isti. in. vj.
c. cũ oliz. de maio. ⁊ ob. sed ius libere ꝯferẽdi nõ trãsit i cap. si col
latio spectabat ad solũ epm. c. vnico. ne sede vac. li. vj. alio mõ dr̃
institutio, ⁊ tũc capit̃ ꝓ collatiõe libera. vt. c. ex frequẽtibus de in
sti. alio mõ capit̃ institutio ꝓ instõne auctorizabili, q̃ fit quo ad cu
rã populi tm̃ vt si collatio bñficij spectat ad inferiorẽ a cura po-
puli nõ exẽpti ad epm vt. c. j. de capel. mo. in. vj. qñq̃z istitutio ca
pit̃ pro inductione i possessionẽ, ⁊ ista pertinet ad Archi. de iure
cõi, nã post trãslatũ ius i bñficio Arch. hz inducere illũ in posses
22 sionẽ corporale, vt. c. ad hec. ⁊. c. vt nostrũ. de offi. archi. ¶ † Et
institutio differt a ꝯfirmatione, vt no. d. Abb. in. c. nobis. in. v.
de iure pat. vbi dt ꝙ ꝓprie loquẽdo dr̃ia est inter institutionem, ⁊
ꝯfirmationẽ, ꝯfirmatio. n. fit de electo a collegio, ⁊ dr̃ superior cõ
firmare, q̃si simul firmar̃, qꝛ p electionẽ iã fuit trãslatũ ius, sz p isti
tutionẽ trãsfert̃ plenũ ius vt. s̃. dixi, istitutio differt a missiõe i pos
sessione, vt no. Arch. in. c. j. de insti. i. vj. vbi dt qd admittere idez
est qd recipere, ⁊ examinare, instituere est approbare, ⁊ ꝯfirmare
23 vt no. Rochus in suo trac. de iure pat. in p̃n. in. vij. q. ¶ † Itẽ est
alius modus ꝓuidẽdi ad bñficia, q appellat̃ nominatio, ⁊ noia
tio sumit̃ multis modis vt dt gl. in. c. j. in. §. volẽs in verbo noia-
tiones. ¶ Primo modo assumit̃ ⁊ capit̃ pro electione. c. cũ oliz.
de re iud. ⁊ ex tali nominatione acqrit̃ ius noiato, sicut ex electio
ne elec. c. si tibi absenti. de p̃b. in. vj. ⁊ istud ius acquirit̃ in habitu,
in actu autem solum acquiritur per confirmationem. c. transmis-
saz de elec. c. auaritie eod. titu. in. vj. c. quãto. lxj. distin. do. Abb.
in. c. si postq̃z. de elec. ⁊ in. c. super his. de accu. ⁊ de ista satis fuit
dcm̃ supius i p̊ mẽbro istius q̃onis. ¶ Est alia noiatio solẽnis, q̃
equipolet postulationi, ⁊ fit qñ duo, vel tres noiant̃ Pape, vt de
vno illoꝝ ꝓuideat eccl̃e. ⁊ ex hac noiatiõe nõ acquirit̃ ꝓprie ius
noiato, sed quodãmodo. c. ꝯ̃ sanctorũ. xvj. q. vlt. sed noiante nõ
poterunt variare ex quo illã nominationez presentauerunt supe-
riori, sicut in postulatione. c. bone. il. ij. de postu. prela. ⁊ de ista lo-
quit̃. c. bone. il primo. in fi. eo. ti. ⁊ ibi vult Host. istud, lz gl. aliter
capiat noiationẽ, qñ oẽs eligẽtes absq̃z solẽnitate ꝯcordãt in ali
quo ineligibili assumẽdo, ⁊ vadunt ad superiorẽ, vt cum eo dispẽ
set, ⁊ ꝓuideat ecclesia, ⁊ ista nominatio equiparat̃ postulationi.
¶ Est alia nominatio que fit ante scrutiniũ de aliquo eligendo
qñ aliqui proponuntur in collegio tanq̃z boni viri, vt de eis fiat
scrutinium, de quo in. c. ꝙ sicut in prin. de elec. nec per illam que-
ritur ius nominato, sed possunt nominãtes trãsire ad eligendum
aliuz. ¶ Alia est nominatio que fit in scrutinio electionis in quo
vota secrete ⁊ sigillatim sunt exprimenda. c. si quis iusto in fin. de
elec. in. vi. nec per talem nominationem acqritur vere ius nomina
to argu. c. si tibi absenti. de preben. ⁊ digni. ⁊ de ista nominatione
24 hr̃ in. c. ꝑpetuo. de elec. in. vj. † sed nominãtes publicato scrutinio

non põt variare. c. publicato de elec. q̃n sequi põt electio, q: nominatus hз maiorem ꝛ saniorem partem vocum, nam si publicato scrutinio nõ posset seq electio, q: vota eligẽtiũ reperiunẽ equalia, aut nõ cõsensit in aliquẽ maior pars tũc poterũt electores variare. c. q: pp. c. ecclesia vestra in scdo de elec. nulla. n. iniuria aut infamia irrogaẽ nominato ex variatione, cũ nõ habuerit maiorem prẽ capituli. vt no. do. abb. post alios doc. in. c. publicato. de elec. 25 † vbi dñt qd minor pars põt accedere ad maiorẽ partẽ publicato scrutinio, q: q̃n ex votis minoris partis nõ põt seq electio, ꝛ nullũ ius est acq̃sitũ nominato, facit. c. qd sicut. ꝛ gl. in. c. cũ in iure ꝺ. elec. ꝛ predicte nominationes fiũt ad bñficia vacãtia. ¶ Est alia nominatio q̃ fit ad bñficia vacatura quaꝝ q̃dã sunt gratie expectatiue q̃ dñr nominationes, vt est tex. in. d. c. j. §. volẽs. ꝛ in ꝟsic. exceptis de colla. in prag. ꝛ tunc si expectãs est receptus in canonicũ sub expectatione prebende hз ad eam ius ad rem non in re. 26 c. pe. de prebẽ. ꝛ digni. in. vj. c. fi. de cõces. pbẽ. eo. li. † si vero nõ est receptus i canonicũ, sз dũtaxat hз graз sub expectatione bñficij si bi ꝯferẽdi tũc solũ hз ius implorandi officium executoris, vt prouideat, vel faciat sibi ꝓuideri, vt est gl. no. in. c. veniens. de renun. gl. ꝛ Inn. in. c. literis. de ref. Inn. in. c. ꝯstitutus. eo. ti. Spe. tit. de pbẽ. i p̃n. ꝺ. Abb. in. c. capitulũ. de rescri. lз Host. ꝛ Henri. aliter dicant, in. d. c. literis. de rescri. qd p literas executoriales acquiriẽ ius ad rẽ petẽdi bñficiũ cũ vacat. c. ꝯstitutus. de rescrip. ꝛ. c. accepimus. de eta. ꝛ qualita. Joã. an. in. c. si solo. de cõces. pbẽ. in. vj. ¶ Alie sunt nominationes que fiunt ab vniuersitatibus de suppositis graduatis de quibus est tex. in. c. j. §. insup. cũ alijs seq. de colla. in prag. nec p eas q̃riẽ ius in re, vel ad reз ad beneficia sicut dictũ est in gratijs expectatiuis. sed ꝯsequiẽ nominatus quoddaз ius preparatoriũ ad bñficiũ cadẽs in turno nominatoꝝ obtinen- 27 duз sicut p̃ñtatus † tñ nõ oĩno equiparanẽ noĩatio, ꝛ p̃ñtatio, cuз p p̃ñtationẽ acq̃raẽ ius ad rẽ ad bñficiũ petẽdũ, ꝛ actio personalis ꝯ̃ sudstituẽtẽ. c. cũ aũt. c. pastoralis. de iure pat. Hostiẽ. i. c. q̃m de iure pat. doc. in. cle. j. de sup. neg. prela. gl. ꝛ doc. in. c. dilectus. 28 de of. lega. Henri. in. c. cũ bertoldus. ꝛ alij doc. de re iud. ¶ † Itẽ est alius modus prouidẽdi qui appellaẽ dispositio, ꝛ ellectio includiẽ sub verbo dispositionis, vt dicit glo. no. in. c. vnico. in ꝟbo dispositionẽ. de reserua. in prag. ꝛ hoc in materia fauorabili, sec9 29 in mã odiosa. c. cũ in illis. de pbẽ. ꝛ digni. in. vj. ¶ † Est alius modus prouidẽdi, qui appellaẽ prouisio, ꝛ est latũ verbũ, qd cõprehẽdere põt noiationẽ, postulationẽ, p̃ñtationẽ, ꝛ collationẽ, vt est gl. no. in cle. fi. in verbo prouisioni. de elec. ꝛ hoc hз locũ in mã fauorabili, secus in mã odiosa, q: tũc nõ venit electio p verbũ ꝓuisio- 30 nis, vt no. ꝺ. Abb. in cle. fi. de elec. ¶ † Est alius modus prouidẽdi in bñficijs, q appellaẽ postulatio, vt p totũ tit. de postula. prel. ꝛ per istã postulationẽ nõ acq̃riẽ ius postulato. c. pe. ꝛ fi. de postu. prela. not. Fely. in. c. cũ bertoldus. col. ij. de re iud. ꝛ Domi. de. s. Gemi. in rep. c. postulasti. in fi. de rescr. ꝛ postulatio, ꝛ electio differũt. vt no. gl. in. c. vnico. in verbo vera postulatio. de postu. prela. i. vj. ꝛ ẽt no. sũmiste, ꝛ ibi do. abb. i rub. ꝺ postu. pla. ꝛ ꝺt do. ab. in. c. j. col. fi. de postu. prela. ꝛ in rub. de elec. in. c. q: pp. col. iiij. in 31 p̃n. eo. ti. ꝙ est duplex postulatio, vt ibi per eũ. ¶ † Est alius modus ꝓuidẽdi q appellaẽ collatio, ꝛ differt ab electione, ꝛ ab alijs modis ꝓuidẽdi. c. cũ in illis. de prebẽ. ꝛ dig. in. vj. gl. in. c. vnico. in verbo collationẽ, de reser. in prag. vt pз ẽt ex diuersitate titulorũ 32 vt ti. de elec. ꝛ tit. de colla. in prag. ¶ † Et quid aũt importat verbũ cõmittere, ꝛ in quo differat a colatione vide gl. in cle. j. in ꝟbo 33 cõmittere de sup. neg. prela. ꝛ ibi do. Car. in. iij. no. ¶ † Et an differant assignare, ꝛ conferre no. Cardi. floren. in. c. referente. viij. no. de preben. ꝛ qd importet verbũ ꝓuisio, vel prouidereẽ. vide glo. in. c. vt circa in verbo electionis, ꝛ ibi Domi. de. s. Gemi. de elec. in. vj. ꝛ Fely. in. c. cũ bertoldus. col. ij. de re iud. vbi ẽt declarat, qd importet installatio, vide ẽt do. Abb. in. c. trãsmissaз de ele. in. c. 34 cũ. m. de cõsti. ¶ † Quid aũt iportet verbũ receptio, ꝛ quotuplex sit, ꝛ quomodo differat a collatione, vide Domi. de. s. Gemi. per illuз tex. in. c. cũ in ecclesijs. de prebẽ. in. vj. ꝛ Jo. de imo. in. c. maioribus. col. ij. eo. ti. de preben. ꝛ in quo differat verbum receptio a verbo electio. vide Cardi. consi. ciij. incipien. discutiam premis- 35 sa. ¶ † In quo autem differant promouere ꝛ eligere, colligetur per domi. Abba. ꝛ alios docto. in. c. omnipotens. de accusato. ¶ In quo etiam differant collatio, presentatio, ꝛ institutio, tex. ꝛ 36 doc. in. c. cum in illis. §. cum autem. de prebẽ. in. vj. ¶ † Quid aũt importet verbum dispositio, ꝛ ꝙ beneficium dicatur spectare ad dispositionem alicuius, ꝛ quid differat dispositio a presentatione. vide glo. in clemen. vnica in verbo dispositionem. ꝛ ibi Cardi. in prima opositione de sup. negli. prelato. ꝛ tex. in capitulo cuз in illis. §. j. de preben. ꝛ digni. in. vj. ꝛ cum his sit expedita p̃sens qd.

SVMMARIVM.

1 Beneficiatus criminosus an a beneficio sit priuatus, vel priuãdus, ꝛ. ĩ. nu. 20.
Et crimen an repellat iudicem ordinarium a iudicando.
2 Crimen etiam notorium nunq̃ȝ aliquem priuat nisi sequatur sententia priuationis.
3 Contra electum, ꝛ confirmatum non in modum exceptionis, sed accusationis quis auditur.
4 Clericus etiam homicida ante sententiaз licite beneficiũ retinet.
5 Prelatus irregularis ꝛ homicida donec remoueatur in sua prelatura remanet.
6 Rescriptum impetratum ab homicida hoc tacente an sit nulluз.
7 Gesta ab ordinario ẽt cui officium esset interdicendũ an valeãt.
8 Homicida est verus episcopus donec p̃iuetur licet vt indignus priuandus sit.
9 Processus iudicis an valeat si habeat deffectum sue potestatis impeditiuũ, ꝛ. ĩ. nu. 14.
Et processus valet si dilatorie exceptiones non opponantur.
10 Judicium cum accusatore inhabili procedit si non opponatur.
11 Sententia iudicis excõicati an valeat.
Quid de collatione beneficij per eum facta.
12 Beneficium primum vacat per adoptionẽ secũdi incõpatibilis.
Simoniacus ipso facto beneficio est priuatus, ꝛ. ĩ. nu. 30.
13 Confirmatio ellecti per simoniam est ipso iure nulla.
15 Uerbum spolietur quid denotet.
16 Periurus an sit infamis.
Et an renunciatio beneficij ipso iure priuet.
17 Collatio beneficij facta periuro vel alias criminoso an sit nulla, ꝛ infra nu. 19. et. 29.
18 Uerbum admittat quid importet ipso iure.
21 Periurij exceptio vel alterius criminis an possit opponi petenti beneficiũ, ꝛ. ĩ. sub nu. 33.
Et nullum crimen aliquẽ beneficio ipso iure priuat.
22 Jus beneficij in homicidã ꝛ in irregularem cadit.
23 Periurus quando beneficio sit priuandus, ꝛ. ĩ. nu. 27.
Periurus ab ordine deponitur ꝛ emphytheosi priuatur.
24 Periuro quando denegetur actio.
25 Pena non imponitur nisi vere exprimatur.
Et in dubio per sententiam est imponenda.
26 Crimen nullaз inducit beneficij priuationẽ nisi in iure exprimaẽ.
28 Juramentum, ꝛ fidei prestatio equiparantur.
31 Homicida quare magis peccet, ꝛ grauius puniatur q̃ȝ piurus.
32 Electio scienter facta de criminoso an sit ipso iure nulla.
Quid de prouisione de criminoso infami facta.
33 Collatio non tз si Papa episcopatũ apostate conferat.
34 Homicida que est canonibus detestabilis non perdit ipso iure beneficium prius acquisitum.
35 Electio ꝛ prouisiones simoniace sunt ipso iure nulle.
36 Collatio facta criminoso notorio, vel excõicato non valet.
Et collatio de excõicato non valet, ꝛ. ĩ. sub nu. 38.
37 Simoniacus in ordine, vel in beneficio quomodo suspẽsus sit.
38 Eligi an possit in prelatum qui est in peccato mortali, ꝛ. ĩ. nu. 40.
39 In prelatũ quis potius ꝓmoueri debeat an, qui nunq̃ȝ peccauit an qui peccauit, ꝛ penituit.
41 Ordines suscipiẽs cũ ꝯsciẽtia peccati mortalis mortaliẽ peccat.
42 Crimina occulta per penitentiã abolita an impediãt promouendum ꝛ deiciant promotum.

QVÆSTIO II

1 Q Uero scdo † An criosus sit p̃uat9. a bñficio, vel veniat p̃uãd9 p pte negatiua videreẽ ꝙ nõ veniret p̃uãd9, q: crimẽ ñ repellit iudicẽ ordinariũ a iudicãdo, vt no. ꝺ. abb. ꝛ alij doc. in. c. scisci̇tat9. ꝺ resc. ꝛ spe. tit. ꝺ legato. §. viij. ꝟ. itẽ ꝙ cõpromisit. Idẽ ẽt no. Inn. ꝺ. ab. post gl. i. c. cũ ñ liceat ꝺ p̃scr. bal. i. l. cũ frẽz. col. iij. ꝟ. vnũ scias. C. ꝺ his q. vt idi. † vbi ꝺt ꝙ crimẽ ẽt notoriũ nũq̃ȝ hз vires ad aliquẽ ꝯponẽdũ, vel p̃uãdũ, nisi sequaẽ s̃nia depositionis, ꝛ iõ lз aliqs p̃lat9 sit notorie criosus, nõ tñ p h̃ ẽ depofit9 ipso iur, ẽt si sit homicida alle. Inn. i. c. cũ ꝯ̃. ꝺ here. nisi sit ei iterdictũ p s̃niam, idẽ ẽ ꝛ vr̃ teneẽ archi. i. c. nonne. viij. q. iiij. vbi ꝺt ꝙ ab. opposuit simoniã epo petẽti iura epalia, ꝛ vn9 Car. iudex i h̃ fuit iterlocut9, nõ eẽ audiẽdũ abb. ꝓcurator abb. appellauit pp̃ cũ car. illũ abb. r̃pulit cũ vecũdia, q: q̃ȝdiu plat9 ab ecclia tolleraẽ, ñ dз r̃pelli, imo vt eps dз ad oia admitti, vt. ij. q. j. c. m̃lti.
3 ¶ † Itẽ

3 ¶ † Itē ꝯ electū, ⁊ ꝯfirmatū nō audit̃ qs ī modū exceptiōis, ſʒ in
modū accuſationis. c. ſuper his. de accu. ergo multo minus exci
pitur ꝯ epm̄, forte iādiu in poſſeſ. exiſtētē refert Rofre. dixiſſe in
ſuis libellis, qđ iſta ſnīa fuit dura, ſʒ ad iura ꝑ eū alle. rn̄det Bo.
ī. d. c. nōne. ꝙ loquunt̃ ī his caſi. in qbꝰ ꝯfirmatio nō vʒ, ſʒ vbi vʒ
ſecus eſt q2 ꝑ eā ꝯfert̃ ius adminiſtrādi. c. trāſmiſſa. de elec. vn̄ lʒ
poſtea remouet̃ tn̄ aucte ꝯfirmationis valēt illa q̄ fecit, vt no. in.
4 c. nihil. ⁊ ibi. d. Abb. đ elec. † vide Bal. in. l. ij. §. miles. ff. de infa.
qđ clericus ꝑdit bn̄ficiū poſt ſnīaʒ, ſʒ an̄ ſnīaʒ licite retinet, ēt ſi ſiti
homicida. ¶ Itē tʒ Inn. ⁊ ibi. d. Abb. in. c. cū nr̄is. đ ꝯce. p̄bē. ⁊
ī ſimili đt Bal. in. l. q̄ꝫuis. in p̄n. ff. đ ſena. ꝙ ī his q̄ rōe officij pu
ta ſi ſit p̄latus tʒ ꝙ facit infamis donec ſit p̄uatus. ¶ Idē ēt no.
5 Inn. in. c. q̄lr̄ ⁊ qn̄ el ẽo ī fi. đ accu. ¶ † Itē irregularis, ⁊ homici-
da remanet ī ſua p̄latura, donec remoueat̃, vt. c. cū nr̄is, ⁊ ibi do.
de ꝯceſ. p̄b. ¶ Itē ēt comes ꝯdēnatus ī mille ꝓ furto, vel falſo te
ſtimonio, aut alia falſitate nō ꝑdit comitatū quē hʒ a rege a quo
nō reperit̃ amotus, vt no. Inn. ī. d. c. q̄liter ⁊ qn̄, ⁊ iudici ordina-
rio nō p̄ōt opponi infamia, vt no. Inn. in. c. ſciſcitatus. de reſcrip.
6 † ⁊ ēt đt Ang. in. l. p̄tor. §. nō aūt. ff. đ iud. ꝙ ſi ipetrās iudicē de
legatū tacet ꝙ eſt adulter, vel homicida ꝑꝑ h̄ reſcriptū nō eſt nul
luʒ tāq̄ꝫ tacita veritate, ipetratū alle. Inn. in. c. ſup lr̄is. col. iiij. de
7 reſcri. ¶ † Itē ēt đt Bal. in. l. barbar. ff. de offi. p̄to. in ſua lec. col.
viij. ver. qđ dicemus. ꝙ in oībus digni. qbus eſt annexa iuriſdi-
ctio, ſiue ſint ſeculares, ſiue ecc̄liaſtice valēt geſta ab ordinario lʒ
minus digno, ⁊ cui officiū eſſet ꝑ ſupiorē interdicēdū. alle. Inno.
in. d. c. ſciſcitatus. ⁊ ēt ſubditi ꝙ ſubdit nihil p̄n̄t opponere ordia
8 rio exn̄ti ī tali poſ. iuriſdictiōis ſupior̃ ſciēte, ⁊ patiēte. ¶ † Pre
terea dicit idē Bal. in. d. l. barbarius. in repe. col. x. ver. quid vbi
decidūt, qđ homicida eſt verus ep̄s quouſqʒ priuet̃, ſed remouē-
dus eſt tāq̄ꝫ indignus no. Inn. in. c. cū in nr̄is. de ꝯceſ. p̄b. ⁊ dicit
Rota deci. j. ti. de excep. in antiqs qđ nō eſt bona exceptio ſi ꝯ ꝓ
uiſuʒ opponit̃ crimē in modū exceptionis, q2 ꝑ exceptionē crimi
nis quis nō deponit̃ niſi opponat̃ ꝑ viā accuſationis. c. ſup his.
9 de accu. † Itē vʒ proceſſus iudicis lʒ haberet defectū impeditiuū
ſue p̄tātis, vt no. Fely. ⁊ ibi alij doc. ⁊ in. d. c. ſciſcitatus. de reſcri.
facit. c. ad ꝓbādū. de re iud. ⁊. d. l. barbarius. ⁊ ita ēt tenēt Inn.
Imo. ⁊ do. de. ſ. gemi. in. d. c. ſciſcitatus. vbi dicūt ꝙ iſte ſunt ex-
ceptiōes dilatorie inducte a iure poſitiuo, ⁊ ideo ſi nō opponant̃
vʒ ꝓceſſus no. Spe. tit. de excep. §. ij. ver. ſed quero de his. ⁊ Ar
chi. iij. q. vij. in ſūma. no. ēt Bar. i. l. quidā ꝯſulebāt. ff. de re iudi.
⁊ Pet. de anch. in. d. c. ſciſcitatus per gl. in. l. ita demū. C. de ꝓ-
cura. ⁊ ita vr̄ ſentire idē Bar. in. l. j. C. de teſta. ⁊ Bar. in. l. j. C. đ
10 accuſa. † vbi valeret iudiciū cū accuſatore inhabili ſi nō oppona-
tur. facit. c. pia de excep. in. vj. facit gl. in. c. j. de iudi. in. vj. ⁊ in. l.
quāuis. C. de adul. ⁊ in. l. filiuſſa. §. veterani. ff. de ꝓcura. item pro
iſta ꝑte fac̃, q2 nō ſe excuſat is cui ſit cōmiſſio pretextu ifamie. vel
alterius inhabilitatis. vt no. Inno. ⁊ alij doc. in. d. c. ſciſcitatus. ⁊
Spe. tit. de legato. §. excipi. ver. ſʒ nūqd. ꝑ. l. nec infamis. C. đ de
cur. lib. x. ⁊ hoc hʒ locū qn̄ inhabilis ꝓmouet̃ per ſuperiorē, vt.
d. l. barbarius. Ad oīa iſta pōt rn̄deri ꝙ habent locū, ⁊ debent
intelligi in iudice tollerato. ⁊ cōiter iudice reputato, q2 nō obſtā-
tibus predictis criminibus remanet iudex quo ad mundū, ⁊ ad
eccleſiam, vt. c. ad probādū. de re iud. ⁊. §. tria. iij. q. vij. ⁊. d. l. bar
11 barius. † nā ſi iudex excōicatus, ⁊ tolleratus ſnīam proferat, vʒ ⁊
tʒ ſnīa, vt no. d. Abb. in. c. veritatis. de dolo ⁊ cōtu. facit. c. pia.
de excep. in. vj. itē ſi ſit ordinarius collator excōicatus, ⁊ tollera-
tus vʒ collatio beneficij per eū facta, vt not. d. Abb. in. c. dilectꝰ
ei ſcđo de prebē. ⁊ digni. ⁊ in. c. poſtulaſtis. de cle. excōi. mini. ⁊
in. d. c. veritatis. de dolo ⁊ ꝯtu. ſecus eſſet ſi illa crimina eſſent ꝓ
12 bata, q2 tunc iudex poſſet repelli, ⁊ remoueri a ſuo offō. ¶ † Cir
ca iſtū articulū ꝓ ꝯ̄ria ꝑte facit. c. de multa de p̄bē. vbi ſtatim ꝙ
quis adeptus eſt ẽm bn̄ficiū incōpatibile vacat primū ipſo facto
facit ēt tex. in extrauagāti pauli ſecūdi in tit. de ſymo. que dicit ꝙ
ſimoniacus ipſo facto a ſuo bn̄ficio eſt priuatus, ergo nō eſt pri-
13 uādus, ſed ipſo iure priuatus † ita ēt tʒ Fely. in. d. c. ſciſcitatus. đ
reſcr. col. j. vbi dicit ꝙ cōfirmatio electi ꝑ ſimoniā eſt hodie ipſo
iur̃ nulla, nullū ius ꝯferēs alleg. ex̃ua. martini qn̄ti q̄ incip. multe
⁊ eſt alia que incipit dānabile, ⁊ eugenij, quarti q̄ incipit cū dete-
ſtabile, de qbus facit mētionē ſūma piſana in verbo ſimonia. vij.
14 in additione vltima. ¶ † Itē ꝓ iſta ꝑte facit, ꝙ qn̄ ihabilitas cā-
tur a defectu naturali, puta quia furioſus, pupillus, vel aliud ſi-
mile ꝓceſſus talis iudicis eſt nullus, vt no. doc. in. d. c. ſciſcitatꝰ.
de reſcri. ⁊ dicit And. barba. in. c. ij. de reſcri. ꝯ cōem opi. ꝙ cri-
minoſus ipſo iure eſt priuatus beneficio, ⁊ ad hoc ponderat illuʒ
tex. in verbo amouet̃, ⁊. c. querelā. ibi remouentis de iureiuran. ⁊
15 But. in. c. fi. col. iij. de poſtulādo, vbi dicit † ꝙ hoc verbū ſpoliet̃

licet ſit de futuro tn̄ denotat ſolā amiſſionē manualē, ⁊ iponit pri
uationē iaʒ iure factā, ⁊ ſic dicit fuiſſe dcm̄ in ſcđo, preterea in illo.
c. ij. de reſcrip. iſta duo equiparant̃ renūciās, ⁊ periurus, ſʒ renū-
cians eſt priuatus. c. qđ in dubijs ibi ſpoliari de renū. ⁊ ita tʒ ibi
But. ꝯ Hoſti. itē infamia priuat ipſo facto militē a ſua militia
16 l. ij. §. j. ff. de his qui not. infa. † ſed periurus eſt infamis gl. in. c. q̄-
relā de iureiu. ⁊ facit. l. ſi quis maior. C. de tranſac. ergo ⁊ clericū
iuxta no. in. l. miles. ff. de re iud. ¶ Ad iſta argumēta rn̄det Fel.
in. d. c. ij. ⁊ dicit ꝙ ipſa renūciatio nō priuat ipſo iure, vt no. inn.
⁊ Hoſt. in. d. c. qđ in dubijs. de renū. ⁊ reſpōdet ad. d. l. ij. qđ mi
litia nō equiparat̃ in propoſito ad bn̄ficia, vt no. d. Abb. in. d. c.
q̄relā. ⁊ in. c. j. de cle. egro. nec eſt expeditū qđ periurus ſit infa-
mis. c. teſtimoniū de teſt. ⁊ ad illa argu. magis clare rn̄. d. Phi.
17 decius. in. d. c. ij. de reſ. ¶ † Itē pro iſta parte facit. c. poſtulaſti. in
v̄bo ſpoliet̃. đ cle. ex. mini. iūcto. c. clerici eo. ti đt fed. ꝯſi. l. qđ col
latio facta pro periuro, vel alias criminoſo eſt nulla, alleg. Hoſt.
in. c. inter dilectos. de exceſ. prela. ideʒ no. do. Abb. in. c. q̄relam
de iureiur. ⁊ no. Bo. de ro. tit. de iurepat. deci. v. in nouis repre-
hendendo quēdā Cardi. qui eſt ſequutus inno. in. c. cū nr̄is. de
ꝯceſ. p̄ben. q2 male ponderabat. c. poſtulaſti. de cleri. excō. mini.
c. cū bone. de eta. ⁊ quali. ⁊. c. accedēs. de accu. ⁊ hanc partē ēt tʒ
inno. in. c. conſtitutus el. ij. de appella. ⁊ dō. Abb. in. c. cū noſtris.
ad fi. de cōceſ. p̄b. ⁊ Nico. milus in repertorio ſuo fol. lxxix. §. ir-
regularis vt homicida, dicēs ꝙ nō ē verū vt inn. aliter dicat in.
d. c. cū nr̄is lʒ velit ꝙ beneficiū acquiſitū in illis defectibus lici-
te teneant̃ quouſqʒ iſti priuent̃ nō đt collationē valere ⁊ ī hoc cōi
18 ter errat vulgus allegando inn. † ideʒ tʒ. d. Abb. in. c. cū in cun-
ctis. §. fi. de elec. per illū tex. in verbo amittat quod importat ip-
ſo iure ẽm eū, ⁊ forte male ꝑ gl. in. l. amiſſione. in. §. j. ff. de capi. di
mi. q̄ đt qđ ſonat in futurū, facit gl. ⁊ ibi doc. in. l. ſi qs in tātā. in
verbo admittat. C. vnde vi, ⁊ ſic ēt rn̄debit̃ ad. c. q̄ꝫq̄ꝫ. in v̄bo de-
uoluat̃ de elec. in. vj. ⁊ iſtā partē ēt tʒ do. Abb. in. c. j. col. vlt. đ re
19 iud. ⁊ in. c. fi. vlt. col. de preſum. ⁊ in. c. graue, de p̄b. † iſtud intel-
ligo qn̄ beneficiū cōfert̃ indigno tali indignitate que ipſo facto
impediat vires collationis, vt in quatuor defectibus de quibus
in. c. cū in cūctis in prin. de elec. ita tʒ Egi. bella. ꝯcluſione. clxxij.
ſecus ſi beneficia qs habuerit anteq̄ꝫ efficiat̃ criminoſus, q2 tūc
beneficia non vacarent ipſo iure, ſed per ſnīam veniret priuan-
20 dus, ita đcidit Fely. ⁊ ibi. d. Phil. deci. in. d. c. ij. đ reſcr. ¶ † Cir
ca iſtū articulū, ⁊ qōnē principalē ego dicerem ſic concordando
opiniones docto. ꝙ criminoſus, ſiue homicida, aut periurus ſi-
ue alio crimine conuictus nō eſt ipſo facto priuatus bn̄ficio, ſed
eſt priuādus ꝑ ſnīam vt no. do. abb. in. c. q̄relā de iureiu. ꝑ illum
tex. ibi, dū dicit remouentes, qđ verbū vr̄ reqrere ſnīam no. Inn.
21 in. c. inter dilectos de exceſ. prela. † vbi dicit ꝙ petēti bn̄ficiu nō
pōt opponi exceptio ꝑiurij aut alterius crīs nō inducētis priua
tionē ipſo iure a bn̄ficio, idē no. do. abb. in. c. tua eo. ti. de iureiu.
⁊ Domi. de ſancto gemi. in. c. quo iure co. pe. viij. diſtin. vbi đt ꝙ
nullū crimē priuat quē ipſo iure a ſuo bn̄ficio allegat Inno. in. c.
cū nr̄is. de cōceſ. p̄ben. idē ēt tʒ Domi. de ſan. ge. in. c. ſtudeat co.
22 ij. l. di. † vbi dicit ꝙ in homicidā ⁊ irregularē cadit ēt ius bn̄ficij,
idē ēt no. do. Abb. in. c. fi. de preſumptio. ⁊ in. c. i. de re iudi. ⁊ in
c. ij. de reſcrip. ⁊ in. c. cū nr̄is. de cōceſ. preb. ⁊ in. c. inter dilectos.
de exceſ. p̄la. ⁊ in. c. ſi ꝯſtiterit. col. ij. đ accu. ⁊ in. c. itē cū qs in pe.
23 col. de reſti. ſp. † fac̃. c. ij. đ reſcr. ibi ꝯuicto, ⁊ ꝓbato đ ꝑiurio amo
ueret̃ ab eccleſia. ⁊ in. c. fi. eo. ti. de iureiu. in. vj. ibi. ſilentiū iponi
dēbit. Fely. late in. c. q̄relā. eo. ti. de iureiu. ⁊ in. d. c. ij. de reſc. ⁊ ꝓ
iſta ꝑte facit. c. ꝑuenit đ fideiuſ. ⁊ nō ſolū dʒ p̄uari bn̄ficio ſʒ ēt ad
futura inhabilitat̃. no. Abb. in. c. tua nos. ꝑ illū tex. de iureiu. in.
24 ij. no. † ⁊ rōne ꝑiurij qs ab ordine deponit̃. c. cū nō ab hoīe đ iud.
⁊ ēt rōne ꝑiurij emphiteota p̄uat̃ ab emphiteoſi, vt no. d. Abb.
in. c. q̄relā. de iureiu. ⁊ rōne ꝑiurij qs agere prohibet̃ glo. fi. in. c.
paruuli. xxij. q. v. ⁊ h̄ in cā ī q̄ ꝑiurus fuit, ſecus in alijs, no. alex. in
l. ſi qs maior col. fi. C. de trāſ. fely. in. c. dilecti de excep. ꝙ ēt hʒ lo
cū in ep̄o q pro periurio grauius punit̃. c. ſunt quidā de iureiur.
do. Abb. in. c. fi. in. vj. no. de exceſ. p̄la. Car. in cle. ꝯſtitutionē. de
ele. bal. i. l. cū frēm. col. ij. C. đ his q. vt idi. ⁊ iſta ē cōis opi. a q̄ nō
ē recedēdū, lʒ An. barb. teneat ꝯ̄riū, vt. ſ̄. dixi in. c. ij. de reſc. poſt
d. Ant. ꝑ aliq̄ fundamēta. ſ̄. relata ſatis debilia, tn̄ ad iſta rn̄det̃,
vt rn̄dēt Fely. ⁊. d. Phi. deci. quos. ſ̄. retuli, ⁊ illi ꝯcludūt cū cōi
25 opi. in. d. c. ij. de reſ. † ⁊ ꝓ iſta cōi opi. facit gl. pe. in. c. fi. đ iure pa.
q̄ đt ꝙ pena nō eſt iponēda niſi exprimat̃ a iure, facit gl. ī cle. ij. in
verbo ſuſpēſus de vit. ⁊ hone. cleri. vbi dr̄, ꝙ quis nō incurrit ir-
regularitatē, niſi exprimat̃ a iure, ⁊ in dubio preſumit̃ ꝙ pena ſit
imponenda per ſententiam non ipſo iure, vt not. Bald. in. l. j. in
fi. C. de legi. facit gl. in. c. vnico. de ſagittarijs. ⁊ in. c. ij. de matri-

26 monio pcto ꝯ interdictũ ecclesie, † facit gl. in sũma. xv. q. viij. que dt ꝙ nullũ crimẽ inducit priuationẽ bñficij nisi exprimat̃ in iure gl. in. c. apostolus q̃ ẽ gl. fi. lxxx. dist. facit gl. in. c. ij. ⁊ in. c. cũ vos. de of. or. ⁊. d. ⁊ abb. in. c. cũ venera. col. x. de excep. ⁊ sic pñt ꝯcordari oia iura, ⁊ opin. doc. quas supius retuli, faciẽdo illã distinctio. an bñficia ꝯferant̃ criminoso, ⁊ sic hẽbit locũ ꝯria opi. aut post beneficia adepta cõmittat̃ crimẽ, ⁊ sic hẽbit locũ ista finalis opinio.

27 ¶ † Et inquãtũ iura q̃ supius retuli dñt ꝙ piururus venit priuãdus beneficio, limito nõ hẽre locũ in piuro temerario. qꝛ ille nõ p̃uat̃ bñficio. tex. no. in. c. sicut nr̃is. d iureiu. no. do. Abb. in. c. tua nos. de iureiu. gl. in. c. archidiaconũ. lxxxv. di. nisi ꝯstituat se inter duo iura ꝯria, ⁊ tũc p̃uat̃ bñficio, lꝫ iurm̃ sit temerariũ, vt no. do. Abb. p illũ tex. i. c. tua nos. col. ij. de iureiu. ⁊ ẽt rõne fidei violate qs p̃uat̃ beneficio, sicut piurus. vt no. do. Abb. in. c. q̃relã, de

28 iureiur. † ⁊ rõ ẽ qꝛ iurm̃, ⁊ fidei pstatio eqparant̃, vt est gl. no. i. c. ij. de sponsa. gl. in. c. fi. ne pla. vic. sua gl. in. c. ꝯstitutus. d trãsa. idẽ no. d. Abb. in. c. ad aures. ꝙ met. cã. col. fi. Jo. and. ⁊ Archi. in. c. j. de sepul. in. vj. ⁊ rõ est qꝛ iurãs p fidẽ ita affirmat Deo teste sicut si p euãgelia, qbus nõ debet̃ maior reuerẽtia q̃ ipsi Deo seu fidei sue, nec oportet ꝙ iurm̃ sit pstitũ sup re sacra. c. ⁊ si Christus de iureiu. ⁊ istã opi. approbat Fely. in. c. q̃relã. col. iij. de iure

29 iurã. † ⁊ collatio fcã, vt. s. dixi piuro est ipso iure nulla, qñ ꝯstat notorie illũ esse periurũ. vt no. d. Abb. in. c. inter dilectos. de exces. pla. ⁊ in. c. q̃relã. de iureiur. ⁊ in. c. fi. de psum. ⁊ in. c. j. de re iudic. ⁊ in. c. ij. de res. ⁊ in. c. cũ nostris. de ꝯces. pb. ⁊ i. c. graue. de pb. fa

30 cit tex. extrauag. pauli scdi que est in tit. d simo. † vbi dr̃ ꝙ bñficio sibi collato simoniac⁹ ipso iure ẽ p̃uatus no. Fed. ꝯsi. l. inci. q̃rit̃. ⁊ no. Fely. in. d. c. sciscitatus, ⁊ h maxime qñ crimeꝫ infamat p. c. testimoniũ. de testi. ⁊. c. q̃relã de iureiu. Host. in. c. inter dilectos. de exces. pla. vbi exponit irritãda. i. irritã nũciãdã cũ si. vt p fely. in. c. ij. de rescri. ⁊ puto istã ptẽ ꝯtinere veritatẽ, lꝫ Fely. videatur

31 sentire ꝯriũ in. d. c. q̃relã. de iureiur. † magis tñ peccat homicida q̃ piurus, ⁊ grauius puniꝛ, vt no. gl. in. c. pdicãdũ. xxij. q. j. ⁊ rõ assignat̃ p Ricar. in quarto sniarũ dist. xxxix. q. iiij. arti. j. vbi dicit ꝙ homicidiũ directe ꝯriat̃ actui, ⁊ virtuti, piuriũ aũt directe est ꝯ actũ virtutis latrie, sed caritas est nobilior q̃ latria, qꝛ nobilius est proximũ diligere q̃ verꝫ ex cã legitima iurare, ergo homicidiũ est grauius q̃ piuriũ istã opi. approbat Ange. de claua. in sua sũma tit. d piurio, vide ea q̃ dixi circa istũ articulũ i trac. meo

32 de iureiur. in pñ. v. ptis. ¶ † Premissa limitãt aliq doc. nõ hr̃e locũ in electione, vt no. Joan. an. in. c. auditis. super gl. vlt. de elec. ibi sed qd si eligit̃ criminosus, queꝫ ibi seq̃t̃ But. ⁊ Do. de. s. ge. in. c. in scripturis. viij. q. j. vbi dr̃ electionẽ factã scienter de criminoso non esse ipso iure nullã, nisi crimẽ inducat irregularitatẽ, vl̃ suspensionẽ maiorẽ, vt no. in. c. si celebret. de cleri. excõmu. mini. ¶ Tamẽ ꝯ istã limitationẽ tꝫ But. in. c. cũ nr̃is. col. viij. de ꝯces. pb. vbi dt electionẽ de criminoso factã nõ valere, ita no. cald. in. d. c. q̃relã d elec. ⁊ Nic. milus in suo reptorio fol. xxix. col. ij. §. clericꝰ lꝫ sit homicidia, ⁊ ꝙ electio nõ valeat, tꝫ Host. i. c. j. de postu. pla. ⁊ in. c. cũ in cũctis. p illũ tex. de elec. Arch. in. d. c. in scriptu. in fi. viij. q. j. idẽ ẽt tꝫ Jnn. in. d. c. auditis. p. c. cũ in cũctis. eo. ti. d ele. facit. l. nõ dubiũ. C. de legi. ⁊ idẽ no. d. Ab. in. c. dilecti. iij. no. de excep. ⁊ ista est mera veritas, lꝫ Jmo. videat̃ dicere ꝯriũ i. d. c. auditis, qꝛ illa hꝫ in se inclusaꝫ ꝯfirmationẽ, ⁊ rñdet ad. l. nõ dubiũ. ꝙ cũ. c. cũ in cũctis. ponat penã p̃uationis ptãtis eligẽdi. ergo actus tꝫ qñ nullitas eius respicit piudiciũ alterius, non illius q punit̃. no. Bar. i. l. ptor. i fi. ff. d no. op. nũ. ⁊ cũ tãta varietate doctõ. dõꝫ est ꝙ electio si fiat de psona irregulari, vt de homicida, vel incapaci, aut de femina, vel infanti electio est ipso iure nulla. ⁊ ita ꝯcludit Fely. i. c. ij. co. iij. reprobãdo, ⁊ retractãdo suã opi. q̃ tenuerat in. c. q̃relã. de iureiur. ⁊ in. c. fi. d psum. ⁊ ita ẽt vr̃ tenere Jnn. in. c. cũ nr̃is. de ꝯces. pb. vbi dt nõ tenere electionẽ factã de illis in qbus ius dignitatis cadere nõ põt, vt sunt oino illiterati, mulieres, infames, ⁊ infantes, idẽ tꝫ Jo. cald. in suo cõsi. xx. tit. de

33 accu. ꝙ puisio facta criminoso infami est ipso iure nulla, † idẽ sentit Bal. i rep. l. barbar. co. x. ff. de of. pto. vbi dt ꝙ si pp̃ ꝯfert ẽpa tuꝫ apostate nõ tꝫ collatio, qꝛ hoc ius nõ cadit in apostata. alleg. Jnn. in. c. cũ nostris. de ꝯces. pbẽ. ⁊ dt Jnn. in. c. inter dilectos. de exces. pla. ꝙ petẽti beneficiũ suũ nõ põt opponi exceptio periurij vel adulterij, aut alterius criminis non inducentis ipso iure priuationẽ bñficij, ⁊ Do. de. s. Ge. seq̃t̃ in. c. studeat. in. ij. col. l. di. ⁊ do. d. Ab. in. c. si ꝯstiterit. col. ij. de accu. ⁊ in. c. itẽ cũ qs col. pe.

34 de rest. spo. † ⁊ q̃tũcũq; qs sit criminosus nõ tñ pdit ipso facto beneficiũ acquisituꝫ per prius ẽt si esset homicida, vt pbat̃ in. c. clericis ibi priuet̃ ne cleri. vel mo. ⁊ in. c. ex literis. ibi in vbo admonentes de exces. pla. ⁊ tñ homicida est detestabilior canonib⁹ vt no. do. Abb. ⁊ Fely. in. d. c. q̃relã. de iureiu. per gl. in. c. fi. de iure pat. que dicit ꝙ pena priuationis non imponit̃ nisi caueat̃ lege ⁊ ibi dicit Jmo. in. d. c. q̃relã, ꝙ nullũ crimẽ inducit priuationem beneficij, nisi exprimat̃ a iure. per gl. in sũma. xv. q. viij. ⁊ in. c. apostolus. lxxx. dist. tñ si collatio, aut electio fiat criminoso est ipso iu

35 re nulla, vt no. Fed. ꝯsi. l. inci. q̃rit̃ † ⁊ dicit Ang. de claua. i summa tit. d simo. vj. §. viij. vbi refert extrauag. martini, ꝙ ordinatio facta de simoniaco est ipso iure nulla, ⁊ clerici ipso iure sunt suspensi, ⁊ electiones, postulationes, cõfirmationes, ⁊ prouisiones simoniace ecclesiaꝝ, monasterioꝝ, dignitatum, officioꝝ, ⁊ bñficioꝝ, quorũcũq; deinceps facte nulle sunt ipso iure, nullũq; p illas ius cuiq; acquirit̃, nec promoti, ꝯfirmati, aut prouisi faciunt fructus suos, sed ad illoꝝ restõnẽ tanq̃ inuiste ablatoꝝ teneantur, statuentes ꝙ dans, ⁊ recipiens sniaꝫ excõ. incurrit ẽt si pontificali, aut Cardinalatus refulgeat dignitate, ⁊ sic apparet ꝙ beneficij collatio facta simoniaco, aut alteri criminoso est ipso iure

36 nulla per iura superius allegata † in simili facit tex. in. c. inter dilectos. de exces. pla. vbi nõ vꝫ collatio facta criminoso notorio in simili facit qꝛ collatio facta excõicato nõ vꝫ tex. in. c. postulasti. d cle. excõ. mini. ⁊ no. d. Abb. post Jo. an. in. c. dilectus. el fo. de pbẽ. ⁊ dig. ⁊ in. c. veritatis. de dolo ⁊ ꝯtu. ⁊ electio facta de excõi

37 cato ẽt nõ vꝫ. c. cũ inter de elec. ¶ † Et ẽt simoniacus in ordine simonia cõmissa q̃tũcũq; sit occultus est suspensus ab officio quo ad se, ⁊ quo ad alios, qꝛ tũc alij peccãt audiendo diuina ab eo, vt §. verꝝ. xxxij. di. ⁊ no. Jnn. in. c. tanta. de simo. ⁊ do. Abb. post gl. j. in. c. accusatũ. de simo. si vero est simoniacus quo ad beneficiũ si est manifestus, ⁊ notorius suspẽsus ẽ quo ad se, ⁊ quo ad alios vt. d. §. verum, ⁊ Jnno. in. d. c. tanta, si vero est occultus, tunc est suspensus, quo ad se, ⁊ nõ quo ad alios, vt no. d. Abb. in. d. c. ac

38 cusatũ. de simo. ¶ † Jtẽ circa istã materiã dicit do. Abb. in. c. duduꝫ. in. ij. col. vj. ver. ergo de ellec. ꝙ si tpe electionis electus est in peccato veniali nõ repellit̃ ab electione, vel promotiõe, qꝛ nemo posset pmoueri, cũ nullus viuat sine peccato, vt. c. j. lxxxj. di. facit tex. in. §. criminis. xxv. dist. ¶ Aut est in peccato mortali, ⁊ in eo perseuerat tpe electionis, ⁊ tũc puto electionẽ nõ valere, ⁊ rõ est qꝛ i tali peccato existẽs nõ dꝫ celebrare est. n. suspẽsus quo ad se. c. quotidie. de ꝯsue. dist. ij. c. fi. de coha. cle. ⁊ mulie. ergo nõ pt eligi in prelatũ. sicut dicimus de excõicato minori excõicatione, q pp rõnẽ predictã nõ põt eligi tex. in. c. si celebret. de cleri. excõ. mini. ⁊ tñ excõicatio minor que orit̃ ex cõione nõ sp ẽ mortale, vt no. d. Abb. in. c. sacris ꝙ met. cã ⁊ p predicta ꝯclusione facit. c. j. lxxxi. dist. vbi hr̃ ƀm apl̃m ꝙ dꝫ esse sine crimine pmouẽdus, ⁊ crimẽ appellat̃ ibi peccatum mortale, cum priuet vita eterna. §. alias. xxv. dist. facit gl. in. c. florẽtinũ alias incipit archidiaconuꝫ lxxxv. di. q̃ dicit ꝙ iurm̃ temerariũ repellit quẽ a promotione, si ille nõ agit penitẽtiam. ¶ Aut ille non perseuerat tpe electionis in peccato mortali, ⁊ tũc aut cõmisit delictũ manifeste, ⁊ notorie ⁊ non vꝫ electio, nisi prius fuerit secũ dispẽsatũ, qꝛ nõ potest talis delinquẽs exercere ordinẽ sine dispẽsatione facit. c. fi. de tẽpo. ordi. puto tñ, ꝙ in hoc sufficit dispẽsatio pprij episcopi, facit qd nota. p Arch. in. d. c. fi. ⁊ Jo. gl. in. c. si quis deinceps. xvj. q. vij. gl. in. c. quisquis de elec. do. Abb. p illũ tex. i. c. ⁊ si clerici. §. de adulte. de iud. ⁊ in. d. c. dudũ de elec. ¶ Aut peccatũ nõ fuit notoriũ, ⁊ tunc aut est tale ꝙ impediat ordinis executionẽ, ẽt post pactaꝫ penitentiam, vt homicidiũ, simonia tale delictũ impedit electionẽ, vel saltẽ dat causam cassandi. d. c. fi. de tempo. ordi. ⁊ in. c. ex tenore eod. titu. ⁊ not. Jnnocen. in. c. si celebret de cle. excomun. ¶ Aut non est tale delictum, ⁊ tunc potest dici ꝙ non impedit electionem post penitentiam. c. florenti. lxxxv. dist. d. c. fi. de tempo. ordinan. facit. c. fidelior. l. distintio. vbi patet qd petrus fuit promotus in summum pontificem postq̃ negauit Xp̃m, ⁊ h post

39 q̃ egit penitentiam † ⁊ ibi glo. infert quis sit preferendus in promotione, an is qui nunq̃ peccauit, an ille qui peccauit, ⁊ correctus est, cum Xp̃s non elegerit in summum pontificem videlicet beatum Joã. qui nunq̃ peccauit, sed petruꝫ, qui eum negauerat ⁊ ibi dicit gl. qd potius est eligendus qui peccauit, ⁊ penituit quã qui semper fuit bonus, qꝛ magis sit cõpati, nã infirmus fortior resurgit, de pe. di. j. c. potest quam glo. simpliciter sequitur, ⁊ appro

40 bat domi. Abb. in. c. dudum. il. y. col. vj. de elec. ¶ † Et circa istũ articulum vide Cardi. in. c. apostolus per illum tex. lxxxj. dis. vbi infert ꝙ requiritur vt promouendus, sit sine macula criminis secundum Car. in. c apostolus, vt apostoli primo thi. iij. ⁊ ad thimotheum primo facit tex. in. §. criminis. xxv. distin. ⁊ istud est necessarium necessitate precepti salutis, vt promouendus pro tempore promotionis debet esse sine macula criminis, ⁊ etiam sine macula peccati mortalis, ⁊ istõ pbat̃ leuitici vigesimoprimo. §. de semine

de semine aaron qui habuerit maculam non offerat panes coraʒ domino, nec accedat ad ministeriũ eius, ⁊ ibi subdit glo. ꝙ p maculam viciũ intelligit̃, ergo ista ꝯsequentia est vera, facit. c. tales. xxij. dist. vbi colligit̃ ꝙ sanctitas vite requirit̃ in susceptione ordi-
41 nis, vt sit idoneus ad exequendum, ⁊ tanq̃ presumptuosus, † ⁊ mortaliter peccat, qui cum conscientia peccati mortalis ad ordines suscipiendos accedit, ⁊ dum superius dixi ꝙ peccatũ mortale repellit promouendũ, ⁊ deijcit iam promotũ, illud nõ hʒ locum qñ peccat mortaliter añ baptismũ, ⁊ i mortali peccato existens se promoueri ꝑmittit, aut in ordine suscepto permanet quãtũcunq̃ egerit penitentiam, nisi sit cũ eo dispensatum, vt no. Car. alex. in.
42 d. c. apostolus facit. c. j. xxv. dist. † ⁊ crimina occulta per penitẽtiã abolita non ipediũt ꝓmouendũ, nec deijciunt promotũ, istud patet ex exẽplo Christi circa petrum vt. d. c. fidelior ⁊ per. c. fi. de tẽpo. ordi. nisi ista crimina post penitentiaʒ impedirent ordinis executionẽ, sicut homicidiũ habens annexam irregularitateʒ, ⁊ crimen heresis, ꝙ relinquit cicatricẽ, ⁊ simoniam. d. c. fi. si aũt crimina mediocra si sint manifesta per sententiam, aut confessionem factam, aut euidentiam facti repellunt promouenduʒ, ⁊ deijciunt etiam promotum. c. de his. l. dist. ⁊. c. fi. ff. de tẽpo. ordi. nullũ aũt crimen repellit a promotõe p penitẽtiã abolitũ, ⁊ dispensationeʒ. c. at si clerici. §. de adulterijs. ⁊ ibi docto de iudi. ⁊ cum his sit expedita ista questio.

SVMMARIVM

QVÆSTIO III

1 Quero tertio. † Que sunt crimina digna depositione ab officio, ⁊ beneficio, ⁊ rñdet do. Abb. in. c. at si clerici, in ꝑn. col. x. v. ad hʒ vbi dt ꝙ sunt, ⁊ reperiunt̃ sup hoc diuerse gl. j. est in. c. j. lxxxj. dist. ⁊ gl. in sũma. xv. q. viij. que ponũt duas opi. vna est, ꝙ omne crimẽ exigat depositionẽ, nisi casus in iure sit exceptus, alia opi. facit regulaʒ in ꝯtrariũ vcʒ ꝙ nullũ crimẽ exigat depositionẽ, nisi in iure reperiatur, ⁊ ista opi. hʒ gl. ⁊ do. Abb. vr̃ magis equa, nisi det̃ icorrigibi-
2 litas, nec sufficit ꝑma ꝯtumacia † gl. in. c. fi. j. q. v. dicit ꝙ aliquis nõ est deponẽdus, nisi ꝑ maxio crimine, facit. c. tue. d penis ⁊ tex. in. c. inuẽtũ. xvj. q. vij. q singlr̃ dt ꝙ qs bñficio ꝑuari ñ dʒ, nisi pro graui crimine, ⁊ crimẽ graue dr̃ ẜm arbitriũ iudicis, iudex informabit motũ animi sui ex his q in iure exprimunt̃. vt no. d. abb. vbi. s. ⁊ circa istũ articulũ nõ dʒ supior attẽdere multũ canones antiquos, qꝛ illi de facili iponebãt penã depositionis, facit tex. in c. fraternitatis. xxxiiij. di. q dicit ꝙ etas nostri tpis. qꝛ nõ solũ merita, sed ẽt corpora defecerũt, cẽsurã antiquorũ canonũ nõ patit̃ manere, no. Gof. in sũma de coba. cle. ⁊ mulie. ꝙ omne delictuʒ ⁊ crimẽ mortale de iuris rigore reqrit depositionẽ. l. dist. c. si eps ⁊. lxxxj. dist. c. si diaconus, illud aũt nõ ꝓcedit de eqtate, ⁊ misericordia iudicis, nisi hẽat aliq̃ aliã q̃litatẽ aggrauãtẽ, ⁊ dt do. ant. in. d. c. at si clerici. post Gof. aliquas esse q̃litates qb⁹ ꝯcurrẽtib⁹ ab offõ dʒ fieri depositio, qꝛ oẽ delicũ cũ oi icorrigibilitate ꝺpositionẽ meret̃. c. cũ nõ ab hoie d iud. tñ ñ sufficit ꝑma ꝯtumacia, vt no. gl. in. c. j. lxxxj. di. tex. in. c. j. de iud. Itẽ ẜm cũ oẽ delictũ cũ irregularitate sufficit. c. nisi. cũ ꝑdẽ. §. pp ꝯsciaʒ d renũ. Inn. i. c. cũ nr̃is. d ꝯces. pb. Itẽ ẽt si delictũ est publicũ, ⁊ scãdalosuʒ. x. q. j. c. nõ dʒ. Itẽ ẽt si delictũ est diu ꝯtinuatiʒ. lxxxj. di. c. pr̃sbiter. facit. c. j. de cle. ꝑcus. itẽ ẽt si hʒ q̃litatẽ enormitatis. c. tue. de penis. idẽ si hʒ i se isfamiã iuris, vt dixit. d. ab. i. d. c. at si clerici. cũ si. vt. s. dixi in ꝑxia. q. ⁊ sic ḡ crimẽ dʒ eẽ maximũ ad depositionẽ faciẽdaʒ, nã q̃litates ꝑdcẽ faciũt, ⁊ iducũt enormitatẽ criminis, ⁊ q̃ cria dicantur enormia facit gl. in. l. j. C. de req. reis gl. i. l. ad ea. ff. de regu. iuris, ⁊ cũ his trãsit. d. abb. vbi. s. ⁊ dt Domi. in. c. cũ nõ ab hoie d iud. col. vj. ꝙ ad cognoscẽdũ q̃ cria dicant̃ grauia est recurrendũ ad Bar. in. l. nõ solũ. §. si mãdato. ff. de iniur. vbi optime loqt̃, ⁊ dt ipse ꝙ cleri. ꝑ graui crie deponit̃, ꝑ grauiori vo detrudit̃ i monasteriũ, ⁊ si est ipenitẽs tũc dʒ deputari ad ꝑpetuũ carcerẽ, ꝑ crimine ãt grauissimo sufficit detrusio in monasteriũ, lʒ ius ciuile pro his criminib⁹ iponeret penã mortis alle. c. cleric⁹. de exces. ꝑl. vbi ꝑ crie sodomitico iponit̃ pena detrusionis i monasteriũ, vel ma-
3 ior, ⁊ tñ d iure ciui. iponit̃ pena mortis. † ⁊ dt Fely. i. d. c. at si clerici. col. ix. de iu. ꝙ depositio nõ iponit̃ nisi ꝑ graui crie, vt est gl. fi. i. c. j. d capel. mo. i. vj. ⁊ gl. j. ⁊ ibi do. ant. i. c. sicut. i scdo d iureiu. ⁊ in. c. ex tenore. d tẽ. or. ⁊ i. c. a postolice. i vbo grauissima. d re iu. in. vj. ⁊ oẽ delictũ ifamans iducit depositionẽ, vt no. do. i. c. satis puersum. lvj. di. ⁊ oẽ crimẽ scãdalosuʒ, vt no. Do. de. S. Ge. i. §. de his. l. di. ⁊ in. c. j. xxxv. di. ⁊ ibi infert ꝙ reglr̃ ꝑ nullo crie põt cle-
4 ricus deponi, nisi aliud exprimat̃. † Que ãt dicant̃ grauia cria statur arbi. iud. vt no. d. abb. in. c. tue de penis, facit gl. i. c. cũ illoruʒ in vbo mẽbri. de sen. ex. ⁊ ſpe. ti. d legato. §. nũc tractam⁹, ⁊ fely. i. d. c. at si clerici. col. ix. d iudi. ⁊ ibi do. Phi. deci. dt, ꝙ ꝺpositio ñ iponit̃, nisi ꝑ graui crie, illd ꝓbat̃ p. c. tue. de pe. ⁊. c. iuẽtũ. xvij. q. vij. facit gl. i. c. fi. j. q. v. i vbo supplicari, ⁊ gl. i. c. j. q̃ ẽ fi. d capel. mo. in. vj. ⁊ gl. i. c. sicut. el. ij. in. j. gl. d iureiu. ⁊ do. abb. i. c. vt fame
5 p illũ tex. de sen. ex. ⁊ i. c. qd i dubijs de pe. † ⁊ i. c. fi. ꝑ illũ text. de celebra. mis. vbi tex. vr̃ ꝓbare ꝙ ẽt ꝑ leui crie qñq̃ deponat̃, puta qñ celebrat̃ mis. sine lumine, nisi dicat̃ ꝙ reputat̃ graue, qꝛ respicit sacramẽtũ. c. fi. de bap. ¶ Et aduertẽdũ est qꝛ doc. ẽt vñr loqui de priua. bñficij. vt. d. c. inuẽtũ. xvj. q. vij. ⁊. d. c. tue. de pe. fac tex. ⁊ ibi. d. Abb. in. iij. no. i. c. si ꝯstiterit. de accu. ⁊ oẽs dicti do.
6 loquunt̃ negatiue, sed nõ affirmatiue, † qꝛ ꝑ quolibet graui crimine non videtur quid deponendus, vt probatur in. c. ij. de sortileg. vbi grauissimũ dlictũ dr̃, ⁊ tñ suspendit̃ ad tps, ⁊ ẽt delictũ fornicationis graue dr̃. c. j. xxxj. di. ⁊ tñ ñ deponit̃, ſʒ suspẽdit̃ clericus pro concubina, quã publice tʒ. c. clericos. de coba. cle. facit. c. fin. de pur. cano. ⁊. c. quã graue. de exces. pla. ⁊ sic ḡ est doʒ p illa iura, ꝙ nõ oẽ delictũ idacit depositionẽ, tñ qs nõ est deponẽdus, ni-
7 si ꝑ graui crie p iura supius alle. ¶ † Et dt idẽ do. Phi. deci. in. d. c. at si clerici, de iud. ꝙ grauia cria dñr ẜʒ arbitriũ iud. ꝑ gl. in. d. c. cũ illoꝝ. i vbo mẽbri. d sen. ex. d. abba. i. c. tue. de pe. bar. i. l. ñ solũ. §. si mãdato. ff. de iniur. Ang. are. in. §. atrox. insti. de iniur. Are. i. c. nõ ab hoie. col. viij. de iud. ⁊ ista est cõis resolo, a q̃ nõ est recedẽdũ in fili ẽt facit illud qd no. Fely. in. c. ij. col. ij. ⁊. iij. de rescr. ⁊ i. c. sciscitatus. eo. ti. ⁊ in. c. q̃relã. d iureiu. cũ si. vt dixi. s. in
8 ꝑxima. q. ¶ † Et ex ꝑdcis q̃rit̃ an pp fornicationẽ qs dẽat deponi. ⁊ dt. d. Ab. i. d. c. at si clerici. col. xj. ꝙ gl. ⁊ iura vñr varia. ⁊ ꝑ tex. i. c. pr̃sbiter. lxxxj. di. vbi vr̃ notare ꝙ fornicat⁹ cler. ꝑ fornicatione est deponẽd⁹ ab offõ, ⁊ bñficio in ꝯtriũ facit tex. in. c. pr̃sbiter lxxxij. di. ⁊ i. c. lator. ij. q. vij. facit gl. in. c. maximian⁹. lxxxj. dist. ⁊ no. d. ant. post Gof. i. d. c. at si clerici. ꝙ si fornicatio est notoria, ⁊ scãdalosa, vel diu ꝯtinuata est digna depositione. c. q̃ sit. de exce. pla. ⁊. c. ex ꝑte. ade de test. facit. c. pr̃sbiter. lxxxj. di. si ñ hẽat illas q̃-
9 litates, ⁊ cõmittat̃ cum moniali † tñ h casu nõ cõmittit̃ simplex fornicatio, imo ꝯcurrũt tria cria, qꝛ spõsa Dei, sacrilegiũ, qꝛ ledit sacrũ, icestus, qꝛ cũ ꝯsãguinea nr̃a, qꝛ filij Dei sum⁹, ꝑ q̃libet istoꝝ ꝑt accusari, vt ẽ gl. no. i. c. virginib⁹. xxvij. q. j. ⁊ d pẽa istorũ no. i. c. si qs eps. xxvij. q. j. ⁊. c. si q̃ mõach. ⁊. c. si qs rapuerit eadẽ
10 cã ⁊. q. vt no. d. ab. vbi. s. † idẽ ẽ ẽt dʒ fieri depositio si cũ virgie, vl̃ nupta. lxxxj. dis. si qs cleric⁹ ⁊. ij. q. vij. c. lator. idẽ si cũ ꝯsãguinea vt ibi no. idẽ si cũ filia spũali, vel cũ ea q̃ ad pniaʒ recipit. xxx. q. j. c. nõ dʒ, idẽ ẽt si cũ soluta, nõ virgine, si cã duxerit i vxorẽ d fcõ vt. xxxiiij. di. c. frñitatis. ⁊. lxxxj. di. si qs amodo. ⁊. c. ij. q cle. vel uouẽ. si ñ ducit cã i vxorẽ, ſʒ simplr̃ cã cognouit, nec ꝯcurrit aliq̃ d q̃litatib⁹ ꝑdcis ⁊ tc si ẽ i sacris idẽ, qꝛ ibi ẽ ãnexũ adulteriũ spũale, fac. c. frñitatis. d frigidis, ⁊ h tʒ pau. d lea. i cle. j. d of. or. ⁊. c. a
11 multis, d eta. ⁊ q̃li. † ſʒ ad ꝑmissa ẽ aduertẽdũ ẜʒ. d. abb. qꝛ i vitate i ꝯclõne penul. ⁊ fi. ꝑdicti doc. minus rigorose ꝓcedũt, nã videmus tex. in. c. clericos. ⁊ in. c. sicut. de coba. cle. vel mulie. ꝙ papa mãdat istos nedũ simplices fornicatores, sed etiam concubinarios. primo admoneri ad dimittendas concubinas, ⁊ postmodũ

vrgeri per sententiam introducti, & suspensionis, & vltimo loco si nõ acqeuerit deponi idẽ facit. c. si aũt. eo. ti. de coba. cle. & dĩ ꝙ si nõ dimiserint ꝯcubinas ad p̃mã, & secũdã monitionẽ epĩ ꝙ tũc liceat ipsi epõ p̃dictos clericos ꝯteptores bñficijs suis remouere & interdicere eis offm̃, & sic duo ex illis colligunt̃. Primo duz dĩ liceat ꝙ nõ p̃cise eps̃ hoc tenet̃ facere, lz cõtenant si põt ad aliam penã mitiorẽ p̃cedere ꝙ verbũ ẽt ponderauit do. Ab. vbi. §. Secũdo in eo ꝙ in fine dĩ, ꝙ dz interdici eis offm̃, & sic nõ mãdat deponi ẽt secuta inobediẽtia in dimittẽdo, & ipsemet Papa in. c. ex parte ade de test. sacerdotẽ nõ mãdat deponi pp delictũ ꝯcubinatus, sed solũ p̃uari bñficio suo, & iõ ꝯcludit do. abb. vbi. §. & in. c. sicut. de coba. cle. & mulie. ꝙ cũ iura circa delictũ fornicationis, & cõcubinatus vario mõ loquant̃, qñqz apponendo penã acerbam qñqz mitẽ, & qñqz miti⁹ p̃cedẽdo, & qñqz mediã viã ãplectẽdo, vt pz p iura supius alle. h̃ relinquit̃ arbitrio supioris, vt ꝯsideratis circũstãtijs, & scãdalo inde surgẽte, & ꝯsuetudine p̃rie apponet penã, qñqz depositionis, qñqz suspẽsionis, & qñqz priuationis a bñficijs, qñqz prius moneat, qñqz sine monitiõe p̃uet ex q̃ ꝯstat õ delicto, sibi. n. vr̃ data optio ex quo varias penas, & modos p̃cedẽdi a iur̃ repim⁹ traditos iux̃ no. p gl. i. c. fraternitatis. xxxiiij. di. & c. a crapula. õ vi. & ho. cle. & xxj. q. ij. in sũma & no. Host. in. c. ij. de cleri. nõ resi. in simili. q. ita tñ ꝙ sp in isto delicto iudex decli-

12 net ad mitiorẽ partẽ † q2 pauci vt dĩ Grego. sine vitio incõtinentie reperiunt̃, vt dĩ tex. in. c. q2 tua. l. di. & nostri t̃pis nõ solũ corpora, sed ẽt etas defecerũt, vt. c. fraternitatis. xliiij. di. & gl. in. c. maximilianus. lxxxj. di. & melius est a Deo redargui de misericordia. q̃ꝫ de seueritate. allegãt. xxvj. q. vlt. & sic põt intelligi illud qd̃ no.

13 Gof. in sũma de cohabi. cle. & mu. † vbi dĩ ꝙ prius p simplici fornicatione cleri. dz suspẽdi, & postea data inobedientia dz deponi, & idẽ vr̃ Host. in sũma de coba. cle. & mulie. §. qualiter imponat̃ & hoc no. q2 sepe illa iura vario mõ disponẽtia faciũt magnã dubitationẽ, vide Car. alex. in. c. j. lxxxj. dist. & dĩ Archi. in. c. votũ. ij. q. v. ꝙ pro fornicatione simplici clericus dz deponi. Tñ cõis opinio est in ꝯriũ, ꝙ nõ dz deponi in p̃petuũ sed solũ suspẽdi ab offõ & bñficio ad t̃ps, vt no. Jo. õ fantu. in. c. lator. ij. q. vij. & gl. hoc ẽt tz gl. & ibi Jo. de imo. i. c. vt clericoꝝ. de vi. & ho. cle. vbi dĩ ꝙ ista est cõis opi. ꝙ cleric⁹ nõ dẽat deponi ab offõ, & bñficio, p simplici

14 fornicatione, & p̃bat̃ h̃ mõ † nã fornicatio est minus peccatũ q̃ꝫ mẽdaciũ dolosuz, vt no. Pa. i cle. j. de of. or. lz pp mẽdaciũ nõ õponit̃, vt ibi p eũ ergo nec p simplici fornicatione, ita tz & sequit̃ Fely. in. c. at si clerici. col. ix. de iudi. & dĩ do. Phi. deci. in. d. c. at si clerici, ꝙ p simplici fornicatione clericus nõ dz deponi, lz Are. teneat ꝯriũ, in. c. cũ nõ ab hoĩe. de iudi. vbi tz opi. d. Ant. q̃ꝫ dicit esse cõez. & concludit ꝙ imo clericus in sacris deponat̃ istud probat p. c. a multis. de eta. & q̃li. & in. c. erubescãt. xxxij. di. tex. in. c. si qs. x. q. vj. in fi. ver. si qs vo. q̃ abb. adducit & dicit ꝙ hz locũ qñ p̃cedit p viã inq̃sitionis, quo casu minor pena iponit̃. c. inq̃sitionis. & c. q̃fr. õ accu. & hoc ꝯprobat̃ q2 clerici in sacris castitatẽ p̃mittũt. xxviij. di. c. nullũ. & graue delictũ vr̃ cõmittere ille q violauit votũ vñ in talibus nõ dr̃ simplex fornicatio, sed adulteriũ. s̃m Pau. quẽ Jmo. refert in cle. j. de of. or. imo fz gl. in. l. ij. C. de epi.

15 & cle. esset icestus, & Bar. & doc. ibi sequunt̃ eaz. ¶ † Et Fely. tz qd̃ cõis opi. est cũ dño abba. vcz ꝙ p fornicatione p̃sbyteri, vel clerici nõ sint deponẽdi, vt no. Jo. de fantu. in. c. lator. ij. q. vij. gl. j. i. c. maximianus. lxxxj. di. dĩ ꝙ hodie, p simplici fornicatione clericus nõ deponit̃, p tex. in. c. q2 tua. l. di. & idẽ tz Jmo. col. ij. v. ex gl. in. c. vt clericorũ, de vi. & ho. cle. & Gof. i sũma ti. de coba. cle. & mulie. facit gl. i. c. p̃sbyter. lxxxij. dist. Idẽ tz car. florẽ. in cle. ad nr̃m. v. vij. ij. q. de he. & do. abb. in. c. fin. de purg. cano. & istã opi. seq̃t̃ Jo. de ana. in. c. signi. col. iij. de adul. & in. c. cũ dilectus. õ accusa. Jmo. in. c. si aũt de vi. idẽ tz And. barba. ꝯsi. xiij. in fi. lib. iij. Nec ob. fz eũ alle. in ꝯriũ, & p̃ dũ dr̃ ꝙ clerici in sacris promittunt seruare castitatez, q2 illud est ex ꝯstõne eccl̃ie, nec ex tali p̃missione simplici votũ inducit̃, lz secus sit i religiosis, vt no. d. car.

16 post Pau. in cle. ad nr̃m v. vij. in fi. de here. † nõ ob. dũ dr̃ ꝙ cõmittit̃ incestus, vel adulteriũ, q2 illud nõ est vex, nã ẽt in p̃sbytero dr̃ simplex fornicatio. c. q2. circa de bigamis. & c. p̃sbyter. xxviij. dist. no. sed. ꝯsi. clxviij. & ẽt Car. in. cle. ad nr̃m v. vij. in. ij. q. gl. i. l. ij. C. de epis. & cle. & idẽ no. Jo. de ana. i. d. c dilectus. de accu. & i. c. signifi. de adul. ¶ Et istã p̃tẽ ego tenerẽ tãq̃ꝫ cõez opi. ꝙ p fornicatione, aut p ꝯcubinatu clericus nõ ẽ deponẽdus, sed solũ suspẽdẽd⁹ ab offõ, & bñficio, nisi post monitionẽ supioris noluerit õsistere, q2 tũc põt deponi ab offõ, & bñficio, vt est tex. valde no. in.

17 c. vnico. de concubina. in prag. ¶ † Limita istã cõez ꝯclusio. ñ hñre locũ in epõ, q2 in eo dr̃ crimẽ graue, & erit dignũ depositione, vt no. do. Ab. in. c. fi. co. iij. de purg. cano. & Fely. ita tz in. c. at si clerici. col. ix. õ iud. Jta ẽt tz, & sequit̃ do. Phili. deci. in. d. c. at si clerici in p̃in. de iudi. per tex. in. c. finali. & ibi domi. Abb. de purga. cano. facit tex. in. c. lator. in p̃n. ij. q. vij. sed Fely. vbi. §. multũ dubitat in isto casu assignãdo rõnẽ, ꝙ minus agit̃ cũ epõ. c. ij. de of. dele. in. vj. sed ad illud põt rñdei s̃m do. abb. in. c. cũ qdã. de iureiur. ꝙ illud est intelligẽdũ de ꝯse. in epm̃. & electus nõ dr̃ p̃prie eps̃ añ ꝯsecrationẽ. c. tua. & ibi. d. abb. in p̃n. de his q̃ fiũt a pla.

18 & in. c. eã te, & ibi do. abb. & Fely. de res. ¶ † Scdõ istud limitatur in sacerdote cognoscẽte filiã sp̃ualẽ, vt no. do. Abb. in. d. c. fi. de purga. cano. & ibi dicit ꝙ sepe reperit̃ ꝙ ecclesia dispẽsauit in cognatione carnali, sed nõ in sp̃uali qd̃ est valde notãdũ circa illos qui hñt cõmatres, nã istud verbũ alibi nõ legit̃ s̃m Felyn. in. d. c. at si clerici, col. ix. de iudi. facit ẽt gl. in. c. fi. xxx. q. j. q̃ dicit ꝙ ma-

19 gis peccat sacerdos cognoscẽs filiã sp̃ualẽ, q̃ꝫ vxorẽ alterius † & filia sp̃ualis dr̃ q̃ est de parrochia ipsius curati, vt no. d. abb. in. d. c. fi. de purga. cano. & ibi dĩ ꝙ nõ repit̃ ꝙ ecclesia dispẽsauerit in cognatione sp̃uali. Jta ẽt tz & sequit̃. d. Phi. deci. in. d. c. at si

20 clerici. de iudi. ¶ † Tertio limitat̃ in religiosis, q2 ipsi expresse p̃fitent̃ castitatẽ. c. cũ ad mõasteriũ. cũ si. õ sta. mo. ñ tñ sic est dõz in clericis ꝯstitutis in sacris ordinibus, q2 ipsi solũ ex ꝯstõne eccl̃ie ad castitatẽ obligant̃ vt no. car. post pau. in. d. cle. ad nostrũ. v. si. vij. in fi. facit. c. p tuas in fi. de simo. & c. accusatus in fi. de he. viõ ẽt do. phi. deci. i. d. c. at si cle. de iud. & cũ his sit expedita p̃ns. q.

SVMMARIVM.

1 Collatio beneficij facta excomunicato an valeat, & .j. per totum maxime, numero. 41.
2 Excõmunicatus arbitrator esse potest.
3 Excõicatus arbiter, & iudex esse non potest.
4 Excõicatus etiam notorius testari potest.
5 Excõicatus habitus pro non excõicato, si aliqua exercet rõne officij quod habet valent.
6 Excõicatus bona ecclesie alienare potest.
7 Excõicatus instrumenta conficere potest.
8 Excõicatus an contrahere possit, & .j. nu. sequentibus.
10 Excõicatus lz nõ possit agere an tamen possit conueniri ratione contractus cum eo initi.
12 Excõicato non prohibent̃ ea que ex consensu dependent.
13 Excõicatus sequuta absolutione poterit agere ratione contracti facti dum erat excõmunicatus.
14 Actus contra legem factus valet licet pena cõmittatur.
15 Excõicatus contrahens cum alio quomodo obligetur.
16 Jurãs nõ vẽdere librũ si vendat valet venditio licet sit piurus.
17 Donatio per excõicatum facta valet.
18 Excõicatus matrimonium contrahere potest.
19 Collatio beneficij vz non interueniente ꝯsensu ipsius bñficiati. Matrimoniũ carnale sine consensu etiam ex precepto principis esse non potest.
20 Monachatus per excõicatum assumptus valet.
22 Excõicatus possessionem sui beneficij apprehendere potest.
23 Excommunicatus doctorari potest.
24 Excõicatus an acq̃rat ius patronatus & eius exercitiũ, & .nu. se. Et an possit ecclesiam ingredi ad audiendum diuina, & ad orandum, & .j. nu. 37.
25 Excõicatis nõ sunt interdicti actus qui in facto consistunt.
26 Excõicatus eligere non potest. Et presentatio facta per clericũ excõicatum presentantem, vel de presentato excommunicato non valet. Quid si fiat a laico patrono excõicato. j. nu. 37.
27 Restitutio facta ad presentationem excommunicati an valeat.
28 Excommunicatus ea que iuris sunt exercere non potest.
29 Ellectio de excommunicato, vel per excommunicatum facta nõ valet, & .j. nu. 34.
30 Gesta per iudicem excommunicatum tolleratum an valeant, & infra nu. 33.
31 Collatio ꝯfirmatio & similia p excõicatuz tolleratuz an valeant.
32 Excõicatus an alios excõmunicare possit.
34 Jura distinguentia inter excommunicatũ publice, & occulte quomodo procedant.
35 Excõicatus nõ potest rescriptũ ĩpetrare nec p̃curator in iudicio nec aduocatus, nec iudex, nec arbiter, nec actor esse potest.
36 Excõmunicatio a quibus hominem priuet.
38 Excõicatus si se ingerit in diuinis est irregularis, est infamis, nõ acquirit beneficiũ, est suspẽsus ab officio, & beneficio, nec vasalli ei obedire tenentur, & nullus pro eo orat.

39 An autem procuratorem constituere possit.
40 Excõmunicatus si pendente excõmunicatio moriatur ecclesiastica caret sepultura.
Quid si fuit excõmunicatus post constitutionem procuratoris.
Et quid si tempore constitutionis erat excõmunicatus, et tẽpore assumptionis erat absolutus.
43 Et quid si vtroqz tẽpore erat excõicatus, nunc aũt sit absolutus.
44 Et an post absolutionez requiratur nouus consensus domini ad validandum per eum gesta.
45 Ratificari quis potest ex post facto eius nomine gesta.
46 Procurator si tempore constitutionis, et assumptionis non erat ligatus, sed tempore exercitij an valeat procuratorium, et an procedi possit.
48 Gesta per falsum tutorem qui reputabat verus an valeant.
Et gesta ratione officij qꝫ valeant quomodo procedat.
49 Gesta cum actore excõmunicato quare valeant añqꝫ repellatur non sic in procuratore excõmunicato.
50 Excõmunicatus beneficiatus si vltra annum in excõmunicatione stetit an priuari debeat bñficio, et qñ.j.annũ, et.j.vsqz in fi.q.
51 Pena ex pena procedere non debet.
52 Stans per annũ in aliquo crimine excepta heresi de illo delicto habetur pro conuicto.
53 Nocens quis presumitur ex contumacia, et per perseuerantiam illa presumptio vehemens efficitur.
54 Decisio seu constitutio Pape incorporata in corpore iuris pro iure cõmuni habetur.
55 Uerbum aliquatenus precise excludit.
56 Uerbum spoliare quid denotat.

QVÆSTIO IIII

1 Quero quarto. † An valeat collatio facta excõmunicato, et primo videretur qꝫ sic, vt in simili no. Joã. an. in. c. dolo facit de reg. iur. in. vj. in mercur. vbi ponit questionem qꝫ qñ aliquis est publice excommunicatus tãqꝫ in arbitratorẽ teneat laudũ, et cõpromissuz, qñ capit a partibus, vt mediator, ita qꝫ arbitramẽtũ habuerit effectuz
2 et substãtiã ex ꝯsensu partiũ, et nõ ex dicto arbitratoris. ¶ † Ad istud põt rñderi qꝫ illud hꝫ locũ in arbitratore q est mediator inter partes, qꝛ nõ obstante excõicatione illud poterit exercere, qꝛ ille nõ dr actus spũalis, sicut est ꝯferre bñficiũ excõicato vt. s. dixi, et qꝫ iste actus nõ sit spũalis. no. d. Abb. in. c. ꝯtingit. et in. c. per
3 tuas de arbi. et do. Phi. decius in. c. ij. de iudi. † Itẽ excõicatus non poterit esse arbiter. vt no. Jo. an. in regula dolo de reg. iur. i. vj. in mercu. vbi dicit qꝫ in excõicatuz tanqꝫ in arbitrũ nõ põt cõpromitti, et idez tꝫ do. Abb. in. c. veritatis. de dolo et contu. qꝛ arbitria sunt redacta ad instar iudiciorũ. l. j. ff. de arbi. sed excõmunicatus nõ dꝫ, nec põt esse iudex. c. ad probãdũ, et ibi doc. de re iu. spe. ti. de arbi. §. restat, et. §. differt. et Jo. an. i. c. pia. de exce. li. vj.
4 ¶ † Secũdo pro ista parte facit, qꝛ excõicatus põt facere testm̃ vt est gl. et ibi doc. in. c. decernimus. de sen. excõ. ẽt si sit notorie excõicatus, vt. not. Fed. ꝯsi. lxxj. et Bar. in. l. si queramus. ff. de test. idẽ no. Jo. an. in. c. pia. de excep. in. vj. et Cald. in. c. ad probandũ. de re iud. et in suis disputationibus, et idem in simili facit qꝫ beneficiũ excõmunicato non possit conferri. Ad istud põt responderi qꝫ excõicatus potest facere testm̃, qꝛ ille actus est tẽporalis, secus est in collatione q̃ est actus spiritualis, quẽ excõicatus nõ põt ex
5 ercere, vt. j. dicetur. ¶ † Tertio pro ista parte facit, qꝛ si excõicatus tolleratus a populo rõe publici officij illa q̃ exercet valent, et tenent ita qꝫ cõi opinio. hr pro non excõicato, in simili facit. l. barbarius. ff. de of. pto. et. §. tria. iij. q. vij. et Inn. in. c. si vere. de sen. ex. et in. c. nihil. de ele. Inn. et ibi. d. Abb. i. c. veritatis. de do. et cõ. et sic i simili vr in collatione bñficij fcã excõicato. Ad istud ẽ pt rñderi qꝫ illud hꝫ locũ, qñ aliqs facit aliquẽ actũ rõne publici officij, qꝛ tunc tollerãtia hꝫ approbationẽ, et sic hꝫ locũ. d. l. barbarius. et ẽt. §. tria iij. q. vij. secus qñ fit collatio excõicato. qꝛ referẽdo actũ ad illũ cui bñficiũ ꝯfert illd fit ei tãqꝫ priuato, et tũc cõis error nõ habilitat,
6 vt no. d. abb. i. c. veritatis. de do. et ꝯtu. ¶ † Quarto pro ista pte fac, qꝛ alienatio rer ecclie fcã p excõicatũ tolleratũ vꝫ, et tꝫ, qꝛ ipse platus excõicatus facit, illd rõe publici officij, vt no. d. abb. i. d. c. veritatis. de do. et ꝯtu. no. p doc. i. c. ad probãdũ. de re iu. et sic i simili fac qꝫ dꝫ valere collatio bñficij fcã excõicato, ad istd põt rñderi, vt. s. i pri
7 mo arg. fuit rñsuz. ¶ † Quinto pro ista pte facit, qꝛ vꝫ istrm ꝯfectũ p excõicatũ a cõi opi. tolleratũ, facit gl. i. c. decernimus. de sen. ex. in. vj. et sic idẽ vr dicendũ in collatione fcã excõicato. Ad istd pt
8 rñderi, vt. s. proxime fuit rñsuz. ¶ † Sexto pro ista pte facit, qꝛ si excõicatus aliqd emerit, vel vẽdiderit, locauit, aut ꝯtraxerit, noie proprio valẽt, et tenẽt lꝫ tpe ꝯtractus esset excõicatus, vt no. Inn. in. c. veritatis. de do. et ꝯtu. p tex. in. c. qm̃ multos. xj. q. iij. et p. c. si vere. et ibi
9 Inno. de sen. excõ. vbi dt qꝫ ẽt ꝯtractus cũ excõicatis lꝫ inire † et p hoc dicit qꝫ excõicatus põt esse procurator ad negocia, ita qꝫ orit actio mãdati directa, et ꝯtraria inter eos, nec refert fꝫ eũ an ꝯtrahens sciret, vel ignoraret eũ excõicatũ, sed an hoc sit publicũ, vel ocultũ i iure
10 cũ nõ repit talis ꝯtractus nõ valere † dt tñ qꝫ ꝯtrahẽs secũ poterit agẽ ꝯtra eũ durãte ẽt excõicatione, sed ipse excõicatus nõ admittet ad agẽdũ durãte excõicatione. c. intelleximus de iud. sed absolutione fcã poterit agere, et idẽ ꝯcludit. in. c. si vero. vbi ponit ad istum articulum bonã limitationẽ, dicẽs qꝫ lꝫ excõicatus nõ possit agere ex tali ꝯtractu durãte excõicatione. tñ si nõ est excõicatus, agit et pt
11 ꝯueniri rõe ꝯtractus initi durãte excõicatione, † et dt do. abb. in. d. c. veritatis. de do. et cõtu. col. ix. qꝫ oblo excõicati est respectiua ad obligationẽ nõ excõicati, vt puta promisit dare librũ ipse excõicatus si ille dederit cẽtũ vel qd simile secus aũt vbi essent due obligatiões nõ respectiue, sꝫ diuerse, qꝛ tũc esset potius recõuẽtio qꝫ defensio iõ nõ dꝫ audiri iuxta no. in. c. cũ inter. de excep. et sic fꝫ eũ dẽ do. abb. vr intellexisse istũ articulũ Inn. et ẽt Host. i. d. c. si vo. de sen. excõ. et in. c. veritatis. de do. et ꝯtu. vbi ꝯcludit qꝫ in fauorẽ ñ excõicatorum tenebũt ꝯtractus, sꝫ i fauorẽ excõicatorũ nõ tenebũt, ita qꝫ excõicati alijs obligant, sꝫ sibi alios ñ obligãt cũ effectu, vt sic districti facilius ꝯuertant, multa ad hãc opi. idẽ Inn. vbi. s. adducit, et pncipalr mouet, qꝛ ꝯtrahẽdo, et ingerẽdo se cõioni peccat, et facit ꝯtra legẽ. c. illud de cle. excõ. c. cũ desideres. de sen. ex. idignũ est qꝫ p legẽ sibi subueniri. l. ñ dubiũ. C. de legi. et. §. vides. x. di. itẽ ẽt mouet, qꝛ si antiq debita ꝯtracta añ excõicationẽ ipediunt et suspẽdunt p excõicationẽ supueniẽtẽ, sed post absolutionẽ restituunt, vt no. idẽ Inn. i. d. c. veritatis. satis dꝫ appere iustũ, et rõnabile cuilꝫ fideli, et catholico qꝫ excõicatus ꝯtrahẽs nullũ possit sibi obligare, et qꝫtũ ad ipsum adeo intelligant mortificati ꝯtractus cũ eo initi qꝫ nec post absolutionẽ possit agi ex eisdẽ, itẽ mouet qꝛ si dicerem contrariuz excõicati efficeret supbiores, et minus reuerenter cẽsurã eccliasticã timerẽt qd ẽ ꝯtra auctẽ. c. iuratos. xv. q. vj. et eorum q no. Inn. et Joã. an. et ibi. d. an. i. d. c. veritatis, et idẽ tꝫ. d. abb. i. c. veritatis. col. ix. v. ego psequor, vbi dt qꝫ ꝯtractus initi cũ excõicato valent, et ita tꝫ Jo.
12 an. et ibi alij doc. in. c. decernimus de sẽ. ex. i. vj. † et rõ assignat, qꝛ ista q̃ depẽdẽt ex ꝯsensu ñ prohibent excõicatis, ita ẽt tꝫ fely. i. c. si vere de sẽ. ex. idẽ cal. tꝫ i dispu. ici. excõicatus et fed. ꝯsi. pal. et ab. antiquus et multi alij i. c. pia. de exce. i. vj. fac gl. i. c. nos sanctorum. xv. q. vj. et sic qꝫ vr qꝫ idẽ sit i colla. bñficij fcã excõicato ad istd pt rñderi. qꝫ illud arg. hꝫ locũ i cã mere tpali, i q̃ solũ reqrit ꝯsensus, secus ẽ i cã spũali, vt. j. dicet, et ꝯtractus factus p excõicatũ tꝫ, tñ iste ꝯtractus claudicat ita qꝫ excõicatus ñ poterit recõuenire durãte excõicatione, et isti ꝯ
13 tractus pẽdẽt ex volũtate hoinũ, et excõicatus hꝫ velle, et nolle † et facit tex. i. c. iter dilectos. de exces. pl. et ibi. d. ab. post inn. fac tex. sin. ad istd ppositũ, et i terminis i. c. felicis. §. cũ ãt de penis. i. vj. vbi dr qꝫ finita excõ. poterit agẽ p ꝯtractibus initis tpe excõ. qꝫ ꝯtractus agitatus i fauorẽ excõ. vꝫ, lꝫ possit rpelli ab agẽdo, donec fuerit absolu. valẽt tñ iudiciũ sup tali ꝯtractu si ñ repelleret ab agẽdo. c. pia. de exce. in. vj. facit gl. i. c. j. de res. eo. li. ¶ Nec ob. rões allega. i ꝯtrariũ p host. et pmo dũ mouet, qꝫ ꝯtrahit ꝯtra legẽ, ad illud rñ. d. ab. vbi. s. qꝫ lex seu canõ ñ resistit ꝯsẽsui oblatorio seu ꝯtractui simplr, sꝫ prohibet cõionẽ sub excõ. pena, vt. c. excõ. xj. q. iij. et. c. cũ excõi. eadẽ cã et qõne, et sic qꝫ ꝯfaciẽs icidit i excõ. minorẽ. et excõicatus magis peccat. c. illud. de
14 cle. mini. actus tñ remanet validus. † Nã cũ lex prohibet aliqd sub pena, tꝫ actus, lꝫ pẽa cõmittat, vt no. cy. i. l. ñ dubiũ. C. de legi. et. d. ab. i. c. ij. de te. saltẽ hoc ẽ verum vbi p aliã legẽ pt actus sustieri, vt no. bar. i. l. ptor. ff. de no. o. nũ. et. d. ab. i. d. c. veritatis. de do. et ꝯt. et qꝫ actus gestus cũ excõi. remanat validus pꝫ p iura supius alle. si. n. lex expsse resisteret ꝯtractui tc ñ nasceret aliq oblo, nec ciuilis neqꝫ nãlis, vt. l. cũ lex
15 ff. de fi. et ibi bar. qꝫ tñ i pñti casu ẽ falsuz p iura supius alle. † Itẽ et hoc maxie, qꝛ host. directe ꝯcludit ꝯtra opi. suã, nã ipse vult ꝯtractũ ñ tenẽ vt nõ excõicatus obliget excõicato, sꝫ vt excõicatus obliget nõ excõicato, cuius ꝯtrariũ ifert ex rõe sua, nã nõ solũ excõicatus peccat ꝯtrahẽdo imo ẽt ñ excõicatus qꝛ pbõ cõiter dirigit i ñ excõica. vt euitet cõionẽ excõicati, vt. c. excõicatos, et. c. cũ excõicato. xj. q. iij. et. c. nup. de sẽ. ex. qꝫ cũ ipse pncipalr faciat ꝯtra legẽ nõ dẽret tenẽ ꝯtractus ẽt i fauorẽ sui, cuius ꝯtrariũ ipse host. dt itẽ si lex expsse rñsisteret ꝯtractui nulla nasceret oblo ẽt nãlis, vt. d. l. cũ lex. et ibi bar. cuius ꝯtrariũ sẽtit host. in. d. c. veritatis. et clarius i sũma ti. de sẽ. ex. §. et q̃ sit pẽa. et. §. qd si tenor v. sꝫ qd dũ aliqs, vbi vr velle qꝫ ex ꝯtractu inito cũ excom. orit oblo nãlis, ex qua saltẽ fm canones agi poterit absolutione obtenta, nisi dicatur qꝫ in odium exconumunicati agi non possit, sed

ꝓp terea non remanebit precium penes contrahentem cum eo, sed erit pauperibus errogandū, ⁊ sic idē Host. tēperat ibi opin. suā. i. d. c. veritatis, vȝ vt. s̄. dixi vt oriat̄ hincinde obligatio, ⁊ nālis, ⁊ ciuilis, sed quo ad excōicatū illa oblō est inefficax durāte in excōicatione. ¶ Ad scđam rōnē Host. pōt dici sȝ. d. Ab. vbi. s̄. ꝙ nō seq̄t oblō antiq ꝯct⁹ suspēdit̄ p excōicationē supueniētē, ergo nō orit̄ oblō durāte excōicatione, patebit istātia i casibus ⁊ argumētis. j. ꝓxime nominādis, nā multa fieri nō dn̄t q̄ tn̄ fcā tenēt. c. rursus q cle. vel vouē. ⁊ l. pr̄ furio. ꝺ his q sunt sui vel alie. iu. Nā videmus ꝙ mr̄imonio de p̄n̄ti ꝯcto p̄ora spōsalia ēt iurata nō tenēt, lȝ ꝯhēs peccet, vt. c. sicut. ⁊ c. si inter. de spon.

16 ¶ † Itē iurās n̄ vēdē librū peccat illū vēdēdo, q̄ nō seruauit iur̄m Deo, ⁊ eccl̄ie p̄ceptū, ⁊ tn̄ vēditio tȝ, lȝ ille sit piurus, vt no. Inn. ⁊ ibi Jo. an. ⁊ do. Ab. i. c. dilecto. de p̄b. Ita ergo dōm est i ꝓposito lȝ peccet excōicat⁹ ingerēdo se cōioni, ⁊ ꝯhēs secū ēt peccet, ꝯct⁹ tn̄, q cātur ex oblōne nāli, tȝ, cū directe sibi n̄ iterdicant̄ ea q̄ sūt ꝺ iuregē. vt ꝺt idē. d. abb. in. d. c. veritatis. Ad tertiū argu. Host. rn̄det. d. abb. vbi. s̄. ꝙ ex validitate ꝯct⁹ nō efficiunt̄ supbiores cū nōnūq̄ȝ ꝯct⁹ magis cedāt i ipsoꝝ odiū q̄ȝ fauorē. Itē cū sit medicina nō dȝ extēdi, ita vt tollat, ⁊ ihabilitet ꝯsensuȝ.

17 ¶ † Septimo ꝓ ista pte arguit̄, q̄ vȝ donatio fcā p excōicatū, vt ē tex. ⁊ ibi. d. abb. post Inno. in. c. iter dilectos. ꝺ do. ⁊. d. abb. i. c. v̄itatis. col. ix. v̄. vltra. de do. ⁊ ꝯtu. ergo idē vr̄ in collatio. fcā excōicato. ad istō rn̄det̄ vt. s̄. ꝓxime fuit rn̄suȝ.

18 ¶ † Octauo ꝓ ista pte facit, q̄ excōicat⁹ pōt ꝯhere mr̄imoniū, vt est tex. in. c. signi. de eo q duxit i mr̄imo. q̄ȝ polluit p adulteriū gl. in. c. illud. xcv. dist. d. abb. in. d. c. v̄itatis. col. x. ꝺ dolo ⁊ ꝯtu. ¶ Sed mr̄imoniū sp̄ūalē ꝯhit̄ inter bn̄ficiatū, ⁊ suā ecclesiā. c. sicut alteri⁹. vij. q. j. sȝ ista duo mr̄imonia, vȝ sp̄ūale, ⁊ carnale eq̄parant̄. c. iter corpalia. ꝺ trāsla. epi. ergo vr̄ ꝙ valeat collatio fcā excōicato. Ad istud pōt rn̄deri, q̄ mr̄imoniū carnale ꝯhit̄ solo ꝯsensu. c. cū locū. ꝺ spō. ⁊ mr̄imo. sȝ excōicatus hȝ ꝯsensum, vt no. d. Ab. in. d. c. v̄itatis. secus est in mr̄imonio sp̄ūali,

19 † q̄ collatio facta ēt nō interueniēte ꝯsensu ipsius bn̄ficiati vȝ. c. si tibi absenti. de p̄b. ⁊ dig. c. gr̄a. de res. in. vj. imo ex cā bn̄ficiū dat̄ in inuitū. c. j. ⁊. ij. ⁊ ibi gl. lxxiiij. di. sed mr̄imoniū carnale sine ꝯsensu non pōt esse ēt ex p̄cepto principis, vt no. p doc. i. c. cū i apostolica. de sponsa. ⁊ mr̄imo. ⁊ in. c. fi. ꝺ spō. duo. ⁊ i. c. ad dissoluēdū. post. gl. de spon. ipu. ⁊ sic p illa iura pȝ ꝙ illa mr̄imonia sunt longe diuersa. Do istātiā, nā bn̄ficiū nō pot ꝯferri excōicato. c. postulasti. de cler. excō. tn̄ vȝ mr̄imoniū carnale. d. c. significasti.

20 ¶ † Nono ꝓ ista pte facit, q̄ vȝ monachatus assumptus p excōicatū. c. cū illorū. de sen. excō. d. Abb. in. d. c. veritatis. col. x. de dolo ⁊ contu.

21 ¶ † Ad istud pōt responderi ꝙ ista duo, vcȝ monachatus, ⁊ beneficium non equiparantur in oibus imo sunt penitus diuersa, q̄ proprie monachatus non venit sub beneficio, gl. in cle. ij. de iudi.

22 ⁊ valet monachatus fauore religionis. d. c. cum illorum. ¶ † Decimo pro ista parte facit, q̄ excōicatus potest apprehendere possessionē sui beneficij, vt est tex. in. c. pro illorū. de prebē. ⁊ digni. ⁊ do. Abb. ita tenet in. c. veritatis. de do. ⁊ contu. col. xij. ⁊ sic ergo vr̄ dicendum ꝙ vȝ collatio facta excōicato. Ad istud pōt rn̄deri ꝙ illa que ꝯsistunt in mero facto ēt super spiritualibus valent, ⁊ tenent, secus in his que ꝯsistunt in iure, prout est collatio beneficiorum, vt no. d. Abb. in. d. c. veritatis. col. xij.

23 ¶ † Undecimo ꝓ ista parte facit, q̄ excōicatus durante excōicatione pōt doctorari, vt no. Cardi. flo. in repe. c. ꝑpendimus. q. xl. ⁊ do. Phil. deci. in. c. intelleximus. in prin. de iud. Ad istud pōt rn̄deri, ꝙ ista sunt longe diuersa, vcȝ beneficiū, ⁊ doctoratus, imo ēt Car. Alex. in prohemio decreti col. v. tenet ꝙ excōicatus nō potest doctorari.

24 ¶ † Duodecimo pro ista parte facit, q̄ excōicatus pōt fundare ecclesiam, ⁊ illam cōstruere cū licentia episcopi, ⁊ iuspatronatus acquirit, lȝ sit excōicatus, vt not. Jo. an. ⁊. d. ab. ⁊ alij in. c. nobis. de iure pat. Ad istud pōt rn̄deri, ꝙ ep̄s male facit admittēdo excōmunicatuȝ, tamen si cum consensu episcopi fundauerit ipse erit patronus, sed exercitium non habebit ante absolutionē vt no. dicti doc. in. d. c. nobis religionem profiteatur, ⁊ mr̄imoniū ꝯhat, ⁊ alia faciat que. s̄. dixi, ⁊ no. Jo. an. super regula dolo facit de regu. iur. in. vj. in mercur. ⁊ do. Abb. in. d. c. veritatis. ergo secunduȝ eos poterit effici patronus, ⁊ lȝ excōicato ecclesiā ingredi ad audiēdū verbū Dei. c. rn̄so. de sen. excō. ⁊ ēt poterit ingredi ecclesiaȝ cā orādi, vt no. in. c. nuper de sen. excō. ergo excōicatus ecclesiam poterit ꝯstruere, ⁊ p ꝯn̄s acquirere iuspatronatus, ita sentit Domi. de. s. Gemi. in. c. j. §. fi. col. pe. de iure pat. in. vj. dum dicit ꝙ ille q emit villam a patrono excōicato statim poterit p̄n̄tare ergo sentit ꝙ excōicatus pōt esse patronus, ⁊ iuspatronatus i aliū trāsferre, lȝ ipse non possit presentare. ⁊ ideȝ Domi. de. s. Gemi. post Archi. in ca. pia. §. ij. col. iiij. de excep. in. vj. ⁊ istud vr̄ tenere do.

25 de rota deci. ij. tit. de iure pat. in antiquioribus. ¶ † Et ꝓ ista pte facit q̄ actus q consistunt in facto non sunt interdicti excōicatis vt no. do. Abb. in. d. c. veritatis. col. xij. Et istā opi. approbat, ⁊ sequit̄ Rochus de curte in trac. suo de iure pat. q. viij. sup verbo cōpetēs, vbi concludit ꝙ excōicatus lȝ possit ecclesiaȝ construere ⁊ iuspatronatus acquirere, nō aūt presentare durante excōicatione,

26 † ⁊ in simili facit, q̄ excōicatus non potest eligere vt no. doc. vbi. s̄. tex. in. c. cum inter. de ele. ⁊ in. cum dilectus, de consue. sed presentatio patroni dr̄ electio. c. ij. de iure pat. c. querelam. de electio. ergo non poterit presentare, ita ēt tenet Lap. alleg. sua. viij. incip. presentatus circa medium, vbi dicit ꝙ si p̄n̄tatus, vel presentans est excōicatus, non vȝ presentatio, nec posset obstare, si dicatur ꝙ presentatio sit actus facti, ⁊ ea que sunt facti excōicatus potest exercere, vt no. d. Abb. in. d. c. veritatis. de dolo ⁊ contu. Ad istud potest respōderi ꝙ actus presentādi bene est facti, sed ista presentatio est iuris, vt no. ideȝ Rochus vbi. s̄. ⁊ hoc probat q̄ dr̄ ius annexum spiritualitati, idest institutioni, vt no. d. Abb. in. c. quanto. de iudi.

27 † ⁊ si ista presentatio facta per excōicatū admittat̄, ⁊ ep̄s instituat ad p̄n̄tationē excōicati tenēt do. de rota decis. ij. tit. de iure patro. in antiquis ꝙ nō vȝ institutio, qn̄ p̄n̄tatio est facta a patrono clerico excōicato secus si a patrono layco, ⁊ rō diuersitatis est, vt ipsi sentiunt, quia patronus laycus nihil, vel parū iuris hȝ circa dispositionē bn̄ficij, nisi ꝺ quadā gr̄a, vt. c. qm̄ de iure pat. vnde totalis dispositio potius censet̄ dependere a potestate epi, ⁊ per ꝯn̄s institutio epi tanq̄ȝ sola ius in bn̄ficio tribuit, que potius erit attendenda q̄ȝ presentatio patroni layci excōicati, sed in patrono clerico loquendo improprie eius presentatio hȝ viȝ electionis. c. cū aūt, ⁊ ibi no. de iure pat. ⁊ per ꝯn̄s ex tali p̄n̄tatione transfert̄ ius, vn̄ hoc casu totale ius non transfert̄ in bn̄ficio p institutionē epi, ⁊ sic cū reperiat̄ actus factus parti a persona inhabili. s. a patrono clerico excōicato nō potuit ꝓ alia parte valere, s̄m eandem decisio. ⁊ idem ēt no. Rota decisio. j. ti. de institu. in antiquis. ⁊ Rochus vbi. s̄. ego dico ꝙ indistincte non valet presentatio, nec ēt institutio, quia beneficium non pōt dari excōicato excōicatione minori tex. ⁊ ibi do. Ab. in. c. si celebret de clerico excōi. mini. sed iste clericus presentatus incurrit excōicationem minorē cōicando cū patrono excōicato, q̄ illa p̄sentatio non potest fieri, nisi interueniat persona patroni, ⁊ persona presentati, ⁊ superior, vt no. do. abb. in. c. eam. de his que fiūt a prela. sine consensu capituli, ergo non valet p̄sentatio, ⁊ sic istud argumētū nō vr̄ ꝯtriari.

28 ¶ † Nunc venio ad solutionē p̄n̄tis q̄ōnis, quam reperio decisam in terminis per text. in. c. postulastis. in prin. de cle. excōi. mini. ⁊ idē tȝ do. abb. in. c. veritatis. colū. xij. ver. nunc venio, vbi dicit post Inn. ⁊ alios, ꝙ ea que sunt iuris excōmunicatus non potest exercere, vt conferre, ꝯfirmare, sententiare, ⁊ similia, idē tȝ Fely. in. c. si vere post Inn. ver. nunqd actus col. j. ꝺ sen. excom. vbi dicit ꝙ actus spirituales nō possunt exerceri p excōmunicatuȝ. vt no. do. Ab. in. c. ad ꝓbādū p illū tex. de sen. ⁊ re iudi. ⁊ i. c. ne ꝓ defectu. de elec. Cal. i dispu. inci. excōicatus. no. Jo. an. ⁊ Domi. de. s. Ge. in. c. decernimus. de sen. excō. in. vj. ⁊ doc. in. c. illa quotidiana, ⁊ in. c. inter. r. de elec. ⁊ do. An. in. c. cū dilectus. de ꝯsue. Jo. an. ⁊ domi. in. c. pia. de excep. in. vj. facit. c. nullus in. q. vj. facit ēt. c. j. de res. in. vj.

29 ¶ † Et pro ista pte in simili facit, q̄ electio facta de excōicato non vȝ, vt est tex. in. c. cū inter. r. de ele. tex. ēt in. c. cū dilectus circa fi. de cōsue. in simili facit tex. in. c. j. de postu. p̄la. vbi ille q violauit interdictū superioris videlicet legati nō pōt postulari in prelatū alicuius ecclesie, ergo a fortiori non poterit eligi per ilum tex. in simili ēt facit vt. s̄. dixi q̄ excōicatus non potest presentare.

30 ¶ † Secūdo pro ista pte facit, q̄ excōicatus non potest esse iudex, vt est tex. ⁊ ibi docto. in. c. ad ꝓbādū de sen. ⁊ re iudi. nisi esset tolleratus puta, q̄ excōmunicatio non erat publice lata, ⁊ tunc gesta regulariter per ipsum iudicē excōicatū tenent fauore iuris publici, q̄ dignitas vr̄ exercere, ⁊ non persona, vt. l. barbarius. ff. de offi. p̄to. §. tria. iij. q. vij. tex. ⁊ ibi doc. in. d. c. ad ꝓbandū. de re iudi.

31 † vbi vȝ ꝯfirmatio facta ab excōicato tollerato, ita ꝙ collatio, ⁊ similia facta per excōmunicatum valent, ⁊ tenent, vt no. do. Abb. post alios doct. ⁊. d. c. veritatis. de dolo ⁊ contuma. Innocen. ⁊ alij docto. in. c. nihil. de elec. ⁊ in. c. si vere. de senten. excommunica. ⁊ Caldc. in dispu. que incipit excommunicatus. ⁊ in. d. c. ad probandum. de re iudi. idem ēt tȝ Fely. in. c. sciscitatus de rescrip.

32 ¶ † Tertio ꝓ ista parte facit, q̄ excōmunicatus nō potest excōmunicare alios, ⁊ rō est, q̄ cū excōicatus sit ex̄ ecclesiā nō pōt ponē aliū ex̄ ecclesiaȝ, vt tȝ gl. xxiiij. q. j. in summa. ⁊ in. c. audiuimus. p illum text. ideȝ not. Host. ⁊ Jo. an. ⁊ Domi. de. s. Gemi. in. c. pia. de excep. ⁊ Cald. in. dicta dispu. inci. exccōicatus. ⁊ in. c. ad probandum.

⁊ ibi

7 ibi docto. de re iudi. 7 Gofre. in sua summa. Inn. 7 ibi Fel. post alios doc. in. c. si vere. de sen. excō. nisi esset tolleratus, vt not. do. abb. in. d. c. si vere. de sentē. excom. post Inn. 7 ibi Fely. idez tenet do. abb. in. c. veritatis. col. xij. de dolo 7 ɔtu. 7 ista est communis opi. s3 eosdē doc. vbi. s. ex quo tollerabaẗ i suo offō, 7 rō assignatur, quia dignitas vr̄ ɔferre, 7 excōmunicare, 7 nō psona, vt not. doc. vbi. s. p. d. l. barbarius, 7 sic v3 exq̄ tollerabaẗ dignitas 7 nō

33 psona vr̄ excōmunicare. vt. d. §. tria. iii. q. vij. ¶ † Quarto ꝓ ista parte facit, qa ēt in spūalibus in his q̄ exercentur ratione priuati officii, vt eligere, 7 ista nō tenent siue sint gesta a publico excōicato, siue a tollerato, vt no. Inn. 7 ibi do. ab. i. c. cū dilect⁹. de ɔsue. 7 in. c. ɔsideraui⁹. 7 in. c. cū vintoniēsis. de ele. 7 in. c. gratū. de postu. p̄la. 7 idez t3 do. abb. post alios doc. in. c. veritatis. de dolo 7 ɔtuma. 7 Jo. an. in. c. i. de rescrip. i. vi. 7 Calde. in dispu. icip.

34 eps † 7 iura q̄ distingūt inter excōicatū publice 7 oculte ꝓcedūt i his, que geruntẗ rōne officii publici. 7 hoc rōne publice vtilitatis sed in his q̄ geruntẗ rōne officii priuati cessat illa distinctio. vt no. Inno. in. d. c. cū dilectus de ɔsue. 7 Jo. an. in. c. i. de rescrip. 7 do. Abb. in. d. c. veritatis. col. fi. de dolo 7 ɔtu. ergo ɔcludit ꝙ electio facta ab excōicatis quātūcūq3 ocultis nō t3, siue ante electionez siue postea ꝓbetur excōicatio. vt in dictis iurib⁹, 7 si diceretẗ, nūqd electio ɔpetit rōne publici officii. c. i. de elec. ad hoc respōdetẗ ſm Inn. 7 do. Abb. vbi. s. ꝙ l3 ad capitulū ptineat rōne publici officii, ad canonicos tñ singulares ptinet rōne canonicatus seu spūalis fraternitatis, nō enim quilibet canonicus habet offiñ publicu3 in eligēdo, vt no. do. Abb. in capitulo veritatis. de do-

35 lo. 7 contu. ¶ † Quinto pro ista pte facit, q2 excōicat⁹ nō pōt rescriptū ipetrare siue sit excōicatus occulte siue publice. vt no do. Ab. i. d. c. vitatis, in fi. p tex. 7 ibi Jo. an. 7 Do. de. s. gemi. i. c. i. de rescri. i. vi. nisi i illis duob⁹ casibus ibi exceptis. i. d. c. i. de rescri. in. vi. ¶ Sexto pro ista pte facit, q2 excōmunicatus nō pōt eē procurator in iudicio, tex. 7 ibi doc. in. c. post cessionez de proba. ¶ Septimo pro ista parte facit, q2 excōicatus nō pt esse aduocatus in iudicio. vt est tex. in. c. decernim⁹ de sen. excom. in. vi. ¶ Octauo facit, q2 excōmunicatus nō potest eē iudex. c. ad probādu3 de re iudi. facit. c. prudētia3 de offi. delega. ¶ Nono facit, q2 excōmunicatus nō potest esse actor i iudicio, i. c. itelliximꝰ. de iudi. 7 ibi doc. ¶ Decimo facit, q2 excōmunicatus nō potest esse arbiter. vt no. d. abb. post alios docto. in ca. veritatis. de do. 7 ɔtu. 7

36 in. c. quintauallis. de iureiurā. ¶ † Undecimo facit, q2 excōmunicatio priuat quez a participatione alioru3, na3 excōmunicatus tenetur euitare alios, vt no. domi. Ab. in. c. nulli. de sen. excom. 7 in cap. a nobis p illu3 tex. de exce. 7 cōtēnēdo euitare alios totiens peccat mortaliter, facit ca. illud. de cle. excō. mini. 7. c. sicut. ij. q. iij. facit glo. in cap. qm̄. xi. q. iij. ¶ Duodecimo ꝓ ista pte facit, q2 excōmunicatio excludit hoīe3 a sacramētis ecclesie. c. engeltrudā. iij. q. iiij. 7. c. a nobis. de excep. ¶ Decimotertio facit, q2 excōmunicatio priuat excōicatu3 suffragio ecclesie, ꝙ suffragiu3 valet ad quattuor secūdu3 sanctu3 Tho. in. iiij. sniar dī. xxij. videl3 ad augmētū gratie q̄s habēt ad merēdā gratiā q̄s ñ hñt ad protectionē dei habēdā 7 ad defēsionē ab hostib⁹ ꝓmerēdū, 7 ppea dr̄ tradi sathāe. c. aud. xi. q. iij. vñ sacerdos excō. ñ pt dicer̄ dñs vobiscū

37 mo p. c. nihil. xi. q. iij. ¶ † Decimo quarto nō potest excōicat⁹ interesse diuinis officiis aut cū alijs orare in ecclesia, alias peccaret mortaliter, nec d3 ēt stare prope iuxta ecclesiā, ꝙ i te. de peni. 7 remiſ. tñ posset solus i ecclesia orare. vt not. ang. de claua. vbi supra. ¶ Decimoquinto facit q2 excōmunicatio excludit a regno celoru3 ca. quocunq3. xxiiij. q. i. 7 ca. nemo. xi. q. iij. ¶ Decimosexto pro ista parte facit q2 si excōicatus igerit se i diuinis existens in aliquo ordine efficitẗ irregularitas, vt no. ang. de claua. i sua sūma i verbo irregularitas primo. §. xi. ¶ Decimo septimo pro ista parte facit q2 excōmunicat⁹ efficitẗ infamis. c. in-

38 fames. vi. questione prima. ¶ † Decimooctauo facit ꝓ ista parte vt supra dixi, quia excōicat⁹ nō pōt acquirere aliquod beneficiu3 ecclesiasticu3. c. postulastis. de cle. excom. mini. 7. c. cu3 bone. de eta. 7 quali. ¶ Decimonono facit, q2 excommunicatus nō potest eligere. vt. s. dixi facit. c. constitutus. de appel. ¶ Uigesimo facit, q2 ipse excōmunicatus est ab officio 7 beneficio suspensus capi. pastoralis de appel. ¶ Uigesimoprimo facit, q2 obligati ex debito fidelitatis sicut sunt vasalli non tenentur ei obedire, quamdiu durat excommunicatio. vt no. domi. Abba. in capi. veritatis. de dolo 7 ɔtu. ¶ Uigesimosecundo facit, q2 l3 ipse excōmunicat⁹ possit ɔher̄ matrimoniu3, tñ illud nō pōt facere sine peccato mortali, vt no. Ang. de claua. in sua summa in vbo excōmunicato vltio. §. xiij. ¶ Uigesimo tertio ꝓ ista pte facit, q2 nullus potest pro excō-

39 mūicato orare solēniter, vt no. Ange de claua. vbi supra. ¶ † Uigesimoquarto pro ista parte facit, q2 excōmunicatus nō potest ꝓcuratore3 ɔstituere. c. fi. de ꝓcura. 7 h̄ in actore secus est in reo, vt

40 nota. c. intelleximꝰ. de iudi. ¶ † Uigesimoqnto facit, q2 excōicatus stans p annu3 excōicatus pt priuari bñficio. xi. q. iij. c. rursus. 7. c. quicūq3. facit tex. in. c. cu3 bone d̄ eta. 7 ḡli. 7 glo. in. c. cu3 ɔtumacia de hereti. in. vi. 7 do. Anto. 7 do. Abb. 7 alij posteriores in. c. i. de iudi. ¶ Uigesimosexto facit, q2 ſm statutū aliquoꝝ eporu3 excōicatus debet soluere pro singulo die vnu3 grossum antequa3 absoluaẗ l3 videatur simoniacu3. c. ad nostra3 7. c. nemo de simo. tñ Host. 7 Jo. an. in. c. ad aures de simo. determināt cōtrariū ꝙ potest exigi aliqua pecunia, vt notāt in. c. ad aures. de simonia. 7 h̄ intelligitur veru3, si illud apponatur in pena3, vt citius q̄rat absolutione3, vt t3 Ang. de cla. vbi supra. §. xviij. ¶ Uigesimoseptimo pro ista pte facit, q2 si excōmunicatus pēdente excōmunicatione moriaẗ d3 carere ecclīastica sepultura. c. sacris. de se-

41 pul. † 7 sic resultat vera cōclusio, ꝙ collatio facta d̄ bñficio excōmunicato nō v3, 7 ē ipso iure nulla, 7 idem ēt est dicēdū si bñficiu3 ɔferaẗ ab excōmunicato notorio, secus si ab occulto 7 tollerato excōmunicato, q2 tūc valeret, vt supra dixi. ¶ Limita istud singulariter, nisi excōmunicatus occulte cōtulerit bñficiu3 alicui, q scie bat illu3 esse excōmunicatū q2 tunc non vallet collatio vt. no. Jo. an. 7 ibi do. abb. in. c. dilectus in. ij. de pbē. 7 dig. 7 in. c. veritatis. de dolo 7 ɔtu. ꝙ dictū vr̄ singulare ſm eos ad limitatione3 legis

42 barbarius. ff. de offi. p̄to. 7. d. c. ad probādū de re iudica. ¶ † Sed iquantū sup ius fuit dcm̄ ꝙ excōmunicatus nō pt ɔstitui procurator, dicit do. Abb. in. c. post cessionē col. fi. de proba. ꝙ ſm Inn. vbi v3 ɔstitutio ꝓcuratoris nisi excipiaẗ alias t3 oia gesta, sicut tenerent cū actore excōmunicato ante repulsionē. c. pia. de excep. i. vi. spec. ti. d̄ procu. in prin. t3 processu3 nō valere cū excōmunicato tempore constitutionis, licet secus si fuisset excommunicatus post, 7 illud tenet Jo. an. 7 ēt do. Ant. 7 Cal. 7 cōmuniter doc. 7 ita sequiẗ. d. Abb. in. d. c. post cessionē. d̄ pba. de h̄ vr̄ esse ibi tex. 7 sic gesta cū isto nō debent valere, sicut nec gesta cū falso procuratore. c. ex pte decani de rescri. 7. c. ex insinuatione 7. c. in nr̄a de procu. 7. l. l3. ff. de iudi. 7 notaẗ p doc. in. d. c. veritatis de dolo 7 cōtu. vbi. d. Ab. ɔcludit ꝙ excōicatus potest alijs obligari 7 aliū sibi obligare, l3 exercitiū actionis sit sibi interdictū tpe excōmunicatōis, 7 tñ vr̄ i. d. c. post cessionē ꝙ l3 ꝓcurator obligeẗ alteri 7 aliū sibi obliget, tñ nō t3 actus, 7 rō est, q2 h̄ offiñ publicū deferẗ sibi, vt. l. i. ff. de procu. rñ. ꝙ istud facit, q2 l3 tpe assumptionis mandati eēt absolutus. c. l3 de ꝓcu. in. vi. vbi p3 ꝙ si ꝓcurator ɔstitutus semel dissenserit nihilominus potest postea ɔsentir̄ dño in eadē volūtate pmanente. l. obseruare. ff. de offi. procō. vbi delegatio fcā p ꝓcōsulē añ igressu3 ꝓuīcie q tūc ñ valuit ɔualidaẗ tpe igressus ipsius ꝓconsule in eadē volūtate manēte, ergo idē vr̄ dōm i cāu nostro, ꝙ l3 ipedimētū eēt tpe ɔstōis ex q̄ nūc erat absolut⁹ tpe assumptiōis ɔstituēte in eadē volūtate manēte, d3 ɔstitutio conualī-

43 dari, † 7 idē erit dōm, qñ erat excōmunicatus tpe ɔstōis 7 assumptōis, ex quo nūc est absolutus dño i eadē volūtate manēte, vt notāt Uincē. Pe. Ab. antiquus 7 Jo. an. in. d. c. post cessionem. 7 Spe. ti. de ꝓcuratore. post prin. vbi t3 pmā ptē 7 rñdet ad. d. c. l3. ꝙ actus ɔstōnis tenuit a prin. nec desijt valere p discessu3 ꝓcuratoꝝ merito, dño i eadē volūtate manēte ɔfirmaẗ, 7 ēt rñdet ad. l. obseruare. ꝙ delegatio nō fuit ibi ex toto nulla, q2 ꝓconsul. ibi añ igressu3 ꝓuincie habebat iurisditionē saltē i habitu, vñ potuit illā trāsferre, vt no. i. c. pastoralis. §. i. de rescriptis. p igressu3 ergo ꝓuicie assumit exercitiū iurisditōis, 7 illud delegato participat, si illū nō reuocat ex vi ꝓcedētis habitus. s3 i pñti casu nr̄o actus constōis fuit null⁹ cū icapacitas ess3 tpe delatiōis vl̄ vtroq3 tpe. s. delacionis 7 susceptōis. p iura supius alleg. 7 dicit. d. Ab. vbi. s. ꝙ. d. c. l3 ibi volūtas ɔstituētis nō fuit erronea. iō ob pseuerātiā potuit ille acceptare qñcunq3 voluerit. p ea q̄ notanẗ i. c. si tibi absenti. de pben. in. vi. s3 in casu pñti, h̄ est tpe quo ipse ꝓcurator erat excōmunicatus volūtas ɔstituētis fuit erronea, q2 credebat illu3 nō esse excōicatū, aut respectu iuris, q2 putabat excōmūicatū posse cōstitui ꝓcuratorē. vñ supueniēte absolone cōstituēs vr̄ pdurare i pore ɔsensu erroneo. merito ex sola noua susceptiōe nil agitur. c. i. 7. c. ꝓposuit. de ɔiugio huo. no. i. c. i. d̄ eo. q duxit i matri.

44 † ex qbus ē inferēdū, ꝙ si ɔstituens nūc certificatus de absolutione pseuerat in sua volūtate, ꝙ tūc ex noua voluntate iste pt acceptare de nouo, qō satis vr̄ d̄ iure veꝝ, ēt sine exp̄sso ɔsensu dñi. vt no. do. abb. i. d. c. post cessionē. l3. d. An. voluerit tenere, ꝙ reqraẗ exp̄ssus ɔsensus dñi post absolutionē. s3 tūc nullū eēt dubiū, vñ sufficeret ɔsensus tacitus. facit qō no. Inn. i. c. ex pte dcani. d̄ rescri. idē vr̄ dōm ſm eūdē abb. si pseuerans in cōsensu erroneo ex post

45 facto ratū habuit gestū p istū noie suo,† qꝛ qs pōt ex post facto ratificare gesta suo noie, vt.c.rati. de re.iur.in.vi.ꝛ.l.ꝭ.C.ð ꝓcu. ꝛ.l.ꝭ.ff.de iudi.ꝛ ex pdictis pꝫ decisio ꝙ siue sit excōicatus tpe cōstitutionis, siue tpe susceptiōs, siue vtroqꝫ tpe ipedit validitas ꝓcuratiōis, qꝛ causat ex ꝯsensu vtriusqꝫ, data ergo icapacitate i.§. altero.nō valet.c.ei cui.ð pbē.li.vi.nisi ratificet ex volūtate ꝯtinata mō pdcō.ita tenēt.d.abb.ꝛ alij doc.i.d.c.post cessionē.de ꝓcu.

46 †ꝛ si tpe ꝯstōis ꝛ tpe assumptōis n̄ erat ligatus excōicatōi,ꝫ tpe exercitij dn̄t Jo.an.ꝛ.d.abb.i.d.c.post cessionē.ꝙ vꝫ ꝓcuratoriū, ꝫ quādiu sic ligatus māet, nō ꝓcedit cū ipso,ꝫ cū fuerit absolutꝰ vteꝛ pmo ꝓcuratorio repelleꝛ ergo h̄ cāu pp cōionis piculū,ꝫ nō pp defectū ꝓcuratoris, facit.c.pia.de exce.i.vi. Itē ēt tꝫ.d. Phili.decius post alios doc.i.c.post cessionē circa fi.de ꝓba.† ꝛ dū di-

47 cebaꝛ ꝙ excōicatus nō pōt eē ꝓcurator, illud ꝓcedit indistincte, siue sit ꝓcurator rei, siue ꝓcurator actoris, vt tꝫ do. Abb.in.d.c. post cessionē.ꝛ notāt doc.i.c.intelleximus.de iudi. Et subdit do. Ab.in.d.c.post cessionē, ꝙ si excōicatio fuit lata post ꝯstōnē ꝓcuratoris, valēt gesta p eū, anq̄ꝫ repellaꝛ.d.c.pia. de excep.in.vi.qꝛ i isto nō defluit ptās,ꝫ solū poterit repelli pp cōionis piculū, sed fm Jo.an.post spe.i.d.c.post cessionē qn̄ ꝯstō ꝓcuratoris nō valuit ipediēte excōicatiōe, tūc ꝓcessus n̄ tꝫ, tn̄ Jo. Cal. vbi.s̄.alr q̄ꝫ Jo.an.distiguebat, dōo, ꝙ si erat publice excōicatꝰ, n̄ valuit ꝯstō, nec ea q̄ postea fecit.c.ad probādū.de re iudi.ꝫ.si erat occulte excōicatus,ꝫ ꝯstituēs sciebat eū excōicatū, q̄ꝫtū ad ea q̄ tēderent in fauorē ipsius sciētis nō valerēt, si aūt ignorabat, ꝛ ille erat occulte excōicatus, tūc tenēt gesta rōe publici officij, vt.d.c.ad ꝓbādū de re iudi.ꝛ.l.barbarius.ff.de off.pto.ꝛ sic intelligit notata i.c.fi. de ꝓcu. Istud dcm̄ Cal.nō placuit.d.ant.i.d.c.post cessionē, vbi dicebat ꝙ offm̄ ꝓcuratoris nō ē publicū ꝫ p̄uatū, iō nō dꝫ eē dr̄ia iter publicū ꝛ occultū.c.veritatis.de dolo ꝛ ꝯtu.ꝛ.c.nihil.de ele.alle-

48 gat Inn.i.c.cū dilectus.de ꝯsue.ꝛ Jo.an.in.c.i.de rescri.i.vi.† ꝛ iō idē.d. Ant.idistincte tꝫ n̄ valeꝛ gesta, quē seqtur do.abb.in.d.c.post cessionē p.l.i.ꝛ qd ibi no.ff.ꝙ cū falso tuto.vbi pꝫ ꝙ gesta cū falso tutore q putabaꝛ verus nō h̄n̄tur rata, nisi iudex a p̄ncipio alr decreuerit, ꝛ ibi p Bar.in proprijs terminis ð ꝓcuratore. ¶ Et ex his ē notādū ꝙ id qd dicit gesta rōne officij valere, ꝓcedit in offō publico auctoritate ꝛ vtilitate, secus si est publicum auctoritate ꝛ vtilitate est priuatū, vt offm̄ tutele, ꝛ offm̄ ꝓcuratoris,

49 ꝛ similiū vt no.do. Abb.in.d.c.post cessionē,† ꝛ si diceret quare valent gesta cū actore excōmunicato anteq̄ꝫ repellaꝛ.d.c.pia.de excep.in.vi.ꝛ nō sic cū procuratore excōmunicato. Ad istud pōt r̄nderi, ꝙ i ipso dn̄o nō deest ptās agēdi,ꝫ poterit repelli pp cōionis piculū, si ergo nō fuit repulsus, tenēt gesta, sicut si de facto cōtraxisset.vt no.do.abb.in.d.c.post cessionē.col.fi.de ꝓba.ꝫ in excōicato q fuit ꝯstitutus ꝓcurator deficit potestas agēdi, cū nō va-

50 luerit cōstō, vt.s̄.dcm̄ est. ¶ † Ex qbus infert ad qōnē, an ille b̄n̄ficiatus q stetit i excōmunicatione vltra annum possit priuari a suo b̄n̄ficio p superiorē. Ad istud r̄ndet glo.in.c.i.de iudi.ꝙ an̄ lapsuꝫ anni nō dꝫ b̄n̄ficio priuari, sed elapso anno bene pōt priuari ꝛ sic illa glo.sentit ꝙ pseuerās in excōicatione p annū dꝫ pdeꝛ b̄n̄ficiū infra annū nō est priuādus p tex.ꝛ ibi doc.i.c.i.de iudi.ꝛ ibi ifert Jo.an.ꝙ illud verū, nisi crimē eēt ifra annū notoriū.c.euidētia.ð accusa.q̄si ipse Jo.an.sentiat ꝙ tūc nō expecteꝛ lapsus āni, vn̄ dicit do. Abb.i.d.c.i.de iudi.colu.ix.ver.vn̄ omissis ꝟbis do. ant.q supflue in isto articulo aliq̄ narrat, nec plene discutit intellectū istius articuli pp diuersitatē iuriū, i qbꝰ danꝛ diuersi itellectꝰ, ꝛ p̄mo allegat specu.ti.de accu.§.sequiꝛ.ver.porro i p̄n.vbi tꝫ ꝙ excōicatus nō audiꝛ amplius sup illo crimie post lapsuꝫ anni, sed ex tacita ꝯtumacia h̄n̄tur ꝓ ꝯcesso, ꝛ sentit ꝙ n̄ sit ipso facto p̄uatus b̄n̄ficio, dicit.n.ꝙ post ānū excōicatiōis poterit agrauari sn̄ia ꝓcedēdo ad suspēsionē vel priuationē b̄n̄ficij.allegat glo.in.c.rursus.xi.q.iij.dicit tn̄ ꝙ audiꝛ sup crimine,ꝫ nō sup b̄n̄ficio, ꝛ idē ēt sentit glo.i.d.c.i.de iudi.ꝛ Collectarius in.d.c.ꝯtingit.de dolo ꝛ ꝯtu.in ver.ꝯstituaꝛ in prin.vbi sentit ꝙ ex solo trāscursu anni non hētur p ꝯfesso.idē ēt tꝫ Inno.i.c.cū bone.de etate ꝛ quali.ꝛ Archi.i.d.c.rursus.xi.q.iij. Deinde do. Abb.vbi.s̄.declarādo istum articulū dicit ꝙ.c.rursus,ꝛ.c.qcunqꝫ.xi.q.iij.illa duo iura nullaꝫ faciūt mētionē de b̄n̄ficijs,ꝫ tm̄ dicunt ꝙ nulla vox eoꝝ penitꝰ audiaꝛ, ꝛ sic apte innuunt ꝙ sup crimine nō sunt audiēdi quasi iuris iterpretatione habeanꝛ ꝓ ꝯfessis, ꝛ ideo nō vr̄ ꝙ ꝓ quolꝫ delicto debeat esse p̄uatus vel priuari b̄n̄ficio, quare nō dꝫ opare plus ficta ꝯfessio q̄ꝫ vera.si.n.vere fuisset ꝯfessus paruum crimē b̄n̄ficio suo nō priuareꝛ.c.inuētū.xvi.q.vij. ¶ Ideo distinguit hoc mō, ꝙ aut cā ꝓ qua excōicaꝛ est digna priuatione b̄n̄ficij ipso iure ꝛ data pseuerātia in excōicatione p annū erit priuatus ipso iure a suo b̄n̄ficio. si aūt est cā digna priuatione p sn̄iaꝫ, ꝛ tunc p lapsuꝫ anni nō erit priuatus ipso facto,ꝫ opus est sn̄ia, ꝛ sic fm eū opiniones ꝯtrarie pn̄t reduci ad ꝯcordiā, aut illud delictū ꝓ quo fuit excōicatus nō iducit priuationē ipso facto, nec dat facultatē p̄uādi qꝛ parū ē respectu priuatiōis, ꝛ tunc fm eū nō erit p̄uatus p lapsuꝫ āni, nec priuari dꝫ,ꝫ imponeꝛ pena arbitraria, ac si fuisset vere ꝯfessus ex quo pena ꝓ illo delicto nō est in iure expressa, alias illa imponeretur, nec fꝫ eū pōt obstare si dicaꝛ ꝙ ꝓ illo nouo delicto, qꝛ stetit tāto tpe in excōicatione, dꝫ priuari, qꝛ sufficit ꝙ pp h̄ delictū habeatur ꝓ ꝯfesso, nō.n.dꝫ duplici pena ꝯteri seu affligi.c.at si clerici.

51 de iu.† nec pena ex pēa ꝓcedeꝛ dꝫ.c.qꝛ diuersitatē.ð ꝯce.pb.ꝛ gl. in regula iputari.de reg.iur.in.vi.fateꝛ tn̄ fm eū ꝙ si post lapsum anni adhuc sustineret excōicationē indurato corde, ꝙ ex h̄ nouo delicto ꝯcto postq̄ꝫ fuit habitus pro ꝯfesso p lapsum anni, ꝛ tunc n̄ caret scrupulo heretice prauitatis, poterit p̄uari b̄n̄ficijs, ꝛ sic fꝫ eū pōt itelligi.c.cū bone.de etate ꝛ quali.vbi pōderat ꝙ p triēniū steterit in suspēsione, nō.n.sufficiebat solus annus sicut cōiter ibi dicunt doc.ꝛ h̄ fm eū est valde notādū pro limitatiōe eoꝝ q̄ not.

52 doc.i.d.c.cū bōe,† ꝛ ad premissa facit gl.no.in.c.cū ꝯtumacia de hr̄.i.vi.q̄ dicit qd in alijs criminibꝰ abhr̄si stās p annū hr̄ ꝓ ꝯuicto de illo crimine, ꝛ ibi hr̄ simplr̄ ꝓ ꝯuicto, vn̄ dꝫ vt hereticus ꝯdēnari.nō.n.priuaꝛ tm̄ b̄n̄ficijs, ꝛ si h̄ ꝓcedit i crimine heresis vbi nō procediꝛ de facili ex p̄sumptione.c.lr̄as.de p̄sump.fortius procedet i alijs delictis ꝛ vn̄ surgat ista tacita ꝯfessio ꝛ ꝯuictio colligi-

53 tur ex.c.nullus.de p̄sum.iūcto.c.ꝯtumacia de here.in.vi.† nā ex sola ꝯtumacia qs p̄sumiꝛ nocēs, ꝛ ꝯfiteri, lꝫ illa ꝯfessio nō sufficiat ad ꝯdēnationē, vt not.in.d.c.nullus,ꝫ secuta postea excōicatiōe ꝛ data pseuerātia p annū augumētaꝛ illa p̄sumptio, ꝛ efficiꝛ vehemēs, vt.d.c.cū ꝯtumacia. Idē ēt tꝫ Cardi.flo.in.c.ppēdimus in. q.xxxiij.de sen.excom.cū simi.vt no. Fel.ꝛ.d. Phili.decius in.d. c.i.de iudi. ¶ Sꝫ nūc aduertēdū est ad illa ꝟba in qbus do.abb. ꝯcludit ꝙ si cā ꝓ qua qs fuit excōicatus sit digna priuatione b̄n̄ficij, post annū erit priuatus vel priuādus fꝫ nāꝫ delicti. nā istud nō vr̄ veꝝ fm eūdeꝫ.d. Phili.deciū.vbi.s̄.qꝛ lꝫ delictū pro quo fuit excōicatus sit dignū priuatione de sui natura, h̄ veꝝ vr̄ qn̄ ꝯstat ð delicto, ꝛ nō sufficit ꝯtumacia, arg.l.fi.ff.de euic.ꝛ qꝛ lis nō ē ꝯtestata.vt dicit gl.i.d.c.i.de iudi.ꝫ ꝓcediꝛ ad.c.pen.de purg.cano. vbi reuocaꝛ sn̄ia priuatōis b̄n̄ficioꝝ, qꝛ lata erat pp ꝯtumaciā, ꝛ lite nō ꝯtestata.vt no.i.c.veritatis.de dolo ꝛ ꝯtu.ꝛ ad h̄ facit qd do.abb.dicit i.d.c.i.ꝙ pro leui crimine pro quo post annuꝫ satis puniꝛ.qꝛ hētur pro ꝯfesso, alia pena nō dꝫ puniri, nā ista rō q̄ꝫ.d. Abb.adducit i illo fo cāu militat vbi agiꝛ de graui crimine, nec obstat ꝙ post annū si pseuerauerit in excōicatione ꝙ ex isto nouo delicto poterit priuari.d.c.cū bone.ð etate ꝛ quali.ꝛ fm eū nō deberet fieri dr̄ia an pro graui crie vel leui sit excōicatus qꝛ tota vis est in excōicatione in qua pseuerat. ¶ Itē nō vr̄ veꝝ ꝙ pp excōicationē in q̄ pseuerauit post annū qd p̄uādus sit b̄n̄ficijs qꝛ h̄ iure cautū nō reperiꝛ, vt no. Car.in.d.c.ppēdimus.i.q.xxxiij. ¶ Nec ob.tex.i.d.c.cū bone.de etate ꝛ quali.qꝛ loquiꝛ ille tex. de triennio ꝛ pōderaꝛ vbi qd ꝓ tāta ꝯtumacia ꝛ ꝯtemptu aplico p̄uatus fuit a summo pōtifice cui visuꝫ fuit illuꝫ priuare beneficijs in qbꝰ fm eū hꝫ plenitudinē ptātis.c.ij.de preben.in.vi.cle.i.in fi.vt lite

54 pen.tn̄ istud mihi nō satisfacit,† qꝛ papa non p̄sumiꝛ qd voluerit vti plenitudine ptātis imo iure cōi, postq̄ꝫ illa dcisio fuit incorporata in volumine decretaliū, ꝛ habeꝛ pro iure cōi facit glo.in.c.cōsultationi.de tēpo.ordi.ꝛ i.d.c.cū bone tria ꝯcurrebant. Primo qꝛ durauit cōtumacia per triennium. Secūdo qꝛ respectu apostolice sedis ꝯmissa fuit cōtumacia. Tertio qꝛ p̄uatus fuit a summo pōtifice, vn̄ illo tex.nō potest argui ad istū casum nec facit ad propositū, ꝛ notandū est qd do. Abb.intelligit.d.c.cum bone, qd ibi possit priuari sed tn̄ tex.ibi probare vr̄ quod ipso iure priuatus sit

55 p̄mo dū tex.dicit qd nō lꝫ illi b̄n̄ficia aliquatenus retinere † verbum.n.aliquatenus precise excludit.l.liber homo la prima.ff.de acqui.rerum do.facit tex.i.c.accepimus.de pactis. Et scdo dum tex.dicit non differat spoliare, naꝫ h̄ verbuꝫ spoliare denotare vr̄ qd ipso iure priuatio facta sit, qꝛ sonat in fcm̄ in executione iuris vt no.do.abb.in.c.ex parte.i.iij.no.de cle.nō resi.ꝛ do. An.in.c. fi.i.iij.col.de postulando.ꝛ Fel.in.c.ij.de rescri.ꝛ pseuerāti in excōmunicatione p annū etiā alia pena iponi pt vt notant Jo.an.ꝛ alij doc.i.c.i.de homi.i.vi.ꝛ Jo.de ana.post alios i.c. excommunicamus.§.moneantur in.ij.col.de hr̄. Are.i.c.qualiter i.ij.§.ad corrigēdos in.iiij.col.de accu.facit tex.i.c.fi.ð pe.ꝛ sic g̊ resultat clarus itellectus ad.d.c.cū bone.de eta.ꝛ quali.quare g̊ postq̄ꝫ n̄ repiꝛ a iure expssuꝫ, merito ē dōm ꝙ stans i excōicatōe p annū nō ðbeat p̄uari suo b̄n̄ficio, vt i sili facit gl.i.c.fi.ð iurepa.ꝛ gl.i summa.xv.q.vij.cū.si.vt.s̄.dixi i.vij.q ergo pp illā excōicationē non dꝫ priuari suo b̄n̄ficio. Et cū his est expedita presens questio.

Summarium

SVMMARIVM

1 Beneficiati debent hre scientiam.
Et scientia triplex est.
2 Papa debet habere maiorem scientiam q̃ alij.
3 Illiterati, aut pax sciẽtes an pmoueri debeant, 7 j. nu. 16.
4 Dignitatẽ, vel offm acceptãs si nõ hz sufficiẽtem scientiã peccat.
5 Papa quaz scientiaz habeř debeat, 7 qualis elligi debeat, 7 si sit illiteratus possit repelli, 7 cuius etatis esse debeat. j. nu. 22.
6 Scientia in papa an sit necessaria de iure diuino.
7 Ueritas prius tacendo discitur, 7 postea predicatur.
8 Episcopus in qua scientia peritus esse debeat, 7 cuius etatis esse debeat. j. nu. 21. 7. 23.
9 Cardinales periti esse debent.
Et cuius etatis esse debent. j. nu. 26.
10 Abbates qualem scientiam habere debeant.
Et quam etatem habere debeant. j. nu. 21. 7. 24.
11 Prelati iurisdicionem cõtentiosaz habentes quid scire debeant.
12 Presbiteri in qua scientia periti esse debeant.
13 Monachi ordinis heremitarum, an magis habere debeant contemplationem q̃ scientiaz.
14 Clerici debent scire quod ad eorum officinm pertinet.
15 Laici ad ordines promouendi quaz scientiã habere debent.
17 Clerici, an possint intendere scientijs triuialibus, 7 quadriuialibus, 7 que sint iste scientie.
18 Clerici an possint leges, 7 phisicã audire.
19 Christiani quomodo tenentur scire que ad fidem pertinent.
20 Parentes tenẽtur docere filios se signare credo paruum, 7. x. precepta. aliter peccant mortaliter.
Et an sit necesse, ꝙ ordinate sciant precepta legis, 7 credo.
21 Uidua licet caste vixerit in monasterio nõ potest esse Abbatis.
22 Christus quare petrum, 7 nõ Joan. in principem ellegit.
25 Archidiaconi, 7 alij in dignitate ꝯstituti q̃ etatem hre debeant.
27 Abbatissa quam etatem habere debeat.
28 Prioratus cõuentuales per seipsos curam exercentes quam etatem habere debent.
29 Quid de pioratib⁹ curatis nõ ꝯuẽtualib⁹ p alios curã exercẽtib⁹.
30 Quid de prioratibus simplicibus.
31 Et quibus dent̃ tales simplices prioratus.
32 Monachus vel monachi, vt canonicus quibus portiones assignant cuius etatis esse debeant.
Et quare maior etas in masculis q̃ in feminis requirat̃.
33 Personatus curã aiax nõ habentes q̃ etatem requirant.
34 Clerici hñtes bñficia sine cura q̃ etatẽ hre debeant nu. 35. 7. 36.
35 Clerici curati in qua etate esse debeant.
37 Prebendatus in eccle. cathedrali cuius etatis esse debeat.
38 Quid de canonico cum prebenda.
39 Maior septẽnio, 7 minor an. 14. quox beneficiox sit capax.
40 Ordinandi cuius etatis esse debeant.
41 Inquisitor quadragenarius esse debet.
42 Doctor qs põt effici in quacũq3 etate dummodo sufficiens sit.
43 Presbiteratus gradũ an 7 qñ possint assumeř q corpore nõ sunt pfecti, sz debilitati aut i mẽbris excedũt, qs hic enumerat late.
44 Cupiditas est caput omniuz malox.
45 Infamatus de crimine promoueri non potest.
46 Infamatus de crimine pendente accusatione vel denunciatione, an promoueri possit.
47 Excõicatus minori excõicatiõe quare ad bñficiũ elligi nõ possit.
48 Promoueri non potest laborans morbo caduco, nec bigamus, nec illegitimus.
In episcopum promoueri non potest habens vxorem aut filios.
50 Episcopus quas qualitates habere debeat.
51 Promoueri ad sacerdotem non debet qui meretricez in vxorez duxit, q sibi aliquod mẽbrũ trũcauit, qui vsuras exercuit, q publicã penitẽtiã fecit, q fuit furiosus, 7 q a demonio vexatus ẽ.

QVÆSTIO. V

1 Q Uero quinto † Que qualitates reqrãtur bñficiatis, ad istã qõez rñdet do. ab. p illũ tex. in. c. cũ in cũctis in pn. de elec. vbi dicit ꝙ reqrit̃ ꝙ bñficiati dñt hre scientiã 7 ibi infert Inno. quod est quedã sciẽtia eminens, 7 illa dr̃, p q̃ quis scit qõnes difficiles explicare, 7 diffinire in prõptu sine reuolutione librox. ¶ Et alia scientia q̃ dr̃ mediocris, p q̃ difficiles qõnes decidunt̃ cũ reuolutione librox. ¶ Est alia scientia que dr̃ sufficiẽs, 7 illa dr̃ sufficiens q̃ quis hz ẽm qualitatẽ officij seu beneficij, vñ dr̃ quis hre scientiã sufficientẽ, qñ sufficienter potest explere ea q̃ necessario incũbunt offõ suo, 7 h sufficientia ꝯsiderat̃ arbitrio boni viri ẽm qualitatẽ loci, vbi hz iste viuere 7 ꝯuersari, 7 ẽm qualita-

2 tẽ officij sui. ¶ † Ideo ẽm eundẽ do. Abb. vbi. s. dicit qđ papa dz hre maiorẽ scientiã oibus alijs. cũ sit prepositus cure totius xpianitatis, 7 ibi subdit qđ epi debent hre noticiã noui 7 veteris testamenti, cũ teneant̃ reddere rõnez de fide deo oipotẽti, facit tex. i. c. qr eps. xxiij. di. 7. c. i. 7. ij. lxij. di. 7 ẽm Host. vbi. s. epi debent hre scientiã iuris canonici, cũ ẽm illã debeant iudicare presertim i causis mrĩmonialib⁹. c. i. de ꝯsangui. 7 affi. itẽ archidiaconus 7 ppositus ẽm Inno. vbi. s. debẽt scire iura, cũ habeant ẽm illa iudicare, sz h intelligit do. Abb. in. d. c. cũ in cũctis i his archidiaconis 7 ppositis q hñt iurisditionẽ ꝯtentiosaz, illi vero q solũ hñt nudũ nomẽ vt archidiacon⁹ 7 prepositus seneñ. nõ reqrerẽt talẽ sciẽtiã, qr ẽm eum satis est vt habeant sufficientem scientiam, 7 sufficiens appellatur secunduz qualitatem officij, 7 dignitatis sue, religiosi 7 heremite magis indigẽt ꝯtẽplatione q̃ sciẽtia argumẽto. c. lege. xvi. q. i. 7 pfectio qualitatis supplet defectũ sciẽtie 7. c. ij. de renũ. 7 dicit Inn. ꝙ in abbate nõ reqrit̃ magna scia, 7 dicit arch. in. d. c. legi. ꝙ sufficit abbati vt sciat cãtare 7 legeř, 7 Collec. in. d. c. cũ in cunctis dicit h vex. nisi hẽat curã aiarũ, 7 do. Abb. vbi. s. dicit ꝙ opinio Archi. de iure nõ pt procedeř, cũ qlibz abbas habeat saltẽ curã fori penitẽtialis respctũ monachox suox, de psbiteris debẽt scire canones penitẽtiales 7 illa q̃ hñtur i. c. q ipsis. xxxviij.

3 di. † ex qbus infert ꝙ oino illiterati nõ debẽt ordinari, facit. c. fi. de tẽpo. ordi. in. vi. si tñ ordinarent̃ acciperẽt caracterẽ sz doc. qr ex quo qs est baptizatus est capax cuiuslibet sacramẽti. c. veniẽs. de psbytero nõ baptizato. pax ãt sciẽtes nõ debent pmoueri, nisi ẽm Inn. sint dociles ad adiscẽdũ. qđ pcedit ẽm host. dispẽsatiue, 7 ex magna cã, q̃si nõ sufficiat qđ qs sit docilis ad h vt pmoueat̃, 7 bñ loqr̃, vt no. d. Ab. in. d. c. cũ i cũctis de elec. 7 ibi subdit ꝙ in istis multũ ꝯsiderat̃ q̃litas loci, nã in pposito hoib⁹ modice ꝯdõnis nõ reqrit̃ tãta sciẽtia, sicut i eo q ppoĩt̃ cure magnox virox,

4 7 ꝯcludit idẽ Inn. quẽ seqr̃. d. abb. i. d. c. cũ in cũctis. vnũ dcm̃ notabile ꝙ peccat acceptans dignitatẽ vl̃ offm̃ si nõ hz sufficiẽtẽ sciẽtiã ad exercẽdũ ea q̃ icũbunt ei illi dignitati aut offõ. 7 illud dcm̃ pbat̃ sz eos. 7 vltra rõnẽ nãlẽ. i. d. c. cũ i cũctis 7 idẽ ẽ dõz õ pmouẽdis ad doctoratũ. hñtes. n. sufficiẽtẽ sciaz nõ peccãt petẽdo gradũ, cũ petãt facultatẽ cõicãdi alijs sciaz, q̃ hñt, qđ ptinet ad charitatẽ sz i min⁹ extructis ẽ peccatũ psumptiõis, vt no. gl. i. cle. ij. õ magis. 7 bis ifert. d. abb. i. d. c. cũ i cũctis. ꝙ paucissimi digni attigũt gradũ doctorat⁹, vt. l. cũctos pplos. C. õ su. tri. 7 ibi doct. ad iferẽdũ sz eũ ꝙ illis tpib⁹ pmouebãt̃ idigni. ¶ Circa istũ articu-

5 lũ ego distiguerẽ p casus. ¶ † Prim⁹ casus est i papa, q̃ sciaz dz hre ipe papa, 7 credo ꝙ Cardiales dñt eligeř hoiez scitatis vite, vt. c. i noie dñi. xxiij. dist. vbi dicit tex. qđ dñt eligere idoneũ. tñ dicit Car. ale. i. c. illr̃atos. xxxvi. di. qđ si eligãt illr̃atũ ꝙ pp defectũ sciẽtie nõ dz repelli elect⁹ a papatu, assignãdo rõez qr ꝯ papã ista exceptio nõ ẽ admittẽda, vt pz i. c. lz. õ elec. vbi dicit tex. qđ nõ obstãte aliq̃ exceptõe elect⁹ a duab⁹ ptib⁹ hñdus ẽ papa. Itẽ monach⁹ posset eligi i papã. c. q̃ sit. 7 ibi gl. xviij. q. ij. 7 monach⁹ pt eẽ illiteratus. xvi. q. i. c. legi. facit tex. cũ sua glo. in xbo insufficiẽtẽ i.

6 c. i. de renũ. in. vi. ¶ † Tñ iste casus vr̃ mihi multũ dubitabilis, qr sciẽtia est multũ necessaria circa administrationẽ ecclesie, 7 vt ait dñs tu sciẽtiã repulisti, 7 ego te repellã, ne sacerdotio fungaris mihi, vt legit̃ osee. iiij. c. 7 in. c. nisi cũ pdẽ. de renũ. ex qbus apparet ꝙ sciẽtia de iure diuino ẽ necessaria, ḡ reqrit̃ ꝙ papa illã habeat, qr ipse ligat̃ i his q̃ sunt iuris diuini. c. sunt qdã. xxv. q. i. cũ simi. si ḡ illud reqrat̃ de iure diuino merito reqrit̃ qđ eligẽdus in papaz sit lr̃at⁹. Itẽ istud pbat̃ qr ois rõ sciẽtie i eo ẽ, q ẽ caput eax 7 auctor. vt ẽ tex. i. c. legit̃. §. sz 7 ꝯ. xxxvij. di. facit ẽt qr deus prius ex grã sua donũ sciẽtie recepit, 7 postea assecutus ẽ administrationẽ regni, 7 salomõ nõ diuitias, nõ lõga tpa huius vite, sz sapientiaz a deo exq̃siuit 7 ipetrauit, hinc ẽt dñs pus posuit xba i ore pphete, 7 postea ꝯstituit eũ sup gẽtes 7 regna, dicẽs ad hieremiã ecce dedi vbi a mea i ore tuo, et ꝯstitui te sup gẽtes 7 regna, 7 malachias labia sacerdotis custodiunt sciaz, 7 legẽ exqrũt de ore eius, qr angelus dñi exercitiũ est, Saluator nr̃ prius in medio doctox sedit audiẽs illos, 7 iterrogans, 7 postea predicare cepit, qr prius qsq3 adisceř 7 postea pdicãdi offm̃ vsurpare dz, 7 ait salomõ pri⁹ tps

7 tacẽdi 7 postea loquẽdi, † qr veritas pri⁹ tacẽdo discit̃, 7 postea loquẽdo pdicat̃, 7 ait dñs q audit, dicat veni, 7 ingt saluator prius aplos docuit, deinde ad pdicãdũ eos misit, dicẽs estote prudẽtes sicut serpẽtes, 7 simplices sicut colũbe, sic ẽt post resurrectionẽ prius illis sensuz aperuit, 7 scripturas explanauit, 7 postea dicit eis

eūtes i mūdū vniuersuz vt est tex. in. §. hinc ēt. xxxvi. dist. ex qbus appet qd scia est reqsita ꝛ necessaria de iure diuino, ꝛ qstões diuine ligāt papā. d. c. sunt qdā, ꝛ ēt qstões humāe quo ad mēte ꝛ effcm̄ ligant papā i qcernētib⁹ ius diuinū. vt no. do. abb. i. c. ois vtriusqz sexus de peni. ꝛ remis. ꝛ i. c. fi. de isti. ꝛ i. c. i. de fid. istr. ꝛ ꝑ ista pte facit dcm̄. d. abb. qd. s. retuli qd reqrit maior scia in papa q̄ȝ i alijs ꝑlatis iferiorib⁹, ꝛ sic ḡ est qcludēdū, qd nisi eēt extrema necessitas oino illiterat⁹ nō pt eligi i papa, ꝛ sic hn̄t locū illa iura q̄ ꝑ ista pte iduxi, tn̄ si sit aliquātulū lr̄atus ita qd nō videat repugnātia ad ius diuinū pōt eē papa, ꝛ sic habebit locū, ꝛ dʒ intelligi opinio ꝑdci Car. ale. ꝛ. c. ꝑmū. cū sua glo. de renū. in. vi. ¶ † Secūdus casus ō scia epi aut alteri⁹ ꝑlati supioris, ꝛ reqrit qd hēat cognitionē veteris ꝛ noui testi. vt no. dōc. ꝛ ibi. d. abb. i. c. cū i cūctis. ꝛ ēt dʒ hr̄e canones pniales. c. oēs. xxxviij. dist. ꝛ ēt dʒ eē virpitus i iure cano. vt no. doc. ꝑ illū tex. i. c. i. ō qsan. ꝛ affi. no. d. ab. i. c. cū i cūctis i ꝑn. de ele. ꝛ Car. ale. i. c. illitteratos. xxxvi. di. ꝫ in quātū dr̄ qd eps dʒ hr̄e cognitionē veteris ꝛ noui testi, istud itelligo hr̄e locū, vbi sunt hr̄tici, sec⁹ qn̄ nō sunt hr̄tici, qꝛ tūc mer⁹ canonista, lʒ nō sit theolog⁹, poterit eē eps. vt no. hosti. quez seqr̄. d. ab. i. d. c. i. ō qsang. ꝛ aff. nec ob. si dicat̄ qd eps tenet̄ ꝑdicare. c. inter cetera. ꝛ ibi doc. de off. or. ad istud rn̄det̄, qꝛ ēt merus cano. pt eē bon⁹ ꝑdicator, vt no. host. ꝛ ibi. d. abb. in. d. c. i. de qsang. ꝛ aff. ex qb⁹ ibi iferūt qd merus theolog⁹ siue cano. nō pt eē eps, ꝛ illō ꝓbat̄ qꝛ cognitio cāꝝ m̄rimonialiū spectat ad epz. c. accedētib⁹. de exces. ꝑla. ꝫ cāe m̄rimōiales nō pn̄t decidi sine cano. vt est tex. i. d. c. i. de qsang. ꝛ aff. ꝛ iquātū dr̄ qd eps dʒ eē cano. istud intelligit̄ lʒ nō fuerit graduatus. qꝛ nō reqritur vt eps si doctor cano. vt no. Host. ꝛ. d. abb. i. d. c. i. de qsang. ꝛ aff. ꝫ sufficit ꝙ hēat sufficiētē inspecta q̄litate subditoꝝ. vt no. d. abb. post alios doc. i. d. c. cū i cūctis in ꝑn. de ele. ¶ † Terti⁹ casus est i Cardinalib⁹ q dn̄t esse viri ꝑiti i theologia, aut in iure humāo, vt ē tex. in. c. vnico. de nu. ꝛ q̄lita. Car. in prag. sanctiōe. ¶ † Quartus casus ē i abbatib⁹ q dn̄t eē aliqualr̄ iuriste, ꝟ est hr̄e cano. peni. postq̄ȝ hn̄t curā religiosoꝝ, vt sentit. d. abb. in. d. c. cū in cūctis. ¶ † Quintus casus est ō ꝑlatis q hn̄t iurisditōez qtētiosaz, qꝛ isti dn̄t scire iura, vt ꝑ illa sciant cās tractare, vt. c. i. de qsang. ꝛ affi. no. d. abb. post alios doc. in. d. c. cū i cūctis de ele. ꝛ Car. ale. in. d. c. illiteratos. xxxvi. disti. ¶ † Sextus casus ē i ꝑsbyteris q dn̄t hr̄e sciētiā canonū pnialiū, ꝛ scire psalteriū, ꝛ qpotū ꝛ alios libros, vt ē tex. i. c. q. ipsis. xxxviij di. ꝛ. d. abb. post alios doc. i. d. c. cū in cūctis. ꝛ Car. ale. i. d. c. illiteratos. xxxvi. dist. ¶ † Septim⁹ casus ē i mōachis ordinis hr̄mitaꝝ, qꝛ i illis nō reqrit̄ scia, lʒ magis idigēt qtēplatōe q̄ȝ scia. c. legi. xvi. q. i. d. abb. i. d. c. cū i cūctis, ō elec. ꝛ Car. alex. i. c. illiteratos. xxxvi. disti. ¶ † Octauus casus ē ō scia clericoꝝ, qꝛ illi debēt scire id, qd ꝑtinet ad offm̄ suū, vt si ē cātor dʒ hr̄e ꝑitiā cātus, ꝛ sic de alijs ꝫ qd a iure reqrit̄, vt no. Car. ale. i. d. c. illiteratos. xxxvi. dist. ¶ † Nonus casus ē i ordinādis ad miores ordies paꝝ sciūt, ꝛ ipsi sunt deputati in eccle. q̄ nūq̄ȝ indiget eoꝝ ꝓmotōe ad maiores ordines, tūc tales pn̄t ordinari i minorib⁹, si aūt eccle. idiget, tūc aut est spes qd pn̄t adiscere, ꝛ ordinari poterūt ad minores, si xo nō ē spes vt adiscere possint, tūc nō sunt ꝓmouēdi, vt no. Archi. in. d. c. illiteratos, ꝫ illud limitat̄ ꝑ Host. veꝝ i. d. c. cū i cūctis de ele. qn̄ eps cuz illo, cū q̄ est spes, qd adiscat, dispensaret, vt no. Car. ale. in. d. c. illiteratos. xxxvi. dist. ꝛ ita sentit Inn. in. c. cū n̄ris de qces. ꝑbē. † vbi dicit qd penitus illiteratus est inhabilis ad bn̄ficia, illud ꝓcedit qn̄ penitus ē illiteratus, nō in illo q hʒ aliq̄ principia, de quo ē spes ꝓficiēdi, ꝛ notat Pe. de an. post imo. in. cle. i. de eta. ꝛ quali. qd tales illiterati faciēdo se ꝓmoueri peccāt mortalr̄. c. oēs. ꝛ. c. q eps, ꝛ ibi Car. xxxviij. di. † ꝛ isti clerici si pn̄t, debēt itēdere sciētijs triuialib⁹, q̄ triuiales dicūt̄ q̄si triuiū, qꝛ triplex ē via ad idē. s. eloquentia q̄ sunt grāmatica, dialetica, ꝛ rethorica, vt. c. i. ꝛ. c. qꝛ nōnulli. de magis. dūtn̄ illud nō faciāt ad voluptatē, ꝫ vt sciant discernere veꝝ a falso, vt. xxxvij. di. c. cur ḡ multomagis i sacra scriptura, theologia, ꝛ iure cano. necnō in philosophia nāli, ꝛ morali. xxxvij. d. c. turbat̄. ꝛ. c. q de mēsa. ꝛ. c. siqd veri. ꝛ. c. relatū. i sciētijs xo q̄driuialib⁹. s. arismetica, musica, geomatria, ꝛ astrologia clerici nō debēt itēdere, excepta musica, qꝛ tales sciētie lʒ i se qtineāt xitatē nō tn̄ adiscunt̄ ad pietatē. c. siqs grāmaticā. xxxvij. di. imo hn̄t maxime astrologia multū curiositatis ꝛ aliq̄n noxie volūtatis † leges aūt ꝛ phisicā pn̄t sil̄iter audire, nisi sint religiosi, vel sacerdotes, aut habētes dignitates vel ꝑsonatus, vt. c. nō ē. ꝛ. c. sup specula. ne cle. vel mo. Et Ang. de claua. in sua summa in xbo scia, sunt aūt inexcusabiles apud deū, q ꝑfatis sciētijs itēdētes q̄ eis sunt necessaria vel ad eoꝝ offm̄ ignorant. vt. xxviij. d. c. ea q̄ ꝛ q̄ scia reqrat̄ a quocūq̄ȝ exigit̄ cognitio illoꝝ ꝛ ꝑceptorū ꝛ ꝓhibitionū cognitio q̄ ad eū ꝑtinet, vel rōne officij, aut stat⁹, vel alio mō † xp̄iani tenent̄ scire cōiter q̄ ꝑtinēt ad fidē, q̄dā explicite. ꝛ q̄dā iplicite, vt no. ang. ō claua. i sua summa i xbo fides. §. vi. ꝛ pp ea dicit tex. i. c. vos añ oīa. de qse. di. iiij. ꝙ p̄rini dn̄t docere eos quos tenuerūt i fonte, videlʒ simbolū, ꝛ orationez dn̄icam. † vn̄ parentes q nō docent filios, ꝛ filias se signar̄, dōo i noie p̄ris ꝛ filij ꝛ sp̄ussancti amē. ꝛ credo paruū, ꝛ decē ꝑcepta legis, ꝛ pr̄ nr̄ vident̄ peccare mortalr̄, qn̄ omittunt ex negligētia eos docer̄ vel doceri facere, si pn̄t similiter nō excusant̄ a mortali, q nesciētes talia, nō addiscūt, si pn̄t, cū sint necessaria ad salutez, vt no. Ang. de claua. in sua summa i xbo scia; tn̄ aduertēdū ē qꝛ qs posset scire ꝑcepta puta si interrogatus an adorare deos alienos, sit q̄ ꝑceptū rn̄det sic, ꝛ idē de alijs, vn̄ tali sufficit lʒ nesciat ordinate dicere, ꝛ idē posset dici de aliquo, qui nescit credo paruū, tn̄ si iterrogaret̄ si deus est vnus rn̄deret, ꝙ sic, ꝛ qd creauit oīa ēt ꝛ ꝙ iesus xp̄s ē filius eius, ꝛ sic de ceteris, rn̄deret ꝙ sic, sufficeret sibi, lʒ nesciret ꝑfactū credo, ꝛ idē ꝫ eū est dōm de pr̄ nr̄, ꝙ qn̄ ꝙ scit, est orādū, ꝛ perēda salus, ꝛ gratia, ꝛ remissio peccatoꝝ, ꝛ hmōi, lʒ nesciret dicere pr̄ nr̄ qd excusaret̄, lʒ qsulēdū sit oibus, ꝙ potius tā pr̄ nr̄ q̄ȝ credo adiscat, vt no. Ang. de claua. in sua summa in xbo sciētia. ¶ Scōa q̄litas ad istos bn̄ficiatos est, ꝙ hēant etatē. vt ē tex. in. c. cū i cūctis. ꝛ in. c. cū nobis. ꝛ i. c. dudū. de ele. ꝛ in. c. i. ꝛ. ij. ꝛ q̄si ꝑ totū. de etate ꝛ q̄li. ꝛ i. c. sup inordinata. ꝛ ibi. d. Abb. de ꝑben. ꝛ digni. † ꝛ dicit. d. abb. in. d. c. cū in cūctis in ꝑri. i. v. extra glosas q̄ro ꝙ eps dʒ hr̄e. xxx. ãnos ꝑ illū tex. in abbate iure clare nō cauet̄, ꝫ i abbatissa ē tex. in. c. indēnitatibus. de elec. in. vi. vbi dr̄ ꝙ dʒ eē. xxx. ãnoꝝ, ꝛ ēt ꝙ dʒ eē virgo, vn̄ vidua nō pōt eē abbatissa, q̄ȝtūcūq̄ȝ caste vixerit i monasterio. vt no. glo. in cle. attēdētes ō statu. reg. in abbate xo cōiter dr̄ sufficere si attingat. xxv. annū ꝑ tex. i. §. inferiori i. d. c. cū i cūctis. de elec. nā ista est etas reqsita in oib⁹ dignitatib⁹ iferiorib⁹, vn̄ ex q̄ tex. i. d. c. idēnitatib⁹ ꝓuidet solū de abbatissa vr̄ voluisse relinq̄re abbatē in cōi regl̄a alioꝝ ꝑlatoꝝ, ꝛ nimiꝝ, nā oli ꝓmouēda i abbatissaz ōbebat eē sexagenaria, nā tps in eis dʒ supplere defectū sexus ꝛ discretiōis, in inq̄sitore hr̄tice prauitatis reqrit̄ etas. xl. ãnoꝝ. vt ē tex. i cle. vouētes, de here. ō q̄ mirat̄ ibi gl. ꝙ in epo sufficiāt. xxx. ãni q ē ēt inq̄sitor heretice prauitatis a iure deputatus, vt est tex. i. c. ꝑ ꝟ. de here. i. vi. vn̄ dicit ꝙ ꝟ est de arbitrarijs q̄si nō posset reddi rō sufficiēs inter epz ꝛ inq̄sitorē, ꝫ forte ꝟ qtingit qꝛ ꝓmouēdi in epos trāseunt cū magna inq̄sitōe, ꝛ nō ipsi inq̄sitores, circa istū articulū ꝓ clariori intelligētia isequēdo dcā doc. ꝓsequar ꝑ casus vt facilr̄ itelligat̄. ¶ † Primus casus erit in papa, ꝛ credo ꝙ ipse dʒ eē etatis. xxx. annoꝝ, lʒ doc. nihil dicāt. ꝛ ꝑ ista pte hn̄ facit text. in. c. presbiter. lxxviij. di. vbi dr̄ ꝙ añq̄ȝ xp̄s inceperit ꝑdicare erat etatis. xxx. annoꝝ. ꝛ idē de Joā. bap. ꝛ nō est xisimile, ꝙ vicarius xp̄i debeat eē minoris etatis. facit ēt qꝛ eps dʒ eē etatis. xxx. annoꝝ. c. cū in cūctis. de elec. ꝫ papa est eps. vt in ꝓhemio dcretaliū. Itē ista ē vna rō ꝛ cā, quare xp̄s elegit petrū in ꝑncipē, ꝛ nō ioānē, qꝛ ipse beat⁹ Joānes erat puer, ꝛ xp̄s voluit cōmittere petro tanq̄ȝ seniori, vt nō eēt discordia inter ap̄los, qꝛ xp̄s diligebat Joānē ꝑceteris, vt ait Hie. q̄ Jouinianū in ꝑma pte epistola. v. c. xiiij. ꝛ ita ēt ait catholicō in xbo petrus ꝛ. d. Phili. decius in. c. trāslato. de cōstit. ꝑ ista pte facit tex. in. c. i singulis. lxxvij. dist. ¶ † Scōs casus erit in epo ꝛ supioribus, q dʒ esse etatis. xxx. ãnoꝝ. vt est tex. in. c. cū i cūctis. de elec. vbi dicit tex. ꝙ eps dʒ hr̄e. xxx. annū qpletū. facit. c. ꝑsbyter. lxxviij. di. gl. ꝛ ibi doc. i cle. gn̄alē. de etate ꝛ qualita. d. Abb. in. c. sup inordinata. col. ij. ō ꝑbē. ꝛ digni. Ang. de claua. in sua summa in xbo etas. §. iij. ita ēt tʒ Archiepiscopus flo. in tertia pte sue summe titu. xv. c. i. §. iij. ita ēt tʒ Car. flo. cle. gn̄alē. col. iij. ver. tertio q̄ro ō eta. ꝛ quali. ꝛ Car. Ale. in. c. de his. xxviij. di. col. ij. Fel. i. c. cū vigesimū. de offi. dele. circa fi. ¶ † Tertius casus ē in abbate, q ꝫ cōez opinionē doctoꝝ dʒ eē etatis. xxx. annoꝝ, vt no. d. abb. in. c. cū in cunctis, in prin. ꝛ ēt i. §. inferiora. ō elec. ꝛ i. c. sup inordinata. de ꝑben. ꝛ dign. ꝛ Car. flo. in. d. cle. gn̄alē. de eta. ꝛ quali. Ang. de claua. in sua summa in verbo etas. ꝛ Archieps flo. vbi. s. ꝛ Car. Alex. in. d. c. de his. xxviij. di. ꝛ Fel. in. d. c. cū vigesimū. de offi. deleg. Circa istud cogita, qꝛ ego multū dubito. nā dicit gl. in. c. ij. de ꝑbē. ꝛ digni. in. vi. ꝙ iste due dignitates videlʒ episcopat⁹ ꝛ abbatia eq̄parātur tex. in. c. ne ꝑ defectu de elec. ꝫ eps dʒ eē etatis. xxx. annoꝝ, ergo idē vr̄ in abbate, ꝛ ꝟ maxime qꝛ illa etas reqrit̄ in abbatissa vt est tex. i. c. idēnitatibus ō elec. i. vi. ¶ † Quartus casus erit in archidiaconis, ꝑpositis, ꝛ alijs qstitutis i dignitate, q dn̄t eē etatis. xxv. annoꝝ. vt est tex. in. c. cū in cunctis. §. inferiora. de elec. facit. c. indecoꝝ de eta. ꝛ quali. d. Abb. i. c. sup inordinata de ꝑbē. Ang. de claua. ita tʒ. vbi. s. ꝛ Car. flo. vbi. s. in. d. cle. gn̄alē ꝛ Archi. eps flo. in tertia pte sue summe tit. xvi. c. i. §. iij. ꝛ Car. Alex. in. d. §. de his. xxviij. dist. ꝛ Fel. in. d. c. cum

26 cū vigesimū. ¶ † Quintus casus est nō seruādo ordinē dignitatū in cardinalibus q̄ dn̄t esse etatis. xxx. ānoꝝ, vt est text. in. c. vnico.
27 de nu. ꝛ quali. Car. i prag. ¶ † Sextus casus ē in abbatissa. q̄ dʒ eē etatis. xxx. ānoꝝ vt ē tex. in. c. indēnitatib⁹ de elec. in. vi. d. ab. in. c. cū in cūctis in prin. ꝛ in. §. inferiora de elec. ꝛ in. c. sup inordinata. d̄ pbē. ꝛ dig. idē tʒ Archieps floren. vbi. s̄. ꝛ Ang. d̄ claua. In sua summa i v̄bo etas. §. iij. ꝛ Car. in. d. cle. gn̄alē. ꝛ Fel. vbi. s̄.
28 ꝛ Car. ale. post. do. de scō gemi. in. d. c. de bis. xxix. disti. ¶ † Septimus casus in priorātib⁹ ꝯuētualibus vel p seipsos curā exercētib⁹ dn̄t esse etatis. xxv. ānoꝝ, vt est tex. in cle. ne in agro. §. ceteꝝ. de statu mona. ita ꝛ. d. abb. in. d. c. sup inordinata. de pbē. ꝛ dig. ꝛ
29 Car. alex. post Do. de. s. gemi. in. c. de bis. xxviij. distin. ¶ † Octauus casus est in priorib⁹ curatis nō ꝯuētualibus in qbus exercet̄ cura aiarū p alios ꝛ nō p ipsos priores, ipsi priores debēt esse etatis. xx. annoꝝ, vt est tex. in cle. ne i agro. §. ceteꝝ. d̄ statu reg. ꝛ no. d. Abb. in. c. sup inordinata. de pbē. ꝛ digni. ꝛ car. ale. in. c. d̄ bis.
30 xxviij. disti. ¶ † Nonus casus ē i simplicib⁹ porātibus q dn̄t esse etatis. xiiij. ānoꝝ. vt. c. idecoꝫ. d̄ eta. ꝛ quali. not. d. abb. i. d. c. sup inordinata. d̄ pbē. ꝛ dignita. ꝛ rō assignat̄ quare reqrit̄ etas. xiiij. ānoꝝ, qꝛ añ nō pōt esse ꝓfessus, vt. c. i. ꝛ. ij. ꝛ q̄si p totū. de regula.
31 ꝛ trāseūtib⁹ † ꝛ tales porātus nō dant̄ nisi ꝓfessis. c. null⁹. de ele. ꝛ. §. prior. in. d. cle. ne in agro. de statu mōa. facit. c. iij. ꝛ. i. eo. ti. de
32 statu mona. ita tʒ car. alex. in. d. c. de bis. xxviij. disti. ¶ † Decim⁹ casus est in portione monachali q̄ assignat̄ ꝓ monacho in monasterio vel canonico regulari dʒ eē etatis. xiiij. ānoꝝ, cū reqrant ꝓfessionē regularē, nō reqrit̄ minus tp̄s. facit. c. ad nr̄aꝫ. de regula. ꝛ. c. i. eo. titu. in. vi. vt no. car. alex. vbi. s̄. ¶ Undecimus casus in portōe monachali q̄ assignat̄ femine q̄ dʒ esse etatis. xij. ānoꝝ. vt. c. indēnitatib⁹. d̄ elec. i. vi. ꝛ quare reqrit̄ maior etas i masculo q̄ʒ i femina rōnes assignat. d. Abb. in. c. vbi de d̄spō. ipube. vbi dicit ꝙ mala herba cito crescit, ꝛ mulier citius pubescit, ꝛ crescit, ꝛ ci-
33 tius ēt decrescit. ¶ † Duodecimus casus est in psonatib⁹ nō hn̄tib⁹ curā aiarū. qꝛ in illis reqrit̄ etas. xxv. ānoꝝ. c. cū in cūctis. §. inferiora. de elect. nisi eps cū talibus dispensaret in. xx. anno, vt est tex. in. c. i. de eta. ꝛ quali. in. vi. no. d. Abb. in. c. sup inordinata. d̄ pbē. ꝛ digni. ꝛ in. c. cū in cūctis. §. inferiora. de elec. ꝛ Card. in cle. gn̄alē. de eta. ꝛ quali. ꝛ Ang. de claua. in sua summa i v̄bo etas.
34 §. iij. ꝛ Car. in. d. c. de bis. xxviij. di. ¶ † Decimustertius casus ē in bn̄ficijs, q̄ dant̄ in titulū, si sunt principalia ꝛ reqrētia suū principalē administratorē, vt sunt bn̄ficia sine cura q̄ regūt̄ p suos speciales rectores, ꝛ tunc si talia ex ꝯsuetudine ꝓuilegio aut statuto reqrunt sacrū ordinē, pueris ꝯferri nō pn̄t, vt no. Car. alex. in. c. d̄ bis. xxv. ij. dist. p. c. si eo tpe. de rescri. in. vi. iuncta glo. facit cle. vt bi q. de etate ꝛ qualita. ꝛ sic reqrit̄ etas ꝯueniens ordini sacro. si aūt nō reqrunt ordinē sacrū, qdā tenēt qd̄ minor. xxv. annoꝝ nō possit assumi, qꝛ eccle. edificat̄, vt illā obtinens debeat ibi missam celebrare ꝛ alia officia. cap. i. ꝛ. ij. de conse. di. i. sed missam celebrare non potest. nisi sit sacerdos. c. cleros. xxi. di. ꝛ minor. xxv. annis nō pōt esse sacerdos. vt cle. gn̄alē. de eta. ꝛ quali. ergo tale bn̄ficiū obtinere nō poterit. ¶ Tn̄ Jo. cald. tʒ ꝯriū in. c. sup inordinata d̄ pbē. ꝛ digni. vbi dicit ꝙ illa opinio est ꝯ multa iura, qꝛ siue loquamur de ipetratiōe seu electōe, aut collatōe, vel pn̄tatiōe sp iura distinguūt īter bn̄ficia curata ꝛ nō curata. ꝓ prio facit tex. in. c. si eo tpe. de rescrip. in. vi. de s̄o facit. c. cū in cūctis. §. iferiora. ꝛ ꝓ tertō facit. c. lʒ canō. de elec. in. vi. ꝛ ꝓ q̄rto facit. c. eā te. de etate ꝛ qli.
35 tʒ illud clax ē. ꝙ i bn̄ficijs curatis sufficit etas. xxv. ānoꝝ. d. c. cū i cūctis. §̄ i alijs nō reqrit̄ tāta etas. nec obstat rō ꝯria, qꝛ ex q̄ iura nō arctant i istis beneficijs rectores, vt psonalr celebrēt, vr̄ satis i talibus ꝙ p aliū tʒ dispositionē epi officiabit̄ eccl'ia, cū ad regimē taliū eccl'aꝝ nō sit idonea minor. xiiij. annis, ꝛ istud ꝓbat̄ bn̄ cuꝫ in. c. indecoꝝ de etate ꝛ quali. lʒ gl. itelligat de curatis tʒ Jo. cal. ꝛ istud ēt vr̄ esse de mēte Petri de ancha. in. d. c. si eo tpe. ꝛ sic tʒ Jo. an. in. d. c. si eo tpe, respectu tituli maior septēnio est habilis, tʒ respectu administratōis ꝛ exercitij nō est habilis, nisi post ānū q̄r-
36 tūdecimū, ꝛ ita itelligunt. c. indecorū. de eta. ꝛ qli. ¶ † Cōis opinio hʒ ꝙ ēt respectu tituli talia nō pn̄t assignari minori. xiiij. ānis. vt not. Car. alex. in. d. c. de bis. xxviij. di. ꝛ ita ēt tʒ. d. Abb. in. c. sup inordinata. de pbē. vbi ꝙ si istud bn̄ficiū sonat in nom̄ rectorie, vt puta qꝛ est eccl'ia, vel capella p sestās, ꝛ hn̄s clericū ad suū regimē, ꝛ tunc ad minus reqrit̄ tp̄s. xiiij. ānoꝝ, ꝛ de h̄ vr̄ casus i. d. c. indecorū de eta. ꝛ quali. pōderādo bn̄ tex. lʒ gl. alr̄ ibi intelligat, nā in h̄ bn̄ficio rectorie nō dʒ reqri tp̄s. xxv. ānoꝝ, qꝛ cū h̄ caueat̄ specifice in curatis. vt. d. §. inferiora, vr̄ aliud dōm in nō curatis, arg. c. nōne. de psump. nec vr̄ sufficere etas. vij. annoꝝ, qꝛ cū hēat regere ecclesiā indecēs est, vt talis dicat̄ idoneus q nescit gubernare seipsuꝫ vt. d. c. idecoꝫ, ꝛ p ista ipugnat̄ dictū Fede. si itel

37 lexit de priorātu seculari. ¶ † Decimusquartus casus est in bn̄ficijs minoribus nō p̄ncipalibus in ecclesijs collegiatis ꝛ cathedralibus, vt sunt pbēdati in ecclesia cathedrali, ꝛ si q̄rat̄ an pueri sint habiles ad illā prebēdā, vtputa qꝛ deputant̄ ad aliqua seruitia ecclesie, q̄ pn̄t p minores. xiiij. annis ipleri, ꝛ tūc illi minores pn̄t talia exercere, qꝛ tales pbende pn̄t ēt meris laicis ꝯferri. vt no. gl o. in. c. cū. M. de ꝯsti. facit. c. tʒ de insti. ꝛ sic ergo maiores septēnio pn̄t obtinere prebendas separatas a canoni. nō sacerdotales. vt
38 no. Card. ale. in. d. c. de bis. xxviij. dist. ¶ † Decimusq̄ntus casus est i canonicatu ꝛ prebēda simul, ꝛ tūc si ꝯsuetudo ecclesie disponit, ꝙ maior septēnio possit hr̄e pp certa officia eis data i ecclesia puta ad cādelabra deferēda, ꝛ tūc pn̄t, tn̄ eoꝝ vox suspendit̄ vsq3 ad etatē ltimā, ꝛ ita pōt itelligi fm vnā lecturā. c. ex eo. d̄ ele. i. vi. vt no. Host. i. c. sup inordinata. d̄ pbē. ꝛ digni. quē seqtur Cardi. Ale. i. c. de bis. xxviij. di. si āt ꝯsuetudo nil disponit circa istos canonicat⁹, ꝛ tūc maior septēnio ꝛ minor. xiiij. ānoꝝ nō pōt eē canonicus fm eos, qꝛ ipsi assumunt̄ vt ꝯsulāt ecclesijs, i qbus intitulātur, vt no. Car. alex. vbi. s̄. assignādo rōnē, qꝛ minor. xiiij. annis nō hʒ maturitatē ꝯsi. l. si. C. de testa. mili. ꝛ. §. tria. iij. q. vij. ergo tales assumi nō poterunt, nec obstat fm eū post Archy. in. d. c. si eo tpe tex. in. c. ex eo. d̄ elec. in. vi. ad ꝙ rn̄det̄ dupliciter vno modo ꝙ loquat̄ d̄ alijs ecclesijs iferioribus collegiatis ꝛ cathedralibus, vel aliter pōt intelligi de eo q obtinet canonicatū ex dispēsatione pape, vn̄ fm eū de iure minor. xiiij. annis nō pōt eē canonicus ꝛ prebēdatus ecclesie cathedralis, ꝙ tn̄ est dubiū, ꝛ dicit. d. Abb. i. d. c. sup inordinata de preben. ꝙ i canonicatibus cathedralis ecclesie in qbus reqrit̄ maturitas ꝯsilij ꝛ tunc fm Host. ꝛ Arch. in. d. c. si eo tpe. de rescri. in. vi. reqrit̄ etas. xiiij. annoꝝ. nā añ illā etatē nō pōt sapiēter tractare iura, sicut dicimus in milite volēte testari añ illā etatē. l. lʒ. ff. de test. mili. glo. in. d. c. si eo tpe sentit oppositū p tex. in. d. c. ex eo. tʒ Archy. rn̄det ꝙ illud ꝯtinet dispēsatione eo qꝛ dispēsatiue ille fuit ꝓmotus ad canonicatū añ. xiiij. annū i casu illius. c. subdit. d. Abb. ipse audit ꝙ curia fuat opinionē Arch. ꝛ ad h̄ facit. d. c. sup inordinata. d̄ pben. ꝛ sic doc. sup isto articulo varia dicunt. ¶ Et cū nō d̄eamus reducere ius cōmune ad dispēsationē, ego dicerē sic, ꝙ clericus nō pōt esse canonicus in ecclesia cathedrali, nisi hēat. xiiij. annū ꝯpletū, in ecclesijs collegiatis iferioribus a cathedralibus minor. xiiij. dūm̄ hēat decē ānos, poterit eē canonicus i ecclesijs collegiatis, vt ē hodie tex. q ꝯcordat oēs p̄dictas opiniones i regula cācellarie q̄ est. xvij. i ordine, ꝛ ita ēt sentit Car. Alex. i. d. c. de bis. xxviij. distin. ꝛ sic ꝯcordant
39 opi. doc. ¶ † Decimussextus casus est in alijs bn̄ficijs stātibus in ecclesijs cathedralib⁹ aut collegiatis, vt sunt altaria, ꝛ filia, ꝛ tūc ad ista bn̄ est habilis maior septēnio, ꝛ minor. xiiij. q exquo pn̄t ordinari p ꝯn̄s dn̄t reputari habiles ad bn̄ficia, vt dicit glo. in. c. de bis. xxviij. distin. ꝛ illud veꝝ est, nisi hr̄et sacrū ordinē annexū, ita decidit Car. Ale. in. d. c. de bis. xxviij. di. p. c. significatū de pbē. ¶ Decimusseptimus casus est in beneficijs, q̄ appellant̄ pēsiōes, ꝛ dant̄ psonis ꝓ defensiōe ecclesie, ꝛ ad ista pueri sunt inhabiles, cū nō habeant discretionē, q̄ reqrit̄ pro defensione, vt no. Jo. an. in. c. sup inordinata de preben. ꝛ dig. ꝛ Car. Alex. in. d. c. de bis.
40 xxviij. distin. ¶ † Decimusoctauus casus est in ordinibus recipiēdis, qꝛ in ordine episcopali reqrit̄ etas. xxx. ānoꝝ vt est tex. in. d. c. cū in cūctis, in ordine p̄sbyterali reqrit̄ etas. xxv. annoꝝ, in ordine dyaconali etas viginti, in ordine subdiaconali etas. xviij. vt est tex. ꝛ ibi Car. in. iij. q̄stio. post glo. in. d. clemē. generalē de eta. ꝛ qua. ꝛ ibi inferunt ꝙ in talibus annus iceptus hētur ꝓ ꝯpleto, ꝛ h̄ q̄n ponit̄ sub ablatiuo, secus si cū accusatiuo, qꝛ tūc reqrit̄ annus ꝯpletus, vt no. d. ab. in. d. c. cū in cūctis de elec. in ordinibus minoribus siue ēt sit prima tōsura sufficit ꝙ sit maior septēnio. c.
41 nullus, de tēpori. ordi. i. vi. ¶ † Decimusnonus casus est in inq̄sitore q̄ dʒ eē etatis. xl. annoꝝ. tex. in cle. volentes, de here. ꝛ Fely.
42 in. c. cū. xx. de offic. dele. ¶ † Uigesimus casus ē in doctore, qꝛ ōis etas sufficit ad doctorandū data sufficientia. vt no. Fel. in. d. c. cū xx. post Car. in prehemio d̄cretaliū. col. ij. tn̄ ibi refert opi. aliquo-
43 rū ꝙ dʒ excedere. xvij. annū. ¶ † Tertia qualitas ad bn̄ficiādos ꝛ in bn̄ficijs p̄ficiendis circa idoneitatē psone q̄ assignat̄ in veteri testō. vt leuitici. xxi. c. ꝛ Beatus Greg. in suo pastorali exponit, q̄ v̄ba trāsumptiue sunt posita i. c. hic ꝛ. n. xlix. dist. vbi dicit. tex. ꝙ supna voce ad moyseꝫ dr̄ vbi. s̄. loquere ad aaron hō d̄ semine tuo p familias, q habuerit maculā nō offerat panes deo suo, neq̧ accedat ad ministeriū eius, vbi repente subiungit̄, si cecus fuerit, si claudus, si vl̄ paruo vl̄ grādi vel torto naso, si fracto pede, si mācus, si lippus, si gibosus, si albuginē hn̄s in oculo, si ingētē scabiē, si ipetiginē in corpore vel pōderosus, ꝛ ibi exponit̄ tex. cecus ꝙ pe est q supne lucē ꝯtēplationis ignorat, q presentis vite tenebris

ꝓ̄ssus, dũ lucẽ vẽturã nequaq̃ diligendo ꝯspicit, quo ne gressus opis porrigat, nescit, hinc ꝛ.n. ter prophetãt ẽ ãnã dr̃ in libro regũ pedes sanctoꝝ suoꝝ seruabit, ꝛ ipij in tenebris conticescent. claudus ꝟo est, q qdẽ quo ꝑgere debeat aspicit, sꝫ ꝑ infirmitatem mẽtis vite viã ꝑfecte nõ valet tenere, q̃ꝫ videt, qꝛ videlꝫ qs ad virtutis statũ dũ fluxa ꝯsuetudine nõ erigit̃, quo desideriũ eius nitit̃ illud gressus opis efficaciter ñ sequunt̃, hic ꝛ.n. Paulus dicit ad hebreos. remissas manus ꝛ dissoluta genua erigite, ꝛ gressus rectos facite pedibus vr̃is, vt nõ claudicans qs erret magis aut sanet̃. paruo aũt naso est, q ad tenẽdã mẽsurã discretionis idoneus nõ est, naso qppe odores fetoresq̃ꝫ discernimus. recte ẽ ꝑ nasũ discretio exprimit̃, ꝑ q̃ꝫ virtutes eligimus, delicta reprobamus, vñ ẽt in laudibus spõse dr̃ in cãticis cãticoꝝ, nasus tuus sicut turris q̃ est in libano. qꝛ nimiꝝ sancta eccle. q̃ est causa, vt singulis tentamẽta prodeant ꝑ discretionẽ ꝯspicit ꝛ vẽtura vicioꝝ vella, ex alto deprehẽdit sensũ, nõnulli, sunt q dũ se existimari hebetes nolũt, sepe in qbusdã inqsitiõib⁹ plusq̃ꝫ necesse ẽ exercẽtes ex nimia subtilitate fallunt̃, vñ h̃ quoq̃ꝫ lubdit̃, vel grãdi vel torto naso, nasus qppe grãdis ꝛ tortus est discretiõis subtilitas imoderata q̃ dum plus q̃ꝫ decet excreuerit, actõis sue recitudinẽ ipsa ꝯfundit, fracto aũt pede vel manu ẽ, q viã dñi ꝑgere oĩno nõ vꝫ, atq̃ꝫ ab oĩb⁹ actibus funditus ex ore vacat, quatenus hec nõ vt claudus saltẽ cum ĩfirmitate teneat, sꝫ ab his oĩb⁹ alien⁹ oĩno existat. gibosus vero ẽ quẽ terrene sollicitudinis põd⁹ ꝺ̃primit ne vnq̃ꝫ ad suꝑna respiciat, sꝫ solis his, q̃ ĩfimis calcant̃, itẽdit, q ꝛ si qñ aliquid ex bono pr̃ie celestis audierat, ad h̃ nimiꝝ ꝑuerse ꝯsuetudinis põdere pregrauatus cordis faciẽ nõ atollit, qꝛ cognitõis statũ erigere nõ vꝫ, quẽ terrenẽ sollicitudinis vie curuũ tenẽt ex eoꝝ qppe spetie dr̃ in psalmo. xxxvij. ĩcuruat⁹ ꝛ hũiliatus sũ vsq̃ꝫ q̃q̃ꝫ quoꝝ culpã ꝑ se metipsã ꝟitas reprobans ait ĩ luca, semẽ aũt ꝙ ĩ spinis cecidit, hi sunt q audierunt ꝟbũ, ꝛ a solicitudinib⁹, ꝛ diuitijs ex voluptatibus vite euntes suffocant̃, ꝛ nõ referunt fructus, lippus ꝟo ẽ cuius qdã igeniũ ad cognitionẽ ꝟitias emicat, sꝫ tñ h̃ carnalia oꝑa obscurãt, ĩ lippis qppe occulis pupille sane sunt, sꝫ humore defluẽti ĩfirmantes palpebre grosescunt, quoꝝ qdẽ qꝛ ĩfusiõe crebra aterit̃. ꝛ acies pupille viciat̃, ꝛ sunt nõnulli quoꝝ sensũ carnalis vite oꝑatio sautiat q vider̃ recta subtiliter ꝑ igeniũ poterãt, sꝫ vsu prauoꝝ actuũ calliginant̃, lippus itaq̃ꝫ ẽ, cuius sensũ natura exacuit sꝫ ꝯuersationis prauitas ꝯfundit, cui bñ ꝑ Joan. dr̃ in Apocaly. collirio inunge oculos tuos, vt videas, collirio qppe oculos vt videamus inungimus, cũ ad cognoscendũ veri luminis claritatẽ ĩtellectus nr̃i faciẽ medicamine oꝑationis bone adiuuamus. albuginẽ ꝟo hꝫ in oculo q veritatis lucẽ videre nõ sinit̃ q arrogantia sapientie seu iusticie exequat̃, pupilla nãq̃ꝫ oculi nigra videt albuginẽ tollerans nihil videt qꝛ videlꝫ sensus humane cogitatiõis si stultũ peccatorẽ q̃ intelligit ꝯiunctionẽ intime claritatis apprehẽdit, si aũt sibi cãdorẽ iusticie seu sapientie tribuit, a luce suꝑne cognitiõis se excludit ꝛ eo claritatẽ ꝟi luminis nequaq̃ꝫ penetrat ꝙ se apud se ꝑ arrogantiã exaltat, sicut de qbusdã dr̃ in epistola ad Roma. dicẽtes. n. se esse sapiẽtes stulti facti sunt, ingẽtẽ vero scabiẽ hꝫ, cui carnis petulantia sine cessatione dñat̃, ĩ scabie, ꝛ.n. feruor visceꝝ, ad cutẽ trahit̃, ꝑ q̃ꝫ recte luxuria designat̃, ꝙ ẽt si cordis scrutatio vsq̃ꝫ ad oꝑationẽ ꝓsilit nimiꝝ, feruor intimus vsq̃ꝫ ad cutis scabiẽ proripit, ꝛ foras iã corpus sauciat, qꝛ dũ in cognitione voluptas nõ reprimit̃ ẽt in actione dñatur, q̃si.n. cutis pruriginẽ, Paulus curabat abstergere cũ dicebat ad chorin. tentatio vos nõ apprehendat nisi humana, ac si apte diceret humanũ qdẽ est in corde tẽtationẽ ꝑpeti, demoniacũ ꝟo est tẽtationis certamine ꝛ oꝑatione superari, ĩpetiginẽ quoq̃ꝫ hꝫ in corpore qsq̃s auaritia vastat̃ in mẽte, q̃ si in paruis nõ ꝯpescit̃ nimiꝝ sine mẽsura dilatat̃, ĩpetigo qppe sine dolore corpus occupat, ꝛ absq̃ꝫ occupati tedio excrescẽs mẽbroꝝ faciẽ decorã fedat, qꝛ ẽt auaritia capit aĩaꝫ dũ q̃si delectat exulcerat, dũ adipiscenda q̃sq̃ꝫ negocia cogitatiõe obijcit, inimicitias excutit, ꝛ dolorẽ in vulnere nõ facit, qꝛ estuandi aĩo ex culpa abũdãtiã promittit, sꝫ decor mẽbroꝝ ꝑdit̃, qꝛ aliarũ quoq̃ꝫ virtutũ ꝑ hãc pulchritudo deprauat̃, ꝛ q̃si totũ corpus exasperat, qꝛ ꝑ vniuersa vicia aĩuꝫ supplãtat Paulo attestãte, q ait ad thimotheũ †radix oĩuꝫ maloꝝ ẽ cupiditas, põderosus ꝟo ẽ q turpitudinẽ oꝑe nõ exercet, sꝫ tñ ab hac cogitatõe ꝯtinua sine moderatõe grauat̃ in mẽte, q neq̃ q̃ꝫ qdem vsq̃ꝫ ad opus nefariũ rapitur, sed eius aĩus voluptate luxurie sue vllo repugnatiõis stimulo delectat̃, viciũ qppe põderis est, cũ humor visceꝝ ad virilia labit̃, q̃ ꝓfecto cũ molestia decoris ĩtumescunt, põderosus ẽ est q totis cogitationibus ad lasciuiã defluẽs põdus turpitudis gestat ĩ corde, ꝛ q̃uis praua nõ exerceat oꝑa, ab his tñ nõ euellit̃ mẽte, nec ad vsum boni opis ĩ apto vꝫ assurgere, qꝛ grauat huc ĩ absc̃õditis põdus turpe, q̃sq̃s ẽ cuilibet hoꝝ vicioꝝ subijcit̃, pães dño offerre ꝓhibet̃, ne ꝓfecto aliena delicta nõ valeat is diluere cũ ab his ꝓpria ꝺ̃uastãt̃, qꝛ igitur his paucis ad pastoralẽ magisteriũ dignus q̃liter atq̃ꝫ idignus h̃ ꝑueniat ostẽdimus, nũc his q ad illud digne ꝑuenerit ĩ eo q̃liter viuer̃ dẽat ꝛ nũc declarãdo illũ an pdcã ĩpedimẽta hẽant ĩpedire quẽ a ꝓmotõe. ¶ Attẽdẽdũ an defectu totalr̃ obstet exercitio bñficioꝝ ad q̃ qs ꝓmoueri vult, ꝛ tales defectus ĩpediũt, ẽt si ñ essent nisi ĩ ꝑ̇mis mẽbris, nã ille q caret police nõ ẽ ꝓmouẽdus, vt no. d. Ant. post glo. ĩ. c. ij. ꝛ. ĩ. c. de corpore viciatis facit glo. ꝛ ibi doc. ĩ. c. lꝫ de elec. ĩ. vi. ꝛ si nõ eẽt multũ apparẽs, ꝓut sunt multi ceci, q aspectu nõ apparẽt ceci, tunc ẽt talis ꝺ̃fectus ĩpedit. c. si euãgelica. xlv. di. ꝛ si ꝺ̃fectus nullatẽus ĩpedit exercitiũ ordinũ. Si tñ ẽ nimis scãdalosus ꝛ enormis visu, ꝛ tũc ẽt ĩpedit ꝓmouẽdũ vt no. ĩ. c. ĩ. ꝛ. ĩ. c. ij. ꝛ. ĩ. c. exposuisti. ꝺ̃ corpore vicitatis. ꝛ si ꝺ̃fect⁹ ẽ modicus siue paruus ꝛ tũc si culpa sua, putã qꝛ dãdo oꝑã rei illicite ĩcidit ĩ illud viciũ, puta qꝛ digit⁹ ĩ duello sibi abscisus fuit, tũc ĩpedit̃ ꝓmoueri, tñ cũ eo eps̃ poterit dispẽsare vt. c. ĩ. ꝺ̃ corpore viciatis, ꝛ si sine culpa sua ĩcidit in defectum modicũ nõ ĩpedit̃ eius ordiatio. vt. d. c. ij. ꝛ. c. exposuisti. ꝛ. d. An. in. c. fi. de corpore viciatis. ¶ Itẽ de ceco si intelligat̃ mistice vꝫ ꝑ ignorãte tũc a ꝓmotõe tãq̃ꝫ ignorãs repellit̃, vt. d. ca. illiteratos. xxxvi. di. ꝛ. c. q episcopis. xxxviij. di. ꝛ istud viciũ ẽt intelligẽdo ad litterã ꝓut loqtur hꝫ repellere, ẽt si sit vnius oculi tm̃. c. si euãgelica. lv. di. ꝛ ibi Archi. facit gl. ĩ ꝟbo mãifestũ ĩ. c. ij. ꝺ̃ ver. sig. in. vi. ¶ Itẽ si hẽret oculos vnũ tñ maiorẽ alio an sit repellẽdus vel nõ a ꝓmouẽdo illud reliquit̃ arbitrio iudicis, vt no. Car. ale. ĩ. c. his ꝛ. n. xlix. dist. ¶ Itẽ ĩquãtũ dr̃ de claudo põt dici ꝙ si istud sumat̃ mistice ꝑ claudũ ꝺ̃bilis ꝛ ĩfirm⁹ ĩ oꝑib⁹ dñi, qꝛ lꝫ nitat̃ ad celestia, pedẽ tñ fixũ ĩ terrenis extrahere nõ vꝫ, ꝛ iõ repellẽdus ẽ, vt. c. iij. xlix. di. facit. c. nolo. xij. q. ĩ. si aũt sumat̃ ad litterã vt tex. s̃. alle. loqtur talis fꝫ Hug. quẽ seqtur car. Ale. vbi. s̃. nõ repellit̃, nisi deformitatẽ ĩducat, tñ ꝯ̃ istud opponit Arc. d. l. q clauũ. ff. de edil. edic. vbi dr̃ ꝙ claudus est morbosus sꝫ dicit Archi. vbi. s̃. fm̃ Host. ꝙ claudus de ꝯsuetudine admittit̃ qꝛ oĩa vicia in illo tex. exꝑ̄ssa nõ viciãt ad literã vt no. ipse Host. ĩ sua summa ti. de corpo. vicia. §. fi. ver. qd de claudo. iõ fm̃ Car. ale. ĩ. d. c. hinc ꝛ. n. xlix. di. põt cõcludi ꝙ aut qs ẽ ita claudus vt ꝑ se sustẽtari siue substiner̃ nõ possit sine baculo, ꝛ tũc talis ẽ reijciẽdus, aut p̃t se sustẽtare, lꝫ sit clandes, nõ tñ repellit̃, facit glo. ĩ. c. nullus ĩ. iij. de ꝯse. di. ĩ. ꝛ sentit Jo. an. ĩ. c. ij. ꝺ̃ corpore vicia. ꝛ Car. ale. ĩ. d. c. hic ꝛ. n. xlix. dist. ¶ Iteꝫ ille q hꝫ paruũ nasũ ꝑ paruũ nasũ modica vel nulla ĩtelligit̃ discretio, ꝑ magnũ vel tortũ nasũ ĩtelligit̃ ĩmoderata discretio, cũ qs plus vult sapere q̃ꝫ oporteat sapere, vt ita ex nimia subtilitate fallit̃, ꝛ errat, ꝛ efficit̃ hereticus ꝛ h̃ peti⁹ dꝫ dici ĩdiscretio q̃ꝫ discretio cũ ĩ tali facto ĩcurrat hr̃sĩ, sicut fecerũt qdã ph̃i, qcũq̃ꝫ ẽ hñs talẽ nasũ repellit̃ vt no. Car. ĩ. c. hic ꝛ. n. xlix. di. si aũt sumat̃ istud ad lr̃aꝫ, ꝛ tũc aut ĩducit nimiã ꝺ̃formitatẽ, ꝛ tũc repellit̃, aut nõ inducit nimiã deformitatẽ, ꝛ tũc nõ repellit̃ ꝑꝑ paruitateꝫ, vel magnitudinẽ nasi, vt not. Hug. ꝛ Arch. in. c. hinc ꝛ. n. xlix. distin. ¶ † Itẽ ille q hꝫ pedẽ fractũ vel manũ si istõ sumat̃ mistice istõ denotat totalẽ defectũ ĩ via dñi, vñ differt a claudo, qꝛ lꝫ ille ĩperfecte gradit̃ ĩ via dñi, iste ꝟo fractũ pedẽ hñs nullo mõ hꝫ viã dñi, vñ repellit̃ a ꝓmotiõe, vt no. car. vbi. s̃. si ꝟo istõ sumat̃ ad lr̃aꝫ. ĩ. si caret pede vel manu repellit̃ a ꝓmotiõe, si ꝟo hꝫ pedẽ vel manũ sꝫ viciosaꝫ, tũc si ĩducit nimiã deformitatẽ ẽt repellit̃ vt no. Arc. ꝛ d. de. s. ge. ĩ. c. hinc ꝛ. n. xlix. dist. ¶ Itẽ ille q hꝫ pedes sꝫ hꝫ aliq̃ꝫ deformitatẽ vt qꝛ hꝫ plures digitos retro ꝛ plures añ ꝛ similia ꝛ tũc ꝑ tales defectus nõ repellit̃ si veste vl̃ sotularib⁹ tale viciũ honeste tegi posset, vt not. car. post alios doc. in. d. c. hic ꝛ. n. xlix. di. ꝛ idẽ si hr̃et sex digitos in manib⁹, qꝛ ꝑꝑ h̃ ñ ĩpediret̃ vt no. Arc. ĩ. c. fi. li. di. ꝛ Jo. an. ĩ. c. ij. de corpore vicia. ¶ Itẽ de excedẽtib⁹ in mẽbris ꝑ̇ncipalib⁹, vt puta qꝛ hꝫ tres manus vel tres pedes, si hꝫ istud sꝑfluũ mẽbrũ enormiter vt qꝛ sunt disticta mẽbra ꝛ apparẽter, tũc repellit̃ a ꝓmotione. vt no. doc. summiste ĩ rubrica de corpo. vicia. aut nõ sunt enormiter apparẽtia, ꝛ nõ repellit̃, nã ex quo hñt talẽ deformitatẽ apparẽtẽ ẽ q̃si mõstrũ ꝛ ostẽtũ ꝺ̃ ꝟ. sig. l. ostẽtũ, nec obstat. l. q̃ret aliqs eo. tit. vbi dr̃ ꝙ ea q̃ naturaliter accidũt nõ ꝺ̃bẽt ĩputari qꝛ illud veꝝ ĩ alijs ĩ qb⁹ nõ ẽ tãta ꝺ̃formitas, vñ si eẽt fcm̃ legatũ ticio si filiũ hr̃et lꝫ sit ostẽtũ, nihilominus vꝫ legatũ ꝛ dẽtur, ꝛ ita ꝓcedit illa lex, secus quãtũ ad legẽ ꝓmotõis, qꝛ quãtũ ad illã legẽ illa vicia hñ ĩputãtur ꝑꝑ ꝺ̃formitatẽ. vt. c. ij. ꝺ̃ corpe vicia. ꝛ not. Arc. ꝛ ibi Car. ĩ. c. hic ꝛ. n. xlix. di. ¶ Itẽ gibbosus qñ illud sumit̃ mistice iste ꝺ̃notat terrenã sollicitudinẽ ꝛ immoderatã q̃ hoĩeꝫ repellit a ꝓmotõe, si ãt illõ sumat̃ ad lr̃aꝫ, ꝛ tale viciũ ĩducit nimiã deformitatẽ, ꝛ tũc talis repellit̃. vt no. Hug. Arc. ꝛ alij seq̃ces ĩ. d. c. hic ꝛ. n. xlix. di. ¶ Itẽ lipposus si illud sumatur

maṫ mistice illud denotat naturalis ingenij ꝺpressionē, vel hebetationē ꝑ carnalia opa, ꝛ ille q̄ sic lippus est remouet̃ a ꝓmotōe, ꝛ si sumat̃ ad lr̃az, ꝛ tūc aut īducit nimiā ꝺformitatem ꝛ repellit̃, aut non inducit nimiam deformitatem ꝛ non repellitur, vt not. card. alex. in. d. c. hinc. n. xlix. di. ꝛ ille dr̄ lippus q̄ nō caret oculis, ſ; ex ſupabūdāti humore videre neqt. ❡ Itē ille q̄ h; albuginē in oculo si sumat̃ mistice illud denotat arrogātiā ꝛ q̄ arrogāter attribuit sibi bonū, qđ nō h;, vel de habito supbit. ille tanq̄ criminosus repellēdus ē, si āt sumat̃ ad lr̃az, ꝛ tūc si illud viciū īducit nimiā ꝺformitatē repellit̃ a ꝓmotōe, aut nō īducit nimiā deformitatē ꝛ illud relinquit̃ arbitrio supiorꝭ. vt no. Hug. ꝛ Arch. i. d. c. hic ꝛ. n. p. c. eni. ꝺ corp. vicia. ❡ Itē scabiosus qñ sumit̃ mistice illō ꝺnotat luxuriā ꝛ talis bñ repellit̃ a ꝓmotione, si aūt sumit̃ ad litterā, ꝛ scabies īducit nimiā deformitatē, ꝛ tunc repellit̃, si aūt nō inducit nimiā deformitatē, nō repellit̃, nisi eēt leprosus q2 tūc bñ repelleret̃, vt notat Car. ale. post archi. ꝛ Do. de. s. ge. i. d. c. hinc. n. xlix. dist. ❡ Itē in petiginoso si sumat̃ mistice, ꝛ nō ad lr̃az, ista ei ipetigo dr̄ sicca scabies, ꝓueniens cū aspitate ꝛ cū rotunditate, ꝛ hāc qdā appellant volaticū, vñ ista designat auaritiā pp q̄ q̄s repellit̃ a promotione, si aūt sumat̃ ad lr̃az, ꝛ inducit nimiā deformitatē, ꝛ illa repellit alias nō, vt no. archi. in. d. c. hinc ꝛ. n. ❡ Itē ꝺ pōderoso, ꝛ pōdus dr̄ turpis ꝛ imūda cogitatio q̄ q̄s grauat, vt turpia exterius nō exerceat, tñ repellit̃, vt est tex. in. d. c. hic ꝛ. n. vñ pōderosus dr̄ criminosus q2 l; turpi volūtate inquinat̃, exteriori tñ actu vacans repert̃, ꝛ iste talis repellit̃, q2 nō iplet pcepta, ꝛ nō operatur bonū, vt no. Hug. ꝛ Arc. vbi. s̄. ꝛ ista inducant enormitatē vl̃ deformitatē aut scādalū recurrēdū est ad arbitriū ordinantis, siue sit eps̄ siue alius ordinarius, vel ēt delegatus cui papa cōmiserit ordinationē, ꝛ gñaliter vbi q̄s est ex aliquo defectu irregularis vt no. Car. ale. in. d. c. hinc ꝛ. n. xlix. di. alle. Jo. an. ꝛ. d. Ant. in. c. n. ꝺ corpo. vicia.

45 † Itē si aliquis de crimine fuerit ifamatus sup quo tñ crimine accusat̃ nō pōt ꝓmoueri ſm Guil. quē refert Car. i. c. tātis. lxxxi. di. p arg. ſm eū a ꝯrio sensu. d. c. fi. de fur. ꝛ iō ad gradum suū ordinans talē facilius onus q̄rit, ꝛ ſm Arch. ordinans suū gradū cūctare d;. c. fi. lxij. di. et eoipso ꝙ ordinatus apparet indignus ꝛ ordinans similiter cadūt i penā. c. cū sit ars. de etate ꝛ quali. ❡ S; illud nō est itelligēdū ꝙ eoipso ordinans cadat i penā vel istituens cū effectu cū institutus apparet malus, q2 pōt eē ꝙ instituens nō est in culpa. ff. de adul. l. denūciasse. §. qđ tñ scōm Uincē. in. d. c. cū sit ars,

46 † ꝛ si aliquis pēdente accusatione vel denūciatione ꝓmoueat̃ remoueri d; q̄uis inocens sit. ff. de re mili. l. q statu. ꝛ. l. q cū vno. §. reus, nisi appareat ipsu; p calūniā accusatū, vt no. Car. in. d. c. tātis. lxxxi. di. ꝛ no. Jmo. ꝛ. d. An. in. c. innotuit. de elec. ꝛ in ꝓmotione ad bñficia ꝯfirmatis. vel ꝯsecratis si pēdente accusatione fuerit electi vel ꝯfirmati, nō v; electio, aut ꝯfirmatio, ꝛ h̄ h; locū qñ ē ifamatus, secus si nō eēt ifamatus, q2 tūc bñ valeret, vt no. d. Ab. in. c. oipotēs. de accus. ꝛ Jo. and. in addi. Spec. ti. de accus. §. seqtur i additione magna q̄ icipit est ꝛ alia qō, vbi dicit ꝙ ꝓhibitus acceptare officiū respectu certe ꝗlitatis vr̄ tacite ꝓhibitus ad illud eligi.

47 † facit. c. si celebret. ꝛ ibi. d. Ant. i. iij. col. de cle. excō. mini. vbi excōicatus minori excōicatōe nō pōt eligi ad bñficiū, q2 nō posset sacramēta ministrare, ꝛ sic d; īspici an tpe electionis electus sit habilis ad exercitiū qđ reqritur ad bñficiū nec supueniēs habilitas q̄ pt̃ supueīre attēdit̃. iste. n. excōicatus minori facilime absolui pōt ꝛ sic ḡ pēdēte accusatiōe repellit̃ a ꝓmotiōe si pcedat ifamia, secus si nō pcedat, vt no. d. ab. i. d. c. oipotens. de accu. ꝛ car. i. d. c. tātis. lxxxi. dist.

48 ❡ † Itē laborans morbo caduco nō est ꝓmouēdus, vt no. in. c. cū inter cano. de elec. ❡ Itē bigamus nō est ꝓmouēdus ad bñficia, vt. c. i. ꝛ. ij. ꝛ quasi p totū. de biga. nec ēt est ꝓmouēdus obligat⁹ ad rōcinia. c. vnico. de obli. ad rō. ❡ Itē ēt nō est ꝓmouēdus illegitimus, vt. c. i. ꝛ. ij. ꝛ q̄si p totū. de filijs p̄sbi. ꝛ. c. inotuit. de elec.

49 ❡ † Itē etia; bñs vxorē aut filios nō est ꝓmouēdus ad dignitatē epalē, vt no. d. Abb. i. c. i. de test. p tex. i. c. de siracusane. xxviij. di.

50 ❡ Itē ordinādus i eps̄ d; hr̄e sacrū ordinē. c. a multis, de etate ꝛ q̄li. ❡ † Itē i ordinādo aliquē d; ille hr̄e purā volūtatē, q2 d; eē liber ñ seruus vt. c. i. ꝛ. ij. ꝛ q̄si p totū ꝺ seruis nō ordinā. ❡ Itē ēt d; eē grauitas morū. c. cū i cūctis i pn. de elec. ❡ Itē ēt d; hr̄e sapiētiā nedū quo ad spūalia, s; ēt quo ad tpalia, vñ simplex ꝛ iexptus ñ d; ꝓmoueri i eps̄, si tñ fuerit ꝓmotus nō d; deijci pp hāc simplicitatē, q̄ ad tpalia, s; d; dari sibi coadiutor, vt pbat in. c. i. xxxix. di. iūcto. c. q2 fr̄. vij. q. i. d. Ab. i. d. c. cū i cūctis i pri. ꝺ ele.

51 ❡ Itē reqrit̃ ꝙ sit natus de legitimo mr̄imonio. vt est tex. i. d. c. cū i cūctis. ❡ † Itē nō est ꝓmouēdus q̄ vnā ꝯcubinā vel meretricē i mr̄imoniū assūpserit, nec ēt ille ē ꝓmouēdus q̄ semetipsu; abscindēs aliqđ mēbru; idignatōe aliqua vel iusto vel iniusto timore supatus trūcauerit. neq; illos q̄ vsuras accepisse ꝯuicant̃, aut i scena lusisse noscātur, nec eū q̄ publica penitētia mortalia crimia ꝺfleuit, nec ēt ille est ꝓmouēdus q̄ in furiā aliqñ versus insanuit, vel afflictione diabolica vexatus est, neq; eum qui per emptionē ad imitationē simonis magi, vt est tex. in. c. iuratum. xxxiij. dist.

SUMMARIUM

1. Beneficia an possint conferri laicis repertis in habitu, ꝛ tonsura clericali. et. j. totam. q. maxime nume. 9.
2. Statutū prohibens nō ciuem emere in loco immobilia, quando sufficiat, ꝙ sit ciuis ꝛ. j. nu. 22.
3. Fictio seu tollerantia in beneficio in titulū obtinēdo locū nō hēt.
4. Clericus cū destinatione solū portās coronā nullū hñs ordinē an gaudeat priuilegio cano. si quis suadente diabolo.
5. Fundus ad dote; destinatus, an sit dotalis.
5. Excōicatus nō est qui percutit clericum ignorās eū eē clericum.
6. Legatum vxori factum de vestibus que sunt in domo comprehēdit vestes ꝺ nouo fcās existētes extra domū ꝺstinatas vxori.
7. Restitutio in integrum eccle. an competat pro bonis ad ecclesie edificationem destinatis ꝛ. j. nu. 25.
8. Locus dr̄ pius añ spūalizationē cui aduersus lesionē dat̃ restō.
9. Scriptor appellat̃ deputatus ad scribendū l; nundū inceperit.
10. Prouisus xus dr̄ ꝓnūtiatus ad epatū l; poss. adeptus ñ fuerit.
11. Bona nouitij defuncti quare mōasterio applicēt̃. ꝛ. j. vide i. n. 21.
12. Ppli appellatiōe, an veniat clerus, ꝛ. j. n. 34. ꝛ qd ꝛ ꝯuerso. j. 35.
13. Priuilegiū anglicis concessu; an clericis competat.
14. Populi appellatione an veniant forenses.
15. Clerici an dicantur esse de districtu.
16. Prebenda an laico conferri possit.
17. Hospitale an laico conferri possit.
18. Laici ex priuilegio Pape decimas possident.

QVÆSTIO. V.

1 Quero sexto † An collatio bñficij fcā laico repto i hitu, ꝛ tōsura clīcali valeat, ꝑ pte affirmatiua videret̃ ꝙ collatio valēt, vt no. Cōpo. i. c. cū adeo. ꝺ rescr. vbi dīc ꝙ v; ipetratio dicētis se clericū si ꝺfert habitū clericalē ꝛ gerit se ꝑ clerico, ꝛ nullū ordinē hēat. facit gl. i. c. ij. de isti. ꝛ Pau. ꝯsi. cccxl. ici. vr̄ ꝙ dcā snia

2 † vbi dicit ꝙ si statutū ꝓhibet nō ciuē emere i loco imobilia, sufficit ꝙ aliqs sit ciuis tpe traditōis, l; nō tpe ꝯctus. facit. l. i. §. fi. ff. ꝺ bono. pos. ex testō milli. ❡ Ad istud argūm pōt r̄ñderi, v; ad illud dcm̄ Cōpo. ꝙ nō ꝯtinet xitatē, q2 nō v; collatio fcā nō clerico, q2

3 laicus ē penitus ihabilis ad bñficia possidēda. c. ij. ꝺ isti. † ꝛ fictio siue tollerātia nō h; locū i bñficio obtinēdo i titulū, vt i simili no. d. Ab. post Jo. an. i. c. dilectus. i. ij. ꝺ pbē. ꝛ di. ꝛ i. c. xitatis. ꝺ dolo ꝛ ꝯtu. vbi dicit. ꝙ ñ val; collatio fcā excōicato tollerato, ꝛ occulto, quāuis reputet̃ nō excōicatus. ꝛ bona rō ē, q2 nō pmittitur possidere bñficiū absq; istōne cano. vt. c. i. ꝺ re. iu. i. vi. ꝛ sic stati ꝙ apparuerit illū nō eē clericū nō valebit collatio, i simili facit. c. ex pte ade. ꝺ testibus, nec ēt obstat gl. i. d. c. ij. q2 loqtur i layco ꝯuerso, ꝛ sic est casus lōge diuersus dcm̄ Pauli i suo ꝯsi. cccxl. nihil facit ad ꝓpositū. ❡ Scdō ꝑ ista pte affirmatiua facit dcm̄ spe. ti. ꝺ actio. ꝛ peti. §. sup actōib⁹. x. s; nunqd scholaris. vbi dicit isequēdo dcm̄ Cōpo. ꝙ l; littere illius nō valeāt sibi fcē de illo bñficio, tñ assumūt vigorē, si postea iste ordicet̃. ꝛ h; eū ista fuit opinio Clemētis pape ꝗrti ꝛ ita seqt̃ And. Bar. i. d. c. cū adeo. de rescri. facit ēt decisio dñoꝝ de rota ti. de ꝓba. decisiōe. xi. i ātiqs vbi tenēt ꝙ nō cleri. reputato cleri. pp habitū ꝛ tōsurā ꝛ ai destinationē pt̃ ꝯferri bñficiū, vbi allegāt dcm̄ Cōpo. vbi. s̄. ꝛ gl. i. d. c. ij. de isti. tñ ad istud pōt r̄ñderi vt. s̄. i p arti. fuit r̄ñsu; vl̄ alr̄ pōt dici ꝙ v; illa collatio fcā layco cleri. reputato donec ꝯstiterit illū nō eē clericū. vel alr̄ pt̃ r̄ñderi vt no. Jnn. i. d. c. ij. ꝺ isti. vbi dicit ꝙ illa gl. ñ ꝯtꝫ xitatē. ꝛ ibi. d. Ab. ꝯ illā gl. dicit ꝙ vr̄ eē ibi tex. dū dr̄ ꝙ d; eē talis ꝙ deseruiat p ecclesiasticos ordi. ꝛ vltra ḡ op; ꝙ sit ordiatus āteq; fiat canonicus ꝛ bñficiat⁹, ꝛ facit ēt illa lr̄a qđ ꝯuersi nō ordinati nō cēsent̃ idonei ad ꝯuiēdū ecclesijs i diuinis, l; ad ecclesiā sint destinati.

4 ❡ † Tertio ꝑ ista pte arguit̃ ꝙ isti layci p̄sit bñficia possidere, qñ sunt ꝺstiati clerici, ꝛ facit dcm̄ Arc. i. c. si q̄s suadēte col. pe. xvij. q. iiij. vbi dicit ꝙ ille q̄ nullū ordinē h;, s; tm̄ coronam portat, ꝛ ē clericus ai ꝺstiatiōe, gaudet ꝓuilegio illi⁹ cāonici alle. Lau. i. d. c. ij. ꝺ isti. facit. l. iiij. ꝛ ibi gl. ff. de fundo dotali, vbi fund⁹ ꝺstiatus ad dotē dr̄ añ mr̄imoniū fund⁹ dotalis ꝛ ialienabilis, s; ad illud pt̃ r̄ñderi, ꝛ p̄ ad dcm̄ Arc. ꝙ pcedit i casu suo, v; pp irētionē ipsi⁹ pcutiētis, q2 solū i ista pcussiōe attēdit̃ aius pcutiētis,

ex eo q: ipse itédebat pcutere clericũ, facit ibi ille tex. dũ dicit siqs suadẽte diabolo, nã si qs nõ hẽat malã itẽtionẽ pcutiẽdi ñ icurrit 5 i illũ cano. siqs suadẽte. c. i. ⁊ iij. ꝺ sen. excõi. † ⁊ i silí facit, q: si qs pcutiat clericũ ignorans ꝓbabiliter eũ cleri. excõi. ñ ẽ, vt ẽ tex. i. c. si ꝟo el. ij. de sen. excõi. ƺ i istis collatõib⁹ bñficiorũ potius attẽditur ꝟitas ꝙ̃ fictio, ⁊ tollerãtia vt. s̃. dixi, ad illã. l. iiij. ff. ꝺ fundo dotali rñdeť ꝙ ibi erãt ꝯcta spõsalia, q̃ faciunt rẽ ẽẽ q̃si dotalẽ q̃ ad 6 ꝓhibitã alienationẽ. vt ẽ gl. i. l. ꝺ diuisione. ff. so. ma. ℭ† Quarto ꝓ ista pte affirmatiua facit, qꝺ no. Bal. in. l. ex fcõ ꝓponebať ad finẽ. ff. ꝺ bř. isti. vbi dicit ꝙ siqs legat vestes q̃s hꝫ i domo, veniũt q̃ erãt ex domũ fcẽ ꝺ nouo postꝙ̃ erãt destinate ad vsum vxoris, cui legabanť, q: videnť ẽẽ i domo pp ꝺstinationẽ ⁊ pp finalẽ ꝓpositũ testõris, facit ꝙ no. Ale. ꝯsi. xvi. incipiẽ. viso titu. col. pe. facit tex. i. l. ⁊ si nõ sunt. §. qd g̃. ff. de auro ⁊ argẽ. leg. vbi appellatione argẽti venit argẽtũ aptũ fabricari, lꝫ nodũ fcm. ad istꝺ pt rñderi, 7 q: ille casus est lõge diuersus a cã bñficiali. ℭ† Quito ꝓ ista pte affirmatiua facit qꝺ no. Do. de rota decisiõe. i. tit. ꝺ test. i antiquoribus, vbi tenẽt ꝙ ꝓ bonis destinatis ad edificationẽ eccle. pt peti restõ i integrũ iure ecclie lꝫ nõdũ sit eccla edificata, sicut partus ꝯceptus i his q̃ ꝯcernũt eius ꝑseruationẽ vt ꝓducať i ẽẽ gaudet ꝑuilegio iã natoꝝ. facit lex ꝑgnãtis. ff. de penis. ⁊. l. siq i vtero. ff. ꝺ statu homi. ℭ Ad istud argm̃ põt rñderi q: lꝫ nondũ sit eccla, tñ 8 postꝙ̃ illa bona sunt donata ad vsuꝫ piũ ⁊ dñiũ iã ẽ trãslatũ, † q: añ spũalizationẽ dř locus pius, vt no. ꝺ. Ab. in. c. ad h̃. ꝺ reli. do. ⁊ i. c. iter dilectos. ꝺ dõa. ꝑ cle. q: ꝯtigit. de reli. do. ƺ ista loca pia restituunť aduersus lesiões. vt no. ꝺ. Ab. i. c. i. ꝺ i integ. resti. ⁊ sic g̃ restituiť ex eo q: iã dñiũ ẽ trãslatũ i viros ecclasticos, ⁊ res nõ ẽ 9 ꝺstinata, imo iã ẽ de dñio eccle. ⁊ sic paꝝ illꝺ argm̃ facit. ℭ† Sexto ꝓ ista pte facit illud qꝺ no. ꝺ. de. s. ge. i. c. pỏderet. i. fi. l. di. ⁊ i. c. cũ i illis. §. i de ꝑbẽ. ⁊ dig. vbi dicit deputatus ad offm̃ scribẽdi in cãcellaria pape nõ mẽtiť appellãdo se scriptorẽ, lꝫ nõdũ inceperit scribeř. ⁊ idẽ no. Maria. i. c. de multa. col. lij. de ꝑbẽ. ⁊ dig. ad istꝺ argm̃ ⁊ fundamẽtũ pt rñderi, ꝙ potius facit ꝓ ɔ̃ria pte ꝙ̃ ꝓ ista q: postꝙ̃ locus scriptoris ẽ sibi datus, ipse ẽ ꝟus scriptor, ⁊ pt se 10 noiare scriptorẽ, q: possessio nõ dat sibi ius† vt i simili no. ꝺ. Ab. i. c. nosti. ⁊ i. c. trãsmisso. de ele. vbi tꝫ ꝙ fcã ꝓnũciatione de aliq̃ ꝓuiso ad dignitatẽ epãlẽ, lꝫ nõdũ ceperit possessionẽ, põt dici ꝟus 11 ꝓuisus. ℭ† Septimo ꝓ ista pte facit qꝺ no. Pe. de an. in ꝯsi. lv. icip. ꝯ̃ donatõeꝫ ad fi. vbi tꝫ ꝙ bõa nouicij defuncti applicanť monasterio, q: ai ꝺstiatõe religios⁹ erat, ⁊ ita ẽt notãt doc. i. c. i pñtia. de ꝓbatõi. ad istud pt rñderi, ꝙ illud fit fauore monasterij, nã ille nouitius vř illa bõa donasse mõasterio postꝙ̃ moriť i illa volũta 12 te, vt no. doc. i. c. i pñtia. ꝺ ꝓba. ℭ† Octauo ꝓ ista pte facit, q: appellatõe ppľi venit clerus, facit tex. i. §. plebiscitũ isti. de iure nat. vbi dř ꝙ ppľs ẽ gen⁹ ⁊ sub noie ei⁹ varie hoiuꝫ ꝯditões ꝯtinenť iõ plebei senatores ⁊ p̃ricij icludunť, g̃ idẽ vř i cle. ƺ ad istꝺ pt rñderi ꝙ ille tex. intellr in oib⁹ eiusdẽ ꝓfessionis, q sunt oẽs laici ⁊ subijciunť imperatori, nõ aũt vř hře locũ i cleri. q sunt extra iurisditionẽ imparoris, vt ibi loquiť tex. facit. c. nouit. de iudi. ⁊. c. cũ ad veꝝ. xcvi. di. facit tex. in. c. a nobis. de sen. excõ. ⁊. c. hm. de ꝯsti. in. 13 vi. Jta tꝫ. ꝺ. Phil. dec. in. c. ecclia. s. marie. de ꝯsti. ℭ† Nono ꝓ ista pte facit tex. in. c. dilecti. de foro. cõpe. vbi ꝑuilegiũ datũ anglicis ẽt clericis cõpetit, si ergo noie anglicoꝝ veniũt clerici, vř ꝺõm ꝙ beneficiũ possit ꝯferri laico, ad istud argm̃ põt rñderi negando eqparationẽ, q: ꝟbũ illud anglicis vř respicere naturã ⁊ originẽ, nã veꝝ ẽ dicere ꝙ ãglicus qs dicať, lꝫ sit clericus, ꝓ h̃. n. qꝺ clericus efficiať eius natiuitas nõ amittiť, nõ sic vř sub noie populi, q: pp characterẽ clericatus eximunť, vt nõ dicanť esse ꝺ populo. vt no. Car. ꝑ illũ tex. i cle. in plerisq3. de elec. vel alr põt rñderi ꝙ illꝺ ꝑuilegiũ datũ anglicis a sede apl̃ica ex q̃litate cõcedẽtis itelligať anglicis. s. clericis, q sunt ꝺ foro ecclesie. cũ. n. ibi virtute ꝑuilegij ꝯcedať a sede apl̃ica, qꝺ ãglici citra mař nõ possint ꝯueniri, ⁊ ita forus remittať, itelligiť ꝺ clericis, q erãt ꝺ foro eccle ⁊ sic cessabit 14 istud fundamtũ. ℭ† Decio ꝓ ista pte facit tex. i auc. ꝺ q̃stor i ꝑn. colla. vi. vbi appellatõe populi veniũt forẽses, ergo pariter vř qꝺ clerici ꝯphẽdanť, ad istud pt rñderi, ꝙ i clericis alia rõ vř, ꝙ i forẽsibus simplr, cũ ipsi sint exẽpti a iurisditõe seculari, adeo qꝺ se illi subijcere nõ possunt, secus in alijs forẽsibus, vel alr põt rñderi, ꝙ ille tex. itelligiť dũtaxat i ciuitate Romana, vt declarat Bal. in rubrica. C. q accusa. col. fi. vel aliter, ⁊ sic tertio potest itelligi de 15 forensibus, q haberent ibi domicilium. ℭ† Undecimo ꝓ ista parte facit, q: clerici dicunť ẽẽ de districtu vt no. Jo. an. i. c. fi. de offi. dele. ⁊ ibi Domi. de. s. Ge. i. vi. ⁊ ꝓbať h̃ in. c. accedens el scdo vt lite nõ ꝯtest. ad istud ẽt pt rñderi, ꝙ verbũ districtus respicit territoriũ, vt. d. c. accedens ibi ꝺ districtu comitis, vñ lꝫ clericatus nõ eximat quẽ ꝺ territorio, vř tñ eximere de qualitate populari, que

16 respicit ꝑsonã. ℭ† Duodecimo pro ista pte facit gl. i. c. cũ. m. ꝺ ꝯsti. q̃ dicit ꝙ ꝑbẽda põt ꝯferri laico, ad istud põt rñderi, ꝙ hꝫ locũ i ꝑbẽda stãte i mera tpalitate, q: illa nõ põt ꝯferri laico, nisi sit cleric⁹, vt not. doc. in. d. c. cũ. m. de ꝯsti. ⁊ i. c. ij. ꝑ illũ tex. de in sti. ⁊ 17 i. c. dilecto. ꝺ ꝑbẽ. ⁊ di. ℭ† Decimotertio ꝓ ista pte fac tex. i cle. q: ꝯtigit. ꝺ reli. do. vbi bñficiũ ꝯferť laico ẽt ꝯiugato, ad illũ tex. pt rñ. ꝙ hꝫ locũ i hospitali ꝓ ñ spũalizato, sec⁹ i hospitali religioso, vt dicit ibi gl. vel i bñficijs ecclesia. vt. s̃. dixi q̃ sunt ꝯferẽda clericis, vt est tex. i. c. ex litteris de transac. ⁊ i. c. cũ adeo. de prescrip. 18 ℭ† Decimoquarto pro ista parte negatiua facit, q: laici possidẽt ⁊ decimas hñt, vt est tex. in. c. cũ apostolica. de his q̃ fiũt a prela. sine ꝯsensu ca. ad istud põt rñderi, ꝙ laici illud hñt ex ꝑuilegio pape, q solus põt laycos habilitare ad spũalia, vt est gl. in. c. ij. de iu. glo. in. c. bene qdẽ. xcvi. dist. ⁊ glo. in. c. mẽnã. ij. q. iiij. alias. ij. q. v. 19 ℭ† Nunc soluẽdo istã q̃stionẽ, dicunt cõiter oẽs doc. in. c. ij. de in sti. ꝙ bñficiũ nõ põt ꝯferri layco etiã ꝑsumpto clerico. ⁊ Cald. impugnat dictũ Clementis quarti quod. s̃. retuli in. c. si eo tpe. de rescri. i. vi. ꝑ quod pꝫ ꝙ nõ sufficit habilitatio superueniens. ⁊ ibidem Cal. subijcit, ꝙ ita fuit determinatũ bononie, ꝙ si dř quẽ cupit militie ⁊c. si recipiatur talis i canonicũ añ clericatũ valet receptio ꝑ l. fi. ff. de test. mili. ƺ Cal. vbi. s̃. tꝫ ꝯ̃riũ, quẽ seqtur Do. de scõ Ge. i. c. cũ adeo. de rescri. ꝑ. l. ex eo. ff. eo. ti. de test. mili. ibi ex tpe quo in nu. relatus est nõ ante, rñdent ad. d. l. fi. rõ eius nõ est q: ꝓximo sit eligendus ƺ q: decessit in loco hostili ad quẽ missus erat ex causa, ⁊ nõ priuilegiũ militis in testando prorogať ad talẽ, ẽt dato ꝙ nõ intenderet accigi militie cingulo, ⁊ ꝓ ista pte adducit An. barba. l. nulli. C. ne sanctũ bap. ꝑ ꝙ̃ dicit ibi bar. ꝙ si ille q stetit in ciuitate decẽ annis, dꝫ tractari vt ciuis, iterim ⁊ durãte illo tpe non tractabiť vt ciuis in simili facit quod no. Bart. in auc. si q̃ mulier. C. de sacrosan. eccle. vbi dicit ꝙ bõa moriẽtis. ĩ. ãnũ ꝓbatiõis nõ sunt mõasterij. facit. c. bñficiũ. cũ gl. de regu. in. vi. ⁊ põt rñderi ad ꝯsiliũ Pauli ꝙ. s̃. retuli ꝙ ibi satisfiebat mẽti statuti q̃ erat quod nõ subeũtes onera ñ possent acqrere, ⁊ sic ꝙ pcipit fruct⁹ subeat onera merito sufficit qꝺ tpe quo recipiet fructus possit grauari ꝓ onerib⁹ vt ciuis, ⁊ ꝓ ista cõi opi. facit tex. cũ gl. in. l. si nõdũ. C. de furtis. vbi res ꝺstinata aio ⁊ voto vt sit sacra nõ hř ꝓ sacra añ ꝯsecrationẽ. ⁊ ibi dicit bal. qꝺ aliqd nõ recipit determinationẽ ab eo qꝺ erit, ƺ ab eo qꝺ ẽ. iõ lꝫ testõr mãdet fieri ecclesiã i domib⁹ suis, nõ tñ ẽ ecclesia. ⁊ facit illud qꝺ no. i cle. fi. de rescri. ⁊ ꝓ ista pte facit illud qꝺ notãt do. de rota ti. ꝺ ꝑben. decisio. xvij. i antiqs ⁊ decisio. x. i titu. de iurepro. vbi tractat qꝺ. d. cle. fi. hꝫ locũ in bñficio nõdũ ꝑ epꝫ ꝯfirmato, lꝫ ꝑronus ipsuꝫ fundauerit, ⁊ dotauerit appositis ẽt ꝯdõib⁹ ⁊ modis qb⁹ volebat eũ regi, ⁊ ibi multa allegãt. ⁊ i silĩ ꝓ ista pte facit illꝺ qꝺ no. Jn. i. c. abolẽde. ꝺ sepu. vbi tꝫ qꝺ lꝫ sepultura nõ possit vẽdi ꝑ illũ tex. tñ vas lapideũ vel ligneũ destinatũ ꝓ sepultura pt vẽdi. i silĩ ẽt facit illꝺ qꝺ not. car. i. d. cle. fi. de rescri. circa fi. vbi dicit p⁹ pau. sec⁹ ẽ si bñficiũ erat creatũ lꝫ nõ dotatũ tpe date. ⁊ i silĩ facit illud qꝺ no. ꝺ. de. s. ge. i. c. i. ad fi. ꝺ resti. i integrũ. i. vi. vbi tꝫ ꝯ̃ do. de rota ꝙ i cã bonoꝝ, q̃ testõr religt ꝓ eccla edificãda, nõ pt peti restõ i integrũ, q: iura loqunť in illa mã de ecclesia ⁊ ibi nõdũ erat ecclesia, facit. c. sicut ex lr̃aꝝ. de homici. vbi nõ est irregularis nec homicida, q iterficit ꝑtũ nõdũ viuificatũ, ad idẽ facit ꝙ no. in. c. ecclesia. ꝺ imu. eccle. vbi habeť ꝙ locus gaudet ꝑuilegio ecclesiastico, eoipso ꝙ est ibi ipositus ꝑ epꝫ primus lapis, adeo ꝙ nõ possit ad humanos vsus redire, antea ꝟo nõ gaudet dcõ ꝑuilegio, lꝫ destiatõe ai sit deputatus vt sit ecclesia, ⁊ ẽ addẽdũ ad rñsiões q̃s dedi. s̃. i rñsiõib⁹ argumẽtoꝝ, i simili facit qꝺ no. archi. i. §. fi. xij. q. i. vbi seqtur istã cõeꝫ opinionẽ ꝯ̃ Cõpost. vbi dicit ꝙ bonifacius octauus istud seruauit i ꝑsona sui nepotis, ⁊ refert ibi Jo. de fan. ⁊ idẽ tꝫ Host. i sua summa titu. de rescri. §. pñt obijci. v. professio, vbi dicit ꝙ laycus ẽ icapax bñficij. ⁊ idẽ no. ꝺ. ab. post alios doc. i. c. ex lr̃is. de trãsac. ꝑ illũ text. facit lex cetera. §. ƺ si parauerit. ff. ꝺ leg. i. vbi destiatũ nõ hř ꝓ impleto, vñ res legata vt adiũgať edib⁹ pt aliẽari, añꝙ̃ sit adiũcta, ⁊ ꝓhibitio senatuscõsulti ꝺ nõ alienãdo res affixas edib⁹ nõ hñt locũ i reb⁹ ad id destinatis, ⁊ ibi dñt bal. ang. ⁊ Jmo. qꝺ si ꝯsuetudo ẽ qꝺ mortua vxore mobilia spectẽt ad virũ, immobilia ꝟo ad hẽdes vxoris, lꝫ pecũia sit destiata ad ẽptionẽ pdioꝝ, erit viri, q: destiatio nõ attẽdiť, nec hř ꝓ fcõ, nõ obstat. l. iij. §. qd ergo. ff. ꝺ ꝯ̃. iudi. tut. vbi vř ꝙ pecũia ꝺposita ad ẽptionẽ pdioꝝ ñ possit aliẽari sine decreto, sicut nec res imobilis, ꝺ quo tex. facit magnũ festũ Lu. ro. i. l. si ex legati cã col. iiij. ꝺ ꝟ. ob. ⁊ And. barba. i repe. rubrice. ꝺ reb. eccle. nõ alie. folio. xxx. ibi ⁊ iquãtũ supius, q: rñdet ale. i. d. §. ƺ si pauerit. l. i. §. fuit q̃sitũ col. ij. ff. ad treb. ꝙ ñ dř ibi ꝙ, vt illa pecũia ꝺposita possit hři ꝑ tutorẽ, reqrať illa solẽnitas i alienatõe rei imobilis, ꝺ q̃ i. l. magis puto. §. ne passim cũ si. ff. ꝺ reb. eo.

reb.eo.ſʒ ſolū dr̄ ibi ꝙ tutoꝛ q erat creditoꝛ pupilli fuit i culpa,ſi nō fecit cogeř illū ꝺpoſitariū ꝑ iudicē, vt ꝺ illis pecunijs ꝺpoſitis ſibi ſatiſfaceret,iō ñ pt̄ tutoꝛ ꝑ ſe ſibi exigere vſuras pecūie ſibi ꝺbite,añq̄ʒ neglexerit exigeř ⁊ reꝓbat alex.i.d.§.ſʒ ſi ocā.⁊ Alb.i. ij.pte ſtatutoꝝ.q.ccv.⁊ iſta materia ē multū bꝛocardica vt dixit Ale.ꝯſ.ccclxj.icip.alias ꝺ fcō ꝯſult⁹ ⁊ Frā.ꝺ are.ꝯſi.vj.col. vlti. vbi oñdit q̄ʒtū dēat eē cā appꝛoximata ad effectū ad h̄,vt deſtiatū dicař eē ps illi⁹ ad qꝺ ꝺſtinař,⁊ iſta fuit opinio Fel.i.c.cū adeo ꝺ reſcr. ¶ Et vltra ꝑmiſſa pꝛio pōdero tex.i.c.cū i cūctis.ꝺ elec. ſūcto.c.ppetue eo.ti.i.vj.vbi dr̄ ꝙ eligētes ſciēter idignū ſūt ꝑuati ptāte eligēdi,vt.d.c.cū i cūctis,q̄ pēa ñ extēdiř ad nominātes ſciēter idignū,lʒ res⁹ fuerit icepta ⁊ ꝺſtinata ad futurā elec. vt.d. c.ppetue.ꝺ ele.i.vj. ¶ Scđo ꝑ iſta pte pōdero tex.i.c.bñficiū.de regu.⁊ trāſeūtib⁹ ad religionē i.vj.vbi.d.tex.ꝙ ſi bñficiat⁹ itrauerit religionē,⁊ fuerit ꝺſtinat⁹.j.ānū ad futurā ꝓfeſſionē faciēdā ꝑ lapſuʒ āni durāte illa ꝺſtinatōe ⁊ ꝓximitate tpis bñficiū nō dr̄ vacare. ¶ Tertio ꝑ iſta pte pōdero.d.d.ab.i.c.fi.ꝺ ꝺſpō.ipu.vbi dicit ꝙ qñ ñ ꝯſtaret ꝺ potētia cognoſcēdi vxoꝛē ꝑ ſigna,ꝙ añ etatē ꝯpletā ñ tʒ matr.niſi i vltia die extremi āni. ¶ Quarto ꝑ iſta pte pōdero illꝺ,qꝺ bñficia ñ ſūt ꝯferēda,niſi cle.vt ē tex.i.c.ex lrīs.ꝺ trāſ.ğ ſi iſte ñ fuit cle.q̄ʒuis ꝺſtinat⁹,ñ tʒ neqʒ vʒ collō. ¶ Quinto ꝑ iſta pte pōdero,ꝙ ſūt duo gña xpanoꝝ,vcʒ cle.⁊ lay.vt.c.duo ſūt gña.xij.q.j.cle.ad ſpūalia,layci āt ad tpalia,c.ſolite,ꝺ maio.⁊ obe.c.latoꝛ.c.cāʒ matr.q filij ſint legi.ğ ſeqř ꝙ bñficia ñ ſūt ꝯferēda niſi cle. ¶ Sexto ꝑ iſta pte pōdero tex.i cle.ij.ꝺ vita ⁊ ho.cle. vbi tex.dicit,ꝙ ille cleric⁹ q poꝛtat veſtes diſpartitas ñ ē hñd⁹ tā q̄ʒ cleric⁹ ita ꝙ bñficiū nō pt̄ ſibi ꝯferri. ¶ Septio ꝑ iſta pte pōdero tex.i.c.cū deſideres.ꝺ ſen.excō.vbi.d.tex.qꝺ nō ē cōicāduʒ ex cōicato q̄ʒuis iurauerit parere mādatis ecclie vl̄ ſe ꝯpoſuerit cū offenſo. ¶ Octauo ꝑ iſta pte facit,qꝛ ſi bñficiū ꝯferař crīnoſo ēt occulto.q̄ʒuis ꝺſtinato ad penitētiā ⁊ lʒ illū egerit,tñ bñficiū ñ pt̄ ſibi ꝯferri,vt no.d.ab.poſt inn.i.c. iter dilectos ꝺ exceſ. pꝛela. ¶ Nono ꝑ iſta pte facit tex.i.c.ꝯmiſſa.ꝺ ele.i.vj.vbi.d.tex.ꝙ ille q ē ꝺ ꝓxio ꝑuād⁹ ꝑ lapſuʒ āni a ſuo bñficio,q̄ʒuis ſit certū ꝙ.j. illū ānū ñ poſſit ꝓmoueri ad oꝛdies reqſitos ſuo bñficio,ñ erit ꝑuat⁹ bñficio,q̄ʒuis certū ſit illū eē deſtiatū ad futurā ꝑuationem. ¶ Decio ꝑ iſta pte facit,qꝛ appellatōe populi clerici nō veniūt. vt.c.duo ſūt gña.xij.q.j.⁊.c.cleros.xxj.dl.⁊.c.cū ſʒ.ꝺ pb.⁊ dig.⁊ pp illas diuerſas q̄litates iura diſticte loquunř ꝺ clero ⁊ populo. ¶ Undecio ꝑ iſta pte facit.c.ſi ſnia.ꝺ ſen.excō.i.vj.vbi ſi ſnia interdicti ꝓferař i clericū,popul⁹ iterdict⁹ nō vr̄,⁊ eꝯ.ſic vno ipſoꝝ iterdcō ali⁹ licite admittiř ad diuina.ğ dař itelligi ꝙ appella.populi clerus nō icludař.ad idē econuerſo vr̄.vñ ſicut appella. cleri populus ñ ꝯtineř.ita eꝯ appella.populi nō dʒ cler⁹ ꝯtineri. ⁊ iſta ē cōis reſolutio ⁊ verioꝛ i iudicādo ⁊ ꝯſulēdo,ꝙ nō vʒ collatō fcā layco,lʒ repiař i habitu ⁊ tōſura clericali. Nec ob. ſi dicař ꝙ iſta ꝯcluſio limitař ñ ꝓcedere i layco ſcē vite,vt ē text.i.§. his oibus. lxj.di.qꝛ ad illꝺ rñdet ibi archi.ꝙ illa exēpla ſpecificata i.d.§.his oibus.ꝯtinet miracula diuina nō trahēda i ꝯñtiā,vl̄ fuit ſʒ eū cū illis diſpēſatū,⁊ illa q̄ ſunt ꝯceſſa in ꝑuilegiū ſinguloꝝ,vt ait Hieroni,cōeʒ legē oino facere nō pñt,vt ē tex.in.c.nō exemplo. xxvj. q.ij. Et cum his ſit expedita ⁊ bene ꝺclarata pꝛeſens queſtio.

SVMMARIVM

1. Clericoꝝ data paritate ditioꝛ ⁊ potentioꝛ in bñficio ꝓferēdus ē.
2. Scientia quando potentie ſit pꝛeferēda.
3. Ellectō fcā ꝺ ñ potēti vbi eccl'a ꝺ potēti idiget an ſit retractāda.
4. Nobilitas ⁊ potentia in beneficijs conferendis cōſideranda ē.
5. Uictualia maioꝛa ſunt pꝛeſtanda potētioꝛibus q̄ʒ pauperibus ⁊ melioꝛa familiaribus cardinalium q̄ʒ alijs ⁊.j.nu.ſeq.
   Et Abbas melius ceteris debet induere.
   Et in expenſis ruſtico taxādis equus non computatur.
7. Nobilitas ſola abſqʒ litteratura eſt iuſta cā diſpenſandi ſuper beneficioꝛum pluralitate.
8. Theologus vel canoniſta quis pꝛeferatur in beneficio ⁊ epiſcopatu,⁊.j.nu.34.⁊.36.
9. Epiſcopus in conferendo beneficium an pꝛeferat melioꝛē bono.
   Et quomodo melioꝛ capiatur.
10. Nobiles ſunt ſuperbi ⁊ populaꝛium inimici, ⁊ que ſit nobilitas.
11. Diuitie ruſticos nobilitant.
   Et nobiles depauperati reputantur ignobiles.
12. Pꝛedicatio criminoſi ſacerdotis quare cōtēni non debeat.
13. Nobilitas ſola litteraturam in clerico non ſupplet.
   Nobilitas quomodo in hac materia capiatur.
   Et ſcientia ſola largo modo facit quem nobilem.
14. Scientiā habens pꝛeferēdus eſt nato de nobili genere ignoꝛāti.
15. Melioꝛ in beneficijs quis ſit ſuperioꝛ arbitratur.
16. Sciētie data paritate pꝛehonoꝛatur natus de melioꝛe ſanguine.
17. Scientia foꝛme ⁊ pulchꝛitudini coꝛpoꝛis pꝛefertur.
18. De crimine emendatus an pꝛeponatur in beneficio illi qui ſemper fuit bonus.
19. Superioꝛitatis quattuoꝛ ſunt qualitates videlicet diuitiaꝝ amicoꝛum bonoꝛum ⁊ nobilitatis.
   Diuitie exaltant hominem,⁊ an licitum ſit eas appetere.
20. Nobiles ceteris paribus pꝛehonoꝛantur.
   Et nobilitas quandoqʒ penam alleuiat.
21. Nobilis non eſt artem mecanicam exercens.
   Et nobilis quis an efficiatur ex natalibus.
   Et an nobilitas trahatur a genere materno.
22. Illegitimus ex nobilibus natus nobilis non dicitur.
   Et Nobilitas cum pecunia compenſatur.

QVÆSTIO VII

Q Uero ſeptimo. † Quis ſit ꝓferēdus i bñficijs ꝯferendis an diues,vl̄ paup,aut nobilis cleric⁹,bꝛeuiter colligēdo dcā doct.pt̄ rñderi, ꝙ data paritate iter clericos ꝓferēd⁹ ē ditioꝛ ſeu potētioꝛ paupi,vt meli⁹ ꝯſulař eccleſie ꝑ potētiā ſeu diuitias ipſi⁹,⁊ bñficiū ñ dař ſibi ſolū vt ide viuat,ſʒ vti bene regat ⁊ diſpēſat,vt tʒ gl.i.c.ꝯſtitut⁹.i ſcđo i ꝟbo potētia ꝺ appel.⁊ ibi ſubdit Hoſt.† ꝙ i iſtis dēm⁹ ꝯſiderař q̄litatē ⁊ ſitū eccl'e, vt ſi eccl'ia idiget potētia,vl̄ diuitijs,tūc potētia ēt ꝓfereř ſcie,ar. c.offiñ ꝺ ele.vbi ꝟo nō idiget potētia,tūc ſcia ꝓferř potētie ar.c. cū cāʒ ꝺ elc.⁊ ſi eccl'a idiget diuitijs,puta qꝛ ē onerata ꝺbitis,tūc diuitie ꝓfereř potētie,⁊ ſcie,arg.c.h ius poꝛrectū.x.q.ij.ceſſantib⁹ āt ꝑdcis ꝯſideratiōib⁹,vt puta qꝛ eccl'a nō idiget potētijs vel diuitijs,tūc lʒ ꝑdcā gradū adijciāt ñ tñ pp h reꝓbabiř electio fcā ꝺ eo q nō ē diues vl̄ potēs ex q̄ aľs ē idone⁹ † ⁊.d.d.ab. iſequēdo doctrinā Hoſt.i.d.c.ꝯſtitut⁹ qꝺ doctria ipſi⁹ Hoſt.ē valde pōderāda,qꝛ tacite ſentit,ꝙ vbi eccl'a idiget viro potēti,vt puta qꝛ hʒ poſſeſ.circa inimicos,vl̄ idiget diuitijs,tūc electō fcā ꝺ nō potēti vel diuite ē retractāda,qꝺ multū ſibi plʒ,aſſignādo rōnē, qꝛ lʒ i ſe iſte ſit idone⁹ ñ tñ ē vtilis eccl'e,⁊ ꝑlat⁹ ñ ſolū dʒ eē idone⁹ i ſe, ſʒ ēt vtilis eccleſie,⁊ ibi ſubdit an qs ꝓſumař ꝓ potēte aut ꝓ nobili ipſe alle.gl.i.c.illꝺ.xl.di.q̄ ꝓſumit ꝓ nobili ē alia gl.i ꝯriū i.c.qm̄ vetus.xxiiij.q.j. Que narrat qꝺ cū duo eligerētur,fuit oppoſitū per alterā ptē ꝺ ipotētia alteri⁹,replicatū extitit petro piſcatoꝛi fabꝛi filio ſucceſſoꝛē q̄rim⁹,ñ auguſto,id ē cū iſte dēat ſuccedere ñ ipatoꝛi,vbi ꝯſiderař ſplēdoꝛ dom⁹ † ſʒ in adminiſtratōe eccleſiaſtica in q̄ ꝓfuit petr⁹ q fuit piſcatoꝛ ⁊ fili⁹ fabꝛi,nō ē curādū ꝺ nobilitate. c.venerabili.ꝺ pb.⁊ h ē itelligēdū ſʒ doctrinā Hoſt.ſ.relatā, niſi eccleſia idigeat potētia. Idē ēt tʒ ⁊ ſeqř fel.i.c.cū adeo,ꝑ illū tex. col.iij.v.nobilitas ꝺ reſcr.vbi dicit ⁊ tʒ qꝺ i bñficijs ꝯferēdis nobilitas ⁊ potētia hñr i ꝯſideratiōe, ⁊ idē ſʒ eū i victualibus pꝛeſtādis.† qꝛ maioꝛa victualia ſūt ꝓſtāda potētioꝛib⁹ q̄ʒ paupib⁹,⁊ familiarib⁹ Car.q̄ʒ alijs clericis,vt no.fel.poſt.d.ab.i.c.cuʒ oēs. col.xvj.ꝟ.adde.d.ab.ꝺ ꝯſti. Dicēs ꝙ ab.dʒ ſe meli⁹ ceteris iduere,facit gl.i.c.ꝯq̄rēte.ꝺ cleri.nō reſi.⁊ i.c.cleric⁹ ab iſtāti.xxj.q.j. ⁊ i.c.cū adeo.i gl.fi.ꝺ reſcr.q̄ ēt dicit ꝙ i ꝯſiderāda ſufficiētia bñficij attēdiř nobilitas ⁊ dignitas clerici † facit lex habitatio.ff. de vē.i poſ.mit.vbi cibaria ꝓſtāda ſūt ſm dignitatem. Et ibi ſubdit Nic.ꝺ nea.ꝙ melioꝛes expēſe dēnt fieri familiarib⁹ Car.q̄ʒ alijs ex qb⁹ ifert tex.i.§.cris.xxv.di.ꝙ pctm̄ ē adminiſtrare paupib⁹ ꝺlicata cibaria ⁊.d.gl.i.l.itē q̄.§.labeo.ff.mādati.ꝙ i taxādis expēſis ruſtico vincēti cāʒ nō ꝯputař equ⁹,qꝛ ꝺbuit ire pedeſter.† ⁊.d. inn.i.c.dudū.i.ij.circa fi.ꝺ ele.i.ꝟ.itē ſi ꝑꝑ. vbi ſentit qꝺ ſola nobilitas abſqʒ lr̄atura ē iuſta cā diſpēſandi ſuꝑ pluralitate,vt ē tex. in.c.de multa.in fi.ibi ſublimes ⁊ lr̄atas de ꝑbē.⁊ dig.facit ēt gl. circa potētē i.d.c.ꝯſtitutus ꝺ appel.⁊ ibi Phil. poſt alios doct. col.v.vbi ſeqtur opi. Hoſt.ſ.relatā ꝙ qñ potēs ꝓferař pauperi neceſſitas eccleſie dʒ attēdi † in ſimili ēt facit illꝺ qꝺ no. Hoſt.⁊ ſequiř.d.ab.i.c.j.de ꝯſan.⁊ affi.ꝙ theologus ꝓfertur canoniſte vbi pullulant hereſes,alias ꝓfertur cano. Itē ēt tʒ ſanctus Tho.quolibeto.vj.articulo.ix.† vbi dicit qꝺ lʒ eps̄ ꝯferēdo beneficiū dēat ꝓferre melioꝛē bo.c.lʒ.viij.q.j.tñ pt̄ aliqs dici melioꝛ duplici ꝺ cā vcʒ,qꝛ ē ſanctioꝛ pl⁹ hñs ꝺ caritate.alio mō dr̄ aliqs melioꝛ q̄ ad aliqd.vñ aliqñ ꝯtigit aliquē eē melioꝛē ſimplr̄,q tñ ñ ē melioꝛ q̄ʒtū ad hoc ꝙ bñficiū ꝑcipiat,qꝛ ali⁹ pt̄ magis iuuare eccleſiā vl̄ ꝯſilio doctrine,aut auxilio potētie,vel qꝛ diutius ſeruiuit i eccl'a.ñ ğ eps̄ teneř dare melioꝛi ſimplr̄,niſi inſpecta q̄litate eccl'e, ꝑmiſſa limitat fel.vbi.ſ.niſi ſupioꝛ ſciat iſtū vtilioꝛē eccl'e eē malū, qꝛ q̄ʒ-

uis possit iuuare ecclesiā rōne diuitiaꝝ tñ i talib⁹ reqrit̃ p maxie bonitas vite, alias sine pctō ñ pt exercere curā. ꝛ istō nō eēt pferre min⁹ bonū ſʒ simplr malū. ita tʒ mag. Rob. ō lertio i suo qdrage simali ſmone. xxxiiij. icip. siqs voluerit maioꝛ fieri. alle. Alb. magnū dicētē qꝛ ꝓmouētes ad ordines vl̃ curā sciēter idignū absqʒ dubio peccāt mortaliter, nec nobilitas excusare pt qō ꝓmoueat̃

10 mal⁹, qꝛ quāto nobilioꝛ tāto dʒ eē docibilioꝛ, †ꝛ ꝯ nobiles iuebit Bal. i. l. p adoptionē. ff. ō adop. vbi dicit ꝙ nobiles ꝓ maioꝛi pte sunt supbi, ꝛ inimici populariū, gulosi, ꝛ luxoꝛiosi plusqꝫ populares, ꝛ tales q virtutib⁹ abutunt̃, nūqꝫ sunt dicēdi nobiles, ex q̄ nobilitas sola illa ē q̄ aiaꝫ moꝛib⁹ oꝛnat. ō q̄ i. c. venerabilis. ō pb. ꝛ ex q̄ nobilis dr̃ a sanguine claro, vt no. i cle. ij. i pn. ō sen. excō. ꝛ ibi laud. ꝛ car. ꝛ iqt iuuenalis tota lʒ veteres exoꝛnet vndiqʒ ce

11 re. Atria nobilitas sola est atqʒ vnica virtus. † Et dcm̄ bal. ꝓcedit hodie ꝓut astra disponūt, qꝛ rustici oēs p diuitias nobilitant̃. ꝛ vt nobiles regnāt in vicijs, nobiles xo ꝓueniētes ad pauptatē ꝛ viles artes ignobiles reputant̃, ꝛ nō nobiles. vt no. Soci. ꝯſ. ccxlvij. icipiēte elegāter. i. ij. pte. ꝛ si dicat̃ ꝙ ali⁹ ñ sit ita vtilis oino. ista rō nihil vʒ, qꝛ vtilitas spūalis tpali ē pꝛeponēda, nec excusat paucitas ministroꝝ eccl̃e ſʒ Alb. quē. s̄. retuli. ꝛ. d. arch. flo. i. ij. pte sue sūme ō statu sūmi pōtifi. ꝙ si ꝯtigat aliqs assumi ad pōtificatū q ñ sunt boni hoies, fiūt tñ aliqñ hōi plati pp prudētiā ꝛ sciētiā, q̄ ꝯferūt ad regimē alioꝝ, ꝛ i h̄ ſʒ eū apparet singularis prudētia dei q regit eccl̃aꝫ suā ēt mediātib⁹ malis platis tex. j. §. fi. in

12 fi. lxxxiij. di. † vbi dr̃ qō pdicatio crioſi sacerdotis nō dʒ ꝯtēni, qꝛ teste Hie. sicut liscivia p cinerē humidū fluēs lauat, ꝛ ñ lauat̃, ita bōa doctrina aias credētiū lauat a soꝛde pctoꝝ, facit. c. si fuerit. j. q. j. ibi p lapideos cānales trāsit aq̄ ad areolas, ex qb⁹ foꝛte limitatio Alb. magni ē dubia, maxie qñ elect⁹ eēt mal⁹ ꝛ h̄ eēt occultū, qꝛ lʒ plat⁹ sciret, tñ nō vr̃ iminere dānū spūale, qꝛ talis mal⁹ pt ēt bono exēplo edificare bonos moꝛes, ꝛ p illa pt itelligi. c. venerabilis. ō pbē. ꝛ qō no. gl. i. c. qm̄ vet⁹. xxiiij. q. j. ō electoꝛib⁹ pape qꝫ. s̄. retuli, q redarguti qō eligerāt ignobilē rñderūt pet. piscato

13 rē successoꝛē qrim⁹ ñ augusto. † ꝛ. d. bal. i. l. i dādo. ff. ō tuto. ꝛ cura. dādis ꝙ nobilitas sola ñ supplet l̄raturā i clerico, ꝛ. d. gl. in. l. societatis. ff. p socio ꝙ i cano. nō min⁹ dn̄t poni l̄rati qꝫ nobiles, ꝛ i hac materia capit̃ nobilitas ſʒ cōeꝫ vsuꝫ loq̄ndi ꝓ potētia sanguinis ꝛ diuitiaꝝ, al's āt largo mō sola l̄ratura facit quē nobileꝫ. vt no. Cy. i. l. ꝓuidēdū. p illū tex. C. ō post. ꝛ Lud. i. l. si xo. §. ō vi

14 ro. liij. fallētia. ff. solu. mr̄i. † ꝛ ille q hʒ virtutes ē pferēd⁹ illi, q ē natus ō nobili genere carēs virtutib⁹, vt no. Car. alex. i. c. illō. i. iij. not. p illū tex. xl. di. ꝛ. d. gl. i. c. nūqꝫ. i xbo nescio. lvj. di. ꝙ ille q ē nat⁹ ex parētib⁹ prſus alienis a virtutib⁹, dūtñ ipse sit bonus, dr̃

15 melioꝛ qꝫ ille q ē nat⁹ ō bōis parētib⁹, lʒ ēt ipse sit bon⁹, † ꝛ sic circa istū articulū tenēda ē opi. Host. qꝫ. s̄. retuli, ꝛ istō ē arbitrāduꝫ ſʒ discretionē supioꝛis ispectis q̄litatib⁹ eccl̃aꝝ ꝛ psonaꝝ, vt i sili no. ō. ab. ꝛ Hos. i. d. c. ꝯstitut⁹. ō app. ꝛ ibi subdit. ō. phi. dec. ꝙ ce

16 teris parib⁹ potētioꝛ ꝛ ditioꝛ ꝓponit̃. † ꝛ i sili alle. bal. i. l. nemini circa fi. c. ō aduo. diuer. iu. vbi dicit data paritate i sciā phonorat̃ ille, q ē ō melioꝛi sanguine, ꝛ bar. i. l. j. ff. ō obseq. liber. tʒ qō qñ eo tpe aliq doctoꝛati fiūt tūc etas ꝛ alie ꝯdōes dn̄t ꝯſidrari, sicut doctoꝛ i vtroqʒ iure pfert̃ hñti vnū gradū, vt no. doc. i. c. clerici ō iu. ꝛ h̄ dʒ itelligi ceteris parib⁹, vt no. Jo. ō ana. i. c. qꝫto de magi. ꝛ idē do. dec. vbi. s̄. iseq̄ndo Host. ꝙ i istis dʒ attēdi illa q̄litas, que magis expedit eccl̃e, alle. Host. i. c. ō ꝯſā. ꝛ affi. j. ꝛ istō ita ꝓcedit qō si al'r q ñ expediret ecclesie eligat̃, ñ valeret electio, vt no. doc. i. d. c. ꝯſtit⁹, tñ imo. ibi tʒ ꝯriū, vʒ ꝙ nō retractet̃ electio al's fcā ō idoneo, tñ ſʒ eūdē. ō. phi. dec. vbi. s̄. ꝓbabilioꝛ vr̃ illō qō ibi tʒ hostiē. ꝛ do. ab. qꝛ qñ ecclesia idiget tali q̄litate q i electo nō ꝯcurrit, nō vr̃ idone⁹ ille, q eligit̃, qꝛ p eū vtilitati ecclesie nō ꝯsulit̃, ꝯ istum tex. ꝛ ibi subdit ꝙ scia ꝓponit̃ potētie, qō itelligit̃, qñ eccl̃a nō idiget potētia ꝛ potē. ñ supplet ōfectū l̄raꝝ i cle. vt no. bal. i. l. i dādo

17 . ff. ō tuto. ꝛ cura. dādis, † sic ēt foꝛme ꝛ pulchritudini coꝛpis scia ꝓponit̃, vt i rectoꝛib⁹ scholariū vt no. bal. i phe. ōcre. col. xj. x. ſʒ pōe, vbi tʒ ꝙ si duo electi sunt i rectoꝛes parib⁹ suffragijs, ꝛ alter paꝝ scit, ſʒ hʒ pulchrā psonā, alter xo gibbosus ē ſʒ dctūs ſʒ euꝫ

18 doct⁹ gibbosus ꝓpōit, † ex qb⁹ idē Dec. vbi. s̄. subdit, ꝙ ille q fuit mal⁹ ꝛ tūc emēdat⁹ ō crine bon⁹ sit ꝓponit̃ illi q sp bonus fuit, vt no. gl. i. c. fidelioꝛ. l. di. ꝛ ro. singulari. ccccc xxxiij. icip. sr̃ electi duo

19 rectoꝛes ꝛ. d. ab. i. c. dudū il. ij. ō ele. † ꝛ ꝓ oꝛnamēto isti⁹ materie sr̃ ꝗtuoꝛ q̄litates qb⁹ aliqs dr̃ maioꝛ altero, vcʒ p diuitias, vt no. ō. ab. ꝛ fel. i. c. sup eo. i. j. ō testi. vbi tʒ ꝙ diuitie exaltāt hoieꝫ, ꝛ sic ñ sr̃ repbate. c. hec scripsim⁹ i fi. xxx. di. gl. i. c. bēat dn̄s loculos ꝛ i. c. cleric⁹. xij. q. j. ꝛ. d. bal. i. c. nā ꝯcupiscētiā ō ꝯsti. ꝙ licitū ē appetere diuitias bono oꝛdie ꝛ bōa ꝯsciētia, cessante oi fallatia, sic faciūt boni doc. sallariati, ꝛ bōi ꝛ laudabiles mercatoꝛes istō limita

tur qñ eēt ꝓhibit⁹ hāc negociationē exercere. l. ſʒ si adijciat̃. ff. p socio ꝛ no. bar. p illū tex. i. l. si qs stipulat⁹ fuerit. §. fi. ff. ō xb. obli. Ubi diuitie sine moꝛib⁹ faciūt videri aliquē nō idoneū ꝛ ſʒ istō ē itelligēdū illō camelū itrare ꝛc. qꝫ diuitē regnū dei vt no. fel. i. d. c. sup eo. ō testi. ¶ Scōa q̄litas supioꝛitatis dr̃ potētia respectu amicoꝝ, vt no. ō. ab. p illū tex. i. c. sup eo. ō testi. alle. tex. cū gl. i. c. ꝯstitut⁹. i. ij. ō app. facit. c. officij. ō elec. ¶ Tertia q̄litas supioꝛitatis ē pemiñētia honoꝛis, ꝛ illō exponūt doct. qñ ē iudex baliu⁹ doc. ꝯsiliari⁹ pncipis vt no. doc. i. d. c. sup eo ō testi. ¶ Quarta q̄litas supioꝛitatis ē nobilitas. ꝛ colligūt doc. i. d. c. sup eo. ꝙ p ca

20 no. fit distictio iter nobiles ꝛ ignobiles, † ꝛ ceteris parib⁹ nobiles phonorant̃. c. ō multa. ō pbē. ꝛ. c. pe. eo. ti. facit gl. i. c. q ꝯ paren. xxiij. q. j. vbi pp nobilitatē aleuiat̃ pēa. ꝛ de mā nobilitatis not. bar. i rep. l. j. C. ō dig. li. xij. ꝛ. d. tex. i. c. nūqꝫ. lvj. di. ꝙ ex natalib⁹ nemo vnqꝫ fit nobilioꝛ fac gl. i x. iuidia. i. d. c. qm̄ vet⁹. xxiiij. q. j.

21 ¶ † Et null⁹ pt dici nobilis q facit artes mecāicas, vt ē text. ꝛ ibi bal. i. l. nobilioꝛes. C. ō ꝯmer. ꝛ mer. ꝛ filij nati ex nobili nupta plebeo ñ sr̃ nobiles, vt no. bal. i. l. fi. i fi. C. ō fu. ꝛ i. l. ij. col. ij. C. ō iure ēphi. facit tex. i. l. exēplo. C. ō ōcu. p quē tex. d. ibi bar. ꝓbari ꝙ nobilitas ñ trahit̃ a ꝯñe materno, ēt si statutū vl̃ ꝯsuetudo id di

22 sponit, † ꝛ illegitim⁹ nat⁹ ex nobilib⁹ ñ pt dici nobilis, vt no. bal. i. l. cū ltime. ff. ō statu ho. ꝛ Jmo. i. l. ex fcō. §. si qs rogat⁹ colū. xiiij. ff. ad treb. ꝛ bar. i. d. l. j. col. v. ꝛ. d. bal. i. d. c. sub eo. ō testi. ꝙ nobilitas ꝯpēsat̃ cū pecūia, ꝛ satis ē nobilis q ē diues ſʒ eū, ꝓ q̄ facit illō Hie. ad cromatiū i patria mea ille factioꝛ ē q ditioꝛ ē, ꝛ multofoꝛtius ē nobilis ille q hʒ famā illustrē, facit. l. fi. C. ō ꝯdi. impu. li. x. ꝛ nobilis dr̃ trib⁹ modis. ¶ Pꝛio mō pp stirpē, ꝛ ita vulgaris accipit, vt no. fel. i. d. c. sup eo. ō testib⁹. ¶ Scōo mō dr̃ nobilis pp virtutē, ꝛ ita itelligit philo. ¶ Tertio mō dr̃ nobilis pp vtrūqʒ, ꝛ illa ē pfcā nobilitas. s. ꝯñositas q̄si magnitudie ōcoꝛata, vt no. bal. i. d. l. nobilioꝛes. ꝛ bōi moꝛes ꝛ virtutes sr̃ spēs nobilitatis, vt no. bar. i. d. l. fi. C. ō ꝯd. ꝛ nobilis virtuosus pfert̃ vtuoso ignobili, ſʒ nobilis ñ virtuosus ñ pfert̃ ignobili excellēti virtutib⁹ ꝛ no. ō. ab. i. c. venerabilis. ō pb. p illū tex. ꝙ ñ vʒ statuta q̄ volūt can. dēre eē nobiles, qꝛ nocēt virtuosis ignobilib⁹, vt no. ro. sing. ccccci. vbi tʒ epm̄ ñ posse dispēsare ꝯ tale stat. alle. inn. i. c. fi. ō clerici. ñ resi. ꝛ dicit idē ro. i sin. clvij. ꝙ nobilitas sciētie pfert̃ nobilitati ꝯñis, ꝛ. d. Hie. ad celātiā, xa ē nobilitas claꝝ eē virtutib⁹ ꝛ cassiodoꝛ⁹ i epl̃is hec ē idubitata nobilitas q̄ moꝛib⁹ ꝓbat̃ oꝛnata, ꝛ iuuenalis nobilitas sola ē atqʒ vnica virt⁹, ꝛ arist. i. iiij. politicoꝝ igenuitas ē virt⁹ atqʒ diuitie ātiq̄, ꝛ seneca ad lucillū aius nobilē facit, cui ex q̄cūqʒ cā lʒ. s̄. foꝛtunā surgere, ꝛ i libro ō moꝛib⁹, nobilitas ē ꝯñosus aius, ꝛ claudian⁹ exaltat virt⁹ nobilitate parēs, ꝛ Tuli⁹ ꝯ Salustiū ego moꝛib⁹ meis virtute mea pluxi, vt si pus noti ñ fuerāt, a me nomē excipiāt, tñ pt dici ꝙ vbi fit mētio ō nobilib⁹ i statutis itelligit̃ ō illis qs cōis vsus loq̄ndi appellat nobiles, vt no. bar. i. d. l. j. C. ō dig. li. xij. ꝛ sic puto eē itelligēdas regulas cācellarie q̄ pferūt nobiles ignobilib⁹, ꝛ si duo sūt eq̄les i scia ille ē magis honoꝛād⁹, q ē ō melioꝛi sāguine. vt no. bal. i. l. nemini . C. ō ad. diu. iu. Et scia ñ facit nobilē supbū, ſʒ rusticū hñ iflat, vt no. bal. i. l. mercalē. C. ō ꝯd. ob turpē cāꝫ multiplicat̃ ꝯl̃ia domus alicui⁹ vcʒ diuitijs ꝛ alijs ex nobilitate ꝯñis vñ se iactāt, qꝛ nati sr̃ ō stirpe regia, vl̃ alicui⁹ magni pncipis, vl̃ ō magna familia ꝛ fama ꝛ hmōi ſʒ multū varia ꝛ irroābilis ē ista iactātia, nam oēs sum⁹ geniti pꝛia nr̄i oꝛigine ꝛ ex vno bono p̄re adā. nō. n. fecit deus vnū adā ō argēto vl̃ auro, ex q̄ oꝛti sr̃ nobiles, ꝛ aliū de luto ex q̄ nati sr̃ ignobiles, ſʒ fecit de⁹ vnicū adā ō limo terre, vt ge. j. c. dr̃. aut ꝯ oēs nobiles aut oēs igbiles. vñ malachie. ij. dr̃ nūqd ñ pr̄ oiuꝫ nr̄oꝝ vñ de⁹ vn⁹ creauit nos q̄re ꝯ despicit ꝓximū suū vnusqsqʒ vestrū. s. iactādo se ō nobili familia natū, ſʒ si aliqd magni esset i tali nobilitate ꝯñis magis eēt illoꝝ a qb⁹ ōscēdit qꝫ ipius vñ ñ hʒ ipe ide gl̃iari vl̃ se iactare, ſʒ poti⁹ illi, vñ seneca. venio i gl̃iā vr̄aꝫ dixit, nec qō āte nos fuit nr̄m ē, aius nobilis facit, ne āt hoines multā estimatiōeꝫ facerēt ō hmōi nobilitate ꝯñis de⁹ iā vr̃ cōtigisse. ¶ Nā i veteri testō pmū regē ō minima familia aꝫinas q̄ rētē. s. salutē assūpsit hūc solui. s. dauid sustulit eū ō gregib⁹ diuini numinū iter fr̄es, i tpe gregi eligit piscatoꝛes ignobiles i pncipes vt. d. aplus. j. ad coꝛin. j. videte vocationē vr̄aꝫ fr̄es, ñ multi nobiles, ñ multi potētes, ñ multi sapiētes, ſʒ q̄ ignobilia ꝛ ꝯtēptibilia sūt eligit deus, vt ꝯfundat foꝛtia nō ꝯ estimat̃ ēt a themicis sapiētibus nobilitas carnis, lʒ ai ex optimis moꝛib⁹ resultās. vñ seneca nemo altero nobilioꝛ extimat̃ apti⁹ ē nisi cui recti⁹ igeniū ꝛ bōis artib⁹, ꝛ plato iqt nemīnē regē nisi extiti⁹ oꝛtūdū eē. nemīnē ſuuꝫ nisi ex regibus. omnia ista lōga varietas miscuit, ꝛ sursum ꝛ deoꝛsuꝫ foꝛtuna aduersauit, hec ille, sicut aūt ex cadeꝫ radice ꝓcedit spina ꝛ rosa qdē nobilis ē, ꝛ grata, qꝛ ñ cessat hñ facere eis q

iuxta

iuxta eã sũt.s.odorẽ suũ spargẽdo.spina vo vilis,ⁱ exosa,q̃ pungit,quos tãgit.ita ex eisdẽ parẽtibꝰ nascũtur aliq̃n duo.vnꝰ vero nobilis maiorib⁹ gratijs seruiẽs oibꝰ.aliꝰ vo nobilis grauis ⁊ displicibilis cũctis,sicut pꝫ ð Esau,⁊ Jacob vterinis,⁊ de Tito ⁊ Domitiano filijs Uespesiani iperatoris.nobilitas ergo vã ẽ ai,q̃ moribꝰ ornaꝝ.Ut igr sapiẽs signa huiꝰ nobilitatis ai sunt liberalitas,mãsuetudo,virilitas,magnanimitas,gratitudo,primũ signũ nobilitatis ẽ liberalitas,nã ⁊ deꝰ q̃ nobilissimꝰ ẽ liberalissimꝰ ẽ,q̃ta.n.est eiꝰ liberalitas,vt nõ solũ sua,sꝫ ẽt seipm dederit,⁊ nõ solũ suis,⁊ sibi seruiẽtibꝰ sꝫ ẽt hostibꝰ,iste.n.solẽ suũ oriri facit sup bonos ⁊ malos,⁊ pluit sup iustos ⁊ iiustos,vt Mathe.v.c. ad dãdũ fecit,q̃cũq̃ꝫ fecit,nã creaturas rõnabiles fecit,vt eis daret irrõnales vt eas daret.Leo q̃ dr̃ rex aialiũ ⁊ nobile aial ẽ liberale,vñ ⁊ Arist.dicit q̃ ẽ aial cõicatiuũ,eꝫ g̃ ñ daꝝ ẽ magna rusticitas,qdã milites iterrogauerũt semel magnũ Alanũ,audita fama eius sciẽtie,q̃ eẽt maxia curialitas ⁊ nobilitas, ⁊ rñdit q̃ daꝝ q̃ cũ placuisset eis,iterrogauit ipẽ eos,vt ↄferret adinuicẽ sup h,qd eẽt maxia rusticitas,⁊ cũ ↄferẽdo nõ ↄcordarẽt,nã vnꝰ dicebat vnũ,aliꝰ aliũ,rñdit Alanꝰ,ego posui vos i via soluẽde q̃onis ⁊ nescitis ↄsiderare,nã si curialissimũ eẽt dare,seqtur q̃ rusticũ sit eiꝰ ↄriũ scꝫ aufferre,⁊ iõ vos estis rusticissimi q̃ icessanter auffertis a paupibꝰ.¶ Scõꝫ signũ vo nobilitatis ẽ mãsuetudo, ⁊ misericordia,vt ait Seneca nullũ magis ex oibꝰ q̃ clemẽtia regem,⁊ p̃ncipẽ dcet ꝓuerbioꝝ.xx.mãsuetudo ⁊ veritas custodiũt regẽ, ⁊ clemẽtia firmaꝝ tronꝰ eiꝰ,tertij regũ.xx.c.reges israel clemẽtes sr̃ res apũ solꝰ nõ hꝫ aculeũ,cũ oẽs alie apes hẽant,quo cũ iracundissime ↄpũgũt i vulnere reliq̃ũt.¶ Tertiũ signũ nobilitatis est virilitas i eos q̃ repugnãt. vñ militibꝰ daꝝ ẽsis,q̃ vti deãt i hostes ⁊ si i hostes corpis multomagis i hostes ai.s. resistẽdo tẽtatõibꝰ ne efficiãꝝ serui diaboli a q̃.n.q̃ victꝰ ẽ ei seruꝰ additꝰ ⁊ huus p maxie ẽ ↄ̃ nobilitatẽ.¶ Quartũ genꝰ nobilitatis ẽ ai magnitudo, q̃ qs modica ↄtẽnit,⁊ magna appetit,vñ ñ sunt vo nobiles, q̃ ponũt amorẽ suũ i vno milite,potiusq̃ i celi rege, ⁊ cũ ois terra sit vnꝰ pũctꝰ respectu celi,⁊ oia,q̃ sub sole sũt,vanitas sũt,ñ nobiles, sꝫ viles sũt,q̃ appetũt ⁊ finẽ suũ ponũt i terrenis celestia ↄtenentes.¶ Quitũ signũ nobilitatis ẽ gratitudo,demũ multiplicaꝝ aliq̃n gl'ia domꝰ iniq̃ i diuersis corpalibꝰ bonis,i q̃bꝰ vãi hõies se iactãt,vt i sanitate,⁊ dr̃ Jaco.iiij.c.q̃ ẽ vita nr̃a vapor ad modicuꝫ parẽs ⁊ deiceps estimabiꝝ,nullũ aial repiꝝ ita ifirmũ sicr hõ, ⁊ ita lesibile,iactat se aliq̃s ð pulchritudine vt dr̃ ꝓuerbioꝝ vlti.c. fallax grã.s.hũana,⁊ vana,ẽ pl'chritudo cito amittiꝝ,⁊ nisi cũ amore dñi ↄiũgaꝝ,occasio ẽ multoꝝ maloꝝ sibi ⁊ alijs, ⁊ sicut pꝫ i Maria madalena,q̃ erat i ciuitate peccatrix,⁊ ð istis nobilitatibꝰ.vide Arc.flo.i.ij.pte sue sũme ti.iiij.c.iiij.§.vj.Et sic scia pferꝝ scie. Ita theologꝰ pferꝝ alijs doctoribꝰ sciaꝝ,vt tꝫ glo.i.c. vnico.§.in sup i vbo hẽant ð colla.i prag.⁊ ita ẽt tꝫ Aug.de ancho. i lib.de ptãte eccl'astica.⁊ arc.flo.i.iij.pte sue sũme ti.xxj.c.ij.§.viij. vbi tꝫ q̃ ceteris pibꝰ magis ẽ eligẽdꝰ i papã theologꝰ q̃ iurista p triplicẽ rõnẽ,pria ẽ ex pte eccl'e cui pficit p q̃ nõ itelligũꝝ muri, edificia,⁊ pos.ex q̃bꝰ isurgũt litigia,q̃ tolluꝝ p iura,sꝫ aie fideliũ.c.ecc'ia.ð ↄse.di.j.q̃ formanꝝ ð fide ⁊ moribus p theologiã,nec xp̃s mortuꝰ ẽ p tpalibꝰ bonis,imo ea ↄtepsit,sꝫ p redẽptiõe aiaꝝ ⁊ salute.c.j.ð ele.i prag.circa p̃n.⁊ p p̃dicationẽ scr̃e scripture.Scõo ex pte scie,q̃ sũmꝰ põtifex pficiꝝ,sicut.n.ipẽ pferꝝ oibus plaris.⁊ põtifi.ij.q.vij.c.puto,ita scia i q̃ dꝫ eẽ pfectꝰ,pferꝝ oibꝰ scientijs. Tertio ex pte iudicij,ẽ.n.p̃p iudex oiũ q̃onũ emergẽtiũ.c. p venerabilẽ.§.sane q̃ filij sint legi.ↄstat ãt q̃ iura ñ corrigũt oia mala, sꝫ multa dimittũt ipunita,⁊ p theologiã oia vicia rep̃hẽdũꝝ,⁊ puniẽda extẽdũꝝ.¶ Et q̃ ãt eẽt bonꝰ cano.⁊ aliꝰ theologꝰ,cano. p̃ferꝝ theologo vt no.Host.⁊.d.ab.i.c.j.ð ↄsan.⁊ affi.⁊ fel.i.c. cuꝫ adeo.ð rescr.⁊ doc.i.c.cleri.ð iu.gl.j.d.c.vnico.§.isup.i vbo habeãt ð colla.i prag.vbi ẽt limitãt illõ dcm̃ ñ hẽre locũ,q̃n eẽnt hr̃tici,alias cano.pferꝝ,⁊ rõnẽ assignãt q̃r ñ ẽ bonꝰ cano. q̃ p̃dicare nescit.ex solis.n.can.posset hmõẽ elegãter formaꝝ,cũ oẽs leges, ⁊ canones ad honorẽ dei,⁊ salutẽ aiaꝝ.⁊ eccl'e regimẽ fcẽ sunt, ð q̃libꝫ pt q̃libꝫ sꝫ q̃ ↄgruũ sibi videbiꝝ.vt no.gl.vbi.s̃.alleg.c.j.x. di.⁊.c.nouit.xij.di.si ãt eccl'a ↄsistit i spũalitate ⁊ hr̃ticis vicina ẽ tũc erit theologꝰ pferẽdꝰ.c.i causis.ð ele. i fi.⁊.c. excõicamꝰ.§.si q̃ mixtũ.ð hr̃.ita ẽt tꝫ.d.ab.i.c.fr̃nitati.ð cle.ñ res.⁊ iõ ifert Car. ale.i p̃hemio dcre. q̃ pꝰ theologiã scia iuris cano. dignior ẽ ceteris,iõ dicit idẽ Car.mag.theologie pferẽdũ doc.iuris cano. ⁊ docto.cano. pferẽdũ doctoribꝰ aliaꝝ sciaꝝ.vt no.Jo.an.i.c.clerici.ð iudi.nisi eẽnt doct.ignari,ex q̃ dicerẽ bonũ docto.legistã pferẽdũ doctorello ignaro cano.c.q̃ ipis.xxxviij.di.dũ narrat plura q̃ reqrunꝝ ad sacerdotes.⁊ subijcit q̃ si vnũ ðfuerit sacerdotis nomẽ vix ↄstabit.facit glo.i vbo oino.i.§.ordiatõe.i auct.ð monachis.⁊ Lud.ro.pꝰ Ang.i.l.eũ q.ff.si cer.pe.⁊ Bal.i suprascriptõe.ff.i fi.⁊ arch.i.c.ð q̃busdã.xxxj.di.facit.l.j.C.ath. li. vj.⁊.l.j. .C.de ãno.ciui.eo.lib.⁊ gl.⁊ ibi bar.i.l.magistros.C.ð pfesso. ⁊ medi.lib.x.bal.i.l.iij.C.ð tiro.vbi dicit doc.iuuenẽ nõ hẽre puilegiũ pla.⁊.d.Jo.an.pꝰ Host.i.c.j.ð ↄs.⁊ affi.q̃ i bñficijs ↄferẽdis pferẽdꝰ ẽ cano.theologo,nisi bñficiũ eẽt i loco, vbi hr̃ses pullularẽt,vt no.ge.i.c.epos.xviij.di.⁊ pp hmõi excellẽtiã i q̃ vsanꝝ illi q̃ i aliq̃ scia sunt doctorati dicimꝰ illos,vt dñt doc.i p̃hemio .ff. ⁊ ibi Albe.p̃clarissimis noibꝰ honorãdos.⁊ iõ dicemꝰ ẽt illos eẽ i honore,vt no.Bar.i.l.ĝnalr.§.j.ff.ð ðcurio.dignitatẽ hr̃e dñr vt not. Bar.i.j.ↄstõne.C.⁊ no.do.i.l.ex eo.ff.ð test.mil.i p̃n.⁊ i.l.j. i p̃n. ⁊ ibi Bal.ff.ð iureiu.⁊ bar.i.l.fi.C.ð iudeis.⁊ i.l.ĝnalr.§.j. ð decurio.⁊.d.bar.i.l.oẽs.C.ð curio.ll.x. q̃d doctor i medicina dr̃ hẽre dignitatẽ,⁊ idẽ ẽ dõm i doctore artiũ.vt no.gl.i.l. iulia. i p̃ma i vbo oratores.ff.ad.l.iul.⁊ ẽt sola rõne dignitatis doctoratꝰ siue doctor dr̃ nobilis.vt.l.ij.§.fi.ff.ð excu.tuto. ⁊ bar.i.l.iudices .C. ð dig.li.xij.bal.i.l.nemini.C.ð ad.di.iu.⁊ cũ his sit expedita p̃ns questio.

SVMMARIVM.

1 Papa an indigno beneficium conferre possit ⁊.j̃.per totum maxime.nu.24.⁊.40.
2 Deo potius q̃ pape obediendũ est.
3 Papa nũq̃ dispẽsauit sup cognatõe spũali vt iter eis sit m̃rimo.
4 Papa nil potest facere nisi quod deus fecit.
Auctoritas illa quodcũq̃ꝫ ligaueris sup terrã quõ procedit.
5 Papa non potest generaliter statuere vt vsure exigant.
6 Nec potest dispẽsare vt stetur dicto vnius in alterius preiudiciũ.
Nec vt i ferẽdo testimonio i iudicio iuramẽtũ nõ interueniat.
7 Furtũ q̃ nõ ↄmittatur q̃n pt ps facere remitẽdo rẽ subtrahẽdã.
Et papa non potest facere q̃ res furata non sit furtum.
8 Papa non potest facere de peccato non peccatum.
Nec vt mendatium iocosum sit peccatum mortale.
9 Papa non potest dispensare vt valeat matrimonium in quo nõ interuenit consensus.
Nec põt nouos articulos fidei facere aut editos remouere.
10 Papa non potest cum rege dispensare habente vxorem sterilem vt aliam ducat aut habere concubinam.
11 Papa non potest ius diuinum tollere nec limitare.
Nec potest dispensare vt matrimonium cum matre contrahaꝝ.
13 Nec potest sibi elligere successorem.
14 Nec potest in causis in quibus plenam non habet potestateꝫ in preiudicium tertij scripture priuare adhibere fidem.
15 Appellari põt a mala informatione pape.
16 Papa aliquem eximere non potest a romana ecclesia.
17 Nec causam iudici suspecto committere potest.
Nec generaliter statuere vt festa non seruentur.
18 Papa an dispensare possit vt quis non tenetur horas dicere.
19 Et quare se ipsum a peccatis absoluere non possit.
20 Papa an possit res ecclesie alienare.
21 Papa non potest dare licentiam non presbitero conficiendi sacramentum eucharistie.
Nec mutare sedem romanam in alium locum,⁊ an ⁊ quando cõmittit simoniam.
22 Nec potest super iuramento in tertij preiudicium dispensare.
Nec sup voto sine cã.Nec vt monachꝰ mat.ↄ̃hat,nec substãtialia regule monachoꝝ,nec in.ij.gradu inequali inter ↄsanguineos vt matrimoniũ ↄ̃haŭt,nec reuocat suũ ↄctũ in preiudicium tertij,⁊ an dispẽsat super matrimonio consumato, ⁊ sup sponsalibus ⁊ matrimonio non consumato dispẽsat vt.j̃.
23 Papa an sua constititutione ligetur vel predecessoris ⁊c.j̃. num.sequen.
Non potest infamiam facti tollere.
Nec hominum voluntates mutare.
26 Papa in terris deus dicitur,⁊ cum eo facit idem concistorium,⁊ solus cum iudicat.
27 Anastasius Papa dum assellaret ex diuina permissione intestina emisit.
28 Papa statuere potest contra illud q̃ dicitur in ore duorum vel trium ⁊c.
30 Papa confert beneficia ad tempus ⁊ sub conditione.
Et plenariam indulgentiam dat.
31 Papa solus Imperatorem ⁊ reges deponit,creat, ⁊ deponit Cardinales.
32 Papa solus ardua explicat,⁊ de articulis fidei cognoscit,⁊ concilio prefertur.

QVÆSTIO VIII

1 **Uero octauo.** †An papa possit ɔferre bñficiũ idigno & an subditi d\u0113ant sibi obedire, & pmo p pte negatiua videret ꝙ nõ posset, nã si pcipiat aliqd i q̃ ɔtinet scãdalũ i eccl'a, ñ ẽ sibi obediẽdũ, q: de⁹, q est supior, pcipit malũ vitãdũ, †& poti⁹ ẽ deo obediẽdũ q̃ pape ei⁹ vicario vt not. do. ab. i. c. 2 cũ teneamur p illũ tex. ꝺ pbẽ. & dig. & i. c. inqsitiõi. ꝺ sen. excõ. facit. c. si bis q pest. & c. iulian⁹. & c. si dñs. xj. q. iij. & sic ergo vr̃ ꝙ bñficiũ ñ possit ɔferre idigno, ad istõ pt r̃nderi ꝙ illa iura hñt locũ i ɔcernẽtib⁹ ius diuinũ, & ɔtinẽtib⁹ pc̃m, q: i illis nõ ẽ obediẽdũ pape, sʒ poti⁹ deo, sʒ i ɔcernẽtib⁹ ius positiuũ obediẽdũ est pape, vt ẽ cã bñficialis. c. pposuit. ꝺ ɔces. pbẽ. ¶ †Scdo p ista pte facit, q: 3 papa ñ ɔsueuit dispẽsare, nec legr̃ ꝙ vnq̃ dispẽsauerit sup cognatõe spũali, vt iter illos ɔiũctos sit m̃rimoniũ. vt no. d. Ab. i. c. fi. ꝺ purg. can. & dixi i trac. meo ꝺ iureiu. sup. iiij. pte & i. j. q. col. viij. ad istõ pt r̃nderi ꝙ ñ sequit̃ qn papa possit dispẽsare si voluerit. ¶ Tertio p ista pte negatiua facit q: papa nõ recepit ptãtẽ resuscitãdi mortuos, ifirmos curãdi, q: xp̃s vr̃ sibi istõ reseruasse p. c. q̃rẽdũ de pe. di. ij. q: solũ vr̃ sibi data ptãs sup necessarijs, nõ aũt sup volũtarijs, q: illa nõ reqrũt aliqõ remediũ, facit gl. in cle. j. ꝺ summa tri. & istõ ẽ ꝺ iure nãli, & ius nãle ẽ imutabile. v. di. p totuʒ ꝭ &c. ad istõ ẽt r̃ndet̃ ꝙ papa ñ facit aliqd ɔ̃ ius nãle, secus ɔ̃ ius positiuũ vt i pñti cãu. ¶ Quarto p ista pte facit, q: papa recipit ptãtẽ a xp̃o pascẽdi, ñ ptãtẽ necãdi. c. sigñasti ꝺ ele. ad istõ ẽt pt r̃nderi ꝙ illud argu. procedit in concernentibus ius diuinum, secus 4 in concernentibus ius positiuum. ¶† Quinto pro ista parte facit, q: papa nil potest facere, nisi ꝙ de⁹ fecit. c. cũ eterni ꝺ senten. & re iudi. lib. vj. & papa istõ oñdit ligatũ i terris ꝙ est ligatũ i celis gl. i. c. quocũq;. xxiiij. q. j. facit tex. i. c. a nobis i. ij. ꝺ sen. excõ. & illa auctoritas qõcũq; ligaueris sup terrã erit ligatũ & i celis intelligr̃ dũtñ iuste & claue nõ errãte vt no. d. ab. p illũ tex. i. c. a nobis i. ij. ꝺ sen. excõ. sic ergo vr̃ dõm qñ ɔfert bñficiũ idigno, ad istõ pt 5 r̃nderi vt. s̃. pxie fuit r̃sũ. ¶† Sexto p ista pte facit, q: papa ñ pt gñaliter statuere, vt vsure exigant̃, q: faceret ɔ̃ euãgeliũ, i q̃ dr̃ mutuũ dãtes, & nihil sperãtes, vt no. fel. i. c. fi. cc fi. ꝺ maio. & obe. 6 ad istõ pt r̃nderi vt. s̃. pxime fuit r̃suʒ. ¶ †Septio p ista pte facit, q: pp̃ ñ pt dispẽsare, vt stet̃ dicto vni⁹ testis i piudiciũ alterius ptis, vt ẽ tex. i. c. indicas. iij. q. ix. q: istõ ẽ ꝺ iure diuino, vt reqrant̃ duo vel tres testes, iuxta illõ i ore duoꝶ vel triũ stet oẽ verbũ, ad istõ pt r̃nderi, vt. s̃. i alijs fuit r̃suʒ. ¶ Octauo p ista pte facit. q: papa nõ pt dispẽsare, vt i ferẽdo testimonio i iudicio ñ iteruenient iur̃m, q: hoc ẽ ꝺ iur̃ diuino, ꝙ testis iuret, vt legr̃ genes. xxx. c. vbi Jacob voluit testimoniũ soceri sui Labã ɔfirmatũ p iur̃m ita tʒ Aug. ꝺ ancho. i trac. ꝺ ptãte eccl'e, & si ps pt remittere hoc iur̃m. c. tuis. ꝺ testi. q̃re ẽt pp̃ ñ pt h remittere, dõm ẽ ꝙ istõ argu. ẽ fal7 latia, †sicut i sili dr̃ ꝙ pars remittẽdo rẽ subtrahẽdã pt facere ꝙ ñ sit furtũ, tñ papa nõ pt facere, ꝙ res subtracta ñ sit furtũ, vt no. fel. i. c. ɔstitut⁹ col. viij. ꝺ rescr. & idẽ vr̃ dõm i dispẽsatiõe facienda sup bñficijs ɔcedẽdis idignis, ad istõ r̃ndet̃, q: ɔ̃riũ hʒ locũ, qñ fa8 ceret ɔ̃ ius diuinũ, sec⁹ qñ ɔ̃ ius positiuũ. ¶† Nono p ista pte facit, q: papa nõ pt facere de pctõ nõ pc̃m, & illõ ẽ sibi reputãdũ ipossibile, vt no. Car. flo. i repet. c. ppẽdim⁹. col. vij. ꝺ sen. excõ. ad istõ r̃ndet̃ vt. s̃. i alijs fuit r̃suʒ. ¶ Decio p ista pte facit, q: papa nõ pt facere vt mẽdaciũ iocosuʒ sit pc̃m mortale, lʒ possit pcipere nẽ fiat mẽdaciũ iocosuʒ. vt no. Frã. de marone in quarto sniaruʒ 9 dist. xix. dic vt. s̃. ¶† Undecimo p ista pte facit, q: papa ñ pt dispẽsare, vt valeat m̃rimoniũ, i quo nõ interuenit ɔsensus, vt not. Jo. an. in. c. p venerabileʒ, qui filij sint legi. dic vt. s̃. ¶ Duodecimo facit q: papa nõ põt facere nouos articulos fidei, aut editos 10 remouere, vt no. sanct⁹ Tho. in. iiij. sen. dist. xvij. dic vt. s̃. ¶ †Decimotertio facit ꝙ papa nõ põt dispẽsare cũ rege, q hʒ vxorẽ sterilẽ, vt aliã possit ducere, aut hr̃e ɔcubinã, q: scriptura dicit erint duo i carne vna, vt no. Bal. in. c. lator. de re iud. & Fel. in. c. que i 11 eccl'aꝶ. col. vj. de ɔsti. dic vt. s̃. ¶† Decimoquarto facit, q: papa nõ põt tollere in totũ ius diuinũ tanq̃ inferior cle. ne romani. de elec. q: ius diuinũ est imutabile. v. & vj. di. p totũ, lʒ ex cã possit interpretari, vt no. p gl. & doc. i. c. a nobis. de deci. dic vt. s̃. ¶ Decimoquinto facit, q: papa nõ dispensat, nec limitat ius diuinũ, vbi alias nõ reperit̃ limitatũ, puta si papa vellet dicere, vt qs possit ɔ̃here m̃rimoniũ cũ m̃re, vt no. Fel. in. c. q̃ in ecclesiaꝶ. col. iiij. de ɔsti. & Bal. i. l. fi. col. ij. C. si ɔ̃ ius vel vtili. publi. vbi dicit ꝙ virtute statuti permittentis occidere bãnitũ nõ est licitũ mulierẽ bãnitaʒ adulterare, cum adulterium nunq̃ sit de iure permissum dic vt. s̃.
12 ¶† Decimosexto facit, q: papa nõ põt facere ꝙ ipsemet ñ sit animal rõnale, vel solutus legibus nature, vt no. Bal. i. c. fi. si ꝺ feu. fue. ɔtrouer. ier. d. & agna. & no. fel. in. c. j. col. viij. ꝺ ɔsti. dic vt. s̃.
13 ¶† Decimoseptimo pro ista pte facit, q: Papa nõ põt sibi eligere successorẽ, q: illa electio refertur ad tp̃s, in quo nõ est papa. vt no. do. ab. in. c. accepimus. de pac. facit gl. in. §. his oĩbus. viij. q. j. Archi. in. c. si trãsitus. lxxix. di. Jo. de ligna. in cle. ne roma. ꝺ 14 elec. dic vt. s̃. ¶† Decimooctauo facit, q: papa in causis i qb⁹ nõ hʒ plenã ptãtẽ in preiudiciũ tertij nõ põt dare fideʒ scripture p̃uate, vt no. do. ab. in. c. j. in. ij. notabili. ꝺ fide instr. facit cle. pastoralis. de re iudi. no. do. ab. in. c. cũ nobis. col. ij. de testibus dic vt. s̃.
15 ¶† Decimo nono facit, q: a mala informatõe pape cleric⁹ pt appellare. vt no. do. Phi. dec. in. c. cũ oẽs in. ij. lectura. ꝺ ɔsti. p. l. p̃ 16 mã. §. qsitũ. ff. de appel. dic vt. s̃. ¶† Uigesimo facit p ista pte, q: pp̃ nõ pt quẽ puilegiare, ut nõ teneat̃ venire ad eũ, aut sit exẽpt⁹ a roma. eccl'a, vt no. Jo. an. & do. ab. in. c. cũ instãtia. col. ij. de censib⁹. q: cũ papa teneat locũ dei in terris. c. j. de trãsla. pla. nõ dẽt posse aliquẽ eximere a sua ptãte cũ p hoc eximeret̃ a ptãte dei & ɔ̃ summã ptãtẽ pape nõ valet prescriptio, vt no. inno. in. c. bone i 17 ꝺo de postu. prela. ad istud r̃ndet̃. vt. s̃. in alijs fuit r̃suʒ. ¶† Uigesimoprimo p ista pte facit, q: papa in causis in qbus nõ hʒ plenariã ptãtẽ, nõ põt cãm ɔmittere iudici suspecto, qn possit recusari. vt nõ. do. ab. in. c. cũ inter p̃orẽ. de excep. & in. c. ad hec post gl. de rescrip. q: istud vr̃ quodãmõ naturale. c. qõ suspecti. iij. q. v. facit cle. pastoralis. de re iudi. ad istud r̃ndet̃ vt. s̃. in alijs fuit r̃suʒ. ¶ Uigesimo scdo p ista pte facit, q: papa nõ dispẽsat, nec gñaliter statuit, vt festa nõ seruẽtur, vt no. in. c. j. de ferijs. iuxta illõ sab 18 bata santifices. dic vt. s̃. ¶† Uigesimotertio p ista pte facit, quia papa nõ põt dispẽsare, vt qs nõ teneat̃ dicere horas, vt no. dom. Ab. in. c. j. col. ij. de cele. mis. & hore sunt de iure diuino, iuxta illõ septies in die &c. nã oẽs tenent̃ laudare deũ siue hoĩes, siue bestie, siue arbores. vt psalmo. cxlviij. & istud orare deũ est ita bonuʒ, ꝙ nulla itẽtione põt fieri malũ, vt no. d. ab. i. c. cũ ab oĩ. ꝺ vita & hone. cleri. & illud verꝶ est ꝙ papa nõ pt facere gñalẽ ɔstõnẽ ꝺ horis nõ dicẽdis, sʒ bñ põt dispẽsare cũ vno, vt nõ dicat horas, vt not. Fel. in. c. fi. ꝺ maio. & obe. & Card. in cle. ij. in. vj. notabili. de cele. 19 mis. ad istud r̃ndet̃ vt. s̃. in alijs fuit r̃sum. ¶† Uigesimoquarto p ista pte facit, q: papa nõ pt seipʒ absoluere a suo pctõ. vt no. d. ab. in. c. fi. de isti. q: ɔfessio ẽ istituta de iure diuino. vt no. i. ca. ois vtriusq; sexus. ꝺ pe. & remis. & papa ligat̃ p ius diuinũ. c. sũt qdã. xxv. q. j. & iquãtũ ipse ẽ pctõr, ẽ minor oĩbus alijs, vt no. gl. in. c. j. 20 xxiiij. q. j. dic vt. s̃. ¶† Uigesimoqnto facit, q: pp̃ ñ pt alienar̃ res ecclesie. tex. in. c. nõ liceat pape. xj. q. ij. q: dñiũ illaꝶ reꝶ ẽ penes xp̃ʒ, vt no. Inn. & do. ab. in. c. cũ sup. de cã pos. p. c. cũ ex eo. ꝺ ele. i. vj. ad istõ pt r̃nderi, ꝙ imo papa pt alienare res eccl'e. vt sentit gl. & arch. i. d. c. nõ liceat. itelligẽdo de hõestate illũ tex. & sic istud 21 argu. paruʒ ɔcludit. ¶† Uigesimosexto p ista pte facit, q: papa nõ pt dare ñ psbitero ɔficiẽdi scr̃m eucharistie. gl. i. c. peruenit. xcv. di. & d. ab. p⁹ inn. i. c. q̃to. ꝺ ɔsue. itẽ pp̃ ñ pt mutare sedẽ romanã i aliũ locũ, vt no. d. ab. p illũ tex. i. c. p venerabileʒ. q filij sint legi. facit. l. rogam⁹ xxiiij. q. j. & illõ hʒ locũ ꝺ hõestate, q: pp̃ ꝺ plenaria ptãte pt mutare sedẽ ap̃licã, vt no. Car ale. i. c. nolite. xj. di. p. c. pñti. ꝺ pb. i. vj. itẽ pp̃ ɔmittit symoniã recipiẽdo pecuniã, & vẽdẽdo bñficia. i qb⁹ dat̃ executio clauiũ, vt no. d. ab. & fel. i. c. j. ꝺ symo. & i. c. ex pte. il. j. ꝺ of. del. ita ꝙ i illo cãu pp̃ ñ pt dispẽsar̃. sec⁹ i alijs bñficijs, i qb⁹ ñ daret̃ executio clauiũ, vt no. d. ab. i. d. c. j. ꝺ 22 symo. ¶† Uigesimoseptio p ista pte facit, q: pp̃ nõ pt dispẽsare i preiudicium

ꝑiudiciū tertij sup iura. vt no. d. ab. i. c. ꝗ̃to. de iureiu. Itē ēt papa nō dispēsat sup voto sine cā, vt ē gl. no. i. c. nō est. ꝺ voto ⁊ voti re dēp. ſꝫ iurm̃ ⁊ votū eq̄perātur, vt no. d. ab. i. c. ſi ꝟo. ꝺ iureiu. Itē papa nō dispensat circa ſubalia reg. mona. vt no. gl. ⁊ ibi. d. ab. i. c. cū ad monasteriū. ꝺ statu mo. nec p̄t dispēsare, vt monachꝰ con trahat mr̃imoniū sine cā, vt no. d. ab. i. c. j. de voto ⁊ voti. ⁊ i. d. c. cū ad mōasteriū. ⁊ papa nō dispēsat ēt ꝯ̃ statuta apl̃oꝝ. vt no. gl. i. c. cū ad monasteriū. de statu mona. ꝑ. c. sūt qdā. xxv. q. j. Itē pa pa nō dispēsat i ꝭo gradu ineq̄li iter ꝯſāguineos, vt ꝯ̃hāt mr̃imo niū, vt ē gl. i. c. ꝓposuit i ꝟbo. s̃. ius ꝺ ꝯceſ. p̄bē. no. i. c. lr̃as. ꝺ reſt. ſpoli. Itē papa obligat̃ ex ſuo ꝯ̃ctu, ita ꝙ illū nō p̄t reuocare i p̄ iudiciū tertij. vt no. d. ab. ⁊ fel. i. c. j. ꝺ ꝓba. ⁊ Cy. i. l. digna vox. C. de legi. facit lex ceſar. ff. ꝺ pub. Itē ēt papa n̄ dispēsat sup mr̃imo nio ꝯſumato vt no. i. c. ex publico. ⁊ in. c. veꝝ. ꝺ ꝯuer. ꝯiug. qꝛ ꝙ deꝰ ꝯiūxit hō n̄ ſeparet. c. ꝺ infidelibꝰ. ꝺ ꝯſang. ⁊ affini. Itē papa nō p̄t ſe ſubijcere iuriſdōni laycoꝝ, qꝛ illud eēt i magnū p̄iudiciū dignitatis pōtificalis, vt no. Jo. an. ⁊. d. ab. i. c. eccl̃a. s. Mari. ꝺ ꝯſti. ⁊ rn̄det ad. c. nos ſi incōpetēter. ij. q. vij. ꝙ ibi iudiciū accipit̃ ꝓ diſcretione, ⁊ papa facit illud ex nimia humilitate, lꝫ ꝯ̃ria pars videat̃ verior, vt dixi i trac. ꝺ iureiu. i. j. q. q̃rte ptis, ad iſtꝺ arg. p̄t rn̄deri, ꝙ illa argu. ꝓcedūt ⁊ hn̄t locū i his, q̄ ſunt iuris diuini vt

23 s̃. dixi, ſecꝰ i his, q̄ ſunt iuris poſitiui. ¶ † Uigeſimooctauo pro iſta pte facit, qꝛ qn̄ ꝯſtō pape ē fūdata sup iur̃ diuino aſtringit ipꝫ papā q̄ ad mētē, lꝫ n̄ q̄ ad ꝟba ⁊ ad penas, q̄ addunt̃ vltra ius di uinū, vt no. d. ab. i. c. ſign̄aſti. col. iiij. ꝟ. ꝭo no. ꝺ foro ꝯpe. Itē pa pa nō p̄t facere, vt fcā hēant̃ ꝓ n̄ factis. vt no. d. ab. i. c. cū te. col. ij. ꝺ re iu. vbi dicit ꝙ papa nō p̄t tollere ifamiā facti, ꝑ. l. i bello. §. facte. ff. de capti. facit. c. ſi paulꝰ. xxij. q. v. vbi dicit Hie. audacter dicā cū oia poſſit deꝰ, ſuſcitare virginē n̄ p̄t pꝰ ruinā, vꝫ qdē libe rare ꝺ pena, ſꝫ nō vꝫ coronare viduā virginē, qꝛ illꝺ iportaret ꝯ̃di ctionē cū ſi. vt no. d. Jaſ. i. l. j. §. ſi vir. ꝺ acq. poſ. Itē papa n̄ p̄t mu tare volūtates hoīuꝫ, nec eoꝝ exp̄ſſiones, vt ē tex. i. c. ſicut. xlvij.

24 di. ad iſtꝺ rn̄det̃, vt. s̃. in alijs fuit rn̄ſuꝫ. ¶ † Nūc venio ad ſolutio nē pn̄tis qōnis, ⁊ dico ꝙ ſi papa ſcribit n̄ obn̄te aliq̄ ipedimento, ⁊ conſtat de certa ſcientia ipſius ⁊ de diſpenſatione, ꝙ tunc valet collatio facta indigno, vt not. do. abb. i. c. cū teneamur. de p̄ben. ⁊ dig. ⁊ fel. i. c. ſi qn̄. ꝺ reſcr. in ſil̃i facit, qꝛ xp̄s. d. Petr. ſi diligis me, paſce oues meas. Jo. vltio. c. ⁊. c. ſign̄aſti. ꝺ ele. ⁊ xp̄s. d. Pe. qꝺcūqꝫ ligaueris sup terrā erit ligatū ⁊ i celis. vt. c. qꝺcūqꝫ. xxiiij.

25 q. j. ⁊ Mat. xvj. c. ⁊. c. i nouo. xxj. di. ⁊. c. ita. dn̄s. xix. di. ¶ † Iteꝫ ꝓ iſta pte facit, qꝛ papa nō ſubijcit̃ ꝯſtōnibꝰ ſuis aut ſui p̄deceſſo ris. c. ꝓpoſuit. ꝺ ꝯceſ. p̄bē. qꝛ par i parē nō hꝫ iperiū, a qbꝰ ipa im pedimēta ꝓceſſerūt. c. inotuit. ꝺ ele. ⁊ oēs appellāt ad eū, ⁊ nemo ab eo appellat, ca. cūcta ꝑ mūdū. ix. q. iij. facit. l. p̄nceps. ff. ꝺ legi. ⁊. l. ex ipfctō. ff. ꝺ lega. iij. ⁊. §. fi. inſt. qbꝰ mo. teſt. ifir. ⁊ ipe papa ē s̃. ꝯſtōnes ꝯcilij, ⁊ illas p̄t reuocar̃. c. ſign̄aſti. ꝺ ele. gl. i. c. vbi ma ius. ꝺ ele. i. vj. facit. c. multis. xvij. di. no. ꝑ doc. i. c. nōnulli ꝺ reſcr. Itē ēt facit, qꝛ papa p̄t venire ꝯ̃ ius poſitiuū, ⁊ ꝯ̃ illꝺ p̄t diſpēſare. c. ꝓpoſuit. ꝺ ꝯce. p̄bē. c. inotuit. ꝺ elec. c. lector. xxxiiij. di. ⁊ papa i bn̄ficialibꝰ hꝫ plenitudinē ptātis, vt i pn̄ti cāu. tex. i. c. ij. ꝺ p̄bē. in. vj. ⁊ i cle. j. i fi. vt lite pē. facit. c. j. ⁊. ij. xxij. di. ⁊. c. i illis. lxxx. di. fa

26 cit gl. i ꝟbo ꝺuoluet̃ i. c. ꝗ̃ꝗ̃. de ele. i. vj. † Itē ꝓ iſta pte facit, qꝛ papa dr̃ deꝰ i terris. vt no. bal. i. l. fi. C. ſen. reſci. nō poſ. ⁊. d. phi. ꝺ ciꝰ. pꝰ gl. i ꝟbo ab oibꝰ. i. c. j. ꝺ ꝯſti. facit. c. ſi qs pecunia. lxxix. di. ⁊ h̄ ꝓcedit, qꝛ papa cū deo facit idē ꝯciſtoriū, vt no. Hoſ. i. c. ꝗ̃to ꝺ trāſla. p̄la. ꝑ. c. j. ⁊. ij. co. ti. ⁊ i ſil̃i facit ēt, qꝛ papa ē vicariꝰ dei in terris. c. iter corporalia. c. j. ⁊. c. lꝫ. ꝺ trāſla. p̄la. ⁊ oēs appellāt ad papā, ⁊ nemo ab eo appellat. c. cūcta ꝑ mūdū. ix. q. iij. ⁊ ſolꝰ deus

27 papā iudicat. c. nūc aūt. xxj. di. c. auditū. ij. q. v. † hic. d. gl. i. c. ana ſtaſius. xix. di. ꝙ ipſe anaſtaſius papa dū aſſellaret emiſit iteſtina ex ꝑmiſſione diuina. itē i ſil̃i facit qꝛ papa n̄ hꝫ ſupiorē tex. i. c. lꝫ. ꝺ ele. ⁊ facit cle. ne roma. eo. ti. ꝺ ele. ⁊. c. ſolite. ꝺ maio. ⁊ obe. ⁊. c. fi. ꝺ fo. ꝯpe. ⁊. c. ſign̄aſti. ꝺ ele. i ſil̃i facit qꝛ lꝫ decie dēant̃ de iure diui no. c. reuertimini. xvj. q. j. tn̄ papa p̄t vnū eximere a ſolōne dcima rū ſꝫ n̄ oēs vt tꝫ gl. ꝑ illū tex. i. c. a nobis ꝺ decimis do. ab. i diſpu

28 tiōe icipiēte ep̄s ⁊ i. c. i aliqbꝰ ꝺ dci. † ⁊ lꝫ ius diuinū diſponat, ꝙ i ore duoꝝ vl̃ triū teſtiū ſtet oē ꝟbū. c. nouit. ꝺ iudi. c. i oi negocio ꝺ teſti. c. relatū. c. cū eēs ꝺ teſta. tn̄ papa ſtatuit ꝯ̃ illud. vt ē text. i. c. p̄ſul. ij. q. iiij. ⁊ i. l. ſi vnꝰ. C. ꝺ teſta. ⁊ do. abb. ad plenū i repeti. d. c. cū eēs. col. iiij. ⁊. v. ꝺ teſta. itē i ſil̃i facit qꝛ papa p̄t quē p̄uar̃ ſuo ep̄atu ēt ſine cā, gl. i. c. ꝑ p̄ncipalē. x. q. iij. facit. c. i memoriā. xix. di ſti. ⁊ rō ē qꝛ papa i bn̄ficijs hꝫ plenā ptātē. c. ij. c. dudū ꝺ p̄bē. i. vj. c. j. ⁊. ij. xxij. di. itē i ſil̃i facit qꝛ papa i vno ep̄atu p̄t ponere duos ep̄os. c. nos āt. vij. q. j. c. qm̄. ꝺ of. or. ⁊ papa ꝯcedit vni clerico du os ep̄atꝰ, vt ſit ep̄s vtriuſqꝫ. c. relatio. xxj. q. j. ⁊ p̄p diuidit ⁊ vnit

29 duos ep̄atꝰ. c. ⁊ tpis. xv. q. j. c. ſicut vnire. ꝺ exceſ. p̄la. † itē facit qꝛ papa relaxat ſpōſalia ꝯ̃cta ꝑ ꝟba de futuro ⁊ ēt sup illis diſpēſat tex. i. c. ꝯmiſſuꝫ ⁊ i. c. p̄terea deſpō. itē papa diſpēſat sup mr̃imo nio ꝑ ꝟba ꝺ pn̄ti ꝯ̃cto n̄ ꝯſumato copula carnali, vt ē gl. i. c. ex pu blico ⁊ ibi. do. ab. pꝰ alios doc. ꝺ ꝯuer. ꝯiu. Itē papa aliqn̄ diſpē ſat sup mr̃imonio copula carnali ꝯſumato, tex. i. c. ꝗ̃to. ꝺ diuor. lꝫ ſit ꝯ̃ ius diuinū i quo dr̃ quos deꝰ ꝯiūxit hō nō ſepet. c. j. ⁊. ij. de

30 trāſla. epi, † ⁊ papa p̄t ꝯcedere beneficiū ad tp̄s ⁊ ſub ꝯdōne. c. ſi grōſe. ꝺ reſcr. i. vj. facit. c. paſtoralis. vij. q. j. ⁊ i. c. veniēs ꝺ filijs p̄ ſbi. ⁊ ēt illꝺ ꝓcedit, qꝛ papa dr̃ ep̄s epoꝝ, ita ꝙ p̄t oia q̄ ipi epi. c. loqt̃. xxiiij. q. j. c. nouatianus. vij. q. j. Itē in ſil̃i facit qꝛ papa dat plenariā idulgētiā i remiſſiōe oīuꝫ pcōꝝ tex. i cle. ij. ꝺ peni. ⁊ remi. ⁊ i extrauagāti bonifacij. viij. q̄ icipit antiquoꝝ i ti. de pe. ⁊ remi. do. ab. i. c. ad liberādū. ꝺ iudeis ⁊ no. fel. in ſuo ꝭmone incipiente

31 hodie mecū eris i paradiſo, † ⁊ papa ſolus pōt deponere impera torē. c. ad apoſtolice de re iu. in. vj. ⁊ no. doc. poſt gl. in. c. venera bilē. ꝺ ele. ⁊ i cle. roma. de iureiu. p̄terea facit qꝛ papa p̄t ꝺponere regē vt alias ꝺpoſuit regē frācie qꝛ erat effeminatꝰ. c. alius. xv. q. vj. Itē papa ſolus p̄t creare Car. gl. i cle. ne romani i ꝟbo ptātis de ele. ⁊ do. de ſan. Ge. in. c. nullus. lxxix. diſt. ⁊. d. phi. dec. in rub. de ꝯſti. ⁊ papa ſolus eoſdē Car. p̄t deponere tex. in. c. j. de ſciſma

32 ticis in. vj. gl. ⁊ doc. in. c. ex geſtis ꝺ cle. nō reſi. † Itē in ſimili facit qꝛ papa ſolus p̄t explicare ardua vt no. d. ab. in. c. ex geſtis ꝺ cle. nō reſi. ⁊ fel. in rub. de ꝯſti. ⁊ papa cognoſcit de articulis fidei. c. maiores. de baptiſ. facit. c. hec eſt fides. xxiiij. q. j. Itē papa p̄fert̃ toti ꝯcilio tex. ⁊ ibi gl. in. c. placuit. xxxiiij. q. ij. facit ēt qꝛ papa ſo lus trāſfert ep̄ꝫ de vno ep̄atu ad aliū ep̄atū. c. j. ⁊. ij. de trāſla. p̄la. Itē ēt facit qꝛ papa deponit ep̄ꝫ a ſuo ep̄atu, ⁊ ab ordie ep̄atꝰ. c. accuſatꝰ. c. ꝗ̃uis in. q. vj. ⁊ do. ab. in. c. j. de iudi. ⁊ in. c. veritatis. de dolo ⁊ ꝯtu. itē ēt facit qꝛ papa demādat volūtatē dei executio ni tex. in. c. h̄ ē fides. xxiiij. q. j. Itē ēt facit qꝛ papa dr̃ tenere fidē. c. hec eſt fides. xxiiij. q. j. ⁊ ipſe papa p̄t remittere vſqꝫ ad ſeptua geſies ſepties, vt legr̃ Mat. xix. c. Itē beatus Pe. abſcidit aurē illi iudeo, qꝛ ipſe ē, q claues regni celoꝝ accepit, vt dicit Grego. sup Jo. xviij. c. vt no. d. ab. in. c. a nobis in. ij. de ſen. excō. ⁊ xp̄s di cit dicite diſcipulis ⁊ Pet. vt Mar. xvj. c. q̃ſi ſibi reſeruādo ſpe

33 cialiter oimodā ptātē ſoluēdi oia. † Itē vꝫ appellatio ꝺ ꝯcilio ad papā. c. in ipſis. ix. q. iij. vbi dr̃ ꝙ ipſi canones appellationē totiꝰ eccleſie ad examē ſancte ſedis admittit̃, vt no. d. Car. alex. in. c. j. xv. di. ⁊ papa dr̃ admirabilis. gl. in ꝓhemio cle. in ꝟbo papa ⁊ ꝯ ciliū fatet̃ nō iudicare papā, tex. in. c. nūc āt. xxj. di. tex. in. §. hinc. xvij. di. Itē facit qꝛ papa dr̃ pater patrū, gl. in ꝓhemio cle. i ꝟbo

34 papa. † Itē in ſtatutis ꝯcilij ſemꝑ intelligr̃ accepta auctoritas pa pe, tex. in. c. ſign̄aſti. de ele. ⁊ deus ꝯmiſſit iudicio pape oēs fide les, tex. in. c. audiuimus in. xxiiij. q. j. ⁊ nil erit ligatū vel ſolutū in celis, niſi qꝺ beatus Pet. ligauerit. c. manet. xxiiij. q. i. Itē i ſimi li facit qꝛ nō turbat̃ nauis ꝗ̃ btūs Pe. hēbat, tex. in. c. nō turba tur. xxiiij. q. j. ⁊ xp̄s dicit Pet. duc in altū nauiꝫ, luce. v. c. tex. d. c. nō turbet̃. xxiiij. q. j. itē xp̄s iubet ſolū Pet. piſca. dicēs mitte ha mū ⁊ piſcē, quē prio aſcēderit tolle. c. eſt aliud. xxiiij. q. j. itē deus p̄ncipaliter collocauit ptātē in Petro tāq̄ꝫ in capite. c. ita dom.

35 xix. di. † ⁊ ordo ſacerdotalis cepit a Petro poſt xp̄m, qꝛ ipſi pri mo pōtificatus eſt datus. c. in nouo. xxj. di. iteꝫ facit qꝛ xp̄s dicit Petro ego ꝓ te petre rogaui dominū, vt non deficiat fides tua. tex. in. §. j. xxj. di. ⁊ oīs libertas dr̃ in papa. tex. in. c. officij. xxiiij. q. j. ⁊ oia maiora negocia ſunt tractāda ꝑ papā tex. in. c. rogamus. xxiiij. q. j. ⁊ ſanctus Pe. accepit p̄ncipatū a xp̄o. c. cū beatiſſimꝰ. xxiiij. q. j. ⁊ papa dr̃ p̄mꝰ oibꝰ, ſicut arbor prefertur ramis, ⁊ fons riuulis. tex. i. c. loqtur. xxiiij. q. j. iteꝫ papa hꝫ diuinitus ptāteꝫ sup

36 cūctas nationes, tex. i cle. paſtoralis. i p̄n. de re iudi. † ⁊ i ſimili fa cit qꝛ vxoratus p̄t eligi i papā. gl. i. c. ſi qs pecunia. lxxix. di. ⁊ do.

37 ab. i. c. lꝫ ꝺ elec. † Itē i ſil̃i facit qꝛ papa p̄t eē iudex i cā ꝓpria. vt no. do. ab. ⁊ alij doc. ꝑ illū tex. i. c. cū veniſſent. de iudi. gl. i. c. cū di lecta i ꝟbo ꝓcuratione. ꝺ ꝯfir. vti. vel inuti. iteꝫ i ſil̃i ēt facit qꝛ pa pa p̄t ſeipſuꝫ abſoluere a iur̃to. vt no. d. phi. dec. i. c. j. sup gl. i ver bo ab oibus. de ꝯſti. iteꝫ papa p̄t ſeip̄ꝫ abſoluere a pcō i foro pe nitētiali, vt no. fel. ⁊ do. phi. dec. i. c. j. de ꝯſti. allegāt i ſil̃i. l. ſi ꝯſul.

38 ff. ꝺ adop. facit. c. ꝑ venerabilē q filij ſint legi. † iteꝫ in ſimili papa poteſt ſibi eligere coadiutorē. c. j. viij. q. j. ⁊ papa dedit poteſtateꝫ iperatori ſibi eligēdi ſucceſſorem. tex. in. c. adrianus il primo. ⁊ i. c. i ſinodo. lxiij. di. ⁊ papa p̄t cōmittere cām clericorum laico. tex. in. c. mēnā. ij. q. iiij. ⁊ in. c. verū. xxxij. di. gl. i. c. benequidē. xcvj. di. gl. ⁊ doc. i. c. decernimus. de iudi. ⁊ papa poteſt committere cau ſas clericorum mulieri. tex. i. c. mēnam. ij. q. iiij. ⁊ etiam papa pōt dare p̄uilegium laico conferendi beneficia. gl. i. c. iperiū. x. di. gl. i ſumma. xvj. q. vij. ⁊ Do. de ſcō ge. poſt alios doc. i. c. ij. de p̄be. i. vj. ⁊ papa pōt dare decimas laico. c. cū apoſtolica. de his q̄ fiūt a

39 p̄la. sine ꝯsen. cap. no. i. c. cāz. ꝺ p̄scr. †Itē i simili facit, q: papa p̄t se submittere iurisdōni laici. tex. i. c. nos icōpetēter. vij. q. j. ⁊ papa pōt facere de monacho nō monachū. gl. ⁊ ibi do. abb. i. c. ad monasteriū. ꝺ statu mona. ⁊ idē. d. ab. i. c. j. ꝺ voto. ⁊ i. c. ꝓposuit. ꝺ ꝯces. p̄bē. ⁊ papa dispēsat cū monacho, vt possit comedere carnes, aut sup habitu vel alijs q̄ nō sunt de suba monacat⁹, sȝ ꝺ solēnitate, vt no. d. ab. post gl. i. c. de⁹ ꝺ vita ⁊ hone. cle. ⁊ papa pōt reuocarꝰ p̄uilegia sicut reuocauit illꝺ, qꝺ ꝯcessit iperatori ꝺ eligēdo papā. c. adrian⁹. lxiij. di. no. i. c. cū iter vniuersas. ⁊ i. c. qꝺ sicut. de

40 elec. †⁊ sic ex p̄missis resultat ꝯclusio ꝙ papa dispēsatiue pōt conferre bn̄ficiū idigno, vel ēt si sciēter illꝺ faciat, q: certa scia ipsius pape iportat dispēsationē, vt ē gl. fi. i cle. ⁊ si p̄ncipalis. ꝺ rescr. ⁊ i cle. j. ꝺ elec. ⁊ ita tenēt d. ab. ⁊ fel. i. c. si qn̄ ꝺ rescr. ⁊ ibi subdit idez fel. ꝙ qn̄ act⁹ supioris nō ꝯsistit i pati, sȝ ꝯsistit i agēdo, tūc certa scia pape iportat dispēsationē, alle. bu. ⁊ Bo. ꝺ scō ge. i. c. veniēs. ꝺ filijs p̄sbi. ⁊ tūc ꝓmouēdo inhabilē vr̄ dispēsare, ⁊ oēs legiste i. l. qdā ꝯsulebāt. ff. ꝺ re iudi. ⁊ ꝑ Ana. post alios i. c. ij. de scisma. ⁊ Lud. ro. i ꝯs. cccvij. ici. i cāu. cū simi. vt ꝑ fel. i. c. p̄terea. ꝺ testi. cogen. ⁊ si papa dicat i ꝓuisione ꝙ tali illegitime nato volum⁹ ꝓuideri ⁊ ex certa sciētia tūc illꝺ iportat dispēsationē, sec⁹ ē, qn̄ verba nō denotāt aliq̄ȝ inhabilitatē, ⁊ tūc ēt si ex certa scia papa hoc facit, n̄ vr̄ dispēsare, vt puta si papa noiauerit aliquē in p̄latū, aut sibi scripserit tāq̄ȝ tali p̄lato, ꝑ illā scripturā nō vr̄ sibi ꝯferre. vt est

41 tex. in cle. si summus pōtifex de sent. excō. † ⁊ ista certa scia pape nō ē i ꝓuisione exprimēda, sȝ sufficit si ꝺ ea ꝯstat ex narratis in rescripto, vt no. d. ab. i. c. cū iter priorē. ꝺ excep. alle. inn. i. c. statutū. ꝺ rescr. in. vj. idē no. d. ab. i cle. ij. in fi. ꝺ rescr. ⁊ i. c. ad hec. ꝺ rescr. ⁊ i. c. nōnulli. i p̄n. col. ij. eo. ti. ⁊ gl. i ꝟbo ex certa scia i cle. j. de iudi. ⁊ i. c. pastoralis. §. j. ꝺ offi. deleg. bar. ꝯs. cxcvj. col. ij. Pa. ꝺ ca. ꝯs. ccxxiij. spe. ti. dele. §. excipi. Archi. i. c. seruatis. xxv. q. ij. cū si-

42 mi. vt ꝑ fel. i. c. cū iter priorē col. j. de excep. †⁊ dicit Bal. i. c. cum adeo. col. iiij. de rescri. ꝙ si papa exprimeret in sua ꝓuisione etatē ipfectā, lȝ nō dicarꝰ se dispēsare ex certa scia, valebit ꝓuisio ista, ⁊

43 seqtur Car. i suis notis cārū. cxlvij. †⁊ i sil'i facit qꝺ no. egi. ꝺci. ccxxviij. vbi dicit ꝙ stāte ꝯstōne pape ꝙ minor. xiiij. ānis n̄ possit habere canonicatū ⁊ thesaurariā, si papa scribit ꝓ vno cū cl'ā nō obstāte ꝺfectu etatis. xiiij. annoꝝ, tūc vr̄ dispēsare sup etate illius. ⁊ ita sentit Jo. an. i. c. fi. de iudi. ⁊ dicit bartho. de zaba. i ꝯs. xj. icip. Martin⁹ eps, vbi tȝ, ꝙ si papa i lr̄is ꝯcessis p̄ori manuali narrat p̄itatē p̄oriorat⁹, ⁊ ꝯfert i ꝑpetuū tūc dr̄ ꝯferre ex certa sciētia, ⁊ ē satisfactū dispōni. c. porrecta. ꝺ ꝯfir. vti. vl' inu. cū si. vt ꝑ fel. i. c. nōnulli. i pri. ꝺ rescr. ⁊ hoc itellige, qn̄ illa certa scia ē posita i assertiua ⁊ dispositiua ipsi⁹ ꝓuisiōis, sec⁹ si solū i narratiua q: illa sola narratiua ꝓuisiōis pape nō iportat certā sciaȝ pape, facit. c. si papa. ꝺ priui. in. vj. ⁊ tex. i. c. vnico. ꝺ sublatiōe clemētine lr̄is i prag. sic ergo stat ꝯclusio ꝙ papa dispēsatiue bn̄ficiū possit ꝯferre indi-

44 gno circa ipedimētū ꝙ ꝓuenit a iure. ¶ †Limito istud p̄mo non ꝓcedere, qn̄ papa ꝯferret bn̄ficiū curatū ifanti aut furioso, q: tūc nō est sibi obediēdū, vt i terminis tȝ Bal. in. c. cū adeo. ꝺ rescri. ⁊ fel. i. c. si qn̄ eo. ti. de rescr. ¶ Scōo limita nō ꝓcedere, qn̄ papa ꝯferret bn̄ficiū curatū, aut p̄laturā oino illiterato, q: nō ē sibi obediēdū, vt sentit fel. i. c. si qn̄ de rescr. ⁊ dixi i trac. meo de iureiurā. sup. j. q. q̄rte ꝑtis col. viij. ⁊ rō ibi assignarꝰ, q: istud ē ꝯ ius diuinū, i quo dr̄ tu sciētiā a te repulisti, ⁊ ego te repellā ⁊c. vt osee. iiij. ca. ¶ Tertio limito istꝺ nō ꝓcedere, qn̄ papa ēt ex certa sciētia ꝯferret bn̄ficiū leproso, q: tūc nō eēt sibi obediēdū, ⁊ rō est, q: cōio leprosi i veteri testō fuit ꝓhibita, vt dicit tex. in. c. hoc ipȝ. xxxiij. q. ij. gl. ⁊ ibi do. ab. in. c. j. de ꝯiugio lepro. ¶ Limito quarto istud n̄ ꝓcedere, qn̄ i ꝓuisione pape generaretꝰ scādalū, ⁊ ꝯmitteretꝰ pcm̄ i obediēdo pape, q: tūc nō ē sibi obediēdū, vt no. d. ab. i. c. si qn̄. ꝺ rescr. facit. c. cū teneamur ⁊ ibi do. ab. ꝺ p̄bē. ⁊ dig. facit tex. i. c. iꝯsitioni de sen. excō. ⁊. d. gl. i. c. j. i. §. dū āt i ꝟbo idonei de colla. i prag. qꝺ si papa scribit ꝓ notorie idigno, vt sibi ꝯferarꝰ certū bn̄ficiū, si ē tāta indignitas ꝙ nō possit fieri sine pcō, nō ē ei parēduȝ alle. do. ab. in. d. c. si qn̄ de rescr. ⁊ rōnē assignat, q: papa non hēt

45 ptātē peccādi. c. j. xl. dist. †⁊ p̄ncipis mādato ꝯ deū nō est obediēdū. c. iulian⁹. c. q resistit. xj. q. iij. Inn. i. c. iꝯsitioni. de sen. excō. ⁊ i. c. pastoralis. §. q: vero. de offi. dele. Jo. de lig. in. cle. pastoralis. ꝺ re iudi. bar. i. j. ꝯsti. ff. ⁊ archi. i. c. ius ciuile. x. distin. ⁊ i. c. nō licet. xij. dist. Et cum his sit soluta presens questio.

SVMMARIVM.

1 Collatio beneficij per episcopum facta ante lapsum mensis introductum in fauorez impetrantis a papa an recōualescat si hn̄s gratiā. j. mensem beneficium non acceptauit.
Quid de collat. beneficij vacantis in curia ro. j. nu. 5.
2 Collatio non potest stare in pendenti nec in incerto vagari.
3 Conditio que est iuris collationem nullā non reddit.
4 Collatio per episcopum facta. j. tempus presentationis valet si. j. tempus patronus non presentat.
5 Collatio facta alicui. j. terminum datum absenti ad acceptanduȝ beneficium an valeat eo postea non acceptante.
7 Beneficium ecclesiasticum ad tempus conferri non potest.
8 Collatio ordinarij facta. j. mensem an valeat si expectans sileat.
9 Ordinarius si habet alternatiuam cum clausula decreti ꝙ possit conferre in. vj. mensibus anni ⁊ vnus expectans acceptat. j. mensem ⁊ episcopus negligat, an acceptatio valeat.
10 Collatio episcopi facta de beneficio patronali vti deuoluto, cum non sit deuolutum, an teneat.
11 Collatio beneficij spectantis inferiori ab episcopo si sit facta per ipsum episcopum ante deuolutionem an reconualescat si postea deuoluatur ad eum ⁊. j. nu. 20.
12 Prouisio facta secundo in data. j. mensem valet si primus in data non acceptauit.
Collatio episcopi facta patrono non vocato valet si patronus. j. tempus nullum presentat ⁊. j. nu. 16.
13 Clausula decreti apposita in lege vel in rescriptis quid operetur.
14 Presentatio secunda patroni clerici qui non potest accumulare quando valeat.
15 Acceptio beneficij facta per minus prerogatiuatum quādo preferatur acceptationi magis prerogatiuati.
17 Clausula decreti apposita in rescripto beneficiali semper intelligitur si impetrans velit vti illa gratia.
18 Quod nō valet fauore alicuius is facere potest vt valeat.
19 Collatio epi p̄mo facta valet si hn̄s clausulā auferri ei renūciet.
21 Delegatio prius nulla ex deffectu iurisditionis delegati quomodo per superuenientem potestatem validetur.
22 Impetrās p̄t rescripto renūtiarꝰ n̄ obstāte decreto i eo apposito.

QVÆSTIO IX

1 Quero nono. †Si eps ꝯtulit bn̄ficiū an̄ lapsuȝ mēsis itroductū in fauorē ipetrātis a papa ꝺ q̄ i cle. j. ꝺ ꝯces. p̄bē. ⁊ hn̄s gr̄aȝ iuxta illā cle. nō acceptauit bn̄ficiū. j. mēseȝ nūqd ꝯualescat dcā colla. cū. j. mēseȝ ordiari⁹ collator hēat man⁹ ligatas. Et prio ꝓ ꝑte negatiua vidererꝰ ꝙ nō, vt no. i terminis Car. ꝯs. cxvj. vbi. tȝ ꝑ plures rōnes ꝙ nō vȝ collatio ordinarij, nec ꝯualidarꝰ ꝑ lapsuȝ mēsis, ⁊ istꝺ potissime ꝓbat

2 † q: collatio ē act⁹ ltim⁹ q nō p̄t eē i pēdēti neq̄ȝ vagari i icerto. c. ij. ꝺ elec. i. vj. iūcta gl. ibi i ꝟbo icerta vbi addit archi. ꝙ eccl'ia cū sit sine macula nō patirꝰ diu vota sua eludi sȝ si. j. mēseȝ fiat collatō icertū ē an valeat cū pēdeat ex futuro euētu g̊ dȝ dici nulla. ¶ Tn̄ ad istꝺ ar. p̄t rn̄deri ꝙ collatio ipsi⁹ ordinarij n̄ fuit ꝯdōnalis imo pura ⁊ simplex, q: ipe ꝯtulit absq̄ȝ aliqua condōne, ⁊ posito ꝙ dicererꝰ ꝯditionalis hoc modo ꝙ illa collatio valeat in eū casuȝ qn̄ ipetrans illud bn̄ficiū

3 . j. mēseȝ nō acceptauerit, rn̄derꝰ ꝙ illa est ꝯditio iuris, †⁊ ꝯditio illa q̄ est iuris nō reddit collationē nullā, vt no. glo. ⁊ ibi doct. i. d. c. ij. ꝺ elec. in. vj. ⁊ do. ab. post gl. in. c. significasti eo. ti. dē ele. facit tex. iūcta glo. in. c. significatū de prebē. ⁊ dig. ¶ Scōo pro ista ꝑte facit, q: vbi potestas per prius competit vni q̄ȝ alteri, ita ꝙ in certū casuȝ ꝺ vno deuoluirꝰ ad reliquū, ad hoc vt secundus possit vti p̄otestate, opȝ ꝙ tūc ei constet actus deuolutionis stare. c. sciscitatus i ꝟbo ꝯstiterit de rescrip. ⁊. c. si ꝯ vnū de offi. dele. i. vj. sȝ potestas disponēdi ꝺ bn̄ficio vacāte nō pertinet ad aliū donec expectās deliberet, ergo collatio iteri facta ē nulla, q̄ȝuis postea deliberet. facit ad hāc rōnē illud, qꝺ no. Bar. in. l. multū. ff. de ꝯdi. ⁊ demō. ¶ Ad istud ēt pōt rn̄deri ꝙ illud ar. hȝ locū in iudice delegato, ⁊ in illo q nūq̄ȝ habuit iurisditionē ⁊ exercitium ipsius, q: tūc nō poterit illā exercere, nisi ꝯstito sibi ꝺ ipedimēto alioꝝ, ⁊ sic hn̄t locū illa iura i ꝯtriū alle. sec⁹ ē i iudice ordinario, q suā iurisditionē ꝺ iurꝰ cōi p̄t exercere, nō obstāte quocūq̄ȝ ipedimēto,

4 † vt in simili facit ꝺcisio doc. i. c. cū bert. ꝺ re iu. ⁊ ibi ꝑ Fely. vbi tȝ ꝙ ordinarius collator si durāte tp̄e p̄n̄tatiōis bn̄ficiū ꝯferat, ⁊ ifra tēpus iuspatron⁹ hn̄s nō p̄n̄tet, valet illa collatio, q̄ȝuis sit ⁊ faciat decretū irritās ꝑ. c. decernim⁹. xvj. q. vij.

5 ¶ †Tertio ꝓ ista ꝑte facit decisio doc. i. c. iij. de p̄bē. ⁊ digni. i. vj. vbi tenēt collationē epi eē nullā, si ꝯferat. j. mēseȝ, q darꝰ pape ad bn̄ficia ꝯferēda, q̄ vacāt i curia romana, q̄ȝuis postea deuoluarꝰ ad papā. ¶ Ad istud pōt respōderi, q: illꝺ arg. hēt locū i bn̄ficijs, i qbs eps nō ē fundat⁹ ꝺ iure cōi, q̄ȝuis sit i sua diocesi, q: papa solus ē fundatus ꝺ iure cōi

ad illa

ad illa cōferēda, vt ē tex. in. c. ij. de pbē. ⁊ digni. in. vj. sec⁹ ē dicēdū i bñficijs i qbus ordinari⁹ collator hēt suā intētionē plene funda tā de iure cōi, vt. j. dicet. ¶ Quarto ꝓ ista pte facit illud, qđ notat Jo. an. i. d. c. iij. de pbē. in. vj. vbi dicit ꝙ si aliqs ipetrauit cū clau sula decreti, lʒ nō vtat̄, tñ si aliq̄ꝫ appareat d nō vsu, ordinari⁹ ꝯtu lit, collatio nō tʒ. ¶ Ad istud pōt respōderi, ꝙ illud dictū nō ꝯti

6 net veritatē vt. j. dicā in solutione. ¶ † Quinto ꝓ ista pte facit tex. i. c. si tibi absenti. de pbē. i. vj. vbi dr̄ ꝙ. j. terminū datū absenti ad acceptādū bñficiū adhuc dr̄ vacare, tñ si alteri ꝯferat̄, nō tʒ colla tio, ēt illo postea nō acceptāte. ¶ Ad istud pōt respōderi, qꝛ in il lo. c. si tibi abñti. d pbē. ordinari⁹ collator fecerat illud ꝙ erat in se, ⁊ iā funct⁹ erat suo officio, ita ꝙ alteri nō poterit ꝯferre, vt no. do. ab. in. c. accedēs. d pbē. ⁊ digni. sec⁹ ē in pñti casu, qꝛ ordina rius nō ꝯtulerat, imo bñficiū re vera vacabat. ¶ Uel alr̄ pōt di ci, ꝙ illud bñficiū collatū abñti nō dr̄ vacare bñdo respectum ad ipm ordinariū, qꝛ iā ꝯtulerat, sʒ bñ diceret̄ vacare bñdo respectū ad ipm abñtē. d. c. si tibi abñti. ¶ Uel aliter pōt dici, qꝛ in illo. c. si tibi abñti. ordinarius durāte tpe ad acceptādū nō poterit ꝯfer re, ne videat̄ venire ꝯ̄ fcm̄ ꝓpriū. arg. c. iter dilectos. d excef. pla. ⁊ illud vr̄ valde odiosū ⁊ a iure diuino ⁊ humano reprobatū, iux ta illud x̄ba nō faciā irrita. ¶ Quinto ꝓ ista pte facit tex. in cle. vnica. d ꝯces. pbē. nā cū ibi tex. ꝓmisserit ꝙ grā ꝯdōnalis bñs de cretū nō operat̄ nisi conditione purificata. sec⁹ qñ in grā ē appo sitius mēsis. qꝛ tūc ad ipediēdā collationē ordinarij gratia hēt ef fectū ēt añ purificatā ꝯdōnē, ⁊ illud ꝓcedit ex vi decreti ꝙ de sui nā suspēdit i euētū verificate ꝯdōnis cū silib⁹, vt no. Fel. i. c. cete rū. col. xxi. d rescr. ⁊ hoc ꝓcedit ex spāli dispōne illius. §. secus qñ fuit iducta ex rōne ibi posita i tex. vcʒ vt appositio mēsis aliquid operet̄, nec vr̄ dicēdū ꝙ loquat̄ qñ postea ē vsus grā, qꝛ illud vr̄ diuinare, ⁊ lʒ pri⁹ nō acceptet. j. mēseʒ tñ collatio alteri interi fcā ñ tʒ tāq̄ꝫ fcā nō ꝯgruo tpe. Ad istđ argu. pōt rñderi, ꝙ hʒ locū, qñ iste ipetrās vult ꝯseq suā grāꝫ, qꝛ tūc collatio ordinarij nō vʒ, sec⁹ ē, si nollet acceptare bñficiū, qꝛ illđ decretū in rescripto appositū hʒ illā ꝯdōnē de iure tacitā, hoc ē si bñficiū voluerit acceptare. vt

7 no. Fel. i. c. cetex. de rescr. ¶ † Sexto ꝓ ista pte facit qꝛ seqret̄ ab surdū si teneret collatio. nā si ꝑus acceptaret. j. mēseʒ reuocaretur collatio iā fcā ⁊ sic ad tps habuisset ali⁹ bñficiuʒ, cū tñ bñficiū vt eccl̄asticū nō possit ꝯferre ad tps. c. ꝑcepta. lv. di. facit gl. i. c. ve niēs. d filijs pbri. ⁊ gl. i. c. si grose. d rescr. i. vj. ita ēt firmat Car. i. d. §. sec⁹. iij. col. remittēs se ad. d. ꝯ. s. relatū. ⁊ ibi ēt latissime pe. de ancb. col. xxix. cū duodeci seqntib⁹ vbi refert Bal. d cal. ⁊ idē dicit obtinuisse disputādo, ⁊ deide dicit ñ pt rñderi ad illū tex. vbi spaciū illi⁹ mēsis ligat man⁹ cuiuscūqꝫ alteri⁹, vt ꝯferre nō possit. ¶ Ad istud ēt pt rñderi, ꝙ pēdēte illo mēse illa collatio fcā p or dinariū ñ erit valida, nisi p lapsuʒ mēsis, qꝛ p lapsuʒ efficit̄ valida, vt. j. dicet̄, i sili no. Fel. i. c. cū ber. d re iu. facit tex. i. c. j. de sup. neg. pla. nec ēt obstat dū dr̄ ꝙ eps nō pt ꝯferre bñficiū ad tps, fateor illđ sʒ i isto cāu nō ꝯfert ad tps sʒ i ꝑpetuū tñ durāte illo mēse col latio ordinarij nō vʒ referēdo ad ipʒ ipetrātē, sʒ efficit̄ valida p la

8 psuʒ mēsis. ¶ † Septio ꝓ ista pte facit qđ no. d. d rota dcis. xxvj. ti. d pbē. i antiqs ⁊ ti. d ꝯces. pbē. dcis. xviij. ⁊ dcis. xxxiiij. i antiqs ⁊ dcis. xxij. ti. de pbē. ēt i antiqs ⁊ Ol. ꝯsi. ccciiij. icipi. ifrascripte col. iiij. ⁊ idē Ol. ꝯsi. xxxvj. icip. q̄uis pater ⁊ egidi⁹ decis. cccclx viij. vbi dicūt ꝙ lʒ collatio ordinarij fcā. j. mēseʒ valeat, si expectās oino silet, tñ sec⁹ ē, vbi spectās acceptauit. j. mēseʒ, qꝛ ēt si post mē seʒ purificat grāʒ, ⁊ faciat sibi ꝓuideri nō vʒ ꝙ ē actū ab ordina rio. j. mēseʒ, ⁊ remittit se idē Egidi. ad aliq loca vbi dicit se plene dixisse. ¶ Ad istđ rñdet̄ ꝙ poti⁹ arg. facit ꝓ pte aduersa q̄ꝫ, pro

9 ista. ¶ † Octauo ꝓ ista pte facit, qꝛ si eps hʒ alternatiuā cū clā d creti ꝙ possit ꝯferre i sex mēsib⁹ anni, ⁊ vn⁹ expectās acceptet. j. mēseʒ, ⁊ eps negligat, tūc ē dicēdū, ꝙ acceptatio expectātis ñ vʒ ꝑp clāꝫ decreti, q̄ ē i alternatiua, ⁊ ꝑ rōnes. s. alle. imo durat ius al ternatiue q̄ ad illđ bñficiū vsqꝫ ad sex mēses. d qb⁹ i. c. ij. d ꝯces. ꝑ bē. ⁊ eis elapsis nō pōt illa negligētia epī trahi retro ad validita tē acceptatiōs fcē p expectātē nulliter ꝑp regulā iuris nō firmat̄ li. vj. ita ēt fuit ꝯclusū vt refert fel. i. c. cū ex officij. d pscr. i rota i cā epī vlterani, lʒ ipe fel. dubitauerit, qꝛ decretū alternatiuū nō vr̄ ita afficet̄ bñficia reseruata pape sicut decretū expectātis. sʒ tñ re fert vbi. s. ꝙ nō fuit exaudit⁹ ꝑp q̄ꝫ cāꝫ ipe fel. acqeuit. ad istđ pōt rñderi, ꝙ hʒ locū i illo, q nō ē fūdat⁹ d iure cōi ad bñficia ꝯferēda ⁊ nō ē i pos. ꝯferēdi illa, qꝛ tūc ꝑp ipedimētū ñ poterit ꝯferre nec illa collatio approbat̄ p lapsuʒ tpis. sec⁹ ē i alijs bñficijs q̄ spectāt ad epꝫ q ē fūdat⁹ d iure cōi ⁊ ē i possesſ. ꝯferēdi vt i sili no. feli. i. c.

10 ceterū. d rescr. ¶ † Nono ꝓ ista pte facit qđ no. rota ti. d iurepa. decis. ix. i antiqs, vbi dr̄, ꝙ si eps ꝯfert bñficiū ꝑsonale vt deuolu tū, cū nō sit deuolutū, collatio nō tʒ, ēt si postea deuoluatur. ¶ Ad istđ pōt rñderi, qꝛ i illo cāu nō stat itētio ꝯferētis, qꝛ solū itēdebat ꝯferre illđ bñficiū vt deuolutū, nō vt iure cōi, ⁊ sic ille cāus ē lōge

11 diuersus a cāu pñtis qōnis. ¶ † Et soluēdo pñtē qōnē reperio d. ab. q i terminis decidit istū cāuʒ i cap. cū ex offi. col. vij. d pscr. vbi dicit ꝙ vr̄ dicēdū collationē ordinarij eē validā p ꝯsensuʒ tacitū ⁊ ꝑstitū p lapsuʒ mēsis. sec⁹ dicit si eps ꝯtulit bñficiū, cui⁹ collatio vl̄ istđ spectet ad iferiorē. lʒ. n. postmodū ad eū deuoluat̄ collatio, nō tñ p hoc recōualescit collatio, vl̄ instđ añ deuolutionē fcām, qꝛ ꝑmo cāu eps hʒ iurisditionē ⁊ ꝑtātē i habitu, lʒ exercitiū sit sibi i terdictū. j. mēseʒ, sʒ i ħo cāu nō spectabat ad eū ꝑtās ꝯferēdi nec habitu nec i actu añ deuolutionē fcām, ⁊ ibi idē d. ab. subdit ꝙ i ca su pñtis qōnis credit collationē ipsi⁹ epī ipo fcō recōualēscere, ⁊ rōnē assignat, qꝛ nullū ius supuenit d pñti, sʒ solū fuit remotū ob staculū, ad ħ adducit. d. bar. i. l. cū vir pdiū. ff. d vsuca. vbi dicit ꝙ cauet̄ stat. fauore creditoꝝ ꝙ debitor bānit⁹ vel ꝯdēnat⁹ ꝑ debi to nullū ꝯ̄ctū possit facere, donec soluat, ꝯtigit ꝙ ꝑus ꝯ̄xit, ⁊ po stea soluit, an ꝯ̄ct⁹ ꝯfirmet̄, ⁊ ipe bar. tenet ꝙ sic, siue sua itersit, si ue nō, quia nō supuenit ius, sʒ obstaculū remouet̄ alle. l. pignori. ff. q a qb⁹. ⁊. C. ne tutor vl̄ curator. l. nec puto. ⁊ idē vr̄ dōm i alio cāu, ꝙ teneat collatio, vl̄ ꝯualescat, si eps ꝯtulit sciēter bñficiū, ꝙ ꝯferre nō poterat, qꝛ obligat⁹ ē ad ꝯferēdū aliud, ne ille decipiat̄. c. iter cetera. d pbē. ergo stati ꝙ ad eū fuit deuoluta ꝑtās ꝯualida ta fuit illa collatio siue istđ cū ñ reqrat̄ alia traditio. vt. l. si rē alie nā i fi. d pig. actio. ⁊ qđ no. bar. i. d. l. cū vir. vbi dicit ꝙ si aliqs vē didit eccl̄e rē alienā, ⁊ vēditor successit dño, ꝙ stati trāsit vtile do miniū i eccl̄iaꝫ, rō ē qꝛ nō reqrit̄ ibi traditio. l. fi. C. d sacrosā. ec. ⁊ itererat vēditoris ꝯ̄ctū ꝯfirmare, cū ipe eēt obligat⁹ ex ꝯ̄ctu suo, ⁊ si ꝑsupponim⁹, ꝙ collator nō erat obligat⁹ ad aliđ bñficiū ꝯfe rēdū, qꝛ ꝯtulit ignorāter vel sciēter sciēs illđ ꝯferri nō posse ꝑ eū, ⁊ tūc credo ꝙ nō ꝯualescit collatio ex supuenientia ꝑtātis, qꝛ sua nō itererat, vt valeat, vñ oʒ ꝙ iteruenīat noua collatio, ar. d. l. cū vir. ⁊ qđ ibi no. bar. facit regula nō firmat̄ d reg. iur. i. vj. ⁊ ibi dy. ⁊ i. l. si ꝑmo. ⁊ i. l. j. ff. d pig. act. ⁊ ħ putat verum, nisi postea fecerit aliquē actū ꝑ quē tacite videat̄ approbasse illā collationē, cū ñ re qrat̄ alia solēnitas vl̄ tradō sʒ sufficit nud⁹ ꝯsensus ar. c. dilecto. d pbē. ⁊. c. si tibi abñti. eo. ti. i. vj. ⁊ bar. i. l. quo. n. §. j. ff. rē ratā ha. ⁊ no. i. c. ex ore. d pui. facit qđ no. bal. i. l. vna. C. q ꝑ sua iurisdi. ⁊ i. l. j. C. vbi d crīe agi oʒ, ⁊ ꝑ ista pte facit i istis terminis pñtis qō nis, qđ no. fel. d. c. cū ex offi. col. xiij. x̄. ix. ⁊ vltia ꝯclusio vbi tʒ ꝙ vʒ collatio bñficij fcā ꝑ ordinariū. j. mēseʒ datū expectātib⁹ si expe ctās nō acceptauit, ⁊ vʒ collatio fcā ꝑ ordinariū d bñficio tāq̄ d uoluto, lʒ deuolutio seq̄tur post collationē, ⁊ rō ꝑmi dicti ē remo tio obstaculi nihil noue ꝑtātis ꝯferētis, sʒ solū ordinariū ab ipedi to liberās, ⁊ rō ē qꝛ tenet̄ ordiari⁹ illi eluso. vñ sec⁹ si eū ñ elusisset,

12 nisi tacite collationē approbaret post deuolutionē † facit ēt qđ no. rota deci. xvij. ti. d pbē. vbi dr̄ qđ si ꝑm⁹ i data nūq̄ acceptauit, ꝑ uisio fcā ħo. j. mēse vʒ, ⁊ idē d collatōe epī, i sili ēt facit qđ no. do. ab. i disputōe icipiēte augerio col. xxvj. vbi ꝯcludit ꝙ collatio epī fcā nō vocato ꝑsono remanet valida, si ꝑson⁹. j. tps iuris nullum ꝑtat, idē ēt no. rota dci. ix. ti. de iurepa. i antiqs idē ēt no. Fel. in suo trac. qñ lr̄e apostolice ꝑiudicēt ꝑsonis i x̄. limitat̄. x. ad idē fa

13 cit qđ no. pe. de ancb. i. c. statutū ad fi. de pbē. i. vj. † vbi rñdet ad illđ qđ dr̄ d virib⁹ decreti appositi i lr̄is ꝙ ē verū sʒ eū, vt illud de cretū appositū i ꝯstōne facit ꝙ ꝑtes nō pñt illi renūciar̄. c. dilecto cū gl. de pbē. ⁊ ibi d. ab. ⁊ ista ē cōis opinio, q̄uis. d. ꝑbi. deci⁹ te neat ꝯ̄riū i. c. cū accessissent d ꝯsti. sec⁹ fm eūdē pe. qñ decretū ap ponit̄ i rescripto ꝯcesso ꝑncipalr̄ i fauorē alicui⁹ sic i sili vr̄ dōm qđ expectās renūciauerit virib⁹ decreti fm eūdē pe. cū fi. vt no. fe li. i. c. cū dilecta col. xxiij. x̄. sʒ qcqd sit d rescr. ⁊ ꝑ illa q ibi dicit ñ ē dria iter decretū ꝯstōnis ⁊ lr̄aꝝ, vt no. do. d scō ge. post arch. i. c. cū de bñficio. col. ij. x̄. sʒ pone papa d pbē. i. vj. ⁊ bal. i. l. si solēni b⁹ i fi. C. de fi. istru. tñ ꝑmū ē veri⁹, ꝙ decreto i ꝯstōne apposito ñ possit renūciare ps. d. c. dilecto d pbē. sec⁹ qñ ē appositū i rescri pto, qꝛ ꝑtes pñt illi decreto renūciare vt no. i. c. cetex. de rescrip.

14 † itē i sili. facit qđ no. do. de rota deci. xiij. i antiqs, vbi dicūt ꝙ lʒ cleric⁹ ꝑson⁹ nō possit accumulare i ꝑñtādo. c. cū āt de iurepa. tñ scđa ꝑñtatio fcā ab eo de fcō recōualescit ēt eo iuito si ꝑus ab eo

15 ꝑñtat⁹ cedit † ⁊ ꝑ ista pte facit regu. cācellarie pape inn. viij. q̄ est pe. i reg. cācella. vbi dr̄ ꝙ si min⁹ ꝑrogatiuati acceptāt añ magis ꝑrogatiuatos, ⁊ postea magis ꝑrogatiuati nō ꝑsequat̄, vl̄ nō pu blicēt acceptationes suas, tenent illoꝝ acceptatiōes, nec dicūtur vacare bñficia ex ꝑsona illoꝝ nō ꝑsequentiū acceptationes, ⁊ ꝑ hāc regulā est sopita lōga questio doctoꝝ in cle. i. de ꝯce. pbē. ⁊ no. Oldra. consi. cxxxvj. ⁊ Jo. an. in Speculo in rub. de cōce. pre ben. ¶ Mihi plʒ opi. d. ab. ꝙ valeat collatio fcā ꝑ ordinarium ⁊ tacite approbetur per lapsum mensis ⁊ vltra allegat. per eum,

¶ Primo pódero tex.in.c.pe.τ fi.de sup.neg.prela. vbi dicunt lur. φ collatio facta per ordinariũ collatorẽ valet, licet ius ɔferẽ di eẽt deuolutũ ad supiorẽ, τ ille superior tacite collationẽ appro
16 basset. ¶ † Scdo ꝓ ista pte facit illd φ i simili no. Fel.i.c.cũ ber. col.v.ver.limita q̃rto ð sen.τ re iud. vbi dicit, φ collatio fcã per epũ nõ vocato patrono p lapsuz tpis efficit valida, lꝫ a pncipio. fuisset nulla.c.ðcernim⁹.xvi.q.vij.tñ illa taciturnitas τ lapsus tẽ poris collationẽ nullá tacite approbat no.ẽt do.abb.i dispu.icip. auge.τ Car.i cle.j.ð sup.neg.pla. qꝫ cũ eps nõ pt receder a pma collatione.c.diuersis ð cle.ɔiu.tenet illá ratá habere ex nũc ex q̃ collatio ad ipm ðuoluta ẽ, supuenit.n.negligẽtia pnoni q̃ irreuo-
17 cabiliter ɔualidat id, φ erat eo stãte irritabile. ¶ † Tertio ꝓ ista pte facit, qꝫ i quocũqꝫ rescripto bñficiali lꝫ apposita sit cła ðcreti sp tñ itelligit ɔditio si ipetrás vti velit illa grã, vt no. Jo. mo.i.c. statutũ.ð pbẽ.i.vj.facit lex ꝓide.§.fi.ff.si cer.pe. vbi dr φ mortuo testatore dñiũ rei legate recta via tráseat ad legatariũ, tñ si lega-tari⁹ repudiat fingit ñ tráisse, sic repudiata noiatõe aut ðclaratõe fcã p ipetrãtẽ φ nõ velit vti ipetratõe fingit táqꝫ si nõ eẽt q̃lifica-tus. Jtẽ istd ðcretũ irritás apponit i fauorẽ ipetrãtis, iõ põt ei re
18 nũciare.c.ad aplicã.ð regula. † facit φ no.spec.ti.ð locato.§.nũc aliq̃.ꝟ.iij.φ id φ dr nõ valere i fauorẽ alicuius ipse põt facere φ valeat, no. Jnn.i.c.j.ð ɔces.pbẽ.i.vj.τ hoc ẽ i idubitatũ q̃ñ añ col lationẽ ordinarij, itẽ q̃ñ ipetrãs ipetrationi renũciauit, aut appa-ruit eũ nolle vti, qꝫ tũc collatio ordinarij i ɔriũ alteri fcã vꝫ. Jdeꝫ no.gl.i.c.j.§.adducẽs i ꝟbo irritũ.ð colla.i prag.vbi ẽt subdit φ si renũciatõ rescripti seq̃tur collatõeꝫ ordiarij, collatio, fcã iur or-
19 dinario efficit valida.vt no. Jo.an.i.c.pe. de pbẽ.i.vj. † vbi tꝫ φ si habẽs clausulá añferri ei renũciet nec velit ea vti., valebit colla tio prio fcã p ordiariũ collatorẽ, qꝫ eo repulso sublatũ ẽ ipedimẽ tũ.alleg.ẽt do.abb.i.c.cũ ex officij.ð pscr.τ rõ assignat, qꝫ eps hꝫ ptãtẽ i habitu lꝫ exercitiũ sit sibi iterdictũ.j.mẽseꝫ elapso mẽse nul lũ ius sibi supuenit ð pñti, sꝫ solũ fuit remotũ obstaculũ, alle.bar. i.l.cũ vir.ff.ð vsucap.vbi ẽt q̃si similẽ casuꝫ ðcidit, quẽ.s.retulit al leg.ẽt.l.pignori.ff.q τ a qb⁹.τ.l.j.C.ne tutor vł curator τ si eps ɔ tulit sciẽter bñficiũ φ erat affectũ ipetrãti cũ ðcreto irritãti añqꝫ idẽ ipetrás cũ effectu acceptauerit aliõ bñficiũ declarat pñte vel sciẽte epo φ nõ vult vti sua ipetratiõe, φ collatio pus p epm fcã ɔualescit qꝫ p q̃lificationẽ ipetratõis ñ erat acq̃situ ius ipetrãti, τ eps erat obligat⁹ ad ɔferẽdũ aliõ eidẽ clerico, q̃ñ ipse cleric⁹ ð-ciperet.c.iter cetera.ð pbẽ.ergo stati qõ ipedimẽtũ q̃lificationis sublatũ ẽ p ɔsensuꝫ τ ðclarationẽ ipetrãtis, illa collatio fuit ɔua-lidata, cũ nõ req̃rat aliq̃ traditio, sꝫ sol⁹ ɔsensus epi, q iá iteruene rat.c.si tibi absenti.ð pbẽ.i.vj.facit lex rẽ alienã.ff.ð pign.actio.τ no.bar.i.d.l.cũ vir. qõ si aliqs vẽdidit eccłie rẽ alienã τ vẽditor succedit dño qõ stati tráfit vtile dñiuꝫ i ecclesiã, τ rõ est, qꝫ nõ req rit ibi traditio.C.ð sa.sã.ec.l.fi.τ itererat vẽditoris, ɔctũ ɔfirma
20 ri, cũ eẽt obligat⁹ ex ɔctu suo † τ ex his ifert do.ab.i.d.c.cũ ex of-ficij.ð prescri.qõ si eps sciẽti ɔtulit bñficiũ, qõ ɔferre nõ poterat, qꝫ collatio spectabat ad iferiorẽ, si post modũ ad eũ ðuoluat, ɔua lescit ipa collatio, qꝫ eps erat obligat⁹ ad ɔferẽdũ aliõ p.d.c. iter
21 cetera. † i simili facit ẽt qõ no.i.l.j.C.q ꝓ sua iurisditiõe vbi dr, qõ si i pri.ðlegatõis delegás carebat iurisditõe, τ postea ẽ eá adept⁹ qõ ðlegatio vr firmari p supueniẽtiá ptãtis, ar.i.l.lꝫ.ff.ð iudi tñ a tpe supueniẽtis iurisditõis τ nõ pus, vt.l.obseruat.§.vltio.ff.ð offi.pcõsu.pserti vt.d.Jaco.ð are.hꝫ locũ.q̃ñ iurisditio ðlegãtis erat iá radicata, tñ ñ habebat exercitiũ, puta qꝫ suspẽsus erat, aut
22 excõicatus, ¶ Quarto ꝓ ista pte facit † qꝫ ipetrator põt renũcia-re rescripto nõ obstãte ðcreto in eo apposito, vt no. Do. ð sancto Ge.in.c.j.§.ex pte.ð ɔces.pbẽ.vbi alleg. Lap.in.c.pe.de pbẽ.in. vj.facit.c.si ãt.τ.c.plerũqꝫ.de rescri.τ do.de san.ge.in.d.c.pe. de pbẽ.vbi ponit post Jo.an.ipetrãtẽ posse renũciare grẽ bñti clau-sulá anteferri.τ Fely.multa accumulat i.c.ceterũ col.xj.versi. pri ma restrictio.de rescrip. Et cũ his sit expedita presens questio.

SVMMARIVM.

QVÆSTIO X.

1 Q Vero decimo. † An tollerãtia pape aut ordinarij collato-ris videat bñficiũ ɔferre. Et prio ꝓ pte affirmatiua vr qõ sic, ꝓ tex.i.c.cura pastoralis. fm verũ itellectuꝫ quẽ ibi do.ab.approbat de iurepa.vbi dr qõ si qs habuerit bñfi-ciũ a pñono absqꝫ instõne epi p tollerãtiá τ tacitá approbationeꝫ epi τ possessionẽ bñficiati ibi bñficiũ est acq̃situ. ¶ Ad illd argu. põt rñderi, φ hꝫ locũ q̃ñ aliqs possidet bñficiũ in ꝓprietate vide licet si fuerit vnitũ p patronũ ecclesie collegiate lꝫ non valeat illa vnio nec ẽt illa possessio facta p prelatũ recipientẽ a patrono, tñ ipse dat iustá cãm ignorãtie, τ sic aliqualẽ titulũ ad prescribẽduꝫ,
2 ita φ successores poterũt prescribere ꝓprietatẽ illius bñficij. † τ sic hꝫ locũ.d.c.cura pastoralis, nec ibi tollerãtia prelati dat bñfi-ciũ, sed sola pscriptio.secus ẽ in casu pñtis q̃stionis, qꝫ bñficiũ nõ põt haberi, nec ẽt prescribi, absqꝫ canonica instõne, vt ẽ text.in.c.
3 j.de regu.iur.in.vj. ¶ † Scdo ꝓ ista pte affirmatiua facit illd qõ no.do.ab.in.c.p vestras.ð iurepa.vbi tꝫ φ si eps ɔferat bñficiuꝫ pñonatũ patrono valebit illa collatio licet nulla pñtatio precesse rit, qꝫ ibi taciturnitas τ tollerãtia patroni ɔualidat τ approbat il lá collationẽ. ¶ Ad istud põt rñderi, qꝫ patro nus acceptãdo col lationẽ vr cõsentire, nec hoc casu vr se ingerere, qꝫ nõ hꝫ origineꝫ a se sed a superiore. Jtẽ pñtatio q̃ñqꝫ interuenit ex postfacto.c. si vero.de iure patro.τ sepe valet instõ episcopi sine pñtatione pa-troni, vt no.in.c.iij.τ in ca.eã te.ð iurepa.τ subdit do.ab.φ pño-nus nõ pñtãdo sꝫ preces emittẽdo potest assistere episcopo, vt sibi ꝓuideat ð illo bñficio.qꝫ p illá pñtationẽ nõ acq̃rit ius, sed p in-stõnẽ plati, φ ius nõ acq̃ritur ex tollerãtia plati sed expssa colla-tione ipsius.τ sic ibi nulla tollerãtia interuenit ab illo q ɔtulit bñ
4 ficiũ, sed ab illo q ðbuit ɔsentire collationi. ¶ † Tertio ꝓ ista par te affirmatiua facit ca. ɔtinebat cũ cap.seq̃nti de his q̃ fiũt a pla. sine ɔsensu ca.vbi dicũt iura iũctis glos. φ lꝫ prelat⁹ nõ possit alie nare res ecclesie sine ɔsensu capituli, tñ sufficit ɔsensus tacit⁹ τ sic ibi taciturnitas sufficit.idẽ ergo vr in collatione bñficij. ¶ Ad istd arg.põt respõderi, φ illd hꝫ locũ in alienatiõe q̃ fit ad modi-cũ tẽpus, in q̃ sufficit ɔsensus tacit⁹ capituli, qꝫ igr ð modico piu-dicio, vt.d.gl.τ ibi doc.in capi. ɔtinebat.ð his q̃ fiũt a pla.sine ɔ sensu capi.τ ibi subdit, gl.qõ sec⁹ ẽ in alienatione ppetua, τ sic ꝓ-
5 cedit ɔriũ. † tñ collatio bñficij dr ppetua, τ fit ippetuũ, τ ñ ad tps vt no.p gl.τ doc.in.c.si gratiose.ð rescr.in.vj.τ i.c.veniẽs.ð fil.p sbi.ergo req̃rit, φ i collatione bñficij iteruenit ɔsensus expssus,
6 vt.j.dicet. ¶ † Quarto ꝓ ista pte facit, qꝫ si plat⁹ nõ ɔferat.j.tps iuris vꝫ.j.sex mẽses, ius ɔferẽdi deuoluit ad superiorẽ.c.nulla de ɔces.pbẽ.c.lꝫ cũ si.ð sup.neg.prela.τ sic ergo p suá tollerãtiá τ ne gligẽtiá bñficiũ alteri acq̃rit. ¶ Ad istd rñdet, φ bñficiũ nõ acq rit p illá tollerãtiá, sꝫ ius ɔferẽdi ꝓ illa vice vr eẽ acq̃situ superio
7 ri, τ sic hꝫ locũ illd ar. † ná p pscriptionẽ ius ɔferẽdi põt pscribi. c.auditis de prescrip.c.cũ ecclesia sutrina de cã pos.c.ij.ð in iteg. resti.sꝫ bñficiũ hoc ẽ titul⁹ bñficij nõ põt pscribi, τ sic ꝓcedit istd. ¶ Quinto pro ista parte facit, qꝫ beneficiũ possidetur absqꝫ titu lo, vt est tex.in.c.in litteris τ in.c.iteꝫ de resti.spo.si ergo possidea tur absqꝫ vero titulo, tollerantia dꝫ sufficere ad illud beneficium habendum, ad istud ar.potest rñderi, φ si aliqs habeat bñficium τ illo

⁊ illo fuerit spoliatus ante omnia est restituēdus non obstāte impedimēto allegato ꝑ spoliatorē, qꝛ illud ē ꝓuilegiū a iure ꝯcessuȝ spoliato, vt añ oīa restituat̄ ꝓbatis possione ⁊ spoliatiōe. c. ꝯsultatiōibꝰ de offi. dele. tñ ibi bñficiū nō dr̄ possideri sine titulo 8 † imo si ꝯstaret notorie ꝙ spoliatꝰ nō hēret ius i bñficio, nullo mō veniret restituēdus, vt no. inn. i. c. ꝯstitutꝰ ꝺ filijs pꝛ̄sby. ⁊ sic illud ar. ñ bñ militat, imo si ageret̄ corā iudice sup̄ bñficio ꝑꝑ ꝯtumaciā rei actor nō esseȝ mittēdꝰ i pos. cā rei seruāde, ne videat̄ hr̄e viciosum igressuȝ i bñficio, vt ē tex. i. c. i. ꝺ eo ꝗ mittit̄ i posses. cā rei seruāde i. vi. 9 ¶ † Sexto ꝓ ista p̄te facit, ꝙ lȝ eṗs nō possit ꝯferre bñficiuȝ sine p̄ñtatiōe p̄roni, ita ꝙ si alr̄ ꝯferat, collatio ē iṗo iure nulla, vt est tex. i. c. decernimꝰ. xvi. q. vij. ⁊ tñ si eṗs ꝯferat nō p̄cedēte p̄ñtatiōe valebit collatio, si p̄ronꝰ. j. tēpꝰ iuris nō p̄ñtauerit, vt no. Fel. i. c. cū bertoldus de re iudi. ⁊ sic ergo ibi tollerātia vr̄ ꝯferre ⁊ donare illud bñficiū, ad istud ar. p̄t rñderi, vt fuit rñuȝ. s̄. i. ij. opposi 10 tiōe. ¶ † Septio ꝓ ista p̄te facit, qꝛ certa scia pape iportat dispēsationē ⁊ verā collationē, facit gl. i cle. ⁊ si p̄ncipal̄. ꝺ rescri. ⁊ gl. i cle. i. ꝺ iudi. cū si. vt no. fely. i. c. cū iter p̄riorē. de excep. ergo vr̄ ꝙ illa certificatio ⁊ tollerantia expressa sufficiat ad bñficiū ꝯferēdū. ¶ Ad istud pōt rñderi, ꝙ veruȝ est illud qñ constat de certa scia pape ꝗ̄ iportat ꝓuisionē, dūtñ exprimat̄ illud i dispositiua ꝓuisionis capi. si papa de p̄ui. i. vi. ⁊ illa certa scia ibi nō dr̄ tollerātia, imo est exp̄ssa ꝓuisio, sed v̄ba ita clare nō ponunt̄ sicut i alijs ꝓuisiōibus, imo si papa aliquē noiauerit sub titulo p̄lature nō vr̄ ei illā prelaturā ꝯferre, vt est tex. i cle. si summus pōtifex de sen. excō.

11 ¶ Octauo ꝓ ista parte facit, qꝛ si eṗs non precedente collatione dicat alicui, ego mitto te i possessionē illius bñficij nō p̄cedēte aliq̄ collatiōe, illa missio importat collationē, ita ħ ordinarius vr̄ cōferre, vt no. do. abb. in. c. auctoritate de insti. ¶ Ad istud pōt rñderi, ꝙ ibi nō erat tollerātia, immo erat vera collatio ꝑ illa verba ego mitto te i possessionē qꝛ de iur̄ nō rep̄it̄ certa forma i bñficijs 12 ꝯferendis. ¶ † Nono facit, ꝙ si aliquis pōt ꝯ̈dicere, ⁊ ipse simulat, ⁊ tacet, illud facit in p̄iudiciū sui, ⁊ vȝ, ac si expresse ꝯsentiret, facit. l. ij. C. si res aliena pigno. data fue. vbi dr̄ ꝙ si te fraudulēter tacēte alius reȝ tuaȝ tanq̄ȝ suā pignorauit infert tibi preiudiciuȝ. ¶ Ad istud pōt rñderi ꝙ illud hȝ locū rōne fraudis, ⁊ malitie ipsius faciētis. vt no. Fely. in. c. nōne. ꝺ p̄sum. ¶ Decimo ꝓ ista p̄te fac̄, nā rōe ꝯiūctionis sāguinis tacēs hr̄ ꝓ ꝯsētiēte ēt i p̄iudicialibus. l. si seruus cōis. ff. de do. inter vi. ⁊ vxo. vbi dr̄ ꝙ tres erant frēs ꝗ hēbāt seruū cōeȝ quoꝝ vnus eūdē seruū alijs p̄ñtibus, ⁊ tacētibus donauit vxori sue, ⁊ ꝯcludit̄ valē donationē respectu tacētiū, ꝗ rōne ꝓximitatis vñr in eoꝝ p̄iudiciū ꝯsensisse, vt ē casus ẜȝ do. Abb. i. c. nōne. de p̄sum. ⁊ facit qꝺ no. Bar. i. l. iter oēs. §. recte. ff. de fur. ¶ Ad istud pōt rñderi ꝙ illud arg. hȝ locū rōe cōiūctionis sanguinis. vt dicūt doc. in illis iuribꝰ, secus est in bñficio ꝯferēdo. qꝛ ibi nō inspicit̄ cōiūctio ꝯsanguinis. c. j. de p̄ben. ⁊ digni. ¶ Undecimo ꝓ ista p̄te facit, illud ꝙ no. d. Abb. in. c. nōne de p̄sum. ꝑ tex. in. c. si seruus sciēte. liiij. dist. vbi dr̄ ꝙ si seruus ordinat̄ sciente dño, ⁊ nō ꝯ̈dicente vr̄ consentire nam in hoc casu subest illa rō ꝯiunctionis fauore diuini cultus, cū eccl̄ia sit mr̄ nr̄a. c. ꝗ abstulerit. xij. q. ij. facit. c. nō solū. in v̄bo ꝓfessus. de reg. iu. in. vj. ⁊ no. Bar. in auc. si seruus. C. de epis. ⁊ cle. ¶ Ad istud pōt rñderi, ꝙ illud arg. ꝓcedit fauore diuini cultus, ⁊ libertatis, vt. d. c. si seruꝰ sciēte. liiij. di. ⁊ no. ab. i. c. nōne. de p̄sū. ¶ Duodecimo ꝓ ista p̄te facit, qꝛ fauore reipublice ille ꝗ tacet ꝯsentire, vr̄ vt no. Joan. an. in regula ꝗ tacet. de reg. iu. in. vj. ꝑ. l. ij. ff. ad mu. ⁊. l. honores. §. fi. ff. ꝺ decur. ⁊. l. j. C. de filiofa. lib. x. ⁊. c. ij. de accu. in. vj. ¶ Ad istud pōt rñderi ꝙ illud arg. ꝓcedit fauore reipu. vt not. Fely. in. c. nōne de p̄sum. ẜȝ in collatione bñficij reqrit̄ expressus ꝯsensus collatoris, vt. j. dicet̄ ꝑ. c. j. de reg. iur. in. vj. ¶ Decimotertio ꝓ ista p̄te facit, qꝛ vbicūqȝ aliqs vocat̄, vt ꝯsentiat vel ꝯ̈dicat si ē postea actu p̄ñs, ⁊ tacet, hr̄ ꝓ ꝯsentiente, vt no. Inno. in. c. vestra. de locato. ⁊ ibi do. Abb. ⁊ no. Fed. ꝯsi. xvij. ⁊ Archi. in. c. ꝓnūciādū. in fi. de ꝯse. di. iij. ⁊ do. Abb. in. c. fi. col. iij. de ferijs. Alb. i. ij. p̄te statu. q. cclx. ⁊ do. Ant. in. c. cū oēs. col. viij. ꝺ ꝯsti. ⁊ in. c. ꝗ̄ in eccl̄iaꝝ. col. fi. eo. ti. ¶ Ad istud pōt rñderi ẜȝ Fel. in. d. c. nōne. ꝺ p̄sum. ꝙ vbi collegiū vel vniuersitas cōgregat̄ vt singuli ꝯsentiāt, vel dissentiāt, si tacent hñr pro ꝯsentiētibus, tñ illud nō ꝓcedit in alienatione ꝑpetua rei eccl̄ie, qꝛ in ea reqrit̄ expressus ꝯsensus capi. vt no. Arch. in. c. sacerdotes. xvj. q. iiij. ⁊ i. c. sine exceptione. xij. q. ij. Jo. an. in regula ꝗ tacet. de reg. iur. i. vj. gl. ⁊ ibi doc. i. c. ꝯtinebat̄. ꝺ his ꝗ̄ fiunt a p̄la. sine ꝯsen. cap. ẜȝ collatio bñficioꝝ dr̄ alienatio ꝑpetua, vt. s̄. dixi in. c. si gratiose. de rescr. in. vj. ⁊ gl. in. c. veniēs. de filijs preso. ¶ Decimoquarto ꝓ ista p̄te facit. qꝛ vbi agit̄ de cōmodo ⁊ re appetibili tacēs p̄sumit̄ cōsentire. vt no. Inn. in. c. in genesi. de elec. gl. i. c. sicut. de ele. in. vj. ⁊ in regula ꝗ tacet. de reg. iur. in. vj. ⁊ no. do. Car. do. Ant. Abb. Imo. ⁊ Fely. in. d. c. nonne de presum. per. l. qui patitur. ff. mandati, ⁊ per ħ infertur ꝙ tacens postq̄ȝ scit rem pro se vtiliter gestam presumitur ratum habere, vt not. domi. Abb. vbi. s̄. ⁊ dicit Bald. in. l. si sine. in. j. q. C. ad velleia. ꝙ siue loquatur de vtilitate vera, siue de vtilitate presumpta tacens presumitur consentire, hinc est ꝙ filia presumitur consentire quando pater aliquid facit pro ea, qꝛ presumitur moueri ad eius vtilitatem propter affectum paternum. l. ij. §. voluntas. ff. soluto matri. ⁊ per hoc infert̄ secundum eos ꝙ filius tacens quando legitimatur presumitur consentire. vt est gl. in. l. in adoptionibus in verbo nō ꝯ̈dicēdo. ff. de adop. alleg. §. gñaliter in auc. qui. mo. na. ef. le. ⁊ no. ro. sing. c. dicens ꝙ ante ipsuȝ nunq̄ȝ fuit notata, ⁊ licet certo respectu legitimatio sit dānosa filio quia perdit libertatem, ⁊ non est amplius sui iuris, tamen attenta vtilitate que resultat ex recuperatione iuris naturalium, presumitur potius consentire q̄ȝ dissentire, ¶ Ad istud arg. p̄t rñderi ꝙ hȝ locū qñ agit̄ de vtilitate secꝰ vbi nō agit̄ de vtilitate vt. s̄. dixi vt qñ agit̄ ꝺ collatiōibꝰ bñficioꝝ, qꝛ collator i ꝯferēdo nō hȝ vtilitatē, imo si alius ꝯferat ipse ꝯsequit̄ aliquale p̄iudiciū. vt no. doc. i. c. ꝗ̄ i eccl̄iaꝝ. de ꝯsti. ⁊ i. c. i. de i in 13 teg. resti. ¶ † Decimoqnto ꝓ ista p̄te fac̄ qꝛ ꝯtumax i rñdēdo hr̄ talis ꝓ ꝯsentiēte vel negāte, q̄tenus magis v̄tit̄ i sui p̄iudiciū. c. fi. de iura. calū. c. si post p̄stitū ꝺ ꝯfes. i. vj. l. de etate. §. ꝗ tacuit. ff. ꝺ interrog. actio. ad istud p̄t rñderi, ꝙ illud ꝓcedit i odiū ꝯtumacis, qꝛ tūc tacēs hr̄ ꝓ ꝯsentiēte, secꝰ ē i p̄ñti casu, qꝛ nō agebat̄ de ꝯtu 14 macia. ¶ † Deciosexto ꝓ ista p̄te facit, qñ vltra tacere interuenit aliqs actꝰ positiuꝰ, vt puta recepit sciēter lr̄as i qbus ꝯstituebat̄ ꝓcurator cle. j. ꝺ ꝓcur. tūc vr̄ acceptasse ꝓcuratoriū sup̄ oibꝰ cōtētis i. d. ꝓcuratiōe, vt ē tex. i. d. cle. i. ¶ Ad istud p̄t rñderi vt. s̄. 15 i alijs fuit rñsuȝ. ¶ † Decioseptimo ꝓ ista p̄te facit tex. i. c. ex ore. ꝺ his ꝗ̄ fiūt a maio. p̄te. c. vbi si sint duo litigātes ꝺ bñficio, si vnꝰ p̄stet reuerētiā alteri vr̄ renūciare iuri suo, fateor istud arg. tñ ius nō acqrit̄ eidē p̄ti ꝑ illā reuerētiā p̄stitā, vt vr̄ eē tex. i. c. dilecto. de 16 p̄bē. ¶ † Pro solōne p̄ñtis qōnis reperio tex. i. cle. fi. de sen. excō. vbi dr̄ ꝙ si papa quē sub titulo cuiuslibȝ dignitatis ēt ex certa scia v̄bo ꝯstōne vel lr̄is aliquē noiet, honoret seu quouis alio mō tractet, ꝑ ħ i dignitate illa ip̄ȝ approbare nō itelligit̄, aut qcq̄ȝ ei tribuere noui iuris, ⁊ ibi subdit gl. i v̄bo approbare ꝙ si eṗs missaȝ audit, vel ꝓcurationē recipiat a male ordinato, vel substituto, ꝙ ꝑ ħ nō dispēsat cū illo, dato ēt ꝙ sit casus quo dispēsare possit 17 † ⁊ ēt vr̄ tex. i. c. dilecto. de p̄bē. ⁊ dig. vbi ꝑ exercitiū ꝙ aliqs fecit in eccl̄ia vt canonicꝰ vȝ ꝑ lectionē ⁊ euāgeliū i ebdomoda sua legisse dignoscit̄ epi aut decani electiōi ⁊ alioꝝ negocioꝝ tractatibus sicut canonicꝰ trecēsis iterfuit ⁊ domū quādā ꝑ memoratum obtinuit ꝗ̄ nō nisi canonico ꝯsueuerat assignari ⁊ eṗs lȝ istū cum alijs canonicis ad osculū receperit ad qꝺ nō admittunt̄ nisi canonici, ⁊ ēt ꝑ biēniū eidē qōnē ñ mouerit, tñ ꝑꝑ illud nō vr̄ eū appro 18 basse, vt ibi ꝺt tex. ¶ † Itē repio do. abb. i. c. qꝛ circa i fi. ꝺ ꝯsang. ⁊ affi. post gl. vbi dr̄ ꝙ tollerātia ⁊ dissimulatio p̄ncipis i actu a iure ꝓhibito iducit dispēsationē. ꝙ dcm̄ ibi do. ab. limitat, qñ maior ps ppl̄i receperit ꝯstōnē p̄ncipis, tūc peccat minor ps nō obseruādo illā ꝯstōnē, ⁊ i illo casu tollerātia p̄ncipis ñ iportat dispēsationē, ⁊ sic hȝ locū. c. cū iā dudū de p̄bē. ⁊ dig. secꝰ ē ẜȝ eū, qñ minor ps ppl̄i obseruasset, ⁊ maior ps nō recepisset, nā i ꝯsuetudine iducēda attēdit̄ maior ps ppl̄i, ⁊ nō ꝙ facit minor ps vt no. Jo. an. i gl. fi. i. c. fi. ꝺ ꝯsue. ⁊ i trac. de ꝯsue. aut ẜȝ eūdē do. abb. vbi. s̄. ꝯstō pape a p̄n. fuit recepta cōiter ab oibꝰ vel a maiori p̄te, ⁊ post aliq trāsgrediunt̄, ⁊ tūc, si papa scribit, ꝙ vult certū actū tollerare seu dissimulare, ⁊ tūc talis dissimulatio hȝ vim dispēsatiōis, vt est tex. i. d. c. qꝛ circa. de ꝯsang. ⁊ affi. ⁊ nō ē verisil̄e ꝙ papa citra dispēsationē mādasset istos tollerari in pcō ꝑꝑ scādalū. c. ij. de noui ope. nū. ⁊ si papa nihil specifice scribit, tūc nō vr̄ dispēsare. c. cū iā dudū. de p̄bē. ⁊ dig. ¶ Ego circa istū articulū distiguēdo ꝑ casus 19 dicerē sic. ¶ † Primꝰ casus erit, qñ ē tollerātia approbatiōis exp̄ssa talis dat ius in bñficio, ⁊ ħ maxie qñ fit a papa, vt no. gl. i. c. i. §. volēs ꝑ illū tex. i v̄. tollerādas de colla. i prag. allegat. c. cū sis ꝺ ꝯuer. ꝯiu. ⁊ vr̄ eē tex. i. c. lr̄as de sup. neg. p̄la. vbi dr̄ ꝙ nō vȝ collatio fcā ꝑ ordinariū postq̄ȝ ius ꝯferēdi fuit deuolutū ad supiorē, nisi postea a supiore fuerit approbata ꝑ patiētiā, ⁊ ibi Host. exponit illud v̄bū patiētia. s. exp̄ssa, vt no. Jo. an. i. c. michael. de filijs p̄sbi. ⁊ illa patiētia hȝ viȝ dispēsatiōis. c. qꝛ circa ꝺ ꝯsang. ⁊ affi. ⁊ i isto cāu ista certa sciētia iportat dispēsationē ⁊ ꝓuisionē pleni iu 20 ris † vt no. gl. fi. i cle. ij. ꝺ rescrip. ꝗ dicit, ꝙ nō vȝ ꝯmissio fcā alicui ꝑ sedē apostolicā, nisi sit de ꝑsonis exp̄ssis a iure, aut papa faciat illud de certa scia, facit ēt gl. i cle. i. de cle. ⁊ i cle. i. de iudi. no. do. abb. ⁊ ibi Fely. i. c. ad ħ ꝺ rescrip. cū si. vt ꝑ Fely. i. c. cū iter p̄orē.

de excep. ꝛ l.c.cũ oli.ꝺ re iudi. ꝛ i.c.ꝑterea ꝺ testi.cog. ꝛ i.c.nõnul li de rescrip. ꝛ idẽ ẽt est dõꝫ in tollerãtia q̃ facit ordinarius colla tor, dũm̃ sit expſſa † vt sentit do. Abb.i.c.auctoritate de insti.vbi ꝺt ꝙ illa ꝟba mitto te in poſſionẽ, plata ante collationẽ iportant plenã collationẽ, ꝛ idẽ tꝫ gl.in.d.c.i.in.§.volẽs in ver.tollerãdas de colla.in prag. ꝛ idẽ ẽt est dõꝫ in tollerãtia ꝑroni, vt tꝫ do.abb.i c.ꝑ vestras de iurepꝛo.vbi ꝺt ꝙ si eps ꝯferat bñficiũ ꝑronatum ꝑrono vꝫ collatio qꝛ illa acceptatio ꝛ tollerãtia ꝑroni ꝯualidat il lam collationẽ. Idẽ ẽt tꝫ Fely.in.c.cũ bertoldus co.iiij.ver.iiij.li mita ꝺ re iudi.vbi ꝺt qꝺ collatio ordinarij ꝯualidaꝛ̃ ꝑ lapsuꝫ tpis si ꝑronus nõ ꝑñtet.ĩ.tps iuris, idẽ ẽt est dõm i eligẽtibus.vt ẽ tex. in.c.qꝺ sicut, ꝛ ibi doc.de elec.vbi tenẽt qꝺ abñs ꝑ suã expressam tollerãtiã electionẽ fcãꝫ ꝑ pñtes poterit approbare in sili no.ꝑ.d. abb.post gl. ꝛ doc.ꝑ illũ tex.in.c.cũ in iure.de elec.vbi dꝛ̃ qꝺ qñ i electiõe fcã nõ ꝑ formã scrutinij ipse electus ꝑ tollerãtiã expſſam poterit approbare electionẽ fcãꝫ de seipso lꝫ a ꝑn.nõ fuerit fcã a maiori pte capi. † ꝛ no. Car. Alex.post Archi.i.c.si fuꝰ i fo.liiij. dist.qꝺ si qs canonicus electꝰ fuit ad aliq̃ dignitatẽ, ꝛ eps eo pñ te dat ꝑbẽdã electi alteri ꝛ ipse electꝰ nõ ꝯdixit, valebit ex nũc ta lis collatio ꝑbẽde, dato ẽt qꝺ postea cassetꝛ̃ electio nõ poterit tũc iste electus ad suã ꝑbẽdã reuerti q̃ ꝑ ꝑdicta visus est bñe, vt not. Jo.an.in rl'a iuris q tacet de regu.iur.in.vi.facit.c.ex oꝛe.de bis q̃ fiũt a maiori pte capituli alleg.ẽt do. Abb.in capi.nõne. de ꝑ sump. ❡ † Scdꝰs casus est in tollerãtia approbationis tacita ha bẽte in se tacitũ ꝯsensum, ꝛ ista ẽt in papa dat ius i bñficio, qꝛ suf ficit qꝺ postea ꝯstet ꝺ sua volũtate, vt notaꝛ̃ ꝑ gl.i.c.si aliq̃ ꝺ sen. excõ. ꝛ Jo.an.i cle.si summus eo.ti.de sen.excõ. ꝛ Jnn.in.c.qꝛ circa.de ꝯsan. ꝛ affi. qꝺ eius dissimulatio hꝫ vim dispẽsatiõis ꝑ il lũ tex.facit.c.sup eo.de ꝯsan. ꝛ affi. ꝛ no.i.c.aqua.de ꝯsecra.eccl. vel alta. ꝛ Bar.i.l.itẽ vlpianus.ff.de excus.tuto. ꝛ no.i.c.lꝫ.ꝺ ele cti. ꝛ gl.i.c.i.in.§.volẽs in verbo tollerãda.de colla.in prag. † In alijs platis inferioribus eoꝝ tollerãtia ẽt expſſa nõ hꝫ viꝫ dispẽsa tiõis, nisi ꝑmiserit cãe cognitionẽ.vt no.gl. ꝛ doc.i.c.ij.de scisma. ꝛ i.c.lr̃as.de ꝯces.ꝑbẽ. Jnn. ꝛ alij doc.i.c.veniẽs.de filijs ꝑsby.qꝛ isti inferiores qñ dispẽsant debẽt ꝑmittere cãe cognitionem, ꝛ ad cãe cognitionẽ arctaꝛ̃ inferior, alias nõ eẽt dispẽsatio.vt no.i.c.ni si rigor.i.q.vij. ꝛ no. Jnn.i.c.cũ ad monasteriũ. de sta.mona. Jõ eps neqꝫ ordinãdo, aut ꝯferẽdo, vel ꝯfirmãdo, aut alio mõ nõ in telligiꝛ̃ dispẽsare, nisi h̃ exprimaꝛ̃.vt no.Jo.an.i.c.ij.de scisma. ꝛ si exprimaꝛ̃ cognitio cãe sup dispẽsatiõe tũc ꝑmouẽdo vꝛ̃ dispẽsaꝛ̃. vt no.i.c.fi.de ꝯiug.ser. ꝛ Jnn.i.c.fi.ꝺ eo q furtiue ordines susce. ꝛ Jo.an.i.c.i.de eta. ꝛ q̃li.i.vi. ❡ Et tollerãtia istoꝝ iferioꝝ non dat ius in bñficio.nisi interueniat canonica collatio, vel ꝑuisio, vt no.doc.ꝑ illũ tex.i.c.dilecto.de ꝑbẽ. ꝛ ibi do. Abba.post Host. ꝛ Henri.facit lex cũ vir.ff.de vsucap. ꝛ ibi Bar. ꝛ in.l.si seruo alie no.ff.q ꝛ a qbus. ꝛ in.c.nõ firmaꝛ̃, ꝛ ibi Jo.an.in nouella.de reg. iur.i.vi. ꝛ istud limitaꝛ̃ qñ ad ꝑuisionẽ reqrit̃ solẽnitas substãtia lis sine qua actus nõ valeret.vt.e.audit. ꝛ qꝺ ibi no.de elec. ꝛ fa cit.c.i.§.ad tollẽdũ.de electi.in prag. ꝛ qñ ꝑuisus fuit i dolo ꝛ de dit occasionẽ ꝑuisioni nulle, qꝛ fcã fuit ꝑ impressionẽ aut symonia ce, vt no. Cõpo.in.c.qꝺ sicut.de elec.alias bis cessantibus si pla tus faciat aliquẽ actũ ꝑ quẽ tacite videaꝛ̃ approbasse collationeꝫ nullã ibi nõ reqriꝛ̃ aliq̃ solẽnitas, sꝫ sufficit nudus ꝯsensus ꝑ queꝫ validabiꝛ̃ collatio q̃ ꝑus erat nulla, vtputa si aliqs ꝯtulit bñficiũ spectãs ad collationẽ epi, vꝛ̃ eps ꝯtulit bñficiũ, cꝰ collatio spectat ad inferiorẽ, ꝛ h̃ mõ ad eũ duoluit collatio, ꝛ eps ex certa scia visi tat illũ bñfitiatũ. ꝛ recipit ꝑcurationẽ, ꝛ admittit ad synodũ ꝛ si milia, tacite vꝛ̃ approbare collationẽ.ar.in.c.dilecto.de preben. ꝛ dig. ꝛ in.c.si tibi absenti.de prebẽ.in.vi.l.qꝺ.n. ꝛ qꝺ ibi no.bar.ff. rẽ ratã babe. ꝛ idẽ bar.in.l.i.C.q ꝑ sua iurisdi. ꝛ qꝺ no.do. Abb. in.c.cũ ex officij.circa fi.de prescrip. ꝛ qꝺ no.in.c.ex oꝛe.de bis q̃ fiũt a maio.pte capi.nec refert an aliqd fiat verbo vel facto.c.vt nñuꝫ. ꝛ qꝺ ibi no.de appel. ꝛ de eqpolẽtibus idẽ est iudiciũ.l.fi.ff. mãdati. ꝛ.l.fi.C.de insti. ꝛ substi. Tñ iste casus dꝫ intelligi qñ col latio est fcã ab illo ad quẽ spectat pleno iure ꝛ originaliter colla tio, qꝛ tũc lꝫ collatio nõ valeat, tñ ex tollerãtia ipsius impetrãtis ꝯualidaꝛ̃, ꝛ sic hꝫ locũ qꝺ no.do. Abb. ꝛ ibi Fely.in.c.cũ ex offi cij.de prescrip.qꝛ ibi nõ reqriꝛ̃ noua collatio sed negligẽtia ꝛ taci tus ꝯsensus ipsius impetrãtis sic hꝫ locũ, ꝛ qꝺ no.ꝑ Fely.in.c.cũ bertoldus col.iiij.ver.iiij.limita.de re iudi. ꝛ do. Abb.in.c.ꝑ ve stras.de iurepatro. ꝛ oĩa ista intelliguꝛ̃, qñ nõ reqriꝛ̃ noua colla tio, sed solus ꝯsensus ꝑroni vel eligentiũ, aut renũciatio impetrã tis, secus credo dõm, qñ reqreretꝛ̃ noua collatio, qꝛ tũc illa tollerã tia non importat collationẽ. ꝛ sic hꝫ locũ.d.c.dilecto. de ꝑben. ꝛ cle.si summus pontifex.de sen.excõ. Uel nisi iste due collationes ꝑcederẽt ab eodẽ fonte ꝛ ab ordinario, tũc si ꝑma non valeret, ꝛ cessãte ipedimẽto tollerãtia ipsius collatoris, ꝛ ex certa scia post modũ iteruenirent, tũc tollerãtia ipsius importaret nouã collatio nem, ꝛ sic põt intelligi gl.in.c.j.§.volẽs in verbo tollerãda de col la.in prag. ❡ † Tertius casus est in tollerãtia simplici, q̃ est nuda patiẽtia, vel dissimulatio nõ vestita actu ꝯcludẽte ꝯsensuꝫ, ꝛ talis nõ hꝫ viꝫ consensus, vt est tex.in cle.si summus pontifex. ꝛ.c.cũ iã dudũ de ꝑbẽ. ꝛ dig. ꝛ do. Abb.in.c.qꝛ circa. post do. Anto. de ꝯsan. ꝛ affi. ꝛ rõ assignaꝛ̃, qꝛ tacẽs nõ ꝯsentit vt regula bis q ta cet de reg.iur.in.vj. † nã in simili facit ꝙ in statutis requirentibꝰ ꝯsensum in certo actu nõ sufficit taciturnitas, vt no.bal. ꝛ alij do cto.in.l.ij.§.volũtatẽ.ff.sol.ma.vbi no.ꝙ stante statuto ꝙ mulier nõ possit sine ꝯsensu duorũ ꝑpinquorũ alienare nõ sufficit illos esse presentes, ꝛ nõ ꝯdicẽtes.ꝑ illũ tex.ibi in ꝟbo quasi.q̃ deno tat fictionẽ hꝫ Bar.in.l.si q ꝑ emptore.i.ij.q.ff.ꝺ vsuca. ꝛ ista fi ctio nõ ꝑcedit in statutis ẜm Bar.in.l.iij.§.h̃ ꝟba.ff.de neg.ge. facit.l.j.in fi.ff.ꝺ auto.tu. ꝛ no.Bal.in.l.si sine.in.ij.q.C.ad vellꝛ̃. ꝛ in.l.fi.§.necessitatẽ.ꝟsi.qro an sufficiat.C.de bo.q̃ lib. † facit ẽt ꝙ no.Jo.an.in addi.spe.tit.de arbi.§.seqꝛ̃.ꝟ. sꝫ nũqd arbitra tor, vbi ꝺt ꝯ Spe.ꝙ si pñs, ꝛ tacẽs eligiꝛ̃ in arbitrũ nõ vꝛ̃ sentire alleg.l.si meis.§.recepisse.ff.de arbi.facit ẽt ꝙ no.Jo.an.i.c.ioã. vbi ꝺt ꝙ si pñs eligiꝛ̃ in executorẽ testi ꝛ tacet nõ vꝛ̃ ꝯsentire, ꝛ ꝑ illã regulã ꝺt Bal.in.l.mutus.col.ij.C.ꝺ ꝑcu.ꝙ si istrm̃ ꝺt titius ꝯstituit talẽ ꝑcuratorẽ pñtẽ, ꝛ nõ ꝺt acceptãtẽ talis nõ est ꝑcura tor, vt no.Fely.in.c.nõne de ꝑsum. ꝛ vbi agiꝛ̃ de dñio rerũ admit tẽdo tacẽs nõ hꝛ̃ ꝑ ꝯsentiente, nisi rõe vicinitatis, ꝛ ꝑpinquitatis .l.si fuus cõis.ff.de dona.inter vir. ꝛ vxo.vt no.do.ab.post gl.in d.c.nõne.de ꝑsum.vbi subdit ꝙ tacẽs ꝛ tollerãs proprie nõ ꝯdi cit nec ẽt ꝯsentit, qꝛ tacere tꝫ mediũ inter ꝯsentire ꝛ ꝯdicere ꝑ di ctam rl'am q tacet.vñ qñ hoc mediũ põt ꝯseq aliquẽ effcm̃ ab ex tremis separatũ illũ ꝯsequiꝛ̃, nec accedit ad aliqꝺ extremoꝝ.l.i. .§.sciam.ff.de tribu.vbi aliud disponiꝛ̃ cũ expſſe ꝯsentit dñs ꝯcti bus serui sui, ꝛ aliud cũ ꝯdixit, aliud vero cũ tacet, cuius diuersi tatẽ vide ꝑ gl.in.d.regula bis q tacet.de reg.iur.in.vi.vbi võ nõ est inuenire effectum hmõi tũc qñqꝫ sumit effectũ vnius extremo rũ qñqꝫ alterius ẜm varias ꝯiecturas nã sicut dicimus in berma frodito q dꝫ tribui sexui vbi magis incalescit.l.q̃riꝛ̃.ff.de sta.bo. ꝛ.iiij.q.iij.hermafroditus.ita est dõm in isto casu, ꝙ tacere sit re ferendũ ad ꝯsensum vel dissensum in quo magis incalescit hꝫ va rias ꝯiecturas, vt no.Dy.in.d.rl'a bis q tacet.de reg.iur.in.vi.in simili ẽt facit, qꝛ qñ agitur de oblõne ꝑsonali tacens babetꝛ̃ ꝑ ꝯ dicente.l.filiusfamilias.§.inuitus.ff.de ꝑcur.vbi dꝛ̃ ꝙ si is q ꝯsti tuit ꝑcurator est presens ꝛ tacet nõ vꝛ̃ ꝯsentire. ꝛ qñ agiꝛ̃ de pre iudicio iuris tacentis, tunc tacens est habendus ꝑ ꝯdicẽte, qꝛ in dubio nõ presumiꝛ̃ qs velle preiudicare iuri suo, ꝛ iactare suuꝫ.l. cum de indebito.ff.de proba. ꝛ.c.sup hoc de renũ.facit ꝙ no.gl.i .l.cum quid.ff.si cer.pet. ꝛ põt constare de nõ fraude ꝑ ꝯiecturas ꝛ sic põt intelligi.l.si sine.C.ad velle.vbi tex.in fi.ponderat calidi tatem mulieꝝ, ꝛ in dubio presumiꝛ̃ fraus interuenisse, ex quo etiã possunt ꝛ põt impedire ꝛ tacet ꝛ sic de fraude presumpta, vt.d.c. sup hoc de renun. ꝛ hoc hꝫ locũ quando agiꝛ̃ de graui preiudicio secus est qñ ꝺ modico preiudicio, qꝛ tũc presumiꝛ̃ ꝯsensus, vt no. do. Abb.in.d.c.nonne de presump. ꝛ ibi subdit ꝙ ex multis con iecturis iudex presumit in ꝯsensum vel dissensum cum similibus, i ista materia taciturnitatis vide Fely. ꝛ do. Phi.decium in.c.ij. de constitu. Et cum bis sit expedita presens questio.

SVMMARIVM

1 Impetrans beneficium an debeat facere mentionẽ de iure in re vel ad rem quod habet ad aliud beneficium ꝛ.ĩ.nu.97.

2 Impetrans beneficium an debeat facere mentionem de receptio ne de eo in canonicum per capitulum facta.

Et talis receptio quam efficatiam babeat.

3 Impetrans beneficium debet facere mentionem ꝺ beneficio per cum impetrato non acceptato.

4 Impetrans beneficium quare mentionẽ de beneficio de quo spo liatus fuit mentionem facere debet.

5 An autem teneatur facere mentionem de beneficio quod violen ter obtinuit ꝛ quomodo.

Et an teneatur exprimere ꝙ alium de beneficio spoliauit ꝛ de iniuste detento, ꝛ de fructibus perceptis ꝛ.ĩ.nu.8.

6 Impetrans beneficiũ dꝫ exprimere q̃ redderet papã difficiliorẽ ꝛ q̃litates in iure expſſas q ẽt tacite nõ redderẽt eũ difficilioreꝫ.

7 Impetrans bñficium an dẽat facere mẽtionẽ de instõne ꝑcedẽti.

9 Intrusus qs dꝛ̃ multis modis vt hic ꝛ nu. duobus sequẽtibus.

10 Inferior non potest conferre beneficia pro papa reseruato.

Impetrans

Et possidens beneficium colorate non poterit amoueri sine causse cognitione.

109 Executor datus ad prouidendum d beneficio incerto vacaturo, de quo intelligatur.

Et impetrans beneficium vacaturum quid exprimere debeat.

110 Gratia pape loquens de fructibus beneficioꝝ alteri dandis intelligitur de beneficijs vacantibus tam de iure q̃ de facto.

111 Uacare verbum in literis ꝛ priuilegijs quomodo intelligatur.

113 Impetratio beneficij vniti si non facit mentionem de possessione obtenta vigore illius vnionis non valet.

114 Expectans si non acceptet infra mensem beneficium quod de iure ꝛ non de facto vacat an possit post mensem acceptare.

115 Collatio motu proprio pape facta valet licet colorate possessiōis mentio non sit facta.

116 Possessionis colorate taciturnitas quando non noceat.

117 Impetrans rescriptum ad beneficium an debeat facere mentionem de ecclesia cathedrali, ꝛ nu. sequen. maxime nu. 121.

Et dispensatus iuxta capitulum primuz de fil. presbi. an possit habere beneficium in ecclesia cathedrali.

118 Impetrans rescriptum, vt sibi prouideatur de beneficijs an in cathedrali ecclesia obtinebit ꝛ nu. sequen.

119 Ecclesia cathedralis vel inferior quando exprimitur, an nomen statuti exprimi debeat.

120 Ecclesia matrix alicuius loci solennis quando impetratur an sit facienda mentio de nomine sancti.

122 Impetrans beneficium regulare si est clericus secularis an debeat facere mentionem de eius natura.

Papa aliter q̃ consuetum est non rescribit.

123 Beneficium quando dicatur seculare.

Et prescriptio completa non interrumpitur.

124 Actus vnicus an consuetudinem inducat.

125 Ecclesia parochialis secularis si per. xl. ann. per religiosum gubernetur an poterit postea clerico seculari assignari.

126 Unire potest episcopus beneficiuz seculare monasterio monachorum vt per eos regatur.

127 Consuetudo vt inducatur circa mutationem status beneficioꝛuz quot anni requirantur.

Et beneficium vt dicatur consuetum regi per regulares vel seculares quot anni requirantur.

Et an beneficij presens status attendatur.

128 Possessorium recuperande competit regulari spoliato beneficio seculari quod ab episcopo habuit.

129 Titulus beneficialis prescriptione nō acquiritur, sed bñ eius nã.

Et an beneficium spectās ad collationē vel pñtationē dicať rľař.

130 Collatio beneficij consueti conferri clericis secularibus si sit fctã canonico regulari an vitietur.

Quid de collatione ecclesie parochialis consueta clericis secularibus assignari facta monacho.

131 Prioratus annalis si per papam conferatur vt perpetuus an mutet naturam.

132 Presentatio an per monachos fieri possit de regulari in ecclesia consueta per clericos seculares regi.

133 Regularis quando ad beneficium seculare promoueri possit.

Et beneficium qñ dicatur naturam rľaris beneficij assumpsisse.

134 Impetrans beneficium debet specialiter ꝛ expresse exprimere qualita tem beneficij obtenti.

Et an dignitatis qualitates sint exprimende.

Et quando nomen dignitatis dicitur specialiter expressum.

135 Lex quando requirit expressionem ꝓ forma prolatio verboꝝ per inuolutionem non sufficit.

Et specialis mentio quando fieri dicatur.

136 Impetrans beneficium etiam minimum debet facere mentionez de dignitate quam obtinet.

137 Impetrans beneficiū dz q̃litates beneficij impetrandi exprimeř.

138 Quid de ordine annexo.

139 Impetrans beneficium debet facere mentionem de iure ad rem per alterum quesito per ellectionem aut p̄soni pñtationem.

Et an collatio vel reseruatio pape tollat ius ad rem quesitum alteri expectanti per collationem ꝛ. s. nu. 142.

140 Ius patronatus laici per generalē in pape reseruationē nō tolliť

141 Clausula anteferri an iuri ad rem deroget.

142 Ius prelature per electionē acquiritur.

143 Presentatio patroni facta de aliquo qui ob distantiam non presentauit literas an preferatur collationi pape ꝛ nu. seq

144 Reseruatio papalis an ellectionem precedentem tollat.

145 Motus proprios non tollit ius in re seu ad rem quesitum.

146 Patrono non sufficit. s. tempus iuris elligere presentandum sed debet presentare realiter.

147 Patronus clericus vnum vicario episcopi reuocato ꝛ aliuz episcopo non dicitur variare sed valet secunda presentatio.

148 Impetrans beneficium an debeat exprimere q̄ habet canonicatum ꝛ prebendam in aliena ecclesia, ꝛ nu. seq.

149 Et an debeat facere mentionem de valore prebende.

150 Prebendatus omnis an dicatur canonicus.

151 Impetrans beneficium si habet beneficium annexum prebende an debeat exprimere illud annexum.

152 Rescriptum ad beneficia per non expressa vitietur.

153 Impetrans beneficium qualitatem alterantem naturam beneficij ꝛ impetrantis exprimere debet.

154 Impetrans beneficiū si est spurius qualitatem spurietatis exprimere debet.

155 Et debet exprimere pendentiam litis cum alio super beneficio.

QVÆSTIO XI

Quero Undecio q̄ q̃litates sunt exprimēde in beneficijs impetrandis, et respondeť q̄ plures reqruntť. ¶ † Pria q̃litas est d iure ad rē q̄ qs hz ad aliqd beneficiū est faciēda mētio, ꝑ tex. in. c. ad audientiã in. ij. ꝛ in. c. i nr̃a. de rescrip. ꝛ no. Do. in. c. si motu proprio col. ij. de prebe. ꝛ dig. in. vi. facit gl. in cle. si romanus in ver. obtinet de prebē. ꝛ dig. ꝛ ibi Io. de imo. col. ij. idē no. Car. in cle. ij. in. xij. q. de offi. ordi. vbi tz lr̃as esse subrepticias, qñ quis dixit se nondū ecclesiasticū bñficiū assecutū, ꝛ hz lr̃as sup impetratione, ꝛ alleg. Io. an. in rľa ignorãtia. de reg. iur. in. vi. notãt. do. d rota decisio. xij. ti. de renū. in antiqs, q̃ ēt reperiť in ti. de renū. decis. iiij. in antiquoribus, in siľi ꝛ no. bal. in. l. si is q. §. fi. ff. de excusa. tut. vbi tz q̄ hñs beneficiū noie nō re, si impetrat aliud beneficiū, nō teneť d primo facere mētionē, qꝛ dz intelligi, qñ nō hz ius in re nec ad rē, sed solū nomē, ꝛ istud est limitãdū qñ ius ad rē esset fragile ꝛ mere gratiosum puta ex receptione fcã auctoritate capituli, qꝛ de ista nō est necessaria mentio, vt no. Io. de imo. post Host. ꝛ Io. an. ꝛ But. in. c. relatū. co. vlti. de prebē. qꝛ receptio capituli cēseť gratiosa, ꝛ capľm ꝑ suã receptionē nō pōt dare ius ad vacaturã, sed est quodã ius gratiosuz dãs facultatē agēdi corã supiore, vt ꝯpellat capľm ad p̄bendã ꝯferēdã, ꝛ iō de tali iure nō est necessaria mētio, ꝛ ꝑꝑ h pōt dici q̄ receptus auctoritate apostolica p̄ferť recepto auctoritate capituli. c. hi q. c. si postq̃, ꝛ istud est intelligēdū de receptiōe fctã de alio, de q̃ iste impetrans apostolicus nō teneť facere mētionē rōnibus p̄dictis † sz ipsi doc. nō aperiunt qd de receptiōe fctã ꝑ caplꝫ de se ipso nūc volēte impetrare, an teneať de sua receptiōe facere mētionē, ꝛ ipsi vñr tenere q̄ nō, tñ p̄t distingui ꝟz Fely. i. c. i nr̃a. co. iiij. v̄. de iure. de rescrip. q̄ aut receptus i eadē ecclia ipetrat a sede apľica ꝛ tūc nō ē necessaria mētio qꝛ ꝑ h papa nō fuisset difficilior ad ꝯcedēdū, imo facilior, aut ipse fuit recept⁹ auc̄te capľi, ꝛ post ipetrat in alia ecclia, ꝛ de h dz fieri mētio, qꝛ lz illa receptio ꝯferat ius fragile, q̄ nō afficit p̄bēdã tñ illud ius ad rē ē duplicis efficacie, p̊ qꝛ p̄t agi corã supiore, vt ꝯpellat caplꝫ ad p̄bēdã ꝯferēdã, vt no. doc. i. d. c. relatū. de p̄bē. ꝛ dig. ꝯo qꝛ lz ista receptio nō afficiat prebēdã, qn collatio fcã alteri per capľm valeat, tñ si capľm spernit illū a se receptū, teneť ei prouidere de redditibus cōib⁹, donec ei sit prouisum de bñficio, vt voluit Inn. i. c. statuimus. de maio. ꝛ obe. ꝛ ibi do. Abb. ꝛ idē do. Abb. i. c. iter cetera i fi. ꝛ i. c. dilectus. in scōo vlti. nota de p̄bē. ꝛ iō ꝑꝑ istos defectus vř q̄ tale ius ad rē sit dignuz mētione, qꝛ qua rōne taciturnitas cuiuscunqꝫ modici beneficij reddit impetrationē nullã. c. si ꝓponēte. d rescrip. ita alia rōe taceri nō opz ius ad rē vt. s. ē dcm̄, eadē rōe istud ius receptōis ē exprimēdū, qꝛ ē aptū producere aliqd emolumēti recepto ꝛ i oēz euētū ē dignū facere mētōez tñ in his Fely. nihil firmat, mihi vř q̄ de ista receptiōe sit faciēda mētio, ꝛ pōdero h mō, qꝛ ipetrãs teneť facere mētionē de sua pria impetratiōe. vt. d. c. ad audiētiã. ꝛ. c. i nr̃a. d rescrip. ꝛ lz iste sit ipetrãs simpľr si tñ caplꝫ sibi nō ꝯferat p̄mã p̄bēdã sed alteri, valebit collatio, vt est tex. in. c. dilect⁹ in. ij. de preben. ꝛ dig. facit. c. de cōcess. prebē. in. vi. mō sic si caplꝫ ex libera volūtate recipiat aliquē i canonicū, lz p̄ma prebenda nō sit sibi affecta, tñ capľm dz ei ꝓuidere ex prouentibus capľi, donec sibi fuerit prouisuz de p̄bēda sufficienti, ꝛ sic de illo iure ē faciēda mētio, vt in siľi facit tex. in. c. postulasti. de rescri. ¶ † Scōa q̃litas de q̃ est facienda mentio in impetratiōe bñficij, qñ beneficiū est alicui collatū ꝛ nōdū illud acceptauit, qꝛ de illo beneficio nō acceptato teneť in sua impetratiōe facere de illo mētionē, vt tz gl. in. c. gr̃a. in ꝟbo ignorãti. d rescrip. in. vi. alleg.

in.vi.alleg.c.in nr̃a.de rescript.⁊.c.q̃uis.il p̃.de prebē.⁊ dig.i.vi. ⁊ idē ēt tȝ Jo.an.⁊ Jo.de lig.⁊ do.de san.ge.in.d.c. gr̃a. post gl. superius alleg.co.iiij.de rescrip.in.vj.idē ēt tȝ Fely.in.c.i nr̃a.col. iiij.ver.infert ēt de rescrip.in.vi. ¶ 4 †Tertia q̃litas de q̃ impetrās dȝ facere mētionē vcȝ lȝ fuerit spoliatus a suo bn̄ficio,dȝ de illo facere mētionē,vt no.do.abb.post Cal.But.⁊ alios in.c.in nr̃a ⁊ ibi Fely.de rescrip.q: fȝ eos p spoliationē de fcō agitatā nō pdit titulū bn̄ficij,ſȝ solū possionē,idē ēt no.Jo.an.But.⁊.d. ab.in.c. cū teneamur.de pbē.⁊ dig.facit ꝙ no.Jo.an.in.c.de multa.super xbo bēbat.de pbē.⁊ dig.vbi tȝ,ꝙ spoliatus curato bn̄ficio si recepit fȝ,tale pmū vacat,nec ob.fȝ eos.c.si tibi ꝯcesso.ō pbē.i.vi. ꝙ vr̄ facere ꝯtriū,nā rn̄det ꝙ ille tex.loqˀ de pena expressa i.c. de multa.e.ti.ad q̃ȝ incurrēdā reqrit possio scdi bn̄ficij plena , vel ꝙ stet p eū qn illud bn̄ficiū obtineat.c.lȝ eps.de pbē.i.vi.⁊ istud viciū surgit ex taciturnitate pmi iuris,qd retinet ēt data puatione 5 possiōis†an āt sit idē ecōuerso vt ipetrās bn̄ficiū teneat facere mētionē de illo,ꝙ obtinuit violēter.Jo.an.Cal.But.⁊ do. de scō ge.tenēt ꝙ sic ꝙ ē faciēda mētio i.d.c.in nr̃a.de rescrip.p.c. eū q ⁊ ibi ē gl.iiij.de pbē.⁊ dig.i.vj.⁊ h̄ sufficiāt ꝙ bn̄s bn̄ficiū q̃ aliuȝ spoliauit,⁊ i ipetratiōe dicat nō obn̄te alio bn̄ficio ꝙ hȝ,an vero oporteat exp̄mere ꝙ aliū spoliauit.pe.de anch.i cle.p lr̃as.i fi.de pbē.tȝ ꝙ nō,nisi illud habuisset aucte secularis potētie,ſȝ i ꝯtrium facit vt no.Fely.i.c.i nr̃a.ca.v.ver.spoliatus.de rescrip.q: papa difficilius ꝯcessisset fȝ si sciuisset ꝙ aliū spoliasset a suo bn̄ficio,facit.c.cū nr̄is.⁊ ibi doc.de ꝯces.pbē.ergo tacere istā q̃litatē viciat gr̃aȝ.c.postulasti.de rescrip.facit ꝙ no.Cal.i ꝯsi.xiij.ti.de rescrip. ⁊ ꝯsi.xi.ti.de pbē.vbi tȝ ꝙ si possidēs iniuste bn̄ficiū ipetrat lr̃as ad illud nō habita mentione de sua possione,lr̄e dn̄r subrepticie.

6 ¶ †Quarta q̃litas in bn̄ficijs ipetrādis est q: impetrās dȝ facere mētionē de his,q̃ possent papā retrahere vel reddere difficilioreȝ ad ꝯcedēdū,vt est tex.in.c.postulasti.de rescriptis.Jtē ēt dȝ fieri mētio de his de qbus spāliter est a iure puisum,ꝙ de eis dȝ fieri mētio,ēt si nō sint talia,quoꝝ taciturnitas hēret papā retrahere vel difficiliorē reddere.c.si motu ,ppio i xbo q̃tūcūqȝ modicū ō pbē.i.vi.vbi āt nō ꝯcurrit aliqd de istis duobus,nō est necessaria aliq̄ spālis mētio,p.c.dudū.ver.ꝯsiderātes de pbē.i.vi.no. Do.ō sancto ge.i.c.sup lr̄is.i co.v.ver.dū legi bononie.sextū de rescrip. ⁊ i repeti.c.postulasti.col.xv.ver.puto prout dixi de rescrip. ⁊ ibi Maria.in repeti.col.pe.⁊ idē Do.de scō ge.in.d.c. dudū.col.v. ver.credo sic posse distigui de pbē.⁊ dig.facit gl.i cle.i.i xbo alteri.de pbē.q̃ vult ꝙ nō tenet ipetrās facere mētionē i lr̄is bn̄ficialibus nisi de q̃litatibus in iure expressis,⁊ illā sequit Cal.ꝯsi.i.ti.de filijs p̄soi.⁊ idē Cald.in.c.in nr̃a.co.xi.q.iiij.de rescrip.⁊ idē tȝ rota decis.xxxij.ti.de rescrip.in nouis,⁊ idē calde.ꝯsi.x.ti.de rescrip. cū simi.vt p Fely.in.d.c.i nr̃a correlario.xx.⁊ i.c.sup lr̄is.co.i.x. 7 i.ꝯsidera.de rescrip.⁊ i.c.ad aures ꝯcl.ix.e.ti.de rescrip. ¶ †Quinta q̃litas de q̃ est facienda mentio i rescrip.ipetrādis ad bn̄ficia ē nā opȝ facere mentionē de intrusiōe pcedēti q: est tale qd,q̃ exp̄sso papa difficilius ꝯcessisset gr̃aȝ,vt no.do. Abb.p illū tex.i.c. cuȝ iā dudū.co.ij.de pbē.⁊ dig.⁊ in.c.ꝑterea.vlt.no.de iurepa.⁊ i.c.p inq̄sitionē.co.iij.de etate.⁊ i.c.q̃liter i fi.⁊ i.c.qsqs.i pn̄.de elec.⁊ i.c.ad aures.co.iij.de rescrip.Bal.i.c.in lr̄is in fi. de resti.spol.⁊ Do.de sancto ge.p illū tex.i.c.eū q fo rn̄so.col.fi. de pben.in.vi. cū si.vt no.Fely.in.c.postulasti.in fi.de rescrip.⁊ Cald.ꝯsi.xi.ti.ō pbē.⁊ ꝯsi.xiij.ti.de rescrip.vbi tȝ ꝙ ipetrās bn̄ficium tenet facere mentioneȝ de suā possione illicita q̃ precedit alias impetratio nō vȝ,nisi sit facta motu ,ppio fȝ eū,tn̄ in isto vltimo ꝯtriū tȝ Milus in repertorio suo in xbo gr̃a.§.xiiij.incip.gr̃aȝ,q: lȝ nō possit allegare defectus surreptiōis,qn̄ est clausula motu ,ppio.c.si motu.⁊ c.nō pōt de preben.in.vi.tn̄ pōt allegari defectus intētiōis pape, vt no.Lap.in.c.fi.de offi.dele.in.vi.cum simi.vt no.Fely.in.c. ad 8 aures.de rescrip.†⁊ non solū est facienda mentio de iniusta detentione,sed ēt de fructibus pceptis tenet facere mentionē,nisi ipsos ꝯuertisset in vtilitatē ecclesie,vt no.Jo.an.in addi.spe.ti.de le.§. videndū restat de dispensatione circa finē.x.sed pone aliqs,dicēs ꝙ cū papa Jo.iustificasset sibi titu.cuiusdā scholaris sui,voluit ꝙ dimidia ipsoꝝ fructuū solueret camere sue.j.certū tp̄s,nā ex pceptione dictoꝝ fructuū fuit factus inhabilis ad bn̄ficia, vt not.ibi Spe.⁊ Hostien.in.c.dudū.in fo in xbo cano.de ele.⁊ Fely. ideȝ 9 tȝ in.d.c.in nr̃a.col.viij.x.fm correlariū.†⁊ Do.de sancto gemi. in.c.pp.col.vlti.xix.dist.ponit sex modos qbus qs dicat intrusus ⁊ large ille pōt dici intrusus lȝ fuerit positus in bn̄ficio auctoritate superioris tn̄ hȝ viciū pp qd deberet priuari.c.veniens.⁊ ibi Fely.de accusa.⁊ dt gl.ij.i.c.cū sup.de cā possess.⁊ ,ppric.ꝙ tales sunt in q̃si intrusi.Jtē ēt dr̄ intrusus ille q ē positus in bn̄ficio auctoritate supioris nō habētis ptātē ꝯferendi ex eo q: ad aliuȝ collatio pertinebat,vel q: publice suspensus,vt est tex.in.c.fi.de exces.pla. ⁊ in.c.q: diuersitatē de ꝯces.pbē.⁊ si papa mādat intrusos spoliari bn̄ficijs sub illo mādato includunt illi q pmutauerūt bn̄ficia re10 seruata apostolice sedi reseruatiōe durāte†q: cū de bn̄ficijs reseruatis p papā inferior nō pōt se intromittere nec illa ꝯferre.c. de p ben.in.vi.no.Fely.in.d.c.in nr̃a.fo correlario de rescrip.⁊ in pmutatiōe reqrit renūciatio ⁊ collatio.c.i.de rex pmu.in.vi.iō cū tales pmutātes sunt positi in bn̄ficijs aucte nō hn̄tis ptātē ꝯferēdi,⁊ sic dn̄r intrusi,vt no.Cald.ꝯsi.xiij.ti.de ver.sign.⁊ dt Jo.an. post Uincen.in.c.p venerabilē co.iiij.q filij sint legi.qd ꝯmissa cā epo bononiensi cognoscet illū q possidet sit est intrusus lȝ sit alias canonice electus.⁊ no.Arch.i.c.si qsq̃ȝ.xi.q.i.⁊ alb.in.l.more ad fi.ff.de iureiur.nisi alius possedisset ⁊ nūc alius notorie occuparet ⁊ nō esset dubiū de tit.vt no.Car.in cle.i.q.xv.de fo.ꝯpetē.⁊ etiā bn̄s bn̄ficiū a nō hn̄te ptātē ꝯferēdi pōt dici intrusus , facit.c.ij.⁊ ibi do.abb.i.iij.no.de rest.in integ.⁊.c.ex frequentibus , ⁊ qd ibi notat de insti.⁊ dr̄ itrusus bn̄s bn̄ficiū a nō valēte dare,nō tn̄ bn̄s bn̄ficiū ab illo q dare pt q̃uis de ipsius intitulati vel puisi tit.disputari possit an valeat vel nō,vt no.Jnn.i.c.nihil.i gl.magna.circa mediū de elec.⁊ dn̄i de Ro.decis.pe.ti.de cā pos.in antiqs ⁊ dt But.i.c.cū satis co.i.de offi.Arch.ꝙ is dr̄ se ingerere, q absque diocesani auctoritate intrat.c.qm̄.de offic.ordi.⁊ h̄ mō cognoscit intrusus,⁊ incoloratus possessor,facit.c.veniēs de accu.⁊.c. cum nr̄is.de ꝯces.pben.⁊ ille dr̄ intrusus q se ingerit.c.cū iā dudū ibi intrusori ⁊ ibi ingerit ⁊ ingessit de preben.⁊ in.c. dudum. in fo de elec.no.and.Bar.i.c.sup lr̄is.co.xx.de rescrip.facit ēt tex.i.c.eū q.de pben.in.vi.quā alleg.albe.in x.intrudit ⁊ Brix.in reper.in x.intrusus.vbi dicit ꝙ ille dr̄ intrusus q pter superioris auctoritatē ingerit se in ecclesia,p.c.q: diuersitatē ⁊.ibi do.abb.de ꝯces. pben.⁊ idē est de illo,q intrat cū ti.habito a supiore excōicato,vel interdicto.c.tāta.de excess.pla.⁊ retinēs bn̄ficiū a q̃ ē canonice p uatus dr̄ intrusus,vt no.Brix.vbi.s̄.p.c.cū dilectus de purga.cano.⁊ ad excusandas intrusiones vide Old.ꝯsi.cccxiiij.colū.iij. vbi dt ꝙ intrusus in bn̄ficio nō vacāte excusat pp famā de morte rectoris cū si.vt no.Fely.in.c.ꝯtingat circa fi.de rescrip. facit gl.i.i c.i.de ꝯces.pbē.idē de eo q acceptat bn̄ficiū,q̃ aliˀ fuit iniuste a superiore puatˀ nesciēs de iniusticia.c.ad petitionem de accu.⁊ ibi doc.secˀ fȝ eos si sciret vel eēt notoriū de iniusticia,vt no.do.abb. in.c.exposita. co.i.de arbi.multi alij modi q excusant ab itrusiōe, ex pbabilibˀ causis i iure exp̄ssis excusant,vt not.Fely.i.c.cū venerabilis de ꝯsue.⁊ itrusus pt renūciare bn̄ficio detēto ,ppria auc11 toritate gl.in.c.nisi cū pridē.§.pp in xbo illius de renun. ¶ †Et dicit Fely.in.c.veniēs.fo notabili de accusa.ꝙ octo modis qs dr̄ intrusus in bn̄ficio. ¶ Pmo mō,si nō hȝ aliquē colorē sue intentionis.c.eū q.de pben.i.vi.c.ad aures.de exces.pla. ¶ Scdo mō dr̄ itrusus ille,q hȝ bn̄ficiū sine aucte supioris,vt no.Jnn.i.c.nihil de elec.facit.c.bone.il p̃ ⁊ meliˀ fo de elec. ¶ Tertio dr̄ itrusus ille,q ē depositˀ tn̄ remanet i bn̄ficio,vt no.Jnn.i.c.q̃liter il fo in fi. iiij.col.de accu. ¶ Quarto mō dr̄ intrusus ille,q ē electus ⁊ administrat ante ꝯfirmationē.c.ij.⁊ ibi do.Abb.in.i.co.de resti.i iteg. ⁊ in.c.auaritie.de elec.in.vi. ¶ Quinto mō dr̄ intrusus ille q cōmittit crimen dignū depositiōe.facit gl.ij.in.c.cū sup.de cā poss.⁊ ,pprie. ¶ Sexto mō ille dr̄ itrusus,q hȝ bn̄ficiū ablatū alteri in iuste.c.tanta.⁊ ibi do.Anto.in fi.i.col.de excess.pla. ¶ Septimo dr̄ intrusus fȝ Jo.an.i.c.dudū.in fo de elec.si qs itrauerit possionē bn̄ficij ,ppria auctoritate,ita ꝙ lr̄e sup illo bn̄ficio nō valēt,si tacet se itrasse possessionē ēt auctoritate pncipis,vt no.do.Abb.i .c.ad aures.de rescrip.⁊ i.c.cū iā dudū.col.ij.de pbē.⁊ in.c. ppea. vlti.no.de iure patro.⁊ i.c.p venerabilē.q fil. sint legi. ⁊ Pe.de ancha.⁊ do.Car.i cle.per litteras.i fi.de pbē.⁊ iō sis cautus vt ō hoc facias mētionē,vt no.Fely.i.d.c.veniēs.de accu. ¶ Octauo mō dr̄ intrusus ille,qui intrat possessionē bn̄ficij nō leuatis bullis, cum sola signatura.tex.in extrauagan.que incipit iniuncte.⁊ not. Cald.consi.xiij.titu.de ver.signi.⁊ Fely.in.d.c.veniēs.de accusa.

12 ¶ †Sexta q̃litas de qua est faciēda mētio ⁊ de cura aiaꝝ ipsiˀ bn̄ficij,q: illa ē exprimēda,vt no.Cal.i.c.nr̃a i.iiij.q.⁊ ibi Fely.de rescrip.⁊ ideo si plebanus hȝ curam parochie,opȝ de illa cura facere mētionē,⁊ nō sufficit dicere ꝙ est plebanus eccl̄ie curate collegiate,vt no.Cald.i ꝯsi.xxxiij.incip.i hac dubia q̄ōne,q: possibile ē eē i ecclesia collegiata ⁊ curata dignitateȝ q̃ ē pncipalis,⁊ ad q̃ȝ ꝯsueuit assumi p electionē,⁊ tn̄ nō ē curata,q: ex spāli dispōne i stitutis vel alio iure pōt cura prochie ⁊ collegij ad aliū ptinere , de cura parochie.facit tex.i.c.statutū.de elec.i.vi.de cura collegij,facit.c.cū ab ecclesiaꝝ.de offi.ordi.⁊ no.i.c. irrefragabili.§. exces13 sus.e.ti.de offi.ordi.†⁊ notātēr ibi capitulū p̄scribit iurisditionē corrigendi singulos de collegio,ita ꝙ nō est locus preuentioni p

epm. et no. Jo. an. in. c. pastoralis. sup gl. de off. ordi. et Car. qsi. pdcō. et idē Car. i. c. fi. de pben. et Jmo. in vl. co. facit qp no. egi. de cisi. cccc xxj. (14) † vbi dr qp si pmotus ad epatū ipetrat dispēsationē su p retentione pozatus, quē hēbat añ, et tacet qp ē curatus dispēsatio ē surreptitia, p tex. i cle. i. de pbē. et dig. idē etiam est dōz, si papa dispenset motu pprio, qz motus pprius hz eū nō tollit surreptionē, q pcedit re ipsa, et ex itētiōe pape. Idez qz opus est alia dispēsatiōe vt no. Fely. in. d. c. ad aures ɔclusiōe. v. de rescrip. et qd no. ro. decis. xiij. ti. de pben. in antiquoribus. (15) † et expssio solius collegij nō infert expssuz esse qp bñficiū sit electiuū. vt no. Fely. in. d. c. in nr̄a correlario. xxij. de rescrip. alle. Do. de scō ge. in. c. cū i illis p illū tex. co. fi. de pben. in. vi. vbi ponit post alios doc. an fcā mentiōe collegij dicat tacite fcā mentio cure, et vr̄ ɔcludere qp sic, qñ collegiū et cura est in eodē corpore, alias nō, et ita tz Maria. in. c. postulasti. co. li. de rescrip. tñ Fely. approbat opi. Car. q̄s. s. retuli. (16) † et vltra adō qp grā de dignitate nō extendit ad curatā p tex. in. d. cle. i. de pbē. et notāt dñi de ro. decis. xviij. ti. de pben. in antiquoribus, et in simili facit, qz si est pozatus in q pzioz nō exercet curā p se sed p vicariū, tñ dr̄ hr̄e curā, vt no. Dñi de ro. decis. ij. ti. de offic. vica. in antiqs cū simi. vt no. Fely. in. c. postulasti. in pn. de rescrip. et idē fm eū est dōm, si est bñficiū simplex, et hz annexā curatā, vt dr Fely. in. d. c. i nr̄a correlario. xxiij. vide Old. qsi. ccij. incip. fcm tale ē, quē seqtur albe. de rosa. in pma pte statuto. q. cxlviij. et Old. qsi. lxvij. et carta (17) xxxij. et Ro. decisi. xxxi. dcō ti. de rescri. ¶ † Septia qlitas est, qp vbi reqrit aliq expssio i hac mā, dz fieri verbis, que pñt intelligi, et sint vsitatata in curia, et nō sufficit vti vbis inusitatis in supplicatiōe ipsius supplicātis, vt no. egi. decisi. ij. ti. de rescrip. vbi infert qp noia librar et aliar monetar interpretant fm qsuetudinē loci, in quo fit impetratio, non ad quē fit impetratio, vt no. Fely. in. c. ad aures. ɔclusione. xi. de rescrip. et i. c. i nr̄a correlario. xiij. d rescrip. (18) ¶ † Octaua qlitas ē qp impetrās grāz si neutri fuerit ius acqsitū dz facere mentionez de qlitate bñficij et de mō vacationis, ac si de nouo bñficiū impetraret, vt no. Do. de ro. decisi. xxiiij. in nouis ti. de rescrip. et Lud. ro. qsi. ccclxij. incip. quo ad primū, et impetrans bñficiū dz facere mentionem qliter est litigiosum, vt no. Do. de rota decisi. xvij. in nouis ti. de pben. facit qd no. cal. qsi. xij. ti. de rescrip. vbi tz qp in habilitatione lr̄ar surrepticiar dz fieri mentio d pendentia litis, et hoc intelligit de lite mota ipsi impetratori, sed si esset lis pendens inter alios, nō tenet ille q impetrat bñficiū litigiosum facere mentionem de illa lite, qñ impetratio nullo mō est i piudiciū iuris litigātiū. vt no. Old. qsi. cclxix. incipien. qdā Hug. (19) et sequit Fely. in. d. c. in nr̄a correlario. xv. de rescrip. ¶ † Nona qlitas in bñficijs impetrādis est. qp impetrās faciat mentionem de bñficio manuali, qp hz impetrās, vt no. Cal. qsi. ix. ti. de rescrip. et rōnē assignat. qz de omni bñficio, qp qs obtinet in tit. dz facere mētionē, vt. c. si pponente. de rescrip. q tex. nō distinguit, an bñficium sit tpale vel ppetuū, secus dr vbi est bñficiū tpale, qp nō dat in tit. sicut est vicaria tpalis de q nō est facienda mentio. c. postulasti. et ibi doc. de rescrip. facit qd no. Cald. qs. xxx. ti. de preben. et Fely. (20) in. d. c. in nr̄a correlario. xix. ¶ † Decima qlitas de q impetrans dz facere mentionem est qp ille, cuius morte vacat bñficiū, erat familiaris alicuius Card. alias impetratio est nulla, fm Do. de ro. decisi. xv. in antiquis ti. de preben. vbi dñt et asserūt Grego. xi. ita ordinasse, et illud ēr intelligit si desierat esse familiaris tpe mortis vt tenent Do. de ro. decisi. xx. ti. de preben. in antiquioribus, et mouent qz ex quo semel fuit familiaris. bñficia, q tūc obtinebat, iam fuerāt reseruata in manibus pape, ergo ex quo semel fuerunt reseruata non desinunt esse, nec veniunt ad manus inferiorum, donec papa semel disposuerit de eis, arg. qp no. Jnn. in. c. inter dile- (21) ctos de excess. prela. † et facit qz videmus in simili qp bñficiū illius q semel fuit collector vel subcollector vnicus vel familiaris comēsalis pape sunt reseruata, ēt tpe mortis desierit esse talis, et intellige de bñficijs q habuit añ officiū vel eo durāte, vide dños de ro. decis. xij. et xiiij. ti. de pben. in antiquis et xxx. decisi. qp lz officium dās cāz reseruationi cessauerit, nō cessat reseruatio, et ēt si isti desierunt esse tales vt no. Pet. de anch. qsi. cxxxij. incipien. de natura, idē ēt est dōm, si talis moriat anteqz acceptauerit officiū. vt notant. Do. de ro. decis. xi. ti. de preben. in nouis, idē ēt si acceptauit et nō exercuit, vt no. Do. de ro. ti. de preben. ɔclusio. xiiij. in antiqs (22) quos sequit Fely. in. d. c. in nostra correlario. xxi. † et ibi subdit, caue in hoc vltimo, qz respectu familiariū nō gaudet priuilegio familiaritatis q nō famulat, hz do. Abb. in. c. cum dilectus. in fi. de cle. nō resi. vbi dr ad hoc diligenter aduertendū p. c. ex parte i. ij. et p. c. fi. de ver. sig. in. vi. et qd no. Pet. de anc. qsi. cxxxviij. vbi cōsuluit qp descripti inter capellanos pape nō excusant a residētia i bñficijs suis. nisi circa papā obsequialē se exhibeāt, idē no. Maria. in. c. ex tue in sua repeti. de cle. nō resi. col. xxvij. v. x. cā et in sequenti col. ver. xiij. cā. et do. Car. qsi. xxvij. incip. vacauerūt ppe finem, vbi dicit, qp illi soli capellani gaudent iure capellanatus, qui sunt in prosecutione officior, et negocior p sedem apostolicaz eis commissor, alleg. extrauagantem Jnn. quinti incipiente ad futu- (23) rā, et beneficia istor sunt reseruata, alior nō, fm eū † sed obstare vr̄ ad predictas decisiones stilus curie romane, de quo in decis. xiiij. ti. de pben. in antiquis, q dicit qp postq̄ semel quis est factus collector vel subcollector siue vtatur officio, siue non vtat, beneficia q tunc habebat remanent reseruata. et sic non curat de exercitio officij, nisi dicat fm Fely. vbi. s. qp ille stilus procedit quatenus est introductus, et nō amplius, qz limitata cā limitatū parit effectum. l. in agris. ff. de acqui. re. do. et ideo si esset de stilo qd etiā familiares nō exercentes psonā suā in familiaritate dicerent veri familia- (24) res illi standū esset † et cauendū est fm Fely. q dicta sunt de collectoribus et subcollectoribus, debent intelligi qñ tales officiales moriunt tpe pontificis. q creauit eos officiales, secus hodie, si nō esset ille pontifex, qz tunc reseruatio est finita. et ita alias dedit rñsum idem Fely. vbi. s. motus primo p regulā cācellarie, q de his loquit, dū dr qui suo tpe. i. pape reseruantis sua officia exercuerūt scdo p decisionē peregrinā Do. de scō ge. in. c. pñti. in pn. de offic. leg. in. vi. vbi ita etiā dicit se rñdisse, qp morte reseruantis expirat reseruatio p illū tex. postea idez Fely. vbi. s. mutauit qsiliū pp extrauagantem Pauli scdi q incipit ad ppetuā q dr qp tales reseruationes nō expirāt mortez pape, et illa qstō est in multis clemen- (25) tinis impressa hz eū † ad qd est addendū qp si qcedit alicui ptās cōferendi bñficia familiariū suor, et vnus ex famulis desinat esse famulus, et postea morit, nō poterit ille qferre bñficia ipsius, vt not. do. de ro. decisi. xx. ti. de pben. in antiquioribus et alleg. Jo. an. i. c. fi. de v. sig. in. vi. idē tz Tho. fasoli. decisio. liij. vbi vult q qp reseruatio bñficior cedentiū vel decedentiū cappellanor pape nō afficit bñficia eor qui desierūt esse capellani, et p ista pte facit regula cācellarie q est. xxx. vbi dr. Jtem voluit qp impetrās beneficiū vacās p obitū familiaris alicuius Cardinalis tenet expmere nomē et titulū ipsius Cardinalis, et si ille fuerit in curia qp accedat eius qsensus alias grā sit nulla, idem vult, si ille desijsset esse familiaris et hoc quo ad beneficia sibi qpetentia tpe familiaritatis et progati. Cardinalis in beneficijs suarum eccliar, et ista vr̄ esse verior opinio, qp si desinat esse familiaris qp beneficia non dicant esse re- (26) seruata, vt etiā tz Fely. in. d. c. in nr̄a correlario. xxi. ¶ † Undecima qlitas in beneficijs impetrādis est, qp est necesse vt impetrans exprimat, qp est hospitale illud sup quo fit impetratio, vt est text. in cle. p lr̄as. de pben. et digni. et illud ēt pcedit si scriberet motu pro prio, vt no. ibi gl. iiij. q̄s sequit Card. ibi in. v. q. et in qsi. cxviij. incip. casus talis est agitatus. ¶ Et idez est dōm de beneficio solito regi p laycū, qz nō venit in grā qcessa clerico ad beneficia vacatura, nisi fiat mentio de illa qlitate. vt no. Do. de ro. decisi. lxi. in antiquis ti. de rescrip. vt no. in. d. cle. per lr̄as. et rō p doc. assignat, qz ex quo scribit p clerico psumit scribi de beneficio clericali. vt no. Fely. in. d. c. in nostra. correlario. xxij. de rescrip. p. l. lz si qui. §. mancipiorum. ff. de vsufruc. vbi si relinquit vsusfructus mācipij dz vsufructuarius vti seruo legato fm qualitatem serui, vnde scriptorez (27) non dz deputare ad calcez portādā † in terminis facit. c. cū de beneficio. de preben. in. vi. p quez tex. dr Do. de sancto ge. in. c. fi. §. i. in fi. de offi. deleg. in. vj. qp si mandat puidere de beneficio clerico seculari intelligit de qsueto qferri clerico seculari hz qdonēz psone, et ita tz Cald. in disputatione incipiente dñs Papa dedit (28) conseruatorez col. vlti. Et dicit Fely. vbi. s. † qp predcā cle. p lr̄as limitatur, nisi esset aliqd hospitale spectans ad collationez prelati rĺaris, et ipse soleat qferre illud vt manuale alicui religioso, qz tūc religiosus hñs expectatiuā ad beneficia supposita tali plato poterit petere tale hospitale, vt no. Do. de ro. ti. de rl'a. decisi. iij. in antiquis et sic limitat opi. Car. in. d. cle. p lr̄as. q. xiij. dū dr qp ille tex- (29) ēt hz locū in bñficijs regularibus. ¶ † Duodecia qlitas in beneficijs ipetrandis, est qz facienda ē mentio de iurepronatus laycorū vt no. gl. in cle. ij. de pben. et dig. et Do. de scō ge. post alios doc. in c. ij. de pben. et dig. in. vj. lz illud ius pñtādi spectaret ad laycū et clericū simul, vt no. Do. de scō gemi. in. c. i. in fi. post gl. de iurepatrona. ita tz Maria. i. c. postulasti. co. xxxiiij. ver. iiij qro d rescrip. et si in supplicatiōe diceret qp supplicās petit derogari pronis, lz de iurepatronatus eorum non clare constet, et postea patroni nō pbent qp tpe impetratiōis clare qstabat de iure eor, et tūc vr̄ eis clare derogatū q̄s tūcūqz hodie docuerit qp ad eos vere spectat, et spectabat iuspronatus, qz adhuc vex est, qp tūc clare nō qstabat vt tz car. qsi. lxxi. icip. vacāte qdā parrochiali ecclesia, et seqt Fely. in. c. in nr̄a correlario. xxxviij. vide ēt gl. in pemio prag. in vbo

eneruantur

30 eneruant̃ † vbi dt ꝙ lꝫ papa possit ꝯferre vel mandari ꝯferri bñfi-
cia spectãtia ad pñtationẽ layci hoc expresso, cũ d sola gr̃a iuspa-
tronatus in layco tolleret̃. c. qm̃. ⁊ ibi do. Abb. d iurepatro. facit
qd no. Jnn. in. c. ꝙ sicut. de elec. ⁊ do. Abb. in. c. sup eo. de offi. de
le. ⁊ in. c. quanto. de iudi. ⁊ iuspatronatus est de foro ecclesie. d. c.
quanto. de iudi. nõ intelligunt̃ tñ talia beneficia in generali ptãte
seu mãdato ꝯcessa, arg. c. qd trãslationẽ. de offi. leg. ⁊. c. in gñali. d
reg. iur. in sexto. melior tex. in cle. ꝑ lr̃as. ⁊ ibi doc. post gl. de pre-
ben. ⁊ dig. no. ẽt doc. in. c. ij. de ꝑben. in. vi. Archi. in. c. filijs. xvi.
q. vij. ⁊ si papa talia bñficia ꝯferret posset inde scãdalũ suboriri, ⁊
layci retraherent̃ a fundatiõe ecclesiaꝝ, vt no. in. c. cũ dilectus. de
31 iurepatro. do. abb. in. c. i. de ꝑben. † ⁊ dñt Host. ⁊ Jo. an. i. d. c. cũ
dilectus. Quod hmõi bñficia ꝑ̃onoꝝ laycoꝝ nõ includunt̃ i gr̃a
ꝯcessa ꝓ aliquo bñficiãdo, q̃ꝫtũcũqꝫ late scribat̃. c. dilectus in ter-
tio de ꝑben. ⁊ illud est intelligendũ de ꝑ̃onis laycis. vt no. ro. de-
cis. cccxxxij. ⁊ refert Host. vbi. s̃. se vidisse rescriptũ Gregorij noui
bullatũ ꝑ ꝙ scribens ꝑlatis anglie in quo declarabat ꝙ qñ scribe
bat ꝓ aliquo bñficiãdo nõ intẽdebat ꝙ ꝓuideret̃ ei d bñficijs ꝑti
nentibus ad pñtationẽ laycoꝝ, idẽ ẽt refert Henri. in. d. c. cũ dile
ctus. ⁊ do. de scõ ge. in. c. si ꝯpromissarius. de ele. in. vj. ⁊ Lapus i
. c. cũ in illis. de ꝑben. in. vi. ⁊ illud ꝭm eũ ꝓcedit ẽt si gr̃a esset cõ-
32 cessa motu ꝓprio † q² motus ꝓprius nõ tollit iusp̃onatus. vt no.
Ro. decis. cxiiij. ⁊ doc. in cle. si ro. de ꝑben. ⁊ spe. ti. de leg. §. viden
dũ. ꝟ. qd si papa. ⁊ no. Lauren. in. c. ij. ⁊ in. c. cũ in ecclesia. de pre-
ben. ⁊ dig. in. vj. ¶ Facit rl̃a cãcellarie in q̃ cauet̃, ꝙ sup q̊uis bñ-
ficio ecclesiastico de ꝑ̃onatu laicali nõ expediant̃ lr̃e, nisi ponatur
expresse ꝙ tale bñficiũ tãto tp̃e vacauerit, ꝙ eius collatio est ad se
dẽ apostolicã deuoluta, vel ad id ꝑ̃onoꝝ accedat ꝯsensus, ⁊ si ꝑ
papã iuri ꝑ̃onatus hmõi derogari ꝯtigerit ⁊ illud ius spectet ad
aliquẽ regẽ, ducẽ, marchionẽ, vel aliũ principẽ ꝑtineat, ⁊ de hoc i
lr̃is ꝓuisionis vel mãdati de ꝓuidendo de dicto bñficio mẽtio fa-
cta nõ fuerit, nõ censet̃ iuri hmõi fore derogatũ, vt no. idẽ gl. vbi
. s̃. sed hodie ꝭm eũ de hmõi derogatione paꝝ curat̃, ⁊ hmõi bñfi-
cia nõ veniũt in gñali reseruatione iuris, vel hois, vt no. doc. in. d.
c. ij. de ꝑben. in. vj. ⁊ Spe. ti. de leg. §. nũc tractemus ꝟ. sed nunqd
33 legatus † ⁊ noiationes vniuersitatũ ꝭm ꝯsiliũ basiliense nõ exten-
dunt̃ ad illa bñficia de ꝑ̃onatu layci. vt. c. i. §. item ꝙ. de colla. in
prag. facit ẽt tex. in. c. i. de anna. in prag. idẽ ẽt tꝫ Fely. in suo trac.
qñ lr̃e apostolice ꝑiudicent ꝑ̃onis. ꝙ papa ꝑ suas lr̃as nõ ꝑsumit̃
34 ꝑiudicar̃ iuri ꝑ̃onoꝝ, alleg. Lappũ alleg. xcvj. incip. bñficia † vbi
ꝯcludit ꝙ reseruationes bñficioꝝ quas facit papa, nõ icludũt bñ
ficia ꝑ̃onalia, ⁊ ibi refert Host. in. c. dilectus de offi. leg. ⁊ ibi etiã
Jo. an. se vidisse bullã papalẽ vt. s̃. dixi directã ꝑlatis anglie, in q̃
ꝯtinebat̃, ꝙ qñ papa scribit ꝓ aliquo bñficiãdo, nõ est sue intẽtio-
nis, ꝙ ꝯferant̃ bñficia, in qbus laycus hꝫ iusp̃onatꝰ, ⁊ ipse Lap
pus assignat rõnẽ, q² si talia bñficia ꝑ istũ vel aliũ modũ ꝯferren
tur ꝑ papã aut ꝑlatos, laici retraherent̃ a fundatione ecclesiaꝝ, ⁊
ita dt se vidisse ꝑmissa seruari ꝑ Grego. papã vndecimũ, ꝙ dũ cõ
tulisset ecclesiã sancti Romuli florentie nõ fcã mentione de patro
natu parochianorũ, nõ potuit postea obtinere ille cui ꝯtulit, idẽ ẽt
tꝫ Jo. mo. in. d. c. ij. de ꝑben. in. vj. ⁊ ibi Do. de scõ ge. col. iij. ꝯ gl.
istud sentit Ang. in. l. sed si hac. §. ꝑ̃onũ in ꝑn. ff. de in ius vocan.
vbi tꝫ ꝙ ille q impetrat bñficiũ ꝑ̃onale laicorũ nihil agit, ita ẽt tꝫ
Car. ꝯsi. xcviij. in antiqs, vbi ẽt tꝫ ꝙ clausule gñales derogatorie
posite in lr̃is papalibus nõ derogãt ordinationi fundatoris bñfi-
35 cij. ¶ † Quia sicut papa nõ vult ꝑiudicare in pñtatione, ita nec in
tollendo ordinationẽ vel vltimã volũtatẽ fundatorũ, ⁊ istud est in
telligendũ de volũtate pape, secus est de potentia ipsius, q² tunc
põt papa ꝑiudicare ꝑ̃onis, vt no. doc. in. d. c. ij. de preben. in. vj.
Archi. in. c. pie mentis. in fi. xvi. q. vij. ⁊ in. c. hortamur in prin. ibi
Do. de scõ ge. ⁊ Car. Alex. lxxi. dist. vbi tꝫ ꝙ solus papa ꝑ̃onis
inuitis põt bñficia ꝯferre, ⁊ legatus illud nõ põt. c. cũ dilectus, ⁊
ibi doc. de iurep̃ro. secus est de volũtate, q² tũc papa non intendit
nec presumit̃ velle illa ꝯferre, vt tꝫ Fely. vbi. s̃. arg. c. decernimus.
xvi. q. vij. ⁊ Ro. ti. de preben. ꝯclu. xx. in nouis, ⁊ istud procedit ex
multo fauore ꝯcesso laycis volentibus fundare loca pia ⁊ ꝑmitti
tur vt ad libitũ disponant circa modum seruandi in ꝯferendo ea
⁊ ipsis regendis. q̃ oia sunt deputãda ad aliũ finẽ, nisi vt layci vi-
dẽtes iura assistere benigne ⁊ gratiose volũtatibus coꝝ, inducant̃
feruentius ⁊ animosius ad edificatiões, ⁊ dotationes ecclesiaꝝ, ⁊
si ad hũc finẽ talia ꝯcedunt̃ multomagis ꝯseruãda est eis pñtãdi
facultas, q² sublata tepescũt ⁊ retrahunt̃ coꝝ animi ab hmõi fun
36 datiõibus † ⁊ dt Host. in. c. ea q̃. de statu reg ꝙ fundãs eccl'iaꝫ rl'a
rẽ põt apponere pactũ, ꝙ clericus secularis hẽat vocẽ in electiõe
abb. ⁊ idẽ tꝫ ⁊ seqt̃ Do. de san. ge. post Jo. an. in. c. ex eo. in fi. de
elec. in. vi. ⁊ Bal. in. l. ij. C. de in ius vo. vbi tꝫ ꝙ fundãs ecclesiam
põt apponere pactũ, ꝙ iusp̃onatus nõ trãseat ad hr̃dẽ extneum.
37 alleg. no. in. c. ꝯsiderãdũ. xvi. q. vij. † Jtẽ videmus ꝙ de relictis ꝓ
dote ecclesie nõ soluit̃ quarta canonica, vt no. do. Abb. in. c. fi. ꝑ
illũ tex. ver. vltimus casus. de test. ⁊ ita ẽt tꝫ Pe. de perusio de q̃r
ta episcopi. c. vij. folio. vltimo. Pau. de cast. ꝯsi. ccxlij. vr̃ mihi. ⁊
38 Bal. de dotibus folio primo circa mediũ † similiter dt Do. in. c.
cũ in ecclesia. vltimo notabili de ꝑben. in. vi. ꝙ ꝑ̃onus põt in crea
tione bñficij imponere onus, ꝙ semꝑ presentet̃ ad illud de suo ge-
nere, si sunt aliqui qui velint presbiterari, ⁊ sint idonei, ꝑ. c. cũ dile
ctus ⁊ ibi do. Abb. de ꝯsue. ⁊. c. abb. de ver. sig. ita tꝫ do. Car. in
ꝯsi. xi. incip. q̃dã societas, ⁊ hoc si ep̃us interponat auctoritatem i
illa fundatione, ⁊ ꝯsentit ꝯdõni ipsius fundatoris, ꝙ illud orato-
rium nõ subsit ep̃o valebit illa ꝯdõ, ⁊ ibi late decidit idẽ Car. i fa-
uorem societatis laicorũ sub vocabulo sancte Marthe pauperũ
de sepo, q̃ est in ciuitate pistorij, ⁊ hoc intelligi dꝫ, qñ locus fundã
dus nõ sit in figura ecclesie, sed simplicis oratorij. vt tꝫ Fed. consi.
ccxlvij. incip. casus talis est, ⁊ ita tꝫ Ro. decis. vij. tit. de test. in an-
tiquis. ⁊ Do. de scõ ge. in. c. ij. §. pe. de rebus eccle. nõ alie. Jmo.
post Butri. in. c. cũ inter de ꝯsue. ⁊ do. Abb. in. c. edoceri. in. i. q.
de rescrip. ⁊ Ro. ꝯclu. i. ti. de rerũ ꝑmu. in antiquis Car. ꝯs. xx. ti.
de iurepatro. ⁊ pe. de perusio in trac. de dimembratiõe vnionũ. c.
vij. post prin. cum simi. vt ꝑ Fely. vbi. s̃. col. ij. versic. corroborari.
39 ¶ † Et istud ẽt ꝓcedit si papa mãdaret ꝓuideri de bñficio cũ illa
clausula gñali ad cuiuscũqꝫ dispõnem ꝑtinente, q² nõ ꝯprehendit
bñficiũ spectans ad pñtationem laycorum, q² aliud est. n. dispõ, ⁊
aliud pñtatio in materia stricta, in qua ꝑ istud verbũ non inducit̃
nisi instõ. capi. cũ in illis. §. i. ⁊ ibi Do. de san. ge. col. i. de ꝑben. in
vi. ⁊ no. gl. in verbo dispõnẽ, ⁊ ibi do. abb. in cle. i. de supplẽ. neg.
prela. lꝫ ꝯ̃riũ esset dõm in materia fauorabili, vt tꝫ ibi Card. in. ij.
no. facit gl. ij. in cle. fi. de elec. ⁊ dato ꝙ in istis locis clare nõ dicat̃
de pñtatione, tñ dũ ꝯcludit̃ ꝙ dispõ sonat in actũ ꝓuisiuum, ⁊ cõ-
prehendit oẽm modũ reformandi. sequit̃ qd non includit pñtatio
nem, q̃ non hꝫ in se vim ꝓuisionis, sed est preambulum ex parte in
40 ferioris ad talia vt tꝫ Fely. vbi. s̃. ⁊ Lapus vbi. s̃. ¶ † Jtẽ ẽt pre-
missa ꝓcedunt si papa scriberet motu proprio ꝓ aliquo beneficiã
do, q² non censet̃ ꝯprehendere bñficiũ patronale laycorũ. vt not.
do. abb. in. c. ad aures col. pe. ⁊ ibi Fely. de rescrip. ⁊ rõ assignat̃
q² motus proprius non operat̃ circa intrinsecas qualitates bene
ficij non ex defectu surreptionis, sed q² nõ apparet de volũtate pa
41 pe, ar. c. cũ in illis. ⁊. c. is cui. de prebẽ. in. vi. † ⁊ motus ꝓprius nõ
firmat gr̃am ꝯ̃ voluntatem ꝯcedentis, nec preiudiciũ tertij. vt no.
do. Abb. ⁊ Fely. in. d. c. ad aures. de rescrip. ⁊ Ro. decisi. lxv. tit.
de reseri. in antiquis vbi dt premissa. ⁊ in istis terminis. idem no.
Car. ꝯsi. cxviij. incipien. casus talis est agitatus ⁊ ꝯsi. lxxxviij. inci
pien. papa vniuit in fi. cũ simi. vt late ꝑ Fely. in prealleg. tacta. ⁊. i
42 d. c. ad aures ꝯclu. v. de rescriptis. ¶ † Jtem etiã istud procedit lꝫ
in lr̃is exprimat̃ ꝙ ꝓuideat̃ titio de bñficio, ⁊ si ad alicuius pñta-
tionem spectaret, q² intelligit̃ de pñtatione ꝯpetente alicui ex iure
ꝑ̃onatus ecclesiastici, nõ ãt secularis, vt no. Lappꝰ alleg. lxxxiiij.
inci. do. papa col. v. ⁊ ibi dicit qd Jo. an. ita ꝯsuluit ꝑ no. in. c. dile
ctus. de offi. leg. ⁊ Do. d sancto ge. post Lappũ. in. c. cũ in illis. §.
i. col. fi. de prebẽ. in. vi. nã exquo in ista materia põt ꝯsiderari ius-
patronatus duplici mõ, vꝫ vno mõ vt ecclesiasticũ, alio mõ vt se-
culare, ⁊ ista simplex mentio pñtationis q̃ põt ꝯuenire vtriqꝫ, cen
set̃ ꝯuenire ad illum sensum, q minus derogauerit iuri alterius, si-
cut dr̃ in ꝓbatione. c. in pñtia. de proba. ⁊ no. in. c. cũ dilectus. de
ꝯsue. ⁊ verba restringunt̃ vt minus ledant ius cõe ⁊ sufficit ꝙ ali-
quid operentur ẽt modicũ, ergo sufficit qd possint operari in p̃o-
natu ecclesiastico, vt in terminis tꝫ Fely. in. d. suo trac. col. iij. ver,
ampliat̃ tertio. preterea ẽt si verba nihil operent̃ intelligendo de
patronatu ecclesiastico, tolleraꝫ potiusq̃ꝫ si fieret interpretatio ꝯ̃
mentem iuris cõis q̃ ad iuris derogationem nõ tendit necessario
vt no. Do. de san. ge. in. c. si romanorũ. co. iiij. ver. fallit. xix. di. ⁊ i
. c. si papa in fin. de priui. in. vi. vbi ẽt dt qd verba q̃ pñt derogare
iuri cõi, ⁊ nõ derogare interpretant̃ in dubio, vt nõ derogent, ẽt si
nihil ex hoc operarent̃. c. cãꝫ q̃ de rescrip. Jtẽ exquo de stilo curie
⁊ mente doctoꝝ de hac materia loquẽtiũ est, qd fiat spãlis mentio
de iure ꝑ̃onatus laycoꝝ, ista nõ vr̃ esse spãlis mẽtio, in q̃ de laycis
nõ exprimit̃, facit gl. in cle. ij. in ꝟbo spãlis de offi. ordi. Bar. in. l.
i. in fi. ff. siqs in ius vocã. nõ ierit cũ simi. vt no. Fely. in. c. trãslato.
43 de ꝯsti. † facit illud qd no. Jnn. in. c. dudũ. in fi. de decim. vbi dt ꝙ
dispõ principis q̃ põt interpretari in derogationẽ iuris cõis, ⁊ ẽt
ad ꝯseruationẽ iuris cõis, potius interpretat̃ ad ꝯseruationẽ q̃ꝫ
ad derogationẽ, ⁊ ibi But. ⁊ Bal. in. l. bonoꝝ. C. q admitti. cum
simi. vt no. Fely. in. c. cũ inter. de excep. ⁊ no. Jnn. in. c. innotuit. i
fi. de elec. ꝙ papa nõ presumit̃ in dubio vti plenitudine ptãtis, fa-

44 cit cle. si. de sen. excō. ¶ † Itē premissa ēt pcedunt, qñuis papa diceret in lrīs, q puideat alicui de bñficio spectante ad pñtationem quorūcūq3, qr non intelligit de pñtatione pronoꝝ laycoꝝ, vt no. Do. de sancto ge. in. c. cū illis. §. i. co. vlt. ō pbē. in. vi. c. vbi t3 post alios doc. premissam opi. facit etiam quod no. Host. in. c. cū dilectus de iurepatro. dicens q verbū pñtatiōis appositū in lrīs apostolicis nō includit laycos, vt no. Jo. de fantu. quē ipse alleg. ⁊ d. Anto. ita t3 in. c. dilectus. col. iiij. de offi. leg. vbi in terminis t3, q si in lrīs pape dicat de bñficio spectāte ad pñtationē cuiuscūq3, nō includit bñficiū pronatus layci nisi aliud exprimat, tñ istud vr difficile, qr verbū quorūcūq3 nihil operabit, si intelligit solū de pronis ecclesiasticis, ⁊ verba rescriptoꝝ sumunt interpretationē a iure cōi. c. cām. de rescrip. ⁊ in iure ista ꝟba pregnātia semp augent vim ꝟboꝝ, ⁊ operant aliqd plus, vt sentit glo. in. l. i. in ꝟbo quacunq3 cā. ff. de ser. fugi. ⁊ in cle. i. in ꝟbo qñuis. de re iudi. ⁊ in cle. i. in eodē ꝟbo. de rebus eccle. nō alie. ⁊ dt Ang. in. l. q si nolit. §. si qs ita. ff. de edil. edic. q si fideiussor pmisit pñtare principalem qñcunq3 intelligit post sniam, l3 alias secus. l. grece. §. post litē. ff. de fideius. ⁊ t3 Do. in. c. decet in pn. col. iij. de immu. eccle. in. vi. q qñ lex vel statutū dat ptātē cognoscēdi de qbuscūq3 causis, nulla censet exclusa

45 † ⁊ dt Saly. in. l. si seuerior. C. ex q. cau. infa. q si statutū puniens occidentē aliquē quouismodo vel qualitercunq3 cōprehendit ēt homicidā nō dolosum sed culposum, l3 alias secꝰ, vt ibi p eū. ⁊ Bal. in. l. data opera col. v. C. q accu. ⁊ l. qcunq3 in. vi. col. C. de seruis fugi. Ita ēt no. Car. ⁊ Jo. de ana. in. c. lator. de homi. ⁊ ita ēt t3 Alex. in. l. ⁊ si seuerior. col. ij. C. ex q. cau. infa. irro. ⁊ Bapti. de scō seue. in repe. l. oēs populi. xxxiij. col. ff. de iusti. ⁊ iure. cū simi. vt no. Fely. in. c. sedes. in. iij. ⁊ ēt in. vi. declaratiōe de rescrip. ⁊ si diceret q ꝟbū quorūcūq3 importat. s. siue sint prelati ecclesiaꝝ collegiataꝝ vtriusq3 sexus ⁊ sic ɔprehēdit oēs species pronoꝝ ecclesiasticoꝝ, ad hoc rñdet, q ēt absq3 expressione illius ꝟbi quorūcūq3 sufficiebat dicere ad pñtationē, qr cū nō specificaret ō aliq spē pronatus nō poterat intelligi ō vna magis q̄3 ō alia, ⁊ intelligebat de qlibet, iuxta no. p gl. in. c. vt circa. ⁊ ibi doc. de elec. i vi.

46 † ⁊ si diceret q ꝟba gnālia recipiūt plerūq3 modificationē, ne repugnent iuri cōi, vt no. Bar. in. l. ij. §. pretor. ff. q satisda. cogā. ⁊ doc. in. l. i. C. de sac. san. eccl. ad hoc pōt rñderi, q illud est veꝝ qñ mēs disponētiū nō est aperta, ⁊ ꝟba debent aliqd operari, l3 i pñti casu ꝟbū quorūcūq3 d3 aliqd operari, vt mens pape rescribentis sit certa, qr in certis nō est opus ɔiecturis, ⁊ tñ dt Fely. vbi. s. q pp auctoritatē Jo. an. nō est recedendū in pratica a sua opi. p q adduci pōt hec rō. si enim tenemus p firmo qd de pronatu laycorū reqrat mentio expressa tūc nunq3 diceret expressuz, nisi noiatim dicat, ⁊ nō sufficient aliq ꝟboꝝ pregnantia. facit gl. in. c. inqsitores. in ꝟbo expresse. de here. in. vj. ⁊ gl. in cle. ij. in ꝟbo spālis. de offi. ordi. cū simi. vt no. Fely. in. c. trāslato. col. iij. de ɔsti. ⁊ argumenta allegata in ɔ̄riū debēt intelligi in materia fauorabili, vt punire delicta qr expedit reipublice vt cria nō remaneant ipunita. c. inter alia. de sen. excō. secus est in cā odiosa, vt in pñti casu. c. qñuis. il primo. de preben. ⁊ digni.

47 ¶ † Itē premissa pcedūt ēt si ius patronatus spectet ad clericū, nō rōne ecclesie, sed rōne primonij sui, qr l3 rla nō pcedat vbi agit de pronatu ecclesiastico, tñ iuspronatus rōne primonij clerici nō dr iuspronatus ecclesiasticū. ⁊ no. Jmo. in. c. dilectus. col. pe. de offi. leg. ⁊ do. Abb. in. c. eā te. ⁊ i. c. fi. de iurepa. ⁊ Do. in. c. cū in illis. de preben. in. vi. facit. c. cū dilectus. ⁊ ibi do. Abb. in. iij. no. de iurepa. q in primonialibus clericus censet laycus, ⁊ sicut laycus nō pōt priuari primonio suo ēt p imperatorē sine cā, vt no. Inn. in. c. q in ecclesiaꝝ. de ɔstit. ita nec clericus primonio suo p papā. vt no. do. Abb. in. c. constitutus ō reli. do.

48 † q de primonialibus clericoꝝ papa nō pōt disponere ad volūtatē, sicut nec princeps secularis, ⁊ papa nō pōt preiudicare laycis in bonis primonialibus. vt no. Inn. in. c. inqsitioni. de sen. excō. qd pcedit ēt in primonio clerici, ⁊ rō assignat, ne qlitas clericatus faciat quē deterioris ɔdōnis. vt not. Jo. de lig. in. c. dilectus. in. iij. ⁊ in. c. fi. de pben. ⁊ dig. p. c. cū dilectus. de iurepa. iura enim tpalitatis nō mutant l3 pueniant ad psonā ecclesie, facit lex decurio. ff. de decur. ⁊ no. pau. de cast. ɔsi. clvi. vbi dicit q l3 papa possit alicui clerico auferre ius suū bñficij, qr in illo clericus nō h3 aliqd dñiū directū vel vtile, nec dr dñs, sed pcurator. c. ij. de dona. tñ dñiū rei sue directū vel vtile quesitū ex ɔtu non pōt papa auferr alicui clerico, sicut nec imperator alicui layco, nisi ex cā vtilitatis. l. itē si ꝟberatū. §. i. ff. de rei ven. cū simi. ⁊ idē t3 Pa. in ɔs. cclxxxi. facit ēt qd no. Jmo. post do. Ant. in cle. pastoralis. col. v. de re iud. vbi dt q nō v3 pcessus pape ɔ̄ clericū nō citatū, qñ agit de primonio, ⁊ idē t3 Jmo. in cle. i. col. iiij. vt lite pe. ⁊ in cle. i. col. antepe. de iureiur. cū simi. vt no. Fely. in. c. q in ecclesiaꝝ. de ɔstit.

49 † Item pmissa pcedunt, ēt si pronus rōne ecclesie hrēt pñtationē simul cū ipso layco prono layco, qr in tali mixtura preponderatur qlitas pronatus laycalis, ⁊ nō dr ei derogatū, nisi expresse dicat vt no. Ro. ɔclu. ccccxvij. in antiqs, vbi dr, q si papa ɔferat bñficiū vacans in curia vel reseruatū ptinens ad pñtationē clerici layci, nō facta mentione de psona layci q̄3 h3 in dicto patronatu impetratio est surrepticia, ⁊ idē firmat Fede. ɔsi. lxv. incip. infrascripte ⁊ ita t3 do. abb. in. c. fi. in fin. de iurepro. qr pp mixturā clerici nō d3 laycus priuari iure suo, ar. c. sacris ⁊ ibi do. Abb. de sepul. ⁊. l. si cōe3. ff. quēad. serui. amit. ⁊ legatus pape poterit vti iure ecclesie ⁊ ɔferre ecclesiā cū ɔsensu solius layci, vt no. do. abb. vbi. s. ita ēt t3 Do. de sancto ge. in. c. i. in fi. de iurepro. in. vi. ⁊ do. Abb. in. c. dilectus de offi. leg. vbi alleg. Cald. dicētē ita fuisse obtētū, facit. c. i. de iurepro. in. vi. ⁊. d. l. si cōe3, tñ Rota t3 ɔ̄riū ɔclu. xxxiij. i antiqs ti. de ɔces. pbē. qr exquo ptinet p parte ad clericū, ⁊ p ɔñs ad papā, maius dignū trahit ad se minus dignū, p. c. p tuas. ō arbi. vbi de cā spūali pt ɔpromitti in clericū ⁊ laycū simul, cū simplr nō possit ɔpromitti in laycū, ⁊ sic pp psonā clerici adiūctā v3 compromissum, qd alias nō valeret. c. ɔtingit de arbi. ergo idē est in pposito, tñ ista ampliatio tenēda est p supradicta vt no. Fely. vbi. s.

50 ¶ † Et rō assignat, qr dignitas seu qlitas clericatus est attendenda, ⁊ d3 predominari, qñ ex h resultat decus seu ɔmodū ecclesie aut ecclesiastice psone, ⁊ tūc fit in actu mixto denominatio a qlitate clericali, nō aūt a qlitate laycali mixta, ⁊ ita pcedit. c. p tuas. ō arbi. ⁊ bonus tex. in. c. i. de iurepro. i. vi. vbi iuspronatꝰ ɔpetēs simul ecclesie ⁊ layco cēset ecclesiasticū, qr si cēseret laycale deterioraret ɔdō ecclesie bñtis seq nāz laycalis pronatus quo ad qdrimestre datū laycis pronis, ⁊ nō quo ad semestre datū ecclesijs, l3 qñ ex predominatione qlitatis clericalis resultat incōmodū vel iferioritas ecclesie, tūc inspicit potius qlitas laycalis, qr ex illa melioratur ɔdō ecclesie, sic ergo in pposito, si attēderet qlitas clericatus, resultaret incōmodū clerico, qñ respectu derogationis de q nūc agit proni ecclesiastici sunt deterioris ɔdōnis. c. cu3 dilectus de iurepro. fit ergo denominatio ab eo q est magis priuilegiatus, qñ agit de bñdo ex hoc maiori fauore, ne sequat absurdū, q pp dignius subiectū clericatus minoret ius ecclesie, vt no. Fely. in. d. suo trac. p. l. q fauore. C. de legi.

51 ¶ † Itē ēt pmissa pcedūt, ēt si diceret in lrīs pape, nō obñte iurepronatus laycoꝝ, ⁊ ēt nō obñtibꝰ statutis ecclesie, qr si essent aliq statuta particularia ɔcernentia in indiuiduo bñficiū, de quo scribit reqrēdo certas qlitates i psona pmouēda, nō valerēt lre ēt ɔcesse motu ppro, vt est gl. Guiliel. de mōte lau. in extrauagā. Jo. xxij. q icipit sede apostolica i ꝟbo mutare dicēs, q p ɔstōnē pncipis q̄3tūcūq3 publice vel solēniter editā, l3 ɔtineat oēs nō obñtias de mūdo, nō tollunt oia spālia puilegia, statuta, vel ɔsuetudines q nō obñtie pēdūt solū ad tollēdā surreptionē nō ad alia iura spāliter pimēda nisi noiati3 spāliter ⁊ expresse talia p ipsum tollat, ⁊ ita ēt tenēt decis. i. ti. de pbē. in nouis, ⁊ ibi dñt quēdā auctorē ita obtinuisse sentētiasse post publicas relationes in qdā cā de arogono, ⁊ aliq auditores dixerūt hoc esse veꝝ in statuto apposito in pma fundatiōe certi bñficij p fundatorē siue laycū siue clericū, vt in testis eoꝝ qbus papa nō intēdit piudicare vel derogare p hmōi clās gñales, ne fundatores retrahant a fundatiōe bñficioꝝ, ⁊ vbi. s. Rota subdit qd est indubitanter veꝝ in statutis seu ordinationibus layci

52 † secus i statutis clerici qbus papa vult ⁊ pt facilius piudicare, ⁊ iō dñt q si apponitur gñalis clā nō obñtibus statutis preiudicat statuto clericoꝝ, ⁊ ita dñt fuisse obtētū, ⁊ sniatū p quodā apostolico impetrāte, q acceptauit pbēdā reqrētē actu ordinē sacerdotalē ex statuto epi ⁊ capituli illius ecclesie q valuit acceptatio, l3 ille nō hrēt ordinē presbyteratus exquo erat i suis lrīs clā nō obñtibus, ⁊ seqt do. abb. i. c. cū in cūctis. §. inferiora. circa fi. de elec. l3 ɔ istud vltimū vr tenere Pet. de anc. ɔsi. xvi. icip. dñs noster papa, ⁊ ɔsi. cclviij. vbi loquit i fundatore ecclesiastico, ⁊ t3 q gñales nō obñtie nō operātur ɔ tale statutū, ⁊ ita ēt seqt Vitalis i libro de clau. fo. v. nisi itelligat q ibi pronꝰ clericꝰ fundauit bñficiū ō bonis primonij sui, ⁊ sic rlabit iuspronatꝰ tāq̄3 laycale

53 † l3 h eēt diuinare l3 eū, iō dt qd loquit vbi clerici nō pcesserūt statuēdo l3 apponēdo i fundatione modos ⁊ ɔdōnes, qr talibꝰ modis nō appositis p viā statuti nō ō rogat clā gñalis, i q dr nō obñtibꝰ statutis, ⁊ q ista sit itētio Pe. de anc. p3 i ꝟbis suis h mō itelligēdo dcm̄ Jo. an. i. c. ei cui. de pbē. i. vi. i clā ɔcernēte ɔsuetudines ⁊ statuta ecclesiastica, l3 ipse dt se loqui in pacto ⁊ modis appositis i fundatione bñficij, facit gl. c. cum dilectis. in verbo ɔstitutum de ɔsue. de quibus in casu sup quo ɔsuluit nō fuerat facta mentio, ⁊ sic declaratur decisio Rote per eum q licet generalis nō obstātia tollat statuta clericoꝝ pp ecclesias. tamē istud nō vr verum, vt. j. latius dicam p. c. si pp tua debita,

p̄als. 20. f als. 364.

debita.de rescri.in.vj.nõ tñ tollit ꝑticulares ordinationes i fundatione appositas,ēt si sint p clericos dotátes d̃ bõis ecclesie sue vt no.Fely.in.c.nulli.in prin.x.viij.ꝯclusio.de rescri.❡†Jtē premissa nõ ꝓcedūt,qꝛ nõ cõprehendit̃ iuspatro.laici,ēt si esset facta specifica mētio de iurepa.laicoꝝ,qñ tale ius ꝑtineret ad aliquem regē,ducē,marchionē,vł aliū principē,qꝛ p aliquā cl'am talibus quolibꝫ gñalē nõ derogat̃,nisi de eis fiat expssa mētio, vt in regulis cãzellarie regula.xl.⁊ rõ ꝑt esse,qꝛ lꝫ difficile derogat̃ laicis,tñ multo difficilius derogat̃ illis pncib⁹,vt no.gl.in ꝓhemio prag. in ṽbo eneruant̃.Et rõ est,qꝛ derogatio fcā eis tãto piculosior est ecclesie,q̃to opulētiores sunt dotationes,q̃ fiunt talib⁹ pncipib⁹ g̃ maior mētio reqrit̃,cū sepe excipiunt̃ a gñalib⁹ regulis.c. de multa.in fi.ibi circa sublimes de preben.⁊ dig.tex.in extuag. execrabilis.x.nos itaqꝫ ibi ac regū filijs,qui pp sublimitatē eoꝝ facit † ēt.c.sedes.de rescri.vbi i mā odiosa p cl'as gñales nõ veniūt psone maiores,no.ēt Pe.de anc.ꝗ.ccxc.incip.p clariori euidentia cū si.vt no.Fely.in.c.sup his.de fide instr. Jstud ēt ꝓcedit in ꝑmutationibus q̃ fiunt in curia romana,qm̃ nõ valēt ñ fcā mētione de p̃ronatu laicoꝝ,⁊ sunt surrepticie sicut esset ipetratio talis bñficij tacita tali q̃litate.vt no.Lap.alleg.xcvj.in fi.†vbi tꝫ gñaliter ꝙ ꝑmutatio fcā de bñficio nõ vocato p̃rono laico est nulla. Jta ēt tꝫ Cal.ꝗ.ij.ti.de reꝝ ꝑmu.⁊ Egi.in ꝯclusione Ro.clxvij. cū si.vt no.Fely.in suo trac.quē.s̃.alle.x.ampliat̃.ix.Jstud ēt ꝓcedit in bñficijs reseruatis,vt tꝫ Fely.vbi.s̃.⁊ Do. de.s.Ge.post alios doc.in.c.ij.de p̃bē.in.vj.❡†Fallit istud prio,nõ ꝓcedē qñ ꝯstaret de certa sciētia pape,ꝙ sit bñficiū,sup quo scribit esse iuris laici,nā tūc cẽset̃ velle ei derogare.vt no.Ro. ꝗ.xxvij. tit.de rescrip.⁊ hoc ſm eū ꝓcedit,ēt si nõ sit fcā aliqua mētio in litteris de hmõi p̃ronatu laici,qꝛ ꝑt p testes ꝓbari de certa scientia pape ⁊ ea ꝓbata p testes ñ est gr̃a inualida,⁊ ita d̃r fuisse s̃uatū vt refert Fely.vbi.s̃.v.expeditis,pp ꝙ ēt ſm eū infert̃,ꝙ lꝫ gr̃a pape non possit ꝓbari p testes.vt no.doc.post archi.in ꝓhemio sexti.⁊ Fely.⁊ alij in rub.de ꝯsti.tñ circūstãtie gr̃e pñt ꝓbari p testes,vt no. Fely.vbi.s̃.⁊ in.c.cū inter.de exce.⁊ Ro.deci.Egi.ccxlvj. vbi ēt tꝫ ꝙ certa scia pape ꝑt ꝓbari p testes,facit gl.in cle.ij.de rescri.⁊ gl.in cle.j.de elec.⁊ in cle.j.de iudi.cū si.vt no.Fely.in.c.ad hec d̃ rescrip.⁊ in.d.c.cū inter.de excep.⁊ in.c.cū olīꝫ.de re iu.❡ † Fallit scd̃o,nõ h̃re locū in bñficijs reseruatis p extrauagãtē incipiētē execrabilis Jo.xxij.que icludit bñficia de p̃ronatu laicoꝝ.vt no. Gem.ibi sup ṽbo disponere.⁊ seq̃t Do.de.s.Ge.in.d.c.ij.de p̃ben.in.vj.col.iij.tñ ꝯ̃ illud tꝫ Ro.deci.iij.ti.de iurepa.in antiquis ⁊ deci.cccclxij.ēt in antiqs,⁊ mouētur p nota.in.d.c.ij.de p̃bē.in vj.Jde ēt tꝫ Car.i.cle.ij.in.vij.q.vt lite pē.p gl.in cle.p litteras i ṽbo apostolicis de p̃ben.Jdē ēt tꝫ Lap.loquens de gñali obseruatione alle.xcvj.que ſm eū nõ p̃iudicāt p̃ronis laicis ne retrahātur a fundatione,q̃ rõ est gñalis ⁊ sic dꝫ extēdi ad istū casum. vt no.Alex.consi.lx.in.iiij.vol.inci.visis ⁊ ꝓderatis vbi alleg. Jn no.in.c.dilec.col.vlti.de offi.leg.⁊ ista opi.v̄r de iure verior.a q̃ ñ est recedēdū,q̃ ēt simpliciter approbat Fel.in.d.suo trac.x.limitat̃ ꝓ fa it gl.in ꝓhemio prag.in ṽbo eneruant̃.❡†Fallit tertio qñ est p̃ronus ecclasticus rõne eccliaꝝ qꝛ de tali iurepatronatus non est necessaria mētio in litteris pape,tex.in.c.dilec.de offi.leg. Ro.deci.lxix.in antiqs,vbi tꝫ qꝛ ſm stilū curie ro.nõ est necesse d̃ tali p̃ronatu facere mētionē,⁊ ista est cõmunis resolutio,nisi istud iuspatronatus spectaret ad clericū ⁊ laicū sil',tūc clericus gauderet cõmodo regule,vt.s̃.dixi vt no.do.Abb.in.c.dilec.de offi.lega.⁊ no.doc.in.c.cū dile.de iurep.❡†Fallit quarto,qñ iusp̃natus ꝑtinet ad laicos religiose viuentes,⁊ portãtes habitū religiosum,⁊ gaudētes priuilegio fori ecclesiastici.vt tenent do.de rota. deci.vij.titu.de iurepa.in antiqs,loquens de eo qui ipetrauit bñficiū spectãs ad collationē beguinarū secularium,⁊ includūt ꝙ vꝫ collatio nõ facta mētione de iurepatronatus ipsaꝝ,⁊ posito ꝙ tales beguine sint seculares religiose tñ viuunt ⁊ portant habitum religiosum,ideo nõ vident̃ mere laice,qꝛ lꝫ sint laice,tñ pp religionē quā h̃nt videntur facere collegiū,vt ibi p Do.d̃ ro. r̃ndentes, ad no.in.d.c.ij.de p̃bē.in.vj.qd̃ loquunt̃ in mero laico nõ h̃nte religiosum hitum nec faciēte collegiū,ꝫ maxīe qꝛ iste beguine gaudet priuilegio fori ⁊ canonis vt ibi p eos no.do.Abb.in.c.null⁹ de iudi.⁊ ita ēt seq̃t fely.in.d.suo trac.ver.limitat̃ quarto,⁊ premissa ſm eūdē fely.possunt iduci qñ iusp̃ronatus spectat ad operarios fabrice ecclesie,vt sunt ſm eū multi in tuscia q̄bus cõpetit iure officij p̃ntatio,isti vident̃ hꝫ eū patroni laici,⁊ ista induci possunt ad hospitalarios,⁊ ad iesuatos,⁊ penitētes,in qb⁹ oibus inspiciēde sunt q̃litates,vt no.Ro.vbi.s̃.⁊ ista ēt pñt adduci ad iuspatronatus spectãs ad vniuersitatē scholariū,in q̃ sint plures,clerici q̃ꝫ laici,vt no.fel.post alios i.c.ex litteris.de ꝯsti.❡ † Fallit quinto,qñ disponeret̃ p papā de bñficio non q̃dã vacãte,ſꝫ quod erat de proximo vacatuꝝ,⁊ in quo iminebat p̃rono ꝓxima spes p̃ntãdi,vt no.do.de ro.ti.de p̃ben.ꝯclusio.xx.in nouis.vbi tenet ꝙ lꝫ bñficiū de p̃ronatu laici p ꝓmotionem fcām ad ep̄atū de hñte eū vacet,tñ dispensatio apostolica de illo bñficio in posteꝝ cū dignitate ep̄ali retinēdo vꝫ,lꝫ cõsensus p̃ronoꝝ nõ interuenerit quibus illa quasi prorogatio nõ affert p̄iudicium ꝯsiderabile, vt no.Ro.vbi supra per plures rationes,tñ Fran.de are.cõsi.vij.incip.procedendū est b̄r tꝫ ꝯ̃riū dicens,ꝙ nõ põt negari ꝙ post collatū ep̄atum ēt ante acceptationē ipsius epi,⁊ multofortius post acceptationē fuit quesitū ius ex cā de p̄terito presentandi,que qdem spes vbi hꝫ originē a cā de preterito videtur esse cõsiderabilis,sicut ius quesitū in re.l.post emancipationē.§.j.⁊ ibi Bar.ff. de lib.leg.tñ ad istud põt r̃nderi,qꝛ illud bñficiū non vacat, dōec ipse promotus ad ep̄atū possessionem pacificam fuerit adeptus aut fuerit elapsuꝫ tp̄s de consecrãdis ep̄is.est tex.in.§.cū vero.c. cū in cūctis.de elec.si ergo bñficiū non vacet patronus nullū hꝫ interesse,⁊ dicit Egi.ꝯclusio.cclij.vbi tꝫ partē Fran.de are.†. ⁊ i sil'r facit ꝙ no.Do.de.s.Ge.in.c.q̃uis.in fi.de rescrip. in.vj. vbi tꝫ ꝙ si papa restituit clericū depositū ad bñficiū non facta mentione de patronis laicis,non vꝫ restitutio,qꝛ ex quo est priuatus bñficio,iaꝫ erat quesitū ius cui papa in dubio nõ intēdit preiudicare,ad istud est facilis r̃nsio,qꝛ in casu quem alleg. Do. beneficium vacabat sed in presenti casu nullo mõ vacabat,⁊ dicit fely. vbi.s̃.ꝙ circa istud considerat duos casus † nam aliquando dispensatio promoti sup retentione bñficioꝝ impetratur,vel conceditur nōdū vacãtib⁹ bñficijs,puta añ ꝯsecrationē epi.d.c.cū in cūctis.de ele.vel añ adeptā possionē.vt no.Lu.ꝗ.ccclxv.col.pe.⁊ consi.cccxxxv.⁊ hoc casu ꝑt sustineri p̄ma opi.dñoꝝ d̃ re.q̃ꝫ.s̃.retuli qꝛ tūc ñ ē dare vacationē bñficioꝝ verā exquo virtute dispēsationis ipedit̃ vacatio.❡Scd̃s casus est,qñ bñficiū vacat statim ꝙ est ꝓnūciatus qs ep̄s,ꝓut quidā asserūt esse de stilo curie,⁊ tūc secuta acceptatione ꝓcedit,⁊ hꝫ locū opi.Are.pp vacationē,qꝛ statim iduxit ius in re patrono,pp ꝙ idē videret̃ dõm in ꝓmoto in abbatē cū eius bñficia vacēt statim,vt no.Ol.ꝗ.xiiij.❡† Fallit sexto,qñ bñficium patroni laici ꝙ erat olim laicoꝝ hodie vero est ecclesiasticū,qꝛ datū ecclesie tunc assumit naturam iurispatronatus ecclesie ēt quo ad presentem effectum,vt no.Maria .i repe.c.de monachis.col.vlti.de preben.vbi dicit se ita respondisse pridie alleg.Do.de.s.Ge.in.c.ij.de preben.in.vj.per text.in.c. j.de iurepa. in.vj.⁊ sequitur ēt Fely.vbi.s̃.❡Fallit septimo,quādo patronus laicus solum haberet ius honorificum puta pressionis,velalimētoꝝ,vt in ecclesijs cõuentualibus.c.nobis.de iurepatro.qꝛ lꝫ conferat tale bñficium a papa non facta mentione d̃ patrono,collatio vꝫ,qꝛ semper stat firmuꝫ predictū ius honorificū, nec dicitur ipediri,prout ipediretur,qñ quis haberet ius p̃ntãdi, vt sentit Car.cõsi.xcix.incip.papa vniuit quādā abbatiā ad finē, ⁊ ibi subdit ꝙ si fieret vnio de dicta ecclesia conuentuali patronata ad aliā ecclesiam p quam vnionem dictū ius honorificū amitteret̃ non valerent littere super vnione obtēte tacito de illo iurepa. Jta etiam tenet Fely.vbi.s̃.❡†Fallit octauo,quando in supplicatione dicitur quod supplicans petit derogari patronis licet de iurepatronatus eorum non clare constaret,⁊ postea patroni non probent quod tp̄e impetrationis clare constabat de iure eorum tunc dicitur eis derogatum,non obstante qd̃ hodie doceāt ꝙ ad eos vere spectet iuspatronatus,qꝛ adhuc veꝝ est ꝙ tūc clare nõ cõstabat,vt no.Car.consi.lxxj.incip.vacãte quadā parochiali ecclesia,⁊ sic resultat casus qd̃ mētio iperfecta seu non expressa hᵒe iurepatronatus nõ nocet,lꝫ vere bñficiū sit patronale laicoꝝ, vel qñ tūc nõ ꝯstabat,⁊ ipetrans dixit nõ cõstaret,vt facilius induceret papā ad cõcessionē.❡†Fallit nono,qñ esset aliqs p̃ronus tñ nõ esset in quasi possessione p̃ntãdi,sed alius,qꝛ tunc de ipsis non expedit facere mentionem,ex quo per litteras apostolicas eis ñ p̄iudicat̃,quo ad presentationē quā epi non h̃nt.vt no.Jnn.in. c. cū eccl'ia.de cā pos.⁊ proprie.⁊ in terminis ita tꝫ Car.consil.lxxj. ad fi.❡†Decimo fallit,qñ patroni de quibus impetrans non fecit mētionē scientes de hoc taceant per quattuor menses,tūc collatio remanet valida,⁊ nequeunt ei amplius opponere.ita puto indubitanter inferri posse ad decisionem Car.in cle.j.col.xv.ṽs. sed post longam cogitationem.de sup.neg.prela.vbi dicit ꝙ consensus expressus ipsius patroni sequens istum facit eā validam, qꝛ istud ꝙ exigit̃ ex ꝑte patroni sapit potius assensum q̃ꝫ auctoritatē,⁊ sufficit ꝙ consensus interueniat in actu,⁊ ex post.c. cum consuetudinis.de consuetu.⁊ ibi Jnn.no.in.c.j.de reb.ec.nõ alie. in.vi.⁊ in.c.cū vos.de his que fiunt a prela.⁊ postq̃ non ꝯ̃dixit, videt̃ ꝯsentire.c.in genesi.de elec.⁊.c.nõne.de presump. ⁊ postq̃

nō p̄ntat.ī.tp̄s iuris, intelligit̄ cōsensisse, cū sublata sit ptās agendi de cōtēptu, que durat, dōec durat ptās p̄ntādi. nā lapso tpe nō p̄t dici cōtēptus, sed potius ipse ius suum cōtēpsit. vt tz Car. vbi .s. ꝛ dum dr̄ collationē nullā esse factam sine p̄ntatione p̄roni in. c. decernimus. xvj. q. vij. illud est ver̄ ꝯdicēte patrono secus si cōsentit expsse vel tacite, pbat ēt idē Car. qꝛ p̄ntatio ñ est ps substā 68 tificatiōis, † ꝛ idē est dōm idubitanter in collatione facta p papā. idem nota. domi. Abba. in dispu. sua que incipit augerio in fine. ij. q. col. xxvij. ver. aut p̄ronus neqꝫ cōsensit, vbi tz ꝙ si .ī. tp̄s a iure p̄fixū ad p̄ntandū p̄ronus neqꝫ cōsensit, neqꝫ ꝯdixit, ꝛ sic per negligentiā est priuatus iure suo collatio prius fcā cōualidat̄ ipso iure absqꝫ collatione in futur̄ fienda, qꝛ ipse eps nō p̄t venire ꝯ collationē a se factā. c. diuersis de cle. coniuga. c. si tibi absenti de p̄bē. in. vj. ꝛ sic dꝫ intelligi. c. decernimus. xvj. qō. vij. cū si. vt p 69 Fely. in. c. cū bertoldus. col. iiij. de re iudi. ¶ † Fallit vndecio, qñ agit̄ ō iurepa. quesito ex p̄scriptione, vel ꝯsuetudine, qꝛ tūc valēt lr̄e apostolice nō faciētes de eo mētionē. vt no. Fed. ꝯs. lxv. inci. qōnes .ī. scripte nō sunt leues, qꝛ tūc vr̄ cessare rō de retrahendo a fundatione, ex quo presupponit̄ ꝙ p̄roni ex prescriptiōe ñ fundauerit, ꝛ ideo ēt legatus pōt tale b̄n̄ficiū cōferre, no. ēt Car. cōsil. lxj. incip. vacāte in. ij. dubio, vbi tz ꝙ vꝫ gr̄a apostolica nō faciens mētionē de tali iur̄, qꝛ cessat rō retrahēdi a fundatione, q̄ ē potissima in hac mā, vt no. gl. pe. in. c. cū dilec. de iurepa. ita tz. d. Ant. in. c. dilectus. col. iiij. de offi. leg. ꝛ ibi do. Abb. in fi. ꝛ ita ēt tz Car. in cle. p lr̄as. in. iiij. q. de p̄bē. ꝛ dig. vbi tz ꝙ si ad laicū spectat ius p̄ntādi sine p̄ronatu, cessat illa rō, que est, ne retrahant̄ p̄roni a fūdatiōe eccle. idē Car. i cle. ij. i. q. vij. vt lit. pēdē. ꝛ ita tz And. barba. in. ꝯsil. liij. tñ iste casus presupponit vnū ꝙ ē falsuz de iure ꝙ laici possent p̄scribere ius p̄ntandi ꝙ non est ver̄, qꝛ ꝯtrium tenēt doc. in. c. querelā, de elec. ꝛ Arc. Do. ō. s. Ge. ꝛ Card. 70 alex. in. c. hortamur. lxxj. di. ¶ † Fallit duodecio, qñ iusp̄na. est acqsitū ex priuilegio, qꝛ tūc nō est necesse facere mētionem de pa 71 tronatu laici. vt no. do. Abb. in. c. dilectus. de offi. lega. ¶ † Decimatertia qualitas in b̄n̄ficijs ipetrādis est, ꝙ fiat mētio, ꝙ ille, ad cuius collationē b̄n̄ficiū ipetrat̄ hꝫ solū collationē vnius b̄n̄ficij, alias nō valeret ꝓuisio, si hoc nō exprimat̄ attento ꝙ agit̄ de b̄n̄ficio monoculo iō ñ cadit in ipetratōibus. vt tz glo. in. c. j. §. itē placuit in verbo turnū de colla. in prag. facit lex illicitas. §. ꝛ ne. ff. de offi. p̄si. ꝛ cle. j. in fi. ō sentē. excō. vbi fit mētio de vnico lumi 72 ne † faciunt no. per Archi. in. c. si p clericis. de p̄bē. in. vj. ꝛ Joā. mona. in. c. in ḡnali. de re iudi. ꝛ Jo. an. ꝛ alij doc. post glo. in cle. j. de p̄bē. vbi dicunt ꝙ pp iura allegata mādatū de ꝓuidēdo ō dignitate in aliq̄ ecclesia nō dꝫ extēdi ad dignitatē vnicā, q̄ est in illa ecclesia, qꝛ non est verisimile papā velle de illo priuare ordinariū collatorē vnica dignitate ꝛ sic vnico lumine, q̄ forte semel tantum in vita sua vacauit, ꝛ volunt dn̄i de ro. deci. ccxlj. ꝛ. ccxx. vbi dn̄t ꝙ in rescripto in ḡne ipetrato ad primū b̄n̄ficiū vacatur̄ ad cuiuscunqꝫ collationē ptinēs in certa diocesi, si postea vacauit beneficiū ad collationē alicuius spectans qui nō hꝫ aliud b̄n̄ficium ꝯferre nisi illud, ꝙ illud b̄n̄ficiū monoculū nō includit̄ in gratia. cū in gratijs nō veniant in ḡne ea q̄ qs in specie ñ esset ꝯcessurus. c. sup litteris, de rescrip. maxīe in b̄n̄ficialibus, vbi fienda est strictissima interpretatio. c. q̄uis. de p̄bē. in. vj. c. in ḡnali. de re. iur. in. vj. c. fi. de offi. vica. eo. lib. vbi āt essent duo b̄n̄ficia spectantia ad collationem illius tm̄, extenderet̄ gratia ad primū ꝙ nō videt̄ hr̄e locū in noiationibus, nisi saltim sint tria collationē ꝯferentia s̄m eādē glo, vbi supra insequendo cōcilium basi. qꝛ nō p̄t pars. iij. que debet̄ graduatis inueniri, nisi vbi esset tria, aliqui tñ voluerunt dicere posse inueniri turnus in beneficijs monoculis, vel vbi sunt duo, non de b̄n̄ficio ad b̄n̄ficiū, sed de vna vacatione ad aliā p quibus facit tex. in. d. c. j. §. item ꝙ oia de colla. in prag. lꝫ primum plꝫ eidē glosatori, qꝛ nimis grauaret̄ collator cū forte semel in sua vita tm̄ vacaret vt dcm̄ est, ꝛ est ordo cōputādus respectu 73 alterius b̄n̄ficij. † Jta ēt tz Fely. in. c. in nostra. xxiiij. correlario ō rescrip. vbi tz ꝙ opꝫ facere mētionē ꝙ ille ad cuius collationem impetratur hꝫ solū collationē vnius b̄n̄ficij, alias. n. si hoc nō exp̄mit̄, gratia non cōprehendit illud b̄n̄ficiū, in quo ille est monoculus. vt no. idē Jo. mo. in regula ḡnali de reg. iur. in. vj. qꝛ sicut inutilis esset impetratio cū impetrat̄ b̄n̄ficiū viuentis. c. ij. de cōces. p̄ben. ita inutilis est, si ille ad cuius collationē ipetrat̄, hēat ꝯferr̄ vnū solū, qꝛ vtroqꝫ casu dat̄ via ad spāle votum captāde mortis, ita dicit scripsisse clemētē quartum in facto ꝓposituꝛe. s. Marie ō burgis contra impetrantē dignitatem in ḡne, cū ibi esset vnica, ꝛ seqꝛ Jo. an. in. d. regula in ḡnali. allegando gl. in. cle. j. in verbo certa de preben. q̄ est singularis s̄m Card. ibi ꝛ in. §. fi. in. vj. q. ꝛ eam late reassumit ibi Jmo. in. fi. in. ij. col. ꝛ ibi etiam do. Abba. collegit, ꝙ dictio aliquod significat diuersitatem, vnde si mandat̄ alicui ꝯferri aliquod beneficiū in certa ecclesia, ꝛ ibi sit vnicū nō verificabit̄ in illo qō est notādū s̄z eūdē Fel. vbi. s. ad multa not. Rota ꝯclusione. xij. titu. de p̄bē. in nouis, ꝛ Thomas fasoli. dubio. lv. qꝛ cū ille sit monocularis nō dꝫ p̄uari illo vnico lumine, facit tex. in. d. cle. j. de sen. excō. in fi. ibi hoc vnico lumine priuar̄ nolumus nec debemus, ꝛ istud est declarādū, nisi qs habeat collationē vnius b̄n̄ficij tm̄, ꝛ in vno alio p̄ntationē, qꝛ ñ dr̄ monocularis, s̄m Tho. fasoli. dubio Rote. lvj. ꝛ seqꝛ Fely. in. d. c. i nostra. 74 correlario. xxiiij. ¶ † Scdō istud est limitādū, qñ hēret in vno collationez solus, ꝛ in pluribus alijs ꝯferret simul cū alijs, qꝛ ēt illud vnicū venit sub gr̄a expectātis b̄n̄ficiū, lꝫ ptineat ad collationem talis prelati cōiter, vel diuisim, s̄m dn̄os de rota decisio. xxxiiij. ti. de rescr. in antiquis, ꝛ si litere dicerēt de b̄n̄ficio ꝙ ipse hꝫ ꝯferre simul cū pluribus, s̄m Rotā decisio. lv. tit. de rescr. facit gl. in. c. mādatū p̄bē. in. vj. cū simi. vt no Fely. in. c. eaꝫ te de rescr. circa fi. 75 ¶ † Decimaquarta qualitas in b̄n̄ficijs ipetrandis est, ꝙ fiat mentio de illo b̄n̄ficio qō ipetrat̄, ꝙ alias fuerit vnitū, vt tz Rota tit. de rerū pmu, decisio. iiij. in antiquis, qꝛ s̄m h̄ possibile esset ꝙ vnio remaneret ineficax pp frequentes ipetrationes, qō esset absurdū maxime qñ vnio ista legitima respicit cām necessariam, qꝛ nō est verisimile ꝙ Papa voluerit tollere, nisi expresse dicat̄, ꝛ vr̄ Rota hoc intelligere, qñ Papa ꝯfert b̄n̄ficiū ad istātiā supplicātis, sed vbi cōfert motu proprio, vr̄ ꝙ nō sit faciēda mētio ō vnione b̄n̄ficij facta per ordinariū, anteq̄ꝫ sortiat̄ effectū, si Papa reseruat tale beneficium, ꝛ mortuo prelato confert illud non facta mētione vnionis, valet collatio, vt no. do. de rota deci. iij. ꝛ. v. titu. de re. ec. nō alie. in antiqs, qꝛ p hoc nō tollit̄ vnio, q̄ ē ꝑpetua sed soluz suspēdit̄ ad tp̄s, cuius effectus pōt differri ex fa 76 cto p̄ncipis, facit. l. fi. ff. ad muni. ꝛ. c. nō ē, de voto, † ꝛ ita tz Do. de. s. Ge. in repe. c. postulasti. col. xxv. ver. crederez de rescrip. vbi tz ꝙ ꝯcessio ēt facta motu ꝓprio Pape nō vꝫ, nisi faciat mētionē de vnione, qꝛ Papa nō intēdit p suas literas preiudicare iuri alteri quesito, nisi exprimat hoc in literis, siue sit p̄iudicium extensiuū, siue dilatiuū. c. q̄uis. ꝛ. c. si pp. de rescrip. i. vj. facit. c. si super gr̄a, de offi. dele. i. vj. vbi eq̄lr̄ pōit ñ itēdē i suis dispōnib⁹ accidē ēt ipedimēta dilatiua, ḡ cū auferat ius alterius salrē ad tp̄s, vr̄ ꝙ ñ valeat. c. tibi ō rescrip. i. vj. ꝛ. c. caplm̄ eo. ti. vbi plus ē ꝙ ñ itēdit papa tollē ius ad rē primi ipetrātis, nisi de eo fecerit mētionē ēt si sit preiudiciū dilatiuū, vt scdōs p̄ferat̄ prio, ḡ multominus debemus intelligē, vt auferat lꝫ tpalr̄ effectū iuris q̄siti in re p vnionē, nec ob. si dicat̄ ꝙ papa posset tale b̄n̄ficiū ꝯferre, qꝛ illud fate 77 tur, † sꝫ in p̄nti casu dico ꝙ papa in dubio ñ intēdit inferre p̄iudiciū iuri alterius, ēt qñ scribit motu ꝓprio. vt no. Jo. an. in. c. si motu ꝓpō. ō p̄b. i. vj. cū si. vt no. Fel. in. d. c. ad aures de rescri. ꝛ maria. in repe. c. postulasti col. xl. de rescri. ꝛ Jo. an. i addi. spe. titu. ō p̄bē. i p̄n. ꝛ istō est intelligēdū, qñ vnio p̄cedit reseruationē pape sec⁹ qñ reseruatio pape p̄cessit. vt no. Car. i cle. ij. in fi. p̄ncipij. x. ix. q̄ro de reb⁹ eccle. nō alie. ꝛ no. Ro. deci. ij. ti. de reb⁹ eccle. non alie. q̄ dt ꝙ vnico caret effectu, dōec papa ꝯtulerit, sed ex q̄ ꝯtulit illo dimittēti b̄n̄ficiū vnio hꝫ robur, ꝛ itelligit qñ reſuatō p̄cessit vnionē, s̄z vbi vnio p̄cessit reseruationē ꝯriū est dōm, ꝛ si dicere tur ꝙ reseruatio pape subsequens post vnionē ab ordinario fcāz ipedit effectū vnionis, ēt nō fcā ipsius mētione, nā h̄ vltimū ñ est tenēdū p p̄dicta, neqꝫ istō seqꝛ ex prio dcō qꝛ reſuatio pape p̄cedens p̄dominat̄ vnioni ordinarij, que seqꝛ, h̄ est rōnabile, cū papa dispōat de re, in q̄ nulli est ius q̄situ, sꝫ ñ seqꝛ, ꝙ idē sit si reser- 78 uatio sequat̄, iam. n. inchoatū est ius ordinario ꝛ ecclesie, cui sequens actus pape ñ p̄sumit̄ p̄iudicare, vt tz Fely. vbi. s. † ex qb⁹ infert ꝙ gr̄e expectatiue nō tollūt ordinario ptātē vniēdi ēt post p̄cessuz factū p executorē. vt no. Jo. an. in addi. spe. sup rub. de p̄bē. facit gl. fi. ꝛ doc. in. c. fi. de rescri. ꝛ Ro. dci. iiij. ti. de reb⁹ eccle. nō alie. in antiqs. ꝛ Pe. ō anc. in repe. c. si pp. co. xxxiiij. ō rescri. in. vj. ꝛ vnio fcā p papā de b̄n̄ficio reseruato non habita mētione reseruationis nō vꝫ, ideo impetrans illud tanq̄ꝫ reseruatū nō habita mētione vnionis bene impetrat secundum Cal. ꝯsi. vlti. titu. 79 de rebus eccle. nō alie. ¶ Decimaquinta qualitas de q̄ ipetrans dꝫ facē mētionē est de nā p̄bēde an sit sacerdotalis vel electiua, an ñ. vt no. R. deci. xxxv. ti. de rescri. i antiqs, nisi talia exp̄mant̄ p q̄ papa possit scire q̄litatē b̄n̄ficij ipetrandi, ꝛ ēt obtēti, vt no. d. Abb. ꝛ fely. in. c. aures. de rescrip. ꝛ dꝫ fieri mētio an p̄benda sit elec. vt no. Car. in cle. qꝛ cōtingit x. vt antē. in. iiij. no. de reli. do 80 mi. † vbi colligit̄ ex gl. in x̄bo electionē ꝙ b̄n̄ficiū electiuū ꝓprie dicit̄, qñ in eo ꝓcedit̄ p electionē, q̄ exigit ꝯfirmationē supioris ꝛ sic secus, si electio nō egeret ꝯfirmatione, ex qb⁹ infert̄ ꝙ si mādat̄, ꝓuideri de b̄n̄ficio spectāte ad collationē capituli, nō veniūt

canonicatus

canonicatus, in qbus capl'm eligit, ⁊ eps ɔfirmat, q2 dnr bñficia
81 electiua nō āt collatiua† ⁊ littere pape nūq̄ derogāt electoribus
nisi exprimat̄, vt est tex. in. c. cū in illis de elec. i. vj. ⁊ in cle. j. ꝺ p̄
ben. ⁊ dig. vt no. ēt Car. in cōsi. cv. incip. dñs noster papa ⁊ i cle.
j. §. ad h̄. in. iiij. q. de pbē. ⁊ dig. ⁊ h̄ est bñ notādū f̄m Fely. vbi. s̄.
q2 p illa poteris īfringere mille expectatiuas in illis ecclesijs, in
qbus de ɔsuetudine capl'm eligit canonicos, ⁊ eps cōfirmat, ꝑ
ut est ɔsuetudo iducta f̄m eū in ecclesia ferr ariēsi ⁊ in ecclesia pi
sana, ⁊ dicit vltra ꝙ ēt si canonici eligāt in plena forma electiōis
⁊ n̄ ɔfirmat̄ eoꝝ electio, tñ rōne forme i electiōe fuate dr̄ bñficiū
electiuū ēt si supioꝛ nō cōfirmat, ⁊ nō icludat̄ in litteris nō facien
tibus mētionē ꝺ electiuis, vt no. Ol. cōs. cxlvj. incip. fc̄m talē est ꝺ
82 ɔsuetudine ecclesie aduensis, ⁊ seqt̄ Fely. vbi. s̄. ¶† Decimase-
xta in bñficijs ipetrādis est ꝙ exprimat̄ ⁊ fiat mētio, qualiter bñfi
ciū ē electiuū, vt est tex. in. c. cū i illis. §. illis x̄o. de pbē. in. vj. ⁊ nō
sufficeret ꝙ in clā executoria fieret mētio de electōe p̄supponen
do ꝙ supra est dictū de collatione, q2 illa verba que p̄supponunt̄
nihil addūt. p tex. i cle. j. i fi. ꝺ pbē. quē tex. gustauit Fel. sepissime
83 vt ipse refert in. c. l3 de offi. ordi. † ⁊ modū cognoscēdi bñficiū elec
ctiuū collige vt. s̄. proxime dixi ꝙ est electiuū qñ reqrit̄ ɔfirmatio
supioris, vt dixit glo. in cle. q2 ɔtingit de relig. do. ⁊ domi. Abb.
in. c. nobis col. ij. de iurepa. vbi sentit, ꝙ si fit mētio de electione i
84 telligit̄ ꝓprie de illa, que exigit cōfirmationē, † ⁊ illud est notan-
dū, q2 de iure cōi in beneficijs minoribus nō ꝓuidet̄ p electionez
vt dicit tex. in. c. cū in ecclesijs de pbē. in. vj. ⁊ vbi fit mētio de bñ-
cijs electiuis intelligit̄ de dignitatibus ⁊ psonatib⁹. vt. d. c. cū in
illis de pben. in. vj. et cle. j. eo. titu. de pben. que iura bñt respectū
ad ius cōe, tñ sciēdū est ꝙ de iure spāli possibile est ꝙ minora bñ-
ficia sint electiua, ⁊ in istis hēbit locū iste casus. vt no. Do. in. d. c.
cū in illis. §. illis col. iij. de pbē. ⁊ no. Jo. an. in addi. spe. tit. de ac-
tio. ⁊ peti. §. sup petitionibus ad fi. x̄. p litteras volentē sufficere
quo ad casum dicti. c. cū in illis, vt bñficiū sit electiuū de ɔsuetu-
dine antiqua, que h3 vim legis, ⁊ in talib⁹ h3 magnā vim. s. in di
sponēdo de modo in celctiuis. c. cū dilectus de ɔsue. ⁊. c. abbate.
de v̄bo. signi. ⁊ no. Cardi. in. d. ɔsi. cv. ita f̄m eūdē Fely. in. d. c. in
nostra cōiter tenet̄ f̄m gl. in cle. j. in v̄bo dignitatez de pben. ⁊ di.
quā seqt̄ ibi Car. in. §. j. in. j. q. ⁊ Jmo. ibi in prin. vbi dicit hoc es
85 se notādū. † ⁊ Jnno. papa sextus declarauit semel in camera qđ
volebat illud bñficiū esse ⁊ dici electiuū, in cuius electione seruat̄
forma. c. q2 pp de elec. vel p cuius vacationez reddit̄ ecclesia vi-
duata plato, aliud āt bñficiū, ad ꝙ p simplicez electiōez seu nomi
natiōez qs assumit̄ sine alia solennitate seu ɔfirmatiōe supioris,
nō d3 dici ꝓprie bñficiū electiuū imo potius collatiuū, vt no. Ro
ta deci. cccxxxviij. ⁊ ibi ēt dr̄ ꝙ vbi reqrit̄ ɔfirmatio supioris, dr̄
bñficiū electiuū posito ꝙ sit de minoribus bñficijs, alleg. glo. in
cle. j. de pben. sed vbi electio nō indiget cōfirmatione, tūc non dr̄
bñficiū electiuū, imo potius collatiuū, nō seqt̄ ꝙ plures stāt cum
prioꝛe, ergo est bñficiū electiuū, forte. n. spectat ad electionez al-
terius, vt no. Ro. deci. xiij. titu. de pben. in antiqorib⁹ vbi late dr̄
ꝙ ad h̄ vt dicat̄ fcā mentio ꝙ dignitas est electiua nō sufficit fa-
cere mentionez de collegio, nisi dicat̄ ꝙ sit electiua, ⁊ ꝺt Archi. i
c. monasteriū. xvj. q. j. ꝙ nō seqt̄ in tali ecclesia stāt multi clerici
ergo est ibi collegiū, reqrunt̄ plura vt dicat̄ collegiū, de qbus p
86 Jnno. alios in. c. cū dilecta. de exces. pla. † vide ēt Ol. cō. cclxxxi.
incip. ꝙ prioratus. vbi tenet ꝙ prioratus dicitur collegiatus, vl̄
conuentualis, si ibi collegiate viuunt monachi etiam si non eligāt
prioꝛem, ⁊ sit prioratus manualis quod si impetratur gratia ad
dignitatem non venit talis prioratus, ⁊ quando prioratus dicit̄
dignitas glo. per illum tex. in. clementina. ij. in versic. conuentua-
87 li de rescri. ⁊ Fed. cōsi. cxxxij. inci. casus talis est. ¶† Et si nullus
modus vacādi exprimatur in prouisione venit modus electionis
⁊ ois alius modus, vt no. gl. in cle. j. §. j. de pbē. ⁊ ibi Car. in. v. q.
⁊ ita ēt t3 Do. de. s. Ge. in. c. cū in illis. §. j. col. ij. de pbē. ⁊ digni. ⁊
Car. d. ɔs. cv. ⁊ Rota deci. x. tit. de pbē. in nouis, ⁊ decisio. xiiij. ti
tu. de ɔces. pbē. in antiqs cū si. vt no. Fely. in. c. sedes apostolica
de rescrip. col. iij. idē ēt t3 Do. de. s. Ge. in. c. susceptū. de rescrip.
in. vj. col. pe. ⁊ est bona limitatio. ad. d. §. illis vt intelligat̄ qñ est.
facta mētio de collatione vel alia dispositione, q2 tūc nō venit ele
ctio, sed si simpl'r mādat̄ ꝓuideri ꝺ bñficio vacaturo, veniet ēt bñ
ficiū electiuū, q2 ex quo nō exprimit̄ aliqs modus ꝓuisiuus, rōne
diuersitatis clare explicat, et no. vbi. s̄. ⁊ Fey. in. d. c. in nosta coꝛ
88 relario. xxxij. † ⁊ si scribitur de canonicatu spectante ad prouisio
nē, p̄ntationē, seu dispōnē capituli, nō venit canonicatus spectās
ad electionē, vt no. d. Abb. in ɔsi. cxxxiij. incip. in. q. q̄ ad pñs x̄-
89 titur vbi alleg. d. c. cū in illis. de pben. ⁊ dig. † ⁊ electiua nō cōp-
hendit̄ sub appl'one bñficij in odiosis, l3 secus in fauorabilib⁹, vt

no. Fely. in. c. postulasti. de rescrip. in. ij. ⁊. iij. fallentia no. do. Ab.
in. c. pe. de x̄. sig. Do. de. s. Ge. in. c. si pp. col. ij. de rescrip. in. vj. p
gl. ⁊ doc. in cle. auditoꝛ de rescrip. Jdez ēt t3 Cal. cōs. i. ⁊. ij. Pe.
de anc. in regula. j. de reg. iur. Car. in cle. j. in prin. in. iiij. q. de sup
plen. negli. pla. Jo. de ana. post do. abb. in. c. ij. de cleri. pugnan.
90 Do. de. s. Ge. in. c. cū de bñficio in prin. de pben. ¶† Et si māda
tur alicui ꝓuideri de bñficio spectāte ad ordinationez alicui⁹ istō
x̄bū ordinationē est adeo p̄gnās, ꝙ includit collationez, p̄ntatio
nez, ⁊ oēm modū, quo qs h3 de re propria disponere, gl. in extra-
uagāti Jo. xxij. que incipit sedes sup x̄bo ordinationez, q̄ refert
⁊ seqt̄ Do. de. s. Ge. in. c. cū in illis. §. cū aūt. circa fin. de pben. ⁊
Maria. in repe. c. postulasti. col. xxxvi. ver. aduer. tñ de rescrip. ⁊
Fely. in. d. c. in nostra. de rescri. coꝛrela. xxxij. sed aduerte q2 p̄di-
ti doc. nō vident̄ velle ꝙ veniat electio p tex. in cle. j. iuncta gl. in
x̄. q̄zuis de pben. ⁊ ibi doc. firmāt, ꝙ dicta verba nō includūt ele
ctionez, ⁊ esset difficile oñdere ꝙ x̄bū dispō sit minoris cōpꝛehē
sionis q̄ x̄bū ordinatio, nec aliter fuit de mēte gl. pallegate vti-
tur enim verbis directis ad vnā psonā hēbentē aliquo mō ꝓui-
dere de bñficio, ⁊ vult ꝙ noiata ordinatione veniāt alij modi ꝓ-
uidendi, nō. n. potuit sentire de electiōe, que nō cadit in vnā pso-
nā, l3 i collegiū. c. j. de ele. ¶ Et si diceret̄ qđ si scribit̄ de ꝓuisiōe
spectāte ad collegiū cū clausula g̃nali. s. vel q̄zuis aliā dispōnem
91 seu ordinationē, tūc clax est ꝙ nō venit ele. d. cle. j. de pbē. † l3 qđ
si sub illa g̃nali nō pt venire nisi electio, tñ forte nullo alio mō ha
beat illi ꝓuidere ꝺ certo, vt x̄ba aliqđ opent̄, vr̄ ꝙ veniat electio
⁊ ita trepide dt Maria. in. d. c. postulasti. de rescri. cū si. vt no. fe-
ly. in. c. sedes apostolica de rescrip. in. vij. declaratione, l3 dt Fely.
in. d. c. in nr̄a. de rescrip. ꝙ nō credit illud vex, q2 papa scribens
cū illa clausula g̃nali voluit includere oēm aliū modū ꝓuidendi
si qs alius cōpeteret similis illis, de qb⁹ loqtur, n̄ tñ cogitauit ab-
solute, sed solū de mō ꝓuidendi simili expresso, ⁊ non maioꝛi, ⁊ si
alius non inest nisi maioꝛ illū nō cogitat p. c. sedes de rescrip. ⁊ q̄
rōne vbi nullus alius mod⁹ subesset illa clausula est supflua. ergo
eadez rōne qñ subest alius mod⁹, l3 ex iuris dispōne nō cōpꝛehē-
sibilis. tñ plus mihi pl3 dictū Maria. p gl. quā oēs approbāt in
cle. j. in ver. q̄zuis. de pbē. ⁊ vt x̄ba aliqđ opent̄, attento ꝙ capi
92 tulū nō h3 aliā dispōnem pp electionē. † scias ēt ꝙ l3 in mā stri-
cta x̄bum ꝓuisio nō cōprehendat electionē. d. c. cū in illis. illō v̄-
bū est, qñ alij modi exprimunt̄, secus si solū exprimat̄ x̄bū ꝓuisio
nis, ⁊ eligētes n̄ bñt aliū modū ꝓuidēdi, vt. s̄. dixi. Jtē in cā fauo-
rabili illud x̄bū cōprehendit oēm modū, p quez ꝓuidet̄ ecclesijs
vt no. in. d. c. cū in illis. §. illis cui. ij. q. de pben. in. vj. ⁊ in. c. j. in. v.
col. ver. no. j. ex ista glo. de elec. in. vj. alleg. gl. ij. cle. fi. de elec. ita
93 t3 Lu. ro. consi. ccciiij. † ⁊ x̄bū electio large sumptū cōprehēdit
etiam collationem cap. cum ecclesia de elec. cum dilectus. de cō
sue. interdum comprehendit presentationem. c. nobis ⁊ ibi Do.
Abb. de iurepatro. c. querelam, de ele. aliquando comprehendit
postulationez. c. in causis. de elec. c. post trāslationem. de renū. tñ
94 ꝓprie differt a. s̄. dictis. d. c. cū in illis. † ⁊ ideo l3 capellani eligāt
sibi plebanū non tamen ex hoc illa plebs pōt dici collegiata, vt
no. Fed. ɔsi. xxx. factū tale est, ita ēt no. Do. de. s. Ge. in. c. quā sit
de elec. in. vj. vbi vult qđ extra casuz. c. cū in illis q est odiosus, ex
pressio vnius ex illis modis ꝓuisionis cōprehēdit alios qñ est ea
dez rō, allegat gl. in cle. j. in x̄. ɔfirmat̄ in fi. de rex pmu. ⁊ gl. ma-
95 gna in. c. sciāt cūcti de elec. in. §. j. † Jtē expresso vno mō ꝓuisio-
nis nō veniat electio, tñ venit actus habēs viz electionis, ⁊ q re-
gulat̄ vt electio p3, q2 venit bñficiū spectās ad p̄ntationē p̄oni ec
clesiastici iure ecclesie, vt not. in. c. cū dilect⁹ de iure pat. ⁊ in. c. ti-
96 lectus. de of. leg. † q2 p̄ntatio clerici h3 viz electionis, vt no. Jnn.
in. c. cū aūt. de iure pat. ⁊ Car. in cle. j. in. j. oppo. de sup. ne. pla. ⁊
Lap. alle. lxxxiiij. inci. dux noster Papa col. v. x̄. l3 nūqđ. ⁊ do.
de. s. Ge. post Arch. in. c. ij. col. iiij. de pb. in. vj. hinc est ꝙ sicut nō
pōt fieri electio. alternatiua. c. ij. de elec. in. vj. ita nec talis p̄nta-
tio patroni clerici. vt no. gl. añpe. in cle. ij. de iure pat. ⁊ Domi. ꝺ
s. Ge. in. d. c. ij. in. j. col. de elec. nisi clericus esset p̄onus rōne pa-
trimonij, vt t3 Fel. in. d. c. in nostra. xxxj. coꝛrela. i fi. de rescriptis.
97 ¶† Decimaseptima qualitas in bñficijs ipetrādis est ꝙ fiat mē
tio in ipetratione de iure ad rē acqsito ex acceptatione ipsius im
petrantis siue acceptātis bñficiū in vim gradus, ⁊ ɔcilij basil. se-
cundū priuilegia concessa vniuersitatibus imo fortius dicit glo.
in. c. primo. §. item quod ad dictas in verbo scilicet, circa finem.
de colla. in prag. ꝙ post acceptationem, ⁊ requisitionem collatio
nis ordinario factas per nominatum, ⁊ graduatum, tunc benefi
cium est affectū, qđ alteri cōferri nō potest per. tex. in. d. c. j. §. sta-
tuit. de colla. in pragma. Nec obstat quod dicit Fely. in dicto. c.
in nostra. coꝛrelario. xxviij. de rescrip. dicens ꝙ de iure ad rē ɔse-

cato ex acceptatõe sola expectãtis nõ tenet ipetrãs a papa face re mētionē τ ipetratio pcedit ēt si habeat clãm dũmõ nõ sit alte ri ius quesitũ, qz in alia vacatione vtet expectãs sua gratia, qz ad istõ rñdet qz dz intelligi i expectatiõibus vigore rescriptoz τ mã datorũ sedis apostolice, que emanauerũt a sede apostolica ante ɔciliũ basilieñse, vel in alijs ptibus pterq̃ȝ in frãcia in quibus nõ p uat nec fuit receptũ ɔciliũ basi. qz tũc est verisimile φ papa p suaȝ puētionē voluerit puenire illas acceptationes secus est in acce ptationib9 factis p ipsos graduatos qz ɔsiliũ basilien. ɔcessit illõ

98 eidē graduatis † sed sic est φ papa nõ tēdit aliquid facere ɔ ɔsti tutiões cõcilij gñalis, nisi faciat τ expsse appõat mētionē, τ dero gationē ad illã constõnem ɔcilij generalis, vt est tex. in. c. ex pte õ capel. mona. τ in. c. nonnulli τ ibi doc. de rescrip. τ si aliqs subti lis diceret φ puentiones sunt pmisse p ɔciliũ basi. vt est text. in. c. j. §. nec tñ de colla. in prag. ergo postq̃ȝ sunt pmisse vr̃ φ valeat illa preuētio, nõ obstante quacunq̃ȝ acceptatione, qz ad istud rñ det φ illud vez est φ vz puētio ante acceptationē τ sic hz locum

99 ille tex. secus est si bñficiũ fuerit acceptatũ. arg. d. §. statuit † do. instãtiã quasi similē qõ papa cõfert bñficia de pronatu ecclesia stico lz nullã faciat mētionē de patrono, τ tñ si pronus pñtationē fecerit, nõ vz preuētio pape, nisi spãliter derogauerit illi pñtatiõi vt no. Fely. in. c. cãm que de rescrip. τ in. d. c. in nostra correlario xxviij. τ Rota ita tz in ti. de pbē. deci. xvj. i nouis. τ ita seq̃t Do. de. s. Ge. in repe. c. postulasti. col. xxvij. de rescrip. τ idē tz Egi. in ɔclusio. cxlvij. vbi dicit φ clã dũmõ nõ sit alteri ius quesitũ tollit acceptationē impetrãtis siue expectãtis, τ dicit φ ita fuat curia romana papa sciente τ tacite approbante, secus de iure ad rem alio modo quesito ƀm eũ puta p electionē, aut patroni clerici, vl̃ laici pñtationē, τ de ea clã si nõ est alteri ius quesitum dicet lati9 j. τ idē ē dõm si electus nõdũ acceptasset, qz de eius electione est facienda mētio, vt no. Do. de. s. Ge. in. c. quã sit. §. j. in. i. no. p il lũ tex. de elec. in. vj. τ idē vt dõm vt. s. dixi in acceptatione pcedē te ex aliquo iure ɔcilij gñalis, vel ab alio q̃ȝ a papa, τ idē ēt si p cedat a papa, qñ hz iste expectãs aliud ius vltra puisionē pape, vt bñt hodie isti mãdatarij qz vltra puisiones pape bñt decretuȝ irritãs a ɔcilio basi. vt est tex. in. d. c. j. circa principiũ. de colla. τ tũc esst necesse de illo iure facere mentionē. ar. c. cũ oliz. in fi. õ p

100 scrip. ¶ † Decimaoctaua q̃litas in bñficijs ipetrãdis est φ fiat mētio de bñficio cui aliqs renũciauit lz renũciatio nõ tenuerit, vt no. Ro. decis. xij. ti. de renun. in antiquis τ ɔclusio. iiij. co. ti. in an tiquiorib9, qz lz supior possit ratificare, τ admittere renũciationē inuito renũciãte, tñ donec eius ratificatio τ admissio subseq̃t interim hz ius in bñficio, τ remanet in eo intitulatus, vt no. Inn. in. c. φ in dubijs. de renũ. iõ si ille ipetrat bñficiũ, τ tacet de isto re nũciato, dr̃ tacere bñficiũ φ adhuc ipse hz qz p talē renũciationē lz pdat possessio non tñ pprietas bñficij, vt in. d. c. φ in dubijs. õ

101 renũ. τ Fely. in. d. c. in nostra correla. xxxiiij. de rescrip. ¶ † Deci manona qualitas in bñficijs ipetrãdis est, φ ordinatus ad titu lum ecclesie alterius clc. ipetrãs aliqõ bñficiũ dz facere mētionē de illa intitulatione, vt no. Jo. de ana. in. c. p tuas. el. ij. in fi. de sy mo. facit. c. postulasti. de rescrip. qz talis dr̃ hr̃e bñficiũ. c. ɔquerē

102 te. de cle. nõ resi. ¶ † Vigesimo qualitas in bñficijs ipetrãdis est φ fiat mētio de possessione colorata, q̃ȝ hz alius clericus sup bñfi cio ipetrato. tex. in. c. cũ nostris. de ɔces. pbē. τ dr̃ possessio colo rata, qñ est defectus in ɔferēte, nõ tñ inducit ex eo priuatio ipso iure, sz p sñiam, τ posseo dr̃ nõ colorata qñ qs est puatus sñia ho minis, vel iuris, ēt si non sit secuta amotio facti. vt no. doct. in. c. cum nostris. τ ibi Imo. col. xvij. de cõces. pbē. τ Lap. alle. xvj. in cip. an valeat. τ ita tz Car. ɔsi. xxxiiij. in fi. τ Maria. in repe. ru bri. de cã. pos. τ ppie. τ Lud. ro. ɔsi. cccclxv. incip. in re pñti. vbi dicit φ nulla est pñtatio facta ad ecclesiaȝ qua quis est priuãdus donec priuet. τ ille dicit incolorate possidere qui est intrusus. s. ē

103 dictũ qs dicat intrusus. † τ notãdũ est φ si ipetrãs in sua ipetra tione hēat clãm vocatis vocãdis, vel claȝ dũmõ nõ sit alteri ius quesitũ, nũq̃ȝ pt talis gratia, vt surrepticia infringi, quasi nõ dixe rit de iure alterius, vel de colorata possessione, vt no. Car. ɔsi. xc

104 iiij. incip. nobiles viri col. ij. † Ita ēt pt notari circa istũ articulũ φ qñ in lr̃is est clã amoto quolibet illicito detētore, satis dr̃ fcã mētio colorate possessionis. vt no Do. de ro. deci. xxxij. tit. de re scrip. τ deci. lxiij. in antiquis. τ no. Do. de. s. Ge. in. c. nemo. col. vi. de elec. in. vj. τ iõ dicit Ro. vbi. s. φ nõ est hodie necessaria di cta mētio colorate possessionis, cum ponat cõiter de stilo curie i litteris dicta clã amoto quolibet illicito detētore, τ hoc est intel ligendũ dũmõ ista clã appõat in litteris gratiosis, secus si solum poneret i litteris executorijs, vt not. Imo. post Car. τ Bu. i. d. c. cuȝ nostris col. xv. xv. aduerte tñ, τ Lapus alle. xv. τ Cal. ɔs. xxv. titu. de pbē. τ cle. j. in fi. de pbē. vbi vba posita in executione non augēt dispõnē cuȝ si. vt no. Fely. in. c. lz de offi. ordi. τ in. d. c. i no stra, vbi subdit φ nouissime inuenit istam ɔsiderationē ipugnatã per Bar. de zab. nepotē Car. in suo elleganti ɔs. viij. incip. dñs zãpetrus in scdo dubio, vbi tz φ lz ista ɔsideratio fuerit subtilis, tñ non vr̃ vera qz stilus curie nõ hz nec vnq̃ȝ habuit talē claȝ ap poni in litteris gratiosis, nec eis ɔuenire pt talis clã cũ ille sim pliciter dirigant ad eũ cui fit gratia, sz talis clã solũ cõuenit litte ris executorijs. c. pposuit. de ɔces. pbē. c. cũ vniuersoz. de rez p mu. τ iõ ɔcludit simpliciter tenēdũ φ dicta clã posita i literis exe cutorijs opat mētionē colorate possessionis, vbi refert τ alle. Jo. de deo in qõnibus suis lib. j. q. xxiiij. τ idē Bar. vbi. s. subdit φ dicta limitatio forte pcedere posset vbi lr̃e executorie fuissent fa cte aliquo interuallo medio post lr̃as gratiosas, quasi papa iam de gratiosis nõ sit memor ex antiquitate, facit qz tũc illud posset pcedere φ clã illa in executorijs posita non extēdit ad gratiosas sz vbi littere gratiose τ executorie sũt sil facte, pcedit impugnatio predicta, qz cũ simul τ semel papa dederit gratiosas τ executori as fuit certioratus dicta possessione, τ non ignorabat qualiter, τ cũ qbus clausulis cõcessisset gratiosas quas tunc concesserat. ar.

105 c. exõicato de rescrip. † cũ ipse papa de facto suo primo nõ pre sumat ignorans. vt no. spe. titu. de positio. §. vj. ver. qd si interro gatis τ ver. h tñ in fi. qõ est valde notãdũ ad limitationē. d. cle. j. de pbē. τ si bñficiũ p duos mēses fuit detētũ tenet ipetrãs facere mentionem de detentione, vt no. Rota. decisio. xxxij. titu. de re scrip. in antiquis, τ decis. lxxij. vbi dicit φ Grego. xi. ordinauit φ si fit gratia de beneficio specialiter reseruato, τ alter detinuerit il lud beneficium per annum, si non fiat mētio de dicta detentione, tunc grã non valet, τ sic vr̃ φ de detentione q̃ est minoris spacij tēporis q̃ȝ vnius anni non sit opus facere mentionē, τ ita tenent curiales moderni tpis, vt refert Fely. in. d. c. i nr̃a. correla. xxxvj. vbi dt φ ita accepit ex literis amici experti in curia, τ ita sonat quasi expressa hodierna regula canzellarie apostolice q̃ est. xxxij. vbi inq̃t. Itē voluit τc. vbi dr̃ φ ille q ipetrat bñficiũ tũc p annuȝ imediate pcedētē pacifice possessuȝ dz facere mētionē õ possessio ne illius, τ quot annis possedit alias ipetratio est nulla ex qbus infert ƀz eũ φ si nõ possedit per annũ, nõ est necessaria mētio pos sessionis, τ ibi subdit φ cogitabat an de possessione possimus lo

106 qui duobus modis in hac mã. † Uno mõ de detētione mera que nullũ hz colorē, τ tũc de ista nõ est necessaria mētio, nisi durauerit p annũ. Alio modo de possessione collorata tũc q̃ȝuis durauerit minori tpe dēat de ea fieri mētio, sed nõ puto φ curiales itelligãt dictas decisiones procedere indistincte, qz si aliqs tenuit bñficiuȝ de facto sine vllo colore nõ vr̃ φ sit necessaria mētio illius intru sionis, tũc qz cessat rõ. d. c. cũ nr̃is, τ ibi. d. Abb. col. v. de ɔces. p bē. qz nõ pñstat ipedimētũ qõ de iure nõ sortit effec. c. nõ pñstat. de reg. iur. in. vj. q̃ seq̃t qõ decisiones curie loquunt de posses. colora ta, τ iõ si est intrusio, τ nõ est annalis, nõ est necessaria eius mētio τ ita dt Fely. qõ ita audiuit seruari in curia, τ dt Rota vbi. s. al lega. lxxij. φ si dr̃ i grã talis detinuit p annũ, τ vltra, nisi declaret illa clausula, τ vltra p certũ tps dcã grã nõ vz, si detinuit p biēniũ sz si p annũ tñ vz grã, τ subdit qõ ista hñt locũ in bñficio spãliter reseruato p papã, sed aduertēdũ est ƀm eũdē Fely. qz nũc est ɔsi derãdũ φ intētio Rote in palle. deci. lxxij. tit. de rescr. in antiqs est exponere vnũ casuȝ spãlē, in quo opz facere mētionē de mera detētione nihil iuris habēte, vcz vbi ɔcurrũt ista duo pmo φ bñ ficiũ fuit ipetratũ ex spãli reseruatione, scdo φ alius antea pos sederit p annũ, τ illud est ɔsiderãdũ, qz rõ nõ sine ministerio ap pellat illã detētionē, nõ aũt possessionē, vult ergo qõ isto casu de

107 detētione fiat mētio φ aũt sit detētio pbat sic, † qz decretũ pape appositũ in reseruatione facit φ possessio ɔ reseruationē obtenta est meri facti, τ caret omni effectu, τ adminiculo iuris, vt no. Ro ta deci. xvj. in nouis tit. de rest. spo. ɔclu. iij. τ dt Lap. alleg. xvj. τ Imo. in. d. c. cũ nr̃is. col. xvij. de ɔces. pbē. φ vbi ordinarius cõ tulit bñficiũ reseruatũ pape sua collatio nulla nõ dat titulũ colo ratũ, τ si diceret q̃re ergo opz facere mētionē de tali detētione an nali põt dici φ cũ ignorãtia reseruationis habeat in se iustũ colo reȝ ignorãtie iste iustus error iuncto spacio anni eqpollet posses sioni colorate, ex q̃ ordinari9, τ possidēs ignorauerũt õ hac spãli reseruatione, τ lz ista si mera detētio pp decretũ, tñ qz concurrit iusta ignorantia equipollet ista colorata detentio colorate pos sessionis, ita φ ex illo papa vult de hoc iformari, sicut de iur vult informari de possione colorata, τ si diceret qd si reseruatio sup q̃ fundat ipetratio eēt gñalis pt dici φ tũc nõ est opus facere mē tionē de detētatione alterius vt. d. deci. lxxij. expsse põderat reser uationē spãlem, τ non pt verisimiliter allegari ignorãtia ipsius

reseruationis

reseruationis,ꝛ illa detentatio non habet in se vllum colorē iu‑ ris vel facti ꝛ h̄ est intelligēdū in reseruatione notoria de qua cō‑ stet sicut.c.l3.de pben.in.vj.loqr̄,secus de alijs gn̄alib᷒ reseruatio nibus bn̄ficioꝝ puta capellanoꝝ collectoꝝ,ꝛ subcollectoꝝ.nam cū de illis posset esse dubiū vtrū sint,vel fuissent tales bn̄ficia re seruata,forte illa detentatio esset ita digna mētione sicut illa cui opponit̄ reseruatio spālis.vt no.in sil'i Ro.deci.iij.ti.d̄ rest.spo lia.ꝛ nō op3 facere mētionē de possessione colorata que nō ē an‑ nalis.ita t3 Fely.vbi.s̄.p dictā regulā cancellarie que est.xxxij.in

108 ordine.†Itē pt̄ notari ſm eū ꝙ dispō.c.cū nostris ꝓcedit qn̄ ali quid corple ꝛ tpale possidet̄,secus si aliquid incorpale,vt canoni catus,vt no.La.alle.xvj.vbi alle.Jo.an.in.d.c.cū nr̄is.de cōces. pbē.ꝛ Fely.seqt̄ vbi.s̄.vbi ēt subdit ꝙ possidēs colorate bn̄ficiu3 l3 alias collatio nō tenuerit nō pōt amoueri sine cause cognitiōe vt no.Bo.in.§.sed obijcit̄.ij.q.iij.alleg.Cōpo.in.c.capl'm de re‑ scrip.sed bn̄ficiū nō possessum colorate pt̄ cōferri p habētē ptātē d.c.cū nostris de cōces.pben.ꝛ sicut viciat̄ ipetratio bn̄ficij certi nō facta mētione colorate possessionis,ita ipetratio bn̄ficij incer‑

109 ti † vnde si datur executor ad ꝓuidēdū de vacaturo nō intelligit̄ de eo,ꝙ vacauit de iure ꝛ nō de facto,vt no.Pe.de ancha.in re pe.c.si pp tua debita col.xxxvj.v̄.ꝛ istā dist.colli.de rescrip.in.vj. vbi facta longa distictiōe an ꝛ qn̄ executor possit ꝓuidere de bn̄‑ ficio ab alio possesso quā dicit se collegisse ex varijs apostilis Jo an.in.c.cū nostris de conces.pbē.ꝛ ibi ēt subdit idē Pe.ꝙ ipse habuit in facto i quo aliqui dicebēt aliter volētes ꝙ.c.cū nostris intelligat̄,qn̄ sunt spāliter ipetrate littere sup certo bn̄ficio tanq̄ vacāte ꝙ non vacat de facto,secus qn̄ littere impetrant̄ sup va‑ cante,vel vacaturo ſm eundē Pet.Itē sciens bn̄ficiū vacare de iure ꝛ non de facto de facili posset fraudare mētem.c.cū nostris de conces.pben.ipetrando gn̄aliter bn̄ficiū vacatuꝝ,vel vacans tacita illa possessiōe colorata,vt ibi latius p eū.ꝛ Maria.i repe. c.postulasti.col.xlviij.v̄.iiij.notādū.ꝛ dicit se nō legisse alibi. idē t3 Ro.dci.cxcv.i nouis.tn̄ ꝯ̃riū tenuit Lap.alle.lxxxiiij.i.pe.col. dicens ꝙ in talibus gn̄alibus lr̄is nō p̄sumit̄ tacuisse possessione3 ex fraude,sicut p̄sumit̄ in litteris ad certū bn̄ficiū,nec posset ex‑ primere qualitatē oium bn̄ficioꝝ,sed Fely.vbi.s̄.dicit ꝙ magis pl3 opi.Petri de ancha.ꝙ ista ratio drie inter lr̄as spales ꝛ ge nerales nō est cōclusiua.imo rō.in.c.cū nostris militat in vtrisq3 q2 papa in dubio nō intēdit preiudicare possessori.nec ob.ꝙ non posset exprimere ipetrās qualitates oium beneficioꝝ,q2 satis est ꝙ dicat in suis litteris de vacatione iuris,vel facti.vt no. Jmol. in.d.c.cū nostris.col.xiiij.v̄.si.circa tertiū,vbi l3 nō faciat mētio‑ nē de dictis decisionibus idē t3 ꝙ.s̄.tenuit Pet.de ancha.in. d. c.si pp,q2 in gn̄ali dispōne nō d3 venire id ꝙ qs nō esset in spē ve risimiliter cōcessurus.ꝛ refert Cōpo.in.c.capl'm de rescrip.ꝛ ista

110 est cōis opi.in.d.c.cū nostris.†Itē grā pape ēt fauorabilis lo‑ quēs de fructibus bn̄ficioꝝ vacātiū alteri dandis intelligit̄ de be neficijs vacātibus de iure ꝛ de facto,nō de iure tm̄,vt no.Pet.d̄ ancha.in.d.c.si pp col.xxxiij.v̄.ad ꝓpositā.de rescrip.in.vj. dicē tē ꝙ ꝗ̄uis in casu illius capituli sit materia fauorabilis nō venit tale bn̄ficiū,q2 verbū vacare adaptat̄ ad bn̄ficia a nemine pos‑ sessa,nec est verisimile ꝙ p tales litteras papa velit iquietare illū

111 qui p̄sumit̄ iuste possidere †ꝛ gn̄aliter in lr̄is ꝛ priuilegijs verbū vacare d3 intelligi de vacatione iuris ꝛ facti.vt no.Joā.an.in.d. c.cū nostris.de cōces.prebē.Pe.de ancha.vbi.s̄.ꝛ Felyn.in.c.in nostra .correlario.xxvi.de rescrip.ꝛ si ipetrās apostolicus pre‑ tēdat pmutationem fuisse factam in fraudē ipsius,ꝛ ex hoc acce ptet bn̄ficiū inter alios pmutatū p.d.c.ij.de renun.in.vj.si spolia tur tali bn̄ficio,est restituendus pp coloratā possessionem atten‑ tis verisimilibus coniecturis,l3 re vera apparet nil fraudis inter

112 uenisse.vt no.Ro.deci.vlt.in antiquis.tit.de reꝝ permu.† Ite3 dispō.d.c.cū nr̄is.de concef. pben.non est exorbitās vnde nedū bn̄ficialibus,sed ēt in alijs ipetrationibus dōm est ꝙ nō extendā tur ad possessa,vt dicit̄ esse tex.ꝛ ibi gl.i.c.ij.de decimis.in.vj. fa cit.c.dudū.ꝛ ibi Jnno.de decimis.ergo rō.d.c.cū nostris.est gn̄a lis vc3 q2 si fuisset expositū pape ꝙ alius erat in possessione colo rata nō sic de facili cōcessisset rē ab alio possessa3, ergo ipetratio

113 fuit surrepticia.d.c.postulasti de rescrip.†ꝛ ita t3 Bo.in addi.ad ꝯ̃siliū Cal.ti.de pben.xxix.vbi t3 ꝯ̃ Cal.ꝙ non v3 impetratio fa‑ cta de bn̄ficio vnito nō facta mētione possessionis obtente virtu te illius vnionis,ꝗ̄uis vnio esset nulla,q2 si vnio ipso iure est nul la nō vr̄ possessio.ar.d.c.cū nostris.ꝛ h̄ qn̄ vnio est ipso iure nul‑ la,q2 sic h3 locū opinio dominici,secus est,qn̄ vnio esset irritan‑

114 da.Ite3 si aliquod bn̄ficiū vacat notorie de iure tamē de facto n̄ vacat si expectās non acceptet ipsum.j.mēsem de quo in litteris suis cle.de ꝯces.pben.nō pt̄ eū acceptare post mēsem.vt no. Ol. ꝯ̃si.cclxxxij.incip.casus talis ē in fi.q2 gratia sua salua manet ad alia beneficia acceptāda,ꝛ in hoc non hr̄ in cōsideratione lauda bilis respectus pp quē impetrans nō acceptauit v3 q2 execrātur lites ꝗ̄uis alias hoc nō sit iprobatū.l.itē si res.§.j.ff.de aliena.iu di.istud videt̄ sentire glo.in.c.si clericus in verbo negligenter el. ij.de preben.in.vj.du3 dicit,vel execrabit̄ lites, ꝛ sic sentit in hoc ꝙ omisit acceptare beneficiū,in quo opus erat litigio,p ꝙ vr̄ lo qui de bn̄ficio ab alio possesso,ꝛ nō vacante de facto,si eni nemo ipsum possidet non vr̄ esse opus litigio.idē no.Archi. approbā do illam gl.in.d.c.si clericus sed do.de Rota deci.xlviij. titu. de conces.preben.in antiquis prio referūt hāc opi.alle.Jo.mo.Ar chi.ꝛ Jo.an.in.d.c.si clericus.de preben.in.vj.postea dnī ꝙ ꝯ̃‑ rium tenēt auditores v3 ꝙ ista nō acceptatio nō nocet tali tumēti lites cū possidēte d̄ fcō, nec tenet̄ expectās acceptare nisi bn̄ficiū vacās de iure,ꝛ de fcō,hoc dnī esse satis iuri consonum q2 forte ille nō h3 de quo litiget,ꝛ posset incurrere multa pericula litigan do,idē no.Egi.deci.c.vbi d̄t ꝙ possessio aliena ipedit, ꝛ excusat habētē acceptare,tn̄ Fely.in.d.c.in nostra.d̄t qd̄ ista ꝓcedēs opi‑ nio ꝓcedit vbi notoriū est ꝙ bn̄ficiū vacat de iure, sed ista ꝓria opinio ꝓcedit vbi ignorat̄, vel est dubiū tn̄ i practica ꝓualeret in distincte ista secūda opi. pp auctoritatē rote ꝛ h3 in se equitate3 s.pp laudabilē execrationē litiū,ꝛ p distinctione, ꝗ̄.s̄.retuli iter vacationē notoriā,ꝛ nō notoriā t3 in terminis Lap. alle.lxxxiiij. inci.dn̄s Papa col.pen.vbi d̄t ꝙ expectās pōt acceptare vacās de iure l3 nō vacet de facto,ꝛ ꝙ si nō acceptat.j.mense3 nō potest amplius acceptare,ꝛ currit iste mēsis a die quo h3 noticiā,vaca‑ tionis,sed ꝗ̄diu est occulta non currit, ꝛ sic nō requirit̄ ꝙ noto‑ ria,sed satis est ꝙ sit not.ſm eū,tn̄ d̄t potius est standū decisioni

115 bus rote†Itē si papa ꝯferat motu ꝓprio,l3 nō faciat mētionem dicte possessionis colorate, v3 collatio,vt no.Jo.cal.ꝯ̃si.xiij.tit. de rescr.q2 motus proprius excludit surreptionem.c.nō pōt.c.si si motu.de pbē.in.vj.idē not.Cal.in.d.c.cū nr̄is de ꝯces.pbē. tn̄ do.Ant.ibi t3 ꝯ̃riū ꝙ l3 motus ꝓprius firmet rescriptū ꝯ̃ viciu3 surreptionis.d.c.si motu,nō tn̄ firmat ꝯ̃ aliud ipedimētū assignā di rōnē,q2 nō est verisimile ꝙ papa velit priuare possessore3 iure suo sic ex abrupto,sequit̄ Jmol.in.d.c.cū nostris col.xj.ver.in pa pa aūt,ꝛ ibi do.Abb.col.vij.ver.sed do.Ant.cū simi.vt no.Fe‑ ly.in.c.ad aures.de res.ex quibus est inferēdū ſm eūdē Fely. ꝙ nō obstāte collatione alteri facta operatur ꝙ lr̄e nō cēsent̄ surre‑ ptitie quasi nō sit facta mētio de collorata possessione ſm Jmol.

116 in.c.cām q̄ de rescri.ꝛ † nō nocet tacere coloratā possessionē alte rius,qn̄ est inducta tali mō ꝙ si papa illud sciuisset facilius ꝯces‑ sisset sibi bn̄ficiū cū clausula decreti,ꝛ aliqs ꝯ̃ dictā reseruationē acceptasset possessionē bn̄ficij,ꝛ l3 ista possessio esset colorata tn̄ si impetrās narrasset qualiter aduersarius possidet ꝯ̃ reseruatio‑ nem pape adhuc papa facilius ꝯcessisset,q2 istud magis valida‑ bat,ꝛ impugnabat petitionē supplicantis,ꝛ sic sumus in.c.super literis.de rescri.q2 nō est tacitū tale qd̄ quo expresso papa nō cō‑ cessisset,ita eleganter tenet ar.d̄ 3abarel.archieps spalatēsis cō‑ sil.viij.ꝛ subdit Fely.in.d.c.i nr̄a.ꝙ si illa possessio fuisset accep‑ tata ignorāter puta,q2 nesciuit de decreto,ꝛ tūc istud nō ꝓcedit, q2 l3 decretū afficiat ignorātes,tn̄ ipsa ignorātia vr̄ reddere pos‑

117 sessorē excusabilē.d.c.cū nr̄is.¶†Vigesimaprima qualitas in beneficijs ipetrādis est ꝙ ipetrās exprimat ecclesiā cathedralem alias impetratio de bn̄ficijs vacaturis in aliqua ecclesiaꝝ dioce‑ si nō cōprehēdit pbēdas,aut alia bn̄ficia cathedralis, vt est tex. in.c.ꝗ̄uis.in pmo,ꝛ fcdo rn̄so de pb.i.vj.ꝛ ille tex.extēdit̄ in dis pēsationibus,vnde dispēsatus iuxta formā.c.j.de filijs p̄bi.non poterit hr̄e pbēdā ecclesie cathedralis,vt no.Jo.an.in addi.spe. sup rub.de filijs p̄bi.ꝛ Rota in tit.de fil.p̄bi.decis.ij.ꝛ ēt in titu. de of.ordi.decl.iiij.in antiqs ꝛ de filijs p̄bi.deci.j.ita ēt t3 Do.d̄ s.Gemi.in.c.j.col.ij.de fil.p̄s.in.vj.cū simi.vt no.Fely.in.c.postu

118 lasti.vij.ꝯclu.de rescr.†Item impetrās grām vt sibi prouideat̄ de vno, aut duobus,vel tribus beneficijs ecclesiasticis per illam impetrationē nō habebit canonicatū ecclesie cathedralis, s3 be‑ ne habebit canonicatus ecclesiaꝝ inferiorū,vt no.Cald.in tit.de pben.ꝯ̃si.xxxj.ꝛ in grā impetrātis ad collationē epi,ꝛ capituli nō includunt̄ beneficia ecclesie cathedralis,vt no.Old. ꝯ̃sil.cxxxv. inci.thema tale ē ꝛ ista sunt priuilegia clausa in corpore iuris pp excellētiā ecclesie cathedralis.vt.d.c.ꝗ̄uis p que3 tex.infert do. Abb.in.c.at si clerici i pn.col.xiiij.de iud.qd̄ ea q̄ sunt digna spe ciali nō.nō veniūt in gn̄ali sermone, licet ex proprio significato, verboꝝ comprehendatur,ꝛ omnia premissa sunt intelligenda in materia odiosa, vt est materia rescriptorum, vt notat Felyn.in dicto.c.in nostra correlario.xxxix.secus ſm eū in materia fauora bili,vt no.Abb.in.c.cū sup in.ij.no.de sepul.ꝛ no.doc. in.d.c.ꝗ̄

119 uis, † τ qñ exprimit̃ ecclesia cathedralis nõ est opus exprimere nomé sancti lz secus sit in expressione ecclesiaꝝ inferiorũ, vt not. Cap. alle. xvj. τ Jo. an. in. d. c. q̃uis, τ ibi gl. in ver. extẽdit de p̃bẽ. in. vj. † τ dicũt dcí doc. φ ẽt qñ ipetrat̃ eccl̃ia in locis solénibus, que ecclesia est mater illius loci, τ maior oibus alijs ecclesijs illius loci nõ est opus exprimer̃ nomé sancti, lz qñqz exprimatur, τ ponũt exẽplũ in ecclesia pratẽsi in tuscia, τ ita ẽt seq̃t Do. de. s. gemi. in. d. c. q̃uis. col. vl. de pb. in. vj. p. c. cã carbẽsis. de v. sig. vbi appellat̃ ecclesia sub noie loci, τ tñ illa ecclesia nõ est cathedralis, facit. c. j. de mutu. peti. τ gl. in extrauagãti que incipit si fratuz in v. auinionẽsi q̃ refert Fely. in. d. c. in nr̃a, τ Jmo. i. c.

121 cũ adeo. col. ij. de resc. † τ inquãtũ dr̃. s. φ rescriptũ nõ extẽdit̃ ad b̃ñficia ecclesie cathedralis. ¶ Jstud limitat̃, nõ h̃re locũ in b̃ñficijs minoribus ecclesie cathedralis, vt vicaria qr̃ illa b̃ñficia parua ꝯprebẽdunt̃ sub gr̃a, lz nõ exprimat̃ eccl̃ia cathedralis, vt no. Rota tit. de pb. ꝯclusio. vij. in antiqs, τ sequit̃ Fely. vbi. s. ¶ Limitat̃ scd̃o in canonibus alterius ecclesie cuius canonici veniũt ad diuina in ecclesia cathedrali, vt no. Rota in. d. decisio. vij. in antiqs, qr̃ tũc illi canonicatus cõprehẽdunt̃ sub illa gr̃a, vt not. Fely. in. d. c. in nr̃a. corre. xxxix. ¶ Tertio limitat̃ istd̃, nisi qs expectaret ad collationẽ decani, vel capituli ecclesie cathedralis, qr̃ tũc põt acceptare b̃ñficia vacãtia in ecclesia cathedrali s̃z Do. de ro. deci. xxxj. in antiqs tit. d̃ ꝯces. pb. ¶ Limitat̃ quarto, in b̃ñficijs q̃ sunt in circũferrentijs ecclesie cathedralis, vt no. Rota tit. de pb. ꝯclusio. viij. in antiqs, τ ꝯcl̃o. iij. de pb. i antiquorib⁹, nisi officiãtes illa b̃ñficia pciperẽt reddit⁹ ab ecclesia cathedrali. ¶ Limitat̃ qnto, qñ aliqua ecclesia q̃ nõ erat cathedralis tp̃e ipetrationis, efficit̃ cathedralis hodie, qr̃ ista mutatio nõ nocet iuri q̃sito ad rẽ in illa ecclesia añ mutationẽ status, vt no. Do. de. s. Ge. post Jo. an. in. d. c. q̃uis. col. j. de pb. i. vj. facit extrauagãs Joã. xxij. q̃ icipit sede apostolica, volẽs dimẽbrationẽ diocesuz nõ nocere expectatiuis prius datis, τ isti sunt casus in qbus nõ attẽdit̃ p̃ns status b̃ñficij, vt no. Fely. in. c. eã te. de rescr. ¶ Limitat̃ sexto, qñ scribitur vt p̃uideat̃ de b̃ñficio spectãte ad collationem ep̃i, qr̃ includit̃ ecclesia cathedralis, si ep̃s h̃z ibi collationẽ b̃ñficioꝝ, vt no. Rota in ti. de ꝯces. pb. decisio. viij. in nouis, τ Jo. an. τ ibi Do. de. s. Ge. in. d. c. q̃uis. de pb. in. vj. τ refert rota vbi. s. φ. d. c. q̃uis. est tenẽdũ in suis terminis. s. qñ illa v̈ba i eo posita ĩferunt̃ in gr̃a ipetrãtis, vt puta qñ mãdat̃ in aliqua ecclesiaꝝ ciuitatis vel diocesi p̃uideri alias nõ. ¶ Limitat̃ ẽt septio, i dispẽsatione nõ h̃nte v̈ba arida, τ arcta, s̃z plena, vt si dispẽsat̃ in oi eo qd̃ est circa dignitatẽ, τ in b̃ñficio curato, qr̃ tũc includit̃ canonicatus ecclesie cathedralis, vt d̃t Old. ꝯsi. ccxv. incip. puncta breuia col. iij. v. deinde. ¶ Limitat̃ octauo, qñ in gr̃a diceret̃ φ p̃uideat̃ in aliq̃ ecclesiaꝝ p̃uincia, qr̃ tũc cõprehẽderet̃ ecclesia cathedralis, τ ẽt metropolitana, vt est tex. in. c. q̃uis. v. secus. de p̃bẽ. τ dig. in. vj.

122 ¶ † Uigesimasecũda q̃litas in b̃ñficijs impetran. est φ si clericus secularis ipetrat b̃ñficiũ regulare d̃z facere mentiõe de eius natura, alias ipetratio fi v̈z, vt no. Bal. in. l. fideicõmissa. §. si seruo. ff. de leg. iij. vbi dicit φ si clericus secularis ipetrat b̃ñficia nõ ꝯsueta dari clerico seculari, nõ v̈z ipetratio, qr̃ papa ẽt motu p̃prio nõ v̈r velle aliter rescribere q̃ sit ꝯsuetuz, τ ita ẽt t̃z τ seq̃t Maria. ꝯ. xxiij. inci. bone memorie circa finẽ. ita ẽt t̃z idẽ Maria. in rub. de ꝯsue. facit gl. ij. τ ibi doc. in. c. possessiones. de rebus ec̃c. nõ alie. facit tex. τ ibi doc. in. c. cũ de b̃ñficio. de p̃ben. in. vj. vbi qñ scribit̃ p̃ clerico de p̃oratu seculari nõ põt p̃uideri de p̃oratu regulari, nisi expresse caueat̃

123 † τ ibi d̃r φ b̃ñficium d̃r seculare qñ ab vno, vel pluribus, fuit gubernatũ, vt seculare, ẽt si añ vel post religiosi qñqz ministrauerint in eodẽ, vt no. ibi gl. in v̈bo post, φ administratio seq̃ns nõ tollit p̃scriptionẽ, nisi alia interueniat q̃ ius alioꝝ habeat pimere, ita ẽt t̃z Car. ꝯsi. cxxxj. inci. reperit̃ quodã instr̃m in fi. φ p̃scriptio cõpleta nõ iterrũpit̃. vt not. do. Abb. i. c. auditis. vlt. no. de p̃scr. τ d̃t do. Abb. i. c. fi. v̈si. distingue tñ de ꝯsue.

124 † Ubi extollit. d. c. cũ de b̃ñficio. v̈. ab vno φ vnicus actus habẽs cãm successiuã sufficit ad inducẽdã ꝯsuetudinẽ, si habuit ꝯtinuationẽ p̃ tm̃ tp̃s, per φ iducit̃ ꝯsuetudo, vt no. Jnno. i. d. c. fi. de ꝯsue. itẽ notãdũ est φ nõ sequit̃ tale b̃ñficiũ est gubernatũ p̃ clericos seculares p̃. xl. an. vel ecõuerso p̃ regulares ergo talis stat⁹ est ipressus, l̃z op̃z φ actũ sit a p̃cipio p̃ ep̃z φ sic regatur, vt no. Do. de. s. Ge. post lapũ in. d. c. cũ de b̃ñficio. in. vj. col. de prebẽ. in. vj. fatet̃ tñ φ postea p̃t cõtinuari bõa fide p̃ aliquẽ q̃ p̃t incipe

125 † τ dicit Do. de. s. Ge. vbi. s. post Jo. an. τ Jo. d̃ ligna. φ si religiosus p̃ficiat̃ eccl̃ie parochiali seculari iuxta. c. φ dei timorẽ. de statu mona. l̃z p̃. xl. annos sit gubernatum p̃ talem tamen poterit etiam seculari assignari. facit quod no. Cal. i cõsi. xix. titu. de prebẽ. τ cõsi. j. titu. de ꝯsue. τ ibi Do. in addi, vbi ẽt firmat φ in casu. c. cũ de b̃ñficio. presupponit̃ φ ꝯferens b̃ñficium faciat aio τ intentiõe imprimẽdi illũ statũ in b̃ñficio, ita τ taliter φ illi τ non alteri nõ h̃nti illã qualitatẽ tale b̃ñficiũ cõferat̃, ita φ ꝯferẽs bõafide in cõferẽdo dicat illd̃ seculat̃ aut regulat̃ s̃z q̃litatẽ cui cõfert

126 † τ notãdũ est φ ep̃s p̃t vnire b̃ñficiũ seculare monasterio monachoꝝ τ statuere φ p̃ monachos regatur, τ tale statutũ operat̃ dispensationẽ cũ monacho ibi p̃ficiendo, vt possit regere beneficiũ, l̃z aliter ep̃s expresse non dispenset sup hac trãslatione, vt no. Rota deci. iij. in antiquis ti. de offi. ordia.

127 † Jtẽ φ requirunt̃. xl. an. ad inducẽdã consuetudinẽ vt mutet̃ status b̃ñficij. d. c. cũ de b̃ñficio. τ ibi glo. in v̈bo legitima. no. ẽt Ro. de preben. deci. ij. in nouis vbi dicitur φ v̈bũ ꝯsuetum requirit. xl. ann. qñ agit̃ de mutatione status in p̃iudiciũ tertij. secus vbi solum agit̃ de mutatione vsus, qr̃ sufficit p̃bare vltimũ statũ ẽt sine decẽnio nisi ex aduerso p̃bet̃ alius status prescriptus ex qbus infert̃ φ in casu. d. c. cũ de beneficio sufficit p̃bare p̃ñtẽ statũ vt dicat̃ b̃ñficium ꝯsuetũ regi p̃ regulares, vel seculares qr̃ agit̃ de mutatione vsus. fallit hoc, vt. s. dixi vbi probat̃ de alio statu p̃cedenti vel seq̃nti denotante beneficiũ esse regulare, qr̃ ẽt si ille p̃rius status nõ fuit. xl. anno. d̃z p̃ns esse. xl. anno. nisi p̃bet̃ olim fuisse seculare ab initio τ hodie ẽt dicat̃ esse tale l̃z interuenerit mutatio regularis nature non prescripta. xl. annis, tũc sufficit p̃bare p̃ñtez statũ seculare sola prescriptione. xl. annoꝝ. qr̃ h̃z colorez iuris cõis τ est ei cõformis. glo. in. c. fi. de ꝯsue. in. vj. sed si ille medius status regularis non cõpleuisset prescriptionẽ. xl. anno. nõ recederet̃ ab eo p̃ presentẽ statũ non similẽ. τ ista oia deducunt̃ p̃ dños de rota vbi. s. τ Do. de. s. Ge. in. d. c. cũ de b̃ñficio. in. v. col. de p̃ben. in. vj. τ ita illud d̃z intelligi, idẽ seq̃t Rota decis. xix. in antiquis titu. de p̃ba. que vult φ in p̃ñti casu sufficit b̃ñficiũ fuisse gubernatũ. xl. annis p̃ regulares vt in dubio attendat̃ presens status beneficij. vt not. Bal. in. l. si mater. C. ne de statu defun. cum simi. vt no. Fely. in. c. eã te. de rescrip. τ nõ v̈z ipetratio clerici secularis de b̃ñficio regulari, vel ꝯ̃ nisi in signatura sup petitiõe commende hm̃oi fiat mẽtio de statu b̃ñficij vt regula cãcellarie que est xli. in ordine

128 † τ si regularis habuit b̃ñficiũ seculat̃ ab ep̃o, τ spoliet̃ l̃z sit inhabilis respectu tituli tñ cõpetit sibi possoriũ τ ꝯ̃r facit fructus suos, qr̃ p̃t prescribere vt. d. c. cũ de b̃ñficio. de p̃ben. i vj. ergo possidere p̃ regulã sine possessione. de reg. iur. in. vj. vt no. Ro. titu. de resti. spo. deci. ix. τ ti. de ꝯces. p̃ben. deci. xxxiij. in antiquis titu. de ꝯces. p̃bẽ. τ istud no. ad multa tñ nõ est intelligẽduz de prescri. tituli

129 † qr̃ titu. b̃ñficialis nõ acquirit̃ ex p̃scriptione. vt est tex. in. c. j. de regu. iur. in. vj. sed prescribitur natura b̃ñficij faciendo de seculari regulare vel ꝯ̃. vt no. Felyn. in. d. c. in nostra correla. xl. Jtẽ b̃ñficiũ spectans ad collationẽ, vel p̃ñtationem regulariũ nõ dicit̃ p̃ hoc regulare. vt no. Ro. ti. de rescrip. deci. xlviij. in antiquis τ deci. xij. in antiquioribus vbi ẽt notat̃ φ priuilegiũ prelati regularis h̃ñtis sub se eccl̃ias regulares τ seculares p̃ hoc non arctat̃ recipe aliq̃ẽ ad ecclesias suas p̃ generales literas nõ intelligit̃ de ecclesijs suis secularibus, sed de regularib⁹

130 in quibus p̃prie fit receptio † ex quibus infertur φ collatio facta canonico regulari de beneficio consueto cõferri clericis secularibus est nulla nec excusat negligentiã h̃ñtis presentare, vel cõferre quominus locũ h̃eat deuolutio ad sup̃iorẽ. vt no. Egi. decisio. clxxij. nec ob. dictũ inno. in. c. cũ nostris. de conces. prebẽ. qr̃ h̃z locũ in casu in quo collatio tenuit ipso iur̃ l̃z p̃iuari posset p̃p crimen. c. inter dilectos. de exces. prela. τ Ro. titu. de prebẽ. deci. xxvij. in nouis. vbi dicit̃ φ collatio fc̃a de parochiali ecclesia cõsueta clericis secularibus assignari monacho ẽt de licẽtia abbatis absqz dispẽsatione ep̃i est ipso iure nulla cũ simi. vt no. Fely. in. c. ij. de rescrip.

131 † τ l̃z prioratus manualis cõfirmet̃ semel alicui vel cõferatur p̃ papã vt p̃petuus p̃ hoc nõ mutat naturã, imo eo vacãte reassumit ipsam nãm prioratus manualis. vt no. But. i. c. porrecta. col. ij. de ꝯfir. vti. vel inut.

132 † ex quibus ẽt notãdum φ ad ecclesias q̃ cõsueuit p̃ seculares clericos regi nõ possunt monachi p̃ñtare regularem. vt no. Pe. τ Abb. antiquus in. c. ij. de supplẽ. neg. pla. τ istud intelligunt doc. in nõ curatis, vel si nõ p̃ñtarẽt vt remaneret adhuc claustralis, cle. j. eo. titu. de sup. neg. pla. τ Jo. an. in. d. c. ij. eo. titu. quasi inferat post But. φ ad curatũ seculare p̃ñt de iure promoueri. c. cum ad monasterium. de sta. mo. τ Fede. con. cxxxvj. incip. factũ tale est

133 † ex quibus inferunt doc. φ si ꝯsuetudo est p̃scripta de seculari sapiens negationẽ. i. qr̃ prescriptũ est, vt nõ reformet̃ de regulari, non põt ibi regularis promoueri sine dispensatione, aut simpliciter est prescriptum de seculari, non tñ excludendo regulares, sed solum p̃. xl. annos fuit reformatũ b̃ñficiũ de seculari. τ tũc nõ p̃prie dicit̃ cõsuetum regi per seculares tm̃ quin possit p̃uideri de regulari, sufficit enim

regulare

regulare ꝙ nõ reperitur prohibitus, secus foret si p. xl. an. fuerũt ibi instituti soli regulares nõ poterit institui secularis sine dispensatione. cũ beneficiũ dicat̃ assumpsisse naturã regularis, ꝛ sic secularis est inhabilis, ita dꝫ intelligi. d. c. cũ de bñficio. vt no. Car. in cle. j. in prin. q. xxi. de sup. neg. prela. quẽ sequit̃ Fely. vbi supra sed aduertendũ est ẜm eũ, qꝛ ista noua declaratio forte repuguat dictis Do. de. s. Ge. in. d. c. cũ de bñficio, maxime dum dicit Cardi. ꝙ si p. xl. an. fuerũt ibi assumpti soli regulares bñficiũ assumit naturã regularis. nã imo videt̃ necessariũ esse ꝙ regatur vt regulare prout late tꝫ Do. vbi. s̃. ꝛ sic illud est notandũ ad intellectuꝫ

134 dicti. c. cum de beneficio. de preben. in. vj. ¶ † Uigesimatertia q̃litas in bñficijs impetrandis est ꝙ fiat mẽtio de qualitatibus bñficij obtenti que dꝫ esse spãlis, ꝛ expressa ꝛ nõ sufficit generalis. vt no. Cal. in. d. c. in nr̃a. de rescri. ꝛ. d. Ab. Fely. p illũ tex. i. c. ad aures. de rescr. ꝛ sic diceret̃ ꝙ esset dignitas, eius qualitates sunt exprimende, tñ And. bar. tꝫ contrarium, per tex. in. c. is cui. ꝺ p̃ben. in. vj. ꝛ rñdet ad cle. ij. de offi. ordi. ꝛ ad. c. in nostra. de rescri. ꝙ sufficit dicere se hr̃e dignitatẽ absqꝫ eo ꝙ dicat̃ nomẽ dignitatis ꝛ dicit̃ mentio spãlis ꝛ expressa. vt no. Bar. in. l. j. col. iij. ff. de vul. ꝛ pup. dũ loqt̃ ꝺ expssiõe multiplici. ꝛ idẽ Bar. i. l. j. ff. si qs in ius, voca. nõ ierit. vbi ꝺt ꝙ si scholaris renũciat omni priuilegio fori sufficit ꝛ est satisfactũ illi legi in verbo specialr̃ lꝫ ñ dicat̃ nec exprimat̃ qualitas sui priuilegij. s. scholastici, qꝛ nõ requiritur ibi mẽtio spãliter ꝛ indiuidualiter, ergo sufficit dicere ẜꝫ eũ nõ obstãte ꝙ sit alibi bñficiatus absqꝫ mentione bñficij p. d. c. is cui ad illud põt rñderi ꝙ illa iura in ꝯtrium alleg. hñt locũ in renũciatõe que dꝫ ampliari in p̃iudiciũ renũciãtis argumẽto in sim̃i cle. auditor. de rescrip. vel aliter potest rñderi ẜm Fely. in. d. c. ad aures. col. i. ver. de qualitatibus vbi dicit ꝙ illud dꝫ intelligi de beneficio citra dignitatem secus si est dignitas qꝛ tunc opꝫ illam exprimere, sed nõ eius qualitates noiare, nisi impetrẽtur beneficia, ꝛ ita intelligi. d. c. ad aures. ẜm intellectũ Card. ꝛ magis expresse, idem And. barba. istud sequit̃ in. d. c. in nostra. col. xiiij. motus inter alia vrgentia p dictã cle. ij. de offi. ordi. subtiliter inductam. ꝛ Joan. an. in. d. c. in nostra, tñ his nõ obstantibus. idẽ Fely. vbi. s̃. sequit̃ opi. cõem supra in prin. relatam vbi approbat illam alleg. Jo. an. in. d. c. in nostra. circa fi. ꝛ ibi Do. de. s. Ge. col. iiij. ꝛ Bu

135 tri. colũ. viij. vbi dicit † ꝙ qñ lex requirit pro fama expressionẽ nõ sufficit prolatio verboꝝ per inuolutionẽ. l. sed ꝛ si quis. §. quesitũ ff. si quis cau. ꝛ. c. qui ad agendũ, ꝺ pcur. in. vj. ꝛ dicit Car. in. d. cle. ij. q. xiiij. que refert Fely. col. ij. in. c. ad aures. de rescri. vbi tꝫ illam esse specialem mẽtionẽ que exprimit circunstantias ꝛ cõditiones que possent principẽ alterare ꝛ hoc pp odiositatẽ talium litterarum. ꝛ idẽ tꝫ Jmo. ibi col. vlt. post Maria. in repe. c. postu

136 lasti. col. xiiij. ꝛ Car. in cle. j. c. ij. ꝛ. iij. de sup. neg. prela. † ꝛ dicit do. Abb. in. d. c. ad aures in. ij. no. ꝙ impetrans beneficiũ ẽt minimum dꝫ facere mẽtionẽ de dignitate quã obtinet, ꝛ illud pbat per illũ tex. ꝙ nõ sufficit impetranti dicere ꝙ hꝫ aliud beneficiuꝫ nisi exprimat nomẽ dignitatis si est dignitas ꝛ alibi ẜm eũ ñ ita bene probat̃, ex quibus limitatur. c. nõ p̃t. de p̃ben. in. vj. vbi videtur inui ꝙ sufficit si dicat̃ nõ obstãte ꝙ habeat aliꝺ bñficiũ nõ redo ꝙ ibi narrat̃ fcm̃ iplicite ꝛ nõ explicite. nã tex. i. d. c. ad aures, dicit nõ valere rescriptũ vbi impetrãs supprimit nomẽ sue dignitatis, ꝛ pondera nomẽ sue dignitatis. non enim exprimitur nomẽ dignitatis p illa verba generalia non obstante ꝙ habeat aliꝺ bñ

137 ficium. ¶ † Uigesimaquarta qualitas in beneficijs impetrandis est, ꝙ fiat mentio de qualitatibus beneficij impetrandi. vt no. d. Abba. in. d. c. ad aures. de rescrip. ꝛ ibi alij docto. ꝛ hoc ẜm eum vbi illa qualitas est notabilis. naꝫ primo dꝫ fieri mentio de cura aiarum si quam illud bñficiũ habet. vt. c. cum in illis. de preben. lib. vj. Jtẽ ẽt facienda est mentio de qualitate residentie si beneficium requirit residentiã. alleg. c. fi. de cle. nõ residen. ꝛ Jo. Cal. in c. in nostra. de rescrip. Jtẽ ẽt dꝫ fieri mentio si illud beneficiũ sit dignitas. vt est tex. in. d. c. ad aures. de rescri. ꝛ ratio assignat̃ quia de oibus fienda est mentio que possunt inducere principem ad ñ concedẽdum, vel ad non sic facilius concedendũ, vt est text. in. c. postula. ꝛ ibi Hostiẽ. ꝛ alij scribentes. de rescrip. ꝛ iste qualitates possunt principẽ subtrahere a cõces. qꝛ difficilius papa concedit dignitatem, seu curam animaꝝ, vel beneficium requirens residẽtiam, quam minora beneficia, qꝛ non quilibet clericus est aptus,

138 ad illas qualitates, ideo necessario est fienda mentio † de ordine vero annexo beneficio non est necessario fienda mentio, vt videt̃ tex. in. c. ei cui. de p̃ben. lib. vj. ꝛ Jo. Cal. in. c. in nostra. de rescri.

139 ꝛ do. Abb. in. d. c. ad aures. de rescrip. ¶ † Uigesimaquinta q̃litas est in beneficijs impetrandis. ꝙ fiat mẽtio in rescriptis, aut puisionibus de iure ad rem quesito alteri p electionẽ aut patroni pñtationẽ, qꝛ illud non tollitur, sed reseruat̃. vt no. Egi. deci. clxvij. ꝛ Cõpo. quem sequitur Fely. in. c. cãꝫ que. circa fi. de rescrip. ꝛ Do. de. s. Ge. in. c. quã sit. §. j. de elec. in. vj. vbi dicit per illũ tex. ꝙ impetratõ non faciẽs mẽtionẽ de electione alterius non valet cũ papa non intendat tollere ius alterius. c. q̃uis. de rescrip. in. vj. ꝛ pro ista pte an ius sit quesitũ expectanti ex acceptatione. s̃. fuit dictum ꝛ tunc collatio pape ẽt sequens tollit illud ius, nisi eẽt facta collatio expectanti, ꝛ tunc collatio, vel reseruatio pape nõ tollit ius ẽt si fiãt iste collatiões eadẽ die qua fuit facta collatio post acceptationem, vt no. Fely. in. c. capitulũ. ver. ꝛ de duobus collationibꝰ factis eodẽ die. de rescri. ita ẽt tꝫ Ro. deci. viij. ti. de ꝯces. p̃ben. in antiqoribꝰ vbi vr̃ mirabiliter limitare oia p̃dicta, nisi gr̃a hñs cl̃aꝫ anteferri fuisset ipetrata postq̃ꝫ primꝰ iaꝫ acceptauerat vacãs, qꝛ lꝫ ẜo puideat̃ anteq̃ꝫ puideatur prio tñ nõ vꝫ puisio facta scꝺo. Et circa premissa Fely. ꝯsiderat duo. Primo ꝙ xba Cõpost. ꝛ sequatiũ hñ pbãt simplr̃ ꝙ ẽt iuri ad reꝫ nõ videat̃ preiudicari, nisi sit quesitũ ex acceptatione ẜm Rotã vbi. s̃. vt refert ꝛ sequitur Fely. in. d. c. cãm q̇. de rescrip. ꝛ postea subdit Cõpost. in. d. c. cãm. ꝙ in curia intelligit̃ esse derogatũ iuri ad rẽ sed Rota in dictis locis vr̃ p̃supponere ꝙ imo stilus curie nõ sit vtꝺt Cõp. ex quo firmat ꝙ ẽt de iure ad rẽ ñ sit derogatũ nec ei

140 p̃iudicet̃, nisi sit ex acceptatione expectãtis vt. s̃. est dictũ † ẜo est ꝯsiderañ, ꝙ si bñficiũ est iuspatronatꝰ laicoꝝ nõ est necessaria hꝫ iuestigatio, qꝛ ẽt si laici nõdũ pñtassẽt lr̃e pape ñ nocẽt eis. vt no. gl. ꝛ ibi doc. in cle. p lr̃as de p̃bẽ. ꝛ digni. ꝛ Do. de. s. Ge. in. d. c. ij. ꝺ p̃bẽ. in. vj. cũ si. vt. s̃. dixi ꝛ Fel. in suo trac. qñ lr̃e apostolice p̃iudicẽt p̃ronis ꝛ sic ergo ista qualitas pcedit in p̃ronatu ecclesia

141 stico, vel vbi lr̃e pape dẽrogarẽt p̃ronatu laicali. † Jtẽ cõsiderãdum est circa vnũ ꝙ imo cl̃a anteferri vr̃ derogare iuri ad rẽ. vt ẽ tex. in. c. pe. in prin. de p̃bẽ. in. vj. vbi iure quesito ex receptione ꝺrogat̃. vt no. Do. post Jo. an. in. d. c. fi. §. j. de p̃ben. ꝛ dig. in. vj. ꝛ aliq doc. dñt illꝺ esse spãle in cl̃a añferri secꝰ i cl̃a si nõ alteri ius q̃situ, sꝫ istud nõ ẽ cogitãdũ, qꝛ nũq̃ꝫ papa p̃sumit̃ alteri p̃iudicare p verba rescripti, ꝛ posset dici ẜꝫ Fely. in. d. c. cãꝫ q̃, decisiones p̃dictas pcedere ẽt vbi est cl̃a añferri, nõ ob. c. pe. qꝛ ẜm eũ p̃t dici ꝙ loqt̃ in iur̃ q̃sito ex receptiõe, qꝛ tũc nocent dicte cl̃e, nec mirum qꝛ Rota dicit in p̃alleg. decis. Jllud p̃iudicare acceptatiõi si nõ est pro alia vice exclusus eadẽ rõne dicemus p̃iudicari receptioni, ꝛ illa rõ ꝙ nõ sit exclusus p alia vice est cauillabilis, cum gr̃a possit anihilari p reuocatorias gñales quas de expectatiuis facit papa maxie nouus nisi dicat̃ ꝙ hꝫ depẽdẽs a cãli motu principis nõ hr̃ in ꝯsideratiõe, vt no. Jnno. in. c. pasto. in pric. de cau

142 sa pos. ꝛ pprie. † Sꝫ circa istũ articulũ credẽ dꝺꝫ ꝙ p illas cl̃as gñales nullo mõ sit derogatũ iuri acq̃sito p electionẽ p iura superius alleg. nã p electiones acqrit̃ ius plature. vt tꝫ glo. cõiter ab oibꝰ approbata i. c. q̃ꝫto. lxiij. di. q̃ꝫ seqt̃ do. Abb. p illũ tex. in. c. nihil. ꝛ in. c. trãsmissam. ꝛ in. c. nosti. ꝛ in. c. q̃lr̃. de elec. ꝛ in. c. auctoritate. de insti. ꝛ i. c. nobis. ꝛ. c. ij. de iurepa. cũ si. vt no. fely. in c. cũ btoldꝰ. circa princi. de re iudi. si ergo plenũ ius habitu p electionẽ sit acq̃situ, ñ est xisimile ꝙ papa voluerit illi ꝺrogare. c. sup eo. de offi. dele. c. q̃uis, de rescrip. in. vj. facit bonꝰ tex. in. c. cuꝫ olim. de re iudi. imo videret̃ dꝺm ꝙ papa nõ posset illi electioni derogare maxie p̃cedẽte acceptatiõe, cũ interuenerit quasi ꝯctus mr̃imonij p illã ellectionẽ ꝛ acceptationẽ. c. cũ iter canonicos de ele. c. lꝫ de trãslatio. p̃la. no. in. c. iter. r. seniorẽ. ꝺ ele. in sim̃i facit. c. j. ꝺ pba. ꝛ ꝙ no. d. Ab. i. c. accedẽs. ꝺ p̃bẽ. ꝛ dig. meliꝰ no. i. c. cõstitutus. de reli. domi. ꝛ in disputatione incip. eps. facit tex. in. c. j. ꝛ. ij. de elec. in. prag. vbi dr̃ ꝙ ad electionẽ pcedãt nõ obstante impedimento, ꝛ sic resultat ꝙ nõ est verisimile ꝙ papa volue

143 rit derogare electioni iam facte attẽta acceptõe. † Circa pñtationem patroni p̃t dici vltra p̃missa ꝙ qñ patronus tpe vacationis beneficij longe distat a collatore ita ꝙ papa posset celerius adire quã collator, ꝛ dat lr̃as sue pñtationis titio. tamen anteq̃ꝫ pñtauerit lr̃as instituẽti, alius ipetrat a papa illud beneficiũ, durũ esset dicere papã p̃u eisse p̃ronũ. q nõ fuit negligens ꝛ fecit ꝙ in se est circa substãtialia pñtatiõis. vt tꝫ Cõpo. in. c. capitulũ. de rescri. in gl. magna. ꝛ Jo. an. post eũ. Nã ellecto a patrono consentire volente alius prefici non dꝫ. c. cũ inter canonicos. de ele. ꝛ pñtatio clericoꝝ hꝫ vim eclectionis tex. in. c. querelaꝫ de elec. Jnno in. c. cum autẽ. de iurepa. Et si papa sciuisset sic taliter electum, vel processum ad presentationẽ per patronum non contulisset, vel non ita de facili nec est presumẽdum papã voluisse ius illi tollere quod habuit ad petẽdã institu. c. super eo. de offi. leg. ꝛ

144 c. ex. parte. el primo eo. ti. † vbi no. ꝙ reseruatio papalis non viciat eclectionem precedentem etiam si electus nondũ, cõsenserit facit. c. si tibi absenti. de prebẽ. in. vj. ꝛ ibi Do. de sanc. Gemi. ꝛ

Archi.in.c.si postq̃. de preben.in.vj.ꝛ do. Abb.in.c.accedens eo.titu.de preben.ꝛ si papa contulit alicui canonicatū sub expectatione ꝑbēde vacature, ꝛ postea confert ꝑbēdā vacātem, ꝛ ptinētē alteri nō facta mētione de primo non valet collatio ꝑ supi⁹ alle. q: nō ꝓsumit papam voluisse ius illi tollere ex quo id nō exprimit ēt si motu ꝓprio papa ꝓuideat cū si.vt no.Fely.i.c.ad au 145 res.de rescrip.vbi tꝫ post alios doc.† ꝙ lꝫ motus ꝓprius tollat surreptionē nō ius alteri quesitū siue in re siue ad rem, vt no.Fely.in.c.cām que.de rescri.ꝛ gl.in.c.j.§.visum.in verbo nō valeāt de colla.in prag.p.c.q̃uis.ꝛ ibi Lau.de rescrip.in.vj.ꝛ si papa dicat conferas bñficium non obstante collatione alteri facta intelligitur de collatione alteri facta inualida nō de iusta ꝛ canonica.vt no.doc.in.d.c.cāmque.de rescrip.ꝛ ita dñt ꝓcedere qñ pñtatio fit realiter ꝛ in pñtia collatoris pñtat̃.cle.dudū ꝛ ibi glo.in verbo pñtari.de sepul.no.d.Ab. in.c.cū parati.de appel.ꝛ in.c. 146 ea.de his que fiūt a pla.† ꝛ pr̄onus nō releuat̃ si.ī.tps iuris solū eligit pñtandū, vel dat lr̄as sue pñtationis in abñtia collatoris, nisi realiter ꝛ pñtialiter pñtet supiori, cui ptinet institutio, q: tps est prefixū nō ad nudā electionē, ſꝫ ad pñtationē pricipaliter epo faciēdā.c.j.de iurepa.in.vj.ꝛ ibi Jo.an.ꝛ do.Arc.in.c.ij.de preben.in.vj.no.Jo.an.ꝛ do.Abb.in.c.fi.de iurepa.ꝛ Rota decis.ccxv.q: ꝑ talē electionē siue nominationē nō querit̃ ius noiato.ꝛ rō est, q: pr̄onus ius in ecclesia dare nō pt nisi ꝑ pñtationē.vt no. in.c.dilectus.de offi.leg.ꝛ nō obstāte tali nominatiōe pñt ēt clerici aliū pñtare, q: electio hmōi nō pt dici nisi quedā postulatō, que anteq̃ superiori pñtet̃ nō impedit aliquā electionē.c.bone.el.ij. 147 de postu.pla.ꝛ no.Jmo.in.cle.j.de iurepa.† ꝙ si pr̄onus cleric⁹ pñtat vnuꝫ vicario epi ad hoc ptātem non habenti, aut forte reuocato ꝛ deinde aliū epo, qui ab eo admittit̃, nō dicit̃ variare, ꝛ vꝫ secundā pñtatio, q: non dicit̃ pñtare nisi cū effectu.ſ.pñtib⁹ tā pñtāte quā pñtato ꝛ eo cui pñtat̃ quoꝝ alero deficiente nō est pñtatio pfecta fuit dictū sicut dr̄ ꝙ nō ē iudiciū nisi fuit iudex actor ꝛ reus.c.forus.de vbo.signi.ꝛ prima pñtatio nō tenuit ergo vꝫ preuētio ꝯ illā simplicē nominationē.vt tꝫ glo.in.d.c.i.§.visum i verbo non valeāt.de colla.in prag.secus est in pñtatione realiter facta, q: tunc preuentio pape nō vꝫ nisi spāliter illi pñtationi drogauerit vt.ſ.dixi cū simi.vt no.Fely.in.c.cām que de rescrip.icōgruū ergo esset dicere papam nō posse cōferre hmōi bñficium nō obstāte sola noiatione patroni cū in illo casu patroni pñt variare vt.ſ.dixi q: nō dñt alijs legē imponete q̃ ipsi nō seruarent.c.cum accessissent, de cōsti.c.pro illoꝝ.de ꝑben.ꝛ ista de iuris rigore est verior opi.ſm dños de ro.decis.cclviij.cū dñt papā nolle ꝑ suam collationē preiudicare canonice electis, vel pñtatis, nō dicuntur āt rite, ꝛ canonice pñtati nisi vbi pñtatio est superiori nunciata.

148 ¶ † Uigesimasexta qualitas in beneficijs ipetrādis est ꝙ impetrans facit mētionē quomodo est canonicus ꝑbēdatus in aliena ecclesia, vt no.doc.in.c.cū adeo.de rescrip.sed difficultas est, si exprimat canonicatū ꝛ nō ꝑbendā, an valeat impetratio, ꝛ dicit domi.Abb.in.c.cū adeo.ſ.alleg.in.iij.no.ꝙ nō sufficit in impetratione beneficij mentionē facere de ꝑbēda, vel canonicatu, ſꝫ oportet ꝙ fiat mentio de vtroq; alle.Ro.decis.ccccl[i]x.alias.ccccxlix. ꝛ est rō ſm eos, q: pt esse quis prebēdatus sine canonicatu ꝛ canonicatus esse sine ꝑbēda.c.cū.m.de cōsti.ꝛ ibi ēt seqt̃ And.barba.idē tꝫ Ro.titu.de rescrip.decis.lxvj.in antiqs ꝛ decis.ij.ti.de preben.in antiquoribus secus si fiat mētio de ꝑbēda tacito de canonicatu, q: hoc nō nocet, cū cesset ratio predicta, vt not.Rota decis.xxxiij.titu.de rescri.in nouis, ꝛ nō sufficit ſꝫ eos dicere ꝛ asserer̄ se canonicū, q: iura canonicalia ꝛ iura ꝑbēdalia sunt distincta ꝛ iō de isto iure tpali dōm est in litteris, q: eius expressio potuisset alterare animum concedentis, ꝛ lim itant hoc ꝓcedere in prebendis distinctis, secus in nō distinctis, vbi qs ꝯsequitur ꝑbēdam eoipso ꝙ hꝫ canonicatū.c.fi.de ꝯces.preben.in.vj.ꝛ ideo cū prebende sint annexe canonicatibus ꝛ sint de iure ꝛ ptinētijs ipsoꝝ canonicatuum nō est opus dicere de ꝑbenda, tñ Pet.ð anc. in regula accessoriū.col.xlix. tꝫ contra premissam opi. q: verisimiliter ſm eū papa putat istū esse canonicum prebēdatū exquo ꝑbenda est accessoria ad canonicatū, ꝛ q: collato canonicatu dicit̃ collata ꝑbēda.Jtē nō presumit̃ canonicus solo noie, sed re, quia verba cū effectu intelligunt̃, capi.relatū.de cleri.non residen.neq; plꝫ sibi dr̄iā an prebende sint distincte, vel non, q: non minus ē debita distincta quā indistincta vt ibi ꝑ cū, sed ꝯ opi.Pet.de ancha.insurgit Fely.ꝓ cōi opi.ꝛ dicit primo q: lꝫ prebēde distincte siue annexe sint canonicatibus tñ istud est facti ꝛ pape incognitū c.j.de ꝯsti.in.vj.iō exprimēdo simpliciter se canonicū potuit papa credere ꝙ esset canonic⁹ vbi prebēde sunt distincte prout cōiter.Tamē ad istud argumētū Fely.pt rñderi, ꝙ imo istud ē iuris ꝛ non facti q̃uis prebēda sit distincta, ꝛ separata a canonicatu, facit tex.in.c.relatū.de preben.ꝛ dig.vbi dr̄ ꝙ illud est iuris qd canonicus nō dꝫ carere prebenda, ꝛ si postq̃ est iuris non est verisimile ꝙ canonicus sit sine prebenda, imo si reperiat̃ sine ꝑbēda canonici sunt cōpellēdi vt primā prebēdā ei assignent.c.cū.m.de cōsti.lꝫ aliqñ prebēde sint separate a canonicatibus, tñ illa est annexio iuris non de certa prebenda, sed de vna in illa ecclesia, vt. d.c.relatū ꝛ.c.dilectus el.ij.de preben.Secundo Felyn.vbi.ſ.insurgit ꝯ Pe.de ancha.dicens ꝙ ipse fatet̃ ꝙ ipsa prebenda est accessoriū ad canonicatum, sed non omni tpe, vñ postq̃ aliquis est receptus dicit̃ canonicus ꝛ expectat prebendā tanq̃ accessorium tunc separabile, vñ posset credere papa ꝙ esset canonicus supnumerarius nōdum ꝑbēdatus, nec hꝫ credulitatem ꝙ sit prebendatus, q: istud est facti.nec ob.ēt ſm eūdē Fely.ꝙ collato canonicatu, videat̃ collata prebenda, ēt si aliud non dicatur, q: qñ prebenda vacauit cum canonicatu vr̄ collata prebenda, si canonicatus fuit collatus, secus si nō vacat prebēda, sed solū canoni- 149 catus, † itē idem Fely.ꝯ Pet.de ancha.dicit qd dicēdo se canonicum opꝫ, ēt dicere valorem preben.ꝛ ideo de necessitate hꝫ exprimere de se prebēdatū alleg.Do.in.c.postulasti.in repe.col.ix. Tamē ad istud rñdetur, ꝙ imo ꝯrium est verum de iure ꝙ impetrans prebendā non tenetur exprimere valorem ipsius prebende quia illud nō reperit̃ de iure cautum, ꝛ ita tenent cōiter oēs docto.in.d.c.ad aures.de rescrip.ꝛ ista opi.Pet.de ancha.ꝯ cōez mihi magis plꝫ, ꝛ illam video singulis diebus in pratica seruare, ꝛ illaꝫ sequendo pondero, q: impetrans nō tenet̃ facere mentionem in sua impetratione de his que sunt iuris.c.j.de rescrip. sed istud est iuris ꝙ canonicus intelligitur prebendatus vt est tex.in d.c.relatū cū si.de preben.ꝛ digni.ꝛ dicit Comp.in.c.cum.m.de consti.ꝙ pp cōionem que est inter prebendā, ꝛ canoniā si prebenda solita cōferri canonico confert̃ clerico videt̃ ēt collatus cano 150 nicatus, † ꝛ sic limitatur illud ꝙ non ois ꝑbēdatus est canonic⁹ vt non ꝓcedat in prebēda ꝯsueta ꝯferri canonico.c.translato de 151 consti.† ꝛ dicit Do.de.ſ.Ge.in.c.sup eo.de preben.in.vj.ꝙ hñs ecclesiam annexam prebēde ꝛ impetret aliud bñficium non tenet̃ facere mētionē de bñficio annexo ꝛ assignat simile, q: sicut sup annexo ñ requiritur dispēsatio vt est tex.in.d.c.sup eo, ita nō est necessaria expressio in impetratione, sed sufficeret facere mētionem de canonicatu, vt est tex.in regula accessorium cum sua materia de reg.iur.in.vj.facit glo.in.cle.j.de preben.ꝛ digni.ꝛ glo. in. c. gratia.de rescrip.in.vj.cum simi.vt no.Fely.in.c.cum.m.de.ꝯst.

152 ¶ † Uigesimaseptima qualitas in beneficijs impetrandis est, vt non omnia tacita quorum expressio potuisset mouere principem ad denegandū viciant gratiam, sed illa ēt viciant, ꝛ sunt exprimēda de quibus reperitur iure cautum vcꝫ, ꝙ eis expressis gratiam non concessisset, ꝛ ideo si dixisset in supplicatione se esse criminosum papa verisimiliter fuisset difficilior in cōcedēdo, vt no. Egi. deci.Rote.cxcviij.ꝛ Ro.deci.xxxix.ti.ð rescrip.in nouis ꝛ Do. de.ſ.Ge.in.c.postulasti.col.xv.de rescri.cum.si.vt no.Fely.in.c. 153 ad aures.ꝛ in.c.super litteris.ꝛ in.c.postulasti.de rescri. ¶ † Uigesimaoctaua qualitas in beneficijs impetrandis est, ꝙ dꝫ exprimi illa qualitas que alterat naturam beneficij, vel personam impetrantis, vt no.Fely.in.d.c.postulasti.ver.iij.declaratio. de re- 154 scrip. ¶ † Uigesimanona qualitas in beneficijs impetrandis est ꝙ asserens se spurium dꝫ exprimere qualitates spurietat.vt not. 155 Fely.post alios doc.vbi.ſ.in.d.c.postula.de rescrip. ¶ † Trigesima qualitas in beneficijs impetrādis est, ꝙ fiat mentio de pendentia litis inter alios sup illo bñficio.c.j.ꝛ.ij.vt lite penden.in.vj.facit.c.fi.vt lite penden.cū si.vt no.Fely.in.c.ceterū. in.j.ij. ꝛ iij.col.de rescrip.Et cū his remanet bñ declarata ista presens.q.

SUMMARIUM

105 Impetrantis negligentia quomodo probetur vt. j. 108.
106 Rescripta ad lites an sint strictius interpretãda q̃ȝ ad bñficia.
107 Rescripta ad bñficia surreptitia ipso iure vitiant̃ nõ sic ad lites.

QVÆSTIO XII

1 Qvero duodecimo. †De q̃bus q̃litatibus impetrãs nõ tenet̃ facere mẽtionẽ in sua impetratione r̃ñdetur iuxta decisionẽ doct. ꝙ nõ est opus facere mentionẽ de nobilitate, vt no. Jo. an. d. Ab. ⁊ alij doc. in. c. ad aures. de rescrip. tñ And. barba. ibi tȝ ꝯ̃riuȝ ꝙ impetratio ẽ nulla si nõ exprimatur nobilitas dicens ꝙ facilius reddũtur nulle littere ad bñficia q̃ȝ ad lites. c. ad audiẽtiã. il secũdo de rescr. sȝ sic est ꝙ in lr̃is ad lites dȝ fieri mentio nobilitatis. c. sigñantibus. de offic. dele. ergo ⁊ in istis litteris ad bñficia est faciẽda mẽtio. ¶ Tñ ad istud arg. põt r̃ñderi q: nõ est veꝝ ꝙ in lr̃is ad lites sit necessaria mẽtio nobilitatis, sȝ. d. c. sigñantibus. alle. ꝑ And. bar. loq̃tur in persona q̃ dicit se paupeꝫ volẽs fauores datos pauperibus habere vigore illius ipetrationis ⁊ ipse ipetrans erat nobilis ⁊ diues. ergo secus vbi impetratio nõ fũdat̃ in paupꝑtate. q: tũc nõ est faciẽda mẽtio de nobilitate. 2 †⁊ ex his dicũt But. ⁊ Jmo. ꝙ qñ qs ipetraret lr̃as bñficiales dicens se pauperẽ si mẽtit̃ nõ valent lr̃e. c. si paupꝑ clericus. de prebẽ. in. vj. ⁊ de patrimonio q̃ȝuis amplo nõ est necessaria mẽtio. c. postulasti. de rescr. itẽ nõ sequit̃ est faciẽda mẽtio diuitiaꝝ ergo ⁊ de nobilitate q: multi vere nobiles carent diuitijs ⁊ multi diuites carent nobilitate preterea nobilitas põt eẽ cã magis inducẽdi cõcedẽtẽ ad ꝯferẽdũ bñficia nõ aũt cã retrahendi. c. de multa. de prebẽ. ibi sublimes idẽ de diuitijs, qa secũdũ glo. in. c. cõstitutus. de appel. in verbo in potẽtiã per manus diuituȝ ecclesie sustentantur ⁊ augẽtur, sed a clericis pauperibus spoliãtur ꝓ subleuãdis coꝝ familijs, vt no. Ludo. singulari. xxxviij. incip. vtrũ nobilis ⁊ faciunt plures regule cãcellarie presupponentes nobilitatẽ potius iuuare q̃ȝ ipedire impetratores, facit glo. in. c. ex lr̃is. de pigno. dicens q̃ꝺ bona prelati sunt hypothecata ecclesie si male administret ⁊ qñ prelatus est paupꝑ ecclesia caret refugio q̃re ergo est ꝯcludẽdũ ꝙ cũ nõ reperiat̃ iure expressuȝ ⁊ illa taciturnitas nobilitatis nõ retardet ipetrãtẽ ad cõcedẽdũ nõ est necessaria mẽtio de nobilitate. 3 ¶ †Secunda qualitas de qua nõ est faciẽda mẽtio de q̃ȝtitate valoris ipsius bñficij q: nullibi expresse ꝓbatur q̃ꝺ impetrans teneatur facere mẽtionẽ de valore bñficij. vt est glo. in cle. ꝑ̃ma de prebẽ. ⁊ ita tȝ do. ab. ⁊ alij scribẽtes in. c. ad aures. de rescrip. ⁊ Rota decisio. cclxxxij. alias est. lxxxj. vbi tenẽt papã vrbanũ tertiũ explicasse nõ valere gratiaȝ nisi fiat mẽtio de valore bñficij impetrãdi ⁊ obtẽti ita cõmuniter ẽm eos seruat̃, tñ facilior est prima ꝯclusio, nã periculosum ẽ ꝙ qs se astringat ad certũ valorẽ ⁊ onus ꝓbãdi incũbit impetrãti, vt no. do. Ab. in. c. fi. de presump. vbi dicit ꝙ in argu. ꝓ ⁊ ꝯ̃ põt induci tex. in. c. cũ adeo. de rescri. ⁊. c. cũ teneamur. de ꝑben. tñ postmodũ. idẽ do. Ab. subdit ꝙ circũspecto stilo curie nõ fit de iure veteri necessariũ facere mẽtionẽ de q̃ȝtitate valoris, q: bñficiũ dȝ principaliter cõferri ꝑꝑ spiritualia, tẽporalia autẽ veniũt accessorie ad spiritualia, sȝ q: hodie vt plurimũ ꝯferũtur beneficia ꝑꝑ tẽporalia, ideo fuit ordinatũ ⁊ est de stilo curie vt fiat mentio de valore tñ bñ ꝯsiderando nõ est prouisio inutilis, q: dispensatio tẽporaliũ nõ dȝ cuiq̃ȝ cõmitti, sed ẽm qualitates ꝑsone dȝ cõmitti dispẽsatio, iõ talis ẽ aptus ad bñdũ bñficiũ tenue, qui ẽt ẽ omnino ineptus ad bñdũ bñficiũ pingue, iõ q̃ȝtitas redditũũ posset principẽ subtrahere a ꝯcessione gratie, ideo vr̃ necessariuȝ vt fiat expressio, argu. c. postulati. de rescrip. ⁊ hoc procedit ẽȝ eũ vbi ad instãtiã fit gr̃a, si vero motu proprio tũc est magis dubitãdũ vt. j. dicetur, ⁊ sequit̃ Fel. in. d. c. ad aures. recitãdo And. barba. ibi ꝙ atẽditur valor hodiernus secũdũ Car. in. c. fi. de rescri. vbi tȝ ꝙ expressio falsi valoris nocet, ẽt si fuit dictũ vt asseritur q: semꝑ impetrans faceret mẽtionẽ, ⁊ ibi subdit q̃ꝺ de iure cõi nõ ẽ necessaria expressio valoris in impetrationibus vt tȝ glo. i. d. cle. j. de prebẽ. ⁊ ibi Car. ⁊ Jmo. col. j. ita ẽt tȝ Cal. But. ⁊ Jmo. do. de sancto Ge. in. c. in nostra de rescr. ⁊ hoc siue loquamur de valore bñficij obtenti siue obtinẽdi, vt no. Fel. in. d. c. ad aures ꝯcl. j. de rescr. ⁊ in. c. fi. col. j. ver. adde glo. v. de presum. vbi ẽt tȝ ꝙ qs nõ tenet̃ facere mẽtionẽ de valore bñficij q̃ꝺ impetrat, tñ ibi subdit post car. ꝙ hodie de stilo curie opȝ exprimere verũ valorẽ, ita ẽt not. rota decisio. cclxvj. in antiquis vbi tȝ ꝙ si papa ꝯfert ⁊ impetrans excedit in valore viciatur gratia, idẽ sequit̃ rota decisio. cccxxxvj. incipien. itẽ no. cũ simi. vt ibi per Fel. ⁊ sic infertur q̃ꝺ 4 licet de iure expressio valoris nõ sit necessaria tñ si exprimitur ⁊ sit maioris valoris nõ vȝ impetratio. vt no. Rota decisio. xlj. titu. ꝺ rescrip. in antiquis ⁊ sic infertur q̃ꝺ expressa nocent facit gl. i ver. de nouo i cle. ꝯstitutionẽ. de elec. q̃ dicit ꝙ plus nocet imperfecta locutio q̃ȝ silẽtiũ ẽt vbi loqui nõ est opus ⁊ idẽ tȝ Card. late cõsi. 5 xxxiiij. vbi inducit. c. cui de non. de prebẽ. in. vj. † vbi tȝ ꝙ in gratijs apostolicis cã hȝ viȝ ꝯditionis cũ subintelligit̃ clausula si ita est, facit. c. ij. de rescr. ⁊ cã adiecta in viȝ conditionis si est falsa viciat tex. in. l. demõstratio. §. j. ff. de ꝯdi. ⁊ demon. ita Fely. vbi. s̃. recitat Gasp. de calde. ita cõsuluisse ⁊ ita obtinuisse florẽtie in q̃õne ardua ẽt si ista talis obreptio sit ꝑ simplicitatẽ alle. no. ꝑ glo. in. c. si motu proprio de ꝑ̃ben. in. vj. ⁊ lȝ alias ignorantia excuset. c. gratia. de rescr. in. vj. nõ tñ põt in isto casu pretẽdi ignorãtia iusta qa impetrans debuit se informare. vt no. doc. in. d. c. ij. de rescrip. ꝙ lȝ ꝯstet de corpore bñficij tñ nõ ꝯstat de bona informatione pape ⁊ pro ista ꝯclusione facit q̃ꝺ no. fel. in. d. c. ad aures ꝯclusio. ij. de rescrip. ⁊ sic ẽm eos infertur ⁊ remanet conclusio ꝙ si exprimat̃ 6 valor tamen non iustus ꝙ nõ vȝ impetratio. ¶ †Ego tenerẽ contrariũ ꝙ lȝ nõ exprimat̃ verus valor bñficij vȝ impetratio, ⁊ probo hoc mõ, q: ꝓhibitũ est sedi apostolice vt ꝓ expeditione bullarũ aliq̃d nõ exigat̃, nec ẽt annate assumant̃. vt est tex. in. c. j. de annat. in prag. ⁊ sic si istud sit prohibitũ de iure ꝑmittitur impetrantibus fraudare ⁊ decipere camerã apostolicã. q: ista expressio valoris fit, vt sedes apostolica recipiat maiorẽ q̃ȝtitatẽ pecunie ⁊ sic ergo iste dolus est iustus ⁊ a iure permissus, ꝙ postq̃ȝ aliter bullas ⁊ ꝓuisiones nõ põt habere nisi soluatur q̃ȝtitas pecunie permittitur impetrãtibus sedẽ apostolicã decipere vt tȝ do. abb. in simili in. c. innouamus de censibus vbi dicit ꝙ si census iniuste imponatur a principe ꝑmittitur subditis fraudare ipsum ꝑ̃ncipẽ ⁊ 7 decipere cũ simi. vt no. fel. in. c. j. de consti. †⁊ ꝓ ornamento istius articuli si impetrãs dicat bñficiũ nõ valere plusq̃ȝ expresserit icũbit onus ꝓbãdi impetranti. vt no. Car. in. d. c. fi. de presump. vbi dicit se ita ꝯsuluisse ꝑꝑ doctrinã Jo. and. in. c. j. de litis ꝯtesta. in. vj. ⁊ in regula infamibus de reg. iur. in. vj. cũ simi. vt no. Fel. in. c. ꝯstitutus. de rescr. vbi tȝ ꝙ regulariter ipetrãs hȝ ꝓbare id ꝙ as- 8 seruit, ⁊ cãm sue intẽtionis †nõ obstat tex. in. l. cũ de. l. falcidia. ff. de ꝓba. vbi si dico patrimoniũ nõ valere nisi tm̃ eo ipso ego dicor ꝓbasse, postq̃ȝ ꝯ̃riũ nõ ꝓbatur, q: illud ꝓcedit ꝑꝑ presumptionẽ iuris, nil eniȝ presumitur eẽ soluẽdo, vt traditur in. l. si vero. §. qui pro rei. ff. qui satisda. cogan. sed ista ꝑ̃sumptio cessat in bñficijs, in q̃bus presumit̃ eẽ redditus ꝓ vita duoꝝ. c. vt quisq̃ȝ. ꝺ vita ⁊ hone. cleri. ergo sublata illa presumptione, qua dr̃ presumi nõ solnẽdo, remanet regula, q̃ꝺ qs ꝓbet q̃ꝺ asserit. vt no. Car. in. d. c. fin. de presump. ⁊ in ꝯsi. lxxj. incip. vacante in fi. ⁊ do. abb. in. d. c. fi. de presump. nec ẽt agit̃ in isto casu de dolo ꝓbãdo, q: ẽt simplicitas nocet. vt no. Egi. decisio. iiij. cũ similibꝰ. vt no. Fel. in. d. c. ad aures. de rescr. ⁊ milus in verbo gratia. §. septimo ⁊ rota de ꝑ̃bẽ. decisio. vj. in antiquioribus, q: summa expressa in gr̃a ẽ pars gra- 9 tie iõ suã assertionẽ hȝ impetrãs ꝓbare †facit in simili q̃ꝺ no. Ange. in ꝯsi. cclxx. incip. Boni. ep̃s col. vlti. vbi dicit q̃ꝺ narranti in rescripto redditus eẽ diminutos incũbit onus probãdi ꝑ tex. in. §. q: vero in auc. de equali. dotis. ⁊ no. Cal. ꝯsi. x. ti. de ꝓba. ⁊ rota titu. de proba. in nouis q̃ꝺ ipetrans a collatore vel nuncio habente ꝑtãtẽ ꝯferẽdi bñficia certi valoris tenetur ꝓbare q̃ꝺ illud 10 sit. j. terrã in lr̃is collatoris cõprehensaȝ. †⁊ dicit Egi. ꝯclus. cccclxxj. incip. testis cũ fama ꝙ petens adiudicari sibi bñficiũ ex mala expressione valoris per aliũ facta hȝ hoc ꝓbare, secus si petit se absolui tm̃ puta q: possidet tunc actor debet plene ꝓbare tamẽ iste articulus in expressione valoris nõ cõtinet veritatẽ, q: qs nõ cõpellitur ad ꝓbãdũ illud, ꝙ si ꝓbatũ eẽt, nihil oparetur. c. cũ cõtingat. de offi. dele. facit. c. ij. de consue. sed lȝ in isto cãu ꝓbaretur ꝙ nõ eẽt iustus valor expressus tñ illa falsa expressio nõ redderet gratiã nullã, vt. s̃. dixi per tex. in. d. c. j. de anna. in prag. sed opin. predictoꝝ doc. hȝ locũ ⁊ dȝ intelligi in materia in qua qs tenetur 11 exprimere certũ valorẽ † ⁊ limitatur tunc illud nõ ꝓcedere quãdo nullus opponit de falsitate valoris vel alterius cause, q: nulla eius probatio requiritur, nec eius processus ex hoc foret iniustus dũmodo de alijs plene ꝯstet, vt no. Rota decisio. xix. in nouis ti. de prebẽ. licet eã inepte alleget milus in ꝯ̃riũ in suo repertorio in verbo gratia versi. vij. ⁊ istã fallẽtiã tȝ Rota deci. lvj. ti. ꝺ concess. prebẽ. in antiquis, sed caue ẽm Fely. vbi. s̃. q: si verũ est ꝙ valor debeat exprimi in viȝ ꝯditionis hec fallẽtia nõ ꝓcederet, vt no. 12 fely. vbi. s̃. ẽt rota decis. x. ti. de ꝓba. in antiq̃s. †Scdo fallit ẽȝ eũdẽ fely. in gratijs ꝯcessis in forma pauperũ per. c. postulasti. de rescrip. q: ibi dat̃ gr̃a gñalis, de omni bñficio ꝯpetẽti, postea dr̃ nostre intẽtionis existit vt ꝓuideat̃ de bñficio cuius redditus talem sũmã nõ excedãt. iõ cũ oẽ bñficiũ ꝯtineat̃ sub regula dȝ q̃lecunq̃ȝ

posse

posse acceptare nisi aduersarius opponat q excedit dictā sūmaz ꝛ probet q paup nihil asseruit circa valorē. vt no. Rota decis. vj. ti. de prebē. in antiquorib⁹. ꝛ Cald. ɔsi. xvj. ti. de preb. ꝛ dicit ꝛ statuit Urba. vj. p suā ordinationē q nedū dꝫ fieri mētio de valore bñficij vacātis vel vacaturi, sed ēt de valore oium bñficioꝝ q̄ qs obtinet tpe ipetrationis, alias gratie nullius sūt roboris. ꝛ idē in ɔfirmationib⁹, vt no. Rota deci. xix. in nouis ti. ō pbē. q̄ ordinatio ēt hodie viget. vt in regula cācellarie. lxj. †vbi dr̄ q idē est dicēdū de lr̄is expectatiuis in qbus dꝫ fieri mētio de valore beneficioꝝ obtētoꝝ ꝛ in qbus seu ad que ɔpetit ius ipetrāti. ꝛ istū stilū curie p̄supponūt oēs. Tñ ɔ̄riū est dicendū vt. §. dixi vbi ɔstōnes concilij basiliensis seruātur. Itē dicūt doct. in. d. c. ad aures. de rescrip. † q qñ gratia fit motu ꝓprio nō est necessaria aliqua mētio valoris vt decidit Urba. in. d. sua ordinatione ꝛ in. d. regula cancellarie. vt no. Pe. ancha. vbi. §. ɔs. cxxxij. tñ do. Abb. in. d. c. ad aures. tꝫ ɔ̄riū qd motus ꝓprius nō operaꝛ circa qualitates intrinsecas sicut ēt nō operaꝛ circa curā vel iuspatronatus laycoꝝ. ꝛ h dicit pp defectū volūtatis principis ɔ̄ quē nō operaꝛ motus proprius. facit glo. in cle. si romanus. de pbē. ꝛ sequiꝛ And. barb. in. d. c. ad aures. ꝛ Maria. in. c. postulasti. col. xvj. de rescr. ꝛ quo ad terminos istius articuli. s. respectu valoris non est recedēdū a predictis qꝛ ipsamet regula se declarat. no. Rota decis. xix. tit. de pbē. vt no. Fel. in. d. c. ad aures. vbi dicit q difficile est inuestigare vtrum opi. do. abb. ꝛ sequaciū circa taciturnitatē cure ꝛ aliarū q̄litatū in lr̄is datis ꝓprio motu ꝛ ɔ̄ eūdē do. ab. Fel. alle. Rotam decis. xxxj. ti. de rescrip. ꝛ decis. lvj. in antiqs vbi decidit q gratia q̄ fit motu ꝓprio nō est necesse vt faciat mētionē aliquā de cura nec de qualitatibus intrinsecis bñficij. Itē dicit Jo. an. in. c. ei cui in prin. de preb. in. vj. vbi dicit q ꝓuisio pape mādātis ꝓuideri ō dignitate ꝓprio motu nō est surreptícia lꝫ nō exprimat curam illi annexā. ꝛ ibi sequiꝛ Do. de san. ge. † facit ēt illud quod no. d. ab. post alios docto. in. c. dilectus il. ij. col. iij. de pbē. q. c. si eo tpe ō rescrip. in. vj. nō hꝫ locū qñ scribiꝛ motu ꝓprio, ꝛ hoc dictū tꝫ Ludo. ro. in ɔsi. cccxxvij. idē ēt facit qd no. Jo. an. in. c. si motu proprio in prin. de prebē. in. vj. vbi dicit q sicut motus ꝓprius purgat viciū taciturnitatis alioꝝ bñficioꝝ, ita ēt purgat aliā taciturnitatē, ꝛ rationē assignat, qꝛ nō est dare rationē diuersaꝫ, facit etiā qꝛ in gratia motu ꝓprio nō attēditur qualitas valoris, tñ ꝛ in illa possent ɔcurrere oēs rōnes circa presumptā volūtatē pape, vt no. do. Ab. in. d. c. ad aures. de rescrip. † ꝛ nō vr̄ verū indistincte q motus ꝓprius nō opereꝛ ɔ̄ presumptā volūtatē pape sed operatur qꝛ purgat viciū taciturnitatis qualitatū beneficij iā obtenti cle. si roma. ꝛ ibi gl. in ver. qualiacūqꝫ de pbēn. ꝛ dig. ꝛ qua rōne non est opus dicere qualitates beneficij habiti i gr̄a motu ꝓprio eadē ratione nō dr̄ necessariū circa obtinēdū vt no. Are. i. c. causaꝫ. in. ij. de testi. ꝛ circa istū articulū Fel. vbi. §. cogitabat qnqꝫ casus. ¶ † Primus est qñ gratia motu ꝓprio facta tacet inhabilitatē ɔcernētē psonā p qua scribiꝛ, vt defectū nataliū, viciū corporis, ꝛ similia ꝛ tūc nō p̄sumitur papa habilitare ipetrantē, ɔ̄suis gr̄a ɔcedatur motu ꝓprio, ꝛ de talibus pōt opponi nō p viā surreptionis. qꝛ nō dicit surreptio. sed p viā iuris cōis, qꝛ motus ꝓprius nō facit dispensationē sup talibus. vt no. Jo. an. ꝛ Do. de san. Ge. in. c. si motu ꝓprio. post glo. ij. de pbē. ꝛ digni. in. vj. facit glo. in verbo. validā. in. d. cle. si romanus eo. ti. de preb. ꝛ Card. ɔsi. xcviij. ꝛ iste casus cōtinet veritatē. vt no. do. Ab. ꝛ alij docto. in. d. c. ad aures. de rescrip. ¶ † Secūdus casus est qñ gratia cōcessa motu ꝓprio tacet qualitates bñficij obtēti vel eius qd impetrat. puta valorē curā ꝛ similia nō ɔcernētia p̄iudiciū tertij ꝛ tunc gratia vꝫ per. d. cle. si romanus. de preb. ꝛ no. rota decisio. vj. ti. de pbē. in nouis. qd facit ɔ̄ do. abb. nec potest obstare si diceretur q nō p̄sumitur papa velle beneficiare bñficiatū r̄ndetur fm eundē Fel. vbi. §. q ex quo a seipso moueꝛ p̄sumiꝛ moueri p psona digna. † ꝛ actus ꝓcedens a mera liberalitate p̄ncipis nemini preiudicans est late interpretādus, ēt si materia sit exorbitās. vt no. Pet. de ancha. ɔsi. ccxc. incip. p clariori euidentia in prīn. facit. c. si pro pluribus. de preb. in. vj. † sed caue fm eū qꝛ quo ad curaꝫ iste secūdus casus vr̄ debere intelligi vbi papa ɔfert bñficium qꝛ tūc de curā illius nō sit necessaria mētio. vt no. Rota decis. xxxj. tit. de rescr. in antiquis. secus in bñficijs impetratis si nō fiat mētio de cura gratia nō vꝫ. ꝛ ita tꝫ Rota decis. vj. ti. de pbē. i nouis. ꝛ dicit Fel. q nō pōt bñ r̄nderi ad cle. si romanus. de preb. tñ ego ad illā cle. r̄nderē hoc mō q nō est faciēda mētio de cura aut alys qualitatibus illoꝝ bñficioꝝ que impetrans tēpore impetratiōis hēbat, ꝛ sic ad litterā ille tex. dꝫ intelligi, secus in bñficio sibi ō nouo ɔcesso, qꝛ i illo est opus facere mētionē de cura ipsius bñficij. ꝛ sic itelligitur p̄dicta decisio Rote. facit tex. i. c. cū illis. in princ. de pbē. ꝛ digni. qꝛ nō est verisimile q papa voluerit ɔcedere beneficiū nisi ɔstet de corpore ipsius. c. significante. ꝛ cap. significauit. de rescrip. Itē in rescriptis ad bñficia nō pōt dari casus quin in illis impetrationibus agatur de preiudicio tertij maxime in beneficijs in partibus vacātibus, qꝛ semp agitur ō preiudicio ordinarij collatoris. c. ɔ̄suis. il p̄mo de pbēn. in. vj. ꝛ sic illud facit cōem opinio. doctorum dū dicūt q clausula motu ꝓprio nihil operaꝛ in p̄iudiciū tertij. ¶ † Sꝫ circa istū articulū pt dici qd dicta clausula operaꝛ in illis in qbus reperitur expressuꝫ a iure vt impetrās nō teneaꝛ facere mētionē de bñficio ante impetrationē obtēto. c. si motu. ō preb. in. vj. nec ēt p ɔ̄ns teneꝛ facere mētionē de qualitate illius bñficij dignitatis aut cure cle. si roman⁹ eo. ti. §. ō preb. ꝛ dicta clausula operaꝛ in alio, qꝛ si vacent plura bñficia eiusdem qualitatis eo tpe tūc ipetrās poterit acceptare illud, qd voluerit ergo in alijs remanet ius antiquū firmū, ita qd impetrās tenetur hr̄e alias q̄litates circa bñficia impetrāda, aut circa suā psonā qꝛ vt. §. dixi nō pōt dari casus i quo nō sit q̄stio ō p̄iudicio tertij hoc est ɔferēti, † sed qñ taciꝛ q̄litas bñficij respiciens ius tertij tūc motus ꝓprius p̄iudicat tertio puta si est ius patronatus laycoꝝ vt no. ō. abb. ꝛ ibi Fel. in tertio casu in. d. c. ad aures de rescr. ꝛ rota decis. lxv. ti. de rescr. in antiqs ꝛ decisio. vj. ti. de pbēn. in nouis. ꝛ Car. ɔsi. cxviij. incip. casus talis est. Idē ēt tꝫ Card. ɔsi. cxxxvij. ꝛ Uitalis in lib. ō clausulis fol. vj. ꝛ no. ēt Do. post Jo. de lignano in. c. si pp. col. ix. de rescr. in. vj. ꝛ Jmo. in. c. mādatū. col. j. ō rescr. † vbi ēt tꝫ qd dicta clausula motu ꝓprio nō facit ipetrātē pferri p̄mo nisi de illa p̄ma ipetratione fiat mētio ꝛ ēt tꝫ Jmo. post alios doc. in. c. constitutus. col. x. de rescr. q dicta clausula nō tollit statuta ꝛ sequiꝛ Pet. ō an. ɔsi. xvj. incip. dñs nr̄ Papa ꝛ rota decisio. j. ti. ō pbē. versi. nouis vbi tenent q ēt si ipetrās nominet statuta nō nocet particularibus statutis, † ꝛ dicit Do. de san Ge. in re pe. c. postulasti. col. xxvj. ō rescr. q mot⁹ ꝓprius nō p̄iudicat vnioni facte per ordinariū ēt nōdū sortite effectū qꝛ motus ꝓprius ñ tollit ius q̄situ alteri i re vel ad rē alle. gl. i. d. c. si motu. ¶ † Quartus casus fm eūdē Fel. est qñ qualitates bñficij nō taceꝛ sed exprimuꝛ cū clausula motu ꝓprio ꝛ exprimiꝛ falsuꝫ ꝛ tunc si qualitas male expressa est talis q ea melius intellecta difficilius fuissent ɔcesse tunc nihil ꝓdest motus ꝓprius puta si ecclesiā curatā littere appellant simplicē. vt no. Pet. de an. ɔsi. cxxxij. incip. ō̄ natura ꝛ efficacia si vero q̄litas male expressa verisimiliter nō difficultaret ɔcessionē valebit gr̄a p. c. sup litteris. de rescri. qꝛ gratia ɔcessa motu ꝓprio nil dꝫ operari vltra mētē pape. facit quod no. Pet. ō an. ɔsi. clxxxiiij. vbi late tꝫ q nō valent littere pape qbus ꝓprio motu mādauit remoueri ɔ̄nalē pp demētiā si notorie ɔstabat de eius sano intellectu, † ꝛ dicit do. Abb. in. c. qꝛ circa. ō spōsa. q in dispēsatione vel gr̄a motu ꝓprio ɔcessa exprimiꝛ falsa cā nō tꝫ ipetratio. ꝛ ita ēt tꝫ car. ɔsili. xcviij. vbi tꝫ q littere pape de vniēda abbatia ex certis causis nō valent ēt ɔcesse motu ꝓprio si cause nō sunt vere. ¶ † Quintus casus est qñ exprimūtur oia exp̄mēda tūc i illis ampliaꝛ gr̄a pp motū ꝓpriū ꝛ nō dr̄ ampliari vltra lꝫ fm verisimilē volūtatē ɔcedentis. c. si pluribus. de pb. i. vj. ꝛ nō est dōm q sit ampliatio xborū sunt. n. potius qdā fauores extrinseci, vt no. Car. in cle. p lr̄as. q. v. ō pbē. ꝛ q isto verbo non amplieꝛ tꝫ Jmo. post gl. in. d. cle. p litteras. ꝛ domi. Abb. in cle. si roman⁹. ō pben. vbi dicit q motus ꝓprius recipit interpretationē pinguiorē. c. si pluribus. de preben. in. vj. facit in simili qd not. Jo. an. in. c. cū in cūctis col. iij. sup ver. liberā, vbi tꝫ q dispensatio pape prorogans electo tēpus ɔsecrationis nō operaꝛ qn beneficia vacent lapso tpe dato a iure ad ɔsecrādū nisi eēt dispēsatū motu ꝓprio. ꝛ hec sufficiāt quo ad. d. clausulā motu proprio. ¶ Itē circa expressionē valoris notādū est q nō est opus in ipetratione bñficij facere mentionem valoris bñficij obtenti qd quis tꝫ vel offert dimittere, vt tꝫ Fel. ɔ̄ do. ab. in. d. c. ad aures, qꝛ ista nō vr̄ de se qualitas ipeditiua ipetrationis, ꝛ hoc quo ad valorē bñficij, † ꝛ error in expressione valoris nocet fm doc. vbi. §. qñ xba ɔcipiunꝛ in secūdā vel tertiā psonā psonaliter puta vt asserit secus si psonaliter in tertiā psonā vt puta si dicaꝛ vt asseriꝛ. vt nota. Rota decisi. liiij. ti. de rescr. in antiqs lꝫ dic vt. §. dixi. ¶ † Itē si Car. ipetrās bñficiū exprimit falsuꝫ valoreꝫ nō ligaꝛ. p. d. regulā cācellarie ꝛ sua ipetratio vꝫ. vt no. Pet. ō an. ɔs. ccxc. vbi tꝫ q sicut regula nō ligat papā ita nec Car. cū fuit pars corporis sui itē circa dcm̄ Pe. de an. dū dicit q gr̄e facte motu ꝓprio Card. hñt spālē naturā qꝛ nihil refert vtrū in eis exprimaꝛ valor an nō vñ sicut omissio valoris nō viciat ergo nec supflua expressio. l. vnica i pn. C. de rei vxo. actio. ꝛ istā ɔ̄siliā idē Fel. vbi. §. nō affirmat, lꝫ dicit q stāte stilo curie esset vtilis ad regulā q̄ tūc vigebat per q̄ꝫ in gratijs factis motu ꝓprio de dignitatibus requirebaꝛ ex-

pressio valoris, sz hodie secus vt tz Fel. in d. c. ad aures 9clu. v. d rescrip. ité sm eũdé Fel. dñ Pe. de an. multũ se fundat in verbis gře q̃ imminuebant attentis meritis Car. q̃ papa voluisset vt illd bñficiũ fuisset pinguius ergo error valoris nõ vr̃ 9siderabilis qa ista 9sideratio est in dubio, & rationes qbus idé Pet. nitit̃ pbare q̃ verba gñalia nõ ligãt Car. in materia stricta nõ sũt demonstratiue sz psuasiue, vt no. Fel. i. c. q̃ sup his de fi. instru. & c. cũ in iure. d offi. dele. vbi alle. Ol. 9si. ccxj. & 9si. ccxciij. & Joã. mo. in c. j. de scis. in vj. † vbi dicit q̃ gñales dispões odiose nũq̃z includũt Car. & sequit̃ Lud. ro. 9si. cccccxcviij. incip. in casu quo q̃ritur col. iij. & do. Abb. in cle. j. in prin. de exces. pla. & tenét doc. in d. c. qd sup his. de fi. instru. col. xvj. q̃ nulla dispõ gñalis ligat Car. & premissa sunt intelligéda circa expressioné vel nõ expressioné valoris bñficij, q2 surreptio, vel nõ expressio valoris nõ reddit grã3 nullã, siue impetretur a Car. vel ab alio vt. s. dixi † tñ circa Car. vnum notãdũ est q̃ regule cãcellarie & alie dispositiones iuris ligãt ipsos Car. vt no. Frãc. paui. in extrauag. ad onus, & Fel. in d. c. ad aures conclu. viij. & do. Phi. decius in c. j. in ij. lectura de consti.

30

31

32 ¶ † Sed circa istũ articulum de valore bñficij dént deduci onera ipsius bñficij in taxatione q2 dz dici q̃ v3 tãtũ oneribus dductis, vt no. Rota deci. lij. ti. de 9ces. pben. in antiqs & istud est regulart̃ quotiens fit métio de redditibus, vt no. bal. in l. coheredibus. ff. famil. & in l. neq3 in fi. C. de 9pensa. per tex. in l. fundi trabatiani . ff. de vsufru. & idé si fit métio de fructibus. l. fructu. ff. solu. matri. & sequit̃ Fely. i. d. c. ad aures. de rescr. vbi subdit † q̃ distributiones quotidiane nõ 9putãtur in valore pben. vt no. Ol. 9si. cxviij. incip. ex virtute gratie q2 sunt redditus casuales & incerti nec attinet ad corpus prebé. idé no. Jo. an. in rub. d conces. pbé. Idé ét tz Rota deci. xxxj. ti. de re iu. i antiqs facit. c. fi. §. in illis. d 9ces. pb. vbi distributiones ponunt̃ diuersa ab eo q̃ dat̃ rõne pb. Idé ét no. Rota deci. vij. ti. de pbé. in nouis & decisio. vlti. eo. ti. de pben. in antiqs qué Nico. milus in repertorio vbo gratia. q. vij. & dicit Fel. vbi. s. 9clu. xij. q̃ aliqñ ad maiorẽ expressioné facta métione reddituũ exprimit distributioné lz re vera nõ includat̃. facit tex. & ita dz intelligi. c. fi. & ibi Do. in pñ. d rescr. in vj. & c. cũ non deceat. de ele. in vj. & dñ dr̃ q̃ distributiones quotidiane nõ sunt exprimédé † illud ét pcedit in mortuarijs q2 sunt incerta in anniuersariũ nedũ si sunt volũtaria soluétiũ sed ét necessaria q2 nõ cõputant̃ in valore bñficioꝝ. vt no. Ol. 9si. ccxvj. circa pmũ articulũ. & Jo. an. in rub. de 9ces. pbé. sz Pet. de an. in cle. vnica de concessio. pben. col. pe. dicit q̃ qñ ista que sunt incerta cõiter rediguntur ad certã summã vñr 9putãda in estimatione & ponit casu3 in ecclesia san. Anto. venetijs que p questores hinc inde medicãtes cõiter pcipiant aureos quingentos annuatim, & in ecclesia sancte Marie in mõte bononie. que de oblationibus candelarũ pcepit cõiter vltra aureos ducẽtos annuos nã sm eũ talia incerta aliqñ védunt̃. l. si iactũ. ff. de actio. empti. & c. j. & ij. ne pla. vices suas tamé circa istud Fel. in d. c. ad aures cogitabat tres casus. ¶ Primus qñ inter plures bñficiatos in eadé ecclesia diuidũtur emolumẽta ãniuersarioꝝ & tũc i taxãdis bñficijs singuloꝝ talia nõ 9putãtur q2 ñ video differẽtiã inter hec & q̃tidianas distributiões cũ ista détur solũ pñtib9 & iteressentib9 i diuinis officijs. ¶ Secũd9 casus qñ ex aliquo legato rector ecclesie firmiter op3 ãnuũ reddituũ distribuédũ inter eos q iterfuerunt anniuersario omnino fiendo & tunc crederé portioné istius rectoris 9putari in valore bñficij secus in portionibus alioꝝ q2 lz ipse rector legatũ totũ pcipiat tñ ex quo alijs soluit vr̃ expressa deducéda. ¶ † Tertius casus quãdo ecclesia h3 redditus incertos q cõiter redigi possunt ad vna3 summã vt in exẽplis Pe. de an. s. relatis, & tunc talia 9putantur pp auctoritaté ipsius Petri, qué sequit̃ Fel. in d. c. ad aures. cõclu. xij. de rescrip. † & attenditur cõis estimatio valoris pñtis temporis nõ antiqui. vt no. Ol. 9si. lviij. & Maria. i. c. postulasti. col. lvij. vbi dixit qd attédit̃ qs hodie sit in possessione 9ferédi nõ aũt ad qué spectet collatio. idé ét no. Ol. 9si. ccxij. incip. thema. & hoc h3 indistincte verũ, nisi bñficiũ oli3 fuisset taxatũ q2 taxa semp durat, vt no. Rota deci. xxxj. de 9ces. pb. in antiqs. & seqtur fel. i. d. c. ad aures. 9clusione. xvj. ¶ Scdo limita nisi post impetrationẽ opponeretur de valore & testes deponerent de valore pñtis tpis q2 nõ probãt nisi dicãt qd bñficiũ erat talis valoris tpe impetrationis, vt no. Ale. 9si. lxxij. & 9si. cccxv. bal. in l. si q adulteri. C. d adul. & in l. prima ad fi. in ver. quero q̃liter pbétur. C. de fructi. & lit. ex. cũ similibus. vt no. fel. in d. c. ad aures. circa fi. de rescrip. ¶ † Tertia qualitas in rescriptis impetrãdis ad bñficia de qua impetrãs nõ dz facere métioné est, qñ prime littere sunt nulle ipso iure nõ est necesse facere métioné de ipsis, vt no. do. Ab. fel. & alij doc. p illũ tex. in c. in nostra. de rescriptis. ¶ † Quarta qualitas de qua impetrans bñficiũ nõ dz facere métioné si eps 9cedit aliqui clerico fructus alicuius altaris vsq3 ad certũ tẽpus p mercede spiritualiũ laborũ suoꝝ, & iste impetret vnũ beneficiũ nõ tenet̃ facere mentioné de ista assignatione. vt no. Cald. 9si. vj. ti. de pb. vbi ét dr̃ q̃ hñs tales fructus nõ dr̃ hr̃e bñficiũ. c. si tibi concesso. cũ gl. ij. de pb. in vj. & tales fructus nõ sunt bñficiũ ecclesiasticu3. idé ét in sifi dr̃ q̃ magr̃ scholariũ nõ tenet̃ facere métioné de redditibus ecclesiasticis quos h3 in stipédiũ. c. q2 nõnulli. de magi. & fely. in d. c. nostra. correlario. j. de rescr. ita ét de feudo vel similibus q̃ hñtur ab ecclesia nõ est faciéda mentio. vt no. Cal. in d. c. in nostra. q. vj. de rescr. & ideo nõ est tacitũ aliqd inducens ad denegãdũ vel difficilius 9cedédũ. vt no. idé Cald. consi. vj. ti. de pbé. & 9si. xxx. eo. ti. de pben. vbi ét tz q̃ si assignet̃ p canoni. media preben. vni sacriste ad sustẽtationé suã tñ hñs talé sacristiã nõ tenetur de ea in impetratione facere métioné q2 hoc non est beneficiũ ecclesiasticũ sed quoddã officiũ qd nõ dat̃ in titulũ. nec ob. dictũ Inno. in c. postulasti. de rescr. dũ dicit q̃ si aliquis h3 redditũ vel detentioné aut possessiones ab ecclesia dz de his facere métioné qd intelligit̃ in rescriptis de iusticia secus in rescriptis gratiosis vt no. doc. p illũ tex. in c. postulasti. de rescr. ¶ † Quinta q̃litas de qua impetrans beneficiũ nõ dz facere métioné est, vt non exprimat q̃ pater impetrãtis est canonicus in ecclesia in qua iste impetrat canonicatũ postq̃z nõ impetrat canonicatũ paternũ. vt no. cald. x. ti. de filijs pñbi. & ibi pulchre dicit q̃ nõ debemus dicere q̃ aliqua taciturnitas reddat gratia3 nullã, nisi vbi ius exprimit de illo tali faciédã métioné. nã annullatio gratie est quedã pena, sed vbi ius vel iudex penã nõ imponũt nõ debemus dicere penã fuisse impositã. §. in hoc. xxxij. q. ij. sed nõ est iure expressum de tali impediméto patris faciédã eẽ métioné ergo valebit impetratio, facit gl. i cle. j. que est glo. v. in ordine de preben. & sequitur fely. i. d. c. in nostra correlario. iij. de rescr. ¶ † Sexta qualitas i beneficijs impetrãdis est q̃ nõ est necesse facere métioné de qualitatibus beneficij que insunt beneficio de iure cõi sed dz tãtũ exprimere qualitates que insunt de facto rõne 9suetudinis ecclesiaru3 vel alio modo. vt no. Rota deci. lxix. ti. de rescrip. vbi refert Urbanũ papã. v. ita determinasse. idé ét tz rota decisio. xij. titu. d pben. in antiquo. vbi ponit exẽplũ de cura animarũ q̃z h3 Archi. de iure cõi. c. ad hec. de offi. archi. q2 de ipsa nõ est op9 facere métioné. idé ét tz Lud. ro. in singulari. xxxvij. incipien. vtrũ nobilis vbi dicit qd Papa nõ põt dici deceptus qñ male exprimit̃ qualitas, que inest de iure, & quo ad illã expressioné nobilitatis de q̃ ét loquit̃ Maria. in repetitio. c. postulasti. col. x. de rescr. vbi dicit se legisse Rotã ita tenenté, sed nõ recordari de quota. ita ét sequitur Bal. in c. cũ ordiné in ij. cõméto. in iiij. col. ver. vt scias de rescrip. vbi tz q̃ illud q̃ est expressu3 & certũ in iure nõ indiget in rescripto expressione, † & iõ impetrans super feudo non habet facere mentioné d consuetudinibus feudorum, que iure scripto 9prehenduntur, secus si esset 9suetudo certi feudi exorbitans a 9suetudine recti feudi, vt no. Bald. in l. prescriptione in. vj. col. versi. venio ad. j. C. si 9 ius vel vtilitatem publicã vbi dicit post glos. q̃ impetrans rescriptum super appellatione, & dicés se posse appellare post annũ nõ decipit principé, q2 princeps presupponitur habere scientiam legis. l. omnium. C. de testa. saltẽ presumptiue facit glo. in c. preterea. xxiij. dist. lz papa non habeat semper secum sapientes, puta cum vadit venatum, & lz sit fallendi intẽtio ex parte supplicãtis tñ ex parte principis presumitur certa sciẽtia & hoc vbi exprimitur aliqd erronee circa ius explicitum secus si circa ius implicitum puta si narratur q̃ sententia transierat in rem iudicatam. ista enim non sunt verba facti sed iuris impliciti & tamẽ si vere non transiuit in rẽ iudicatam istud mendacium reddit nullũ rescriptum impetratum super executione sententie sm eũ dilatantem se in alijs exemplis de quibus per eu3, † ite3 qualitates q̃ de iure insunt nõ egent expssione, vt no. Egi. decisio. rote. ccclxxxviij. cum simi. vt no. Fely. in c. super lr̃is. in. iij. regula. de rescrip. vbi tenet q̃ nõ est necessarium exprimere ea que sunt notoria in curia. vt no. fel. in c. in nostra. correlario. iiij. de rescrip. ¶ † Septima qualitas in beneficijs impetrãdis de qua impetrans non debet facere métioné de illo cuius ñnocet taciturnitas scilicet eorũ que presumunt̃ notoria pape. vt no. Rota. deci. xxxj. ti. de rescri. in nouis ponendo exemplum de stilo curie in omnibus gratijs expectatiuis exceptuatur prima dignitas post pontificalem, qdã expectans obtinuit successiue per specialem prouisionem pape talé dignitatem, & non dicit in gratia sua expectatiua q̃ exceptuabat eã, certe v3 pũsio. & si hoc expressisset omnino papa concessisset, q2 per hanc expressioné nihil dixisset nõ cognitũ pape, q2 psumitur scire talé notoriũ stilũ. † & illa decisio ponitur per Egi. decisio.

33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44

decis.clxxxviij.ꝛ no.fede.in trac.de rerū permu.deci.iiij. vbi dicit
ꝙ impetratio bñficij ex cā reseruationis obtēta nō vꝫ,si bñficium
est reseruatū,ꝛ de reseruatione nō est facta mētio,nisi reseruatio il
la eēt generalis ꝛ publice nota,qꝛ tūc presumitur ꝙ papa illa scie
bat ideo eius expressio est superflua,ꝛ licet taciturnitas reserua-
tionis specialis viciet impetrationē factā a papa,secus est si tace
retur reseruatio generalis ꝛ publice.vt no.fede.in tracta. de rerū
permu.q.iiij.ꝛ Pet.de perusio in trac.ēt de rerū pmu.in.iiij.par
te.q.iij.que est in.xvj.col.ꝛ Jmo.i clem.j.prope fi.de rerū permu.
ꝛ si diceretur ꝙ nō est verisimile ꝙ papa ignorat ꝓpriū factuꝫ.l.
quisquis.C.de rescin.ven.rñdet ꝙ veritas in ꝯriuꝫ tollit illā pre-
sumptionē.c.qꝛ verisimile.de presump.ꝛ.c. ceterū de rescri.c.ve-
niens.de prescrip.si tñ posset ꝯstare ꝙ papa sibi reseruauit côtē-
platione titij ꝛ postea ꝯtulit titio vꝫ collatō ēt nō facta mētione ꝺ
reseruatione.idē ēt si papa reseruauit sibi ꝓuisionē bñficioꝝ ꝛ cō
tulit nō facta mētione ꝺ reseruatione.qꝛ vtroqꝫ casu nō violat cā
reseruationis.ꝛ dicit Rota deci.ccccxxxviij.ti.de preb.Jnno.vbi
vr tenere ꝯriū vcꝫ ꝙ faciēda nō ē mētio de reseruatione speciali
sed bene de generali.ꝛ dicit Fel.vbi.s.ꝙ credit vt nō loquat sim
pliciter de omni spālitate sed de illa de qua ibi vcꝫ que fit p regu-
las cācellarie.qꝛ illa p̄sumitur nota pape,dū dicit Rota de reser-
uatione generali,loquit de illa que nō est in regulis , sed ē facta p
papā idest nō restricta ad certā spēm beneficiorū ꝓut fit in regu-
lis cācellarie ꝛ de tali debeat fieri mētio vt dicit illa decisio Rote
fuisse ordinatū p Gregoriū.xj.ꝛ hoc hꝫ verū nisi ista generalis es
set valde nota.ꝛ dicit Nico.milus in suo repertorio in verbo re-
seruatio.§.ij.vbi laborat sup intellectu dicte decisio.ꝛ in effectu il
la decisio vult ſm eū reseruationē cēseri specialē que fit p regulas
ꝯ ius cōe.qꝛ ꝗꝫ sit ꝯ ius cōe dr specialis.l.ius singulare.ff.ꝺ le-
gi.poterit tñ p regulam pape fieri vna reseruatio ꝯ ius cōe q̄ erit
generalis quo ad expressionē ꝟboꝝ. tñ appellabitur specialis q̄
est Rote ꝯ ius cōe.ꝛ lꝫ p̄dicta decisio Rote dicat qꝺ reseruatio-
nes côtēte in extrauaganti bñdicti.xj.q̄ incipit ad regimē ecclesie
generales sunt generaliter debēt intelligi de his q̄ erāt ſm ius cō
mune qꝛ ibi partiū reseruationes narrātur q̄ iā erant de iure cōi
vt de vacātibus in curia vel de vacātibus extra curiā.c.pñti.de p̄
ben.in.vj.ꝛ sic doc.circa istū articulū varia dicūt,sed quo ad fa-
ciēdā mētionē reseruationis vr tenēdū inspecta dicta decisio Ro
te ꝙ de reseruatione speciali contenta in regulis curie nō sit neces
saria mētio secus de speciali nō ꝯtēta in regulis cācellarie.Jtē de
generali opus ē facere mentionē nisi generalis sit valde nota, vel
in iure cōi expressa ꝛ ratio est qꝛ existentes in regulis presumunt
note ꝛ de eis Papa presumit recordari nō sic ꝺ alijs nisi sint val
de note,vt no.Rota.decisio.iiij.ti.de resti.spolia.in nouis ꝛ deci.
xxxix.ti.de p̄bē.in antiquis q̄ dicit simpliciter ꝙ nō vꝫ collatio ꝺ
bñficio reseruato nisi p ipetrātē fiat mētio de reseruatione,vt no.
Egi.decisio.rote.ccccxxv.ꝛ vbi apponitur clausula si nō est alteri
ius q̄situ vꝫ collatio licet taceatur de reseruatione ſm Rotā ti.de
45 p̄bē.deci.xxij.in antiquiorib⁹,†ꝛ vbi est clausula ista vcꝫ ac si nul
la reseruatio facta foret includitur ois reseruatio.rota tit.de pre-
bē.decisio.xxiiij.in antiquis ꝛ vide certas ordinationes curie ro
mane de qbus p Rot. ti.de rescr.decisi.j.in nouis.Jta ēt tꝫ Do
mi.de san.ge.in.c.postulasti.col.xvj.vers.vt ex hac materia rescri
46 ptorū de rescr.†vbi ēt ꝯcludit qꝺ si reseruatio Pape fuit specia
lis ꝓ aliqua certa p̄sona tūc nō vꝫ ipetratio facta ab alio nisi fiat
mētio reseruationis.ꝛ idē nota.Cal.ꝯsi.vij.tit.de rescrip. incipiē
te qs p̄ferat ꝛ hoc ēt ꝓcedit si ꝯferat Papa motu ꝓprio ꝛ ratio
est qꝛ motus ꝓprius nō tollit ius tertij si vero nō reseruatur spe-
cialiter ꝓ aliquo gñaliter ꝛ indefinite quo ad vnū bñficiuꝫ tantuꝫ
ꝛ tunc si concedat grāꝫ motu ꝓprio valebit qꝛ motus ꝓprius ex
cusat litteras a vicio surreptionis,ꝛ nō tollitur ius alterius,sec⁹ si
nō ꝯfert motu ꝓprio sed ad instantiam qꝛ nō vꝫ collatio tacēs de
reseruatione certi bñficij,nō ꝙ Papa nō possit ꝯferre reseruatū,
sed qꝛ in dubio nō intēdit ipsuꝫ ꝯferre,nisi aliter certificetur, ideo
dꝫ certificari de dicta qualitate,ꝛ presumit reseruasse ex certa cā
speciali qꝛ nō sine cā p̄iudicat ordinario,ꝛ posset circumueniri per
impetrātē nihil dicētē de reseruatione ꝛ de ipsa Papa nō recor-
datur,tñ si reseruatio esset facta ordinarij ꝯferentis p̄sonis indi-
gnis tūc valeret collatio nō facta mētione reseruationis,vt nota.
Fede.vbi.s.nisi reseruatio eēt facta partiꝫ in fauorē ordinarij col
latoris ꝛ partiꝫ i odiū qꝛ tūc collatio nō faciens mētionē de reser
uatione nō vꝫ,vt nota.Domi.p illū tex.in.c.cū oliꝫ.de re iudica.
nā ibi papa reseruat dicens ꝙ mādauit vni qꝺ moueat ordinariū
collatorē vt ꝯferat,ꝛ si monitus nō patebit dabit ei p̄tātē ꝯferen
di,ꝛ sic apparet qꝺ per reseruationē noluit precise auferre p̄tāteꝫ
ordinario,sed solū in casu negligentie,vnde reseruatio partim fit
fauore ordinarij ꝛ partim odio,ꝛ ideo nō valuit impetratio taci-
ta reseruatione in p̄iudiciū iuris ordinarij reseruati.ꝛ hec ꝓcedūt
in reseruatione spāliter facta de certo bñficio,si aūt reseruatio es
set gñalis respectu bñficioꝝ omniū ꝓuincie vel vacantiū in curia
iuxta.c.ij.de p̄bē.in.vj.tūc vꝫ collatio nō facta eius mētione ꝺ re
seruatione si erat notoria in curia,si āt nō erat ibi notoria non vꝫ
collatio nō faciēs mentionē de ea.vt no.Do.in.d.c. postulasti.in
vlti.no.de rescr. ꝛ Lap.i.c.ij.de p̄bē.in.vj.ꝛ sic oia p̄missa sunt in
telligēda ꝛ limitāda an reseruatio eēt notoria ꝛ tūc nō est necessa
ria mētio secus si nō eēnt notoria.vt tꝫ Fel.in.d.c.in nostra.de re
47 scri.corrola.v.¶†Octaua qualitas i bñficijs ipetrādis nō est ne
cessaria mētio in grā reformatoria bñficia exprimere,q̄ erant ex-
pressa in prima grā.vt no.Rota decisi.xvij.ti.de p̄ben. in nouis .
iō grā nulla,tñ exprimens necessaria operat , ꝙ ſa reformatoria
illius nō viciat ex taciturnitate eoꝝ q̄ sunt expressa in p̄ma, ex q-
bus infert ꝙ impetrās bñficiū expressis bñficijs obtētis,sꝫ tacito
de pēdētia litis sup illo bñficio,si postea reformat p̄mā ipetratio
nē expressa pēdētia litis,nō nocet taciturnitas bñficioꝝ semel in
p̄ma grā expressoꝝ.vt no.Rota vbi.s.dōm tñ est ꝙ qñ ſa gratia
ꝛ ius erat acquisitū ex p̄ma mutādo eius taturā ꝛ iducēdo ēt ius
nouū tūc i tali grā reqrit mētio bñficioꝝ q̄ quis habebat.vt not.
gl.in.c.si apostolice.de p̄bē.in.vj.q̄ ē gl.penul.ex qb⁹ Fel.in.d.c.
in nostra infert regulā gñalē post Do. de san.ge. ꝙ in oibus lrīs
p quas ius antiquū attētat vl p quas ꝯseruat dꝫ fieri mētio alio
rū bñficiorū.vt tꝫ Lud.ro.in ꝯsi.ccclxxiiij.incip.in ꝓposito cāu.
¶Quare ergo circa istū articulū est distinguēdū. ꝙ aut ſa grā ē
in locū prime gratie ad finē vt operet solū illos effect⁹ quos de-
bebat operari p̄ma grā si fuisset valida,ꝛ tūc ex quo papa plene
iformat ex narratis i p̄ma,nō est opus illa exprimere in ſa , qꝛ si-
cut ꝯcessit p̄mā,ita ēt ꝯcederet ſaꝫ.¶Aut grā attētat rōne pri-
marū litterarū,ꝛ tūc cū ista ꝯcessio ſa vr plus ꝯferre ꝗꝫ p̄ma req
rit ꝙ oia exp̄māntur q̄ erāt expressa i p̄ma gratia,ꝛ nō seqtur ꝙ lꝫ
papa ꝯcesserit ꝙ est minus ita ꝯcederet ꝙ est plus , vt tꝫ Do.in.
d.c.si apostolice.de p̄b.in.vj.ꝛ si dicat ꝙ glo.in.d.c. si apostolice
loquit ēt de lrīs p quas ius acq̄situ ꝯseruat,pōt dici ſm Fely. ꝙ
loquit de dispēsatione ꝛ illa nō intrat i locū p̄me grē,sed ꝯfert si-
bi ꝯseruationē inductiuā noui iuris, ꝛ de qua nō ꝯcurrit in papā
eadē facilitas ꝯcedēdi,que fuit in ꝯcedēda grā,si.n.dispēsat,cla-
rū est,ꝙ dꝫ scire de alijs bñficijs dispensari,nā dispensatio nedum
ꝯseruat p̄mā gratiā sed facit eā ipugnabilē q̄ poterat oppugna-
ri,aut est grā reformatoria ꝛ tendit ad diminutionē particulareꝫ
gratie p̄mo loco ꝯcesse,qꝛ sola volūtas supplicātis sufficit ad in-
ducēdū papā ad diminuēdā p̄mā gratiā.vt no.Ludo.ꝯsi.ccclxij.
48 circa finē ꝛ ita allegat regulā Gregorij vndecimi,†qꝛ ꝟbū refor-
mare sonat in diminutionē alle.gl.in.c.statutū.in prin.in ꝟbo re
formādū de rescr.in.vj.ꝛ tūc de illa p̄ma grā nō est necessaria mē
49 tio.vt sentit Fel.in.d.c.in nostra.correlario.xvj.de rescr.¶†No
na qualitas in bñficijs ipetrādis nō est necesse ipetrāti exprimere
acceptatione bñficij ꝗꝫ fecit ꝓcurator nomine ipsius ipetrātis eo
ignorāte, lꝫ ēt ipetrās post illā ipetrationē acceptationē ꝓcurato
ris ratificauerit idē ipetrans.vt no.Egi.deci.xxij.ꝛ seqtur Fely.
in.d.c.in nostra.facit tex.ꝛ ibi doc.in.c.gratia.de rescr.in.vj. ꝛ h
limitat nō habere locū qñ est verisimile ꝙ ipetrans habuisset no
ticiā illius acceptationis,ꝛ de hoc essent ꝯiecture notabiles quia
tunc ipetratio est surrepticia,ꝛ tunc p solū iurm nō ꝓbaret igno-
rantia.vt no.Ludo.ro.ꝯsi.ccccxxxj.icip.pñtis dubitationis.idē
ēt no. Domi. de sancto gemi. in dicto.c. gratia de rescrip.in.vj.
50 ¶†Decima qualitas in beneficijs ipetrādis est ꝙ ipetrans non
tenet exprimer bñficiū ꝙ prius habuit ꝛ renūciauit.vt no. Lap.
allega.lxxxix.incip.duo p̄lati,col.iiij.ꝟs.itē ē sciendū ꝛ ibi ēt dat
51 doctrinā i hac materia†ꝙ ad hoc vt taciturnitas alicuius rei ha
beat viciare gratiam requiritur ꝙ sit talis qua expressa princeps
facile non concessisset iuxta notata in.c.super litteris. de rescrip.
ꝙ dꝫ intelligi ſm cōem cursum ꝛ stilum cancellarie.nam alias nō
posset vnq̄ꝫ scienti an princeps fecisset gratiam an non forte eam
fecisset ꝛ forte non.vnde referēdū est hoc ad probabilem conie-
cturam vel cōem vsum aliaꝝ litterarū p principes cōcessarū seu
solitarū concedi,vnde non ideo diceret gratia qꝛ tacuit flauū vel
pusillū vel quo iam habui beneficium si renunciauit.vt no.Rota
decisio.liij.ti.de conces.preben.in antiquis vbi tꝫ ꝙ de omni qua
litate que habet mouere vel alterare animum principis debet fie
ri mentio vt no.etiam Rota decisio.xxij.ti.de rescrip. in nouis ꝛ
52 Egi.decis.cxcviij.cū si.vt no.Fel.in.c.postulasti.de rescr.¶†Vn
decima qualitas de qua impetrans bñficium non tenetur facere
mentionem de hospitali ꝙ habet quia in eo non habet titulū ec-
clesiasticū,sꝫ administrationē,cle.ij.§.vt autē.de reli.do.ꝛ Pau.

de eleaza.in cle.fin.⁊ ibi Card.in.x.q.⁊ Jmo.in.j.col.de offi.ordina.⁊ Maria.in repeti.c.postulasti.col.xvij.v.sȝ q̄re ꝯ rescrip. ⁊ hoc ē intelligēdū ꝫm Fel.i.d.c.in nostra correlario.xxiij.qñ impetrātur littere in forma gratie secus si in forma pauperū qꝛ tunc dȝ fieri mētio ꝯ hospitali,vt no.idē Do.de san.ge.in.c.postulasti col.xix.ver.sȝ qd ꝯ hospitali.de rescr.†remittendo se ad ea q̄ ibi dicit in col.xij.ver.expremissis dū ponit ꝙ opȝ exprimere patrimoniū vbi impetrantur littere in forma pauperū cū similibus. vt no.Fel.i correla.xxx.itē ⁊ ꝙ qñ aliqs haberet hospitale in titulū tūc indistincte est faciēda mētio de eo ꝫm Domi.in.d.c.postulasti.in sua lectura vbi dicit ꝙ Lap.ita ēt tenuit de rescr.⁊ gñaliter qñ dispositio loqns de ecclesijs ꝯprehēdat hospitalia not.And. barb.in.c.ex litteris.col.ij.de ꝯsue.cū si.vt no.Fel.i.c.de quarta. ꝯ pscrip.⁊ dixi.s.in prima parte istius trac. ¶ †Duodecima qualitas de qua impetrās bñficiū nō tenet̄ facere mētionē de postulatione facta de illo bñficio nōdū p̄ntata superiori, qꝛ de illa nō est faciēda mētio.vt no.Do.de san.ge.in rep.d.c.postulasti. in fi. de rescr.qꝛ p postulationē nullū ius acqritur postulato,quo ad beneficiū,qꝛ illa postulatio dependet a sola gratia.c. bone. il p̄mo.⁊.c. pe.de postu.prela.c.cupiētes.§.deniqȝ de ele.in.vj. si ergo nullus ius queritur postulato.respectu tituli bñficialis valebit impetratio nō facta mētione iuris postulati qđ nullū est,qꝛ de eo ꝙ nō est nulla mētio fieri pōt.c.ad dissoluēdū.de despon.impu.vt no.Fel. in.d.c.in nostra correlario.xxvj. ¶ †Decimatertia qualitas i bñficijs ipetrādis ab ordinario nō est necessaria mētio de alijs bñficijs,qꝛ ipse ordinarius presumitur scire.vt no.Host.⁊ Jo.an.in. c.cū nostris.de ꝯces.pbē.dū dicunt ꝙ nō est opus in tali ipetratione facere mētionē de possessione colorata alterius,qꝛ apud ordinariū nō cadit surreptio,cū ipse p̄sumatur scire possessionē alterius.facit cle.ij.⁊ ibi doc.de offi.ordi.tñ istud dictū Hosti. vr̄ reprobare.d.ab.post Butr.in.c.cū nostris.col.vj.de ꝯces.pben.dicens ꝙ colorata possessio alterius reddit inualidā collationē alteri factā,⁊ attēditur ista inualiditas ēt in collatione ordinarij ne videat̄ ꝯferri bñficiū viuētis,⁊ nō ispicitur surreptio,idē tȝ Jmola in.d.c.cū nostris.in col.xj.ver.plus ēt dicit,qꝛ ħa collatio, q̄ fit post primā non cassatam non videtur tenere , vt no.in.c.auditis. de ele.†⁊ subdit Jmo.in.d.c.cū nostris.post Ab. ꝙ vbi taciturnitas nō causat inualiditatē ⁊ surreptionē tūc corā ordinario nō notatur surreptio in his que sunt verisimiliter ei nota. ⁊ est verū ꝙ idē dicimus in papa.vt no.Fel.in.d.c.in nostra correla.v. sed in hoc differētia qꝛ multa sunt que presumūtur nota ordinarijs ⁊ non pape†hinc est ꝙ in impetratione q̄ fit ab ordinario nō est necessaria expressio qualitatum beneficij.vt.d.cle.ij.de offi.ordi.vbi ēt dr̄ ꝙ nō est necesse corā ordinario facere mentionem de alio beneficio qđ hȝ impetrans.⁊ sic vr̄ dōm ꝙ in impetrationibus que fiunt ab ordinario non sit necessaria mentio aliq̄,nisi quatenus iure est expressum,qñ nō tacetur aliqd quod reddat collationē nullam per ea que no.Car.⁊ alij doc.in cle.ij.circa fi.de offi. ordin.⁊ ibi do.Ab.†vbi tenent ꝙ ordinarij presumūtur melius scire qualitates impetrantium ⁊ beneficiorum q̄ȝ papa vel legatus ⁊ ordinarij dicuntur conferre motu proprio ⁊ prouidere ecclesijs papa āt ⁊ legatus prouident personis,†⁊ tenet Rota decisio. xiiij.tit. de rerū permu.in antiquis qđ permutatio facta in manibus ordinarij tacito de alijs beneficijs que hȝ permutans valet secus i manibus alterius.vt no.Fel.in.c.in nostra correla.xxix.de rescrip.⁊ ⁊ idē Fel.ēt subdit in.c.ad aures conclu.xiiij.eodem ti.de rescri. quod si quis exprimat falsū valorē ordinario collatori non viciatur impetratio,qꝛ in impetratione que fit ab ordinario non considerantur iste mentiones vel taciturnitates vt.d.cle.ij.de offic.or. ⁊ illud de surreptione vel correctione procedit qñ impetrantur a papa ergo in alijs ordinarijs stet ius cōe .C. de testa . sancimus , †⁊ si diceretur qđ vbi expressio nō est necessaria tñ si male fiat nocet.vt no.Fel.in.d.c.ad aures ꝯclusio.ij. ad istud r̄ndetur qđ ibi illud procedit pp periculū ne papa decipiatur qui viso certo valore prouidet ei cui forte nō prouidisset,que ratio nō cadit in ordinario,qui presumitur informatus de qualitatibus subditorum ⁊ ecclesiarū suarū ⁊ dicens oppositū infert epm non visitasse diocesiȝ vel male visitasse,iō talis expressio denigratiua honoris episcopi reycitur.vt no.Fel.vbi.s.⁊ dicit Car.in.d.cle.ij.col.vlti. de offi.ordi.qđ ordinarij semper vr̄ puidere motu pprio ⁊ ipsi prouident ecclesijs.papa autem prouidet psonis ⁊ ideo collationibus ordinariorū nō potest opponi surreptio ꝫm eū†in collatione vero legati dicit Fel.vbi.s.qđ nō putat necessariā mētionē valoris, tñ si exprimeret̄ ꝫm eū falsus valor forte collatio nō valeret,quia in puisionibus legati hȝ locū allegatio surreptio.de offi.leg.i.vj. ⁊.d.cle.ij.de offi.ordi.⁊ pōt dici idē legatus circūuētus qꝛ prouidet psonis sicut papa nō ecclesijs ꝫm Car.vbi.s.⁊ strictius agit̄ i suis collationibus†hinc est quod si ipse ꝯferat motu pprio habēti aliud bñficiū qui ipsum non expressit pōt opponi de surreptione.vt no.And.bar.in.c.nisi.col.xx.de offi.leg.tñ cōis opinio est in ꝯriū.vt no.Fel.in.d.c.ad aures,†⁊ inquantum superius est dictum quod collatio ordinarij nō potest dici surreptitia si non exprimātur q̄litates psone ⁊ beneficiorū. ¶ Limitatur istud singulariter nō pcedere qñ eps dispēsauerit cū illegitimo vt possit hr̄e minores ordines ⁊ simplex beneficiū ⁊ postmodū tacito de p̄ma dispensatione ab eodē epo impetretur ħa dispensatio super pluralitate beneficiorū simpliciū non vȝ ista ħa dispēsatio,vt tȝ gl.in verbo eodē in.c.ij.⁊ ibi doc.de filijs presbi.in.vj. ¶ †Decimaquarta qualitas in beneficijs impetrandis est quod non est opus facere mentionē de beneficio annexo,sed sufficit exprimere principale.vt no.Rota deci.xl.ti.de rescr.⁊ Joan.an.⁊ ibi Domi.de san. ge.in.c.sup eo.de prebē.in.vj.⁊ Pe.de an.in regula accessorium col.iiij.versi.item facit de regulis iuris in.vj.intelligit p̄missa quādo vna ecclesia est accessoria alteri secus si ambo pariter vniunt̄ qꝛ tunc de vtraqȝ debet fieri mētio.vt no.in.c.j.ne sede vacā. ⁊ in cle.j.de pbē.⁊ Pau.in cle.j.de ele.⁊ Pet.de an.in cle.j.col. vij. ver.xij.no.de exces.prela.⁊ Domi.de san.ge.post Lap.in.d.c. super eo.de preben.in.vj.†⁊ cognoscitur ꝙ vnum est principale ex verbis vnionis aut ex denominatione librox antiquorū , vt not. gl.in cle.p litteras in verbo ecclesias de prebē.⁊ dicit Fel.in.d.c. in nostra correlario.xxxiij.credit ꝙ Pet.de anc.in.d.regula accessorium voluit allegare illā gl.qñ allegauit not.in cle.j.de pbē. ⁊ tȝ Jmo.post But.in.cle.per litteras col.iiij. ꝙ i dubio illud ꝙ est magis dignū p̄sumit̄ principale ⁊ illud qđ est minus dignum presumitur accessorium.vt no.Pe.de ancha.ꝯsi.cix.⁊ Ange.i. l.sed si plures.§.filio impuberi.ff.de vulga.⁊ pupil. † vbi dicit qđ impetrans ecclesiam intelligitur ēt impetrasse ecclesiā illi vnitam alleg.d.c.super eo.de preben.in.vj.vbi dispō vnitox dȝ esse vniformis†adde ēt ꝙ vbi bñficiū est vnitū ⁊ annexū alteri pdit nomen beneficij ⁊ nō dȝ dici bñficiū sicut ante vnionē dicebatur vt no.Rota decisio.x.ti.de rebus eccle.nō alie.in antiquis ⁊ Maria.in repeti.c.sicut vnire arti.viij.q.xij.de exces. prela.⁊ Do . de san.ge.in.c.cū psone.§.fi.col.vlti.versi.in eo vero de priuil.in.vj. †vbi dicit qđ si ecclesia exempta vniatur non exempte perdit exēptionē,qꝛ assumit naturā sue principalis,⁊ ecōuerso,si nō exempta vnitur,⁊ efficitur exempta.sed si vniantur simul ita ꝙ vna nō subijciatur alteri,tunc nulla earū mutat naturā.qđ facit ad predicta.⁊ in hoc de exceptione q̄ȝ acquirit monasteriū nō exēptū vnitū exēpto.no.Cal.ꝯsi.xj.ti.de priuil.cū simi.vt no.Fel.in.c. in nostra.correla.xxxiij.de rescr. ¶ †Decimaquinta qualitas in beneficijs impetrādis est qđ nō opȝ facere mentionem de modo vacationis ⁊ omnis modus comprehēditur qñ nullus exprimitur , vt no.Lap.alle.vi.col.ij.⁊ Rota deci.fi.ti.de rescr.⁊ idē no. Do. ꝯ san.ge.post Joan.an.in.c.susceptum col.pe.de rescr.in.vj.vbi allegat gl.in cle.j.in verbo q̄uis.de preben.que vult qđ non est necesse exprimere modum vacationis per quē prouidetur bñficio, vt no.fel.in.d.c.in nostra.correla.xxxij.†facit glo.in verbo vacationibus.in.c.cupientes.in prin.de ele.in.vj.que vult qđ verbū vacatio simpliciter prolatum includit omnē modum vacandi ēt in materia penali,vt nota.Maria.in repe.c. postulasti. col.xlvj. versi.ij.⁊ nota.etiam Fran.paui.in trac.de sede vacante fol.ix.colum.j.ibi ⁊ si nullus modus facit gl.in verbo vacabunt.in.c.si ppter.de rescrip.in.vj.⁊ gl.ij.in.c.j.ne sede vacan.in.vj.facit etiam gl.in.cle.ne romani.in verbo moriente.de ele.⁊ in cle.j. in verbo mori.vt lite pen.⁊ i.c.si cui.in ꝟbo moriatur.⁊ in.c.q̄uis.in verbo decedentium.de preben.in.vj.⁊ in.c.fi.in verbo decessum. de conces.preben.in.vj.⁊ do.Ab.in dispu.incipiente episcopus. circa fi.in questione vlti.⁊ in.c.licet.col.v.versi.sed aduerte ad vnā notabilē obiectionem de elec.†tamen si in impetratione beneficij exprimeretur vnus modus vacationis non veniret alius modus.c.susceptum.de rescr.in.vj.nec obstant alique ex glo. preallegatis dū extendunt tex.loquentes ad vacationem per alios modos quia loquitur in materia non odiosa.facit.c.susceptū. de rescrip.in.vj.quod procedit in odiosis ⁊ ambitiosis vt no.do. Ab. in.d.dispu.incipien.episcopus.ad fi.⁊ Domi. de sanc.ge.in.d.c. susceptum.⁊ predicta teneas pro communi resolutione.⁊ cū istis concordat Bald.in.c.cū accessissent.col.ij.de consti. ¶ † Et istd limitatur secundū Fel.vbi.s.primo non procedere quando impetratur rescriptum si neutri, qꝛ debet fieri mentio de qualitate beneficij ⁊ de vacatione ⁊ modo vacandi vt no.Rota decisio. xxxiij.ti.de rescr.in nouis. ¶ †Limitatur etiam secundo, nisi presentetur superiori decretū electionis vt confirmet electionē. vt no. glo.in

glo. in verbo decreto. in. c. inotuit. de ele. quia in eo nõ solũ debet dici de vacatione sed etiã õ vacationis modo. vt no. Jo. an. post Host. in. c. post translationem. in prin. super verbo ad ecclesiam. de renun. ⁊ sequitur do. Anto. in. vj. col. in ver. vlti. dicunt hic do cto. ⁊ Do. de san. ge. in. d. c. susceptum. de rescr. in. vj. ⁊ dic ꝙ istõ non est necessarium ẽt in decreto. vt no. Jmo. in. c. ecclesia. il pri mo. ⁊ in. c. cumana. de ele. ⁊ in. d. c. post translationez de renun. ⁊ col. j. vbi dicit post Card. ꝙ licet hoc fieri possit non tamen est ne cessarium vt pꝫ in. d. c. ecclesia de elec. ꝙ dictum est ponderandũ,

74 †quia expresso vno modo vacationis nõ venit alius modus, fal lit ⁊ limitatur vbi cõmunis opinio est ꝙ vacat vno modo ꝙ̃uis re vera vacet alio modo, tñ illa cõis opinio excusat impetrantez, qñ ẽ vnicus ipetrãs ex illo capite putatiuo, ⁊ nõ hꝫ coimpetrato rẽ, qui impetrauerit ex alio vero capite ẽm Lap. alle. lxxxix. icip. duo prelati col. ix. ⁊ sequit̃ Do. in. d. c. susceptũ col. iij. ⁊ Maria.

75 in rep. c. postulasti. col. xlviij. de rescr. ¶ †Limitat̃ tertio, nisi aliõ appareat de intentione impetrantis facit text. ⁊ ibi Lapus in. d.

76 c. susceptum. de rescr. in. vj. ¶ †Limitat̃ quarto, in acceptione qa licet beneficium acceptetur tanꝗ̃ vacans per mortem sempronij ⁊ in veritate vacet per mortem titij illud non viciat acceptationẽ si alias constat de corpore ẽm Dom. de san. ge. in. d. c. susceptuz. col. iij. de rescr. in. vj. ita ẽt tꝫ Rota decisio. xxij. tit. de rescr. in an tiqs. ⁊ deci. x. ti. de ꝯces. pb. ẽt i antiqs. ⁊ ẽt vꝫ acceptatio bñficij expectãtis nõ exprimẽs modũ vacatiõis. vt no. Rota decis. xxij.

77 de preb. in nouis dci. vij. ti. de ꝯces. pbẽ. ẽt in nouis. ¶ †Limitat̃ quinto, non procedere qñ exprimitur certus modus vacationis cũ clausula vel alio quouismo do vacet, q: tunc omnis modus cõ prebenditur per illam clausulam generalẽ, vt no. Rota deci. xvij. ti. de rescr. in nouis, ⁊ decisio. xlvij. ti. de rescr. in antiquis, ⁊ decis. xij. ti. de re iudi. in nouis, sed istud est dubiũ arduum vtrũ illa ver ba vel quouismodo possint importare ꝙ ẽt si vacaret ex persona alterius ꝗ̃ illius de quo est dictũ impetratio tñ valeat virtute il lius verbi. vt no. Do. de san. ge. in. d. c. susceptum col. ij. post Jo. de lig. de rescr. in. vj. q: tunc venit etiã vacatio p mortẽ alterius ⁊ ita ẽt firmat Rota. de conces. preben. decisio. xlix. in antiquis ⁊ õ cisio. xij. ti. de preb. in antiquis. ⁊ rõnẽ assignat, q: illa clausula ge neralis quouismodo respicit bñficiũ nõ aũt psonã, sed contrariũ tꝫ Lapus in. d. c. susceptuz ꝙ immo illa vba vel alias quouismo do vacet intelligantur scilicet ex persona expssa in rescripto, nõ ãt ex alia psona, vbi dicit se ita ꝯsuluisse, ⁊ obtinuisse, ⁊ idẽ ẽt tꝫ latis sime Rota deci. i. ti. de rescr. i nouis ⁊ deci. viij. ⁊ ẽt deci. xxxvij. ⁊ deci. xlvij. ti. de rescr. in antiqs, ⁊ Egi. decis. cx. ⁊ etiam Jmo. post Cardi. in. c. fin. in prin. de prebẽ. ⁊ Mar. in rep. c. postulasti. col. xlvij. ver. sed circa pdicta de rescr. ⁊ Card. consi. xxxiij. icip. i hac dubia cã nisi ẽm eũ diceretur vel alio ꝗ̃uismodo vacet pp illud v bũ vacet intelligitur ẽt si ex persona alterius sunt enim due prepo sitiones ⁊ sic ad diuersa subiecta referuntur, vt ẽt si vacet ex per sona alterius debeatur ⁊ istud ꝯsonat, licet ẽt hoc casu ꝯtrarium teneat Rota decisio. xxxvij. ti. de rescr. in antiquis, ⁊ predicta de bent intelligi qñ exprimuntur due psone ꝗ̃rũ bñficiũ vacet ex al tera earũ, q: si vacat ex psona tertij nõ vꝫ impetratio. vt no. Egi.

78 decisio. cx. ⁊ sequitur Fely. in. c. in nostra circa fi. de rescr. ¶ †Li mitatur ⁊ sexto, in materia non odiosa quia veniunt in ea omnes vacationes licet exprimatur vacatio per mortem, vt no. do. Ab. in. d. disputatione incip. eps. ⁊ sic debent intelligi glose superius allega. ita no. Do. de san. ge. in. c. susceptum. de rescr. in. vj. ⁊ qñ i rescripto ponitur cũ cedente vel decedente nõ extẽditur ad priua tionem. vt no. Tho. fasioli dubio Rote. xlvj. ⁊ si dicitur in rescri pto pruideas de prebẽ. portionibus ⁊ prestimonijs decedentium ista omnia referunt̃ ad prestimonia vnde si prebenda aliter vacet ꝗ̃ cessione vel morte detinentis ille modus vacationis expressus refertur solum ad proxima. vt no. Tho. fasioli vbi. s. cum simi. vt

79 no. Fel. in. c. causam de rescrip. †⁊ littere ad beneficiũ vacaturuz per priuationẽ titij expirant illo mortuo ante priuationem q: non potest priuari post mortẽ. vt no. Rota ti. vt lite pend. decisio. vlti

80 ma in nouis. †Item scias quod impetrans beneficiũ vacaturum ex contractu matrimonij non habebit vacans per renunciationẽ factã in cancellaria. vt no. Rota decisio. xxj. ti. de pben. in nouis. ⁊ mãdatũ pape de prouidendo ticio post priuationẽ faciendã de homicida si antequam priuet ille homicida prius renũciat bona fide ignorans de tali impetratione expirat gratia. secus si sciret. vt no. But. ꝯsi. xliij. incip. in xpi. Jtẽ secus si eẽt priuatus ipso iu

81 re. vt no. rota. de re iudi. decisio. v. in antiquioribus. †vbi vꝫ renũ ciatio facta ab illo ꝯ quẽ inquiritur de crimine digno priuatione. vt no. gl. in. c. ij. in verbo si ita. vt lite pend. in. vj. ⁊ scias ꝙ si quis narret in supplicatione ꝙ bñficiũ vacat. c. de multa. de preb. ⁊. c. lꝫ canõ de elec. in. vj. cũ simi. vt no. Fel. in. c. ij. de rescr. ⁊ in. c. que

82 relã. de iureiuran. †⁊ notandũ est ꝙ gratia super assecutione bñ ficij qõ speratur vacare per assecutionẽ a te fiendã de alio ⁊ obla tionẽ a te factã õ primo dimittẽdo expirat, si obtines a papa pos se illõ pmutare ⁊ hꝫ retinere. ẽt si de mea grã nihil dixeris, nisi in gratia mea diceretur vel alio quouismodo. vt no. Rota tit. de re

83 iudi. ꝯclusione. xij. in nouis. †⁊ impetratio de beneficio tanꝗ̃ va cãte p mortẽ nõ valet si ille viuit, licet postea moriatur, vt est regu la cancellarie. xx. in ordine que incipit. itẽ voluit ꝙ si quis suppli cauerit, ⁊ ẽt nõ vꝫ impetratio facta tanꝗ̃ de beneficio vacante p mortẽ qñ mortuus erat solũ electus nõ ꝯfirmatus. vt not. Rota deci. v. ti. de elec. in nouis pp glo. ꝗ̃ extollit in cle. j. in verbo col latio. vt lite pend. ⁊ ibi Do. Ab. post alios. ⁊ Dom. de san. ge. i. c. si ele. col. ij. de ele. in. vj. ⁊ per eum tꝫ Bal. in repertorio. l. emi lius. col. x. ff. de mino. ꝙ aliud est esse ꝯferẽdũ aliud eẽ collatũ ⁊ si morit̃ i curia ille cui bñficiũ erat ꝯferẽdũ nõ vacat i curia secus si erat collatũ ⁊ dũ illa glo. dicit ꝙ collatio tollit vacationẽ ecclesie limitatur nisi sit appellatione suspensa, vt no. Do. de san. ge. i. c. si postꝗ̃ in fi. post gl. de ele. in. vj. quod est valde notandum contra

84 impetrationẽ factã p talem vacationẽ, †⁊ si quis impetrat bñfi ciũ vacans vel vacaturũ morte titij veniat bñficiũ vacans etiam morte violenta. vt no. doc. in. d. c. susceptum. ⁊ ibi Domi. col. j. õ rescr. in. vj. tñ si impetrans fuisset causa mortis titij nõ valeret im petratio, vt no. Jo. de ana. in. c. fi. col. iij. de homi. per ea que not. Bald. in. l. si tibi. C. de dona. ante nupt. vbi tenet ꝙ licet dona tio que confirmatur morte. Jta etiaꝫ confirmatur si quis interfi citur ac si moreretur morte sua, vt ibi, tamen illud fallit si interfi citur a donatario per ea que nota. in. l. si ab hostibus. §. si vir. ff. solu. mat. ⁊ considera ꝙ si dictus impetrans fuit causa mortis il lius, adeo ꝙ sit in culpa indubitatum est ꝙ non debetur ei bene ficiũ pp irregularitatẽ, sed si fuisset cã tñ caruisset culpa non cre ditur qõ dictum Jo. de ana. pcedit, ex quo non est incapax bñfi cij habiti vel habendi cũ simi. vt no. Fel. in. d. c. in nostra circa fi.

85 de rescr. ¶ †Decimasexta qualitas in beneficijs impetrãdis est, ꝙ impetrans nõ tenet̃ facere mentionẽ qualiter capitulũ ecclesie prefixit diem ad conferendum prebẽdam vacãtẽ ⁊ posuit edicta ad vocationẽ absentium si interim impetretur, impetrans nõ te net̃ facere mẽtionẽ, vt no. gl. in. c. j. i. §. visuꝫ in verbo nõ valeant de colla. in prag. ex quo dicti canonici nõdũ cõcluderant nec ad tractatuꝫ collationis processerant, ⁊ rationẽ assignat, q: res erat adhuc integra, ⁊ preuenit papa, facit. c. vbi periculum. §. sane. de

86 ele. in. vj. †vbi dicitur res integra anteꝗ̃ electio sit celebrata arg. c. pñti. de offi. lega. in. vj. vbi res est integra quousq3 fuerit colla tio facta, nam finita legatione legati expirat reseruatio ẽt si fa ctus fuerat pcessus super eam per executorẽ, nisi fuerit facta col latio, qõ. c. hꝫ locũ in oĩbus litteris gratiosis, nõ de simplici iusti cia legatorũ, quorũ iurisditio non est ita naturalis ⁊ fauorabilis vt aliorum ordinariorum. vt no. in cle. ij. de offi. ordi. cuꝫ expirent expi rante legatione, ex quo nõ fuit pcessuꝫ ad collationẽ vel receptio nẽ, licet pcessus fuerit factus. vt no. Fede. consi. cclxxxix. ⁊ nota.

87 Jnno. ⁊ Cõpost. in. c. in causis. de ele. †vbi dr̃ ꝙ in extraiudicia libus negociũ desinit esse integrũ cũ attingunt̃ substãtialia ipsius negocij puta cũ eligentes ceperunt tractare die adueniẽte loco so lito de elec. ⁊ dare voces suas hoc mõ res nõ est integra, vt no. i. d. c. in causis. no. Hen. in. c. ꝯstitutus de ꝯces. pbẽ. ⁊ no. in. c. si eo

88 tpe. de ele. in. vj. ibi vel alia que pcedunt. †⁊ illud intelligi potest ꝙ reseruatio pape nõ viciat electionẽ vel alia que pcedunt. s. sub stãtialia ipsius electionis, licet electio nondum fuerit facta. sed si de solẽnitatibus electionis tãtũmõ aliqd factũ eẽt, electio adhuc eẽt res integra, puta si cãtassent missaꝫ õ sancto spiritu, vel intras sent cap. sed de electione nõdũ tractassent. argu. ff. de ꝯditio. ob cãꝫ. l. si pecuniã. ⁊. ff. de procur. l. ante litẽ. ⁊. l. seq. vbi res est inte gra quo ad pcuratoris reuocationem quousq3 lis ꝯtestatur licet multa pcedant, vt citationes declinatorie fori. c. j. ⁊. ij. de pcura. in. vj. ⁊ sic dõm est in pñti casu ꝙ vꝫ preuentio pape in preiudiciũ illius trac. siue illius pambuli ad futurã electionẽ, ⁊ cũ in talibus casibus facile canonici possent preueniri bonũ eẽt ⁊ canonicũ vt papa vel ꝯciliũ sup his puideret, vt no. Host. in sũma ti. de elec. §. ꝗliter faciẽda ver. qd si timeant vbi dicit ꝙ si timeant canonici ne papa vel legatus pueniat eos, q: ppe sunt aut cursor aliqs q solet vti duplomate celeriter pfectus, ipsi eligẽtes pñt eligere ab sentibus nõ vocatis ⁊ bene faciẽt ꝯmittenti si qõ factũ est ratifi cent vt tenet glo. in. c. primo. §. visum. in ver. nõ valeant de col

89 lat. in prag. ¶ †Decimaseptima qualitas in beneficijs impetrã dis, est ꝙ impetrans nõ tenet̃ facere mẽtionẽ de his, q̃ ipse igno rat tpe ipetrationis, vt est tex. in. c. gratia. de rescri. in. vj. vbi im

petrās nō tenet exprimere, qḋ sibi ignoranter fuit collatū tpe impetrationis, vt no. d. ab. & fel. in. c. sup litteris. de rescr. & Soci. csi. xiiij. incip. visa bulla bonifac. ver. p̄mū fundamētū ibi ex qb⁹ infero. & Car. csi. xxiij. & csi. clxix. & csi. xxxv. & ēt. cclxxiij. & hoc hz locū fm eos qñ ignorātia est pbabilis licet debeat exprimi tñ tacetur p ignorātiā. vt no. Jo. an. Bu. Jmo. Do. de san. ge. & do. abb. in. d. c. sup lrīs. d̄ rescr. idē ēt tz Do. in. c. gr̄a. col. ij. de rescr. in. vj. p illū tex. vbi inferunt doc. q ille tex. non est casus spālis, qz idē est dōm in similibus, & istud sequit̄ Fel. in. d. c. sup litteris &. ij. col. tñ. d. ab. vbi. s̄. intelligit illḋ pcedere qñ nō agitur de piudicio iuris tertij. secus si ageret̄ de piudicio tertij de q̄ non est facta mētio, qz lz ignorātia eēt pbabilis nō excusaret vt est tex. & ibi. d. ab. in. c. cstitutus in. ij. no. de rescr. & d. Cal. csi. xiiij. ti. de rescr. q taciturnitas electionis de alio facte viciat istā ipetrationē q̄uis ipetrans pbabiliter ignorabat electionē, qñ electio est valida vel ēt eēt annullāda. & hoc hz locū pp defectū intētionis pricipis. argu. c. sup eo. d̄ offi. dele. & sequit̄ Do. in. c. gr̄a de rescr. i. vj. vbi ēt subdit secus eē si electio eēt nulla cū simi. vt no. Fel. in. d. c. cstitutus. & in. c. sup lrīs de rescr. & d. do. Ab. in. d. c. sup lrīs p̄missam q̄litatē pcedere, dūmō p̄nceps nō fuisset alias cessurus illā gratiaz si illud fuisset expressuz id qḋ p ignorātiā tacuit impetrans, lz forte nō ita facile p tex. in. d. c. gr̄a. de rescr. in. vj. ex qbus Fel. in. d. c. sup lrīs. infert qḋ ex. d. do. ab. sequit̄ magna limitatio ad regu.

90 c. postulasti. ibi de leui de rescr. † vbi dr̄ qḋ tacere id quo expresso nō ita facile fuisset obtētū rescr. viciat ipz rescri. nā illud habebit locū qñ ipetrans erat certificatus de illa q̄litate q̄ retraheret papā ad ita faciliter nō cedēdū ergo p. d. do. ab. illa taciturnitas & regula illius. c. postulasti nō pcedit qñ ipetrās pbabiliter ignoraret & illud satis bñ pbat̄. in. d. c. gr̄a tenēdo put cōiter tenet̄ qḋ nō ponat casuz spālē, qz si papa ibi sciuisset de alio bñficio nō ita faciliter cessisset, & tñ qz illa taciturnitas erat copta iusta ignorātia rescr. vz, tñ Jmo. in. d. c. sup litteris vr̄ dicere qḋ imo papa nō cessisset si sciuisset p tex. in. c. si pponēte de rescr. lz Fel. in. d. c. super lrīs ver. ij. col. dicit qḋ melius est dicere fm Ab. qḋ nō ita papa faciliter cessisset. nā ex quo ille nō acceptauerat bñficiū alibi ei collatū, nō est verisimile q papa ēt d̄ illo sciens retraxisset se in totū, ex quo alterū ex eis erat dimissurus qñ vtrūq3 erat cpatibile, & premissa q̄litas pcedit dūmō stāte validitate rescripti possit reduci ad terminū iuris cōis. vt no. But. Jmo. & Do. in. d. c. sup lrīs. de rescr. & ratiōnē assignāt qz in. d. c. gratia nō seruat̄ precise forma rescripti, lz reducit̄ ad ius, vt alterū dimittat, & sic remanēt substātialia rescripti qñ dimittit bñficiū alibi obtētū, si aūt dimittit ipetratū a papa nō corruit rescriptū surreptione, sed ex renunciatione, secus si nō pōt reduci ad terminos iuris cōis, & sic hz locū & dz intelligi. d. c. cstitutus. de rescr. & tz. d. ab. in. c. sup lrīs vr̄ reputare ipossibile q gr̄a bñficialis reducat̄ ad ius cōe, qz mens p̄ncipis est nō facere gr̄az i alio casu q̄ in expresso p tex. in. c. cui de nō. de pb. in. vj. sed ex verbis q̄ postea ipse subdit pōt dici qḋ aliud est q̄rere an gr̄a possit excedere casuz suū, & dōm est q nō. p tex. in. d. c. cui de nō. d̄ pb. in. vj. secus est vbi gr̄a nō mutat casuz suū qz tūc pt reduci ad terminos iuris cōis p tex. in. c. si eo tpe. d̄

91 rescr. in. vj. † & hz Fel. in. d. c. sup lrīs p̄missa pcedūt dūmō ista reductio ad ius cōe fiat ex ppositione v̄boꝝ rescr. vt. d. c. gr̄a. d̄ rescrip. in. vj. secus si v̄ba impropriarent̄ vltra mētē & cōez intellectū v̄boꝝ qz tūc q̄uis reductio fieret ad casuz i quo p̄nceps pariter vel facilius cessisset nō fiet reductio. vt no. Jmo. quē sequit̄ Fel. in. d. c. sup litteris. de rescr. p tex. in. c. susceptū eo. ti. de rescr. in. vj. vbi expresso vno modo vacationis alius modus non cōprebenditur, & ratio assignatur per docto. quia verba erant ibi taxatiua. vt no. do. Abba. & Fel. in. d. c. super litteris. de rescrip. & premissa etiam procedunt nisi surreptio ex ignorantia fuisset circa ea quibus bene specificatis papa in totum denegasset litteras quia tunc nec ignorantia nec simplicitas excusant. vt nota. Jmo. & ibi etiam dominus Abbas in dicto capitulo super litteris. de rescript. & ibi etiam Fel. per capitu. constitutus eodem titulo. de rescript. vbi dominus Abbas reprehendit Butr. volentem q isto casu sustineatur gratia si potest reduci ad terminos iuris p dictū capitulū gratia. de rescrip. in sexto, tamen dicit domin. Abbas, vbi supra q non traditur ibi ille casus ad dispositionem iuris, dum loquitur de beneficijs compatibilibus immo gratia sortitur in totum effectum suum, sed de iure communi clericus beneficiatus non dz ad aliud reputari idoneus dicto. c. is cui, tamē dicit Fely. vbi. s̄. q domin. Abba. non respondet ad. d. cap. gratia per q videtur destrui ista limitatio arguendo sic, papa non presumitur velle concedere bñficium beneficiato. c. si proponente. c. cū adeo cū simi. d̄ rescr. ergo si tacet̄ de bñficio cpatibili tacet̄ id q̄

expsso papa lrās nō dedisset, & tñ tacere hoc ex ignorātia nō viciat lrās bñficiales. d. c. gr̄a, & d. Fel. vbi. s̄. q illḋ assūptū vcz q si papa sciuisset de alio bñficio cpatibili nō dedisset, lz nō est simpliciter vex, qz lz nō ita faciliter dedisset, tñ nō est verisimile q in totū denegasset, ex q̄ pp icōpatibilitatē nihil fit q sit ita ex toto iuri exosuz, sicut alias est pluralitas icōpatibiliū. ita ēt tz But. i. d. c. sup lrīs. col. xij. ver. i. iij. regu. quē ēt sequit̄ ibi Do. de san. ge. dicens nulli dubiū eē qḋ si impetrasset sup cpatibilibus ignorāter sub hac forma vt possiz hr̄e lz si tenere possuz fm formā iuris cōis vz ipetratio. repugnat ergo surreptio forme rescribēdi vt p̄cise hēat ea q̄ nō sunt de substātia de rescr. sec⁹ qñ nō est pcusuz ꝯ viciū rescripti ex iuris dispōne, vt. c. cstitutus. de rescr. vbi ille q ignorāter tacuit de numero cano. tūc rūperet̄ numerus ꝯ intētionē pape fm doc. ibi p illū tex. i. d. c. cstitutus, & nemo negauit, q si p̄mū cpatibile cū ḃo nō eēt tenue lz sufficiens, p̄nceps nō dedisset fm sciens de p̄mo, & si diceret̄ qḋ in. c. gr̄a. fit taciturnitas talis q̄litatis q̄ expressa nō obtinuisset & tñ hoc nō nocet, q̄re vr̄ dicēdū fm eūdē Fel. vbi. s̄. q in hoc ḃo casu d̄ cpatibili illud. c. gr̄a

92 ctinet puisionē specialē nō extēdēdā vt dicit ibi Joan. an. † tex. q bus est notādū qḋ si aliqs supplicat p aliquo in eius absentia aliqua surreptio nō iputatur absenti lz supplicans tacuerit in supplicatione aliqua bñficia absentis, vt ordinauit Urbanus papa, vt refert Rota decis. lxviij. ti. de rescr. in antiqs sentiētes qḋ ignorātia excusat surreptionē isto casu ēt vbi alias p̄nceps ñ cōcessisset.

93 d. c. gratia. de rescr. † & in oib⁹ casibus in qbus littere gratiose & littere de iustitia sunt equiparate quo ad terminos hui⁹ q̄litatis sp est subintelligēda vna differētia vcz, qz lr̄e gratiose maxime beneficiales qñ reputātur surrepticie sunt nulle ipso iure lz lr̄e de iusticia surreptie debēt irritari p sniaz, q̄ differētia multū ipoztat lz

94 eū pp validitatē pcessuū, † tñ circa istū articulū est dōm oib⁹ ponderatis, q ignorātia excusat ipetrātē ita qḋ valebit impetratio si posset reduci ad terminos iuris & verba expssa in rescr. illud patiant̄. d. c. gr̄a. de rescr. in. vj. secus si ageret̄ de piudicio tertij non q gr̄a dicat̄ surrepticia sed nūq̄ fuit intētio pape illā cedere in preiudiciū tertij & sic hz locū. c. constitutus. de rescri. argu. c. sup

95 eo. de offi. deleg. & c. q̄uis de rescr. i. vj. ¶ † Deciaoctaua q̄litas in beneficijs impetrandis q non est necesse exprimere ea q̄ sunt notoria in curia pape. vt no. Fed. i trac. suo de rerum permu. col. iij. q. iiij. & Pet. de peru. in suo trac. ēt de rerum permu. col. xvij. ibi quero tertio vbi tenēt q si nō fiat mētio de reseruatione q̄ fecit papa littere nō sunt surrepticie, qñ erat generalis reseruatio & notoria in curia ita q verisimile est papā eā sciuisse, sicut ius scriptū arg. c. j. de rescr. idem etiaz not. Rota deci. xxxij. ti. de rescr. i

96 nouis. cum simi. vt no. fel. in. c. in nostra correla. v. de rescr. † facit etiam quod not. Bal. in. l. ij. in fi. C. que sit longa consue. cum simi. vt no. Fel. in. c. j. in. iij. ampliatione. de re iudi. vbi probat q princeps presumitur scire consuetudines multū vulgares maxime loci in quo ipse residet & subdit Bal. q princeps concedēdo legē videtur derogare consuetudini generali illi legi ꝯrie lz de ea nihil dicat q facit ad limitationē. c. j. de consti. in. vj. & istud pcedit regulariter nisi aliquo mō cauere posset in papa ignorātia alicuius indiuidui licet in genere materia sit publica in curia. vt no. Egi. deci. ix. vbi dicit q licet in li. thesaurarij, apostolici qui ē publicus sunt taxe bñficiorum pp quas potest sciri de valore, tamē non valet rescriptum, qḋ pro remissione habebat ad partes sup verificatione valoris non facta mētione dicti libri, q licet lib. sit qd publicum, tamen potest esse q propter perditionē librorū vel foliorum libri taxa istius vel illius bñficij non sit ibi scripta & hoc papa potest verisimiliter ignorare, & hoc debuit p̄sumere. s. q ibi non reperietur postq̄ deueniebatur ad testes, vbi ēt dat simile q licet notorium sit in iure archi. ecclesie cathedralis hr̄e dignitatē. c. j. ad hec & c. cū satis de offi. archid. tamen qñq3 per consuetudinē pape ignoraz receditur ab huiusmodi iure, ideo dignitas

97 est exprimēda. c. cum in illis. de preb. i. vj. ¶ † Decimanona qualitas de qua nō est faciēda mentio quando omnia obstantia gratie que clare possunt colligi ex narratis videntur tacite eē sublata licet in concessione gratie de illis tollēdis nihil fuerit expresse dictum, vt no. Egi. in deci. Rote. cccxxxij. incip. in causa. d. Cardi. & ita etiam tz But. consi. ij. incip. visis litteris q est etiaz quadragesimumnonum vbi plus dicit q si petitum est aliquid haberi p expresso, & signatura dicat, fiat, vt petitur, valet gr̄a, ac si illud expressuz fuisset cū simi. vt no. Fel. in. c. nonnulli in prin. col. x. versi. fallit. ij. de rescrip. adde etiam Lud. ro. in csi. lxxx. vbi pbat

98 quod narratio informata declarat simplicē signaturā, † & dicit. d. Ab. in. c. pro causa. col. ij. de sen. excom. quod si fuit petita generalis absolutio a pluribus excōicationibus, & cedat simpliciter. censetur

censeť ꝯcedi ad omnes petitas, secus si fuit expresa vna specialis excõmunicatio, ⁊ secuta simplex absolutio, qꝛ restringiť solũ ad il
99 lã petitã, qꝛ species precedẽs ⁊c.c.sedes.de rescrip. † ⁊ in simili nota.Bar.in.l.i.ff.ad.l.iuli.maie.quod si bannitus petijt saluũ ꝯductũ pro decem diebus, ⁊ fuit simpliciter ꝯcessus, intelligiť ꝓ decendio iuxta petitionẽ arg.§.preterea.inst.de inutil.stipu. ⁊ idẽ etiã tʒ do. Abb.in.c.ij.de treug. ⁊ pace.vbi alleg.bonũ text.in.c.
100 inter dilectos.§.ceterũ.vbi ex forma petitionis de fide instru. † sicut ẽt in transactionibus attenditur narratio ad intelligendã eoꝝ generalitatẽ vt not.Bar.in.l.sub pretextu la scda.C.de transac. glo. ⁊ doc.in.c.edoceri.de rescri. ⁊ sequiť Imol.in.c.de testi. col. ij.de testibus quod si testis productus super certis articulis iurat simpliciter dicere veritatẽ nõ intelligitur iurasse sup tota causa sʒ solũ sup capitulis eis noiatis facit tex.in.c.cũ dilectus. de accus.
101 † ⁊ dicit Pau.de ca.ꝯsi.cccxij.ꝙ si in supplicatione legatus cõqriť de multis q recusant cõtribuere in eo hospitãdo ⁊ noiat car tusiẽses deinde fiat gñalis signatura ꝯ oẽs referť ẽt ad eos lʒ ꝑ ꝓuilegia eoꝝ deat fieri mẽtio ordinis eoꝝ ⁊ similiter tʒ Rota deci sio.xliiij.tit.de rescri.in antiqs quod cãcellatura vnius ꝑticule ex illis q̃ apponũtur ad ꝑtẽ facit videri quod signatura ꝯcedat oia alia ẽt talia que alias ex regulis cãcellarie ꝑ simplice signaturaʒ nõ videreť concessa, qꝛ illa cancellatura aperit qd̃ animus pape fuit inclinatus ad alia nõ cancellatã, ⁊ si in aliqua gratia aut ꝑte ipsius gratie fit mentio de possessione lʒ gratia expresse nõ dicat de possessione, tñ impetrans censeť ẽt surrogatus in possessiõe q̃ꝫ habebat defunctus vt tʒ Rota decisio.lxxv.i ãtiqs ⁊ decisio.iiij. eodẽ titu.de rescri.ẽt in antiqs ⁊ Egi.ꝯclu.ccclxxxviij. ⁊.cccxciiij.
102 † vbi tenet quod si petatur causaʒ committi summarie in narratiua facti ⁊ signatura fiat nihil cãcellando dicendo talis audiat intelligiť cõmissa summarie, etiã si de hoc nihil aliter dicat, secus si in signatura nõ eẽt illud audiat qꝛ causa nõ est de sui natura summaria nõ efficiť summaria ꝑ simplicẽ signaturã, etiã si ꝑ illa particula nõ cãcelleť, vt not.Rota deci.xxviij.titu.de rescri.in nouis.
103 ¶ † Vigesima qualitas de qua impetrans bñficiũ nõ teneť facere mẽtionẽ est de patrimonio suo, qꝛ illud in tali impetratione nõ est exprimendũ, vt nota.do.Abba.Fel. ⁊ alij doct.ꝑ illũ tex.in.c. postulasti.de rescri.nisi patrimoniũ esset assignatũ in bñficiũ, vt de cetero tale patrimoniũ censeať beneficiũ ecclesiasticũ, ⁊ tũc siue ĩ forma gratie siue in forma iusticie semꝑ de illo patrimonio est facienda mentio, qꝛ ex quo est beneficiũ ecclesiasticũ de tali est faciẽda mentio. vt nota.Do.de san.Gem.in repe.c.postulasti.colum. xiij.de rescri. ⁊ Jo.an.in.c.si pauper.de prebẽ.in.vi.vbi tʒ ꝙ tale patrimoniũ põt assignari bñficiũ ꝑ tex.in.c.tua nos.de symo.tamen aliqñ patrimoniũ nõ est effectum beneficiuʒ, ⁊ si impetrat in forma gratie claꝝ est, ꝙ nõ teneť facere mẽtionẽ, qꝛ in hac materia iura solũ põderãt bñficiũ ecclesiasticũ. Et si clericus fuit ordinatus ad titulũ sui patrimonij tunc in litteris gratiosis aut de iusticia de illo dʒ fieri mẽtio qꝛ cesset causa quare fit ista ꝯcessio. ⁊ tacuit illud quo expresso papa ita faciliter nõ cõcessisset, vt no. Fel. in.c.postulasti col.viij.ver.circa faciẽdã mentionẽ de rescri.tamẽ ad istud obstat illud quod teneť Do.de rota.deci.xi.ti.de ꝓben.i antiquioribus, q̃ vult ꝙ de titulo nõ ecclesiastico nõ est necessaria mẽtio, tñ ad illud respõdet do.de san.ge.in.d.c.postulasti, ꝙ Rota loquiť in gratiosis nõ in litteris de iusticia, ⁊ sic vr̃ idem do.de sancto ge.sibi ꝯtrariari ⁊ velle quod immo in gratiosis nõ sit necessaria mentio patrimonij, ẽt si ad ipsuʒ est intitulatus, vt tʒ Jo. an.quẽ cõmuniter oẽs doc.sequunť in.d.c.postulasti de rescri.dicens, ꝙ talis taciturnitas patrimonij non viciat litteras, qꝛ cũ iura nõ attent ad expressionẽ huius qualitatis vt.d.c.postulasti.pʒ ꝙ nulla fuit surreptio ⁊ ideo littere valebunt. ⁊ ratio potest esse, qꝛ iste littere de iusticia videnť vt plurimũ sequi naturã ꝯtẽtiosaꝝ sed taciturnitas peremptoria in cõtentiosis nõ viciat eas quo ad processuʒ.c.i.de litis contest.sed sic est quod talis taciturnitas est perẽptoria qꝛ in forma paupeꝝ non prouideret papa diuiti ergo procedit dictũ Jo.an.vt refert Fel.in.d.c.postulasti.col.viij.de rescri. ⁊ ibi Do.de san.Gemi.intelligit dictũ Jo.an.in litteris directis ꝯ ordinatorem qꝛ veniunt executiue a iuribus debitũ ⁊ obligationẽ cõtractã cũ ipso ordinante. ⁊ sic sunt similes cõtentiosis, sed si dirigunť cõtra nõ obligatuʒ vidẽtur annecti ad naturã gratiosarum. ⁊ ideo ipse putat quod talis taciturnitas poterit opponi in viʒ dilatorie tanq̃ꝫ lr̃e sint ipso iure nulle.tñ circa premissa videtur eẽ repugnantia.nã Do.de san.Ge.tʒ in.d.c.postulasti.in lectura ꝙ dicta decisio Rote volens nõ esse necessariã mentionem redditũ nõ ecclesiasticoꝝ habeat locũ in gratiosis, nunc vult in repetitione.d.c.postulasti ꝙ si habens litteras iusticie ad tertium.i. nõ ad ordinatorẽ ⁊ nõ fecit mẽtionẽ de patrimonio littere nõ valent, qꝛ secundum eum equiparantur gratiosis.ergo vult quod in gratiosis fiat mentio patrimonij, quod est contra primuʒ dictum.
¶ Tñ ꝯcordando premissas opi.possumus intelligere primũ dictũ Do.de san.Ge.in litteris gratiosis mere ⁊ nõ in litteris habẽtibus verba de iusticia qꝛ in illis nõ est verisimile quod princeps retraheret ꝑꝑ redditus nõ ecclesiasticos cũ paupertas nõ dederit eis causaʒ, sed ille que dirigunť tertio in forma iusticie inquantũ dirigunť ad nõ obligatũ bene sapiunt naturã gratiosaꝝ, sʒ inquantũ fundanť sup iusticia sunt de iusticia.c.cũ ꝯm.de preben.ꝫ dicẽdũ ẽ ꝙ in ista duplici qualitate ⁊ mixtura denominanť ab eo ad quod principalius tẽdũt.s.a iusticia nõ ab eo ꝙ secundario sapiunt.s.a gratia q̃ꝫ sapiunt respectu mandatarij, ⁊ cõsequenter vicianť ex taciturnitate pr̃imonij sicut alie littere mere de iusticia, facit lex si qs nec cãʒ.ff.si cer.pet. ⁊ sic potest saluari vtrũqʒ dictum Do.de.s.ge.s̃.relatũ, vt no.Fel.in.d.c.postulasti.col.viij.de rescri. ⁊ an iste littere habeant locũ indistincte quod preposita exceptione perẽptoria ꝯ litteras de iusticia repellať ĩpetrans, ⁊ dicit Do. in.d.c.postulasti.quod sic, qꝛ obligatio erat extincta ex quo ordinauit ad titulũ patrimonij vñ littere effectualiter non valebunt, ⁊ istud forte voluit tex.ꝯm eũ in.d.c.postulasti.ibi cõmodũ reportare nõ dʒ quasi dicat.s.effectualiter proposita exceptione peremptoria ⁊ idẽ dicit si fuit simpliciter ordinatus tenendo cõmunem opinionẽ de qua in.c.si pauꝑ.de prebẽ.in.vi.ꝙ tacite vr̃ quis ordinari ad pr̃imoniũ ꝙ hʒ ẽt si nõ dicať, vt no.Do.in.d.c.postula
104 sti. ⁊ ibi sequiť Fel. ¶ † Vigesimaprima qualitas in beneficijs impetrandis est ꝙ secũdus impetrans nõ teneť facere mentionẽ de prima impetratione, que fuit sublata ꝑ negligentiã primi ĩpetrantis, vt no.glo. ⁊ ibi doc.in.c.capitulũ sancte crucis.de rescri. facit glo. ⁊ ibi doc.in.c.tibi qui.de rescri.in.vi. ⁊ de modo reprehendẽdi negligentiã primi impetrantis illud est arbitrariũ, qꝛ iudex habebit arbitrare vtrũ fuerit negligens in nõ presentãdo vel nõ petẽdo, qꝛ forte iste allegabit legitimã causam dilationis, ergo est arbitrandũ ꝑ superiorẽ, vt no.gl.in verbo negligẽtiã ⁊ ibi doc.ꝑ illũ tex.in.c.si clericus.de prebẽ.in.vi ⁊ gl.in cle.vnica que est glo. pen.de ꝯces.prebẽ. ⁊ ibi Car.in.§.fi.in.iij.q.vbi ẽt sequiť. tenẽdo
105 illud eẽ arbitrariũ qñ primus impetrans dicať negligens. † ⁊ cõstat de negligentia primi impetrantis qñ fuit negligens in presentando suas litteras, ⁊ secũdus prius ꝓ̃sentauit, nã secũdus dʒ esse potior in assecutione ꝓ̃bende, vt.d.c.tibi in prin.de rescri.in.vi.ꝯʒ vnũ intellectũ, qui vr̃ esse satis probabilis intellectus, vt not.do. Abb.in.d.c.capitulũ sancte crucis.de rescri.intelligẽdo hoc dũmodo cõcurrant duo impetratores apostolici, nã qñ concurrunt apostolicus ⁊ capitularis simul negligentia impetratoris apostolici nõ cõuincitur per capitularem idest per receptum auctoritate capituli, nisi per solam collationem facit.ca.hi qui. ⁊.c.si clericus.de prebẽ.i.vi. ⁊ quod no.Lappus i.c.si tibi.de preben.in.vi. vt no.etiam domi.Abb. ⁊ ibi Fel.in.c.cum ex officij.de prescrip.
¶ Secundo modo probatur negligẽtia impetrantis quando lapsus est annus quia secũdum doc.tunc satis cõstat de negligẽtia primi impetrantis.c.plerũqʒ.de rescript.sed illud non placet Jo. and.in.d.c.capitulum quia illud.c.plerũqʒ loquitur in litteris ad lites, ideo non debet extẽdi ad bñficia ar.c.olim.de verbo.sig. ⁊.l.
106 fi.ff.de consti.princi. ¶ † Ex quo est notandum ꝙ rescripta ad lites sunt strictius interpretanda q̃ꝫ rescripta ad bñficia, ꝙ ẽ valde notandũ.vt no.do.Abb.in.d.c.capitulũ per tex.in.c.quãuis.de prebẽ.i.vi.vbi dicitur ꝙ rescripta ad bñficia sunt stricte iterꝑ̃tanda, sed cõtra illud dicit But.i.c.olim.de verb.sig.ꝙ strictior iterpretatio fit in bñficialibus q̃ꝫ i litteris ad lites.d.c.quãuis.de prebẽ.in.vi.sed potest dici secũdum Fel.in.c.causam que de rescrip. quod dictum Jo.an.supra relatuʒ probat ꝙ littere bñficiales difficilius expirẽt, nõ autẽ probat ꝙ deant strictius iterꝑ̃tari. nam per ea que ibi no.Fel.ꝙ valde stricte interpretantur, sed rationabile est ꝙ difficilius expirent, quia maius est preiudicium eas perdere quã rescripta ad lites, ⁊ licet difficilius expirẽt tamẽ diffici
107 lior est earum impetratio, † qꝛ surreptio viciat eas ipso iure ⁊ nõ sic rescripta ad lites, vt notatur per doc.in.c.ad audientiam in.ij. de rescrip. ⁊ sic ĩspecta impetratione ⁊ interpretatione ⁊ expiratiõe videntur talia rescripta ad lites ⁊ ad bñficia habere se vt ex
108 cedẽtia ⁊ excessa ꝯm subiectã materiã. ¶ † Tertius cãus in quo negligẽtia ĩpetrãtis probať videlʒ qñ executores scdi ĩpetratoris vł ordinariꝰ monẽt primũ vt faciat sibi prouideri, ⁊ ad h̃ ꝓ̃figunt sibi tempus competens infra quod istud faciat, quia eo elapso cõmittitur eius negligentia ⁊ possunt ipsi prouidere secundo impetranti.vt no.Rota decisio.i.ti.de conces.preb.in antiquis.vbi tenet ꝙ ita cõmuniter praticatur, alias autem cum non sit in proposito statutum tempus a iure est in arbitrio iudicis arbitrari negli

gentiam attentis circūstantijs attendendis, ꝛ istud dꝫ intelligi nisi scriberetur ꝑ primo expectante cuꝫ assignatiõe termini iuxta cle. vnicam. de conces. preben. quia tunc si permittit labi mensez non acceptando diceť notabilis negligētia absqꝫ alia termini assigna tione. vt no. ibi glo. in verbo infra mēsem ꝛ sequiť Do. de san. ge. in. c. tibi qui. de rescri. in. vi. ꝛ Fel. post do. Abb. in. d. c. capitu. de rescri. col. iiij. declarando ꝑcedentē casuꝫ videlꝫ ꝙ qñ est tempus expressuꝫ in rescripto ꝛ ex impedimento executoris euenisset ꝙ in fra mensez nõ potuisset expectās acceptare, tunc lapsus mēsis nõ imputatur ei. vt no. Rota deci. xxix. ti. de rescri. ꝛ decisio. iiij. ti. de ꝯces. preben. in antiquis ꝛ durante mense nõ potest ab alio preue niri, adeo ꝙ si interim ꝯferať alteri ꝑ papaꝫ cū clausula si nõ est al teri ius quesitū collatio nõ valet, qꝛ ipsi expectanti est quesitū ius idest facultas acceptandi, que adhuc pendet, cū nōdū acceptaue rit. vt no. Rota decisio. xxi. titu. de ꝯces. preben. in antiqs ꝛ istud est intelligēdū ſm Fel. vbi. s. nisi essent duo spectantes cuꝫ assigna tione mensis, qꝛ quo ad secundum non currit ei mensis donec sit finitus mensis primi impetrantis allegat Pe. de ancha. in repe. cle. i. xxxviij. col. de conces. preben.

SVMMARIVM

1. Clausula generalis nõ obstante collatione alteri facta quid ope retur, ꝛ. i. nu. 15. 28. 31. ꝛ sequen.
   Papa per clausulas generales nõ intendit tertio preiudicare.
2. Clausula cōpescas contractores quomodo intelligatur.
3. Clausula non obstantibus quibuscunqꝫ in contrariuꝫ qd opetur.
   Clausula aliquo nõ obstante vel non obstante aliqua lege quid operetur, ꝛ quomodo intelligatur ꝛ. i. nu. 6. ꝛ 7.
4. Molestia si prohibeatur inferri de qua intelligať, ꝛ. i. nu. 11.
5. Clausula illa i rescripto posita reuoceñť i irritū oīa ad q̄ referať.
6. Uerba hec promitto habere ratum absqꝫ aliqua contradictione de qua contradictione intelligatur.
8. Papa sine causa nõ potest reuocare collationem beneficij alteri factam, ꝛ. i. nume. 16.
9. Clausula appellatione remota quomodo intelligatur.
10. Clausula ista sublata quacūqꝫ difficultate de qua intelligatur.
11. Priuilegium prohibens vexationem de qua intelligatur.
12. Jurans nõ molestare nec inqetare suū spoliatorē qñō intelligať.
13. Molestia, ēt iuris in nundinis inferri nõ potest.
14. Princeps prohibens molestationem de qua intelligatur.
   Et molestari quando quis dicatur.
17. Clausula generalis vt non obstante collatione alteri facta vel an teferri ius alteri acquisitum non tollit ꝛ nu. seq.
19. Clausula generalis dūmodo nõ sit alteri ius q̄situ quid operetur.
20. Impetrans petens ab executore vt sibi conferat acceptare vř.
21. Clausula generalis si nõ est alteri ius quesitum qñō intelligatur.
22. Statuta iurata ꝑ generalē statutorū reuocationē nõ tolluntur.
   Dispositio tollens pacta nan tollit pacta confirmata.
   Impetratio aliqua facta ob taciturnitatem iuramēti vitiatur.
23. Saluus conductus vt quis conueniri non possit vsqꝫ ad tempus. ad debitum iuratum non extenditur.
24. Saluus ꝯductus ꝯcessus in dubio presumitur ad instātiā partis.
25. Motus proprius cum clausula generali quid operetur.
26. Papa si cōferat bñficiū aut reseruet fructus illius nõ obstātib⁹ statutis, ꝛc. ā ꝺroget illi cui tales fruct⁹ specialř sunt reseruati.
27. Papa si noiet alique in prelatū an illa nominatio aliqd opereť.
29. Collatio que preualeat an facta per collatorem possidentem, vel per non possidentem.

QVÆSTIO XIII

1 Quero decimotertio † Quid operatur qñ in prouisione ponitur illa clausula generalis nõ obstante collatione alteri facta. Et rñdent Compost. Joan. an. Bal. Jmo. ꝛ do. de san. ge. in. c. causam que de rescri. quod il la clausula gñalis nõ obstante collatione alteri facta intelligitur de collatione inualida, nõ autē de valida, ꝛ rationē assignant, qꝛ ꝑ clausulas gñales papa nõ intendit preiudicare tertio ꝑꝑ odiosita tē rescriptorū. vt est tex. in. c. super eo. de offi. deleg. ꝛ in. c. quāuis de rescri. ꝛ in. c. quamuis. il primo. de preben. ꝛ dig. in. vi. ꝛ si dice retur qd̄ illa clausula nihil operatur qꝛ de collatione aut de rescri pto inualido nõ est facienda mentio. glo. ꝛ ibi doc. in. c. ex tenore. de rescri. ad istud rñdeť qd̄ illa clausula operabiť qd̄ ille littere nõ censebunť surrepticie quasi nõ sit facta mentio de colorata posses sione alterius, qꝛ essent surrepticie si de illa possessiōe colorata nõ facerent mentionē, q̄uis ille possessor nullū ius habeat in bñficio, tex. ꝛ ibi doc. in. c. cū nostris. de cōces. prebē. ita etiā tꝫ Jmo. ꝛ ibi Fel. in. d. c. causaꝫ que de rescri. † in simili etiā facit glo. in. c. pro il 2 lorum. in verbo ꝯtradictores. de prebē. que dicit ꝙ illa clausula compescas cōtradictores ꝛc. intelligitur de cōtradicētibus de fa 3 cto † ꝛ etiā facit qꝛ clausula illa nõ obstātibus quibuscūqꝫ in ꝯtra rium disponētibus. qꝛ ista clausula generalis nõ sufficit ad tollen dū ius alteri. vt no. Bar. in. l. fi. C. si ꝯ ius. ꝛ etiā nõ sufficit si dica tur aliquo nõ obstāte vel aliqua lege nõ obstāte, qꝛ istō est minus generaliter loq, sed dꝫ saltē dici nõ obstāte aliqua lege q̄ in ꝯrium loquereť, vel nõ obstāte aliqua lege derogatoria, q̄ hoc fieri ꝓhi beat. vt no. d. Abb. in. c. nōnulli. de rescri. ꝛ Bart. i tracta. ad re primē. in verbo nõ obstātib⁹. ad idē etiā facit gl. in. l. si seruus. §. 4 ait pretor. in verbo nõ videri. ff. de acqrē. posses. † qd̄ si testator ꝓ hibuit ne vxor sua molesteť illud dꝫ intelligi de molestia facti. tñ bñ potest molestari de iure. puta petēdo cautionē ꝺ vtēdo ꝛ fruen do vsufructu arbitrio boni viri. vt no. Bal. in. l. i. C. ꝺ his que pe ne noie. ꝛ in. l. i. C. de vsufru. ita tenet ꝛ sequitur And. Barb. i. d. c. causam que. de rescrip. ꝛ Domi. de sancto gemi. in repe. c. postu lasti. colū. xxv. de rescrip. ꝛ tenēt Jo. and. ꝛ Lap. in. c. si postquā. de preben. in. vi. dicētē qd̄ lꝫ papa scribat motu proprio ꝛ appo nat clausulas generales nõ valet ꝓuisio in preiudiciū tertij qd̄ hꝫ in re vel ad rem per. c. quamuis. ꝺ rescrip. in. vi. facit. c. iacobus. de symo. ꝛ motus proprius aut clausula generalis secundum eos tollit surreptionem sed nõ ius alteri quesitum, immo presumitur papam fuisse oblituꝫ quia quādoqꝫ presumitur obliuisci sui, facit c. i. de cōsti. in. vi. idem etiā no. Butri. in. c. i. ver. tertius casus de cōsti. in. vi. ꝛ Nicholaus milus in suo repertorio. folio. cxiiij. i ver bo si papa mandat. ꝛ Bartho. cepo. in tracta. ꝺ seruitu. rusti. pre dio. versicu. item in cōcessione. ꝛ idē tꝫ Jmo. i. c. dilectus. il. i. col. pen. de prebē. ꝛ facit tex. ꝛ ibi domi. Abb. in pe. nota. in. c. audita 6 de resti. spo. † vbi tenet ꝙ illa clausula generalis q̄ poniť in rescri pto reuocentur in irritum oīa nõ refertur ad legitime gesta. ꝛ ita etiam tenet Ludo. roma. consi. ccclij. ꝛ tꝫ Fel. in. d. c. causam que qd̄ executores non habēt potestatem ꝯtra aliquem ꝯtradictoreꝫ nisi indebite cōtradicat ꝛ cōtra illum qui nõ vult possessionem di mittere sine cause cognitione ille nõ contradixit indebite allegat Host. ꝛ Archi. in. c. i. de ꝯces. prebē. in. vi. ꝛ ibi Domi. i prin. col. vlti. ver. sed qd si plures vbi tenet quod si plures executores plu rium rescriptorum siue impetrantiuꝫ quorum quilibet petit bene ficiuꝫ, ꝛ isti executores fulminant sñias, vt eis pareatur, remediū illorum quibus precipitur erit secūdum eum exigere cautioneꝫ a primo vincēte, vel potest ab eis appellari si precise ꝛ siꝫe cause co gnitiōe volūt exequi quia nõ debet illud fieri nisi probatōe facta coram ordinario vel executore de iure petētis ꝛ possessor volēdo sine cause cognitione possessionem dimittere nõ indebite cōtradi xit. ita tenet Arch. in. c. fi. de prebē. ꝛ Lud. ro. consi. cccclxxxij. in c. i. in casu premisso in ꝑn. ꝛ Arch. in. §. si ergo. co. vlti. xvij. q. i. ꝛ 5 tꝫ Butri. in. c. in causis. de elec. † qd̄ ista verba ꝓmitto habere ra tum absqꝫ aliqua contradi. intelligūtur ꝺ iniusta per illum tex. ꝛ in simili facit quod no. Jmo. in. l. si paterfamilias circa fi. ff. de he re. insti. dicēs qd̄ si testator grauauit hr̄dē ne molestet fideicōmis sariuꝫ tñ poterit petere detractionem quarte trebellianice ꝛ dicit Bar. i. l. i. §. fi. ff. a quibus appel. nõ lꝫ, ꝙ rescriptū vel statutū tol lens appellationē vel exceptionē intelligiť solū de iniusta allegat bonū tex. in. c. ex parte. il scdo. de offi. deleg. facit. l. i. §. ꝛ parui. ꝛ ibi glo. in verbo nulla iusta, ꝛ sequunť ibi Bar. ff. ꝙ vi aut clam. ꝛ facit tex. in. l. ita nobis pudor, ꝛ ibi gl. magna. ꝛ sequitur Saly. ibi. C. de adulte. iteꝫ qñ diceret in priuilegio nõ obstāte exceptiōe itelligiť de iniusta. vt no. Jmo. in. l. fi. ff. a qb⁹ appel. nõ lꝫ. ꝛ alex. in. l. iij. §. si is ꝓ quo. ff. qd̄ qsqꝫ iuris, vbi dicit ꝙ priuilegiū dꝫ ita intelligi cū simi. ꝛ no. Fel. in. c. i. de rescri. facit etiā qd̄ no. Joan. ꝺ ana. in. ca. olim. de accusa. similiter facit qd̄ no. Pau. in. l. fi. C. si qs ꝯ ius. ꝙ qñ dř simpliciter non obstāte aliqua lege tacite intel ligitur. s. cōtrarium disponēte, ꝛ sic secūdum eum in effectu nõ vř differentia considerando verba Bar. in. d. l. fi. que. s. retuli, quia respōdet Joā. baptist. de san. seue. in. l. omnes populi in. xv. car. de iusti. ꝛ iure. ꝙ sicut clausula derogatoria expressa plus operať q̄ꝫ tacita quo ad dispositionem sequenteꝫ, vt no. Bal. in. l. huma nū. C. de legi. eo modo expressa derogatoria respectu precedētis dispositionis dꝫ plus operari q̄ꝫ tacita. ꝛ licet Fely. in. c. nonnulli col. xx. dicat se non capere istam responsionem. tamen capi potest ꝑ ea que no. Bar. in. l. fi. i princ. de lega. ij. † vel aliter declarādo 7 qd̄ no. Bar. in. d. l. fi. C. si cōtra ius. ꝙ nõ sufficit si dicatur nõ ob stante aliqua lege quando ꝑcedit lex ꝯria cum clausula derogato ria

ria prout Bar. loqui vr quia per ista verba generalia licet removeatur lex contraria non tamen est facta mentio de clausula derogatoria. ideo verba illa generalia non sufficiunt, sed quando dicitur non obstante aliqua lege que in contrarium loqueretur intelligitur. s. derogando ita quod sit facta mentio de derogatione legis contrarie, et ita seipsum declarat Bar. in d. tract. ad reprimen. ver. non obstantibus dum dicit satis esse quod dicatur non obstante aliqua lege derogatoria. cum simi. vt not. do. Phili. decius in consi. x. tamen istud arg. et motiuum de lege magis facit pro contraria parte videlicet quod illa clausula non obstante collatione alteri facta, quia postquam illa clausula generalis tollit legem contrariam que est iusta et rationabilis cap. erit autem lex. iiij. disti. ita etiam videbatur de collatione valida. tamen ad istud respondetur dupliciter. Primo quia lex consistit in iure et ea que sunt iuris papa non ignorat. c. i. de consti. i. vi. et faciendo secundam constitutionem contrariam prime videtur illi deragare, maxime si apponatur aliqua clausula derogatoria generalis et nonnulli. et ibi do. Abb. et Fely. de rescri. per tex. in d. c. i. de consti. in. vi. sed collatio alteri facta et ea que sunt facti princeps ignorat. d. c. i. de const. in. vi. ¶ Vel aliter et secundo potest responderi quod lex potest reuocari per principem quia successor non ligatur per constitutionem precessoris. c. proposuit. de concess. preben. c. innotuit. de elect. et per illam clausulam generalem papa sibiipsi preiudicat. c. olim. de verbo. signi. facit text. et ibi glo. i. cle.

8 auditor. de rescri. sed in collatione secus est dicendum, † quia papa sine causa non potest reuocare collationem beneficij factam tertio. vt not. do. Abb. in. c. constitutus. de relig. do. et in dispu. incip. episcopus cum simi. vt no. Fely. in. c. que in ecclesiarum. de consti. et per clausulam generalem nunquam princeps intendit preiudicare tertio. c. super eo. de offi. dele. et per collationem acquiritur ius. c. si tibi absenti. de preben. in. vi. cum simi. vt no. Fel. in. c. cum bertoldus. de re iudi. ergo resultat quod papa per illam clausulam generalem solum tollit collationem inualidam vt. s. dixi et operatur illa derogatio quo ad possessionem

9 quam ille habet iuxta. c. cum nostris. de conces. preben. † sicut in simili dr quod quando papa committit causam appellatione remota quia solum intelligitur tollere appellationem iniustam vt no. doc. in. c. i. de rescri. et in. c. pastoralis. de appel. et etiam prohibitis aliquid molestie inferre poterit molestare de iure, vt no. glo. in. c. i. in verbo inferatis

10 de statu. mo. † et in simili facit quod no. Egidius conclusione Rote. xcviij. incip. verba ista. quod si dicatur sublata difficultate quacunque posita in. c. beneficia. de prebendis. in sexto intelliguntur de difficultate facti non de difficultate iuris et que probabilem causam ha

11 beret, † et dicit Fran. paui. auditor Rote in consi. contra iudeos qui mactauerunt puerum tridentinum vbi licet quod non obstant priuilegia producta per iudeos in quibus prohibentur vexari, quia illud verbum vexari intelligitur de vexatione caluniosa non de iusta, et ibi allegat plures concordantes. cum simi. vt no. And. barba. in. c. ij. col. v. de mutuis peti. dicens per ista se consuluisse contra sequestrum factum cuidam ianuensi ad instantiam ducis burgundie quod non valuit quia fuit factum contra indultum vnius principis in quo dicebatur quod possset dictus mercator conducere merces in eius territorio absque aliqua cuius molestia et hec habent locum nisi plenitudo verborum vel materia subiecta aliud inferant. vt no. d. Abb. consi. xliiij. incip. quidam dominus col. iij. vbi dicit quod si dicitur de omni molestia que fieret vel fieri posset intelligitur etiam de iure. l. nepos. ff. de verb. significa.

12 † et dicit Rota decisio. xviiij. ti. de resti. spo. incip. item si agenti in nouis dicens quod siquis iurasset non molestare, nec inquietare suum spoliatorem beneficij non potest molestare nec de iure aut de facto tamen illud debet intelligi propter periculum iuramenti ne iste iurans incurrat periurium et sequitur But. in. c. ij. col. iiij. et ibi do. Abba. circa fi

13 nem de resti. spol. † similiter dicit Bal. i. l. i. C. de nundinis quod non potest quis molestari in nundinis etiam molestia iuris per illum tex. in verbo molestiam, tamen illud debet intelligi in beneficio principis quod debet ample interpretari in preiudicium ipsius concedentis secus est in rescripto

14 odioso. vt no. do. Abb. in. c. olim per illum tex. de ver. sig. † item dicit Alex. consi. xi. circa primum dubium col. ij. quod si princeps prohibet vt nullo modo aliquis molestetur intelligitur etiam de molestia iuris alleg. tex. in auc. de fideius. in prin. ibi molestum sit et i. d. l. i. et ibi Bal. et Bart. et in. l. lucius. §. tres heredes. ff. ad trebel. facit glo. in cle. ij. in verbo nullo modo de eta. et quali. quando autem dicatur quis molestari vtrum per citationem, vel litis contestationem, vt no. Bar. in. l. amplius. ff. rem ratam haberi cum simi. vt tenet ale. in consilio. cxciij. incip. viso testamento bartholomei condam acursij alias est in. ij. vol. l. ij. vbi consuluit quod pena apposita per testatorem heredi si molestauerit vxorem in aliquibus bonis incurritur mouendo ei controuersiam in iudicio inducit glo. Bar. et Imo. in. l. lucius. §. tres heredes. ff. ad treb. et Pau. consi. cxc. incip. antequam veniam ad dubia et circa premissas allegationes contrarias Fel. in. d. c. causam que considerat duo circa istum articulum primo quod responsio Imo. que. s. retuli in prin. questionis ad illud obiectum quod non videantur verba operari videtur sufficiens responsio quando vltra collationem inualidam non esset secuta aliqua possessio. tunc. n. dicta verba generalia nihil operantur, secundo est considerandum quod de collatione nulla non est opus facere mentionem vt dicit Fel. in. c. ex tenore. de rescri. ergo supplicans vel concedens faciens mentionem de collatione videtur cogitare de illa que posset obstare et sic de valida non autem de inualida tanquam de ea que non obstat, item non est opus coniecturari quod presumatur mens loquentis postquam expresse derogat alijs collationibus et ideo quando vltra primam collationem inualidam secuta eet possessio bene procederet dictum Compost. secundum eum alias autem in puncto iuris reputat istud dubitabile.

15 ¶ † Ego circa istum articulum tenerem indistincte quod illa clausula generalis non obstante quacunque collatione refertur ad collationem inualidam non autem ad collationem veram assumendo principale fundamentum ipsius Compost. quod superius retuli et miror quomodo fel. dixerit. s. quod in puncto iuris intelligitur

16 derogasse collationi valide. ¶ † Et fundamentum quia papa non potest sine causa iusta priuare aliquem a iure quod habet in beneficio, vt no. do. Abb. in. c. constitutus. de reli. domi. cum simi. vt per eum in disputatione incip. episcopus et Fel. in. c. que in ecclesiarum. de consti. ergo si non potest illud de potestate absoluta, a fortiori non videtur illud tollere per clausulam generalem, et hoc maxime quia per collationem ordinarij et acceptationem ipsius beneficiati contrahitur contractus, vigore cuius papa ligatur ita quod illum contractum non vr venire. c. cum inter canonicos. de elec. facit. cap. i. et ibi doc. de proba.

17 ¶ † Secundo pro ista parte facit, quia per clausulam generalem non tollitur ius acquisitum. iij. c. super eo. de offi. deleg. et. c. quamuis.

18 de rescri. in. vi. et. c. quamuis in. i. de preben. in. vi. ¶ † Tertio pro ista parte facit, quia clausula generalis vt non obstante collatione, aut clausula generalis anteferri non preiudicat illis, quibus est ius quesitum, vt not. Compost. in. d. c. causam que. de rescri. vbi licet de mandato pape ita se pronunciasse in causa mediolanensi, et ita etiam licet Bar. cepola in ti. de serui. rusti, in. ij. q. et Alex. consi. xxxiij. in. iiij.

19 volu. ¶ † Quarto pro ista parte facit, quod no. Cal. consi. viij. ad fi. Ludo. roma. consi. cclvi. incip. approbo sententias, vbi tenet quod clausula generalis dummodo non sit alterius quesitum non tollit ius quesitum in re, sicut est acquisitum per collationem, vt notatur in. c. si tibi ab

20 senti. de preben. in. vi. ¶ † Quinto pro ista parte facit quod notant Domi. de sancto gemi. et Joan. and. in. c. fi. in prin. circa fi. et Car. consi. lxij. incip. casus sup quo iuris consilium petitur in fine, vbi tenet quod non dicitur ius quesitum in beneficio per quecunque acta facta citra collationem etiam si petitum sit ab executore vt conferat, per quam tamen petitionem dicitur acceptare, clemen. i. §. secus. de conces. preben. facit. c. fi. eodem titu. in. vi. et no. Imo. post Cardi. in. c. inter cetera colu. iiij. de preben. et sic ergo postquam ius est acquisitum per collationem non videtur illi iuri derogatum per clausulam generalem. c. super eo.

21 de offi. delega. ¶ † Sexto pro ista parte facit quod no. Do. de rota decisio. xvi. tit. de preben. in nouis. et de conces. preben. decisio. xxij. in antiquis vbi tenent quod clausula generalis si non est alteri ius quesitum nihil operatur citra ius quesitum per solam acceptationem expectantis. secus in iure quesito ex electione vel presentatione, quia in totum et perpetuo esset exclusus, quia non presumitur de mente pape tollere illud ius per iura superius allegata. ita no. Egi. conclu. clxvij. incip. per illa verba. vbi licet quod per illam clausulam non tollitur ius alias acquisitum quam per acceptationem. et ita asserit seruari in stillo palatij apostolici, et sic ergo secus eum in iure acquisito vel in re aut ad rem electione aut presentatione patroni. quia illud non tollitur per clausulam generalem, sed preseruatur, ita licet Compost. in. d. c. causam que. de rescri. et Do. de san. gem. in. c. quam sit. §. i. de elec. in. vi. vbi dicit per illum tex. quod impetratio non faciens mentionem de electione alterius si vz, cum papa non intendat tollere ius alterius. c. quamuis. de rescri. in. vi. et per ista differentia an sit expectanti ius quesitum acceptatione et tunc collatio pape et sequens tollit illud ius an vero sit facta expectanti collatio et tunc collatio vel reseruatio pape non tollit illud ius etiam si fiant eadem die qua fuit facta collatio. vt no. Fel. in cap. capitulum. ver. et de duabus collationibus. de rescri. ita etiam notat Rota ti. de conces. preben. decis. vij. in antiquioribus. ¶ Septimo pro ista parte facit quod no. Compost. in. d. c. causam de rescript. quod iuri ad rem non videtur preiudicari per istas clausulas generales vt supra dixi. ¶ Octauo pro ista parte facit quia papa nunquam presumitur alteri preiudicare per verba generalia rescripti, vt notat Fely. in. d. c. causam que de rescript.

22 ¶ Nono facit † quia statuta iurata non tolluntur per generalem derogationem statutorum, vt facit tex. in. c. constitutus. de rescrip. et glo. in. c. cum non deceat. de elec. in. vi. vbi tenet quod licet fuerit facta

mentio de statuto non vr̃ derogare illi statuto iurato. facit etiam glo. in cle. dudum. in verbo pacta. de sepul. dicens ꝙ dispó tollens pacta non tollit pacta confirmata. vt not. ⁊ sequitur Ludo. ro. sing. suo. vij. ⁊ dicunt But. domi. Abb. ⁊ Jmol. in. c. i. de his que fiunt a maio. parte ca. quod nó est verisimile ꝙ supior tollés statuta cogitet de statutis iuratis. ita ét ꝫ ⁊ seqtur Alex. in consi. ccccij. icipié. visa petitione Antonij de roma cū simi. vt no. Fely. in. c. nónulli. in prin. ver. decima ɔclusio de rescri. ⁊ ꝫ Pe. de an. ɔsi. cccviij. ꝙ ɔcessio pape absoluens aliqué a ꝓuisione ꝙ̃ fecerat ꝑ pactū iuratū nó valet, si nó fuit facta mentio iuraméti. ⁊ multa inducit Lud. ro. ɔsi. ccclxxix. col. iiij. vbi dicit ꝙ taciturnitas iura méti inducit gratie surreptioné. ꝑ tex. in. d. c. ɔstitutus de rescrip. ⁊ ꝫ ille tex. loquaᷣ de iuraméto tertij ꝙ tacet ipetrans nihilominus idé a fortiori de iuramento ipsius impetrantis † facit glo. in verbo finita in. c. i. de litis ɔtest. in. vi. iūcto tex. ⁊ Ale. ɔsi. cccxlv. incip. visis his q̃ narranᷣ in fine vbi dicit ꝙ saluus ɔductus dat⁹ ne qs possit cóueniri vsq; ad tépus nó extendiᷣ ad debitū iuratū qꝛ taciturnitas talis iuramenti reddit ipetrationé nullā ꝑ glo. in. c. cū nó deceat. de elect. in. vi. cū qua cócordat ang. in. l. i. §. q̃ onerande. ff. quaꝝ rex. actio nó daᷣ. ita ꝫ Jmo. in. c. dilecto. de ꝑben. ⁊ sic ergo postquā papa derogauit collationi nó videᷣ derogasse collationi valide ꝫ solū nulle aut anullāde vt. s. dixi qꝛ si papa nó possit de plenaria potestate collationé validā reuocare ergo a fortiori nó vr̃ illi derogasse, vt no. doc. in. d. c. si tibi absenti. ď prebé. † in simili facit qđ no. Cy. ⁊ Saly. in. l. fi. C. si ꝯ ius ꝙ saluuscóductus ɔcessus presumaᷣ in dubio ad postulationé partis ⁊ nó motu proprio. c. si motu in fi. de prebé. in. vi. ⁊. l. i. C. de peti. bono. li. x. ⁊ istud ét procedit ꝫ statutū nó esset iuratū a collegio ꝫ solū ab impetrante. vt notant Domi. de rota decisio. i. ti. de iureiuran. in nouis, † ⁊ motus ꝓprius cū clausula generali nó ampliat gratiā vltra intentioné cócedétis sed tollit surreptioné tm̃. c. si motu de preben. in. vi. ⁊ ista est cómunis resolutio a qua nó est recedenduꝫ ⁊ facit tex. in. c. cū olim. de re iudi. vbi si papa prouideat alicui de bñficio ꝯ suā pronunciationé nó vꝫ collatio in simili ét facit tex. i. c. sup eo. de of. deleg. vbi si papa cómittat causaꝫ audiendaꝫ inter duos patronos facta pronunciatione illud beneficiū nó poterit ɔferre in preiudiciū collatoris † facit ét tex. in. c. si pp tua debita. de rescri. in. vi. vbi si papa ɔferat bñficiū aut reseruet fructus illi⁹ nó obstátibus statutis priuilegijs ⁊ ɔsuetudinib⁹ si specialiter fructus illius bñficij alicui fuerint reseruati ꝑ formā illius cap. nó vr̃ eé derogatū illi iuri. Nec obstat si dicaᷣ ꝙ ista clausula gñalis nó obstāte aliquid nó operabiᷣ tñ ꝯriuꝫ est dicendum vt infra statim dicā qꝛ ꝑ illā clausulā generalé papa tollit oés surreptiones sicut dicimus de clausula motu proprio tñ ꝑ illā clausulā nó vr̃ preiudicare iuri acqsito tertio vt in simili notaᷣ ꝑ do. abba. ⁊ fely. i. c. ad aures de rescri. gl. ⁊ doc. in. c. si motu proprio. de ꝑben. in. vi. ⁊ in cle. si romanus eo. ti. † Jté si papa scienter aliqué nominauerit ꝑlatū alicuius ecclesie ꝑ illā noiatioé nó vr̃ sibi dare ius ne videaᷣ preiudicasse ordinario collatori facit. c. dilecto. de preben. ⁊ dign. ⁊ sic remaneat istud pro firma cóclusione ꝙ papa nó intendit derogare collationi valide ꝑ illā clausulā generalé nó obstante collatione alteri facte qꝛ cū matrimoniū spirituale videaᷣ esse ɔctū per illā collationé inter beneficiatū ⁊ suā ecclesiā. c. sicut alterius. vij. q. i. ꝙ nó potest dissolui ꝑ papā aut ꝑ aliū hominé. vt no. do. Ab. in. d. dispu. incip. episcopus attéto ɔctu inito inter beneficiatū ⁊ suā ecclesiā. c. cū inter canonicos. de elec. c. licet. de transla. episcopi ꝯ qué ɔctū papa nó potest venire. vt dicit tex. ⁊ ibi doc. in. c. i. de ꝓba. ¶ † Jsta ɔclusio limitaᷣ nó procedere in collatione nulla ꝑ quā ille cui beneficiū erat collatū erat adeptus possessionē quia semp impetrans dꝫ facere mentioné de possessióe beneficij ꝙ̃uis nullū ius in illo beneficio habeaᷣ ꝑ illū possessoré vt no. do. Ab. Jo. de imo. Jnno. in. c. cū nostris. de ɔces. preben. ꝑ illū tex. ⁊ sic illa clausula operabiᷣ quod ad derogationé illius possessionis colorate. vt no. Joan. de imo. cócordando opi. doc. in. c. causaꝫ que. de rescrip. qué ibi refert ⁊ simpliciter seqtur Fely. Nec obstat si dicaᷣ ꝙ postq̃ collatio est inualida de illa nó est facienda métio. vt notant glo. ⁊ doc. in. c. ex tenore. de rescri. cū simi. vt ibi ꝑ Fely. tñ licet nó sit facienda mentio de collatione nulla secus est in possessione adepta per illam collationem qꝛ de illa est facienda mentio, vt est tex. ⁊ ibi doc. in. d. c. cū nostris. de cóces. prebé. vbi diciᷣ ꝙ licet beneficiū nó possit ɔferri episcopo tñ si ɔferaᷣ collatio est nulla ⁊ in impetratione in ꝯrium facienda dꝫ fieri métio de possessione illius, vt ibi tex. ⁊ ratio potest assignari qꝛ possessio est quid facti ⁊ nó iuris, vt. l. i. §. si vir. ff. de acqui. pos. † Jta ꝙ si concurrant verus collator q nó possidet ⁊ alius q possidet simul ɔferāt diuersis ille q est possessor cū bonafide ꝙ̃uis nó habeat veꝝ titulꝫ est ꝑferédus. c. ij. ⁊ ibi Jnno. qué ibi seqtur do. Abba. de in integ. resti. ⁊ idé tenet ꝑ illū tex. do. Abb. in. c. cū ecclesia sutrina de causa pos. ⁊ proprie. ⁊ in. c. q̃relā. de elec. ⁊ i. c. cósultatióibus ꝑ illū tex. de iurepatro. ¶ † Secundo predicta ɔclusio potest limitari ⁊ sic illa clausula generalis habebit effectum qñ collatio nó est nulla ꝫ venit anullanda qꝛ tunc illa prima collatione nó obstante valebit scđa prouisio, ⁊ sic potest ꝓcedere dictum Fely. in. d. c. causam q̃. de rescri. quem. s. retuli vt in simi. facit tex. in. c. auditis. de ele. cū si. vt no. Fel. in. d. c. ex tenore. ď rescri. ¶ † Tertio limitaᷣ dicta cóclusio vt nó procedat qñ illa collatio nódū est acceptata ꝑ illū cui beneficiū erat collatū maxime qñ ille due collatióes processerunt a papa qꝛ ꝑ illā clausulā generalé nó obstante collatione alteri facte vr̃ esse derogatū collationi que nó fuerat acceptata vt in simili tenet do. Abb. in. c. accedens. de preben. ⁊ digni. ¶ † Quarto limitaᷣ dicta cóclusio nó procedere in collatione que venit cófirmanda ꝑ lapsum mensis cócessi impetranti vt in simili notant. d. abb. ⁊ Fel. i. c. cū ex officij. de prescri. ⁊ notant doc. ⁊ ibi Fel. in. c. ceterum. de rescrip. Et cum his sit expedita presens questio.

SVMMARIVM

1 Priuilegium si sit concessum ordinario, ꝙ papa non possit conferre sua priuilegia nisi facta mentione priuilegij de verbo ad verbum quomodo ei derogetur per papam, ⁊. i. per totum maxi. nume. 20. ⁊ sequen.
2 Papa an, ⁊ quando possit conferre beneficia alteri reseruata nó facta mentione de tali reseruatione.
3 Papa an in suis prouisionibus teneatur facere mentioneꝫ de reseruationibus generalibus.
4 Clausula gñalis derogatoria posita in lege statuto vel rescripto per quam derogatur omnibus legibus statutis vr̃ etiam si de eis fieri deberet expressa mentio de verbo ad verbuꝫ quid operetᷣ ⁊. i. numero. 38.
5 Clausula predicta in testamento apposita quid opereᷣ, ⁊. i. n. 39.
6 Clausula predicta quid in priuilegio operetur, ⁊ nume. sequen. ⁊ nume. 9. 11. 19. ⁊. 20. ⁊ sequen.
8 Clausula generalis non obstantibus statutis eis derogat quamuis de eis non fiat specialis mentio.
10 Prescripto nil obstat, quando papa vult ꝙ tenor obstātium habeatur pro scripto de verbo ad verbum.
12 Clausula fiat vt petitur posita in supplicatione an deroget priuilegio ei concesso ꝙ ei non derogaretur nisi eiusdem priuilegij de verbo ad verbum sit facta expressio.
13 Papa ad validitatem actus a se gesti potest fingere expressum quod non est.
14 Reuocatio cómissionis valet ꝫ in ea expresse oia nó exprimanᷣ. Et clausula solita in commissionibus apponi videlicet cuius cause statum dignemini habere per expresso quid operetur.
15 Rescriptum an valeat ac si omnia essent specificata in eo, quando papa vult aliqua pro specificatis haberi, ⁊. i. nu. 24.
Clausula ꝙ vult haberi pro specificatis quid in contractibus, ⁊ priuilegijs operetur.
16 Collatio dignitatis facta cum clausula non obstante, ꝙ talia teneas beneficia qualicunq;, an operetur ꝙ possit talia tenere beneficia, etiam ellectiua.
17 Lex vbi requirit aliquid esse expressum non sufficit clausula habentes pro expressis.
18 Expressum esse, vel habere pro expresso in statutis nó sunt paria.
21 Opinio vltima per doctores relata censeᷣ approbata.
22 Priuilegium habens clausulam derogatoriam ad alia priuilegia non facientia de ea specialem mentionem non reuocaᷣ per clausulam generalem in secundo appositam.
23 Papa priuilegians, an successorem ligat.
25 Priuilegium, quando est concessum persone priuilegiate non valet secundum nisi de priuilegio, vel conditione persone cui primum fuerat concessum fiat mentio.
26 Papa derogans statutis nó videtur derogare statuto iurato.
27 Clericorum appellatione non veniunt illi qui vltra clericatum aliquam habent qualitatem.
28 Jurans non venire contra contractum siue minor siue maior, ⁊ pretextu enormissime lesionis, an possit contrauenire.
Et quid si dicat omnia esse vera, ⁊ illud esse verum precium.
29 Vendens equum dolentem in spatula non ostendente dolorem si dicat vendo equum habentem omnes maculas nec volo teneri, quando actione redhibitoria teneatur.
30 Dispositio secunda vt prime preiudicet quid necesse sit.

31 Priuilegium

QVÆSTIO XIIII

1 Vero decimoquarto † Si fuerit alicui ordinario ꝯcessuꝫ a sede apostolica indultū vt aliquis ēt papa nō possit ꝯferre sua beneficia nisi faciat mētionē de verbo ad verbū illius indulti, ꝛ si postmodū papa in forma cōmuni ꝯferat beneficiū derogando generaliter illi indulto dicendo hoc modo nō obstante quocūqꝫ indulto cōcesso ꝛ valeat presens derogatio. ac si esset facta mētio de verbo ad verbū habentibus pro expressis ꝛc. an videaꝛ illo indulto derogatū. ¶ Et primo pro parte affirmatiua videaꝛ primo indulto derogatum facit
2 † qꝛ qñ papa reseruat alicui beneficia ꝛ post modū ꝓuideat alteri in preiudiciū reseruationis valet prouisio nō obstante ꝙ nō faciat aliquā mentionē de illa reseruatione, vt est tex. in cap. duduꝫ. ꝛ in cap. ꝗuis de preben. ꝛ dig. in. vi. ¶ Ad istud arg. potest rñderi, ꝙ illa iura loquunꝛ in reseruatione facta legato, qꝛ papa nō dedit tantā potestatē quin sibi retinuerit maiorē, ꝛ sic hñt locū illa iura in ꝯtrariū alleg. secus est dicendū qñ illa reseruatio fit ordinario collatori, qꝛ tunc est necesse, vt specialiter derogeꝛ illi reseruationi, vt tenet Fely. in. c. in nostra. de rescri. ꝛ hoc maxime ꝓcedit, qꝛ papa in presenti casu specialiter voluit, vt nō valeat pro-
3 uisio in ꝯtrariū, nisi faciat mentionē de verbo ad verbū. ¶ † Secundo pro ista parte affirmatiua facit, qꝛ papa nō teneꝛ facere mētionē in suis prouisionibus de reseruationibus gñalibus, vt not. Fel. in. c. in nostra. de rescri. ad istud pōt responderi vt tenet ibi Fel. ꝙ illud ꝓcedit in reseruatiōibus clausis in corpore iuris, aut in regulis cancellarie, qꝛ de illis nō est facienda mētio, qꝛ sunt note pape. secus est in alijs reseruatioibꝰ nō notis pape, vt no. Fel.
4 in. d. c. in nostra. ¶ † Tertio ꝓ ista pte facit, qꝛ in secūda prouisione expedita in forma cōmuni cū clausulis derogatorijs ꝯsuetis videlicet cōcessis gñaliter seu ēt spāliter vel sub quacūqꝫ forma verboꝝ quoꝝ tenores haberi vult pro expressis, ēt si de verbo ad verbū esset faciēda mētio spālis, vꝫ p istā clausulā derogatoriā vꝛ eē derogatū, ꝓ tex. in. l. oēs. in verbo spāliter ac nominati. C. de prescrip. xxx. vel. xl. anno. quem. tex. ibi multū cōmendant Bald. ꝛ Ang. ꝛ dicunt esse tex. sing. ꝛ meliorē ꝗ̄ sit in iure ad clausulā derogatoriā oiuꝫ legū ꝛ statutoꝝ positā in rescriptis, ꝛ qñqꝫ positaꝫ in statutis nō obstantibus oibus legibus statutis vel ꝯsuetudinibus q̄ in ꝯ̃riū loquunꝛ, de qbus debeat spālis mētio fieri. nam eis intelligitur derogatū, ꝓinde ac si spāliter ꝛ expresse ꝛ noiatiꝫ eēnt numerata, ꝗ̄ clausulā dicunt pdicti doc. ꝙ viderunt multotiones apponi. nā tñ opanꝛ illa quātū si de oibus legibus, statutis, vel ꝯsuetudinibus esset singulꝛ ꝛ distincte facta mētio bēanꝛ oia illa ꝓ numeratis ꝛ specificatis intelligiꝛ oibus derogatū. ¶ Ad istud potest respōderi ꝙ hꝫ locū in legibus ꝛ in derogatione legū, quia tunc sufficit derogatio generalis. vt no. do. Abb. ꝛ Fely. in. c. nōnulli. ꝓ illū tex. de rescri. cū simi. vt no. do. Phi. decius in suo ꝯsi. x. secus est in derogatiōe rescriptoꝝ, qꝛ in illis dꝫ fieri spālis ꝛ expressa derogatio, ꝛ rō diuersitatis inter leges ꝛ rescripta est qꝛ papa nō ignorat ea q̄ sunt iuris, ꝛ faciliter vꝛ illis derogare ꝓ clausulas generales vt. d. c. nōnulli. de rescri. facit. c. i. de ꝯsti. in. vi. sꝫ ea q̄ sunt facti papa ignorat. c. i. de ꝯsti. in. vi. vt sunt rescripta q̄ cōsistunt in facto, ꝛ papa nō vꝛ illi derogare nisi specialiter ꝛ nomina-
5 tiꝫ exprimaꝛ. c. cū olim. de re iudi. ¶ † Quarto pro ista parte affirmatiua i simili facit qꝛ si testator i primo testamēto apposuit clausulā derogatoriā ad sequentia testamenta, ꝛ postea in sequenti testamēto dicat nō obstante aliquo alio testamēto ꝓ me facto, ēt si de eo deberet fieri mentio specialis, ꝓinde sit ac si noiatim ꝛ expsse in testamēto sequenti posuisset tenorē primi testi. vt notāt Bal. ꝛ Ang. in. d. l. oēs. C. de pscriptio. trigin. vel quadra. anno. vbi dicunt ibi esse casuꝫ ꝛ hoc dicunt vidisse de facto multotiens, lꝫ de hꝯ vltimo sint opiniones inter doctores. vt ꝓ Bar. ꝛ alios in. l. si qs in prin. testamenti. ff. de leg. iij. ꝛ ꝓ doc. in. l. si mihi ꝛ tibi. §. in legatis. ff. de leg. i. ꝛ fede. de senis in ꝯsil. iiij. incip. habita sup casu predicto collatiōe, vbi ꝯsuluit qꝺ si testator fecit primū testm̃, in quo apposuit clausulā derogatoriā cassando, ꝛ irritando omnē aliam vltimā voluntatē in ꝯ̃riū factā aut faciendā, tñ si postea facit 2m testm̃, ꝛ in eo dicatur cassans ꝛ rumpens omnē aliā voluntatē nō obstantibus cuiuscūqꝫ ꝟbis derogatorijs in ea positis, ēt si de ipsis ꝟbis derogatorijs ꝺ ꝟbo ad ꝟbū, ꝛ de toto tenore testamenti oporteret facere mentionē specialē, tunc ista secunda dispositio ꝛ expressio sufficeret, vt eius vigore intelligaꝛ derogatū primo testamento in quo erat specialis clausula derogatoria licet formaliter ꝛ in specie de illa clausula nō dicatur expresse, qꝛ talis derogatoria generalis sufficit ad derogandū priuilegio specialiter habenti quascūqꝫ clausulas speciales ꝛ derogatorias alias oporteret papā in futuꝝ priuilegioꝝ ꝓ totū orbē ꝯcessoꝝ ꝛ ꝓ se ꝛ suos predecessores tenores inserere si vellet illis derogare quod esset multuꝫ absurdum secundum eum, ꝛ dicit ꝙ ita communiter tenemus. ¶ Ad istud de testō potest responderi qꝺ aliud sit in reuocatiōe testamenti, q̄ fauorabilis videꝛ, ꝛ nulli infert ꝓiudiciuꝫ, vt libera sit volūtas testatoris vsqꝫ ad extremū vite exitū. l. i. C. ꝺ sacrosan. eccle. ꝛ. l. cū hic status. §. ait oratio. ff. de dona. inter viꝝ ꝛ vxo. ꝛ. c. cū marthe. de cele. missi. aliud est in reuocatione ꝓuilegioꝝ, q̄ lex odiosa vꝛ, ex quo tractaꝛ de ꝓiudicio tertij, ꝛ istā differētiā ꝯsiderauit ꝛ tenit Pau. de ca. i ꝯsi. lv. incip. passus iste dubitabilis vꝛ.
6 ¶ † Quinto ꝓ ista pte facit, qꝛ ad tollendū priuilegiū ꝗ̄tumcūqꝫ habuerit clausulas derogatorias sufficit reuocatio generalis ꝓ illa verba nō obstantibus qbuscūqꝫ priuilegijs sub quacūqꝫ verborū forma ꝯcessis, vt vꝛ esse tex. in cle. dudū circa fi. de sepul. ꝛ in. c. ij. de preben. in. vi. ꝛ in. c. fi. ad finē cū simi. de senten. excō. in. vi. ꝛ ita tenuit Jo. de ana. ꝯsi. lvi. incip. his q̄ in facto preponunꝛ visis
7 † vbi tꝫ ꝙ si papa indulgentā alicui cōcedat ꝛ apponāt clausulaꝫ ꝙ illi nō itelligaꝛ derogatū ꝓ aliud priuilegiū nisi de illo fiat mētio specialis de verbo ad verbū, tñ dicit esse cōmunē opinionē ꝙ si in scđo priuilegio adsit clausula derogatoria, ꝛ in ea dicaꝛ etiā si facienda esset mētio de verbo ad verbū. ꝙ ꝓ talia verba priuilegiū intelligereꝛ esse derogatū, lꝫ tenor primi priuilegij ꝺ verbo ad verbū nō inseraꝛ in scđo priuilegio, allegat notata in. c. i. ꝺ rescri. ꝛ in. c. pen. de capel. mo. ¶ Ad premissa fundamenta potest rñderi, ꝛ primo ad tex. in. l. oēs in verbo specialiter ꝛ noiatim queꝫ ibi ponderabant Bal. ꝛ Ang. C. de prescri. xxx. vel. xl. anno. ꝛ etiam rñdeꝛ ad tex. in. d. cle. dudū circa finē. de sepul. cū iuribꝰ. ꝯ. alleg. nā illa iura loquunꝛ in reuocatione q̄ fit ꝓ ius cōmune non sic vbi derogatio fit ꝓ aliud priuilegiū, vt no. Joan. and. in. c. i. de exces. prela. in. vi. ꝛ Fely. in. c. accedentes. col. iiij. de prescrip. ꝛ ale. in. l. sed ꝛ siqs. §. quesitū ad fi. ff. si qs cautio. Nec obstant illa ꝯsilia ꝛ dicta doctoꝝ superius relata q̄ tenent ꝯ̃riuꝫ, qꝛ nō loquunꝛ in terminis in qbus sint apposita tā efficacia ꝛ pregnantia verba vt in presenti casu, nec ēt obstat illud fundamentū Fede. de senis superius relatū vbi dicebat qꝺ oporteret papā inserere tenores infinitoꝝ priuilegiorum per se ꝛ suos predecessores concessorum si vellet eis derogare. Respondetur ad istud, ꝙ hoc non erit multum difficile, quia in registro pape hoc facile apparebit, quibus priuilegia ꝯcessa sunt sub illa forma speciali, vt no. Car. flo. consi. li. ꝛ si diceretur ꝙ possent esse perdita registra curie romane ꝛ sic papa nesciret qualem mentionem opporteret facere. ¶ Ad istud rñdeꝛ quia hoc esset ꝺ rato cōtingentibus ideo non est de hoc cogitandum, vt. l. ex his ꝛ. l. nam ad. c. ff. de legi. ꝛ quando istud cōtingeret tunc sufficeret clausula generalis nō obstāte priuilegio sub quacunqꝫ forma verboꝝ cōcessa, vt not. Card. flo. in. d. consili. li.
8 ¶ † Sexto pro ista parte facit quod not. Oldrad. laudeñ. in cōsi. cxvij. incipi. bone memorie dominus bonifacius papa octauus vbi tenet ꝙ per illa verba generalia non obstantibus quibuscūqꝫ statutis intelligatur derogatum cōsuetudinibus ꝛ statutis ꝗuis de eis non faceret specialem mentionem sed generalem per. c. qꝛ sepe. ꝛ. c. cum non deceat. de elec. ꝛ quia generalis clausula ꝗ̄tuꝫ ad comprehensa sub ea singula complectitur ac si essent specialiter enumerata. l. si chorus in princi. ff. de lega. iij. ꝛ. l. ij. C. de quadrien. prescrip. ꝛ. l. omnes. C. de prescrip. xxx. anno. ideꝫ tenet Jo. and. in. c. i. de scisma. in. vi. in nouella ang. in. l. diuus. §. licet. ff. de iure codici. ꝛ in. l. fi. ꝛ siquis. §. quesitum ad fi. ff. siquis cau. ꝛ consi. cclxxiiij. incip. bonifacius episcopus seruus seruoꝝ in pen. col. idem tenet albri. de rosa. in. l. i. ad fi. C. quando impe. in pup. ꝛ vi-
9 duam. vbi dicit ꝙ ita vidit seruari rome. † idē tenet dominus anto. de but. in consi. ij. incip. visis litteris legitimationis ad fi. vbi tenet ꝙ illa clausula generalis scilicet non obstante priuilegio etiaꝫ si de verbo ad verbuꝫ deberet de eo fieri mentio operatur dero

gationē sufficientē, nā hec gnālia verba equipollent expressiōi de verbo ad verbū, ex quo hāc clausulā loco illius subrogat ꝯm eū, 10 facit quod tꝫ Bal. in cap. cū dilecta in vltima col. de rescri. † vbi tꝫ ꝙ qn̄ Papa vult ꝙ tenor obstantiū habeat̄ pro scripto de verbo ad verbū, qꝛ tunc nulla obstantia officiat rescripto, qꝛ ꝯ libertatē plenitudinis potestatis Pape nihil statui potest. istā partē ēt tenere vr̄, licet clare nō se firmet, do. Abb. in ca. cū instantia in secunda col. de censi. ad istud potest respōderi vt. s. in alijs fuit responsum. 11 † Septimo pro ista pte facit quod not. glo. in ca. vnico. §. vt vero de verbo ad verbū. de col. in prag. vbi tꝫ ꝙ qn̄ Papa ɔcessit priuilegiū cuidā monasterio vt nō teneret̄ ad procuratiōnē legatoꝝ, ēt si in litteris dicatur, vt tā exēpti q̄ꝫ nō exēpti teneant̄ ad hoc onus, nisi de isto indulto fiat mētio de verbo ad verbū, demum Papa ɔcedit legato vt possit exigere procurationē a qbuſcūq; ēt exemptis quāuis talia sint priuilegia de qbus esset facienda mētio de verbo ad verbū que voluit in illis litteris haberi pro expressis, dicit ꝙ p has legatoꝝ litteras sit derogatū illi priuilegio Fed. dubitat ɔsi. cxxxvij. ſꝫ tꝫ ipsemet ꝙ sic ɔsi. xlvi. alias. xlv. ⁊ do. Abb. in. c. cū instantia de censi. plenissima reuocant̄ oīa priuilegia statuta ⁊ ɔsuetudines clemē. dudū prope finē. de sepul. cle. i. in fi. de senten. excō. c. cū nō deceat. c. qꝛ sepe de ele. in. vi. cle. i. de iurepa. in fi. de capel. mo. c. i. lib. vi. de etate ⁊ quali. cle. vt hi qui. ad fi. cle. qꝛ ɔtingit ad fi. de relig. do. in extrauag. Joā. xxij. suscepti. ad fi. cū similibus. faciūt no. p Dy. in. c. quod semel. ō reg. iur. in. vi. p legistas in. l. si qs in princi. ff. de leg. iij. in. l. fi. C. si ꝯ ius vel vti. pub. Bar. in extrauag. ad reprimē. in vbi. nō obstāte. p docto. in cap. nōnulli. de rescri. Joā. and. in ca. primo de excess. pla. lib. vi. in no. vbi late p eū. de vbis derogatorijs ad priuilegia statuta ⁊ ɔsuetudines Henri. in cap. ex parte el secundo de offi. delega. vbi dicit quod in oī materia si ɔstat p verba derogatoria lata licet gnāliter ab eo q derogare potest ꝙ gnāliter oībus derogare voluit, voluntati eius stabit̄, p no. in. d. cap. ex parte de ɔfir. vtili vel inuti. c. porrecta in fi. glo. in. d. l. fin. Ad istud pōt respōderi ꝙ 12 procedit sicut in alia superius allegata. † Octauo pro ista parte negatiua facit qd̄ no. Bu. ɔsi. lv. incip. visis litteris legitimationis. vbi tꝫ ꝙ si gratia pape signatur hoc modo, fiat vt petit̄, ⁊ in supplicatione petebat̄ ꝙ certa ɔcessio que debebat exprimi haberet̄ pro expſſa ex tali signatura pinde est ac si fuisset expressa ⁊ spe- 13 cificata † potest. n. papa ad validitatē actus a se gesti fingere expressum qd̄ expressum nō est. c. i. de transac. ⁊. c. illa. de elec. ⁊ cle. pastoralis. de re iudi. ⁊. c. si motu. de preben. in sexto. ⁊ ita dicit ꝙ stilus curie romane ita seruat, qꝛ in ɔfirmationibus apponuntur iste clausule vel similes, quoꝝ tenor haberi volumus pro expresso, nā id ad quod fit relatio perinde habet̄, ac si expressuꝫ foret specifice in scriptura q̄ ad aliā refert̄. l. ait pretor. §. i. ff. de re iudi. ibi accipiendū ē quasi quātitatē nominauerit, ⁊ ex quo papa vult haberi pro expresso fingitur expressuꝫ, lꝫ expressuꝫ nō sit, cle. i. de proba. ⁊ hoc ipse cōprobat p stilū curie in appositione clausule nō obstantibus priuilegijs, ēt si essent talia de qb⁹ deberet fieri mentio de verbo ad verbū, qꝛ ista verba equipollēt expressioni de verbo ad verbū ꝯm eū. Ad istud potest respōderi, qꝛ satis videt̄ esse specificatū postq̄ꝫ oīa narrant̄, ⁊ illa narratiua signat̄ p papā, qꝛ illa signatura refert se ad narratiuā, vt no. do. Ab. ⁊ ibi doc. in. c. in pn̄tia. de proba. cū si. vt. s. dixi in alijs solutionibus. Nono pro ista parte facit quod no. Ang. consil cclxx. incip. bonifacius episcopus dicens ꝙ si papa cōmemorat quandam suam concessionem, ⁊ dicit sub dicta forma, aut quauis alia forma sub quacūq; conceptione verborum per ista verba est ac si sigillatim esset extensum in litteris quicquid continebatur in alia concessione, ar. l. 14 si ita scripsero. ff. ɔdi. ⁊ demō. ⁊. l. asse toto. ff. de here. insti. † ⁊ dicit Rota decisio. xx. titu. de rescri. in nouis, ꝙ lꝫ in cōmissiōe p q̄ꝫ reuocat̄ ɔmissio alteri facta valet reuocatio quāuis expſſe oīa nō expmant̄. c. iter. de re iudi. ⁊ si i cōmissiōe petat̄ certā cām cōmitti alteri auditori dicēdo ꝙ pri⁹ fuerat alteri cōmissa, ⁊ subdēdo clausulā ɔsuetā videlꝫ cuius cause statuꝫ dignemini habere pro expresso, quia tunc cōmittendo alteri videtur papa ex certa scientia cōmittere ⁊ habere statum pro expresso, ita tenet Nicho. milus in suo repertorio folio. clix. col. iij. ⁊ dicit Bal. i. c. super litteris col. 15 vi. ver. quid si papa. de rescrip. † ꝙ si papa dicit ꝙ vult haberi aliqua pro specificatis videtur rescriptum valere, ac si omnia essent specificata, vt no. Alex. i. l. sed siquis. §. quesitum superius allegatum, ⁊ ista clausula in contractibus ⁊ renunciationibus nihil operatur, secus aūt in statuto ⁊ rescripto secundū eum, vt not. Soci. ɔsi. cclxvi. incip. in causa que vertitur in tertia parte quarte, item facit glo. in extrauaganti execrabilis in verbo personatus in fine 16 † que dicit ꝙ si papa in collatione dignitatis dicat non obstante ꝙ talia beneficia teneas qualiacunq; sint, tunc poterit tenere prima beneficia, ⁊ si essent electiua, facit cle. si romanus. de preben. ⁊ ideo ista verba operātur duo, primo quia tollunt omnē surreptionē quomodocunq; ⁊ qualiacunque sint prima beneficia, iteꝫ ꝙ insimul obtineri valent quecunque ⁊ quot sint. quia tantū valet genus in generali quantū species in spāli, ca. solite de maio. ⁊ obe. ⁊ ca. si sacerdos. de offi. ordi. ſꝫ Fel. circa istud. in. d. ca. nōnulli col. viij. in prin. ō rescri. dicit ꝙ dubitat, an illa glo. sit correcta in duobus, primo dū dicit talia beneficia, forte dꝫ dicere alia beneficia, qꝛ si diceret talia, nō videret̄ ꝙ cōprehenderet̄ quodcunque, ex q̄ n. precessit specialis noīatio genus sequens intelligit̄ de nominatis vel de similibus, facit cap. sedes. de rescri. scdo videt̄ incorrecta in illis verbis bulle, q̄ ponit ad hoc vt possit dicere priora beneficia q̄cunque essent, qꝛ videt̄ ꝙ deberet esse hoc verbuꝫ quodcunq; ꝙ verbū glo. nō ponit, inserendo verba bulle, ſꝫ solū ponendo effectū bulle, si. n. diceret solum illud vniuersale qualiacunque videret̄ referri ad qualitatem, nō aūt ad numeꝝ, nisi addat quodcunq;, ⁊ p hoc ēt apparet ꝙ glo. nō debuit dicere talia, qꝛ dicendo talia ⁊ dicendo quodcūq; nō videtur sermo congruus, ⁊ videtur superfluere illud talia, ⁊ ideo idem Fely. credit ꝙ gl. voluit dicere nō obstante ꝙ alia beneficia teneas quecūq; sint littere apostolice, circa istud cogitaui dare aliam responsionem ꝙ illa verba generalia tollunt surreptionem, vt in simili nota. p Fel. in cap. ad aures. de rescri. sicut dicimus in clausula motu proprio. q̄ est clausula generalis, ⁊ tollit omnē surreptionē cap. si motu. de preben. in. vi. tn̄ iste clausule generales nō videntur importare, ꝙ sit de mente pape cōcedere priuilegium in preiudicium tertij. vt no. fely. in. d. cap. ad aures. de rescri. modo sic in presenti casu ꝙ ille clausule generales operant̄ ad tollendū surreptionē circa beneficia per prius obtenta, qꝛ illa clausula nō operat̄ vt possit oīa ista beneficia tenere, sed solū tollit surreptionē cap. nō potest. de preben. in. vi. sed in casu presentis questionis agit̄ de preiudicio tertij, ⁊ non est verisimile ꝙ papa illud voluerit tollere p illas derogationes generales, facit glo. in cle. si romanus pōtifex cū simi. de pbē. ⁊ di gni. vel aliter potest dici vt. s. fuit dictū, ꝙ fundamēta in ɔrīū hn̄t locū in dispositione iuris cōis. secus in dispositione inferioris, ⁊ 17 in pıudicio ipsoꝝ inferioꝝ, vbi † lex requirit aliquid eē expſſuꝫ, qꝛ tunc nō sufficit clausula pro expſſis habētes aut similis, vt tꝫ fely. i. d. c. nōnulli in prin. col. viij. v. h ⁊ similia ō rescri. vbi si ptes volūt hr̄i p expſſis ⁊ specificatis oēs casus fortuitos q occurrer̄ pos- 18 sent, istud nō sufficit, facit ꝯm eū. c. q ad agendū. de pcu. in. vi. † facit qd̄ no. Ang. in. l. iij. §. hec vba. ff. de neg. gest. vbi dr̄ ꝙ lꝫ de iure cō. paria sint aliqd eē expſſuꝫ vel hr̄i p expresso. tn̄ istud nō procedit ꝯm eū in statutis, ita ꝙ stante statuto ꝙ p instrumentū guarintigiatū, in quo expſſus est certus terminus, capiat̄ debitor ad volūtatē creditoris, nō vēdicabit sibi locū, si terminus nō est expſsus lꝫ p expſſo debeat hr̄i, ⁊ ita dicit se ɔsuluisse, vel aliter pōt respōderi ꝙ pdicta pcedant vbi princeps p. l. nouā vel scribēdo derogat legi habenti clausulā derogatoriā, qꝛ sufficit dicta clausula p expſſis hn̄tes ⁊ rescribēdo ꝯ legē nemini pıudicat, ideo sufficit ꝙ deroget implicite, lꝫ nō explicite, ⁊ psumit̄ ō ca recordatus ap- 19 ponēdo illa verba, † sed vbi agit̄ de derogatōe priuilegij vel gratie habētes clām drogatoriā dantē specialē formā dispositiōi cōtrarie, tūc est distinguēdū hoc modo ꝯm eundē Fely. aut illi derogat̄ p viā legis, ⁊ tunc sufficit derogare cū ista clausula nō obstantibus qbuſcūq; sub quacūq; forma vboꝝ cōcessis, vel similia, ita loquit̄. d. cle. dudū. ad fi. de sepul. ⁊. c. fi. de sentē. excom. in. vi. qꝛ ibi nō psumit̄ surreptio, ⁊ certū est ꝙ princeps nedū hoc potuit, ſꝫ vr̄ ita voluisse, vt no. Pau. de ca. ɔsi. liij. aut ꝯm eū iste clausule generales disponūt p viā rescripti qūocūq; rescribat ⁊ tunc oportet facere mētionē qualē requirit illud priuilegiū, cui derogat̄, nec sufficeret hr̄e obstātia pro expſſis, ⁊ istud pbat̄ ꝯm eū insequendo opinionē cōmunē, nisi stilus curie romane se hr̄et i ɔrīū, vt testat̄ 20 But. ɔsi. lv. † Nūc soluēdo istā q̄stionē tangendo dicta doctorū crederē dōm ꝙ p illā derogationē generalē apposita in scōa puisione nō vr̄ derogatū primo priuilegio, facit tex. in. c. ij. de dolo ⁊ ɔtuma. vbi lꝫ fiat mētio de prima ipetratione nō vr̄ esse illi derogatū, nisi noīa expressa in pmo puilegio expmant̄ in scdo, facit ēt tex. in. c. q ad agendū de procurat. in. vi. ⁊ in clemē. nō potest co. titu. de proeu. vbi p illā clausulam generalē nō vidētur esse cōmissa procuratori negocia ardua. facit etiā pro ista parte tex. in clemē. prima de prebē. vbi licet mandetur vt prouideatur alicui de beneficio aut dignitate ptinente ad collationē, presentationē, cōstitutionem, dispōnē, aut prouisionem, per ista verba gnālia nō venit nec comprehenditur dignitas electiua, quāuis in executiōe rescripti exprimatur verbum electionis, ⁊ sic ergo est concludendum

dum ꝙ ꝑ ſꝫ reſcriptū habens verba gnālia derogatoria nō intel-
ligatur derogatū primo indulto ſeu priuilegio ſtantibꝰ vbis de-
rogatorijs prout.ſ.dixi,⁊ iſta vr̄ eſſe magis cōis opi.ꝙ ꝑ ſm re-
ſcriptū ꝯtinens gnālē derogationē cū illa clauſula ēt ſi de vbo ad
vbū deberet fieri mētio ſpālis nō intelligaṫ derogatū priuilegio,
ſeu indulto habenti ſpecialē derogationē,niſi fiat propria ⁊ ſpe-
cialis mentio de verbo ad verbū,vt.c.veniens de preſcri.⁊ plene
nota.in ſumma.xxv.q.ij.⁊.in.c.i.de reſcri.nec ſufficit mentio gnā
lis,ſꝫ reqriṫ expreſſa ⁊ ſpecifica noiuꝫ ⁊ locoꝝ,vt eſt tex.not.in.d.
c.ij.de dolo ⁊ ꝯtu.ideo ſi aliter diceremus tunc eſſet dōm primuꝫ
priuilegiū eſſe inutile,⁊ nunquā hr̄et effectū,qꝛ ſemꝑ ille clauſule
gnāles derogatorie cū dicta forma vboꝝ de ſtilo curie romāe ap
ponūṫ,ita tꝫ ipſemet Fed.de ſenis ſibi ꝯrius late arguēs ad ptes
in ꝯſi.ccxxxiij.icip.caſus talis eſt monaſteriū cuiuſdā ordinis mo
21 nialiū † ⁊ cū iſta ſcđa opinio fuerit poſterior ⁊ magis deliberata
cēſeṫ ꝙ ſit propria opinio ipſius Fed.iuxta glo.no.in.l.q filiuꝫ.§.
ſabinus.ff.ad trebe.⁊ no.barto.in.l.bonafides.ff.depoſiti.⁊ ſcri-
bentes in.l.ſi idē cū eo.ff.de iuriſ.om.iud.cū ſimi.vt ibi ꝑ doc.⁊ ꝑ
iſta parte ꝯſuluit plene Bar.de rodul.i fauorē cartuſie piſane,ꝑ-
ut refert ⁊ ſequiṫ Pau.de ca.idē ꝯſulens in ꝯſi.cccxiiij.incip.qm̄
adiectione nō indiget plenitudo.in.iij.⁊ ſequenti col.⁊ idē ēt ſeq-
tur late idē Pau.de ca.remouendo qđam ꝯria que in oppoſituꝫ
22 facere videbanṫ in ꝯſi.lv.incip.paſſus iſte dubitabilis vr̄ † ⁊ ideꝫ
eſt dōm ꝙ qn̄ in priuilegio adeſt clauſula derogatoria priuilegijs
nō facientibus de ea ſpecialē mentionē,ꝙ tunc nō ſufficiant in ſe-
cūdo reſcripto illa verba derogatoria,ēt ſi eſſent talia de qbꝰ eēt
facienda mentio ſpecialis de verbo ad verbū,vt tꝫ Cal.in ꝯſi.xi.
poſito in rub.de priuilegijs quod incipit hꝫ ordo ſancte clare.vbi
ꝯſuluit pro monialibus ſancti Viti vrbis piſane,quaꝝ priuilegiū
dicit ꝙ ei nō intelligaṫ derogatū,niſi fiat mētio ſpecialis de Car-
dinali protectore ſuo,nā ꝯſuluit ꝙ nulla clauſula derogatoria illi
deroget,niſi cardinalē nominet cū ſimi.vt no.feli.in.ca.quod ſuꝑ
23 bis,de fide inſtru.† ⁊ ſi dicaṫ ꝙ nō potuit papa priuilegians liga
re ſucceſſorē.c.ſi.de reſcri.in.vi.ſolu.ſm eū quod tn̄ decet ſucceſ-
ſorē ſeruare diſpoſita ꝑ predeceſſorem.c.i.⁊.ij.xxv.q.i.⁊ in regula
decet.⁊ in regula priuilegiū de reg.iur.in.vi.ergo nō preſumitur
ſucceſſorē tollere niſi exponat proferendo verba actualiter ſpecifi
cata,idē ēt tenuit late Car.flo.in ꝯſi.li.incip.do.grego.papa.⁊ in
ꝯſilio.cxxxviij.incip.factū ſic ſe hꝫ vacantibus canonicatu ⁊ ma-
iori prebenda.col.pe.⁊ i cle.i.i.ij.oppo.ꝺ ſepul.idē ēt ſequitur la
te Lud.roma.in ꝯſi.cccxxvij.incip.iſte ſunt rationes col.pen.⁊ in
ꝯſi.ccccxxxvi.incip.ꝙ indultū Petri,⁊ ēt in ꝯſi.ccccxcviij.incip.
in caſu in quo queriṫ in pen.col.ita ēt tꝫ Cy.in.l.vnica ad finē.C.
qn̄ imperator inter pupil.⁊ vidu.iſtā ēt opinionē late diſputat hic
⁊ inde ⁊ tandē ſequiṫ iſtā partē negatiuā tanqꝫ magis cōmunem
Fel.in.c.accedentes col.iiij.de preſcri.vbi refert quaſi oēs predi-
ctas auctoritates tenentes iſtā ſecundā partē,⁊ ibi refert bonum
verbū in pratica,ꝙ iſta eſt cōmunis opinio,quod nō ſufficiunt di-
cta verba,ſꝫ requiriṫ ſpecifica mentio,⁊ pro iſta parte tenent mul
ti docto.ſuperius relati,quos ſi vidiſſet Joan.de ana.in prellega
to ꝯſi.lvi.forte nō dixiſſet aliā opinionē eſſe cōmunē ſm eū,⁊ vl-
tra predicta in terminis iſtius queſtionis tꝫ Arc.in ſumma. xxv.
q.ij.col.vlt.quē ſimpliciter allegat Bal.in prelu. feu.in.iiij.carta
24 in prima diuiſione feudoꝝ col.ſi.† ⁊ adde ꝙ alibi in terminis tꝫ
Bal.in cap.ſuꝑ litteris col.vi.de reſcri.vbi tꝫ ꝙ lꝫ papa dicat ꝙ
vult haberi ꝑ ſpecificatis,tn̄ nō valet ac ſi eſſet ſpecificatū,qꝛ iſta
clauſula gnālis eſt captioſa ⁊ iuri ꝯria.l.ſi.⁊.l.ſi qs.§.queſitū.ff.ſi
quis cautio.⁊.l.cū aquiliana.ff.de tranſa.⁊ lꝫ.ſ.retulerim in hoc
paſſu varias opiniones,tn̄ in caſu preſenti nō eſt recedēdū ab iſta
ſecunda opinione,qꝫ vt.ſ.dixi Fel.reputat eſſe magis cōmunem,
eo qꝛ in caſu preſenti in primo priuilegio ſeu indulto adſunt mul
ta verba derogatoria ampla ⁊ efficatia,qbus ꝑ iſtā clauſulā gene
ralē nō puto eſſe derogatū ꝑ verba ſecundi reſcripti ſuperius re-
lata,qꝛ papa ꝯceſſit late primū indultū,idē ēt tꝫ Fely.in.d.c.non
nulli in prin.col.vij.de reſcri.⁊ Cy.in.l.vnica ad ſi.qn̄ impe.inter
pupil.⁊ vidu.vbi dicit ſe vidiſſe qſtionē ꝺ facto,ꝙ papa ꝯceſſit q
buſdā ſororibꝰ religioſis ne teneanṫ ſoluere collectas aliquas vel
procurationes,accidit ꝙ venit Cardinalis vel alius legatus ha-
bens in priuilegio ꝙ poſſit imponere collectas pro ſua ꝓcuratiōe
nō obſtante aliquo priuilegio,nunqd predicte ſorores teneanṫ, ⁊
25 determinat ꝑ illā.l.ꝙ nō † qꝛ vbi ꝯcediṫ priuilegiū ꝑſone priuile-
giate nō valet ſm niſi de priuilegio vel ꝯditione ꝑſone cui fuerat
ꝯceſſum priuilegiū primū faciat mentionē,ēt ſi in ſcđo diceret, et
ſi de eo nos oporteret facere ſpecialē mentionē,adhuc nō ſuffice-
ret,ꝑ ea que ipſemet Cy.tenet in.l.vnica.C.ꝑ procura. cauſaꝫ re
ſti.agi poſſe,⁊ ita ēt refert ⁊ ſeqtur Lud.roma.in prealleg. conſi.

cccxxvij.incip.iſte ſunt rationes in.iij.col.⁊ in.d. ꝯſi.ccccxxxvi.in
cip.quod indultū Petri.in.iiij.col.facit ēt tex.in cap.qui ad agē
dū in princip.de procu.in.vi.vn̄ in iſto caſu nō ſufficit ꝙ i ſcđo re
ſcripto ſit facta mētio gnālis de priuilegijs,qꝛ illa mentio genera
lis nō fuit ſufficiens,cū debuerint exprimi noīa expreſſa in primo
reſcripto.d.ca.ij.de dolo ⁊ cōtu. ea.n.q̄ ſpeciali nota digna ſunt,
niſi ſpecialiter exprimanṫ,videnṫ eſſe quaſi neglecta,vt dicit text.
in.l.apud labeonē.§.hoc edictū.ff.de iniu.⁊ in cle.vnica ad ſi.de
exceſ.prela.facit glo.in cap.ij.de preben.in.vi.itē papa ꝯcedens
voluit ſtandū eſſe illi prime gratie ⁊ nō poſterioribus litteris ꝯ ip
ſam impetrandis, ⁊ ſi in poſterioribus litteris eſſent vba vniuer
ſalia derogatoria quorumcunque nō obſtātiū , vn̄ ſtare debemus
menti pape ꝯcedentis de qua ex tenore prime gratie apparet eui
denter cap.auctoritate.de ꝯceſ.prebē.in.vi.ita ēt ꝯſuluerunt do.
Jaſon de mayno ⁊ Phili.decius ⁊ alij moder.papienſes,que cō
ſilia nō ſunt informis. ¶ Et vltra premiſſa pōdero primo text.in
cap.ſi ꝑꝑ tua debita de reſcri.in.vi.vbi reſeruauit fructus benefi
cioꝝ vacātiū nō obſtantibus qbuſcunqꝫ ꝯſuetudinibꝰ priuilegijs
vel ſtatutis ꝑ que ſua ꝯceſſio ipediri poſſit vel ſua intētio circa fru
ctus huiuſmodi eccleſie fabrice vel alteri vſui ſeu cuicunque ſingu
lari ꝑſone de ſpeciali ꝯſuetudine priuilegio vel ſtatuto nunqꝫ pa-
pa intēdit illi derogare,ꝑ quod afferaṫ aliqđ preiudiciū , niſi hoc
expreſſe dicaṫ. ¶ Scđo pro iſta parte pondero tex.in cap.cū ali-
qbus de reſcri.in.vi.vbi papa exprimit oēs qualitates ⁊ circūſtā
tias primi reſcripti dicēdo nō obſtantibus priuilegijs ꝯſuetudini
bus vel ſtatutis iuramēto ꝯfirmatiōe apoſtolica vel quacunqꝫ fir
26 mitate alia roboratis. ¶ † Tertio pro iſta parte pōdero tex.iūcta
glo.iu verbo effectus i.c.cū nō deceat.de elec.i.vi.vbi dr̄ ꝙ ſi pa
pa derogauerit ſtatuto nō vr̄ ꝺrogaſſe ſtatuto iuramēto firmato,
qꝛ hꝫ aliā qualitatē additā ſtatuto cū ſimi.vt no.do.abb.⁊ fely.i.
c.ꝯſtitutus.ꝺ reſcri.⁊ in ſimili facit tex.in.c.lꝫ canon.iuncto.c.ſta
tutū ꝺ ele.in.vi.vbi dr̄ ꝙ pena impoſita ꝯ curatos eccleſiaꝝ par-
rochialiū nō extēdiṫ ad eccleſias parrochiales collegiatas,qꝛ in
odioſis ꝑꝑ qualitatē additā cauſe illud nō dꝫ extendi,vt not.do.
27 abb.in rubri.de vita ⁊ hone.cleri.† vbi dicit ꝙ appellatione cleri
coꝝ nō veniunt illi q hn̄t qualitatē aliquā vltra clericatū,qꝛ de oi
notabili clauſula dꝫ fieri expreſſio vt in preſenti caſu,in ſimili facit
qđ no.do.abb.in.c.cū vintonienſis.de elec.vbi dicit ꝙ ſi papa di
ſpēſauerit cū aliquo illegitimo,vt poſſit promoueri ad oēs digni
28 tates,nō poterit promoueri ad epiſcopatū. ¶ † Quarto pro iſta
parte pōdero illud quod no.do. Abb.i ca.cū ꝯtingat colū.xviij.
ver.nonus caſus de iure iur.vbi ꝯcludit ꝙ qn̄ quis iurat nō veni
re ꝯ ꝯctum nullo modo neqꝫ tāquam minor neqꝫ vt maior ſecun-
dū do. Anto.illud iuramētū excludit maiorē,⁊ ꝯctus remanebit
validus,ex quo aliter a iure nō impug.idē tꝫ i minori quo ad hoc
ſ.leuē leſionē,ſꝫ q̊ ad enormē putat nō valere ꝯctū ⁊ iuramētū, ſꝫ
poterit peteṙ abſolutionē a iuramēto i caſu enormi,⁊ ēt enormiſ
ſime leſionis,quātuumcūqꝫ dicat ⁊ in iuramēto ſpecificet ꝙ non
veniet ꝯ ꝯctū rōne enormiſſime leſionis,⁊ dicit illud ēt ꝓcedere ſi
minor dixiſſet ꝙ totū illud ꝙ plus valet dat ⁊ donare itendit ſe-
cū ꝯhenti,vt multotiens poniṫ in ꝯctu,qꝛ nō eſt ſine dolo ⁊ frau-
de q ꝯhit nedū cū ꝯſumpturo ſed cū actu male ꝯſumēte.ff.ꝑ em-
ptore.l.ſi qs cū ſciret.⁊.l.ſi vero nō remunerandi.§.adoleſcen.ff.
manda.⁊.l.ij.ff.quaꝝ reꝝ acti.nō da.⁊ cū fraus ſit ex parte reci-
pientis canonica iura nō aſſiſtunt talibus iuramētis,⁊ hoc putat
veꝝ ēt ſi minor iurauerit oia ⁊ ſingula vera eſſe,⁊ illud eſſe veꝝ p̄
cium rei,qꝛ ꝯſtito de oppoſito talia poſſunt reuocari.c.cum in po
ſitionibus.⁊ quod ibi no.de iureiuran.in.vi.qꝛ iuramentum cēſe
tur preſtitū ſub conditione ſi illud ſit verum pretiuꝫ de quo eſt cō
uentum,vnde conſtito de contrario non eſt periurus licet taliter
iurauerit capi.quemadmodum.de iureiurā.⁊ ita dicit in facto ſe
conſuluiſſe in cauſa cuiuſdam puelle,que fuit inducta vt ſic iura-
ret.⁊ hoc maxime quia talia verba ſepe apponunt notarij ex ſeip
ſis,⁊ aliquando ſub inuolutione verborum oriuntur iuramenta
qualia a minoribus maxime feminis que nō intelligunt,⁊ ibi ſub
dit do. Abb.ꝙ ēt maior poterit cōtrauenire quantumcunqꝫ illa
verba late fuerint cōcepta data leſione enormiſſima,qꝛ notarij ſo
lent hodie cōmuniter apponeṙ illa verba ad maiorē validitatem
contractus,contrahentes tamen putant illud eſſe verum pretiuꝫ
rei,nec in aliquo decipi.vnde ſicut poſſet cōtrauenire ſaltem petē
do abſolutionem vbi interuenit dolus ex propoſito.argu.d.l.cre
ditor,niſi ex aliquibus circunſtantijs appareat contrahentē vere
voluiſſe illud quo fuit leſus donare.⁊ ſic poteſt intelligi.l.ſi qs do
nationis cauſa.ff.de ꝯtrahen.emp.⁊ in dubio quātūcūqꝫ illa ver-
ba fuerint late concepta non preſumitur animus donandi,ſed po
tius appoſita ex ꝯſuetudine notarioꝝ apponentium hec verba.

29 ¶ † Quinto pro ista pte facit qd no. Spe. in tit. de emp. et ven. §. nunc videndũ. ver. qd si vendens equũ. vbi ponit questionẽ de illo q vendit equũ dolẽtẽ in spatula nõ tñ osñtem dolorẽ qñ erat calefactus i eundo, dõo do tibi istũ equũ pro strabone, ꝓ giboso, dolentẽ spatulã, et bñtem oẽs maculas, nec volo ex aliquo teneri. dicit Spec. ꝙ nihilominus tenetur ex quo alias specifice nõ propalauit defectũ. nã emptor fuit deceptus videns qd falsitatẽ dixerat i aliqb. expressatis, et credit verisimiliter eũ falsuz dicere de morbo spatuloso tũc latẽte, sicut in simili notarij et ꝯhentes solent ad cautelã ponere vba valde lata excludentia oĩo remedia no vr iste ꝑ illa vba gñalia voluisse enormissimã pati lesionẽ, sꝫ potius fuisset passuz illa vba apponi ad seruandũ ꝯsuetudinẽ notarioꝝ, facit. l. cũ de indebito. ff. de proba. et cap. cũ venissent. de insti. idẽ tꝫ do. abb. in disputa. incipi. stante statuto et in dicto cap. cũ ꝯtingat. colum. xviij. versi. nonus casus. de iureiuran. idẽ sentit do. Anto. in ca. quintaualis. de iureiu. ibi et d. Abb. quod quãtũcũqꝫ vba late ꝯcipiant̃ in psonas arbitroꝝ, vtputa qꝛ possent de iure vnius dare alteri, vel in totũ vel in partẽ, ꝙ nihilominus enormiter deceptus poterit ꝯuenire lꝫ nõ appareret de dolo ex proposito sꝫ tãtũ ex re ipsa, qꝛ talia verba sermone effuso emanata videntur prolata sub quadã ꝯfidẽtia psone et amicitie arbitroꝝ. ¶ † Sexto ꝓ

30 ista parte facit, qꝛ ad hoc vt dispõ scda ꝯria prime illi pͥudicet nõ sufficit facere mẽtionẽ ð prima, sꝫ necesse hꝫ facere mẽtionẽ de qlibet notabili clausula apposita in ipsa prima dispõne, tex. in. c. ceterũ. et ibi doc. ð rescri. et in. c. ex ꝗstiõe. et ibi. d. Abb. post. d. Ant. de resti. spo. cũ simi. vt no. fely. in. d. c. ceteꝝ. col. iij. de rescri. et in. c. si qñ. col. ij. eo. ti. vbi tꝫ ꝙ rescriptũ ad vtilitatẽ priuatã ꝯcessum nõ derogat rescripto ꝯcesso ad vtilitatẽ publicã ẽt facta eius mentione et ẽt si ex certa scientia et motu proprio ꝯcederet̃ nisi de causa publica aliqd dicat̃ in ipso scdo rescri. et rõ est qꝛ oẽ tacitũ quo expresso papa nõ ita faciliter dedisset litteras reddit ipsas surrepticias. per tex. no. in. c. postulasti ibi de leui non scribimus de rescriptis, sed in predicto priuilegio propter illam clausulaz notabilem de qua si papa noticiaz habuisset tempore quo concessit secũdum rescriptuz verisimile est ꝙ dictam prouisionez non fecisset si habuisset noticiaz, qꝛ nõ est verisimile nec presumitur illud primũ voluisse reuocare per secundũ. l. aquilius regulus. ff. de donatio.

31 † et idẽ pulchre concludit Franci. are. in. c. canonum. colum. ij. de consti. vbi tenet ꝙ quando priuilegium vel gratia conceditur a principe propter aliquaz iustam causam videtur transire in contractum licet concessio esset facta in forma gratie cum simi. vt no. Andre. barb. in consi. i. in. i. volu. ergo si deducta clausula et qualitate summus pontifex noticiaz habuisset verisimiliter dicto primo priuilegio nõ preiudicasset vel saltẽ nõ ita de facili. ¶ † Se-

32 ptimo pro ista parte facit, quia clausula derogatoria apposita in secunda prouisione derogat priuilegijs generaliter concessis in qbus nõ requiritur tãta specificatio, sicut in presenti casu, sicut in simili facit tex. in. d capi. ij. de dolo et contu. qꝛ anteꝗ̃ videatur esse derogatũ primo priuilegio omnes qualitates illius sunt exprimẽde in scdo, vt no. Fely. in. d. c. accedẽtes. de prescrip. cũ simi. vt no. andre. barba. in. c. cũ esses. de testamẽ. ¶ † Octauo ꝓ ista par-

33 te facit, qꝛ maiorez efficaciã habet clausula expssa in prima prouisione ꝗ̃ in secũda, vt no. Barto. in. l. auia in princi. ff. de cõdi. et demon. per tex. et glo. in. l. quisquis circa secundũ. ff. de leg. iij. vbi idẽ firmat Barto. et in. l. filium. ff. quãdo dies lega. cedit. et ita etiaz tenet Mathesi. in suo nota. cli. icip. nota singulare, si in presenti casu sunt clausule inuicem derogatorie et contrarie maiorem vim dꝫ habere prima clausula in dicto priuilegio inserta et expressa ad impediẽdum effectum clausule posite i dicta prouisione subseꝗ̃ti ꝗ̃ econtra. ¶ Nono ꝓ ista parte facit, quia papa in primo indulto siue priuilegio post clausulas derogatoris fortissimas subijcit aliam clausulam in qua expresse disponit ꝙ per quascũqꝫ clausulas apponẽdas in dispositionibus vel prouisionibus cõtrarijs dicto priuilegio non eẽ derogatũ, nisi de verbo ad verbum de dicto priuilegio fieret mentio, ergo clare apparet ꝙ mens pape est, ꝙ in casu isto nõ sufficiant clausule de quibus in

34 dicta ꝓuisione † nemo enim potest negare ꝙ princeps nõ possit declarare actũ per eum fiendũ nõ valere nisi seruata certa forma capit. nonnulli. in prin. de rescrpi. et. l. rescripta. C. de preci. impe. offe. l. vniuersa. C. de diuer. rescrip. l. fi. C. si ꝯ ius vel vti. pub. cũ ḡ forma data in predicto priuilegio nõ sit seruata in dicta prouisione cõtraria. ergo dicẽdum est ipsi priuilegio nõ esse preiudicatũ, dato enim ꝙ vera esset opinio doc. tenẽtiũ ꝙ clausula nõ obstantibus priuilegijs etiã si deeis dẽret fieri mentio de verbo ad verbum preiudicet priuilegio precedenti in quo sit clausula derogatoria qd illi priuilegio nõ intelligatur derogatum, nisi de eo fieret mẽtio de verbo ad verbũ vt tenuerũt aliqui ꝑ allegata superius.

35 ¶ † Decimo pro ista parte facit, qꝛ summus põtifex in dicto primo priuilegio posuit verba geminata dicẽdo ꝙ nõ vult preiudicare illi priuilegio, nisi de illo fiat mẽtio de verbo ad verbũ, et in istis terminis geminatio enim predicta significat pcisam intẽtionẽ pape, vt no. Bald. in capitulo eam te. in prin. de rescrip. et idẽ tenẽt in effectu Jo. an. et alij doc. in capi. porrecta. de cõfir. vtili vel inutili, facit text. in. §. et hoc vero iubemus in auc. vt nulli iudi. et in auc. de mãdatis principũ facit. c. si qñ cũ gl. ð rescrip. et ibi Fely. et in capitulo nonnulli in prin. colũ. xix. ver. fallit. vi. de rescrip. et i capitulo si cautio. col. xiij. et seꝗ̃. de fide instru. et do. ant. corse. in tracta. suo de vbis geminatis, ergo apparet ꝙ mens pape nũꝗ̃ fuit vt pdicta clausula generalis apposita in secunda ꝓuisione derogaret primo priuilegio. ¶ Undecimo pro ista parte facit qd no. Andre. barba. in cõsi. suo. ij. incip. scripsit ꝓpheta col. vlti. in. ij. volu. vbi alleg. Fede. desenis in consi. ccxxxij. incip. casus talis est et pe. de ãcha. in. c. cũ instãtia. de censi. vbi tenet se eo anno idẽ cõsuluisse, et secũdũ illud cõsiliũ dicit pronunciatũ a reuerẽdo domino patriarcha veneto cũ simi. vt no. fely. in. d. c. nõnulli in prici. in. v. col. versicu. amplia secũdo et in. c. accedẽtes col. iij. de pre-

36 scri. ¶ † Duodecimo pro ista parte facit, quia qñ rescriptũ impetratur cõtra psonam miserabilez vt possit trahi extra prouinciaz, quia tũc nõ sufficit clausula generalis nõ obstãte. l. nisi de qualitate psonaꝝ fiat expressa mẽtio tex. in. c. ð significãtib9. offi. delega. cũ simi. vt no. Bald. in. l. i. ver. adde ꝙ si princeps. C. quando im-

37 perator inter pupil. et vidu. ¶ † Decimotertio facit pro ista parte qꝛ qñ scribitur cõtra priuilegiũ cõcessum ad pias causas puta fabrice qꝛ nõ sufficit clausula gñalis nõ obstãte, sꝫ dꝫ ð ipso fieri spãlis mentio, vt ẽ tex. in. c. si pp. de rescri. i. vi. de quo facit festũ Ludo. roma. in. l. si vero. §. de viro. in fallẽtia. xxiiij. §. solu. matri. vbi idez tꝫ facit tex. et ibi Bar. in. l. libertis el. ij. §. posthumis. ff. de alimẽ. et ciba. lega. vbi gñalis derogatio bñficioꝝ alteri cõcessoꝝ nõ extendit̃ ad ꝯcessa fauore alimentoꝝ quasi sint ad piam causam.

38 ¶ † Decimoquarto facit, qꝛ añquã pͥma priuilegia habẽtia clam derogatoriã ad alia ꝓuilegia tollant̃ ꝑ ꝓuilegiũ ꝯriũ non sufficit gñalis clausula nõ obstãtibus priuilegijs, vt no. Calde. consi. ij. in titu. de priui. et Card. ꝯsi. liij. incip. do. Grego. papa et in clemẽ. i. col. iiij. de sepul. et fede. ꝯsi. ccxxxix. incip. casus talis est monasteriũ cuiusdã ordinis. et Pau. de cast. cõsi. liij. incip. passus iste dubitalibis vr. et ꝯsi. cccxij. icip. qm adiectione et Car. ꝯsi. cxxxvij. incip. pactũ sic se hꝫ. et Maria. in tracta. suo ð visitatione. fol. xxiij. ver. sꝫ circa hoc quero et d. Abba. in. d. c. cũ instãtia col. ij. de cẽsi. et Lud. ro. ꝯsi. cccxxvij. incip. iste sunt rationes et i ꝯsi. ccccxxxvij. incip. ꝙ indultũ petri col. pe. in qbus ꝯsilijs tenent ꝙ si in priuilegio dr ꝙ nõ itelligatur sublatũ nisi de ipso fiat specialis mẽtio de verbo ad verbũ, nõ sufficit ꝙ i alio priuilegio sit ista clausula videlicet, ẽt si ð ipso oporteret facere mẽtionẽ de verbo ad verbũ, imo

39 oportet ꝙ ita fiat. ¶ † Decimoquito pro ista parte facit in simili in vltimis volũtatibus i qbus nõ valet sm testm̃ non faciens mentionem de primo habente clausulã derogatoriam. l. si quis in pri. testamenti. ff. de leg. iij. et Bal. in. l. ij. ff. de lib. et posth. et ibi Pau. de ca. et Ale. et Ang. idem tꝫ Alex. in consi. vij. in. iiij. vol. et ideo si in primo testamento diceretur qꝛ sm testamentum non valeat nisi in eo sit hoc verbum Kyrieleyson, deinde. in. ij. diceretur non obstante primo testamento sub quacũqꝫ verboꝝ forma ꝯcepto, nõ sufficeret, vt not. Ale. ꝯsi. ccccxci. et etiã in ꝯsi. xxviij. inci. Franciscus de anno vbi attestatur hanc esse comunẽ opinionẽ, et idem tꝫ in. l. si mihi et tibi. §. in legatis. de leg. i. lꝫ multi doc. de testamento teneant ꝯriũ lꝫ non fiat mentio de clausula derogatoria. vt no.

40 And. barb. in. c. cum esses de test. ¶ † Decimosexto pro ista parte facit in ꝗstiõe habente clausulam derogatoriã qꝛ in secunda de illa clausula derogatoria est facienda mentio. vt not. But. in. c. i. de rescri. col. v. et do. Abb. et Fel. et Jo. de imo. in. c. nõnulli in pri. de rescri. et Do. de sancto geminiano in. c. i. colum. vi. ibi ego credo de consti. in. vi. vbi respondet pulchre ad rationem Joan. mona. qui tenuit contrarium in dicto capi. primo per. c. innotuit. de electio. vbi par in parem &c. et Domi. in. c. ij. colum. ij. de preben. in. vi. cum similibus vt no. Barto. in extrauaganti ad reprimendum. et Joan. bap. ð sancto seuerino in repeti. l. omnes populi. ff. de iustitia et iure. et do. Philip. decius in suo consi. x. in impressis. Et cum his sit expedita presens questio.

SVMMARIVM

3 Rescripta

QVÆSTIO XV

Qvero decimoquinto. 1 † Qñ due collatiões ꝓcedũt sb eadẽ data que istarum sit p̃ferenda omissa disputatione ille qui reperitur negligẽs hoc est nolens acceptare bñficium tũc alius nõ negligẽs dʒ eẽ potior, ⁊ dʒ p̃ferri negligẽti, vt est tex. in. c. tibi qui. de rescrip. in. vj. ita ẽt no. d. Abb. ⁊ Fel. i. c. capl'm. d̃ rescrip. tñ illud intelligit̃, qñ ɔcurrũt duo ipetratores apostolici q2 si occurrũt apostolicus ⁊ capitularis sit̃ negligẽtia ipetratoris apostolici nõ ɔuincit̃ ꝑ capitularẽ. i. ꝑ receptũ auctoritate capituli, nisi ꝑ solã collationẽ, ꝓ h̃ facit. d. c. tibi q. de rescri. in. vj. ⁊ ẽt. c. bi q. ⁊. c. si clericus. de p̃bẽ. in. vj. facit ẽt. c. si tibi. eo. ti. de p̃bẽ. vbi is cui fcã est collatio bñficij nõ ɔuincit̃ de negligẽtia irreuocabiliter nisi ꝑ collationẽ alteri factã, 2 † vel ſm aliquos ɔstat de negligẽtia, qñ lapsus est annus, q2 ſm istã dicit̃ tũc ɔstare de negligentia primi. c. pleriq3. de rescrip. tñ Jo. an. i. c. capl'm. ⁊ d̃t ꝙ ille tex. loquit̃ in litteris ad lites. ið nõ dʒ extendi ad bñficia cũ nõ sint, ita interp̃tãda. c. olim. de v̓. sig. ⁊. l. fi. ff. de cõsti. princi. 3 † ex qbus infert do. Abb. in. d. c. capl'm. ꝙ rescripta ad lites sunt strictius interp̃tãda q̃ rescripta ad bñficia ꝙ ẽ valde notãdũ ꝑ ea que no. i c. q̃uis. de preben. in. vj. vbi dicit̃ ꝙ rescripta ad bñficia sunt stricte interpretãda. tñ ɔ̃ h̃ facit ꝙ no. But. in. c. oliȝ. de v̓. sig. vbi t ꝙ strictior interp̃tatio fit in bñficialibus q̃ in litteris ad lites peȝ tex. in. d. c. q̃uis. de p̃bẽ. in. vj. tñ dicit Fely. in. c. cãm q̃ de rescrip ꝙ illud dcm̃ Jo. an. ſupius alle. ꝓbat ꝙ littere bñficiales difficilius expirẽt nõ aũt ꝓbat ꝙ debeat strictius interp̃tari. ⁊ illud rõnabile est ꝙ difficilius expirẽt, q2 maius est p̃iudiciũ eas ꝑdẽ q̃ rescripta ad lites, ⁊ lȝ difficilius expirẽt tñ difficilior est eaꝝ ipetratio, q2 surreptio viciat eas ipso iure ⁊ nõ sic rescripta ad lites, ⁊ sic inspecta ipetratione, ⁊ interp̃tatione, ⁊ ẽt expiratione vident̃ talia rescripta ad lites, ⁊ ad bñficia hr̃e se vt excedẽtia, ⁊ excessa 4 † ⁊ qñ executores scdi ipetratoris, vel ordinarius monẽt primũ, vt faciat sibi ꝓuideri, ⁊ ad h̃ p̃figunt sibi tp̃s cõpetẽs. ſ. ꝙ istud faciat, q2 eo elapso ɔuincit̃ de negligẽtia ⁊ ꝑ [illegible] ipsi ꝓuidere ho, vt no. Rota deci. j. titu. de ɔcess. p̃bẽ. in antiquio. vbi tȝ ꝙ ita cõiter praticat̃ alias aũt cũ nõ sit i proposito statutũ tp̃s a iure est in arbitrio iudicis arbitrari negligẽtiã attẽtis circũstãtijs nisi sciret̃ ꝑ primo expectãte cũ assignatione termini cle. vnica. de cõcess. p̃bẽ. q2 tũc si ꝑmittit labi mensem nõ acceptãdo dicet̃ not. negligẽtia absq3 alia termini assignatione, ita ẽt tȝ ⁊ seq̃t̃ Do. de. S. Ge. i. d. c. tibi q. col. iiij. de rescr. ⁊ d. Abb. ⁊ Fely. in. d. c. capl'm. de rescrip. ⁊ qñ in literis exp̃rimitur tempus premissa procedunt regulariter nisi ex ipedimẽto vel culpa executoris euenisset ꝙ. ſ. mẽseȝ nõ potuisset expectãs expectare, q2 tũc lapus mẽsis nõ iputat̃ ei, vt no. Ro. ti. d̃ rescr. deci. xxix. ⁊ decis. iiij. ti. de cõces. p̃bẽ. ⁊ dci. xiij. in antiqs ⁊ durãte mẽse ñ põt ab alio ꝓueniri, 5 † ita ꝙ si interim ɔferat̃ alteri ꝑ papã cũ clausula si nõ est alteri ius q̃situȝ collatio non vȝ, q2 ipsi expectanti est q̃situm ius. i. facultas acceptãdi, q̃ adhuc pẽdet, cũ nõdũ acceptauerit vt no. Rota de cõcess. p̃b. decis. xxj. in antiqs, ⁊ intelligit̃ istud regulariter nisi essent duo expectãtes cũ assignatione mẽsis, q2 quo ad ſm nõ currit ei mensis donec sit finitus mensis p̃mi, vt nota. Pet. de anchara. in repe. d. cle. j. col. xxxviij. de ɔces. p̃b. ⁊ idẽ tȝ Car. ibi in. §. secus in. vj. q. ⁊ ɔsi. lxxviij. ici. fr̃ Uincẽ. ⁊ Dñi de ro. deci. lxij. tit. de rescrip. in antiqs, ⁊ istud intelligit̃ nisi alius diu possedisset bñficiũ pacifice ꝙ tñ vere vacabat de iure, q2 excusat̃ impetrãs cursu mẽsis, vt not. Egi. decisio. cc. inci. i casu ɔclõnis, ⁊ ita ẽt tȝ Old. ɔsi. cclxxxij. inci. casus iste talis aliqd ipetrauit, 6 † ⁊ istud de negligẽtia ẽt ꝓcedit se ipetrãs nõ habeat coimpetratorẽ, q2 si est negligẽs põt ordinarius alteri ɔferre ⁊ ꝑ collationẽ alteri factã erit d̃structa gr̃a istius ḃȝ. d. Ab. in. d. c. capl'm. de rescri. ꝑ tex. in. c. clericus. de p̃bẽ. in. vj. ꝑ quẽ tex. putat idẽ ẽt si cum auctoritate pape esset receptus in canonicũ, ⁊ negligeret petere p̃bẽdã vacantem 7 † vbi subdit ꝙ ɔ̃riũ est dõm si post collationẽ esset qs negligẽs in petẽda possessione, q2 nõ ꝑdit ius suũ nisi in casu ꝑ gl. i. c. ɔtingit de dolo ⁊ ɔtu. ⁊ ibi. d. Abb. in. v. col. lȝ possit ꝑ supiorẽ p̃uari. c. si qs. xviij. q. ij. ⁊ gl. in. c. ea q̃ de offi. archi. nisi talis ipetrãs esset a prin. effectus canonicus auctoritate apostolica, q2 lȝ fuerit negligẽs i impetrãda p̃ma p̃bẽda alteri collata tñ põt aliã postea vacãtẽ petere vt est tex. in. c. si clericus. §. vex. de p̃bẽ. in. vj. ideȝ. ẽt tȝ Cald. in dispu. inci. a diffinitiua sñia col. pe. ⁊ istud intelligit̃ procedere, nisi in gr̃a expectãtis auctoritate apostolica esset clausula ad p̃bẽdã q̃ duxerit acceptandã, q2 nõ põt sibi imputari negligẽtia adeo ꝙ ꝑ collationẽ alteri factã sit destructa gr̃a sua q̃minus possit aliã acceptare vt no. rota de p̃bẽ. deci. iiij. in antiqs vbi tȝ tũc nõ hr̃e locũ. d. c. si clericus ⁊ alle. Archi. ⁊ ẽt Inn. in. c. mãdatũ de rescr. 8 † ⁊ idẽ d̃t rota si habeat gr̃aȝ ꝙ possit acceptar̃ p̃bẽdã ecclesie cũ p̃stimonijs vnius cedẽtis, vel decedẽtis, q2 tũc põt simul vel successiue acceptare prebẽdã, vel p̃stimoniũ ẽt separatiȝ, tñ ɔ̃ istud dictũ Rote ⁊ Archi. facit tex. in. c. j. circa fi. ⁊ in. c. ne captãde, de ɔces. p̃bẽ. in. vj. vbi lȝ ponat̃ clausula ꝙ duxerit captãdũ dʒ intelligi de p̃mo vacaturo 9 † p̃missa ẽt limitant̃ qñ p̃mus ⁊ secũdus impetrauerũt idẽ corpus bñficij, ⁊ apparet de poritate, q2 secũdus impetrãs nũq̃ potest aliquid obtinere vigore illaꝝ litteraꝝ, q fuerunt surreptitie nõ faciẽtes mẽtionẽ de prioribus, ⁊ sic nulle, q2 surreptio in bñficialibus viciat ipso facto. vt. c. ad audiẽtiã. in secundo de rescrip. in sexto, ⁊ in isto casu non habet locum dispositio capituli tibi qui. de rescrip. in. vj. nec etiam dispositio. c. penul. de rescrip. eod. lib. in sexto vbi si non apparet quis sit prior in data, est locus presentationi quia quando littere ambo referunt̃ ad idẽ subiectũ h̃ est ad certuȝ corpus beneficij tutius se ipediũt, ⁊ recurrẽdũ est ad ipsuȝ cõcedẽtẽ, vt tȝ Joã. an. in. c. si a sede. de p̃b. in. vj. ⁊ do. Abb. in. d. c. capl'm. de rescri.

10 ¶ † Et circa istud de bñficijs vacaturis repio regulã canzellarie, q̃ est. xv. in ordine vbi d̃t tex. ꝙ de cõcurrentibus ſup vacantibus seu certo mõ vacaturis bñficijs illis qbus gr̃e motu proprio conceduntur ceteris simili mõ gr̃as nõ habẽtibus p̃ferunt, ⁊ graduati nõ graduatis, sed inter graduatos magis graduati, ⁊ inter equaliter graduatos prius graduati, necnõ possessores colorato ti. nõ possessoribus, ⁊ inter ꝑsonas alias in curia p̃ñtes, ñ bñficiati, simpliciter, inter abñtes ceteris paribus oriundus nõ oriũdo, ⁊ diocesano, in reliqs vero singuli, q prius apostolicas de ſup lr̃as earũ executoribus p̃ñtauerũt alijs in ipsoꝝ de qbus agi ɔtingerit assecutiõe bñficioꝝ, ⁊ d̃t gl. i. c. j. §. volẽs. i v̓bo effectũ de colla. in prag. 11 † ꝙ si ɔcurrãt ad eadẽ apostolicus, ⁊ graduatus in viȝ ɔcilij basi. apostolicus ſp est p̃ferẽdus graduato siue sit in data p̃or siue posterior sicut p̃fert̃ oib9 ẽt antea receptis auctoritate legatorũ. c. hi q d̃ p̃bẽ. in. vj. facit. c. si a sede. c. ti. in. vj. ⁊. l. qḋ qs nauis. in fi. l. priuilegia. ff. de ꝓui. ⁊ magis priuilegiatus p̃fert̃ min9 p̃uilegiato. l. vex. §. fi. ff. de mino. ⁊. C. ad treb. auc. nisi rogati. ⁊ no. Hen. in. c. illud de p̃scr. facit decisio Rote. lv. vbi aliqs ex rescripto p̃p vel p̃uilegio põt noiare ad vacaturã noiatus ꝑ tale p̃uilegiũ nõ p̃fert̃ ipetrãti apostolico ñ. n. pp h̃ vr̃ papa p̃tatẽ a se

abdicasse.c.dudū.de pb.i.vj.z Rota deci.xv.facit qd no. Do.d s.Ge.in.c.si a sede.cc.j.de pbē.z dig.z Fely. in.c.pastoralis.i pn. circa fi.de rescrip.vbi.tz q si apparet de prioritate rōne vnius bo re ille est preferēdus cū si.vt no.Fely.in.d.c.caplm de rescrip.fa‑ 13 cit q no.Pe.de.anc.z do.Ab.in.c.ij.de offi.dele.† vbi tenēt q cū papa ɔfert idē bñficiū duobus sub eadē data,nec apparet cu ius supplicatio prius fuerit signata in h casu papa est ɔsulēdus q vtrāqz grām fecit z ſm eius rñsum est ,pcedēdū alle.Jo.an.i.d.c. si a sede de pben.in.vj.cū si.vt no.Fely.in.d.c.caplm.de rescrip. Nec ob.c.duobus.de rescri.in.vj.vbi dicit tex.q qñ nō cōstat d prioritate date ille ē pferēdus q prio suas lrās pñtauit,qz ille tex. loqr vbi agit d ,puisiōe faciēda ñ d fcā qz illa faciēda ptvtraqz grā valē p ɔtificatiōē eoꝝ qbꝰscribit,secꝰi fcā,qz stati neutra vz vl pē 14 det a diffinitiōe ɔceden.z ita ille tex.,pcedit vt no.fel.vbi.s.† nec et ad istō obstat.c.a sede.de pbē.in.vj.qz loqr i collatione fcā eo tpe a diuersis,qz si vnus possidet ille pfert,sz pdcā loquunt i col‑ latione fcā ab eodē.vt no.Fely.i.d.c.pastoralis.i.fi.pn.z in.c.ca plm de rescrip.z Bal.in.l.j.col.pe.x.qro qd si duo.C.qñ ,puo. nō est necess.vbi loquēs d duabus electionibus eodē die factis dicit q neutra vz stāte ɔflictu z ɔrietate ,pbationum,z ibi ēt dicit 15 idē de duabus sentētijs ɔrijs eo delatis. † z dicit Bal.i.l.j.col. xiij.x.scias ēt.C.de furtis.qd si ,pducunt duo mādata diuersa.c. die fcā neutrū vz nisi in vno ɔtineat minor ɔlaitas quā in alio, z dicit do.Abb.in.c.in nostra col.ij.ver.j.casu.de rescrip.vbi tz q qñ vnus z idē ipetrat diuersas lrās in eadē mā sub eadē data z Bal.in.l.de rebus.C.de dona.ante nup.vbi ēt ponit de duobꝰ 16 instrumētis eo tpe factis dicēs,qd si sunt ɔria neutrū vz.† z si ,p curator z dominus eo die acceptāt beneficiū presumit ,pcurato‑ rem prius acceptasse,vt no.Lu.ɔs.ccclij.incip.z si papa reseruat beneficiū z eo die expectās acceptauit,z executor ɔtulit pfertur spectās.vt no.Egi.deci.ccxxxv.ti.de deci.z dicit Cal.ɔs.vij.tit. 17 de pbē.† q si eps z suus vicarius ɔferunt eodē die pfert collatio epi,z ibi ēt tz circa fi.q si cetera sunt paria in duabꝰ collatiōibus illa prefert q prius fuit acceptata cū si.vt no.Fel.in.d.c,capitu‑ lū.de rescrip.vbi subdit q in casu.c.si a sede de pbē.in.vj.si prius acceptasset ille cui est fcā collatio ab ordinario lz postea acceptās hēat prius possessionē forte ſm eū prefert pmus acceptās q est nouū;z dicit Egi.ɔclu.ccxv.q si eodē die papa reseruat alicui be neficiū z expectans acceptauit z executor ei ɔtulit eo die, pfert expectās alia prioritate hore nō apparēte,z ita ſm eū fuit bis iu dicatū in Rota tpe Sixti pape quarti z ita alle.c.si a sede.de p‑ bē.in.vj.z si reseruatio pp precessit acceptationē expectātis illa 18 acceptatio est nulla ēt si papa nō ɔtulit.† qz expectatiue nō opan tur in reseruatis,vt no.Lu.ro.ɔsi.cclx.z idē expsse firmat Car. ɔsi.lxij.incip.casus sup quo vbi tz qd reseruatio pape non ipedit collationē ordinarij ex quo nō ɔstat q precesserit,dicit tñ quod si collatio pape z acceptatio expectantis ɔcurrerent eadē die imo ēt si acceptatio precessisset si tñ collatio executoris ordinarij secu ta esset collationē pape preualeret collatō pape alleg.Jo.an.in. c.si postqȝ.de pbē.in.vj.z ita ēt firmat Car.in.c.inter cetera d p ben.quē refert z sequit Jmo.ibi col.iiij.z rō drie ſm eos inter ac ceptationē simplicē expectantis z collationē ei fcāz est, nā primo casu pjudicat ei nō obstāte cla si nō est alteri ius qsitū in.ij.colligi 19 tur ex his q not.Fely.in.c.cām col.vlti.de rescri.† z illa cla non obstāte q pro alio scripserimus facit,q vbi vni est prouisum pt alteri ,puideri lz ipetrauerit sub eadē data,vt no.Rota dci.xxx. titu.de rescrip.in antiquis,sicut in sili dr de duobus castrū ingre‑ diētibus si fit pconiū q q primo ingressus fuerit tale castrū habe at tm primū, z duo pariter ingressi sunt dt.Bar.z ibi Jmo.in.l. h articulo.ff.de hr.isti.z Bal.i pbe.ffoꝝ.z Jmo.post Sy.in.l.q filiabus .§.i.ff.de leg.j.q neuter admittat ad pmiū,siue pconiū dicat qcūqz siue dicat q lz h fecerint,vt no.Felyn.in.d.c. capitu‑ lū,idē de duobus ad brauiū pariter puenietibus doc.vbi.s.z pe. de ancha.in.c.duobus.de rescri.in. vj.qd neutri debeat z imo d bent iterato currere.vt no.fely.vbi.s.z idē de duobus natis eo tē pore qs eoꝝ dicat pmogenitus no.Joan.in addi.spe.ti.de pbē. §.j.z Bal.in auc.ex testō col.vl.C.de colla.z in.l.qbus.C.de se 20 cun.nup.cū si.vt no.Fely.in.d.c.caplm.de rescrip. † itē ēt ,p ista pte facit glo.in.c.vnico.§.itē quod dicēs in x.noiatoꝝ.de coll. in prag.vbi tz q qñ vacāt duo bñficia noiatus acceptat z petit melius et episcopus vult dare deterius z videbatur q iste no‑ minatus siue graduatus in viz ɔsilij basi.,p rōe dubitādi dēat ha bere optionē,qz in bñficijs plenissima est interpretatio fiēda.ff.de ɔsti.prin.l.fi.z.c.ex pte.de deci.z.c.qz circa.de priui.iūcto.c.oli. de xb.sig.z ,p epo faciebat qz in obscuris minimū ē sequēdū.l.in obscuris.ff.de reg.iur.z.l.minimis.ff.de leg.iij.z.c.ex pte.de cēsi.

ergo dando deterius liberat ad h facit regula in alternatiuis de regu.iu.in.vj.z.ff.de leg.j.l.siqs a filio.§.si qs plures z.C.de do‑ na.l.si qs argen.z h ſm eū z bñ verius videt ,put in sili ɔcludit Brix.q.dñi.lxij.z Hen.in.c.accedens de ɔces.prebē.facit text. in.c.si pluribus.§.si vero.de pbē.in.vj.z istud itelligit qñ sil vaca uerūt z nō apparet q prius vacauerit puta,qz obijt vel trāslatus est q sil plura bñficia obtinebat ad eādē collationē spectantia , z idē est dōm in illo q ipetrauit a sede aplca,qz tūc ipse ipetrans hē bit minimū nisi esset cla motu ,pprio,d.c.si pluribus.de pben.in. 21 vi.† sz qd si eps cōfert oia spreto noiato,aut ipetrāte an dēat re‑ tractari collatio oīum,vel vltimi dōm est ſm eū q solū retractan da est collatio vltimi.i.vltio collati z euincet ab ipetrāte, nā eps erat astrictus ad vnū dimittēdū,vñ poterat dimittere q volebat z iō fcā collatiōe successiue de dictis duobus bñficijs vltimo col latū remanserat ɔferendū noiato,cū primū canōice fuerat colla tum.vt no.Comp.in.c.caplm.in gl.magna in.x.itē si q executo ri.z Archi.in.c.mādato.de pben.in.vi.facit.ff.de iure do.l.ple‑ rūqz.z de fideicō.lib.l.si legauero.§.a duobus.facit q no.in.c.si pluribus in ver. elegerit. de pben.in.vj.z si eps conferat oia il‑ la bñficia eodē die nec apparet q prius fuerit collatū vr q colla tio oium retractet pp icertitudinē.nō enim maior est rō q retra‑ ctet vnius collatio qȝ alterius.l.si fuerit.ff.de reb.dub.z de testa. tute.l.duo sunt ticij.z.c.ij. de ele.i.vj.z.ff.de in diē adiec.l.cū duo vt in simili ,qōne dr de duobus testis eodē die cōfectis de quoꝝ prioritate nō ɔstat qz si diuersa sunt heredes instituti neutrū va‑ let ceteris paribus.l.j.§.j.z ibi Bar.ff.de seru.pa.z p glo.z doc. in.l.fi.C.de edic.diui adri.tol.z in.c.duobus.in prin.de rescrip. in.vj.facit ēt q no.Old.in ɔs.cclxij.incip.q si plures simul fue‑ runt vniones pluriū ecclesiaꝝ parochialiū z incipiūt esse dānose 22 oēs reuocari dñt,vt no.Jo.an.in.c.si a sede.de pbē.in.vj.† vbi tz q si papa vel ordinarius eodē die ɔferat duobus idē bñficiū nec apparet cui pmo pp incertitudinē vna impedit alterā z ɔcursu se ipediūt.l.quotiēs.de vsufruc.z.l.ij.§.fi.ff.queādmodū vsuf.ad‑ mi.z h ,pcedit nisi recurrat ad ordinariū qui ɔtulit,vt declaret il lud q primo loco ɔtulit,arg.c.ij.de offi.deleg.z Bar.in.l.si du‑ as.ff.de execu.tuto.Old.ɔsi.cxliij.incip.collator enim est idoneꝰ testis de collatione p eū fcā facit.c.ij.z q ibi no.de pactis, tñ su‑ perior ad quē recursum hēbit noiatus poterit gratificare z ɔfer‑ re ei alterū illoꝝ bñficioꝝ,q voluerit,arg.c.duobus.§.qd si for‑ sitan.cū ibi no.de rescrip.in.vj.z cū eps erat astrictus noiato nō elegit bñficiū,q sibi ɔferret poterit supior,ad quez deuoluta est ptās ɔferendi eligē,ad h facit extrauagās Jo.xxij.suscepti z.d. c.si pluribus.de pben.in.vj.z.c.fi.de consue.in.vj. z subdit glo. vbi.s.q noiatus pōt renūciare acceptationi de certo beneficio i vim noiationis pōt insequendo ɔciliū basi.vt in vim eiusdē aliud acceptare ex quo enim elegit vnū nō pōt variare ad h.ff.d optio. lega.l.hoīe legato facit.c.cū in multis in fi.de rescri.in.vj. z.c.vt qs duas de ele.in.vj.z cle.cū illusio.de renū.z regula q semel pla cuit.de regu.iur.in.vj.z.c.mutare eo.titu.z lib.z Jo.mo.z Arc. in.c.ne captāde.de ɔces.pben.vbi loquunt in expectāte p litteras ɔnales,z h ,pcedit reglr nisi errore ,pbabili fuerit deceptus. vt no.Archi.in.c.grā de rescrip.in.vj.puta,qz illud bñficiū p eū ac ceptatū debebat alteri noiato antiquiori, vel ipetranti , aut non erat in turno noiatoꝝ,aut erat tale q nō cadebat in turno,z ipse ipetrans ignorabat argu.ff.de optio.leg.l.ij.z.ff.de adul.l.si ma‑ ritus.§.vlti.z.c.qz non.de psum.no.in.c.qz cūctis.de cōces.pbē. 23 † vbi dr q acceptās nō variat si ɔsequi potuit q optauit vt.d.c. qz cunctis.§.pe. si āt ɔsequi nō potuit,vt qz alius hēat priores lit teras,vel acceptauit nō vacās,tunc poterit,tñ ſm eū caueat ipe‑ trās vt p sniam succūbat z sine collusione qz sibi obesset.c. audi uimus de collusio.detegē.z si cōpromitteret vel alias cōponeret iputet sibi,nec poterit aliud acceptare.c.ad audiētiā.el.ij. de re‑ scri.c.nō pt.§.ij.de pbē.in.vj.de euictio.l.si dcm.§.si cōpromise‑ ro.z.ff.māda.l.fi.z dt Jo.an.in.d.c.cū i multis.de rescri.in.vj.q ēt si sine snia succūbat,maxie si acceptās ,ptestationē fecit,z vidēs errorē in bñficiū alteri debitū illud dimittit,z aliud pōt accepta‑ re valebit acceptatio,nā in talibus cōmēdatur q sniam nō expe‑ ctat.ff.mādati.l.fideiussor.§.qdā.z.c.si bñficia.de pbē.in.vj.z.C. de euictio.l.iij.vbi nō agit de euictiōe nisi post sniaz qz illa actio cōperit ɔ actorē a quo emptor cām habuit vt tz glo.in.d.vbo no minatoꝝ in.c.vnico.de colla.in prag.vbi ēt subdit q ille cū quo nunc litigat nihil denūciare tenebat,sz oportebit eū nūc facere h dē q bñficiū illud non erat in turno,z q sibi nō debebat,vt not. 24 Rota deci.lxxviij.† vbi dr qñ notoriū est q ille q acceptauit nō hz ius in beneficio tunc nulla expectata snia pōt acceptare ſm.si tñ acceptās dicat q pmū q cadebat in gratia sua nō debet sibi, qz ex

qr ex quo acceptauit presumit̃ ꝯ cũ ad ꝙ onus vitandũ expediẽs fuisset snia, nisi esset notoriũ ad ipsum non spectare. vt no. Joã. vbi. s. nõ enim obest venditori snia emptoris que p iudicis ipru dentiã lata est. ff. de euictio. l. si p iprudentiã. ꝛ si acceptans benefi ciũ dicat h modo accepto illud bñficiũ si sit mibi de iure debitum protestans nõ recedere a mea noiatione, si inueniat̃ nõ deri acce-
25 ptãti, non tenet̃ ꝓsequi † ꝛ dr̃ acceptasse bñficiũ, qñ petit illud sibi p collatorẽ cõferri, aut recipiendo illud sibi collatũ, facit cle. j. §. quẽ ẽt. de ꝯces. pbẽ. ꝛ si errat in mõ acceptãdi, qr acceptat be neficiũ p mortẽ ꝛ vacat p resignationẽ dõm est qd̃ vȝ acceptatio dũm p alias circũstãtias ꝯstet de corpe bñficij, lȝ erratũ sit in pso na, p quã vacauit. arg. l. falsa. ff. de ꝯdi. ꝛ demõ. facit. c. lȝ ex qua- daȝ. de testi. ꝛ c. significãte. cũ ibi no. de rescri. Do. de ro. deci. cccc
26 xiij. ꝛ. ccxxiiij. † Nec ob c. susceptũ, qr hȝ locũ in ipetratione non ẽt in acceptatione bñficij que est declaratio volũtatis tẽdẽtis ad executiones gr̃e, vel noiationes, vt no. Do. de. s. Ge. in. d. c. susce ptũ. de rescri. in. vj. ꝛ que acceptatio valet nõ expresso aliquo mõ vacationis, dũm bñficiũ vacauerit ante acceptationẽ, vt no. Ro ta deci. ccccxxj. cũ si. vt no. gl. in. d. c. j. §. itẽ quo ad. in ṽbo nomi- natoꝝ de colla. in prag. Et cum his sit expedita presens questio.

SVMMARIVM.

1 Collatõ bñficij fcã p renũciationẽ ꝓcuratoris ṙuocati an valeat.
2 Reuocatio procuratoris quando valeat lȝ nõ peruenerit ad no titiam procuratoris.
3 Eps si iussit vt beneficiũ vni cõferat̃ an variare possit.
4 Renunciatio bñficij facta p ꝓcuratorẽ reuocatum an valeat.
5 Permutatio per ꝓcuratorẽ reuocatum facta an valeat.
6 Reuocatõ procuratoris dati ad ꝑmutãdũ cui notificare debeat.
7 Ueritatem tacens an peccet.
8 Renunciatio facta per dñm procuratore iam reuocato qui po- stea ꝛ ipse renunciauit an valeat ꝛ. j. nu. seq.
9 Renunciatio facta per procuratorem in curia constitutum ad re nunciandum an valeat si anteq̃ȝ renũciasset mortuus sit dñs.
10 Renunciatio procuratoris ꝛ dñi si repiatur eadem die facta que prius facta presumatur.
11 Collatio epi ꝛ vicarij si sit eadẽ die facta q̃ prius facta presumat̃.

QVÆSTIO XVI

1 Quero decimosexto. † An valeat collatio bñficij fcã p renũciationẽ ꝓcuratoris re uocati, omissa disputationẽ põt distingui recurrẽ do ad cle. j. de renũ. vbi dt̃ tex. ꝙ renũciatio digni tatis, vel bñficij facta per ꝓcuratorẽ ad h spẽliter constitutum lȝ prius ꝓcurator fuerit reuocatus eo ignorante ꝛ supiore cui fie bat cessio renunciatio. qr tũc valebit collatio postq̃ȝ valuit ꝛ te-
2 nuit renũciatio † nisi ista ꝯsõ ꝓcuratoris esseȝ fcã p metũ, qr tunc teneret reuocatio lȝ nõ ꝑuenerit ad noticiã ꝓcuratoris, vt tȝ glo. singulariter q̃ȝ sequunt̃ ibi Car. ꝛ do. Ab. in. d. cle. j. i verbo spõ te. de renũ. ꝛ pmissa ẽt nõ ꝓcedunt, qñ reuocatio fuit occulta per militiã, qr tũc nõ valeret renũciatio. vt no. Bal. in. c. audita. co. ij. de resti. spo. ꝛ rõnẽ assignat qr in illo casu sufficit iuris fictio cũ simi. vt no. Fely. in. c. cũ oliȝ. col. ij. de re iud. ita ẽt no. Rota. deci. xxxij. de pben. in antiquis ista variatõ nisi cũ cã est ꝓhibita in per
3 sonis ecclesiasticis † ex qbus infert̃ ꝙ si eps iussit vt bñficiũ ꝯfera tur vni nõ põt variare vt no. Ro. deci. xxix. ti. de ꝯces. pbẽ. in an tiquis, ꝛ eps qui semel nominauit vnũ intuitũ gr̃e nõ põt aliũ no minare ẽt reinterga, vt no. Ro. titu. de cõces. pbẽ. decisio. xxvij. in antiquis. ꝛ idẽ est dõm in alijs clericis in. c. cũ ãt. de iurepa. facit illud ꝙ no. Host. in. c. ꝯtinebat̃. de his que fiunt a pla. limitando l. quotiẽs. C. de rei ven. lȝ illud dictũ nõ approbet̃. vt no. Fely. in.
4 c. ecclesia. s. Marie. in fi. j. q. de ꝯsti. † Et redeundo ad ꝓpositum qr ẽt si ille qui ꝯstituit ꝓcuratorẽ statim reuocet ipsum pñtẽ clam qr si postea renũciat vȝ renũciatio, vt no. Bal. ꝛ ibi Fely. in. c. ex pte decani de rescrip. vbi tenet ꝙ ita fuit dictũ i ꝑmutatione fa- cta p ꝓcuratorẽ ꝯstitutũ ad ꝑmutãdũ a quodã ꝓposito ne illuda tur pape cuius auctoritas reqrit̃ in renũciatione. ꝛ ita ẽt tȝ and. barba. in. d. c. ex pte. de rescrip. tñ ibi Fely. dicit ꝙ illud est valde difficile sustinere posse, qr ad inualidandã renũciationẽ vr̃ suffice re ꝙ reuocatio ꝑueniat ad noticiã ꝓcuratoris. vt. d. cle. j. vñ ista limitatio vt nõ habeat locũ in reuocatione occulte fcã pñte ꝓ curatore nõ vr̃ iure ꝓbari, imo eẽt ꝯ illũ tex. idistincte loquẽtẽ, tñ ad istud põt dici, ꝙ si reuocatio nõ possit ꝓbari, p vnũ testẽ ꝛ iu-

ramẽto ipsius partis reuocantis, non obstante illa reuocatione occulte facta, valebit renũciatio, per tex. in. c. ex insinuatione. de ꝓcu. tñ malefacit ꝓcurator renũciare illud bñficium quando cõ- stat sibi de ꝯria voluntate ipsius bñficiati, vt in simili facit qd̃ no. do. Ab. in. c. j. de offi. ordi. loquẽte d iudice ꝓferẽte sniaȝ ꝯ ꝯsciẽ tiam ꝛ sic ergo in casu postquam de iure valet renuntiatio tenet
5 ꝛ vȝ collatio, † ꝛ pmissa etiam ꝓcedũt in ꝓcuratore ꝯstituto ad renũciãdũ cã permutatiõis, qr vȝ renũciatio, ꝛ ꝑmutatio ẽt si ꝓ- curator fuerit reuocatus dũm h ignorauerit, vt no. Do. d. s. Ge. in. fi. circa fi. de ꝓcu. in. vj. ꝛ ibi dt̃ Lap. se vidisse literas papales sub bulla q̃ videbant̃ approbare istud dcm̃, ꝛ rñdet qbusdã rõni bus faciẽtibus in ꝯriũ, ꝛ ita ẽt sequit̃ Fely. in. d. c. ex pte. decani
6 de rescri. ꝛ sic ergo si teneat renũciatio valebit collatio † ꝛ ibi sub dit ꝙ reuocatio ꝓcuratoris dati ad ꝑmutãdũ est notificãda illi cũ quo debeat fieri ꝑmutatio, qr lȝ. d. cle. loquat̃ solũ de notifica- tione fiẽda ꝓcuratori, vel supiori, tñ isto casu ẽt si nulli sit fcã, sȝ al teri, cũ quo habeat ꝑmutari, vȝ reuocatio, vt Do. de. s. Ge. in. c. fi. ꝛ ibi Lapus circa fi. de procur. in. vj. qr ille fuit in dolo tacẽdo reuocationẽ dolose, ꝛ si diceret̃ ꝙ. d. cle. j. vr̃ requirere solã noti- ciã reuocationis in altera ex dictis psonis rñdet̃ sm̃ Fely. ꝙ non dicit de alijs psonis, qr loq̃t̃. d. cle. in materia renũciationis vñ in telligẽdo qd̃ hẽat locũ in ꝑmutatione sufficit qd̃ reuocatio sit in- timata alteri ex qbus idẽ Fel. infert ꝙ titius misit ꝓcuratorẽ ro mã cũ mãdato ad renũciãdũ bñficiũ ꝛ sempronius accedebat ad curiam vt impetraret istud beneficiũ vacaturũ p renũciationẽ, q̃ fieri dẽat ad istũ effectũ vt ipse ꝯsequeret̃ illõ bñficiũ, ꝛ duȝ sẽpro nius esset in itinere fuit notificata sibi in vrbe pisarũ reuocatio di cti procuratoris, ipse aũt accedẽs ad curiã, ꝛ ꝑueniẽs nũciũ por- tantẽ reuocationẽ ipsi ꝓcuratori obtinuit bñficiũ secuta renũcia tione facta p ꝓcuratorẽ ignorãtẽ reuocationẽ, ꝛ videbat̃, ꝙ ipe- tratio nõ valebat quasi ipse p dolũ tacuerit de illa renũciatione, tñ ꝯriũ vr̃ sentire Fely. vbi. s. in. d. c. ex pte, qr cle. j. de renũ. vult ꝙ ad h vt renũciatio nõ valeat reuocatio inotescat procuratori vel superiori, sed in pñti casu neutri eoꝝ inotuit, ergo vȝ renũcia- tio, ꝛ p ꝯñs collatio, nec ob. ꝙ tȝ do. vbi. s. ꝙ sufficiat eã esse no- tam alteri ꝑmutãti, qr in casu illo is cũ quo est ꝑmutatio facien- da gerit vicẽ ptis, vt no. Ro. deci. viij. ti. de ꝓcu. in antiqs, sȝ iste habẽs speȝ in renũciatione futura est vt extraneus, vñ nõ vr̃ ꝙ iti- matio fcã sibi opet̃ plusq̃ȝ si esset facta persone extranee, tñ istud nõ mihi plȝ qñ renũciat̃ in manibus pape cũ illa ꝯdõne in fauoreȝ talis alias qr tũc illud vr̃ ita iportare sicut in cã ꝑmutationis, qr tũc hr̃ loco ptis, vt in simili no. p Fely. in. c. ad audientiã. in. ij. de res. ꝛ si diceret̃ qñ renũciat̃ pure, ꝛ simpliciter ꝙ ille cui bñficiũ ẽ
7 ꝯferẽdũ sit in dolo tacẽdo reuocationẽ, illud negat̃, † qr tacẽs ve rum nõ peccat nisi qñ ẽ ꝓduct⁹ vt testis, vt no. Jnn. ꝛ alij doc. i. c. j. d cri. fal. ꝛ dt̃ Bu. i. c. iij. no. de ꝓba. ꝙ tacer̃ vitatẽ ad q̃ȝ qs nõ tenet̃ i foro ꝯtẽtioso nõ est peccatũ mortale sicut est alius extraneus sciẽs hãc reuocationẽ nõ tenet̃ eã notificare ꝓcuratori, facit i sili ꝙ no. do. abb. in. c. inotuit. ꝛ i. c. dudũ. i. ij. d ele. ꝛ si iste daret ope rã ne reuocatio inotesceret ꝓcuratori, talis fraus nõ ꝓdesset ei ꝛ reuocatio valeret. cle. j. in fi. de renũ. sȝ tñ nõ vr̃ ꝙ solũ silẽtiũ de- beat iputari ꝛ pena illusiõis in. d. cle. j. habebit locũ nõ obstãte si
8 lẽtio vt. s. dixi. † ꝛ subdit Fely. vbi. s. in. d. c. ex pte decani. de resc. qd̃ pmissa limitant̃, qñ cõstituẽs ꝓcuratorẽ renũciaret bñficio ꝓ- curatore iam reuocato, qr lȝ procurator ignorãs reuocationẽ, ꝛ post renunciet, tñ renũciatio dñi vr̃ tenere nõ ãt renũciatio ꝓcu ratoris, qr cle. j. supius alle. loq̃t̃ qñ ꝓcurator renũciat bñficiuȝ sȝ in casu isto ꝓcurator nõ renũciat cũ iã bñficiũ vacauerit p re- nũciationẽ dñi. nã qñ dñs renũciauit hẽat eo tpe titulũ in bñficio
9 cũ nõdũ ꝓcurator renũciasset. † ꝛ h ẽt ꝓbat̃ qr si moriat̃ ꝯstituẽs anteq̃ȝ ꝓcurator renũciaret nõ vȝ rẽũciatio, qr cũ semel vacet per mortẽ nõ põt amplius vacare ex eadẽ psona. c. susceptũ. de rescr. in. vj. ergo parificãdo mortẽ sitẽm nãli. §. ecce. vij. qd̃. j. dõm idem esse qñ ipse renũciat. ꝛ ita ꝯcludit Fely. vbi. s. tñ ꝯriũ crederẽ di cẽdũ ꝙ nõ valeat renũciatio dñi i ꝑiudiciuȝ ꝓcuratõis fcẽ. ꝛ pri- mo põdero. d. cle. j. ibi ipsuȝ ignorãtẽ postmodũ duxerit quolibȝ reuocãdũ ꝙ ṽbũ quolibȝ dt̃ ibi gl. ẽ ꝯnale. ꝛ cõprehẽdit oẽm mo dũ reuocationis tacitũ vel exp̃ssum pt̃er casum mortis. 2o põde- ro. d. cle. in rõne tex. q̃ est multũ ꝯnalis dũ dt̃ ꝙ illusio, ꝛ variatio in psonis ecclesiasticis maxie sunt vitãde ne videat̃ venire ꝯ fcm̃ ꝓpũ vt ṽba ñ faciat irrita. Tertio põdero istõ qr qñ nũci⁹ adiuit iter curie ro. iferiores de illo negotio ãplius nõ pñt se itromitter̃. c. vt nr̃m. vt ecclesiastica bñficia. ꝛ c. vt nr̃m. de appel. c. lȝ de offi.
10 ordi. ꝛ ita vidi sniare in senatu tholose. † Jtẽ si eadẽ die renũciat dñs ꝛ ꝓcurator ꝛ nõ appet qs prius renũciauerit renũciatio dñi ꝑsumit̃ prius fcã, vt sentit Fely. in. d. c. ex pte decani. ṽ. d. cle. j. d

11 rescrip. facit q no. idē † Fel. i. c. pastoralis. ad fi. ⁊ in. c. capl'z circa. fi. de rescri. ⁊ facit q no. Cal. in. c. ij. ꝺ offi. vica. vbi tȝ q si eps ⁊ vicarius ꝯferunt eodē die psumit' q collatio epi pcessit tñ non est bona equiparatio vicarij ⁊ procuratoris, in h' casu vt ibi tenet Cal. qꝛ vicarius dat' ad supplēdū illud q dñs non pōt. c. qm̄. de offi. ordi. secus est in ꝓcuratore vt tȝ Albe. in. l. sepe. ff. de offi. psi. vbi dicit q si eps ꝯfert ante eum cui ꝯmisit vices suas in conferēdo valet collatio epi. l. iudiciū soluitur. ff. de iudi. ⁊ ita fuit iudicatuȝ ꝫ euȝ contra Gu. de suza. Et cum his sit expedita pñs. q.

SVMMARIVM

1 Beneficium an de nocte conferri possit.
2 Pars citata de nocte dȝ licentiari et si non audiet' appellare pt. Et an sententia de nocte lata valeat. ⁊. ĩ. nu. 5.
3 Citatio notorie iniusta citatū nō arctat.
4 Sententia arbitratoris de nocte lata an valeat. Et quid in sententia arbitri.
6 Consuetudo an valeat q sententia de nocte fieri possit.
7 Apostoli an de nocte peti possint.
8 Testis an possit examinare ⁊ iurare de nocte.
9 Collatio an de nocte fieri possit et nu. seq.
10 Collatio facta occulte valet licet sit suscepta.
11 Actus quomodo cognoscatur q sit factus de nocte vel de die.
12 Dies ⁊ nox quando dicatur.

QVÆSTIO XVII

1 Quero decimoseptimo. † An bñficiū possit ꝯferri ꝺ nocte. Et prio ꝓ pte negatiua videbat' q non, qꝛ snia ñ est ꝓferenda aut ordo iudicarius ꝺ nocte nō ē exercēdus, qꝛ q male agit odit lucē dei. c. ꝯsuluit. ⁊ ibi gl. ⁊ doc. ꝺ offi. dele. ꝫ bñficia ferre est in iurisditione. c. nouit. ⁊ ibi doc. post gl. de offi. lega. ergo vr̄ q bñficiū de nocte nō possit ꝯferri, ad istud pt rñderi q illud ꝓcedit in iurisditiōe ꝯtētiosa, q iudex de nocte nō dȝ ꝓcedē secus vr̄ in iurisditione voluñtaria, qꝛ est magna dñia iter iurisdónem volūtariā ⁊ cōtentiosam, vt ē gl. ⁊ ibi doc. in. c. nouit. ꝺ offi.
2 leg. † ⁊ de iurisdóne ꝯtētiosa dr̄ Host. in. d. c. ꝯsuluit. de offi. lega. q pars citata poterit dicē q est tps ꝗescēdi, ⁊ petere lniam, ⁊ si ñ audit' poterit appellare. ita ēt tȝ ⁊ seqt' Jo. an. in addi. spe. in titu. de ꝓlatione snie. §. iusta. v. itē est nulla rōne tpis, vbi distinguit, q aut pars cōparuit, ⁊ appellauit, ⁊ non tȝ snia lata ꝺ nocte, quia habuit iustā cāȝ appellādi, vt. d. c. ꝯsuluit, aut excepit, ⁊ nō appellauit, nec recessit, tūc tenet snia lata de nocte, lȝ iudex male fecerit, aut pars excepit ⁊ recessit, ⁊ ēt tūc nō tȝ snia, qꝛ est lata ꝯ abñtē nō ꝯtumaciter, quē seqt' do. Abb. in. d. c. ꝯsuluit, vbi dicit q qñ ps est pñs vr̄ renūciare iuri suo, vt. l. j. ff. de ferijs. ⁊ idē do. Abb. vbi .s. subdit q ēt qñ pars citata nō cōparet de nocte nō tenet' venir
3 ad se excusandū ⁊ rōnē assignat † qꝛ citatio notorie est iniusta ⁊ temeraria iō nō arctat citatū, facit tex. in cle. pastoralis §. pisana. ꝺ re iu. ⁊ facit. c. bōe. el. ij. ꝺ ele. ⁊ q no. Jnn. i. c. ij. de dilatio. ⁊ gl. ⁊ doc. in. c. veniens. de accu. ⁊ in. c. sup l'ris de rescri. ⁊ dr̄ Fely. i. d. c. ꝯsuluit. de offi. lega. sup gl. i v'bo tenebras, vbi tȝ q snia arbitratoris lata de nocte vȝ, vt no. Bal. in. l. eos. §. fi ãt in fi. C. ꝺ ap. ⁊ Pau. de ca. i. l. more romano. ff. de ferijs p legē ñ minorē. ⁊ ibi
4 d. Jas. may. ad plenū. C. de trāsa. † vbi dr̄ q trāsactio pt fieri ꝺ nocte ⁊ arbitriū est qdā trāsactio. §. fi. in auc. vt cū de app. cogno. ⁊ istud ꝓcedit i casibus i qbus arbitratror ꝓcedere pt ptibus abñtibus vt no. Lu. ro. in. l. si qs arbitrat'. ff. de v. ob. secus vbi ñ posset ꝓcedē eis abñtibus, qꝛ actus expediēdi pte vocata ñ pñt expediri de nocte qꝛ pars nō teneret' ita in snia arbitri, vt no. Bal.
5 in loco palle. ⁊ Lu. ro. in repe. l. j. col. iij. ff. de arbi. † in iudice vo snia eius nō vȝ lata in nocte nec est opus appellare ꝫ eū, vt ē tex. ⁊ ibi glo. magna in. d. c. ꝯsuluit. de offi. dele. facit gl. in. §. ij. insti. de v'b. ob. ⁊ gl. in. l. more. ff. de iuris. om. iud. ⁊ idē Fely. vbi. s. limitat illō ꝓcedē vbi res, vel iurisdi. est pitura die seq. qꝛ tūc de nocte pt ferre sniam, vt no. Bar. ⁊ Bal. in. d. l. nō minorē. C. de trāsac. ⁊ Bal. in. l. cassius. C. de testa. ⁊ Bar. in. d. l. more in fi. ⁊ angel. in. l. j. §. dies. ff. qñ appellādū sit, ꝫ dr̄ Jo. de imo. in. d. c. ꝯsuluit q ille tex. ꝓbat ꝯriū q lȝ sit pitura iurisdó, tñ nō pt ferri snia de nocte, ⁊ sic fallētia siue limitatio est falsa ꝫm eū, quē seqt' Fely. vbi. s. vbi dr̄ istud esse tãq̃ vnū miraculū q oēs pdicti doc. errauerunt, tñ ꝯriū credere dōm p doctri. Jo. an. ⁊ do. Abb. q̃. s. retuli, qꝛ si ps possit approbare ex suo ꝯsensu iurisdónem de nocte exercēdā, a fortiori valebit qñ res eēt pitura. ar. c. lȝ iūcto. c. fi. ꝺ ferijs. ¶ Scdo pmissa litat', vbi iudex multitudie agēdoꝝ fuissȝ occupat⁹, qꝛ tūc pt ferre, vt no. Bal. in. j. ꝗstōne. ff. oꝝ. §. sȝ cū in. iij. col. ⁊ in auc. hodie in. iij. col. C. de appel. vt no. And. barba. in rubri. de fide instru. iiij. q. xxij. ¶ Tertio istud limitat', nisi ptes consentiant, qꝛ snia pt ferri de nocte. vt no. Jo. an. in. addi. spe. quaȝ .s. alleg. ⁊ p oēs quos alleg. Saly. in. d. l. nō minorē. C. de trāsa. qꝛ validū est arg. de loco ad tps. l. vinū. ff. si cer. pe. ꝫ sic ē q ptes possunt facē ꝓrogationē de loco ad locum ergo in isto casu pt fie
6 ri. ¶ † Quarto limitat' vbi ꝯsuetudo esset q snia posset ferri de nocte. vt no. Jo. an vbi. s. ⁊ Saly. in. d. l. nō minorē. C. de trāsac. ⁊ dicit Fely. in. d. c. cōsuluit q talis ꝯsuetudo vr̄ irrationabilis, qꝛ ꝯ ꝗstōnem, ⁊ ibi subdit q in pdictis casibus dȝ ferri snia accēsis magnis luminarib⁹, vt no. Bar. in. d. l. nō minorē. C. ꝺ trāsac. alleg. tex. in. l. j. §. tria luminaria. ff. de vētre insp. ⁊ eo casu q̃ licite iudicat' de nocte licite appellabit', vt no. Bar. in auc. hodie col. ij. C. de appel. ⁊ in. d. l. nō minorē ⁊ ita ēt tȝ Phi. in. c. fi. in. q.
7 iiij. de ap. † ⁊ idē ꝫ eūdē Fely. ē dōȝ in petitione apostoloꝝ ⁊ ita itelligit gl. in. c. ab eo. in v'bo. loco. de ap. in. vj. dūmō isto casu fiant ea hora q̃ lata ē snia, ⁊ dicit Jnno. q dcm̄. c. ꝯsuluit hȝ etiā lo
8 cū i snia iterlocutoria ⁊ in alijs actibus † dr̄ tñ q iudex pt recipere testes ꝺ nocte, ⁊ cū Jnn. cōiter oēs doc. in. d. c. ꝯsuluit trāseūt ⁊ istud itelligit' i examinatiōe pp. l. nullū. C. ꝺ testi. secus vbi agit' ad receptionē eoꝝ ⁊ vidēdū eos iurare qꝛ nō pt tūc ꝺ nocte facere iurare, ⁊ rō ē qꝛ inuitus nō cogit' qs ꝯparere hora noctis. vt. d. c. ꝯsuluit. ⁊ idē gñalr' ꝺ oibus actib⁹ expediēdis iudice sedetē ꝓ tribunali, qꝛ ꝺ nocte expediri nō pñt tex. i. d. §. sedebūt in auc.
9 de iudi. ¶ † Scdo ꝓ parte negatiua facit qꝛ electio nō pt fieri ꝺ nocte ⁊ clādestineste vt ē tex. i. c. pp. §. electiōes. ꝺ elec. q̃ postq̃ electio nō pt fieri occulte ⁊ clādestine, idē vr̄ dōm i collatiōe, qꝛ a pari debēt iudicari. c. cū in cūctis. §. cleri. de elec. ad istud ēt pōt rñ deri q nō vȝ gña nec argumētatio. qꝛ ista sunt longe diuersa ellectio, ⁊ collatio, nā si mādet' ꝓuideri ꝺ bñficio collatiuo nō ve
10 nit bñficiū electiuū vt ē tex. i. c. cū i illis ꝺ pbē. ⁊ digni. ¶ † Ego soluēdo. q. ⁊ colligēdo dicta doc. crederē sic dōm q collatio facta occulte ⁊ secrete vȝ. ⁊ tȝ nec ē irritāda lȝ sit suspecta, vt ē gl. i. c. j. i verbo occulta vt eccle. bñfi. ⁊ Jmo. ⁊ do. Abb. idē ēt tenet Do. de san. ge. ⁊ Archi. in. c. si tibi absenti. ꝺ pbē. in. vj. idē ēt tȝ do. Ab. in. c. j. ꝺ clande. despō. ⁊ in spē Fely. decidit istā. q. i. c. cōsuluit col. fi. ver. collatio. de offi. delega. vbi tȝ q collatio beneficij facta de nocte tȝ ⁊ nō est irritāda, ⁊ istō limitat' nō hr̄e locū in electiōe, qꝛ electio occulta siue clandestina non tȝ. c. qꝛ pp. §. electiōes de electi. ⁊ do. Abb. in. c. j. ꝺ clādesti. despon. ⁊ dicit Fely. in. d. c. ꝯsuluit col. fi. de offi. deleg. qō electio facta ꝺ nocte nō vȝ ⁊ istud de electiōe limitat' ꝓcedere ⁊ debere intelligi i electione in q̃ ē seruāda forma. c. qꝛ pp de electio. secus est in alia electione q̃ si fuerit facta occulte ⁊ clādestine valebit vt no. dr̄. Abb. in. c. vnico. vt ecclesiastica bñficia sine diminutiōe ꝯferan, ⁊ ꝓ ista pte qō valeat collatio facta de nocte facit, qꝛ regularit' oēs actus pñt fieri taȝ de nocte q̃ de die nisi reperiant' ꝓhibiti ⁊ illi q pñt fieri valebūt lȝ hēant psumptionē ꝯ eos vt pȝ de mr̄imonio ꝯhēdo, vt. c. j. ⁊. ij. ⁊ fin. ꝺ clād. ꝺspon. † ad cognoscendū an actus sit
11 factus de die aut de nocte dñt do. Abb. ⁊ Car. in. c. si pfodiēs. ꝺ homi. vbi dñt quod ad ꝓbanduȝ q dies dicat' post ortum solis vsq; ad occasum, dr̄ ad qōnē statutoꝝ ꝓuinciaꝝ Jtalie que cōiter duplicāt penā cōmittētiū maleficiū de nocte, qdā iterfecit aliquē i crepusculo vel i aurora qñ erat aliqua claritas diei lȝ sol adhuc nō esset sup terrā an dicat' maleficiū ꝯmissuȝ de die vel de nocte, ⁊ facit ille tex. ꝫ eos in. d. c. si pfodiēs inq̃tuȝ attribuit actū diei dūtaxat post ortū solis, ante vero dicat' fur nocturnus ⁊ nō diurnus, ad idē facit. c. j. de treuga. ⁊ pace. ⁊ de offi. dele. ꝯsuluit.
12 ¶ † Jn ꝯriū facit ꝫm eos vbi. s. ille tex. ibi q poterit decernē ⁊c. tūc ergo dr̄ dies cū qs pōt, aliū discernere, ꝫ imediate post occasuȝ solis, vel paꝝ añ ortū solis ita decernit qs sicut post ortū, vel añ occasuȝ, ergo dȝ attribui diei, ⁊ dr̄ nox a tenebris, dies a luce ꝫ de sero saltē aliquātulū post occasuȝ solis est claritas ēt ñ tenebre ergo nō pt dicit nox, posset ēt argui q iste casus sit omissus a statuto, qꝛ ꝓprie illa hora nō est dies neq; nox, qꝛ nō sunt tenebre sicut in nocte neq; claritas, sicut qñ sol est sup terrā ergo relinqt' sub terminis iuris cōis. c. susceptū de rescrip. lib. vj. ⁊. l. cōmodissime. ff. de lib. ⁊ postu. ⁊ Jo. an. refert hāc qōnem fuisse disputatā ⁊ determinatā ꝓ pria pte, ⁊ illā seqt' Bar. in. l. aut facta. §. tps. ff. de pe. nō rñ alle. Jo. an. tenet' oppositū, nā ipse Jo. an. dr̄ prio aduerteñ, an i loco sit aliqō signū cāpane distinguēs noctē a die, put cōiter est in istis ciuitatibus popularibus, ⁊ tūc istud ꝯuādū, aut cessat tale signū, ⁊ erit arbitrariū, vñ iudex ꝯsiderabit an cessat

tanta

tanta claritas, vt attribuat diei, an tanta obscuritas vt attribuat nocti, ꝛ in dubio dicit mitiorẽ ptẽ eligendã ꝛ cõiter istud sequunt canoniste ẜm do. Abb. vbi supra, ꝛ ad istud alle. arg. in si. ꝙ dicimus de hermofrodita vt attribuat illi sexum in quo magis calescit, vt. l. queritur. ff. de statu homi. ꝛ. c. hermofrodita. iiij. qõ. iij. ꝛ ratio legis est consideranda, vt pꝫ in. d. c. si perfodiens. ꝛ cum his remaneat expedita presens questio.

SVMMARIVM.

1 In collationibus bñficioꝝ quando presumat dolus ꝛ. J. n. 4. et. 8.
2 Permutatio beneficij facta cuꝫ ꝯsangui. presumit fraudulenta.
3 Permutatio facta de beneficio tenui cum pingui presumitur simoniacha.
5 Permutatio facta per senem de suo beneficio cũ cura cũ alio tenui sine cura an valeat.
6 Cap. ij. de renun. in. vj. hic limitatur.
7 Renunciatio ob infirmitatem an fraudulenta presumatur.
Et renuncians ꝓ quot dies viuere debeat vt beneficiũ dicat vacare per renunciationem.
9 Conferendi bñficia hñs potestatẽ an possit ꝯferre suis nepotibꝰ.
10 Episcopatus nõ dicitur maior altero licet plures redditus hẽat.
11 Ecclesia vna an cũ pluribus ꝑmutari possit.
Dispensatio non transit in tertiam personam.
Dispensatio facta cũ aliquo vt possit ꝑmutare qũo intelligatur.
12 Cap. super eo de renuncia. qũo loquatur.

QVÆSTIO XVIII

1 Quero decimooctauo. † Qñ in collationibus bñficioꝝ presumat dolus vel fraus. ꝛ rñdet do. Abb. ꝑ illũ tex. in. c. j. vltio no. de cleri. nõ resi. vbi tꝫ ꝙ quis nõ presumit dimittere bñficiũ suũ ꝓ viliori. ꝛ illud ponit idẽ do. Abb. 2 † ad qõnẽ ꝙ qdaꝫ clericus senex ꝑmutauit bñficiũ suũ pingue cum tenui cuiusdã nepotis sui nũqd ex h̃ dẽat ꝑsumi fraus vt sic renũciauerit affectu carnali ꝛ vt post mortẽ suã bñficiũ pingue remaneat penes nepotẽ. ꝛ dicit Jo. an. in. c. ij. de renũ. in. vj. qõ sic. ꝛ ꝓ h̃ mẽs illius. c. ij. de renun. in. vj. ꝯcurrit. ꝛ facit tres ꝑsumptiões. Prima est ꝯiunctio sanguinis arg. c. j. ꝛ. c. dilecto. de ꝑben. ꝛ dig. nã auunculi sunt ceci erga nepots, vt dicit gl. in. c. ꝑuenit. i. q. iiij. ẜa rõ senectutis. Tertia qꝛ nõ est v̾isimile ꝙ qs velit bñficiũ pingue dimittere ꝓ tenui. arg. c. sup h̃. de renũ. ꝛ. l. cũ ꝺ indebito. ff. de ꝓba. 3 † idẽ ẽt tꝫ do. Ab. in. c. qꝛ verisimile in. j. no. ꝑ illũ tex. ꝯ̃ ꝑmutantes bñficiũ tenue cũ pingui. qꝛ ꝑsumẽda ẽ talis ꝑmutatio fraudulenta ꝛ simonica cũ nõ sit verisimile ꝙ sine cã resignet qs bñficium pingue ꝓ tenui. d. c. sup h̃. de renũ. ꝛ. d. c. ij. eo. tit. de renũ. in. vj. tñ ibi do. Abb. subdit ꝙ sola ꝑsumptio nõ sufficit ad sniaꝫ ꝓferẽdã, sed ꝑstat solũ legitimã cãm indicẽdi purgationẽ, seu aliter ꝓcedẽdi ar. c. inter. de purga. cano. tñ ẜꝫ eũ si adessent alia adminicula poterit snia ferri 4 † exẽplũ ponit. ꝑmutauit qs bñficium pigue cũ nepote iuuene hñte tenue h̃ ꝯcurrit suspitio sãguinis vltra tenuitatẽ bñficij. ar. x. q. ij. h̃ vsus ꝑstatio, maxie si alter erat senex alle. Jo. an. i. d. c. ij. ꝺ rnũ. i. vj. lꝫ Jo. ꝺ li. tenuerit ꝯ̃riũ i. d. c. j. ꝺ cle. ñ rñ. tñ ꝑmũ. d. ab. putat veriꝰ qꝛ vꝫ ar. a cõiter accidẽtibꝰ. vt. d. c. j. ꝛ cõiter videmꝰ ꝙ ista. vt puta, qꝛ nõ poterat secure morari in bñficio pingui vel alia similis. arg. c. ad supplicationẽ. de renũ. ꝛ. c. pastoralis. vij. q. i. ꝛ idẽ ẽt tenẽt Jmo. ꝛ Fel. i. d. c. qꝛ verisimile de presum. ita tꝫ Pet. de anca. in ꝯsi. cclxxx. incip. q. preponitur 5 † vbi ꝯsuluit ꝙ si senex ꝛ debilis vult ꝑmutare bñficiũ suũ obtentũ, sed curatũ cũ bñficio tenui habẽte paruã curã licite põt eps̃ i hac ꝑmutatione auctorizare, ꝛ subdit signanter ꝙ cessante pacto posset ex offõ eps ordinare ꝙ senex ꝑciperet ex bñficio ꝙ dimitit totã summã, ita ẽt ꝯsuluit idẽ Pe. de anc. in cõsi. ccclxxxix. inci. i casu ꝑmisso essent ante oĩa vbi no. multa ad cognoscendũ qñ tales renũciationes fiant in fraudem ꝛ qñ nõ maxie in mã. c. ij. de renũ. i. vj. 6 † quẽ tex. ipse Pet. solẽnit limitat post gl. ij. illius. c. ibi vt ñ hẽat locũ qñ gr̃a spectãtis ꝑ. d. renũciationẽ nõ ꝑmittit puta qꝛ poterat acceptere aliam ꝑbendã pp clam ꝙ̃ duxerit acceptãdũ positã in lr̃is, sꝫ. d. c. ij. ꝓcedit qñ expectabat solũ primã vacaturã, ꝛ idẽ dicebat Jmol. in. d. c. ij. vbi tꝫ se semel ita allegasse in facto lꝫ Domi. ibi aliter teneat 7 † ꝛ subdit Per. de anch. vbi. s. ꝙ non omnis infirmitas inducit fraudulentem renunciationẽ sed solum grauis ꝑ. d. c. ij. ꝛ oportet ꝙ fuerit grauis, ꝛ ꝙ sit allegatum, ꝑ. l. si adulteriũ cũ incestu. §. idẽ polioni. ff. de adul. nec sufficeret ꝙ appareret vt ibi ꝑ eũ ꝛ de ista renunciatione facta ꝑ infirmum est regula cazellarie vbi dicit que est. xviij. ꝙ si renũcians vel ꝑmutãs in infirmitate nõ viuit post renũciationẽ ꝑ. xx. dies dicit bñficiũ vacare ꝑ mortẽ ipsius, ꝛ ñ ꝑ renũciatiõẽ. 8 † ꝛ refert Jo. de ana. in. c. audiuimus. col. ij. de collusio. detegẽ. ꝙ ꝑmutatio in senẽ ꝛ nepotẽ vel aliũ ꝯsanguineũ ꝑsumit fraudulenta, ꝛ re vera ꝙ̃uis docto. assumãt potissimũ fundamẽtũ in. d. c. j. ꝺ renũ. tñ dubitari põt de eo ꝙ scribit Rota. deci. cxl. in antiquis, ꝙ nõ viciatur vbi dr̃ ꝑmutatio incip. nec presumit fraudulosa lꝫ vnuꝫ bñficium sit minoris valoris ꝙ̃ aliud, qꝛ in spũalibus attẽdit solũ vtilitas aiarum, nõ lucri cupiditas, ꝛ lꝫ argueret a verisimili. vt no. Bar. in. l. cũ quid. ff. si cer. pe. vbi dicunt ꝙ qui dicit tolle hanc pecuniã nõ presumit donare, qꝛ nõ est verisimile. ꝛ ita tꝫ Fel. ꝛ sequit in. d. c. qꝛ verisimile in prin. de cle. nõ resi. ego ꝯcordãdo dcã doctoꝝ crederẽ sic dõm ꝙ illa dicta doctorum de renunciatione fraudulosa debent intelligi, quando cum illis presumptionibus concurrit, ꝙ ille cum quo quis renunciat est consanguineus ꝛ ñ idoneus, qꝛ tunc ille sufficerẽt ad sniam proferendã, nõ obstante illa collatione. facit gl. ꝛ ibi doc. in. c. tuã in verbo nullum de eta. ꝛ quali. facit ꝛ glo. in. c. sunt nonnulli. j. qõne. j. secus si iste nepos esset alias idoneus pp ꝑmissas ꝑsumptiões ñ esset collatio irritãda. vt no. Rota vbi supra 9 † ꝛ vltra adde ꝙ hñs ptãtẽ ꝯferẽdi bñficiũ licite illud ꝯfert ẽt nepoti suo dũmõ aliud canonicuꝫ nõ obsistat. vt no. do. Abb. in. c. dilecto ꝑ illũ tex. in. j. nota. ꝺ ꝑbẽ. ꝛ dig. qꝛ imo potius tenet subuenire suis quã extraneis supposita paritate. c. nõ satis. lxxxvj. di. ꝛ nemo carnẽ suã odio habuit. c. nõ eximemus. viij. q. nec ad istud obstat gl. in. d. c. peruenit. i. q. iij. dũ dicit qõ auũculi sunt ceci erga nepotes, qꝛ dꝫ intelligi qñ nõ est idoneitas in illis nepotibus aut ꝯsanguineis ꝑ iura superius allega. facit tex. in. c. j. de ꝑbẽ. ꝛ dig. facit ẽt tex. i. c. ad extirpandes. cũ simi. de cleri. nõ resi. secus ergo est dõm qñ illi sunt idonei ad bñficia tenẽda. Nec obstat tex. i. d. c. j. ꝺ cle. nõ re. dũ dicit vt qs descẽderet ꝺ maiori eṗtu ad minorẽ qꝛ ille tex. nõ ꝓbat ꝯclõnẽ doctorũ 10 † nã eṗatus nõ dr̃ maior respectu ꝓuẽtuũ qꝛ lꝫ vnus eṗatus hẽat plures redditus ꝙ̃ alius eṗatus, vt expresse no. Abb. in. c. lꝫ col. iij. sup gl. fi. v̾. ꝛ sic pꝫ de trãsla. epi allegat. c. legimus. xciij. dist. sꝫ ẜm eũ dr̃ maioritas de episcopatu ad archiepiscopatum, vt no. Jo. and. in. d. c. lꝫ de transla. epi facit ẽt ꝓ ista pte tex. ꝛ ibi do. Abb. i. iij. not. i. c. cũ venerabillis de excep. 11 † vbi dr̃ ꝙ vna ecclesia põt cũ pluribus ꝑmutari siue ẽt iure ꝓprietatis siue iure tituli. ꝛ ibi Jo. an. ꝛ not. Fed. i trac. ꝑmutationum. c. xij. ꝛ Dñi de rota decisio. xvj. vbi tenẽt qõ illud ꝓcedit qñ hñs plura bñficia tenebat de iure cõi secus si illa tenebat cũ dispẽsatione qꝛ tũc nõ pt̃ hoc fieri qꝛ dispẽsatio nõ transit in tertiã ꝑsonã. c. sane. de priuile. ꝛ. c. petiti. vij. qõ. j. ꝛ idẽ tꝫ ꝛ seqt Fel. i. d. c. cũ venerabils. vbi subdit qõ si eẽt dispẽsatũ cũ aliquo vt possit ꝑmutare intelligit cũ vno ñ cũ pluribus ꝑsonis, vt no. do. Anto. in. d. c. cũ venerabilis. ꝑ. c. nõ pt̃. de ꝑbẽ. ꝛ dignita. i. vj. 12 † nec ẽt obstat. c. sup hoc. de renũ. qꝛ ille tex. hꝫ locũ i simplici resignatiõe ꝛ nõ facta corã superiore qꝛ tũc nõ est verisimile vt qs renũciauerit bñficio ꝙ acquisiuit magnis expẽsis, secus qñ illa renunciatio fierẽt cã permutationis qꝛ tũc ñ habet locũ. d. c. super hoc per iura superius allegata vel ẽt nõ hꝫ locũ qñ renũciãs fecit resignationẽ in manibus superioris facit tex. i. c. audita. de resti. spo. ꝛ cũ qs possit renunciare suo bñficio. c. admonet. ꝙ in dubijs. de renũcia. quis permittit vnicuiqꝫ renũciare iuri suo. c. ad apostolicã. de regula. ꝛ transe. ad religio. ꝛ in. c. si diligenti. de foro cõpe. ergo si possit renũciare suo beneficio pure a fortiori cã permutationis ẽt cum modico bñficio. Jtẽ ẽ facit gl. in. c. tuis de preben. ꝛ dig. vbi lꝫ aliquis fuerit intitulatus sup aliquibus bonis ad recipiendũ ordines potest illa bona vẽdere. Jtẽ ẽt pro ista pte facit qꝛ debilitas corporis, vel infirmitas, aut senectus est iusta cã vt quis renunciet suo beneficio, vt est tex. in. c. nisi cũ pridẽ. §. alia v̾o. de renũ. Et sic remãet expedita pñs. q.

SVMMARIVM

1 Tituli plures an possint haberi super eodem beneficio.
2 Actiones plures habens vnam eligere debet.
3 Allegans contraria an sit audiendus.
4 Beneficia plura quis habere non potest.
5 In iurisditione contentiosa quis non potest obtinere vices plurium ꝛ numero seq.
Quid in iurisditione voluntaria. J. nu. seq.
6 Judex quando vices duorum gerere possit.
7 Titulos quis potest multiplicare ꝓ deffensione sue possessionis.

8 Collatio secunda beneficij pót impetrari si de prima dubitet vid. j. numero. 13.
9 Regula quod meum est ex vna causa non potest ex alia effici meum quomodo procedat v. j. nu. 11.
10 Gratijs duabus pro beneficio habēdo quādo quis vti possit.
12 Possessionē beneficij quis potest petere virtute duplicis collationis etiam a diuersis facte vide. j. nu. 15.
14 Papa postq̄ semel apposuit manus in conferēdo aliquod bñficiū an inferior se intromittere possit.
16 Littere diuerse ad diuersas ecclesias sub diuersa data impetrate an valeant.

QVÆSTIO XIX

1 Quero decimonono † An quis sup eodem beneficio possit habere pluralitatem titulorū, ꝛ videbat̃ ꝙ nō, ꝑ illā reg. gñalē ꝙ meū est ex vna causa ex alia meū fieri nō pót, vt in regula iuris. ad istud ar. pót rñderi verū esse qñ illa īportant ꝯrietatē. vt no. do. Abb. ꝑ illū tex. i. c. veniēs. de prescri. qꝛ tūc nō ē vtēdum diuersitate titulorū, secus est in pñti casu, vt. j. dicet̃. ¶ Scdo ꝑ ista pte negatiua facit tex. in. c. vt qui duas electiones. de elec. li. vj. vbi dicit tex. ꝙ quis nō pót peter̃ ꝯfirmationē ex duabus electionibus. sic ergo vr̃ dōm, ꝙ quis nō possit petere bñficiū ex diuersis titulis. ad istud arg. est rñdendū, ꝙ ꝓcedit in electionibus ne in eis videat̃ incertitudo aut alternatiua. vt. c. ij. de elec. in. vj. secus est dōm in collationib⁹, vt. j. dicet̃, qꝛ ista sunt diuersa. c. cū

2 in illis. de pbē. ꝛ digni. ¶ † Tertio ꝑ ista pte facit, qꝛ in actionibus aliqs nō pt ꝓsequi ius suum ex pluribus actionib⁹, qꝛ si aliqs hꝫ plures actio. dꝫ eligere vnā, vt tꝫ gl. in. sūma. xiij. q. ij. ꝛ ita ēt tꝫ glo. in. c. nullus pluribus. de re. iur. in. vj. no. in. c. cū dilect⁹. de relig. do. ꝛ no. Host. ꝛ Inno. in. c. ꝯstitutus. de in integ. restitu. idē ergo vr̃ dōm in diuersitate titulorū sup bñficio tenendo. Ad istud ar. pt rñderi ꝙ in actionibus quis nō pót ꝓsequi ius suū, ꝛ ꝯuenire aduersariū ꝑ diuersas actiones, qꝛ illud est in ptāte actorum agere, secus est in reo, qui cōuenit̃, qꝛ pót defendere ius suū ex diuersis titulis, vt dicit tex. in. d. c. nullus. de reg. iur. in. vj. ꝛ de actione facit tex. in. c. veniēs. de pscrip. vbi sic̃ ꝓponebant̃ duo ꝑuilegia ꝛ pscriptio ꝑ quorū vnū videbat̃ recedi ab altero †. ꝛ alle-

3 gans ꝯria nō est audiēdus. c. solicitu. de app. ꝛ. l. j. C. de fur. ꝛ ser. corrup. ꝛ. c. inter dilectos. de fide instru. ꝛ dicebāt Guil. Tancre. ꝛ Gof. quos recitat glo. in. d. c. nullus. ꝙ illud hꝫ locū in actore ꝛ in eadē instātia iudicij, secus est dōm i diuersis instantijs. vt. ff. ꝺ inoffi. testa. l. papinianus. §. sed impuberis. in eo āt nō hꝫ locum. tñ illi opi. obstat. d. c. veniēs. nā ibi erāt mutue petitiones, ꝛ sup eo sup quo se defendebat abbas nō audit̃ ibi allegās ꝯriā pscriptionē ad priuilegiū. ꝛ iō allegās ꝯria in eadē instātia iudicij, nō est audiēdus ꝛ sic hꝫ locū. d. c. veniens, sed in diuersis bene audit̃ ergo qui primo egit de inoffici. testa. ꝛ succūbit pót postea dicere nullū. C. ꝺ inoffi. testa. l. ꝯ maiores, sed huic ꝯdicūt. c. audi. de pscrip. ergo dicebāt aliqui quos refert gl. vbi. s. ꝙ sub ꝯdōne pmissum est ꝓponere ꝯria, puta ꝓpono talē exceptionē, in qua si succubuero, ex tūc ꝓpono talē, facit. c. cū vnerabilis, ꝙ ibi no. ꝑ docto. de excep. ꝛ illud seruat̃ in curijs fm Gof. vbi. s. vnde dicebat glo. in. d. c. nullus ꝙ aut sunt ꝯria que ꝓponunt̃ a prin. ꝫ ad vnū finem tēdūt, pone exemplū in. c. auditis de prescri. ꝛ tūc ꝓponi possunt eadē i istātia, ꝛ vnū ñ pīudicat alteri, postq̄ in fi ñ ꝯriant̃ si autem ꝯriant̃ ad finē. vt in. c. solicitu. de appel. ꝛ tūc sic̃, vel in eadem instantia non ꝓponunt̃ ꝛ in. c. veniēs. de prescrip. priuilegiū in eo ꝙ est ꝯriū prescriptioni vel eꝯ, sed tenor priuilegij erat ꝯrius prescriptioni. ꝑ prescriptionē. n. dabat̃ abbati plena, ꝛ pura potestas recipiēdi ordies a quocūq; vellet epo, ꝫ ꝑ priuilegiū cū determinatione tollebatur potestas, ꝛ si alleg. priuilegium ꝛ prescriptionem tunc debet audiri ꝛ si alleg. prescriptionem ꝛ priuilegium ꝛ tunc non auditur, quia ponit carrucam ante boues.

4 ¶ † Quarto pro ista parte facit, qꝛ quis non potest habere plura beneficia. vt in. c. qꝛ in tātū. ꝛ. c. de multa. ꝛ. c. ad hec. de pbē. ꝛ dig. cū simi. ergo idem videtur in diuersitate titulorum idem videt̃ dōm ad istud ar. pót rñderi, qꝛ ista sunt longe diuersa, hēre plura bñficia, qꝺ est ꝓhibitū, vel possidere vnū bñficiū ex diuersis titulis, qꝛ illud ē pmissū, tex. in. c. post electionē. ꝺ ꝯces. pben.

5 ¶ † Quinto ꝑ ista pte facit, qꝛ in iurisdictione ꝯtentiosa nō pót qs sustinere vices pluriū. vñ nō pt esse aduocatus assessor seu iudex. l. qsquis. C. ꝺ posthu. l. nemo. C. ꝺ asses. vl̃ iudex ꝛ testis. iiij. q. iij. c. j. ꝛ. c. forus de vb. sig. vl̃ iudex ꝛ notarius cāe, vt no. bar. in. l. iubemus. C. de sac. san. eccle. ꝛ Inn. in. c. cū a nobis. ꝺ testi. ergo in simili idē vr̃ dōm ex pluralitate titulorū ꝑ. c. vt q duas. ꝺ elec. in. vj. ad istud ar. pt rñderi ꝙ hꝫ locū i officijs exercēdis. qꝛ singula officia sunt cōmittēda singulis psonis. c. cū singula. de ꝑben. ꝛ dig. in. vj. qꝛ illꝺ ē ꝯ ius ciuile ꝫ ꝙ nemo pt esse ꝺ duobus collegijs. l. j. C. ꝺ collegijs illici. nec hēre duas militias. l. iiij. C. q mili. nō pñt, ꝙ illud ēt est ꝯ naturā recti sermonis. nā de eo q hꝫ duo officia opꝫ dicere esse plures officiales. vt no. do. Abb. in. c. ad h. de pbē. ꝛ dig. vbi ēt subdit ꝙ illud ē ꝯ ius naturale ꝛ diuinū, vt qs gerat vices duorū, ꝑ iura superius allegata, secꝰ ē in vtēdo diuersis titulis, qꝛ est pmissum in defendēdo, vt dicit gl. in

6 summa. xiij. q. ij. † ꝛ illud ꝙ dicebat̃ de iudice qꝺ nō gerit vices duorū vcꝫ vices iudicis ꝛ notarij, limitat̃ in causis modicis, in q bus nulla requirit̃ scriptura cū. n. in illis credat̃ iudici, no. bar. i auc. nisi breuiores. C. de sentē. ex periculo reci. ꝛ. ꝛ i. d. l. nemo. C. de asses. cū si. vt no. do. Abb. i. c. ex lr̃is ꝺ pba. ꝛ ēt in iurisdictione voluntaria idē est dōm, dūmō exercitiū vnius actus nō pstet impedimētū exercitio alterius, qꝛ tūc officia appelant̃ incōpatibilia, vt. d. l. qsquis. ꝛ. l. j. ff. de colle. illici. facit. l. si ꝯsul. ff. de adoptio. vbi si filiusfamilias est preses pót semetipsum apud seipsū emācipare vel adoptionē dare, facit lex vna. ff. de offi. consu. vbi ꝯsul pót apud semetipsum manumittere seruū suū, ꝛ sic represen tat psonā dñi, psonaꝫ ꝯsulis. facit. c. postulasti. ꝛ qꝺ ibi no. ꝺ cōces. pbē. facit illud in notario q si alias ē iudex pt scribere vt notarius, ꝛ auctoritatē pstare tāq̄ iudex, i istis volūtarijs, facit gl. in. l. iubemus. C. de sac. san. eccle. ꝛ ibi Bar. ꝛ qñ nō sunt ꝯpatibilia ꝛ aliqs vult eē de duobus collegijs quorū exercitiū mutuo se impediūt vt qꝛ est de collegio vnius artis, vt no. Inn. in. c. cū dilecta. de exces. pla. ꝛ no. Bar. in. l. fina. ff. ꝺ colleg. illici. qꝺ ē limitādū nisi si se nō mutuo ipediūt, vt puta qꝛ ē de collegio disciplinatorū siue batutorū, ꝛ de collegio vnius artis. vt no. do. Abba. in. c. extirpāde. §. qui vero. de pbē. ꝛ dig. ꝛ in. d. c. ex lr̃is. ꝺ ꝓba. hinc ē ꝙ qs nō pt hr̃e duo bñficia curata. c. de multa. ꝺ pbē. ꝛ olim nō poterat esse pluralis i bñficijs simplicibus qñ qꝺlibet exigebat residentiā. vt. c. ꝯquerēti. de cle. nō resi. ꝛ ipossibile erat residere in diuersis bñficijs, vt no. in. c. ad hec. de pbē. ꝛ digni. ꝛ in. c. nō pt. eo. titu. de pben. lib. vj. facit in simili gl. in. d. l. si ꝯsul. ff. de ado. q pōit ꝙ tā i iudicio q̄ extra iudiciū pt qs sustinere vices duorū nisi impediat̃, aut pp impotētiā facti. qꝛ nō sufficit de facto exercitiū vtriusq;, vt. d. l. nemo. ꝛ. c. qꝛ in tantū de pben. ꝛ. c. de multa eo. titu. ꝛ. l. j. ff. de colleg. illi. aut pp impotētiā iuris exēplū in iudice nō valēte iudicare in facto suo, ita ꝙ pót esse iudex, ꝛ actor, cū nō possit sibiipsi iperari. arg. l. pe. ff. de arbi. ꝛ. C. ne qs in cā sua. l. vnica. nec ēt esse testis ꝛ iudex, cū nō possit seipsum examinare. ꝛ sic in simili. qñq̄ impedit̃ pp psumptionē seu suspitionē affectiōis amicitie vel inimicitie, ꝛ nō pt ēt esse iudex vel aduocatus ꝛ ꝓcurator ꝛ testis. ij. q. vj. statuendū. ꝛ. c. fi. ꝺ te

7 sti. in vj. cū simi. vt no. do. Abb. i. d. c. ex lr̃is. de pba. ¶ † Et soluēdo istā. q. colligēdo dicta doc. pt dici ꝙ ꝑ defensione possiōis sue qs pt multiplicare titulos ad cautelā, vt est bonus text. ꝛ ibi do. Abb. in. c. post electionē. de ꝯces. pbē. nō tñ vt ex illa multiplicatiōe ꝛ diuersitate titulorū ꝯsequat̃ ius in bñficio ex vtroq; titulo. ꝑ tex. no. in. c. vt q duas electiōes. de elec. in. vi. ꝫ vt possit se defendere ex vtraq;, qꝺ dicit esse no. ꝛ ex his infert do. Abb. in. d. c. post electionē. in. iij. no. ꝙ in agēdo ꝛ in petēdo ꝯfirmationē nō pt qs se fundare sup duobus titulis, vt. c. vt q duas. ꝑ allegato. de elec. in. vj. sed bñ ex diuersitate siue pluralitate titulorū pt se defendere, ꝛ ita intelligit illū tex. in. d. c. post electionē. ꝺ cō-

8 ces. pben. quē dicit esse nota, ꝛ se nescire alibi. † ex quo habet̃ cautela ꝙ si dubitat̃ de. j. collatione bñficij pót ipetrare scdā colationem, qꝛ ꝑ hec nō inducit̃ renūciatio prime collationis, imo pót vti vtraq; ad defensionē suā idē ēt no. do. Abb. in. c. cū oliꝫ. el. ij. circa fi. de priui. ꝛ ita ēt tꝫ Cap. alleg. vlti. circa fi. ꝛ do. Cardi. in c. inter dilectos ver. sed ꝯ ad fi. de fide instru. quē ibi sequitur Fely. ꝛ etiaꝫ Inno. ita tenet in. c. ex parte astensis. de conces. prebē.

9 † ex quibus ifertur fm Jo. an. in. c. cū psone circa fi. de priuile. in vj. post Jo. mona. ꝙ illa regula dicens id ꝙ meū est ex vna causa non posse effici meū ex alia. d. c. inter dilectos de fide instru. illud limitat̃ qñ dubium est de prima causa, ex qua dico aliquid meum quia tunc ad cautelam potest fieri meum ex scdā cā ꝑ tex. in. d. c. post electionem. ꝛ ita ēt tꝫ Rota deci. xliij. ti. de rescrip. in antiquis

10 † ꝙ vbi quis hꝫ duas gratias pro bñficio habēdo si vtēdo scdā succumbat potest vti prima, qꝛ iste gratie non sunt contrarie, ꝫ sint diuerse, ꝛ tēdētes ad eundem effcm, ꝛ illud intelligit̃ si eodeꝫ contextu. ꝛ sub eadem data sint impetrate, vt no. Rota vbi. s. secus si sub diuersis datis ꝛ diuersis temporibus alleg. Jo. an. in. c. in nostra. ꝛ

in nostra.ꝛ ibi ēt Fely.col.ij.in ꝟ.titu.multiplicatus.de rescri. ꝛ istud vltimū ſm eūdē Fely.non vr̄ dicere Jo.an.vbi.s̄.imo ꝯ mēte ipsius ꝛ magis clare ibi do.Ab.post eū est ꝙ tā successiue ꝙ̄ eodē tpe pōt quis impetrar̄ plures gratias sup eodē beneficio,vt supra fuit dictū,ꝛ istā limitationē tꝫ firmiter ꝛ sequit̄ Car.in cōsi. lxxi.incip.vacante quadā parochiali ecclesia,lꝫ ēt in vna gratia ex illis duabus gratijs esset aliqua cl'a,que non esset in alijs,puta ꝙ derogaret̄ iuripatronatus laicoꝝ,ꝛ istō est intelligēdū regulariter,nisi ante istas scōas literas fuisset alteri ius quesitū pp ꝺcāꝫ cl'am ōmissam in primis literis, vt tꝫ Cardi.cōsi.xxxiij.in fi.facit tex.in.c.cām que.de rescrip.in.vi.cū si.vt no.in.d.c.cām q̄.de rescrip.ꝛ in.c.inter quattuor.de maio.ꝛ obe.ꝛ in.c.in nostra.col.ij. de rescrip.ita ēt tꝫ Lu.ro.cōsi.ccccxxxiij.incip.quo ad primū ad fi.vbi premissa declarat post Lap.in.d.alleg.vlti.qūo qs pōt pe-

11 tere possessionē bñficij ex duplici titulo.† Et ibi dat pulchrā rñsionem ad.c.inter dilectos.de fide instru.dum ibi dicit̄ ꝙ illō ꝙ meū est ex vna cā ex alia meū fieri non potest,vt habeat locū illa regula in agente iuxta decisionē gl.in.d.c.nullus de reg.iur.in.vj.sec⁹ est in reo defendente possessionem,vel ēt in petente possessionē,q̄ tūc ex diuersis titulis possessoriū pōt prosequi p tex. in.d.c. post electionē.de cōces.pben.idē etiam tꝫ Cal.in.cōsi.vij.titu.de elec. incip.an. c.vt qui duas ꝛc.ꝛ idem tꝫ Do.in sua addi.ꝛ idē Do. ꝺ.s.Ge.in.d.c.vt qui duas de elec.in.vj.col.vlti.tꝫ post gl.in verbo ex vno ꝙ illud.c.vt qui duas loquit̄ de iure acquirēdo , ideo secus est in iure iam acquisito ꝛ rō diuersitatis est,q̄ in iure acqrendo requiritur decretū.i. ꝯfirmatio' ꝛ decretū confirmationis dꝫ esse super certo.vt.c.j.de ꝯces.pben.in.vj.ꝛ cle.j.eo.titu.de cōces.preben.alias si liceret vtranqꝫ prosequi sequeretur ꝙ id veniret in libello,dicēdo sic peto duas electiones factas de iure confirmari,vel alteram ex his que vꝫ ꝛ sic nesciret̄ que illaꝝ esset confirmāda,sed in iure acquisito non est necessariū decretū.i. confirmatio,sed executio sententie,ideo potest dicere sum prouisus in capellanū p archiepm ideo pro me sententietis,ꝛ illud est in terminis.c.post electionem.de cōces.pben.ꝙ dꝫ intelligi q̄n fui admissus cū nō appareat ꝙ fuerim repulsus,ꝙ fieri debuisset si petitio fuisset inepta ex officio iudicis.c.examinata.de iudi. allega.

12 Lap.in sua allega.vltima.ꝛ Jo.cal.in.ti.de elec.consi.vij.† ꝛ ibi cōcludit ꝙ quis possit petere possessionem beneficij virtute duplicis collationis ēt facte a diuersis,vt tꝫ Lu.ro.cōsi.ccccxxxiij.istō ēt tꝫ Lap.in.d.c.vt qui duas vbi assignat rōnē aliā,q̄ iura sunt fauorabiliora in cōseruādo iure iaꝫ quesito,cū ibi nulla possit notari ambitio,vt dicit tex.in.d.c.post electionē,ꝙ̄ in iure ad rem querendam.vt no.Lap.ꝛ Do.vbi supra ꝛ ibi assignant aliā rōnē nam consensus qui prestat̄ electioni debet esse certus, vt est text. in.c.ij.de elec.nec electus potest petere confirmationem anteꝙ̄ consentiat,vt.c.ꝙ̄ sit.de elect.in.vj.ꝛ si ipse diceret, ꝯsentio istis electionibus vel alteri ipsaꝝ,que magis vꝫ,tūc non est certus cōsensus vnde non mirum si requirit̄,ꝙ alteram eligat.sed q̄n fit sibi collatio,ꝛ ipse agit postea ad possessionem, tunc non requirit̄ nouus consensus,quia collatio recepta habet in se tacitum consensum,vt cle.j.in fi.de cōces.prebē.petēti possessionē bñficij sufficit oñdere titulū lꝫ possit aliqual'r impugnari.c.cōstitutus el.ij. de appel.ꝛ.c.accedēs.de accu.ꝛ pōt peti possessio bñficij ex duplici titulo,q̄ iste ñ dr̄ vti duplici titulo pariter,sꝫ alernatiue,qō nō pōt fieri a petēte ꝯfirmationē electiōis,cū ibi reqrat̄ certus ꝯsensus,ꝛ istud intelligit̄ dupliciter ſm Fely.in.d.c.in nr̄a de pscrip.prio dꝫ intelligi.nisi hn̄s collationē bñficij a superiore impetret postea ipsuꝫ ab alio iferiore,q̄ p̄t eū superior priuar̄ bñficio, q̄ est quedā ingratitudo ꝛ delusio erga superiorem pp ꝙ inducitur legitima cā priuandi eū,ita singulariter no.do. Abb.in.c. cū olim col.ix. ver.ꝛ no.istā gl.de re iudi.sicut dicitur de vasallo qui ab alio cognoscit feudū vt ibi p eū,nisi hoc faceret ad cautelā ,vt q̄ dubitat probabiliter de validitate prime collatiōis,p.d.c.post electionē,tñ ista limitatio nō procedit sine dubio in papa lꝫ possit

13 ꝓcedere in alijs collatoribus inferiorīs †ideo pōt sic dici , ꝙ aut loquimur in papa,qui contulit bñficiū alicui,ꝛ tūc ille nō poterit hr̄e collationē ab inferiore,ꝛ tunc hēbit locū ista limitatio nā titulus non est multiplicandus vbi quis habuit collationē a papa cū ipse possit oēs ordinarios preuenire.c.ij.de pbē.in.vi.q̄ tūc non potest cadere dubiū an sua collatio sit valida vel ne, q̄ si est pria in data vꝫ,ꝛ tꝫ,nisi forte ipetrator cōmisisset aliquā surreptionē in impetratione,vt q̄ tacuisset aliquā prerogatiuā concessam ordinario sup collationibus cū derogatione collationū pape ei nō derogantiū,aut aliud simile.ita no. Fely.in.d.c.cū olim. de re iu-

14 di.circa fin.ver.demū.idē ēt tꝫ Egi.deci.ccccxcix.† q̄ postꝙ̄ papa semel apposuit manus in illo bñficio conferendo,inferior nō pōt se intromittere ad illud cōferendum,vt no.do. Abb. in. c. in causis de elec per tex.in.c.vt nostrū.de appe.ꝛ in.c. capitulū de offi.ordi.facit capitu.bone el.ij.de postu.prela.nisi papa contulisset notorie indigno nulla facta mentione de certa scientia , quia tunc inferior a papa illud poterit ꝯferre,vt no.singl'r Jnno.queꝫ seqt̄ do.Abb.in.c.iter dilectos.de exces.prela.si aūt loquamur de collationibus inferioꝝ a papa,vt puta habui collationem ab archiepo,ēt vult scōo loco habere ab epo,ꝛ sic potest ꝓcedere limitatio Fely.quā supra retuli in sequēdo doctri.do. Abb.in.d. c.cū olim.de re iudi.nisi illud faceret ad cautelaꝫ,q̄ tūc posset,

15 vt.s̄.dixi p tex.in.d.c.post electionē.de cōces.pbē. † itē inquātū superius fuit data ꝯclusio ꝙ quis in possessione petenda vel defendenda pōt habere plures titulos,istud.est limitandum secundo dūmō iste duplex titulus tendat ad eundē effectū. secus si ad diuersos seu ꝯrios effectus in eadē psona,vt no.Lu.ro.ꝯsi.cccl. incip.i casu ꝓposite in.co.vj.ꝟ.quo ad secūdū,vbi vult ꝙ habēs titulū in beneficio conferentē ius in re,si postea impetrat in comēdam desinit habere illuꝫ primū titulū conferentē ius in re q̄ titulus comende non est illis conformis quo ad effectū,cū conferat solā detentationē.ꝛ differant effectualiter in multis vt ibi p eum ita limitantem tex.in.d.c.post electionē,ꝛ ita tꝫ ꝛ sequit̄ Fely. in. d.c.in nostra.col.ij.de rescrip.ꝛ istā ſm eū sunt notanda ꝛ mēti tenenda. ¶ Tertio ſm eū premissa cōclusio limitat̄,nisi quis impetrat plures litteras contētiosas sup eo.negocio,q̄ ille valent dūmō non vtatur vtrisqꝫ literis,vt no.gl.j.in.c.ex tenore.de rescri. tñ non dꝫ vti vtrisqꝫ pp interesse aduersarij ,sed lr̄e ad bñficia vician̄t,q̄ ꝓꝑverisimiliter ñ daret lr̄as si hēret noticiā aliaꝝ,vt no.

16 Jmo.do. Abb.ꝛ Fely.in.d.c.in nostra .de rescrip.† ꝛ circa impetrantem plures lr̄as ad diuersas ecclesias sub diuersa data concludunt Jmo. Host.ꝛ Cal.in.d.c.in nr̄a.ꝛ ibi alij doc.ꝙ nō solū si p litteras est aliquid ꝯsecutus,secunde vt id tacentes non valent,etiam si fuit solum receptus,p tex.in.d.c.in nostra.sed etiam si prime litere sint nullū sortite effectū,nō valent secūde non faciētes de eis mētionem,q̄ secundum eos non est verisimile ꝙ si papa sciuisset de prioribus concessisset secundas vnde negari non potest q̄n talis veritas sit suppressa,que si fuisset expssa reddidisset principem difficiliorem ad concedendum, ergo taciturnitas viciat,per capitulum postulasti.de rescr.tñ tꝫ do. Abb.in.d.c.in nostra.de rescrip.ꝯ Jnno.quod non sufficit velle renunciare gratie expectatiue , vt valeat impetratio beneficij vacantis de ipsa expectatiua mentionē nō faciēs,q̄ secūde lr̄e sunt surreptitie p illū tex.ꝛ nō pn̄t reuiuiscer̄ ex renūciatiōe prioꝝ subsequētiū p.c.si eo tpe ꝺ rescri.in.vj.tñ hn̄s plures lr̄as p̄t vti primis,q̄ in illis si reperitur aliqō vitiū,nisi vsus fuisset secundis,q̄ tunc ſm Host. non posset aliqd ꝯsequi virtute primaꝝ lr̄aꝝ,qbus tacite renūciauit vtendo secūdis,nec aliqd poterit ꝯsequi ex secūdis , cum sint surreptitie,vt no.do. Abb.ꝛ Fely.in.d.c.in nr̄a.col.iij.de rescri.ꝛ si opponeretur ꝙ ex quo per solā receptionē nō est beneficium ecclesiasticum assecutus nō vꝫ inhabilis ad impetrāduꝫ.c. cū adeo.ꝛ.c.si proponente.de rescrip.ad istud rñdent Butri.ꝛ. Do.de.s.gemi.in.d.c.nostra quos sequitur Fly.ibi dōo qō nō sequitur nō est bñficium ecclesiasticū assecutus ergo nō dꝫ fieri mētio,q̄ imo dꝫ facere mentionē etiaꝫ alterius qualitatis, qua non expssa sic de facili litteras non habuisset,vel posset dici ſm Do. vbi supra,qō lꝫ nondū sit beneficiuꝫ assecutus.tñ per receptionē est consecutus speꝫ infallibilē.c.si clericus.de pben.in.vj.cū simi. vt no.Fely.in.d.c.in nostra. Et cum his sit expedita ista questio.

SVMMARIVM

1 Beneficium an possit conferri sub conditione vel alternatiue.
2 Papa in his que sunt simonica de iure positiuo potest conditionem ponere.
Papa in beneficijs potest apponere conditiones non inducentes peccatum.
3 Beneficio vacanti an possit p episcopum onus imponi.
4 Jn collatione beneficiorum sine simonia an possint exprimi ea q̄ tacita insunt.
5 Collatio per episcopum facta alicui de ecclesia curata sub conditione si resignauerit prime an valeat.
6 Actus natura non imutatur per expressionem eorum que tacite insunt.
7 Collatio beneficij facta alicui eo q̄ ei seruiuit an valeat.
8 Promissio per episcopum certi salarij annui facta alicui clerico recepto ad seruitia temporalia ꝛ spiritual a donec sibi de beneficio prouiderit an valeat.

QVÆSTIO XX

1 QUero vigesimo † An bñficium possit ꝯferri sub conditione, vel alternatiue. Et omissa disputatione & colligendo dicta doc. capiendo primo doct. do. Abb. in. c. significasti. de elec. sup gl. ij. vbi dicit circa spiritualia ꝙ quando in spiritualibus apponitur conditio que in effectu inest de iure non vr̃ conditio, sed potius quedã monitio, vt per gl. in. c. significatũ. de pbẽ. & errãt aliqui doc. dicẽtes ꝙ a superiore põt apponi cõditio nec tñ induciť symonia, sed illud dictũ reprobat do. Abb. vbi supra, ꝙ illud nõ ꝓcedit in aliquo citra papam, qr quisqz inferior dz spũalia pure cõferre, sicut iura disponũt. vt. c. fi. de pac. & in. c. quesitũ. de rez pmu. & p ista pte facit glo. iuncto tex. c. ij. de elec. in. vj. vbi istã qõnẽ proseqtur an valeat collatio beneficij, quã facit eps sub cõditione si vacat, & concludiť ibi ꝙ dz eps qñtũ potest pure beneficia conferre, vñ ibi retractanť electiões q̃ fiunt sub conditione facit regula act⁹ legitimi. de reg. iur. in. vj. & qõ ibi no. p Dy. & Pet. de anc. † 2 In papa vero põt dici, ꝙ in his que sunt symõiaca de iure positiuo ipse papa potest apponere conditionem vt vult, qr est. s̃. ius positiuũ, vt in. c. proposuit. de cõces. pbẽ. sed in his que sunt symoniaca de iure diuino non põt papa apponere conditionem p quam inducať symonia. ad hoc facit glo. & ibi doc. in. c. ex parte el prio de offi. deleg. & in. c. cum pridem. de pac. & do. Abb. & Fely. in. c. j. de symo. tamen alias conditiones ex natura earum non inducẽtes peccatũ põt papa apponere etiã nõ alterãdo naturã bñficiorũ. vt in. c. si gratiose & qõ ibi no. de rescrip in. vj. & . c. pastoralis. vij. q. j. † 3 sed de epo an possit apponere onus bñficio vacãti. dicit Host. & ibi do. Abb. in. c. significatũ. de pbẽ. & dig. qõ lz in istis bñficialibus sit spũalitas, & res que tradiť est mere tpalis tñ hoc pactũ nõ vr̃ licitũ, vt vnus det tpale & alius expsse ꝓmittat spũale. c. j. de simo. sed si esset bñficiũ spũale. qõ dareť cũ conditiõe seu modo diuinorum dicendorũ tunc posset sustineri opinio istorum s. vt simonia nõ cõmittať, qr ñ interuenit sibi aliqõ tpale sz spũale cũ spũali. c. ad qõnes. de rerũ pmu. † 4 sz ex alio ea q̃ tacite insunt de iure pñt exprimi in collatiõe bñficioz spũaliũ siñ aliquo vicio simonie, vt no. d. Abb. in. c. significasti de elec. & in. c. olim. el primo. de resti. spol. & in. c. ad audientiã. de pscri. & ista est regula iuris qõ si ea q̃ tacite insunt exprimanť, vt inerant, nihil operanť, vt. l. ij. ff. de leg. j. & . l. cõditiões. ff. de ꝯdi. & demõ. & istõ fm eũ ẽt intelligiť qñ exprimunť vt insunt de iure alias secus. & sic soluiť ꝯriũ qõ formari põt de. l. si ita relictum. §. illi si volet. ff. de lega. i. vbi di ꝙ si relinquo illi centũ si volet legatuz est cõditionale, secus est si reliquo simpliciter, & tñ illa ꝯditio si volet tacite inest legato, cum legatarius possit repudiare legatũ. sed qñ fit ibi expssio ꝓut tacite inerat nã qñ relinquo si volet suspendo virtutẽ legati in euẽtũ conditionis, vñ nihil acquiriť legatario anteqz declaret volũtatẽ suã vt ibi, sz qñ simplr fit relictũ acqriť legatũ ẽt ignorãti, lz cõmutabiliter si voluerit acceptare, qr dispõest pura & nõ conditionalis, vt. l. cũ pater. §. surdo. ff. de lega. ij. & vide ad pdicta bonã gl. in. c. j. d spõsa. in. vj. † 5 & pdicta faciũt ꝙ qñ episcopus cõtulit vni ecclesiam curatã sub ꝯditione si resignauerit primam, tenet illa collatio, vt no. Cal. in. d. c. significasti. & rationem assignat, qr hec ꝯditio tacite inest. c. de multa de pbẽ. & inest tacite cum effectu, tamẽ tenetur resignare primam, vt. d. c. de multa de preben. vt tenet domi. Abb. in. d. c. significasti. de elec. & dicit glo. in. c. j. §. sequuntur in verbo voluerint per illũ tex. ꝙ in collatione pbẽde theologalis põt exprimi onus eius videlicet ꝙ cõfertur ad onus residẽtie lecture, & predicationis & ita cõiter fiũt tales collationes, nec vicianturr pp expressionem oneris ꝙ est ipsi pbẽde annexũ, nam ea que tacite insunt possunt exprimi in traditione spiritualiũ sine aliquo vicio simonie, pd. c. significasti. de ele. & notatur in. c. olim. el primo d restitu. spolia. † 6 & ea que tacite insunt si exprimanť nõ viciãt, nec imutanť actum. ff. de tutel. l. merito. §. sub conditione. & . l. iij. ff. de leg. j. alleg. etiam do. Ab. in. d. c. significasti. de elec. ita no. Jo. an. in addi. spe. titu. de reruz permu. vbi pmissa tz, nisi cõditio tacita nõ inesset, vt quia primũ bñficiũ nõ esset vacaturũ ipso iur. c. quã pio. i. q. ij. no. Rota dec. cccxxv. ex quibus inferť fm gl. in vbo incerta circa mediũ in. c. ij. de elec. in. vj. & ibi Do. de. s. Ge. ꝙ queadmodũ electio nõ põt fieri sub cõditione. ita ẽt est dõm in collatione seu prouisiõe, nisi sit talias conditio, que insit de sui natura, puta cõfero tibi talẽ ecclesiam vel prebendam si vacat, vel si capax es. talia enim nõ faciũt actum conditionalẽ, vt si dicat do ticium tutorem si satisdederit, vel ticio lego decem, si hereditatẽ adeat hrs sit &c. vt ibi p glo. † 7 item dicit. d. Abb. in. d. c. cũ essent de symo. post gl. j. ꝙ pt quis licite seruire alicui prelato, & spectare ab eo bñficiũ spũale, nec ex hoc cõmittiť simonia, lz sequať collatio, tñ dicit ibi gl. ꝙ ñ dz seruire principaliter hac rõne ꝙ põt ab eo in genere spectare bonũ tpale, & scdario ẽt beneficiũ spũale, secus est si non esset idoneus ad aliud seruitiuz, aut illud seruitiũ esset honestum. & ibi dicit do. Ant. ꝙ aut seruitus & recipiens seruitiũ hz respectuz ad certum beneficiũ, & tunc non liceat hoc fieri, p glo. in. d. c. cũ eẽnt aut seruiunt, & intẽdũt ad bñficiuz incertũ, & tũc bene põt fieri, & ibi subdit do. Ab. ꝙ bona est ratio diuersitatis inter bñficiũ certuz & incertũ, tñ in aliquo casu nõ est licitũ puta qñ principaliter seruiret pro spirituali bñficio ꝯsequendo, nec prelatus licite confert si principaliter ducatur ad ꝯferendum pro seruitio tpali recepto qr id ꝙ in se debitũ est & honestũ non dz exerceri fauore humane gratie sz recto iudicio. vt in. c. nemo. eo. ti. de symo. xj. q. iij. §. si ergo. & in. c. graue. de pben. sed scdario bñ põt hri talis spes & ita voluit gl. in. c. quid ꝓderit. lxj. di. & Inno. in. c. venerabilez de elec. in fi. & i vb. fiducia & illa gl. in. c. sunt nõnulli. i. q. j. itelligitur fm gl. quã. s̃. retuli. in. d. c. cũ essent. de symo. † 8 & hinc est ꝙ si episcopus recipit quedã clericũ ad seruitiũ spũale & tpale prestãdum promittẽs sibi certũ salariũ annuatiz, donec sibi prouiderit de beneficio competenti illud est licitum, vt no. Host. do. Abb. & Fely. in. d. c. cum essent. de symo. dũmõ specialiter ex pacto se nõ obligauerit ad seruitiũ tpale prestandum, nec cõmttitur symonia si remittatur postea salarium cum confertur bñficiũ, qr salarium erat sub conditione, & purificata conditione expirat obligatio instituta. de v̂. ob. §. omnis, secus si promissio fuisset pura, & ppetua, quia tũc bene cõmittiť simonia, si remittereť tpale ꝓ spũali cõsequẽdo. c. veniens. de testi. & ibi do. Abb. subdit primũ dictũ Host. ꝓcedere ẽt qñ prelatus non induciť ad cõferendũ beneficiuz principaliter propter seruitiũ tẽporale vel spirituale recipiẽdum, sed quia ille mereť, & cã impulsiua & non finalis sit prestatio seruitij. arg. c. graue. de preben. nam video ꝙ non est licitum recipere promissonem beneficij ꝯferẽdi pro voce pstanda in electione. c. hoc. de symo. eodẽ modo nõ vr̃ licitũ ẽt pro spũalibus seruitijs, recipere promissionem beneficij conferendi, secus vt supra est dictũ, si esset cã ipulsiua. † 9 Itẽ circa collationem alternatiuã tz Fely. in. c. ij. col. fi. v. de collatiõe. de appel. ꝙ collatio bñficij facta alternatiue, vt puta ille vel ille hẽat eccłiam nõ valet collatio. vt no. Archi. in. c. pastoralis. vij. q. j. nisi illa collatio fieret a papa alternatiue, aut copulatiue, & quãdo extat copulatiue vterqz habebit, & vno nolẽte alteri crescit. vt no. Vinc. in. c. proposuit de filijs presby. ita ẽt tenet & seqť Domi. de. s. Ge. circa medium in. d. c. pastoralis. vij. q. j. secus est dõm in inferiore a papa. q nõ disponit contra ius, quo prohibetur duo in eadem ecclesia intitulari. vij. q. j. c. sicut. facit. c. maioribus. de pben. & dig. & ista alternatiua in electionibus & collationibus beneficioz, est de iure prohibita. vt no. in. c. ij. de elec. in. vj. no. Fely. in. d. c. ij. de appel. facit. c. vt qui duas electiones. de ele. in. vj. istud litať in pñtatiõe vt no. in cle. plures. de iurepa. & Do. de. s. Ge. in. c. ij. in. ij. oppo. de ele. in. vj. & Lap. alle. lviij. & Fe. ꝯs. clxxxix. † 10 & idẽ est dõz in psentatione clerici patroni qr hz vim electionis. vt no. Inno. in. c. cũ ãt. de iurepa. & sic ergo illa presentatio patroni clerici nõ põt fieri alternatiue. vt no. Fely. vbi supra. & circa istud dicit gl. in. c. j. §. volens. in verbo decẽ de colla. in prag. vbi querit qñ in decez bñficijs fz tenorm ꝯcilij basi. papa semel in vita põt dare vnũ bñficiũ. & ibi dicit gl. ꝙ qñ in illis decẽ bñficijs vnũ vel plura spectant ad collationẽ istius collatoris cũ alio cõiunctim vr̃ ꝙ talia ponať in numez lz spectent ad collationẽ alterius & istius. l. siqs fuos. ff. d le. iij. vbi legatis fuis suis & q i toto & q i pte sui sũt legati videnť, & qui iurat suũ nõ eẽ, dz iurare & sibi cõe nõ eẽ. l. pupillus. §. fi. ff. de v. sig. facit. c. psenti. in. v. illius. de offi. leg. in. vj. tñ ꝯriũ credit verius, & dũ tex. ibi dicit ad collationem intelligiť pleno iure. ar. c. cum in illis. de pbẽ. §. fi. & . c. fi. eodem titu. & li...

11 † ꝛ illud qđ est cōe nō pōt proprie dici meum vel suum, cū hec ꝓnomina de vi verbi debent intelligi ꝙ sit meum vel suum simpliciter vel pro maiori parte. l. illud. ff. de ritu nup. ꝛ. l. quintus. ff. de auro ꝛ argen. leg. ꝛ vbicunqꝫ inuenit̄ quod cōe est meū intelligit̄ improprie ꝛ ficte non vere, ꝛ sic h̄nt locuꝫ ꝯria. ꝛ no. Jo. mo. in. c. fi. de ver. sig. in. vi. ꝛ in. c. in gn̄ali. de reg. iur. in. vi. Bar. in. l. legatis vxori. ff. de leg. ij. ꝛ pōt dici ꝙ in materia larga ꝛ fauorabili illud dr̄ meum qđ est mihi cōe, vt. c. i. de auct. ꝛ vsu palij. sed in materia odiosa ꝛ preiudiciabili vt in p̄nti casu sumit̄ stricte, vt no. do

12 mi. de san. ge. in. d. c. cū illis. de preben. ꝛ dig. † vbi tꝫ ꝙ si papa reseruat omnia bn̄ficia ciuitatis ꝛ diocesis, exceptis illis q̄ ptinent ad collationē epi, ꝙ in tali exceptione cadunt bn̄ficia spectantia simul ad collationem epi ꝛ capituli, ꝛ rō assignat̄ ne eps̄ grauet̄, cū fuerit intentio pape reseruantis, ne grauet̄ expressius in exceptione, arg. c. cum in illis. de preben. ꝛ reseruatio est odiosa vt. s̄. dictum est, ideo exceptio est fauorabilis, ꝛ redeundo ad propositum de alternatiua dt̄ gl. vbi. s̄. ꝙ si aliquod bn̄ficiū istoꝝ decē spectaret ad collationem alternatiuā duoꝝ, q alternis vicibus illud ꝯferrent, illud ꝯputaret̄ in numero, facit qđ no. Jo. an. in. d. c. cuꝫ in illis. de preben. vbi dt̄, quod si plures sunt patroni alternis vicibus p̄ntātes, ꝛ papa scribit vt ꝓuideat̄ alicui de bn̄ficio spectante ad p̄ntationē illius p̄roni, poterit prouideri, si ꝑ illa vice ad eū spectabat, q̄ iura suo ꝓprio p̄ntat, cle. ij. de iurepa. pari rōne ideꝫ dicendum est, si bn̄ficium spectat ad collationē alicuius cum consensu vel ꝯsilio alterius ꝙ ponet in numerum, q̄ collatio illius be

13 neficij spectat principaliter ad ipsum. c. i. ne sede vacan. in. vi. † facit illud quod no. Do. de ro. decisi. xxxviij. ꝛ decisi. ij. ꝛ ideo est dicendum, ꝙ si papa mandat prouideri de bn̄ficio spectante ad collationem abbatis, poterit prouideri de beneficio ꝙ hꝫ conferre cū ꝯsensu epi, vt not. Do. in. d. c. cum in illis. de preben. in. vi. ex qbus infert gl. in. d. c. i. in. §. volens in verbo decē. de colla. in prag. ꝙ beneficia p ordinarios p̄nt conferri alternatiue, ꝛ sic vr̄ magna

14 discordia inter predictos doctores † tn̄ ꝯcordando dicta doctoꝝ pōt hoc mō dici, ꝙ idem beneficium non pōt conferri duobus alternatiue, ne videat̄ vsse incertitudo, ꝛ sic hꝫ locum illud qđ no. in d. c. ij. de elec. in. vi. nisi illa collatio fieret a papa, q̄ tunc ipse alternatiue pōt ꝯferre, vt no. Archi. ꝛ Do. de sanc. ge. in. d. c. pastoralis. vij. q. i. ꝛ ita ēt tꝫ ꝛ sequit̄ Fely. in. d. c. ij. col. fi. de appel. ꝛ ita ēt potest intelligi in p̄ntatione patroni layci, vt alternatiue presentet vt dicit gl. fi. d. cle. ij. de iurepa. per tex. in. c. cum autē. ꝛ. c. ꝙ auteꝫ de iure patro. si vero nos loquamur in beneficijs ꝯferendis, ita ꝙ dubitatur inter duos quis istoꝝ habeat conferre, potest fieri vt alternatiue per eos, ꝛ alternis vicibus conferat̄, ꝛ sic hꝫ locum illud quod no. Do. in. d. c. cum in illis. de preben. in. vi. ꝛ sic dꝫ intelligi gl. superius alleg. in ver. decem in. c. i. de colla. in prag. ex quibus infert gl. in. d. c. i. §. item ꝙ oia in verbo facienda d̄ colla. in prag. vbi dt̄ ꝙ qn̄ rex ꝛ eps̄ conferunt beneficia alternatiue siue prebendas, ꝛ eps̄ impeditur per mandatum de prouidendo aut per nominationem libere conferre prebendam, an perdat turnum suuꝫ, ꝛ vr̄ de rigore iuris quod non, sed sequentem vacantē poterit cō

15 ferre † ad hoc facit quod no. Do. de ro. decis. cxc. vbi tꝫ in pari casu impeditus per expectantem non dꝫ perdere turnun suum, q̄ impeditus impedimento facti remanet illesus. c. significante. de pigno. c. imputari. de reg. iur. in. vi. c. q̄ diuersitatem. de concef. preben. sed illud verum est ſm gl. vbi. s̄. qn̄ ambo collatores sunt ecclesiastici, secus qn̄ vnus est laycus ipsi non preiudicaret̄ arg. c. cū dilectus. de iurepa. ꝛ no. d. Abb. in. c. dilectus. de offi. leg. ꝛ istud dꝫ intelligi qn̄ papa priuilegiauit laycū ad ꝯferēdum, q̄ tūc papa non vr̄ illud ꝯferre si apposuerit clausulam derogatoriaꝫ, secus si simpliciter priuilegiaret, q̄ tūc vr̄ derogare. vt no. do. Abb. in. d. c. dilectus. de offi. leg. ꝛ cum his sit expedita presens questio.

SVMMARIVM

1 Beneficium an ad tempus conferri possit.
2 Beneficia regularia non in perpetuum sed ad tempus ꝯferūtur.
Abbas an possit reuocare beneficia regularia per papam ex certa scientia confirmata.
Et quid de alijs non confirmatis per papam.
3 Religiosus non habet nec velle nec nolle.
4 Beneficia regularia cur sunt perpetua nec amouentur sine consensu episcopi.
5 Beneficia regularia an possint permutari.
Et quod dicatur perpetuum.
6 Abbas ꝛ conuentus an possit facere statuta in preiudicium successorum.
Et an abbas ex suo statuto ligetur etiam iurato.
7 Prelatus regularis dilapidator ꝛ incontinenter viuens an deponi debeat.
Quid de prelato seculari.
9 Possidens beneficium vt in eo nō possi inquietari an debeat possedisse per triennium completum.
9 Lex requirens certum tempus an debeat esse completum.
10 Beneficium vel ecclesia quo ad titulum non potest prescribi.
11 Missio in possessionem cause rei seruande quare in beneficialibus locum non habeat.
12 Possessor beneficij per. x. aut. xx. an. illud prescribat.
13 Sententia declaratoria lata in beneficialibus an transeat in rem iudicatam.
16 Possidens beneficium vigore sententie iniuste a qua aduersarius non appellauit an cum bona conscientia illud teneat, ꝛ quod remedium victus contra eum habeat.

QVÆSTIO XXI

Quero vigesimoprimo.

1 † An bn̄ficiū possit ꝯferri ad tp̄s, aut an sit ꝯferēdū i ꝑpetuū, omissa disputatiōe est dōm ꝙ ecclesia siue bn̄ficiū p̄sumit̄ in dubio esse ꝯcessum in ꝑpetuū, nō aūt ad tp̄s, ꝛ siqs diceret ꝯtrariū illi incūbit onus ꝓbādi, ꝛ ecclesia nō pōt ꝯferri r̄lariter ad tp̄s ꝑ ordinarios collatores inferiores a papa. vt not. do. Abb. ꝛ Fely. ꝛ ceteri. in. c. si ꝯsterit ꝑ illū tex. de accu. nisi eps̄ daret in comēdā. vt est tex. in. c. nemo deinceps. de electi. in. vi. tn̄ illud limitat̄ in papa q pōt dare bn̄ficia ad tp̄s, vt est tex. ꝛ ibi gl. ꝛ do. in. c. si gratiose. de rescrip. i. vi. facit gl. in. c. pastoralis. vij. q. i. ꝛ gl. i. c. i. i. verbo ꝑpetui. de capel. mo. lib. vi. ꝛ in. c. veniēs. de filijs p̄sby. ita ēt tꝫ do. Abb. in dispu. incip. eps̄ circa p̄ncipiū. ꝛ Cardi. i ꝯsi. lviij. incip. ꝓposita qđ, ꝛ rō assignat̄, q̄ in bn̄ficijs papa hꝫ omnimodā ptātē, ita ꝙ volūtas ipsius h̄r ꝓ rōne, tex. in. c. ij. de p̄bē. i vi. ꝛ in cle. i. vt lite penden. ꝛ in. c. i. ꝛ. ij. xxj. dist. ꝛ in. c. i. lxxx. dist.

2 † tn̄ p̄missa ēt limitant̄ in bn̄ficijs r̄laribus, q̄ illa non ꝯferunt̄ in perpetuū, sed ad tp̄s, hoc est reuocabilia ad nutū abb. c. cū ad monasteriū. ꝟ. nec alicui de statu mo. cle. i. §. p̄missa. de supplē. neg. p̄la. nec ꝯfirmant̄ a papa in forma cōi. c. porrecta. ꝛ. c. ad nr̄am. de ꝯfir. vtili, nisi aliqn̄ papa illud faceret ex certa scia, ꝛ tūc nō posset abbas ea reuocare sine cā. c. cū inter. r. seniorē de elec. ꝛ ibi. d. ab. ita ēt no. Inn. in. c. nisi essent de p̄bē. ꝛ Fede. in trac. pmu. q. xvij. ꝛ lꝫ abbas ꝯcedat priori obedietiario vt teneat ad vitā prioratum vel administrationē sibi ꝯcessam, p̄t nihilominus reuocare, q̄ nō p̄t abbas sibijpsi imponere legē ne possit venire ꝯ̄ dispōneꝫ illius, nec p̄t obedietiariꝰ resistere mādato abbatis, cū velle ꝛ nolle non hēat, vt tꝫ gl. i. §. itē placuit i. c. i. in ꝟbo ꝑpetuis. de colla. in prag.

3 ꝛ rō assignat̄ † q̄ ipse religiosus nō hꝫ velle nec nolle. c. si religiosus. de elec. in. vi. ꝛ no. Fede. ꝯsi. cclxiij. ꝛ ita tꝫ ꝛ seq̄r do. Abb. in c. cū ad monasteriū. ꝟ. nec alicui de statu mo. ꝛ in. c. monachi. eo. ti. facit illud qđ no. Jo. an. in r̄la nō est obligatoriū de regu. iur. in vi. in mercu. ꝛ Bal. in auc. ingressi. C. de sac. san. eccle. ꝛ si dicatur ꝙ ꝓdicta sunt vera inꝰ prioratibus ꝛ alijs regularibus collatiuis, tn̄ nō h̄nt locū in abbatijs, ꝛ in alijs prelaturis principalibus electiuis, cū sint ꝑpetue, nec p̄nt remoueri sine cā. c. nullā. xviij. q. ij. ꝛ c. monachi. §. priores. cū ibi no. de statu mo. ita ꝙ illa bn̄ficia non cadūt in noiationibus. vt dicit tex. in. d. c. i. §. itē placuit. de colla. in prag.

4 † vel ēt nō ꝓcedit in bn̄ficijs regularibus curatis, q̄ sunt ꝑpetua, nec debēt amoueri sine ꝯsensu epoꝝ, q ꝯmittūt curā animarū. c. de monachis. xvi. q. i. ꝛ. c. in lateranensi. de p̄bē. ꝛ no. Inn. ꝛ doc. in. d. c. monachi de stat. mo. ꝛ intellige illud qđ. s̄. dixi qđ bn̄ficia regularia reuocant̄ ad nutū abbatis, q̄ illud hꝫ locū in prioratibus nō curatis vt dn̄t doc. vbi. s̄. vel aliter pōt dici ꝙ intelligit̄ de oibus bn̄ficijs regularibus collatiuis ēt manualibus cū de hijs sit idē iudicādū sicut de alijs dempta facilitate reuocatiōis ꝑ iura superius alleg. ꝛ illa p̄nt dici ꝑpetua aptitudine, q̄ p̄nt remanere apud eos qbus sunt ꝯcessa quoad vixerat pmittēte abbate. vt no. ꝑ gl. ꝛ doc. in cle. si p̄ncipalis. de rescrip. ꝛ do. Abb. in. c. cū

5 olim. de rexꝫ pmu. † vbi tꝫ ꝙ illa bn̄ficia ēt regularia p̄nt pmutari. vt no. Fede. in trac. pmutationū. q. xvi. ꝛ ita vt hec dispō valeat dꝫ ita accipi hoc verbū ꝑpetuū, sicut in. l. ꝛ in ꝑpetuū. ff. de ꝓcu. ꝛ in. c. ad abolendam. in prin. de hered. ꝛ. c. clericos. cum ibi no. de cohabi. cle. ꝛ mu. ꝛ illud dicitur perpetuum qđ certo tēpore nō limitatur, etiam si detur ad beneplacitū superioris. l. iurisperitos, in prin. ꝛ ibi Bar. ff. de excus. tuto. ꝛ in materia restringibili ꝟba sunt impropriianda vt dispositio teneat. vt not. l. ꝛ puto. ff. fami.

her. Bal. in. l. fi. C. de here. institu. nec dz abbas sine cā remouere tales prioratus ⁊ administratiões, q2 si hoc faceret ex odio ⁊ malitia posset obedientiarius supplicare superiorē, abbatē ⁊ p ipsum superiorē debebunť tueri serui supplicātes. C. d preci. ipe. offe. l. i. ⁊ no. Inn. in. c. insinuante. q cleri. vel mo. sed malitia cessante pōt reuocare ad nutū, nec pōt obedientiarius ɔ̄dicere, vt dcm̄ ē, vt no. Archi. ⁊ Jo. an. in. c. pn̄ti. de offi. ordi. in. vi. ⁊ Jo. an. in. c. cū singula. de pbē. co. lib. ⁊ in cle. q2 rr̄ares. de sup. neg. prela. pn̄t ēt dici manualia ppetua q2 morte ɔcedētis nō reuocanť, vt no. Pau. in. d. cle. i. de sup. negli. pla. sicut in simili dr̄ de legato q pōt ad nutū reuocari, ⁊ tn̄ morte pape nō reuocať. c. ij. de offi. leg. in. vi, ⁊ de delegato re nō integra. c. lz. de offi. dele. ⁊ ōt do. Abb. in. c. cū ad

6 monasteriū. col. ij. v. ij. principaliter q̄ro de stat. mona. †an abbas ⁊ ɔuētus possint statuere, vt isti priores nō possint remoueri nisi p abbatē ⁊ ɔuentū cui statuto nō auctorizauit eps q̄ritur an abbas successor teneať ad obseruātiā illius statuti, ⁊ ɔcludit ibi ꝙ non q2 nō potuerūt abbas ⁊ ɔuētus statuere in pīudiciū successoris. facit. c. in venditionibus. xvij. q. iij. ⁊. c. abbatibus. xij. q. ij. ⁊ rō assignať q2 par in parē nō hz imperiū. c. innotuit. de elec. l. ille a q̄. §. tēpestiuū. ff. ad treb. nā abbas nō pōt sibi prefigere legē a q̄ sibi nō liceat recedere. ergo a fortiori illud est licitū successori ₣z eū, ex q̄bus do. Abb. infert vbi. s̄. ꝙ abbas ⁊ ɔuētus nō pn̄t facere statutū p qd̄ ligeť successor, nisi eps vľ alius auctorizauerit, ⁊ ēt abbas nō ligať ex suo statuto, lz cū ɔuētu illud fecerit, quominus poterit ɔ̄uenire. facit. c. si religiosus. de elec. in. vi. ⁊. c. ij. de testa. eo. li. facit ēt illud qd̄ tz Jo. an. in rľa nō ē obligatoriū. de reg. iur. i. vi. vbi sentit ꝙ ēt si abbas iurauit seruare statutū nihilominus tz reuocatio, lz incidat in piuriū, vt no. Do. in. c. i. col. vij. de rez pmu. ⁊ do. Abb. in. d. c. cū ad monasteriū. de statu mona. cū simi. vt no. Fely. in. c. cū accessissent. de ɔsti. ⁊ ex his inferť p superius dicta, qd̄ si abbas ɔcedat priori obedientiario vt ad vitā teneat prioratum seu administrationem sibi concessam, pōt nihilominus reuocare,

7 q2 nō pōt abbas sibi imponere legē, vt. s̄. fuit dcm̄ † ⁊ ex his infert Do. Abb. in. c. monachi. in. ix. no. p illū tex. qd̄ si platus ēt rľaris sit dilapidator bonoꝝ monasterij vel incōtinenter viuit, aut instat necessitas maioris officij, tūc pōt deponi ⁊ priuari bn̄ficio, secus ē dōm in bn̄ficijs secularibus vt. s̄. dixi, ex quibus infert do. Abb. i c. monachi. de statu mo. qd̄ eps nō poterit priuare archidiaconuz a suo archidiaconatu, sicut pōt Abb. priorē quē ipse solus deputat in alio monasterio, vt no. Do. Abb. post alios doc. in. d. c. monachi. circa fi. de statu mo. ⁊ rō assignať q2 bn̄ficia secularia sunt ppetua, vn̄ sine cā instituti non debent remoueri. c. satis peruersuz lvi. dist. imo cā dz esse grauis. vt est tex. in. c. inuētū. xvi. q. vij. lz religiosi nō habent ita latum ius in bn̄ficijs eoꝝ. c. p tuas. de simo. alia ratio pōt assignari, nā regulares sunt ppetui, qn̄ sunt principales prelati per iura superis alleg. ⁊ sunt remouibiles qn̄ non desinunt esse monachi prioris monasterij si desistūt sub obediētia prioris abbatis, ⁊ cū isti nō habeant velle aut nolle nō pn̄t resistere re

8 uocationi abbatis † ex qbus infert tex. in. c. vnico. de pacificis possessoribus in prag. vbi ōt tex. qd̄ si qs possederit quiete ⁊ pacifice suū bn̄ficiū p trienniū cū titulo colorato amplius nō est inquietandus in petitorio aut possessorio, ⁊ ibi infert gl. in verbo triēnio id est ɔpleto ⁊ ɔsumato, nec puto sufficere tertiū annū inchoatū vel maiorē partē totius anni possedisse. c. ad nr̄am. de rľa. sic est dōm in tpalibus actionibus q2 opz qd̄ vltimus dies sit completus. ff. d actio. ⁊ obli. l. in omnibus. ff. de mino. l. iij. §. minorē. ⁊ Archi. i. c. si annum. de iudi. in. vi. gl. ⁊ doc. in. c. cū in cunctis. de elec. Jo. an. in cle. i. de sequest. posses. in verbo triennio ⁊ Bal. in. c. cum vige

9 simum. de offi. dele. † vbi tenet quod vbicunque lex requirit certū tp̄s intelligiť de ɔpleto, nisi aliud lex declaret, vel nisi loquamur i fauorabilibus. p gl. in. d. §. minorē. faciunt no. in cle. fi. de etate ⁊ quali. vbi late Jmo. ex qbus inferť ad nouā prescriptionē triēnij p talē. n. terminū quandoqz ius ecclesie possidens acquirit. c. i. de prescrip. ⁊ dn̄iū rei prophane mobilis. ff. de vsucap. l. eum q circa pn̄. ⁊. l. traditionibus. C. de pac. ⁊ tali tempore inducitur prestatio fideicommissi pro futuro, licet alias nō debita. C. de fideicom. l. i. ⁊ tanti temporis pacifica possessio sequestrationez impedit. vt. d. cle. i. de sequestra. posses. ⁊ q p trienniū ꝓximum se soluisse ostendit, presumiť etiā superiori tpe soluisse. l. quicūqz. C. de apo. lib. x. ad premissa pro ornamento istius qōnis obstat. c. ex frequētibus de insti. ⁊. c. i. de reg. iur. i. vi. p q̄ capitula pz bn̄ficiū ecclesiasticum

10 sine instōne canonica n̄ posse obtineri † ⁊ ibi no. doc. quod bn̄ficiū quantum ad titulum est imprescriptibile quantocūqz tpe possideatur, vt not. doc. ⁊ ibi Do. Abb. in. c. cūra. de iurepa. vbi tenēt qd̄ lz ecclesia possit prescribi p ecclesiā iure ꝓprietatis, vt eā hēat ad ꝓprios vsus, vel tanq̄ subiectā aut vnitā vt no. in cle. i. de exces. prela. ⁊ Jo. an i regula q̄ ɔ̄ iura de reg. iur. i. vi. in mercuria. ⁊ Henri. in. c. sicut vnire. de exces. pla. ⁊ do. Abb. in. c. vt sup. de rebꝰ eccle. n̄ alie. secꝰ dn̄t doc. respectu tituli. nā pscribere qs eccle. n̄ pt, vt illam habeat tanq̄ prelatus vel rector, vt not. Host. ⁊ Henri. in c. dilecto. de preben. ⁊ in. c. relatū. de iurepatronatus. ⁊ Bal. in. l. ij. C. de emācipa. liberoꝝ. facit. c. postulasti. de iurepa. iō adeptus bn̄ficiū symoniace vel p fraudē aut surreptionem vel alias minus

11 canonice nunq̄ illud pscribit q̄ztū ad se. c. principatus. i. q. i. † Ex qbus inferť qd̄ in beneficialibus nō hz locū missio in possessionez cā rei seruande ob ɔtumaciam partis aduerse, ne ad bn̄ficia viciosus pateat ingressus, vt est tex. in. c. i. de eo q mit. i pos. li. vi. ⁊ post trienniū pacificus possessor licite nō molestať ab alio ius habēte, ⁊ p pacificā possessionē triennalē possessor ille prescribit bn̄ficium ɔ̄ aduersariū in odiū sue negligentie, nō tn̄ sibi dn̄iū acqrit, si hēat titulū iniustū, vt no. gl. singularis ⁊ ibi do. Abb. in. c. ɔtingit sup gl. magna. de dolo ⁊ ɔtu. q̄ vult ꝙ olim in bn̄ficialibus hēbat locū missio in pošsionē ⁊ transferebať possessio q2 ꝓcedebat prescriptio ɔ̄ reū, sed p hoc nō acqrebať agenti ius prelature, si alias nō

12 hēbat legitimū titulū † ex qbus infert Do. Abb. in. c. capitulū de rescrip. ⁊ in. d. c. ɔtingit de dolo ⁊ ɔtu. ⁊ in. c. in lr̄is. de restit. spo. qd̄ si clericus bonafide ⁊ titulo colorato possidet bn̄ficiū alterius p decenniū inter pn̄tes ⁊. xx. inter absentes qd̄ prescribit illud in preiudiciū veri rectoris, lz ipse ius prelature sibi nō acqsiuerit, vt no. Jo. an. in. c. sine exceptione. de reg. iur. in. vi. nā ex lapsu tanti tpis vr̄ qs hr̄e bn̄ficiū ꝓ derelicto in preiudiciū sui, ita qd̄ si sententia ɔ̄ eum fuerit lata a qua non appellauit per lapsum decem dierum transit in rem iudicatam, vt no. Dominus Abbas in. c. cum dilecti p illū tex. de electio. facit in simili illud qd̄ no. i. l. si de eo. §. si forte. ff. de acq. pos. ⁊ insti. de vsucap. §. qd̄ aūt p gl. ⁊ doct. in. c. cū venissent. de resti. spo. quare ergo ex facto suo pdit bn̄ficium ⁊ actionē ad illud bn̄ficiū petēdū sed alius nō acqrit sibi ex natura rei imprescriptibilis. vt no. bar. in. l. sequiť. §. si viā. ff. de vsucap. ⁊

13 Inn. in. c. q2 pleriqz de immu. eccle. † in simili facit, q2 sn̄ia declaratoria lata in bn̄ficialibus respectu illius ɔ̄ quē fertur, transit in rez iudicatam, puta duobus litigantibus sup eodē bn̄ficio iudex pronunciauit bn̄ficiū ptinere ad illū q vere nō hz ius, a qua sn̄ia non fuit appellatum, ista sententia transit in rem iudicatam per lapsuz decendij quatenus tangit preiudicium priuatum illius ɔtra quez fuit lata, vt amplius non audiatur, ex quo non appellauit. c. cū dilecti. ⁊ ibi do. Abb. de elec. c. cuz olim. de dolo ⁊ ɔtu. ⁊ doc. in. c. i. de conces. preben. Inn. in. c. ad aures ⁊ in. c. mandatum. de re

14 scrip. Host. in summa tit. de cōces. prebē. §. ij. † hoc tamē casu si is pro quo lata est sententia habeat noticiam iniusticie quandocūqz nūq̄ pōt salua ɔsciētia illud bn̄ficiū retinere, nec ex cursu tpis iuuať, q2 non habuit canonice, sn̄ia. n. iudicis non dedit sibi ius, sed tantum declarauit sibi ius pertinere. l. sicut. §. si quidem. ff. si serui. vendi. ⁊ in. c. forus. de verbo. sign. ⁊ lz ille contra quem lata est sententia ei acquieuerit, ⁊ tale acquiescere forte sufficiat, vt ex hac priueť iure suo, nō tamē sufficit quo ad hoc vt alius qui nō hz ius debite obtineat in foro cōsciētie, q̄uis in foro contentioso videať esse tutus, q2 non poterit agere ille qui fuit victus, ex quo nō appellauit, tamē illud nō itelligitur nisi ille victus vellet agere ɔtra obtinentem per viam denūciatiōis, vt no. Abb. in. c. i. de conces. preben. ⁊ cum his sit expedita presens questio.

SVMMARIVM

1 Collatio beneficij an requirat scripturam ⁊. j. per totam. q.
2 Lex an requirat scripturam ⁊. j. nu. 14.
Lex ⁊ consuetudo in quo differant inter se.
3 Scriptura potest interuenire in consuetudine ⁊ non desinit esse consuetudo.
4 Bulle beneficij possunt leuari mortuo papa, nundum bullis extractis ⁊. j. nume. 12.
5 Papa statim ꝙ aliquem in episcopum vel prelatum pronunciat statim est episcopus ⁊. j. nu. 11.
An autem recipi debeat episcopus sine litteris apostolicis.
6 Collatio facta ⁊ non littere est titulus beneficij.
7 Collatio de ecclesia etiam quo ad proprietatem facta valet sine scriptura.
8 Scriptura per aliquem ex interuallo facta confirmat actum antea gestum.
9 Doctoratus per testes probari potest.
10 Gratie ⁊ priuilegij prioritas per testes probare potest ⁊ etiam eius ampliatio.
11 Gratia ⁊ priuilegium sine scriptura valet.

12 Papa

12 Papa ſtatim ꝙ dicit fiat gratia eſt perfecta.
13 Scriptura quo ad probationem gratie ⁊ priuilegij eſt neceſſaria.
14 Lex an valeat ⁊ liget ſine ſcriptura ⁊ publicatione.

QVÆSTIO XXII

Q Vero vigeſimoſecundo.

†An in collatione bñficij reqrat̃ ſcriptura, ita ꝙ ſi nõ interuenerit collatio poſſit ꝓbari ꝑ teſtes, ⁊ primo pro parte affirmatiua vꝫ qd̓ reqrat̃ ſcriptura facit tex.in.l. humanuꝫ .C.de legi.vbi dr̃ legẽ dẽre dictari ⁊ ſic ſcribi, idẽ in ſimili vr̃ eẽ dicendũ in collatione bñficij. Ad iſtud rñdet̃ ꝙ ẽt dicta.l. nõ ꝓbat vt in lege ſine ꝯſtõne reqrat̃ ſcriptura. nã xvoũ dictari dr̃, qd̓ viua voce diſponit̃.l.dictãtibus.C.de teſt. vel aliter illa forma hꝫ Bar. ibi nõ vr̃ neceſſaria, vel aliter qꝛ ibi hr̃ reſpectus ad cõem obſeruantiã, q̃ eſt ꝙ reducat̃ in ſcriptis, nõ qd̓ ſcriptura ſit neceſſaria. ¶Scdõ ꝓ iſta parte affirmatiua facit tex.in extrauaganti iniuncte in ti.de elec. vbi d̓t tex. ꝙ aliqs nõ dꝫ intrare poſſionẽ bñficij ſine lr̄is ſue ꝓuiſionis, ad illũ tex. põt rñderi ꝙ hꝫ locũ in ꝓuiſionibus pape, q̃ debẽt ꝓbari ꝑ lr̄as, ⁊ ſic ꝓcedit ille tex. ſecus eſt in ꝓuiſionibus ſiue collationibus inferioꝝ, vt.j.dicet̃. ¶†Tertio ꝓ iſta parte affirmatiua facit, qꝛ lex ſiue ꝯſtõ dr̃ eſſe ius ſcriptum.§. conſtat.inſtit.de iure natu. facit etiam.l.leges.C.de legi.vbi preſupponitur legem eſſe ſcriptam.c. conſuetudinis. xi.di. ⁊ quia ſi ſcriptura non eſſet neceſſaria in.l.nulla, eſſet differentia inter legem ⁊ ꝯſuetudinẽ, q̃ h̃ mõ diſtinguuntur, ⁊ ſic ergo idem videtur dõm in collationibus bñficioꝝ paritate rõnis, rñdet̃ ꝙ nõ eſt paritas rõnis inter legẽ ⁊ collationẽ bñficij, ⁊ ſi loquamur de lege põt rñderi ad.§.ꝯſtat.inſti.de iure natu. ꝙ ius ſcriptũ dr̃ ad dr̄iam cõſuetudinis, q̃ eſt ius nõ ſcriptũ, ꝓut ibi diſtinguit̃, nõ ꝙ eſſentia legis in ſcriptura ꝯſideret̃, ⁊ eodẽ mõ põt rñderi ad text.in.c.lex.i. diſt.vbi dr̃ ꝙ eſt ꝯſtõ ſcripta ad dr̄iaꝫ ꝯſuetudinis, vt tꝫ do. Phi. decius in rub.de ꝯſti.col.vij. ⁊ põt rñderi ad.l.leges.C.de legi. qꝛ illud eſt ad faciliorẽ ꝓbõnẽ.l.ꝯbit̃.ff.de pigno. vel ad dr̄iam conſuetudinis, ⁊ inquantũ dr̃ de dr̄ia inter legẽ ⁊ ꝯſuetudinẽ põt dici ꝙ illa dr̄ia ſcripture ꝓcedit habito reſpectu ad cõem ꝯtingẽtiaꝫ, ſicut alibi in.l.ꝯtus.ff.de reg.iur. fit dr̄ia inter ꝯmodatũ ⁊ depoſitũ ꝑꝑ cõem ꝯtingentiã, ꝓut illũ tex. d̓clarat Bar.in.l. ꝙ nerua. xij.q.ff.depoſiti. ⁊ illa ſcriptura vt.ſ̃.dcm̃ eſt ad faciliorẽ ꝓbõnẽ reqrit̃, ⁊ remota ſcriptura remanet tñ dr̄ia inter legẽ ⁊ ꝯſuetudinẽ, qꝛ ſolo ꝯſenſu lex ꝯſtituit̃, ſed in ꝯſuetudine plures actus reqrunt̃ ⁊ tp̄s, ⁊ tanq̄ꝫ tacitũ ab expreſſo ꝯſuetudo a lege diſtinguunt̃, vt no.in.l.de qbus.ff.de legi. ⁊ ſi dicat̃ ꝙ ius ſcriptũ diſtinguit̃ a nõ ſcripto.d.§.ꝯſtat.inſti.de iure natu. ⁊.c.lex eſt.i.di. ſed in iure non ſcripto vr̃ de ſubſtãtia ꝙ nõ interueniat ſcriptura. ergo pariter eꝯ in iure ſcripto ſcriptura neceſſaria vr̃, ad illud põt dici ꝙ illa nõ ẽ ſubſtãtialis dr̄ia, vt dcm̃ eſt, ſed cõem reſpicit ꝯtingentiã †vt pꝫ qꝛ ẽt in ꝯſuetudine põt interuenire ſcriptura, ⁊ tñ nõ deſinit eẽ ꝯſuetudo. vt no. Bar.in.l.de qbus.col.iiij.ff.de legi. ⁊ do. Antõ.in.c. fi.de ꝯſue.col.v. ⁊ ſi diceret̃ ꝙ.d.§.ꝯſtat dũ d̓t ꝙ ꝯſtat ex ſcripto, ergo immediate vr̃ hr̃e eſſentiã ab ipſa ſcriptura, qꝛ dictio ex d̓notat cãm immediatã. vt no.ꝑ Bar.in.l.nõ dubiũ.C.de legi. ⁊.l.eo tp̄e.§.fi.ff.de peculio. facit tex.in.l.ex h̃ iure.ff.de iuſtic. ⁊ iure, rñdet̃ ꝙ reſpectu ꝓbõnis ad dr̄iam ꝯſuetudinis immediate ex ipſa ſcriptura hoc cognoſcit̃ ⁊ ꝓbat̃, ſꝫ ꝑ hoc nõ infert̃ ꝙ ſcriptura ſit de ſubſtãtia, ⁊ ſi diceret̃ ꝑ tex.in.§.ſinguloꝝ.inſti.de reꝝ diui.vbi leges ſcribi ceperũt vt in prima diſtinctiõe, dõꝫ eſt ꝙ iſta ⁊ ſimilia iura hñt reſpectũ ad cõem ꝯtingẽtiã, q̃ eſt ꝙ leges ſcribant̃, nõ tñ ſcriptura vr̃ eſſe de ſubſtãtia, ſed fit ad faciliorẽ ꝓbõnẽ, ⁊ ſi dicat̃ qd̓ ꝯſtõ accipit nomẽ a ſcriptura.§.cũ ita.i.diſt.vbi dr̃ qd̓ illa eſt ꝯſtõ q̃ in ſcriptis redigit̃, ſed vt dixi loqt̃ ibi ad dr̄iaꝫ ꝯſuetudinis vt ibi pꝫ, nõ qd̓ abſolute ꝯſtõ ab ipſa ſcriptura noiet̃, ⁊ ſi dicat̃ qd̓ ſit ⁊ niſi fcã ñ dr̃ lex ꝑfecta, ⁊ qꝛ dꝫ ꝓmulgari publice.c.i.de poſtu. prela. ⁊ iſta vñr ſcripturã reqrere, rñdet̃ quod iſta ⁊ ſimilia iura ꝓcedunt habito reſpectu ad cõem obſeruantiã, ⁊ ad id qd̓ cõiter cõtingit vt.ſ̃.dcm̃ eſt, ⁊ ſi dicat̃ qd̓ adeo preualet auctoritas ꝯſuetudinis vt nõ fuerit neceſſe ſcripto illã ꝯprehendere ergo a ꝯ̃rio ſenſu vr̃ qd̓ in.l. ſcriptura neceſſaria ſit, facit lex immo in fi.ff.de legi. ad iſtud ẽt rñdet̃ qd̓ ibi neceſſe exponit̃ ꝑ vtile. vt.l.i.ff.de neg.ge. vel alio mõ neceſſaria eſt ſcriptura vt trãſeat in noticiã, ⁊ vt obſeruet̃ nõ antem vt ſit de eſſentia ipſius legis per ſupradicta, ⁊ ſi dicatur ꝙ in.c.due ſunt in prin.xix.q.ij.vbi dr̃ quod lex publica eſt que a ſanctorum patrum ſcriptis eſt confirmata, reſpondetur qd̓ illa confirmatio arguit quod prius valeret vt lex, vt in ſimili notatur in.c.inter dilectos de fide inſtru. ¶Et ſoluendo iſtam queſtionem colligendo dicta doctorum poteſt dici, quod ſcriptura nõ eſt de ſubſtantia ⁊ eſſentia collationis, vt no. Do. Abba.in.c.in noſtra.circa fi.de reſcrip. allegat Jo.an. ⁊ Archi.in prohemio ſexti, vbi tenent quod ſcriptura requiritur ad probationem gratie, non tamen eſt de ſubſtantia gratie †vnde mortuo papa qui fecit gratiam litteris nedum extractis ſiue bullis non leuatis non expirat gratia, ſed ſucceſſor debet dare litteras faciendo mentionẽ de predeceſſore.c.litteris de reſcrip. ⁊ dicit Bal.in.l.humanum in fi.C. de legi. †quod ſi papa verbo pronunciauit aliquẽ ep̄m vel abbatẽ quod ſtatim facta pronunciatione ille ſic pronunciatus eſt epiſcopus ſeu Abb. vt no. Do. Abb.in.c.noſti. ⁊ in.c. tranſmiſſam.de elec. tamen ille non debet recipi pro prelato, niſi gratiam ſiue prouiſionem probet per litteras apoſtolicas, alias tam ſe gerens quã canonici eum recipientes incurrunt graues penas, vt eſt tex.in extrauaganti bonifacij octaui que incipit iniuncte. idem etiam tenet Calde.in.d.c.in noſtra. vbi ſubdit ꝙ littera ſit loco tituli beneficialis †⁊ tenet compo.in.c.ſuper litteris.de reſcrip. quod ſic, Archi.in.c.i.de litis conteſta.in.vi. limitat illud procedat in collatione fienda ſed iam facta collatione collatio eſt titulus ⁊ non littera, vt concludit Jo. Cald. vbi.ſ̃. ⁊ illud tam in collatione facta q̄ꝫ fienda nunquam littera eſt tituli, vnde nõ eſt titulus remotus nec immediatus, ſed collatio vbi interuenit eſt titulus, ſicut ⁊ mandatum verbale de conferendo eſt primordium tituli, non enĩꝫ poteſt dici titulus, qꝛ licet per litteras conferatur, non tamen acquirit̃ ius in beneficio, ſed ſolum facultas implorandi officium executoris, facit gl.in.c.veniens.de renun. littera vero eſt probatio collationis vel iſtius principij, quemadmodum contingit in ꝯ̃tu qui perficitur ſolo conſenſu, nam ſcriptura ſuperueniens nõ eſt de ſubſtantia contractus, ſed fit ad probationem ꝯ̃tus.l.ꝯbit̃.ff.de actio. ⁊ obli. facit qd̓ no.in.c.ſicut.de re iudi. ⁊ do. Abba.in.d.c.in noſtra.in fi.de reſcrip. †⁊ no. do. Abb. per illum tex. valde notabilem in.c.cum veniſſent.in.ij.no.de reſti.ſpo. ibi conceſſiſſet ⁊ ꝑ reſcriptum proprium confirmaſſet, qd̓ valet collatio facta de eccleſia etiam ratione proprietatis ſine ſcriptura, non eſt ergo iſte caſus in quo neceſſario reqrat̃ ſcriptura, ⁊ caſus ſpẽles requirentes ſcripturã no.gl.no.in.c.i.de cenſi.in.vi. ⁊ ꝑ hoc ſoluit̃ ꝯ̃riũ ꝙ poſſet formari.d.c.inter dilectos.§.cetero.de fide inſtru. vbi dr̃ ꝙ eidem non poſſunt donari ⁊ confirmari, ſed in illo.c.cum venirent non donauit ⁊ confirmauit, ſed qd̓ prius verbo conceſſerat, poſtmodum confirmauerit ſcriptura.ſ. facienda ex interuallo †⁊ ſic ẽt eſt notandum qd̓ faciendo qs ſcripturam ex interuallo de eo qd̓ primo verbo fecerat vr̃ tacite approbare ⁊ ꝯfirmare prius geſtũ, ⁊ tenet Bal. per ilum tex.in.c.ij.de reſti.ſpo. quod collatio beneficij probatur teſtibus, ita etiam tenent Do.de ro. deciſi.xxxix.ti. de proba.in antiquis, ita etiam tenet do. Jaſon.in ru.ff.de acqui. poſſeſ. ⁊ do. Phi. decius in rub.de ꝯſti.col.viij. ⁊ iſta vr̃ vera cõcluſio, a qua non eſt recedendum. ¶†Et pro iſta concluſione primo facit, qꝛ doctoratus poteſt probari per teſtes, vt no. Bald.in prohemio decretalium col.xiiij. ver. modo quero ⁊ in gratia, ideꝫ vr̃ tenere Oldra. conſi.cccxxiiij. ⁊ Ro. deciſi.v.ti.de proba.in antiquis, ⁊ etiam deciſi. vlti.titu.de reſcrip.in antiquis, idem tꝫ Ange.in.l.i. per illũ tex.in vlti.no.C.de ſen.paſ. ⁊ facit tex.in cle. dudum.§.nos idem de ſepultu. vbi tex. equiparat priuilegium ⁊ gratiam ꝯceſſam verbo vel ſcripto ergo vr̃ parificata quod probetur ſcriptura vel teſtibus, ⁊ per illum tex.in.d.cle. dudũ vr̃ tenere Bal.in.c.conſtitutus col.pen.in fi.de reſcrip. ibi tñ aliter dicit eẽ in magnis priuilegijs, ſed illud ab faciliorem probationem intelligendũ vr̃, vt.l.ꝯbit̃.ff.de pigno. †ad hoc facit qꝛ prioritas gr̃e ⁊ priuilegij teſtibus probari põt, vt eſt gl.in.c.duobus in verbo apparet de reſcrip.in.vi. ⁊ in.c.ſi a ſede in verbo appareat de ꝑben.in.vi. facit tex.in.c.auditis in prin.de reſti.in inte. vbi ꝑ teſtes ampliatio priuilegij probat̃, ergo pariter idẽ vr̃ dõm de toto priuilegio, facit tex. iuncta gl.in.c.cũ olim.de priuile. vbi tenor amiſſi priuilegij ꝓbatur teſtibus, pari ergo ratione collatio teſtibus ꝓbat̃. ¶†Secundo ꝓ iſta parte facit, qꝛ gratia ſiue priuilegium bene valet abſque ſcriptura vt probatur in.c.inſtitutionis.xxv.queſtione ſecunda. ⁊ in cle. dudum.§.nos.de ſepul. vnde ſi papa ꝓnũciauit aliquem eſſe epiſcopum alicuius ciuitatis, ſtatiꝫ epiſcopus eẽ dicitur. vt no. Bal.in.l.humanum.C.de legi. ⁊ Do. Abba.in.c. noſti ⁊ in.c.tranſmiſſam.de elec. †⁊ ſtatim quod papa d̓t fiat, gratia, ſtatim perfecta eſt, vt no. Bal.in.l.fi.in princi.C. de commu. ſer.manumi. ⁊ in.l.fi.colum.ij.verſi. ⁊ ideo queſtio fuit.C.ſen.reſcin.non poſſ. ⁊ in.l.ſi qua per calumniam. columna.ij. verſicu. deinde vos videris.C.de epiſcopis ⁊ cle. ⁊ in.l.falſus col.viij.xv. ſcias.C.de furtis ⁊ ideo ſi poſt gratiam factam ſolo verbo papa moriatur non expirat gratia, debẽt tamẽ littere ſucceſſoris facere

mentionem de dispositione predecessoris, vt no. Bal. in. d. l. humanū. C. de legi. ⁊ istud procedit qñ grā fuit scripta simplr, secus si dēret fieri p aliū cui ɔmitteret. vt no. Bal. in. l. fi. col. i. versi. sed pone qđ pnceps. ff. de ɔsti. pn. ita tz Oldr. ɔsi. ccxxiiij. incip. factū tale est col. ij. ⁊ pmissa locū hñt qđtū ad validitatē ⁊ essentiam grē vel priuilegij, sed quo ad pbōnē scriptura necessaria est, vt tz bal. in. d. l. humanū. ⁊ in. d. l. si q̄ p calūniā, idē tz Bal. p illū tex. in fi. i. l. idē vulpianus. ff. de excusa. tuto. ⁊ hoc in magnis priuilegijs vt no. Bal. in. c. ɔstitutus col. pe. in fi. de rescrip. idē no. Cardi. in pbemio clementinaꝝ ver. nec sane. ⁊ do. Abb. in. c. nosti. in vltimo notabili. de elec. †vbi tz qđ hodie nō sufficeret pbare p testes qđ papa pnūciauit aliquē epm, ad hoc vt in ecclesia recipiat tanquā eps, sed opꝫ q pbet p lrās pape, idē tz do. Abb. in. c. qualiter de elec. tñ ɔriū vr de iure vcꝫ q grā ēt p testes pbari possit, qꝛ nō reperit expressum in iure, qđ iste sit de casibus in qbus reqrat scriptura, ergo erit standū rl̄e, q̄ ponit iu. l. pactū qđ bonafide. C. de pac. facit tex. in. c. cū Jo. de fide instru. ita tz do. Phi. decius i. d. rub. de ɔsti. col. viij. ¶ †Tertio, p ista parte facit, qꝛ scriptura non est de substātia legis, qꝛ sine scriptura ⁊ sine publicatione vꝫ lex, ⁊ ligat statim, si ɔditor velit, vt no. gl. in cle. ij. de here. ⁊ sequūt doc. in rub. de ɔsti. sed in dubio qñ nō ɔstat de mēte ɔditoris, intentio eius vr suspensa, donec fiat scriptura, put ɔsuetū est, ⁊ tali casu nō vr qđ prius dicat esse lex p supradicta. vt no. do. Abb. in rubr. de ɔsti. p tex. in. c. i. de renū. in. vi. ⁊ ibi Do. in col. i. ver. sed nunquid scriptura. pōderādo tex. dū ibi statutū prius factū reducit ad scripturā pp tenorē obliuionis. Itē facit qꝛ sola volūtas principis est ɔstō. §. sed ⁊ qđ principi. insti. de iure natu. ⁊. l. i. ff. de ɔsti. pn. facit ēt tex. in. c. i. de iureiur. in. vi. ibi nisi iurent statuta ⁊ ɔstōnes ipsaꝝ ecclesiaꝝ scripta ⁊ nō scripta, vr ergo qđ sint aliq̄ nō scripta. facit ēt tex. in. c. si qs. i. q. vij. in pn. dū dt traditionē ecclesiasticā scriptā vel nō scriptā, facit ēt tex. i. c. instōnis. xxv. q. ij. ibi siue q̄ scripte decernimus siue q̄ in nr̄a pñtia vñr esse disposita. facit ēt tex. i. l. ij. §. hec disputatio. ⁊ in. §. nouissime. ff. de origi. iur. vbi responsa prudētum dñr ius sine scripto. facit ēt tex. in. §. singuloꝝ. insti. de reꝝ diui. dū ibi dr q leges scribi ceperūt. ergo dicit q erāt prius leges qđ scriberentur, facit etiam diffinitio legis de qua habet in. §. constat, superius alleg. vbi nulla fit mētio ď scriptura, ⁊ snīa principis habet vim legis generalis. l. fi. C. de legi. c. de causis. de re iudi. sꝫ in snīa principis scriptura nō requiritur, vt no. gl. in. c. fi. ď re iudi. in. vi. ergo videtur q non requiratur scriptura, ex quibus apparet q scriptura nō est ď essentia legis, gratie, vel priuilegij, aut collationis. Et cum his sit expedita presens questio.

SVMMARIVM

1. Littere episcopi sigillate sigillo auctentico ⁊ testium subscriptiōe an collationem probent ⁊ fidem faciant etiam contra apostolicum impetrantem ⁊. ĩ. nu. 6. ⁊. 8.
   Et quid in causa propria.
2. Littere episcopi non subscripte sed sigillate an faciant fidem ⁊. ĩ. nume. 7.
3. Littere episcopi sine sigillo an probent ⁊. ĩ. nu. 8.
4. Litteris episcopi an credatur in alterius preiudicium in extraiudicialibus.
   Uoci episcopi non creditur.
5. Scriptura notarij supranaturaliter fidem facit.
6. Littere episcopi equiparantur instrumento tabellionis.
9. Littere delegatorum an fidem faciant.
10. Littere cardinalium an fidem faciant.
    Quid in litteris arbitri.

QVÆSTIO XXIII

q Uero vigesimotertio. Presupposito q in collatione bñficij interuenerūt lrē epi †an lrē epi vel alterius ordinarij faciant plenā fidē, ⁊ omissa disputatione ⁊ recitatione opinio. doc. lꝫ in isto dubio possent fieri multa argumēta ⁊ allegari p ⁊ ɔ vt p doc. i. c. post cessionē. ď pba. tñ attēta gn̄ali ɔsuetudine totius orbis q̄ reputat sigillū epi auctēticū q ēt seruat palatiū apostolicū in his q̄ spectāt ad ipsius officiū inter suos subditos ex cāꝫ ppriā sue lrē faciūt plenā fidem, dūmō nō pcedat vt iudex, qꝛ tūc secus. vt. c. qm̄ ɔ falsam. de proba. c. cū a nobis. de testi. ⁊ ita fuit determinatū p dños de ro. vt recitat do. Abb. in. c. post cessionem. de pba. q in isto casu lrē epi faciūt plenā fidē, dūmō fuerint sigillate sigillo auctētico, ⁊ habeāt subscriptionē testiū eis bñ credit. c. ij. de fide instru. ⁊ no. Inn. i. c. qm̄ ɔ falsam. de pba. ⁊ dt do. Abb. in. c. post cessionē. col. v. de pba. q nō ob. stilus palatij quo cauet q nō credit lrīs epi ɔ apostolicū impetrātē, in qbus eps diceret se pmo ɔtulisse bñficiū qđ papa seu executor, hoc. n. ɔtingit nō q sigillū eius nō sit auctēticum, qꝛ immo est auctenticū, sed pp fraudē q̄ timet quā sepe ⁊ frequenter ɔmittunt epi vel eoꝝ cācellarij ɔ apostolicos impetrātes q anticipāt datas, ⁊ qꝛ fraus ⁊ dolus nemini dꝫ pҫcinari, ⁊ vt malicijs obuiet. c. sedes apostolica. ⁊. c. ex tenore. de rescrip. ⁊. ff. de rei vendi. l. in fundo, ⁊ est istud in palatio apostolico inuentū, in quo ēt seruat qđ lrīs epi in cā ppria fides nullatenus adhibeat. C. ne qs in cā sua in rubro ⁊ nigro. ⁊. c. i. ⁊. ij. iiij. q. iiij. sed in isto casu vltima collatio fcā p epm ɔ apostolicū ipetrantē quodāmō epis vr facere testimoniū in cā ppria, vt ipse collationē suā ppriā factam forsan in psonā fratris vel nepotis aut ɔsanguinei vel familiaris collationi appostolice facte alteri psone sibi extranee preferret, ⁊ ita solebat Reuerendissimus de fosonato sancte romane ecclesie cardinalis dū erat i rota ɔsulere. vt refert. d. Abb. in. d. c. post cessionem col. v. de pba. vbi assignat aliā rōnē, qꝛ in primo casu vcꝫ i pmutatione nō pōt fieri collatio alteri qđ pmutāti, cle. i. de rerum pmu. ⁊ sic quodāmō illa collatio est necessaria, qꝛ de necessitate iuris nō pōt fieri alteri, in ƀo casu qñ fit p simplicē vacationē est locus gratificationi, sed plati modernis tꝑoribus plus sequunt carnalitatis affectū qđ iudiciū rōnis, sepe ex inordinata affectione pmouent suos. c. graue. de preben. ⁊ machinant oēs fraudes quas pñt ɔ apostolicos ipetrātes. c. ij. de renū. in. vi. ⁊ de ɔces. pben. c. i. eodē lib. in. vi. ⁊ ista sunt vba Rot. in decis. xxij. qđ recitat do. abb. vbi. s. vbi ēt tenēt qđ lrē epi i piudicialibus credit sine subscriptione in spectātibus ad suū officiū, ⁊ subdit do. Abb. in. d. c. post cessionē. col. vi. v. ego vero. de pba. †qđ lrīs epi seu alterius ordinarij auctentico sigillo sigillatis ⁊ ⁊ testiū subscriptoꝝ manu ppria roboratis credit tā in spectātibus ad officiū sigillātis, qđ in alienis negocijs, ⁊ tā in leuibus qđ in arduis, siue sint promulgatorie siue dispositiue, siue testimoniales attestātes fcm̄ de pñti fm̄ datā lrāꝝ, siue ɔtineant extraiudicialia siue iudicialia, sine subscriptione nō credit. vt no. Do. Abb. Jo. Calde. in. d. c. post cessionem ď proba. ⁊ litteris sigillatis sigillo auctentico credit. c. ij. de fide instru. ⁊. c. si cano. de offi. ordi. lib. vi. †cessante ergo sigillo lrē cēsentur oīno priuate, ex quo nō sunt manu tabellionis ɔfecte, ⁊ sic nō facerent fidē in preiudiciū scribentis, vt. c. ij. ⁊ ibi do. abb. de fide instru. ⁊. l. scripturas. C. q potio. in pig. ha. l. ɔparationes. C. de fide. instru. nisi in leuibus si ɔstat eas esse ordinarij, ⁊ iste lrē sigillate sint subscripte manu propria ipsorum testium, vt. c. i. de pcu. facit. c. quoniam ɔ falsam. de proba. vbi tex. in defectu notarij requirit subscriptionem duoꝝ viroꝝ ideoneorum †ergo eadem rōne idem dicendum in extraiudicialibus vt nō credatur in litteris episcopi seu ordinarij in preiudicium alterius, si nō habeant ad minus subscriptionē duoꝝ testium p illum tex. ⁊ voci episcopi non creditur in preiudicium alterius. c. si tantum. vi. q. ij. ⁊. c. placuit. xi. q. iij. ⁊ idē est in notario cuius voci non creditur, ⁊ tamen eius scripture credit, ⁊ ratio diuersitatis est, nam notarius apposuit testes per quos poterit contrarium probari, sed episcopus solū apposuit sigillum suum, quod est in facultate sua, nec potest reprobari ⁊ si diceretur episcopus potest apponere testes sicut notarius, rñdet q notarius est ad illud officium electus ⁊ approbatus, nec est verisimile qđ ɔmittat falsum cū sit psona media, ordinarius vero non est ad hoc deputatus, item non est persona media, cum plerunqꝫ propter multa imminentia capiat odium subditoruꝫ actiue ⁊ passiue. c. qualiter il ƀo. de accu. †⁊ officiū notarioꝝ ē exorbitās, ⁊. s. naturaliter scriptura sua facit fidem, vt no. Inn. in. c. cum. p. tabellio. de fide instru. ergo non debet hoc extendi ad ordinarios, satis est quod ipsi habent officium iudicandi, non enim debent habere officiū attestandi ar. c. forus. de ver. sig. ⁊. c. i. iiij. q. iij. Nec obst. c. secundū de fid. inst. vbi tex. facit mentionē de inscriptiōe, ⁊ nō ď subscriptione, ⁊ illud verbū inscriptio, largo modo subnuttitur, nam omnes inscripti possunt dici subscripti quasi subtus scripti. vt no. do. Abb. in. d. c. post cessionē. col. vij. de proba. ⁊ tales litere faciunt fidē, tam in spectantibus ad officium suum quā in alienis negocijs †facit. c. secundum de fide instru. vbi tex. indistincte loquens equiparat ea instrumento confecto manu tabellionis. c. cum a nobis de testib. ⁊ do. de rota decisio. cccij. vbi tenent quod etiam in preiudicium apostolici expectantis faciunt fidem tales littere a testibus, vel notario subscripte vt notat domi. Abbas, ⁊ ceteri posteriores in dicto. c. post cessionem. de probatio. ⁊ iste littere probant siue sint promulgatorie, siue dispositiue, ⁊ dicunt promulgatorie quādo aliquid promulgant, seu disponunt, exēplū

in litteris

in litteris promulgatorijs excommunicationum, ite in litteris citatorijs, seu sententiam aliqs continentibus, et similibus. vt. c. ij. de dilatio. et iste littere probant, et si sint testimoniales attestantes fcm de pnti sm datam litterarum, et dnr testimoniales, qr attestant aliquod factum vel non factum, puta qd titius pmutauit bñficiu cu sempronio, vel qd mutuauit illi decem vel similia. hoc probat p iura superius alleg. et Do. de ro. decis. ccij. et no. in. c. ij. de fide instru. vbi tales lre instro publico equiparant, et iste lre siue contineant iudicialia siue extraiudicialia probant, per. d. c. quoniam cor falsam. de proba. vbi dicit tex. qd sine notario duo testes faciunt acta auctentica, et obtinent vim publici documenti, vt. d. c. ij. de fide instru.

7 non tn credo sufficere lras sigillatas sine subscriptione testium, vt no. Do. de ro. in. d. decis. ccij. et premissa limitant in causis leuibus et non preiudicialibus, qr lre episcopi sigillate sine subscriptioe testium faciut plenā fidē, vtputa cu scribit de moribus et ordinibus clericorum, vt no. Jo. cal. et do. Abb. in. d. c. post cessione de pba. et qn lre dicant esse confecte in cā graui vel leui, illud relinquit discretioni iudicis. c. preterea. de testi. et ibi do. Abb. ¶ Scdo pmissa limitant in excōicatione et similibus, vt no. doc. in. d. c. post cessione. de pba. p. c. i. de sen. excō. in. vi. ¶ Tertio limitat, in preiudicium producentis, qr in illo casu iste lre cu solo sigillo aut subscriptione ipsius epi faciut fidē. c. si quorudam. de sol. et. l. publia. ff. de positi. ¶ Quarto limitat, qn contrium hz consuetudo. c. cu dilectus. de fide instru. cu siml. vt no. doc. in. d. c. post cessione, et in casibus exceptis credit sine subscriptione et si sint lre testimoniales de preterito. vt. c. cure. xi. q. iij. et. c. i. de treug. et pace. et. c. i. d rap. et. lxxij. distincti. c. i. et scdo et qn p totu. lxxxij. dist. in lris de ordinibus que sunt de preterito vel de bona conuersatione in preteritu, et similibus cu sint modici preiudicij, vt no. do. vbi. s. et iste lre sine sigillo et subscriptione nō credit et in casibus exceptis, nisi aliter cstet eas esse ordinarij hoc pbat, vt no. Do. Abb. in. d. c. post cessione i prima conclusione, sed si cstat eas esse ordinarij pp modicitate preiudicij credit, nā sigillu apponit vt det fides qr scriptura sit sigillantis, si ergo aliter cstat nō est vis, qd ex eqpollētibus fiat. c. lz ex quadā. de testi. et. l. certu. ff. si cer. pet. Ite et in illis lris epi credit sine sigillo aut subscriptioe testiu, qn agit in piudiciu ipsius epi, vt no. Jo. cal. et do. Abb. in. d. c. post cessione. de pba. et no. doc. in. c. ij. de fide instru. et si dicat an credat lris sigillatis sine subscriptioe testiu, et no. Jo. an. et Jo. Cald. post gl. in. d. c. post cessione, vt indistincte ille lre faciant fidē si sint promulgatorie, siue apponant in vim peremptorie, vtputa qr annullat actu ea pbata, vtputa qr collatio beneficij facta ea pendente siue apponat in viz dilatorie, vt qr opponit ad effectu repellendi actore a iudicio, secus si sint testimoniales, et ibi dt do. Ant. qd indistincte ille lre pbent siue tractet de leui siue de modico piudicio, satis. n. est qd id qd principaliter cotinet nō est in se magni piudicij, qr excōicatio est medicinalis, lz aliquo accidenti cōsiderato posset esse magni piudicij, et dēmus hz eu attendere id qd principaliter cotinet in lris non qd in cōsiam venit accidentaliter. l. i. ff. de auct. tutorum. et hoc in pmulgatorijs et testimonialibus de preterito, tn cocludēdo ē dōm, qr si tractet de modico piudicio, credat lris sigillatis sine subscriptioe, alias aut qn agit de magno piudicio eis nō credit, lz cotineat excōicationem, et pōt pōderari rō, qre nō credit sine subscriptione, qr agit de facto arduo, vt no. doc. in. d. c. post cessione. de pba. et si ordinarius volens cassare electione factā d inimico suo facit pduci lras suas promulgatorias excōicationis falso cofectas, dicemus ne illis fidē eē adhibēdā si neget, maxime si cocludat irregularitas illius, vt qr dr celebrasse post datā illarum lrarum, et nulla equitas hoc patit, et multu resistit mens. c. qm. de pba. et. c. cure superius alleg. et. c. i. de treuga et pace

8 † et sic ergo post alios doc. sub paucis cocludendo qr lre epi facte sup collatione alicuius bñficij solu sigillate nō faciut fidē in piudiciu puisionis apostolice, nisi hēant subscriptionē notarij aut testiu, vt no. do. Abb. post alios doc. in. c. post cessione. de pba.

9 † et si qrat de lris delegatorum an eis credat no. Host. in. c. pe. d pur. cano. et Cōpost. in. c. capitulu. de rescrip. et in. c. i. d elec. in. vi. vbi vertit dubiu sup remissione cāe sibi comisse, pp dubitationē determinat Jo. Cal. do. Ant. et do. Abb. in. d. c. post cessionem, vbi dnt qd sup remissione facta credit vt sic supior possit pcedere ad vlteriora, sup pcessu vo ibi fcō vt qd sic vel sic fuerit factu nō credit, si illud fuerit iudiciale, sed opz qd illud cstet p lria documēta. c. qm. de pba. nisi in lris pape diceret qcqd āt sup hoc feceris nobis p lras tuo sigillo sigillatas referas, tuc. n. credit nō virtute lrarum, sed virtute comissionis facte, facit. c. cu clamor. de testi. si vero fuerit extraiudiciale puta qr execut9 fuerit ministeriu sibi comissuz, et sibi credit, ex quo cstat de sigillo suo, qr agit d modico piudicio, et ptea pnt corā superiore iusticiā pseq, et dnt doc. vbi. s. qd curia romana sic seruat, et breuissime hz do. Abb. vbi. s. est dicenduz qd in omnibus casibus in quibus non creditur ordinario vt. s. fuit dictum, multo fortius nec delegato, argu. c. quoniam. de proba. et in casibus quos. s. retuli creditur ordinario, creditur etiam delegato, si habet sigillum auctenticum, et hoc in spectantibus ad suu officium, in alijs autem censeri debet priuata persona, arg. in. l. i. ff. d offi. eius cui mandata est iurisditio. et nota. domi. Abb. in. c. i. et in

10 capitulo sane il. ij. de offic. delega. † si autem loquamur de litteris cardinalium. vide Fely. post alios doc. in. c. quod super bis. de fide instrumen. in litteris arbitrorum in quibus secundum communem opinio. fides non adhibetur, nec habet dubium. vt no. Joan. an. in dicto capitulo post cessionem. de proba. et rationem assignat quia arbiter vigore compromissarie potestatis excommunicare non potest, vt not. in capitulo primo de offi. ordi. idem etiam tenet Jo. an. quo ad alios casus per. l. ne in arbitris. C. de arbi. nec mirum secundum eum nam etiam infamis possit esse arbiter. ff. de arbi. l. pedius. §. parui. et. iij. q. vij. §. tria, et talium litteris credere absurdum esset. nec obstat. c. presentato de testi. quia ibi factum narratur quod satis placet Domi. Abb. in dicto capitulo post cessionem, quia arbiter non est publica persona, ideo idem dicenduz de eo sicut de litteris priuatorum, vt. c. ij. de fide instrumen. et cuz bis remanet expedita ista questio.

SVMMARIVM

1 Renunciatio beneficij simpliciter facta aut causa permutationis si non teneat an renuncians sine noua collatione ad beneficiuz renunciatum possit habere regressum.
2 Per permutationem beneficium dicitur vacare.
3 Beneficium vacans per liberam resignationem an possit sine noua collatione recuperari.
4 Cap. si beneficia de preben. in. vi. quomodo procedat.
5 Permutatio beneficiorum non valet quando vnus ex permutantibus non habet ius in beneficio.
6 Renunciatio beneficij in manibus layci valet in preiudicium renunciatis.

QVÆSTIO XXIIII

Q uero vigesimoquarto.

1 † Si quis renunciauerit suo beneficio simpliciter, aut cā permutationis, et non tenuerit renunciatio, an poterit habere regressum ad beneficium renūciatum sine noua collatione, gl. et ibi Do. Abb. in verbo loco domini in. c. cum venerabil. col. iiij. de excep. vbi dicunt quod qui dat alienam rem non contrahit permutationem, vt. l. i. ff. de rerum permu. quare non cōhit permutationem, nec absolute tenetur, qr tradens rem alienam bona fide cōhit permutationem. vt no. gl. que ponit opi. contrarias in. l. i. ff. de rerum permu. sed gl. fuit locuta secundum opi. pedij iuriscōsulti. et ibi plene per Dy. post eam. et ibi Bar. et volentes permutare vtuntur verbis denotantibus translationē dominij, vtputa dabis mihi equum et dabo tibi codicem, et tunc cum non domino permutatio non contrahitur, et procedit hoc casu opinio pedij, et est rō, qr non dñs nō facit tradendo rem alienam alium dominum, et rō assignatur, qr nemo dat qd non hz. vt. l. traditio. ff. de acqui. re. domi. et. c. qd autē de iurepa. et ibi no. qr pro nō dato habet qd ab illo datur qui de iure dare nō potest, pmutatio autē sumit initium nō ex consensu simplici, sed ex rerum traditione et translato dominio in alium, vt. d. l. i. ff. de rerum pmuta. et. l. ex placito. C. eo. ti. cu sit contractus innominatus, aut volētes pmutare vtuntur vbis sapientibus facti traditionem, vt ego accipio codicem tuum, et tu meum digestum. vel vtuntur verbo tradere vel simile, et tunc pmutatio pōt pfici cum non domino, qr satisfactum est verbis cōhentium. tn secundum eundem do. Abb. quando res alterius est euicta potest is qui rem perdidit habere regressum contra tradentē, et per hoc dicendum, qr si duo permutant beneficia, et alter non hz ius in suo, tunc nulla contrahitur permutatio, vnde recipiēti bñficium alterius nullum ius acquiritur, tum qr nō contrahitur permutatio cu nō habente ius, cu saltem tacite videatur actu vt bñficiu suu assignet, et non alienum, tum qr superior non intendit conferre ius nisi loco bñficij. et ita tz Fede. in tracta. permutationum q. x. et isto casu non est curandu de varietate verborum. vt no. do. Abb. in. d. c. cum venerabilis. de excep. vbi subdit qr nō tamē dz quis propria auctoritate redire ad beneficium suu, ex quo tenuit renunciatio, lz ex causa permutatio nō tenuerit, sed cum superio-

ris auctoritate dz reuerti ad primum beneficium, vt not. Fede. in d. trac. pmutationū. q. v. τ idē no. Jo. an. in. c. vnico. de rer pmu. lib. vi. τ resoluēdo istū articulū φ nulla supposita culpa si renūciatū est bñficiū ex cā pmutationis, τ stante nullitate pmutationis p mutantes ppria auctoritate nō psit reuerti ad priora bñficia, sed est opus noua collatio. 2 † τ hoc pbaẗ qꝛ pp talē renūciationē ex cā pmutationis dr̄ vere vacare, ex quo opus est noua collatio. vt clemen. i. de rer pmuta. facit gl. no. in. c. si ppter tua debita. in vbo vacabunt. de rescrip. in. vi. q̄ dt̄ qđ bñficiū dr̄ vacare ex pmutatione siue ex cā pmutationis. τ no. Do. de ro. decis. i. tit. de rer pmutatione in nouis. 3 † sed bñficium vacans p liberam resignationem sine noua collatione recuperari non pōt. c. ex frequentibus. de insti. τ. c. i. de reg. iur. in. vi. facit etiam quod no. Do. de ro. in decisi. i. tit. de rerum permu. in nouis vbi tenent φ non obstante qđ Fede. de senis in suo trac. pmutationum. τ Jo. an. in. c. i. de rer pmuta. in. vi. tenuerit ꝯ̄riū, vcꝫ quod nō requiraẗ noua collatio, tñ ꝯ̄ eos per rōnem superius assignatam fuit per dominos de ro. determinatum ꝯ̄riū, τ idem ēt tenent idem Do. de ro. decis. vlti. ti. de rerum permu. in antiquis, vbi tenent φ ista opinio est tutior τ securior, τ istam opi. tenuit Fede. de senis, q fuit sibiꝑsi ꝯ̄rius in suo ꝯsi. clvi. incip. punctus talis est, petrus rector τ ibi alleg. quosdaꝫ do. antiquos ita tenuisse, τ istā partē secutus est Pe. de anc. in. c. pe. de rer pmu. idē etiam do. Ant. τ do. Abb. in. d. c. cum venerabilis. de excep. istā partē ēt approbauit τ secutus est Do. de scō Ge. in. c. si bñficia. de preben. in. vi. idem Do. in. c. vnico. de reruꝫ pmu. eo. lib. τ istam partem ēt approbauit pe. de peru. in trac. per muta. in pe. carta. ver. quero circa predicta vbi ēt reassumit pmissam conclusionem videlicet φ requiraẗ noua collatio, τ hoc idem tenuit do. Abertinus de lampugnano vt referūt moder. in repet. c. vnice. de rerum permu. in. vi. istud etiam tenuit Gas. de perusio in suo trac. reseruationis bñficioꝝ, idē ēt tenuit qdam doctor paduanus in repe. c. q̄situ. de rer pmu. quē refert Soci. in ꝯs. cclviij. in. ij. volu. τ istā partē tenuit τ ibi plures doct. refert Fely. in. d. c. cū venerabilis. de excep. τ ista opinio est magis cōis a qua nō est recedendum, q̄uis ꝯ̄riū tenuerit Fede. de senis sibi ꝯ̄rius in. d. trac. pmu. q. viij. τ. q. x. τ idē ēt tenuit Jo. an. cū dicto Fed. in. d. c. vnico. de rerum per n. u. in. vj. τ idem Pet. de anc. τ Jo. de imo. in. c. si. de reruꝫ permu. colū. xix. τ idē Jo. de Jmo. in. c. p. de rerū permu. tñ his non obstantibus ꝯcluderem cuꝫ opinione cōi q̄ .s. retuli, videlicet φ requiraẗ noua collatio, τ ista est magis equa τ securior, a qua in iudicando non est recedendū iuxta no. in. l. fi. C. de pena iudi. q̄ ma. iudi. attento maxime φ ita fuit iudicatū in rota, vt patet in decisionibus superius allegatis. τ istam partem tenuit τ secutus est Soci. in suo consi. clxviij. in. ij. volu. incip. in primis determinanda est questio 4 † τ tenendo istam opinio. respondēdum est ad fundamentum Jo. an. in. d. c. si beneficia. ad quod respondent Do. de Ro. in decisionibus superius allegatis, τ p do. in. d. c. vnico. de rerum pmu. τ in. c. si bñficia. de pben. in. vi. τ etiā aliter pōt responderi ad. d. c. si beneficia. vt respōdent Pe. de perusio in suo trac. pmutionum, φ illud. c. ponit nouum casum specialiter introductum propter reseruatiōes papales in quo ius positiuum restituit illum ad titulum iā destructū absqꝫ noua collatione, τ alibi in corpore iuris non reperitur, τ sic ante illum tex. secus fuit, prout denotat ille tex. in verbo statuimus, quod est verbum iuris noui inductiuum, τ vltra potest dici vt quidam antiqui dicebant quos recitat Fede. in. d. tracta. permutationis. q. viij. ponendo veram solutionem ad. d. c. si beneficia q̄ latius explicāt Pet. de anc. τ Do. de sancto Gemi. in. d. c. vnico. de reruꝫ permu. li. vi. φ ille tex. c. si bñficia loquitur in priuatione inducta a iure p adeptionem secundi, τ priuatio que inducitur ex adeptione secundi, sed non sortitur effectum, ergo reuertitur ad primum, τ ratio assignatur, quia primum non dr̄ vacare, vt dicunt Lapus τ Dom. in d. c. si beneficia, τ Pe. de ancha. in. d. c. i. de rerum permu. τ Rota decisio. vij. tit. de resti. spo. in antiquis, sed in isto casu fit expressa renunciatio τ pure. vt. c. fi. de pactis, vt per illuꝫ deueniatur ad permutationem, vnde licet nō teneat seu non sortiaẗ effectum dicta permutatio, tamen remanet renunciatio, donec fiat noua collatio, τ istud probatur, nā videmus φ qñcunqꝫ per vnum ꝯ̄ctum vel vnum actum in consequentiā illius virtutis induciẗ extinctio seu annullatio illius actus vel contractus, non inducitur annullatio si ille actus nō sortiẗ effectum, facit tex. in. l. certi ꝯditio. §. qm̄ .ff. si cer. pe. facit tex. in. l. eum qui ita. §. te τ ticium. ff. de verb. ob. τ in. l. si iure. ff. de leg. iij. τ Bar. Saly. Jmo. τ alij in. l. si cum dotē in prin. ff. solu. mat. τ si inducitur aliquid expresse puta expressa p̄uatio vel extinctio τ reuocatio alicuius actus ad finem alterius actus lꝫ ille finis non sequaẗ, tamen talis exp̄ssa priuatio τ extinctio remanet firma, casus est in. l. plane. in princi. ff. de lega. primo vt tꝫ Barto. Saly. τ Jmo. in. d. l. si cum dotem in princi. ff. solut. matrimo. vt in presenti casu quia fit expressa τ pura renunciatio per. d. c. fina. de pactis, nec inducitur in consequentiam permutationis quicquid sit in rebus prophanis. vt not. docto. vbi supra τ lꝫ pmutatio nō habeat effectum, renunciatio remanet, τ ē necessaria noua collatio, ex quo precessit libera renunciatio, prout requiritur vt. d. c. vnico. de rerum permu. in. vi. τ ista est cōmunis resolutio a qua non est recedendum cum simi. responsionibus, vt not. Domi. de sancto ge. in. d. c. vnico. de rerum pmu. in. vi. 5 † nec obst. decisio. Fed. in. d. trac. permutatiōis. q. x. vbi tenuit φ quādo vnꝰ ex pmutātibus hꝫ ius i bñficio, aler vero nō, qnod permutatio ipso iure nō vꝫ qꝛ ad hoc vt pmutatio valeat iura requirunt φ bñficia sint permutantiū. c. cum venerabilis. d̄ excep. vt no. doc. i. d. c. i. de rerum permu. τ Jo. de imo. in. c. fi. de rerum permu. ex quibus infert φ ille qui habet ius potest reuerti ad primū bñficium suum, τ ille qui non habebat non reuertitur ad suum qꝛ nullum ius habebat, tñ in proposito nostro ille q nō habebat ius in bñficio an possit conseq beneficium illius q in eo ius habebat, τ dt̄ Federi. qđ nō in. d. trac. q. x. vbi subdit φ ille qui habebat ius potest ad suum bñficium redire, istud est clarissimum, quādo nulla culpa potest ei ascribi, vt no. idem Fede. i. d. trac. q. v. τ Joā. de imo. i. c. penul. de rerum permu. tamen Fed. nō declarat an hoc possit propria auctoritate, τ ista duo possunt esse simul, quod dicatur posse ad priora bñficia redire, τ tamē nō propria auctoritate, vt declarant doc. vbi supra, vnde Fede. i. d. q. x. hoc declarat vtrum ppria auctoritate vel superioris, nō pōt dici Fede. hoc dicere nisi referēdo eius dictum ad ea que ipse dicit in. q. viij. τ si fiat dicta relatio, tūc habemus dicere questionem vnam ab altera q̄tum ad ppositum nostrum nō differre, τ φ vna ab altera in proposito nō differat, potest dari ratio, quia fundamentum Fede. est nullitas pmutationis, quia alter ex permutantibus nō hꝫ ius in bñficio, quod permutat, sed in casu presenti in. q. viij. Fede. est nulla permutatio quia non potuit fieri de beneficijs reseruatis vt patet, quia se refert ad ea que ipse dicit in. q. iiij. τ. q. v. vnde eadem est ratio nullitatis permutationis in vtroqꝫ casu, igiẗ idem ius. c. translata. de constitu. τ istud ꝯfirmatur, nam ratio propter quā dicimus φ nō potest propria auctoritate redire est, qꝛ añ permutationem processit renūciatio pura τ libera. vt. d. c. vnico. de rerum permu. vt. s. fuit dictum τ maxime per do. de Rota vbi. s. τ ista ratio procedit siue ambo habebant ius in beneficijs, siue alter tantum, ergo ideꝫ ius statui dꝫ, patet ex ꝯsilio Federi. prealleg. vbi ponit questioneꝫ quādo ex parte vnius impeditur permutatio ex quacunqꝫ causa impediatur τ sic gñaliter, τ ita in spē no. do. Abb. in dicto. c. cum venerabilis. de excep. vbi loquitur quādo alter ex pmutātibus nō hēbat ius i bñficio, ex qbus pꝫ φ nō est differētia an ambo ius habeant, τ tamen permutatio nō sortitur effectum, an vero alter ex pmutātibus vere, cuꝫ vtroqꝫ casu inducaẗ vera vacatio p resignationem, vt. s. fuit dictum, ex quibus ꝯcludiẗ qđ ex quo ista pmutatio nō tenuit, ipse bñficiatus non potest reuerti ad suū pmuꝫ bñficium sine noua collatione, τ ita tꝫ τ ꝯcludit Fely. in. d. c. cuꝫ venerabilis col. iij. de excep. ver. vtrum. nec obstat si dicaẗ φ illa renunciatio que fit in permutatione dr̄ ꝯditionalis, τ sic nō sortitur effectum, nisi pmutatio siue ꝯdō fuerit purificata, qꝛ illud verum est φ est ꝯdōnalis referendo ad ipsum ordinarium collatorē, ita φ alteri nō potest ꝯferre, sed referendo ad ipsum renunciantē illa renunciatio dr̄ pura, facit. c. pmo. τ qđ ibi notatur de rerum pmu. i vi. τ cle. i. eo. titu. 6 † nam ille qui hꝫ bñficium lꝫ non possit renunciare nisi in manibus supioris vt. c. admonet. de renun. tñ si renunciauerit in manibus layci vel alterius nō hñtis potestatem, lꝫ non teneat renunciatio in preiudicium superioris, tenebit tamen in preiudicium renunciantis. vt no. Jnn. in. c. φ in dubijs. de renū. τ cū his sit expedita ista questio.

SVMMARIVM

1. Titulum sui beneficij an quis ostendere cogatur τ. J. nume. 3. τ sequentibus, τ nume. 8.
2. Possessio sola in beneficialibus nō sufficit sine canonica instōne.
3. Titulus alicuius quando est a supiore approbatus, an possit amplius eum vexare.
4. Judex quando dicatur se constituere aduersarium.
5. Possessio per triennium sufficit ad deffensionē possidentis.
6. Titulum sui beneficij quis non teneẗ extraneo ostendere.
7. Episcopus potest facere edictum vt omnes sub pena sibi ostendant titulos.

Questio. 25.

QVÆSTIO XXV

q Uero vigesimoquinto.

[1] †An bñficiatus teneat̃ ꝓbare titu. sui bñficij. Et primo ꝑ parte negatiua facit text. in. §. i. ij. q. v. ⁊ actore non ꝓbante reus d3 absolui. xi. q. iij. §. actor. ⁊. c. vt nr̃uz, vt ecclesiastica bñficia. ⁊. c. cũ ecclesia. de cã possess. ⁊ ꝓprie. ⁊. l. q accusare. C. de eden. ⁊. l. res alienas. C. de rei vendi. Ad istud pt rñderi s3 aliquos, qd ꝯfidẽs de iure suo sibi onus ꝓbandi assumpsit. c. l3 de resti. spo. ⁊ p̃missa argumenta ꝓcedũt in rebus ꝓphanis, secus est in bñficialibus, qꝛ vnusquisqz tenet̃ ꝓbare canonicã instõnem, vt dt tex. ⁊ ibi gl. in xbo ꝓbarẽ. in. c. ex insinuatione. de ꝓcur. ⁊ rõ assignat̃ qꝛ bñficiũ nõ est tenendũ sine cano. instõne. c. vnico. de eo q mit. in poss. lib. vi. ⁊. c. i. de reg. iur. i. vi. ⁊ pp p̃sumptionẽ d3 ostẽdere canonicã instõnẽ, qꝛ p̃sumptio trãsfert onus ꝓbãdi ad reum. C. de ꝓba. siue possideris. ⁊. c. vt nr̃uz. vt ecclesiastica bñfi. [2] †⁊ sola possessio in bñficialib⁹ nõ sufficit nisi adsit cano. instõ. c. ex frequẽtibus de insti. ⁊ d3 hr̃e lr̃as sue instõnis. c. legũ. ij. q. i. sicut, nec sola possessio facit aliquẽ decurionẽ, sed cano. elec. ff. de decurio. l. herẽnius ⁊ illa p̃scriptio nõ ꝓdest cũ hẽat malã fidẽ, ex quo nõ fuit lrĩe institutus, qꝛ bonafides exigit̃. c. si diligẽti de p̃scrip. ⁊ illud nõ ꝓdesset aduersario, nisi ius hr̃et. c. olim. de rescrip. cũ simi. vt no. d. Abb. post gl. in. d. c. ex insinuatione. de ꝓcur. ⁊ gl. Jo. an. Pet. d ancha. in. c. primo de regur. ipr. in. vi. ⁊ idem Petr. de ancha. ⁊ Domi. de san. gemi. in. c. ordinarij. §. primo de offic. ordi. in. vi. ⁊ [3] Fely. in. c. l3. de symo. ⁊ ꝯcludendo in isto articulo est dõm qd vbi superior approbauit titulũ alicuius nõ põt amplius eũ vexare. c. ex ore. de his q̃ fiũt a maio. pte capl. ⁊ istud h3 locũ qñ illa approbatio fuit exp̃ssa, secus si tacita. vt est tex. in. c. dileco. de pbẽ. ⁊ digni. ⁊ in cle. si. de sen. excõ. ⁊ istud limitat̃ primo vbi superior approbauit titulũ alicuius nõ põt amplius eũ vexare. d. c. ex ore. de his q̃ fiũt a maiori parte capi. secus est qñ eps vellet ꝓbare eũ nõ cano. institutũ, puta qꝛ ostenderet se fuisse circũuẽtũ in collatione. vt no. Host. in. c. de symoniace. de symo. Pet. de anc. in. d. c. rl̃a prima. de regul. iur. in. vi. vñ tũc posset assumere in se onus ꝓbãdi vt no. do. Abb. in. d. c. l3. de symo. iuxta no. in. c. dilecto. de pbẽ. ⁊ Jo. an. in addi. Spe. sup rub. de iurepro. cũ simi. vt no. Fely. in. d. c. l3. de symo. ¶ Scdo p̃missa limitant̃, nisi ius cõe resistat. c. ordinarij. de offi. ordi. in. vi. vbi bñficiatus curialis est ꝯpellẽdus ostẽdere suũ titulũ. Jtẽ ẽt limitant̃ p̃missa, nisi superior approbasset ñ expresse, s3 tacite, qꝛ tũc ẽt est ꝯpellẽdus ad oñdẽdũ suũ titulũ, vt no. Do. de scõ ge. in. d. c. ordinarij. de offi. ordi. in. vi. Jtẽ vbi superior ꝯstituit se aduersariũ tũc clericus nõ tenet̃ oñdere tit. c. actor vi. q. i. facit gl. p illũ tex. in. c. ꝯquerẽte. de resti. spo. ⁊ ibi do. Abb. qd iudex, q iniuste ⁊ ordine iudiciario nõ seruato ꝓcessit extra iudiciũ, nõ põt amplius iudiciũ in illo negocio exercere, ita q pars aduersus illũ põt petere restõnẽ [4] † ⁊ dr̃ se ꝯstituere aduersariũ agẽdo corã superiore ꝯ eũ de facto, ⁊ istud limitat̃ s3 Fely. in. d. c. l3. d symo. nisi ꝯstituisset se eius aduersariũ defendẽdo sniã3 latã ꝯ clericũ q nolit oñdere suũ titulũ, vt no. Jo. de ana. in dcõ cap. l3 d symo. [5] †⁊ possio fuerit p trieniũ ꝯtinuata cũ titulo colorato q̃tum ad vexãdũ quẽ sup titulo ab eo q nõ sit prelatus sufficit triennium ad defensionẽ possidentis, vt est tex. in. c. i. de pacificis possessio. in prag. ⁊ istud vltimũ limitat̃, primo nisi sit eps de nouo creatus, qꝛ ille molestare poterit ipsum possessorẽ saltẽ vt iuret. vt no. d. abb. in. d. c. l3. de symo. tñ ibi dt Fely. q siue eps sit nouus siue antiqu⁹ semp poterit exigere iurm̃. vt no. Car. in. d. c. l3. de symo. qꝛ si recusaret iurare orirẽt magna suspitio institutiõis. ¶ Scdo ẽt limitat̃ istud, qñ cũ diuturnitate tpis ꝯcurrunt alia adminicula, puta integritas ꝯferentis ⁊ possidentis, ⁊ exercitiũ possessionis, alias aũt est dubitandũ de predictis. vt no. Fely. vbi. s. ¶ Tertio limitat̃, nisi superior vellet assumere onus ꝓbandi titulũ nullũ ẽt ꝯ antiquũ possessorẽ. vt no. Do. de sancto Ge. in. d. c. ordinarij. §. i. de offi. ordi. in. vi. ⁊ do. Abb. ⁊ Fely. in. d. c. licet. de symo. ¶ Quarto limitatur, nisi esset possessio habens resistentiam iuris communis qꝛ tunc semp reqritur ostẽsio tituli per. d. c. ordinarij. de offic. ordi. in. vi. qui tex. loquit̃ indistincte. [6] † Jtem si extraneus molestat possessorẽ bñficij nõ põt vllo modo eum restringere vt ostẽdat titulũ vt. l. loci corpus. §. ꝯpetit. ff. si serui. vendi. ⁊ not. Jo. an. in. c. olim de rescrip. ⁊ Jnn. in. c. abb. de verbo. signifi. gl. in. c. vnico. de eo q mit. in pos. in. vi. ⁊ gl. pe. in. c. primo vt lite pen. eo. lib. [7] †⁊ eps põt facere edictum vt oẽs sibi ostendant suos titulos sub pena priuationis, ⁊ intelligit̃ ẽt de retinẽtibus p dispẽsationẽ, ⁊ valebit talis pena. vt no. doc. in. d. c. ordinarij. de offi. ordi. ¶ Et istud vltimum limitatur, nisi essent simplicia bñficia, vel quis non retineret ꝯ ius, qꝛ in talibus ẽt ꝯñalia edicta nil operant̃. vt no. Pet. d ancha. ꝯsi. lvi. incipiẽte duplici rõne. ¶ Quinto istud limitat̃, nisi nõ ꝯparens hr̃et iustã cãm credendi qd eps nõ intellexit de eo, puta qꝛ alias fecerat sibi plenã fidẽ de sua dispẽsatione, vt t3 Card. ꝯsi. xxxvij. qd incipit lite in curia romana cũ simi. vt no. gl. in. d. c. vnico. de pacificis posses. ⁊ Fely. in. c. l3. de symo. facit tex. i. d. c. ex insinuatione. de ꝓcur. ⁊ in. c. ad decimas. de resti. spo. vbi qñ aliqs possedit aliq̃z rẽ ꝯ ius cõe, nõ est restituẽdus, nisi titulũ ꝓbauerit. vt no. do. Abb. p illũ tex. in. c. cũ ecclesia sutrina. de cã pos. ⁊ proprie. vbi si aliqs dicat hr̃e ius eligendi in aliena ecclesia nõ sufficit ꝓbare possionẽ, nisi hẽat aliq̃z apparentiã tituli, not. in. c. abb. de xb. sig. [8] † Et reducẽdo oĩa p̃missa ad istã ꝯclusionẽ q qñ aliquis possedit bñficiũ p longũ tps, sed superior exqrẽs titulũ nunq̃z cõsensit tacite vel expresse, vt qꝛ de nouo est adeptus epatum, vel qꝛ diu stetit in captiuitate, ⁊ tũc pp antiqtatẽ facti admittit̃ ꝓbatio ⁊ iurm̃. l. si arbiter. ff. de ꝓba. ⁊ qd no. in. c. illud. de p̃sump. ⁊ qꝛ aliqua presumptio est ꝓ titulo ex quo fuit coloratus p predecessorẽ, ⁊ hoc qñ factũ est antiquũ, qꝛ imputandũ est epo q diu tacuit. c. i. de frigi. ⁊ malefi. ⁊ tacẽdo vr̃ ꝯsensisse. c. ex ore. de his q̃ fiũt a maio. par. capi. ⁊ ꝓbatiões nõ p̃nt d facili hr̃i. ⁊ iõ isto casu poterit recurri ad iuramẽtalẽ p̃stationẽ, vt no. do. Abb. ⁊ Host. in. d. c. l3. d symo. ⁊ istud ꝓcedit qñ possidet vnicũ bñficiũ curatũ, sed dubitari põt qñ possidet plura bñficia incõpatibilia, vel est minor ⁊ incapax ad illud bñficiũ, ⁊ allegat se habuisse dispensationẽ, ⁊ eã pdidisse tunc non sufficeret ꝓbatio per solũ iuramentũ, vt. d. c. ordinarij. de offi. ordi. in. vi. ⁊ istud est iudicandũ s3 longinquitatem tẽporis, ⁊ qualitatem beneficiati ⁊ superioris predecessoris illius, q eũ tollerauit. vt no. do. Abb. in. d. c. licet sed quando factum est antiquum ⁊ non multum recens, ⁊ ille superior tollerauit illum tanquam beneficiatũ, tunc non est compellendus ad illum titulum ꝓbandum ẽt p iuramentum, qꝛ visus est consensisse, maxime si possederit vltra bienniũ. vt vr̃ tex. in. d. c. primo de pacifi. pos. ⁊ i. c. dilecto. de preben. ⁊ dig. tamen ipse supior bñ poterit in se assumere onus probandi defectum tituli. c. dilecto. de preben. ⁊ hoc procedit, nisi ius cõmune esset in ꝯtrarium ꝯ possidentem, qꝛ tunc non sufficit ille tacitus consensus. vt. d. c. ordinarij de offi. ordi. in. vi. q tex. loquitur indistincte, ⁊ tunc potest eum compellere ad faciẽdũ plenam fidem de titulo. c. ex frequẽtibus. de insti. ⁊ no. Jnn. in. c. super his. de accus. cum si. vt no. Fely. ⁊ do. Abb. ⁊ ceteri i. d. c. l3 de symo. Et cum his sit expedita presens questio.

SVMMARIVM

1 Beneficium an possit clerico extraneo conferri, ⁊ non oriundo in diocesi beneficij vt. j. nu. 9.
2 Patronus an clericum extraneum presentare possit.
3 Princeps potest opponere contra ꝓmotum ad dignitatẽ q nõ est de suo regno, ⁊ eum de proditione allegare suspectum.
4 Oriundum in loco beneficij data paritate non oriundo prefertur.
5 Gratia redditur surreptitia ob nationis taciturnitatem.
6 Gratia fcã alicui de bñficio in loco vbi nõ itelligit idioma ẽ nulla.
7 Rex francie habet priuilegium q extraneus in suo regno nisi ex sua permissione possit beneficiari.
8 Ellectio facta a maiore parte capituli de aliquo de aliena ecclesia an valeat, si minor pars elligit de sua ecclesia.
10 Extraneus quis dicatur in materia beneficiorum.

QVÆSTIO XXVI

q Uero vigesimosexto.

[1] † An bñficiũ possit ꝯferri clerico exñeo ⁊ nõ oriũdo i diocesi ipsius bñficij, ⁊ decidit gl. ⁊ ibi do. Abb. post alios doc. p illũ tex. i. c. ad decorẽ. de insti. q exñeus ⁊ nõ oriũdus de diocesi licite pt istitui in bñficio, dũmõ alias ꝯstet de sua idoneitate, tñ vbi clerici ide geniti eẽnt idonei qd nõ debẽt postponi pp exñeos, per tex. no. i. c. nullus inuitus. lxi. dist. ⁊ quãq̃ loquat̃ i epis, rõ tñ tex. ẽ cõis ad alia bñficia, ⁊ eẽt valde honestũ ⁊ fructuosum vt qsqz in patria sua bñficiaret̃, vt sic vnus nõ occuparet bñficia, vel stipendia alterius, nec daret̃ materia depauperandi bñficia, ⁊ inducunt̃ facilius ad residẽtiã tales clerici oriũdi q̃z exñei. ⁊ ita sentit tex. in c. i. i pñ. de colla. i prag. facit lex i ecclesijs. C. d epi. ⁊ cleri. ⁊ tex. in d. c. i. §. statuit. de colla. i prag. ibi d ipsa diocesi p argumẽtationẽ lr̃e, vbi p̃ferũt̃ clerici d diocesi extraneis. c. hortamur. lxi. di. ⁊ qd no. Arch. i. c. fi. de cle. pegri. [2] †⁊ p illa iura tenebat Hug. i. c. signa sti. d iurpa. qd p̃ron⁹ necesse h3 p̃ntare epo clericũ eiusdẽ diocesis.

tamen Host. in d. c. significasti. de iurepa. tz q hodie de ꝯsuetudine potest patronus presentare clericu vndecunqz originem traxerit dumtamen sit idoneus, ꝛ ibi infert domi. Abb. quod esset valde honestum ꝛ fructuosum, vt quisqz in patria sua bnficiaretur, vt sic vnus non occuparet beneficia vel stipendia alterius, ne daretur materia depauperandi beneficia, ꝛ qꝛ inducuntur facilius ad residentiam tales indigene q̄ extranei, vt est bonus tex. in extrauaganti Jo. xxij. inclp. execrabilis ibi in diuersorum regnoꝝ partibus ꝛc. 3 vbi dicit zenzelinus† q ꝯ ꝓuisionem q̄ fieret ad dignitatē vnius regni de regnicola alterius regni admitteretur exceptio dñi tpalis, si promouendum hēret suspectū de ꝓditione terre sue, vel ꝯsilioꝝ ꝛ secretorum suorum, arg. ff. de penis. c. siqs aliqd. §. transfuge. ꝛ de re mili. l. omne. §. exploratores. ꝛ. c. petitio. de iureiuran. ꝛ not. Jnn. Host. do. Abb. Are. ꝛ Fely. in. c. sup his. de accu. ꝛ idē do. Abb. post gl. in. c. ex parte. de testi. ꝛ in. c. q sicut. ꝛ in. c. i. ꝛ in. c. cū inter vniuersas ꝛ melius in. c. cū terra. de elec. facit tex. in. c. lz. ꝟ. verūtn̄ ꝛ ibi gl. de elec. in prag. ꝛ rō est qꝛ alicui nō ꝯuenit scrutari archana regni. C. de ꝯmer. ꝛ mercat. l. mercatores† ꝛ dt tex. i 4 regula canzellarie q̄ est. xv. in ordine qō si duo concurrant sup impetratione beneficij oriundus prefertur non oriundo data paritate impetrationum, in simili facit tex. ꝛ quod ibi no. in. c. quoniam. de offi. ordi. q si eps̄ habeat subditos diuersarum linguaꝝ est cōpellendus creare vicarios illius lingue ꝓ gubernatiōe ipsoꝝ subditorum, vnde si forensis vel alienigna impetraret a papa bnficiū in alienis partibus non facta mentione de loco sue originis ꝛ diocesis, gratia tanq̄ surreptitia esset nulla, vt tz gl. singulariter notanda in. c. si proponente. ꝛ ibi docto. de rescript. ꝛ in dubio papa 5 intēdit prouidere clerico in sua patria siue diocesi † ideo taciturnitas nationis reddit gratiam surrepticiam, ꝛ ratio est, qꝛ si expressisset nationem, papa sibi non dedisset gratiā in partibus alienis, vel nō ita de facili, vt est bonus tex. in perpetuum ꝯmendādus in c. bone il secundo circa fin. de postu. prela. ibi nec vellemus ei preficere alienum ꝛ extraneum, facit. c. i. de cle. peregri. ꝛ. c. episcopū lxi. di. ꝛ q̄uis indigene extraneis deberent preferri, valeret collatio ordinaria facta cuicunqz idoneo, vt. d. c. ad decorem. de instit. vbi hētur q extranei pn̄t prefici, dumtamen idonei, ꝛ ibi reprobatur patriarcha constantinopolitanus ex hoc q solum conferebat beneficia hominibus certe nationis, puta venetis tantum, quasi illa essent eis debita. facit tex. ꝛ ibi do. Abb. circa fi. in. c. venerabilem. de elec. ꝛ illud est ꝯ nonnullos epos qui fere omnia beneficia sue diocesis conferūt suis compatriotis, ꝛ contemnunt indige 6 nas ꝛ oriundos sue diocesis ciuitatis† vt no. in dicta regula canzellarie. que est. xv. in ordine, vbi si contingat papam alicui psone de parrochiali ecclesia prouidere, vel gratiā expectiuā concedere, nisi illa persona impetrans intelligat, ꝛ intelligibiliter loquatur idioma loci, vbi ecclesia huiusmodi ꝯsistit, prouisio seu mādatū ꝛ grā desup nullius est roboris ꝛ momenti, ꝛ ibi est alia regula que generalius determinat quod nullus expectatiuam gratiaz extra suā nationem impetret, nisi idioma, q cōmuniter homines loquūtur 7 ibidē intelligat, ꝛ intelligibiliter loq sciat, † ꝛ rex francie hz priuilegiū q extraneus ꝛ non regnicola non possit bnficiari in suo regno sine eius pmissiōe, ꝛ lr̄is naturalitatis. vt no. gl. in pħe. prag. in ꝟbo externoꝝ. ꝛ in simili dicit gl. in. c. cū inter canonicos in ꝟbo aliā. de elec. q qn̄ eligentes eligunt duos vz maior pars capituli ꝛ senior eligit de aliena ecclesia, ꝛ minor pars eligit aliquē de illa ecclesia ibi q̄ritur que illaꝝ preualet, ꝛ ibi tz Laur. q si due partes vicē totius capituli obtinent. c. lz scriptū. de elec. vbi postulatio facta a duabus partibus prefertur electiōi facti a minori parte, qꝛ si due partes capituli nō sunt in ecclesia, non vr̄ esse capitulū. ff. 8 de decretis ab ordine faci. l. iij. ꝛ. l. plane. ff. q cuiusqz vniuer. † sed ɓm eū si non essent due partes lz esset maior pars, ꝛ eligant de aliena ecclesia, nō vz electio, si minor pars eligat de sua ecclesia, ꝛ sic intelligit illa iura vz. c. nullus inuitus. ꝛ. c. epm̄. lxi. di. ꝛ. c. florentinū lxxxv. dist. sed Uincen. ꝛ Jo. ibi in. d. c. inter canoni. tenebant q semp preualet electio de ꝓpria ecclesia, q̄uis fuerit facta minori parte et a duabus partibus, argu. c. lr̄as. lxiij. di. ꝛ. l. in ecclesijs. C. de episco. ꝛ cle. ꝛ. c. fi. de cleri. peregri. tandē Tancre. ꝯ predictos doc. tz in. d. c. cū inter canonicos. ꝛ illud approbat ibi glosator ꝛ cōiter doc. ꝛ bn̄ vcz q electio facta a maiori ꝛ saniori parte capituli preualet vndecunqz ille electus fuerit siue de sua ecclesia eligant siue de alia, dūmodo aliud canonicū non obstat. ꝛ illud bn̄ colligitur in. d. c. cum inter canonicos, qꝛ propter rōnem illam q̄ ibi allegabat subdiaconus papa illam friuolam reputauit, ꝛ inhe 9 ret illi soli de morbo epilentico, vt in. d. tex. † ꝛ concludēdo in isto articulo potest dici hoc modo, aut iste clericus non est ō illa ꝓuincia, sed extraneus, ꝛ tunc si eligatur, aut beneficium sibi conferatur, valebit ꝛ tenebit electio aut collatio, per tex. in. d. c. ad decorem ꝛ ibi doc. de insti. ꝛ ita pōt intelligi gl. in. d. c. cū inter cano. de elec. ¶ Et istud limito primo nō ꝓcedere, qn̄ ille, cui bn̄ficiū esset collatū ignoraret idioma, ꝛ intelligibiliter nesciret loqui, qꝛ tunc credérē dicendū qō electio aut collatio de ipso facta nō valeret vel saltem veniret cassanda ꝑ dictas regulas canzellarie. ¶ Premissa ēt limito scdo, qn̄ clericus veniret ꝑ viā impetrationis apostolice, qꝛ tunc impetratio facta ꝑ istū extraneū tanq̄ surrepticia ꝛ nō faciens mentionē q̄liter erat extraneus tunc non valeret illa impe 10 tratio, vt tz gl. in. d. c. si proponente. de rescrip. † intelligo illuz esse extraneū, ita qō impetratio ipsius non valet, qn̄ non est de regno aut sub illo principe habente iura principatus, ita q nō recognoscit superiorē, in quo regno aut principatu est situz beneficiū, iuxta no. ꝑ Jnn. ꝛ alios doc. in. d. c. sup his. de accu. ꝛ do. Abb. in. c. cum terra. de elec. Et cum his expedita est presens questio.

SVMMARIVM

1 Collatio beneficij facta a collatore contra proprium iuramentuz an valeat ꝛ. j. nu. 4. ꝛ. 6.
2 Procurator constitutus ad ressignandum vel permutandum cū iuramento de non reuocando an reuocari possit.
3 Actus factus contra iuramentum an valeat ꝛ. j. nu. 8.
5 Matrimonium contractum vel alia spiritualia facta contra iuramentum an valeant.
7 Juramentum secundum contra primum non obligat.
9 Reuocatio ꝓcuratoris valet licet quis iurauerit eū nō reuocare.
10 Testamentum secundum rumpit primum iuratum.
11 Abbas potest venire contra statutum iuratum.
12 Electio contra iuramentum valet licet eligentes sint periuri.

QVÆSTIO XXVII

Quero vigesimoseptimo. 1 † Si collator bn̄ficij ꝯferat bn̄ficiū ꝯ suū iurm̄ an valeat ꝛ teneat collatio, vt puta si collator iurauerit conferre bn̄ficiū clerico idoneori sue diocesis, ꝛ ꝯ iurz omisso clerico idoneore ꝯtulit idoneo, ꝛ videbatur q ista collatio nō valeret, arg. c. dilecto. ꝛ ibi Jnn. ꝛ. d. Abb. ō pbē. ꝛ dig. vbi dr̄ q nō tz electio siue collatio facta ꝑ caplz. s. numeꝝ cano. iuro firmatū, ꝛ in spūalibus illud quod est factum contra iuramentum non tenet. d. c. dilecto. de preben. vbi tz Hostien. q illa duo ibi expressa. s. statutum iuramento firmatum ex vna parte, ꝛ confirmatio sedis apostolice ex altera equiparantur sub distinctione, arg. c. ꝯstitutus. de rescrip. ꝛ no. Spe. tit. de leg. §. nunc tractemus, ꝛ Jnn. ꝛ Arch. in. c. duobus. de rescrip. in. vi. ꝛ in. c. si a sede de prebē. eo. lib. no. do. de ro. 2 decisi. ciiij. † vbi tenēt q procurator constitutus ad resignādū vel permutandum cum iuramento de non reuocando nō pōt reuocari, ꝛ ratio ɓm eum assignatur, qꝛ in spiritualibus, in quibus nō cadit interesse, nō potest agi ad interesse, vt no. Jnn. in. c. querelam. de elec. ideo quicquid fit contra iuramentum prestitum nō valet. arg. l. cum quis decedens. §. codicillis. ff. de lega. iij. l. ea quidē. C. si manci. ita fue. alie. c. cum inter. de renun. itē illud q est factum ꝯ prohibitionem legis est ipso iure nullum vt. l. nō dubiū. C. de leg. c. ij. ꝛ ibi do. Abb. de testi. sed probibitum est a lege, vt quis non veniat contra proprium iuramentum, vt. c. i. ꝛ. v. ꝛ quasi per totū 3 de iureiuran. † ad ista fundamenta potest responderi, ꝛ primo fateor quod quis non dz venire ꝯ iurm̄ proprium, tn̄ si ꝯueniat vz, ꝛ tz actus. vt dicit gl. in. c. fi. de ꝓcur. q̄uis ꝯueniens sit piurus nec obstat. d. c. dilecto. cū si. de preben. qꝛ illa iura habent locum, qn̄ ille actus a iure est prohibitus vltra iurm̄, qꝛ tunc non valeret actus factus ꝯ illam prohibitionem iuris ꝛ iuramenti, secus est qn̄ alias actus a iure est prohibitus, qꝛ tunc valeret actus ꝯ iuramētum factus, vt no. do. Abb. post alios doc. in. c. intellecto. de iure 4 iur. † quare premissis non obstantibus ꝯrium credo de iure esse tenēdū, q valeat collatio facta ꝯ iuramētū, lz collator sit periurus vt tz gl. in. c. i. §. ego in ꝟbo ecclesia de elec. i prag. ꝑ no. ꝑ Jo. an. ꝛ cōiter doc. in. d. c. dilecto. de preben. ꝛ dig. vbi tenēt q in spūalibus tenēt fcā ꝯ iurm̄, lz incurratur piurium. c. sicut. ꝛ ibi doc. de spō 5 sa. † vbi vz matrimonium ꝯtum ꝯ iuramentum, vt no. Spe. ti. de legato. §. nūc tractemus. ꝟ. sz si legatns, ꝛ Jo. an. in regula q semel de reg. iur. in. vi. in mercu. vbi tz testm̄ factū ꝯ iurm̄ tenere, vt no. in. c. fi. de procur. in. vi. nec ēt obstat. d. c. dilecto. de pbē. qꝛ ibi fuit allegatio ptis, vt no. gl. vbi. s. ꝛ bn̄ dr̄, q nō dz fieri receptio ꝯ 6 iuramentum, sed nō dr̄ q si fiat in ꝯrium q nō teneat † ꝛ illudq dictum

dem ẽ collationẽ factã ꝯ iuramẽtũ valere lʒ collator sit piurus, limitatꝰ istud nisi ille cui bñficiũ est collatũ procurauit vt sibi ꝯferatꝰ ꝯ iuramẽtũ, qꝛ tunc nõ valeret collatio pp fraudẽ ꝑ ipsuʒ ꝓcuratã, vel saltẽ cassabitꝰ ꝑ superiorẽ, qꝛ cũ causaʒ dederit piuro, est piurus. c. votũ. ij. q. i. ita tʒ gl. i. d. c. i. §. ego in verbo ecclesia de elec. i prag. cũ si. vt dixi in trac. meo de iure iurã. in. i. q. tertie ptis i. xv. casu, ꝛ sic vt piurus repellendus. c. qrelã. de iureiuran. no. Jo. an. in addi. spe. vbi. §. facit. l. ꝛ q data. ff. ex qui. cau. maio. ꝛ. l. i. §. que sitũ. ff. de separa. ꝛ. l. ait ptor. ff. de his q̃ i frau. no. Henri. ꝛ Imo. in. d. c. dilecto de prebẽ. ꝛ qñ collatio facta esset aliter, ꝛ de alia ꝑ

7 sona q̃ nõ esset vtilior ecclesie ipsa psona, valeret collatio, † ꝛ iuramentũ ꝭm prestitum ꝯ primum iuramẽtum non obligat text. ꝛ do. Abb. in. c. intellecto. de iureiuran. vñ dicit glo. fi. in ordine in. c. lʒ. de iureiuran. in. vi. quod si mulier iurauit non alienare bona dotalia sibi donata propter nuptias sine legali solemnitate, si postea alienat, ꝛ iurat nõ ꝯuenire, nõ vʒ alienatio, qꝛ vltimũ iuramẽ

8 tum fuit ꝯrium primo licito, † ꝛ istud intelligas habere locum, qñ actus nõ dependet a mera voluntate iurãtis, vt qꝛ interdicitꝰ a lege fauore ipsius iurantis, exẽplum in minore ꝛ muliere. c. cũ ꝯtingat. de iureiuran. ꝛ tex. in auc. sacramẽta pubeꝝ. C. si aduer. vẽdi. ꝛ tũc actus etiã iurantis ꝯ primum iuramẽtũ nõ vʒ, ꝛ sic hʒ locuʒ ꝑdicta glo. fi. i. d. c. lʒ de iureiurã. in. vi. ꝛ ratio est qꝛ actus sine iuramento erat ipso iure nullus pp ꝓhibitionẽ legis, ratione aũt iuramenti secundi actus nõ põt sustineri qꝛ iã obligatus est deo per primũ iuramẽtũ, ꝛ sic ꝭm est illicitũ, ꝓ ista pte facit text. in. c. sicut nostris. ꝛ in. c. tua. de iureiuran. ꝛ sic ꝓcedunt, ꝛ hñt locũ argumẽta in ꝯrium allegata, sʒ qñ actus depẽdet a mera volũtate seu facultate iurantis vt i casu isto, tũc vʒ actus ꝯ primũ iuramẽtũ. c. sicut. de spõsa. ꝛ matrimonijs vbi dicit tex. quod vʒ matrimonium ꝯtractum ꝯtra prima spõsalia ẽt iurata, † ꝛ in simili pro ista par-

9 te facit glo. i xbo reuocatus. in. c. fi. de procu. i. vi. qui dicit qd lʒ qs iurauerit nõ reuocare procuratorem, tenet reuocatio in ꝯriuʒ facta, tñ iste reuocãs ẽ periurus, ꝛ dicit Fel. post domi. Ab. in. c. cum accessissent. colũ. iiij. de ꝯsti. ꝙ si canonici veniant ꝯtra statutum iuratum tʒ ꝛ valet actus, lʒ ꝯtraueniẽtes sint periurij. allegãt

10 Jo. an. in regula ꝙ semel. de regu. iur. in. vi. † vbi ꝯcludit qꝛ scõm testm̃ rumpit primum iuratum. sed testõr icurret piurium. ꝛ idem tenẽt Jo. an. ꝛ do. Anto. ꝛ Imol. in. c. i. de his que fiunt a maio. parte capi. ꝛ dom. Anto. in. c. sua. de offi. vic. in fi. vbi dicit qd dominus ꝑt reuocare vicariũ nõ obstãte iuramẽto, licet sit periurus quãdo facit sine causa, vt not. Arc. i. c. vltima volũtas. xiij. q. ij. ꝛ Imo. in. c. cũ ꝯtingat. de iureiuran. ꝛ Roma. in. l. stipulatio hoc modo ꝯcepta. ff. d xbo. obliga. ꝛ Fed. i trac. pmu. q. xxxv. ꝛ Bo. de san. gemi. in. c. vnico. d reruʒ pmu. in. vi. ꝛ domi. Abb. in. c. cũ

11 ad monasterium. colũ. ij. x. scdo no. de sta. mo. † vbi tʒ qd abbas põt venire ꝯ suũ statutum ẽt iuratum cum si. ꝛ not. Fely. ꝛ do. Phi. decius in. d. c. cum accessissent. colum. vi. d cõsti. ita tʒ ang. d claua. i sua summa ti. d iuramẽto. v. v. xij. facit gl. in. c. primo. §.

12 ꝛ cum humane. in xbo promitto. d elec. i prag. † vbi tʒ qd electio facta contra iuramẽtum vʒ lʒ eligẽtes sint piuri iuxta no. per Jo. an. i. d. c. dilecto. d pbẽ. ꝛ ita in ista qõne ẽ concludẽdum ꝙ vʒ collatio ꝯ iuramẽtum. Et cũ his sit expedita ꝑsens qõ.

SVMMARIVM

1 Impetrans primum beneficium vacaturum si acceptat vnum beneficium, ꝛ acceptatione illa pendente acceptat aliud si scit primum non vacare, an possit ad primum redire.

2 Impetrans si in primo citatorio exprimat nomina impetratorũ an poterit variare.

3 Beneficio vno ellecto an possit aliud elligi.

4 Impetrans bñficiũ quod infra menseʒ dyxerit acceptandũ si demũ sequatꝰ alia impetratio per aliquẽ si iste primus acceptauit beneficiũ vacantẽ. j. mensem cũ protestatione, ꝛ demũ post aliquos mẽses secundus impetrans acceptauit aliud vacans an primus q in prima non habet ius possit acceptare ꝭʒ beneficiũ olim vacans per secundum acceptatũ.

QVÆSTIO XXVIII

1 **Q**Vero vigesimooctauo † Qñ aliqs ipetrat bñficiũ ꝑmũ vacatuꝝ, ꝛ acceptat vnũ bñficiũ, ꝛ illa acceptatõe pẽdẽte acceptat aliud, ꝛ sciẽs ꝭʒ nõ vacare vult redirꝰ adpmũ acceptatũ qritꝰ an poterit, ꝛ vꝛ ꝙ sic. nã qua rõne põt acceptare ꝭm, vbi errauit in pria acceptatiõe. vꝛ ꝙ pari rõne poterit redire ad primũ, iuxta no. i. c. grã. d rescri. ꝛ in. c. in lrĩs. d offi. deleg. ꝛ i siĩi facit tex. in. c. si bñficia. d pbẽ. ꝛ dig. i. vi. vbi qñ aliqs acceptauit collationẽ sibi factã de aliquo bñficio, ꝑmũ suũ beneficiũ vacat, ita ꝙ nõ poterit redire ad primũ beneficiũ. Ad istud põt rñderi ꝙ illud hʒ locũ, qñ aliqs scienter acceptauit ꝭm beneficiũ sciens istud sibi nõ spectare nõ poterit redire ad primã acceptationẽ, secus ẽ qñ illud facerꝰ ignorã

2 ter, vt ẽ tex. i. d. c. si de bñficio. de prebẽ. i. vi. † tñ his nõ obstantibus ꝯriũ crederẽ de iure dõm ꝑ tex. in simili i. c. cũ in multis i fi. d rescri. i. vi. vbi dicit tex. ꝙ si i primo citatorio impetrator exꝑmat noia ipetratoꝝ pp fraudẽ nõ poterit variare, vt cle. i. d renũ. i. vi. ergo a ꝯrio sensu si nõ dubitetꝰ de fraude poterit variare ꝛ discedere a scda vel a pria noiatiõe, ꝛ dicit gl. i. c. gratia i xbo eligas. ibi

3 sʒ nunqd † ꝙ vno electo bñficio reitegra pẽitere poterit, ꝛ aliõ eligere. vt. ij. q. vi. si. qs libellos. ꝛ. c. in causis. de elec. ꝛ. c. cũ aũt d iurepa. facit. c. quãuis. de offi. deleg. ꝛ. c. quãuis. de ꝓcur. in. vi. ꝛ. c. mutare de reg. iur. i. vi. ꝛ reintegra põt ab illa acceptatione discedere, ꝛ aliud eligere ꝑ iura supius allegata, vt est tex. i. c. si tibi absenti. de pbẽ. i. vi. facit gl. fi. ꝛ ibi Do. de san. ge. i. d. c. gratia. de rescri. in. vi. ꝛ ꝓ ista pte facit. c. i. de postu. pla. ꝛ. c. vt q duas. de elec. eo. li. ꝛ qd no. Joã. an. in. c. si duo. d ꝓcur. in. vi. ꝛ Archi. in. c. lʒ. d ꝓcu. i. vi. ꝛ dicit Do. de san. ge. post Archi. i. c. cũ i multis col. v. x. qrit hic Lapus de rescri. i. vi. ꝙ ex cã iste impetrans põt acceptare aliud bñficiũ. c. qꝛ cunctis. ꝛ. c. ne captande. de ꝯcel. pben. in. vi. tñ ad primũ redire nõ põt cui renũciasse vꝛ acceptando ꝭm vt. lxxxi. distin. c. si qs sacerdotũ in glo. ergo ꝑ electionẽ vꝛ renunciare ꝑme acceptatiõi. vt. c. mutare. ꝛ. c. qd semel. de reg. iur. i. vi. ꝛ ꝓ ista pte dicunt se de facto obtinuisse, lʒ aliq teneant ꝯriũ, ꝑ. c. si bñficia. de pbẽ. in. vi. tñ ꝭm Do. de san. ge. vbi. §. iste acceptans iuxta tenorẽ. d. c. si bñficia redijt ad primũ, ex eo qꝛ i illo habebat ius in re, ꝛ in casu ꝑsentis qstionis nõ habebat ius in re, ꝛ i dicto. c. si bñficia habebat habitũ ꝛ habẽdũ diuerso iure, ꝛ in ꝑsenti casu habebat istas diuersas acceptationes vnico iure, ꝛ i casu ꝑsentis qstionis agitꝰ de lucro captando, ꝛ in casu. d. c. si bñficia. de dãno euitando, facit. c. dudũ. §. nos igitꝰ. de pben. in. vi. ꝛ ꝑ illã distinctionẽ dicunt Lapus do. Anto. ꝛ Do. de san. ge. primã opinionẽ esse veriorẽ, qꝛ iste acceptans errauit errore facti, ꝛ ꝭaʒ opinio. habere locũ qñ errauit errore iuris, ita ꝙ poterit redire ad primum beneficiũ acceptatũ, vt no. Inno. i. c. ad aures. de rescri. ꝛ in dcõ. c. ad audiẽtiã el. ij. eo. titu. Jo. an. ꝛ Cal. in. c. in nostra. de rescrip.

4 ꝛ ista opinio videtur verior de iure † ꝛ hinc est ꝙ si aliquis impetrauit aliquod beneficium ꝙ. j. mensem duxerat acceptandum, ꝛ deinde subsequatur secunda impetratio, ꝛ vacante vna prebenda q̃ʒ acceptauit infra mensem cum protestatione, ꝛ habuit pacificaʒ possessionem, aliquibus mensibus postea vacauit alia ꝑbenda, q̃ʒ etiam cum protestatione acceptauit. iste secundus impetrãs similiter infra mẽsem ꝛ possessionẽ habuit, nũc apparet ꝙ ille primus impetrans non hʒ ius in prebẽda acceptata, ꝛ ille prius impetrãs vult acceptare secũdam olim vacantẽ, ꝛ ꝑ secũdum impetrantem acceptatam, dicit Lapus de castel. in alleg. sua. ccxx. ꝛ alias. cxx. vbi allegat ad partes, ꝛ finaliter ꝯcludit, qd ille primus impetrãs nõ põt acceptare istã secundã, motus rõne, qꝛ illa prima grã fuit limitata ad mensem, ex quo ergo ipse primus impetrãs nõ acceptauit secundã infra mensem, nõ poterit post mensem illã secũdã aceptare, facit tex. in cle. i. de concel. preben. vbi ẽt executor lapso mense nõ posset illã ꝯferre. ẽt si res esset integra vt no. gl. in ver. j. mensem, ꝛ ibi doc. in. d. cle. i. de concel. prebẽ. ꝛ tenẽdo istã partẽ, nõ ob. c. si bñficia. de pbẽ. in. vi. qꝛ loquitꝰ in bñficio in quo hẽbat ius i re ille q redijt, ꝛ ꝓuidet absurditati q̃ potuisset euenire, si iste acceptans remaneret sine beneficio, arg. c. cũ secundũ. de preben. ꝛ digni. sed in casu ꝑsenti nunquã habuit ius in secunda prebẽda nec perit gratia, sed remanet valida quo ad alias vacaturas, vt no. Lap. vbi supra, ꝛ in hoc operatur pretestatio ꝑ istum primum impetrantem facta, quia poterit aliam acceptare sibi debitã, sed ad illã que nõ fuit acceptata infra mensem, ex quo notoria fuit vacatio, nõ potest extendi illa protestatio, tamen si illam acceptasset infra mensem redire potuisset ad illaʒ ꝭaʒ ꝑbẽdã, vt no. Lap. vbi supra. ꝛ ita ẽt tʒ ꝛ sequitꝰ Do. de san. ge. in. d. c. cũ in multis. de rescri. in. vi. ꝛ dicit Car. flor. in cle. gratie col. ij. ver. oppono ad hoc de rescri. ꝙ qñ protestatio est de directo ꝯria acceptationi, vt si in casu illius cle. gratie protestatꝰ, ꝙ nõ tãquã platus, vl' vt si acquiratꝰ titulus ꝯsequitꝰ ꝭm, talis. n. protestatio viciat factũ seu ipedit. vt. c. fi. de ꝯdi. appo. ꝛ no. i. c. cumana. d ele. ꝛ i. c. cũ. m. ꝛ ibi do. Abb. Fel. ꝛ ceteri docto. d ꝯsti. ꝛ protestatio ꝙ nõ velit renũciare prio nõ directo repugnat sʒ idirecto ꝛ illa ꝓtestatio in casu illiꝰ clemẽtine gratie reijcitꝰ tanquã protestatio de iure nõ compatibi-

lis, & sufficit cõsecutio secundi etiã facta cum protestatõe directo cõtraria, vt i exẽplo pmisso, & illud habet locum in casu a iure reprobato vt puta in acceptatione secũdi beneficij curati, qđ nõ põt stare cum primo, tũc illa protestatio ẽ ɔ̃traria facto & iuri, ar. c. de multa de pbẽ. & dig. secus ẽ quando protestatio nõ ɔ̃trariatur iuri, vz qđ nõ itẽdit acceptare illud bñficium nisi de iure, & ex illa ipetratione sit sibi debitum, qꝛ illud nõ ẽ ɔ̃trarium iuri. ar. in. c. cũ. m. & ibi doc. de cõsti. & Domi. de sancto gemi. i. d. c. cũ i multis. de rescri. i. vi. Et cum his sit expedita presens questio.

SVMMARIVM

1 Prouisio seu collatio an dicatur facta autoritate pape vel ordinarij si papa scribit episcopo & ca. vt de prima prouideat si acceptio cannonicatuum episcopo spectat.
2 Auctoritas maior tollit minorem.
3 Auctoritas pape absorbet auctoritatem ordinarij.
4 Aplicus, & graduatus sm ɔ̃ciliũ basiliense si ɔ̃currat qs pferaᷣ.
5 Magis priuilegiatus prefertur minus priuilegiato.
6 Prouisus a papa, & ab ordinario pferᷣ puiso ab ordinario tm̃.

QVÆSTIO XXIX

1 **Quero vigesimonono** † Quãdo receptio pbẽdarũ & cãonicatuũ spectat ad platũ, & Papa scribit episcopo & cap. vt puideant d ista pma vacatura ipetranti, an ista impetratio dicatur eẽ auctoritate Pape, vel auctoritate ordinarij, & est cõcludẽdũ qđ ex parte ipsius episcopi ordinarij collatoris, ad quez spectat receptio de iure cõmuni. dicit ordinaria & eius auctoritate facta, & ex parte ca. ad quẽ nõ spectat receptio de iure cõmuni dicitur actoritate apostolica. vt nota. Dom. d sancto ge. i. c. cũ aliquibus p illuz tex. d rescrip. in. vi. & ex illis infert qđ si postea recipiatur alius auctoritate aplica videbaᷣ qđ iste q solũ habebat auctoritate aplica, & scđo loco impetrauerat qđ eẽt pferẽdus, vt no. Pe. d anch. ɔ̃si. ccxvij. ici. scripsit papa p ticio, p illã rõnẽ, qꝛ iste secũdus hz totã ipetrationẽ
2 auctoritate aplica, p tex. i. c. hi q d pbẽ. i. vi. † Itẽ ɔ̃currẽte auctoritate maiori & minori i eodẽ actu minor viciatur, & maior operaᷣ c. sup qõnũ. §. si vero de offi. dle. & not. p doc. in. c. p tuas. d maio. & obe. tũ his nõ obstãtibus ɔ̃rium de iure vr̃ verius, qđ primus ipetrãs & pꝛ i data sit pferẽdus, qꝛ prior i data ergo pmus i iure tex. i. c. tibi q. & c. duobus. de rescrip. i. vi. & mior auctoritas seqdz maiorẽ, & sic tota cẽsebitur auctoritae aplica fcã, facit illud qđ no. Arch. Jo. an. & Do. de scõ ge. i. c. i. vltio respõso. d iurepa. qꝛ qua rõne in pluribꝰ recceptis auctoritate aplica receptus pferᷣ recepto iferioris auctoritate, vt. d. ca. hi q. d pbẽ. i. vi. eadẽ rõne i vno recepto siue i vna receptione cẽsebitur, vt. s. pars minoris auctoritatis recepte auctoritate maioris cedat parti maiori, & ipsaz tãquaz magis dignaz sequatur. c. qđ in dubijs. de ɔ̃se. eccle. vel alta. facit illud qđ not. i. c. cuilibz. de regu. iur. in. vi. & Arch. i. c. nullus. il. ij. ix. q. ij. in addi. facit qđ not. Jo. and. i. c. si postq̃. de elec. in. vi. & istã ptẽ tz & seqtur tãquaz veriorẽ Do. de san. ge. in. c. cuz
3 aliqbus. de rescrip. in. vi. † qꝛ qñ simul i cõferẽdo ɔ̃currit auctoritas pape & auctoritas ordinarij, illa pape tanquaz maior auctoritas absorbet illaz ordinarij, vt ẽ tex. in. c. si a sede. d pben. i. vi. facit tex. i. cle. i. circa fi. vt lite pẽ. & Calde. in cõsi. i. ti. de offi. ordi. & p ista parte facit qđ not. glo. valde nota. in. c. i. in. §. volẽs. in ver-
4 bo effectũ. de colla. in prag. † qđ si cõcurrãt ad eadẽ prebẽdã aplicus & graduatus i viz ɔ̃cilij basiliẽ. semp ẽ pferẽdus aplicus, siue sit in data prior siue posterior, sicut pfertur oibus antea receptis auctoritate legatorũ. p tex. in. c. hi q. de prebẽ. in. vi. facit tex. in. c. si a sede eodẽ titu. de pbẽ. in. vi. & l. priuilegia cum ibi no. ff. de
5 priuil. credi. † & magis priuilegiatus pfertur minus priuilegiato. ff. de mino. l. verũ. §. fi. C. ad trebel. auct. nisi. rogati. & no. Ben. i. c. illud. d pscri. no. rota. dcis. lv. vbi aliqs ex rescripto pape vl̃ priuilegio põt nomiare ad vacatura, nomiatus p tale priuilegium nõ pfertur aplico ipetrãti, non eni pp h vr̃ papa ptãtẽ a se abdicasse, vt ẽ tex. i. c. dudũ de pbẽ. in. vi. & no. do. de rota dcis. xv. & xvi. & facit tex. i. d. §. volẽs de colla. in prag. dũ dicit qđ duas pbẽdas in eadẽ ecclesia romanus põtifex vno tpe nõ cõferat, vt qualificationes graduatoꝝ habeãt locũ, ergo d mẽte eius ẽ, qđ impetrãs apostolicus aliã pbẽdã i casu illius tex. pferatur graduato, nec hẽant locũ dicte qualificatõẽs, añq̃ mãdatũ pape sortitũ fuerit effectuz
6 & ista pbẽda, q h mõ p papã cõferetur nõ faciet turnũ † quare cõcludẽdũ ẽ, qđ iste q hz a pp & ab ordinario, pfertur illi q simplr hz a papa, & istud pbatur, qꝛ duo vicula sunt fortiora vno, vt. c. i. de tre. & pace. facit ẽt qꝛ magis qualificatus prefertur minus q̃lificato vt est tex. in regula cãcellarie, que est. xv. in ordine in simili. no. doc. i. c. clerici. d iudi. vbi ille q hz plẽs q̃lificatiões q̃z alius, ille ẽ pferẽdus in prioribus. in simili no. p doc. in. c. p tuas de maio. & obe. Et cũ his sit expedita pñs qõ.

SVMMARIVM

1 Collatio an valeat si ipetrans bñficiũ in mõ acceptãdi errauerit.
2 Impetratio beneficij per mortem prelati qui vere non erat prelatus an valeat.
3 Ignorantia probabilis impetrantem excusat, capitu. susceptum de rescrip. quomodo intelligatur.
4 Tollerantia facit actum validum.

QVÆSTIO XXX

Quero trigesimo. Presuposito qđ ipetrans ñ debeat exprimere modũ vacatiõis bñficij, iuxta. c. susceptuz. & ibi doc. de rescri. in. vi. & in. c. nostra. eo. ti. de rescri.
1 † si iste impetrans simplr bñficiũ ipetrauit tanq̃ vacãs, & ipe impetrans errauit in mõ acceptãdi, qꝛ impetrans acceptat bñficiuz p mortẽ Antonij, & i veritate vacabat p mortẽ titij, an valeat ista acceptatõ, & tenẽt Do. d ro. cõclu. cxvi. & ccviij. qđ valet acceptatõ, & rõnẽ assignãt, qꝛ potius vacatõez attẽdimus q̃z acceptationis modũ, maxime si addit aliquas circunstantias declaratiuas bñficij, d do ecclesiã talis ville qꝛ tunc p illas circũstantias ɔ̃stat d corpe bñficij acceptati, lz erratũ sit i psona p q̃ vacauit, tñ ɔ̃stat p dcãs circunstantias d corpore bñficij ar. c. lz ex quadã. de testi. no. Jo. mo. i. c. si tibi absenti. d pbẽ. & dig. in. vi. not. in ca. tua. de sponsa. Inno. d. Abb. & fel. in. c. significatẽ. d rescrip. & Do. de. s. ge. in. c. susceptũ. col. ij. ꝟ. sz pone de rescri. in. vi. & tenẽdo istã opinionẽ nõ obstat tex. in. d. c. susceptũ. qꝛ nõ hz locũ in acceptatiõe, & rõ ẽ, qꝛ est qdã declaratio volũtatis tẽdẽtis ad executionẽ gr̃e, iõ nõ mirꝝ si erraᷣ in modo vacationis qđ nõ ipediaᷣ acceptatio, dũmõ sequaᷣ postea ꝟa & effectualis puisio, q dat ius i re. c. si. d
2 ɔ̃cẽs. pbẽ. in. vi. facit cle. i. d ɔ̃cẽs. pbẽ. ita tz Lap. vbi. s. † & hinc ẽ qđ si ipetro bñficiũ exprimẽdo vacationẽ p mortẽ plati q reputabaᷣ ꝟus platus, tñ i veritate nõ erat, vz & tz ista ipetratio, vt no. Lap. alleg. lxxxix. & pet. d an. in suo ɔ̃si. cxvi. qꝛ ex quo ille tenebatur & hẽbaᷣ p vero plato talis error cõmunis facit ius. c. ɔ̃sultatiõibꝰ. d iurepa. & sic tacuit veꝝ modũ vacatiõis, qꝛ ipe pbabiliter ignorabat. † & pbabilis ignorãtia excusat ipetrãtẽ. vt est tex.
3 in. c. gr̃a. de rescri. i. vi. cũ si. vt no. d. Abb. & fel. in. c. ɔ̃stitutus, & i c. sup litteris. de rescri. & tenẽdo istã opinionẽ nõ obstat tex. in. d. c. susceptũ. d rescri. in. vi. qꝛ rñdeᷣ qđ lz pferaᷣ ibi ipetrans q expsit veꝝ modũ vacatiõis illi q expsit falsuz modũ & i. d. c. susceptũ verus modus nõ ẽ putatiuꝰ cõmuni opinione, & verus modus in isto casu est ocultus. & in. d. c. suspceptũ dicit qđ modus verus vocationis communiter apparebat, secus ergo quãdo verus nõ apparet, sed putatiuus tãtũ, vt no. Do. de san. ge. in. d. c. susceptuz. de rescrip. in. vi. Itẽ ẽt ille tex. loqᷣ & i primo & ẽt i secũdo rñso de beneficio vacante ex eadem psona altero ex modis q nõ poterat eẽ putatiui, sicut est renũciatio, vel mors eiusdẽ psone, vnde si cõsideretur tex. i. d. c. susceptũ nõ poterat ibi verus modus eẽ putatiuus quasi velit dicere putatiuus & verus idem erat sed in casu p senti non est sic dicẽdum, quia putatiuus apparebat verus aũt ocultus erat, vt ibi p doc. itẽ dicit ipse Lap. vbi. s. qđ d. c. susceptuz loquitur qñ duo impetrantes simul concurrunt, quo casu veritas ante completum negocium declarata prefertur opinioni. c. veritate. viij. di. sed quãdo vnus solus est impetrãs & expressit modũ putatiuũ vacationis nihil sibi obstat, facit qđ no. Jo. an. in. c. lz. de sepul. in. vi. itẽ secundũ Lap. vbi supra. d. c. susceptuz dicit nisi aliud appeat de intẽtione mãdantis, sed ex quo papa contulit istud beneficioz vacans in veritate & expresso modo putatiuo, satis pz de eius intentione qđ vult istum hẽre illud beneficium, ita etiam tz Do. de scõ ge. in. d. capitulo suscepum facit i simili quod no. doc.
4 in capitu. veritatis. de dolo & cõtu. † qđ quãdo aliquis est tolleratus illa tollerantia facit actum validum ob causam publici officij per. §. tria. iij. q. vij. & l. barbarius. ff. de offi. pret. cum simi. vt no. Fely. in. c. suscitatus. d rescrip. Et cũ his sit expedita psens q̃stio.

SVMMARIVM

1 Beneficio suo ex iusta cã puatꝰ an ab epo restitui possit, & s. n. 5.

Et

QVÆSTIO XXXI

1 Quero trigesimoprimo † Si aliqs fuerit priuatus ex iusta causa suo beneficio, an ep̄s potuerit illū restituere ad illud beneficiū, ꝛ dicit Cap. post glo. in. c. quāuis. de rescrip. in. vi. ꝙ illa restituito nō potest fieri i preiudiciū tertij. vt est ibi tex. q2 si secūdus impetrās sublata ꝛ reuocata illa prima impetratione habuit b̄n̄ficiū, deinde iste restituatur ad primaꝫ impetrationeꝫ nō vꝫ nec papa intendit illū restituere in preiudiciū alterius impetrationis, ꝛ ibi subdit lap. an in impetratione restitutionis ꝗ̄ ille facit debeat facere mentioneꝫ de gratia alterius cū cl'a nō obstāte ꝙ pro alio scripserimus, ꝛ ibi tꝫ ꝙ dꝫ fieri mētio al's obstaret surreptio restōni qd̄ est verū secūduꝫ eum qñ p eundem papam fieret vtraqꝫ gratia, alias secus. c. mandatum. ꝛ. c. litteris. de rescrip. nisi esset facta restō f̄m eum motu ꝓprio q2 tunc nō possꝫ opponi exceptio surreptiōs ꝯ̄ dictā restōnem lꝫ possit opponi p viam iuris ōis, vt puta, q2 ecclesia nō h̄ret vnde sibi ꝓuideret, ꝛ idem f̄m Jo. an. in. d. c. ꝗ̄uis posset dici si vtraque esset ꝯcessa ab eo, dūmō alia gr̄a nō p̄cesserit istā reuocatā, lꝫ postea secuta sit, q2 lꝫ postea restituat̄ ñ erit necessaria dcā clausula, ꝛ h̄ pp bonum initiū ꝙ gr̄a reuocata habuit, ꝗ nūc restituit̄ ar. l. cum filius. §. h̄rs. ff. de leg. ij. ꝛ. c. ij. de feudis ꝛ. l. si vnus. §. pactus. ff. de pactis. facit. d. c. ꝗ̄uis. de rescrip. in. vi. † ꝛ p h̄ f̄m Do. de scō ge. in. d. c. quāuis. de rescrip. i. vi. erit bona limitatio ad. c. mandatum eo. ti. de rescrip. vt non procedat in restōne gratie que a principio fuit valida sine clausula secundum eū, ꝛ illa cōsideratio fuit subtilis. vt no. Do. vbi. s. tamen illud de iure non procedit, q2 tex. est in ꝯ̄rium in. d. c. quamuis. de rescrip. in. vi. in fi. dum ibi papa dicit ꝙ intendit illū restituere sine p̄iudicio alterius, nisi aliud exprimat̄, ꝛ ex quo gr̄a erat extincta ex noua restōne, nō pōt negarri qn eccl'ia grauet̄, ꝛ sic preiudicet̄ iurib⁹ illoꝝ b̄n̄t q ꝯferre, qd̄ nō itēdit papa facē vt. d. c. mādatū, ꝛ ꝓp̄e ista nō ē restō sꝫ ē noua ꝯcessio. vt tenēt gl. magne i. d. c. ꝗ̄uis. de rescrip. i. vi. ergo reqrit̄ i isto cāu mentio, ꝛ rō ē, q2 ꝗlibet noua gratia dꝫ facere mētionē de p̄cedētibus vt. s. fuit dictū, ꝛ si scd̄s ipetrauit añ reuocationē prime gr̄e ꝛ nō erat in scd̄a gr̄a. d. cl'a tunc iste restitutus dꝫ p̄ferri scd̄o ipetranti. vt no. Lapus, ꝛ Do. de san. ge. in. d. c. quāuis. de rescri. in. vi. ꝛ rō assignat̄ q2 defectus surreptionis inerat in scd̄a ipetratione, iō nō recōualescit p reuocationē prime ipetrationis. ꝛ. c. non firmat̄. de reg. iu. in. vi. ꝛ. c. si eo tp̄e. de rescri. in. vi. nec obstat dū superius dicebat̄ ꝙ restitut⁹ p̄fert̄ alteri qñ restitutio fuit facta motu ꝓprio ēt cū ḡnali clausula nō obstātiū, vel cū clausula nō obstāte ꝙ pro alio alio scripserimus, in isto casu nō sufficit motus ꝓprius ēt cū dictis clausulis ḡnalibus, imo reqrit̄ clausula cū p̄rogatiua gr̄e añferri.

3 c. pe. de ꝯces. p̄bē. i. vi. ꝛ. c. pe. eo. li. † nā iste clausule motu ꝓprio, vel añferri, aut siles nō ponunt̄ ad p̄iudicandū tertio, sꝫ ad validādā gr̄aꝫ, ꝛ ad tollēdū surreptionē. vt no. glo. Jo. mo. ꝛ Do. de san. ge. in. d. c. quāuis. de rescri. i. vi. cū si. vt no. do. Abb. ꝛ Fel. i. c. ad aures. de rescri. no. i. c. cū aliqb⁹. de rescri. i. vi. ꝛ Jo. an. in. c. pe. de rescri. ꝛ i. c. si motu ꝓprio. d̄ p̄bē. ꝛ dig. ꝛ i. c. i. de fil. presbi. i. vi. secus f̄ꝫ aliquos doc. i. c. quāuis. si motu ꝓprio ponat̄ clausula ḡnalis videlꝫ cū clausula añferri, tunc vr̄ ꝙ sufficiat argu. c. si plurib⁹

4 de p̄ben. in. vi. ꝛ. c. si pp tua debita. de rescri. eo. lib. † t̄ñ Jo. de fantu. in. d. c. quāuis. dicit ꝙ illa clausula ḡnalis nō obstātiū nō vr̄ ampliare gr̄aꝫ ꝓprij motus vt auferat ius alteri, ꝛ dicit ibi do. de san. ge. in. d. c. quāuis ꝙ Jo. de fan. dicit veꝝ q2 lꝫ ꝗ̄qꝫ motus ꝓprius ampliet gr̄aꝫ ñ t̄ñ tollit ius alteri⁹, vt ꝓbat p iura sup̄i⁹ alleg. maxie p tex. i. d. c. ꝗ̄uis de rescri. in. vi. q vult ꝙ iste restitutus nō p̄referat̄ p̄mo ipetranti, nisi papa exp̄sse dicat ꝙ añferri debeat. ergo nō sufficit clausula ḡnalis ꝛ motu ꝓprio. vt tꝫ Pau. ꝛ do. de san. ge. in. d. c. quāuis. ꝛ dicit idē do. qd̄ dictū Lap. s. relatū posset forte saluari, qñ esset apposita clausula ḡnalis nō obstante, ꝓ ꝗ̄ effectus gr̄e huiusmodi possꝫ quomodolibet ipediri vel differri. ꝛ isto casu iste restitutus p̄ferat̄. arg. c. si pp. de rescri. in. vi. cū ex toto sua gr̄a nō extinguat̄, secus si apponeret cl'am nō obstāte ꝛc. p ꝗ̄ gr̄a ipediri possꝫ, vt tūc nō p̄ferat̄. p. d. c. quāuis. ꝛ ibi dicit Joā. cal. se ꝯsuluisse qd̄ cū qdā esset dānatus de heresi, filius quē tūc habebat l'ras in ecclesia aliqua ipetrauit, ꝛ pendente dānatione alius l'ras ipetrauit in eadē ecclesia, ꝛ deinde p̄r dicti clerici venit ad gratiā ꝛ fuit restitutus, deinde vacauit vna p̄benda, ꝛ dubitabat̄ qs eēt p̄ferendus, ꝛ dicit ꝙ ipse ꝯsuluit ꝓ scd̄o ipetrante añ restōnē, cū restitutio intelligat̄ fcā sine p̄iudicio alterius, ita tꝫ ēt Do. d̄ san. ge. i.

5 d. c. ꝗ̄uis. de rescri. in. vi. † ꝛ p̄missa h̄n̄t locū in cōcessiōe fcā a papa. secus ē in inferiore, q2 inferior a papa vꝫ ep̄s nō pōt istū restituere ad p̄mā ipetrationē in p̄iudiciū tertij vꝫ patrōi aut alioꝝ, vt no. do. ab. in. c. ex trāsmissa. de renūci. ꝛ i. c. at si clerici. §. de adulterijs.

6 ꝛ ibi Fel. ꝛ do. Phi. decius de iudi. † ꝛ dicit do. de san. ge. in. ca. ꝗ̄uis. circa fi. de rescri. in. vi. qd̄ lꝫ legatus a latere possit illud facere in p̄iudiciū patroni ecclesiastici. c. dilectus. de offi. leg. t̄ñ nō pōt p̄iudicare patrono layco. c. cū dilectus de iurepa. nisi in eo casu in quo ep̄s posset, q2 legatus nō posset i p̄iudiciū patroni layci disponere de eius b̄n̄ficio, vt no. glo. ꝛ ibi doc. i. d. c. cū litteris. de iurepa. ꝛ Lap. ꝛ do. d̄ san. ge. in. c. ij. de p̄bē. in. vi. ꝛ do. Abb. in. c. dilectus. de offi. lega. aut illa restitutio fit p aliū iferiorē allegato, ꝛ tūc si adhuc retinet ius, vt q2 appellatū ē, ꝛ tunc ille poterit restituere vt tꝫ glo. in. d. c. quāuis. de rescri. in. vi. aut ex toto erat iure suo priuatus ꝛ tunc nō poterit. c. decernimus. xvi. q. vij. ꝛ tenēdo istā opi.

7 nō obstat tex. i. d. c. ꝗ̄uis. d̄ rescri. in. vi. † q2 in dubio papa nō intēdit p̄iudicare iuri alterius, nisi faciat mētionē q2 illud veꝝ in iure ꝗ̄sito quo ad titulū b̄n̄ficij, sꝫ bene ex suo rescripto p̄iudicat quo ad potestatē ꝯferendi illud b̄n̄ficiū, dato ꝙ nō fiat mētio, q2 nō est necesse ꝙ de potestate habentis ꝯferre fiat mentio in litteris ad b̄n̄ficia, vt no. glo. in. c. cū in ecclesia de p̄bē. in. vi.

8 † ꝛ si clericus est degradatus ꝛ suo b̄n̄ficio priuatus p sn̄iaꝫ postea restituit̄ ad ordinē ꝛ eius executionē, nō videt̄ restitut⁹ ad b̄n̄ficiū, vt not. Do. de scō ge. in. d. c. ꝗ̄uis. de rescri. ꝛ cū aliquis fuerit legitimatus illa legitimatio nō trahit̄ retro in p̄iudiciū venientiū ab intestato siue iam adierit hereditatē siue nō, ꝛ illud ē veꝝ, qñ legitimatio fit post mortē illius de cuius h̄rditate agit̄, ꝛ sine eius dispōne, secus si ipso disponente vel ip̄o viuo ꝯsentiēte, q2 tunc nō diceret̄ agi de p̄iudicio p̄dictoꝝ, cū possint priuari p testamētū, ꝛ nō dicunt̄ h̄re aliqd ius ius illo viuēte. vt no. Bar. Bal. do. Jason in. l. gallus. §. ꝛ qd si tātū. ff. de lib. ꝛ posth. ꝛ Jo. an in regula sine culpa. de reg. iu. in. vi. in mercu. ꝛ do. abb. in. c. p venerabilē. q filij sint legi. ꝛ in. d. c. at si clerici. §. de adulte. ꝛ ibi doc. de iudi. ꝛ Do. de scō ge. in. d. c. ꝗ̄uis de

9 rescri. in. vi. † ꝛ ibi subdit an ep̄s possit presbyteꝝ a se depositū restituere inuito patrono, ꝛ ibi glo. ponit quatuor opiniones, ꝛ communis resolutio est, ꝙ si ille clericus ex toto eēt priuatus b̄n̄ficio, ep̄s nō potest illū restituere siue ad ecclesiā ordinare sine ꝯsensu patroni, vt. d. c. decernimus. xvi. ꝗ̄stione. vij. secus est si papa illū restitueret. ita tꝫ do. abba. in capi. transmissa. de renunci. ꝛ in. d. §. de

10 adult. de iudi. † ꝛ ex his infert̄ ꝙ si qs est adeptus dignitatē simoniace sciēter dicit Archi. in cap. ex multis. i. q. iij. ꝙ ep̄s nō potest cū illo dispēsare siue illū restituere sup b̄n̄ficio siue habito p simoniā siue alio modo habito, q2 tunc solus papa illud pōt facere. vt no. i. c. de simoniace. ꝛ ibi do. Ab. ꝛ in. c. quoniā. d̄ simo. vbi qñ regulares scienter ingrediunt̄ monasteriū p simoniā retrudēdi sunt in aliud monasteriū ad agendū penitētiā, sꝫ ꝯstat ꝙ facilius dispēsat̄ cū hm̄oi regularibus ꝗ̄ cū secularibus. c. i. de filijs presbi. c. cū ergo ep̄s ꝯ̄ illud ḡnale ꝯciliū dispensare nō potest cū hm̄oi regularibus ꝙ remaneant in illis locis, multominus cuꝫ seculari poterit dispensare in b̄n̄ficio p eū simoniace acqsito, vel in alio quocunqꝫ, modo vt no. Hēri. in. c. post translationē. d̄ renun. ꝛ si religionē ingrediat̄. c. i. i. q. v. ibi qñ dicit ꝓ magna misericordia eos ibidē mi

11 nistrare p̄mittimus, † sꝫ Inno. in. d. c. de simoniace dicit ꝯ̄riū ꝙ lꝫ in b̄n̄ficio simoniace adepto ep̄s cū eo dispensare nō possit, t̄ñ pōt cū eo dispensare, vt in alia ecclesia obtineat b̄n̄ficiū, vel ēt in eadē, vt no. Cal. in. d. c. post translationē. de renun. ꝛ do. Abb. in. d. c. d̄ simoniace. de simo. vbi tꝫ qd̄ si spōte ꝛ libere renūciat poterit secū dispensari p episcopū ad aliā ecclesiā, sꝫ vt habeat illā dignitatē in qua fuit cōmissa simonia dispensari nō pōt, nisi vt hēat in eadē ecclesia aliquod simplex b̄n̄ficiū, ꝛ ibi ministret in minoribus ordinibus vt satis ibi ꝓbat̄, de alijs aūt b̄n̄ficijs si expectat sn̄iaꝫ ꝯdēnatoriā tunc nullo modo dispensat ep̄s nec in ista ecclesia nec in alia. c. nobis. d̄ symo. vbi dr̄ talē nō posse aliquā dispēsationē obtiner̄. vt. d. c. i. i. q. v. vbi p̄mitti̅t̄ dispensatio cū tali, si oīno dimiserit b̄n̄ficiū, ꝛ sic sponte, q2 mitius agit̄ cū confesso ꝗ̄ cū conuicto. c. volo.

11 xij.q.i.† ꝛ ꝯdēnatus de ſimonia efficit̄ infamis infamia iuris.c.ſa ne.xv.q.iij.cū quo nō pōt eps diſpenſare niſi in caſibus expreſſis a iure.vt no.do.abb.ꝛ fel.in.c.cū te.de re iudi.ꝛ in.d.§.de adulte. de iudi.ſi aūt iſte penitus fuit ignorans,q: alius ꝓ eo dedit pecu niā nec ratū habuit,ꝛ cū tali ignorante nō pōt eps diſpēſare,vt ha beat illā dignitatē in illa vice,hoc ē in illa vacatione,ſ3 bene in alia vacatione.vt.d.c.ſi alicuius.ꝛ qđ ibi no.de elec.ꝛ.i.q.v.c.i.vbi nō ꝑmittit̄ epō diſpenſatio ſ3 pape,vt qs hēat dignitatē illa3,vbi fuit cōmiſſa ſimonia,ſecus in ſimplici bñficio.vt.d.c.ſi alicuius.op3.n. ꝙ viciū ſimonie purget̄ ꝑ pſonā mediā,ſicut pſona media purgat viciū ſucceſſionis in bñficio pr̄no.c.ex tranſmiſſa.ꝛ.c.ad extirpan das.de filijs pſbi.cū ſimilibus.vt no.do.abb.in.d.c.de ſimoniace. de ſimo.nā ſi poſſet in ea vacatione ꝓmoueri ad illā dignitatē vi deret̄ ꝓmotio vicioſa ex proximitate vicij,q: ea q̄ incōtinenti fiūt ineſſe vident̄.l.lecta.ff.ſi cer.peta.c.officij.de elec.ꝙ eſt limitandu3 niſi ſimōia eēt cōmiſſa ab inimicis,aut ab alio i fraudē iſtius igno rātis,tūc ſibi nō nocet.vt ē tex.i.c.nobis ꝛ i.c. ſicut tuis. de ſimo. ꝛ idē ſi electo ꝯdicēte q: ꝯdicens cōparat̄ ei in cuius fraudē data fuit pecūia.vt no.d.Ab.ꝑ illū tex.i.c.ſicut.ꝺ ſimo.ꝛ l3 ille tex.loq̄ tur in ꝯfirmatione nō vr̄ rō diuerſitatis inter electionē ꝛ cōfirma tionē,vtroq3.n.caſu agit̄ de iure q̄rendo.c.ſup his.de accuſa.alia aūt bñficia pōt hr̄e ſine diſpenſatione,ex quo ſimoniā nō cōmiſit, ſi ſtati vt cognouit ſimoniā,dimittit bñficiū ſimoniace ignoranter adeptū,vt.d.c.poſt tranſlationem.§.rurſus.ꝛ quod ibi not.de re nun.ꝛ ꝙ dictū eſt epiſcopū poſſe in certis caſibus diſpenſare cū ſi moniaco,intelligit̄ qñ nō ſibi ſ3 ſuo ꝓdeceſſori aut alteri eo ignorā te data eſt pecunia,q: ſi deliquiſſet indignus eēt poteſtate diſpēſan di.vt no.in.c.preſentiū.i.q.v.ibi dū dicit in prin.non epiſcopo.Et cum his ſit expedita preſens queſtio.

SVMMARIVM

1 Collatio beneficij an debeat eſſe libera ita ꝙ nō iteruen iat metus
2 Ellectio ꝑ metu3 facta,an ſit nulla,ꝛ.ĩ.nu.6.ꝛ.13.
3 Conſenſus non ſufficit niſi adſit qualitas libertatis.
4 Matrimoniū valet,qñ qs cōpellit ꝯhi cū certo gn̄e pſonaꝝ.
Argumētū de matrimonio carnali ad ſpirituale valet.
5 Cōſuetudo valet ꝙ elligat̄ ꝑlatus de gremio alterius eccle.
7 Metus in actibus ſpiritualibus ipſo iure viciat.
Uotum per metum emiſſum non valet.
Idem in excommunicationis abſolutionem.
8 Renūciatio bñficij metu facta,an valeat,ꝛ.ĩ.nu.10.ꝛ.19.
Quid quando ira vel fraude eſt facta in nu.12.
9 Renuncians ꝑ metū bñficio ſi poſtea ſpoliet̄ an hēat interdictū re cuperāde,ꝛ ſi inqetet̄ incūbēs poſſ. an hēat iterdictū retinēde.
Et quod remedium habeat,ꝛ.ĩ.nu.11.
12 Exceptiones nō releuātes nō ſunt admittende.
13 Ellectio metu facta an validet̄ ſi ellect⁹ poſtea ſpōte receptus ſit.
14 Collatio bñficij facta a nō vicario an poſſit hr̄i rata ꝑ epu3.
15 Ellectio facta de aliquo q rogauit vnū ꝺ ellectorib⁹ an valeat.
16 Elligentes ꝑ impſſionē an ſint priuati elligendi facultate.
17 Collatio ſeu ellectio qñ dicat̄ fieri ꝑ abuſionē laicoꝝ.
18 Collatio vł ellectio qñ timet̄,ꝙ nō poſſit fieri ſine violentia cōi in aliquo loco in quo ellectores timent venire quid agendum: ſit.

QVÆSTIO XXXII

q Uero trigeſimoſecundo

1 † An collatio ꝺ bñficio fienda debeat eē libera,ita qđ nō interueniat metus,ꝛ eſt dōm ꝙ ſic,ꝙ metus nō d3 interuenire.c.dilectiſſimi.viij.q.ij.q: animus in ꝯſulēdo d3 eē liber vt ait Saluſtius,† ꝛ hinc eſt qđ electio facta ꝑ metū noiationis ꝛ 2 ipreſſionis eſt ipſo iure nulla.vt no.Hoſtien.ꝛ do.Abb.in.c.l3 de electio.facit tex.in.c.bone el.i.de electi.ꝛ dr̄ in.d.c.l3.ꝙ electio pa pe facta ꝑ ſeditionē violentā aut oppreſſionē eſt ipſo iure nulla, vt eſt tex.in.c.in noie dn̄i.xxiij.diſtin.ꝛ in.c.ſi qs pecunia.ꝛ i.c.ſi duo. lxxix.diſtin.q: ſicut in mr̄imonio carnali ꝯſenſus d3 eē liber.alias mr̄imoniū eſt nullū.c.cū locū.de ſponſa.ſic eſt dōm in matrimonio ſpirituali,vt eſt glo.ꝛ ibi do.Abb.circa prin.in.d.capi. bone el.i. ꝛ in.c.qſquis.de ele.vbi t3 Inno.ꝙ electio fcā ꝑ minas dr̄ fcā ꝑ ſe cularis poteſtatis abuſum.quo cāu nulla eſt.facit.c.vbi ꝑiculū.§. ceteꝝ.de ele.in.vi.vbi dr̄.ꝙ ceſſat electō dū adimet̄ libertas eligē 3 di q: vbi reqrit̄ ꝯſenſus cū qualitate libertatis nō ſufficit ꝯſenſus, niſi adſit qualitas libertatis.c.piſanis.de reſtitu.ſpolia.facit gl.i. c.notificaſti.xxiij.q.v.ꝛ.d.abb.in.c.cū locū.de ſponſa.ꝛ i.c.abbas qđ me.cā.Bar.in tracta.de tyrāno.ꝛ Bal.in.l.decernimus.C.ꝺ ſac.ſan.eccl.ꝛ illud eſt limittandū,qñ iſti eligētes cōpellunt̄ eliger̄ aliquē certū clericū.ſecus ſi cōpellerent̄ eligere aliquē de certo ge nere pſonarum tunc nō eſſ3 libertas omnino adēpta.vt no.d.abb. in.d.c.l3.ꝛ in.c.cū terra.de elec.ꝛ in.c.abbas.quod metus cauſa. ꝛ in.c.olim.il.ij.de reſti.ſpol.vt no.Bal.in.q.que incipit ad ho norē.vbi diſputat de validitate electiōis Urbani ſexti que diceba 4 tur facta ꝑ impreſſionē vt no.Car.ale.in.c.cū locū.de ſpon.† vbi dicit qđ ſi aliqs cōpellit̄ ꝯhere matrimoniū cū certo genere pſona rū puta cū vna ex mulierib⁹ talis ville,talis ciuitatis,vel talis pa rentele valet matrimoniū,arguēdo de matrimonio carnali ad ma trimoniū ſpirituale,que argumētatio de iure eſt approbata.c.ij.ꝺ tranſla.prela no.doc.in.c.tue.de ſpōſa.ꝛ v3 ꝯſuetudo que nō in to tū tollit libertatē ꝯſenſus,ſed i aliquo eā diminuit ſeu reſtringit ad certū genus pſonaꝝ.c.cū dilectus de ꝯſue.ꝛ ibi docto.ꝛ in.c.ab 5 bate.de verbo.ſigni.† vbi valet ꝯſuetudo qđ cap.teneat̄ eliger̄ pre latū de gremio alterius eccle.ſecus ſi ꝯſuetudo cōpelleret vnū pre ciſe eligere.vt no.Jo.an.ꝛ do.abb.in.c.cū terra.ꝺ elec.ex quo pa tet ꝙ nō omnimoda libertas eſt de ſubſtantia electionis vel matri monij.ſi.n.eēt de ſubſtātia nō valeret dicta ꝯſuetudo ꝯ̄ ſubſtātia3 actus.vt no.in.c.nō putamus.ꝺ ꝯſue.in.vi.qđ ergo dr̄ ꝙ debet in teruenire omnimoda libertas in matrimonio ſpūali vel carnali,d3 intelligi vt nō cōpellat̄ ꝯhere cū certa pſona vel eligere certā pſo nā,ſecus ergo eſt ſi cōpelleret̄ eliger̄ de certo gener̄ pſonaꝝ,vt no. 6 Inno.in.c.quod ſicut.de elec.† vbi t3 ꝙ ſi metus interceſſit,t3 ele ctio l3 veniat irritanda,ꝛ electus renunciare tenet̄,vt no.ꝺ.Abb. in.d.c.abbas quod metus cauſa,tñ anteq̄ irritet̄ tenent geſta per eū.ad premiſſa facit,q: olim mr̄imoniū carnale erat de ꝑcepto.c. nuptiarum.xxvij.q.i.ꝛ nihilominus neceſſitatus ꝯhere in genere nō dicebat̄ ꝯhere ꝯ̄ voluntatem,immo tenebat matrimonium, ex quibus videt̄ ꝙ electio facta ꝑ metum eſt ipſo iure nulla,ꝛ simili ter renunciatio beneficij,quia contrariorum eadem eſt diſciplina. ff.de his qui ſunt ſui vel alie.iuris.l.i.ꝛ.xxxij.diſt.hoſpitiolum,fa cit cle.multorum.de penis.ꝛ hanc partem videtur tenere Hen.in cap.ꝙ in onbijs.de renun.per cap.ad aures ꝙ metus cauſa.ꝛ no tant Do.de rota deciſio.cciij.ꝛ do.anto.in cap.ſup hoc.de renun. 7 ꝛ in.d.c.ad aures,ꝙ metus cauſa † vbi t3 ꝙ in omnibus ſpiritua libus actibus metus viciat ipſo iure,quia debet interuenire libera voluntas,vt patet in alienatione rerum eccleſiaſticarum capi.per uenit.de iureiu.que ſolemnitate debita ſeruata fieri debet q: ꝯſtat ꝙ ſine ea non valeret cap.ſine exceptione.xij.q.ij.ꝛ cap.i.de rebus eccleſie non alie.in.vi.ꝛ ca.l3 de voto ꝛ voti redemp.ꝛ idem eſt di cendum in voto emiſſo ꝑ metum,vt eſt glo.communiter per doct. approbata in cap.abbas ꝙ metus cauſa,ꝛ idem etiam eſt dicen dum in abſolutione ab excommunicatione facta per metu3.vt.c.i. ꝙ metus cauſa in.vi.facit quod no.Jo.an.in cap.nō firmatur.de 8 regu.iur.in.vi.i mercu.† vbi t3 ꝙ renunciatio beneficij facta timo re mortis nō tenet per capitu.conſaldus.xvij.q.ij.vbi Archi.ꝛ ita etiā tenet Henri.in cap.fi.de rerum permu.tñ cōmunis opinio eſt contra ꝙ renunciatio beneficij facta per metum tenet,ſicut regula riter tenent actus,qui ſunt facti per metu3,ꝛ ipe renūcians perdit ius ꝛ poſſeſſionem beneficij.vt no.gl.i.in.d.capitu.ad aures ꝛ ibi do.Abb.ꝛ ibi doc.ꝙ metus cauſa,ꝛ in dicto cap.ſuper hoc.de re nun.ꝛ in.c.i.xv.q.vi.ꝛ do.de rota deciſio.ccclxxiij.arg.d.cle.mul torum.§.ſane.de penis,vbi illa renunciatio metu extorta pronun ciatur nulla,que fuit facta per captionem ꝛ detentionem potentū ſecularium in odium iſtorum potentum,qui quandoq3 incarcerāt clericos,vt renuncient ſuis beneficijs,ſecus ergo quādo nō fit ſpō te ſine tali captione.vt ibi no.per doc.ꝛ ibi Pau.tenet ꝙ illud eſt ius nouum.vt no.d.Abb.in cap.ſollicita de reſti.ſpo.ꝛ in.d.c.ab bas per illum tex.ꝙ metus cauſa,vbi papa ſe fundat ſuper regula generali ꝙ ea que vi ꝛ metu fiunt debent in irritū reuocari,ita qđ beneficium coacte reſignatum debet repeti per actionē qđ metus cauſa coram ſuperiore, qui beneficium reſtituet,cuius dominium 9 fuerat perditum † ꝛ hanc partem tenendo ſequitur qđ huiuſmodi renuncians per metum beneficio ſuo,ſi inde poſtea ſpolietur, aut violēter eijciatur,non poteſt agere interdicto recuperande ad reſti tutionem conſequendam,quia per renunciationem ꝑdidit tā pro prietate3 q̄ poſſeſſionem.l.ſiquis vi.§.differētia.ff.de acqui poſ.ꝛ Inno.in.d.c.ſuper hoc.de renun.ꝛ Pau.in cle.i.ꝺ renū.facit gl. ij.in ca.inter cetera.de prebē.ꝛ.c.accepta.de reſt.ſpo.vbi.d.Ab. poſt ant.de bu.ꝛ in.d.c.ſolicite de reſti.ſpo.ꝛ ſi icumbat poſſeſſio ni beneficij poſt renunciationem,ꝛ inquietetur non poteſt agere in terdicto retinende,cui equipollet caſus ſciſme ꝛ nouitatis,cum ꝑ diderit omne ius proprietatis ꝛ poſſeſſionis. facit capitu. audita de reſti.ſpo.vbi do.tamen ſibi competit actio ꝙ metus cauſa,per quā

quã restituentur sibi oĩa que tradidit p metum cũ integritate. vt. d.c. abbas qḋ metus causa, ⁊ videbaṫ noua collatione indigere. vt no. doc. in. c. si beneficia. de preben. in. vi. ⁊ in. c. i. de rerum per muta. in. vi. ⁊ de resignante suum bñficiũ causa pmutationis q de rigore iuris nõ potest propria auctoritate redire ad illud sine noua collatione pmutatione nõ cõpleta, cum p resignationẽ pdiderit ius beneficij, ⁊ p collationẽ alteri factã fuerit dominiũ in illum translatuz. l. cũ precib⁹. C. de rez pmu. licet de equitate aliud videaṫ dicendũ, vt viteṫ circuitus cle. auditor. ḋ rescri. ⁊ doc. in cle. i. de rez pmu. ⁊ Fed. in trac. permu. q. viij. ⁊ do. abb. in. c. cũ venerabilis. de excep. ⁊ in cap. cuz vniuersoz. de rez permu. vel cõpetit ei aliud remediuz quo directe petit bñficiuz intentando vtilem actionẽ. l. iij. C. qḋ metus causa, no. ḋ. abb. in. c. ad audiẽtiam qḋ

10 metus causa † tñ prima opinio videṫ verior, qḋ nõ teneat renunciatio bñficij p metũ iustum fcã, facit. d. c. sup hoc. de renũ. scḋz intellectũ illoz qui intelligunt qḋ ibi agebaṫ rei vẽdicatione, vbi renunciantes bñficijs p vim metuz ⁊ oppressionẽ admittunṫ ad ea repetenda rei vendicatione, sed rei vendicatio nõ daṫ nisi dño. l.

11 in rẽ. ff. de rei vẽ. no. i. c. ij. de libel. obla. ⁊. d. c. solicite † vbi renuncians bñficio post spoliationẽ admittiṫ ad repetenduz interdicto recuperãde, q: nõ est verisimile ꝙ spoliatus sponte suo iuri renũciauerit, q: si ꝯstaret ꝙ sponte renũciasset nõ admittereṫ, lꝫ aliter intelligat do. abb. ibi dicens hr̃e locũ, q: renũciatio facta ẽ in manib⁹ nõ sui supioris licet post spoliationẽ, ⁊ nõ vbi eẽt facta i manibus superioris, sꝫ mihi magis placet vt illud. c. solicite intelligatur eẽ vez, qñ illa renunciatio fuit facta in manibus superioris, sꝫ adhuc nõ ꝯstabat de validitate renunciationis an sponte vel coacte fuisset facta, vt pꝫ i illo tex. si bene põderenṫ eius verba, ⁊ pcipue ibi q: nõ est verisĩle ⁊c. ⁊ sic dubitabaṫ de validitate illius renunciatiõis, pꝫ ẽt q: ꝯstabat ibi expresse renũciationẽ interuenisse, nec de hoc erat aliqua dubitatio cũ pars ꝯfessa fuit, nec allegationes seu ꝓbationes restabant. vt no. ibi do. Abb. sꝫ testes inducebanṫ ad probandũ validitatẽ renunciationis vt pꝫ ibi ꝯ eũ testes ⁊c. ⁊ papa solũ ꝓhibuit illos testes admittendos antequam spoliatus fuerit restitutus, itez si illa renunciatio fuisset efficax nõ reciperenṫ alijs testes, ⁊ ex quo ꝯstabat de ea p cõfessionẽ partis, et sic notoria erat renunciato, ⁊ p cõsequens nõ est necessaria alia probatio, argu. c. qm̃. de filijs presbi. ⁊. c. secundi. de confes. ⁊. c. euidẽtia. de accusa. Itez si illa renũciatio fuisset facta in manibus nõ sui superioris, ad quid papa cũ tãta solicitudine mãdasset inqri, quo tpe fuit fcã ista renũciatio, cũ hmõi renũciatio nõ piudicet renunciãti, nec p eaz pdatur ius ꝙ hẽbat in beneficio, imo talis renunciatõ nõ tenet iuxta notata p doc. in ca. ꝙ in dubijs. de renun. ⁊ Host. in. c. ex ore. de his que fiunt a maio. parte capituli, ⁊ domi. Abb. in capi. solicite. de restitu. spo. imo ḋbuisset illico spoliatũ restituere, argu. c. ij. ⁊ fi. de ordi. cog. ⁊. c. ex cõquestione. de restitu. spolia. nec talis exceptio habebat releuare excipientẽ, cuz nõ cõcernat defectũ ꝓprietatis, nec possessionis, iuxta no. i. c. soli

12 cite. ḋ resti. spo. † ⁊ exceptiones nõ releuãtes excipiẽtẽ nõ sunt admittẽde. c. cũ cõtingat. ḋ offi. ḋlega. ⁊ in. c. ad id ḋ spõ. no. Inno. in. c. inter dilectos. ḋ exces. pla. Itẽ nõ vꝫ ꝯñtia, renũciatio ẽ facta in manibus supioris. ergo vꝫ. nã põt fieri calore iracũdie, quo casu nõ piudicat renũciãti, vt no. Joã. an. i. c. ij. ḋ renũ. in. vi. ⁊ Archi. in. c. ꝗ̃ piculosum. xlvij. q. i. ⁊ ḋ peni. disti. i. c. diuortiũ. ⁊. ff. ḋ reg. iur. l. qcquid calore. ⁊ no. p glo. ⁊ doc. i. c. ex litteris. ḋ diuor. ⁊ domi. abb. i. c. ḋ multa. ḋ pbẽ. vbi no. ꝙ si fiat p dolũ nõ tꝫ, glo. in c. suggestũ. vij. q. i. nec si fiat ex turpi causa cap. cũ pridẽ. ḋ pac.

13 † ⁊ hinc est ꝙ si elegerunt coacte, si eligẽtes post modum recipiãt electũ spõte an validetur electio prius nulla ꝗsi purgato metu. ⁊ ẽ dicedũ ꝙ nõ p illã regulã gñalẽ nõ firmaṫ tractu tpis ꝙ ab initio nõ valuit cap. nõ firmatur. de reg. iur. in. vi. ⁊ cũ tractatur ḋ viribus collationis vl̃ electionis initiũ ẽ ĩspiciẽdũ, hoc ẽ tẽpus collationis vel electionis celebrate. ca. cũ dilectus. ḋ cõsue. ca. cũ inter. r. seniorẽ. de elec. ⁊ cap. principatus. i. q. i. ⁊ cap. dudũ. el. i. de elec. vbi illud qḋ ẽ nullũ ex ḋfectu solẽnitatis cuius suppletio nõ ḋpẽdet a potestate ⁊c. imo egomet si exercuissem actũ sine solẽnitate actus nõ valeret. vt ẽ tex. i ca. si cui de elec. in. vi. ⁊ no. i capi. quditis. cũ ibi no. de elec. ⁊ no. docto. in capitu. prudẽtiã. de offi. ḋlega. ⁊ i capitu. cũ vos. ḋ his q̃ fiũt a pla. sꝫ istud argu. non valet vbi electio fuit alias canonica ḋ iure positiuo, q: seruata sunt oĩa solẽnia, fuit tñ coacta. vt not. Inno. in. c. cũ dilecti. de elec. ⁊ Jo. an. c. nõ firmatur. ⁊ in. c. ratũ qs. de reg. iur. in. vi. ⁊ no. doc. in. c. dudũ, el primo. de elec. Cõpo. in. c. ꝙ sicut. eo. titu. de elec. ⁊ hoc dũmodo electus fuerit in dolo ⁊ conscius violẽtie ⁊ impressionis talis. n. fuit intrusus ⁊ executionem nõ habꝫ. c. si qs deinceps. xvi. q. vij. ⁊ in isto casu deest puritas in ingressu isti⁹ que i bñficijs cõsideratur. vt. i. q. i. siqs. iõ cedere tenetur, nec p sequẽtẽ cõsensum eligẽtiũ viciũ purgatur. c. nisi cũ pdẽ. ḋ renun. §. i. cũ ibi not. alij tenẽt ꝯ p. l. ij. C. qḋ metus causa. ⁊. l. si ob turpẽ. ff. ḋ cõdi. ob tur. causam. ⁊ hoc habet locũ si electio alias fuit canonica hoc ẽ non nulla sed ãnullãda p supiorẽ. vt no. Inn. ⁊ do. abb. i. d. c. qḋ sicut.

14 ḋ elec. † ⁊ ex his inferunt doc. ꝙ episcopus põt hr̃e ratã collationẽ bñficij factã a nõ vicario vl̃ a vicario generali. vt no. Domi. ḋ sanc. ge. in. c. licet. de offi. vica. in. vi. ⁊ illa valebit ex nũc, hoc ẽ ex tpe ratificationis. nõ autẽ ex tũc, cũ in ea iuspiciatur iniciũ, iuxta no. in. c. dilecto. de pbẽ. ⁊ dig. ⁊ tollerantia expssa ipsius plati dat ius in bñficio, vt no. Jo. an. ⁊ Hen. in. c. ex ore. de his que fiunt a maio. parte ca. ⁊ do. abb. in. c. cuz ex officij de prescri. ⁊ do. ḋ ro. decis. ccccxxxix. ⁊ receptio facta p cap. ad quod spectabat collatio pbẽdaz hꝫ vim collationis, vt no. do. abb. in. c. auctoritate. ḋ insti. ⁊ collatio siue electio facta p cõminationes ⁊ ipressiones est ipso iure nulla. vt. c. bone, ⁊. c. quisquis. de electio. ⁊ ibi do. abba. post alios docto. ⁊ glo. in. c. i. in. §. ego in versi. presumant. de elec-

15 ctio. in prag. † ⁊ no. singulariter Inno. in. d. c. ꝙ sicut. de electio. quod si quis sit electus, q pro se rogauerat vnuz de electoribus, renũciare teneṫ timens talẽ electionẽ est nullã. allegat. c. p inquisitionẽ. de elec. ⁊ notaṫ i. d. c. bone eo. ti. de elec. vbi docto. sentiũt ꝙ nõ est nulla, sꝫ venit retractanda pp viciuz ambitionis precedẽtis. c. si quis pecunia. ⁊. c. si duo. c. si qs papa lxxix. di. c. in noĩe domini. §. si qs. xxiij. di. idẽ no. do. abb. in. d. c. bone ar. c. in scripturis. viij. q. i. facit. c. i. §. ⁊ cũ humane ⁊ ibi glo. i ver. vtiliorẽ. de ele. in prag. eligentes tñ talẽ procurantẽ ad solas preces ⁊ instantias nõ sunt priuati potestate eligẽdi, lꝫ peccauerint, q: nõ inueniṫ iure

16 cautuz. vt no. doc. in. d. c. bone. ⁊ ibi Inn. de elec. † ⁊ eligentes vl̃ postulãtes p impressionẽ priuatos eẽ ipso facto potestate eligẽdi pro illa vice, ⁊ potestas deuoluiṫ ad alios, q nõ delinquerunt licet pauciores. vt no. Inn. in. c. qsquis. de elec. sꝫ glo. ibi tenet ꝯtrariũ ꝙ nõ puniuntur per cap. cum vintoniensis in parte decisa. de ele. in quo loco respondet Inno. ꝙ. d. c. quisquis non emanauerat tẽpore. d. c. cũ vintoniẽsis. vbi Jo. an. dicit ꝙ dictũ Inn. ꝓcedit qñ electores sponte ꝯsentiunt impressioni ⁊ abusioni laycoruz quod no. in. d. cap. cum vintoniensis ⁊ illud procedit, quando per viꝫ ⁊ metum peruenerunt ad electionẽ, vel illud cap. quisquis procedit in impressione laycorum, in casu ca. cum vintoniẽsis forte intercessit impressio clericorum, sed prima solutio supra relata videṫ equior, q: nimis rigorosum esset eligentes per vim ⁊ metum puniri, cum metus eos excuset ẽt leuis, ca. siquis aũt. i. q. vi. ⁊ ibi Arch.

17 ⁊ Hen. in. d. cap. quisquis. de elec. † tũc collatio siue electio dicitur fieri per abusionem laycorum, quando eligẽtes spõte faciunt laycos interesse electioni, vt no. i. d. cap. massana. de ele. aut quando super persona eligenda clerici consulunt laycos, ⁊ obligant se vel promittunt certam eligere personam, quã layci consuluerint, vt no. in. d. c. quisquis. de elec. tamen videtur ꝙ sint quodãmodo puniẽdi eligentes p impressiones ⁊ preces, cum ipsis precipiatur in virtute sancte obedientie ne ad huiusmodi preces ⁊ impressiones aliquem eligant, cui magis debent obedire ꝗ̃ hominibus. c. si dominus ca. iulianus. xi. q. iij. ⁊ huiusmodi impressionibus debẽt viriliter pro domo israel resistere. xliij. dist. cap. si rector in fi. §. nos igiṫ, ⁊ si impssionibus acqescãt peccant vt. s. dictum est ponderando illud verbum psumant in iuribus supra allegatis, qḋ sonat in malũ, ⁊ dicit Bal. in. l. interpositas. C. de trãsac. ꝙ maior ꝯstantia reqriṫ in platis ⁊ alijs clericis, ⁊ audatiores debẽt eẽ ꝗ̃ layci, cũ defendanṫ. l. dei, q̃ dicit nolite tãgere christos meos. i. sacerdotibus. ix. q. i. ⁊ no. in auc. de nõ alie. colla. ij. ⁊ no. in. l. iij. C. si ꝯ ius vel vtili. publi. ⁊ iõ collatores vel eligẽtes qñ timẽt viꝫ ⁊ impssionẽ, ⁊ sunt aliq absentes q si audẽt venire ad ecclesiã, nec mittere ꝓcuratorẽ, tunc psentes ḋbẽt venire ad aliquẽ locũ tutũ, vbi absqꝫ metu possit fieri electio cũ absentibus, nã cũ metus ẽ realis ⁊ cõmunis puta q: timeṫ ꝓbabiliter ꝙ collatio vel electio nõ possit fieri pure ⁊ sine vicio ⁊ violẽtia, forte q: est aliqs tyrãnus paratus ad ipressionẽ, tunc absentes nõ tenenṫ venire, nec mittere procuratorẽ, cũ ẽt ꝓcuratori posset inferri violẽtia. vt no. in ca. bone el. i. de elec. vbi glo. ⁊ do. Abb. post alios doc. vñ tunc licite pñt petere vt assigneṫ locus idoneus ⁊ securus. vt. d. c. i noĩe dñi. ⁊. c. quãto. lxiij. dis. alias põt recurri ad superiorẽ aut appellari. vt. d. c. bone. il. i. de elec. ⁊ doc. in. c. ij. de noui ope. nũ. ⁊ Bal. in. l. decernimus. C. de sac. san. ec. lꝫ secus eẽt vbi metus eẽt psonalis, q: timeṫ solũ de psona absentis pp inimicitias vel odiũ, sic hꝫ locuz. c. q: pp. de ele. videlꝫ vt iste ꝯstituat ꝓcuratorẽ ad eligẽdũ, vt no. do. abb. i. d. c. bone. de elec. ⁊ si psentes nolunt ꝯuenire in loco securo cũ absentibus nõ debẽt ꝓcedere ad electionẽ quousque impressionis vel violentie metus cesset, nec iteṙ durante hoc ipedi-

mēto curret eis tēpus, p.c. ne p defectu. ibi iusto ipedimēto ò ele. ꝛ.c. q: diuersitatē de ꝯces. pbē. ꝛ.c. fi. de ele. vt no. Mādegotus i suo trac. de ele. in.c.ij. ꝛ Hen. ꝛ Cōpost. in. d.c. bone, ꝛ idē Man

19 degotus vbi. s. in.c. xiij. † ꝛ hinc dicit do. Abb. in.c. abbas. in. iij. nota. ꝙ metus causa, ꝙ renunciatio bñficij p metū facta tȝ, lȝ pos sit peti restō illius p actionē ꝙ metus cā, ꝛ illud fit sine noua colla tione, ꝛ absq; priuatione fienda de illo, cui interea fuit collatū bñ ficiū, ꝛ sic remanet vera ꝯclusio, qd̄ collatio facta alicui de aliquo bñficio p metū ē ipo iure nulla, Et cū his sit expedita p̄sens q̄stio.

SVMMARIVM

1 Prouisio pape quando non tenet an ius conferendi beneficium deuoluatur ad ordinarium.

2 Commenda dignitatis reseruate per papam si sit finita an potestas elligendi ad elligentes redeat.

Commenda durante an vacet beneficium.

3 Cōmendatarius an habeat ius in bñficio cōmendato.

Et an possit bñficia cōmēdata pmutare sine cōsensu cōmēdātis.

4 Cōmenda sublata an bñficiū vacet in curia.

Papa dans visitatorē eccle. vacanti, an eū sibi reseruare videat.

5 Episcopus in beneficijs spectantibus ad prouisionem pape potest administratorem ponere donec p papaȝ sit prouisum.

Et capitulum idem potest sede vacante.

QVÆSTIO XXXIII

1 Quero trigesimotertio † Si prouisio pape nō tenuit an ius puidēdi siue ꝯferēdi aut elligēdi deuoluat ad inferiores ad quos de iure cōi, ꝛ originariter spectabat, ꝛ est dōm qd̄ si puisio p papā ex causa noiatim expressa fuit facta vel reseruauit sibi platurā, ꝛ puisio illa seu reseruatio nō tenuit, puta pp indignitatē psone q: irregularis vel illegitimus, aut q: pp illi ꝯtulit, sȝ ante ꝯsensuȝ pstitū mortuus ē, aut est aliud bñficiū assecutus, tunc est ꝯcludēdū ꝙ si papa reseruat sibi dispositionē ꝛ puisionē motu pprio in fauorē ecclesie, ex quo collatio pape nō habuit effectū, nō pñt eligentes se intromittere in illa vacatione, ꝛ poterit papa puidere, cū semp duret causa reseruationis, vt nota. glo. in.c.ij. circa pn. in xbo causa de ele. in prag. p.c. si cōpromissarius. ꝛ.c. si electio. de elec. in. vi. not. Oldra. ꝯsi. lvij. q: ex quo papa semel se intromisit de illo bñficio inferior se itromittere nō pōt in illa vacatiōe, vt nota. d. Abb. ꝛ Jnn. in.c. inter dilectos. de exces. prela. p.c. vt nostrū. de app. ꝛ.ca. si eo tpe. de elec. in. vi. si xo papa reseruat illud bñficiū ad instantiam alicuius pro certa persona, tunc lȝ collatio nō habuit effectuȝ, tñ redit ad eligentes potestas, q: causa reseruationis cessat, ꝛ intēdebat prouidere tm̄ illi psone expresse in cuius fauorē reseruauerat ideo cū illa psona nō pōt habere dignitatē, redit potestas prouidendi, siue ꝯferendi, aut eligendi ad illos inferiores ad quos spectabat de iuri cōmuni, vt nota. do. Ab. post Jnno. in. d.c. inter dilectos. de exces. prela. ꝛ glo. in. d.c.ij. in xbo causa. de ele. in prag. q: cessante causa cessat effectus. c. cū cessante. de app. ꝛ.c. post trāslationē. de renun. no. Comp. in.c. cap. in glo. mag. in verbo item qd si puisio. de elec. ꝛ Arch. in.c. fi. de tēpo. ordi. in. vi. ꝛ Gaspa. de cal. in trac. reseruationū. ver. tertio quero ꝛ sequēti, ꝛ facit illō qd̄ nota. lap. ꝛ Do. de scō ge. in.c. si tibi absenti. de pbē. in. vi. vbi dicūt qd̄ si ordinarius ꝯtulit bñficiuȝ bernardo, ꝛ antequā ille acceptaret papa illud ꝯtulit alij, vel ꝯferri mādauit cū clausula si nō erat alteri tpe date ius q̄situȝ, deinde dictus bernardus recusauit acceptare ꝙ iteꝝ ordinarius poterit ipsuȝ bñficiū ꝯferre, q: collatio pape erat surreptīcia, cū eidē bernardo erat ius acq̄situ saltez ad rē ad bñficiū p collationē ordinarij, adeo ꝛ in tm̄ ꝙ p papaȝ h tacito facta collatio nō valeret. vt. d.c. si tibi absenti. ꝛ.c. si postq̄ȝ de pbē. in. vi. ergo illa collatio papalis nulla erat, ꝛ p ꝯsequēs nō potuit impedire collationē fiendā in posteꝝ p ordinariū. c. nō prestat. de reg. iu. in. vi.

2 † ꝛ si papa cōmēdat alicui hmōi dignitatē reseruatā an expirata ꝛ finita cōmenda redeat potestas elligēdi ad eligentes nota. Fed. in trac. pmuta. q. xv. tenet ꝙ nō deuoluit ad ipsos eligētes siue collatores istud ius ꝓuidendi vel eligendi, q: p cōmendā fi est plene puisum dignitati ꝛ durante cōmenda vacat bñficiuȝ de iure lȝ nō de facto. vt no. Arch. in.c. q plures. xxi. q̄st. i. nec ēt interiȝ ordinario curreret tēpus ad ꝯferendū, cū nō posset ꝯferre, vt no. Archi. ꝛ ibi alij doc. in ca. nemo. de elec. in. vi. ꝛ Rota decisio. xxvij.

3 † ꝛ iste cōmendatarius nō hȝ ius i bñficio cōmendato vt no. doc. in. d.c. nemo. de ele. in. vi. ꝛ no. d. Abb. in.c. cū olim. de reꝝ pmu. ꝙ bñficia cōmendata nō possunt p cōmēdatarios pmutari sine ꝯsensu eius, qui illa bñficia cōmēdauit, q: nō sunt cōmendatarioꝝ, ꝛ pmutatio dȝ fieri de bñficijs suis. c. i. de rerū pmu. in. vi. pōderando tex. ibi sua,

4 † ꝛ dicit Fed. vbi. s. ꝙ sublata cōmenda bñficiū vacans cēset vacare in curia, facit qd̄ not. Archi. in.c. is cui. de elec. in. vi. vbi tȝ ꝙ si papa ecclesie vacanti dat visitatorē vel administratorē nemo poterit illi ecclesie prouidere de pastore, hoc. n. faciendo vr̄ eius puisionem sibi reseruasse ar. c. fi. lxi. di. ꝛ.c. cū nobis de elec. ꝛ.c. vt nostrū. de appel. ꝛ.c. cuȝ venissent. de iudi. sȝ hodie dictuȝ Archi. nō seruat, q: licet papa ecclesijs electiuis vacantibus possit dare visitatorē. vt no. in.c. fi. de sup. neg. prela. in. vi. cū iuribus. s. alleg. tñ eius officiū expirat facta electione, nec eligentes ipediūt eligere p ꝯciliū basilien. c. i. ꝛ. ij. de elec. in prag. ꝛ omnis reseruatio de iure regulariter ē prohibita nisi in certis casibus. c. vnico de reserua. i prag.

5 † ꝛ bñficia spectātia ad collationē pape iure deuolutionis vel alias si nō est aliq̄s q interī illis bñficijs possit puidere, pōt eps ibidē deputare administratorē idoneū, donec p papā fuerit puisum. vt not. glo. vbi. s. arg. c. regenda. x. q. i. ꝛ istū administratorē cap. sede vacante in bñficijs spectātib⁹ ad collationē epi poterit dare, vt no. Jo. an. in.c. i. ne sede vacan. in. vi. ꝛ do. Abb. in.c. cuȝ vos. de officio ordinarij. ꝛ in.c. cū olim. de maioritate ꝛ obediētia. ꝛ expirata cōmenda de bñficio electiuo potestas eligēdi deuoluit ad ipsos eligentes hodie p ꝯciliū basiliense p iura superius allega. maxime si causa reseruationis cessat, alias possent diutissime eligentes fraudari iure eligendi, cū papa nō puideret hmōi bñficio de prelato. ꝛ hoc habet locum in regno francie, vbi concilium basiliense fuit receptum. secus est in alijs prouincijs, ꝛ hoc modo concordantur iura superius allegata. Et cum his sit expedita presens questio.

SVMMARIVM

1 Negligentia primi impetrantis quando dicatur ꝯstare, vt ius deuoluatur ad secundum impetrantem.

QVÆSTIO XXXIIII

1 Quero trigesimoquarto. † Qñ duo impetrant bñficia qualiter cognoscet ꝛ cōstabit de negligentia primi impetrātis no. Do. de rota. decisi. cccxvij. ꝛ Lap. ꝛ alij doc. in.c. tibi q. de rescri. qd̄ qñ primus impetrans expectat donec ꝯferat prebenda scdo impetranti nec pro primo erat pbēda aliquo modo affecta, ꝛ tunc dr̄ notabilis negligentia tex. ꝛ ibi doc. in. d.c. tibi qui. de rescri. in. vi. ꝛ in.c. ceteꝝ. ꝛ in.c. ad audientiā. il. ij. ꝛ in.c. cap. de rescri. aut nō expectat collationē fieri scdo, ꝛ tunc si primus impetrans fuit monit⁹ p executorē secundi ipetrantis, aut p ordinariū, vt infra certū tēpus cōpetens sibi faceret puideri de prebenda vacāte, ꝛ ipse fuit negligens, ꝛ tunc erit exclusus lapso illo tpe, ita vt nō possit illam prebēdā petere. ar. c. frequens. de resti. spo. ita tenēt Do. de rota decisio. cccxvij. ꝛ Lap. ꝛ Do. de san. ge. in. d.c. tibi q. de rescri. in. vi. ꝛ do. Abb. ꝛ Fel. vbi. s. ꝛ istud est intelligendū qñ scriberet sine assignatione termini p bñficiando, sȝ si scriberet cū assignatione termini, vt cōmuniter hodie fit, vt puta quā duxerit acceptādā infra mensem, si pmitteret labi menseȝ postquā vacationē sciuerit nō acceptando, tunc diceret notabilis negligentia absq; alia termini assignatione, vt est tex. ꝛ ibi glo. in verbo mense. in cle. vnica de ꝯces. preben. ꝛ hoc modo cōcordant iura. ita tȝ Do. ò san. ge. in. d.c. tibi qui. de rescri. in. vi. aut nō fuit monitus ꝛ aliter ꝯstat ò negligentia, nec primo fuerat collatus canonicatus a pp, nec aliter affecta pbenda, ꝛ tunc illa notabilis negligētia excludit pmū, ēt si res nō eēt integra. vt puta q: iā p̄sentauerat rescriptū, ꝛ processuȝ erat ad aliquē actū pro primo impetrāte, ꝛ ita pōt vno mō intelligi tex. in. d.c. tibi qui. de rescri. circa fi. q: primo impetranti erat collatus canonicatus a pp vel p ipso erat affecta prebēda, ꝛ tunc dn̄t Lap. ꝛ Jo. an. in. d.c. tibi qui. sibi respondisse, quod notabilis negligentia primi nō excludebat eū, ex quo nōdū erat deuentū ad collationē factā scdo, quasi notabilis negligentia primi nō dicat, donec fuerit deuentū ad collationē prebēde, ꝛ ita dicit procedere nota. per Hosti. in.c. capitulum. de rescrip. ꝛ Joan. an. ꝛ Archi. in. d.c. si clericus. de prebē. in. vi. ꝛ p ista pte dicit Lap. in. d.c. tibi qui facere. d.c. si clericus. de preben. ꝛ etiaȝ. c. si tibi absenti. eo. lib. de preben. in. vi. ꝛ secundum istam opinioneȝ oportet quod finis. c. tibi qui. de rescri. intelligatur ꝛ referatur tantum ad primum dictuȝ illius, vt tunc dicatur notabilis negligentia quando scds

do secundus preuenit in collatione canonicatus primi impetran tis, dicit Cap. vbi. s. quod istud nõ placet sibi, q2 potest dari negligentia notabilis primi, si ēt nõ preueniat p sm ad collationē prebende, vt vult tex. in. d. c. tibi qui. de rescri. quod illa clausula referat ad oēs casus ibi positos, ꝛ istud tenendo nõ obstat. d. c. si clericus. de preben. in. vi. q2 ibi nõ debet sumi ar. a ɔ̃rio sensu cum in. d. c. tibi qui sit tex. cõtrarius, nec ēt obstat. c. si tibi absenti. de preben. in. vi. q2 ibi loquit̃ in eo cui iā collatum erat bñficiū, ꝛ sic habebat plus iuris in. d. c. si tibi absenti. ꝛ nos loquimur in impetratione vbi nõ ɔ̃sequitur ius. c. si. de ɔ̃cess. preben. in. vi. ꝛ istud tenet Joan. de ligna. in. d. c. tibi qui. de rescri. in. vi. ꝛ cū ista clausula respiciat oēs casus precedentes cū loquat̃ in plurali ꝛ sic nõ est intētio tex. vbi. s. includeret alteꝝ casuū tm̄, ꝛ tñ in scdo ꝛ in tertio cau. d. c. tibi qui erat affecta pbēda sm Joā. de imo. ibi in. d. c. tibi, ꝛ sequitur Do. de san. ge. vbi. s. cõcordando opiniones ꝙ aut primus impetrās est in notabili negligentia ꝛ in eadē ecclesia est secundus impetrās ꝛ tūc procedat opinio Cap. ꝛ sequaciū quaꝫ. s. retuli, aut nõ ē secundus impetrans, ꝛ tunc lꝫ nõ fuerit in notabili negligentia, tñ ex quo nõ est deuentū ad collationē alterius, debebit ille obtinere, ꝛ ita procedat. d. Joa. and. per illum tex. in. d. c. si clericus a ɔ̃rio sensu de prebē. in. vi. ꝛ tūc ille tex. nõ ɔ̃dicit ɔ̃rio sensui illius. c. tibi q de rescri. in. vi. q2 ibi loquit̃ qñ est alius impetrans post primū in ecclesia, ꝛ istud dictū Joā. de imo. quod. s. retuli põt eē veꝝ, qñ scriberet̃ sine assignatione tpis infra quod haberet impetrans de nouo impetrare, sꝫ si adijceret̃ tēpus sm stiluꝫ hodiernuꝫ tunc oportet distingui, q2 aut tēpus nõ iungitur reseruationi nec potestati acceptandi, vt puta q2 dicitur bñficiuꝫ qd in tali loco vacauerit, quod duxerit acceptādū tibi ɔ̃ferendū collationi nr̄e reseruamus, inhibētes ne infra menseꝫ aliquis presumat super illo quicquā attentare, q2 tunc lꝫ fuerit negligentia notabilis ex quo nõ est alteri collatū, nec est secundus ipetrans poterit sibi ɔ̃ferri, vt voluit glo. in. d. cle. vnica sup verbo infra mēsem de ɔ̃cess. preben. ꝛ isto casu ēt potest saluari dictū Joan. de imo. s. relatū, vt no. Do. de san. ge. in. d. c. tibi qui. de rescri. in. vi. vel tempus iungit̃ reseruationi potestatis executorie ꝛ acceptatiōi, vt q2 dr̄ ɔ̃feras bñficiū quod infra menseꝫ duxerit acceptādū, ꝛ tūc data negligentia mensis nõ poterit iste illam obtinere, ēt si nõ sit ibi alius impetrans, nec sibi poterit ɔ̃ferri p suum executorē, nec per ordinariū, ex quo ille fuit negligens in acceptādo, vt no. in. d. cle. vnica de ɔ̃cess. preben. q̃ respondet ꝛ limitat. d. c. si clericus de prebē. in. vi. ita tꝫ ꝛ sequit̃. Do. de san. ge. i. d. c. tibi q. de rescri. in. vi. ꝛ ista sunt addēda ad ea q̃ fuerūt dicta. s. in illis duabus questionibus, que qualitates in litteris sint exprimēde, ꝛ que qualitates nõ sunt exprimende, Et cū his sit expedita presens questio.

SVMMARIVM

1 Beneficiū si a duob⁹ simul sit impetratus an idistīcte ꝓcedat dispositio. c. duobus de rescri. in vi. quādo non sunt eiusdem date vt preferatur ille qui primo presentauerit.
2 Paritas vbi ad imparitatem redacta est per aliquid additū ad alteram partium alteram excludit.
3 Clausularum anteferri, ꝛ non obstante, ꝙ pro alio scripserimus ꝛ sim. que sit natura.
4 Clausularum non obstante ꝙ sit beneficiatus, non obstante defectu etatis, non obstante numero, ꝛ non obstante ꝙ ecclesi. per nos fuerit grauata, que sit natura.
5 Cap. duobus ď rescriptis quō ꝓcedat, ꝛ. J. nu. 7. 8. ꝛ. 9.
Gratia qñ plenissime vel strictissime interpretetur.
6 Impetrās cū cl'a motu ꝓprio pfert̃ i eadē data ipetrāti sine cl'a. Gratia data metu proprio dicitur beneficium pape.

QVÆSTIO XXXV

Vero trigesimoquinto.

† An dispositio. cap. duobus de rescrip. in. vi. procedat indistincte ita quod quando sunt duo impetrātes eiusdē date ille veniat pferendus qui primo presentauerit est dicēdū ꝙ illud. c. duobus nõ ꝓcedit qñ in litteris alterius istorum impetrantium est clausula nõ obstante ꝙ pro alio scripserimus vel similis clausula, de qbus p glo. asspe. in. d. c. tibi. de rescri. in. vi. vt no. in spē Do. de san. ge. in. c. duobus col. ij. ver. sꝫ pone. de rescri. in. vi. ꝛ si alter illoꝝ hꝫ clausulā ꝛ alter nõ hꝫ, tūc habens illā clausulā pfert̃ alteri, quāuis prio pn̄tauerit. ꝛ illud probat̃, q2 illud. c. duobus solū loquit̃ qñ gratie sunt equales vt dicit ibi tex. ꝛ data ergo inequalitate recipi dꝫ ꝛ est pferēdus habēs gratiā potioreꝫ, ꝛ sic nõ est locus gratificatiōi, nec ꝓdesset pn̄tatio prioris, q2 ēt extra istos casus nisi appareret potioritas iuris locū nõ hꝫ ratificatio, vt no. Do. de san. ge. vbi. s. in. d. c. duobus, ꝛ quod auteꝫ sit potioritas in ista forma apparet q2 ex quo hꝫ illā clausulā nõ obstāte quod pro alio scripserimus nõ poterit sibi opponi exceptio grauaminis ecclesie, que possꝫ alteri opponi, vt. c. mādatū cū duobus seq. de rescri. † 2 Iteꝫ istud ēt probatur p Jo. mona. ꝛ Do. de san. ge. in. d. c. duobus. vbi dicunt quod paritas ad imparitatem redacta p aliud additū ad alterā partiuꝫ alterā excludit, vt pꝫ ibi in vbo his eoꝝ, facit etiaꝫ. c. quāuis el. i. de pbē. in. vi. circa fi. q2 nõ potest negari quin ista habens istā clausulā sit vberior, ꝛ sic est impar. ergo dꝫ esse effectus vberior. Iteꝫ pone ꝙ vnus fuit, receptus in ista ecclesia in qua isti duo postmodū impetrauerunt ante istos auctoritate scribētis, si neuter istoꝝ hꝫ clausulaꝫ, nullus recipiet̃, ergo pꝫ ꝙ si alter ipsorū hꝫ clausulā anteferri, necessario ipe solus recipiet̃, cui nõ põt opponi de grauamine pp clausulā, ꝛ ex hoc necessario duo cõcludunt̃ sm Do. vbi. s. Primo qd est fatēdū gratiam eē imparē. Scdo ꝙ illa volūtas pape qui illuꝫ recipi mandauit in ecclesia grauata fortius exequēda est in ecclesia non grauata † 3 ꝛ diuerse sunt nature iste clausule, q̃ sm stilū tollūt obstātia, quedā eni sunt que grāꝫ validāt, qdā que ampliāt, qdā que nec ampliāt, nec validāt, qdā que ampliāt, ꝛ validāt, ille solū validant, qñ scribitur nõ obstāte defectu nataliū. c. i. de filijs psby. vel etatis, qñ scribitur ad certū bñficiū, in quo etas certa requirit̃. c. si eo tpe de rescri. i. vi. vel cū clausula nõ obstāte quod bñficiatus sit ɔ̃cedat impetrāti. c. nõ põt in fi. de pbē. i. vi. vel qñ i ecclesia habentes numeꝝ scribitur, nõ obstāte nume. c. cōstitutus. de rescrip. ꝛ qñ ista clausula ampliat gratiā no. Do. de san. ge. in. d. c. duob⁹ † 4 patet qñ clausula nõ obstāte ꝙ sit beneficiatus ponitur in litteris prouisorijs cui fit grā. c. is cui ď pben. in. vi. vel qñ in terminis predicte decretalis si eo tpe ponitur clausula nõ obstante defectu etatis, gratia. n. valida quo ad nõ curatum ampliat̃ p illā clausulā ad curatum, vel qñ scribitur de pluribus ecclesijs forte cū beneficio acceptandi nõ obstante numero, validat. n. quo ad nõ habētem numeꝝ, ampliat quo ad habētes numerum. c. ne captande. ď cōcess. prebē. in. vi. ꝛ qñ illa clausula generalis nõ validat nec ampliat, pꝫ qñ scribitur in certa ecclesia numeꝝ nõ habēte, nõ obstāte numero, vel in ecclesia nõ grauata, si ponatur clausula nõ obstāte ꝙ p nos fuerit ecclesia vr̄a grauata, ꝛ qñ illa clausula generalis validat ꝛ āpliat grāꝫ, pꝫ hodie in vsu secundū Do. de san. ge. vbi. s. dicendo nõ obstāte ꝙ aliqd nr̄a auctoritate vel predecessorū nostroꝝ ꝛc. quibus te anteferri, vt nota Oldrad. ɔ̃si. cxliij. per tex. in. c. pe. de preben. in. vi. ꝛ in. c. auctoritate martini. de concess. prebē. in eo. li. ergo sm eum restat examinare, an ista clausula de q̃ loquimur sit de numero primaꝝ, ꝙ eaꝝ omissio litteras annullat p viā surreptiōis, an vero tm̄ tribuat exceptionē iā grauatis, ꝛ ꝙ nõ annullet̃ pbat̃, q2 cl'a ponit̃ in fauorē grauati, vt non cõpellat impetrantem recipere, qui fauori renunciare potest grauatus nõ recipiendo de reg. ad apostolicam. vt. d. c. pe. ꝛ tales litteras posse elidi p exceptionē, si ergo nõ opponit̃ exceptio, illi renunciat, ꝛ sic vꝫ receptio. c. inter mōasteriū. de re indi. potius ḡ vꝫ qñ expresse ɔ̃sentit, tñ ɔ̃riuꝫ videtur dñm sm do. ď scō ge. si. n. iste expressisset pape ecclesiā esse grauatā p eundē papā tunc litteras non habuisset, ꝛ talis taciturnitas in bñficialibus viciat litteras ꝛ surreptionē inducit. c. postulasti. de rescri. ꝛ surreptio in bñficialib⁹ viciat ipso iure litteras, ꝛ ꝓcessuꝫ p illas habitū. c. ad audientiā in. ij. de resc. ergo receptio nõ vꝫ nec ipsoꝝ processus, maxime cū sint ɔ̃ intentionē scribentis. c. si. de prebē. ꝛ huic dicto fauet equitas i sciente ecclesiā grauatā, ꝛ idē in ignorante, vt patet in. c. ɔ̃stitut⁹. de rescri. nec obstat si teneremus qd qñ nõ esset apposita clausula si ꝓ alio, cap. renunciare possit fauori suo, q2 tunc ex parte impetrantis nõ est surreptio, ꝛ sic nõ est ibi viciū in rescripto, qd secus esset hic pp taciturnitatē grauaminis, ex premissis igit̃ ɔ̃cludēdo circa predicta dico, quod si idē papa prius ecclesiā de alio grauauerat nõ est locus illius. c. tibi q, quācunque de predictis opinionibus possimus tenere sm Do. de san. ge. vbi. s. q2 si dicimus ꝙ surreptio grauaminis viciet litteras nõ habentes clausulā, cessat ꝓuisio illius. c. si aūt dicam⁹ lr̄as valere acqescēte ca. vel p alias lr̄as grauato in cuius fauorē dat̃ exceptio adhuc idē. nā effectus illius gratie pēdet ex arbitrio alterius. s. grauati, cū igit̃ pēdente isto arbitrio alter hn̄s clausulā habuerit gratiā pure, ꝛ sic statim fuit ꝓ eo affecta pbenda, ex quo cōsecutus est prioritatē sup aliū licet postea euincat quod petierat, item vbi concurrit cuꝫ necessaria ꝛ voluntaria, necessaria fortius astringit quā voluntaria. c. ab arbitris. ď offi. dele. posito igitur quod veruꝫ esset quod capitulū

recipe posset nō hñtē clāz, cū tñ necessario habeat recipe clāz habentē, cessat ergo isto casu dispositio illius. c. duob⁹ ⁊ necessario ē recipiēdus, alter vero nō est recipiēdus saltē necessario, si aūt p alio nō scripserat prius, ⁊ sic littera nō hñs clāz erat valida, locus est preuentioni, ⁊ sic pcedit. d. c. duobus, ⁊ si vo hñs clāz pri⁹ presentaret vl̄ preligeret̄ alter nō hñs clausulā vltimus remanebit. vt. d. c. duobus. circa fi. cū illa generalis clausula fingit illud esse priorē in data, vt no. Jo. an. ⁊ alij doc. in. d. c. duob⁹. † itē ⁊ ho illō c. duobus nō hz locū, qñ sunt duo impetrantes in oībus habētes gratias equales, sz vnus ipsoꝝ hz clāz proprij motus, qꝛ tunc. d. c. duobus ēt nō hz locū ar. c. plurib⁹. ō prebē. i. vi. attēta rōne posita ibi in tex. dū dr̄ ⁊ q gr̄a facta proprio motu plenissime interpretat̄, ⁊ illa gr̄a que est facta ad instantiā partiū strictissime dz interpretari, facit illud q not. Jo. an. ⁊ Do. de san. ge. in. d. c. duobus col. iij. de rescri. in. vi. † ⁊ pro ista parte est hodie tex. in regula cancellarie que est. xv. in ordine, vbi dr̄ qō qñ sunt duo ipetrantes eiusdē date ille est pferēdus, q hz clausulaz motu pprio alteri q nō hz. Itē in tali gr̄a nō pōt notari surreptio ex pte ipetrātis. c. si motu pprio. de pben. in. vi. vñ sicut nō fuit necesse facere mētionē de gr̄a pcedente ex quo scribunt̄ motu proprio. ita nec de gr̄a cōcurrenti, qꝛ rō cessat in litteris alterius ɔcurrētis nō babentis motu pprio, ergo iste dz pferri, vt no. Do. vbi. s. ⁊ gr̄a data motu proprio dr̄ bñficiū pape. vt. d. c. si motu proprio de pbē. in. vi. vñ nō sonat in ambitionē. c. quāuis. de prebē. in. vi. ergo iste est preferēdus ita qō alter prius psentando ⁊ sic ex suo facto tm̄ fauorem eis nō iminet, facit. c. cū dilecti. de dona. ⁊. c. olim. ⁊ ibi do. Ab. ō ver. sig. ⁊ habens canonicatum in quo est ambitio prefertur non habenti, vt. d. c. tibi ⁊. c. duobus de rescri. ⁊. c. si clericus. de pbē. in. vi. fortius ergo habens propriū motū, vbi deficit ambitio et viget fauor est pferendus nō babenti, vt sic fateamur inequalitatē eē notabilē inter gratiā fauorabilē, ⁊ odiosam vel ambitiosam. facit. c. odia cū ibi no. de re. iu. in. vi. † itē ⁊ tertio. d. c. duobus nō hz locū qñ alter impetrantiū eiusdē date hz clausulā anteferri, vt no. Do. de san. ge. in. d. c. duobus. de rescri. in. vi. qꝛ romani pōtifices illas clausulas ponunt in preiudiciū alioꝝ impetrantiū, ⁊ si ita acciderit iuxta. c. pe. de pben. in. vi. tunc nō est dubium q. d. c. duobus in nullo mēbro ipsius procederet, qꝛ oporteret illū recipi ⁊ reliquū remanere vacuū, si nō hr̄et clausulā ꝯ grauamen ecclesie, ⁊ h veꝝ qñ clausula anteferri esset generalis, sz si esset specialis, vt qꝛ diceret, quē volumus anteferri titio p qua sub hac data scribimus, tunc deberet recipi ēt titius, lz nō baberet clausulā, qꝛ tunc clausula anteferri denotat presentationē gratie ipsius tity cū prelatione. vt. d. c. pe. de ɔces. prebē. cū si. vt p Do. in. d. c. duob⁹ ⁊ ex predictis habemus tres casus in qbus nō est locus electioni vel preuentioni, qꝛ semp ille p quo motu proprio scribit̄, ⁊ ille q hz clausulā anteferri, pferunt̄. ¶ † Itē. d. c. duobus nō hz locum qñ alter istoꝝ ipetrantiū eiusdē date ē magis qualificatus ⁊ idoneus, q̄z alius puta doctor vel nobilis. vt est tex. in regula cancellarie que est. xv. in ordine quāuis Do. ⁊ Joā. an. voluerit tenēr cōtrariū in. d. c. duobus de rescri. in. vi. ¶ Itē ⁊ quarto. d. c. duob⁹ nō hz locū qñ idē beneficiū vacans papa ɔfert duobus eiusdē date, qꝛ tunc nō est locus pūentioni vel electioni, sz. d. ca. duobus hz locū in beneficijs vacaturis, vt no. do. Abb. in. c. ij. de offi. deleg. cū si. vt no. Fely. in. c. cap. de rescri. ¶ † Itē ēt ⁊ qnto. d. c. duob⁹ de rescri. in. vi. nō hz locū qñ duo impetrant idē beneficiū vacans a diuersis collatoribus, ille qui impetrat a papa est preferendus. c. si a sede. de prebē. in. vi. propter excellentiā dignitatis. vt ē tex. in cle. i. in fi. vt lite pen. Et cū bis sit expedita presens questio.

SVMMARIVM

1 Consuetudo canonicarum optandi prebendas secūdum antiquitatem canonicorum si non fuerit obseruata per longum tēpus per eos, an dicatur interrupta, ⁊ sublata.
2 Seruitus nō pōt p aliquē acquiri nisi p alteꝝ libertas acquirat̄.
3 Priuilegiū vel ɔsuetudo, an ⁊ qñ p non vsum perdatur.
4 Consuetudo p quantū tempus tollit aliā cōsuetudinem.

QVÆSTIO XXXVI

1 Quero trigesimosexto † Presupposito statuto inter canonicos q ipsi possint optare prebēdas vacantes ſm antiquitatē canonicoꝝ iuxta. c. fi. ō cōsu. in. vi. pone q canonici steterunt lōgo tpe, q nō seruauerunt ɔsuetudinē optandi, que erat in ecclesia, an p h dicat̄ sublata vel interrupta dicta ɔsuetudo, ⁊ dicit Joā. an. in. d. c. fi. ō ɔsue. q illa ɔsuetudo nō dr̄ sublata, vt no. Cal. i suo ɔsi. i. ti. de ɔsue. qꝛ cū vti ista ɔsuetudine ɔsistat in volūtate canonicoꝝ, vt dicit tex. in. d. c. fi. de ɔsue. in. vi. ergo lz noluit vti nō pp hoc tollit̄ ɔsuetudo, idez no. Joā. an. ⁊ Uincē. in simili in. c. vt priuilegia sup glo. pen. ō priuil. ⁊ fortius istud procederet qñ nulla prebēda vacauit p spatiū. xl. annoꝝ. qꝛ tunc nō eēt imputandū eis, si nō fuerint vsi illa ɔsuetudine ⁊ p premissa tenebat Gof. in. q. xvij. qō si ex priuilegio pape capellani dñt interesse electioni epī, lz p. xl. annos ecclesia non vacauerit, ipsi nō pdunt ius eligendi. l. attilicinius. ff. de serui. rustico. predio. ⁊ cū isti canonici nō fuerint negligētes, illud nō pōt dici pscriptū ꝯ ipsos. c. vigilanti. de pscri. l. ꝯ maiores. C. ō inofficiosa testa. † ⁊ isti capellani ſm eundē Gof. nō pñt pdere seruitutē, nisi canonici acquirant libertatē. ff. de serui. vrb. pred. l. hec aūt iura. ⁊. ff. queadmo. serui. amit. l. si quis alia. §. fi. facit quod no. in. c. abbate. de verboꝝ significatio. ⁊ Joan. an. Lap. ⁊ Do. de san. Ge. in. d. c. fi. de ɔsue. in. vi. facit qō not. Joā. an. in pen. glo. in cle. vnica de fo. cōpetē. † sz in ꝯriū facit circa primū dictū. s. relatū quod no. Joā. an. Do. abb. Fel. ⁊ do. Phili. deci. i. c. cū accessissent. gl. pe. de ɔsti. iuxta. l. i. ff. de iudi. vbi si ɔcedit̄ alicui priuilegiū aliqd faciendi si illud omittat̄ fieri spatio. x. annoꝝ tollit̄ illud priuilegiū no. Pe. de anch. in ɔsi. cxl. vbi dicit qō notarius q p decē annos nō est vsus officio notariatus illud amittit, ⁊ tñ pēdet a libera volūtate ⁊ potestate priuilegiati. ¶ Et pōt hoc modo dici concordando docto. quod aut expresse in volūtate ⁊ arbitrio priuilegiati aliquid ɔceditur vel relinquitur, ⁊ isto casu nunquā tollit̄ priuilegiū vel ɔsuetudo per non vsum, ⁊ ita debet intelligi dictuz Joā. an. s. relatuz, aut nō relinquitur expresse, sed tacite siue implicite, ⁊ tunc procedit ꝯria opi. vt no. doc. vbi. s. ⁊ debemus cōsiderare causaz decidēdi, qꝛ aut desistunt qꝛ nolunt vti priuilegio ⁊ procedunt premissa. s. dicta, aut desistunt qꝛ eis ꝯdicit̄, ⁊ tunc procedit prescriptio. vt nota. Joā. an. in. d. c. vt priuilegia. de priuile. ⁊ posset ɔcludi, quod aut querimus an ex ꝯtradictione pdat̄ priuilegiū, et tunc nō ē materia isti⁹ questionis, vt no. doc. in. c. cū accessissent. de ɔsti. ⁊ in. c. accedentibus. de priuil. aut qrimus an ex ꝯtradictione tollat̄ ɔsuetudo. ⁊ tūc si ꝯtradictio nō ɔtinuat̄ vsqꝫ ad spatiū qō reqrit̄ in ɔsuetudine inducēda, ⁊ tūc nō tollit̄, † qꝛ tāti tpis requiritur ɔsuetudo ad tollēdā aliā ɔsuetudinē ꝯriā quāti tpis requirit̄ in illa inducenda, vt tenet Inno. in. c. accedētibus, de priuil. ⁊ in. c. cū de bñficio. de pbē. in. vi. aut ē lapsuz tantum tempus q ɔsuetudo contraria potuit introduci, ⁊ tunc aut nō occurrit casus quo consuetudo potuerit obseruari, ⁊ tunc clarum est, qō nō est itroducta consuetudo cōtraria. vt no. doc. vbi. s. aut occurrerūt casus qbus potuit itroduci ꝯria cōsuetudo. ⁊ tunc aut cōsuetudo nō solū disponit circa illa, que cōsistunt in mera voluntate alicuius, sz etiaz astringit ad obseruātiā, ⁊ tūc considera modum non seruandi, q aut non vsus habet actum contrarium consuetudini, vt qꝛ cōsuetudo precipit aliquid fieri, alia cōsuetudo contraria permittit oppositū, vt puta qꝛ cōsuetudo disponit q omnes filij equaliter succedāt, alia cōtraria babet q nō succedat, nisi primogenitus, ⁊ tūc p vsuz ꝯriū vsqꝫ ad tempus legitimum tolletur prima cōsuetudo, aut nō hz actum cōtrarium cōsuetudini, sed quādā tollerātiaz, vt puta dicta cōsuetudo habz q dans damnuz in agro soluat certū quid, ⁊ si fuerant data dāna per. xl. annos vel vltra, ⁊ null⁹ petijt dānoꝝ restōnē, tūc nō tollit̄ prima cōsuetudo, qꝛ cum ista sit simplex abstinentia non inducit contrarium actum cōsuetudini priori, ⁊ sic illā non tollit. vt not. doc. vbi supra, aut prima ɔsuetudo relinquitur in mera voluntate alicuius, ⁊ sic babet locū opinio Jo. an. q̄z supra retuli, ⁊ tunc si dicunt se nolle vti consuetudine pro illa vice non perditur, ita q si millies hoc facerent nō tolleretur pria consuetudo, nā ex quo consuetudo relinquit̄ voluntati eoꝝ, si ipsi dicunt se nolle vti illa cōsuetudine, que sic disponit. faciunt id qō dictat cōsuetudo, quomodo ergo prescriberet̄ ꝯ illā ñ video, imo potius dicuntur vti illa consuetudine, que sic disponit, ⁊ sic semp possident illud ius dispositum per consuetudinem, vt in casu presentis questionis, vt no. io. an. in. d. c. fi. de consue. in. vi. ⁊ doc. in. d. c. cum accessissent. de consti. ⁊ Domi. de sancto gemi. in. d. c. fi. de consue. Et cum bis sit expedita presens questio.

SVMMARIVM

1 Collatio beneficij facta alicui an ⁊ qñ possit sine culpa irritari.
2 Beneficium vni collatum ante acceptationem papa potest alteri conferre.
3 Papa an possit episcopum inuictum de vno episcopatu ad aliū transferre, ⁊. j. nu. 6. ⁊ 8.

4 Priuatus

4 Priuatus de re sua sine culpa propter rempublicam debet in precio rei sue recompensari.
5 Presbiter exosus populo qui non potet ibi retinere beneficium sine scandalo debet remoueri.
7 Beneficia omnia sunt obedientialia & numeralia respectu potestatis pape.
9 Beneficium commendatum an reuocari possit.

QVÆSTIO XXXVII

Quero trigesimoseptimo.

1 †Si collatio bñficij fuerit alicui fcã an sine sua culpa possit illa collatio irritari p superiorẽ, & d. gl. i. c. ij. §. qr tñ in verbo reiecta de ele. in prag. vbi tz q ad euitãdũ scãdalũ ẽt sine culpa ipsius electi p illũ tex. electio põt irritari vt est casus vbi quis priuat̃ iure suo sine culpa sua, non tñ sine cã pp publicaz vtilitatẽ, pp q̃ põt qs priuari dñio sue rei. l. itẽ si verberatũ. ff. de rei ven. & l. lucius. ff. de euic. & l. bñ a zenone. C. de q̃drien. prescri. & no. do. Abb. in. c. cõstitut⁹. ð reli. d. q clericus cũ cã ẽt sine culpa põt priuari suo beneficio & no. idẽ do. ab. in. c. accedẽs. de prebẽ. & dig. 2 †q si bñficiũ fuerit alicui collatũ añ acceptationez põt papa illud bñficiũ alteri ꝯferre cũ si. vt no. Jnn. d. ab. & Fel. in. c. q̃ in ecclesiaꝝ. de ꝯsti. & in. c. ij. eo. ti. de ꝯsti. & idẽ do. ab. in sua dispu. icip. eps i. j. dubio, & i sili facit q no. bar. in. l. fi. C. si ꝯ ius vel vti. pub. & cy. i. l. rescr. C. ð pci. ipe. offe. & d. ab. i. c. j. ð ꝯsti. i sili ẽt facit gl. i. c. cognoscẽtes. ð ꝯsti. & in. c. antiqua. ð puil. iuxta determinationẽ illius auctoritatis paupertas, odiũ, fauor, viciũ, & scelus, ordo, psonas spoliant & loca iure suo, & Jnn. in. c. nisi cũ pridẽ. de renun. & Jo. an. in cap. q ob grãm. de re. iu. in. vj. in merc.
3 †vbi dr̃ q qñ subest magna cã ꝯcernens publicã vtilitatẽ põt papa transferre epm inuitũ ð vno epatu ad aliũ ẽt sine culpa ipsius epi, vt puta popul⁹ aut tyranus ꝑsequitur epz sine cã iusta, & magis cor eoꝝ indurescit ꝯ eũ, si periculũ est ðstructionis ecclesie vl̃ magni scãdali & periculosi vel in spũalibus, vel in tpalibus, tunc põt papa qui est dei vicarius vt totũ corpus ecclesie sit sanũ illuz mẽbrũ prescindere, facit. c. scias. vij. q. j. tñ debet superior dare sibi bonũ cãbiũ, ex quo sine culpa sua fit remotio. vt no. Jnn. in. d. c. nisi cũ pridẽ. de renun. 4 †& cũ qs priuat̃ re sua sine culpa pp publicã vtilitatẽ dz recõpẽsari in precio rei sue. l. ij. C. pro qbus cau. serui. pre. facit. l. si locus. ff. queãdmo. serui. amit. & Fed. in trac. p inuta. q. xxv. & Archie. flo. in tertia pte sue sũme, ti. xv. c. iij. & do. abb. in. c. qð dei timorẽ de statu mon. & in. c. tua de cle. egro. 5 †vbi dicit qð si presbiter est exosus populo, nec põt ibi admistrare, nec retinere prelaturã sine scãdalo populi tunc poterit remoueri, ar. d. c. tua. ẽm vnũ intellectũ vbi leprosus oĩno remoueat̃ pp scãdalũ, sed de fructibus ecclesie sibi ꝓuideatur, vt no. d. ab. in. c. quesitũ de rerũ pmu. si aliter nõ põt ecclesie ꝯsuli saltẽ p dationẽ coadiutoris si eũ posset prouideri p coadiutoris dationez põt inuitus trãsferri, sicut dicitur de infirmo qui non priuatur lz sit impotens ad administrãdũ, sed dat̃ coadiutor, vt p totũ titulũ de cle. egro.
6 †& an papa possit pro libito & sine cã trãsferre epm inuituz vel eũ deponere no. glo. & ibi doc. in. c. p principalẽ. ix. q. iij. & Jo. an. in. d. c. qð ob grãz de re. iu. i. vj. & Jo. an. & d. ab. . c. fi. de postu. pla. & idẽ do. ab. in dispu. incip. eps el primo dubio. & Fely. post alios doc. in. c. que in ecclesiaꝝ de consti. & Jo. mo. in. c. generali. ð ele. in. vj. Hen. in. c. nulla. de ꝯces. preben. & do. Ab. in. c. fi. de confir. vti. & Bald. in. d. l. rescripta. C. de preci. impe. offe. 7 †vbi dicit qð omnia bñficia mundi sunt obedientialia & manualia respectu papalis potestatis, ideo potest pro libito voluntatis episcopum de suo episcopatu transferre, sed aut procedit prouidendo, & nõ cogitur prouisus transire, quia presumitur factum eius fauore, aut procedit iubendo, & cogitur transire, quia presumitur factum fauore ecclesie. c. omnis. vij. q. j. 8 †sed in conci. pisano cui prefuit papa Alex. statutum fuit quod episcopi & Abbates nõ possent trãsferri inuiti nisi subesset cã euidens & rationabilis vt no. d. ab. i. c. fi. de postu. prela. & Fel. in. d. c. que in ecclesiarum de consti. & glo. in. c. ij. in verbo reiecta. de ele. in prag. & idem postea statutum est in conci. constantiensi, vt no. dom. Abb. in. c. cum pridem. ð pac. & Jnno. papa tertius voluit translationes episcóporuz duntaxat debere fieri ex causa necessitatis vel vtilitatis ecclesiarum. c. quãto. de transla. prela. facit glo. in. c. j. in. x. distin. & Jnno. in. c. quia pleriq. de immu. eccle. 9 †& beneficium commendatuz an possit reuocari a commendatario no. in. c. qui plures. xxj. q. j. & in. c. nemo. de electio. in. vj. & dic vt no. do. Abba. in. c. si constiterit. de accu. ergo cõclude quod si collatio fuerit acceptata papa sine cã non potest reuocare secus si non fuerit acceptata per iura superius allegata. Et cum his sit expedita presens questio.

SVMMARIVM

1 Beneficia promoti ad dignitatem episcopalem quando vacent & quando dicuntur vacare in curia romana.
2 Episcopus an stati q est pronunciatus episcopus an possit administrare, & nu. 4.
3 Prelatus tutori equiparatur.
5 Consecratio episcopi. j. quantum tempus debet fieri, & a quo cõsecrari debeat.
6 Beneficia ellecti in Abbatem quando vacent.
7 Abbas dicitur ante benedictionem postq̃ est ellectus.

QVÆSTIO XXXVIII

Quero trigesimooctauo.

1 †An p pronuntiationẽ factã in curia romana de aliquo ad aliquã prelaturã vacẽt bñficia p prius obtẽta vel an sit expectãdũ, vt iste ꝓnunciatus prius habeat administrationẽ, & ꝯsecrationẽ, vel sit lapsuz tp̃s de ꝯsecrãdis epis. iuxta. c. cũ in cunctis. de ele. & est dõm, q si tpe ꝯsecrationis possessionem habebat & fuerat ꝯsecratus in curia, vacant eius bñficia in curia romana, sz si ꝯsecratus posses. nõ bñs vadit ad ptes, & epat⁹ pos. apprehẽdat, priora illius bñficia nõ vacãt in curia, qr p solã cõsecrationẽ nõ vacãt, sz p ꝯsecrationẽ, & posses. aut lapsuz tp̃is quo debuit ꝯsecrari. vt est tex. in. d. c. cũ in cunctis. §. cũ xo. ð elect. & ibi doc. & Pau. in cle. in plerisq;. ð ele. & Archi. & do. ð san. Ge. in. c. ꝯmissa. ð ele. in. vj. 2 †põt tñ ꝓnunciatus statiz administrar̃. vt no. doc. i. c. trãsmissaz de ele. & in. c. nosti. & in. c. qualiter. & c. nihil ẽ. de ele. q̃ iura vñr requirere solã ꝯfirmationẽ ad ptãtẽ administrandi. c. auaritia. de ele. in. vj. c. q̃to. lxiij. di. & ibi doc. & in simili facit qr ille q est datus tutor statiz administrat cũ scit se datũ tutorẽ. l. j. ff. de admi. tu. 3 †cui tutori prelatus equiparat̃. c. ij. de dona. & cle. qr ꝯtingit de reli. do. no. p doc. in. c. fi. de pig. Jnn. in. c. cum sup de cã pos. & ꝓprie. & ibi do. ab. facit gl. in. l. priuatoꝝ. C. ð iuris. om. iud. 4 †qð limitat̃ & dz intelligi ẽm cõem opi. qñ alius nõ ẽ in posses. prelature lz iniuste, tũc nõ ẽ licitũ ꝯfirmato vel ꝓuiso administrare, nisi ꝓus inducat̃ legitime in posses. qr sec⁹ faciẽdo eẽt spoliare possessorẽ ꝓpria auctoritate, q nõ lz. c. placuit. xvj. q. vj. c. eũ q. de pbẽ. in. vj. & l. si qs in tãtã. C. vñ vi. c. lz eps de pb. i. vj. no. Jnn. in. c. lr̃is de resti. spol. & Do. de ro. deci. iiij. & vbi ꝯsuetudo ecclesie haberet specifice qð añ installationẽ platus nõ administret, ẽuãda eẽt ꝯsuetudo. c. in his. xj. dist. c. ij. ð ꝯsue. 5 †& ista ꝯsecratio petẽda est. j. tres mẽses a tpe ꝯfirmationis. d. c. cũ in cunctis. de ele. & c. ij. lxxv. di. & no. p doc. in. c. si electio. de elec. in. vj. Hen. & do. Ab. in. c. nulla. ð ꝯces. preben. bald. in. l. si qua per calumniam. C. de epi. & cle. & dz eps ꝯsecrari ab archiepo vel ab episcopo ð mãdato archiepi cũ duob⁹ alijs epis coexñtibus. & alijs de ꝓuincia sufficiẽter vocatis, lz nõ veniẽtib⁹. lxvj. di. c. porro. & c. j. & ij. lxiij. di. & c. fi. lxv. di. facit. c. si archieps. cũ. c. seq. de tẽpo. or. no. in. c. nihil. de elec. tñ exẽpti debent recipere ꝯsecrationẽ vl̃ bñdictionẽ a solo papa vl̃ eius auctoritate. ar. c. si abbatẽ. de ele. in. vj. facit. c. pudẽda. xxiiij. q. j. & ipse est platus exẽptorũ. c. nulla. xciij. dis. & no. in. c. auctoritate. de priuil. in. vj. & ita hodie ẽuatur in oĩbus q recipiunt dignitatẽ ab ipso, no. do. ab. in. c. nihil. ð ele. & benedictio que est facienda abbatibus iux. c. j. de sup. neg. pla. no. in cle. ij. de statu reg. nõ requiritur ad beneficia ipso iure vacãtia 6 †ita quod beneficia electi & confirmati in abbatem post pacificã possessionem vacant ante benedictionẽ, ar. c. de multa. de pbẽ. & ibi Jnno. & no. p doc. i. d. cle. ij. de sta. regu. & priuilegium qð competit electo in episcopuz, vt possit retinere sua beneficia vsq; ad ꝯsecrationẽ, vel lapsum temporis de consecrandis episcopis. d. c. cum in cunctis. de elec. facit glo. in. c. si gratiose. de rescrip. in vj. & Jo. an. in addi. Spec. ti. de actio. & peti. §. super actionibus non debet extẽdi ad abbatẽ. c. sane. de priuil. nec est eadem ratio quia electus ante consecrationem non est episcopus. sed vocatur electus. c. tua. de his q̃ fiunt a prela. c. nosti. de elec. do. ab. & Fel. in. c. eam te. de rescrip. facit illud quod nota. in. c. nisi specialis. de auc. & vsupalij, & in cle. j. de baptis. & potest repelli per exceptionẽ ne fiat episcopus. c. super his. de accu. 7 †sed electus & cõfirmat⁹ i abbatem dicitur etiã abbas ante benedictionẽ. d. c. j. de sup. neg. pla. no. in. c. meminimus. de accu. qr per consecrationẽ epi ꝯfertur ordo, vt no. in probe. sexti, secus ẽ per benedictionẽ abba. & lz

possit repelli per exceptionem, ne benedicatur, nõ tñ põt repelli, ne fiat abbas, vt no. do. Abb. in. c. q̃to. de offi. ordi. & Old. i ɔsi. xiiij. & hoc mõ cognoscitur quando beneficiũ dicatur vacare ante consecrationem, benedictionem, aut pacificam possessionem, vt no. gl. in. c. ij. §. censui in verbo benedictionis cum glo. sequenti cum si. vt. S. dixi in illa questione an electus possit beneficia conferre in secunda parte. Et cum bis sit expedita pñs questio.

SVMMARIVM

1 Beneficiorum pluralitas quando a iure est reprobata.
2 Beneficia duo titulata de iure cõi an quis habere possit.
3 Honores duos seculares an quis habere possit.
4 Beneficia plura simplicia residentiam non requirentia an quis habere possit, & nu. seq.
5 Beneficia plura tenens simplicia, quorũ alter per se sufficit peccat mortaliter.
6 Dispensatio an valeat vt quis plura possit tenere beneficia.
7 Bona ecclesie quomõ in potestate pape sint, & j. nu. 16. & 19.
8 Dispensatio quomodo fieri debeat.
9 Papa in quantum potest se debet conformere voluntati diuine.
10 Dispensatus super pluralitate beneficiorum quo ad deum non excusaẽ si fructus q̃ supsunt nõ ɔuertat in pias cãs, & j. nu. 15.
11 Administratio bonorum ecclesie quare episcopis fuit concessa.
12 Beneficiorum pluralitas que inconuenientia pariat.
13 Dispensationes super multitudine beneficiorum sunt odiose.
14 Papa de potestate ordinaria, de honestate non debet indistincte dispensare super beneficiorum pluralitate.
17 Commenda beneficiorum quando fieri debeat.
18 Commenda beneficiorum que incõuenientia pariat.
20 Dispensatio pape contra ius positiuũ q̃ñ nõ valeat quo ad deũ.

QVÆSTIO XXXIX

1 Quero trigesimonono. † An pluralitas beneficiorũ sit a iure reprobata, & est dõm q̃ sic, imo dr̃ inimica canonibus, vt est tex. in. c. qr̃ in tãtũ. de pbẽ. facit tex. in. c. sanctorũ. lxx. distin. & d. d. Abb. in. c. ad h. de pbẽ. & dig. q̃ ois rõ resistit. vt q̃s hẽat plures dignitates vel psonatus, qr̃ illud primo ɔ̃ naturã recti s̃monis est, nã de eo q̃ hz duos canonicatus oporteret dicere ita Pet. canonici venit, itẽ illud ẽ ɔ̃ ius naturale & diuinũ, qd̃ reqrit q̃ vna sit coniux carnalis, ita & vna dz eẽ ɔiux spũalis, itẽ ẽt est ɔ̃ rõnẽ iuris canonici, vt pz p tex. in. c. qr̃ nõnulli. de cle. nõ resi. & d. c. qr̃ in tm̃. & c. ad h. c. de multa de pbẽ. & dig. cũ si. itẽ ẽt illud ẽ ɔ̃ ius ciuile, s̃m qd̃ nemo p̃t eẽ de duobus collegijs. vt. l. j. ff. de colle. illici. nec ẽt hr̃e duas militias. vt. l. iiij. C. q̃ militaẽ nõ p̃nt. facit tex. in. c. j. xxj. q. j. & c. dudũ il. ij. de ele. & ibi Inno. & ẽt i. c. cũ iã dudũ. de pbẽ. & ibi do. Abb. & Jo. de imo. & Gof. in summa i ti. de prebẽ. & Spe. ti. de leg. §. videdũ. & §. illud aũt. & Jmo. in. c. fi. de cle. nõ resi. & no. doc. & ibi ad plenũ p Card. flo. in cle. gratie. de rescr. Jo. an. & Do. de san. ge. post alios doc. in. c. gratia. de rescr. in. vj. & Guil. in extrauagã. Jo. xxij. q̃ incipit execrabilis, Hen. & ibi. d. ab. in. c. de mulra. & in. c. extirpãde. §. q̃ Xo. de pbẽ. Jo. de lig. in trac. de pluralitate bñficiorũ † vbi dicit q̃ de iure cõi nõ põt hr̃e duo bñficia titulata, quorũ vnũ sit sufficiens ad sui status sustẽtationẽ, de epatibus & supioribus pbaẽ clare p. c. cuz in cũctis. de ele. & c. sicut vnire. de exces. pla. & c. j. & ij. & quasi p totũ. de trãsla. prela. & de dignitatibus inferioribus & curatis no. i. c. de multa. de pb. & in. d. extrauag. execrabilis, & cle. j. de offi. vica. & in bñficijs regularibus pluralitas est a iure reprobata. c. cũ singula. de preb. in. vj. & cle. j. de sup. neg. prela. & in bñficijs secularib⁹ simplicibus in vna eadẽq; ecclesia pz, qr̃ nõ põt q̃s hr̃e duos titulos informes & difformes in eadẽ ecclesia & sub eodẽ tecto. c. lr̃as. de ɔces. preb. & c. j. de ɔsue. in. vj. & cle. fi. de pbẽ. & de alijs bñficijs simplicibus ɔstat qr̃ pp officiũ daẽ bñficiũ. c. j. lxxxix. di. & c. j. de ɔsuetu. & c. fi. de rescr. in. vj. & q̃libet titulus bñficij requirit residẽtiã psonalẽ. c. j. de cele. mis. c. qr̃ nõnulli. & c. ɔquerẽte. de cle. nõ resi. & impossibile est quẽ residere i plurib⁹ locis. vt. d. c. sanctorũ. lxx. di. & c. j. xxj. q. j. vbi ponũtur tres rõnes qr̃ singula bñficia sunt singulis ɔmittenda psonis. d. c. cũ singula. de preben. in. vi. & vix sufficit
3 vnus deseruire vni bñficio. vt. d. c. qr̃ nõnulli de cleri. nõ resi. † & reperitur in honoribus & militijs secularibus, duos. n. honores simul q̃s cape nõ p̃t. ff. ad munici. l. libertus. §. prescriptio. & C. de asses. l. fi. & l. q̃sq̃s. C. de postu. presertim q̃ñ p actũ vnius ipeditur exercitiũ alterius. vt no. in. l. a decurionatu. ff. de vac. mun. nec duo officia q̃ si acceptet caret accepto & priuaẽ salario p̃mij, vt ẽ tex. C. de bono. & mune. l. j. li. x. presertim vbi p actũ vnius ipediẽ exercitiũ alterius, facit q̃ no. in. l. a decurionatu. ff. de vac. mune. nec ẽt duo officia simul põt obtinere qr̃ si acceptet caret accepto, & puatur salario p̃mi, casus est singularis i. d. l. q̃sq̃s. C. de coarta. li. xij. vbi Bar. & ita no. bal. in. l. j. C. de no. nec ẽt duas militias hr̃e põt vt. l. his qdẽ. §. i posterũ. C. q̃ mili. pos. li. xij. nec ẽt i duobus collegijs siẽ sociari p̃t. vt. l. j. §. vlt. ff. de colle. illici. † de ɔsue. ãt q̃s p̃t hr̃e
4 plura bñficia simplicia nõ reqrẽtia residẽtiã ɔtinuã de ɔsue. vl' statuto ecclesie, & excusat hmõi ɔsuetudo quo ad ecclesiã militãtez, vt hodie seruaẽ in bñficijs simplicibus, iuxta no. in. c. sup eo. de pbẽ. in. vj. & in. c. cũ iã dudũ. de preb. & quo ad deũ, dũmõ ille, q̃ pluralis est in talibus bñficijs, sit dign⁹, puidus, & lr̃atus iuxta qualitatẽ bñficij, ita q̃ illa idoneitas induceret ad dispẽsatione, tm̃. n. operaẽ ɔsuetudo, q̃tũ dispẽsatio, si ãt nõ est idoneus pdicto mõ, ɔsuetudo nõ excusat quo ad deũ a pctõ, qr̃ eẽt ɔ̃ ius & irrationabilis reipub. ɔ̃ria iõ nõ excusat. viij. dis. c. mala ɔsuetudo. & c. fi. de ɔsue. & sicut iur̃m nõ dz eẽ vinculũ iniquitatis. c. inter cetera. xxij. q. iiij. & c. q̃to. de iur. iur. sic nec ɔsuetudo. c. ex p̃te. de ɔsue. ẽt vbi eẽt nimia pluralitas preben. aut aliorũ bñficiorũ ɔsuetudo nõ ex-
5 cusaret, vt no. Jnn. in. d. c. cũ iã dudũ. de preb. † facit gl. in. c. dudũ el. ij. de ele. q̃ vult q̃ peccat mortaliter tenẽs plura bñficia simplicia, quorũ alterũ p se sibi sufficit, q̃ limita vbi eẽt nimia pluralitas, vt ibi tz do. ab. q̃ñ q̃s sibi lucrifaceret fructus ad vtilitatẽ priuatã & ad augendũ p̃rimoniũ. ad istũ. n. effectũ nõ valeret cũ eẽt irrationabilis. c. nulla ratio. cũ ibi no. de prebẽ. & c. diaconi. xciij. di. & illud eẽt ɔ̃ officiũ pietatis. c. fi. xvj. q. j. vñ iura q̃ vñr innuere valere ɔsuetudinẽ illa dz intelligi scd̃m doc. q̃ñ ɔsuetudo disponit solũ circa potẽtiã retinẽdi plura bñficia simplicia sine nimia multitudine, secus si disponeret vt pro libito volũtatis posset hr̃e qd̃ vellet, aut disponeret de fructibus illorũ. vt no. do. Ab. & ibi Fel.
6 in. c. cũ ecclesiastice. de except. † nec in casib⁹ predictis valeret dispẽsatio quo ad deũ & in foro ɔsciẽtie, nisi fuerit fcã ex iusta & rõnabili cã. vt est glo. in. c. nõ est. de voto & voti redemp. & not. in. c. q̃to. de iure iur. facit. c. is q̃ pest. xj. q. iij. no. Jnn. in. c. cũ inter. de renun. & Pet. de anch. in repe. c. j. de ɔsti. & archi. in. c. j. xij. distin.
7 vbi dicit post beatũ Tho. † q̃ bona ecclesie sunt in p̃tãte pape vt administratoris nõ aũt hz verũ dominiũ vel verã possessionẽ illorũ. h. n. dei sunt. c. cũ ex eo. de ele. in. vj. nec põt papa ea sine cã legitima alienare, vt no. Arch. in. c. nõ liceat. xij. q. ij. & d. Ab. i ɔs. xlij. ita nec alijs dare p̃tãtez male administrãdi. arg. c. nup de do-
8 na. post diuortiũ restituẽda † nã dz fieri dispẽsatio nõ pp bonũ priuatũ. s; q̃ dispẽsat dz hr̃e respectũ circa bonũ publicũ, & vtilitatẽ, vel necessitatẽ ecclesiarũ. c. scias. vij. q. j. & §. nisi rigor. j. q. vij. & no. in. c. in causis. de re iudica. & in. c. exposuisti. de pbẽ. aut pp euidẽtẽ prerogatiuã persone, vt. d. c. de multa. de preb. alias si fieret sine cã legitima nõ eẽt dispẽsatio sed dissipatio mutato noie. vt i simili facit tex. in. c. postq̃. xiij. q. ij. & Jo. an. & alij doc. in. c. de multa. de pbẽ. & dig. Jo. an. d. ab. & Fel. in. c. si q̃ñ. de rescr. & doc. in. c. qr̃
9 in tm̃. & in. c. ad hec de pbẽ. & in. c. p venerabilẽ. q̃ filij sint legi. † dz enim papa esse diligens paterfamilias, & cum gerat vicem dei in terris dz se conformare q̃tum potest voluntati diuine. c. vt nr̃m. vt eccle. bñ. & Car. flo. in cle. j. de pe. & remis. vnde dicit beat⁹ ber. q̃ fidelis seruus & prudens quem constituit dominus super familiam suam ita tantum nouit vsurpare dispensationem. vnde bonam sperat habere recompensationem. ideo dz dispensator habere p se rationẽ boni cõis alias esset dissipator & infidelis, & ageret ɔ̃ determinationem apostoli dicentis, dispensatio mihi credita ẽ hic iã queritur inter dispensatores vt fidelis quis inueniaẽ, & no. Ber. ad eugenium papam non prohibeo dispensare, sed dissipare, & non sum tam rudis vt ignorem vos positos dispensatores, sed in edificationem non in destructionem, deinde q̃ritur inter dispensatores vt fidelis quis inueniatur vbi necessitas vrget excusabilis dispensatio est, vbi vtilitas prouocat, laudabilis dispensatio, vtilitas dico cõis non propria. nam cum nihil horum est, non
10 fidelis dispensatio, sed crudelis dissipatio est, † & not. Ab. in. d. §. q̃ vero. de preb. & dig. & in. c. ɔquerẽte. de cle. non resi. q̃ dispensatus pp dispẽsationẽ non excusatur quo ad deum si fructus q̃ supsunt non conuertat in pias causas, videas ergo tu qui plura possides beneficia ex dispensatione, si tibi adsunt cause requisite ad dispensationem, alioquin timẽdum est tibi in foro conscientie, vt non valeat tibi dispensatio prodesse. nam in. d. c. de multa scriptũ est q̃ papa dispensat, vt quis habeat plura beneficia, s; ɔueniẽter additur h notabilis clausula cum ratio postulauerit. §. circa sublimes &c. d. c. de multa. de pbẽ. q̃ aũt ratio postulat, vt vnus hẽat in ecclesia tot prebẽdas, tot bñficia sufficiẽtia, vñ tres vel quattuor

sacerdotes

sacerdotes aut plures honeste ꝛ ꝯmode possent sustētari vtiqꝫ si
11 appet rōnabile. c. diaconi sunt. xcij. di. † pp hoc. n. fuerūt data bo
na eccle͡e ꝛ administratio epis ꝛ alijs p̄latis ꝯcessa, vt nullus i eccle-
12 sia penuriā patiat̄. c. vidētes. xij. q. j. ꝛ. c. ex his. ꝛ. c. epis, † iō hāc
multitudinē abhorrēt iura. vt. d. c. q꞉ nō nulli. ꝺ cle. n̄ resi. ꝛ extra-
uagās execrabilis, i qua ponunt̄ vndeciꝫ icōuenientia, q̄ ꝓueniūt
ex ista pluralitate bn̄ficioꝝ, q̄ ēt enumerat. ꝺ. ab. i. d. §. q vero. de
p̄bē. vbi dicit qꝺ sola residētia nō ē cā ꝓhibēde accumulationis
bn̄ficioꝝ, ſꝫ ambitio, ꝛ q꞉ occupat stipēdia paupū ꝯ̄ intētionē fun
datoꝝ, q pp officiū fūdauerūt bn̄ficiū, ꝛ vt fruct⁹ supextantes in
pias causas elargirētur in potētia pluribꝰ deseruiēdi, p̄stat̄ mate
ria dissolutionis ꝛ vagatōis tā in vestibus q̄ꝫ i moribꝰ, iuxta illō
13 psalmi ꝓcedit ex adipe iniquitas, ꝛ pp piculū aiaꝝ, † ꝛ dicit Ho
sti. i. c. cū sup. ꝺ cā pos. ꝛ ꝓprie. ꝙ dispēsationes ꝯcesse sup benefi
cioꝝ multitudine sunt odiose ꝛ restrigēde. vt no. Cōp. i. c. cām q̄.
de rescr. ꝛ in. d. c. dudū in. ij. ꝺ ele. facit. c. j. ꝛ. ij. ꝺ filijs p̄sbi. in. vj. ꝛ
. c. nō p̄t. ꝺ p̄b. in. vj. facit ēt q꞉ illud ꝙ pōt fieri p dispēsationē cē-
setur ipossibile. vt no. Inn. i. c. pastoralis. ꝺ cā pos. ꝛ ꝓprie. ꝛ Jo.
an. in. c. pōt. de reg. iur. i. vj. ꝛ no. in. l. postq̄ꝫ. C. de pactis. ꝛ i. l. cō
tinu⁹. §. cū qs. ff. ꝺ vb. ob. ꝛ bal. in. l. apud iulianū. ff. ꝺ leg. j. ꝛ. d.
ab. in. c. ex pte. ff. ꝺ resti. spo. ꝛ doc. i. c. sup eo. de ꝯdi. apo. iō nō dꝫ
14 facile dari dispēsatio sup pluralitate bn̄ficioꝝ † nā ꝛ lꝫ pp̄ de pleni
tudine ptātis posset idifferēter dispēsare ꝺ ptāte tn̄ ordinata non
dꝫ. arg. l. digna vox. C. de legi. ꝛ. ij. q. vij. nos si incōpetēter vn̄ ois
idecētia in p̄ncipe est ipossibilis. vt no. arch. in. c. sup eo. ꝺ br̄. i. vj.
ꝛ Hen. in. c. nulla. de ꝯces. p̄bē. ꝛ valde inquū ꝛ iniustū ē vt multi
esurient forte meliores, ꝛ vnus forte ebrius, vilis i vbo, ꝛ pessi-
mus in exēplo, abūdet, cū debeat fieri distributio attēta q̄litate p
sonaꝝ. c. j. de maio. ꝛ obed. c. cū oēs. ꝺ ꝯsti. ꝛ pp hmōi pluralitatē
bn̄ficioꝝ dicit qdā sanctus doctor, quē recitat gl. in. c. j. §. cui gra
ue. in vbo pluralitatis, ꝙ medietas ministroꝝ Dei ē q̄si resecata
p h̄ genus auaritie ꝙ vnus plura bn̄ficia sufficiētia pmittitur h̄re
si. n. culibet bn̄ficio pmitteret̄ dari suus possessor numerus seruo-
rū dei eēt duplex, q mō est simplex, facit qꝺ no. Jo. an. in. c. q̄ ꝯ̄ iu
ra. de reg. iu. in. vj. in mercu. ꝛ Hen. i. c. sicut vnire. ꝺ exces. plato.
ꝛ tā magna multitudo sacerdotū lr̄atoꝝ viroꝝ bone fame abūde
sustētaret̄, q̄ ꝓpe modū i obprobriū cleri mēdicat. ḡ seq̄re ꝯsiliū tā
toꝝ viroꝝ, q tot bn̄ficia coadunās, ꝛ dicit san. Ber. i ep̄la q̄ꝫ scri
psit Rober. suo cognato ꝛ monacho q de licētia dn̄i pape relicto
rigorosiori cisterciēsi ordine clunacēseꝫ ordinē itroiuit latiorē, nō
tibi frustra qs blādiat̄ ꝺ dispēsatiōe apostolica cuius ꝯsciētiā di-
uina snia tꝫ ligatā. ꝛ Hen. de gādano in ꝶo quolibeto. q. xvij. per.
15 d. gl. in. c. nō est. de voto. † vbi dr̄ nō est securus quo ad deū cū q̄
pp̄ dispēsat nisi subsit cā dispēsandi. vt no. Hen. in. c. j. de voto ꝛ
ꝛ voti redēp. qs. n. nesciat ꝙ sepe papa p falsas narrationes deci
pit̄. c. sup lr̄is. de rescr. ꝛ aliq̄n imo sepissime precū iportuna instā
tia vincitur. C. de pe. bo. su. l. j. li. x. ꝛ. c. detestāda. de ꝯces. p̄b. i. vj.
ꝛ tex. in extrauag. execrabilis in p̄n. ꝛ forte ꝭm affectiones inter-
16 dū facit, q꞉ bō ē peccabilis, † ꝛ lꝫ hēat plenitudinē ptātis tā ad ec
clesiastica bona q̄ꝫ ad tpalia ꝛ sp̄ualia, nō tn̄ hꝫ illā vt dn̄s sed vt
minister ꝛ dispēsator p̄ncipalis dn̄i. s. xp̄i q est dn̄s bonoꝝ ecclesia
sticoꝝ. c. nō liceat. xij. q. ij. ꝛ lꝫ oia sint eius, ista tn̄ sp̄alius ar. c. sal
uator. j. q. iij. ꝛ. c. i canonibus. xvj. q. j. ꝛ. c. cū ex eo. vbi Jo. an. In
no. ꝛ alij doc. de ele. in. vj. ꝛ in. c. cū sup ꝛ ibi doc. de cā pos. ꝛ. c. cā
ꝺ verb. sig. Host. ꝛ Jo. an. in. c. cū venissent. de iudi. ꝛ beat⁹ Ber.
ad eugeniū papā dicit ꝯsideres sanctā romanā ecclesiā cui aucto
re deo p̄sides oiuꝫ ecclesiaꝝ eē matrē nō dn̄aꝫ, te vero nō epoꝝ eē
dn̄m sed vnū ex ipsis. c. mutationes. vij. q. j. ꝛ archi. in. c. j. de sum
ma trini. li. vj. facit qꝺ no. in. c. j. x. dist. ꝛ in. c. j. xxij. dist. ꝛ papa si-
ne cā nō pōt auferre bona vnius ecclesie ꝛ dare alteri, vt no. pau.
17 in cle. j. de summa tri. † ꝛ ꝯmēda bn̄ficioruꝫ sine iusta cā vtilitatis
vel necessitatis ecclesiaꝝ fieri nō dēnt. c. nemo. de ele. in. vj. ꝛ non
p libito volūtatis, cū bn̄ficia regularia sunt destinata religiosis,
q regulā sciant, ꝛ obseruent, nō dēnt trāsferri ad vsus seculariū, q
sunt discipline regularis inexpertes. l. j. ff. de admi. re. ꝛ cle. q꞉ cō
tingit. circa p̄n. de reli. do. vbi p̄nt inueniri boni religiosi. c. inter
q̄ttuor. de reli. do. c. possessiones de reb. eccle. nō alie. ꝛ refert gl.
vbi. s. q⁹ qdā bon⁹ eps parisiēsis cū sibi offeret̄ abbatia dedit re
sp̄osuꝫ absit ꝙ habeā cū sp̄osa cōcubinā, ꝛ Pau. secūdus cū ꝓ fi
lio regis sibi supplicaret̄, vt duos ep̄atus ꝯcederet ēt iquit, si eēt
18 filius dei, nō ꝯcederē, absit, vt in ecclesia dei ponā bigamiā, † ꝛ in
no. vj. suo tpe oēs ꝯmēdas reuocauit, vt in sua extrauag. q̄ icipit
pastoralis, vbi h̄r, ꝙ occasione hmōi ꝯmēdarum, sicut experiētia
docet, vt plurimū diuinus cultus iminuit̄, aiaꝝ in eis, qbꝰ iminet
cura, negligit̄, hospitalitas ꝯsueta ēt debita nō seruat̄, ruinis edi
19 ficia patēt, ipsoꝝ q̄ iura in sp̄ualibus ꝛ tpalibꝰ plabunt̄, † ꝛ quā-
uis papa nō hēat supiorē in terris illū tn̄ hꝫ in celis, iō dispēsatio
bonoꝝ ecclesiasticoꝝ nō dꝫ ab eo fieri nisi in illis casibus in qbus
verisimiliter apparet ꝙ dn̄s eoꝝ xp̄s ꝯsensuꝫ adhiberet vt ptās
sub rōne restringat̄. c. illa. xj. q. iij. ꝛ. c. j. xij. dist. ꝛ no. in extrauag.
bonifacij. viij. incip. rē nō nouā, ꝛ Host. in sūma ti. de pe. ꝛ remiss.
alias est sub rub. ꝺ dispēsatione. §. qualiter faciēda, ꝛ Spec. tit. ij.
alias est sub rub. de dispē. §. qualiter aūt, ꝛ dꝫ respicere ad tria. s.
qd liceat ꝭꝫ eq̄tatē, qd deceat ꝭm honestatē, ꝛ qd expediat ꝭm ne
20 cessitatē vel vtilitatē. c. magne. §. ꝛ qdē tria. de voto. † ꝛ dicit Hē.
in. c. cū ad monasteriū. de statu mo. ꝙ dispēsatio pape q̄ fit ꝯ̄ ius
positiuū fundatū sup aliqua rōne naturali vt si papa dispensaret
cū indigno totaliter qꝺ haberet bn̄ficiū ecclesiasticum. c. nihil. de
ele. c. graue. de preb. c. indecoꝝ. de eta. ꝛ q̄li. nō excusat quo ad ec
clesiā triūphātē facta sine cā pp illud vbū cū rō postulauerit i. d.
c. de multa. de p̄b. ꝛ. d. ab. in. d. c. nō est. de voto ꝛ. c. a nobis. ꝺ de
ci. ꝛ in. c. proposuit. de ꝯces. prebē. ꝛ satis p̄t colligi ex. d. extraua.
execrabilis, secus est in dispēsatione q̄ fit ꝯ̄ ius positiuū volunta-
riū nō fundatū sup aliq̄ rōne naturali, puta si dispēsat cū aliq̄ ma
iore. xxiij. annis q nūdū ꝯpleuit. xxiiij. annū qꝺ possit ad sacerdo
tiū ꝓmoueri ꝯ̄ cle. ḡnalē de eta. ꝛ q̄li. ꝛ tūc papa p̄t dispēsare ēt si
ne cā ꝯ̄ ius positiuum vt no. doc. vbi. s. ꝛ Car. flo. in cle. gratie. de
rescr. vbi ꝯcludit nō eē peccatū obtinere plura bn̄ficia sufficiētia
cū dispēsatione, hinc est ꝙ etiā posita dispensatione pape ad om-
nē nutū tn̄ adhuc tua ambitio nō euasit periculū, nec tu inde re-
portabis vtilitatē in foro ꝯsciētie, si tu p̄ter necessitatē aut iustam
cāꝫ tali te submitteres dispēsationi, ꝛ hinc sancta Clara rn̄dit q-
busdā fratribꝰ minoribꝰ, q priuilegia relaxationis regule ipetra-
uerūt, dicēdo volo absolui a papa a pctis meis n̄ ab obseruātijs
regule ꝛ ꝯsilijs iesu christi, ꝛ ꝙ dispēsatio sine cā fcā nō teneat i fo
ro ꝯsciētie nō est ex defectu ptātis pape q̄ plene residet apud pa-
pā, ſꝫ ex defectū volūtatis, q꞉ fuit p iportunitatē surreptioneꝫ vel
obreptionē iductus ad dispēsandū, sicut dicit bal. in. l. rescripta
. C. de preci. impe. offe. ꝛ sic pꝫ ꝙ qui nō est qualificatus predictis
circūstātijs, q̄ req̄runt̄ ad dispēsationē nō est eius capax, ꝛ si te nō
moueant rōnes saltē terreant exēpla, q̄ legunt̄ in vita xp̄i pte. ij.
c. vij. ꝛ Guil. parisiēsis in trac. suo de colla. bn̄ficio. ꝛ cātuariēsis
in fasci. tēpo. in. li. de vi. ꝛ vir. vt no. gl. in. c. j. §. cui rei in vbo plu
ralitate. de colla. in prag. Et cū his sit expedita presens questio.

SVMMARIVM

QVÆSTIO XL

1 Q Vero quadragesimo. † An cōferre bn̄ficia sit actus iurisditionis, ꝛ est dōꝫ ꝙ sic. vt no.
p do. ab. gl. ꝛ doc. in. c. nouit. de of. leg. vn̄ collatio bn̄
ficiorū p̄t fieri p ꝯfirmatū in epm an̄ ꝯsecrationē. c. suffraganeis.
ꝛ. c. trāsmissaꝫ. ꝛ. c. q̄liter ꝛ ibi doc. ꝺ ele. ꝛ ista collatio dr̄ iurisdi-
tionis volūtarie, ita ꝙ p̄t fieri extra territoriū, cū sit volūtarie iu
risditionis. vt no. p doc. post gl. in. d. c. nouit. ꝺ offi. leg. nisi in cāu
2 . c. statutū. de preb. in. vj. † tn̄ in trāslatione iurisditiōis collatio nō
venit, nisi sp̄aliter exprimat̄. c. si. ꝺ offi. vic. i. vj. nec ēt collatio trā
fertur ad. c. sede vac. lꝫ succedat in iurisditōe. c. illa ne sede vac. ꝛ.
c. j. eo. ti. ne sede vac. in. vj. ꝛ iō dicit Jo. an. in. c. q̄ꝫq̄ꝫ. de ele. i. vj.
ꝙ collatio bn̄ficiorū nō est ꝓprie iurisditōis episcopalis, cū mul-
ti reperiant̄ nō epi h̄ntes collatōes, ꝛ multi sint epi nō h̄ntes col
3 lationes beneficiorū † sed ꝯfirmatio ꝛ institutio sint ꝓprie iurisdi
tionis episcopalis. c. ꝯquerente. de offi. ordi. ꝛ. c. cū ex iniūcto de
here. iō trāseunt ad capi. nō collatio libera, hāc rōneꝫ ipugnat. d.
ab. in. c. cū oliꝫ. de ma. ꝛ obe. q꞉ collatio bn̄ficiorū, vbi nō est dare
p̄sonū, de iure cōi spectat ad epm ꝛ capitulū, vt no. in. c. fi. ꝺ sup.
neg. prela. ꝛ in. c. cū ecclesia. de elec. ꝛ in. c. irrefragabili. de offi. or
di. ꝛ sic est iurisditionis episcopalis, vnde inferiores nō p̄nt hanc
potestatē sibi vendicare, nisi de iure speciali, hinc est ꝙ patronis
fuit gratiose ꝯcessum vt possent presentare. c. j. ꝛ. ij. ꝛ. iij. ꝛ quasi p
totum. de iurepa. no. dom. Abb. in. c. j. de prebē. ꝛ dig. reliqua ve
ro sunt reseruata episcopis. c. j. c. omnes basilice. xvj. q. vij. ꝛ. c. re
genda. x. q. j. ꝛ. c. j. de capel. mo. ꝛ conferre beneficia computatur

4 iter fructus. vt no. in. d. c. cū olim. de maio. ꝛ obe. † ꝛ collatio beneficioꝝ est quedā donatio in qua vtitur eps q̄dā liberalitate in ꝯferēdo alicui. c. relatū. de preb. ꝛ ibi do. abb. no. in. c. cōuis. ꝺ pᵱ bē. in. vj. secus est institutione ꝛ ꝯfirmatione, q2 nō est actus liberalis, iō voluerūt iura ꝙ futurus eps priuaretur hmōi liberalitate, q̄ nō trāsit i visitatorē datū ecclesie cathedrali vacanti ab alio q̄z a papa, q2 nō pōt ꝯferre hmōi bñficia ad solū epz spectātia. c. si. de sup. neg. prela. in. vj. nec coadiutor prelato datus. vt no. Jo. mo. ꝛ ibi Archi. in. c. j. de cle. egro. in. vj. vbi ei prohibet quelibet alienatio ēt si fuerit a papa q2 in generali mandato non veniunt specialia. d. c. fi. de offi. vica. in. vj. ita ēt no. gl. in. c. j. §. cui rei i verbo iurisditio. de colla. in prag. ꝛ sic apparet ꝙ collatio est actᵘ iurisditionis voluntarie. Et cum his sit expedita presens questio.

SVMMARIVM

1 Collatio facta per papā vno modo, quam alio modo volebat facere an valeat.
2 Actus an vicietur quando est peccatum in modo faciendi.
3 Actus validitas depēdet a voluntate ꝛ potestate, ꝛ altero deficiēte nil explicari potest.
4 Actus q̄n debet fieri sub vna qualitate si fiat sub alia nō valet.
5 Judex si in ferenda sentētia inititur pluribus iuribus, quorū vnū sufficit alterum non, non valet sententia.
6 Regula si non valet qđ ago quomodo procedat.
7 Error in qualitate que non est an viciet actum.
8 Electus quando possit administrare ante confirmationem.

QVÆSTIO XLI

q Uero quadragesimo Primo.

1 † Quid si papa in conferendo beneficiū cuius collatio ad eū spectabat iure deuoluto, aut alias fundat se sup reseruatione generali vel particulari an teneat ꝓuisio, ꝛ videtur ꝙ non, q2 valens explicare actū vno modo si eligit aliū modū incōpetentē corruit actus. c. ex parte. de ꝯces. prebē. cū ibi no. p Host. ꝛ. d. Ab. vbi tenēt ꝙ si iudex fert sentētiā exprimēdo cāz nō ꝯcludētē illa sñia ē nulla, lz ex cā nō expssa possit iustificari. l. q i aliena. ꝛ. l. is q putat. ꝛ. l. si is ad quē. ꝙ ibi no. bar. ff. de acq. hř. ꝛ no. i. c. vt nostrū. vt eccle. bñfi. ꝛ i. c. pisanis. ꝺ resti. spo. † vbi

2 peccatū i mō faciēdi dūtaxat viciat actū. l. an inutilis. ff. ꝺ accep. ꝛ. ff. ꝺ pactis. l. si vnus. §. pe. vbi acceptilatio inutilis rōne forme ñ hz viz taciti pacti, itē si factio actū quē facere nō possuz, nō vz eo mō quo facere possuz, q2 ꝙ volui nō potui, ꝛ ꝙ potui nō volui. l. multū interest. C. si qs alt. vł sibi. alle. ꝛ. c. cū sup. de offi. dele. vñ dicūt Host. ꝛ. d. Ant. in. c. cū ex officij. ꝺ pscr. qđ si ordinariᵘ credēs se hře iurisditionē delegatā, ꝛ nō hz, ꝓcedat vt delegatᵘ nō valebit ꝓcessus rōne ordinarie ptātis, q̄z hz, vt no. gl. fi. i. c. ex lřis. ꝺ offi. dele. q2 i delegata deficiebat ptās, i ordinaria deficiebat volūtas

3 cū nō itēdebat ꝓcedere ptāte ordinaria † validitas aut cuiuscūqz actus ꝺpēdet a volūtate ꝛ ptāte ꝛ altero ꝺficiēte, nil solide explicari pōt. vt. d. c. cū sup. ꝺ offi. dele. no. Bar. ꝛ bal. i. l. j. C. q ꝓ sua iurisd. qđ si alias hñti iurisditionē fit delegatio inutiliter ptes h sciētes litigāt corā illo si ꝓcessit vt legatᵘ non valebit ꝓcessus. vt no. d. ab. i. c. cū ex officij. ꝺ pscr. ꝛ Spe. ti. ꝺ sen. pla. §. q̄m. v. qd si dicit, vbi tz, qđ si qs dicit se delegatū vniᵘ, cū eēt delegatᵘ alteriᵘ, nō tz eiᵘ ꝓcessus, facit. l. q̄ro. ff. de eo q ꝓ tuto. vbi nō vz gestū per tutorē si se ignorabat tutorē eē. c. ꝑndētiā. ꝺ offi. dele. ꝛ ibi doct. vbi no. ꝙ si iudex ignorat suā iurisditionē purificatā pp ipedimētū college, ꝛ ꝓcedit, nō vz ꝓcessus, lz i vitate sit purificata, vt no. bar. i. d. l. multū iterest. ff. ꝺ ꝯdi. ꝛ ꝺmōstra. † itē vbi qs pt ꝛ dz fa-

4 cere aliquē actū sub certa q̄litate necessaria ad illū actū, si faciat sub alia, nō vz actᵘ. ff. ꝺ fidei. lib. l. luciᵘ. ꝛ. l. j. §. si qs simpř. ff. ꝺ v. ob. ꝛ insti. ꝺ inuti. stip. §. ꝑterea. ꝛ. c. cū aliqbᵘ. ꝛ. c. susceptū. ꝺ rescri. i. vj. ꝛ. c. bi q auctoritate. ꝺ pbē. i. vj. no. Hen. i. c. cū dilectᵘ. ꝺ iurepa. vbi dicit qđ si platᵘ ꝑñtatū instituit a pͦrono ñ sub ti. ꝛ q̄litate ꝑñtatōis sz alias iure suo. pinde ē ac si ipm ꝑñtatū nullo mō istituerit nec vz instō, vt no. do. de ro. ꝺci. cccccxxvij. sz ex quo ꝓuisio his casibᵘ ad papā spectat, dz ḡ tenere ꝓuisio nō obñte narratione reßuationis ex regula cōi. ꝛ h dz ꝓcedere i pp, q2 si nō vz qđ ago vt ago valeat vt valeř pt. l. si tā augusti. ff. ꝺ ser. ꝛ. l. via. ff. ꝺ fui. rust. pdio. ꝛ. c. j. de ꝺspō. ipu. i. vj. ꝛ falsa cā aut falsa ꝺmonstratio nō viciat legatū. l. ꝺmōstratio. ꝛ. l. falsa. ff. ꝺ ꝯdi. ꝛ ꝺmō. ꝛ insti. de le. §. hic ꝑsertim. ēt si ex lřis pape appeat ipz voluisse ꝓuidere bñficio q̄litercūqz. c. susceptū. ꝺ rescr. i. vj. nō. n. inheret reseruatio ꝓuisioni iseparabiliter sicut nec rō legādi legato coheret. l. cū tale. §. legato. ff. ꝺ ꝯdi. ꝛ ꝺmō. ꝛ. l. ij. v. ꝑinde. ꝛ ibi bar. ff. ꝺ iu. vbi valuit ꝓcessus iudicis eiᵘ errore nō obstā. vt no. doc. i. d. c. ex

5 pte. ꝺ ꝯces. pb. † vbi iudex i sñia ferēda initit pluribᵘ iuribᵘ quoꝝ vnū sufficit, alteꝝ nō, vz sñia. ar. c. cū. i. ꝛ. a. ꝺ re iudi. ꝛ. c. p tuas. ibi Jo. an. q fil. sint legi. ꝛ. d. ab. i. c. cū ex officij. ꝺ pscri. ꝛ inn. i. c. i ꝑñtia. ꝺ renū. ꝛ excōicatio lata ex falsa cā tz. facit gl. i. c. ij. de testi. cogē. ꝛ absolutio vz q̄n iudex i oēs euētū erat absolutorᵘ, aut aľs appet ꝺ volūtate eiᵘ. vt no. inn. i. c. cū ꝓ cā. ꝺ sen. excō, ꝛ Cardi. alex. post. d. ab. i. c. q2 circa. ꝺ ꝯsan. ꝛ affi. ꝛ. d. ab. i. c. ex pte. ꝺ offi.

6 ord. ꝛ idē. d. ab. i suo ꝯsi. xcix. † ꝛ cū ꝑ ꝯiecturas pt appere ꝙ qs voluit actū valere oimō quo pt, ꝓcedit. d. regula si nō vz qđ ago ꝛc. vt no. doc. vbi. s. ꝛ i dubio ꝑsumēdū ē ꝙ voluit actū valere oi mō possibili. vt no. Jo. cal. ꝛ. d. ab. i. d. c. cū sup. ꝺ offi. dele. ꝛ fiēda ē iterpretatio vt actus potiᵘ valeat q̄z pereat. ff. ꝺ vb. ob. l. q̄tiēs. ꝛ. c. abbate. ꝺ vb. sig. ꝛ istō vř eē veriᵘ ꝺ iure. vt not. gl. in. d. c. j. §. cui rei i vbo nullo. ꝺ colla. i prag. ꝛ si teneret ꝯria opinio illō eēt captiosuz ꝛ illaq̄aret aias, cū hodie coll̄ones pape bñficioꝝ electiuoꝝ fūdent sup reseruatione, nec pt recursus ad supiorē hēri, ꝛ vitas magis his casibᵘ ispicit q̄z modᵘ ꝯferēdi. l. illicitas. §. veritas. ꝺ offi. pto. ꝯstat. n. ꝙ pp poterat ꝛ voluit ꝓuideř, facit. l. cū q. §. si iniuria. ff. ꝺ iniu. ꝛ. l. cū putarē fa. be. ꝛ qđ no. inn. i. d. c. cum ex offi. ꝺ pscr. vbi vř sentire ꝙ si ordinariᵘ ex ptāte ꝺlegata q̄z putat hře ꝛ ñ hz, ꝓcedat, valebit ꝓcessus auctoritate ordinaria q2 ꝓcedere volebat lz nō auctoritate ordiaria, vt no. spe. ti. ꝺ iuri. om. iudi. §. vlti. facit. l. cū i corpᵘ ꝛ ꝙ ibi no. ff. ꝺ acq. re. do. vbi variatione q̄litatis ñ variat ꝺispō ꝯcernēs subaz. l. curatorē. C. ꝺ neg.

7 gest. † vbi error i q̄litate q̄ nō ē nō viciat actū vbi q̄litas q̄ ē i vitate sufficit ad actᵘ validitatē sicut q̄ putat. vt no. Spe. ti. j. §. seqtur videre. ver. qd si eps ꝛ no. Jo. an. i. c. ꝙ clericis. ꝺ foro. ꝯpe. ꝙ si eps q ē comes ꝯmittit cāz ad ipz spectātē rōne comitatᵘ sub noie epi dūtaxat vz ꝯmissio, q2 voluit ꝯmittere eo mō q̄ potuit. vt no. do. ꝺ san. ge. i. c. bi q. ꝛ i. c. cōuis. ꝺ pbē. i. vj. ꝛ ex istis ē dōz ꝙ vbi ad papā ꝺfert ꝯfirmatio electōis canonice rōne imediate subiectionis aut alias, ꝛ omissa ꝯfirmatiōe, ꝓuidet electo ꝺ ipa platura ꝑ viā reßuatōis, hmōi ꝓuisio hz viz ꝯfirmatōis i fauorē electi ꝛ electionis. vt no. gl. vbi. s. ꝛ electᵘ si pp nō vult ꝯfirmare suā electionē canonicā cessante rōnabili cā, ꝛ ipa nō obstā. alteri confert hmōi platurā i viz reßuationis, ꝯdā doc. dicebāt, ꝙ ne eccła patiat detrimētū i spūalibᵘ ꝛ tpalibᵘ, ꝛ ne electio sit illusoria, electᵘ ꝑsertiz i ꝯcordia poterit ipune admistrare, cū nō possit hře recursuz ad supiorē, ar. c. j. ꝺ sup. neg. pla. vbi si eps ꝺbite reqsitᵘ noluit bñdicere abbatē poterat abb. bñdiceř suos monachos, facit. c. nihil. ꝺ ele. vbi i exēptis electi i ꝯcordia valde remoti pñt administrař añ ꝯfirmationē ꝛ ibi. d. ab. ꝛ idē i ñ exēptis vbi cāus ꝯtigeret ꝙ eēnt valde remoti a suis archiepis cū illō capi. sit fauorabile ecclesijs, ꝛ eadē ē rō i illis sicut i exēptis. vt no. Fed. ꝯsi. ix.

8 † ꝛ. d. d. ab. vbi. s. ꝙ q̄n electus nō multū distaret a suo supiore tñ pp viaꝝ discrimina nō posset ire vł mitteř ꝺ ꝓximo ꝓ ꝯfirmatōe ꝙ posset iteri admistrare, ne eccła patiat ꝺtrimētū i spūalibᵘ ꝛ tēporalibᵘ, multo ḡ fortiᵘ vř qđ possit admistrare, vbi nō pt obtinere ꝯfirmatōez sine vicio suo ꝛ culpa. vt tz gl. i. d. c. j. §. cui rei i vbo nullo. ꝺ colla. ꝛ inn. i. c. oliz. el. j. ꝺ rest. spo. vbi tz ꝙ si qs nō pt ius suū ꝯseq curā iudice, nec hře recursuz ad aliū supiorē, pt ꝑpa auctoritate rē suā recupare, ar. c. ꝑ venerabilē. q fi. sint legi. ꝛ no. in. c. iusgētiū. j. dist. ꝛ bar. i. l. hostes. ff. ꝺ cap. ꝛ postli. ꝛ do. ab. i. c. j. ꝛ i. c. q̄liter. ꝺ iudi. Jo. an. i. c. nemo. ꝺ regu. iur. i. vj. i mercu. tñ ista opinio vř multū dubitabilis, maxie q̄n sunt duo electi ꝑ iura superius alle. Et cū his sit expedita pñs qō.

SVMMARIVM

1 Pena. c. licet canon de elec. in. vj. an cesset mortuis parrochianis ꝛ. j. num. 4.
2 Actus quando deficit an deficiat dispositio.
3 Legatum factum hospitali pro alimentandis pauperibus an valeat si hospitale instruatur.
5 Dispositio loquens circa certam personam an ad aliā extēdat.
6 Ecclesia parrochialis vnde dicatur.
Parrochia quid sit.
7 Parrochianus quis dicatur.
8 Beneficiatus in ecclesia ea destructa desinit esse beneficiatus.

QVÆSTIO XLII

q Uero quadragesimo Secūdo.

1 † An cessantibus ꝑrochianis hēat locū pena. c. lz canō. ꝛ rñdēt doc. i. d. c. lz canō ꝺ ele. i. vj. ꝙ cessantibus ꝛ mortuis

τ mortuis parochianis cessat pena τ cã illius ɔstõnis arg.l.gña/liter.C.de epi.τ cle.τ.c.gñaliter.xvj.q.j.τ tenẽdo istã partẽ ñ obstat.l.foramẽ.ff.ð fui.vrb.pdi.vbi dr̃ ꝙ aqua cadẽs ð celo. lʒ nõ assidue qꝛ naturaliter est ɔtinua ppetuo fieri apta,qꝛ ibi loquitur in cã naturali,hoc aũt in casu pñtis qõnis in causa accidentali,sicut est hr̃e vel nõ hr̃e parochianos,qd ɔuenit ex accidẽti.vt not. Jo.mo.in.d.c.licet canõ.de elec.in.vj.in simili facit gl.in.c. si forte eo.ti.ð ele.in.vj.tamen archi.tenebat ɔriũ,pro quo facit quod no.inno.in.c.de multa.ð preb.τ spec.ti.ij.§.videndũ. ver. sed queritur allegat no.i.c.iulianus.xj.q.iij.τ hoc maxime ſm eundẽ archi.qꝛ illud.c.lʒ cano.non distinguit,ergo sufficit ꝙ sit parochialis actu vel habitu,arg.l.si.ff.si qs cau.ideʒ facit ꝙ sicut quis est episcopus nullius ecclesie.c.ij.de transla.prela.sic τ ista est ecclesia parochialis nullorũ parochianoꝝ vñ si parochiani redeũt nõ expedit nouam parochiã assignari,sed iure quasi postliminij recuperat ius suũ,ex quo de illo nõ est dispositum.c.pria actione.xvj. q.iij.τ.c.quia diligẽtia.de ele.τ per pdicta idẽ archi.respõdet ad ratione glo. que ponitur in.d.c.licet canõ.ð ele.in.vj.qꝛ licet desinat collegium non tamen desinit parochia,vt no.Jo.an.τ Joan. de lig.in.d.c.licet.vbi tenent ꝙ ista ecclesia est parrochialis τ habet ius parrochiale in territorio limitatũ,licet illud exerceri non possit propter defectum obiecti,in quem debet exerceri,sicut alibi dicitur de hñte iurisditionem sine exercitio.c.pastoralis.de rescri.τ dicit Jo.de san.in.d.c.licet.ꝙ ista ɔstitutio artat assumptũ ad parrochialem ecclesiam ad assumendos ordines τ ad residendum,nõ propter ius simpliciter cure,sed propter exercitium cure τ super hoc est cogitãdũ ſm eum illud ꝙ Paul.ibi distinguit reducẽdo opiniones ad cõcordiã,ꝙ aut parrochia non est limitata ad certum territorium,sed tantum per capita hominum,τ tũc si homines ex toto deficiunt,τ tunc est vera secũdũ euʒ opinio gl. in.d.c.licet cano.videlicet ꝙ tũc cesset pena illius.c.τ nõ dicitur tunc ecclesia parrochialis,aut ecclesia habet parrochiam limitatam per certos fines agrorum,τ tũc intelligitur parrochialis ecclesia etiam nemine existente seu habitante in parrochia, τ sic secũdũ eum opinio archi.vbi.s.procedit,τ hoc modo dʒ intelligi, tñ dicit do.de san.ge.in.d.c.lʒ ꝙ ista distinctio nõ sibi placet probando hoc modo,qꝛ ẽt qñ ecclesia hʒ curam respectu hominũ sine aliquo territorio,lʒ homines moriant̃,tñ istud ius ꝙ hẽat curã animaꝝ in talib⁹ hoibus remanet saltẽ habitu,ita qd si alij homines subrogent̃ loco prioꝝ hẽbit curã eorum,sicut est videre in terminis cle.qꝛ ɔtingit.circa fi.de reli.do.τ isto respectu dicetur hr̃e curã in habitu,lʒ nõ in exercitio,[2] †quare ipse do. distinguit h̃ modo ꝙ quando dispositio respicit actũ factum iuxta determinationem do.Anto.in prohemio cle.τ tunc aut assumit actũ nõ solũ pro causa efficienti sed ẽt pro causa permanendi,τ tunc deficiẽte actu deficit dispositio.vt.c.vnico.de cleri.nõ resi.in.vj. vbi canonicus perdit quotidianas distributiones eo quod actualiter non interest diuinis,licet in habitu subsit potestas interessendi,cuʒ ibi sumatur actus interessentie pro causa pmanendi,facit.c.vt beneficia de prebẽ.in.vj.τ.c.relatũ.de cle.non resi.aut assumit actũ nõ p cã pmanẽdi,lʒ pro cã efficiẽdi,τ tunc lʒ deficiat actus,tñ nõ deficit dispositio.etiã si deficiat quo ad habitum,vt no. glo. in.c. statutũ.§.j.in verbo.canonicus.de rescr.in.vj.que dicit qd si erat tempore delegationis canonicus ecclesie cathedralis τ nõ sit canonicus tpe quo ɔsequitur vʒ delegatio,qꝛ illa qualitas requiritur pro cã efficiendi non pro cã permanẽdi.aut respicit habitum tm̃.tunc sufficit habitus sine actu.vt pʒ in iuribus que dant priuilegiũ clericis,qui lʒ nõ incedant in habitu clericali nõ tñ perdunt priuilegiũ,nisi aliter moneantur.c.in audiẽtia.de sen. excom.τ.c. si.de vita τ hone.cle.no.Paul.in cle.ij.de eta.τ quali.vbi tʒ ꝙ ille qui est subdiaconus licet sit priuatus executione ordinis. tamẽ habebit vocem,qꝛ illa cle.requirit habitum ordinis tantum non executionem.aut requirit habitum τ actum simul,τ tunc si actus deficit re τ spe deficit dispositio,sicut patet in collegio , τ ecclesia destituta ex toto,vt no.in.c.ij.de no.ope.facit.c.temporis.xvj.q. j.aut actus deficit in re sed non spe,τ tunc non deficit dispositio,τ sic procedit quod no.Inno.in.c.de multa.de preb. τ Hosti.in.c. quia nõnulli.de cleri.nõ resi.vbi tenet ꝙ.c.de multa hʒ etiã locuʒ si non sit actualiter parrochialis.τ hoc intelligitur verum qñ requirit vtrunqʒ,nõ tamen requiritur actus exercitium adesse,qꝛ si requiret etiam de facto exercitium actus , non sufficeret habitus τ actus ad habitum τ actum subesse re τ spe,immo requireretur ẽt exercitium in actu.vt est casus in.c.si.de rescri. facit.c.cõmissa.§. j.de ele.in.vj.τ.c.licet eps de preben.in.vj.quandoqʒ est dubium an respiciat habitum vel actum,τ tunc si ius exprimit verba notantia actum,τ tunc non sufficit habitus , nisi subsit actus , τ ita pt intelligi gl.in.d.c.licet.quia text.requirit hanc qualitatem, vt curam gregis gerat.τ sic parrochiam subesse quo ad exercitium. vt no.Pau.in cle.j.de offi.vica.[3] †τ per hoc secundum eum determinatur quod si fiat legatum annuum in hospitali pro alimentãdis pauperibus ibi habitantibus,si destruitur hospitale non habebit legatum.τ similiter si legatur clericis pro officiando in certa ecclesia.illa ecclesia destructa non habebunt legatũ.si vero ius exprimit verba denotantia habitum tantum tunc verificatur in habitu tantum,facit.c.quoniam Abbas de offi.dele.τ quod ibi no.Joan.an.in.c.per venerabilem.qui fil.sint legi. vbi tenet ꝙ si delegatur causa vni episcopo τ vnus habitu habet episcopatum alius habet exercitium.τ sic possessionem,ꝙ ille qui habet habitu episcopatuʒ erit delegatus.aut ex verbis nõ apparet an denotet actum vel habitum.τ tunc sufficit ꝙ subsit in habitu. ita procediti glo.in.c.statutum.de elec.in.vj.facit.c.non solũ. de appel. in sexto vbi paria sunt appellasse vel habuisse in habitu potestatem appellandi.τ cum his transit idem Do. [4] ¶† Ego circa istuʒ arti.crederem dicendum ꝙ pena illius.c.licet canõ non habet locum quando non sunt ibi parrochiani,τ pondero ibi tex. in.§. is etiam vbi tex.dicit ꝙ iste assumatur ad ordines.j.annum, vt curã gerere possit diligentius circa populum sibi traditũ,ergo cessante populo debet cessare pena,quia cessante causa cessare debet pena,τ ita etiam tenet expresse glo.in verbo parrochialis,vbi tenet ꝙ si ecclesia olim habuit parrochianos,τ nunc habere desijt , nõ habet locum illa constitutio sine pena ipsius , quia deficientibus personis collegij desinit esse collegium.vt.ff. ꝙ cuiusqʒ vniuer.l. sicut τ si incipient ibi esse parrochiani,ex tunc incipiet constitutio locum habere,quia facta est parrochialis , τ cum illa constitutio sit penalis debet restringi ad casum expressum.vt.c. in penis . de regu.iur.in.vj.[5] †item certum est ꝙ quando alia dispositio iuris loquitur contra certam personam non extenditur ad similem personam que habet aliam qualitatem preter personas specificatas i constitutione,vt no.do.Abb.in rub.de vita τ hone.cle. ergo cessante qualitate pp q̃ʒ fit constitutio debet etiam cessare pena ar. c.statutum de pe.in.vj.τ istud ɔcedit quia pena.c.licet canon respicit ecclesias parrochiales[6] †τ ecclesia parrochialis dicit̃ a parrochia sibi deputata.c.ecclesias.xiij.q.j.τ parrocchia est nomen grecum,τ latine idem est ꝙ particio cure,quia rector ecclesie curam habet animarum totius populi intra illos limites congregati,vnde dicitur regere populum.c.j.de capel.mo. τ parrochia est locus,in quo degit populus alicui ecclesie deputatus,τ sic illa ecclesia dicitur parrochialis,que habet parrochiam ad curam ei⁹ deputatam , ex quo fuerunt parrochie limitate,ergo si non sint parrochiani debet cessare pena,τ dicit Fed.in quodam consi.suo quem recitat.d.Abb.vbi.s.[7] †ꝙ ille dicitur parrochianus qui de facto habitat in parrochia animo manendi ita ꝙ vere sit ibi trãslatus non iuris fictione siue percipit diuina siue non.c.vno.xviij. q.j.facit.c.si quis iam translatus.xxj.q.ij.τ.c.ij.de sepul.in.vj.τ i simili facit qd no.d.ab.post inn.i.c.ij.ð noui op.nun.[8] † vbi tʒ ꝙ si eccl'ia fuerit ðstructa ille q ibi fuerat istitut⁹ pdit nomẽ bñficiati, facit cle.i plerisqʒ.ð ele.itẽ ẽt pẽa illi⁹.c.lʒ canõ ñ hʒ locũ i ecclesia prochiali collegiata.vt ẽ tex.i.c.statutũ.ð ele.i.vj.itẽ ẽt pẽa illi⁹.c. lʒ canõ ñ hʒ locũ i eo cũ q̃ eps dispẽsauit cã studij p septennium,vt est text.in.c.cum ex eo.de elec.in.vj.Et cum his sit expedita presens questio.

SVMMARIVM

1. Legatus de latere an possit facere commendam de aliquo beneficio contra capitulũ nemo de electioni.in sexto , τ infra numero.3.
2. Cardinales an in generalibus dispositionibus includantur sub appel.clericorum.
3. Legatus de latere contra concilium non dispensat.
4. Commenda de beneficio regulari quando fieri possit.
5. Commenda vt teneat debet fieri pro vtilitate ecclesie.
6. Reseruatio pape an expiret propter commendam de beneficio reseruato factam τ.j.nu.7.

Et quod ius habeat comendatarius in comenda.

QVÆSTIO XLIII

Quero q̃dragesimotertio [1] †An legatus de latere possit facere ɔmẽdã ð aliquo beneficio ɔ̃ dispõnẽ.c.nẽo.ð elec.in.vj. τ ibi tʒ archi.

q legatus nõ pt illã ↄmẽdã facere pp negatiuã vl'ez positã ibi in prin. q negatiua gñalis ẽ apta ↄprehẽdere ẽt legatũ, nemo.n. idẽ ẽ q̃si nõ hõ vel nullus hõ.c.j.ver. ʒ rursuz.xix.di. ⁊ ð pe.di.ij.c.si. .n. ⁊ de ↄse.di.iiij. vt ostẽderet. ⁊ ff. de neg.ge.l.iij. tñ Jo.an. tʒ ↄ illud.d.archi. vt no. Jo.mo.in.c.j. de scisma.in.vj. † vbi tʒ q nũq̃ Card. includunt̃ in generalibus dispõnibus, nisi de eis caueatur expresse posito q in talibus episcopi includant̃, qꝛ maior ẽ ratio in Cardi. q̃ in episcopis, ⁊ dicit Jo.mo. in extrauagãti bonifacij octaui q incipit excõicamus. in gl. sup ꝟbo clericos vbi tʒ q sub appellatione clericoꝝ ↄprehẽdũtur Cardi. qñ factũ ẽ malũ in se super quo fit prohibitio, quia ex quo factum est malum in se tanto grauius peccat ille qui contra facit q̃to est maior. vt.c. hõ.xl. di. ⁊ iõ cum in terminis illius.c. a principio habuit bonũ exordiũ. ⁊ ideo non mirũ si Card. nõ includebant̃, nisi fuissent exp̃ssi, secus ergo fuisset, vbi factũ a pncipio fuisset nullũ, ⁊ ita posset intelligi.d. Archi.s. relatũ, vel aliter põt dici ſm Joã.mo. vbi.s. q nõ sit stãdũ dicto suo i preallegato.c.j. de scisma.in.vj. cuz ipse p se dixerit q erat Card. ⁊ sic ei tãq̃ testi i cã ppria nõ erat credẽdũ.c.j.iiij.q.iij. ⁊ partẽ ipsius archid. tʒ Do. de san.ge. in.d.c. nemo.col.j.in.j.q. de elec. † vcʒ q Card. legatus nõ possit disponere ↄ illud.c. nemo. de elec.in.vj. ⁊ tenẽdo istã opinionẽ, facit qꝛ illud.c. nemo est ↄstitutio ↄcilij ↄ q̃ nõ dispẽsat legatus de latere. vt no.gl.i.c.pe. de filijs presbi. facit gl.in.c.fi. q est gl. magna. de here.in.vj. facit ẽt glo.in cle.ij. de rescr. que est gl.fi. ⁊ gl. in cle. sepe de ꝟbo.signi. in verbo mãdamus, facit tex. ⁊ ibi do. Ab.in. c. dilectus.in.j. ⁊ in.c. pro illoꝝ. de pbẽ. ⁊ dig.ng.do. Ab. post gl. in.c. cũ dilecti. de elec. ⁊ in.c. nisi ⁊ in.c. quod translationẽ. de offi. lega. cũ simi. vt no. Fely.in.c.j. de rescr. circa prin. ⁊ vtilitas ecclesie pp q̃ fit cõmẽda not. Frã.ver.in.d.c. nemo ponit exẽplũ de.c. officij. de elec. † vbi propter magnã peritiã alicuius viri aut experientiã bñficiũ regulare cõmẽdatur seculari ⁊ dicunt Host. Gar. ⁊ Jo.mo.in.d.c. nemo. vbi ponunt exẽplũ qñ litigat̃ ð electione, vel quando impeditur ↄfirmandus, tunc ſm eos potest fieri comẽda, tñ dicit Jo.an. vbi.s. qd in illis casibus ponitur custos vel iconomus. cuius officiuz durat quousq̃ ecclesia fuerit ordinata, etiam si excedit sex menses.c. cũ vos. de offic. ordi. ⁊ quando ista cõmenda fit ↄ formam.d.c. nemo, patronus interim potest p̃ntare, vt no. Archi.in.d.c. nemo per illũ tex. faciunt nota. in.c. auditis. de elec. no. Oldra. consi.ccxxvij. ⁊ facit illa regula gñalis non prestat impedimẽtũ de re iu.in.vj. † ⁊ si cõmenda nõ fiat pro vtilitate ecclesie sed persone non vʒ cõmẽda per tex.in.d.c. nemo. ð elec. ibi qui nõ dicit p̃sone sed ecclesie, vt.j.q.vij. tali, ⁊ cõmẽda facta illo casu nõ tʒ. vt no. Guil. Archi. Jo.an. ⁊ Do. de san.ge.in. d.c. nemo. de elec.in.vj. † ⁊ si papa reseruat sibi vnũ bñficiũ vacaturũ quod postea vacat, ⁊ ipse dat vni ad tẽpus in cõmendaz, nõ dicitur reseruatio expirare. sicut si contulisset, vt no. Do. de rota decis.ccclxiij. qꝛ cõmẽda nõ dat ius in bñficio, nec ↄmendatarius facit fructus suos, nec ẽ prelatus in bñficio, sed simplex pcurator hñs tñ legitimam administrationẽ, ⁊ ipse nõ hʒ ius ppetuum sed temporale vt hic pʒ ⁊ fuit obtẽtũ p maiorẽ partẽ ipsorum dominorum. ita etiam tʒ Do. de san. † ge.in.d.c. nemo col.ij. de ele. in. vj. ⁊ Ludo.rom.in ↄsi.ccxxvij. ⁊ si cõmẽda fiat ad certũ tempus, vt puta si dicatur donec assecutus fueris possessionem episcopatus cui iam erat facta puisio tunc expiraret illa reseruatio antea facta, ⁊ isto casu videtur dispositio perpetua pp dubium euentũ ↄditionis que non potest existere. vt no. do. de rota in.d. deci. ccc xliij. ⁊ Do. de san.ge. vbi.s. ⁊ postq̃ est facta cõmẽda nõ censetur vacare beneficiũ, vt no.in.d.c. nemo, ⁊ cõmẽdare ẽ vnus modus prouidẽdi de beneficio ergo ex quo pape placuit isto mõ de beneficio disponere vl' alio mõ disponẽdi vʒ reseruationi renunciare maxime qꝛ reseruationes sunt odiose ⁊ restrigẽde, ⁊ vt fiat reductio ad ius ordinariũ, tñ dicit do. vbi.s. q in istis dẽmus attẽder̃ ꝟba reseruationis, qꝛ aut papa reseruat beneficiũ vt prouisionis sue, ⁊ hoc mõ põt intelligi determinatio dñoꝝ ð rota.s. relata qꝛ ꝟbũ prouidere ẽ aptũ denotare quẽlibet modũ p quẽ pt fieri de iure puisio ecclesie. vt no.gl.in cle.fi. de ele. aut papa reseruat collationi sue ⁊ tũc qꝛ collatio p̃supponit ↄcessionẽ bñficij q tribuit ius in re ⁊ facit bñficiũ omne illius cui ↄfertur, vt.c. si tibi absenti. de preben.in.vj. ⁊.c.fi. de ↄcessio.preben. eod. lib. ⁊ per talem cõmendaz spirat reseruatio. Et cum his sit expedita presens qõ.

SVMMARIVM

1 Collatio beneficij quando dicatur contra ius facta.
2 Deffectus forme ellectionis quando suppleatur per confirmationem secutam.

QVÆSTIO XLIIII

Quero quadragesimo Quarto.

1 † Qñ collatio beneficij dicat̃ eẽ fcã preter ius ⁊ rñdet archi.in.c. si cui. de ele.in.vj. qd illd dr̃ factũ pret̃ ius qñ fit aliqd qd nõ ẽ a iure statutũ. vt no. Jo.an. ⁊ Do. de san.ge. in.d.c. si cui. de ele.in.vj. idẽ ẽt tʒ archi.i.§. ex his.xxviij.q.j. ⁊ ibi dat exẽplũ qñ aliqd statuit̃ q prio nõ erat statutũ. vt.c. vt circa. de ele. ⁊ si electio fcã ↄ illud.c. si cui. de ele.in.vj. illa electio nõ validat̃ postq̃ a pncipio nõ valuit ⁊ erat ↄ ius. vt no. Jnn. ⁊ Cõpo. in.c. qd sicut ð ele. no. Host.i.c.fi. de accu. vbi tʒ q defect⁹ forme supplet̃ p ↄfirmationẽ secutã cũ ille pcedit a iure positiuo non a 2 iure nãli. vt no. archi.i.c. q̃ sit. ð ele. ⁊ i.c. ordinationes.j.q.j. † ergo illa collatio dr̃ fcã pter ius qñ ↄriũ nõ repiet̃ a iure expressum p iura superius allegata. Et cũ his sit expedita presens questio.

SVMMARIVM

1 Mandatum pape de prouidendo alicui i certa ecclesia ð beneficio aliquo an sit prouidẽdũ de prebenda in ecclesia cathedrali ⁊.j. nume. 3.
2 Honor maior est esse canonicũ ecclesie cathedralis q̃ alterius.
4 Ecclesiarũ collegiatarum appellatione an veniat eccle. cathedr.

QVÆSTIO XLV

Quero quadragesimo Quinto.

1 † Si papa mãdat puidere alicui de aliquo bñficio in certa ecclesia an sit sibi puidẽdũ ð preben. in ecclesia cathedrali, ⁊ rñdet doc.i.c.fi. ð pbẽ. q si mãdat̃ puidere alicui ð bñficio i alio bñficio q̃ pbẽ. vigore isti⁹ mãdati nõ poterit prouideri. de cano. ⁊ pbẽ. qꝛ ẽ lõge honorabilior q̃ aliud bñficiũ simplex, vñ canonici dñr clerici.j. grad⁹, ⁊ alij clerici simpl'r bñficiati 2 dñr scd'i grad⁹, vt no. Jnn.i.c. sedes aplica. de rescr. † ⁊ maior honor est eẽ canonicũ cathedralis ecclesie q̃ alteri⁹ lʒ equaliter abũdet, vt no. inn.i.c. frñitatẽ. ð sepul. iõ cũ i rescripto bñficiale sit faciẽda stricta iterptatio ⁊ dẽm⁹ i dubiũ intelligere ð bñficio minori arg.c. q̃uis.⁊.c. cũ i illis.⁊.c. si plurib⁹. ð pb.i.vj.⁊.i.c.fi. ð pb. 3 ⁊ dig. ⁊ i simili no.i.c.j.⁊.ij. de filijs p̃bi.i.vj. † nisi mãdaret̃ prouideri ð ↄpetẽti bñficio tũc posset puideri ð pbẽ. si ipetrãs ipaz mereat̃ hr̃e vt ẽ tex. ⁊ ibi doc.i.c. p illoꝝ. ð pbẽ. ⁊ dig. vbi simpl'r fuit mãdatũ puideri i aliq̃ ecclesia ð bñficio ↄpetẽti ibi fuit puisuz de pbẽ. ⁊ idẽ si simpl'r mãdaret̃ ad collationẽ epi puideri poterit de pbẽ. cathedrali vt.d.c. q̃uis p argumẽtationẽ cũ dicit ibi text. ⁊ Jo.an. ⁊ alij doc. q nõ pbat̃ qd l'r̃e bñficiales nõ extẽdant̃ ad ec 4 clesiã cathedralẽ, † ʒ i bñficialib⁹ appellatiõe collegiataꝝ ciuitatis vel diocesis nõ icludit̃ ecclesia cathedralis. vt no. Jo.an.i addi. Spec.ti. de actio. ⁊ petitio.§. sup actionib⁹ ⁊ Rota deci.cxij. ⁊ decisio.ccxij. ergo prebẽ. ecclesie cathedralis nõ ↄprehendunt̃ cũ simi. alle. vt no. Fel.i.c. postulastis. de rescr. adde gl.i.c.j.§. voles i ꝟbo pbẽ. de colla. in prag. Et cũ his sit expedita p̃ns qõ.

SVMMARIVM

1 Collationes preuentionales pape an valeant in preiudicium ordinariorum collatorum.
2 Collatio ordinarij de beneficio vere vacante an valeat licet vacationem ignorauerit.
3 Mulier certificata de morte mariti si matrimoniũ contrahat valet si vere maritus mortuus sit.
4 Collatio ordinaria fauorabilis est.
5 Procurator constitutus ad resignãdum in curia Romana si resignet ⁊ conferatur an valeat si cõstituens in partibus sit mortuus pridie ante resignationem.
6 Renuntiatio beneficij si sit facta per ifirmũ si moriatur.j.xx. dies quare fuit inductum vt dicatur vacare per mortem ⁊ non per resignationem ⁊ nu.8.
7 Jmpetrans beneficiũ vacans per resignationez aut alio quouismodo si vacet per obitum an poterit illud obtinere.
9 Gratia dr̃ spãlis qñ genus venit verificãdũ in vna sola specie. Capitulum susceptum de rescr.in.vj. limit.
10 Renunciatio si sit facta per vulneratum de quo non dubitabat̃ de morte si postea moriatur per aliquem disordinẽ an dicatur tale beneficium vacare per resignatio. vel per obitum.

11 Renunciatio

Renunciatio beneficij facta per infirmũ qui mortuus est post viginti dies an preferatur collationi pape de illo facte per eius mortam futuram.

Et quo illi dies. xx. intelligant an sint naturales vel artificiales.

QVÆSTIO. XLVI

q Uero q̃dragesimosexto.

1 †An valeãt collationes p̃uẽtionales pape i p̃iudiciũ ordiarij collatoris, ⁊ ẽ dõm ꝙ vz, vt est tex. i. c. ij. d̃ prebẽ. i. vj. ⁊ i. c. j. §. volẽs v̾. nec ẽt d̃ colla. i prag. ⁊ ibi gl. subdit i verbo faciẽdas, ꝙ valẽt iste p̃uẽtiones cessante fraude, dũm̃ pꝰ obitũ, ⁊ ante datã collationũ hmõi tm̃ tp̃s effluxerit, ꝙ interim vacationes ipse de locis in qbus p̃sone decesserint ad noticiã pape verisimiliter potuerint peruenisse, vt est tex. in regula cãcellarie apostolice q̃ est. xviij. i ordine, ⁊ idẽ est dõm de deleg. ⁊ q̃runt doc. an illa regula cancellarie hẽat locũ in ordinario collatore, ⁊ v̾r ꝙ valeat eius collatio ẽt si nõ potuerit adhuc scire vacationẽ, cũ regu

2 la i papa dũtaxat loquat̃, †⁊ vz collatio ordinarij de b̃n̾ficio vere vacãte lz collator ignorauerit vacationẽ. vt no. Jo. mo. ⁊ Jo. an. ⁊ Inno. in. c. ij. de ele. i. vj. ⁊ in. c. si tibi absenti. d̃ p̃bẽ. eod. li. vj. ⁊ Hen. in. c. nulla d̃ ꝯces. p̃b. ⁊ dñi de rota decis. clxxij. sufficit enĩ ꝙ b̃n̾ficiũ vacauerit ⁊ v̾itas inspiciẽda ẽ. ff. de offi. p̃to. l. illicitas. §. veritas. ⁊. c. veritate. viij. di. ⁊ not. in sil̾i in. c. nupt. de biga. nec dz morari seu frustari p̃uisio pp tacitã ꝯdõnẽ, si vacat, q̃ ẽ de p̃nti, lz ignoret̃ existẽtia ꝯditionis eiusdẽ. l. multũ interest. ff. de ꝯdi. ⁊ de. nec nocet angustia tp̃is. l. si mihi ⁊ tibi in. §. si qs seruos. ff. de leg.

3 j. †facit in simili qd̃ no. in. c. in p̃ntia. de sp̃o. vbi si mulier nõ certificata de morte mariti ꝯhit m̃rimoniũ tz si i veritate maritꝰ erat mortuꝰ. vñ i collatione b̃n̾ficij nõ ẽ necesse modũ vacationis exp̃mi lz bonũ sit exprimere. vt no. i cle. j. i gl. in v̾bo q̃uis. de p̃bẽ. ⁊ no. p doc. in. c. susceptũ. de rescr. in. vj. facit gl. in v̾bo vacationibus in. c. cupientes. de ele. in. vj. ⁊ iura dñt ꝙ b̃n̾ficia nõ ꝯferãtur an̄q̃ vacẽt. d. c. nulla. d̃ ꝯces. p̃b. ergo si vacẽt lz ignoret̃ vacatio valebit collatõ. nec v̾r obstare dcã reg. cãcellarie cũ loquat̃ in p̃p̃

4 collatio †ãt ordinaria naturalis ẽ ⁊ fauorabilis. c. p̃uenit. xj. q. j. no. in cle. ij. de offi. ordi. ⁊ sic tanq̃ fauorabilis ẽ amplianda. iuxta no. d. i. d. cle. fi. in gl. pe. de offi. ordi. tñ ꝯriũ p̃t decidi vt. d. reg. cãcellarie paritate rõnis hẽat locũ in ordinario. vt no. gl. in. d. c. j. §. volẽs. in v̾bo faciẽdas. de colla. in prag. ⁊ in simili alle. l. a titio. ff. de v̾b. obli. ⁊. c. inter ceteras. de rescr. cũ simi. ⁊ illa reg. fuit fcã ad obuiãdũ fraudibꝰ q̃ fiebãt i curia ad p̃ueniẽdũ ordiarios. ⁊ nõ ẽ dõm ꝙ papa q alioꝝ iura vult seruare sua negligat. vt. c. lz de sup. negl. pla. ⁊. c. qm̃. de imu. eccle. in. vj. ⁊ in extrauag. Jo. xxij. icip. si fratrũ, ⁊ nisi. d. reg. hẽret locũ i ordinarijs quotidie fraudaret̃ papa, ⁊ ad obuiãdũ similibꝰ fraudibꝰ factũ fuit. c. statutũ. d̃ p̃b. in. vj. ibi in diocesibꝰ existẽtes. ⁊ ꝙ ibi no. p doc. ⁊ collatiõi v̾r ineẽ tp̃s tacitũ quo collator potuerit verisil̾r scire vacationẽ, vt i simili no. i. §. loca. insti. d̃ verb. ob. ⁊ no. in. l. ij. ff. de eo qd̃ cer. loco ⁊. l. iterdũ. de v̾b. ob. d. gl. alle. se vidisse q̃sdã ꝗstõnẽ Othonis lega. q̃ icipit ad eligẽdũ, vbi p̃hibet̃ ne p̾textu opinionis vel fame, q̃ d̃ morte vel cessione hẽatur abn̄tis eius b̃n̾ficiũ ꝯferat̃, lz expectet platꝰ donec pleniꝰ d̃ alterutro istruat̃, q̃ ꝗstõ eq̃tate fulcit̃. l. q hẽditatẽ. ff. de acq. here. ⁊. l. nec nos. C. de cap. ⁊ postli. ⁊. d. regu.

5 nõ p̃cedit fm eũ vbi frans cessaret, †⁊ si in p̃tibꝰ existẽs ꝯstituit p̃curatorẽ ad resignãdũ b̃n̾ficiũ in curia roma. p̃curator adijt romã curiã, ⁊ resignauit b̃n̾ficiũ, p cuiꝰ resignationẽ vel mortẽ fcã ẽ p̃uisio aut alias quouismõ. cũ tñ is q p̃curatorẽ ꝯstituerat p̃die illius resignationis mortuꝰ ẽ, v̾r valeat̃ p̃uisio, q2 pp aliũ modũ vacatõis p̃curator romã fuerat. iõ g̃l. p̃uisio ispiciẽda ẽ. l. tutor. ff. de

6 fideiuss. l. iiij. C. ad mace. ⁊ ita de eq̃tate v̾r dõm. †⁊ illa reg. cãcellarie. s̃. alleg. nõ solũ loquit̃ d̃ simplici resignatione, lz ẽt d̃ resignatione fcã cã p̃mutatõis, ⁊. j. xx. dies de ipsa infirmitate decesserit, qd̃ cẽset̃ illd̃ b̃n̾ficiũ vacare p obitũ, ⁊ nõ p resignationẽ, ẽt si fuerat collatũ p resignatõez, vt. d. gl. in. d. reg. cãcellarie. ⁊ tex. illius regule venit ad obuiãdũ malitijs hoiũ maxie curialiũ, q2 ifirmꝰ credens se euadere nõ posse resignabat b̃n̾ficiũ i fauorẽ alicuius, ⁊ sic quodãmõ v̾r defraudare expectãtes ap̃licos vel ordinariũ, ⁊ ꝙ posset quodãmõ facere testm̃ de b̃n̾ficijs suis. ⁊ iõ p̃nceps q põt facere fictionẽ hẽri p veritate, vt no. bar. i. l. si qs p̃ emptore. ⁊ ibi do. Jas. post alios. ff. de vsuca. fingit istd̃ b̃n̾ficiũ vacare per mortẽ, ⁊ nõ p resignationẽ, nã lz vere vacet p resignationẽ ẽt ex cã p̃mutationis fcã. vt. c. j. d̃ reꝝ permu. i. vj. tñ pp fraudẽ cẽset̃ vacare p mortẽ, ⁊ collatio fcã p resignationẽ nõ vz. vt ibi tex. lz per mortẽ bene valeret. ⁊ illud p̃cedit. ꝯtra. c. susceptũ. de rescr. in. vj.

vbi d̾r in secundo respõso, qd̃ si vnus ĩpetrat b̃n̾ficiũ p verũ modũ vacãdi, ⁊ alius nõ, ẽt si sit p̃mus. tñ scd̃s dz hr̃e. lz ibi d̾r ꝯriuz pp fictionẽ p̾ncipis, q̃ hẽtur p̃ veritate. vt no. i. d. l. si qs p̃ empto

7 re. ff. de vsuca. ⁊. c. is q. d̃ sp̃s. †si tñ ille q impetrauit fm veritatẽ. i. p resignationẽ exp̾meret vel alio quouismõ vacauerit, tũc videbatur ꝙ ẽt si vacet p obitũ, cẽseret̃ bene ĩpetratũ b̃n̾ficiũ nõ obstante predicta regula. vt no. p gl. ⁊ doc. i. d. c. susceptũ. d̃ rescr. i. vj. in. j. r̃nso in v̾bo expresse. ⁊ hoc v̾r veꝝ si nõ appareret de alio ĩpetrante p mortẽ scd̃m illã regulã cãcellarie. vt no. Lap. in alle. lxxxix. quẽ refert Do. de san. ge. in. d. c. susceptũ. de rescr. in. vj. ⁊ hoc est intelligendũ si beneficiũ ĩpetratur expresso vno modo vacandi cũ clausula vel quouis alio mõ vacet, ꝙ ẽt si nõ vacet p̾io mõ expresso. sed alio mõ nihilominꝰ venit p illã clausulã, quouismõ vacet. dũmõ p eãdẽ p̃sonã vacet. vt no. Rot. decis. xxij. q̃ incipit. itẽ si mãdet̃ alicui p̃uideri. vbi dicit hoc veꝝ eẽ, nisi alius impetrauerit p veꝝ modũ vacãdi p superius dcã, ⁊ hoc est itelligẽdũ verũ, qñ iste modus impetrãdi vez v̾l alio quouismodo vacet ⁊. c. ponitur in b̃n̾ficio vacaturo fm p̾mũ r̃nsũ. vt no. in. d. c. su

8 sceptũ. de rescr. in. vi. secus de iã vacãte, †vt puta in terminis illiꝰ regule, si b̃n̾ficiũ vacauit p resignationẽ infirmi, ⁊ tu impetras p resignationẽ fiendã vel alio quouismodo vacauerit. que clausula raro solet dari fm dictã decis. ⁊ ille moritur. j. xx. dies, ⁊ tunc si impetro per mortẽ ego debeo preferri tibi, q2 ego impetraui per verũ modum vacandi, ẽt si tu habeas illam clausulaz generalẽ quouismodo vacet. vt no. Lap. ⁊ Do. de san. ge. in. d. c. susceptũ. ⁊ h q2 erat beneficium vacaturum, ⁊ papa non intedebat dare tibi ꝯ regulam cancellarie, cui solet expresse derogari, ⁊ ita hodie seruatur in pratica, secus in beneficio iã vacãte. nam si tu impetras p mortem titij beneficium quouismodo vacet, ⁊ ego impetro p eiꝰ promotionem ad cathedralem, ⁊ iste est verus modus vacandi,

9 certe in hoc casu videretur ꝙ tu debeas preferri mihi, †⁊ hoc iõ q2 qñ genus venit verificandũ i vna re tm̃, tunc d̾r specialis gratia, ⁊ non generalis, vt est casus. ⁊ ibi glo. fi. in. c. ex parte in. j. de offi. dele. ⁊ ibi. d. ab. alle. Bar. in. l. quesitum in. §. si quid fundum. ff. de fun. instr. ⁊ hoc maxime dz intelligi quando non poterit verificari prima gratia in secundo vacaturo alias secus, vt no. in. c. dudum p Do. de san. ge. de p̃b. ⁊ dig. ex quo limitatur. d. c. susceptum nõ habere locum in acceptilatione, q2 est declaratio voluntatis, vt no. idem Do. de san. ge. vbi. s̃. ⁊ Rota deci. ccxviij. cũ simi. vt. s̃. dixi, item hoc hz locũ nisi appareret alius nouus p̃uisus per verum modũ vacãdi. d. c. susceptũ. de rescr. in. vj. ⁊ no. Rota decisio. cccxvj. item si mandetur mihi p̃uideri ⁊ q2 gratia istiꝰ acceptantis poterat verificari in secũdo vacanti, iõ genus suũ non prefertur speciei, per. d. c. dudũ. de preb. in. vj. ⁊ ita quottidie secundum gl. vbi. s̃. iste casus fuit in rota praticatus, ⁊ illud facit q2 si primus impetrauit non vere cum clausula quouis alio modo, ⁊ in scd̃o per verum modum vacandi, primus prefertur in vacanti, secus in vacaturo, nisi posset sibi imputari suspitio vel malitia, ⁊ propter has cauillatiões solet hodie poni in supplicatione clau

10 sula siue quouis alio modo vacet per eadẽ personam. †⁊ si vnus fuit percussus sed nõ erat spes mortis qui resignauit beneficium, tandẽ mortuus est. j. xx. dies, sed nõ ex illa infirmitate, sed q2 forte fm eũ fecit rem cum pulchra muliere, ita ꝙ medici dñt ꝙ nõ ex p̃cussione, sed ex alia infirmitate mortuus fuit, ⁊ v̾r dõm ꝙ. d. reg. cãcellarie non habeat locum propter v̾ba tex. ibi d̃ ipsa infirmitate iuxta gl. ⁊ doc. in. l. j. C. de emenda. seruo. ⁊ in. c. ij. de cle. percus. q2 ipse nõ decessit. j. triduum nec. j. breue tp̃s, ⁊ hoc est relinq̃ndum iudicio medicorum, vt. l. septimo mense. ff. de statu homi. ⁊ no. in. c. proposuisti. ⁊ in. c. causam matrimonij de p̃ba. ⁊ in. c. fraternitatis. de frigi. ⁊ malefi. ita tenet glo. in. d. regu. cancellarie,

11 †⁊ si vnus est infirmus in curia ⁊ vult renunciare beneficium ⁊ petit̃ derogari huic regule, ⁊ vbi sunt fauores papa derogat, secus si non sint, immo dat illud beneficiũ p mortẽ futurã illius ifirmi, ⁊ tũc dubitat̃ an iste q sperauit p resignationẽ dẽat obtinere, si infirmus superuixerit p. xx. dies, an ille q ĩpetrauit p obitũ futuꝝ i cuius fauorẽ papa reseruauerat illd̃ b̃n̾ficiũ, ⁊ v̾r ꝙ ille p̃mus sit p̾ferẽdus, q2 ille erat verus modus vacandi, ⁊ vacauerat, tamen fa reseruatio erat ampla, ⁊ cũ cl̃a alio modo ⁊c. ⁊ papa reuocauit oẽs p̃uisiones q̃s fecerat de illo b̃n̾ficio. ⁊ ita tz gl. vbi. s̃. ⁊ illud ꝙ in regula d̾r p viginti dies dz intelligi d̃ die nãli. s̃. xxiiij. horaꝝ arg. l. more romano ⁊ ibi gl. ff. de ferijs. lz dies dicat̃ qdã solaris, qdã lunaris, ⁊ qdã nãlis, ⁊ ibi no. vt no. gl. in. c. ij. de ferijs, tñ in presenti casu iste dies computatur de momento ad momentuz facit glo. in cle. sicut de ap. ⁊ Rota dec. ccvij. que incipit. item ꝙ terminus octo dierum, ⁊ sic debet intelligi, ⁊ nõ de diebus artificialibus, Et cum his sit expedita presens questio.

SVMMARIVM

1 Collatio facta per episcopum de beneficio pertinenti mandatario vel nominato an per eum reuocari possit ꝛ .j.nu.4.
2 Uariatio non admittitur post ius alteri quesitum.
3 Mandatarius an debeat a collatore petere beneficium.
5 Collatio de beneficio patronato spreto patrono nõ valet, nec impedit presentationem per eum fiendam.
6 Prelatus aliquid illicite faciens an ꝯ̃ facum suum venire possit.

QVÆSTIO XLVII

Quero q̃dragesimoseptio †An eps possit reuocare collationẽ factã clerico de bñficio ptinẽti mãdatario vel noiato, ꝛ.d.glo.i.c.j.§. volẽs i xbo eoipso. de colla.i prag. ꝙ ista collatio nõ reqrit sniaꝫ priuatõis ex iuris dispositõe imo fit ipo fcõ duolutio.c.ne ꝓ defectu.de ele.ꝛ.c.ꝗꝗ eo.ti.in.vj.ꝛ.c.j.§.deinde ibi gl.ꝺ elec.in.vj.ꝛ iõ ꝫ cũ vr̃ ꝙ si ordinari⁹ ꝯtulerit bñficiũ cadẽs i turno obitũ mãdatario vel graduato ꝙ postea nõ possit variare, ꝛ illꝺ ꝯferre mãdatario, aut graduato, qꝛ collatio fcã post deuolutionẽ ptãtis ad supiorẽ ẽ nulla, vbi fit deuolutio ipso facto.c.fi.ꝛ.c.lꝫ de sup.neg.pla.cũ ibi no. †ꝛ cũ.n.ex facto alicui⁹ est ius alteri q̃sitũ tũc ñ pt variari i eo in quo est ius alteri q̃sitũ.c.ꝗꝗ fit ver.alioqn.ꝺ ele. in.vj.facit.ff.ꝺ statu.libe.l.inter ꝯquẽniũ, secus si collator nõ eẽt ꝓuatus ptãte ꝯferẽdi.ꝫ veniret ꝓuãdus tũc valeret collatio añ sententiaꝫ ꝓuatiuã, vt no.do.ab.post alios doc.i.c.cãꝫ ꝛ in.c. qꝛ pp. de elec.ꝛ no.in simili in.c.qꝛ diuersitatẽ.ꝺ ꝯces.pb.ꝛ.c. mora .de reg iu.i.vj.facit gl.i extrauagãti execrabilis, †ex qb⁹ iferꝛ ꝙ vbi ꝯstat euidẽter collatorẽ ꝯtulisse hmõi bñficiũ nõ mãdatario aut nõ graduato, ꝙ ñ teneꝛ mãdatari⁹ vl' graduat⁹, petere collatorẽ, vt illꝺ sibi ꝯferat recurreꝛ dꝫ ad supiorẽ adquẽ deuoluta ẽ ptãs ꝯferẽdi, ꝛ lꝫ ꝓmissa sint xa i pũcto iuris, tñ ꝯ̃riũ praticaꝛ cõiꝛ, qꝛ qñ mãdatari⁹ aut graduat⁹ petit a collatorib⁹ bñficia i viꝫ grad⁹ vel noiatiõis aut mãdati ꝛ i eoꝝ refutationẽ vadũt ad superiores, ꝓ hac pte facit qꝛ nõ vr̃ collator fecisse ꝯ̃ pdcãs qualificatiões mãdatoꝝ ꝛ graduatoꝝ nisi ab eo petierit bñficiũ, qꝛ forte mãdatarius vel graduat⁹ ꝓ hac vice nõ vult vti gradu suo, aut noiatione, vel eã hꝫ ꝓ ꝺrelicto, aut fact⁹ ẽ icapax, iõ si velit trãsire ad bñficiũ dꝫ illud ꝓmitus petere a collatore, facit.c.si clericus ibi petere negligẽter de ꝑbẽ.i.vj.ꝛ.c.j.§.eꝫ ibi oporteret.de ꝯces.ꝑbẽ.in.vj. †ꝛ si veniat post collationẽ alteri factã ꝓ collatoreꝫ poterit illi ꝺ nouo ꝯferre collator ꝓma collatõe nõ approbata, q̃ nulla erat, nec obstat.c.post electionẽ.§.qm̃.ꝺ ꝯces.ꝑbẽ.ꝛ.c.inter dilectos.ꝺ exces.prela.vbi ꝓma collatio ẽt nulla ipedit ꝺam nisi ꝓma fuerit cassata ꝛ irrita nũciata pp variationẽ q̃ reprobatur.c.ꝯsiderabimus.de elec.ꝛ.c.auditis ꝛ ꝙ ibi no.eo.ti.de ele.vbi doc. dicũt ꝙ illꝺ ꝓcedit qñ ãbe coll'ones fierẽt ab eod. collatoꝛ eo.medio ꝛ respectu. ꝫ aliud põt dici vbi ꝺa coll'o fieret alio medio q̃ ꝓma, qꝛ primã fecit collator iure ordinario, ꝛ ꝺam facit coact⁹ medio mãdati aut gradus vel noiationis, tũc ꝓma coll'o nulla nõ ipedit .ij. arg.c.nõ pstat de reg.iu.in.vj.ꝛ.c.nosti.de ele.ꝛ.c.fi.de iurepatr. †vbi si eps ꝯtulit bñficiũ nihilominus patronus põt ad illud presentare, ꝛ coll'o fcã pleno iure ꝺ bñficio spreto patrono nõ ipedit instõnẽ fiẽdã ab eodẽ collatore ad pñtationẽ patroni, tenẽdo ꝙ collatio voluntaria fcã spreto patrono sit ipso iure nulla.c.ex insinuatione.de iurepa.no.glo.in.c.j.§.ꝛ cũ humane.de ele.in prag. no.in.c.decernimus.iũcta gl.vij.vbi eps teneꝛ istitueꝛ pñtatũ nõ obñte priore collatione ꝓ eũ facta sine ꝯsensu patroni, vt no.fed. i trac.permu.q.xxx.nec ẽt ꝓma instõ fcã ad pñtationẽ ei⁹ q ñ poterat pñtare ipediet ꝺam fiendã ad pñtationẽ illius cui ꝯpetit pñsentatio cũ hmõi instões fiant diuersis medijs.c.ꝯsultationibus ꝺ iurepa.ꝛ no.Inno.d.ab.ꝛ Fel.ꝓ illũ tex.in.c.cũ bertol.ꝺ re iu. no.doc.in cle.j.ꝺ iurepa.ꝛ Ben.i.c. auditis. de elec.†ꝛ no.d.ab. in.c.nosti.de elec.qñ ꝓlatus facit aliqd noie ꝓprio illicite ꝛ tunc aut iminet ꝑiculũ aiaꝝ vl' fauor publice libertatis ꝛ põt venire ꝯ̃ fcm̃ ꝓpriũ ex quo de iure illud nõ põt dãnari.c.tenor. ꝛ. c. ꝯsanguinei.ꝺ re iu.aut nõ iminet talis fauor, ꝛ tũc aut fcm̃ nõ tenuit, aut tenuit, ꝫ ẽ cassanduꝫ, primo casu, aut vult venire ꝯ̃ in iudicio aut extra iudiciũ, ꝑio casu si allegat turpitudinẽ suã nõ dꝫ audiri in.c.inter dilectos.de dona.aut allegat turpitudinẽ suã, ꝛ audiꝛ. ff.de ꝯdi.ob turpẽ cãm ꝛ in.l.iiij.idẽ.d.Ab.i.c.cũ sup.ꝺ ꝯces.qñ fit extra iudiciũ, ꝛ fcm̃ nõ tenuit ex ꝑsona faciẽtis, ꝛ põt ꝯuenire, aut nõ tenuit ex ꝑsona recipiẽte, dic tũc ꝙ aũt sciẽter hoc fecit, ꝛ nõ põt ꝯuenire in odiũ sui, ꝛ sic põt intelligi.c.diuersis. ꝺ cleri.ꝯiug.ex quo infertur ꝙ si prelatus scienter contulit bñficium indigno nõ põt ipse reuocare factum suum.aut ignoranter fecit ꝛ pt cõtrauenire, vt.c.innotuit. de elec.vt no.do.abb.in.d.c.nosti. de elec.Et cũ his sit expedita presens questio.

SVMMARIVM

1 Impetrans beneficium a sede apostolica an impetrationi renunciare possit.
2 Clausula decreti licet sit apposita in impetratione tamen intelligitur conditio si impetrans vti voluerit.
Constitutioni iuris communis cum clausula irritãte per partes renunciari non potest.
3 Renunciatio impetrationis habẽtis clausulaꝫ decreti qñ valeat.
4 Collatio in primis facta valet si habens clausulam anteferri ei renunciet.
5 Statutum si sit ꝙ debitor nõ possit contra hec nisi soluat, si cõtrahat, ꝛ demum soluat valet contractus.
6 Collatio per episcopum facta de beneficio quod conferre nõ poterat si postea ad eum deuoluatur potestas collatio ꝯualescit.

QVÆSTIO XLVIII

Quero quadragesimo Octauo. †An impetrans beneficiũ a sede apostolica possit renũciare ipetrationi, ꝛ vr̃ ꝙ sic per tex.in.c.si clericus. ꝺ ꝑbẽ.ꝛ dig.i.vj.no.d.ab.ꝛ fel.ꝛ do.Phi.dec.post alios doct.i. c.ceterũ de rescr.ꝛ sequiꝛ glo.i.c.j.§.qꝺ si qs i xbo irritũ. ꝺ colla.in prag.vbi tꝫ ꝙ qualificatus i viꝫ ꝯcilij basiliẽ.põt si velit vti sua qualificatione, puta gradu vel nominatione aut mãdato, si ãt nolit vti ꝛ ei renũciat valebit collatio ordinarij, †qꝛ in quocũꝗ rescripto bñficiati lꝫ apposita sit clausula decreti semp tñ intelligitur ꝯdõ, si ipetrãs vti velit illa gratia.vt no.Jo.mo.ꝛ alij scribentes i.c.statutũ de ꝑbẽ.in.vj.no.fel.ꝛ do.Phil.deci.i.c.ceterũ.de rescr.ꝛ tenẽdo istã partẽ nõ ob.tex.ꝛ ibi.d.ab. in.c.dilecto.ꝺ ꝑb. ꝛ dig.qꝛ ille tex.loquiꝛ i ꝯstitutione iuris cõis, qꝛ lꝫ sit fcã i fauorẽ partiũ ꝛ subditoꝝ cũ decreto irritãti subditi ñ pñt illi renũciare, vt no.fel.ꝛ do.Phi.dec.i.c.cũ accessissent. de ꝯsti.secus ẽ in rescr.ꝗuis apponaꝛ decretũ irritans qꝛ partes ꝛ ipetrãtes pñt illa renũciare ꝓ iura superi⁹ alleg.facit.l.ꝓuide.§.fi.ff.si certũ petat. vbi lꝫ mortuo testõre dñiꝫ rei legate recta via trãseat ad legata. tñ si legatari⁹ repudiat, fingiꝛ ñ trãsisse sic repudiata noiatiõe aut declaratõe facta ꝓ graduatũ ꝙ nõ velit vti gradu fingiꝛ tãꝗ si ñ eẽt q̃lificatus ꝛ istꝺ decretũ irritãs apponiꝛ in fauore ipetrãtiũ iõ põt ei renũciare.c.ad apostolicã.de regu.†facit qꝺ no. Spec.ti. ꝺ locato.§.nũc aliq̃.x.xij.ꝙ id ꝙ dr̃ nõ valere i fauorẽ alicuius ipse põt facere ꝙ valeat.vt no.Inno.i.c.qꝛ cũctis.de ꝯces. preb. i.vj.ꝛ hoc ẽ idubitatũ qñ añ collationẽ ordinarij dictus graduatus q̃lificationi renũciauit aut apparuit eũ nolle ea vti, qꝛ tũc collatio ordinarij alteri facta vꝫ, si ãt collationẽ ordinarij sequaꝛ renũciatio nõ vr̃ ꝙ ꝓuisus tutus sit sine noua collatione.c.pe.ꝺ ꝑbẽ.i.vj.no.Joã.an.in.d.c.statutũ ꝺ prebẽ.in.vj.vbi tꝫ qꝺ si impetrãs cũ decreto renũciat rescripto post collationẽ fcãꝫ alteri ꝓ ordinariũ eius renũciatio nõ validat collationẽ, q̃ nulla erat, ꝛ ibi Bo.de san.ge.tꝫ qꝺ factũ ꝯ̃ decretũ tũc vꝫ qñ hñs illud nõ vult eo vti, ꝛ volũtas ꝓcedit factũ, si vero volũtas sequaꝛ factum est ꝯ̃ tale in q̃ attendiꝛ initiũ vt electio bñficij, collatio, snia, ꝛ si tunc nõ valet, postea nõ ꝯualidat.c.si postꝗ.§.j.de ele.in.vj.ꝛ.d.c.pe.ꝛ.c.auditis.de elec.nisi appellationi fuerit renũciatũ.c. nõ firmatur.de reg.iu.in.vj.no.Gasp.de peru.in trac.reseruationũ.§.vij. vbi in collatione facta ꝓ ordinarium ꝯ̃ decretũ mãdati duo põderat ꝯtẽptũ mãdati, ꝛ ꝓiudiciũ in iuꝛ q̃sito ad rẽ, q̃ duo cessant, qñ renũciatio mãdati ꝓcedit collationẽ, qꝛ nõ fit i ꝯtẽptũ mãdantis, nec in ꝓiudiciũ eius cui gratia est fcã, sed si ordinarius nõ habuit noticiã ante collationẽ qꝺ nõ velit vti gratia remanet ꝯtẽptus ꝗuis ꝺm cesset ꝓ ꝯsensuꝫ ꝛ renũciationẽ supueniẽte, iõ nõ validaꝛ collatio, in qua initiũ spectaꝛ ꝓ iura supius alegata, ꝛ rñdeꝛ ad. d.l.proinde ꝫ cũ ꝙ in illo casu cessat rõ ꝯtẽptus, ꝛ nõ attẽdiꝛ nisi interesse, ꝛ cõmodũ legatarij, ꝛ illa ꝓsumiꝛ fuisse intẽtio testatoris.ff.de fur.l.a titio, nec ẽt loqtur in casu in quo initiũ de substãtia attẽdaꝛ vt i collatione, ꝫ ꝺ isto scꝺo casu satis ꝺm eũ põt dubitari, qꝛ si qualificatus nõ vult vti sua q̃lificatione, q̃ in fauorẽ ei⁹ est inducta, illo repulso sublatũ est ipedimẽtũ quo ad ordinariuꝫ, ergo vꝫ eius collatio iure ordinario alteri facta, vt no. Jo.an.in. c.penul.de ꝯces.preben.† vbi tꝫ qꝺ si hñs clausulam anteferri ei renunciet

renunciet nec velit ea vti valebit collatio primo facta, q2 eo repulso sublatum est impedimentum. vt no. do. Abb. & Fely. in c. cum ex officij. de pscrip. vbi tenet q qñ eps ztulit bñficiu añ lapsuz mensis de quo in cle. i. de zces. pbê. q bñs graz iuxta illá cle. si nó acceptauit bñficiu infra mensem zualescit dicta collatio facta p ordinariu infra mensem, & róné assignát cu. j. mensem collator ordinarius hret manus ligatas, & eps hz ptate in habitu lz exercitiu sit sibi iterdictu. j. mésez & lapso mése nullu ius sibi supuenit ó pñti sz solu fuit remotu obstaculu alleg. Bar. i. l. cu vir. ff. ó vsucap. †vbi qrit caueť statuto fauore creditor q debitor bánit' vel zédnatus nullu ztcu possit faceŕ donec soluat ztigit q pri' zrit & postea soluit an ztcus zfirmeť & tz q sic, q2 in pñti casu nó supuenit ius sed obstaculum remoueť allegat. l. pig. ff. q & a qbus. & l. i. C. ne tutor vel curator. & in pñti casu pót dici q si eps ztulit sciéter bñficium q erat affectu qualificato, & qlificatus re integra anteq cu effectu acceptauerit illud bñficiu declarat pñte vel sciéte epo q non vult vti sua qlificatione q collatio p epm fcá zualescat, q2 p illá qlificatione mádatarij aut graduati nó erat acqsitu aliqd ius ét ad rem ipsi qlificato. vt no. gl. i. d. c. j. i vbo noiatióes. ó colla. i prag. & eps erat obligatus ad zferendu aliud eidé qlificato arg. c. inter cetera. de pben. & dig. ergo statim q ipedimentu qlificationis sublatu est p zsensum & declaratione qlificatá conualidata fuit dicta collatio, cu nó reqraŕ aliqua traditio, sed solus zsensus epi, q iam interuenerat. c. si tibi absenti. de preben. in. vi. facit lex ré alienã. in fi. ff. de pig. actio. & de actione empti. l. siqs alienã & ff. q potiores in pignore habeanť. l. q balneu. §. titia, & qd no. bar. in. d. l. cu vir q si aliqs vendiderit ecclesie ré alienã & véditor succedit dño q statim transit vtile dñiu in ecclesiã, & ró assignaŕ q2 nó reqritur ibi traditio. C. de sa. san. eccle. l. fi. & intererat véditoris ztcu zfirmari cu esset obligatus ex suo ztcu† vñ dt do. Abb. & ibi Fely. i. d. c. cu ex officij, q si eps scienter ztulit bñficiu q zferre non poterat, q2 collatio spectabat ad inferioré, si postmodu ad eu deuoluatur collatio, zualescit ipsa collatio, q2 eps erat obligatus ad zferédu illud vt supradictu est, & p ista parte facit qd no. in. l. i. q p sua iurisdi. dicens q si in principio delegationis delegans carebat iurisditione, & postea est eã adeptus, q delegatio vr zfirmari p supuenientiá ptãtis, arg. in. l. lz. ff. de iudi. tñ a tpe supuenientis iurisdónis & nó prius. l. obseruare. §. vlti. ff. de offi. proconsul. presertiz vt ibi dr qñ iurisdó delegãtis erat iá radicata, exertitiu tñ nó hébat, puta q2 suspensus erat aut excóicatus. ita ét tz & sequiť gl. i. c. i. §. qd siqs in vbo irritu. de colla. in prag. & tenédo istã parté q impetrans possit renúciare suis lris, facit q2 vnusquisq potest renúciare bñficio adepto vigore illar lrar. c. qd in dubijs. c. admonet. c. sane. c. veniens. de renun. ergo a fortiori pót renunciare illis lris, q2 facilius renunciatur iuri ad ré, vel preparatorio iuris in re vel ad rem, q iuri in re. vt no. gl. & doc. in. c. si electio. de elec. in. vi. Et cum his sit expedita presens questio.

SVMMARIVM

1. Conferre an teneatur superior ad quem deuoluta est potestas cõferendi cum illis qualitatibus & illis personis quibus inferior conferre tenebatur.
2. Patronus ecclesiasticus si presentat contra ordinem impetrãtiu potestas cum eodem onere deuoluitur ad instituentem.
3. Presentatio ad religiosos spectans ex eorum negligentia ad instituentem deuoluitur & quomodo.
4. Papa est superior exemptorum.

QVÆSTIO. XLIX

Quero quadragesimo nono† Qñ ptãs zferendi est deuoluta ad superiorem an ipse superior teneaŕ zferre sub illis qlitatibus, & illis psonis, qbus inferior tenebaŕ zferre, & vr dóm q sic, q2 limitata ptãs trãsit ad superioré cu onere. arg. c. ex lris. de pig. & l. traditio. ff. de acq. re. do. & superior surrogatus dz censeri eodé iure cuz alio in cuius locu surrogaŕ. ff. siqs cau. l. si eu. §. qui iniuriarum, & ideo tenendum est q ipse superior teneť puidere bm qualificationem & zdónem qua tenebaŕ primus collator, vt no. gl. in. c. i. §. qd siqs in verbo ciuiliter. de colla. in prag. facit qd no. do. Abb. post alios doc. in. c. cu in magistru. & in. c. cám & in. c. ne pro defectu. de elec. vbi no. qd superior, ad qué fit deuolutio ptãtis, teneť puidere in illa ecclesia de hominibus illius qualitatis, sicut tenebanť eligere primi electores. facit tex. in cle. i. de sup. neg. pla. & in cle. exiui. §. ceter. de ver. sig. facit tex. in. d. c. ne p defectu. ibi in vbo de psona idonea ipsius ecclesie facit ét tex. in. c. cu inter vniuersas. ó elec. & dt gl. & ibi Jo. an. in. d. c. ne p dfectu. qd si puideret de alia psona, nó pptereã cassareť puisio. & ibi dt Compost. papã ita sibi rñdisse, vt no. Jo. an. in. c. z eu. de reg. iur. in. vi. & Hen. in. abbate. de v. sig. no. in. c. dilectus. de zces. pben. vbi dt gl. non hre locum vbi de consuetudine vel statuto ecclesie non posset de extranco puideri, vt quasi in omnibus ecclesijs regni Frácie consuetu est de zsuetudine prescripta, qd dignitas, & psonatus nó possunt nec debent conferri nisi canonicis illarum ecclesiaruz, vbi sunt ipse dignitates vel personatus de consuetudine, vt no. Inn. & Host. in capi. tua. de his q fiunt a pla. arg. ca. i. lx. dist. quo casu sicut illi a qbus deuoluiť ptãs nó possent de extraneo prouidere, ita nec iste superior p ea q dicta sunt, & ad premissa facit text. magis expressus in d. c. i. §. quod siquis. ibi ad superiorem proximuz deuoluať q similiter vt premittitur habeat prouidere. & ibi bona gl. ponderando illud verbuz similiter, †& hinc dicitur quod si patronus ecclesiasticus pñtat z ordinem & qualificationes impetrãtiu ptãs sub eodé onere deuoluiť ad instituentem etiam vbi ius instituendi ptineret ad prelatum inferioré epo, censetur enim hoc casu pximus superior vt no. gl. singu. in cle. i. in verbo dispóné. de sup. neg. pla. que vult †qd si pñtatio spectat ad religiosos ex eorum negligentia fit deuolutio ad habentem instituere siue sit diocesanus siue alius, vt not. domi. Abb. & Jo. de imo. in cap. nonnulla. de conces. pben. & idez do. Abb. in cap. i. de elec. nã presentatio patroni non transfert aliqd ius spñale sed est quoddã initium seu quedã seruitus. c. qd autẽ. de iurepa. q2 contépto patrono non potest fieri institutio ca. decernimus. xvi. q. vij. & ius spiritule transfertur ex sola instóne vnde priuato patrono solum tolliť seruitus illa, & pura dispositio remanet penes hñtes instituere, vt no. do. Abb. in. c. causam. de ele. ita tz gl. in. d. c. i. §. q siquis in vbo proximum de colla. in prag. & ista ptãs conferendi, vt. s. dixi deuoluitur ad superiorem gradatim. vt c. ij. & ibi doc. de conces. pbé. & c. lz. c. lras. c. fi. de sup. neg. pla. sz si contingeret aliqué istorum superior esse exéptum potestas ab eo deuolueretur ad papam. vt no. do. Abb. in. d. c. ij. de zces. pbé. q2 non supior non supplet negligétiã alterius, nisi vbi est a iure expssum. d. c. lz. de sup. neg. pla. tamen aliqui voluerunt dicere q ét i platis exemptis fiat deuolutio ad proximum superiorem omisso papa nisi ipse esset proximior, vt no. in. c. i. §. & ne iucto. & §. item q monasteria ti. de causis in prag. q mihi nó plz qre alij doc. dicebát q i platis rlaribus exéptis h casu fiet deuolutio ad diocesanu epm. vt é tex. in cle. i. de sup. neg. pla. & ibi doc. idé tz gl. in. d. c. i. §. q siqs in vbo gradatim. de colla. i prag. sec' é i secularib' exéptis q2 tex. i illa cle. vnica. de sup. neg. pla. loqť dútaxat in rlaribus, nec hz locu i secularib'. vt ibi no. p gl. & doc. & i' platis exéptis siue secularib' siue regularib' fiet deuolutio gradatiz ad papã, & olim i oib' exéptis fiebat deuolutio collationu ad papã capi. sicut & capi. lz. de sup. neg. pla. & capi. cu singula. i fi. de pbé. i. vi. tñ. d. cle. vnica. de sup. neg. pla. supuenit q iducit ius nouu in platis regularibus i vno casu tm, vcz in casu negligétie, ergo. d. cle. nó é extédéda vltra casuz suu, vt no. ibi doc. maxime Jo. an. in vbo negligétiã, q inqtu illa cle. ponit ius nouu, & pjudicat puilegijs exéptionis, nó hz locu, qñ plat' regularis eét priuat' pp delictu, cu hoc nó sit expssum, ió nó dz extédi ad istu casum, in quo cẽseŕ priuatus ipse prelatus propter quasi delictum, ex eo q zfert contra ordiuem & qualificationes introductas a zcilio & ista deuolutio iuxta determinationé zcilij basiliésis fit ad pximu supioré† & pximus supior exéptor é papa. vt. c. nulla. xciij. di. & c. auctoritate. cu ibi no. de puile. i. vi. Jo. an. i. c. sciétie. de reg. iur. i. vi. in mercuria. nec fit ibi aliq mentio de exéptis. remaneát ergo eorum priuilegia intacta, ita tz gl. in. d. c. i. §. q siqs in vbo gradatim. de colla. in prag. Et cum his expedita est presens questio.

SVMMARIVM

1. Papa si non vult conferre beneficium qualificato puta graduato iure deuoluto, an possit impetrans propria auctoritate ingredi possessionem illius beneficij.
2. Nominationes ad beneficia quod ius tribuant.

QVÆSTIO L

Quero quinquagesimo Si papa nó vult beneficium conferre qualificato vcz mandatario aut graduato iure deuoluto, quid faciet iste impetrãs

ꝙ vt ꝙ ꝓpria auctoritate possit ingredi possessionē illius bñficij, vt facit tex. in simili in.c.i. de sup. neg. prela. vbi dt tex. ꝙ qui electus ꝛ prouisus ad dignitatem abbatialem non pōt hr̄e a suo superiore bñdictionem pōt bñdicere suos monachos, ꝛ exercere oīa, ac si esset bñdictus in abbatē, ꝛ idē vr̄ dōz in pñti casu, postq̄ papa sibi denegat collationē illius bñficij, tñ ad istud pōt rñderi qd illud.c.i. de sup. neg. prela. loquit̄ in illo q hz vex ꝛ plenū ius in sua abbatia, qꝛ tūc poterit administrare ꝛ exercere oīa q̄ spectant ad abbatē, qꝛ ad esse administrationis solū reqrit̄ electio ꝛ ꝯfirmatio. vt.c. transmissam. ꝛ.c. nosti. de elec. ꝛ.c. auaritie eo. ti. de elec. in.vi. ergo postq̄ iste hēat ius in prelatura poterat administrare oīa q̄ spectabant ad ipsum abbatē, qꝛ lz nō fuerit bñdictus tñ dr̄ abbas. vt no. do. Abb. in.c. q̄to de offi. ordi. ꝛ in.c. cū ꝯtingat, d foro ꝯpe. sed in pñti casu iste nō hz aliqd ius in bñficio, qꝛ p istas impetrationes nō hz ius ad bñficiū vel in bñficio. vt dt gl. in.c.i. §. volens in xbo noiationes, vbi dt qd noiationes q̄ dant̄ ad bñficia vacatura, si ille est receptus in canonicū sub expectatione ꝓbende, hz ius ad rē, nō aūt in re.c.pe. de preben. in.vi. ꝛ.c.fi. de cōcess. preben. eo. lib. si vero iste impetrans nō est receptus in canonicū, sed dūtaxat hz grām sup bñficio sibi ꝯferendo, tūc solum hz ius implorandi officiū executoris, vt ꝓuideat, vel faciat sibi ꝓuideri, vt est bona gl. in.c. veniens. de renun. ꝛ Inn. post gl. in.c. literis. de rescrip. ꝛ in.c. ꝯstitutus eod. ti. ꝛ do. abb. in.c. cap. de rescrip. ꝛ ēt p noiationes q̄ fiūt p vniuersitates ad bñficia vacatura p eas nō q̄rit̄ ius in re vel ad rē ad bñficia, sicut dcm̄ ē i grīs expectatiuis, ꝛ iste ꝯsequit̄ quoddā ius ꝓparatoriū ad bñficiū cadēs i turno noiatox ƀm formā ꝯcilij basilien. ita no. gl. in.d.c.i. in.§. volens in ver. noiationes de colla. in prag. ergo si iste qualificatus ꝛ impetrans bñficiū nō hēat ius in illo bñficio non poterit ingredi possessionē pp illā denegationē arg.c.i. cū simi. d reg. in.i.vi. ꝛ soluendo istā qōnē pōt dici, ꝙ si papa nō vult bñficiū cōferre qualificato in vim gradus aut noiationis iste qualificatus dz obtinere collationem iure deuoluto tacita qualificatione dicēdo ꝙ taliter bñficiū vacauit ꝙ eius collatio est ad sedē apostolicam deuoluta vel collator male ꝓuidit aut incapaci ideo priuatus est ptāte ꝯferendi ita tz gl. in.c.i.§. si qs in xbo pōtificē. de colla. in prag. ꝛ rō bona est qꝛ impetrans nō tenet̄ exprimer̄ modū vacatiōis, vt no. doc. in.c. susceptū. de rescrip. in.vi. cum simi. vt no. Fely. in.c.i nostra. de rescrip. ꝛ cum his sit expedita presens questio.

SVMMARIVM

1. Prioratus regularis an possit tacite professo conferri.
2. Profiteri an videatur nouitia in abbatissam assumpta.
3. Capitulum nullus de elet. in.vi. quomodo ꝓcedat ꝛ.j. nu.6.ꝛ.7.
4. Professus tacite an postulari possit.
5. Dispensare an possit episcopus ꝙ nouitius fiat abbas.
6. Dispensare contra concilium non potest inferior a papa.

QVÆSTIO. LI

Uero quinquagesimo primo † an prioratus regularis possit ꝯferri monacho tacite ꝓfesso, ꝛ primo videbat̄ qd nō p tex. in capitu. nullus. de electio. in.vi. vbi dt tex. ꝙ tacite ꝓfessus nō potest eligi ad dignitatē rl'arez, ergo a paritate rōnis idē videbat̄ qd bñficium regulare nō posset sibi ꝯferri, tñ ꝯtrium de iure credo vex ꝙ immo prioratus regularis pōt de iure ꝯferri monacho tacite professo, vt est tex. ꝛ ibi do. Abba. in.c.ij. ne testa. vbi dt ꝙ in illo tex. nō apparet qd illa abbatissa fuerit expresse ꝓfessa † ꝛ hoc facit alius intellectus quē ponit ibi Jo. an. dicēs qd ex quo nouitia assumit̄ in abbatissam tacite ꝓfitet̄ qꝛ ingerit se actibus ꝓfessox, facit.c. vidua. de regula. qd tñ dt non ꝓcedere p viā electionis, qꝛ electio esset nulla vt est tex. in.d.c. nullus de elec. in.vi. sed posset ꝓcedere ƀm eundem Jo. an. p viam postulationis vel collatiōis, qd est notandū singulariter secundū Do. Abb. vbi.s. † ex quo infert qd ius nouū qd hr̄ in.d.c. nullus. de elec. in.vi. disponens nō valere electionem factam ad prelaturā regularē de non expresse professo non vendicat sibi locum in prouisione, que fit p viā collationis vel postulationis, ꝛ sic tz p illū tex. collatio abbatie fcā non expsse professo sed qꝛ illud ius penale loquēs de electiōe nō dz extendi ad prouisionem vel postulationē. Itē facit qꝛ electio ꝛ collatio sunt longe diuersa ita ꝙ appellatione collationis non venit electio vel eꝯ, vt est tex. in.c. nullus. de elec. in.vi. † ꝛ dt Archi. in d.c. nullus. d elec. ꝙ tacite ꝓfessus pt postulari, sed ꝯtrium tz And. Barb. in.d.c.ij. de testa. tamen in collatione facta tacite professo approbat opi. Jo. ꝛ d. Abb. ꝛ ex premissis infert Do. de san. ge. in.d.c. nullus. de elect. an ista postulatio possit fieri ab epo. ibi tz Archi. ꝙ sic qñ subest euidens necessitas vel vtilitas ecclesie ēt si non esset professus tacite alleg.c. officij. de elec. ꝛ.c. presbyteros. xvi.q.i. vbi de hoc no. ꝛ no. Inn. ꝛ Cōpost. in.c. cū monasterium. de elec. facit ēt qꝛ ad epm spectat ꝓuidere qūo ecclesie sue diocesis debeant gubernari ꝛ p quos vt.c.ij. ix.q.iij. ꝛ.c. decretū. x.q.i. ꝛ.c.iij. de reli. do.c. ꝯquerente.c. dilectus. ꝛ q̄si p totū. de offi. ord. ꝛ istud tenendo non ob. tex. in.d.c. nullus. de elec. in.vi. sic de nouo disponens qꝛ nō p hoc tollit facultatē dispensandi, vt no. in.d. c. officij. de elec. vbi notat̄ talē postulari non posse † ꝛ dt Inn. in.c. dilectus. de tempo. ordi. epm non posse dispēsare ꝙ nouitius efficiat̄ abbas.d.c. officij. de elec. ꝛ no. Fede. ꝯsi. ccix. sz Arch. rñdet quod ibi non dr̄ ꝙ fuit dispensatū, ꝛ ibi Jo. an. dt ꝙ putat talem postulandum a papa. facit ꝙ no. in.c. indemnitatibus. circa prin. de elec. Lap. tz ꝛ approbat opi. Archi. p.c. tuam. de eta. ꝛ quali. ꝛ ibi Host. ꝛ istud maxime ꝓcederet in abbatissa ꝓut tz Arch. in d.c. indemnitatibus. de elec. in.vi. facit qd no. Host. in cap. thomas. de corp. vicia. tñ Jo. de fantu. tz opi. Jo. an. in.d.c. nullus. ꝛ in cle.i. de elec. ꝛ idē tz Jo. an. in additione Spec. in trac. dispensationum.§. ꝯsequenter. in ꝓn. † ꝛ mouet̄ p.d. cle.i. de elec. q̄ est cōciliaris ꝯ q̄ inferior a papa non dispensat. vt.c. dilectus. in.i. de preben. cū simi. vt no. Fely. in.c.i. de rescrip. ꝛ istā opi. de iure credo veriorē qꝛ illa cle.i. de elec. ꝓhibet ne assumat̄ ille q est diuerse ꝓfessionis vel habitus lz monachus nouitius nō sit diuersi habitus est tñ diuerse ꝓfessionis. nā p respectū ad ꝓfessos laycox appellatione ꝯprehendunt̄ nouitij religionis. vt no. gl.ij. in cap. sup eo. de regula. ita tz Pe. de anc. ꝯsi. cxxiiij. vñ nō pōt assumi de iure sed p viam postulationis ꝛ sic dispensatiue ꝛ ꝯ illā nō pōt eps dispensare vt.s. dictū est ergo sequit̄ ꝙ papa erit ille q postulationem admittet, ita tz ꝛ sequit̄ Do. de scō ge. in.d.c. nullus. de elec. in.vi. † tñ circa istum articulū distinguerē hoc modo aut illud bñficiū est electiuum ꝛ tunc credo ꝓmissam opinio. de iure veriorem qd solus papa admittit postulationem in illo prioratu regulari ꝛ electiuo factā p tex. in.d.c. nullas. qꝛ ibi prohibetur vt nouitius si possit assumi dignitatē electiuam q̄ est ꝓhibitio ꝯsiliaris ꝯ q̄ solus papa pōt venire p iura superius allegata ergo solus papa in illo casu poterit admittere illā postulationē, aut nos loqmur i bñficio collatiuo ꝛ tunc aut via collationis, aut via postulationis in istis bñficijs collatiuis eps poterit admittere illā postulationē siue illā collationē facere vt est tex. ꝛ ibi Jo. an. ꝛ do. Abb. in.d.c. ij. de test. ꝛ sic hz locum ꝯria opinio, ꝛ hoc mō opiniones ꝯcordantur, in simili facit quod no. do. Abb. p illum tex. in.c.fi. de postu. prela. Et cum his sit expedita presens questio.

SVMMARIVM

1. Minor dispensatus ad beneficia curata an teneatur.j. annum ꝓmoueri, ꝛ si non promoueatur an beneficium vacet ꝛ.j. nu.4.
2. Minor dispensatus ad beneficium an sit dispēsatus vt possit ad sacros ordines promoueri.
3. Unio si sit facta de beneficio per papam alicui collegio illud collegium sine licētia episcopi possessionē apprehēder̄ nō poterit.
5. Fructus beneficij si alicui spectent donec beneficiatus promoueatur ad sacerdocium facta dispensatione per quam fingitur sacerdos habebit fructus.
6. Pater si pro filio ignorante impetrauit beneficium si non facit se promoueri ob ignorantiam non est priuatus beneficio.

QVÆSTIO LII

Uuero quinquagesimo scdo † Qñ papa dispēsauit cū minore.xxv.ann. vt possit hr̄e bñficiū curatū cū cl'a vcz ꝓuiso ꝙ bñficiū illud eodē durāte defectu debitis nō fraudet̄ obsequijs, ꝛ aīarum cura nō negligat̄, iste minor ꝯsequit̄ parrochialē ecclesiā, nec.j. annum efficit̄ sacerdos, q̄rit̄ an sit ꝓuatus bñficio ꝛ primo vr̄ ꝙ sic p tex. in.c. lz canon. de elec. i.vi. vbi si rector nō ꝓmoueat̄.j. annū ipso facto lapso anno est priuatus bñficio, nec ob. si dicat̄ ꝙ minor non pōt ꝓmoueri ad sacerdociū postq̄ nō hz. xxv. annum. cle. generalē. de eta. ꝛ qli. † qꝛ ad istud pōt rñderi qꝛ postq̄ ille minor dz dispēsatione tūc fingit̄ maior, ita ꝙ postq̄ est dispensatus ad bñficiū vr̄ esse dispensatus vt ad sacros ordines possit ꝓmoueri, facit in simili gl. ꝛ ibi doc. in.c. qꝛ intantum. de preben. ꝛ dig. ꝛ in.c. siquis

siquis in clero. vij. q. i. vbi dr̄ q̄d dispensatus ad pluritatem bñficiorum vr̄ esse dispensatus d̄ n̄ resideñdo i vno ex illis bñficijs, ꝛ p̄ ista parte facit gl. in. c. non pōt. de preben. ꝛ dig. in. vi. ꝛ ōt text. in c. in his. de priui. ꝙ si papa dederit priuilegium mendicantibus vt possint celebrare missam cū altari portatili vr̄ esse dispensati ita ꝙ poterit celebrare nō petita licentia a ꝓprio epō vel a curato q2 oia vr̄ esse ꝯcessa sine q̄bus ꝛc. c. i. c. preterea. d̄ offi. deleg. ꝛ p̄ ista iura vr̄ esse fortissimum ar. ꝙ p̄ lapsum anni bñficio sit priuatus. ¶ †Tñ ꝯtrariū credere de iure dōm, ꝛ ꝓ ista parte allego arch. in terminis hoc t3 in. c. cū ex eo. §. elapso. de elec. in. vi. ꝛ al. leg. cle. ne in agro. §. ceterū. de sta. reg. vbi no. ꝙ iste minor habuit iustū impedimentū pp̄ ꝙ nō potuit ordinari, vt cle. ꝑnales de eta. ꝛ quali. ꝛ iste excusat postq̄ h3 iustā cām, ita ēt t3 in terminis do. de sancto ge. in. d. c. cū ex eo. §. elapso. de elec. in. vi. ꝛ ita ēt exp̄sse t3. d. Abb. in. c. q2 in tm̄. de preben. ꝛ dig. sup gl. i. dicens ꝙ hñs minor dispensationem vt possit hr̄e ecclesiā curatā vr̄ dispensatū vt nō teneat se facere ꝓmoueri ad sacerdotium iuxta. c. l3 canō. ꝛ c. ꝯmissa. de elec. in. vi. in simili facit q̄d no. Jnn. in. c. cū in cūctis. de elec. ꝛ. d. Abb. in. c. at si clerici. §. de adul. de iudi. ꝛ illas gl. ꝓ ꝯtria parte allegatas vc3 gl. in. d. c. siq̄s in clero. vij. q. i. ꝛ gl. i. c. q2 in tm̄. de p̄ben. cū si. pñt iduci ꝓ ista pte l3 mō dōo p illas gl. ꝙ dispensatus ad pluralitatē bñficioꝝ vr̄ dispensatus de non residendo, nō sic dispensatus minor ad bñficiū curatū vr̄ dispēsatus de non ꝓmouendo ad sacerdotiū, ita in terminis t3 Fely. ꝛ ibi multa ꝯgerit de extensione dispensationis in. c. postulastis de rescrip. cū si. vt. s̄. dixi in. ij. parte sup illa qōne an minor prelatus possit bñficia ꝯferre, ꝛ tenendo istā opi. tanq̄ de iure veriorē, nō ob. si dicat ꝙ iste minor dispensatus poterat ꝓmoueri q2 h3 dispēsationē ad istud rñdet, ꝙ l3 illud impedimentū minoritatis sit sublatum quo ad bñficiū, nō tñ quo ad ordinem, sicut dr̄ de seruitutibus q̄d vna remota alia remanet. ff. de serui. vr. predio. l. si domus ita in terminis t3 Do. de scō Ge. vbi. s̄. ꝛ in simili facit tex. in. c. ex tuarum. de vsu pallij vbi ōt tex. ꝙ archiepiscopus dispēsatus vt possit vti pallio, in alia ꝓuincia non poterit portare palliū sine lnia alterius archiepiscopi, q2 ista tendunt circa diuersa, ꝛ ibi priuilegiū non erit elusoriū, q2 solus archieps sine dispensatione pape non poterit dispensare alium archiepm̄ vt portet palliū in sua ꝓuincia† ꝓ ista pte facit tex. in. c. pastoralis. de priuile. vbi si papa vniat bñficiū alicui collegio illud collegiū nō pōt apprehendere possessionem sine lnia epi. itē ꝓ ista parte facit q2 dispensatio est stricti iuris q̄ d3 stricte interpretari vt illud solum tribuat ꝙ exprimit. c. q̄d dilecto. de ꝯsangui. ꝛ affi. ꝛ. c. i. ꝛ. ij. de filijs presby. in. vj. ꝛ istud tenendo non ob. si dicat ꝙ istud est onus annexū bñficio, ꝛ sic vr̄ istā dispēsationē trahi ad illud ꝯsecutū ꝛ annexū, q2 q̄libet istoꝝ de p se inducit inhabilitatē p̄ncipaliter, ꝛ vnū pōt esse de parte sine alio. Jtē si diceremus q̄d ista dispensatio nō includeret ēt ordinis dispensationē sequeret ꝙ talis grā eēt inutilis, q2 aut iste nō pōt ꝯseq ecclesiā tanq̄ inhabilis ad ordines annexos aut si ꝯseq̄ret pderet illā ex quo nō reciperet ordines. j. annū. ꝛ istud est ꝯ iura ꝙ grā nihil operet. ff. de reg. iur. l. quotiēs. ꝛ. c. abbate. de x̄. sig. ꝛ. c. si papa. de priui. in. vi. ꝛ illa clausula prouiso ꝛc. q̄ sumi potuit ex. c. ꝛ temporis in si. xvi. q. i. nā in predicta clā dr̄ eodē durante defectu nam si teneretur se facere ordinari. j. annum non deberet per aliū deseruire. c. l3 canō. de elec. in. vi. no. Pet. de anch. ꝯsi. cclxxxiiij. ꝛ †p premissa infert ꝙ si ex ꝯsuetudine vel statuto aut alio iur fructus parrochialis ecclesie spectent ad personam aliq̄ vel ad collegium q̄diu rector ipsius recipiet sacerdotium, ꝙ facta hmōi dispensatione p q̄ ipse fingit sacerdos quo ad fructus ipse pcipiet illos, q2 causa huius dispensationis principalis fuit, vt fructus reciperet, ꝛ si hoc nō operaret esset inutilis illi vt. s̄. dictum est ita t3 Do. de sancto ge. in. d. c. cū ex eo. de elec. in. vi. nec ob. q̄d no. in. c. tue. de cle. nō resi. vbi dr̄ ꝙ dispensatus non recipit fructus in absentia q2 ibi dispensatio absentie non respicit directe fructus sicut facit ista dispensatio, sicut in simili dr̄ in. d. c. cum ex eo. quam ibi operabatur dispensatio ꝙ possit etiam in studio nec incurreret penam priuationis ex non residentia, ꝛ sic operat absq3 eo ꝙ ad fructus extendatur, sed in alio casu non est sic, q2 si non extenderetur ad fructus nihil operaretur, vt no. Jo. an. ꝛ Lap. in. d. c. cu3 ex eo de elec. in. vi. ꝛ hoc verum quando in dispensatione dr̄ ꝙ fructus recipiet in vim non obstante priuilegio consuetudine vel statuto quousq3 fuerit sacerdos debeantur alteri. alias secus esset. c. si pp tua. de rescrip. in. vi. †ꝛ ex premissis infertur ꝙ si pater impetrauit parrochialem ecclesiam pro filio ignorante q nō facit se ꝓmoueri. j. annum, tenent Jo. an. ꝛ Do. de san. ge. in. c. ꝯmissa. §. annus de elec. in. vi. ꝙ iste non est priuatus propter iustā cām ignorantie, Et cum his sit expedita presens questio.

SVMMARIVM

1. Capitulum si. de elect. in. vj. an habeat locum in beneficijs simplicibus electiuis.
2. Capitulum predictum an procedat in canonicis ellectis ꝛ in hospitalibus.
3. Edicti missio an possit fieri per existentem extra suum territoriū.
4. Citatio an dicat actus iudicialis, ꝛ an req̄rat cause cognitionē.

QVÆSTIO LIII

Qvero quinquagesimo Tertio, an. c. si. de elec. in. vi. q loquit in ꝯfirmationibus obtinendis hēat locū in bñficijs simplicibus electiuis. ꝛ ōt Lap. in trac. de xenodochijs. in. q. xxi. ꝙ illud. c. si. vr̄ solum habere locum in beneficijs in quibus committit curam aie sed ꝯsuetudo traxit vt illud. c. si. ēt seruet in bñficijs simplicibus, ꝛ ōt Do. de san. ge. in. d. c. si. de elec. in. vi. ꝙ ille tex. ēt quo ad sui dispōnē habet locū in bñficijs simplicibus q2 non exprimuntur verba in text. illius. c. per que appareat solū loq de bñficio hñte curam animarum, sed tantum vbi requiritur confirmatio, ꝛ arguendo a vi vocabuli vt icludat bñficia pticularia posita in ecclesia iuxta no. p cle. vt hi q. de eta. ꝛ quali. q2 ille tex. in. d. c. si. loq̄t ēt d̄ particularibus bñficijs eccl̄e vt p3 in vltima pte vbi dicit edictū fieri in ecclesia in qua fit electio, ꝛ facit q̄d no. Jo. an. in. c. q̄ sit. d̄ elec. i. vi. ꝛ rō tex. ita ꝯcludit i simplicibus sicut i curatis. s. ne supplātur volēs opponere ꝛ ne cito ꝯfirmet ꝯ doctrinā apostoli ꝛ req̄ritur i istis bñficijs simplicibus ꝯfirmatio ꝛ examinatio elec. vt no. Jo. an. post Hosti. in. c. ꝓposuit. de ꝯces. p̄bē. ergo i illis ē seruanda dispō. d. c. si. †ꝛ ita t3 Jo. an. i. d. c. si. vbi ōt ꝙ in electiōe canonici illud. c. si. est seruādū l3 ōt idē lap. vbi. s̄. circa hospitale ꝙ aut hospitale nō dat in bñficiū ꝛ tūc nō est seruāda dispositio illius. c. si. q2 in istis fit ꝓuisio nō aūt electio, siue collatio, aut pñtatio. vt no. in cle. q2 ꝯtingit. de reli. do. aut hospitale dat i bñficiū ꝛ ꝓuidet eis p viam electiōis vel pñtatiōis ꝛ tūc i illis h3 locū dispō illius. c. si. ita t3 Do. de sancto ge. in. d. c. si. de elec. in. vi. †vbi ōt ꝙ missio istius edicti potest fieri p existentē extra territorium suum. ita t3 Gasp. de Cald. i ꝯsi. xxij. in rub. de elec. vbi ponit allegationes ꝓ ꝛ ꝯ, nō tñ decidit, ꝛ fm eūdē Do. ꝙ nō possit illud fieri sine licentia iudicis territorij. facit. c. nullum. viij. q. iij. facit glo. in. c. vt litigantes. de offi. ordi. ꝛ no. in cle. q̄uis. §. volumus. d̄ foro ꝯpe. vbi dr̄ ꝙ nō v3 ꝓcessus licentia non petita, ergo cū actus edicti ꝛ ꝯfirmationis sit actus iudicialis ꝛ ꝯtentiose iurisditiōis q̄n fit inter partes ꝯdicentes nō v3, immo posito ꝙ nullus ꝯdicat ē actus iudicialis, etiam si nullus comparuerit, ꝛ istud h3 vim interlocutorie. vt no. Jo. an. c. romana in verbo citati. de foro ꝯpe. ergo fieri nō pōt extra territoriū, in ꝯtrium facit q2 istud est voluntarie iurisditionis p3 q2 illa dnr̄ contentiose iurisditionis, que reddunt in inuitū. l. ij. ff. de offi. proconsul. ꝛ ista pñt exerceri extra territoriū ēt non petita lnia alicuius. l. ij. ff. de offi. pcōs. c. nouit. de offi. lega. ꝛ istud itellige. vt no. d. Abb. in. c. si. de foro compe. nec ob. q̄d citatio h3 vim iterlocutorie ꝛ sic d3 procedi, tñ non sequit q̄d ois iterlocutoria sit de contentiosa iurisditione. vt no. do. de sancto ge. in d. c. si. de elec. ꝛ. l. i. de offi. ꝯsul. †facit q2 ista citatio ꝛ emissio edicti nō vr̄ actus iudicialis q2 prima citatio q̄ fit in p̄n. iudicij dr̄ actus extraiudicialis ꝛ nō iudicialis. vt no. gl. ij. in cle. i. de iudi. ꝛ citationes que fiunt in prin. iudicij non requirunt cause cognitionē ꝛ pñt fieri ab eo qui nō h3 iurisditionem. vt no. Jnn. in. c. cum cōtingat. de offi. deleg. nec ob. si dicat ꝙ citatio inducit ppetuationem. c. gratū. de offi. dele. rñdet ꝙ per hoc necessario nō ꝯcludit. vt no. Do. s̄. ꝛ ista est communis resolutio in citatione verbali secus in citatione reali. vt no. do. Abb. in. c. si. de foro compe. ꝛ sic ergo pōt fieri illa citatio. Et cu3 his sit expedita presens questio.

SVMMARIVM

1. Beneficium habens certe qualitatis an possit permutari cū aliquo clerico non habente illam qualitatem.
2. Qualitas requisita in aliquo actu si deficiat actus deficit.
3. Jus recuperandi rem venditā competens alicui de casata seu genere non potest extraneo cedi.
4. Prebenda theologalis an possit cum non theologo permutari ꝛ infra numero. 6.
5. Renūciatio dolose fcā pt i p̄iudiciū rnūciātis p supiorē rata hri.
7. Collatio an vitiet per impositionem onerum.

8 Papa quare potius eligendus ſit qui ſit theologus, ꝗ̃ iuriſta.
9 Epiſcopus an magis ſit eligẽdus qui eſt theologus, ꝗ̃ iuriſta.

QVÆSTIO. LIIII

1 Quero quinquageſimo q̃rto. †An
hñs beneficium certe qualitatis poſſit ꝑmutari cũ ali
quo clerico non hñte eandẽ q̃litatẽ reqſitã illius bñfi-
cij, ⁊ eſt dicendum ꝙ non, tenet gl. in. c. i. §. ſequuntur qualificatio
nes in verbo deſeruerint in prag. vbi dicit quod prebenda habẽs
certam qualitatem non tranſit in clericum non habentem illã q̃li
tatem, ex quibus infert qḋ theologus habẽs p̃bendã theologalẽ
non põt illam ꝑmutare cũ clerico nõ theologo q eſt eius incapax
2 ꝑ illum tex. †⁊ vbi reqrit̃ aliqua qualitas in aliquo ad faciẽdũ ac
tum ſi illa qualitas nõ adſit deficit actus. ff. de poſtu. l. cui eorum.
§. affinitatis ⁊. ff. de diuor. l. fi. §. ait lex, facit qḋ no. i cle. ij. i. ꝟ. an
nexi de eta. ⁊ q̃li. ⁊ ibi Jo. an. ⁊ do. de ſanc. ge. in. c. ei cui. de p̃bẽ. i
3 vj. ⁊ quod no. Jo. fab. inſtit. de acqr. ꝑ arrogatione† ⁊ hinc ḋt gl.
qḋ ſuppoſita ꝯſuetudine q̃ eſt pariſius qḋ ꝓximior de gñe poſſit
rẽ ꝓximi venditã recuperare. J. ann. iuxta. c. ꝯſtitutus. de reſti. i in-
teg. nõ põt ille ꝓximior ius recuperãdi cedere ex̃neo, qꝛ dcm̃ p̃ui-
legiũ dat̃ rõne generis, ⁊ talia nõ trãſeunt ad extraneos, ſicut nec
iura ſepulchroꝝ. ff. ad trebel. l. qꝛ ꝑinde. §. ij. facit lex ex pluribus
cũ ibi no. ff. de admi. tuto. itẽ ceſſat rõ ꝯſuetudinis q̃ fuit inuenta
ne res exiret de gñe vñ ſi ius recuperãdi poſſit in extraneũ trãſfer
ri fieret fraus ꝯſuetudini, tñ Hen. in. c. ſane. de p̃ui. ſentit ꝯ̃riũ ꝑ. l.
ꝙ ſi minor. ff. de mino. vbi minor cedit alteri bñficiũ reſti. in inte.
4 . l. fi. cũ ibi no. C. de hr̃. vel act. ven. †ſic vr̃ ꝙ theologus poſſit per
mutare p̃bendã theologalẽ cũ nõ theologo, ⁊ ſi illud poſſet fieri i
terueniret maxima fraus in p̃iudiciũ collatoꝝ, qꝛ h mõ nõ hẽrent
vnã p̃bẽdã, q̃ nõ trãſiret ad theologos, nã cũ qs acceptaſſet theo
logalẽ immediate eã ꝑmutaret ⁊ veniret alius theologus q aliã
p̃bendã poſtea vacantẽ acceptaret, q ſimiliter poſtea ꝑmutaret, ⁊
ſic de alijs ſequeret̃ aliud incõueniens, qꝛ vnus theologus vexar̃
poſſet ſucceſſiue ꝗ̃ plurimos collatores p̃bendaꝝ cathedraliũ, ſꝫ
ſi de fcõ ꝑmutet̃ p̃benda theologalis cũ nõ theologo, põt dici ꝙ
ꝑmutatio nõ tꝫ in effectu, in p̃iudiciũ tñ reſignãtis q fuit in culpa
tꝫ reſignatio qꝛ iſte dẽbat ingrere de ꝯdõne illius cũ quo ꝑmuta-
bat. ff. de re iudic. l. q cũ alia. facit qḋ no. do. de ro. deciſ. cviij. nam
cũ ꝑmutatio nõ tꝫ ex dolo vel culpa ꝑmutãtiũ, q eſt i dolo vel cul
5 pa nõ redibit ad ſuũ bñficiũ †cũ poſſit ſuperior renũciationeꝫ ab
eo fcãm in eius p̃iudiciũ ratã hr̃e. c. qḋ in dubijs de renuncia. no.
Jo. an. ⁊ Do. de ſanc. ge. in. c. i. de reꝝ ꝑmuta. in. vi. ⁊ Fed. de ſe-
nis in trac. ꝑmutationũ. q. vij. facit cle. i. de reꝝ ꝑmu. ibi ne ꝯceſ-
ſione iuris vtentibus ⁊c. nec eã obtinebit nõ theologus qꝛ inca-
6 pax, iõ poterit hmõi p̃bẽda acceptari ꝑ aliũ theologũ † ⁊ p̃dicta
ſunt limitãda, niſi eps̃ ꝓuideret imediate alteri theologo de vna
alia p̃bẽda tũc poſſet validare ꝑmutationẽ nõ. n. puto vnã p̃ben-
dã ſemel collatã theologo ita inſeparabiliter eẽ affectã ad theolo
gũ qn poſſit eps̃ eã alteri ꝯferre dũmõ imediate aliã ꝯferat theo
logo ita ꝙ eccleſia nõ remaneat theologo viduata. ⁊ ſi eps̃ p̃ben
dã ſue eccleſie in q̃ nõ erat theologus ꝯtulit nõ theologo, ꝗ̃ poſt
ea theologus acceptauit, ⁊ ꝓſecutus eſt ꝯ̃ nõ theologũ, pendẽte
ꝓceſſu eps̃ aliã p̃bẽdã eiuſdẽ eccleſie ꝯfert theologo tanq̃ theo-
logalẽ ad on⁹ reſidẽtie lecture, tãdẽ nõ theologus euincit̃ a theo
logo cui adiudicat̃ p̃ma p̃benda tanq̃ theologalis an valeat ſcõ
theologo fcã collatio ⁊ ſi valeat an hẽbit ſcḋam p̃bendã cũ onere
theologali ⁊ vr̃ qḋ nõ vꝫ collatio ſcḋi theologi qꝛ nõ eſt pure ⁊ li
7 bere fcã. c. ꝗ̃ pio. i. q. ij. c. fi. de pac. †⁊ lꝫ onera q̃ tacite inſunt bñ-
ficio poſſint exprimi in collatione. c. ſignificaſti. de elec. tñ ea q̃ nõ
inſunt ſi exp̃imant̃ viciãt collationẽ ⁊ eã ſymoniacã reddunt. vt
no. Jo. mo. ⁊ Jo. an. ⁊ Do. de ſanc. ge. in. c. ij. de elec. in. vi. ⁊ do.
Abb. in. c. ſignificaſti. de elec. cũ ſimi. vt. s̃. dixi in illa. q. an colla-
tio poſſit fieri ſub ꝯdõne ⁊ collatio ſymoniaca nulla eſt. c. ordina-
tiones. i. q. i. ⁊. c. i. §. deinde. de elec. i prag. ⁊ tex. in extrauaganti
vnica q̃ eſt in titu. de ſymo. fcã ꝑ Paulũ papã cũ ſimilib⁹. vt no.
Fely. i. c. ij. de reſcrip. vel aut ſcḋe p̃bẽde nõ inerat dcm̃ onus reſi-
dentie lecture ⁊ p̃dicationis ſꝫ prime q̃ fuit ḋclarata theologalis
nec caruit eps̃ dolo ꝯferẽdi iſtã ſcḋam p̃bẽdã tanq̃ theologalem
cum ſciret vel deberet primam eſſe theologalem per text. in. d. §.
ibi ꝗ̃ primum ⁊c. Jtem in collatiõe iſtius ſcḋe prebende eſt repu
gnãtia volũtatis ⁊ ꝑtãtis. nã eps̃ voluit eã ꝯferre cũ onere theo-
logali, ⁊ nõ potuit, ⁊ ꝙ potuit ſimpl'r ꝯferre nõ voluit. l. multũ in
tereſt. C. ſi qs alteri, ⁊. c. cũ ſup. de offi. deleg. ſed in ꝯ̃riũ vr̃ ꝙ illa
adiectio oneris hẽat̃ ꝓ nõ adiecta fauore collatoris ne decipiat̃
⁊ fauore illius cui ꝯfert̃. c. iter cetera. de p̃bẽ. ſicut in teſtõ turpis
ꝯdõ hẽtur ꝓ nõ adiecta. l. qdã. ff. de ꝯdi. inſti. ⁊. c. fi. ḋ ꝯdi. appo.
⁊ ſi collatio nõ poſſit ſortiri effectũ tanq̃ de theologali valeat vt
de qualibet alia p̃bẽda ꝑ illã r̃aꝫ gñalẽ ſi nõ vꝫ qḋ ago vt ago va
leat vt valere ꝑt. c. i. de deſpõ. ipu. i. vj. ⁊ h maxime in odiũ epi q
nõ poſſet venire ꝯ̃ fcm̃ ſuũ. c. veniẽs. de filijs p̃ſbi. ⁊. c. diuerſis fal
lacijs. de cleri. ꝯiuga. ⁊ h veꝝ ẽ qñ collatarius ignorauit ꝓceſſum
⁊ bona fide putauit p̃bẽdã ſibi collatã eẽ theologalẽ, alias ſi ſciue
rit nõ vr̃ valere collatio. ⁊ ita de iure vr̃ dõm ꝑ iura ſuperi⁹ alleg.
⁊ idẽ ẽ dḋꝫ de alijs ꝯdõnibus appoſitis in collationibus q̃ tacite
inſunt de iure qꝛ habent̃ ac ſi nõ fuiſſent exp̃ſſe. vt no. gl. ⁊ ibi do.
Abb. i. d. c. ſignificatũ. de p̃bẽ. ⁊ i. c. ſignificaſti. de elec. ⁊ hinc eſt
qḋ ſicut ſcia theologie p̃fert̃ alijs ſciẽtijs ita theologus p̃fert̃ alijs
8 doctoribus ceteraꝝ ſciaꝝ† vñ Auguſt. de ancho. i trac. de ꝑtãte
eccleſiaſtica. ⁊ Archi. flor. i tertia ꝑte ſue ſumme ti. xxi. c. ij. §. viij.
tenẽt ꝙ ceteris paribus p̃eligendus ẽ in papã theologus ꝗ̃ iuri
ſta triplici rõne. ¶ Primo ex ꝑte eccleſie cui p̃ficit̃ ꝑ ꝗ̃ nõ itelligũ
tur muri edificia ⁊ poſſiones ex qbus iſurgũt litigia, q̃ tollunt̃ ꝑ
iura, ſꝫ aie fideliũ. c. eccleſia. de ꝯſe. diſt. i. q̃ iformant̃ de fide ⁊ mo
ribus ꝑ theologiã, nec xp̃s mortuus ẽ ꝓ tꝑalibus bonis, imo ea
ꝯtẽpſit, ſꝫ ꝓ redẽptiõe aiaꝝ ⁊ ſalute. c. i. de elec. in p̃n. q̃ ꝓcurat̃ ꝑ
p̃dicationẽ ſacre ſcripture. vt. c. i. §. ſequunt̃. ḋ colla. i prag. ¶ Se
cũdo ex ꝑte ſcie q̃ ſumm⁹ põtifex p̃ficit̃ ſicut. n. ipſe p̃fert̃ oib⁹ pla
tis ⁊ põtificib⁹. ij. q. vij. ita ſcia q̃ dꝫ eẽ ꝑfectus p̃fert̃ oib⁹ ſciẽtijs.
¶ Tertio ex ꝑte iudicij ẽ. n. papa iudex oiuꝫ qõnũ emergẽtiũ. c. ꝑ
venerabilẽ. §. ſane. q filij ſint legi. ꝯſtat ãt ꝙ iura nõ corrigunt oia
mala, ſꝫ multa ḋmittũt ipunita, ⁊ ꝑ theologiã oia vicia rep̃hendũ
tur, ⁊ puniẽda excludunt̃, ⁊ q ãt eẽt bon⁹ canoniſta ⁊ theolog⁹ il-
9 le optimus, vt no. Hoſt. i. c. i. de ꝯſang. ⁊ affi. †vbi tꝫ qḋ ſi eligant̃
in ep̃m theologus purus ⁊ alius decretiſta purus, ſi eccleſia cõſi-
ſtat ꝓ maiori ꝑte iuriſdõne ⁊ cãrũ vẽtilatione nec ibi ſunt hereſes
tũc p̃ferẽdus eẽt canoniſta, qꝛ nõ ẽ bonus canoniſta q p̃dicare ne
ſcit ex ſolis. n. canonibus poſſet ſermonẽ elegãter formare. vt no.
gl. i. c. i. §. iſup i ꝟbo hẽant de colla. i prag. cũ oẽs leges ad hono
rẽ dei ⁊ ſalutẽ aiaꝝ ⁊ eccleſie regimẽ fcẽ ſunt, de q̃libet põt qlibet
ſm̃ qḋ ꝯgruũ ſibi videbit̃ aſſumere. c. i. x. diſtin. ⁊. c. nouit. xij. di. ſi
ãt ꝯſiſtit eccleſia i ſp̃ualitate ⁊ hr̃ticis vicina ẽ tũc erit theologus
p̃ferẽdus. c. i cauſis. de elec. c. excõicamus. §. adijcimus. de hr̃. ſꝫ
circa dignitatẽ papalẽ qḋ theologus p̃ferat̃ ego aſſignarẽ aliã rõ
nẽ qꝛ papa nõ ſubijcit̃ canonibus nec iura humana tenet̃ ſeruare
. c. ꝓpoſuit. de ꝯceſ. p̃bẽ. c. innotuit. de elec. tñ hñ tenet̃ ſeruare iu-
ra diuina. c. ſunt qdã. xxv. q. i. Et cũ his expedita eſt p̃ſens q̃ſtio.

SVMMARIVM

1 Bñficiũ an poſſit ꝑ aliquem ſine mandato domini impetrari.
2 Bñficiũ vt q̃rat̃ abñti an reqrat̃ ſpeciale mãdatũ ad acceptãdũ.
3 Vicarius generalis ad ꝯferenda bñficia põt cõferre dignitates.
4 Mandatum generale an ſufficiat ad acceptanda beneficia.
5 Bñficiũ an poſſit in vim ipetrationis acceptari ꝓ ꝯiũcta ꝑſona.
6 Procurator laicus an poſſit ꝯſtitui ad acceptandũ beneficium.
7 Renunciatio beneficij poteſt fieri per procuratorem laicum.

QVÆSTIO LV

1 Quero quinquageſimo quinto. †An aliqs poſſit ſine ſp̃ali mãdato dñi ipetra
re bñficiũ ꝓ illo dño ⁊ ẽ dõm qḋ ſic. vt no. Jo. an. ⁊. d.
ab. ꝑ illũ tex. i. c. accedẽs. de p̃bẽ. ⁊ dig. ⁊ rõ ẽ qꝛ bñficiũ põt ꝯfer
ri abñti ignorãti. vt ẽ tex. i. c. ſi tibi abñti. de p̃bẽ. ⁊ dig. ⁊ i. c. grã.
de reſcrip. i. vi. ⁊ abñs ꝑt eligi ad bñficiũ. c. inotuit. ḋ elec. ⁊ ḋt gl.
i. c. i. §. ſtatuit. de elec. i prag. qḋ ꝓcurator gñalis ad oia negocia
ꝑt p̃miſſa facere ⁊ ad ipetrãdũ lr̃as ad bñficia nõ reqrit̃ mãdatũ
dñi cũ poſſit ꝓ alio ipetrari ſine mãdato. c. ad aures. ⁊ ibi gl. i. c.
nõnulli. de reſcrip. tñ ad acceptãdũ bñficiũ i viꝫ gradus aut noia
tionis ſp̃ale mãdatũ reqrit̃. vt no. ḋ. Ab. ⁊ Jo. ḋ Jmo. Car. poſt
doc. antiquos i. c. accedẽs. de p̃bẽ. ⁊ dig. ⁊ rõnẽ aſſignãt qꝛ i iſtis
bñficialibus ⁊ alijs ſp̃ualibus reqrit̃ ſp̃ale mãdatũ ar. l. ſiqs mihi
bona. §. iuſſuꝫ. ff. de acq. hr̃. ⁊. c. fi. de ꝓcu. i. vj. ⁊ cle. nõ ꝑt. de ꝓcu.
⁊. c. fi. eo. ti. de ꝓcu. ⁊. c. ꝓcurator de elec. i. vj. ⁊ ꝑꝑ q̃litatẽ reꝝ re-
2 qrit̃ ſp̃ale mãdatũ. vt no. Do. de ro. deciſ. dxxxv. †iõ ad acceptã-
dũ bñficiũ ad h vt q̃rat̃ abñti opꝫ ſp̃ale mãdatũ ad bñficia acce-
ptãda ſiue certa ſiue incerta ⁊ lꝫ i eo ꝓcuratorio non fuerit adie-
ctũ de dignitate vel cura ſufficit tñ ad acceptãdũ dignitates ⁊ cu
rata, qꝛ talis ꝯſtõ ꝓcuratoris ẽ fauorabilis ⁊ late itelligẽda. vt tꝫ
glo, in

gl. i terminis i. d. c. i. i. §. statuit i x. pcuratoré. de colla. i prag. facit quod no. Inn. Jo. an. do. Abb. & Fely. in. c. sedes apostolica. de rescrip. & idem Jo. an. in. c. accedens. de preben. & dig. & Rot. decisi. ccccxxxvij. † vbi dñt qd vicarius gñalis ad oferendú bñficia pót oferre dignitates. vt no. gl. vbi. s. per. c. tua. de ver. sig. & p ea q no. in. c. dudú. de preben. in. vj. vbi no. p doc. quod p vicariú nó preiudicat tertio sed ipsi ocedenti priuilegium vñ lata dz esse interpretatio. c. q circa. de priui. † & fm aliquos doc. videbat qd ad acceptandum beneficia sufficiat generale mandatum per iura superius allegata vbi p gñalé procuratoré qrit dñium & possio. vt no. in. l. i. §. p pcuratoré. ff. de acq. pos. & ibi Bar. & do. Jas. idé no. in. l. q mihi. ff. de dona. & dicte leges pcedút i acqrédis rebus prophanis, secus in bñficijs ecclesiasticis & spúalibus & h pp maius piudiciú, vt no. Inn. in. d. c. accedés. de pben. & dig. † ió ad acceptádú bñficium in vim impetrationis nó sufficit q illa acceptatio fiat p psonas oiúctas, vt no. p doc. i. c. si tibi absúti. de pben. in vj. & ró est q sanguinis oiúctio nó supplet spáles defectus mádati. l. pri. ff. de mino. & l. iij. §. sz & si forte. ff. de iudi. no. i. l. x. pcuratori. ff. de solu. & c. accedés. de pbé. & dig. † & tutú est ostituere procuratoré clericú ad acceptádú bñficiú tñ si ostituat laycus satis é & poterit acceptare ar. c. i. de procu. in. vi. & qd no. Jo. an. in regula q alicui de reg. iur. in. vi. in mercu. & doc. in. d. c. accedens. d pben. & dig. cú si. vt no. Fely. in. c. ad apostolice. de excep. & nouissime do. Phi. decius in. c. decernimus. de iudi. & ró assignat q talis pcurator in illo actu acceptationis se hz vt nudus minister vt puta declarádo volútaté domini ió censet gestuz ab ipso, facit q no. in. l. multú. C. si qs alteri. facit. c. fi. de procu. i. vj. & q no. pan. in cle. i. de renú. & in cle. i. de ocesi. preben. vbi no. † q renunciatio bñficij pót fieri p pcuratoré laycú. vt no. d. de ro. decisi. ccccxviij. facit. l. vniuersis. C. de preci. impe. offe. vbi lz seruus nó possit p se impetrare tñ si p alio impetret vz, nec ob. q laycus pro se nó possit acceptare bñficiú. c. massana. de elec. ergo nec p alio p dictam regulam q alicui. istud soluit Jo. an. & ét Pau. i. d. cle. i. de ocesi. prebé. & Hen. in. d. c. accedens. de preben. tamen honestius est in talibus ostituere pcuratoré clericú vt no. do. Abb. & alij doc. i. c. decernimus. de iudi. Et cum his sit expedita presens questio.

SVMMARIVM

1. Collatio beneficij quando spectat duobus, an alteri tantum sufficiat presentare rescriptum.
2. Collator qñ latitat ne insinuatio sibi fiat & mandatum de oferendo beneficium alicui, quid sit agendum.
   Et pro citato habetur qui impedit ne citetur.
3. Collatio quando pertinet ad capitulú sed canonici nolunt insimul conuenire quid agendum sit.
4. Quid quando collatio ad canonicos diuisim pertinet cui debeat mandatum presentari.
5. Intimatio quomodo debet fieri quando est fienda particulari persone.
6. Quid quando est facienda vniuersitati.
7. Mandatum directum decano & capitulo cóiter vel diuisim de conferendo beneficia, que beneficia comprehendat.
   Quid si mandatum dirigatur decano & capitulo & singulis canonicis & personis sub illo verbo personis quid comprehendat.

QVÆSTIO. LVI

Qvero quinquagesimo sexto. † Qñ collatio bñficij spectat ad duos collatores vcz ad epm & capl'm an sufficiat alteri pñtare mádatú apostolicú, ita q vtriusqz manus ligent, & est dóm q sic, ex quo. n. ptás vni adimit sine quo collatio fcá nó vz, & alij statiz adimit, sicut si vnus ex pluribus arbitris vel iudicibus impediat, alij nó pñt pcedere. ff. de arbi. l. si in tres. & l. seq. & c. vno delegator. de offi. deleg. & vz denúciatio fcá vni ex his q domú hñt cóem. l. de pupillo. §. si pluriú. ff. de noui oper. nú. not. Cópost. in. c. cap. in gl. magna. col. iiij. de rescrip. gl. & ibi doc. in. c. si. c. in x bo fcáz. de ocesi. pbé. in. vj. & interpellatio fcá vni reor debédi nocet alteri. ff. de duo. re. & l. ex duobus. & l. fi. C. eo. ti. & h verz é qñ ad istos spectat collatio cóiter, & simul oferút, sec° si insolidú oferrent, q si separatim fieret collatio vel pñtatio ab eo cui non est fcá exhibitio nominú, aut insinuatio noiationis, illo cui esset fcá nó releuante, valeret p eú fcá collatio, q nó est adepta illi collatori ptás alteri oferédi, q ex quo vnus sine altero pót oferre, alio non releuante, opz qd vtrisqz ipsor fiat insinuatio ad h vt vtriusqz ipediat ptás oferendi. facit qd no. Jo. an. in cle. i. de renú. in vbo faciéda. & no. Lap. & Do. de sanc. ge. in. d. c. si. c. de ocesi. pbé. in. vi. & ex separatis nó fit illatio. C. de dona. iter vir & vxo. l. si maritus. ff. d calú. l. fi. & de mino. l. papinianus. & facit qd no. in. c. dilectus. de offi. ordi. cú simi. vt no. gl. in. c. i. §. statuit. in x bo spectat d colla. i prag. † & si collator se latitet vel includit vel p metum aut alias impedit ne fiat ei exhibitio vl' isinuatio, pinde é ac si ei fcá fuisset, sicut p citato hr q se occultat vel ipedit ne possit citari. c. qm frequéter. §. porro. vt lite nó oteft. facit cle. i. de foro ope. & C. de his q p metú iudi. l. ij. & c. fi. de appel. & C. de annali excep. l. vt psectius. & §. is aút. xvj. q. iij. & no. Cópost. in. c. eá te. de rescrip. i. c. cap. i gl. mag. x. iré qd si velim. de rescrip. & isto casu faciéda est pñtatio & isinuatio fz formá cle. cáz. de elec. ar. illius tex. vbi dr q in alijs casibus in qbus reqrit intimatio fuáda é. d. cle. facit. c. i. de pacificis pos. in prag. † & vbi collatio spectat ad capl'z sz canonici nolút ouenire & qliter sit ouocandú no. Cópost. in. d. c. eá te. de rescrip. & si canonici nollent ouocare facit gl. in. c. si capitulo. de ocesi. preben. & Jn no. in. c. graue. de sen. excó. & Bal. in. l. ná ita diuus. ff. de adop. & Cópo. in. d. c. cap. de rescrip. facit gl. in. c. bone. de elec. in pmo. & Jo. an. in. d. c. si cap. † & si collatio bñficior spectat ad canonicos nó oiúctim sed diuisim sufficit isinuare nomé & noiatioé gñalr & publice, q si mádatú dirigit capitulo adiecta clá cóiter vel diuisiz túc extédit ad oia bñficia eiusdé capituli siue dent i cói p ipsuz siue in turno p canonicos eiusdé ecclesie singulares vice & auctoritate capituli de osuetudine, vel statuto & sufficit isinuare i. c. gñaliter cú canonici gerát vicé ipsius capituli vt. d. c. si. c. de ocesi. prebé. iúcto. c. fi. de pbé. i. vj. & do. de ro. decisi. cxcix. sz istud mádatuz nó extédit ad bñficia spectátia ad ipsos canonicos róne suar pbendar nó vice capituli nisi otineat i lris noiatióis ad collationé capituli cóiter vel diuisiz. vt. d. c. fi. §. ij. d pbé. i. vj. & róne hmói bñficior aut pbendar vñ q si róne archidiaconatus decanatus vel alterius dignitatis aut officij i ipsa ecclesia vel alibi spectet ad eos collatio ét si mádatú otineat cóiter vel diuisim dignitates illas vel officia nó pót grauare vt no. Jo. an. i. c. fi. de pbé. in. vi. q róne hmói dignitatú nó sunt de capitulo. cú ad solos canonicos ptineat electio iuxta no. p Jnn. in. c. ij. de insti. & Pau. in cle. i. de elec. & si reperiat q plati héant vocé in. c. pcedit ex iure spáli. vt no. in. c. i. §. i. de elec. in prag. & in. c. a collatióe. de app. i. vi. cú ergo dirigit mádatú vel noiatio capitulo cóiter vel diuisim intelligit, pprie & oprehendit tñ canonicos siue prelatos. vt no. Jo. de Jmo. & Do. de scó ge. i. d. c. fi. de pbé. i. vj. & i isto casu nó sufficiet fcá insinuatio publice in. c. sz singlr est facienda insinuatio predictis canonicis ad h vt ligent ad beneficia que ad collationé eorú singularé nó vice. c. spectát † q vbi psona singularis est intimáda si inueniat psonaliter dz intimari alioquin ad domú vel ecclesiaz. vt no. doc. in. c. cám. de dolo & otu. in. d. cle. cám. de elec. & isto casu canonici pñtant vel oferunt vt singuli iure suo nó vice capituli, sed in primo casu secus é, ió isto casu sufficit insinuationé fieri i. c. † q in denunciationibus vniuersitati faciendis sufficit q in loco ogruo maioribus ibidem ogregatis publice pponat arg. c. i. de postu. prela. & xvi. dist. q dicitis, & Cópo. vbi. s. vbi non sufficeret singulariter singulis canonicis insinuare, arg. in simili. ff. de rer diui. l. in tñ. §. vniuersitatis. & xij. q. ij. §. q manumit. & idé Cópo. in d. c. eam te. de rescrip. & Archi. in. d. c. si. c. de ocesi. pben. † & si mádatum dirigit decano & capitulo cóiter vel diuisim an possit acceptari bñficium spectans ad singulares canonicos & est dicendum q non, q istud mandatum est stricti iuris & stricte dz interpretari ar. c. qñuis. de preben. in. vj. & satis pót sortiri effectum in bñficijs ptinentibus ad capitulum & in ptinentibus ad decanú, secus esset qñ scriberet ad collationem dumtaxat capituli cóiter vel diuisim, & ita dz intelligi. d. c. fi. de preben. in. vi. & Do. de Ro. decisi. iij. nisi aliud dicat mandatum ideo solet dirigi decano & c. singulisqz canonicis & personis ecclesie vnde sub illa dictione psonis veniét dignitates in illa ecclesia q prius facta est mentio de decano qui est caput capituli quare sub verbo generali q sequitur comprehéduntur alie dignitates minores in eadez ecclesia iuxta no. in. d. c. sedes de rescrip. & in cle. non potest. de procu. ita tenet gl. in. c. i. §. statuit in verbo spectat. de colla. in prag. finis est.

SVMMARIVM

1. Mandatum directum ordinario de prouidendo alicui de beneficio an extendatur ad hospitale.
   Et an beneficiorum appellatione veniant hospitalia & j. nu. 3.
2. Hospitale religiosum quod dicatur.

QVÆSTIO LVII

Q Uero quinquagesimo septimo. † an mandatum de ꝓuidendo directũ ordinario collatori vt ꝓuideat impetrãti de aliquo bñficio an vigore illius mãdati possit ꝓuidere de hospitali ⁊ est dõm ꝙ nõ. vt est tex. in. cle. ij. de ꝑbẽ. ita tȝ gl. in. c. i. §. si aũt in ꝟbo bñficiũ. de colla. in prag. dicens ꝙ mãdatũ aut noiationes nõ extendunt̃ ad hospitalia q̃ non veniũt appellatione bñficioꝝ ẽt si talia hẽant ecclesias annexas ⁊ ꝑcipiãt decimas cle. ꝑ lr̃as ⁊ ibi doc. ꝺ ꝑben. ⁊ dig. not. Pau. ⁊ ibi Car. in cle. qꝛ ꝯtingit de reli. do. not. Archi. in. c. eum q de eo q mit. in posse. ⁊ Car. flo. in cle. i. de seq. pos. nisi essent hospitalia ꝯsueta ꝯferri religiosis vt in elemosinarijs multoꝝ monasterioꝝ quoꝝ ꝓuẽtus ad ipsas prepositi faciũt suos sicut de alijs bñficijs ꝙ nõ faciũt rectores alioꝝ hospitaliũ, vt. C. de epis. ⁊ cle. l. orphanotrophos ⁊. d. cle. qꝛ ꝯtingit. de reli. do. no. doc. in cle. ꝑ lr̃as de ꝑben. ⁊ dig. iõ relig. impetrans mãdatum ad bñficia abbatis põt acceptare tale hospitale religiosuȝ qꝛ dcã cle. ꝑ lr̃as nõ hȝ locũ in religiosis, vt no. ꝑ doc. in. d. cle. qꝛ ꝯtingit. §. ꝑmissa. de reli. do. ⁊ in religiosis vñr esse eiusdem ꝯdõnis ⁊ sunt amouibilia, vt no. Ro. decis. cclxv. aliter aũt hospitalia non ꝯprehẽderent̃ sub noiationibus ⁊ mãdatis apostolicis ẽt in casibus in qbus dareẗ hospitale in bñficiũ clericis secularibꝰ, vt no. ꝑ doc. in. d. cle. ꝑ lr̃as in ꝟbo ꝓuideri. de ꝑbẽ. ⁊ dig. nõ posset legatus hmõi hospitalia ꝯferre, vt ibi no. ꝑ doc. ⁊ istũ articulũ ꝓsequit̃ Fely. in. c. dȝ quarta. de ꝑscrip. vbi tȝ ꝙ hospitale nõ ꝯprehẽditur appellatione bñficij nisi fuerit religiosum

2 † ⁊ dr̃ hospitale religiosum ⁊ spirituale qñ in fundatione interuenit auctoritas epi, vt. c. ad h̃, ⁊ ibi. d. Abb. de reli. do. ita no. d. Abb. ⁊ Inn. in. c. inter dilectos ꝺ dona. vel ẽt qñ nõ ꝯstat an interuenerit auctoritas epi hospitale dr̃ religiosuȝ qñ ibi est cãpana publice apposita aut ibi celebraẗ missa ⁊ altare affixũ ⁊ populus ibi ꝯuenit ꝓ missa audienda, vt no. do. Abb. in. c. patẽtibus. de ꝑui. ⁊ Fely. magis ample. in. d. c. de quarta. de ꝑscrip. cũ si. vt dixi. s̃. in prima parte sup illa qõne qd veniat appellatione bñficij

3 † tñ in terminis p̃ñtis qõnis hospitale ꝓphanũ nõdũ spũalizatũ nõ ꝯprediẗ ꝑ impetrationem facientẽ mẽtionẽ de bñficio facit gl. in. d. cle. ij. de ꝑben. ⁊ in cle. ij. de iudi. itẽ ẽt hospitale nõ ꝯprehendiẗ ꝑ illã impetrationem gñalẽ q̃uis illud hospitale esset religiosum si esset ⁊ spectaret ad p̃ñtationẽ p̃roni layci vt no. gl. in. d. cle. ij. de ꝑben. ⁊ dig. cũ simi. vt no. Fely. in suo trac. qñ lr̃e apostolice p̃iudicent p̃ronis tñ iste lr̃e ad bñficia ꝯprehendunt hospitale religiosum spectans ad dispõnẽ clerici ꝑ iura. s̃. alle. Et cum his sit expedita presens qõ.

SVMMARIVM

1. Impetrans beneficium an possit habere beneficium regulare.
2. Dispensatus vt possit habere beneficia regularia in commendaȝ an poterit illa habere per mandatum generale.
3. Rescripta generaliter ad beneficia concessa intelliguntur de beneficijs statui naturali impetrantis conuenientibus.
4. Impetrantis capacitas an attendatur quando beneficium vacat an quando rescriptum mandatur executioni.

QVÆSTIO. LVIII

1 Q Uero quinquagesimo octauo † an impetrans bñficiñ possit vigore illius impetratiõis obtinere bñficiũ regulare aut seculare ⁊ vr̃ ꝙ beneficia regularia nõ possit hr̃e nisi sit religiosus. c. nullus. de elec. in. vj. ⁊ idẽ hodie in prelatura aut prioratu regulari. cle. ne i agro. §. sane. de stat. mona. vñ secularibus ꝯferri nõ debent. c. officij. c. cum ad nr̃aȝ. c. cũ cãm. c. cũ in magr̃m. de elect. ⁊ dñt qdam doc. in illis iuribus

2 † ꝙ secularis dispensatus ad obtinendũ bñficia regularia in ꝯmendã nõ poterit illa bñficia regularia hr̃e per mãdatũ gñale, ⁊ ita dñt fuisse sniatũ quos refert gl. i. c. i. §. si aũt. in ꝟbo religiosus. de colla. in prag. ⁊ h̃ fuit sniatũ in fauorẽ religiosi ꝯ quẽdã secularẽ ad regularia dispẽsatũ, q secularis iure ordinario ⁊ iure mãdati de ꝓuidendo illud bñficiũ a collatore habuit, ꝑꝑ ꝯñtiã tñ dcẽ gl. refert illũ religiosum obtinuisse, qꝛ secularis fatebaẗ illũ prioratũ vacasse in turno noiatoꝝ ſm ꝯciliũ basiliense, ⁊ religiosus erat primo loco graduatus q̃ȝ esset ipse secularis, quare merito obtinuit, ⁊ circa istud est aduertendũ ſm eũ, aut secularis dispensatus est noiatus ad bñficia abbatis simpliciter, non facta mentione expressa de regularibus, tũc noiatio nõ extẽdereẗ ad regularia. c. cũ de bñficio. de ꝑben. in. vj. vbi mandatuȝ de ꝓuidendo secularibus nõ extẽdiẗ ad bñficia ꝯsueta gubernari ꝑ regulares, nisi expresse caueaẗ. c. possiões ⁊ qd ibi no. Hosti. de rebus eccle. nõ alienan. iõ h̃ mõ est aduertendũ nisi aliud caueret in illis impetrationibus

3 † iõ gñaliter rescripta ꝯcessa ad bñficia intelligunt̃ de bñficijs ꝯuenientibus primo ⁊ naturali statui impetrantis. c. cũ de bñficio. s̃. alleg. de ꝑben. ⁊ nõ accidentali. ⁊ rõ est qꝛ plus in istis ꝯsideraẗ natura q̃ȝ accidens. ff. ad mace. l. i. ⁊. c. porro. de priui. ⁊. c. i. de iurepa. in. vj. l. q hȝ. ff. de tutel. vbi Bart. aut ista ipetratio istius clerici secularis exp̃sse extendiẗ ad bñficia regularia tũc vr̃ valere, qꝛ ꝑ dispensationẽ sublata ẽ incapacitas ipsius clerici secularis, ⁊ posset obtinere bñficiũ regulare iure ordinario, ⁊ ad illud poterit impetrare, qꝛ ꝯcesso vno ꝯcedunt̃ oia ꝑ q̃ ꝑueniẗ ad illud. l. ad rẽ. ff. de ꝓcu. cũ simi. no. in. c. in causis. de elec. qꝛ q põt eligere põt ⁊ postulare cũ tendant ad eundẽ finẽ electio ⁊ postulatio. iuxta no. in. c. i. §. ⁊ cũ humane. de elec. in prag. facit. d. c. cum de beneficio in fi. de prebẽ. in. vj. nisi h̃ in litteris caueatur expresse, ⁊ impetrans mandatũ aut nominationes ad beneficia abbatis si tempore date erat secularis ⁊ tempore vacationis prioratus est religiosus professus poterit in vim impetrationis illum acceptare, vt no. Jo. an. ⁊ Archi. in. d. c. cũ de bñficio. de preben. in. vj. ⁊ rõnẽ assignat qꝛ in talibus inspicienda sit ꝯdõ ⁊ status que hȝ impetrans tẽpore impetrationis. c. i. c. si eo tẽpore. dȝ rescrip. in. vj. tñ in p̃ñti casu ꝯ̃triũ vr̃ de iure dõm ꝑ. c. ei cui. ꝺ preben. in. vj. vbi no.

4 † ꝙ cũ q̃riẗ de viribus impetrationis respectu capacitatis impetrantis si cessat surreptio attẽdiẗ tp̃s quo rescriptum mandaẗ executioni ⁊ in isto casu nulla ẽ surreptio qꝛ ista impetratio est gñalis ad bñficia non expresso regulari, iõ illa impetratio adaptanda est ad bñficiũ ad qd impetrans reperiẗ habilis tp̃e vacationis eiusdẽ, facit qd no. gl. in. c. i. §. insup ꝟ. ꝙ sigs de colla. in prag. vbi dr̃ ꝙ in talibus inspiciẗ tp̃s vacatiõis bñficij ad reddendũ quẽ habilẽ ad illud in vim gradus vel noiatiõis cũ simi. vt no. do. Abb. in. c. dilectus il. ij. de ꝑbẽ. ⁊ attẽta cõi opinione q̃ ꝓ vera teneẗ ꝙ religiosus p̃t de iure ꝓmoueri ad parrochialẽ secularẽ ecclesiã. c. ꝙ dei timorẽ. de sta. mo. ⁊ Jo. an. i cle. i. de elec. ⁊ Fed. ꝯsi. cxxxi. ⁊ Hen. in. c. deus. de vita ⁊ hone. cleri. ⁊ hoc mõ ꝯcordant̃ opi. doc. Et cum his sit expedita presens qõ.

SVMMARIVM

1. Tempus concilij lateranensis datum ad ꝯferenda beneficia quãdo incipiat currere.
2. Collatio an possit extra dioceſi exerceri.
3. Tempus ad presentãdum quando patronis incipiat currere. Et an tempus currat ignoranti ⁊ impedito.

QVÆSTIO LIX

1 Q Uero quinquagesimo nono † Qñ tp̃s ꝯcilij lateranẽsis datũ ad ꝯferẽdũ bñficia icipiat currere ipsis ordinarijs collatoribꝰ ꝙ ẽ tp̃s sex mẽsiũ. c. nulla. de ꝯces. ꝑbẽ. c. lȝ ⁊ q̃si ꝑ totũ. de sup. neg. ꝑla. ⁊ cle. i. eo. ti. de sup. neg. ꝑla. est dõm ꝙ istud tp̃s nõ currit vbi ꝑbẽde non sunt distincte, nec est certus numerus canonicoꝝ. c. ex pte. de ꝯces. prebẽ. ⁊ est vtile quo ad initiũ ⁊ quo ad ꝓgressuȝ, vt ẽ tex. ⁊ ibi doc. in. c. qꝛ diuersitatẽ. de ꝯces. ꝑbẽ. vñ ipedito iusto ipedimẽto nõ currit ei tp̃s, ⁊ i illo semestri tp̃s suspensionis nullatenus ꝯputaẗ. vt no. doc. ꝑ illũ tex. i. d. c. qꝛ diuersitatẽ. de ꝯces. ꝑbẽ. ⁊ illud ẽt ꝓcedit si sciat bñficiũ vacare, nisi sit negligens in petẽda absolutione, facit. c. fi. de elec. ⁊ dñt doc. ⁊ ibi do. Abb. in. d. c. qꝛ diuersitatem ꝙ post absolutionẽ obtẽtã in curia nõ currit sibi tp̃s quousq; in domũ suã se receperit ⁊ sarcinulas suas recollegit ar. i simili. ff. ex q. cau. maio. l. si ab hostibus. §. fi. qꝛ iustius ⁊ honestius ẽ qd ꝓuideat indigenis quoꝝ forte nõ hȝ copiã. vt no. gl. in ꝓhemio. §. quibus ad plenũ in verbo. nã ecclesiaꝝ in prag. ⁊ qꝛ honestũ est hr̃e ꝯsiliũ sui capituli forte secũ nõ hȝ. c. ne ꝓ defectu. de elec. ⁊ in collationibus sunt examinãde ꝑsone ⁊ si qd iudiciale occurreret nõ posset in aliena dioceſi expedire. c. nouit. de offi. leg. ⁊ cle. i. de fo. ꝯpe. ita no. Hen. d. Abb. post alios in. d. c. lȝ. de sup. neg. ꝑla. sed illud tenere nõ est tutũ qꝛ sublato ipedimẽto currit semestre a tp̃e scie

2 † nec obstãt allegata in ꝯ̃triũ qꝛ ipse collator poterit ꝯferre extra diocesim cũ collatio sit volũtarie iurisdõnis, vt no. gl. ⁊ ibi. d. Abb. ⁊ ceteri doc. i. c. nouit. de offi. leg. nisi in casu cap. statutũ. ꝺ preben. in. vi. ⁊ etiam illa poterit conferre quamuis ipse collator fuerit

fuerit in curia romana ad suam collationem spectātia, vt no. Jo. an. in. c. si apostolice. de pben. in. vj. nec ē opus pñtia clerici cui cōferr̄ qn̄ collatio fit qꝛ abn̄ti pōt ɔferri. c. si tibi absenti. ð pbē. i. vj. ⁊ h̄ est verius cū diutina vacatio ecclesiaꝝ sit piculosa, facit. c. q̄ꝫ fit. de elec. i. vj. ⁊. c. postq̄ꝫ. l. dist. ⁊. c. ne ꝑ defectu. de elec. † ⁊ p̄ro ni ecclesiastici bn̄t semestre layci vero patroni ad pn̄tādū bn̄t q̄drimestre. c. i. de iurepa. i. vj. ⁊ istud tp̄s currit eis a tp̄e vacatiōis bn̄ficij. d. c. qꝛ diuersitatē. de ɔces. pbē. ⁊ h̄ siue iure ꝑprio p illa iura siue deuoluto. c. lꝫ. de sup. neg. pla. no. d. abb. i. d. c. qꝛ diuersitatē. de ɔces. pbē. ⁊ i. c. fi. de iurepa. ⁊ idē ē dōꝫ si p̄ronus layc⁹ est negligēs ɔ̄. q̄drimestre superior ad quē deuoluit ptās ɔferēdi hēbit semestre, vt. d. c. i. de iurepa. in. vj. qꝛ mutata ɔdōne psone statim ɔuenit mutari ɔdō rei. ff. de solu. l. cū qs sibi. §. i. ⁊. c. dilectus il. ij. de preben. ⁊. ff. de colla. bo. l. i. §. is quoqꝫ no. Jo. an. ⁊ Do. de sanc. ge. in. d. c. i. ⁊ no. Jo. an. in. c. ij. de sup. neg. prela. ⁊ in. d. c. fi. vbi do. Abb. de iurepa. ⁊ Fed. in suo ɔsi. cxxiiij. ⁊ do. Abb. in c. cum propter. de iurepa. qꝛ regulariter tp̄s p̄fixum ad ꝑuidēdū non currit ignorāti nec dꝫ quis puniri sine culpa, lꝫ aliq̄ voluerint dicere, qd̄ p̄rono ignorāte ⁊ ipedito curreret tp̄s p. d. c. cū pp. nā litigans sup iurep̄ronatus ipedit̄ pn̄tare. c. ex lr̄is. de iurepa. c. ij. de resti. in inte. ⁊ nihilominus currit sibi tp̄s, sed nō ob. illud. c. cuꝫ pp qꝛ ibi nō ɔstabat qs esset p̄ronus, merito ep̄s ordinat ecclesiā sine p̄rono, sed exquo ɔstat de p̄rono nō dꝫ illā ordinar̄ sine illius pn̄tatione. c. decernimus. xvj. q. vij. ⁊ qd̄ dc̄m est hmōi tp̄a nō currere nisi a tp̄e noticie illud dꝫ intelligi de noticia vera vel presumpta vacationis, q̄ dꝫ determinari p iudicē ɔsiderata bn̄ficij q̄litate ⁊ q̄ꝫtitate locoꝝ distātia ⁊ fama. ff. de vsucap. l. mora ⁊ cle. i. de ɔces. pben. in fi. ⁊ ibi doc. Host. ⁊ Jo. an. in. c. ex parte. de ɔces. pben. ⁊ Guil. in cle. i. de sup. neg. prela. ⁊ zenze. in extrauaganti execrabilis in v̄bo noticie. ⁊ Hen. in. c. nulla. de ɔces. pben. ⁊. d. abb. in. d. c. qꝛ diuersitatē. de ɔces. preben. ⁊ Do. de Ro. decis. xxxviij. ⁊. dlxvj. ⁊ ēt decis. cclxvij. ita tꝫ ēt gl. in. d. c. i. §. visum in verbo pn̄tandum. de colla. in prag. Et cum his sit expedita presens qō.

SVMMARIVM

1 Papa an possit conferre omnia beneficia mundi in preiudicium ordinariorum ⁊. ɔ̄. nu. 3.
2 Papa an possit aliquem iure suo priuare.

QVÆSTIO. LX

1 Quero sexagesimo † An papa possit ɔferre oia bn̄ficia mūdi in p̄iudiciū ordinarioꝝ. ꝑ vr̄ qd̄ nō, qꝛ papa nunq̄ꝫ intēdit p̄iudicare alicui tertio, nisi faciat spālē mētionē de iure illius. c. q̄ꝫuis. de pbē. ⁊ dig. ⁊ ēt. c. q̄ꝫuis. de rescrip. in. vi. ⁊ qn̄ papa dat executorē aut auditorē ad audiēdū partes nō vr̄ sibi dare mādatū ad bn̄ficia ɔferenda, vt est tex. ⁊ ibi. d. Abb. in. c. sup eo. de offi. dele. ⁊ gl. ⁊ doc. i cle. auditor. de rescrip. ergo vr̄ qd̄ papa oia bn̄ficia nō possit ɔferre. ¶ Ad istud pōt rn̄deri qd̄ lꝫ papa nō p̄sumat̄ velle p̄iudicare ordinarijs collatorib⁹ p iura superius alleg. tn̄ si voluerit ɔferre illud poterit, vt est tex. i. c. dudū. de pbē. i. vj. ⁊ in. c. q̄ꝫuis il. ij. eo. ti. ⁊ li. ꝑ ista pte facit qꝛ papa nō pōt priuare quē a iure suo vt no. doc. in. c. q̄ in ecclesiaꝝ. de ɔsti. ⁊ in. c. ꝑposuit. de ɔces. pbē. imo papa nō pōt priuare me a iure qd̄ hēo in aliq̄ possione aut in aliq̄ re, vt no. do. Abb. in. c. ɔstitutus. de reli. do. nec ēt sine cā pōt priuare clericū a suo bn̄ficio vt no. do. abb. in sua dispu. incip. ep̄s cū simi. vt no. Fely. in. d. c. q̄ in ecclesiaꝝ. de ɔsti. nec ēt ɔ̄ suū ɔctū pōt venire vt ē tex. ⁊ ibi doc. in. c. i. de ꝑba. ergo si papa illa iura nō possit tollere vr̄ ꝙ collatoribus nō possit p̄iudicare in collationibus bn̄ficioꝝ, qꝛ papa ēt in istis dēret seruare ordinē iudiciariū, ⁊ si ꝑcederet ɔ̄ nō citatū nō valeret ꝑnūciatio. vt no. doc. i. c. iter q̄tuor. de maio. ⁊ obe. ⁊ i. c. i. de cā pos. ⁊ ꝑprie. ⁊ in. c. cū olim. de re iudi. ergo ⁊c. ¶ † Ad istud pōt rn̄deri ꝙ illa iura in ɔ̄riū allegata bn̄t locū qn̄ agitur de graui p̄iudicio qꝛ tūc sine cā nō pōt quē priuare iure suo, secus est dōni qn̄ agit̄ de leui p̄iudicio, qꝛ tūc sine cā pōt priuare subditos a iure eoꝝ. vt no. Fely. in. d. c. q̄ in ecclesiaꝝ. de ɔsti. lꝫ qn̄ agit̄ de collationibus bn̄ficioꝝ agit̄ de leui preiudicio. vt no. do. Ab. in. c. i. de resti. in inte. † q̄re his nō obstātibus ɔ̄riū de iure credo verius ꝙ papa ēt cessante negligētia platoꝝ possit ɔferre oia bn̄ficia totius orbis vt no. d. Abb. i. c. qꝛ diuersitatē. de ɔces. pben. facit. c. ij. de pbē. i. vj. ⁊ cle. i. vt lite pen. ⁊ ita ēt tꝫ gl. i. c. i. §. visum in v̄bo culpa. de colla. in prag. qꝛ p illa iura apparet ꝙ ipse papa in collatiōibus bn̄ficioꝝ ɔcurrit cū quolibet ordinario, ⁊ rō ē qꝛ ipse est ordinarius totius orbis. c. cūcta p mūdū. ix. q. iij. tn̄ istud nō ē honestū vt auferat alijs ptātē ɔ̄ rōnē. vt. c. ecce. xcix. di. ⁊ ꝑ ista pte facit tex. in. c. i. ⁊. ij. xxij. di. vbi papa a prin. ɔferebat oia bn̄ficia. facit ēt gl. in. c. quāq̄ꝫ. in magna gl. de elec. in. vj. ⁊ istud ꝑbat̄ rōne qꝛ in bn̄ficialibus hꝫ plenariā dispensationē. vt. d. c. ij. de pben. in. vj. ⁊ in istis volūtas ipsius hr̄ ꝑ rōne. c. ꝑposuit. de ɔces. pben. c. innotuit. de elec. ita ꝙ i istis pōt sniaꝫ ꝑferre pte nō citata. vt no. do. Ab. in. c. inter q̄tuor. de maio. ⁊ obe. ⁊ ista bn̄ficia ipse papa confert sub conditione aut ad tempus quocūqꝫ modo voluerit. vt. c. pastoralis. vij. q. i. ⁊. c. si gratiose de rescrip. in. vj. no. in. c. veniens. de filijs presby. cū simi. vt no. do. Ab. in dispu. incip. ep̄s in primo dubio. ⁊ in. c. cōstitutus. de reli. do. ⁊ sic remanet vera ɔclusio ꝙ papa oia bn̄ficia mundi ēt in p̄iudiciū ordinarioruꝫ potest conferre. Et cum his sit expedita presens questio.

SVMMARIVM

1 Canonicatus an possit p ep̄m dispēsatiue illegitio ɔferri ⁊. ɔ̄. nu. 6.
2 Canonicatus an sit dignior beneficio curato.
3 Dispensare an possit episcopus cū illegitimo sup bn̄ficio curato.
4 Eccl̄ia ꝓchialis an possit annecti canonicatui eccl̄e collegiate.
5 Dispō in materia odiosa vt ɔprehendat totā ꝓuinciam an includat ecclesiam cathedralem ⁊ metropolitanam.

QVÆSTIO LXI

1 Quero sexagesimo p̄mo. † An ep̄s dispēsatiue possit ɔferre canonicatū illegitime nato, ⁊ rn̄det Archi. i. c. i. de filijs p̄sby. in. vj. ꝙ ep̄s cū tali illegitimo pōt dispēsatiue ɔferr̄ canonicatū. itā ēt tꝫ Cald. i suo ꝑ ɔsilio. i ti. ð filijs p̄sby. tn̄ Jo. mo. i. d. c. i. de filijs p̄sby. tꝫ ɔ̄riū ꝙ ep̄s nō pōt, ⁊ mouet̄, qꝛ cura accedit pbēde ecclesie cathedralis nō āt ecōuerso. c. extirpāde. §. q v̄o. de pbē. ⁊ dig. ḡ ꝫ eū appet ꝙ dignior ē canonicatus q̄ꝫ cura ꝫ ꝑhibet̄ ep̄o vt nō possit ɔferre bn̄ficiū curatuꝫ 2 forti⁹ ergo cēset̄ ꝑhibitū i canonicatū † ad istud pt̄ rn̄deri ꝙ illud ē falsuꝫ dicere ꝙ canonicat⁹ sit dignior cure. arg. c. cū i illis. de pbē. ⁊ dig. nec ob. d. c. extirpāde. §. q v̄o. qꝛ hꝫ locū qn̄ bn̄ficiū curatū ē vnitū pbēde, ⁊ cā vnionis illud nomē cur̄ supprimit̄, vt no. in. c. sup eo. de pbē. ⁊ dig. facit gl. in. c. gr̄a. de rescrip. in. vj. tandē idē Jo. mo. allegat. c. q̄ꝫuis el. j. de pbē. i. vj. vbi pꝫ ꝙ apprōne eccl̄iaꝝ ciuitatis ⁊ diocesis n̄ ɔphēdit̄ cathedralis eccl̄ia. ¶ † Ad 3 istud ēt rn̄det̄ ꝙ idē ē dōꝫ ꝙ nō ɔprehēdit̄ bn̄ficiū curatū nisi faciat mētionē de cura. vt ē tex. in. c. cū in illis de pbē. ⁊ ꝑ opi. Archi. vcꝫ ꝙ ep̄s possit dispēsare facit, qꝛ nō reperit̄ exp̄sse ꝑhibitū ep̄is qn dispēsent, ergo poterūt dispēsare ꝫ eū allegat Inn. i. c. veniens. de filijs p̄sby. ⁊ Host. in summa tit. de filijs p̄sby. v̄. circa h̄ ēt rn̄det ad. c. q̄ꝫuis. de pbē. in. vj. qꝛ ibi loq̄t̄ in casu diuerso nō aduerso, q̄si velit dicere ꝙ ibi loq̄t̄ in impetrationib⁹ bn̄ficioꝝ q̄ tanquā ambitiose sunt restringēde ⁊ istā partē ꝙ ep̄s possit, vr̄ tenere Jo. an. i. d. c. i. de filijs p̄sby. ⁊ rn̄det ad. d. §. q v̄o alleg. p Jo. mo. negās ꝙ ille. §. loquat̄ de ecclesia cathedrali tm̄ sed ōt de ecclesia maiori, ⁊ istud v̄bū maiori pt̄ itelligi dupliciter, p̄ mō vt dicat̄ respectu eius ꝙ sibi annectit̄ qꝛ p̄ncipale censet̄ mai⁹ accessorio, vel ꝫo mō dicat̄ maior respectu ci⁹ loci i q̄ ē ecclesia, q̄ maior matrix ē lꝫ nō sit cathedralis vt pꝫ i cle. i. de iudi. ⁊ i cle. q̄ꝫuis. §. si v̄o de foro ɔpe. ⁊ i cle. i. de sen. excō. ⁊ sic necessario ꝫ eūdē Jo. an. non 4 ꝑbat̄ de canonicatu ecclesie cathedralis † ex qb⁹ infert̄ ꝙ ecclesia parrochialis pt̄ annecti canonicatui ecclesie collegiate. vt no. do. de ro. decis. ccxxix. vbi tꝫ opi. Jo. mo. ⁊ assignāt rōnē qꝛ pp p̄eminētiā ⁊ maioritatē q̄ꝫ bn̄t cano. ecclesie cathedralis sup alios clericos ciuitatis ⁊ diocesis cū ipsi sunt ptē corporis ecclesie ⁊ epi. c. 5 reqsisti. de test. ē. n. ep̄s caput ⁊ ipsi sunt mēbra. c. nouit. ⁊. c. q̄ꝫto. ð his q̄ fiūt a pla. ⁊ no. Old. i ɔs. ccxxx. vbi tꝫ opi. arch. ⁊ assignat rōnē vcꝫ † qꝛ i materia ambitiosa ⁊ restrigibili dispō ɔcessa vt cōplectat̄ totā ꝓuinciā icludit ⁊ ecclesiā cathedralē ⁊ metropolitanā. c. q̄ꝫuis. §. i. de pbē. i. vj. ergo multoforti⁹ dꝫ ꝑcedere i dispēsatiōe magis ampla ꝫ gr̄a dispēsatiōis sup defectu nataliū ē hmōi ergo ⁊c. nā talis dispēsatio reddit aliquē habilē nō solū i vna ciuitate ⁊ i vna ꝓuincia ꝫ i toto mūdo. ff. de postu. l. pe. ⁊. xi. q. iij. siqs a ꝑprio, ergo cū sit ɔcessa ep̄o ptās dispēsandi ⁊ ista ptās habilitet talē ad bn̄ficia ibi q̄sita pꝫ ꝙ dꝫ icludere ecclesiā cathedraleꝫ ⁊ 6 Jo. an. i addi. Spe. ð filijs p̄sby. ponit istā rōnē Old. † ⁊ ibi ponit distictionē iducētē opinio. ad ɔcordiā dicēs ꝙ q̄nq̄ꝫ dispēsatio talī ē arcta ⁊ arida vt cū dispēsat̄ i ordinib⁹ vt h̄re possit bn̄ficiū ecclesiasticū tūc ꝫ eū pt̄ ꝑcedere dc̄m Jo. mo. ɔ̄. recitatū vt p illam

dispensationem non possit hre canonicatum ecclesie cathedralis, aut sm eum dispensatio est ampla vt possit pmoueri ad ordines & bñficia et si curā obtinent aiaꝝ & tūc cum talis sit habilitat⁹ ad curā animaꝝ que est artium.c.cum sit de eta.& qli.absurdū esset dicere q canonicā ecclesie cathedralis nō possit obtineri, & ita p cedit opinio archi.ſ3 ista distinctio Jo.an.solū psequit an dispēsa tio extendat ad ecclesiam cathedralē vel nō, sed in psnti qōne nos loquimur an eps possit dispēsare in canonicatu ecclesie cathedralis & Do.de sanc.ge.approbat opi.Archi.vc3 q eps possit dispēsa re & vltra rōnes superius allegatas dt qd tex.in illo.c.i.hoc pro bat.nā pmittit dispensare in bñficio cui nō imminet cura aiaꝝ sed canonicat⁹ ecclesie cathedralis nō h3 curā aiaꝝ ex sua ppria instō ne vt pbat de pben.& dig.in.c.sup eo ergo &c.itē facit, q2 ista di spensatio d3 large interpretari postq nō agit de preiudicio tertij. ergo est concludendum quod eps poterit cū tali canonico dispen sare. Et cum his sit expedita presens questio.

SVMMARIVM

1 Elligi an possit inhabilis habilitatus ad beneficia obtinenda.

QVÆSTIO. LXII

1 **Quero sexagesimo** scdo† si inhabi lis ad beneficia fuerit habilitatus ad illa bñficia obtinenda qrit an p illam dispensationē videat eē habilitatus vt possit eli gi vel bñficiū sibi pferri, & istā qōnem tangunt doc.in.c.fi.de trāsla.epi vbi no.qd vr q ille possit eligi.nā ex quo est data epo lnia transeundi non obstante vinculo spūali, vr ex eo sublata difficul tas transeundi, & p pñs impedimentum qd erat posse eligi, p tex. in.c.cum vintoniensis.de elec.tñ Jnn.in isto casu t3 q iste nō pōt eligi, sed d3 postulari, in.d.c.fi.p illū tex.de transla.epi, & sic vr q l3 dispenset cū aliquo inhabili q non poterat eligi sed postulari, q p talem dispensationem non habilitat quo ad modum puidē di, vt sic possit eligi, sed debebit postulari & istud pcedit in casu il lius.c.fi.de transla.epi, ex eo q2 dispensatio seu indulgētia nō tol lit ex toto impedimentum a quo necessitat via postulationis seu postulandi.nam l3 p indulgentiam det lnia transeundi non p hoc statim tollit vinculum matrimoniale, de quo surgit impedimentū ad viam eligendi, & iō sm eum d3 postulari, itē est alia rō sm eum q2 istud impedimentū est fauorabile, q2 surgit a vinculo mrimonij spūalis fauorabili, & p pñs dispō tendens ad illud tollendū cēset odiosa, & iō non tollit ipsum impedimentum ipso iure, sec⁹ qñ ipm impedimentum esset odiosum, vt est impedimētū illegitimitatis. c.i.&.ij.cū simi.de filijs presby.in.vj.ideo tūc dispensatio censet fa uorabilis, ex quo tendit ad tollendū impedimentum odiosū, & iō istud potentius tollit, q tollat impedimētū fauorabile, facit q hr in simili in.l.si tibi.§.quedā.ff.de pac.vbi p3 q p pactū tollit ipso iure actio descendens ex delicto tanq odiosa, sed alie actiōes nō tollunt p pactū, sed elidunt p exceptionē ex ipso pacto.l.si vnus §.pactus.ff.de pact.eodē mō dispēsatio tendens ad tollendū im pedimentū odiosum potētius illud tollit, vt sic inducat et faculta tē eligendi, & sic pōt intelligi.c.cū vintoniensis.de elec.q si tēdat ad tollēdū impedimentū fauorabile.vt.c.fi.de trāsla.epi & iō in isto scdo casu nō habilitat ad viā eligēdi.aliq tñ doct.dnt in.d.c. fi.q in illo casu ille potuisset eligi ex quo hēbat lniam transeundi, sed ibi dt Jnn.q tutius est vt postulet, vel pp dubiū opi.eligat in postulandū.vel postulet in eligendū.ſ3 hodie ista forma est repro bata in.c.i.de postu.pla.in.vj.vbi cum sint opi.pcedit hec forma eligo & postulo put de iure melius fieri pt, vt in.d.c.i.hr.tñ Host. in.d.c.fi.dt q tutius est q omnia fiant p papam, & q in isto ca su non consentiat sine licentia pape, sed Jnn.& Jo.an.resident q de iure poterit consentire sine licētia pape, & et inferior a papa po terit facere examinationē vt.s.fuit dictum.ita et t3 do.Abba.in .d.c.fi.de transla.epi ponderando ibi tex.qui facit mentionem d postulatione, & sic vr q debeat postulari nō eligi, & quatenus.s. fuit dictū q dispensatio sup illegitimitate tollit impedimentum, illud debet intelligi quo ad effectum eius super quo est dispensa tum.nam quo ad aliud remanet illegitimus q2 per ipsam legiti mationē tollitur impedimentum, & sic per dispēsationē q non fa cit eum legitimum, l3 faciat eum haberi pro legitimo quo ad id su per quo fit dispensatio per.d.c.cu3 vintoniensis.de elec.& no.Jo. an.& do.Abb.in.c.p venerabilē.q filij sint legi.& in.c.fi.de trāsla. epi istam opi.sequitur Do.de sanc.ge.in.d.c.j.§.ille vero.de filijs presby.in.vj.Et cum his sit expedita presens questio.

SVMMARIVM

1 Legatus de latere an possit conferre beneficia, eo extra prouin ciam existente.
2 Legatus de latere an conferre possit hospitalia.

QVÆSTIO LXIII

1 **Quero sexagesimo** tertio.† An le gat⁹ a later pos sit pferre bñficia eo existente ex suā puinciā, & est dd3 q sic, vt expsse t3 Archi.in.c.fi.d offi.leg.vbi allegat decisam decretalē post electionē de pces.pbē.& pp illud querit an decisa decretalis possit allegari.de quo p doc.in phemio dcreta. & de ista collatione q legat⁹ possit pferre eo existente ex puinciā. ita t3 gl.& doc.in.c.nemo.de offi.leg.& Do.de san.ge.in.c.fi.in.i. 2 q.eo.ti.de offi.leg.† Ex qbus infert q ipse legat⁹ pmittit admini strationē & gubernationē hospitalis qñ illud hospitale dat in bñ ficiū.secus ē qñ nō dat in bñficiū.iuxta no.p doc.in cle.ij.de pbē. & dig.& idē t3 Lap.in trac.de xenodochijs.q.xliij.& h qñ hospita le spectat ad pronatū clericoꝝ, q2 in isto casu legat⁹ pōt vt no.do. de san.ge.in.d.c.fi.de offi.leg.in.vj.secus ē qñ spectaret ad patro nos laycos, vt no.gl.& ibi doc.in cle.ij.de pbē.& dig.vel et f3 eun dē Lap.qñ hospitale est accessoriū ecclesie & tunc si ecclesia est in ptāte legati ita et hospitale, sed dubitabat qñ hospitale est colle giatū vr q legatus nō possit illud pferre q2 legatus nō pfert ec clesias collegiatas.c.deliberatiōe.de offi.leg.tñ applōne ecclesia rū in isto casu pprehēdit hospitale vt.s.dixi in.i.pte cū similibus. vt no.Fed.in.c.de quarta.d pscri.& iō bñficia electiua sunt exclu sa a ptāte legati q2 nō psumit q multitudo exorbitet.ergo hospi tale collegiatū non poterit pferre.Et cū his sit expedita psns qō.

SVMMARIVM

1 Tempus semestre in quibus beneficijs locum habeat.
2 Tempus ad confirmandum & instituendum ex quo non est prefi xum quid agendum sit.
3 Tempus non est limitatum ad conferendum beneficia in mani bus superioris causa permutationis resignata.
4 Tempus ex quo non est statutum ad conferenda hospitalia quid agendum est.
5 Executori quando currat tempus.
6 Legato de latere an currat tempus ad conferendum.
7 Legatus natus quod tempus habeat ad conferendum bñficiu3.

QVÆSTIO LXIIII

1 **Quero sexagesimo** qrto† Jn qbus collatorib⁹ h3 lo cū tps semestre & est ddm; qd h3 locū in oibus bñficijs .c.ij.de pces.preben.nisi esset ecclesia cathedralis aut rlaris, q2 isti solū hnt tres menses ad eligendū.c.ne p defectu.de elec.& et proni ecclesiastici, hnt sex mēses.c.eā.de iurepa. & idē est ddm i collatorib⁹ siue iure pprio siue deuoluto.vt.c.l3 d sup.neg. pla.tñ istud tps semestre nō h3 locū in hnte instituere pntatum a 2 pronis q2 illud tps ē pfixū ad pferēdū† tñ ad pfirmādū & instituē dū pntatos nō repit pfixū a iur.si tñ ille ad quē ptinet pfirmatio vel instō sit negligēs poterit superior ei pfigere tempus ad pfir mandum vel instituendū quo elapso ipse supplebit.vt no.gl.in.c. i.§.visum in verbo respectiue.de colla. in prag.ita tenent Joan. an.& Host.in.c.cum ecclesia.de elec.& Compost.& alij doc.in.c. publicato.e.ti.de elec.& do.Abb.in.c.ij.de pces.pbē.& Jo.an.in .c.ex pte.e.ti.de pces.pbē.& Do.de ro.decis.ccxvj.& d.abb.in.c. postq de elec.& i.c.pastoralis.de iurepa.& h qd no.Pa.in cle.i. 3 de re.pmu.† vbi dt qd semestre nō currit supiori in cuius manib⁹ sunt resignata bñficia cā pmutationis, q2 nō inuenit tps pxū in iu re ad pferendū ca.c.eā te de iurepa.Millus vero decis.cccxxxix. nec ob.d.c.nulla de pces.pbē.q2 loquit in hnte liberā ptāte pferē di vbi aūt astringit renunciantibus pferre, vt.d.cle.i.facit qd no. 4 Pau.in.d.cle.ij.de reli.do.† q non est tempus statutum J.quod conferantur hospitalia idem Fed.in tract.permu.q.xxix.sed hoc casu compelletur collator p suum supiorē ad predicta bñficia sic vacātia pferēdū, aut ei pfiget terminū ad id faciēdū quo elapso puidebit ar.d.c.nulli⁹.c.irrefragabili.de offi.ordi.aut si nollit cō ferre postq pstiterit de refutatione redibūt pmutantes libere ad sua bñficia sic resignata ar.de pbē.c.si d bñficio li.vj.c.potuit.de

loca.de

5 loca.de appel.sup eo.cle.q̄uis.de appel.† idē Lap.i addi.Fed. similiter semestre nō arctat executores pape ad ꝯferēdū qui pos‑ sunt ꝓuidere d̄ bñficio ꝙ sciuerūt p sex mēses vacare,qꝛ illa ꝯsti‑ tutio nulla in ordinario solū loqꝛ.executoꝛ aūt fungitꝛ vice pape. xciij.di.c.fi.de offi. deleg.sane.no.Cōpost.in.c.caplīn.de rescri. in gl.magna circa fi.in ꝟ.itē nūqd executoꝛ ꝙ est verū qñ execu‑ toꝛ ꝓuidere pt ad onus cū collatione nec tps acceptatiōis addu citꝛ,vt in cle.i.de ꝯces.pben.sed si certa psona grauatꝛ p rescriptū puta hꝫ ptātē de bñficio spectante ad collationē capituli illo tpe elapso ꝯferre non poterit,donec deuoluatꝛ ad papā cle.si de bñfi cio de preben.fꝫ Jo.an.ꝛ Ge.ibidē,qd̄ limitant Lap.ꝛ Jnn.qñ mandatꝛ p executorē certe ꝛ noiate psone,ꝛ illa ēt negligit petere bñficiū qꝛ tūc hꝫ locum.d.c.nulla,secus si executoꝛ tantū sit negli gens ꝛ non ille cui prouideri mandatꝛ,alleg.de rescrip.tibi qui.§. in predictis in.vi.item dn̄t ꝙ si bñficiū nō ē affectū eodē tpe cur‑ ret tps ordinario collatori ad cuius collationē est deuolutū ꝛ ipsi executori.si vero bñficiū esset affectū tunc primo curreret execu‑ tori.qꝛ hꝫ ꝯferre infra illud tps infra ꝙ hꝫ cōferre collatoꝛ gra‑ uatus,eo elapso ꝯferre nō poterit,nisi ad papā facta sit deuolu‑ tio,collatori vero non currit tps durante tpe quo executoꝛ pt cō‑ ferre,qꝛ cū p lrās pape,vel ꝓcessuꝫ executoris ipediatꝛ eps bñfi‑ cium cōferre,nō dꝫ dici negligēs,ꝛ sibi tps ad ꝯferēdū nō dꝫ cur‑ rere.c.qꝛ diuersitatē.de cōces.pbē.c.fi.de elec.ſꝫ elapso tpe quo executoꝛ pōt cōferre currit ordinario tps,ꝙ bēt si non esset exe‑ cutoꝛ datus,ꝛ si collatoꝛ in tpe sibi dato negligenter nō ꝯfert nō duoluetꝛ ꝓpterea collatio ad executorē ad h.c.si clericus.de pbē. in.vj.sed ad suū supiorē vt i.d.cle.si de bñficio,itē litat.d.Cōp.ꝛ Jo.an.ꝓcedere in executore q ꝯfert vice pape secus in executorꝛ dato ab inferiore a pp cui currit tps indistīcte de ele.cōpromissa rius.in.vj.de pre.in.c.fi.eo.li.sic sentit gl.in.d.cle.a ꝯrio qñ dt q ꝯfert vice pape,idē Lap.in addi.ad Fede.in trac pmu.qd̄.xxix.

6 † Sꝫ nunqd legato de latere currit semestre tps ad ꝯferendū sic, cū sit ordinarius in ꝓuincia sibi decreta.c.ij.de offi.leg.in.vj.no. Lap.in.d.cle.imo.i.d.c.nulla lꝫ aūt sibi currat tps tñ poterit cō‑ ferre donec platus sue legationis iure ꝓprio,vel deuoluto pt cō‑ ferre,sed postq̄ deuoluta essꝫ collatio ad platū extra suā legatio nē ex sua ꝛ alioꝝ negligētia inferioꝝ a papa tūc conferre nō po‑ terit,nsi vltimate deuolueretꝛ ad papā,qꝛ tūc poterit.c.venerabi‑

7 lis.de pbē.no.in.c.j.de offi.leg.in.vj.† ꝛ dicit Jmo.in.d.c. nulla de ꝯces.pbē.post do.Ant.ꝙ legatus natus rōne dignitatis si ad eū deuoluatꝛ ptās cōferendi ex negligētia inferioꝝ habebit vnuꝫ semestre tm̄,nec hēbit vnū tāq̄ legatus ꝛ aliud tanq̄ archieps, qꝛ nō pōt supplere sui negligētiā.sicut ne a seipso appellatꝛ nec q̄ relatꝛ .c.ij.de ꝯsue.in.vj.c.romana de appel.eo.lib.in.vj.ꝛ in fa‑ cto ꝓprio auctorizat.cle.si vna de reb.eccle.nō alie.facit.c. lꝫ de sup.ne. pla.vbi loqꝛ in ebroicēsi archiepo q est legatus natus rōe sue dignitatis,ꝛ ibi anteq̄ sit ad papā deuolutio nō hꝫ nisi vnuꝫ semestre.vt no.Ro.decis.cccxvj.sic nec superioꝛ ad quē fcā est de uolutio ex negligētia patroni laici habebit quadrimestre ad pñ‑ tādū ꝛ semestre ad ꝯferrēdū,sed dūtaxat semestre ad ꝓuidenduꝫ vnico.n.actu dꝫ ꝓuidere vt vacatio ecclesiaꝝ non diu duret. ita videtur sonare tex.in.c.ij.de sup.neg.pla.ꝛ tenēdo ꝙ illud ver‑ buꝫ ordinare ponitꝛ pro totali prouisione,vt no.Do.de.S. Gemi. in.c.j.de rerum permu.in.vj.Et cum his sit expedita presens. q.

SVMMARIVM

1 Prouentiones pape in beneficijs hodie locum habent.
2 Quid in prouentionibus legati.

QVÆSTIO LXV

Q Uero sexagesimoquito

1 † An preuentiones sint ꝓhibite,ꝛ videbatꝛ ꝙ sic p tex.in.c.j.§.visum.de colla.in prag.vbi text.vꝛ disponere vt papa non possit puenire ordinarios collatores,ꝛ rōnē assignat,qꝛ qs si ē priuādus sine culpa qꝛ res q̄ culpa caret i dānū vocari ñ cōueit.c.ij.de ꝯsti.ad istō rñdetꝛ qd̄ ille tex.loquēs ꝙ papa non possit preuenire ordinarios non est text. auctoritatis qꝛ ille tex.fuit factus p ꝯgregationē butirizēsem gal licanā,vt no.ibi gl.ꝙ ille tex.non est dispō,sed auisamētū ad ipe trādā prouisionē a concilio gñali.Jtē nō potuisset ꝯgregatio gal licana tollere puētiones.ar.c.ecclña.S.Ma.de ꝯsti.ḡ ē tenēdū ꝙ puētiōes pape hodie hñt locū,vt ē tex.in.c.ij.de pb.ꝛ dig.in. vj. ꝛ in.c.j.§.nec ēt.de colla.i.prag.ꝛ rō ē qꝛ pp in bñficijs hꝫ plena riā dispōnē.c.proposuit.de ꝯces.pb.ꝛ.c.ij.d̄ ꝯces.pbē.in.vj. ꝛ cle

2 mē.j.vt lite pē.ꝛ.c.ij.xxij.di.† ꝛ idē ēt est dōm in preuentionibus legati.vt.c.j.ꝛ.ij.de offi.leg.in.vj.ꝛ no.in.cū dilectus.de iurepa. ꝛ istud de legato litatꝛ nō ꝓcedere in dignitatibus electiuis.c. dli beratione.de offi.leg.in.vj.litatꝛ ēt scdo in bñficijs de pȳonatu lai ci.vt ē tex.in.c.cū dile.de iurepa.Et cū his sit expedita pñs qd̄.

SVMMARIVM

1 Legatus an possit ꝯferꝛ bñficia q̄ sunt deuoluta ex negligētia ali cuius plati de extra ꝓuiciā ad platū sue ꝓuincie ꝛ.j.p.totā.q.
2 Actus principio ꝛ non fini attribui debet.
Et principium vel finis an sit attendendus.
3 Jmpetrans beneficium spectās ad collationem epi executoꝛ de quo beneficio prouidebit.
4 Legatus an possit conferre beneficia ad epm deuoluta ex negligē tia patroni laici.
Et an possit conferre ecclesias collegiatas quarum collatio ē ad papam deuoluta.
5 Legatus an possit conferre beneficia ad epm deuoluta ex negli‑ gentia prelati regularis.
6 Legatus an possit conferre beneficia spectantia ad collationem exemptorum ꝛ.j.nu.9.ꝛ nu.12.
7 Jurisditio delegata mortuo prelato ad quem deuoluatur.
8 Capitulum in quibus sede vacante episcopo succedat.
10 Legatus nō se intromittit in spectātibus epō ex dlegatiōe iuris.
Legatus ꝙ possit omnia que pōt eps qūo intelligatur.
11 Legatus de latere quo iure collationē beneficiorum habeat.

QVÆSTIO LXVI

q Uero sexagesimosexto

1 † An legatus possit ꝯferre beneficia que sunt de‑ uoluta ex negligētia prelati de extra suam prouin‑ ciā ad platū q ē in sua ꝓuincia,ꝛ prio plupponēdo ꝙ legatus nō dꝫ ipediri exercere suā ptātē i ꝓuincia sibi dcreta.c.ii ꝙ āt.xciiij. di.ēt sub obtētu puilegij vꝛ ꝯsuetudinis vt i extrauagati Jo.xxij. sup gētes ꝛ nūc soluēdo istā.q.vꝛ qd̄ legatus possit illa bñficia cō ferre.c.j.de offi.leg.in.vj.ita vꝛ ꝯcludēgl.i.c.j.§.visuꝫ i ꝟbo lega toꝝ d̄ colla.i prag.tñ ꝯriū sentiūt Do.d ro.dci.cccviij.al's.cccvj. p ea q̄ no.Jnn.i.c.cū iter ꝛ.c.i͂cuꝫ cūctis.d̄ ele.cuius dcm̄ posuit Ar.i.c.i.ne sede vacā.i.vj.ꝛ Jo.an.in.c.q̄ꝫ.d̄ ele.i.vj.vbi ꝯclu dit ꝙ lꝫ in bñficijs q̄ iure ꝓprio spectabāt ad collationē epi capi tulū supplebat negligētiā epi secus vbi ex negligētia fit deuolu‑ tio,qꝛ i illis nō cēsetꝛ cōitas iter platū ꝛ capitulū,gl.q̄ dꝛ additio i.c.cū i cūctis.d̄ ele.circa fi.mō sic dōm ē i ꝓposito,ꝙ legatus vꝛ vt nō possit ꝯferre accidētalꝛ duoluta d̄ ex ꝓuinciā,ꝛ cū isto dcō

2 trāseūt do.An.ꝛ Joā.d̄ imo.i.c.ij.de ꝯces.pbē.† ꝛ rō ē fꝫ eos qꝛ actus dꝫ attribui pncipioꝛ nō fini.c.litteris.d̄ rescri.ꝛ.c.hi q.§. ij.d̄ pbē.i.vj.ꝛ.ff.d̄ ꝟ.ob.l.filiusfamilias.ꝛ.l.fi.d̄ stipu.suo.vbi iu ra volūt initiū spectari.vt no.i.c.dudū el.j.d̄ ele.vbi late p Ben. ꝛ Jo.an.i rl'a i obscuris d̄ re.iur.i.vj.i mercu.ꝛ ad pōderādū nāꝫ actus attēditꝛ origo rei nō accidēs.ff.d̄ fideius.l.tutoꝛ.ꝛ.C.ad ma cedo.l.si filiusfamilias.ꝛ.ff.de dona.l.q id ꝙ,ꝛ de iudi.l.si qs le‑ gatiōis.ꝛ.lxxvi.di.c.ieiuniū.cū ergo legatus nō potuisset ꝯferre illud bñficiū añ sui deuolutionē,nec post,facit cle.fi.d̄ rescri.nō.n. ex psona plati ꝓuincie legati pria ꝯditio bñficij imutari dꝫ.ff.de verb.obliga.l.ij.§.ex his igitꝛ,tñ doc.dn̄t nō esse sine aliquali du‑ bitatiōe,ꝛ merito,qꝛ a fine res denominatꝛ.l.stipulatio.§.opus.ff. de no.ope.nū.ꝛ.c.maiores.§.sed adhuc de baptismo,ꝛ finis de‑ signat qualis res sit cēsenda.c.fraternitatis.de frigi.ꝛ malefi.i fi. ꝛ Spe.tit.de fructu ꝛ interesse.§.j.ꝟ.sed qd si debeo ꝛ finis inspi ciēdus est.ff.de ꝟb.obli.ꝛ.l.qdā.de fideius.ꝛ.l.si debitori.§.si fi‑ lius.ff.d̄ pecu.q̄ volūt fineꝫ inspici,vt no.Jo.an.ꝛ alij doc.in.c.ij. de no.op.nūc.ꝛ gl.in.c.j.de renū.ꝛ lꝫ legatꝰ añ deuolutionē non potuisset ꝯferre,tñ post deuolutionē vꝛ ꝙ possit,cum ex mutatio ne persone sequatꝛ mutatio status rei.ff.de sena.l.senatoris filium ꝛ.c.dilectus el.ij.de prebend.cum ibi not. per docto.ꝛ in.c.j.de

3 iurepa.in.vj. ꝛ pro ꝛ cōtra facit cle.si de bñficio de prebē.† ꝛ hoc pro ista parte vbi dꝛ ꝙ si impetraui bñficiū ad collationē epi exe cutoꝛ nō prouidebit de bñficio cuius collatio ex negligentia epi est deuoluta ad suum capitulū,tamen facit contra quia executoꝛ ꝓuidebit de beneficio spectante ad collationē ipsius epi siue iurꝛ ꝓprio siue deuoluto ex sui capl'i,vel alterius cuiuscunqꝫ negligē tia,ꝛ sic illa cle.inducitꝛ p ꝛ ꝯ,ergo paritate rōnis capiēdo prem

afirmatiuã dõz est q legatus poterat ↄferre dcm̃ bñficiũ post de uolutionẽ ad plãtũ sue ꝓuincie sicut posset facẽ ille platus, ꝛ hoc ẽ õ iure verius, ꝛ rõ assignat̃ cũ ipse legatus ꝛ eps vel archieps, accumulatiue ↄcurrãt in iurisdõnẽ p totã ꝓuiciã cũ plãtis illius. c.i.de offi.leg.ꝛ ibi p doc.ꝛ no.do. Abb.in.c.sicut vnire.de ex⸗ cel.pla.ꝛ ꝓ ista pte facit tex.i.d.cle.si de bñficio.õ pben.ꝛ dig.ꝛ idẽ iuris dz eẽ i principali q in additamẽto.c.accessoriũ.õ re.iu. in.vj.l.inter socerꝝ.§.cũ inter .ff.de pac.ꝛ ista duolutio ẽ addita mẽtũ ad collationẽ.vt.d.cle.si de bñficio vñ dt Jo.mona.in.d.c. q̃ꝫ.de ele.in.vj.ꝛ do.Abb.i.c.cũ oliz.õ maio.ꝛ obedi.q sicut capitulũ vacãte sede epãli nõ succedit in collatione bñficiorũ spe ctantiũ ad liberã collatiõez epi iure ꝓprio, ita ẽt nec spectantiũ iu

4 re duoluto paritate rõnis † idẽ dico qõ pt ↄferre duoluta ad epm̃ sue ꝓuincie ex negligẽtia p̃roni layci lz añ deuolutionẽ nõ posset inuito patrono layco.c.cũ dilectus de iurepa.no. Arch.in.c.de⸗ liberatiõe.de offi.leg.in.vj.ꝛ legatus pt ↄferre ecclesias collegia tas quarũ collatio est ad papã deuoluta, lz ibi Do.teneat ↄ̃riũ post alios doc.vbi tenẽt q nõ pt ↄferre deuoluta ad papã, q̃ non sunt sita in ꝓuincia sue legatiõis, ꝑ.d.cle.si de bñficio, vbi execu⸗ tor datus ad ꝓuidendũ ad collationẽ epi poterit ꝓuidere de bñ⸗ ficio cuius collatio ex negligentia inferioris est ad epm̃ deuoluta quãdiu est in manibus epi, si aũt deuolutũ eẽt ad papã nõ ↄferret qꝛ p̃mus collator nõ est de his q grauabant̃ p lr̃as executoris, itẽ ẽt leuatus post deuolutionẽ adhuc inuenit bñficia i manibus epi

5 sue legatiõis † ex qbus iferr̃ an legatus poterit ↄferre bñficia ad epm̃ deuoluta ex negligẽtia plati regularis exẽpti q̃ eps ↄfert au ctoritate apl̃ica vt est tex.in cle.j.de sup.neg.pla.ꝛ vr̃ q illa bñfi cia possit ↄferre, qꝛ ipse legatus in sua legatiõe cũ quolibet ordi⸗ nario sue legatiõis ↄcurrit, siue sit abbas siue eps in quo qcqd il li p̃nt in iurisditiõe tã de iure cõi q̃ꝫ de ↄsuetudine poterit ipse le⸗ gatus ar.l.fin.ff.de offi.pcon.ꝛ c.ij.de offi.leg.in.vj.no.Spe.ti. de leg.§.nũc oñdendũ.ꝟ.p̃missa.ꝛ bar.i.l.ꝓhibere.§.plane.ff.qõ vi aut clã.ꝛ do.Abb.in.c.fi.de ↄfir.vtili vel inuti.ꝛ ipse legatus

6 illa bñficia poterat ↄferre ante deuolutionẽ, † qꝛ põt cõferre bñfi cia spectãtia ad collationẽ exẽptorũ.c.j.õ.ver.sig.i.vj.c.cũ vene⸗ rabilis.de ↄsue.si abbatẽ.de elec.in.vj.ꝛ no.in.c.j.de offi.leg.er go ẽt post deuolutionẽ illa poterit ↄferre nã ẽt si essent deuoluta ad papã cuius vices gerit in ꝓuincia deuoluta ↄferret, tñ ↄ̃riũ tz gl.in.d.c.j.§.visum i ꝟbo legatorũ circa mediũ de colla.i prag.ꝛ istud ꝓbat, qꝛ eps in casu p̃dicto nõ sua sed vice pape ꝛ tanq̃ꝫ de legatus cõfert.vt.d.cle.si de bñficio ꝛ h̃ in exẽptis q̃ ordinarius ↄfert auctoritate apl̃ica cẽset̃ in illis casibus delegatus.in.c.irre⸗ fragabili.§.ceterũ.de offi.ordi.ꝛ ibi doc.ꝛ postq̃ꝫ in illis casibus epi cognoscũt nõ iure ordinario sed vice delegata.vt.c.vt litigã⸗ tes õ offi.ord.i.vi.ꝛ no.Jo.an.in.d.cle.qꝛ regulares.de sup.neg.

7 prela. † vñ talis iurisdõ õlegata mortuo plato nõ deuoluit̃ ad ca pitulũ.vt no.Jo.an.ꝛ Hen.in.d.c.ad abolẽdã.de hr̃.ꝛ do.Ab. in.c.cũ oliz.de maio.ꝛ obe.p moder.i.c.j.de maior.ꝛ obe.i.vj.si⸗ cut nec alia iurisdõ cõpetẽs plato ex delegatiõe spãli.c.q̃m abb. de offi.dele.ꝛ ibi Jnn.q mortuo plato delegato a sede apl̃ica iu risdõ delegata nõ deuoluit̃ ad capl̃m, lz ad successorẽ in dignita⸗ te.c.pastoralis.§.ꝑterea de offi.ordi.vbi mortuo epo õlegato pa pe nõ recurrit̃ ad capl̃m ꝓ absolõne hẽnda.c.si is cui.de offi.de⸗ leg.in.vj.vbi a subdelegato nõ in totũ mortuo delegato appella

8 bit̃ ad papã ꝛ nõ ad capl̃m. † Jtẽ caplz succedit epo pp cõitatẽ q̃ est iter eos.c.reqsisti.de testa.lz in his que cõpetũt epo iure spãli vel ex delegatione nulla est cõio.vt no.p glo.ꝛ do.Abb.in.c.scri ptũ.de elect.ꝛ in.c.veꝝ.de fo.cõpe.ꝛ in.c.his que.õ maio.ꝛ obe diẽ.q̃re tz Jo.an.i.d.c.j.de maio.ꝛ obe.i.vj.q i priuilegijs ꝛ imu nitatibus epãli dignitati cõcessis nõ succedit capl̃m, qꝛ priuile⸗ giũ psonã seq̃r ꝛ extinguit̃ cũ psona.c.priuilegiũ de re.iur.in.vj. ꝛ priuilegiũ nõ excedit psonã priuilegiatã.c.sane.de priui.nota. Pau.in cle.j.de.hr̃.ꝛ Fe.ↄs.xxix.ꝛ Guil.i.ti.de dispẽ.ꝟ.sed nũ⸗ qd vicarius.vbi dt q sede vacãte capl̃m nõ posset dipẽsare cũ il lis, cũ qbus pp, vel eius p̃niarius mãdat dispensari p epz sup irre gularitate, vel alio defectu, nec ẽt eius vicarius g̃nalis in spũali⸗ bꝫ, ꝛ tpalibus epo in remotis agẽte, cũ intẽtio cõmittẽtis ad q̃ꝫ est recurrẽdũ.c.sup litteris.de rescri.nõ fuerit cõmittere, nisi ea q̃ sunt ordinarie sue iurisdõnis, ꝛ q̃ ipsi siue ordinarie iurisdõni tm̃ iminebãt.c.ro.§.nec p eo.de offi.ordi.in.vj.ꝛ cõmissiones vero papales nõ ꝓcedũt nec originẽ trahũt ab ordiaria iurisdictiõe cũ

9 sint oĩno iurisdictiõis demãdate.c.fi.õ off.deleg.ꝛ † iõ cũ eps in casu ꝓposite qõnis ↄferat vt õlegatꝰ dũtaxat ñ pt legatus se itro mittere nec ipedire epm̃ i ↄferẽdo, q ẽ in isto casu maior legato.c. studuisti.õ off.leg.ꝛ.c.sane.õ offi.dele.ꝛ gl.i cle.si õ bñficio.i ꝟbo

10 si ad nos.i fi.õ pbẽ.ꝛ Jnn.i cle.cũ ex eo.õ sen.excõ. † vbi tenẽt q legatus nõ pt se intromittere õ his q̃ eps hz facere ex delegatiõe iuris vt no.doc.i.c.si abbatẽ.õ elec.i.vj.nec obstat si dicat̃ qõ eps pt ea ↄferre, ergo ꝛ legatus, qꝛ vt dcm̃ ẽ, eps nõ ↄfert vt eps iu⸗ re ordinario.sed auctoritate delegata.ꝛ q dr̃ q legatus põt oĩa q̃ eps, intelligit̃ de his que põt eps iure suo, ꝛ vt ordinarius, non iure delegationis, aut alio speciali, nisi inquantũ a iure delegato

11 pmittit̃ † item delegatus de latere collationẽ bñficioꝝ nõ iur̃ le⸗ gationis, q̃ ad h̃ nõ se extẽdit, lz ex quadã ꝓrogatiua ꝛ spãli priui legio.vt.c.j.de offi.lega.in.vj.ergo p̃tãs ista tanq̃ꝫ extraordina⸗ ria ꝛ sup̃inducta dꝫ restringi vt est glo.in cle.ij.ꝛ ibi do.Abb.de offi.ord.ꝛ idẽ do.Abb.in.c.fi.de ↄfir.vti.lz ergo possit ↄferre iu re spãli, nõ tñ dz ↄferre ea q̃ eps hz cõferre similiter iure spãli, ꝛ dz eps vti sua spãlitate cũ certat õ dãno vitãdo.l.si minor.xxv. ff.de mino.ꝛ in multis restricta est legatoꝝ p̃tãs circa collationẽ

12 bñficioꝝ.c.p̃nti.de offi.leg.in.vj.tñ ego dicerẽ h̃ mõ † q legatꝰ põt cõferre bñficia spectãtia ad platos exẽptos vt vr̃ text.in.c.si abba.de elec.in.vj.iuxta no.in.c.cũ venerabilis.de ↄsue.tñ si ex negligẽtia ipsius plati exẽpti p̃tãs ↄferẽdi iure spãli est deuolu⸗ ta ad epm̃ pẽdẽte ista deuolutione corã pso epo q dr̃ legatus spãlis, tũc legatus g̃nalis nõ poterit illa ↄferre vt vr̃ tex.in.c.du dũ.ꝛ in.c.q̃uis el.ij.de pbẽ.in.vi.nisi ꝓuisio illoꝝ bñficioꝝ p ne gligẽtiã ipsius epi esset deuoluta ad papã, qꝛ tunc legatus g̃nalis illa poterit ↄferre.vt no.i.cle.si de bñficio de pben. Et cum his sit expedita presens questio.

❧ SVMMARIVM ❧

1 Collatio pape an valeat si preueniat collatores ꝛ non exprimat q ipsi assignauerint tempus ad ↄferẽdum ꝛ.j.nu.3.
2 Negociũ quando dicatur non integrũ, ꝛ nu.sequenti.
4 Reseruatio pape an vitiet electionem.
5 Canõici q̃n timẽt ne papa eos in ↄferẽdo ꝓueniat, qd hñt ager̃.

❧ QVÆSTIO ❧ LXVII ❧

q Vero sexagesimoseptio.

1 † An valeat ꝓuisio pape si preueniat collatores, ꝛ ñ exprimat q collatores assignauerũt tps ad ↄferẽdũ ꝛ interim ipsa beneficia ↄferant̃ a papa h̃ tacito deinde capl̃m ↄfert q̃rit̃ q̃ collatio valeat, ꝛ vr̃ q collatio capituli sit p̃ferẽda, ꝛ rõ est qꝛ vr̃ ꝓuenisse papã in assignando terminũ qꝛ res ãplius ñ

2 erat integra.vt.l.mãdatũ.C.mãda. † vbi no.q in negotijs res ñ est integra quo ad reuocãdũ mãdatũ p mortẽ mãdãtis q̃n facta sunt ꝑpamẽta vt instituta mãdati.§.itẽ si adhuc, ꝛ in cle.fi.de ꝓ⸗ cur.ꝛ q̃n aliqd gestũ est in negocio res nõ est integra.ff.de polli.l. j.§.cepisse ꝛ de iurisd.om.iud.l.ꝛ qꝛ p solã citationẽ preuenit̃ iu⸗ risdõ.ff.de iudi.l.siquis postea ꝛ no.in.c.postulasti.de fo.cõpe.ꝛ in.c.gratũ ꝛ.c.lz.de offi.deleg.ꝛ in.c.fi.de offi.leg.ꝛ ad ꝑpetuan dã grãz apl̃icã reitegra morte pape expiraret, ꝛ sufficit q execu⸗ tor fuerit aggressus negociũ ꝓuisionis, ar.c.q̃uis.de offi.dleg.i vj.velin forma paupum, q faciat inq̃sitionẽ cle.j.de cõces.pben. ꝛ cle.fi.de rescri.Jo.an.in.c.si cũ nulla.de prebẽ.in.vj.ꝛ i.c.p̃nti. de offi.leg.in.vj.ꝛ si metropolitanus dedit executorẽ q. cõferret titio bñficiũ ad se deuolutũ si idoneus esset si executor incboat ꝛ posteat metropolitanus det alteri nõ vz collatio, vt no.Ro.deci. cccvj.ar.c.in causis.de elec.ꝛ ibi p doc.ꝛ in.c.ↄstitutus de cõces. pben.ꝛ Do.in.d.c.presenti.ego p edicta ꝛ citationes abñtiũ vr̃ capl̃m papã ꝓuenisse ꝛ collatio pape h̃ tacito vr̃ surreptitia.c.ce terũ.de rescri.c.corã.de offi.dele.c.iter monasteriũ.de re iudi.c. fi.cũ ibi no.vt lite pẽ.si enim ipetrãs expressisset ꝓcessumz factũ p capl̃m ꝓ faciẽda collatione papa nullatenus, vel nõ ita de facili dedisset illã pbẽdã.c.cũ olim.de re iud.c.sup lr̃is.de rescri.tñ ad ista pt r̃nderi q hñt locũ in iudicialibus, vel in ꝑpetuatione iu⸗

3 risdõnis. ¶ † Et his nõ obstã.ego ↄ̃riũ crederẽ de iure verius q valeat collatio pape p ꝓuentionẽ.ex quo.n.dicti canonici nõduz ↄsulerũt nec ad tractatũ collationis ꝓcesserunt vt tz gl.expsse.in c.j.§.visum.in ꝟbo nõ valeãt.de colla.in prag.ꝛ rõ ẽ qꝛ res erat addhuc integra ꝛ papa preuenit.c.vbi piculũ.§.sane.õ ele.in.vj. vbi dr̃ res integra añq̃ꝫ electio.sit celebrata.d.c.p̃nti.vbi res ẽ ite gra quousqz fuerit collatio fcã.nã finita legatione legati expirat reßuatio nã ñ factus fuerit ꝓcessus sup ea p executorẽ, nisi fuerit facta õ simplici iusticia legatoꝝ, quoꝝ iurisdõ nõ ẽ ita nãlis ꝛ fa uorabilis vt alioꝝ ordiarioꝝ, vt no.in.d.cle.ij.de offi.ordi.vt ex pirent expirãte legatione ex quo nõ fuit ꝓcessum ad collationez vel receptionẽ, lz ꝓcessus fuerint facti, vt no.Fede.ↄs.cclxxxix.ꝛ Jnn.ꝛ Compost.in.d.c.in causis.de elec.vbi in extraiudicialibꝰ

negocium

negociũ desinit esse integrũ cũ attingunt̃ substantialia ipsius negocij, puta cũ eligẽtes ceperũt tractar̃ die adueniẽte in loco solito de elec. ꝛ dare voces suas. hoc enim mõ res nõ est integra. vt. d. c. in causis. de elec. ꝛ no. Host. in. d. c. ꝯstitutus. ꝺ conces. pbẽ. no. in. d. c. si eo tpe. de elec. in. vj. ibi vel alia que pcedũt intelligi potest † qꝛ tunc reseruatio pape nõ viciat electionẽ, vel alibi que pcedunt. s. substãtialia ipsius electionis lꝫ electio nõdũ fuerit facta sed si de solẽnitatibus electionis tm̃modo aliqd factũ esset nõ minus res esset integra. vt si cãtassent missam de spũ sanc. vel intrassent capl̃m, sed ṽ electione nõdũ tractassent. ar. ff. de ꝯdi. ob cãz l. si pecuniã ꝛ. ff. de pcu. l. ante litez. ꝛ. l. seq. vbi tres ẽ integra quo ad pcuratoris reuocationẽ quousq; lis cõtestatur, lꝫ multa precedant vt citationes declinatorie fori. c. j. ꝛ. ij. de pcu. in. vj. ergo dõm est papã in casu ꝓposito puenisse canonicos, sed cũ in talibus casibus facile possent pueniri canonici equũ fore p papã, vel ꝯciliũ sup his ꝓuideri vt no. Host. in summa de ele. §. qualiter facieñ ꝯ. quid si timeant † vbi dicit ꝙ si canonici timeant ne papa vel legatus preueniat, qꝛ ꝓpe sunt, aut cursor aliquis, q solet vti duplomate, clerici ꝓfectus est ad eos ipsi eligẽtes possunt eligere, absentibus non vocatis, ꝛ curialiter faciet cõtemptus si qꝺ factũ est ratificet, lꝫ posset agere de cõtẽptu. c. qꝺ sicut de ele. quia hoc non est iustuz periculũ, arg. c. suggestũ. de appel. ꝛ de pbẽ. c. inter cetera, ꝛ per predicta videtur ꝙ per solã electionẽ vel presentationẽ verbalẽ, vel litteratorie factã a patrono i absentia collatoris ipse patronus preuenitur a papa cum si. vt no. glo. vbi. s. Et cum his sit expedita presens questio.

SVMMARIVM

1 Beneficia regularia an sint perpetua vel manualia.
2 Abbatie ꝛ prelature regulares ellectiue an sint perpetue.
3 Perpetuum quod dicatur.

QVÆSTIO LXVIII

Quero sexagesimoocta- uo. † An bñficia regularia sint ꝑpetua, vel manualia ꝛ est dõm ꝙ sunt manualia ꝛ reuocabilia ad nutũ abbatis. c. cũ ad monasteriũ ꝯ. nec alicui de statu mona. ꝛ cle. qꝛ regulares. §. premissa. de sup. neg. prela. nec cõfirmant̃ a papa. c. porrecta. c. ad nostrã de cõfirma. vti. nisi aliqñ ex certa sciẽtia, ꝛ tũc non posset abbas ea reuocare sine causa c. cũ inter. r. seniorem. de elec. no. Inno. in. c. nisi essent. de preben. ꝛ Fede. in trac. pmu. q. xvij. ꝛ ꝗuis abbas cõcedat priori obediẽtiario vt teneat ad vitam prioratũ, vel administrationẽ sibi concessam põt nihilominus reuocare, qꝛ nõ põt abbas sibyp̃si imponere legẽ quin liceat venire ꝯ̃ dispõnez, nec põt obedientiarius resistere mãdato abbatis cũ velle, ꝛ nolle non habeat. c. si religiosus. de elec. in. vj. no. Fede. consi. ccliiij. ꝛ do. Abb. in. d. c. cũ ad monasteriũ. ꝛ in. c. monachi de statu mo. ꝛ Jo. an. in regula non est obligatorium de reg. iur. in mercur. ꝛ Bal. in auc. ingressi. C. de sacrolanc. eccle. † ꝛ si dicas ꝙ predicta sunt vera in prioratibus collatiuis, tñ non militãt in abbatijs ꝛ in alijs prelaturis pncipalius electiuis cũ sint ꝑpetue nec possunt remoueri sine cã. vt. c. nullam. xviij. q. ij. ꝛ. d. c. monachi. §. priores. ꝺ statu mo. ꝛ isti prioratus possunt dici perpetui aptitudine qui possunt remanere apud eos qbus sunt cõcessa ꝗdiu vixerãt pmittente abbate. vt no. in cle. ꝛ si principalis. de rescrip. ꝛ do. Abb. in. c. cũ olim. de rerum pmu. vbi dicit ꝙ possunt pmutari. vt no. Fede. in trac. pmu. q. xvij. ꝛ ita pmissa iura possunt intelligi † qꝛ dicitur ꝑpetuũ ꝙ certo tpe non limitatur ẽt si detur ad beneplacituz superioris vt no. Bar. p illũ tex. in. l. iurisperitos in princi. ff. de execu. tuto. nec dꝫ abb. sine cã remouere tales prioratus ꝛ admistratiões qꝺ si h̃ faceret ex malitia posset obediẽtiarius supplicari supiori ab bati. vt no. Inn. in. c. isinuãte q clerici. sed malitia cessante potest reuocare ad nutũ per iura superius alle. ꝛ no. Jo. an. ꝛ Archi. i c. presenti. de offi. ordi. in. vi. ꝛ Jo. an. in. c. cum singula. de prebẽ. eo. lib. Et cum his sit expedita presens questio.

SVMMARIVM

1 Abbas an possit monachum priuare beneficio quod ei contulit cum ꝓmissione de non auferendo.
2 Abbas an possit remouere religiosuz a loco quẽ sibi deputauit.
3 Religios9 si hꝫ ꝓoratũ a pp̃ an teneat̃ illi r̃nũciar̃ ad mãdatũ ab.

QVÆSTIO LXIX

Quero sexagesimonono † Si abbas cõfert monacho beneficiũ regulare cũ ꝓmissione ꝺ nõ aufferẽdo sibi donec discesserit, an vꝫ talis ꝓmissio, ꝛ est dõm ꝙ nõ. vt no. Archi. in. c. pñti. de offi. or. in. vj. idẽ ẽt tꝫ Fede. in consi. clix. facit in simili illud qꝺ nota. in. l. interpositas. C. de trãsac. ꝛ monachus seruus dr̃. liiij. distin. c. multos. ꝛ no. in. c. nõ dicatis. xij. q. j. ꝛ dicebat Host. abbatẽ nõ posse de facili obligare se monacho vt locũ teneat extra claustrũ. c. cũ ad monasteriũ. §. tales de statu mo. ꝛ. c. placuit. xvj. q. j. ꝛ no. in. c. insinuante ꝛ ibi Inn. qui cle. vel vouentes † vbi tꝫ qꝺ si abbas ex malitia vellet remouere religiosuz a loco quẽ sibi deputauit posset supplicare superiori ꝛ superior audiet seruũ. C. de pci. impe. offe. l. j. ꝛ i instituta de his q sunt sui vel alie. iur. facit. c. cuz singula. de preben. in. vj. ꝛ ibi Archi. ꝛ Do. de. s. gemi. ꝛ idẽ tꝫ gl. in. c. j. §. visum in verbo ꝑpetuis. de colla. in prag. tñ dicit Archi. vbi supra † qꝺ si religiosus hꝫ prioratũ a papa nõ tenet̃ renũciare ad mãdatũ abbatis qꝛ quantũ ad hoc emancipatus est ar. xvj. q. j. si monachus. ꝛ. c. monachi. §. priores. ꝺ statu mo. ita tꝫ Uincẽ. ꝛ ibi do. p illũ tex. in. c. cũ inter. r. de elec. ꝛ idẽ esset vbi papa cõfirmauit. vt no. Inn. in. c. nisi de preben. ꝛ Joan. an. ꝛ Lap. in. d. c. pñti. de offi. ordi. dñt qꝺ hodie p constitutionẽ bñdicti duodecimi bñtes prioratũ ꝛ bñficia in ordine monachorũ nigroruz ordinis beati Benedicti ex collatiõe ꝓuisione vel ordinatiõe apostolice sedis aut legatorũ ordinariorũ vel ꝓuisorũ ipsius sedis vel predictorũ litteras subsunt in oibus ꝛ p oĩa suis prelatis ꝛ remoueri pñt ab eis vt alij q hñt ea a suis abbatibus vel p̃latis vt hr̃ sup rubrica de obtinẽtibus bñficia ex collatiõe apostolica ꝛ sic vt alij subsunt vt no. lap. vbi supra ꝛ Pau. in. d. c. pñti dicit se disputasse istam q̃õnẽ pusij, ꝛ distinxisse ꝙ aut papa ꝯfert sibi ꝺ spãli grã, ꝛ tũc pũtat eũ tanq̃ obediẽtiariũ pape p abbatẽ reuocari nõ posse, ꝛ intelligit gl. ꝛ Arch. xvj. q. j. §. monachus, aut ꝯfert ipse papa iure deuoluto ꝛ tũc secus qꝛ illo iure vtit̃ quo ipse abbas, facit. c. cũ in cũctis de elec. cle. qꝛ regulares ꝛ qꝺ ibi no. de sup. neg. pla. ꝛ hec ꝓcedũt qñ bñficiũ de sui natura erat manuale, si ṽo erat de sui natura ꝑpetuũ ꝛ tũc nõ p̃t abbas illud reuocare, qꝛ talis collatio facta itelligit̃ cũ oĩ sua q̃lificatiõe. d. cle. qꝛ regulares ꝛ. c. j. de capel. mo. vñ ex quo tale bñficiũ hꝫ ꝯfirmationẽ superioris, ita ꝛ p infirmationẽ eius tm̃ dꝫ ei offerri, ita ẽt tꝫ. d. Abb. in. c. ad nr̃am de cõfir. vti. ꝛ Car. in cle. j. §. ꝓmissa. de sup. neg. pla. cũ si. vt no. Do. de. s. ge. in. d. c. pñti. de offi. ordi. ꝛ Fely. in. c. ꝯstitutus. de rescri. ꝛ gl. in. c. j. in. §. visuz in ṽbo ꝑpetuus. de colla. in prag. cũ si. vt supra in ꝓxima. q. dixi. Et cũ his sit expedita presens questio.

SVMMARIVM

1 Beneficia secularia an monachis conferri possint.
2 Regularis an in episcopuz promoueri possit.
3 Monachus an possit etiaz ex dispensatione episcopi esse canonicus in ecclesia cathedrali.
4 Monachus an promoueri possit ad dignitatem in ecclesia seculari collegiata.
5 Et an possit habere ecclesiam cum cura vel sine cura.
6 Et an possit ad ecclesiam parochialem presentari.
7 Dispensatione quod potest fieri dicitur fieri non posse.
8 Monachi in casu quo promouentur ad beneficia secularia an debeant secũ habere socios.
9 Dispẽsare an possit papa cũ vouẽte intrare religionẽ voto nõ cõpleto vt pp maius bonum acceptet ecclesiam curatam.
10 Prelato cuilibet citra episcopum quare pmittat̃ dimittere prelaturam ꝛ religionem ingredi.
Et de intellectu. c. quod dei timorem de sta. monach.

QVÆSTIO LXX

Quero septuagesimo † An bñficia secularia possint ꝯferre monachis ꝛ religiosis. ꝛ est dõm ſm gl. in. c. qꝺ dei timorẽ. ꝙ tam monachus ꝗ̃ canonicus secularis de iure cõi ꝛ suadente necessitate vel vtilitate possunt promoueri ad ecclĩas curatas seculares, sed debent socium sui ordinis habere, tñ multi doc. in d. c. ꝙ dei tenuerunt ꝙ ex dispensatione tm̃monachi pñt promoueri. ꝛ ad h̃ ponderant illum tex. in h̃ ꝙ p viam supplicationis

fuit prouisum. tamé circa istum articulum põderando dicta Cal de. ꝛ do. Abba. in. d. c. ꝙ dei timoré† potest sic dici ꝙ regularis pót ꝓmoueri ad dignitaté epalem. c. j. xvij. q. j. ꝛ cle. j. de elec. facit tex. in. c. si religiosus. ꝛ in. c. quorũdã. ꝛ in. c. nullus. de elec. in vj. nam ibi religiosi eliguntur per canonicos in epos si. n. nõ eént babiles de iure nõ eligerent̃, sꝫ postularent̃. c. fi. de post. pla. vñ ét abbas nõ obstãte vinculo dignitatis potest eligi in epm. c. si ab batem. de elec. in. vj. ꝛ hoc consequitur pp excellentiã epalis dignitatis. nã eps appellat̃ religiosus. c. ex multa. ꝺ voto† aut agitur an religiosus possit assumi in ecclesia collegiata ꝛ est dicendum ꝙ nõ poterit in ea habere canonicatum vel aliud beneficiũ simplex ipsius ecclesie collegiate ꝛ promoueri non potest. c. super eod. de regula. adeo ꝙ ſm Calde. ét eps dispensare non potest vt religiosus sit canonicus in ecclesia seculari. nã cessat hoc casu priuilegiũ cure rõne cuius ꝑmittit̃ ꝓmotio ad ecclesiam secularé vt. d. c. ꝙ dei. ꝛ hoc dꝫ intelligi nisi ecclesia cathedralis esset regularis. nã tũc monachus vnius monasterij pót ꝓmoueri vt sit canonicus in ecclesia cabtedrali. ꝛ largo modo monachi in tali ecclesia possunt appellari canonici. ꝛ sic pót intelligi. c. quorũdã cũ glo. lxxiiij. di. ꝛ. c. ij, lviij. di. aut† dubitatur an monachus possit promoueri ad dignitaté ecclesie collegiate. puta vt sit ꝓpositus, ꝛ in isto casu. Host. in. d. c. ꝙ dei. tꝫ ꝙ nõ pót fieri nisi dispensatiue pp curie necessitaté. alij tenuerũt ꝯ ꝙ sicut pót ꝓmoueri ad dignitaté epalé i eccl'ia seculari ita i ꝓpositũ eccl'ie collegiate, tñ Jo an. cal. tꝫ in. d. c. ꝙ dei. ꝙ sine dispẽsatione nõ ꝓmouet̃, qꝛ hoies disparis ꝓfessionis non dñt in eodé collegio associari. c. in noua. xvj. q. vij. ꝛ cle. j. de elec. puta tñ ꝙ poterit postulari ꝛ eps poterit dispẽsare tñ pót teneri ꝯ eũ cũ nõ repiat̃ illud a iure ꝓhibitũ. nã eadé est rõ in epo, cũ eps cũ suis canõicis facit vnũ corpus. c. nouit. ꝛ. c. quãto. de his que fiũt a prela. ꝛ rõ cure ꝛ ꝑdicatiõis ħ casu ꝓcedit ét in illo. facit tex. in. d. c. ꝙ dei. nec ob. d. cle. j. de elec. qꝛ ibi loqtur nõ vt aggregent̃ in eodé monastario, qꝛ monachus vnius monasterij nõ pót eligi in abbaté alterius habitus, vel religionis. ꝛ. c. i noua loqt̃ qñ i eodé collegio aggregant̃ equaliter. sed. in. d. c. ꝙ dei doc. loquunt̃ qñ eligit̃ in platũ cũ tũc subsit priuilegiũ cure, vel predicationis. † ꝛ cũ querit̃ de eccelsia nõ collegiata, aut nõ est curata ꝛ religiosus illã obtinere nõ pót, qꝛ cessat rõ cure, aut est curata ꝛ sunt opi. an reqrat̃ dispẽsatio ꝛ cõiter tenetur ꝙ de iure cõi possit ꝓmoueri vt tenét Host. Jo. an. ꝛ Cal. in. d. c. ꝙ dei vbi dñt nõ esse necessariũ vt eps in ꝓmotiõe vtat̃ vbis dispẽsationis. vt tꝫ Fed. in ꝯsi. cxxxi. ꝛ Do. de rota decisi. ccliiij. vbi maior pars vr̃ deuiare ab hac sñia † vnde tenét ꝙ religiosus nõ pót ꝑñtari ꝑ ꝑrõnũ ad ecclesiã parochialé tñ cõis opi. est in ꝯrium. vt no. do. Abb. post glo. ꝛ docto. in. d. c. ꝙ dei. de statu mo. ꝛ vr̃ tex. cũ glo. in. c. parochia. xvj. q. j. ꝛ illa iura adducuntur in argumẽtũ dum dñt ꝙ monachi possunt ꝓmoueri, ꝛ ibi põderatur verbum possunt † illud enim ꝙ pót ꝑ dispensationẽ dicit̃ fieri nõ posse. vt no. Jnn. in. c. pastoralis. de cã pos. ꝛ ꝓprie. facit. c. faciat homo. xxij. q. ij. ꝛ ita tꝫ. d. Abb. vbi. ṡ. ꝛ Car. flo. in cle. j. de elec. ꝛ tenẽdo istã ꝑté tanꝗ cõem do. † inferunt an isti religiosi ad illa bñficia secularia possint ꝓmoueri sine socio, ꝛ in ista qõne sunt varie opi. quidã dñt ꝙ monachi non debent sine socio ꝓmoueri, sed regulares canonici sic, nisi cõmode sociũ suum habere possint, alij dicunt in. d. c. ꝙ dei. ꝙ idé in vtrisqꝫ vt data cõmoditate teneant̃ hr̃e sociũ. vt no. Jo. an. in. d. c. ꝙ dei. ꝛ in. c. fi. ꝺ capel. mo. vbi vr̃ tenere ꝙ si religiosus ꝓmoueret̃ non tenet̃ hr̃e sociũ, qꝛ cũ absoluat̃ a monasterio ꝛ nullã cõioné cũ eo amplius habeat, nõ tenet̃ Abb. sibi dare sociũ, sed si ꝓmouet̃ vt obedientiarius monasterij puta ad ecclesiam subiectã monasterio ad quam consueuit monachus ꝓmoueri ꝛ ad libitũ reuocari, ꝛ tũc habeat locũ iura q̃ loquunt̃ de socio. ꝛ ita ꝯfirmat Jo. an. in glo. i clene in agro. §. ad hec in verbo claustrũ de statu mo. quã opi. sepissime fuit secutus. d. Abb. in. d. c. ꝙ dei timoré. vt ipse ibi refert tandé sibi multũ aperte resistit ille tex. in. d. c. ꝙ dei timoré, qꝛ ibi agebatur ꝺ ꝓmotione ꝑpetua ꝛ papa alleg. in ꝯrũ illud ꝯcilium lateranẽse, ꝙ est in. c. ij. de statu mo. vbi disponit̃ ꝙ monachi singuli nõ ꝓmoueant̃ si. n. loqueret̃ illa prouisio in obediẽtarijs hec allegatio in. d. c. ꝙ dei nõ faceret ad ꝓpositũ, ꝛ frustra papa allegaret post modũ canones antiquos, tñ motiuũ Jo. an. ṡ. relatuꝫ pót saluari vt Abb. nõ teneatur dare sociũ, sꝫ tñ nõ tollit̃ ꝓhibitio iuris, vt aliter mõachi nõ ꝓmoueant̃, si ergo eps vult eũ ꝓmouere, ꝓuideat sibi de socio, ꝛ dicit. d. Abb. ꝙ si ꝓmoueret̃ in claustralé oĩmodo deberet hr̃e sociũ si est monachus, ꝛ si redditus ecclesie nõ sufficiãt ꝑ duobus, dꝫ ecclesia vniri, vel seruã. d. §. ad ħ, si vero eccl'ie nõ sunt monasterio sub mõ ꝑdicto subiecte, ꝛ tũc de iure antiquo poterat solus monachus ꝓmoueri, vt. d. c. ꝓchia. xvj. q. j. tñ de iure nouo nõ dñt singulariter ꝓmoueri. vt. d. c. ij. ꝛ c. ꝙ dei. de statu mo. dũ dicit̃ ꝙ quascũqꝫ parochiales ꝛc. vnde põderãdũ est illud vbũ quascunqꝫ, exceptio ergo Joan. an. non ꝓbat̃ iure cũ includat̃ sub hac dictione vl'i, sꝫ in canonico regulari satis potest dici ꝙ pót habere sociũ si cõmode pót, ꝛ in ħ erit dña inter canonicũ regularé ꝛ mõachũ ꝙ aperte videtur facere tex. in. d. c. ꝙ dei de statu mona. ꝛ glo. ibi dat duos intellectus ꝑmo, vt intelligatur de nõ ꝓfesso, ꝛ tũc opꝫ intelligere ꝙ dispensatiue fuit ꝓmotus in plebanũ, vt qꝛ papa dispensauit in illo voto pp maius bonũ † ꝙ est not. singl'r ſm do. Abb. vbi. ṡ. ꝙ cũ vouente intrare religioné papa pót dispensare i voto nõ cõpleto vt acceptet ecclesiã curatã pp maius bonũ qꝛ tũc pót sibi ꝓdeẽ ꝛ alijs sed in monasterio tñ sibi. ꝛ sic ex illa glo. arguitur ꝙ magis meretur presbiter parochialis recte exercẽdo officiũ suũ ꝗ simplex religiosus † sed circa hoc arguit̃ scdm doc. vbi. ṡ. quare ꝑmittitur cuilibet prelato citra epm dimittere platurã ꝛ intrare religionẽ vt no. domi. Abb. in. c. lꝫ de regu. ꝛ sustinẽdo istud dcm pót dici vt no. d. Ab. in. d. c. ꝙ dei. ꝙ illud ꝑmittit̃ qꝛ vita monastica est tutior ꝗ vita q̃ fit in seculo, qꝛ illa é ꝑiculosior vñ forte videt nõ posse in seculo proficere, ꝛ caritas est fons ꝓprius vt. d. c. lꝫ. ꝺ regu. vel iste erat ꝓfessus ſꝫ aliũ intellectum in. d. c. ꝙ dei. qué approbauit Lauré. vbi dicit ꝙ forte fecit post ꝓfessionem, qué intellectum approbat do. Abb. vbi. ṡ. nam papa arguit de isto sicut de canonico regulari ꝛ ad quid daret sibi sociũ regularem, cũ ille remaneret sine canõico ꝯ mẽté illius. c. ꝙ dei timoré, vnde ꝑt intelligi ꝙ ibi ille fecit ꝓfessioné tacitã nõ faciendo mẽtionem de sua cõuersione, ꝛ renũciando bñficio vr̃ eũ ex toto renunciare, ꝛ voluisse vitã mutare, vnde hr̃ ꝓ religioso lꝫ nõ fecerit solẽné ꝓfessioné, nec mutauerit habitũ. vt no. Host. vbi. ṡ. ꝑ. c. statuimus. de regula. tñ obstat qꝛ si erat canonicus sufficiebat dispõ solius epi, nec oportebat ħ ipetrari a papa, ꝛ papa in. d. c. ꝙ dei vtit̃ vbis ꝯtiosis, ꝛ sic vr̃ ꝙ ꝺ iure ñ poterat ꝓmoueri, sed dici itelligẽdo. d. c. ꝙ dei ibi plebs erat i collegio, ꝛ erat opi. vtrũ posset ꝓmoueri vt. ṡ. dcm est, vel dubitabat̃ ꝙ regulares non pñt ꝓmoueri. ꝑ. c. ij. ꝺ statu mõ. sꝫ illud. c. nõ obstat qꝛ nõ ꝓhibet simpl'r, sed vt non ꝓmoueant̃ singuli, ꝛ ħ mõ in isto articulo est ꝯcludẽdũ vt tꝫ do. Abb. post glo. ꝛ doc. in. d. c. ꝙ dei. de statu mo. ꝛ hoc modo concordantur iura an regularis possit habere beneficium seculare. ꝛ cũ his sit expedita presens questio.

SVMMARIVM

1 Collatio vni facta per epm ꝛ alteri per capitulũ que valeat.
2 Episcopus an plus iuris habeat quando solus confert cum consensu capitu. ꝗ qñ capitulũ simul cum ea confert.
3 Collatio quando est cõmunis episcopi ꝛ capitul. vt per impedimentum capitu. episcopus possit conferre, que requirant̃.

QVÆSTIO LXXI

q Uero septuagesimoprio † An collatio bñficij spectat cõiter ad epm ꝛ capl'm ꝛ si eps ꝯfert vni, ꝛ capl'm alteri, qrit̃ que collatio valeat, ꝛ vr̃ dõm ꝙ neutra vꝫ vt not. Uincen. i. c. cũ eccl'ia. de elec. ꝛ Do. de. s. Ge. in. c. a collatione. q. ij. ꝺ ap. i. vj. ꝛ eodé mõ istõ ꝓcedit ꝙ nõ vꝫ, qñ eps ꝯfert ꝛ hꝫ secũ tñ vnũ, vel duos de canonicis ecclesie. vt no. do. Abb. in. c. postulastis de ꝯces. ꝑben. quia tũc reqreret̃ maior pars capituli cũ epo vt no. gl. in. c. vnico. ne sede vacã. in. vj. ꝛ Fely. in. c. pastoralis in prin. de rescrip. ꝛ idé determinauit qdã doc. paduanus antiquus qué refert Jo. an. i. d. c. postulastis de ꝯces. preben. ꝛ ita ét ꝯsuluit Fede. ꝺ senis qué refert ꝛ seqt̃ Do. ꝺ. s. Ge. in. d. c. a collatione. de app. in. vj. † ꝛ cõstat ꝙ plus iuris hꝫ eps qñ solus ꝯfert de cõsensu capituli ꝗ qñ capl'm sil' cũ epo cõfert. c. vnico. ne sede vacã. in. vj. vbi primo casu cũ epo mortuo capl'm nõ cõfert, sed bñ in. ij. casu, ꝛ primo casu oportet habere maiorẽ partem capituli, fortius in secũdo vbi plus iuris habet capl'm, qꝛ confert, ꝛ in primo solũ consentit, q̃ sunt lõge diuersa, ꝛ sic opi. Host. sonat i absurdũ ꝙ minus iuris habeat collator qui confert, quam qui nõ confert † facit ét. d. c. vnicũ. ij. responso. ne se. vacan. vbi pꝫ ꝙ qñ cõis est collatio episcopi. ꝛ capituli. vt per impedimẽtum. c. episcopus possit conferre solus, requirit̃ totũ capitulum coniunctim, vel omnes de capitulo diuisim impeditos, ꝙ patet quod si omnes preter vnum essent per excommunicationem impediti illuꝫ vnum oporteret cuꝫ epo conferre, ꝛ ista sunt addenda ad ea que dixi in. qõ. ṡ. qñ sunt duo

duo corpora an requiratur maior pars cuiuslibet corporis, τ no. Do. de sancto Geminiano in.d.c.a collatione. de appella.in.vj. Et cum his sit expedita presens questio.

SVMMARIVM

1 Legatus p clausulas generales an possit cōferre beneficia in curia romana vacantia.
2 Papa si non reuocat legem predecessoris an p eam ligetur.
3 Conferre an possit episcopus beneficium vacans in curia collatum per papā alicui existenti extra curiam, si anteq̄ id acceptet moriatur, vel post acceptatiōnē anteq̄ habeat possiōnē.

QVÆSTIO LXXII

QUero septuagesimoscdo † Quid si papa dat motu proprio vni potestatem cōferendi hoc modo concedimus tibi potestatē auctoritate nostra tot beneficia vacantia vel vacatura qualiacunq̄, τ vbicunq̄, τ qualitercunq̄, non obstante quocunq̄ priuilegio, de quo etiam oporteret de verbo ad v̄bum expssaz facere mētionez τ spāle i lr̄is nostris, querit̄ an talis legatus possit ↄferre bn̄ficia vacantia in curia ro. τ dicit Lapp. in.c.lz el.j. de pbē. τ dig.in.vj. q̄ vr̄ q̄ ille legatus si habuit illā ptātē a successore ipsius clementis pape q fecit.d.c.ij. de pbē.in.vj. secus si p clemētē illa concessio fuisset facta, τ rōnē assignat, qꝛ iste clemēs sibi τ nō successori bus potuit iponere legē.c.inotuit.de elec. facit qd̄ no.in.c.i.d cōsti.in.vi.p Jo.an. τ Jo.mo. tn̄ si clemēs faceret talē collationē p prio motu tūc bn̄ valeret, vt no. Jo.an.in.c.pe.sup gl. τ in.c.fi.de rescrip. τ dt Do.de scō ge.in.d.c.ij.de pbē.i.vi. q̄ sibi nō plz illa distinctio quā facit Lap. vbi.s.de clemēte τ successore. vt ēt no. idē do.in.d.c.i.de ↄsti.in.vi. qꝛ ex quo successor nō reuocat illā legē vr̄ sibi iponere q̄ iposuerat pdecessor in suis dispōnibus, τ sic nō ligat̄ ↄstōne pdecessoris sed potius ex sua volūtate, τ iō eo casu, quo Lappus dt nō valere fcā p clemētē nō valebūt ēt fcā p successorē. τ ita ēt tenuit indistincte Fely.in.c.accedētes.de pscrip. τ in.c.nōnulli.in pn̄.de rescrip.cū simi. vt dixi τ tenui in simili.q.s. i ista tertia pte † τ si papa ↄfert bn̄ficiū vacās i curia ñ curiali existēti extra curiā τ ille antequā acceptet collationē morit̄ vel post acceptationē anteq̄ hēat possessionē vr̄ qd̄ ordinarius possit illō ↄferre tanq̄ vacās extra curiā. vt no. Jo.an.in addi.spe.ti.de actio. τ peti.§.sup actionibus.in fi. vbi tenet q̄ in primo casu bn̄ficium remanet reseruatū qꝛ non pōt dici suum ante consensum.c.si tibi absenti.de preben.in.vj. ergo durat prima vacatio. secus dicit in scdo casu qn̄ p consensum efficitur prelatus dato q̄ nō habeat possessionem, ita ēt tz Do.de.s.Ge.in.c.lz in primo circa fi. de preben. τ dig.in.vj. Old.consi.lvij. τ Roma.in consi.cccxxxv. Et cum his sit expedita presens questio.

SVMMARIVM

1 Collatio ordinarij an preferatur reseruationi pape.
2 Collatio τ reseruatio an equiparentur.
3 Reseruatio pape cū cl'a decreti an idem ope r quod collatio.

QVÆSTIO LXXIII

QUero septuagesimotertio.† Quid si papa vel legatus reseruauit tm̄ primū bn̄ficiū τ ordinarius ↄtulit nec appet de prioritate date circa reseruationē pape, aut collationem ordinary dubitat̄ quis istoꝝ sit preferendus, τ est dōm qd̄ ille q hz collationē ab ordinario de bn̄ficio vacāte, ita tz Jo.an.in c.si a sede.de pbē. τ dig.in.vj. ex quo ille q hz reseruationē nō pbat aliqd q̄ ipediat collationē ordinarij alleg. gl.in cle.fi.de rescrip. facit q̄ no.in.c.si tibi absenti.de pben.in.vj.p.c.duobus.d rescrip. ita ēt Do.de.s.Ge.in.l.si a sede.de pbē. τ.c.si pluribus i j.τ.ij.rn̄so eo.titu.de pbē.in.vj.p q̄ vr̄ q̄ vbi pprio motu pape h expresso facta est reseruatio tunc nō vz collatio p ordinariū fcā τ idē vr̄ si sit rebuatio gn̄alis q̄ hz viz ↄstōnis, τ idē vr̄ ēt si nō sit pprio motu fca p.c.si bn̄ficia.de pbē.in.vj. † vbi eqpant̄ collatio τ papalis r̄buatō facit cle.si duob⁹, vt lite pē. vt no. Lap. τ Jo.d Jmo. vb i.s. τ p.j.opi.hz eūdē Do. facit qꝛ ordinarius hz liberā ptātē i ↄferēdo nisi phibeat̄ p papā, τ tādē ipse do. ↄtulit τ tz opi Jo.an. q̄ collatio ordinarij pferat̄ attento q̄ iste reseruationes sint exorbitātes τ nō dn̄t trahi ad ↄñtiam vt regula que a iure de re.iu.in.vj. τ tenēdo istā opi.nō ob.c.si bn̄ficia.d pbē.in.vi. in ↄriū alleg. qꝛ ibi loqt̄ qn̄ de prioritate ↄstat † tn̄ idē do. subdit q̄ ↄria opi.ē verior, qn̄ rebuatio pape fit cū decreto irritāti qꝛ tūc idē operat̄ q̄ collatio q̄tū ad auferēdā ptātē ordinario collatori.c.si eo tpe. τ.c.si postq̄ de elec.in.vj. qꝛ si collatio ↄcurrēs eodē tpe inualidat collationē ordinarij.d.c.si a sede. idē faciet rebuatio ex quo sunt eiusdē effectus, tn̄ ad istud pt rn̄deri q̄ illō fundamētū Do.de.s.Ge. hz locū qn̄ cōstat de prioritate date ipsius reseruationis, τ sic hz locū.d.c.si eo tpe.de elec.in.vj. τ.c.si postq̄ de pbē.eo.lib. quare opi. Jo.an. est verior τ sequenda. τ p sui opi. bn̄ facit.d.c.si a sede. capiendo a ↄrio sensu. qꝛ si collatio ordinarij pferat̄ collationi pape si ordinarius prius hēat possiōnē pp additamētū possionis. ita ēt in isto casu pp additamētū collatiōis erga rebuationē. qꝛ ē lōge diuersuz qꝛ p collationē acqrit̄ ius in re.c.si tibi absenti.de pbē.in.vj. p posbōnē nullū ius acqritur bn̄ficiato. vt no.in.c.accedēs.d pbē. ergo data paritate si p pter possiōnē ille qui hz collationē ab ordinario veniat pferendus a fortiori ille q hz collationē ordinarij est preferēdus rebuatiōi pape. Et cū his sit expedita pn̄s.q. τ p ↄn̄s ista tertia pars.

SVMMARIVM

1 Clerici in oībus beneficijs an teneant̄ facere residentiam.
2 Quid in bn̄ficijs que nō dant̄ in titulū sed in stipendium.
3 Canonici possunt cōpelli ad personaliter seruiendum.
4 Clericus ēt cardinalis nō potest p aliud in beneficio seruire.
5 Citatio iudicialis an monitio extraiudicialis sit necessaria ad residentiam.
Et an sententia requiratur in priuatione ob non residentiam.

Quarta Pars, de Beneficio.

QVÆSTIO I

QUero primo. † An clerici in oībus beneficijs de iure cōi teneātur ad residētiā τ dicebat Jnn.in.c.fi.de cle.nō resi. q̄ clerici in bn̄ficijs curatis tenent̄ ad residentiā. τ idez in alijs beneficijs simplicibus q̄ requirunt residentiā ēt hz locū dispositio illius.c.fi. ex quo nō tenent̄ residere pn̄t se absentare, q̄ est bn̄ notādū hz do. Abb.in.d.c.fi.de cleri.nō resi. τ idē tenet Jnn.in.c.ex tue de cleri.nō resi. vbi subdit q̄ de iure cōi omne beneficiū requirit residentiā, vt no. Host. Jo.an. τ.d. Ab. post alios antiquiores in.d.c.fi.de cleri.non residen. vbi dicunt q̄ omnia beneficia que dantur in titulum siue sint vicarie siue modice estimationis ēt viginti solidoꝝ requirunt residentiam de iure cōmuni † secus si non daretur in titulum, sed in stipendium, vt puta si alicui pauperi datur possessio ecclesie ad vitam vel precarium, qꝛ tūc non tenetur ad residentiam secundum eos vbi supra argu.xxij.q.j. quia tua. facit tex.in.c.conquerente. τ.c.fi. τ.c.pe. de cleri.non residen. τ.c.ex parte de offi.vica. τ.c.peruenit.de appel. τ.c.sanctoꝝ.lxxj.di. Jdez ēt tenet τ sequitur gl.in probemio prag.in.§.exinde in verbo resident, vbi tenet q̄ omne beneficiuz q̄tūcūq̄ minimum de iure cōmuni requirit residentiam.c.quia nonnulli de cleri.non resi. τ.c. qꝛ intantum de preben. τ dig. facit tex.in extrauaganti Jo.xxij. que incipit execrabilis circa fi. τ in extraua.eiusdē Jo.xxij. que incipit suscepti. τ do. Abb.in repe.extirpande.§.qui vero de preben. τ dig. τ ratio potest assignari quia beneficium datur propter officium.c.fi.de rescri.in.vj. † τ dicunt domi. Abb. τ domi. Philippus decius in dicto capitulo peruenit el secundo circa princip.de appella. q̄ canonici possunt compelli ad residentiam τ ad seruiendum personaliter per tex.in.c.inter quattuor. τ ibi etiam domi. Abba.de cleri.non residē. τ non solum canonicatus, sed etiam beneficia simplicia personalem residentiam requirunt, τ vicarius ibi constitui non potest. vt est text.in capitulo penul. τ ibi dominus Abba. de cleri. non residen. ergo omnia beneficia que dantur in titulum residentiam postulant, vt no. docto.in.d.c.fin. quos supra retuli de cleri.nō resi.cū simi. vt no.do. Phi.decius.in.d.c.peruenit de appel. τ illud fm eū hz locū, ēt si beneficiuz sit modici valoris.c.conque

rēte. ꝛ ibi do. Abb. in. iiij. nota. de cleri. nō resi. ita ēt sequit̄ Ange de claua. in sua summa in verbo clericus septio in pn. † ex quibus est inferēdū qḋ clericus nō pōt ꝑ aliū in suo beneficio deseruire, vt nota. do. Abb. in. c. qꝛ nōnulli de cleri. nō resi. facit. l. nullus. C. de decurio. ꝛ istud hꝫ locū siue beneficiū sit simplex siue curatum siue etiā sit titulus Cardinalis, vt. c. ex gestis de cleri. non resi. siue etiam sit papatus, vt. c. ꝑ venerabilē. ꝛ ibi do. Abba. q filij sint legit. † ꝛ ad faciendā residentiā in beneficio nō est necessaria citatio iudicialis sed monitio extraiudicialis sufficit, nec etiā snia requirit̄, vt nota. d. Abba. in. c. extirpāde. §. qui vero in sua repe. col. fi. ff. de preben. ꝛ in. c. q̄m frequenter. §. porro. colū. v. vt lite nō ↄtest. ꝛ idē do. Abb. in. c. qualiter in. iiij. no. ꝛ in. c. ex parte in prin. de cle. non resi. cū si. vt no. do. Phi. decius post. do. Ab. in. d. c. ꝑuenit el. ij. circa prin. de appel. tñ contra illud ꝙ dictū est de sententia videtur tex. in. d. c. peruenit. dum dicit priues eūdē ergo videtur ꝙ sententia requiratur vt tenet Perusi. ibi. ꝛ dicit do. Abb. in. d. c. inter quatuor de cleri. nō resi. ꝙ ista verba intelliguntur de priuatione de facto ex quo alia iura precise dicunt ꝙ iste qui non residet imēdiate spoliare potest. c. ex tue de cle. non resi. ꝛ do. Abb. in. c. ex parte eo. ti. de cle. non resi. cū si. vt. no. d. Phi. decius in. d. c. peruenit el. ij. de appel. Et cum his sit expedita presens questio.

SUMMARIUM

1. Consuetudo an excuset clericum de non residendo vicario non substituto ꝛ tota quest. max. j. nu. 8.
2. Curatus an possit se ad certum tempus absentare.
3. Beneficia fuere ob cultum diuinū instituta.
4. dispensatio super non residentia an valeat.
5. Consuetudo an valeat vt quis in absentia per vicariuꝫ deseruiat.
6. Consuetudo an valeat vt clericus se absentet nō petita licentia ꝛ non relicto vicario.
7. Curatus an licite se absentet causa studij non relicto vicario.

QUÆSTIO II

Q Uero secundo. † An consuetudo excuset clericum de non residendo in beneficijs, ꝛ no. Hostiē. do. Abb. ꝛ ceteri doc. post glo. in fi. in. c. cū oēs de constitu. vbi concludunt ꝙ in simplicibus beneficijs valeret consuetudo de non residendo in beneficio dūmodo ecclesie graue preiudicium non inferatur in curatis beneficijs nō valere consuetudinē vt per substiturum possit quis deseruire, vt no. doct. vbi supra, qꝛ illa consuetudo esset periculosa animabus parochianoꝝ vt no. doc i. d. c. cū oēs post glo. fi. de consti. ꝛ in. c. de multa. de preben. ꝛ ipsius rectoris vr̄ industria ad hoc electa. c. fi. de offi. dele. ꝛ. c. is cui eo. titu. de offi. dele. in. vj. ꝛ. c. clericos ꝛ. c. fi. de offi. vica. nec ob. tenuitas redituū, qꝛ tūc dꝫ vnum alteri vniri. c. vnio. x. q. iij. aut illud bñficiū erat a pri. tenue. ꝛ est sibi imputādū, qꝛ ꝑmisit se in tali bñficio intitulare, ꝛ si exiguitas supuenit post collationē poterit aliō bñficiū simplex retinere, iuxta no. in. c. eā te de eta. ꝛ qua. ꝛ in. c. c. dudū. ij. de elec. in bñficio āt simplici nō est talis ↄsuetudo onerosa, qꝛ potuit iduci ex causis rōnabilibus, vt. d. c. cū oēs de consti. ꝛ poterit deseruir̄ ꝑ vicariū, aut ēt nullo vicario instituto si ↄsuetudo hꝫ cum limitatione tñ si ecclesia non idigeret seruitore, qꝛ sunt alij qui administrāt, vt no. in. c. pe. de cle. nō resi. † posset tñ se absentare a cura ad certū tempꝰ vt no. doc. in. d. c. extirpande. §. qui vero. de preben. ꝛ dig. ꝛ Fed. cōsi. ccxlj. ꝛ glo. in probe. prag. §. exinde in verbo resident ex qbꝰ infert do. Abb. in. c. extirpāde. §. qui vero in sua repe. col. xv. de ꝑben. ꝛ digni. an ex consuetudine possit induci vt bñficiatus ꝑcipiat fructus beneficij in absentia ꝛ sic nō teneatur ad residētiaꝫ ꝛ videtur innuere tex. ꝙ sic i. c. cū omnes. de cōsti. ꝛ in. c. fi. de cleri. non resi. ꝛ idē tenet gl. in. d. c. cū omnes, que est glo. fi. ꝛ in. c. dudū el. ij. de ele. ꝛ in. c. fi. de rescrip. lib. vj. ꝛ doc. in. c. cū iā dudū. de ꝑben. ꝛ dig. ꝛ in. c. fi. de cleri. nō resi. Host. in. c. cū oēs. de cōsti. ꝛ in c. ex parte de cōces. prebē. vbi tꝫ ꝙ illa consuetudo hꝫ verū in parte non in totū quo minus. s. portio sufficiens pro vicario dꝫ relinqui, alias hec consuetudo tanq̄ ecclesie onerosa non valeret, ita tꝫ Arc. ꝛ Bo. de. s. Ge. in. c. sacerdotibus, xxxi. dist. vbi tenet cōtrarium, vcꝫ ꝙ non valet consuetudo, vt habens beneficium possit se absentare, ꝛ ꝑ alium facere deseruire, cum talis consuetudo sit ecclesie onerosa, vt tꝫ Collectarius in. d. c. cum omnes, vbi dicit ꝙ opi. Host. posset sustineri in prebendis ꝛ beneficijs nō curatis. d. c. cū omnes in beneficijs curatis secus, cū continue habeāt ibi residere. c. lꝫ canon. de electio. in. vj. ꝛ. d. c. sacerdotibus ꝛ hoc modo potest intelligi illud ꝙ no. do. Arc. in. c. qꝛ frater. xvij. q. j. idem videtur tenere Joā. de lig. in. d. c. cum omnes. vbi dicit nō valere consuetudinem ꝙ quis non teneatur residere in beneficio non annexo, tñ ad premissa Gof. ꝛ alanus in. c. quia nonnulli. de cleric. non resi. tenent ꝙ cū consuetudo quarundam ecclesiarum habeat ꝙ beneficium possit recipi seruiendo per vicariū, in aliq̄bus percipiebat ēt absens sine vicario ex iusta cā in alijs non percipiat totū sꝫ partem, ꝛ ipsi dicebeāt has cōsuetudines seruādas saluo ꝙ si ecclesia indigebat cogeret̄ dare vica. c. pe. de cleric. nō residen. ꝛ dicit Jo. an. in. d. c. extirpande. §. qui vero. istud dictuꝫ Gof. procedere quando subest causa ratiōabilis. puta quia pauperes sunt canonici, nec possunt de vna prebenda congrue sustentari, ꝛ sunt tales qui expediunt ecclesijs in consilijs ꝛ alijs necessitatibus, ꝛ sic sentiunt dicti doc. ꝙ cessante vtilitate ecclesie nō potest induci ↄsuetudo, vt qs ꝑcipiat fructus beneficij in abs̄ntia vicario nō substituto, ꝛ dicit Inn. in. c. ex tue. de cleri. non resi. ꝙ in ecclesijs nō requirētibus residentiā cuius clericus vagat̄ pōt ad residentiā reuocari ꝛ sic priuari si non redierit qꝛ sufficit delictum vagationis ad priuationē eius. c. non opꝫ epm ꝛ. c. seq. vij. q. j. tñ circa istuꝫ articulū pōt sic dici aut nos loqmur in ecclesia curata ꝛ tunc est dōm ꝙ nō valet consuetudo, vt notāt doc. vbi supra ꝛ do. Abba. in repeti. d. §. qui vero. c. extirpāde. colū. xvi. ꝛ rō ibi assignatur ꝑ eū, ꝙ aut consuetudo hꝫ ꝙ possit ꝑcipere fructus talis ecclesie curate ēt nullo vicario instituto, ꝛ nō vꝫ qꝛ irratiōabilis ꝛ ecclesijs onerosa, ꝛ periculū continet animarū parrochialium, aut ↄsuetudo hꝫ ꝙ possit percipere vicario instituto, ꝛ tūc etiā nō vꝫ ↄsuetudo, qꝛ est irrationabilis, cū in cōmissione cure eligatur industria persone cui cōmittitur, iō nō est irrationabilis qḋ ipse curatus cōmittat alijs curā ar. c. fi. de offi. delega. ꝛ. c. is cui eo. titu. de offi. deleg. in. vj. ꝛ hec hꝫ locū in beneficio curato. si autēꝫ loquamur de bñficio simplici, ꝛ tūc aut cōsuetudo hꝫ qḋ non teneat̄ ad residentiā vicario instituto, ꝛ est dōm qḋ vꝫ cōsuetudo qꝛ non est ecclesijs multū onerosa, pōtuit eniꝫ induci ex causis rationabilibus vt est tex. in. d. c. cū oēs de ↄstitu. aut cōsuetudo hꝫ vt nullo vicario instituto non teneatur ad residentiā, ꝛ tūc dicit do. Abb. vbi supra qḋ sequenda est opinio Gof. ꝛ Alani quā supra retuli, cū ista limitatione, qḋ aut ecclesia indiget seruitore, vt qꝛ oēs canonici se absentāt, ꝛ pauci bñficiati resident, ꝛ nō vꝫ cōsuetudo tāquā ecclesie onerosa vt. c. j. de ↄsue. aut illa ecclesia nō indiget seruitore, vt puta qꝛ multi sunt bñficiati in ecclesia. q tenent̄ ad residentiā, ꝛ forte pauci pretextu ↄsuetudinis se abs̄tāt, ꝛ tunc cū hec consuetudo nō sit multū onerosa tunc vꝫ, qꝛ iura gñaliter sine hac limitatione vr̄ innuere eā valere, nec obstat si dicatur qḋ hec ↄsuetudo sit irrationabilis ꝛ onerosa vt qs percipiat fructus bñficij, ꝛ bñficio nō deseruiat † cū ꝑ cultū diuinum fuerint instituta bñficia. vt no. Inn. in. c. fi. de cleri. nō re. ꝛ cū oēs ecclesie sint vna ecclesia. vt. c. quāuis. vij. q. j. ꝛ. c. nouatianus. vij. q. j. seruiēdo ecclesie gñali satis vr̄ seruire, vt de altare viuere possit, dūmodo bñ expendat ꝛ nō thesaurizet, videmus enim dispēsatiue studiorū cā concedi vt quis possit percipere fructus ecclesie ēt curate in absentia. c. cum ex eo. de elec. in. vj. ꝛ hoc qꝛ studendo seruit ecclesie generali, quia ad sui regimen viris litteratis ꝑ maxime videt̄ indigere, sufficit ergo ex quo consuetudo sic habet ꝙ per clericatū sit electus in sortem domini ꝛ deditus contemplationi, vt. c. duo sunt genera. vij. q. j. ꝛ hoc verū nisi bñficiatus vagaret quo casu non obstāte consuetudine illud reuocanduꝫ est. ꝛ cū his transit do. Abba. vbi supra quā opi. sequitur ꝛ approbat gl. in prohemio. prag. §. exinde. in verbo resident. ita etiam tenet ꝛ sequitur Ang. de claua. in sua summa in verbo clericus septio vbi tenet quod in beneficijs curatis nō valet cōsuetudo nisi esset rationabilis, vt puta quia beneficium tenue est, ꝛ tunc valeret cōsuetudo, facit. c. licet. de elect. in. vj. ꝛ idem secundum eū est dōm in beneficio simplici, quod nisi consuetudo sit ex legitima ꝛ rationabili causa non valet, quia esset damnosa ecclesie † ita secunduꝫ eum non valet dispensatio nisi fiat ex rationabili causa, quia est dissipatio non dispensatio, vt nota. Inno. in. c. ex tue de cleri. non resi. ꝛ hoc propter multa mala que ecclesie veniūt a pauperibus Christi ex non residentia, qꝛ tales deseruientes cum vix possint viuere, querunt que sua sunt, nō Christi, ꝛ tales comedunt que in reparationē ecclesie vel pauperibus dare deberet, ꝛ iō dicit text. in. q. qꝛ nōnulli. de cleri. non resi. quod debet residere in propria persona ꝛ curam illius per se exercere, ꝛ in conscientia si ꝓuidet suis impensis quod ecclesia decenter ꝛ populus bñ regat̄ ꝛ ipse honeste viuit, ꝛ bonū exemplum subditis ꝑbet, ꝛ aliquando per se exercet

se exercet officium, τ videt quomodo constituti officiantur, excu‑satur a peccato, sed dicit Ange. vbi. s. qd non credit illud esse ve‑rum nisi pro necessaria cā vel vtilitate esset absens. l. de policita‑tionibus. ff. de policita. idē no. Arc. flo. in. iij. pte sue summe titu.
5 xv. c. j. §. xij. τ. xiij. ¶ †Et ꝯcludendum in isto articulo pt dici h‑mō ꝙ regulariter vȝ consuetudo vt in absentia quis deseruiat p vicarium, vel alias in absentia deseuiat ecclesie, vt nota. glo. τ ibi Host. τ Fely. post alios doc. in. d. c. cū omnes de cōsti. vbi deter‑minat ꝙ cessante magno preiudicio ecclesie vȝ cōsuetudo ꝙ non deseruiat ēt per vicariū. Et ꝯcludendo cū predic. doc. ꝙ regula‑riter vȝ consuetudo qd quis non resideat nec ēt seruiat p alium, vt no. do. Ant. Car. τ Jo. de Jmo. τ Bo. de. s. Ge. τ Felyn. post alios antiquos in. d. c. cū omnes super glo. fi. de ꝯsti. τ Archi. in c. sacerdotibus. xxxj. dist. τ ibi Do. d. s. Ge. τ Car. alex. τ ita no. Host. τ Jo. an. τ Do. Anto. in. c. ex parte de ꝯces. pbē. τ Mari. de senis in repe. c. ex tue col. xxxiiij. v. vj. limitaṫ de cleri. nō resi. ꝙ regulariter vȝ cōsuetudo vt quis nō resideat in suo bn̄ficio iu‑xta no. in. c. gratia de rescrip. in. vj. τ in cle. gratia eo. ti. de rescri. facit glo. pe. in. c. dudū in. ij. de elec. τ hoc ꝓcedit ēt si ex ordina‑tione testōris ecclesia deberet conferri vni vt ibi quottidie cele‑braret qꝛ vȝ consuetudo vt per alium celebret sm̄ Lappū alleg.
6 xxxvj. incip. vtrū absqȝ dispensatione† τ no. Inno. in. c. ex tue. v. idē oportet. de cleri. residē. ꝙ vȝ cōsuetudo vt non petita licentia clericus absentet se a beneficio simplici non relicto vicario dum modo non causa vagandi, qꝛ ad hoc ēt non sufficeret licentia p‑lati. τ ibi do. Ant. col. vlt. τ. d. Ab. in. c. lȝ in fi. de pben. τ in. d. re
7 pe. §. qui vero. eo. titu. de pben. τ in. c. tue. de cleri. non resi. † vbi dicit ꝙ licite absentat se quis a non curato causa studij non reli‑cto vicario, ꝙ limitatur per eos, nisi ecclesia non curata indige‑ret seruitio ministri, qꝛ tunc non vȝ ꝯsuetudo, vt no. do. Abb. vbi supra. τ ista est cōis resolutio, a qua non est recedendū, vcȝ ꝙ vȝ
8 consuetudo de non residendo. ¶ †Limitatur primo in beneficio per. c. lȝ canon. de elec. in. vj. nisi esset magna necessitas aut vtili‑tas ecclesie, qꝛ tunc bene vȝ consuetudo, vt in beneficio curato de seruiat per vicarium, vt no. Ang. de claua. in sua summa in vbo clericus septimo. §. j. ¶ Scdo predicta conclusio limitatur, quā‑do ecclesia patitur defectuȝ in ministris, qꝛ tunc non valeret con suetudo. c. peruenit el. ij. de appel. vt no. doc. vbi supra. ¶ Tertio limitatur, quando quis vagaret, tunc non valeret consuetudo, vt no. Fely. post alios doc. in. d. c. cum omnes. de consti. ¶ Quarto limitatur in beneficijs regularibus ēt manualis clemē. ne in agro. §. sane. de statu mo. ¶ Quito limitatur in distributionibus quo‑tidianis. c. j. τ ibi glo. de cler. non resi. in. vj. Et cum his sit expe dita presens questio.

SVMMARIVM

1 Beneficio se absentans propria auctoritate an sit priuatus ipso facto, vel veniat priuandus beneficio ꝑ sn̄iam τ. s. ꝑ totā. qd.
2 Beneficiatus pro graui dilecto non est priuatus beneficio lȝ ve nit priuandus.
3 Contumax an sit priuatus vel priuandus beneficio.
4 Clausula in fine posita an omnia premissa concernat.
5 Episcopus solus sine capitulo an possit minere clericum absen‑tem vt resideat.
Et an citatio in causa absentie requiratur.

QVÆSTIO III

1 Q Uero tertio. †An q ꝓpria aucto‑ritate se absentauit a bn̄ficio sit priuatus ipso facto vel an veniat priuā dus a bn̄ficio p sn̄iam. τ prio videbaṫ ꝙ nō sit pri uatus, nec ēt priuādus, qꝛ aliquis nō priuaṫ a suo bn̄ficio, nisi ꝑ graui delicto. c. inuentū. xvj. q. vij. cū simi. vt notār.
2 do. Abb. τ alij doc. in. c. atsi de iudi. †Jtē pro graui delicto cō‑misso p bn̄ficiatū nō est priuatus beneficio, sed p sn̄iam venit pri uandus, vt no. do. Abb. τ Fely. in. c. ij. de rescrip. τ in. c. qrelam. τ in. c. tua. de iureiurā. cūsi. vt dixi. s. in. ij. q. iij. partis ad istud ar gu. potest responderi, qd ista duo cōmittere delictum, τ non resi‑dere in beneficio sunt longa diuersa, qꝛ non residens in beneficio τ ab illo recedēs propria auctoritate ipso facto est priuatus. c. ex tirpande. §. qui vero. de preben. τ digni a. vt infra dicetur secus
3 est in delictis cōmissis, τ sic hn̄t locuȝ iura in contrariuȝ alleg. † se cundo pro ista parte negatiua facit qꝛ non comparens in iudicio τ contumax non est priuatus, nec ēt venit priuandus bn̄ficio suo

vt est tex. τ ibi doc. in. c. j. de iudi. sic ergo videtur dicenduȝ in nō residente in suo beneficio, tn̄ ꝯtrium est rei veritas, per tex. in. d. c. extirpāde. §. qui vero de preben. τ dig. ex quibus est dicendū qd quis non dȝ p vicarium deseruire in suo beneficio, qd si contrariū fecerit ipso facto est priuatus suo beneficio. vt est tex. in. c. extir‑pāde. §. qui vero. de preben. ponderādo ver. alio quin circa fineȝ
4 positū. † nā cl'a quātūcūqȝ odiosa posita post multa negocia etiā minime se tangentia oia premissa ꝯcernit. vt est tex. de cl'a applo ne remota in fine posita in. c. inquisitioni. de app. que qn̄tūcūqȝ sit odiosa oia pmissa ꝯcernit. c. ij. requiris. de ap. facit. c. cū dilecti. d dona. sm̄ vnā lectu. nā speciale est ibi donatione vt cl'a onerosa i fine posita referaṫ tm̄ adproxima, τ nō ad oia precedentia, ergo in alijs dispositionibus secus est cēsendū, ideo illa cl'a onerosa nō referṫ nisi ad promissam donationē, qꝛ alie donationes premisse hēbant suā cl'am τ limitationē secus ergo si non habuissent, vt in presenti casu dictus. §. qui vero quo ad sui principium nullā ha‑bet cl'am vel determinationē, ergo determinatio τ pēa in fine po sita dȝ referri ad oia, alios ille. §. qui vero. quo ad sui principium esset superfluus, sup quo principalr̄ emanauit, naȝ si pena in fine posita nō refertur ad principiū de quo in. d. §. qui vero. cū princi piū illius. §. satis fuit decisum in. c. qꝛ nōnulli. τ in. c. relatū de cle. nō resi. nec est verisimile, cum ille. §. fuerit editus in cōcilio gn̄ali, vt patet in . s. scriptione, ergo aliqd noui dȝ inducere quo ad sui principiū, vbi fuit prouisum rectoribus deputatis seruitijs eccle siaꝝ de ꝯgrua portione relinquenda ꝯsuetudine nō obstāte, τ in illo. §. q vero voluit ꝯsulere cultui diuino, τ ex quo habēt emolu metū, dn̄t ipsi ecclesie deseruire, τ vt melius obseruareṫ, duxi pe‑nā apponēdā, τ hoc ēt vr̄ ille tex. ꝓbare ibi libere alij ꝯferēdo qd velit τ possit τc. nā si pena refereṫ tm̄ ad illū qui dȝ ꝯstituere vica riū in ecclesia annexa, ista verba non possent proprie ad instituē‑dum in illa adaptari. nā tex. dicit ꝙ dȝ ꝯferri illi q velit τ possit adiplere, τ in. d. v. nisi forte fuerat dictū de instituēdo vicario, lȝ iste instituēdus in ecclesia annexa nō teneṫ ad ꝯstitutionē vicarij, lȝ dȝ p seipsum deseruire, ex quo nō hȝ prebēdā, in qua teneaṫ re‑sidere. vt. d. §. qui vero. dȝ ergo referri ēt ad primū casum, vt sit sensus qd ista ecclesia parochialis est ꝯferenda illi qui velit τ pos sit p seipsum in ea deseruire, vt. d. c. qꝛ nōnulli. τ. c. relatū. de cleri. nō resi. ergo illa cl'a gn̄alis apposita in fi. d. §. q vero dȝ referri ad oē id ꝙ est in illo tex. qꝛ idefinita eqpollet vl'i. c. si romanoꝝ. xix. di. facit glo. in. c. vt circa. de elec. in. vj. τ istud est ꝯsonū rationi τ fauorabile cultui diuino. ita tȝ do. Abb. in. c. extirpande. §. q ve ro in sua repe. de pbē. τ dig. τ in. c. ex tue. de cle. nō resi. cum si. vt no. d. Abb. in. c. qm̄ frequēter. §. porro. τ ibi alij posteriores vt lit. nō ꝯte. tenēdo τ istā opi. ꝙ iste nō residēs sit priuatus bn̄ficio nō ob. c. ex tue. τ. c. inter quattuor. τ. c. tue. de cleri. nō resi. q iura videnṫ reqrere sn̄iaȝ priuationis postqȝ tex. vult ꝙ illa iura sunt hodie correcta, lȝ ista solutio τ rn̄sio oibus ē odiosa, ꝑ quā iduci‑tur iuriū correctio, cū expediat iura iuribus ꝯcordaṙ, τ correctio nes vitare. c. cū expediat. de elec. in. vj. facit glo. in. c. fi. xxx. di. q inducit illū tex. ꝯ illos qui oibus ꝯrijs ponūt tales solōnes, aliud sm̄ canones, vel hoc nouū, illud vetus, τ iō ille. §. qui vero hȝ lo cū qn̄ quis est in loco bn̄ficij, τ nō vult facere residētiā, si eius de‑lictū est notoriū, ideo nō opȝ ꝙ feraṫ sn̄ia priuationis, vel admo moneaṫ, sicut nec in alijs notorijs seruaṫ ordo. c. qm̄ de filijs pres by. c. ex pte. τ ibi Inno. de v. signi. Inno. τ alij doc. in. c. bone el. j. de elec. τ illa iura in ꝯriū alle. hn̄t locū, τ dn̄t Intelligi qn̄ quis ē absens a loco bn̄ficij, qꝛ tūc pōt legitimo ipedimēto detineri, τ sic supior dȝ ꝓcedere seruato ordine iuris. s. ꝓcedente monitione, τ sic iura hincinde in pn̄ti articulo ꝯria pn̄t ꝯcordari, ita in termi‑nis tȝ do. Abb. in. d. repe. §. q vero de pben. τ dig. τ ēt qn̄uis iste bn̄ficiatus esset in loco bn̄ficij posst detineri aliquo ipedimēto oc culto, vel ēt pōt dari solutio ad iura in ꝯriū alleg. vcȝ ꝙ quatenus loquunṫ de nō residēte in ecclesia pochiali, illa iura ꝓcedāt qn̄ est occultū, ꝙ ex iusta ca nō resideat, vnde cū nō residet pōt oriri ex iusta cā ꝙ sit impeditus, ideo requiriṫ admōitio, vt hoc pateflat, nō tn̄ p hoc tolliṫ, quin quo ad deū sit priuatus, si in veritate in‑ista cā cessante nō residet, ita tȝ Inno. post alios antiquos doc. in c. ex tue. de cle. nō resi. vbi refert quosdā tenere, ꝙ ēt nō preceden te monitione auctoritate supioris si certum est ꝙ ab ecclesia ab‑est sine cā pōt alteri ꝯferre eandē ecclesiam, vt. d. c. extirpande. §. qui vero. de pbē. τ sic ergo reqriṫ in isto casu monitio qn̄ dubita tur an ex iusta cā absit τ istud dictū approbat ēt do. Abb. vbi. s. licet Host. teneat ꝯriū, τ istud est seruandum, vt ista iura rema‑
5 neant incorrecta, ita ēt videtur tenere Ol. in suo cōsi. ccxxx. † dū querit vtrum eps solus sine capitulo possit monere clericum ab‑sentem, vt ad residentiaȝ reuertatur, τ si non reuertatur possit eū

priuare dubium facit, q2 eps nullã cãm audire dz sine suo caplo vt.c.eps nullius.xvi.q.vij.z.c.j.de exces.prela.z ipse Ol.vbi.s. post multa concludit 9rium, z ad 9ria rñdet q habet locũ vbi so lénitas iudicij requirit q hic non est fm eũ, q2 si super hoc solénitas iudicij requireret tunc exigeret citatio, eo q2 ipsa est principiũ iudicij, institu. de pena temere litigantium.§.vlti. q hic non requiritur vnde non proprie dicunt q absens debeat citari, sed requiri, vt.c.ex parte.z.c.qualiter.z.c.inter quatuor.z.c.fin. de cleri.non resi.nec iura proprie dicunt q snia priuationis debeat ferri contra absentem, sed magis dicit absens suis beneficijs spoliari.alleg.c.ex parte.z.c.ex tue.de cleri.non resi.z sic fm euz non est mirum, si in hoc non requiritur cõsensus capituli. vt not. Inn.in.c.ad aures.de temp.ordi.non.n.potest esse nisi notoriũ z episcopo z canõicis si eoz canonicus est absens.c.q̃to.de trãslatio.prela.z ideo non dz super hoc iudicium fieri, nec testes recipi nec cã in iudiciuz deduci.c.qm.de filijs presby.c.ad nostram.d iureiuran.ita tz Old.vbi.s.z sequitur do. Abb.in.d.c.extirpande.§.qui vero in sua repe.de pben.z dig.ergo est dõz q in presenti casu non requiritur sententia priuationis nec citatio, sed quedam requisitio seu monitio, vt supra est dictũ.z istud tenẽdo non ob.c.ij.de cleri.non resi.vbi pp non residentiã fuit lata snia dispositionis, q2 illud non loquit in ecclesia parochiali, z quatenus loqret de tali, illud pcedit in Car.q sub dispositiõe gñali nõ cõprehendit vt no.p doc.in.d.c.ij.nec etiam obstat si dicat q priuatio p non residentiã inducitur tñ p illũ.§.qui vero vt colligit ex illis verbis auctoritate illius decreti, ergo iura antiqua sunt correcta.q2 hoc non pcedit, q2 iura antiqua tñ disponũt sup monitione fienda, nec clare habet de priuatione inducenda pp non residentiã vt ibi apparet tñ ad istũ intellectũ obstare vr.d.c.ex tue.d cle.non.resi.vbi dicit q 9 abñtem etiã fraudulenter dz edictum trine citationis publicari, z sic vr q ẽt vbi cã absentie est requiritur citatio, tñ potest dici q in.d.c.ex tue dicit fraudulenter abesse eo q2 est absens a beneficio vbi deseruire tenet, quo casu psumitur fraus, vt ibi no. Inn.in.d.c.ex tue.z in.c.si.de eo q mit. in pos.non tñ ibi constabat vere de fraude, nam si ibi vere, z aperte cõstaret de fraude, vt q2 se absentauit, vt non possit citari, nulla requireretur citatio ẽt in alijs casibus. vt no. Inno.in.c.ad petitioné de accusa.z probatur in.c.quoniã frequenter vt lite non cõtest.z idé do. Abb.in.d.c.extirpande.§.qui vero in sua repe. de preben.z dig.quare cõcludédũ est quod qñ clericus non resi det psonaliter in beneficio curato per se principaliter absq3 iusto impediméto ipso facto est priuatus beneficio.z cum his sit expedita presens questio.

SVMMARIVM

1. Monitio an requiratur vt quis ob nõ residentiã bñficio priuet.
2. Citatus sine termino quando teneatur comparere.
3. Constitutio ecclesia.an liget delictum occultum.
4. Monitio an requiratur ad priuationé beneficij.quando beneficiatus est in loco beneficij.

QVÆSTIO IIII

[1] Quero quarto. † An in ista priuatione beneficij pp non residentiam requiratur monitio tãq3 pambula, vt bñficiatus incurrat penã illius.c.extirpande.§.qui vero.de preben.z rñdet do. Abb. in.d. repe.§.qui vero.col.vij.v.ij.discutiendum erat q qcquid ibi docto.teneãt est dõm q qñ spe premioz inducitur quis ad aliquid non faciendũ, z tũc pnũ non debet, nisi cum desinit posse illud adimplere.vt no.glo.in.c.q quidam.j.q.j.z ideo fm eũ siqs stipulat decé sibi dari si capitoliũ non ascenderit, pinde est ac si fuisset stipulatus decé sibi dari post morté.q2 tũc dñit hre facultaté ascédédi.vt ẽ tex.in.§.siqs stipulet insti.de ver.ob. fallit fz eũ in legatis i qbus fz leges adhibẽda ẽ cautio mutiana, ne inutilia sint legata que 9sistũt in non faciendo, nec ipleri possit viuẽte legatario, puta lego ticio centum si nõ ascéderit capitolium, vt.ff.de cõdi.z demon.l.mutiane, qñq3 metu pene quis inducitur ad aliqd faciédũ, z tunc aut tps in quo fieri dz est determinatũ, z claz q si illo tpe actus nõ geritur penã cõmittit ẽt nulla monitione pcedẽte, q2 dies apposita interpellat pro homine.c.lz canon.de elec.in vj.c.potuit. de locato, qñq3 tps fm eũ non est dispõni penali adiectum, z tũc dico q pena ipso facto cõmittit cum affuit facultas illũ actum gerendi, z minime fuit gestus ẽt nulla monitione precedẽte, vt no.gl.singalr in.l.i.C.de his qui.vt indigni. nam pena cõmittit q heres habuit opportunitaté vidicãdi, z nõ vidicauit. ita ẽt tenet Bar.alle.d.gl.in.l.in cognitione.ff.ad sille. vbi dicit q péa inflicta pp nõ factũ incõtinẽti cõmittit cũ affuit facultas actũ faciẽdi, z minie fuit gestus, nam lz vr pcedẽ de mẽte dispo nẽtis, tñ 9 lz vr obstare tex.i.l.j.§.magratib9.ff.d magi.9uẽ.vbi dt tex.q magratui iputat si tutoré pupillo ñ dderit, z tñ tunc tñ posset cõuenire cuz fuerit admoniti, lz ad illõ rñdet q ibi delictũ non est cõsumatũ, nisi precedente monitione, vt colligitur ex illo tex.simile est in.c.j.de sup.neg.prela.secus qñ pena apponit per verba pñtis tpis nulla facta mẽtione de admonitione, facit text. in.c.cupientes in prin. de elec.in.vj.qui videt tex.fin.in hac mã, vbi disponit q electi in platos cathedraliũ vel regulariũ ecclesiaz imediate subiectaz pape debent post consensum electiõi pstitum iter arripere veniendi ad sedem apostolicam eoz electiones psecuturi, q si nõ fecerint, priuatur ipso facto omni iure q eis ex electione fuerit acquisitum, z tex.ibi interpretat tunc penã cõmitti cũ nõ venerit quã cito potuerit cõmode locoz cõsiderata distantia, z ibi hébit arbitrari bonus iudex, z post illud tps sic a iudice moderatũ onus pbandi ipedimẽtum incũbit illud alle. vt.d.c.cupientes quãtũcũq3 pena imponat pp nõ fcm, z qñ pena iponit pp nõ factum iudex ex varijs circunstantijs arbitrabitur, an habuerit facultaté actũ agẽdi, z sic an inciderit i penã, z si iudex arbitrabit oportunitaté fuisse alleganti ipedimẽtũ incũbit onus pbandi [2] † z multũ facit illud qd no.Spe.in ti.d citatiõe.§. seqt.v.qd si nõ pfixus.vbi dicit q actus ad cõpédũ sine termino tenet cõparere q̃cito comode poterit, z si non 9paruerit poterit mulctari pp contumaciã.vt no.docto.in.c.cum parati.de appel. facit.c.cum dilecti.de dolo z contu.vbi citatus vt cõpareat certa die tenet cõparere si nõ foret impeditus, alias cũ primũ pt facit. c.quãuis.de offi.ordi.in.vj.ibi q̃cito cõmode poterũt nõ obstat dictũ Inn.s.relatũ in quo dicit q nõ requirat monitio qñ pena [3] apponit negatiue q2 nõ facta latẽt † q2 delictũ occultũ nõ impedit vires 9stõnis cuz constitutio ecclesie militantis nõ ligat delictum oino occultũ.c.porro.z.c.cũ nõ ab hoie.de sen.excõ.z cle. j.z ibi gl.singu.de here.cũ simi.vt no.do. Abb.z Fely.z.d. Philip.decius.in.c.j.de 9sti.nã quo ad deũ oia patẽt.certũ est.n.deo an fuerit facultas actũ celebrãdi, z lz illõ sit occultũ quo ad ecclesiã militãté nõ habebit p ligato, q2 ecclesia militãs nõ iudicat de occultis.c.erubescãt.xxxij.distin.z.c.si oia.vj.q.j.tñ in rei veritate ille erit ligatus, lz quo ad ecclesiã sit incertũ, facit tex.in.§.cõditionis.insti.de verb.obli.vbi tex.notabiliter dicit, qd q p reruz naturam certa sunt obligationé nõ merent, licet apud nos incerta sint z sic ex quo cõstitutio loquit per verba pñtis temporis ligat 9uenientes ipso facto, lz sit occultũ an 9uenerit, ex qbus ẽ dõz, qd opinio Inno.z aliorũ doc.in.d.c.extirpãde.§.qui vero.de pben. hz locũ tantũ quo ad hoc vt iste habeat quo ad ecclesiã militantem p ligato seu priuato q2 occultũ est, an ex iusta cã nõ resideat psonaliter, vel nõ 9stituat vicariũ.iõ ad hoc detegendum fit monitio.sed quo ad deũ z veritaté nulla requirit monitio, ex quo est canõ late snie.vt no.do. Abb.in.d.c.extirpãde.§.q vero.in sua repe.de pbẽ.z dignita.ex qbus est inferendũ q iudex ex varijs circũstantijs arbitrabit illũ habuisse facultaté residendi vel 9stituendi vicariũ, vel q pena habebit p cõmissa alio nõ pbato etiã nulla monitiõe pcedẽte, vt.d.c.cupiẽtes.z idẽ ẽ dõz si posset probare facultaté ad fuisse, q2 tũc nulla reqreret monitio.facit.c.prudẽtiã.de offi.delega.iuncta gl.vbi dr q si cã cõmittit tribus cum clausula qd si oẽs interesse nequerint duo pcedãt.zc.q si tertius oñderit se iteresse nõ posse vel alias canonice puta p testes, si de lz constare poterit, duo procedere poterunt, lz tertius nõ admoneatur, sufficit enim q cõstet de impedimẽto.z sic ibi pbat q si pp non factũ vel impotentiã resultat certus effectus, paria sunt constare de non facto vel impotentia per monitionem z rñsionem z costare per legitimas probationes, z qñ pena imponitur negat certo tpe nõ adiecto hoc mõ intelligi.d.§.qui vero quo casu pena cõmittit eoipso q habuit facultaté celebrãdi actum z celebrari distulit, z sic ergo pena ipso facto in presenti casu cõmittit eoipso q habuit facultaté p se residẽdi in ecclesia non annexa, z residere distulit eoipso q habuit facultaté 9stituendi vicariũ in ecclesia annexa, z non adimpleuit, z istud tenẽdo nõ obstat illud q tz Host.in.d.§.qui vero.q a tpe vacationis expectabunt sex mẽses.c.ij.d cõces.preb.qbus elapsis priuatus est ipso iure.nã illud.c.ij. non loquitur de eo qui hz cõstituere vicarium in ecclesia annexa, ideo pena illius.c.non hz locũ in presenti casu.z ratio est quia pena non dz extendi ad pñtem casum.vt in simili no.Do.d ro.decisio.ccl.z istud semestre datũ ad cõferndũ non extenditur ad debentem

ad debētem instituere pñtatum vel debentē electū ꝯfirmare vt.s. dixi in.iij.parte.arg.c.nullus.de iurepa.ꝛ.d.Host.in.d.§.qui vero.quod istud videtur esse contra mentē pñtis questionis.qꝛ tex. in.d.§.qui vero dicit sciat se priuatū auctoritate illius constitutionis,ergo cum ad istud agendum in pñti casu non statuatur a iure certum tempus tenetur eoipso quod hꝫ facultatē faciēdi per supradicta.ita tenet do.Abb.post Card.ꝛ alios docto.in.d.c.extirpande.§.qui vero.de prebē.quare concludendum est quod cū non statuatur certum tempus ad hec peragenda, ꝛ imponatᷣ pena propter non factum non residens eoipso quod habuit facultatē faciendi ipso facto est priuatus per supradicta,nec obstant iura in contrariū allegata vcꝫ.c.ex tue.ꝛ.c.inter quattuor ꝛ quasi ꝑ totū de cle.nō resi.que iura propter non residētiā videntᷣ exigere monitionē ad priuationē,qꝛ illa iura scdm glo. in.d. c. extirpāde .§.qui vo debēt intelligi ꝙ sunt hodie correcta ꝑ illa iura, tñ ista solutio oibus est odiosa,qꝛ inducitur iurium correctio, cuꝫ expediat iura iuribus concordare,ꝛ correctiones vitare.c.cum expediat de ele.in.vj.facit glo.in.c.si.xxix.distin.†tñ hoc mō ista iura pñt ꝯcordari ꝙ nō teneatur superior ad monitionē, qñ beneficiatus est in loco beneficij,ꝛ nō vult facere residentiā,tunc eius delictū est notoriū,ideo nō opꝫ ꝙ feratur snīa priuationis vel admoneatᷣ,sicut nec in alijs notorijs seruatur ordo iuris.c.qm̄. de filijs presbi.ꝛ no.Inn.in.c.ex pte de v.sig.ꝛ sic pōt intelligi ille.§.qui vo.iura in ꝯriū allegata ,pcedūt qñ qs ē absens a loco bñficij qꝛ tūc pōt legitimo impedimento detineri ꝛ idē etiā si eēt in loco bñficij ꝛ detinetur aliquo impedimento occulto.ita tꝫ do.Abb.vbi .s.vel ēt illa iura alio mō pñt intelligi quatenus loquuntᷣ de nō residēte in ecclesia parochiali ,pcedunt,quando est occultū an ex iusta cā nō resideat ꝛ cū nō residere sit qd priuatū ꝛ pōt oriri ex iusta cā ideo requiritᷣ admonitio,vt hꝫ pateſiat,nō tñ per hoc tollitᷣ quin quo ad deū sit priuatus,si in vitate iusta cā quiescēte nō residet ꝑ supradicta,ita refert Inn.aliquos doc.tenere in.c.ex tue de cle.nō resi.vbi dicūt ꝙ ēt sine monitione ꝛ superioris auctoritate si certū est ꝙ ab ecclesia se absentauit sine causa potest illud beneficium conferre alteri non precedēte monitione vt.d.c.extirpande.§.qui vero de pbē.ꝛ dig.ꝛ sic aperte tenēt monitionē eē necessariā quando dubitatᷣ an ex iusta causa absit,ita etiā tenet ꝛ sequitur Ol.in suo ꝯsi.ccxxx.ꝛ ēt do.Abb.in.d.c. extirpāde.§. qui vero.de prebē.ꝛ digni.ꝛ cum his sit expedita presens questio.

SUMMARIUM

1. Monitio trina vel vna an sufficiat vt quis beneficio ob non residentiam priuetur ꝛ per totam quest.
2. Beneficio quis potest priuari si vagetur,lꝫ nō reqrat residētiam.
3. Vagari quando quis dicatur.
4. Beneficiatus absens qꝫtū expectari dbeat, ꝛ an citatio reqratᷣ.
5. Negligentia de non residendo vt conuincatur que requirantur.
6. Citatio non potest fieri ad causam non ceptam. Citatio ꝛ sententia an requiratᷣ in priuatione fiēda pp absentiaꝫ.
7. Cap.ex tue de cle.non resid.quando habeat locum.
8. Consuetudo vel licentia prelati an valeat vt clericus vagando se absentet a beneficio.
9. Citatio ad domum beneficiati non residentis qñ fieri debeat.
10. Monitio non residentis an requiratur quando emanauit constitutio sinodalis priuans non residentes.
11. Episcopus per suam constitutionem potest adiuuare ius cōe vt imponat penam ipso iure vbi a iure imposita non est.
12. Episcopo ellecto si opponatur de forma ellectionis vel de indignitate quomodo procedatur.

QUÆSTIO V

Vero quinto. Presupposito ꝙ absens a suo bñficio certo mō sit monēdus ꝛ vocādus vt fuit supradictum in ꝑma qōne†an reqratᷣ trina monitio vl' sufficiat vnica,ꝛ colligēdo dcā doc.rñdet do.ab.in.c.qm̄ frequēter.§. porro. col.iiij.vt lite nō ꝯtest.ꝙ aut agitur de mō ,pcedēdi ꝯ absentē rōne criminis qd ꝯ eū ,pponitᷣ, ꝛ nō est materia nostra,sed remittit se ad no.in.c.veritatis.de dolo ꝛ ꝯtu.aut opponitᷣ ꝯ electionē seu ꝯfirmationē d dfectu forme seu psone electe vel ꝯfirmate,ꝛ tūc ꝑmo casu qñ bñficiū nō reqrit resi.ꝛ pt in absentia priuari lꝫ beneficiū nō reqrat residētiā qꝛ cessat delictū nisi vagetᷣ. †tūc.n.pt priuari lꝫ bñficiū nō reqrat residētiā,qꝛ sufficit ad priuādū dlictū vagationis.vt no.Inn.in.c.ex tue.ꝛ ibi ad plenū.d.ab.de cleri.non resi.nō.n.dꝫ clericus vagari.c.nō opꝫ.vij.q.j. si āt requirit residētiā ꝛ tūc si est absens ,pbabili cā ꝛ necessaria puta infirmitatis vel vtilitatis ecclesie ꝛ tūc nō dꝫ priuari,sꝫ dꝫ expectari donec causa cessabit.vt no.d.ab.in.d.c.qm̄ frequēter.§.porro.col.iiij.vt lite nō ꝯtest.per.c.pñtiū.vij.q.j.ꝛ.c.j.de cleri.egro.his tñ ꝛ similibus casibus dꝫ poni vicarius in ecclesia q dseruiat ꝛ recipiat ꝯgruā portionē.c.d rectoribus.ꝛ.c.tue.de cleri.egro.ꝛ.c.cū ex eo . de elec. in.vj.facit.c.puenit. il.ij.de appel.ꝛ.c.penul.de cleri.nō resi. aut iste clericus est absens nō necessaria cā sꝫ volūtaria,ꝛ tūc aut iste habuit licētiā a principio absentādi ad certū ps tacitū vel expssū,ꝛ tūc pmo casu ꝯcludit gl.in.d.§.porro,qd finito tpe necessaria est monitio ad priuationē,ita no.Inn.ꝛ Host.in.c.ex tue d cleri.nō re.†vbi dñt ꝙ qñ tps nō exprimitᷣ,sꝫ tacite itelligitᷣ,vt qñ inuitantᷣ ad ꝯsi.vel ad tractādū aliqꝫ cām,tūc finis ꝯsilij vel cause est terminus ad redeūdū qsi ꝯputatis dietis ꝯgruis ad redeūdū nō redierit,vagari intelligitᷣ.ff.ex q.ca.maio.l.si cui.§.j. q̄re vr̄ sine citatione vel expectatione sex mēsiuꝫ priuari posse suo bñficio. vt. c.presentiū.vij.q.j.tñ si postea probat se legitime ipeditū fuisse recuperat bñficiū ex ꝯnali clausula vt hēatur rō humanitatis, facit .c.qsqs.iiij.q.v.ꝛ.l.ij.ꝛ ꝙsi ꝑ totū.ff.q satisda.coga.†alij doc.dñt vt refert Inno.in.d.c.ex tue.ꝙ postqꝫ ,ppria volūtate incipit morari dꝫ expectari ꝑ sex mēses ꝛ citatio ad domū fieri dꝫ sicut dr̄ i.d.c.ex tue,neqꝫ dꝫ ei obesse ꝙ bonuꝫ initium habuit absentie.ꝛ.d.c.pñtiū loquitᷣ scdm antiqua tpa qñ minus tps assignabatur,ꝛ istud vr̄ sentire glo.vbi.s.qd placet Host.in.d.c.ex tue.ꝛ ibi dicit Io.an.ꝯcordādo primū dcm̄ ,pcedere qñ in primo termino tacite vel expresse fuit monitus sub pena priuationis ad reuersionē,ꝛ secūdū dictū ,pcedit,vcꝫ ꝙ qñ talē terminū habuit nō tñ sic monitus fuit ꝑ eū ad quē priuatio spectabat,Io.de lign.in.d.c. ex tue ipugnat dictū Io.an.qꝛ termini prefixio nō ordinatᷣ ad finē ne ꝑpter absentiā priuetᷣ ēt si haberet effectū monitionis operatur ꝯrios effectus.qꝛ idē terminus eēt cā priuationis ꝯ.l.titio cū morietur.ff.de vsufruc.ꝛ.l.in numerationibus de solutio. sed hec rō modicū vꝫ,vt no.d.Ant.vbi.s.qꝛ terminus ,inquātū ꝯsideratur respectu absentie bñ ordinatᷣ ad nō priuādū , sꝫ inquātū ꝯsideratᷣ in lapsu ordinari pt ad priuādū,vt in simili no.fm eū in.c. ab excōicato.de rescr.†vñ putat circa hūc articulū do.Anto.vbi.s.ꝙ ad ꝯuincendū delictū negligētie in nō residēdo sufficit ꝯstō termini ꝛ ipsius lapsus absqꝫ alia monitione ꝛ multofortius si est cominatio,sed quo ad actū priuatōis sola monitio seu statuti termini cū lapsu nō operatᷣ vt possit ad snīam procedi,ꝛ qꝫqꝫ nō residere sit notoriū tñ quo ad actū snīe exigitᷣ citatio vel monitio ꝛ dꝫ esse iudicialis qualis nō fuit illa monitio fcā tpe quo habuit licentiā, imo nō putat sufficere si fuisset tunc iudicialiter facta,†qꝛ nō pōt fieri citatio ad cām,cā adhuc nō principiata,ꝛ añqꝫ cā ,pcedendi subsit de pñti.ff.de iudi.l.nō queādmo.ꝛ d sen.excō.c.romana.§. caueant.lib.vj.ꝛ ita sentit do.Anto.vbi.s.qd in priuatione fienda pp absentiā requiritᷣ citatio iudicialis.Itē snīa in iudicio ferēda,sed oia sunt falsa fm Old.in ꝯsi.cxxx.ꝛ mouetᷣ ipse Oldra.qꝛ iura sup hoc loquētia tātū requirunt monitionē ante spoliationē vt.c.ex tue.de cleri.nō resi.nō aūt snīam.ꝛ ita tꝫ ꝛ sequitᷣ Pet.d anch.in.c.nouit.de his que fiunt a prela.sine ꝯsen.capi.tñ. d.ab. in.d.c.qm̄ frequenter.§.porro.col.v.tꝫ.d.d.Ant.ꝯtinere veritatem,vt nō sufficiat monitio facta tpe date licētie , qꝛ tunc nō erat in mora,ꝛ sic nō ꝯpetebat exercitiū respectu priuationis. vt.d.§. caueāt.ꝛ.c.romana.§.neqꝫ de offi.ordina.in.vj.facit.l. obseruatᷣ in fi.ff.de offi.,pcon.iura eniꝫ cōiter exigunt monitionē ante priuationē ad vere ꝯuincēdū delictū nō residētie,sed per primā monitionē nō vo conuincitur cū possit detineri ex aliqua legitima cā .c.extirpande.§.qꝛ vero.de prebē.ergo est ꝯcludēdū ꝙ tunc reqritur monitio respectu priuationis,ꝛ tunc ,pcedit glo. in.d.c. qm̄ frequēter.§.porro.vt lite nō ꝯtesta.ꝛ tps redeūti erit arbitrariū. vt no.do.Ab.i.d.§.porro.si vero nō habuerit licentiā absentādi se vel habuit sine prefixione termini vel ēt cū prefixione , qꝛ non ē vis,tūc si scitur vbi est dꝫ citari ꝛ tps erit arbitrarium.vt tꝫ Hosti.in.d.c.qm̄ frequēter.§.porro.vt lite nō ꝯtesta.iō fm eū diuersa tpa sunt in hoc statuta a canonibus vt denotetᷣ illud esse arbitrariū.†ꝛ hec sunt notāda fm do.Ab.vbi.s.ꝛ isto casu nō requiritur trina monitio,sed sufficit vna ēt extraiudicialis. facit.c. iter quattuor.ꝛ.c.ex parte.ꝛ.c.ex tue.de cleri.nō resi.ꝛ istud tenendo nō obstat.c.ex tue.de cleri.nō residē.vbi requiritur ꝙ in citatione detur semestre,qꝛ ille tex.intelligitur qñ nescitur vbi est beneficiatus,qꝛ tunc dꝫ citari in ecclesia sua ꝑ edictū trine citationis, ꝛ expectari ꝑ sex mēses,alias si nō redierit poterit ,pcedi ad priuationē.vt no.d.Ab.in.d.c.ex tue.de cleri.nō resi.ꝛ ibi subdit ꝙ nō solū illud hꝫ locū qñ bñficiatus tenetur ad residētiā, sed ēt qñ nō

tenetur ex natura bñficij ad residẽdũ qñ clericus vagaret, facit. c.
8 nõ opz. vij. q. j. Ita tz do. Ab. vbi. s. †ergo inferꝰ ꝙ nõ vz ꝯsuetu do vt possit se absentare vagãdo, nec valeret licẽtia ꝑlati ꝙ ẽ multũ notãdũ ſm eũ ꝯ̃ istos simpliciter beneficiatos qui vagantꝰ per mũdũ, ꝛ qñqꝫ efficiuntꝰ stipẽdiarij, ꝛ nihilominus tenẽt bñficia in ꝑtibus, vt ꝙ̃tũcũqꝫ illa bñficia sint simplicia ꝛ nõ exigũt residẽtiaz possunt priuari pp delictũ vagationis, vt no. d. ab. in. d. c. ex tue. de cle. nõ resi. ꝛ in isto cãu nõ sufficit vna ꝑemptoria ex q̃ ius reqrit trinã monitionẽ. attẽto ꝙ actus est odiosus, seu agitur de pena iponẽda, facit gl. no. in cle. j. de vita ꝛ hone. cle. i ꝟbo trina. ꝛ qđ no. Jo. an. Car. ꝛ Jo. de Jmo. i. d. c. ex tue đ cle. nõ residẽ. ꝛ do. ab. in. d. c. quoniã frequẽter. §. porro, col. v. vt lit. non ꝯtestat.
9 †ꝛ idẽ ẽt ẽ dõm si scitur vbi est sed inde citari nõ ꝑt vt no. in. d. c. ex tue. đ cle. nõ resi. maxie cũ ꝑsumatꝰ abesse malitiose ex quo tenetur residere ꝛ nõ residet iuxta no. ꝑ Jnn. i. c. fi. de eo q mit. in pos. ꝛ hoc cãu dꝫ sufficere citatio ad domũ facta vt no. Jnn. vbi. s. tñ humanius est vt citetur ꝑsonalr si ꝯmode citari ꝑt ꝛ hoc vr̃ velle . d. c. ex tue de cle. non resi. ꝛ cõiter alia iura illius tituli de cle. nõ resi. ꝛ qñ citatio fit ad ecclesiã qꝛ nescitur vbi est vl̃ ꝯmode ꝑsonaliter citari nõ pót dꝫ expectari ꝑ sex mẽses vt. d. c. ex tue. de cleri.
10 nõ resi. †ꝛ ꝑmissa sunt vera vt requiratꝰ monitio ad ꝑuationẽ mõ predcõ nisi emanauerit ꝯstitutio sinodalis seu episcopi vbi mãdetur oibus vt resideant ꝛ priuent nõ residẽtes, tũc eniz ad actũ priuationis nõ requiritur alia monitio, sed bñ requirꝰ, qñ vult dclarare illos priuatos. c. cũ ſm leges đ here. in. vj. ita voluit Fede. đ senis ꝯsi. ciiij. ꝛ sequiꝰ do. ab. in. d. c. qm̃ frequẽter. §. porro vt lite
11 nõ ꝯtesta. ꝛ ratio est, †qꝛ ꝯstitutio epi pót adiuuare ius cõe vt imponat penã ipso iure vbi a iure iposita nõ est. c. ij. đ ꝯstitu. i. vj. idẽ no. Jo. an. in. c. fi. đ offi. archipresbi. ꝛ istud ꝑcedit in bñficiatis ñ residẽtibus qsi matrimoniũ spirituale est iã ꝯtractũ ꝑ ꝯfirmationẽ vt no. doc. vbi. s. si vero adhuc nõ est obtẽta ꝯfirmatio. tũc. n. expectatꝰ ꝑ tẽpus de quo in. c. ꝙ̃ sit de ele. in. vj. ꝛ in. c. cupientes co. ti. alias priuatꝰ ipso iure elapso tpe vt ibidẽ ꝛ premissa habent
12 locũ qñ agꝛ rõne solius absentie, †si vero opponitur ꝯ̃ formã electionis vel ꝯfirmationis vel obijcitur de indignitate electi seu cõfirmati tunc distinguẽdũ est ꝙ aut pót citari qꝛ scitur vbi est, ꝛ est seruãdũ illud ꝙ hr̃ in pri. §. porro. d. c. qm̃ frequẽter. vt lite nõ cõtest. ꝛ in. c. j. de elec. in. vj. aut abest sine contumacia. ꝛ de mẽte Jnno. vr̃ in. d. §. porro ꝑ illũ tex. ꝙ si opponiꝰ ꝯ̃ electũ ꝙ expectetur tm̃ tps. s. ꝙ dꝫ petere ꝯfirmationẽ, si ꝯ̃ ꝯfirmationẽ, tũc ꝑ illđ tps. s. qđ dꝫ petere ꝯsecrationẽ, ꝛ rõ est, qꝛ aut. s. istđ tps venit, ꝛ quilibet pót obijcere, aut nõ venit, ꝛ erit priuatꝰ vel priuabiꝰ ſm ꝙ iura disponũt. c. cũ in cũctis. de elec. ꝛ c. ij. de transla. prela. facit. c. j. ꝛ. c. cupiẽtes ꝛ. c. fi. de ele. in. vj. ꝛ ꝑ hec hr̃ ista tota materia de
13 clarata, †ꝛ ista monitio nõ potest fieri per capi. circa ꝑlatũ nec cõtra aliquẽ canonicũ. Et ratio est qꝛ inferior in superiorẽ vel parẽ iurisditionẽ non hꝫ, ita tz do. ab. in. c. ex parte il. j. ver. sed oppono de cleri. nõ resi. ꝛ ratio est qꝛ inferior nõ hꝫ iurisditionẽ in superiorez. c. cũ inferior de maio. ꝛ obe. ꝛ. c. innotuit. đ elec. ꝛ. l. ille a q̃. §. tẽpestiuũ. ff. ad treb. ꝛ in ꝑprijs terminis no. Jnno. in. c. cũ nobis. de elec. ꝛ in. c. j. de maio. ꝛ obe. ꝛ illud ꝑ inferiorẽ nõ pót fieri nisi auctoritas pape interuenerit vt no. do. Ab. in. d. c. ex pte. de cle. nõ resi. ꝛ ibi Host. dat duos intellectus iuxta determinationẽ illius tex. Primꝰ est qđ papa presumpsit ex mora tanti tpis illuz habere suã dignitatẽ pro derelicto, ꝛ sic nõ erat necessaria aliqua priuatio tñ alias illud nõ liceret iferiori. Scđs intellectus ſm eũ est ꝙ ille tex. dꝫ itelligi qđ ꝑꝑ illũ prius admonuerat ꝑ lr̃as suas sub pena priuationis ꝛ quilibet intellectus est bonus in se vt no. do. Ab. vbi. s. tñ ibi subdit ꝙ pót dici ꝙ in illo casu non requirꝰ expressa snĩa priuatõis sed sufficit sola spoliatio que fit ipso facto cũ procedant ad nouã electionẽ ꝛ vocationẽ factã ꝑ. c. sed iuxta determinationẽ ꝑñtis qõnis est dõm ꝙ ista monitio dꝫ fieri ꝑ superiorẽ vt no. do. Ab. in. c. cũ ꝯtingat de foro compe. ꝛ cum his sit expedita presens questio.

SVMMARIVM

1 Beneficiatus habens duo beneficia requirentia residentiam in vno per vicarium seruiet.
2 Dispensatus ad plura beneficia an videatur dispensatus ad non residentiam.
3 Episcopus potest habere plures vicarios.
4 Constitutio vel consuetudo an valeat ꝙ beneficiati in absentia fructus percipiant.
5 Beneficiatus ex dispensatione per vicarium seruire potest.
6 Ecclesia parrochialis quãdo est in loco remoto potest in eius parochia constitui capella in qua per vicarium seruiatur.
7 Beneficium si est vnitum religioni possunt religiosi per vicariuz seruire.
7 Episcopus quando habet subditos diuersarum linguarum potest eis dare vicarios in illa lingua.
9 Beneficiatus ratione predicationis, infirmitatis, peregrinationis, terre sancte, ꝛ absentie probabilis, potest per vicarium seruire, ꝛ nu. 10. 11. ꝛ. 12.
13 Item propter augmentum cultus diuini, ꝛ quãdo se absentat ad modicum tempus. ꝛ. j. nu. 14.
15 Beneficiatus an sine licentia possit se absentare ex necessitate subita occurrente.
16 Beneficiatus potest dare vicarium magis idoneum ꝙ̃ sit ipse.
17 Beneficiatus quando est in seruitio episcopi vel alterius prelati potest per vicarium seruire, ꝛ nu. 18.
19 Episcopus quot canonicos possit ad seruitium suum habere.
20 Beneficiatus potest ex ecclesie vtilitate se absentare, ꝛ per vicarium seruire.
21 Juramentum an in casu ficto verificetur.
22 Beneficiatus qui est in seruitio pape ꝑt per vicarium seruire. Et an officiales existentes in curia gaudeant hoc priuilegio.
23 Beneficiatus existens in seruitio legati an gaudeat hoc priuilegio, ꝛ. j. nu. 25.
24 Legatus ꝛ episcopus an pari passu ambulent.
26 Beneficiatus existens in seruitio Cardinalis vel archiepiscopi seruit per vicarium, ꝛ. j. nu. 27.
28 Beneficiatus infirmus an debeat habere fructus prebende, ꝛ distributiones quottidianas.
29 Febris quartana an excuset a non residendo, ꝛ de horis canonicis non dicendis.
30 Beneficiatus existens in seruitio Regis, vel principis potest per vicarium seruire. Et quot canonici debent esse in seruitio episcopi, ꝛ pape vt gaudeant hoc priuilegio.
31 Beneficiati plures ꝙ̃ duo de eodem collegio an possint esse i studio, vt gaudeant priuilegio studentium.
32 Episcopus an possit cogere vltra duos canonicos vt sint in suo seruitio.
33 Beneficiati inferiores canonicis an possint seruire per vicarium si sint in seruitio episcopi, ꝛ nu. seq.
34 Beneficiatus non tenetur recipere a suo episcopo litteras de nõ residendo pro casu in iure expresso. Quid quando vult per vicarium seruire.
35 Dispensare sine causa non potest prelatus contra ius.
36 Beneficiatus absens quando pro residente habeatur.
37 Beneficiatus quando se vult absentare que cõcurrere debeant.
38 Beneficiatus quando sine periculo mortis non potest in beneficio seruire, potest per vicarium seruire.

QVÆSTIO VI

q **Uero sexto.** Jn qbus casibꝰ clericꝰ beneficiatus possit deseruire ꝑ vicariũ in suo bñficio ꝛ rñdeꝰ ꝙ sunt plures casus.
1 ¶ †Primus casus est rõne pluralitatis bñficioꝝ vt puta qñ hꝫ duo bñficia quoꝝ quodlibet reqrit resid. nã cũ nõ possit se in duos diuidere seruiet alteri ꝑ vicariũ, vt est tex. in. d. c. ex
2 tirpãde. §. q ꝟo. đ pb. ꝛ di. †ex qbꝰ inferꝰ qđ dispẽsatus ad plura bñficia vr̃ dispẽsatus de nõ residẽdo in duo ex illis bñficijs. vt est gl. i. c. qꝛ i tm̃. ꝛ ibi. d. ab. đ ꝑbẽ. ꝛ gl. i. c. fi qs i clero. vij. q. j. ꝛ gl. i. c. nõ pót. đ ꝑbẽ. ꝛ di. cũ simi. vt no. Fel. in. c. postulasti. de rescrip.
3 ¶ †Scđs casus est rõne occupationis, qꝛ tũc ꝑt hr̃e vicariũ vcz, vt in episcopo qui hꝫ plures vicarios. vt est tex. in. c. ad h. de offi. archi. in. c. quoniã. de offi. or. ꝛ in. c. primo. de celebra. miss. ꝛ rõ ẽ propter necessitatem illud conceditur eis argu. c. quanto. đ ꝯsue.
4 ¶ †Tertius casus ẽ rõne ꝯstõnis vl̃ rõnabilis ꝯsuetudinis vtputa qꝛ paupes sunt canonici ꝛ nõ ꝑñt đ vna ꝑbẽ. ꝯgrue sustẽtari ꝛ sunt tales q expediũt ecclesijs. ꝛ ꝯsilijs, ꝛ alijs necessitatibꝰ. h eni cãu ꝑt dici qđ ꝯsuetudo vel ꝯstõ ꝑt admittere ꝙ aliqd recipiãt in absentia ꝛ de bonis vicarijs surrogatis ecclesie ad ꝟuitiũ pars ꝯgrua ministreꝰ. c. cũ oẽs. đ ꝯsti. ꝛ. c. cũ dilectꝰ. c. ad audiẽtiã. ꝛ. c. pe. đ cleri. nõ resi. ꝛ ex pte. ꝛ. c. ꝑposuit. đ ꝯces. pb. ꝛ. d. Jo. an. in. d. c. extirpãde qđ illđ veꝝ ẽ, lꝫ illa ꝯsuetudo ꝯ̃rieꝰ iuri. alleg. Hos. ꝛ all. i. c. qꝛ nõnulli. đ cler. nõ resi. ẽt tz. d. ab. i. d. c. extirpãde. §. q ꝟo in sua repe. col. iij. de ꝑbẽ. ꝛ di. cũ simi. vt no. Fely. in. c. cũ omnes. de constitu. ꝛ dixi. s. in. q. ij. istius quarte partis tractatus.

5 ¶ †Quartus

5 ¶ † Quartus casus e rone dispesationis, qr tuc bnficiatus poterit deseruire p vicarium. c. proposuit de filijs presbite. r c. penul. de cleri. no resi. facit. c. cum capella. de priuile. cu simi. vt not. do. Abb. in. d. §. si quis vero. c. extirpade. de prebe.

6 ¶ † Quintus casus est rone remotionis loci. c. ad audietia il primo de ecclesijs edificadis, qr tuc pp remotoez loci aut inundatione aquar tempore hyemali pt edificari capella i aliqua parrochia in qua deseruiatur per vicarium. ita tz do. Ab. vbi. s.

7 ¶ † Sextus casus est rone religionis. c. qsultationib⁹ d dona. r c. de monachis. de pbe. r di. vbi dr qd si bnficiu vniat religioni ipsi religiosi debet ibi deseruire p vicariu facit tex. in. c. j. de pbe. in. vj. r in cle. j. de iurepatro. r in. c. j. de capel. mona. in. vj.

8 ¶ † Septimus caus e rone diuerse nationis, vt e tex. in. c. qm. de offi. ordi. vbi dicit tex. qd qn eps hz subditos diuersar linguaru dz eis dare vicarios in illa lingua. ita tz do. Ab. vbi. s.

9 ¶ † Octauus casus est ratione predicationis, quia tunc poterit deseruire per vicarium. c. inter cetera. de offi. ordin. r c. quod dei timorem. de statu monacho.

10 ¶ † Nonus casus est rone dbilitatis vel infirmitatis nec pt ee temporalis vel ppetua ca no residedi psonaliter. c. ad audietia. de cleri. no resi. c. pmo. r. ij. r qsi p totu. d cleri. egro. r c. j. r. ij. r quasi p totum de corpore viciatis facit gl. in. c. licet. de electio. in. vj.

11 ¶ † Decim⁹ casus rone pegrinationis terre sancte, qr tuc poterit dseruire p vicariu. c. si. de voto, r voti rede. c. puenit. il. ij. d appel.

12 ¶ † Undecimus casus est, ratione absentie probabilis puta studij cum licentia prelati. c. relatum. de cleri. non reside. c. cuz ex eo. r c. licet canon. de elec. in. vj.

13 ¶ † Duodecimus casus propter augmentationem diuini cultus. c. illud. r c. nihil. vij. q. j. r do. abb. in d. c. extirpande. §. qui vero in sua repetitione. de preben. r dignita.

14 ¶ † Decimustertius casus est, qn prelatus aut bnficiatus se absentaret a suo beneficio ad modicu tempus vt puta per tres septimanas absens excusatur et qsuis no habeat licentiam a suo prelato facit tex. in. c. si qs in clero. vij. q. j. facit qd not. Joan. and. r Host. in. c. omnis. de peniten. r remis. r do. Abb. vbi. s.

15 ¶ † Decimusquartus casus e, in necessitate subito occurrete tuc pt cleric⁹ se absentare et sine licetia plati sui, qr pleruqz tps, seu locus no patiat licetia petere, vt no. doc. c. inter qttuor. r d. ab. i. c. relatu. ver. sed hic queritur. de cleri. no resi. p. l. j. ff. de exerci. r. l. tutor. ff. de admi. tuto. r d. Jo. an. in. d. c. relatu. d cleri. no resi. q illud est limitadu, r intelligedu, qn in breui tpe est reuersurus. vt. l. iij. ff. de diuor. r istud est qsideradu fm qualitate cause, r facilitate petedi licetia, vt no. d. ab. in. d. c. relatu. de cleri. non residen.

16 ¶ † Decimusquintus casus est, qn beneficiat⁹ daret vicariu magis idoneum qz sit ipse bnficiatus tunc credo q est iusta ca ponedi vicariu, vt no. in simili Card. flo. in cle. gratie. de rescriptis.

17 ¶ † Decimussextus casus e, qn bnficiat⁹ e i seruitio epi, qr tuc pt i suo bnficio dseruire p vicariu, vt e tex. i. c. decetero. d cleri. no re si. r ibi subdit. d. ab. in. j. notabili qd eps licite vtit seruitio aliquoru canonicor sue eccle et subtrahedo eos ab offo diuino, r quotidiano, r reputant isti pntes respectu qmoditatis percipiende.

18 ¶ † Decimusseptimus casus est, qn cleric⁹ bnficiat⁹ e in seruitio plati inferioris epo, qr tuc poterit deseruire in sua ecclesia p vicariu. vt no. doc. r ibi. d. ab. in. d. c. decetero de cleri. no resi. podera do illu tex. q loquit gnaliter nec apparet cui loquat. r eade ro vr

19 in oibus platis respectu subditor, † r ibi tz Hostie. qd eps pt ad seruitiu suu hre duos canonicos lz no probet vtilitatem ecclesie, sed vltra duos habere non potest nisi probetur voluntas capituli vel necessitas aut vtilitas ecclesie, vt in simili no. in. c. ad audietia de cleri. non resi. r do. ab. in. d. c. decetero. de cleri. non reside.

20 ¶ † Decimusoctauuscasus est qn agr de vtilitate ecclesie, qr tuc clericus poterit se absentare a suo bnficio r ibi deseruire p vicariu licet iurauerit residere in ecclesia. vt est tex. i. c. ex pte de cleri.

21 no resi. r ibi. d. d. ab. in. ij. no. vnu casuz mirabile ee notadu, † qd iurm verificatur in casu ficto, qr ille cleric⁹ iurauit residere, r ibi dr, qd no minus seruat iurm se absentado p negocijs ecclesie, qa censeri dz residens, qd vr fm eu q tex. in. c. ad nostra. in pn. de iureiur. vbi hr fm coem lectura, q iurm dz verificari in forma specifica, r no in casu ficto. na ibi iurauit creditor no molestare debitore sup pignore donec solverit sibi creditu, r qcluditur no sufficere q sit creditori satisfactu ex fructibus pignoris, lz opz q fiat pri⁹ solutio realis creditori, r inde satis ficte soluit ex quo pcipit debitu ex fructibus pignoris. facit. l. lucius. ff. de qdi. r demo. vbi pz, q qditio dz adimpleri in forma specifica, Tn qcordado ista iura pt dici, q vbi obseruatia iurm in casu ficto no tedit in aliqz lesione illius cui sit prestitu, imo subest ca large intelligedi tuc iurm dz verificari et in casu ficto. r sic hz locu. d. c. ex pte de cleri. no resi. secus, vbi iurm obseruatia tedit in fauore alterius, nec verificat tuc in casu ficto. r sic habent locu qria, r hoc modo qcordantur ista iura. ita no. do. abb. in. d. c. ex parte. de cleri. non resi.

22 ¶ † Decimusnonus casus est in cleri. bnficiatis residetib⁹ i curia seruitio pape qr illi pnt seruire p vicariu vt est tex. in. c. cu dilect⁹ de cle. no resi. r ibi doc. queriit vtru oes officiales curie romane gaudeant isto priuilegio, r dicunt q no, r illud satis bene probat illa lra du dicit in seruitio nro, vt extra. sunt. n. in curia qda notarij qui stant principaliter pp lucru, no aut ad seruiedum pape, nec vniuersali ecclesie, r du negociu occurrit potius seruitur eis qua eqz, restringendu est ergo. d. c. cu dilect⁹ ad existetes in seruitio pape, vt sunt capellani, vel similes, vel nisi eent ibi officiales trahentes ibi mora ex precepto pape, na satis dnr abesse ca reipu. vt no. do. abb. in. d. c. cu dilectus ver. sed queritur de cle. non resi. per. l. sed, r si per pretore, r. l. reipu. ff. qui. ex causis maio. tn isti existentes in absentia pcipient oes fructus beneficij exceptis distributionibus quotidianis vt no. Jo. r do. ab. in. d. c. cu dilectus de qsue.

23 † ex qbus inferunt qd d existetibus in seruitio legati doc. coiter i. d. c. cu dilectus vnr sentire, q ide sit in legato, q in epo qtu ad puincia sua, vt in simili facit. c. ij. de offi. lega. in. vj. nec obstat. c. sane de priui. vbi dr, q priuilegiu no e extendendu ex idemptitate rationis, qr istd no est priuilegiu, lz ius coe, tn do. ab. vbi. s. in isto casu dubitat an hoc dictu sit veru, qr no est eade ro in legato que in papa, r maxime qr aliqui possunt esse in seruitio pape, r aliqui in seruitio legati, r sic ecclesia pateret defectu ministror, nec e eade ro que in epo, qr eps facit vnu corpus cuz canonicis, vnde est maior coio inter eos qz inter legatu, r canonicos. c. requisisti. de testa. r c. quanto. de his que fiunt a prela. sine qsensu capituli, ex qbus inferunt doc. q clerici no canonici, no existentes in seruitio epi no gaudent ista prerogatiua qua gaudent canonici, vt no. doc. to. in. d. c. cu dilectus de cleri. no resi. r rone assignat, qr iure cautu est de canonicis qui faciunt vnu corpus cu episcopo, r sic po-

24 test argui de legato † tn qriu credere dom, qr in oibus legatus, r eps in puincia aut diocesi pari passu ambulant. vt no. do. ab. in. c. sicut vnire de excel. prela. r legatus dispensat q ius preter qstitutiones conciliares. vt no. Fel. in. c. primo, de rescr. ergo est qcludedum q idem est in legato.

25 ¶ † Uigesimus casus in quo cleric⁹ resides cu legato pt residere in bnficio p vicariu. r ide credo dom in alijs seruitoribus existentibus in seruitio epi qsuis doc. teneant contrarium, vt. s. dixi.

26 ¶ † Uigesimusprim⁹ casus est in clericis existetib⁹ in seruitio cardi. qr illi pnt deseruire p vicariu in bnficio. vt no. Joan. an. r do. ab. in. d. c. cu dilectus. de cler. no resid. vbi tenent qd papa hodie concessit omnibus Card. hanc prerogatiuam.

27 ¶ † Uigesimussecundus casus est in existentib⁹ in seruitio archiepiscopi, qr illi pnt deseruire p vicarium in beneficio. vt no. do. ab. post alios doc. in. d. c. cum dilectus. in fi. de cleri. non residen.

28 ¶ † Uigesimustertius casus est, in clerico infirmo qui potest deseruire per vicariu. vt no. gl. r doc. in. c. ad audientia. per illu tex. de cleri. no resi. vbi querunt nunquid quilibet infirmus dbeat habere fructus prebe. seu distributiones quotidianas. na d iure coi infirmus dz habere illas distributiones, qr quotidianas. de quibus in. c. j. de cleri. no resi. in. vj. r dicunt doc. r ibi do. ab. in. d. c. ad audientiam, q oes infirmi no percipiunt fructus, sed ille infirmus percipiet qui impeditur residere, vel interesse ratione infirmitatis duntaxat. vt no. do. ab. super glo. ij. in. d. c. ad audientia.

29 de cleri. no resi. † ex qbus infertur q sola febris qrtana no excusat que de no residedo, aut de horis no dicedis. vt no. d. ab. in. c. j. in fi. de celebra. mis. vn et si alias no residebat, vel no erat solit⁹ residere, vel interesse diuinis, lz tunc infirmaretur no habebit fructus in absentia, qr infirmitas no prestitit cam, vt no. d. ab. in. d. c. audietia sup gl. ij. d cleri. no resi. per. l. ij. r qd ibi no. ff. si qs cautio. cum si. vt no. Inno. do. ab. r Fel. in. c. transmissa de prescrip.

30 ¶ † Uigesimusquartus casus est in clericis existetibus in seruitio regis aut principis, qr illi pnt deseruire in beneficio p vicarium, facit. c. cum parati. r ibi doc. de appel. r in. c. ex lris. de excel. pla. cu si. vt no. d. Phil. decius in. c. decernimus. de iudi. r inquantu superius dicebatur, q canonicus existens in seruitio epi excusat de non residendo ex illis infertur, q non omnes canonici existentes in seruitio epi gaudent isto priuilegio, sed no debent esse plures qz duo, vt no. gl. r ibi do. ab. post alios doc. in. d. c. ad audientia. de cleri. no resi. r idem dicunt doc. vbi. s. in his q sunt in seruitio pape, r in studetibus in theologia, r sic restringitur. c. fi. d magistris. r c. licet. de prebe. r di.

31 † r ista sunt notanda perpetuo, q ex eodem collegio non debent esse in studio vltra duos si volunt

gaudere priuilegio studentium, vt habeant fructus absentiũ, vt no. doc. in. d. c. ad audiẽtiã. de cleri. nõ resi. & ibi Host. q̃ ipse putat hunc numerũ arbitrariũ ita, vt potius vtamur arbitrio in restringendo q̃ in laxando ar. c. j. de deci. & c. ex pte. de censi. tñ ad istud est aduertẽdũ circa qualitatẽ status ecclesie, & loci vñ canonici ꝓficiscũtur. nã si ecclesia multũ abũdaret ministris, & pateretur maximũ defectũ in viris sciẽtificis satis est dõm, q̃ iste numerus possit excedi vltra duos, vt no. d. ab. i. d. c. ad audiẽtiã. õ cler. nõ resi. ar. d. c. fi. de magistris. & c. cũ ex eo. de ele. li. vj. & ꝯriũ iure

32 nõ ꝓbatur ergo nõ debemus restringere. d. c. fi. † ex qbus infert̃, q̃ eps vltra duos canonicos nõ pt cogere vt sint in suo seruitio, vt no. d. ab. in. d. c. ad audiẽtiã post gl. & alios doc. õ cleri. nõ resi. & quo ad sensũ directũ nõ pt cogere tres, vel quattuor aut plures, vt associent eũ, & quo ad sensũ indirectũ, seu ꝯriũ eps, ex ca

33 nonicis suis pt cogere duos. ita arguit do. ab. vbi. s. † ex qbus ẽt doc. inferunt qd in clericis inferioribus nõ canonicis vtrũ gaudeãt isto priuilegio si sint in seruitio episcopi, qdã tenuerũt q̃ sic p idẽptitatẽ rationis, alij disputãdo in. d. c. ad audiẽtiã. tenuerunt ꝯriũ. & ibi dicit Jo. an. ꝯcordãdo opiniones doct. q̃ i inferiorib⁹ clericis sit necessaria dispẽsatio epi sine licẽtia, in ꝓprijs vero canonici sufficit dispẽsatio iuris cõis, tñ ibi. d. Ab. dicit q̃ aut isti inferiores destinant̃ p epm pro cõi vtilitate q̃ fieri pt. vt no. d. ab. in. d. c. decetero. õ cleri. nõ resi. & isto casu habebũt isti fructus in absentia sine aliqua dispẽsatione, q2 offm̃ eoꝝ nõ dz eis eẽ dãnosũ, vt. c. cũ nõ deceat. de ele. in. vj. aut isti clerici destinãtur ꝓ seruitio ecclesie cathedralis, & tunc idẽ est dõm, vbi cã suggerit eos mittẽdi, q2 reperit̃ vnus magis industriosus, & magis aptus quã alius ex canonicis cathedralis ecclesie. ita no. d. ab. in. d. c. ad audiẽtiã ar. c. primi, vt ecclesiastica bñficia, & faciunt no. p Jo. an. in

34 capi. si pp tua debita. de rescr. lib. vj. † ex qbus infero, q̃ pro seruitio, aut pro alio casu expresso in iure cõi clericus beneficiatus nõ tenet̃ recipere a suo epo lr̃as de nõ residẽdo iuxta no. p doc. in. d. c. ad audiẽtiã. õ cleri. nõ resi. tñ ibi nõ dz poni vicarius sine lr̃is de residẽdo ad finẽ, vt ꝯstet epo de idoneitate ipsius ar. c. õ monachis õ preb. & di. & c. primi. de capel. mona. in. vj. aut pro seruitio sol⁹ epi, & tũc iste cãus ẽ dubi⁹, & dubitatõcz iducit cũ iura simplr̃ loqn̄t̃ in cano. cũ qb⁹ ẽ maior cõio q̃ cũ alijs inferiorib⁹. c. requisiti. õ testa. satis pt dici, q̃ vrgẽte cã q̃ isti clerici inferiores gaudeãt isto priuilegio q̃ gaudẽt ipsi canonici. vt no. doc. & ibi. d. ab. in. d. c. ad audientiã. de cleri. nõ resi. q2 vñr ꝓmouere seruitiũ ecclesie cũ ipse eps sit in ecclesia. vt. vij. q. j. c. scire debes ibi ꝓprio seruitio, & ipsius ecclesie, & q2 filij in necessitate õbẽt subuenire parẽtibus ita ẽt isti clerici epis, ar. cap. ꝯquerẽte. õ resti. spo. & c. primi. õ excef. pla. s3 vbi necessitas nõ vrgeret pt teneri ꝯria opinio, tñ ẽt in isto cãu cũ licẽtia, & dispẽsatõe supioris poterit õseruire p vicariũ, vt no. Jo. an. in. d. c. ad audiẽtiã. õ cler. nõ residẽ. & qñ clericus se vult absentare a bñficio reqrunt̃ duo, prio cã honesta, secũdo licẽtia sui prelati, nõ ergo sufficit solius prelati licentia, sine

35 hõesta causa, † est rõ q2 ꝑlatus nõ pt sine cã dispẽsare ꝯ ius, ita tz do. ab. in. c. relatũ. in. iiij. no. de cleri. nõ resi. p. c. instõnis. xxv. q. ij.

36 † & in casibus supius numeratis clericus absens hr̃ ꝓ residẽte in bñficio, maxie qñ est in seruitio pape. c. cũ dilectus. de cleri. nõ resid. vel qñ est in seruitio epi. c. ad audiẽtiã. de cleri. nõ resi. & c. decetero eo. ti. s3 ista sunt intelligẽda in clericis q sunt in seruitio pape, vel epi ex cã rõnabili pp seruitia exhibẽda. secus est si pp ambitionẽ, vt obtineant bñficia. vt no. Ang. de claua. in sua summa in xbo clericus septimo. §. ij. & in istis casibus absens in oibus hr̃ ꝓ residẽte p iura superius alleg. nisi quoad quotidianas distribu

37 tiones, † & sic ergo qñ clericus, vult se absentare duo debent ꝯcurrere simul, v3 cã honesta, & rõnabilis, & licẽtia sui prelati. vt no. d. ab. vbi. s. & Ange. de claua. in loco. s. alleg. in. §. ij. & dicit Inno. in. c. ex parte. de cleri. nõ resi. q̃ ex consuetudine põt induci, vt sine licẽtia prelati ex cã rõnabili possit se absentare dicit do. ab. p⁹ Inno. in. d. c. relatũ. de cleri. nõ resi. q̃ si necessitas occurreret q̃ ñ pateret̃ dilationẽ, vt posset adire prelatum tunc sine licẽtia põt se absentare, & hoc ṡm Jo. an. vbi. s. qñ i breui ẽ reuersur⁹. ita ẽt sequit̃ Ang. de claua. vbi. s. facit. c. si qs in clero. vij. q. j.

38 ¶ † Uigesimusquintus casus ẽ, qñ qs nõ pt õseruire in suo bñficio, sine piculo mortis tunc poterit se absentare, & p vicariũ õseruire. vt no. d. ab. p illũ tex. in. c. per tuas. de dona. & cũ his sit expedita presens questio.

SUMMARIUM

1 Dispensare an possit episcopus super non residentia in bñficio, & super beneficiorum pluralitate. & j. nu. 152. & 157.

2 Dispensare an possit episcopus super delictis, & j. nu. 7. & 14. & sequen. & nu. 19. 20. & 32.

3 Dispensare an possit episcopus super canonibus penitentialib⁹ aut penalibus, & j. nu. 9. & 49.

4 Penitentie quomodo arbitrarie sint.

5 Dispensare an possit episcopus in casu in quo lex dicit dispensationem fieri posse, & nu. seq.

6 Dispensatio respectu dispensantis non est stricti iuris.

8 Dispensatio concessa super vno casu an ad similẽ extendatur, vel ad habentem maioritatem rationis.

10 Dispensare an possit episcopus contra concilij constitutionem, & j. nume. 18.

11 Papa quando dispensat contra concilium non sufficit clausula generalis.

12 Papa facilior redditur ad dispensandum contra conciliũ, quãdo concilium dispensationem permittit.

13 Papa est. s. constitutionem concilij.

16 Dispensatio per que verba remoueatur.

17 Dispensatio non fit si scandalũ imineat, & fit, vt scandalũ euitet̃.

21 Dispensare non potest episcopus, q̃ ignobilis recipiatur in canonicum contra statutum.

22 Dispensare non potest episcopus cum penitus illiterato, vt promoueri possit.

Nec q̃ iudeus teneat in domo nutricem christianam.

23 Nec q̃ corrupta sit Abbatissa.

24 Dispensare an possit episcopus cum ordinato, extra tempora. Quid in ordinando.

25 Dispensare quando possit episcopus, vt quis habeat plura beneficia curata.

26 Dispensare potest episcopus cum ordinatis ab alieno episcopo contempto primo.

27 Et cum ordinatis ignoranter ab episcopo excõmunicato, vel qui renunciauit episcopatui, & nu. 28.

29 Et, vt duo ad vnam prebendam elligantur.

30 Et cum clerico per eum suspenso, ob vsuram.

Et an cum pugnãte in duello.

33 Dispensare potest episcopus, cum sacerdote qui plures concubinas tenuit.

Et cum alienigena instituto in ecclesia, per eum qui instituere nõ poterat.

34 Dispensare an possit episcopus cum presbitero cum diacono de facto matrimonium contrahente, & nu. 35.

35 Dispensare potest eps cum diacono qui diaconũ vulnerauit.

36 Dispensare potest cuz monacho, vt ministret in ecclesia seculari.

37 Dispensari an possit episcopus cum excõicato recipiẽte bñficiũ,

38 Dispensare an possit episcopus cum clerico per saltum promoto vel cum non ordinato ministrante, & nu. 39.

40 Dispensare an possit episcopus cum diacono missaz celebrante, & cum religioso, vt ad religionem mitiorẽ transeat, & nu. 41.

42 Dispensare potest episcopus in cõmutatione prebendarum, cum ordinante bigamum. & quid in falsario, & j. nu. 43. & seq.

46 Dispensare an possit episcopus, vt clericus coniugatus habeat beneficiũ, vel cũ illiterato ꝓmoto, vel ꝓmouẽdo, & j. 47. & 48.

50 Dispensare an possit episcopus, vt penitentes promoueantur.

51 Casus specialiter reseruati episcopo in penitentijs.

52 Dispensare an possit episcopus cum sacrilego.

53 Legatus cardinalis an possit absoluere capientem eum.

54 Dispensare an possit cum homicida, cum seruo promoto, cuz seruo monasterij, vt promoueatur, cum clericis inuitis, vt promoueantur, cum assumpto de sua dioceſi in episcopum circa beneficia, heretico conuerso, & an cum scismatico, & raptore, & 55. & sequen. vsq3. 63.

63 Dispensare potest episcopus ex causa, vt recipiatur minor procuratio, in minoratione tertie, vel quarte decimaruz, in executione sententie inferenda cum sortilego clerico, cum monacho vnius religionis, vt presideat alteri religioni, cuz clerico post. xxiiij. ann. cũ renuntiante beneficium, vt sibi victum retineat, cum petente cessionem, & cum monacho in minoribus, vt fiat Abbas, & j. nu. seq. vsq3. 70.

71 Dispensare potest episcopus cum per eum promotis dispensatiue ad sacros ordines, sine titulo, vt habeant beneficium pro sustentatione.

72 Dispensare episcopus an possit cum castratis, vt promoueãtur, cum sacerdote extraneo, vt celebrat occulte si non habet lr̃as, cum prelato, vt habeat perpetuum vicariũ, vt prelati inferiores excõmunicent subditos, cum clerico percussore, cum non

venientibus

venientibus ad sinodum, vt fiat transactio super decimis, cuz clerico deposito, ne tradatur curie seculari, vt contumax nõ sit cõtumax, ꝛ.j. vsq3 nu. 80.

81 Dispensare potest episcopus, vt ante sententiam fructus sequestrentur, cum suspecto de crimine vt condẽnetur, ꝙ vir, ꝛ vxor separatiz viuant, ꝙ clerici sint loco obsidum, vt prelatus rem ecclesie dimittat, in correctione morum, ꝛ dispensatione rerum ecclesie, cum fure rei ecclesiastice, vt seruus ecclesie manumittatur, ꝙ res ecclesie, tpe penurie vẽdant, ꝛ nu. seq. vsq3 89.

90 Episcopus potest restituere filio hereditatem pr̃is eccl'e relicte.

91 Dispensare potest episcopus, vt suspensus penitens in ecclesia sepeliatur, vt sacerdos in ciuili causa testificetur, in iuramento, ꝙ vna ecclesia faciat partem de decimis alij ecclesie, vt monasteria habeant decimas laicoꝝ, vt presentatus ab episcopo patrono sine examinatione admittatur, vt abbas conferat inuestituras in ecclesijs per eum collatis, vt ecclesia det clericis ad eorum vitam de suis possessionibus, in pena pro immunitate ecclesie violate, in separando monasteria duplicia, cũ monasterijs. in tributis dandis, ꝛ nu. seq. vsq3 ad nu. 101.

102 Dispensare potest episcopus, cum clerico suo, vt ellectus ad epatum alterius transeat, vt monachi habeant cellulas intra claustrũ in tẽpore velandi virgines, in dilatando correctionem, in releuãdo excommunicationẽ, in modica iniuria, si iniurians sit infamis, in transformatione habitus ex causa, cum clericis cõcubinarijs, cũ clericis ñ residentibus, cuz duobus in discordia ellectis, vt ex vna prebenda fiant due, vt capelle vniant̃, ꝙ clerici peregrini recipiãtur, ꝛ ratificare gesta predecessoris, licet inualida, ꝛ ex causa retinere fructus beneficij vacantis, ꝛ. j. vsq3 ad num. 120.

121 Episcopus potest dare monasterijs priuilegia exẽptionis, ꝛ monachis capellas concedere, ꝛ nu. seq.

123 Episcopus potest mitigare penam matricide.

124 Dispensare an possit episcopus cum incestuoso, ꝛ cum eo q ignoranter cognouit sororẽ sue vxoris, ꝛ nu. seq.

127 Dispensare potest episcopus, vt cognoscens matrem sponse possit cum filia contrahere.

Dispensare potest episcopus contra sententiam que transiuit in rem iudicatam, ꝛ cum raptoribus mulierum super statu, ꝛ numero ecclesiarum, vt numerus canonicorum augeatur, vel minuatur, ꝛ ꝙ nouus personatus fiat in ecclesia, ꝛ seq.

133 Dispensare potest episcopus, vt iudeus statim ex cã baptizetur.

Iudeus quando baptizatur debet per se respondere.

134 Dispensare potest episcopus ꝙ alius presbiter signet in fronte puerum quem episcopus baptizauit.

135 Uini inuentor quis fuerit.

136 Ebrietas an minuat delictum.

137 Dispensare potest episcopus cum ea que se vouit deo velum suscipiens non tamen professa, vt matrimonium contrahat.

138 Et in voto vt in melius cõmutetur.

139 Et vt sponsi de futuro se absoluant secus per verba de presenti.

140 Et vt puella nobilis dimittat sponsum minorem. xiiij. ann. ꝛ cuz alio contrahat.

141 Et vt clericus scolaris, vel peregrinus ad tempus locet fructus sui beneficij.

142 Et ecclesias parrochiales diuidere, ꝛ vnire episcopus potest.

143 Episcopus potest dare priuilegium monachis de non soluendis decimis episcopa.

144 Dispensare potest episcopus cum criminoso, vel excommunicato ministrante.

145 Episcopus potest ex causa diminuere penitentiam a Papa iniunctam.

146 Dispensare potest episcopus cũ presbitero casualiter homicida.

147 Et ne quis ad tempus in ecclesia resideat.

148 Et circa penam. c. licet canon de elect. in sexto.

149 Et vt quis in maiori ecclesia resideat, sed per vicarium in parrochiali seruiat.

150 Et cum instituto per simoniam ignoranter, ꝛ cum simoniacho sola intentione, ꝛ nu. seq.

153 Uerbum licentia quid importet.

154 Prelatus si non sit episcopus an possit dare licentiam de non residendo.

An autem possit imponere penam eo non residenti.

155 Conferendi habens potestatem, an habeat potestatem destituendi.

156 Dispensare an aliquis possit citra Papam super pluralitate beneficiorum.

158 Dispensare quare magis possit episcopus in diuersis officijs ci⁹ ecclesie, ꝙ̃ in canonys.

QVÆSTIO VII

1 Qvero septimo. †An eps possit dispensare cuz clerico bñficiato de nõ residẽdo in suo bñficio vel vt ipse clericus possit habere pluralitatẽ bñficioꝝ, ꝛ primo pro parte negatiua videtur ꝙ episcopus possit dispẽsar̃ per tex. in. c. at si clerici. §. de adult. de iudi. vbi episcop⁹ dispẽsare põt sup criminibus videlicet adulterio, ꝛ super alijs minoribus, ergo in simili videt̃ dicẽdũ in p̃senti casu, ad istud respõdetur ꝙ ille casus in ꝯrium allegatus a iure est expressus, sed nõ reperitur cautũ in iure vt episcopus in cãu p̃sentis q̃stionis possit relaxare dispositionẽ iuris cõmunis. arg. c. i. de cõsti. secũdo ꝓ ista parte facit qꝛ eps dispẽsat in heresi. c. p̃sbiteros. l. disti. facit. c. vt cõmissi. de here. in. vi. itẽ etiã eps dispẽsat cũ sacrilegio. c. si qs presbiter. l. di. ꝛ ẽt idẽ episcopus dispẽsat in capitalibus criminibus occultis. c. de his. l. di. ergo idẽ videtur in p̃senti casu gl. in. d. §. de adul. dat aliqs solutiones.

2 ¶ †Prima est s̃m quosdã ꝙ eps nõ dispensat nisi vbi reperitur a iure ꝑmissum. vt in adulterio ꝛ minoribus, qꝛ postꝙ̃ ꝑmissum ẽ poterit dispẽsare ꝛ in alijs vbi hoc repiret̃ specifice ꝑmissũ ergo in alijs nõ ꝑmissis nõ poterit dispẽsare. arg. c. nõne. de presump. vel aliter cõtraria p̃nt solui. vt no. glo. superi⁹ allegata vt eps semp possit in delictis dispẽsare nisi specifice reperiatur ꝓhibitũ patetq3 l3 ille tex. dicat de minoribus adulterio nihilominus ꝛ i maiorib⁹ dispẽsat, vt patet ꝑ illa iura.

3 † Uel aliter põt dici ꝙ aut loqmur in canonibus penitẽtialibus ꝛ in istis dispẽsat eps nisi inueniatur ꝓhibitus. aut loqmur in canonibus penalibus idest inferẽtibus penã in foro cõtẽtioso, ꝛ tũc si inferũt penã depositionis vel suspẽsionis ꝓ enormibus criminib⁹ tũc nõ dispẽsat eps, vt. c. minor. l. di. ꝛ primã opi. videt̃ approbare Philippus quẽ refert do. ab. in. d. §. de adul. ꝛ insequẽdo doctrinã ipsius põt sic dici ꝙ aut eps vult dispẽsare ꝯ canonẽ superioris qñ est canõ penitẽtialis, ꝛ tunc põt, qꝛ penitẽtie hodie sunt arbitrarie, vt tenet glo. ꝛ ibi domi. abb. in. d. §. de adul. p. c. deus. de penitẽ. ꝛ remi. ꝛ. c. mẽsura. de peni. dist. i. nisi casus appareat reseruat⁹. ꝛ de qbus est glo. in. c. ij. de peni. ꝛ remi. in. vi. ꝛ Host. in summa eo. ti. õ peni. ꝛ remi. §. ij. ꝛ hoc ꝓcedit ẽt si canõ iponat certã penã, vt no. do. abb. vbi supra ꝑ glo. in. c. mẽsurã. de. pe. distii. ꝛ in. c. de his. l. di.

4 † facit tex. i. c. quẽ penitet. de pe. dist. i. que iura simpl'r dicũt ꝙ penitẽtie sunt arbitrarie, s3 itelligũtur arbitrio boni viri. vnde aliud ẽ dispẽsare aliud arbitrari cõdignã penitẽtiã, facit glo. singu. i. d. c. mẽsurã. de peni. disti. i. ꝛ domi. abb. vbi supra

5 † si vero exp̃sse nõ indulget nec exp̃sse negat. ꝛ tũc aut dicit dispẽsationẽ posse fieri licet aliter expresse nõ indulgeat, ꝛ põt eps dispẽsare. c. nup. de sen. excom. ita tenẽt Io. de lig. ꝛ Io. cald. ꝛ do abb. ꝛ Fely. in. d. §. de adul. ꝛ istud fuit originale dictũ Inno. in. c. dilect⁹. de tẽp. ordi. ꝛ not. in. c. postulasti. de cle. excõmuni. tñ do. ant. in. d. §. de adulte. vr̃ facere d̃riã an cõstitutio sit ꝯcilij an sit alia ꝯstitutio, in primo casu nõ possit inferior vt no. in. c. cũ dilecti. de elec. ꝛ i cle. i. eo. ti. de elec. i secũdo casu s̃m eũ põt tñ do. abb. vbi supra illud reprobat, qꝛ exquo ꝯstitutio cuiuscũq3 sit indulget dispẽsationẽ satis vr̃ ꝯcedere eps ꝛ ratio est vt xba aliqd operent̃ nã respectu pape non põt intelligi qꝛ auctoritas pape semp itelligit̃ excepta. c. significasti. de elec. ꝛ sic dispẽsando eps in illo casu facere nõ põt ꝯ ꝯciliũ sed potius reqrit̃ ꝯciliũ indulgẽs dispẽsationẽ, secus si ꝯciliũ nõ idulgeret dispẽsationẽ, sed g̃naliter disponeret, quo casu loquũtur iura alleg. vt no. do. abb. vbi supra

6 † ꝛ ꝓ ista parte facit qꝛ dispẽsatio nõ ẽ stricti iuris respectu dispẽsantis, imo ẽ qd fauorabile. vt no. do. abb. vbi supra cũ sepe dispẽsatio sit necessaria ꝛ debita vt no. i. c. vt cõstitueret̃. l. di. ꝛ. c. domino scõ pria. q. vij. ꝛ hoc d3 itelligi ẽt si esset ꝯstitutõ ꝯcilij ꝛ haberet canonẽ late snie. vt no. do. abb. vbi supra allega. arcbi. in. c. sicut. xv. dist. ꝛ qñ cõstitutio indulget g̃naliter dispẽsationẽ, tũc satis ẽ tacita mẽs ꝯcilij qñ cõstitutio loqtur g̃naliter nõ ꝑmittẽdo, nec vetãdo dispẽsationẽ,

7 †ꝛ tũc i delictis dispẽsare põt in adulterio ꝛ minorib⁹ nisi reperiat̃ ꝓhibitũ ꝛ i maiorib⁹ vero nõ põt nisi exp̃sse videat̃ idulta vt no. doc. vbi supra in alijs vero d̃lictis regulariter nõ dispẽsat nisi reperiãtur sibi indulta, vt ꝓbatur in. d. §. de adul. ꝛ in. c. dilectus. d̃ tẽpo. ordi. ꝛ ratio assignatur qꝛ ꝑ dispẽsationẽ vulnerãtur iura supioris, vt. c. displicet. xxiij. q. iiij. ꝛ p3 ex diffinitione dispẽsationis q̃ diffinitur ꝑ glo. no. in. §. nisi rigor. i. q. vij. ꝛ istud nõ l3 inferiori. vt clemẽ. ne romani. de ele. ꝛ. c. cũ inferior. de maio. ꝛ obe. ꝛ q̃ dicãtur crimina minora illud

relinqtur arbitrio superioris. vt no. do. Anto. in d. c. at si clerici

8 §. de adul. & ibi. d. ab. de iud. ar. c. nisi cũ pridẽ. ď renũ. † & lz dispẽsatio reperiat͛ ɔcessa in vno casu nõ tñ dz extẽdi ad casuz similez, vel hñtez maioritatẽ rõnis. & rõ est ƀm eos vbi. s. qꝛ materia deuiat a iure cõi. ita tz Fede. de senis in ɔsi. xiiij. & Jo. an. i regula q̃ a iure de reg. iur. li. vj. in mercurialibus arg. l. qð vero. ff. de legi. & in regula in argumẽtũ de reg. iur. in. vj. tñ circa istud põt dici ꝙ si casus pmissus hz rõnẽ pmissionis expressaz ꝙ extẽdat͛ vbi reperitur eadẽ rõ tũc nõ fit extẽsio, sz potius includitur ex tacita mente pmittẽtis, facit gl. in c. j. ď tẽpo. ordi. in. vj. & i. c. ɋ̃uis. ď elec. l. vj. & in cle. j. eo. ti. de ele. & Dy. in regula vltima de reg. iur. i. vj. & gl. in. l. nõ dubiũ. C. de legi. facit. l. cũ pater. §. dulcissimis. ff. de leg. ij. tñ tex. est in ɔ̃riũ in. c. p venerabilẽ q̃ filij sint legi. sed in isto cāu pt dici, ꝙ q̃dã est dispẽsatio nõ odiosa, sed potius ɠ̃osa, & tũc fit extẽsio sicut in priuilegio. vt no. in. c. ex parte il tertio ď deci. & pmissa debẽt intelligi, vt eps nõ possit dispẽsare nisi vbi reperit͛ pmis-

9 suz, vel subsit maxima, & vrgens cã. vt tenẽt do. de rota † q̃re dõz est, ꝙ si canõ in materia penali pmittit dispẽsationẽ specialiter, vl ɠ̃naliter eps dispẽsare pt, vt no. d. ab. Fel. & d. Phil. dec. in d. §. de adult. de iud. & Jnn. in. c. dilectus. col. j. ď tẽpo. ordi. facit gl. i. c. postulasti. in ⱳbo dispẽsatis. de cleri. excõi. & gl. in. c. in qbusdã. q̃ est fi. gl. de penis. idẽ ẽt no. do. ant. in d. c. dilectus. in. v. notabili ď tẽpo. ordi. & do. Ab. in. c. veniens. in. ij. notabili. ď eo qui cognõ. ɔsangui. vxo. sue. & in. c. ij. ď cleri pug. in duel. ¶ Et predicta limitantur pcedere in pena q̃ eps ipõnere põt. secus si pena pape reseruata sit qꝛ tũc ẽt dispẽsatio reseruata vr͛ ꝙ ille tm̃ absoluere possit q ɔdẽnare pt. c. cũ iferior. ď maio. & obe. l. iij. ff. ď reg. iur. no. d. ant. post Host. i. c. ij. de bigamis. i fi. are. & fel. i. d. §. ď adul. & ista limitatio vr͛ vera qñ qs nõ pt ipõnere ex defectu potestatis secus vr͛ si ex priuilegio psone, qꝛ tũc vr͛ ꝙ dispẽsare possit cessante rõne. vt no. do. Phil. dec. in d. §. de adulterijs. qꝛ tali casu ille q nõ põt ɔdemnare absoluere põt, vt est tex. i. l. fi. C. vbi senator. vel claris. & ibi Bar. & Bal. dant rõnẽ ne illud qð est inductũ i fauorẽ retorqueat͛ in odiũ. & illud. d. Host. & do. Ant. ď but. decla-

10 rat͛ p ea q̃ no. d. Phi. dec. i. d. §. ď adul. ¶ † Scðo limitat͛ nõ pcedere in ɋ̃stõne ɔciliari in qua lz pmittat͛ dispẽsatio nõ vr͛ ꝙ eps possit qꝛ nõ hz ptãtẽ dispẽsandi ɔ̃ ɋ̃stõnẽ ɔcilij iuxta gl. in. c. cũ dilecti. in ⱳbo etate. de elec. vñ illa ⱳba dẽbẽt referri ad illũ q dispẽsare põt in tali casu ƀm do. ant. de but. in d. §. de adul. col. pen. tñ do. ab. ibi tz ɔ̃riũ vt ⱳba aliqd operent͛ dũ indulgent dispẽsationẽ. idẽ no. d. ab. in. c. de simoniace. col. j. ver. sed certe de simo. sed areti. in d. §. de adul. sequit͛ opi. d. ant. ꝙ probat hoc mõ, qꝛ ⱳba plata ipersonaliter referũtur ad illũ ad quẽ de iure actus ptinet, vt. l. si seruus lega. §. si margaritã. de legatis prio. Nõ obstat ƀm eũ rõ. d. ab. ꝙ ⱳba nihil opant͛, qð imo illa clausula operat͛ duos

11 effectus. ¶ † Primus est qꝛ qñ papa dispẽsat ɔ̃ ɔciliũ nõ sufficit clausula ɠ̃nalis nõ obstãte. vt no. archi. in. c. j. ď ɔsti. in. vj. Bald.

12 in. l. humanũ. C. de legi. & isto casu ƀm eũ erit sufficiẽs. ¶ † Scðs effectus est qꝛ papa reddit͛ facilior ad dispẽsaz ex eo ꝙ ɔciliũ permittit dispensationẽ, tñ Fel. in d. §. de adul. sequit͛ opi. d. ab. p tex. cũ gl. in. c. in qbusdã. ď penis. vbi erat ɋ̃stitutio ɔciliaris. vt colligit͛ ex suprascriptione ibi i ɔcilio generali, & tñ ƀm gl. ibi intelligit͛, ꝙ eps dispensare possit. allegat ẽt. c. qsqs. cũ gl. in ⱳbo fiat. ď electio. circa fi. tñ. d. Phil. dec. i. d. §. de adul. dicit ꝙ opi. do. anto. de but. & are. verior vr͛. Et rõ est qꝛ cũ eps nõ possit tollere ɋ̃stõnẽ ɔcilij, vt tz gl. i. d. c. dilecti in verbo etate. ď ele. nõ vr͛ qð illa ⱳba ɠ̃nalia de epis intelligant͛, vt pbat͛ in. c. ij. de bigamis. & ⱳba ɠ̃nalia deducunt͛ ad intellectũ iuris, vt no. i. l. gallus. §. q̃dã recte. ff. ď libe. & postbu. & illa ⱳba aliqd operant͛, vt tz areti. quẽ. s. retuli. & ƀm eũ ẽt est ɔsiderãdũ ꝙ p illa ⱳba nõ ɔceditur dispẽsatio ita ꝙ fieri possit ab eo q alias nõ haberet ptãtẽ, sz solũ remouet͛ dubitatio, qꝛ videbat͛ ꝙ dispositio deberet precise obseruari, adeo ꝙ ɔ̃riũ ẽt p viã dispẽsationis nõ posset fieri, & ad remouẽdũ istã dubitationẽ dr͛ nisi dispẽsatũ sit, qꝛ intẽtio superioris aliqd disponẽtis intelligit͛ inspecto iure cõi, & nõ vr͛ in dubio excludere dispẽsationẽ q̃ in ɔ̃riũ fieri possit. ¶ † Tñ plus mihi plz opinio do. ab. qꝛ sp

13 papa ẽ. s. ɋ̃stõnes ɔcilij, vt ẽ tex. in. c. significasti. de elec. gl. i. c. vbi piculũ. ď ele. i. vj. si ergo sit. s. ɋ̃stõnes ɔcilij frustratorie, & ⱳbũ dispẽsetur apponeret͛ in illa ɋ̃stõne nisi itelligat͛ ꝙ eps possit dispensare ar. c. si papa. de priuil. Nec obstat rõ aret. s. relata, qꝛ illud ẽ diuinare qꝛ iure nõ reperit͛ cautum nec est verisimile ꝙ ɔcil. illud

14 apposuerit ad effectũ quẽ dicit areti. ¶ † Scða ɔclusio pt elici p ista pte affirmatiua ꝙ eps sup adulterio, & minoribus criminib⁹ possit dispẽsare. d. §. de adul. ita tenẽt Jo. an. & do. ant. in. c. fina. ď tẽpo. ordi. & Do. ď san. ge. post Host. in. c. j. col. fi. de sup. neg. prela. in. vj. & Car. in ɔsi. xxxv. col. fi. infert ꝙ põt dispẽsare in piurio

qꝛ vr͛ minus delictũ adulterio, vt ibi p eũ. facit tex. in. c. j. ď sortilegijs, & ibi abb. post gl. fi. ɔcludit ꝙ episcopus dispẽsat in sortilegio similiter dispensat cum illo qui in sacris cõtraxit matrimoniũ vt. no. d. ab. in. c. ex tuarũ. qui cle. vel vouen. facit tex. in. c. j. de clerico p saltũ promoto. & in. c. j. de eo qui furtiue ordines suscepit.

15 ¶ † Et ista conclusio limitatur prio nisi pena ipso iure a canone imponatur. vt no. archi. in. c. lz canõ. de ele. in. vj. qꝛ sicut nõ pt iudex post sñiaz ab eo latã dispẽsare. l. diui. ff. de penis. & ij. q. vij. c. & ið, ita nec ɔ̃ latã a canone, & hoc declarat͛ per aret. & Fel. i. d. §. de adul. tñ istud dz intelligi respectu pene que non potest tolli cũ iã executio facta sit sed nõ excludit͛ dispensatio que fit post pactã penitentiam ad habilitandum personam. vt promoueri possit. vt not. do. Phil. dec. post alios doc. in. d. §. de adul.

16 ¶ † Scðo limitat͛ qñ verba canonis tollũt dispẽsationẽ ẽt h̃ pluribus modis verificari pt, prio si dicatur ppetuo obseruetur nam p istõ verbũ dispẽsatio remota vr͛. vt no. gl. in. c. cupiẽtes. §. cetez in ⱳbo ppetu. de ele. in. vj. & ibi. Do. idẽ ẽt no. Card. in cle. ij. §. si ⱳo. in. j. q. de vita & hone. cler. & Fel. & do. Phil. decius. in. d. §. ď adul. facit tex. in. c. ij. ď he. in. vj. & in. c. cũ illoꝝ de sen. excõ. & i. c. clerici ď cleri. excõ. minist. cũ similib⁹. vt no. d. Phil. dec. in. d. §.

17 de adul. ¶ † Tertio limitatur predicta conclusio nisi imineret scãdalũ ex dispẽsatione. vt no. d. ab. in. c. ɋ̃liter. el secũdo. col. vj. ⱳ. sed contra. de accusat. & Joã. de ana. in. c. insinuatũ de simo. cũ si. vt no. Fel. in. c. ij. ď prescrip. sic eẽ qꝛ pp scandalum euitandum dispensatio conceditur. c. quia circa, & tradit do. abb. de ɔsangui. & affini. facit tex. in. c. ij. de noui ope. nun. & Roma. in ɔsilio. cccvij.

18 ¶ † Quarto limitatur in canone conciliari ɔ̃ quẽ eps dispensare non põt vt no. gl. in. c. cũ dilecti in ver. etate. & ibi do. ab. de elect. nec etiam legatus. vt capi. dilectus. il primo de preben. & dign. & nullus inferior a papa tunc dispensare potest, vt no. do. ab. in cle. j. in ⱳbo eligat͛. de elec. & idez do. ab. in. d. c. cũ dilecti. de elec. facit tex. in. c. post trãslationẽ. de renũ. vbi papa reddit se difficiliorẽ in dispẽsando ɔ̃ ɋ̃stitutionẽ concilij. & hoc sane intelligitur, nisi ex magna causa episcopus hoc faceret. vt no. do. ab. in. d. c. cum dilecti. de ele. & Roma. in singu. cccclxxxvj.

19 ¶ † Quinto limitatur quando canon legem imponeret episcopo vt no. d. ab. in. d. §. de adul. vbi alle. Jo. an. in. c. j. de sup. neg. prela. in. vj. & ibi Do. de san. ge. colũ. fi. in ver. item non dispensant, &

20 Roma. in consi. cccxxv. col. ij. ⱳ. vlt. videtur. ¶ † Item regulariter episcopus super criminibus maioribus adulterio dispensare non põt, vt no. do. abba. fel. & do. Phi. dec. in. d. §. de adul. ita ẽt tz Ro. in consi. cccxxv. incip. quo ad primũ. in. iij. dubio. & ideo super incestu non dispensat eps, vt no. do. ab. in. c. j. in fin. de eo qui cog. ɔsan. nec etiam dispensat cum raptore. vt. c. ij. & ibi do. abb. in vlti. notabili. de rapo. & ista ɔclusio ẽt ampliatur, vt procedat i casibus in quibus eps regulariter dispensare non potest nisi sibi expresse concedatur. c. dilectus filius. de tempo. ordi. vt no. doct.

21 in. d. §. de adul. ¶ † Et ideo episcopus dispensare nõ põt ꝙ ignobilis recipiat͛ in canonicum contra statutum ecclesie vt no. roma. in singu. cccclxxxv. vbi alleg. Jnn. in. c. fi. de cleri. nõ resi. qui h̃ generaliter dicit in quolibet statuto ecclesie in quo agat͛ de interesse canonicoꝝ. & idẽ sequit͛ do. Phi. dec. in. d. c. at si cleri. §. de adul.

22 de iudi. ver. iiij. conclusio. ¶ † Similiter nõ dispensat eps cũ penitus illiterato, vt promoueri possit: vt no. archi. & Do. de san. ge. i. c. non cõfidat. l. dist. facit tex. in. c. nullus. de tẽpo. ordin. ¶ Nec etiam dispensat eps ꝙ iudeus teneat nutricẽ xpianam in domo.

23 vt no. do. ab. post Car. in. c. ad hec. de iudeis. ¶ † Nec etiã dispẽsat eps ꝙ corrupta fit abbatissa, qꝛ solus papa hoc potest. vt no. Car. in cle. attendẽtes. §. statuimus. in. x. q. de sta. mo. & idẽ tenet Cal. in consi. iij. ti. de offi. vica. in fi. vbi assignat plures casus in qbus eps nõ põt dispẽsare. & Spe. in ti. ď dispensatione. §. nũc de epoꝝ. cum simi. vt no. do. fel. & do. Phil. decius in. d. §. de adul. & circa istum articulum reperio ꝙ eps dispensat in pluribus casibus. vt no. Specu. in ti. de dispensatione. §. nunc de episcoporuz.

24 ¶ † Primo dispensat episcopus, cum ordinato extra tẽpora statuta a iure. c. consultationis. & ibi gl. & doc. de tempo. ordi. maxime ex speciali mãdato pape ƀm quosdã in. c. cum quidã, & ibi alij contra. ƀm Spe. vbi. s. vbi dicit solum papam extra tẽpora posse aliquem ordinare. c. j. de tempo. ordi. & si alius hoc fecerit papa solus dispensat cum ordinato, & cum ordinante. c. cum quidam. & c. cum dilectus. de tempo. ordi. tamen Ange. ď claua. in sua summa in verbo irregularitas primo. & xxxv. tenet ꝙ episcopus qui ordinauit extra tempora non poterit dispensare sed bene successor eius. & hoc in ordine recepto, non autez in ordine recipiendo & sic concordatur. c. cum quidam. de tempo. ordi. Nec obstat. c. litteras, & c. dilectus. eo. ti. ď tempo. ordi. quia habent locũ ɋ̃do

eadem

eadẽ die qs recipit plures ordines ⁊ tũc sol⁹ papa dispẽsat si qs receperit ordines ab alieno epõ ꝓprius eps põt dispẽsare. vt no. Do. de san. ge. in. c. eos. col. iij. de tempo. ordi. in. vj.

25 ¶ † Secundus casus in quo dispensat eps, vt qs hẽat plura bñficia curata qñ in dispensatione ꝯsideratur vtilitas, ⁊ necessitas ecclesie, vel personaꝝ ipsius nõ aũt si ꝯsiderantur merita vel fauor. seu excellentia ꝑsone qꝛ tunc solus papa dispẽsat, vt no. Specu. post multas opi. in ti. de dispẽsatione. §. videndum. ver. sꝫ nunquid eps. ita etiam no. do. abb. in. c. dudũ il. ij. de elec. ⁊ in repetitio. c. extirpãde. §. qui vero de preben. ⁊ digni.

26 ¶ † Tertio dispensat episcopus cum ordinatis ab alieno episcopo inconsulto vel contempto proprio, vt no. Domi. de sancto ge. in. c. eos. de tempo. ordi. in. vj. colum. iij.

27 ¶ † Quarto dispensat episcopus cum ordinatis ignoranter ab episcopo excõmunicato. c. fi. ⁊ ibi do. Ant. de ordinatis ab episcopo qui renunciauit episcopatui no. d. ab. in. c. j. de scismaticis.

28 ¶ † Quinto dispẽsat eps cũ ordinatis ignorãter ab epõ q renunciauit epãli dignitati, vt no. in. c. j. de ordi. ab epõ. ⁊ spec. vbi. s̃.

29 ¶ † Sexto dispẽsat eps, vt duo eligãtur ad vnã prebẽdã, vt no. i. c. tue de prebẽ. ⁊ ibi glo. ⁊ doc. ⁊ Spe. vbi. s̃. ⁊ an vna prebẽ. diuidi possit ex modo vel de duab⁹ vna. vt no. gl. ⁊ ibi doc. in. d. c. tue. de p̃bẽ. ⁊ idẽ de ecclesia parrochiali. c. ad audientiã. d̃ eccl. edific.

30 ¶ † Septimo dispẽsat eps cũ clerico per eũ suspẽso ab officio, ⁊ bñficio pp crimen vsure. c. preterea. de vsuris, ⁊ Spe. vbi. s̃.

¶ Octauo episcopus dispensat cum adulterio, ⁊ alijs minorib⁹ criminibus. d. §. de adul. cum simi. vt. s̃. dixi.

31 ¶ † Nono dispensat eps cũ pugnãte in duello. c. j. de corpore viciatis. ⁊. c. j. de cleri. pugnan. in duello. ⁊ illd̃ veꝝ est dũmõ mors, vel mutilatio non sequat̃, vt. xxiij. q. viij. ⁊ Specu. vbi. s̃.

32 ¶ † Decimo dispensat episcopus in multum enormi, ⁊ notorio crimine, vt no. in. c. j. de corpore viciato. facit. c. ij. de aposta: ideꝫ etiam in capitalibus occultis. li. dist. c. eis, ⁊ plenius in. c. ex tenore. de tempo. ordi. ⁊ ibi per glo. ⁊ specu. vbi. s̃.

33 ¶ † Undecimo episcopus dispensat cum sacerdote qui simul plures concubinas habuit, vt no. in. c. fraternitatis. xxxiiij. di. ⁊ in. c. quia de bigamis. spec. vbi. s̃.

¶ Duodecimo eps dispẽsat cũ alienigena instituto in ecclesia ꝑ eũ q instituere nõ poterat. c. fi. d̃ cler. ꝑegri. ⁊ ibi doc. ⁊ spe. vbi. s̃.

34 ¶ † Decimotertio eps dispensat cũ presbitero qui de facto ꝯtraxit matrimoniũ cũ virgine. s. quo ad executioneꝫ sui officij. c. sane il. ij. ⁊ ibi gl. ⁊ do. ab. de cleri. coniuga. faciunt no. in. c. nuper. de bigamis, vbi dr̃ ꝙ laicus hñs vxorẽ, si postea sacerdos ꝯhat, dicitur bigamus, ⁊ cũ eo nõ põt eps dispensare, secus si ꝯhat is post sacerdotiũ cũ virgine. vt. d. c. sane. faciunt no. i. c. fi. de biga. ⁊ ita tꝫ Spec. vbi. s̃. vbi ẽt addit ꝙ idẽ ẽ cũ diacono qui ꝯxit matrimonium eps põt peracta penitentia, ⁊ dimissa vxore. c. j. qui cle. vel vouẽ. ⁊ illud limitat Spe. nisi bis contrahat per. c. presbiterum. xxviij. dist. vel nisi contrahat cum corrupta. c. fi. de bigamis.

35 ¶ † Decimoquarto eps dispẽsat cum diacono qui diaconuꝫ vulnerauit, ⁊ matrimonium de facto ꝯtraxit qꝛ peracta penitẽtia cũ eo dispensat eps, vt possit in presbiterum ordinari. d. c. j. qui cleri. vel vouẽ. ⁊ Spe. vbi. s̃. ⁊ Jo. an. post eum in sua additione.

36 ¶ † Decimoquinto eps dispensat cum monacho, ⁊ canonico regulari. vt possint in ecclesia seculari ministrare diuina. vt. xvj. q. j. doctos. ⁊. c. ex auctoritate. ita tenet Spe. vbi. s̃.

37 ¶ Decimosexto dispẽsat eps cũ eo q excõicatus recipit bñficiũ. d̃ cle. excom. mini. c. postulastis in prin. ⁊ ibi per Inn. ⁊ Jo. an. in. iij. glo. ꝙ est veꝝ, nisi fuerit excõicatus per papã ob ꝯtẽptũ sedis apostolice. c. bone d̃ eta. ⁊ quali. vbi dicitur tali excõicato. nõ posse bñficiũ ꝯferri, ⁊ ibi per glo. ⁊ doc. idẽ in suspẽso ꝺm glo. ibidẽ q ẽt dicit cũ eo nõ posse epꝫ dispensare, ꝙ ẽt tꝫ Spe. vbi. s̃. ver. xvj. quinẽt. d. gl. nõ posse suspẽsuꝫ tractare spiritualia, vt ibi facit, nec excõicatus alias dꝫ deponi ꝑ. c. veritatis de dolo, ⁊ ꝯtu. nec omitto ꝙ excõicatus q ꝑ annũ, ⁊ vltra stetit i excõicatione dꝫ offõ suo priuari. xj. q. iij. rursus ꝺm gl. no. in. d. c. cũ bone, q̃ omnia bñ not.

38 ¶ † Decimoseptimo cum clerico per saltũ promoto. c. j. de cle. ꝑ sal. promo. lij. dist. c. j. ⁊ Spe. vbi. s̃. ver. xvij.

39 ¶ † Decimooctauo cũ nõ ordinato ministrante. s. ad bñficium, ⁊ vt post biẽnium, vel triẽniũ in ordine suscepto ministret non vt ad superiorem promoueatur. c. ij. vt ibi no. de cle. nõ ordi. mini. ⁊ predicta in Spe. vbi. s̃. ver. xviij. vide qꝛ oia dixi quod not. ꝙ is q caret ordinibus sacris irregularis est si diuinũ exercet offm̃, ⁊ idem dicit qui hꝫ vnũ ordinẽ si in maiori exerceat, qꝛ cum talibus sol⁹ papa dispẽsat, vt tolleret̃ in ordine suo ad superiores ascẽdat. xj. q. iij. paruulis. xxv. q. ij. sic decet, sed Spe. ibi refert quosdã voluisse ꝙ ẽt eps dispẽset ar. no. in. c. i. ⁊. ij. de cleri. excõ. mini. ⁊ ibi ꝑ gl. Jo. an. ⁊ doc. vide etiam no. in. c. at si clerici. de iudi.

40 ¶ † Decimonono dispensat eps cũ diacono missaꝫ celebrãte. s. ꝑacta penitentia, vt bñficiũ retineat, ⁊ etiã, vt post biẽniũ, vel trienniũ exerceat offm̃ diaconat⁹, nõ vt ad sacerdotiũ ꝓmouet̃ ad ꝙ solus papa dispensat no. in. c. i. ⁊. ij. de cler. excom. mini. ⁊ ibi glo. Jo. an. ⁊ doc. vbi. s̃. versi. xix.

41 ¶ † Uigesimo cũ religioso, vt ad religionẽ trãseat mitiorẽ d̃ reg. ⁊ trãs. ad reli. c. signãtũ. ⁊. c. ex parte d̃ tẽpo. ordi. ⁊ tꝫ spe. vbi. s̃. ver. xx. Inno. in. c. fi. de renuncia. ⁊ ibi Jo. an. in nouella sup tertia gl. ⁊ in. d. c. significatũ ꝑ Jo. an. ⁊ Archi. in. c. si religiosus. de elec. in. vj. ⁊ ioã. an. in addi. Spe. de dispẽ. §. sunt quoqꝫ. x̃. xxiiij.

42 ¶ † Uigesimoprimo dispensat in commutatione prebẽdarũ, ⁊ ꝑsonarum. c. quesitũ, de rerum permu. ⁊ ibi ioã. an. ⁊ doct. ⁊ glo. in cle. j. eo. ti. ⁊ Spe. vbi. s̃. versi. xxiij.

43 ¶ † Uigesimosecundo cum eo q bigamũ ordinauit de bigamis. c. j. tenet spe. vbi. s̃. versi. xxij.

44 ¶ † Uigesimotertio cum eo qui irregulares promouit Spe. ibidem inno. ⁊ ioan. and. in. c. dilectus. de tempo. ordi.

45 ¶ † Uigesimoquarto cum falsario, vt vel incarceret eũ vel ad papã remittat. xix. di. in memoriã, ⁊ Spe. vbi. s̃. ver. xxiij. ⁊ not. ꝙ si certus est clericũ esse falsariũ debet d̃poni. l. dist. si episcopus, ⁊ i. c. ad falsarioꝝ de cri. fal. tenet gl. in. d. c. ad memoriam vbi etiaꝫ ponit gl. quot, ⁊ quibus modis dici possit charta falsa.

¶ Uigesimoquinto in dispensatione ordinum ecclesiasticoꝝ quorum episcopus est preordinator. xxi. di. cleros. xxv. di. c. j. xxiij. distin. tales Spe. vbi. s̃. ver. xxiiij.

46 ¶ † Uigesimosexto, vt clericus coniugatus habeat simplex beneficiũ. xxviij. dist. de his ⁊. c. decernimus ioan. an. in. c. ioannes. de cleri. coniug. ⁊ Spe. vbi. s̃. versi. xxv.

47 ¶ † Uigesimoseptimo, vt clericus ꝯiugatus finita penitentia ꝓmoueatur. xxiiij. dist. fatuitas. nisi fuerit per sententiam damnat⁹ vel infamis de ipso ordine. c. quesitum. de tempo. ordi. Spec. vbi. s̃. ver. xxvj. ⁊. §. iuxta. ver. ĩ suspensis.

48 ¶ † Uigesimooctauo cũ ideota promoto vt remaneat, ⁊ nõ d̃ponatur, sed doceatur. x. q. j. placuit. xxxviij. distin. nullus. ⁊. c. sedulo ꝙ veꝝ, nisi sit omnino illiteratus Spe. vbi. s̃. ver. prohibetur, nõ tamen dispensat. vt illiteratus ꝓmoueatur. l. di. non ꝯfidat., ⁊ Spe. vbi. s̃. ver. xxvij. ⁊ in. d. §. iuxta. ver. ꝯhitur ibi iteꝫ illiterati, ꝙ bene notent episcopi, vt cogant clericos illiteratos adiscere litteras, sꝫ melius faciunt si eos nõ promoueant. xxxvj. dist. illiteratos. vbi eps ꝓhibetur ad ordines sacros promouere clericũ litteraꝝ ignarus, cũ talis nõ sit aptus diuinis officijs, ꝗnetiã ignorantia mater cũctoꝝ erroꝝ maxime in sacerdotibus dei vitanda est, qꝛ docẽdi offm̃ susceperunt in populo dei sacerdotes. n. legere sacras scripturas paulo dicẽte ad timotheũ attẽde lectioni, exhortationi, ⁊ doctrine, ⁊ semper mane in his. sciant ergo sacerdotes scripturas sacras, ⁊ canones, ⁊ omne opus eoꝝ in predicatione, ⁊ doctrina ꝯsistat atqꝫ edificent cunctos tam fidei scientia quam operũ disciplina. tex. est no. xxxviij. di. quem paꝝ curat do. Pe. episcopus canonicus firmanus litterarum ignarus.

49 ¶ † Uigesimonono dispensat episcopus in penitẽtijs iponẽdis. xlv. di. lꝫ. ⁊ ꝑ totũ. xxvij. q. vij. tẽpora. ⁊ eũ allegãt qd̃ itelliges cuꝫ rõne, ⁊ modestia alias nõ d̃ peni. di. v. falsas. xxiij. q. iiij. si is qui, adeo ꝙ põt episcopus mitigar̃ canones penitẽtiales. xxvj. q. vij. tẽpora. de penitẽ. dist. j. pene. ⁊. c. x̃bũ dei. ⁊. c. medicinã. ⁊. mensurã ⁊. c. iudex. itẽ dꝫ penitẽtiã põderare. de ꝯsec. dist. iij. de penitentibus. de peni. ⁊ remi. c. significasti. ⁊. capi. quesitum, nisi ei a canone ꝓhibeatur. xxiij. q. vltim. pessimã.

50 † ita tꝫ Spe. vbi. s̃. versi. xxviij. vbi ẽt subdit. ⁊ in x̃. prohibet̃. ꝙ nõ põt eps dispẽsare ad ꝓmouẽdũ penitẽtes. li. dist. penitẽtibus. c. ꝯfirmãdũ. ⁊ ca. nõ confidat. lxj. di. sacerdotib⁹. x̃. proferẽs. ar. ꝯ. xxix. di. presbiter. ⁊. c. q̃sitũ. de pe. ⁊ re. sed dic vt ibi per doc.

51 † Hic adde ꝯgruẽter cãus spãliter reseruatos in epõ in penitẽtijs quos ponit glo. singu. in. c. ij. d̃ pen. ⁊ remis. in. vj. vcꝫ absolutio excõicati maiori excõicatione, ꝙ nõ lꝫ simplici sacerdoti. c. nuper. de sen. excõ. itẽ in blasfematore dei ⁊ sanctoꝝ pub. c. nullus. eo. ti. itẽ in sortilego, eo. ti. c. ij. itẽ in cõmutatione voti. c. j. de voto. itẽ i depositione male ablatoꝝ incertorum, vel certorum si nõ extant hi quibus restõ fieri dꝫ de iudi. ca. cũ sint. itẽ ꝯ mr̃imoniũ ꝯctũ clã. vel ꝯ interdictũ ecclesie. itẽ in oĩ pub. crimine enormi. itẽ in oppressione filioꝝ. itẽ in homicidio. itẽ in falso testimonio. itẽ in falso instr̃o. iteꝫ in periurio. itẽ in incestu. item in corruptione monialium. item in coeunte cuꝫ brutis secundum. d. glo. quam no. ⁊ ibi per doc. in singulis.

52 ¶ † Trigesimo dispensat eps cũ sacrilego. l. dist. si quis presbiter de fur. c. fi. ⁊ Spe. vbi. s̃. ver. xxix. vbi etiam subdit esse sacrilegiũ qui capit vel capi facit Car. c. ad apostolice. de re iud. quinetiam

graues penas icurrit. vt. c. felicis. de penis. i. vj. ſ; Jo. an. i addi. Spe. vbi. ſ. offendés xͦ pſoná Car. tenetur. l. iulia. maie. c. felicis. prealle. ſed de offendente epiſcopũ vide in cle. j. eodẽ titu.

53 ¶ † Sed hic inſurgit dubiũ nũquid poſſit Card. legatus abſoluere capiẽtẽ ipſuz Car. ⁊ dicit breuiter qͦ ſic ẽt in nõ mortis articulo, q: l; qs ſuſpectus iudex videat̃ ad vlciſcẽdũ iniuriá ꝓpriaz. xxiij. q. j. c. j. iij. q. v. q: ſuſpecti. l. j. C. ne qs in ſua cá cũ ſi. q: excóicatus nõ pót abſolui, niſi petat abſolutioné. xj. q. iij. c. plerũq;. ⁊. c. cũ aliqs de eo q duxit in matrimoniũ. c. ſignificaſti ꝓ quo facit illud Ratis aldigerij. ⁊ ita ↄcludit Jo. an. in additio. ſpec. ti. ó lega. §. nũc dicimus. ver. ſed q̃ritur vtrũ legatus, ⁊ ſic intelligit̃ tex. in. d. c. felicis. ⁊ in. c. ſi qs ſuadẽte. xvij. q. iiij. ⁊ intellige predcá ꝓcedere qñ Car. captus eſt legatus, alias. n. nõ pót abſoluere cum careat iuriſdi. ⁊ ſic ad papá recurrẽdũ eẽt p abſolutionẽ ṕterquá in articulo mortis, ⁊ ſic loquit̃. d. c. felicis, ⁊ q: dixi nõ poſſe abſolui qui nõ petit dic idẽ ꝓbari in. c. qͦ qdá de pe. ⁊ remiſ. ſed ṕt qs qñq; inuitus, ⁊ impenitens abſolui puta teſtis, vt teſtimoniuz dicat in cá ne principale negociũ retardetur. c. veniẽs. in fin. ⁊ ibi gl. But. ⁊ doc. de teſtibus, ⁊ ibi Jo. de imo. ⁊ no. in. c. ab excóicato de reſcr. ⁊ Phi. de franchis in. c. ad hec de appel. tunc tñ remanet vinculũ peccati, l; tollat̃ vinculũ excóicationis ẜm doc. p. c. quod quidá de peni. ⁊ remiſ. qͦ eſt bene notádum.

54 ¶ † Trigeſimoprimo diſpẽſat eṗs cũ homicida in beneficio tãtũ ne mendicet. c. ſtudeat. l. di. c. ij. de cle. pug. in duel. ⁊ ſpe. vbi. ſ. xͦ ſi. xl. vbi ſecus dicit quo ad officium. l. di. miror.

55 ¶ † Trigeſimoſecundo cum ſeruo promoto ſi velit euz redimere. liiij. di. gñaliter, ⁊ ſpec. vbi. ſ. ver. xlj.

56 ¶ † Trigeſimotertio cũ ſuo monaſterij, vt ꝓmoueat̃. liiij. di. multos ó ſuis nõ or. c. de famulis, ⁊. c. eo ⁊ t; ſpec. vbi. ſ. verſi. xlij.

57 ¶ † Trigeſimoquarto cum clericis, vt ꝓmoueantur inuiti. lxxiiij. diſtin. c. ſi. ⁊ ſpec. vbi. ſ. ver. xliij.

58 ¶ † Trigeſimoquinto cũ aſſumpto de ſua dioceſi in eṗz, vt remaneat in primo beneficio ſi nõ admittatur ad epiſcopatũ ad quem fuit promotus. xxij. di. ſi quis epiſcopus, ⁊ ſpe. ver. xliiij.

59 ¶ † Trigeſimoſexto cũ hr̃tico ↄuerſo. l. di. preſbiteros q. de hr̃. c. ad abolẽdá de ↄſcra. diſt. ij. ego berengarius, ⁊ ſpecu. verſi. xlv.

60 ¶ † Trigeſimoſeptimo cum ſciſmatico. l. diſt. vt conſtitueretur, ⁊ ſpecu. verſi. xlvj.

61 ¶ † Trigeſimooctauo diſpẽſat eṗs cũ raptore quo ad viaticũ ei ↄcedẽdũ de rapto. c. ſup eo. §. ſi vero. predonibus. n. diſpẽſatiue communicamus. xxiiij. q. ij. ſane, ⁊ tenet Specu. verſi. xlvij.

62 ¶ † Trigeſimonono, vt recipiat̃ ex cá minor procuratio q̃ ſolita ſit qnta. q. ij. relatũ. ⁊. c. felicis de cenſi. in. vj. ⁊ Spec. ver. xlviij.

63 ¶ † Quadrageſimo in minoratione tertie vel quarte decimaꝝ ex cauſa. v. q. ij. priſcis. ⁊. c. vnio. xij. q. iij. c. ſi. ⁊ Spe. verſi. xlix. ⁊ plenius in verſi. lxxvj.

64 ¶ † Quadrageſimoprimo in executione ſententie inferenda. xj. q. iij. cum apud. ⁊ Spe. ver. l.

65 ¶ † Quadrageſimoſecundo, cum ſortilego clerico qui pro furto reperiendo ad aſtrolabij inſpectionem recurrit qui de iure per annum celebrare non debet de ſortilegis. c. ex tuarum. xxvj. q. v. cótra idolorum. ⁊. c. peruenit. ⁊ ſpe. ver. li.

66 ¶ † Quadrageſimotertio, vt monachus vnius religionis poſſit ṗſidere monaſterio alterius religionis de elect. c. cũ monaſteriũ. ſpec. in verſi. lij. ⁊ in. §. gñaliter ver. legatus vbi plenius, ⁊ in tit. ó lega. §. nunc oſtendẽdũ. verſi. lxix. ⁊ no. in. c. officij. ⁊ ibi docto. de electio. ⁊ in. c. cum in magiſtrum eo. ti. xvj. q. vij. noua.

67 ¶ † Quadrageſimoquarto cũ clerico poſt. xxiiij. annos. ⁊ nõ añ, vel ẽt ſi patiatur defectũ in ſcientia, dũtñ nõ ſit nimis rudis, vel ẽt in ordinibꝰ, dũtñ ſit in minoribus, ⁊ in breui poſſit ꝓmoueri ad ſacros, ⁊ id quo ad regimen eccleſie parrochialis, ſeu plebis vel q̃ ad dignitates de elect. c. dudũ de eta. ⁊ quali. c. preterea. ⁊. c. indecorum. ⁊ plenius per Jo. an poſt Spe. in addi Spe. vbi. ſ. xͦ. liij. vbi vide omnino. ⁊ in. c. j. de eta. ⁊ qualita. in. vj.

68 ¶ † Quadrageſimoquinto, cũ eo q bñficiũ renũciat. vt ſibi victũ ↄcedat in eo. ar. xvij. q. j. q̃uis de renunciatione ad ſupplicationẽ etiam ſi ob culpam remoueatur ſecundum ſpecu. in verſi. liiij.

69 ¶ † Quadrageſimoſexto cũ eo qui petit ceſſionem. ſ. vt vel cedat vel remaneat de renũ. c. j. c. admonet. ⁊. c. quidam ⁊ ſpe. ver. lv.

70 ¶ † Quadrageſimoſeptimo quod monachus in minoribus ↄſtitutus fiat abb. de eta. ⁊ quali. c. tuá, ⁊ in ſpe. ver. lvj.

71 ¶ † Quadrageſimo. viij. eṗs diſpẽſat cũ illis q̃s ſine ti. diſpẽſatiue ꝓmouit ad ſac. ord. vt hẽant ad ſuſtẽtationẽ. c. accepimꝰ ó eta. ⁊ q̃li. c. cũ ſ;. c. nõ liceat. c. eṗs. ó ṕb. ⁊ dig. ſpec. vbi. ſ. ver. lvij. vid ẽt Bar. in trac. ſuo de eṗo in ſecũda parte lib. iiij.

72 ¶ † Quadrageſimonono eṗs diſpẽſat cũ caſtratis in cunabulis, vel a dñis alias a barbaris, vel caſtratis metu lepre; vel ita nati ſunt. ſ. vt ꝓmoueant̃, vel ꝓmoti remaneant in ſuis ordinibus. c. ex pte. b. ⁊ q̃ſi p totũ de corpore viciatis. ⁊. c. ſi qs ꝓ egritudine. ⁊. c. eunuchus. l. diſt. ſ; ſi qs hoc ſpõte, vel pp deũ feciſſet, vl̃ ſibi fieri affectaſſet nõ diſpẽſatur cũ eo niſi p papá. lv. diſti. q pte. ⁊. c. ſignauit. de corpore viciatis ſic, ⁊ cũ hñte maculá i oculo diſpẽſari d; p ſolũ papá, vt no. Inn. ⁊ ibi doc. i. c. ij. ⁊ Jo. an. i. c. ſignaſti. de corpe viciatis, ⁊ idẽ Jo. an. i addi. ſpe. vbi. ſ. xͦ. lviij. ⁊ bar. vbi. ſ.

75 ¶ † Quinq̃geſimo eṗs diſpẽſat cũ ſacerdote extraneo, vt occulte celebret ſi lr̃as, vel teſtes nõ h; faciẽtes fidẽ ó ſua ordinatione. c. ſi. ó cleri. peregri. ad ſi. ⁊. lxxj. ⁊. lxxij. di. p totũ ſpec. ⁊ bart. vbi. ſ.

74 ¶ † Quinquageſimoprimo eṗs diſpẽſat, vt prelatus hẽat perpetuũ, victum in. c. ad hec. de officio vicaria. q̃uis prelatus debeat in ꝓpria pſona ſeruire in bñficio qͦ ei datur pp officiũ octuageſimaprima diſti. c. eos. ⁊ Specu. ⁊ Barto. vbi. ſ.

75 ¶ † Quinquageſimoſecũdo eṗs diſpẽſat, ⁊ licẽtiá dat, vt ṕlati inferiores poſſint ſuos ſubditos excóicare. c. ſi ſacerdos. ⁊. c. cũ ab eccleſiaꝝ de officio ordinarij, q: de iure cói id nõ poſſent facer̃, vt no. Jo. de deo in. c. nõ ſatis. de offi. arch. ⁊. d. ab. poſt alios doc. i. c. cũ ↄtingat. ó foro ↄpe. ⁊ in. d. c. ſi ſacerdos. de offi. or. niſi alió eſſet de ↄſuetudine, aut priuilegio. d. c. cum contingat de foro cópe. no. ſpec. ⁊ Bar. vbi. ſ.

76 ¶ † Quinquageſimotertio diſpenſat epiſcopus cum clerico ꝑcuſſore. c. j. de cleri. percuſ. ⁊ ibi per doc. not. in ſumma. xlv. diſt. ⁊ in. c. ſi qs omnem. j. q. vij. ⁊ ſpe. ⁊ Bar. vbi. ſ.

77 ¶ † Quinquageſimoquarto eṗs diſpẽſat cũ rectoribus, ad ſinodũ nõ veniẽtibus, vt no. in. c. ſup his. ó maio. ⁊ obe. ⁊ ipſi pñt puniri niſi veniãt. c. pe. ⁊ q̃ſi p totũ. xviij. diſt. ſpec. ⁊ Bar. vbi. ſ.

78 ¶ † Quinquageſimoquinto eṗs diſpẽſat, vt ſine vicio fiat tráſactio ſup decimis. c. ſtatuimus. de tráſa. ⁊. c. j. de reꝝ ꝑmuta. ⁊ etiá in bñficio. c. decetero cũ ſi. de tranſa. ⁊ ſpecu. ⁊ Bar. vbi. ſ.

79 ¶ † Quiquageſimoſexto d; eṗs diſpẽſare cũ clerico depoſito, ne tradat̃ iudici ſeculari. c. cũ nõ ab hoie. ó iu. q: ſp i eo remanet caracter ⁊ viuere d; clericaliter. vt no. p gl. ⁊ ibi doc. i. c. degradatio. ó penis, ⁊. d. ab. i. c. j. ⁊. ij. ó cle. excõ. mini. ſpe. ⁊ Bar. vbi. ſ.

80 ¶ † Quinquageſimoſeptimo diſpẽſat eṗs, vt ↄtumax nõ ſit ↄtumax. vt no. in. c. ↄſuluit de offi. delega. ⁊ i. c. j. ⁊. ij. ⁊ i. c. cũ dilecti. ⁊ in. c. cũ oli;. de dolo, ⁊ ↄtu. Spe. ⁊ Bar. vbi. ſ.

81 ¶ † Quinquageſimooctauo eṗs diſpẽſat, vt añ ſniam fructꝰ ſeq̃ſtrent̃. c. pe. ⁊. c. ſi. ó ſeq̃ſtra. poſſeſ. q̃uis ſeq̃ſtratio regulariter ſit interdicta. C. de prohibita ſequeſtrá. l. j. Spe. ⁊ Bar. vbi. ſ.

82 ¶ † Quinquageſimonono epiſcopus diſpenſat cũ ſuſpecto ó crimine ne condemnetur. c. litteras. de preſump. c. cum dilecti. de dolo, ⁊ ↄtu. ſpe. ⁊ Barto. vbi. ſ.

¶ Sexageſimo epiſcopus diſpenſat quod vir, ⁊ vxor ſeparatim viuant ne deterius inter eos contingat. c. tua nos. de iureiur. quáuis contrariũ dicatur in. c. ſi vir. xxvij. q. ij. ⁊ ſpe. vbi. ſ. ⁊ illud verũ eſt, ſi vterq; velit caſtitatẽ obſeruare alias alterũ cogit eṗs ad alterũ redire p vinculũ excóicationis. d. c. tua nos. ⁊. c. j. c. dudũ. quaſi per totum de conuerſione coniug. vt no. ſpe. ⁊ bar. vbi. ſ.

83 ¶ † Sexageſimoprimo epiſcopus poteſt cogere clericuz, vel monachum ratione iuramenti eſſe loco obſidum. c. ex reſcripto. de iureiuran. ⁊ ſpe. vbi. ſ.

84 ¶ † Sexageſimoſecundo ſi prelatus diffidit de iure ſuo poteſt rẽ quam eccleſia poſſidet dimittere, vt no. ſpe. ⁊ bar. vbi. ſ. per argu. c. bone. il ſecundo de poſtu. prela.

85 ¶ † Sexageſimotertio diſpẽſat eṗs in correctione moꝝ, ⁊ i diſpẽſatione rerũ eccleſiaſticaꝝ. c. precipimus. xij. q. j. ⁊. c. j. xvj. q. vij. ñ aũt ſine ratione, ⁊ iuſticia. xj. q. iij. c. illud. ⁊. c. plerunq;. ⁊. c. cũ nouimus. xij. q. ij. ſpe. vbi. ſ. ver. lxxij. ⁊ bar. vbi. ſ. ver. lxiiij.

86 ¶ † Sexageſimoquarto eṗs diſpenſat cũ fure rei eccleſiaſtice, vt ſibi pena mitigetur. xij. q. ij. fraternitatis. ⁊. xiiij. q. vj. ſi res. l. diſt. ſi quis preſbiter. xvij. q. iiij. ſi forte, ⁊ poſt peractá penitentiá poſſunt ad ſacros ordines ꝓmoueri, vt no. ſpec. ⁊ Bar. vbi. ſ.

87 ¶ † Sexageſimoquinto diſpenſat, vt ſeruus eccleſie benemeritꝰ cum peculio manumittatur. c. ſi quos de ſeruis. ⁊. c. cũ redẽptor. xij. q. ij. ſpec. ⁊ Bar. vbi. ſ.

88 ¶ † Sexageſimoſexto qͦ res eccleſie tẽpore chariſtie vendantur pro elemoſina pauperũ, ⁊ pro redẽptione captiuoꝝ. x. q. ij. c. ij. ⁊. xij. q. ij. c. aurũ ⁊. c. gloria ⁊. c. ſacroꝝ ſpecu. ⁊ Bar. vbi. ſ.

89 ¶ † Sexageſimoſeptimo cũ eccleſia parrochiali vel rectore eius dimittendo ei quartam decimarum ſibi debitam. c. de quarta. de preſcri. ⁊. xij. q. iij. epiſcopus ⁊. x. q. iij. c. relatum ⁊ ſpe. vbi. ſ. verſ. lxxvj. facit. c. paſtoralis de dona. ⁊ bar. vbi. ſ.

90 ¶ † Sexageſimooctauo ſi pater exheredato filio inſtituerit eccleſiá. poteſt epiſcopus reſtituere filio hereditatem. xiij. q. ij. c. ſi quis

iraſcitur

frascit̃ ⁊ spe. vbi.s̃.ver.lxxviij. vbi addit idem esse si pr̃ credidit se nõ habiturũ filios ecclesie ꝯtulit bona sua vsufructu sibi retento ⁊ priusquã sibi filius nascatur.c.quicunque.xvij.q.iiij.⁊ bart.vbi.s̃.

91 ❡†Sexagesimonono vt suspensus in quo signa penitentie apparuerunt apud ecclesiã sepeliatur.c.quicũque.xiij.q.j.secus si fuerit impenitens.xxiij.q.v.c.placuit.⁊ spe.⁊ barto.vbi supra.

92 ❡†Septuagesimo quod sacerdos in causa ciuili testimoniũ ferat.c.quãquã.xiiij.q.ij.spe.vbi.s̃.ver.lxxix.⁊ bar.ver.lxxi.

93 ❡†Septuagesimoprimo secundum quosdam in iuramento vt no.do.Abb.in.c.quanto de iureiu.⁊ spe.⁊ bar.vbi supra.

94 ❡†Septuagesimoscd̃o qđ vna ecclesia ex cã faciat alteri ecclesie p̃te ð decimis ⁊ p̃mitijs.xvi.q.i.§.sunt duo ⁊.c.statuim⁹ facit gl. ⁊ ibi.d.abb.post alios doc.i.c.ꝯstitut⁹ ð reli.do.spe.⁊ bar.vbi.s̃.

95 ❡†Septuagesimotertio ꝯfert ⁊ donat decimas mõasterio a laycis detentas vt notat̃ in.c.fi.xvi.q.i.⁊ in.c.cum apostolica de his que fiunt a p̃ela.sine consensu capi.⁊ spec.⁊ Bart.vbi supra.

96 ❡†Septuagesimoquarto vt presentatus ab episcopo patrono ecclesie admittatur sine examinatione spe.⁊ barto.vbi supra.

97 ❡†Septuagesimoqnto vt abbas ꝯferat iuestiturã in ecclesijs p̃ eũ sibi collatis.c.visis.xvi.q.vij.⁊ spec.versi.lxxiiij.⁊ barto.vbi.s̃.

98 ❡†Septuagesimosexto vt eccl̃a det clericis ad vitã eoꝝ de suis possessioĩb⁹.xvij.q.iiij.c.clerici ⁊.c.si eps.xij.q.ij.⁊ ẽt eps de possessionib⁹ ecclesie sue dat seruitoribus suis ad vitã eoꝝ ⁊ proprijs in perpetuum.c.illud.xvi.q.vi.notant spec.⁊ bar.vbi supra.

99 ❡†Septuagesimoseptimo dispensat episcopus in pena pro immunitate ecclesie violate.xvij.q.iiij.c.si quis contumax facit.c.de viro.xij.q.iiij.spe.⁊ bart.vbi supra.

100 ❡†Septuagesimooctauo i separãdo ex suo arbitrio mõasteria duplicia.c.nullo.c.diffinimus.xviij.q.iiij.⁊ spe.bar.vbi.s̃.

101 ❡†Septuagesimonono cũ monasterijs in tributis sibi dandis. c.eleutherius.xviij.q.ij.spe.⁊ Bar.vbi supra.

102 ❡†Octuagesimo cũ clerico suo vt possit ad episcopatũ alterius elect⁹ trãsire.c.due.xix.dist.facit.lxxi.dist.⁊.lxxij.dist.q̃si p totuꝫ.

103 ❡†Octuagesimoprimo cũ monachis vt hr̃e possint cellulas intra claustrũ.xviij.q.ij.c.de monachis.⁊.c.cellulas.⁊.c.nullus.ꝙ ẽt qđ p̃t facer̃ abbas cũ bñ meritis.xx.q.vlti.c.fi.⁊ spe.vbi supra.

104 ❡†Octuagesimoscd̃o in tpe velãdi virgines notat̃ i.c.fi.de tẽp. ordi.fac gl.in.c.fi.xx.q.i.⁊ i.c.deuotis eadẽ cã ⁊ spe.⁊ bar.vbi.s̃.

105 ❡†Octuagesimotertio potest episcopus mitigare penaꝫ secundum moduꝫ canonum.xxiij.q.iiij.c.forte.⁊ de peni.dist.vi.c.i.i fi.de offi.lega.c.nisi.⁊ spec.⁊ Bar.vbi supra.

106 ❡†Octuaguesimoquarto dissimulando vel correctioneꝫ dilatãdo ex causa potest vt.xxiiij.q.iiij.c.nõ potest spe.⁊ bar.vbi supra.

107 ❡†Octuagesimoquinto potest parcere testi ne personaliter puniatur.c.i.ad fi.xxij.q.v.specu.⁊ bar.vbi supra.

108 ❡†Octuagesimosexto releuãdo excõmunicationẽ ne plus debito negociũ p̃cipale retardet̃.c.applñce.de exce.⁊.c.veniẽs.il.ij.i fi.de testi.no.Joã.an.in addi.spe.vbi.s̃.ver.xcv.⁊ bar.vbi supra.

109 ❡†Octuagesimoseptimo dispensat in modica iniuria si iniuriãs ex sententia sit infamis.c.cum te.de re iudi.⁊.ij.q.iiij.notanduꝫ,⁊ specu.⁊ Barto.vbi supra.

110 ❡†Octuagesimooctauo potest eps dispẽsatiue deferr̃ friuole appellationi pp scandalũ euitandum.c.ꝯstitutos.de appella.⁊ secũda.q.vi.§.sunt ẽt versi.si quis ẽt ⁊ spec.⁊ barto.vbi supra.

111 ❡†Octuagesimonono dispẽsat eps in trãsformatione habitus ex cã.c.cle.⁊.c.deus de vita ⁊ hone.cle.spe.xv.xcviij.⁊ bar.vbi.s̃.

112 ❡†Nonagesimo cũ clericis concubinarijs.c.clericos.⁊ quasi p totum.de coha.cleri.⁊ mulie.vt notant spec.⁊ bar.vbi supra.

113 ❡†Nonagesimoprimo cũ clericis nõ residẽtib⁹ i eccle.c.ex parte.de cleri.nõ residẽ.⁊.c.tua.c.fi.codẽ titu.spe.⁊ bar.vbi supra.

114 ❡†Nonagesimoscd̃o cũ duob⁹ in discordia electis vt vnus habeat dignitatẽ alter vero aliqđ vltra solitũ.c.nisi de preben.⁊.lxi. dist.osius duodecima.q.i.c.illa.⁊.c.de cetero.ð transac.c.dilect⁹ il.i.de simo.⁊ ibi do.Abba.⁊ Felÿ.⁊ specu.⁊ bar.vbi supra.

115 ❡†Nonagesimotertio vt aliqui campanas habeant.c.parentibus de priuile.Spe.⁊ bar.vbi supra.

116 ❡†Nonagesimoquarto vt ex vna p̃bẽda fiant due ex cã.c.vacãte.c.morib⁹.c.dilecto.de p̃bẽ.c.fi.i.q.iij.⁊ Spec.vbi supra.

117 ❡†Nonagesimoquinto vt capelle vniantur pro augumento prebendarum.c.exposuisti.de preben.no.spe.⁊ bar.vbi supra.

118 ❡†Nonagesimosexto ꝙ ex iuxta causa clerici peregrini in sua diocesi recipiantur ⁊ sine lr̃is cõmẽdaticijs celebrẽt.c.ad decorẽ, de insti.c.fina.de cleri.peregri.c.vnicuiqꝫ.⁊.c.clericos.de conse. dist.i.⁊.c.i.⁊.ij.lxxij.di.bar.⁊ spe.vbi.s̃.

119 ❡†Nonagesimoseptimo potest dispẽsatiue ratificare gesta precessoris licet inualida propter defectum consensus capituli.c.cũ vos.c.continebatur.de his que fiunt a p̃ela.spe.⁊ bar.vbi.s̃.

120 ❡†Nonagesimooctauo põt ex cã retinere fructus beneficij vacãtis.c.i.circa fi.vt eccle.bñfi.c.si pp tua dbita.ð rescr.i.vj.⁊ spe. vbi.s̃.ver.cvij.⁊ bar.xv.cix.notat̃ i cle.si vna.ð reb⁹ eccle.nõ alie.

121 ❡†Nonagesimonono põt eps dare monasterijs p̃uilegia exemptiõis.c.cũ oli.c.ex ore.de p̃uil.⁊.c.pueñt.xvi.q.i.spe.bart.vbi.s̃.

122 ❡†Centesimo potest capellas cõceder̃ monachis.c.pastoralis. de dona.⁊ spe.⁊ bar.vbi supra.

❡Centesimoprimo episcopus dispensat abbreuiãdo penitentiaꝫ decem annorum sacrilegorum qui contraxit matrimoniuꝫ cũ moniali.vt.xxvij.q.ij.c.virginem.⁊ spe.⁊ Bar.vbi.s̃.

❡Centesimosecundo dispensat cum fornicante cum moniali.vt. xxvij.q.i.c.eos.⁊ spe.⁊ bar.vbi supra.

❡Centesimotertio cuꝫ frequenter nubentibus dispẽsat.c.de his xxxi.q.j.⁊ spec.⁊ bar.vbi supra.

❡Centesimoquarto vt adultera põat̃ i monasterio quã vir nolit recipere.vt.xxxij.q.i.de benedicto.⁊ adulteros potest excommunicare.vt.c.preceptum.xxxij.q.v.⁊ spec.⁊ bar.vbi.s̃.

❡Cẽtesimoqnto p̃t eps seperar̃ maleficiatos post triẽniũ.xxxiij. q.i.si p sortiarias.⁊.c.fr̃nitatis.ð frigi.⁊ male.spe.⁊ bar.vbi.s̃.

123 ❡†Cẽtesimosexto p̃t mitigare penã matricide.xxxiij.q.ij.c.latorẽ.⁊ illđ itelligit spec.vbi.s̃.xv.cxv.de pena iuris canonici q̃ ẽ ꝙ p ãnuꝫ ante portã ecclesie nec intus igrediat̃,post ãnũ itret,ꝫ nõ cõmunicet nisi post triẽniũ,quo finito p septẽ ãnos oblatiões faciat qbus tpibus carnẽ nõ comedat,⁊ vinũ nõ bibat nisi diebus dominicis atque festiuis ⁊ a pascha vsque ad pẽthecostẽ,Jrẽ semp vadat pedester ⁊ arma non portet,nisi ꝯ saracenos ⁊ ieiunet tribus diebus p ebdomadã,ab vxore nõ separet̃ nec fornicationẽ committat,corporis christi particeps fiat ante mortem.vt.d.c.latorẽ. ⁊.c.admonere.xxxiij.q.ij.⁊ spec.⁊ Barto.vbi supra.

124 ❡†Centesimoseptimo eps dispensat cũ incestuoso in m̃rimonio ꝯhendo.vt.xxxij.q.iij.si quis cuꝫ duabus.⁊ spec.⁊ bar.vbi supra.

125 ❡†Cẽtesimooctauo cum eo qui per errorem cognouit sororem sue vxoris.c.lectum.xxxiiij.q.ij.⁊ spe.⁊ bar.vbi.s̃.

126 ❡†Cẽtesimono dispẽsat cũ incestuoso simplr̃.c.ex lr̃is ⁊ ibi do. Abb.de eo q cog.ꝯsan.vxo.sue.⁊.c.de incestuosis.circa fi.xxxv. q.iij.⁊.q.viij.c.de gradibus quasi p totũ.⁊ spec.⁊ bar.vbi supra.

127 ❡†Centesimodecimo dispensat vt cognoscens matrem sponse possit cum filia contrahere.c.ij.de eo qui duxit in mat.quam poluit per adul.no.in.c.virginem.xxviij.q.i.⁊ spe.⁊ bar.vbi.s̃.

❡Centesimoundecimo vt qs sepere tur ab vxore propter cõsanguinitatis impedimentum vt possit cum alia contrahere.xxxv.q. vi.ab isto die ⁊ spec.⁊ barto.vbi supra.

128 ❡†Centesimoduodecimo dispensat ꝯ sñiaꝫ que transiuit in rem iudicatam.c.ex litteris de restitu.in integ.⁊ spec.⁊ bar.vbi supra.

129 ❡†Centisimodecimotertio cum raptoribus mulierum vt euadant penaꝫ legalem vt acta penitentia contrahat cuꝫ raptis vt.c. i.xxxvi.q.ij.c.tria.⁊.c.i.de rapto.⁊ spe.⁊ bar.vbi supra.

130 ❡†Cẽtesimodecimoquarto sup statu ecclesiaꝝ vt eas faciat nu. pauciores si plures sunt vel ẽt minores nu.si neqant de proprijs fructib⁹ sustẽtari.de ꝯse.dist.i.c.oẽs basilice.⁊ spe.⁊ bar.vbi.s̃.

131 ❡†Centesimodecimoquinto vt numerus canonicorum minuatur vel augeatur.c.ex parte.de consti.⁊.c.fi.de ver.signi.c.i.⁊.ij.ð insti.c.ex parte.de conces.preben.⁊ per bar.vbi.s̃.

132 ❡†Cẽtesimodecimosexto quod nouus personatus fiat in ecclesia de consue.c.cum olim.⁊ ibidem spe.⁊ bar.vbi.s̃.

❡Cẽtesimodecimoseptimo qđ missa cãtet̃ i oratorijs ð ꝯse.dist. i.ꝯcedimus ⁊.c.clericus.⁊.c.si qs.⁊ spec.versi.cxxi.⁊ bar.vbi.s̃.

❡Cẽtesimodecimooctauo cũ p̃sbytero q sub vno canone duas missas celebrauit de ꝯse.dist.ij.c.relatuꝫ.⁊.c.cõperimus spe.vbi s̃.ver.cxxij.ex quo nota qđ nõ est p̃missuꝫ sacerdoti dicere plures missas ⁊ i vna tñ corpus xp̃i assumere.d.c.relatum.iteꝫ nec i vna missa põt corpus xp̃i assumere dimisso sanguine.d.c.cõperimus.

❡Cẽtesimodecimonono dispẽsat eps in mitigãdo penã sacerdoti cuius negligentia mures roserunt eucharistiã q̃ casu pniam.xl. dieꝝ ager̃ dꝫ vel si tota vel eius pars pdita sit q̃ casu.xxx.dies penitere dꝫ de ꝯsecra.di.ij.q bñ.⁊ spe ver.cxxiij.si xp̃o sanguis in terra spargat̃.xl.dieꝝ penia pagi dꝫ.c.di.si p negligentiã,vbi omnino vide plures casus ⁊ quid agendũ sit cuꝫ sanguis effundatur.

❡Centesimouigesimo dispensat episcopus vt alius sacerdos celebret missam in altari in quo ipse episcopus eadem die missaꝫ celebrauit de conse.distin.ij.c.fi.in glo.nam de iure secus est vbi in text.⁊ tenet spec.in ver.cxxiiij.per.c.i.de conse.dist.sed errant in quota qꝛ tex.cum glo.est in.d.c.fi.quod incipit in altari.

133 ❡†Centesimouigesimoprimo vt iudeus ex causa stati baptizet̃. de ꝯse.di.iiij.ne quid absit.⁊ spec.versi.cxxv.tu adde quod debet

fidelis tunc in baptismo per se respondere si potest alias nō tenet baptismus cum dicitur Jo. vis baptizari. volo. ꝛ reliqua licet in paruulis loqui per se non valentibus admittat respōsio per aliū. de conse. distin. iiij. cum pro paruulis.

¶ Centesimouigesimosecundo cum ignoranter baptizato cū esset paruulus si necessitas ꝛ illius merita ꝛ ecclesie vtilitas postulet. de conse. dist. iiij. qui bis. ꝛ spe. ver. cxxvi. secus si scienter quis fuerit iterū baptizatus quo casu. vij. annis dz penitere. d. c. q bis.

¶ Centesimouigesimotertio cum pena presbiteri baptizātis cum veteri crismate. ead. distin. si quis de alio. ꝛ Specu. ver. cxxvij. dz enim singulis annis crisma nouum confici ꝛ p singulos annos per diocesim destinare ad singulos rectores ecclesiaꝝ. ea. dist. c. oi tpe.

134 ¶ † Centesimouigesimoquarto quod aliꝰ pībiter signet in frōte puerum quem episcopus baptizauit si omnes ipse propter multitudinem signare non potest. d. c. omni tēpore. xxv. di. c. fi. ꝛ specu. v. cxxviij. vbi etiam subdit quod ipse solus episcopus pōt infantes in fronte crismare. de consue. c. quāto. de conse. di. v. manus. de sacra vnctio. c. v. ver. quia vero.

¶ Centesimouigesimoquinto cū monacho sciēter extra claustrū carnes comedente. de conse. di. v. carnē. ꝛ spec. ver. cxxix. est enim vsus carnis monacho interdictus, vt ibi alias p sex mēses reclusus penitentiam facere debet, vt dicit ibi tex. quod et veꝝ, nisi sit factꝰ episcopus, quia tūc non subiacet regule monachali secūdū gl. ibi. ꝛ alias dixi supra in secūdo lib. in. q. de monacho electo ad epatū vbi vide. sed an vinum possit bibere monialis. respōdetur nō, imo ēt sacerdos phibetur quē vinolētū aplus damnat, ꝛ vetꝰ lex prohibet sacerdotes qui ministrant in templo dei vinū ꝛ sinceram bibere, ne crapula ꝛ ebrietate grauētur corda eoꝝ, sincera āt dicitur lingua hebrea omnis potio qua qs inebriari potest. xxxv. q. i. vinolentum. quinetiam vinum mittit luxuriā si percipiatur vltra mensuram ea. q. luxuriam † cuius vini prius inuētor fuit Noe

135 q prior vineam plantauit, ꝛ cū ignoraret vini naturā supra modum bibens primus inebriatus est, sic patet quod vinū auctori suo nō pepercit. xxxv. q. i. sexto die sed quis primus i italia vinū adduxit Plinius li. xiiij. refert in li. vi. c. xxij. etiam staphilum dicit primū aqua vinum miscuisse quod nota, ꝛ adde quod ebrietas maxime vetatur que omnium fomes viciorum ac siquis ebrius fiat a cōmuniōe spacio. xxx. dierū submoueatur aut ictibus feriatur ea. q. c. ante omnia, vbi dicit glo. not. quod nō potest episcopus verberationem clerici committere layco p. c. vniuersitatis de sen. excō. nisi sit incorrigibilis. c. vt factū eo. ti. ꝛ limita verum esse nisi vnica fuerit secundum spec. de accus. lxxxij. ver. ꝛ nota. vbi dicit qḋ ob

136 vnicā ebrietatē clericus nō potest suspendi vel deponi † ꝛ supplēdo ad materiam ebrietatis scias quod ebrietas est leuis culpa gl. est in. l. fi. §. fin. C. de repu. vnde facit delictum mitius puniri secūdum bar. in. l. respiciendum. §. delinquūt. ꝛ in. l. aut facta in prin. ff. de penis. ꝛ in. l. diuus. ff. de offi. presi. qḋ intellige si ebrietas est magna qa tūc delictū attenuat nō si parua qa tūc delictū nō excusat vt inqt bal. nota. in. l. data opa. C. q accu. nō poss. facit. l. omne delictū. §. ij. ff. ḋ re mil. i casu vero. l. i. C. si qs impera. maledi. ebrietas excusat secūdū Ang. ibi. ꝛ adde hec ad materiā de vino ꝛ ebrietate qḋ pulchre not. Piniꝰ de naturali historia li. xiiij. c. xij.

¶ Cētesimouigesimosexto dispēsat eps cū clerico vt vadat i peregrinatiōnē ḋ cōsec. di. v. nō opz de voto. c. magne ad fi. c. pe. ꝛ fi. ꝛ spec. versi. cxxx. nā sine licētia epi nō pōt clericus peregrinari. d. c. nō opz. el. ij. ꝛ notatur in. l. si qua ad fi. C. de epis. ꝛ cleri.

¶ Cētesimouigesimoseptimo qḋ clerici iaceāt i pprijs domibꝰ ꝛ ibi comedāt ꝛ no. sitr de vita ꝛ hone. cler. c. quoniā a ḋrio sensu ꝛ nota. i. q. ij. sacerdos ꝛ ibi glos. licet olim contra. xij. q. i. necessaria de cōsec. dist. v. in omnibus ꝛ vbique per glos. ꝛ spec. ver. cxxxi.

¶ Cētesimouigesimo octauo reducit eps dispensatiue fugitiuos ad claustrū de regul. c. fi. xviij. q. ij abbates ꝛ spec. ver. cxxxij.

137 ¶ † Cētesimouigesimonono dispēsat eps qḋ ea que simpliciter se vouit deo velū assumēs nō tñ professa matrimoniū cōtrahat ne deterius faciat. c. cōsuluit q cle. vel vo. sed vide meliꝰ eo. tit. c. rursus. ꝛ i. c. j. ḋ voto i. vi. ꝛ i. c. fi. xxxij. q. iiij. ꝛ spe. in ver. cxxxiij.

138 ¶ Cētesimotrigesimo dispēsat i voto vt i meliꝰ ꝯmutet ḋ voto. c. i. ꝛ. c. ex multa qḋ veꝝ nisi i hierosolimitano. e. tit. c. p tuas, ꝛ. c. ex pte. ꝛ. c. magne. itē nisi i voto ꝯtinētie eo. ti. c. i. ꝛ spe. ver. cxxxiiij.

¶ Centesimotrigesimoprimo dispensat episcopus vt in defectu regularium monasterium de secularibus clericis ordinet de religi. do. c. inter quattuor ꝛ ibi omnino vide Jo. and. in nouella sup gl. i. ꝛ in tex. q2 aliter no. xix. q. ij. que semel de rebus eccle. non alie. possessiones ꝛ spec. vbi supra ver. cxxxv.

¶ Centesimotrigesimosecundo recipiendo secundum presentatū a patrono ecclesie vel altaris primo omisso de iurepa. c. cum autē. ꝛ. c. pastoralis. ꝛ in spec. vbi. s. ver. cxxxvi.

¶ Centesimotrigesimotertio dispensat cū sacerdote incauto qui peccat in officio. c. fi. de celebra. missa. ꝛ specu. ꝛ bar. vbi. s.

¶ Centesimotrigesimoquarto quod infirmus vel ex alia cā vrgēte quis possit comedere carnes in diebus ieiuniorum. c. consiliū. de obserua. ieiu. ꝛ Spec. ꝛ Barto. vbi. s.

¶ Centesimotrigesimoquinto vt ecclesia parrocchialis fiat monasterium. c. ad audientiam. il. ij. de eccle. edifican. c. bone. xij. q. ij. c. apostolice. de dona. Spec. ꝛ bar. vbi. s.

139 ¶ † Cētesimotrigesimosexto quod sponsi de futuro se absoluant ne deterius contingat. c. preterea. de spon. vt not. bar. vbi. s. versi. cxxx. secus est autem in spōsalibus de pñti que nō possunt dissolui q2 quos deus ꝯiunxit homo non separet. xxxij. questio. ij. §. quos cuius. ꝛ. c. quos deus. Idem no. Spe. vbi. s. ver. cxl.

140 ¶ † Cētesimotrigesimoseptio vt puella nubilis dimittat spōsum minorem quatuordecim annis ꝛ contrahat cum alio ne fiat deterius. c. ex literis. de desponsa. impu. ꝛ spe. ꝛ Bar. vbi. s.

¶ Centesimotrigesimooctauo vt confirmet vel impediat sponsalia iuxta formā. c. cum in tua. de spon. ꝛ Spe. ꝛ bar. vbi. s.

¶ Centesimotrigesimonono cum filijs presbiteri vt alantur a parētibus. c. cum haberet in fi. de eo qui duxit in matri. ꝛ ibi doc. ꝛ in. c. per venerabilem qui filij sint legi. Bar. vbi. s.

¶ Centesimoquadragesimo vt valeat dispensatio ex falsa causa obtēta que alias non valeret vt no. Specu. vbi. s. ꝛ barto. vbi. s. ver. cxli. licet alias non valeret. c. q2 circa de cōsangui. ꝛ affi.

¶ Centesimoquadragesimoprimo cū adulterio ꝯfessato spōte a mulierē nisi pseueret in illo. c. ex lrīs ḋ diuor. ꝛ Spe. ꝛ Bar. vbi. s.

¶ Centesimoquadragesimosecundo cum accusatore nō probante mitius puniendo. ij. q. iij. paulum. §. notandum facit. c. cum dilecti de elec. ꝛ Spe. ꝛ Barto. vbi. s.

¶ Cētesimoqḋragesimotertio i nu. ꝛ qlitate ꝯpurgatoꝝ. c. si nuāte. ḋ si. ꝛ ij. q. v. oibꝰ ꝛ. c. ex tuaꝝ de purga. can. ꝛ spe. ꝛ bar. vbi. s.

¶ Centesimoquadragesimoquarto cū eo q fecit simplicitr homagium pp beneficium. c. ex diligenti. de symo. spe. ꝛ bartho. vbi. s.

141 ¶ † Cētesimoquadragesimoqnto vt clericus scholaris vel peregrinus locet ad tps fructus beneficij sui. c. fi. ne prela. vices suas spe. ꝛ Barto. vbi. s.

¶ Centesimoquadragesimosexto cum homicidijs quod contrahant matrimonia. c. i. de his qui fil. occi. ꝛ spe. ꝛ bar. vbi. s.

142 ¶ † Centesimoquadragesimoseptimo pōt episcopus ecclesias parrochiales diuidere ꝛ vnire de consensu eoꝝ quos interest dum tamen nō appelletur. c. sicut vnire. de exces. prela. alias secus. xvij. q. i. §. sicut duo. ꝛ. c. constitutus. de reli. do. spe. ꝛ Bar. vbi. s.

143 ¶ † Centesimoquadragesimooctauo potest episcopus dare priuilegium monachis de nō dandis decimis episcopalibus que cōsistunt in. iij. s. preteritis presentibus ꝛ futuris. c. ex ore. c. cū olim. de priuil. c. perueniat. xvi. q. i. ꝛ spe. ꝛ Bar. vbi. s.

¶ Centesimoquadragesimonono cum filijs patronoꝝ occidētiū rectorem ecclesie. s. quod possint in monasterijs honorem assumi. c. in quibusdam. de pe. ꝛ. xxij. q. viij. c. siquis membrorum. ar. xvij. q. iiij. de presbiterorum. s. admittendo eos per actum contrarium. s. ad electionem ꝛ alios actus. Bar. ꝛ Spe. vbi. s.

144 ¶ † Centesimoquinquagesimo cum criminoso publice celebrante vt no. Inno. in. c. i. de cleri. peregri. ꝛ Spe. ꝛ Bar. vbi. s.

¶ Centesimoquinquagesimoprimo cum excōmunicato ministrāte quo ad beneficium. c. postulastis. de cleri. excom. mini. Inn. in. c. dilectus. de temp. ordi. Spe. ꝛ Bar. vbi. s.

145 ¶ † Cētesimoqnquagesimoscḋo pōt ex cā diminuere penitētiam iniūctā a pp, vt no. Jo. an. i addi. Spe. v. cvij. vbi. s. ꝛ bar. vbi. s.

¶ Cētesimoquinquagesimotertio vt clericus ab ecclia in q̄ ordinatus est ꝛ in alia collocetr. c. quorūdā, lxxiiij. di. spe. ꝛ bar. vbi. s.

146 ¶ † Cētesimoqnq̄gesimoqrto cū pībitero casualr homicida, vt in. c. audien. de homi. ꝛ i. c. fi. ḋ cle. pug. i duel. ꝛ spe. ꝛ bar. vbi. s.

¶ Cētesimoqnq̄gesimoquinto cū dictatore vidicte sanguis si sanguis exiuit circa mēbri mutilatiōnē. ḋ cle. pug. i duel. c. sniā. ne cle. vl mo. spe. i. d. §. qm āt alꝰ solꝰ ppdispēsat vt no. bar. ꝛ spe. vbi. s.

147 ¶ Cētesimoqnquagesimosexto ne qs ad tps teneat resider in ecclesia parrochiali. c. licet canō. de elec. in sexto. ꝛ spe. ꝛ bar. vbi. s.

148 ¶ † Cētesimoquiquagesimoseptimo dispēsat episcopus circa penam. c. licet canon. de elec. in. vj. super tardādo sacerdotio p septē annos. c. cum ex eo. de elec. in. vi. Specu. ꝛ barto. vbi. s.

149 ¶ Cētesimoquinqeq̄simooctauo vt qs in maiori ecclia psonalr resideat sed p vicariū seruiat in ecclia parrochiali dignitate annexa. c. extirpande. de pben. ꝛ eā te. de eta. ꝛ quali. spe. ꝛ bar. vbi. s.

¶ Centesimoquinquagesimonono dispensat eps cum eo qui factus erat intelligibilis quia recepit electionē factā p abusum secularis

laris potestatis.c.quisquis.de electio.Spec.et bar.vbi.s.
¶ Centesimosexagesimo dispensat eps vt corpora scorum transferantur de loco ad locum.c.corpora.de consec.di.i.notat Spec.et Bart. vbi supra.
¶ Centesimosexagesimoprio vt reliquie scorum ex causa de eccl.extrahantur et ne diuina celebrentur in eod.c.ij.de iure patro.et bycono mu ponere in eo.c.cu nos.de offic.ordi.Spec.et Bar.vbi supra.
¶ Centesimosexagesimosecundo cum electio ad sacerdotium per parentum incuriam qui pecunia sacerdotiu filio quesierunt inuito .i.q.v.presentium Spec.et Bar.vbi.s.
¶ Centesimosexagesimotertio cu monacho vt vagetur vt not. Inno.in.c.fi.de renun.Bal.in margarita.ver.abbas.§.ij.
¶ Centesimosexagesimoquarto cu minoribus vel adultis regulariter nisi quando probibitu reperiatur,vt no.Archi.et alij doc. in.c.at si clerici.§.de adulteris.de iudi.
¶ Centesimosexagesimoquinto in pena qz electus nondum cofirmatus potest imponere.vt no.Bar.vbi.s.
¶ Centesimosexagesimosexto i notorio crimine,vt no.Inno.in.c. prio de corpore viciatis.et Bal.i margarita i vbo eps ver. qnto.
¶ Centesimosexagesimoseptimo cum clerico probibito ordinari post probibitionem ordinato furtum si velit ad religionem transire.c.fi.de eo qui furtiue ordines suscepit.

150 ¶ Centesimosexagesimooctauo cum instituto per simoniam eo ignorante comissam quia statim qd eam cognouit debet renuciare.i.q.v.presentiu.c.ex insinuatione de simo.et.c.pe.de elec.qua renuciatioe facta episcopus liber cum eo dispesat no.Bart. vbi.s.

151 ¶ † Centesimosexagesimonono cum eo qui sola intentione commisit simonia.c.tua de simo.et ibi glo.et doc.et in.c.fi.eo.ti.de simo. que dicit q sola intentio facit simoniacum vt nota. Bart. vbi.s.
¶ Centesimoseptuagesimo dispensat episcopus cu clericis depositis codenatis vel degradatis solo verbo vt nota.spec.de legato.§.nuc ostedendu ver.ix.glo.in.c.miror.l.dist.et bar. vbi supra.
¶ Centesimoseptuagesimoprio dispesat in casibus in.c.quauis.et. c.cor epi.lxviij.di.et Spe. et Bart.vbi.s. et sic hes plures casus i qbus eps pot dispesare ergo in simili videtur dicedu in psenti ca

152 su † tn soluedo ista qstione pot dici qd aliqs citra papa no pot dare indulgetia de no resideđo i bnfi.tn eps pot dare cle. bnficiaris licetia n residedi in bnficio,vt not.do.Ab.p illu tex.in.c.pe.i.iiij. not.de cle.no resi.et ratio assignatur quia cu in isto casu agitur de ius comune et in preiudiciu eccle.no pot eps indulgere.c.cu dilectus.de tepo.ordi.facit glo.in.c.fi.de here.in.vi.cu sim.vt nota.

153 Fely.in.c.i.de rescrip.sed licetia eps cocedere pot † qa verbu licetia no importat nuda volutate sed cocessione facta ex causa vt not.Bar.in extrauag.ad reprimeda et in.l.alio herede .ff. de alimetis et cibarijs legatis qa verbu licetia descedit a verbo licet et sonat in arbitriu boni viri vt notat in locis.s. allegatis, ergo inferior citra papa pt dare licetia ex ca absentadi, secus pot dare indulgetia causa scz n existete.et ita dz itelligi tex.vt no.do.Abb.p illu tex.in.d.c.pe.de cleri.n resi.ex qb infero qd priuilegiatus vt possit ire ad studiu dz habere licetia a pla.suo.tn isto casu forma rescripti debet attedi,et no sufficit petere si no obtineatur,tn superior si sine causa odixit pot haberi recursus ad superiore vt eu copellat dare licetia arg.c.nullus de iurepatro.not.do.Abba.in.c.

154 relatu.et in.c.tue de cle.no resi † ite et qlibet plat et si no sit eps pot dare hac licetia de no resideđo in bnficio vt no.glo.a doctoribus ibi approbata in.c. cu ex eo.de ele.in.vi.ita no.d.Abb.in.c. relatu.de cle.no resi.in.i.q.poderado ibi litera q loqtur indistincte,tn no pot qlibet plat apponere pena no resideti.i.procedere ad priuatione sed oportet qd ille sit supior i cuius manib pot fieri renuciatio,vel q possit alias inuitu destituere qd e valde nota-

155 du.fm do.Abb.in.d.c.relatu de cle.no resi. † ex qbus infert q habes potestate coferedi no hz ptate destituedi et ,ppter delictu no residetie.c.i.de capel.mona.cu simi.vt no.do.Abb.in.c.cu cotingat.et in repe.c.siqs de clericu de foro cope. et no solu e necesse qd regratur ista licetia cu causa honesta,sed reqrit qd sit obtenta vt no.Joan.an.et ibi do.Abb.in.d.c.relatu de cle.no resi.ex qbus i ferut,qd clericus ex iusta causa no pot se absentare a bnfi.nisi ob-

156 tineat licetia a plato nec sufficit ea petijsse fm eos vbi.s. † et istud corroborado ,pbat qd eps no possit dare idulgetia qa no pot dispesare sup pluralitate bnficiorum curatorum nec et aliqs citra papa, vt no.do.Abb.in repe.c.extirpade.col.xx.et in.c.de multa.eo.ti. de pbe.nisi ista dispesatio principaliter fieret ,ppter vtilitate ecclesiaru.vt no.do.Abb.vbi.s.et in.c.dudu.el secudo de elec.et Spec. et Bar.vbi.s.Ite et limitatur in pluralitate bnficiorum simpliciu vt no.glo.in.c.gra de rescrip.in.vi.et ibi doc.et in.c.sup eo.de pbe.i vi.facit glo.in.c.litteras.de coces.pbe.et no.doc.i.d.c.de multa. de pbe.facit glo.et ibi do.Abb.in.c.dudu.el.ij.de ele.facit gl.i.c. prio de consue.in.vi.et istud fundatur per.c.sanctorum.lxx.distin. vbi indistincte permittitur episcopo dispensare et circa duo curata vt no.et Joa.an.in.d.c.litteras facit gl.i cle.fi.de pbe. et dig.

157 † et resoluedo qd aut vlt eps dispesare sup plurib bnficijs simplicib qd aut bnficia sunt difformia vt sup dignitate et pbeda et pot argu.c.psenti.de cosue.in.vi.et not.in.c.cu nris de coces.pbe. aut bnficia sunt vniformia vt sup duab pbedis vel canonijs et no pt,

158 vt.c.litteras.de coces.pb. † Et ratio diuersitatis qre magis in diuersis offic. eiusde eccle.qz canonijs possit eps dispesare e,qa si e canonic pluriu ecclesiaru ex dispesatione semp reperiet in qlibet eccle.numeru copletu.nec fragit numerus qa in vna quaqz ero decimus vel duodecim vel qrtusdecim secudu ordinez receptionis mee,et ide si in eccle . sunt bnficia de p se et canonicatus , nam nunc canonicatui,nuc offic.potero deseruire,sed si mihi canonico detur in eade eccle.alia canonia tuc aut eccle . no hz numeru,aut hz,si no hz no ,pcedit iteratio,qa fieret tn mo quo ad vocez sicut cu secudo manumittit manumissus,baptizat baptizat , ordinat ordinat lxviij.di.q vero secudo casu cu habet numeru p dispesatione,numer fragitur,nam si essent duodecim canonici,et habeo duas pbedas essent vndecim,et sic de singulis,no enim pot cadez psona bis numerari,ergo pates et notoriu e ratio fractionis numeri,et subtrahitur eccle. alterius osiliu et subsidiu,naz ad hoc ex pria canonia tenebat,et sic p secuda nil additur vnitas ergo eccle sie et officiorum ,phibet et diuersitas ecclesiaru et officiorum pmittit, et p hoc no obstat q plus sit habere dignitatez et canonia qz duas canonias qz hoc cau vltio militat ratio ,phibitionis,vt not.Joa. an.in c.fina.de trasla.pla.glo.i dicta cleme.fin.de pbed.do.Abb. in.d.§.q vero i sua repeti.et in .c.cu iamdudu de pbed.et dic aut talia sunt bnficia i diuersis ecclesijs et tuc tenet coiter docto. in pallegato.c.literas de coces.pbe . et in.c.cu iamdudu.de pbe. tuc eps poterit dispesare.vt no.do.Abb.vbi.s.post alios docto. p tex.in ca.sanctorum.lxx.dist.tn ibi text.videtur odice vbi ex dispesatione epi vnius pesse pot i diuersis ecclesijs pbedarius canonicus no pot nisi vnius ecclesie i q coscriptus e et esse no debet, et sic aptissime ille text. videtur dicere epm dispesare no posse,vt vnus babeat duas pbedas et in duabus ecclesijs,quare cocordado dicta doc.pot dici q aut eps vult dispesare sup duob bnficijs vel duabus canonijs et pot,aut sup duabus pbedis diuersaru ecclesiaru quaru qlibet p se sufficit et no pot et sic habet locu.d.c. sanctorum.lxx.dist.Ita et tz do. Abb.in repeti.d.§.q vero et in.c. cum iamdudu.de pbe.licet glo.in.d.c.sanctorum dicat qd et sup duab pot qn sunt in eode episcopatu secus si i diuersis qd no e veru. vt not.do.Abb.vbi.s. qa illud esset diuinare ad tex.et sentit Inno. in.c.fi.de cle.no resi.vbi tz q ex dispesatioe epi no pot qs esse canonicus pbedarius in diuersis ecclesijs sed canonicus tn sic p.d. c.sanctorum.et ratio diuersitatis fm eu e qa si haberet duas pbendas notaret cupiditas.c.cu iamdudu.de pbe.Ite diminuerent pbede aliorum,et no dz fieri dispesa.cu alterius piudicio,et hoc debet itelligi qn pbede no sunt diuise,quo casu fieret alijs piudiciu,si dispesaret cu alio.sed q habeat canonia i alia ecclia e poti oneris qz comodi,qa expedit ecclie habere plres osiliatores qa itegru e iudiciu.q pluium sentetijs ,pbat.c.prudetia.

SVMMARIVM

1 Dispesare an possit papa cu bona oscia de no rescindedo.
2 Dispensare an possit papa super beneficiorum pluralitate.
3 Beneficiorum pluralitas,an sit probibita.
4 Beneficiorum ex pluralitate multa mala interueniunt.
5 Consuetudo an excuset vt quis habeat plures ecclesias parrochiales.
6 Consuetudo in spiritualibus habens originem ex ambitione est imprescriptibilis.
7 Multitudo facilius a Deo exauditur.
8 Dispensandi causa quotuplex sit et que in dispensatione requiratur,et infra nu.13.
9 Dispesans et dispesatus , an sint quo ad deum securi,et.J.nu.12.
10 Disputare de factis pape quomodo non liceat.
11 Bona ecclesiastica sunt Dei.
14 Beneficiorum pluralitatis probibende que sit ratio.
15 Commende beneficiorum quando fieri debeant et que inconuenientia ex eis oriantur.
16 Dispensatio pape quando non valeat.
17 Quodcuqz ligaueris sup terra etc.quomodo intelligatur.
18 Papa non subijcit ostitutionibus suis nec precessoris.

QVÆSTIO VIII

1 Quero octauo. † An papa salua consciẽtia possit dispẽsare cum clerico bñficiato q̃ nõ residẽdo sup pluralitate bñficiorũ, et pmo ẽ dubiũ qd nõ ẽ dubiũ, qn pp possit dare idulgẽtiã, et dispensationẽ de nõ residẽdo i bñficio, dũ tñ ibi ponatur vicarius, facit tex. in. c. cũ dilectus. et. c. ad audiẽtiã. et. c. decetero. de cler. nõ resi. Ita expsse tz. d. ab. in. c. pe. eo. ti. q̃ cle. nõ resi. facit tex. in. c. cũ ex eo. q̃ ele. i. vj. qr pp i istis bñficialib⁹ hz plenariã dispõnẽ. c. ij. q̃ pb. i. vj. cle. j. vt lite pẽ. facit tex. i. c. j. xxij. di. et i. c. j. lxxx. di. † qre g° idẽ ẽ dõm in dispẽsatione sup plitate bñficiorum, vt est
2 tex. in. c. de multa. de preben. et digni. facit. c. dudũ. et ibi Domi. Abb. de elec. et istud i spẽ tenet domi. Abb. in. d. reper. c. extirpãde. §. q vero. col. xvi. et in. c. cũ iamdudũ. et in. c. q̃ multa pillũ tex. de pbẽ. et dig. et Car. in cle. gr̃e. de rescrip. not. doct. in. c. gr̃a post glo. de rescrip. in. vi. et in. c. i. de cõsue. eo. li. et in. c. super eo. et in. c.
3 cũ singula p illũ tex. de prebẽ. in. vi. ¶ † Et prio istud corroboro p dictũ Inno. in. c. fi. de cleri. nõ resi. et in dicto. c. cũ iamdudũ de pbẽ. et dig. vbi tenet qd quis de iure cõmuni põt esse pluralis i bñficijs dũmodo bñ expẽdat et auare nõ thesaurizet, facit glo. et ibi Joan. de ligna. in dicto cap. gratis de rescript. in. vbi dicit qd qñ bñficia nõ requirũt residẽtiã quis poterit esse pluralis nota. Cardi. in. d. c. cũ iamdudũ de pbẽ. et dig. et q̃uis pluralitas magna et immẽsa canonicatuũ et pbẽdarũ sit phibita, modica vero pluralitas nõ est phibita, nisi qñ requirũt residẽtiã. c. quia nõnulli. q̃ cle. nõ resi. nisi vellet habere vnam intitulatã et aliã cõmẽdatã. c. dudũ in secũdo de elect. si autẽ nõ requirũt residẽtiã, tũc etiã ambas intitulatas habere nõ põt. c. sanctorũ. lxx. di. sed bene posset habere vnã intitulatã et aliam vt simplex bñficiũ. facit. c. siq vero. xxxij. distinctio. et. xij. q. i. quia tua quare ergo qñ ista bñficia reqrunt residẽtiã. et tũc dicẽdũ ẽ vt supra pxime est dictũ, aut illa bñficia nõ reqrunt residẽtiã de iure speciali, et tũc aut quelibet pbẽda aut bñficiũ sufficit ad sustẽtationem p se ita qd clericus cõmode et sine penuria viuere põt et nõ põt habere plures, aut nõ sufficit de p se et põt habere vsq ad tm̃ numerũ, vt ex eis viuere possit, et credo qd hoc casu plures habere põt etiam intitulatas, ita tenet do. Abb. vbi supra, et hoc quia genus negociationis ẽ turpe et ppter cultũ diuinũ quia cũ oia bñficia requirãt residẽtiã vt no. in. c. ij. et quasi p totũ de cle. nõ resi. et secũdũ apostolũ quilibet debet esse cõtentus ea vocatione, in qua a principio vocatus est, et nõ in alia ecclesia collocari, et obtinens plura videtur obtinere ea que propter lucrũ turpe in spiritualibus rebus efficiuntur et sunt adeo aliena. et tñ videmus p supradicta, qd p cõsuetudinẽ põt esse pluralis i bñficijs. ergo a fortiori p dispẽsatiõnẽ pape. itẽ facit. c. quia nõnulli de cleri. nõ residẽ. vbi habẽtes plura bñficia vẽdicãt sibi stipendia plurimorum, nec est intẽtionis pape, vt cõpetẽter prouisus de beneficio obtineat aliud bñficiũ, et sic occupet locũ clericorum pauperũ instituẽdorũ in illis bñficijs, facit. c. ad aures. et. c. postulasti. de rescrip. et c. cũ teneamur de pbẽ. et digni. et olim tpe apostolorum oia bona cõgregatione fideliũ collata vẽdebẽtur, et pciũ distribuebatur inter egẽtes, post modũ vidẽtes summi sacerdotes i dest episcopi leuite reliqui fideles plus vtilitatis posse cõferre, si bona nõ vẽderẽtur, quia de ipsorũ fructibus et redditibus poterat elegãtius subueniri tam psentibus quã futuris, statuerũt qd bona conseruarentur ecclesijs, et sic nõ posset vllus indigens reperiri. c. vidẽtes. xij. q. i. vnde qd vnus habeat plura bñficia videtur esse contra mẽtẽ illius puisionis, et omniũ iuriũ in ista materia disponẽtium. nã habẽti dare nihil aliud est quã pdere et q habẽt ex bñficio vnde viuant si aliud bñficiũ assequuntur nõ alimẽta sed potius pctã
4 suscipiũt, facit. c. pastoralis. et. c. cler. i. q. ij † Itẽ ex pluralitate multa mala interueniunt. nam dissolutionis et vagationis materiã inducit et periculũ cõtinet animarũ. c. quia intãtũ. de pbẽ. et dig. Et dicit Salamõ paupertatẽ et diuitias ne dederis mihi ne forte saciatus euomã illud, ex opibus enim dicit psalmista pcedit iniquitas. ergo si vnum bñficiũ p se sufficit licet nõ exigat residẽtiã, non poterit de iure cõmuni aliud obtineri, qa licet hoc casu cesset vna ratio phibitionis vz ipossibilitas deseruiẽdi. nõ tñ cessant alie, q̃ sunt multe ergo dz remanere phibitio, et si vnũ nõ sufficit, tũc poterit aliud obtineri etiã sine dispẽsatione, vt nota. domi. Abba. vbi supra, ergo in quocũq casu siue bñficiũ sit sufficiens, siue non siue requirat residẽtiã, siue sit curatũ siue nõ, dispẽsatio pape sufficit p iura superius allega. facit. c. gr̃a de rescrip. in. vi. et cle. gratie eodẽ titulo de rescript. facit glo. in c. dudũ il. ij. super verbo licite
5 et ibi domi. Abba. de elec. ¶ † Secũdo p ista parte facit, qd quãuis in ecclesijs parrochialibus nõ valeat cõsuetudo, vt quis possit habere plures ecclesias parrochiales, quia talis cõsuetudo est periculosa animabus, et in talibus cõsuetudo nõ excusat, c. fin. de cõsue. et. c. nõ satis. c. cũ in ecclesijs. de symo. Innocẽ. in. c. quia nõnulli de cle. non residen. facit qd not. Joan. an. in regula q contra iura de regulis iuris in. vi. in mercu. nã talis cõsuetudo est onerosa, q̃ priuat ecclesiã iure et honore suo sine culpa, cũ vna ecclesia vnius debeat esse rectoris. c. cũ nõ ignores. de pbẽd. vt notatur in. c. renouãtes. xxij. distinctio. et in. c. antiqua de priuil. tñ in illis valebit dispẽsatio. c. de multa de pbẽd. et quamuis etiã secũda ratio facit periculũ animarũ, nã si in qualibet parrochia infirmarẽtur parrochiani nõ possit vnus rector ad vtrũq suffragari cũ sacramentis potissime si parrochie sunt remote, et si alter sine cõfessione decederet re⁹ esset aie dece. xxvi. q. vj. si psbiter, facit. c. vl. q̃ pen. et remi. aut q̃ritur de bñfi. simplicibus, siue exigãt residẽtiam, siue non valeret cõsuetudo sup pluralitate, tñ valeret dispensatio p iura superius alle. quãuis nõ valeat cõsuetudo plurib⁹ rõnibus. ¶ Prima qr hec cõsuetudo ex quo vnũ bñficiũ p se sufficit est contra oia iura vt. s. dictũ est. ergo nõ valet cõsuetudo. arg. c. i. c. ad nostram. c. fi. et quasi p totũ de cõsue. tex. in. c. i. eodẽ titu. de cõsue. in. vi. et certum est

quod

quod quelibet ecclesia seu bñficiū saltē suū dʒ hr̄e rectorē.c.cum nō ignores.de prebē.c.qꝛ nōnulli.de cleri.nō resi.c.sicut.vij.q.i.⁊ tot sunt in ecclesia instituēdi quot ex eius fructibus ⁊ redditibus viuere pñt.c.i.de insti.c.cū.m.de ꝯsti.⁊.c.vnico de statu regu.in.vi.Itē pluralitas bñficioꝝ est ꝯ statuta scōꝝ canonum.lxx.di.c.sanctoꝝ.⁊.c.qꝛ intantū.de prebē.nec in duobus collegijs qs enumerari dʒ.c.ne nimia.de relig.do.ēt si vtrunqꝫ collegiū ꝯsenserit.c.ꝯstitutus.de elec.nec pōt quis duobus dominis huire.xxvi.di.c.acutius.⁊.xxi.q.i.c.i.⁊.c.diuersis fallacijs.de cle.ꝯiug.⁊ singula bñficia singularitatē psonaꝝ exigunt.c.singula.lxxxix.distin.⁊.c.cū singula.de prebē.in.vi.⁊ ꝯsuetudo ō qua in pñti loquimur est ꝯ oia supradicta.ergo dicēda est corruptela.c.cū venerabilis.de ꝯsue.⁊ diuturnitatis tpis sine veritate ⁊ rōne est vetustas erroris.c.veritate.viij.distin.⁊ quāto diuturnior tanto culpa grauior.c.si.de ꝯsue.⁊.xxxij.q.vij.flagitia.Itē ꝯsuetudo ista nō est rōnabilis,qꝛ pcedit ex ambitione,⁊ inducit vagationis ⁊ ābitionis materiā,⁊ ꝯtinet piculū aiaꝝ.c.qꝛ intantū de pbē.⁊ dig.ergo est imprescriptibilis.c.fi.de ꝯsue.c.nō satis.de simo.c.cū in ecclesijs.eodē titu.tex.in.c.i.de ꝯsue.in.vi.vbi reprobat̄ ꝯsuetudo circa pluralitatē dignitatū psonatuū vel officioꝝ citra dispensationē sedis apostolice.ergo valebit dispensatio,† ⁊ in istis spiritualibus ꝯsuetudo bn̄s originē ex ambitione est imprescriptibilis.c.in scripturis.viij.q.i.insup ēt subtrahit alimenta pauperibus clericis ibidē ꝯstituēdis,⁊ ꝯ mētē ꝯcilij ⁊ summi pōtificis.c.ad aures.c.postulastis.de rescri.facit.c.vidētes.xij.q.i.⁊ nulla rō pmittit vt quod p cōmuni vtilitate datū eē dignoscit̄,vsibus aliqbus applicet̄.c.ij.de prebē.⁊ digni.cū ergo bñficia sint instituta pro custodia diuinoꝝ,⁊ p vtilitate cōmuni clericoꝝ ⁊ paupeꝝ.c. videntes.xij.q.i.nō debebunt ergo plura cedere vtilitati vnius.itē publice sanctiones ⁊ illa que ad vtilitatē publicā ptinent prescribi nō pñt.xvi.q.iij.§.pōt.⁊.xxv.questione prima q̄ ad ppetuā,cū ergo sacerdotes peccata populi comedant ⁊ suis precibus ea ꝯsumant.c.nulli.iij.questione prima.c.sacerdotibus.xj.q.i.c.q.ij.pastor.detractio ꝯ sacerdotū ledit ius publicū,cū quanto sunt plures tāto melius deleatur,† cū multitudo facilius a deo exaudiat̄.c.deflear.de peni.di.i.⁊ hinc dicebant apostoli messem multā operarios paucos ⁊ petebāt dominū rogari vt mitteret operarios in messeʒ.Mathe.ix.c.⁊ Luce.x.c.ex.xxi.distin.in nouo,ergo operarioꝝ diminutio est ꝯ bonū publicū.dicā ergo talē ꝯsuetudinē nō valere,qꝛ nō est rōnabilis,vt satis pʒ ex supradictis qd̄ nō vʒ ꝯsuetudo tñ valebit dispensatio pape p supradicta vt infra ēt dicet̄. ¶ Tertio pro ista parte facit tex.⁊ ibi glo.⁊ do.Abb.post alios doc.in.c.de multa de pbē.⁊ in.c.litteras.de ꝯces.pbē.⁊ i.c.dudū.il scd̄o de elec.vbi doc.ingrediunt̄ istā materiā,⁊ tenēt ꝙ in dignitatibus psonatib⁹ ⁊ curatis solus papa dispēsat facit gl.i.c.nō pōt.de pbē.in.vi.⁊ i.c.ordinarij.de of.ordi.eo.lib.⁊ in.c.i.de ꝯsue.in.vi.bart.brix.do.de scō ge.⁊ Car.alex.in.c.sanctorū.lxx.di.⁊ dñt cōiter doc.in.d.c.de multa.⁊ in.c.si qs iā trāslatus.xxi.q.ij.ꝙ ēt eps dispēsat̄ possit tñ illud de epo dʒ intelligi vt.s.in proxi.q.dixi. ¶ Quarto pro ista parte facit qd̄ q̄uis pbenda principaliter ꝯcedat̄ alicui,vt inde necessaria sibi suscipiat.tex.in.§.fi.xij.q.i.vnde siqs hʒ prebendam sibi sufficientē aliā nō dʒ ꝯseq,sed bñficiū ꝯcedit̄ principaliter pp diuinum cultū,⁊ vt gerat negocia bñficij vñ poterit ei⁹ redditus ꝯuertere in vtilitatē bñficij,⁊ sic nulla hoc casu denotat̄ cupiditas,nisi dispensatio fieret principaliter pp prerogatiuā psone quo casu pōt dici epm̄ posse dispensare ēt sup duabus prebendis diuersaꝝ ecclesiaꝝ ar.c.de multa de preben.⁊ digni.vbi tantū phibetur episcopus circa curata ⁊ dignitates ergo pape in omnibus bñficijs est sibi pmissuʒ ⁊ no.Beatus Thomas scd̄a scd̄e.q.xcvij.articu.vlti.vbi diffinit dispensationē,dicēs ꝙ dispensatio ē cōmensuratio cōis ad singula,inde gubernator familie dr̄ dispensator qꝛ dispensat singula singulis ⁊ laborē ⁊ premiū ⁊ alibi dispēsatore indigemus q legē vniuersalē ex cā interdū relaxet,hoc aūt .s.legē cōem relaxare spectat ad illū q pōt legē cōem edere,vt est papa,non ad inferiorē,nisi quatenus a lege sibi permittit̄,no.do.Abb.in.c.de multa,⁊ in repeti.c.extirpande.§.q vero.de prebē.⁊ digni.† ⁊ ista causa in dispensando pōt eē triplex necessitas vtilitas ⁊ euidens prerogatiua meritorū cap.de multa.⁊.c.exposuisti.de prebē.facit.c.dispensationes.i.q̄stione.vij.cū duobus seqntibus,⁊ dispēsans,si nuda voluntate mouet̄ nō hn̄s intuitū ad aliquod pdictoꝝ nō meret̄ dici dispensatio ſʒ dissipatio.Regrit̄.n.i dispensatione fides ⁊ prudentia vt Luce.xij.c.qs putas fidelis ē dispensator ⁊ prudens quē ꝯstituit dñs sup familiā suā ⁊c.infidelis aūt est dispensator q nō hʒ intuitū ad bonū cōmune.itē est imprudens in nō pōderando causas predictas,⁊ ideo dissipator ppric dici pōt.vt no.do.Abb.vbi.s.† vbi ēt subdit,quod qñ dispēsatio est facta causa cognita ipse dispensans quo ad deū ⁊ ille cuʒ quo papa dispensat sup pluralitate est securus quo ad deū vt no.ēt Jo.de ligna.in.d.c.de multa,vel qñ papa fecit sine cognitione cause istā dispensationē dispensans ⁊ dispensatus nō sunt securi q̄ ad deū,ſʒ bene quo ad foꝝ ecclesie militantis,in quo sepe fallitur ⁊ errat̄,quo casu deus alr̄ iudicat de homine q̄ȝ ministri dei.c.a nobis de sentētia excōmunica.facit qd̄ nota.p glo.⁊ doc.in.c.nō est de voto ⁊ voti redemp.facit tex.in.c.si his q.xxij.q̄stio.iiij.⁊.c.manet.xxiij.q̄stio.prima ⁊ si dicat̄ ꝙ phibitio pluralitatis descēdet a lege canonica nō diuina,ergo aliud ē dicēdū i papa,q pt .s.ius dispēsare,⁊ i totū illud tollere,qꝛ ipē est solutus legibus,vt no.Inn.i.c.cū ad mōasteriū ō statu mo.vbi tʒ qd̄ papa ꝯ ius positiuū vt ꝯ illud ꝙ nō liceat hr̄e duas curatas pōt nuda volūtate dispēsare,qꝛ eius ē tollere cuius ē cōdere.† ⁊ ō factis pape disputare nō lʒ.§.q aūt.xvij.q.iiij.⁊ Inn.⁊.d.abb.i.c.dudū el.ij.ō ele.iuxta no.in.c.proposuit de ꝯces.pbē.⁊ in.c.i.de ꝯstō.pt dici qd̄ pdicta pcedunt quo ad forū militātis eccl̄ie,in quo nō lʒ disputare de factis suis,qꝛ ipse de alijs iudicat,ſʒ a nemine iudicat̄,nisi in casu hr̄sis.c.si papa.xl.dist.⁊.ix.q.iij.c.alioꝝ,tñ quo ad deū ñ procedūt pmissa,nā ius scriptū fundatū ē sup bono cōmūi.c.erit aūt lex.iiij.disti.⁊ priuata ꝯsideratione istius vel illius non dʒ omitti.lxi.dist.miramur ⁊.c.lʒ ō regula.ergo dispēsatio p priuatā ꝯsiderationē illud remittens irrationabilis ē,cū apud papā nō dʒ esse acceptio psonarū.c.nouit de iudi.ſʒ negari nō pōt acceptio vni⁹ psone q̄ alias cōiter denegat̄,itē si papa ē negligēs vel remissus circa bonū publicū grauius puniet a deo.c.si papa.xl.disti.†maxime circa bona ecclesiastica q̄ sunt dei.c.cuʒ ex eo.de elec.in.vi.Inn.in.c.cū sup ō cā pos.⁊ proprie.facit.c.expedit.xij.q.i.⁊.c.cā de ver.signi.⁊.c.saluator.i.q.iij.⁊.c.cōuenior.xxiij.q.viij.⁊ q̄cūqꝫ ecclesijs offerant̄ dñtur esse oblata deo.c.res ⁊.c.vidētes.xij.q.ij.vnde nō dʒ attēta carnalitate ⁊ affectione speciali ō his reb⁹ disponere,ſʒ attēto bono publico spirituali.dʒ.n.esse fidelis ⁊ prudus dispēsator ⁊ nō ifidelis,⁊ eius iudiciū dʒ de vultu dei pdire.d.c.cū eterni.de re iud.in.vi.ita no do.Abb.in.d c.extirpāde.§.q vero de pbē.⁊ sic appet p pmissa ꝙ quo ad ecclesiā militātē excusat̄,idē ēt no.Pe.ō anch.in repe.c.i.ō ꝯsti.⁊ arch.i.c.i.xij.dist.vbi tʒ post beatū Tho.ꝙ bona ecclesie sunt i ptāte pape vt administratoris nō aūt hʒ veꝝ dñium vel verā possessionē illoꝝ.hec.n.dei sunt.c.cū ex eo ō ele.in.vi.nec pōt papa ea quo ad deū sine cā legitima alienare vt no.archi.in.c.nō liceat.xij.q.ij.⁊.d.ab.i ꝯsil.xlij.ita nec alijs dare ptātē male administrādi facit.c.nup de do.inter virū.⁊ vxo.facit glo.in.c.i.§.cui rei in verbo pluralitatis de colla.in prag.†nā dʒ fieri dispēsatio ñ pp bonū priuatū ſʒ q dispēsat dʒ hr̄e intuitū boni publici vtilitatē.s.vel necessitatē eccl̄aꝝ.c.scias.vij.q.i.facit tex.in.§.nisi rigor.i.q.vij.⁊.c.in cāis.de re iudi.c.exposuisti.de pbē.aut pp euidentē progatiuā psone.d.c.de multa.de pbē.alias si fieret dispēsatio sine cā l̄ria quo ad deū nō est dispēsatio,ſʒ dissipatio mutato noie.facit tex.in simi.i.c.postq̄ȝ.xiij.q.ij.Joā.an.⁊.abb.⁊ alij doc.i.d.c.de multa.de pbē.idē Joā.an.⁊ ibi Fel.i.c.si qñ de rescri.Car.⁊ alij doc.in.c.qꝛ i tātū.⁊ i.c.ad hec.ō pbē.ſcū simi.vt no.Car.alex.post alios doc.i.c.p venerabilē q filij sint legi.⁊ papa dʒ eē diligēs prīfamilias ⁊ cū gerat vices dei in terris dʒ se ꝯformare q̄tū pōt volūtati diuine.c.vt nostrū.vt eccl̄asti.bñfi.Car.in.cle.i.de peni.⁊ remi.Et dicit beat⁹ Bernar.ꝙ fidelis huus ⁊ prudēs quē ꝯstituit dñs sup familiā suā ita tñ nouit vsurpare dispēsationē vñ bonā sperat hr̄e recōpēsationē.iō dʒ dispēsator hr̄e rōnē boni cōis,alias quo ad deū esſʒ dissipator,⁊ ifidelit̄ ageret ꝯ decretū apl̄i dicētis,dispēsatio mihi credita est hic iā querit̄ int̄ dispēsatores vt fidelis qs iueniat̄. Et dicit beatus Bernar.ad eugeniū papā nō phibeo dispēsare,ſʒ dissipare,nō suʒ tā rudis vt ignorē vos positos dispēsatores,ſʒ i edificationē nō in destructionē.deide int̄ dispēsatores q̄rit̄ vt fidelis qs inueniat̄,† vbi necessitas vrget excusabilis dispēsatio est,vbi vtilitas puocat laudabilis dispēsatio,vtilitas dico cōis ñ ppriā.nā cū nihil hoꝝ est nō fidelis dispēsatio,ſʒ crudelis dissipatio ē,vt no.d.abb.in.d.§.q vero.⁊ in.c.cōquerēte.ō cle.nō residen.ꝙ dispensatus pp dispensationē nō excusatur quo ad deum,si fructus q supsunt nō conuertat in pias cās.ergo q plura bñficia possidet ex dispēsatōe si sibi adsunt cause requisite ad dispēsanduʒ excusat̄ alioqn timēdū ē in foro ꝯsciētie,facit.d.c.de multa.ibi cū rō postulauerit ⁊c.⁊ rō non postulat vt vnus habeat in ecclesia tot prebendas tot bñficia sufficiētia.vñ tres vl̄ quattuor sacerdotes seu forte plres honeste ⁊ cōmode possent sustētari vtiqꝫ nō appet rōnabile.facit.c.diaconi.xciij.di.pp hoc.n.fuerunt data bona ecclesijs ⁊ administratio epis ⁊ alijs platis,vt nullus in eccl̄ia penuria patiat̄.xij.q.i.c.vidētes ⁊.c.ex his.⁊.c.eps.iō iura abhorrēt istā

multitudinē, vt. d. c. q: nōnulli. de cler. nō resi. facit tex. in extrauaga. execrabilis, vbi ponunt̄ vndeci icōueniētia q̄ pueniunt ex ista pluralitate bn̄ficioꝝ q̄ in effectu ponunt̄ in. c. i. circa pnci. de colla. i prag. ꝛ i phemio eiusdē pragmatice, inter q̄ dr̄ † q̄ sola resi- 14 dētia nō est cā prohibēde accumulationis bn̄ficioꝝ ſʒ ambitio ꝛ q: occupat stipēdia paupeꝝ ꝯ intentionē fundatoꝝ, q pp officiuꝫ fundauerūt bn̄ficiū, ꝛ vt fructus sup exantes in pias cās elargirē tur in potētia pluribus deseruiēdi, pstat̄ materia dissolutionis et vagatiōis tā in vestib⁹ q̄ꝫ i moribus iuxta illud psal. procedit ex adipe iniquitas ꝛ pp piculū aiarū, ꝛ dicit Host. in. c. cū sup. de cā pos. ꝛ proprie. q̄ dispēsationes cōcesse sup bn̄ficioꝝ multitudine sunt odiose ꝛ restringēde vt no. Cōpo. in. c. cāʒ q̄. de rescri. ꝛ in. d. c. dudū ad hoc. c. i. ꝛ. ij. ō fil. psbi. in. vi. c. nō pt ō prebē. eo. li. facit q: illō q̄ pōt fieri p dispēsatiōnē censet̄ impossibile no. Inn. c. pastoralis. ō ca. pos. ꝛ Joā. an. i. c. pt. de reg. iu. in. vi. no. in. l. postq̄ꝫ. C. de pac. in. l. ꝯtinuus. §. cū qs. ff. de ver. obli. Bar. in. l. apud iulianū. ff. de leg. i. Panor. in. c. ex pte. de resti. spo. doc. in. c. sup eo. de ꝯdi. appo. Ideo nō dʒ facile dari sup pluralitate bn̄ficioꝝ dispensatio. nā ꝛ lʒ papa de plenitudine ptātis posset indifferēter dispēsare, ō ptāte tn̄ ordinata nō dʒ, ar. l. digna voꝫ. C. de legi. ꝛ. ij. q. vij. nos si incōpetenter, vn̄ ois indecentia in principe est impossibilis, vt no. Archi. in. c. sup eo. de here. in. vi. ꝛ Henri. in. c. nulla. de ꝯcessi. pbē. ꝛ eēt valde iniquū ꝛ iniustū, vt multi esuriant forte meliores, ꝛ vnus forte ebrius, vilis in vbo, pessimus in exēplo abundet, ꝛ equa nēpe dʒ fieri distributio attēta qualitate psonaꝝ c. i. ō maio. ꝛ obe. c. cū oēs. de ꝯsti. vn̄ pp istā pluritatē dicit quidā sanctus doctor quē refert gl. i. c. i. §. cui rei in vbo pluralitatis de colla. in prag. ꝛ medietas mistroꝝ dei ē quasi resecata p h̄ genus auaricie q̄ vnus plura bn̄ficia sufficientia pmittit̄ hr̄e, si. n. cuilibet bn̄ficio pmitteret̄ dari su⁹ possessor nūerus seruoꝝ dei eēt duplex, q mō ē simplex, facit qd̄ no. Jo. an. i. c. q̄ ꝯ iura de reg. iur. in. vi. i mercu. ꝛ Hen. in. c. sicut vnire. ō exces. pla. ꝛ tā multitudo magna sacerdotū viroꝝ litteratorū hōe fame abūde sustētaret̄, q̄ prope modū i obprobriū cleri mēdicat. ergo debes inseq ꝯsiliū tātoꝝ viroꝝ, q tot bn̄ficia coadunas, ꝛ Bernar. i epl̄a quā scripsit Roberto suo cognato ꝛ monacho, q ō licētia dn̄i pape relicto rigorosiori cisteriēse ordine clunacēsēʒ ordinē itroiuit latiorē, nō tibi frustra qs blandiat̄ de dispēsatione apostolica cuius cōscientiā diuina snīa tʒ ligatā, ꝛ dicit Henri. ō ganda. scdo quodlibeto. q. xvij. allegando gl. in. c. nō est. de voto, nō est securus quo ad deū cuꝫ q̄ papa dispensat nisi subsit cā dispēsandi, ꝛ Henri. in. c. i. ō voto dicit qs. n. nescit q̄ sepe papa p falsas narratiōes ōcipit̄. c. sup lr̄is. de rescri. ꝛ imo sepissime pces iportūe vincūt vitatē. c. detestāda. de ꝯces. pbē. i. vi. ꝛ extrauagnas execrabilis in prin. ꝛ forte hʒ affectōes iterdū faciūt q: homo ē peccabilis, ꝛ lʒ papa habeat plenitudinē potestatis quātū ad ecclesiastica bona tp̄alia ꝛ sp̄ūalia n̄ tn̄ hʒ illā vt dn̄s ſʒ tāq̄ꝫ minister ꝛ dispēsator xp̄i q est dn̄s bonoꝝ ecclesiasticoꝝ. c. nō liceat pape ꝛ. c. pdia. xij. q. ij. ꝛ lʒ oia sint eius ista tn̄ specialius sunt regēda ar. c. saluator. i. q. iij. ꝛ. c. i canonib⁹. xvi. q. i. c. cū ex eo. ꝛ ibi Jo. an. ꝛ Do. de scō ge. ō elec. i. vi. Inno. do. abb. post alios doc. i. c. cū sup de cā pos. doc. post gl. i. c. cā de vbo. signi. Hosti. ꝛ Joā. an. in. c. cū venissent ō iudi. ꝛ dicit beat⁹ Bern. ad eugeniū papā ꝯsideres sanctā romanā ecclesiā cui auctore deo psides oiuꝫ ecclesiaꝝ eē mr̄eꝫ nō dominā, te vo n̄ epoꝝ eē dn̄ꝫ ſʒ vnū ex ipsis. c. mutationes. vij. q. i. archi. i. c. i. de summa tri. li. vi. facit qd̄ notat̄ in. c. i. x. dist. ꝛ i. c. i. xxij. dist. ꝛ papa sine cā nō pōt auferre bōa vnius eccl̄ie ꝛ dare alteri, vt no. Jo. ō lig. i. c. i. de summa tri. nec ēt tibi blādiaris de cōmēda facta cā legitima 15 cessante, † cōmēde bn̄ficioꝝ sine cā iuste vtilitatis vel necessitatis ecclesiaꝝ fieri nō dn̄t. c. nemo. ō elec. i. vi. ꝛ p libito voluntaris nō dʒ fieri. c. nemo. de elec. in. vi. ꝛ cū bn̄ficia regularia sint destinata religiosis q regulā sciāt ꝛ obseruent nō dn̄t trāsferri ad vsus secularīū, q sunt discipline regularis inexptes. l. i. cū ibi no. ff. de admini. reꝝ, facit cle. q: ꝯtingit circa principiū de reli. do. vbi pn̄t inueniri boni religiosi. c. iter quattuor de reli. do. c. possessiones. de reb⁹ ecclesie nō alie. vn̄ qdā bonus eps parisiēsis cū sibi pn̄taret̄ abbatia dicit absit q̄ habeā cū spōsa ꝯcubinā, vt no. gl. i. d. c. i. §. cui rei in vbo pluralitatis circa mediū de colla. i prag. ꝛ Pau. scōs cū p filio regis sibi supplicaret̄ vt duos ep̄atus cōcederet, dicit si eēt filius dei nō ꝯcederē, absit, vt in ecclesia dei ponā bigamiā, vt no. gl. vbi. s. ꝛ Inno. sextus suo tp̄e oēs cōmēdas reuocauit vt in extrauagāti pastoris, vbi habet̄ q̄ occasiōe hmōi cōmēdaꝝ sicut experientia docet vt plurimū diuinus cultus minuit̄ aiarū in eis qbus iminet cura negligit̄, hospitalitas ꝯsueta ēt debita nō seruatur, ruinis edificia patēt, ipsoꝝ q̄ iura in spiritulibus ꝛ tp̄alib⁹ collabunt̄. ꝛ quāuis papa nō hēat supiorē i terris, illū tn̄ hʒ i celis, ꝛ

iō dispēsatio bonoꝝ ecclesiasticoꝝ nō dʒ ab eo fieri, nisi i illis casib⁹ i qb⁹ verisilr̄ appet q̄ dn̄s eoꝝ xp̄s ꝯsensuꝫ adhiberet, vt ptās sub rōne restringat̄. xi. q. iij. c. illa ꝛ. xij. di. c. i. no. Car. i extrauagāti bonifacij octaui incipiēte antiquoꝝ ꝛ i extrauagāti rē nō nouā ꝛ Ho. i summa ti. ō pēi. ꝛ remi. alias sub rubrica ō dispēsatiōe. §. qualr̄ faciēda ꝛ specu. i titulo ō dispēsatiōe. §. qualr̄ aūt ꝛ dʒ respicer̄ ad tria. s. qd̄ liceat hʒ eq̄tatē qd ōceat hʒ honestatē ꝛ qd expe- 16 diat hʒ necessitatē vel vtilitatē. c. magne. §. ꝛ qdē tria de voto † ꝛ dicit Henri. in. c. cū ad monasteriū. de statu mo. q̄ dispensatio pape q̄ fit ꝯ ius positiuū fundatū sup aliqua rōne naturali vt si papa dispēsaret cū indigno totalr̄ ꝛ hēret bn̄ficiū eccl̄iasticū ꝯ. c. nihil de elec. ꝛ. c. graue de pbē. ꝛ. c. indecoꝝ. de eta. ꝛ quali. nō excuset quo ad eccl̄aꝫ triūphantē fcā sine cā, pp illud vbū cū rō postulauerit positū in. d. c. ō multa. de pbē. ꝛ Henri. i. c. proposuit. de concesi. pben. ꝛ do. abb. in. c. nō ē. ō voto. ꝛ in. c. a nobis. ō ōcimis satis pōt colligi ex dicta extrauagāti execrabilis in pn̄. secus i dispēsatione q̄ fit ꝯ ius positiuū volūtariū nō fundatū sup aliqua rōne nāli, puta si dispēsat cū aliquo maiore. xxij. ānis q nūdū cōpleuit xxiiij. annū q̄ possit ad sacerdotiū pmoueri ꝯ cle. gn̄alē ō etate ꝛ quali. tūc. n. pcedit opinio Inno. s. relata, q̄ꝫ tʒ ꝛ approbat Hēr. vbi. s. vbi Inno. in. d. c. cū ad monasteriū q̄ papa pōt dispēsare sine cā ꝯ ius positiuū. vt no. Car. florē. i cle. gratie. de rescri. vbi cōcludit n̄ eē peccatū obtinere plura bn̄ficia sufficiētia cū dispēsatione, ꝛ hic est q̄ ēt posita p possibile dispēsatiōe pape ad oēs nutuꝫ adhuc tua ambitio nō euasit piculū, nec tu inde reportabis vtilitatē in foro cōscie, si tu pter necessitatē aut iustā cāʒ tali te submitteres dispensationi, ꝛ hinc scā clara rn̄det qbusdā frib⁹ minorib⁹ q priuilegia relaxationis regule ipetrauerāt, volo inqt absolui a papa a peccatis meis nō ab obseruātijs regule, ꝛ cōsilijs iesu xp̄i, ꝛ q̄ dispēsatio sine cā fcā nō tʒ i foro ꝯsciētie nō est ex defectu ptātis pape, ſʒ ex defectu volūtatis, ꝛ sic ergo dʒ cōcludi qd̄ papa sine cā nō dʒ dispensare sup pluralitate bn̄ficioꝝ, ꝛ si ꝯriū fecerit n̄ 17 excusat̄ quo ad deū, ſʒ bn̄ quo ad ecclesiā militātē. ¶ † Et istō corroboro qnto qd̄ papa cū cā possit dispēsare, q: xp̄s dicit petro p illa vba qōcūq̄ꝫ ligaueris sup terrā erit ligatū ꝛ i celis, vt. c. qōcūq̄ꝫ. xxiiij. q. i. ꝛ mathei. xvi ꝛ. c. in nouo. xxi. di. c. ita dn̄s. xix. di. c. solite. ō maio. ꝛ obe. c. significasti. ō maio. ꝛ obe. c. significasti. ō ele. ꝛ xp̄s dū dicit illud gn̄aliter qōcūq̄ꝫ nil excipit, nec nos excipere debemus, vt. d. c. solite. circa fi. de maio. ꝛ obe. ꝛ. c. si romārū. xix. di. ꝛ. l. iij. ff. de offi. presi. sic ergo postq̄ꝫ nil est exceptū vr̄ q̄ papa possit i isto casu dispensare, ꝛ hoc maxie q: illa regula gn̄alis qōcunq̄ꝫ itelligit̄ quo ad ius humanū, q: tūc idistiete pt dispēsare, nō aūt quo ad ius diuinū, vt no. Inn. i. c. quāto. de cōsue. ꝛ. d. Ab. i dispu. icip. eps. col. i. vel alr̄ illa regula gn̄alis dʒ intelligi qōcūq̄ꝫ hoc ē iuste ꝛ claue nō errāte. vt no. d. Ab. i. c. a nobis. i ho ō sentē. excō. vel ēt itelligit̄ q̄ fiat cū cā, vt no. d. abb. i. d. c. solite. de maio. ꝛ obe. i vltio notabili. ꝛ istud ēt fundat̄, q: eps dicit Petro si diligis me pasce oues meas. Jo. vltio. c. ꝛ. c. significasti. de ele. sic papa vr̄ pascere oues absoluēdo a iur̄o ꝛ a viculo iuramenti. ar. c. i. ō sentē. excō. ꝛ. c. veꝝ. ō iureiu. ꝛ hoc maxie pmissa pcedūt qn̄ papa illud facit ex cā p iura supius alleg. no d. Abb. i. c. quāto. de iureiu. ꝛ Fel. in. c. ꝯstitutus. de rescri. Car. in cle. roma- 18 ni. §. fi. de iureiu. ¶ † Sexto pmissa corroboro q: papa nō subijcitur ꝯstōnib⁹ suis aut sui pdecessoris. tex. i. c. pposuit. ō ꝯces. pbē. q: par in parē nō hʒ iperiū. c. inotuit. ō ele. ꝛ oēs appellāt ad eū, ꝛ nēo ab eo appellat. c. cūcta p mūdū. ix. q. iij. facit. l. princeps. ff. de leg. ꝛ. l. ex ipfecto. ff. de leg. iij. ꝛ. §. fi. isti. qb⁹ mo. testa. ifir. facit. l. digna voꝫ. C. ō leg. ꝛ gl. i. c. i i v. ab oib⁹. ō ꝯsti. gl. i. c. n̄ liceat. xij. q. ij. sic vr̄ q̄ papa possit dispēsare i pluralitate bn̄ficioꝝ q̄ solū p hibet̄ a iure positiuo p iura supius allegata, secus si eēnt ꝯ ius di- 19 uinū. c. sunt qdā. xxv. q. i. ¶ † Septimo pmissa firmat̄ q: papa ēt est. s. ꝯstōnes ꝯcilij gn̄alis ꝛ illas pōt reuocare. tex. i. c. significasti de ele. facit. c. dudū. iij. q. vi. gl. i. c. vbi piculū. i vbo ꝯsi. ō ele. i. vi. facit. c. multis. xvij. q. i. ꝛ doc. in. c. nulli. ō rescri. facit. c. ex parte. ō capel. mo. ꝛ papa pōt venire ꝯ ius ꝛ i illud pōt dispēsare. c. proposuit. ō cōces. pbē. c. inotuit. de ele. c. lector. xxxiiij. di. c. psbi. xci. 20 di. ¶ † Octauo facit q: pp̄ hʒ i bn̄ficio plenitudinē ptātis. text. i. c. ij. ō pbē. i. vi. ꝛ i cle. i. vt lite pē. ꝛ facit. c. i. ꝛ. ij. xxij. di. ꝛ. c. in illis lxx. di. facit gl. magna i. c. quāq̄ꝫ de elec. i vbo deuoluit̄. in. vi. ꝛ rō hōa est q: tituli bn̄ficioꝝ sunt de iure positiuo vt no. d. abb. in 21 disputatione incip. eps col. ij. per iura superius alleg. ¶ † Nono premissa firmātur q: papa est deus i terris qn̄ est legitime electus vt no. Bal. i. l. fi. C. sententiaꝫ rescindi nō posse ꝛ sequit̄. d. Phi. decius in. c. i. sup gl. in v. ab oibus de cōstitu. facit. c. siquis pecunia. lxxix. di. ꝛ gl. i. l. c. achatius in prio. xxiiij. q. i. ꝛ deus oia pr. §. fi. de penitē. distin. ij. ergo papa potest dispensare sup pluralitate beneficioꝝ

beneficioꝝ, ꝛ istud maxime procedit ꝙ papa ē deus i terris i cō cernētibus ius positiuū, secus i ↄcernētib⁹ ius diuinū. c. cū qdā. xxv. q. i. imo si papa nō est legitime electus, ē diabolus i terris, vt

22 no. Mod. in. c. i. de ↄsti. ❡ † Decimo facit qꝛ dei ꝛ pape idē ē ↄsi storiū, vt no. Host. i. c. quāto. de trāsla. pla. p. c. primū ꝛ bꝫ eo. ti. i sili facit. c. bꝫ de ↄsue. in. vi. vbi nō appellat̄ a vicario ad ↄstituētē, qꝛ est idē ↄsistoriū, ꝛ ipse papa est vicarius dei in terris. c. inꝑ corporalia. ꝛ. c. i. ꝛ quasi p totū de trāsla. pla. ğ papa poterit sup plu ralitate bñficioꝝ dispēsar̄, facit qꝛ oēs appellāt ad papā, ꝛ nemo ab eo appellat. c. cūcta p mūdū. ix. q. iij. qꝛ ipse ē ordinarius ordi narioꝝ, ꝛ solus de⁹ papā iudicat. c. nūc aūt. xxi. di. c. auditū. ij. q. v. ꝛ dicit gl. i. c. anastasius. xix. di. ꝙ ipe anastasius pp dū assella ret emisit itestina ex pmissiōe diuina, sic vr̄ ꝙ in p̄senti casu papa possit dispēsare. ❡ Undecimo papa nō bꝫ supiorē. c. lꝫ. ḋ elec. fa cit cle. ne romāi. ḋ ele. ꝛ. c. solite. ḋ maio. ꝛ obe. ꝛ. c. fi. de foro cōp. ꝛ. c. significasti. de ele. ꝛ. c. venerabilē eo. ti. ꝛ ꝗuis ḋcime ḋeant̄ ḋ iure diui. c. reuertimini. xvi. q. i. tñ papa pt vnū eximer̄ a solutio ne ḋcimaꝝ, vt no. gl. p illū tex. in. c. a nobis. de decimis. ꝛ do. ab. i disputatiōe incipiēte eps. ꝛ. i. c. i. aliqb⁹. ḋ decimis, sic vr̄ in iuro,

23 lꝫ iurm̄ sit istitutū de iure diuino. c. ꝛ si xp̄s. de iureiu. † ꝛ lꝫ de iure diuino reqrant̄ duo testes aut tres ꝛ nō plures p illā regulā i ore duoꝝ vel triū testiū stet oē ṽbū. c. nouit. ḋ iudi. c. in oi negocio. ḋ testi. c. relatū. c. cū esses. ḋ test. tñ papa statuit ↄ̄ illḋ. c. p̄sul. ij. q. iiij. l. si vn⁹. C. ḋ test. ꝛ do. abb. i. d. c. cū esses. ꝛ dispēsando i illo casu ñ vr̄ venire ↄ̄ ius diuinū cū hoc statuerit ad ↄfirmationē iuris diui ni. vt no. ḋ. Abb. in. d. c. cū esses, et papa pōt iterpretari ius diui nū. vt no. ḋ. Abb. ꝛ alij doc. in. c. q in ecclesiarū de ↄsti. sꝫ dispēsan do esset in totū tollere ius diuinū. ❡ Duodecimo p̄missa ꝓbant̄ qꝛ papa pōt quē p̄uare suo ep̄atu ēt sine cā. vt no. gl. i. c. p pricipa lē. ix. q. iij. p. c. i memoriā. xix. di. ꝛ rō ē qꝛ papa i bñficijs bꝫ plenā ptātē. c. ij. ꝛ. c. dudū. ḋ p̄bē. in. vi. ꝛ. c. i. ꝛ. ij. xxj. di. ꝛ papa ēt i vno ep̄atu pōt pōere duos ep̄os. c. nō aūt. vij. q. i. ꝛ. c. qm̄. ḋ offi. ordi. ꝛ papa cōcedit vni duos ep̄at⁹ vt sit eps vtriusqꝫ. c. relatio. xxi. q. i. ꝛ papa diuidit ꝛ vnit duos ep̄at⁹. c. ꝛ tpis. xvi. q. i. c. sicut vni re. de exces. pla. ꝛ sic ergo est dōꝫ ꝙ sup pluralitate bñficioꝝ papa

24 pōt dispensare. ❡ † Decimotertio p̄missa firmant̄ qꝛ papa rela xat spōsalia ↄcta p ṽba ḋ futuro ꝛ ēt sup illis dispensat tex. in. c. cōmissuꝫ. ꝛ in. c. p̄terea de spōsalib⁹ ꝛ ēt papa dispēsat sup mr̄imo nio pṽba de p̄nti ↄcto nōdū copula carnali ↄsumato gl. i. c. ex pu blico. ꝛ ibi do. Ab. post alios doc. ḋ cōuer. ↄiug. ꝛ papa ēt aliqñ dispēsat sup mr̄imōio ex copula carnali ↄsumato, vt ē tex. i. c. quā to. ḋ diuoꝛ. ergo a fortiori sup p̄alitate bñficioꝝ pp poterit dispē sare. ❡ Decimoquarto p̄missa firmant̄ qꝛ papa pōt cōceder̄ bñfi ciū ad tps ꝛ sub cōdōne. c. si gratiose. ḋ rescri. i. vi. ꝛ. c. pastoralis. vij. q. i. notat̄ i. c. veniēs. ḋ filijs p̄sbi. qꝛ papa dr̄ eps epoꝝ, ita qḋ

25 pōt oia q̄ ipsi epi. c. loquit̄. xxiiij. q. i. ergo ꝛc. ❡ † Decimoquīto fa cit qꝛ papa dat plenariā idulgētiā in remissiōnē omniū peccatoꝝ tex. in cle. ij. ḋ peni. ꝛ remis. ꝛ ēt tex. in extrauagāti bōifacij octaui q̄ incipit antiquoꝝ in ti. ḋ peni. ꝛ remis. ꝛ. ḋ. Abb. i. c. ad liberādū de iudeis. ꝛ Fel. in s̄mōe suo hodie mecū eris in paradiso. ğ papa poterit a fortiori dispensare sup pluralitate bñficioꝝ. ❡ Decimo sexto papa solus pōt deponere iperatorē. c. ad aplice. de re iu. in. vi. notāt doc. post gl. i. c. venerabilē. de ele. ꝛ i cle. ne romani. ḋ iu reiu. ꝛ ēt papa pōt deponer̄ regē vt alias ḋposuit regē francie qꝛ

26 erat effeminatus. c. alius. xv. q. vi. ❡ † Decimoseptio p̄missa fir mant̄ qꝛ papa solus pōt creare car. vt no. gl. i cle. ne romani. i ver bo ptātis. de ele. ꝛ Do. ḋ scō ge. in. c. nullus. lxxix. di. ꝛ do. Phi. deci. in rubrica de ↄsti. ꝛ ēt ipe papa solus pōt deponere car. vt ē tex. in. c. i. de scisma. in. vi. gl. ꝛ doc. in. c. ex gestis. de cle. nō resi. ğ ꝛc. ❡ Decimooctauo ꝓ ista pte i sili facit qꝛ papa solus sine ↄsi. car. pt explicare ardua, vt no. ḋ. abb. i. c. ex gestis. de cle. nō resi. ꝛ

27 Fel. i rub. de ↄsti. ꝛ Do. in. c. sup eo. de here. in. vi. ❡ Decimono no ꝓ ista pte facit qꝛ papa cognoscit ḋ articulis fidei. c. maiores. de baptis. c. hec est fides. xxiiij. q. i. ꝛ ipse pp p̄fert̄ toti ↄcilio. tex. in. c. placuit. ꝛ ibi gl. xxxv. q. ij. facit gl. i. c. vbi periculū. de elec. in. vi. ꝛ papa solus trāsfert epꝫ ḋ vno ep̄atu ad aliū ep̄atū. c. i. ꝛ. ij. ḋ transla. prela. ꝛ ipse deponit epꝫ a suo ep̄atu ꝛ ab ordie ep̄atus. c. accusatus. ꝛ. c. quāuis. iij. q. vij. ꝛ. ḋ. Abb. in. c. i. ḋ iudi. ꝛ i. c. veri tatis. de dolo ꝛ ↄtu. ꝛ ipse papa ḋmādat volūtatē dei executōi. c. h̄ ē fides. xxiiij. q. i. ꝛ ipse papa dr̄ tenere fidē ꝛ hec ē fides. xxiiij. q. i. ꝛ papa pt remittere vsqꝫ ad septuagesies septies. vt matthei. xviij. c. ꝛ beatus Petrus abscidit aurē illi iudeo, qꝛ ipse ē q acce pit claues regni celoꝝ. vt no. Greg. sup Jo. xxij. c. ꝛ illud veꝝ est cū cā ꝛ discretōe. vt no. ḋ. Ab. i. c. a nobis. il fo. p illū tex. de sen. excō. facit. c. i. de re iu. in. vi. ꝛ xp̄s dicit dicite discipulis ꝛ Petro vt marci. vi. c. q̄si sibi reseruādo speciali oimodā ptātē soluēdi oia

28 ❡ † Uigesimo ꝓ ista pte fac qꝛ vꝫ appellatio ḋ ↄci. ad papā. c. i ip sis. ix. q. iij. vbi dr̄ ꝙ ipsi canōes appellationē totius eccle. ad exa mē scē sedis admittunt. vt no. Car. in. c. i. xv. di. ꝛ papa dr̄ admi rabilis. gl. in ꝓhemio cle. i ṽbo papa ꝛ ↄciliū fatet̄ ꝙ nō pōt iudi care papā. tex. in. c. nūc aūt. xxi. di. tex. i. §. hinc. xvij. di. ꝛ papa dr̄ p̄r patrū gl. in ꝓhemio cle. in ṽbo papa. ergo sup pluralitate bñ

29 ficioꝝ poterit dispensare. ❡ † Uigesimoprīo papa iudicat̄ a solo deo. tex. i. c. anastasius. xix. di. ꝛ i statutis cōcilij semp itelligit̄ exce pta auctoritas pape. vt est tex. in. c. significasti. de ele. ꝛ deus com misit iudicio pape oēs fideles. tex. in. c. audiuimus. in fi. xxiiij. q. i. nil erit ligatū vel solutū i celis nisi ꝙ beat⁹ Petr⁹ ligauerit aut soluerit tex. i. c. maēt. xxiiij. q. i. ꝛ nauis quā beatus Petrus ha buit nō turbat̄. c. nō turbat̄. xxiiij. q. i. sic vr̄ ꝙ illud qḋ facit papa ꝙ nō turbet̄, ꝛ xp̄s dicit petro duc in altū nauiꝫ, vt luce. v. c. text. in. d. c. nō turbet̄. xxiiij. q. i. quasi volēdo dare soli petro ꝛ suis suc cessorib⁹ oimodā ptātē, ꝛ xp̄s iubet solū petrū piscari, dicēs mit

30 te hamū ꝛ piscē p̄mū captū tolle. c. est aliud. xxiiij. q. i. ❡ † Uigesi mo sḋo ꝓ ista pte facit qꝛ de⁹ p̄cipalr̄ collocauit ptātē i petro tā quā in capite. c. ita dñs. xix. di. ꝛ ordo sacerdotalis cepit a petro post xp̄ꝫ, qꝛ ipsi p̄rio pōtificatus ē datus. c. i nouo. xxi. di. neqꝫ inꝑ ipsos aplos par fuit istitutio, sꝫ vnus p̄fuit oib⁹. c. i illis. lxxx. di. ergo papa i dispēsando p̄fert̄ oib⁹, ꝛ xp̄s dicit Petro ego pro te rogaui, vt nō ḋficiat fides tua, vt est tex. i. §. i. xxi. di. ergo vr̄ ꝙ pa pa in p̄senti casu pōt dispensare. ❡ Uigesimotertio epi dn̄t remit tere rōnē fidei ad Petrū. c. quotiēs. xxiiij. q. i. ꝛ ois libertas dr̄ i papa. c. officij. xxiiij. q. i. maxime i cōcernētib⁹ ius positiuū. c. pro posuit ḋ ↄces. p̄bē. ꝛ oia maiora negocia sunt tractāda p papam tex. i. c. rogam⁹. xxiiij. q. i. ꝛ. scūs Petr⁹ accepit p̄ncipatū a xp̄o. c. cū beatissim⁹. xxiiij. q. i. ꝛ papa dr̄ p̄rim⁹ ex oib⁹ sicut arbor pre

31 fert̄ ramis ꝛ fons riuulis. c. loqtur. xxiiij. q. i. ❡ † Uigesimoquar to ꝓ ista pte facit qꝛ papa bꝫ diuinitus ptātē sup cūctas natiōes cle. pastoralis i p̄nci. de re iu. ita ꝙ ēt vir ↄiugat⁹ pōt eligi i papā c. si qs pecunia. lxxix. di. do. Abb. in. c. lꝫ de ele. ꝛ papa pōt eē iu dex in cā ꝓpria. d. Abb. ꝛ alij doc. in. c. cū venissent de iud. gl. i. c.

32 cū dilecta de ↄfir. vti. in ver. ꝓcurationes. ❡ † Uigesimoquito ꝓ ista pte facit qꝛ papa pōt seipsuꝫ absoluere a iuro vt no. ḋ. Phi. decius in. c. i. sup gl. i ver. ab oib⁹ de ↄsti. ꝛ do. Abb. in. c. quanto de iureiu. ꝛ ēt pp pōt seipsaꝫ absoluere a peccato in foro p̄niali vt no. fel. ꝛ ibi do. Phi. decius in. c. i. de ↄsti. allegant. l. si ↄsul. ff. de adop. facit. c. p venerabilē. q filij sint leg. ergo i p̄senti cāu a fortio

33 ri papa poterit dispēsare. ❡ † Uigesimosexto papa pōt sibi elige re coadiutorē. c. i. vij. q. i. ꝛ papa dedit ptātē iperatori sibi eligen di successorē. c. adrianus. ꝛ. c. i sinodo. lxiij. di. ꝛ papa pōt cōmitte re cāꝫ clericoꝝ layco. tex. in. c. magnā. ij. q. iiij. ꝛ in. c. verum. xxxj. di. gl. i. c. bñ qdē. xcvi. di. gl. ꝛ doc. i. c. ḋcernimus ḋ iudi. ꝛ ēt istas

34 cās papa pōt cōmittere mulieri. d. c. magnā. ij. q. iiij. ❡ † Uigesi moseptimo ꝓ ista pte facit qꝛ papa dedit p̄uilegiū layco ↄferēdi bñficia. gl. i. c. iperiū. x. di. gl. i summa. xvi. q. vij. Do. de scō gemi. post alios doc. i. c. ij. de p̄bē. ꝛ dig. in. vi. ꝛ papa pōt dare decimas laico. c. c. cū apostolica. ḋ his q̄ fiūt a pla. sine ↄsen. capi. ꝛ. c. cāꝫ. de

35 p̄scri. c. ꝓhibemus. de deci. ❡ † Uigesimooctauo facit qꝛ pp pōt se submittere iurisditioni layci. c. nos si icōpetēter. ij. q. vij. ꝛ papa pōt facere de mōacho nō monachū. gl. ꝛ ibi do. Abb. in. c. cū ad monasteriū. de statu mo. do. abb. i. c. i. de voto. ꝛ i. c. proposuit. de ↄces. preben. ꝛ hoc qñ ex cā vtputa filius regis monachus ↄ̄hat matrimonium, vt no. do. Abba. in. c. ex publico. de cōuer. cōiug.

36 ❡ † Uigesimonono ꝓ ista pte facit qꝛ papa dispēsat cū mōacho. vt comedat carnes aut sup habitu vel alijs que non sunt de substā tia monachatus sed de solemnitate voti vt no. do. Abba. glo. in. c. deus. de vita ꝛ hone. cleri. papa reuocauit priuilegiuꝫ quod cō cesserat imperatori de eligendo prelatos, ca. adrianus. lxiij. dist. no. in cap. cum inter vniuersa. ꝛ in cap. sacrosancta. de elec. ꝛ pa pa habet iurisditionem supra electionem imperatoris. tex. in ca. venerabilem. de elec. ꝛ papa habet iurisditionem supra laycos. c.

37 licet ex suscepto de foro competenti. ❡ † Trigesimo pro ista par te facit qꝛ papa habet iurisditionem supra iudeos. c. quanto cap. post miserabiles. de vsur. glo. in cap. sepe. xxviij. q. ij. papa potest priuare clericum clericatu maxime causa interueniente. c. vnico. de vita ꝛ honestate clericorum. no. in. c. in audientia. ꝛ in. c. ppen dimus. de senten. excom. ꝛ papa potest prohiber̄ episcopo de nō conferendo certum ordinem, vt not. Inno. ꝛ domi. Abba. in ca

38 pitu. quarto. de consue. ❡ † Trigesimoprimo papa potest dare in baptismo nouam formam, vt not. Inno. in capitu. primo de ba tismo, ꝛ papa de plenaria potestate potest mutare sedem aposto licam cap. si apostolica cap. presenti de preben. in. vi. notatur, ale. in. c. nolite. xi. di. ꝛ papa non incurrit simoniam, vt no. do. Abb.

⁊ Fel. post alios doc. in. c. i. de simo. ⁊ hoc i simonia ꝓhibita a iure positiuo ⁊ sic i simoniacis q̄ꝛ ꝓhibitis vt sup minorib⁹ bñficijs i qbus nō daꝛ executio clauiū secus in alijs in qbus daꝛ executio clauiū q̄ꝛ i illis simonia ē de iure diuino vt no. do. Abb. post glo. i. c. ex pte il primo de offi. deleg. ⁊ in. c. pridē. de pac. ⁊ in. c. i. de simo. ex qb⁹ inferꝛ ꝙ lex iulia de ambitu nō hꝫ locū in papa glo. i. c. ꝑsbiter. lxxxij. dist. gl. i. c. fi. i. q. v. ¶ †Trigesimoscḋo facit q̄ꝛ papa licita ꝯscia pt ꝯferre bñficiū vni ⁊ assignare pēsionez alteri, vt no. Fel. i. c. ad audiētiā. il scḋo ꝺ rescr. ⁊ papa pōt res ecclesie alienare ⁊ dare alteri ecclesie glo. in. c. i. xxij. di. glo. in. c. i. x. di. glo. in. c. nō liceat. xij. q. ij. ⁊ papa pōt dispēsare ꝯ vniuersalē statū ecclesie, vt no. d. Abb. in. c. significasti. de ele. p tex. in. c. nō dꝫ de ꝯsangui. ⁊ affi. facit glo. i. c. quāq̄ꝫ. de elec. in. vi. ⁊ papa pōt iponeꝛ penā mortis vt no. Fel. i. c. ij. de maio. ⁊ obe. ⁊ i. c. q̄ i eccłiaꝝ ꝺ ꝯsti.

40 ¶ †Trigesimotertio papa pōt ꝯferre bñficiū indigno, vt no. do. Abb. in. c. significauit. de offi. ord. ⁊ in. c. si q̄ñ. ꝺ rescri. ⁊ papa pt dispēsare vt monachus ꝯhat mr̄imoniū, vt no. Jo. an. ⁊ do. abb. in. c. cū ad mōasteriū. ꝺ statu mo. ⁊ in. c. i. ꝺ voto ⁊ voti. ⁊ pp̄ facit vt steꝛ dcō vnius testis, no. i. c. ex isinuatiōe. ꝺ ꝓcu. ⁊ in. c. fi. de iureiu. ⁊ papa pōt cōmitteꝛ causaꝫ iudici suspecto. d. ab. i. c. cū iter. ꝺ exce. ⁊ i. c. ad hec. de rescri. ⁊ h̄ hꝫ locū i ꝯcernētib⁹ ius positiuū secus in ꝯcernētib⁹ ius diuinū, vt no. d. Ab. in. c. cū iter. ꝺ excep. ⁊ pp̄ dispēsat sup iuramēto. c. si ꝟo. ⁊. c. veꝝ. ꝺ iureiu. ⁊. d. Ab. i. c. quāto. de iureiu. ⁊ papa pōt dispēsare cū vno clerico, vt ñ dicat horas, vt no. d. Car. i cle. ij. i. vi. no. ꝺ cele. mis. Fel. i. c. fi. de maio.

41 ⁊ obe. ¶ †Trigesimoq̄rto facit q̄ꝛ pp̄ statuit vt festa i oib⁹ ñ fueꝛtur vt no. do. abb. p illū tex. in. c. lꝫ. de ferijs q̄uis papa nō posset dispēsare sup vsuris soluēdis. vt no. d. abb. p illū tex. i. c. sup eo. ꝺ vsur. papa pt facere bñficiū ānale ꝑpetuū, vt no. doc. i. c. ꝯstitut⁹.

42 de rescri. ¶ †Trigesimoquinto facit q̄ꝛ papa pt ꝯcedere ꝓuate ꝑsone ꝓuilegiū excōicādi. vt no. gl. ⁊ doc. in. c. ex pte dcani. ꝺ rescri. ⁊ ēt pp̄ pt ꝯcedeꝛ alicui ñ epō ptātē crismādi, vt no. Jnn. i. c. q̄to ꝺ ꝯsue. ⁊ pp̄ pt vnico ꝟbo ꝓnūciare sacerdotē, ⁊ ēt epꝫ no. d. phi. dci⁹ i. c. i. ꝺ ꝯst. arg. i. l. ij. C. ꝺ cri. sacrile. q̄ꝛ nō sunt certa ꝟba a iure diuino p q̄ qs efficiaꝛ ꝑsbiter. xxiij. di. ¶ †Trigesimosexto pp̄

43 pt facere nō factū hēri p fcō. c. bis q. ꝺ spōsa. ⁊ matri. ⁊ h̄ maxie i ꝯcernētib⁹ ius diuinū ñ hꝫ locū secus i ꝯcernētib⁹ ius positiuū ca. sicut. xlvij. di. facit ēt q̄ꝛ pp̄ pt faceꝛ ñ scitū hēri p scito cle. vnica. ꝺ ꝯces. ꝑbē. ⁊ h̄ maxime hꝫ locū i cōcernētibus ius positiuū vt pꝫ ibi. itē ēt papa pōt adequaꝛ q̄drata rotūdis. vt no. Host. ⁊. d. abb. i. c. cū vēissent. ꝺ iudi. ⁊ papa pōt eē iudex i ꝓprio delicto. vt no. d. abb. in. c. cū venissent. ꝺ iudi. ⁊ h̄ i ꝯcernētibus ius positiuū

44 alias secus. c. si pp̄. xl. di. † Trigesimoseptio ꝓ ista pte ēt facit q̄ꝛ pp̄ ꝓuat quē iure suo q̄ñ statuit vt si ñ appelleꝛ a snīa ifra dcē dies snīa trāsit i rē iudicatā. c. cū inter. c. qd ad ꝯsultationē de re iud. ⁊ h̄ q̄ñ pp̄ facit ex cā vꝫ pp negligētiā ptis ⁊ sic pōt. vt no. Fel. post

45 alios doc. in. c. q̄ in ecclesiaꝝ. de ꝯsti. ¶ †Trigesimooctauo ꝓ ista pte facit q̄ꝛ papa priuat quē iuri suo p ꝑscriptionē. vt. c. i. ⁊. ij. ⁊ q̄ñ p totū de ꝑscri. ⁊ h̄ ꝓcedit q̄ñ facit ex cā ne dn̄ia rex sint sub icerto. vt no. d. abb. i rub. de ꝑscri. ⁊ Jo. an. in regula possessor. ꝺ reg.

46 iur. in. vi. ¶ †Trigesimonono ꝓ ista pte facit, q̄ꝛ pp̄ pōt mortuū absoluere ab excōmunicatiōe, tex. i. c. a nobis. il scḋo ꝺ sen. excō. ⁊ ꝓnūciare quē hereticū post mortē suā, tex. in. c. sane. xxiiij. q. ij. ⁊ h̄ faciēdo ipse papa nō facit ꝯ ius diuinū, ꝫ illud demādat executiōi, vt. d. c. a nobis. vbi ꝙ si excōicatus moriēdo habeat ꝯtritionē p quā remittiꝛ excōicatio quo ad deū, papa pōt illū absoluere quo ad ecclaꝫ militātē ēt post mortē, idē ē dōꝫ i illo q̄ moriꝛ hereticus quo ad deū post mortē pt dclarari hereticus quo ad ecclaꝫ militantē. ⁊ sic hꝫ locū. d. c. sane facit ēt in simili ꝓ ista pte q̄ꝛ papa pt quem nobilitaꝛ post mortē ⁊ sibi dare gradū militie. vt no. do. ab. in. c. a nobis. in ꝟbo sup glo. in ꝟbo relaxatū col. ij. ꝺ sen. excō. ⁊ Bar. in. l. i. C. ꝺ dig. li. xij. ⁊ illud nō ē ꝯ ius diuinū ⁊ ille honor attribuiꝛ corpori, sec⁹ si attribuaꝛ aie, vt puta doctorari aliquem post mortē, q̄ꝛ illud nō pōt fieri. vt no. do. abb. i. d. c. a nobis. col. ij. de sen. excō. ⁊ sic vꝛ p ista argumēta posse cōcludi ꝙ papa sup

47 ꝑlalitate bñficioꝝ pōt dispensare. ¶ †Quadragesimo ꝓ ista pte facit ꝙ q̄uis papa ꝯ ea q̄ sunt ꝺ iure diuio maxime ꝯ iuramētuꝫ nō possit dispēsare dū dꝛ redde deo iura tua mathe. v. c. tex. ē i. c. ⁊ si xp̄s. de iureiur. nec ēt papa ꝯ ꝯstōes scōꝝ patrū, imo plusq̄ꝫ ad sanguinē ⁊ aiaꝫ illō dꝫ seruare. c. sunt qdā. xxv. q. i. tn̄ illō hꝫ locū q̄ñ ꝯstōnes scōꝝ patrū ꝯcernūt fidē, q̄ꝛ tūc papa nō pōt dispēsare, secus q̄ñ nō cōcernūt fidē, vt i p̄ñti casu dispēsaꝛ sup pluralitate bñficioꝝ, vt no. d. Abb. i rep. c. extirpāde. §. q ꝟo. ꝺ ꝑbē. ⁊ digni. Fel. i. c. q̄ i ecclesiaꝝ. col. vi. ꝺ ꝯsti. ⁊ si dicaꝛ ꝙ ea q̄ tēdūt i deū ⁊ ex qbus obligatio acqriꝛ deo papa sine magna discretōe nō pt dissoluere, vt ē tex. no. i. c. si is q. xxij. q. iiij. illō fateꝛ tn̄ i p̄ñti casu de quo nūc est qō obligatio aliqua nō tolliꝛ deo ⁊ sic hn̄t locū iura superius alleg. arg. c. scōi. de prebē. in. vi. ⁊. c. primi. xxij. dist. ⁊

48 sic ergo tolliꝛ illud obstaculū. ¶ †Quadragesimoprimo ꝓ ista pte facit, q̄ꝛ q̄uis papa nō possit statuere, aut reuocare statuta que tendūt ad vtilitatē cōem aut ad dicta sanctoꝝ patrū, ꝑ. c. q̄ ad ꝑpetuā. ⁊. c. ꝯ statuta. xxv. q. i. tn̄ illud dꝫ itelligi i cōcernēnb⁹ fidē, vel papa nō pōt statuere, hoc est nō dꝫ statuere, q̄ꝛ verbū nō iportat necessitatē, ꝫ honestatē erga ipsuꝫ papā, vt i simili facit glo. ⁊ Archi. in. c. nō liceat. xij. q. ij. pp̄ nō pt iponeꝛ legē suo successori. c. ꝓposuit. ꝺ ꝯces. ꝑbē. q̄ꝛ par i parē ñ hꝫ ipiū. c. inotuit. ꝺ ele. vꝛ pt dici ꝙ illa iura supius allegata videlꝫ. c. ꝯ. ⁊. c. q̄ ad ꝑpetuā. xxv. q. i. hn̄t locū i cōcernētibus fidē, ꝫ in p̄senti casu dispēsare sup pluralitate bñficioꝝ nō cōcernit fidē, imo ē ꝺ iure positiuo, vt. s̄. dixi,

49 †nec ēt obstat si dicaꝛ ꝙ papa nō dispēsat ꝯ vniuersalē statū ecclesie p. c. si illa. i. q. vij. ⁊ do. Abb. post Inno. i. c. quāto. de ꝯsue. vbi dicit ꝙ papa nō pōt dare laycis ꝯferēdi ordines. ⁊ idē do. Abb. in. c. significasti. de elec. tꝫ ꝙ papa ꝯ vniuersalē statū ecclesie cū cā rōnabili dispensat, secus q̄ñ decoloraret statūs ecclesie, q̄ꝛ tūc nō solū requiriꝛ quod cā sit rōnabilis ad dispensandū, ꝫ dicit qō sit alijs nota. vt no. do. abb. in. c. cū ad monasteriū. de statu mon. gl. in. c. sup eo. de bigamis. ⁊ in. c. q̄ ad ꝑpetuū. xxv. q. i. ad p̄missa pt rn̄deri ꝙ papa ꝯ vniuersalē statū ecclesie pōt dispēsare p illā regulā qōcūq̄ꝫ ligaueris sup terrā erit ligatū ⁊ i celis, vt mathei. xvi. c. facit bonus tex. in. c. nō dꝫ de ꝯsangui. ⁊ affi. vbi papa statuit ꝯ vniuersalē statū ecclesie. facit gl. i. c. sunt qdā. xxv. q. i. nec ēt obstat. d. c. ⁊ si illa. i. q. vij. q̄ꝛ ille tex. nō ꝓbat p̄missaꝫ ꝯclusionē, sed solū dicit illa precauēda sunt, q̄ recipi nō p̄nt sine manifesta decoloratiōe. tn̄ ille tex. nō iponit legē pape, nec potuit iponere, nisi status ecclesie decoloraretꝛ in tangētibus ius diuinū, q̄ꝛ tūc successor pōt ligare ꝑdecessorē, vt no. do. abb. in. c. significasti. ꝺ foro cōpetē. ita vꝛ sentire glo. in. c. sunt qdā. xxv. q. i. vbi dicit qō papa ꝯsueuit dispēsare ꝯ vniuersalē statū ecclesie. Et dicit do. abb. in dispu. incipiēte eps. col. xv. qō papa dispensat ꝯ vniuersalē statū ecclesie, nisi decoloraret. ita vꝛ sentire Fel. in. c. si quāto. col. v. de rescri. vbi tꝫ qō papa dispēsat ꝯ vniuersalē statū ecclesie, ⁊ ista ē ꝟa resolutio. fallit q̄ñ nō hꝫ cāꝫ in cōcernētib⁹ directe aut idirecte ius diuinū, q̄ꝛ tūc papa nō pōt mutare vniuersalē statū ecclesie sine cā. secus in ꝯcernētibus ius positiuū, ⁊ sic ꝓcedit. d. c. nō dꝫ. de ꝯsan. ⁊ affi. facit. c. ꝓposuit. de ꝯces. ꝑbē. ⁊ glo. in. c. q̄q̄ꝫ. de elec in. vi. ⁊ rō ē

50 q̄ꝛ papa nō ligaꝛ p ius positiuū. c. inotuit. de ele. † facit qō not. d. Abb. in. c. cū olim. de cleri. cōiug. dicēs qō papa hodie posset dispensare ⁊ statuere vt clerici ꝯherent mr̄imoniū nisi essent ligati p votū. Et ad p̄missaꝫ cōclusionē nō obstat si dicaꝛ qō papa nō pōt statuere vt cōmunicātes cū excōicatis nō icurrāt excōmunicationē minorē, vt est tex. ⁊ ibi do. Abb. in. c. nulli primo no. de sentē. excō. dicēs ꝙ hoc dꝫ itelligi q̄ñ papa faceret sine cā, sec⁹ si cū cā.

51 c. cū volūtate. ⁊. c. rn̄so. ꝺ sentē. exc. † ⁊ dicit fel. i. d. c. nulli. ꝙ q̄ñ lex positiua hꝫ ꝯcursuꝫ cū lege naturali aut diuina papa nō dispēsat sine cā. ⁊ sic vꝛ qō p̄missa dn̄t itelligi sec⁹ ē i p̄senti casu q̄ꝛ papa pōt dispēsare q̄ꝛ lex positiua nō hꝫ cōcursum cū lege diuina, vt. s̄. dixi. vel alꝛ pōt rn̄deri q̄ꝛ qs nō pōt cōicaꝛ cū excōicatio nisi incurrat peccatū. c. sacris. qō metus cā. ꝫ papa ñ hꝫ ptātē peccan-

52 di. c. i. xl. di. secus i p̄ñti casu. †Jtē nō obstat si dicaꝛ ꝙ papa ñ pt statuere vt clerici ꝑdāt ꝓuilegiū. c. siqs suadente. xvij. q. iiij. nisi sit cā. vt no. do. abb. ⁊ Fel. i. c. nulli. ꝺ sen. excō. allegāt gl. i simili i. c. q̄ ad ꝑpetuā. xxv. q. i. ita tꝫ Car. i. c. ꝑpendim⁹ i sua repetitiōe de sen. excō. q̄ꝛ priuilegiū clicoꝝ ē ꝺ iure di. vt no. in. c. i. ⁊ q̄si p totū. xcvi. di. facit gl. i. c. quāq̄ꝫ pedagioꝝ. de cēsib⁹. ⁊ papa ꝯ ius diuinū nō pōt dispēsare. c. sunt qdā. xxv. q. i. ⁊ Do. de. s. ge. i. c. i istis. iiij. di. vbi tꝫ ꝙ papa ēt cū cā nō pōt tollere istud ꝓuilegiū. c. siqs suadēte ⁊ vꝛ ꝙ nō possit assignari aliqua cā sufficiēs pp̄ q̄ꝫ tollere tur hoc ꝓuilegiū. ita tꝫ Fel. i. c. nulli. de sen. excō. tn̄ istud dciū do. de scō ge. no. mihi plꝫ Jnn. papa cū cā pōt tollere ꝓuilegiū cano. siqs suadēte vt fecit i cōci. ḡnali p tex. i. c. i. de vita ⁊ hone. cler. i.

53 vi. ⁊ i. c. ꝑpendim⁹. de sen. excō. † bn̄ veꝝ ē ꝙ papa nō pōt tolleꝛ caracterē ipressuꝫ in aia p degradationē, nec ēt tolliꝛ p mortē. vt no. d. abb. i. c. ꝟo ꝺ cle. excō. allegat gl. i summa. xxxij. q. vij. ⁊ scūs Tho. i pte. iij. q. lxxxij. ⁊ do. ab. i. c. i. ꝺ cle. excō. minis. Jo. an. post gl. suā i. c. ꝺgradatio. ꝺ penis i. vi. i simili facit gl. i clemē. i plerisq̄ꝫ in ꝟbo vel aliqō de elec. ⁊ gl. in. c. accedens. l. dis. gl. i summa. ix. q. iij. ⁊ do. abb. i. c. nō pōt. de re iudi. ⁊ Do. de scō ge. i. d. c. degradatio ꝺ penis in. vi. ⁊ sic ergo papa pōt tolleꝛ ex cā ꝓuilegiū canonis secus q̄ est in tāgentibus ius positiuū q̄ꝛ i illis pt sine cā vt in p̄ñti qōne vt. s̄. dixi vt si dicaꝛ ꝙ papa nō pt diuidere epatū inuito epō sine cā gl. in. c. i. x. di. gl. i. c. i. xxj. di. ⁊ i ꝯcilio Pisano fuit determinatū ꝙ epō aut abbas inuitus nō eēt trāsferēdus de vno

eptu

episcopatu ad alium sine causa rõnabili. vt no. do. Abb. in. c. fi. in fi. de postul. pla. & ita fuit determinatum in concilio constātiensi. vt no. do. Abb. in. c. cũ pridé in vlti. no. de pac. & postq̄ istud tēdit in preiudiciũ tertij papa non põt quē priuare iure suo vt no. d. abba. i. c. constitutus de relig. do. sz in pñti casu non agit de preiudicio tertij imo de fauore illius cũ quo dispēsatur p iura supius alleg. & si dicat q̄ papa nõ hz ptātē dispen. c. j. xl. di. qr istud dz intelligi qñ dispensaret sup pluralitate bñficiox sine cā tūc nõ excusaret quo ad deuz vt. s. dixi, secus est qñ facit cũ cā. c. de multa. de pbē.

54 & digni. nec ēt obstat si dicatur q̄ papa nõ pt aliqd statuere cõ precepta decalogi. vt est glo. in. c. sicut. xv. di. & glo. in. c. anastasius. xix. di. & gl. in. c. anastasius. xxiiij. q. j. vbi dicit q̄ papa papā põt ligare in quo papa incidit in canonē late snie, nec obstat illa regula q̄ par parē soluere, vl ligare nõ põt. c. inotuit. de ele. qr si papa hereticus est dr minor quolibet catholico, imo tūc papa põt dponi. c. si papa. xl. di. sed dr venire cõ preceptum decalogi p iura superius alleg. tñ illud hz locũ in cõcernentibus ius diuinũ, secus

55 in cõcernētibus ius positiuũ vt in pñti casu † itē si dicat q̄ papa non pt precipe aliqd iniustũ, & q̄ cõtineat in se peccatũ. c. inqsitioni. de sen. excõ. & c. iulianus. c. si dñs. c. q resistit. xj. q. iij. imo si angelus de celo preciperet anathema sit, vt inqt Pau. tex. in. c. si is qui pest. xj. q. iij. secus est in pñti casu, & in concernētibus mere ius positiuũ qr tūc papa nõ dr pcipe iniustũ. c. pposuit. de cõces. pb. & papa nõ pt pcipere layco vt sibi renunciet bona sua. & rõ est qr laycus nõ est sibi subditus, vt no. do. Abb. in. c. inquisitiõi. d sen. excõ. ad istud rñdet q̄ ille casus est longe diuersus a casu pñtis qõnis qr ibi agit inter laycos, in isto casu inter clericos. vel ibi de

56 graui preiudicio in isto casu nõ. † Item non obstat si dicat quod constitutio pape ē fundata sup iure diuino & astringit papaz quo ad mentē licet non quo ad verba & ad penas que adduntur vltra ius diuinũ. vt no. do. Abba. in. c. significasti. col. iiij. x. ij. not. de foro. cõpe. idē vr q̄ oēs cõstõnes pape q̄ sunt facte vident se fundare sup iure diuino verũ ē q̄ sup rõne iuris diuini se fundāt & tūc papa nõ excusat quo ad deũ si dispenset sine cā, vt no. do. Ab. in. c. d multa de pbē. cũ si. vt. s. dixi secus ē qñ cõstitutio romana fundat se sup mēte & dispositione iuris diuini. qr tunc ha-

57 bent locum iura in criuz allegata † si dicat q̄ papa non põt facere vt fcā habeant p ñ factis, vt no. do. Abb. in. c. cũ te. col. ij. de re iud. vbi dicit q̄ papa nõ pt tollere ifamiā facti p. l. i bello. §. facte. ff. d capti. alleg. c. si paulus. xxxij. q. v. vbi dt Hiero. audacter dicā cũ oia possit deus suscitare xginē nõ pt post ruinā, vz qdā liberare de pena, sz nõ vz coronare virginē post ruinā, qr illud iportaret cõdictionē cũ simi. vt no. do. Jas. in. l. j. §. si vir. ff. de acq. pos. sic vr in pñti casu, tñ ad istud rñdet, q̄ illa iura hñt locũ i concernētibus mere fcm, secus ē in concernētibus ius, & ad tollēdũ vinculũ iuris, vt. s. dixi, & si dicat qd papa nõ pt mutare volũtates hoiuz nec eox expssiões & opiniões. c. sicut. §. necesse i fi. lxvij. di. & sic vr i pñti casu, tñ pt dici q̄ q̄uis papa nõ possit tollere volũtatē meā qr illud ē de iure naturali & sic imutabile. vt. c. j. & ij. v. di. secus est in concernētibus ius positiuũ, & si dicat q̄ papa nõ pt disponere in his q̄ tāgunt gñalē reformationē ecclesie in capite & in mēbris. c. ij. de aucto. & potes. sacrorũ consiliorũ in prag. dic q̄ illud pcedit in concernētibus ius diuinũ, secus ē in concernētibus ius positiuũ, nec ēt obstat si dicat q̄ papa nõ dispēsat sup voto sine cā gl. in. c. non est. de voto & voti redēp. dic vt supra pxie fuit dictũ, & idē ē dõm in iuramēto, vt no. do. Abb. in. c. q̄to. d iureiu. cũ si. vt no. Fely.

58 in. c. constitutus. d rescri. & dixi in. iiij. pte trac. d iureiu. i. j. q. † Nec ēt obstat si dicat q̄ papa nõ dispēsat circa substātialia regule monachorũ gl. & do. Abb. in. c. cũ ad monasteriũ. d statu mona. dic vt supra pxime dixi, & si dicat q̄ papa nõ dispēsat cõ statuta apostolorũ, vt no. do. Abb. in. c. pposuit. de conces. pben. gl. in. c. cũ ad monasteriũ. de statu mona. p. c. sunt qdā. xxv. q. j. ad istud rñdet q̄ qñ apostolus statuit aliqd sup fide papa ñ pt dispēsare gl. in. c. pposuit. supra alleg. ita intelligit, facit. c. lector. xxxiiij. di. & c. pbiter. lxxxij. dist. cuz si. responsionibus quas dedi in. j. q. iiij. partis in tra. de iureiuran. & cum his sit expedita presens questio.

SVMMARIVM

1 Legatus cardinalis non dispensat super non residentia, sed dat licentiā de non residendo.
2 Legatus cardinalis in sua prouincia confert beneficia etiam regularia & j. nu. 4.
3 Et iurisditionem habet ordinariam.
5 Et absoluit excõicatos ob manuum iniectionem.

QVÆSTIO IX

1 Q Vero nono. † An legatus pape possit dispensare sup non residēdo in bñficio, & omissa disputatione credere dõm, q̄ nõ potest dispēsare bene aũt dare lniaz d nõ resi. ita tz do. Abb. in. c. pe. in. iiij. no. de cleri. nõ resi. vbi determinat q̄ respectu inferioris citra papam ista facultas nõ residēdi appellat lnia, sed respectu pape dr idulgentia, ex qbus arguit q̄ alius citra papā nõ potest concedere indulgentiam sup nõ residētia, qr cuz hoc sit cõ ius cõe, & in preiudiciũ ecclesie nõ põt eps indulgere. facit c. dilectus. de tempo. ord. & q̄ no. glo. d legato in. c. fi. de here. in vj. tñ lniam iste inferior a papa concedere pt de nõ residēdo in beneficio, qr verbũ licentia nõ importat nudā volũtatē, sed cõcessionē ex cā factā vt no. Bar. in extrauagā. ad reprimē. & istā ptē tenēdo facit, qr eps istā lniam põt cõcedere vt dixi. s. in. vij. q. istius ptis sed legatus & eps in eox pũincia pari passu ambulant. vt no.

2 do. Abb. in. c. sicut vnire d exces. prela. † Primo pro ista pte facit qr legatus Cardi. in sua pũincia bñficia põt cõferre. c. j. de offi. leg. in. vj. & in. c. dilectus. eo. titu. de offi. leg. ita tz Spe. in ti. de legato. §. nũc tractemus. ita tenēt Archi. Do. de. s. Ge. & Card. alex. in. c. hortamur. lxxi. di. ita ēt tz Lāb. alle. xcvj. & seqt Mar.

3 laudē. in suo. trac. de legato. ¶ † Secundo pro ista parte facit qr legatus pape hz iurisdõnē ordinariam. c. ij. de offi. leg. in. vj. tamē quo ad conferenda beneficia hz extraordinariam, vt no. do. Abba. in. cle. ij. de offi. ordi. cũ si. vt. s. dixi in. ij. pte istius tractatus in

4 iij. q. ¶ † Tertio pro ista pte facit qr legatus põt cõferre bñficia regularia. vt no. Bal. in. l. aliqñ. in. q. xxiiij. ff. de offi. consu. & sequtur do. Phi. decius in consi. clix. incip. diuino iplorato presidio

5 co. fi. ver. & bř. ¶ † Quarto pro ista parte facit qr legatus cardinalis a latere põt absoluere excõicatos pro iniectione manuum c. ad eminētiā. de sen. excõ. Itē legatus põt audire cās p simplicem querelam. c. fi. de fo. cõpe. cũ si. vt. s. in scda pte in. iij. qõ. Et cum his sit expedita presens questio.

SVMMARIVM

1 Capitulum sede vacante potest dare licentiā clericis absentandi a beneficijs.
2 Et potest dare litteras dimissorias & cõmendatitias.
Et dat litteras dimissorias clerico quando vult peregrinari.
3 Et dat licentiam ad alias ecclesias transeundi.

QVÆSTIO X

Q Vero decimo & vltimo.

1 † An caplm sede vacāte possit dare clericis lniaz bñficiatis ex causa iusta se absentandi a suis beneficijs, & breuiter dõz est q̄ sic. vt in simi no. do. Abb. in. c. relatũ. x. sed h queritur. dicēs q̄ qlibet prelatus ēt si non sit eps põt dare licētiā istā clericis se absentādi a beneficijs ita ēt tz gl. in. c. cũ ex eo. de elec. in. vj. & istud probat p tex. in. d. c. relatũ. qui tex. loquitur indistincte tñ non põt qlibet platus apponere penā nõ residētie. i. pcedere ad priuationē sed opz q̄ ille sit supior in cuius manibus põt fieri renunciatio, vel q possit alias inuitũ destituere & habens ptātem cõferendi nõ hz ptātem destituendi ēt pp delictũ nõ resi-

2 dentie. ita ēt sentit idē do. Abb. in. c. pe. de cle. nõ resi. † & dicit. d. Abb. in. c. fraternitati sup gl. q̄ caplz vacāte sede põt dare litteras dimissorias & cõmēdatitias, qr illud est iurisditionis necessarie quā canon sede vacāte exercet. c. j. de cõsti. in. vj. gl. in cle. i. d here. facit. c. cũ nullus. de tēpo. ordi. & qualitate ordinādox. & ēt capitulũ sede vacante dat litteras dimissorias ad tps ex iusta cā qñ clericus vult pegrinari. c. non opz. de cõces. dis. v. cũ si. vt no.

3 do. Abb. in. c. cũ oliz. de maio. & obe. † & dicit Jo. mo. in. c. si abbatē. de elec. in. vj. q̄ caplm põt dare licentiā transeundi ad alienas ecclesias. ita ēt tz Rota deci. cccvj. in nouis. & Fede. in questionibus suis facit. c. si religiosus in. ij. rñso. de elec. in. vj. cũ simi. vt no. Fran. pauinus in trac. suo de potestate capituli sede vacante in. j. pte in. q. viij. & cum his per Dei gratiam & totius curie celestis sit expeditus presens tractatus.

¶ Tractatus de Beneficio, Joan. de Selua Explicit.

Tractatus de Pluralitate beneficiorum ecclesiasticorum editus per dñm Joan. de lignano, iuris vtriusq3 doctorē, in vrbe tunc excellentis. iussu sanctissimi in Christo patris ꝛ dñi, dñi Urbani diuina ꝓuidentia Pape qnti, postea canonizati, feliciter incipit.

PRimo queritur an pluralis quis possit eē in bñficijs de iure cōmuni. ꝛ certe questiones incidentes circa illud dubium. ¶ Secundo an clerici sint vsuarij in fructibus beneficiorum suorum, an vero vsufructuarij. ita quod donare in vita ꝛ in morte de illis valeant. ¶ Tertio an ecclesia possit vēdicare quesita de bonis prelati seu beneficiati, an vero legatarij ꝛ heredes licite retineant eadem eis relicta a rectoribus beneficioꝝ, salua cōsciētia. Et hic multa alia tanguntur vt videre poteris clare in infra dicendis ſm qd̄ patet.

SVMMARIVM

1 Beneficia plura an qs possit habere de iure cōmuni in vna diocesi, ꝛ numero. 4.
2 Plura beneficia in diuersis ecclesijs potest quis habere citra curata ꝛ dignitates, dummodo non sit nimia multitudo, ꝛ hoc de iure communi.
Duo beneficia ecclesiastica de rigore iuris non potest quis habere dummodo alterum sufficiat.
3 Esse in duobus collegijs ecclesiasticis non potest quis sine dispensatione pape.
5 Ecclesie quando magis prouideatur q̄ꝫ persone.
6 Duobus dominis seruire contrarijs nullus potest.
7 Prebēdarius in diueresis eccl'ijs an quis possit esse per dispēsationem episcopi.
8 Titulos duos vniformes non potest quis in vna ecclesia habere.
9 Titulus quilibet requirit residentiam ꝛ deseruientiam.
10 Cautius ibi est agendum vbi maius periculum.
11 Intitulatus an possit a loco recedere.
Jure communi in duabus ciuitatibus quis non potest fungi duobus honoribus secularibus.
12 Pluribus collegijs non subordinatis ꝛ se mutuo impediētibus de iure ciuili an possit quis aggregari.
13 Impetratio beneficij si valet nisi ipetrās mētionē faciat de prio.
Uerisimile non est ꝙ papa velit beneficiare beneficiatum.
Clericus an sit vsufructuarius vel vsuarius beneficiorum.
14 Clericus tenetur restituere ea que cōsumpsit inhoneste, vel vltra necessitatem.
Usus ꝛ nō ꝓprietas tam mobiliū quā imobiliū clericis cōcedit̄.
15 Clerici debent erogare pauperibus, vel in vtilitatem ecclesie cōuertere ea que sibi supersunt.
16 Titulus ad victum necessarium ministri debet sufficere.
17 Papa vt generalis dispensator omnium potest relaxare rigorez iuris cōmunis vt vni plura beneficia cōferri possint cōtēplato bono publico ꝛ rōne suadente.
18 Infidelis dispensator est qui nō hꝫ intuitū ratiōis ꝛ boni publici.
19 Uaga dispensatio episcoporum est probibita non autem si fiat discreta propter vtilitatem ecclesie.
20 Dispensatio circa pluralitatem beneficiorum qualis esse debet ꝛ quando sit facienda ne dicatur dissipatio.
Carnalitatē iuri diuino publico preferre, est ꝑferre carnē spūi.
21 Constitutio si inhiberet episcopo dispensare, talis constitutio foret onerosa ꝛ abijcienda.
22 Pluralis an quis possit esse de iure cōi circa dispensationem.
23 Dominium ex parte agentis ꝛ possessio siue detentio ex parte cōuenti per rei vendicationem introducitur.
24 Consuetudo interpres legis, vim habet legis.
25 Bona per prelatum acquisita de quibus bonis presumantur acquisita, ꝛ an sint ecclesie vel heredum.
26 Matrimonio constante quicquid querit vxor, presumitur de bonis mariti quesiuisse.
27 Lex inhibet ministris eccl'ie se imiscere negociationibꝰ lucrosis. Ratio est summa que pro religione facit.
28 Joannes de lignano asserebat se nolle prelatum esse, qꝛ nollet bibere sanguinem deputatum pauperibus, sed potius viuere de sudore suo, ꝛ de labore manuum suaruz.
Et an beneficiatus possit viuere de bonis ecclesie, ꝛ suis heredibus patrimonium conseruare.

REuocatur in dubiuz quotidianū an de iure cōi possit quis habere duo beneficia ecclesiastica curata ꝛ dignitates. de quibus decisum est per decre. de multa. de preben. ꝛ extraua. do. Jo. xxij. que incipit execrabilis. Et vt videā motiua ꝛ rōnes 1 † facit opi. Jo. lxx. di. c. sanctoꝝ. ꝙ de iure cōi nō potest quis habere plures ecclesias, vel prebēdas in eodē epatu vel diuersis, nisi in casibus a iure expressis. ꝙ no. xxj. q. j. in summa. ꝛ h̄ no. Jo. in. d. c. sanctoꝝ. ꝛ. xxj. q. j. in sūma, casus speciales ibi enumerat, ꝛ sunt sex. Primꝰ vbi ecclesie sunt tenues. x. q. iiij. vnico. Secundus si vna depēdebat ab altera. de eta. ꝛ quali. eā te. Tertius vbi vnā hꝫ intitulatam, ꝛ aliā cōmēdatam. xj. q. j. si plures. ꝛ ibi not. de ele. dudū. ij. ꝛ. c. nemo deinceps. de elec. lib. vj. Quartus si eps̄ dispenset vt in. d. c. sanctoꝝ. Quintus vbi paucitas hominum est extra ciuitatē. xxj. q. j. c. j. idē ēt si intra. Naz ex hac cā vni bono clerico pn̄t conferri oīa bñficia ciuitatis, vt no. Host. ꝺ preben. graue. ꝙ intelligo, nisi repiant̄ extranei, qui ibi intitulentur. Sextus si annectat̄ vna alteri. de prebē. extirpāde. Quia vero huic opinioni vr̄ assensisse Ber. de cōces. prebē. litteras. ꝺ preben. qꝛ intm̄. ꝛ. c. cū nō ignores. ꝛ. c. preterea. ꝛ intelligit Jo. plu- 2 ralitatē beneficioꝝ cū titulo. in stipēdium aūt habere pōt. † Inn. in. c. dudū. ij. de elec. ꝛ. c. cū iam dudum. de preben. tꝫ ꝙ citra curata ꝛ dignitates pōt qs hēre plura beneficia i diuersis ecclesijs dūmodo non sit nimia multitudo, ꝛ hoc de iure cōi. eandē opi. tꝫ Jo. an. in. c. gratia. de rescrip. lib. vj. ꝛ hoc si non requirat residentiā de statuto vel de consuetudine. ꝛ dicit Inn. non esse peccatum talia plura tenere. Goff. in. c. iij. de cleri. nō resi. tꝫ ꝙ qs p̄t habere plura bñficia quoꝝ alterū nō sufficiat. alleg. c. ꝯquerēte. de ꝑbē. Spec. in ti. de legato. §. nunc restat. ꝟ. illud vero. recitat opi. Inn. ꝛ Hostiē. ꝛ more suo stat in terminis qōnis. Uincē. in. c. extirpāde. ꝛ. c. graue. ꝛ. c. sup inordinata. dicit qd̄ ꝺ rigore iuris nō pōt quis habere duo bñficia ecclesiastica, dūmō alterū sufficiat, alias p̄t. de eta. ꝛ quali. eā te. Si tn̄ necessarius sit qs in diuersis ecclesijs, pn̄t duo sibi cōferri, ꝛ illa retinere pōt, qꝛ benemeritus est. de eta. ꝛ qua. eā te. ꝛ. c. queris. hāc opi. recitat ꝛ sequit̄ Hosti. 3 in sum. de ꝑbē. §. illud vero, sed hoc hr̄ dicas † iō Hosti. in. c. sup inordinata. de ꝑb. tꝫ ꝙ sin̄ dispēsatiōe pape nō pōt qs esse in duobus collegijs ecclesiasticis, ꝛ si de facto sit ibi non est vbiq3 canonicus, sed onerarius tm̄ ad instar tutoris onerarij. ff. de admi. tut. l. si plures. Et isto modo est rex Francie canonicus ecclesie sancti Blasij Pictauie, ꝛ in pluribus alijs ecclesijs. hoc ēt recitat Guliel. de mon. lau. in cle. gratie. de rescrip. ꝛ recitat Inn. nihil decidēs. Jo. an. ꝛ Arc. in. c. grā. de rescrip. lib. vj. sequunt̄ Inn. Gof. in libellis suis. titu. de prebē. in rub. an alij possunt plures cōferri prebende. idē tꝫ, dicens vna cū ꝓnunciatis doctoribus ꝛ hoc approbat consuetudo gn̄alis, quā papa scit ꝛ tolerat. Pau. ꝺ leaza. in cle. gratie. de rescrip. Idē Hē. ꝛ Stepha. recitāt, ꝛ nihil decidūt. ¶ Uidēda sunt igit̄ motiua harū opinionū que habēt, ꝙ 4 † de iure cōi pn̄t simul hēri plura bñficia. nō dignitates, nō curata, que nō requirūt residētiā, de statuto vel ꝯsuetudine, vt vtar v̄bis Inno. Primo inducūt tex. de ꝓcu. ex insinuatiōe. de rescrip. eā te. de eta. ꝛ qua. eā te. de excep. ecclesiastice. de rescrip. eā te. ꝺ excep. ecclesiastice. de rescri. gratia. li. vj. in fi. ꝛ cle. gratie. eo. tit. Et multa alia in qbus reperit̄ quem fore piuralē. Curiosus querat, qm̄ in talibus nō est vis, ꝛ qꝛ. c. de multa. de ꝑbē. loqt̄ de duplicibus inhibēdo, ergo in simplicibus vr̄ ꝑmissuz. xxv. di. qualis de ꝑsump. nōne cum materia sua brocardica. ꝛ hoc vbi talis bñs non hꝫ proprie concupiscentiā respectu proprij cōmodi, sed solū tendit ad honorē dei ꝛ vtilitatē ecclesiarū. nec attendat honorē, ſꝫ onus appetit ꝛ laborē administratiōis. talis. n. vt dr̄ Inn. plures habere pōt sine dispensatiōe, dum tn̄ residentiā nō requirāt. viij. q. j. in scripturis. ꝛ. c. qui epatum dūmodo persona sit bona, industriosa, ꝛ literata, q̄ melius regeret ecclesias plures, q̄ꝫ alius 5 vnā † Nā tunc magis ꝓuidet̄ eclesie q̄ꝫ persone. hec. n. publica vtilitas ꝑfert̄ priuate. vij. q. j. scias. de postula. plat. c. bone, nec p̄t ꝓ eius ꝓmotiōe dubitari an ꝓ laboribus multis, ꝓ moribus castis, pro

stis, ꝑ actibus strenuis celsioris loci ꝑmiū debet̃.lxj.di.miramur ꝑ ista pte facit.l.quoties.ff.de act.ꝛ obli.l.vna i ꝑn.C.ꝺ rei vxo. ac. ¶ Jtē hoc specialiter inhibitū est religiosis.de religio.domibus.c.fi.de prebē.c.cum singu.li.vj.de ele.ꝯsuetudinē, ergo alijs videt̃ ꝑmissum.facit.c.litteras de concel.prebē.vbi in vna ecclesia ꝓhibet̃, ergo in pluribus ꝑmitti vr̄.Jtē facit.c.i.de consue.li. vj.a ꝯrio.Jtē faciūt omnia q̄ dicunt ipetrātem deberet facer̄ mētione de primo.vt.c.ad aures.si ꝓponente.cū adeo.de rescrip. si motu ꝓprio.de ꝑben.lib.vj. Nec ob.ſm istos ꝙ obijci possit de perplexitate, vt ꝙ vna ecclesia mādaret vnū, alia aliud, ꝛ impossi-

6 bile erit, q2 † nullus potest duobus dominis seruire contrarijs. xxvj.di.c.ij.hoc.n.nō obstat cū in scđa receptiōe tacite intelligit̃ saluū ius prime.q̄ prefert̃.de cōfirma.vti.c.fi.de iureiur.tua nos. de reli.do.c.ij.in fi.nisi scđa multū egeret, ꝛ sine incommodo illud perficere posset.de iure patro.nullus.vel si periculū eēt in mora. tūc auctoritate iuris posset mandatū ſm explere.ff.ad sille.si qs in graui.§.si tñ oēs.nō.n.est malitijs hoīuꝫ indulgēdū.ff.de rei vēdi.l.in fundo. Ad.c.sanctorū r̄ndet̃ ꝙ nō intelligit̃ qđ dicit tm̄ i vna ecclesia intitulari, ꝛ noiari in princ.sed ex postfacto pōt hr̄e plura q̄ tñ nō erūt tituli, q2 cū sit factus clericus vnius epi ꝛ intitulatus vni ecclesie, nō poterit postea allegari alteri, ꝛ sic dꝫ ad ꝑme ecclesie titulū tm̄ ordinari, vel ēt ad ſm pōt ſm eū ꝑ vtrunq3

7 epm ꝛ ad vtrunq3 titulū ordinari. † Nec obst.qđ dr̄ in.c.sanctoꝝ ꝙ ad dispensationē epi nō pt qs fieri ꝑbēdarius in diuersis ecclesijs.q2 vbi voluit vetare auaros ꝛ ābitiosos clericos q ꝑbēdas, ꝛ beneficia appetunt.nō pp deū vel vtilitatē ecclesiarū, vt.s̄.dcm̄ est. Hosti.dicit ꝙ iste rōnes sunt debiles, ꝛ posset r̄nderi ad ipsas, remittens ad no.ꝑ ipsum de ꝑbend. sup inordinata.ꝛ.c.litteras. de ꝯces.ꝑbē. Et tenebat vt dixi qđ i titulū nō pt quis hr̄e plures prebendas.alle.c.achatius.xxvij.dist.C.de pac.dota.l.si mulier. ff.ad municipa.l.imunitas. Apparet ergo discrepatio antiquoꝝ ꝛ modernorū, nec apparet clare in ea.sed vt dicat̃ tolerantia scita ꝛ tolerata a papa seq̄ndo opinionē Jnn.q̄ fuit ēt Tan.ꝛ seq̄ntium, in hoc dubio, nunq̄ potui cōcipere ꝙ vnus de iure communi possit duos titulos hr̄e extra casus a iure expressos. ꝛ intelligo titulos beneficiales ecclesiasticos. Et vt colligā casus a iure clare decisos.nā in dignitatibus supmis.s.episcopalibus ꝛ superioribus claret nisi sit spālis licentia pape.de exces.prela.sicut venire.de trāsla.per totū.vij.q.mutationes.de dignitatibus inferioribus ꝑsonalibus ꝛ curatis ecclesijs claret ꝑ decre.de multa.de ꝑbē.ꝛ extrauag.Jo.xxij.que incipit, execrabilis. De regularibus claret.de ꝑbē.cū singula.lib.vj.ꝛ cle.j.de supplē.negli.prela. De

8 singularibus simplicibus.s.i vna ecclīa ēt claret, q2 † ñ pt qs in ipsa hr̄e duos titulos vniformes, nec duos canonicatus ꝛ ꝑbēdas, vt i.c.lr̄as.de ꝯces.ꝑb.ꝛ cle.si iuxta.ꝺ ꝑb.ſm qđ aliqua intelligo. c.lr̄as, in diuersis ecclesijs de titulis vniformibus ꝛ difformibus pēdet dubiū, ꝛ in hoc nō possum cōcipere quō de stricto iuris rigore possit quis habere duos titulos vniformes vel difformes. ¶ Moueor primo q2 īstitutio beneficioꝝ ecclesiasticoꝝ que confertur in titulū fundamētū finaliter suscepit pp cultū.implicat ergo ministeriū diuinoꝝ deseruientiū in diuinis vbi ipsa instituunt̃ lꝫ.n.oēs ecclesie sint vna ecclesia ḡnalis.xxiiij.q.j.loquit̃ de his que fi.a prela.sine con.c.cū apostolica.tñ distincte sunt singulares ecclesie ꝛ eaꝝ administrationes, vt.j.distinctos limites sit distinctus administrans ꝛ celebrās.xvj.q.iij.c.lꝫ.ꝛ.c.inter memora

9 tos.de paro.c.sup eo.ꝛ ibi ꝑ Jnn.sup rub. ¶ † Ex quo insurgit ꝙ quilibet titulus requirit residētiā ꝛ deseruientiā.ꝓbat̃ de celebra.mis.c.pe.ꝛ.xcij.di.quasi ꝑ totū.de rescrip.c.fi.lib.vj.de cle.ñ resi.relatū.ꝛ quasi ꝑ totū titulū. Sꝫ ipossibile est quē residere ꝛ residenter deseruire in diuersis locis. Est enim hoc cōtra naturale principiū.iiij.phisicoꝝ.ꝛ demōstrat̃ ad sensum.hoc aperte demōstrant tex.cano.lxx.di.sanctoꝝ.xx.q.j.ꝛ quasi ꝑ illā totā.q. Probatur de preben.q2 in tm̄.ꝛ ibi loquit̃ ḡnaliter, ꝛ hoc.eo.ti.cū nō ignores.ꝛ.c.ꝑterea. que oīa fundant̃ sup illo primeuo fundamēto quasi nāli. Et ꝓbat̃.nā sicut seruiens certo altari, de illo viuere dꝫ, de ꝑbē.cū ſm, ꝛ sic viuens de altari, fuire dꝫ illi ꝑ locū a ꝯuersis.ꝛ vix sufficit vnus vni deseruire natura diuinoꝝ articulare, vt in.c.q2 nonnulli.de cle.non resi. ¶ Probat̃ hꝫ ad instar carnalis m̄rimonij, a quo ad spirituale lꝫ arguere. de transla.inter corpalia ꝛ ibi cōcor.in quo vnus vnius est, ꝛ nō plurium.de diuor.gaudemus.xxvj.di.achatius. Et si non haberet̃ lex diuina ꝛ canonica demōstraret̃ ex pricipijs moralibus, vt plene demōstraui i tractatu de pice ad arborem, sup titu. economice.ꝛ politice. ergo in spūalibus vnus vnius est, ꝛ multofortius, vel astrictus vni hꝫ sollicitudinē pluriū vel pricipal̄r in cur̄a.de pe.ꝛ re.omnis.de parochi.pro nāc. de eccle.edifi.ad audiētiā.quasi ꝑ totū.vel partici

10 patiue vt in collegijs vbi ministrat ꝑticipatiue, ꝛ vbi maius † periculū, ibi cautius est agēdū.de elec.vbi piculū.lib.vj. Jtē ꝯfirmatur singulis titulis iure cōi assignantur singuli, ꝛ dꝫ numerus ꝺ iure cōi esse plenus vbi est distinctio numeralis prebēdaꝝ ꝛ iurium canonicalium dꝫ esse numerus plenus iuxta institutionē de preb. dilecto.ꝛ.c.ꝑ illoꝝ.de constitu.cū.M. Et vbi non est distictio numeralis dꝫ esse numerus iuxta facultatē ꝛ diuinoꝝ expedientiaꝫ vt.d.c.cū.m.ꝛ.c.j.ꝛ.ij.de insti.ꝛ de conces. prebē. ex parte.ꝛ ibi no.ergo impossibile est de iure circa idem suppositū indiuiduale multiplicare titulos ecclesiasticos. ¶ Cōfirmat̃ iure ciuili in titulis tpalibus multiplicant̃ tituli multiplicatione ministroꝝ.nec cōcurrit multiplicatio circa eundē, ꝛ dꝫ numerus esse plenus. adeo ꝙ in defectū admittunt̃ spurij vt illis plenificet̃. ꝓbat̃ hoc.ff.ꝺ de

11 cu.l.generaliter.§.spurios † nec potest intitulatus a loco recedere.ff.de decu.l.j.si hoc vendicat sibi locū in titulis tpalibus, nō possum concipere, qualiter hoc de iure cōi non ꝓcedit in spūalibus vbi maius piculum nec iura canonū minora recitantur a disposito. Confirmat̃ ex eodem fundamēto. Nec non potest quis ꝺ iure cōi in duabus ciuitatibus fungi duobus honoribus secularibus.ff.de leg.libertus.§.prescripto. nō concipio quare de iure posset hoc in spūalibus. Et ꝓpterea dicunt tex.qđ vnus titulus vnius est.vij.q.j.sicut ꝛ singuli singulis.xij.q.iij.ecclesias.ꝛ.lxxx. dist.episcopi.ꝛ ꝓbat tex.in.c.cū singula.de preben.lib.vj. atten-

12 to principio cū concor.ibi no. ¶ Cōfirmat̃ iure ciuili † nō pōt qs aggregari pluribus collegijs nō subordinatis ꝛ se mutuo ipedientib⁹.ff.de colle.illici.l.ij.§.si plures. Dixi notāter in subordinatis. Pōt.n.quis esse de pluribus subordinatis, Nā quis est ꝺ corpe vnius ecclesie collegiate, q2 hec corpora se implicāt sicut totum implicat partē ꝛ sic se cōpatiunt̃.imo necessario se implicāt.de ꝑscr. cum nō deceat.ff.de. excep.rei iudica.l.si quis cū totum.ea.l.que de toto.de reg.iur Dixi ꝛ se mutuo collegijs singularibus se inuicē cōpassibilibus, pōt quis collocari, vt puta poterit quis esse de corpore cerdonū, ꝛ de corpe batutoꝝ, qui sibi pcutiunt certis festiuitatibus, seruitia enim ipsoꝝ se cōpatiunt̃, ꝙ quis singulis diebus operet̃ artē suā, ꝛ certis festiuitatib⁹ se verberet. Sed de corpore cerdonū pellipaliorum, vt ꝗꝗ simul idē operetur. vtrūq3 hoc non congruit, sed si hoc de iure ciuili inauditum est. quāto magis de iure canonico repugnat, quam aggregari diuersis collegijs quorum vtrunq3 propter deseruientiam diuinorum est institutum, cum impossibile sit quod quis in duobus locis deseruiat residēdo, quod, requirit ius commune.de cle.non resi.rela-

13 tū, ꝛ quasi ꝑ totū. † Confirmat̃ nā nō vꝫ impetratio beneficij nisi impetrans mentionē faciat de primo obtēto ꝗtūcūq3 minimo.ꝺ rescrip.si ꝓponēte.c.ad aures.ꝛ.c.cū adeo.de preben.ꝗuis.ꝛ.c. si motu ꝓprio.eo.titu.lib.vj. Et hoc contingit, q2 non est verisimile ꝙ papa velit beneficiare beneficiatum, vt in iuribus preallegatis, ꝛ hec verisimilitudo insurgit a iure communi, cū multitudo sit inimica iuris canonici. de preben. q2 in tm̄.de cleri.nō residen.q2 nōnulli.xx.di.sanctoꝝ.xxj.q.j.c.ꝛ quasi ꝑ totā.q. Confirmatur ratione.dicūt tex.bn̄ficiatū inhabilē ad bn̄ficia.de prebē. sup inordinata.de insti.c.ij.de res.cū adeo, hec āt habilitas non surgit, nisi q2 ius cōe inhibet, ergo ipossibile est de iure cōi quē habere plura bn̄ficia. Confirmat̃ q2 clericus nō dꝫ habere vltra victum, cū dr̄ vsuarius, ꝛ nō vsufructuarius.lꝫ gl.in.c.presenti. de offici.ordina.lib.vj.seq̄ndo Gaspar.distinguat inter prelatum ꝛ simplicē bn̄ficiatū, ꝛ an viuat an moriat̃. ¶ Tñ ego credo opinionē Archi.verissimā quā ponit in.c. statutū.§.assessoriū de rescr. lib.vj.que hꝫ ꝙ clericus non est vsufructuarius, ꝛ vr̄ hoc idē sentire Jnn.de eta.ꝛ qua.indecoꝝ.ꝛ ꝓbat̃ hoc idem ꝑ text. aptos. Nam dixit tex.sacerdos itaq3 ex altari viuere non luxuriari per-

14 mittit̃, ꝛ ibi no. Arc.ꝑ illū tex.ꝙ clericus † tenetur restituere que consumpsit de bonis ecclesie inhoneste vel vltra necessitatem, ꝓ quo facit.c.hanc cōsuetudinē.x.q.j.hoc ēt, ꝓbat̃ aperte.xij.q.j.c. epi.de rebus eccle.non alie.ꝛ in.§.si ergo.ea.cā.ꝛ.q. Nā vsus ꝛ ꝓprietas tā mobiliū ꝗimobi.clericis cōcedit̃.xij.q.j.c.fi.ea.cā. q.ij.c.sine exceptione.ꝛ.c.clerici.debent enim necessaria sibi retinere ꝛ suꝑflua pauperibus erogare.ꝛ si contrafiat, hec est iniq̄tas ꝓbat̃.xxx.q.ij.si non sunt.in fine. vnde dici consueuit qđ ꝗsita de bonis ecclesie ecclesia vt domina potest vendicare.xij.q.iiij. sacerdo.ꝛ.q.ꝛ.c.fixum.eo.titu.ꝛ.q.ij.apostolicos.ꝛ ibi no.de peculio clerico.inquirendū.ꝛ loq̄t de quolibet simplici clerico. Sic intelligit eū Bar.bri.vt ponit in.c.cau.q.iiij.c.j. Similiter colli-

15 git ꝛ no.xij.q.j.c.fi. † dꝫ ergo que supersunt erogare pauperibus vel in vtilitatem ecclesie cōuertere.xvj.q.vj.c.fi.de hoc ēt vtilis detractio principis, hoc premisso, ꝙ clerici sunt tantū vsuarij vt statim infert̃. Naꝫ ecclesia cum fundat̃ non dꝫ de iure cōi dedi

cari, nisi sit sufficiēter dotata ꝑ ministris. ⁊ in hoc variāt canones
q2 aliqui disponūt qd̄ ꝑ duobus ad minus. j. q. ij. placuit. ⁊ de cō
sec. dist. j. nemo. ⁊ ꝯcord. c. vt quilꝫ de vi. ⁊ bone. cle. ⁊ dꝫ hr̄e ꝑ
sbiterū ⁊ diaconū. xxiij. distic. p̄sbiteri. Alibi dr̄ ꝙ dēret hr̄e duos
p̄sbiteros. vij. q. j. vel illud ad minus, ergo dꝫ dos sufficere ꝑ duo
bus. ad plus āt ad libitū fundatoris, ⁊ diocesani ſm exigētiā po
puli cui ministraꝛ, ⁊ sp staꝛ regule, ꝙ iuxta facultatē ecclesie insti
16 tuunꝛ ministri. c. j. ⁊. ij. de insti. c. cū. M. de ꝯsti. † dꝫ ergo titulus
ad victū necessariū ministri sufficere, ⁊ illud sibi sufficiat nec q̄rat
multiplicationē titulorū, q2 tunc q̄reret victū aliorū ministrorū ⁊
diminutionē cultus diuini hec oīa abhoret ius cōe. ¶ Concludo
ergo impoīe de iuris cōe rigore quē intitulari in pluribus titulis
ecclesiasticis. Ad iura in ꝯriū allegata nō est rn̄dendū q2 nullum
ius inuenio qd̄ hoc dicat dispositiue. sed bn̄ inuenio iura narrātia
plurales sed hoc euenire p̄t, q2 tota die dispēsaꝛ ⁊ expedit dispēsa
re pp vtilitatē vel necessitatē ecclesiarū. Ad. c. gratia de rescrip.
lib. vj. qd̄ aliquaꝛ vr̄ facere, vbi dicit qd̄ de iure cōi teneri nō p̄nt
quasi innuat aliqua de iure cōi teneri posse. Dic qd̄ illud nō ob
stat. q2 aliqua sunt bn̄ficia in qbus ius cōe resistit aperte priuādo
primo beneficio ꝑ adeptionē scd̄i. de p̄bē. de multa. Sūt ⁊ alia in
qbus ius cōe nō resistit. vt no. xxj. q. j. in summa. Alia sunt qbus
ius cōe resistit reprobādo multitudinē, ⁊ talia tꝫ donec pluralis ꝑ
ueꝛ. Jus. n. nō priuat lꝫ iniuste ⁊ illicite detineat nō dispēsatus, igi
tur gratia intelligiꝛ in illis in qbus ius cōe expresse resistit priuā
do. fateor tn̄ qd̄ q2 oīa bona temporalia ecclesiastica mera titulis
spiritualibus sunt deputata administratioi diuinorū, ⁊ sic ad ius
publicū diuinū cuius est gubernator vicarius dei ꝑ totū orbē. ix.
17 q. iij. cūcta ꝑ mundū. ⁊. c. ꝑ principalē. Ille † enim idē vt gn̄alis di
spēsator ⁊ dator oiu3 borū p̄t relaxare rigorē iuris cōis vt vni plu
ra cōferri p̄nt, cōtēplato bono publico ⁊ rōne suadente. j. q. vij. ⁊
si illa. ⁊. c. exigūt. ⁊ in. §. vtilitates, ⁊ hoc ad instar patrisfamilias
distribuētis. Jn sp̄ualibus ⁊ annexis dꝫ ⁊ p̄t dispēsare ꝯtēplato
bono publico sp̄uali, lꝫ ꝯsiderenꝛ ꝯditiones p̄sonarū. de preben.
de multa. in fi. totū tn̄ dꝫ referri ad bonū publicum, alias nō foret
dispēsatio, sed dissipatio. de fideli enim dispēsatore loquiꝛ tex. Lu
ce. xij. ibi, qs putas ē fidelis dispēsator ⁊ prudēs quē ꝯstituit dn̄s
18 sup familiā suam ⁊c. † Infidelis autē dispensator qui non habet
intuitum rationis ⁊ boni publici. Jtem imprudēs est nō conside
rans causas motiuas in bonū publicū directiuas. Ex quo sequi
tur qd̄ quo ad deum nō est tutus is cū quo sic dispēsatur vel veri
us dissipatur. de vo. c. nō est. ⁊ ibi no. glo. ij. facit text. x. q. iij. si is q
preest. facit. xxiij. q. i. manet. Potest ergo dispēsare papa genera
liter vt vnus plura habeat etiā curata ⁊ dignitates quasc͡ūq3 cō
tēplato bono publico. sit ergo anima in manica sua et solus est ip
se papa in dispēsationibus ⁊ in dignitatibus ⁊ curatis modera
tor. no. de preben. de multa. ⁊ in can. sanctoꝝ. lxx. di. Jn simplici
bus aūt locoꝝ diocesani dispēsare possunt. ⁊ vtrobiqꝫ nō, lꝫ sint
opiniones. ¶ Nā fuit vna opinio qd̄ in curatis diocesani pp vti
litatem ecclesiaꝝ, nō aūt pp prerogatiuā p̄sonaꝝ dispēsare pos
sunt. ¶ Fuit opi. Host. ⁊ sequētiū i. d. c. de multa. Fuit opi. Pe.
19 ⁊ Abb. fuit ēt opi. Jo. lxx. di. sanctoꝝ. † Et dicit Jo. ꝙ sola va
ga dispēsatio epoꝝ est ꝓhibita, nō aūt si fiat discreta pp vtilita
tē eccle. Host. dicit ꝙ si ꝯstitutio inhiberet dispensationē eporu3
pp vtilitatē ecclesie esset onerosa ꝯstitutio ⁊ abijcienda. de ꝯsuetu
di. c. j. ⁊ fortius est vinculū dei q̄ hois, ⁊ tn̄ iurm̄ cuius deus est
auctor hoc respectu seruandū non est. de his que fiūt a prela. c. j.
⁊ fortius seruāda esset humana ꝯstitutio de ele. in causis. in fi. de
eta. ⁊ quali. cā te. de concessi. prebē. cū nostris. Et intelligit. d. c. de
multa. solū vbi fit dispēsatio pp prerogatiuā p̄sonaꝝ. ¶ Ego nō
possum cōcipere hanc opi. imo credo qd̄ solus papa in talib9 di
spensat, vt tꝫ Ber. in. c. dudū. ij. de elec. ⁊ in. c. de multa. ⁊ ꝑ Jnn.
in. d. c. de multa. ēt i. d. c. dudū. ⁊ Bar. brix. i. d. c. sanctoꝝ. lxx. di.
20 Et pono mihi pro indubitato ꝙ nulla † dispensatio fit nisi habea
tur respectus ad bonū publicū ⁊ ex cā rationabili, vt. s. demōstra
ui. Distinguere ergo an fiat pp prerogatiuā p̄sone, an pp vtilita
tē ecclesie, ego nō intelligo. fateor tn̄ ꝙ prerogatiua p̄sone est cir
cunstantia inducēs principē ad dispēsandū referendo ad bonum
publicū, ⁊ hoc dicit. c. de multa. ꝟ p̄bē. ad finē ibi, circa literatas
p̄sonas ⁊c. Nā plus prodest vnus bonus, ⁊ literatus decē eccle
sijs q̄ decē ministri illiterati vni ecclesie ⁊ aliq̄n nobilis ⁊ potēs,
vt. c. cōstitutus. de ap. nec credo vocari dispēsationē, sed dissipa
tionē, que in talibus surgit accepta sola carnalitate, vt in. c. gra
ue. de p̄ben. ¶ Preferre enim carnalitatē iuri diuino publico, est
preferre carnē spiritui, corruptibile ꝑpetuo, priuatū publico, qd̄
abhorrent principia naturalia, ⁊ moralia circūscripta lege positi
21 ua. Quod aūt dicunt Host. Pe. ⁊ Abb. ꝙ † si cōstitutio inhibe

ret epo dispēsaꝛ hoc casu foret cōstitutio onerosa ⁊ abijciēda ⁊c.
Miror de isto motiuo nā ex hoc sequeretur ꝙ oīa que pōt papa
posset quilibet diocesanus, vbi suaderent circunstantie dispensa
tionem, ꝙ absit. de offi. lega. ꝙ trāslationē, vbi singularia pape re
seruata vocanꝛ. lꝫ enim ius cōe ac ius publicū prelato suo debe
ant relaxare iuris rigorē, non tn̄ hoc dꝫ inferri. ergo ex cā qlibet
hoc potest. Nā princeps quedā sibi reseruat sp̄aliter, ⁊ hoc fa
cere dꝫ pp grauitatē ⁊ altitudinē reꝝ. non enim dispensator do
mus totalē economicā dispensationem cuilibet ministro cōmit
tit, imo singula singulis limitat, retētis sibi singularibus ad eco
nomicā singulariter tendentibus, sic ⁊ creator altissimus nō om
22 nia trāstulit. ¶ † Concludo ergo hic expediendo vnā constitutio
nem declaratoriā, ꝙ de iure cōi nullus possit esse pluralis citra di
spensationē. Jn curatis ⁊ duplicibus solus papa dispensare pōt
in simplicibus vero beneficijs diocesani epi ⁊ primaturā detinē
tes moderatione adhibita summe ꝓuentū ⁊ distinctis gradibus
personaꝝ. ¶ Et declaratoriam ꝙ singuli ministri ecclesiastici in
titulis ⁊ ꝓuentibus ipsoꝝ tā rectores q̄ simplices censeanꝛ nu
di vsuarij ministri, tā in vita q̄ in morte, ⁊ ꝙ ecclesia habeat ius
vendicādi oīa quesita de bonis ecclesie. ¶ Ex premissis igiꝛ in
surgunt dubia alia, vc3 an supposito pro vero ꝙ quesita de bo
nis ecclesie sint restituenda ecclesie, dubitaꝛ si hoc constat, an ec
clesia possit vt dn̄a illa a quocunqꝫ vendicare, surgit alia dubita
tio, qd̄ in dubio an presumantur ipsa bona quesita a ministro ec
clesie de bonis ecclesie, an de bonis patrimonialibus. Circa pri
23 mū dubiū mouet dubium qd̄ ecclesia non vendicet, q2 † ꝑ rei vē
dicatiōem introduciꝛ dominiū ex p̄te agētis ⁊ possessio siue detē
tio ex p̄te conuenti. C. de alie. iu. mu. cau. fac. l. j. ⁊. l. in rem. ⁊. l.
offi. ff. de rei ven. Sed lꝫ emaꝛ de bonis siue de pecunia ecclesie. n̄
propterea ecclesia efficiꝛ domina. C. de rei vendicatio. l. si ex ca.
. C. de do. inter vir. ⁊ vxo. l. ⁊ si tua. C. communia vtri. iudi. l. si pa
tronus tuus. Gl. canonū no. ecclesiā posse vendicare. lꝫ nō sit do
mina. no. Ber. in. c. ingrendum de peculio cleric. Dicit tamen
Host. post tex. ibi non ꝓbare, et veꝝ dicit, q2 ibi dicit tex. si cōpa
ruerit debere inquiri, ⁊ hoc ꝓbat ad instar sacrilegij ⁊ furti Ju
de. non tn̄ dicit ecclesie vendicare posse. Jo. idē tꝫ. xij. q. ij. aposto
licos. in fi. ⁊ vtilis foret cōstitutio disponēs, vt ecclesia habeat fa
cultate3 vendicandi de manibus cuiuscūqꝫ detinētis. ⁊ dicit Ho
stien. longā consuetudinē viuentiū. c. inquirendum. de pac. cle. ad
24 hunc intellectū. ⁊ ista † ꝯsuetudo interpres legis vim hꝫ legis. ff.
de legi. l. minime. de consue. cū dilectus. ⁊ iuuat cōsuetudo, sic in
terpretatur parili ratione casuum similium. Nā dicit. l. quod em
pta de pecunia militis possunt vendicari a mili. ff. de rei ven. l. si
vt ꝓponis. Sic empta de bonis dotalibus datis ab vxore. ff. de
do. inter. vi. ⁊ vxo. l. vxor marito. sic in re empta a liberto de pe
cunia sibi data, que reuocaꝛ ex solutione obsequij non prestiti. C.
de do. l. j. Addunt aliqui casu3 in re empta de pecunia fenerato
ris. de vsur. cum tu. si bene ponderanꝛ singuli casus, non esset mi
nor ratio specialitatis in ecclesia, imo vꝫ maior si bene discutianꝛ
singuli casus, vtile foret sic dicere. multa enim sunt quesita de bo
nis ecclesiaꝝ que trāseunt ꝑ manus laicoꝝ, filioꝝ, nepotū, ⁊ alio
rum cōiunctoꝝ, iuxta vulgare qd̄ dicit dominus noster. cum erā
in ipsius presentia apd̄ montē flasconē vni magno clerico vc3 ꝙ
de redditibus ecclesie cōstruxerat castra nepotibus suis, quos ꝺ
derat sibi diabolus. ¶ Circa scd̄am. q. variat Guil. in. c. sint ma
nifeste. xij. q. j. ⁊ in. c. inquirendum. de pe. cle. Et ponit Jn. c. cum
in officijs. de testa. voluerunt aliqui dicere ꝙ in dubio sp p̄sumi
25 tur † ꝓ ecclesia. Alij qd̄ pro heredibus, ꝑ. l. si defunctus. C. arbi.
tute. Alij ꝙ si ꝑmixti3 prelatus vtebaꝛ rebus ecclesie ⁊ proprijs,
presumiꝛ pro ecclesia, si diuisim tunc pro heredibus. Alij ꝙ si cō
stabat prelatum aliquid habere, presumiꝛ ꝓ heredibus, alias ꝓ
ecclesia. Alij voluerunt dicere ꝙ dꝫ presumi pro illo qui reperiꝛ i
possessione. ¶ Jnno. in. c. cū in officijs de testa. inheret in partem
illā ꝑ quā in dubio presumitur pro ecclesia, dicit tn̄ difficiles fore
probationes, ⁊ difficilior indagatio veritatis circa singula, vt pu
ta si habuerit aliquid antea prelatus ⁊ q̄tū de prouentibus ec
clesie, ⁊ quid operatus fuerit ipse prelatus. ¶ Host. voluit distin
guere hoc modo, aut prelatus habeat antea aut non, si habeat,
aut ꝑmixti3 vtebaꝛ illis, aut diuisi3, ⁊ si diuisim, aut fecit inuēta
rium, aut nō, ⁊ in hoc stat contentio gl. ¶ Ego crederē sp p̄sumi
pro ecclesia, ⁊ oīa quesita post promotionē fore quesita de bonis
ecclesie, vbi prouētus ecclesie hoc verisimiliter inferunt, vt puta,
q2 sunt prouentus sufficientes ad talem questū, alias si forent ꝓ
uentus exiles, qui sufficerent ad nudum victum secus. nā moue
26 or primo q2 † cōstāte matrimonio qcquid querit vxor presumiꝛ
de bonis mariti quesiuisse. C. de dona. inter virum ⁊ vxo. l. ēt. ff.
eo. titu. l.

eodem titulo.l.quintus.ergo a simili qcquid querit platus psumitur de bonis ecclesie,arguēdo a corporali ad spirituale.vij.q.j.sicut.de trāslatione plato.inter corporalia. Et si dicatur hoc pbat 2riū,qr presumitur p ecclesia que est vxor querere de bonis platorū non eō. Solutio.qr hic prelatus equiparatur vxori.sicut.n.vxor viuit de bōis,mariti ita plat⁹ de bonis eccle,ꝛ sicut nō decet vxorē se imiscere negotiatiōib⁹, sic nec platū,nisi rōne eccle.ne cleri. 27 vel mona.p totū.lxxxviij.dist.p totū. ¶†Et hec iura induco ad hanc conclusionē.inhibet eniꝫ lex ministris ecclesie se immiscere nogociationibus lucrosis,vt in iuribus prealleg.sed nomine ecclesie,sic in 2ctibus concernentibus vtilitatē ecclesie.xij.q.ij.sine exceptione.ꝛ de fideius.qd quibusdam.Item minister solū vsum habere debet de prouentibus ecclesie.xl.distin.in principio.cum concordan.ibi positis.Residuum vero vel pauperibus vel in vtilitatē ecclesie erogari debet,ꝛ prima facie sic presumi debent.ff.p socio.l.merito.de presum.duduꝫ.ꝛ.c.vnico.de scrutinio in or.fa. Item summa est ratio que pro religione facit.ff.de reli.ꝛ sum.fu.l.sunt persone.¶Et si dicatur,potest beneficiatus viuere de bonis ecclesie ꝛ suum patrimonium parcimonizare.vt no.in.c.tuis. de preben.ꝛ etiam not.xij.q.iij.c.j.ꝛ hanc nota.Inno.idē allegauit dñs noster cum erā in monte flascone.vbi tūc erat curia 2 me, 28 cū dixi quod nollē esse prelatus,qr † nollem bibere sanguinē deputatum pauperibus.sed potius sudorē manuū mearum,ex quo deus 2cesserat gratiā,vt viuerē d labore meo.Nā fateor qd possit parcimonizare bona patrimonialia ꝛ heredibus cōseruare,potest ēt cuꝫ querit ex mercimonijs hoc facere,sed faciat distincte ꝛ discrete vt appareat quid querat de rebus patrimonialibus,vt dicit text.in.c.sint manifeste.xij.q.j.alias,semper presumitur quod querit ecclesie,ꝛ hoc hꝫ locū in quesitis ex contractibus,alias in legatis vel inter viuos donatis statur.c.requisisti.de testa.

Incipit vtilis ꝛ quotidianus

Tractatus pmutationis bñficioꝝ secundum clarissimū Juris interpretem Dominum Petrum de Ubaldis de Peru.fideliter emēdatus p insignē eqteꝫ ꝛ iurecōsultū prestātissimū do.Ludouicū Bologninum in almo Bononie patrie sue studio, Anno dñi.M. cccclxxxviij.

SVMMARIVM

alio prelato ad quem spectat confirmatio vel collatio in ecclesia.

60 Permutatio si sit vtilis ecclesijs, ꝛ illi ad quos spectat collatio nolunt consentire pmutationi, an episcopus possit illis inuitis talem permutationem facere.

61 Permutatio per episcopum facta contemptis habentibus elligere an sit nulla vel annullanda.

Gesta aliquo cõtempto non sunt nulla sed annullanda.

62 Permutare volentium an requiratur consensus.

63 Permutatio est cõmendabilis qñ inuiti ad eã compelluntur.

64 Cogi an quis possit transire ad maiorem locum.

Cogi an possit inuitus ad beneficium recipiendum.

65 Prelatus inuitus an ad aliam ecclesiam transferat̃ ꝛ quomodo et.j.numero sequen.

66 Unio ꝛ diminutio ecclesie inuito rectore fit.

67 Permutare volentium beneficia si alter peniteat an altero instante possit ad permutandum cõpelli.

68 Pactum an valeat ꝙ ille cum quo fit permutatio soluat debita que habet ecclesia quam in permutationem recipit.

69 Permutatio vt valeat quinqꝫ interuenire debent.

70 Permutatio an cum temporis interuallo fieri possit.

71 Permutatio quando fit an sufficit ꝙ episcopus dicat pmutationem sibi placere, ꝛ ꝙ permittit illis permutare, ꝛ per hoc videatur renunciationem acceptasse, ꝛ demum contulisse.

72 Permutantes qñ ius habeant in beneficijs permutatis.

73 Permutatio an valeat si fiat in manibus pape d beneficijs ei reseruatis, tacita reseruatione.

74 Papa sine reseruatione omnes collatores preuenire potest.

75 Reseruatio pape quid sit.

76 Collatio pape non faciens mentionem de eius reseruatione an valeat ꝛ.j.nu.78.

77 Uerisimile an sit ꝙ papa factum suum ignoret.

79 Permutantes an debeant mentionem facere de alijs bñficijs.

80 Permutatio an valeat si sit facta per aliquem vt canonicum si non est canonicus sed clericus.

81 Canonicorum appellatiõne an veniant clerici.

82 Permutatio quando fit an debeat fieri mentio de qualitate beneficiorum permutandorum.

83 Permutatio si non valet, an valeat renunciatio in manibus superioris facta.

84 Permutatio si non valet nec culpa imputari possit permutantibus, an possint permutantes ad propria redire beneficia renũciata an vero requiratur noua collatio.

85 Renunciãs libere an possit ad beneficium renunciatum redire.

86 Permutatio si fuit ex vna parte completa ꝛ ex alia non, an errans possit ad suum beneficium redire.

87 Permutantes si ministrent in beneficijs permutatis si appareat ꝙ collatio non valuit an beneficia dicantur vacare per mortẽ vel per renunciationem.

88 Permutatio beneficiorum ex quibus causis fiat.

89 Permutatio quo modo ꝛ forma fieri possit ꝛ an pactum in ea interuenire debeat.

90 Permutatio beneficiorum est fienda volentibus rectoribus.

91 Permutatio an valeat si renuncio meum beneficium, vt tibi conferatur, ꝛ vt tuum meo nepoti conferatur.

92 Optio an locum habeat in prebendis vacantibus ex causa permutationis ꝛ.j.nu.seq.maxime.nu.99.

93 Papa per suam collationem an tollat cõsuetudinem vt quis optare possit beneficia vacantia.

94 Permutare volentibus non plus iuris in beneficio competit ꝙ̃ cõpetat ꝓuiso auctoritate apostolica.

95 Papa vel legatus potest cum clausula non obstante derogare consuetudini de optando prebendas.

96 Consuetudo fauorabilis debet extendi.

97 Permutare volentibus gratia apostolica non preiudicat.

98 Beneficia vacantia ex permutationis causa iuris beneficio censetur affecta.

100 Uerisimile non est quod quis renuntiet prebende pinguiori pro habenda tenui.

101 Juramentum generale non debet extendi ad casum ꝙ nunꝙ̃ fuit cogitatum.

102 Beneficium in quo quis habet ius non dicitur vacare.

103 In permutatione beneficiorum beneficia in eodem instanti vacant ꝛ non vacant.

104 Ambitio in expectantibus notat̃, sed non in permutantibus.

105 Uacationis verbum an includat omnem vacandi modum.

Quia de permutatione beneficiorum hic agitur, ideo videamus que dampꝛincipaliter. ¶ Primo qui possint adinuicem ꝑmutare beneficia ꝛ de quibus beneficijs possit fieri permutatio. ¶ Secũdo cuius auctoritate facienda sit permutatio. ¶ Tertio quorum consensus requirat̃ in permutatione facienda. ¶ Quarto que debeant interuenire vt permutatio teneat. ¶ Quinto eo casu quo non teneat ꝑmutatio an saltem teneat renunciatio precedens. ¶ Sexto qualiter consuletur volentibus ꝑmutare ꝛ ex cã ꝑmutationis renunciantibus eo casu quo non tenet ꝑmutatio, vel ꝑfici non potest. ¶ Septio ꝛ vltio ex qbus causis possit fieri ꝑmutatio ꝛ de eius forma. ¶ Quo ad primũ † ꝙ possint beneficia ꝑmutare ꝛ de qb9 possit fieri permutatio premitte tres casus. Pꝛio qñ vterqꝫ ꝑmutantium hꝫ ius in re, ꝓcedit ꝑmutatio. vt in eo.ti.c.cum vniuersorum. ẽt si ꝑmutãtes nõ habeant possessionẽ bñficioꝝ, qñ ꝑ collationẽ ꝓcedentẽ habeant ius in re possessione non habita, vt dicit Inno. de prebẽ.c.inter cetera. ꝛ de consti.c.cũ. ¶ Scḋs casus qñ vterqꝫ permutantiũ hꝫ ius in re alter vero ad rẽ, tunc non ꝓcedit permutatio, qꝛ bñficiorum ad inuicẽ fit permutatio, qḋ nõ est hic. cessat enim rõ huius decreta. in bñte ius ad rẽ. pꝫ exẽplum ꝑ litteras apostolicas, expecto bñficiũ, littere eniꝫ mee beneficiales nõ poterunt ad te trãsire cũ sint ꝑsonales. de offi. deleg. c. ex parte, ni si Papa mediãte. Itẽ † executor datus apostolicus mihi nõ poterit tibi ꝓuidere de bñficio qḋ expecto, qꝛ nõ habuit id in mãdatis, ꝛ sic excederet formã mãdati in ꝓuidẽdo, vñ ꝓuisio est nulla. de rescrip.c.cũ dilecta. ꝛ hoc tꝫ Jo.an.eo.tit.lib.vj. qḋ ꝓbat̃ ꝑ illud.c.cũ dicit sua. dicebat aũt ibi Abbas qḋ existẽtes canõici auctoritate Pape lꝫ vltra numerũ ꝛ expectãtes prebendas vacaturas pñt canonici inter se ꝑmutare vel cũ alijs ẽt ad alia beneficia ꝛ hoc auctoritate diocesani nec erunt post canonici auctoritate apostolica, nec habebũt ius ad vacaturas prebẽdas. si autẽ non sunt canonici auctoritate apostolica sed expectat canonicatus, ꝛ prebẽdas vel alij sunt expectãtes ꝛ cũ decreto tales ꝑmutare nõ pñt qḋ nõ hñt. ¶ Tertius casus qñ † permutãs bñficium in quo nõ habeat ius in re, nec ad rẽ, qꝛ tale beneficium ad ipsuꝫ nõ ptinebat nũquid tunc ꝑmutãs acquirit ius in bñficio qḋ sequit̃ ex cã ꝑmutatiõis, ꝛ sic teneat ꝑmutatio, rñdeo non, rõ qꝛ si teneret sequeret̃ absurdũ, ꝙ iniuste obtinẽs beneficiũ obtineret, aliud ex cã ꝑmutatiõis. Itẽ qꝛ ꝑmutatio ꝯhit̃ a dño vel eo qui hꝫ loco dñi de excep. venerabi. sed qui iniuste hꝫ bñficiũ nõ est illius dñs. Itẽ ẽpus cõfert isti bñficiũ loco illius qḋ dimittit, sed iste nihil dimittit, ex quo nullum ius habebat in beneficio dimisso. vñ posito qḋ alias eps potuisset isti simpliciter ꝯferre beneficiũ qꝛ tñ nõ contulit simpliciter sed ex cã permutatiõis iste nihil consequet̃ nec salua cõscientia poterit tenere beneficiũ sibi ex cã ꝑmutatiõis collatũ. facit rõ qꝛ confert̃ sibi vt vacãs ex cã ꝑmutatiõis, ꝛ ex illa causa vacare non potest ex quo permutatio nulla. simile de rescrip.c. susceptũ.lib.vj. Sed posses rñdere qḋ illud.c. loquitur in rescriptis que sunt stricti iuris. sed secus esset in collatiõibus ꝑ ordinariũ factis † sed tu dic qḋ idẽ est qñ ordinarius ꝯfert habito respectu ad vnũ modũ collationis qḋ.s. non valet collatio si alio modo vacat. tex. est in.c. ex parte de conces. preben. qḋ plꝫ Jo. in eo. titu.c. j.lib.vj. reprobata opiniõe dicentiũ collationẽ tenere tanꝙ̃ factã de beneficio vacante ꝛ ab ordinario collatore ꝛ subdentiũ qḋ qꝛ permutatio erat iniusta poterat ille beneficio priuari. ¶ Juxta predicta incidenter dubitatur de pluribus, primo an † habens duo beneficia possit permutare cum vnõ bñficio, vel permutare cum duobus beneficijs. dicit Jo. de excep. in.c.cũ venerabilis. ꝙ sic, qꝛ sicut iure proprietatis due ecclesie pro vna possunt permutari sic ratione tituli istud videtur procedere, pone enim ꝙ quis habebat duo beneficia curata ex dispensatione pape. vult ꝑmutare cum vno curato, an poterit hoc fieri. dicunt quidam quod cum illo erat dispensatum super retentione duorum curatorum, que obtinebat, ꝛ tunc qꝛ dispensatio non extendit se ad tertiuꝫ curatum, ꝛ non poterit vi dispensationis retinere tertium curatum ad quod permutat. secus si dispensatio se extendat ad possendũ obtinere tertium curatum nisi canonice conferatur, qꝛ tunc tenet permutatio. ¶ Dicas quod si habens duo curata dispensatiue vult vnum ex illis permutare cum habente aliud curatum, potest sed illud recipiẽdo vacabit vtrũqꝫ quod habebat dispẽsatiue. vt in cle. si plures de prebẽ. vbi vero ꝑmutat suũ curatũ cuꝫ bñficio simplici

simplici, tunc poterit retinere illud simplex cũ altero ex curatis
6 ꝙ non pmutauit ex dispensatione epi. de preben. c. de multa † no
tandũ tñ ꝙ habens duo curata dispẽsatiue non posset ambo illa
pmutare cũ curato, vel simplici, qꝛ dispẽsatio que coherebat pso
ne non transit in eum cum quo permutat. de offi. deleg. c. j. lib. vj.
7 ¶ Scdo querit̃ an bñficium possit pmutari cũ hospitali, vel psti
monia que soleant cõferri in titulũ. dicit Jo. in eo. c. j. li. vj. ꝙ bñfi
ciũ nõ põt pmutari cũ prestimonia que non hñt in titulũ, vel que
cadit in laicũ. Quid ergo si hospitale cõferat̃ clerico, nõ in bñfi
ciũ, sꝫ vt bono viro cõmittat̃ eius regimẽ, an tũc ꝓcedet pmuta
8 tio cũ bñficio. vr̃ ꝙ nõ. ¶ † Dicebat Fede. pmutationẽ ꝓcedere
qꝛ lꝫ hospitale non sit bñficiũ nõ est titulus totaliter ꝓphanus ec
clesiasticus. ideo non põt vẽdi sine vitio simonie. de simo. c. con
sulere. ꝛ accedũt ei spiritualia. de pbẽ. cle. p litteras. ex his infert̃
ꝙ si duo habeant talia hospitalia ꝙ possint adinuicez pmutare
9 siue sint laici siue clerici. ¶ Tertio qrit̃ an bñs bñficiũ i cõmẽdã
possit cũ bñficio pmutar̃, rñdeo sic, cũ titul⁹ cõmẽde sit canonic⁹
nec interim vacet ecclesia. de elec. ꝛ. c. nemo. lib. vj. Et eo. modo
duo habeãt bñficia in cõmendã poterũt adinuicẽ pmutare. ꝛ hoc
tenẽdũ est, lꝫ qdã dicãt pmutationẽ nõ ꝓcedere, cũ titulus cõmẽ
de nõ sit ppetuus, sed tpalis, vt. d. c. nemo. ¶ Notãdũ tñ qȯ qñ
habẽtes cõmẽdã si volũt pmutare, siqdẽ collator cõfert vt in cõ
mẽdã ꝛ durabit collatio p semestre tp̃s vt. d. c. nemo. Si autem
10 conferat vt in titulũ est collatio plena. ¶ † Quarto queritur de
monachatu, an monachus monachatũ pmutare possit ad eccle
siam curatã, dicebat Abbas ꝙ sic, obuẽtiones vero que sibi tã
ꝙ̃ monacho debent̃ pmutare nõ põt, qꝛ in eis ius nõ hꝫ nec pos
11 sunt dici sue. facit de rescrip. c. cũ dilecta. xij. q. j. c. nolo. ¶ † Qui
to queritur an habẽtes manualia bñficia possunt inuicẽ pmutare
cũ possint pro libito volũtatis a suis beneficijs remoueri. vt pꝫ ꝺ
pben. c. cũ singula. lib. vj. Rñdeo sic, qꝛ sunt reuocabiles, interim
tñ sunt rectores, sed p eoꝝ mortẽ vacat beneficium. de supplẽ. ne
gli. prela. cle. j. sicut enim rectores ppetui pmutãt sic ꝛ isti qꝛ ppe
12 tui esse pñt de rescri. c. vltra. lib. vj. ¶ Notãdum tñ qȯ † si reli
giosus preficiat̃ beneficio manuali, cũ tunc non sit plene trãslat⁹
sed remanet monachus monasterij de priui. c. j. lib. vj. non pote
rit illud beneficium pmutare sine lnia Abba. ar. de elec. c. religio
sus libro. vj. que lnia non reqritur in bñficio tanꝙ̃ ppetuo prefi
13 ciatur cum tunc eximatur ab Abbatis obediẽtia. ¶ † Sed que
ritur si habẽtes beneficia manualia pmutant illa auctoritate pa
pe an poterunt pro libito voluntatis per Abbatẽ a beneficijs re
moueri. videt̃ ꝙ non, qꝛ ex collatione propria illa obtinẽt, ꝛ sic vi
detur obedientiarij pape de ele. c. cum inter. R. de preben. c. nisi
essent. de confir. vti. c. ij. in ꝯꝛ̃m, qꝛ papa pmutãdo solum inten
dit alterum in locum alterius substituere. pro hoc facit stilus cu
rie fm quem adijcit̃ cl'a qȯ plus nõ cõpetat pmutantibus ꝙ̃ ꝓus
haberẽt. Facit ratio qꝛ q in iure succedit alterius eodẽ iur̃ dꝫ vti.
ꝛ res subrogata alterius loco eodem iure censet̃ extra vt lit. pen.
14 c. ecclesia. † item Papa non presumit̃ derogare iuri prelatoꝝ ni
si hoc exprimat. de consti. c. j. lib. vj. de consue. c. vlt. de preben. cũ
in ecclesia eo. lib. facit constitutio pape Benedicti sub rub. ꝺ mo
nachis regularibus. ꝛ ꝙ no. gl. in cle. vnica. de sup. neg. pla. Nõ
ob. d. c. nisi essent. qꝛ ibi papa intendebat ex certa scientia illum
facere suum obedientiarium, ꝛ auferre ptãtem inferiori. ¶ Pri
ma opi. vr̃ verior, qꝛ cum in pmutatione interueniat collatio que
fit p papã de regulari ex certa sciẽtia, ergo ille remanet ẽt obediẽ
tiarius pape. Nõ ob. cl'a de stilo curie, quia illa soluz refertur re
spectu iuris qȯ habebant permutantes permutationis tẽpore.
15 ¶ Sexto querit̃ † si due ecclesie sint vnite alicui monasterio viuẽ
tibus rectoribus ipsarũ, qȯ fieri põt in cle. si vna. de rebus eccle.
nõ alie. an isti rectores poterũt adinuicẽ pmutare, vl' ẽt cũ alijs ñ
ꝯsentiẽte monasterio cui fcã ẽ vnio, rñdeo nõ, qꝛ cũ iste eccl'ie per
vnionẽ sint facte de mẽsa monasterij, ꝛ amodo vacare possint. de
exces. pla. cle. frequẽs. ꝟ. qdã. nõ pt interuenire pmutatio. nã i ea
fit bñficioꝝ vacãtiũ collatio. Jtẽ qꝛ si posset fieri pmutatio posset
ipediri vniõis effectus. qȯ eẽ nõ dꝫ. Nec ob. tex. c. j. eo. ti. ꝛ li. vj.
nã ꝯcedendũ est qȯ pp illos q expectãt bñficia nõ põt pmutatio
impediri, qñ expectãt bñficia vt in titulũ. sꝫ hic p vnionẽ expectãt
bñficia vt i ꝓprietatẽ, ꝛ iõ i illis pmutatio ẽ ꝓhibita. ¶ Ex qbus
16 ꝯcludendũ est qȯ † bñficia q vacare non pñt, vt qꝛ sunt vnita vel
exticta ꝛ suppssa p mortẽ psidẽtiũ illis bñficijs, vt pꝫ de ꝯstõnib⁹.
17 c. cũ accessissent. qȯ talia bñficia nõ pñt pmutari. ¶ † Septimo q̃
ritur si in ecclesia nõ sit canonicorũ numerus, an canonicus talis
ecclesie possit illũ canonicatũ pmutare, rñdeo nõ, rõ, qꝛ p renũcia
tionẽ canonicatus nõ vacat, sꝫ extiguit̃ ius canonie qȯ erat apud
talẽ canonicũ. de pbẽ. c. dilecto. ꝛ iõ pmutatio ꝓhibita q̃ solũ i
18 de bñficijs vacãtibus. ¶ † Octauo querit̃ si i ecclesia sit numerus
q postmodũ sit restrictus ꝛ iuratus ꝛ ordinatus qȯ cedẽtibus vel
decedentibus aliqbus de antiquo numero nullus instituat̃ donec
sit deuẽtũ ad numerũ nouiter restrictũ, an illi q sunt vltra hũc nu
merũ sic restrictũ possint adinuicẽ pmutare, rñdeo nõ. ẽt auctori
tate legati, qꝛ legatus non põt talẽ numerum tollere. de pbẽ. c. p
19 illorũ. ¶ Nono querit̃ † si pmutatio fiat p illos q sunt vltra nu
merũ nouiter restrictũ ꝛ qui fecerũt statutũ iuratũ sup numero an
valeat pmutatio. rñdeo si dicat̃ statutũ tacite sublatũ p illã pmu
tationẽ, tenebit pmutatio aliter nõ. de quo no. Jo. in eo. ti. c. j. lib.
vj. ꝛ de pbẽ. c. dilecto. ¶ † Decio qrit̃ an ꝓmotus ad bñficiũ cu
20 ratũ q dꝫ se facẽ ꝓmoueri ad ordies inter annũ. ꝛ aliter priuaret̃
ipso iure, vt pꝫ ꝺ ele. c. lꝫ canõ. ꝛ. c. cũ ex eo li. vj. possit in fine anni
illũ pmutare, vr̃ qȯ nõ, qꝛ ille priuãdus est ex dispositiõe iuris, dic
qȯ ꝓcedit permutatio, qꝛ titulũ hꝫ, quo non est priuatus, nisi ela
pso anno. de ele. c. cõmissa. li. vj. ¶ Undecimo querit̃ an sola † in
21 equalitas bñficioꝝ sine rõne redditũ vel onerũ incũbẽtiũ vni bñ
ficiorũ, ꝛ nõ alteri ipediat pmutationẽ. rñdeo nõ, vt dicit Jo. eo.
ti. c. j. lib. vj. ¶ Sed qrit̃ de tali casu, platus regularis auctorita
te Pape pmutauit prelatũ cũ regulari preceden. ecclesie vt obe
diẽtiario, q ecclesia erat de mẽbris plature tacito in ipsa pmuta
tiõe, ꝙ vterqꝫ illoꝝ eẽt regularis, ꝛ tacito ꝙ vnus illoꝝ eẽt plat⁹
ꝛ alter subditus, ꝛ tacito ordie mõasterij, ꝛ tacito ꝙ eccl'a ad ꝙ̃
fiebat pmutatio esset de membris prelature, ꝛ tacito ꝙ ille esset
obedientiarius, queritur an teneat permutatio ad subditum, ꝛ ꝙ
vterqꝫ esset regularis, ꝛ qꝛ tacita est beneficioruz qualitas, vcꝫ ꝙ
essent regularia, ꝛ vnum prelatura ꝛ alterum mẽbrum, ꝛ qꝛ taci
22 tus est ordo que omnia põderari debent † non enim est verisimi
le ꝙ papa de facili consensisset ꝙ prelatus cum sibi subdito per
mutaret, suspecta enim habetur talis permutatio. de presu. c. qꝛ
verisimile, ꝓmoueret̃ enim prelatus de maiori ad minus, ꝙ iuri
repugnat. de transac. c. fi. Jtẽ permutatio fit ob vtilitatem eccle
siarum. e. ti. c. ad questiones. ꝛ eo. ti. c. j. li. vj. sed ex quo quis ido
neus reputatus est ad prelaturam nulla vtilitas versari põt vt p
sit eccle. que est de membris. naz ante pmutationem illi preside
bat vt superior quo ad ius visitandi ꝛ corrigendi, de statu mo. c.
cum in singulis. Jtẽ si vna ecclesia sit principalis dignitas ꝛ alia
mẽbrum hoc ponderandnm est, qñ maior idoneitas in precedẽ
23 te dignitate quã in mẽbro. de preben. c. cũ in illis. lib. vj. † Jtẽ qꝛ
permutantes erant regulares, hmõi ergo taciturnitas videtur vi
tiare permutationen de cõfir. vti. c. porrecta. Jtem taciturnitas
ordinis videtur vitiare. de rescrip. c. cum ordinem. Jtem qꝛ ta
citurnitas ꝙ illa beneficia solita essent regi p regulares. de pbẽ.
c. cum de beneficio. lib. vj. preterea in permutatione interuenerit
renunciatio ꝛ demum collatio, eo. ti. c. j. lib. vj. Sed gratia in bñ
ficijs vt ambitiosa restringenda. de pbẽ. c. ꝙ̃uis. li. vj. in qua ex
primende sunt qualitates que insunt bñficijs. de preben. c. i illis.
lib. vj. ꝛ eo. ti. cle. j. ex quibus videtur pmutationem non tenere
24 ¶ Jn ꝯꝛ̃ium ꝙ horũ taciturnitas non vitiet pmutationẽ † qꝛ iu
ra que ex veritate tacita reddunt gratiã nullam loquunt̃ de alia
taciturnitate. s. aliorum bñficiorum que impetrans obtinebat.
de rescrip. c. cum adeo. c. ad aures. ꝛ. c. postulasti. c. audiẽtiã. ꝛ in
c. in nostra. vel cum tacet curã iminẽtem bñficio. de pben. c. cum
in illis. lib. vj. vel ꝙ bñficiũ esset dignitas. eo. ti. cle. j. Sed in ca
su predicto nullum horum tacitum est. nec ex eo qȯ fuerit tacitũ
ꝙ de prelato ad subditum, ꝛ de pricipali ecclesia ad mẽbrum fcã
fuerit pmutatio. vt. d. c. qꝛ verisimile, nec ex eo qȯ ordo inherens
bñficio fuerit tacitus. extra de preben. c. is cui. lib. vj. nec ẽt ex eo
qȯ pmutantes essent regulares, ꝛ qȯ ecclesie essent consuete regi
per regulares, tũc enim illa taciturnitas vitiaret qñ impetrans
25 essꝫ regularis † quo casu appellatione ecclesiarum ꝛ beneficioꝝ
non includitur ecclesia consueta regi per regulares, ꝛ hoc indu
cit qualitas persone impetrantis, qꝛ erat secularis, quo casu fit
restrictio ꝛ solum includitur ecclesia per seculares regi. de pben.
c. cum de beneficio. lib. vj. Sed si impetrans sit regularis tũc ap
pellatione ecclesie includitur ecclesia solita regi per regulares lꝫ
id non exprimat̃ vt. d. c. cũ de bñficio. Non ob. de rescrip. c. cum
ordinem qꝛ ibi in rescrip. iustitie vbi dꝫ exprimi de ordine qꝛ illa
decreta. priuilegiat ordinẽ Cistercienstum contra singularia re
scripta iusticie ꝛ certam formam impetrandi vt in rescripto de
ordine fiat mentio. Non obst. de confir. vti. c. porrecta. qꝛ ibi lo
quitur in alio casu. s. cum regularis presidens bñficio manuali i
petrat confirmationem a papa vt sit perpetuus, quo casu opor
tet exprimi de ordine, sed hic non fit impetratio vt obedientia
26 rius efficiatur ppetuus. † Jtẽ valde refert cum beneficia impetrã
tur non ex causa permutationis quia tunc impetratio est odiosa

⁊ multa opꝫ exprimi in tali rescripto ⁊ impetratione que fit ex nō cā permutationis, qꝛ ibi taciturnitas ordinis. vel alioꝝ, de quibꝰ dictum est, nō vitiat ꝑmutationē, qꝛ in ꝑmutatione nō addit̃ bñficium bñficio, sed vnū in locū alterius subrogatur ⁊ sic cessat ambitio. ¶ Itē permutatio fit ob necessitatē vel vtilitatē vt hic ergo fauorabilis ⁊ non odiosa ⁊ sic extēdenda ⁊ nō restringēda, vnde ꝑmutans bñficiū non hꝫ exprimere de alijs beneficijs que obtinet vt infra tūc satis tāget̃. ¶ † Cōcludo ergo qꝺ inequalitas bñficioꝝ non impedit permutationē vt qꝛ vnū sit curatum vel dignitas. alterum vero vel vna ꝑlatura ⁊ altera mēbrum vel de prelato ad subditum de prelatura ad mēbrū fiat ꝑmutatio, ⁊ iste ē casus nota. qui † non est alibi. de presum. c. qꝛ verisi̾le. ¶ Duodecimo querit̃ an habens pensionē de qua loquit̃ cle. qꝛ regulares de sup. neg. ꝑla. ⁊ de prebē. c. quāuis. lib. vj. possit illā ꝑmutare cū bñficio. rñdeo nō, qꝛ talis pēsio in sola tꝑalitate cōsistit, ⁊ ꝓbetur ad vitā recipiētis ⁊ dat̃ ꝓ aliquo tꝑali labore alicui, vt bene merito, puta aduocato, vel alicui seruitori de bonis ecclesie, vel mēse. xvj. q. in. c. possessiones. ⁊ ideo non potest recipere permutationeꝫ cam aliquo iure spirituali de simo. c. cum esset. ⁊ c. querelā. ⁊ c. veniens. de pac. c. cū pridem. ¶ Ex his infero ꝙ † ordinatus ad titulū sui patrimonij no pōt illud patrimonium permutare cum beneficio, cum illud patrimonium sit tꝑale ⁊ non spirituale. de prebē. c. eṕs. ⁊ c. tuis. ¶ † Itē ꝙ si ordinato sine titulo episcopus assignat ecclesiasticam pensionem, illam non poterit ꝑmutare ad beneficiū ⁊ eodem modo de pensionatis ad mēsam prelati facit quod nota. docto. in clemē. j. de sup. neg. prela. ⁊ viꝺ supra eodem ad. q. vbi beneficium non potest permutari cum iure decimarum vel re mobili consecrata. ¶ † Ultimo queritur an habens beneficium pingue possit permutare cum beneficio tenui, vel antiquus prelatus possit permutare cum iuuene sibi consanguineo, videt̃ quod non vt de renun. c. ij. lib. vj. ¶ Dicas contrarium qm̃ auctoritate superioris firmatur permutatio. ⁊ sic dolus adesse non presumit̃. Non ob. d. c. ij. qꝛ ibi illud procedebat a partibus ⁊ non a superiore. facit quod no. Io. an. c. i. eo. tit. lib. vj. ¶ Nūc videamus de ꝓo principali. s. cuius auctoritate fiat ꝑmutatio bñficioꝝ. istꝺ declaro per questiones. ¶ † Primo enim queritur an permutatio facta de beneficijs per Papam reseruatis valeat auctoritate diocesani. ⁊ videtur ꝙ sic qꝛ per specialem reseruationem que fit ꝑ executores apostolicos ad instantiā illorum quibus est prouidendū de beneficio vacaturo lꝫ afficiatur ꝓbenda de cōces. prebē. c. si capitulo in. vj. non tñ īpeditur permutatio. c. j. eo. titu. lib. vi. ergo nec generalis reseruatio impediet ar. de preben. c. dudū. ⁊ c. ꝗ̃uis lib. vj. ¶ Sed ꝯ̃riū est veꝝ per declarationē pape Benedicti que incipit, dudū, ⁊ per extrauag. execrabilis, in quibus dicit̃, qꝺ permutatio facta ꝺ beneficijs reseruatis sine spāli mandato sedis apostolice non valet. Nō ob. c. j. eo. ti. li. vj. qꝛ sicut littere bñficiales sunt restringende de preben. c. ꝗ̃uis. lib. vj. sic ⁊ reseruationes que fiunt per executores gratiaꝝ restringi debent, ⁊ stricte interpretari vt nō īpediatur equitas illius. c. j. itē in. d. c. j. eo. tit. li. vj. est equitas scripta in spē i casu illo tm̃, ⁊ rigor scriptus in genere in ꝯ̃rium vt debeatur expectantibus, Sed equitas scripta in specie derogat rigori scripto in gñe, sꝫ in casu nostre qōnis nulla equitas reperitur scripta in specie, sed rigor scriptus in genere vt de reseruatis se itromittat. ⁊ ideo rigor scriptus in gñe prefertur eqtati nō scripte. C. de indi. l. placuit. nec equitas illius. c. extēdit̃ ad similem equitateꝫ, nō scriptā † sed reseruationes que fiunt per papam generaliter vel specialiter proprio motu nō sunt odiose, sꝫ fauorabiles, ⁊ plenissimam recipiunt interpretationē. de ꝓben. c. si pluribus. lib. vj. ⁊ eo. titu. cle. si ro. cū ergo illa deci. eo. ti. lib. vj. ponat suum casuꝫ specialem propter equitatem seruādam ⁊ ibi expectantiuꝫ sit ambitio, ⁊ non excedat casum suum, remaneat ergo firma regula q̃ cauetur qꝺ inferior nō pōt se intromittere de his que superior sibi reseruat. de appel. c. vt nostrum cum ergo in permutatione interueniat vacatio inducta per renunciationeꝫ consequens collatio non ⁊ poterit fieri ꝺ tali reseruato. de elec. c. si postq̃. lib. vj. impeditur ergo permutatio auctoritate inferioris a Papa de tali reseruato cuius inferior de illo non possit se intromittere vt. d. c. vt nostrum † ⁊ qꝛ illa reseruatio ligat manus ordinarij de electi. c. si eo tꝑe. li. vj. Item quia paria sunt beneficia vacare in curia vel esse reseruata, vt no. Io. de ꝯsue. c. vlt. li. vj. Sed negari non potest quin i permutatione interueniat vacatio. ⁊ hic de collatio vt ꝺt Io. de rescri. c. si ꝑ li. vj. ⁊ eo. ti. cle. vnica. † Nam bñficiuꝫ nō vacās nō pōt ꝯferri. de ꝯces. ꝓbē. c. ij. facit. d. cle. vnica ibi dū dicit bñficia reseruata ⁊c. sic igitur beneficiū vacans non potest per inferiorem a papa ꝯferri obstāte reseruatiōe. ñ ob. ca. dudū. ⁊ c. ꝗ̃uis. de prebē. li. vj. qꝛ ibi nulla fuit reseruatio sꝫ gñalis potestas data alicui circa collationē bñficioꝝ. † ¶ Scꝺo q̃rit̃ papa concessit legato ꝙ auctoritate apłica possit recipere resignationē beneficiorum a volentibus ea resignare ex causa ꝑmutationis, ⁊ vt sic resignata ꝯferat auctoritate apostolica. Modo, queritur an beneficia reseruata pape possit legatus ꝑmutare. rñdeo nō, qꝛ generalis ꝯcessio nō extendit̃ ad ea que sedes apostolica spāliter reseruauit. de offi. leg. c. transactionē. ij. q. vj. c. qua de cā facit qꝺ no. de ꝓbē. c. ij. li. vj. habeat igit̃ legatus ptātē in nō reseruatis. ¶ Si tñ oīa bñficia essent reseruata in prouincia decreta legato poterit legatus reseruata ꝑmutare, vt apłica cōcessio fcā legato sit aliquid allatura. ar. de priui. c. si papa. li. vj. ¶ † Tertio queritur an legatus de ꝯsensu collegij vel habentes instituere renunciationē bñficij collegiati ⁊ ex cā ꝑmutationis illud cōferre, dicūt qdā ꝙ sic, qꝛ talis collatio que fit ex causa permutationis non est ꝓprie vera collatio, sed necessaria in dando, ⁊ cui dando. eo. titu. clemen. vnica. non ob. de offi. leg. c. deliberatione. lib. vj. qꝛ ibi illa prohibita non cōprehendit permutationem. Dicas ꝙ cū de ecclesia collegiata ñ possit legatꝰ ꝓuidē, disponē vł ordiare, vt. d. c. deliberatiōe, ⁊ ꝑmutatio ordiet ⁊ disponat de illa ⁊ eius ꝑsonis, ergo tali ꝑmutatiōi auctoritatē ipartiri ñ poterit.

¶ Quarto queritur † an vicarius episcopi qui potest confirmare prelatos electos ad ecclesias collegiatas ꝺ offi. vic. c. vl. li. vj. possit auctorizare prelatis illarum ecclesiarum collegiatarum, volentibus permutare, respondeo non, qꝛ ille pōt renunciationē recipe, qui potest instituere, vt no. glo. in clemen. vnica de renuntiatione. lꝫ vicarius nō hꝫ ptātem destituendi, vt. d. c. fi. de offic. vic. li. vj. ergo nō hꝫ ptātē recipiēdi renuntiationē q̇ reqrit̃ ad validandā ꝑmutationē. ¶ Preterea in ꝑmutatione interuenit vacatio ⁊ ꝯñs collatio, sed vicarius epi nō habet bñficia cōferre. vt d. c. fi. de offi. vica. lib. vj. Sed si tale esset bñficiū qꝺ posset renūtiari in manibus inferioris ab eṕo, qꝛ talis inferior haberet ptātē istituēdi ⁊ destituēdi. tūc in talibus bñficijs ꝑmutādis vicarius epi auctoritatē interponere posset qm̃ haberet eandē ordinariam ptātē quā ⁊ eṕs. de offi. vica. c. j. lib. vj. ¶ † Quinto q̃rit̃ an capitulū sede vacāte possit auctorizare ꝑmutatiōi. rñdeo sic, cū hoc sit eṕalis iurisdictiōis, in quo succedit capitulū sede vacā. de maio. ⁊ obe. c. his q. ⁊ c. cū oliꝫ. hec vera, nisi bñficia illa vel alterū illoruꝫ spectarēt ad collationē solius epi, qꝛ tūc cū capitulū nō succedat in collatiōe taliū beneficiorū. ne se. va. c. j. li. vj. ergo nec in cōsensu quē hꝫ ꝑstare, de quo ꝑ gl. eo. ti. cle. vnica. ¶ † Sexto dubitat̃ an capitulū sede vacāte possit recipere resignatiōes bñficiorū ad collationē solius epi ꝑtinētiū ex cā ꝑmutatiōis. vr̃ qꝺ nō, qꝛ capitulū nō ꝑt ꝯferre illa beneficia ne se. va. c. j. lib. vj. ergo ꝑmutationē ꝑficere non pōt. ¶ In ꝯ̃riū qꝛ capitulū vt gerens vices epi potest bñficiatos priuare per ꝯñs beneficiorū renunciationes recipere, sed permutationē perfiere non pōt expectet ergo eṕm qui ꝑficiat ꝑmutationē bñficioꝝ renūciatorū in manibus capituli. ⁊ si perficere illam nollit per superiorem cogetur, vel redibunt renunciantes ad eorum beneficia. ar. de preben. c. si beneficia. li. vj. ¶ Septimo querit̃ an inferior † eṕo qui hꝫ ius instituendi possit auctorizare permutationes. rñdeo non, qꝛ cū permutatio sit regulariter prohibita. de prebē. c. maioribus. ⁊ in casibus inueniatur epis cōcessa, vr̃ inferioribus denegata. de quo ꝑ gl. eo. ti. cle. vnica. Octauo querit̃ an inferior eṕo possit ꝑscribere ius autorizandi ꝑmutationi in ecclesijs sibi subiectis, respondeo sic. qꝛ istud nō est ordinis sed dignitatis ⁊ iurisdictiōis episcopalis, ideo prescriptibile est de prescrip. c. auditis. facit qꝺ no. gl. de reb. eccle. non alie. cle. ij. ⁊ eo. ti. cle. vnica. ¶ † Nono queritur, licet ad inferiorē prelatū spectet ius istituēdi. nūquid renūciatio debeat fieri in manibus episcopi, ⁊ per episcopū debeat fieri collatio consentiente illo q hꝫ ius instituendi, an vero renunciatio debeat fieri in manibus hñtis istituere, ēt si ꝑ eundem fiat collatio auctorizāte episcopo permutationi. vr̃ qꝺ renūciatio debeat fieri in manibus habentis instituere. ⁊ per eundem fiat collatio episcopo demuꝫ auctorizāte ꝑmutationē. xij. q. ij. c. placuit. ⁊ c. abbatibus. xij. q. iiij. c. in venditio. respondeo totum expediri poterit per episcopuꝫ de consensu ordinarij collatoris vel habētiū eligere. ¶ Et ex hoc sequitur ꝙ ecclesia ꝯsueta reformari per viaꝫ electionis vel presentationis reformabit̃ per viā collationis ⁊ per episcopum ad quē aljas non pertinebat eligere nec presentare. ¶ Simile videmus ꝙ patronus nulla precedēte ꝑñtatione ꝑt recipere ecclesiaꝫ a diocesano. de iure patro. c. per vestras. Notādū tñ est qꝺ per illā collationem quā tūc facit episcopus no preiudicatur in posterū habētibus eligere vel presentare quando in noua vacatione eligant vel presentent, argumentū optimū de foro competenti. cle. vnica.

¶ Ultimo

45 ¶ † Ultimo queritur an subditi diocesano hñtes bñficia possint illa pmutare in curia auctoritate diocesani existentis in curia, rñ deo in manibus diocesani pôt fieri renũtiatio qr est act⁹ extraiudicialis ꝛ sic expedibilis, dixi extra de pbẽ.c.statutũ.li.vj. Sed ipsa collatio nõ posset fieri p epm, qr cũ illa bñficia vacent in curia per renũtiationẽ, inferior a papa sine spãli mandato nõ ꝯfert, de preben.c.ij.li.vj. ¶ † Sed queritur cuz auctoritate episcopi debebat

46 fieri permutatio quis cẽsebitur proprie episcopus qui habet talẽ auctoritatem impartiri, respondeo ille episcopus ad quem ptinet collatio beneficij vel etiam confirmatio electi, aut institutio presentati.eo.ti.c.vnico.li.vj.eo.ti.cle.vnica.ꝛ si beneficium epo subiectum nõ sit in alia diocesi, tũc auctorizabit᷑ eps in cuius diocesi est bñficium, facit qd no. Inn. de priui.c.pastoralis. ¶ Quid si bñficiuz sit exemptum, rñdeo, tres sunt cause. Primo qñ bñficium est exẽptum ꝛ soli pape subiectũ, tũc papa censet᷑ ppꝛie eps diocesanus quo ad ptãtẽ auctorandi. de priui.c.auctoritate.li.vi. facit qd no. gl.in cle.i.de rebus eccle.nõ alie. Quedam sunt bñficia exempta a ptãte diocesani que tñ subsunt plato exẽpto cũ suis mẽbris, ipsa tñ membra exẽpta subsunt maiori plato totius ordinis, put dt gl. in cle.ij.de sta.mo.ꝛ tũc similiter nõ pôt eps auctorari qr sibi non subest illud bñficiũ, nec ẽt pôt auctorari principalis ꝛ maior pre-

47 latus ipsius ordinis ex quo non pñdet epali dignitati, qr † in his que ꝯpetunt epo nõ possunt talia expediri per inferiorẽ ab ipso, etiam si pleno iure tales ecclesie ad ipsum inferiorem prelatum ptineant. de rebus ecclesie nõ alie. si vna.de sta.mo.cle.ne i agro.§. ad hec. potest tamẽ hoc ius prescribi per inferiorem ab epo vt dt

48 gl.in.d.§. ad hec † isto ergo casu auctorabit᷑ papa vel legatus qui sint iudices exemptoꝝ, vt.d.c.auctoritate.de elec.c.si abbate.lib. vj. ¶ Añqz ecclesia est exẽpta a potestate diocesani sed nõ ẽ exemptus populus ipsius ecclesie, tunc procedit dubium an episcopus possit auctorari permutationi talium bñficiorũ, videtur ꝙ sic, qr rectores talium ecclesiarum recipiunt curam ab epo ꝛ sibi reddũt rationem populi, ꝛ vadunt ad ꝯsilium epale, ꝛ recipiunt ibi statuta synodi, ꝛ respõdent epo de quarta decimarum, ꝛ oblationuz, ꝛ mortuariorum, ꝛ de alijs que a populo obueniunt, ꝛ epo prestant reuerentiã, obsequium ꝛ honorem rõne populi, ꝛ alia q̃ alij rectores prestant epo, de priui.c.ex ore. facit quod no. Inn. de maio.ꝛ

49 obe.c.qd sup. cura † enim animaꝝ nõ dz recipi nisi ab epo cui subest ecclesia vel populus. xvj.q.vij.c.nullus.de offi.arch.c.cũ sat.d insti.c.ex frequentibus, lz enim epo in tali ecclesia nõ ꝯpetat ius instituendi rectorẽ nec etiam examinandi de idoneitate rectoris, sed id ꝯpetat abbati cui subest ecclesia, tñ diocesano dr talis eccle

50 sia subeẽ rõne populi vt dt Inn.d x.sig.in.c.veniẽs.li.vj. ¶ † Sz queritur si clericus vni epo rõne sui bñficij subiectus velit pmutare cum clerico alterius dioce.ꝛ ad bñficium alterius dioce.subiectum quis eorum auctoritatem interponet illi permutationi, rñdeo quilibet ex illis clericis renuntiabunt in manibus sui episcopi, qua renuntiatione facta quilibet ex diocesanis ꝯfert bñficiuz ad suam collationẽ ptinẽs, vel aliter eps alteri epo vtrũqz ꝯmittet vt dt gl.eo.ti.c.j.lib.vj. vel simul ꝯuenient diocesani ad recipiẽdum renuntiationẽ ꝛ faciendũ collationẽ ꝛ auctoritatẽ pmutationi pstãdum. de sen.excõ.c.cum illoꝝ, de ꝯdi.ꝛ demõstra.l.cui fun

51 dus. ¶ † Notandum autem est quod si pmutatio fiat supiore nõ auctorante, tunc erit nulla, ꝛ permutantes debent eoꝝ beneficijs priuari per sententiam vt e.ti.c.cum olim, quandoqz clerici auctoritate propria promittunt vt ad duo canonice habeãt prebendas in eadem ecclesia ꝙ eodem iure censetur quas adinuicẽ pmutãt, de ꝯsensu tamen illius ad cuius inuestituram pertinet collatio prebende, talis enim prebenda in tpalitate ꝯsistens nõ dr alienari ex quo pmutatur ecclesiastico iure eiusdem ecclesie. ff.de leg.ij.l. vnũ ex familia. si tunc prebende censeantur diuerso iure, vt quia onus spirituale incũbit vni ꝛ nõ alteri vt pz de preben.c.significatũ. vel si preben. diuersarum ecclesiarum tũc non pcedit pmutatio absqz

52 auctoritate epi ſm Inn. ¶ † Sed queritur si eps auctorari velit pmutationem. s. qd tps debebit ꝯferre bñficia vacãtia ex cã pmutationis qñ ad euz pertinet collatio dicit Pau.e.ti.cle.vnica. qd tali ordinario collatori nõ est tẽpus prefixum a iure, ꝛ si talis eps nollet ꝯferre renuntiantibus ex causa permutationis posset p su-

53 periorẽ ꝯpelli, de iure pa.c.nullus. † Simile videamus ꝙ a iure nõ est prefixum tempus. s. qd apostolicus executor ꝯferat bñficiũ, de preben.cle.pen. nec etiam tẽpus in terra qd fiat impatoris electio vt pz de elec.c.venerabilem. nec etiam tempus recipieudi canonicos in ecclesijs vbi nõ est canonicorum numerus, de elect.c. cum ecclesia. de ꝯces.preben.c.ex parte. Sed videtur ꝙ beneficia vacantia debeant ꝯferri intra semestre tps, de ꝯces.preben.c.ij. respondeo ibi vacabant beneficia simpliciter, non ex cã pmutatio-

nis, itẽ ibi collator hẽbat libertatẽ in ꝯferendo ꝛ in cui dando, hic vero necessario astringit᷑ ad ꝯferẽdũ illis renũtiãtibus ex cã pmutationis eo.ti.cle.vnica. ista rõ posset impugnari, p id qd no. Jo. an. de elec.c.publicato. vbi dt qd si publicato scrutinio canonici non eligunt illũ quẽ in scrutinio noiarunt qd deuoluit᷑ ptãs eligẽdi ad superiorẽ, q dz eligere illũ noiatũ, ꝛ hz ptãtẽ eligẽdi intra id

54 tps itra qd dẽat electio celebrari ab hñtibus ptãtẽ eligẽdi † dicas ꝙ vacãte bñficio ex cã pmutationis nõ est pfixũ a iure ordinario collatori tps intra qd ꝯferat, ꝛ si ꝯferre nolit p superiorẽ ꝯpellit᷑ q superior mouebit talẽ ordinariũ collatorẽ vt intra certũ tps ꝯferat, ꝛ si monitioni nõ paret tũc ad superiorẽ monentẽ deuoluitur ius ꝯferendi. arg.de offi.ordi.c.irrefragabili.§.excessus.ꝛ.c.quãto, ꝛ de supp.negli.pla.c.j.lib.vj.de iure pa.cle.i. pôt ẽt dici, qd in optione renũtiãtiũ ex cã pmutationis sit facere cogi ordinariũ p collatorẽ vt ꝯferat, vel redire ad bñficia qbus renũtiarũt. arg.de

55 pbẽ.c.si bñficia.libr.vi. ¶ † Nunc videamus de tertio principali quoꝝ ꝯsensus reqrit᷑ in pmutatione bñficioꝝ, hoc declaro p qõnes. ¶ Primo qrit᷑ si duo plati ecclesiaꝝ collegiataꝝ volunt permutare an hoc possint facere inuitis collegijs, rñdeo sic, si pmutatio fiat auctoritate pape, nã ex quo papa pôt tales ecclesias ꝯferre irreqsitis collegijs, ergo ꝛ pmutare. idẽ de epo q hñt de ꝯsuetudine vel priuilegio liberã ordinationẽ ecclesiaꝝ, qr in illo casu d iure nõ ẽ collegiũ ad pmutationẽ vocari, ex quo ad collatiões nõ vocant᷑, remanet ergo dubiũ qñ electio pertinet ad collegiũ, ꝛ tũc est dicendum, ꝙ illi quorum est electio vel pñtatio habent ꝯsentire.e.ti.c.vnico.li.vi.ꝛ.s.e.cle.vnica. vbi p gl.rõ qr nec eps nec legatus pt auferre electionẽ collegio vel pñtationẽ pṙono. de iure pa. c.cũ dilectus, sz si pmutatio fieret inuito collegio iã indirecte collegiũ hñt platũ nõ pcedẽte electione collegij ꝛ sic priuaret᷑ ptãte

56 eligẽdi qd esse nõ dz. xvi.q.vij.c.decernimus.de elec.c.i. † lz ergo platus possit renũtiare ẽt nõ ꝯsentiẽte collegio, tñ supior q hz conferre ex causa pmutationis non posset ꝯferre nisi primo precedat

57 electio que fiat p collegium. ¶ † Secundo querit᷑ an sufficiat maior pars illoꝝ de collegio, rñdeo sic, qñ propter vtilitatẽ vel necessitatẽ ecclesie fit permutatio, vbi autem fieret permutatio fauore psonaꝝ pmutantiũ ꝛ pro ipsa expediẽda tunc requirit᷑ consensus omniũ de collegio vt dicit. Jo.e.tit.c.vnico.lib.vj.ꝛ pau.cle.vni-

58 ca. ¶ † Tertio qrit᷑ si pñtatio ptinet ad patronos laicos vt ad singulares, an in illa pmutatione omniũ pṙonoꝝ requirat᷑ ꝯsensus, rñdeo non sed sufficit maior pars cõparatione minoꝝ vt no. doc. de iure pa.c.i.ꝛ.iij. vbi si pṙonat⁹ ptinet ad plures vt ad collegiũ tũc reqrit᷑ ꝯsensus maioris ptis collegij, d his q̃ fi.a pla.c.noscit᷑.

59 ¶ † Quarto qrit᷑ si eps nõ hz ꝯfirmationẽ vel collationẽ in ecclesia sz capitulũ vel alius platus, an eps poterit expedire pmutatio

60 nẽ sine illo. rñdeo nõ.e.ti.cle.vnica vbi p gl. ¶ † Quinto qrit᷑ si pmutatio sit vtilis ecclesijs ꝛ illi ad quos ptinet ꝯferre, eligere vel pñtare nolint ꝯsentire pmutationi, an eps cuz ꝯsensu sui capituli possit pmutationẽ nõ facere illis inuitis, vr ꝙ sic, qr pt maiora.s. vnire.de exces.pla.c.sicut vnire, ꝛ ecclesias diuidere. de eccle.edi. c.ad audientiã. ꝯtrariũ dicas qr non pôt eps illis tollere ptãtez ꝯfe-

61 rendi eligendi vel presentãdi, vt dicit gl.in.d.cle.vnica. ¶ † Sexto queritur an pmutatio facta p epm ꝯtemptis hñtibus conferre, eligere vel pñtare sit nulla ipso iure, an x⁹o annullãda p sniam, vr qd nõ sit nulla, sz annullãda vt no. pau.cle.vnica. de re.pmuta. vbi dt qd ꝯsensus hñtiũ ꝯferre, eligere vel presentare pôt interuenire ante pñtationẽ ꝛ post, ergo pñtatio non erat nulla, qr si fuisset nulla nõ ratificaret᷑ sequẽti ꝯsensu. de elec.c.audit. p hoc facit qr gesta aliquo contempto non sunt nulla sed ratione cõtemptus cassantur de elec.c.qd sicut. de preben.cum in ecclesijs.li.vi. Dicas qd pmutatio est ipso iure nulla ex quo nõ pcessit legitima collatio, electio, vel presentatio. vt.d.c.cum dilectus. de iure pat. falsa est ergo opinio dicentium quod permutatio non erat nulla assignantium hanc rationem, qr iste actus auctorãdi principaliter dependet ab episcopo, ꝗuis collatio ad eum non pertineat, non est ergo defectus ex parte facientis, licet male faciat cõtemnere eos quorum interest ꝛ tunc agerent de contemptu vsqz ad tempus semestre. de his que fi.a prela.c.ij. Nec obst. iura que innuunt collationem nullam, qr loquunt᷑ in illo casu quo eps non dz requiri, ꝛ in quo eps non habet collationem, sed in permutatione secus, nec ob. de offi.deleg.c.causam, qr ibi actus iudicandi pertinet ad plures equaliter ꝛ simpliciter ꝛ sic vnus sine altero nihil facere pôt. Sed in casu nostro principaliter pertinet ad episcopum, ꝛ illi quorum interest nõ faciunt pmutationem, sed facienti ꝯsentiũt, reprobata ista opinione dicas pmutationẽ nullã factã contemptis vel ꝯdicentibus habentibus ꝯferre, eligere vel psentare. xvi.q.vi.c. decernimus, de iure patro.c.cuz dilectus. de re iud.c.cũ Bertol-

62 dus. vbi aũt illi ꝯsentiũt tunc pmutatio est valida. ¶ † Septimo querit̃ an ꝯsensus cũ pmutare volẽtibus regrat̃, ꝛ an tales beneficiati pñt cogi inuiti ad pmutãdũ, vr̃ ꝙ nõ, qꝛ nemo cogit̃ recipere bñficiũ vel dignitatem ecclesiasticã, vt dt Jnn. de his q̃ fi. a ma. par. ca. c. j. ꝛ de elec. c. qꝫ sit, ꝛ de pbẽ. c. si tibi absenti. li. vj. sꝫ in pmutatione recipit bñficiũ de nouo ꝛ antiquũ dimittit, ergo nõ cogit̃ inuitus recipere, facit rõ qꝛ nemo ꝯpellit̃ crescere. lxxxviij. di. c. gesta. in ꝯriũ vr̃. nã inuitus cogit̃ qs recipere ordines, de eta. ꝛ q̃li. c. q̃ris. vij. q. j. c. scias, ꝑ h̃ facit hec dec. nisi dex̃ epo ptãs trãsferẽdi psonas de loco ad locum si id viderit expedire † vñ dt hu. ꝛ

63 host. qd̃ illa est pmutatio ꝯmẽdabilis qñ ad eã inuiti ꝯpellunt̃, facit qd̃ no. gl. viij. q. j. in scripturis. ꝛ Jnn. de renũ. c. nisi cũ prudẽ. §. pp malitiã. vbi dt ꝙ si periculũ destructionis ecclesie imminet vel scãdalũ, põt platus inuitus cogi vt bñficio cedat. vñ dꝫ sibi ꝓuideri de alio ꝯsimili bñficio. vij. q. j. c. nũtia. ꝛ. c. scias, ꝛ sic dicebat

64 intelligi hãc decre. gl. vij. q. j. c. eps † de loco vo dicebat qd̃ nõ pt cogi trãsire ad maiorẽ locũ, qꝛ nemo cogit̃ crescer̃. vt. d. c. gesta. dicebat pau. in. d. cle. vnica. e. ti. qd̃ ad equale bñficiũ suscipiẽdũ pt inuitus cogi nõ ad maius. Archi. in. d. c. eps, dicebat ꝙ inuit⁹ cogit̃ pp necessitatẽ vel vtilitatẽ ecclesie, nec ibi distinguit in q̃litate bñficij, sꝫ in. c. si pp de rescri. li. vj. dt qd̃ pmutatio q̃dã est volũtaria, ꝛ tũc inuitus nõ cogit̃, q̃dã necessaria, ꝛ inuitus cogit̃. Jo. precise tꝫ hic inuitũ nõ cogi, dñt q̃dã ꝙ pcise nõ pt cogi inuitus, sꝫ cãtiue, vt. d. c. q̃ris. de et. ꝛ q̃li. q̃dã distinguit inter ꝓfessos ꝛ secula

65 res, vt ꝓfessi possint inuiti cogi. secus in secularib⁹. ¶ † Fuit quorũdã opinio ꝙ si nec ꝑ dationẽ coadiutoris, nec alio mõ põt ꝯsuli necessitati ecclesie, tũc inuitus põt transferri vt sic publica vtilitas preferatur priuate. facit rõ, qꝛ bñficiatus nõ est dñs sed procurator vel dispẽsator. de dona. c. ij. eps vero est preordinator in cũctis. xxv. di. c. j. ꝛ cura totius dioce. ad eũ ptinet. x. q. j. ꝑ totũ. ꝛ sic nõ ob. regula, id qd̃ nostrũ ẽ, sine facto nr̃o ad aliũ trãsferri nõ

66 põt † hinc est ꝙ fit vnio ꝛ diminutio ecclesie rectore inuito. de rebus eccle. non alie. cle. si vna. de eccle. edi. c. ad audientiam, ꝛ qd̃ dixi inuitum posse transferre, qd̃ quidẽ precise oportet, vt de nolẽte fiat volẽs per subtractionẽ prouẽtuũ beneficij, ꝛ finaliter ꝑ priuationẽ bñficij. de eta. ꝛ q̃li. c. q̃. ꝛ facit qd̃ no. Jo. de postu. pla. c. fi. ꝛ in r̃ła, qd̃ ob gr̃aꝫ. ¶ Dicebat Abb. e. ti. c. vnico. li. vj. religiosos inuitos posse trãsferri idẽ i secularib⁹ obtinẽtibus bñficia curata, qꝛ sunt astricti iuri publico pp curã, si aũt bñt bñficiũ sine cura nõ pñt inuiti trãsferri. ¶ Dicas ꝙ i pmutatione q̃ fit pp necessitatẽ vel vtilitatẽ ecclesie inuiti cogunt̃, si vo pmutatio fiat ob fauorẽ psonaꝝ presidentiũ beneficijs, tunc inuiti non ꝯpelluntur.

67 ¶ † Octauo q̃rit̃ bñficiati tractantes de pmutatione bñficioꝝ qꝫ dictis beneficijs ꝛ sibi vtilẽ fore credebãt ꝓmiserũt adinuicẽ fide data ꝓcurare pmutationẽ fieri ꝑ illos qui bñt auctorari ꝛ ꝯsentire. Nũc vo alter ipsoꝝ penitet huius ꝓmissiõis ꝛ nõ vult resignare ex cã predicta, an altero instante possit ad permutãdũ cõpelli, vr̃ ꝙ nõ, qꝛ in talibus dꝫ cessare ois pactio vt hic, i ꝯriũ qꝛ isti simpliciter ꝯuenerũt ꝛ ꝓmiserũt dare opaꝫ, vt pmutatio fieret ꝑ illos ad quos ptinebat qd̃ nõ vr̃ ꝓhibitũ. de pbẽ. c. signatum. Jtẽ fidei datio ꝛ iurm̃ eqpollent. de fideius. c. ij. istud ĝ iurm̃ nõ vr̃ ꝓhibitũ, qꝛ seruari põt sine interitu salutis, vr̃ dõm ꝙ iste q petit pmutationẽ pfici nõ possit petere iure actiõis alterũ penitentẽ ꝯpelli ad pmutãdũ. Nã ꝛ si ambo instarent ꝑ pmutatione faciẽda. nõ cogeret̃ superior eã pficere, sed totũ pẽdet ex suo arbitrio vt hic, lꝫ male faciet superior si nõ ꝯsentit pmutationi cũ est necessaria vel vtilis eccle. de iure p̃ro. c. nullus. j. q. vij. c. exigũt. supior ĝ pt illũ cõpellere vt de nolẽte fiat volẽs, nã ipse ꝯdicere nõ pt ex q̃ fide data ꝓmisit pmutationẽ iplere. de renũ. c. ꝙ in dubijs. ꝙ me. causa. c. penult. ꝛ si oino nollet, posset inuitũ illũ trãsferre. facit rõ decr. q̃dẽ. de renũ. ꝛ de spõ. c. requisiti. nec obstãt iura q̃ ꝓhibẽt pactionẽ,

68 qꝛ loquũt̃ de pactione illicita. ¶ † Ultimo q̃rit̃, pone ꝙ vnu⁹ ex permutãtib⁹ est grauatus nomine ecclesie sue, ꝛ est tale debitum ad quod soluendum ecclesia efficiat̃ obligata, qui vult pacisci cuꝫ illo cũ quo pmutat, vt si ꝯtingat pmutationẽ pfici ꝙ dbita soluet an valeat pactũ. videt̃ ꝙ sic, qꝛ ex quo ecclesia est obligata, dꝫ successor debitũ soluere, vt. c. j. extra de solu. et sic i pacto deducit̃ ꝙ inerat. de cle. c. significasti. itẽ nulla cupiditas ex pte stipulatoris, qꝛ nil sibi appropriatur. itẽ nil deperit ꝓmissori. cũ ecclesia sit obligata. Sed in cõtrariũ facit. cũ iste al's nõ renũciaret nisi pars altera sic promitteret. Renũciatio aũt dꝫ esse pura. nulla precedente pactione. de pac. c. fi. primũ est verius, nõ obs. d. c. fi. qꝛ ibi loqtur de pactione illicita. s. vt temporale detur pro spũali. sed in casu nostro nil datur. Jtẽ ecclesia in actu pmutatiõis posset dicere rector renũcio ecclesie ex cã permutationis faciẽde cũ Titio ad ecclesiaꝫ quã Titius hꝫ cũ oibus suis iurib⁹ ꝛ actionibus. Nũc videam⁹

69 principaliter de quarto. s. † q̃ debãt interuenire vt permutatio valeat. respõdeo, plura requirunt̃. ¶ Primo ꝙ renũtiet̃ bñficio. e. ti. cle. vnica. dũ dicit, resignata ꝛc. ¶ Secũdo ꝙ iteruẽiat collatio beneficiorum vacãtiũ ex cã permutationis. nec procedit dictũ Jo. mo. dicẽtis ꝙ nõ est ibi vacatio sed q̃si cõtinuatio pcedẽtis tituli ministerio superioris. nec etiã pcedit dictũ Jnnoc. dicẽtis de prebẽ. c. inter cetera. ꝙ statim ꝙ interuenit autoritas supioris habeant pmutantes ius in beneficijs. ¶ Tertio requirit̃ ꝙ diocesanus autoretur. vt hoc eo. titu. ꝛ cle. vnica. ¶ Quarto requiritur consensus habẽtiũ ꝯferre, eligere, vel presentare, vt dicit. glo. eo. ti. cle. vnica. ¶ Ultimo reqrit̃ ꝯsensus bñtiũ pmutare, de quo plene. s. dcm̃ est. ¶ Sed iuxta pdicta incidẽter dubitat̃ de qbusdam.

70 ¶ † Primo q̃rit̃ an pmutatio possit fieri cũ iteruallo tpis, exẽplũ ego ꝛ tu hẽmus bñficia curata i diuersis diocesibus, volumus pmutare, ego renũtio i manib⁹ mei diocesani, ꝛ illud tibi ꝯfert, post modũ ex iteruallo tu renũtias i manib⁹ tui diocesani, an hoc fieri possit, vr̃ ꝙ nõ. Nã si tu hẽs curatũ, ꝛ ex cã pmutationis tibi ꝯfertur aliud curatũ, vacat primũ ipso iure de pbẽ. c. de multa. igit̃ nõ potest renũtiare primo beneficio, quia iam desit titulus extare.
¶ Jn ꝯriũ vr̃, qꝛ tu recepisti bñficiũ meũ ob cã, vt tuo bñficio cedas ex cã pmutationis, ꝓpea receptio scdi bñficij nõ inducit vacationẽ primi, nisi diocesanus ratificet collationẽ scdi. vij. q. j. c. si q. propterea dicta renũtiatio hꝫ in se tacitã ꝯdõnẽ subintellectã. s. si pmutatio habebit effectũ, nec ꝑ hoc est renũtiatio ꝯdõnalis, vel saltẽ ꝯdõ non est a iure reprobata. eo. tit. l. cum pcibus. C. de pac. inter emptor. l. cum te. ꝛ si permutatio cõpleta nõ esset ꝛ in altero permutantiũ fuerit culpa, quilibet ad suum redibit beneficium. de prebẽ. c. si beneficia. lib. vi. melius tamẽ est qd̃ omnia fiant in codẽ instanti, vt ambo epi sint presentes, vel vnus cõmittat vices suas alteri. de sen. excõ. c. cum illoꝝ. facit qd̃ no. Jo. eo. ti. c. vnico. li. vj.

71 ¶ † Secũdo querit̃ cum in permutatione dẽat interuenire renuntiatio ꝛ collatio, an sufficiat, si eps presentibus permutare volentibus ꝛ petentibus renuntiationẽ admitti ꝛ collationeꝫ hincinde fieri dicat permutationẽ sibi placere, ꝛ permittit illis permutare, videt̃ qd̃ sic ꝙ per illa verba videatur renuntiationeꝫ acceptasse, ꝛ demum contulisse. ff. de vulga. ꝛ pupil. l. iam hoc iure † bñt enim

72 permutantes ius in beneficijs permutatis statim ꝙ superior auctoritatem suam interponit. vt dicit Jnn. de prebẽ. c. inter cetera. facit qd̃ no. Jnn. c. eo. extra de his q̃ fi. a ma. parte ca. vbi vꝫ collatio bñficij fcã a superiore pñte illo q hꝫ bñficiũ, ꝛ qd̃ not. Jo. in regula, is qui tacet. li. vi. Tutius tamen est qd̃ primo precedat ex

73 pressa renuntiatio beneficij, ꝛ eandẽ sequat̃ eius collatio. ¶ † Tertio querit̃ si pmutatio fiat in manibus pape de bñficijs reseruatis a papa, tacito de reseruatione, an valeat permutatio. ad huius dubij solutionẽ vidẽdum est an collatio facta per papam de benefi

74 cio reseruato valeat, non facta mentione de reseruatione. † Et dic ꝙ sic nam papa sine aliqua reseruatione põt preuenire oẽs illos ad quos spectat beneficiorum collatio. de preben. c. ij. li. vi. multo

75 fortius põt ꝯferre ex quo precessit reseruatio † nã ꝑ reseruationem hoc solum papa intendit quod ipse solus ꝯferat, ꝛ nõ ordinarius de preben. c. i. lib. vj. Si ergo papa contulit, nulla põt dici surreptio vel circũuentio. ¶ Jn ꝯriũ vr̃ ꝑ capitulũ olim. de re iudi. vbi collatio est subreptitia, qꝛ contra ordinationem pape facta fuit, item quãdo papa reseruat collationi sue credendũ est ꝙ certa causa mouet̃, nã sine causa nõ impediret iurisdictionẽ ordinarij. xij. q. i. c. peruenit, ꝛ si de causa mouẽte ad reseruationẽ pape papa fuisset recordatus, forte non ꝯtulisset de facili. Jtem facit stylus curie, vbi in rescripto fit mentio de reseruatione gñali vel speciali, rñ

76 deo † si reseruatio erat generalis ꝛ nota in curia ita qd̃ verisimile est papam eum scire sicut ius scriptum valet collatio, non fcã mẽtione de reseruatione, simile de consti. c. j. lib. vj. si vero erat priuularis ꝛ secreta reseruatio de certis ꝛ nominatis beneficijs tũc nõ valet collatio, qꝛ non videt̃ papa fuisse recordatus de reseruatiõe

77 † ꝛ eius causa ꝛ si dicatur nõ est verisimile ꝙ papa ignoret ꝓpriũ factum. l. quisquis de rescin. vendi. respondetur ꝙ veritas in ꝯtrarium tollit illam verisimilitudinem. de presump. c. quia non est. de rescrip. c. cetéꝝ. de prescrip. c. veniens. ergo si posset ꝯstare ꝙ papa reseruauerit sibi prouisionẽ cõtemplatione Titij postea eideꝫ Titio conferat, valet collatio, etiã nõ facta mẽtione de reseruatione. Jtem si papa reseruauit sibi prouisionem beneficioꝝ non fcã mẽtione de reseruatione, qꝛ in vtroqꝫ casu nõ violatur reseruatio, in dubio presumitur qd̃ ad instãtiam alicuius vel motu proprio ex aliq̃ latenti causa licet non expressa reseruauerit papa beneficiũ.

78 arg. ff. de vsu. l. qui semisses. ff. de pig. act. l. vel vniuersoꝝ. † Ad propositũ redeũdo vbi valet collatio nõ obstante reseruatione nõ valebit permutatio tacito de ipsa reseruatione. cõmuniter tenetur

quod vbi

qḋ vbi reseruatio est publica ⁊ notoria nõ debet de illa fieri mentio, secus si sit occulta. ¶ Quarto querit̃ an i pmutatione debeat fieri mẽtio de alijs beneficijs que obtinẽt permutantes. † Dicunt quidã ꝙ non, quãdo permutatio fit autoritate ordinarij. vt in cle. vlti. de offi. ordi. Et idem videtur si fiat autoritate legati quia in permutatione nõ additur beneficium beneficio, ⁊ sic cessat ambitio, item permutatio fit ob necessitatem vel vtilitatem ecclesiarũ ⁊ sic fauorabilis vt hic. item hic nõ est impetratio nec collatio simpliciter facta, sed ob causam permutationis. in cõtrarium videtur q2 maior idoneitas requiritur in curato quã in simplici. de pbẽ. c. cum in illis. lib. vj. pone ergo ꝙ quis h3 duo bñficia simplicia, permutat vnum ex illis cum bñficio curato, facilius qdem pmittit̃ vt qs hẽat duo simplicia q3 simplex cũ curato. Quidam distinguunt inter pmutationem q̃ fit fauore psonaꝝ, vt tunc dẽat fieri mẽtio ď alijs beneficijs, vbi vero pmutatio fit ob vtilitatem vel necessitatẽ ecclesiaꝝ, tunc nõ dẽat fieri mentio de alijs bñficijs. ¶ † Ex ista solutione infert̃ solutio alterius questionis videlicet, sunt duo quoꝝ vnus est presbyter curatus ⁊ prebendatus in ecclesia collegiata, ⁊ alter curatus ⁊ beneficiatus clericus in parrochiali ecclesia volẽtes isti canonicatũ ⁊ clericatũ pmutere eos sub nomine canonicatuũ ⁊ prebendaꝝ resignant in manibus legati, an valeat pmutatio ex quo alter pmutantium non erat canonicus sed clericus, ⁊ p mutat sub nomine canonicatus, tacito etiam de cura quaꝫ vterq3 illorum habebat. Non videtur ꝙ valeat permutatio qui permutat vt canonicus cum non sit canonicus sed clericus † nomine aũt canonici non venit clericus, de priuil. c. per exemptionem. libr. vj. de causa pos. c. cum eccle. de vita ⁊ hone. cle. c. quoniam, sed ꝙ valeat pmutatio probat̃, q2 nomen clericoꝝ generale est. xj. q. i. de psona, ergo ꝯprehendit canonicos. de ver. sig. c. cum tibi, nec taciturnitas cure impedit permutationẽ q2 permutatio que fit presumitur fieri ob vtilitatẽ ecclesie ⁊ iõ vt fauorabilis extẽdit̃. ¶ † Ex hoc infertur solutio ad questionem an in pmutatione beneficioꝝ que fit auctoritate pape legati oporteat fieri mentionẽ de q̃litate beneficioꝝ permutãdoꝝ, vtrũ videlicet sint simplicia vel curata, vel dignitates ⁊ de alijs circunstantijs que debent exprimi in impetratione, vt p3 in cle. j. de preben. ⁊ patet ꝙ nõ sm̃ predictã opinionẽ, qñ permutatio fit pp vtilitatem vel necessitatem ecclesiaꝝ, ⁊ in hoc residet Fede. in consi. dicebat abb. eo. ti. c. vnico. lib. vj. ꝙ aut permutatio fit p papam ⁊ pprio motu ⁊ v3, secus si nõ pprio motu, de preben. c. si motu proprio. lib. vj. vbi vero fit per legatuꝫ tunc siue fiat proprio motu siue non erit permutatio nulla ppter dictam taciturnitatem. facit. c. si Romanus de preben. libr. vj. vbi vero fit auctoritate ordinarij permutatio erit valida non obstante tali taciturnitate, vt in cle. vlti. de offi. ordi. opi. Fede. est vera.

83 ¶ † Nunc videamus de quinto principali vc3 an eo casu quo non t3 pmutatio teneat saltem renunciatio facta in manibus superioris vt cum habentes beneficia reseruata renuntiant in manib9 diocesani, ⁊ vr̃ quod renuntiatio non teneat q2 non intendebant renuntiare nisi vt postmodum fieret permutatio. Si ergo impediatur permutatio impeditur ⁊ renuntiatio, dicas renuntiationem tenere, quia fuit libera ⁊ pura ⁊ facta in manibus superioris, ⁊ papa per reseruationem suam ligat manus ordinarij, vt nõ possit cõferre, non autem quin possit renuntiationem recipere. ¶ Nunc videmus sexto principali qualiter ꝯsulat̃ permutantibus, cum per-

84 mutatio non tenet ex quo tenet ipsa renuntiatio. ¶ † Dicunt quidam qḋ vbi nulla culpa potest permutantibus ascribi, q2 probabiliter ignorabãt causam quare impediatur pmutatio, tunc possunt ad beneficia renuntiata redire. de pben. c. si beneficia. li. vj. secus si permutare volentibus possit ascribi culpa, q2 sciebant beneficia reseruata vel ad aliorum collationem, electionem, vel presentationẽ ⁊ illis contentis sepe pmutant. ¶ Queritur igitur circa predicta de duobus, primo an eo casu quo dicta pmutatio nõ t3, pmutantibus tñ nulla põt ascribi culpa possint pmutantes ppria auctoritate redire ad eoꝝ bñficia, an vero indigeãt noua collatione, dicebat Jo. e. ti. c. vnico. li. vj. de equitate illius capituli si bñficia. de pben. lib. vj. qḋ possint ppria auctoritate redire. Sed illud. c. hoc nõ pbat, q2 ibi nõ loqtur in renuntiatione expssa sed in iuris priuatiõe que effectum non habuit ex quo nõ tenuit receptio secundi beneficij, vel fuit ibi dimissio facti sine expressa renuntiatione, q̃ facti dimissio nõ habuit vim tacite renuntiationis ex quo nõ fuit cũ effectu sequuta receptio secundi beneficij, illa enim facti dimissio tunc

85 h3 effectum qñ t3 receptio secundi. ¶ † Preterea cum pmutans renuntiauerit libere ⁊ renunciatio tenuit non potest renuntiãs ad beneficium renuntiatum redire nisi interueniat noua collatio, de renuntiatio. c. cum inter. facit. C. e. l. cum precibus, vbi dicitur qḋ q̃uis ex altera parte non sit sequuta traditio. ille tamen qui tradidit dominium perdit. Et ex hoc sequitur ꝙ si renuntio beneficio ex causa permutationis fiende cum Titio, ⁊ ille postmodum renũtiare non vult suo beneficio vel morit̃, quod non possum redire ad beneficium cui renuntiaui, sit igitur noua collatio oportuna. Prima opinio equior est, saltem, vt euitetur circuitus, facit in ratione

86 sui. de rescrip. cle. auditor. ¶ † Similiter si permutatio sit cõpleta ex vna parte seu compleri non potest ex altera, ⁊ q2 alterum ex beneficijs est pape reseruatum poterit permutans qui probabiliter errauit ad bñficium redire auctoritate propria, licet hec opinio sit equa, tamen non puto ꝙ auctoritate propria possit redire ad primũ bñficiũ sine noua collatione fienda p illũ ad quẽ spectat, ratio est, q2 nullus potest bñficium obtinere nisi instituatur. de instit. per totum, sed non est dubium quando aliquis permutauit cum non habente titulum renuntiauit titulo quem habebat in beneficio illo, ergo sit opus nouo titulo, ex quo primus mortuus est. Nõ ob. d. c. si bñficia. q2 ille casus est specialiter introductus pp reseruationes papales, igit̃ nõ est ad ꝯsequẽtiam trahẽdus, hoc pbat̃ p verbũ statuimus ibi positum, ergo ante secus erat de iur̃ cõi, ⁊ sic non est extendendũ ius nouum antiquũ corrigens, nisi in casibus expressis ⁊ nõ ad alios et eiusdem rationis, vt notabiliter pbatur de regula. cõstitutione. ⁊. c. nõ solum. lib. vj. ⁊ in cle. j. de vita ⁊ ho

87 ne. cle. ⁊ p gl. in cle. j. de sepul. ¶ † Ultimo q̃rit̃ si pmutãtes credẽtes pmutationẽ tenere q̃ fuit nulla ministrent i bñficijs pmutatis, deinde ⁊ nũc apparet ꝙ collatio facta ex cã pmutationis non valuit, an dicta beneficia censeant̃ vacare p mortẽ, an vero p renũtiationẽ, est hoc vtile scire pp. c. susceptum. de rescri. li. vj. videtur ꝙ vacẽt p renũtiationẽ, tenuit. n. renũtiatio, collatio vero sequẽs q2 fuit nulla, nõ fecit illos rectores ecclesiaꝝ, ⁊ sic remãserũt bñficia in eo statu quo erãt post renũtiationẽ, nõ ergo potest dici ꝙ vacẽt per eoꝝ mortẽ, ex quo titulũ non habebãt in beneficijs, sed videt̃ ꝙ vacẽt per mortẽ q2 illa renuntiatio fuit sequuta vel ipleta ⁊ sic cũ pmutatio nõ fuerit perfecta ante mortẽ, idem est acsi nihil fcm̃ fuerit, ⁊ hec opi. placet Jo. eo. ti. c. vnico. lib. vj. dñi quidã qḋ aut pmutãtibus nulla potest scribi culpa ⁊ tunc talia beneficia morte dñr vacare, si autẽ eis potest ascribi, q2 sciebãt causam pmutationis phibire, tũc nec morte nec renũtiatione vacãs, sed iuris dispositione p iuris priuationẽ. s. a iure inducta. de preben. c. cũ q li. vj. Ista est opinio dñi mei, nec aliquis doctor ponit ista que ipse hic dicit. ¶ Dicas ꝙ vbi pmutãtes ad eoꝝ bñficia redierũt eo casu quo poterãt, tũc q2 nõ titulus redit ad titulũ ex dispositione iuris dicant̃ beneficia per mortem vacare. Sed vbi pmutantes ad beneficia nõ potuerũt redire, q2 eis potuisset culpa ascribi in permutatione facta, tunc talia beneficia vacent renuntiatione, q2 legitima pcessit renuntiatio, nõ aũt morte, q2 non habent titulũ in eis.

88 ¶ † Nunc videamus de vltimo principali. s. ex qbus causis fit pmutatio ⁊ de pmutationis forma ⁊ mõ, rñdeo pp vtilitatẽ vel necessitatẽ ecclesiaꝝ vt hic, ⁊ qñq3 fauore psonaꝝ ⁊ p ipsaꝝ expediẽtia, ⁊ superior predictis inspectis arbitrabit̃ an ad pmutationẽ pcedendũ sit vel nõ, vt dicit Jo. eo. tit. c. vnico. libr. vj. esset tñ iusta cã qñ clericus nõ posset secure morari in beneficio vel in eo proficere pp inimicitias vel diuersitatem linguarum, vt patet in casu de offi. ordi. c. inter cetera. vel q2 vni esset vtilior ecclesia alteri9 q3

89 alteri q ei preest, vt hic dicunt docto. ¶ † Nũc videamus de mõ ⁊ forma permutationis ⁊ sciendũ est ꝙ pacto precedente bñficia permutari nõ possunt vt hic, posset tamẽ clericus dicere superiori ꝙ cum nõ possit secure morari vel perficere in tali ecclesia ppter inimicitiã vel aliam iustã causam, ꝙ superior dignet̃ ex illa ecclesia puidere alteri ⁊ sibi prouideat de alio bñficio, posset etiam exprimere superiori in ista forma, tali clerico melius ꝯpeteret mea ecclesia quam mihi, ⁊ mihi magis competeret sua ecclesia q3 sibi, ita tamen ꝙ inter se nõ paciscant̃ nec fiat aliquid ex partiũ pacto vel tractatu sed ex officio iussione iudicis. de pac. c. cum pride3. ď prebẽ. c. nisi essent, potest etiã inchoari tractatus pmutatiõis hoc modo. Talis eps ꝯsiderãs ꝙ Titius cleric9 ⁊ rector ecclesie sancti angeli vtili9 se posset habere in ecclesia sancti Martini, ⁊ eodẽ mõ requiret dictũ rectorẽ sancti Martini, ⁊ ideo cũ pmutatio

90 beneficiorum facienda sit volentibus rectoribus † ecclesiarum. e. ti. c. vnico. lib. vj. possunt tales rectores petere ab epo talẽ pmutationem fieri, alias de voluntate ipsoꝝ nõ posset stare, ⁊ possunt exprimere ꝙ renuntient ex cã permutationis, qḋ. n. mente gerunt

91 licet exprimere vt hic. ¶ † Sed querit̃ an procedat pmutatio cuꝫ beneficiũ meum tibi renuntio vt tibi ꝯferatur ⁊ vt tuum bñficiuꝫ nõ mihi, sed meo nepoti vel consanguineo, dicit Jo. ꝙ nõ eo. ti. c. vnico. lib. vj. nec tunc esset locus illi decre. q2 isto casu beneficium deberetur expectantibus auctoritate apostolica, ⁊ non renũtiãtibus ex causa pmutationis, ⁊ ita talis renuntiatio esset simonia. ď

offi. deleg. ex parte el primo in gl. ij. contrarium est tenendum per dictum. c. ex parte. & c. cum vniuersorum. eo. titu.

92 ¶ † Ultimo queritur an in prebendis vacantibus ex causa permutationis habeat locum optio de qua in. c. vlt. de consue. lib. vj. vr̃ q̄ sic, q̄r cum consuetudo disponat de ptāte optandi prebēdas cum vacant, ergo includitur omnis modus vacationis. de rescri. c. susceptum. lib. vj. sed ɔstat ex cā pmutationis prebende vacare cum precedat renuntiatio pmutare volentium. de pbē. c. inter ce-

93 tera. eo. ti. c. cum vniuersoꝝ. & .j. eo. c. vnico. lib. vj. † item papa per collationē q̄ facit vel fieri mandat nō vult illam vel aliam ɔsuetudinem tollere de ɔsue. c. vlti. lib. vj. de preben. c. cuꝫ in ecclesia. eo. ti. de ɔsue. cum olim. de conces. pben. ex parte. immo nec p constitutionem suā vult tollere vel preiudicare rōnibus, statutis & ɔsuetudinibus ecclesiarū, de ɔsti. c. j. lib. vj. ergo nec p collationeꝫ que interuenit in ipsa permutatione dꝫ preiudicare dicte cōsuetudini, item ipsa ɔsuetudo arctat permutare volentes nec tolli pōt solo facto permutantiū, sed tolli dꝫ ɔsensu totius capituli, de constit. c. cum oēs, nec ob. de rerum permu. c. vnico. lib. vj. q̄r ibi pmutātes ex toto priuabanẗ iure suo si locus fuisset expectantibus. Sed in casu nostro prebenda q̄ remanet nō optata dabitur pmutāti. Nā ob. cle. vnica. eo. ti. que irritat collationē de beneficijs resignatis p volentes permutari factas alijs q̄ permutare volentibus, q̄r lꝫ illa cle. irritet collationem, pmutationem tn̄ non prohibet in ecclesia in qua id habet consuetudo q̄r tūc nulla fit collatio q̄r antiquorum prebendam optat q̄ sibi conferre non posset, de insti. c. fi. innitens ergo collationi sibi de antiqua prebenda consuetudini sine noua collatione vel titulo dimittit antiquam optatam recipit.

94 ¶ † Preterea non competit plus iuris in beneficio pmutare volentibus q̄ competat prouisio auctoritate apostolica preiudicare vigore consuetudinis vt. d. c. vlti. de consue. lib. vj. & preiudicabit volenti permutare. ¶ Fuerunt quidam q̄ distinxerunt tres casus, nam qñqꝫ cōstat talem consuetudinem extendi ēt ad vacationē p permutationem, & tunc si illi quibus competit ius ɔsenserunt simpliciter permutare volentibus, & non est locus optioni, q̄r per talem consensum iuri optandi renuntiasse censetur, de transact. c. ex litteris, de his que fiunt a maio. parte capi. c. ex ore. ¶ Si aūt cōsenserunt nō simpliciter sed ad reseruationē iuris optādi & permutare volentibus dicte reseruatio, ɔsentientibus & est locus optioni, q̄r illa reseruatio vestita est aduersariꝫ ɔsensu. Secus si pmutanẗ volētes nō ɔsenserūt illi reseruationi, vbi autem hn̄tes ius optādi nō ɔsenserunt volētibus permutare, tunc impedieẗ optio quando in rescripto ad pmutationem directa est clausula, ab eo qui potest adiecta per q̄ derogatur ɔsuetudo, facit in ratione sui de rescrip.

95 c. duobus. lib. vj. † Dicitur autē superior papa vel legatus qui per clausulā non obstāte potest derogare predicte cōsuetudini, vbi vero non illa in rescripto tunc sit locus optioni siue permutantes sciuerint siue ignorauerint ɔsuetudinem, q̄r cōsuetudo non est in aliquo derogatum, qñqꝫ constat illam consuetudinem non extendi ad vacationem per permutationem, vt q̄r sic est obtentum, tūc nō est locus optioni, ratio q̄r quando certus modus, vacationis exprimiẗ ille, & non alius modus includiẗ, de rescrip. c. susceptū. lib. vj. qñqꝫ est dubium an dicta consuetudo extendatur ad vacationem p pmutationem, tunc aut permutatio fit nō proprio motu superiorum & fit fauore psonarum & nō ecclesiarū, tūc ē locus optioni, q̄r illa permutatio odiosa & consuetudo fauorabilis, & ideo dꝫ

96 † fieri interpretatio pro consuetudine & extendi, de offi. ordi. c. fin. vbi vero pmutatio sit fauore ecclesiarū vel sit ꝓprio motu pape, tunc non sit locus optioni, facit in ratione sui de prebē. c. si pluribus. lib. vj. & c. cū in ecclesia. & c. si a sede. vt lit. pen. cle. j. de rescri. c. cū aliqd. & c. si pp tua debita. ¶ Sed aduertendum, nam dicendo q̄ predicta consuetudo non extendat se ad vacationem ex cā permutationis probare videtur per casum. eod. titu. c. vnico. libr. vj. Sic dicendo non est plenior nec fortior dispositio consuetudinis qua optari potest pbenda vacans q̄ sit virtus apostolice gratie per quam impetranti ɔfertur prebenda vacans. Nam sicut p optionem queritur ius in re quo ad prebendam optatā, & p prouisionem queritur ius in re, in preben. de qua fit prouisio, de ɔces.

97 preben. c. vlti. lib. vj. † Sed p apostolicam gratiā non preiudicaẗ permutare volentibus, vt eodem ti. c. vnico. lib. vj. ergo nec p̄iudicabitur per consuetudinem. ¶ Secundo probatur per casuꝫ, eo. ti. cle. vnica inducendo eaꝫ ex verbis ipsius, & ex rōne & ex mente, ex x̄bis qdē. Nam beneficia vacantia ex cā pmutationis nō pn̄t transferri alijs q̄ pmutare volentibus, & si conferentur nulla est collatio. Sed ipsa optio de prebenda vacāte loco collationis cedit, sicut enim per collationem queriẗ ius in re, sic & per ipsam optionem, facit. ff. de opti. legata apud filium. Si ergo impediẗ col-

98 latio ergo impedieẗ & optio. ¶ † Preterea bn̄ficio iuris censenẗ affecta bn̄ficia q̄ vacāt ex cā pmutatiōis qō pꝫ, q̄r irritaẗ collatio fcā, alijs q̄ pmutare volētibus, sꝫ qñ bn̄ficiū est affectū, ɔstat q̄ d illo nō pt alteri collatio de rescri. c. tibi q. de pbē. c. si postq̄. li. vj. ¶ Scdo, pbat ex rōne illius cle. ne vcꝫ illudanẗ pmutare volētes iam illuderenẗ si locus esset optioni, nā permutare volentes non ɔsequerentur beneficia q̄ ɔsequi sperabāt si locus foret optioni. Preterea si locus esset optioni esset dare casum quo pmutās ex toto excluderet, pone enim prebēda nō optata est sacerdotalis & pmutans non sit in ordine sacerdotali, vel nō sit capax illius ordinis, nō debiẗ illa sibi, de preben. c. ei cuius. lib. vj. ¶ Tertio pbaẗ ex mente illius cle. cuius intentio est q̄ beneficia vacātia ex cā pmutationis nedū nōn ɔferatur alijs sed ɔferantur ipsis qui ex cā permutationis, resignauerint ergo modus & via per quam pmutantes suo voto frustrarentur in perpetuum, vel ad tempus in toto, vel in parte prohibeẗ, alias illudereẗ eis ɔ̄ mentem & x̄ba cle. non enim renuntiauit pmutans vt haberet prebendā nō optataꝫ, sed vt haberet prebendam vacantem per renuntiationem, clerici.

99 ¶ † Concludendum ergo videtur q̄ prebenda talis vacās ex cā permutationis nō possit optari vigore ɔsuetudinis, vt sic potius stemus iure permittēti pmutationē fieri & volēti vt permutantes bn̄ficia resignata cōsequanẗ. Preterea si haberet locū optio posset impediri vtilitas prebendarum, pone enim quod permutatio fiat cum potentiori vt defendat bona prebende q̄ ininste ab alijs occupata sunt, nam si tunc talis prebenda posset optari impediretur vtilitas dicte prebende quia non veniret ad manus dicti potētioris, facit ratio decretalis vnice. eo. ti. lib, vj. ibi duꝫ ōt resignassent, pono enim quod prebenda vacans ex causa pmutationis sit maioris redditus q̄ illa quam antiquior canonicus vult relinq̄-

100 re quia optet pinguiorem † non enim est verisimile q̄ quis † renuntiet prebende. pingui. pro tenui. de renuncia. c. super. hoc eodem titu. c. vlti. lib. vj. Ex hoc enim fraudaretur talis renuntians causa permutationis, quod esse non debet. j. eo. c. cum olim. ¶ Preterea non dicitur sic vacare preben. p modum vacationis sicut p alios modos cum interuenit renuntiatio non ex cā permutatiōis tamen istud vacationi inest per momentaneum & indiuisibile, & in eodem instanti vacat & nō vacat. nam hoc ipso quod superior prebet auctoritatem permutationi, habent pmutantes ius cum beneficijs permutatis, sm Innocen. de preben. c. inter cetera, vnde cuꝫ in eodem instanti sit vacatio & non vacatio illud accipiam vt res valeat & vt permutatio habeat effectum vt sit signanti prebendā tempore non vacasse, simile quod no. Inn. de appel. c. preterea. & Jo. de coniug. seruo. c. fi. Non ob. q̄ permutans iurauit consue-

101 tudinem † q̄r ex quo iuramentum est generale nō debet extēdi ad casum non cogitatum & non verisimilem, de iureiur. cap. veniēs. Preterea talis consuetudo videtur restringenda vt dicit archid. in. d. c. vlti. de consue. Item si verum est quod dicit Inn. in. d. c. inter cetera. q̄ habent permutantes ius in beneficijs statim interposita auctoritate superioris & sit aliqua inuestitura ɔstat. q̄ tunc nō habet locum optio, quia optio debet fieri de beneficio vacāte † sꝫ

102 beneficium non dicitur vacare in quo quis habet ius, de ɔces. preben. c. vltimo. lib. vj. Deinde opinio Innocentij videtur posse ꝓbari per. c. si tibi. & c. quoddam de prebendis. lib. vi. & pmutās po-

103 test habere titulū ex quo iteruenit auctoritas superioris. ¶ † Ad autem dixi in eodem instanti vacare, & non vacare prebendā, ꝓbatur per. c. beneficium. de reg. libro. vi. predictis non. obst. c. vlt. de consue. lib. vi. q̄r ibi mandatur prouideri de beneficio nulli alij de iure debito, quia ergo prebenda vacans poterat vigore ɔsuetudinis optari, si optatur debetur optanti, ergo non debetur impetranti, quia illa preben. alij q̄ optanti de iure erat debita, pū dicit gl. in. d. c. vlti. preterea ibi mandabatur prouideri de benefi-

104 cio non determinato nec exp̄sso. Itē in expectātibus notatur ambitio. de preben. c. q̄uis. lib. vi. ideo apostolica gratia non tollit

105 consuetudinem sed in permutantibus non notatur ambitio non obst. q̄ verbum vacationis includat omnem modum vacationis quia hoc negatur quo ad casum istum vt patet ex iuribus palle. nec etiam obst. q̄ papa per scriptum non intendit derogare consuetudini q̄r hoc casu bn̄ficio iuris scripti derogaẗ illi ɔsuetudini. ¶ Nec ob. q̄ ɔsuetudo arctare videaẗ pmutaẗ volētes q̄r immo eos non arctat ex quo beneficio iuris se tuenẗ ɔ̄ illa ɔsuetudinem.

Tractatus vtilissimus super materia permutationum domini Federici de Senis decretorum doctoris clarissimi. Incipit.

SVMMARIVM

1 Permutatio per ordinariuz facta de beneficijs reseruatis an va leat cum effectu.
2 Permutatio facta de beneficijs reseruatis sine speciali mãdato sedis apostolice non valet.
Beneficiales littere an sint odiose.
3 Inferior non põt se intromittere de his q̃ pnceps sibi reseruauit.
4 Legatus an possit beneficia alias resignata permutare.
5 Permutatio licet non valeat cum effectu, an saltem valeat renũ tiatio facta ex causa permutationis.
6 Reseruatio licet impediat prouisionem per ordinarium faciẽdã, non tamen impedit vacationem.
7 Ignorantia quo casu alleganda.
8 Permutatio facta p papã vel eius spãli cõmissione de duob⁹ bñ ficijs expssis ⁊ noiatis lz reseruatis ñ fcã reseruatõe an valeat.
9 Papa qñ r̃seruauit collatõi sue, credẽdũ ẽ q̇ ex certa cã mouet̃.
10 Papa q̇ ignoret proprium factum non est verisimile.
11 Permutare volentibus licet collatio non tenuerit ex quo renũ tiatio tenuit quomodo succurrendum.
12 Beneficia qñ dicantur vacare per mortẽ an p renuntiationẽ. 13.
14 Instituere seipsum nemo potest.
Occasio iuris ad iniquum dispendium trahi non debet.
15 Permutatio ꝯpleta ex vna parte, ⁊ ex alia non quõ validetur.
16 Rem alienam dans non contrahit permutationem.
17 Permutatio nunquid possit fieri cum interuallo temporis.
18 Episcopi duo presentes quando reputentur pro vno.
19 Nascitur sepe aliud extra illud quod agitur.
20 Dñs duo bñficia an possit pmutare cũ vno, vel cum hñte duo.
21 Dñs ius ad beneficiũ, an possit permutare cum hñte beneficiuz.
Permutatio spiritualium an possit adinuicem fieri.
22 Beneficium cum hospitali vel prestimonio an possit permutari.
23 Beneficium cui commendatum est ꝺm formaz decreta. nemo. de elec. lib. vj. an possit permutare cum beneficio.
24 Manualia beneficia habentes an possint inuicem pmutare. Et an habentes talia beneficia si ea permutent auctoritate apo stolica, an possint pro libito a suis beneficijs reuocari. 25.
Snia ppapam ꝯfirmata, reuocari non potest per inferiorem.
26 Res substituta in locum alterius, eodem iure censeri dꝫ cum illa.
Papa non intendit consuetudines religionum, ⁊ ecclesiaruz tol lere, nec iuri prelatorum derogare, nisi hoc exprimat.
27 Permutare volentes an mentionem facere debeant de alijs bñ ficijs, que obtinent.
Utilitas ecclesie versatur circa permutationes.
28 Facilius retinentur duo simplicia beneficia q̃z simplex ⁊ curatũ.
29 Prelati duo ecclesiarum collegiatarum si velint permutare, an possint hoc facere inuitis collegijs.
30 Ordo ecclesiasticus ꝯfundit̃ si sua vnicuiqꝫ iurisdictio nõ seruet̃.
Beneficioꝝ permutationẽ facere nõ potest qui nõ potest ꝯferre.
31 Legatus in non collegiatis an possit permutationem facere sine alicuius consensu cuius intersit.
32 Permutatio beneficiorũ facta per inferiorem a papa non voca tis qui habent eligere vel presentare prelatos vel rectores in beneficijs permutatis an valeat.
33 Permutatio si fiat per episcopum debet fieri cum consensu illo rum quorum interest, alioquin est nulla illis contradicentibus.
34 Maior pars illoꝝ quoꝝ interest ꝯsentire pmutatiõi an sufficiat.
35 Presentatio si pertineat ad patronos laycos qualiter fienda.
36 Eps si non hꝫ confirmationem vel collationem in ecclesia, sed ca pitulũ, vel alius platus, an episcopus possit expedire sine illo.
37 Inferior ab episcopo an possit sibi ius permutandi prescribere.
38 Permutatio si summe vtilis est ecclesijs, ⁊ illi quoruz interest no lunt consentire, an episcopus cum consensu capituli possit per mutationem facere illis inuitis.
39 Cogi an possint aliqui ad permutandum.
Dignitatem ecclesiasticam vel beneficium nemo cogitur recipeṙ.
40 Periculum destructionis ecclesie si imminet vel magnum scãda lum, prelatus si non cedat, inuitus cogitur cedere.
41 Permutatio quedam est voluntaria, quedam necessaria.
42 Episcopus an sit preordinator in cunctis.
43 Uicarius seu officialis episcopi qui alias non potest conferre, an possit permutare duos prelatos, quorum electiones si de nouo essent electi, posset confirmare.
44 Renuntiatio ⁊ collatio an in permutatione debeant interuenire.
Eps si confert beneficium de volũtate beneficiati, valet collatio.
45 Tacita expressa renuntiatio interuenit in permutatione.
46 Uacatio in permutatione interuenire an debeat.
47 Collatio an interueniat in optione.
48 Consensus quorum requiratur in permutatione.
49 Consuetudo iuri derogare non debet.
50 Superior in cuius manibus sunt resignata beneficia ex causa per mutationis intra quantum tempus teneatur illa conferre.
51 Potestas eligendi quando ad superiorem deuoluatur.
52 Permutatio facta p epꝫ ꝯtemptis his quoꝝ interest an sit nulla.
53 Concedi non debet vna via, quod alia denegatur.
54 Uendere aliud est, aliud venditioni consentire.
55 Contempti qui fuerunt in permutatione intra quantum tempus possint agere de contemptu.
56 Collatio ⁊ renuntiatio an fieri debeat in manibus episcopi.
57 Ecclesie due vnite sunt canonice mense cuiusdam monasterij, nun quid rectores ipsarum possint eas permutare.
58 Restrictio legitime facta ⁊ iurata nunquid valeat.
Legatus an possit tollere statutum de ecclesia.
59 Permutatio si fiat per illos qui fecerunt statutum an valeat.
60 Ueniens contra licitum iuramentum peccat.
61 Capitulum sede vacante an possit recipere resignationes benefi ciorum ad collationem solius episcopi pertinentium ex causa permutationis faciende.
62 Eps potest recipere renũtiationẽ beneficioꝝ que ꝯferre potest.
63 Duo permutare volentes an possint vnũ solum procuratorem in stituere ad sua beneficia permutanda.
64 Pactio omnis, omnisqꝫ conuentio debet cessare in permutatio nibus faciendis.
65 Superior quem possit compellere vt de nolente fiat volens.
66 Renuntiatio debet esse pura, nulla precedente pactione.
67 Inequalitas beneficioꝝ siue rõne redditũ siue oneꝝ incũbẽtium vni beneficio ⁊ non alteri an reddat permutationem nullam.
Res suas iactare nemo presumitur.
Permutatio non est, si renuntio beneficium meum, vt tu habeas illud, ⁊ tuum detur nepoti meo.

Quia circa materiã pmutationũ bñficiorũ plurima dubia quotidie occurrũt, sup qbus appellat̃, iõ ipsa dubia p modũ qõnũ formabo, ⁊ lz sup illis quid mihi videbit̃ tñ nõ ea q̃ scripsero, sed qd vobis videbit̃ assero fore tenẽdũ. ¶ 1 †Et primo q̃rit̃ an pmutatio fcã p ordinariũ de bñficijs reseruatis va leat cũ effectu, ⁊ vr̃ q̇ sic. nã pp spãlẽ reseruationẽ q̃ fit p executores apo stolicos ad instantiam illorum quibus prouidendum est de bene ficio vacaturo, vel quia iam sunt effecti canonici auctoritate apo stolica, in quibus casibus est affecta prebenda vel beneficium ꝓ xime vacaturum, vt de preben. si postq̃z, ⁊ de conces. pben. decre. fin. lib. vj. cum si. nõ impeditur permutatio alias canonice facta, vt de rerum permutatione. c. j. eo. lib. ergo nec generalis reserua tio debet impedire, cuz fortior nõ videatur generalis q̃z specialis reseruatio. arg. ad hoc. eo. lib. de preben. dudum. ⁊. c. q̃uis. sed ꝯ rium vr̃ esse verum per decreta. benedicti duodecimi que incipit dudũ. ⁊ per constõnem execrabilis. in fi. ex quibus probatur qđ 2 †permutatio facta de beneficijs reseruatis sine speciali mãdato se dis apostolice nõ valet. Quod vero sola reseruatio sine decreto li get manus ordinarij no. per Jo. and. in glo. antiqua ⁊ nouella. de elec. si eo tẽpore. lib. vj. non obst. c. vnicum de rerum permu. quia sicut lr̃e beneficiales sunt odiose, ⁊ restringẽde, vt in. c. q̃uis. ⁊. c. si motu. ⁊. c. seq. de pben. lib. vj. sic ⁊ reseruationes q̃ fiunt p execu torẽ gratiaꝝ restringi debent ⁊ stricte iterpretari, vt nõ impediãt equitatem illius. c. vnici de rerum permuta. lib. vj. ad hoc de offi. deleg. si per gratiam. eo. lib. sed reseruationes que fiunt per papã generaliter vel specialiter proprio motu non sunt odiose sed fauo rabiles ⁊ plenissimam recipiunt interpretationem, vt eo. ti. de pre bẽ. si pluribus. e. lib. ⁊ eo. ti. si. Romanus. in cle. hinc est. q̇ si duo sunt expectãtes insimul gratiã sub eadẽ data, ⁊ alter expectet ꝓ prio motu, alter non, q̃uis ille qui non hꝫ motum proprium pre ueniat presentando eum, qui habet primum motũ, non tamẽ sibi

prodest illa preuentio, cũ in altero mera gratia, in altero vero ambitio denotetur, vt pulchre no. Jo. an. de rescrip. duobus. i. iij. co. ver. sed q̃ro si ceteris paribus. in nouella. lib. vj. Cũ ergo illa vnica decre. ponat suũ casum spẽalẽ pp eq̃tatẽ seruãdã, ꝛ ibi ex parte expectantium sit ambitio non excedat suũ casuz, ꝛ remanet firma regula, qua cauet ꝙ †inferior nõ põt se intromittere de his q̃ pñceps sibi reseruauit, de appel. vt nostrũ cũ sua gl. hinc est qd̃ ẽt re nõ integra liganꝭ manus ordinarij. s. p reseruationẽ, q̃z facit papa, vt de elec. si eo tpe. li. vj. Et ẽm Archi. q̃si paria sunt bñficia vacare in curia ꝛ bñficia esse reseruata ꝛ p ipsum collata, vt ipse no. de ꝯsue. c. vlt. lib. vj. nemo põt negare qn in pmutatione interueniat vacatio, ꝛ hincinde collatio, vt no. Jo. an. de rescri. in gl. si pp. lib. vj. ꝛ pbaꝭ de re. pmu. c. vno. ibi, ꝯferat i cle. dr̃ bñficia resignata. ꝛ istud est magis verꝫ q̃z dcm̃ Jo. mo. dicẽtis ꝙ nõ ẽ ibi vacatio, sed quasi ꝯtinuatio precedentis tituli in instrõ superioris, ꝛ q̃z dcm̃ Inn. dicentis ꝙ statiz qd̃ interuenit auctoritas superioris bñt pmutãtes ius in rebus pmutatis, ꝛ ꝯsuetudo seruat ꝙ pmutare volentes renuntiant, ꝛ postea fit collatio vt ẽt dt̃ Pau. in. c. vnico. d̃ re. pmu. in fi. in cle. si igiꝭ bñficiũ vacãs nõ potuit p aliũ ꝯferri obstante reseruatione. nõ ob. c. dudũ. ꝛ. c. q̃uis. ij. §. alleg. q2 ibi nulla fuit reseruatio, s3 g̃nalis ptãs data alicui circa collationẽ bñficiorum. ¶ †Scd̃o q̃riꝭ papa ꝯcessit legato qd̃ auctoritate apostolica posset recipere resignationẽ bñficioꝝ a volentibus ea resignarꝭ ex cã pmutationis ꝛ illa postea eadẽ auctoritate ꝯferre, q̃ritur an legatus possit bñficia alias resignata pmutare, vr̃ ꝙ sic, q2 extrauagans Benedi. xij. §. dt̃ sine spẽali mãdato pape, sed hoc fuit spẽale mandatum, ergo ꝛc. ¶ Sed ꝯ̃riũ credo ꝙ g̃nalis concessio nõ extendit se ad ea q̃ sedes apostolica specialiter sibi reseruauit. de offi. leg. qd̃ transla. ꝛ. ff. de mino. l. illud. de reg. iur. in g̃nali. lib. vj. cum suis gl. ꝛ qd̃ no. ij. q. v. qua de causa. melius facit de pbẽ. c. ij. lib. vj. ꝛ qd̃ ibi no. p Jo. an. in nouel. secus si oĩa bñficia essent reseruata pmutare. ad hoc. ff. de leg. j. l. si q̃n. de ver. sig. abbatem. ꝛ de priui. si papa. lib. vj. ¶ †Tertio q̃ro in duobus casibus pcedentibus, l3 ibi pmutatio cũ effectu nõ valeat an saltẽ valeat renũtiatio facta ex causa permutationis, vt l3 collatio non possit fieri ipsis pmutare volentibus per ordinarium, saltem remaneat firma renuntiatio ex cã predicta. ꝛ videtur ꝙ non, nam ipsi permutare volentes intendebant quod per ordinarium totum posset expediri, nõ autem intendebant quod receptio renuntiationis fieret per ordinarium, ꝛ collatio fieret p papam, ne ꝯtinentia istius actus diuideretur, vt de seq. pos. c. j. cũ ergo ista permutatio pfici nõ possit per ordinarium sine culpa ipsorum, vnusquisq3 redeat ad suũ bñficium, iuxta equitatẽ illius. c. de preben. si beneficia. li. vj. ꝛ no. in simili Jo. an. de re. permu. c. vno. in nouella. lib. vj. ¶ Sed contra videtur, †nam l3 reseruatio impediat prouisionem p ordinariũ faciendã, nõ tñ impedit vacationẽ, vñ bñficiatus cuius bñficium est reseruatũ põt renũtiare, priuari, ꝛ mori ac si reseruatio nõ eẽt fcã, ꝛ est simile qd̃ no. de ꝯfir. vti. c. j. in. ij. gl. teneat ergo renũtiatio, ꝛ fiat hincinde ꝓuisio p papã, ar. ad hoc de renun. q̃dã. ¶ So. aut ista erat reseruatio talis, q̃ verisimiliter sciri potuit, puta q2 erat g̃nalis in vna ꝓuincia ꝛ publica, aut secreta ꝛ particularis, q̃ diuinari nõ potuit. in primo casu est dõm qd̃ remaneat firma renũtiatio, ꝛ veniat pmutatio expediẽda, ꝛ pficiẽda p papam, q2 hic non ignorãtiã ptẽdit. †Sed in scd̃o casu põt iste allegare ignorantiã ꝛ in isto casu relinquiꝭ optioni ipsoꝝ, an velint sua bñficia. ad hoc facit qd̃ legiꝭ ꝛ no. de post. pla. c. j. ꝛ de ꝯsti. c. ij. ꝛ de reg. iur. sumitur li. vj. ꝛ de pbẽ. si bñficia, an velint suis sumptibus ꝛ laboribus ad papã venire, p expeditione pmutationis, s3 certe in isto casu scd̃o posset distingui an de facili ꝛ sine grandi piudicio possit p papam expediri pmutatio aut cũ difficultate. in scd̃o casu deꝭ optio, vt dictũ est. §. nõ in primo, q2 semp vrget rõ decre. q̃dã. de re. arg. ad h̃ de tempo. ordi. c. ij. §. episcopo. ꝛ de offi. ordi. c. j. in fi. de test. c. ij. lib. vj. ꝛ quod no. de elec. c. nihil. in gl. l3 partes Italie. ꝛ de temp. ordi. c. j. in gl. qd ergo. lib. vj. ¶ †Quarto q̃ro an pmutatio fcã p papã vel eius speciali ꝯmissione de duobus beneficijs expressis ꝛ nominatis l3 reseruatis non fcã mentione de reseruatione valeat, ad cuius dubij solutionẽ videndum est primo, an collatio facta p papam de beneficio reseruato valeat non facta mentione de reseruatione, ꝛ videtur, qd̃ si potest preuenire omnes illos ad quos spectat beneficiorum reformatio, vt de preben. c. ij. lib. vj. multo fortius potest ꝯferre ex quo precessit reseruatio, nam p reseruationẽ hoc solum intendit, pp qd̃ ipse solus ꝯferat, ꝛ qd̃ ordinarius non ꝯferat, vt dt̃ Archi. in. d. c. ij. si ergo papa ꝯtulit, in quo potest dici subreptio, vel circunuentio certe nulla. Sed contra de re iudic. cum olim. vbi collatio est subreptitia, q2 ꝯ̃ ordinationem pape facta fuit. †Item q̃n papa reseruauit collationi sue credendum ẽ ꝙ ex certa cã mouerꝭ. nã sine cã nõ turbaret iurisdc̃õnẽ alioꝝ, nec vsurparet. ad hoc. xj. q. j. ꝓuenit. de relig. do. c. ij. ꝛ si de cã mouente ad reseruãdũ papa fuisset recordatus, forte nõ ꝯtulisset, vel nõ sic de facili. Itẽ, p hoc facit stilus cãcellarie s3 quẽ semp in lr̃is apostolicis fit mẽtio de reseruatiõe g̃nali ꝛ spẽali. ¶ Sol. si reseruatio erat plurimũ g̃nalis ꝛ nota in curia, ita qd̃ verisimile ẽ papã eã sciuisse sicut ius scriptũ, valet collatio nõ facta mentione de reseruatione, sicut i simili no. de ꝯsti. c. j. li. vj. in gl. no. q2 p hoc. ꝛ facit qd̃ dixi. §. §. proxi. si vero erat particularis ꝛ secreta de certis ꝛ nominatis beneficijs, tunc non valeat collatio. nam videtur papa nõ fuisse recordatus de reseruatione ꝛ causa eius. ¶ Et si dicatur ꝙ nõ ẽ verisimile ꝙ †papa ignoret ꝓprium factũ, vt. l. quisquis. C. d̃ rescin. ven. q2 respondeꝭ ꝙ veritas in ꝯtrarium tollit illam verisimilitudinem, vt de presum. q2 nõ est verisimile qd̃ pbaꝭ, ꝛ de p̃sump. veniens. cum si. ꝛ facit qd̃ no. de rescri. si q̃n. ergo si posset ꝯstare ꝙ papa reseruauit sibi ꝓuisionez ꝯtẽplatione Titij, ꝛ postea idẽ Titio ꝯtulit v3 collatio ẽt non fcã mentione de reseruatione. Item si papa reseruauit sibi prouisionẽ beneficij vel beneficiorum solũ in odiũ conferẽtis, forte eo ꝙ ꝯferebat beneficia indignis, v3 collatio facta per papã non facta mentione de reseruatiõe, q2 i vtroq3 casu non violatur causa reseruationis in dubio presumã ꝙ ad instãtiã alicuius reseruauit certũ beneficiũ, q2 vt plurimũ consueuit reseruare ꝯtemplatione alicuius vel ex causa. ad hoc. ff. de vsu. l. semisses, ꝛ de pig. act. l. vel vniuersoꝝ, ꝛ de pig. illo vos. Ad ꝓpositum redeundo in casu vbi dixi valere collationem non obstante reseruatione in eo casu valeat cũ effectu pmutatio, ꝛ vbi dixi collationẽ nõ valere, non valeat permutatio. sed firma maneat renũtiatio, vt dixi. §. §. pxi. ¶ †Quinto q̃ro qd ergo facient in casu pximo permutare volentes, ex quo renuntiatio tenuit, licet collatio non tenuerit. Rñ. dicent pape sic, sancte pater ex quo renuntiatio nostra facta ex causa pmutationis valuit, l3 non collatio, q2 de reseruatione nõ fecistis mentionẽ, placeat sanctitati vestre ex q̃ certificatus estis de reseruatione, que tunc erat occulta, dare nobis lĩam redeundi ad beneficia nostra, vel perficiatis permutationẽ, collationẽ hincinde faciendo, scitis sancte pater ꝙ ista bñficia sic resignata non possunt alijs ꝯferri p̃sonis. de re. permu. c. vno. lib. vj. ꝛ in cle. coram papa. nisi ex iusta causa, vt de re. permu. c. q̃sitũ. papa bene faceret si permutationẽ perficeret, nisi causa que euz induxit ad faciendum reseruationẽ suadeat ꝯtrarium, puta q2 papa de illis intendit beneficijs vel altero illorum alijs prouidere, vt vacatio speretur in pximo. ¶ †Sexto q̃ro sic pone in casibus supra dictis vbi renũtiatio tenuit collatio, vero nõ tenuit, tñ pmutãtes credẽtes pmutationẽ tenere administrarũt in beneficijs sic pmutatis, deinde moriunꝭ dicti pmutãtes ꝛ nõ apparet, ꝙ collatio nõ valuit, q̃riꝭ an dicta beneficia vacent p mortẽ, an p renũtiationẽ, ꝛ vr̃ ꝙ vacẽt p renũtiationẽ ꝛ collatio ꝛ instõ sequẽs nõ facit eos rectores, ꝛ sic remãserũt bñficia in eo statu in quo erant post resignationẽ, sed ꝯ̃riũ vr̃ verꝫ. s. qd̃ vacent p mortẽ, ꝛ hoc verum, si nõ fuerint in dolo. nã si fuissent in dolo ambo vel alter eoꝝ, vt q2 sciebant reseruationẽ vel aliud ipedimẽtũ pmutatiõis, tũc secus, q2 vacaret bñficiũ dolosi p renũtiationẽ ꝛ nõ p mortẽ. Addi. Lappi ꝛ ẽ rõ, q2 ista renũtiatio fuit fcã sub ꝯdõne tacita vel exp̃ssa, vel saltẽ ob cãm q̃ nõ fuit secuta vel ipleta, ꝛ sic cũ pmutatio nõ fuerit pfecta añ mortẽ, pinde est ac si fcã nõ fuisset, ꝛ sic hẽbit locũ reseruatio. ꝛ hoc ẽt vr̃ sentire Jo. an. in. c. vno. de re. pmu. sup gl. q̃ incipit, qd si. sup vbo, sui epi. lib. vi. in no. ¶ †Septimo q̃ro pone ꝙ isti pmutãtes fuerint in culpa, q2 sciebãt vel scire debebant bñficia reseruata eẽ, vel pmutationẽ, nõ posse ꝯpleri saltẽ p illũ q̃ fecit ex aliqua cã. ꝛ hoc nõ ob. se intruserũt in illa bñficia, ꝛ mortui sunt, queriꝭ q̃uo vacent bñficia, dicendũ est ꝙ non vacant nec per mortem, nec per renũtiationẽ, sed vacant per iuris priuationẽ, patet, de prebẽ. eum qui. lib. vi. hoc habet locũ in bñficijs, in q̃bus h3 locũ decre. Fede. Additio, patet ergo ꝙ p renuntiationẽ vacauerint. Lappus. ¶ Octauo q̃ro dictum est. §. ꝙ si permutatio non potest sequi etiam sine culpa nõ potest alicui ascribi, q̃ro an licitũ est ei qui nõ fuit in culpa ad suum bñficiũ redire sine noua collatione vel instõne. Jo. an. eo. ti. c. vno. li. vi. In nouel. dt̃ de equitate illius capituli si beneficia. de preben. ꝙ etiã ꝓpria auctoritate. ¶ Alij ꝯ̃ dicentes ꝙ. c. si beneficia. nõ loquitur in renũtiatione expressa sed in iuris priuatione qd̃ effectum non habuit, ẽt ex quo non tenuit adeptio secundi beneficij, vel fuit ibi dimissio facti sine expressa renũtiatione, que facti dimissio nõ habuit vi3 tacite renuntiationis, ex quo nõ fuit cum effectu secuto adeptio secundi, ꝛ p isto dicto facit qd̃ no. in predicta. l. cũ precibus in gl. ij. vbi diciꝭ, ꝙ q̃uis ex altera parte non sit secuta traditio, ille tamẽ qui tradidit dominium amisit, facit ẽt quod ibi no. in glo. vbi dicitur

ꝙ fiet

ꝙ fiet restitutio per conditionem ob causam, sed conditio non hʒ locum in casu nostro, qꝛ per renuntiationem amisit dominium, est ergo sibi restituendum, sed ista restitutio non potest fieri sine canonica insti. de reg. iur. c. j. lib. vj. nam † seipsum instituere non pót, vt de insti. c. vlti. ¶ Opinio. d. Jo. an. est equior qꝛ per eam vitatur circuitus, ⁊ incómoda beneficioꝝ, ad hoc de rescrip. cle. auditor. Et non dʒ grauari iste sumptibus ⁊ laboribus, qꝛ bona fide ⁊ pp vtilitatem beneficij iste ad pmutationé procedebat. vnde p. l. non dʒ isti laqueus immitti, vt. xxvij. q. j. de viduis, ⁊ iuris occasio ad iniquum dispendiū trahi nó dʒ. C. de vsuc. pro emptor. l. eum qui. de priui. c. qḋ nonnullis. ¶ † Nono q̄ro pone ꝙ pmutatio est cópleta ex parte vna ex parte alia ꝯpleri nó pót. ver. gra. Titius hʒ ecclesiā parrochialē pmutauit cū. s. hn̄te canonicatū. demū euincit canonicatus a Titio, vel apparet reseruatus. Nunqd Titius pót ad suá redire, rn̄det ꝙ sic, dūtn̄ pbabilis error facti eū excuset. p. c. si bn̄ficia. de preben. lib. vj. ¶ † Decimo q̄ritur an si vnus ex permutantibus non hʒ ius, puta si monachus vel alius q non hʒ titulum, non tn̄ istud officiū ptinet ad alium, nunquid acquiret ius in bn̄ficio qḋ ꝯsequit ex cā pmutationis, dóm est ꝙ nó, dupli ci róne, prima qꝛ ex hoc sequeret hoc absurdū, ꝙ qs p fas ⁊ nefas acquireret beneficium, ⁊ videns se non posse tenere illud salua conscientia pmutaret cum hn̄te ius, secūda, qꝛ hic non ꝯbitur pmutatio, qꝛ rem alienā dans non ꝯbit permu. de exce. cum venerabilis. Item eṗs qui ꝯfert isti beneficium intédit sibi ꝯferre hoc beneficium loco illius qḋ dimittit, sed iste dimittit ex quo non hʒ ius. posito ꝙ alias eṗs potuisset isti simpliciter conferre bn̄ficiuʒ, qꝛ tn̄ non contulit simpliciter sed ex causa pmutatiōis, ille nihil cósequitur ⁊ hʒ locum. qḋ potuit noluit ⁊c. de offi. deleg. cū sup. j. de ꝯces. preben. ex parte, ⁊ qḋ ibi no. Host. ad idē. de rescri. susceptū. lib. vj. ⁊ idem tʒ Jo. an. per primam róne de re. permu. c. vno. lib. vj. Inn. quid ergo erit in casu isto. rn̄deo cum hoc fuit patefactuʒ ille qui habebat ius redibit ad suum beneficium, ⁊ ille qui nó habebat ius nó poterit retinere bn̄ficium qḋ ꝯsecutum fuit vt dictū est. s. nec poterit recuperare antiquum, qꝛ presupponit quod non habebat ius in antiquo. ¶ † Undecimo quero nunquid permutatio possit fieri cum interuallo temporis, verbi gratia. Ego ⁊ tu q habemus in diuersis dioce. beneficia volumus ex iustis causis inuicem permutare, via expedita esset ꝙ vnus eṗs cómitteret alteri, vel ambo vni, ⁊ omnia fierent in eodē instāti. Sed pone ꝙ fuit hoc omissum, vadimus ad episcopū meum ⁊ coram eo sic ꝓponimus. Domine episcope ego ⁊ iste intendimus pmutare beneficia nostra, ego sum paratus renūtiare beneficium meum ex cā pmutationis faciende cum isto, ⁊ conferatis beneficium meū isti. Et postea ibimus ad epʒ istius, ⁊ ipe faciet similiter mihi ḋ bn̄ficio isti⁹. Eṗs respondit se esse contentum ⁊ recipit resignationem meá ex causa permutationis, ⁊ beneficium meum sic resignatum contulit tibi, ⁊ te in possessionem induxit, ⁊ tu dicis ꝙ es paratus facere similiter coraʒ eṗo tuo. Modo queritur an tale vel simile interuallum temporis possit interuenire. Jo. mo. ⁊ Jo. an. suadent ꝙ omnia fiant in instanti. vt si ambo † episcopi sint presentes qui tunc ꝓ vno reputabunt, vt de sen. excom. cum illoruʒ. ad fi. ff. de ꝯdi. ⁊ de mon. l. cum fundus. in fi. Alias pn̄t multe difficultates ⁊ intricationes insurgere. Et an̄ oia examinemus exemplū. s. positū. Ego ⁊ tu hébamus bn̄ficiū curatū. ego renūtiaui meū ⁊ fuit tibi collatū ⁊ possessioné hés, vt. s. dixi, tu dicis qḋ es paratus ⁊c. an valeat pmutatio, vr̄ ꝙ nó. nam eoipso qḋ habuisti pacificá possessioné mei bn̄ficij curati perdidisti tuū bn̄ficiū curatū p. c. de multa. ḋ pbē. eo. ti. lʒ eṗs. lib. vj. cū si. ⁊ sic nó poteris renūtiare bn̄ficiū qḋ iam pdidisti, ⁊ sic nó poterit seq pmutatio. sepe † enim extra illud qḋ agit aliud nascit, vt. ff. ꝯmodati. l. bis q. in fin. de despó. impube. c. vno. lib. vj. ¶ In ꝯtrīu vr̄, qꝛ lʒ tu receperis possessioné bn̄ficij per me renuntiati, non tn̄ recepisti simpliciter sed ob causam. s. vt similiter faceres de tuo, ex quo ergo statim paratus es sic facere de tuo, nó dēmus introducere aliā specié vacationis, de qua nō fuit verisimiliter cogitatū, ⁊ preterea possessio scḋi beneficij nó inducit vacationē primi, nisi eṗs primi bn̄ficij tacite vel expresse cósentiat, iuxta no. p Jo. vij. q. j. si qui vero. xj. q. ij. si quis iam translatus. alia exépla ex qbus insurgit intricatio. vide p Jo. in. c. vnico. eo. ti. in no. lib. vj. pp qḋ vtilius est in instanti oia fieri. ¶ † Duodecimo q̄rit an hn̄s duo bn̄ficia possit pmutare cū vno vel possit pmutare cū hn̄te duo. Jo. an. de exce. cū venerabilis. sup verbo, ecclesie. dixit ꝙ sic in primo casu, qꝛ sicut iur ꝓprietatis, due ecclesie ꝓ vno possunt pmutari, sic eadé róne ⁊ in titulū, allegat etiā in arg. qḋ no. de mutuis pe. c. ij. ⁊ dicit ꝙ vidit fieri hoc de facto, sed certe plenius est hic examinādus, pone ꝙ qs hʒ duo bn̄ficia curata ex dispéſatione, vult pmutare cū vno curato vel simplici, certe non poterit fieri, qꝛ dispensatio istius est psonalis ⁊ nó trāsiret ad illum, cū quo vult pmutare, de priuil. sane. cum si. nec eṗs in hͦ pót dispésare, sʒ dico ꝙ si iste q hʒ duo curata ex dispéſatiōe vult vnū ex illis pmutare cū hn̄te vnū curatū pt̄, sʒ caueat sibi, qꝛ recipiendo illud curatū vacabit ét aliud curatū. qḋ pʒ p. c. nó pt̄. ij. rn̄. ḋ pben. lib. vj. ⁊ in cle. eo. ti. si plures, sed si pmutet vnū de suis curatis cū bn̄ficio simplici, tūc bn̄ poterit, ⁊ poterit retinere istud simplex cū alio curato saltē cū dispéſatione eṗi, q circa alia pót dispésare, vt no. de elec. dudū. ad fi. de ꝯces. pben. lr̄as. Dicendū est igitur in vtroqʒ q̄sito ꝙ siue ex vna pte siue ex vtraqʒ bn̄ficia teneantur ex dispéſatione papali, ibi nó pót interuenire nisi p papaʒ fiat reuocádo ⁊ dispésando de psona in psonā. Si vero talia poterat tenere ex dispensatione eṗi, fiat p eṗm si dispésare voluerit. Si vero hincinde poterūt teneri bn̄ficia iure cōi res expedita eēt. Fede.

¶ † Decimotertio q̄ro an hn̄s ius ad bn̄ficiū possit pmutare cuʒ hn̄te bn̄ficiū, ⁊ nunquid hn̄tes ius ad ré possint dicta sua iura adinuicē pmutare. Jo. an. eo. ti. c. vno. lib. vj. Inn. dt̄ ꝙ nó, qꝛ beneficiorum adinuicem fit permutatio ꝙ nó est hic. alle. ff. de re. pmuta. lib. j. in fin. ⁊ de ꝯdi. cau. da. l. vlti. dicit ét ꝙ in istis casibus rō decre. quesitum. eo. ti. quem pmutationem beneficioꝝ in certo casu pmittit, cessat. Declaro qꝛ si habeo ius per litteras apostolicas ⁊ peto bn̄ficium, tu vero habes beneficiū, quomodo littere apostolice poterunt ad te transire, cum sint psonales, nisi papa mediāte. de offi. dele. p. ⁊. g. cum si. Itē executor apostolicus datus mihi qūo ꝓuidebit tibi, qꝛ nó hʒ in mádatis, ⁊ sic excederet formā mádati, ꝯ illud. de rescrip. cū dilectus. de pbē. si tibi absenti. ij. rn̄. lib. vj. sed ꝯ Host. de rescrip. ad audientiā. lo. ij. ibi. Dn̄t ꝙ ille habés lr̄as ad bn̄ficiū róne reddés ꝙ spūaliū pót adinuicé fieri pmutatio. q̄si in illo casu fiat pmutatio. Rn̄. lʒ Host. róne reddēdo sic ibi loquat, tn̄ nó dt̄ ꝙ fiat pmutatio, sed ideo. h. d. vt excuset illud pactum ne sit simoniacum. nam ibi non fit permutatio. Nā illud ius quod competebat illi ex beneficio literaꝝ in nullum transfert, sed extinguitur per renūtiationé, ⁊ renūtians per hoc aliud speciale consequitur, licet pactione precedente. ¶ † Decimoquarto quero an beneficium cum hospitali vel prestimonio possit permutari. Jo. an. in tit. de re. permu. lib. vj. ⁊ cle. dt̄ ꝙ sic dūmó hospitalia ⁊ prestimonia ꝯcedant in beneficium clericis, alias secus si ꝯcedantur laycis, sed pone ꝙ hospitale sit ꝯcessum clerico non in bn̄ficiū sed vt bono viro ꝯmissum, q̄ꝫ commissionem nó prohibet ꝯciliuʒ Uiennense, nunqd talis clericus habens istud hospitale pót permutare cū beneficio, certe nó video quid prohibeat, qꝛ lʒ hospitale nó sit beneficium non tn̄ est titulus totaliter profanus, sʒ ecclesiasticus est, nec posset vendi sine vitio simonie, per id qḋ legitur ⁊ no. de simo. consuluere, ⁊ accedūt sibi spūalia. de preben. p lr̄as. in cle. Et ex hoc etiam videtur ꝙ duo tales clerici vel layci hospitalarij possint adinuicé hmōi hospitalia pmutare. ¶ † Decimoquinto quero an ille cui comendatum est bn̄ficiū ſm formā decre. nemo. de elec. lib. vj. possit permutare cum beneficio, forte potest dici ꝙ sic, cum titulus cómende sit canonicus, nec interim vacat ecclesia vt no. cōiter in. d. c. nemo, ⁊ forte eodē modo ꝯmendatarij poterunt adinuicé pmutare parrochiales ecclesias sibi cómendatas, ⁊ idē forte potest intelligi de ꝯmendis que fiunt hodie ad vitā potius in fauoré personaꝝ q̄ꝫ ecclesiarum, qꝛ tales ꝯmēdatarij faciūt fructus suos, ⁊ quasi idem sunt ꝙ administratores dati a sede apostolica, vt de elec. is cui. lib. vj. ⁊ is téporibus fuit dubitatū an expirante ꝯmenda vacet de nouo beneficiū, an duret antiq̄ vacatio. ⁊ deliberate respondi, ꝙ durabat antiqua vacatio, qꝛ iste non fuit prelatus, ergo durare intelligitur, donec sit ecclesie de p̄lato ꝓuisum, vt no. vt lit. pen. c. j. in cle. vnde si tpe ꝯmendationis beneficium vacabat in curia sublata, ꝯmēda remanet vacās i curia, si tpe commende facte per papam collatio ad alium pertinebat an ea sublata redeat collatio ad ordinariū, ⁊ Cópo. innuit ꝙ nó casibus no. in. c. cū nobis olim. extra de elec. ⁊ Archi. in eis tn̄ videat qḋ no. Jo. an. post Inno. ⁊ Host. de exces. pla. inter. Fede.

¶ † Decimosexto an hn̄tes manualia bn̄ficia possint inuicé pmutare cū ipsi possint ꝓ sui libito a suis bn̄ficijs reuocari, dóm est sic, qꝛ sunt reuocabiles ⁊ p eorū reuocationé vacāt bn̄ficia, vt no. de supplen. neg. pla. c. vno. in gl. magna. in cle. ad hoc. facit. s. c. pxi. vn̄ hodie ex stilo cancellarie isti prelati mendicantes q sunt reuocabiles a sede apostolica delegantur, ⁊ si velles tenere ꝙ solū ꝑpetui beneficiati possint permutare, adhuc isti poterunt pmutar, qꝛ possunt perpetuo non reuocari, ⁊ hoc sufficit. ff. ḋ condit. inde. l. sufficit, ⁊ facit qḋ no. de rescrip. c. vlti. lib. vj. ¶ † Decimoseptimo quero si isti habentes beneficia manualia permutent auctoritate apostolica an possint pro libito a suis beneficijs reuocari, sicut primo poterant, ⁊ videtur ꝙ non, qꝛ quando papa cófert vel

confirmat alicui aliquem prioratum vel ecclesiaʒ manualē ex certa scientia, iste efficitur obedientiarius pape, vel ad voluntatē ei⁹ detinet ꝛ non ad voluntatem prelati sui, sicut sententia per papaʒ confirmata per inferiorem reuocari non potest, vt de ꝯfirma. vti. vel inuti. c. ij. ꝛ ad premissa facit qḋ no. Inno. Host. ꝛ Jo. an. post eos. de elec. cum inter. R. ꝛ de preben. ꝛ de ꝯfir. vti. vel inuti. porrecta. ¶ In ꝯtrium vr̄ q2 papa permutando intendit alium in loco alterius substituere. Ideo solet poni clausula in literis apostolicis ꝙ non plus iuris ipsis permutātibus intendit in eos trāfferre ꝗ̄ haberent, ꝛ res substituta † in locum alterius eodē dʒ iure cēseri cum illa. vt lite penden. ecclesia. nec papa intendit ꝯsuetudines religionum ꝛ ecclesiaꝝ tollere, ꝛ iuri prelatoꝝ derogare, nisi hoc exprimat. ad hoc de ꝯsti. c. i. de preben. cum ecclesia. ꝛ de consue. c. vlti. lib. vj. de offi. ordi. lʒ. ꝛ de religio. domibus. c. ij. cum similibus. Ad hoc ēt optime facit ꝯstō Bn̄dicti duodecimi. xxxi. de monachis nigris. ꝛ ꝯsti. xiiij. de canonicis regularibus, ꝛ istud placet mihi ꝯria non obstant. q2 intelliguntur qn̄ papa intēdit ex certa scientia illum facere suum obedientiariuʒ ꝛ auferre potestatem remouendi primo prelato. ¶ † Decimooctauo quero an in ꝑmutatione debeat fieri mentio de alijs beneficijs, que obtinent, ad hoc est dicendum quod si permutatio fiat auctoritate ordinariorum, non est necesse qḋ fiat mentio. nā non est necesse fieri mentionem, qn̄ aliquis impetrat ab ordinario. de offi. ord. ꝛ si ab apostolice. in cle. Sed qm̄o ꝓcedit in legato ꝛ in papa, ꝛ vr̄ ꝙ non sit necessaria, q2 in ꝑmutatione nō addit̄ beneficiū bn̄ficio, sed vnuʒ in loco alterius submittit̄, ꝛ sic cessat ambitio. Item ꝑmutatio fit ob necessitatem vel vtilitatem ecclesiaꝝ, vt de reꝝ ꝑmu. questitum ergo fauorabilis ꝛ non est odiosa, sed non fit in ea secreta impetratio vt pʒ de reꝝ ꝑmu. c. vno. lib. vj. in. ij. iij. iiij. v. vj. glo. ¶ Sed ꝯ vr̄ certum est ꝙ maior idoneitas persone requiritur in beneficio curato ꝗ̄ in simplici, vt de prebē. cū illis. j. respon. lib. vj. ꝛ maiorem assiduitatem persone requirit. Pone ergo ꝙ quis hʒ duo beneficia simplicia, permutat vnuʒ ex his cū beneficio curato. certum est qḋ facilius † permittitur quod quis habeat duo simplicia quam simplex ꝛ curatuʒ. Item forte iste erat idoneus ad simplex ꝛ ad curatuʒ. Sed certe ista cōtraria non ob. q2 licet iste loco simplicis recipiat curatum, tamen cum eo intelligit̄ dispensatū, vt teneat vtrunqʒ. de preben. non potest. in fi. lib. vj. Item ad illud qḋ dicis ꝙ forte non est idoneus respondeo, superior nō assentiat ꝑmutationi. Super hoc aliqui distinguunt inter permutationem q̄ fit fauore personarum, ꝛ illam que fit ob necessitatem vel vtilitatē ecclesie, vt in prima debeat fieri mentio, in secunda non. Alij dn̄t ꝙ recipiens pingue loco tenuis debeat facere mentionem, quasi de ambitione notetur. Indistincte credo ꝑmutationem valere nō facta mentione de alijs beneficijs, cum hic non sit impetratio nec collatio simpliciter facta, saluo stilo curie. ¶ † Decimonono q̄ro si duo prelati ecclesiarum collegiatarum velint permutare an possint hoc facere inuitis collegijs, ꝛ est dicendum ꝙ sic, si permutatio fiat ꝑ papam. Nam ex quo papa potest ecclesiam ꝛ platuram ꝯferre eis inuitis, ꝛ etiam transferre, ergo ꝛ ꝑmutare, ꝛ de hoc nō est dubium. Idem de episcopo qui habet ex cōsuetudine vel priuilegio liberam ordinationem ecclesiarum, q2 in illo casu nō interest collegioꝝ ad ꝑmutationem vocari ex quo ad collationem nō vocarent̄. Remanet ergo dubium qn̄ ad capitulum pertinet electio ꝛ ad superiorem confirmatio, ꝛ tunc omnes de hoc tractantes dicunt ꝙ illi quorum est electio, presentatio, vel collatio, habent cōsentire, ꝛ ratio est, q2 nec episcopus ꝛ legatus de latere. de offi. lega. c. iiij. lib. vj. possunt auferre electionem collegio, sed si ꝑmutatio fieret eis inuitis. iam indirecte haberent prelatū sine sua electione ꝛ priuarent̄ potestate eligendi, nec episcopus pōt auferre subditis suis ius ꝯferēdi vel p̄ntandi. de exces. prela. c. ij. xvj. q. vj. c. decernimus, hoc. n. est priuilegium principis ꝛ pape, vt not. de relig. domi. consti. s. vt possit quem suo iure priuare, ecclesiasticus † enim ordo ꝯfunditur si sua vnicuiqʒ iurisditio non seruatur. x. q. i. peruenit. ¶ Licet tamen in legato ecclesiarum collegiataruʒ. s. do. Feder. consuluerit ꝙ talem ecclesiam vnire non potest ꝯtrium tamen seruat̄ † sed nunquid legatus de latere de consensu capitulorū ecclesiaꝝ collegiataꝝ prelatos eorum poterit permutare, videtur hic sentire do. Fede. qḋ sic, ꝛ ita seruatur cōmuniter, sed cōtra, q2 qui non potest conferre nō potest beneficioruʒ permutationem facere, de rerum permuta. questitum. ꝛ c. j. lib. vj. arg. a ꝯrio. Sed legatus ecclesias collegiatas conferre non potest, nec de ipsarum dispositione se intromittere de offi. leg. c. pen. lib. vj. ꝛ est eo ipso irritum si contra fiat vt ibi. vnde videtur sic etiam prohibitum ad dispositionem illarum, quod ēt cum consensu capitoloruʒ illarum ꝛ illorum quoꝝ interest nō possit hoc facere, secus in diocesano qui hoc potest de consensu illorum ƀm Joan. an. ꝛ Archi. contra in. d. c. vnico. ꝛ ƀm hoc potest dioce. quod pōt legatus, ad idem eo. tit. c. vlti. eo. lib. ꝛ in cle. de offi. ordi. c. vlti. ¶ Dicenduʒ videtur ꝙ in collegiatis possit legatus permu. facer̄ sine alicuius consensu cuius intersit, nisi essent patroni layci, q2 tunc non posset plus quā diocesanus de offi. leg. dilectus, ꝛ de iurepatro. cum dilectus. In collegiatis vero non possit etiam de ipsorum quorū interest consensu, sine dioce. In collegiatis ꝛ alijs hoc poterit cuʒ illorum ꝯsensu quoꝝ interest alias non nisi forte dicatur aliud i diocе. quando hoc vult fauore personarum. s. propter necessitatem ꝛ vtilitatem ecclesiarum, ꝛ facit qḋ no. Jo. an. post Host. in nouel. ꝯ postu. c. vlti. de renun. nisi cum pridē. §. propter malitiam. in prin. de preben. auaritie super. ij. gl. Lappus Abbas. ¶ Quia de permutatione beneficiorum habitus est sermo querendum occurrit, nunqd permutatio beneficioꝝ † per episcopum vel alium inferiorem a papa, vt pote apostolice sedis legatum de latere facta non vocatis qui hn̄t eligere vel presentare prelatos vel rectores in beneficijs permutatis valeat. Et si non valet an sit nulla ipso iur̄ vel annullanda, ꝛ nunqd impediat anteꝗ̄ declaretur nulla, vel annullet, electionem vel presentationem fiendam per eos, ad quos electio vel presentatio spectat, dicendum vr̄ qḋ si sunt beneficia collegiata. tunc si fiat per legatum etiam cum cōsensu illoꝝ ad quos spectat electio vel collatio non valeat, ꝛ hoc p. c. pe. de offi. leg. li. vj. Si. n. prohibitio dicti capituli non ꝯprehenderet permutationem, tunc bene valeret etiam sine consensu illorum qui habent eligere, ꝯferre vel presentare, si sint ꝑsone ecclesiastice. Si vero sunt patroni layci, tunc nō valet si contradicant, nec impedit permutationem fiendam per eos, si vero non contradicant valet. Si autē fiat per episcopum dʒ fieri cum consensu illorum quorum interest ꝛ cū ꝯsensu capituli sui. † alioquin est nulla cōtradicentibus illis, ita ꝙ absqʒ alia cassatione vel declaratione poterit collatio, p̄ntatio, vel electio fieri, ad hoc. xvj. q. vij. decernimus, ꝛ de re iudi. cuʒ Bertoldus, si tamen capitulum suum ꝯdicat non est nulla sed annullanda, de his que fiunt a prelato, ea noscit̄, sed si spectaret electio vel presentatio vel collatio ad suum capitulum, tunc eis ꝯdicentibus est nulla sicut ad alios pertineret. Hec vera in permutatione beneficiorum, ꝛ in beneficijs temporalibus, non autem in ꝑmutatione in ꝓprietate ꝛ perpetua. In illa enim etiam in minore requiritur si per episcopum fiat consensus illorum quorum interest ꝛ sui capituli ꝛ expressus, nec sufficit tacitus ꝯsensus in tēporalibus ēt valet secuta ratificatione tacita vel expressa ex tunc, in perpetua vero vʒ ex nunc qḋ factum est. Item in tēporali non audit̄. Item qui facit pretextu solēnitatis omisse, ꝯueniens nolens reuocare quod fecit in ꝑpetua vero auditur ratio via solēnitatis omissa. In temporali est de iure priuato cui renuntiari potest. In perpetua vero est de iure publico cui renuntiari non potest, de for. compe. si diligenti. ꝛ qḋ ibi no. Hec colligi possunt. xij. q. ij. in summa. ꝛ c. sine exceptione. ꝛ c. abbatibus. ꝛ xvj. q. j. possiones. ꝛ c. tp̄is qualitas de his q̄ fiūt a prela. c. j. ꝛ. ij. ꝛ. iij. ꝛ c. ea noscit̄. ꝛ c. tua. ꝛ c. pastoralis. de dona. pastoralis. ꝛ c. iter dilectos, ꝛ de his que vi. cū dilectus, ꝛ de resti. spo. olim, ꝛ de exces. pla. sicut iure. ꝯ elec. nosti. de fil. presby. veniens. de cleri. coniu. de preben. cum in ecclesijs. lib. vj. de reb. eccle. nō alie. dudū. eo. lib. ꝛ cle. eo. ti. si vna de statu mo. ne in agro. §. ad hoc, ꝛ ex his que vtrobiqʒ no. Lap. Abbas sancti Miniati de Florentia. ¶ † Vigesimo q̄ro an sufficiat maior pars illoꝝ quoꝝ interest ꝯsentire, ꝛ est dōm ꝙ sic, qn̄ propter necessitatem vel vtilitatem ecclesiarum fit permutatio. secus si permutatio sit voluntaria, per id quod no. de ꝯsti. cum omnes, ꝛ in hoc concordat Jo. an. eo. tit. c. vno. lib. vj. Inn. ꝛ Pau. eo. ti. c. vno. in cle. ¶ † Vigesimoprimo q̄ro an distinctio ꝓxima vendicet sibi locum si pertineat presentatio ad patronos laycos vt ad singulos, iō dixi, q2 si vniuersitas laycoꝝ esset, pariter seruaretur in ea distinctio. s. proxima, ꝛ vr̄ quod illa diffinitio non habeat locum, q2 in re cōi vt singulis potior est ꝯdō prohibentis, vt no. in. c. cum omnes de ꝯsti. ꝛ de reg. iur. in re cōi. lib. vj. ꝛ sic vr̄ requiri consensus omnium, sed ꝯ, nam in p̄tronis laycis quo ad p̄ntationem nedum maior pars omnium, sed etiā minor pars respectu aliarum partium sufficit, vt. j. de iure patro. c. iij. Credo qḋ ꝑ istud. c. ꝛ fauore ecclesie, ꝛ per casus exceptos in regula in re communi qḋ eadē distinctio sit seruāda in casu isto, vt in superiorib⁹. ¶ † Vigesimosecūdo quero si episcopus non hʒ ꝯfirmatioēʒ vel collationem in ecclesia, sed capitulum vel alius prelatus, an eps possit expedire sine illo, dic quod non, vt. s. §. xix. sed an ille inferior possit hoc facere sine episcopo. Host. Jo. and. ꝛ Archi. in. c. vnico. li. vj. Dn̄t ꝙ nō, q2 cū permutatio sit regulariter, vt de preben. maio. ꝛ in casibus in qbus inueniat̄ episcopis concessa, inferiores ab

riores ab episcopo hoc sua temeritate attentare non debent.

37 ¶ Uigesimotertio quero † an inferior ab epo possit hoc ius prescribere puta capitulū, Archid. in ecclesiis sibi subiectis, ꝛ est dicēdū qđ sic qa iste nō est actus q ptineat ad ordinē epis. sed potius ad dignitatē. vel ad iurisditionē, ꝛ talia bñ prescribunť p inferiores ab epo, vt de pscrip. auditis, ꝛ. c. cū oliz. ꝛ de exces. pla. accedentibus eo. mō prescribūt ius vniēdi, vt no. Jo. an. de sta. mon. c. j. §. ad h. in cle. idē dōm est de illis q habēt episcopalē, vel quasi iurisdictionē, in loco, ꝛ maxime de qbusdā abbatibus q nō dicūtur esse in aliquo epatu vt farsensi, ꝛ subarcēsi, vt dicit Benedictus duodecimus. in. c. j. de monachis nigris, ꝛ ad hoc facit ꝯ pui. c. abbates. lib. vj. ꝛ de rebꝰ eccle. nō alie. c. j. in gl. innuit. in cle.

38 ¶ Uigesimoquarto quero, sūme vtilis † est pmutatio ecclesijs ꝛ illi quorū interest nolunt cōsentire, an eps cū ꝯsensu capituli possit pmutationē bñficioꝝ facere illis inuitis, ꝛ vř qđ nō per id qđ no. ꝯ. §. xix. Sed ꝯ nā epus cum. c. suo possunt facere maiora. s. vnire, ꝛ diuidere ecclesias, ꝛ perpetuā substractionē vni ecclesie facere, ꝛ alteri dare, vt de excessib. prelato. sicut ꝛ de rebus eccle. c. ij. in cle. eod. tit. c. j. lib. vj. ꝛ no. de religio. do. constitutus, ꝛ de ecle. edificā. c. iij. ¶ Credo primū esse verū, qꝛ ista vera vēdicāt sibi locū in suis casibus tm̄. Item nō est proprie alienatio si res de vna ecclesia ad aliā trāsferť, vt de his q̄ fiunt a prelat. cum ad apostolicā, qđ non est in casu nostro, Itē qꝛ aliter pōt ꝯsuli vtilitati ecclesiaꝝ quā cū iniuria eligētiū puta qđ inutiles remoueanť, ꝛ alij eligant boni, lz meliores inueniant. de elec. cum nobis olim.

39 ¶ Uigesimoquinto quero † an aliqui possint cogi inuiti ad pmutādū. ꝛ vř ꝙ nō qꝛ nemo cogiť recipē bñficiū, vel dignitatē ecclesiasticā, lz aliud sit in honoribus secularibus, vt not. Inn. de his q̄ fiunt a ma. par. ca. c. j. ꝛ pōt pbari iure de elec. quā sit, ꝛ ꝯ pb. si tibi absenti. lib. vj. ad idē. lxxxij. distin. gesta. cū si. ¶ Sed ꝯ naz inuitus cōpelliť quis recipere ordines, de eta. ꝛ quali. c. q̄ris vbi vř dari ptās epo trāsferēdi psonas de loco ad locū si viderit expedire, vbi dicit Host. ꝙ illa pmutatio ē cōmēdabilis, cū ad eā inuiti cōpellanť, ꝛ p h facit. xl. disti. c. ante oia. ꝛ. xxiij. q. iiij. displicet ꝛ. viij. q. j. in scripturis, ꝛ qđ ibi no. h ēt vř tenere Inn. ꝛ Host. de renū. nisi. §. pp malitiā in gl. mag. ꝝ. si psecutio est exterior, vbi dicunt ꝙ si periculū destructionis ecclesie iminet

40 † vel magnū scandalū si platus nō cedat cogiť inuitus cedere, dū tñ bonū cābiū alterius plature vel dignitatis sibi assigneť alleg. de reg. iu. lz. vij. q. j. mutationes. ꝛ. c. scias ꝛ sic dñt posse intelligi de rerū permu. quesitū sup. h. d. Jo. vij. q. j. eps de loco qđ nō pōt cogi p epm trāsire ad maiorē locū, qꝛ nemo cogiť crescere inuitus allegat. c. ꝯ. alle. Bar. ibi ꝯ qđ pōt qꝛ episcopus maiora pōt allegat. de exce. prela. sicut, ꝛ de etate ꝛ quali, queris. Paulo placet opi. Jo. vt ipse not. de rerū pmu. c. vno. dicēs qđ ad equale bñficiū transire cogi pōt inuitus, ꝛ in hoc plz vbi opi. Host. nō tñ ad maius do. Guido nūc episcopus concordiensis nepos oliz dñi Guido. archid. Boñ. in sua disputa. qua quesiuit, an optio habeat locum in beneficijs pmutatis, dt qđ credit qđ eps non potest cogere clericū ad renūciādū suo bñficio, vt recipiat vilius, Archi. in. c. eps de loco approbat opi. Host. vbi necessitas, vel vtilitas ecclesie exposcit. per. c. queris nō distinguēs in qualitate beneficij. Item idē Archi. de rescrip. si pp in ver. vacabunt li. vj. in. fi. gl. innuit

41 ꝙ † qdā est permutatio volūtaria quedam necessaria que fit superioris officio quasi dicat fit ista scđa inuitis bñficiatis. Jo. an. in. c. quesitū. in verbo, personas dicit, ꝙ volētes quasi dicat non iuitus, sz i. c. nisi. §. pp malitiā recitat vba Inn. ꝛ Host. nihil addens vel minuēs. ipse Jo. an. in. c. nisi in perpetua. super gl. morte. post verba Archi. dt qđ qdā est permutatio necessaria, ꝛ intelligo. i. fcā partibus inuitis superioris officio. ¶ Satis pōt sustineri quod si nec per dationē coadiutoris, nec alio mō pōt cōsuli necessitati ecclesie, ꝙ inuitus possit trāsferri, ita ꝙ fiat bōa recōpēsatio sibi in alio beneficio, vt sic publica vtilitas pferať, vt ꝯ maio. ꝛ obe. cū inferior in fi. nec miruz cū ipse beneficiatus nō sit dñs, sed quidā pcurator, vel dispensator. de dona. c. ij. eps vero.

42 † est preordinator in cunctis. xxv. distin. c. j. ꝛ cura totius ditionis ad eum pertinet. x. q. j. per totū, ꝛ sic non ob. ff. de reg. iur. id qđ nostrum est sine facto nostro ad alium transferri non pōt hinc est ꝙ fit vnio, ꝛ diminutio eo inuito de re. eccle. si vna in cle. Et siue sit pmutatio, siue sit trāslatio fiat cū cōsilio capituli sui, quēadmodū hoc seruari dꝫ in collationibus, ꝛ institutionibus. de his que fiunt a prela. nouit. ꝛ. c. quāto. nisi hoc vt solus faciat p̄scrip. eo. tit. ea noscit, ꝛ de ꝯsuetu. c. ij. li. vj. cū si. ¶ Et qđ dixi ꝙ inuitus pt trāsferri, intelligo non precise, sed vt de nollēte fiat volens per substractionē prouētuū bñficij, Fede. Additio Lappi ad pdicta bene faciunt q̄ no. Jo. and. in nouella. de postu. prela. c. vltimo super ver. volatum. de reg. iur. quod ob gratiam. lib. vj. per quem videtur posse dici quod predicta non habeāt locuz in episcopis, ꝛ in religiosis qui velint nolint transferri possunt. Et forte idem in curatis propter rem publicam maxime, licet secus in fi curatis ratio, qꝛ curati astricti sūt iure publico pp̄ter curaz non curati vero non. hinc est ꝙ curati non possunt habere aliud bñficiū curatū, ꝛ pmū dimittere sine superioris licentia i curato ꝝo sic. sz que no. Jo. an. in nouel. de preb. ꝯ multa sup ṽ. puatus quo ad primos. ꝛ Archi. vij. q. j. ꝙ periculosuz quo ad secūdos.

43 ¶ Uigesimosexto queriť † an vicarius seu officialis epi, q alſs nō pōt cōferre, possit pmutare duos platos, quoꝝ electiōes, si de nouo essent electi, posset confirmare. Solu. dicēdum est quod nō duplici ratione. prima fm opi. Innocē. que placet Paul. ꝛ Joan. and. non improbat. de renuntiationibus. c. vno. in clemē. dicētis quod in dubijs ille pōt renuntiationē recipere qui potest quem inuitum destituere. Sed vicarius non potest destituere, vt de officio vicarij. c. ij. libro sexto. interpositio habiliter de officiali. Naz vicarius pōt destituere fm Guil. in clemen. de offi. vicarij. ca. vno quod non placet, quia talis actus requirit speciale mandatū destituendi. adhuc obst. ratio sequens. scilicet quia conferre nō potest. In permutatione vero habet interuenire renuntiatio ꝛ colatio. vt de rerum permuta. c. vno. in cle. vt dixi supra in. i. c. ꝛ qa capitulum vacāte sede. potest vtrunqz, nisi quādo collatio ad solū epm pertinet, poterit autorizare permutationibus. vt no eo. ti. c. vno in cle. per Jo. an. et Pau. de here. c. j. in ver. capituli. in cle.

44 ¶ Uigesimoseptio q̄ro, † dictū est supra ꝙ in pmutatiōe dꝫ interuenire renūciatio ꝛ collatio, q̄ro an sufficiat si eps pmutare volētibus ꝛ petētibus renūciationē admitti ꝛ collationē hincinde fieri dicat, plz nobis ꝛ pmutamus vos. Et vř ꝙ sic, vt hac breui locutiōe verborū videanť isti renūciasse ꝛ eps acceptasse ꝛ ꝯtulisse. ff. de vulga. ꝛ pupil. substi. l. iā hoc iure. ad idē qđ no. Inn. de preben. iter, vbi dicit qꝛ permutātes hñt ius i beneficijs permutatis statim ꝙ superior suā auctoritatē interponit. optime facit qđ no. Jo. an. post Hosti. de his que fiunt a prelato, ex ore. vbi dñt ꝙ si eps ꝯfert beneficiū de voluntate beneficiati valet collatio. qꝛ ille vř renūciasse, ꝛ eps acceptasse. Solutio. De subtilitate iuris posset sustineri hec opinio. tamen tutius, ꝛ securius est vt ēt consulit Hosti. in. c. ex ore. ꝙ fiat expssa renūciatio, ꝛ collatio. ꝛ sic seruat consuetudo. probatur in. c. vnico. de rerum permu. in clemen.

¶ Uigesimooctauo q̄ro an hoc i bñficijs seu i pbē. pmutatis hꝫ

45 locū optio de q̄ loquiť de cōsue. c. vlti. lib. vj. ꝛ vř ꝙ sic, † qꝛ in pmutatione interuenit renūciatio tacita vel expressa. vt sepe dictū ē. g hꝫ locū optio de ꝯsuetudine sz quā pbēde vacātes psit optari. Itē papa per collationē quā facit vel fieri mandat nō vult illā vel aliā ꝯsuetudinē tollere, vt probať in. d. c. vltimo. ꝛ de pbend. cū in ecclesia. lib. vj. ꝛ de ꝯsuetudine, olim. ꝛ de ꝯces. prebē. c. ex parte. imo nec per constitutionē suā vult tollere vel preiudicare rōnabilibus statutis ꝛ consuetudinibus ecclesiarū, vt de ꝯstitutio. c. j. lib. vj. ergo nec per collationē que interuenit in ipsa permutatione debet preiudicare dicte consuetudini. Itez permutantes sciūt ꝛ scire debuerunt consuetudinez ecclesie, ꝛ sic non possunt ignorantiam allegare, nec debent impugnare quod defendere tenentur. de na. ex li. ven. c. vno. ¶ In contrariū videť ꝙ non habeat locum per decre. vnicā de rerum permu. lib. vj. ꝛ eod. titu. c. vno. in clemē. vbi dicitur collationem alijs factaz non valere. Dominus Guido nūc episcopus Concordieñ. nepos olim Arch. Bono. hanc questionem disputans tenuit ꝙ de rigore iuris habeat locum optio, fundans se specialiter super eo quod dictum est ꝙ

46 † in permutatione interuenit vacatio. nec ob. c. vnicū de re. pmu. in. vj. qꝛ ibi pmutantes ex toto priuātur iure suo si locus fuisset expectantibus. in casu vero nostro saltem prebenda que remanebit non optata dabitur permutanti. Pau. vero tenet contrariuz per illa iura nouissima, respondens ad capitulum vltimum de consue. lib. vj. ꝙ vbi mandabať puideri de beneficio nulli alij de iure debito, ꝛ sic ibi non fit iniuria expectanti. Sed in permutatione mandatur certa beneficia conferri. ꝛ cum decreto. Itē in expectatione notatur ambitio nō sic in permutantibus. do. Azo. doctor Boñ. idem tenuit cū domino Concordiē, sed do. Jo. an. in. c. vlt. de ꝯsue. lib. vj. in nouella, non eligit, sed dicit ꝙ si quis vult tenere locum esse optioni, potest responderi ad capitulum

47 vnicum. in cle. hoc modo vcz, ꝙ ibi prohibeť collatio, † sed in optione non interuenit collatio, sed antiquior canonicus sue antique institutioni, ꝛ consuetudini ecclesie inherens preben. vacantem sine collatione optat. Sed salua reuerentia tāto debita patri, intentio concilij Uieñ. est quod beneficia vacantia ex causa permutationis nedum non conferantur alijs, sed cōferanť ipsis

qui ex causa dicta resignauerūt, omnis ergo modus, ⁊ via p̄ quā permutantes suo voto frustrant̄ in perpetuū vel ad tépus in totuz, vel in ptē prohibent̄, alias illuderet̄ eis ꝯ mēté, ⁊ verba concilij, ⁊ facit qḋ ipse Jo. ibi no. in gl. pe. in fi. ⁊ in hac opi. semp fui, ⁊ in ipsa pseuero. Et ad illud qḋ dicebat̄ ꝙ prebé. nō oblata poterit cōferri perpetuanti. Rn̄deo nō renūciauit ob hāc cām permutare volēs, vt haberet illā, sed vt haberet illā quā ille cū quo permutar̄ volebat obtinebat, alias fit sibi illusio. Jtē pone ꝙ preben. que remanet non optata habeat onus sacerdotij vel aliud onus cuius iste permutās nō sit capax, vt de preben. ei cui lib. vj. ergo remanebit sine pbēdā. si dicat̄ ꝙ expectet sequēté, rn̄der̄ ꝙ nō renūciauit sue, vt expectaret vacaturā, sed vt haberet illā ꝙ̄ resignauit ille cū quo voluit, ⁊ pmutare tractauit. Fede. ¶ Addi. Lap. de albergotis. Circa istā māuz potes dicere sic aut ꝯstat talē ꝯsuetudinē extēdi ad vacationē, ēt per permutationē, aut cōstat non extendi, vt qꝛ sic obtētū, aut dubitatur. Primo casu aut

48 subdistingue ꝙ † aut illi quorū interest ꝯsenserūt permutationi, aut nō ꝯsenserūt. Et si ꝯsenserunt, aut simplr̄, aut nō simplr̄, sed reseruādo sibi ptātē optādi, ⁊ si reseruando, aut tali reseruationi ꝯsenserūt pmutar̄ volētes, aut nō ꝯsenserūt, si simplr̄ ꝯsenserūt, ñ est locus optioni, sed si nō ꝯsenserunt, secus, quasi primo casu sit reseruatio vestita coherentia ꝯsensus, sed vltimo casu nuda, ⁊ facit qḋ no. Jo. an. post Host. de elec. cumana, ⁊ de reg. iu. in ḡnali lib. vj. Si vero nō ꝯsenserūt permutationi habentes ius optādi tūc iterū subdistinguit̄, qꝛ aut superior q possit puta legatus tali ꝯsuetudini p clausulā nō obstā. derogat, aut nō derogat, pmo casu nō est loc⁹ optioni, secundo casu subdistingue, qꝛ aut pmutantes sciebant aut scire debebāt talē ꝯsuetudinē, aut nō. primo casu est locus optioni velint nolint. nec possunt ad priora beneficia redire, secūdo casu est locus optioni, vel si nolunt stare optioni possunt ad beneficia redire, si cōstat nō extēdi nō est locus optioni aliquo casu. Si vero est dubiū quo casu procedit qḋ, tūc est dōm ꝙ nō sit locus optioni, vt potius stemus iuri permittēdi permutationē fieri, ⁊ volēti vt permutata beneficia consequant̄ vt in iuri.

49 alle. in gl. ꝙ̄ † ꝯsuetudini q̄ in dubio iuri derogare nō dꝫ. pōt tñ ēt isto casu distingui ꝙ aut permutatio fit per superiorem ad instātiā permutare volētiū, aut ꝓprio motu superioris pmo casu subdistingue. qꝛ aut fit in fauorē iuris ꝑuati. s. pmutare volētiū, aut iuris publici. s. ecclesiarū. primo mō locus sit optioni. ratio qꝛ hec est pmutatio odiosa ⁊ ꝯsuetudo fauorabilis, ⁊ iō dꝫ interpretatio pro ꝯsuetudine fieri, ⁊ extēdi ad instar legis. ad hoc de offi. archi. dilecto, ⁊ qḋ ibi no. Si vero in fauorem iuris publici, tunc nō sit locus optioni, ⁊ idē qñ fit proprio motu. ad hoc ḋ pbē. si plurib⁹ lib. vj. ⁊ de rescri. cum aliquibus ⁊ c. si perpetua debita de pre. si beneficia, ⁊ c. cū i ecclesia, ⁊ c. si a sede. eo. li. in. c. le. vt li. pēdē. si duobus. §. neutro aūt. ⁊ qḋ no. Jo. an. de rerū permu. c. j. in nouella li. vj. hoc nō omitto qꝛ in omni casu pbēdā dimissā per optionē obtinere poterit is q obtinere poterat optatā rō. qꝛ illa dimissa hr̄ p illa optata, vt de reg. iur. is q lib. vj. ⁊ c. ecclesia, vt lit.

50 pen. Lapus. Abb. ¶ Uigesimonono quero. s. ꝙ̄tū † tps superior in cuius manibus sunt resignata beneficia ex cā permutationis teneat̄ illa cōferre sup. h. d. Pau. de rerū pmu. c. vno. in cle. qḋ nō est tps prefixum a iure, sed cōpellat̄ per superiorem ꝯferre si negligens esset ad hoc de iure patro nullus. Et simile no. Pau. de reli. domi. c. ij. in cle. vbi dicit ꝙ nō est tps prefixum a iur̄ intra qḋ hospitalia cōmittant̄, ⁊ idē no. de executione. ḋ prebé. c. pe. eo. li. ⁊ idē in electoribus Jmperatoris vt not. de reg. iur. c. ij. lib. vj. ⁊ idē in receptionibus canonicorum, vbi numerus non est certus. vt no. Jo. an. post Host. de elec. cum ecclesia, ⁊ de cōces. pb. ex parte, sed isto casu in. c. ex parte. nō est mirū, qꝛ ibi non dicunt̄ vacare canonicatus, vel pbēde. vt ḋ pbē. c. dilecto sed ꝯ de cōces. preben. c. ij. Solu. ibi vacant beneficia simplr̄, h. s. in casu pmutatiōis vacāt ḃꝫ quid, vel ex cā, itē ibi collator habebat libertatē in dādo cui velle, h ꝓ neēio astringit̄ his que resignauerāt ex cā predcā, ista rō posset impugnari p id qḋ no. Jo. an. de elec. publicato in fi. in nouella. post Uin. compo. Pet. ⁊ allegāt ꝙ postꝙ̄ nominauerūt deuoluit̄ potestas eligēdi ad supiorē. qui debet eligere illū nominatū in scrutinio. ⁊ ibi Compo. clarius quam Jo. an. exprimit de spatio trium mensium melior ergo ratio sit, qꝛ in hoc casu non est tempus expressum in iure. Compellatur ergo p superiorem, ⁊ si monitus non expediat intra terminum cōpetētē sibi assignatū hoc faciat superior ad hoc de offi. ordi. irrefragabili. §. excessus. ⁊ c. quanto. cum si. Ad quod facit qḋ no. de supplen. neg. prela. c. j. lj. vj. ⁊ Jo. an. post Host. contra Jnn. de elec.

51 cum ecclesia vulterana. Federicus. ¶ † Additio Lappi Abb. posset probabiliter dici ꝙ si superior qui renunciationem recepit ex causa permutationis fiende tertio reqsitus renunciantib⁹ non contulerit, vel in prima, vel in secūda requisitione id facere nolle dixerit est in optione renūciantiū an velit superiorem aliuz adire, vt conferat beneficia resignata, vel a permutatione fienda desistere, ⁊ ad suū bn̄ficiū quilibet ipsorum reuerti, qḋ libere licet eis ad hoc facit de pre. si beneficia lib. vj. facit ēt de supplē. negli. c. j. ⁊ de offi. ord. irrefragabili, ⁊ qḋ vtrobiqꝫ no. p Host. ⁊ Jo an. and. de loca. potuit, ⁊ de appel. ab eo ⁊ clemen. ꝙ̄uis rigor. eo. titu. ⁊ idem forte erit elapsis sex mensibus a tempore renunciationis, ⁊ ipsius receptionis. Lappus Abbas.

52 ¶ Trigesimo quero † an pmutatio facta per episcopuz ꝯtēptis his quorū interest, puta collatoribus, vel electoribus vel patronis, sit nulla ipso iure, vel annullāda per sniam. Pau. eo. titu. c. vno. dicit ꝙ cōsensus istoꝝ pōt interuenire añ ⁊ post. ⁊ p hoc dat intelligere qḋ nō sit nulla, sed annullāda. nā si fuisset nulla nō posset ratificari per subseqūtem consensum. de elec. auditis. cum si. Et qḋ sit annullanda p sniam vr̄ p. c. qḋ sicut. de elec. de preb. cuz in ecclesijs. lib. vj. Optime facit de his q̄ fiunt a prela. ea noscit̄. vbi contēpus cōsensus totius capituli vel maioris partis reddit actū annullandū. s; expositionē Host. ⁊ Jo. an. i ver. ꝯuenit ḋ rōe ḋt rōne cōtempus. alle. de elec. qḋ sicut. §. si aūt. ergo innuit annulandum esse. ad idē etiā vr̄ casus de iure pa. illud in fi. Sed ꝯ de his q̄ fiunt a prela. c. i. ibi, irritas. xij. q. ij. sine excep. xv. q. vij. decernimus. qḋ enim in aliquorū pn̄tia necesse est fieri, si id nō fiat, nō vꝫ, qḋ agitur, vt le. ⁊ no. de offi. dele. cām matrimonij. Jtē non

53 † dꝫ concedi vna via quod alia denegatur. de ꝓcu. tue. sed si eps confert plebē vbi ad capitulū pertinet electio, collatio nulla esset etiā si legatus de latere conferret, vt de offi. deleg. c. iiij. lib. vj. Et sufficere debet illud vulgare qḋ pro non dato hr̄ qḋ ab illo dat̄ q de iure dare nō potest, vt de iure pat. qḋ aūt. cū si. ergo collatio quā faciet per viā permutatiōis nō valebit. Placet mihi qḋ sit annullanda non nulla per prima iura, ⁊ ratio est quam dixi. s. §. ij. qꝛ iste actus permutādi seu auctorizandi principaliter depēdet ab episcopo, ꝙ̄uis collatio ad eū nō ptineat, nō est ergo defectus ex parte facientis, lꝫ male faciat contēnere quorū interest nō obstant iura que innuūt collationem nulla, qꝛ loquuntur in eo casu in quo eps nō dꝫ requiri. ⁊ in quo eps non hꝫ collationē. sed in pmutatiōe secus, vt sepius dictū est. ⁊ sic loquit̄. c. decernimus nō obst. c. sine exceptio. qꝛ ibi potest dici ꝙ sit casus specialis, vt ⁊ bona ecclesie melius ꝯseruent̄ fm Host. de his que fiunt a pla. c. j. non est nulla sed annullanda. non obst. c. causam, qꝛ ibi actus iudicandi pertinebat ad plures equaliter ⁊ simpliciter. ⁊ sic vnus spreto altero nihil facere potest, sed in casu nostro principaliter ptinet ad vnū, vnde illi quorū interest, puta eligere, conferre vel p̄sentare non faciunt permutationem, sed permutare volentibus, ⁊ superiori pmutationē facienti habēt ꝯsentire, que sunt diuersa.

54 ff. de ver. signi. aliud † est vēdere, aliud est vēditioni ꝯsentire. qḋ no. de pbē. cum illis. in fi. ij. col ver. itē mutatis terminis. Feder. ¶ Addi. Lap. Abb. ⁊ fm hoc non poterunt illi qui debent permutationi consentire antequā casset̄ collatio ex pmutatione fcā ꝯferre, eligē, vel pñtare, ⁊ si fiat nō vꝫ. de ꝯces. pb. c. ij. sec⁹ vr̄ qñ ñ ex cā permutationis hoc fieret, tunc enim videt̄ ꝙ propterea nō impediat̄ collatio, electio, seu pmutatio fienda per illos ad quos spectat, sed libere fieri poterit absqꝫ alia cassatione ꝓuisionis p superiorē facte fm ea q̄ notan. de exces. prelato. inter dilectos. p Jo. an. post Jnn. ⁊ Host. posset ēt forte dici ꝙ si legatus etiaz de latere conferat ex cā pmutationis ecclesiā collegiatam nō consentientibus quorum interest nō valeat collatio legati nec impediet collationem vel electionē illorum ad quos spectat, sed libere fieri poterit absqꝫ alia cassatione prouisionis per superiorem facte. fm ea q̄ no. de exces. prela. inter dilectos, ⁊ per Jo. an. post Jnn. ⁊ Host. Posset ēt forte dici ꝙ si legatus ēt de latere conferat ex cā permutationis ecclesiam collegiatam non consentientibus his quorum interest, non valeat collatio legati, nec impedit collationē, vel electionē illorū ad quos spectat, facit ad h. c. de liberatione. j. rn̄. de of. dele. li. vj. rō qꝛ legatus nō pōt h absqꝫ ꝯsensu illoꝝ, imo est ꝓhibitus, vt ibi, ⁊ forte nō esset ꝯ ius dicere ꝙ talis legatus ēt de consensu capituloꝝ ecclesias collegiatas pmutare seu ex cā permutationis conferre nō posset, ⁊ hoc p dictū capi. de liberatione, eps vero cum illoruz consensu permutationē facere poterit, alias nō, ⁊ si eā faciet eis ꝯdicentibus non valebit nec impediet electionem presentis collationis fieri, ratio, qꝛ episcopus non potest eam facere sine illorum consensu, ratio qꝛ non facit fm ius, sed contra vnde habet locum ratio iuris non prestat de reg. iur. lib. vj. pendet tamē nullitas ab eis, vt si consentiant, valeat, si contradicant nō valeat. ⁊ vide quod habetur, ⁊ scripsi supra

55 supra in.xxix.§.lappus Abbs. ¶ Trigesimoprimo quero † in
tra quantū tp̄s hi qui cōtēti sunt in permutatione possint agere ꝯ
cōtēptu, ⁊ idē pōt q̄ri de eo qui fuit cōtēptus in colla. dōm vide
tur, ꝙ si p̄mo tacite vel expresse cōsenserit nō audiat̄ de his q̄ fi.
a ma.par.ca.ex ore. ⁊ de appel. ꝯcertationi li.vj. vel audiat̄ itra
sex mēses a tpe scientie cōputādos ſm Host. alle. de cōces. p̄bē.
q2 ⁊ vt lit. nō cōte.§.si vero de his q̄ fiūt a p̄la.c.ij. secus i electio.
vt ibi no. Jo.an. ex quo nō cōparuit intra tp̄s editi saluo qd h̄r q
matri.accu.pos.c.vlt. de illis q verisimilr̄ pmutationē ignorare
potuerūt. ¶ Trigesimosecūdo q̄ro sepi⁹ dcm̄ ē.s. ꝙ reqrit̄ aucto
ritas ep̄i lꝫ ad inferiorē pertineat collatio. vel institutio. Modo
56 querit̄ an † collatio, ⁊ renūciatio dꝫ fieri in manibus ep̄i, ⁊ p epis
copū cōsentientibus quorū interest, an vero renūciatio in mani-
bus eorū, ad quos alias ptinebat autorizāte episcopo. Et vr̄ qd
in manibus illorū ad quos ptinebat. ad simile eius qd h̄r. xj.q.ij.
placuit. ⁊ c. abbatibus. ⁊. xxvij.q.iiij. inuētionibus ex q̄bus p̄ba
tur qn̄ alienatio faciēda est p aliquē p̄latū qd ille p̄latus alienat
consentiente, ⁊ autorizante episcopo. Itē ex ꝯrio sequeret̄ h̄ ab-
surdū qd si in manibus episcopi fieret hec renūciatio. ⁊ p eū col-
latio, qd in p̄xima vacatione episcopus posset dicere se esse in q̄-
si possessione ꝯferendi, qd nefas est sentire. ¶ Sed Jo.an. ⁊ pau.
in.c.vno eo.ti. in cle. dn̄t qd ep̄s totū expediet, ꝯsentiētib⁹ tn̄ his
quorū interest, ⁊ h̄ēt vr̄ p̄bari p.c. q̄situ. eo.ti. in fi. ⁊ ex h̄ seqt̄ h̄
nouū, ⁊ mirabile, qd eccl̄ia ꝯsueta reformari p viam electionis, ⁊
ꝯfirmationis vel p viā p̄ntationis, ⁊ institutionis reformabitur,
nunc per viā collationis per ep̄m vcꝫ q alias nō habebat confir-
mare vel instituere. Sed certe hic nullū incōueniēs ex quo cōsen
tit cuius interest. ⁊ est si. qd no. Host. in sum. de iu.pa. in fi. vbi dt
ꝙ patronus pōt recipere ecclesiā vacantē ab episcopo, lꝫ ad epi-
scopū nō pertineat collatio, sed insti. ⁊ idē no. Jo.an. post eū, de
iu.pat. p verstrs. nō ob. qd alle. qd fieret preiudiciū ⁊c. nā illd ha
beret locū vbi simplr̄ ep̄s cōferret, vt de cā pos. ⁊ p̄prie.c. vlt. cū
57 si. ꝙ nō est i casu nostro. ¶ Trigesimotertio q̄ro pone, † qd due
ecclesie sunt vnite canonice mense cuiusdā monasterij, volunt re-
ctores ipsarū permutare. querit̄ nūqd possint, maxie nō ꝯsentiē
te mona. ⁊ est dōm qd nō, q2 cū iste ecclesie sint facte ꝯ mēse am-
modo vacare nō possunt, vt de exces. p̄la.c. vno ver. quidā. in cle.
nō pōt interuenire pmutatio, cū in ea fiat b̄n̄ficioꝝ vacātiū colla
tio, vt sepius dictū est. Ad hoc facit. viij. declaratio sup constitu
tione execrabilis. Jo.xxij. vbi dr̄ ꝙ si ecclesia erat canonice vni-
ta, ⁊ postea eā vigore dicte ꝯfirmatiōis dimitti cōtingat n̄ cadit
sub illa reseruatiōe q2 n̄ vacat, ex ꝯrio sequereret̄ absusdū qd isti
possent permutare, ergo ⁊ alij, ⁊ sic deinceps, ⁊ sic vnio nō habe-
bit ꝯsideratū effectū, ⁊ nō subueniret̄ mēse mona. cuius tenuitas
fuit cā vnionis, ⁊ idē de beneficio extincto. vt de hoc vlt. not. Jo.
an. eo.tit.c. vno. in nouella. lib. vj. ¶ Trigesimoquarto quero po
58 ne qd numerus † vigenarius canonicorū est restrictus ad nume-
rum duodenū, ⁊ hec restrictio facta est legitime, ⁊ iurata, ⁊ sic or
dinatū est in ea, ꝙ cedētibus, vel decedētibus canonicis nullus
substituat̄, donec sit deuentū ad numerū duodenū, mō duo ꝯ isto
numero excesso volunt permutare aliqd auctoritate legati, nun-
quid possint. dic qd nō per ver. qui vero. s̄.§. proximo. ⁊ q2 lega-
tus nō pōt tollere statutum de ecclesia, vt not. Archi. de preben.
si a sede. lib. vj. Federi. ¶ Additio Lappi Abba. si statutū non
sit autorizatū p papā, ⁊ si sit p statuētes iuratū lꝫ n̄ obsistat ipetrā
ti de iurato statuto mētione nō fcā, vt in.c. ꝯstitutis. de rescri. ⁊ ēt
statuenibus, vt in.c. dilectus. de p̄bē. ⁊ de iureiuran. debitores
non tamen videtur obstare legato de latere cum saltē ad māda
tum ipsius facta mētione de iuramēto possit ⁊ debeat sine metu
periurij veniri cōtra. Est enim in iuramēto superioris autoritas
excepta. vt de iureiur. venientes. in. fi. prout ēt ibi no. vnde si qs
iurauit nō exire domū intra quindecim dies, ⁊ interim citetur a
iudice, tenetur parere. nec erit trāsgressor iuramēti vt no. Arch.
xv.q.vj. autoritatē. ⁊ Guil. in Specu. de citatione.§.j. versic. qd
si quis. Joan.an. de appel. cum parati. in nouella. ¶ Trigesimo
59 quinto quero † pone retēto eo. themate ꝙ pmutatio fiat p illos
qui ferūt statutū an valeat pmutatio. ⁊ videt̄ qd nō, q2 dicitur p
cōtrariū actum resuscitasse numerū, vt de consti. cū accessissent.
in fi. Solu. huius questionis dependet ab illa q̄ queritur an tene
at receptio canonici cōtra statutū iuratū. Archidia. dicit qd nō
vt not. de p̄ben. si a sede. lib. vj. Jo.and. dicit qd receptio tenet,
sed sunt periuri, vt not. de prebend. dilecto. Sed Pau. de reg.
c.j. in cle. dicit qd nō sunt piuri, ⁊ receptio tꝫ q2 recipiēdo capitu-
lariter tacite reuocāt statutum, ⁊ statuto sublato iuramētū nō li-
gat, sed cū istud statutū nō potuerit h̄re vires nisi episcopo auto
rizante, vt in.c. penul. qūo soli canonici p̄nt p ꝯriū actū reuocare

60 statutū, q2 nō p̄nt expresse. vnde equior vr̄ opi. Archid. † vt qc-
quid fit ꝯ licitū iur̄m sit nullū. ad hoc de rescri. si diligēti, ⁊ scdm
hoc nō vr̄ pmutationē valere de hoc no. Jo.an. ꝯ rerū permu.c.
vno. li.vj. in nouella si volumus tenere receptū canonici ꝯ iurꝫ va
lere, vt dicat̄ ordinatio tacite fuisse sublata qd pmutationi cōsen
serunt q ordinationē fecerūt, tūc dicemus permutationē valere,
quasi tacite numerus vigenarius sit per ꝯrium actū restitutus, p.
c. cū accessissent. Fede. ¶ Addi. Lapp. vel dic qd aut tollunt sta
tutū iuratū directe. s. ipsum reuocando expresse, ⁊ tūc nō est du-
biū qd dꝫ reuocari, ⁊ permutari impune, aut reuocāt tacite. s. ꝯue
niendo, ⁊ tūc si fiat ex cā legitima, ⁊ necessaria, eo casu permuta-
tio, ⁊ nō sūt piuri, aut sine tali cā, ⁊ tūc vꝫ permutatio, ⁊ sublatū
vr̄ statutū ipsi tn̄ q ꝯfaciunt sunt periuri, ſm ea que notauit Joā.
an. in.c. dilecto de offi. vica.c. vlt. in. nouella. Lappus Abbas.
61 ¶ Trigesimosexto quero an † capitulū. se. vacā. possit recipere re
signatiōes b̄n̄ficiorū ad collationē solius ep̄i pertinētium ex cā p
mutatiōis faciēdas, ⁊ vr̄ ꝙ nō, q2.c. nō pōt talia beneficia cōfer-
re. ⁊ sic permutationē perficere nō pōt, vt no. Jo.an. eo. titu.c. vl
ti. in gl. penul. in cle. ¶ Sed ꝯrium vr̄, nam capitulum tanq̄ ge-
rēs vices ep̄i pōt beneficiatos priuare, ⁊ per ꝯn̄s beneficiorū re
nūciatiōeꝫ recipere, vt no. de rerū permu.c. vno. in cle. post Inn.
⁊ dixi. s̄.§. xxvj. Episcopus ergo successor p̄ficiat permutationē,
quā ex licita cā vices gerēs inchoauit. ad qd facit qd no. Inn. ⁊
Compo. de rescr. eā te. ⁊ si ep̄s noluerit, tūc isti aut redeāt ad sua
beneficia, aut recurrāt ad superiorē ep̄i, vt fuit dictū. s̄.§. xxix. sed
posset quis instare ⁊ dicere, ꝙ lꝫ capitulū possit corrigere ⁊ puni
re ea, ēt priuare, q2 hoc pertinet ad merā iustitiā, ⁊ p̄nt correcto-
ria statuta facere, vt Perusij disputaui, de qua q̄ōne facit men-
tionē Jo.an. de maio. ⁊ obed.c. vno. in nouella. nō tn̄ talē renun-
ciationē recipere, cū potius sit gratia q̄ꝫ iustitia, ⁊ potius ptineat
ad voluntariā q̄ꝫ ad contentiosam iurisdictionē, sed certe ista rō
nō vrget, q2 plurima potest capitulū sede vacāte de pertinētibus
ad ep̄m que sunt voluntarie iurisdictiōis, vt no. in gl. ad quas re
mittit Jo.an. de ma. ⁊ obe.c. vno. lib. vj. in nouella. Nam etiam
capitulū pōt ꝯmēdare ipsi soli, vt no. Archid. in.c.j. lib. vj. ⁊ fa-
62 cit qd no. s̄.§. iij. vbi dr̄ qd ep̄s, † p̄t recipere renūtiationē b̄n̄ficio
rū q̄ ꝯferre nō p̄t, puta reseruatorū, nec interuallū tp̄is nocet, vt
dixi. s̄.§. xj. caueant tn̄ sibi ne an̄ collationē sibi factā administrēt,
ne penam incurrant, argumētum. de elec. qualiter. ⁊ eo. titu. aua-
ritie. lib. vj. ⁊ eo. lib. de p̄bē. eū qui. ⁊ facit qd dixi. s̄.§. vij. Fed.
¶ Addi. do. Lap. abb. ibi. ꝙ ep̄s pōt recipē lꝫ ep̄s b̄n̄ficia reser
uata ꝯferre nō possit reseruatione obstāte, tn̄ dꝫ posse resignatio-
nē recipere beneficiorū spectātiū ipsis, cum non sit prohibitus re
signationem capere, sed conferre. secus in.c. qd est prohibitū ab
vtroqꝫ. dicendum videtur ꝙ si gratiose fiat resignationis rece-
ptio, non potest eam facere capitulū sede vac. ad hoc de renūcia.
admonet. si vero fiat in resignātis penam, tunc possit. facit eo. tit.
quidā extraua. Jo. pape. xxij. execrabilis.§. qui vero. ⁊.§. ceterū.
63 ¶ Trigesimoseptio q̄ro † an duo pmutare volētes possint vnū
solum p̄curatorē instituere ad sua beneficia permutāda. dubiū
mouet. ff. de procurat. l. licet.§. si plures. ⁊ id qd legitur ⁊ nota. ff.
de aucto. tuto. l. facientis. ⁊ de p̄ba. ex litteris. Credo ꝙ possint
⁊ sic praticabit̄, dicet p̄curator. ego vt p̄cur. Petri renuncio ta
lem ecclesiam in manibus vestris ex cā permuta. faciende cū Jo
an. de tali sua ecclesia, ⁊ ego, vt procur. Joannis renuncio talem
suam ecclesiam ex cā permutationis faciende cum Petro de ta
li sua ecclesia, quibus resignationibus receptis ep̄s confert ei-
dē p̄curatori vnā ecclesiam pro tali recipienti, ⁊ sine procuratore
recipienti valet collatio, vt de preben. si tibi absenti lib. vj. ¶ Tri
gesimooctano quero pone ꝙ quidā tractantes de permutatione
suoꝝ b̄n̄ficiorū quā dictis b̄n̄ficijs, ⁊ sibi vtilē fore credebāt, ⁊ cō
uenerunt, ⁊ promiserunt sibi adinuicē fide data procuratore di-
ctorum beneficiorū permutationem per illos quorū interest, ⁊ ea
facere que autorizare possunt, nunc vero alter eorum huius pro-
missionis, penitet, ⁊ nō vult resignare ex dicta cā, queritur an al-
64 tero instāte possit ad permutandū cōpelli, ⁊ vr̄ ꝙ nō, † in talibus
debet cessare omnis pactio ominisqꝫ cōuētio de pac.c. vlti.q.ij.
quam pio de rerum permu. quesitum. cum simi. ¶ Sed contra,
q2 isti non simpliciter conuenerunt, sed promiserunt dare operā
vt permutatio fieret per illos qui facere poterant ꝙ non vr̄ p̄hi
bitū. arg. de resti. spo. olim.j. ⁊ qd no. de recep. ad audiētiā.ij. in
gl. sed nunquid. ⁊ de preben. significatū. Itē fidei datio, ⁊ iura-
mentum equipollent qd met. cau. ad aures, ⁊ qd no. de fideiusso.
c.ij. ⁊ ista sunt seruanda quando possunt sine interitu salutis eter
ne seruari de iureiu. si vero. ¶ Videtur dicēdū ꝙ ille q instat p-
mutationē perfici nō possit petere iure actionis alterum peniten

rem compelli ad permutandū. Naʒ ꝛ si ambo instarent in pmutatione faciēda non cogetur superior eam facere, sed totuʒ dependet ex arbitrio suo, vt co. ti. c. quesitū. ꝛ c. antepe. ꝛ vlti. licet male faciat superior permutationi non consentire, si necessaria vel expediēs est ecclesijs. ad hoc de iure pa. nullus, ꝛ est simile qd no. 65 i. q. vj. exigitur superior ergo † pōt illud compellere, vt de nolente fiat volēs, nā ipse ꝯdicere non pōt ex quo promisit procuratore si de data permutationē ad h qd no. de renū. ꝛ in dubijs ꝛ qd met. causa. c. pe. ꝛ si id nollet forte poterit trāsferri inuitus, qꝛ nō vr̄ inuitus qui hoc voluit, ꝛ facit mens. ꝛ rō decre. qdā de renun. ꝛ qd no. de spon. requisiuit, ꝛ adde qd no. s. xxv. nō ob. iura que probibent pactionē, qꝛ loquuntur de pactione illicita. ꝛ lꝫ pro tāto Hostien. s. c. quesitū, super verbo q̄ dandū, vel faciēdū, vel remittendum, alia iura probibent permutationem prouenientem partiuʒ pactione sine auctoritate superioris, sed nō probibēt quin superior possit cōpellere illū ad pmutādū, vt superius dcm̄ est. ¶ Trigesimonono queritur pone ꝙ vnus ex permutantibus grauatus est debitis nomine ecclesie sue, ꝛ est tale debitū ad qd soluendum est ecclesia efficaciter obligata. Rector istius ecclesie vult ꝙ ille cū quo permutat promittat sibi ꝙ si contingat permutationē perfici soluet predicta debita qꝛ forte creditores sunt consanguinei sui, ꝛ non vult qd patianꝶ ꝯdictionē super debitis illis, querit̄ an talis promissio possit de iure fieri, ꝛ vr̄ ꝙ sic, qꝛ sine promissione ad hoc teneꝶ. s. soluere debita ecclesie, ꝛ illud qd subintelligaꝶ vr̄ posse deduci in pac. ad hoc facit qd nō de preben. significasti ꝛ de elec. significasti. cum simi. Itē hic nulla est cupiditas ex parte recipientis promissum, qꝛ nihil applicatur sibi. Itē nihil deperit pmittēti, qꝛ ecclesia obligata est alias sufficiens ad soluenduʒ ꝛ sic de suo nil soluet. ¶ Sed contra, qꝛ iste non renunciaret nisi 66 pars altera sic promitteret. † Sed renunciatio dꝫ esse pura nulla precedente pactione de pac. c. vlt. Sed posset responderi ꝙ loqꝶ de pactione illicita. s. vt tpale detur pro spirituali. sed in casu nr̄o nihil datur, ꝛ facit ꝙ dixi. s. §. proximo. post Host. Itē ēt in actu permutationis forte posset dicere rector renuncio ecclesiam meā ex cā permutationis faciēde cum Petro ad ecclesiam quā ipse Petrus hꝫ, quā ecclesiam paratus suʒ recipere cum oibus iuribus, ꝛ oneribus suis quicquid sit consulēdū est abstineri debere ne fraus cōmittaꝶ, qꝛ abstinēdū est a re licita si hꝫ spem mali ad h de simo. audiuimus. ꝛ. j. q. j. emendari. ¶ Quadragesimo querit̄ 67 † an sola inequalitas beneficiorū sine ratione redditū, siue onerū incumbētium vni beneficio, ꝛ non alteri reddat permutationem nullam, quasi fraude probata, credo qd nō, ꝛ semp fui in hac opi. ꝛ nō nego quin sit aliqualis presumptio fraudis, qꝛ non est presumēdū ꝙ aliquis velit descēdere vel res suas iactare. de renun. super hoc. Sed nō est sufficiēs probatio, ꝛ in hoc summe placet qd no. Jo. mo. ꝛ Jo. an. co. tit. c. vno. lib. vj. in nouella. in fi. vbi ēt nota quod non est permutatio si renuncio beneficium meum, vt tu habeas illud, ꝛ tuum detur nepoti meo.

FINIS.

Solennis Tractatus permutationum, seu Repetitio. c. vnici. de rerum permutatione in. vj. per acutissimum. J. V. Interpretem domi. Petrum Andream Gammarum de Casali Bononien.

SVMMARIVM

1 Rei appellatione que contineantur, ꝛ. j. nu. 5.
2 Permutari an possint actiones.
3 Permutari an possint spiritualia incorporalia.
4 Permutari non possunt litere expectatiue ad beneficia secundū communem opinio.
6 Priuilegia non sunt extēdenda ad personas non expressas.
7 Legislator qn̄ ponit factū affirmatiue, ꝛ illud nō impugnat sem per censetur approbare.
8 Literas habens ad beneficia illis renunciare potest.
9 Jus trahēs originē ab aliquo alio principio non dicitur nouuʒ sed antiquum.
10 Permutatione cano. amittitur illud ius prelationis quod habebant permutantes.
11 Gratia de persona in personā trāsmissa cuʒ suis qualitatibus cēsetur transmitti.
12 Permutatio est primus contractus largo modo qui inuentus fuit.
13 Permutatio quid comprehendit, ꝛ quot sint eius genera, ꝛ vnde originem habuerunt.
14 Contractus nominati, ꝛ innominati qui dicantur, ꝛ numero sequenti. 18. 20.
15 Donatio est contractus nominatus.
16 Venditionis appellatio est generalis ad omnes contractus.
17 Permutatio an sit contractus nominaus.
19 Societas est contractus nominatus.
22 Permutatio quid sit.
Exempla restringunt regulam.
23 Differentia inter permutationē, ꝛ contractus qui cōtinentur sub genere do vt des.
24 Permutatio an sit si conueniatur de danda re pro re siue sit in genere, siue in specie.
25 Contractus qui sit si do pecuniam vt rem des, vel si do pecuniaʒ vt rem tradas.
26 Traditio ad quid inuenta sit.
27 Traditio dominij solum translationem operatur, etiam post promissionē de vendendo.
28 Traditio que fit ex cā venditionis an differat ab ea que fit ex cā permutationis.
29 Venditor cogitur rē precise tradere nec sufficit prestare interesse.
30 Emptio an permutatio dicatur si ex vna parte detur species ꝛ ex alia species cum pecunia, ꝛ nu. seq. ꝛ maxime numero. 36. vbi distinguitur.
31 Emptio ꝛ permutatio a quo informentur.
Differentia inter emptionē, ꝛ permutationem.
33 Qualitas naturalis accidentali preualet.
34 Mens contrahētium an attendatur vt contractus celebratus sit emptio, vel permutatio.
35 Dans esse vni cōtractui si apponitur alteri illum contractum trahit ad suam speciem.
37 Differentia prima inter vnditionem, ꝛ permutationē.
38 Differentia secunda inter predictos contractus.
39 Permutatio de re aliena non fit, vide. j. nu. 41. et. 44.
40 Argumentum de emptione ad permutatioem valet.
42 Dictio si conditionem notat.
43 Ablatiui absoluti conditionem denotant.
45 Permutatio dupliciter accipi potest.
46 Permutatio ꝛ venditio inter se differunt ex parte actionis, ꝛ sic est tertia differentia.
47 Actio in factum, ꝛ prescriptis verbis an sint sinonima, ꝛ quando competant.
48 Actio prescriptis verbis quare ita dicatur.
49 Permutatio, ꝛ emptio, ꝛ venditio quando dicantur contrahi, ꝛ sic quarta differentia.
50 Differentia quinta.
51 Differentia sexta.
52 Conditio ob causam in contractibus nominatis locū nō habet.
53 Differentia sexta circa implementum emptionis ꝛ permuta.
54 Intentio agentis verisimilis spectanda est.
55 Exceptio in non exceptis firmat regulam.
56 Permutatio an sit alienatio.
Et statutum prohibens alienare an prohibeat permutare. ꝛ infra numero. 60.
57 Effectus semper a causa propinquiori denominatur.
Locus ꝛ tempus celebrati contractus attēditur.
58 Actum is dicitur celebrare qui celebrāti auctoritatē impartitur.
59 Causa remota an propinqua que magis attendatur.
61 Statutum prohibens venditionem an prohibeat permutationē ꝛ. j. nu. seq. max. 64. 65. et. 66.
62 Statutum ꝙ de venditione soluatur gabella non soluetur de permutatione.
Emphiteota permissus vendere, an possit permutare.
Episcopus ob debita alienare bona ecclesie an poterit pmutare.
63 Venditionis appellatione quid veniat ꝛ. j. nu. 68.
Permutatio venditioni regulariter equiparatur, ꝛ infra numero. 67. vbi vide.
69 Statutum ꝙ agnatus possit redimere rem venditam extraneo an habeat locum in permutatione.
Extensio etiam in odiosis procedit de stricta ad latam significationem.
70 Permutatio in quibus casibus permittatur.
71 Spiritualia an permutari possint, ꝛ. j. nu. 73. et. 75.

72 Permu-

72 Permutationis natura que sit.
74 Permutari non potest temporale pro spirituali.
75 Spiritualia quotuplicia sint.
76 Permutaturi spiritualia, vt beneficia, an possint inter se facere tractatum de permutando.
77 Intellectus ad. c. cum vniuersorum de permut.
78 Permutatio an cadat in beneficijs, z. j. nu. 81.
79 Permutatio beneficiorum an sit diuerse nature permutationis rerum prophanarum.
80 Clericus quomodo vendicet bona ecclesie, vel beneficium.
82 Mulier potest dotem cuz marito permutare secundũ cõmu. opi.

Presens Decretalis inter alias huius Sexti libri Decretales famosa est ac singularis, z ideo Jo. monachus, Archi. Joan. andree, Lappus, Alex. de ancilla, Petrus de peru. Ancha. Domini. eã solẽniter cõmẽtati sunt, cõtinet. n. materiam in se elegantẽ, z magne vtilitatis, permutationũ. s. que in curia z alibi maxime frequentantur, nos quoqz extrema omnium vestigia calcãtes tanq̃ abortiui huius agrũ excolere tẽtabimus, nec me absteruit tantorũ patruum diligẽtẽ precessisse solertiã, qm̃ si (vt opinor) a diuine legis institu to minime recesserũt, z mihi racemulos, spicas manipulosqz a se cõtẽptos reliquere, vnde pauperi ingeniolo nostro ex racemacio ne pabula suppetant, cauet. n. Leui. 9. z Deutero. 24. Ne diuites agrũ suũ penitus demeterent, ne ve oĩno vindemiã facerẽt, sz racemorũ ac spicarũ portione dimissa qbus posset laboriosa pauperũ vita substineri, ea igit qua soletis animi attentione auditũ prestare, mãm subtilẽ, z pulchrã quadragesimalibus hisce lectio nibus offero, decretalẽqz nõ negligendã, cuius verba priusqz declarãda aggrediamur pauca de tituli significatione sunt dicẽda. l. j. ff. si cer. peta. ne illotis (vt aiunt) manibus mãm protinus aggrediamur. ꝯ tex. in. l. j. ff. de orig. iur. legislator ergo elegit vnum

1 generale nomen. s. rei † cuius appellatio latissima est vt inqt tex. in. l. j. z in. l. rei. ff. de ver. sig. ita q corporalia. z icorporalia actiones. z iura cõprehẽdat, vt per Bar. i. d. l. rei. z est tex. institu. ꝺ reb. corpo. z incorpo. l. nominis. ff. de ver. signi. Late Bar. in. l.

2 quintus. §. argẽto. ff. de au. z argẽ. leg. ¶ † Poterit igit permutari nõ solũ res q̃ hr, sed ea ad quã quis hz actionẽ. l. rẽ in bonis. ff. de acq. re. do. nã si appellatio est indistincta ergo indistincte accipiẽda. l. de precio. ff. de pub. z eo maxime qr habẽs rei ven. dr eius dñs lz apud aliũ sit, vt. §. ij. isti. de actio. sed h est falsum si vera ẽ cõis diffinitio permutationis de qua inferius dicet, nã rei traditione indiget quam pstare nequit hẽns ac. tm̃. dic igit q lz gñaliter dicat de rerum permu. non tñ innuit oẽs res posse permutari qñ non adsunt alie qualitates a iure requisite. lex. n. requirẽs certã qualitatẽ in vno nõ excludit qualitates alio iure reqsitas, vt ẽ gl. not. in. c. statutũ. in ver. canonicis. de rescrip. s. eo. lib. ¶ Ego tñ cõsiderarẽ duos casus. s. q aut agit de permutãda ipsa re aut de actione, z ire ad rez si agitur de permutãda re, hoc nõ põt, si agit de permutanda actione est dubiũ an si cõcedas mihi actionez, z iura, z ego alia iura, vel aliã rẽ aio tñ permutãdi an dicat p mutatio, vel potius ꝯtus inominatus, z vr q magis sit inominatus. s. facio vt des. l. nãlis. ff. ꝺ pscri. ver. ego tñ puto i hoc posse dici q permutatio procedat, postq̃ ista iura, z actiones sunt i bonis nostris, z sunt incorporalia alienabilia. l. qꝺ nostruz. ff. de

3 reg. iur. cũ si. † Et ista incorporalia spiritualia permutari possunt vt passim concludunt omnes hic post Lappũ in addit. ad Fede. q. xiij. in trac. de permut. qui dñt ius canonie permutari posse, licet Jo. de lig. tenuerit ꝯriũ, tñ precedẽs est cõis, z rõne suadetur. ¶ Que vendi possunt permutari pñt tanto magis. l. fin. ff. eod. l. cũ precibus. C. eo. c. fi. s. eo. ti. vbi aliquorũ datur pmutatio quorum nõ datur vẽditio, nã iste ꝯtus est bonefidei, z a primordijs equitatis nãlis manans. l. j. ff. eo. §. actionũ instit. ꝺ ac. ad ista iura ad res. z species rerũ ẽt q in rerũ nã nõ sunt vendi possunt. l. si iactũ. ff. de actio. emp. z in. l. ea quoqz. z in. §. si quis debitori. in

4 stit. de leg. ergo z permutari possunt. ¶ † Et ita ex his insurgit alia difficultas an litere expectatiue ad beneficia permutari possint, z cõmuni opi. hz qꝺ nõ vt p Fede. in. q. xiij. in suo tractatu, z Abb. in. c. olim. s. eo. Jo. and. z Domi. j. in nigro. Pet. ꝺ peru. in suo tracta. in. j. col. mouentur ratione, nam permutatio fit de re vnius cũ re alterius. l. j. ff. eo. z pbat tex. noster. j. ꝺũ dicit beneficia sua pmutare voluit per quem pz q vt pcedat pmutatio opz q bñficiũ sit suũ, at bñficiũ q quis expectat p lr̃as nõ potest dici suũ. c. si tibi absenti. s. de pbẽ. eo. li. no. in. c. ad andiẽtiã, el. ij. de re scrip. vbi gl. ꝺt qꝺ ex istis lr̃is nullũ ius spirituale acquirit ad bñ

5 ficia. ergo pmutari nõ põt. ¶ † Ista rõ põt cõprobari, qm̃ vbi verbo rei addit pronomẽ possessiuũ nunq̃ appellatione rei cõtinet actio, vel ius ad rẽ, Bar. in. l. j. ff. de sta. ho. Abb. in. c. ij. de relig. domi. at sp vbi fit mẽtio de permutatione rerũ addit aliqd vbuz possessiuũ, vt pz discurẽdo p oĩa iura q̃ de hoc loqunt ergo non potest dici pmutatio bñficij ad quez habes actionẽ. ¶ Scꝺo pbatur ista cõis opin. p locuz a cessante cã quid in iure validũ est, quo ad esse productiuũ, z quo ad destructiuũ. c. qꝺ p necessitate j. q. j. c. cũ cessante. de app. at cã q̃re bñficioꝝ pmutatio inducta est cessat in proposito nr̃o, qr adhuc nõ ꝯstat an ecclesie q̃ nondũ vacat si vtilis ista pmutatio hz tex. in. c. ꝗsitũ. s. eo. ergo nõ pce

6 dit pmutatio. ¶ † Tertio pbat eo q fines nõ sunt excedẽdi, nec extẽdẽda sunt priuilegia ad psonas non expressas. l. diligẽter. ff. mãda. c. cui de nõ sacerdotali. s. de pbẽ. eo. li. c. petisti. vij. q. j. reg. priui. cñ mã sua executor in mandatis hz, vt mihi expectãti ꝯferatur virtute istarũ litteraꝝ bñficiũ si daret pmtatio iam ꝯferret alteri q̃uõ g̃ possibile est, vt det pmutatio. ¶ Sed i ꝯriũ pñt multa adduci, nã spiritualiũ iuicẽ pmutatio passim admissa. c. ad qõnes sup eo. hoc est spirituale, ergo permutari potest, z si dixeris immo non spirituale, tunc tanto magis habebo intentum, qr tanto facilius poterit contractari argumento capitulo fina. s. eodem. Scꝺo pbat qm̃ (in supioribus dixi) qd vẽdi pt pmutari pt, iste littere vẽdi pñt, vt in. c. ad audiẽtiã, el. ij. s. de rescri. in. ij. rñ. ibi post litteras taliter vẽditas, z si dixeris ibi papa nõ approbauit vẽdi

7 tionẽ vt vr̃ sentire Abb. rñ. q imo vr̃ approbasse † Qm̃ qñ Legislator ponit factũ affirmatiue z illud nõ impugnat semper censetur approbare. l. cũ fundũ. §. seruũ tuũ imprudẽs. z ibi Raph. fulg. z Alex. ff. si cer. pe. l. qꝺ sepe. §. si res. ver. sed videmus. ff. de ꝯhẽ. emp. l. in rebus, post princ. ver. sz vidẽdũ. ff. cõmo. q sing. est nõ. ad limit. illius reg. q̃ hz q verba enũciatiua nõ disponunt. c. si

8 pp. j. ꝺ pri. si igit vẽdi pñt iste lr̃e igit tãto fortius pmutari. † Et istã opi. vr̃ sentire Hosti. i rõne sua. i. d. c. ad audiẽtiã, vbi dixit q habẽs litteras ad beneficia poterat illis renũciare, ppterea q spiritualiũ inuicẽ permutatio est pmissa. ad hoc. c. q̃ periculosuz. vij. q. j. z istã partẽ alias tenui disputãdo, z credo posse satis sustineri postq̃ ista pmutatio que fit istis bñficialibus nõ est proprie pmutatio, vt inferius dicã. sed est qdã translatio psonarũ de vno iure ad aliud superioris auctoritate facta. vnde qua rõne pt superior accipere renũciationẽ beneficij, z transmutare psonas eadẽ rõne poterit q ꝯcessit recipere renũciationẽ istoꝝ iuriũ z trãsferre de psona in psonã. ar. c. Quesitũ. s. eo. ti. Et ita ꝯsiderãdo rñdeo ad pmũ fun. in oppo. qr hic nõ pmutat bñficiũ, sed ius qꝺ hr ad illud sicut cuenit in illo q vẽdit iactũ retis, z ꝯñter quẽ nõ hz piscem. ¶ Ad scꝺz dr q satis poterit subesse rõ, qm̃ posito q Jtalus habeat litteras ad beneficia in Gallia, z Gallus in italia vel aliqs habeat litteras in diocesi vbi tute morari non posset, hec z simi. poterũt dare iustã pmutãdi cãm. ¶ Ad tertiũ rñ. q argu. cessat postq̃ mandantis auctoritate vnus subrogatur loco alterius. ¶ Sed ꝯ istã ꝯclusionẽ rursus op. q nullo mõ sit pmutatio. nam clarũ est q ista pmutatio nõ fit nisi pcedente renũciatiõe in manibus superioris. sed post renũciationẽ in talibus factã extinguitur hoc ius qꝺ hẽbat ergo impossibile est pmutatio, qm̃ non entis nulle sunt partes. l. eius qui in prouincia. ff. si cer. pe. lz postea superior tribueret tibi illud ius qꝺ ego prius habebam nõ dr idẽ ius, qm̃ res semel extincta zc. l. qui res. §. aream. §. de solutioni. not. in. c. quoniam de iure patrona. supra ergo non potest dici permutatio. ¶ Solutio. rñ. q qñ fit ista renũciatio cã pmutatiõis lz de rigore ius videat extingui tñ ex eqtate dicat adhuc pdurare, q̃ eqtas potissime in cã pmutatiõis attẽdit. vt dicã in. c. pxio. Et ita hoc ius inuicẽ collatũ dr esse illud qꝺ primo erat sicut in simili qñ destruit nauis vt reficiat ex hisdẽ tabulis, refecta dr eadez nauis. l. inter stipulantẽ. §. sacrã. ff. de vb. obli. z qs absolutus ꝯdõnaliter reincidit in eãdẽ excõicationẽ. c. Eos. ꝺ sen. excõ. j. imo fuerũt aliq q voluerũt renũciationẽ ista de cã factã nõ inducere vacationẽ

9 vt dicet. j. i tex. † Et vbi aliqꝺ ius trahit originẽ ab aliquo alio pncipio nõ dr nouũ sz antiquũ vt recte explicat bal. in. c. cũ accessissent. de ꝯsti. z in gl. ibidẽ dixit, q lz noua dignitas absqz epi ꝯsensu nõ possit in ecclesia erigi. põt antiqua destructa z sopita refici vide multa ibidẽ in pposito p modernos accumulata. ¶ Scꝺo oppo. q ista indagatio, cũ ꝯclusiõe nullã ꝯtinet vtilitatẽ. ergo mala z supflua. l. j. ff. de public. Nã si ista gratia vt pmutari possit indiget superioris auctoritate, ergo in psona eius cui ꝯcedit est no

ua grã pncipis.si noua q̃ supflua ex cã pmutationis. qm̃ absq; p
mutatiõe ita obtinet vires.vñ circuitus iste dz euitari.cle.audi-
10 tor de rescrip.†Et ió dicit domi.in nigro q in casu qñ canonia p
mutat amittitur illud ius platiõis qd habebat cõpmutãtes ex p
cedentia assecutiõis canonicatus.p quo est tex.i.l.q ad tps.ff.de
decur.ergo cũ effectu saltẽ erit noua gratia vtrobiq;.Ex quo in-
fero q si titius erat in casu vt deret pferri Sẽpronio vigore sue
gratie sm ea que hñr in.c.si soli.§.de gces.pbẽ.z pmutet gratiam
cũ Hortẽsio.Hortẽsius nõ habebit illud ius prelationis,qz iam
erat extinctũ p renunciatiõnẽ Titij,z renũciatio gratie postea in
telligit absq; preiudicio iuris quesiti alteri.c.quãuis.§.eo.lib.de
11 rescriptis.l.si.ff.de pactis.¶†Sed rñ.q imo sm ea q̃ superius
gclusa sunt ista grã trãsmissa de psona in psonã cẽset trãsmitti cũ
suis qlitatib' z progatiuis eã gcernẽtib' p ea q̃ hñr i.c.ecclĩa.§.
Marie.vt lit.pẽ.z i reg.is q.d reg.iu.§.z lz aľs forsã d rigore h p
cederet tñ eqtas aliud vult q̃ oino in mã nr̃a est attẽdẽda vt dixi.
¶Ista sufficiãt qtũ ad.j.ptẽ rub.circa.ij.supest vt videamus p-
12 mo ei' originẽ,z qdditatẽ,deinde aliq̃ dubia remoueam'.† Ad
cui' rei euidẽtiã sciẽdũ ẽ q pmutõ largo mõ sũpta fuit pm' gctus
q apud gẽtes repiret,vt inqt Phs i pmo polit.z text.i.l.j.ff.de
gbẽ.emp.dicẽs q oẽs gctus expedibant vnico vicarie pstatio-
nis actu.ex quo.n.gtingebat vt tu abũdares eo quo ipse carebã,
vel ego eo q̃ tu.inuicẽ pmutabamus ista,qd qz tñ nõ sp facile eue
niebat,lõ emptio,z vẽditio.z gñr pecunia vsus introducta sunt.
¶Uel altius rẽ exordiẽdo vt colligi põt ex medio peripathetico
13 rũ disciplina dici põt † qd pmutationis vbũ ẽ latũ emptio.z vẽ.
cõtinẽs,nã ois ista mutua rerũ gctatio reducit ad tria gñã pmu-
tationũ.¶Prima est rei ad rẽ,vt frumẽtũ ad vinũ.¶Alia est
rei ad nũmismata,z hanc vocabulo magis spãli emptionẽ appel
lamus.¶Tertia ẽ nũmismatũ ad nũmismata q̃ maxie vtunt isti
nũmulatij,vt cũ nũmus argẽteus cõmutat cum aureo,vel ecõ-
uerso.¶Prima cõmutatio statim a pmordio gñis humani est
inuẽta cũ pmũ dñia ceperũt distingui,vrbes edificari,stati nãq;
humanũ gen' (nã dictãte) ad sui gseruationẽ tẽdẽs cogit mo-
dũ hũc gbẽdi adinuenire,vt ego q vno alimẽto abũdabã vt pu-
ta vino supplerẽ idigẽtiã alterius vinũ nõ habẽtis,z ita illa sup-
pleret meã frumẽto,q̃ ipse abũdabat,z ego carebã.¶Uerũ cu;
in vno regno,aut puincia cõptũ sit nõ posse d facili oia nobis ne
cessaria repiri,cũ varie regiones ob varios siderũ aspectus alijs
careãt alijs abũdẽt,iux illud India mittit ebur molles sua thura
sabei.oportebat hoies ad remota vagari vt q̃ volebãt haberẽt
qd tñ haud sine magno incõmodo fieri poterat tñ pp rex huc,z
illuc aduehẽdax põdus tũ qz postea qñq; difficulter reperiebat
q eo quo tu abũdabas idigeret vñ adinuẽtũ est hz pmutationis
genus,qd est de pecunia ad rẽ,h tñ diuersimode fcm̃.Primo.n.
gsiderãtes aurũ argẽtũ ceteris metallis nobilitate pferri illa sub
rudi massa asportabãt,z ad põdus cõmutabãt,vt p libra auri,
vel argẽti tale qd haberet.d q̃ argẽti,z auri pondẽ apud poetas
z historicos sepius hr mẽtio,z i legib',vt i auc.vt oẽs obed.iud.
in fi.vbi librarũ.x.auri pena ipont,z lz ẽt hodie nõ expẽdat ad
pond',lz signatũ nũmismatib' tñ z nũmismata rducunt ad rõnẽ
ponderis,vt hr in tit.C.d pondera.aur.lib.x.vñ dicim' q.lxxij.
solidi faciũt librã auri.l.quotiẽs.C.d suscep.z Archa.lib.x.z p
libra argẽ.iferũt.v.solidi.l.v.C.d argẽ.pcio.eo.li.¶Cũ tñ ad-
huc difficile eẽt,vt emẽtes,z vẽdẽtes sp metalla põderarẽt iuẽtũ
fuit,vt metalla h i frusta secarent,pcutterent,q forã qdã publi-
ca vñ nũmismata appellata sũt qñq; nomẽ a forã q̃ isculpũt sor-
tiẽtia,vt phil.l.qnt' muti',la.ij.§.si fcm̃ aux.ff.d au.z ar.le.quẽ-
admodũ,z nos Christipedes,coronatos,Iuliosq; vocam'.imo
metalla h signata gñali vocabulo pecunia appellant ex eo q p-
mũ moneta pecoris imagine signata est vt auctor est varro.fact'
ergo denarius publice obsignatus d facili portatilis habẽs oim
rex cõmutatione.pecunijs.n.oia hñr.iux illud vulgare,oia p pe-
cuniã facta sũt,fuerũt tñ aliq q vel q aux ignorabãt,vel q eo ca
rebãt h necessariũ pecunie genus mõ ex corio mõ ex carta facie-
bãt,vt inqt Bar.i.l.j.ff.d gbẽ.emp.z Bal.i rub.C.e.¶Rursus
cũ adhuc ob variax regionũ pncipat' monete i forã variarent,
nec d facili hoies vni' regionis agnoscerẽt valorẽ monete alteri'
regionis iuẽtũ est tertiũ pmutationis gen' qd fit p nũmularios d
peccunia,z ita pz q triplex pmuttãdi gen' ẽ de iure gẽtiũ,z ois
gctatio rerũ iuicẽ gñali pmutationis noie gtinebat,lz qz gñali-
tas nimia gfusionẽ quãdã,z ãbiguitatẽ iducebat fcm̃ ẽ vt spãli q̃
dã noie gctus fere oẽs baptizati sint,aut.n.dabat certa qtitas
pecunie p re,z vocata ẽ emptio,aut p vsu rei tm̃ z dcã ẽ locatio,
aut ego dabã aliqd gsistẽs i põdẽ,numero vel mẽsura,ñ vt idẽ,lz
aliud eiusdẽ gñis paris bonitatis vel valoris redat fit mutuũ.l.

ij.ff.si cer.pe.si ãt vt idẽ restituat ẽ cõmodatũ vt isti.q.mo.re gbĩ.
ob.z ita d singulis vex,qz plura sunt negocia q̃ vocabula.l.nã.
ff.d pſ.v.relicti sũt multi modi gbẽdi absq; spãli noie q adhuc i
gñis noie steterũt,vt sũt illi gct',do vt facias,facio,vt des d gb'
i.l.nãlis.ff.d pſ.v.cuiusmodi ẽ ille gctus quẽ tũc pmutationẽ vo
14 camus ista.n.vicaria rex pstõ remãsit sub suo gñali noie.†Hinc
nata ẽ illa differẽs gctuũ adnoiatio.s.noiatox,z inoiatox,vt no
minati dicant q ppriũ ac spãle nomẽ sortiti sunt,vt emptio loca-
tio,z silia,inoiati vero q adhuc retinẽt gñis nomẽ vt pmutõ,z si
milia.l.j.z ibi not.ff.eo.z ista pcedũt sm opi.cõiorẽ oim canoni-
stax,z legistax.¶Sed aduerte h tu igeniose,si gct' ex eo dr no-
minatus q habeat spãle nomẽ iã seqt q pmutatio sit talis,qz z
ipsa hz h nomẽ pmutationis,qd p se ita diffinit,vt alteri nõ cõpe
tat vt inferius videbitis,z ió gl.i.§.itẽ pciũ.isti.de em.z vẽ.dixit
q alia rõne dicebant gct' noiati,z inoiati,qz.s.noiat' stati pdu-
cit actionẽ inoiat' vo nõ nisi secuto effectu,nã re integ.loc' ẽ pe
nitẽtie,lz ista snĩa iãpridẽ ab oib' explosa ẽ,vt iqt host.i sum.e.ti.
cũ.z pacta q̃ i suo gñali noie stãt pariant actionẽ,si aliq̃ vestimẽ.
i.rei iteruẽtu vestiant.l.iurisgẽ.§.ij.et.iij.ff.d pac.potior igit visa
ẽ oib' h snĩa,vt gct' ex eo dicat noiati,q habeãt spãle ac elegãs
nomẽ,ita q alteri nõ cõpetat,inoiati vo q nõ hñt nomẽ specifi-
cũ,sed sui gñis tm̃ vt pz i pmutatiõe,z alijs gctib',q gtinent sub
gñe,do vt des.l.j.§.itẽ emptio.ff.e.Pa.d cast.z alij i.d.l.iurisgẽ
15 tiũ,z Saly.i rub.C.eo.¶†Ex qb' ifert q dona.ẽ noiat' gctus,
vt Bar.i.l.aristo.ff.d don.lz qd dicem' dñi si vo ẽ ista cõis dñia
q gct' dicat noiatus ex eo q hẽat nomẽ spãle,oino permutatio
erit noiat',qm̃ ẽ species illius gñis,do vt des.l.nãlis.ff.d pſ.v.
bar.i.l.iurisgẽtiũ.i pn.ff.d pac.tacite sẽtit istõ griũ,z soluit dicẽs
q vt aliqd dicat noiatũ i pposito,nõ sufficit hre nomẽ gñis gñã-
lissimi,seu ẽt subalterni,qd aľs põt eẽ spẽs,lz opz q sit ita spẽs
q nullo mõ possit esse genus,z ió lz pmutõ sit spẽs respectu illi'
gñis,do vt des,tñ ẽt ẽ genus subalternũ,respectu aliorũ gctuũ q
sub se cõprehẽdi pñt hac rõne fit,vt trãsactio dicat gctus inoia-
tus ex eo q guenit oi actui p quẽ a lite recedit.l.j.§.quẽtiõis.ff.
d pac.¶At ista theorica Bar.lz.j.frõte videat exqsita,tñ gfun
dit p tex.sing.i.l.statu liberi a ceteris.§.qntus.ff.d sta.li.quẽ ad
16 miror doc.nõ gsiderasse postq̃ i mã allegat.†Dicit.n.q vẽditio
nis appellatio ẽ gñalis ad oẽm gctũ quo dominiũ trãsfert,z tñ
vẽditionis gctũ noiatũ nullus abnegabit,nihil igit nocet gctu;
dici noiatũ ẽt si habeat nomẽ gñis mõ gen' hodie ad suã spẽ; sit
restrictũ,hre.n.nomẽ speciei.vel gñis ad vnã speciẽ restrictũ ista
parificantur in iure instituta de adoptio.z de vsuca.in principio.
¶Immo dico tibi nusq̃ pbari i iure q pmutatio sit nomẽ gñis.
imo semp iura faciũt mẽtionẽ de eo tanq̃ de ppria gctus spẽ cõ
siderata vt diuersa spẽs ab emptiõe z vẽditiõe.Nec ad pbandũ
ista egemus arg.tex.est clarus.insti.de emp.z vẽdit.§.z cũ diuer
se.vbi approbata ẽ pculi snĩa dicẽtis pmutationẽ esse gctus spẽ;.
17 †Necesse igit est vt fateamur vel pmutationẽ esse gctũ noiatũ.vl
q dñia gctus noiati z innoiati male fuit a doc.pcepta.Primu;
est impoſe per text.in.l.j.ff.eod.z multa alia iura.ergo sm est ve
18 rũ q doc.i telligẽtia horũ terminox hallucinati sunt.¶†Bal.
in.d.l.iurisgẽtiũ(vt opinor)nõ ignorauit vi; earũ q.§.memoraui
obiectionũ,z ió dñia; istã aliter declaruit ex mẽte tex.in.l.j.ff.d g.
emp.q.s.gctus ex eo dicat noiatus q hẽat noia gbẽtiũ disticta.
vt pz in emptiõe.nã alius emptor alius vẽditor z i locatiõe,vbi
alius locator alius gductor,z ita oẽs illi gctus q variãt noia gbẽ
tiũ sunt noiati.qui aũt nõ variãt lz pariter appellãt sunt innoiati
vt pz in permutatiõe.nã vterq; dr pmutator.isti sue opi.vr astipu
19 lari tex.in.l.j.ff.eo.¶†Hec indagatio cõfundit p illud q hr de
gctu societatis quẽ nemo abnegat noiatũ.z tñ vtrobiq; socius.
vt p totũ.ff.p socio.ad hoc iple rñ.q societas est gctus abstra-
ctus ab oi gñalitate.q nõ pt adaptari nisi spẽi sue.sed ista rñsio
est nihil,qz nõ tollit griũ.nã si gctus ex eo dr noiatus q hz noia
gbẽtiũ distincta.h nõ hz noia gbẽtiũ distincta.ergo nõ est gctus
noiatus.hñ sequit necessario.qm̃ negatiue sp tz hoc argu.l.ij.§.
appellata.ff.si cer pe.itẽ g istã theoricã arguit.est dare noia gbẽ
tiũ distincta in gctu quẽ plane oẽs dñt innoiatum.ergo theorica
mala.añs pbat.gctus do vt facio,vl facio vt des.sm oẽs est in-
noiatus vt in.l.nãlis.ff.de pscrip.z tñ noia distinguũt.qm̃ alius
20 est dãs,alius est faciẽs.¶†Quid ergo dõmrcõis opi.hz text.p
le in.l.j.ff.eo.ibi q i his dũtaxat receptũ ẽ q nomẽ suũ hñt,z ex-
ponit.i.gctibus noiatis z sic noiati dñr,ex eo q hñt nomẽ ppriũ
z spãle.sed ego credo hanc esse veritatẽ q gctus sint noiati qm̃
hñt actionẽ a gctus noie dictã,scitis.n.q actiões sunt de iure ci-
uili.gctus aũt fere oẽs de iure gentium.l.ex hoc iure.ff.de iusti.z
iur.illi ergo gctus quos ita dilexit lex ciuilis.vt ppe actiõis noie
insignirent

insigniret dñr noïati exẽplū,exẽptio,locatio dñr noïati, qm̄ lex dedit actionẽ ꝓpriã q̄z ex ẽpto locato appellauit,inoïati aũt dñr quos ciuilis lex neglexit spāl'r actione ꝓpria ꝓuilegiare,sed adiũ ctis duabus gñalibus actionibus.s.p̄s.v.⁊ in factũ eos voluit eẽ ɔtẽtos, vt p totũ illũ tit.ff.ð p̄s.v.⁊ istð ꝙ dico vř sentire bal. i.l.ij.i.j.col.C.qñ lic.ab emp.disc.q̄z ipugnat Nic.de mat.tenẽtẽ ɔtũ arrarũ eẽ ɔtũ noïatũ,⁊ ista theorica vř ꝓbari p tex.i.l.qui seruãda ꝑ i fi.ff.ð p̄s.v.q̄ oia possent cauillari,s; do tex.h̄ necessario ꝓbãtẽ i.l.inq̄z.ff.ð p̄s.v.vbi dt ꝙ ɔtus sũt inoïati qñ eorũ appellationes nullo iure ciuili ꝓdite sũt,s; quõ danť appl'ones ɔtibus de iure ciuili,nisi dãdo actionẽ? cũ alias nomẽ habeãt a iure gẽtium , opȝ igiť vt ɔtus sit noïatus ꝙ ꝓ eo a iure ciui.sit spāl'r actio ɔstituta. ¶ Sed quõ rñdes ad illũ tex.i.l.j.ff.eo.ibi nomen suũ hñt rñ.oli;ꝙ tex.hñ loquebať.sed illi tm̄ dicebanť hr̄e nomẽ suũ q habebãt actionẽ a se dictã,⁊ ita rñ.ad.l.iurisgẽtiũ in ꝑn.ff. ð pac.nã.tex.in.d.l.j.dt qð h̄ receptũ est i his q nomẽ suũ hñt , ⁊ exponiť.i.q sunt noïati exponẽdo,vt ꝑdixi.ergo ɔtus q h; suuz nomẽ est notatus,s; i.l.iurisgẽtiũ,dř ꝙ ille ɔuẽtiones q̄ pariunt actionẽ nõ stãt i suo noïe sed trãseũt i ꝓpriũ nomẽ ɔtus ergo,vt ɔtus dicať noïatus nõ satis est ꝙ nomẽ suũ hẽat ego igiť credo ꝙ illa ṽba nomẽ suũ hñt debeãt exponi.i.nomẽ ɔsensus.i.q sunt ex illis ɔtibus qui dñr ɔsensu ɔhi, vt hř isti.ð obli.q̄ ex ɔsensu ɔ

21 hunť cogita. ¶ † Posset hic aliqs dubitare,ꝑmutatio ẽ antiqor ɔtus,⁊ gñalior q repiať q̄re pont.in decretalib⁹,⁊ iuriscõsul.in. ff.posuerũt istos tit.post mãm illoꝝ ɔtuũ cũ sit ꝙ antiqora,⁊ cõ muniora sunt ꝓponenda.c.antiq̃ de ꝑui.§.singuloꝝ.isti.ð re.diui. l.j.ff.de acq.re.do.s; rñ.ꝙ ɔsiderarũt nobilitatẽ ɔtuũ ex ꝑte nominationis,vñ cũ ꝑmutatio sit inoiat⁹ ɔtus, ⁊ a iuř minus dilectus postposuerũt,ita soluit And.sicu.in rub.s̃.eo.in ꝑn. ¶ Visa mõ ꝑmutationis origine videam⁹ eius diffinit.⁊ ẽm Aza.Ho

22 stien.⁊ alios sum. † Permutatio est alicuius certe speciei hinc inde facta prestatio.in diffi.poniť certe speciei,nõ ꝙ alicubi scriptũ reperiať,s; qm̄ ius de ꝑmutatione loqñs lp exẽplificat ð specie ẽm ꝑfatos diffiniẽtes.Ex quorũ decl'one elicio ꝙ exẽpla mul totiẽs repetita restrigũt reg.ita vt videanť inducẽ q̄z dã,foꝛaz seu substãtiã,ad h̄ est gl.in cle.i ver.diocesanos de iure pa.q̄z extollit

23 domi.i.c.si duob⁹ i gl.sup ṽ.ꝑñtauerit.s̃.eo.li.de rescrip. ¶ † Et ita satis appet dřia inter ꝑmutationẽ,⁊ alios ɔct⁹ q ɔtinenť sub gñe do vt des,qꝛ in illis nõ dať certa species,in h̄ ergo solet dari talis doc.vt p bar.⁊ alios i.l.ij.ff.si cer.pet.ꝙ in ɔtu do , vt des ex cãm emptionis,⁊ ꝙ dať spẽs certa est ꝑmutatio,si ṽo dať genus ⁊ sic species incerta vel q̄ttitas est ɔtus,do vt des , ⁊ rõ ẽm Moder.i.d.l.ij.est qꝛ ꝑmutatio est ꝑfecta mutatio, qꝛ illa dictio ꝑ denotat ꝑfectionẽ q̄z dã.l.vrbana.§.ꝓnocrare.ff.ð ṽ.sig.sed (vt opinoꝛ) h̄ rõ ẽ q̄dã fabula ad ꝓpositũ nr̄m, aut.n.vis ꝙ traditio sit vtrobiq; secuta , aut nõ sit secuta traditio,siue ꝓmissio sit facta in specie siue in gñe.nõ ne diceť ꝑfecta mutatio,si vero traditio ñ sit secuta siue ꝓmissio fuerit i specie , siue i gñe nõ dř ꝑ fecta muta

24 tio,cũ adhuc penitẽtie loc⁹ sit.l.cũ ꝑcib⁹.C.eo. ¶ † Ego igiť al's disputãdo tenui ꝙ vbicũq; ɔueniť de dãda re ꝓ re,siue id in gñe siue in spẽ h̄ si ꝑmutatio pone habeo.x.seruos.⁊ tu.x.equos ego do vnũ ex seruis,vt des vnũ quẽ videris,certe nõ video,cur nõ ⁊ hic sit ꝑmutatio,equo nõ tradito mutatio erit ꝑfecta,⁊ ne videar incõsulte loq , h̄ mihi ꝓbat tex.i.l.nãlis.§.finaũt do.ff.de p̄ref.ṽ. nõ violãdo l'ram distinguẽdo species ɔtuũ do vt des, dt ꝙ aut dať res ꝓ re,⁊ est ꝑmutatio,aut dať pecunia ꝓ re,⁊ est emptio ñ repiť postea aliter distinctũ a iure,qd nos tẽtamus distinguere.l. de ꝑcio.ff.ð publi.⁊ post disputationẽ reperio ꝙ And. sicu.quez nõ viderã qñ legi in rub.s̃.e.fuit in eadẽ opi. ꝙ ẽt plus i gñe ɔhereť ꝑmutatio,imo ꝙ est plus ipse tenuit ꝙ nõ repireť nomẽ ꝑmutationis restrictũ ad aliquã spẽm,s; gñal'r acciperet,s; i h̄ deci piť,qm̄ satis dř i specie postq̄z hř sub gñe do,vt des, vt i.d.l.nãlis,⁊ põderatio q̄z ipse facit de illa lege ꝑ se est puerilis , ⁊ nihil ad rombũ si recte inspiciať. ¶ Sed ɔ̃ ista vrget tex.i.l.fi.ff.ð ɔd. ob cãz vbi si ego do tibi pecuniã,vt mihi sticũ dares nõ ẽ emptio nec dať actio exẽpto,nec est ꝑmutatio,vt p;,⁊ tñ est sub gñe, do vt des ergo alius ɔtus inoiatus,⁊ certe ista duo iura sunt valde opp.⁊ forsã.vere ɔ̃ria ex eo ꝙ vana lex ẽ celsi alia pauli.q potuerunt diuersa sentire,⁊ iõ tex.in,d.l.fi.dixit se ꝑcliuiorẽ in illã sententiã forsan inuens ꝙ inter eos erat alteratio. ¶ Sed qꝛ debe-

25 mus iura iuribus ɔcordare.c.cũ expediat,de elec.† ideo doc.cõ muniter soluũt ɔ̃rietatẽ istoꝝ iuriũ ꝙ aut ego do pecuniã, vt des rez.i.dñiũ trãsferas,⁊ nũc nõ est emptio,sed ɔtus inoiatus,aut ob pecuniã,vt tradas rẽ simpl'r eo nõ cõderato,vt dñiũ trãsferas ⁊ tũc est emptio s; ꝑmũ mẽbrũ intelligiť.l.fi.q vtiť verbo dari,ꝙ iꝑortat dñij trãslationẽ.l.vbi aũt.ff.ð ver.ob.s;.l.nãlis vtiť ṽbo accipere qð sonat merã traditionẽ,ista sol.cõprobať ex eo ꝙ dominij trãslationẽ petere est ɔ̃ nãm emptionis ẽm quã satis est rez tradi.l.exẽpto.ff.ð act.emp. ¶ Profecto ista sol.est ridiculosa,⁊ diuinatiua,qm̄ iam presupponimus ɔtũ q celebrať esse sub illo gñe do,vt des,ergo siue dicať do pecuniã vt des librũ,siue vt accipiã nihil distať vř,accedat ꝙ tex.in.d.l.nãlis,⁊ loquẽdo de emptio. ⁊ ꝑmuta. piter vsus ẽ ṽbo accipiã,ĝ sicut i vno iꝑortat dñij

26 trãslationẽ ita ⁊ i alio.l.iã h̄ iuř.ff.ð vul.⁊ pu.† Preterea ad quid ꝑ Deũ inuẽta est traditio? nisi vt dñia trãsferrat, vt i.l.traditionibus.C.de pac.§.per traditionẽ.instit.de re.diu.vñ qð dñt esse ɔ̃ naturã emptionis vt dñiũ trãsferať,nõ puto verũ.⁊ tex.i.l.exempto ꝓbat,qꝛ dũ dt,ꝙ si tradẽs est dñs trãsfert dñiũ alias nõ,hoc fit rõne iꝑossibilitatis,qua nemo dat ꝙ nõ h;.c.qð aũt.de iure patr.inuẽs qð imo illa traditio naturalis operať dñij trslationez qñ tradẽs,⁊ vẽdẽs est dñs,qð sp ꝑsumiť,ne qs alienã rem ɔtare puteť,⁊ ɔ̃r furtũ ɔmittat ad h̄ tex.i.l.i ciuile.C.de rei vendi.vbi ꝑcise iꝑerator facit istã ɔsequẽtiã res fuit emptori tradita , ergo

27 dñiũ trãslatũ,†⁊ ista opi.i tm̄ est vera ꝙ ẽt post promissionem de vẽdẽdo solũ traditio operať dñij trãslationẽ,vt late ꝑ Soci.in cõ sil.clxx.incip.in presenti consultatione.in prin.in secundo volu. in antiquis qui reprehendit Alexander qui consutuit contrariũ.

28 ¶ † Propterea dico ꝙ illa traditio q̄ fit ex cã venditionis non differt ab ea q̄ fit ex cã ꝑmutationis.l; tex i.l.i.ff.eo qñ vult ꝑmutationẽ nõ posse fieri de re aliena,videať inuere cõtrariũ,qð inferius declarabo,nã ita agiť de euictione in casu ꝑmutatiõis sicut emptionis.l.i.ff.eo. At ne videamur ꝓposite ɔ̃rietatis obliti dico ꝙ aliõ ɔ̃riũ , melioꝛ est illa sol. Jo.cõiter reprobata ut dicam⁹ ꝙ ibi pecunia erat data in specie , vt in.l.plane.la pria.ff.de leg. primo. ¶ Sed ɔ̃ superi⁹ dicta valde stringit tex. in.d.l.i.C. eod. vbi si loco pretij deť fund⁹ quãtitate nõ taxata , ⁊ euincať postea res empta,dať ad interesse ad exẽplũ actionis exẽpto. ĝ ille non erat ɔtus emptionis,qa fuisset data actio exẽpto.nec erat ꝑmutationis qa postea seperatim q̄rit qd si ꝑmutasset. ergo est dare. aliquẽ ɔtũ sub gñe Do vt des q non est permutatio nec emptio ¶ Sed ad illud ɔ̃riũ respõdeo ꝙ ille ɔtus erat emptionis, sed qa ꝑtiũ erat i pecunia numera.ñ sicut esse debet , vt i.§.Jta pretiũ.Jnsti.de empt. ⁊ vendi. fuit data non directa actio exempto sed vtilis.nam vt apparet in tex. voluerunt isti omnino vẽditionẽ cõtrharere.⁊ sic diciť emptio vtilis l; nõ directa vt transeũtes

29 videtur firmare.And.Sicu.in rubrica.supra eo.† Ad ꝑdictoꝝ comprobationem facit ꝙ venditoꝛ necssario cogitur rem venditam tradere,nec sufficit prestare vt voluerunt interesse aliqui , sed precise cogitur ad traditionem , vt per Bar.in.l.stipulationes.non diuiduntur.ff.de verborum obliga. Abb. Anto. Jmol. ⁊ alij ꝑcipue Fili. qui hoc late discutit.col.x.xvi.⁊ ꝑ ꝑdicta tangunt hic do. Ant.in.c.cũ Joã.de fide instru.Si ergo ad hoc necessario cogiť nõ est alia rõne nisi qꝛ teneť q̄ttũ in se est dñm facere,vt in.§.ꝑ traditionẽ.insti.de re.diui. ¶ Diximus in diffinitiõe

30 ꝙ est certe spẽi hinc inde facta ꝑstatio .Q. † qd si ex vna ꝑte dať spẽs,ex alia aũt spẽs cũ supplemẽto numerate pecunie.an dicať emptio vř ꝑmutatio.effectus.q.est magnus.qm̄ si erit emptio nõ licebit ɔtu recedere,si autẽ ꝑmutatio,licebit añ rei traditionẽ.l.

31 j.ff.eo.l.ex placito.C.eo.† Et rõ,qꝛ emptio solo ɔtu informať.⁊ iõ cũ primũ ɔuenit,tũc ꝑficiť ɔtus.sed ꝑmutatio a rei traditiõe informať. Bar.in.l.iurisgentiũ.ff.de pac.itẽ effectus erit pp statuta loquẽtia de ɔtibus emptiõis. ¶ Et p̄rio vř ꝙ sit ẽptio.vbi interuenit ꝑtiũ in q̄ttitate ɔsistẽs illa dř vẽditio.l.j.ff.de ɔ̃.empt. l.j.ff.eo.hic interuenit ꝑciũ tale.igiť. ¶ Sed rñ.ꝙ arg. ꝓcedit qñ totũ preciũ est in pecunia numerata.alias nõ.§.itẽ ꝑciũ.insti.de empt.⁊ vẽd.hic aũt partim in spẽ ꝑtiũ i pecunia numerata.iõ nõ obstat. ¶ Scðo.ex eo ꝙ vnũ differt ab alio pp id maxime tale

32 iudicať si illud adest,vt no.in cle.j.de sum.tri.† Sed emptiõis ⁊ ⁊ ꝑmutatiõis ea est potissime dřia,ꝙ in emptione ⁊ venditiõe ɔ̃hẽtiũ noia distinguunť,in ꝑmutatiõe nõ.cũ in emptiõe alius sit q det alius q accipit ꝑciũ.l.j.ff.eo qð adest in casu nr̄o cũ appareat q det ⁊ q accipiat ꝑciũ.ergo ẽptio nõ ꝑmutatio ẽ dicẽda. ¶ Rñ deo ꝙ arg.nõ ꝓcedit nisi qñ vnus est q tantũ dat ꝑciũ alius rẽ,s; hic vterq; dat rẽ.imo arg.istud posset retorq̃ri,ex eo ꝙ vtrobiq;

33 res. ¶ † Ex opposito aũt vř ꝙ sit ꝑmutatio.nã in cõcursu duaꝝ qualitatũ quarũ vna nõ extinguit,semp naturalis ꝑualet accidẽtali.c.ꝑñti.⁊ ibi late dixi hoc anno.s̃.de ꝑbẽ.eo.lib. Bar.in.l.iij. ff.de tur.at in casu nr̄o interuenit spẽs q̄ solet facere ꝑmutationẽ q est ɔtus nãlis.vt.s̃.dixi ⁊ ꝑciũ.ergo totũ indiceť spẽs,vt potius sit ɔtus naturalis ⁊ sic ꝑmutatio. ¶ Sol. vterq; ɔtus ẽ de iure gentiũ ⁊ a gẽtibus iuẽtus,⁊ vẽditiõis ɔtus a iure magis dilectus pp datã actionẽ,Vñ indubio potius emptio q̄z ꝑmutatio

dicat, quia magis dignum &c. quod in dubijs. de cõse. eccle. vel alta. ¶ Secũdo adduco tex. in. c. ad questiões. eo. titu. vbi est casus in terminis quod pmutatio quarũdã possessionũ fuit celebrata iter duas ecclẽsias refusa certa quãtitate pecunie ab ecclẽsia cuius reditus erãt tenuiores. ergo si ab vna parte sit spes, & pecunia dicitur permutatio.

34 ¶ † Sol. ille tex. loquitur in cãu claro quãdo itẽdebãt pmutare. ¶ Jo. an. in. d. c. ad qões. & Bar. in. d. l. j. eo. tit. & in. l. aristo. ff. de do. nat. & pleriq; alij tãgunt istã. q. & dñt esse reccurrendum ad mentẽ contrahentiũ. vt si illi intendant permutare sit pmutatio si vẽdere sit vẽditio. c. cũ in alys. de pbẽ. sed si nõ appareat de intẽtione recurremus ad coniecturas, per ea quae nõ. Dy. & Jo. an. in rub. inspicimus de re. iu. & reg. obscuris vt. s. si pecunia erit maioris quãtitatis dicamus illos contraxisse emptionẽ, si minoris permutationẽ, arg. l. itẽ queritur. ff. de sta. bo. & ita trãseunt Abb. & Jmo. in. d. ad qõnẽ. inferentes ad decisionẽ alterius dubitationis. ¶ Papa permisit cuidã Abb. vt possit vẽdere de possessionibus monasterij vsq; ad certã sũmã. idẽ Abb. vẽdidit vnũ fundũ accepto alio fundo in solutũ cũ certa quãtitate pecunie, an ista alienatio sit nulla, tãquã facta ex cã pmutationis, sic contra formã mãdati, quod tñ pmittit vẽdẽ, & cõiter tenet quod valeat, ex eo quod verisimile est ipsuz voluisse vendere. ¶ Aduertatis circa dicta istorum patrũ quatenus ponderãt intentionem contrahentium, vt contractus dicatur permutationis, vel emptionis, nam de permutatione nõ dubito, quãdo pecunia speciei loco fungi põt, & ea contrahi pmutatio. arg. l. iij. ff. de cõmo. melior tex. in. l. ita contãte. ff. de iure do. sed an intẽtio eorũ possit efficere,

35 vt id quod in dubio esset pmutatio, vt sit vẽditio dubito. † Quãdo enim illud quod dat esse vni contractui, apponitur alteri trahit illũ contractũ ad speciez suam. §. fi. instit. mandati, vnde priuati hominis intentio legis cursum imutare non potest. l. testandi. C. de testamentis. l. nemo põt. ff. de leg. j. ¶ Jtẽ videtur confundi ista opi. per tex. i. l. j. C. eo. itelligẽdo prout cõiter intelligitur quod ille contractus nõ esset vẽditionis, nã ibi quidã habebat possessionẽ venalẽ, & sic constabat de intẽtione sua quod volebat vẽdere, & tñ nõ est emptio ergo intentio nõ operatur. ¶ Sed quid plura tex. in. l. j. ff. de contrahẽ. emp. confundit istã opi. quãdo dicit quod placuit sñia proculi dicẽtis emptionẽ absq; nũmis contrahi nõ posse & melius per tex. i. §. itẽ pciũ insti. de emp. & vẽdi. pmo quãdo dicit pciũ debere consistere in pecu. nu. sed si est ptiũ i spẽ quõ dicetur i pe. nu. pretiuz. n. est vnuz totũ, vñ nõ dz diuersimode cẽseri. l. eũ q edes. ff. de vsuca. Secũdo reprobatur, quãdo tex. apte dicit reprobatã opi. illorum q voluerũt ex pmutatione emptionẽ posse fieri ex quo merito videtur dõdz quod quãdo ptẽdũt ex vno contractu facere aliũ succedat reg. c. cũ sup Abb. de of. dele. ¶ † Ego igitur ita distinguerẽ, quod aut sumus in contrahẽdo,

36 aut i soluẽdo, si sumus i contrahẽdo, & conueniatur, vt detur res pro re, tũc pmutatio ẽt si ẽptionẽ celebrare itẽderẽt contrahẽtes pp text. i. d. §. itẽ pciũ sed si conueniatur de dando pcio pro re, aut taxatur quãtitas precij, est vera emptio, & datur directa empti, & vẽditi, aut vero nõ taxatur quãtitas, sz simpliciter dicitur, dabo illã pecuniã i illo sacco depositã, vel dabo illũ fundũ loco pretij, & hoc tacite pciũ est valor alterius fundi, tũc nõ ẽ directa, sz ipropria emptio, producẽs vtilẽ ex empto, & vẽdito actionẽ iste est casus. l. j. C. eo. quod si daretur ista pecunia nõ taxate quãtitatis absq; eo quod diceretur pro pcio, esset mutatio hz verũ intellectũ. l. fi. ff. de condi. ob tur. cau. & i hoc vz intẽtio contrahentis, si vero sumus in solutione dico quod postquã inter partes est conuẽtũ de pcio, est vera emptio, nec viciatur si species loco pretij detur pte consentiẽte. l. pcij. C. de resc i. vẽ. ista distin. põt colligi ex verbis Saly. & gl. i. d. l. j. C. eo. ¶ Expeditus de diffinitione aggredior quasdã. q. vt clarius illucescat huius diffiniti mã, & pma. q. cũ tex. i. l. j. ff. eo. & tex. i. l. ij. ff. eo. dicat quod pmutatio est vicina emptioni, quae sit iter vtrũq; contractuz dñia sol. vt colligi põt ex gl. in. d. l. j. ff. eo & l. ij. C. e. & ex dic.

37 Bar. & aliorum septem sint differẽtie. ¶ † Prima differẽtia sumitur ex parte denominationis, cũ in contractu vẽditionis triplex sit noium variatio aliter. n. dicitur emptio aliter vẽditio, & ita ex pte contractus. Jtẽ quae ad contrahẽtes quũ alius alius emptor alius venditor. itez ex pte rei quum alius merx, aliud ptiũ in pmutatione secus, nã vtrobiq; permutatio ver. quod pmutãs, hincinde res seu species, probantur hec i. l. j. §. i. ff. eo. ¶ † Secũda differentia sumitur ex parte pstatiõis, seu

38 traditionis, quãdo emptor tñ tenetur precij dñiuz in vẽdẽtẽ trãsferre, sed venditor nõ tenetur ad rei vendite dominium transferrẽduz sed sufficit quod tradat, & promittat de euictione, vnde dato quod esset aliena non posset conueniri antequam euinceretur. l. seruus. §. finali. que est lex singularis secundum Paul. de castro ibi. ff. de ac. empt. at in permutatione tenetur tradens dominiuz transferre, &

39 ista potest esse ratio. † Quare dicimus quod de re aliena non potest fieri permutatio, quod aperte ponit tex. referẽs opinio. Pedy iurisconsulti in. l. prima. ff. eodem, & hoc suadere videtur ratio, nam permutationis contractus sumit initium a translatione dominij, vt dicit ille tex. in illa. l. prima. sed dominium rei aliene quomodo poterit aliquis dare. c. diabertum. j. q. vij. c. quod autẽ de iure pat. ¶ Sed ista differentia nunquã mihi placuit si ita rudi ter intelligatur, quoniam sicut permutans tenetur dominiuz rei transferre, ita & vendens quãdo est dominus, ad quid enim aliud fuit inuenta vt dixi in superioribus traditio, & licet non vicietur contractus emptionis si appareat rez esse alienam, idẽ est in permutatione postquã contractus est expeditus bona fide inter contrahentes, nam ante quã euincatur res permutata non potest agi ad dissolutionez contractus permutationis, sicut nec etiam venditionis, vt tenuit glo. in. l. prima. ff. eodem, & in. l. pro fundo. C. de trãsactio. licet contrarium cõiter teneatur, ego autem existimo opi. gloss. veram, non per rationes suas quia illis de facili respon-

40 detur, mouentur enim ille glo. ista ratione. ¶ † Ab emptione ad permutationem valet argu. l. prima. ff. eo. at venditor non tenetur ante euictionem, vt. ff. de actio. emp. l. seruus. §. fi. ergo idem erit iudiciũ. l. nõ pfit. ff. de legi. cũ si. ¶ Sed huic rõni rñ. quod nõ procedit hoc casu equparatio, postquã in hoc differũt vñ adhuc querit de

41 prin. ¶ † Uera tñ ẽ ista opi. quod ẽt de re aliena, quãdo datur vera pmutatio quae semel pfecta est irretractabilis donec hec res euincatur, ad vtrũq; adduco tex. in. l. j. C. eo. in fi. nã dicit si pmutatio fcã est, & quod pstitũ est euictũ est ergo erat permutatio proprie antequã euinceretur, quãdo illud est proprie tale quod lex simpliciter appellat tale. l. proprie. l. fratrẽ. ff. de ver. sig. sm aũt probatur quãdo dicit quod si quod datũ est cõ permutanti euictũ est tunc agitur ergo si nõ est euictũ nõ agitur, & sic ante euictionẽ stat contractus pmutationis sicut & vẽditionis probatur contraria par. a contrario quod i iure est fortissimũ. l. j. ff. de of. eius. l. ptor. ff.

42 de iud. † Jtẽ probatur quia dictio si notat conditionẽ sm Bar. in. l. j. in ij. col. ver. j. ergo quero. ff. de condi. & demon. & ibi gl. que conditio requirit implemẽtũ antequã pficiatur illud cui apponitur. c. ij. de condi. app. §. ex conditionali. insti. de ver. obli. ¶ Jtez ad hz adduco tex. in. l. si permutatio. C. de euic. ibi eis euictis quãtũ interest

43 cõueniri posse rõnis est, ergo secus si nõ sunt euicte. † Nã isti ablatiui denotant conditionẽ sm Bar. in. l. j. in. ij. col. C. quãdo lic. ab emp. dis. Bar. in. l. ab emptione. in secũdo not. ff. de pac. ad hoc text. in. l. euicti. ff. de vsu. & in. l. a testatore. C. de cõditio. & demonstra.

44 ¶ † Jtẽ quod sufficiat eũ q pmutat hẽri pro dño lz non sit vere dñs, & sic quod de re aliena possit fieri pmutatio. est casus clarus in. c. cũ venerabilis de excep. quẽ nullus consideraiut. Dicit quod pmutatio nõ põt expediri nisi cũ eo q est dñs vel hr loco dñi. ergo satis est quod permutãs reputetur dñs, lz res sit vere aliena. sed si iã contractus cũ tali ẽ perfectus, nõ video quare debeat ante euictionẽ pmutatio rescindi. nec apparet cur equiparatio regulariter facta inter venditionẽ & pmutationẽ hoc casu nõ teneat. ¶ Sed quõ rñdebimus ad illuz tex. in. l. j. ff. eo. qui dicit alienã rẽ dãtẽ nõ contrahere pmutationẽ. si nõ contrahit pmutationẽ, ergo sequitur quod agi pt añ euictionẽ, quia i istis contra ctibus sp

45 locus ẽ penitẽtie reintegra. l. cũ pcibus. C. eo. † Sol. pmutatio pt dupliciter accipi pro contractu de pmutãdo re non secuta. & pro contractu re secuta, quo casu est vera pmutatio. i. pfecta mutatio quãtũ in se ẽ. Quãdo igitur dicimus alienã rẽ dãtez nõ contrahere pmutationez intelligitur ad effectũ actiõis consequẽde aduersus aliũ, vt teneatur rẽ suã pstare. Exẽplũ dedi tibi rem alienã vt tu tradas tuã. si antequã tradideris cõstat eã quã tradidi eẽ alienã ego ñ possuz agẽ contra te, vt tu tradas tuã & sic vt pficias contractũ. sicut agerẽ si dedissez meã. l. cũ pcibus. C. eo. at si tu primo rẽ tuã tradidisti mihi, vt traderẽ eã quae nõ erat mea, tibi nascitur actio pscriptis verbis contra me, vt faciã eã tuã, vel saltẽ tradã & pmittã de euictiõe. & casu quo postea euincatur pmutatio habebitur pro nõ secuta. sed ante euictionẽ tenebit permutatio. ar. text. i. l. rescriptũ. §. j. ff. de distrac. pig. l. quãdo. l. cũ pcibus. C. eo. l. si pmutatiõis. C. de euic. & istã declarationẽ sentiũt pleriq; doct. pcipue Hostien. in summa. eod. titul. §. quid potest motus auctorita. gl. tex. in. d. l. j. Ex quibus liquido constat, quod qui dat rem alienam vt suam alio dante suam contrahit veram permutationem, que in casu euictionis tantuz fingitur non secuta quia retractatur quod

46 datum est. ¶ † Tertia differentia nascitur ex parte actionis. Nã ex contractu venditionis nascuntur due actiones quarum altera ex empto nuncupatur. Sed ex permutatiõe nascitur actio prescriptis verbis que alias in factũ nuncupatur. vt per totũ. ff. de pre

47 scrip. verb. † Et lz alias actio in factũ sit gñalior actione prescri. verbis vt est gl. magistra. in. §. actionũ in ver. ex permutatiõe insti. de acti. & Bar. in rub. ff. de prescrip. verb. & in. l. j. ff. de condi. ex leg. tamen in proposito nostro sunt sinonima. secundum glos. in. l. ex placito. C. eodem. & probat textus. in. l. si tibi aree. §. iulianus. ff. de prescriptis verbis. datur enim ista actio quotiens celebratur contractus, cui a iure ciuili nulla actio data est. l. qui seruandi. in fine. & l. inquam. ff. eodem. & generaliter datur actio

in factum

in factum vbicunqz dubitatur que actio detur. exemplum, domino mercium si incertum sit an nauem conduxerit, an merces vehēdas locauerit, daī actio in factum. Itez si qs pretij explorādi eā rē estimatam tradat. Neqz depositum est neqz cōmodatum, τ dubitari pōt an sit venditio, vel mandatum, vel si videaī locasse rē vendendam, dabiī ergo actio in factū, ita declarat Azo. in sum. hoc titu.

48 ¶ † Ista aūt actio prescriptis verbis iō nomē illud hʒ fm Cy. in. l. ex placito. C. eo. qm̄ cū agētes in iudicio dubitarēt d̄ noīe ɔ̄ctus, nec scirēt illud dicere, iudex mādabat verba que interuenerāt scribēda, τ eis prescriptis. i. ante oculos scriptis, cū non colligereī ex eis aliquē spālem ɔ̄ctum interuenisse, cepit dari qdam gn̄alis actio que vocabaī, prescriptis verbis. s. fm verba que p̄scripta sunt Sed ista ethimologia nihil insultius, innuit. n. scripturā in his necessario quodāmodo sibi locū vēdicare, qd̄ nullibi cautuz est, τ ibi tm̄ reqraī scriptura, vbi lex exprimit, iuxta no. in. c. j. de censi. j. eo. lib. vn̄ ego existimo iuriscōsultos vocasse istā actionē, nō qr verba añ scriberenī. Sed qr ex facto ꝓposito in iudicio nulla oriebatur. actio peculiaris, vocabāt eā gn̄ali noīe verboꝝ que ꝓferebāt, quasi velint dicere Iuriscōsulti, ex facto narrato eqtas dictat actionē nasci, sed qr non est data actio noiata a iure ciuili, demus tn̄ actionē, que facto proposito vocabiī in factm. i. fm eqtatē facti, vel prescriptis verbis. i. hʒ verba que p̄scribunī. i. preponunī in narratione facti, nam prescribere idē est qd̄ ꝓponere, vnde Cice. in Cat. ad senatui que sunt gerēda prescribo, τ qūo Carthagini iam diu male cogitāti bellum inferaī multo ante denuncio.

49 ¶ † Quarta differētia est ꝙ emptio ac venditio simul ac de precio ɔuentū est ɔ̄buntur, permutatio aūt solo rei interuētu. l. i. ff. eo. ante. n. non ꝓducit

50 actionem nisi stipl'o interuenerit. l. ex placito. C. eod. ¶ † Quinta differētia est ꝙ vnū diciī ɔ̄ctus noiatus aliud innoiatus. de quo

51 superius satis abūde dictū est. ¶ † Sexta differētia, qm̄ in ɔ̄ctu ꝑmutationis si alter impleuit ꝑmutationē altero nō implēte nō solū potest agere ad implemētum vel interesse, sed vt res sua sibi restituatur. l. cum p̄cibus. C. eo. qd̄ in emptione secus est. l. in ciuile. C.

52 de rei ven. † Conditio. n. que daī ob cām non hʒ locum in ɔ̄ctibus

53 nominatis. l. si. cuz ibi no. ff. de ɔ̄di. ob cau. ¶ † Septima dr̄ia, qr in ɔ̄ctu emptionis ex sola traditione dn̄ium non transferī, nisi precio soluto, vel habita fide de eo. §. vēdite. §. per traditionē. insti. de re. di. sed si ꝑmutatio impleī ex vna parte, lʒ non impleaī ex alia, nec habeaī fides de implēdo tn̄ dn̄ium transferī gl. in. l. permutationem, τ in. l. cum precibus. ibi Saly. C. eo. gl. in. l. j. ff. eo. moueī Saly. ista rōne. in ɔ̄ctu innominato cuiusmodi est ꝑmutatio, traditio fit ad obligationē perficiendam, τ actionem inducēdā, quam perficere τ inducere non pōt qs nisi translato dn̄io. l. ex placito. l. rebus. C. eo. ergo qs per quālibet traditionem ex parte sua vr̄ dominium transferre voluisse, ne credaī maluisse actū frustratorium facere. c. abbate sane. de re iudi. ¶ In hoc tn̄ ɔ̄rium existimo, ꝙ immo dn̄uz non trāsferaī per talē traditionē, nisi res ex opposito sit data, vel habita fides de ea tradēda, sicut in venditione, prout sentit gl. in. l. cum ꝓponas. C. de dol. per Cy. τ Bar. in. l. cū p̄cibus. C. eo. τ Bar. in. l. si seruus. §. locaui. in. ij. colū. ff. de fur. τ hoc per tex. in. l. iij. ff. de pig. act. vbi si restituiī rēs pignorata non recepta solutiōe, vel habita fide de ea nō remittiī pignus, ecce ergo ꝙ mauult qs traditionē nullā facere q̄ȝ ɔ̄ctum dissoluere, ergo a fortiori dōm est idē in casu nr̄o, ꝙ tanto minus intēdat rē suā in aliū trāsferre, cū minus iuris habeat in re pignorata q̄ȝ in ꝓpria, τ ꝑ istum tex. ɔ̄fundiī ratio Saly. non est verisimile ꝙ per istam traditionē voluerit dn̄ium transferre, τ sibi preiudicium gn̄are absqz fide, sicut nec in venditione, vt in. §. vendite. inter quos ɔ̄ctus in proposito nō apparet ratio diuersitatis, ergo stet eqparatio facta in. d.

54 l. j. l. illud. ff. ad. l. aql. cum si. † Verisimilis. n. agentis intētio spectāda est. l. non ois. ff. si cer. pet. reg. inspicimus. de reg. iu. j. eo. li. τ verisimiliter nō crediī quis velle suum abicere. l. cū de indebito. ff. de ꝓba. extra istos casus venditio τ permutatio pari passu am

55 bulant, † qm̄ exceptio firmat reg. in non exceptis. c. ij. de ɔ̄iug. lep. cū ibi no. τ iō dr̄ ɔ̄ctus bone fidei, sicut τ venditio. de quo videas

56 plene no. in. c. cum venerabilis. de excep. ¶ † Scdo quero, an permutatio sit alienatio τ breuiter rn̄deī est, qm̄ alienatio comprehēdit omne verbū ꝑ qd̄ dn̄ium transferī. l. j. C. de fun. do. clare dr̄ in c. nulli. de re. eccle. non alie. τ ideo statutum, vel alia queuis dispositio prohibens quempiam alienare prohibet τ permutare. Spe. eo. ti. §. j. versi. quod autem, Bar. in. l. cum lex. ff. de fideius. Bal. in. l. non dubium. C. de legi. ¶ Ex his inferī ad elegantem. q. quā disputarunt Old. Padue, Ja. bu. Bononie, prout refert Jo. an. in addi. ad Spe. in rub. prope fi. eo. ti. statutum Bononiense prohibebat sub certa pena ne alienatio fieret a viuēte in forensem modo accidit testator Bononiensis mandat heredi, vt permutet certum fundum cum Tulio imolensi, mortuo testatore heres facit ꝑmutationem, an dicatur incidisse in statutum. τ primo vr̄ ꝙ statutum liget istum. ¶ Ex statuto prohibentur alienationes facte a viuis in extraneos. Ista ꝑmutatio est alienatio, τ fuit celebrata per herede, qui est ꝑsona viuens, τ fcā in extraneū, ergo statutum cōprehendit istum casuz. Nam cui adaptantur verba legis adaptatur τ ipsa lex. l. prospexit. ff. q τ a qb. l. labeo. ff. de suppel. leg. Se-

57 cundo, † qm̄ effectus semp d̄nominaī a cā propinquiori. l. mulier. τ ibi no. ff. re. amo. l. carbonū. §. ad faces. ff. de ver. sig. at heres viuens fuit cā efficiens, τ ꝓpinqua illius permutationis, ergo ꝑmutatio fuit ꝑ viuū expedita, τ sic alienatio, igiī hʒ locū pena statuti, facit qr attenditur tempus τ locus celebrati ɔ̄ctus. l. in delictis. §. si extraneus. ff. de noxa. l. mella. in prin. ff. de alim. τ ci. leg. ¶ Contrariuz tn̄ τ bene fuit per dn̄os disputātes terminatū, ꝓpea ꝙ ista ꝑmutatio, esset potius dicēda ꝑmutatio defuncti q̄ȝ heredis, τ heres in hoc esset sicut instr̄m exequēs defuncti voluntatē, quo casu dr̄ dispositio ordinantis non exequētis. l. in extimationibus. ff. de

58 peti. he. † Et is dr̄ actū celebrare qui celebrāti auctoritatē impartit. c. cū aliquibus. §. eo. lib. de rescri. l. ij. C. de vet. iure enuc. τ hoc firmat Ang. in terminis paruz diuersis in. d. l. in extimationibus. τ in. l. si ita qs. §. ea lege. ff. de ver. ob. τ ibi Bar. satis tn̄ inuolute

59 loquēs, τ pro ista facio vnam rōnem. ¶ † Causa remota attendiī magis q̄ȝ propinqua, τ fm illam iudicaī actus, qm̄ ab ea depēdet ius cause propinquioris. l. ex placito. C. eo. sic attēdiī principiū influens in finem. l. filius. ff. de ver. ob. l. damni. §. sabini. ff. de dā. inf. at testator est causa remota τ principiū influens immo imponēs necessitatē huic ꝑmutationi, ergo rectius dr̄ testatoris, q̄ȝ heredis ꝑmutatio, igiī sumus extra casum statuti, ad qd̄ non debemus trahere casus non expressos, qm̄ τ odiosum qr penale, τ stricte intelligendū. l. ɔ̄stōnibus. ff. ad muni. c. cum dilectus. de ɔ̄sue. c. in nr̄a. d̄ iniur. τ per hec sunt sublata fundamenta in ɔ̄rium, qr nō est here-

60 dis, sed testatoris ꝑmutatio. ¶ † Immo aduertatis ad vnuz, τ nō esset absonū dicere ꝙ prohibētia alienationē in extraneū nō prohiberent simpl'r ꝑmutationē, sed tm̄ qn̄ res esset in territorio alieno, secus qn̄ in nr̄o, nā cū tale statutum sit odiosuz, τ ɔ̄ ius cōe, in eo ꝙ adimit facultatem alias in re propria concessam. l. in re mandata. C. mand. ergo debet illud verbum, Alienatio positum in eo restringi. Sicut alias fit in. l. ex hoc edicto. ff. de alie. iud. mu. cau. fac. restringi igiī debet ad id qd̄ verisimiliter ex mente τ ratione comprehendit. l. quamuis. C. de ius ius voc. non enim est ambulādum in cortice verborū. c. marchion. j. q. j. l. scire oportet. §. aliud. ff. de excu. tuto. quicquid enim agit prudens agit ratione finis, iuxta illud. Quicquid agis prudenter agas, sed respice finem. τ omnis statuens reputatur prudens, vt per Ancha. in. c. j. de consti. τ Abb. in consil. j. in pen. col. in primo volu. ratio ergo dictum ampliat, τ restringit. l. cum pater. ff. dulcissimis. ff. de legat. secundo. sed rō statuti ꝓhibētis alienationē in extraneū nō vēdicat sibi locū in ꝑmutatiōe facta cū re q̄ est in territorio. vt ꝓbabiī. ergo nec hēbit locū dispositio. ista minor ꝓbari pt qm̄ tale statutū nō potuit fundari alia rōne, nisi qr nō vult extraneos ditari in suo territorio. sed vult ꝙ bona remaneāt subditis. ergo ista rō habeaī ꝑ expressa iuxta notata in. l. quāuis. C. de fideic. at ista rō nō militat in casu nostro qm̄ dādo rē τ accipiēdo rē nō ditaī de nouo in territorio, cū iō esset ditatus, τ qd̄ dat succedat locū eius qd̄ accipit, τ reputeī (vt dicit Jo. an. j. in nigro) esse idē. ¶ Preterea illa eqtas sup q̄ posset fundari hoc statutū. s. vt iō hoc disponeret, vt potius vēdamus vicino q̄ȝ extraneo qr ꝓximuz dēmus ꝓhonorare iuxta illud diliges ꝓximū tuū, cessat in casu ꝑmutatiōis, nā lʒ pecunia vicini possit mihi ꝑstare idē officiū, qd̄ pecunia extranei, tn̄ idē officiū nō poterit ꝑstare res vicini, qd̄ τ res extranei qn̄ hʒ rez mihi ɔ̄uenientē. facile. n. cuenire posset, vt in toto regno nō reperireī aliqs cū q̄ ɔ̄mode ꝑmutare possez. ḡ statutū istō restrigēdū est

61 ne nos inducat ad iniqtatē. d. l. scire opȝ. ff. de excusa. tut. ¶ † Ex his recte inferī ad aliā. q. an statutū ꝓhibēs vēditionē ꝓhibeat ꝑmu. τ ꝑ p̄dicta vr̄ ꝙ nō ꝓut tenuerūt Spe. in titu. de emp. τ vē-

62 di. §. nūc dōm. el. ij. τ ibi Jo. and. in addit. † subdēs ꝙ si statutum dicat ꝙ de qualibet vēditiōe soluaī gabella, nō solueī de ꝑmutatiōe. qm̄ verba statutorū sunt restringēda, τ accipiēda in ꝓprijs terminis. c. in nr̄a. de iniur. τ istud tenuerunt Albe. Gal. Guido de suz. quos ibi refert Joā. and. ad quod facit tex. in. c. j. §. de his q̄ fi. a plat. sin. cō. cap. vbi ponunī ista vt diuersa τ dictū Guil. de cu. in. l. qcūqz. §. non tamen. ff. de insti. vbi voluit ꝙ si dn̄s permisit emphyteote vendere nō poterit permutare facit tex. in. l. sicut. in. §. vēditiōis. ff. q. mo. pi. vel hyp. sol. ꝑ quē ibi dt̄ Bar. se vidisse sepius de fcō, ꝙ si eps̄ permisit ecclesie alienare ꝑp debita, nō poterit ꝑmutare. Accedat ꝙ dicit idē Bar. in. l. j. C. eo. qn̄ vult. l. fi.

C. de sa. san. ec. loquentē in vēditione nō hre locū in pmutatione. ¶ Oppositū tamen tenuerit gl. & Cy. in l. ij. C. de vsuc. pro emp. pro qbus ēt facit gl. in l. statuliberi a ceteris. §. quintus. ff. de sta. lib. & mouent. 63 † Nā apptione vēditionis ɔtinet ois ɔctus per quē dñium transfert. d. §. qntus. quē tex. ad hoc laudat Bal. in d. l. ij. C. de vsuc. pro emp. ad idē tex. in l. sicut. §. venditionis. ff. qui. mo. pig. vel hip. sol. & in §. sʒ si pmiserit. ea. l. tex. in l. sed qd ad eas. §. qd emptionē. ff. de pig. l. sequt. §. de illo. ff. de vsuc. at in pmutatione transfert dñium. c. nulli. de reb. eccle. non ali. ergo cōprehendit in statuto. Accedat φ pmutatio vēditiōi reglr eqperat, & illi proxima nūcupat. d. l. j. ff. eo. ¶ Sed ista de facili corruunt qr pcedūt 64 in mā alias fauorabili, & minus restringenda. ¶ † In hac dubitatione pñt ɔsiderari duo casus. Primus qñ statutū phibet venditionem. Scd's qñ facit mentionem de venditione non eā phibēdo sed sup illo ɔctu aliqd disponēdo, vt. s. pro ɔctu venditionis soluatur tale qd, & istos duos casus vr aduertisse Bal. in quodā suo cōsil. incip. in Christi noie, qd ɔsilium non vidi. Sed allegat per scriben. voluit. n. Bal. φ in primo casu statutū non ɔprehenderet pmutationē, in scdo casu secus, & ita referēdo rem ad terminos qōnis, vr inclinare in snia Spec. & Jo. and. 65 ¶ † Ego aūt casus istos aliter declararem, φ aut statutū phibitiuū venditionis est fundatum in rōne ne. s. bona trāseant ad exneos, vt qr phibet vendi exneis, & tunc si velit pmutare cum re que est in territorio, poterit pmutare statuto non obstante, qñ cessat ratio, vt predixi. Aut vero fundat sup inhabilitate psone, vt qr minor vel mulier phibeantur vendere, & tunc nec poterūt pmutare, qr eadē ratio deceptionis vtrobiqʒ, & hoc egregie pbat tex. in l. sicut. §. venditionis, cuʒ §. seq. ff. qui. mo. pig. vel hip. sol. nā ibi mandatū de vendēdo cōprehendit oēm modū alienationis hñtem eundē effectū, & rōnem, lʒ alias in mandatis soleat fieri interpretatio multū stricta. l. diligenter. ff. mād. cum si. Aut fundat sup qualitate rei, & tunc aut phibet sine certa solēnitate fieri, & dispositū in venditionis ɔctu sicerit dispositū in pmutatione per identitatē rōnis. Aut vero phibet, qr vitium est in vendēdo qr ɔhitur simonia, vel res non est in cōmertio, vt est in spūalibus, & sacris rebus, vt in. j. q. j. per totū. l. inter stipulantē. §. sacrā. ff. de ver. ob. & tunc aut vult phibitus vēdere pmutare cū alia re equalēte precio, & non pōt, qr fieret fraus, arg. c. lʒ ex quadā. de testi. c. quāto. de diuor. aut vero vult pmutare cū alia simili, & pōt cuʒ supioris auctoritate, vt pʒ in beneficijs, 66 vt. j. in tex. nro. & in cle. j. eo. ti. ¶ † Circa scdm casum, qñ disponit φ pro ɔctu venditionis tale qd soluat mihi vr φ non cōprehēdatur ɔctus pmutationis, qr statuta hmōi sunt ad bene placitū statuentiū nulla certa rōne fundata, & iō verbox pprietati inherendum. l. non aliter. ff. de leg. iij. & sunt ad instar stipkonum, vt no. declarat Bal. in l. ɔctus. in. ij. col. C. de fi. instru. vnde sicut in stipkonibus expressio vnius casus non includit alium. l. qcquid astringē 67 de. ff. de ver. ob. ita nec in isto casu. † Et lʒ alias lato sumpto vocabulo pmutatio cōprehendat sub venditione, tñ proprie loquendo aliud est venditio aliud est pmutatio. l. si idē. C. de codicil. dicitur. n. pxima venditioni in l. j. ff. eo. ergo ipsa non est venditio, qr nul- 68 luʒ simile est idē. l. qd nerua. ff. depo. † imo dico tibi φ illa iura que dñt sub venditione cōprehēdi oēm alienationē loquunt potius ex interpretatione, & mēte q̄ ex virtute verbox. Nā tex. in §. qntus. dicit φ lex vr cōplecti, que vba denotāt fictionē & interptationē, per ea que dicit Bar. in l. si is qui pro emptore. ff. de vsuca. & per tex. in l. si qs id qd. ff. de iuris. om. iud. qñ dicit tex. φ pretor p verbum si qs cōplexus est vtrūqʒ sexuʒ, qd tñ non est ex vi verbox, sʒ ex interpretatione, vt per Bar. in l. j. ff. de ver. sig. Preterea non est precise eadē ratio in pmutatione, que est in vēditiōe in casu nro qr facilius est accipienti pecuniā, pecuniā soluere q̄ accipienti rē, vnde credit statuentes voluisse intelligere de vera venditione non de pmutatiōe. Quod tñ limitarē nisi pmutatio fieret in fraudeʒ. l. fraus. ff. d leg. c. q̄to. de diuor. & h no. qr alibi discussa nō iuenies. 69 ¶ † Ex his pʒ aditus ad aliā. q. statuto cauetur φ si qs vēdiderit domū exneo a parētela, liceat agnatis suis eaʒ redimere vsqʒ ad certū tps, mō accidit φ iste nō vēdidit sʒ pmutauit vtrū ɔsanguinei possint redimere. Et primo vr φ possint, qr statutū vr fundari in hoc vt ille domus remaneāt in familia, que ratio militat etiā in pmutatiōe ergo dʒ esse idē ius. cū sublata. s. pmutatio cōprehendat sub venditione vt in d. §. quintus. & in alijs iuribus. s. alleg. & a stricta ad latā. s. pcedit extensio etiā in odiosis. l. filiū habeo. ff. ad maced. gl. in auc. minoris debitoris. C. qui admi. Alex. in l. si ɔstante. ff. so. ma. ¶ Cōtrariū tñ firmat Spe. in ti. de emp. & vēd. §. nūc vidēdū versi. Sed pone statutū. & ibi Jo. and. in addit. qñ hmōi statuta ceu odiosa nō debēt excedere pprīū significatū. Et hoc teneo, qñ nō est eadē equitas in vno q̄ in alio, nā qñ restituit

pretiū emptori, nulla sibi vr iniuria fieri cū idē eenseat pretiū qd restituit cū eo φ dedit. arg. tex. in l. ij. §. mutui. ff. si cer. pe. sed qñ ddit aliā domū, nō dr accipiēdo pretiū accipere qd dedit. cū aliud pretiū aliud res. l. j. ff. eo. esset. n. hoc cogere istud indirecte. ad vēdēdū qd dedit ex cā pmutatiōis. qd esse nō dʒ. l. nec emere. C. de iure delibe. l. inuitū. C. de ɔhē. emp. pterea illa domus pmutā. cēsetur eadem cum prima. Unde non videtur ex bona equitate adhuc vendita. c. ecclesia. s. Marie. vt lit. pend. cum ibi no. posset tñ probabiliter dici, φ aut statutum vel ēt testator disponunt sup certis domibus, vt pote, sup illis que ab antiquo fuerūt certe cognationis, aut simpliciter, si simpliciter procedat quod. s. dixi. Si aūt habita relatiōe ad certas domos posset attentari φ sicut nō pñt vēdi ita nec pmutari in piudiciū cognatorū qr rōne affectiōis est sibi hoc ius acqsitū vt nō possint ipsis inuitis ad extraneos trāsi 70 re cogita tñ. ¶ † Tertio. Q. q pmutari pñt. Sol. edictū de pmutādo est phibitoriū, vñ oia q expsse phibita nō repiunt pmutari pñt. l. j. ff. de testi. no. Abb. in c. cū apud. c. cū locū. d spon. & gñaliter q vēdi pñt pmutari pñt. l. ij. ff. & C. eo. nec tñ oia que pmutari 71 pñt vēdibilia sunt † iō in plus se hʒ facultas pmutādi, q̄ vēdēdi, qñ spiritualia q nullo mō vēdi pñt. c. qrelā. de simo. c. de iure de iur. pa. pmutari inuicē pñt. vt pʒ. j. in nigro. & s. in antiqs. eo. titu. ¶ Sed φ imo spūalia pmutari nō possint oppono ois ɔctus nō gratuitus ē reprobatus in spūalibus. cū scriptū sit Gratis accepistis, gratis date. c. gratia. j. q. j. & c. q̄ pio. j. q. ij. At pmutatio 72 nō est ɔctus gratuitꝰ ergo. &c. ¶ † Itē ɔctus pmutatiōis ē hmōi nature, φ si ab vna pte impleat, ille q impleuit pōt agere ɔ alium vt impleat. l. j. l. cū pcibus. C. eo. posito igit φ pmutatio sit cōpleta ab vna pte. i. φ vnū dederit suā platurā vl dignitatē, poterit sʒ hoc aliā petere ab alio. Sed hoc ambitiosuʒ & reprobatū iudicatur. l. si quēq̄. C. de epis. & cle. c. in scripturis. viij. q. j. ergo pmuta 73 tio non permittitur in spiritualibus. ¶ † Ueritas tñ est cum prima opi. c. ad questiones. eo. tit. & infra in nigro. Ad contraria respondetur φ procedunt quando prestaretur temporale pro spirituali, vel spirituale pro temporali, secus si spirituale pro spirituali, nam cum spiritualia non recipiant estimationem, argu. l. libertas. ff. de reg. iu. l. inter stipulātē. ff. de ver. ob. recte pñt inuicem p 74 mutari. l. ij. ff. si cer. pet. † secus si detur temporale pro spirituali, qr nulla inuiceʒ proportio, & isto respectu debent gratis accepta, gratis exhiberi, ne cum Simone partem capiamus capitu. saluator. questio. iij. vbi reprobatur qui pecunia donum Dei possidere nititur, & pecunie appellatione prohibita sunt omnia tēporalia precio estimabilia. c. totum quicquid. ea. cau. & q. quod factum est nō vt effectualiter procedat talis contractus si fiat, sed in detestationem auaritie, & ambitionis eorum qui ita contrahunt, vt in. c. sal 75 uator. ¶ † Uel aliter potes distinguendo soluere, φ vt colligi potest ex dictis beati Thom. secunda secunde. q. c. argu. primo, & in quarto senten. aliqua sunt spiritualia per se idest per essentiam vt sunt gratia virtutes, que in anima sunt, & ex istis neqʒ inter se neqʒ cum alijs potest expediri aliquis ɔctus inter nos, immo nec considerari, qñ per infusiōem tñ & industriā acqrunt, & hoc recte aduertit Urba. in d. c. saluator. j. q. iij. aliqua vero sunt spiritualia cātiue, & hoc dupliciter actiue, & passiue. Actiue vt sacra que solent inuisibilē grāz ɔferre. Passiue vt sunt actus ex sacris pueniētes. i. ad grām, & virtutes dispositio. Ista quoqʒ ex iuris dispōne pmutari non pñt nec vendi, ex possibilitate tñ facti, sine effectu pmutari ac vendi possent, vt si qs eucharistiā emeret vel pmutaret, quid dicā hodie de istis dñis epis: quos deus perdat, qui non aliter ordināẟos admittunt, q̄ certā pecuniā exponant notarijs suis post ea secreto diuidēdā, ordināt qdeʒ caracterē imprimunt, sed spūs. s. ab eis elongat grā. Faciunt ɔ. c. j. s. de simo. & hoc obrigit mihi anno. 1501. cū in ciuitate Mutine peterē promoueri ad diaconatum cum quibusdam socijs, petierunt vt dareʒ. xx. solidos, ego autem tenui allegando tex. & iura, illi statim eiecerunt me votis eorum dissimilem, minatiqʒ sunt verbera, asserentes φ eos iniuria magna affeceram simoniacos appellando. Sed tūc magis occlamare cepi protestando omnibus ordinandis φ erant suspensi, ita accipiendo ordines, verum quidam ex illis timens ne eorum errores simplicibus detegerem blandis tentauit me verbis seducere ordinem gratis offerens, ego autem prelati ignorantiam & auaritiam nō perpessus cum quatuor socijs abscessi, sed de his hactenus. Quedam vero dicuntur spiritualia non ex se nec causatiue, vt sunt beneficia ecclesiastica, & omnia alia edificia ad pios vsus, & in finem anime destinata, Xonodochia, hospitalia, & similia, que & ad tempus, & in perpetuum solent administratoribus concedi, & hec sunt spiritualia ratione finis ad quem destinantur, & hec sunt incontractabilia non ratione essentie, sed ratione do-

miniȷ

minij.§.mondā.ex quo.n.sunt in dñio altissimi dñr eē extra cōmer tiū boium.vt in.§.nullius.insti.de re.diui.l.inter stipulantez.§.sa crā.ff.de verb.oblig.⁊ ideo calices sacrati,patene,sanctorū imagi nes ⁊ alia huiusmodi sunt extra commertium.vt in regu.semel deo di.j.de regu.iur.ista tamen ab habentibus inuicem permuta ri pñt nō rōne dñij sed rōne administratiōis,auctorizāte superio re.c.q̄situ.⁊ p totū.§.eo.⁊ hec vt dicā.j.nō ē ,ppriē pmutatio.sunt quoq̄ aliqua alia mere temporalia que ad victuz ministrorū solū deputata sunt,vt fundi ⁊ domus ecclesiaꝝ,⁊ ista passim permuta ri ac vēdi pñt,mō adsit cā,⁊ seruet̄ forma.ꝺ quo vide in.c.sine ex ceptiōe.xij.q.ij.in.c.si qs pſbyteroꝝ.de re.eccle.nō alie.§.in anti. ⁊ in.c.j.§.e.lib.ad p̄dicta vide Abb.post.Anto.in.c.Quāto.de

76 iudic.¶Ex p̄dictis ergo elicit̄ ista ꝯclusio ꝙ beneficia ⁊ alia que rōne destinationis tantū spiritualia sunt recte pmutari pñt cū su perioris auctoritate.†Sed dubiū est an isti qui ꝯtū hūc celebra turi sunt,pñt anteq̄ superiorē adeant inter se habere tractatū de permutādo.Et primo vr̄ ꝙ nō.Nā ex solo officio superioris ſm indigentiā,⁊ vtilitatē ecclesie fieri dꝫ pmutatio.c.q̄situ eo.tit.er go nihil est ꝙ ipsi inter se tractēt.l.pen.ff.de fideiuſ.⁊ hoc firmat Host.in.d.c.Quesitū.dās remediū volētibus permutare,vt an teq̄ simul ꝯueniāt,adeāt superiorē,⁊ narrēt cām pmutatiōis,sup plicando sibi vt dignet̄ ,puidere in aliquo loco.vel posset dicere. meū beneficiū cōpetere tali pſone,⁊ suuz mihi.Quare rogo ⁊c. ¶Sꝫ ista opi.est nimis rigida,⁊ iō cōiter tenet̄ ꝯriū.vt p Abb. in.c.q̄situ.§.eo.⁊ p domi.j.in nigro.⁊ est tex.in cle.j.§.eo.ibi pmu tare volētibus.¶Unū tñ facit dubiū.s.tex.i.c.cū vniuersoruz.§. eo.vbi papa dat veniā illis q inter se tractauerūt de pmutādo.er go erāt in culpa.l.j.C.de thes.lib.x.l.manumissiōes.ff.de iusti.⁊ iure.c.ad dissoluēdū.de deſpōsat.impub.ad istud c biectuz rñdet Abb.in eo.tex.ꝙ ibi nō dat veniā q̄ fuerit iprobatus tractatus de pmutādo,sed q̄ nō pñt p se pmutare.Et ita ex his verbis in fert Abb.ꝙ ibi fuerit facta pmutatio auctoritate ,ppria cuius ꝯ riū ipsemet ponit in ſcḋo no.⁊ i p̄ria opp.verba Abb.in primo no.sunt ista.No.arg.ex littera ꝙ clerici dñr pmutare,q̄ñ inter se deliberāt de pmutādo lꝫ postea vadāt ad superiorē.⁊ in p̄ria op po.dicit ꝙ illa prebēda erat legitiē collata,sed vt subueniret̄ de cepto fuerat facta restitutio.⁊ ita apllicādo istas apostillas Ab ba.ad tex.manifeste innūt ꝙ tractatus de pmutādo sit improba batus.Nā ꝺt tex.ꝙ non pñt ecc̄lastica pmutare.⁊ pmutare ꝺñr q̄ñ tractāt de pmutādo ſm primū no.Abb.ergo ibi expresse ,p

77 hibet̄ tractatus de pmutādo.¶†Ego igit̄ credo illū tex.posse i telligi altero de duobus modis,vel ꝙ resignatio huius beneficij nō fuerit facta corā superiore,sed de facto inter se ipsos ⁊ de fa cto fuerit datū illud beneficiū illi ꝯsanguineo.L.cū spe ꝙ.L.da ret ei suū q postea noluit,vt in littera.⁊ quatenus restituit̄ illi.G. beneficium est ex mero iure non ex gratia.nam nō valuerat talis regnatio.qḋ satis innuit littera.q̄ dicit,lꝫ ipsi p se non possent ec clesiastica bñficia pmutare itē q̄ñ ꝺt ammoto cōsanguineo.L.vel quolibet alio illicito detentore innuēs ꝙ ille qui tenebat bñficiū erat detentor illicitus.q̄ alius.a.ud.importat similitudinez vt p Abb.in.c.mulieres.de sen.excō.lꝫ si p ordinariū fuisset legitime collatū non diceretur detentor.¶Uel potes dicere ꝙ illi inter se habuerāt tractatū de pmutādo,sub fide tñ,sed nō exposuerūt il lud ordinario.vnde.G.ꝯfisus ꝙ.L.ſm promissam fidez deberet postea suo renūciare vt sibi p ordinariū ꝯferret̄ ꝯsanguineo.L.ſꝫ decepit eū.vt in littera.vñ papa illi decepto subuenit.⁊ iste intel ctus applaudet mēti Abb.ex quibus oībus ꝯcludit̄ ꝙ pñt pmu tātes inter se hr̄e tractatū ꝺ pmutādo,dūmō pmutationē postea

78 supioris aucte expediāt.¶†Sꝫ ꝯ p̄dicta in qbus ꝯclusuz est bñ ficia pmutari posse opp.ꝙ imo in his nō cadat pmutatio.Nā p mutatio ē certe spēi hincide facta p̄statio.vt cōiter diffinit̄.lꝫ ista mutua p̄statio nō pōt dici ex parte clericoꝝ,q̄ñ ad ipsos nō spe ctat beneficia p̄stare.vt in.d.c.cū vniuersoꝝ.itē nec ex parte epi. q̄ nihil sibi p̄stat̄.Et hoc qd dico manifeste vr̄ exp̄mere tex.in.c. q̄situ.e.tit.ibi ḡnalr̄,itaq̄ teneas ꝙ p̄bēdarū pmutatiōes fieri nō pñt.si aūt eps cām inspexerit necessariā,lꝫ poterit de vno loco ad aliū trāsfere pſonas ⁊c.tex.iste clarus est.qd ergo dicemus:in bñ ficijs oīo cadit pmutatio.vt.j.in nigro.⁊ in cle.vnā.e.ti.⁊ in mil

79 le locis.†Pōt dici ꝙ ista pmutatio est diuerse nature a pmuta tiōe rerū ,pphanarū.pp defectū dñij qḋ nō pōt esse apud nos in istis bñficialibus,vt.§.demōstratū est,vñ dr̄ pmutatio ꝯsiderato effectu,q̄ effectualiter bñficiū qḋ erat tuū p̄stat̄ mihi,⁊ meo tibi. nā lꝫ in bñficijs clerici sint gubernatores ⁊ administratores bono rū eccl̄ie q̄ sunt in dñio Xp̄i hꝫ aliquos vl̄ in dñio ipsius eccl̄ie pti cularis,tñ ꝯsiderādo ipsuz bñficiū i se clericus dr̄ dñs illius vt la

80 te p Abb.in.c.cū sup.in fi.de cau.poss.⁊ ,pprie,† ⁊ iō si clericus vendicet bona beneficij vendicabit nomine ecclesie.Si autem be neficiuz vendicabit nomine suo,vt ibi dicit Abb.⁊ in.c.ex literis. post gl.de proba.⁊ Lap.alleg.lj.sed ꝯsidero eo ꝙ inter partes fit lꝫ soleat appellari ꝯtus pmutationis,vt in.c.cum venerabilis.de

81 excep.†Rectius tñ diceret̄ alius ꝯtus innominatus facio vt fa cias,de quo in.l.naturalis.ff.de prescri.ver.nā ex parte beneficio rum nihil prestat̄,sed tñ renūciat̄ libere,vt.j.in nigro,potest̄ tñ re nūciari ēt cū ꝯditione,vt fiat pmutatio hodie,q̄ lex̄ ex benignita te hoc ꝯcedit aduersus rigorem.c.q̄ pio.j.q.ij.vt dicit Jmo.per il luz tex.in.d.cle.vna.eo.tit.pmutatio ergo ista erit quasi pmutatio pp repugnantiam diffinitionis.l.ij.ff.de vsuf.ea.re.ex quo pꝫ ꝙ ar gu.factū de pmutatione reꝝ p̄phanarum necessario non ꝯclu dit in pmutatione beneficioꝝ.l.papinianus exuli.ff.de min.⁊ dice tur in nigro.¶Aduerte ad vnum incidēter ꝙ totus mūdus alle. tex.in.c.maioribus.de p̄bē.ꝙ dignitatū nō pōt fieri pmutatio.lꝫ si ꝯsideret̄ rō illius tex.in fi.vix pōt suadere,vt intelligat̄ de ista p

82 mutatione cogitate.¶†Quarto querit̄ an mulier possit pmutare dotem cū marito,aliq tenuerūt ꝙ non,ex quo inter eos non ꝯstat donatio aut vēditio,tñ cōis opi.est in ꝯriū,vt per Spec.in ti.de don.inter vi.⁊ vxo.§.fi.ver.sed querit̄ vtrum mulier,⁊ ibi Jo.an. ⁊ Bar.in.l.res que.ff.ꝺ iu.do.quē refert ⁊ sequr recolēde memo rie p̄ceptor meus Jo.camp.in suo elegāti trac.dot.in iiij.parte.q. xxxj.per tex.in.l.si ei nuptura.cū.l.seq.⁊.l.siue ḡnali.⁊.l.fi.ff.de iu re dot.non.n.refert a quo habeat fundū dotis sue ꝯseruatiuum.l. mutius.ff.eo.l.senatoris.ff.de senat.l.cū seruū.ff.de verb.ob.⁊ qui dñt inter eos nō ꝯsistere venditionē male dñt per tex.in.l.qḋ aūt. §.imperator.ff.de dona.inter vi.⁊ vxo.l.cū in fundo.§.vxor viro. ff.de iu.do.⁊ ista sufficiant pro declaratione rubrice.

SVMMARIVM.

1 Permutatio beneficiorum an expediri possit expectatiuis non obstantibus.
2 Permutationes vt plurimū vtilitate ecclesie pensata expediunt̄.
3 Intellectus ad.c.inter cetera.de preben.
4 Renunciatio conditionalis vt fiat permutatio an valeat.
5 Uerbū licet exponitur pro q̄uis.
6 Pape solo spectat dare ius ad beneficium vacaturum.
7 Legatus potest reseruare beneficia sue collationi,⁊ ligare manus ordinariorum.
8 Permutatio beneficiorum seruata forma est a iure permissa.
9 Permutatio vt compleatur non sufficit partium consensus, vel rei interuentus,⁊ que in ea interuenire ꝺbeāt,⁊ in quo differat a permutatione de qua iura ffoꝝ loquuntur.
10 Libere verbum quid importet,⁊ an pro hoc vebum intelligatur sublata iuris solennitas.
11 Fideiussor libere promittens soluere poterit vti beneficio aucte. presente.C.de fideiusso.
12 Rectores ecclesiarum an possint compelli ad permutandum sua beneficia,⁊.j.nu.14.⁊ seq.
13 Prelatus inuitus cedere tenetur si est periculum destructionis ec clesie vel magnum scandalum imminet.
15 Scandalum in prelatis maxime est euitanduz, rector ecclesie non dicitur dominus sed dispensator.
16 Inhabilitas ad regendum temporalia non est sufficiens ad priua tionem si sit habilitas ad spiritualia.
17 Permutatio est priuilegiata ꝙ beneficia,vt permutentur vacan tia nō debent̄ expectantibus nisi fieret in expectātiū fraudem.
18 Fraus an p̄sumat̄ ob permutationem bñficij tenuis cū pingui.
19 Intellectus ad.c.ij.de renun.
20 In permutatione quando concurrunt adminicula sanguinis an presumatur fraus.
21 Permutare si vult senex beneficium opulentum iuratum cum te nui non iurato episcopus potest talē pmutationē auctorizare.
22 Permutatio per egrotum facta an censeatur fraudulenta. Renunciatio facta per infirmuz vt valeat dꝫ supuiuere p.xx.dies.
23 Equitas rigori prefertur.
24 Rigor quid sit,⁊.j.nu.26.et.28.
25 Equitas quid sit,⁊ quotuplex sit,⁊.j.nu.29.
27 Jus quid sit.
28 Rigor quotupliciter accipiatur.
30 Dispensatio quid sit.
31 Equitas q̄ñ attendatur rigore relicto,⁊.j.nu.34.et.40.
32 Judex semper equitatem sequi debet.
33 Scriptura est de substantia legis quo ad probationem.
35 Papa si reseruat collationi sue quedaz beneficia in specie quan

do vacarent habentes talia beneficia renunciant in manibus episcopi vt permutét, an permutatio impediatur vigore huius reseruationis, & .j. nu. 39. & seq.

36 Papa quando auocat ad se beneficium omnis dispositio inferioris ad id est nulla.

37 Reseruationes pape sunt fauorabiles.

38 Jus optandi quod habet senior ex consuetudine tollitur per reseruationem pape.

41 Opinio ex qua absurdum resultat non est admittenda.

42 Curia non est liberalis in datis in ferentibus aurum.

43 Consuetudo si sit in aliqua ecclesia q antiquiores semper optarent beneficium vacans, an possint optare beneficium resignatum gratia permutationis.

44 Expectatiuam habens ad certum beneficium vacaturum, an idem permutari possit non obstante hac expectatiua.

45 Permutatio an valeat si fiat in manibus pape nulla facta mētione q talia beneficia sint reseruata, & .j. nu. 50.

46 Rescriptum quando vitietur.

47 Papa sine reseruatione, nisi preueniatur, confert omnia bñficia.

48 Papa ob reseruationes ipse intendit conferre.

49 Papa negociorum multitudine impeditus pōt sua facta ignorare.

51 Papa si concedit legato vt recipiat resignationes beneficiorum factas ex causa permutationis, & ea permutet conferendo, an possit ex simili causa conferre beneficia pape reseruata.

52 Collatio beneficiorum quot modis ad papam spectet.

53 Beneficia permutationis causa resignata an dicantur simpliciter vacare vel sub conditione, & seq.

54 Qualitas renunciationis inducit qualitatem vacationis.

55 Cap. licet de re. permu. quomodo procedat.

56 Permutatio an valeat, si renuncio tibi beneficium vt tuum resignes nepoti vel amico meo.

57 Collatio an valeat si episcopus conferat beneficium alteri quē pmutantes nollent.

58 Permutantium alter si ius non habeat in beneficio quia forte illud simoniace adeptus sit & permutauit cum alio an beneficiū receptum possit cum bona conscientia retineri, & nu. seq. maxime nu. 61. vbi distinguit.

59 Permutationem non contrahit qui alienam rem dat.

60 Cap. susceptum de rescrip. in. vj. quomodo procedat.

62 Permutās qui non fuit in culpa an possit redire ad primum beneficium sine noua collatione.

63 Jus semel extinctum non suscitatur.

64 Priuatio vnius actus quando inducitur ad finem alterius, licet finis non sequatur tñ priuatio remanet firma.

65 Priuatio resultans in consequentiam alterius actus non inducitur ex actu inualido.

66 Renūciās beneficio causa permutationis interdicto vnde vi agere non potest.

67 Beneficia in curia vacare an dicantur quando illi qui causa permutationis resignant in curia moriantur extra curiam anteq̄ permutatio compleatur.

68 Permutari an possit beneficium cum prestimonijs.

69 Permutari an possit beneficium cum hospitali, & .j. nu. 72.
Permutari potest spirituale cum quasi spirituali.

70 Permutari an possit beneficium cum iure patronatus.

71 Permutari an possit inuicem ius patronatus cū alio iure p̄ona.

73 Permutari an possint plura beneficia cum vno, & nu. 75.

74 Euictio si sequatur vnius ex duobus beneficijs permutatis ab eo qui non fuit in culpa, an habeat regressuz ad primum vel an sit opus collatione noua.

76 Permutare an possit pluries vel semel ille, qui hz grāz pmutādi.

77 Dictio quotiens idem importat qd sp, & oi casu, lz qñqz rstrigat.

78 Beneficia duo curata habens ex dispensatione si vnuz permutat an valeat huius collatio, & an illud qd retinebat vacet.

79 Jllegitimus vel aliter inhabilis dispensatus ad vnum beneficium tantum an possit illud permutare, & nu. seq.
Jntellectus ad. c. j. de fi. presbi. & ad. c. nō pōt de pben. in. vj.

80 Dispensatio vbi est facta sine loci, & tpis prefinitione nō debet ad locum vel ad tempus coarctari.

81 Permutari an possit beneficium quod est alteri vnitum, anteq̄ vnio effectum sortiatur.

82 Beneficiatus habens expectatiuam ad aliud cum hoc q gratia sortita effectum suum debeat illud dimittere an anteq̄ gratia sortiatur effectum possit illud dimittere.
Dispensatio non inducitur nisi exprimatur.

83 Permutare an possit rector habens ecclesiam vnitam mense monasterij, & .j. nu. 85. vbi distingue.

84 Permutare an possint canonici prebēdas in ecclesia nō numera.

86 Permutari possunt beneficia quorum quis habet titulum, & non possessionem.

87 Permutari an possint beneficia commendata.

88 Permutari an possit commenda temporalis.

89 Permutari possunt auctoritate pape supioris bñficia manualia.

90 Permutatio beneficiorum manualium cum auctoritate pape an possit postea reuocari ad libitum.

91 Facta per papam non trahiuntur ad preiudicium tertij.

92 Beneficia manualia a papa hñtes an possint p platuz reuocari.

93 Permutari an possint distributiones quotidiane.

94 Permutari possunt vicarie perpetue que in titulum dantur.

95 Permutari non possunt pensiones, que dantur in beneficijs.
Mandatum de prouidendo de bñficijs nō extēdit ad pēsiōes.

96 Permutare non potest patrimonium cum beneficio ordinatus ad titulum sui patrimonij.

97 Permutare an possit beneficium cuz alio, ille qui tenetur promoueri .j. annum ad tale beneficium curatum, si est prope finem anni ita q nō pōt amplius promoueri, & .j. nu. seq.

98 Prmutans non tribuit maius ius alteri q̄ sibi competat.

99 Jus non habere, vel habere & inutiliter paria sunt.

100 Episcopus potest dispensare cum habente beneficium curatum, vt non teneatur promoueri vsqz ad alium annum fm magis cōmunem opinionem, & .j. nu. 102.

101 Licere non dr id qd potest haberi cum dispensatione.

103 Permutare an possint episcopi suos episcopatus.
Quid de Abbatibus & alijs inferioribus.
Et an isti permutantes possint licentiam permutandi petere.

104 Limitatio ad regulam qui vnum dicit aliud excludit.

105 Fructus primi anni beneficiorum vacantium si alicui concedantur an comprehendantur fructus beneficiorum vacātium permutationis causa.

106 Diocesis verbum qñ a iure profertur etiā ciuitatem ꝯprehendit.

107 Diocesis appellatione in materia odiosa ciuitas non venit.

108 Ecclesiarum diocesis applōne comprehendit ecclesia cathedralis.

109 Beneficiorum diocesis appellatione que beneficia veniant.

110 Permutare non potest episcopus beneficia spectātia ad electionem aliquorum etiam patronorum sine eorum consensu.

111 Permutatio facta per papam de beneficijs patronalibus nō valet, si de patronis non fiat mentio.

112 Permutatio debet impediri per episcopū cuz consensu ad quos spectat collatio.
Dispensare potest episcopus contra conciliuz turonense quod permutationem prohibet.

113 Collatio beneficiorum ex prescriptione inferiori competere pōt.

114 Permutatio an possit expediri, & auctorizari p capi. sede vacāte.

115 Permutationem si nollit episcopus explicare permutantes ad p̄mum beneficiū regressum non hēbunt qd sua culpa amiserunt.

116 Permutatio per vicarium epi expediri nō pōt, & quare.

117 Jn permutatione qñ consensus eligentium requiritur an sufficiat consensus maioris partis, an debeant omnes consentire.

118 Permutare nō pt legatus de latere sine ꝯsensu eorum quorum interest.
Limita vt ibi.

119 Permutationes facte ab episcopo sine consensu patronorum, vel eligentium an sint nulle ipso iure vel annullande.
Et qualis consensus reqratur .j. nu. 121.

120 Presentia alicuius vbi requiritur in expeditione actus, an quod sit eo neglecto sit nullum.

122 Electores stante permutatione inualida quia eorum cōsensus nō interuenit an ad aliam electionem procedere possint.

123 Et quot mēses hēant isti electores, vel pñtatores ad reclamādū.

124 Permutatio an valeat si expediatur per permutantes, & inferiores collatores si episcopus postea ratificet.

125 Permutatio an valeat stante statuto iurato q nō recipiat aliqs in canonicū ex quacūqz vacatōe donec eēnt ad nu. 12. reducti.

126 Receptio canonicorum cōtra statutum iuratuz, an valeat, & an sint periurij, & nu. seq. vbi q non fm communem opinionem.

127 Capitulum sine episcopo an possint facere statuta.

128 Periurus est infamis.

129 Juramentum qñ habeat vim clausule derogatorie.

130 Canonici si iurant seruare contenta in statuto, & recipiant aliquē in canonicum contra statutum iuratum sunt periurij.

131 Receptio in canonicum contra statutum predictum an valeat.

132 Jurm d huādo statuta & huare ꝯtēta in statutis an differant.

133 Permutatio bñficiorum, que sunt diuerse diocesis, si fit, renūciatio.

cuiuslibet

cuiuslibet fit in manibus superioris sui.
134 Permutatio ista an ex interuallo fieri possit.
135 Expectans an excludat qñ beneficij pmutatio fit ex interuallo.
136 Permutatio si fiat per canonicum Imolen. cum bono. ⁊ renunciarunt ambo, ⁊ episcopus Imo. contulit beneficium bononiensi, imolensis vero canonicus venit Bononiam, vt beneficium renunciatum consequatur ab episcopo Bonoñ. si interim moritur an episcopus Imolensis possit collationem Bononiensi factam retractare, ⁊ an expectans in ecclesia Imolensi possit repetere illud tanquam vacans per mortem, non autem causa permutationis.
137 Renunciatio si est facta ab vtraqꝫ parte in manibus superioris .I. quãtum tps eps possit cogi ad pmutationẽ auctorizandam. Et an poterunt impetrare a superiore vt episcopus cogatur p mutationem expedire.
138 Permutatio quando coram Papa expeditur per permutantes non est facienda mentio qualitatum beneficialium ſm communem opinionem, vide tamen nu. seq. vbi distinguit.
140 Permutatione expleta si quilibet remaneat in priori beneficio, an habeat locum .c. de multa de preben.
141 Permutatio per procuratorem laicum expediri potest.
142 Procurator idem potest interuenire pro ambobus pmutãtibus.
143 Procurator si constituatur per duos commorantes in curia ad renunciandum extra curiam ex causa permutationis, qui auctoritatem prestabit, an episcopus vel Papa.
144 Argumentum de loco ad tempus valet, ⁊ econtra.
145 Procuratoris persona attenditur, ⁊ non domini in actibus per procuratorem explicandis.
146 Beneficium an vacet in loco vbi est dominus qui mandat renũciari, vel in loco vbi fit renunciatio.
147 Permutatio an possit expediri per episcopum existentem in curia romana, vbi ẽt sunt permutantes, an per papam.
148 Permutatio si fiat de beneficio exempto, an episcopus possit auctorizare.
Et quotuplex sit exemptio.
149 Permutatio si sit facta per canonicos de suis ortis de consensu capituli an successor in canonicatu teneat̃ stare tali pmutatiõi.
150 Permutantes beneficia an possint pacisci, vt vnus soluat debita alterius ecclesie legitime contracta.
151 Renunciatio in beneficialibus debet esse libera, ⁊ sine ꝯditione.
152 Expense facte de patrimonio in beneficio possunt repeti per dimittentem illud beneficium vel eius heredes eo mortuo.
153 Forma faciendi instrumentum permutationis remissiue.

LIcet. Ista decretalis attento verboꝝ contextu non recipit cõmodam diuisionem attento tñ sensu diuidit̃ in tres partes. In prima ponitur thema in .ij. deci. in .iij. deci. ratio. scḋa nolumus. tertia que alias, hoc ẽt breuiter intẽdit ſm communem itellectum. Non ob. expectantibus beneficioꝝ permutatio fieri potest, vel aliter gñalius ſm intellectuz quẽ inferius dare ꝯstitui. 1 †Permutatio bñficioꝝ nulli iuris rigori subiecta est, ⁊ iõ expectatiuis nõ obst. expediri põt. ¶Pro rõne dubitãdi oppo. ꝙ imo debeat̃ beneficiũ expectãti. qm̃ grã indistincte cõcedit primum bñficiũ vacãs, qñ renunciat̃ vt pmutet̃ vacat, ergo debet̃ qm̃ ista rescripta principũ nõ sunt sinistra interptatione restringẽda .c. olim. de ver. sig. cum si. ¶Sol. illud procedit ex rigore iuris qui vult gñaliter intelligi .l. de precio. de public. sed equitas aliter se hz, nam iniquum esset vt isti qui ea mente vt permutarent beneficijs renunciauerũt illis priuarentur. 2 †⁊ rationis ratio qꝛ permutatio vt plurimum expeditur ecclesiarum vtilitate pensata .c. quesitum. eo. tit. ꝯ. vnde dicit Papa preferendo equitatem rigori in hac parte expone .i. permutationis cã, nolumus permutationem ista ratione impediri, ⁊ no. ꝙ exposuit verbum hac parte .s. permutationis causa, vt intelligas ꝙ papa voluit gñaliter pmutationez beneficioꝝ hac prerogatiua insignire, vt eqtas rigori preualeret cum enim hoc sit priuilegiuz, ⁊ fauore permutationis dz fieri lata interpretatio, vt in reg. odia. cũ materia, qḋ facit ad multas. q. vt videbis inferius, ⁊ ita vr̃ ꝙ ante istã decretalẽ ex stricto iure bñficium ꝯferri poterat expectanti. ¶Sed ꝯ ꝙ imo ẽt añ istã decretalem esset idẽ, ⁊ ꝯñr decisio sit inutilis opp. de tex. c. inter cetera. ꝯ. de pbẽ. vbi est casus ꝙ bñficiũ resignatũ pmutationis cã alteri ꝯferri nõ põt, ergo satis prouisuz erat p illũ tex. 3 ¶†Sol. rñdet̃ ꝙ ille text. loqtur in casu spãli qñ renũciatio fuit fcã corã papa, ⁊ veniebat p eũ auctorizãda pmutatio. ergo arguit̃ ius cõe in ꝯriũ c. qualis. xxv. disti. sed ista sol. lz cõiter approbet̃ tñ non satisfacit qm̃ omnino ex rigore iuris poterat eps beneficiũ qḋcũqꝫ vacans in curia ꝯferre preueniẽdo papã per .c. ij. de prebẽ. ꝯ. eo. lib. vnde dic ꝙ iste tex. processit declaratiue ampliando rõnem illius tex. que erat fundata in equitate. vt .s. indistincte ista permutatio priuilegiet̃ ex parte equitatis, hñ faciebat dubiũ qḋ ille casus loquebatur de beneficio renunciato in manibus pape. nec obstat ꝙ vtatur verbo promulgatorio noui iuris, qꝛ ſm subiectam materiam debent ista verba interpretari. vt in iuribus vulg.

4 ¶†Scḋo opp. ꝙ tex. vr̃ ꝯrius nã pri̇o dicit ꝙ libere resignarũt, ⁊ postea in fi. dicit ꝙ renũciauerũt vt fieret pmutatio, alias minime resignassent, ergo nõ libere sed cõditionaliter renũciauerũt si ꝯditionaliter, ergo ꝯ casum .c. ꝙ pio. j. q. ij. c. cũ pridẽ. de simo. ¶Sol. renunciatio est libera, ⁊ absqꝫ ꝯditiõe aliqua. ita vt beneficiũ vere vacet p ea que inferius dicã. sed qꝛ vtunt̃ iuris cõcessione, ⁊ si scirẽt pmutationẽ nõ sortiturã effectũ nõ renunciarẽt, ⁊ sic impediret̃ ecclesie vtilitas, statutũ est ꝙ hmõi pmutatio nõ impediatur, possent fateor exprimere ꝙ renũciarẽt cũ hac conditione vt voluit Imo. in cle. vna. eo. titu. ⁊ tñ illa expressio nõ faceret renunciationẽ ꝯditionalẽ .l. ꝯditiones que extrinsecus. ff. de ꝯdi. ⁊ demon. qḋ tñ nõ ausiz affirmare. cũ qñqꝫ obsit exp̃ssio eius qḋ tacite inest .l. si in diẽ. ff. de ꝯdi. ⁊ demon.

5 ¶†In litera ibi lz. expone i. ꝙuis vt Archid. in .c. lz. ꝯ. de ꝯsti. eo. lib. ad hoc .c. lz. de elect. ⁊ c. lz de offic. vic. c. lz de pcura. c. lz de appellat. c. lz de pbẽ. c. lz de sepul. c. lz. de priuil. c. lz. de sen. excõ. c. lz. de reg. iu.

6 ¶†Noto primo tex. ibi auctoritate apostolica, ꝙ ad solum papã spectat dare ius ad beneficiũ vacaturũ .c. dilectus filius de pbẽ. c. ꝙuis. ꝯ. eo. tit. ⁊ lib. inferioribus aũt ẽt legatis nõ cõcedit̃ talis ptãs .c. fi. de offi. leg. eo. tit. Et hoc vt auferat̃ occasio captãdi mortẽ alienã .c. ne captãde. ꝯ. eo. lib. de cõces. preben. Facit tex. in .l. fin. in fi. C. de pac. cũ materia sua.

7 †Põt tñ legatus reseruare beneficia sue collationi, ⁊ ligare manus ordinarioꝝ .c. apostolice. ꝯ. de prebẽ. eo. lib. cũ moderatione tñ .c. pñti. de offi. deleg. eo. lib. item põt dare executorẽ qui ista cõferat .c. hi qui. ꝯ. eo. lib. de preben. vñ in istis quoqꝫ vendicabit sibi locũ dispositio tex. vt per gl. hic.

8 ¶†Secundo no. ibi serui formã iuris sua beneficia permut. volu. ⁊c. ꝙ permutatio bñficioꝝ a iure est permissa. de quo dixi in rubri. per tex. in cle. j. e. ti. ita tñ pmittit̃ seruata forma iuris vt dicit tex. s. ꝙ nõ auctoritate ꝓpria sꝫ superioris expediat̃, q ad vtilitatẽ ecclesie istã referat. c. quesitũ. ꝯ. eo.

9 †Nõ enim sufficit solus partiũ consensus, vel rei interuẽtus ad permutationẽ ꝯplẽdã .c. nemini. xvj. q. vij. c. sicut. de exces. prelat. Ex quo dat̃ intelligi ꝙ permutatio de qua loquunt̃ canones multũ differt ab ea de qua meminerunt iura ffoꝝ. illa .n. rei interuẽtu, ⁊ solo permutantiũ consensu completur .l. j. ff. eo. hec superioris officiũ necessario querit, in ista tres persone necessario concurrunt, in illa due tantuz, in ista absqꝫ traditione ex sola superioris auctorizatione acquirit̃ stabile ius pmutãti cessante oi penitẽtia. ⁊ late p Abb. in .c. inter cetera. de pbẽ, in ꝓphana ãt necessaria est traditio .l. j. ff. e. In ista pncipalius attẽdit̃ qd expedit rei pmutate .i. eccle. i illa aũt qḋ expedit pmutanti hoi, cuius grã ꝓphana oia facta sunt .l. iustissime. ff. de edil. edic. ⁊ .§. in pecudũ. istit. de re. diui. Et ita posset nõ absurde dici ecclĩa pmutat rectorẽ magis ꝙ̃ rector ecclĩã, sicut dr̃ ecclĩa vacat rectore .c. ecclĩa vestra .c. dudũ .c. cumana. cũ simil. de elec. sed qꝛ cõis vsus obstat ⁊ insensata nõ ꝯhũt dicamus pmutationẽ fieri a rectoribus attẽto effectu vt dixi i Rub. ad hoc .l. cũ delanionis. §. asinã. ff. de fun. instruc. leg. l. labeo. ff. de suppelle. leg. pt ẽt fieri ista pmutatio attẽta vtilitate psonaꝝ, mõ nõ resultet eccl̃ie dãnũ sꝫ vtilitas ſm Ancb. i cle. j. e. ti. Ant. i. c. qsitũ. ꝯ. e. Gasparẽ cal. in ꝯsi. i. hoc tit. vbi dixit ꝙ lz pmutatio possit fieri vtilitate pmutãtiũ, tñ sp dz adesse eccl̃ie vtilitas saltẽ ꝯsecutiua, vt iustitie innitat̃.

10 ¶†Tertio not. ibi libere. ꝙ pmutãtes libere ⁊ absqꝫ ꝯdõne aliq̃ renũciãt bñficijs, ꝺ quo aliqḋ. ꝯ. attigi. Sꝫ dici posset ꝙ vbũ libere excludat coactionẽ tñ nõ ꝯdõnẽ. de natura .n. huius vbi ẽ excludere oẽz impedimẽtũ. ⁊ oẽm alterius reqsitionẽ .c. ꝺ multa. ⁊ ibi Abb. de pbẽ. Abb. i. c. statuimus. p illũ tex. de reg. Jo. an. ⁊ Do. c. i eo. ti. ⁊. eo. li. Ant. in .c. irrefragabili. i pn. de of. or. gl. in l. j. C. de sac. san. eccle. ⁊ gl. in auc. oẽs peregrini. C. cõia. de succe. Vnũ tñ obiter nota. ꝙ p istã dictionẽ nũqꝫ intelligit̃ sublata iuris solennitas .c. ex insinuatione ſm vnum intellectum supra de iure patr. vbi qñ patronus ꝯcedit alicui ecclesiam libere ordinandã, intelligit̃ cũ cõsensu epi. facit melior tex. in .l. si qñ. C. de inoffi. testa. vbi si vni ꝯcedat̃ facultas libere testandi intelligit̃ ꝙ testet̃ ſm leges. probatur in .d. aucten. omnes peregrini, cũ glo. in ver. liberam. C. cõia de succes.

11 † vnde dixit Ro. in consil. ccij. ꝙ licet fideiussor promittat libere soluere. tamẽ poterit vti beneficio aucten. presente. C. de fideius. facit text. in .c. j. de officio. ordina.

¶ † Ex his videtur posse inferri ꝙ rectores ecclesiarum non pos-
sunt cogi ad permutandum beneficia sua, alias q̄uo libere renun-
ciarent, ⁊ ita tenuit Jo. gl. in. c. ep̄s de loco. vij. q. j. Jo. an. in. c. que
situm. §. eo. Pau. in cle. j. §. eo. ¶ Sed ꝯtra istam illationem oppo
nitur ꝙ imo subsistente cā possint rectores cogi ad ꝑmutandū. nā
ꝑꝑ vtilitatem ecclesie cogit̄ quispiā inuitus ordinari. c. queris. de
eta. ⁊ quali. ergo tanto fortius ꝑmutare beneficiū, cū magis liget̄
quis ex ordine qui imprimit characterem indelebilē q̄ȝ ex bñficio.
Item adducit̄ tex. in. c. quesitū. §. e. ti. vbi ista facultas trāsferendi
clericos de loco ad locum dat̄ ep̄o pensata vtilitate ecclesiaꝝ, iteȝ
faciunt no. in. c. ante omnia. xl. di. ⁊ in. c. in scripturis. viij. q. j. in. c.
displicet. xxiij. q. iiij. vbi hr̄ ꝙ ep̄s inuit⁹ p̄t ad ep̄atū acceptādū co
gi, ⁊ ita vr̄ firmare Inno. in. c. nisi cū pridē. de renū. in. §. ꝑꝑ mali-
13 tiam. in ver. ꝓsecutio. † dicens ꝙ si ꝑiculum destructionis ecclesie,
vel magnū scandalū imineret, tenet̄ prelatus inuitus ceder̄ dūmō
hēat aliam eque bonā prelaturā, hoc sentit Archi. in. c. ep̄s. de lo
co. vij. q. j. ⁊ in. c. si ꝑꝑ. §. eo. lib. de rescrip. idem tȝ Fede. in suo tra.
q. xxv. dicēs hoc esse faciendū ab ep̄o cū ꝯsensu capuli. nisi ꝯsiliuȝ
⁊ ꝯsensum capituli ꝑscripsisset per ea que hn̄r in. c. ij. de ꝯsue. §. eo.
lib. ⁊ per no. in. c. cū ex eo. de elec. eo. lib. ⁊ hoc apte firmat Abb.
in. d. c. quesitū. declarans tn̄ procedere qn̄ non posset ꝯsuli dando
coadiutorem, alias aūt potius det̄ coadiutor per ea que hn̄r ꝑ to
tum titu. de cle. egro. ⁊ ista est cōior opi. ꝯ quā rursus arguo, substi
nendo. j. partē. ¶ Etiam vbi agit̄ de vtilitate maxima ecclesie nō
cogit̄ qs inuitus eam acceptare, sed semꝑ desideraт̄ assensus, que.
n. maior indigentia est q̄ȝ vacāti ecclesie ꝓuidere, ⁊ tn̄ non ꝓuidet̄,
nisi ꝯsentiente eo qui ad id assumit̄. c. q̄ȝ sit. de elec. c. si tibi absenti
de preb. §. e. lib. inuitus. n. nullus cogit̄ crescere. c. gesta. lxxiiij. dist.
l. inuito. ff. de reg. iur. cū si. ¶ Secundo adduco tex. in. c. j. de reb.
eccle. nō alie. arguēdo per locū a fortiori ꝙ in iure est validissimū.
c. si ergo. viij. q. j. auc. multo magis. C. de epi. ⁊ cle. nam ibi ēt data
vtilitate ecclesie non p̄ot ep̄s absq̄ȝ ꝯsensu rectoris terram eccle-
sie ꝑmutare, igit̄ nec totam eccle. ¶ Tertio facit tex. in cle. j. e. tit.
vbi q ꝑmutāt dn̄r vti ꝯcessione iuris, ⁊ sic hoc est quoddā bñficiū
iuris aduersus primū rigorē, modo sic, inductū est hoc a iure in fa
uorē volētium ꝑmutare, ergo non dȝ eis imponere necessitatē. l. ꝙ
fauore. C. de legi. l. legata inutiliter. ff. de adi. le. ¶ Quarto facit qm̄
ꝑmutatio est ꝯctus, ⁊ ꝯctus sine ꝯsensu non fiunt. l. sicut. C. de act.
14 ⁊ ob. q̄uo ergo p̄ot cogi aliqs ꝑmutare. ¶ † In ista. q. amplecten
do mētē Fede. de se. in ꝯsi. lxij. ⁊ Imo. in. c. fi. §. eo. p̄ot ꝓbabiliter
distingui ꝙ aut vtilitas huius permutationis est magna ⁊ euidēs
rōne animaꝝ vtriusq̄ȝ ecclesie, vt q̄ȝ vnus in loco est scandalosus,
⁊ inutilis qui posset esse alteri loco vtilis ⁊ alius ibi inutilis posset
hic esse vtilis, ⁊ tunc episcopus poterit istos cogere ad permutan-
dum, non precise, q̄ȝ voluntas hoīs velut qd liberꝝ non patit̄ dire
ctam coactionē. c. de pudicitia. cum. c. seq. xxxij. q. v. ⁊ ꝯctus sine
voluntate non expediunt̄. d. l. sicut. sed ꝯditiōaliter ⁊ indirecte co
15 gi poterunt auferēdo eis bñficia, † qȯ fieri potest rōne scādali eui-
tandi, qȯ maxime prelatus est ꝓcurandū. c. qui scādalizauerit. §. ꝺ
regu. iu. c. ij. ⁊ ibi late per Fely. de prescrip. ⁊ ita ꝓcedant adducta
pro parte communi. Nec est in hoc mirum qm̄ ecclesie rector non
dr̄ dn̄s sed procurator vel dispensator. c. ij. de don. ep̄s aūt totius
sue diocesis ordinator, ⁊ ad eum ecclesiaꝝ omnium cura ꝑtinet. x.
q. j. per tot. ⁊ ita nō obstat reg. id qȯ nr̄um. ff. de regu. iu. aut vero
vtilitas est respectu tꝑalium, vt q̄ȝ vnus esset vtilior in vna eccle-
sia q̄ȝ in alia dummō in sua nō sit inutilis, non dȝ cogi ad permu-
tādū, q̄ȝ satisfactū est iuri qn̄ est idoneus, licet alius sit magis ido-
neus. per ea que ponūt gl. ⁊ doc. in. c. ꝯstitutis in presentia. de ap-
pel. ⁊ in. c. lȝ ergo. viij. q. j. ⁊ in. c. qm̄. de iu. pa. qȯ ēt ꝓcedit respe-
ctu animaꝝ per ea que ibi cōiter dn̄r lȝ aliqui ꝯdicāt. Sed si sit qs
penitus inutilis respectu tꝑaliuȝ, mō sit vtilis ad spiritualia recur
ret̄ ad remedium Abb. dando coadiutorē seu curatorē rebus ec-
clesie ad instar reꝝ pupilli ⁊ furiosi, ⁊ ecclesie vacantis, vt. ff. de cu-
ra. fur. ⁊. c. presenti. de offi. ord. inhabilitas. n. ad regēdū tꝑalia nō
est sufficiens ad priuationem, ⁊ expulsionē a bñficio si sit habilitas
ad pricipale. i. ad sp̄ualia, cui tꝑalia famulari solent. c. cum ꝭm. de
17 preb. c. si quis obiecerit. j. q. ij. cum si. ¶ † Quarto no. ibi sine frau
de ⁊c. ꝙ lȝ permutatio in hoc sit priuilegiata, ita ꝙ beneficia, vt ꝑ
mutent̄, vacantia, nō debeantur expectantibus primam vacatu-
ram, tn̄ nō hȝ hoc priuilegium qn̄ fieret in fraudē expectātiuȝ, qm̄
fraus ⁊ dolus nemini dȝ patrocinari. c. cum vniuersoꝝ. §. eo. reg.
fi. de reg. iu. §. de ista fraude q̄uo cōmittat̄ vide Abb. post gl. ⁊ Jo.
an. in. c. q̄ȝto. de priui. ⁊ in. l. fraus. ff. de legi. ⁊ q̄uo differat fraus a
dolo ponit Abb. in. c. ex tenore. de rescrip. sed qȯ ad rem attinet
18 potest poni exemplum in. c. ij. de renun. §. eo. li. ¶ † Sed pro decla
ratione huius notabilis quero, an ex eo ꝙ quis permutat benefi-
cium tenue cū pingui statiȝ ꝑsumat̄ fraus ꝭm tenorē tex. in. d. c. ij.
de renū. ⁊ vr̄ ꝙ sit presumenda fraus per illum tex. itē q̄ȝ nō est ve
risimile ꝙ aliqs velit descendere a maiori bñficio ad minus. c. suꝑ
hoc. de renū. ad hoc tex. in. l. filie. ff. sol. ma. in arg. vbi pr̄ dedit do
tem filie emancipate, cū hoc ꝙ si stante mr̄imonio moreret̄ ad se
reuerteret̄ dos, modo filia facit diuortium a marito ne moriat̄ stā
te mr̄imonio, dicit Iuriscō. ꝙ nihilominus pr̄ habebit dotē, q̄ȝ di
uortiū qȯ alias ita de facili nō ꝑsumit̄ in mr̄imonio, qȯ dȝ eē indi
uidue ꝯsuetudinis, vt insti. de nup. in prin. vr̄ factū in fraudē pr̄is,
pariter ergo dicemus in casu nr̄o, ꝙ iste descendēs a maiori ad mi
nus ꝙ non solet de facili euenire cēseat̄ factus in fraudē expectā-
tium. ¶ His tn̄ non obstan. veritas est in ꝯtrium, vt voluit Fede. ꝺ
sen. in suo trac. Abb. ⁊ alij in. c. q̄ȝ non est verisimile. de ꝑsump. di
centes ꝙ lȝ per illuȝ tex. demonstret̄ ꝙ sit aliqualiter grauata opi.
ꝑmutantiū tn̄ ista ꝑsumptio nō est tanti, vt ꝑ eā impugnet̄ ꝑmuta
tio, nisi ꝯcurrant alia adminicula, vt q̄ȝ permutauerit cū nepote,
nam tunc ꝯcurit suspitio sanguinis, imo filiationis, ꝭm illud vul-
gare dictū. Sepe sacerdotes natos dixere nepotes, ⁊ hoc plȝ do.
de ro. in deci. d. Bern. de bisgnetto deci. ij. isto ti. ⁊ ego sequor, qm̄
in dubio semꝑ in benigniorē partē debemus inclinare. c. estote. de
reg. iu. vt actus magis valeat q̄ȝ pereat. c. abbate sane. de re iudi.
eo. lib. potuit. n. fieri ista ꝑmutatio ex vtilitate ⁊ cā. Quid si maio-
ri bñficio incumbebat maius onus, qȯ sufferre neqbat senior, vel
q̄ȝ illud tenue qȯ accipit ꝓ pingui erat in pr̄ia ꝓpria, pingue vero
extra patriā. Unde rōne patrie prediligebat illud tenue. dulcis. n.
est amor patrie, iuxta illud Virg. nos patrie fines, ⁊ dulcia linqui
mus arua, vn̄ Oui. de tristi. nescio qua natale solū dulcedine cun-
ctos afficit, imemores nō sinit esse sui. ad hoc tex. in. l. hēbat. ff. de
leg. iij. l. moueor. C. de ser. expor. ¶ Vel ēt potuit ista permutatio
ꝓcedere ex zelo ꝯscientie, eo ꝙ reputabat se indignū tot fructib⁹
19 qui habebat beneficiū pingue, qȯ nō credo. ¶ † Ad. c. ij. de renū.
rn̄det̄ ꝙ ꝓcedit qn̄ ꝑ alias aptas rōnes fuit ꝓbata fraus, vnde nō
sumus in terminis mere ꝯiecturalibus. l. ꝯtinuus. ff. de verbo. ob.
⁊ ita rn̄det̄ ad. l. filie mee. Ad quam etiam p̄ot rn̄deri ꝙ non pro
cedit similitudo q̄ȝ in totū pr̄ fraudaret̄ dote, sed hic nō fraudaret̄
20 in totum bñficio. ¶ † At q̄ȝ dictū est. §. in resolutione. q. ꝙ qn̄ cō-
currūt adminicula sanguinis tūc presumit̄ fraus. q. an indistincte
ꝓcedat, dic ꝙ ꝓcedit nisi appareāt alique circūstātie q̄ eligāt illaȝ
ꝑsumptionē, vt q̄ȝ patruus non p̄ot secure morari in loco pingui,
⁊ rō p̄ot esse in his oībus ꝭm Jo. fant. qm̄ auctoritas suꝑioris pur
gat oē vitium, ⁊ malā intētionē. c. nisi. §. ꝺ ꝓbē. l. fur. §. qui iussu. ff.
21 de his qui no. infa. † ⁊ ista rōne motus Pet. de anc. in ꝯsi. cclxxx.
incip. qȯ ꝓponit̄, ꝯsuluit ꝙ si senex ⁊ debilis vult ꝑmutare bñficiū
opulētū, sed tn̄ curatū cum alio tenui nō curato, poterit ep̄s taleȝ
22 ꝑmutationē auctorizare. ¶ † Sed qd dicemus in ꝑmutatiōe fcā
ꝑ egrotātē, an censeat̄ fraudulēta. Pet. de anch. ꝯsi. cccxxxix. in-
cip. in casu premisso an̄ oīa, dixit ꝙ nō oīs infirmitas faciebat re-
nūciationē ꝑsumi fraudulētā, sȝ ea tm̄ que eēt grauis, per. l. si adul
teriū. §. idē pollio. ff. de adul. de quo ibi plene ꝑ eū ⁊ Jo. de imo. in
d. l. filie mee. ⁊ do. Barth. soci. in ꝯsi. liij. in. j. col. in fi. in. j. volu. in
ꝯsi. Bonon̄. hodie aūt hēmus rl̄am cācellarie. xviij. ꝙ vt renūcia
tio facta ꝑ infirmū valeat, dȝ suꝑuiuere. xx. diebus de hac mā vid
23 decis. Thome faus. in cā. vj. dubio. xx. ¶ † Quinto not. ꝙ eqtas ꝑ-
fert̄ rigori, ⁊ qm̄ iste tex. semꝑ ad hoc allegat̄, hic aliqd de mā atti
gemus ꝺclarantes qd rigor, qd eqtas, demū māȝ breuibus ꝯclu.
24 explicātes. ¶ † Est igit̄ rigor vt colligi p̄ot ex verbis gl. in. l. pla-
cuit. C. ꝺ iudi. ⁊ bar. i. l. j. C. ꝺ legi. ipsa iuris rl̄a ⁊ ipsum ius strictū
25 aliqd dictās. ¶ † Eqtas ꝟo ē q̄dā facti ꝯueniētia dictans aliqd
debere ab ipsa iuris regula segregari, ꝙ nil aliud est q̄ȝ exceptio.
at ꝭm Bal. in. l. si defunctus. C. de suis ⁊ leg. eqtas est duplex, alia
motiua, alia ꝑcisa, qȯ clarius explicauit in. l. j. ff. de iust. ⁊ iu. dicēs
ꝙ alia erat particularis alia gn̄alis, qȯ nil aliud sonat, nisi ꝙ que
dam est equitas ꝭm quid, quedam simpliciter, primaȝ ita diffinit.
¶ Equitas est applicatio animi seu iudicium in quo circūscripta
iuris regula, aliquid dictante singulari, ac propria ratione statuit̄.
¶ Equitas vero in genere, que precise vel simpliciter p̄ot dici eq-
tas, est applicatio animi ad rectuȝ iudiciū intellectu non errāte in
scia. nec in circūstātijs facti, sicut dr̄ equū ē iudiciū eccl̄ie claue nō
errante, de prima eqtate loqmur qn̄ dicimus eqtatē rigori prefer
26 ri, qm̄ illi soli oppositus est rigor, qui ꝑ eūdem ita diffinit̄. ¶ † Ri-
gor est ordinatio hn̄s eādē vim in differētibus rōne, vt cū sit vna
gn̄alis ꝯstō, que gn̄aliter liget multos casus, nā hȝ rigorē, ⁊ ordina
tionē illius legis dȝ cōprehēdere oēs casus ꝯtētos sub illa gn̄ali-
tate ꝟboꝝ, qm̄ lex quātūuis dura est ꝭuāda. c. in memoriā. xix. di.
l. prospexerit. ff. qui ⁊ a q. ⁊ ita in effectu verba Bald. incidunt in
idem cū dictis Bar. ⁊ gl. vt rigor sit regula exceptio sit eqtas.

¶ Sed

¶†Sed contra ista oppo. quod nullus debeat locupletari cũ alterius iactura est eqtas, ꝛ tñ regula, vt in rl'a locupletari cũ simi. a qua rl'a excipit prescriptio que est rigor, ergo non est ver ꝙ rigor sit rl'a exceptio eqtas, multa alia ad hoc similia ponit gl. in. c. ius gñale. j. dist. Sol. huius oppo. hr ex distinc. Bal. ꝙ eqtas que est in regula locupletari est eqtas generalis, ꝛ precisa, que non dz attendi, sed prescriptio in ꝗtum exceptio ab illa regula dr equitas motiua seu fm qd, nam equitas suadēte, ne dñia essent in incerto inducta est prescriptio. l. j. ff. de vsuc. ꝛ prescriptio est eqtas ƺ hoc. Reg. locupletari est rigor, ꝙ videtur prima fronte satis impium. vt illud quod est summe, ꝛ nãliter equum dicat rigor, ꝙ vero eum violat dicat eqtas. Ego igit ad fugiendum istas amaritudines soleo aliter declarare istos terminos non recedēdo tñ a sensu maiorum meorꝫ. ¶Considero igit ꝙ in iure nostro reperiunt quatuor

27 termini ius, rigor, equitas, dispensatio†ius est ars boni, ꝛ equi cuius merito quis nos sacerdotes appellat. l. j. §. ius est. ff. d iu. ꝛ iu.

28 ¶†Rigor aũt multipliciter accipit, qñq3 significat disciplinaꝫ. c. disciplina. xlv. dist. in prin. qñq3 iustitiam denotat. c. omnis. c. vera. ea. dist. qñq3 aũt dr rigor iuris excessus seu austeritas, que inducit aduersus equitatē iuris ex cã. qñq3 ad errorꝫ, vt. c. ij. de torne. l. aut facta. ff. de pen. qñq3 in odium criminis, vt in spoliatore. c. in literis. c. sepe. de resti. spo. qñq3 aũt (qd magis ad ꝓpositum attinere videtur) dr rigor stric. iuris ordo seu ipsa iuris subtilitas aliquid contra equitatē dictans, fm Abb. not. loquentem in. c. si clericus. de fo. compe. per illum tex. ꝛ tex. in. c. in literis. de resti. spol. ꝛ. c. j. de do. ꝛ ꝯtu. ex qbus omnibus colligo ꝙ rigor ēt in ꝓposito nr̃o nihil aliud est ꝗ̃ iuris excessus. i. ius excedens metas eqtatis, nam qñ dr iuris excessus, intellige. i. eqtatis. cum ius sit ars boni ꝛ equi. Et ideo cũ vis legis trahit ad aliqd ꝯtra eqtatem, illud est rigor, ꝛ bene seqtur allusionꝫ vocabuli, iuxta tex. in. §. et ꝛ aliud. insti. de dona. Nam rigidũ asperũ ꝛ durum significat, ꝛ quasi inflexibile iuxta illud Virg. tum rigidas motare cacumina quercus, ꝛ alibi in. ij. geor. aera que dissiliunt vulgo vestesq3 rigescunt. Regula igit iuris nõ dicet simpliciter rigor, sed tunc tñ ea parte qua incipit ex sua gñalitate cõprehēdere aliquē casum quē eqtas dictaret non includi. eo. n. casu fit iuris expressus, ꝛ tãꝗ̃ inflexibilis ad

29 eqtatem dr rigor, ꝙ bene nota. ¶†Eqtas aũt recte diffinit, vt sit facti ꝯuenientia dictans aliqd, vel particularirer, vel gñaliter statuendum, ꝛ ita vna sit iuris equitas que mõ ad genus mõ ad spēꝫ

30 applicat. ¶†Dispēsatio aũt est iuris cõis relaxatio ꝓcedens ex mera disponētis misericordia fm Spe. in ti. de dispē. vel ƺ Bal. ibi est rigoris mitigatio, vel penalitatis moderatio facta per hñtē auctatem ex publica auctate, vel vtilitate, vel alia rõnabili eqtate quam lex ciuilis indulgētiã appellat, habuit aũt originem a Deo qñ fecit hoiem ex nihilo, eiq3 ad imaginē suam creato mũdũ subiecit. c. hec imago. xxxiij. q. v. cle. j. §. o diuini. de reliq. ꝛ vene. sanc. nam ipse primus dispēsauit cũ Adam ꝛ Eua. c. serpens. c. sicut ꝑmi. de peni. dist. j. ꝛ idē ex simili misericordia saluauit Cham filiuꝫ Noe. c. sñia. ij. q. vij. item Habraam de manu Caldeorꝫ. fi. xxxv. q. j. Lobt de Sodomis. c. Deus. ij. q. j. c. qd ait. xiiij. dist. ꝛ hac precipue vsus est cũ filium suum vnigenitũ misit vt nos redimeret. c. in scripturis. viij. q. j. c. cum redēptor. xj. q. ij. ꝛ ita ex his pꝫ ꝙ rigor est ipse eqtatis excessus eqtas aũt ꝯueniētia, dispēsatio vero iuris in indiuiduo relaxatio. ius aũt cõe aliqd oibus istis, ꝛ dispēsationes iura singularia dici pñt. l. ius singulare. ff. de legi. qñ aũt rigor, ꝛ quõ ꝑualeat vel cedat eqtati facile ꝑspiciet ex ꝯclonib⁹. j. dõis.

31 ¶Conclusio prima, si nec rigor nec eqtas alicubi scripta reperiatur attendit eqtas relicto rigore, nã iudex eqtatē preoculis semp hr̃e dz. c. fi. de transa. auc. iusiurandũ qd a moriente prest. §. equs. l. qd si ephesi. ff. de eo ꝙ cer. lo. nam in subtilitate nimia sepius pñitiose errat. l. si seruũ. §. seqtur. ff. de ver. ob. l. ij. §. item varus. vers. ꝛ hoc equitas suadet, lꝫ stricto iure careamus. ff. de aqua plu. arc. nam ibi, gl. exponit stricto iure. i. rigore. ¶Sed aduerte incidenter ꝙ ille tex. non ꝓbat, imo destruit opi. eorꝫ q volunt ꝙ strictum ius, ꝛ rigor sit idē, cuiusmodi est gl. ibi ꝛ Abb. in. d. c. si clericus. d fo. cõpe. nam dicit tex. ꝗeqtas suadet lꝫ stricto iure careamus, sensus est fm istos ꝙ ꝗ̃uis non adsit rigor tñ eqtas dictat, ergo fm istum sensum si adesset rigor, tãto magis dictaret, cũ de nã dictionis, ꝗ̃uis sit implicare ꝛ ampliare casuꝫ. §. similiter. insti. de excu. tu. naꝫ si dixero, ꝗ̃uis pecuniã non habeã tñ habebo panē, sensus est ꝙ si haberē pecuniã tãto leuius haberē panē, sed qd insulsius est ista ꝓpositione, ꝙ si adsset rigor, tãto magis dictaret eqtas: cũ ista inuicē opponant, ꝛ vnũ excludat aliud. l. hec verba. ff. de ver. sig. ꝓpea dico ꝙ strictũ ius ibi accipit pro expressa iuris dispõne. Sed reuertēdo ad ꝑncipalē ꝯclu. dico ꝙ ꝓ ea est text. in. l. ij. ꝛ ibi

32 Bal. C. de rescin. ven. †ꝛ istã firmat Imo. in. c. j. de ꝯstit. dicens ꝙ iudex semp dz seruare eqtatē in his que depēdēt ab arbitrio suo ꝛ gl. in. l. inter filios. C. fa. her. q̃ dicit eqtatē seqndã, lꝫ qñq3 oculo mētis calligãte eã nõ seqmur. ¶Sꝫ opp. ꝛ vr ꝙ ista ꝯclu. sit impossibilis. nã si rigor est ordinario iuris idifferēs ad plures casus, quõ possibile est dicere ꝙ alicubi nõ repiant ista scripta, cum oẽs ꝗ̃stiones q̃ ligãt hodie sint scripte, ꝛ in volumē redacte, vt i ꝓemijs

33 decretaliũ sexti cle. C. ꝛ. ff. †ꝛ scriptura sit de sba legis saltē quo ad ꝓbõnē, vt late ꝑ Mod. in rub. d ꝗ̃sti. ꝛ si dixeris, rigor nõ expssus i spē q2 rl'a gñalr loqr, h nõ tãgit ꝯclu. q2 expssuꝫ dr ꝙ in gñe expmit, vt ꝑ Bar. in. l. j. ff. de vulg. ꝛ pu. ꝛ ita vt videtis ista ꝯclu. ponit ꝑ oẽs, ꝛ nõ aduertũt ꝙ est ꝯ põnē suã capiēdo rigorē ꝓut ipsi capiũt. ¶Capias igit rigorē ꝓ excessu eqtatis, ꝛ tũc sicut eqtas

34 ꝑt eē nõ scriptura in intellectu iudicis, ita ꝛ rigor. ¶†Cõclu. scda si eqtas repiat scripta in vno casu, ꝛ rigor in alio, qdlꝫ seruabit in suo casu. Do. in. c. disciplina. xlv. di. ista ꝯclu. est xa nec hꝫ q ꝯdicat. ¶Cõclus. iij. si eqtas tñ sit scripta in casu, illa seruet, si tñ rigor, seruet rigor, gl. in. d. l. placuit. C. de iudi. ꝛ ibi Bar. ¶Cõcl. iiij. si rigor in vno casu repiat scriptus cũ sua rõne, ꝛ eqtas eo. mõ cũ sua rõne, si veniat decidēdus casus nõ decisus decidet potius fm rõnē eqtatis extēdēdo eqtatē ꝗ̃ fm rõnē rigoris, ꝛ iste est proprie casus. l. placuit. C. de iudi. qñ dicit precipuam esse eqtatis ꝗ̃ rigoris rõnē, quē intellectũ senserũt aliq nõ ineruditi, vt ꝑ Imo. in cle. j. §. e. ꝛ ibi Bal. ex quo infero ꝙ casus excepti a reg. cõi. ex eqtate que ꝓprie solet exceptionē iducere, vt voluerũt oẽs, pñt trahi ad oẽs cãus hñtes rõnē eqtatis i exceptõe expssã, vt ꝑ abb. i. c. cũ dilecta. de ꝯfir. vtil. vel iutil. ꝛ dixi late i trac. extēsionũ. in materia limit. ¶Cõc. v. Si eqtas ē scripta i genere rigor i specie. in speciali casu attēdit rigor nec trahit ad cõsequētiã, ēt si habeat rõnē, ita soleo intelligere. l. qd vero. ff. de legi. ꝛ rl'aꝫ, q̃ a iure cõi. de reg. iur. eqtas. n. firma manet in ceteris ad hoc reg. odia. cũ mã. §. de reg. iur. ¶Cõcl. vi. Si rigor ꝛ eqtas reperiant scripta circa eũdē casu ꝑualebit vltimo loco scriptuꝫ. Et ratio: qm̃ vltima lex derogat priori. c. i. §. eo. lib. de cõstit. tenet gl. in extirpãde. i v. ꝑuatũ. §. de ꝑbē. Jo. An. ꝛ Abb. in. c. si de transa. Alex. in. d. l. placuit. ¶Contrarium tñ in hoc vident fimare glo. in. l. cotē ferro. §. fi. ff. de publi. Archid. ꝛ do. in. c. disciplina. xlv. dist. dicentes ꝙ semp eqtas preualeret, ꝓ qbus facit tex. in. d. l. placuit. ꝛ q̃ habent in. c. Dño sctõ. l. di sed hoc ē falsum. Aut. n. accipis rigorē ꝓ regula, ꝛ tunc nihil ad cõclusionꝫ. aut vis ꝙ vtrũq3 sit in spē. i. circa idē ꝛ nescio videre quomodo vltimo loco scriptũ non preualeat, nisi dicas secundo Legislatori ademptam facultatem statuendi, quod esse nõ potest. l. ille a quo. §. tempestiuum. ff. ad trebellianum. ca. inotuit. de elec. ꝓcedũt ergo vltimo loco dicta in casu dubio, vel qñ rigor

35 posset in aliquo alio casu xificari. ¶†Hic mõ cadit pulchra dubitatio. Papa reseruauit collatiõi sue qdã bñficia in spē qñ vacarēt, q talia bñficia hñt renũcio. i manib⁹ epi vt ꝑmutēt, qro an vigore huius reseruatõis impediat ista ꝑmutatio. nã hic rigor reseruatiõis est in spē ad bñficia certa, ꝛ equitas est in spē ad libertatē ꝑmutatiõis. Jo. de Lig. ꝛ Imo. in cle. j. eo. ti. ꝛ Fede. in suo trac. q. j. ꝛ Petrus in. ij. parte in ꝑnc. tenēt ꝙ reseruatio afficiat talia bñficia, ꝛ ꝯñr impediat ꝑmutatio, dñtq3 hoc hodie determinatũ ꝑ extrauag. Bñdicti. xj. q̃ incipit dudũ. ꝛ ꝑ extrauag. Execrabilis. idē firmat Imo. in fi. eo. tit. ꝛ Cal. in ꝯsi. iij. hoc tit. ꝛ h ē cõis opi. ꝓ q̃ arguit fundamētalr vt melius possit veritas ellucescere. ¶Presupponit i. q. ꝙ ista ꝑmutatio veniebat expediēda ꝑ epꝫ

36 tũc sic. †Qñ Ro. põtifex aduocat ad se bñficiũ, ois dispositio iferioris ordinarij circa illud est nulla. c. nomē. ij. q. j. c. dudũ. c. multũ stupeo. iij. q. vj. c. vt nr̃uꝫ. ꝛ ibi no. de appel. at in casu nr̃o papa aduocauit bñficiũ ad se illud reseruãdo. quõ ergo poterit eps expedire ꝑmutationē hãc bñficia hinc inde ꝯferēdo. ¶Scdo adduco tex. in. c. si eo tpe. §. eo. lib. de elec. vbi in spē scriptus est iste rigor ꝙ de bñficijs reseruatis nõ se itromittãt inferiores. lꝫ ergo eqtas dictaret ꝑmutationē nõ dēre ipediri, tñ ista eqtas nõ reperit scripta hoc casu, sed tñ in casu qñ aliq sunt expectãtes. vt est tex. hic qñ dicit in hac parte fm Arch. ꝛ alios. ergo stemus rigori qm̃ qñ rigor est i spē, lꝫ eqtas sit in gñe, tñ attēdit rigor. vt dcm̃

37 est superius † facit q2 nõ est par rõ in literis expectatiuis q̃ sunt valde odiose ꝛ ambitiose. c. ꝗ̃uis. §. eo. lib. de ꝑbē. q̃ est in reseruatiõibus pape, q̃ debēt iudicari fauorabiles. arg. c. si pluribus. c. si

38 motu ꝓprio. §. de ꝑbē. ¶†Tertio adducit tex. in. c. fi. §. eo. lib. de ꝯsuet. ver. illud ius optãti qd hꝫ senior ex ꝯsuetudine tollere ꝑ reseruatiõeꝫ dñi pape. ergo a fortiori ꝑmutatio. qm̃ ꝑ optionē nõ fit noua collatio ꝑben. nec in totum leditur Roman. pont. reseruatio. dicamus ergo ꝙ permutatio impediatur. ꝛ ab hac opi. cõlulendo non recedas. qm̃ omnes eam tenent excepto quodam domino Azone de Ramenghis doctore Bononiensi, qui dispu-

sando tenuit contrarium, vt dicit Imo. in. d. clem. j. eo. ti. & ibi Io. de lig. dolet nõ vidisse rõnes illius doc. qm̃ forsan in eius partẽ inclinasset si bonas rõnes attulisset. vos aũt attẽdite qm̃ credo opi.
39 do. Azo. posse ꝓbabiliter defendi, & primo. ¶ † Aut papa expressit certũ modum vacãdi in istis bñficijs, ita reseruatis, aut dixit in genere quõcũq; vacarẽt, aut dixit simpliciter qñ vacabũt. Si vnũ modum tm̃ expressit non includit̃ vacatio per ꝑmutationẽ nisi exprimat̃. c. susceptũ. ꝭ. de rescri. & in hoc est dubiũ. Si in genere, aut indefinite dico ꝙ non includit̃ mõ vacãdi ex ꝑmutatione, qm̃ ea q̃ spẽali mẽtione digna sunt, si nõ exprimant̃ obmissa intelligant̃. l. itẽ apud labeonẽ. §. hoc edictũ. ff. de iniur. not. in. c. lz. ꝭ. eo. lib. de preben. ꝑmutatio aũt est digna hac mẽtione ꝓp rõnẽ tex. nr̃i hic, & in
40 clem. j. eo. ti. ergo &c. ¶ † Scdõ qñcunq; rigor est scriptus in genere, & eqtas in specie, seu ẽt in gñe, semp eqtas rigori preualet, ꝓ ea q̃ supius dixi ex. l. placuit. C. de iud. at in casu nr̃o rigor repit̃ scriptus in genere ꝙ de beneficijs Pape reseruatis nihil põt per inferiores disponi, vt in. d. c. si eo tpe. hic aũt in specie, seu in genere dictũ est ꝙ in cã permutationis attendit̃ eqtas, imo rigori ꝑfert̃ ergo stat ꝯclu. do. Azo. Nec obst. quod dixit Archi. ꝙ iste tex. intelligit̃ tm̃ qñ sumus in lr̃is expectatiuis, qm̃ dico ꝙ iste tex. gñaliṫ priuilegiat ꝑmutationẽ, vt in ea eqtas preualeat rigori ꝓp rõnẽ de qua in lr̃a, & iste fuit intellectus (vt opinor) illius do. Azo. qui est amplectẽdus, qm̃ ista ꝑmutatio est inuẽta, & priuilegiata rõne vtilitatis ecclesiaꝝ. c. quesitũ. eo. ti. & satis dictũ est. ꝭ. cõprobat̃ hoc, q2 si casus põt decidi ꝑ rõnẽ rigoris, & rõnẽ eqtatis, semp decidit̃ ꝫ rõnẽ eqtatis, vt dixi supius in. iiij. ꝯclu. ¶ Tertio aut tu vis ꝙ ista reſuatio fuerit fcã a papa ꝯtẽplatione alicuius tertij, & dico ꝙ noluit reseruare ista ꝑ rõnẽ tex. h̃, & in. d. cle. j. aut vis ꝙ fecerit attẽta vtili. ecclesiaꝝ, & tanto minus, cum ꝑmutatio directe ordinet̃ ad vtilitatẽ ecclesie, reseruatio aũt eã impediẽs operaret̃ effectum sibi ꝯ̃rium, qd̃ non ꝯuenit. l. legata inutiliter. ff. de adi. leg. l. qd̃ fa
41 uore. C. de legi. ¶ † Quarto opi. ex qua resultet absurdum, vel incõueniens non est admittẽda. c. cũ satis. de offi. archi. c. nõ est veri simile. de presump. at hoc esset incõueniens, ergo ꝓbat̃ minor. Ex hoc nõ d3 iniurie, & mali occasio nasci, vñ iura nascunt̃. d. cle. j. eo. ti. cũ vulg. Sed cũ ꝑmutatio sit actus a iure ꝯcessus, & fiat iussu & aucte epi. pẽsata ecclesiaꝝ vtilitate. c. q̃sitũ. eo. ti. de facili eueniet, ꝙ isti volẽtes parere epõ mãdãti ꝑmutationẽ ex eccl'e vtilitate, remanebunt suis beneficijs absq; culpa & cũ magna iniuria priuati, & sic ex bono & legitime facto damnũ reportabunt ꝯ̃. l. gracchus. C. de adul. Nec obstat remedium de quo inferius qd̃ posset adire supplicãdo, qd eniz si preuenirent̃ in collatione, hoc certe est im
42 pijssimuz. Saltẽ obessent sibi expẽse, & itineris, & bullaꝝ † cũ curia non sit liberalis in datis nisi ferentibus auꝝ, vt dicit Host. in. c. sedes apostolica. de rescrip. Et istud est ambages & circuitus inducere, qd̃ fugiẽdũ est cle. auditor. de rescri. l. ne in arbitris. C. de arbi. preterea aut papa intendebat reseruare ista, & tunc qd supplicatione opus est, ita sibi placuit. satis est. §. qd̃ principi. insti. de iu. na. põt enim equare quadrata rotũdis, ẜm Hosti. in. c. nouit. de iudi. aut hoc non intẽdebat, & nihil est, q2 actus non agit vltra intentionẽ agẽtis. l. nõ omnis. ff. si cer. pet. fugiẽda igit̃ est prima opin. tanq̃ impia & iniqua. ¶ Preterea nõne loqtur tex. nr̃ in casu reseruationis, nam bñficia ista reseruant̃ ꝑ executores apostolicos. c. si postq̃. de preb. eo. lib. & in. c. si capitulo. c. si soli. de ꝯces. preb. eo. lib. ergo reseruatio apostolica. c. cũ aliqbus eo. li. de rescript. & tñ nõ officit, vt hic. Nec ẽt ꝙ dñt Fede. & alij ꝙ iste reseruationes que fiunt per executores sunt odiose, que aũt fiunt per Papã fauorabiles, qm̃ etiamin expectationibus factis motu ꝓprio vendicat sibi locum tex. ẜm oẽs doc. hic, cum indistincte loquat̃, & tñ ille litere motu ꝓprio sunt fauorabiles. c. si motu. de prebend. ergo Fede. non vrget. Alexãder de antilla q repetijt istũ tex. cuius scripta vidi post cõmẽtationẽ nr̃am expeditã trãsiuit in hoc cũ opin. Fede. & alioꝝ, sed tñ hac eadẽ rõne impugnauit fundamẽta Fed. dicens ꝙ alia est diuersitatis rõ inter istos casus, qm̃ in expectationibus si nõ debet̃ vnũ debet̃ aliud. Vñ grã frustrari nõ potest. Sed in reseruatione secus, qm̃ si vnũ bñficiũ est reseruatũ & ꝑmutet̃ cũ iuuene posset nimiũ frustrari desideriũ eius ꝓ quo reseruat̃. Sed ista ratio nihil v3. qd enĩ si fieret reseruatio ad nullius contẽplationem. Itẽ quid si esset gñalis? Nec t3 alia ratio quaz assignat. vc3 ꝙ in permutatiõe requirit̃ ꝯsensus eius ad quẽ pertinet collatio, beneficia reseruata pertinẽt ad collationẽ pape. ergo &c. Nã ista ratio nõ ꝓcedit, qm̃ collatio multotiẽs de vacãtibus spectat ad executorez ligatis manibus ordinarij vt in. d. c. Si soli. & tñ nõ ꝓcedit in ꝑmutatiõe, melius est igit̃ vt nõ ꝯprehendant̃ q2 id noluit papa. ꝑ rõnes supra deductas. & ita est rñsuz ad oia fundamẽta. ¶ Sed qd rñdebis ad extrauagãtẽ execrabilis, non est

fas dicẽ ꝯ̃ casuz legis. & si dura sit lex. l. ꝓspexit. ff. q & a qbus Rñdeo ꝙ in extrauag. execrabilis. iducit̃ casus spẽlis in bñficijs habitis ab eis q per adoptionẽ alterius ea ꝑdiderũt. & in odiũ pluralitatis bñficioꝝ est spẽliter inductũ. vt nec ꝑ viã ꝑmutationis,
43 possit d̃ illis dispõi. ergo i ꝯ̃riũ erit ius cõe. c. q̃lis. xxv. di. ¶ † Ex ꝑdictis infero ꝙ si eẽt ꝯsuetudo i aliq̃ ecclesia ꝙ antiqores semp optarẽt bñficiũ vacãs ẜm tenorẽ text. in. c. fi. de cõsue. eo. lib. non tñ possent optare beneficiũ resignatũ gratia ꝑmutationis. ꝓp eqtatẽ huius text. qd̃ ẽt fatent̃ Pau. & Card. in. d. cle. j. ꝑ illũ tex. q aperte dicit talia bñficia nulli nisi ipsis ꝑmutãtibus ꝯferẽda. idez tenẽt Domi. & alij in. d. c. si de cõsue. Aliq tñ tenuerũt ꝙ imo eẽt locus optioni. & mouent̃. qm̃ iura q̃ priuilegiũ hoc ꝑmutatiõi indulgẽt. attẽdũt hoc ꝙ nõ lz tale beneficiũ alteri cõferre. ꝫ ꝑ optatiõnẽ q̃ fit a seniori nõ fit noua collatio. ꝫ optãs assummit auctoritate ꝓpria. Vñ illa nõ d̃r vacare. sed ea tm̃ q̃ relinquit̃ ab optãte. & de illa poterit ꝑmutatio fieri ad hoc tex. i. l. fistulas. §. fundũ ff. de ꝯ̃h. emp. vbi si emi fundũ ab aliquo, q moriat̃ anteq̃ fundi possessionẽ adipiscar, si postea fio tutor filioꝝ eius acqro possessionẽ ex me. hoc mõ qm̃ filij eggrediunt̃, ego ingredior, ad hoc tex. i l. j. &. iij. C. qñ dec. op. nõ sed ista nihil obstãt ẜm car. qm̃ nõ solũ requirit̃ ꝙ ista nõ ꝯferant̃ alteri, sed ꝙ ꝯferant̃ ꝑmutãti. vñ lz tunc ista verificaret̃ bñficiũ nõ est alteri collatum. tamen ista erit falsa. beneficium est permutanti collatũ, tene igitur primum alias posset seq illud incõueniẽs de quo per Fede. in ꝯsi. lxij. nam cũ ꝑmutatio expediat̃ epi iussu, & ecclesie vtilitate, & ẽt ꝑsonaꝝ intuitu, eueniret ꝙ pauper clericus dimitteret prebẽdam centũ ducatoꝝ, vt aliam similẽ hr̃et, & si esset locus optioni, posset optans dimittere vnam valẽtẽ. x. ducatis, ex qua non posset viuere, & sic ꝓ prebẽda. c. ducatoꝝ cogeret̃ hr̃e vnã valẽtem. x. qd̃ non est dõm, q2 si ita sciuisset, verisimiliter nõ renũciasset, vt in. d. cle. j. ¶ Itẽ aliud. iuuenis non hñs etatẽ aptam ad sacerdotiũ habebat prebẽdã non sacerdotalẽ, renunciat vt ꝑmutet cũ simili, qui habebat optionẽ dimittit sacerdotalẽ, & optat non sacerdotalẽ, si optio v3 iuuenis in totũ excludet̃ ab admissa ꝓp defectũ etatis, a renũciata ꝓp optionem, quod est valde incõueniẽs, de hoc tñ videatis Fed. in preal. leg. ꝯsi. lxij. & Car. in. c. quesitũ. ꝭ. eo. ¶ Ex qbus oĩbus p3 ꝙ siue coram ordinario, siue corã legato fiat ista ꝑmutatio nunq̃ impedit̃, qm̃ & legatus est ordinarius, vt in. c. legatos. de offi. ord. ꝭ. e. lib. quicqd attentauerit Fede. in suo trac. q. ij. ¶ Sed dubitat̃ qd
44 si qs hr̃et expectatiuã ad certum beneficiũ vacatuꝝ, † an idẽ ꝑmutari possit non obstante ista expectatiua Alex. de antil. in loco supra memorato tenet ꝙ non, quoniam posset de facili reddi delusoria eius expectatiua, & tex. noster procedit in expectatiuis generalibus, idem firmat And. sicu. in. c. quesitum. in. iiij. col. eo. titu. dicens hoc ẽt placere do. Cardi. & mouet̃ hac rõne, qm̃ iste tex. deuiat a cõibus regulis iuris. & sola eqtate stat aduersuz rigorẽ. vñ cũ loquant̃ in expectatiuis gñalibus. nõ d3 trahi ad particulares vt in regu. q̃ a iure cõi. ꝭ. & hoc placuisset Arch. q volebat istũ tex. ꝑcise intelligi in casu suo, & ita iudicãdo tene. tñ posset dici i ꝯ̃riũ esse veritatẽ attento fauore qd̃ tribuũt iura ꝑmutationibus, & ꝑcipue qñ sumus in istis literis expectatiuis que sunt odiose. c. ꝯ̃uis. ꝭ. de prebẽ. ad hoc cle. j. ꝭ. eo. alias sequi posset ꝙ aliquis ignorãs ius alterius renũciaret beneficio, vt ꝑmutaret, si nõ ꝓcederet tex. in casu. q. iste expectans hr̃et beneficium huius, & sic paup renuncians priuaret̃ indebite beneficio suo, ꝙ est ꝯ̃ rõnẽ text. nr̃i, & tex. in. d. cle. j. Non ob. ꝙ posset elludi sua expectatio q2 posset ẽt citius sortiri effectũ, quid eniz scit ipse quis citius sit moriturus, ad uertat tñ ne hoc fiat in fraudẽ, qm̃ nõ ꝓderit agẽtibus vt dcm̃ est. ¶ Postq̃ superius aliqd attigimus de ꝑmutatione beneficioꝝ
45 pape reseruatoꝝ † Quero (posito ꝙ non possit fieri eoꝝ ꝑmutatio nisi per papã, vt vult cõis opi.) qd si faciant istaz ꝑmutationẽ in manibus pape, nullã tñ faciãt mentionẽ ꝙ talia beneficia sint reseruata, an valeat ꝑmutatio? Et ꝙ non valeat videt̃ primo tex. in. c. cum olim de re iudi. vbi collatio facta a papa cõtra ordinationes suas illis tacitis reputat̃ surreptitia. Et ratio põt esse in ꝓposito nr̃o, qm̃ qñ papa facit istas reseruationes credẽdũ est ꝙ faciat cũ causa, ne sine causa credat̃ alioꝝ iurisditiones vsurpare c. ꝓuenit. xi. q. i. c. ij. de relig. do. Et ideo stilus cancellarie habet ꝙ semper de istis reseruationibus fiat mentio. ¶ Secundo facit qm̃ ista reseruatio ostẽdit maiorẽ affectionẽ pape erga beneficia
46 taliter reseruata. tũc sic. † Omne tacitũ qd̃ scitũ posset inclinare animũ põtificis ad non cõcedẽdũ, vel ad difficilius cõcedẽdũ viciat rescriptum. c. postulasti, & ibi doc. de rescri. sed rõne affectiõis hoc potuisset euenire, igit̃ &c. ¶ Pro ꝯ̃ria aũt pte ꝙ imo valeat
47 permutatio facit, † qm̃ papa etiam sine reseruatione, modo nõ preueniatur ad libitum confert, disponit omnia beneficia. c. lz. ꝭ. eod. lib.

lib. de preben. ergo fortius quādo reseruauit, sed hoc arg. magis tendit ad posse ꝙ ad velle pape, ⁊ nos non disputamus an potue-
48 rit, sed an voluerit, ⁊ ideo fortius arg. ¶ † Per istas reseruationes papa hoc solum intendit, vt ipse conferat, ⁊ non alius, eo ꝙ collationi sue reseruat, vt per Archi. in. d. c. licet, hic autem ipse confert, ergo verisimiliter voluit collationem valere, eo maxime ꝙ quis non presumitur factum suum ignorare. l. quisquis. C. de rescin. vendit. c. ab excōicato. §. de rescrip. ¶ Item, qñ quis potest facere actum duabus facultatibus vna valide, altera inualide. Si actum expediat in dubio censetur vsus magis facultate q̄ actus sustinetur. l. iij. ff. de mili. testam. c. Abb. sane. de re iudi. eo. lib. presumamus igitur in dubio pmutationē. ¶ Sed ad ista pōt rñderi ꝙ lʒ papa intenderet p se ɔferre, tñ nō apparet ꝙ intēderet ɔferre istis rōne reseruationis, sʒ potius p iportunitatē petē-
49 tiū vr̄ ellicita collatio. † ⁊ bñ pōt papa negocioꝝ multitudine impeditus facta sua ignorare. c. j. ⁊ ibi not. de ɔsti. §. eo. lib. c. eā te. de rescrip. cū p improbitatē ⁊ iportunitatē petētiū multotiēs nō concedenda ɔcedat. c. si. de rescrip. §. eo. lib. l. j. C. de pet. bon. su-
50 blat. lib. x. ¶ † Fede. de senis in suo trac. q. iiij. tangens hāc dubitationē ita soluit, ꝙ aut reseruatio erat gñalis ⁊ no. in curia adeo ꝙ sit verisimile papā illā sciuisse, ⁊ tūc tʒ pmutatio, aut erat particularis, ⁊ secreto d̄ certis beneficijs, ⁊ tūc nō valet nisi de illa fiat mētio, ex quo papa hoc potuit verisimiliter ignorare. Et bʒ eum ista est ratio, qm̄ qñ reseruatio est generalis, censet̄ facta in odiuʒ ɔferentis qui forsan ɔferebat indignis, qñ vero est particularis, censet̄ facta fauore certe psone, ⁊ rō qm̄ hoc semper ɔsueuit papa facere alterius cōtēplatione, ad hoc. l. qui se missis. ff. de vsur. l. vniuersorum. ff. de pigno. act. ⁊ si dixeris qd ergo fiet qñ isti permutantes reperient se ita deceptos, rñdet Fed. ibi, ⁊ in cōsi. cxij. ꝙ poterūt offerre supplicationē rom. pon. talis forme. Pater. s. ex quo renūciatio nostra facta ex causa pmutationis tenuit, licet non tenuerit collatio, ex quo de reseruatione nō fuit facta mētio placeat. S. V. postq̄ certificati sumus de reseruatione que tunc erat occulta dare nobis licētiā redeūdi ad nostra bñficia, vel dignetur. S. V. pficere pmutationē, faciens hinc inde collationē, scit. n. S. V. ꝙ bñficia pmutationis cā resignata nō pñt nisi permutantibus ɔferri, cle. j. eo. tit. ¶ Nota diligenter caudā huius supplicationis, qꝛ vr̄ Fede. innuere ꝙ si papa ɔferat ista bñficia vacātia ex cā pmutationis nō teneat collatio etiā si sint reseruata, qḋ si esset verū, nō esset multū periculi tenere, ꝙ iste reseruationes afficiant bñficia permutāda, sed hoc non credo, qm̄ si est reseruatū, ⁊ vere vacat, ⁊ vere ɔfertur p pont. illi cuius gratia forsan reseruauit, quare nō valebit collatio? nō reperitur hec equitas scripta, stabimus igitur rigori, pt̄ tñ dici ꝙ Fed. intelligit, qñ pmutatio fuit expedita p papā tacito de reseruatione. ¶ Circa istā distin. vltimā. d. Fede. aduerte dū ponit rōnē quare magis sit hñda mētio de particulari q̄ de generali reseruatione. nā nō est bona. Reseruatio generalis cōcernit publi. vtili. eccle. particularis āt priuatā, vt ipse vult, permutatio aūt semp vtilitatem eccle. principaliter. d. c. quesitū. §. eo. tunc sic facilius iura ipediunt vnā vtilitatē eccle, rōne alterius vtili. eccl. q̄ rōne vtili. puate, qꝛ cōmodū ecclesie dʒ preferri cōmodo priuati, ex quo reputat̄ publi. c. ius publicū. j. dist. l. sunt persone. ff. de reli. ⁊ sump. fu. ⁊ que plene per mod. in. l. j. ver. qꝛ duo iudices. ff. sol. mat. facit ꝙ in habētibus simbolū facilioꝛ est trāsitus. l. in rem. §. item quicunqꝫ. ff. de rei vend. at permutatio nō impeditur ex generali reseruatione q̄ est pp ecclesie vtilitatē, igr̄ tāto minus ex particulari q̄ est ad cōmodū priuatorū preterea nō ne in literis expectatiuis includitur ista reseruatio particularis ligans manus ordinarij, ⁊ tñ non nocet, vt pʒ in tex. concludēdū igitur est pmutationē tenere pp fauores suos, ex eo ꝙ nulla inhabilitas ex parte cōferentis, nec dōm est intentionem deficere, qñ papa reseruando nō intendit probabiliter impedire permutationē, vñ nō est verisimile ꝙ expressio reseruationis retraxisset eum a perficienda permutatione. taciturnitas ergo nō nocebit, per reg. d. c. postulasti. ¶ † Hic quoqꝫ an-
51 nectitur alia dubitatio an posito ꝙ papa ɔcesserit legato vt recipiat resignationes beneficioꝝ factas ex causa permutationis, ⁊ ea pmutet ɔferēdo auctoritate apostolica, an possit ex simili cā ɔferre beneficia pape reseruata. Fede. in. q. tenet ꝙ non, quoniam generale mādatū nō extēdit̄ ad ea q̄ sibi specialiter reseruauit sedes apostolica. c. qḋ trāslationē, de offic. leg. l. illud. ff. de mi. Lappus distinguit ꝙ aut reseruauit specialiter quedā beneficia, ⁊ pcedit. d. Fed. aut omnia, ⁊ tunc potest permutare, quoniā
52 alias gratia esset inutilis. ¶ † Tu aduerte ꝙ quatuoꝛ modis potest spectare collatio beneficioꝝ ad Ro. pont. primus est ex plenitudine potestatis. c. omnes. xxij. dist. c. ij. §. eo. lib. de preb. ⁊ iste modus nō adimit potestatem ordinarijs collatoribus prouidendi nisi qñ papa iam contulit vel mandauit conferri ligatis manibus ordinarioꝝ, vt in. c. si capitulo, ⁊. c. si soli. de conces. preben. ⁊ super his legatus pōt, secundus modus est per deuolutionem ex negligētia superio. de quo in. c. nulla de conces. preben. c. ne pro defectu, de elec. hoc casu negligēs ipeditur, qꝛ negligētia sua amisit ius, sed legatus de latere cōferre pōt per tex. ⁊ ibi no. in. c. j. de offi. lega. eo. lib. ⁊ ita hoc casu poterit permutare, tertius modus est per vacationem in curia, vt in. c. licet de prebē. eo. lib. ⁊ hoc casu nō pōt legatus retenta prima opi. pmutare, qm̄ ista nō pōt cōferre absqꝫ speciali ⁊ expresso mandato, vt ibi, ꝙ tñ non procedit si papa consentiret permutationi, quoniam accedente consensu eorum quorum interest, ⁊ per legatum ⁊ per episcopum semp potest permutatio celebrari, vt in glo. hic, quartus modus est per reseruationem factam specialiter a papa. ⁊ tunc plʒ distin. Lappi. ¶ Expeditus de notab. venio ad. d. Dom. cuius ordinē sequar, vt facilius possitis que dicēda sunt in lectionibus preuidere, prima oppo. fuit satis expedita. §. in prima oppo. tñ ex ea elicio hāc
53 conclusionem. ¶ † Beneficia permutationis cā resignata nō dicuntur simpliciter vacare sed sub conditione, ⁊ hoc qꝛ de natura huius ɔctus est rē pro re dari. l. j. ff. eo. ⁊ sunt resignata nō vt alteri dentur, sed ipsis permutare volentibus, cle. j. eo. ti. ⁊ tex. hic iō dixit Fede. in. d. consi. lxij. ꝙ talia beneficia vacant, ⁊ non vacant ⁊ sic nō simpliciter vacāt sed ſm quid, illud enim tēpus vacationis est momētaneū ⁊ indiuisibile, adeo ꝙ eo. tēpore est vacans, ⁊ non vacans ſm Inn. nā statim prestita auct. ab ipsis superioribꝰ incipit ius competere compermutātibus adeo ꝙ nō dicuntur vacare, ⁊ ita sentit Fed. ꝙ alteri ex pmutātibꝰ nunq̄ desinat competere ius in suo beneficio, donec fuerit prestita auctoritas superioris, qua superueniente immediate incipit competere ius in bñficio alterius, ⁊ sic egressus vnius iuris operat̄ ingressuʒ alterius i instāti. Simile est quod dicimus de vicio ⁊ virtute p not. in. c. cū renunciat̄. xxxij. q. j. ⁊ pro hoc vr̄ multū facere tex. in. c. quesitum. §. eo. qñ ministeriū epi solū versatur in trāsferrēdo ab vno loco ad aliū. Et ab ista opi. nō vr̄ alienus Jo. And. qñ dicit ꝙ hec est quedā continuatio ministerij, arg. l. licet. ff. de consti. pecu. l. diuortium. ff. de diuor. l. quod dr̄. §. similes, ad fi. ff. de mili. testam. ibi. q̄ si ɔiūcto munere, ⁊ hec dicta multum not. ad. q. multas inferius tāgēdas, ⁊ in primis ɔsidera ꝙ ex his dictis cōfunduntur illa dicta superius, qñ volunt doct. ꝙ reseruatio pape afficiat ista beneficia. nā si nō vacant simpliciter nec vnq̄ amittit̄ ius a cōpermutātibus illis quomodo reseruatio afficiet, ⁊ tamen qui hoc dicūt illud tenent. ¶ Sed iste sunt chimere. ista beneficia pure vacant nō ɔdōnaliter, fit. n. libere resignatio ⁊ pure, ergo pura vacatio,
54 † qm̄ qualitas renunciationis, ⁊ abdicationis a iure inducit qualitatē vacationis. c. nisi cū pridē de renun. c. susceptū de rescri. §. eo. lib. debet. n. renūciatio esse pura. c. q̄ pio. j. q. ij. nec obstat, ꝙ lex velit ista ɔferri nisi permutantibus, qm̄ ex hoc non alteratur natura renuntiationis ⁊ vacationis. c. Beatus. xxij. q. ij. ⁊ in. §. j. ver. Beata Maria. xxvij. q. ij. c. peruenit, de fideius. l. vlt. ff. q satisd. cog. ¶ Item ɔ̄ ista dicta adduco tex. hic dicit. n. ꝙ non vult ꝙ beneficia ɔferant̄ expectantibus, vt equitatē pferat rigori, ergo ſm rigorem ⁊ subtilitatem iuris poterant conferri igitur vere vacant. Nam ꝙ expectanti conferat̄ beneficium conditionaliter vacans nullus rigoꝛ suadet immo est in oppositum, in. c. cuʒ ignores. de preben. ¶ Et ad hoc fortius stringit tex. in. d. clem. j. qñ dicit ꝙ bñficia resignata cā pmutationis non debeāt conferri nisi permutantibus, ⁊ hoc ne iuris concessione vtentibus illudatur, qꝛ alias non renunciassent, dupliciter ergo probat ille tex. ꝙ vere vacant, Primo dum dult ꝙ conferantur permutantibꝰ vera est collatio, ergo vera vacatio. Scḋo quando assignat rōnē ne illudatur ⁊c. si enim non vacasset vere, non assignasset illam rationem, sed aliam quia. s. beneficium quod est vnius, non potest alteri conferri, arg. in. §. affinitatis. insti. de nupt. concludamus ergo ꝙ talia beneficia vere vacant, ⁊ ſm iuris rigorē possent cuilibet conferri, sed iura ex benignitate aduersus rigorem hunc eqtatis clipeum opposuere, prohibentia ꝙ huiusmodi bñficia quātumuis vacantia alteri conferantur, vnde non est aliquod inconueniens si dicamus ista beneficia posse aliquandiu vacare ante-
55 quam permutatio compleatur. cogita. ¶ † Ex prima. q. Domi. elicio concl. ꝙ iste tex. non solum procedit quando sunt plures expectantes sed etiam quando vnus solus. ſm Jo. and. qui dicit ridiculosum esse, si qs oppositum attentaret prout videbatur velle Archi. qui dixit, tex. procedere tantum in casu suo. ⁊ quod dicit Jo. and. est euangelicum, qꝛ non constat de ratione in oppositum ad hoc. l. non est sine liberis. ff. de verbo. signi. non enim debemꝰ

56 iudaizare in verbis more specialistarum. ¶ † Ex secunda. q. Do. colligitur ꝙ nõ valet permutatio si renũcio tibi beneficium, vt tu resignes tuũ nepoti vel amico meo, ⁊ hoc ſm Joã. and. q mouet per istũ tex. hic. qñ dicit bñficia sua, ad hoc tex. in. c. cũ venerabilis de except. ⁊ tꝫ hoc Jo. de imo. in. c. fi. eo. ti. ⁊ Fed. in suo. trac. ⁊ Soci. in ꝯſi. clxviij. incip. in primis determinãda ẽ. q. in. ij. volu. in antiqs, ⁊ Pet. de peru. in. v. parte, ⁊ est verũ q: si detur tuum vni qui nõ det suum nõ poterit dici pmutatio qm̃ hinc inde nõ pstatur neqꝫ effectu, neqꝫ re ipsa, ⁊ sic impossibile ẽ ꝙ sit pmutatio, ⁊ est vtile dicere ne detur ocasio senibus ppetuãdi ꝯsanguineos in beneficijs. ¶ Sed ꝯ istã ꝯclusionẽ vr̃ tex. in terminis. in. c. cum vniuersoꝝ eo. ti. vbi cũ duo vellent pmutare, vnus resignauit prebendam que fuit collata consanguineo alterius, sed alter postea noluit suaꝫ resignare, dicit ibi papa ꝙ pmutatio dꝫ retractari, q: G. fuit deceptus. L. nolẽte suã prebẽdã resignare, ergo si ab. L. fuisset facta resignatio valuisset pmutatio facta cum consanguineo. L. ¶ Item adduco tex. a cessante rõne, in cle. j. eo. ti. vbi dr̃ ꝙ beneficia renũciata cã pmutationis nõ pñt cõferri nisi ipsis pmutãtibus, ne eis illudatur, ⁊ qm̃ alias nõ resignassent. sed qñ cõferruntur nepoti, vel cuilibet alteri queꝫ volunt pmutãtes, cessãt iste rõnes, ergo pñt conferri. ¶ In hoc ego dicerẽ ꝙ aut querimus an a pricipio possit cõueniri inter istos, vt fiat hec pmutatio cum nepote vel alio ⁊ dic ꝙ nõ, qm̃ nõ est permutatio tũc, sed est alia pactio a iure nõ admissa. Aut querimus an postq̃ ambo renũciauerũt vt permutent simul, possit episcopus de eorum ꝯsensu alteri ꝯferre bñficiũ, ⁊ dõm est ꝙ põt per rõnẽ illius cle. j. potest enim quilibet renunciare fauori suo. l. si quis in conscribendo. C. ꝺ pact. bene fateor ꝙ eps ad hoc nõ tenebatur. cũ alias libera sit epi collatio nisi in casibus qbus specialiter ad eã astringitur arg. c. relatum. ſ. de prebẽ. dicamus tñ ꝙ in hoc expectatiue hẽbunt locũ, ex quo ista non est vera pmutatio que fit cũ alio, ⁊ iste tex. puidet tm̃ impedimento pmutationis, nõ aũt alterius collationis ⁊ licet aliqua equitas dictaret ꝯriũ, tñ nõ est scripta, ergo nõ attẽdatur per ea que dicta sunt in vltimo no. ⁊ ita sentit Pet. in loco

57 preallegato. ¶ † Sed quid dices eps q videt istis placere vt alterum ex illis beneficijs ꝯferratur nepoti, ꝯfert illud alteri quẽ non vellent permutantes, an teneat collatio, ⁊ certe si apparet istũ cõ permutãtẽ renũciasse iuri retractãdi collationẽ alteri factã credo ꝙ ex rigore iuris valeat illa collatio, postq̃ illa renũciatio nõ potuit esse nisi pura, nec admittit̃ talis cõditio ab aliquo iure, immo ius abhorret, ne beneficia videant̃ quodã successorio iure trãsire. c. apostolica. viij. q. j. ⁊ ꝺ filijs presbit. c. ex trãsmissa. ⁊ de instit. c. ad decorẽ idẽ quoqꝫ dicã respectu reseruationũ. Que omnia ꝺclararẽ, vt pcedant in beneficio quod venit ꝯferẽdũ non pmutãti, secus in eo qꝺ alter ex permutantibus acceptat, ne vtile p inutile viciet̃ vt reg. vtile, cũ si. pro quo est ratio text. in. c. cũ vniuersorum, ⁊ fortius decisio. ⁊ hec noua sunt ⁊ non considerata p ali-

58 quem. ¶ † Ulterius querit Domi. an posito ꝙ vnus ex pmutãtibus nõ habeat ius in beneficio, ex eo ꝙ illud simoniace adeptꝰ sit, ⁊ permutauit cũ alio, an acceptũ cã permutationis possit cum bona conscientia retinere, quod vt clarius habeatis ex eius dictis elicio aliquas concl. ¶ Prima concl. hmõi permutatio nõ operat̃ vt tale beneficiũ possit cum bona ꝯscientia retineri, ⁊ hec est vera pp rõnes quas inferius deducam. ¶ Secũda cõclusio. talis permutatio nõ tribuit ius pmutãtibus, nec collatio eius vigore facta tꝫ Jo. And. Domi. hic Jmo. in cle. j. eo. tit. ⁊ in. c. fi. ſ. eo. Pet. in suo tract. in. ij. col. ⁊ est cõis opini. omnium dicentiũ conclusionem procedere. siue vni nõ cõpetebat ius q: simoniace adeptus, siue erat alteri quocunqꝫ modo debitum, ita quod fuit euictũ, ⁊ ita Fed. in suo trac. q. x. Domi. hic, ⁊ Ab. in. c. cum venerabilis, de excep. Et rõ est qm̃ eps intendebat conferre beneficia tanq̃ vacantia ex causa permutationis, ⁊ apparet ꝙ vnum non vacat ex ista causa, ergo collatio nulla, qm̃ actus nõ agit vltra intentionem agentis. l. non omnis. ff. si certum pet. Item qm̃ hoc esset aperire viam fraudibus ⁊ malitijs contra ea que hñr i.

59 c. quãto de priuileg. semp enim simoniacus pmutaret. † Facit ad hãc partẽ qm̃ qui alienam reꝫ dat pmutationẽ nõ ꝯhit. l. j. ff. eod. ⁊ hoc bene vr̃ decisum in. c. susceptũ. de rescr. ſ. eo. lib. vbi nõ valet collatio facta ꝺ beneficio, vt vacante vno modo si vacet alio.

60 ¶ † Nec obstat si dixeris illũ tex. pcedere in rescriptis q̃ sunt stricti iuris, q: immo ẽt hꝫ locũ in collatiõibus ordinarioꝝ que fiunt habito respectu ad vnum modum ſm Pet. per tex. in. c. ex parte de conces. pben. Facit preterea ꝙ beneficium surrogatur loco primi. Unde sicut non erat ius in primo, nec in secundo, per ea q̃ hñr in. c. ecclesia sancte Marie, vt lit. pen. ¶ Contrarium in hoc tenuit solus collectaneus doctor antiquus de q̃ meminerunt omnes hic vbi voluit ꝙ immo teneret permutatio, non vt permutatio, sed ex vi noue collationis. Nam ista beneficia vere vacabant ⁊ per habentem auctoritatem sunt collata, cur ergo non valebit collatio postq̃ non habemus ius in ꝯrium. Ad ꝯria põt responderi, primo, ꝙ nõ aperitur via fraudibus, qm̃ veritate detecta rescindetur collatio, ⁊ quilibet reuertetur ad suum, sicut in simili, pecunia accepta ex re furtiua nõ est furtiua, nec vt furtiua iudicatur. l. qui vas. ff. de fur. tñ ex quo iniuste accepta subiacet restitutioni vt per Dom. hic, sufficit enim ꝙ haberetur loco rectoris ille qui permutauit, sicut cum quasi dño procedit permutatio. c. cum venerabilis de excep. ⁊ dixi in rub. ¶ Ad illud quod dr̃ de intentione dico ꝙ immo ista erat principalis intentio epi conferre ⁊ prouidere vtilitati ecclesie ſm formã. c. quesitũ. ſ. eo. ⁊ lꝫ vacatio crederetur ex cã pmutationis ista erat intentio secundaria que nõ attẽditur, per ea que habentur in. c. consuluit, de vsur. vel dicas ꝙ illa regula procedit in actibus assumẽtibus substantiam ab intentione, alias non, vt in. l. in hoc iudiciũ. ff. cõi diuid. l. fi. ff. de condi. ob tur. cau. l. si qs. ſ. fi. ff. cõmo. ibi. plerũqꝫ euenit vt extra id qꝺ agitur obligatio nascatur. Ubicunqꝫ. n. agens agit, ⁊ patiens est dispositũ, licet aliter intendat agens tñ actus cõpletur, sicut euenit Isaac, qui intendebat benedicere Esau, ⁊ tñ bñdixit Jacob. c. q̃s periculosum. vij. q. j. ¶ Ad. c. susceptũ dic ꝙ ibi agens erat impeditum agere, cum facultas tñ fuerit concessa circa vnũ modũ, vnde nõ trahitur ad alium, ne mãdati fines mãdatarius trãsiliat. c. cui de nõ sacerdotali. ſ. de preben. eo. lib. c. cũ dilecta ꝺ rescrip. Et ita non obstat. c. ex parte, q: eramus in casu vbi agens. j. conferens erat impeditum. ¶ Ad id quod dr̃ de surrogato respondetur ꝙ collatio noua simpliciter, ⁊ absqꝫ conditione facta purgat omne vicium ⁊ facit valere vt ex nũc, ⁊ ita põt defẽdi opi-

61 nio collecta. ¶ † In hoc tñ ego distinguerẽ ꝙ aut querimꝰ de collatio. que fuit facta illi qui suum beneficium bene adeptum resignauit. Aut de ea que facta est simoniaco, vel alijs illicito detentori. Si querimus de secundo indubie transeo cum cõi ꝙ nõ valeat collotio, non ea rõne q: collatio hoc non intenderet, sed q: illud impedimentũ simonie, vel violentie, vel intrusionis qꝺ impediebat acqsitionẽ primi impedit acqsitionẽ secũdi, cũ acquisitio secũdi trahat quãdã necessariã ꝯnam ab acqsitione primi, p tex. in. d. cle. j. vnde quo ad ipsum dꝫ iudicari vt primum. l. dãni. ſ. sabini. ff. de dam. infec. l. ex placito. C. de reꝝ pmut. sed si agimus ꝺ prio casu dico ꝙ ex pte eius tenuit collatio, postq̃ nõ fuit in culpa, ⁊ est psona nullũ ad id hñs impedimentum. Ex quo. n. separabilis est vna collatio ab alia non est dicendum ꝙ vtile per inutile vicietur, vt in reg. vtile. ⁊ ibi Dyn. ꝯ. de regu. iur. ⁊ hoc dico cum temperamento, nisi ius añtea fuerit quesituꝫ alteri in hoc taliter adepto, quo casu poterit iste repetere primum, ad instar per-

62 mutationis rerũ prophanarum. l. j. l. cũ precibus. C. eo. ¶ † Sed posito ꝙ ista permutatio in nullo teneat, quero an iste qui nõ fuit in culpa possit redire ad primũ bñficiũ auctoritatẽ ppria, absqꝫ noua collatione. Jo. an. hic. ⁊ Fede. in suo trac. in. ix. q. abb. in. c. cum venerabilis, in. iiij. col. versi. Quero quare permutatio, de except. tenent ꝙ auct. ppria possint redire ad primũ beneficiũ, qa vere nõ vacat, nec vere illud amiserunt, dicit tñ Ab. ꝙ meliꝰ erit expectare declarationẽ iudicis qui declaret beneficium remansisse suum ⁊ ꝙ põt p se auct. ppria redire, ⁊ ita trãsiuit qdã Uber. de lampugnano qui tex. hũc repetiit, auctore Feli. in. d. c. cum venerabilis mouetur ista opin. qm̃ si nõ posset auct. ppria redire, sꝫ opus esset noua collatione, istud esset subditos expensis ⁊ laboribus fatigare ꝯ. c. finem litibus. de dol. ⁊ contu. c. dispendia. de rescr. ſ. eo. lib. ⁊ circuitus inutiles inducere contra cle. auditor ꝺ rescrip. ¶ Item esset hoc laqueum non peccanti inicere, si penitus qs reperiret se vtroqꝫ bñficio priuatũ ꝯ. c. literas. ſ. nos aũt ꝺ resti. spol. ⁊ occasionẽ iuris ad dispendium trahere ꝯ. l. euꝫ q. C. de vsucap. pro emp. ⁊. c. qꝺ nonnullis. de priuil. ¶ Item adducunt tex. in. l. cum precibus. cũ. l. seq. C. eo. vbi pmutatione nõ secuta ab vna parte datur repetitio. ¶ Postremo adducunt text. in. c. si bñficia. ſ. de prebẽ. eo. lib. per quẽ dicunt. q. istã aperte terminari dicit. n. ꝙ si qs p acceptionẽ secũdi bñficij perdit primũ, si secũdũ postea euincatur, eo ꝙ ipso ignorante erat alteri reseruatum poterit ad primũ libere redire. Et hoc ne talis ignorãtia, cũ sit sine culpa, preiudicialis existat. pond. decisionem q: vult ꝙ libere reuertat̃, ergo auct. ppria absqꝫ alterius requisitione, vt dixi in tab. Itẽ pond. rõnẽ que similiter ꝯcludit in casu nostro, ergo idẽ ius. l. illud. ff. ad legẽ acql. cũ si. ¶ In ꝯrium tñ, (vt opinor) se hꝫ veritas ꝙ immo sit opus noua collatione, nã renũciatio fuit simplex, ⁊ vacatio vera, vt dixi in superioribus, ergo ille primus titulus de necessitate extinctus est, qm̃ aliter non potuisset pcedi ad

intitulationem

institulationē alterius, ⁊ pꝫ, qa in cle. i. dr̄ ꝙ cōferūtur bn̄ficia ita 63 resignata ipsis pmutātibus. ꝗ erāt extincta pria iura. † At ius semel extinctū absqꝫ noua collatiōe nō suscitat̄. l. qui res. §. areā. ff. de sol. c. queris. ð conse. dist. ij. ꝗ opus est noua collatione. Ne p indirectū violet̄ reg. c. j. j. de re. iur. ꝙ bn̄ficiū habeat̄ absqꝫ canonica institutiōe. Adde ꝙ vbicūqꝫ ex mero iure processit aliqs effectus, lꝫ adsit eqtas extinguēdi illū tn̄ necessariū est iudicis ministeriū q causatū a iure impedimētū tollat. vt pꝫ i remedio actionis rescissorie. §. rursus. Instit. de actio. cū ibi no. c. cū vniuersoꝝ 64 ſm cōem intellectū. ſ. eo. ⁊ pꝫ in mille iuribus. facit ad h. † Nā vbicūqꝫ priuatio vel extinctio expressa vnius actus inducit̄ ad finē alterius, lꝫ nō sequat̄ finis tn̄ extinctio manet firma. casus est in. l. plane in princ. ff. de lega. i. vbi si adimit̄ vni legatū vt det̄ alteri. lꝫ ille alius sit incapax tn̄ priuatio tꝫ. ⁊ ita ad hoc illū tex. allegāt. saly. ⁊ imo. in. l. si cū doté. ff. sol. mat. in pn̄. ⁊ ibi. Pau. ð cast. ⁊ alij hoc sequunt̄. cū ergo ius sit amissuꝫ p expssaꝫ renūciationeꝫ lꝫ pmutatio nō sequat̄, tn̄ manebit renūciatio, ⁊ ita ſm istā partē semp fuit decisum, ⁊ iudicatū p dn̄os de rota. vt pꝫ in decis. xxiij. in nouis. ⁊ in decis. 339. ⁊ decis. 402. ⁊ deci. 863. in anti. ⁊ i decis. Bern. decis. iij. tꝫ do. hic in gl. ⁊ Fede. sui imemor in ꝯsi. cxij. ⁊ ita elegāter ꝯsuluit dn̄s Bar. Socinus in cōsi. 168. incip. in primis determināda est. q. in anti. ⁊ ſm hoc (vt opinor) iudicaret̄ in pratica. vt effugeret̄ periculū. c. Cū q. ſ. de prebē. eo. lib. ¶ Ad ꝯria rn̄det̄ ꝙ laboribus ⁊ expēsis parcēdū ē qn̄ cōmode pōt ⁊ ius nō repugnat. alias i integrū restitutiones ⁊ alia iuris remedia ppēram iducerent̄. Nec ex hoc iniciet̄ laqus qa superior ex officio suo succurret. satis. n. est ꝙ sibi ad hoc reseruet̄ actio. l. Rē. ff. de acq. re. do. Et. l. cū pcibus. cū ea q̄ sequit̄ facit in ꝯriū. lꝫ ēt posset euitari ista argumētatio de pphanis vt dixi in Rub. nā ibi dr̄ ꝙ fiet restitutio p cōditionē ob cām. ꝗ nō erat dn̄s. qm̄ talis ꝯditio non cōpetit dn̄o. l. fi. ff. queadmodū seruit. amittatur. ergo nō obstat. ¶ Ad tex. in. c. si bn̄ficia. rn̄det Petr. de per. ꝙ ille text. cōtinet casum specialē pp reseruationes papales, in quo ius positiuū restituit illum ad titulū iā extinctū absqꝫ noua collatione, vnde ante illū tex. erat ꝯriū, qð patet qꝛ vtitur verbo, volumus, qð est noui iuris pmulgatiuū. Vn̄ ex quo continet casuꝫ specialē nō debet trahi in argumētū. vt in reg. que a iure cōi. ¶ Sed ego aliter rn̄deo, nō recurrendo ad mēdicata suffragia spālitatū ꝙ illð bn̄ficiū nūqꝫ vacauit, ⁊ iō nimirū si pt reuerti, nā vacatio pmi ex adeptione fi, non nascit̄ ex fcō hoīs, ſꝫ ex virtute legis rōne cuiusdaꝫ ꝯñtie. Lex ꝗ gnara oīuꝫ q̄ sunt in reꝝ natura stati cognouit hꝫ bn̄ficiū minus ltime adeptū, ⁊ iō nō pnauit eū pmo lꝫ reputaret̄ priuat⁹ ab his qui ea que erāt ignorabāt, p hoc tex. instit. de ver. ob. 65 §. ꝯdōnes, de pn̄ti, ⁊ in. l. cū qdā. §. suū. ff. de acq. her. † Priuatio. n. resultās i ꝯñam alterius actus nō inducit̄ ex actu inualido. l. clodius. ff. de acq. her. reg. nō pstat ipedimētū. ſ. eo. lib. sed in casu dubit. vacatio resultabat ex expressa renūciatione. ¶ Circa pdicta aduerte ꝙ pcedunt qn̄ q pmutauit suum nō esset in culpa, quoniam tūc dat̄ repetitio, alias in totū excluderet̄ exēplū aliqs pmutauit scienter bn̄ficiū pacificū cū litigioso. Si euincat̄ litigiosum n̄ dat̄ regressus ad primū, ita dicit Soci. i. d. ꝯsil. ⁊ est de mēte oīum q pcedētia tangunt. ¶ Ad euitādū tn̄ suspitioneꝫ culpe sufficit pbare cōpmutātē fuisse habitū pro rectore, ⁊ fuisse i possessione beneficij, ēt si titulus ꝯpermutātis ipugnet̄, quo casu ipugnanti incumbit onus pbandi, nō obstāte clausula, in litteris cōpermutātium in fine posita, qm̄ dꝫ intelligi prout de iure cōi p lecta, ⁊ not. in. d. c. cū venerabilis. de excep. Nā sicut impetrās beneficiū vacās p obitū nō tenet̄ pbare de titulo sui pdecessoris, ita nec impetrās per resignationē, p ea q̄ no. Inno. ⁊ Hosti. in. c. illð 66 de presumpt. in. c. innotuit, de eo, qui fur. ordi. rece. ¶ † Ex pmissis sequit̄ ꝙ iste q renunciauit bn̄ficio cā pmutationis nō poterit agere iterdicto vnde vi, nec ex remedio canonis reintegrāda. ij. q. j. cū ex renunciatione pdiderit ius suū, per ea que no. Inn. i. c. super hoc. de renun. facit. c. accepta, de resti. spo. ⁊ ita firmant do67 mini de rota, in decis. cj. in antiquis, ⁊ decis. lxij. in nouis. ¶ † Itē aliud sepiut̄ ꝙ si illi q cā pmutationis resignauerāt beneficia i curia, moriant̄ extra curiā vnus vel ambo, anteqꝫ pmutatio cōpleatur bn̄ficia dicent̄ vacare in curia, ⁊ erūt rom. pont. reseruata iuxta formā tex. in. c. licet. ſ. de prebē. eo. lib. Nā si vacāt per illā renūciationē vere, ita ꝙ opus est noua collatione, ⁊ renunciatio est facta in curia, ergo vacant in curia, qm̄ attendit̄ tēpus renunciationis non mortis. ad hoc. l. legatum. C. de condi. insert. ¶ Contrariū tn̄ tꝫ Jo. and. hic, ⁊ rot. decis. cccxiij. in anti. dicētes ꝙ ista resignatio fit sub isto modo, vt ꝯferat̄ ipsis pmutare volētib⁹, vn̄ si cōditio nō sequat̄ nō vr̄r vacare, vt no. in. l. si qs accepto. ff. de condi. ob cau. vn̄ p modū reuolutionis vr̄r bn̄ficia ad istos pmutare volētes reuerti, sed ista oīa corruunt p ea q̄ supius dicta sūt, cū veritas sit ꝙ vacāt, ⁊ lex psequat̄ fauore istas reseruationes pape vt in. d. c. lꝫ iudicādo tn̄ nō esset recedēdū ab opinione Jo. and. ⁊ rote, qm̄ est multū equa ad tuendas iurisditiones epoꝝ ad hec vide q̄ ponunt Domi. de rota decis. clxxix. in antiqs, vbi 68 tractāt an tali cāu renū. possit fieri sub ꝯdōne. ¶ † Inquātū qrit Do. an bn̄ficiū possit pmutari cū pstimoniis ista sit ꝯcl. ꝙ pmutari nō pn̄t. qm̄ h pstimonia dant̄ ad tps vel rōne tpalitatis, nec sūt bn̄ficia, vt p Jnn. Jo. and. imo. ⁊ Fel. cumulate loquētes in. c. postulasti. de rescri. bn̄ficioꝝ aūt tm̄ inuicē admittitur pmutatio 69 vt hic ⁊ in cle. i. eo. tit. ⁊ ista est opinio cōis. ¶ † Dubitat̄ mō qd de hospitali. Sol. si hospitale det̄ i titulū pmutari pōt. vt p doc. h ⁊ Fede. i. q. xiij. ⁊ h nō hꝫ q ꝯtradicat. sed dubiū ē ꝙ qn̄ dat̄ clerico vt bono viro iuxta formā Cōcilii Vienen. de quo in cle. qa ꝯtingit. §. vt aūt. de religio. do. Fed. in. d. q. xiij. tꝫ ꝙ h casu pmutari possit. qa talis titulus nō ē penitus pphanus, sed ecclesiasticus ⁊ sine labe simonie vēdi nō posset. c. cōsulere. de simo. ⁊ hoc videt̄ seq Pet. de perusio in. c. fi. eo. tit. dicēs ex mēte Fed. ꝙ spirituale cū qsi spirituali pmutari pōt, qð dicit eē addēdū ad ea que ha70 bent̄ i. c. ad. q. eo. tit. ⁊ ita videt̄ placere imo. in. d. c. finali. ¶ † Et ita ex dictis ⁊ rōne istoꝝ videt̄ i ferri ꝙ bn̄ficiū possit pmutari cū iure patr. qm̄ illud est qsi spūale rōne saltē annexiōis. c. ð iure. ð iure pat. c. quāto ð iudic. qð certe n̄ hēt aliquē saporē iuris. Et ideo Lap. in Addi. ad Feder. ⁊ Feli. i. c. postulasti. de rescrip. tenēt ꝙ talis pmutatio nō possit pcedere nisi qn̄ dant̄ i titulū ⁊ hoc certe existimo verū, qm̄ clerici in illis hospitalibus nihil pprij iuris hn̄t nec bn̄ficiū aliqð vel fructus, sed simplicē tm̄ curā ad instar tutoꝝ ⁊ curatorū vt dicit tex. in. d. §. vt aūt. qð ergo erit subiectū pmuta71 bile. ¶ † Sꝫ dices qd ð iure pat. inuicē, an pmutari possit cū alio iure patro. dic ꝙ pōt cū epi autoritate vt Car. ⁊ Abb. in. c. queri72 moniā de iure patro. ¶ † Aduerte tn̄ p intelligētia eorū q̄ dicta sunt de pstimonijs ⁊ hospitalibus, ꝙ si capiamus simpliciter permutationē p illa trāslatione q̄ fit ab epo de psonis ad loca iuxta. c. qsitū. ista poterūt hoc mō pmutari, qa volētibus partibus poterit vni dare curā bn̄ficij aliter hospitalis. ⁊ nihil repugnat. Sed si capiamus pmutationē put sapit naturā ꝯctus ad modū eoruꝫ q pmutāt, tūc n̄ poterit dici pmutatio, qꝛ ex pte hospitalarij nullū est subiectū super quo fundet̄ pmutatio, ergo nec erit pmutatio. l. eius q in puincia. ff. si cer. petatur. iō cogita. ¶ Postqꝫ aūt 73 incidit sermo de qualitate bn̄ficioꝝ pmutādoꝝ. † Quero an plura bn̄ficia cū vno pmutari possint, ⁊ amplectēdo dicta scribētiuꝫ deduco quatuor casus in ꝯsiderationē. ¶ Primus casus est qn̄ vellent permutare plures ecclesias iure pprietatis, ⁊ tūc pōt tex. est in. c. cū venerabilis, de exce. ¶ Secūdus casus qn̄ vellent permutare plura bn̄ficia ꝯpatibilia, ⁊ tūc duo talia pn̄t cū vno curato pmutari Jo. an. calde. ⁊ Abb. in. d. c. cū venerabilis. Fede. in q. xj. p rōnē. d. c. cū venerabilis, ⁊ tex. in. c. ij. ð mutu. pet. q parū facit ſm Ab. ⁊ hec est vera pp auct. epi que versatur in ꝯferēdo. 74 ¶ † Sed dubiū est qd si euinceret̄ vnū ex duobus ab eo qui non fuit in culpa. rota in decis. ccccij. i antiqs tꝫ ꝙ iste habebit regressum ad primū ſꝫ opus erit noua collatione, qð ego teneo, qm̄ deceptus in parte est, licet nō sit deceptus in toto. Unde ex equitate ei subuenitur, nā ista duo bn̄ficia subintrabāt locū vnius ⁊ pro vno reputabant̄ quo ad cōmodū pmutātis, ⁊ ita posset dici deceptus in toto ꝯtractu. l. si is q ducenta. §. vtrum. ff. de rebus dub. 75 ¶ † Tertius casus qn̄ vnus vellet permutare vnum beneficium cum duobus incōpatibilibus que alius ex dispensatione obtinet nam hec permutatio nō procedit, ⁊ ratio, qꝛ illa dispensatio que fecit illū habilem ad duo incompatibilia nō operat̄ i psona eius cū quo nō est dispēsatū. c. sane, de priuil. c. petisti. vij. q. j. ¶ Quartus casus qn̄ qs hꝫ plura bn̄ficia ex dispensatione, vt duo curata ⁊ vult vnum ex illis tm̄ cū alio simili permutare, ⁊ tunc nō pōt, et rō est ſm Fed. q hoc tenet in. q. xij. qꝛ lꝫ qs sit dispensatus ad illa duo, dispēsatio taqꝫ odiosa nō trahitur ad alia. c. nō pōt, ð preb. eo. lib. c. ordinarij. de offi. ordina. eo. lib. ¶ Fallit hoc quādo vellet vnum curatum cum nō curato ꝙ alias cū relicto de iure teneri posset permutare, qm̄ potest iuxta no. in. c. dudū el. ij. de electi. ⁊ in. c. litteras, de ꝯces. preb. ¶ Fallit secundo quando pmutatio fieret auct. pape qm̄ tūc videret̄ reuocare dispēsationē de psona ad psonam ſm Domi. hic. ¶ Fallit tertio quando in litteris dispensationis concederet̄ vt posset permutare ſm oēs in. d. c. cum 76 venerabilis. ¶ † Sed tūc dubitat̄ an pluries an semel tm̄ pmutare valeat, qui talem gratiam hꝫ Anto. in. d. c. cum venerabilis, cum quo est cōis opinio tenuit ꝙ vna vice tm̄ p tex. in. d. c. n̄ pōt ⁊ in. l. boues. §. hoc sermone. ff. de verbo. sign. qð satis ꝯcedi pōt pp naturam istaꝝ dispensationū, que debent strictissime intelligi.

c.j.z.ij.de fil.presbit.§.eo.lib. Ego tñ alias disputãdo tenui ꝯtriũ, qm̃ ea rõ que est permutãdi vna vice est alia, postq̃ꝫ permutatio ẽ fauorabilis z equitatẽ admittens, vt hic, vbicunqꝫ enim sumus i casu vbi attẽdit eqtas, isti sermones qui alioquin ad primũ restringunt, verificant in vlteriori.l.hec ꝯdõ.ff.de ꝯdi.z demõ.l.cũ pater.§.pater.ff.de lega.ij.l.placet, cũ.l.seq.ff.de lib.z postbu. z ita post disputatã.q.reperio tenuisse And.sic in.c.rainal.in.xxxviij. car.de testa.nõ tñ recedas ꝯsulẽdo a prima opinione. ¶ Que fallit qñ in litteris eẽt apposita clau. ꝙ toties quoties vellet ꝑmutare posset, nã tunc poterit semp data oportunitate ꝑmutare, vt est

77 de mente oĩum scribentium in hac materia. † Nã ista dictio, quotiens volo zc.iportat idẽ ꝙ semp z oĩ casu.l.sicut in ãnos.ff.qb. mot.vsu.amit.Car.in.c.ij.de ꝯsti.licet qñqꝫ includat duas vices tm̃ tex.z gl.in.c.oẽs epi.ij.q.vj.restringitur.n.fm̃ subiecã materiã ad infinitatem euitãdã.l.fideicõ.§.decem.ff.de lega.iij.ꝯ hoc

78 p Ang.z Moder.in.l.si finita.ff.de dãno infecto.i prin. ¶ † At pone mõ ꝙ iste q duo curata ex dispẽsatione obtinebat, effectualiter ꝓcedit ad permutationẽ vnius, quid fiet.Fed. vbi.§.dixit ꝙ bene valebit collatio huius quod est ita acceptũ, sed illud aliud quod retinebat simul ex dispẽsatione vacabit z remanebit sub dispositione capituli de multa.Lappus tñ ibi i additionibus tꝫ cõtrariũ.s.ꝙ nõ valeat collatio, per tex.in.c.ordinarij, de offi.ordi. .§.eo.lib.vbi nõ vꝫ collatio facta hñtibus beneficia ex dispẽsatione nisi expresse renuncient primis, z hoc tenẽt glo.z domi.in.d.c. ordinarij.per rigorẽ illius tex.multũ restringentis dispensationẽ. ¶ Sed ꝗ si quis hꝫ duo incõpassibilia z renunciet vni illõ quod remanet retinet nõ ex dispẽsatiõe sed de iure cõi.qm̃ cessante dualitate cessat cã dispẽsationis, z ꝯñter ipa dispẽsatio.c.cũ cessante, cũ si.de appella.ergo tũc dicetur extra terminos dispensationis, z in terminis iuris cõis ad quos de facili reducimur. c. ab exordio.xxxv.distin.l.si vnus.§.pactus.ff.de pac.sed qui hꝫ vnũ ꝯ iure cõi licite accipit aliud z primũ vacat.c.ꝯ multa, ꝯ preben.ergo opinio Fede.melior.Et ad tex.in.c.ordinarij, pꝫ rñsio ex eius verbis in fi.qñ dicit ꝙ nõ vꝫ collatio nisi ea q̃ sic obtinet.i.ex dispẽsatiõe prius resignet, sꝫ p renũciatiõeꝫ ꝑmi deuenimus ad casuꝫ vbi amplius nõ obtinet ex dispẽsatione, ꝗ sumus ex̃ cãuꝫ.c.ordinarij.ad

79 hoc.l.qꝛ in eũ.ff.ad legem acquil.cum simil. ¶ † Ad hec querit, an illegitimus vel alias inhabilis dispensatus ad vnuꝫ beneficiũ tantum possit illud permutare archi.in.c.j.de fil.presbi.z in.c.nõ põt.§.illud, de preben.tenuit ꝙ nõ.z eũ sequitur rot.in decisio.cc cxxxix.incip.si legitimus, in nouis, z primo mouetur per text.qui fm̃ Moder.hoc ineuitabiliter probat.in.d.c.j.de fil.presbite. dr̃ enim ꝙ ille qui est dispensatus poterit retinere vnicum beneficiũ ergo nõ plura, z dꝫ intelligi successiue, quoniã satis prouisuꝫ erat ꝙ simul non possent per.c.de multa. ¶ Sed cum reuerentia ille tex.non obstat, qm̃ intelligi dꝫ de retentione plurium simul, vt verba aperte sonant, z ratio dubitandi erat, qꝛ alioqui ex se habilis poterat retinere saltim duo cõpatibilia taliter, vt dispẽsatus vnũ tantũ, z iste est verus sensus littere, z vera restrictio, alias sequeretur magna impietas ꝙ si primum beneficium caumate, vel alluuione periret, ille pauper clericus perpetuo maneret sine bñficio. ¶ Secundo allegat tex.in.d.c.nõ põt.§.illud, vbi dispensatio facta de beneficijs intelligitur de primis. ¶ Sed respondeo ꝙ ille tex.non procedit in casu nostro, qm̃ loqtur in pluralitate beneficioꝝ, que est multũ odiosa.c.qꝛ in tãtũ, de prebẽ.c.iij.de cle.nõ re si.quoniam tunc maior cã restringendi q̃ꝫ in casu nostro facit in simili ꝙ dicimus ex cã restringitur nomen hr̃dis ad primũ.l.sciendũ.ff.de verb.sig.l.antiquitas.C.de vsufru. tñ postea extra illam causam trahitur ad omnẽ heredẽ.l.heredis.C.de verb.signi.l.fi. .C.de hered.instit.l.in annalibus.C.de lega. Nã vtilitas ꝑmutationis que est in vno non est in duobus. ¶ Contrarium igitur tenuit Jo.Mo.z Jo.an dicens opin.archi.fore nimis rigidã, inferens subinde aliud ꝙ cũ sup isto casu semel ꝓnunciaretur p Bonifacium aderat Jo.Mo.vnde non fit verisimile, vt tenuerit ꝯ ꝓnunciationem pape. ¶ Et si teneremus opi.Arch.sequeretur ꝙ idem esset in eo cum quo ex quolibet vitio corporis, vel irregularitatis est dispensatum, quod est inconueniens. Sed tu responde ꝙ nullum est inconueniens postq̃ꝫ sumus in materia dispensatio-

80 nis vbi stricte agitur. ¶ † Itẽ arguũt ꝙ ex quo dispensatio est facta sine loci vel temporis determinatione non dꝫ ad locuꝫ vel ad tempus coartari.l.in venditione.§.de tempore.ff.de bonis aut. iud.pos.l.iurisperitos, in prin.ff.de excusa.tuto.l.gallus.§.videndum, ver.nihil.ff.de lib.z posthu.l.ei quoqꝫ.ff.de pecul.leg.l.penul.ff.de fundo instru.leg. Tu responde ꝙ ista nõ procedunt in dispensationibus vbi verba restringuntur ad locũ z ad tempus. c.non potest, de preb. Nã in primo beneficio sortitur effectuꝫ dispensatio vt ibi.l.boues.§.hoc sermone.ff.de verb.sig. ¶ Tertio mouentur argumentando per locum a subrogato, qm̃ hoc quod datur ex causa permutationis sapit naturam primi rõne subrogationis.l.vxor marito, cum simil.ff.de dona.inter virum z vxoreꝫ. Sed responde ꝙ arg.non tenet quia subrogatio impeditur ꝑ i capacitatem huius dispensati ad alia beneficia. ¶ Circa istã questionẽ Lappus distinguit ꝙ aut papa legitimat illegitimum, aut secũ dispensat, primo casu poterit permutare cum legitimatio sit fauorabilis, z consequenter amplianda.c.dilecti, de dona.l. cum quidam.ff.de libe.z postbumis. ¶ In secundo autem casu nõ poterit ꝑmutare cũ dispensatio sit odiosa.Do.in.d.c.j.de fil.presbi. dicit ꝙ aut dispensat cũ illegitimo ꝯnaliter vt possit ꝓmoueri ad ecclẽasticũ bñficiũ, aut spãliter.i.ad certũ bñficiũ, si prio aut ẽ ꝯsequut bñficiũ z si poterit aliud obtinere, cũ ꝑ adoptionẽ ꝑmi grã sit sortita effectũ, vt loquit archi.in.c.si qs pseudo.j.q.j. z in ca. nos ꝯsuetudinẽ.xij.disti.c.si.xxxiij.q.ij.z si bñficium non erat cõsequens z per ipsum stetit idẽ erit.c.cõmissa, de elec.alias autem poterit aliud obtinere. At si ad particulare bñficium erat gratia nũq̃ꝫ poterit aliud obtinere. ¶ An ista distinctio Domi. sit vera non disputo, qꝛ nihil ad ꝓpositũ.q.nostre. Vñ idẽ Do. vr̃ tandẽ residere cum distinctione Lappi.neglecta opinione Jo.and.pro distinctione Lappi facit illa differentia q̃ꝫ ponũt doc.in.c. p venerabilem, qui filij sint legitimi, vbi dicunt aliud esse vnum legitimari quo ad certos actus, qꝛ tunc dr̃ dispensatio aliud legitimari simpliciter auferendo defectũ nataliũ, z reducẽdo ad primũ statũ nature, qm̃ talis legitimatio est fauorabilis. ¶ Cogita tñ qꝛ magna equitas versat i hoc vt fieri possit ꝑmutatio, qm̃ semel habilitatus est ad vnum beneficium, nec reperitur in his probibita

81 ꝑmutatio. ¶ † Ad hec queritur an beneficiuꝫ quod est alteri vnitum permutari possit anteq̃ꝫ vnio sortiat effectũ. Exẽplũ. Vnitũ fuit beneficium vnius senis beneficio meo vt post eius cessum vel decessum vnio sortiretur effectum, vt habetur in.c.consultationibus, de dona.cle.si vna de rebus eccle.nõ alie.an anteq̃ꝫ moriat possit illud permutare, dicunt doct.ꝙ nõ, qꝛ de facili posset impediri vnio, que pro ecclesie vtilitate inducta est.l.si vsufructus.ff.ꝯ vsufru.ita tꝫ Jo.an.in addi.ad spec.in tit.de preben.in prin. Fede.in consi.cxcv.incip.permutatio, rota deci.clx.in antiquis, z in decisi.Ber.de bisgneto decis.j.isto.tit.z ita iudicando tene. qm̃ vt dicit Fede.in.q.xxxiij.posset alias de facili frustrari desideriuꝫ eius q ita expectaret. Aduerte tñ ꝙ in puncto iuris posset dici ꝯtriũ, propter fauorem generaliter indultum permutationi in casu nostro. Nec obstat motiuum istorum, quoniaꝫ si apparebit ꝙ sit facta ad impediendũ vnionẽ reputabitur fraudulenta z non va-

82 lebit, cogita tamen. ¶ † Amplius quero hñs beneficiũ habebat expectatiuam ad aliud, cum conditione, vt cum primum gratia sortiretur effectũ debeat dimitere illud quod possidet, an anteq̃ꝫ gratia sortiatur effectum possit illud permutare? rota in decisi.de lxxxvij.in antiquis, dicit ꝙ non potest permutari, qm̃ per hanc conditionem inducitur reseruatio quedam, z reseruata permutari non possunt, z super hoc dicunt illi domini emanasse extrauag. benedicti.xij.z ita obseruare curiaꝫ, idem firmant in decis.Ber. decis.pen.isto tit. ¶ Si super hoc casu emanauit extrauagãs, vt dicunt isti huic standum est.§.quod princ.insti. de iure nat. tamẽ sequestrata determinatione pape in puncto iuris videtur dicẽdũ oppositum, quoniam hoc est expedictum de iure ꝙ per adeptionem secundi vacat primum.c.de multa de prebẽ. Nã nõ inducitur dispensatio nisi exprimat.c.si motu.de prebẽ.§.eod.ergo ista conditio apposita non alterat naturã gratie.c.sicut.de sen. z ꝯ re iud.l.tale pactũ.§.qui prouocauit.ff.de pac.sicut igitur non obstante gratia simpliciter facta non impediretur permutatio ita nec in casu nostro. ¶ Ego igitur in hoc distinguerem ꝙ aut habebat gratiam ad tale beneficium quod adeptum inducebat vacationem primi z tunc non impediatur permutatio, qm̃ illa conditio inerat, z verba nihil operantur aut non erat tale quod vacaret, z conditio operat reseruationem. Unde permutatio nõ procedit, ita intelligo extrauagantem si qua est, ad hanc distinctionẽ facit theorica Ab.in.c.cum dilecta, in glo.in ver.iuris ordinem de rescri.vbi dicit ꝙ expressio hoꝝ que insunt mandatis ex necessitate non faciunt mandata conditionalia, secus si ex voluntate. ¶ Immo aduerte tu ingeniose, qꝛ videtur dicenduꝫ ꝙ potius irritetur gratia q̃ꝫ qꝺ impediatur ꝑmutatio. Clarum est ꝙ iste littere expectatiue sunt ad fauorem expectãtis, ita ꝙ potest illis ad libitũ renũciare, alias nõ esset gratia sed incõmodũ.l.quod fauore.C.de legi.l.si quis in ꝯscribendo.C.de pac. Cũ ergo gratia sit facta cũ hoc, vt dimittat illud qꝺ possidet si vult habere aliud, z iam ex facto suo ꝑmutãdo deuenerit ad casum in quo nõ potest

illud

illud dimittere vr̃ extincta gratia, potius q̃ impedita pmutatio. ea enim cõditio potestatiua ẽ a voluntate expectãtis dependens vnde ad eum spectat debito tpe implere.l.ij.ꝛ ibi Bar.ff.de ꝯdi. ꝛ demõ.¶ In hoc tñ esset aduertẽdũ ad tenorẽ litterarũ, qꝛ quãq; ꝯceduntur ad primũ vacaturũ qđ duxerit acceptãdũ, ꝛ tunc bene procederet ꝙ dico, quãq; dant̃ ad vnũ certũ beneficiũ ligando statim manus ordinarioꝝ ita ꝙ ẽt te nõ petente impeditur eius collatio, vt hr̃ in.c.j.de cõces.prebẽ.ꝛ tũc forsan dici posset ꝙ nõ possit permutare qꝛ vr̃ apposita ꝯdõ vt dimittat pp ius certũ, ꝛ necessariũ futurũ in persona huius per vacationẽ, cogita, qm̃ hec ex tpe dicta sunt. ¶ † Accedit questio an rector hũs ecclesiã vnitã mẽse monasterij possit eã permutare, ꝛ breuiter dicitur, ꝙ non ꝓm Fede.in.q.xxxiij.ꝛ oẽs admittunt, ratio est qm̃ ista beneficia nõ vacant, ꝛ ita per hanc rationẽ tꝫ Pet.in.vj.q. Lappus in addit.ad Fede.vr̃ impugnare istam rõnẽ, qm̃ sequeret̃ ꝙ nõ posset fieri pmutatio prebẽdarũ in ecclesijs in qbus nõ est distinctus numerus canonicoꝝ, sed vt videamus an vera sit rõ Fed. intendo discutere hũc articulũ. ¶ † An canonici qui sunt i ecclesia nõ numerata possint pmutare prebendas, ꝛ ꝯñter habebitur an beneficium extinctũ permutari possit. Lappus, Jo.an.hic, collec. quẽ refert. Jo.de lig.tenuerunt ꝙ pmutatio fieri possit. Et rõ qm̃ de spiritualib⁹ ad spũalia passim admissa pmutatio.c.ad questiões c.quesitum, eo.tit. ¶ Sed posset rñderi ꝙ est verum stãte subiecto permutabili alias non vt in casu nostro. ¶ Quidam igr̃ alij, vt Pet.de peru.in prima parte.q.vij.tenuerunt ꝙ talis permutatio nõ procederet, qm̃ ea nõ fit nisi de bñficijs vtrobiq; vacantibus per resignationem, vt hic, ꝛ in cle.j.eo.ti.nã ẽt in ꝓphanis si ab vna parte deficiat species tota permutatio viciatur.l.cũ precibus.C.eo.talia aũt bñficia nõ vacant, sed statim per renunciationẽ extinguuntur.c.dilecto, de preb.ergo ꝛc. ¶ Jo. de lig. vtit̃ in hoc distinctione, dicens ꝙ in pmutatione spũaliũ cõceduntur duo, spũale qđ est principale ꝛ spũali annexũ qđ est tpale.si spũale est distinctũ.i.ipse canonicatus, lꝫ prebẽ.nõ sint distincte pmutatio fieri põt, ipso canonicatu tanq̃ subiecto permutabili pmanente, at si nõ sit numerus canonicoꝝ distinctus credit pmutationẽ expediri nõ posse, lꝫ in ea ecclesia possit nouũ ius creari. ¶ Jo. de imo.distinguit ꝙ aut canonici eiusdẽ ecclesie nõ numerate volunt simul permutare ꝛ nõ possunt, qm̃ pmutatio esset nugatoria, aut vero volunt permutare canonicatũ cũ alio habente in ecclesia numerata, ꝛ dicit nõ video rõnẽ q̃re nõ possint. At dicet alia pars qm̃ facta renunciatione nõ remanet, qđ pmutetur. ¶ Quicquid tñ sit prima opi.vera est, ad cuius veritatẽ est aduertẽdũ ꝙ in istis bñficialibus ex parte pmutãtiũ nihil pstat̃, nisi ꝙ ab vtroque renũciat̃ iuri suo, ꝛ pstatio postea fit ab epõ ponẽdo vnuꝫ in loco vbi alius ministrabat.c.quesitũ.ẽ.eo. Vñ lꝫ statiꝫ isto canonico renũciãte extinguant̃ canonicat⁹, tñ potẽtialiter remanet locus in quo possit per epꝫ creari ius đ nouo permutãti, ꝛ ille loc⁹ nõ dicet̃ nouus ꝛ antiquus eo ꝙ semp fuit in potẽtia q̃ actui solet equiperari.l.j.ff.de aqua.plu.arcẽ.ad hoc no.p gl.in.l.v.C.si de momẽt.pos.in prin. Vñ Bal.in.c.cũ accessissent, de consti.dixit nõ eẽ nouũ illud qđ ab alio principio sumebat̃, ẽ ergo habilitas pmutationis ex pte canonicoꝝ qm̃ habẽt cui renũciẽt, ꝛ ex parte plati, qꝛ hꝫ qđ ꝯferat ex necessitate.c.ex parte.de ꝯces.preben. tot.n.ponẽdi sunt in bñficijs quot ex illis viuere pñt.c.j.de instit. c.qm̃ de vi.ꝛ hone.cle.ꝛ iõ vꝫ impetratio talium canonicatuũ, ꝓꝫ no.in.c.fi.de ꝯces.prebẽ.ẽ.eo.lib.stat ergo ꝯcl.ꝙ isti canonicat⁹ pmutari pñt. ¶ Et ita infertur ꝙ canonicus supernumerarij diuersarũ ecclesiaꝝ poterunt suos canonicatus permutare, ꝓꝫ Domi.ꝛ Lap.hic quicqđ dicãt moderni ꝯ̃riũ attentãtes. ¶ † Reuertẽdo tñ ad ꝓpositũ prime q̃stionis circa bñficia q̃ sunt de mensa. Jmo distinguit ꝙ aut monasteria volunt permutare ea tanq̃ ꝓprietatẽ ꝛ pñt, aut rectores volunt permutare ius suũ ꝛ nõ pñt nisi abb.ꝯsentiẽte. ¶ Sed ꝯ̃.immo vr̃ ꝙ iste ecclesie pmutari possint.per tex.nostrũ hic.nã ista monasteria dñr expectantia donec vacent, qꝛ nõ habent ius nisi moriẽte rectore. Sed cã permutationis est priuilegiata aduersus expectatiuas.vt hic Pet. de peru.sensit istud ꝯ̃riũ ꝛ soluit, ꝙ tex.ꝓcedit qñ expectat̃ titulus.q. aũt qñ expectat̃ ꝓprietas, que sol.nihil vꝫ qꝛ nõ aperit rõnis diuersitatẽ ꝛ iõ tu rñde melius ꝙ tex.hꝫ locũ in iure acqrendo post vacationem tñ debito, qꝛ lꝫ vacet tñ est opus noua collatione expectãti, cle.j.eo.ti.in casu aũt.q.mortuo rectore statim hr̃ firmuꝫ ius in ecclesia virtute vnionis ita ꝙ alio iudicis ministerio nõ est opus, ad instar ꝓprietarij in quo mortuo vsufructuario statim cõsolidatur plenum rei dominium. ¶ † Ulterius.q. an bñficia quorum quis hꝫ titulũ ꝛ nõ pos.permutari possint, ꝛ dic ꝙ pñt, Pe. ꝛ Jmo.in.c.fi.eo.tit.p ea q̃ no. Jnn.in.c.inter cetera.ẽ.đ pbẽ.ꝛ p ea q̃ hñr in.c.si tibi absenti.e.ti.ꝛ lib.ꝛ hec ẽ veritas. Nã bñficiũ dr̃ bñtis titulũ, nõ aũt possidẽtis.c.cũ q.ẽ.eo.lib.de pbẽ. ¶ † Cadit insup dubitatio an bñficia cõmẽdata possint pmutari, sol.aliqua est cõmẽda tpalis.i.sex mẽsiũ, aliqua ppetua, ꝓm no.i. c. nemo.ẽ.eo.lib.de elec.in primo casu nõ fit pmutatio, ex quo p illaꝫ nõ hr̃ ius, in secũdo aũt casu poterit fieri pmutatio, ꝓm Fede.in. q.xv.ꝛ ibi Lap.in addi.ꝛ rõ, qm̃ hodie ꝯcedũtur iste cõmẽde rõne psone, immo in titulũ, iuxta no.in.d.c. nemo. ita tñ ꝙ fiat ista pmutatiõ aucto.pape, p not.in.c.cũ oliꝫ eo.ti.qđ indistincte procedit qñ fieret cũ alia cõmẽda vel ẽt bñficio, ꝛ ꝙ de ista cõmenda tpali nõ possit haberi pmutatio tenuit Flo.in.d.c.quesitũ eo.tit. qm̃ nõ dat̃ in titulũ p no.in.c.veniens de fil.presbi.ꝛ in.c. pastoralis.vij.q.j.ꝛ in.c.precepta.lv.dist. ¶ † Cõtrariũ aũt ꝙ imo ẽt de cõmẽda tpali possit fieri pmutatio tꝫ Jmo.in.c.fi.eo. tit. cui ego assentio postq̃ fit aucto. pape qui volẽtibus partib⁹ poterit trãsferre iura ab vna psona in aliã. Nec totaliter ẽ nõ titulus ista cõmẽda, immo est aliquis titulus, qm̃ donec durat nõ dicitur vacare, iuxta no.in.d.c.nemo, lꝫ postea ea extincta dicatur durare prima vacatio.p no.in cle.j.vt lit.pen.est ergo ius ꝛ vtilitas bñtis. Et qua rõne põt pmutari pingue bñficiũ cũ tenui eadẽ ꝓpetuum cũ tpali. Are.n.ad tps vꝫ arg.l.miles ita.ꝯ.ꝛ qꝛ diximus.ff.đ testam.milit.itẽ pꝫ, qꝛ sicut fundus q est ppetuus pmutat̃, cũ seruo qui est qđ tpale eadẽ rõne poterit istoꝝ inuiceꝫ fieri permutatio. ¶ † Ex his pꝫ aditus ad aliã. q. an beneficia manualia pmutari possint.ꝛ cõcludẽdũ est ꝙ possunt auctorizantibus superioribus qm̃ satis est ꝙ pñt eẽ ppetua p no.in.c. vltima.ẽ.eo. lib. de rescr. dñr.n.talia bñficia p reuocationẽ rectoris vacare ꝓm gl.ꝛ tex.in cle.qꝛ regulares, in ver.reuocari de supl.negli. prel. ꝛ hoc firmat Fed.in q.xvj. ¶ † Uerꝫ oritur maior dubitatio, an posito ꝙ isti q habẽt bñficia manualia pmutent in manibus pape possint postea ad libitũ reuocari, ꝛ vr̃ ꝙ nõ.qm̃ ea q̃ a superiore cõfirmata sunt per inferiorẽ reuocari nõ pñt.c.j.ꝛ ibi Jnn. ꝛ Ab. de cõfir. vtil.vel inuti.at papa cõfirmat imo ꝯfert de nouo hoc ius, ergo pñt remoueri p inferiores.cle.ne romani, de elec.item facit, qm̃ si ad nutũ reuocari possent pmutatio redderet̃ elusoria qꝛ statiꝫ reuocarentur. ¶ Contrariũ tñ firmat Fed.in.q.xvij. ꝛ ibi Lap. in addi.ꝛ Genel.in.d.cle.qꝛ regulares. † Et rõ qm̃ i dubio facta pape non trahuntur ad preiudiciũ tertij.c.super eo.de offi. dele.l.ij. ꝯ.si quis a principe.ff.ne qđ in loco publico, itẽ intentio pape nõ est ꝙ aperiat̃ via ppetuãdis claustralibus.c. ad nostrã. c. porrecta, de ꝯfir.vtil.vel inuti.no.in.d.cle.qꝛ regulares, dicam⁹, ergo ꝙ indubio papa expediuit permutationẽ, ꝛ cõtulit beneficiuꝫ cũ qualitatibus ꝛ oneribus suis, nõ intẽdendo eius naturã alterar̃. ¶ Ad ꝯ̃ria dic ꝙ ꝓcedunt qñ papa verisimiliter aliud voluit, ꝛ satis operat̃ ista pmutatio, ꝙ nõ poterũt reuocari sine cã, ꝛ si reuocentur poterũt implorare auxilium supioris, ad hoc põd.text. in.d.cle.qꝛ regulares, qñ dicit cũ oportuerit reuocari ergo nõ ex volũtate sed ex causa reuocari pñt.c.non oportet. iij. q. ix.c. non oportet, đ ꝯsec.dist.iij.ad hoc no.p Jnno.in.c.fi.qui fil.sint legi.ꝛ ita rñdet Gene.in cle.qꝛ regulares. ¶ † Aduerte tñ circa istã q̃stionẽ ꝙ Pau.disputauit peru.istã.q.an bñtes talia bñficia a papa possint a prelato reuocari, ꝛ incipit illa.q. religioso, vt inquit Alex.de antil.hic in.iij.parte.q.suaꝝ concludit ꝙ si abbas fuit negligens in ꝯferẽdo, ꝛ papa ꝯtulit, nihilominus põt reuocari, sicut si ipse abbas cõtulisset per ea q̃ no.in.d.cle.qꝛ regulares.i gl. ꝛ in talibus, cũ igit̃ nõ sit gratiosa collatio pmutãtibus facta poterit reuocari. ¶ Jtẽ cogita tu si dici posset ꝙ aut papa pmutando ꝛ ꝯferendo istis talia motus est ex certa sciẽtia tãq̃ informatus de negocio ꝛ nullo mõ possit per inferiorẽ reuocari, aut aliter ꝛ possit. Nã qñ adest certa sciẽtia vr̃ tũc fact⁹ obediẽtiari⁹ pape ꝓꝫ no.p Jnn.i.c.nisi, de pb.ꝛ doc.in.c.cũ iter.n.đ elec. tale.n.ius ꝯfirmatũ si tollit̃ p iferiorẽ.d.c.ꝛ li.đ ꝯfir.vtil.vel inuti. ¶ † Ex pcedentibus quoq; videtur inferri ꝙ distributiones quotidiane pmutari possunt, qm̃ ꝛ ea sũt bñficia manualia vt in.c.j.de cler.nõ resi.ẽ.eo.lib.vbi doc.cõiter firmant ꝯ̃riũ. Tu dic breuiter ꝙ aut dãtur iste distributiones ex iure seperato, ꝛ poterũt pmutari, aut dant̃ rõne alteri⁹ tituli tantũ, vt canonicis vel mãsionarijs, ꝛ tũc permutari nõ pñt, qꝛ accessoriũ nõ recipit diuisionẽ a principali, vt in reg.accessoriũ, cũ si. ¶ † Poterunt quoq; ꝓꝫ premissa pmutari vicarie ppetue, que dantur in titulũ vt in.c.extirpande.ẽ. de preben.de quo vide Soci.in ꝯsil.cclviij.in secũdo vol. ¶ † Sꝫ quid de pensionibus que dantur in beneficijs an pmutari possint dic ꝙ non quoniam iste pensiones sunt quedã tpalitates que nõ sapiunt titulũ bñficialẽ, Vñ si mãdet̃ alicui ꝓuideri de beneficijs nõ poterit ꝓuideri in pensionibus.c.q̃uis de pben.lib.vj.vbi gl. de natura huius pensionis, ꝛ hr̃ in cle. Qꝛ regulares de sup. neg.

pla. danł.n.etiā laicis benemeritis.c.possessiones.xvj.q.j.nō pōt igr̄ permutari,ne dicatur temporale cum spirituali cōmutari.c. cū pridē.de pac.cū si.ꝛ ita firmat Pet.de per.in.xij.q. prime p̄tis.

96 ❡†Ex quo inferł ꝙ ēt ordinatus ad titulū patrimonij non poterit patrimoniū permutare cū bñficio,ð quo in.c.eps.c.tuis, de prebē.

97 ❡†Occurit nūc pulchra dubitatio.Scitis ꝙ bñs beneficiū curatū tenet̄ .ī.annū ꝓmoueri,aliter elapso anno pdit illō c.licet canon.c.cōmissa,de elec.š.eo.libro pone ꝙ aliquis erat ꝓpe finē anni ita ꝙ amplius nō poterat ad debitos ordines promoueri,vult permutare cū alio an possit querił.doctores in hoc sunt varij dñi de rota in decis.cccxxxv.ꝛ in decis.clxxxvij.in anti. tenent ꝙ nō possit fieri duobus fundamentis,prio qꝛ sequeret̄ inconueniens ꝙ qs semper posset retinere beneficiū absqꝫ ꝓmotione.nā in fine anni ꝑmutaret illud ꝛ daret̄ nouus annus qð est cōtra mentē.d.c.licet canon.ꝛ.c.cōmissa.❡Sed posset r̄nri ꝙ hoc incōueniens cessat postꝗ̄ ꝑmutatio epi auct.expedit̄,q si hoc dānosuꝫ viderit,aucto. nō acōmodabit.

98 ❡†Scðo mouent̄ ꝙ attēta natura permutationis ꝑmutās nō tribuit maius ius in re permutata alteri q̄ꝫ sibi cōpetat.l.j.ff.eo.ꝛ iō si bñficiū qð ꝑmutat̄ ð beret alteri pēsionē trāsiret cū suo onere.Sꝫ ius huius qñ̄ erat ꝓpe finē anni erat tēporale,ꝛ nō ꝑpetuū,ergo solū pro modico tēpore trāsibat beneficiū ad ꝯpermutātē.ꝛ ꝯñter pdet illud,sꝫ tunc nō vꝫ ꝑmutatio.qñ̄ beneficiū euincit̄ ab vno vt dixi in superioribus,ergo.❡Potest r̄nderi ꝙ noua collatio epi tribuit ius ꝑpetuū postꝗ̄ nō est alteri debitū.❡Cōtrariū igitur tenuerunt Archi.in.c.cū ex eo.de elec.Jo.an.in addi.ad spec.in rub.eo.tit. dūmō nō cōstet ꝙ ꝑmutatio sit facta in fraudē.vt hic.ꝛ in.l. si maritus.§.j.ff.de adul.ꝛ Pet.de per.in prima parte.j.quesito in.viij. q.ꝛ roboratur ista pars quatuor fundamētis.❡Primū anteꝗ̄ꝫ ellabat̄ annus licet ꝯstet ipsuꝫ nō posse ꝓmoueri,nihilominus retinet ius in bñficio.d.c.cōmissa.de elec.ḡ ꝑmutare pōt,qñ̄ est bñficiū qð ꝑmutet̄,ꝛ est suū qñ̄ ꝑmutat,ꝛ est aucto.epi,quare ḡ non ꝓcedit ꝑmutatio,sufficit.n.tpe ꝯtus adesse qualitates reqsitas. l.in delictis.§.si extraneus.ff.de noxal.❡Sed r̄ndet̄ qð hoc non ꝓcedit postꝗ̄ illud ius est ð propinquo pdēdū,ꝛ necessario. Vñ quo ad casuꝫ nostrū h̄r peride ac si eēt ꝑditū.l.pe.ff.ð mil.test. ꝛ hoc ne aperiat̄ via fraudi.

99 †paria.n.eē debent nō h̄re ius ꝛ habere inutiliter quo ad casum nostrū.§.j.insti.de hered.ab intest.ꝛ ita r̄ndet̄ ad ꝓm fundamētū qð solet fieri ð.l.nō iō minus.ff.ð rei vend.ꝛ.l.si qs seruū.ff.de noxal.l.ꝛ post.§.j.ff.famil.hercis.vbi ꝓbat̄ ꝙ adhuc retineo dñium rei q̄ꝫ dimissurus suꝫ.

100 ❡†Tertiū fūdamētū est ex eo ꝙ pōt cū isto dispēsari ꝑ epm vt cōiter ꝯcludit̄ in.d.c.cū ex eo.ergo nō est necessario perdēdū tale ius,ergo pōt ꝑmutari,qñ̄ tunc eps dispensare videtur.❡Sed r̄ndet̄ negādo

101 maiorē,qñ̄ multi tenuerūt ꝯtrariū,vt ibi per Domi.❡†Preterea illð qð h̄ri pōt ex dispēsatione nō h̄r in ꝯsideratioñeꝫ,nec dicitur licere no.in.c.j.ī.de reg.iur.❡Quartū fun.est ꝙ licet sit spes idubitata de bñficio amittēdo,tñ̄ illi pt renūciare,ꝛ illa renūciatio dr̄ inducere vacationē.c.ꝑ tuas el primo.ð simo.ergo poterit ꝑmutare.❡Sol.pōt renūciare,ꝛ ꝑ renūciationē dicet̄ vacare eo ꝙ citus vacat,ergo poterit ꝑmutare nego ꝯñtiā ꝑ rōnes ꝓ alia pte deductas,in hoc est aduertēdū ꝙ tota difficultas ē in hoc an eps possit cū isto dispensare,vt teneat vsqꝫ ad aliū annū nā si pōt dispēsare,ergo poterūt ꝑmutari.qñ̄ eps auctorizādo dispēsat, ꝛ cessat illa rō no.in.c.j.de re.iur.qñ̄ iā clare ꝯstat ꝙ nō est impossibile ex quo ad id est actualis dispēsatio.vñ nō est locus ꝯiecturis

102 .l.continus.ff.de verb.obl.†Et qð ꝑ epm possit fieri ista dispensatio est communior opi.per tex.in.d.c.commissa,ad quid.n.expectare illð tp̄s de momēto ad momētū.l.pe.ff.de fideius. preterea ea que sibi papa spūaliter nō reseruat alijs ꝯcedit.c. a nobis. ð sent.cū si.item ad hoc pond.tex.in.d.c.cōmissa,qñ̄ dicit ꝙ tale bñficiū nō poterit iterato ꝯferri,qñ̄ vacat vigore talis statuti,sed qñ̄ ipse renūciat ante tp̄s cā ꝑmutationis nō vacat vigore statuti sed renūciationis,ergo tūc ꝯferri poterit aliud quod dat̄ loco illius,nā q vnū denegat aliud cōcedit.c.nonne,de presum.cū simi. ꝛ ista pars est satis benigna,vt amplie̓t fauor ꝑmutationis.l.cuꝫ qdā.ff.de lib.ꝛ posth.❡Cogita tñ̄ sup h̄,qñ̄ ꝓbabiliter dici pōt ꝙ nec dispēsatio ꝯcedat̄ epo,nec ꝑmutatio bñti,cū expectatio ꝗ̄ fit in.d.c.cōmissa,potuerit ꝓcedere ad ꝯseruādū formā cōstōnis cū regulariter tpa prefixa currāt ad momētū.l.qua etate.ff.de testam.c.cū in cūctis,de elec.ad hoc prio ꝯsidero ꝙ in.c. cū ex eo. spāliter ꝯcedit̄ facultas dispēsandi epo fauore studij,ergo ius cōmune in ꝯriū.l.precipimus.C.de appel.item cōsidero tex.in.d.c. cōmissa,vbi ad ꝯseruādū rigorē canonis ꝓhibet epo iteratā collationē cū vacauerit,si posset iā eo tpe quo certū est ipsuꝫ nō posse ꝓmoueri iterato conferri ꝑ renūciationē manifeste eēt parata illusio canoni.q̄ꝫ vt euitet intēdit ligare man⁹ ordinario.Et si diceres hꝫ locū qñ̄ totaliter vacauit,ꝛ tūc ꝑcise incideres in absurdū illius tex.ꝙ lex eēt imposita verbis ꝛ nō effectibus.Nā ita dispēsando posset eps ex quacūqꝫ cā manutenere aliquē in beneficio curato absqꝫ ordine sacerdotali, qð est aperte ꝯ̄ illa duo capitula,satis.n.diceret̄ vacatio vigore ꝯstitutionis,qñ̄ iā ex illa erat orta certa spes de vacatione.l.dāni.§.sabini.ff.de dā.infec. ex mēte,igitur illius ꝯstōnis apparet ꝙ nō pōt cū isto ꝑ epm dispēsari, nec fieri iterata collatio.❡Itē ex ꝯ̄ria opi.aperit̄ via fraudi,ꝛ illusioni mirabiliter. scitis ꝙ si ꝑmutatio ipediat̄ ex vna pte ꝑp defectū iuris alteri⁹,dat̄ regressus ad ꝑmū bñficiū vł ꝑ nouā colla. vel auct.ꝓpria vt.š.disputatū fuit nō curo,vñ facile eēt ꝑmutare illð cū aliquo nō h̄nte ius i suo,vt illo a te postea euicto haberes regressuꝫ ad primū,qbus fraudibus intendit occurrere.c. cōmissa.Iteꝫ esto ꝙ cesset fraudis suspicio,erit saltē casus ꝙ si sine culpa vacat dabitur regressus ad primū ꝯ̄ mētē.c.cōmissa. cogitate

103 igitur.❡†Queritur vlterius quid de epis an illi permutare possint ep̄atus r̄ndet̄ ꝙ possunt sed dꝫ aucto.pape interuenire,cū sine eius licētia illis renūciare nō possunt,vt de trāsla.prela.ꝑ totū ad qð faciunt not.per Jo.an.in.c.fi.de postul.prelat.ideꝫ dico ð abbatibus ꝛ alijs prelatis inferioribus qñ̄ qñ̄ nō exempti ꝑmutant aucto.epi,qñ̄ exēpti aucto.pape.Imol.in.c.fi.š.eo. ꝛ mod. hic.❡Ulterius.q.Do.an isti permutātes possint petere licentiā ꝑmutādi ꝛ cōcludit ꝙ possunt,dic vt ꝑ eū. Qui etiaꝫ ponit an renunciatio facta ꝑ istos ꝑmutātes valeat,de quo superius ꝟba feci declarādo an veram induceret vacationem.❡In q̄ꝫtū vltimo loco ꝯcludit Do.ꝙ iste tex.hꝫ locū ēt in ꝑmutationibus beneficioꝝ quoꝝ collatio ad inferiorē spectat bñ loquitur qcqd dixerit

104 Archi.qñ̄ eadē equitas est in oībus.†Et ita no.limit. ad illā regu.ꝙ qui vnum dicit aliud excludit,nā nō procedit qñ̄ rō exprimitur post casum,qꝛ casus ampliatur ꝓm rōnē.l.cū pater.§. dulcissimis.ff.de leg.ij.ꝛ not.modum respondēdi quādo dicitur,quare de hoc decisum est non de alio. qꝛ.s. de hoc fuit interrogatus.

105 c.de muliere de sponsal.❡†Ad hec optie accedit alia.q.an tex. noster habeat locū in alijs casibus qñ̄ nō abdicat̄ totaliter beneficiū a permutāte,sed in parte.vt si cōcedant̄ alicui fructus ꝑmi anni oīum beneficioꝝ que vacabūt in certa diocesi ꝓm exempluꝫ, qð h̄r in.c.si paup.š.eo.lib.de resc.an tūc ðbeat habere illos fructus de beneficijs vacātibus cā ꝑmutationis,gl.in.d.c.si ꝑp. tenuit ꝙ isti fructus deberentur mota ꝑ spālitatē huius tex.q in casu litterarū expectatiuaꝝ ꝓfert eqtatē rigori.Et ita tꝫ Antil.assignans inter vtrūqꝫ casum rōnē diuersitatis,qñ̄ i casu nostro hic agit̄ de totali priuatione beneficij ibi aūt.q.de fructibus anni tm̄ idē quoqꝫ firmāt Archi.ꝛ Steph.dicentes ēt ꝓcedere si in idulgentia diceret̄ de vacantibus per mortē,q̄ cauda est penitus falsa,per tex.in.c.susceptū.š.eo.lib.de rescr.idem quoqꝫ firmat Jo. and.subdens ꝛ declarans procedere quādo ꝑmutant̄ tituli beneficiales,secus cū tm̄ prebē.Jo.de mōte Laud.in extrauag.susceꝑti in glo.ver.ecclesijs allegat pro vtraqꝫ parte,ꝛ tādē cōcludit, ꝙ de equitate nō deberent includi ista beneficia,sed de rigore est secus,ꝛ ita residet cū istis.Jo.de lig.dixit ꝙ aut permutatio erat facta in fauorē permutātiū ꝛ procedebat opi.gl.aut in fauorē ecclesie ꝛ tūc erat dōm ꝯ̄rium,ꝛ ita cum ista distinctione transeunt Moder.in.d.c.si ꝓpter.❡Attende circa distinctionem hāc,nā vtrovtrobiqꝫ ꝯstat ꝙ de rigore iuris debent̄ fructus,ex quo vacant beneficia,de equitate non debent̄ nec in vno nec in alio casu per tex.hic,sed equitas nō est magis scripta in vno casu q̄ꝫ i alio, ergo aut nullo casu debet̄ qꝛ rigor scriptus ꝓfertur eqtati nō scripte,vel vtroqꝫ debet̄. Ego igitur dicereꝫ amplectendo partē magis equā ꝙ nullo casu debeant̄ fructus,ꝛ hoc ex eo ꝙ tex.noster hic indistincte dicit eqtatē rigori ꝓferēdā,vt.š.declaraui, ergo indistincte ꝛ ample intelligat̄ reg.Odia.cū si.restringat̄.n.ista generalitas vt nō cōprehendat beneficia vacantia ex cā ꝑmutationis,arg.l.q̄ꝫuis.C.de in ius voc.accedat his finalis rō tex.nostri ꝙ alias nō resignassent,nā ꝛ verisimiliter si sciuissent fructus sibi auferri nō renunciassent,cū nemo credat̄ suū iactare libēter.l.cuꝫ de indebito.ff.de ꝓbat.sufficit ergo ꝙ militat rō in casu.q.lꝫ non tāta,qñ̄ hoc plus ꝛ minus nō facit rōnē diuersam.l.fi.ff. de fun. instr.leg.Et ad pon.tex.hic dicas ideo dixit de litteris expectatiuis qñ̄ de illis fuit interrogatus,vt superius dixi,ꝛ per hec sunt expedite questiones Dom.nunc capio glosas.

❡Glo.in verbo.diocesis,diuide ꝛ expedi eam vt per alios hic,

106 ex ea eliciunt̄ tres breues conclusiones.❡Prima.†Qñ̄ verbū diocesis ꝓfert̄ a iure ꝯprehendit̄ ēt ciuitas,qð approbāt omnes hic,ꝛ in.c.rodulphus,de resc.Jo.fant.Domi.in.c.q̄ꝫuis.š.cod. lib.de prebē.ad quod faciunt no.in.c.j.de offi.ordi. ad hoc reg. in toto

in toto cū materia, de reg. iur. tex. probat istā cōclu. in. l. j. §. cū vr bē. ff. de offi. prefec. vr. ꝛ in. l. si qñ. C. de bonis vac. lib. x. l. si. ff. de
107 cōstit. principū, ꝛ ibi Bar. Scđa cōcl. ī materia odiosa† ꝛ restringibili appellatiōe diocesis nō vēnit ciuitas, ita oēs hic. Ab. post Host. ꝛ Jo. an. in. d. c. rodulphus, ꝛ doc. in. d. c. cōquis, qđ et pcedit in priuilegis quatenus ledūt ius tertij, quo casu sunt odiosa, vt per Abb. in. c. olim, de verb. signi. ꝛ rō qm̄ licet diocesis sonando diuisionē, seu partitionē cure ꝯplectat̄ vrbez tñ rōne honoris indicat quedā circūferentia ad ciuitatē, ꝛ ad finē ciuitatis, ꝛ hec est cōis opi. lȝ And. siculus attentauerit ꝯriū in. d. c. rodulphus, vbi. d. Fel. multa cumulate retulit ad ꝑpositū, iō videbis. ¶ Sȝ ꝯ istam gl. oppo. de tex. hic ꝙ immo et in materia odiosa ꝯprehēdatur ciuitas appellatione diocesis. Nā hic sumus in materia rescriptoꝝ ad bñficia, q̄ est odiosa, vt i. d. c. cōquis, ꝛ hȝ ipsaȝ met gl. ꝯphēdit̄ ciuitas. Sȝ rñdeo ꝙ gl. nō itellexit ꝙ si mādaret̄ ꝑuideri i diocesi possȝ ꝑuideri i ciuitate, sȝ ꝙ si duo vellent ꝑmutar̄ in ciuitate vbi essent expectātes hēret locū tex. ꝑ idētitatē rōnis. imo
108 ꝛ in hoc est fauor nō odiū. ¶ † Tertia cōcl. appellatione ecclesiarum diocesis ꝯprehendit̄ ecclesia cathedralis, vide q̄ plenius attigi. i. c. cōquis. ꝟ. de preb. ¶ Glo. bñficia. † no. ꝙ appellatione be-
109 neficioꝝ diocesis veniunt prebē. ꝛ alia bñficia maiora ꝛ minora, adde tu et exēpta, ꝛ nō exēpta. Fel. in. c. graue, in prima col. vers. oia ista vñr, de offi. ordi. ꝛ hec in materia fauorabili secus i odiosa. vt ꝑ Fel. i. c. postulasti, de rescr. in. vij. col. ver. circa gl. ij. ¶ Gl. in verbo. collationē diuidit̄ in tres partes, in pria ponit duas dubitationes, in. ij. arguit ad vtrāq; partē ꝛ determinat. In tertia d̄clarat qūo in vnaquaq; procedēdū sit. secunda ibi. in his, tertia ibi. in prima. ¶ Ex hac gl. collige ꝙ tex. intelligi debet quocūq; mō spectet ꝑuisio beneficioꝝ ad epm̄, licet inter modos ꝑuidendi alioquin sit differentia vt in. c. cum in illis. ꝟ. eo. lib. de preben.
110 ꝛ hoc verū. ¶ † Scđa ꝯcl. que elicit̄ ex dictis huius gl. est ꝙ eps nō pōt ꝑmutare bñficia spectātia ad electionē aliquoꝝ, sine eorū consensu qđ admittunt oēs, ꝛ hȝ locū ista ꝯclu. in quocūq; patrono siue laico siue ecclesiastico, per. c. dilectus, de iure patr. ꝛ Do.
111 hic, ꝛ in. c. nullus. lviij. distin. Fed. in suo trac. q. xix. † immo ꝛ permutatio facta ꝑ papā de beneficijs patronalibus nō vȝ si nō fiat mētio de patronis, vt inqt Lap. allegat. iij. ad hoc tñ vide q̄ ponit Fel. in. c. cū bertoldus. in. v. col. ver. limita qnto. de sent. ꝛ re
112 iu. ¶ † Ampliat̄ hoc vt ꝑcedat et qñ collatio spectaret ad aliū inferiorē, qm̄ tūc permutatio dȝ expediri ꝑ epm̄ cū ꝯsensu illoruȝ Host. in summa. eo. tit. §. quis pōt. Do. in. d. c. nullus. Nā vt dicit Hostiē. in loco preallegato, hoc est speciale priuilegiū epi, vt possit dispensare contra cōciliū turonēse, qđ ꝓhibet ꝑmutationē. vt in. c. quesitū eo. ti. ꝛ ita trāsit Archi. hic ꝛ Imo. in. d. cle. j. dicens ꝙ Abb. hñtes auctoritatē episcopalē poterūt prestare auctoritatē huic permutationi. ¶ Sed ꝯ ꝑdicta oppono, per ꝑmutationē bñficia vere vacant, ꝛ vere ꝯferunt̄, vt hic, in cle. j. eo. tit. ergo ꝯferri debebāt per eū ad quē spectat collatio, postq̄ nō reperitur ius in oppositū tex. in. c. quesitū, respexit cōiter accidētia. vt beneficia sint sub epoꝝ dispositione. c. oēs basilice. xvj. q. vij. c. nouerint. x. q. j. vt quid. n. per tot ambages procedere cle. audi-
113 tor, de rescr. ¶ † Unū tñ scias ꝙ saltē ex ꝑscriptione pōt ꝯpetere tale ius inferiori, vt ꝑ doc. in. d. c. nullus, ꝛ Fede. in. q. xxiij. naȝ iste nō est actus ꝑtinens ad ordinē sed ad iurisditionē, gl. in cle. j. ꝟ. eo. quo casu ꝑcedit ꝑscriptio. c. auditis. c. cū oliȝ, de prescr. c. ac
114 cedētibus, de excessi. prela. sicut et prescribit ius veniēdi. ¶ † Sȝ querit̄ hic an capitulū vacante sede possit expedire ꝛ auctorizare ꝑmutationē istā. q. tangit gl. magna. in cle. j. eo. tit. ꝛ tādeȝ ꝯcludit ꝙ si sit beneficiū spectans ad collationē capituli tm̄ vel capituli ꝛ epi poterit capitulū expedire ꝑmutationē, qm̄ hoc est iurisditionis ep̄alis, in qua capitulū succedit sede vacante. c. cū olim, ꝛ ibi. no. de maio. ꝛ obedi. cū simi. ergo poterit auctoritatē prestare, ꝛ ita oēs tenēt. at si beneficiū spectet ad collationeȝ epi tm̄ gl. firmat ꝯriū, ꝛ ibi eā sequit̄ Imo. ꝛ Alex. de Anti. hic ꝛ ratio qm̄ capitulū nō succedit in potestate disponēdi de bñficijs talibus, ꝑ not. in. c. ij. ne sede vac. nā si diceremus istā ꝑmutationē posse expediri ꝑ capitulū eēt admittere vna via ad id qđ alia est denegatū ꝯ reg. cū qđ. ꝟ. de reg. iur. Fed. in. q. xxxvj. tangit hoc vltimū, ꝛ satis inuolute loquit̄, qđ ex scriptoꝝ vitio potuit euenire, qui oia corruperūt, tādē ista vr̄ eē eius mēs ꝙ resignatio possit fieri i manibus capituli, ꝛ postea epo creato expediri ꝑmutatio, tāq̄ incepta a vice gerente suo poterit ꝑ ipsum epȝ cōpleri, ꝛ si eps noluerit cōplere redibit quilibet ad sua bñficia, ꝛ rō huius rei est, qm̄ licet quis prohibeatur conferre bñficia certa, nō tñ protinus sequtur ergo ꝓhibet̄ renūciationē recipere. Nā eps pōt recipere renūciationē bñficioꝝ reseruatoꝝ pape, q̄ tñ cōferre nō pōt vt dicit idē Fed. in locis suis. Itē pōt capitulū talia bñficia ad epi collationē spectātia cōmēdare, vt not. in. c. nemo. in gl. magna. ꝟ. de elec. eo. ¶ Sed aduerte hic, q᷑ Fede. dȝ eē corruptus, q᷑ gl. hoc nō dicit, immo ꝯriū no. Jo. and. in. c. j. ne se. va. ꝟ. eo. lib. ꝛ in. c. ij. eo. tit. in antiquis, in fi. ¶ Sit tñ cautus ille cui talia ex ꝑmutatione debent̄, ne anteq̄ ꝑ epm̄ ꝯferant̄ administret, ꝑp text. in. c. cū q. ꝟ. de preb. ¶ Sed ꝯ hoc dictū Fed. vr̄ tex. in. c. admonet, d̄ renū. vbi tā prohibet̄ receptio renūciationis, q̄ ipsa colla. Lap. in add. ad Fed. vt euitet ꝯriū distinguit ꝙ aut renūciat simpliciter ꝛ nō pōt ꝑ. c. admonet, aut cū pacto permutādi, ꝛ pōt ꝑp tex. in cle. vna eo. tit. ¶ Aduerte circa. d. Fed. ꝛ Lapp. succincte ꝛ ad sensuȝ declarata. Nā aut resignatio fuit facta extra cām ꝑmutationis ꝛ nō tenuit ꝑ. d. c. admonet, aut fuit ex cā ꝛ pacto ꝑmutationis, ꝛ tūc aut sciebant istos non posse ꝑmutare aut ignorabant si sciebant in culpa fuerūt renūciādo suis bñficijs in manibus eorum q nō poterant ꝑmutationē expedire, cū sit ꝙ nihil referebat expectare donec crearet̄ eps q renūciationē reciperet, aut ignorabant, ꝛ hec erat iuris ignorātia. Unde excusare nō debet, vt in
115 reg. ignorantia. ꝟ. de reg. iur. † ex quo vr̄ inferri vnū necessario, ꝙ si eps creatus nolit ꝑmutationē explicare isti nō habebūt regressum ad primū beneficiū, qđ culpa sua amiserūt, ꝑ ea que dixim⁹ in supioribus, tūc. n. cessat equitas cle. j. hoc tit. qm̄ nō vidētur iuris ꝯcessione vti ita renūciādo, iō sint cauti q tales circuitus adamant prohibita est. n. taliū renūciatio indistincte in manibus alterius, ad qđ limitare in ea renūciatione q̄ fit ex cā ꝑmutationis, h̄ eniȝ eēt multiplicar̄ specialitates absq; necessitate ꝯ. l. j. C. d̄ dot.
116 promis. ¶ † Sed qđ dicemus de vicario epi an ꝑ ipsuȝ possit ꝑmutatio expediri. Fed. tangit hoc. q. xxvj. ꝛ tādē ꝯcludit ꝙ non, nisi hoc habeat expresse in mādatis, idē firmat Lap. in addi. Jo. de lig. ꝛ Imo. in. d. cle. j. ꝛ ratio qm̄ vicarius nō pōt destituere aliquē in bñficio. c. ij. de offi. vi. eo. lib. ergo nec instituere, ꝑ ea q̄ dicit Inn. in. c. qđ in dubijs, de renūcia. vbi vult eū posse regulariter renūciationē recipere, qui potest destituere, ꝛ hoc approbant Pau. ꝛ Jo. de lig. in cle. j. de renū. itē alia ratione qm̄ vicarius ñ ꝯfert bñficia spectantia ad collationē epi. c. fi. de offi. vicar. ergo nec ꝑmutat, qm̄ in ꝑmutatione est necessaria collatio. vt in. d. cle. j. eo. tit. ¶ Tu tamen aduerte q᷑ ista duo fūdamenta nihil stringunt. nā tex. in. c. ij. de offi. vicarij, bene ꝓbat ꝙ nō pōt remoueri a beneficio ꝑp crimē ꝛ sic inuitus, ergo a ꝯrio alia de cā, vt renūciatione bene posset remoueri, ꝛ sic arg. nō cōcludit, nec secunda rō vȝ, qm̄ eps permutat bñficia spectātia ad collationē inferioꝝ de ꝯsensu eorum, vt. ꝟ. dixi, ergo nō tȝ ꝯña. Videret̄ ergo dōȝ oppositū postq̄ vicarius succedit saltē in his que sunt volūtarie iurisditionis, vt in. d. c. ij. ꝑp hoc tñ nō recedas a cōi, qm̄ ista ꝑmutatio est priuilegiū ep̄ale, ꝛ eius officiū qđ sub generali cōmissione non censetur demandatum. c. fi. de offi. vic. ꝟ. eo. lib. cū simil.
117 ¶ † Aliud mō querit̄ in casu glo. nostre an qñ requirit̄ cōsensus electoꝝ in permutatione sufficiat consensus maioris partis, vel debeant oēs ꝯsentire. Pau. de leazar. dixit ꝙ aut ꝑmutatio fiebat gratia personaꝝ ꝛ debet interuenire oiuȝ ꝯsensus, aut ꝑpter vtilitatē ecclesie, ꝛ sufficit maior pars, ita trāseunt pleriq; doc. hic ꝛ Fede. in. q. xx. Bal. in. l. etiam. §. ꝛ suū. §. hodie. ff. d̄ pac. ꝛ in. l. j. ff. de offi. ꝓcōsul. And. sicul. post Abb. in. c. cū oēs, in vlt. glo. d̄ consti. Imo. in. c. fi. eo. ti. ꝟ. que distinctio ꝑcedit et si iuspatronatus competeret pluribus vt singulis. ¶ Card. in. c. quesitū eo. ti. ꝛ in cle. v. eo. ti. dixit ꝙ ista distinctio iure nō probatur, vnde videtur ꝙ in vtroq; casu sufficiat maior pars. l. quod maior. ff. ad municip. cū si. Et hoc puto veꝝ ꝑp fauores quos hodie hȝ ꝑmutatio. Si sumus ergo in fauorabilibus cur restrīgimus reg. l. qđ
118 maior. ꝛ hoc etiam tenuit Pet. de peru. in. iij. parte, in. ij. questi. ¶ † Ampliatur principalis ꝯclusio vt ꝑcedat etiā in legato d̄ latere, qm̄ nec ipse sine ꝯsensu eoꝝ quoꝝ interest ꝑmutare pōt, ſm Fede. in. q. xix. ꝛ Alex. de antil. hic per tex. in. c. deliberatione, de offi. leg. ꝟ. eo. lib. ius eniȝ eligēdi ꝑ aliū a principe auferri nō pōt. c. ꝯstitutus de relig. domi. c. decernimus. xvj. q. vij. aduerte tñ ꝙ hoc nō ꝑcedit in patronis ecclesiasticis nec in electoribus ecclesiarum nō collegiatarū nec cathedraliū, qm̄ talibus pōt legatus derogare. c. cū dilectus, de iure pat. d. c. deliberatione arguendo
119 a ratione cessante. ¶ † Circa predicta cadit dubitatio, an ꝑmutationes facte ab epo sine ꝯsensu ꝑronoꝝ vel electoruȝ sint nulle ipso iure, vel annullande. Paul. in cle. v. eo. ti. tenuit ꝙ ꝯsensus eoꝝ qui habēt interuenire pōt adesse ante ꝛ post ex quo manifeste innuit ꝙ talis permutatio nō ē nulla nisi ope exceptionis alioquin nō cōfirmaret̄ ꝑ subsequētē cōsensum. c. auditis, de elec. cuȝ simi. qđ ꝛ Lap. ꝛ Domi. hic affirmant. ¶ Hoc tñ parū stringit, nā ꝛ qđ nullū est ꝑ subsequētem cōsensuȝ accipit robur. l. pen. ff. d̄

fun.dot.l.cũ vir prediũ.ff.de vsuc.vbi.n.actus est nullus pp fauo ré bñtis cõsentire. Superueniẽs consensus animat actũ.l.filio p terito.ff.de inius.testa.melius ergo facit tex.in.c.qd sicut, ꝺ elec. vbi electio facta contemptis illis quoꝝ interest est irritãda si non ꝯsenserint.ad hoc.c.cũ in ecclesijs, ꝛ ibi glo.fi.de preb. vbi negle cti si volunt instant vt irritet actus ergo ex cõtẽptu nõ inducitur annullatio ipso iure. Facit tex.in.c.illud de iure patr. Ad que tñ oia posset responderi ꝙ sunt irritandi tales actus de facto.i. irri ti denunciandi, cũ alias de iure sint nulli p.l.nõ dubiũ.C. de legi. simile ẽ qd hr i.c.j.ꝺ cle.cõiug.ꝛ i.c.lr̃as,ꝺ ꝯces.pb. ¶ Cõtrariũ sigr̃.i. ꝙ imo sit nulla talis collatio ipso iure tz archi.hic.ꝛ Fede. i.q.xxx.ꝛ Pet.de per.in.iij.pte,qm̃ p nõ dato hr̃,qd ab illo dat q de iure ñ pt dare.c. ꝙ ãt de iure pat. cũ si. sufficit.n. phibitum eẽ hoc fieri.c.que ꝯ ius,ꝺ reg.iur.in.vj.d.l.nõ dubiũ,ad hoc tex. in.c.irrita.de his que fi.a prela.sine ꝯsensu capituli,ꝛ in.c.sine ex ceptione.xij.q.ij. ¶ Sed rñderi põt ꝙ illud primũ est brocardi cũ ꝛ hz aliã regulã in ꝯriũ,ꝙ multa fieri prohibent que tñ facta tenent.c.ad apostolicã.de reg. Uñ nõ ꝯcludit fm Jmo.in cle. Et si principalis in.iij.col.ꝺ rescr.ꝛ Pet.de bel.pert.ꝛ Azo.in bro car.ad.c.irrita,dic ꝙ exponit.i.irritãda. Sed ista gl.est ꝯ tex.in. c.sine exceptione,vñ dicas ꝙ illud ideo ẽ,qm̃ lex vlterius pcessit ãnullãdo actũ,vt melius ꝯseruarent bona ecclesie.igitur ꝯriũ in

120 alijs.c.nõne de presump. ¶ Sz pro ista pte rursus arguit. †Ubi cũqz in expeditiõe actus requiritur psentia alicuius,qd sit negle cto eo est nullũ.c.cãm,el.j.ꝛ ibi no.de offi.deleg.c.obeũtib9.lxxij. di.hoc ẽ hmõi vꝫpꝫ,igit collatio nulla.ꝛ hoc vr̃ tenẽdũ ne sit da re vnã viã epo disponẽdi de bñficijs inferioꝝ,qd alia via est dene gatũ,vt in regula,cũ qd.j.eo.libro. ¶ Ad hec rñdet ꝙ arg. pce dit qñ requirit presentia alicuius eque principaliter cooperantis sed in permutatione nõ eque principaliter cooperant electores,ꝛ eps,imo eps solus permutat,ꝛ ipse solũ agens; reliqui aũt simpli citer ꝯsentiunt,ꝛ aliud est pmutare aliud pmutãti ꝯsentire.l. aliõ est vendere.ff.de verb.sig.licet ergo male faciat cõtẽnẽdo tñ te net actus,satis est ꝙ illis reseruat actio ꝺ contẽptu, cũ facultate annullãdi pmutationẽ. ¶ Et ad id qd dr̃ de reg.cũ qd,dic ꝙ sa tis verificatur in effectu,cũ possit elidi exceptione. Uel nõ proce dit,qm̃ ista via expresse cõcedit epo,p que vr̃ eẽ inclinãdũ in par tẽ primã vt sit nulla ope exceptionis fauore pmutationis, vt vo luit etiã Alex.de antil. ¶ Jn ista.q.aduertaris,qꝛ doctores non tangunt id in quo stat vis dubitationis,est.n.in hoc,an electores patroni ꝛ similes habeant cõsentire vtendo iure suo.i.eligẽdo, ꝛ presentãdo,vel an habeãt simpliciter cõsentire epo cõferrenti.nã si consentiunt vtendo iure suo statiz collatio erit nulla ipsis negle ctis.c.nouit de his que fi.a prelat.c.decernimus.xvj.q.vij.c. deli beratione,de offi.lega.ordo.n. turbatus,ꝛ carruca(vt dici solet) ante boues posita turbat factũ.c. miramur.lxj.di.sed si ꝯsensus tñ simpliciter requirat valebit actus siue ante, siue post interue niat.qm̃ ꝯsensus tũc nihil aliud est ꝙ̃ cõfirmatio rei geste vel ge rende fm Jnno.in.c.j.de reb.eccle.nõ alie.eo.lib.ꝛ videtur senti re Bar.in.l.si q s mihi.§.iussuz,in fi.ff.de acqui.hered. Jnn. An to.ꝛ alij in.c.cũ ꝯsuetudinis,de ꝯsuetudine. Ang.ꝛ Jmo.in.d.§. iussuz,tũc.n. actus formaliter geritur p vnũ,ꝛ tũc demũ sũmit vi res indelebiliter qñ alius ꝯsentit,ita intelligo tex.iuncta gl. in.c. v.§.ne se.vac.eo.lib.ꝛ dicta p Ab.in.c.cũ oliz,de arbit.vbi ꝺ ma teria tractat,ꝛ in.c.edoceri,de rescript.facit illud qd hr̃ de aucto ritate tutoris,inst.de auct.tut.arguẽdo per locũ a speciali,nõ.n.ẽ tũc de substãtialibus sicut eẽt in matrimonio, quinimo ꝛ si eẽt de substãtialibus ex quo requiritur fauore partis sufficit quocunqz

121 tpe interueniat.vt in reg.ratihabitio,cũ simil. ¶ Ego igit, vt ad rẽ redeã credo ꝙ requirat consensus istoꝝ cooperando, ꝛ vten do iure suo,vt si sit patronus presentãdo,ꝛ elector eligendo.nam clarũ est ꝙ talia beneficia vere vacãt ꝛ vere ꝯferuntur,ꝛ nõ repe ritur aliqd ius qd isto casu expresse priuet istos facultate vtendi iure suo,quare ergo volumus id attẽtare.l.illã.C.de collat.ꝛ ma xime qꝛ nulla ratio astringit ad id,nõ põt fieri pmutatio sine eoꝝ cõsensu cur nõ potius dabitur iste ꝯsensus mõ ꝯsueto ꝛ naturali, ꝙ̃ alio inassueto,cũ cã naturalis sit attẽdẽda.l.hẽbat,ꝛ ibi Bar to.ff.de tut.ꝛ fugiẽde sunt singularitates inutiles.l.j.§.dixerit ali qs.ff.de pub.nec obstat ꝙ hoc sit priuilegiũ epi,qm̃ in hoc versa tur priuilegiũ ex eo ꝙ nõ põt nisi ipso auctorizãte, ꝛ volente fieri pmutatio,cũ alias inuitus cogat presentatos idoneos instituere ꝛ electos ꝯfirmare.c.iij.ꝺ iure pat.c.discernim9.xvj.q.vij. ¶ Ex quo infero ꝙ nõ eẽt peccatũ dicere ꝙ si collatio bñficioꝝ specta ret ad inferiores ꝙ in casu pmutationis fieret collatio p eos epi scopo auctorizãte,vt fuit opinio quorundã relata p Ancha. hic ad exitũ coꝝ que habent in.c.abbatibus.xij.q.ij.ꝛ in.c.in vendi tionibus.xvij.q.iiij.qd ẽt sentit Jo.and.hic ꝛ est no.tene tñ iudi cãdo ꝙ totũ hoc negotiũ expediat p epm,qꝛ hec est cõis opinio

122 fundata in.c.quesitũ.§.eo.ti. ¶ †Ex premissis infero ꝙ pẽdente tali collatione inualida pp cõtẽptũ istoꝝ poterũt electores pce dere ad aliã electionẽ ꝛ patroni ad aliã presentationẽ,vt vr̃ sen tire archi.ꝛ Lap.hic qm̃ nõ prestat ipedimẽtũ qd de iure nõ sor titur effectũ,vt in reg.nõ prestat.cũ materia sua,qd vr̃ dubiũ per tex.in cle.vna eo.ti.q phibet cõferri nõ pmutãtibus, sed illud p cedit qñ iuridice ꝛ sine culpa hoc faciunt alias nõ merentur hoc

123 bñficiũ,ex quo nõ vtũtur cõcessiõe iuris,vt dicit ille tex. ¶ †Ad uerte ad vnũ qd dicit Fede.in.q.xxxj.ꝛ reperit hic Alex.de ant. ꝛ Pet.de peru.ꝙ isti electores vel presentatores cõtẽpti habe bũt sex menses ad reclamãdũ ꝛ nõ plus,qm̃ illis elapsis deuolui tur ius suũ ad superiores,a die tñ sciẽtie ꝯputãtur.c. qꝛ diuersita tẽ,de cõces.prebẽ.hoc tñ aliqualiter reddit dubium.p. c.fi.§. de elec.eo.lib.qd p te videas,qꝛ ex superius adductis poteris ellice re ꝯclusionẽ.qꝛ.s.hic sumus in casu vbi ellectores nõ cogunt ne cessario ellicere vel presentare rõne pmutationis que nõ solet in ducere vacationẽ necessariã sed voluntariã.i.depẽdẽtẽ a volunta

124 te pmutãtiũ,epi ꝛ alioꝝ quoꝝ interest ¶ †Predictis accedit alia similis dubitatio qd si pmutatio expediat p pmutãtes ꝛ in feriores collatores,ꝛ postea eps ratificet an valeat talis pmuta tio,hoc nõ reperio tactũ in indiuiduo,tñ vr̃ posse dici ꝙ p se sub sequẽtẽ ratificationẽ valeat vt ex nũc nõ vt ex tũc. p ea que dicit Bal.in.c.edoceri,ꝺ res.vbi loquit in pmutatione reꝝ ecclesie fa cta a capitulo sine epo,epo postea ratificante ꝛ vices suas inter ponẽte. Sed hoc totũ depẽdet ab eo an inferiores collatores cõ ferãt an eps cõferat ꝛ autorizet,nã si eps hz conferre collatio est nullius momẽti,ꝛ iõ ratificatio sequẽs nihil oparet, sz opus erit noua collatione,iuxta ea q̃ habent in reg.j.§.de reg.iur. sed tenẽ do ꝙ isti cõferãt,ꝛ eps tm̃ auctoritatẽ prestet,nõ video quare nõ teneat pmutatio cũ iã expeditũ sit ꝙ regulariter auctoritas req sita põt interuenire ante ꝛ post,fm ab.in.d.c.edoceri,in vlti.col.

125 ꝛ Bal.in.l.quecũqz.C.de bonis q̃ lib. ¶ †Post predicta Do. intrat quãdã difficultatẽ. Erãt diminuti redditus cuiusdã eccle sie bñtis.xv.canonicos.quo attẽto canonici statuerũt non reci pere vlterius aliquẽ in canonicũ ex quacũqz vacatione, donec es sent reducti ad numerũ.xij.tñ statutũqz hoc iuramẽto firmarũt. mõ vnus ex istis vult permutare cũ alio an possint eũ citra metũ piurij acceptare,ante restitutionẽ vni pretaxati. Eadẽ.q.possz fir mari de dignitate post vacationẽ suppressa. Jo.and.tenet ꝙ non possint cõsentire,ꝛ ita dicit Lap.pronũciasse in quadã ecclesia.s.

126 Cecilie. ¶ †Fede.tãgẽs hoc dixit dependere ab alia.q.an rece ptio canonici ꝯ statutũ iuratũ valeat.circa qd aliqualiter est insi stẽdũ. Et in primis sciẽdũ est ꝙ statuta qñqz sunt iurata ꝛ p supe riorẽ ꝯfirmata,ꝛ dic vt per abb.ꝛ alios in.c.cũ accessissent, de cõ stit, Quãdoqz aũt statutũ solo statuẽtiũ iuramẽto fulcitur, ꝛ tunc distingue. Nã aut iurãt q statuũt seruare statutum aut contenta in statuto.si primũ,tunc aut reuocauit illud,ꝛ in dubio valebit p mutatio,ꝛ omnis actus gestus in ꝯriũ,qm̃ iuramentum assumit naturã statuti,ꝛ eo reuocato censet iuramẽtum reuocatuz. Bar. in.l.omnes populi,in.viij.col.versi.iuxta predicta quero.ff.de iu sti.ꝛ iure. Car.in cle.j.in.iij.q.de regular.abb.in.d.c. cuz accessi sent.aut vero nõ reuocãt statutũ,sed simpliciter ꝯtraueniunt sta tuto recipiendo aliquẽ capitulare,ꝛ tunc est dubiũ. archi. tenuit ꝙ nullo mõ valeret ista receptio,pro quo Dom.adducit rationẽ

127 ꝛ nõ soluit. †Ea est rõ.capitulũ solũ sine epo nõ põt facere statu tũ.c.cũ ꝯsuetudinis,ꝛ ibi no.de ꝯsue.ꝯ nec pñt aut tacite aut ex presse reuocare.c.j.de reg.iur.§. ¶ Tu rñde ꝙ maior nõ est vera nisi in his q̃ epi psonã tãgunt,in his aũt q̃ tãgunt canonicos tan tũ possunt sine epo statuere vt dicit abb. in loco pallegat. ¶ Uel procedit.q.qñ hoc soli capitulo ex cõsuetudine cõpetit. ¶ Lap. in add.ad Fed.q.xxv.dicit ꝙ aut hoc faciebant cũ cã, ꝛ tenebat

128 receptio,sz erãt periuri,aut sine cã,ꝛ nõ tenebat. ¶ †Sz quõ sta bit hoc,si sunt periuri,ergo non tenet receptio qm̃ dr̃ periurus eẽ infamis iuxta no.in.c.querelã.ꝺ simo.ad hoc reg.fi.j.de reg.iur. .l.ij.§.j.ff.de his,qui not.infamia. ¶ Pau.in cle.j.de reg. Fede. in prealle.q.ab.in.d.c.cũ accessissent, ꝛ cõiter alij tenẽt ꝙ valeat talis receptio ꝛ ꝙ taliter ꝯtraueniendo videntur tale statutuz re uocare,per ꝯriũ eniz factum receditur a statuto.arg.c.cum.M. de const.ꝛ iõ non sunt periuri,qm̃ cessante cã ꝛc.c. cum cessante. de appel.ꝛ ita trãseo cũ ista cõi.p nunc,sed superest vt eam pur gemus ab aduersis ictibus. ¶ Primo igitur istam communem opi.que dicit eos non esse periuros arguo in hunc modũ, vbi ex aliquo actu certa pena spũalis iponit,ex sola pparatiõe ad actũ icurrit ea pẽa,vt p Jnn.ꝛ Jo.an.i.c.ptera.el.ij.ꝺ app.vbi ñ eps

excõicet

excōicet eligētes talē,cū pmū pparāt se ad eligēdū sunt excomunicati.habet̄ enim tūc de pximo cingēdus p accincto.l.pe.ff.de milit.testamēt. ¶ Hāc obiectionē ita infringit Paul.i cle.i.q dicta inn.tm̄ pcedūt i excōicatione pp sui penetrabilitatē, at nō sic in casu nr̄o,in quo ē dare prioritatē ⁊ posterioritatē de necessitate allegat not.p bost.in.c.sac.de senten.excō.vbi voluit q lʒ iniuste excōicās ⁊ excōicat⁹ icipiāt simul ligari.tpe tn̄ ⁊ itellectu pcedit priuatio excōicātis.qa priuatio excōicati opat̄ priuationē excōicātis sicut ifusio gratie ⁊ peccatoꝝ remissio simul sunt tpe naturaliter i itellectu infusionē gratie pcedit remissio peccatoꝝ. ⁊ sic vnius ingressu,opat̄ alterius ingressum.c.cū renūciat̄.xxxij.q.ij cum igit̄ incurrāt piuriū sub cōditione si receperint,an̄ receptionē nō sunt excōicati.arg.l.cedere diē.ff.de verb.sig.facit ad hoc qd no. Jo.And.in.c.cōtingit.el primo.de sent.excō.vbi dicit participātē cū excō.nō ligari,nisi expleto primo actu participatiōis.faciūt quoqʒ not.in cle.v.in glo.ij.de cōsan.⁊ affin. at cōpleta receptione statim desinit esse statutū.ergo nō sunt tanq̄ nō ꝯuenientes statuto periuri. ¶ At cōsidera q ista respōsio nō tollit obiectū.qm̄ sicut est dare prioritatē in intellectu in casu nr̄o,itidem est in casu inoc. Et iō Jmo.in.c.dilecto.de pbē.aliter soluit qd illud ibi ē p pter intētionē excōicātis que est impedire actum,intētio aūt statuētiū hic fuit seruare statutū nisi reuocarēt.l.si qs.i pn̄.ff.de leg.iij.q rn̄sio satis pcedit ex mēte Jnn.si ei⁹ vba attendant̄. ¶ Uel respōde q diuersa ē casuū ratio.qm̄ ibi depēdet factū a volūtate alioꝝ h̄ a volūtate eorundē. ¶ Uel ēt negari posset dictuʒ Jnn. qm̄ lege nō fulcit̄. ¶ Sed ꝯ istas respōsiones ē deciso Jo.And. in.c.fi.in glo.ij.de cōiug.seruo.vbi si quis incipiat cōtrahere cuʒ ancilla statim adipiscit̄ libertatē. ¶ Jllud pcedit fauore liberta-

129 tis. ¶ †Scdo ꝯ istā cōmunē opinionē,iuramētū hēt vim clausule derogatorie. Bar.in.d.l.si qs.i princ.p tex.in.l.cū pater.§.filius matrē.ff.de legat.ij.sed actus habēs clausulā derogatoriam nō reuocat̄ p ꝯriū nisi specialis mētio.d.l.si qs i princi.⁊.l.si mihi.ff.de legat.primo.ergo tale statutū p cōtrauētionē nō est renouatū.ergo periuri.ergo receptio nulla. ¶ Tu respōde q iuramētū hēt illā vim quo ad validitatē actus non quo ad penā periurij, vel ad effectū reuocationis ſm ea q̄ posuit Ant.de Bu.in.c.primo.in penul.col.de his q̄ fi.a ma.per.cap.⁊ satis pbatur in.d.c. filius matrem. ¶ Tertio adducitur tex.in.c.dilecto.de preb.a cōtrario posset.n.augere numerū nisi obstaret statutū iuramēto firmatum.ergo qm̄ tale statutū obstat augere nō psit.item in eo tex. iuramentū ⁊ clau.decreti a superiore posita parificantur. At qm̄ est clau.decreti nec tacite nec expresse pōt p inferiores ꝯueniri vt not.oēs.in.d.c.cū accessissent.de cōsti.ergo.⁊c. ¶ Ad hoc cōtrariū respōdēt aliq q illa fuerūt verba ptis narrātis.q̄ solutio non placet,qm̄ sup illis verbis fundat̄ intentio pape,quo casu dispoūt.vt p do.in.c.si papa.de pui. ¶ Jmo.dicit q ibi prohibet̄ receptio.nō tn̄ sequit̄ q sit nulla.veꝝ hec responsio nō placet qm̄ si nō possent recipere ergo nō valet receptio. qm̄ pro nō data habet̄ ⁊c.quod autem.de iure pat. non ergo sunt periuri. ¶ Ego igit̄ soluo q loquit̄ ille tex.qm̄ iurauerūt seruare cōtenta in statuto vt dicet̄ in sequēti mēbro,⁊ ita patet cōmunē.opin.esse defensatā,p qua dico esse casum in fortioribus terminis in.c. cum accessissent.de cōstit.vbi cū quedā dignitas vacasset canonici fecerunt statutū ad eū vlterius aliquē nō admittere qd statutū fuit p sedē apostolicā cōfirmatū.deinde cū papa mādasset vni puideri de illa dignitate opponit̄ ꝯ statuto.papa respōdet q si post statutū aliquē receperūt iste quoqʒ recipiat̄ qm̄ p ꝯriū actū vident̄ statuto voluisse renūciare.qto magis igit̄ i casu nr̄o dicemus eos id voluisse,cū ibi fuerit cōfirmatio supioris hic non.itē qa nemo credit̄ velle piuriū incurrere ad dispēdiū aie sue.c.cū cōtingat.de

130 iure iur.c.lʒ.ꝯ.eo.lib.⁊ titulo. ¶ †Capio secundū mēbrū prime distinc. qm̄ iurant seruare in statuto contenta, tunc cōiter tenetur q taliter recipientes sunt piuri. vt per Ab.in.d.c.cū accessissent ⁊ in.d.c.dilecto. Card.in.cle.i.de reg. Bal.in prelud.feud.col. vij.⁊ ratio quoniam iurando seruare contenta in statuto iurat ser-

131 uare aliquid quod etiā durat ⁊ est statuto remoto. ¶ † Sed dubium maius de quo queritur est an talis receptio sit nulla.an valeat. Abb.in locis preallegatis. ⁊ in.c.cum ad monasteriuʒ in.ij. col.versicu.ij.not.de sta.mona. Joan. And.in reg.quod semel in Mercuri.glo.in.c.fi.in versicu. reuocetis. de procur. eodem lib. Paul.de Cast.Cōsil.lvi.Alex.in.l.stipulatio hoc modo cōcepta.⁊.ff.de verb.oblig.⁊ in.cōsi.xviij.incip.visis.c.in.ij.vol tenēt q lʒ sint periuri tn̄ receptio tenet.per tex.in.c.Sicut.de spōsal. ¶ Contrariū tamē firmat Jnno.in.d.c.dilecto ponēs vnam doctrinam,q actus spirituales cōtra proprium iuramētum non valent. sed Abb. ex hoc dicto sumit occasionem redarguendi Jnno.ppterea qd dicit cōtra casum.d.c.sicut vbi tenet matrimoniū q est actus spiritualis cōtra propriū iuramētum. Ego tn̄ sequor Jnno.cuius opinionē ibidē firmat imo.⁊ in.l.cū vir.in ante penul.col.ff.de vsucap.⁊ Fulgo.in cōsil.ccx.incip. pro euidentia sciēdū.⁊ rota in deci.viij.in tit.de pcu.q̄ opi.est vera vt dixi. per tex.in.d.c.dilecto.si cauilādo lraz. ¶ Ad.c.sicut.respondet̄ q ille casus loquēs de matrimonio nō debet trahi ad alios.cū matrimoniū solo cōsensu pficiat̄.⁊ a periuris infamibus ⁊ indignis cōtrahi possit.c.cū locū.c.cū apō.de spō.⁊ de cōiu.seruo.p totū. Et ita ex hoc nō meret̄ Jnno.repbēsionē.q̄q̄ ⁊ dici posset q Jnn. nō asseruit illā.reg.sed retulit quosdā eā asserētes.applicādo igit̄ pdicta ad ppositū.q.nostre si iurauerūt seruare statuta.⁊ capitulariter consentiāt pmutationi p vnū ex illis facte,tʒ collatio, nec sunt piuri qm̄ facto ipso iure vident̄ statutū reuocare, ⁊ facto eq ac verbis ellicit̄ volūtas.d.c.cū accessissent, at si iurarūt seruare cōtēta in statuto nō possunt cōsentire pmutationi. quin sint periuri ſm oēs.⁊ pmutatio non tenet ſm vltimā opi.lʒ cōmunis sit vt teneat. ¶ Sed aduerte tu ad duo primo q si cōis opinio, de qua ꝯ.meminimus q̄ vult q cōsensus canonicoꝝ nō det̄ nisi p modū simplicis cōsens⁹ ē vera.dici pt q neutro casu canonici fiāt periuri. Nā iurauerūt nō recipere in canonicū vel nō elligere ad dignitatē,iaʒ nō elligūt nec recipiūt sed elligēdi vel recipiēti cōsentiūt, quod est lōge diuersum.l. Aliud est vēdere.ff.de verboꝝ significat,ergo non sunt periuri in forma enim specifica seruatur iuramentum.c.Ad nostrā.de iure.iur.⁊ odia sunt restringuenda.in-

132 fra ꝯ regulis iuris. ¶ †Secūdo aduerte circa istā magistrālē differētia doctorū nostroruʒ de seruādo statuta vel contenta in statutis.nam vr̄ q nō differāt. Nā qd est iurare seruare statuta nisi ꝯtēta in statutis.i.particulariter disposita p statutū,⁊ statu.capit̄ p vno volumine,⁊ p vna dispōne ꝯtēta in volumine vt i simili dicit Bart.de testamento.in.l.si is qui.ff.de testament. ⁊ Socin. in cōsil. Bonon.cōsi.ij.in.iiij.col.⁊ heres q tenet̄ seruare testamētū defūcti tenet̄ seruare vnāquāqʒ dispositionē testatoris vt prestare legata,⁊ similia.l.legatū.ff.de legat.primo.nō enim simpliciter tenet̄ seruare illā scripturā testamentariā sed dispositum in ea alias esset ellusio.ita in simili qm̄ qs astringit se seruare statuta,qd aliud intēdit nisi seruare cōtēta in eis,⁊ disposita cogita qa hoc dictū nō cadit in sensum sapiētis,preterea esto q aliud sit in vno aliud in alio.nō ne q iurat seruare cōtēta in statuto iurat seruare aliqd qd hēt relationē ad statutū ⁊ cōtinet̄ in statuto,sed dato q statutū reuocet̄ ⁊ desinat esse p cōuētionē nō ne desinerēt esse contēta in statuto,certe desinēt esse talia.pter naturā correlatiuoꝝ. l.i.ff.de cōtrahē.empt.cū simil.si enim nō erit statutum qūo erunt cōtēta in statuto,nec iuramētū se extēdit nisi quatenus sint in sta-

133 tuto.cūtēta.cogitabis. ¶ Tertia cōcl. in pmutatione bn̄ficioꝝ que sunt diuerse diocesis renūciatio fit a quolibet in manib⁹ sui supioris.i.epi,vel vnius cui alter vices suas cōmiserit, ita firmat ista glo.ibi vel quilibet in manibus sui epi.⁊ Petr.de Peru.in

134 secunda parte.q.vlt. †Sed dubium nō fit,an ex interuallo possit fieri ista pmutatio. Exēplū sum⁹ duo diuerse diocesis.q volumus pmutare.⁊ primo vadim⁹ ad epm meū ⁊ dico dn̄e epe ego intēdo pmutare bn̄ficiū meū cū isto.ppterea ex nūc renūcio cōferatis illi.ibimus postea ad epm eius vt suum mihi cōferat. Eps meus accepta renūciatione a me confert illi beneficiū meum tribuendo possessionē.deinde eo ad suū epʒ vt illo similiter renunciante alterū mihi cōferat̄.querit an ex hoc interuallo vitiet̄ iste actus. Jo.Mo.⁊ Jo.And.hic cōsulūt q omnia fiant i instanti. ita q vnus eps cōmittit vices suas alteri, ⁊ per ipsum expediat̄ tota pmutatio.vel q oēs epi intersint,qm̄ tūc vnius loco habebūtur.c.cū illorum.§.si vero.de sent.excō.l.cū fundus.in.fi.ff.de cōdi.⁊ demōstra.⁊ ita cōsulit Lappus tandē licet per alia verba.⁊ hoc cōsiliū semp esset dandum amico vt euitetur perplexitas casuum de quibus infra dicetur. ¶ Dicit tamen Fede. q ista permutatio sustineretur.qm̄ non est verisimile q ego renūciādo ⁊ tu aceptando voluerimus inducere aliā speciem vacationis q̄ ex pmutatione ⁊ hoc satis pcedere pōt ex eqtate tex.hic. ⁊ i.d.cle.

135 v.qm̄ nō eēt q ꝯdiceret.lʒ i casu ꝯdictiōis oriunt̄ alia dubia. ¶ † Primū dubiū an h̄ casu excludat̄ expectās,⁊ videt̄ q n̄. Expec. n.i casu nr̄o excludit̄,qm̄ bn̄fi.vacat ex renū.facta cā pmutatiōis vt māifeste dt tex.at bn̄fi.h⁹q p̄ acceptauit meū an̄q̄ renūciaret suo vacat nō ex renūciatiōe,ſʒ ex eo q: acceptādo hʒ vacat piuraʒ ipo iure.c.ꝯ multa.ꝯ pb.ꝯ illō obet̄ expectāti cū cessante cā ⁊c.l. adigere.§.quis.de iure pa.itē hoc vr̄ tenēdū vt euitent̄ specialitates.l.j.C.de do.promis. ¶ Jn ꝯrium tn̄ existimo veritatē attēta rōne tex.que lʒ loquat̄ in renunciatione,tamē cōprehēdit omnes modos vacādi inductos ab ipsa permutatione, que gn̄al̄r ē

priuilegiata aduersus oẽs rigores iuris vt dixi in superioribus, ꝛ
136 hoc est de mente Federici. ¶ Secũdũ dubiũ. Canonicus imolẽ. vult pmutare, cũ bonon. ꝛ renũciauerũt ambo. deinde episcopus imolẽ. cõtulit beneficiũ bononiẽsi. imolẽsis canonicus venit bononiam vt alterũ conferatur ab episcopo bononiensi. ꝛ interim moritur queritur an episcopus imolẽsis possit retractare collationẽ factã bononiensi. ex quo pmutatio nõ est sequuta. Itez querit̃ an expectãs in ecclesia imolẽsi possit repetere illud tanq̃ vacãs p mortẽ non autẽ ex causa pmutationis. Jo. And. do. hic tenẽt q bon. reuertet̃ ad suũ bñficiũ, ꝛ imol. eps prouidebit suo vel dabit̃ expectanti. ꝛ ita transeũt omnes hic, mouetur. Quoniã ista renũciatio pmutationis causa facta cõditionẽ in se tacitã hẽt si pmutatio fuerit effectũ sortita. l. cũ pcibus. cũ. l. sequẽti. C. eo. faciunt not. in. c. queadmodũ. de iure iur. in glo. ij. ꝛ in. c. significatũ. ś. de preb. ad hoc. l. cũ te fundũ. C. de pact. inter emp. ꝛ vẽdi. vbi. n. aliqd datur ob causam causa nõ sequuta retractat̃ actus. l. fi. ff. de cõdit. ob cau. Et hoc est satis equũ ad cõseruandũ vtilitatẽ eius q fuit primus in cõferẽdo. ¶ Cõtrariũ tñ pbabilius atẽtari posset cũ a pmutatione rex pphanax ad istaz nõ valeat arg. vt pluries dixi. ꝛ hic expediatur duplicatis collationibus. nã si tenuit collatio facta bononiẽsi, ꝛ impedita est alia absq̃ facto suo, cur debet sua reuocari, vtile. n. p inutile nõ vitiat̃, qñ extrema sunt sepabilia vt in reg. vtile. ꝛ ibi dy. de reg. iuris infra. qđ tãto fortius stringit qa p has maxime puidet̃ ecclesiarũ vtilitati. c. questitũ. ś. eodem. preterea cũ p istũ nõ steterit sibi imputari nõ debet, si mors superueniẽs in psona illius tanq̃ casus fortuitus pmutationẽ ipediuit vt in reg. imputari. ꝛ in. l. sed addes. §. cũ qdã. ff. locati. ¶ Preterea qñ pmutatio venit retractãda ex eo q p vnã partẽ nõ impletur hoc solũ euenit ratiõe interesse. l. cũ pcibus. cũ simi. C. eo. sed huius mortui nihil interest, vt pz. itẽ nec epi, qm ipse impleuit ex pte sua ꝛ functus est officio suo. l. iudex posteaq̃. ff. de iudic. ꝛ ad oia ꝯria dic q pcedũt qñ viueret pmutans de cᵒ iteresse ageret̃.

137 ¶ † Accedit pdictis alia dubitatio. Resignatio est facta in manibus superioris ab vtraq̃ parte. ś. quantũ tps possit cogi eps ad pmutationẽ auctorizãdã. Paul. in cle. i. eo. tit. dicit q circa hoc nõ reperit̃ tps determinatũ a lege sed poterit ad hoc a superiore cõpelli ne sit negligẽs. c. nullus. ś. de iure pat. ad hoc notat̃ per eũdẽ in cle. ij. de relig. do. vbi dicit q in iure nõ reperit̃ determinatũ tps infra q hospitalia cõferant̃, ꝛ ideo stabitur superioris arbitrio. idẽ notatur de exequutore dato a papa, licet in alio secus. c. si cõpromissarius. in primo respõsõ. ś. eo. lib. de ellec. ꝛ in. c. penul. de preb. cle. fi. de cõcel. preb. idẽ dicimus in ellectionibus impatoꝝ iuxta not. i. c. ij. de re iud. eo. lib. Et in receptionibus canonicoꝝ vbi nõ est certus numerus ẽm Jo. And. in. c. cũ in ecclesia de ellec. nã in nullo ex istis casibus est prefixũ tps certũ. ꝛ iõ superioris officio expedit̃. qm qđ a iure decisum nõ est relinquit̃ iudicis arbitrio. c. de causis. de offic. deleg. ad hoc. c. irrefragabilis. §. excessus. de offi. ordi. c. quãto. de trãsla. prelat. ꝛ ita cũ hoc dicto trãseunt oẽs post Fed. in suo tractatu. q. xxix. ¶ Lappus rez clarius explicãdo dicit q si superior q renunciationem recipit ex causa pmutationis tertio reqsitus a pmutãtibus pmutationẽ nõ expediuit erit in optione pmutãtiũ an velint superiorẽ adire q expediat pmutationẽ, vel a pmutatione desistere, ꝛ reuerti ad bñficia renũciata libere poterunt. c. si bñficia. ś. de preb. facit cle. j. de supplẽ. negli. plat. Ego credo q ñ sit in facultate eoꝝ aliquo mõ reuerti ad bñficia auctoritate ppria nisi cõferant̃ vt dixi. ś. in. q. dominici bñ poterũt impetrare a superiore vt eps cogat̃ pmutationẽ expedire, vel iterũ cõferre ppria bñficia sicq̃ accedẽte omniũ cõsensu. put est de mẽte Fede. ꝛ aliorũ postq̃ enim eps acceptauit renũciationẽ causa pmutationis tenet̃ eã expedire. alias. n. reintegra hoc ponit̃ in facultate eius. c. questitũ. eo. tit. ¶ Sed imo videt̃ q habeat sex mẽses, qm bñficia vacãt ꝛ in vacãtibus habet sex mẽses. c. qa diuersitatẽ. de cõces. preb. ꝛ ita nõ põt dici quin hoc sit expressuz. Ad istud ꝯriũ respõdẽt doc. q tñ pcedit qñ collatio est in potestate epi libera. ¶ Sed ista respõsio cõfundit̃ p ea q̃ notãt Hostiẽ. Vinc. ꝛ cõpo. Jo. And. Petr. ꝛ Abb. i. c. publicato. de elec. vbi dr̃ q si canonici publicato scrutinio nõ eligũt quẽ canonice noiauerũt potestas eligẽdi illũ deuoluit̃ ad supiorẽ. ꝛ tñ talis electio ãplius nõ erat libe. qrit̃ ẽ negligẽtia in eo iure qđ cõpetit q̃lecũq̃ sit. ¶ Tene tñ cõem opin. ꝛ dic q ille tex. pcedit i vacatiõe vbi iã apncipio dcretũ ẽ qd de bñficio debeat agi sicut i casu nr̃o vbi egras hoc nõ patit̃, q̃ omni rigori in hac mã venit pferẽda vt sepius dictũ ẽ. ¶ Glo. in v. ifraudẽ. dic vt p do. cᵒ dicta i supioribus satis expedita sunt. nũc aggredior
138 qdã alia fragmẽta huius materie. † Et primo quero. vbi pmutatio expeditur corã Rom. Pont. sit per permutantes facienda mentio qualitatũ beneficialiũ, ꝛ hoc dubiũ pcedit qñ nõ fit motu pprio, tunc. n. secus. c. si motu pprio supra eo. lib. de pbẽ. Et videtur dicẽdũ q sit habẽda mẽtio. Qm in ipetrationibus collationũ beneficioꝝ expediẽdis p papã habẽda est mentio qualitatũ eoꝝ. c. nõ põt. supra eo. lib. de pbẽ. cle. fi. de off. ordi. Sed in his impetrat̃ noua prouisio. vt patet. ergo ꝛc. Et ita firmat Lappus relatus p Do. hic qui dixit q qñ pmutatio fiebat p papã, tũc tñ fieret mentio de qualitatibus qñ fieret ad petitionẽ partis. sed si fieret p legatũ voluit q vtroq̃ casu deberet fieri mẽtio. ꝛ hoc aperte firmat idẽ Lap. alleg. xcvj. dicens permutationẽ factã corã papa, tacito q beneficium esset iuris patronatus esse nullã. ¶ Oppositũ tñ tenuerũt Fede. ꝛ Do. hic tñ referẽs, ꝛ moderni, ꝛ Cal. in isto tit. ꝯsi. j. qñ dicit q pmutatio facta p religiosos in curia nõ habita mẽtione de religione valet, ꝛ ista tñ est cõis opi. q imo nõ sint exprimẽde iste qualitates beneficiales qñ pmutatio fit coram papa, pro qua opi. adducuntur tria fundamẽta. primũ. ¶ Ratio quare inductũ ẽ vt in ipetrationibᵒ, ꝛ dispẽsationibus alijs fieret ista mẽtio ẽ, qñ papa sciẽs qualitates bñficij forsan nõ cõtulisset supplicãti. Itẽ qr ille ipetrationes sunt odiose. ad hoc q̃ bñtur in. c. postulasti. de rescr. ꝛ in. c. q̃uis. ś. de prebẽ. eo. lib. Sed vtrũq̃ cessat in casu nr̃o, primũ, qr oio pmutãtibᵒ sunt ꝯferẽda. cle. j. eo. ti. Scdm qr pmutatio est fauorabilis vt ibi. ꝛ i. c. q̃sitũ eo. ti. ergo cessat dispositio. l. adigere. §. quãuis. ff. de iurepat. ¶ Scdz pmutatio admittit̃ a iure vt psona minus vtilis vni pficiat̃ alteri in q̃ magis erit vtilis. c. q̃sitũ. eo. ti. At qñ pmutatio fit p papã iste effectus seqtur, qñ qñ pmutatio expedit̃ p papã nõ ẽ verisimile q pretermiserit cause cognitionẽ, quod est de natura ipsius pmutatiõis. d. c. q̃sitũ. qui. n. vult vnũ vult oia ꝯsequutiua. c. sane. de offic. deleg. l. ad rẽ mobilẽ. l. ad legatũ. ff. de pcurat. ergo valet pmutatio, qm impleto fine legis censet̃ impletũ id pp quod lex disponit. c. humane voces. xxv. q. v. c. occidit. xxiij. q. viij. ꝛ habito effectu nõ curat̃ modus. l. fi. C. de insti. ꝛ substit. ¶ Tertiũ, qm qualitates beneficioꝝ nõ sunt exprimẽde nisi q̃tenus iure cauet̃ glo. in cle. j. de pbẽ. Abb. i. c. ad audiẽtiã ő rescr. hoc iure nõ cauet̃. ergo

139 ꝛc. † Pro veritate huius pũcti ego distinguerẽ q aut ex litteris pmutationis põt colligi papã fuisse certificatũ de cã pmutatiõis ꝛ q̃litate beneficioꝝ, ꝛ tunc pcedat pmutatio p arg. pmissa. Aut vero nõ põt hoc colligi ex litteris sz simpliciter apparet papã permutasse ad petitionẽ istoꝝ ꝛ tũc dicerẽ q aut taceñt q̃litates beneficiorũ multũ notande, vt qr erãt iurispatron. laicoꝝ. vel erant ecclesie collegiate aut cathedrales, vel aliquid simile magni momenti. qđ verisimiliter scitũ mouere potuisset animũ pape ad nõ autorizandũ pmutationẽ, ꝛ tunc credo pmutationẽ nõ valere tacitis istis qualitatibus. ꝛ rõ qñ hodie fiunt iste pmutatiões q̃nq̃ intuitu psonaꝝ ẽm Imo. in. d. cle. v. qđ maxime esset in casu isto presumẽdũ. vñ pp iportunitatẽ petẽtiũ psumet̃ talis ꝯcessio emanasse. c. fi. ő rescr. cũ simi. ꝛ iõ nõ valebit p reg. d. c. postulasti. Aut vero tacentur qualitates modici momẽti vt valor ꝛ similia. ꝛ pro

140 cedit communis opinio. ¶ Secũdo quero an posito q pmutatione pfecta quilibet remaneat in suo priori bñficio habeat locũ. c. de multa. ꝛ. c. cũ q supra eo. lib. de pben. rota in decisione Bernardini decisi. xj. h tit. mouet istã. q. ꝛ tenet q nõ ex quo ille vnũ tñ bñficiuz conat̃ retinere. ꝛ iõ cessat rõ ambitionis. hec. q. alibi nõ tãgit̃ qđ viderim. Sed ꝯ. c. eũ q. hẽt locũ ꝯ cum q temere beneficiũ aliqđ possidet. vt in illo tex. iste autẽ temere possidet istud cui iã renunciauit, ꝛ qđ est alteri collatũ. temere enim tenet qui ꝯ iura tz ẽm Abb. in. c. calumniã. de penis iura. n. volunt quẽlibet in suo nõ in alieno bñficio residere, vt de cleric. nõ resi. p totũ. Et hoc tãto magis suadet̃. qa dicẽdo aliter, pararet̃ occasio fraudi. vt de facili senex pmutaret pinguẽ tenui, si post pmutationẽ posset in illo remanere, ꝛ fraudibus est occurrẽdum. c. pastoralis de cã poss. ꝛ ppriet. cũ vulgaribus tene tñ primũ qđ est mitius. ꝛ dicas q p superiorẽ coget̃ ad residẽtiã sui bñficij, ꝛ ꝯ eos practicabitur titulus de cle. nõ resci. Facit ad hoc qm in istis pmutationibus pstita supioris auctoritate absq̃ alia traditione acqrit̃ ius.

141 ẽm Abb. in. c. inter cetera. de pben. ¶ † Tertio. q. an p pcuratorẽ laicũ possit expediri pmutatio, aliq tenuerũt q non p tex. in. c. decernimus de iudi. sed hoc falsum. qñ lz noie pprio non possint spiritualia tractare vt ibi pcuratorio tñ noie possunt, p tex. i. c. l. ś. eo. lib. de pcur. Nã laicus põt p alio acceptare bñficiũ ẽt icertũ. i. pmũ vacaturũ, vt p Jo. and. ꝛ alios i. c. accedẽtes ő pbẽ. itẽ constituitur laicus procurator ad renũciãdũ beneficio. vt voluit glo. cõmuniter approbata in cle. i. in ver. procuratorẽ. de renũc. ꝛ in teris. q. nostre tenet rota. decis. xviij. ꝛ in ant. incipit vtrum per

142 mutatio. ¶ † Quarto querit̃. an idẽ pcurator possit interuenire pro ambobus pmutantibus. Fede. q. xxxviij. tenuit q põt. datq̃

via in deducẽdi

uiā deducēdi ad praticā hoc mō dicet ꝓcur.d.epi ego vt ꝓcurator petri resigno talē suā ecclesiā i manib⁹ vestris,grā ꝑmutationis habende cuz Sempronio de tali sua ecclesia,ꝛ eadē xba dicet i resignādo ecclesiā sempronij,deinde eps ꝯferet ecclesias sibi particulare acceptāti ꝓcuratorio noie cuiusqꝫ.pōt.n.ēt absenti ꝯferri bñficiū .c.si tibi absenti.š.de prebē.eo.lib.¶Sed in ꝯ̄riū facit tex.in.l.lz.§.si plures.ff.de procurat.ꝛ not.in.l.accipiētes.ff.d auc.tut.Nā duobus cōtēdētibus de cōi diuidēdo nō pt dari idē ꝓcurator.Et hoc videtur ḡṅliter dictū ꝙ nemo pōt fungi officio duoꝝ.l.nemo.C.de asses.ca.per vestras.de iur.pat.Prima tñ est vera qm̄ ista duo officia sunt cōpassibilia. ꝛ cadūt circa diuersa. lex aūt ꝯ̄ria loquit̄ in iudicijs ꝯtētiosis vbi si vna pars fouet iustitiā,altera iniustitiā foueat necesse ē.si igit̄ ꝓ ambobus ꝓcuraret causam vnā iniuste susciperet qꝺ nō pōt. alias aūt secus. p no.in

143 l.cōsul.ff.de adopt.¶†Quinto q̄rit̄.duo commorantes in curia faciūt ꝓcuratorē ad renūciādū bñficia extra curiā cā ꝑmutationis.qs ꝑstabit autoritatē eps vel papa.io.de imol.i.c.fi. eo.ti. ꝛꝫ ꝙ sit necessaria auctas pape.qm̄ nō attēdit̄ locus vbi fit resignatio sed vbi ē ꝑsona resignās p tex.ꝛ no.in cle.v. vt lit.pen. ꝛ ea q̄ not.Bar.in.l.si vt ꝓponit̄.ff.de fideiuss.ꝛ ꝓ ista pte adduco aliq̄

144 fūdamēta.¶†Primū ē.q2 a loco ad tps,ꝛ e ꝯ̄ valet arg.l.si qs ita.ff.d au.ꝛ arg.leg.At qm̄ act⁹ cepit ṗncipiū necessariū vno tpe lꝫ fiat alio tñ cēset̄ factū tpe pricipij.l.ait lex.ff.ad legē acql.l.dāni.§.sabini.ꝛ ibi Bar.ff.de dam.infec.igit̄ renūciatio cēsebit̄ facta in loco vbi dñs postqꝫ assumit robur ꝛ principiū a ꝑsona dñi. ꝛ ꝯṅter inducet̄ vacatio in curia.ꝛauctorizatio spectabit ad pōti

145 ficē.¶†Secūdū est.ꝙ i actibus explicādis p ꝓcuratorē nō atēdit̄ ꝑsona ꝓcuratoris sed dñi.pꝫ qm̄ filius fa.ex ꝑsona sua nō pōt stare in iudicio.l.fi.§.necessitate.C.de bō.q̄ lib.ꝛ tñ noie alterius stat.c.qui ḡṅaliter.š.de ꝓcu.eo.lib.hīc ē ꝙ laci ex ꝑsona sua nō tractāt ecclesiastica,tñ vt ꝓcuratores tractāt.c.fi.de ꝓcur. Sed dñs erat i curia igit̄ bñficiū d̄r resignatū i curia.ꝛ ꝯṅter respicit dispositionē pape.¶Tertiū,si diceremus oppositū eēt multiplicare specialitates seu fictiones.ꝯ̄ no.in.l.i.C.de dot. ꝓmiss.ꝛ per Bar.in.l. si is q ꝓ emptore.ff.de vsucap.ꝓbat̄. Nā ꝙ actus gestus p ꝓcuratorē valeat est fictio qa fingit̄ factū a dño.c.qui per aliū.š.de reg.iur.Sꝺ mō fingeret̄ factū extra locū vbi est, est alia

146 fictio.ergo ꝛc.¶†In oppositū tñ existimo veritatē.Nā tota difficultas stat i hoc.an bñfi.vacet i loco vbi ē dñs mādās, vel in loco vbi fit renūciatio.sed tale bñficiū vacat vbi fit renūciatio vt firmat Archid.ꝛ post euz do.ꝛ alij.in.c.licet.š.de ꝑbē.glo. ꝛ imo. in.d.cle.v.vt lit.pen.ergo pertinebit ad epꝫ loci auctorizatio solū ratione vacationis i curia fit hec reseruatio pōtifici , vt in.c.licet. Et hoc dico qm̄ ipsa renunciatio fit vere extra curiā. Nec potes dicere ꝙ fingat̄ fieri in curia,qm̄ istud esset multiplicare fictiones in casibus iure non expressis ꝯ̄ ea q̄ plene dixi in Repet.cle. Sꝺ circa.de elec.vbi plene attingo materiā fictionū.Nā hic fingeret̄ primo respectu loci.qm̄ renūciatio fcā extra curiā diceret̄ facta i curia.itē rōne ꝑsone.qa facta a procuratore fingeret̄ facta a dño. item respectu tpis,qa facta vno tpe fingeret̄ facta alio.s.tpe mādati.stemus ergo veritati in hoc ꝙ facta extra curiā,ꝛ solū adsit fictio ratione ꝑsone,nō loci aut tpis.nā si ꝓcurator noie alterius deliquit alicubi.ibi fingitur deliquisse vbi ꝓcurator delinquit.ꝑm glo.ꝛ imol.in.d.cle.i.ꝛ Bar.in.d.l.si vt ꝓponit̄.Facit.l.i.C.vbi de crimi.agi op.l.cū furiosus.ff.de iudi.l.si vt ꝓponis.C.de mu. ꝛ orig.lib.x.item si dñs scribit seruo vt moret̄ in libertate nō videtur voluisse eum statim liberꝫ nec eius possessionē dimittere. Sed magis destinationem suam in id tempus cōferre,quo certior factus fuit seruus.tex.in.l.qui absenti in princ.ff.de acqui.pos.Sileat igit̄ ois fictio in casu nostro excepta ea que necessaria est.s.ꝑsone. Et ita ex his potes colligere responsiones ad contraria.

147 ¶†Sexto querit̄.duo bononiēses clerici sunt in curia vbi etiaꝫ est Bononiēsis eps.volūt isti ꝑmutare,an ꝑmutatio possit p suū epm expediri.ꝛ dicēdū ꝙ nō.qm̄ renūciatio inducit vacationē in curia vbi ē pape auctas ꝑm imo.in.d.c.fi.Nā nō ꝑñt epi in ro.cu

148 ria vti sua iurisdictiōe.¶†Septimo q̄rit̄.qd si veniat ꝑmutādū bñficiū exemptū an eps tunc prestet auctoritatē, Sol.ista exemptio tripliciter esse potest. Primo qm̄ beneficium est exemptum ꝛ soli pape subiectum,quo casu eps non autorizabit,qm̄ papa dicitur talis bñficij ordinarius.c.aucte de priuileg.libi.vi. no.i cle. i.de reb.eccl.Scꝺo bñficiū est exēptū a iure epi ꝛ tñ subest ꝓprio plato vel ḡṅali sui ordinis,ꝛ tūc si ꝓprius platus hēat iurisditionē epalē vel priuilegio vel prescriptione, qꝺ pōt esse.vt dixi ipse autorizabit alioqui spectabit ad legatū vel ad papā qui sunt proprie ordinarij exemptorum.d.c.auctor.tertio.ecclesia est exempta a iurisditione episcopi,sed populus non est exemptus.ꝛ tunc Eps auctorizabit permutationē ꝑm Petrū de Peru.in.ij.parte.in vlti.q.ꝛ ratio qm̄ isti recipiūt curā animaꝝ ab epo,ꝛ tenent̄ reddere rationē populi ꝛ vadūt ad sinodū,prestātqꝫ eam in oib⁹ reuerētiā epo quā prestāt ceteri rectores.c.ex ore.de priuil.Inn.

149 in.c.Ueniēs.de verb.sig.i.vi.¶†Septimo querit̄.duo canonici.habētes apud ecclesiā cameras ꝛ hortos ꝑmutant hortos simul de cōsensu capituli,vtrū postea successor teneatur stare illi ꝑmutationi ꝛ dicas ꝙ tenet̄ vt voluit Cald.in ꝯsil.xi.isto tit.ꝛ melius in cōsi.iiij.vbi plene tractat materiā an successor teneat̄ stare permutationibus ꝑdecessorū.ꝛ vide eūdē in cōsil.vj. ponnētē istā.q. An abbas habēs ex ꝓuilegio potestatē portādi mitrā ꝛ annuluꝫ ꝛ baculū pastoralē possit de licētia superioris ꝑmutare cū prioratu eiusdē ordinis habētis redditū.cl.ducatoꝝ.in quo dic vt per illū oia subtiliter declarātem.ꝛ de materia quomodo successor teneat̄ stare ꝑmutationi fcte p ꝑdecessorē.vide Abb.in.c. qm̄ ab-

150 bas.de off.deleg.ꝛ ē mā ordinaria text.in.c.ij.š.eo.¶†Octauo quero.Unus ex ꝑmutantibus est grauatus debitis noie ecclesie sue,ita quod ad ea ꝑsoluēda ecclesia erat efficaciter obligata.an hoc possit deduci in pactū inter ꝑmutantes vt ille qui talē ecclesiā accipit obligetur ad illa debita.Tanc.quē refert Bar.Brix.in. q.uenereali.xxxvj.renuit ꝙ nō valeret ista pactio.ideꝫ tenuit Jo. And.in Rubri.in Addi.ad Spec.hoc tit.Feder.in.que.xxxix.

151 †Et ratio est qm̄ renunciatio in spiritualibus debet esse libera.ꝛ sine ꝯditione.c.fi.de pact.¶Sed dici posset ꝙ hoc procedat in pactis ꝛ conditionibus a iure improbatis,secus in ista que nedū improbata est.sed etiā si non exprimat̄ inest.vt ꝑsupponit̄ in.q.ꝛ probat̄ in.c.ex presentiū.de solu.Et cōditiones que tacite insunt in spiritualibus possunt deduci in pactū.c.significatuꝫ.de prebē. c.significasti.de elec.Et ideo dicimus ꝙ que superabundant non solēt viciare scripturas.l.testamētū.C.de testa.Et expressio eorū que tacite insunt nihil operat̄.l.cuꝫ quid.ff.si cer.pet.l.ꝯditiones q̄ extrinsecus.ff.de condi.ꝛ dem.¶Non tamen recedas a prima opinione.quoniā posset de facili incidere aliqua suspitio mali.vt quia pecunia esset debita cōsanguineo vel amico.ꝛ fortior est ista specialis obligatio.ca.si aduersus.infra de penit.ꝛ remis.Non enim solum abstinendum est a malo,sed etiā a bono si habeat speciem mali.cap.audiuimus.de simo.c.emendari.i.q.i. Sed quid plura?tex.in.c.in electionibus.supra de elec.eo.lib.ostendit quid tenēdū sit.Est.n.is vnus de casibus vbi expressa nocent.c.fi.de

152 procurat.eo.lib.¶†Similis.q.posset poni de expensis factis in beneficio ex proprio patrimonio quo casu dimittens bñficiū pōt illas repetere.imo ius petēdi ēt mortuo clerico dat̄ hr̄dibus,arg. in.c.qcūqꝫ.xij.q.ij.no.Abb.in.c.de multa.in.iiij.col.ver.ij.fallit. de prebē.nā ꝛ hoc casu facilius ꝓcuraretur fraus.ideo idem di-

153 cēdū qꝺ in primo.¶†Ad hec si placet videre formā cōficiendi hoc instrumentum permutationis.vide Joan.and.in Addit.ad Specu.in Rubr.hoc tit.Et ita per hec habes Celeberrime Antistes perfectā ꝑmutationū materiā.

FINIS

Joan.Baptiste Caccialupi

sancto Seuerinatis,aduocati Consistorialis de Pensionibus questiones triginta.

SVMMARIVM.

1 Pensio quid proprie dicatur.

2 Pēsio quatenus est bñficiū eandē hꝫ diffinitionē cū beneficio.

CApio primam Questionem videlicet,quid sit Pensio,d qua loquimur in presenti tractatu.Lauden.dicit,† ꝙ est certa portio ex aliqua mensa,vel ex aliquo beneficio ex causa ad tempus,non in perpetuum separata,ꝛ pendet a proprietate beneficij, a quo subtrahitur, sicut vsufructus a proprietate.c.fi.de pig. xvj.quest.j.Possessiones.x. quest.ij. quicunqꝫ Et hanc diffinitionem referunt ꝛ sequuntur in clemē.i. §.eadē.de supplē.negli.prela.Ant.de Butr.Cardinalis Florē. Joannes de imola, ꝛ cōmuniter scribētes. Subdit tamen idem

Cardi. qd hec diffinitio cōcernit pēsionē, quatenus est cōmoduz tēporale tm̄, & nō quatenus est titulus bñficialis. Naz quatenus 2 est bñficiū, diffinitur sicut bñficium. Accedunt pro declaratione huius diffinitionis, que dicentur in. q. vj. viij. x. xj. & xx.

SVMMARIVM

1 Pensio a pendeo dicitur, qd formaliter a beneficio dependeat.

Super secūda questione

Videlicet, vnde dicat pēsio. dicit Laudeñ. in. d. clemē. j. de supplen. negli. prela. §. eadē. 1 † qd dicitur a pendeo, qa dependet formaliter a beneficio, a quo detrahitur, sicut vsufructus a proprietate, vt. d. c. fi. de pi. & d. c. possessiones. xvi. q. i. & d. c. quicunqz. xij. q. ij. & c. quamuis clemē. i. de preben. in. vi. Et idem dicit Card. floren. in. d. §. eadem.

SVMMARIVM.

1 Pensionis due sunt species, licite scilicet & illicite,

Circa tertiā questionez

1 Vcz, † Quot sint species pensionis, dicit idem Laud. in clemen. i. §. eādem. q due, videlicet licite, vt. d. c. possessiones, cum simi. preallega. Et illicite vt in. d. cle i. de quo latius. i. q. seq.

SVMMARIVM

1 Contrariorum altero cognito cognoscetur, & reliquum. Pensiones reprobate dicunt, que in fraudē canonis cōstituunt
2 Pensio que licita dicatur.
3 Episcopus in collatione ecclesie onus alimentandi potest imponere pro eo, qui renuntiat ecclesie &c.
4 Episcopus ob merita potest alicui quoad vixerit pēsionē de redditibus ecclesie deputare.
5 Eps super alicuius bñficij redditibus pensionē imponere potest.

Super quarta questione

particularius querendo, que est pensio, licita, & que illicita, seu reprobata, dicitur, 1 † qd cognito vno contrariorum, cognoscitur, & reliquū, vt. l. i. ff. de his qui sunt sui vel alie. iur. vnde cognitis reprobatis, intelligimus licitas. Reprobate sunt pensiones, que constituuntur in fraudem canonis, vt quia deputantur ei, qui nō est capax bñficij secundum Abb. in. c. ad audientiam. de rescr. ita intelligētē. c. extirpande. in fi. de preben. qd ēt ponit Abb. latius in. c. cōquerente. de cleri. non resi. exemplificans in episcopo, q non valēs puidere nepoti. de curato, propter defectū etatis, contulit ipsum alteri, & super fructibus deputat pensionē nepoti. Idē repetit idem Abb. in. d. c. extirpande. §. si vero. Et hec sequnt Mod. in. d. c. ad audiētiā. vbi subdit dominus Feli. Sandeus Ferrariē. q potest exēplicari in casu. c. audiuimus. de collu. de quo etiam habet in. c. nisi essent. cū gl. in fi. de preben. Adde qd posset exēplificari 2 in canone. d. cle. i. d. §. eadē. † Licita autem est quādo est ɔstituta ex causa licita & honesta dāda alicui capaci ex redditibus bñficij, vt. c. ad audientiā. fm Abb. ibi. & in locis precalleg. & probatur in d. c. conquerente. & in. d. c. quamuis, exemplificatur in tex. sing. c. nisi. de pbē. vbi p bono pacis fuit alteri litigantium statuta pēsio de redditibus ecclesie ad vitā alterius partis. hinc dixit idē Feli. in. d. c. ad audientiā. qd per illum tex. & per. c. ad questiones. d re. permu. consuluit Pet. de anch. in suo consil. cclxxxiij. incip. Questio preponit in themate generali. 3 † qd ex causa rationabili, puta ob euidētē vtilitatē ecclesie, potest episcopus in collatiōe ecclesie imponere onus alimentādi illum qui renuntiat ecclesie de redditibus ipsius ecclesie, & loquitur in sene inepto ad curam animaꝝ quo casu, sicut dari deberet ei coadiutor & ambo deberent viuere de redditibus ecclesie, ita etiaz debet fieri dicta reseruatio. Sic & cō impugnat Oldra. cōsi. ccxxvj. incip. quidaz episcopus pensionem cōstitutā per episcopum cuidam nobili tanquā benemerito erga ecclesiam, tum quia de meritis non constabat, tū quia donatio erat in quātitate enormi, ex qbus infert notabiliter idē Sandeus, 4 † quod vbi concurrunt merita, & de ipsis cōstat, pōt episcopus in quātitate moderata aliquā pensionē deputare alicui quoad vixerit, de redditibꝰ ecclesie. Adducit no. in. c. fraternitatē. d do. idem adducit Anania. in. d. c. audiuimus. in. iij. collū. de col. quod episcopus potest pro bono pacis ordinare, vt detur aliqd alteri parti, vt ibi latius, & dicetur infra. q. vj. & vij. questionibus. 5 † Episcopus ergo potest ex officio imponere pensionez super redditibus alicuius beneficij, vt habetur etiaz in. c. constitutus. de relig. do. & reliquum dicetur in dictis questionibus.

SVMMARIVM

1 Papa in beneficijs ecclesiasticis liberam potestatem habet. Papa beneficio pēsionē potest imponere absqz cause expressiōe.
2 Papa onerando ecclesiam aliquaz de pensione alteri soluenda, duplici vtitur potestate.
3 Papa nulla citatione premissa pensionem alicui ecclesie potest imponere.
4 Papa ex iusta causa ecclesiam aliquam grauare potest, eius prelato inuito, aut etiam absente.
5 Papa citari faciens aliquē cēsetur viaz iudicis ordinarij eligere.

Circa quintam questionem

Videlicet, cuius autoritate licita pensio possit constitui, et qualiter, & 1 an requisito rectore aut prelato ecclesie cui imponitur. † De papa est indubitatum, quia habet in beneficijs ecclesiasticis liberaz potestatez, vt in. c. pposuit. de conces. prebē. & in. c. ij. de prebē. in vj. & in cle. ij. vt lite pēden. cū simili. in tātū qd pōt ipse papa absqz cause expressione simpliciter imponere pensionē. Et istis adde q dicent infra. q. xviij. Eps ēt posset. vt dictū est in. q. prece. sz debet illā imponere cū cause cognitione ex causa iusta, & apparēte & concernēte vtilitatē ecclesie, vt dixerūt Old. & Pe. de ancha. in cōsilijs alleg. in preceden. q. Insuper dixit Pōtanus cōsi. cclxix. in- 2 cip. Circa primum, in. j. col. qd nō est dubiū † Romanū pontificē in onerando monasteriū aut ecclesiam pensione alteri soluenda & sic in diminuendo iura monasterij aut ecclesie, cū illam existērem liberā obligationis vinculo subiecerit, vti potuisse duplici potestate. Primo qdez absoluta, & tunc de plano fatetur potuisse onerari Abbate & ɔuentu, seu prelato non citato. Si eni vocat episcopus i partē solicitudinis nō in plenitudinē potestatis, hec facere pōt causa cognita, & illius loci seu dignitatis plato vocato cū viuit, vel si vacet locus aut dignitas, constituto eidē vacan. legitimo defensore ad dictam diminutionē redditutum, vel illius oneris impositionē vacañ. vt no. Inn. in. c. vt nostrū. vt eccle. benefi. in gl. in verbo, cōstituat, & gl. in clemē. si vna. de reb. eccle. nō alie. & in. c. dudū. eo. ti. lib. vj. de quo tamē per Old. consi. ccxxv. & ɔsi. 3 cclvj. † Igit & id possit papa facere nō premissa citatione, & maxime qñ ecclesia talis aut monasteriū imediate spectat ad Romanam ecclesiam. Et subdit, q queādmodū papa de ordinata potestate posset nō vacato ipsius monasterij Abbate, vel ecclesie rectore, illud aut illā alteri loco religioso vnire seu donare, & in ɔsequētiā oēs eius redditus, prout potest eps sui cap. accedeñ. ɔsensu, ecclesiā aliquā ad se ptineñ. alteri loco religioso vnire atqz donare, nō citato illius rectore p tpe, vt dicit eē casuz i. d. cle. si vna. & in. c. pastoralis. & c. ɔsultationibus. de dona. Igit ɔsequens est q multomagis possit monasterij redditus absqz citatione pmissa 4 soluen. pensionis onere aggrauare. † Itē qz qua rōne papa potest ex iusta causa dignitatē aliquā seu ecclesiā grauare certo pēsionis onere, eius plato inuito, vt in. c. extirpāde. in fi. p locū a ɔrio. & c. exposuisti. pariter ēt potuit ipso absente, vt in regula, q pōt. de re. iu. Scdo potuit idē Romanus pōtifex vti ptāte ordinaria, & tāquā iudex ordinarius, q astringit ad iuris positiui solēnitatē obseruādā. Et tunc dicit nō esse dubiū qd in ferēda p eū tanqz p iudicē ordinariū sentētia necessaria est legitima citatio partis, alias eēt nulla. l. fi. C. de legi. c. j. de cau. pos. Et p. c. pastoralis. de re iu. Cū igit papa eligit vti potestate ordinaria nō aūt absoluta, si qdē id facit parte nō citata aut nō rite, dicit ipositionē nullā. 5 † Qd aūt videat elegisse viā iudicis ordinarij, nō aūt viā principis absolutā, colligit, qñ citat illius monasterij grauandi Abbatē & ipsum nō rite citat, dicit actū nullū, vt ibi latius pōt p eū videri, sup hoc oportune prouidet regula cancellarie Aposto. lz sit tpalis. An aūt talis ordinatio vel cōpositio posset fieri auctoritate delegati nō habentis a papa speciale mandatum. Joan. de ana. in. c. audiuimus. de collu. dicit quod non, vt in. c. de cetero. de transac.

SVMMARIVM

1 Pensio an, sit in quota fructuum constituenda. Pensio ordinari debet per viam quantitatis pecunie vel bladi.

Ad sextam

1 **Ad sextam questionem** vcʒ, † an pensio debeat cõstitui i quota fructuũ aut reddituũ, an vero i quãtitate fructuũ alias in pec. Joã. de ana. in. c. audiuimus. de col. in. iiij. col dicit illã ordinãdã p viã quãtitatis pecunie vel bladi, nõ aũt p modum quote, puta ꝯstituẽdo dari tertiã vel q̃rtã ptẽ, qꝛ esset scindere bñficiũ, ꝯ c. maioribus. de pbẽ. ⁊. c. decetero. de trãsac. ¶ Ad cõprobationeʒ facit qd no. Bar. in. l. si merces. §. vis maior. ff. loca. et in. l. si apes. de fur. omnino videas quod dicetur in. xx. q.

SVMMARIVM

1 Pensio in quanto tolerabilis sit et honesta.
Pensio vt in pluribus vsqʒ ad tertiaʒ partem reddituum quantitatiue constituitur.
2 Census in fauorem patroni tempore fundationis ecclesie impositus quando debeat diminui.
Et quid in pensione.
3 Pricepş p rescriptũ modificãs pẽsionẽ pſumit iusta cã motus.
Clausula, ex certa scientia importat plenitudinem potestatis.
4 Papa auferre potest ius ex contractu loco religioso quesitum.
5 Pensionis reuocatio aut moderatio quando ex mera iustitia ⁊ quando ex gratia fieri dicatur.
6 Papa pensionem tollente aut modificante debeat pars citari.

1 **Circa septimam questionẽ** videlicet, in quãto sit tolerabilis ⁊ honesta, ⁊ quõ succurrat̃ grauato. † Videt̃ dicẽdũ qd remanere debeat ecclesie tm̃ qd platus aut rector vel presbyter possit commode viuere, alias secus, ſm Abb. in. d. c. cõquerẽte. arg. c. vacañ. ⁊. c. cũ causam. de pbẽ. Hinc puto inoleuisse pratică, qd vt plurimũ statuitur onus vsqʒ ad tertiaʒ partẽ reddituũ quãtitatiue, tm̃ nõ p viã quote, ⁊ si cõtigerit alienã ecclesiaʒ esse nimis oneratã solet modificari, vt in. c. phibemus. de cẽsi. Et ad materiã optime loqtur Ponta. in. d. cõsi. ccclxviij. inter cetera dicẽs in quinto articulo illius cõsilij, talẽ moderationẽ iustaʒ ⁊ canonibs amicã. Adducit no. doc. in. c. pterea. de iure patro-
2 nat. decidẽtiũ in simili † qd si cẽsus a diocesano in fauorẽ patroni, tẽpore fundationis impositus ecclesie fundate in tm̃ ecclesiaʒ onerat, qd si soluatur, nõ possit necessitatibus ecclesie seu sustẽtationi pſbyteri subueniri, tũc patroni cẽsus debet diminui et moderari. argu. tex. in. c. j. de cõsue. vbi est expressum tolli debere vel moderari cõsuetudines ecclesijs grauamẽ excessiuũ infereñ. ergo et pari rõne cẽsuũ impositionẽ ⁊ pẽsionũ. itẽ mouetur argu. tex. in. c. suggestũ. de deci. quẽ Põta. egregie inducit ad propositum nostrũ. dicit ẽt Põta. qd istã questioneʒ terminat casus in simili expressus in. c. qñ. de cẽsi. Et qd notabilius videt̃, subdit idẽ Põta. qd ſm cõem opi. moderatio illa ꝑuenit in illis teris ex iustitia nõ ex gratia, qd idẽ putat idẽ Pont. dicẽdũ in pẽsione, q̃ nimiũ grauaret ecclesiã vt possit officio superioris mediãte iustitia, ob reddituũ diminutionẽ modificari, quam ẽt ⁊ in totũ posse tolli ex causa, suadẽte iustitia, sensit idẽ doc. ibi. ¶ Jtẽ mouetur ⁊ alijs iu-
3 ribus vt potest videri in prealleg. cõsil. † Et subdit nõ esse dubiũ principẽ p rescriptũ modificãtẽ dictã pẽsionẽ pſumi motũ ex subsistentia iuste cause, adeo vt nõ admittat̃ ꝓbatio in ꝯriũ, vt elegãter determinat Cy. in. l. rescripta. C. de pci. impo. offe. ⁊ in. l. fi. ff. si ꝯ ius vel vti. pub. et sequit̃ do. Ant. in. c. que in ecclesiarũ de ꝯsti. Et subdit tãto magis illud ꝓcedere, vbi princeps illã modificationẽ faceret ex certa sciẽtia, q̃ clausula iportat eũ vti velle plenitudine potestatis, vt not. glo. in. c. ad hoc sumus. de rescrip. sup vbo, elegerint. Qd aũt papa ius q̃sitũ vni ecclesie aduersus aliaʒ nedũ ex rescripto, sed ẽt ex ꝯctu possit cũ vult tollet̃, dicit esse tex. expſſuʒ in. c. ex multiplici. de deci. ⁊ in cle. dudũ. §. nos etenim. de
4 sepul. vbi dicit expſſe. † Papã cũ vult, ex toto auferre posse ius ex cõtractu loco religioso quesitũ aduersus ecclesiam secularẽʒ ⁊ ecõtra Et subdit ibidẽ qd nõ est necessaria citatio illius in cuius preiudiciũ cadit dicte pẽsionis sublatio aut modificatio, vt ibi p eũ. Fortius attentat, qd cessantibus redditibus ecclesie grauate, et saltẽ ex diminutis ecclesie redditibus mero iure sit illi diminuẽdũ onus, vt ibi per eum. hec mirabiliter faciũt pro ecclesia Mirapiceñ. grauata p Sixtum quartũ pensione duc. cccc. dãda episcopo Arelatẽ. quã Mirapiceñ. postea liberauit. Nõ loquor vltra, qꝛ q̃stio pẽdet, et qꝛ Arelateñ. dicit sublatũ esse sibi ius quesitũ ⁊ obtinuit cõmissionem, qd quatenus ei esset p illam reuocationeʒ
5 sublatum ius quesitũ, non obstaret ei reuocatio. † Putarem pẽdere vtrũ illa reuocatio pẽsionis, aut eius moderatio fuerit facta ex mera iustitia, an vero ex gratia. qa si ex mera iustitia nõ posset dici sublatũ ius q̃sitũ sanũ ⁊ cõsiderabile. Sed infectũ ⁊ vulneratũ ⁊ nõ cõsiderabile, vt in simili dr̃ in. l. iiij. §. is p quo. ff. qd quisqʒ iur. Et put in simili dicũt do. de Rota p Egidiũ. cõsi. cccclxviij. in fi. et Cal. in tit. de rescrip. cõsi. xij. Et colligitur ex dictis doctorũ in. c. prealleg. de pben. in. vj. ¶ Relinquo tñ cogitãdum et su-
6 per illo dicto † quãdo papa tollit pẽsionem, aut modificat, an sit pars citanda. Ponta. loquutus est nimis ore lato, quia si per viã iustitie debebat pars citari, vt singulariter declarat Pau. de cast. consi. lj. vbi omnino videndum. Si vero ex gratia ⁊ de potestate absoluta, ⁊ tũc secus, ⁊ ita ꝓcedit dictũ Ponta. de quo tñ infra dicetur latius. q. xxiiij. ⁊ ibi vide Cald. de rescri. consi. xv.

SVMMARIVM

1 Pensio an sit perpetua vel temporalis.
2 Papa potest ecclesie pensionem perpetuam assignare super fructibus alterius ecclesie, si illa possit commode ferre.

1 **Super octaua questione.** † Utruʒ pensio sit perpetua, vel temporalis, potest dici quod sit temporalis, vt colligitur ex diffinitione pensionis, ex supradictis in. j. quest. quasi iudicetur absonum dictam pensionem, que habet instar seruitutis vsufructus a proprietate separabilis ad tempus, non in perpetuum. vt. l. antiquitas. C. de vsufru. cum sit esse perpetuã, sed posset rñderi qd cũ dicta pẽsio nõ cõstituatur in quota fructuũ eccle sie grauate, sed in quãtitate pecunie vel alterius rei, nõ sit eadem
2 ratio, † qñ tñ papa vni monasterio vel ecclesie assignaret pẽsioneʒ ꝑpetuã sup fructibus alterius ecclesie, ⁊ facultates illius ecclesie possent cõmode ferre illud onus non video qd obstet. vide materiã Ponta. in. d. consi. cccxlix. alleg. s. in. v. q. et in. q. prece.

SVMMARIVM

1 Obligatio pensionis, an sit personalis vel realis.
2 Obligatio ciuilis aut naturalis non oritur ex rescripto.
3 Grauatus ad pensionem, obligare se debet in cancellaria ad solutionẽ pensionis, si velit literas impetrare.
4 Cancellaria apostolica hoc seruat, vt in literis nunquam dicatur de successore nisi nominatim.
5 Res ex q̃ dat̃ prestatio nõ censetur obligata in pſtatione annua.
Bonis vel fructibus ecclesie venditis, fructuarius non habet regressum contra bona illa aut eorum possessores.
6 Super, dictio iuncta rei, hypotecam facit.
7 Actio hypotecaria competit ei cui assignata fuit pẽsio super redditibus ecclesie aduersus successorem in eadem ecclesia.
8 Jura de voluntatibus vltimis loquentia, ad gratias motu proprio concessas non extenduntur.
9 Hypothecaria quando aduersus tertium possessorem intentari possit.
10 Fructus bonorum si fuerint hypothecati, censentur sati ⁊ percepti a bonefidei emptore seu successore ⁊c.
11 Fructus bonorum ecclesie quando ⁊ qualiter obligati censeant̃.
12 Alimentorum expressio an faciat censeri causaʒ piam. remissiue.
13 Papa deputãte pensiones pro sustentatione ⁊ alimentis pensionarij, inherendum est verbis.
14 Epo pẽsionẽ indigenti ꝯstituenti, ꝯsecutiue resultat hypotheca.
15 Hypotheca quando resultare censeatur ex verbis pape pensionẽ constituentis.
16 Pensio constituta durat post mortem non nominati grauati, siue sit prelatus aut alias rector.
17 Rebus ecclesie, cui pensio imposita est, venditis, an cõueniri possit tertius singularis possessor.

Ad nonaʒ questionem. Descendendo, videlicet, vtruʒ obligatio pẽsionis de qua loqmur, sit pſonalis vel realis, quo ad
1 omnẽ effectũ, dicẽdũ qd aut † q̃rimus vtrũ obligatio sit pſonalis, vel realis, habito respectu ad pſonã illius nominati. q debet soluere pẽsionẽ qa in gratia nominatur pſona, p quã debet fieri solutio pẽsionis, ⁊ tunc pensio nõ dicitur personalis tãquam coherens persone illius nominati et illius personam non transgrediens, ⁊ quasi finiat̃ finita persona illius, sed dicitur realis quasi grauans dignitatẽ seu successorem, ⁊ ecclesiam viuente pensionario, id est illo cui debet solui annua pensio de redditibus ecclesie.

pbatur in ca. nisi essent. cũ gl. penul. de preben. et ita determinat Paul. de cast. in cõsil. cccxxxviij. incip. qa exceptiones vol. i. cui adheret do. Feli. in d. c. ad audiētiam. Et tũc ille cui est imposita sine eius ꝯsensu, et sĩr successor i bñficio vel dignitate poterit cõ

2 pelli ad solutionẽ † nõ ex obligatione ciuili aut naturali, q̃ ex rescripto nõ oritur, cõsiderãdo proprie, qa oritur ꝓprie ex cõsensu, sed ex quadã astrictione siue obligatione naturali, q̃ oritur ex illa eqtate, vt superioribus pareamus vt p Bar. not. in. l. iulianus. de cõdi. indeb. ⁊ doc. in. l. ex hoc iuregẽtiũ. de iusti. et iur. vnde cõpellit̃ officio iudicis. l. si qs sepulchꝝ. §. j. de relig. et sump. fune. et p Cõpo. post Inno. in. c. mãdatis. de rescrip. fm Pau. de cast. in

3 d. cõsi. cuius verba impinguaui et confirmaui. † Merito hodie Cãcell̃. apost. seruat qd ille q grauatur ad pensionem, obliget se in cãcellaria, vel in camera aposto. ad solutionẽ pẽsionis, ⁊ aliter nõ dant̃ litere, nisi de mãdato pape. Et ita dicit regula cãcellarie. Cũ eẽt reseruata pẽsio p Sixtũ sup fructibus bñficij cuiusdã collati Titio, dãda Caio, quoad viueret, et decreuisset papa dictũ Titiũ teneri ad illius solutionẽ, nec dictũ esset aliqd de ipsius Titij successore, an sĩr tenet̃. interrogatus do. Nic. de Castello, dixit qd nõ, qa hoc pẽdet ab imponẽte, q solũ obligauerat Titiuz, nec dixerat de successoribus, put est de stilo dicere in literis apostolicis, qñ papa vult, et facile potuisset si voluisset. Cum ergo nihil dixit de successoribus, sumi põt argumẽtũ, qd noluit. Nec obstat fm eũ, qd papa reseruauit ad vitã Gaij, qa p h̃ nõ alterat̃ forma ex latere Titij, ⁊ possibile erit Titiũ victuꝝ post Gaiũ. Et lʒ eẽt ꝯstituta sup fructibus bñficij, intelligebat .s. pcipiendis per ipsum Titiũ, nõ aũt p eius successorẽ, qm̃ Papa decreuit Titiũ teneri, et nihil dixit de successore. Do. An. nr̃ addidit cãcellariã

4 seruare † qd in literis nũquã dicat̃ de successore, nisi nominatim i supplicatione signata, dicat̃ de successore. Et fortius dicit qd Cãcellaria nõ poneret in literis de successore, si in corpore supplicatiõis nõ fuisset expssum de successore, nisi eẽt expssum ad partẽ in clausulis. hoc intellige si sola pẽsio assignaret̃. Si vero fit ꝓuisio p resignationẽ et pẽsio. dato qd ad partẽ nõ eẽt clausula ad successores, si tñ esset partẽ, et cũ pẽsione pdicta, satis esset, et veniret et ita seruat̃. Ego substiti ꝓpter dicta hic. q. ix. et pter tex. in. c. nisi essent. de pbẽ. iuncta gl. Aut q̃rimus vtrũ dicat̃ personalis vel realis habito respectu ad bona tãquã obligata vel hypotecata ꝓ pẽsione illa, adeo qd nõ solũ successores illius nominati q succedit in bñficio, sed ẽt quicũqꝫ ad quẽ aliquo mõ puenirẽt illa bona cẽseat̃ astringibilis ad ipsam pẽsionem q̃si bona illa illius ecclesie grauate trãseãt cũ onere, et tũc quidaʒ putãt illa bona nõ esse grauata, vel hypothecata in tm̃ ꝙ si desinant esse ecclesie, remaneant subiecta huic oneri. Et hoc sequutus est Pau. de cast. ꝯsilio suo

5 cccxxxviij. i pe. col. dicẽs † qd in pstatiõe annua nõ cẽset̃ esse regulariter obligata res, ex qua prestatio dat̃. argu. l. gaius. ⁊ ibi not. de annu. leg. ⁊. l. fi. §. fi. de ꝯben. empt. Illud tamẽ dicit fallere in alimẽtis in qbus res ex qua prestari debent, censet̃ obligata. l. ij. ⁊. l. latius. cũ ibi nota. ff. de ali. ⁊ ciba. leg. vñ infert idẽ Paul. de cast. quod si bona vel fructus ecclesie vendant̃, nõ potest pẽsionarius hr̃e regressuʒ ꝯ illa bona, vel res aut illoꝝ possessores, quasi possessores bonoꝝ hypothecatoꝝ, alij vt Lud. ponta. suo ꝯsilio. ccclxxxviij. alias. ccclxxxvij. incipiente, in casu propositi thematis tenent ꝯtrium, scilicet bona licet alienata transire cũ onere. Allegant pro sing. l. liberta. q̃ est quarta illius titu. in. §. lucius. cũ glo. in verbo, agant. ff. de ali. ⁊ ciba. leg. pretendens ꝙ ita iudicat̃ de istis bonis sup quoꝝ fructibus est ꝯstituta pensio, sicut de bonis obligatis ꝓ alimẽtis. Mouet̃, qꝛ dicta pẽsio est assignata sup redditibus ecclesie, dignitatis, mẽse vel bñficij, vt cõmuniter exprimi

6 tur in bullis. † dictio autem sup, iuncta rei cui adiungitur hypothecã inducit, ac si dicerem tibi. Mutua mihi decem sup tali fundo illum fundum censeor pignorare, casuz allegat notabileʒ in. l. codicilis. §. instituto. de leg. ij. quem ad hoc primum ponderauit Bart. in. l. fundum. ff. de annu. leg. Et tu adde tex. in. l. j. C. communia de lega. ⁊ ibi Bal. in. ij. col. Secundo qꝛ dicta pensio assignata super dicte mensa ecclesie, vel dignitatis redditibus, vt idicabant verba Bulle, cedunt in causaz alimentorum, ⁊ assignata videnť in fauorem publice, ⁊ vniuersalis vtilitatis, quia erat ꝯstituta vni Cardina. alle. glo. in. d. l. lucius. et in. l. gaius. de annuis leg. ⁊ in. l. cũ hi. ver. idem est. ff. de transac. arg. tex. not. in. l. ij. ff. de alimen. lega. licet putet secus, quando assignarentur in aliam causam quam alimentoruz assignarẽtur redditus ex tali fundo. Tũc enim ex tali assignatione dicit sibi non videri nasci hypothecam, sed solum personalem actionem contra assignantem. l. fina. in fi. de annu. leg. l. liberto. in princip. iunctaglo. super verbo, vendita

7 sunt. ¶ † Quare conclusit prefatum Re. dominum Cardinalem cui talis pẽsio fuerat assignata super redditibus dicte mense Archiepiscopalis ageꝛ posse hypothecaria actiõe ꝯ dictoꝝ fructuuz mense Archiepiscopalis successorẽ vniuersalẽ, aut singularẽ. Et subdit quod quanquã in litteris pensionis dicat̃ p papã quod assignat prefato Cardinali sup dictis redditibus mense. Archiepiscopalis annuã pensionẽ certe quãtitatis soluendã p Archiepiscopũ eiusqꝫ successores, quos ad hoc vult efficaciter obligari, nõ vr̃ propterea inhibuisse facultatẽ actionis reseruandi ꝯ alios nõ nominatos, cũ dicta annua pensio cedat in causam alimentoꝝ in qbus est speciale, quod lʒ a qbusdã sit actũ solui debere, Nihilominus ⁊ ab alijs, q illis succedũt in rebus in qbus ꝯcedẽs voluit solutionẽ fieri soluẽdũ est. Iste est casus singularis scdm gl. in verbo, agant. in. d. l. libertis. §. lucius. quẽ soluʒ tex. dicit sufficere ad dicti arti. decisionẽ. Insup dicit ꝙ illa adiectio noiationis illius grauati ⁊ successoris sit adiecta, tñ cautela hipothece fuit adiecta pro ipsius pẽsionarij cautela, q̃ nõ intelligit̃ sublata p illã noiationẽ ꝯ successores bonoꝝ hipothecatoꝝ, qñ psonalis actio ꝯ successores bonoꝝ hypothecatorũ frustra intẽtaret̃. Casuz dicit esse expressum in alia. l. illius titu. que similiter incipit, libertis. §. ab heredibus. cũ glo. sua sup verbo, puenerunt. ff. de alimen. leg. ⁊ illuz textũ dicit esse solũ decidere articulũ nostrũ, vt possit agi ꝯ succes

8 sores bonoꝝ obligatoꝝ. † Et illa iura loquẽtia in vltimis volũtatibꝰ dicit nõ a iure extẽdi ad gratias motu proprio ꝯcessas. sicut arguit Papa in cap. autoritate Martini. de ꝯcessione pben. in. vj. Cũ igit̃ scdm eũ cõpetat duplex actio, vna psonalis contra nominatum successorem in mensa, que contra possessorem bonoruz singularem intentari non potest, qui percipit redditus. Alia hypothecaria ratione reddituum mense, qui redditus sunt hypothecati super dicta pensione. Et ista potest intentar i contra singulares, vel vniuersales successores, perceptores dictorum redditũm obligatorum, cum dicta hypothecaria sit in rem. l. pignus.

9 ff. de pignori. et. l. pignoris. C. eodem titulo. † Et ista hypothecaria põt intẽtari ꝯ tertiuz possessorẽ, qñ ꝯstat principalẽ nõ esse soluendo, scdm glo. ⁊ doct. in. l. decẽ. ff. de verboꝝ obligatio. vt ibi latius p eum. opinio Pau. de cast. forte est verior scdm dñm Felinũ sandeũ Ferrarien. in. d. cap. ad audientiã. qꝛ Pontanus scdz eũ nõ videt̃ efficaciter probare principalẽ suũ fundamẽtũ. s. quod prestatio pẽsionis dicat̃ prestatio alimentoꝝ. Nã scdm eũ, verba literaꝝ dicunt de redditibus talis ecclesie, ⁊ vbi illi redditus non sunt amplius ecclesie, nõ vr̃ inspecto presenti statu, qd subijciant̃ amplius oneri, vt. l. in delictis. §. si extraneus. ff. de noxa. Subdit tandẽ idẽ Fel. quod qꝛ cõmuniter verba literaꝝ pensionis dicũt expresse quod deputant dictas pensiones ꝓ sustẽtatione ⁊ alimẽtis pẽsionarij, facile reperirent̃ multi, qbꝰ magis placeret opinio Ludouici. Hec sunt notãda verba pfati doctoris que ꝯsideraueram, antequã ipsuz viderẽ. Nã inspectis verbis literaꝝ dicẽtiũ qd ꝓ alimẽtis, res vr̃ expedita, ⁊ quod sit pbatũ fundamẽtũ Pontani. Nunc antequaz eligamus, discutiamus paulisper articulum.

10 † Et in primis posito quod fuerint hypothecati fructus bonoꝝ, siue expsse, vt. l. j. §. cũ pdiũ. ff. de pigno. siue tacite, vt. l. in pdijs. ff. qb. mo. pig. taci. ꝯ. certũ videt̃ qd fructus sati, pcepti, ⁊ ꝯsumpti a bone fidei emptore, seu bone fidei singulari successore, nunquã fuerunt illius ecclesie seu mense, cuius redditus sunt obligati, igit̃ nũquã fuerũt hypothecati. casus est, in. d. §. cũ pdiũ. ergo nõ possunt peti. Idẽ si fuissent sati ⁊ pcepti a dicto emptore seu singulari successore, lʒ extent tales fructus, qm̃ nũquã fuerũt i bonis illius obligãtis, vel illius ecclesie, aut mẽse, vt est casus i eodẽ. §. stat dubitatio qd in fructibus satis, aut pẽdetibus tẽpore obligationis, q si ꝯsiderant̃ vt pars fundi, cuius tunc erant pars, vt. l. fructus

11 pẽdẽtes, de rei vendi. ⁊. l. fi. §. vt fructus. ff. q in frau. cre. † ⁊ tunc ante separationẽ a rebus ecclesiaꝝ sunt pars, sic fuerunt hypothecati tanquã pars rei obligate. Aut ꝯsiderant̃ vt fructus, ⁊ illi separati ab emptore rei, nunquã fuerũt debitoris rẽ obligãtis, ⁊ nũquã in obligatiõe inciderũt vt fructus. Et ideo vr̃ qd nec illi possint peti, lʒ extẽt. Et ita vr̃ tenere Bar. Glo. aũt ibi. Et ideo creditor aget hypothecaria ꝓ fructibus, videt̃ sentire qd possit agi p creditorẽ ꝯ illũ singularẽ successorẽ, ꝓ fructibus ab eo pceptis, q erant sup re tẽpore obligationis, quasi cẽseant̃ fuisse debitoris, sicut res ipsa, cuius fuerunt pars, ⁊ cũ illa videnť trãsire Baldus ibi, ⁊ Ang. Sup intellectu illius glo. est diligẽtissime aduertẽdũ. Naz vnũ innuit in dictis verbis, ⁊ aliud ibi. Prima positio vera est secundum quosdam. Igitur pro intelligentia bonuz est videre Azonẽ in summa. C. de pigno. in versi. Et idem dici potest in fru

12 ctibus. vsqꝫ ibi. Itẽ agitur hypothecaria. † Secundo videndum est, vtrum illa expressio pro alimẽtis faciat censeri causam piã alimentorũ ⁊ fauorabilem, quicũqꝫ sit ille pensionarius etiam dicta

non

non indigens alimētis de quo p doctores in.l.illud.C.de sa.san. eccle. Tertio est aduertendū ad ea, q̄ dicit Bal.in.l.j.C.communia de legatis sup dictione, sup. Ubi. Bal. facit differētiā, an agatur hypothecaria ꝯ debitorez obligatū psonali obligatione, an vero ꝯ tertiū possessorē. Sed reuera illi sunt diuersi termini a nostris. Et circa hypotecā an sit cōstituta sup rebus ex quaꝝ fructib⁹ de bet solui, videdū erit qd dicetur infra.q.xxi.† Tandē qn̄ papa di cit qd deputat dictas pēsiones p sustētatione et alimētis pēsiona rij, videtur tutius inherere verbis, et qd simus in pēsione cōstitu ta p alimētis et p ꝯseques qd fuerint fructus hypotecati sup qui bus ꝯstituta est et si pēsionarius sit diues aliunde, ꝛ nō indigeret dictis alimētis, qa ineptū videretur dicere ꝙ papa q habet liber rimā potestatē in bn̄ficialibus, in fraudē iuris sit vsus illo verbo, p alimētis. quinimo videt qd voluerit saltē qd habeat vim alimē toꝝ annuoꝝ, ꝛ ꝓrogatiuas alimētoꝝ ꝛ cōsequēter hypotecā. Et idē fortasse esset dicēdū in† Epo seu ordinario dāte pēsionē p ali mētis indigēti, videlicet vt resultet hypoteca pdicta consecutiue. Quādo vero cōstituisset nō indigēti, putarem distinguēdū, an ex causa illicita, vt primo casu sit idē, scdo non. argumēto eoruz, que dicta fuere.s.q.v. Nō obstāt que habent in dicta.l.illud.C.de sa cro san. ecclesijs. Nam ibi i fraudē legū ꝛ canonū asseritur aliqd aliter quā sit in veritate, vt puta ꝙ ad pias causas fit erogatio, q̄ fit diuiti, qd facer nō pōt ille asserens in fraudē legū qbus suppo situs est. Ubi vero papa in literis pēsionis dixisset, ꝙ assignabat pensionē de et sup fructibus ꝛ redditibus talis monasterij, eccle sie, seu mēse Titio ad vitā, ꝛ nō dixisset p sustētatione et alimētis tūc subdistinguēdū.† Aut ille cui assignabat, erat indigēs, ꝛ pau p, ita vt cōiectari possit, quod assignauerit p alimētis, iuxta not. per doct. in dicta.l.illud.ꝛ in.l.cū hi.§.si vni.ff.de trāsact. tūc pu tarē resultare hypotecā, ac si dictū fuisset pro alimentis. Si vero erat diues vel nō indigēs, sed assignaret, vt eū faceret ditiorem, ꝛ vt decētius posset statū suum honorabilius ducere, putarē ꝙ non resultaret hypoteca, qa in vero nō sapit causam alimētoꝝ vere, nec expressit qd p alimētis. Et isto casu ꝓcederet opin. Pau.de cast. in dicto suo cōsil.cccxxxviij. qa ista hypotheca nō subintelli git, nec inducit in alijs pstationibus annuis quā in alimētis.l.ga ius.ꝛ ibi no.de annuis lega.l.si.ff.de cōtrahē.emptio.et dicta.l. cū hi.§.si vni.et ꝓbatur in dicta.l.ij.et.l.lucius.ff.de ali.ꝛ ciba.le ga.inducens eas p locū a speciali. Et premissis sequunt alique ꝯ clusiones.† Prima ꝙ post mortē illius nominati grauati, siue sit platus, siue rector eclesie siue administrator, aut alias in digni tate, adhuc durat pēsio cū sit in hoc realis.ꝛ annexa dignitati, bn̄ ficio aut mense, vn̄ successor teneret, ꝛ posset cōpelli et soluere.c. dilectus.de fo.cōpe.ꝛ.c.j.de sol.ꝛ hanc conclusionē et ponit do. Pau.in dicto suo consil.de quo articulo et dicet.s.q.x.ꝛ.xj.ꝛ for te aliquid in.xxij.q. Et hoc consueuit etiam exprimi in litteris cō fectis super assignatione pensionis ad tollendum omne dubium. † Scda cōclusio est. qd si res ecclesie, mense, vel dignitatis, cui est imposita pensio, aut fructus bonorū venderentur, ꝛ post venditio nem essent apud tertium singularem successorem, non obligatum aliqua personali, neqz compellibilez officio iudicis ex psona sua, ꝛ conueniat hypochecaria, qn̄qz iuste conuenitur, vcz qn̄ resultat hypotheca, ꝛ iniuste qn̄ non sunt illa bona seu fructus obligati. Quod quādo sit, potest colligi ex premissis, Et omnino vide do minos de Rota in antiquis.deci.dccclxix.in meis impressis.fo. lxxxiiij.vbi ad rem.ꝛ per Oldr.consil.ccxxvj.

SVMMARIVM

1. Pensio super quibus bonis constitui possit.
2. Cōtract⁹ an sit simoniac⁹ fact⁹ simul sup spiritualib⁹ ꝛ tpalib⁹.

Jam ex ordine se offert q.x.videlicet su p qbus bonis cōstituat pēsio, de qua loqmur.† Dicēdū videt, qd sup bonis, et iure tēporali et redditibus alicuius ecclesie, monasterij, mēse, vel bn̄ficij, in qbus caditonus dicte pēsionis tāquā seruitus qdā ad instar vsufructus a ꝓprietate separati, nō aūt sup iure aut p iure spirituali ecclesie, vel similiū corpoꝝ, vt in.c.cōstitutus de relig. do. Et ita declarāt illū tex. Cardi.flo.et Anto.de but.ibi, duz in tex. dicitur qd eps cōcessit abbati omne ius ꝙ habebat tā in ipso monasterio quam in ecclesijs ptinentibus ad ipsum et situatis in diocesi episcopi,† Et licet non esset ꝯnexitas spiritualitatis ꝛ tē poralitatis, tn̄ ꝯctus tenet, et nō cēset simoniacus, qꝛ pecunia cē set dari p tēporali, vt est dictū.ꝛ idē dicit Jo.de an.in.c.j.in col. vij.de simo. Idē tenēt moder.i.d.c. Ad audiētiā de rescri. Inter quos idē explicite ꝛꝫ do. Feli. diligētissimus cōmētator. clarus, di stinctus, et copiosus. Adde q̄ dixi.s.q.j.et que dicentur.j.q.xij.

SVMMARIVM

1. Pēsio decursa nō soluta a pdecessore, an possit exigi a successore.
2. Successor es alienum a predecessore debitum soluere debet.
3. Heredes predecessoris in aliquo beneficio quādo teneantur sol uere debita p ipsum ꝯcta aut pensionē decursam nō solutam.
4. Clericus voluptose redditibus beneficij consumens, ad illorum restitutionem tenetur tanquam fur.
5. Clericus an possit debita propria soluere de redditibus ecclesie. Clericus non habens patrimonium admittitur si fructibus be neficij cesserit.
6. Heredes beneficiati pro pensione obligati cogi possunt ad sol uendum, si fructus sint consumpti.

Undecimo queritur si pen sio † d curia non fuerit soluta per predecessorem in bn̄ficio vel dignitate, vtrū possit exigi a successore. an vero ab hr̄dibus pdecessoris, si quos hꝫ. In primis hec questio non est intelligenda, quo ad pēsionē, q̄ cessit tēpore successoris, et ipsius tēpore cucurrit, qn̄ ad illā indu bitāter tenetur successor, vt in.c.nisi essent.de prebē. Et enim rea lis quo ad hoc, vt dictū fuit.s.q.ix.vbi plene de.hoc. Itē nō esset intelligēda in casu qn̄ predecessor cessasset soluere ꝑpter exigui tatē fructuum ꝛ redditū eo casu, quo ꝑpterea excusaret ꝑpter talē sterilitatē aut diminutionē, qd qn̄ fit, dicet infra.q.xxij. Sed ipsam intelligo qn̄ pdecessor debuit soluere et potuit, qa fructus ꝛ redditus percepit, et cōsumpsit, aut alienauit, et non extant, et pēsionarius. vel neglexit, vet fuit delicatus exactor, vel fecit quā tum potuit, et nō exegit. In isto casu licet istud sit debitum eccle sie, dignitatis vel mense, cui iniunctū est quia tamē solui debebat de fructibus et redditibus a predecessore pceptis, qui ab eo per cepti sunt, et consumpti, si quidem in vtilitatem ecclesie grauate sunt consumpti,† expeditum videretur, quod tale es alienum sol uat successori, iuxta not.in.c.j.de solutionibus.et in.c.peruenit.et. c.qd quibusdam.de fideiussoribus.cū similibus. Si vero fuerint consumpti in malos vsus vel in vtilitatē proximorum. vel in satis factionem eris alieni priuati ipsius pdecessoris, tunc stat difficul tas mea, vtrum teneantur heredes eius predecessoris, si quos ha bet, an vero successor. Et si successor, ꝛ immineat onus pēsionis decurse plurimū annorū tēpore predecessoris, et onus pensionis que currit tempore successoris adeo quod ipsi successori sit opus intolerabile satisfacere dictis oneribus, quid agendū.† Primo et ante omnia puto, quod si in malos vsus, vel in vtilitatem pxi morum, vel in satisfationez eris alieni priuati, et talis, cuius satif factio non spectat ad ecclesiam, et consequenter, nec spectabat ad ipsum, vt prelatum vel rectorē. nec ad successorē, quod hr̄des ipsius qui dissipauit, teneantur refundere, tanquam hr̄des illius obligati ex obligatione orta ex cōtractu, quo se astrinxit ad pēsio nem, aut obligatione causata, vt dictum fuit superius. Itē obliga tiōe causata ex delicto, vel q̄si ipsius dilapidatoris, et in suos pri uatos vsus consumptoris. Ad hoc probandū moueor,† naꝫ qn̄ clericus consumit redditus bn̄ficij voluptuose, tenetur ad illorū restitutionem quasi fur, cum distrahat rem ad vsum non propriū, sed alienum ab ipsa re. late Archdiaco.in.§.j.xliij.dis.sup vbo permittitur per illum tex. et alia plura iura, quē sequitur ibi Do mi. Ideꝫ puto si dispersit in vtilitatem proximorum in casu non permisso, vel in satisfactionem debiti sui priuati ecclesiam nō con cernentis. Et hoc putarem expeditum, secundum illos, qui tenent quod nō possit clericus vllus soluere debita propria de redditib⁹ ecclesie, vt Archidiaconus in.c. Statutū.§.assessorem.de rescrip tis.in.vj.ꝛ Abbas in.c.cū esses.de test.in repeti.ꝛ in sua disputa tione, clericus. Et posito quod vellemus tenere opinionem alioꝝ plurium, volentiuz, quod non soluz is qui habet beneficium sim plex, sed etiam prelatus, etiam regularis, teneat de debito con tracto per se, ꝛ non intuitu ecclesie satisfacere de redditibus bn̄fi cij, vt in cap.peruenit.de fideiussoribus. ne creditores fraudent si mutuant, aut clerici non inueniant, qui sibi credant, ꝛ sic essent quasi iudei inter christianos, cum tamen omnes experiamur, qd sepe opus est ab illis mutuari, vt voluit Cardinalis floren.in.d. cap.peruenit.ꝛ videtur tenere do. Anto.in cap.olim.de restitu. spoliato.clemen.ij.ꝛ Speculator, quādo nō habuit alia bona in titu.de senten.execu.§.sequitur.versicu.qd si debitor.et Collecta rius in cap.odoardus.de solutioni.vbi dicit qd vidit in curia ser

5 uari † qd clericus nihil hñs de patrimonio admittitur cedens fructibus beneficij. deducto eo qꝫ sufficit ꝓ administratione diuinoꝝ, ꝛ ꝓut cuz aliquo tēperamento admittit Gaspar de Calde. in suo cōsilio, in titulo de solutionibus, et ꝓut dicit Abbas in dicto.c. puenit. qꝫ licet in pūcto iuris teneat negatiuā ibi sicut alibi tñ subdit qꝫ communis opinio inualuit aliter, qa hodie clerici appropriāt sibi oēs redditus et disponūt ad libitū. vnde visum fuit curie ꝛ alijs iudicibus, qꝫ melius esset qꝫ darent suis creditoribus quā vt disperdāt in aliā causam. Nam dubitarē qꝫ nullus prefatoꝝ doctoꝝ admisisset, qꝫ posset suis priuatis creditoribus satisfacere de redditibus ecclesie obligatis et hypothecatis ꝓ dicta pēsione. ꝛ omittere debita ecclesie, et satisfacere creditoribus suis priuatis. qꝫ qñ sit qꝫ resultet hypotheca dicet infra. q. xxi. et. xxij. Et si reperirentur dicti fructus extantes, possent auocari a detentoribus eoꝝ. 6 † Sed illis cōsumptis, si heredes bñficiati obligati ad pensionē, essent soluēdo, dicitur illos cogi, quasi heredes obligatos et locupletatos de bonis ecclesie, vel refundere debere ecclesie, ꝛ successori illud male solutū, vt possit ꝑ successorē satisfieri pensionario. Quod si vel nō sint heredes, vel nō sint soluendo, ꝛ successor onus pēsionis preteritoꝝ annorum decursorum tēpore predecessoris, ꝛ non solute vna cuz decurrente tempore suo ferre non possit, quid fiendum, subsisto, malens probabiliter dubitare, quam temere diffinire aut inconsulte, cum nunc ocium mihi non suppeditetur. Putarem tamē posse decidi ex dictis Joānis and. in regula, nō est in mora. de reg. iur. in. vj. in mercuria. domi. Domini. in cap. presenti. de offic. ordi. vbi omnino videndum.

SVMMARIVM.

1. Pensio assignari potest pro ecclesiastico beneficio.
2. Pensio constitui potest non in titulum, sed in stipendium.
   Pensio potest assignari laico, qꝛ de sui natura non censetur beneficium ecclesiasticum, ꝛ ibi quid venit appellatione beneficij.
3. Pēsio nullā spiritualitatē hꝫ, iō nō venit noīe bñficij ecclesiastici.
4. Prouisio de bñficio nō nisi ꝑ prelatū ecclesiasticū fieri potest.
   Prouisio de beneficio non nisi clerico fieri debet.
5. Prouisio de beneficio pura debet esse, sine pacto aut cōditione.
6. Pēsio qbus ꝯcurrētibus ꝓ bñficio ecclesiastico assignari possit.
7. Alia, dictio quando implicare dicatur ꝛ quando non.
8. Pensionis mētio quare debeat fieri in ipetratiōe alteri⁹ bñficij.
9. Pēsio ꝑpetua iure bñficij ꝯstituta de ꝑsona in ꝑsonā trāsfertur.
   Pensio non dicitur beneficium que finitur pensionario mortuo.
10. Impetrans beneficiū non tenetur mentionem facere de pensione non perpetua quam habet.

Duodecimo queritur. Utrū dicta pensio alicui cōstituta sup redditibus beneficij alicuius, qd alius habebat in titulum, vel in cōmendā, habeat ab ipso pensionario in titulum beneficij, vel quo iure. 1 † In primis nō potest negari, quod pensio possit ꝯstitui ꝛ assignari pro ecclesiastico bñficio, ꝯcurrētibus his, que requirunt ad essentiā bñficij ecclesiastici, vt ꝑ doct. in. c. postulasti. ꝛ. c. ad audientiā. de rescrip. ꝛ ꝑ Calde. post Joā. and. in. c. in nostra. eo. ti. ꝛ ꝑ eundē in titu. de prebē. ꝯsi. vi. ꝛ ꝯsi. xxix. vbi multa tangunt de pensionibus ꝛ de essentialibus ad bñficiū ecclesiasticū, et titulū bñficij ecclesiastici, de quo etiā ꝑ dominos de Rota ꝯclusione. ccx. in antiquis incipien. Nota qd paup. 2 † Itē potest assignari nō in titulū beneficij ecclesiastici, sed in stipendiū, vel subuentionē, cuius esset capax etiā laicus, vt habet in dictis locis, ꝛ tactū fuit supra. q. iiij. ꝛ hoc est cōmuniter i vsu. Ideo dicebat Bal. in. d. c. ad audientiā. de rescriptis. quod pensio de sui natura non censetur bñficium ecclesiasticū cū possit assignari laico, nisi sit talis pēsio que consueuisset ꝓ ecclesiastico beneficio assignari. Allegat Archi. in. c. quanmuis el primo de preben. in. vj. tex. etiam in dicto. c. ad audientiaz. el. ii. Ibi annuas pensiones seu alia bñficia pōderat per Abb. qꝫ pēsio que sup redditibus ecclesiarum. aliqñ alicui cōceditur, nō pōt dici beneficiū, idest ecclesiasticū. Idē probatur in. d. c. quamuis. 3 † ꝛ ratio est qa nullā spiritualitatē habet in se, sed est quid mere temporale. Ideo appellatione bene. eccle. non venit annua pensio, sōm Abb. ꝛ idē not. Do. ꝛ moderni. in dicto. c. quamuis. inferens qꝫ verbum, beneficij, positum in literis beneficialibus comprehendit beneficium ecclesiasticū, quod datur in titulum habens ius spirituale, non autē illud qꝫ cōsistit in sola temporalitate. Ponit etiaz eleganter Calde. in repe. c. in vestra. de rescrip. q. iij qd dicatur proprie beneficium ecclesiasticum, et concludit quod ex parte persone prouidentis, qualitatis eius cui ꝓuidetur, qlitatis ipsius bñficij, et modi in ꝓuisione seruādi. de primo, 4 † qꝛ non nisi per epm vel prelatū ecclesiasticū pōt fieri ꝓuisio, ꝛ si qñqꝫ fiat pñtatio ꝑ laicū patronū, nisi prouisio spectaret ad laicū ex priuilegio papali, alius eñ quam papa tale priuilegiū cōcedere nō pōt, ꝛ sic intelligitur. c. dilectus. de prebē. cū simili. Itē qa ille, q habet ꝓuidere tale bñficiū sibi tenere non possit. c. fi. de institu. cū simi. Scdo qa de illo nō pōt ꝓuideri nisi clerico. c. cū adeo. de rescriptis. cū simi. Tertio qd habeat aliqd spiritualitatis annexū, vel cui annecit. Unde ꝓpter diuinum officiū dat bñficiū ecclesiasticū. cap. fi. de ꝑben. cum simi. Itē quod perpetuum sit quo ad eum cui confertur. hoc est enim propriū beneficiorum ecclesiasticorum, vt ibi late de hoc 5 † Quarto, quia debet prouidere pure, et sine pacto vel condictione, ꝛ nō pro cōmodo temporali, alias committeretur simonia. j. q. j. sanctoꝝ, cū simi. Nec est vis scōm eum in nomine, siue beneficium, siue officiuz siue possessio, siue prestimoniū, vel pēsio appelletur. xvi. q. i. capi. Possessiones. ꝛ. c. fi. de cleri. nō residen. c. ꝯquerente. dummō in eo predicte conditiōes concurrāt, ꝛ sic in beneficiū conferant, nō in stipendiū. Facit qd no. Goffre. ꝛ Cōpostellanus in. d. c. postulasti. ꝛ docto. in. d. c. quāuis. 6 ¶ † Ecce ergo qd pꝫ pensionē posse assignari interdū pro ecclesiastico bñficio, vcꝫ ꝯcurrētibus essentialibus bñficij ecclesiastici, de quibus dixi. Itē pꝫ qd cōiter consueuit assignari nō in titulū beneficij ecclesiastici, ꝛ pro aliquo iure spirituali annexo, vel cui annectit, sed pro tēporali, vt. s. est dictū. ꝛ dixi supra questione. j. ꝛ. q. x. ꝛ super fructibus ꝛ redditibus tēporalitatem sapientibus. Et pensio quatenus est commodū temporale, non aūt titulus beneficij, fuit diffinita. s. in. j. q. vt ibi dixi. Nono obstat premissis tex. in. d. c. ad euidētiā. el. ij. ibi. Annuas pensiones seu alia beneficia. quasi ex illa dictione, alia inferatur qd pensio sit beneficiū, iuxta. no. in. l. qui vina. §. cui dulcia. de vi. triti. ꝛ oleo legato. 7 Nam vel potest intelligi qñ pensio esset assignata in beneficium ecclesiasticum. † Uel aliter, qꝛ dictio, alius. non implicat qñ per alia iura est declaratum qd aliquid nō sit simile. c. sedes. de rescriptis. Uel melius vltra doctores, illa dictio alia. implicat nō ad pēsiones, sed ad alia beneficia. s. diuersa ab illis quibus renūciauit, de qbus loquit dictū. c. ad audiētiaz. Nec obst. quod videat sapere naturā beneficij, quasi subroget loco bñficij, qꝛ nec sapit naturaz beneficij ecclesiastici, vt. s. est ostensum. nec etiam subrogatur loco beneficij, immo est quid separatum. ꝛ pendens a proprietate beneficij, vt dictum fuerat. s. quest. j. ꝛ datur pro temporali, ꝛ vt plurimum ad tempus. 8 † Et posito qd de pensione debeat fieri mentio in impetratione alterius beneficij, vt. d. c. ad audientiā. nō ideo debet fieri, qꝛ sit beneficiū. Pꝫ qꝛ ēt dꝫ fieri de prestimonijs ꝫm quosdaz que dantur in stipendiū, vt per docto. in. d. ca. postulasti ꝛ eleganter etiam confutauit dicta apparēter obstātia inducta ꝑ Barba. ibi. do. Felin. vt ibi per eū. Sed verius puto qd nec de pēsione, nec de pstimonijs q̄ dant in stipēdiū, ꝛ nō in titulū bñficij ecclesiastici nō debet fieri mētio, saltē i literis gratie, vt ifra dicet. q. xxvj. Et pulchra. d. ponit Calderinus in titu. de ꝑbēdis. consilio. vj. ad cognoscēdū qñ dantur in stipendium. vel in titulū beneficij ecclesiastici, vbi omnino vide, et vide Cardina. in clemē. fin. de officio ordi. q. ix. x. ꝛ. xi. Et ꝑdictis addēdū qꝫ elegāter dicūt domini ð Rota in antiquis. cōclu. ccx. q̄ incipit. Not. qd pauper. 9 † vbi ponūt de pensione perpetua cōstituta iure beneficij. que transfertur de persona in personā. et alias non est beneficium, quia non constituta ab ecclesia ꝛc. Itez ponūt de pensione assignata pro titulo beneficij. ꝛ autoritate episcopi instituta, sed moritur cuz persona. Et ideo dicūt quod est beneficium, vt ibi latius de quo etiā per dominos de Rota conclu 10 sione. xi. sub titu. de preben. vbi dicunt † quod intitulatus ad certā pēsionez annuā ad vitā suam super certis bonis cuiusdā laici, et ad illum titulum ad sacros ordines promotus, nō tenet in impetratiōe beneficij a Papa vel gratie ad beneficiū facere de illa pensione mentionem, qa talis pensio non est beneficium ecclesiasticum, nec titulus perpetuus, ꝛ spiritualis quia eo moriente expirabat, ꝛ secundum eos tunc solum tenetur facere mentionem cū obtinet beneficium ecclesiasticum et spirituale, presertim tale qd post obitum eius esset alteri conferendum, ꝛ sic intellexerūt domini illa iura, et sic dicit Collector illarum decisionum fuisse pluries obtentum. Subdit idem Collector quod contra dictam opi. videtur esse Archi. in rosario. iij. q. ij. clericus. et qd not. per Joan. and. in dicto. c. postulasti. de rescrip. in nouella. sup gl. iter. de hoc videndū ibi ꝑ modernos, et aliquid vltra dicet infra. q. xiij. xiiij. xv. xx. et xxv. Et aliquādo cōceditur in beneficium personale ad vitā clerici recipientis tantum. de quo per Oldra. consi. ccxxvi. incipiente, quidam episcopus.

SVMMARIVM

1 Laicus quando & qualis pensionis capax sit.
2 Episcopus ex causa imponere potest onus ecclesie alimentandi illum qui ecclesie renunciauit.
3 Fructus ecclesie dari possunt indigenti ad sustentationem.
4 Episcopus qn̄ laico pensionem moderatam constituere possit.

Circa decimamtertiam questionem,

videlicet vtrum laicus sit capax huiusmodi pensionis, & quando, & ex qua causa. † Ad hoc dicendum, quod si quidē talis pensio datur super rebus temporalibus, & pro iure temporali, & pro temporali commodo, non sup spirituali iure, nec pro iure spirituali, nec in titulum beneficij ecclesiastici, sed in stipendium aut piam subuentionē alicuius laici, laicus est capax talis pēsionis, vt pȝ in locis allega. in. q. precedenti, & ibi dixi, & docetur. j. q. xiij. & xx. Hinc dixit Pet. de anch. in ꝯsi. cclxxiiij. incip. q. proponit. † quod ex causa rationabili puta ob euidentem vtilitatem ecclesie, potest episcopus in collatione ecclesie imponere onus alimentandi illum qui renunciat ecclesie de redditibus ipsius ecclesie, & loquitur in sene inepto ad curam animaꝝ. Idem puto ꝯsensisset qn̄ fuisset constituta ad subuentionem alicuius pauperis sacerdotis, vł ēt laici bn̄meriti ō ecclesia grauata qȝ curā hȝ eccł'e &c. ita in terminis dixit Laud. in cle. j. de rebus eccle. alie. vel non quem sequitur Car. flo. ibi. q. xvj. dicens † quod indigenti & pauperi ad sustentationem, & eleemosynā dari possunt. x. q. j. c. pe. & fi. vt ibi latius. Old. etiam in consi. ccxxij. incip. quidam episcopus, dum impugnat pensionem constitutam per episcopum cuidam nobili tanquam benemerito erga ecclesiam mouetur, qȝ de meritis non constabat. Item qȝ donatio erat in quantitate enormi. Unde potest inferri Old. sensisse † quod vbi concurrunt merita, & de ipsis constat, potest episcopus in quantitate moderata aliquam pensionem deputare alicui etiam laico quoad vixerit de redditibus ecclesie. Bene faciunt que dixi. s. q. iiij. in papa esset expeditū qd posset assignare laico. Ad materiam etiam vide Cardi. flo. i. cle. fi. de preben. q. xij. in simili. q.

SVMMARIVM

1 Pensio commutari non potest cum beneficio ecclesiastico.
Pensio que est beneficium ecclesiasticum cum beneficio permutari potest.

Super decimaquarta questione,

videlicet an pensio possit ꝯmutari cum beneficio ecclesiastico. Laud. But. Car. Imo. in d. cle. j. §. eadē. de sup. negli. pla. † dn̄t quod non, qȝ non est titulus ecclesiasticus, cū sepe def ꝓ bn̄ficio, seu officio tpali. xvj. q. j. illud. de simo. cum essent, & de pac. cū pridem. volunt dicere quod vbi esset beneficiū ecclesiasticū valeret ꝯmutatio. de quo in. c. q̄situm. de re. pmu. & in. c. de re. pmu. i. vj. & in. d. cle. j. & in cle. vnica. eo. ti. sed vbi ꝓ re tpali, non. Quod qn̄ sit vidimus. s. q. xij. Et idem voluit Fede. in tracta. permu. q. ix. & Per. de peru. in repe. cap. exhibita. de re. permu. Adde predictis pulchram questionem, que fraternizat in cle. j. de rebus eccl. non alie. per Cardi. flo. q. xvij. & ibi omnino vide, & omnino vide Cardi. in cle. fi. de preben. q. xij.

SVMMARIVM

1 Pensio an vacare censeatur, pensionario milite effecto, aut vxorato, aut in episcopum consecrato.
2 Pensio non assignata in beneficiū ecclesiasticum, non vacat pensionario milite facto, aut alias statum mutante.

Ad quintamdecimam questionem,

† que est pensionarius fiat miles, vel vxoretur, vel consecretur in epm̄, an vacet pēsio, dico sm̄ Laud. But. Car. flo. & Imo. in cle. j. §. eadē. de sup. negli. prela, qd nō. si nō est bn̄ficiū ecclesiasticū, sed ꝓ tpali ꝯmodo assignata, & remittit se Cardi. ibi in. iij. q. ad Host. in sum. de vi. & hone. cle. & de cle. nō resi. & ad no. de rescirp. postulasti. But. ēt in. d. cle. j. & §. eadē. dt apertius, qd dicta pensio nō vacat aliquo dictoꝝ casuum, vbi nō est assignata in bn̄ficium ecclesiasticū, sed ꝓ officio seu seruitio tpali iā impenso vel impendendo, vt pro pulsando campanas, vel simile, de iure lur. breui. de vi. & hone. cle. c. j. & c. j. de cle. nō resi. de rescrip. postulasti. xv. q. j. possessiones. & c. illud. & idē seqtur Imo. in. d. cle. j. Ad de. d. s. q. xij. & xiij. & omnino vide Cardi. flo. in cle. j. de reb. eccl. non alie. q. xviij. pro declaratione & limitatione premissorum.

SVMMARIVM

1 Pensio an diminuatur, aut remittat fructibus super quibus cōstituta est ob sterilitatem, aut alium casum minutis.
2 Testatore dicente volo decem dari Titio ex redditu talis rei, talis redditus videtur adiectus gratia demonstrationis.
3 Uerba que ponuntur in constitutione pensionis quando taxationem importent.
4 Redditus quando causa demonstrationis nominati censeatur, & quando causa taxationis.
5 Pensio exigi potest pro anno sterili precedenti, si sequenti anno sit magna vbertas.
6 Prelati ecclesiarum sterilitatem temporis allegare nō possunt, si annis precedentibus habuerunt vberes redditus.
7 Testatore pro anniuersario certas mensuras legante penes aliquos seruatas, heredes liberantur cedendo actiones contra eos, qui dictas mensuras seruant.
8 Heres testatoris dispositionem adimplere quando omnino teneatur nullo obstante.
9 Testator legans certam quantitatem sibi ab aliquo debitam, vr̄ eam quantitatem legare, que ille sibi debet.
Quis vel qui, dictio iuncta verbo persone tertie, quando conditionem importet.
10 Legatum conditionale vitiatur per falsitatem conditionis.
11 Clausula quando taxatiua aut demonstratiua censeatur.
12 Testatore certū corpus legante, liberatur heres rei legate interitu.
13 Suppletio fructuum non fit ex futuris pensionibus.
Heres grauatus prestare alicui fructus talij fundi tenetur eū colore diligenter & seminare non tn̄ tenet de casu fortuito.
14 Legatarius non potest fundum sua auctoritate colere, cuius fructus a testatore sibi sunt relicti.
15 Grauatus volens assignare prediuȝ ex cuius fructibus debet solui onus, an audiatur.
16 Legatarius fundi grauatus in decem, si pro illis decem fundum dare velit, an liberetur.
17 Collectori apostolico nō fit suppletio ex fructibus seq̄ntis anni.
Donans annuū redditū, si promittat dare possessiones tanti redditus dare cogitur fundos mediocres tanti redditus.
18 Redditum annuum constituens si fundum certum nominauerit, ex illo dari debet.
19 Relatiuum, quod, iunctum verbo futuri temporis, ꝯdōnē facit.
20 Testatore grauante heredem in decem salmas vini dandas mēdicātibus, an audiat hr̄s volens dare vineam competentē &c.
21 Promittens annuum redditum nullo predio monstrato, tenetur soluere, ac si in genere promissum sit.

Super decimasexta questione

que est. † Quid si fructus, super quibus ꝯstituta pensio, perierint, vel sint notabiliter diminuti propter sterilitatem, vel alium casuȝ fortuitum, an fiat remissio in totum, vel in partem, & vtruȝ hēatur rō vbertatis precedentis anni vel sequentis, vr̄ dōm cū Pau. de cast. in ꝯsi. cccxxxviij. sepius alleg. s. esse distinguendum, vtrū fructus & prouentus, de qbus & sup qbus dȝ solui pensio, sint appositi gratia taxationis, an vero demonstrationis. Nam primo casu, qn̄ gratia taxationis, fructibus nō pceptis, dicit nil dēri, tanq̄ sit pensio litata ad fructus certi tp̄is, q̄si in rex nā nō sint. l. si seruus. §. qui. v. de leg. j. cum similibus, quasi tunc insit tacita ꝯdō, si nascenť, interdum, de ꝯdi. & demō. cum similibus. Scd̄o vero casu, qn̄ gratia demonstrationis, illa demonstratio nō restringit. l. paulo calimacho. §. fi. de leg. iij. cum similibus. Et subdit ideȝ doctor in. d. ꝯsi. pro intelligentia premissoꝝ, esse pretermittendam talē theoricam & doctrinam, q̄ sibi vr̄ de mente tex. & gl. qd interdum precedit aliqua dispō significans qd solui dēat, postea subnectiť locus, vnde dēat fieri prestatio, & sic sunt due orationes. v. g. dicit testator, volo decem dari Titio, postea subdit, q̄ volo sibi solui ex redditu talis rei, † tunc redditus ille vr̄ appositus gratia demon. vnde lȝ redditus non subsit, hr̄s tn̄ soluere cogiť. Casum dt esse in. l. quidam test. de leg. j. in prin. & in. d. l. paulo callimacho. §. fi. & in. l. lucius. ff. de alim. & ciba. leg. Interdum vna tātū est oratio

significans quid & vnde solui dēat. v.g. dicit testator, volo ex fructibus vel redditibus talis rei solui decem Titio, quolibet anno, tunc fructus vīr gratia taxationis, vnde eis non existentibus. nō dz hrs ad solutionem cpelli, nec vltra q̄ vires fructuum patiantur. Casum dt esse apertum in. l. nomen debitoris. §. vni ex heredibus, de lega. iij. & in. l. si quis legauerit. in. §. quibus Lucius. de

3 leg. ij. Ex quibus theorice pmissis infert † quod qn̄ in litteris assignationis pensionis in vna & eadem oratione dr̄ sic. Pensionem solui de & super fructibus & redditibus talis prioratus vel mēse, important taxationem. Sed si primo iussisset solui pensionez, deinde in alia oratione designasset vnde, tunc demonstrationē faceret. Hec prefatus doc. in. d. csi. vnde dn̄s Fely. d. c. ad audientiā. cclu. vj. dexterrime dixit, quod vbi precedit generalis dispositio cum solutione annue pensionis, & postea sequitur locus vel materia vnde debeat prestatio fieri, tunc sunt due orationes, & iō redditus non vīr adiecti causa taxationis, idest quod ex ipsis detrahatur pensio, & non aliunde, immo pensio omnino prestanda est, etiā si redditus forte non subsint propter sterilitatem. Intelligo. n. qn̄ non subsunt ex ea re de cuius fructibus dēbat solui non taxatiue, sed demonstratiue, percepit tn̄ ipsos fructus & redditus aliunde, adeo quod ecclesia potest subire onus illud. Quando vero vniuersaliter nō pcepisset ex aliquibus bonis, nec posset ferre onus, tunc videret durum quod possit vrgeri, nisi dicas quod recurrat ad superiorem p iustitia vel gratia, iuxta ea q̄ dixi. §. q. vij.

4 † Qn̄ vero in vna & eadem oratione exprimit onus pensionis cum adiectione ex fructibus &c. puta soluas pensionē de talib⁹ redditib⁹, tunc illi redditus non censent nominati cā demonstrationis, sed causa taxationis. Et ideo fructibus non existentibus, non posset quis grauari ad pensionem ſm eum alleg. Pau. de cast. in preallegato csilio, quod dicit esse valde quotidianū pro istis, q soluūt pensiones de fructibus beneficiox, qr si aliquo anno non pcipiūt fructus, dicit eos non teneri ad pensionem, qr gratia taxationis adiecti vīr, vt. d. l. quidam esti. & d. l. nomen. §. vnum ex heredibus, & idem dicit sensisse Abb. in. c. nisi ante finem. de prebendis.

5 Subdit idem Paulus in eodem consilio, † quod si hn̄s soluere pensionem, pateretur vno anno sterilitatem & sequenti anno esset fertilitas fructuum, posset peti solutio dicte pensionis etiam pro anno precedenti cōpensando sterilitatem cum vbertate. l. ex eo. ff. de vi. & oleo legato, legat ex eo maxime qr pstatio csistit in pecunia. l. firmio. in prin. ff. qn̄ dies legat. ced. Secus dt qn̄ vna tantū solutio fieri deberet. l. cum certus. ff. de vi. triti. & ole. legat. & per doc. in. l. inter stipulantem. §. sacram. de ver. ob. & in. l. si qs argentum. §. primo. & ibi Saly. C. de donationibus, pro quibus dt idez

6 Saly. gl. sibi videri in. c. nobis. in glo. fi. xij. q. ij. que dicit † quod prelati ecclesiarum non pn̄t allegare sterilitatem temporis, & incursionem hostium, si precedentibus annis habuerunt redditus vberes, prout etiam dr̄ in. c. propter sterilitatem. de locat. Et cuz premissis vr̄ transire do. Fely. in prealleg. c. ad audientiam. lz de materia se remittat ad diuersa loca. Facit ad materiam, quod dt Paul. de cast. csi. xlvij. in vlti. quesito in. ij. volu. Sed pro certo iste articulus principalis cum suis membris habere vr̄ latentes scrupulos. Examinemus igitur aliquanto minutius, & proponamus nobis solennem decisionem dominorum de Rota in antiqs

7 conclu. viij. & lxix. que incipit, lego pro anniuersario. † Vbi concluditur per eos, quod si testor legat pro anniuersario faciendo certas mensuras annone, quas sibi seruant. G. & R. fratres pro quodam affirmatiuo, quod habent in certo loco, liberantur heredes cedendo actiones c̄ dictos. G. & R. &c. Et in examine questionis discutiunt intellectum omnium iurium allegatorum p do. Pau. in. d. cs. & ponunt illam theoricam facientem differentiam inter vnam orationem, & duas, & qn̄ adiectio loci, vnde soluat, est facta causa demonstrationis vel causa taxationis, quaz posuit. d. Pau. Et ad dictam decisionem esset recurrendum tanq̄ ad fontem pro examine similium qōnum, qr subtiliter & abunde discusserunt. Et in primis vtrum liberent heredes cedendo vt dixi. Secundo an soluendo illud affirmatiuum, pro quo debentur ille due somate, sit obligatum pro dictis duabus somatis, vel an tota hr̄ditas testatoris, & sic heres perpetuo debebat duas somatas annone predictas, & nil aliud, & liberet cedēdo c̄ illos. G. & R. Tertio si pro tpe non possent percipi vel haberi dicte due somate de illo affirmatiuo, vel pp deteriorationem, vel minus valentiam dicti affirmatiui, quo debentur ille due somate, vel alias pp depauperationem dictorum. G. & R. vel ipsorum successorum, vel pp guerras, an heres de alijs bonis hr̄ditarijs dictam pensionez debeat si ab illis debitoribus non possit exigi, & sic non liberet soluz cedendo, immo pro tota pensione generaliter tota hereditas di-

8 stringatur, si exinde non possit percipi. † Et pro affirmatiua quo generaliter, & omnino in omnem euentum heres teneatur, quasi illorum. G. & R. nomina annua sint adiecta causa demonstrationis, non autem taxationis, dn̄t prima facie videri text. expressissimos. in. d. l. lucius. de alimentis leg. & in. d. l. paulo calimacho. §. fi. de leg. iij. & in. d. l. quidam test. de leg. j. Item qr illa verba adiecta legato non faciunt conditionem, sed potius demonstrationē, arg. l. in conditionibus. ver. sed proinde. de condi. & demon. ergo omnino debeantur, lz inde dicta pensio non possit colligi. Et qd̄ supletio sit facienda, adducunt in argu. d. l. ex eo primo. ff. de trit. vi. & oleo legato. l. fundus. ff. d annu. leg. & l. firmio. ff. qn̄ dies leg. ced. & §. sacram. vt ibi latius. ¶ In criūm pro negatiua, & qd̄ heres liberet cedēdo, nec ad plus teneat nisi taxatiue ad illas duas somatas quas debent. G. & R. nec de alijs bonis aliqd sit supplendum p hr̄des, lz dicta pensio diminueret, dummodo sine he-

9 redis culpa. † Moti sunt qr legando das somatas quas seruant. G. & R. vr̄ legasse duas somatas, quas ipsi debent, qr seruarūt. Constat aūt qd̄ qn̄ testōr legat, qd̄ alius tertius dz, ēt adiecta certa q̄titate, puta centum vel decem, que Titius dz, id solum est in legato, qd̄ dz Titius, intm̄ qd̄ si minus vel nihil dz, non dz aliūde suppleri. l. si sic. §. j. ver. sed si addiderit. de leg. j. cum. l. legaui. de libe. leg. ergo idem in proposito. Insup dn̄t qd̄ ista dictio, qs vel qui. iuncta verbo tertie psone, cum respicit aliquid taxatū in quātitate csistens facit cdōnē, lz qd̄ iungeret verbo, prime psone. s. si dēo, faciat demonstrationem, qn̄ legat ante taxatum in quātitate csistens. s. decem, & ideo faciebat demonstrationem, q̄ clausula nō

10 vitiat. † Aliud qn̄ dictio, que, esset adiecta tertie persone, qr facit cdōnem & falsitas cdōnis vitiat legatum, vt. d. l. si sic. §. j. primo rn̄so. & l. si non designata. C. de fal. cau. adiecta legato, & institutа de leg. §. sed si vxori, & d. l. legaui. circa medium, & hanc dn̄t fuisse sn̄iam Petri. in. l. Stichum q meus erit, de lega. j. Item sunt moti, qr testōr sub vna cceptione legat, & taxat, & declarat, qd legat, & vnde, qr dicit lego duas somatas, quas tales mihi seruant. Ergo vr̄ in dubio tale legatum fore taxatum, non demonstratuz, & illam adiectionem. s. quas seruant, quā simul sub vna cceptiōe cum legato profert, vr̄ in dubio fecisse cā taxationis, non demonstrationis, ſm doctri. Dy. in. d. l. quidam testa. in. d. l. si seruus. §.

11 quicunq. † Secus si sub diuersis cceptionibus, vt puta si dixerit lego centum Titio, & postea in alia clausula subiungit qd̄ illa centū vult solui ex. xx. debitis a Meuio, & ex. lxxx. debitis a Gaio. Nam illa clausula dum taxat, nec limitat legatum precedens, ita vt aliunde solui non dēat, sed demonstrat, vnde facilius possit solui legatum, & ita dt loq dictam. l. qdam test. cum similibus. s. alleg. p affirmatiua, secus qn̄ sub vna cceptione legat & declarat vnde, vt puta, lego decem, q̄ Titius mihi dz, vel lego decem, que sunt in archa, qr vr̄ taxare & limitare, vnde soluat, & qd̄ ille dz, & qd̄ est in arca, & non plus, nec aliunde supplendum, vt, d. l. si sic. §. j. in fi. & d. l. si seruus. §. qcunq. & l. cum seruus. de vino tri. & ole. legato. Et sic dn̄t posse intelligi dictam. l. antepenulti. §. ciuibus.

12 de leg. ij. † Item addunt qd̄ testōr vr̄ legasse certum corpus, vcz certi nominis seu debiti, seu seruitij. s. debitum duax somatax annone, quas faciunt siue seruant. G. & R. vnde cn̄s est, qd̄ si id qd̄ legatum fuerit, perierit, vel fuerit diminutum sine culpa heredis, hrs erit liberatus, nec amplius tenebit. l. si ex legati cā, cum similibus, de V. ob. Non ob. d. l. lucius. d. l. paulo calimacho, & d. l. quidam test. qr ibi cā demonstrandi non taxandi. Nam loquunt qn̄ sub diuersis conceptionibus, at in casu dicti legati qn̄ cā taxādi, qr sub vna conceptione. Non ob. d. l. in cdōnibus, vbi est vna cceptio verbox, & tn̄ non taxat, sed demonstrat, nec faciunt in vba cdōnem, sed demonstrationem. Nā ibi ſm eos cstabat de voluntate testantis, vel solue aliter, vt ibi. Non ob. l. ex eo cum similibus. qr ibi lz fiat suppletio ex fructibus annox sequentium, non tn̄ ex alijs bonis vel rebus heredis, vel debitoris, ex quo fructus certi fundi debebantur. Et subdit collector illius conclusiōis, qd̄ ita audacter cederet hoc si termini essent csimiles, sed nō sunt, qr hic non legabatur certa quantitas fructuum ex fundo tali percipien. immo legabat certum debitum, seu certam annuam pēsio-

13 nem per. G. & R. debitam pro fundo, † & non potest fieri suppletio ex futuris pensionibus, cum quolibet anno solum talem pensionem debeant, & non plus, vt ibi latius. Que verba relata non faciant te stomachari, qr sunt sapida & declaratiua multorum iurium, & doctrine premisse sunt magis discusse per varietatem exēplorum, in quibus facile fuisset contentio. Insuper opus est vlteriori examine. Nam Bal. in. l. vnica. §. libertatibus. C. de caducis tollendis, dicit quod si testator mandauit heredi, quod prestaret mihi fructus cuiusdam fundi, heres tenet facere & curare qd̄

colatur

colatur diligenter, seminetur, & non destruatur. l. fundi trebatia-
14 ni. ff. de vsufructu legato. tamen non tenet de casu fortuito. † Nec
possit ipse legatarius dictum fundum sua auctoritate colere & se-
minare aut possidere. l. si quis ita. ff. de vsufru. & p Bal. in d. §. li-
ber. v. etiam excep. Insuper est sciendum, quod si cui esset relictuz
predium, & ille esset grauatus de certo onere prestando de reddi-
tibus illius predij, quo casu non teneretur vltra quam ex illo pci-
piatur, si illud predium assignaretur, & pro illo onere liberaretur.
Secus si esset obligatus in genere, & consequenter si non recipe-
ret ex vno predio, teneret soluere ex alijs, vt. d. l. quidam testõ, cũ
15 similibus. † Unde in primo casu non videret absurduz qd dictus
grauatus volens assignare illi predium ex cuius redditibus dz p
stari illud onus, audiat. In secundo vero non sit audiendus vo-
lens assignare vnam possessionem, & liberari a debito quãtitatis.
Ita determinat Pau. de cast. in prealleg. ɔs. xlvij. in vlti. quesito.
Primum dictum probat in. l. filiusfamilias. §. apud Marcellũ.
de leg. j. ſm Pau. in d. ɔsi. qui etiam allegat Jo. an. in additioñ.
Spe. in ti. de instru. edi. §. d. in additioñ. que incipit, de trebellia-
nica. ante finem, vbi allegatur ille text. vbi etiam dicit Paul. de
16 cast. quod per illum textum quidam dñt † quod si legat mihi fun-
dus, & rogatus sim dare Titio. x. & acceptaui fundum, postea Ti-
tius petat a me. x. & ego dico quod fundus non tm̃ vz, & qd sum
paratus tradere fundum pro illis. x. quod debeo audiri, qd vide
tur mirabile. Nam cum acceptauerim predium illo onere, vſi vi-
deor predium extimasse pro tanto, seu recepisse pro tanto, & sic te
neor ad totam q̃titatem. Sed Pau. de cast. in d. §. apud Mar
cellum, dicit illud procedere, si volo fundũ retinere, aliter dẽo au-
diri, argu. illius tex. qꝛ non est iustuz ꝙ plus grauer quam ɔmodũ
pceperim. Fortius dicit idem paulo. s. in eo. §. quod si nollem eẽ
factor & procurator illius, & pati laborem sine commodo ɔ meaz
voluntatem, iõ dẽo audiri volens tradere fundum, vt. s. Secun-
dum vero dictum probat in. d. l. quidam testõ cu similibus. Ad
materiam faciunt, que dicit Pet. de anch. in. c. si propter. de re-
scrip. in. vj. q. ij. principa. & in suo ɔsi. cccxxj. incipiente, circa istam
17 perceptionem. in. ij. col. maxime dum dicit, † qd si collectori apo-
stolico debebantur fructus primi anni beneficij vacantis, & tales
fructus illius anni dẽbant alteri, vel pierũt vel pcipi nõ potuerũt
sterilitate, vel alia clade, quod non debeat tali collectori fieri sup-
pletio ex fructibus sequentis anni, arg. l. cum certus. de vi. triti. &
oleo legato. Nam fructus sequentis anni, non sunt fructus primi
anni, qui debebantur collectori, vt ibi latius. Insuper est sciendũ
quod donans certum annuuz redditum ex possessionibus suis, si
promisit dare possessiones tanti redditus, cogit dare fundos me
diocres tanti redditus. l. si quis argentum. §. si vero. de donatio-
nibus. Si vero simpliciter donauit certum annuuz redditum ex
possessionibus suis, tunc fauetur ipsi donatori, vt liberet assignan
do possessiones mediocres tanti redditus, nec teneat subire illaz
curam & diligentiam predictorum, vt est casus ibidem, ſm aliam
lecturam. Non tenetur ergo donator tradere possessiones si no-
lit, si velit ipse subire curam predictorum, sed si velit tradere, ne-
cesse hz tradere mediocres, vt ibi. Et subdit Saly. in. d. §. si vero.
18 † quod si nominauit certum fundum ex quo dare promisit, ex illo
dari debet. l. cum certus. ff. de vi. tri. & oleo leg. Et subdit quod si
illi annui redditus nõ sufficiant ex illo fundo nominato, & querat
an suppleri debeat aliunde, vel de perceptis vltra in sequenti an-
no, est distinguendum. Aut fundus apponit ad designationẽ tm̃
faciendam, & tunc suppletur ex alio fundo, vt. d. l. quidam testõ, &
dicta. l. lucius. aut apponitur ad taxationem seu ad limitationẽ,
tunc de alio fundo nõ debet prestari, vt dicto. §. sacram. &. d. l. fir-
mio. Postea querit idem Saly. an de eodem puta secundo in se
quenti vbertate, & pleno debeat suppleri. Et dicit esse distinguen-
dum, quod aut promittit simpliciter certa quantitas, puta centũ
corbes frumenti, vel vini, aut quantitas annua. Primo casu pon
deranda sunt verba, qꝛ aut quantitas est simplex, aut ɔdõnata.
Exemplum primi. Si dicat centum corbes ex tali fundo, & tunc
in sequenti anno debent suppleri, vt. d. l. firmio. Exemplum scdi,
si dicat, centum corbes, ex eo, quod nascet in tali fundo, & tũc in
sequenti anno non suppletur, vt. d. l. certus. & l. si debitor. §. Nec
19 verisimile. ff. de contrahen. emptio. † tunc. n. relatiuum, quod ad-
iectum verbo futuri temporis ɔdõnem facit. l. stichum qui meus
erit, de leg. j. & l. nuper. de leg. iij. Secundo casu. qñ q̃titas ẽ an-
nua redditũum vel fructuum, tunc supplet & prestat ex sequenti,
annis, vt. d. l. legatum. §. vini falerni. ff. de annu. leg. ſm Petrũ &
Cy. & est rõ ſm eos, qꝛ lz relatiuum, quod faciat ɔdõnem, si nasca
tur, tñ multiplicatio quantitatis & annorum, suppleri facit qd in
primo anno defecit, si in secundo plus nascat ꝙ dẽat, q̃ xba sunt
multi ponderis. Bal. ẽt. d. l. si quis argentum. §. si vero, õt plura
excitantia ad speculandum, in primis, qd si quis pmisit dare mi-
bi quolibet anno. x. corbes frumẽti ex reddditu suaꝝ possessionũ,
& donator nolens hr̃e laborem conducendi frumentum ad domũ
donatarij, offerebat tm̃ terrenum de suo, qd sufficiat donatario,
ad istam redditionẽ audit offerens de possessionibus mediocri-
bus, & subdit pbari ex illo tex. quod ille fundus mediocris obla-
tus dz esse extimationis tante, vt eius fructus quindecim annis
equiualeant extimationi ipsius fundi. Et subdit quod si promissa
sunt decem quolibet anno, soluant, vel deponant. cl. ad redditus
percipiẽdos qꝛ tali summa verisimile est qd decem percipiant, vt
in. §. p vestras, de donationibus inter vi. & vxo. Et si vellet emere
predium, & soluere pretium, dẽret soluere illud, qd ɔputatis red-
ditibus pararet predium. Et si predium constat. cl. & debentur. x.
quolibet anno, illud erit predium competens, vt ibi probat, & pre
dicta sunt specialia propter liberalitatem donantis, ſm quosdã,
20 quod placet Bal. & Saly. ibi subdit Bal. † quod si testator fecit
testamentum, & instituit me heredez &c. mandauit qd quolibet an
no soluerem decem salmas vini fratribus mendicantibus, & hr̃s
pro illo legato velit assignare vnam bonam vineam, & dicat fra-
tribus, vos habeatis curã cultiuãdi & fratres replicent, qd no-
bis sunt nisi curaz bibendi, quod heres est audiendus ɔ religiosos p
illum textum, vbi videtur casus, si datur possessio sufficiẽs ad hãc
extimationem, hanc curam religiosi non possunt declinare pau-
lo. j. subdit qd fuit questio de facto in istis terminis. Ego pmitto
tibi de redditibus meis quolibet anno decez salmas vini, ego nõ
21 recolligo tot salmas, nunquid teneor supplere in pecunia? † Et re
spondet, quod si promisi nullo predio demonstrato, teneor supple
re quasi sit promissum in genere. Sed si promisi ex certo determi
nato fundo, pro illo anno, pro quo non percipitur non teneor, qꝛ
tacite inest ɔdõ, si nascent. l. j. ff. de ɔdi. & demon. & l. si debitor. §.
verisimile. de ɔtra. empt. subdit hec verba. vel dic plenius, vt hic
per Cy. & doc. in. d. §. sacram. Ista ergo ɔferũt ad declarationem
eorum, que supra posita sunt, & que supra posita sunt, ɔferunt ad
declarationem eoꝝ, que Bal. & Saly. dixerunt, q̃ strenuus iuri-
sta applicabit casibus pponẽdis. Areti. nr̃ de accoltis in suo ɔsi.
lv. aliqd tangit de articulo sterilitatis, an locum habeat in solu-
tionibus annuis faciendis respectiue ad fructus. Quod nõ ple-
quor, qꝛ sat prata biberunt in hac. q. xvi. principali, & alijs ɔsecu-
tiuis, aut fraternizantibus.

SVMMARIVM.

1 Decima papalis super fructibus alicuius beneficij imposita, an pensionarius in illis debeat de onere participare.

2 Usufructuarius pensionario equiparatur.

3 Decimas papales an teneantur soluere hi qui prioratus, domos aut pensiones habent a monasterijs.

4 Pensionarius quando ad decimas soluendas de pensione teneatur.

5 Pensio gratis constituta, beneficium dicitur.

6 Pensiones in beneficium habentes, ad decimas tenentur.

7 Defalcatum semel per legitimam, non debet iterum computari pro detractione trebellianice.

8 Dominus & colonus eius partiarius fructuuz soluunt decimas, quilibet pro rata.

Quid si dominus conduxit colonum nummis vel ei promisit certas mensuras.

Et quid si dominus locauit predium pro certis mensuris, seu pro certa pecunia ei per colonum danda.

9 Dominus quando sufficienter censeatur pro pensione soluere.

10 Argumentum de decima iure cõi debita non concludit ad decimam papalem extraordinarie impositam.

11 Pensionarius habens gratis & in beneficium, tenetur ad decimam papalem pro rata sue pensionis.

12 Impositio decime papalis, extraordinaria censetur.

13 Approbari debet ab omnibus id quod omnes tangit.

14 Uicarius percipiens fructus, decimam pape soluere debet.

15 Pensionarius cum proprietario ad solutionem decime papalis contribuere debet.

1 **Decimoseptimo.** † Quid si sit imposita decia papalis super fructibus alicuius beneficij, vel gñalr, an pensionarius sup dictis fructibus pẽsionem recipiens dẽat participare de onere dicte decime? Dec. q. vt puto, occurrit frequenter, nec memini me legisse illam in indi-

niduo formaliter tractatam explicite. Videtur dicendum qd sic, cum imponatur pro fructibus, arg. in. l. gnali. §. fi. de vsufru. leg. & in. l. neqz. de impensis. & l. hactenus. de vsufr. Bene facit quod no. Abb. in. c. prohibemus. in vlt. col. de censi. dum dt decrescentibus dere minui pensionem bnficij, et facit qd dixi. s. q. vij. & xv. 2 Suadet idē, † nam vsufru. & pensionarius vnr equiparari, scdm doc. in cle. j. §. eadem. de sup. negli. prela. & dixi. s. q. j. sed vsufruc. indubitanter teneret, vt p Bal. plene in. d. l. hactenus. ergo & pensionarius, q vr in effectu vsufr. similis, lz non pcipiat fructus, sed aliud, puta pecuniam certam pro parte fructuum vt plurimuz p tertia parte constitutam. Et ita videbatur superiore anno insigni doctori dno Victori de are. & mihi in. q. do. Pauli sui germani petentis a pensionario cui debat pensionem sup fructibus & redditibus ecclesie Aretine, sibi ztribui ad onus decime papalis generaliter iniuncte pro rata. Et visum est tuc vtriqz qd gl. ordinaria in terminis hanc qone decidat in cle. ij. de deci. in. iij. q. † vbi q rit, an hi q hnt prioratus, domos, gratias, pensiones, vel redditus a monasterijs, vel ecclesijs teneant ad solutionem decimaz, quas papa sepe imponit soluendas sibi pape vel alijs ex ca, & ad tps de fructibus bnficioz, & determinat, qd si hntes illa hnt ea in beneficium, & ex mera gratia ipsi tenent ad decimam. Si aut hnt illa ex zctu zductionis ad firmam, vel emptionis fructuum vel p mercede, & remuneratione sui laboris, tuc illi, quoz est pprietas, illa decimare debebunt. Ista verba sonare vnr † qd si pensionarius hret pensionem in bnficium ecclesiasticum, & in tituluz bnficij & ex mera gratia, indubitanter teneat ad talem decimam, qn aut habeantur in titulum bnficij ecclesiastici, dictum fuit. s. q. xij. Si aut habeant ex titulo oneroso & non ex mera gra, sed ex ca zductiois ad firmam, vel emptionis fructuum, vel p mercede & remuneratione laboz, tunc non teneant ipsi, sed illi quoz est pprietas. At in terminis nostris, pensionarius, cui ab apostolico vel ab alio auctoritatem hnte, zstituta est pensio sup fructibus & redditibus beneficij, monasterij, mense, vel dignitatis, no hz illum in titulu bnficij & pro spirituali, sed p iure tpali seu bnficio, aut officio tpali ex mera tn gratia, vt tn possit decentius & honorabilius vitam & statu sue psone, & zdoni congruentem sustentare, pro sustentatione & alimentis papa zstituit sibi solui illam pensionem qztitatiue habito respectu ad fructus & redditus, de qbus, & sup qbus illa zstituit que non solet excedere extimatione tertie partis fructuuz. Quid iuris, facit mihi dubium, qz gl. mea dt qd si hntes illaz pensionem, hnt in bnficium, & ex mera gratia, ipsi tenent, & non exprimit in bnficium ecclesiasticum illa gl. sed multipliciter dicit in bnficium. † Non est aut dubium qd pensionis zsto gratuita, est bnficium, vt dictum fuit. s. q. xij. qz est beniuola actio largo mo, & tn non est bnficium ecclesiasticum, & aliqui dixerunt, vt retuli in. d. q. xij. quod pensio no venit appellatione beneficij. Paulo. j. eadem gl. dum dt qd habentes capellanias, vel altaria tenentur ad decimas, assignat ronem, qz sunt beneficia ecclesiastica, vt patet in. v. q. illius gl. Et ita puto intellexisse gl. dum dixit in bnficium. s. ecclesiasticum, arg. tex. in. c. Quamuis. cle. j. de pre. in. vj. & ibi Domini. & eorum que dicentur in. q. xxx. Jo. de Jmo. referendo glo. ibi dt qd hntes pensionem in titulum vel ex gra tenent, & sic alternatiue. Similiter Paulus ibi. Et est notandum qd gl. ibi non q rit, an pensionarius teneat ztribuere, vt qrimus, & p rata soluere decimam de pensione qz recipit, cu imposita bnficijs & fructibus bnficioz attento qd pensio est bnficium, vt in. c. ad audientia. cle. ij. de rescrip. ibi dum dt alias pensiones seu alia bnficia cum simili. Jn zrium facit, qz non est bnficium ecclesiasticum. c. qzuis. de pben. in. vj. ibi dum dicit non in pensione, sed bnficijs ecclesiasticis 6 cum si. Si gl. dt disiunctiue prout reperi in pluribus lib. Cle. † qd hntes pensiones in bnficium, vel ex mera gra, tenent soluere decimas, vtiqz satis videret decidere qd hntes pensionem lz no in titulum beneficij dummodo ex gra, put recipiunt coiter hntes pensionem. s. ex gra tenerent ad solutione dicte decime, quo fieret, qd si pensionarius solueret decimam pensionis, no deret pprietarius beneficij grauati ad pensionem iterum soluere pro equaletia pensionis, alias semel decimatum itez decimaretur, videlicet semel a proprietario & semel a pensionario, quod videretur absurdum z notata in. l. quanqz. ad. l. falcidiam. & j. c. rannutius. & c. raynal 7 dus. de test. dum dnt † quod semel defalcatum p legitimam, non dz itez zputari in cumulo pro detractione trebellianice. & z notata p doc. in. c. tua. & c. cum no sit. de decimis, qd semel decimatuz no dz itez decimari, & z notata p doc. in. l. fi. §. de publi. Vbi bar. determinauit qd si locaui fundum pro. c. florenis, & colonus pcepit fructus, & p eis soluit gabellam, dns no tenet soluere. de. c. florenis, qz soluta est p fructibus, quoz zemplatione beo. c. florenos, & qz pp gabellam locaui minori pretio, de quo p Jnno. in. c. fi. de decimis. Si vero gl. diceret zunctiue seu copulatiue in bnficium, & ex mera gra, tuc qz meis doctoribus vr esse illa in beneficium. s. ecclesiasticum, cum pensio non sit bnficium ecclesiasticum vtiqz pensionarius non teneret, sed vis esset, vtrum p illa pensione dns deret in aliquo restaurari quasi grauatus ad quantitatem dandam pensionario succedentem loco partis fructuum, qua pensionarius hz ex ca lucratiua. Et quidem in decimis coi iure debi 8 tis solet dici † qp dns & colonus eius partiarius fructuum soluunt ambo decimas qlibet p sua rata fructuum, vt. d. c. tua nobis. Si vero dns zduxit colonum nummis, qz pmisit colono certas mensuras, siue nascant fructus, siue non, aut certos nummos, & tunc onus decimaz spectat ad dnm, ad quez spectant oes fructus, nec dz hre ratam eoz, q dz colono. c. non est. & c. cum non sit, de decimis. Jnn. tn vult qp colonus tunc soluat p suo lucro deductis expensis. Si vero dns locauit prediuz colono p certis mesuris seu p certa pecunia p colonum dada dno, & oes fructus remanet colono, tuc onus decime spectat ad talem colonu, & dns nihil dz soluere p pensione, q sibi deret, fm Jnn. in. c. cu non sit, de decimis, & hoc est qd dt Bar. in. d. §. quoties. Nec mirum fm Bar. qz vr fecisse p minore pensione pp onus decime, & gabelle, qd inheret zductori pp fructus remanentes apud eum, cu sit onus fructuu. c. pastoralis. e. ti. de decimis, & qsi videat transtulisse in zductore 9 fructuu cu onere suo. † Jte satis vr dns soluere pro pensione, cuz pp onus decime remanens penes zductore, recipit minorem pensionem rone oneris annexi. Aliqn dns recipit aliqz quotam fructuum rone tributi, seu census zemplatione psone sue, & tenetur soluere decimam illius tributi, fm doc. in dictis locis. Aliqn qs recipit certam partem fructuum rone aduocationis vel seruitij, & tenet de hoc suo lucro soluere decimam, lz pdium fuerit decimatum. c. ex transmissa. de decimis. Aliqn dat alicui gratis aliqua portio fructuum, & idez, qz soluit de hoc lucro, lz pceptori fructuu fuerit acervus fructuum decimatus, fz doc. coiter in dictis locis, 10 lz Jnn. in hoc z. † Argm aut de decima debita coi iure non e concludere ad decimam papalem extraordinarie impositam, de q in d. cle. ij. de decimis, q imponit ex ca & ad tps, quod pz et, qz in illa papali hr ro expensaz, vt ibi dt gl. q no hr in decima coi iure debita, vt in. c. cuz sint homines, de decimis, & dicet. j. xix. q. Redeundo igit ad qo. nostram. cum ista decima papalis imponat habito respectu ad fructus, lz redditus fructus in effectu sint de ecclesiasticis fructibus ecclesie grauate, si. c. floreni sunt zstituti alicui p pensione sup fructibus & redditibus ecclesie predicte, satis videntur subrogati qztitatiue loco fructuu in pecunia, vel in certa quantitate fructuum & gratis, lz non in titulum nec in quotam fructuu ne det scissura beneficij, z. c. maioribus. de preben. vt dictu fuit. s. 11 q. vj. † vnde cum pensionarius habeat gratis, & in bnficium, lz no in beneficiu ecclesiasticum, satis vr iustum ipsum pensionarium teneri ad decimam papalem pro rata sue pensionis, deducendu ex decima papali soluenda p ecclesiam proprietariam. s. grauando illam in tanto minus, quanta est portio decime soluenda p pesionarium, vel in dando regressum proprietario integre decima soluenti z pensionarium retinendo, vel aliter, vt in simili dr de collatione dotis, in. l. dotis quidem. C. de collationibus. Nisi forte dicere posset pensionarius, quod in habendo ronem oneris pensionis imposite ecclesie grauate, esset facta deductio sumptuu & onerum extraordinariorum, vtputa, quod nitidi redditus essent floreni. ccc. onerosi essent floreni. cccc. qz tuc si ita esset, posset dicere pensionarius. Ego satis soluo, cu pp onera deducta heam minorem pensionem sicut. s. dicebamus, alleg. Jnn. & Bar. in alio ca 12 su, sed hoc non vr posse dici, † cum hec decime papalis impositio sit extraordinaria, & tunc gnalr imponit bnficijs nulla hr ro nisi sumptuum & alioz de qbus in. d. cle. ij. Et qn imponit pensio cosueuit hri respectus vt no sit grauior tertia parte redditu, nullu habendo respectum ad decimam papale exhauriente facultates ecclesie grauate. Que ergo ro patit qd prelatus soluat pape decimam oium fructum, q hz multa onera, & pensionarius hns pensionem nitidam titulo lucratiuo, sit immunis ab omni onere decime, vtiqz no video, nisi dicas qd vterqz soluat, & pprietarius integre pp integros fructus, & pensionarius decimam sue pesionis lucratiue. Sicut. s. dicebat de coi iure debita, qd no vr, qz diuersa est ro imponendi ista papale. Et hoc vr innuere similitudo de vsufr. ad pesionariu, vt dixi in prin. Hoc et vr innuere Jo. de li 13 gnano in. d. cle. ij. dum dt † qd si duo sint plati in vna ecclesia parochiali, puta patronus clericus & vicarius, q vicarius ex antiqua consuetudine colligit fructus omnes, de quibus prono soluit. c. libras annuatim, residuum sibi retineret, & clericus pronus

de parte

de parte sua soluit decimam ꝓ tota ecclesia, ꝛ sit facienda taxatio decime ꝛ dubitet̃, an sit facienda cum vicario q fructus colligit, an vero cum patrono qui decimam soluit, rn̄det quod nisi cõsuetudo introduxerit aliud, fiet cum illo, qui fructus colligit, vocato illo qui decimam soluit, qꝛ quod oẽs tangit ꝛc. vt in regula iuris. Quod omnes tangit. Nam dum dicit qd clericus patronus, q pcipit singulis annis centum libras a vicario colligente fructus oẽs ꝛ residuum sibi retinente, soluit de parte sua decimam pro tota ecclesia, infert qd vna tantum decima soluitur inter ambos ꝓ tota ecclesia. Quod aũt ipse patronus clericus ꝛ vnus ex duobus platis dicte ecclesie pcipiens. c. libras. soluat integram decimam pro tota ecclesia, illud presupponit inductum a ꝯsuetudine antiq̃, igit̃ de illo non facio vim. Aliqd et facere vr̃ quod dicit Old. ꝯs. clxvij. dum presupponit fuisse ordinatum in ordinatione cuiusdam vicarie, quod vicarius daret pceptori annuatim. l. libras. ꝛ si ꝯtigerit decimam imponi per papam prestaret solum. l. ꝛc. Ex qbus infero quod minuet̃ pensio ordinata de. lx. annuis dandis ꝑ vicarium pceptori, superueniente impositione decime papalis, propter qd onus decime inherẽs ipsi vicario fructus colligẽti releuat̃ ipse vicarius soluẽdo. l. tantum, ꝛ sic releuat̃ in. x. nec obst. qd ille. x. libre in illis terminis videantur prestari per vicarium fructus pcipientem ꝛ pensioẽ soluentem, non aũt ꝑ ipsum perceptorem pensionarium, vt ibi decidit Old. de quo dicetur. §. q. xxij. † Naz hoc 14 est conueniens iuri quod vicarius fructus percipiens decimã soluat integram pape, qꝛ tñ de solutione pẽsionis de. lx. ordinate defalcantur. x. in damnum perceptoris, iudicatur illam pensionem congrue debuisse ferre onus decime, lꝫ ista non concludant qꝛ procedunt ab institutione primeua. Volui videre extrauagantẽ Bonifacij. viij. que incipit, declaratio, ꝛ inueni quod loquitur alternatiue in beneficium, vel ex mera gratia. Et per ea que potui colligere vno discursu, illa declaratoria facit pro hac parte in quam inclino, videlicet † quod pensionarius debeat contribuere pro sua 15 rata ad solutionem decime. Postq̃ hec scripseram, ꝯtuli cũ dño Nicolao de Castello aduocato ꝯsistoriali ꝛ fiscali ꝛ magno pratico in Cur. Romana, ꝛ petij, quid viderat obseruari, rn̄dit se plu ries interrogatum dixisse, quod pensionarius debeat contribuere cũ proprietario in solutione dicte decime papalis, cum sit onus reale. Placuit inuenisse contestem non parue auctoritatis, ꝛ socerum domini Antonij Caccialupi filij mei, in quo mihi deus bene complacuit.

SVMMARIVM.

1 Pensionem recipere debenti qualiter succurratur, si spolietur.
2 Prescriptio vel consuetudo allegat̃ si titulus ostendi non possit.
Pensio potest imponi ꝛ augeri per episcopum iusta causa subsistente, secus est in censu.
3 Consuetudo contra omnes ecclesias allegata, non prescriptio, sꝫ consuetudo est censenda.
Iens ad curiam possessionem pensionis sibi negate non perdit.

1 Decimooctauo quero † Si pensionez recipere debẽs, sit spoliatus, qũo ei succurrat̃. De hoc videndũ in. c. q̃relã. de electione, per canonistas. ꝛ in. c. fi. de cau. pos. ꝛ ꝓprietatis, ꝛ ꝑ legistas in. l. si certis annis. C. de pac. ꝛ Bar. in. l. iij. ff. quo. bo. ꝛ per dños de Ro. in antiqs, vbi oĩno videndũ ꝯclu. vij. in fo. xix. ꝛ i nouis ꝯclu. j. iiij. v. ꝛ. vj. ꝛ ꝑ Egid. ꝯclu. clviij. Vide et omnino in materia pensionis Old. ꝯsi. ccxxv. incip. Quidam eps, in fi. Qui negant pensionem, solent se fundare in. c. prohibemus, de censibus, 2 † in contrarium quando non potest ostendi titulus, solet allegari prescriptio vel consuetudo, iuxta no. in. l. cum de in rem verso, de vsur. ꝛ. l. si certis annis. C. de pac. vidi solennes allegatiões ꝙ sufficiat cursus decennalis etiam ꝯ ecclesiam, que dr̃ debitrix pensionis, qꝛ. d. c. prohibemus, loquit̃ in censu, secus illi videbat̃ in pensione que potest imponi ꝛ augeri auctoritate episcopi, si iusta causa subsit, vt ibi no. ꝛ est tex. in. c. preterea. de censi. ꝛ pro hac differentia inter censum ꝛ pensionem, Rota in antiquis. xxxvij. ꝛ i nouis. v. ꝛ. vj. ꝛ no. in. d. c. q̃relam, ꝛ per Bal. in. l. ij. C. de seruituti. Scdõ rn̄det̃ ꝙ illud. c. ꝓhibemus, non prohibet, ne antiqui non augmentati non exigantur. Sed ne noui imponant̃, nec veteres augeantur, vel tertio dicebat qd loqt̃ qñ Episcopus apponeret in ipsa fundatione beneficij singulis annis ad aliqd soluendum, vel impositum vellet augere, secus vbi exigeret de ꝯsuetudine ab aliquibus ecclesijs certam pensionem, fm Host. ꝛ do. Anto. i. c. dilecto. de offi. Archi. ꝛ Archi. in. c. seruitium. xviij. q. ij. vbi vr̃ sentire quod sufficiant. x. anni, iunctis dictis do. Anto. ꝯsi. xxij. in ver. In ꝯrium, ꝛ dictis eiusdem in. c. fi. de ꝯse. † ꝛ qñ allegaret̃ ta 3 lis consuetudo contra omnes ecclesias, esset consuetudo non prescriptio. Et singulariter loquitur Bal. in. d. c. querelam. pro intellectu. d. l. cum de in rem verso. Videatur omnino Butrius in. d. c. fi. de cau. pos. ꝛ proprie. ꝛ Inn. in. c. querelam. de electio. ver. dico. item. in. c. peruenit. de censi. versicu. quid in censu. Estq; notandum quod non ideo dicitur quis perdidisse possessionem exigẽde pensionis, qꝛ ille negauerit ꝛ ideo iuerit ad curiam, qꝛ qui adit ꝑtorem non perdit possessionem. Bal. ꝛ But. in. d. c. c. querelam. alle. Inn. in. c. ij. de in integ. resti. de materia vide Bal. in. l. in. l. ij. C. de serui. ꝛ aqua. col. xiij.

SVMMARIVM

1 Renuntiare beneficio potest quis licite in manibus pape, ab eodem obtinendo impositionem annue pensionis soluende ꝛc.
2 Pactione inter priuatos cessante, potest papa pensionem concedere ei, qui renuntiaturus est.
Fructus beneficiorum debentur aliquando ei, qui in eis titulum non habet.
3 Papa dispensare potest in his, que per constitutionem ecclesiasticam inducunt simoniam.
4 Executio ordinis non confert̃ in omni collatione beneficij.
Papa crimine simonie inuolui potest intellige vt nu. seq.
5 Papa legi ecclesiastice non subditur.
6 Iuramentum quando mandetur partibus prestari, qd nulla conuentio simoniaca interuenerit.
7 Renuntiatio facta cum spe de certo successore simoniaz inducit.
Simonia non inducitur voluntate sola.
8 Simonia mentalis sola penitentia aboletur.
9 Renuntiatio simoniaca non tenet; ꝛ quando dicatur simoniace facta.
10 Resignatio simoniace facta non tenet, etiam in resignantis preiudicium.
11 Renuntians beneficio, vt nepoti detur, non incurrit simoniam, si de hoc nulla fuerit conuentio facta.
12 Simonia non dicitur, si beneficio renuntietur, vt alij detur.
13 Simonia nunq̃ inducitur sola intentione aut voluntate, in his q̃ prohibentur ecclesiastica constitutione.
14 Pensiones constituere lꝫ renuntiantibus beneficijs suis.
Pensionis imponende que sint iuste cause.
15 Resignatio beneficij facta cum pacto, quod alicui det̃, est illicita.
16 Tractatus de renuntiando certo modo non est prohibitus, sꝫ pactio firma est prohibita.
Simonia sicut non cadit in papa ita nec in resignatione in eius manibus facta.
17 Papa sciens ꝛ tolerans videtur remittere, ꝛ vitium, si quod sit, purgare.
Beneficia non fuerunt a deo ordinata.
18 Papa resignationem sub conditione vel pacto admittẽs, ex certa scientia dispensare videtur.
19 Pensio cum beneficiati assensu adiecta beneficio, non inducit simoniam, nisi ꝛc.
20 Littere apostolice reseruationis vel assignationis alicuius pẽsionis annue expediri non possunt super fructibus alicuius bñficij, absq; illius assensu, qui pensionem soluere debet.
21 Resignatio beneficij pura ꝛ simplex esse debet.
22 Permutatio de spiritualibus ad temporalia est a iure iprobata.
23 Auctoritas pape, an operetur in his in quibus nulla subest causa iusta.
Dispensatio pape facta sine causa potius dissipatio dicenda est, q̃ dispensatio.
24 Voluntas pape dispensantis in prohibitis iure positiuo sufficit pro causa.
25 Lex sicut ꝑ papam ex sola voluntate potest fieri, ita per solã eiusdem voluntatem potest cum ea dispensari.
Dispensatio debet esse cum causa quando fit contra legem canonicã fundatam in aliqua ratione descendente a iure diuino vel a dictamine rationis naturalis.
26 Papa in beneficialibus liberrimam habet potestatem.
27 Dispensatio facta sine causa contra ius positiuum non reddit dispensatum in conscientia tutum.
28 Papa non concurrentibus requisitis nõ posset de ordinaria pte pensionem constituere, causa non cognita.
Dispensatio contra ius diuinum facta est ipso iure nulla.

29 Papam vti plenitudine officij differt ab eo, quod est vti potestatis plenitudine.
30 Papam in bñficialibus liberam hr̃e ptãtem, duo importat.
31 Dispõ pape in bñficialibus vz absq3 clausula, nõ obstante ⁊c.
32 Juris diuini esse aliquid, quadrupliciter intelligi potest.
Jus canonicum largo modo dicitur eius diuinum.
Statuta pape, ⁊ synodi appellantur statuta hominum, ⁊ non ipsius dei.
32 Jus a presidentibus editum in ecclesia militanti, non diuinum dicitur, sed humanum.
34 Leges assumi possunt ad canonum interpretationem.
35 Peccare mortaliter non dicitur, qui ob iustam causam iuris humani obseruationem omittit.
Jus diuinum proprie quod dicatur.
36 Scripture sacre quomodo a spiritu sancto processerint.
37 Jus diuinum quas contineat scripturas.
38 Euangelium dicitur lex noua.
39 Scripture sacre quedam prohibent, ⁊ quedam precipiunt.
40 Lex mosaica triplicia continebat precepta.
41 Judicialia legis mosaice quare nunc non obligent.
42 Precepta moralia decalogi sunt de iure diuino proprie sumpto.
43 Dispensatio commensurationem quandam distributiõis vel applicationis cuiusdam cõis ad contenta sub ipso importat.
Dispensare dicitur quasi diuersa pensare.
44 Dispensatio quid proprie dicatur.
45 Dispensatio quando dicatur iuris interpretatio.
46 Papa de iure potest super ius dispensare.
47 Dispensatio dicitur simpliciter iuris relaxatio, quando aliquid est mere indifferens inter bonum ⁊ malum.
Dispensatio pape, an cadat circa ius diuinum.
48 Papa quando circa ius diuinum dispensare non possit.
49 Apostoli Pauli. ẜm Thomam aquinatem, doctrina diuersa.
50 Papa quare cum bigamo dispensare possit, vt ordinetur.
51 Papa ex magna causa dispensare potest contra doctrinam apostolorum tu vide, non enim capio hoc verbum.
52 Papa dispensare potest in penis in lege veteri taxatis.
Papa qualiter dispensare possit in voto, ⁊ iuramento.
53 Papa in votis ⁊ iuramentis non dispensat, sed declarat.
54 Prelatus in voto dispensans, nõ in precepto iuris naturalis, vel diuini dispensat, sed ⁊c.
55 Papa an possit dispensare in voto solenni per professionem religionis emisso.
56 Dispensatio iur̃i non fit, vt aliquid ꝯ iur̃m fiat, sed vt ⁊c.
57 Dispensatio non cadit, iur̃o aliqd manifeste licitum continente.
Prelatus potest irritare iuramentum sibi factum a subditis, circa ea que sunt in ipsius potestate.
58 Priores ciuitatis non possunt decernere contra statuta populi, ea tamen declarare possunt ⁊ interpretari.
Par in parem non habet potestatem.
59 Priores quando licite possint aliquid decernere aduersus statuta facta a populo.
Papa contra que apostolorum dicta dispensare possit.
60 Papa dispensat aliqñ cum moniali professa, vt m̃rimoniũ ꝯhat.
Generationi ⁊ propagationi potius insidendum q̃z religionis ingressui, ⁊ hoc contra eos qui mare ⁊ arida circuneunt, vt faciant proselitos seipsis peiores.
Filius vnicus Regis peccat religionem ingrediens.
61 Papa potestatis plenitudinem habet in ecclesia.
Papa in preceptis moralibus, in fidei articulis ⁊ noue legis sacramentis dispensare nequit.
62 Papa non est supra ius diuinum, sed sub ipso.
Fundamentũ ecclesie ⁊ fidei est Christus, nec aliud ponendũ est.
63 Arbitrium ⁊ baliam hñtes super bono statu ciuitatis, vigore talis arbitrij non pñt mutare ordiñe, ⁊ regimen ipsius ciuitatis.
64 Precepta decalogi quo ad iustitiam in eis contentam immutabilia ⁊ indispensabilia sunt.
Principem sua lege non astringi, qualiter intelligatur.
65 Uicariatus pape illa dicitur concernere que post fundationez ecclesie operanda sunt.
Claues date Petro quid operari possint in ecclesia.
66 Papa dei vicari⁹ qd possit i ecclesia, dispẽsator qppe ẽ nõ dñs.
67 Papa an possit dispensare sup beneficioꝝ pluralitate incompatibilium, ita vt dispensatus sit in conscientia tutus.
Papa non potest indistincte dispensare in omnibus, que sunt de iure positiuo.
68 Pluralitas beneficiorum non est de pure malis, ⁊ vnitas non de pure bonis, sed de medijs.
69 Dispensatio super pluralitate beneficiorum quando sit licita.
70 Papa ecclesie bona absq3 graui peccato alienare non potest.
Malum esse non desinit, circa quod papa dispensauit.
71 Pastor quid respondere debeat oui petenti licentiam errandi.
72 Dispensatio facta motu proprio pape, tutior est quo ad deuz, ea que dispensato vel alio postulata fuit.
73 Canscientiã scrupulosam ex opinio. proprij capitis nemo hr̃e dz.
Conscientia dubia non ligat ad mortale.
74 Papa an possit licite vni ecclesie pensionem imponere absq3 cã rationabili.
Dispensare debens de iure tantum, causa cognita dispensare debet, secus in eo qui ad libitum dispensare potest.
75 Papa an possit dispensare cuz rectore ecclesie vt testari possit de bonis contemplatione ecclesie quesitis.
76 Clericus cum licentia pape non potest testari de bonis intuitu ecclesie quesitis.

Circa decimamnonam qõnem, q̃ est frequentissime cognita in theorica ⁊ pratica, ⁊ in foro fori, ⁊ in foro poli, ⁊ in qua accuratissime ꝯsuluit ⁊ scripsit excellentissimus doct. d. Fely. in. d. c. ad audientiam. de rescrip. ⁊ de q̃ ego ẽt sepius interrogatus sum, ⁊ sup q̃ vidi ẽt varia rñsa prudentũ, cũ hẽat multa capita, loquar br̃, ⁊ q̃zto ꝯpẽdiosius potero. ¶ In primis posuit idẽ do. Fely. ꝯsi. ⁊ lectura hanc ꝯclusionem. 1 † Quod licita ꝯscientia põt qs renũtiare in manibus pape bñficio obtinendo a papa impositionem annue pensionis soluende sibi annuatim p successorẽ de fructibus illius beneficij, ẽt si renuntians prius tractasset cum amico, qõ si ipsum beneficiũ a papa obtinuerit, soluet ei prompte dictam pensionẽ. ⁊ ipse renuntians gesserit semp in animo, ꝙ ille amicus habeat statim ei succedere in beneficio renũciato, ⁊ alias non renũciasset, si secus credidisset, nã talis tractatus ⁊ talis spes nõ inducunt simoniã ẽt mẽtalẽ. Motus ẽ. Nã lz renũtiatio dẽat esse libera, ⁊ pura, sine vlla pactione. c. ex parte. cle. j. cũ gl. in verbo, oino. de offi. deleg. ⁊ alijs iuribus. j. allegãdis, tñ impetrare a papa reseruationẽ dicte pẽsionis, nõ inficit ipsam renũtiationem, postea quã cũ priuato nulla est inserta ꝯuẽtio in renũtiatiõe. Ita ꝯcludũt Moder. in. c. nõ satis, de simo. vcz Ab. Anania. ⁊ Socy. de Senis. dicẽtes 2 † qõ cessante pactione inter priuatos põt papa ꝯcedere pensionẽ ei, q renũtiaturus est. Idẽ dt tenere Archi. floren. ij. parte sue summe. ti. j. c. v. ver. de renũ. dicẽs ꝙ auctoritate superioris licite fieri põt, qõ dimittẽti bñficiũ deẽ aliqd tpale, vt in. c. nisi essent, de pben. p quẽ tex. h. d. do. Ant. in. c. ij. de arbi. idẽ dt in. c. cũ pridẽ. de pac. Bene faciũt q̃ dicta sunt. s̃. q. iiij. ⁊. v. videmus. n. qõ papa hz ptãtẽ liberrimã, ⁊ disponit sepe, ꝙ fruct⁹ bñficioꝝ dẽanẽ aliqñ ẽt nõ hñti in eis titulũ. c. simplr. de rescript. in. vj. ⁊. c. si tibi ꝯcesso. eo. lib. ⁊ in extrauagãti Jo. xxij. Suscepti. Quod aũt dicta ꝯuentio, vel tractatus nõ inducat simoniã, allegant gl. in. c. cũ pridẽ. de pac. 3 † Nã in his q̃ p ꝯsti. eccle. inducunt simoniã, excusat auctoritas pape, qꝛ dispensare põt in talibus, ⁊ p ꝯñs vult ꝙ ꝯuẽtio pcedẽs purgeẽ ab oi simonia, pp auctoritatez pape, ⁊ illa gl. cõiter approbaẽ. Et si qs dixerit qõ imo talis simonia sit de iure diuino, de quo plene p Abb. in. c. extirpande. de pbẽ. §. q vo. co. fi. in repetitione. Rñdeẽ p Anani. in. c. j. de simo. qõ iura q̃ illud innuunt, vt. c. ex multis. j. q. iij. cũ simi. loquunẽ qñ pecunia interuenit p executione ordinis, secus si respicit titulum bñficij, vt in. c. ꝯstitutus, de relig. do. vbi pensio respicit titulũ bñficij ẜm Cardi. ibi, nec in oi collatione bñficij ꝯferẽ executio ordinis, 4 † pz qr ille cui fit collatio, iã exequebaẽ ordinẽ, vel qꝛ alias beneficiatus, vel qꝛ ordinatus ad titulũ p̃rimonij ẜm eũ, opinionem illius gl. d. c. cũ pridẽ. dt tenere Monaldũ in sua summa, ⁊ qõ papa põt in ista simonia inducta ex ꝯdõne eccle. statuere qõ vult, ⁊ dispensare nõ solũ in simonia mentali, sed in illa q̃ in pacto eẽt expressa, lz dicat qõ beatus Tho. ij. ij. q. c. arg. j. in fi. vult qõ papa possit inuolui in cric simonie. Qõ seqẽ Jo. de Turre cremata oliz Cardi. s. Sixti in tractatu de ptãte pape. q. lxv. Nã intelligit beatũ Thomã quo ad illa, circa q̃ ꝯmittiẽ simonia ex lege diuina, vt circa vẽditionẽ sacramentoꝝ, ⁊ similia spũalia, 5 † secus si. l. tm̃ ecclesiastica, cui papa nõ subijciẽ. Allegat ad hoc fratrẽ Nicolauz de Auximo ꝯprouincialẽ meũ in supplemento summe Pisane i vbo simonia, in fi. Ad idẽ alleg. Archi. xij. d. c. j. vbi dt qõ ꝯ beatum Thomam in his q̃ sunt ꝓhibita diuina lege, qꝛ simoniaca, opinionẽ vo. d. gl. in his q̃ sunt simoniaca, qꝛ ꝓhibita, vt sunt bñficialia, in qbus iõ ꝯmittiẽ simonia, qꝛ sunt ꝓhibita de iure positiuo, ⁊ de istis nõ loqẽ beatus Thomas ẜz Archi. quẽ ad lr̃az sequitur

quitur Pau.in cle.j.de sum.tri.ꝛ Dñicus in.d.c.j. Addit idem
Fely.qd aliud est pacisci,ꝛ ꝓmittere pensioné Titio,ꝛ hoc est ꝓ-
hibitũ,ꝛ simoniacũ,ꝛ ita dére intelligi vba Moder.in.d.c.non
satis. Et aliud est dicere,si papa imposuerit bñficio pensioné sol-
uendá,ꝛ hoc nó vr illicitũ,offero.n.me impleturũ mãdata aposto
lica. Si aũt pcederet pactio de soluẽdo plusq̃ papa ordinabit,
6 illa eét simonia.† Hinc est qd in ꝓuisionibus,q̃ emanãt in talib⁹
a papa,mãdat ꝑstari iurm ptibus,qd nulla simoniaca ꝯuẽtio in-
teruenerit,quã dt intelligi de ꝯuẽtione ꝯtinẽte plus in dato vel in
dando,quã ꝯtineãt lr̃e pape. Dicit tñ Ana.in.c.audiuimus.de
collu.deteg.ij.col.qd illi nó debent facere inter se pactũ, sed totũ
negociũ ponere in manibus supioris. Idẽ But.in.c. cũ pridem.
de pac.Fely.in effectu tz valet pactũ in forma pdicta. Subdit tñ
notabiliter,qd qñ renũtiatio fit principaliter ea intentione,vt al-
teri ꝯferat,ita paciscendo,renuntiatio dr simoniaca,ꝛ collatio,q̃
sequit,est ipso iur nulla, ꝛ pót impetrari bñficiũ tanq̃ vacans,vt
in.c.cũ vniuersoꝝ,de re.pmu.p quẽ tex.ꝛ p gl.i.d.c.ex parte.ita
7 decidit Ab.in.d.c.cũ vniuersoꝝ.† Qd aũt animus renũtiãtis q
sperat de certo successore,ꝛ alias nó renũtiaret,inducit simoniaz,
dt teneri p gl.in.d.c.ex parte.in vbo,dimittere,dicẽs qd in istis
ꝓhibitis ex ꝯdóne ecclesie,si nó interuenit pactũ,non sufficit sola
volũtas ad incursum simonie,ꝛ loqt de illo q renũtiat simplr,ge-
rit tñ firmiter in aio ꝙ Titius sit successurus,alias nó renũtiaret.
Idẽ Inn.in.c.tua nos.in fi.de simo.dicẽs qd renũtiare pbendã,
vt alteri ꝯferat,peccatũ est,si hoc exprimit in renũtiatione, secus
si adsit solus animus,qꝛ nó facit simoniã sola volũtas. Nó dt h
Inn.sed dt sic. In his q̃ sola ꝯstóne ecclesie sunt simoniaca,vt re-
nũtiar pbẽdã,vt alij det,lz sit peccatũ,nó tñ sufficit sola volũtas,
vt faciat simoniã.de offi.dele.c.ex pte.intelligo qd Inn.voluerit
8 dicere,qd qñ nó exprimit ꝙ renuntiat,vt tali det,† est peccatũ.s.
simonie mentalis,q̃ abolet p solã pniam,nó tñ sufficit volũtas,vt
faciat simoniã,q̃ nó possit aboleri pnia,sz indigeat dispensatione
Pape. Sola.n.pactio.i.expressio non pura,sz ꝯdónalis vel mo
dalis,vt tali ꝓuideat,facit simoniã mẽtalẽ,ꝛ hoc pbat in.d.c.ex
parte.in vbo,oino,iũcta gl.qñ vo exprimit,ẽ simonia, itelligeñ.
nó abolibilis p pniam. Et ita reperi postea tenere Host.in.d.c.
ex parte,ꝛ i.d.c.tua nos,satis expsse,ꝛ idẽ sensit i.c.ꝛ fi.q.§.qm.
eo.ti. Et hoc sensit ẽt Inn.in.d.c.ex pte.in gl.sup vbo, oino. Et
clare hoc determinat Abb.in.c.cũ vniuersoꝝ,de re.pmu. vbi dt
9 † qd renũtiatio simoniace facta nó tz,ꝛ subdit qd dr simoniace fa
cta,qñ fit principaliter ea intentione ꝛ pacto,vt ꝯferat ꝯsangui-
neo suo,vel ꝯsanguineo paciscẽtis,allegat no.j.q.j.c. ordinatio-
nes,ꝛ in.d.c.ex parte. Et subdit qd collatio simoniace facta ẽ nul
la,ꝛ iteꝝ subdit qd pt bñficiũ impetrari tanq̃ vacãs. Istud vr im
plicare ꝯdictioné,vcz qd renũtiatio nó tz,ꝛ qd sequẽs collatio si
moniaca sit nulla,ꝛ qd possit ꝯferri tanq̃ vacãs. Si.n.renũtia-
tio simoniaca est nulla,quõ pót dici ꝙ vacauerit. Intelligo qd re
nũtiatio simonioce facta nó tz,ꝛ p ꝯñs nó vacet. Itẽ ꝙ collatio
simoniace facta non tz,ꝛ hoc volũt Inn.Host.ꝛ Jo.an.in.d.c.cũ
vniuersoꝝ. Qd aũt subdit Abb.ibi qd pót ꝯferri tanq̃ vacans,
hoc nó dñt ibi neqz Inn.neqz Host.nec Jo.an. Sed forte posset
locũ hr̃e,qñ collatio esset fcã de bñficio vere vacãte,nã tũc cũ col
latio sit nulla,qꝛ simoniaca,ergo vacat.ergo pt ꝯferri,idẽ.s.qñ re
nũtiatio simoniace fcã nó teneat,ꝛ similiter collatio simoniace fa
cta nó teneat,sequit Archi.in.d.c.ordinationes. Et ppea Rota
10 in antiqs,ꝯclu.ccxxxvj.in impressis fo.xiij.dt † qd resignatio fcã
simoniace nó tz ẽt in piudiciũ resignãtis.alleg.Inn.in.d.c.cũ vni
uersoꝝ,ꝛ Archi.in.c.dudũ.de pben.in.vj.ꝛ Ber.in.c.sup h.de
renũ.sup vbo,pecunie. Bene facit qd dr in bisignetis,in ti.de re
nũ.ꝯclu.vlti.vbi dt qd resignatio ꝯdónalis nó vz,ꝛ sentit qd non
reijcit ꝯdó lz inutilis. Qui ergo renũtiauit p simoniã , si renũtia-
tio nó tz,dẽret recuperare ecclesiã,quaz resignauit,vt dt gl.in.c.
sup hoc.de renũ.sup vbo,pecunie. Sed hoc falsum est,dt eadem
gl.qꝛ priuari dz ea,qꝛ simoniã ꝯmisit,qd notãdũ puto. Sed cum
dẽat priuari ꝛ nó sit priuatus,vr restituẽdus ad bñficiũ,donec ꝑ-
uet,ꝛ ita sentit But.in.d.c.sup,idẽ Host.d.Ant.ꝛ cóiter alij in
d.c.fi.de simo.idẽ Archi.flo.in summa,loco pallegato, vbi for-
11 maliter dt † si qs renũtiat bñficio,ea intẽtione, vt det nepoti vel
alteri,nulla de hoc facta ꝯuẽtione,nullã incurrit simoniã. Refert
tñ qd frater Nicolaus de Auxima i loco palleg.dt qd circa bñ-
ficialia sola mens nó inducit simoniã obligatã ad restóné, sz men
talẽ q̃ abolet pnia.c.fi.de simo.cuius dcm lz aliter frater Nico-
laus nó ꝓbet,illud Sandeus dt in.d.c.ad audiẽtiã,posse saluari
in simonia mẽtali circa ꝓhibita lege diuina in veteri testó,nó aũt
circa prohibita simplr pp ꝯstónes ecclesie,qꝛ doc.oẽs simplr dñt
ꝙ nullã simoniã incurrit. Et ió fm eũ,gl.in.c.ordinationes.j.q.j.

12 expsse dt,† qd renũtiare bñficio vt alij det,nõ est simonia nec suffi
cit sola spes. Quod ẽt late firmauit Archi.j.q.i.qcũqz, dicẽs qd
volũtas renũtiãdi bñficiũ ad ꝯmodũ alterius,nó facit quẽ simo-
niacũ,etiam si progrediatur ad actum renuntiandi, nisi progre-
diat ad actũ paciscẽdi,vbi tñ ille de quo cogitat,sit idoneus, sz in
ꝓhibitis,qꝛ simoniaca,sufficit sola volũtas,vt p gl.in.d.c.ex pte.
fz eũ. Ex cuius dictis dt idẽ Fely.clare patere quõ dẽat intelligi
dcm fratris Nicolai vbi.s.ꝛ illa dicta dt seq Dñicum in.d.c.q-
cunqz,ꝛ subdit qd Jo.an.in.d.c.tua nos,de simo.dt qd qcqd sit,
13 tenẽdũ ẽ,† ꝙ nunq̃ sola intẽtio,siue volũtas inducit mẽtalẽ simo
niã in ꝓhibitis ꝯstónibus eccle. Adducit ad ꝯfirmatioẽ sue có
clusionis idẽ Ferrarieñ.ꝯsideratioñe Pet.de anc.in simili in sua
disputatione incipieñ.antiqs ꝛ modernis tporibus,vbi tractaret
an sint licite annue solutiones Montis Venetiaꝝ,ꝛ Flo. Vide-
mus.n.inqt idẽ Fely.quotidie fieri renũtiationes in manu pape,
ꝛ ꝯcedunt reseruationes pẽsionũ ipsis renũtiãtibus,sciẽte papa,
qd ambe ptes de hoc prius tractauerũt,ꝛ expediunt lr̃e,imo dat
eis forma p rl'as cãcellarie,quia qd nó valeat ꝯcessio pẽsionis ni
si de ꝯsensu illius q bñficiuz hẽbit. Vnde si auctoritas pape non
operaret plenã securitatẽ sup h ẽt in foro ꝯsciẽtie nó tolerassent
ista,neqz eis formã dedissent Ro.Pótifices tot,vt Martin⁹.v.
Eugenius.iiij.Pius.ij.Paulus.ij.ꝛ alij in ꝯstónibus nouissime
editis ꝯ simoniacos,in qbus opportune ꝓuiderunt circa varias
spẽs simonie,ꝛ de tali nil dñt. Vnde iste stilus curie vsat cũ reli-
giosis ꝛ alijs integerrimis viris,qbus cũ oner pẽsionis quotidie
ꝓuidet papa de bñficijs renuntiatis. Nã si auctoritas pape non
14 redderet eos tutos,immineret laqueus valde vniuersalis. † Et
ista dt idẽ Fely.ꝓcedere indubitãter,si aliq̃ rónabilis cã inducit
papam ad imponendum talem pensionem. Et dicit posse exem-
plificari ob multiplicem honestam cãm,puta senectutis renuntiã
tis,cui pium est prouidere de alimentis,ꝛ alia similis causa, de q
bus causis dictum fuit.s.q.iiij.ꝛ.v. Hec in effectu,ꝛ fere ad lr̃am
fuerunt dicta prefati do.Fely.quem videmus processisse satis fir
mo pede. Sed quid dixisset,qñ lz renuntiatio fiat simpliciter sub
spe quod amicus cum quo tractauit,habeat illud bñficium, ꝛ sol
uat dispositione pontificis pensionem tractatam ꝛ ꝯuentã,quate
nus papa ita decernat,vltra spem in animo ꝛ mente conceptam,
operatus est cum referendario vel cardinale, vel alio mediatore
qd prius intelligat firmam mentẽ pape volentis ꝓuidere illi ami
co cum onere pẽsionis tractate vel conuente , vt.s.ꝛ postea resi-
gnauit simpliciter quo ad voꝝ apparentiam,que expressit , sed
in veritate resignauit ob cãm future pensionis,ꝛ vt illi amico cuz
quo ꝯuenit,prouideretur ꝛ non alteri,alias nó resignaturus, ista
non ẽ nuda cogitatio,nó ẽ nudus animus,imo in rei veritate ven
tũ ẽ ad actus extrinsecos,qbus est aperta hincinde voluntãs re-
signaturi,ꝛ eius,in cuius fauorem facienda est resignatio, ꝛ cui ẽ
15 ꝓuidendum.† Item quid dixisset de illis,qui dant mandatum li
mitatum ꝛ specificum ad resignandum in fauorem alicuius,puta
Titij,ꝛ nó alterius nec aliter,satis pót colligi ex dictis suis quod
iste non esset panis albissimus,carens furfure.nam principlr fit
renuntiatio,ea intentione vt alteri ꝯferatur.s.Titio cum quo tra
ctauit ꝛ forte pepigit in euentũ quo papa approbet tractata ꝛ có
uenta,ꝛ in spẽ qñ mandatum fuit limitatum,vt resignaret Titio,
ꝛ non alteri,ꝛ cum tali pensione ꝛ non aliter,non vr aliquo pacto
posse excusari a nota simonie,fm Inn.ꝛ alios in.d.c.tua nos,de
simonia,ꝛ doc.in.d.c.ex parte,ꝛ Jo.an.in.c.j.de re.permu.in no
uella. Vidi allegationes famosis.doc.ꝛ practici curialis, dicẽtis
quod licet patruus ꝯstituerit ꝓcuratorem ad resignandũ in fauo
rem nepotis sui,qꝛ tñ non constituit ipsum ꝓcuratorem limitate
ad resignandũ in fauorem nepotis tantũ,sed simpliciter ad renũ
tiandum libere,lz adiecerit quod vt collatio fieret nepoti , suppli
caret pape reseruãdo sibi renũtianti pensioné ꝛc.nó erat talis re-
16 nuntiatio simoniaca.† Nam tractatus de renũtiãdo certo modo
non est ꝓhibitus,sed pactio firma est ꝓhibita.d.c.cum pridem.
de pac. Item quod resignando libere in manibus pape si admit-
tat non pót cadere simonia,qꝛ sicut in papa nó cadit simonia.l.j.
ad.l.iul.de amb.ꝛ p Cy.in.l.j.C.e.ti.ꝛ Host.in summa de simo-
nia. Ita nó cadit in resignatione in manu pape,qꝛ admittẽdo, vr
17 secum dispensare,ꝛ iura positiua soluere sup que pót.† Nam eo
ipso,qd papa habuit notitiã renũtiationis facte sub modo ꝛ for-
ma predictis,admittendo videtur purgatum vitiũ,tex.ꝛ gl.in.c.
nisi essent,de preben.ꝛ quod hr.j.q.j.c.si quis, ꝛ tex.iuncta gl.in
c.cum pridem de pac.vbi pape auctoritas excusat a vitio simo-
nie,in his que sunt ꝓhibita de iure canonico,ꝛ per ꝯñs in benefi
cialibus,in quibus non ꝯmittitur simonia ex dispositióe diuina,
sed ex ordinatione ecclesie,qꝛ beneficia non fuerunt ordinata per

deinii,nec in se sunt spiritualia essentialiter,sed ex ordinatione ec clesie,q2 accedūt spiritualibus. Ad hoc gl.in.c.si quis obiecerit,

18 ꝛ.c.saluatoꝛ.j.q.ij.ꝛ gl.in.d.c.ex pte. Et iō ſm prefatū doc.†si pa pa admittit resignatione factā sub ɔdōne vel pacto, vř dispēsare ex certa sciētia.arg.no.i.c.veniēs,de filijs pſby.cū simil. Precces ēt carnales,ꝑ pſona digna excusant a simonia.gl.elegās.vij.q. ij.in summa,qḋ ē notādū. Ad obiecta in ɔtrariū rñdebat qḋ nō hñt locū qñ q̃s renūtiat i fauorē certe pſone pcibus poꝛrectis pape, sed tūc qñ pcessit pactum inter ptes,ꝛ subdit qḋ ēt nō hřet locum qñ illud fuisset expſsum pape ꝛ admisisset,ꝛ posito qḋ pēsio esset excessiua,nō inducit simoniā,ꝓpria auctoritate,sed dēret mode rari vt.d.c.nisi essent,ꝛ ꝑ doc.in cle.j.de supp.neg.pla.ꝛ dictum

19 fuit.s̄.q.vij.idē vidi teneri ꝑ aliū solēnē aduocatū dicētē.† qḋ pē sio adiecta bñficio de ɔsensu bñficiati nō facit simoniā, nisi fuerit ɔuentio inter ptes,iuxta no.in.d.c.cū pridē.de pac.ꝛ in.c.sup ħ, de renūtiatione.ꝛ in.c.j.de renuntia.in.vj.nisi accederet ɔsensus pape illā ɔstituētis,quo casu,vel nō eēt simonia,vel purgaret̄ ex certa sciētia pape. Idē doctoꝛ putabat idē dōm,si decreto Can cellarie papā representantis,vt in dictis locis,ꝛ in.c.statuimus,ď trāsactionibus,intelligendo qḋ nō ɔmitteret̄ simonia qñ de ɔsen su resignātis,ꝛ illius cui esset ꝓuisum vel mādatū ꝓuideri. Naz,

20 vt.s̄.est dictū,ex rľa Cācellarie,†nō pñt lře Apostolice reserua tionis vel assignationis,ēt motu ꝓprio cuiusuis pēsionis annue, sup alicuius bñficij fructibus expediri,nisi de ɔsensu illius,q illaz pēsionē soluere dʒ. Sed posses dicere,qḋ rľa reqrit ɔsensuz gra uati ad pēsionē prius ꝑ papā ɔstitutā,nos q̃rimus qñ inter se cō uenerūt resignaturus bñficiū ꝛ bñficiādus,de quo dcm̄ est.s̄.ꝛ tñ eo casu qñ papa approbasset priū ɔuētionē sibi pape explicite no tā,videret̄ purgatū vitiū ex certa scia pape,vt sentit.d.gl.c.cū ꝑ dem,q̃ incipit,q2 ius,q̃ vř cōiter approbata,ꝛ est ꝑpetuo mēti te

21 nēda,† q2 bñficij resignatio dʒ eē pura ꝛ simplex nec ei adijci pōt aliq̃ pactio,ɔdō vel modus,de offi.deleg.c.ex parte.in xsi.oino. cū gl.sua,hmōi igit̄ ɔuētio facta de sex florenis annuatim soluen dis,donec oꝛdinaret̄ aliqḋ bñficiū sine cura,ꝓ habēda bñficij re signatione facta nullius penitus est momēti,nihil.n.valēt pactio nes facte ꝑ spūalibus obtinēdis,cū in hmōi oīs pactio, omnisq3 ɔuentio dēat oino cessare,ōr tex.de pac.c.fi.ꝛ.c.cū pdē.de re.ꝑ mu.q̃litū.ij.q.ij.c.quā pio. Ceteꝝ aduertēdū qḋ ɔuētio hmōi ꝓ mitto tibi dare florenos sex,donec tibi ꝓuideri faciā de bñficio si ne cura,vt tu in mei fauorē resignes tale bñficiū,inducit quodam modo quādā ꝑmutationē de spūalibus seu bñficialibus ad tpa

22 lia.†illa aūt ꝑmutatio a iure improbat̄,vt in.c.fi.ꝛ.c.ad.q.de re. ꝑmu.ꝛc. Stāte igit̄ nullitate oblōnis ꝑ pmissa,nō ē dubiū ipsum Joānē excōicatū,ob nō solōnē dicte q̄titatis,ad quā ɔcta oblō nulla erat,ex iniusta cā fuisse excōicatū,igit̄ absq3 dubio absoluē dū,de sen.excō.c.ꝑ tuas.cū simi. Lud.ro.ad lřam ɔsi.ccclix.icip. q2 bñficij,postq̃ do.Fely.ɔcluserat,vt.s̄.retuli,dixit illa ꝓcedere indubitāter si aliq̃ rōnabilis cā induxit papā ad īponēdā talē pen sionē,puta senectus renūtiātis,cui piū ē ꝓuideri de alimētis, vel

23 alia similis cā,sed si nō apparet qḋ aliq̃ rōnabilis cā subsit,†vtrū auctoritas pape tūc operaret̄ in talib9,ɔuis ꝓhibitis a iure po sitiuo,dixit prima facie sibi videri qḋ nō,q2 dispēsatio q̃ fit ꝑ pa pā sine cā,est dissipatio,vt ꝑ Archi.xj.dist.c.ɔñs , cuius dicta.s̄. sunt ex dictis beati Thome in.j.ij.q.xcij.arti.vlti.quē formaliter recitat Jo.an.in.c.de multa.de pben. Et subdit qḋ illa dcā mul tū firmiter sequebat̄ do.Frāci.de Are.dū secū ɔferret sup ɔsilio ab ipso do.Fely.reddēdo,de quo.s̄.memini. Ipse tñ do.Fely.cō suluit oppositū qḋ dispēsatus sit tutus in omni foro, ēt ɔscientie.

24 †Motus est q2 vbi papa dispensat sup ꝓhibitis solū a iure posi tiuo,sufficit sua volūtas ꝓ cā,ħʒ Jnn.in.c.cū ad monasteriū,qua si in medio,nō tñ est hoc veꝝ,de statu monachoꝝ,quē seqt̄ Spe. in ti.de leg.§.nūc hř,ad fi.ver.xv.in voto. Et Cardi.in.c.ꝑpendi mus.de sen.excō.in.ix.col.ꝛ do. Abb.in.c.fraternitatis.de scis ma.ꝛ ibi Anania.in.v.col.ꝛ Do.in.d.c.ɔñs. But.ēt dixit in.c. j.de ɔsti.in col.vlti.qḋ ipsa liberalitas est ꝓ cā in dispēsatione pa pe ɔ̄ ius positiuū. Qḋ ēt seqt̄ ibi Jmo.in.xiij.col.ver.pt āt absq3 cā,alleg.ēt.R.D. Alexandrinū nostrum Auditorē sacri palatij apostolici,in.c.ꝑ venerabilē,in col.q fi.sint legiti.allegantē,inter cetera.c.cū nostris.de con.pben.ver.ex indulgentia spāli,vel alia iusta cā,qḋ putat idē Fely.ꝓcedere,vt dixi ēt quo ad Deū,apud quē ōt esse tñ taliter dispēsatū ꝑ papā,ēt sine cā,q2 pdicti oēs lo quunt̄ simplr,nec verisimile qḋ restringant se solū quo ad forum

25 contentiosum,attēta ratione in qua se fundat Jnno.videlicet†ꝙ sicut ex sola voluntate pōt ꝑ papā lex creari,ita ꝑ solā voluntatē cū ea dispēsari. Bene fatetur idē Fely.quod vbi lex canonica eēt fundata in aliqua rōne descēdente a iure diuino,vel a dictamine

rationis mere naturalis,tūc dispēsatio contra talē legē debet esse cū causa,ſm Abb.in.c.ꝑ tuas.de arbi.col.xi.ver.nec obstat si di catur,qḋ lex ciuilis,de arbi.in repetitione.tunc enim putat qḋ in foro ēt ɔtentiosō non valeret. Exemplificat qñ tolleī alicui ac tionē,q2 lʒ sit a iure inuēta,tñ descēdit a rōne nāli,vt ibi ꝑ eū. At in ꝓposita.q.nostra iura ꝓhibētia imponi ecclesijs pēsiones , nō

26 sunt fundata in iure diuino vel naturali.†Unde si papa de reddī tibus vnius ecclesie disponit ad cōmodū alterius ecclesie pſone, talis videtur tutus autoritate illius,q in bñficialibus habet liber rimā potestatē.c.ij.de pben.in.vj.cle.j.in fin.vt lite pēdē. Jtē fate tur idē doctoꝛ,qḋ vbi lex canonica esset fundata principaliter su per bono pub.ꝛ dispēsatio pape preiudicaret illi bono,tūc in fo ro cōsciētie iste nō esset tutus. Et idē vbi papa dispēsaret ex affe ctione carnali,ꝛ ita putat intelligendas rōnes do. Abb.in.d.c.ď multa.in.iiij.col.ver.ex pdictis infero.ꝛ in.d.c.per venerabilē.in prin.post Jo.an.ꝛ alios ibi,ꝛ in.d.c.extirpāde.§.qnuero.xxxvij. co.in x.sextū examinādū,ꝛ in.c.ɔstitutus.in.iij.col.ver.aut q̃rit̄

27 de relig.domi.vbi dixit † quod in foro conscientie dispensatio si ne causa contra ius positiuum non facit quem tutū, ꝛ habent re spectum ad bonū publicum,qḋ si esset ɔ̄ bonum publicum princi paliter,ipse Felyn.admitteret , alias secus,vt in multis iuribus ɔstitutis ad vtilitatem priuatā,quibus lʒ renuntiare. Uñ subdit qḋ possibile est qḋ papa imponat vni rectoꝛi ecclesie onus pensio nis sine aliqua causa,ꝛ tñ istud non concernat preiudicium boni publici,tñ propter consensum expressum onerati ad pensionez ip sam soluendam,tum q2 non preiudicatur ecclesie in proprietate bonoꝝ suorum,sed solum ɔmoditati ipsius prelati,cui etiā inui to posset papa preiudicare,ēt sine causa,vt per doc.in.c.q̃ in eccle siarum,de consti.multomagis ei volenti,ꝛ maxime cum onus pē sionis finiat̄ in proposito morte pensionarij. Sed vbi ista non cō

28 currerent,†dōm esset papam de potestate oꝛdinaria nō posse im ponere pensionē,nisi causa cognita,secundum quod ońdit Pon tanus in ɔsi.ccclxix.sepius allegato. Et secundum hoc intelligit iste doctoꝛ Calde.de rescriptis ɔsi.viij.ad fi. De dispensatiōe au tem contra ius diuinū,quod non valeat in foro ɔscientie, est glo. vulgaris in.c.nō est,de voto.ꝛ in.c.literas.de resti.spo.ꝛ ꝑ Jnn. in.c.ij.de renun.ꝛ ꝑ Modernos in.d.c.que in ecclesiarum, ꝛ ista ōt idē Fely.esse perpetuo notanda tanq̃ alibi nō declarata, secū dum que dicit consuluisse ad instantiam viri timoꝛate consciētie, qui cupiebat renūtiare beneficio spe pensionis. Profecto multū debemus illis,q cōmunicant posteris ꝛ viuētibus laboꝛes suos, ꝛ thesauros iuris quos inuenerūt absconditos,put facit iste ex cellentis.doc.d.Fely.nouissimus commentatoꝛ iuris canonici di ligentissimus,sed circa premissa videamus vtrum in eadem silua vbi ipse venatus est cū summa laude,possimus aliqd venādo con grere,quod diuina gratia solet ɔcedere venatoꝛibus bonefidei.

29 † Jn primis sciendū qḋ aliud est papam vti plenitudine officij,ꝛ aliud vti plenitudine potestatis.primo modo vʒ plenitudine officij vtitur,quando secundum iura ius reddit. Quando vero transcendit iura,tunc vtitur plenitudine potestatis,quam pote statis plenitudinē in papa designat palliū,quod sibi dat̄.vt in.c. ad honorē.de vsu palij.secundū doct.ibi. Secundo sciendum qḋ cū papa habeat liberrimam potestatez in beneficialibus,vt pau lo ante dictū est,itē in his que sunt inducta de iure positiuo,possit preiudicare sine cā,secundum doc.in.d.c.que in ecclesiarū. Jllud

30 habere liberā potestatem importat duo.† Primū qḋ etiam vbi constaret nō subesse cām,posset beneficiatum priuare beneficio ħʒ Paulū de eleaz.in.d.cle.j.quem multi sequuntur,lʒ alij mul ti cōtra,de quo.in.d.c.que in ecclesiarū.ꝛ similiter posset in his, que sunt inducta de iure positiuo,preiudicare sine cā. Secunduz quod vbi alias,qñ papa vel princeps aufert ius priuati,opoꝛtet qḋ apponat clausulam, Non obstan.l.quoties.ꝛ.l.rescripta.C. de preci.impe.off.tñ fallit vbi papa disponeret in beneficialibus

31 in quibus habet liberrimam ptātem.†Nam tunc valebit rescri ptuz sine dicta clausula, Non obstan.ſm Bu.ꝛ Jmo.in.d.c.que in eccle.ꝛ in.d.clemen.j.in fin. Ut lite penden. Tertio sciendum qḋ licet papa in dubio non videatur vti plenitudine potestatis, nec debeat generaliter,sed ex causa,vt per Jnnōc.in.c.innotuit. de electione.ꝛ in.c.nisi cum pridem.de renū.ꝛ.in.c.veniēs.de fil. presby.si tamen vtatur tali plenitudine,multa operat̄,de quibus dixi in alio opusculo meo de effectu clausule,de plenitudine pote

32 statis.† Quarto notandum est,ꝙ aliquid esse de iure diuino po test accipi quadrupliciter,scilicet large,stricte,strictius,ꝛ strictis sime.primo modo.s.large,ius siue sit a Deo, siue a vicarijs Dei conditum,aut institutum,auctoꝛizatum,dicitur ius diuinum , ꝛ sic ius canonicum dř ius diuinum,quia papa est vicarius Dei,

ꝛ hoc

& hoc mō accipit. xxi. q. j. c. suscepti. & dicunt diuina. i. ecclesiastica. & de iur. iur. nimis. vnde tex. i. c lz ex quadā. de test. statuta pape & concilij appellant statuta hoīum, & nō Dei, quē text. Abba. ibi dicit ppetuo no. lz enim Deus videat promulgare iura p ora principū. xviij. di. quo iure. cū si. & spiritus presumat loqui per os eoꝝ, qui sunt in concilio generali. l. distin. Si ille. & Christus dixerit in Euangelio Luce. x. q vos recipit, me recipit. q vos ↄtēnit. me cōtēnit. ij. q. vij. accusatio. tñ ius diuinū magis stringit quā ius

33 humanū. vt i. d. c. lz. & in. c. literas. de resti. spo. † Itē ius editū a p̄sidentibus in ecclesia militanti, nō dicit pp̄rie diuinū sz humanū. Pro hoc bonus tex. j. di. in prin. de quo ēt p Abb. not. in. c. j. de iuramen. calū. Unde ius diuinū fortius astringit, qz est de necessitate salutis, quā humanū. Dixit ēt Bal. eleganter in consi. scismatis, quod inseruit in rubrica. C. si quis aliquē test. probib. q diuino motu iura processerūt. l. fi. C. de pscri. lon. temp. de celo eniz ducunt originē, & p ora principū promulgant. vt in auct. de instr. cau. & fid. §. qz igit. colla. ij. sine quibus erubescimus loqui. C. de colla. l. illam. solut. matri. l. si vero. §. de viro. de acquirē. here. l. si quis seruū. §. non dixit. in auc. de trien. & semi. §. ↄsideramus. col

34 la. iij. de sen. cogni. §. oblatus, & §. strenuus. † In suffragijs autem ad interpretationē canonū possumus vti legibus & debemus. xj. di. c. si in auditoriū qm iustissime leges, & sacri canones ex vno vtero. i. fonte diuino ꝓcesserunt. Unde leges firmantur canonibus, & canonū ambiguitates legibus resoluunt, sicut ex discursu glo. vtriusqz iuris euidentur apparz. h sunt verba Bal. in dicto loco. Hinc singulariter dixit Archi. lxxvj. di. c. vtinā. qd licet veniens ↄ ius diuinū, sp peccet mortaliter, non sic ligatur veniens contra

35 ius humanū. † Nam pōt euitare mortale, si hz aliquā cām rōnabilē contraueniendi, vt ibi p eū latius, & p doc. in. c. nā ↄcupiscentia de const. Scdo modo dicitur ius diuinū stricte, qd in scripturis diuinis. i. diuinitus reuelatis, est positū. Et gñr ius canonicuz & ciuile dicunt ius humanū nō diuinū. Illud enim ꝓprie dicit diuinū q imediate repitur in sacra scriptura. c. ij. iuncta gl. ō priui leg. lib. vj. vnde. s. Tho. j. scde. q. xc. arti. iiij. legē diuinā vocat diuinitus datā. Et sic quicquid scribit, siue iubet in sacra scriptura veteris aut noui testi, siue sit in libris legalibꝰ, siue ꝓphēticis siue

36 apl̄icis ptinet ad ius diuinū. vt. d. c. quo iue. † Scripture. n. sancte ꝓcesserunt a spiritu sancto, nō solū illo vlī modo, quē dt Ambrosius, verū a quocūqz dicat a spiritu sancto esse, qz. s. ōdit ex potestate sua potētiā intellectiuā, & applicat illā ad actum, sicut vniuersale mouens ↄcurrens in omni actione. Sed ēt qz lumen adiecit sup naturale fidei. Cōtinet ergo lex diuina legē nature, & aliqd vltra. Tertio modo sumit ius diuinū strictius qd est diuinitus ꝓmulgatum. de quo. ij. scde. q. lxx. arti. ij. fi. Et sic solū que data fuerunt in veteri lege, mediante Moyse & in noua p dominū nostrū Jesum Christū ad ius diuinū ptinent. Naz illam non solū fuerūt diuinitus reuelata, sed etiam diuinitus ꝓmulgata, apparēte dño in veteri testō in subiecta creatura. s. p Angel. loquentes, sm illud ad Galatas scdo, ordinata p Ange. in manu mediatoris, cui cōcordant que dixit beatus Stephanus Actuū. vij. Et in nouo testō apparens in assumpta natura, locutus est nobis in filio suo.

37 ad Hebreos primo. † Et legē veterem hic capiamus ꝓprie & stricte, idest solum, q est scriptum in libris legalibus id est in Pentateucho, Moysi, & appellat hec lex diuina. xvj. q. vij. c. in noua. & in. c. cū causam. de electione. Nā cōiter accipiendo, nō ita stricte sz large totū vetus testamētum ad legē veterē ptinet. Et sic Psalmi & Prophete. Unde Jo. xv. dicitur, Ut impleatur sermo qui in lege eorum scriptus est, & Jo. x. vbi scriptū est. In lege vestra ego dixi, dij estis, que tñ scripta sunt in Psalmis. Stricte ergo nō cōmprehendit totam scripturam veteris testamenti, sz distiguit a libris moralibus, propheticis, historialibus, & sic accipitur Luce vlt. Scriptū est in lege, & Prophetis, & psalmis de me. Et de noua lege no. est q licet sit lex gratie scripta potius in cordibus hominū, quā in libris, imo et qlibet instinctus spiritus sancti possit dici lex specialis, seu priuata. xvij. q. due sunt. tamen ad

38 propositum nostrū. † Euangeliū lex noua dicitur sm beatū Tho. vbi. s. vbi plenius. Jus ergo diuinū hoc tertio modo est illud, qd est diuinitus datum & promulgatum in nouo, aut veteri testamēto, de quo idem doc. Sanctus dicit. ij. ij. q. lxxvij. arti. ij. in fine. Nō ius diuinū, partim est de his, que sunt naturaliter iusta, sed tñ iusticia eoꝝ homies latet, partiz aūt de his, que fuerūt iusta ex diuina institutione, vnde ius diuinum per hec duo distingui po

39 test sicut iustitia, & ius humanū. † Sūt eniz in lege diuina qdā scripta, qz bona, & quedā prohibita, qz mala. Quedā vero bona qz p̄cepta, & mala qz prohibita sm prefatum sanctū doc. Benefacit. c. & si Christus. de iureiurā. Quarto modo accipit ius diuinum strictissime, quod ex diuina institutione hz efficaciam in presenti, & sic accipit p Tho. iiij. quolibet. q. xiiij. Lex enim vetus quo ad aliqua, que in veteri testō prōmulgata sunt aliquam efficaciā habuit ex institutione diuina. Sed modo in presenti afficaciā nō hz, vt pz in. c. non debet de cōsan. & affini. & xxv. dist. ab exordio. Et econtra, tūc sunt aliqua prohibita que tūc erant concessa. xxxiij. q. iiij.

40 §. his. † Lex enim vetus continebat triplicia precepta. s. Moralia Judicialia, & Ceremōialia. Ista lx vetꝰ q̄ ad moralia, manēte integra totaliter iuxta illud Mathei. v. Non veni soluere legē sm opi. cōem. Cerimonialia autem quo ad literā totaliter cessauerūt vt i. c. trāslato. & ibi no. de cōsti. Judicialia aūt sunt mortua, qz nō habent vim obligandi. Sed si quis princeps mādaret illa obseruari, nō peccaret, nisi illa mandaret obseruari tanq̄ habentia viz

41 obligandi ex veteris legis institutione, † iudicialia igit ideo non obligant, qz fuerūt instituta ad disponēdū statū populi iudaici, q ordiabat ad Christū. Ideo mutato statu illius populi, cū iā venerit Christus, ipsa iudicialia amplius non obligant, vt dist. v. in princip. & c. j. de purifi. post partum. ¶ Ex premissis pz quid sit ius, & qūo accipiat ius diuinū multipliciter. In summa aliquid ē de iure diuino primo modo tm̄. s. de iure humano canonico puta de prosequenda appellatione intra certū terminū, vel probata exceptione excōicationis & hmōi. Aliquid secūdo modo, & nō alijs modis, vt bigamū nō ordinari, vel aliud simile, Aliqd tertio mo

42 do, & non alio, vt circuncisio. † Aliquid autez quarto & prope & sic sunt que fide tenēda sunt, & precepta decalogi. Et que reducuntur ad illa, & sacramēta gratie. Et illud habeamus pro expedito, & quicquid est de iure diuino. Quarto est ēt de iure diuio, cōsiderato. iij. ij. & j. modo. Et illud q est de iure diuino secundo, est ēt de iure diuino primo modo. Et sic primus modus est communior secundo. Secundus communior tertio, & tertius cōmmnior

43 quarto. Quinto no. sm beatū Tho. ij. ij. q. lxxxviij. arti. x. † Dispensatio videtur iportare cōmensurationē quandā distributiōis cuiusdā cōis ad ea que sub ipso cōtinent. Unde qui statuit legem licitā, obligat ad id, qd sm se, & in pluribus est bonū, pōt tñ cōtingere quod in aliquo casu sit simpliciter malū, vel maioris boni impeditiuum. Et ideo necessariū est quod in tali casu determinetur l. non esse seruandam, & hoc est ipsam distribuere vt opus est siue ad particularia conuenientia applicare, & propterea dispensare p ethimologiā vocabuli dicitur, quasi diuersa pēsar. Bñ ergo

44 dixit Raymūdus † dispēsatio est relaxatio iuris, & sm alios ē qsi vulnus, quo ius scriptū vulnerat p simile. xxiiij. q. j. ipsa pietas, vl est cōis iuris relaxatio facta cū cāe cognitione ab eo, qui hz ius, seu auctoritatē dispēsandi vt dicit gl. j. q. vij. §. pro tpe. Juris sm Host. Qui enim dispēsat ex rōnabili cā, vtit iure, qz ius est obiectū iustitie, vnde qñ dispēsatio est debita, tūc iustitia est, & nō misericordia tm̄. Sz tñ pōt accipi ius ꝓ quadā mediocritate inter rigorē & dispensationē, vt dicit gl. in. l. di. vt constitueret, qñ. s. rigor dicit quendā excessum in iure, siue austeritatē iuris scripti. dispensatio aūt inter hec mediū recedit ab illo excessu, & magis ad misericordiā tendit. Jus aūt inter hec mediū est. Hinc Philosophus. v. Ethicoꝝ ponit epichcam virtutē ad iustitiā ptinētē, igit eius obiectū est iustum, siue ius, & illa epichea est supra iustitiam

45 legalem, siue positam in. ll. scriptis. † Ideo dispensatio aliquando vocat iuris interpretatio scilicet quando per Episcopum recedi tur a iure scripto & acceditur ad iustitiam veram, & sic dicit fieri eqtas, siue equalitas. Et sm h ius scriptū aliqñ distiguit ab eqtate, vt equitas sit iusticia seruata ↄ verba & rigorē iuris scripti. Dispensatio ergo ↄ talē rigorem est potius debita. c. dispensationes j. q. vij. & tunc pertinet ad iustitiam. Dispēsatio aūt promissa magis pertinet ad misericordiam, non tamen omino relicta iustitia. c. si quis presbyteros. l. di. iuncto. c. fi. de transacti. vnde talis dispensatio deuiat a iure scripto cōmuni, non temen a iure vniuersali, cum ius sit in dispensante, qui habet auctoritatem & facultatez dispensandi, & ea recte vtitur. Hinc papa dicit notabiliter in. c. ꝓ

46 posuit. de concessio. prebende. † q pōt papa de iure super ius dispensare, id est de iure sibi a deo concesso supra ius scriptū dispensare. In eo autē cū quo dispensatur, nō est ius simpliciter, alioqn licite possent petere in omnibus dispensationem, qd certe non tz in multis, sed quo ad deum & quo ad conscientiā, vt multi exemplificant in pluralitate beneficioꝝ, & si cū vno viuere possit, vt oñdit. s. Tho. secundo quolibet. q. xviij. Sed est ius particulare scilicet licentia quandoqz petendi qñqz aūt non petendi, sed vtēdi, vt in casu premisso & colligit ex gl. xxxij. q. ij. interfectorum.

¶ Ex premissis vidi concludi per doctissimos viros, maxie Tor

47 cellanum in tractatu quē fecit ad Calistū de potestate pape, † q vbi aliquid est mere indeferens inter bonum & malū. Dispēsatio

est simpliciter relaxatio iuris. Ubi aūt adest, ꝙ nō est mere indifferens, sed bonū simpliciter ꝛ absolute ꝯsideratū. Malū aūt in aliquo casu, aut cū aliqua circūstātia, vel cōrio, tūc dispēsatio attento casu illo, vel circūstantia, est potius interpretatio ſm prefatum beatū Tho. Quibus presuppositis descēdūt prefati solēnes viri ad determinationē .q. de qua principaliter agitur. Et ponit idem Torcellanus tres ꝯclusiones. Prima est, ꝙ circa ius diuinum, primo .ij. ꝛ .iij. modo sumptū cadat pape dispēsatio, qualitercūqꝫ accipiat̄ ipsa dispensatio. Scḋa conclusio ꝙ ēt circa ius diuinuꝫ quarto sumptū, cadit pape dispensatio, capiendo ius scḋo scꝫ ꝑ lege scripta, ꝛ dispēsationē large vcꝫ ꝑ mera interpretatiōe. 48 † Tertia ꝯclusio ꝙ accipiendo dispēsationē, proprie id est ꝑ relaxationē, ꝛ ius primo modo est, eo qḋ iustum est, tunc ꝯ̄ diuinū ius quarto, nō cadit pape dispensatio, ꝛ multo minus mutatio. ¶ Descēdendo ad ꝑticularia, primā ꝯclusionē ostendit satis patere ex premissis. Nā papa dispensat ꝯ̄ ius scriptū ab ipso ꝛ cōcilijs statutū .xxv. q. j. §. his ita, ꝛ in specie. s. Tho. dicit ꝙ in omnibus que sūt de iure positiuo, dispēsare pōt, vt. d. c. proposuit. tēperando vt. s. quo ad scḋam partem, in quo positū est ꝙ possit dispensare contra ius diuinū scriptum secundo sumptum, id est in scripturis sanctis positum, pꝫ qꝛ dispensat cum bigamo vt ordinetur. xxxiiij. distinc. lector. ꝙ tñ prohibet Apost. in epistola ad Titium. 49 † Nec mirū qꝛ Aposto. illud propria apostolus auctoritate statuit, vt dꝫ clarat beatus Thomas in .xiij. quolibet. q. xiiij. dicēs. Apostolꝰ in doctrina sua posuit quedam sicut promulgans ius diuinū, vt ad Galathas. v. Si circuncidimini, Christus nil vobis prodest. ꝛ prima ad Corinthios. xj. de sacramēto Eucharistie. Ego eniꝫ accepi a Domino, ꝙ ꝛ tradidi vobis, ꝛ similia. quedam vero tanꝙ̄ statuens propria auctoritate apostolatus sibi concessa, vt latius per sanctum doc. loco preallegato. ꝛ probat̄. xxviij. q. j. iam nūc. ꝛ seq. Merito ergo potest 50 † papa dispensare cū bigamo vt ordinet̄, qꝛ non fuit ꝓhibitio iuris diuini proprijssime sumpti. Sꝫ fuit institutio auctoritatis humane, id est apostolaris ꝛ auctoritate apostolatus. quicqḋ aliter dixerint aliqui iuriste, vt Ant. dꝫ but. in. c. j. de bigamis. Nā papa hꝫ candē ꝑtātē statuēdi ꝛ destituēdi quā tūc habebat apostolus Pet. maior alijs. Ideo nō potuerūt potestati successoris facere preiudicium. c. innotuit de electione. Et hanc rōnē assignat idē sanctus doctor in. iiij. sententiaꝝ dist. xxviij. Nec est dōm papā errare, qñ aliquid facit contra ea, que apostoli diffinierūt. vt in. c. sunt quidam. xxv. qō. j. nā ſm beatum Thomā in tractatu ꝯ̄ impugnantes religionē, vt refert idē Torcellanus, verum est ꝙ papa nō pōt destruere canonicā scripturaꝫ Apostoloꝝ, ꝛ Prophetaꝝ, que est fundamentū in ecclesia Dei, vt puta contra articulos fidei. Sed cū bigamo dispensat in ꝑria, quā statuerūt apostoli presbytero fornicāti. lxxxij. dist. c. presby. ꝛ ita intelligat̄ glo. j. q. vij. requiritis. Hec distin. sancti doctoris docet nos intelligere multa dicta. in quoꝝ aliquibus dicit̄ ꝙ papa potest dispensare contra Apostolū ꝛ in aliquibus quod nō. Et si instet̄ pro dictis iuristis dicētibus ꝙ papa non potest dispensare cū bigamo per text. in. c. super eo. ꝛ. c. nuper. de bigamis. 51 † Rñdent theologi ꝛ doc. tenentes affirmatiuā, ꝙ non lꝫ nisi ex magna cā, nō aūt qḋ nō possit. Insuper si dicat̄ cū magistro, qḋ papa cū bigamo dispensare nō pōt in diaconatū ꝛ sacerdocio, vt in. c. debitū. de bigamis, qꝛ bigamus diuisit carnē suā, ideo nō potest habere vnitatis sacramētū. Rñdent doc. ꝙ illa vnitas carnis nō est de necessitate, sed ad bene esse, ſm beatū Thomam. Nō enim in bigamo deficit sacramētū, ꝓut sacrum est vnū de septem, sed prout est vnū de tribꝰ bonis matrimonij, ſm Henricū dꝫ Gādauo vj. quolibet. q. xx. ꝛ hec sunt notanda singulariter. Si igit̄ excellentissimus doc. do. Jo. de Lig. non fuit promotus ad Cardinalatum, qꝛ erat bigamus, vt refert Bal. in. c. at si clerici. de iud. col. vij. iudicare possumus ex premissis vtrū fuerit legitima cā negande doc. tali, in theologia ꝛ vtroqꝫ iure excellentissimo. 52 † Quo ad tertiā partē, vcꝫ ꝙ potest dispēsare in penis statutis in veteri lege, ꝛ si de nouo statuant̄, positiue reddunt̄. Et de cerimonialibus di. v. in prin. qꝛ prefati doc. habent pro expedito, non insistā. Secūdā conclusionē. s. positam probari dicūt, qꝛ de iure diuino quarto modo sumpto, est votū ꝛ iuramēta reddere, ꝙ est preceptū in. l. veteri, ꝛ cōfirmatū ꝑ nouā. l. cōfirmantem moralia veteris testi, iuxta illud. Non veni soluere legē, ꝛc. qḋ de moralibus intelligitur, que sunt de lege nature. papa āt in his dispensat interptando vcꝫ quid sit debita materia voti vel iuramenti, vt puta qḋ votū vel iuramētū nō seruet̄, qꝛ illud quod quis voluit, non fuit, debita materia voti vel iuramēti, que sub eis cadere debent, vel in aliquo casu ꝑ seruando. s. maiori bono, tūc ꝛ certo certiusē, ꝙ papa nō dispensat contra ius diuinū, id est contra equitatem seu iusticiā iuris diuini. Sed ius diuinū scriptū simpliciter, circa obsuātiā voti ꝛ iuramenti interpretat̄, applicando ea ad debitā materiā voti vel iuramēti, vt in. c. quanto. de iureiu. vbi interpretatio requirenda. iuncta gl. in verbo, absolui. ꝛ gl. in. c. non est. de voto 53 dum dicit notanter. † ꝙ in votis ꝛ iuramētis papa proprie non dispensat, sꝫ declarat. Est ergo tunc pape dispensatio, id est interpretatio ꝛ declaratio, prout ēt similiter declarat beatus Tho. secunda secūde. q. xcix. arti. x. in solutione. xxj. argumē. dicit eniꝫ ꝙ sicut ex iure tenet̄ iplere votū, ita eodē iure tenet̄ parere legi ꝛ mādato superioris, ꝛ tamen cū dispēsat̄ in aliqua. l. humana. nō fit hoc, vt legi humane non obediat̄, ꝙ esset ꝯ̄ mādatū diuinū, sꝫ vt hoc ꝙ in casu est lex. Ita ēt fit auctoritate supioris, vt hoc ꝙ continebat̄, inqꝫtū papa determinat in hoc casu illud non esse ꝯgruā 54 materiam voti. † Cū igitur prelatus ecclesie dispensat in voto, nō dispensat in precepto iuris naturalis vel diuini, sed determinat illud, ꝙ cadebat sub obligatione deliberationis, que non poterat omnia circūspicere. Nec dicit̄ propterea quis non seruare fidelitatē Deo, si nō seruat votū malū, vel inutile, vel maioris boni impeditiuū, ad ꝙ tendit talis voti dispensatio interpretatiua ꝛ declaratiua, vt no. in. d. c. nō est. de voto. j. declarat ꝑ tūc, ꝙ illud ñ est conueniens materia voti. vel est releuatio et relaxatio ſm aliquos theologos, cū ꝑ votis nō possit preiudicari obediētie superioris, ꝛ stati ꝙ supior ꝺclarat illū qui vouit nō teneri, cessat obligatio, qua quis tenebatur ab obsuātiā voti. s. manēte obligatione, ſm beatū Tho. 55 † Circa votū aūt solēnizatū ꝑ ꝓfessionem religionis, vtrū papa possit dispensare. aliqui iuriste ꝙ sic, quos imitatus est beatus Tho. in. iiij. sñiarū, ꝛ Hen. de Gandauo. v. quolib. xxviij. ꝛ multi alij. ꝛ prout praticat̄. Sꝫ postea scḋa scḋe tenuit ꝙ nō, arg. regule, Semel Deo dicatū. vt ibi latius. de quo videndū in. c. cū ad monasteriū. de statu monachoꝝ. Si teneat̄ affirmatiua, que praticat̄, opꝫ soluere, vt. s. ꝙ dispensat papa declarando aut releuando, vel relaxando, ex causa, tollēdo necessitatē obligationis. s. pro seruando maiori bono, vel simili. quo casu papa nō dicitur dispensare contra ius diuinum, sed illud interpretari, 56 vt sepius dictū est. † Et similiter dicunt prefati doc. de dispensatione circa iuramentū, quod se extendit ꝙ aliquid fiat contra iuramentum, sed vt id quod sub iuramento cadebat, sub iuramento non cadat. tanꝙ̄ existens in debita materia iuramenti. de quo late ꝑ sanctū Thomā scḋa secūde. q. lxxxvij. articu. ix. ꝛ tūc absoluit̄ qs ad cautelaꝫ ab obseruātia iuramēti, vt. in. c. ꝑuenit de iur. iurā. Hinc dicimus qḋ si est dubiū, vtrū iramētū sit licitū, vel illicitū, vtile vel nō, aut simpliciter, aut aliquo casu, qlibet eps dispēsat, id est interpretat̄. c. j. in fine. de penitē. distin. vj. Nisi forte iudicium sit difficile, quo casu fit relatio ad papam, sicut i iuramē 57 to fidelitatis. de elec. Venerabilē. † Qñ nō sub iurō ꝯtinet̄ aliqd manifeste licitū, ꝛ vtile, tunc nō dr̄ qḋ nō cadit dispēsatio, sed cōmutatio, vbi aliqd melius occurrit faciendū ad cōeꝫ vtilitateꝫ, ꝛ tūc nō dr̄ soluere iuramētū, vt in. c. ꝑuenit. de iur. iurā. Qḋ ad papā maxime pertinet, qui hꝫ curā vl̄is ecclesie. Vel ēt absoluta relaxatio, que ēt ad pap ꝑtinet in oībus vl̄iter, que ꝑtinent ad curā rerū ecclesiasticarū, super quas hꝫ plenitudinem ꝑtātis. Sicut vnicuiqꝫ lꝫ irritare iuramētū, qḋ sibi factū est a subditis, circa ea que eius ꝑtāti subduntur. c. j. de iur. iuran. ꝛ. xvj. q. vj. Alius. Et premissa declarantur exēplo demonstratiuo etiaꝫ in prophanis. 58 ¶ † Ecce magnifici dñi Priores ciuitatis Senarū nil pñt decernere ꝯ̄ statuta facta a populo, seu consilio populū representante, ꝛ tñ qñ occurrit aliqua difficultas circa interpretationē alicuius talis statuti dubij, pñt declarare, ꝛ declarādo interptari, ꝛ ita est modificata eorū ꝑtās. similiter qñ ipsi dñi ꝑores, vt ꝯsiliū repsentantes, ꝛ noīe ꝯsilij vt delegati aliqd statuerūt, non lꝫ eis, nec successoribꝰ illud tollere, sed qñ auctoritate magr̄atus sui ordinarij, aliqd decreuerūt, pñt eadem auctoritate ipsi ꝛ successores parē potestatem habentes reuocare, qꝛ par in parem non habet imperiū, vt pulchre demōstrat Bar. in. l. ambitiosa. de decr. ab ord. facien. 59 † Fortius qñqꝫ lꝫ ipsis prioribus aliquid decernere contra statuta facta a populo ex causa noua, aut nouiter detecta, quam si populus considerasset, vtiqꝫ permisisset. vt. l. si hominem. ff. mā. ꝛ per Bar. latissime in. d. l. ambitiosa. Et tunc licet faciant contra statutum scriptū iussu populi, non tamen faciunt contra mentem populi, qui talem casum, si considerasset specifice, permisisset illo casu. de quo etiam per docto. in. l. prima. ff. quod quisqꝫ iur. ¶ Quid ergo mirū: si diximus, vt dictum fuit, quod papa possit apostolica auctoritate, qua fungitur, pari auctoritate Petri, ꝛ maiore quā alius apostolus habuerit, vt apostolus dispensare ꝯ̄ ea, que apostolus statuit propria auctoritate apostolatus, q̄ sunt ius diuinū proprie. Non sic dicendum de his, que apostolus ꝓmulgauit.

mulgauit, vt ius diuinũ promulgans, ꝛ quasi os dei, vt. s. dictum fuit. Et circa ista vltima quoq; dispensat interp̃tando, aut releuan do, aut relaxãdo, nõ tñ ꝯ illoꝝ mẽtẽ dispensat, lꝫ ꝙ faciẽ scripture dispẽsare videat̃. Que videnť sapida ꝛ notãda ꝛ sunt in effectu

60 sumpta a beato Thoma. xiiij. quolibet. q. xiiij. † Hinc quoq; legi- mus dispensatũ ꝑ papã, ꝙ Monialis professa filia Regis nubat alicui Regi, vt legit̃ in vita Celestini. iij. qui dispẽsauit vt Constã tia filia Rogerij regis, Monialis professa nuberet Henrico. vj. filij Fede. Barbarosse, vt Platina refert. Bald. ẽt in. l. q duos §. in arrogationibus. ff. de adoptio. dixit magis esse studendũ ge nerationi, quã ingressui religionis. Et ideo subdit, ꝙ si filius vni- cus regis ingreditur monasteriũ, peccat, ꝛ nõ meret̃, ꝛ papa põt dispensare, ne regnũ pereat per illũ tex. ꝙ est mirabile verbũ. Et forte Bal. nimis ore lato locutus est, sed nõ dubito ꝙ intellexit, qñ ipediebat̃ bonũ publicũ, ꝛ maius bonũ. ¶ Super tertia con- clusione, que dicit ꝙ nõ cadit dispensatio ꝯ ius diuinũ vltimo mõ ꝛ proprie sumptũ, vcꝫ ꝯ illud, ꝙ a Christo ꝓmulgatũ est in nouo testõ in quo ꝯtinẽtur que ptinẽt ad precepta moralia, ꝛ ad sacra gratie, põt dici ꝙ ꝓbet̃. xj. q. iij. Qui omnipotẽtẽ. ꝛ. xxv. q. v. Sũt

61 quidã. ꝛ decidit p. s. Thomã. iiij. quolibet. q. xiiij. † Ubi conclu- dit ꝙ papa hꝫ plenitudinẽ potestatis i ecclesia, ita scꝫ ꝙ quecũq; sunt instituta ꝑ ecclesiã, vel ecclesie prelatos, sunt dispensabilia a papa. Hec enim sunt ꝛ dicunť esse iuris humani siue positiui. Cir ca vero ea que sunt iuris diuini, siue iuris naturalis, ꝛ dispensare nõ põt, q2 ista habent efficaciam ex institutione diuina. Et subdit ꝙ in solis his que sunt de lege natura. id est preceptis moralibus ꝛ articulis fidei, ꝛ sacramẽtis noue legis, dispensare nõ potest, q2 hoc esset nõ pro veritate, sed ꝯ veritatẽ dicere. Et in hoc dicit idẽ Torcellanus cõuenire alios Theologos, vt Petruꝫ de pa- lude in tractatu de ecclesiastica potestate, articu. v. dicentẽ, ꝙ di- cere aliquid esse de iure diuino, ꝛ nihilominus sit subditũ pape, ẽ

62 oppositio in obiecto, † q2 papa nõ est supra ius diuinũ sed sub ip- so vnde potestas. que est de iure diuino, nullõ modo subest Pa- pe, vt possit eã tollere, vel mutare. Igitur ꝯñs est, ꝙ nõ possit sta- tuere contra articulos fidei, cõtra precepta moralia, ꝛ sacramẽta gratie. Fundamẽtũ enim nemo potest aliud ponere preter id qd positũ est. j. q. j. cũ Pau. Pulchrã ratione assignat beatus Tho mas in. iiij. dist. xxvij. q. iiij. vcꝫ. Operatio ministroꝝ ecclesie presup ponit institutionem eius, sed dispensatio est operatio ministroꝝ, epõꝝ, legatoꝝ, ꝛ Pape, qui est primus inter omnes ministros. Ergo dispensatio pape presupponit institutionẽ seu fundamẽ tum ecclesie, ꝛ ꝑ ꝯñs ad illa se nõ extẽdit. Nã operatio ministro- rũ ecclesie presupponit institutionẽ siue fundamẽtũ ipsius ecclesie vt ibi latius. Et hoc est, ꝙ in ꝓphanis, in simi dixit Bart. in. d. l.

63 ambitiosa. duꝫ dicit † qd habẽtes arbitriũ, ꝛ baliã sup bono statu ciuitatis ꝛc. nõ possunt ex vigore dicti arbitrij, mutare ordines ꝛ regimina ciuitatis, q2 intelligit̃ sup bono statu presenti, alias nõ esset nouũ statũ facere, nec possunt aliquid statuere ꝙ sit ꝯ statũ, ꝛ ordines factos a toto populo, a quo ipsi auctoritatẽ habẽt, nisi ex cã detecta postea, vt. d. l. si hominẽ. ꝛ tũc nõ facerent ꝯ menteꝫ populi, sed potius ẽm verisimilẽ mẽtẽ populi, qui illã cãm igno- rauerit tpe statuti facti, ꝛ qui si sciuisset, ꝓmisisset ex cã predicta. Hec lꝫ nõ possint adaptari formaliter teris. q. q̃ est, an papa pos- sit dispẽsare circa ius diuinũ quarto modo sumptũ, ꝛ est strictissi- me, qm ipse Deus auctor illius iuris diuini preuidet ꝛ presciuit omnes cãs, ẽt futuras, qm ipsum nihil latuit, nec latet. Unde non potest dici cã ignota ipsi deo tpe cõditi talis iuris diuini, põt tñ emergere casus, quẽ mentaliter nõ includit tale ius diuinũ, lꝫ lite- raliter includere videat̃. Illius ergo diuini iuris imutabilis, Pa pa nõ põt esse imutator, lꝫ interpres, vt intelligat̃ ẽm sensuꝫ ꝛ mẽ

64 tem dei. Concludit̃ ergo cũ. s. Thoma, † ꝙ ꝓcepta decalogi, quo ad iustitiã quã ꝯtinent, imutabilia ꝛ indispẽsabilia sunt. Quo aũt ad aliq̃ determinationẽ ꝑ applicationẽ ad actus pticulares. sũt mutabilia ꝛ dispensabilia, dispensatione intellige interp̃tatiua, vt sepius dictũ est, aut releuatiua, seu relaxatiua, ẽm mẽtẽ dei. Qui- bus addẽdũ, ẽm beatũ Thomã, prima. ij. q. xcvj. qd illud ꝙ dici tur qd p̃inceps sua lege nõ astringit̃, vel ligat̃, itelligi dꝫ. s. quo ad vim coactiuã legis, nõ quo ad vim directiuã. vt in. c. nõ liceat. xij. q. ij. iuncta gl. nã quo ad vim directiuã legis, ita debent dirigi ac- tiones principis, sicut alioꝝ, vnde tex. in. c. iustũ. x. di. dicit ꝙ iu stum est principẽ legibus suis teneri, nõ quidẽ necessitate coactio nis, q2 agit mere libere, sed necessitate imutabilitatis, ꝛ inuariabi

65 litatis ordinis iustitie Dei. ¶ † Insup vicarius Pape solũ respi cit illa, que post fundationẽ siue instõnem ecclesie opanda sunt, nõ que ad ipsaꝫ fundationẽ siue istitu. ptinẽt. Exẽplũ. Pꝛiceps fun dat ciuitatẽ, ꝛ postea vicariũ dimitit. ꝛ sic in instituẽdo non habet

vicarium, in administrando post institutionẽ. Et gñalis ẽt vicari⁹ multa nõ p̃t. vt no. ij. q. v. quedã cã ꝛ ꝑ Bar. in. d. l. ãbitiosa. Pre terea pape dictũ fuit, tibi dabo claues regni celoꝝ, id est ecclesie militãtis. At ꝙ hꝫ claues domus, ꝑ eas nõ põt rmouere illa ꝑ q̃ domus ꝯsistit, aut de nouo illa ꝯstituere. Fundamẽtũ enim nemo põt aliud ponere preter id ꝙ positũ est. ꝑime. ad Corin. iij. lꝫ so- lũ põt ꝑ illas claues aperire ꝛ claudere, introducere ꝛ excludere

66 custodire ꝛ similia. † Et quãq̃ sit Dei, nõ est par, q2 ille ꝑ auctori tatẽ poterat, hic ꝑ ministeriũ, ꝛ sic nõ eadẽ oĩa potest nec eodem iure seu modo. Sed est dispẽsator, ꝛ dꝫ esse fidelis, scꝫ dispensan- do, vbi, qñ, qbus, ꝛ quomodo opꝫ. Multa enim sunt, que papa ñ potest, ꝛ multa põt, que nõ lꝫ ꝛ multũ lꝫ facere, que non expdiũt xi. q. i. c. aliud. Itẽ ẽm ꝙ hꝫ plenitudinẽ potestatis in ecclesia mi litante iam fundata, ꝑ ꝙ excludit̃ ꝙ nõ põt se ipedire in his, que ad eius fundationẽ ptinẽt, vcꝫ articulos fidei, ꝓcepta moralia le- gis, ꝛ sacramẽta grẽ, ꝛ ꝑ ꝯñs nec circa diuinũ ius, ꝙ ista cõtinet. Hꝫ ergo plenitudinẽ ptãtis dispensandi in oibus dispẽsationib⁹, ẽm bea. Tho. ij. ij. q. lxxxviij. arti. vi. ¶ † Sꝫ nõ volãdo ãplius cũ

67 intellectu ad materias exneas f̃nizãtes tamẽ insistã nostre ꝺ qua queritur. Si querat̃ nũqd dispensatio pape sup pluralitate bñfi cioꝝ in cõpatibilium, reddat tutũ dispensatũ in foro poli, ꝛ con- scie. Hoc opus ꝛ labor. Multi dicũt ꝙ sic. cũ sit ista vnitas inuẽ ta de iure positiuo, ergo papa possit licite dispẽsare quomodo, ꝛ qñ vult. ꝙ ẽt sequunť multi docto. q scripserunt sup extrauaganti execrabilis. At idẽ Torcellan⁹ dicit, ꝙ dicere ꝙ papa in oib⁹, q̃ sunt de iure positiuo, põt licite dispẽsare, ꝛ h̃ dicere sine distinctio ne, est ẽm eum nullo modo admittẽdũ. Spe. dicit ꝙ volũtatem hꝫ ꝓ rõne. beatus Bernar. ad eugeniũ dicit, Indecẽs est tibi in- ter pure bona, ꝛ pure mala, indecens est tibi volũtate ꝓ lege vti, ꝛ potestatẽ exercẽdo, negligere rõnẽ. Unde cũ agens ꝯ iudiciũ rõ- nis peccet, q2 ꝯ ꝯscientiã, intelligẽdũ est primũ. s. dum dicimus ꝙ potest papa in omnibus, que sunt de iure positiuo licite dispen- sare. s. de potẽtia absoluta. Scõm dũ exigit̃ distinctio, intelligat̃

68 de potentia ordinata. † Cũ igitur pluralitas ꝛ vnitas beneficioꝝ nõ sit de pure malis, q2 talis esset, papa nõ dispensaret, sed si sit ꝺ medijs, ꝛ nõ sit de medijs indifferẽtibus ẽm nãm suã, imo plura litas bñficiorũ sit de medijs, q̃ absolute sunt mala, q2 malũ vr̃ qd vnus hẽat plura, cũ vix i vno possit ẽuire bñ. c. q2 nõnulli. de cler. nõ residen. tñ in aliquo casu põt fieri vt sit bonũ, vcꝫ vel pp eccle siarũ paupertatẽ qñ nulla de per se sufficit vnũ ministrũ sublẽta re, vel pp ministroꝝ defectũ. quos casus ponit gl. in. c. duduꝫ. de electiõe. põt tñ vnã hr̃e in titulũ, aliã in cõmẽdam, vel vnũ depẽ dentẽ ab altera, vt in. c. nemo deiceps. de electione. ꝛ in. c. j. §. eo. de prebẽ. in. vj. Itẽ ex dispensatione pape, dicit gl. in. c. de multa de ꝓbẽ. de quo nõ dubitat̃ in foro fori ꝯtentioso, sed in foro con

69 scientie, an licite. x. q. ij. Unio. xxj. qd. j. c. j. hr̃. † Hec aũt, an licite fiat dispẽsatio, pẽdet ex duabus causis. s. ex parte eccle. vel mini stri, ꝛ illã dispẽsationẽ licitã faciũt facilẽ alique cãe inductiue seu dispositiue. vt in. c. innatuit. de electio. vcꝫ litterarũ sciẽtia, morũ honestas, fama ꝑsone. vt in. d. c. de multa. Et cũ in. d. c. dicat̃ po tius dispẽsare circa litteratas ꝑsonas, cuꝫ rõ postulat, innuit, qd existentibus illis causis, ꝛ si qua alia de iure est, põt Papa licite dispẽsare, alias nõ põt licite, põt aũt de potẽtia absoluta. Sub- dit Torcellanus. Et cũ quo dispẽsat. s. sine cã ꝛ de potẽtia abso luta, tutus est nõ quo ad Deũ, sed quo ad ecclesiã militantẽ, ẽm Theologos, ꝑsertim Henricũ de Gandano. xx. quolibe. q. xvj. ꝛ. xvij. ꝛ Thomã scđa secũde. q. xxvij. ẽm vero canonistas, puta Host. Jo. an. ꝛ sequaces idẽ. qd Abba. hꝫ ꝓ indubitato in. d. c. dudũ. de electione. qñ dispẽsatio talis fieret pp vtilitatẽ priuataꝫ dispẽsati, q2 alterũ sibi sufficeret ad honeste viuendũ. Eo. n. casu nõ solum alterat̃ humana dispositio, sed Xp̃i patrimoniũ iniuste

70 dispergit̃. † Cũ enim papa non possit alienare bona ecclesie sine graui peccato ẽm Archi. in. c. nõ liceat. xij. q. ij. multo minus p̃t dare ptãtem alteri ipsum patrimoniũ male dispergendi. Inn. ve ro ꝛ sequaces voluerũt qd dispensatus sit tutus ẽt in foro ꝯsciẽ- tie, cũ dispẽset circa ius humanũ. In qua dispẽsatiõe sufficit pro rõne voluntas. Negatiua tutior, pro qua facit qd dicit Bernar dus in epistola ad Adam monachum. Nunquid desinit esse ma lum, aut minoratum est, quia hoc Papa concessit? Quis vero malum esse neget, assensum prebere malo, ꝛ sic ouem in precipitium erroris errare permittere, a quo tamen cuꝫ diligen tia reuocare debet. Ne forte dicat̃ ei illud Ezechielis. Quod er rabat, non reuocasti, quod perierat, non quesisti. Insuper Au

71 gustinus in libro de pastor. † Qui si petenti licentiam errandi, Pastor dꝫ dicẽ. Tu vis errar̃, tu vis perire, ego nollo. Itẽ Ber nardus l. ij. de ꝯsideratiõe ad Eugeniũ, dicit sic. Fatigatis vos,

pbatis hr̄e plenitudinē ptātis, sed iustitie plenitudinē nō ita pbatis. Nōne indecēs est tibi volūtate p rōne vti? Insup Idē Bernardus in Epistola ad Robertū, de eo q petit dispēsationē, ⁊ cuz quo Papa dispēsat, dicit. Quid tibi qspiam frustra blādit̄ de absolutiōe apostolica, cuius qsciētiā diuina ligatū tz qscientia. Tolle occasiōes, respue blādimēta ⁊ adulatiōes, claude aures, te interroga ō te, q₂ tu te meli⁹ nosti, tibi tua qsciētia rn̄deat ⁊c. Ego nō ponā os ad celū circa determinationē huius pūcti, in quo maximi Theologi ⁊ iuriste maluerūt probabiliter dubitare diffinire.

72 † Scio tñ, q interioris qdōnis est quo ad Deū dispēsatio, qñ ad eius postulationē vel alterius facta est, quam qñ motu pprio, fm Goffre. Hosti. Jo. and. ⁊ Henricū Boich, in. d. c. de multa. vbi tz negatiuā qñ dispensans nuda volūtate mouetur, nō hñs intuitū ad cās, secꝰ p motu, ⁊ q₂ sic voluit, vt ibi p eū circa finē. Sz p clinior sum in negatiuā, fm priuatā qsciētiā meā, saltē vt ille dispēsatus teneat̄ distribuere fm canonicas sanctiones magis pcise. Et tñ ecclesia dispēsare qsueuit, ⁊ dispēsati qsueuere cōfidere de dispēsatiōe aplica, q̄ ad pluralitatem quā phibet ius positiuū. Nō putarem iputādū ad peccatū illis, quos nō remordet qscientia, q₂ plene confidūt in ptāte apostolica. Alijs aūt quos remordet qscientia, puto imputari ad peccatū. Et circa premissa audiuimus

73 Bal. in consi. incip. Fama. vbi dicit † qd nemo dz hr̄e suam qscientiam scrupulosam ex opinione sui capitis, sed eā dz inferre ex his que iuribus ciuilibus ⁊ canōicis disposita sunt, ⁊ si qriā haberet, ⁊ illā deponere dz. Qd si deponere nō pōt, pro bono aīe, tutius est quod restituat, quod credit non posse retinere salua conscientia. In alio consi. incip. hec materia, dicit. Quod si in consciētia nostra dubitamus de aliquo, dubia qscientia non est conscientia, nec obligat ad peccatū mortale, q₂ intellectus non hz vbi figat pedem, ⁊ in ambiguo possessor dz magis fauere q̄ dissuadere q₂ debet se conformare conscientie iuris per ora principum diuinitus promulgati, nec debet quis sibi facere conscientiam de eo quod non potest explicare secundum rationem veri perfecti, ⁊ cō

74 stantis iudicij, que verba sunt maximi ponderis. ¶ † De. q. aūt. d. Felini de pensione imposita per papam vni ecclesie sine causa rationabili, videtur minus dubitandum quam in precedenti. q. in qua ratio vniuersalis videtur magis obstare dicte pluralitati beneficiorum, quam dicto oneri pēsionis, ⁊ similiter ratio publice vtilitatis qcernētis bonū regimē ecclesiaꝝ. l. j. §. ius publicū. ff. ō inst. ⁊ iur. Unde trāsirē cū eo in suis teris, pro cuius opinio. alleg. Bal. in cōsi. inci. De plenitudine. vbi dicit q ille q hz dispensare de iure tm̄, dz facere ex cā, ⁊ cā cognita, vt intelligatur dispēsatuz, alias est temeraria. In eo āt qui pōt dispēsare pro libito volūtatis, secus, q₂ pōt ēt nō idoneū ad libitū admittere, ⁊ ita dicit intelligendū Inno. in. c. iuuenis. de fi. presby. ¶ † Pre

75 misse inuestigationes dispensationū pmissaꝝ pape, ⁊ nō pmissaꝝ faciūt ad. q. quotidianā, vcz an papa possit dare clerico seculari, rectori ecclesie, aut prelato seculari vel regulari facultatē testādi de bonis quesitis cōtēplatione ecclesie, vel de fructibus beneficiorum secularium vel regulariū pceptis, ⁊ extantibus vel pcipiendis, ⁊ pendētibus, aut nascituris post mor. eius tpe successoris. p aliquo tpe, sicut anno supiore ex facto quesitū fuit. Nā Sixtus. iiij. cū infirmaret̄ grauiter Reuerē. Cardi. de Gonzaga. Mantuanus, ⁊ pp eius munificētiā, ⁊ splēdidā vitā, esset grauatus ere alieno fortasse. xx. miliū duca. concessit eidē q posset testari ō fructibus beneficioꝝ futuris, ⁊ percipien. post illius mortem vsq₃ ad summā. xij. mil. duca. capiendo in sex annis quolibet an. duo mil. lz ille esset dn̄s pluriū terraꝝ. Fuit dubitatū de multis. q. adiacētibus, sed inter cetera an papa potuerit dare sibi illā facultatez testandi de bonis ecclesiaꝝ. Et omittēdo. q. vtrū clericus possit suis creditoribus de fructibus sui beneficij satisfacere, de q̄ p doc. i. c. puenit. de fideiussoribus. ⁊ in. c. olim. cle. ij. de resti. spolia. ⁊ in. c. odoardus. de solut. ⁊ in. c. statutū. §. assessorē. de rescriptis. in. vj. ⁊ p Abb. in. c. cū esses. de testa. q. iiij. principali in repetitio. ⁊ in. c. ex presentibus. de pi. ⁊ in. c. j. de solu. ⁊ Gasparē de calde. in suo consi. incip. Monachus. in titulo de solutio. inter consilia. d. Jo. patris sui. ⁊ in consi. seq. incip. An successor. ⁊ Specu. in titu. de sentē. exco. §. sequit̄. ver. qd si debitor. Idē Abb. in. d. c. cū esses

76 in repe. q. v. principa. concludit † qd Papa nō posset clerico indulgere ptātē, vt de bonis intuitu ecclesie acqsitis possit libere testari sine cā. s. pietatis, necessitatis, cōmoditatis, vel vtilitatis ecclesie prout dr̄ in alienatiōe bonoꝝ ecclesie, vt ibi latius p eū. Cōtra quem faciunt multa que supra inducta sunt ⁊ relata, inferentia quod papa in beneficialibus ⁊ fructibus ecclesiarū hēat liberrimā ptātē, ⁊ possit p libito disponere ēt sine cā, de quo vidēdū in locis prealle. In curia sepe videmus hmōi facultates dari a pōtificibus qñq₃ liberas, qñq₃ limitatas, ⁊ qñq₃ in fauorem creditorum. Sz vtrū, ⁊ qñ valeant, altiorē requirere indaginē. Repi al's fuisse qsultū per quosdā excellentissimos docto. Perusi. q Papa poterat dare talem facultatem etiam regulari prelato, scilicz testandi, p ea que habentur in. c. cū ad mona. de testa. reg. prout ēt refert do. Nico. de Ubaldis in suo trac. de succes. ab intest. in. ij. parte princi. Bene facit qd dixerunt Ang. ⁊ Imo. in. l. si seru⁹ cōis Meuij. de stip. seruo. Dicit Alex. de Imo. in suo consi. l. in j. vol. ⁊ plene per eundem do. Nico. in repeti. c. si pater. de testa. in. vj. in. j. parte. in. §. probibi. ⁊ p Bal. de licentia data monacho testandi de bonis maternis, in. l. si quando. C. de inoffi. testa.

SVMMARIVM

1 Pensio que dari debet super ecclesie reditibus, pro quo iure dāda censeatur.

Uigesimo queritur an pensio

1 † Danda super redditibus ecclesie censeat̄ dari pro iure tpali illius ecclesie, an vero ēt p spirituali. Expeditū videtur qd quatenus pensio concernit cōmodū tpale tantum cuius est capax etiaz laicus, dicitur dari pro iure temporali illius ecclesie, super cuius redditibus est constituta, ⁊ non pro spirituali. Sed si talis pensio esset constituta in titulū beneficij, tunc secus, vt dictum fuit. s. q. j. iiij. x. xij. xiij. ⁊. xv.

SVMMARIVM

1 Bona ecclesie super quibus alicui est assignata pensio, an pro ea dem sint tacite hypothecata.

Uigesimoprimo quero an

1 † Bona ecclesie super cuius fructibus est constituta alicui pensio, sint a iure hypothecata tacite pro dicta pensione. Respondeo distinguendum secundum quod dictum fuit. s. q. xj. vbi plene.

SVMMARIVM

1 Pensio que alicui super bonis alicuius ecclesie assignatur, qualiter constitui consueuerit.

Uigesimosecundo queritur.

1 † Sub quali forma qsueuerit cōstitui dicta pensio, ita vt intelligamus, an pensio omnino debeatur, an vero ita demum si potuerūt percipi fructus super qbus videtur constituta. Rn̄sio pz ex his q̄ dicta sunt. s. q. ix. xj. ⁊. xvj. que non repeto, ne sit nimis longa ista tella, ⁊ satis est inde haberi quod pertinet ad hanc questionez.

SVMMARIVM

1 Ordinatio vicarie si sit facta vt vicarius perceptori. lx. libras daret, ⁊ si decimam per papam imponi contigerit, quinquaginta solum prestaret, si vicaria reperiatur soluere decem pro centuz quis illas decem prestare debeat.

2 Uicarius omnes vicarie fructus percipere debet.

3 Pensionarius an debeat decimam papalem soluere diuersaz ab ea quam soluit ecclesia pensionem illam hebens remissiue.

Uigesimotertio querit Old.

1 † In suo cōsi. clxvij. incip. Ad primam. q. in. iiij. q. si in ordinatione cuiusdā vicarie fuit statutū qd vicarius daret pceptori. lx. lib. Et sit cōtigerit decimā iponi p papā, pstaret solū. l. ⁊ vicaria reperiatur fz taxationē decie soluere pro. c. x. lib. An dicte. x. libre videantur prestari per pceptorez, an vero p vicariū, ⁊ sic qtineat̄ vel non contineatur sub gratia, id est an habens literas apostolicas de centum ad taxationē decime, possit illam acceptare ad. c. lib. taxatā. Si enim per vicariū. d. x. libre videant̄ pstari, vtiq₃ dicta vicaria taxata i. c. x. nō icluderet̄ in grā de cētū taxata. Si xo per perceptorem, sic determinauit idem Old. q per vicarium videantur prestari, Nam in ordinatione dicte vicarie, dictū fuerat q vicarius omnes fructus, ⁊ omnes obuentiones percipiat soluat tamen dicto perceptori vt. s. † Unde patet quod perceptor i

2 vicaria.

vicaria nullum ius hz, nec in fructibus eius, sed vicarius omnes fructus percipit, et de manu sua pecuniã dat pceptori vsufruc.lega.l. patroni.et.l. fundi Trebatiani.et.l.defuncta. de vsufruc.§. sempronio.cũ si.Sp ergo bñficiũ ẽ penes vicariũ cũ onere prestandi nunc.l.x.et nunc.l.nec illa.x.videntur cõmutare obligationez passiue siue respectu vicarij obligati, sz mutatur respectu qditoris qr nunc pceptori,nunc vero Ro.ecclesie pro dictis.x.libris tenetur nnitatur ẽt vsus, qr nunc ad priuatum pceptoris cõmodũ querunt, nunc oneribus decime psoluende rñdet.l.qdã predia.d vsu fruc.lega.Unde nõ tã pceptori illa.x.vr soluere quã ea ñ caper inter que multum refert.l.qui ãt.ff.que in frau.cre.Sic econtra, dicitur aliqñ quis nõ perdere sz non querere.l.fi.que in frau.cre. et ideo hoc totũ iputandũ est vicario quasi apud eũ subsidens.vt ff.ad.l.fal.Jd aũt.§.vlti.et.l.seq.et.l.ex asse.et p hoc optime fm eum.l.j.§.si vero nõ omnes.C.de cad.tollen.Innuit mihi Old.lz satis obscure loquatur, qp vicaria vtroqz dictorũ casuuz.i.siue soluat perceptori,siue Camere papali,cẽsetur taxata in.c.x.qr ipse vicarius pcepit fructus,et hoc vr ẽt voluisse Jo.de Ligna.in.cle.ij.de decimis.quẽ retuli.s.q.xvij.in ver.hoc ẽt vr innuere Jo.de.Lig. candẽ.q.formaliter paucis verbis mutatis ponit Jo.an.in add. Spe.in rub.de cõces.prebẽ.aliquãdo clarius,et tacuit Ol.aurbo rẽ.Et ibi vide dicta vtiliter † an pensionarius talis teneatur soluere decimã scilicet papalem de sua pensione diuersam a decima ecclesie soluentis pensionem, an vero contribuere ecclesie soluenti decimã papalẽ pro rata, que ẽ solẽnis.q.illic bene trita, ni fallor.

SVMMARIVM

1 Papa pensionem ecclesie impositam modificare potest,et ex causa totam tollere.
2 Ordinarius an possit moderare pensionem a se vel predecessore impositã ecclesie.
3 Pensio ecclesie imposita moderari potest,et ex causa legitima superueniente in totum tolli.
4 Citatio pensionarij, an requiratur,cũ pensio moderatur,aut ex cã in totum tollitur.
Citatio ñ est necessaria,principe ius alterius ex cã iusta auferẽre.
5 Principe ex potestatis plenitudine gratiam alicui faciente, non necessario vocantur illi,quibus ex ea preiudicatur.
6 Interpretatio tribus modis capi potest.
7 Citatio partis est necessaria in interpretatione priuilegij.
Litere surreptitie dicuntur que aduersario presente impetrantur.
In impetratione confirmationis pars est citanda.
Idem in arbitramẽto licet sit mere voluntatis declaratio.
8 Citatio nũqz requiritur in impetrationibus a principe factis.
9 Citatio partis quando requiratur in his que fiunt per papã.
10 Papa de prestatione ordinaria pensionem tollente requiritur citatio legitima.

Uigesimoquarto queritur.

An papa possit cã licita moderari pẽsionẽ vni ecclesie ipositã a predecessore suo vel a se,et quid ẽt de ordinario,et an debeat pars citari, et quãdo. Sup pria pte non video dubitationẽ,vcz † qp papa põt nõ solũ ex cã licita moderare pẽsionẽ talẽ,sed ẽt ex toto fortasse tollere ẽt sine cã,cũ sit administrator supremus,et liberrimã in bñficijs,et eorũ fructibus hẽat ptãtẽ.c.pposuit.de qces.pbẽ.in.vj.cle.ij.vt lite pen.Et in specie probatur, qp talis moderatio iuste fit.in.c.phibemus.de cẽsi.et ibi no.p doc. Ad qp faciunt que vtilissime dicta sunt scz.q.iiij.v.vij.xj.et.xvj.et que Pon.dixit in cõsi.cclxviij. et Pau.de ca.cõsi.li.allega.s.in diuersis qõnibus maxie in.vij.q. † an ãt sit idẽ dõm in ordinario,vt possit illã moderari a se,vel pdecessore ipositam,dõm qp in primis est qsiderandũ quõ, qualiter,et cũ qua solẽnitate fuerit cõstituta,et vtrũ magna vel parua, perpetua vel ad tẽpus,ex cã licita,et in pportione cãe,put elegãter disputat.Ol.in consi.ccxxv.inci.Quidã eps.qr aliqñ esset nulla ipso iur, vt ibi p eũ. ¶ Scdo si cã,ob quã fuit cõcessa,puta exuberantia redditũ ecclesie grauate cessauit et fructus et redditus sunt valde diminuti,vel onera grãdia supuenerit ecclesie grauate † putarem indubitanter succurrẽdũ ecclesie grauate, cuius onus tpe qcessionis erat tolerabile,nunc ãt ex cã est intolerabile,et hec intelligo,qñ ille recipiens pensionẽ,illã acquisiuit ex mera gratia vsqz ad modũ pmissuz.de quo in.c.apostolice.de do.vel acquisiuit in bñficiũ psonale gratuitũ.Si.n.habuisset in stipẽdiũ pportionale meritis aut labori recipientis,nõ putarẽ aliquid decerni posse in piudiciũ illius, q habuisset nõ gratis, sz in satisfactionem

aut remunerationẽ equalẽtẽ.l.aqlius.ff.de do.cũ si.et latius vide. d.s.q.vij.et.xvj.et p Pon.i cõsi.cclxix.sepius alleg.et Paul.de cast.cõsi.cccxxxviij.in qbus oino videdũ.et p Car.in cle.j.de rebus eccle.nõ alie.q.xix. ¶ † An aũt in moderatiõe,aut limitatione,vel reuocatione hmõi pẽsionis faciẽda a papa,vel ordinario in casu sibi pmisso,sit pars citãda,cui pẽsio est qstituta,dicen.ẽ solẽnis.q. Lu.n.Pon.in.vj.q.in.d.cõsi.xxxviij.dixit qp in modificatiõe pẽsionis quã papa facit,nõ est necessaria citatio illius ecclesie in cuius piudiciũ fit.vel alterius,prio qr cũ princeps iuste ex cã ius alterius nedũ minuit,sed aufert p viã extraiudicialẽ illius,fm eũdẽ nõ est citatio necessaria.tex.dicit esse in.l.lucius.ff.de euic.et in.l. itẽ si vberatũ.§.pterea.ff.de rei vẽ.et i.c.ex multiplici.de deci.et in cle.dudũ.vsi.dudũ.vsi.nos.ãt de sepul.rõnẽ assignat,qr cũ illo inuito,h possit facere,ergo et pariter eo inscio et absẽte.l.q põt inuitus.de reg.iur.ad idẽ Pau.consi.alleg.Scdo adducit doc.Inno.manifestã fm eũ in.c.nisi cũ pridẽ.de renũt.circa fi.in glo.sup vbo,idulgeri.de renũciatione dicẽtis,† qp cũ princeps plenitudine ptãtis,seu ex certa sciẽtia alteri facit gratiã,nõ est necesse ad illius validitatẽ vocari illas,quibus ex ea piudiciũ põt inferri. ergo et in pposito,ad validitatẽ huius iuste gratie modificatiue facte ex plenitudine ptãtis,vt dixi,nõ erat necessaria citatio illius cui piudiciũ inferri dicitur.Tertio dicit illd manifestari ex casu valde no.hz vnã lectu.gl.c.cũ olim.de re iu.Ubi dicitur nõ esse necessariũ ad validitatẽ ordinationis principis,citari psonã,in cuius piudiciũ ordiatio fieri dicitur,cũ certũ est illi psone,aduersus dictam ordinationẽ,nullã defesionẽ cõpetere posse,prout in casu isto.Et ista,vt dixi,qsuluit pfatus doc.in fauorẽ monasterij sancti Antonij grauati ad pẽsionẽ et cõtra monasteriũ montis maioris, cui fuerat ordinata pensio.Et hanc sententiã videtur amplecti, qñ papa modificat,aut tollit pensionem ex potestate absoluta, et de plenitudine ptãtis,vt colligitur ex dictis suis pdictis.Quãdo vero papa illã modificaret aut tolleret,vt Ro.Pontifex ex ptãte ordinaria,et tanqz generalis ordinarius iudex,tunc sentit idẽ doctor in eodez con.q.j.in.ij.col.requiri citationẽ legitimã, qua omissa, dicit resultare nullitatẽ actus.i.sententie principis sicut alterius casum dicit esse in.l.fi.C.de legi.in cle.pastoralis.de re iudi.et in. c.j.de re iudi.et in.c.cũ olim.de re iudi. Paul.autem de cast.in p allegato cõsi.cccxxxviij.inci.Exceptiones ante oia pmittit † qd interpretatio sumitur tribus modis.Prio pro oimoda correctiõe. Secundo pro modificatiõe que in augmẽto vel diminutione consistit.Tertio p cõgrua vbi dubij declaratione,et isto tertio modo dicitur proprie iterpretatio.i.declaratio.At alijs primis casibus proprie interpretatio dici nõ debet,sed correctio vel modificatio presupponitur enim rem esse certã,sed corrigi,vel modificari,igitur nõ est locus interpretationi declaratiue.Tunc subdit quod quando est modificatio,vtputa qr pensio concessa super mense redditibus,et prouẽtibus in futurũ non possit exigi nisi super redditibus prioratus.et qd vltra nõ teneretur Episcopus,et consequẽter qd mensa sit liberata,tunc pars sit vocanda.alias non tenet priuilegium.c.olim.de verb.signi.per Inn.Sed vbi dubietas declaratur partis presentia nõ est opus,vt ibidem per eundem.Inferẽdo igitur ad.q.in qua cõsuluit,in qua erat facta per papã modificatio, et restrictio tantũ ad fructus prioratus,dicit quod,qr Cardi.S. Marcelli,cui cõstituta erat pẽsio,erat in curia,et non fuerat citatus,nec presens,dicit talẽ modificationẽ non tenere.alleg.Spec. in tit.de rescrip.presen.§.pe.versi.item quod ad rescriptũ.† Ubi dicit qd in interpretatiõe priuilegij pars est vocãda.qd Pau.ipse intelligit de interpretatione modificatiua,vel correctiua,non aũt de ppria.s.declaratiua,et maxime cũ dictus Cardinalis existens qtinue in curia potuerit facile vocari,per no.in.c.cũ olim. de re iudi.et in.l.obseruãdũ.ff.de iudi.vbi gl.dt qd ita seruat Curia.allegat ẽt.l.de vnoquoqz.de re iudi.et.l.nã ita diuus.de adopti.Itẽ Inn.in.d.c.cũ olim.sup versi.circũuẽtus.vbi dicit sic.Nota litteras dici surreptitias,qr impetratas aduersario abſẽte,qui erat in curia.Itẽ alleg.Inn.in.c.de qfirmationibus.de qfir.vtil. vel inuti.vbi dicit qd in impetrationibus cuiuslibet qfirmatiõis est pars vocanda,vt in.c.fi.de elec.in.vj.Nã et arbitramẽtuz est mere volũtatis declaratio,et tñ pars est vocanda.de ver.obli.l.si qs arbi.l.legatũ.de vsufru.leg.et p bar.in.l.alio.de alimẽ.et cib.leg. ¶ Non obstant contraria,que idẽ doc.allegauerat,qp pars non erat vocanda in reparatione fatalis.§.quod si ita contigerit. de temp.appel.itẽ qp in extraiudicialibus non erat vocãda,vt in.c. nobis olim.de electio.† itẽ quod in impetrationibus que fiunt a principe,nunqz requiritur citatio. et satis est quod exprimantur iura partis,que posset sed,ita vt respectum non possit dici surreptitium.c.ex multiplici.de dcimis.de vsupal.c.ex tua.et.de ver.

signi.c.venerabilis.ostēdit q̄ in rescripto erat insertus tenor bulle cōcessionis pensionis. Item.c.ex parte vestra.de vbo. signifi. Nam dicit illa habere locum parte non existēte in curia, vel quā do quis impetrat super eo quod non est gestum cum parte, alias secus, vt erat in casu illo.c.oblate.de appel.vbi terminus datus a parte, vel iudice, non potest preueniri secus in dato a iure, sȝ Jn no.in.c.de confirmationibus vtil. vl' inu. †Quid dōȝ, putarē qō 9 qñ papa modificat aut corrigit de potentia, absoluta, ita exprimēdo vel ex certa scientia, quod idē est, vel aliter constito, q̄ voluit de absoluta potestate vel potentia, quod non requiratur citatio, ex rationibus Pon. q: posset ēt inuita parte, cui preiudicatur, ⁊ q: sumus in beneficialibus, in quibus papa hȝ liberrimam potestatē, ⁊ hoc vr̄ expeditum, qñ ille cui preiudicatur est subditus pape, puta laicus, ⁊ non subditus, cui ex concessione pensionis esset ius quesitum, inclinarem in negatiuam, quod vel nō possit ei tollere ius quesitum, lȝ quesitū facto pape, vel deberet tollerē ex causa iusta, parte citata. Ita in terminis ōcidere videt̄ Pau. de cast. in consi. xlvj. incip. Uiso ⁊ examinato vol.ij. ⁊ si papa aliter ōclararet rem habuisse, quā sic habuerit, dicit cle.j.de pbatio. non habere locum contra laicum non subditū, cui esset quesitum ⁊ ex fecto pape, fm eundē. q̄ est magnum verbum ⁊ esset multuȝ ruminādum. Quid aūt in clerico, cui esset ius q̄situm, tangit ideȝ doctor ibi. ⁊ de vtroq; per eundē, consilio. xx. incipien. visa supra scripta ⁊ in cōsi. cxc. incip. visa vol.ij. ⁊ in consi. cclxxxvij. incipiē. Primū dubiū vol.j. Jn quibus inuenie̅tur singularia dicta, ⁊ q̄bus possent addi notan. verba do. Ant. de bu. ⁊ Jo. de imo. illū sequentis in cle. ne Ro. de iur. iur. dum loquitur de declaratiōe pape sup domo priuata Pinzocharorum, ⁊ in cle. pastoralis. de re iudi. in. §. ceterum. ¶ †Si vero papa modificaret, aut tolleret 10 non de potentia absoluta, sȝ de ordinaria, tunc putarē necessariā vocationē legitimā partis, ⁊ q̄ cum cā, p ea que dixit Ponta. in preallega. consi. ⁊ Pau. de cast. in alio suo consilio relato supra. Et longe fortius in ordinario inferiore a principe, requiret̄ cause cognitio, ⁊ iusticia cause parte legitime citata. l. nam ita diuus. de adoptioni. l. nec auus. de eman. lib. cum si. Et esset aduertendum vtrum talis pensio esset prius concessa pro bñficio iam impenso, an vero pro impendendo, de quo per Card. flo. in cle. j. de reb. eccle. alienan. q. xix.

SVMMARIVM

1. Pensionario moriente de mense Septembris qui pensioneȝ recipere debebat in fine Decembris, an debeatur pensio pro rata temporis decursi.
2. Pensio integra hr̄dibus vsufructuarij debetur, vsufructuario mortuo, ⁊ quid si pars est collecta alia non.
3. Pensionario mortuo, an debeant̄ fructus pcepti, ⁊ an pcipiēdi.
4. Pensionarius est vsufructuario equiparandus.
5. Equitas locum habere debet, iure scripto deficiente.

1 **Uigesimoquinto queritur.** †Si pēsionem recipere debēs in festo Natiuitatis domini nostri Jesu Christi, obijt de mense Septembris, an dicta pensio saltem pro rata anni decursi, vel fructuum perceptorum super quibus est constituta pensio debeatur heredi pensionarij, vel remaneat penes ecclesiam grauatam. Et hic inseretur questio pendēs, ⁊ que nunc est de facto. Uidetur distinguendū, aut fructus ⁊ redditus super quibus erat constituta pēsio, erāt iam pcepti, ⁊ tūc debebātur heredibus, quos in fructibus, ⁊ redditibus, ⁊ iuribus beneficioꝝ de iure, vel ex indulto apostolico habebat. Nam talis pēsio transit ad heredes, ac si fuisset percepta ipsa pensio. tex. est in. l. ō functa. ff. de vsufruc. ⁊ colligit̄ ex dictis Bar. in. l. fi. ff. de iur. fi. ⁊ in. l. j. C. de vsu. ⁊ fru. leg. p Bal. ⁊ no. p Saly. in. l. inlianus. §. si fructibus. de act. emp. ⁊ doc. in. c. fi. de pec. cle. ⁊ in. c. presenti. de offi. ordi. lib. vj. Aut non erāt pcepti dicti fructus, sed tpe mortis pensionarij fructus pendebant, ⁊ tunc remaneant penes ecclesiā grauatā, iam liberatam a pensione per mortē pensionarij. Et ita consuluerūt iam in. q. de facto quidam doc. Bononi. inter quos Alex. de imo. i suo cōsi. l. in. j. vol. q̄ incipit. R. domine, sed predicta videntur expedita, qñ tempus soluēde pensionis nōdū exacte venisset in vita dicti pensionarij qñ autē nōdū venisset dies pēsionis exigende, prout presupponit̄ in. q. s̄. formata lȝ fructus, quorum occasione debet̄ ista pensio, fuerant iam percepti per debitorem dicte pensionis, An sit idē dōm. Et videtur quod sic vt in dictis locis. †Nā heredibus vsufructuarij debetur integra pensio 2 cuius tpe vite ipsius vsufructuarij nō cesserat dies solutionis, si fructus oēs, quoꝝ occasiōe pēsio debebat̄, erāt iā pcepti p illū debitorē pēsionis, vt. d. l. dfuncta. cū si. Si āt tales fructus nō erāt pcepti tpe mor. vsufructuarij, sȝ pēdebāt, ⁊ silr̄ pēsionis dies nōdū venerat, tūc, vt. s̄. dictum est, indubitāter nil debet̄ heredibus vsufructuarij, vt. d. l. dfūcta. ⁊. d. l. iulian⁹. §. si fructib⁹. Et ibi Bal. arguēdo a ɔ̄rio sensu. d. l. defuncta. ⁊ p Bar. post Sy. in. l. fi. ff. ō iur. fil. Et ita vidi ɔsulēdo rn̄sum p famosissimos doc. d. Bene. ō bñdictis, ⁊. d. Bal. de Bartholi. de pu. in. q. vrtēte Senis inter hr̄des fructuarij ⁊ hospitale de Scala, pprietariū pdij de cuius fructibus ⁊ pēsiōe agebat̄. ¶ Superest pulcher articulus, qd si ps fructuū esset collecta tpe mor. pēsionarij vsufructuarij, pars autē colligenda, q: pro parte pendebant. Uel quid si pensio dabatur pro fructibus, qui semel in anno percipiuntur, vt vinum frumentum, ⁊ his similia. Uel quid si p his, q quotidie colliguntur, vt sunt herbagia hortoꝝ, ope seruoꝝ, vecture nauium, pensiones domorum, Jn primo casu quid iuris est iā dictū. †Jn scōo vero casu 3 qñ fructus sunt pro pte pcepti, ⁊ p pte nō, vt est videre in agro p pte pratiuo ⁊ pro parte aratorio, ⁊ pro parte vineato, ⁊ tunc si pēsio exigēda pro quolibet est taxata ⁊ quenta, tunc pro perceptis pēsio hr̄ pro percepta, pro pcipiēdis aūt pro nō pcepta hr̄, vt s̄. dcm̄ est, ⁊ vbi nō esset singlr̄ distincta seu taxata pro singulis, sed p oibus vnita, tūc iudicis equitate dȝ haberi ratio p extimatione pceptoꝝ, ⁊ ipsoꝝ rata habeatur pro exacta, ⁊ pro pcipiendis, pro nō exacta. Si vero quotidie fructus pcipiūtur, p quib⁹ prestatur pensio, vt in examinibus supra positis, tunc videret̄ qō heredi pensionarij ⁊ vsufructuarij pro rata temporis decursi, ⁊ p rata temporis futuri, ecclesie soluēti pensionē, in nostris terminis que est proprietaria, sicut deberet̄ proprietario rei, cuius vsufructus etiā cōsolidatus pprietati post cōsolidationē, vt. d. l. defuncta. ⁊. d. §. fructibus. ⁊ ibi eleganter de materia Saly. ⁊ in. l. fructus. ⁊ plenius vtrobiq; ⁊ distinctius quā per aliū, lȝ nō loquatur in nostris terminis, sed inter vēditorē ⁊ emptorē rei, de cuius fructibus ⁊ pensione agit̄. †Qui hȝ dilucidare articulū, ante omnia 4 oportune faceret, examinādo cui sit equiparādus iste pensionarius. de quo p doc. in. c. pñti. de offi. ord. li. vj. ⁊ in. c. fi. de pec. cle. Ego p nūc equiparaui vsufructuario. ar. no. s̄. q. j. ⁊. q. xj. ⁊. xvij. ¶ Qñ aūt pēsio fuisset pcepta ⁊ exacta p pēsionariū, de quo agimus, ante tp̄s pceptoꝝ fructuū per ecclesiā grauatā ad pēsionē, p ipsis fructibus, vel q: ita contigerit fuisse complacitū pēsionario indigēti, vel q: tp̄s solōnis pensionis pcedebat tpe collectionis fructuū ordinatiōe ɔstituentis pensionē, tunc quid iuris, subsisto pp varias opiniones, quas refert Saly. in. d. §. si fructibus. ⁊ in. d. l. fructus. Jnter emptorē ⁊ venditoreȝ, equa vr̄ distinctio quod pensionē diuidat ecclesia ad ipsam grauata, ⁊ pēsionarius p rata fructuū perceptorū iam, ⁊ non perceptorū, vnde qñq; totam restituet pēsionarius eccle. grauate, qñq; pro rata fructuū nondū pceptorū, qñq; pro rata anni fm qō supra dictuȝ fuit in casu ɔ̄rio, qñ pensionis dies nondū venerat tpe mortis pensionarij, tn̄ fructus erāt pro parte, vel in totū collecti, vel dietim colligebātur, ⁊ sic ratio bonefidei ⁊ eqtatis regat vtrūq; ⁊ in vtroq; sit paritas correlatio, ⁊ quedā vicissitudo. argumētū optimū in. c. fi. de transac. per quē dicit Bal. in. l. edem. col. j. C. locati. † qō vbicūq; nō 5 habemus ius scriptū, debemus sequi equitatē, que constat ex naturali iustitia ⁊ naturalibus instrumentis. l. scire opȝ. §. sufficit. de excu. tut. Et vbi aliquid cōmittit̄, nec est lex, que dictet quid agendum, videt̄ cōmissum iuxta equitatem. Et ita collegi in simili ex dictis Sal. in. d. §. si fructibus. ⁊. d. l. fructus. vbi assignat rationē palpabilem, vcȝ quod pensio licet prius soluta fuerit, tn̄ soluta fuit respectiue ad fructus percipiēdos. Jgitur in effectu est habēda ratio fructuum, id est vt ad illum spectet pensio ante tēpus soluta, ad quē expectare dȝ pensio tempore mortis pēsionarij nondum soluta, nec exigibilis, ⁊ sic pensio subrogetur loco fructuum quasi ad illos respectiue in hoc, sicut in multis alijs, de quibus di xi. s̄. q. xj. ⁊. xv. Non sit ergo in consideratione anticipata solutio pensionis ordinate propter fructus, sicut nec est posterior. Ita p nunc sentio, saluo maturiore determinatione. Uide etiam Bald. in. d. l. j. C. de vsu. ⁊ fruc. leg. dum alleg. Nicolaū Furiosi. Nunc subijcio. q. nunc ex facto, concurrenteȝ videlicet.

SVMMARIVM

1. Jmpetrans beneficium quando debeat mentionē facere de pensione habita super beneficio vel ipsius fructibus. Et quid de prestimonijs.
2. Clericus beneficium impetrans non tenetur mentioneȝ facere ō fructibus

fructibus altaris alicuius sibi per episcopu3 cōcessis pro mercede laborum suorum spiritualium.

3 Impetrans beneficium mentionem facere debet de reddito que3 habet ab ecclesia.

4 Pensionis mentio quando fieri debeat in impetratione bñficij. Et quid de hospitali.

5 Clericus pauper, in cōi forma beneficium impetrans, pensionis quam a laico habet, mentionem facere non tenetur.

6 Impetrans beneficium, non tenetur mentionem facere de valore prestimonij pensionis vel patrimonij sui.

7 Possessionē per me assecutam esse, ꝛ per me stetisse quominus assecutus fuerim, paria sunt.

8 Compromittenti qui de iuro sue confidere poterat, ꝛ sententiam expectare, imputari debet.

9 Impetrans beneficium non tenetur mentionem facere de eo qd̄ in commendam habet.

1 Vigesimasexta questio se† nobis offert, vc3 an, ꝛ qñ in impetratione beneficij, debeat impetrans facere mētionē pēsionis, q̄ h3 sup alio beneficio, vel eius fructibus. Questio est vtilis ꝛ quotidiana, ꝛ in qua videtur dōm, ꝙ si quidē talis pensio habeat̃ in titulū beneficij ecclesiastici, qd̄ qñ sit, dcm̄ fuit. s. qd̄. xij. no. declarat Calde. in consi. vj. ꝫ. alleg. ꝙ debeat fieri mentio. vt i c. postulasti. de rescrip. ꝛ in c. si motu proprio. de preben. in. vj. ꝛ per doc. in. c. in nostra. de rescrip. Si vero habeatur prout cōiter hr̄, vc3 pro cōmodo tpali, seu in stipendiū, cuius est capax ēt laic⁹ vt dixi. s. eadē. q. xij. xiij. ꝛ. xx. tunc non sit necessariū facere mētionē, ſm Pau. Zenzel. Guliel. Ant. de bu. ꝛ Car. Flo. in cle. fi. de offi. ordi. q. ix. ꝛ Car. in. d. c. postulasti. ꝛ in. c. ad audientiam. s. de rescrip. ꝛ archi. ꝛ alios post eum in. d. c. si motu proprio. vbi ide3 dicunt de pstimonijs non habitis in titulū, sed in stipendiū. 2 † Similiter si eps concessit alicui clerico fructus alicuius altaris vsq3 ad certū tempus pro mercede spūaliū laboꝝ suoꝝ, nō tenet̃ ille facere mētionē de illa assignatione, ſm Cal. no. in suo consi. vj. in titu. de preben. q3 habēs tales fructus, nō dicitur hr̄e bñficium. p3 in. c. si tibi concesso. cū gl. de prebē. in. vj. Et tales fructus ñ sunt bñficiū ecclesiasticū, neq3 in titulū. Similiter si vni clerico fuerit p canonicos assignata media pbēda, q3 erat sacrista, ad sustentationē suā, nō tenet̃ ille clericus facere mētionē de illa, q3 h est officiū, ꝙ nō dat̃ in titulū bñficij ecclesiastici, prout Cal. in cōsi. xxx. i titu. de pbē. In ꝯrium facit ꝙ no. Inno. ꝛ Cōpost. in. d. c. postulasti. 3 dicentes † ꝙ si aliquis h3 redditū vel pensionē vel possessiones ab ecclesia, d3 de his facere mētionē. S3 d3 intelligi ſm Cal. in dictis consilijs, qñ in titulū, secus in stipēdiū, vel pro cōmodo tpali, ꝙ est no. ¶ Apud me remanēt reliquie dubitationū. Na3 qñ pensio dat̃ pro stipendio vel labore corpali, admitto, quasi sit pretiū laboris. S3 qñ pēsio dat̃ alicui pauperi, vel diuiti clerico bñficiato alias, vel nō beneficiato, ad alimēta ꝛ onera facilius sustinēda. ꝛ vt possit decētius ꝛ honorabilius viuere prout sepissime dantur, videret̃ ꝙ ſm Inno. ꝛ Cōpostel. deberet fieri mētio, l3 enim talis pēsio nō sit data in titulū bñficij ecclesiastici, tñ vr̄ loco beneficij data, ꝛ ita dicunt Inno. ꝛ Cōpo. debere fieri mētionē, q3 loco beneficij hr̄. xvj. q. j. possessiones. ꝛ de rescri. Ad audiētiam. ꝛ de prebē. Conquerente. 4 † Quod si dicat̃, tunc vr̄ loco beneficij data, qñ potuit vigore literaꝝ hr̄e beneficiū, ꝛ fuit contentus pēsione ſm terminos. d. c. ad audientiā. Rñderē ꝙ l3 in illis teris pensio sit loco beneficij. s. ꝙ potuit habere, ꝛ cuius loco fuit contentus pensione, tñ ꝛ in istis teris precisis, quos ego reuoco i dubiū, vr̄ dari loco beneficij. s. ꝙ voluisset, sed nō potuit hr̄e, ꝛ hr̄ sine onere cure illius beneficij, ꝛ est bolus nitidus. Igitur satis videret̃ ꝙ deberet fieri mētio, q3 sine dubio qñ papa sciret difficilior esset, igit̃ cogitādū. Similiter non tenet̃ quis facere mētionē de hospitali ꝙ h3 in administratione, non in titulū ecclesiasticum cle. ij. §. vt āt. de religio. ſm Pau. in cle. fi. de offi. ordi. quē sequūtur ibi Ant. Imo. ꝛ Car. flo. q. x. Sed orit̃ dubitatio, nam predicta videntur pcedere, qñ impetrant̃ litere in forma gratie, l3 quādo impetrant̃ in forma pauperū. Benefacit idē dixit in lectura i c. postulasti. ad fin. quia cū fiant ad releuādū paupratē, conuenit ꝙ nō taceatur, qñ h3 vnde viuat, q3 tacetur tale quid, quo expresso difficilius impetrasset, ſm eum. Rota āt in antiqs ꝯclu. xxxiij. 5 sub titulo de rescri. ꝛ in alio de prebē. xj. videt̃ voluisse † ꝙ paup clericus impetrans in forma cōi. nō tenet̃ facere mētionē de pensiōe, quā h3 a laico, posito ꝙ sibi fuerit assignata in titulū beneficij, ex quo non est beneficiū ecclesiasticū, cū moriatur cum persona, ꝛ non transferat̃ de persona in psonā, intelligēdo ergo de literis in forma cōi. i. de literis iusticie ꝛ in forma pauperū, vt debet proprie intelligi. Rota non fecisset differentiā inter literas in forma gratie, vel in forma paupū. Nā vtroq3 casu vr̄ sensisse nō esse necesse fieri mētionē, ꝛ sic ꝯdiceret his, que proxie dixi. S3 intelligendo in forma cōi. i. gratie, vt aliqñ dicit̃ per aliquos, tūc non discordar3. Et ita intellexit Domi. deci. in. d. c. postulasti. ad fi. vñ cogitādum. Et circa expressionē patrimonij necessario faciēdam vel nō remitto me ad Mod. in. d. c. postulasti. 6 ¶ † Insup aduerte ꝙ in illis casibus, in qbus ōberet fieri mētio ō prestimonio, pēsione, vel patrimonio, forte non deberet exprimi valor eorum, q3 de iure communi, de valore reddituum quos quis habet non tenetur facere mentionem, secundum glo. in clemen. prima. de preben. ꝛ posito quod stilus Curie, aut regula Canzellarie introduxit deberet fieri mētionem valoris beneficiorum, non videretur illud exorbitans trahendum ad ista, que non sunt beneficium ecclesiasticum. Ita tentauit Fely. quem sepius allegaui in. d. c. postulasti. de rescrip. pro cuius opinione benefacit quod dicetur. ꝫ. q. xxx. Sed aduertatur quod in regula Canzellarie dicitur vniuersaliter, vel aliorum quorumcunq3 beneficiorum. Ergo videt̃ quod includat etiam prestimōia ꝛ pensiones ꝛ similia, vt colligitur ex glo. no. in clemē. ij. de vita ꝛ hone. cle. ꝛ dicet̃ in. d. q. xxx. ꝫ. ¶ Insuper videretur dōm quod sicut de beneficio obtēto vigore primarum literarum, ita de pensione vigore earū obtenta, q3 poterat impetrans assequi beneficiu3 per primas litteras. Ergo si eis renunciauit vt haberet annuā pensionē, videt̃ stetisse per eū quominus assequeret̃ beneficiū, ꝛ sic perinde est ac si fuisset assecutus, vt in regula, cū stat. li. vj. Et ita tenēt Goffre. Hosti. Imo. ꝛ Abb. in. c. ad audientiā. ij. de rescrip. ꝛ ita vr̄ intelligēdus tex. in. c. in nostra. eo. ti. ꝛ qd̄. s. dictū est, qd̄ est ppie notādū, ꝛ tenēt moderniores in. c. postulasti. eo. ti. Ex quo vr̄ inferendū ad. q. de qua hodie interrogabar ab excellentissimo viro multarū doctrinarū. d. Paride de Ferraria, qui resignauit beneficium cuidam Titio in manibus pape, illā resignationē admittentis, ꝛ ipsi. do. Paridi reseruantis pensionē super fructibus ꝛ redditibus illius beneficij. Ille aūt, puisus a papa per cessionē hmōi, cū inuenissent beneficiū illud occupatū a quodā alio nec posset assequi possessionem, litigauit cum illo, ꝛ reportauit vnicam sniam pro se, deinde transegit cum illo occupatore, ꝛ pmutauit auctoritate ordinarij illam ecclesiam cū duabus alijs sibi collatis, que iure permutationis subrogate fuerūt loco illius prie grauate ad pensionē. 7 † Modo instat dñs Paris pēsionarius, ꝯ illū pro exigēda pensiōe dicens, p te stetit. quominus assecutus fueris possessionē, debebas enim prosequi litem, ꝛ non transigere, igitur perinde est ac si fueris assecutus, vt in. c. cōmissa. §. j. de electiōibus. ꝛ in. c. l3 eps. de preben. in. vj. ꝛ notatur in cle. Gratie de rescri. ꝛ in multis alijs locis hec ponunt̃ vt paria. s. esse assecutū possessionem, vel per tetisse quominus fuerit assecutus. Preterea dicit, tu habes cābiū. ergo pinde ac si tu haberes idē beneficiū i odiū tui, p ea que. s. dicta sunt de pensione habita vigore litterarū, quibus renunciauit, nō currās habere beneficiū ꝛ contentus pēsione loco bñficij. Ite3 vr̄ multū facere p dño Paride qd̄ doctores moderni dñt, ꝛ inter ceteros Dñicus in. c. cū in multis. de rescrip. in. vj. vbi dicunt 8 † quod illi qui componit vel compromittit, est imputandū, si poterat confidere de iure suo, ꝛ expectare sniam, ꝛ noluit cum haberet bonum ius in beneficio, ꝛ hr̄ perinde ac si assecutus fuisset illud pacifice. Ex quibus vr̄ qd̄ intentio do. Paridis sit fundata ꝯ illū obligatū ad pēsionē nisi doceat qd̄ bñficiū sibi nō debebat, vel erat valde dubiū, adeo qd̄ nō pt̃ dānari cur trāsegerit, super qua. q. nō dico plus p nūc, q3 pēdēt, bñfacit ad materiā. l. cū ꝯtrouersia. ff. mādati. Et ad rē esset videre vtrū dicta pēsionis cōstitutio afficiat successorē ēt in dcā eccl̄a sup cuius fructibus fuit ꝯstituta. Ad qd̄ sciēdū vide dicta. s. ix. x. xxj. xvj. xvij. xxj. ꝛ. xxij. 9 † Predicta faciūt in argumētū ꝙ in impetratione bñficij, nō teneatur quis facere mētionē de alio, quod habebat in cōmēdam cū non habebat in ti. ecclesiasticum. In ꝯrium solet allegari glo. c. nemo deinceps. de elec. in. vj. quā ad hoc alleg. Cal. tenens, qd̄ debeat fieri mētio. in. d. consi. vj. s. quādo cōmenda est perpetua. ꝛ ita t3 Card. Venetus Petrus Maurocenus in. c. si motu pprio. de prebē. in. vj. l3 dicat quod gl. in. d. c. nemo. non dicit illud ad ꝙ supra alleg. Sed dicit ꝙ quādo impetratur ecclesia commendata, d3 fieri mētio de tali cōmēda, ꝛ hec puto bene notabilia.

SVMMARIVM

1 Pensio per episcopum alicui decreta ad vitam cum capituli cōsensu, an possit reuocari per successorem.

1 **Uigesimaseptima** questio, †an pēsio p epm decreta vni ad vitā cū cōsensu capituli, possit p successorē reuocari. Lud. quē refert Card. Florē. in cle. j. de reb. eccle. non alie. q. xix. dicit qd nō, qñ fuit constituta pro beneficio patrocinij vel similis seruitij iam impensi, ita qd de hoc constet. Non. n. sufficeret ita scriptum esse in literis cōstitutionis, qr frequēter talia exprimuntur ad colorandum gratiā. C. de sac. san. eccle. l. iubemus. §. scientes. Sed si constituta fuit pro obsequio impendēdo, dicit Lud. qd reuocari pōt. arg. de p̄cu. cle. fi. xij. q. qcūqz. ⁊ c. hoc ius placiti. ⁊ c. ecclesiasticis. ea. q. idem Zenzel. quem sequitur Car. flo. in d. cle. j. ea. q. xix. premissis adde que dixit Oldra. consi. ccxxv. incip. quidam episcopus. ⁊ que dixi. s. q. iiij. v. vij. ⁊ xxiiij.

SVMMARIVM

1. Pape modificanti aut tollenti pensionem quando standum sit ⁊ quando non.
2. Declaratoria pape dicitur que nihil de nouo dat aut tollit.

1 **Uigesimaoctaua questio.** †Si papa per suā declaratoriā decreuerit aut solui non debere pensionem, aut modificauerit in quantitate, vel in alia re preiudiciali pensionario, an, ⁊ qñ standū sit tali declarationi vel decreto pape. Super hac. q. multa essent dicēda ex his, que Pon. posuit in consil. suo alleg. sepius. cclxxviij. ⁊ Pau. de cast. in suo consi. cccxxxviij. q ēt sepi⁹ fuit allegatū, ⁊ ex his, que dixi. s. q. xxiij. magna vis est ēt, an sim⁹ in terminis mere declaratorie eius, qd est ambiguū aut dubium.
2 † Et illa dicitur ꝓprie declaratoria, que nihil dat de nouo aut tollit. vt. l. heredes palam. §. si quid post. ff. de testa. cum simi. Aut in terminis dispositionis alterantis, aut derogantis, prout cōsiderat Pau. de cast. in palleg. consi. cccxxxviij. ⁊ in d. §. si quid post, vbi formaliter loquitur de talibus declaratorijs pape proprijs ⁊ improprijs. Et secundum dicta in d. locis putarē distinguendum Et ad materiā omnino videndum qd dicit Pet. de anc. ꝯs. ccclxxxix. in fi. ⁊ per Egidium Bellamere, in suis conclusionibus, cōclu. dccxxiij. dccxlvj. ⁊ dccliij. in quibus omnino videndum. si. n. vellem singula explicare, incideremus in prolixitatem fastidiosā contra propositum meū. is cuius interest, venetur, ⁊ capiet in silua premissa, ⁊ poterit ēt videre Ant. de bu. ⁊ Imol. in cle. ne Romani. de iur. iur. ⁊ in cle. pastoralis. §. ceterum. de re iudi. dum loquunt̄ de declaratione Pape super domo priuata Pinzochārorum de Florentia.

SVMMARIVM

1. Bulla pensionis dicēte sumptuum seu expensarum esse fiendam deductionem, de quibus intelligatur sumptibus.
2. Sumptus fructuum colligendorum in primis deduci debēt i soluenda pensione.
3. Status solitus ⁊ antiquus rei sup qua est pēsio fundata, seruari debet in sua integritate.

1 **Uigesimanona questio.** †queritur. Si in bulla dicat̄ pensionis, qd fiat deductio sumptuū ⁊ expensaꝝ, de quibus intelligat̄. Pau. de ca. in palle. cōsi. cccxxxviij. in iij. q. dicit̄ q deducendi sunt primo omnes sumptus facti gratia recolligēdoꝝ fructuum. Illi. n. minuūt fructus. ff. so. ma. l. fructus. de peti. here. l. si
2 a patre. §. fi. † Nullus enim casus euenire pōt. qui hoc genus deductionis impediat. l. fructus qui. ff. fa. her. deducentur ēt omnes expēse que fieri debent pro conseruatione rei, sup cuius fructib⁹
3 est ꝯstituta pēsio. l. p̄ honus. §. codicillis. de leg. iij. † solitus enī ⁊ antiquus status ipsius, in sua integritate seruari dꝫ, nec dꝫ ex aliq̄ casu variari. de prebē. Maiores. ⁊ c. de monachis ⁊ de materia vidēdū est ēt p gl. in cle. ij. ō decimis. ēt in ꝯstitutio. Bonifa. viij. quā ibi alle gl. que incipit. declaratio. quā alleg. s. q. xvij.

SVMMARIVM

1. Pensiones in literis bñficialibus nō veniūt bñficij appellatiōe. Bñficiū, dictio posita in literis beneficialibus, qualia comprehendat beneficia.
2. Prestimonium ⁊ pensio includuntur, si in literis beneficialibus dicatur, vel aliud quodcunqz beneficium.
3. Pensio, an expiret pēsionario mr̄imoniū ꝯhente, non obstante precedēti ꝓtestatione, q mr̄imoniū vellet ꝯhere. ⁊ nu. sequēti. Intentio colligitur pape ex eiusdē actuum vicinitate.
6. Pensio non dicit̄ bñficium, que vt laico ꝯstituit̄, nō vt clerico.
7. Pensio, an censeatur vacare, pensionario militie facto, aut certe vxorem ducente.
8. Preiudicium nullum orit̄ ei, qui ius, qd non hꝫ, resignat.
9. Papa dispensans super inhabilitate de presenti, fortius super futura dispensare presumitur.
10. Pensiones super beneficiorum fructibus constitute, an sint beneficia ⁊ quādo eorum effectus habeant. In beneficijs necessaria est ꝑpetuitas, que in pēsionibus cessat.
11. Pensionarius pēsionē remittere pōt absqz supioris auctoritate.
12. Pensiones vt plurimum fundantur, ne beneficijs renunciantes nimium grauentur.

1 **Trigesimo queritur.** †An ⁊ qñ appellatione bñficij veniat pēsio, de qua tractatū fuit in h̄ opusculo, dōm qd in literis beneficialibus, appl̄one bñficij nō cōprehēdunt̄ pēsiones. text. in c. ꝯ̄uis. de p̄bē. cle. j. in. vj. ⁊ ibi Dicimus, ex his inferēs q vbū bñficij in talib⁹ literis positū cōprehendit bñficiū ecclesiasticū, quod dat̄ in titulū hñs ius sp̄uale, nō āt illud q ꝯsistit in sola tp̄alitate, q plꝫ insigni doc. d. Jo. de ana. in c. nō satis. de simonia. Qd puto facē ad d̄clarationē eoꝝ, que dixi. s. q. xvij. sup itellectu gl. cle.
2 ij. de decimis, quē ibi examinaui. † Limita tñ p̄dicta qñ in litteris bñficilib⁹ diceret̄. Uel aliud qdcūqz bñficiū. Nā tūc cōprehenderetur prestimoniū ⁊ pēsio, lꝫ non in titulū. Solet alleg. gl. in vbo qdcūqz in cle. ij. ō vi. ⁊ hone. cle. ⁊ ō mā, qñ nō esset adiecta illa dictio vl̄is, qdcūqz vide Abb. cō. cxlij. qd incipit, illud de iure querit̄. ⁊ aliquid dixi. s. q. xxxvj. in v̄. insup aduerte. de quo ēt p Moder. in c. ad audiētiā. ij. de rescri. ¶ Et p declaratione māe, ⁊ eorem que dixi. s. q. xij. xiij. xiiij. xv. ⁊ xxvj. subijcio. q. que fuit de facto in Curia Ro. ⁊ in Rota, paulo añ meū aduētū ad Cur. Ro.
3 † Quidā do. Alphō. Hispanus emiserat ꝓfessionē militū ō Galatraua, ꝓtestatione premissa, q sp intēdebat viuere vt merus laicus. ⁊ sp fuit huius ꝓpositi. Obtinuit deinde Magistratū ō Calatraua, ꝑseuerās tñ in eodē ꝓposito vite laicalis ꝑpetuo ducēte ⁊ vxorē capiēdi. Quare Calistus. iij. informatus plenissime de p̄missis, dispensauit circa ꝓfessionē dicti ordinis emissā, tollēdo oē obstaculū, q habuisset ipedire mr̄imoniū carnale ꝯhēdū p. d. Alphon. ⁊ subiecit declarando. d. Magistrū de Calatraua, nūq̄ ptinuisse ad. d. Alphon. sꝫ vacasse p obitū Ferdinādi, ⁊ demū de eo ꝓuidit Pe. ⁊ h̄ fecit ex certa sciētia, ꝓut patebat ex l̄ris apostolicis de sup ꝯfectis. Et qr dictus Alphon. ēt resignauerat. d. Magistrū de Calatraua, lꝫ de facto tm̄ in manibus Pape, idē Calistus reseruauit eidē Alphonso pēsionē sup alio magistratu Henrici regis, p h̄ vba. Cōstituim⁹ pēsionē quoad vixeris, illāqz in tuos vsus ꝯuertere, ⁊ retinere possis. Adiecit ēt h̄ verba. Ne pp. d. resigationē Magr̄atus, nimiū dispendiū patiaris ⁊c. postea. d. Alphon. ꝯxit mr̄imoniū carnale, ⁊ confirmauit. ¶
4 † Post multos annos, ēt post mr̄imoniū ōcursos, petijt pēsionē, quasi durauerit ēt post mr̄imoniū, ⁊ durata eēt durāte vita eius. Exceptū fuit illā finitā p ꝯctuū mr̄imonij carnalis ⁊ illius ꝯsūmationē, ar. no. s. q. xv. cū precedentibus, quasi fuisset ꝯstituta dicta pensio sibi, nō vt laico. sꝫ vt religio, i titulū bñficij, ergo expirauit. Fuit datū dubiū. An posito q. d. Alphon. ꝯxerit mr̄imoniū, ⁊ illud consummauerit, cessauerit pēsio. Alleg. fuit solēniter ad vtranqz ptē ⁊ q expirauerit dicebat̄, q fuerat cōstituta pp resignationē dicti magistratus, qui est bñficiū ecclesiasticū, ergo sapiebat naturā bñficij ecclesiastici. In ꝯriū fuit alleg. acutius, vꝫ q vt laico existenti, vt incapaci bñficij ecclesiastici, cum voluerit illā durare ad vitam eius, ēt post mr̄imoniū consummatū, ⁊ sic non in titulū bñficij ecclesiastici, sed vt stipēdū, ⁊ pp q̄dā cōpensationē laboꝝ, vel pp scandala vitāda, ⁊ vt cessarent violētie, ⁊ rixe exorte occasione
5 dicti magistratus. † Fundamēta fuerunt h̄ inter cetera, vꝫ qd vxorato seu vxorando, remoto iam obstaculo professionis p declaratione, ⁊ dispēsatione Pape, ergo nō possit considerari dicta pensio, vt bñficiū ecclesiasticū, in titulū collatū, qr laico incapaci, ne Papa, qui aperuerat viā laicalitati, p declarationē ⁊ dispensationē predictas, videret̄ illā preclusisse p dationē pēsionis in bñficiū, quasi vt clerico, ⁊ sibi ipsi ꝯriari, ar. no. in. l. q traditū. ⁊ l. si ad ea. de condi. ⁊ demō. sumpto arg. intentionis Pape ex vicini-
6 tate actuū, vt hr̄ in. l. si seruus pluriū. §. fi. ō leg. j. † Itē dicebat̄ qd Papa in suis literis constituerat pensionē vt laico, ergo nō in titulū bñficij ecclesiastici s̄m Archi. Jo. an. ⁊ alios in c. ꝯ̄uis. de preben.

preben.in.vj.ꝛ Domi.in.c. possessiones.xvj.q.j. Item qꝛ in literis erat cl'a predicta, ꝯstituimus pensionē,ꝛc.non ꝯsueta illo mõ poni nisi in beneficiū ecclesiasticū, ꝛ titulū bñficij. Si.n.in titulū benefi- cij,iam vt clericus vsufructus potuisset in suos vsus ꝯuertere, nec fuisset opus ponere illa non ꝯsueta poni in lr̃is pensionū. Qḋ aūt tanq̃ laico,colligebat ēt ex ꝑemio lr̃aꝝ ap'licaꝝ ꝯsueto dari lai- cis. Ita in terminis allegabat Jo.de lig.ꝛ Jo.de imo.post Card.

7 in cle.j.de sup.neg.prel.dum dñt,† ꝙ si pēsionarius fiat miles, vel vxoret,nō vacat pensio,maxime si pro aliquo tpali fuerit assigna ta.de quo ēt in terminis per Host.in sum.de vi.ꝛ ho.cle.non resi. qꝛ in dubio talis pensio nō censet bñficium,nec loco bñficij , vt in. c.ad audiētiā.ꝛ ibi Abb.ꝛ per Mod.in.c.postulasti.de rescrip.ꝛ Ant.de bu.in.c.extirpāde.de preb. Et lz fuerit dictū in lr̃is ꝙ pa pa reseruabat,ne pp dictā resignationē nimiū dispēdiū patiatur, quasi fuerit loco dicti magistratus de Calatraua,subrogata. Di- cebat ꝙ qꝛ papa prius declarauerat ipsi Alphonso nullū ius cō

8 petijsse in dicto magr̃atu,ꝛ ex certa scia hoc decreuisset† nullū ēt poterat dispēdium cāri sibi ex dicta resignatione nō entis,vnde vt cessaret ois absurditas,ꝛ repugnantia,oportebat intelligere ꝙ ꝑ resignatione dicti bñficij,quatenus de facto ꝑcesserat,ꝛ vt cessa- rent bella ꝛ violētie,ꝛ pro redēptione cuiusdā vexationis videret pensio ꝯstituta,ꝛ sic potius pro tpalibus quā ꝑ spūalibus aliquo dimisso,maxime qꝛ fuerat ꝯstituta ad pces regis Henrici ad tol- lendū rixas. Fuit ēt attentatū per allegantē,ꝙ posito ꝙ illa pen- sio esset reseruata loco tituli beneficialis,ꝛ alias per ꝯctum matri moniȷ̄ venisset extinguēda,in.q.nr̃a videret dispensatū,vt non ex- tingueret,ꝛ posset ꝑcipi,ꝛ retineri nō obstāte matrimonio , ēt per laicū,quasi papa dispēsauerit ex certa scia cū incapace sibi noto, arg.not.in.l.qdā ꝯsulebat.de re iud.ꝑ Bal.in.l.impialis.ꝺ nup. gl.in.c.statutū.de rescrip.in.vj.ꝛ in cle.ꝛ si principalis.eo.ti.ꝛ per doc.in.c.eā te.de eta.ꝛ quali.ꝛ in.c.cum olim.de priui. Archi.in.

9 c.si eo tpe.de rescrip.in.vj. Old.ꝯsi.cccxxvj.cum seq.† Et qua ra- tiōe vr̃ dispēsasse super inhabilitatae de pn̄ti,vt in dictis locis,for tius in futura,per ipsum papā ꝯsiderata,vt ꝑbatur in.l.itez vlpia nus.de excu.tu.vbi de impedimēto futuro,ꝛ ibi ꝑ Bar.arg.in.l. ij.C.de cri.sac.ꝛ per Jo.an.in.c.j.de exces.pla.li.vj.ꝛ Bal.in.l.si. C.si ꝯtra ius vel vti.pub.ꝛ in.l.eā que.C.de fideic.ꝛ in.c.j.§.qḋ si libellario.de pa.ꝯstā.cum si.ꝛ hec fundamēta vt audiui fecit quō daz bo.me.do. Pau.de tuschanella,prius aduocatus ꝯcistoria- lis,deinde auditor sacri Palatij,ꝛ audiui ꝙ ita fuit iudicatū,nec miror,qꝛ ex multis colligebat mēs pape,qḋ voluit illā durar. In-

10 sup sup eodē puncto,vcz.† An pensiones,que hodie ꝯstituunt su per fructibus beneficioꝝ sint censende bñficia,vel habeāt effectuz eoꝝ,reperi ea,que sequunt in notis Hieronymi Pauli Berchio nensis doctoris,qui summa laude in Curia diu versatus est.

¶ Quod pensiones,que ꝯstituunt ꝛ assignant hodie super fructi bus bñficioꝝ,non sunt bñficia,neq; habeant effectū eoꝝ nisi in ca sibus exp̄ssis,vcz ꝑbari ex diffinitione bñficij,ꝛ reqsitis ad illud,ꝺ quo per Old.in ꝯsi.ꝛ Ant.in rl'a.j.de re.iur.ꝛ inter cetera est ne- cessaria ppetuitas,vt in.c.pastoralis.vij.q.j.in gl.ꝛ gl.in.c.de ca- pel.mo.libr.vj.que quidē cessat in his pēsionibus,cū extinguātur lapso tpe,quo imposite sunt,vel per obitū recipiētis. Facit ēt diffi nitio Guil.de monte Laud.in cle.j.de sup.neg.pre.ꝛ gl.vij.q.j.in

11 summa.† Item qꝛ hmōi pensionē recipiētes pn̄t illas remittere ad tps,vel in ppetuū,vel illis renūciare absq; auctē supioꝝ. Nec tūc ipetrant nec vacāt,ſz extiguunt tāq̃ debitū pecuniariū per remis sionē,nec reqrit residētia pp illas,nec hn̄t nomē tituli,nec illas re cipiētes hn̄t vocē,vl' stallū i clero bñficiatoꝝ. Itē i reglis ātiqs cā cellarie ponunt vt diuersa in expectatiuis nec examinant ꝑ Can- cellariā hi,qbus pensio assignat,vt solet fieri in titulatis. Si enim assignaret aliqua pars fructuū alicuius bñficij pinguis,nō ad par ticulare cōmodū vnius,sed ad hoc,vt deinceps esset bñficiū eccle siasticū,dcm̄ forte portio,vel pēsio,tūc eēt bñficiū,vt in.c.ꝯquerē- te.de cle.nō resi.c.ex diligenti.de simo.xvj.q.vj.illud.ꝛ.q.v.posses siones.item.q.j.clerici.ꝛ.c.si eps. Et vide ad hoc not.in cle.si ro- manus.de preb.ꝛ in.c.postulasti.ꝛ.c.ad audientiā.de rescrip.ꝛ in cle.ij.de vi.ꝛ ho.cle.ꝛ.c.q̃uis.de preb.in.vj.ꝛ ad hoc Zaba.in.c. ꝯstitutus.de relig.do.ꝛ But.ꝛ Bal.in.d.c.ad audiētiam.ꝛ per Pau.de ca.ꝛ Ponta.in ꝯsilijs redditis in fauorē sancti Anto- nij de Vienna,ꝛ Rotam in antiquis,in ti.de rescrip.ꝛ forma lr̃a-

12 rum satis ondit non debere hr̄i pro bñficijs,†cuz plerunq; funde tur,ne resignātes nimiū dispendiū patiant,ꝛ sic exonerant a titu- lo,ꝛ per ꝯns ab onere. Recipiūt tn̄ partē fructuū quasi tanq̃ lai- ci,qui pn̄t recipe pro alimētis,ꝛ victu vel statu decenter tenendo, ꝛ no.xxij.q.ſi.tributū.ꝛ.xviij.q.ij.elutherius,ꝛ.c.quanto.de iure pa.ꝛ.l.cōmodis.de re iudi.ꝛ.l.stipendia.C.de exec.rei iud.faciūt hec ad mām. An pensio faciat incōpatibile sub eodē tecto cū bñ- ficio.ꝛ an recipiēs pensionē non intitulatā ꝑut sunt hodie, teneat dicere officiuz,vel interesse ꝑcessionibus,ꝛ hmōi. Et ex his potest etiam determinari,an hmōi pēsiones moderne possint redimi.hec fuerunt verba prefati doctoris in dictis suis notis.

❧ FINIS ❧

Insignis ꝛ elegans tractatus

de Pensionibus ecclesiasticis, Non minus vtilis q̃ necessarius,per Consumatissimum Vtriusq; Jur. Doctorem do. Hieronymum Gigantē Forosempronien sem Elucubratum.

Reuerendissimo ꝛ Illustrissi-

mo domino,domino Benedicto Accolto Cardinali Rauenne, domino suo Colendissimo, Hieronymus Gigas Utr. Ju. Doct. inoffensam felicitatem vouet.

NIhil vnq̃ minus esse ho minis existimaui Accolte clarissime q̃ cum alijs prodesse possis,id vel negare vel salem nimia cun- ctatione differre. Si quidem non natura solum ip sa nobis insitum est,vt homo homini opitulari debeat, sed ꝛ vete rū phoꝝ auctē,atq; pceptis hoc ip̄m admonemur. Et diuinus il- le Plato testat nō solū nobis ipsis natos esse,sed nr̃i ortus ptem p̄rie,ptē amicis nos debere. Cum igit amicoꝝ precibus deuictus quoꝝ desiderijs obsequi semp studui,que iam pluribus annis,dū in ecclesiastico sacroq; versarer foro de pensionibus ecclesiasticis scripserā,ad cōem omniū vtilitatem in mediū afferre ꝛ calcogra- phis imprimēda exhibere decreuissem,nunq̃ mihi dubiū fuit qn hasce nostras elucubratiūculas si qn̄ in lucē emitterē eas tibi pre- cipue dicarem . Tu igitur non modo Princeps mihi ex omni- bus occurristi vnus. Sz plane solus,cui cum plurimis honestissi- misq; de causis plurimū deberē eas dicarē vel ꝑ tua in me singu- lari egregiaq; beneuolētia, vel officio in te meo ppetuoq; nexu, qbus tibi obstringor,vel qḋ pcipuū mihi semp fuit. Qḋ cum ce- teris ornamētis qbus familia tua semp emicuit,pcipue tn̄ litera rū studijs ornatissima omni tpe extitit. Id vero Princeps facile testabit Bn̄dictus accoltus auus tuus p̄mus vir sūma doctri. summaq; integritate pditus,q de bello a Christianis ꝯ̄ Barba ros ꝑ Xp̄i sepulchro,ꝛ iudea recuperādis gesto,nō minus do- cte q̃ accurrate scripsit.ꝛ Franciscus ille Accoltus eius frater cuius ipse ꝑnepos esistis acutissimi vir ingenij. Qui iuris sciētia adeo claruit,vt etate sua iuriscōsultoꝝ Princeps nūcupari me ruerit,cuius ingenij ac doctrine vires quales quātęq; extiterint tot pclara eius in vtroq; iure cōmentaria posteris relicta facile ondūt. Hoꝝ vestigia secutus Petrus Accoltus patruus tuus ita ꝛ ipse iuris sciētia precelluit,vt inter priscos illos Sceuolas Papinianosue Ulpianosq; ꝯnumerari iure potuerit,quo factū est,vt a Julio scdo Pontifice maximo in Cardinaliū numeruz ascitus Romanā tot annis suis virtutibus illustrauit ecclesiam, Accedis ꝛ ipse demū hoc tpe,cuius excellens ingeniū,probatis simos mores,fidē,religionē,pietatem innatā,egregiamq; libera litatē,modestiam,probitatē,in ꝓsperis prudētiā,in aduersis cō- stantiā,animiq; fortitudinē nemo est,qui nō mō obseruet.veruz ēt admiret,ꝛ colat,tu igit maiorū tuorū hr̄ditario quodam iure vestigia secutus,bonarū artiū studij adeo operā nauasti vt elo- quētie etiā partes oēs vigilijs,laboribus,ingenij acumine,assi- duaq; exercitatiōe (qḋ etate nr̃a paucis accidit) assecutus fue- ris,quo fit vt a nemine huius nostri seculi q̃uis eloquētissimo su pereris,ꝛ cū quocunq; doctissimo ꝯtendere.ꝛ de laude certare possis,hisce tuis ornatissimis virtutibus cōmotus summus ille pontifex Clemēs septimus te amplissima cardinalatus dignita- te decorauit.ad quā euocatus nō mō vt plerunq; faciūt ad sum mos dignitatū gradus euocati veteres despexisti amicos,veruz illa tua solita ꝛ incōparabili magnanimitate quoscūq; viros lit teratos,quosq; virtute excellere nosti,nō solū benigne suscipis, sed ad te vocas,vocatos nō mō laude ꝛ gloria cumulas,sed mu neribus amplissimis,premijs qḋ tuum est,inuitas ꝛ decoras,qḋ vtiq; tibi immortalitatis nomē longe lateq; apud posteros cō- parauit. Has igitur Gigantis tui vigilias qualescunq; sint pater

amplissime, eo quo exhibetur animo suscipias queso, meq; ea qua soles incóparabili humanitate tua complectere, ꝛ patrocinio amplitudinis tue foue, quod si feceris, ꝛ morem institutumq; tuū bene semper de omnibus promerendi seruaris, ꝛ me ad alia emittenda que sub incude sunt inflāmaris. bene vale, ex incli. ciuita. Venetiaru. viij. chal. Maij Anno a Christi saluatoris natiuita. 1541.

¶ Quid sit pensio, ꝛ vnde dicatur. Questio. j.

SVMMARIVM

1 Diffinitio quid sit.
2 Beneficium ecclesiasticum quid sit.
3 Pensio regulariter assignatur in certa q̄titate, non in quota.
4 Pensio per episcopum sine causa assignari non potest.
Que sint cause ex quibus assignatur pensio.
5 Beneficium ecclesiasticum est perpetuum, pēsio aūt temporalis.
6 Bona que dicantur esse de mensa.
7 Bona quorum directum dominium est ecclesie vtile alterius non dicuntur esse de mensa.
8 Feuda ꝛ ēphytheosis q̄ ad ecclesiā reuertunᵗ an dicanᵗ eē d̄ mēsa.
9 Pensio vnde dicatur.

Criptuz est apud Ciceronē in p̄mo officioꝝ ꝙ oīs questio† a diffinitione pficisci dꝫ, vt sciamus qd sit id de quo disputaᵗ. Est. n. diffinitio ſm Boet. oīo cuiuscūq; rei ſbam demōstrās, vt refert gl. in. l. oīs diffinitio. ff. d̄ reg. iu. ꝛ qdditatē rei ostēdit, vt dixit Are. in. l. moribus. col. ij. ver. ij. no. arg. ff. de vulg. ꝛ pup. substi. alle. tex. in. l. j. §. dolū. ff. de do. ꝛ Bal. in probe. decret. diffinitionē esse dixit ꝓpositionē substātie ꝓpriaꝫ q̄litatē cōprehēdēs. Opere preciū igiᵗ est videre in p̄mis qd sit pēsio de qua in p̄nti tractatu agēdū est, ꝛ vn̄ dicaᵗ, Vlp. iuriscō. 9ul. sequēdo, q in simili in. l. j. ff. de iust. ꝛ iu. inqt, iuri operā daturi ꝑus noscere opꝫ vn̄ iuris nomē descēdat, dōm est igiᵗ ſm Laur. in cle. j. de supp. neg. prela. ꝙ pensio est certa portio ex aliqua mensa, vel bn̄ficio ex cā ad tp̄s, non in ꝑpetuū separata. Istam diffinitionem refert ꝛ seqtur Card. in. d. cle. j. in. §. j. q. iij. Jmo. tn̄ ibidē col. ij. in versi. circa scōaꝫ p̄tē ampliat hanc diffinitionē dicēs, ꝙ pensio est certa portio ex mēsa, vel bn̄ficio ex cā ad tp̄s non ꝑpetuo separata, ꝛ pendet a ꝓprietate bn̄ficij, a quo extrahiᵗ, sicut vsufructus a ꝓprietate, alleg. text. in. c. si. de pig. ꝛ. xvj. q. j. c. possessiones. ꝛ. xij. q. ij. c. qcūq;. Predicta diffinitio cōperit pensioni quatenus est cōmodū tp̄ale, nil sp̄ualitatis hn̄s, ꝛ de ista specie pensionis agemus in p̄nti tractatu nr̄o, secus aūt esset diffiniēda pensio, q̄n 9sueuisset pro bn̄ficio ecclesiastico clerico assignari, tūc. n. diffiniᵗ sicuti bn̄ficium, vt dixit Card. in. d. cle. j. † Qualiter aūt diffiniaᵗ bn̄ficiū ecclesiasticū, qꝛ non est p̄ntis speculationis, nō pono, sed vide Pet. de anch. in. c. j. de reg. iu. in. vj. col. j. ver. venio ad qōnem. Jnno. ꝛ Hosti. in rub. ꝛ in. c. relatū. de prebē. Abb. in. c. de multa. eo. tit. ꝛ late per Jo. de sil. doc. vltramontanū in trac. suo de bn̄fi. q. j. ꝛ per Fely. in. c. in nr̄a. col. v. in ver. restant multa. de rescri. ꝛ hr̄ per sum mistas rub. de preb. ꝛ digni. † Dr̄ aūt in dicta diffinitione, ꝙ pēsio est certa portio, qꝛ reglr̄ assignaᵗ in certa q̄titate non in quota, vt videbimus. j. q. viij. ꝛ. q. ix. † Dr̄ ex cā, qꝛ per ep̄m assignari non potest sine causa. Old. 9si. suo. ccxxvj. incip. qdam ep̄s, ꝛ Pet. de ancha. in 9si. cclxxiiij. incip. q. proponiᵗ. Quinimo ēt per papā reglr̄ non assignatur pensio sine cā sup fructibus bn̄ficij, lꝫ id facere possit, cū sit dn̄s bn̄ficioꝝ, cle. j. cum vulg. vt lit. pen. de hoc tn̄ diceᵗ. j. q. vj. que aūt sint cause ex qbus Ponti. moueᵗ ad assignandū pēsiones sup fructibus bn̄ficioꝝ, dicas plures esse, primaratio meritoꝝ eius cui assignaᵗ erga ecclesiam, ex qua cā ēt ep̄s pensionez assignare pōt, de quo dicā. j. q. vj. alia cā esse pōt, vt prouideat clerico ad hoc vt sustētari valeat, vel Cardinali, seu alicui alteri prelato vt statum suū decentius valeat sustinere siue alia simili de causa, ꝛ iste sunt cause lucratiue. Alique sunt cause onerose pp quas Pontifex sepe moueᵗ ad obseruādas pēsiones, vt puta q̄n alter litigantiū sup bn̄ficio cedit iuri liti ꝛ cause ad cōmodū alterius cōlitigātis, ꝛ papa tūc cedēti pēsionē reseruat sup fructibus illius beneficij vel alterius. itē q̄n qs renūciat bn̄ficio, ꝛ papa illi ne nimiū dispēdiū patiaᵗ pensionē reseruat, alie possent assignari cause, quibus papa moueri posset, sed eas, breuitati studēdo, omittā, cū ꝛ si ne cā papa posse pēsionē assignare nō sit dubiū, d̄ quo dicā. j. q. vj. adde ꝙ Pau. de roma in trac. suo de pensio. nuper in lucez edito plures causas ponit in. j. q. d. sui tractatus, ex qbus papa moueri pōt ad reseruationē pēsionis alicui faciendam, eū audire poteris, † Dr̄ ad tp̄s ad d̄riam beneficij ecclesiastici, qd̄ ꝑpetuū est. Pēsio aūt extinguiᵗ regulariter mortuo Pensionario, cui soluiᵗ, sicut vsufructus morte vsufructarij. §. finiᵗ. institu. de vsufruc. nec tunc impetrari pōt tanq̄ vacās. Beneficiū aūt ecclesiasticū, cū sit ꝑpetuū, cū vacat, impetratur, ꝛ alteri conferᵗ, de quo vide. j. q. xij. † Que aūt dicanᵗ bona esse de mensa, Abba. post Jnno. in. c. vt super. colū. iij. dicit ꝙ bona quorū ꝓprietas ꝛ vtilitas ad Ecclesiam ptinet, ꝛ q̄ fuerūt longo tp̄e in bonis ecclesie dr̄ de mensa, qꝛ necessitatibus mense, ꝛ vtilitatibus ecclesie ꝛ aliorū indigētiū deseruiunt, subdens idē Abb. ꝙ ad ista extendiᵗ iuramentū prelati de nō alienādo bona ecclesie, asserens idē esse de bonis nouiter acquisitis Ecclesie ex donatione vel legato. † Bona āt quoꝝ ꝓprietas est ecclesie, eorū aūt alius hꝫ vtile dn̄iū, vt sunt feuda, ꝛ emphyteotica, nō dr̄ de mensa, vt p doc. in. d. c. vt sup. vbi Jnn. Jmo. Siculus ꝛ alij. ꝛ p doc. vbi idē Siculus late in cle. j. de rescrip. † Nūquid aūt feuda ꝛ emphyteosis que per gn̄ationē finitā, vel nō solonē cēsus ad ecclesiā sunt reuersa, vt in. c. ij. de feud. ꝛ in. c. potuit. de locat. dicanᵗ esse de mēsa, tradūt late Jnn. Anto. de but. Jmo. Abb. ꝛ alij in. d. c. vt sup. Cardi. ꝛ alij in cle. j. de cess. prela. in. §. p̄ñtatos. ꝛ in. d. cle. j. de rescrip. Jn qbus locis doctores examinant, an talia bona ad ecclesiam reuersa possint de nouo infeudari, vel in emphyteosim concedi per prelatū, sine consueta solennitate, ꝛ quantū tp̄s requiratur post eorū reuersionem ad ecclesiā, vt dicanᵗ de mensa, eos videre poteris. Vnde aūt dicaᵗ pensio, dōm est ꝙ dr̄ a pendeo, qꝛ pendet a beneficio formaliter, ex quo extrahitur, sicuti vsufructus a proprietate, vt in. d. c. fi. de pigno. ꝛ. d. c. possessiones. xvj. questio. j. ꝛ. c. quicunq;. xij. q. ij. Jta dixit Lau. quē refert ꝛ sequitur Cardi. in. d. cle. j. §. eadē. q. iiij. de supp. neg. prel. ꝛ Jo. Bap. Cacia. in tract. suo de pensio. q. ij. ꝛ Firmanus in suo repertorio, in ver. pensio. ver. vij.

¶ Pensio quo iure fuerit introducta. Questio. ij.

SVMMARIVM

1 Tituli beneficiorum sunt de iure positiuo.
2 Euaristus papa titulos in vrbe Roma presbiteris diuisit, ꝛ diaconos in ordinem redegit.
3 Episcopalis dignitas est de iure diuino.

Secundo queritur quo iure † introducta fuerit pēsio, dōm est ꝙ iure positiuo, ꝙ manifeste colligiᵗ ex eo ꝙ tituli bn̄ficioꝝ sunt de iure positiuo, nō diuido, vt latissime examinat Jo. de sil. doctor vltramō. in trac. suo de benefi. in. j. p̄te. q. iiij. vbi copiose ad p̄tes arguit, ꝛ ita 9cludit Abb. in. c. 9stitutus. de reli. do. col. añpe. dū dicit ꝙ de titulis bn̄ficioꝝ papa disponere pōt ad libitū suū, ꝛ idē Abb. in dispu. incip. Ep̄s col. ij. ver. sed ad ꝓpositū, adducēs ad hoc bonū tex. in. c. i. et. ij. xxij. di. vbi tex. dicit Papā, Patriarchas, Archiep̄os, Ep̄os, ac alios in dignitate ecclesiasticas 9stitutos instituisse. Ad idem facit tex. in. c. in illis. lxxx. dist. ponit Fely. in. c. cū accessissent. de 9sti. ꝛ Cardi. in. c. j. xliiij. dist. col. iiij. ver. ꝛ q̄tū postea. Jdem voluit Archi. in. c. oēs. xxij. dist. ꝛ Prepo. in. c. latorē. xij. col. ver. sed posset. j. q. j. † facit que scribit Platina in vita Euaristi pape. vij. eius nominis vnici, vbi dixit ꝙ Euaristus papa titulos in vrbe Roma presbyteris diuisit, ꝛ diaconos septez in ordinez redegit. † Verū est ꝙ Ep̄alis dignitas est de iure diuino, vt late tradit Barb. in suo elegāti tract. de prestā. Cardi. q. j. lꝫ ordinatio ꝑsonarū que in Episcopatu presiderēt ꝛ diocesum limitatio fuerit ꝛ sit de iure positiuo, vt tradit idē Jo. Sylua. in. d. suo trac. q. iiij. col. antepe. versi. vn̄ ex p̄dictis. Sicuti ergo beneficia sunt de iure positiuo, ita pariter est dōm in Pēsione, que est certa portio ex bn̄ficio, ex quo extrahiᵗ dependens, vt dictuꝫ fuit. S. q. j. facit regula accessorium de regu. iur. in. vj. Et inuenta fuit Pensio a summis Romanis Pontificibus ex rationabili causa, a quo vero Pontifice primū introducta fuerit, non memini me legisse.

¶ Quot sint species pensionum. Questio. iij.

SVMMARIVM.

1 Pensionum quedam dantur in titulum beneficij.

2 Pensio

2 Pensio quedam datur pro seruitio temporali.
3 Pensio que datur, datur loco beneficij ex causa onerosa.
4 Pensio quedam datur ex causa lucratiua.
5 Pensio quedam apponitur per patronum in fundatione bñficij.
6 Pensio quedam assignatur clerico per laicu3 in titulum beneficij pro recipiendis ordinibus.

Tertio queritur quot sint spe;

cies pẽsionũ que iponunt̃ sup aliq̃ mẽsa bñficio vel loco pio. Lau. in.d.cle.§.ead.de supplẽ.neg.prel.duas pẽsionũ spẽs esse attestat̃ vnã licitã, vt in.c. qcunq3.xv.q.ij.ꝛ in.c.possessiones.xvj.q.j.ꝛ de, hac dicet̃ in seq.q. Altera vero est illicita, vt in.d.cle.j.ꝛ de ista dicemus.j.v.q. Istã diuisionẽ sequit̃ Card.in.d.cle.j.§.ead.in.v.q.ꝛ ibidẽ Imo.col.iij.ver.qro quot sint spẽs, ꝛ Caccialup.in.d.trac. suo de pẽsio.q.iij.† Licitaꝝ aũt pẽsionũ quedã est, que dat̃ in titulũ bñficij, vt est qsi certa portio ex pingui bñficio extrahit̃, vt deinceps sit ppetuũ bñficiũ, de qua per Cardi.in cle.j.§.j.de supp.ne. prela.ꝛ hr̃ per doc.vbi Abb.in.j.no.in.c.ꝗquerẽte.de cle.nõ resi. de qua dicã.j.q.xxviij.ver.iiij.limita.ꝛ in pluribus alijs locis huius tractatus.† Quedam alia est que dat̃ pro seruitio impensa vel impẽdẽdo, vt puta ꝓ pulsando cãpanas, ꝓ aperiẽdo fores ecclesie, pro aduocando ꝛ similibus.de qua dicam.j.q.liij.ꝛ.lxvij. ver. Secunda autem conclusio.ꝛ in pluribus alijs qd.† Quedã datur loco bñficij de qua in.c.ꝗuis.de pben.in.vj.ꝛ ista aliquãdo datur ex causa onerosa, vt puta qñ reseruatur ex causa cessionis iuris, ꝛ extinctionis litis, ꝛ cause, alteri conlitigantium super bñficio, siue ex eo qd quis beneficiũ resignauit, ne ex resignatione nimiũ patiat̃ dispẽdium, de qua dicã in pluribus.q.huius tractatus, ꝛ pserum. in.q.lxvij.s.alleg.ver.tertia cõclusio.† Aliqua assignatur ex causa lucratiua, vt puta qñ papa assignat alicui pẽsionẽ super fructibus beneficij, vt cõmodius sustẽtari valeat, vt fit tota die.† Item aliqua est pẽsio, que apponit̃ per patronũ in fundatione ecclesie, de qua in.c.quãto.de cõsti.† Alia est pẽsio, q̃ assignat̃ clerico per laicũ in titulũ bñficij pro recipiẽdis ordinibus, d qua habetur per Fely.in.c.postulasti.col.ix.ver.tertia declaratio.de rescrip. Illicite etiam pensiones plures sunt de quibus dicam.j.q.v.

Que sint pensiones licite. Questio.iiij.

SVMMARIVM.

1 Pensio non debet esse talis, quod rectori ecclesie non remaneat tantum vnde viuere possit.
2 Pensio illi qui beneficium resignauit, licite reseruatur.
3 Pensio qñ sup fructibus monasterioꝝ, ꝛ epatuũ reseruari possit.
4 Renuncians beneficium salua cõscientia obtinere potest pensiõe3 super illius fructibus a papa.
5 Renunciatio beneficij debet esse pura ꝛ libera.

Quarto queritur que sint pẽ;

siones licite. In ista.q.dõm est, ꝙ pẽsiones licite dñr, que reseruãtur sup fructibus bñficioꝝ fraude cessante, facit tex.in.c.extirpãde.in.§.si xo.vbi Abb.col.ij.ver.ex pdictis nota.de preb.ad idẽ tex.in.c.ad audiẽtiã.el.ij.de rescr.ꝛ in.c.ꝗuis.el.j.de preb.in.vj. ita ꝗcludit Abb.in.d.c.ad audiẽtiã.col.ij.vbi Fel.col.j.ver.scda ꝗclusio, dicẽtes ꝙ ex cã licita ꝛ honesta põt alicui ꝗstitui pẽsio dãda ex redditibus beneficij, pro hoc ẽt facit tex.in.c.ꝗquerente.de cle.nõ resi.vbi Abb.in.j.no.† Et ad hoc, vt pẽsio sit licita, non d3 esse adeo excessiua, ꝙ nõ remaneat rectori ecclesie tm̃, vnde viuere possit cõmode, vt inqt Abb.in.d.c.ꝗquerẽte.col.ij.alle.in arg. tex.in.c.vacãte.ꝛ in.c.cũ cãm.de preb.quẽ seqtur Fely.in.d.c.ad audiẽtiã.col.j.in alleg.ver.scda ꝗclusio, subdẽs ꝙ pro bono pacis licite ꝗstituit̃ pensio, ad qd est tex.not.in.c.nisi essent.de preb.vbi alteri litigãtiũ fuit pro bono pacis ꝗstitura annua pẽsio. Ex quo colligit̃ ꝙ licita est pẽsio quã collitigãs cedẽdo iuri liti, ꝛ cause in fauorẽ collitigãtis, sibi reseruari obtinuit super fructib⁹ bñficij, de quo lis erat, vel alterius qd collitigãs obtinebat, prout hodie possim fit.† Itẽ licita est pẽsio ꝗstituta alicui q bñficiũ resignauit, ẽt si al's nõ eẽt renũciatur⁹, nisi pẽsio assignaret̃, vt p Fely.in.c.ex pte. el.j.col.ij.ver. Abb.in.c.cu3 pridẽ.de of.dele.ꝛ idẽ Fely.in.c.nõ satis.de simo.accedãt ea que voluit Prepo.in.c.s3 adhuc.j.q.ij. col.ij.in ver.ꝛ hec predicta, vbi dicit, ꝙ nõ l3 Cardi.resignare beneficiũ adhibita pactiõe, ꝙ sibi reseruet̃ annua pẽsio sup fructib⁹ beneficij resignati, hoc.n.esset simonia.alleg.no.p gl.in.c.ex parte.de offi.delega.iõ õt cautelã esse, ꝙ papa inducat cardinalẽ ad renũciãdũ, ꝛ apponat postea certã pensionẽ sup fructibus beneficij resignati soluẽdã annuatim cardinali, q2 hoc trãsiret sine vitio simonie, argumẽto tex.in.d.c.nisi essent.de pbẽ.subdẽs idem do. Preposi.ꝙ ꝓ salute multoꝝ qui anteꝗ beneficia resignẽt, queniũt sup pensione habẽda, cõsuluit ꝙ añ resignationẽ liceat hmõi tractatũ facere inter renũciãtẽ ꝛ eũ in cuius fauorẽ intẽdit renunciare, qui pẽsionẽ soluere d3, ita ꝛ taliter ꝙ aliqd libere nõ ꝗcludatur, sed totũ arbitrio pape remittat̃, ꝛ si pactiões inter ipsos ꝗcludant̃, fiat cũ ꝗdõne, si sanctissimo dño pape placuerit, ꝛ eo approbãte, vt no.in simili in.c.j.de rer.pmu.in.vj.ꝛ dicit ꝙ vtilius esset assignare Reuer.dñis cardi.tot pẽsiones q̃3 ꝗcedere eis tot ecclesias vel monasteria in cõmẽdam q̃ ecclesie destituunt̃.† Et est sciẽdum ꝙ pẽsio super fructibus monasterioꝝ ꝛ epatuu3 assignari nõ põt, nisi ex cã resignationis vel ex alia cã q̃ in cõsistorio pape secreto iusta probabilis ꝛ honesta habita fuerit, vt est sancitũ in nona sessione vltimi Lateranensis ꝗcilij in bulla reformationis curie. si autem hñs beneficiũ cogitet ꝛ in mẽte gerat illud resignare in alicuius fauorẽ, vt sibi sup illis fructibus annua pẽsio assignet̃, istud licet sit simonia mentalis, tollitur tamen per penitentiam.c.fin.de simo.tradit Prepo.in summa.j.q.j.quemadmodũ quando qs renũciat beneficiũ gerẽs i animo, vt illud det̃ nepoti, nã l3 peccet nõ tamen simoniam committit, nisi ita pactus fuerit, vel hanc suam intentionẽ renunciando expresserit, tunc enim ꝛ peccat ꝛ simonia3 cõmittit. ita Prepo.in.c.quicunq3.j.q.j. Abb.in.c.cũ vniuersoꝝ col.j.ver.oppono ꝓ.de resignatione locũ h3, qñ resignatio fit coram ordinario. Nam si fiat in manibus pape, vel eius vicecancellarij expresse in fauorẽ certe psone nõ reputat̃ simonia.† Quinimo salua ꝗsciẽtia potest quis resignare beneficiũ in manibus pape obtinẽdo a papa impositionẽ annue pensionis soluende sibi annuatim p successionẽ in dicto beneficio de fructibus illius, ẽt si renuncians prius cu3 amico tractasset, ꝙ si ipsu3 bñficiũ a papa obtineret, solueret ei dictã pensionẽ, ac ipse renuncians semper in animo habuerit, ꝙ ille amicus statim ei habeat succedere in illo bñficio, al's illud nõ renũciasset, si secus credidisset. Talis enim tractatus, simoniã ẽt mẽtalẽ non inducit, vt tenuit Fely.in.d.c.ad audientiã.col.ij.ver.tertia ꝗclusio, vbi dicit se ita ꝗsuluisse, ꝛ hãc suã opin.cõprobat iuribus ꝛ auctoritatibus.† dicit.n.ꝙ l3 renũciatio dẽat esse libera, puta, ꝛ sine vlla pactione.c.ex pte.el.j.cũ gl.in ver.oino.de offi.deleg.tñ impetrare a papa reseruationẽ dicte pẽsionis ipsam resignationẽ nõ inficit postꝗ cũ puato nulla est inserta ꝗuẽtio in renũciatione. Ita dñt Abb.Jo.de ana.ꝛ Mar.soci.in.c.nõ satis.de simo.vbi volũt ꝙ cessante pactiõe inter puatos põt papa ꝗcedere pẽsione3 ei q renũciasset. Idẽ ẽt3 Archi.flo.in.ij.pte sue sũme, tit.iij.c.v.§.d renũ.dicẽs ꝙ auctoritate supioris licite fieri põt, ꝙ dimitteti beneficiũ det̃ aliqd tpale, alle.ad h Ant.de bu.in.c.ij.de arb.q hoc dicit p tex.in.d.c.nisi essent. hec sunt que Fely.adducit in.c.ad audiẽtiã.q istã opi.latissime cõprobat, eũ videre poteris. Hanc ẽt opi.sequit̃ do. Ang.de cast.in.d.c.ad audiẽtiam.col.j.

Pensiones illicite que sint. Questio.v.

SVMMARIVM

1 Pensio que sine auctoritate superioris imponitur est illicita
2 Pensio nimis onerosa, rectori beneficij est illicita.
3 Pẽsio adhibita expssa pactione qd resignãti reseruet̃ ẽ illicita.
4 Pensio illicita dicitur que diminutis ecclesie redditibus, ecclesiã nimis grauat.
5 Pensio ex falsa causa assignata est illicita.

Quinto queritur que sint pen;

siones illicite, ꝛ a iure reprobate, circa hãc.q.dõm est, ꝙ pẽsiones q̃ in fraudẽ canonũ ꝗstituunt̃, sũt illicite, vt puta, qñ pẽsio ꝗstituit̃ ei, q bñficij capax nõ est, vt voluit Abb.i.c.audiẽtiã.el.ij.col.ij.x. in gl.j.d rescrip.ꝛ latius idẽ Abb.in.c.ꝗquerẽte.i ver.s3 oppono ꝓ.de cle.nõ resi.vbi dicit ꝙ tũc in fraudẽ ꝗstitui dr̃ pẽsio, qñ eps hñs nepotẽ paruulũ, cui nõ valẽs de bñficio vacãte puidere illud alteri ꝗtulit reseruata pẽsione sup illius fructibus nepoti, eo enim casu pẽsio est illicita, alle.tex.in.c.extirpãde.in.§.fi.de preb. hanc ꝗclu.firmat Fely.i.d.c.ad audiẽtiã.col.j.i.j.ꝗclu.dicẽs, ꝙ dcã cõclusio exẽplificari pt in casu.c.audiuimus.de collus.ꝛ ꝙ pro ipsa facit tex.in.d.c.nisi eẽnt.cũ gl.in fi.de pb.hãc ẽt ꝗclu.firmat Caccialu.in trac.suo de pẽsio.q.iiij.subdẽs ꝙ pt ẽt exẽplificari in casu

cle.j.§.ead.d sup.neg.pla.vbi noue pēsiones,phibent,et antiquarum pēsionū augmētatio.† Tu vero pdictis adde,q ēt illicita pēsio dr illa q sine auctē supioris esset pmissa,et a pmittēte soluerent sup fructibus bñficij,qr pēsio sine supioris auctē nudo partiū ssensu imponi nō pt tex.est aptus i.d.§.an ead.et in.d.c.nisi eēnt.§.qr igit. ibi,nō qdē ex pactiōe ptiu.† Scdo dicas,q ēt illicita dicet pēsio q adeo est excessiua,et rectori bñficij est ita onerosa,et q ex residuo fructuū bñficij grauati onere pēsionis cōmode sustētari nō posset, vt colligit ex doctri. Abb.in.d.c.querēte.col.ij.ver.sz oppono. † Tertio dicas q pēsio illicita dicet ēt,qñ qs renūciat bñficio hac pactiōe expsse adhibita,vt sibi reseruet annua pēsio sup fructibus bñficij renūciati,hoc.n.esset simonia,gl.in.c.ex pte.de offi.deleg. Ita tenuit Prepo.in.c.sz adhuc.col.ij.ver.et p pdicta.j.q.iij.loquēs i cardinale,faciūt ea q voluit Archi.in.d.c.qcūqz.j.q.j.vbi dixit q volūtas renūciandi bñficiū ad cōmodū alterius non facit quē simoniacū,ēt si ad actū renūciādi pgrediat,dūmō non deueniat ad actū paciscēdi,et hāc sclusionē seqtur Fely.in.d.c.ad audiētiā.col.ij.ver.est verum q fr,et doc.in.c.fi.de simo. Si aūt nō fuerit expsse pcm inter ptes de pēsione soluēda,sz bñ cogitatū et tractatū,hoc nō facit,q pēsio,q postmodū reseruat,sit illicita,videmus.n.quotidie in manibus pape fieri resignationes bñficiorum cū reseruatione pēsionis ipsis resignātibus papa sciēte,q ambe ptes d hoc pus tractarūt,et tñ romana curia dat lras. Quinimo i illis ēt expediēdis dat forma p rlas cācellarie,vt puta q nō valeat assignatio pēsiōis,nisi de ssensu illius q bñficiū possidet,vñ si auctas pape nō oparet plenā securitatē ēt in foro sciētie,nō tolerassent tot Romani pontifices talia,neqz illis formā dedissent,vt fecerūt Martinus.v.Eugenius.iiij.Paulus.ij.Innocētius.viij.Alexāder.vj.Julius.ij.Leo.x.Clemēs.vij.Hadrianus.vij.in eorum sstōnibus,et cācellarie regulis,cū igit iste stilus curie cū religiosis versetur,et alijs integerrimis viris,qbus cū onere pēsionis quotidie papa puidet de bñficijs renūciatis,dōm est eos tutos esse in foro cōsciētie,nam si auctas pape nō redderet eos tutos,laqueus valde vris imineret,ista sunt verba Fely.in.d.c.ad audiētiā.col.iij.in pn ci.† Quarto illicita pēsio esse dicet illa,q lz a pncipio licita fuerit, postmodū redditibus ecclesie diminutis cepit eē nimis onerosa ecclesie,quo casu reduci dz ad honestā qtitatē de quo dicemus.j.q. xxxv.† pensio illicita dicet qñ ex falsa cā fuerit iposita vt dicemus j.q.liij.vbi dixi an qñ clericus possidens bñficiū pacifice patit se ab alio molestari collusione inter eos facta,vt postmodū pro redimenda hmōi vexatione pēsio reseruet ipsum molestanti,valeat pēsio per collusionem imposita de quo dic vt ibi dixi.

¶ Quis possit pensionem imponere. Questio.vj.

SVMMARIVM

Sexto queritur quis possit pēsionē imponere sup fructibus bñficiorum.† Nec d papa est ambigēdū,cū sit dñs bñficiorum,cle.j.in fi.vt li.pēd.vbi eleganter dt tex.q ad h Romanū pōtificē ecclesiarum,psonatuū dignitatū,aliorūqz beneficiorum ecclesiasticorum plena et libera dispō ex sue ptātis plenitudine noscit ptinere,idē dicit tex.in.c.ij.de pb.in.vj.facit ēt tex.in. c.pposuit.d scess.pb.et in.c.oēs.xxij.dist.c.qd aūt.xxij.q.vij.si papa.de puil.i.vj.c.cūcta p mūdū.ix.q.vj.c.p pncipalē.ij.q.vj.et de auctē pape in bñficialibus,vide late p Spec.in tit.de leg.§.nunc oñdēdū.† An aūt eps pēsionē sstituere possit alicui sup fructibus bñficij,dōm vr,q ex cā iusta rōnabili,et honesta ecclesie vtilitatez apparēter scernēte eps possit pēsionē assignare sup fructibus beneficij,et hoc vr posse decidi ex dictis p Old.in sfi.suo.ccxxvj.incip.qdā eps,vbi ipugnat pensionē sstitutā p epm cuidā nobili de ecclesia bñ merito. Et mouet Old.qr d illius meritis nō sstabat, ac ēt qr assignatio pēsionis erat in qtitate enormi,rōnibus,et iuribus p eū allegatis,quē videre poteris,ex cuius dictis clare colligit,q vbi merita apparēt,et pēsio est in moderata qtitate,pt eps pēsionē deputare bñ merito ad eius vitā de redditibus eccle,hāc sclusionē tz Fely.in.d.c.ad audiētiā.el.ij.col.j.ver.scda sclusi.de rescrip.vbi dicit q pro ea faciūt plene no.in.c.fraternitatē.de dona.faciūt ad pdicta,qr eps in eius dioecesi,vnā ecclesiā alteri vnire pōt,sentiēte suo caplo.cle.si vna.de reb.eccle.nō alie.c.pcipimus.§.sicut duo.xvj.q.j.et p Ant.de bu.in.c.sicut.de exces.pla.et pōt ēt eps de dictis bñficijs de mēsa,et ēt Abb.sstituere pēsionē ad tps,nō aūt ppetuo.Inn.in.c.ij.de sta.mo.et Jo.de imo.in cle. qr regulares.de supple.negli.pla.† Predicta sclusio pcedit ēt si eps ex mero officio suo talē pēsionē assignaret,qr id facē pt,vt hr p Pet.de anch.in sfi.suo.cclxxix.incip.q.pponit,vbi decidit q eps ex suo mero officio potuit ordinare,q seni renūciāti bñficiuz sstituat pēsio sup fructibus bñficij renunciati,ex qua possit viuere,qr ei potuisset dari coadiutor,et ambo de redditibus ecclesie viuerēt,refert et seqtur Fely.in.d.c.ad audiētiā.col.j.et solēnis doc. Dec.in consi.suo.cccclxxxix.incip.visa instructione casus.colum. ij.in.iij.vol.ad idem facit qd voluit Ant.de bu.in.c.audiuimus. col.iiij.de collusio.vbi dixit q † eps p bono pacis ordinare pōt vt alteri parti aliqd det. Supradictā sclusionē tenuit ēt Caccialu.in tracta.suo de pēsio.q.v.q hr satis loquit.circa quā est aduertendum,qr in illis casibus in qbus episcopus pensionem imponere pōt,illā nō poterit imponere nisi ad vitā eius cui assignat,ita loquit Oldr.in.d.suo sfi.et Pe.de ancha.s.allegat.† Nec potest eps pensionē ēt ex cā assignare alicui cum ptāte illam in totum,vel in partē in vnā vel plures psonas trāsferēdi,sicut pōt papa,et dicetur.j.itē cessantibus causis iustis et rōnabilibus apparenter vtilitatē ecclesie scernētibus eps pensionē imponere nō pōt sup fructibus beneficiorum etiā ex cā resignatiōis,nisi resignās esset multū senex et ad curā animarū ineptus,vt.s.dictuz fuit,et isto casu ssuluit Pet.de anch.in.d.suo sfi.ccxxvj.† Sed qd erit in papa? vtrum poterit pēsionis onere grauare bñficiū sine cā? istā.q.Fely.examinat in.d.c.ad audientiā.col.j.ij.et.iij.ex cuius dictis hr,q papa ex cā magna et euidēti,imponere pōt pēsionē sup fructibus bñficiorum, qr si id pōt eps,a fortiori papa.auct.multo magis.C.de sac.sanc. eccle.† Uerūtñ est q ita vrgēs cā nō requirit i papa sicut in epo, qr in papa suffic quecūqz cā licita et honesta,vt puta ex cā resignationis,cessionis iuriū,extinctionis litis,et similibus,et regulariter papa nō imponit istas pēsiones sine cā. Dicas tñ,q cum papa sit dñs bñficiorū.d.cle.j.vt lit.pē.cū si.indistincte pōt ēt sine cā pēsionē imponere cū de fructibus bñficiorū possit ad libitū disponere, vt no.p doc.in.c.q in ecclesiarū.de ssti.hāc opi.sequit Dec.in pallega.sfi.ccccxxxvj.col.ij.in.iij.vol.et addit rōnē qr phibitio simonie in beneficialibus est ex sstitutione ecclesie,et sic de iure positiuo,vt late p Fely.in.d.c.ad audiētiā.co.ij.iij.et.iiij.† Conuētiones aūt partiū de pensione prestāda licite reddunt et purgat ois suspicio simonie accedēte volūtate et ssensu pape per no.p gl.in.c.cum pridem.in verbo,licite.de pac. Papa.n.cū habeat ptātis plenitudinē pōt.s.ius dispēsare.c.pposuit.de scessio.prebē.† Et in his q sunt iuris positiui,put i casu nro papa ēt sine cā dispēsare potest vt p Inno.in.c.cū ad monasteriū,de statu mona.nā tūc sufficit sola volūtas p cā.Spec.in titu.de legat.§.nunc hr ad fi.versic.xv. Abb.in.c.fraternitati.col.ij.de scisma.Car.i repe.c.ppendimus in.viij.col.de sen.excō.et Prepo.in.c.p venerabilē.col.j.qui filij sint legi.in.§.qd aūt.vbi multa notabilia ponit.† Et maxime predicta pcedunt in bñficialibus quorum papa hz ptātis plenitudinem

⁊ in eis est illi pro ratione voluntas, vt dixit gl. in verbo, ad Romanū in. c. si gratiose. de rescrip. in. vj. vbi Domi. io. in bñficialibus pōtifici oia dicit esse ad nutū amouibilia, vt dixit Bal. in. l. rescripta. C. de preci. impe. offe. Et lʒ Abb. in. c. fi. de ꝯfir. vti. vel inut. ⁊ in. c. ꝯstitutus. de relig. do. tentauerit ꝯcludere ꝙ papa sine cā nō posset clericū ꝓuare suo bñficio maxime epatu, tñ ꝯtrariū ⁊ rectius sensit Imo. ⁊ Pau. de liaz. in cle. j. vt lit pēd. idē tenuit solēnis ꝓcep. meus do. Ant. Burg. Hispa. in rub. de emp. ⁊ vē. col. pen. ⁊ Domi. in. d. c. si gratiose. ⁊ Butri. in. d. c. ꝯstitutus. de relig. do. vr̄ tñ dōm ꝙ pēsionis assignatio facta p papā sine cā nō valeat, qꝛ dispēsatio que fit p papā sine cā est dissipatio ſm beatū Tho. in prima. ij. q. xcvij. arti. vlti. cuius dicta transcribit Arch. in. c. ꝯñs. xj. di. ⁊ seqr̄ Jo. and. in. c. de multa. col. v. de pbē. distingue pro resolutiōe hmōi ꝯtrariorū ex mēte Fely. in. c. ad audiētiā. col.

11 iij. ver. nihilominꝰ attēde. † Qñ aut papa dispēsat sup ꝓhibitis a solo iure positiuo, ⁊ tunc sufficit sola volūtas pro causa, vt decidit Inn. in. §. alleg. c. cū ad monasteriū quasi in medio. Ibi, nō tñ est hoc verū, ⁊ dictū fuit. §. qbus adde ꝙ idē voluit Jo. de ana. in d. c. fraternitati. in. ij. col. de scisma. ⁊ Domi. in. c. ꝯñs. xj. dist. gl. ⁊ cōiter doc. in clem. vnica. de ꝯsang. ⁊ affi. ⁊ in. c. de illa. vbi Archi. ⁊ Gemi. xxxij. dist. legiste cōiter in. l. qdā ꝯsulebāt. ff. de re iudi. Abb. post alios in. d. c. p venerabilē. q si sint legi. ⁊ ibidē solēnis doc. Jac. de zochis, Ferrariensis, q in. iiij. lib. decre. copiose, ⁊ optime scripsit. But. in. d. c. de multa. post Jo. an. Panor. in. d. c. ꝯstitutus. de relig. do. Car. in cle. ad hec. in. vj. col. de peni. ⁊ remis. ⁊ latissime Alex. in. d. c. ꝯñs. col. ij. circa fi. disti. xj. ⁊ Fely. in. c. j. in. iij. fallē. de ꝯsti. vbi But. col. vlti. dicēs ꝙ ipsa liberali-

12 tas pape est pro cā qñ dispēsat ꝯ ius positiuū. † Dicas tñ ꝙ semper ꝓsumit ꝙ papa sit motus ex cā rōnabili, esto ꝙ illa nō appareat, ſm Cy. in. l. fi. C. si ꝯ ius vel vti. pub. ⁊ in. l. rescripta. C. de p ci. ipe. off. Abb. i. c. ꝙto. col. iij. ⁊ in. c. i causis. in. ij. no. de re iud. ⁊ latissime per Fely. copiosum cōmētatorē in. d. c. que in ecclesiaꝝ. col. xx. in ver. qnta ꝯclusio. de ꝯsti. hoc tñ sane procedit qñ princeps motu ꝓprio disponit secus qñ ad instātiā ptis, qꝛ tūc si nō appareat cā ꝓsumit potius ad iportunitatē petētis ꝙ ex iusta cā rescribē. Ro. in ꝯsil. ccccxxxvij. inci. ꝙ in dultū. Pet. col. vj. idē Ro. in. l. si vero. §. de viro. ff. sol. ma. ⁊ Fe-

13 ly. in. d. c. que in ecclesiaꝝ. col. xxij. ver. limita qnto. † Hanc ꝯclusionē amplia ꝓcedere ēt quo ad foꝝ poli, qꝛ dispēsatus a papa i his que sunt de iure positiuo sine causa est tutus non solū in foro fori, sed ēt quo ad deū. Ita ampliat Fely. in. d. c. ad audiētiā. col. iij. ver. ⁊ puto hoc ꝓcedere. de rescrip. ⁊ adducit rōnē Inn. in. d. c. cū ad monasteriū. dicētis ꝙ sicut ex sola volūtate pōt p papaꝫ

14 lex creari, ita p solā volūtatē pōt cū ea dispēsare. † Restringe tñ dictā ꝯclusionē nō ꝓcedere, qñ lex positiua esset fundata aliqua rōne a iure diuino vel ex mero iure nāli descēdēte, qꝛ tunc dispēsatio pape dēret esse cuꝫ cā ꝯ talē legē, ⁊ si fieret sine cā ēt in foro fori nō valeret, ita sensit Fely. loco ꝓalle. alle. doctri. Abb. in. c. p tuas. col. xj. in ver. nec obstat si dicat ꝙ lex ciuilis. de arb. exēplificat qñ dispēsatio pape tolleret actionē, qꝛ lʒ illa sit ō iure positiuo, tñ a rōne nāli descēdit. Ista tñ restrictio locū nō hʒ in mā pensionis, qꝛ iura ꝓhibētia ecclesijs pensiones imponi non fundantur aliquo iure diuino, vel nāli, ita Fely. in. d. c. ad audiētiā. colū. iij. subdēs ꝙ si papa disponit de redditibꝰ alicuiꝰ ecclesie in cōmodū alterius ꝑsone ecclesiastice talis vr̄ tutus auctoritate illius q in bñficialibus liberā hʒ ptātē. c. ij. de pbē. in. vj. ⁊. d. cle. j.

15 in fi. vt lite pēdē. † Scdo restringe ꝑdictā ꝯclōnē nō ꝓcedere, qñ ius positiuū eēt ꝑncipalr̄ fundatū sup bono publico, ⁊ dispēsatio pape illi bono publico preiudicaret. nā tūc dispēsatus a papa in foro ꝯsciētie sine cā nō esset tutus, ita est de mēte Fely. in ꝓalleg. c. ad audientiā. col. iij. in fine dicētis idē esse qñ papa dispēsat ex affectione carnali, ⁊ ita dicit intelligendas esse rōnes Abb. in. c. de multa. col. iiij. ver. ex ꝑdictis infero, de prebē. ⁊ in. d. c. p venerabilē. in ꝑn. post Inno. ⁊ alios ibi, ⁊ in. c. extirpande. §. qꝛ vero. col. xvij. in ver. vj. examinādū. de pbē. ⁊ in. c. ꝯstitutus. in. iij. col. versi. aut querit de alijs. de relig. domi. in qbus locis dixit, qd dispēsatio sine cā ꝯ ius positiuū nō facit aliquē tutū hñs respectuꝫ ad bonuꝫ publicū, ⁊ lʒ dici possit ꝙ largo mō ois lex facta fuerit ad bonū publicū, nō priuatū cōmodū, vt in. c. erit autē. iiij. di. tñ omnis lex non vr̄ esse principaliter ad publicā vtilitatē cum sepissime fiat ad priuatā multis. n. legibus partes renūciare pñt, vt tradūt doc. in. l. si qs in ꝯscribēdo. C. de pac. ⁊ late hr̄ in. c. si diligēti. p doc. de fo. cōpe. vñ dicebat Fely. loco. §. allegato, ꝙ possibile est ꝙ Papa rectori alicuius ecclesie onus pēsionis imponat sine aliqua cā, ⁊ tñ istud ꝑiudiciū boni publici nō ꝯcernat, tū qꝛ accessit ꝯsensus expressus onerati ad solutionē pēsionis, tuꝫ qꝛ ꝓpterea ecclesie nō preiudicat in ꝓprietate suorū bonorū, sed solū cōmoditati ipsius prelati, cui etiā nolēti Papa ēt sine cā ꝑiudicare pōt, vt late deducit idē Fely. in. c. q in ecclesiarū. xxvj. col.

16 de ꝯsti. ⁊ ibi p oēs doc. multo magis ei volēti, ꝓsertiꝫ cū onus pēsiōis finiat morte pēsionarij. † Aut papa vult dispēsare ꝯ ius diuinū, ⁊ ꝯclo ē ꝙ dispēsatio nō valeat sine cā i foro ꝯsciētie. gl. est ordinaria in. c. nō est. ō voto. ⁊ hr̄ p Inn. i. c. j. ō renū. Imo. i. c. cū olim. in. ij. col. de cle. ꝯiug. circa hāc ꝯclu. vidēda sunt ea q vltra alios latissime scribit Fely. in. d. c. q in ecclesiarū. col. vij. in versi. Demū in hac ꝯclone. ō ꝯstitu. cuius dicta trāscribere nō intēdo, tū qꝛ nō sumus in ꝓhibitis de iure diuino vt dixi. §. q. ij. vbi ꝯclusi pēsionē esse de iure positiuo. Tū qꝛ id esset magis laboriosuꝫ ꝙ

17 subtile, vt dixit gl. in simili in. l. j. in verbo, semp in fine. ff. solu. matrimo. Remanet igit ex ꝑdictis firma ꝯclusio ꝙ † Papa ēt sine cā imponere pōt pēsionē sup fructibus beneficioꝝ, ⁊ hāc ꝯclusionē sequit ⁊ tʒ ēt Deci. in ꝯsi. suo. ccccxxxvj. in. iij. volu. col. ij. Istā tñ ꝯclusionē intelligit ꝓcedere nō de ordinaria ptāte, sed de ptātis plenitudine, ⁊ sic de potētia absoluta, qꝛ de potētia ordinata papa sine cā pēsionē imponere nō posset. Ita ꝯcludit Ro. in ꝯsi. cclxix. incip. circa ꝑmū ꝓposite ꝯsultationis. col. ij. in ꝑn. quem

18 seqtur Fely. in. c. ad audiētiā. col. iiij. de rescri. ⁊ Caccial. in trac. suo de pēsio. q. v. † Quid aūt sit in legato pape, an pēsionē reseruare possit: circa hāc. q. puto distinguēdū esse, ꝙ aut loqmur de legato a latere, ⁊ nō est dubiū, ꝙ bñficia ꝯferre pt in ꝓuincia sue legationi cōmissa. tex. est in. c. j. in fi. de offi. leg. in. vj. ⁊ in. c. dilectus. de offi. leg. Spe. in tit. de leg. §. nō tractemus. Mar. lau. in suo trac. de leg. Cap. alle. xcix. Cōdisal. villa diego in trac. ō leg. in. q. ix. ⁊ dicit Abb. in. c. sicut venire. de exces. pla. ꝙ ea que pōt eps in sua diocesi, pōt legatus in sua legatione. Cū igit legatus de latere in ꝯferēdo ordinariā hēat iurisditionē, puto dōm ꝙ eādem auctoritatē habeat circa reseruationē pēsionis, quā hʒ eps p

19 supradicta. † Sciēdū est tñ, ꝙ sicuti legatus ō latere nō pōt ꝯferre bñficia sedi apl̄ice reseruata. c. deliberatione. de off. leg. in. vj. c. ij. de preb. eo. li. ⁊ late p Cōdis. in. d. trac. suo de leg. q. ix. ⁊. Ita arbitror dici posse, ꝙ eo casu quo pōt pēsionē reseruare, nō tñ poterit pēsionis onere grauare hmōi bñficia reseruata, qꝛ stāte dcā reseruatione de talibus bñficijs inferioribus, a Papa est penitꝰ interdicta facultas se intromittēdi, imo qcqd circa ea attētat p aliū ꝙ Romanū pōtifi. est ipso iure nullū. c. ij. de pb. in. vj. §. allegato, ⁊ ibidē per doc. nec ob. si dicat, ꝙ reseruatio ꝓhibet tm̄ illoꝝ collationē fieri ab alio quā a papa, ſʒ pensio est certa portio fructuū que a bñficio separat, vt vidimus. §. q. j. ergo secus dōm in pensionis assignatione, cū ex diuersis nō inferat. l. papiniānꝰ exuli. de min. qꝛ rñdet, ꝙ idē iuris est de tota quo ad totū, qd de pte quo ad ptē. l. que tota. ff. de rei vē. cū vulg. si. n. talis legatus nō pōt disponere de toto bñficio, ita de illius pte, ⁊ sic ō pēsione reseruādo illā sup fructibus taliū bñficioꝝ reseruatoꝝ quoꝝ colla. ei est interdicta. que aūt sit iurisditio legati cardinalis de latere circa bñficioꝝ collationē, vide latissime per Spe. in ti. de leg. loco. §. alleg. ⁊ per Condis. in. d. trac. suo de leg. q. ix. quoꝝ dicta transcribere nō intendo, ⁊ predicta ꝓcedunt in legato de latere, quātū ad ordinariā iurisditionē sibi a iure ꝯcessam, secus si hēret spālē facultatē reseruādi pēsiones sibi a sede apl̄ica ꝯcessam, naꝫ tunc attēdenda esset forma sue ꝯmissionis, ⁊ id qd dixi de legato de latere circa ordinariā facultatē reseruādi pēsiones, forte dici posset ēt de legato inferiore misso a papa cū auctoritate legati ō latere, prout sunt nuncij. S. sue, qui pro tpe residēt apud hūc illustrissimū ⁊ serenissimū dñium Venetoꝝ, nā tales ēt sine spāli facultate pñt bñficia ꝯferre, cuꝫ sint ad instar legatoꝝ de latere, vt ꝯcludit Deci. ꝯsi. cccxxviij. incip. in casu ꝓposito. in. j. vol. ⁊ idem in ꝯsil. cxlix. incip. in cā iurispatronatus. col. vlti. ⁊ Condis. in. d. trac. suo de leg. q. ix. vbi dixit ꝙ istā ptēꝫ in pratica sequunt do.

20 de Ro. ⁊ ita vidit iudicari, circa hoc tñ cogita. † Quid aūt dōm sit in simplici legato a Papa misso, vt sunt nūcij quos eius sanctitas quotidiē ad ꝑncipes Xpianos mittit, siue ad gubernāduꝫ aliquā ꝓuinciā, qui gubernatores appellant, ⁊ dōm est, ꝙ cū isti non possint ex vi eoꝝ legationis bñficia ꝯferre. c. j. de offi. leg. in vj. pariter pensionē assignare non poterūt sup fructibus bñficiorū. Sed qd si tali legato papa ꝯcedat auctoritatē ꝯferēdi bñficia vacātia in ꝓuincia ei cōmissa, iuxta tex. in. d. c. j. de of. leg. in vj. ⁊ nil dixerit de facultate reseruādi pēsiones: vr̄ dōm, ꝙ talis legatus circa reseruationē pensionis eādē habeat auctoritatem, ꝙ hʒ eps in eius diocesi, cū ꝯcurrat cū epo in collatione bñficio

21 rum. c. si a sede. de preb. in. vj. † Quinimo talis legatus dignoscitur hr̄e maiorē ꝓrogatiuā ꝙ eps, pʒ, qꝛ in paritate date hñs collationem a legato preferr̄ hñti collationē ab epo, de quo est tex.

ad literã in.d.c.si a sede, ꝓxime allegato. Rñde ꝙ talis legatus quando beneficium confert ex facultate sibi attributa, ꝯfert auctoritate sedis apostolice, hinc est ꝙ eius collatio hꝫ maiorẽ prerogatiuã, vt in.d.tex.ꝛ hꝛ per Cōdis.in.d.suo trac.q.ix. Sed aduertendũ est, ꝙ eps in ꝯferendo hꝫ ordinariã iurisditionẽ, vt pꝫ in toto titu.de of.ord.in.vj.in ti.de preb.ꝛ dig.ꝛ toto tit.de offi. ordi. tales vero legati, lꝫ ordinariã habeant iurisditionẽ, in ꝯferendis tñ bñficijs dñr extraordinariã iurisditionẽ hr̃e, vt colligit ex tex.in.d.c.j.de offi.leg.in.vj.ꝛ not.in.c.ij.eo.ti. secus est in legato de latere, qui et in ꝯferẽdo beneficia ordinariã iurisditionẽ hr̃e dr̃, iõ qñ ꝯfert, dicere dꝫ auctoritate legatiõis nr̃e. Legatus vero inferior, qui nõ vi legationis, sed ex facultate sibi attributa beneficia ꝯfert, dicere dꝫ auctoritate aplica nobis attributa, vt late tradit Cōdis.in.d.suo trac.ꝑdicta.q.ix.ꝛ iõ dõm esset qd tales legati nullo pacto pẽsiones sup fructibus beneficioꝝ assignare pñt, †qꝛ eoꝝ ptãs tanq̃ extraordinaria restringi dꝫ, vt voluit gl.in cle.j.de offi.ordi. maxime qꝛ pẽsio est onus, ꝛ quedã seruitꝰ ecclesie cui imponit, ecclesiastica.n. bñficia sine diminutione ꝯferri debẽt.c.j.vt eccle.bñfi.sine dimi.ꝯfer.c.maioribus.de preb.c. vacãte.ꝛ.c.cũ cãm.eo.ti. veruntñ quoties papa mittit istos inferiores legatos ad gubernãdã aliquã ꝓuinciã, siue nuncios mittit ad principes christianos, ꝯsueuit illis auctoritatẽ ꝯcedere ꝯferẽdi bñficia, ꝛ ex cã resignationes, reseruãdi pẽsiones vsq ad tertiam partẽ fructuũ, vt sepissime vidi in facultatibus ꝯcessis amplissimo patri dño Thome camp.epo Feltrẽsi viro summe integritatis ꝛ iustitie. Necnõ Reuerẽ.dño Hierony.Leandro epo Brundusino, quorum vterq legationis munere functi sunt pluribus annis pro sancta apostolica sede apud illustrissimũ hoc dominium Venetoꝝ, ꝛ nup leander ipse pp eius eminẽtẽ doctrinã ad cardinalatus honorẽ assumptus Romanã virtutibus suis illustrat curiã. †Restat videre quid si in legato nato, ꝛ hꝛ dõm est ꝙ ex quo legatus natus virtute sue legationis bñficia ꝯferre nõ põt.d.c.j.de offi.leg.in.vj.ꝛ hꝛ per Neru.in.c.j.col.j.vers.ij.ibi, legatus.de appel.nõ est ambigẽdũ ꝙ pẽsiones reseruare nõ poterit. Legati aũt nati, sunt q nascunt cũ ꝓuilegio legationis per adeptionẽ dignitatis archiepalis, vt sunt archieps Cãtuariẽsis, Eboracẽsis, ꝛ Remensis. in Italia vero est solũ Archieps Pisanus, vt dicit Fran.in.c.j.col.j.de offi.leg.š.alleg.ꝛ not.in.c.j. de appel. †Aduertẽdũ tñ ꝙ qñq legatus q hꝫ taxatã facultatẽ sup collatione beneficioꝝ, vt puta ꝙ possit ꝯferre beneficia annui valoris ducatorum centum, ꝛ ab inde infra, necnon ex causa resignationis reseruare resignanti pensionem vsq ad tertiam partem, recipit resignationem beneficij annui valoris ducatorum, puta.xxx.ꝛ cum super beneficio resignato non nisi pensionẽ annuã duca.x.reseruare possit, reseruat tñ pẽsionẽ duca.xx.x. vcꝫ sup fructibus bñficij resignati, ꝛ alioꝝ.x.sup fructibus alterius bñficij, qd is obtinet cui de bñficio resignato ꝓuidet qd ei facere nõ licere arbitror. egredit.n. terminos sue facultatis ꝯ tex. in.c.cũ dilecta.cũ simi.de rescrip. Itẽ qñq et vidi ꝙ recepta resignatiõe bñficij valoris ꝯprehẽsi in facultatibus sibi ꝯcessis legatus imponit pẽsionẽ super fructibꝰ alterius bñficij, qd obtinet ille. cui similiter de bñficio resignato ꝓuidet, q̃uis bñficiũ grauatũ onere pẽsionis sit longe maioris summe q̃ expressum in facultatibus legato ꝯcessis, qd similiter puto ei nõ licere. cũ nõ valeret collatio facta per ipsum de tali bñficio grauato, vt p do.de Rota.deci.ix.de ꝑbẽ.in nouis. Fely.in.c.ad aures.col.ij.de rescri. facit tex.in.c.cui nõ sacerdotali.de ꝑbẽ.in.vj. † Predictis adde, ꝙ et patronus in fundatione ecclesie licite apponere põt pẽsionẽ soluẽdã per ecclesiã fundatã alteri ecclesie, tex.ẽ in.c.quãto.de censi.ꝛ et apponere pt pensionẽ annuatim sibi patrono soluendã accedente ꝯsensu epi, vt est tex.ꝛ ibi no.Abb.in.c.preterea.el.ij.de iure patr. imo põt patronus tpe fundationis ꝯditionẽ apponere, ꝙ fructus ecclesie qñ illã vacare ꝯtigerit, spectẽt sibi, gl.est in.c.generali.in vbo, fundatione.de elec.in.vj. quomodo autẽ limitet istud, qd de patrono diximus, vide Roc.de curte in suo tract.de iurepatro.in versi.ꝛ vtile.in.ij.colum.

Super quibus bonis reseruetur annua pensio. Questio.vij.

SVMMARIVM

1 Pensio reseruatur super bonis ꝛ iure temporali ecclesie.
2 Pensio est quid mere temporale.
3 Pensio ꝛ census sunt diuersa.
4 Pensio si assignaretur pro iure spirituali esset simonia.

Septimo queritur super quibus bonis reseruet annua pẽsio. †Dicas qd sup bonis iure temporale ac fructibus redditibus, ꝛ prouẽtibus alicuius mẽse, monasterij, epatus vel bñficij in qbus onus pẽsionis veluti quedam seruitus ad similitudinẽ vsufructus a sua ꝓprie separati, nõ aũt p iure spirituali ecclesie grauate imponit, vt in.c.ꝯstitutus.de relig.domi. ita illũ tex.declarãt ibidẽ An.de bu.ꝛ Car.ꝛ q̃uis in illo tex.dicat ꝙ ille eps Albaneñ.ꝯcessit illi Abbati oẽ ius qd habebat tã in eius monasterio q̃ in ceteris ecclesijs ad ipsuꝫ ꝑtinẽtibus ꝛ situatis in eius diocesi, ꝛ q̃uis ibi eẽt ꝯnexitas spiritualitatis, ꝛ tpalitatis ꝯctus tñ tꝫ, nec simoniacus cẽset, qꝛ pecunia p tpalitate dat nõ p spũalitate. qd ẽt voluit Jo.de ana.in.c. j.de si.col.vij.ꝛ Fely.in.d.c.ad audiẽtiã.el.ij.de rescr. quẽ et seqt Caccialu. eius ꝯtemporaneus in trac.suo de ꝑbẽ.q.x.vocãs Fely.diligẽtissimũ ꝯmentatorẽ, claꝝ, distinctũ, ꝛ copiosuꝫ. faciũt ad hãc.q.ea q̃ dixi.š.q.j.ꝛ q̃ voluit Bal.in.d.c.ad audiẽtiã. †Et ibidẽ Fely. vbi dixit ꝙ ex quo pẽsio est qd mere tẽporale, cadere pt ẽt in laicũ, de quo late dicã.j.q.xxj. ista ꝯclusio q̃uis in se vera sit, nõ tñ vr̃ ꝓbari per tex.in.d.c.ꝯstitutus ꝯcludẽter, nã lꝫ ibi text. vtat isto verbo pẽsionis, tñ ibi pẽsio pro censu accipit, vt ibidem exponũt due glosselle in verbo, pẽsionis, ꝛ est ẽt ibidẽ gl.in verbo iuxta ratã, in fi.q̃ dicit vbicũq inuenies in ista decretali pẽsionẽ, expone censum, ꝛ hoc tenet ibidẽ Card.col.iiij.vs.xij.oppono.ꝛ col.v.in ver.fi.xv.oppono.ꝛ col.v.ver.xviij. †De censu autẽ ad pẽsionẽ nõ bene infert, cũ sint separata, vt inqt Cardi.ibidẽ col. iiij.in ver.xj.oppono. est tñ in se vera predicta ꝯclusio, vt.š.dixi, †qꝛ si pẽsio assignaret pro iure spũali esset simonia.c.cuꝫ pridẽ.de pac.c.statuimus.de transa.ꝛ.c.de cetero.eo.ti.ꝛ late per doc.in d.c.ꝯstitutus. Premissam ẽt ꝯclusionem sensit ẽt Fely.in.c.j.de simo. vbi dixit ꝙ in.d.c.ꝯstitutus.de reli.do. iõ pẽsio tenuit, nec censet data pro iure spirituali, qꝛ nõ fuit data seu imposita ex pacto, sed mera liberalitate, ꝙ ẽt sentiũt doct.in.d.c.ꝯstitutus, ꝛ qꝛ in principio huius questionis dixi ꝙ pensio assignatur super bonis alicuius mense, que sint bona mense, vide.š.q.j.

An pẽsio ꝯstitui possit in quota fructuũ vel in q̃titate.q.viij.

SVMMARIVM

1 Papa pensionem etiam in quota fructuum assignare potest.
2 Papa solus beneficia confert ad tempus.
3 Papa solo verbo potest aliquem pronunciare sacerdotem.
4 Papa non subijcitur canonibus.
5 Papa tollere potest constitutiones concilij.
6 Papa est supra concilium.
7 Papa in quota, ꝛ in q̃titate potest pensionem assignare.

Octauo querit an pensio constitui possit in quota fructuuꝫ redditũ, ꝛ ꝓuentuũ bñficij, vel in q̃titate. Circa ꝙ dõm est ꝙ pensio in quota ꝯstitui non dꝫ, in dimidia vel tertia parte fructuũ sine aliqua taxatiõe. Nã tũc esset bñficiũ scindere qd vtiq nõ lꝫ.c.maioribus.de preb.c.de cetero de trãsa.ꝛ ita ꝯcludit Jo.de ana.in.c.audiuimus.col.iiij.de collu. vbi dixit ꝙ eps pro bono pacis ordinare põt vt alteri pti aliqd det, id tñ ordinare dꝫ p viaꝫ q̃titatis pecunie vel bladi, non aũt per modũ quote, vt puta dõ des sibi tertiã vel quartã ptẽ. Ananiam refert ꝛ seqtur Fely.in.d.c.ad audientiã el.ij.col.ij.in prin.ver.ꝛ ex deductis, de rescrip.ꝛ Caccia.in tract.suo.de pensio.q.vj.q et ad corroboratiõe ꝑmisse cõclusionis adducit no.p Bar.in.l.si merces.§.vis maior.ff.loca.ꝛ in.l.si apes.ff.de furt. Tu vero dicas cõclusionẽ ꝑdictã ꝓcedere in epo vel legato reseruãte pẽsionẽ in casibus in qbus illã assignare põt, de quo dictum fuit.š.q.vj.secꝰ in papa, qa lꝫ reglr Papa obseruet qd.š.cõclusum fuit, † tñ põt et i quota, vt sibi magis placet pẽsionẽ assignare.ꝛ ideo videmus sepissime, qd papa reseruata alicui dimidiam partẽ fructuũ loco annue pẽsionis est enim dñs absolutus in beneficialibus.cle.j.vt lite pẽdẽte.cũ simi. †solus.n. Papa bñficia ad tps cõfert.c.si gratiose.cũ gl.ij.de rescrip.in.vj. nec inferior id facere põt. Card.cõsi.lviij.incip.ꝓposita.q.Fely.in.c.in nr̃a. ver.restant multa.de rescrip.ꝛ solo verbo põt epm facere. Ang. in.l.j.C.de sen.pas. †et solo verbo põt Papa aliquẽ pronũciare sacerdotẽ. Ang.in.l.ij.C.de cri.sacri.ꝛ faciũt q̃ no. Inno.in.c.j. de sac.vnct. †nec papa subijcit Canonibus, gl.in.c.j.de cõsti.in verbo, ab omnibus, ꝓ qua facit tex.in.c.nõ dubiũ.de sen.excõ.ꝛ in.c.ꝓposuit.de cõces.ꝑben.ad idẽ est gl.in.c.nulli.de sent.excõ. glo.in.c.statuimus.de sen.excõ.in.vj.ꝛ in.c.si inimicus xciij.dist.

ꝛ late

5 ꝛ late per doc.in.d.c.j.de ꝯsti.†ꝛ solus papa tollere potest ꝯstõnes ꝯcilij et sine ꝯcilio.gl.in.c.vbi piculū.in verbo ꝯciliū.de ele. in.vj.quē ibidē Domi.sing.dicit.col.iiij.facit tex.in.c.cuncta.in
6 ver.sine vlla sinodo.ix.q.iij.†Papa.n.est.s.ꝯciliū,vt per beatū Tho.ij.ij.q.cv.arti.j.Hinc est ꝙ legibus ꝛ statutis vniuersaliuꝫ ꝯciliorū non ligaꝛ,nec necessario subijciꝛ,vt late tradit Turrecremata in trac.suo de potest.pape.lib.iij.c.li.multa possent dici.circa pape ptātē que adducere hic impertinēs esset,iō vide latissime in.d.tra.per Turrecrematā,ꝛ que ponūt late doc.in.d.c.j.de cōsti.ꝛ in pluribus alijs locis.†Erit ergo ꝯclusio,ꝙ papa ꝛ in ꝗtitate,ꝛ in quota,prout sibi magis plꝫ,pōt pēsionē assignare.Melius tñ facit assignādo illā per viā ꝗtitatis pecunie ꝗꝫ per viam quote,qꝛ per viā ꝗtitatis facilius exigiꝛ a soluēte,qñ certa ꝛ determinata est illius ꝗtitas,alˀs inter soluētē ꝛ recipiētē orientur quotidie infinita litigia,vt nos docet experiētia rerū magrā.c.ꝗsit.ō elec.in.vj.ꝛ tali casu potius passiōis ꝗꝫ pēsiōis nom̄ mereꝛ.

7

¶Pensio in quāta quātitate constitui possit ꝛ debeat. Nō.ix.

SVMMARIVM

1 Pensio in quanta quantitate constitui possit ꝛ debeat.
2 Que sint exprimenda in literis gratiosis.
3 Pensio assignata motu proprio que tertiam partem fructuum excedit an valeat.
4 Pensio si ascendit ad maiorem fructuum partem ꝗꝫ in litteris sit expressum non valet.
5 Motus proprius non operatur in preiudicium tertij.
6 Motus ꝓprius nō operaꝛ ꝯ presumptā voluntatē pape.
7 Pensio assignata cardinali non facta mentione ꝙ excedat tertiam partem an valeat.
8 Cardinalis non tenetur contribuere solutioni caritatiui subsidij.
9 Excessum pensionis quis probare habeat.
10 Excessum allegans contra possessorem illum probare habet.
11 In beneficijs redditus presumuntur sufficientes pro vita duorū.
12 Probandi onus an agenti vel excipienti iucumbat.
13 In quibus casibus pro aliquo presumatur.

Nono quero vidimus in proꝛima precedēti.q.an pēsio in quota,vel in ꝗtitate reseruari debeat.Nunc vidēdum erit in ꝗta ꝗtitate ꝯstitui debeat ꝛ possit pēsio,istam.q.examinat Caccia.in.d.trac.suo de pēsio.q.vij.dicens ꝙ ad hoc vt pēsio sit tolerabilis,ꝛ honesta tñ remanere,dꝫ ecclesie,vñ prelatus seu rector illius cōmode valeat sustētari alˀs secus,alle.ad hoc Abb.in.c.ꝯquerente.de cle.nō resi.vbi Abb. alle.in arg.tex.in.c.vacāte.ꝛ in.c.cū causa.de preb.subdēs Caccia.†ꝙ hinc putat innoluisse praticā,ꝙ vt plurimuꝫ statuiꝛ pēsio vsqꝫ ad tertiā ptem reddituū quātitatiue,tñ non per viaꝫ quote. Et hic est ꝙ reglˀr legatis aplˀicis daꝛ facultas reseruādi annuas pēsiones sup fructibus bñficiorū ex cā resignationis vsqꝫ ad tertiam ptē fructuū,vt ēt dixi.s.q.vj.quinimo in reseruatione pēsionis est specifice faciēda mētio,ꝙ pensio tertiam partē fructuum nō excedit,ꝛ ita seruat stilus curie,lꝫ ꝛ in maiori ꝗtitate Papa posset pēsionē reseruaꝛ,per ea que dcā sunt.s.in.d.q.vj.ꝛ.q.viij. ꝛ multoties papa reseruat pēsionē vsqꝫ ad medietatē fructuum ꝗtitatiue,ꝛ tunc silˀr in literis faciēda est mentio,ꝙ pēsio ipsa dimidiā partē fructuum bñficij sup quo imponiꝛ excedit ad hoc,vt papa sciat specifice onus,nam quāto maior est onus,tāto difficilior est pontifex ad illud ꝯcedēdū,†ꝛ in literis gratiosis ea exprimenda sunt,que retardare habeāt,vel,difficiliorē reddere papaꝫ adˀꝯcedēdū grām.c.postulasti.de rescrip.ꝛ ibi doc.maxime Fely.ꝛ idē in.c.in nr̄a.col.vj.ver.theorica.eo.ti.†Quinimo si pēsio ascenderet ad maiorē partē fructuuꝫ ꝗꝫ in literis esset expressuꝫ, non valeret reseruatio pēsionis,sicuti nō valeret impetratio beneficij,vt per doc.in.c.ad aures.de rescri.vbi Fely.ꝛ statutuꝫ est per regulas cācellarie.†Quid aūt dōm sit qñ pēsio excedēs tertiam partē fructuū assignareꝛ motu proprio nulla facta mentione dicti excessus,vr̄ dōm assignationē pēsionis valere qꝛ motus proprius excludit surreptionem impetrationis beneficij ob non expressionem veri valoris,vt late habetur per Fely.in.d.c.ad aures.colum.iiij.de rescript.tamen in reseruatione pensionis contrarium videtur dicendū,cum in ea tractetur de preiudicio Recatoris bñficij grauati.†Cōstat.n.ꝙ motus ꝓprius nō operaꝛ in preiudiciū tertij.Card.in ꝯsi.cxxxvij.in fin.Domi.in.c.si pp. col.vj.de rescri.in.vj.Imo.in.c.mādatū.col.pe.de rescrip.Car.

1

2

3

4

5

cōsi.cxviij.incip.casus talis agitatus ē ꝓcessus.Fely.in.d.c.ad res.col.v.v̄.tertius casus.ꝛ Deci.ꝯsi.ccccx.col.iiij.iij.vo.Scdo moueor qꝛ pr̄sumpta volūtas pape vr̄ esse reglˀr,ꝙ pēsio nō excedat tertiā partē fructuū bñficij grauati,†motus aūt ꝓprius non operaꝛ ꝯ pr̄sumptā volūtatē pape gl.in cle.si romanus.de prebē. Sicul.in.d.c.ad aures. Maria.in.c.postulasti.col.xvj.ō rescri. ꝛ notaꝛ in.c.si motu ꝓprio de pbē.in.vj.ꝛ hr̄ p Fely.in.c.ꝯstitutus.col.iiij.in pñc.de rescrip.ꝛ col.v.versi.auctoritas.in ꝯsi.nisi scriberet motu ꝓprio.ꝛ idē Fely.in.c.cām ꝗ el.ij.co.ij.in v̄.ꝛ ista ꝯclˀo.de testi.Romanus tñ in ꝯsil.suo.cclxix.voluit ꝙ qñ pēsio est assignata motu ꝓprio solū peti possit reductio ad ꝗtitatē cōueniētē si sit excessiua,cuius opinio ꝓbabilis vr̄ cogita tñ.†Quid aūt sit dōm.qñ pēsio assignaꝛ cardinali nulla facta mentione,qd excedat tertiā partē fructuū,vr̄ dōm pēsionē valere,qꝛ si Cardinalis in ipetratiōe bñficij exprimat falsuꝫ valorē,impetratio vꝫ. cū sub regula de exprimēdo valore nō cōprehēdaꝛ cardinalis,vt decidit Pet.de anch.in ꝯsi.ccxcv.incipiēte,ꝓ clariori euidētia. vbi hāc partē pluribus corroborat fundamētis p eū adductis tenēs qd consti.lꝫ ꝗnalis cardinales nō ꝯprehendat,si de eis mentionē nō faciat.idē voluit idē Ancha.in ꝯsi.ccxcvij.incip.efficacibus.†idē voluit Jo.mona.i.c.j.de scisma.in.vj.ad idē facit qd dixit Ro.in ꝯsi.suo.ccccxcviij.incipien.in casu quo ꝗriꝛ.vbi per multa fundamēta tenuit.ꝙ cardinalis nō teneꝛ ꝯtribuere i solōne charitatiui subsidij a sede aplˀica ipositi ꝓ recuperatiōe Regni occupati.Ista tñ ꝯclˀo ꝓcedit tenēdo pdictaꝫ opi.Ancha.ꝛ Roma.secus si teneamus opi.Fely.in.c.qd sup his.col.iij.de fide instr.in.c.cū in iure peritus.de off.delega.ꝛ in.c.ad aures.co. vij.v̄.viij.ꝯclˀo.de rescrip.s.allegato,in qbus locis Fely.ꝯcludit ꝙ cardinales ꝯprehendanꝛ sub ꝗnali ꝯstitutiōe ꝛ cācellarie regulis.Cōtra quē tenuit Jas.in ꝯsi.suo.cxvij.incip.in cā ꝛ lite vertēte.col.iij.v̄.iij.pñc.in.iiij.volu.q tꝫ cardinales nō comprehēdi in ꝗnali ꝯstitutione ꝛ cancellarie regulis.Ideo ꝯsulēdo dixit ꝙ iura feudorū prohibentia clericos succedere in feudo,locū nō hñt in cardinali.Hñ verū est ꝙ si essemus in casu in quo factū esset in se malū sub quo fieret ꝓhibitio,tunc applˀone clericorū cardinales cōprehenderenꝛ,vt inqt Jas.in ꝯsi.preallegato.ꝛ rationem adducit quare qñ factū est malū in se tāto grauius peccat is q ꝯ facit quāto maior est.c.homo.xl.di.ꝛ ita dicit tenere Do.in.c.nemo deinceps.col.j.de elec.in.vj.idē tenuit idē Jas.ꝯsi.xcviij.incipiē.cā que vertiꝛ.col.fi.in.iiij.vol.dicas ꝙ ista difficultas est declarata per rlˀaꝫ cācellarie,presertim cle.vij.cuius tenor talis est. Item cum.S.R.E.Cardinales ipsi.S.D.N.assistant ꝛ ꝓpea debeāt spālibus prerogatiuis,ꝛ priuilegijs gaudere,idē.D.N. statuit,ordinauit,dcreuit,ꝛ declarauit,ꝙ in qbuscūqꝫ ꝯstōnibus ꝛ regulis per sanctitatē suā in posterū post hanc primā editionē ꝛ pñtiū suarū ꝯstōnum ꝛ regularū publicationē faciēdā non includanꝛ ipsi cardinales in eisdē ꝯstōnibus,ꝛ regulis sic faciēdis,nisi ille eorūdē cardinaliū,fauorē ꝯcernāt,vel ipse ꝯstōnes edende de eorūdē cardinaliū,vel maioris pertis eorū ꝯsilio edite fuerit. †Quis aūt ꝓbare hēat pēsionē excedere tertiā partē fructuum, dōm est ꝙ allegāti excessum incūbit onus ꝓbandi,naꝫ videmus ꝙ qñ ex cā fit dispēsatio impetrans dispēsationē,cām probare teneꝛ,vt no.Jo.and.in.c.j.de lit.ꝯte.in.vj.Old.ꝯsil.ccxxvj.incip. clemēs eps.col.ij.ver.ad scdm.Card.ꝯsi.lxix.incip.quo ad primum.col.fi.Abb.in.c.ꝯstitutus.in fi.de rescrip.ꝛ in.c.fi.in fi.de presump.nec surreptio presumiꝛ nisi ꝓbeꝛ.l.quoties.§.qui dolo. ff.de ꝓba.ꝛ dicebat Sicu.in.d.c.ad aures.se ꝯsuluisse, ꝙ onus ꝓbādi veritatē valoris bñficij incūbit opponēti, allegat ad hoc Bal.in ꝯsi.inci.plurima dubia sunt examināda.col.ij.facit ꝙ voluit Belleme.deci.ccccl xxj.incip.testis cū fama.vbi dixit ꝙ allegans excessum ꝯ possessorē illum ꝓbare dꝫ,ꝛ dixit Ange.in ꝯsi. cclxx.incip.Bonifacius eps.col.vlti.ꝙ narrāti in rescripto redditus esse diminutos incūbit onus ꝓbādi p tex.in.§.quo vero.in auc.de equa.do.ꝛ late tradit Cald.in ꝯsi.suo.x.in ti.de ꝓba.vbi facit pulchrā dist.euꝫ videre poteris,ꝛ predicta maxime ꝓcedūt quoties in eo ꝙ allegaꝛ est iuris presumptio in ꝯriū,vt est in diminutione reddituū,que iuris presumptionē ꝯ se hꝫ durare esse pr̄sumunꝛ.c.maiores.de bap.iō allegāti bñficiū nō valere plusꝗꝫ expresserit incūbit onus ꝓbādi,qꝛ lꝫ alias asserēs aliqd patrimonium nō tñ valere eo ipso ꝓbasse dicaꝛ nisi ꝯriū ꝓbeꝛ.l.cū de lege falcidia.ff.de ꝓba.qd iō est,qꝛ iuris presumptionē hꝫ pro se p sumētis nil eē soluēdo.l.si vero.§.qui ꝓ rei.ff.qui satis.cog.† ista tñ presumptio in bñficijs cessat in qbus redditus ad minus presumunꝛ pro vita duorū.c.vt qsqꝫ.de vita ꝛ ho.cler.ita dixit Cal. in.d.ꝯsi.x.ꝛ Car.in.c.fi.col.ij.de pr̄sum.Fely.in.c.ꝯstitutus.col. j.ver.ꝛ subdit in.d.c.ad aures.colum.iij.ver.iij.conclusio.de re

6

7

8

9

10

11 script.† an autem agenti vel excipienti incumbat onus probandi, late examinat Abb. in d. c. ↄstitutus. ⁊ post eū Fely. ibidem. Imo. in c. sup lr̄is. vlti. car. de rescrip. ⁊ Ro. in l. in illa. col. xiiij. ff. de ver. ob. in qbus locis cōiter ↄcludunt ꝙ is q hꝫ iuris ꝑsumptionem pro se semp releuaṫ ab onere probandi, sed ꝓbare teneṫ hn̄s iuris presumptionē ↄ̄ se, ad qḋ facit tex. ⁊ ibi Bal. in. ij. no.

12 in l. siue possidetis. C. de ꝓba.† Qui autem sint casus in qbus ꝑ aliquo presumatur videre poteris Ro. in l. sciendum. ff. de verb. ob. ⁊ Bar. in trac. suo de presump. ⁊ Fely. in c. iij. de proba.

¶ Cōsensus rectoris bn̄ficij an reqraṫ cū assignat pēsionē. qō. x.

SVMMARIVM

1 Episcopus sine cōsensu rectoris bn̄ficij pensionē nō assignat.
2 Legatus sine consensu pensionem nō potest assignare.
3 Papa an sine ↄsensu rectoris iponeṫ possit pēsionē sup bn̄ficio.
4 Papa potest aliquem priuare suo beneficio ad sui libitum.
5 Dominium rerum ecclesie est apud christum.
6 Papa i rebus ecclesiasticis disponere pōt q̄uo vult ēt sine causa
7 Papa sine causa episcopum deponere potest.
8 Pensionis reseruatio motu proprio facta sine consensu grauati regulariter non valet.
9 Quid sit quando papa dicit motu proprio ⁊ ex certa scientia.
10 Uerbum nullatenus quid importet.
11 Uerbum nullatenus, importat clausulam decreti irritantis.
12 Clausula de plenitudine potestatis, quid importet.
13 Papa quando ordinarie procedit ius seruare debet.

Decimo queritur an in reseruatione pē sionis requiraṫ cōsensus rectoris bn̄ficij grauati sup cuius fructibus pensio im-

1 ponitur circa qḋ distinguēdum puto, ꝙ aut loqmur in † epo, aut in legato, aut in papa, si in epo in casibus in qbus pēsionē potest assignare vt vidimus. s̄. qō. vj. ⁊ dicēdū est vt dixit ēt Caccialu. in trac. suo de pensio. q. v. ꝙ cum eps in partē sollicitudinis, nō aūt in plenitudine potestatis sit vocatus bn̄ficiū onere pēsionis grauare non poterit, nisi prelati aut rectoris illius ↄsensus accedat ⁊ si vacaret locus beneficiū, vel dignitas sup cuius fructibus imponiṫ pensio ↄstituto eidē vacāti legitimo defensore ad ↄsentiēdū pēsioni predicte, iuxta not. per Inn. in c. vt nr̄um. vt eccle. bene. sine dimi. ↄfer. in gl. in verbo, ↄstituaṫ, ⁊ gl. in cle. si vna. de re. eccle. non alie. ⁊ in c. dudū. eo. ti. in. vj. ista fuerūt originalia verba Roma. in ↄsl. suo. cclxix. incip. circa primū ꝓposite ↄsultationis arti. ⁊ istud ēt sensit Old. in ↄsi. ccxxvj. incip. qdam eps, ⁊

2 Pet. de anch. in ↄsi. cclxix. incip. q. proponiṫ.† Aut loqmur in legato, ⁊ tunc quauis auctoritate fungaṫ in casibus in qbus pensionem imponere potest, de quo vidimus. s̄. in d. vj. q. ⁊ sir̄ dōm est, ꝙ pensionē reseruare, ⁊ imponere nō pōt sine ↄsensu rectoris bn̄ficij gravati, faciunt dicta. s̄. in d. vj. q. faciunt que scribit Fely. in c. que in ecclesiaꝝ. col. xij. ver. ⁊ iō dixit. de ↄstit. vbi alle. Fede. de sen. ↄsi. cc. dicētē, ꝙ legatus nō pōt sine causa auferre vni ecclesie ⁊ dare alteri, lꝫ in Papa sit secus, ⁊ facit rl̄a cācellarie, qua caueṫ, ne pēsiones sine ↄsensu assignari possint, ⁊ idē ꝙ dixit Fed. de sen. tenuit ēt Ro. in ↄsi. xxxvj. incip. visa disceptatione. ⁊

3 Car. in ↄsi. lxxvij. incip. tenor talis est. in. ij. col.† Aut loqmur in pontifice, ⁊ in isto casu Ro. in prealleg. ↄsil. ccclxix. dicit, ꝙ nulli dubiū, ꝙ papa in onerādo monasteriū seu beneficiū pēsione alteri soluēda, subijciēdo illud oblōnis vinculo vti pōt duplici ꝑtāte absoluta, quā hꝫ sup vniuersa beneficia, ⁊ loca religiosa. c. ad honorē. de aucto. ⁊ vsu pal. c. cū ex eo. de pe. ⁊ remis. c. decreto. ij. q. vj. c. multū stupeo. iij. q. vj. c. per principalē. ix. q. iij. c. ↄquestus. ⁊. c. nunc vero. de preb. in. vj. c. si papa. de priui. eo. li. ⁊ tūc dōm est ꝙ papa pōt imponere pēsionē bn̄ficio sine ↄsensu rectoris illius qꝛ queādmodū pōt papa bn̄ficium vnum alteri ecclesie vnire nō vocato ipsius rectore, sic in ↄ̄ntiaꝫ oēs eius redditus, ꝓut potest eps accedēte ↄsensu sui capituli ecclesiā aliquā ad se ꝑtinētē alteri loco religioso vnire ⁊ donare, nō citato illius ꝓ tpe rectore, vt est casus in cle. si vna. de reb. eccle. non alie. ⁊ in c. pastoralis. ⁊ in c. ↄsultationibus. de dona. multo magis illius redditus poterit absqꝫ ↄsensu rectoris illius onere soluēde pēsionis grauare, ⁊ ꝑ ista ↄclusione est tex. in c. extirpāde. in fi. per locū a ↄ̄rio. ⁊ in c. exposuisti. ⁊. c. vacāte. de preb. Confirmatur predicta conclusio, qꝛ papa potest aliqua bona ecclesie libere donare, ⁊ presumiṫ iusta cā motus. c. cū redēptor. ⁊. c. a nobis. de deci. Abb. in ↄsi. xlj.

4 incip. Saluatoris nostri. colū. fi. ver. ⁊ instar sacrilegij.† ⁊ potest Papa in beneficialibus aliquem priuare pro libito eius voluntatis, vt late per Archi. in tract. suo de here. incip. sanctissimo in

5 Christo patri. car. xv. ver. ⁊ qꝛ tāta est preeminētia.† facit qꝛ dominium reꝝ ecclesiasticaꝝ proprie loquēdo nō est apud aliquaꝫ ecclesiam, sed apud Christum ꝺm Inn. in c. cū sup. de cau. pos. ⁊ proprie. cuius papa est vicarius cum oimoda ꝑtāte in terris, vn̄ dicit Fely. in c. que in ecclesiaꝝ. col. xiiij. ꝙ cum papa aufert reꝫ alicui particulari ecclesie, potius administrationem q̄ dn̄ium auferre dṙ, iuxta tex. in c. ij. de don. qꝛ dn̄ium est potius apud ipsuꝫ papam, cuꝫ sit apud Christū, cuius ipse est vicarius, vel apud ecclesiam catholicā, que est vnica. c. loqtur. xxiij. q. j. cuius ipse est

6 caput ⁊ princeps,† ⁊ in rebus ecclesiasticis pōt papa disponere q̄uo vult, ⁊ ēt sine cā remouere vnū a bn̄ficio suo ꝺm Butr. in c. ↄstitutus. de relig. do. ⁊ ideo pōt ēt papa ↄcedere imunitatē vni ecclesie ↄtra aliam ēt sine cā, ꝺm gl. fi. in c. conquestus. ix. q. iij. ⁊

7 Archi. in c. reseruatis. xx. q. ij. Host. in c. fi. de confir. vti. vel inuti. ⁊ dixit alibi gl. singularis. ix. q. iij. in c. per pricipalē. ꝙ papa potest sine causa deponere epm, lꝫ secus esset, si vellet deponere omnes epos, qꝛ tunc esset turbare ecclesiam vl̄em, ⁊ illam gl. sequtur Card. in ↄsi. lxxxv. incip. Uenerabilis vir. ⁊ idē in cle. j. vlti. no. vt li. pen. ⁊ Do. in c. in istis. iiij. di. Abb. in c. trāslato. de ↄsti. ⁊ Imo. in c. ad supplicationē. in vlti. no. de renun. Circa premissa aduertendū est, qꝛ papa vbicunqꝫ precedit regula derogatorie voluntatis sue, prout est in casu nostro, in quo habemus regulam cancellarie. nu. xliij. disponētem clare ⁊ aperte, qḋ etiam motu proprio litere reseruationis annue pensionis sup alicuius beneficij fructibus expediri non possint, nisi de ↄsensu illius qui pēsionem predictam persoluere tunc debebit, qui si presens in curia sit personaliter, alioquin per procuratorem suum ad hoc specialiter constitutum cum solito iuramento consentire habeat. alias litere nullatenus expediantur, ita dictat regula cancellarie, que in regulis Hadriani est. xli. in regulis vero Leonis est. xliij.

8 † Et iō reseruatio pēsiōis ēt motu ꝓprio facta nō valeret sine cōsensu rectoris beneficij grauati, nisi in tali reseruatione papa derogaret ille regule, ita in simili dixit Pet. de ancha. in cōsi. cccx. inci. tres dn̄i ad finē. vbi dixit, ꝙ lꝫ papa super bonis ⁊ rebus ecclesiasticis habeat plenissimam potestatem, tamen hoc procedit vbi appet ꝙ illa vult vti. Sed vbi ꝓcedit lex derogatoia volūtatis sue, vt in casu nr̄o, dispō pape ↄ̄ illā legē, nisi ꝺ illa fiat mētio, non valet. allegat no. in l. rescripta. ⁊ in l. vniuersa. C. de precib.

9 impe. offe.† Sed qd si papa assignādo pēsionē alicui sine ↄsensu rectoris bn̄ficij grauati, dicat motu ꝓprio, ⁊ ex certa scia, absqꝫ eo ꝙ mētionē faciat de. d. regula, siue ꝙ illi ꝺroget, an assignatio

10 pēsionis valeret: ⁊ vr̄ dōm ꝙ nō,† qꝛ in d. regula adest vbū nullatenus valeat, qḋ ipoꝛtat nullitatē actus ipso iure, si secus fiat, vt no. Domi. in c. romana. §. pe. de appel. in. vj. ad idē gl. in cle. j. in verbo, nullatenus. de sequest. pos. ⁊ fru. Imo. in cle. j. col. iij. per quā gl. dn̄t ibi Zenzel. Imo. ⁊ alij, ꝙ lex vtens hoc vbo, nullatenus, vr̄ tacite decretū irritans inserere, vcꝫ ꝙ si secus fiat, actus sit ipso iure nullus. seqṫ Ana. in c. qꝛ frustra. iij. col. de vsur. ⁊ Fely. in c. cū accessissent. col. iiij. in ꝑn. v̄. idē ēt no. de ↄsti. ⁊ idē Fely. in c. ex parte. el. ij. col. pe. ver. quintus casus. eo. ti. vbi aper

11 te dixit, ꝙ † dicto nullatenus quo ad actus nullitatē tm̄ ipoꝛtat q̄tū cl̄a decreti irritātis. idē voluit solēnis ꝓceptoꝛ ⁊ promotoꝛ meus magnus criminalista do. Hyppoly. de marsil. in singu. suo nu. dclxxv. ⁊ de hac dictiōe vide Deci. in c. eā te. col. iiij. versi. ex ꝓdictis no. ꝺ rescrip. ⁊ late ponit Fely. in c. rodulphus. col. xviij. eo. titu. Jas. in ↄsi. suo. vij. in. j. vol. incip. adeo copiose. ⁊ Alexāder. ↄsi. li. incip. statuto. col. j. nu. iij. Puto tn̄ dōm ꝓmissis nō obstātibus, ꝙ tali cāu valeat pēsionis assignatio. Nā lꝫ regulariter princeps rescribēs contra legē habentē clausulam derogatoriaꝫ non sufficit, ꝙ dicat ex certa scientia, sed requiriṫ, ꝙ expresse illi deroget, vt late ꝑ Fely. in c. nōnulli. post alios in vers. iij. contra istam. in ver. limita primo. de rescrip. tamē qn̄ papa concedit rescriptū. in bn̄ficialibus i ꝑiudiciū alicuius ex certa sciētia, ex quo in illis hꝫ plenissimā ꝑtātē. c. ij. de ꝑben. in. vj. ⁊ cle. vj. vt lit. pen. rescriptū vꝫ sine aliqua derogatiōe, ⁊ sine cl̄a nō obstāte, si al's cōstet de eius intētione ꝺm Bu. in d. c. q in ecclesiarū. col. pe. ⁊ ibi Imo. in. xiij. col. v̄. si aūt. rescribit ad idē Fely. in c. nōnulli. colū. xviij. v̄. excipiunṫ ab ista. quē videas qꝛ latissime examinat hūc articulū, an rescriptū emanatū ex certa scia deroget legi in ↄ̄riuꝫ

12 facientī.† Et idē erit qn̄ dictū fuerit de plenitudine ꝑtātis qꝛ tūc apparet ꝓncipē velle disponere ↄ̄ ius Abb. i. c. ad hec. v̄. ex bis inferṫ. de rescrip. Bal. in l. eos. C. ꝺ appel. Ana. cōsi. xcj. ⁊ Fely. id. c. nōnulli. col. xviij. versi. fallit qnto. ⁊ hoc sensit Pet. ꝺ anch. in. d. suo. ↄsi. cccx. incip. tres dn̄i magnifici. col. fi. v̄. nō obstat, ꝙ

papa

13 papa† Scdo vti pōt papa ptāte ordinaria, ꝛ tanꝙ ordinarius iudex astringitur ad iuris positiui obseruationē, ꝛ tūc nō est dubiū, ꝙ in ferenda p eū tanꝙ iudicē ordinariū snia necessaria est partis vocatio, ita Roma. loco prealleg. cuius verba simpliciter refert Caccia. q sicco pede pertransit in. q. iō dōm est, ꝙ regulariter papa sine ꝯsensu rectoris bñficij grauati pēsionē iponere non pōt, stāte regula cancellarie de qua. s. quā Clemēs. vij. inuiolabiliter obseruauit, ꝛ añ ipsuꝫ obseruauit diligēter Hadria. vj. Leo tñ. x. eius pdecessor ꝯtrū faciebat ꝯstituēdo, ꝛ reseruādo accessus ꝛ regressus ad bñficia, necnō annuas pēsiones sup illoꝝ fructib⁹ sine aliquo ꝯsensu rectorū, illa possidentiū, ꝛ in bñficialibus multū vsus est absoluta pontificis ptāte pfat⁹ vero Hadria. q eideꝫ in pontificatu successit p eius ꝯstitutionē reuocauit oēs pēsiones accessus, regressus, ꝛ quoadiutorias a prefato Leone sine ꝯsensu illoꝝ quos negociū tangebat reseruatos quā tñ ꝯstitutionē pfat⁹ Clemēs q eidē adria. imediate successit forte potius Leonis pōtificis honoris tuēdi grā ꝙ eqtate motus reuocauit, cassauit, ꝛ annullauit, vt ex eius reuocatoria constitutione clare patet ꝛ statuit concessa per pie memorie Leonem. x. circa predicta sine consensu valida esse, ꝛ obseruari debere.

¶ Presens in curia an per procuratorem consentire possit reseruationi pensionis. Questio. xj.

SVMMARIVM

1 Presentia alicuius vbi requirit͛, non sufficit procurator eius.
2 Statuto regrēti pñtiā ppinquoꝝ non satis fit per pcuratorem.

Undecimo quero in proxima

precedenti questione mētionē fecimus de regula cācellarie dispo nēte circa ꝯsensum prestandū in assignatione pensionis p rectorē beneficij super cuius fructibus pēsio reseruat͛, i ꝙ dr̃, ꝙ si is pñs sit in curia personal͛r ꝯsentiat, ꝛ iuret, sinaūt p procuratorem, ad hoc ab eo specialiter ꝯstitutū cōtingit dubitari vtrū pñs in curia cōsentire possit p speciālē pcuratorē. Circa qō reperio ꝙ glosator in regula. xliij. in regulis cancellarie, Inn. viij. mouēs hāc qō. tꝫ ptē affirmatiuā dicēs, satis esse ꝯsentire p pcuratorē spāl͛r ad hoc ꝯstitutū allegat regulā iuris, q p aliū i reg. iur. in. vj. dt tñ ꝙ nescit si cancellaria hoc admitteret pp ptinaciā abbreuiatorū, sꝫ de camera ꝙ est certū. Cōtrariā tñ ptē tanꝙ veriorē de iure amplector p qua faciūt not. p doc. c. statutū. §. cum vero. de rescrip. in. vj. vbi Archi. dixit ꝙ in terminis illius tex. pp illa verba proprio iuramēto nō sufficeret iurm pcuratoris ēt habētis speciale mādatū, quē seq͛r ibidē Phili. frāc. col. j. i. iiij. no. ꝛ ēt no. in. c. vt circa i fi. vbi Archi. de elec. i. vj. ꝛ idē Archi. i. c. nulli. eo. li. accedāt q voluit Abb. in. c. fi. de iura. cal. p gl. ij. ibi, p quē iūcto tex. i c. j. de iud. in. vj. dt ꝙ † vbi lex alicuius pñtiā reqrit actus p pcuratorē expediri nō pōt, qꝛ ille pñs dr̃, q se cōspectui exhibet. alle. gl. i cle. dudū. de sepul. ex q infret Abb. i. c. cū parati. ō apel. † ꝙ vbi in statuto reqrit͛ pñtia ppinquorū nō sufficit ꝙ ppinqu⁹ mittat pcuratorē, idē voluit Ang. i. l. titius. ff. qb. mo. pig. vel. hi. so. ꝛ dixit Bar. i ꝯsi. icip. fcm̃ tale ē, Cecollus Pet. ꝙ nō sufficeret tali casu reseruatio idē dixit Bal. in. l. j. in vlt. col. C. q admit. faciūt plura adducta p Fely. i. c. lꝫ ex quadā. col. j. et. ij. de test. ꝛ ita seruat curia, qcqd dixerit pfatus glosator, cuius opi. ē ꝯ tex. illi⁹ regule de directo in quo dr̃, ꝙ aliter nullatenus litere expediantur, ꝛ sic annullat literas aliter expeditas ipso iure, vide q dixi de dicta dictione nullatenus. s. q. proxima precedenti.

¶ Pensio vtrū sit perpetua vel temporalis. Questio. xij.

SVMMARIVM

1 Pensio non vacat morte pensionarij, sed extinguitur.
2 Pensio an de vna in aliam personam transferri possit.
3 Papa eādē pensionē mortuo pensionario alteri reseruare potest sine consensu rectoris beneficij.

Duodecimo queritur vtrum

pensio sit ppetua, vel tēporalis, ꝛ dōm est ꝙ sit tpalis, vt colligit͛ ex eius diffinitione, de qua. s. q. j. vbi dictū fuit, ꝙ pensio est certa portio ex aliqua mensa vel beneficio ex cā ad tēpus nō ppetuo separata, extinguit͛. n. pensio cū psona illā pcipiēte, sicut finit͛ vsufructus morte vsufructuarij. §. finitur. insti. de vsufru. l. antiqtas. C. de vsufru. ꝛ habi. hinc est ꝙ in literis reseruationis pēsionis sp apponit͛ clausula tibi quo ad vixeris, vel pcuratori tuo legitimo annis singulis psoluēdā. † Nec pēsio vacat morte pensionarij, sed extinguit͛, vt dictū fuit. s. d. q. j. vr̃ tñ in eo differre pensio ab vsufru. qꝛ pēsio regul͛r cōstituitur in ꝙtitate determinata non in quota, vt dixi. s. q. viij. ꝛ iō dixit Caccialu. in. d. trac. suo ō pēsio. q. viij. qō nō videt, qd obstet, ꝙ Papa nō possit assignare pēsionē vni monasterio vel ecclesie perpetuā sup fructibus, redditibus, ꝛ pꝰētibus alterius ecclesie grauate, cū facultates illius illud onus ferre possunt commode, ad qō alleg. Roma. i ꝯsi. ccclxix. facit illud consi. in eo qō ibi apparet, ꝙ fuerat assignata annua pensio per Bonifa. vni monasterio mōtis maioris soluēda p monasteriū sancti Anto. ppetuo nec ē dubiū id papā posse, cuꝫ adeo lata sit ptās pape in bñficialib⁹ de quo dcm̃ fuit. s. q. vj. ꝛ. q. viij. An aūt pēsio possit de vna ad aliā psonā trāsferri, dōm est ꝙ nō, cū nō sit ppetua sicuti est bñficiū ꝙ resignari pōt toto ti. de renū. nisi papa pēsionario ius trāsferēdi illā ꝯcessisset. nā solēt pōtifices sepenumero ꝯcedē hmōi facultatē qō passiꝫ Leo. x. pie memorie faciebat vtēs multū pōtificia auctē. ꝛ absoluta ptāte in similibus. Clemēs āt. vij. difficili⁹ id ꝯcedebat, ꝛ erat bñ factū pꝛpter oneris ꝯtinuationē q est cuitāda. iō. S. D. N. Paul. iij. (vt audio) admodū se difficilē reddit i ꝯcedēdo talē facultatē ēt cuꝫ ꝯsensu. † Pōt tñ papa ꝛ viuente eo cui pensio soluit͛, ꝛ eo mortuo eandē pensioneꝫ alteri reseruare, etiaꝫ sine consensu rectoris bñficij grauati, dum tamen id faciat ex certa scientia, ꝛ de potestatis plenitudine. nam de potestate ordinaria id nō posset obstante regula cancellarie de consensu prestando, de qua late scripsi. s. q. x. versi. circa premissa, ꝛ in versi. sed quid si papa.

¶ Qua etate quis sit capax pensionis. Questio. xiij.

SVMMARIVM

1 Beneficium curatum requirit etatem annorum. xxv.
2 Episcopatus requirit etatem annorum. xxx.
3 Ad primam tonsuram anni septem sufficiunt.
4 Pensiones etiam pueris assignari possunt.

Tertiodecimo quero qua etate qs sit capax

pēsionis. † Nā tu scis ꝙ bñficiū curatū obtineri nō pt sine dispēsatiōe a minore. xxv. anno. c. cū in cūctis. de pbē. Ad canonicatū in ecclesia cathedrali vel collegiata sufficit etas. xiiij. anno. gl. in vbo, etatē. in. c. si eo tpe. de rescri. in. vj. rota. deci. cccxxiiij. In nouis. ꝛ ita ēt est sancitū p r͛laꝫ cācellarie aplīce, † ad epatū vero reqrit͛ etas ann. xxx. d. c. cū i cūctis. facit tex. i. c. psbyter. lxxviij. distin. gl. ꝛ doc. i cle. ꝯnalē. de eta. ꝛ qual. Abb. in. c. sup inordinata. col. ij. ō pbē. eadē etas anno. xxx. reqrit͛ i abbate, vt no. Abb. i. d. c. cū i cūctis. in pn̄. ꝛ i. d. c. sup inordinata. Fely. in. c. cū vigesimū. de offi. delega. i ista. q. quā nō vidi ab aliquo tactā, dōm puto ꝙ cū pēsio nō sit eccl͛iasticū bñficiū, sꝫ qd tpale, vt vidimus. s. q. j. ꝛ. q. vij. imo possit ēt cadere in merū laicū, ō quo videbimus. i. q. xxj. ꝙ qñ reseruat͛ clerico sufficiat ad pēsionē ꝯndaꝫ illa etas q reqrit͛ ad suscipiēdū minores ordines q ē anno. vij. c. nullus a ꝯrio sensu. ꝛ ibi gl. de tēpo. ordi. i. vj. Car. in cle. vlti. col. añpe. de eta. ꝛ q͛li. † vbi dt ꝙ ad pmā tōsurā sufficiūt anni. vij. ꝛ abinde. s. ꝯferri pñt alij minores ordines. ꝛ hinc ē ꝙ maiori ifante bñficiū ꝯferri nō pt, cū nō possit ordinari. gl. Jo. mona. cardinalis in. c. si annuū. ō iudi. c. nullus. de tēpo. ordi. in. vj. sufficit. n. ꝙ qs sit clericus. vt ei reseruari possit pēsio. Nec refert meo iudicio vtrū pēsio reseruet͛ sup monasterio, mēsa, dignitate, vel bñficio curato v͛l simplici, cū pēsio nil hēat spūalitatis, vt in. d. q. j. s. ꝯnimo ēt i laicū cadit fm Bal. iñ. d. c. ad audiētiā. el. ij. de rescrip. ꝛ dicet͛. j. q. xxj. ꝛ dixit Uincē. † quē refert cal. i cle. ij. q. ix. ō of. or. c. sup iordinata. ō pb. ꝙ pēsiones ēt pueris assignari pñt. puer āt i bñficialibus qs dr̃ a septēnio vsqꝫ ad. xiiij. annuꝫ. Abb. i. d. c. sup iordinata. col. j. X. ꝛ dr̃ puer, ꝛ ita vidi curiā seruare. Minori āt septēnio ēt assigari pōt pēsio cū dispēsatione tñ ꝛ ego dū esseꝫ Boñ. tēpore coronationis Cesaree maiestatis Caroli. v. q fcā fuit sub die. xxv. Februarij. M. D. xxx. vidi literas apostolicas, in qb⁹ Clemēs. vij. reseruabat pēsionē annuā ducatorū. xxiiij. auri de camera cuidam Progne de pulcinigo infanti Concordiensis diocesis, qui etiam defectum natalium patiebatur ex clerico, ꝛ soluta genitus, ꝯstituto in quarto etatis anno, que assignatio fiebat postꝙ esset insignitus clericali charactere cū eo dispensando ꝙ in illa etate annoꝝ quatuor promoueri posset ad primam tonsuram, ꝛ pensionem ex tunc percipere valeret, ꝛ erat cōstituta dicta pēsio super fructibus parochialis ecclesie sancti Zenonis de auia

no Concordien. diocesis, ⁊ aderat clausula, q̄ ex quauis cā etiā vrgētissima reduci non posset ad minorem summam.

¶ Pensio an reseruari possit excommunicato. Questio. xiiij.

SVMMARIVM

1 Collatio beneficij facta excommunicato non valet.
2 Excommunicatus non potest esse iudex.
3 Excommunicatus non potest esse pcurator in iudicio.
4 Excommunicatus non potest esse aduocatus.
5 Excommunicatus non potest esse arbiter.
6 Excommunicatus est priuilegiorum incapax.
7 Excommunicatus non potest beneficia conferre.
8 Excommunicatus non potest presentari.
9 Pensionis reseruatio facta excommunicato non valet.

Quartodecimo quero. an pē
1 sio excōmunicato reseruari possit, † ⁊ dicēdū est, q̄ nō, videm⁹. n collationē bñficij excōicato factā nō valere, imo sciēter ɔferens bñficiū excōicato puat̄ ptāte ɔferēdi. tex. est in. c. postulasti. i pn. de cleri. excō. mini. nec v₃ electio fcā ð excōicato. c. cū iter. R. de
2 elec. c. cū dilectus circa fi. ð ɔsue. † Nec pōt excōicatus esse iudex c. ad pbādū, ⁊ ibi doc. de sentē. ⁊ re iud. Nec pōt rescriptū ipetrare, siue occulte, siue publice sit excōicatus. Domi. i. c. j. de rescrip. i. vj. no. Abb. in. c. veritatis in fin. p tex. ibi de dolo ⁊ ɔtu. Imo regłr rescriptū ad lites p excōicatū ipetratū ē ipso iur̄ nullū. c. j. de rescri. i. vj. Hoc tñ qñ ⁊ qb⁹ casib⁹ procedat vide late p insignē preceptorē meū. d. Jo. crot. ð Monte ferrato. i. d. c. j. ð
3 rescrip. † Nec pōt esse pcurator in iudicio. c. post cessionē, ⁊ ibi not. doc. ð pb. Itē excōicatus est ab officio suspēsus, ⁊ bñficio. c.
4 pastoralis. de appel. † Nec pōt esse aduocatus. c. decernim⁹. de sen. excō. in. vj. ⁊ si agat i iudicio repellit̄. c. intelleximus, ð iud. ⁊ ibi doc. ⁊ stās p annū i excōicatione bñficio, qđ obtinet puari d₃ vj. q. iij. c. rursus. ⁊. c. qcūq₃ gl. i. c. cū ɔtumacia ð here. i. vj. doc.
5 in. c. j. de iudi. † Nec pōt excōicatus esse arbiter, not. Abb. i. c. veritatis. ⁊ ibi doc. ð dolo ⁊ ɔtu. ⁊ in. c. qntauallis. de iureiu. ⁊ excōicatus hr̄ p mortuo. Inn. i. c. graue de sen. excō. maxime quo ad spiritualia. Bar. i. l. barbari⁹. col. x. ff. ð offi. pto. ⁊ carē d₃ oī₃ subsidio. xxiiij. q. iij. c. corripiat̄. l. hi q. C. ð apost. ⁊ ē puat⁹ sacris
6 † ecclesie. xcv. dist. c. illud, ⁊ est pulegioꝝ incapax. Jo. and. i. c. ñ pōt. de re. iur. in. vj. Preterea excōicatus aliū sibi obligare nō pt l₃ possit alijs obligari, vt p Spe. i tit. de pcu. §. fi. v. qđ si excōicatus. Domi. in. c. j. §. j. de iure pat. in. vj. † Nec potest excōmunica
7 tus bñficia ɔferre qñ est notorius, pbat̄, in. c. q₃ diuersitatē. ð cōcessi. pbē. ⁊ i. c. fi. de exces. prela. ⁊ i. c. j. ne sede va. i. vj. Nec pt excōicatus iurare ad sui cōmodū, q₃ sacra tangere nō l₃ illi, cui sacra ingredi est phibitū. Facit qđ voluit gl. i. c. qđ i dubijs. de sen.
8 excō. ⁊ gl. i. c. cū inter de excep. † Nec potest pñtari, cū celebrare nō possit. c. si celebrat. de cleri. excom. mini. a quo remouetur eni₃ ɔsequēs, remouet̄ ⁊ antecedēs, vt i. c. sup his de acc. Nec excōicatus accusare pōt, p not. i. c. exceptionē, de excep. §. allegato ⁊ est tex. expressus in. c. a nobis. de excep. facit tex. in. c. pia. eo. ti. in. vj. ēt si suā, vel suorū iniuriā psequit̄. Imo. i. d. c. a nobis. ⁊ ibi dē solēnis doc. d. Pet. paul. Pari. nūc bñmerit⁹ sacrosan. Ro. eccle. Card. nec excōicat⁹ spoliatus pōt petere restitutionē ita voluit gl. pe. i. c. ex isinuatiōe de pcu. idē sentit gl. ⁊ sequunt̄ Jo. an. ⁊ Host. i. c. dilect⁹. el. j. ð rescri. i. c. prudētiā sup v. ñ d₃, ⁊ i. c. pia de excep. i. vj. ⁊ h̄ intellige in excōicato maiori excōicatione. possent multa alia adduci ad ppositū de excōicato q̄ adducere plus
9 laboris q̄₃ igenij eēt, iō pdcā sufficiāt, † ex qb⁹ ɔcludo q̄ reseruatio annue pēsionis sup fructib⁹ bñficij fcā excōicato nō absoluto nō v₃, ⁊ hāc opi. amplectit̄ curia q̄ stilū introduxit q̄ qñ alicui reseruat̄ pēsio in literis apponit̄ illa clausula solita ēt apponi i literis bñficialib⁹ vc₃ teq₃ a qbusuis excōicationis, suspēsionis, ⁊ interdicti alijsq₃ ecclesiasticis sentētijs, censuris, ⁊ penis a iure, vel ab homine quauis occasione, vel cā latis, quibus qūolibet innodatus existis ad effectū presentiū dūtaxat consequēdum harū serie absolutos, ⁊ absolutum fore censentes.

¶ Pensio an religioso assignari possit. Questio. xv.

SVMMARIVM

1 Vsufructus concedi potest monacho pro suis necessarijs.
2 Monachus ad eius vitam an habere possit pensionem.
3 Cōfirmatio ex certa sciētia facit monachū obediētiariū Pape.
4 Bñficiū manuale ɔfirmatū ex certa scia religioso fit illi ppetuū.
5 Confirmatio simplex pape non alterat rei confirmate naturam.

Quintodecimo quero. an pē
sio annua sup fructibus bñficij religioso assignari possit, ⁊ ita vr̄ dōm q̄ nō q₃ religiosus regulariter, ppriū habere nō pōt. c. cū nō dicatis. xij. q. j. c. cū ad monasteriū. in pn. de sta. mo. in ɔriū tñ q̄ religiosus sit capax pēsionis vr̄ tex. in. c. nisi essent. de pbē. vbi alteri ex electis in porē monasterij soluit̄ pēsio ex fructibus capituli, ⁊ poratus. In ista. q. distingue ex mēte Inn. Abb. ⁊ alioꝝ. i. d. c. nisi essent. i fi. q̄ aut q̄rim⁹ vtrū religiosus possit hr̄e annuā pēsionē sup fructib⁹ monaste. vel bñficij ad ei⁹ vitā sine au c̄te pōtificis, ⁊ tūc dōm q̄ nō, q₃ si abb. illā sibi assignauerit poterit eā sibi ad nutū auferre, ita dixit Abb. in. d. c. nisi essent. in fi. versi. secunda solutio vbi dixit q̄ religioso licite assignatur aliqua pensio seu pmissio, nō vt faciat eā suā, sed vt illius dispēsatiōe₃ habeat ⁊ hoc pmittēte, vel sciēte, ⁊ nō ɔdicēte suo abbate. Nā vt seruus h₃ peculiū ex pmissiōe dñi sui tacita vel expssa, l₃ ppriu₃ hr̄e nō possit.
1 l. iiij. C. de manumis. ⁊. l. q̄₃ tuberonis. ff. ð pecul. † Ita religiosus pēsionē hr̄e poterit, facit q₃ monacho ɔcedi pōt, vt hēat vsumfructū p suis necessarijs, vt p Calde. in ɔs. ij. in rub. de regular. ⁊ voluit Inn. in. c. insinuante. ne cle. vł mona. idē firmat Bar. in auc. ingressi. C. de sac. san. eccle. faciūt ēt ea q̄ copiose ⁊ elegāter adducit Jo. an. in rła, nō est obligatoriū. de reg. iur. in. vj. in mercuria. vbi disputat an valeat statutū editū i monasterio. vt quisq₃ hēat
2 decē quolibet anno p indumētis, ⁊ ɔcludit q̄ sic. † Aut q̄rimus vtrū monachus auctoritate pape hr̄e possit pēsionē ad eius vitā ⁊ q̄ sibi auferri nō possit p eius Abbatē, seu aliū eius superiore₃ ⁊ tūc dicas q̄ sic. Ita decidit Abb. in. d. c. nisi essent. in fi. dicēs, q̄ hñs certā pēsionē ex ɔfirmatiōe pape p suū abbatē ill a puari nō pt, qđ dt esse no. in pēsiōe. Circa pdictā doctrinā Abb. ē aduertēdū, q₃ aut q̄rimus vtrum religioso a Papa reseruari possit annua pēsio duratura ad eius vitā, ⁊ tūc clarū est qđ sic. vt. §. conclusio. j. aut q̄rimus vtrū religiosus pensionē sibi ab eius abbate assignatā, postea vero ɔfirmatam a Papa retinere possit inuito abbate ad eius vitā. ⁊ in hoc Abb. vr̄ indistincte tenere q̄ sic,
3 cui⁹ doctri. ñ ē idistincte vera. † Iō distinguēdū ē q̄ aut talis ɔfirmatio fuit ex certa scia aut nō, pmo casu pcedat doctrina Abb. pxime relata, ɔfirmatio. n. ex certa scia efficit, vt religiosus in actu ɔfirmato efficiat̄ obediētiari⁹ pape, vt p Car. i. d. c. nisi essent. ij. q. ⁊ idē Car. in. c. porrecta. q. ij. de ɔfir. vti. vel inutil. Imol. in cle. j. in gl. in verbo, reuocari. versi. noto glo. de supplē. negli. pla.
4 ⁊ hinc est † q̄ bñficiū manuale collatū p abbatē religioso ex ɔfirmatiōe pape facta ex certa sciētia efficit̄ ppetuū, nec reuocari pt p abbatē, vt ɔcludunt doc. vbi Abb. in. c. ad nostrā. ⁊ ibi Deci. in. ij. col. v̄. successiue. de ɔfirma. vti. vel inuti. ⁊ idē Dec. in. c. porrecta. col. iij. versi. In glo. in verbo, ɔfirmat. eo. titu. aut talis pēsio fuit p papā simpliciter ɔfirmata, ⁊ tunc p talē ɔfirmationem
5 pēsionis natura nō † alteratur, ⁊ sic poterit per abbatē q̄ñcunq₃ reuocari, ita determinat Abb. in. c. beneficio manuali simpliciter p papā ɔfirmato in. d. c. ad nostrā. quē ibidē sequit̄ Deci. col. ij. in predicto ver. successiue Abb. vide ad predicta q̄ late ponūt doc. in. d. c. ad nostra₃. ⁊ in. d. c. porrecta. maxime Abb. ⁊ Deci. quid autem sit dicendum quando professus in alia religione fuit promotus ad episcopatu₃, que₃ demum resignauit reseruata sibi annua pensione ducatorum. cc. super fructibus illius, demum vixit in priuata vita, ⁊ ex dicte pensionis prouētibus emit aliquas possessiones, an dicte possessiones eo mortuo esse debeant monasterij, in quo est professus, vel successoris in dicto episcopatu resignato, vide de hac questione decisio. Neapolitanam. nu. cc. in nouissimo vltimo loco editis.

¶ Illegitime natus an sit capax pensionis. Questio. xvi.

SVMMARIVM

1 Pensio est quid profanum.
2 Illegitimus est capax iurispatronatus.
3 Illegitimi sunt odibiles legibus.
4 Illegitimi non includunt̄ in dispositione legis ad coꝝ cōmodū.
5 Naturales non succedunt in feudo etiam legitimati.
6 Naturales non succedunt in emphiteosi.
7 Excommunicatus ex fundatione, ⁊ cōstructione, ac datione iuspatronatus acquirit.
8 Excommunicato pensio reseruari non potest.

9 Meretrix

9 Meretrix est capax iurispatronatus.
10 Argumentum de iure patronatu ad pensionem non valet.
11 Papa pmouēs sciēter idignū censet inhabilitati dispensare.
12 Papa pmouēs spuriū ad episcopatū videtur cū eo dispensare.
13 Papa pmouens homicidam ad episcopatum scienter videtur cum illo dispensare.

Sexagesimo quero. clarum est

qd illegitime natus neq; ad ordines, neq; ad beneficia pmoueri potest sine dispensatione. c. literas. de fil. presby. c. j. eo. ti. i. vj. mō querit an talis sit capax pensionis sine dispensatione, ⁊ vr̄ dōm 1 quod sic, † qz pensio est quid profanū nil habens spiritualitatis, vt vidimus. s̄. q. j. ⁊ cadere pōt in merū laicū vt dicetur late. j. q. xxj. temporaliū aūt redditū nullus ambigit qd illegittimus est 2 capax. † Pro ista pte facit qz illegitimus est capax iuris patronatus confert tex. in. c. pie mentis, ⁊. c. frigētius. xvij. q. vj. q̄ ɔclusio est vera, siue illegitimus succedat in hereditate, vel aliter in vniuersitate, in qua sit ius patro. ⁊ sic in ɔ̄ntiā, siue ēt pncipaliter, vt puta qn̄ ei legaretur, vel donaretur ius patr. vel ipse illegittimus capellā, vel ecclesiā fundaret, dotaret, vel ɔstrui faceret, ita concludit Rochus de curte in suo trac. de iur. patro. In verbo. cōpetens in. ij. q. pn. vbi hūc articulū ad partes disputat in ver. ego in hoc puncto, cuius opinio. sequit Lamberti. eps in suo copioso trac. de iure patro. lib. vj. fol. lxiiij. in ver. quero decimo, ⁊ tn̄ ius pat. hz in se admixtā spiritualitatē. tex. est i. c. quāto. ⁊ ibi doc. de iudi. Si igit illegitimus est capax iuris patro. in quo adest mixtura spiritualitatis, ⁊ laico ex grā cōpetit, vt late p Roc. in. d. suo trac. in verbo. ius, a fortiori dōm vr̄ q illegitimus sit capax pensionis que nil spiritualitatis in se hz vt dictum fuit. s̄. istis tn̄ non obstā. ɔ̄riā opin. tenēdā puto, q imo illegitimus sine dispēsatione 3 nō sit capax pēsionis. pro qua faciūt. j. dicēda. Primo qz illegitimi sunt odibiles legibus, ⁊ canonibus. c. nisi cū pridē. §. nō tn̄ de renū. l. vulgo. ff. de sta. ho. c. si genus angelo℞ lvj. dis. vbi dr̄, q tales nō sunt i bello fortes i fide stabiles, honorabiles hominib⁹ 4 nec Deo amabiles. † Scdō facit, qz illegittime nati nō includunt dispositione legali quātū ad cōmodū, ⁊ honorē ita voluit glo. in 5 cle. j. de baptis. in verbo liberi. † Tertio pro ista ɔclone facit, qz nāles nō succedūt in feudo, ēt si sint legittimati. text. est ⁊ ibi doc. in. c. nāles in titu. si de feu. fue. ɔtro. in vsib. feu. ⁊ est rō, qz feudū est beneficiū, ⁊ honor, vt dixit Bal. in. l. ɔ̄naliter. §. cū ăt. C. de insti. ⁊ substi. Pensio aūt bn̄ficiū est sicuti est feudū, quatenus bn̄ficiuz est beniuola actio gaudiū tribuēs capienti, de quo late dixi. j. 6 q. xxviij. † Quarto facit, qz illegitimi nō succedūt in emphyteosi ecclesiastica ēt si sint legitimati, ita voluit Bal. in. d. l. ɔ̄naliter. §. cū aūt, ⁊ idē i. c. q̄ i ecclesiarū. col. xiij. de ɔsti. Alex. i. l. ex fcō. §. si quis rogatus. col. xij. ad trebel. ff. ⁊ i. l. ⁊ si pepercerit. col. ij. ff. ō li. ⁊ post. ⁊ late p Jas. in. d. §. cū aūt. ⁊ latissime p doc. in. d. c. nāles. i vsib. feu. vbi Math. de affli. Fallit tn̄ dicta ɔclusio nisi esset legitimatus ad feuda ⁊ emphiteosim ecclesiasticā per habērē auctoritatē faciendi talē legitimationē, vt per doc. in. d. c. nāles. Quinto facit, qz certū est qd pensio pēdet a bn̄ficio ex quo extrahit, vt vidimus. s̄. q. j. in. fi. cū aūt aliqd alicui prohibet vr̄r eidē oia prohibita que ex eo sequunt. l. nō dubiū. C. de legi. c. cū qd phibetur de reg. iur. in. vj. phibitū est illegittimo posse ɔseq ecclesiasticum beneficiū sine dispensatione ergo idē erit in pēsione, q̄ pendet, ⁊ seqt ab ipso bn̄ficio facit tex. in. c. deniq; dist. iiij. vbi dr̄ q ex quo vsus carniū est phibitus tpe quadragesime erūt ēt phibita oua caseus ⁊ lac, qz ex carne origīnē trahūt, facit ēt tex. i. c. eos. lxxxj. dist. vbi hr̄ qd is q ē suspēsus ab officio i penā delicti in ɔsequētiā vr̄ ēt suspēsus a bn̄cio cū pp officiū det bn̄ficiū. Ad idē facit tex. in. c. pastoralis. de appel. vbi hr̄ qd illi, cui ē phibita cōmunio ecclesie in qua est stipēdiatus, phibet ēt pceptio stipēdij, ⁊ pūetuū illius ⁊ est ad hoc gl. no. ⁊ magistra in. d. c. cū qd phibet de reg. iur. in. vj. in gl. j. Sexto facit qz regulariter de stilo curie, cui reseruatur pensio dat ēt regressus ad bn̄ficiū in euentū nō solutionis, pensionis p regressuz aūt clericus pēsionarius dr̄ hr̄e ius ad bn̄ficiū vt voluit Eneas de falconibus in trac. suo de reserua. i. xvij. effectu nu. x. et. xj. qd non vr̄ cadere in nāli nō dispēsato. Sic igit vr̄ dōm p pdicta qd nālis sine dispēsatione pēsionē sup fructibus bn̄ficij ecclesiastici hr̄e nō poterit. Nec obstāt. s̄. in ɔ̄riū adducta. Et primo q pensio sit qd pphanū, qz ēt emphiteosis, ⁊ feudum sunt quid pphanū, ⁊ nullā in se spiritualitatē hn̄t, vt de se pz, ⁊ tn̄ horū nō est capax illegittimus p. s̄. dicta. Nec ob. qd pēsio cadē possit in merū laicū, qz idē de feudo, ⁊ emphiteosi. Nec ob. qd illegitimus sit capax iuris patro. qz non vz ɔ̄ntia, qd ppea sit ca7 pax pensionis sine dispensatione. † Patet qz excōicatus ex fundatione, donatione, vel constructione, ecclesie ius patro. acquirit, lz donec nō absoluat illius nō habeat exercitiū, ita dn̄t Joā. and. Abb. ⁊ alij i. c. nobis de iure patro. ⁊ Roc. ō cur. i. d. tra. ō 8 iur pat. in vbo cōpetēs. col. ij. v. ij. p hac ɔclone. † Et tn̄ excōicato pēsio reseruari nō pōt, vt dicim⁹. s̄. q. xiiij. pōt ⁊ alio mō rn̄deri, qd ius patrona. est introductū fauore ecclesia℞, vt laici inuitentur ad illarū fundationē, ɔstructionē, ⁊ dationē, vt not. in. c. quoniam. de iure patro. ⁊ per Rocchū in. d. trac. suo i verbo ius in. ij. q. vbi reprobat opinionem Abb. in. c. ad apostolicam. de simo. qui dixit qd ius patronatus principaliter fuit introductū fa9 uore laicorū. hinc ē q illegitimus ē capax iuris pronatus. † Pz, qz ēt meretrix est capax iuris pronatus, vt p Rocc. in. d. trac. in verbo, ɔpetēs. col. ij. v. sed hic suborit qd accessoria. ⁊ Lambertinus eps in trac. suo de iur. patro. lib. j. in. x. articu. q. j. ⁊ idē in. d. j. lib. fo. lxxj. ver. q̄rit decimo. Pēsio aūt nō est introducta fauore ecclesiarū, sed ad ɔmodū illo℞ quibus solui dz, pz, qz ecclesijs 10 est onerosa, imo dici pōt qdā seruitus. † Ergo ex iure patronatu ad pēsionē nō est bona illatio, cū sint diuersa vulgata. l. papinia11 nus exuli. ff. de mino. † Sciēdū tn̄ est, q si papa sciēs q aliqs sit illegitimus ei reseruet annuā pēsionē lz secum nō dispenset, q defectu natalium non obstante pensionē retinē possit, qd tn̄ valebit talis reseruatio. nā lz collatio bn̄ficij facta indigno sit ipso iure nulla. c. cū in cūctis. in prin. ⁊ in. §. pen. iūcto. c. innotuit. §. q̄uis. de elec. ⁊ late p Nerutiū. in. c. j. col. pe. ⁊ vlt. ō re iudi. tn̄ papa pmouens sciēter indignū vr̄ inhabilitati dispēsare facit qd voluit bal. 12 i. l. iperialis. §. j. C. de nup. vbi dixit, † q papa pmouēs spuriū ad epatū vr̄ cū eo dispēsare. ad idē facit qd voluit gl. in. c. cū ecclesias. de excep. dicens q papa ɔcedēs bn̄ficiū clerico inhabili vr̄ voluisse secū dispēsare, si sciēter ɔtulit. facit gl. i vbo, opz. in. d. l. 13 imperialis. §. j. C. de nup. ⁊ no. Bar. in. l. qdā. ff. de re iudi. † ⁊ dixit Bar. i. l. barbarius. col. viij. ver. sed qd si papa. q papa pmouēs sciēter indignū ad epatū, vt puta homicidā, vel apostatā. cēset cū illo dispēsare. Et dixit Abb. i. c. si qn̄. de rescrip. quod qn̄ papa scribit p notorie indigno, vt illi bn̄ficiū ɔferat, eius mādatū exequi dz, qz ɔstat de mēte pape in casu, in quo potest dispēsare. Et pdicta firmat idē Abb. in. c. fraternitatis. col. ij. ⁊ in. c. pterea. de testi. cog. ⁊ ibi Fely. col. ij. vbi dt, q si pnceps pmouet notorie inhabilē, vr̄ tacite dipēsare. d. l. qdā ɔsulebāt. ff. de re iudi. ⁊. l. idē vlpianus. ff. de excusa. tuto. nec tūc requirit cāe cognitio, cū in eo sola volūtas sufficiat, vt no. Inn. in. c. cū ad monasteriuz post medi. de stat. mona. ⁊ ɔclusionē pmissaz tenuit ⁊ seqt Deci. in. d. c. si qn̄. col. ij. in ver. ex. s̄. dictis. Abb. de rescrip. vbi illā defendit a qbusdā obiectis. idē voluit Jo. de ana. in. c. veniēs. col. j. de accusa. Cōclusionē. s̄. firmatā, q illegitimus nō sit capax pēsionis sine dispensatione, intellige pcedere. siue pēsio assignet in titulū beneficij, iuxta ea que posui. j. xxviij. in versi. iiij. limita. siue assignet pēsio loco bn̄ficij, vt doc. ɔsiderāt in. c. q̄uis. de pbē. in. vj. qn̄ ăt pēsio assignaret alicui in stipēdiū, tūc ⁊ eo casu nulla dispēsatio illegitimis reqrit, qz talē pēsionem sine dispensatiōe hr̄e pn̄t faciūt ea q̄ dixi. j. q. xxj. ⁊ isto casu pcedē pn̄t ea q̄ nup vidi voluisse Reue. p. Ludo. gomes. audit. Rote virū accutissimi ingenij in cōmēto regule cancel. de anal. pos. q. xxj. vbi dixit, qd illegitimi, ⁊ bastardi possunt pensiones hr̄e sine dispēsatione, ⁊ qd ita tenuit Rot. Nam sic intelligēdo dicta per eū saluari pn̄t, secus tn̄ esset i pēsione simplr assignata clerico illegitimo sup fructib⁹ bn̄ficij, ⁊ mihi certe duruz videret. q curia daret reseruationem pēsionis illegitimo nō dispensato, p. s̄. dicta tn̄ stilus curie lex est.

¶ Illegitimus an possit per episcopum dispensari ad pensionem. Questio. xvij.

SVMMARIVM

1 Episcopus pōt dispēsare cū illegitimo ad minores ordines, ⁊ ad beneficium simplex.
2 Illegittimus ad ordines maiores. ⁊ ad curatū p papā dispensat.
3 Episcopus dispensat cū illgitimo ad prelaturam, ⁊ rectoriā, que non cadat in dignitatem.
4 Dispensandi facultas concessa episcopo late interpretatur.
5 Episcopus quibus casibus possit dispensare.

Decimoseptimo quero suppo

sita veritate supradicte conclusionis de qua in precedenti proxima questio. An illegittimus possit ab episcopo dispensari ad 2 pensionem. † In ista questione dicendum videtur q sic, quia episcopus potest dispensare cuz illegittimo, quo ad minores ordines ⁊ vt obtinere possit beneficium, cui cura non immineat animarū,

tex. est clarus in. c. j. de fil. psby. in. vj. et ibidē Jo. an. Gemi. Pe. de ancb. et alij. † Ad ordines vero maiores, et ad bñficia curata nō pōt dispēsari, nisi p papā, vt est tex. ibi pēsio. n. si aliqualiter cōparari posset bñficio ecclesiastico magis simplici cōparāda esset quā curato, lʒ pprie loquēdo eoꝝ neutri cōparari possit. Nihilo minus vr̄ φ si eps dispēsat cū illegittimo quo ad beneficiū simplex qd̄ est qd maius, qꝛ bñficiū daṫ in tit. secus i pensione, q̄ morte pensionarij non vacat, sed extinguiṫ, vt dcm̄ fuit. s̄. q. xij. a fortiori dispensari poterit quo ad pēsionē facit reg. iur. cui lʒ. de reg. iur. in. vj. corroboraṫ dcā opi. † qꝛ eps pōt ēt cū illegitio circa platurā, vel rectoriā q̄ nō cadit in nomē dignitatis vel psonatus dispēsare fm̄ Archi. Jo. an. Pet. de ancb. et Frāch. i. d. c. j. d fil. psby. i. vj. vbi Frāch. col. ij. ver. in gl. in verbo bñficiū. Quinimo ēt pt eps dispēsaṙ cū patiēte dfectū nataliū, vt bře possit cāonicatū in ecclesia cathedrali, vt ɔcludūt doc. vbi Domi. et alij et bř ēt p Oldr. i. ɔsi. suo ccxv. ici. puncta breuia. col. iij. istā qd̄. ab aliquo tactā nō inueni, iō circa eā aliorū opi. referre nō possuʒ. circa quā puto dom̄. φ in casibus in qbus pōt eps pēsionē assignare de q̄ vidimus. s̄. q. vj. in eisdē possit cū patiente defectū nataliū qd̄ pēsionē sup fructibus beneficij consequi possit dispensare, † presertim, qꝛ facultas dispensandi cōcessa epo vt. s̄. est late interpretanda, vt no. doc. i. d. c. j. de fil. psby. i. vj. vbi Frāch. col. ij. et idē est in potestate legitimandi, que cum sit fauorabilis est ampliāda, quāuis ipsa legittimatio sit odiosa, vt per Jas. ɔsi. clvj. inci. qm̄ p eximiū. co. iiij. i fi. i. iiij. vol. i casibus āt i qbꝰ eps pēsionē iponere nō pōt bñficijs, puto dom̄ φ nō possit ēt circa illius reseruationē cuʒ illegitimo dispēsare ar. tex. in. d. c. j. lʒ tali casu sit necessaria dispēsatio sedis apostolice. † In quibus aūt casibus eps dispēsare possit, et in quibus non, vide latissime per Specu. in tit de dispen. i. §. nunc de epoꝝ, et p Bertachi. i suo elegāti tra. de epo lib. iiij. i. ij. parte in rub. de auc. epi. circa spiritualia. q. xlviij.

¶ Dispensatus ad beneficia simplicia, et curata an pensionem habere possit. Questio. xviij.

SVMMARIVM

1. Quem licet occidere, licet verberare.
2. Mulier bānita si pōt occidi an possit adulterari.
3. Argumentum a maiori locū habet in statuto.
4. Extēsio non fit in dispensationibus iam factis.
5. Dispensatū vt ad archiepi. transire possit non potest transire ad episcopatum.
6. Dispensationes super defectu natalium sunt restringende.
7. Dispensatio est stricti iuris respectu dispensati.
8. Arg. de maiori ad minus locū nō hʒ in dispensationibus.

Decimooctauo quero presupposito qd̄ illegittimus non sit capax pensionis sup fructibꝰ bñficij sine dispēsatiōe d q̄ dixi. s̄. q. xvj. vtrū dispēsatus ad bñficia simplicia, et curata vigore talis dispēsationis habere possit pensionē sup fructibꝰ simplicis vel curati bñficij, vr̄ dom̄, φ sic, qꝛ si ei lʒ bře bñficia a fortiori vr̄ φ bře possit pēsionē q̄ ē qd minus. c. cui lʒ de reg. iu. i. vj. et. l. nō dʒ. ff. eod. φ aūt pēsio sit qd minus pʒ, qꝛ a bñficio extrahiṫ, et ab eo depēdet, vt vidimus. s̄. †. q. j. facit nam videmꝰ φ si ē licitū alicui aliquē occidē, a fortiori ē licitū illū verberare, et iniuria afficere. l. nec in ea. ff. de adult. et ibi Bartol. Hinc est φ dicebat gl. i. l. ij. C. de pa. q fil. distra. φ si př pt filiū vēdeṙ a fortiori illū pignori dare poterit φ̄ ibidē seqṫ Azo. in sum. et dt Nellus i tra. suo bānitorū. in. ij. pte. si tpis. q. xlviij. † φ si mulier bānita potest occidi, a fortiori poterit adulterari cū homicidiū sit maius φ̄ adulteriū. c. si qd veriꝰ. xxxij. q. ij. ē tñ aduertēdū circa h̄ dcm̄ Nelli, qꝛ ɔ̄riū tenuit Bal. i. l. fi. C. si ɔ̄ ius, vel vti. publi. cuius opi. ɔ̄ Nellū cōez esse attestaṫ Decius i. c. q̄ i ecclesiaꝝ. col. v. in. fi. v̄. † et iō infert d ɔsti. istud arg. a maiori hʒ ēt locū i statutis, vt hř p Bal. i. l. qd̄ vero ver. sed pone. ff. d legi. et i. l. ij. C. de i ius voc. et i. l. affinitatis. v̄. pone statutū. C. cōia d succe. Predictis tñ nō ob. ɔ̄riū vr̄ de iure dom̄ φ dispēsatus ad bñficia simplicia, et curata rōne defectus nataliū pensionē ɔseq nō possit super fructibus bñficij sine expressa dispēsatione ad pensiones. Nā regula pdicta cui lʒ locū nō hʒ in dispensationibus iam factis in quibus non fit extensio etiam ad casum habentem maiorem rationē vt inquit Host. in. c. postulasti de rescrip. alleg. tex. in. c. j. et. ij. de filijs presbytero. idem voluit Abb. in. c. at si clerici. §. d adulterijs de iudi. et habetur per Fely. in. d. c. postulasti. col. xj. de rescrip. Hinc dixit Jo. and. in. d. c. que a iure cōmuni in mercuria.

φ licet episcopus dispēset cū monacho ad curatum non tamen vigore talis dispēsationis beneficiū simplex haberi poterit, † et dt ēt tex. in. c. fi. de transla. prela. qd̄ dispēsatus, φ possit trāsire ad Archiepiscopatū non poterit transire ad episcopatum, et est rō qꝛ dispensatio est odiosa, et restringenda iō est φ dispensatio fcā ad certū actū nō hʒ locū in alio actu. Jas. in ɔsi. cxxvij. incipi. dubitaṫ in occurēte. col. ix. in. iiij. volu. ɔfirmaṫ ēt pdicta ɔclusio, qꝛ videmus, φ is cui ē mādatū puideri de bñficijs vigore talis mādati pēsionē ɔsequi nō poterit. tex. est in. c. q̄uis el. j. de prebē. in. vj. ɔcludēdum igiṫ vr̄ ex pdictis, φ dispēsatus ad bñficia simplicia et curata vigore talis dispēsatiōis pēsionē ɔsequi nō poterit. † Facit ad pdicta, qꝛ dispēsatiōes sup defectu nataliū sunt restringēde. c. lator in. j. gl. q fil. sint legit. et ibidē Jo. an. ea. n. q̄ ɔ̄ rōneʒ legis introducta sunt restringunṫ. l. qd̄ vo. ff. de leg. Mattheus de afflic. in. c. naturalis. si de feud. fue. ɔtrouer. inter do. et agnat. ver. ij. no. nu. xxvj. et dixit Joan. de ana. † post Jo. an. in. c. mādato. col. j. de simo. qd̄ dispēsatio est stricti iuris respectu illorū, cū q bus dispensaṫ. Sed respectu illius cui daṫ ptās dispēsandi est late interpretāda, qꝛ quo ad ipsuʒ est bñficiū. † Ad allegata. s̄. in ɔ̄riū rñderi pōt, qd̄ argm̄ de maiori ad minus locū nō hʒ in dispēsatiōe iā facta, p doctrinā Hosti. in. d. c. postulasti de rescrip. alijs. s̄. adductis. Quinimo ēt ex idētitate vel maioritate rōnis nō vʒ argm̄ de maiori ad minus in dispēsatiōibus iā factis, vt p Lācel. galiaulā in. l. ij. ff. de v̄. ob. col. ij. allegat Panor. in. c. at si clerici. §. de adulterijs. col. iij. d iudi. et pdicta ɔclo procedit presupposito, qd̄ va eēt ɔclo. s̄. firmata. q. xvj. φ illegitimus pēsionē cōseq nō possit sup fructibus bñficij sine dispēsatiōe vt. s̄. dixi. Limitāda tñ eēt pmissa ɔclo, φ illegitimꝰ pēsionē ɔseq nō posset ēt dispēsatus ad simplicia et curata, nō āt ad pēsionē, vt nō pcedat. qñ taliter dispēsatus ɔsecutus fuisset bñficiū simplex siue curatū, et illō renūciasset reseruata sibi annua pēsione sup fructibꝰ illius, qꝛ si potuit retinere totū beneficiū ergo et illius partē vcʒ pensioneʒ retinere poterit, cū idē iuris sit de toto quo ad totū, quod de parte quo ad partē. c. maioribus de prebē. l. q̄ de tota. ff. de rei vēdi.

¶ Illegittimus dispensatus ad beneficia cum cura et sine cura et ad alia quecunqꝫ beneficia an pensionem consequi poterit vigore talis dispēsationis. Questio. xix.

SVMMARIVM

1. Pensio cōprehēditur, vbi dicitur et aliud quodcūqꝫ bñficiū.
2. Dictio quodcunqꝫ denotat omnimodam generalitatem.
3. Feudum concessum alicui pro se et heredibus suis quibuscunqꝫ dicitur esse hereditarium.
4. Statutū puniens occidentem aliquem quouis modo, et qualitercunqꝫ comprehendit homicidam non dolosum.
5. Ubi requiriṫ d aliquo specialis mētio ñ sufficit gñalitas vborū.
6. Cōferre nō pōt bñficia reseruata q ɔferre pōt qlīcūqꝫ vacātia.
7. Mandatum φ alicui prouideatur de beneficio spectāte ad presentationē quorūcūqꝫ non intelligiṫ de iure patronatu laicoꝝ.
8. Dispensatio illegitimi semper stricte intelligitur.

Decimonono quero psupposito φ illegitimus nō possit pensionē habē sine dispēsatiōe, vt dixi. s̄. q. xvj. si p sedē apostolicā sit dispēsatū cū patiente defectum nataliuʒ, vt eo nō obstāte habere possit bñficia cū cura et sine cura, et alia quecūqꝫ beneficia. An taliter dispensatus pensionem consequi possit super fructibus beneficij. et pro parte affirmatiua facit, qꝛ licet appellatione beneficij ecclesiastici nō comprehendatur † pēsio. c. q̄uis. el. j. de pben. in. vj. tamē vbi dicitur, et aliud quodcūqꝫ bñficium comprehenditur pensio, et prestimonium. vt voluit Feli. in c. postulasti. col. x. ver. quarta declaratio de rescrip. allegat glo. in clemen. ij. in verbo quodcūqꝫ. de vit. et hone. cleri. hoc ideʒ voluit Caccialup. in sepe allegato trac. suo de pens. q. vlti. Ad ideʒ facit quod voluit ideʒ Feli. in. d. c. postulasti. col. xi. in versi. similiter dicit Anania, vbi refert Jo. de ana. in. c. ij. in. iij. col. de cleri. pugnā. in duel. post Abb. ibi dicētē, qd̄ dispēsatus sup bñficio intelligitur dispēsatus sup beneficio simplici. dicit aūt Felyn. ibidem hoc fallit, qñ dispēsatio diceret ad quecunqꝫ beneficia allegat Joan. and. in addi. Spec. in rub. de fili. presbit. et Rotā decis. ij. in antiquis sub eadem Rub. q̄ est decis. xlv. incip. nota φ si aliquis. ad idē est. ij. decis. Rot. in antiq. nu. ccccviij. incipit, nota φ voluerūt domini. † Facit qꝛ dictio quodcunqꝫ denotat omnimodaʒ generalitatē, et ideo vbicūqꝫ apponiṫ, in lege, vel canone, si lex vel canon nō distinguit, nec nos distinguere debemus. c. solite prope fi. de maio.

de maio. ꝛ obe. ꝛ ibidē Abb. in vlt. not. faciūt etiã ad p̄dcã eaq̃ dixit Deci. in suo consi. lxxviij. viij. licet in casu proposito. ij. col. in fi. in. j. vol. vbi voluit † ꝙ lz feudū acceptū pro se, ꝛ heredibus suis nō dicat̄ hereditariū, cū eo casu ad extraneos nō trãseat h̄r̄des tñ h̄ditariū erit qñ alicui cōcessum fuerit ꝓ se ꝛ h̄dib⁹ suis q̃buscūqȝ, qꝛ tūc trãsibit ad heredes ēt ex̄neos citat ad hoc bal. in. l. cū virū. col. fi. C. ð fideicō. ꝛ Alex. i. l. si p̄roni. in p̄n. col. pen. ff. ad treb. idē voluit Bal. i. l. iperialē. i p̄n. de prohi. feu. alie. per Fed. ꝛ late tradūt doc. vbi ꝑ Aret. ꝛ Jas. in. l. gallus. §. ēt si a parente. ff. de lib. ꝛ post. ꝛ p̄dcã doc. Bal. est cōiter approbata. Ad idem facit qđ voluit Angel. in. l. qđ si nolit. §. si qd ita. ff. de edi. vbi dixit quod si fideiussor ꝓmisit principalē q̃ñcūqȝ presentare, intelligitur per illam dictionem quandocunqȝ, qđ etiã post sententiã p̄star e teneat̄, lz alias secus esset. l. grece. §. post litē. ff. de fideiuſ. † Hinc est qđ Saly. i. l. si serui. C. ð noxa. dixit qđ si statu. punit occidētē aliquē quouis mō, ꝛ qualitercūqȝ tale statutū cōp̄hēdit ēt homicidã nō dolosum, sed culposũ, lz al's esset secus ꝓ p̄te vero negatiua, qđ taliter dispensatus assequi nō possit pensionē sup fructibus b̄n̄ficiorū faciūt. j. dicēda, † ꝛ p̄mo qꝛ quoties iura reqrūt, ꝙ de aliquo fiat sp̄alis mētio tūc illud nō cōprehendit̄ sub illa ḡnalitate verboꝝ, ꝛ aliud quocūqȝ text. est expressus i. c. cū in illis. i p̄n. de p̄bē. i. vj. vbi expresse d̄r, ꝙ qñ mãdat̄ alicui ꝓuideri ð ecclesijs ꝑsona. dignita. vl' alijs b̄n̄ficijs q̃buscūqȝ i tali mãdato nō cōpehēdunt̄ b̄n̄ficia curã animaꝝ habētia, nisi expresse sit dc̄m, qꝛ animaꝝ cura dȝ specifice exprimi, ꝛ ibi, mō inferēdo ad casũ n̄r̄m iure cautū est, ꝙ qñ mãdat̄ alicui ꝓuideri de b̄n̄fi. nō veniat pēsio, nisi de ea sit fcã expressa mētio tex. est clarus. i. d. c. q̃uis ibi nisi de pēsione in nostris literis mētio habeat̄ expressa, ergo in. d. iuribus, ꝛ alia q̃cūqȝ b̄n̄ficia pensio nō cōprehēdit̄. Nã nō veniūt sub aliqua ḡnalitate v̄boꝝ q̃ttūcūqȝ p̄gnãtiū requirentia de se sp̄alē mētionē qđ ēt ꝓbat̄ ꝑ gl. in. c. inq̃sitores. in v̄si. expresse. de here. i. vj. in ꝛ cle. ij. in verbo specialis de offi. ordi. ꝛ facit tex. ꝛ ibi no. ꝑ doc. in. c. ij. de p̄b. i. vj. † Scđo facit qđ voluit Domi. in. c. si cui nulla in fi. ꝓxie alle. tit. de p̄bē. in. vj. vbi dixit, qđ is cui data est facultas ɔferēdi b̄n̄ficia qualitercūqȝ vacãtia cōferre nō poterit b̄n̄ficia reseruata. vt ꝑ ɔstitutionē execrabilis vel alio mō. idē voluit Frã. i. d. c. si cui nulla. † Tertio facit doctrina Domi. in. d. c. cū in illis. §. j. col. vlt. de p̄bē. i. vj. vbi dixit qđ ēt si diceret̄ in literis pape, ꝙ alicui ꝓuideat̄ de beneficio spectãte ad p̄n̄tationē quorūcūqȝ, qđ tñ nō intelliget̄ de b̄n̄ficijs spectãtibus ad p̄n̄tationē laicorū, dicēs idē Do. post Lap. ibi, qđ ita cōsuluit Jo. an. ꝛ idē voluit Ant. de but. in. c. dilect. co. iiij. de offi. le. ꝛ hãc opi. Jo. an. Lap. But. q̃ ēt fuit Jo. de san. nō h̄re ɔ̄dictorē attētat̄ Fely. in trac. suo, qñ lit. apostolice ꝓuidi. patro. eccle. col. iij. circa fi. Quarto facit doc. bal. Ang. ꝛ Alex. i. l. si filius a p̄re. §. fi. ꝑ illū tex. ff. ð li. ꝛ post. vbi d̄n̄t, ꝙ habēs p̄tãtē dispēsandi cū q̃buscūqȝ i q̃licūqȝ statu sint ñ poterit dispēsare sup defectu iuris diuini vel n̄alis, hãc doctrinã refert, ꝛ sequit̄ solēnis doc. p̄ceptor meus. d. Jo. cro. de Monte ferrato i. c. j. de cōsti. in ver. j. casus est qñ p̄nceps. † Quinto facit, qꝛ habilitatio facta illegittimo sp stricte intelligit̄, vt voluit Jo. and. But. ꝛ Jmo. in. c. lz. de trãsla. pla. ꝛ est gl. in. c. ordinarij. in verbo, dispēsationes. de offi. ordi. in vj. ꝛ ibi Domi. sequit̄ Fely. in. c. cãm q̃ col. x. ver. limita hanc. de rescript. tenēdo istã p̄tē. ad allegata. s. i ɔ̄triū potest r̄n̄deri, ꝛ p̄mo dum dicitur ex mente. d. Felyni ꝛ Caccialupi quod vbi dicitur ꝛ aliud quodcunqȝ b̄n̄ficiū venit pensio, dici posset ex predictis, ꝙ eoꝝ opi. nō sit vera, qñ exprimunt̄ prius b̄n̄ficia, vt puta curatum, ꝛ nō curatū demū d̄r, ꝛ alia q̃cūqȝ b̄n̄ficia. nã dictiones geminate, vt est illa q̃ causaqȝ adiecte, dictioni, alius, alia, aliud, restringunt̄ ad similia expressis casus est in. l. si fugitiui, ꝛ ibi gl. cōiter approbata. C. de ser. fugi. ita dixit post alios Soci. in ɔ̄si. suo ciiij. incip. i casu cōuētionis. col. j. ver. j. probat̄ i. ij. vol. vbi alios citat idē ɔ̄si. cx. incip. viso statuto, ꝛ ɔ̄si. xxiij. col. j. ꝛ cōsi. lxxxvj. col. vlti. in. iiij. vol. itē dicas, qđ Fely. ꝛ Caccialu. allegãt ꝓ fundamēto eorū opinionis gl. in. d. cle. ij. in verbo. quodcūqȝ de vit. ꝛ ho. cle. q̃ gl. loq̄t̄ de pensione in tit. assignata clerico vel sacerdoti, ꝛ nō de simplici pensione, iō ex illa nō ꝓbant̄ eoꝝ opi. Adde predictis ꝙ si sit lata s̄n̄ia ɔ̄ clericū ꝓuataria quorūcūqȝ beneficia comprehendunt̄ tñ pēsiones q̃ in tit. dant̄, secus in alijs. Jta decisit Rota vt refert Gomes. aud. Rote in com. regul. cãcel. de anal. pos. q. xxj. in fi. faciūt q̃ dicam. j. q. xxviij. Ad alia allega. i ɔ̄triū r̄n̄deri pōt ꝙ ꝓcedūt in casibus in q̃bus nō est lege cautū, qđ de aliquo fieri debeat specifica vl' exp̄ssa mētio tali. n. casu sub oīmoda ḡnalitate oīa cōprehēdunt̄ habilia cōphēdi. Jta intelligit̄ tex. in. d. c. solite. de maio. ꝛ ob. ꝑpe fi. ea aūt q̃ i ḡnalitate habiliter cōprehēdi nō p̄n̄t sub eadē cōprehendunt̄ cū ad habilia tm̄ extēdat̄ tex. ē clarus, i. l. vt gradatim. ff. de mu. ꝛ ho. i. §. lz si. l. j. C. de sac. san. ecc. gl. i. cle. j. ð seq. pos. ꝛ fruc. i gl. fi. ꝑ Alex. ꝛ Jmo. in. l. de pupillo. §. q opus. ff. de ope. no. nū. ad doc. Saly. i. d. l. si serui. ð noxa. dicas eius decisio nō est vera, pȝ nã q̃ occidit aliquē ad sui necessariam defensã id facit iure p̄mittēte cū defensio sit de iure nature. l. vt vim. ff. de iust. ꝛ iur. q̃ qdē defensio nec ꝑ statutũ, nec ꝑ p̄ncipē tolli pōt, vt in cle. pastoralis. §. ceteꝝ de re iudi. ꝛ per ista fundamēta decisionē predictã Saly. reprobat solēnis doctor ꝛ p̄ceptor meus d̄n̄s Caro. rui. in sua elegãti repe. sane ꝓcedãt p̄supposita ɔ̄clōne de qua. s. q. xvij. ꝓ vera, vcȝ ꝙ illegittimus nō sit capax pēsionis sine dispensatione, tñ premissis omnibus nō obstãtibus si essē iudex iudicarē sp illegitimū dispensatũ quo ad ordines, ꝛ ad beneficia esse capacē ecclesiastice pēsionis, ꝛ isto ēt mō ꝓcedere posset ꝙ voluit reue. p̄r Lud. Gomes. Rote auditor in cōmēto regu. cãcel. de anal. pos. q. xxj. circa fi. dum dixit illegittimum capacem esse pensionis sine dispensatione.

¶ Si fiat reseruatio pensionis illegitimo non facta mentiōe quod super eo sit dispensatus an valeat reseruatio talis. Questio. xx.

Uigesimo quero si illegitimus

sit dispēsatus ad b̄n̄ficia ꝛ forte ēt ad pēsiōes, quatenus esset opus de expressa dispensatiōe ēt ad pēsiones de quo dixi. s. q. xvij. An litere expedite sup reseruatione annue pensionis, in q̃bus de hmōi dispēsatiōe nō est facta mētio, sint subreptitie, dōm est, qđ nō. facit ad hoc decis. Rote nu. cclxxx. inci. Nota ꝙ vbi est dispēsatū in antiquis, vbi domini de Rota decidunt, ꝙ dispensatus vt possit tenere duo beneficia non obstante defectu nataliū, si impetret beneficium nulla facta mentione dicte dispensationis. valebit tamen impetratio. ꝛ ita audio seruare Curiam.

¶ Laicus an sit pensionis capax. Questio. xxj.

SVMMARIVM

1 Clericis seu laicis benemeritis prelatus assignare potest aliquos redditus ad eius mensam spectantes.
2 Laico paupi assignari p̄n̄t decie ad ecclĩã. spectãtes i elemosynã.
3 Prebenda a canonicatu separata potest layco assignari.
4 Papa potest laicum priuilegiare, vt b̄n̄ficia tenere possit.
5 Laicus ex priuilegio apostolice sedis beneficia conferre potest.
6 Leo. x. pontifex primus in vrbe creauit milites sancti Petri.

Uigesimoprimo quero an lai-

cus sit capax pēsionis, ita ꝙ ei reseruari possit annua pēsio super fructibus b̄n̄ficiorū sibi, quo ad vixerit soluēda. Circa hãc. q. Archi. in. c. q̃uis. ver. ꝓuideri. de p̄bē. in. vj. d̄t, qđ sic, loquēdo tñ de pēsione, que in mera temporalitate ɔ̄sistit, ꝛ nil hȝ spiritualitatis, iuxta ea q̃ dixi. s. q. j. Jdē voluit in. d. c. quãuis. Frãchus in. ij. no. ꝛ Pet. de anch. col. j. versi. iij. collige. Jdem voluit Bald. in. c. ad audientiã. el. ij. de rescrip. dicēs, ꝙ pensio sui natura nō censet̄ b̄n̄ficiū ecclesiasticū, cū ēt laico assignari possit. Jdē voluit ibidem Fely. col. iiij. in fine quarta conclusio. ꝛ ibidem collecta. ꝛ Archidiaconus in capitulo si motu proprio colum. fina. versiculo beneficium de preben. in sexto Cardi. in clemen. secunda de officio ordina. q. ix. Joan. de imo. in clementina prima colum. sexta versic. querit Guilie. de rebus ecclesie non alienan. mouentur per text. in capitulo possessiones. xvj. questio. prima, ꝛ capitulo illud. q. vj. eadem causa † faciunt ad predictam conclusionem ea que voluit Laurentius ꝛ post eum zenzeli. in clemen. prima de rebus ecclesie non alienan. quos refert ibidem Cardina. questio. xv. vbi dicunt, ꝙ prelatus aliquos redditus ad suam mensam spectantes temporales tamē potest clericis seu laicis benemeritis concedere ad tempus, vel ad vitam. † Quinimmo a laico pauperi in elemosynam, ꝛ ad sustentationem assignari possent decime ad ecclesiam spectantes non tamen vt illas in titulum haberet, sicuti clerico assignantur, ad quem pertinet ratione beneficij, ita voluit Laurentius quem refert, ꝛ sequitur Cardina. in dicta clemē. prima questio. xvj. allegat Jnno. in capi. cãm. de rescrip. ꝛ faciūt ea que late ponit Old. in consi. ccxxvj. incip. quidam episcopus, vbi impugnat pensionē constitutam cuidam nobili per episcopū de ecclesia sua benemerito ex eo qđ esset in q̃titate excessiua, ꝛ nimis onerosa illi ecclesie, si ergo id posset episcopus electus i partē solicitudinis a fortiori poterit papa electus in plenitudine p̄tã-

tis, ad qđ faciũt dicta. s. q. vj. istã ɔclusionẽ tenuit et Caccialu. in trac. suo de pẽsi. q. xiij. dicẽs ꝙ in stipẽdiũ seu piã subuẽtionez pót laico assignari annua pẽsio. † 3 Prima ista ɔclu. facit et qꝛ pbẽda sepata a canonicatu, ꝛ sic a iure spirituali et laico assignari pt gl. i. c. cũ. M. fer. in vbo, reperiũt de ɔsti. ꝛ ibidẽ Abb. dicẽs, ꝙ laicus pt hr̃e pbẽdã in ecclesia nõ canoniã, nã pbẽda sine canonicatu ɔsistit in mera tpalitate cũ ex tpalib⁹ bonis ɔstituaẽ, ꝛ cadit etiã in laicũ. Idẽ voluit Inn. in. c. maiorib⁹ d pbẽ. ꝛ Jo. d ana. i. c. tua nos in vlti. not. de simo. vbi aũt pbẽda eẽt annexa canonicatui. tũc cẽseẽ quid spirituale probatur i. c. dilecto d pbẽ. ita dt Abb. in loco palle. ꝛ Car. in cle. fi. q. ij. de pbẽ. ad idẽ Abb. i. d. c. cũ maiorib⁹. de pbẽ. ꝛ late tradit post alios Fely. i. d. c. cũ. M. fer. col. vj. ver. in gl. in vbo. receperunt. ꝛ ideo tũc nõ posset laico assignari cũ spiritualiũ nõ sit capax. c. cãm. de prescri. nec illã tenere posset, ꝛ administrare. c. ij. de iudi. c. fi. de reb. eccle. nõ alie. c. bene qdẽ. xcvj. dist. ꝛ idẽ dõm esset, qñ pẽsio esset loco beneficij ecclesiastici, put ɔsiderãt doc. in. d. c. quãuis de pb. i. vj. ꝛ dicã. j. q. xxviij. i fi. nã tũc pensio nõ caderet in laicum, cui beneficium non pót ɔferri p. s. dicta, nisi sup hoc esset a papa pͥuilegiat⁹. † 4 Potest. n. papa laicũ priuilegiare, vt bñficia teneẽ possit, vt hr̃ p Inno. in. c. q̃to. de ɔsue. ꝛ ibi Abb. hinc videmus qđ rex Frãcorũ est canonic⁹ i ecclesia. s. Hilarij ciuitatis Pictauensis, vt dt abb. in. c. extirpãde. §. qꝛ vero. in repe. col. xj. de pbẽ. † 5 Pót et laicus nõ solũ priuilegiari a papa, vt beneficia retinere possit. Sed vt illa possit ɔferre, vt not doc. vbi Do. in. c. ij. de pbẽ. in. vj. ꝛ in. c. sacrosancta, ꝛ in. c. massana. de elec. ꝛ in. c. preterea, vbi doc. de iur. pat. ꝛ in. c. imperiũ. x. dist. gl. in. c. verũ. in verbo ducibus. xxxij. distin. ꝛ in. c. mẽnã, in verbo arbitriuz. ij. q. v. pe. d anc. i. c. j. col. j. de reg. iur. in vj. vbi dixit, ꝙ ad laicũ nõ pót nisi ex pͥuilegio, ptinere ius ɔferrẽdi bñficia, vide Arch. i. c. iperiũ. s. allega. ꝛ in. c. adrianus. el. j. lxiij. dist. doc. i. c. dilecto. de test. Abb. i. c. nouit in gl. in vbo. ɔsuetudine, de iud. ꝛ Prepositũ i. d. c. iperiũ, ꝛ vide Corsetũ i isto arti. plura accumulãtẽ i trac. suo de pote. ꝛ excel. regia. q. xj. vbi cõmmerat oẽs pͥncipes Christianos pͥuilegia. ab apostolica sede circa bñficioꝝ collationẽ, aut nominationẽ, plãtorũ q tãgit, ꝛ examinat et illũ articulũ, an laic⁹ ius ɔferẽdi bñficia, pscribere possit ad pdicta vide et Jo. de silua doc. vltramõ. i trac. suo de bñfi. i. ij. pte. q. iij. ꝛ in. j. pte. q. vij. erit ergo firma ɔclo fm oẽs doc. ꝙ pẽsio put est qd tpale, nil spiritualitatis habẽs possit et laico reseruari pp ius bñmerita erga ecclesiã, vel p elemosina, ꝛ eius sustẽtatiõe. † 6 Unũ nõ omitto, ꝙ felicis recordationis Leo x. qui pͥmus in vrbe creauit collegiuz sancti Petri eisdẽ militib⁹ indulsit, vt et mere laici possent obtinere pẽsiones super fructib⁹ bñficiorũ vsqꝫ ad summã duca. cl. vt ex pͥuilegio dcis militibus ɔcesso aperte legiẽ, quorũ creationis pñs sui tũc i curia existẽs.

¶ Reseruatio pensionis facta alicui tanq̃ clerico qui tamen erat laicus an valeat. Questio. xxij.

SVMMARIVM

Uigesimosecundo quero. an reseruatio pẽsionis fcã alicui tanq̃ clerico, q tñ erat merus, ꝛ purus laicus valeat. istã. q. nõ inuenio ab aliquo examinatã circa q̃ putarẽ distinguẽdũ, ꝙ aut pẽsio assignatur p sedẽ apostolicã alicui vti bñmerito de ecclesia vl', vel pticulari, aut pauperi, vt se sustentari valeat, vt. s. pxi. q. dcm̃ fuit, aut simplr̃ assignaẽ alicui predictis cessantib⁹, ꝛ puto dõm pͥmis duobus casib⁹ ꝙ si i lr̃is reseruationis eẽt expressa cã meritorũ, vel paupertatis eius, cui pensio reseruaẽ, ꝙ eo casu, dato ꝙ ille nõ esset clericus, nõ ppea cõstitutio pẽsionis vitiareẽ, tũ qꝛ ex cãis pt pẽsio laico assignari, vt. s. dixi pxi. pced. q. tũ et, qꝛ lꝫ in reseruatione pdcã papa narraret illũ clericũ, illa cã clericatus nõ esset cã fi. pp q̃ papa moueẽ ad assignatione pẽsionis, † 1 facit qđ singlr̃ voluit Jo. an. in. c. pe. de imu. eccle. i. vj. quẽ ibi seqẽ Gemi. ꝛ Frãch. i. c. cũ cessante. ij. col. d appel. vbi dicũt, ꝙ cã q̃ posita ẽ i narratione legis vel statuti pͮsumiẽ ipulsiua nõ finalis, qñ postmodũ lex vel statutũ largius loqẽ put i casu nr̃o i quo cãe meritoꝝ, vel paupertatis expresse assignantur. † 2 cessante autẽ cã ipulsiua, nõ cessat effectus, ꝛ sic dispositio gl. in. c. qđ ad trãslationẽ de renũ, ꝛ in. c. cupiẽtes. i pͥn. i v. piculosis vbi Domi. post Jo. an. de elec. in. vj. ꝛ gl. i. l. j. §. sexũ. ff. d postu. ꝛ gl. i. l. si mulier. C. de iu. do. ꝛ p Alcia. i repe. rub. ff. d v. ob. col. vj. v. p resolutione hr̃. nu. xxiiij. † 3 Et ppea dixit Bar. in rub. de insti. ꝛ sub. col. j. v. cã vo ꝙ cã ipulsiua nõ dr̃ pprie cã. Sufficit igiẽ ꝙ subsistat cã fina. q̃ fuit rõ meritoꝝ, vel paupertatis, siqdẽ ex illius expressione cognosciẽ q̃le fuerit pͥncipale itẽtũ ɔcedẽtis pẽsionẽ, deducit Soci. ɔsi. cclj. icip. qm̃ i pñti ɔsul. v. cõprobaẽ, circa prin. in. ij. vol. † 4 ꝛ cã fi. stãte durat effectus nõ obstã. defectu cause impulsiue, vt per doc. in. d. c. cum cessante. quinimmo quando essent due cause fina. eiusdem dispositionis, ꝛ ipsarum altera cassaret, altera vero subsisteret, dispositio firma maneret, ita probat tex. in. d. §. affinitatis. isti. d nup. ꝛ i. §. fi. i auc. d instr. cau. ꝛ fi. i v. ex vtroqꝫ, ꝛ i. §. sꝫ ꝛ si qs, ꝛ i. §. si vo nullus. ad idẽ Bal. i. l. j. col. iiij. C. d ɔd. ide. v itẽ do talẽ regulã. Bar. i. l. j. ff. so. ma. Bal. i. l. gñalr̃. ij. col. C. d epis. cle. † 5 Nec ob. si qspiã dixerit pdcã nõ pcedẽ i bñficialib⁹, i qb⁹ ad refrenãdã ambitionẽ et cessante cã impulsiua cessat effectus, vt dixit Abb. p illũ tex. in. c. postulasti. in vlti. nota. de rescrip. quem refert, ꝛ sequitur Decius in. d. c. cum cessante col. j. ver. ꝛ predicta conclu. de appel. qꝛ litere reseruationis pẽsionis nõ sunt pprie litere bñficiales, ꝛ p ɔñs nõ sunt ambitiose, ꝛ restringẽde, cũ pẽsio sit qd mere tpale nil hñs spũalitatis, vt dixi. s. q. j. ꝛ. q. pxi. pced. † 6 Ur̃ tñ ꝙ litere reseruatiõis pẽsiõis in multis reguleñ vti litere bñficiales, q̃ p surreptionẽ vitianẽ ipso iure. c. ad audiẽtiã. el. ij. de rescrip. ꝛ forte dõm esse, ꝙ ɔclusio pdicta pcedat, qñ papa motu pprio pẽsionẽ alicui reseruat ex causis. s. dictis sup fructibus beneficiorũ. faciũt ad hoc. s. q. ix. in ver. qd ãt dõm sit. † 7 cl'a. n. motu pprio in literis apposita facit gratiã valere nõ obstãte surreptiõe. tex. est in. c. si motu pprio. de pbẽ. in. vj. ꝛ sic tutius erit tenere pdicta ɔclusionẽ pcedere, qñ ɔcessio pẽsionis facta esset motu pprio. † 8 Tertio vero casu, qñ assignata fuit pẽsio alicui simpliciter tanq̃ clerico, vt puta qñ Titius resignauit bñficiũ in manibus pape ad fauorẽ Sẽpronij ꝛ obtinuit Caio ei⁹ nepoti, quẽ clericũ eẽ asseruit sup fructib⁹ bñficij renũciati pẽsionẽ annuã, puta duca. xxx. reseruari, q tñ Caius erat merus laicus Nã tali casu dõm est, ꝙ reseruatio dicte pẽsiõis est nulla, voluit. n. papa Caio vti clerico, puidere. facit, qꝛ falsa cã dãs cãm rescripto illud vitiat. tex. est in. c. significãte. de rescrip. ꝛ ibidẽ gl. qđ maxie procedit, qñ quis sibi qualitatẽ aliquaz attribuit quã nõ hꝫ, vt in simili hr̃ de disponẽte in. l. fi. C. de heredi. insti. vbi error nois in disponẽte, vt puta qñ vocauit se Fran. ꝛ sibi nomẽ erat Hiero. accessit nã tũc actus vitiaẽ, vt et hr̃ in. d. l. fi. p Bar. Ang. ꝛ alios vbi et Cor. col. j. † 9 Scdõ facit, qꝛ qñ falsa demõstratio dat cãm ɔcessioni, tũc esto qđ de corpe ɔstaret, dispositio tñ nõ valeret. Ita dicit Ro. in ɔsi. cccxxvij. incipiẽ. iste sunt rõnes in fine. moueẽ p tex. in. l. nec apud. ꝛ in. l. si pr̃. C. de here. insti. ꝛ in. l. tanq̃. C. de fideicõ. vbi dr̃, qđ institutio hr̃dis est nullã, qñ testator Sẽproniũ hr̃dẽ instituit vti filiũ suũ, putãs illũ sibi filiũ esse, aliter ipsum nõ instituisset, cũ tñ nõ esset testõris filius. † 10 Tertio facit doctrina Cõpost. in. d. significãte. de rescrip. vbi dixit, ꝙ si papa mãdat prouideri in diocesi Bonoñ. Bernadino scholari bononiẽsi, ꝛ ille. B. sit Paduanus Bononie studẽs, tale rescriptũ vitiaẽ, ꝛ moueẽ, qꝛ papa cẽseẽ velle illũ bñficiare in loco sue originis potiusq̃ studij, qꝛ in bñficiãdo aliquẽ locus originis attẽdiẽ. c. nullus. lxi. dist. ꝛ sequit Jo. and. in. d. c. significãte. col. ij. ꝛ post eũ ceteri ibidẽ, vbi Fely. col. vlt. v. q̃rit Cõpost. † 11 Quinimo si qs se clericũ facit cũ nõ sit puniri dꝫ iudicis arbitrio, vt dixit Bal. in. l. si sub pretextu. in fi. C. de sacrosan. eccle. † 12 Quarto facit, quia collatio bñficij facta alicui tanq̃ clerico qui clericus nõ erat, tñ habitũ clericalẽ gestabat, ꝛ pro clerico se gerebat, cũ nullũ haberet ordinẽ nõ valet, vt ɔcludũt omnes doc. in. c. ij. de insti. ꝛ in. c. cũ adeo de rescrip. lꝫ ibi ɔtrũ

tenuerit

tenuerit Cõpost. quẽ ceteri ĩpugnant, ⁊ ibi latissi. Fely. q ad partes arguit. i. j. ij. ⁊. iij. col. ⁊ latissime p Joã. seluã vltramõ. in trac. suo de benefi. in. iij. parte. q. vj. hãc ẽt opi. ꝯ Cõpost. sequit͂ Archid. in. c. fi. xij. q. j. vbi dt ꝙ Bonifa. octauus seruauit eã in psona sui nepotis, nõ clerico. n. bñficiũ ecclesiasticũ ꝯferri non potest nec dz. c. cũ adeo. de rescri. c. ex literis. de trãsac. gl. Jo. monachi

13 in rub. d cleri. egro. in. vj. † Quinto facit qꝛ nulli dubiũ est ꝙ clericus est laico dignior, ⁊ maior, quinimo dr̃ eo potentior, vt voluit Spec. in tit. de ces. ac. i. §. j. in ꝟ. ex proxime dictis, ⁊ idẽ de resc. psẽ. §. rõe ãt cãe, i. ꝟ. qd si qs noiauit, exp̃mẽs ãt psonã digniorẽ i rescripto maliciose cõmodo rescripti in totũ carere dz. c. sedes. de rescrip. vide Franchũ in. d. c. si eo tpe col. ij. ꝟ. iij. limita, de rescrip. in. vj.

14 † Sexto facit stilus curie scdm quẽ papa reglr̃ nõ cõsueuit laicis pẽsionẽ assignare, ꝯ clericis passim illas reseruat, qui qdez stilus ius facit ⁊ p lege seruatur. Spe. in tit. de test. §. publicatis. versi. deinde. ⁊ idẽ de rescr. presen. i. §. rõne forme quoqꝫ in p̃n. ad idẽ est deci. dñoꝝ de rota in antiqs. nu. dccx. Incip. no. ꝙ stilus, vbi dñt ꝙ stilus sacri palatij est quoddã ius, lz ex facto oriat͂, alle. c. ex literis. de ꝯsti. ⁊ tex. in. c. venerabilis. de ꝯfir. vtil. vel inu. ⁊ no. Abb. in. d. c. ex literis. ⁊ ibidẽ Deci. col. iij. in versi. vij. not. ⁊ ex predictis decidi põt, ꝙ qñ papa alicui tanqꝫ clerico pensionẽ simplr̃ reseruat, si is cui fit talis reseruatio, non sit clericus, ꝯ purus laic⁹ reseruatio non valebit.

15 † Istã ꝯclusionẽ amplia duobus modis. primo vt ꝓcedat, ẽt si papa motu proprio reseruaret talẽ pensionẽ qd lz motus ꝓprius excludat vitiũ surreptionis. c. si motu ꝓprio. de preb. in. vj. tñ motus ꝓprius nõ opat͂ vltra intẽtionẽ agẽtis, vt per Fely. in. c. ꝯstitutus. col. iiij. in p̃nc. de rescri. ⁊ ibidẽ col. v. ver. auctoritas. ver. nisi scribere t. ⁊ idẽ in. c. cãmqꝫ. el. ij. col. ij. ver. ⁊ ista ꝯclusio. de testi. mẽs aũt, ⁊ intẽtio pape tali casu fuit ꝓuidẽdi clerico merito ex defectu intentionis, talis reseruatio erit nulla.

16 † Secundo amplia procedere ẽt qñ post reseruationẽ pensionis sibi factã tãqꝫ clerico quis efficeretur clericus, qꝛ tp̃s date inspici debet, ⁊ habilitas superueniens nil operatur. c. si eo tpe de rescrip. in. vj. grã. n. ex tpe date initium sumit ideo illa est potissimum consideranda, ad idẽ est tex. in. c. eam te ⁊ ibi in cle. fi. eod. ti. ⁊. in. c. si sup de offi. delega. in. vj. Ad idem facit tex. in. c. fi. de rescri. ⁊ in. c. tibi. q. ⁊ in. c. duobus. eo. ti. in. vj. facit qd voluit glo. in. c. statutũ. in. j. in verbo. canonicis, ad fi. de rescri. in. vj. que dt aduertẽdũ esse ad tp̃s date.

17 † In cõsideranda habilitate delegati vide Fely. in. d. c. eã te d rescrip. col. pe. ⁊ col. fi. vbi multa circa hunc articulũ accumulat. idẽ decidit in canonicatu Calde. in. c. ij. de insti. vbi tꝫ ꝙ si quis recipiat͂ in canonicũ ante clericatum, ꝙ talis receptio nõ valeat, idẽ tenuit Domi. in. c. cũ adeo. de rescip. ⁊ ibidẽ Fely. col. ij. in ver. ꝯriã partẽ mouet͂ p tex. in. l. ex eo. ff. de mil. test. ibi ex tpe quo in numero relat⁹ est nõ añ, ⁊ ad tex. in. l. fi. ff. de mil. testa. rñdet, vt p Fely. vidẽ poteris in loco preallе. ad predicta facit regula iuris ꝙ a prin. nõ subsistit tractu tpis nõ cõualescit. c. nõ firmat͂. de regu. iur. in. vj. hinc est ꝙ in similibus casib⁹ ne grã sit frustratoria, recurri solet ad papã, ⁊ ipetrat͂ grã, quã curiales vocãt perinde valere, quia supplicatur pontifici, vt gratia iam facta perinde valeat, ac si in ea expressum fuisset oratorem non fore clericũ, sed de ꝓximo clericandũ, vel ac si fuisset clericus tpe date illius, licet ex post factus esset clericus,

18 † ista tñ q̃ dcã sunt de beneficijs vñr hr̃e diuersaꝫ rõnẽ, qꝛ ordo clericalis in illis est d substãtia, nã lacius sui nã non est capax beneficij, sicuti est pensionis, vt vidimus. s. q. xxj. cũ nõ clerico beneficiũ conferri non possit. c. cũ adeo. de rescrip. ⁊. c. ex literis d transac. ⁊ hr̃ per Joan. monachũ, in. c. si annũ. de iudi. in. vj. ⁊ idem in rub. de cler. egrotan. in. vj.

¶ Pensio an imponi possit super fructibus beneficij, qd est de iu. patro. sine consensu patroni. Questio. xxiij.

SVMMARIVM

1 Ecclesia patronata patronũ inopem alere tenetur.
2 Patrono inopi competit actio contra ecclesiam patronatam ꝓ alimentis.
3 Cõmenda facta de benficio p̃onato sine patroni ꝯsensu ẽ nulla.
4 Renũciatio fcã de bñficio p̃onato sine patroni ꝯsensu est nulla.
5 Permutatio facta sine consensu patroni est nulla.
6 Eps nõ restituit clericũ in ecclesia p̃onata sine p̃oni ꝯsensu.
7 Unio de bñficio patronato sine patroni consensu est nulla.
8 Episcopus bona ecclesie patronate conuertere non potest in prebendas ad cõmodũ alterius ecclesie sine patroni consensu.
9 Patroni ꝯsensus nõ reqrit͂ in alienatione rerũ ecclesie p̃onate.
10 Rector ecclesie patronate sine consensu patroni p̃itare potest ad tit. sue ecclesie clericos ordinandos q ali debẽt ab ipsa ecclia.
11 Epi dispositio circa ius patro. vꝫ, qñ patrono non preiudicat.
12 Patronus pẽsionẽ nimis onerosaꝫ ecclesie petẽ põt moderari.
13 Portio in titulũ beneficij assignari non potest ex redditibus beneficij patronati sine patroni consensu.

Uigesimotertio quero. an pẽsio possit alicui reseruari sup fructibus bñficij ꝙ est de iure p̃onatus laicoꝛũ sine ꝯsensu p̃oni. In ista. q. nõ tacta a doctoribus ꝙ

1 videriꝫ, vr̃ dõm ꝙ nõ. † Interest enim patroni ne ecclesia, in qua ius patronatus hꝫ, grauet͂ in diminutiõe reddituũ ⁊ ꝓuẽtuũ, cuꝫ ecclesia p̃onata p̃onũ alere teneat͂ indigẽtẽ, vt p Inn. ⁊ alios. in. c. nobis. de iur. pa. Ad idẽ facit text. in. c. quicunqꝫ. el. ij. iũcta

2 gl. xvj. q. vij. † Quinimo patronus indigẽs actionẽ hꝫ ꝯ ecclesiaꝫ patronatã, vt ipsum alimẽtet, vt ꝯcludũt doc. maxime Jo. an. in. d. c. nobis in vlti. no. ⁊ Rocchus de curte in trac. suo de iur. pat. in verbo, vtile in. j. idẽ voluit solẽnis preceptor meus Ant. Burgos hispanus a quo ius canonicũ audiui i almo gymnasio Bonoñ. in. c. j. col. pe. ver. limita tñ. de emp. ⁊ ven.

3 † Scdo ꝓ ista parte facit, qꝛ bñficiũ ꝙ est de iure patronatus laicoꝝ, cõmẽdari nõ põt alicui sine patroni ꝯsensu gl. in. c. nemo deinceps. ⁊ ibi Domi. de elec. lib. vj. Si vero hmõi bñficiũ cõmẽdet͂ sine p̃oni cõsensu, an tũc cõmẽda illa aliter nõ cassata patronus in eo p̃itare possit, vide p Host. ⁊ Inn. in. c. dudũ. el. ij. de ele. ⁊ p Do. in. d. c.

4 nemo deinceps. col. iiij. ⁊ ibidẽ Fran. de elec. in. vj. † Tertio facit qꝛ clericus hñs bñficiũ ꝙ est de iur. pa. laicoꝝ illud renũtiare nõ põt sine ꝯsensu p̃oni, vt voluit Inn. in. c. fi. de renũ. ⁊ hoc mẽti tenẽdũ dt Abb. in. c. significatũ. de pbẽ. Idẽ voluit Abb. in. c. de multa col. iiij. eo. ti. ⁊ Inn. i. d. c. significatũ. col. j. ⁊ iõ nec pmuta

5 tio facta sine ꝯsensu patroni vꝫ † vt ꝯcludit Stepha. Bertrã. in cõsi. cxciij. incip. illud certũ est. in. j. vol. ⁊ Collec. in. c. cũ oliꝫ col. j. ver. sed nũqd pmuta. ⁊ late p Rocch. in. d. trac. de iur. pa. in ꝟbo, honorificũ. q. iij. ⁊. Do. i. d. c. nemo. deinceps. co. iiij. vbi dixit ꝙ si laicus p̃onus pmutationẽ hmõi ipugnat sine eius ꝯsensu factã, poterit ẽt illa pmutatiõe nõ cassata vel reuocata aliũ p̃itare, id tñ ꝓcedere dt qñ pmutãtes fuerũt in culpa sciẽtes ecclesiã eẽ patronatã, de quo tñ vide latius p eũ ibidẽ. ⁊ p vlti. in trac. de pmu. bñfi. in. v. parte. ver. sed qro an pmutatio. ⁊ Do. in. c. j. de re. pmu. in. vj. col. fi. ver. qd si fiat pmutatio. ⁊ Cap. alle. xcvj. incip. Bñficia vacãtia. in fi. vbi dixit, qd pmutatio ecclesiarũ ad quas laicis cõpetit ius p̃onatus facta in Romana curia sine mẽtione iuris p̃itãdi laicoꝝ nõ vꝫ, ⁊ ꝙ sic vidit fuari. Idẽ voluit Calde. consi. ij. in rub. de re. pmu. in. vj. ⁊ Bellẽ. decis. clxxix. ⁊ decis.

6 clxxxj. † Quarto facit, qꝛ eps restituere nõ põt clericũ depositũ ab ecclesia patronata sine ꝯsensu p̃oni. ita voluit Gemi. dicens hãc esse cõeꝫ opi. in. c. ꝗuis. de rescrip. in. vj. sup gl. pe. idẽ voluit Ant. de bu. ⁊ Abb. in. c. trãsmissaꝫ. in fi. de renũ. ⁊ Sicu. in ꝯsi.

7 suo. xxiij. incip. scripsit ꝓpheta. col. vij. in. j. vol. † Quinto facit, qꝛ vnio facta de hmõi beneficijs sine ꝯsensu p̃oni nõ valet, vt per Thomã fastoli in suis dubijs. in. ij. cã. i. vj. dubio dicẽtẽ, ꝙ ita tenuit maior pars dñoꝝ de Rota, quẽ refert ⁊ sequit͂ Rocch. in. d. trac. suo de iur. in verbo, honorificũ. q. iij. vxr. inquãtũ ẽt, ⁊ Fely. in trac. suo qñ lit. apost. noc. patr. eccl. i p̃n.

8 † Sexto facit, qꝛ eps bona ecclesie patronate ꝯuertere nõ p̃t in pbẽdas, vt deseruiant necessitatibus alterius eccl'ie sine ꝯsensu p̃oni. ita notanter dixit Abb. in. c. suggestũ. de iu. pat. ⁊ p Rocch. in. d. trac. suo loco. s. allegato. q. iij. co. iij. itẽ hñ facit ad pdicta. Istis tñ nõ obstãtibus ꝯriũ puto de iure veri⁹, vcꝫ ꝙ pẽsio reseruari possit sup fructib⁹ bñficij, ꝙ ẽ de iur. p̃o. laici sine ꝯsensu p̃oni, ⁊ hꝫ cõprobo ex. ꝯ. di

9 cẽdis. † Prio qꝛ i alienatiõe rei eccl'ie p̃o. p̃oni ꝯsẽsus nõ reqrit͂ de necessitate lꝫ sec⁹ sit d honestate, vt ꝯcludũt Imol. Abb. ⁊ i. c. vnico. vt eccle. benefi. sine domi. ꝯfer. Pet. de ancha. in ꝯsil. cxxj. incip. ex narratis. ⁊ p gl. Bar. ⁊ alios in auc. de alie. ⁊ emphy. in p̃n. ⁊ rõ adducit͂, qꝛ ex tali alienatiõe nõ p̃iudicat͂ iuri pa. ita ingt anch. i. d. suo ꝯsi. quẽ seqt͂ Rocchus i palle. trac. suo i ꝟ. honorificũ. q. iij. col. ij. in fi. ⁊ col. iij. i p̃n. idẽ igit͂ erit i reseruatione pẽsionis, cũ ex eo nõ p̃iudicet͂ p̃ono i suo iure pat. ⁊ iure p̃itã

10 di, sed tñ rectori ecclesie pat. cui fructus diminuunt͂. † Secũdo moueor, qꝛ rector ecclesie pat. ad tit. sue eccl'ie p̃itare põt cleri. ordinãdos q ab ipsa ecclia alimẽta pcipiãt sine ꝯsensu p̃oni, ⁊ hꝫ ex eo qd nullũ p hꝫ p̃iudiciũ iferat͂ p̃ono tex. ẽ vbi no. i. c. postulasti. d iur. pat. Fede. d se. ꝯsi. xcv. incip. sup dubitationũ articulis co. ij. ⁊ p Rocch. loco ꝓxime allegato. q. iij. col. ij. in fi. i ꝟ. hinc dicimus, ita est in assignatione pensionis ex qua patrono in suo iure presentandi non preiudicatur, quinimo illud illesum sibi seruat͂.

11 †Tertio facit, qꝛ ét quando nullum fit preiudicium patrono, vz episcopi dispositio circa ius patronatus, ꝛ super rebus ecclesie patronate, ita dixit Abb. in. d. c. suggestum, ꝛ hãc partem ꝙ reseruatio pensionis super fructibus beneficij patronati valeat sine consensu patroni amplectiť curia, ꝛ ita seruať, vt audio. Nec ob. adducta. s. in ꝯriũ, qꝛ respondendo dicitur, ꝙ nõ obst. primũ fundamẽtũ de interesse patroni propter alimenta sibi debita in casu indigentie, ꝛ inopie, qꝛ assignatio pensionis principaliter tendit in dãnũ rectoris ecclesie grauate, ideo eius consensus requiritur, vt vidimus. s. q. x. interesse aũt patroni ratione alimentorũ in casu necessitatis non est in consideratione, qꝛ hꝫ se ad esse, ꝛ nõ esse, ꝛ casus aduersaqꝫ fortuna liberi hominis nõ sunt expectãdi l. inter stipulantem. §. si stipulatus. ff. de ver. ob. patroni enim pn̄cipale interesse versatur circa ius presentandi qđ sibi ex grã sedis apostolice fuit indultum. c. iij. vbi doc. de iure pat. cui per pensionis reseruationẽ non preiudicať. Ad. ij. iij. iiij. et. v. obiecta. s. adducta respondeť, ꝙ ideo in illis casibus ꝯsensus patroni requiriť, qꝛ agitur de eius preiudicio circa ius presentandi, iuxta not. per Abb. ꝛ alios in. d. c. suggestum. de iure patro. ad vltimum respondeť, qđ in illo casu bona ecclesie patronate applicantur p̄bendis vt necessitatib⁹ alterius ecclesie deseruiãt perpetuo, hic est ꝙ patroni consensus ibi requiriť, qꝛ eius ecclesia spoliatur, ꝛ altera vestitur eius bonis, in assignatione aũt pensionis nõ est sic qꝛ pẽsio no est ꝑpetua, sed tp̄lis, vcꝫ ad vitã pẽsionarij tñ vt vidimus. s. q. xij. ideo patroni consensus non requiriť in eius assignatione, ꝛ hãc opi. tanq̃ iuridicã amplectitur Ro. curia, ꝛ ita seruatur, puto tamen dõm ꝙ si pensio imposita super fructibus ecclesie, patronate esset nimis onerosa illi ecclesie, quod patronus posset petere eam reuocari, vel saltim reduci ad debitam quantitatem, faciunt ad hoc que dicunt docto. in. c. vnico. vt ecclesia benefi. sine dimi. confer. vbi volũt, ꝙ lꝫ ꝯsensus patroni si sit necessarius in alienatione bonorũ ecclesie pat. tñ si alienaito fiat sine cã vel indebite tũc patronus petere potest alienationeꝫ huiusmodi reuocari. †Quando vero extraheretur ex beneficio patronato certa portio redditũ, ꝛ assignaretur alicui clerico in tituluꝫ beneficij, vt de cetero esset ecclesiasticũ beneficiũ, iuxta not. in. c. cõquerente, de cle. non resi. puto eo casu dicendũ consensum patroni esse necessarium, esto ꝙ dictũ beneficium precio, siue pensio diceret p. s. dicta, ꝛ p ea que voluit Abb. in. d. c. suggestum col. finali, tunc enim dicta pensio diffinitur vti beneficium ecclesiasticum, vt dixi supra questione prima. [margin: 13]

¶ In reseruatione pensionis super fructibus beneficij ꝙ est de iure patro. an fieri debeat mẽtio iurispatronatus. Questio. xxiiij.

SVMMARIVM

1. An talis mentio requirať quando beneficium est de iure patronatu clericorum.
2. Jus patro. spectãs clerico rõne sui patrimonij laicalis est.
3. Jus patro. clericorũ, ꝛ laicorũ simul laicalis iudicatur.
4. De iure patro. laicoꝝ facienda est mentio in literis pensionis.
5. Collatio beneficij patronati fcã sine patroni consensu nulla est.

Uigesimoquarto quero. vi dim⁹ s. i. pxima precedenti. q. qualiter pensio sine consensu patroni reseruari põt super beneficio patronato, mõ quero an in literis reseruationis talis pẽsionis fieri debeat mẽtio ꝙ beneficiũ sup cuius fructibus pensio reseruatur, sit dei iure pat. circa qđ puto distinguendum, ꝙ aut beneficiũ qđ grauatur onere pensionis est de iure patro. cleri. aut est de iure pat. laicorũ. [1] †Primo casu arbitror dicenduꝫ talẽ mẽtionẽ nõ esse necessariã, qꝛ nedũ papa, sed ét eius legatus põt beneficia ꝯferre nulla facta mẽtione ꝙ sint de iure pa. clericorũ, casus est in. c. cũ dilectus. de iure pa. ꝛ ibidẽ doc. oẽs, tradit Fely. in trac. suo qñ lit. apostol. preiud. pat. eccle. col. vj. v. limitať tertio, ꝛ Roccbus in trac. suo de iu. pat. in verbo honorificũ. q. j. ver. nono limita. [2] †Ista tñ ꝯclusio limitatur non procedẽ qñ ius pat. spectaret ad clericũ nõ rõne sue ecclesie, sed rõne sui patrimonij tunc. n. de eo est fiẽda mẽtio, alioquin non valeret ꝓuisio, cũ tali casu reqrať ét ꝯsensus patroni. ita Fely. i. d. suo tra. col. iij. ver. ampliať quinto, ꝛ roccbus. d. suo trac. de iur. pat. i v. ius. q. vij. idẽ tenet Abb. in. c. illud. de iur. pa. ꝛ in. c. de monachis de p̄bẽ. [3] ¶ †Scđo limita dictã ꝯclusionẽ nõ ꝓcedere, qñ clericus haberet ius pat. commune cum laicis, tale enim ius patronatus iudicatur ac si esset laicorum simpliciter. ꝛ sic de eo est fienda mẽti, vt per Roccbum in. d. tracta. de iure pat. in versi. ius. q. vij. i. j. q. accessoria, ꝛ in. ij. ꝛ Fely. in prealleg. trac. col. iiij. vsi. ampliať sexto, ꝛ in h̄ casu, ꝛ precedẽti esset in literis annue pẽsionis faciẽda mẽtio de iure pat. qꝛ qñ taceť illud quo expresso papa grãm nõ fecisset vel saltĩ difficili⁹ fecisset, talis taciturnitas grãz viciat c. sup literis. ꝛ ibi Abb. de rescri. vbi latissime Fely. col. v. versi. exprimẽda. [4] †Scđo vero casu, qñ bñficiũ est de iure pat. laicoruꝫ simpl'r, ꝛ tũc idẽ erit, qꝛ faciẽda est mẽtio de dicto iure pat. i reseruatione pẽsionis, ꝛ ita obseruať in curia, vt audio. Nã nulli dubiũ est, ꝙ papa difficili⁹ grauet pẽsionis onere bñficiũ ꝙ est de iure patro. laicorũ, quã beneficia alia, ꝛ est rõ qꝛ p̄ronus egenus ali dꝫ de fructibus beneficij patronati, vt p Jnn. ꝛ alios i. c. nobis de iur. pat. ꝛ dictũ fuit. s. in ꝓxima ꝓcedenti. q. in pn̄. facit qꝛ per mut. de beneficio ꝙ [5] † est de iure pat. laicorũ, ét si fiat in curia Romana, nõ vꝫ nõ fcã mẽtione iuris pat. predicti, ita tenuit Pauinus auditor Rote in trac. suo de offi. ꝛ potest. c. sede vacãte. i. ij. q. ij. ptis pn̄. vsi. adde ét ꝙ nõ vꝫ ista ꝯclu. puto limittãdã esse qđ nõ ꝓcedat in casibus, in qbus valet collatio beneficij patronati sine ꝯsensu p̄roni, qui sunt. j. scripti. Primo qñ ius pat. spectat ad laicos religiose viuentes, ꝛ gaudentes beneficio fori ecclesiastici vt sunt bigine, ita decidit Rota decisione. cccxxxij. in antiquis, idem quando spectat ad illos qui sunt de tertio ordine sancti Francisci, non ad singulos, Sed vt vniuersos, tale enim ius patronatus dicitur ecclesiasticum, vt dicit Felynus in preallegato tracta. suo versi. limita quarto. secundo quando ius patronatus esset prescriptione vel consuetudine quesitum, tunc enim valent. litere apostolice de illa non facientes mentionem. Fely. in predicto tract. in ver. limitatur. xj. allegat Fede. de Senis in consil. lxv. incipiente infrascripte questiones, ꝛ Cardi. consi. lxi. incipiente vacante in secundo dubio.

¶ Pensio an possit alicui sub ea ꝯdõne assignari, vt illã dimittere teneať cũ adeptus fuerit cõpetens bñficium. Questio. xxv.

SVMMARIVM

1. Collatio beneficij debet esse libera.
2. Beneficiũ ecclesiasticum est perpetuum.
3. Pensio que datur pro seruitio spirituali, vel que data est loco beneficij habet aliam naturam.
4. Pactum inter episcopum ꝛ suum familiarem de dando sibi certo salario donec ei prouisum fuerit de beneficio valet.
5. Competens beneficium quando dicatur.

Uigesimoquinto quero an pẽsio possit alicui sub ea cõditiõe assignari vt illã dimittere teneať, cũ adeptus fuerit ꝯpetẽs bñficiũ. circa hanc. q. distinguẽdo dicas, ꝙ aut loquimur in pẽsione, q̃ in titulum beneficij assignať, ꝛ tuuc cũ sit bñficiũ ecclesiasticũ, vt dictuꝫ fuit. q. j. ꝛ. q. xxj. eo casu nõ poterit sub tali ꝯditiõe assignari. [1] †Collatio eniꝫ beneficij dꝫ esse libera, pura, ꝛ sine ꝯditiõe, vt hꝛ p Abb. in consil. suo. xlvij. incipi. illud de iure queriť. [2] † Jtẽ beneficiũ ecclesiasticũ est ꝑpetuũ, vt p eundẽ in. d. consi. allegat tex. in. c. sanctorũ. lxx. distinc. c. pe. de cleri. egr. ꝛ no. in. c. si gratiose. de rescrip. in. vj. hinc est, qđ sub dicta ꝯdõne assignari nõ poterit, aut loquimur de annua pẽsione, que ꝯstituitur in quantitate pecunie vel bladi per viam quãtitatis ꝛ eo casu cũ pensio sit quid temporale, poterit sub dicta ꝯdõne assignari, neqꝫ ꝓpterea dicetur promitti aliquid spirituale ꝓ dicta pensione, qꝛ pensio datur ad tempus vcꝫ, donec is cui assignať, beneficium habuerit, ꝓpter cuius adeptionẽ pẽsio euanescit, ita qđ ingressus vnius egressuꝫ alterius operať. c. cũ renuntiať. xxxij. q. j. ꝛ in hac opinio. residet Jmo. referens ita tenere Guil. in. cle. j. col. vj. ver. nunquid autẽ de reb. eccle. non alienan. Jdẽ voluit Laurẽ. in. d. cle. j. vbi rationem assignat q̃re ꝯstitutio talis pensionis valeat, quã dt esse ex eo, qꝛ nõ dať nec ꝓmittitur bñficiũ ꝓ illa pensione, nec ꝯ̃, lꝫ bñ pẽsio ad tp̄s dať donec bñficio supueniat pp cuius adeptionẽ ipsa pẽsio extinguitur sicut alias p adeptionẽ vnius ecclesie vacat p̄ma quã, quis obtinebat. c. de multa. de p̄bẽ. istam opi. tenuit ét bonifa. in. d. cle. j. colum. vlti. v. ꝯclude ꝙ nedum, de reb. ecc. nõ alie. [3] †Limita tñ dictã ꝯclõnẽ, ꝓcedẽ, qñ pensio ꝓ seruitio spirituali ꝯcedereť loco beneficij, vt puta ex cã resignationis, vel cessionis iuriũ, vel alia simili, vt in. c. dilectus. el. ij. de p̄bẽ. alias assignatio dicte pẽsionis mõ. s. dicto esset illicita, qꝛ videreť deductũ in pactũ ꝙ pẽsio dimittereť, q̃ est cõmodũ tp̄ale ꝓ titulo bñficij istã limitationẽ ponit Car. in. d. cle. j. q. xvij. de reb ec. nõ alie. ꝓ qua faciũt ea q̃ tradunt

4 dũt doc.post Host.in.c.cũ essent.de simo.vbi Fel.† In fine dicẽtes, ꝙ valet pactũ factũ iter epz ꝛ eius familiarẽ de dãdo sibi certo salario, donec sibi, puisz fuerit de bñficio, dummõ bñficiũ non cõferaꝛ illi principaliter ꝓpter seruitiũ tẽporale, nec possum⁹ tũc dicere, ꝙ ex pte familiaris remittẽtis salariũ dicaꝛ simonia. iuxta tex.in.c.veniẽs.de testi.qa illud tẽporale erat datũ sub cõditione q̃ cõditione eueniẽte euanescit obligatio dãdi salariũ.§.ois.insti. de Ꝟb.oblig.ꝑdictis adde qđ voluit collecta.in.c.q̃liter.de cleri. nõ residen.vbi dixit, ꝙ si eps existẽti in studio pmisit.x.marchas argẽti, donec fuerit adeptus bñficiũ, qđ valeat.x.marcas vel eq̃ bonũ, si ille sit adeptus bñficiũ.x.marchaꝝ tũc eps est absolutus

5 a pstatione illa.x.marchaꝝ.† Nõ aũt dicaꝛ cõpetẽs bñficiuz ƀm q̃litatẽ psone Fely.i.c.postulasti.ꝟ.fallit.ij.de rescrip.ꝛ i h, an bñficiũ sit cõpetens q̃litati psone, staꝛ arbitrio superioris. Anto.de but.i.c.cũ dilect⁹ col.ij.ꝺ iu.pat.quẽ adducit Fel.loco ꝑallegato.

¶ An ꝛ quando annata solui debeat de pensione.

SVMMARIVM

1 Bonifacius nonus primus fuit qui annatam introduxit.
2 Annata de pensione soluitur cum pensio excedit ducatos.xxiiij.

1 Uigesimo sexto quero Bonifacius † nonus prim⁹ fuit teste Platina in eius vita, q annatã soluẽdã statuit ab bis, q bñficia a sede apostolica impetrãt. vt videlicet is cui de bñficio excedẽte valorẽ annuũ.xxiiij.ducatoꝝ auri ꝺ cam.ꝓuideꝛ dimidiã annui valoris bñficij impetrati soluat fisco apostolico. huiusmodi aũt statutũ ab anglicis solũ in episcopatib⁹ receptũ fuit, nõ aũt in alijs bñficijs, mõ vidẽdũ, an ꝛ qñ de pẽsione sit soluẽda annata in expeditione literaꝝ reseruationis annue pẽsionis. Circa primũ videꝛ dicẽdũ ꝙ de pẽsione nõ esset soluẽda annata, cum pẽsio nõ sit bñficiũ.c.ꝯuis.ꝛ ibi.doc.de pbẽ.in.vj.no. Car.i cle. ij.q.ix.de offi.ordi.ꝛ dixi.s.prima ꝑcedẽti.q.et in.q.j.s. In ꝯriũ tñ ẽ veritas, qđ imo de pẽsione solui debet annata, nã lz nõ sit bñficiũ, cõstat tñ ex fructib⁹ bñficij, ex quo extrahiꝛ, vt ex se pz.ꝛ habeꝛ.s.q.j.ꝛ ita obseruat curia Romana, imo stil⁹ curie hẽt ꝙ qñ alicui ꝓuideꝛ de bñficio, sup cui⁹ fructib⁹ est alicui reseruata annua pẽsio. tũc in expeditione literaꝝ ꝓuisionis bñficij soluiꝛ an-

2 nata detracta pẽsione.† Circa ƀm qñ idest quo casu soluaꝛ annata de pẽsione dicẽdũ est breuiter, ꝙ sicuti qñ bñficiũ excedit summã xxiiij.duca.auri de camera soluiꝛ annata, ita erit in pẽsione excedẽte dictã summã, secus a dicta summa infra, ꝛ ita fuit obseruatũ vsqꝫ ad tẽpora Leonis.x.cuius tẽpore, vt audio, statutum fuit ꝙ annata soluereꝛ de pẽsione qñ pẽsio ascẽdebat ad ducatos.xij.auri de camera, et abind.supra quicquid sit hoc totum pendet a cõstitutionibus ꝛ ordinationibus apostolicis, que si a summis Põtificibus quandoqꝫ secũdũ temporum varietatẽ alterantur nõ ꝫ reprehensibile iudicari.c.nõ debet.de cõsan.ꝛ affi.ideo stilus curie obseruabiꝛ.sciendũ tñ est ꝙ annata quando beneficiũ est taxa tũ nõ plus soluiꝛ pro ea ꝗ̃ sit in taxa, vt dixit Cassad.in ꝛ eci.suis super reg.Cãcel.decis.xix.ꝛ introducta fuit annata ad subuentionẽ Pape ꝛ Cardinaliũ indigẽtiũ, sicuti, ꝛ caritatiuũ subsidiũ, vt traddit Fernãdus Cordubẽsis, i trac.suo de anna.quẽ refert Gomesi.in pfatione regule Cãcel.de valore exprimen.nu.vj.qnimo dixit Joã.Echius in suo libello q intitulaꝛ. Enchiridion locoruꝫ cõmuniũ ꝯ Luteranos in ti.de annatis, ꝙ annata descẽdit de iure diui.qꝛ loco decime decimaꝝ soluiꝛ.illũ videre poteris q annatas defendit ab ipugnatione Lutheranoꝝ.vnũ ẽt sciendũ est, ꝙ si clericus obligatus ad solutionẽ annate illã nõ soluerit collectori in partib⁹ deputato siue in camera apostolica in termino statuto incidit in penã priuationis illius bñficij ꝓ quo annatã se solutuꝝ in camera apostolica obligauit. Js vero q nõ ꝓ se sꝫ ꝓ alio annatã soluere se obligauit principaliꝛ nõ soluens statuto tpe nõ solum excõmunicationis sniaꝫ, sꝫ ẽt priuatiõis oim bñficioꝝ, q̃ obtinet, penã incurrit, ita statuit Pius scđs, ac demũ Innocẽtius.viij.vt pꝫ dicti Inno. bulla sub ãno do.M.cccclxxxiiij.xij.kaꝛ.Martij.ꝛ hoc ꝯfirmauit Julius.ij.ꝑ eius bullã in tali materia editam sub anno do.Mcccccv.kaꝛ.Augusti.pontificatus sui anno.ij.

¶ Concessio annue pensionis motu proprio facta cuius pars solui debet intra terminum intra queꝫ est impossibile quod soluatur, an pro ea parte sit nulla. Questio.xxvij.

SVMMARIVM

1 Stipulatio vitiatur, quando id, quod in ea est deductum. non potest tempore in ea apposito adimpleri.
2 Cõtractus bonafide irritus iudicatur propter tẽporis angustiã.
3 Legatũ nõ vitiaꝛ ex tẽporis angustia, intra qđ nõ põt adimpleri.
4 Snia iudicis nõ vitiaꝛ, si exeq non põt intra tẽpus in ea ꝯtẽtum.
5 Gratie papales equiparantur dispositionibus testatorum.
Gratia papalis non vitiatur ex temporis angustia.
6 Gratia motu proprio ample, ꝛ fauorabiliter est intelligenda.

Uigesimoseptimo quero An ꝯcessio ãnue pẽsionis ꝑ sedẽ apostolicã motu proprio alicui facta, cuius pars in festo annunciationis beate Marie virginis solui debet sit nulla in ea parte, in qua mandaꝛ dicta die solui, attento ꝙ est impossibile ꝑp loci distantiã, ꝙ in dicto termino fiat solutio. istã questioneꝫ examinat Romanus copiose. in ꝯsi.suo.cccxlviij.cuius dictis aliqd addere nõ intendo, ꝛ breuiter cõcludit ꝙ nõ, ꝛ ne curiales qui libroꝝ paucitate gaudent dictũ ꝯsiliũ q̃rere habeãt illud de verbo ad verbũ hic inserere decreui cuius tenor talis est. Omnipotẽtis dei postulato suffragio, q̃riꝛ nũquid ꝯcessio annue pensionis per sedeꝫ apostolicã secunda Martij motu proprio alicui ꝯcessa cuius pars in litteris mandatur solui in festo annũciatiõis beate Marie virginis proxime futuro pro ea parte pro qua mãdaꝛ dicta die solui intelligaꝛ nulliter fuisse cõcessa, atento ꝙ impossibile videꝛ ꝓpter loci distãtiã ipsaꝫ cõcessionẽ exequi posse ꝛ solutionẽ fieri. videꝛ dicẽdũ ꝙ q̃stio in id reicidit, scilicet nunqd tẽporis angustia resultans ꝓpter loci distãtiã ipsam cõcessioneꝫ in parte vitiet, ꝛ in hoc quidẽ in simili reperio quatuor casus.† Quoꝝ pri-

2 mus habet contractũ stricti iuris, ꝓ vt est mera stipulatio irritum reddi, cum in eodẽ apponitur tempus intra ꝙ id explicari quod in contractu deuenit impossibile iudicatur. casus est de eo ꝙ cer. loc.l.ij.que alias incipit nõ vtiqꝫ.§.si qs ita.instit.de Ꝟbo oblig.

2 .l.loca.ff.eo.ꝛ.l.si.§.si inter eos.† Secũdus vero casus hoc dicit ꝯctus bonefidei irritus iudicaꝛ ꝓpter angustiã tẽporis in eo appositã, intra quã possibile est ꝙ promissum fuit impleri, sed debet impletio fieri intra aliud spatiũ boni viri arbitrio terminãdũ. iste

3 est casus singularis.ff.loca.l.insulã.§.fi.† Tertius hoc habet angustia tẽporis adiecti solutioni legati, intra quã impossibile est legatũ solui, vel cõditionẽ legato appositã purificari, ipsum legatũ, seu cõditionẽ nõ vitiat, imo ꝛ legatũ solui ꝛ cõditio impleri debet intra aliud tẽpus boni viri arbitrio limitãdũ. iste est casus notabilis.ff.de leg.j.l.si mihi ꝛ tibi.§.si quis suos.C.de ꝯdi.instit.l.si qs

4 ita.† Quartus habet sentẽtia iudicis cõtinẽs actũ explicari debere intra diẽ, intra quẽ explicari est impossibile ex tẽporis angustia nõ vitiatur, qñ nihilomnius actus ipse explicãdus intra terminũ aliũ iudicis arbitrio declarandũ. hoc elegãter notat Goffredus ꝛ Host.in.c.cũ dilecti.de do.ꝛ ꝯtu.quoꝝ dicta refert ꝛ sequiꝛ gl. ordi.in.c.nemo põt.de reg.iur.in.vj.ea rõne, qꝛ snia hec duo mãdat idiuisibilia. primũ ꝙ actus expliceꝛ, scđꝫ ꝙ certa die expliceꝛ vt declarauit iuriscõ.in.l.celsus.ff.de arbi.ꝛ habeꝛ in.d.c.cũ dilecti.ꝯuis ergo ipossibile sit mãdatũ ƀm.s.intra illũ diẽ mãdatũ iudicis explicari, tñ certũ est mãdatũ primũ.s.actũ explicari. explicãdus est ergo post diẽ illã atqꝫ intra aliã arbitrio boni viri declarandam, in separabilibus enim vtile per inutile nõ vitiaꝛ, vt sunt

5 iura vulgaria.† Nunc ergo premissa ad propositũ reducendo dico ꝙ cum gratie Papales equiparẽtur dispositiõibus vltimaꝝ voluntatum, vt est expressum. de ꝯcef.preben.c.quia cunctis.ꝛ.c. autoritate Martini.de pben.ꝛ.c.si pluribus.in.vj.igitur dicẽdũ ꝙ queadmodũ nõ vitiatur vltima volũtas atqꝫ ꝯctus bonefidei neqꝫ ẽt mãdatũ iudicis ꝓpter tẽporis angustiã, infra qđ impossibile est id, qđ in eoꝝ altero deductu ẽ explicari, sed debet explicari intra diẽ illã arbitrio boni viri. ita pariter dicendũ in gratia seu mãdato Pape vt si illud ipossibile fuerit explicari intra terminũ ab eo pfixũ, nõ tñ ꝓpter hoc irritũ dicaꝛ qđ Papa mãdat, ꝛ explicãdũ est postmodũ intra terminũ accõmodatũ et hoc maxime

6 † In gratia motu ꝓprio cõcessa q̃ ample, ꝛ fauorabiliter intelligẽda est nõ aũt stricte, ꝓut stricti ꝯctus, vt ẽ casus in.d.c.si ex pluribus.de pbẽ.in.vj.ꝛ hec sufficiãt. Hec sunt Romani dicta, ex q bus erit firmata cõclusio, ꝙ in casu psentis q̃stionis pensio in ea parte qua solui mãdaꝛ in tam breui termino, ꝙ est impossibile ꝙ in eo termino soluatur, nõ propterea vitiaꝛ, imo valet, ꝛ tenet.

¶ Pensio, an veniat appellatione beneficij, Questio.xxviij.

SVMMARIVM.

1 Pensio est beneficium lato sumpto vocabulo.

2 Dictio alia similia implicat.
3 Surrogatum sapit naturam sobrogati.
4 Dictio alia similia nō implicat, vbi materia subiecta id nō patiť.
5 De pstimonio ⁊ patrimonio fieri dȝ mētio in impetratiōe bñficij.
6 Hospitale non est beneficium.
7 Litere ad beneficia sunt ambitiose.
8 Maius est lucrum, ⁊ commodū habere pēsionem, q̄ beneficiuȝ.
9 Beneficiū curatū nō venit appellatiōe bñficij in materia stricta.
10 Beneficij appellatione regulariter non venit pensio.
11 Clausula ⁊ aliud quodcunqȝ beneficium cōprehendit pensionē.
12 Dictio quodcunqȝ importat omnimodam generalitatem.
13 Feudū acceptū pro se ⁊ heredibus suis qbuscūqȝ est hereditariū.
14 Fideiussor, q pmisit aliquē psentare qncūqȝ, itelligiť ēt post sniaȝ.
15 Statutum puniens aliquem quouis modo vel qualitercunqȝ occidentem comprehendit etiam homicidam non dolosum.
16 Expressa mentio vbi requiritur generalitas non sufficit.
17 Habens facultatem conferendi beneficia qualitercūqȝ vacantia reseruata conferre non potest.
18 Pensio appellatione beneficij venit in materia fauorabili.
19 Pēsionarius teneť ad collectā impositā sup fructibus bñficioꝝ.
20 Facultas conferendi beneficia intelligitur etiam de curatis.

Uigesimo octauo quero An pensio veniat beneficij appellatione. in ista q̄stione dicēdū vř φ nō, p text. in c. quāuis. el. j. de pben. in. vj. vbi qñ mandať alicui puideri de beneficijs, vigore talis mandati de pēsione puideri nō poterit. ex quo tex. not. ibi Do. φ appellatione beneficioꝝ nō cōprehendiť pensiones in literis beneficialibus, sȝ solū cōprehēdunť beneficiū, qđ dať in titulū habens ius spirituale, nō aūt pēsio, que solū ꝯsistit in tpalitate. idē voluit ibidē Petr. de anch. in. iij. not. dicens, φ qñ Papa mādat alicui puideri de beneficijs vsqȝ ad certā summā, nō poterit de pēsione puideri, qꝛ sumiť interpretatio strictior, vt ille nō cōprehēdanť, qꝛ pp beneficia qs intitulať. ⁊ obligať ecclesie, ⁊ teneť ad ꝯtinuā residētiā. c. fi. de cler. nō residē. sed p pēsionē qs nō intitulať, nec ad residentiā teneť. xxviij. q. j. c. possessiones. ⁊ c. illud. ij. qō. vj. idē tȝ Archi. in. d. c. q̄uis. col. ij. versi. puideri. ⁊ ibi Jo. an. col. vlti. in ver. in glo. Papa noster, ⁊ ibidē Franch. in. ij. not. ad ideȝ facit tex. in. c. ad audientiam. el. ij. de rescrip. vbi Abb. dicit in. j. not. φ annua pēsio, q̄ sup reditibꝰ ecclesiaꝝ plerūqȝ alicui cōcediť nō pōt dici bñficiū, qꝛ in illo tex. pēsio. ⁊ bñficiū ponunť vt diuersa, vt pȝ i tex. ibi dū dicit annuas pēsiōes seu alia

1 bñficia. subdit tñ ibidē Abb. † φ in veritate annua pēsio est bñficiū sumēdo bñficiū late, vt est beneuola actio gaudiū tribuēs capiēti, sed nō est beneficiū ecclesiasticū spirituale, cū nullā in se spiritualitatē habeat, sed est qđ tpale et ideo appellatione ecclesiastici beneficij nō veniat, dicēs φ ista fuit ratio decidēdi in. d. c. q̄uis, ⁊ in ista opinione residet ēt Fely. in. d. c. ad audiētiā. Barbatia tñ

2 ibi ꝯriū tenet, ⁊ moueť tribꝰ fundamētis. † Primo φ dictio alia ibi posita dū in illo tex. diciť pensiones seu alia beneficia implicat similia. glo. ⁊ doc. in. c. sedes. de rescrip. cle. j. eodē titu. l. si fugitiui .C. de serui. fugi. no. Bal. in. l. cōueticulā. colū. v. ver. itē est argumētū a natura. C. ō episco. ⁊ cler. i auc. ex testamēto. vbi gl. ⁊ doc. .C. de colla. Bar. in. l. sed ⁊ reprobari. ff. de excusa. tuto. Ergo di-

3 cit Sicul. pēsio cēseť bñficiū ecclesiasticū. † Scđo arguit, sit certū est φ subrogatū sapit naturā eius, in cuius locū subrogať. c. ecclesia. el. j. vt lit. pēdē. c. pcipimus. xciij. distin. l. si eū. §. qui iniuriaruȝ. vbi bonā glo. ff. si qs caut. Bar. in. l. certi cōdicto. ff. si cer. peta. ⁊ .l. j. si de pposi. agen. in reb. libr. xij. C. ⁊ not. Bal. in. l. parabolani .C. de epis. ⁊ cleri. inferens φ cū pēsio subrogeť loco bñficij ergo est bñficiū. Tertio adducit, φ illud dř esse bñficiū ecclesiasticū de quo qs teneť facere mētionē in impetratione. c. si metu pprio de pbē. in. vj. sed de pēsione annua qs teneť facere mētionē, vt in illo tex. c. ad audiētiā. el. ij. de rescrip. ergo pensio diceť bñficiū ecclesiasticū. ⁊ ad. tex. in. d. c. q̄uis. Respōdēdo dicit, φ pcedit ppter odiū impetrātis bñficiū ad restringēdā ambitionē impetrātium, vel dici pōt, φ ideo ibi pēsio nō cōprehēdiť, qꝛ videť φ pēsio fuerit in fraudē apposita. Joan. de Silua doctor vltramontanus in trac. suo de benefi. in. j. parte. q. ij. tenēdo primā opinionē respōdet ad pdicta motiua Siculi. ⁊ ad primū dicit, φ maior est falsa, qñ p alia iura est declaratū, φ aliqđ nō sit simile, vt not. p doc. in. d. c. sedes. de rescrip. sed ista dictio alia posita in. d. c. ad audiētiā est declarata p tex. in. d. c. q̄uis. š. allega. de pben. in. vj. ⁊ sic tollitur primū argumētū, posset alio mō respōderi ad dictū primū ar-

4 gumētū, † φ dictio alia nō ē similiū repetitiua, vbi mřia subiecta hoc nō patiť, vt in casu nřo, in quo manifeste cōstat, q̄tū pēsio differat a bñficio ecclesiastico, de quo vidimus. š. q. j. ⁊. q. xxi. posset ⁊ alio mō ⁊ sic tertio respōdere, qđ nō est semp verꝝ, φ dictio alia denotet similitudinē, cū multoties impropzie ponať, vt cū dř crucifixus est Christus, ⁊ cū eo alij duo latrones, vt dicūt gl. ⁊ doct. in. d. auc. ex test. C. de colla. ⁊ de ista dictione. vide p Fel. in. c. cuȝ nō ab hoīe. de iudi. ⁊ in. c. veniens. in fi. de simo. ⁊ p eundē in. d. c. sedes. in fi. post Abb. ⁊ alios. ⁊ Ale. in ꝯsi. cxlix. incipiēte ꝯsiderātis verbis in. ij. vol. ad ſm motiuū Siculi rñdet idē Selua negando ꝯsequētiā, qꝛ nō oē qđ sapit alterius naturā est illi simile, put dř patere in pposito. nā patrimoniū ad qđ qs ititulať, iuxta tex. in. c. cū ſm. de pbē. sapit naturā bñficij in hoc, φ illius loco surrogať, ⁊ tñ nō est bñficiū, iuxta not. p gl. in. c. suis ab omnibus approbata. de prebē. Ad tertium motiuuȝ respondet idem doctor,

5 negando maiorē esse veram. † nam non solum de beneficijs mentio fieri debet, sed etiā de pstimonio, ⁊ patrimonio, vt not. doc. in c. postulasti. de rescri. ⁊ tamē nullus dixerit ista esse beneficia. Itē de hospitali. quod datur in titulū, fieri debet mētio, ſm Car. i cle. literas de pbē. gl. j. in cle. si bñficioꝝ. de deci. nō est ergo bona illatio, dȝ fieri mētio de tali re in impetratiōe beneficij, ergo talis res est bñficiū. Respōsiones adducte ad motiua pdicta Siculi p dictū Joā. Syluā, loco pallegato, exceptis additis p me fuerūt originaliter Fel. in. d. c. ad audiētiā. el. ij. de rescri. licet eas tacito auctore recitet prefatus doc. furtū domesticū cōmittendo, iuxta tex. i. l. hereditatū. §. fi. ff. ad leg. falci. vbi iuriscōsultus dixit φ occultator aliene laudis furi par est, ⁊ Plinius in pemio naturalis historie preclare ad Uespesianū imperatorē, inquit, benignū ⁊ plenum igenui pudoris est fateri p quos pfeceris, ⁊ obnoxij pfecto animi ⁊ infelicis ingenij est malle in furto deprehēdi q̄ mutuum reddere. que refert Jaso. in. §. eū quoqȝ. in fi. insti. de act. potuit tñ ex inaduertētia pfatus doctor Fel. nō citasse, vt multoties accidit, oim eni haberꝫ memoriā, ⁊ penitus in nullo peccare diuinitatis potius est q̄ humāitatis, vt inqt iuriscōsul. in. l. ij. §. si qđ aūt. C. de veter. iur. enucl. ⁊ subdit Fel. in. d. c. ad audientiā. col. j. φ melius fuisset dicta motiua nō ponere eū teste philosopho in lib. de celo. in fi. ad pauca respiciētes de facili enūtient illoꝝ sniaȝ ꝯprobans, q Barbatie siculā garrulitatē ascribunt teste Gāmaro in pemio sui commenti. sup ꝯsti. Julij. ij. Pōtificis vere summi imo supremi de simoni. elec. Rom. Pōtifici, Prima opinio, cū q̄ oēs, pdicto Siculo excepto, ptrāseunt, vera est, arbitror tñ illā nō probari, p tex. in. d. c. q̄uis. de pbē. in. vj. quē ad hoc oēs allegāt. Nā si ꝯsideremus rōnē tex. ibidē q̄re pēsiōes nō ꝯprehēdunť, nō dicemus illaȝ

6 eē, qꝛ pēsiones nō sint bñficia. † Sȝ qꝛ litere ad bñficia sunt ābitiose ideo restringēde. ita signāter dicit ibi tex. vbi Frācbus no. in. j. not. φ litere ad bñficia sunt stricte intelligēde, ⁊ subdit rōnē eē, qꝛ impetrantes accedunt ad honores ⁊ lucra. verꝝ qꝛ maius lucrum est habere tot pēsiones ascēdentes ad summā de qua in mādato de puidendo, q̄ habere tot bñficia, ideo ad pensiones non exten-

7 duntur, vt fiat stricta † interpretatio. Quod autem maius lucrum sit ⁊ cōmodū habere tot pēsiones pȝ, qꝛ pēsio nō astringit quē ad residētiā, vt dicā infra. q. xxxi. Itē pēsionarius nō teneť dicere officiū, vt dicā infra. q. xxx. Accedat, qđ si volumus dicere, qđ ra-

8 tio illius tex. sit qꝛ pēsio ñ sit bñficiū, † vtiqȝ diceremus φ bñficiū curatū nō esset bñficiū, cū in teris illius tex. in. d. c. quamuis non posset ō bñficio curato ēt puideri, vt declarať p tex. i. c. cū in illis de pbē. li. vj. vbi aperte dicit tex. qđ qñ Papa mandat prouideri alicui de ecclesijs, psonatibus, dignitatibꝰ, vel alijs beneficijs quibuscunqȝ, vigore talis mandati nō poterit puideri de bñficio curato, nsi signāter hoc sit expressuȝ. Nec est mirꝝ, qꝛ cū littere bñfi-

9 ciales sint ambitiose, stricte intelligunť. d. c. quāuis. † In materia aūt stricta appellatiōe bñficij nō venit bñficiū curatū, vt no. Per. de anc. in. d. c. cū in illis. in. iiij. no. ⁊ Ab. in. c. postulasti. in gl. ij. de rescri. ⁊ in. c. fi. in. ij. no. de pbē. gl. in. c. fi. eo tpe in vbo cū cura. de rescri. in. vj. ⁊ p Deciū in rub. de rescr. col. fi. in fi. ⁊ tñ nimis absurdū eēt dicere, φ bñficiū curatū nō sit bñficiū, oēs tñ doc. tex. in. d. c. quāuis ad hoc allegant ad pbandū qđ appellatiōe bñficij non

10 veniat pēsio. Erit † ergo ꝯclu. ab oibꝰ doctoribus recepta, Barbatia tm̄ excepto, qđ bñficij appellatiōe regulr̄ non veniat pēsio. hāc ꝯclusionē tenuit ēt Caccia. i trac. suo ō pēs. q. xxx. ⁊ vlt. ⁊ Decius in rub. de rescri. col. vi. ver. ⁊ appellatiōe bñficij. ⁊ ibi ēt dixi i apostillis meis ad lecturā Decij, hāc ēt ꝯclusionē sequiť Anna. i. c. nō satis. col. ij. de Simo. ⁊ Fel. i. c. postulasti. col. x. ver. scđa de-

11 claratio de rescri. quā ꝯclusionē limita modis infra dicēdis. † Et primo ſm Caccialu. loco pallegato, vt nō pcedat qñ i litteris beneficialibus dicereť, ⁊ aliud qđcūqȝ bñficiū, tunc. n. ſm eū cōprehēdereť prestimoniū, ⁊ pensio, lȝ nō in titulū bñficij assignata alle. gl. in verbo quodcunqȝ in cle. ij. de vi. ⁊ ho. cle. ista fuit ēt limitatio

Fely.

Fel.in.c.postulasti col.x.ver.iiij.ꝯclu.de rescri.ad quā tenēdā mo
12 uet̃ Fel.ꝑ gl.ꝓxi.alle.† Cuius dictis adde,qꝺ dictio qꝺcunqꝫ im
portat omnimodā generalitatē,itaqꝫ vbi apponit̃ in lege vel ca⸗
none,si lex vel canō distinguit,nec nos distinguere debemus,tex.
est not.i.c.solite benignitatis circa fi.de ma.⁊ obed. vbi Abb.in
13 vlt.not. † Corroborat̃ ṕdicta conclu.ex his q̄ voluit solēnis do⸗
ctor Decius i cōsi.lxxviij.inci.licet in casu ꝓposito col.ij.in fi.i.j.
volu.vbi cōsuluit,qꝺ lꝫ feudū acceptū ꝑ se ⁊ hr̄dibus suis nō di⸗
cat̃ hr̄ditariū,cū tūc ad extraneos nō trāseat hr̄des,tn̄ hr̄ditariū
erit,qn̄ acceptū fuerit ꝑ se ⁊ hr̄dibus suis qbuscūqꝫ, qꝛ tūc trāsit
ad heredes ēt extraneos.adducit Bald.in.l.cū virū col.fi.C.de
14 fideicō.⁊ Ale.in.l.si patroni.in prin.col.pe.ff.ad treb.† Facit ēt
qꝺ voluit Ang.in.l.qꝺ si nolit.§.si qs ita.ff.de edil.vbi dixit,ꝙ si
fideiussor ꝓmisit ṕsentare principalē,qn̄cūqꝫ,intelligit̃ ēt post sen
15 tētiā,lꝫ alias secus.l.grece.§.post litē.ff.de fideius.† Et dixit nota
biliter Saly.in.l.si serui.C.de noxa,qꝺ si statutū punit occidentē
aliquē quouismō,vel q̄litercūqꝫ cōprehēdit ēt homicidiā nō do⸗
losum,sed culposuꝫ lꝫ alias secus vt ibi ꝑ eū,ad hoc tn̄ vide bald.
in.l.data opa col.v.C.q accu.⁊ i.l.qcūqꝫ.col.v.C.de ser.fug.Jo.
de ana.⁊ Card.in.c.lator.de homi.Salyc.seqtur Caccial.in sua
aurea repe.l.oēs populi.ff.de iusti.⁊ iu.vbi dictū Sal.limitat, ⁊
sequit̃ ēt Alex.in.l.⁊ si seruerior.in.ij.col.C.ex q.cau.infa. irro⸗
ga.facit ēt ad predictā limitationē qꝺ dixit do.in.c.decet.in prin.
col.iij.de immu.ecc.li.vj.vbi voluit qꝺ qn̄ lex vel statutum dat fa
cultatē cognoscēdi de qbuscūqꝫ causis,tūc nulla cense excepta ⁊
exclusa.ad ṕdicta vide Fely.i trac.suo qn̄ liter.apost.ṕiudi.patr.
ecc.col.iij.in ꝟ.amplia quarto. Jstā tn̄ limitationē dicas nō ꝓce⸗
der̃ in teris.d.c.quāuis.ꝺ ṕbē.in.vj.qꝛ ēt si ibi esset dictū qꝺ ꝓce
deret̃ de bn̄ficijs qbuscūqꝫ nō cōprehederet̃ pēsio,qꝛ illa nō com
prehēdit̃,nisi de ea specialis mētio fieret,vt singl̃r dixit tex.in.d.
16 c.quamuis.ꝟ.⁊ ideo in fi.† Ubicūqꝫ enim de aliquo reqrit̃ spe⸗
cialis mētio ⁊ expressa in bn̄ficialibus tūc illud nō venit sub qua
cūqꝫ ēt ṕgnāti expressione.tex.est ad hoc solēnis in.d.c.cū in illis
in princ.de ṕbē.in.vj.vbi bn̄ficia curata nō cōprehēdunt̃ ēt qn̄ di
ctū est ꝺ alijs bn̄ficijs qbuscūqꝫ qꝛ ⁊ illis reqrit̃ specialis mētio.fa
cit gl.in.c.inquisitores.in verbo expresse.de heret.in.vj.⁊ in cle.
ij.v̄bo specialis.de off.ord.facit tex.⁊ qꝺ ibi no.doc.in.c.ij.de ṕ⸗
ben.in.vj.⁊ ista ratione vtit̃ in simili Fely. in.d.suo trac.col.ij.in
17 ꝟ.⁊ si diceres.in fi.† Ad idē facit qꝺ voluit do.i.c.si cui nulla.in.
vj.vbi decidit ꝙ is cui data est facultas cōferēdi bn̄ficia qualiter
cūqꝫ vacātia cōferre nō poterit bn̄ficia reseruata ꝑ cōstitutionēꝫ
execrabilis vel alio mō.vide omnino q̄ dixi.s̄.in.q.xix.ꝓpe finēꝫ.
18 vbi reprobaui opinionē.Caccialu.† Scꝺo limita supradictā con
clusionē nō ꝓcedere in materia in qua fieret extēsio ex lata signifi
catione vocabuli vt puta in materia fauorabili,in q̄ restrictio lo⸗
cū nō haberet,tūc enim appellatione bn̄ficij veniret pēsio,qꝛ late
sumēdo.pēsio est bn̄ficiū,cū sit beniuola actio gaudiū tribuēs ca
piēti.faciūt no.per do.Jo.crotū de mōte ferrato dominū ⁊ prece
ptorē meū.in rub.de rescri.in prin. Quinimo tali casu posset lato
sumpto vocabulo pēsio dici bn̄ficiū ecclesiasticū.nō tn̄ spūale.istā
fallētiā elicio ex mēte ⁊ verbis Abb.in.d.c.ad audientiā.el.ij.in.
i.no.de rescrip.cuius dicta reuli.s̄.facit regula odia restringi ⁊ fa
19 uores,cōuenit ampliari.c.odia.de reg.iu.in.vj.† Tertio limita ṕ
dictā cōclusionē nō ꝓcedere quoties imponeret̃ collecta soluēda
ꝑ clericos de fructibus bn̄ficiorꝫ,qꝛ tūc pēsio cōprehēderet̃ ⁊ pen
sionarius ad collectā teneret̃,sicuti ceteri bn̄ficiati,cū eadē tūc sit
ratio in pēsione,que est in bn̄ficijs.ex identitate enim rationis fit
extēsio ad causum,q sublata significatione vocabuli cōprehendi
pōt ēt in materia exorbitāti.Cy.in.l.j.opp.C.q̄ sit lōg.cōsu.⁊ sen
tit gl.in cle.j.in verbo gregibus.de deci. ⁊ in.c.qꝛ periculosuꝫ.in
ver.episcopo.de sen.excom.in.vj.⁊ i.c.j.de elec.in.vi. Bal.in.l.
si nōdū.C.de fur.facit ṕdicta,qꝛ lꝫ in materia stricta,vt dictū fuit
s̄.appellatione beneficij nō veniat bn̄ficiū curatū, tn̄ vbi esset ea
dē rō secus esset vt no.do.in.c.si gratiose.col.pe. de prebē.in.vi.
20 † Hinc est qꝺ si alicui cōcedit̃ facultas cōferēdi bn̄ficia, ēt de cu⸗
ratis intelligit̃ vt habet̃ ꝑ do.in.c.dudū.col.iij.ver.ex his infert̃
de ṕbē.in.vi.idē voluit do.in.c.fi.de offi.vica.in.vi.Fely.in.c.po
stulasti.col.xv.in ver.scꝺs casus est.de rescrip.ad qꝺ vide ēt De⸗
cium in.d.rub.de rescr.in fi. Quarto limita ṕdictā cōclusionē nō
ꝓcedere in pēsione q̄ nō ad ꝑticulare cōmodū alicuiꝰ,vt cōmuni
ter fit sed vt deinceps sit bn̄ficiū ecclesiasticū assignat̃ dictū forte
portio seu pēsio vt in.c.cōquerēte.de cle.non resi.vbi Abb. in.i.
not.dicit notādū esse ex illo tex.qꝺ sup redditibus vnius ecclesie
pōt cōstitui certū bn̄ficiū assignādo certā pēsionē ex redditibꝰ ec⸗
clesie ꝓ tēporalitate bn̄ficij nouiter creati.dicēs tenēdū esse mēti
ad hoc illū tex.talis enim pēsio est bn̄ficiū ecclesiasticū, vt habet̃
ꝑ doc.in cle.j.de sup.neg.ṕlato,⁊ diffinit̃ sicut ecclesiasticū bn̄fi⸗
ciū,vt dixi.s̄.q.j. Circa ṕdictā.q.an pēsio veniat bn̄ficij appella⸗
tione.postq̄ hec scripserā vidi tractatū Pauli de Roma.de pē
sio.nuꝑ in lucē editū.in.vij.eius q̄sito in cuius fi. tenet qꝺ pensio
qn̄ assignat̃ suꝑ bn̄ficio ecclesiastico sit ecclesiasticū bn̄ficiū qn̄ au
tē dat̃ ꝓ ṕstādo seruitio sit officiū,⁊ qꝺ lꝫ pēsio sit bn̄ficiū quo ad
denominationē ⁊ titulū,nō tn̄ venit appellatione bn̄ficij, cuius di
cta videntur implicare contradictionem,eum videre poteris.

¶ Pensionis reseruatio an valeat non facta mētione ꝙ idē bn̄fi
ciū sit grauatū alia pēsione. Questio.xxix.

SVMMARIVM

1. Papa in beneficijs habet plenitudinem potestatis.
2. Papa nō presumitur velle duplici onere ecclesiam grauare.
3. Papa de ordinaria ꝓtāte pēsionē sine causa imponere non pōt.
4. Motus proprius in alterius preiudicium non operatur.
5. Rescripta sumunt robur ex mente scribentis.
6. Si prima pensio erat nulla, an de ea fieri debuit mētio in assigna tione secunde.
7. De vnione nulla non est necessaria mentio.
8. De electione nulla non est necessaria mentio.
9. Litis contestatio inualida non interrumpit prescriptionem.
10. Acceptatio inualida gratiam non consumat.
11. De compromisso inualido non est opus mentionem facere.

Uigesimonono q̄ritur si bn̄ficiū ali⸗
qꝺ sit gra⸗
uatū onere pēsionis,puta ducatorꝫ.xx.soluende puta Titio,de⸗
mū Sēptonius obtineat suꝑ fructibꝰ eusdē bn̄ficij sibi reseruari
aliā pēsionē puta ducatorꝫ.xv.nulla facta mētione de pria pēsioā
an valeat reseruatio istius scꝺe ista q̄stio ꝟtit̃ ad ṕsens hic Uene
tijs inter dn̄m Plebanū collegiati sanc.Luce ⁊ quēdā Curialeꝫ
circa quā dicēdū puta scꝺaꝫ reseruationē i q̄ de prima nō est facta
mētio nō valere,qꝛ nō est verisimile,qꝺ papa,si sciuisset,de prima
ꝯcessisset de facili salti hꝫ pēsionē,cū nō ṕsumat̃ velle duo onera
rei.facit tex.in.l.titia cū in testamēto.§.qui in vita.ff.de le.ij.facit
qꝺ habet̃ i.l.ij.ff.de do.arguēdo de principe ad testatorē,vt alias
in.c.i.de cōces. ṕben.in.vj.cū si. ad idē est tex.in.c.mādatū.cum
duobus.c.seq.de rescri.dū decidit non esse verisimile papam vo
luisse eūdem ordinarium grauare super prouisione duorū benefi
ciorꝫ iunctis no.ibi ꝑ doc.facit ꝙ habet̃.in.c.duobus.in fi.eo.ti.
1 in.vj.† si igit̃ hoc in bn̄ficijs in qbus papa hꝫ plenitudinē potesta
tis cle.j.vt lit.pen.c.ij.de ṕbē.in.vj.⁊ in qbus ꝯcurrit cū alijs or⸗
dinarijs.c.si a sede.cū simi.de ṕbē.eo.li.fortius id erit in fructibꝰ
q bn̄ficiato ꝓ eius sustētatione debent̃ iuxta no.i.c.cū hm.de pre
bē.⁊ in.c.fi.de rescri.in.vj.⁊ in.c.qꝛ sepe.de elec.eo.li.iūctis no.i.
c.ṕsenti.cū si.⁊ ifra dicēdis,⁊ ṕdicta opinio viua ēt rōne fundat̃.
2 † Nullus.n.ambigit,qꝺ si papa eādē ecclesiā semel grauatā intel
lexisset,noluisset saltē ita de facili eidē aliud onus iponere ꝑ ea q̄
no.in.c.ad audiētiā.el.ij.⁊ in.c.si suꝑ literis.⁊.c.si ꝓponēte.de re
3 scri.cū si.facit, † qꝛ sine cā ēt papa de potestate ordinaria iponer̃
nō pōt suꝑ fructibus bn̄ficij pēsionē,vt ꝑ Ro.in ꝯsi.ccclxxxviij.in
ci.in casu ꝓpositi thematis.⁊ dixi.s̄.q.vj.ver.Remanet ēt,⁊ facit
ꝙ hr̄ ꝑ Cal.in ꝯsi.viij.de rescri.ad fi.⁊ ēt alias dixi ⁊ fortius i or⸗
dinario.in.d.q.vj.⁊.x.s̄.⁊ no.in.d.c.ad audiētiā.vbi Fely.⁊ in.c.
ꝯquerēte.de cle.nō resi.⁊ ꝑ Pe.de anc.i ꝯsi.cclxxiiij.⁊ Old.ꝯsi.
ccxxviij.fortius igit̃ dicēdū est eūdē nō ṕsumēdū velle pēsiōes ge
minare in ṕiudiciū ecclesie,nisi de illis sit iformatus.ignorātia.n.
excludit voluntatē,iuxta tex.in.d.l.si ꝑ errorē.cū si.⁊ hr̄ in.c.j.de
ꝯsti.in.vj.iuncta auc.multo magis.C.de sac.san.ec.ex quo sequit̃,
qꝺ lꝫ ēt sine cā posset Papa,tn̄ sciētia reqrit̃ ad effectū volūtatis
vt dcm̄ fuit.ꝓ quo ē reg.l.idē Ulpianus.⁊.l.quidā ꝯsulebāt.cū si
mili.facit,qꝛ ex ꝯ̄ria ꝯclusione absurdū sequeret̃.Si.n.ꝓ pēsione
primo loco reseruata Titio obligati essent fructus ex qbus pēsio
debetur,vt ꝯcludit Roma.in.d.suo.ꝯsi.ccclxxxviij.ꝑ text.in.l.li⸗
bertis.§.lucius.que est.iiij.ff.de ali.⁊ ciba.leg.cū ibi no.Si dicere
mus valere reseruationem scꝺe pēsionis,fatēdū esset papam vo⸗
luisse eosdē fructus ꝓ altera ⁊ sic scꝺa pēsione obligatos esse con
tra no.in.l.iij.ff.de crimi.stel.⁊ in.l.q duobus.ff.de fal.cū simi. vt
ēt constat in his terminis voluisse Joā.an.in addi.Spe.in tit.de
cau.pos.⁊ proprie.§.qꝛ vero.ver.quod de colligētibus pedagia i
addi.q̄ incipit super quibusdam.⁊ not.Old.in consi.xxij.circa fi.
4 † Et predicta conclusio,scꝺm quaꝫ audiui sepe fuisse iudicatū in
curia Romana.procedi etiā si scꝺa pēsio fuisset motu proprio re

seruata. nã motus ꝓprius operari nõ dꝫ, vbi de alterius p̃iudicio agit̃, vt esset in questiõe nr̃a, si ꝯriũ diceremus p̃sertim vbi subest defectus intẽtionis, vt p Fel. in. c. ꝯstitutus. col. iiij. in prin. de rescri. ⁊ ibidẽ. col. v. ver. autoritas in verbo nisi scriberet. ⁊ idẽ Fel. in. c. causaꝫ q̃. el. ij. ver. ⁊ ista ꝯclu. de test. ⁊ dixi. §. q. ix. i ver. Quid aũt dõm sit. ⁊ no. Lap. alleg. vij. ⁊ Bellemera decisione. cccxcij. cccclxxv. dccxxvij. ⁊ Ant. de but. in. c. qr circa. de ꝯsan. ⁊ affi. ver. q̃ro qd si motu, ⁊ est gl. no. in. l. j. C. d̃ colla. ⁊ rela. li. x. †Rescripta

5 n. sumunt robur ex mẽte scribẽtis. Inn. in. c. cũ ecclesiastice. de except. ⁊ Bal. in. l. rescripta. col. pe. C. si contra ius. ideꝫ Bal. in. l. i. de cõsti. prin. Fely. in. d. c. cũ ecclesiastice. in fi. Motus enim ꝓprius nõ tollit ea, ꝓ q̃ gr̃a reddi posset nulla, q̃ nõ veniũt ex dolo vel culpa impetrãtis, sed potius ex verisimilitudine mẽtis ipsius cõcedẽtis, vt dixit bellẽ. in. d. sua deci. cccxcij. facit qd̃ habet̃ in. c. mãdatũ. p doc. ⁊ p Jo. and. in. c. pe. de rescri. in. vj. ⁊ Car. in cõsi. xxxviij. inci. papa viuit. Adde p̃dictis, ꝙ istã cõclusionẽ postq̃ꝫ hec scripserã inueni tenuisse Guil. Cassador ꝙ fuit audit. Rote in suis deci. sup regu. cãcel. deci. iij. in rub. de pẽsio. q dicit cõclusionẽ p̃dictã firmatã fuisse p Rotã suo tẽpore, ⁊ p ea allegat plures rationes cuius decisiões de anno p̃senti. Mdxl. primũ in lucẽ edite ⁊ impssioni tradite fuere, ⁊ ibi tradit an pẽsio taliter assignata sit nulla vel annullãda, decidit, ꝙ sit nulla ipso iure, ⁊ p̃dicta cõclusio ꝓcedit ẽt si scd̃a pẽsio trãsferat̃ tẽpore quo iam pr̃ia cessauerat ẽt eo viuẽte, q scd̃e pẽsioni cõsenserit, ⁊ nunq̃ꝫ reclamauerat, ita firmat idẽ Cassador⁹ deci. iiij. de pẽs. loco. §. alle. p quo adducit bonas rõnes, cũ videre poteris. imo pl⁹ dixit idẽ Cassadorus deci. ij. §. alle. qd̃ si rector bñficij grauati duplici pensione solueret vtraq̃ꝫ nõ tñ p̃iudicat ecclesie ⁊ successori cũ posset de sua pte fructuũ indebitũ soluere. c. veniẽs cũ materia. d̃ trãsac. ẽ enim

6 ꝓcurator nõ dñs. c. ij. de do. †An aũt valeat scd̃a reseruatio pensionis tacita pr̃ia facta sup fructibus eiusdẽ bñficij, qñ pr̃ia erat nulla ⁊ p nulla fuit ex post declarata, dicẽdũ videt̃ scd̃aꝫ pẽsionẽ valere. Nã videmus qd̃ nõ est opus facere mẽtionẽ de rescripto nullo ⁊ elidibili. glo. in. c. cũ nostris. in verbo de facto. de conces. preben. glo. in. cap. ex tenore. in verbo negotio. in fi. de rescri. gl.

7 in. c. suggestũ. in verbo posteri⁹. de iu. patro. †Uidemus etiam quod de vnione nulla nõ debet de necessitate fieri mentio, vt dixit Cald. in cõsi. xxix. in rub. de pbẽ. ⁊ dixit ẽt Abb. post Hosti. in. c. p vestras. col. iij. de dona. inter vi. ⁊ vxo. qd̃ nõ debet fieri mentio de ꝓcessu nullo vel sentẽtia nulla, qd̃ seqtur ibidẽ prepos. facit qd̃ voluit Roma. cõsi. cccclxxxiij. inci. dubitat̃. j. col. pe. vbi dixit qd̃ valet impetratio cõfirmationis nõ facta mẽtione de ꝓuisione al

8 teri nulliter facta. †Et dixit Cal. cõsi. xiij. de rescri. qd̃ de electione nulla nõ est opus facere mẽtionẽ. accedit qd̃ cõsulẽdo decidit Sozi. i cõsi. cxx. inci. circa primũ cõsultatiõis articulũ. col. j. in fi. ⁊ col. ij. in prin. vbi dixit ꝙ gratia nõ est subreptiti a, in q̃ nõ est facta mẽtio de q̃dã transactione nulla in. iiij. volu. facit qd̃ no. dixit Pau. de. c. in. l. sancimus in fi. C. de testa. vbi voluit p illũ tex. qd̃ clausula cassans ⁊ irritãs omne aliud testm̃ hẽt tacitã ꝯditionẽ vi

9 delicet si testm̃, † in quo ẽ talis clausula, sit validũ. facit gl. in. c. vt debitus. de apella. in glo. ii. q̃ dixit, qd̃ litis cõtestatio inualida nõ interũpit p̃scriptionẽ, ⁊ citatio inualida nil opat̃. gl. in. l. si accusatorib⁹. C. de accu. in gl. fi. Bald. in. c. in noĩe dñi. in. iiij. no. de te

10 stib. †Facit qd̃ voluit Ro. in cõsi. cccxxix. inci. p̃sens cõsultatio. vbi dixit qd̃ acceptatio inualida nõ facit gratiã expectatiuã eẽ cõsumptã. facit qd̃ notãter voluit gl. fi. in. c. cũ causam. de testi. q̃ dixit, qd̃ testimoniũ testis nõ debilitat̃ ex pr̃io dicto eiusdẽ ꝯrio nul

11 liter tñ recepto. †Nec opus est facere mẽtionẽ de cõpromisso nullo. Car. in cõsi. xciiij. inci. nobiles viri, in v. q̃rto obijcit̃. accedat ẽt qd̃ de p̃uilegio nullo, vel surreptitio nõ est necessario facienda mẽtio. ita dicit do. in. c. qm̃. co. iiij. xviij. di. facit regula nõ p̃stat ĩpedimẽtũ qd̃ de iure nõ sortit̃ effectũ. c. nõ p̃stat. de reg. iu. i. vj. vbi multa accumulat Jo. an. ⁊ vide ad hũc ꝓpositũ q̃ late tradit Fely. i. d. c. ex tenore. de rescrip. i. iij. col. in v. de rescripto, ⁊ idẽ i. c. nr̃a. col. ij. ⁊. iiij. e. ti. i qb⁹ locis latissime scribit, an ⁊ qñ sit faciẽda mẽtio de actu nullo tã in litteris ad lites q̃ꝫ in literis beneficialibus et circa hũc articulũ qd̃ actus inualidus nõ sit in aliq̃ ꝯsideratiõe, plura accumulat ẽt solẽnis p̃ceptor meus dñs Hypol. de Marsil. q me ꝓmouit ad doctoratũ i cõsil. suo. xxxviij. incip. qm̃ saluos facis. col. j. ⁊. ij. in. i. volu. ⁊ idem cõsil. xxxix. ⁊. xlij. i. col. eo. volu. erit ergo cõclu. qd̃ de prima pẽsione nulla ⁊ inualida nõ erit faciẽda mẽtio. q̃ cõclu. ea ratione cõprobat̃, qr verum erit dicere qd̃ fructus illius bñficij super quibus pẽsio est imposita pro pensione vltima tantũ erunt obligati ⁊ nõ prima nulla ⁊ inualida ⁊ sic cessant omnia. §. adducta, ꝓ fundamento principalis questionis, qd̃ non valet. ij. pensio, de prima mentionem nõ faciens, ⁊ ad predicta vide etiam Cald. consil. xi. de rescrip.

¶ Pensionarius an teneatur dicere officium. Questio. xxx.

SVMMARIVM.

1 Fructus beneficij percipere non debet clericus officiuꝫ nõ dicẽs.
2 Pensionarius habẽs pẽsionẽ simpliciter officiũ nõ tenet̃ dicere.
3 Pensio cadit etiam in laicum.

Trigesimo quero cautum ẽ iure, ꝙ habẽs beneficiũ teneat̃ officiũ dicere, vt in. c. fi. de rescri. in. vj. ⁊ habet̃ per doc. i. c. j. de celebra. miss. vbi cleric⁹ de iure diuino tenet̃ ad septẽ horas canonicas lꝫ de iure diuino dicte hore nõ sint determinate vt inqt Host. in. d. c. j. sed postmodũ de iure positiuo determinatio ⁊ distinctio officij fuit introducta, ⁊ nuper statutũ fuit in vltio

1 Lateranẽsi cõcilio. in. ix. sessione, † qd̃ nõ dicẽs offm̃ fructus bñficij nõ pcipiat ⁊ ipso bñficio puari possit, cuius statuti tenor talis est. Statuimus quoq̃ ⁊ ordinamus, vt qlibet hñs bñficiũ cũ cura vel sine cura si post sex mẽses diuinũ offm̃ ñ dixerit legitimo impedimẽto cessante bñficiorꝫ suorꝫ fructus suos nõ faciat pro rata omissionis officij ⁊ tẽporis, sed eos tanq̃ꝫ iniuste pceptos in fabrica huiusmodi bñficiorꝫ vel pauperũ elemosinas erogare teneat̃, si vero vltra dictũ tps in simili negligẽtia cõtumaciter pmãserit, legitima monitione pcedẽte bñficio ipso priuet̃ cũ ꝓpter offm̃ det̃ bñficiũ, intelligatur aũt offm̃ omittere, quo ad hoc vt bñficio priuari possit, q p dies quidecim illud bis saltim nõ dixerit, hec sunt cõstitutiõis verba. Quid dicẽdũ sit in pẽsionario, an teneat̃ offm̃ dicere. Distinguẽdũ puto, qd̃ aut clericus hẽt pẽsionẽ intitulatã, vt puta aliquã partẽ fructuũ alterius bñficij, vt deinceps sit ecclesiasticũ bñficiũ dictũ forte portio siue pẽsio, iuxta no. in. c. cõquerẽte. de cle. nõ resid. ⁊ dixi. §. q. xxviij. in vers. q̃rto limita ⁊ isto casu, qr talis pẽsio est bñficiũ ecclesiasticũ, nulli dubiũ qd̃ illã hñs officiũ dicere tenet̃ cũ ꝓpter offm̃ det̃ bñficiũ. c. fi. de rescri. in. vj. ⁊

2 hoc est decisum p cõstitutionẽ supradictã. † Aut clericus pẽsionarius pcipit pẽsionẽ nõ intitulatã, sed simplicẽ, vt cõmuniter accidit, ꝓut pẽsio ẽ qd mere tẽporale, ⁊ tũc offm̃ dicere ꝓpter talẽ pẽsionẽ nõ tenet̃, ⁊ sic illud nõ dicẽdo nõ incidit in penã cõstitutiõis p̃dicte, q̃ loquit̃ tm̃ de bñficijs simplicib⁹, ⁊ curatis. Pẽsio enim nõ est bñficiũ nec venit regulariter aplone bñficij, vt no. doc. in. c. ad audiẽtiã. el. ij. vbi Fely. post Abb. de rescrip. Et hãc cõclusionẽ inuenio tenuisse Hiero. paulũ doctorẽ Catelanum practicum Curialẽ auctorẽ libelli q intitulat̃ ꝓuincialẽ omniũ ecclesiarꝫ in. d. suo libello. fol. xlviij. in. v. si. qd̃ pẽsiones. in fi. Et de hac. q. mul

3 toties fui iterrogatus. p q̃ faciũt ea q̃ dixi. §. q. j. ⁊. q. xxi. † vbi cõclusi qd̃ pẽsio cadere põt ẽt in merũ laicũ, cũ sit qd ꝓfanũ, nil hñs spiritualitatis, vt dictũ fuit in. d. q. j. faciũt ẽt dicta. §. q. vij. xxv. ⁊. q. xxviij. ⁊ q̃ dicent̃ in seq. q. hãc cõclusionẽ tenuit ẽt do. Ludouicus Gomesius Rote auditor in cõmento regule cãcel. de infir. resig. q. xvj. vbi dixit hoc tenuisse ẽt Ja. de ferra. in trac. de hor. Cano. ⁊ Petrũ and. gãmarũ olim Rote auditorẽ in trac. de off. lega. subdens idẽ Gomesius qd̃ si secus diceremus ⁊ super vno beneficio essent assignate puta tres pẽsiones qd̃ quatuor psone pro vno beneficio tenerentur officium dicere, qd̃ vtiq̃ absurdũ esset.

¶ Pensionarius an teneatur ad residentiam. Questio. xxxi.

SVMMARIVM.

1 Clerici in suis bñfi. residere tenent̃ siue simplicia siue curata sint.
2 Rector beneficij monitus non residens eo priuari debet.
3 Presentatus nolens residere institui non debet.
4 Pensionarius ad residentiam non tenetur.

Trigesimo primo quero iure cautũ est qd̃ clerici teneant̃ residere in suis bñficijs, siue beneficia sint curata,

1 siue simplicia, vt p Inn. in. c. ex tue. de cle. nõ resi. † vbi apte dixit, qd̃ omne bñficiũ de iure cõmuni residẽtiã reqrit, idẽ no. doc. in. c. fi. e. ti. vbi Jo. and. Host. Abb. ⁊ alij cõcludẽtes, qd̃ oĩa bñficia, q̃ in titulũ dant̃ siue mãgne siue modice sint vtilitatis, ẽt si essent. xx. solido. de iure cõmuni residẽtiã reqrũt. facit tex. in. c. qr nõnulli de cle. nõ resi. ⁊ in. c. qr i tm̃. de pbẽ. in extrauag. Jo. xxii. q̃ incipit execrabilis. in fin. ⁊ post alios p Decium in. c. puenit. el. ij. de app. † Et si rector bñficij residẽtiã nõ faciat, ⁊ monit⁹ cessante iusto impedimẽto nõ redeat ad residẽdũ in suo bñficio, tũc priuari posset

posset.tex.est in.c.ex parte.⁊ in.c.inter quatuor.de cle.non resi. Quinimo si eps vel archiepiscopus nō faciāt residētiā in suis archiepiscopatu,vel episcopatu postq̄ moniti fuerint nō redeūtes ad residēdum possunt alij eo loco eligi.tex.est in.c.q̄liter.eo.ti.⁊ dicit tex.in.c.ij.de cle.nō resi.qd in synodo Anastasius presbyter Card.tituli beati Marcelli ab omnibus canonice fuit depositus ex eo q̄ suā parochiā p annos quinq3 ꝯ canonū istituta deseruit.

3 †Et si quis p̄sentat̄ ad aliqd bn̄ficiū qd sit de iure patronatus, ⁊ nolit facere residētiā in eo institui nō debet a superiore, ⁊ institutus,⁊ ex minus iusta causa nō residēs bn̄ficio ipso priuādus ē ap

4 pellatione remota.tex.est in.c.relatū.de cle.nō resi.† Quid autē dicēdū sit in clerico,q sup fructib⁹ simplicis,vel curati bn̄ficij pēsionē annuā sibi reseruari obtinuit,an ipse ad residētiā teneat̄. In ista.q. Arch.in.c.quāuis.el.j.col.ij.ꝟ.puideri de pbē.in.vj.deci. qd pēsionarius ad residētiā nō teneat̄,idē tenuit Frācus.ibi.col. j.in.ij.no.⁊ Pe.de anch.col.j.ꝟ.Tertio collige.Car.in.c.si.q.xi. de cle.nō resid.idē voluit Hier.Pau.i suo libello ititulato,puinciale omniū ecclesia,fo.ccccvij.ver.itē qz hmōi pēsiones.⁊ Jo. de sylua.in trac.suo de bn̄fi.in.iij.pte.q.j.Idē voluit Jo. de ana. in.c.nō satis.colū.ij.de simo. Adde qd idē sentit Pau. de Ro. in trac.suo.de pē.in septimo quesito.ver.sed p pensionē.nu.xxiiij. ⁊.d.Lud.gome.rote auditor i ꝯmēto rl'e cācel.ꝺ anal.pos.q.xxj.

¶ Pensio an faciat incōpatibile sub eo.tecto. Questio.xxxij.

SVMMARIVM

1 Pensio non datur in titulum.

Trigesimosecundo quero an pēsio faciat incōpatibile sub eo.tecto,⁊ dicēdū erit qd nō,qz vt sepe dictū fuit, pēsio nō est bn̄ficiū ecclesiasticū,vt vidimus.s̄.q.j.⁊ habet̄ p doc. in.c.quāuis.de pbē.in.vj.⁊ in.c.ad audiētiā.el.ij.de rescrip.ideo bn̄ficij ecclesiastici apell. nō venit,vt late dictū fuit.s̄.q.xxviij. Et ideo pēsionarius offiū dicere nō tenet̄, de quo diximus.s̄.q.xxx. Nec tenet̄ ēt ad residētiā,vt i.pxi.prece.q. Istā q̄stionē mouet ēt Hiero.Pau.magnus praticus curie Roma.i suo libello ititulato,puinciale oīm ecclesia.aliq eū vocāt praticā cācel.f.xlviij.ꝟ. recipiunt̄ tn̄ vbi determinat pēsionē n̄ facere incōpatibile sub.eo.

1 tecto.†Facit ad pdicta,qz pēsio nō dat̄ i titu.Hinc est q̄ dicebat p̄fatus doctor in dicto suo libello.fo.lxxxvj.in notabilibus pēsionū,qd in pēsione ⁊ cōmēdis qs nō examinat̄, nec datur forma dignū,qz examē,⁊ forma dignū locū habēt q̄n bn̄ficiū cōfert̄ in titulum, ⁊ qz presens questio est satis clara,ideo vlterius non insisto.

¶ Pensio an possit permutari cum beneficio ecclesiastico. Questio.xxxiij.

SVMMARIVM

1 Prebenda est duplex,spiritualis ⁊ temporalis.
2 Pensio que in titulum datur potest permutari cum beneficio.

Trigesimotertio quero. An pensio cū bn̄ficio ecclesiastico pmutari possit. Cardi.⁊ Jo.de Jmo.in cle. vnica.§.eadē de sup.neg.prel. Ubi Car.q.ix.decidunt qd nō,⁊ rationē adducunt,qz pensio ēt qd esset assignata clerico pro titulo recipiendo rū ordinū,nō tn̄ censet̄ titulus bn̄ficialis,de quo in.c.tuis.de prebē.⁊ in hac opinione resident ēt in.d.cle.vnica. Guil.⁊ Egid.rō aūt cur pmutatio talis nō valeat,est,qz pensio est qd tpale nil habēs spiritualitatis,vt vidimus.s̄.q.i.faciunt dicta.s̄.q.xxj.vbi cōclusum fuit,qd pensio pōt ēt in laicū cadere.p habendo aūt bn̄ficio ecclesiastico nō est licitū aliqd tpale exhibere,alioqn eēt simonia.c.cū eēnt.c.q̄relā.⁊.c.ex diligēti.cū si.ꝺ si. Hāc ꝯclusio.tenuit ēt Fed.de sen.i trac.suo.de pmu.bn̄fi.q.ix.⁊ Pe.de Ubal.i rep. c.primi.de re.pmu.q̄ ēt sequit̄ Caccialu.in trac. suo. de pens.q. xiiij.⁊ vltramō.in trac.de pmu.benefi.in.iiij.pte.circa fi.cōprobatur cōclusio predicta ex his que voluit Card.in cle.si.q.xij.de pre

1 bē.† vbi dicit duplicē esse pbēdā videlicet quādā spiritualis licet eius substātia in rebus tēporalibus cōsistat,⁊ istā dicit permutari nō posse nisi cū iure spirituali.c.ad questiones.de re.pmu. Aliā esse tēporalē q̄ dat̄ ēt de rebus ecclesiasticis p aliquo labore temporali alicui benemerito,puta aduocato ⁊ simili,⁊ ista ex quo nullā ꝯtinet spiritualitatē pmutari nō poterit cū sp̄uali iure.arg.tex. in.c.cū essent.de symo.c.veniēs de pac.c.cū pridē.xij.q.ij.c.qcunq3.xvj.q.j.⁊ adducit aliā rōnē dicēs,qd pēsionarius ad eius vitā h3 pēsionē,vnde si pmutaret ⁊ cōtingeret illū in quē pēsio trāsfertur iure pmutationis viuere vltra ipsum nil haberet,qz ille nō potuisset plus iuris in eū trāsferre,quā haberet.c.nuper.de do.inter vj.⁊ vxo.quā rōnē dicit cessare,q̄n pbēda pmutat̄,vt titulus bn̄ficij.tūc enim fit pmutāti collatio,⁊ ideo si moriatur is q primo habebat,iste titulū habere nō desinit.Tu tn̄ dicas,qd ista rō nō militat,q̄n pēsionarius pmutās haberet facultatē trāsferēdi pensionē in aliā psonā.nā tūc facta pēsionis trāslatione morte transferētis pēsio nō expirat,sed durat ad vitā eius in q̄n trāsfert̄.sed bn̄ militat prima rō,qd de spirituale ad tēporale nō valet pmutatio. Ex

2 dictis p Car.†habes cōclusionē,qd q̄n pēsio esset clerico assignata i titulū bn̄ficij ita vt deinceps esset bn̄ficiū ecclesiasticū, de quo habet̄ in.c.cōquerēte.de cle.nō resi.⁊ dixi.s̄.q.j.⁊.q.xxj.ꝟ.ad qd faciūt.⁊.q.xxiij.ver.q̄n aūt extraheret̄.⁊.q.xxviij.ver.q̄rto limita tūc bn̄ posset cū bn̄ficio eccl'iastico pmutari,supradictā cōclusionē,q̄ pēsio pmutari nō possit cū bn̄ficio eccl'iastico,tenuit ēt Bonifa.in cle.j.de re.pmu.col.iij.nu.xxxij.dicit.n.qd pmutatio locū h3 inter sp̄ualia hincinde nō aūt iter tpale,vt est pēsio,⁊ sp̄uale,vt est bn̄ficiū,nā in habētibus symbolū facilis est trāsitus.l.3 cū pro no.ff.de bo.pos.l.an inutilis.§.acceptū.ff.de excep.Hāc eādē cōclusionē tenuit ēt Pau.de Roma.in trac.suo.de pen.nup in lucē edito,q istā q̄stionē lōge melius ⁊ copiosius ceteris examinat in. vij.q̄sito.in ver.venio ⁊ nūc ad q̄stionē septimi q̄siti, vbi dicit qd predicta cōclusio procedit de iure communi.Sed nunquid papa possit autoritatem prestare contrahentibus vt possit pēsio cū beneficio ecclesiastico permutari.concludit idē Paulus qd non,qz l3 papa possit supra ius dispensare,vt in.c.proposuit.de ꝯces. prebē.nō tn̄ tollere pōt naturā iuris nec in eo dispēsationē intellige̅r. c.cū ad monaste.de stat.mon.ipsum videt̄ poteris,qz istā q̄stionē copiose examinat,cuius dicta breuitati studēdo nō itēdo referre.

¶ Pensio an salua conscientia peti ⁊ solui possit literis non expeditis. Questio.xxxiiij.

SVMMARIVM

1 Litera non est de substantia gratie,sed probationis gratie.
2 Donatio imperialis scriptura non eget.
3 Neque bullatio neq3 scriptura est de substantia gratie.
4 Papa censetur gratiam facere iuxta stilum cancellarie.
5 Clausula qd sola signatura sufficiat,n̄ exigit litera expeditionē,
6 Gratia pape solo verbo facta valet.
7 Cōtractus validus scd̄ꝫ ius naturale,licet nullus scd̄m ius positiuum,reddit quem tutum in foro conscientie.
8 Solemnitas expeditionis literarū est de iure positiuo.
9 Electus est tutus in foro conscientie, quādo tenet electio de iure naturali,pensio quando sit licita.
10 Regula cancellarie,qd gratia non suffragetur nisi literis expeditis quomodo procedat.
11 Cautela vt quis sine literarum expeditione possit litem mouere.
12 Uerbum suffragetur,intelligitur in foro iudiciali.
13 Dispēsatus ad plura icōpatibilia ē tutus ēt nō expeditis literis.
14 Dispensatio expresse facta potest testibus,⁊ instrumētis probari.

Trigesimoquarto quero An pensio salua cōsciētia peti possit,⁊ exigi literis sup illi⁹ reseruatiōe n̄ expeditis.hāc questionem inueni tactā p magnū illū praticum Hierony. Paulum Hispanum antiquū curialem in libello suo intitulato.prouinciale omnium ecclesiarum seu pratica cancellarie.in qua videt̄ dicendū qd signata supplicatione licite ⁊ salua consciētia exigi possit,⁊ solui pensio literis non expeditis cum ad esse gratie litera nō

1 requiratur,†Litera enim est de substantia probationis gratie,nō aūt de essentia ipsius gratie,vt voluit Bal.in.l.humanū.C.de legi.⁊ Jo.an.in proe.vj.vbi Frāchus.in ver.vniuersitati.in q̄bus locis dicunt,qd si papa facit alicui gratiā,vel collationē bn̄ficij,⁊ mādat ꝺ hoc literas fieri,⁊ antequā fierēt moriat̄,gratia p ip3 facta,l3 nōdū redacta ad bullā ⁊ solitā formā,nō expirat eius morte,⁊ ita se ꝯsuluisse dicit Jo.an.loco palle.facit ad hoc tex.cū gl. in cle.dudū circa fi.in ver.Nos.n.de sepul.ad idē facit tex.in.§.

2 pficiunt̄.insti.de dona.† Donatio.n.iperialis nō eget scrip.l.sancimus.§.exceptis.C.de don.facit qd voluit Decius i rub.de ꝯsti. i.j.lec.col.pe.i ꝟ.ex suprascriptis.vbi dixit qd gratia ⁊ pŭilegiū valent absq3 scrip.stati.n.qd papa dicit,fiat,gratia ē pfecta. bal.

in.l.fi.in princ.C.de cōmu.ser.manu.& idē in.l.fi.col.ij.ver.& ideo fuit questio.C.senten.rescindi non poss.& in.l.falsus.columna viij.versi.scias.C.de fur.† Idem voluit Cardi.in proe.cle.versi. 3 Ne sane in fine.vbi cōcludit,qđ nec bullatio nec scrip.est de substātia gratie.vel priuilegij.de quo est tex.cū gl.in.c.iusti.xxv.q.ij. verū tñ est qđ qñ papa morit᷑ facta grā,nōdū tñ literis confectis sup ea,littere expediunt᷑ postmodū sub noīe pōtificis successoris in forma rōni cōgruit,vt ē ꝓuisum ꝑ rlās cācellarie aplice. Istaꝫ cōclusionē qđ pēsio exigi possit licite literis non expeditis, tenuit ēt gl.in regulis cācellarie Inno.viij.in regula.xxv.in fi.vbi dixit, qđ si qs vult,ꝙ sibi soluat᷑ pēsio sine expeditione literaꝝ, cautela est qđ is q cōsentit pēsioni reseruationi,faciat instrumētū ad partē,ꝙ ē cōtētus soluere pēsionē ēt literis nō expeditis,& qđ renuntiet dicte regule cācellarie,subdit tñ,& ita ē veritas, qđ successor i bñficio grauato onere dicte pēsiōis nō tenere᷑ ex tali ꝯctu, ꝯriā aūt partē qđ imo pēsio nec peti nec exigi possit salua cōsciētia literis nō expeditis,tenuit ille praticus.in.d.libello ꝓuiciale oim ecclesiarū.fo.xlv.in ver.bona q̄ auferunt᷑.x.& faciūt hec ad q̄stionē vbi dixit qđ salua cōsciētia literis nō expeditis nec recipi,nec licite solui pōt pēsio,moue᷑,qꝛ cōsensus partiū nō pōt operari vltra 4 cōsensuꝫ pape seu principis.† Cū papa hoc casu tacite ꝙ ad effectū pfectionis gratie litere expediant᷑,nā ꝑ signaturā papa cēse᷑ gratiā facere iuxta stilū ꝑ cācellariā limitādū seu declarādū,& illa est tacita eius volūtas.ita voluit Belle.deci.dcxcviij.Oldr.ꝯsil. ccxxvj.& ꝑ Bal.in.c.j.ꝑ quos fiat inue.in vsi.feu.& Milus in suo reper.in verbo grā.facit regula cācellarie q̄ caue᷑ ꝙ nemini gratia suffraga᷑ nisi lrīs expeditis,vñ igi᷑ necessariū qđ expediant᷑ litere,qbus expeditis,gratia dr̄ hēre esse suū,allegat Bellē.deci. cx.subdēs ꝙ in ea tūc ostēdi᷑ apta mēs pape & expressa, sed in literis reseruatiōis pēsionis dicit ipse poni᷑ clausula de mēte pape postq̄ꝫ dicte litere ꝑsentate fuerint ergo ante illaꝝ ꝑsentationē, & multominus ante expeditionē nō pōt exigi vel solui pensio, dicit tñ dictus auctor ꝙ credit qđ si partes essent certe de expeditione literaꝝ.quāquā nō ꝑsentent᷑ litere,tñ i foro cōsciētie posset solui, & exigi pēsio.cū tacita volūtas principis hūc casum nō excludat, scꝫ qđ velit de necessitate literas ꝑsentari,& nō haberi ꝑsentatis cū hmōi ꝑsentatio literaꝝ inducta sit in fauorē partis debētis pēsionē soluere,& ne recipiant᷑ pēsiones sup beneficijs ecclesiasticis absq̄ꝫ assignatione superioris & illius volūtate,de q̄ volūtate sufficit qđ cōstet aliter quā ꝑ ꝑsentationē literaꝝ,ad hoc vt in cōsciētia qs sit tutus,dūmō in veritate litere sint expedite.& subdit dictus auctor,qđ idē vide᷑ sibi dicēdū in omni casu,i quo de volūtate pape esset qđ littere expedirent᷑,qꝛ ante expeditioneꝫ qs eis vti nō posset sine peccato, qđ aūt dicēdū sit in dispēsationibus & 5 alijs gratijs vide ibi ꝑ eūdē.fo.xlv.† Bene verū est qđ qñ in gratia esset clausula qđ sola signatura sufficiat,tūc qs esse tutus in foro cōsciētie absq̄ꝫ aliq̄ expeditiōe literaꝝ,nā tūc apparet expresse mēs pape nō curātis de expeditione literaꝝ,& hoc mō vide᷑ debere intelligi tex.& gl.in.d.cle.dudū.in ver.verbo.de sepult.& gl. 6 in.c.institutiones.xxv.q.j.† Ubi habe᷑ ꝙ gratia pape solo verbo facta valet,& ita dicit dictus auctor quotidie in curia praticari,subdēs ēt ꝙ audiuit a quodā theologo,ꝙ ipse credebat, qđ si mēs principis volētis tacite vel exꝑsse ꝙ sup gratijs ꝑ eū factis expediant᷑ litere,& aliter gratie nō valeāt,moueat᷑ nō ꝓpter intētionē,vt grē melius examinent᷑ per literaꝝ expeditionē,sed tñ vt ex illa expeditione veniat ei lucrū.Tūc & eo casu ēt nō expeditis literis grā qs vti licite posset,& hoc ꝓpter malā itētionē,& iniquā principis volūtatē. Nā si sup hoc legē fecerit,vide᷑ iniq̄ talis lex cū ad vtilitatē cōmunē,non ad priuatā lex fieri debeat.faciūt no. in.c.j.de cōsti.& in.c.erit aūt lex.iiij.di.&.c.q̄ ꝯ.viij.dist.facit qꝛ iniquā legē cōdēdi deus sibi autoritatē nō dedit,ad qđ facit tex.i.c. q resistit.xi.q.iij.dicit tñ ꝙ in dubio ꝑsumēdū est principē ad bonū finē fecisse hmōi legē.Ista sunt dicta ꝑ eūdē autorē. Ego aūt arbitror intrepide dicēdū primā opinionē esse de iure veriorē, videlicet ꝙ pēsio salua cōsciētia recipi,& solui possit literis sup illi⁹ reseruatione iaꝫ facta nōdū expeditis,& moueor ex infrascriptis. 7 † Primo qꝛ nulli dubiū qđ de iure naturali statim qđ papa dicit fiat,grā facta est.solēnitas aūt extrinseca expeditionis literaꝝ est de iure positiuo,ergo si omitta᷑ expeditio literaꝝ facte grē super pēsione tā soluens ꝙ recipiēs pēsionē erit tutus in foro cōsciētie. 8 † Ad hoc facit qđ voluit Inno.in.c.qꝛ pleriq̄ꝫ de immun.eccl.& ibi Abb.col.xi.ver.quo ad scdāꝫ partem.vbi dixit qđ qñ ꝯctus fuit nullus rōne sollēnitatis omisse iducte a iure positiuo,tñ scdm 9 ius naturale est validus,tūc qs reddi᷑ tut⁹ i foro aīe.† Ad idem facit qđ voluit idē Inn.i.c.sicut.de elect.vbi dixit,qđ si de iure naturali tenuit electio vcꝫ rōne cōsensus eligētiū,lꝫ sit nulla ex defectu nō seruate solēnitatis inducte a iure positiuo, electus in foro cōsciētie nō tene᷑ renūtiare tali electiōi,cū hēat fūdamentū iuris nālis. In ꝓposito aūt nr̄o,ad h̄ vt pēsio sit licita reqri᷑,qđ consti tua᷑ de volūtate pape seu alteri⁹ ad id auctoritatē habētis, & qđ ex causa fiat,& de cōsensu rectoris bñficij grauati,& qñ ista oia cōcurrūt,nō video qđ obstet,quin soluēs & recipiēs sint tutti i foro 10 cōsciētie,ēt soluēdo ante expeditionē literaꝝ.† Ad regulā cācellarie dicētē ꝙ grā nō suffrage᷑ alicui,nisi literis expeditis,respondeo qđ ꝓcedit i foro iudiciali. Nā si qs vigore supplicationis signate sup reseruatione pēsionis vellet agere ꝯ rectorē bñficij grauati,vt illā sibi solueret,tūc ei talis grā nō suffraga᷑ siñ literaꝝ expeditione,ex qbus ori᷑ actionis exercitiū.ita decidit regula cancellarie.xxv.q̄ dicit qđ iudices tā in Roma.curia q̄ꝫ ex nō iuxta supplicationū signataꝝ sup qbusuis impetrationibus,nisi sint cōmissiones iustitiā cōtinētes,sed iuxta literaꝝ sup eisdē impetrationib⁹,& ꝯcessionib⁹ cōfectaꝝ tenores,& formā iudicare hēant ad idē facit alia regula cācellarie nu.xxix.que dicit, qđ omnes & singule causarū cōmissiones,quas in antea fieri cōtigerit,obtente vel occasione cōcessionum dūtaxat apostolicaꝝ de beneficijs ecclesiasticis gratiarū super quibus apostolice littere ꝯfecte nō fuerint,ac ꝓcessus superinde habēdi nulli⁹ sint roboris vel momēti, & sic ex vbis dictaꝝ regulaꝝ cancellarie clare pꝫ ꝙ papa voluit illū cui gratiā fecit actiōis exercitiū nō hr̄e nisi literis expeditis. 11 † Uide ad hoc Sozi.in ꝯsi.xlj.inci.viso indulto legitimationis. in.ij.col.ver.scdo ēt aduertēdū.& in ver.tertio ēt rñderi.in.iij.col. ver.scdo ēt aduertēdū,& in ver.tertio ēt rñderi.in.iij.voi.q ēt circa dictā regulā cācellarie ita sentit,& ideo soleuit stilus curie Romane qđ ad hoc vt qs literis nō expeditis sup ipetratione bñficij possit litē mouere ꝯ aliū sup eo & obtinere cause cōmissionē ꝯ eius aduersariū qđ obtineat a papa cōmissioneꝫ, ꝙ in cā ꝓcedi possit literis nō ꝯfectis,quā cōmissionē signatura dare solet vsq̄ꝫ ad terminū ad articulādū,& ita ꝓcedunt & intelligi debēt q̄ voluit Bella.in.d.deci.dcxcviij.Old.in.d.ꝯsi.ccxxvj.Bal.i.c.j.ꝑ quos fiat inue.& Mil.in.d.suo reper.i vbo gratia.š.adduc.& ṗdicta ꝯclu 12 sio † cōproba᷑ ēt,qꝛ illud verbū positū in regula cācellarie.š.alle. suffrage᷑,intelligi᷑ in foro iudiciali nō ꝯsciētie,cū ꝓprie aliqđ repulsiuū significet & ꝯtrouersiale,arg.eoꝝ q̄ voluit spe.i ti.ð adul. 13 in fi.& ꝑ doc.in rub.C.de suffr.& dixit † gl.in regu.cācellarie Inn. viij.in regu.nu.liij.qđ dispēsatus ad tria icōpatibilia si illa teneat literis nō expeditis sup tali dispēsatione nō incidit in penā extrauagātis execrabilis,& qđ ita audiuit alias sniatū fuisse in Rota. ꝑ cuius opinione illud adduci pōt,ꝙ voluit Bal.in addi.spe.in ti.de dispē.in ver.sꝫ nunqđ supior.quē refert & sequi᷑ Firmanus 14 in suo copioso reptorio i verbo dispēsatio qđ sit.ver.ix.† Ubi dixit qđ dispēsatio exꝑsse facta pōt testibus & instrumētis ꝓbari, & tñ gratia pape testibus probari nō potest,sed ad eius ꝓbationeꝫ scriptura reqri᷑,vt ꝑ doc.in.c.ex diligēti.in fin.de simo. vbi late ꝑ Fel.& Car.in cle.pemio.ver.sane.in fi.& ita se hꝫ cōmunis opinio doc.de quo dixi i addit.meis ad lecturā Decij.in rub.de ꝯsti. in.j.lec.vbi De.ꝯriū tenere vr̄.adde ꝙ ēt istā opinio.inueni nup tenuisse Reue.P.D.Ludouicū gomesiū auditorē Rote in cōmēto regulaꝝ cācellarie de nō iudicādo iuxta formā supplicationis.q.xiiij.ꝑ qua adde qđ voluit Fel.in rub.de ꝯsti.col.iiij.versi. Scds casus est.vbi tenuit aperte qđ in foro conscientie quis vti potest gratia pape,licet literas nō habeat.adde etiam ea que tradit Cassa.in decis.suis super reg.cancellarie decisio.xxxvj.

¶ Pēsio iposita sup fructib⁹ bñficij si sit excessiua peti pōt reformari & reduci ad ꝯuenientē quantitateꝫ. Questio.xxxv.

SUMMARIUM.

1. Pensio quando excessiua dicatur.
2. Pensionis reseruatio quando potest peti declarari nulla.
3. Litere ad beneficia sunt ipso iure per surreptionem nulle.
4. Litere pensionis regulantur de stilo curie vti beneficiales.
5. Pēsio diminutis fructib⁹ beneficij pōt peti reformari & reduci.
6. Eps qñ vni eccle.possit i ꝑiudiciū alterius eccle.ꝓuilegiū ꝯcede᷑.
7. Pōtifex cēse᷑ moueri ex subsistētia iuste cāe pēsionē modificādo.
8. Onus beneficij diminui debet illius reditibus diminutis,& clericus ita cōpelli pōt ad soluēdū debitū,vt tantū ei remaneat,vt se & quos secum habet alere possit ex necessitate.
9. Solutio pensionis retardari non debet, pendente iudicio super illius reductione,vel nullitate.

Trigesimoquinto quero. Si pēsio imposita super

sup fructibus alicuius bñficij sit excessiua, adeo qd nimis oneret ecclesiã grauatã illius onere, an peti possit reformari, ⁊ ad ɔueniẽtẽ summã reduci. 1 †In ista qstione sciẽdũ est qd tũc pẽsio dr̃ excessiua, qñ illa dẽpta ⁊ soluta nõ tñ superest rectori eccl̃ie grauate, vnde cõmode sustẽtari valeat, vt p Abb. i. c. ɔquerẽte. col. ij. v. Sed opp. de cle. nõ resi. ⁊ dixi. s. iiij. q. Hoc pmisso. Circa hãc qstionez cõsiderãdi sunt duo casus. Primus, qñ pẽsio tpe, quo fuit reseruata, erat excessiua. Secũd⁹, qñ ex post diminutis ecclesie redditibus, pẽsio cepit eẽ onerosa ecclesie. Circa pmũ casuz distinguẽdũ puto, qd aut pẽsio fuit ɔstituta ad pces pẽsionarij, cui soluitur aut motu pprio pape. primo casu, si impetrãs exp̃ssit pẽsionẽ nõ ex 2 cedere tertiã ptẽ fructuũ bñficij, aut dimidiã illoꝝ, †⁊ tũc si pẽsio portionẽ fructuũ i literis exp̃ssam nõ solũ peti põt, qd reducat̃ ad summã exp̃ssaz, sed qd declaret̃ reseruationẽ nullã fuisse ⁊ esse ob nõ exp̃ssionẽ veri oneris, faciũt dicta. s. q. ix. Nã i similib⁹ literis semp subintelligit̃ clausula. si ita est. c. ij. de rescrip. ⁊ ibi doc. maxime Fely. gl. ordi. ⁊ ibi ẽt doc. i cle. j. i vbo repererint, de offi. dele. 3 Spec. i tit. de rescri. p̃sen. §. rõne quoqz defect⁹. v. †Itẽ qd nõ est ibi clausula quinimo dici põt q eo casu reseruatio pensionis erit nulla ipso iure, cũ liter̃ ad bñficia surreptitie sint ipso iure nulle. c. ad audiẽtiã. el. ij. de rescrip. ⁊ ibi doc. ⁊ lz pẽsio nõ sit pprie bñficiũ, vt dictũ fuit. s. q. j. q. xxj. ⁊. q. xxviij. ⁊ i pluribus alijs qstioni- 4 bus. †Nihilominus litere pẽsionis regulant̃ de stilo curie vti litere bñficiales, aut pẽsio reseruat̃ alicui motu pprio pape sine aliq exp̃ssiõe, ad quã partẽ fructuũ bñficij grauati ascẽdat pẽsio, ⁊ isto casu solũ petẽda est reductio ad cõuenientẽ summã. Nã sicuti subiacet reformationi ɔtus vẽditionis, cũ deceptio vltra dimidiã iusti p̃tij interuenit. l. ij. C. de rescin. vẽ. c. cõ causaz. de emp. ⁊ vẽd. Ita pensio excessiua reformationi subiacet, cũ excedit dimidiam iuste pẽsionis, ita cõcludit Roma. cõsi. ccclxix. col. ij. v. cũ igit̃. alle. tex. i. l. itẽ si p̃tio. §. fi. cũ. l. seq. ff. loca. iuncta. d. l. ij. de rescin. vẽ. 5 †Scđo vero casu, qñ post reseruationẽ pẽsionis sunt diminuti fructus bñficij, ⁊ tũc Roma. i. d. suo cõsi. col. vj. v. Quo ad quintuz dicit, qd valet reductio pẽsionis, qñ ecclesia nõ valeret soluere pẽsionẽ ⁊ sustẽtare onera sibi incũbẽtia facta reddituũ diminutione mouet̃ pzio ex no. cõmuniter p doc. in. c. p̃terea. de iu. pat. decidẽtes i simili qd si cẽsus a diocesano i fauorẽ patroni tpe fũdatiõis impositus ecclesie fũdate in tm̃ ecclesiã oneret, qd si soluat illũ nõ possit necessitatib⁹ ecclesie seu sustẽtationi p̃sbyteri subueniri, tũc patroni cẽsus diminui et moderari debet. facit tex. in. c. j. de cẽsi. vbi est exp̃ssuz tolli debere ⁊ moderari cõsuetudines ecclesijs grauamẽ excessiuũ iponẽtes. pari rõne ⁊ cẽsuũ ipositionẽ. ad idẽ alle. doc. in. d. c. p̃terea. tex. in. c. suggestũ. de deci. vbi ẽ exp̃ssuz ius vni ecclesie p rescriptũ ap̃licũ cõcessuz in alterius ecclesie grauamen nõ solũ moderari seu reformari debere, sed ẽt i totũ tolli posse, qñ illud incipit tẽdere ad maius graue ecclesie p̃iudiciũ. pari rõne dicit Roma. reformari, diminui ve põt pẽsio. Scđo dicit. qd istã qstionẽ videt̃ terminare casus in simili. in. c. quãto. de cẽsi. vbi pcuratio reducit̃ ad mẽsurã moderatã iudicis officio, qñ ecclesiã illaz soluẽtẽ nimis onerat, ⁊ ẽ cõmunis opi. doc. ibi, qd illa moderatio pcedat ex iustitia nõ ex g̃ra. subdẽs idẽ Roma. qd si solutio pensionis tẽdit ad nimiũ grauamẽ ecclesie, pp̃ter reddituũ diminutio 6 nez, officio superioris iustitia suadẽte modificari põt. †Tertio ad idẽ adducit, qz videmus, q ep̃s, q i partẽ solicitudinis ẽ vocatus põt vni ecclesie priuilegiũ cõcedere in alterius ecclesie p̃iudicium tribus tñ intercedẽtibus. p̃io, qd cõsensus. c. interueniat. c. pastoralis. de do. cle. Si vna. de re. ec. non alie. scđo qd adsit rõnabilis causa. vt i. c. pastoralis. ⁊ in. c. tua. de his q̃ fiũt a p̃la. c. ad audiẽtiã. ⁊. c. tua. de eccle. edifi. c. dudũ. de reb. ec. non alie. in. vj. c. bone rei. xij. q. ij. Tertio, qd ecclesie c⁹ iura diminuit enorme p̃iudicium nõ inferat. Nõ debet. n. vni cõsuli cũ enormi alterius p̃iudicio. c. cũ causã. de p̃bẽ. c. ap̃lice. de do. ⁊ hãc dicit eẽ ɔclusionẽ gl. ⁊ doc. in. c. cõstitutus. de reli. do. Si igit̃ ep̃s hoc põt. quãto magis pa- 7 pa iusta causa subsistẽte q̃ puenit ex reddituũ diminutione. †Ita cõcludit Roma. in. d. cõsil. col. vj. ⁊ vij. dicẽs, qd nõ est dubiũ p̃sumi debere põtificẽ moueri ex subsistẽtia iuste cause modificãdo pẽsionez, adeo vt pbatio in ɔriuz nõ admittat̃, vt eleganter decidit Cy. in. l. rescripta. C. de preci. impe. off. ⁊ in. l. fi. C. si ɔ ius vel vti. publ. ⁊ sequtur Ant. de bu. in. c. q̃ in ecclesiaꝝ. de cõsti. ⁊ pro ista ẽt ɔcl. faciũt ⁊ alia motiua Ro. i. d. ɔsil. ccclxix. col. vij. v. quoad. vj. 8 vbi dixit, †qd diminutis redditib⁹ mero iure onus bñfi. minui debet, qz put Miles seculi ita miles dei, hoc est sacerdos ⁊ ɔsequẽter ecclesia hoc priuilegio gaudet, vt vltra quã facere possint non cõueniant̃. gl. est ordi. i. l. miles. ff. de re iu. quã sequunt̃ canoniste. in. c. Odoar. ⁊ in. c. olim. de sol. ⁊ in. c. olim. el. ij. đ rest. spo. ad idẽ adducit gl. ord. in. c. studeat. in ver. ⁊ sui. l. distinc. dicẽtẽ, qd clericus hoc gaudet priuilegio, vt ita exigit̃, q tñ ei remaneat, vnde se ⁊ quos secũ hz ex necessitate possit cõmode sustẽtari. si igit̃ pp̃ter ecclesiã hoc puilegio gaudet sacerdos, a fortiori eccl̃ia eo. priuilegio vtet̃, qz pp̃ter vnũquodqz tale ⁊ illud magis. auc. multo magis. C. de sacr. eccl. ad idẽ adducit q habet̃ in. c. si pp sterilitatẽ. cũ si. de loc. vbi pp̃ter diminutionẽ reddituũ fũdi locati diminui pp̃ortionabiliter debet pẽsio alias statuta solui habito respectu ad redditus ex fundo cõmuniter pcipi cõsuetos, idẽ pbat̃ p tex. in. l. forma. §. illud. ff. de cẽ. ⁊. l. ij. de allu. ⁊ pasc. vbi dr̃, qd illis q suũ, deplorãt patrimoniũ diminutũ in hoc est pie subueniendũ, vt tributũ qd eis impositũ est p respectũ ad patrimoniũ p eos soluẽdũ diminutionem pp̃ortionabiliter recipiat. Ad idẽ adducit tex. in. l. cura. §. deficiẽtiũ. ff. de iu. immu. vbi dr̃, qd deficiẽtia facultatũ iustã causaz diminutionis oneꝝ inducit, ⁊ respondẽdo ad gl. i. l. j. C. de iur. emphy. dicẽtẽ nõ minui vel tolli solutionẽ canonis, p re emphyteotica ɔꝗuis particulare dãnũ in ipsa re cõtigerit, dicit, q illud ideo est, qz canõ solũ ad recognitionẽ dominij p̃stat̃, q canõ nũquã pp̃ortionat̃ ad quãtitatẽ cũ sit lõge minor, secus vbi certa quãtitas soluit̃ nõ ad dominij recognitionẽ, sed ad recõpẽsationẽ cõmoditatis, quã qs pcipit, Ista sunt verba Romani. in. d. suo cõsi. q copiose examinat hãc qstionẽ. cũ quo ptrãsit Caccialu. breuiter satis locutus in ista. q. in trac. suo de pẽsio. 9 q. vij. Ad† vnũ tñ est aduertẽdũ, qd pendẽte iudicio sup nullitate vel reductiõe pẽsionis retardari nõ debet neqz põt illius solutio, ⁊ ideo curia Romana nunq̃ regr dat cõmissionẽ cause in hmõi mã, nisi cũ solita clausula sine retardatione solutionis pensionis. Adde qd idẽ inueni dixisse Srapbileũ olim rote auditorẽ i trac. suo. đ literis iustitie. char. cliiij. v. Qñ vero vtraqz q reddit duas rõnes, q̃re clausula p̃dicta apponit̃ i cõmissione cause p̃dicte pmã dicit eẽ pp̃ter fraudes ⁊ malitias recusantiũ soluere pẽsiones legitime ipositas qbus malitijs nõ est idulgẽdũ. l. i fundo. ff. de rei vẽ. c. sedes. de rescri. scđã rõnẽ eẽ dicit pp̃ter honorẽ pape mãdãtis solui pẽsiones p eũ ipositas, c⁹ est literis reuerẽter parẽdũ do nec de ɔrio ɔstet. c. si qñ. de rescri. dicit ẽt curiã seruare, qd. d. clausula nõ apponit̃ i cõmissione iustitie, qñ pẽsio fuit ab inferiore apposita, itellige sane h, nisi iferior pẽsionẽ iponeret autoritate sibi a papa cõcessa. Idẽ voluit Cassa. rote audi. in ti. de rescri. deci. x. In qbus aũt casib⁹ dicta clausula sine retardatione pẽsionis nõ ponat̃, qñ cõmittitur causa in materia pensionis. vide. j. q. lxxxv.

¶ Petenti reseruationem pensionis declarari nullam vel pensionis reductionem an obstet exceptio voluntarie solutionis de preterito. Questio. xxxvj.

SVMMARIVM

1. Excõmunicatio an causet iustum metum.
2. Excommunicatio iniusta excusat.
3. Ecommunicatus de familia dei transit in familiam diaboli.
4. Timor priuationis beneficij inducit iustum metum.
5. Excomunicatio reseruari non potest
6. Ecommunicatus est incapax priuilegioꝝ.
7. Excommunicatus non potest esse aduocatus.
8. Excommunicatus dicitur infamis.
9. Excommunicatus sepeliri non debet in loco sacro.

Trigesimosexto quero an petẽti reseruationẽ pensionis nullã declarari vel saltim corrigi ⁊ reformari, obstet exceptio volũtarie solutionis facte de preterito iuxta pẽsionis taxationẽ, ⁊ illius reseruationẽ. Circa qd dicẽdũ est, qd cũ in litteris reseruationis pensionis qs astringat̃ sub excõmunicationis pena ad illã soluẽdã ⁊ successiue ẽt sub pena priuationis bñficij iuxta tenorem hmõi literaꝝ vidẽdũ est an q soluit possit se excusare soluisse metu cẽsuraꝝ, ⁊ sic. q. ista videt̃ ab illa pẽdere vtrũ excõmunicatiõis 1 †timor iustũ causet metũ. de q̃ p Jo. an. ⁊ doc. in. c. cũ dilectus q met. cau. ⁊ Jo. an. in. c. olim. de resti. spo. p Arch. ⁊ alios in. c. j. đ sen. excõmu. in. vj. vbi Frãcus in scđo no. dicẽs qd cũ excõmunicatio nõ sit mortalis nõ infert iustũ metũ. qa tũc iustus dr̃ metus cũ est mortis vel cruciatus corporis. l. iterpositas. C. de trãs. ⁊ in. c. i. qd me. cau. ita dicit ibi Arch. ⁊ gl. in. d. c. cũ dilectus dicit qd hoc est veꝝ qñ excõmunicatio esset iusta, qñ imputãdũ et illi, q se talẽ reddidit, vt excõmunicari posset, arg. tex. in. l. si mulier. in princ. ff. qd met. cau. vbi est exp̃ssum qd nõ excusat metus c⁹ infe 2 rẽdi qs sibi causa fuit. †Aut excõmunicatio est iniusta ⁊ tũc excusat. fm Jo. an. in. d. c. cũ dilectus. eo qa excõmunicatio est ma

xima pena & ea nulla maior est pena iferéda de iure canonico.c. corripiantur.xxiij.q.iij.& dicit tex.in.c.nihil.xi.q.iij.qd nil debet sic christianus formidare quã separari a corpore Xpi id est ecclesia qd facit excõicatio.accedat tex.in.l.bi q sanctã.C.de aposta. dicẽs nõ modicã penã eẽ iter hoies esse,& hoium cõsortio carere.

3 † Et dicit tex.in.c.audi.xi.q.iij.quod excõicatus de familia dei in familiã diaboli trãsit,hinc est qd dicimus excõicationẽ nedum corpori sed ẽt aie detrimẽtũ afferre cũ hominem a deo separet.c. certũ.xxiiij.q.iiij.Nec obstare hẽt q qñ est iniusta nõ liget quo ad deũ,qr ad hoc rñdet Roma.in.d.cõsil.ccclxix.col.iij.v.Nec obstat si dicat̃ istã distinctionẽ Jo.and.loco.s.alleg.sequit̃ Francus & Pe.de anch.in.d.c.j.& Cap.de sen.excõ.li.vj.& Jmo.& cõmuniter doc.d.c.cũ dilectus.& rota deci.xxxv.i nouis ici.si qs in causa.vbi determinat,qd coactus rñdere libello inepto,& cui alias non erat rñdẽdũ sub pena excõicationis excusat̃ qr id fecit metu cẽsurax.Jn casu aũt nr̃o qñ petit̃ reductio pẽsiõis nimis onerose bñficio cui est iposita siue qñ agit̃ sup nullitate eiusdẽ infert̃ iust⁹ metus,qr excõicatio est iniusta,qd sic pbat Rom.in.d.suo.cõsi. dicẽs qd q̃uis excõicatio in casu pposito iusta foret ex ordine & ex aio pferẽtis.tñ iniusta est ex causa.nõ.n.excõicari debuisset is q hz soluere pẽsionẽ,ex eo qd immoderatã pẽsionẽ soluere cõtẽpsisset,& ecclesie cui pẽst valde nociuã,cũ ei sit pfectus,vt meliorez nõ deteriorẽ cõditionẽ ecclesie sue faceret.nã lz ex ordine & pferẽtis animo excõicatiõis sñia iusta videat̃,iniusta tñ esse dicetur ex causa,vt dicit tex.in.c.si ergo.xi.q.iij.

4 † Preterea qs negabit timorẽ priuationis bñficij inducete iustũ metũ,cũ timor mutatiõis status vel amissionis honoris pprij iustũ metũ iducat.l.isti qd.ff. qd metus cau.& not.glo.in.s.alle.c.cũ dilectus,in verbo,nec metu mortis.Solutiones ergo pterite cũ appareãt ex pmissis facte iusti metus timore soluẽti nocere nõ debẽt.l.ij.C.qd met.cau.l.si ob turpẽ.ff.de cõdi.ob turp.cau.& ex pmissis ita ↄcludit Roma. in.d.suo cõsi.col.iij.facit ad pdicta qr renũciatio bñficij facta solũ metu excõicatiõis retractari debet. Ang.cõsi.ccxv.i.c.thema tale ẽ colũ.fi.Bar.ↄsi.xxx.ici.bñ etenim cũcta gerunt̃ i.ij.volu. Decius cõsil.ccxix.incip.viso pũcto.col.ij.in.ij.vol.Ex his g̃ erit firma ↄclusio q solutiões pterite facte ab eo q agit sup nullitate siue reductiõe pẽsiõis agẽti nõ nocẽt tãquã facte metu cẽsurax,& sic ex iusto timore q̃ cõclusio cõfirmat̃ ẽt ppter multa icõmoda & dãna q̃ exco.accidũt.

5 † Nã videm⁹ qd excõi.reseruari nõ põt pẽsio sup fructib⁹ bñficiox de quo late vidimus.s.q.xiiij.excõicat⁹ ẽt habet̃ p mortuo,Jnnoc.in.c.grauẽ.de sent.excõi.qd maxime pcedit circa spiritualia.Bar.in.l.barbarius.colũ.x.ff.de off.preto.

6 † Jtẽ est incapax priuilegiox.Jo.an.i.c.nõ põt.de regu.iur.in vj.Nec eligi põt.c.cũ inter.R.de elec.c.cũ dilectus.circa fi.de.cõsue.Nec põt esse iudex.c.ad pbãdũ.& ibi doc.de sen.& re iud. Nec põt esse pcurator in iudicio.c.post cessionẽ & ibi doc.d pba.

7 † Nec põt esse aduocatus.c.decernimus de sent.excõ.Nec põt esse tutor curator vel hospitalarius.ita decidit Maria.Soc.i.c. sacris.i.vij.pricipali.q.xix.articuli.q.iij.

8 † Jtẽ excõicat⁹ dr̃ ifamis Bal.i.c.i.quo tẽp.mil.in vsib.feud.gl.insti.de cap.dimi.in.s.minor.q̃ eqparat excõicatuz deportato,seu dãnato in metallũ,item excõicatus ordinari non potest.c.cum illorum.de sent.excõ.si tñ ordinatur caracterẽ recipit,vt not.in.c.fina.de eo q furt.ord.recep.

9 † Jtẽ excõi.nõ debet sepeliri i loco sacro.c.sac.d sepu.c.ad h de puil.c.epox.de pui.i.vj.possent plura alia adduci,sed vt breuitati studeã ea omitto.videt̃ poteris latissime p Maria.So.antiquiorẽ.in.s.alle.c.sacris.de sent.excõi.vbi latissime examinat q̃ sint excõicato interdicta.& vetita,quox aliqua posui.s.q.xiiij.

¶ Citatio partis an sit necessaria qñ rector bñficij petit pẽsionez corrigi moderari vel declarari nullam. Questio.xxxvij.

SVMMARIVM.

1. Modificatio pensionis facta per papam per viam gratie partis citationem non requirit.
2. Citatio partis non est necessaria,quando princeps ex certa scientia & potestatis plenitudine gratiam facit.
3. Papa in beneficialibus contra non citatum procedere potest.
4. Beneficia sunt ordinata & instituta de iure positiuo.
5. Autoritas pape est maior autoritate sanctorum.
   Contra gratiam de plenitudine potestatis nil potest opponi.
6. Papa procedens vti ordinarius partis citationem requirit.
7. Citatio est de iure diuino.
8. Nõ presumitur pro sentẽtia principis lata sine citatione partis.
9. Processus pape fact⁹ ẽt ↄ subditũ de plenitudine ptãtis ñ valet.
10. Pars citanda est in modificatione priuilegij.
11. Citatio partis etiã necessaria est,qñ papa pcedit ↄ laicũ sibi non subditũ,cui ius est quesitũ etiam de plenitudine potestatis.
12. Papa potest laico non subdito preiudicare in iure presentandi.
13. Papa non censet̃ vti velle ptãte absoluta,nisi expresse appareat.
14. Papa gratiã faciẽs motu pprio censet̃ velle vti ptãte absoluta.

Trigesimoseptimo quero An partis citatio necessaria sit in reseruatione pẽsionis annullãda,seu nulla declarãda,siue in pẽsione excessiua reducẽda.Jstã q̃stionẽ tãgit Roma.in suo ↄsi.ccclxix.col.vij.in ver.Nec gdẽ.vbi ↄsuluit in ↄtingẽtia facti,

1 † qd i modificatione pẽsionis facta p papã p viaz grẽ nõ sit necessaria partis citatio,& mouet̃ duplici rõne.Pria qr cuz pnceps iusta ex cã ius alterius nedũ minuit,sz aufert p viã extraiudicialẽ,illius nõ ẽ necessaria citatio.alle.tex.in.l.lucius.ff.de rei vẽdi.& in.l.itẽ si verberatũ.ver.pterea si forte.& i.c.ex multiplici. de deci.& clemẽti.dudũ.s.nos aũt.de sepul.& rõnẽ dicit eẽ,qr tũc papa posset illo inuito hoc facere,pariter id põt eo insciõ & absente.vt in regu.q põt.iuitus.ff.de reg.iur.

2 † Scdo adducit notabilẽ doctrinã Jnno.in.c.nisi cũ pridẽ,circa fi.in gl.in verbo idulgeri.de renun.vbi Jnno.dicit quod cũ princeps ex plenitudine potestatis,seu ex certa sciẽtia alteri facit gratiã ad illius validitatez nõ est necessaria citatio illox,qbus ex illa piudiciũ inferri potest. Tertio & vltimo adducit casuz valde notabilẽ scdz vnã lecturam. gl.in.c.cũ olim.de re iudi.vbi dicit nõ eẽ necesse ad validitatẽ ordinationis principis psonã citari in piudiciũ cuius sit illa ordinatio,cũ certũ est illi psone ↄ dictã ordinationẽ nullã cõpetere defensionẽ posse,vt ẽt ipse Romanus tz in casu reductionis pensionis facte ob reddituũ diminutionẽ.Jta residet Romanus i dicto suo ↄsil.quẽ nimis ore lato locutũ fuisse dicit Caccialu.in dicto trac. suo de pẽsio.q.vij.Jn ista materia distingue,qd aut loquit̃ i papa reducente pensionẽ ad minorẽ summã p viã gratie & ex certa sciẽtia,& potestatis plenitudine.& tunc pcedant dicta p Roma.in.d. suo ↄsi.loco.s.alle.

3 † Ad qd facit,qr lz papa regulariter nõ possit procedere & sñiare ↄ nõ citatũ.secus tñ est i bñficialibus,in quibus habet plenariã potestatẽ,vt dixit Abb.in.c.inter quatuor. de maio.& obediẽ.& in.c.cũ olim.de re iudi.Papa.n.p libito voluntatis instituit & ordinat dignitates & bñficia.c.cũ accessissent.& ibi glo.& doc.de ↄsti.Jmo papa disponit,& ordinat ↄ institutiones,& ordinationes & fundationes bñficiox,& hospitaliũ.clemẽ. qr ↄtingit iuncta gl.in verbo apostoli.de reli.do.c.significatũ.de pbẽ.

4 † Cũ.n.beneficia sint ordinata & instituta de iure diuino,vt dictũ fuit.s.q.ij.& voluit Abb.in.c.extirpande.s.qr vero.col.ij. i repe.de pbẽ.& i digni.& .c.cũ olim.de ↄsue.Papa in illis hz plenariã potestatẽ.c.ij.de pben.in.vj.& clemen.j.vt lit.pendeu.cum simi.Solus enim papa beneficia ad nutum ad tempus,& sub ↄditione cõcedit.c.si gratiose.de rescrip.in.vj.c.veniens.de fil.psbyt. c.quamuis triste.& .c.petisti.vij.q.j.

5 † Facit qr autoritas pape est maior autoritate sanctorũ.c.de libellis.xx.distin.Accedat singulare dictum Hostiẽ.in.c.quanto.de transla.prela.vbi dixit,quod Christi & pape idez est tribunal,& idem Hostien.in.c.nouit.de iudic.dixit,quod papa adequare potest quadrata rotundis,ad idẽ facit,quia quãdo papa rescribit de plenitudine potestatis,nil opponi potest quod gratiã annullet,vt dixit Bal.in proemio decretalium.col.iiij.ad quod alleg.Collec.& principi dici non potest, cur ita facis,vt dixit idem Bal.in prelud.feud.col.ix.versi.Sed pauca.& istam cõclusionem,quod quando papa facit gratiaz de plenitudine potestatis vel ex certa scientia non requiratur citatio partis,tenuit etiam Decius in consi.suo.cccxc.incip.quoniaz ex facto.in fi.colum.in fi.vbi allegat Romanum in preallega.consi. ccclxix.& Alex.in consi.ij.incip.visis codicillis.lib.j.col.vj.versi. & dicit Pau.

6 † Aut papa procedit ad dictam reductionem tanquam vniuersalis ordinarius,& tunc dicas ex mente eiusdez Romani in dicto consi.colum.ij.versi.ij.quidem,quod eo casu papa astringitur ad iuris positiui obseruationem,ideo non est dubiũ, quin in prolatione sententie per euz ferende tanquaz ordinarium sit necessaria citatio partis,cuz ita resultet nullitas sententie principis ex defectu citationis,sicuti inferioris.alle.tex.in.l.fin.C.de leg.clemen.pastoralis.de re iudi.c.j.de caus.pos.& proprieta.

7 † Facit quia citatio est de iure diuino.Deus enim citauit Adã,dicendo Adaz vbi es.antequam ipsuz damnaret.Barto.in extrauaganti ad reprimendũ.in verbo sine figura,& Jmo.in clemẽ.sepe. colũ.xlij.in versi.habetis expeditas.de verbo.significatio.c.dominus.ij.q.j.Jdeo dicit Bal.in.l.j.in.ij.col.versi.Sed hic queritur.C.quomo.& quando iud.quod nõ valet statutum,quod sententia possit fieri parte non citata per.d.clemen.pastoralis.idem

tz Soci.

tz Soci.in ɔſi.clxiiij.incip.viſa bulla bonifacij,col.antepe.in ver. ɔrią tñ opinio.in.ij.vol.vbi pulchre loquit̃ ad materiã dicẽs, qḋ ſicuti in criminalibus,princeps nõ põt ẽt ꝺ plenitudine ptãtis ꝓcedere parte nõ citata.d.clem.paſtoralis, idẽ erit dõm in cauſis ciuilibus grauibus q̃ criminalibus eqparant̃.§.pp lites, inſtitu. ꝺ excuſatio.tuto.ꝛ p Bar.ꝛ doc.in.l.admonẽdi.ff.de iureiurã.ꝛ in.l.parentes.C.de teſtib.ſequit̃ Ang.in.l.princeps.ff.de legi. p tex.in.d.l.fi.C.de legi.ꝛ in.d.cle.dicens ibi eẽ caſuz, idem noluit Pau.de caſt.q loquit̃ in ſnĩa pape in.d.l.fi.ꝛ Inno.in.d.cle.j.vt lit.pen.ꝛ in cle.j.de iureiur.† Iſta tñ ɔcluſio nõ ꝓcedit in illis ca

8 ſibus in qbus princeps inuito põt preiudicare ſicuti dixi.ſ.de pa pa in cauſis bñficialibus. Et dixit Abb.in.c.j.col.j.de cau. poſ. ꝛ ꝓpriet.ꝛ in.c.cũ oliz,col.vj.de re iudica.p tex.in.d.cle. paſtoralis,de re iudica.qḋ nõ pſumit̃ ꝓ ſnĩa principis qḋ ſit iuſta qñ lata eſt parte nõ citata. Nec ꝯ ſubditũ põt princeps ſupplere citationis defectũ vel defenſionis p tex.iuncta gl.in.d.l.fi.C.de legi.ibi eniz nõ vʒ ſnĩa principis ſine citatione. Facit ad pdicta qḋ nota. Bal.in.d.l.fi.dicens qḋ ẽt corã pñcipe cãe cognitio nõ eſt omittẽda p examinationẽ,ꝛ ventilationẽ,qꝛ eſt de iuregẽtiũ. Inferẽs qḋ parte nõ citata pñceps nõ põt ferre ſnĩaz, plura circa hoc adducit Fely.in.c.q̃ in eccleſiaꝝ,col.xxij.verſi.limita.vj.de caſtit. ꝛ idẽ Fel.late in.c.cũ olim,col.ix.verſi.ꝓceſſus pape, de ſentẽ.ꝛ re

9 iudi.† Ubi poſt Abb.ibi dixit qḋ ꝓceſſus pape factus ẽt de plenitudine ptãtis ꝯ ſubditũ nõ vʒ quẽ videre poteris, qꝛ multa pulchra adducit circa hmõi articulũ. Redeundo igr̃ vñ diſgreſſi ſumus,ſtat cõcluſio,qḋ papa de plenitudine ptãtis poſſit parte nõ citata pẽſionẽ modificare,ꝛ in totũ tollere, ꝺ ptãte aũt ordinaria ſecus,hanc cõcluſionẽ firmat ẽt Caccia.in trac.pẽſio.q.vij. ꝛ latius.q.xxiiij.cũ declaratione tñ.ĩ.dãa,pro qua faciũt ea que egregie ponit Pau.de caſt.in ɔſ.ſuo.cccxxxviij.incipiẽ.qꝛ exceptiones,in primo volu.vbi cõſuluit qḋ modificatio pẽſionis facta p papã p q̃ pẽſionẽ prius ſolui decretã ſup fructibꝰ cuiuſdã prioratus ꝛ epalis mẽſe mãdauit ſolui ſolũ ſup fructibꝰ ꝺ poratus, ꝛ vlterius epʒ nõ eẽ obligatũ declarauit,cũ ad illã Car.cui.d.pẽſio aſſignata fuerat nõ fuit citatꝰ eẽt nulla, mouet̃,qꝛ ſp in actu pIudicia li paro ꝺ culꝰ pIudicio tractat̃ eſt vocãda.l.vnoquoqꝫ.ff.ꝺ re iud.

10 l.in diẽ.ff.de aqua pluui.arcen.ꝛ.l.in cõcedẽdo,eod.titu.† Scḋo adducit qḋ qñ cõceſſio,ſeu priuilegiũ modificatur, vel corrigitur pars eſt vocãda alias nõ tz qḋ agit̃,vt no. Inn.in c.olim.de ver. ſign.dicit tñ,qḋ vbi dubietas tm̃ declarat̃ nõ eſt opus pñtia partis cũ tũc nil de nouo dat̃,ſed iã datũ ſignificat̃.l.hr̃des palã.§.ſi quis poſt,ꝛ.§.ſed ſi notã.ff.de teſt.adducit Paul.doctrinã Spe. in titu.de reſcrip.preſen.§.ix.verſi. Itẽ qḋ ad reſcrip.dicentis qḋ in interpretatione priuilegij vel reſcripti pars eſt vocanda. Hoc dictũ Spe.intelligit Pau.de ca.in interpretatione modificatiua vel correctiua nõ de ꝓpria q̃ eſt verbi dubij declaratio, ꝛ maxime dicit partẽ eẽ citãdã qñ eſt preſens in curia,adducit nota.in c.cũ oliz,de re iudi.ꝛ glo.in.l.obſeruãdũ in ꝟbo iniq.in fi.ff.ꝺ iu. vbi glo.dicit qḋ ita cur. Roma.obſeruat,ꝛ ad nõnulla q̃ in ɔ̃riuz facere vr̃ r̃ndet ibi Pau.opinionẽ Roma.ꝛ Pau.ſequit̃ Cac

11 cia.in.d.trac.de penſio.q.xxiiij.† Limita tñ predictã cõcluſionez .ſ.firmatã qḋ partis citatio nõ ſit neceſſaria qñ papa procedit ex certa ſciẽtia ꝛ de plenitudine ptãtis nõ procedere qñ is de cuius preiudicio tractatur eẽt laicus,ꝛ nõ eẽt ſubditus pape cui iã ius eẽt q̃ſitũ,nã tũc tale ius q̃ſitũ tolli ñ poſſet p papã ẽt ex certa ſciẽtia ꝛ de ptãtis plenitudine ſine cã iuſta,ꝛ tali caſu eſſet neceſſaria citatio lʒ citãdo facto pape eſſet ius q̃ſitũ,ita limitat Caccia. loco preallegalle. Pau.de caſt.in conſi.cccxvij.inci.viſo ꝛ examinato puncto,col.iij.ver.ſed illa,vbi Pau.vr̃ cõcludere qḋ princeps nõ poſſit reuocare priuilegiũ cõceſſuz p ſe nõ ſubdito qñ illi

12 cui cõceſſuz fuit eẽt ex eo ius q̃ſitũ.† Iſtã tñ limitationẽ intelligẽ nõ ꝓcedere qñ eẽt laico p papã aſſignata pẽſio ſuper fructibꝰ beneficij,facit ad hoc,qꝛ papa põt laico ſibi alias nõ ſubdito preiudicare in iure preſentãdi ſibi cõpetẽti occaſione iuris patronatꝰ ſibi a ſede apoſtolica ɔceſſi ẽt ſi eẽt ex dotatione ꝛ fundatione cõferẽdo tale bñficiũ ſine patroni interuentu,ꝛ citatio Archi.in.c. pie mẽtis,in fi.xvj.q.ij.ꝛ in.c.hortamur,in prin.lxxj.di.ꝛ p doct. in.c.ij.de preb.in.vj.ꝛ p Fel.in trac.ſuo,qñ li.apoſt.preiu.patro. eccle. Scḋo facit,qꝛ videmus qḋ ſicuti papa nõ põt laico ſibi nõ ſubiecto,etiã cũ cã dominiũ rei ſue auferre,ita nõ poſſet clerico ſibi alias nõ ſubiecto,vtputa,qꝛ nõ eẽt de loco ſuppoſito tpali iuriſditioni pape bona ſua auferre,loquẽdo de bonis clerico aliunde obuẽtis,q̃ ex beneficijs ꝛ clericatu,ꝛ ſic parificantur tali caſu clericus,ꝛ laicus vt tradit Fel.in.c.q̃ in eccleſiaꝝ,col.xj.ver.tertia declaratio.de cõſti.vbi dicit, qḋ eo caſu clericus dominiũ rei nõ haberet vt clericus,ſed vt laicus vtputa qñ clericus ex ſucceſſione vel ex ɔ̃ctu ꝛ ſic aliunde q̃ ex bonis eccleſie haberet bona, ꝛ tñ abſurdũ nimis eẽt dicere,qḋ papa nõ poſſet ex certa ſcientia modificar̃ pẽſionẽ aſſignatã clerico ſibi alias nõ ſubiecto p ſupradicta,ergo idẽ erit in laico q eſt ſaltiʒ pape ſubiectus in pẽſione q̃ ab eo ꝓceſſit, ſecus aũt eẽt,qñ laicus haberet aliqua bona ex ɔ̃ctu habito cũ papa vel alijs pſonis eccleſiaſticis quo cãu ꝓcedũt .d.p Pau.de ca.in ɔſi.ſuo.cclxxxvij.incip.primũ dubiũ,col.j.ꝟ. preterea,in.j.vol.quẽ ſequit̃ Fel.loco prealle.ꝛ pdicta,vt dixi ꝓcedant,qñ papa vult vti plenitudine ptãtis,ꝛ id apparet,tunc.n. poſſit laico nõ citato ꝛ alias ſibi nõ ſubiecto moderare pẽſionem

13 illi aſſignatã ſup fructibus bñficij ex gratia apoſtolice ſedis.† Dicas tñ qḋ lʒ papa vti poſſit cũ vult ſuprema ptãte.c. propoſuit, ꝺ cõceſ.preben.ſi tñ eius verba intelligi pñt ſm ordinatã ptãtẽ nũquã cenſetur vti velle ptãte ſuprema niſi hoc expreſſe appareat, ita cõcludit Pau.de.ca in.d.cõſi.cccxvij.col.j.in fi.ver.pʒ ẽt alle. Bal.i.l.bonoꝝ.in pñ.C.q admit. ad bo.poſ.poſſũt poſt prin. ꝛ Io.and.in.c.dudũ.de deci.in nouel.dicas qḋ idẽ voluit Inno. in.c.innotuit,ad fi.de elec.quẽ ſequit̃ Ang.in.l.bene a zenone,i. j.col.C.de quadr.preſcr.ꝛ Bal.in.l.teſtm̃.C.de teſta. Abb.in.c. ad hec.de reſcri.Fel.alios adducens in.c.cãm que, el.ij.colũ.iij. verſi.tertio no.de teſtib.Iaſ.in conſi.j.col.pe.circa fin.in.j. volu.

14 † Quibus aũt caſibus papa gratiã faciens motu ꝓprio vtit̃, tũc bene in dubio cenſetur vti velle ptãte abſoluta,ita dixit But.in. c.ɔſtitutus,col.iij.de reſcr.qñ aũt papa dicatur vti velle iure cõi vide p Cald.in conſi.xv.in titu.de reſcrip.

¶ Penſionarius an teneatur pro rata penſionis ſoluere charitatiuum ſubſidium. Queſtio.xxxviij.

SVMMARIVM

1 Uſufructuarius tenet̃ ad onera que rõne fructuũ imponuntur.
2 Penſionarius vſufructuario comparari videtur.
3 Penſionarius non tenetur ad ſubſidium charitatiuum qñ penſio eſt conſtituta libera ab omni,ꝛ quocunqꝫ onere.
4 Penſionarius non tenetur ad ſolutionem procurationis.

Trigeſimooctauo Quero,eps ĩpoſuit charitatiuũ ſubſidiũ iux. terminos.c.cõquerente,in fi.de offi.ord.ꝛ in.c.cum apoſtolus.§.ꝓhibemus,de cenſi. An rector beneficij qui ex illius fructibus eſt obligatus ſoluere annuã penſionem titio apoſtolica auctoritate reſeruataz teneatur integraliter ad ſoluendum ſubſidium epiſcopo,vel penſionarius teneatur illud ſoluere pro rata penſionis q̃ percipit,in hac queſtione dicendum eſt,qḋ cum charitatiuũ ſubſidium ſoluatur de fructibus,ꝛ redditibus eccleſie, vt colligitur in.d.c.conquerente.ꝛ.d.c.cũ apoſtolus.§.fi.ꝛ annua pẽſio ſimiliter apponatur ſuper fructibus ꝛ prouentibus beneficij, equitati, ꝛ iuri conuenit,quod penſionarius teneatur pro rata penſionis ad ſolutionem charitatiui ſubſidij,facit tex.in.c.tua nobis, circa fi.de deci.vbi tex.dicit,qḋ ſicut dominus fundi ad decimam tenetur,ita colonus qui partem fructuum percipit. Ad ideʒ facit qḋ voluit Inno.in.c.cum nõ ſit,circa fi.de deci.vbi dixit, qḋ qñ penſio eſt aſſignata ſuper fructibus alicuius fundi,tunc penſio tranſit cum ſuo onere,ita ex predictis ɔcludit Bellencinus in tract. ſuo de chari.ſubſi.q.xxxvij.vbi dixit quod huic cõcluſioni fauet eqtas,q̃ multũ eſt ſeruãda i materia eccleſiaſtica.c.dilecti.ꝺ iudi. c.j.de dolo ꝛ contu.ꝛ hanc opinionem amplectitur curia Romana,cuius ſtilus habet, quod qñ papa non vult penſionarium teneri ad charitatiuum ſubſidium, id exprimit in literis pẽſionis.

1 † Comprobatur predicta cõcluſio,qꝛ vſufructuarius tenetur ad collecta,ꝛ onera que ratione fructuum imponuntur.l.hactenus. l.arbores,in fi.iuncta glo. in verbo ceſe arundinis.l.ſi pendẽtes .§.ſi qui cloacarij,in ver.ꝛ ſolent fiſco.ff.de vſufr.ad idẽ text.in.l. quero.ff.de vſufr.leg.vbi Bar.dixit not.q ad onera que imponuntur ſuper fructibus vel predio vel perſone pro predio tenetur vſufructuarius,idem voluit ideʒ Bart.in.l. his verbis.§. idẽ teſtator.ff.de le.iij.facit tex.in.l.j.de anno.ꝛ trib.lib.x.C.†

2 pẽſionarius aũt ꝛ vſufructuarius videntur equiparari,vt per doc.in cle. j.§.eadem,de ſupp.neg.prela.faciunt dicta.ſ.q.j.hanc concluſionem tenuit etiam Decius conſi.clv.in.j.vol.† Quaʒ intelligẽ nõ

3 procedere,qñ penſio eſſet aſſignata libera, ꝛ exempta ab omni onere ſubſidij charitatiui,vt conſueuit fieri, quia tunc onus ſoluendi charitatiuum ſubſidium in totum pertineret ad rectorem beneficij. Nec in eius ſolutione contribuere teneretur penſionarius arg.tex.in.c.cum inſtantia,de cenſi.ibi.niſi forte. Ad idem

facit tex.in.c.accedēte,in ver. Nisi p speciale priuilegiū.de pscr.
4 †ad idē tex.in cle.j.de cen. Predictis adde,qd lz pēsionarius teneat̃ ad soloné charitatiui subsidij,vt.s.ꝯclusū fuit.nō tñ tenebitur,ad solonē ꝓcurationis rōne visitationis faciēdā,qꝛ illa dz integre solui p rectorē beneficij,ita decidit Bellen.in.d.q.xxxvij.

¶ Pensio non soluta per precessorem an exigi possit a successore vel ab heredibus predecessoris. Questio.xxxix.

SVMMARIVM.

1 Pensio est onus reale.
2 Clericus voluptuose consumens fructus beneficij ad illorum restitutionem tenetur.
3 Clericus de fructibus beneficij tenetur satisfacere suis creditoribus etiam pro debito priuato.
4 Clericus nil habens in bonis admittitur ad cedēdum suis creditoribus fructus suoꝝ beneficiorum.
Clericus de fructibus obligatis ad solutionem pēsionis suis creditoribus satisfacere non posset.
5 Pensio,collecta,census,ꝛ decima sunt onera realia.
6 Creditor pensionis possessorem beneficij pro decursis pensionibus conuenire habet.
7 Qui fruct⁹ pcepit,ꝛ pēsionē nō soluit,teneat̃ ad illius solutionem.
8 Heres pdecessoris,q pēsionē nō soluit,teneat̃ ad illius solutionē.
9 Fallit quando predecessor nullos fructus pcepisset.
10 Successor in beneficio tenetur ad solutionez pēsionis decurse nō solute in casibus,in quibus predecessor tenebatur.
11 Pensionarius electionem hz contra quem agat ad decursaz pēsionem,vel contra beneficij possessorem,vel contra precessorē,vel contra heredem predecessoris.
12 Decima decursa non soluta peti potest ab emptore,vel venditore fundi,vt magis creditori illius placuerit.
13 Pensionarius potius contra possessorem beneficij ad decursas pensiones agere debet.

Trigesimonono Quero,si pēsio soluta nō fuit p pdecessorē,an exigi possit p pēsionariū a successore in beneficio,sup cuius fructibus est imposita,vel ab heredibus rectoris defuncti loquendo de pensione iā decursa. Reperio Caccia.examinasse hanc.q.in tract.suo pensionū.q.xj.dicentē,qd ista.q.nō est intelligenda quo ad pēsionē,que cessit tpe successoris,ꝛ ipsius tpe decursit,cū ad illā indubitanter successor teneat̃,vt in.c.nisi eēnt,de prebē. 1 †Est.n.pēsio onus reale,vt dicet̃.j.q.xlvij. Itē,qd nō est intelligēda in casu,in quo pdecessor cessasset soluere pēsionē decursaz eo anno,quo nullos fructus ex bñficio pcepit pp guerrā vel sterilitatē,seu saltiz exiguos fructus habuisset,quo casu predecessor excusatur si nō soluit. Sz intelligēda est in casu,in quo pdecessor debuit,ꝛ potuit soluere,qꝛ fruct⁹ pcepit ex bñficio,ꝛ illos ꝯsumpsit in suos vsus,vel alienauit,ꝛ pēsionarius neglexit pēsionē exigere,vel fuit delicat⁹ exactor,vel saltiz q̃tū potuit fecit,ꝛ tñ a pdecessore nō exegit,ꝛ isto casu dicit Caccia.qd lz istō sit debitū eccle.dignitatis,vel mense cui est iniunctū,cū tñ solui debuit de fructibus,redditibus,ꝛ prouentibus ab ipso pdecessore pceptis,ꝛ q ab eo sunt pcepti,ꝛ consumpti,est distinguēdū,qd si qdē in vtilitatē eccle. grauate sūt cōsumpti,ꝛ tunc expeditū est,qd tale es alienū soluat successor.c.j.de sol.ꝛ ibi no.ꝛ hr̃ in.c.puenit,ꝛ in.c.qbusdā, de fideiuſ. Si vo pdecessor tales fructus a se pceptos in malos vsus cōsumpsit, vl̃ in vtilitatē ꝓximoꝝ,vel in satisfactione alieni eris priuati,ꝛ tunc,dicit ipse,stat nostra difficultas,an vcz hr̃des defuncti teneant̃ si quos hñt,aut teneat̃ successor,ꝛ distinguēdo dicit,qd aut pdecessor fruct⁹,quos pcepit ex bñficio,ex qbus tenebat̃ soluere pēsionē,ꝯsumpsit in malos vsus,siue in vtilitatē ꝓximoꝝ suoꝝ,vel in satisfactione alicuius debiti priuati,cui⁹ debiti satisfactio ad illā ecclesiā nō spectabat,ꝛ p ꝯsequens nec ad se,vti illius rectorē,ꝛ isto casu dicit,qd hr̃des pdecessoris,nō successor,pēsionē decursaz soluere teneant̃ obligati obligōne q̃ se ille astrinxit ex ꝯtu,q̃ se astrinxit ad pēsionē,aut obligōne causata,vt supiori paream⁹. Itē obligōne vel q̃si ipsius antecessoris dilapidatoris dictoꝝ fructuū,vel in suos ꝓuatos vsus ꝯsumptoris,ꝛ mouet̃ Caccialu.ad 2 ꝓbationē pdictoꝝ,†qꝛ qñ clericus voluptuose ꝯsumit fruct⁹bñficij,ad illoꝝ restōnē teneat̃,q̃si fur,cū illos ad vsuz,ad quē sunt destinati,nō ꝯsumat. Archi.in.c.pe.xliiij.di.sup vbo pmittit̃,p illū tex.ꝛ alia plura q̃ ipse adducit,ꝛ idē dōm putat,qñ pdecessor,q fructus pcepit,illos dissipasset in vtilitatē ꝓximoꝝ suoꝝ i casu a iure nō pmisso,vel in satisfactione dbiti sui priuati ipsaz ecclesiā nō tāgētis,dicit tñ hoc vltimū ꝓcedere scdm opinionē eoꝝ,q volunt qd clericus de redditibus bñficij soluere nō possit ꝓpria debita,vt tenuit Arch.in.c.statutū.§.assessorē.de rescr.in.vj.ꝛ ab.in.c.cū esses,de testa.in repe.ꝛ in sua disputatione incipiēte cleri- 3 cus.†Sz si velimus tenere opinionē pluriū volētiū,qd clericus ēt de fructibus bñficij curati teneat̃ satisfacere creditoribus suis de debito priuato nō intuitu ecclesie facto,vt in.c.puenit,de fideiuſ.ꝛ ibi Car.ꝛ But.in.c.cū olim,de rest.spo.el.ij.ꝛ Colle.ꝛ docto.in.c.Odo.de sol.vbi dicit,qd vidit in curia seruari, 4 †qd clericus nil hñs in bonis admittit̃ cedens creditorib⁹ suis fruct⁹ bñficioꝝ,deducto eo qd sufficiat ꝓ administratione diuinoꝝ,de quo p Cal.consi.iij.de sol.tūc enim clericus nō posset de fructibus beneficij obligatis ꝛ hypothecatis ꝓ solutione pēsionis creditoribus suis priuatis satisfacere,ꝛ eo casu dicit Caccia.qd si fructus extātes reperiant̃,possent recuperari d manib⁹ eoꝝ,penes quos sunt,sed si essent ꝯsumpti,tūc hr̃des pdecessoris tenerent̃ ad talē solutionē,si soluēdo eēnt,alioqn si nō sint hr̃des,vel nō sint soluēdo,tūc successor teneat̃. Et in ista opinione vr̃ residere Caccia.q fuit solēnis doctor ꝛ aduocatus ꝯsistorialis. Sz Philip. Fran.q hāc.q.tāgit in.c.fi.in fi.de off.or.in.vj.vr̃ indistincte tenere,qd successor in bñficio teneat̃ ad soluēdā pēsionē decursaz nō solutā, 5 †cū collecta decima,census ꝛ pēsio sint onera realia,ꝛ obligent possessorē.c.si qs laicus.xvj.q.j.vñ dicit ipse,nouus possessor est ꝯueniēdus,vt debitā pēsionē soluat.c.j.de sol.facit tex.in.l.iperator.ff.de pub.subdēs,qd ipse nouus possessor poterit hñ ꝯuenire pcessorē,si viuit,q fruct⁹ pcepit,ꝛ ad quē spectabat satisfactio illo anno oneris currētis,ex quo fructus pcepit,vt in.d.c.fi.d of. 6 or.†Creditor aūt pēsionis ꝯuenire hēret possessorē,qꝛ bñficium trāsit cū suo onere.d.l.iperator.ꝛ.c.si qs laicus,ꝛ.c.ex literis,de pig.ꝛ.c.eū.§.j.de dona.in ista.q.q̃ quotidie occurrit in facto,ꝛ d 7 q̃ multoties iterrogatus fui i hac alma ciuitate Venetiaꝝ,†puto distinguēdū,q aut q̃rimus,an is q fructus pcepit,ꝛ pēsionē non soluit,si viuat,lz amplius nō sit rector bñficij onerati pēsione,teneat̃ ad illius solutionē,ꝛ dōm qd sic,vt decidit Do.in.d.c.fi.§.porro,de of.ord.in.vj.vbi ex illo tex.notādū dixit,qd fructus eccle.sunt deputati ꝓ oneribus incūbētibus toto anno vsqꝫ ad nouos fructus,ꝛ ppea p hoc se pluries determinasse,ꝛ dixisse,qd si si erant iposite collecte ecclesie vno anno,ꝛ rector illius,qui fructus pcepit illius anni,eas nō soluit,si alio anno renūciet bñficiū qd ipse teneat̃ ad collectas pcedētis anni cuius fructus pcepit.illi 8 enīz fruct⁹deputati erāt ad onera illius anni vsqꝫ ad nouos fruct⁹.†Aut q̃rimus vtrū heres pdecessoris pēsionē decursam soluere teneat̃,ex quo pdecessor fructus pcepit,ꝛ illā,vt tenebat̃,nō soluit,ꝛ tūc nō ē dubiū qd heres tenebit̃,qꝛ actio q̃ cōpetebat pēsionario ꝯ defunctū ꝯpetit ꝯ hr̃dē.l.veteris.C.de ꝯhen.ꝛ cōmit. 9 stip.cū vulgaribus.†ꝛ hoc puto eē indistincte veꝝ,limita tñ hec nō ꝓcedere,qñ pdecessor nullos fruct⁹pcepisset eo anno,quo pēsionē nō soluit ex bñficio grauato onere pēsionis,nā eo casu ēt pdecessor nō tenebat̃,vt p Caccia.in hac ea.q.s̄.relatū,ꝛ late dicetur.j.q.lxij. Scdo limita nō ꝓcedere,qñ pdecessor,q fructus pcipit,ꝛ pēsionē nō soluit,dictos fructus conuertisset in vtilitatē ecclesie onere pēsionis grauate. Nā tūc similiter heres pdecessoris nō tenebit̃ ad solutionē dicte pēsionis,sed successor in bñficio.c.j.de sol.ꝛ ita voluit Caccia.s̄.relat⁹ꝛ hr̃ in.d.c.puenit ꝛ in.c.qui 10 busdā,de fideiuſ.†Aut q̃rimus,vtrū successor in bñficio teneat̃,ꝛ ipse ad solutionē pēsionis decurse nō solute p pdecessorē,ꝛ tūc indistincte puto dōm,qd in oibus casibus,in qbus pdecessor illā soluere tenebat̃,i eisdē ꝛ successor non solutā pēsionē soluere teneat̃. Et ita ꝓcedat opi.Frāc.s̄.relata,q̃ ꝯprobat̃ ex iurib⁹ p eū, 11 vt.s̄.adductis.†Aut q̃rimus,ꝯ quē ager̃ possit pēsionari⁹ ad pēsionē decursaz,ꝛ indubitāter teneo,qd sit in electione ipsius pensionarij creditoris vel agere ꝯ bñficij posses. vel ꝯ hr̃dē defuncti posses.i casib⁹,i qb⁹heres ē obligat⁹,siue ipz anteriorē posses. viuēte arg.eoꝝ q̃ noluit Bellē.i trac.suo d subsi.chari.q.lj.i vo.fateor tñ loqns i chari.subsi.ad qd pstādū ille q bñficiū dimisserat tenebat̃,decidēs posses.eē cogēdū soluere,vel antiquū posses. vt magis epo placebit. Ad idē facit qd voluit Fed.de se.i ꝯs.lxxxj.quē refert,ꝛ sequit̃ Car.i cle.j.q.xj.d cēsi.vbi dixit,qd ē i facultate creditoris ꝓ onerib⁹pteritis incūbētib⁹bñficio vel agere ꝯ nouū posses.bñficij,vel ꝯ antiquū possessorē,q fruct⁹pcepit,ꝛ illis p 12 ceptis bñficiū dimisit.†Ad idē facit qd voluit Pe.d ancb.post alios in.c.cū hoies,in vo.tertio q̃ro,de deci.vbi dixit qd si qs pluribus annis stetit,qd nō soluit decimā de pdio,demū illū vendidit,qd est in electione creditoris decimaꝝ conuenire pro preteritis decimis emptorē vel venditorem,ꝛ ita dicendum erit in hac

nostra

13 nostra.q.quod dicat Caccia.s.relatus.† Cósulo tñ, qd semp cre ditor pésionis potius agat ꝯ possessoré bñficij ꝙ ꝯ hrdé defuncti predecessoris, qr ꝯ possessoré bñficij cui litere reseruationis pésio nis intimate fuerit, pcedi pót executiue, qtenus nó soluat. Si át vellet agere pésionarius, p preteritis pésionibus decursis nó solu tis ꝯtra hrdes defuncti, tūc eét necessariū ordiné iuris obseruarí. Predictis adde qd Guil. Cassa. in deci. suis deci. iiij. in rub. de loca. dicit, qd vtrū successor in bñficio teneat ad decursaꝫ pens. té pore predecessoris passus sit dubius, ꝛ qd nondū fuit in palatio decisus, ꝛ idé Cassad. deci. iij. in ea. rub. dicit qd in isto arti. est va rietas inter dominos de rota, ꝛ lis in audito. rote nódū decisa. d quo miror, qr ex supradictis clare iudicio meo colligitur decisio predicte. q. ꝛ ego in facto obtinui in hac ciuitate Venetiarum.

¶ Pensionarius si fuit in mora expediendi literas reseruationis pé sionis adeo qd mortuus sit ille qui pésioni ꝯsensit si postmodū il las expediat ꝛ intimari faciat nouo possessori beneficij an ab eo consequi possit preteritas pésiones. Questio. xl.

❧ SVMMARIVM ❧

1 Pensio est onus reale ꝛ transit cum beneficio.
2 Gratia dr facta signata supplicatione ét literis nó expeditis.
3 Literarum expeditio requiritur ad effectum agendi.
4 Intimatio literarum requiritur vt quis agere possit pro pensio ne consequenda.

Quadragesimo Quero, si quis obtinuerit si bi reseruari pésioné annuá su per fructibus alicuius bñficij de ꝯsensu rectoris illius vel nó, qd fieri pót p papá, vt. s. dictū fuit, in. x. q. ꝛ demū steterit p tres, aut quatuor annos, qd nó expedierit literas, ꝛ forte mortuus est is, q bñficiū possidebat eo tpe, quo illi imposita fuit pésio, an si po stea expediat dictas literas, ꝛ illas nouo possessori itimari faciat, possit ab eo ꝯsequi ét preteritas pésiones. In ista. q. vr ddꝫ qd nó qr is q literas nó expediuit, fuit in mora exigédi, qd sibi iputádū est, si a defuncto nó exegit. mora. n. sua cuiqꝫ est nociua. c. mora. d reg. iu. in. vj. imo apparet, qd ex quo literas nó expediuit, fuit in maxima negligétia q sibi prodesse nó dꝫ, ꝛ nouo possessori nocere, cū debuisset pésioné exigere ab eo, q fructus pcepit, si qdé fru ctus beneficij dént deseruire solutioni oneꝝ illius anni, quo pci piūtur vsqꝫ ad nouos redditus, iuxta tex. in. c. si. de off. or. in. vj. ꝛ
1 ibi no. p Domi. ꝛ alios † Istis tñ nó obstátibus ꝯriá parté teneo, qr pésio est onus reale, ꝛ trásit ad quécūqꝫ trásit bñficiū oneratū ad illius solutionem, vt dixi. s. proxi. prece. q. ꝛ hinc est, ꝙ nouus possessor bñficij tenet ét ad solutioné pésionis decurse tpe preces
2 soris, vt late examinaui in. q. preced. † Nec hꝫ obstar qd dici pos set, qd ex quo litere nó fuerūt expedite ex negligétia pésionarij, id sibi pdesse nó dꝫ, ꝛ alteri nocere, qr dr, qd signata supplicatione p papá sup reseruatione pensionis gra est facta, vt late dixi. s. q.
3 xxxiij. † Expeditio aūt literaꝝ nó est necessaria, nisi ad gratie pro bationé, necnó ad hoc, vt qs iudicialiter experiri possit ꝯ nó sol uété pésioné. Idó cautū est p regulas cácellarie, qd gratia nó suf fraget, nisi literis expeditis, q lꝫ post duos, aut tres annos a die gratie facte expediantur, tñ expediunt semp sub eadé data sub q fuit facta gratia ꝛ supplicatio signata, vt stilus curie Roma. nos edocet ét si litere expediant mortuo iá Pót. qui gratiá fecit, quo casu litere expediunt tūc in forma róni ꝯgrui. Nec similiter ob stat, si dicat qd in literis reseruationis annue pésionis adest clau sula, postqꝫ tibi litere pñtate, seu intimate fuerint, ꝛ pptera vr, qd qs teneat ad solutioné pensionū decursaꝝ a die intimationis
4 literarū citra nó aūt ad preteritas pensiones. † Ná rñdet, qd illa clausula, esto qd eét apposita in litteris, respicit exactionem, ꝛ sic exercitiū actionis, ante eniꝫ illaꝝ pñtationeꝫ, seu intimationé qs agere nó pót, vt cauet p dictá regulá cácellarie, ꝛ sic actióis exer citiū stat in suspenso, nó aūt obligó, que simul cū ipsa reseruatio ne pensionis nascitur, facit tex. in. l. ex hbis. C. qñ dies lega. ced. vbi dr, qd si sint legata filie decé, que accipere debeat, cum erit le gitime etatis, nó censetur apposita conditio ipsi legato, sed illius exactioni. ad idem tex. in. l. firmio. in prin. ff. qñ dies lega. ced. ꝛ i. l. ambiguitaté. C. de vsufr. ꝛ p Bal. in. d. l. ex his verbis. Et hác conclusioné reperio tenere Hierony. Pau. in libello suo intitula to pinciale omniū ecclesiaꝝ fol. lvj. in ver. credo etiam vbi aper te dicit, qd si littere nó presentarent nisi post duos vl tres annos post reseruationem pensionis, nihilominus quod integre pensio nes solui deberent pro tépore preterito etiam in foro conscientie quáqꝫ nūc fuerint expedite litere cū. d. clausula postqꝫ tibi dicte litere pñtate vel intimate fuerint obligationé non suspendat, sed exactionem tm. Et ita audio curiá seruare, ꝛ ego ita praticaui, ꝛ obtinui in quadá cā que hic Venetijs agitabat corá vicario reue rendissimi. d. Patriar. vti iudice delegato, in qua fuerūt ét ꝯsulti periti pratici curie, qui ita vt. s. conclusum est, responderunt.

¶ Clericus qui vt facilius beneficium consequatur promisit sol uere maiorem pensionem ꝙ beneficium ferre possit, an simo niam committat. Questio. xlj.

Quadragesimoprimo Quero, si cleri cꝰ ad hoc, vt be neficiū facilius cósequatur, promittat soluere sup illius fructibus maioré pensioné, ꝙ beneficiū ferre cósueuit, ꝛ possit, an simoniaꝫ cómittat. Circa hác. q. breuiter dóm est qd sic, ꝛ ꝙ dictus clericꝰ bñficio taliter adepto sit priuádus tāqꝫ simoniacus, cū hmói pa ctum sit illicitū. c. cum clerici, de pact. iuncta gl. vlt. tale. n. pactuꝫ, cū sit ꝯ canones, nó vꝫ. c. phibemus, de censi. c. auaritie. de pbé. gnimo ét si tale pactū eét iuratum, iuramentū sup eo interpositū nó teneret, tex. est in. c. grauis, de censi. ꝛ in. c. tua nos, de iureiur. hác opinioné sensit gl. in. d. c. cū clerici. in glo. j. ꝛ in gl. vlt. ꝙ pu to verá, ꝛ p qua est tex. in. d. c. cū clerici vbi statuit, qd clerici qui maiores solito soluere pmittūt pens. vt facilius ecclesias ꝯsequá tur, appella. cessante ecclesijs taliter acquisitis spoliari mádatur.

¶ Reseruatio pensionis vel regressus facta collusorie an valeat. Questio. xlij.

❧ SVMMARIVM. ❧

1 Collusio est de iure prohibita.
2 Sententia per collusionem lata nulla est.
3 Collusio quid sit.
4 Collusio quomodo probetur.

Quadragesimosecundo Quero, si clericꝰ be neficium quiete ac pacifice possidens patiatur se in eo molestari ab alio clerico facta inter eos collusione, vt pro redimenda vexa tione huiusmodi assignetur molestanti annua pensio super fructi bus, redditibus, ꝛ prouentibus dicti beneficij, siue vt molestanti ad illud reseruetur regressus, ꝛ molestatus consentiat reseruatio ni pensionis vel regressus, an talis reseruatio valeat, ꝛ dicendum est quod non, immo quod tales clerici sunt priuandi talibus be neficijs, tex. est nota. in. c. audiuimus, de collu. est enim collusio de
1 iure prohibita cle. † constitutionem. §. sane, ꝛ ibi Cardi. de elect. c. sup eo. de eo q cog. consang. vxor. sue. c. quanto, de diuor. c. tua el. ij. de iureiuran. c. bone, el secundo, de postu. prela. glos. in clem.
2 j. de renuncia. † ꝛ quicquid fit per collusionem est nullum, quinim mo sententia per collusionem lata nulla est. l. cum non iusto. ff. de
3 collu. † ꝛ dicitur collusio inter actorem ꝛ reum latens, ꝛ fraudu lenta conuentio. glo. in. d. c. audiuimus, in verbo collusione, ꝛ ió pensio tali modo reseruata dicetur illicita, de quo dixi. s. q. v. Et detegenti collusionem premium datur. l. ij. C. de collu. dete. Si
4 gnoro, consi. cxj. inci. in. q. colū. pen. nu. xxiiij. † Et collusio potest probari ex suspitionibus, vt probatur per tex. in. l. quia autem. §. non simpliciter, ibi, si tamen nulla suspitio collusionis religionem pretoris instruxerit. ff. si quis omis. causa testa. quem text. dicit es se multum notabilem ad materiam probande collusionis, Bal. in. l. prima, in fin. C. si quis omis. cau. testa. ꝛ quod collusio probe tur ex coniecturis, tenet etiam Joan. de anania. in capitulo audi uimus. j. col. de collu.

¶ Successor in beneficio an teneatur ad soluendum decursam pensionem. Questio. xliij.

❧ SVMMARIVM ❧

1 Collecta solui debet ab eo qui fructus percepit.
2 Pensio est onus reale.
3 Successor in beneficio tenetur ad decimá decursam nó solutam.
4 Possessor bñficij tenet soluere iura episcopalia etiam preterita.
5 Pensionarius agere potest, vel contra antiquum, vel ꝯtra mo dernum beneficij possessoreꝫ pro pensione non soluta decursa tempore antiqui possessoris.

Quadragesimotertio Quero, si is qui possidebat beneficiũ grauatũ onere soluẽdi annuã pẽsionẽ pceptis fructibus illud dimittat pẽsione nõ soluta, an successor in d. bñficio, vel is q fructus pcepit ꝛ illud renũciauit, teneat̃ soluere decursaꝫ pẽsionem. circa hãc questionẽ dõm vr̃, qd̃ is q fructus pcepit teneat̃, q2 scd̃ꝫ opi. Ro. in cõs. ccclxxxviij. inci. in casu ꝑpoliti thematis fructus bñficij singulo anno sunt tacite hypothecati pro solutione pensionis, ita qd̃ agi põt hypothecaria scd̃m eũ ꝯ quecũqꝫ illoꝝ possessorẽ de cuius tñ dicti veritate dicet̃. j. q. lj. 1 †Scd̃o facit ꝑ hac opi. doctrina Bo. in. c. fi. §. porro. in. iij. no. de offi. ordi. in. vj. vbi dicit qd̃ ad collectã ĩpositã vno anno is tenet̃, q fructus illius anni ꝑcepit, lꝫ alio anno nõ soluta collecta bñficiũ dimiserit. 2 †Cõfirmatur p̃dicta cõclusio, q2 onus pẽsionis est reale, cũ pẽsio soluat̃ respectu fructuũ pceptorũ, iõ a pcipiẽte fructus solui dꝫ. l. qro. ff. d̃ vsufr. leg. l. hactenus. ff. de vsufr. Qd̃ aũt ꝛ nouus possessor teneatur ad solutionẽ decurse pẽsionis, facit q2 onus pẽsionis soluẽde coheret bñficio, hinc est, qd̃ tenet̃ successor ẽt pro tp̃e p̃terito, facit tex. in. l. ĩperator. ff. de publ. no. in. l. fi. in gl. in verbo pẽsitationes. C. sine cẽs. vel reli. facit ẽt tex. in. c. j. de solu. ꝛ hoc ẽt pbat̃ ex v̄bis litteraꝝ reseruationis annue pẽsionis, in qbus semp dr̃ pẽsionẽ annuã sup fructibus talis ecclesie tibi, quo ad vixeris, vel ꝑ curatori tuo p. A. illius rectorẽ vel eius successores psoluendaꝫ. 3 †Ad idẽ facit, qd̃ voluit Jo. de mõte murlo ꝛ post eũ Jo. and. i. c. nõ est in mora, de reg. iu. in. vj. quẽ ẽt refert ꝛ sequit̃ Fed. d̃ sen. in ꝯsi. ccix. incip. capi. vac. sede. vbi dicit, qd̃ ad solutionẽ decime papalis tenet̃ successor in bñficio, nõ is q illius fructus habuit, ꝛ postea trãslatus est ad aliã ecclesiã. Cuius aũt sint fructus iã recollecti qñ clericus curatus vel alius hñs dignitatẽ vel administrationẽ trãsfert̃ de vna ecclesia ad aliã vide Rot. deci. cxxxiiij. i antiqs. ꝛ Jo. an. in regu. nõ est in mora, in mercu. ꝛ Nic. de vbal. in trac. de succ. ab intest. cleri. 4 †Ad idẽ facit qd̃ voluit zenze. in cle. j. de cen. vbi Car. q. xj. determinat qd̃ possessor beneficij teneatur soluere iura episcopalia ẽt ꝑ tp̃e p̃terito, quo auctor suus fructus pcepit, ꝛ idẽ in decimis p̃dialibus, cõcludit Fed. sen. in ꝯsil. lxxxj. inci. laicus de p̃dio, vbi cõcludit, qd̃ possessor fundi, tenetur ẽt ad decimas p̃diales de p̃terito nõ solutas p suos antecessores in. d. p̃dio. 5 †In ista. q. ꝯcludẽdũ est ꝛ antiquũ ꝛ nouũ possessoreꝫ teneri p. s. adducta fundamẽta, ꝛ qd̃ sit in electione pẽsionarij creditoris pẽsionũ decursaꝝ agere, vel ꝯ antiquũ, vel ꝯ nouũ possessorẽ bñficij grauati pẽsionis onere, facit id qd̃ voluit idẽ Fed. quẽ refert ꝛ sequit̃ Car. in. d. cle. j. q. xj. in ver. quero an possessor, vbi dixit qd̃ erit in electione eccle. cui decime debent̃, agere ꝯ illũ, qui fructus pcepit, vel ꝯ possidẽtẽ bñficiũ ad solutionẽ decime, qd̃ ẽt in pẽsione fieri poterit. Nihilominus fm equitatẽ is qui fructus pcepit nõ bñficij possessor ad soluẽdã pẽsionẽ decursaꝫ conueniri deberet, ꝛ astringi p regulã iuris q sentit cõmodũ, d̃ reg. iu. in. vj. dicit. n. text. in. l. vnica. in. §. pro ho. C. de cad. tol. qd̃ nõ est ferẽdus is q lucrũ qdẽ amplectitur, onus aũt ei annexũ ꝯtẽnit, ꝛ ita p p̃dicta ꝛ plura alia ꝯcludit Belleci. in charitatiuo subsidio i eius trac. de chari. subsi. q. lj. Jdẽ voluit Fran. in. d. c. fi. §. porro, d̃ offi. or. in. vj. vbi dicit notãdũ eẽ in pratica, qd̃ cum collecta ꝛ decima papalis sit debitũ reale, ꝛ sic obliget possessorẽ. c. si qs laicus. xvj. q. j. nouus possessor erit ꝯueniẽdus. d. c. j. de sol. d. l. iperator. ff. d̃ publ. subdit tñ qd̃ nouus possessor poterit ꝯuenire precessorẽ, qui fructus habuit, de qbus solui debebãt onera bñficio incũbentia, ex qbus p eũ dictis dicit determinari posse, an ꝑ censu p̃terito nõ soluto, vel pro pensionibus nõ solutis sit ꝯueniẽdus nouus bñficij possessor, an vero possessor antiquus, qui possedebat eo tp̃e, quo census, seu pensio solui debuit. ad hãc questionẽ vide ẽt. d. s. q. xxxix. consi. erit, qd̃ nouus possessor cõueniatur, facit quod voluit Roma. in consi. lxxiiij. inci. circa p̃mum in fin. vbi consuluit, qd̃ ꝑ prestantijs preteritis nouus possessor conueniri debeat per text. in. d. l. imperator. Jdem concludit glo. in. c. tua nobis. ꝛ in. c. pastoralis. ad fi. de decis. in decimis preteriti temporis per antiquum dominum non solutis, faciunt ea que in collecta soluẽda, dicit Decius in consilio. cclxxxv. incipiente, ꝛ pro tenui facultate in secundo vol. Erit ergo firma conclusio, quod sit in facultate pẽsionarij pro preterita pensione, vel agere contra antiquum possessorem, qui fructibus perceptis beneficium dimisit pẽsione non soluta, vel agere contra nouum possessorem dicti beneficij, tñ rectius ꝛ consultius faciet si agat contra nouum possessorem literis reseruationis pensionis illi prius intimatis.

¶ Pensio an solum solui debeat per successoreꝫ in beneficio de quo non est dictum. Questio. xliiij.

SVMMARIVM.

1. Pensio si sit imposita inter priuatos super aliquo fundo tertius possessor illius fundi personali actione non tenebitur.
2. Pensio assignata alicui super fructibus bñficij pro alimẽtis obligat etiam successorem licet de eo nil fuerit dictum.
3. Pensio vbi apparet nõ eẽ de voluntate cõcedentis non obligat successorem.

Quadragesimoquarto Quero, an sicuti pẽsio finitur, ꝛ extinguitur morte illius, qui illam percepit, ita finiatur morte illius, de cuius consensu fuit reseruata, adeo quod si alius ei succedat in beneficio super cuius fructibus reseruata extitit ipse successor illã soluere nõ teneatur, in huiusmodi. q. pro vera ipsius resolutione ꝯsiderãdũ puto duos casus. Primus, qñ in literis apposita est clausula, ex qua ẽt successor in bñficio obligat̃ pẽsionario ad solõnẽ pẽsionis, put cõiter fieri solet, dũo in literis reseruationis pẽnsionis, puta titio ꝯcessis, pẽsionẽ annuã duca. xx. auri de camera sup fructibus, redditibus, ꝛ ꝑuẽtibus eccle. puta san. Marie de cast. galiardo forosempronienses diocesis p dcm̃. A. illius rectorẽ, ꝛ successores suos annis singulis psoluẽdã. isto eniꝫ cãu claꝝ est, qd̃ pẽsio nõ extinguit̃ p mortẽ eius, q illius reseruationi ꝯsensit, cũ papa voluerit hmõi onus in successorẽ trãsire, qd̃ facere põt, cũ sit dñs bñficioꝝ, clem. j. vt lit. pen. c. ij. de p̃b. in vj. cũ si. faciũt. d. s. q. xxxix. ꝛ. q. proxi. prece. Scd̃o vero casu, qñ de successore in literis reseruationis pẽsionis nõ est facta aliq̃ mẽtio, isto casu Caccia. in trac. suo. de pensio. q. ix. dicit, qd̃ do. Nic. de castel. q fuit magnus aduocatus tp̃e suo in cur. Rom. dicebat successorẽ nõ teneri, q2 hoc pẽdet ab ĩponẽte ipsaꝫ pẽsionẽ, q solũ voluit. A. obligari ꝛ nil dixit de successore, vt est de stilo cur. Nã si papa voluisset successorẽ obligari, id facile potuisset exprimere, sꝫ cũ nil dixerit, argui põt, qd̃ noluit, nec obstat fm eũ, qd̃ pẽsio reseruata fuerit titio ad eius vitam, quia per hoc non alteratur forma ex latere. A. ꝛ possibile est. A. victurum post Titium, ꝛ licet pẽsio sit ꝯstituta sup fructibus bñficij intelligr̃. s. p ipꝫ. A. pcipiẽdis nõ ãt p eius successorẽ qm̃ papa decreuit. A. teneri ꝛ nil dixit de successore. subdens idẽ Caccia. qd̃. d. Anto. eius filius qui erat abbreuiator de parco maiori addebat dictis p p̃fatũ do. Nico. dũo cãcellariã seruare, qd̃ in literis nũq̃ dicat̃ de successore, nisi nominatiꝫ in supplicatione signata de successore dicat̃, ꝛ fortius qd̃ cãcellaria nõ poneret i literis d̃ successore si i corpore supplicationis fuisset dcm̃ de successore, nisi fuisset expssuꝫ ad parteꝫ in clausulis de successore, subdit tñ qd̃ hoc intelligeret̃, si sola pẽsio assignaret̃, si vero eẽt ꝓuisio p resignationẽ, ꝛ pensio dato qd̃ ad partẽ nõ eẽt clausula ad successores, si tñ eẽt ad partẽ ꝛ cũ pẽsione predicta satis eẽt, vt veniret, ꝛ ita dicit seruari in curia, cuius v̄ba sunt multũ notãda, q2 fuit magnus aduocatus ꝯsistorialis in curia, ꝛ multũ doctrina ꝛ pratica clarus. Quid ãt sit dd̃ꝫ i hac q. d. Gui. pape vltramõtanus q nõ fuit parue auctoritatis in plamẽto delphinatus, vt testat̃ Dec. i ꝯs. ccxx. i suis deci. decis. dlxxvj. 1 inci. Actio psonalis dicit, qd̃ si est ĩposita aliqua †pẽsio annua sup aliquo fundo inter aliquos priuatos tertius possessor illius fũdi psonali actione nõ teneret̃, arg. tex. in. l. fi. §. j. ff. de ꝯben. emp. no. in. l. liberto, in prin. ff. de an. leg. ꝛ in. l. in venditione, in pn̄. ff. de act. emp. ꝛ rõnẽ adducit, q2 actio psonalis nõ sequit̃ fũdũ, sed fundi possessorẽ. l. j. §. si heres. ff. ad treb. dicit tñ, qd̃ hoc fallit in alimẽtis, p tex. in. l. lucius. ff. de ali. ꝛ cib. leg. ꝛ ẽt in anniuersarijs q̃ ecclesijs ꝑ defũctis relinquunt̃, facit tex. in. c. ꝯsto, in fi. d̃ vsur. vbi tertius possessor ad decimas tenet̃, ad quas fũdus erat affectus, ꝛ ea q voluit Host. in sũma, in tit. de loca. §. q̃ actiones, vl. Sꝫ si dixerit. ꝛ spec. eo. ti. §. nũc aliq̃, ver. lvj. in qbus locis dicũt, qd̃ si qs ĩponit pẽsionẽ ꝑ alimẽtis sup aliquo fundo vel aliq̃ re, qd̃ ipse fundus, vel res dr̃ affectus pro tali pensione ppetuo ad quecũqꝫ trãseat possessorẽ. l. hactenus. ff. de vsufr. subdens dictus Gui. ꝙ ita vidit iudicari in anniuersarijs in. d. curia delphinalis parlamẽti, qd̃ ẽt procedere dicit non solum in alimentis, ꝛ annua pensione anniuersarioꝝ, sed pro decimis, pro oblationibus, ꝛ tri2 buto principis. †Si igitur dicamus pensionem annuam assignatam alicui super fructibus beneficij cedere in causam alimentoꝝ vt late prosequitur, ꝛ firmat Roma. in suo consili. ccclxxxviij. in prin. vtiqꝫ dicemus quod pensio alicui ad vitam reseruata etiam si nil dictum fuerit de successore, vt supra dictum fuit, tamen qd̃ si is, qui illi consensit, moriatur viuente pensionario, nihilominus quod successor, in dicto beneficio teneatur ad illius solutionem viuente pensionario, faciunt ꝑ ista opi. no. in. c. nisi essent, d̃ p̃be. vbi gl. in verbo prioratus expresse dicit, qd̃ nisi papa expresse ibidem

dē declarasset successorem nō teneri ad illā pēsionē, onus illud pē sionis fuisset reale arg. tex. in. c. veniens, de transac. ⁊ in. c. cū venisset, de insti. ⁊ in hac opinione residet Paul. de ca. in cons. ccc. xxxviij. inci. qꝛ exceptiones, col. fi. ver. sed rñdeo, ⁊ sequit̃ Fely. i. c. ad audientiā. el. ij. col. vj. ver. sed aduerte, de rescr. vbi dicit qd̄ lz nominet̃ psona in literis pēsionis, p q̄ꝫ fieri debeat solutio pensionis, nō tñ pp hoc pēsio dr̄ psonalis, sed est realis grauans dignitatē, seu successorē ⁊ ecclesiā pēsionario viuēte. alleg. tex. in. d. c. nisi eēnt. iuncta glo. erit ergo ex predictis firma cōclu. qd̄ successor in bñficio teneat̃ ad solutionē pēsionis ad vitā eius cui reseruata fuit etiā qd̄ in litteris reseruationis pēsionis nil dictū fuerit qd̄ successor in bñficio grauato teneatur, voluit. n. papa prouidere pēsionario toto tp̄e vite sue. Si. n. ɔ̃riū diceremus posset pēsionarius ob mortē eius q pēsioni ɔ̃sensit fraudari pēsione sibi cōstituta qd̄ nō est dicēdū, qꝛ quoties aliqd ɔceditur oīa censentur cōcessa p que ad cōcessuꝫ puenit̃. Sꝫ i grā de pēsione facta ad vitā alicui qs nō posset puenire ad eius totaleꝫ exequutionē nisi ēt successor teneret̃ merito de necessitate tacite de successore subintelligitur argu. tex. in. l. ij. ff. de iur. om. iudi. Hanc ēt opinionē sensit Caccialupus in tract. prealleg. q. ix. vbi dixit qd̄ pēsio durat ēt mortuo rectore grauato illius onere, cū fit realis, qcqd dicat idē Caccialupus loco. s̃. relato. Istā tñ ɔclusionē limita nō pcedere, 3 vbicūqꝫ apparet secus fuisse de volūtate ɔcedentis. † Quia tunc pensio erit psonalis, ⁊ cessaret, ⁊ extingueret̃ cū psona illā soluente, iuxta tex. in. d. c. nisi eēt, de prebē. Imo isto casu vt cōiter ɔcludunt ibidē Doc. qualitercūqꝫ remoueat̃ is, qui illā soluit a bñficio sup cuius fructibus est assignata dicta pēsio, illa cessat, ita dixit ibidē Abb. col. pe. ver. in glo. fi. qd̄ sane est intelligendū, dum mō qs fraudulenter bñficiū nō dimittat ad euitādū onus pēsionis, vt eēt qñ illud dimitteret, ⁊ faceret in eo institui ɔsanguineuꝫ suū, vel nepotē, ita dicunt doc. in. d. c. nisi eēt vbi Abb. ver. s̃. allega. ⁊ ibidē Car. col. fi. q. iiij. ⁊ vltima, ⁊ idē eēt qñ bñficiū dimitteret, ⁊ postmodū de nouo ad illud eligeret̃. Nā tūc p̄sumit̃ fraus, ⁊ teneret̃ ad solutionē pēsionis, facit tex. in. l. sicut. §. superuacuū ff. quib. mod. pign. vel hyppo. solui. ⁊. l. voluntate, in. j. ⁊ vltimo respon. ⁊. l. si is qui bonis. ff. de acquiren. hered. c. ad nostram, de emp. ⁊ vend. ita tꝫ Card. in. d. c. nisi eēt, col. pe. q. iij. p̄dictis adde qd̄ lz pēsiones imposite p inferiores a papa ad successorē nō trāseant, vt not. per Caccialupū in. d. suo tract. pe. q. iiij. ⁊ p doc. in. c. extirpāde. §. fi. de pben. ⁊ hr̄ p Gomesiū Rote auditorē in commēto reg. cancel. d̄ nō iud. iuxta for. supl. in ɔpēdio vtr. signat fo. vl. nu. lxxxvj. Ubi tñ ordinariꝰ iponeret pēsionē ex cā ɔcordi, vt a lite recederet̃, pēsio ad successores trāsiret, vt voluit idē Gomesi. i reg. d̄ annali pos. q. ij. x. ⁊ sic videmꝰ, alle. Host. i. d. c. nisi, d̄ pb.

¶ Pensio in perpetuum vel ad tempus an remitti vel extingui possit sine superioris licentia. Questio. xlv.

❧ SVMMARIVM ❧

1. Tot testes requiruntur in reuocatione testamenti, quot in illius confectione.
2. Legatum quando potest probari per duos testes, eodem modo illius reuocatio probari poterit.
3. Solutio debiti, vbi nō pōt probari, nisi per instrumentum, idem erit in probādo debito.
4. Collatio beneficij vbi testibus probatur pariter ⁊ renunciatio.
5. Contractus vbi est bonefidei pariter ⁊ distractus.
6. Qui potest appellationi renunciare, pariter iuri dicendi sententiā nullā renunciare poterit.
7. Pensio de sui natura est onerosa, ⁊ seruitus quedam ecclesie.
8. Laicus pōt sine aucto. supōris renūciare iuri patronatus.
9. Pēsio assignata pro alimētis remitti nō pōt sine supioris aucto.
10. Fallit, nisi remittens pensionem iurasset non contrauenire.

Quadragesimoquinto Quero an pēsio extingui, seu remitti possit in ppetuū, vel ad tp̄s sine superioris licētia p pēsionariū, qui illā pcipit, ⁊ dōm vr̄ qd̄ nō, qꝛ sicuti pēsio iponi non pōt sine auct. superioris, vt. s̃. dictū fuit. q. vj. ita vr̄ qd̄ sine supioris aucto. tolli nō possit, qꝛ nihil tā nāle est q̄ꝫ eod. genere quodqꝫ dissolui q̄ colligatū est. l. nihil tā nāle. ff. de re. iu. ideo xboꝝ obligatio xbis tollit̃ nudi ɔsensus obligō ɔ̃rio ɔsensu dissoluit̃. ad idē tex. in. c. j. de reg. iu. ⁊ in. §. fi. insti. qui. mo. tol. obl. in. l. j. C. qñ 1 lic. ab emp. disc. ⁊ in. l. prout quisqꝫ. ff. de sol. † Hinc est ꝙ tot testes quot reqrunt̃ in ɔfectione testamenti, tot requirunt̃ in illius reuocatione, vt no. gl. in. l. cū pponeret̃. ff. de leg. ij. ⁊ ppea dice2 bat Bal. in. l. fi. col. fi. ver. † ex hoc infero. C. de fideic. ꝙ si ex forma statuti legatū p duos testes, pbari pōt, eo. mō reuocatio legati p duos testes pbabitur, ⁊ cuius ɔsensus requirit̃ in actus cōfectione eiusdē ēt in actus dissolutione ɔsensus interuenire debet. 3 auct. ɔ̃ si filij. C. de repu. in fi. ⁊ ibi Barto. † Facit qd̄ voluit cōsulendo Pe. de anch. in consi. ccclj. inci. in. q. vbi dixit qd̄ si ex forma statuti solutio debiti nō possit pbari nisi p instrm̄, idē erit in p4 bādo debito qd̄ nō poterit testibus pbari. † Ad idē facit qd̄ voluit Bal. in. c. ij. de rest. spo. vbi dixit, qd̄ sicuti collatio bñficij pt testibus pbari, pariter ⁊ testibus poterit pbari renūciatio, idē dixit Jas. i. l. j. C. de bo. pos. ɔ̃ta. lib. in. j. no. ⁊ p Dec. in. d. l. nihil tā 5 nāle. ff. de reg. iu. † ⁊ vbi ɔ̃ctus est bonefidei, pariter ⁊ distractus erit bonefidei. l. ab emptore. ⁊ ibi Bar. ff. de pac. Hinc est, qd̄ si data fuerit tenuta de facto pte nō citata. Similiter nō citata pte reuocari poterit, vt no. Bar. in. l. si pacto quo penam. C. de pact. vbi Alex. in vlt. no. ⁊ pignus sicuti solo ɔsensu ɔ̃bitur. l. j. ff. de pigno. ita ēt solo ɔsensu soluit̃. l. pe. C. de pign. ⁊ no. p gl. in. l. si tibi. §. de pignore. ff. de pac. Istis tñ nō obstātibus ɔ̃riā opinionē veriorē de iure eē arbitror, vcꝫ ꝙ pēsio iposita sup fructibus bñficij possit p pēsionariū, cui reseruata fuit, sine cōcedētis auct. ad tp̄s, vel in ppetuū remitti. facit, qꝛ vnusquisqꝫ pōt his que ad sui fauorē ⁊ cōmodū introducta sunt renūciare. l. si qs in cōscribendo. C. de pac. c. q̄ꝫ piculosum. vij. q. j. c. ad apostolicaꝫ, de regula. ⁊ in re ppria qlibꝫ est moderator ⁊ arbiter. l. in re mandata. C. man. Et hinc est, ꝙ dixit notāter iuriscon. in. l. nō vsqꝫ adeo, in fi. ff. si qs a parentibus fue. manu. Qd̄ inniquū est ingenuis hoibus l berā re6 rū suaꝝ administrationē auferre. † Et sicuti pōt qs renūciare beneficio appellationis. l. fi. §. fi. C. de temp. app. ita pōt renūciare iuri dicēdi nullā sniam, ita determinat Jo. de ana. in consil. suo. l. inci. in rōne Eustachij. faciūt ad p̄dictā. Nā pēsio est qd tp̄ale nil hñs spiritualitatis, vt dixi. s̃. q. j. ⁊. q. xxj. ad solū cōmodū pensionarij inducta, iō nil ob. quominus ab illo cui debet̃ remitti possit cū pacto de non petēdo, sicuti solutione eius ꝙ debet̃ tollat̃ oīs obligō. insti. quib. mo. tol. obl. in prin. iuncta. l. creditori, cū si. C. de pac. ⁊ cū pēsio sit reseruata ad merū cōmodū eius cui debetur nō inmerito dōm erit, ex sola illius volūtate ⁊ ɔsensu tolli posse, cū in inuitū bñficiū nō ɔferat̃. l. inuito, cū vulgaribus. ff. de reg. iur. Hinc est qd̄ qs pōt repudiare hereditatē sibi delatā, vt p totū ti. . C. de repu. her. ⁊ istā ptē reperio tenuisse Hiero, Pau. doc. His. magnū praticū cur. Rom. auct. libelli q inscribit̃, puinciale oīuꝫ ecclesiaꝝ. fo. xlviij. ver. qd pēsiones, vbi aperte dicit, ꝙ pēsio p eū q illā pcipit, pōt ad tp̄s, vel in ppetum remitti, ⁊ ēt illā pcipiens pōt illi renunciare ēt sine aucto. supioris. Nec tūc ipetrat̃, cū non vacet, sꝫ extinguit̃ tāq̄ꝫ debitū pecuniariū per remissionē. Hāc ēt opinio. inueni tenuisse Car. Alex. in. c. agato. lxiiij. di. in fi. vbi dicit, qd̄ ille cui debet̃ pēsio sup bñficio pōt simplici deliberatiōe illā remittere, vt amplius ei nō debeat̃, ⁊ talis remissio nō est simoniaca aut inualida, mouet̃ p gl. ibi. Cōfirmo p̄dictā ɔclusionē in7 frascriptis medijs. † Primo qꝛ claꝝ est, qd̄ pēsio d̄ sui nā est onerosa eccle. cui iponit̃. ⁊ dici pōt qdā seruitus ecclesie, fm Caccia. in. d. trac. suo de pen. q. viij. Hinc est qd̄ iponi nō pōt sine aucto. supioris. Sꝫ nō sequit̃ ppea ꝙ sine aucto. supioris tolli nō possit cū facilior sit destructio, q̄ꝫ ɔstructio. l. nō statiꝫ. ff. de pecul. ⁊ d̄ facili res reuertit̃ ad pristinū statū. l. si vnus. §. qd̄ in specie. ff. d̄ pac. Scḋo facit, qꝛ lz bñficiū ecclesiasticū obtineri nō possit sine canonica instōne. c. j. de reg. iu. in. vj. Et ppea ēt dimitti nō possit sine aucto. supioris c. admonet. ⁊. c. ꝙ indubijs. de renun. ⁊ rō q̄re nō pōt bñficio iā obtēto renūciari sine supioris aucto. est, qꝛ clericus recipiēs bñficiū obligat se bñficio, ⁊ bñficiū sibi, vt est tex. in. c. nisi cū pridē, de renun. Secus tñ est in pēsione, qꝛ ecclesia pēsionata hñ est obligata pēsionario ad solutionē pēsionis, secus est i pēsionario, q ob pēsionē q̄ꝫ recipit in nihilo est obligatus eccle. pꝫ, qꝛ pēsionarius nō tenet̃ ad residētiā, vt vidimus. s̃. q. xxxj. Nec ēt tenet̃ dicere officiū, vt decisuꝫ fuit. s̃. q. xxx. Ergo sequit̃ qd̄ p8 pria aucto. dimitti poterit. † Tertio cōprobo dictā cōclusionem. Nā videmus, qd̄ laicus q sine grā sedis apostolice nō est capax iuris patronatus, vt no. doc. in. c. qm̄, de iu. pat. ⁊ ibi Ab. i. j. no. cū illud adeptus fuerit ex grā supioris, siue sit p̄onus laicus, siue sit clericus, pōt ius p̄onatus supprimere, ⁊ illi renūciare sine aucto. superioris, vt ecclesia remaneat libera, cui ius p̄onatꝰ ad instar pēsionis est qdā seruitus, vt no. doc. in. c. illud. de iu. pat. ⁊ p Roch. de curte in trac. suo. de iur. patr. in xbo pro eo. q. xiiij. ⁊ tamen maior ratio militat in pēsione que ex mera temporalitate ɔsistit, ⁊ nil habet spiritualitatis, vt dixi. s̃. q. j. quam sit in iure patronatus quod in se habet mixturam spiritualitatis. c. quanto,

& ibi doc. de iud. Nec obstat .§. adducta de regula, omnis res per quascunq; causas nascitur per easdem dissolui debet, tunc quia dici potest, quod .d. regu. fallit in multis casibus, vt not. Host. in .d. c. j. de reg. iur. tunc etiam, quia d. regu. procedit, vbi agitur de alterius preiudicio, secus vbi agitur de preiud. illius tantum, in cuius fauorem actus gestus est. Nam licet tunc in constructione requiratur auctoritas superioris, vt est in reseruatione pensionis, ac etiam requiratur consensus illius cui preiudicatur, videlicet rectoris beneficij super cuius fructibus pensio imponitur, vt vidimus .s. q. x. non tamen sequitur, quod in remissione, seu annullatione annue pensionis requiratur eadem solennitas, cum tunc agatur solum de interesse illius, cui pensio reseruata fuit. Adde quod hanc opinionem quod pensio nudo consensu pensionarij remitti possit, tenet Gomesius auditor Rote in commento regule cancellarie de infirmis resignantibus. q. xvj. & idem in compendio vtriusq; signature nume. lxxxvij. fol. lxxxvij. idem tenet etiam Pa. de Ro. in trac. suo de pen. in. viij. quesito.

9 † Istam tamen conclusionem putarem non procedere, quando pensio esset alicui expresse reseruata pro alimentis. Nam tunc remitti non posset in totum vel ad tempus, sine auct. superioris, argu. tex. in. l. cum hi. §. totam. ff. de transac. quod procedit etiam si esset assignata diuiti. facit tex. in .d. l. cum hi. §. nihil autem interest, ad idem est doctrina Bar. in. l. mella. in fi. ff. de alimen. & ciba. lega. vbi dixit, quod alimenta pacto contrahentium remitti non possunt.

10 † Sed quando remittens pensionem sibi pro alimentis assignatam iuramento affirmasset dictam remissionem, tunc valeret remissio sine aucto. superioris, vt dixi etiam .s. q. lj. in. ver. v. sicuti per no. per Jaso. in. l. de alimentis. C. de trasac. col. j. vbi examinat illam. q. vtrum transactio super futuris alimentis iuro firmata valeat, in qua. q. Bar. in. l. cum hi. ff. de trasac. tenet quod non. Idem tenet Bal. in. l. pactum quod dotali. q. vlti. C. de colla. Fulg. in. l. q fidem, in prin. per illum tex. in verbo licite iuncta gl. j. ibi. ff. de trasac. contrariam tamen partem firmat ipse Jason, & allegat idem tenere Bar. in. l. si quis pro eo, circa fi. prin. ff. de fideius. & assignat rationem, quia ista trasac. est prohibita ob priuatam vtilitatem. Ergo iuro debet conualidari, hanc partem firmat Jmo. in. c. cum contingat, in vlt. charta, de iureiu. vbi dixit, quod dicte legi de his. ff. de transac. renunciari potest cum iuro, & quod vbi trasac. iurata illa. l. non obstante, hanc etiam partem tenet Cuma. in. d. l. si quis pro eo in prin. & Alex. in. l. qui rome. §. duo fratres, super. v. q. Bar. ff. de verb. obli. & hec est communis opinio.

¶ Sequestrari an debeat pensio lata prima sententia contra pensionarium pro rectore beneficij in romana curia. Questio. xlvj.

SVMMARIVM.

1 Clementina prima. de sequestr. pos. & fruc. est exorbitans.

Quadragesimosexto

Quero, vidimus .s. q. xxxv. an pensio excessiua, & que nimis ecclesiam grauaret, posset peti reformari, & conclusi quod sic. modo quero, si moto tali iudicio super reductione pensionis excessiue, vel super illius inualiditate, sequatur in romana curia prima sententia ad fauorem rectoris eccle. grauate onere pensionis, & contra pensionarium, qui est in pos. exigendi, & percipiendi pensionem, sequestrum pensionis predicte fieri debeat iuxta terminos cle. j. de sequestr. pos. & fruc. qua cauetur, quod lata prima sententia ad fauorem actoris contra reum possidentem beneficium in roma. cur. fiat sequestr. pos. & fruc. beneficij litigiosi, & dicendum est quod non, quia illa cle. j. loquitur in beneficijs ecclesiasticis inter que & pensiones longa est differentia, vt vidimus .s. q. j. & q. xxj. & xxviij. necnon q. xxx. & xxxiij.

1 † Preterea. d. cle. j. est exorbitans a regulis iuris communis, a quo sequestra. regulariter est prohibita, vt per totum tit. de probi. seques. C. quod etiam expresse patet, quia cle. predicta locum non habet extra curiam, merito ad causam pensionis extendi non debet, licet pensio lato sumpto vocabulo veniat appellatione beneficij, vt dictum fuit .s. q. xxviij.

¶ Spoliatus possessio. vel quasi exigendi pensionem an agat super spolio. Questio. xlvij.

SVMMARIVM

1 Spoliatus pensione quando quis dicatur.
2 Pensio est onus reale.
3 Agens super spolio pensionis an de titulo docere teneatur.
4 Pensionarius qui longo tempore fuit in possessione exigendi pensionem agens super spolio de titulo docere non tenetur.
5 Secus vbi possessio pensionarij recens.
6 Vbi quis titulum sue possessionis docere non tenetur, si alleget titulum, ei non nocet, si illum non probet.
7 Spoliatus allegans titulum infectum quando de tit. docere tenetur non restituitur.
Agente super spolio in causa beneficiali obstat defectus notorius tituli.
8 Spoliatus perceptione pensionis vnius anni licet alio anno ei pensio soluatur agere potest de spolio pro illo anno.
9 Successor in beneficio cuius rector erat in possessione exigendi pensionem illi beneficio debitam agere potest super spolio.
10 Successor in beneficio grauato onere pensionis si illam soluere recusauerit quando fuit soluta a predecessore agi potest contra eum super spolio.
11 Spoliatus perceptione pensionis aucto. iudicis non restituitur.
12 Fallit, quando iudex extraiudicialiter procedit.
13 Fallit etiam, quando iudex iudicialiter processit tamen notorie constat de nullitate vel iniustitia sententie.
14 Fallit etiam, quando iudex iudicialiter procedens iurisdictione caret.

Quadragesimoseptimo

Quero, vtrum spoliatus possessione vel quasi percipiendi annuam pensionem sibi reseruatam super fructibus ecclesiastici beneficij agere possit super spolio, & petere se reintegrari ad pristinam eius posses. vel quasi. Ista est pulchra & quotidiana questio, que tota die accidit in pratica, & de ea sepius fui interrogatus.

1 † Circa quam prio videndum est quando quis dicatur spoliatus. Abb. in. c. querelam in. iij. no. de elec. dicit, quod tunc dicitur quis spoliatus quando pensionem petit ab eo qui illam soluere sibi consueuerat, & a quo illam pluries perceperat, & ille soluere recusauit, nam eo ipso quod soluere negat spoliare dicitur. alle. Jnn. in. c. suborta, de re iud. vbi dixit quod tunc subditus dicitur dominum sua quasi possessione iurisditionis spoliare, quando sibi obedire recusauit, idem voluit Dec. in cons. cxxxvj. inci. in causa reuerendi & prestantissimi viri, in. j. vol. in. j. col. Ubi dixit, quod quando debitor pensionis recusauit illam soluere creditori propter voluntatem non propter impotentiam, tunc dicitur illum spoliare, alle. tex. in. d. c. querelam, & ita voluit etiam Ang. cons. lxxij. inci. statuto antiquo, quem citat Dec. in. d. cons. cxxxvj. Idem voluit Abb. cons. xxij. inci. in causa que ad presens, col. fi. ver. probatur, in. ij. vol. Jstis sic premissis videtur regulariter dicendum, quod taliter spoliato detur remedium possessorium reintegrande. Ad hoc faciunt ea que voluit Ab. in. c. peruenit. de censi. col. j. in fi. & col. ij. & Jnn. & alij ibi dem concludentes, quod pro annuis prestationibus possessorio recuperande agi possit, maxime quando prestationes huiusmodi sunt onera realia, vt in casu nostro.

2 † Est. n. pensio onus reale quod concomitatur beneficium, etiam si trasseat in alium viuente pensionario, vt vidimus .s. q. xxxix. xl. & q. xlij. Jstam questionem probat not. tex. in. d. c. querelam, de elec. & ibidem Ab. in. iij. no. vbi dixit, quod pro pensione nouiter subtracta prestari solita annuatim agi potest possessorio recuperande, & probata solita prestatione spoliatus restitui debet & reintegrari in eum statum in quo prio erat. Hanc conclusionem tenet Rota deci. xxiij. incip. not. quod vbi dixi in antiquis, & Abb. in cons. suo. xxiiij. inci. in causa que ad presens vertitur inter dominum Ant. Et late istam conclusionem firmat Dec. in. d. cons. cxxxvj. in. j. volu. & rota deci. iiij. in nouis incip. possessor beneficij, & Caccialupus in trac. suo de pens. q. xviij. que satis diminute loquitur in isto articulo. Erit ergo conclusio & regula, quod pro pensione solui solita denegata pensionarius agere poterit possessorio recuperande.

3 † Sed nunquid agens possessorio recuperande in tali casu teneatur docere de titulo. Jn hoc arti. distinguendum est, quod aut sumus in pensione assignata clerico in titulum beneficij, & quia tunc pensio dicitur proprie beneficium ecclesiasticum, vt dictum fuit .s. q. j. & q. xxviij. in ver. iiij. limita. & habetur per doc. in. c. conquerente. de cle. non resi. & isto casu expeditum est, quod agens super spolio tenetur docere de titulo saltim colorato ad effectum obtinende restitutionis. c. per tuas. iij. q. j. & tenet Spe. in tit. de resti. §. nunc videndum a nobis. in ver. Sed pone ago contra te. Old cons. j. Belleme. deci. xlix. Jmo. in. c. In literis, in ver. alij dixerunt, & ibi doc. de resti. spo. & habetur per doct. in. c. reintegranda. iij. q. j. & per doc. in. l. naturaliter. §. nihil commune. ff. de acqui. pos. rot. dec. cclvij. in nouis, & deci. cclxxix. in antiquis, & Belleme. deci. xvij. Aut sumus in pensione, vt pensio est quid mere temporale nil spiritualitatis habens, prout sunt hodie pensiones, & isto casu rota deci. xj. in antiquis, incipiente. Nota quod sicut in spoliatione, in rub. de resti. spo. dicit, quod is qui asserit se spoliatum possessione vel quasi percipiendi & exigendi pensionem antequam restituatur docere debet de iure suo, quia isto casu tale possessorium a petitorio separari non potest, quia non restituitur possessorium quin restituatur petitorium, cum possessio in talibus incorporalibus haberi non possit sine iure. l. iij. §. hoc autem. ff. de iti. act. que priua. c. ex transmissa. de resti. spol. & cum ista sint coniuncta cognoscendo de vno necesse est quod de alio cognoscatur, alleg. quod in fi. dicitur, de dona. inter vi. & vxo. c. ad prudentiam, cum ibi no. per Jnn. iuncta. l. quoties. ff. de iudi. ita firmat rota decisi. predicta cuius opinionem improbat Decius in prealle. consi. cxxxvj. col. j. versi. Nec obstat quod possessorium, vbi

respondendo

rñdendo ad fundamētū preall. deci. dicētis, qđ possessoriū in iuri bus incorporalibus haberi nō possit sine iure ꝓprietatis. d. Dec. assumptū nō eē verū, ꝛ in ꝯriū adducit illud qđ voluit Abb. in. d. c. querelā, per illū tex. vbi in. iij. no. dicit. No. ꝛ tene mēti istū tex. qđ pro pēsione nouiter subtracta annuatī solita pstari agi pōt iu dicio possessorio ad ipsius restōnē, ꝛ ꝓbata pstatione solita ōbet actor reduci in eū statutū in quo prius erat, lʒ nil doceat de ꝓprie tate iuris illā pcipiēdi, subdens qđ ille tex. solet ad hoc multū al legari. Ad alia fundamēta dicte decisio. Rñdet ēt Dec. in palle. suo ꝯs. eius. d. breuitati studēdo nō referā, illa videre poteris. Sʒ dubiū facit in ista materia alia decisio dñoꝝ de rot. nu. iiij. in no uis q̄ incipit. Possessor bñficij. In qua q̄ritur vtrū agēs posses sorio recuperāde extra casuʒ. d. c. querelā teneaꝛ plene vel semi plene docere de titulo ad restōnē pēsionis subtracte obtinēdā, de quo dicit fuisse dubitatū inter dños, qui dixerūt. Qđ aut agēs possessorio possedit aut ñ, si ñ possedit, tūc opʒ qđ ti. ꝓbet. all. no. p Inn. i. c. trāsmissaʒ, de elec. ꝛ dicit rot. qđ tali casu plene dʒ ꝓba re actor, qꝛ iuris pſumptionē nō hʒ ꝓ se, q̄ ipsuʒ releuet ab onere ꝓbādi. l. actor. C. de ꝓba. l. q accusare. C. de edē. c. vt nostrū, vt ec le. benefi. c. fi. de iureiurā. Si aūt possedit, ꝛ tūc adhuc Rot. disti guit. qđ aut est recēs possessio actoris, ꝛ eo casu idē sit, qđ tenea tur ꝓbare de iure suo. alleg. no. p Inn. in. c. qꝛ in cunctis, in verbo cū plures, ꝑ gl. in verbo nec obst. de ꝓbē. ꝛ rōne dicit eē, qꝛ ex tali recēti possessione nō pſumiꝛ bonafides, nec iustus titulus, vt not. Inn. in. c. ij. in gl. in vbo p monachos ad finē, de in inte. resti. Et idē dñt dñi ō Rot. eē, qñ quis lōgo tpe possedisset, ꝛ ti ꝯ eū esset aliqua pſumptio. Exemplificat, qñ petitor hʒ aliquē cōpetitorē, vel litē sup bñficio patitur, alleg. no. per Inn. in. d. c. qꝛ in cunctis qñ aūt quis possedisset lōgo tpe, nec haberet ꝯ se presumptioneʒ iuris, dicunt prefati dñi de rot. in dicta deci. qđ tunc sufficit ꝓba re possessionē, ꝛ cōem reputationē scōm Inn. in. d. c. trāsmissaʒ. ꝛ in. d. c. qꝛ in cunctis, ꝛ alleg. no. p eundē Inn. in. c. innotuit, de eo qui fur. ord. recep. ꝛ isto casu cōcludūt, qđ nō sit opus ꝓbare titu lū p tex. in. l. cogi. C. de peti. here. ꝛ. l. fi. §. pe. eod. tit. subdētes, qđ eo casu quo opus est de titulo docere nō requiriꝛ exacta ꝓbatio, sicuti si id principaliter agereꝛ iuxta ea que de notorio no. Inn. in c. veniens. de ver. sig. ꝛ in. c. illud, de presump. Quid dicēdū stāti bus dictis opinionibus ꝯrijs. Putarē decisionē predictā rot. nu me. iiij. in nouis proxime relatā ꝓcedere, tū pp aucto. dictoꝝ pa 4 trū, que magna est, tū qꝛ rōne fundatur. † Et cōcordando dictas opiniones distinguerē, qđ aut spoliatus pceptione pensionis fuit lōgo tēpore in possessione exigēdi dictā pēsionē, ꝛ eo casu proce dat opi. Abb. in. d. c. querelā. se fundātis in verbis illius text. in ver. qꝛ vero, ibi, ꝑ multa tpa psoluta. de elec. ꝛ hoc casu procedit ēt deci. rot. proxime adducta in vltimo mēbro sue distinctionis, ꝛ et opinio Dec. in. d. suo cōs. cxxxvj. ꝛ rō istius cōclusionis est, qa qñ qs possedit lōgo tēpore ex cursu tpis titulus presumitur, vt p 5 doc. in. l. si certis annis. C. de pac. ꝛ in. d. c. querelā. † Aut qs pos sedit paruo tpe ꝛ eo casu, qꝛ tūc nō insurgit pſumptio tituli, pce dat opinio Rot. in. ij. mēbro sue disti. §. relata. in. d. deci. iiij. in no uis, vbi reqritur qđ tali casu pbeꝛ titulus, ꝛ isto casu ꝓcedat qđ voluit rota in antiqs deci. xj. §. alle. ꝯ q̄ tenuit Dec. in preallega. suo ꝯsi. ꝛ isto mō ꝯcordari pñt opiniones docto. §. relate, ꝛ sic nul 6 la erit inter eos discrepātia. † Sciēdū tñ est, qđ si eo casu q̄ agēs possessorio recuperāde nō teneꝛ docere de cā sue possessionis, alle get cām que nō ꝓbetur, hoc tñ nō ei nocebit, vt voluit Inn. in. d. c. querelā, in fi. quē refert, ꝛ sequiꝛ Ang. in. d. l. j. in prin. col. ij. ff. ō eden. vbi dixit, qđ si dico ꝙ me spoliasti possessione annui census mihi debiti ex certa cā, lʒ cā illa nō probeꝛ, tñ sufficit ad victoriā, qđ ego ꝓbē spoliationē dicens se illo anno ita in facto ꝯsuluisse ꝛ obtinuisse. Idē voluit idē Ang. in. l. fi. C. de an. excep. col. j. versi. Et premitte, quē refert ꝛ sequiꝛ Dec. in. d. cōsil. cxxxvj. col. j. cir 7 ca fin. † Scdo sciēdū est, qđ eo casu quo petens se restitui ad pce ptioneʒ annue pēsionis teneꝛ docere de suo ti. si alleget titulū infe ctū, tūc nō est restituendus, imo si tali casu habuisset sniaʒ ꝯ i pos sessorio, ꝛ ab ea nō appellauit iusto īpedimēto detētus, non tñ ad appellādū restituet, qꝛ de nō iure ꝛ nō intereē suo clare cōstat per allega. tit. infecti. Ita eleganter determinat Belleme. deci. dcxx ix. inci. allegans titulū pēsionis, ad idē facit qđ voluit Oldra. in cons. ccxxv. in fi. vbi ꝯsuluit nō eē restituēdū ad perceptionē pen sionis illū de cuius inualiditate tit. clare constat, facit, qꝛ ēt si qs agat sup spolio in cā bñficiali semp agēti obstat notorius defectꝰ ti. vt no. But. in. c. in literis, col. x. de resti. spo. Inn. in. c. cōstitutꝰ de fil. presbi. Alex. in. l. naturaliter. §. nihil cōe. in. xvj. col. ver. de cimo fallit. ff. de acqui. posses. ꝛ idē in consi. lxxvij. inci. in cā ꝛ lite, col. pe. in. ij. vol. Old. cons. j. ꝛ rot. deci. vij. in antiquis, ꝛ deci. xvj.

8 in nouis. † Tertio sciendū est, circa pmissas ꝯclusiones, qđ si qs spoliatus fuit peremptiōe pēsionis vnius anni tm. In seqūti ve ro anno fuerit admissus ad illius exactionē ꝛ pceptionē, poterit pro illa pceptione vnius anni, qua fuit spoliatus, agere posseso rio recuperāde, vt volunt dñi de rot. in recollec. Bisgnet. nu. xiij. 9 q̄ incipit pceptor, in rub. de resti. spo. † Quarto sciēdū est, ꝙ si re ctor vnius eccle. lōgo tpe exegit pēsionē eccle. sue debitā ab alte ra eccle. ꝛ demū moriaꝛ, ꝛ alius succedat in. d. bñficio, tūc succes sor agere poterit sup spolio ꝯ rectorē eccle. grauate onere pēsio nis soluēde eccle. sue, q illā sibi soluere recusauit, lʒ ipse nūq̄ fue rit in pos. illā exigēdi, ita tenent do. ō rota deci. iij. in nouis, i pri. §. alleg. ꝛ rōne adducūt, qꝛ nō ipse rector, sʒ eccles. ipsa que est in pos. vel quasi exigēdi, agere vr, alleg. not. p Inn. in. c. in literis, de 10 rest. spo. in fi. in gl. pe. ꝛ in. c. cū sup, de cau. pos. ꝛ ꝓprie. † Quinto sciēdū est, qđ si p̄latus vel obtinens aliqđ bñficiū fuit in poss. vel q̄si exigēdi a tertio sup suo bñficio vel a laico sup aliq̄ pos. certaʒ annuā pēsionē ꝛ moriaꝛ is q illā soluebat ꝛ illius successor in bñfi cio vel pos. deneget illā soluere, an agi poterit ꝯ eū interdicto re cuperāde, ex quo ipse nūq̄ soluit, in isto articulo dñs Guido pa pe dicit in sua deci. dxxix. incip. §. dicit dñm Pet. pape eius pa truū cōsuluisse, qđ sic, rōne dicit eē, qꝛ ex variatione psonaꝝ non mutaꝛ ius actoris quin remaneat semp idē. l. ij. §. ex his. ff. ō ver. obl. facit cle. fi. de iu. pat. ꝛ rōne adducit, qꝛ pdecessor ꝛ successor ēt in officijs ꝛ dignitatibus vna psona reputanꝛ cū dignitas ꝛ of fi. nūq̄ morianꝛ no. de off. dele. in. c. qm̄ Abb. in gl. sup vbo sub stitutis, ꝛ in. c. si grose, de rescr. in. vj. ꝛ plura alia adducit. d. Gui 11 do pape ꝑ ista opi. in. d. sua deci. quē videre poteris. † Cōclusio nē. §. firmatā, qđ spoliatus pceptione pēsionis, possit agere ō spo lio limita nō ꝓcedere qñ qs eēt spoliatus aucto. iudicis, qꝛ tunc nō restitueretꝛ, vt no. Inn. in. c. sup hoc. de renun. quē refert ꝛ seq tur Ang. in. l. si qs a se fundū. C. vñ vi, col. pe. ver. itē fallit, Deci. in cons. cxxv. in. ij. col. ver. Sʒ predictis nō obstātibus, ad idē est gl. fi. vij. q. j. in. c. pñtiū, ꝛ ibi Arch. ꝛ no. Abb. in. c. dilectus. el. j. de rescr. ꝛ in. c. si ꝯstiterit, de accu. Dec. cōs. cxj. col. pe. ꝛ Fel. in. c. cū cām, in prin. ff. de offi. dele. ꝛ in. c. dilectus, el. j. in pri. ō rescri. §. 12 alle. † Istā tñ fallētiā intellige nō ꝓcedere, qñ iudex extraiudicia liter ꝓcedit nō vt iudex, ꝑ tex. i. c. ꝯquerēte, de rest. spo. vbi But. ꝛ Abb. ꝛ iō dixit Host. in ti. de rest. spo. in. §. qñ faciēda, in prin. qđ si apparet quē a iudice spoliatū ordine iuris nō seruato incon 13 tinēti est restituēdus. † Scdo intellige dictā fallentiā nō ꝓcedere, vbi iudex iudicialiter ꝓcessit, ꝛ notorie cōstat de nullitate vel iniu stitia sententie, qua possessorē spoliauit, tex. est. i. c. ex insinuatione de procur. ꝛ ibidē But. ꝛ Imo. ꝛ iō dixit Oldr. in cons. suo. ccxx viij. incipi. de toto themate, qđ si mixtus executor ꝓcedit vt me 14 rus, datur restitutio aduersus spoliationē ab eo factā. † Tertio in tellige dictā fallētiam non procedere, quando iudex etiam indi cialiter procedens caret iurisditione, vt per Fely. in. d. c. cū causa in. j. col. de officio delegati.

¶ Mandatum an presumatur habere is qui pensionem pro alio soluit. Questio. xlviij.

SVMMARIVM

1 Mandatum non presumitur ex cursu temporis.
2 Spoliatus perceptione pensionis sibi solute a tertio nomine de bitoris illius agere potest de spolio.
3 Gerens actū pro aliquo presente domino vt illius procurator pſumitur mandatum habere.
4 Soluens pensionē pro aliquo illo insciente non presumitur man datum habere.
5 Factum abbatis non nocet conuentui ad transferendum posses sionem in alium.

Quadragesimooctauo Quero, vtrū is q soluit pē sionē pro rectore alicuius bñficij puta titio, cui erat reseruata au cto. supioris annua pēsio sup illius fructibus, pſumaꝛ ad id ha 1 buisse mādatū ab eo, cuius noie soluit. † Et vr dōm, qđ nō, qꝛ mā datū ex cursu tpis nō presumiꝛ. Bald. in. l. j. col. ij. vers. sed pone aliqs. C. de reb. alie. nō alie. ꝛ ibi Saly. ꝛ bal. in. l. ij. C. si ex fal. in stru. Et p Jas. in ꝯsi. cxl. inci. Cōmunitas ꝛ homines. col. ij. in fi. in. iiij. vol. Cōtrariū tñ in casu nostro est dicendum, ꝙ immo sol uens pensionem pro alio presumatur ad id mandatum habuisse, cum nemo suum iactare presumatur. l. cum indebito. ff. de sol. Et ita decidit notanter Rota deci. xxiij. in antiquis incipiente, nota

qd vbi dixi, dicens qd tali casu presumitur, qd soluens soluat de mādato dñi alle. Inn. in c. nōnulli, in verbo mādato de rescrip. qd maxime pcedit, qñ sciente illo, qui erat pēsionis debitor, solu ta fuit pēsio, qz tūc debitor vř talē solutionē ratificare, ꝛ mādatū

2 dare, arg. no. per Inn. in c. ex parte, de rescr. † Unde quo. s. loco infert rot. qd si creditor talis pēsionis petat se restitui, qz dicat se spoliatū restituendus est, qz ex tali solutione vř fuisse in possessio ne vel quasi exigendi dictā pēsionē, nisi aliud in ꝯrium pbeř, istā ꝯclusionē intellige pcedere, qñ soluens pēsionē pro aliquo soluit sciēte, ꝛ nō ꝯdicēte eo p quo soluit facit, ad hoc doctrina Ab. in

3 cons. xxiij. incipiente, in cā que ad presens, in. ij. vol. † vbi dixit qd gerens actū, vt procurator sciente dño presumitur mandatū ha bere, ideo neganti hoc incumbit onus probandi, ꝛ idē tenuerunt But. ꝛ Domi. in c. qui ad agendū, de procur. in. vj. allegādo Jn no. in c. cū in iure, de offi. deleg. vbi dixerunt, qd vbicūqz domin⁹ patitur aliquē agere nomine suo, ille presumit mādatū habuisse.

4 † Secus autem videtur dicēdū, qñ quis soluit pēsionē p aliquo illo nesciente, qz tunc. d. solutio preiudicare non habet ei pro quo soluit, ita concludit abba. in. d. suo consi. inferens qd colonus il larū monialiū si soluisset pēsionem illam de qua agebatur nomi ne monialiū cuidā rectori illius ecclesie de qua ibi illis moniali bus ignorātib⁹, hoc nō preiudicat, alleg. no. in l. quamuis. §. j. ff.

5 de acq. pos. facit p ista pte, † qz videm⁹ qd factū ab. nō nocet cō uētui quātū ad trāsferēdū possessionē pprietatis in aliū. c. cū dile ctus, ꝛ ibi not. Jnn. in gl. de relig. do. vide ad hāc. q. dicta p Gui donē pape, in suis deci. decis. clxiij. incip. in dicto suo.

¶ Pensio an extinguantur si pensionario prouideatur de beneficio super quo ei est reseruata pensio. Questio. xlix.

SVMMARIVM

1. Pensionarius, ꝛ vsufructuarius equiparantur.
2. Due cause lucratiue simul concurrere non possunt.
3. Fideiussor succedens creditori, cui p alio soluere pmisit, liberař.
4. Fideiussor succedens principali debitori conuenitur vt heres pri cipalis debitoris.
5. Longa est differentia inter consolidationem, ꝛ extinctionem.
6. Pensio an remaneat apud pensionarium, qui cōsecutus fuit bñ ficium, super quo sibi erat assignata pensio, si illud dimittat.
7. Usufructus ꝯsolidatur cū pprietate, qñ vsufructuarius pprieta rio succedit, s̄z facta pprietatis restōne rescindiř ꝯsolidatio.
8. Pēsionarius si sciuit bñficiū oneratū pēsione sibi debita ad aliū ptineř, ꝛ nihilomin⁹ d eo sibi puideri obtineat, extiguiř pēsio.

Quadragesimonono Queritur, vtrum pensio extinguař, si pensionario, cui reseruata erat, prouideatur postmodum de illo bñficio, super cuius fructibus erat sibi pēsio reseruata, ista est pul chra q̄stio, ꝛ de q̄ alias fui interrogatus in hac inclita ciuitate ve netiarū. Nec eam alicubi inueni tactam a doctoribus, in qua vř dicendū, qd assecuto beneficio illius onere grauato pensio extin guatur, ꝛ hoc pluribus fundamentis. Primo qz videmus, qd si creditor instituatur heres a suo debitore, eius creditū, secuta he reditatis aditione cum hereditate, ꝯfunditur. l. stichum. §. aditio. ff. de sol. l. cum scdm. C. de fideicom. l. debitori, vbi gl. C. d pac. ꝛ hoc procedit ēt quando quis est grauatus restituere hereditatez per fideicommissum. l. deducta. ff. ad treb. ꝛ per doc. vbi Bald. ꝛ Pau. de cast. in. l. in imponenda. C. ad le. fal. si igitur pensiona rius succedat debitori in beneficio super quo erat imposita pen sio sibi debita videtur pari ratione dicendū pensionez extingui, qz sibi ipsis a semetipso deberi nō potest. l. vranius. ff. d fideius. l. frater a fratre, in gl. ff. de condi. inde. ꝛ sibi obligari nemo potest, vt per Bal. in. l. fi. §. in computatione, in. j. opp. C. d iu. deli. Cor

1 ne. consi. lxxj. in. iiij. vol. inci. ad euidentiā. † Scdo adduco, qz pē sionarius ꝛ vsufructuarius equiparentur. Patet, qz pensio dicit pendere a beneficio, ex quo extrahitur sicuti vsusfructus a pprie tate, fm Jmo. in cle. j. §. an eadē. de supp. negl. prela. ꝛ dictuz fuit. s. q. j. sed quando vsufructuarius proprietario succedit, ꝯfundiř vsufr. cū pprietate, imo cū ea consolidař. §. finitur āt insti. d vsuf.

2 l. si fructuarius. ff. de vsufr. ita ergo dōm vř in pēsione. † Tertio facit, qz si testor alicui puta titio rē alienā leget, ꝛ legatari⁹ viuo testōre illius rei dñs fiat ex cā lucratiua, puta titulo donationis, eius actio extinguitur, qz due cāe lucratiue simul ꝯcurrere nō pñt. §. si res aliena. insti. de leg. ꝛ. l. meuius. §. duoꝝ. ff. de leg. ij. qd p cedit etiā, si legatari⁹, cui eadē res a duobus legata fuit, illā alie nauerit, nā ex quo per ꝯsecutionē illius rei ab vno fcām actio ꝯ aliū fuit extincta facta alienatione nō reuiuiscit, ita dicit ibi text.

3 ad hoc fin. ꝛ ibi late p doc. post Bar. † Quarto pro ista opinione facit. Nā videmus, qd si fideiussor succedit creditori, cui pro alio soluere pmisit, liberař qz si id est in principali debitore. d. l. stichū. §. additio. ff. de sol. a fortiori id erit in fideiussore, qui principali accedit. cū accessoriū sequař naturā sui principalis. c. accessoriū,

4 de reg. iur. in. vj. † Quinto facit, qz si fideiussor succedat debitori pncipali, nō poterit ampli⁹ vti fideiussor ꝯueniri, s̄z vti pricipalis erit ꝯueniendus, id est tanq̄ꝫ heres principalis, text. est in. l. fide iussoris. C. de fideius. facit gl. in. d. l. debitori. C. de pac. ꝛ tex. in. l. ḡnaliter, in princ. C. d fideius. ꝛ. l. cū reus. ff. e. tit. ex pmissis vř pos se dici, qd in casu pñtis q̄stionis pēsio extinguař. Nihilomin⁹ ꝯ riū eē verius arbitror, vcz qd pēsio nō extinguař, s̄z bñ qd ꝯsoli

5 deř cū bñficio sicuti. s. dictū fuit, de vsufr. † Et est lōga differentia inter extinctionē ꝛ ꝯsolidationez, qz si dicamus pēsionē extingui vtiqz nūq̄ꝫ reuiuisceret, nisi de nouo reseruareř p hñtē auct. vt in simili dř de clerico, q p ꝯctū matrimonij amittit bñficiū, vt in. c. j. de cle. ꝯiug. ꝛ si postmodū eius vxor anteq̄ꝫ ab eo carnaliter co gnoscař, ingrediař monasteriū, tūc clericus bñficiū nō recuperat qz extinctus est eius titulus p ꝯctū matrimonij, ꝛ extinctus titu lus nō reuiuiscit, sicuti de actione dř. l. q res. §. areā. ff. de sol. c. q̄ꝫ piculosum. vij. q. j. c. queris, de ꝯse. di. iiij. sed opus est noua colla. ita ꝯcludunt doc. in. d. c. j. de cle. cōiu. Sinaūt in cāu q̄stionis no stre dicamus pēsionē ꝯsolidari cū bñficio tūc durāte ꝯsolidatiōe actio nō erit extincta in totū sed sospita, ꝛ obligō remanebit ille

6 sa. † Et pptereа si pēsionarius, q assecut⁹ fuit bñficiū, super quo erat ei debita pēsio, illud dimittat, ꝛ renūciet, putarē qd pēsionez retineret, ꝛ qd post agere poterit ꝯ bñficij possessorē ad illius so lutionē ꝛ moueor validissimo fundamēto. Clarū est qd pēsiona

7 rius, ꝛ vsufr. equiparanř, vt dictū fuit. s. ꝛ hř. s. q. j. † S̄z l̄z vsufr. ꝯsolideř cū pprietate qñ vsufru. pprietario succedit vt. s. dixi. ni hilominus si postmodū vsufr. pprietatē restituat rescinditur con solidatio ꝛ vsufru. remanet illesus apud vsufr. Jta decidit Bal. in. l. si maritus, ad finē. C. de inof. testa. ꝛ tradit Barth. cepol. sin gu. suo. liiij. ꝛ p hac opinione facit tex. in. d. l. si maritus, ꝛ est tex. clarus in. l. dñs. ff. de vsufr. ꝛ queād. qs vta. vbi dř qd si vsufr. fū di pprietas p dñm legata fuerit, ꝛ demū vsufr. illā fuit coact⁹ re stituere tāq̄ꝫ ad aliū ptinētē, vtputa ad eū q egit q̄rela inof. testa. ꝛ obtinuit tūc vsufr. remanet apd restituētē pprietatē, apd quem prius fuit. Sed in ꝯriū vřr stringere duo iura, vcz text. in. l. cū fi lius. §. dñs. ff. de le. ij. vbi est tex. reputatus ibidē singu. p Ange. ꝛ Alex. qd si dñs fundi cuius vsufr. alterius erat, illū vsufru. suum vniuersalē hrdē instituat, ꝛ illū fūdū, puta titio leget, heres fūdū vsufructu nō retēto legatario ꝯsignare teneř. ꝛ tex. in. l. si tibi fun di vsumfruc. ff. q. mo. vsufr. ami. vbi est tex. qd si testator vni vsum fru. pure, alteri vero pprietatē sub ꝯdōne leget, ꝛ vsufr. ꝯdōne pē dēte pprietatis dñium acquisiuerit, deinde extiterit ꝯditio, tunc pleno iuř fundus illius erit, cui legatus fuit sine detractione vsus fru. ꝛ subdit ibi tex. rōnē, qz vsufruc. factus dñs pprietatis vsum fructū amisit. Quid dōm. stātibus dictis iuribus. Distinguēdum puto sic, qd qñ pēsionarius, q assecutus est bñficiū oneratū pēsio ne sibi debita, illud dimittit ex cā necessaria, vt puta, qz alius po tiora iura in illo hz, ꝛ mota lite obtinuit bñficiū sibi adiudicari, ꝛ isto casu puto, qd pēsio remaneat apd eū, vt erat pri⁹, sicuti i vsu fru. dicim⁹, p tex. in. d. l. si maritus. C. d inof. testa. ꝛ est tex. i. d. l. si dñs, de vsufr. ꝛ queād. qs vta. Aut qs dimitit bñficiū ex cā volū taria, ꝛ tūc puto dōz, qd pēsio apd eū ñ remaneat, s̄z sit extincta. Cū ēt extinguař ex cāu vsufr. d. l. cū fili⁹. §. dñs. ff. d le. ij. ꝛ. d. l. si

8 tibi fūdi vsumfr. ff. q. mo. vsufr. ami. † Dcā i pmo mēbro h⁹ disti ctionis vřr dēre limitari, vt nō pcedāt, qñ pēsionarius, q sibi ob tinuit puideri d bñficio sup quo sibi pēsio reseruata erat, sciebat alteri in illo meliora iura ꝯpetere, ꝛ nihilominus hoc nō curādo pcurauit sibi de illo puideri, tūc. n. pensio eēt extincta, p not. per Bal. Sal. ꝛ alios. in. d. l. si marit⁹. C. de inof. testa. ꝛ ad hoc facit doctr. Alb. i trac. suo statu. i. j. pte. q. xcj. inci. sed pone aliqs, vbi decidit qd si aliqs bñs vsumfr. i fundo emat pprietatē a dño, et sic ꝯsolidet vsumfr. cū pprietate, ꝛ pximior agnat⁹ vēditoris vi gore statuti reuocet vēditionē, qd tñ vsufr. remanet apd empto rē, apd quē prius erat, si statutū illud d recuperatione ignorauit, sec⁹ si illō sciuisset, alle. tex. i. l. puenies. §. neptis. ff. ad sille. vbi igt dixisse, h̄ ēt pbař p tex. i. d. l. si fūdi vsufr. ff. q. mo. vsufr. amit. vbi ex quo is cui fūdi vsufr. erat relictus voluit fundi pprietatē acq rere q̄ꝫ sciebat alteri legatā vsumfru. amittit. Nec obstant addu cta. s. de creditore debitore, ꝛ fideiussore, quia procedunt in de bito vnius tantum prestationis, preterea creditor institutus he

res a

res a debitore lz eius creditũ confundatur cuz hereditate a se adita ẽt si cogatur illã restituere, tñ in restitutione hereditatis retinz debitum sibi ⁊ illud deducit in ratione legis falcidie. l. si debitor. ⁊. l. pater filiam. ff. ad. l. fal. ⁊ sic eius creditũ, ẽt quod hereditatez adiuerit non facto inuentario, non confunditur quantum ad retẽtionem, sed tantum confunditur quantum ad actio. ⁊ obliga. ita voluit Bal. in. l. debitori tuo. C. de pac. col. ij. ver. extra oppono. Cogita circa predictam conclusionem, qꝛ pulchra ⁊ subtilis est, ⁊ ab alijs non tacta quod viderim.

¶ Pensio Titio assignata an censatur extincta si Titius aliqđ beneficium consequatur. Questio quinquagesima.

Quinquagesimo quero an pẽsio Sẽpronio clerico assignata sup fructibus alicuius beneficij cesset ⁊ censeatur extincta si Sempronius aliquod bñficiũ ꝯsequat̃. Hostiẽ. In. c. cũ essent. de simo. mouet hanc. q. ⁊ tz ꝙ pensio cesset, cuz quo vr̃ simpliciter transire Pau. in cle. j. de reb. ecc. non alie. Guil. tñ quem refert ⁊ sequit̃ Imo. in p̄ealle. cle. col. vj. in prin. contrariũ tenuit, ꝙ imo pensio tali casu non cesset, loquit̃ tñ in pensione, q̃s quis pcipit ex redditibus decime vl̃ alioꝝ bonoꝝ ecclesie, p tpali seruitio vel labore. idẽ tñ puto in pẽsione reseruata alicui sup fructibus alicuius mẽse dignitatis vel bñficij, ⁊ moueor, qꝛ vt. s̃. decisum fuit. q. xxxij. Pensio non facit incõpatibile cum bñficio ẽt sub eodẽ tecto, qꝛ est quid mere temporale vt vidimus. s̃. q. j. ⁊. q. xxj. Imo. tamen in. d. cle. col. vij. in prin. limitat hanc ꝯclusionem nõ p̄cedere qñ pẽsio esset assignata pro sola sustentatione clerici ⁊ etiam quando talis esset pensio que cum ecclesiastico beneficio teneri non posset de sui natura.

¶ Pẽsionarius cui reseruata pensio est super fructibus alicuius beneficij an habeat hypothecam in illis fructibus. Questio. lj.

SVMMARIVM.

1. Dictio super adiuncta certe rei illius hypothecam inducit.
2. Pensio videt̃ cedere in causam alimentorum.
3. Pensionarius agit hypothecaria contra fructuum perceptorez.
4. Contrarium tenuit Paulus de castro.
5. Persona beneficiati est obligata ad solutionem pensionis.
6. Dignitas super cuius fructibus est pensio est obligata.
7. An res mense vel beneficij sint obligate pro pensione.
8. Qualitas verbo adiuncta intelligitur ẽm tempus verbi.
9. Fructus pendentes sunt pars fundi.
10. Alimentoꝝ expresso an faciat censeri causam piã ẽt in diuite.
11. Hypotheca resultat qñ Episcopus dat pensionẽ pro alimẽtis.
12. Pẽsio simpliciter alicui assignata an censeat̃ data pro alimẽtis.
13. Hypotheca an inducat̃ in alijs annuis prestationibus preter q̃s alimentis.
14. Legatum annuum diuiti factum non censetur factum in causam alimentocum.
15. Pensio est realis.
16. Successor singularis rei siue fructuum beneficij super quibus est apposita annua pensio an conueniri possit hypothecaria.
17. Res pro qua prestanda est annua prestatio sp censetur obligata.
18. Nulla est specialitas in alimentis circa hypothecam.
19. Legatum alimentorum siue diuiti siue pauperi factum censetur in piam causam factum.
20. Pensio regulariter videtur cedere in causam alimentorum.
21. Transactio fieri non poterit sine iudicis authoritate in pensione pro alimentis assignata.
22. Etas ⁊ valitudo pensionarij cõsiderantur in extinctione pẽsiõis.
23. Dilationes breuiores in alimentorum causis dãtur.
24. Causa alimentorum agitari potest die feriato.
26. Transactio iurata valebit in cã pẽsionis sine authoritate iudicis.
27. Transactio sup preteritis alimentis nõ aũt super futuris valet.
28. Causa alimentorum futurorum est summaria.
29. Pensio decursa si petatur qualiter sit agendum.

Quinquagesimoprimo Quero, vtrũ is cui est reseruata annua pẽsio sup fructibus, redditib⁹, ⁊ prouentibus alicui⁹ bñficij, vel mẽse hẽat fructus illius bñficij hypothecatos p pẽsione sibi soluenda, adeo ꝙ agere possit hypothecaria actione ꝯ quẽcunqꝫ possessorẽ dictoꝝ fructuũ, siue successor sit vlis, siue particularis. Ista est pulchra questio quam examinat Ro. in consil. ccclxxxvij. incip. in casu propositi thematis. Pau. de cast. in consi. cccxxxviij. incip. qꝛ exceptiones. in primo volu. ⁊ Fel. in. c. ad audientiam. el. ij. de rescrip. ⁊ postremo Caccialupus in trac. suo. de pensi. q. ix. Quorum dicta examinabimus. Ro. in palle. cõsi. concludit, ꝙ tales fructus sint obligati, ⁊ hypothecati pro solutione pensionis, ⁊ ꝙ agi possit hypothecaria contra quẽcũqꝫ illoꝝ possessorẽ siue sit vlis, siue particularis successor, ⁊ mouet̃ p̄io, qꝛ vt ex tenore literarũ pensionis apparet pẽsio assignat̃ sup fructibus beneficij qđ grauat̃. 1 † Dictio aũt sup iuncta in oratione certe rei eius rei cui adiũgit̃, hypothecã inducit. de quo dicit esse casuz in. l. codicillis. §. instituto. ff. de leg. ij. quẽ ad hoc Bar. ponderauit in l. fundũ. ff. de annu. leg. 2 † Scđo mouet̃ idẽ Roma. qꝛ pẽsio vr̃ cedere in cãm alimẽtorũ. vñ infert qđ iuris est ꝯclusio dictãs, qđ res illa ex qua qs mandat alimẽta prestari est pro solutione alimẽtoruz tacite obligata. allegat ꝯclusionẽ glosatoris in. l. lucius. ff. de ali. lega. in. l. gaius. ff. de an. leg. ⁊ in. l. cũ bi. v̓. idẽ est si ageret. ff. de trãsa. ⁊ tex. ⁊ in. l. ij. i fi. ff. de adi. leg. lz secus esset, qñ ob aliã cãm quã alimentoꝝ redditus ex tali fundo assignarent̃. Nã eo casu hypotheca nasci nõ vr̃, sed solũ actio psonalis ꝯ assignãtẽ. ff. d ꝯb. emp. l. fi. i fi. ⁊. l. liberto. ff. de an. leg. iũcta gl. ibi in pri. 3 † In verbo vẽdita sunt, ⁊ ex his tribus fundamẽtis idẽ Ro. cõcludit, qđ is qui hz reseruatã sibi pensionẽ annuã sup fructibus alicuius bñficij agere possit hypothecaria actiõe ꝯ dictorũ fructuũ successorẽ vlem vel singularẽ, qđ dicit esse spãle imo specialissimũ in cã alimẽtorũ, q̃uis a quibusdã psonis nominatũ soluẽdũ cõcessuz sit. Nihilominus a quibuscunqꝫ qui illis successerunt in rebus ex quibus voluit ꝯcedens solutionẽ fieri soluẽdũ est. De hoc dicit idẽ Roma. esse tex. sing. ẽm lecturã gl. in verbo agant. quã Bar. sequit̃ in. l. libertis. §. lucius. ff. de ali. leg. subdens, qđ quãuis ꝯcedẽs bñficiũ adiecta bonorũ hypotheca, p ipsius beneficiati cautela, put fit in solutione pensionis illud mãdat ei cui beneficiũ cõcessit solui per personam nominatiz expressam, nihilominus non intelligit̃ ipsi beneficiato tollere facultatẽ agendi hypothecaria ꝯ bonorũ obligatorum successores, quando actio personalis contra nominntim expressum frustra intẽtaretur. dicit esse casum expressuz. in. l. libertis. §. ab heredib⁹ cũ gl. in ṽbo peruenerũt. ff. de ali. leg. ⁊ p ista ⁊ alia plura ꝯcludit Ro. in. d. suo cõsi. vt. s̃. retuli. 4 † Sz Pau. de ca. in palleg. suo ꝯsi. cccxxxviij. incip. qꝛ exceptiões. io vlt. col. ver. tertio queritur tz oppositũ, dicit. n. qđ fructus bñficij vel mẽse, super qbus est reseruata pẽsio, nõ sunt p pẽsione obligati, cũ obligatio rei ex qua alimẽta pstari dñt, succedat tm̃ i alimẽtis. d. l. lucius. ⁊ l. ij. ff. de ali. ⁊ ciba. leg. in alijs aũt pstationib⁹ annuis secus esse dicit. alle. tex. in. l. gaius. ⁊ qđ ibi no. ff. de annu. leg. l. fi. §. fi. ⁊ quod ibi no. ff. de ꝯben. em. in. d. l. cũ hi. §. si vni. ff. de transa. dicẽs idez Pau. ꝙ lz videat̃ in ꝯriũ tex. ⁊ gl. in. c. nisi essent de pbẽ. ibi. n. cõstituta fuit certa pẽsio soluẽda de redditib⁹ capituli ⁊ prioratus ⁊ papa declaret illã ꝯstõnẽ pẽsionis respectu prioratus psonalez esse qꝛ facta cũ illo q adhuc nõ erat prior, ideo illa cũ psona extinguit̃, sz quo ad capitulũ est realis, iõ gl. ibi dt si papa illã interpretationẽ nõ fecisset esset realis quo ad vtrũqꝫ. Nihilominus ad h rñdet ꝯsiderando tres casus. 5 † Aut. n. q̃rim⁹ vtrũ psona illius cui onus soluẽde pẽsionis iniunctũ fuit sit obligata, ⁊ dicit ꝙ sic, qꝛ põt ad solõnẽ cõpelli. dicit tñ aduerteñ. qꝛ illa nõ est p̄prie obligatio ciuilis vel naturalis, qꝛ ex rescripto nõ orit̃, sz dici põt qdam astrictio, vñ nõ iure actiõis, sed iudicis officio cogit̃. alleg. tex. in. l. si quis sepulchrũ. §. fi. ff. d reli. ⁊ sum. fune. ⁊ no. p Cõ. † ⁊ Joan. in. c. mãdatũ. de rescri. 6 † Aut querim⁹ vtrũ dignitas puta epat⁹ sup cuius fructibus est iposita pensio sit obligata mõ tñ premisso ⁊ tunc ꝯcludit siir ꝙ sic, ⁊ ita p̄cedat tex. cũ gl. in. d. c. nisi essent, ⁊ isto mõ accipit̃ ibi realis cũ psona. n. nõ extinguit̃. 7 † Aut q̃rimus ⁊ sic tertio casu, vtrũ res mẽse prioratus, aut bñficij, vel eoꝝ fructus sint obligati, ⁊ tunc dt Pau. ꝙ nõ p no. in. d. l. gaius. ff. d annu. leg. vnde infert, ꝙ si res mẽse prioratus vel bñficij, aut eorum fructus, super qbus pẽsio extitit assignata p epz priorẽ siue bñficij rectorẽ alienarentur p eũ, cui pẽsio reseruata fuit, p hypothecariã reuocari nõ possent, cũ nõ sint obligate, ⁊ sic Pau. residet in ista opi. ꝯria opi. Ro. Fely. vero in. d. c. ad audientiam. el. ij. colũ. vi. ver. Sed aduerte de rescrip. dicit, ꝙ forte opi. Pau. de ca. verior est, qꝛ Ro. nõ p̄bat efficaciter principale fundamẽtũ suũ. s. ꝙ pstatio pẽsionis dicat̃ alimentoꝝ pstatio. Preterea dicit ipse ṽba literaꝝ dicũt pensionẽ solui debere sup fructibus, ⁊ p̄uentib⁹ ecclesie ⁊ ibi illi redditus nõ sunt amplius ecclesie inspecto pñti statu, nõ videtur quod amplius subijciantur illi oneri. 8 † Qualitas eniz verbi adiuncta intelligit̃ scđm tps verbi. l. in delictis. §. si extraneus. ff. de noxali. ibi, cũ eo tpe Dominus nõ fueriz, subdit tamẽ

idē Fely. ibidē, ꝙ cū cōiter verba litterarū reseruationis pensionis dicant expresse quod huiusmodi pensiones deputantur pro sustentatione alimenti pensionarij, facile multi reꝑirent, quibus magis placeret opi. Ro. ⁊ sic in hoc Fely. anceps redere vr̄. Caccialu. aūt in dicto tractatu suo. de pēsionibus. q. ix. examinat hāc q̄ōnem, cuius tractatū vidi Rome de anno. M.D.xxx. post vrbis euersionē, ⁊ postquā inceperā scribere p̄ñtē tractatū. ⁊ refert opi. .s̄. dictorū. ⁊ postremo Fely. cuius verba dicit ꝯsiderasse antequā ipsum Felyn. vidisset, ⁊ relatis .s̄. dictis opi. dicit idē Caccialu. q̄ inspectis verbis literarū dicētiū ꝓ alimētis res vr̄ expedita, ⁊ sic q̄ sit probatū fundamentū Romani, subdēs, q̄ posito ꝙ sint hypothecati fructus bonorū expresse, vt in. l. j. §. cū ꝑdiū. ff. de pign. siue tacite, vt in. l. in predijs. ff. quib. mod. pig. tacit. ꝯhan. vr̄ tñ ꝙ fructus sati si sint ꝑcepti cōsumpti a bone fidei emptore, siue bñficij singulari successore, ꝙ nunq̄ꝫ fuerint illius ecclesie seu mense cuius redditus sunt obligati, igitur nunq̄ꝫ fuerunt hypothecati casum dicit esse in. d. §. cū predium. ⁊ propterea tals fructus peti nō poterūt. Idē dicit esse si tales fructus fuissent sati, ⁊ ꝑcepti a dicto illorū emptore, seu singulari successore, lꝫ extēt ⁊ ꝯsumpti nō sint, q̄ nūq̄ fuerūt in bonis illius obligantis vel ecclesie, seu mēse onerate pensionis onere alleg. tex. in eo. §. cū prediū.

9 † Demū dicit Caccialupus, ꝙ dubitatio stat q̄d in fructibus satis aut pendētibus tp̄e obligatiōis, q̄ fructus si vt pars fundi cōsiderent̄ vt tūc erant. l. fructus. ff. de rei vendi. l. fin. §. vt fructus. ff. que in frau. cre. ⁊ tunc ꝯcludit tales fructus esse hypothecatos, ⁊ ꝙ pensionarius aget hypothecaria ꝯ singularē successorē sup̱ fructibus ab eo ꝑceptis, q̄ erant sup̱ re tp̄e obligationis quasi debitoris sicuti res ipsa fuisse cēseat̄. alle. Bal. ⁊ Ang. in. d. l. fi. §. fructus. ff. que in frau. cred. ⁊ dicit videndū esse Azo. in summa. in ti. de pig.

10 in vers. ⁊ idem dici potest in fructibus. ¶ † Subdit idē Caccialupus ꝯsiderañ. esse vtrū illa expressio ꝓ alimētis faciat censeri cāꝫ piā alimētorū, ⁊ fauorabilē, q̄cūqꝫ sit is cui pensio assignat̄, siue diues, siue paup̱, de hoc tñ se remittit ad no. p̱ Doc. in. l. illud. C. de sacrosan. eccle. dicens ꝙ qñ Papa dicit ꝙ pensionē deputat ꝓ sustētatione ⁊ alimētis pēsionarij, tūc tutius est inherer̄ verbis, ⁊ dicere ꝙ sumus in pensione ꝯstituta pro alimentis. ⁊ p̱ ꝯñs quod fructus fuerint hypothecati, sup̱ quibus pensio ipsa fuit ꝯstituta ēt ꝙ pensionarius sit diues aliunde, ⁊ nō indigeat illis alimētis, q̄a inepte videret̄ dōm, ꝙ Papa qui hꝫ liberā p̄tātē in bñficialibus, in fraudē iuris vsus fuerit illis verbis pro alimentis, q̄nimo videret̄ ꝙ voluit saltim ꝙ hēat vim alimentorū, ⁊ illorū ꝓrogatiuā, ⁊ p̱ ꝯñs hypothecā dicens, ꝙ idē forte esset dōꝫ in ep̄o, seu ordinario dante pēsionē pro alimētis clerico indigenti, vt vcꝫ resul-

11 tet hypotheca. † Sed qñ Ep̄s vel ordinarius ꝯstitueret pēsionēꝫ nō indigenti, tūc dicit distinguēdū, an pēsio sit licita, ⁊ eo casu idē sit aut pensio est illicita, ⁊ eo casu cesset, ⁊ r̄ñdet ad ea que hñr i lege illud. C. de sacrosan. eccle. ꝙ illa ꝓcedūt, q̄ ibi asserebat̄ aliq̄d aliter quā se haberet in fraudē canonū ⁊ legū. Nā irrogatio i piā

12 cāꝫ q̄ fit diuiti asserēti se inopē fieri nō ꝓdest. † Ubicūqꝫ āt Papa in suis literis dicat, ꝙ assignat pensionē sup̱ fructibus, redditibus ꝓuētibus, talis monasterij ecclesie seu mēse Sēp̄ronio, puta ad eius vitā, ⁊ nō dicat ꝓ sustētatione, ⁊ alimētis dicit Caccialu. esse distinguēdū, ꝙ aut is cui assignata fuit pēsio, erat paup̱ ⁊ indigens. ita vt cōiecturari possit, q̄ assignauit ꝓ alimentis, iuxta no. p̱ doc. in. d. l. illud. ⁊ in. l. cū hi. §. si vni. ff. de transac. ⁊ tunc dicit, ꝙ putat hypothecā resultare, ac si dictū fuisset ꝓ alimētis. Si vero is cui assignat̄ pensio, erat diues, ⁊ nō indigens, sed Papa illā sibi assignauit, vt eū ditiorē faceret, vel vt statum suum decentius sustentare valeat, ⁊ tunc dicit, ꝙ putat hypothecā nō resultare, q̄ vere non sapit cāꝫ alimētorūꝫ. Et isto casu dicit ꝓcedere

13 opi. Pauli de cast. in cōsi. .s̄. alleg. † q̄ ista hypotheca nō iducit̄ in alijs prestationibus annuis, ꝓter q̄ꝫ in alimētis. d. l. gaius. ⁊ ibi not. ff. de annu. leg. l. fi. ff. de contr. em. ⁊ ꝓbat̄ in. l. ij. ⁊ in. l. lucius.

14 ff. de ali. ⁊ cib. leg. indncēdo illas p̱ locū a speciali. † Confirmat̄ ꝑdicta ꝯclusio p̱ tex. ad h̄ no. i. d. l. cū hi. §. si in annos, vbi d̄r ꝙ legatū annuū s̄c̄m diuiti ñ cēset̄ s̄c̄m i cāꝫ alimētorū, secus si paup̱i. ⁊ ibi idē dñt Bar. ⁊ doc. Postmodū subdit Caccialu. ꝙ ex p̄mis-

15 sis resultāt due ꝯclusiones. † Prima, ꝙ post mortē illius nominati in literis pensionis ⁊ grauati, siue sit prelatus, siue ecclesie rector, siue administrator, aut alias in dignitate aliqua ꝯstitutus adhuc pēsio durat cū sit realis annexa dignitatis mēse, vel bñficio, vnde successor tenet̄ ⁊ cōpelli pōt ēt solluere. c. dilectus. d̄ fo. cōp. c. j. de sol. Et hāc ꝯclu. firmat ēt Pau. de ca. in .s̄. alle. ꝯs. col. vlt. ver. prima ꝙ post mortēꝫ. circa quā conclusionē. vide que dixi. .s̄. q. xliij. vbi late examinaui, an ⁊ qñ successor in bñficio teneat̄ ad

16 solōnē pēsionis. † Scd̄a ꝯcl̄o est, q̄ si res ecclesie mēse vel dignitatis, cui pēsio est imposita, aut fructus bonorū vēderent̄, ⁊ reperirent̄ apō singularē successorē nō obligatū aliqua pēsionali actio. neqꝫ cōpellibilē iudicis officio ex ꝑsona sua, ⁊ ꝯueniat̄ actiōe hypothecaria, q̄ talis penes queꝫ reperirent̄ res vel fructus eccl̄ie qñ hypotheca resultat iuste ꝯuenit̄. secus qñ hypotheca nō resultat qñ vero resultet, vel ñ resultet hypotheca dicit ex p̄missis colligi, ⁊ dicit vidēdos dños de Rota. decis. dccclxix. incipi. legato ꝓ anniuersario, in antiquis. ⁊ Old. ꝯsi. ccxxvj. incipien. q̄dā ep̄s, ⁊ in

17 ista opi. residet Caccialu. solēnis doctor. † Quid tenēdū sit stantibus .s̄. dictis opi. ꝯrijs, mihi vr̄ dōꝫ, q̄ siue in reseruatiōe ānue pēsionis sit expressuꝫ, q̄ pensio det̄ ꝓ alimētis, siue nō, semp̱ obligatio rei, ex qua p̄stāda est pēsio, subintelligat̄. Nec est id spāle in cā alimētorū, vt dñt doc. .s̄. allega. Nā regulariter qñ aliqua res spāliter designat̄ ꝓ prestatione alimētorū, vel alterius annue p̄statiōis, tūc illa res ad hoc onus spāliter designata censet̄ obligata. Ita notat Bar. in. d. l. lucius. ff. de alimē. ⁊ cibar. legat. p̱ text. in. l. ij. eo. tit. Idē voluit Bar. in. l. fundus quē. ff. de an. leg. vbi dixit, q̄ si testator centū annua leget sup̱ tali fundo, tūc ille fundus ad prestationē ꝑdictā censet̄ expresse obligatus, q̄ s̄m Bar. tantū est dicere lego sup̱ tali fundo, tūc ille fundus ad p̄stationē ꝑdictā censetur expresse obligatus, q̄ s̄m Bar. tantū est dicere lego sup̱ tali fundo, q̄ꝫtū dicere obligo talē fundū. Idē tenuit Bar. in. l. codicillis. §. instituto. ff. de leg. ij. ⁊ ꝑdicta maxime ꝓcedūt, qñ talis annua p̄statio eēt ꝑpetua. l. hactanus. de vsufru. ⁊ p̱ Cor. i ꝯsi. suo. ccxcvj. in. j. vol. Et Guidonē pape in suis decis. ccccxxxij. incipiēti, sup̱. q.

18 col. fi. versi. si aliqua pēsio. † Et hāc opi. q̄ nulla sit spālitas circa hypothecā in alimētis iuenio tenuisse do. Ant. Negusantiū fanēsēꝫ doctorē satis celebrē, ⁊ mihi dū vixit amicū optimū i trac. suo de pignore ⁊ hypothe. parte. ij. in. iiij. mēbro. col. ij. in vsi. vigesimus tertius casus, vbi dixit nō esse in spāle i alimētis, q̄ bona ex q̄bus p̄stari mandat̄ sint ꝓ illis hypothecata, q̄ sic comprobat. dicit. n. q̄ certi sunt casus, in q̄bus inducitur tacita hypotheca. in titu. ff. ⁊ C. in q̄bus casi. pigno. tacit. ꝯha. inter quos casus alimentorū nō reperit̄. iō ille de iure nō censet̄ hr̄e tacitā hypothecā. quo argumēto vtit̄ Bar. in. d. l. lucius. facit tex. insti. de actio. in. §. actionū, vbi actiōes bonefidei enumerant̄, ⁊ q̄ ibi nō sunt numerate sunt stricti iuris. ⁊ sic dicit ipse alimenta non hñt ius tacite hypothece, nisi qñ in testō sunt relicta, tunc etenim hñt tacitā hypothecā, sicut hñt alia legata, iuxta tex. in. l. j. C. cōia de leg. ⁊ ita dicit tenere Bar. in. d. l. lucius. ⁊ in. l. gaius. ff. de an. leg. ⁊ rōnē. d. decis. dicit esse, q̄ certa bona fuerūt specialiter ꝓ alimētis, seu alijs annuis p̄statiōibus designata. Nā illa specialis designatio efficit ꝙ illa bona cēseant̄ ꝓ dictis prestationibus obligata, vt in locis .s̄. adductis firmat Bar. maxie in. d. l. lucius. in. d. l. fundus quē. ⁊ i l. codicills. §. instituto. ff. de leg. ij. ⁊ hāc dicit fuisse opi. glo. in. d. l. lucius. in gl. in v. ex redditu. ex q̄b[9] pōt dici ꝙ fructus bñficij ex q̄b[9] solui mādat̄ annua pēsio ⁊ ipsuꝫ bñficiū nō ex eo oblati ⁊ hypothecati videant̄ pro solutione pensionis, q̄ pēsio in cāꝫ alimētorū cedat. Sed q̄ pēsio sit annua prestatio ex .s̄. dictis. ⁊ ideo si-

19 ue pauperi siue diuiti reseruet̄, idē erit ꝓut ē i legato. † Nā legatū alimētorū, siue pauperi, siue diuiti factū, censet̄ in piā cām factum vt p̱ doc. in. l. certis annis, vbi Alciatus. C. de pac. alle. gl. in. l. si quis Titio. ff. de leg. ij. videmus. n. ꝙ iste gratie papales eq̄parantur dispōnibus testōrū, vt est expressum. in. c. q̄ in cunctis. de concess. preben. ⁊ in. c. si pluribus. de preben. in. vj. Ro. consi. cccxlviij.

20 ꝙ est insertū in. xxvij. q. .s̄. † Uerūtñ est, ꝙ pensio vr̄ regulariter in cām alimētorū cedere, cū in literis reseruationis pēsionū sp̱ dicat̄ vt cōmodius sustentari valeas. Circa p̄missa ꝯsiderari possunt ⁊ decidi plura in his casibus, in q̄bus dicamus pēsionē esse assigna-

21 tam ꝓ alimētis, † ⁊ primo circa pensionē ꝓ alimētis assignatā fieri nō poterit aliqua trāsactio sine auctoritate iudicis, p̱ text. in. l. cū hi. in prin. ff. de transac. vbi ꝓhibetur trāsigi sup̱ alimentis relictis cā nō cognita, ⁊ sine iudicis auctoritate. ad idē est text. in. l. de alimentis. C. eo. ti. Ista tñ intellige ꝓcedere in transactione, ex qua deterior fieret ꝯditio eius, cui alimenta debent̄. Secus si esset transactū circa tp̄s solutionis fiende, ⁊ sic casu quo illius cui alimēta debent̄ cōditio melior reddet̄, tūc trāsactio bñ fieri possꝫ sine auctoritate sup̱ioris. d. l. cū hi. §. eā transactionē. ⁊ ꝑdicta ꝓcedant siue pensio esset assignata diuiti, siue paup̱i ob cām alimentorū. d. l. cū hi. §. nihil. ⁊ ibi no. Bar. in. §. cum in annos. ⁊ ista faciunt ad ea que .s̄. dixi. q. xlv. in vers. Istā ꝯclu. vbi dixit, ꝙ quando pensio fuit assignata pro alimentis, nō pōt in ꝑpetuū vel ad

22 tempus remitti sine auctoritate superioris. † Scd̄o est, sciendum ꝙ qñ fieret extinctio pēsionis pro certis anticipatis solōibus auctoritate sup̱ioris, de quo videbimus infra. q. lxxxvij. tūc ad hoc vt sciamus, que quantitas licite solui possit pro extinctione huiusmodi

modi

modi pensionis, erit considerāda etas, ꝛ valitudo eius, cui pensio soluitur, vt fit in alimentis. d. l. cū hi. §. modus quoqꝫ. ff. de transactio. † Tertio, sicuti in cā alimentoꝝ breuiores dant̄ dilationes l. ij. ff. de re iudi. ꝛ ibi Bar. col. pen. vsi. Itē est aliud exēplū. ꝛ idē Bar. in. l. mella. de alimētis ꝛ cib. leg. ita erit in cā pēsionis assignate ꝓ alimentis. † Quarto, ꝙ sicut in cā alimentoꝝ ꝓcedi pōt die feriato. l. ij. ff. de fer. ꝛ no. Bar. in. d. l. mella. in fi. ēt si ferie essent inducte in honorē dei. istud tñ ꝓcedit in alimētis, que debent̄ iure nature, vt a patre filijs, ꝛ ēt in alimētis que ex testō debentur qñ quis nō haberet aliunde se aleret. ita ↄcludūt doc. in. d. l. ij. ff. de feri. Et ideo idē dōm esset in pensione assignata paupi ꝓ alimētis, qui nō haberet, vnde aliter se aleret. † Quinto no. est ꝙ sicuti in cā alimētoꝝ, in qua transigi nō pōt sup futuris alimētis, nisi cedat auctoritas supioris, vt. s̄. dixi. Transactio facta sine iudicis auctoritate iurō firmat̄, vt tꝫ Bar. in. l. si qs ꝓ eo in fine principij ff. de fideiusso. ꝛ Imo. in. c. cū ↄtingat. vltimo folio. de iureiuran. Cumā. in. d. l. si qs ꝓ eo. in prin. Alex. in. l. qui ro. §. duo fratres col. lvj. circa. q. Bar. ff. de ver. ob. ꝛ hanc opi. tꝫ Iason. in. l. ō alimentis. col. i. vsi. an aūt. ista transactio. C. de transac. Et idē tꝫ elegantissimus doc. do. And. alciatus. in. d. l. de alimentis. ꝛ Bauaria. in trac. suo de virtute iuramēti. versi. xlvij. lꝫ ↄtriā partē teneat idē Bar. in. d. l. cuꝫ hic circa finem principij. ff. de transac. ꝛ Bal. in. l. pactum, ꝙ dotali. vlti. q. C. de colla. contra quos est opinio. cōis. s̄. relata. † Ita erit dōm in pēsione assignata ꝓ alimentis super qua valebit trāsactio iurata ēt. s̄. q. xlv. vsi. Istā conclusioneꝫ † Sexto ꝙ veluti in cā alimētoꝝ vꝫ transactio sup preteritis alimētis nō aūt sup futuris cū ex illis pēdeat hoīs vita, vt dicūt doctores. maxīe Bal. ꝛ Saly. in. d. l. alimentis, vbi Iason. in. j. col. in fi. Nec tūc requirit̄ cāe cognitio ꝛ auctoritas iudicis. Ita dōꝫ erit in pēsiōe. d. l. de alimētis. ꝛ vīd ad hoc bonā gl. in. c. si eps in verbo ad ꝓmissa ō ꝓbē. in. vj. ꝛ ibi Arc. ꝛ Io. an. ꝛ Phi. fran. i. l. fi. † in fin. Septimo dici potest, ꝙ sicuti qñ tractat̄ de alimentis futuris cā est summarie simpliciter, ꝛ de plano tractanda ꝛ cognoscenda. l. si quis liberis. §. ij. de lib. agnoscen. Secus si ageret̄ sup alimentis preteritis, qꝛ tunc ordinarie erit agēdū, ꝛ voluit Alb. in. d. l. cū hi. ff. de transac. in princip. ꝛ Pet. de anc. in cle. j. de iurepa. quos refert ꝛ seqt̄ Iason in. d. l. de alimentis. col. ij. in prin. C. de transa. Idē vr̄ dōm, qñ tractatur de exigenda pensione futura. † Sed qñ tractatur de exigenda pēsione decursa non soluta, est distinguēdū, qꝛ aut pēsiōarius pēsionē decursaꝫ ñ solutā petit a rectore bñficij, qui ↄsensit illius reseruationi, ꝛ pēsionis. Idē erit qñ agitur contra nouū possessorē beneficij grauati, qui pēsioni nō consensit, sed bene sibi litere intimate fuerunt, aut agitur ꝓ pensione preterita ↄ̄ heredē defuncti possessoris beneficij grauati, ꝛ tūc agi dꝫ via ordinaria, vt stilus curie Ro. nos edocet, tota die videmus in pratica seruari. Idē erit dōꝫ qñ heredes pensionarij defuncti agerent pro preteritis pensionibus non solutis contra possessorem beneficij, de quo videmus. s̄. q. xxxix. ꝛ. q. xliij. vide q̄ dixi. j. q. lxxj. vbi examinaui, an literis contestatio requiratur in cā pensionis. An autem sicuti appellatio non admittitur in cā alimentorum futurorum, vt per doc. in. d. l. de alimentis, vbi Iason. C. de transac. ita dōm sit in causa pensionis, dicam. j. q. xcv.

¶ Pensiones decurse non solute, an mortuo pensionario transeant in eius heredes. Que. lij.

SVMMARIVM

1 Successor in beneficio est quasi heres mortui.
2 Pensio non est ecclesiasticum beneficium, sed quid profanum.
3 Pensio etiam laico assignari potest.
4 Pensionarius vsufructuario comparat̄.
5 Alimenta preterita non soluta ad heredes trāsmittuntur.

Quinquagesimosecundo Quero, vtrū pensiōes decurse nō solute mortuo pēsionario cui debebant̄, trāseāt in eius heredes ꝛ per eos exigi debeant, siue sint heredes ex testamento, siue ab intestato. Circam istam. questio. videtur prima facie dōm qd nō, qꝛ clarū est, ꝙ iste pēsiones īponunt̄ sup fructibus bñficiorū. fructus autē bñficiorū ēt collecti, nō tñ cōsumpti, mortuo clerico beneficiato trāseūt i successorē in bñficio, nō in hr̄des defuncti rectoris illius. † Nā successor in bñficio est quasi heres mortui capitulo ↄuenior. xxij. q. viij. per quē tex. ita dixit gl. in. c. j. de solut. ꝛ successor in bñficio succedit ēt in acquisitis intuitu ecclesie, vt hr̄ in. c. relatū. per doc. de testamen. hinc est ꝙ clericus. de his testari nō pōt. d. c. relatū. ꝛ ibidē no. Abb. post alios. col. ij. in versi. no. ꝛ tene mēti, ꝛ ad idē est tex. in. c. cū vos de offi. ordi. cū simi. Scōo facit, qꝛ bñficiatus nō facit fructus suos. Sed tñ in eis obtinet ius canonice dispēsandi. capi. expedit. xij. q. j. §. fin. Abbas. in reperi. cap. cū esses. col. antepe. versi. ex quo infertur de testa. Istis tñ nō obstātibus ↄtriā sniam de iure veriorē esse arbitror, vꝫ qd ius exigēdi preteritas pēsiones nō solutas cōpetat hr̄dibus clerici defuncti, cui dicta pēsio erat reseruata, ad qd tenēdū moueor. j. scriptis medijs. † Et prio, qꝛ pensio nō est ecclesiasticū beneficiū ꝓprie, sed quid ꝓfanū in mera tēporalitate cōsistens, vt p doc. vbi Fely. c. ad audientiā. de rescrip. el. ij. ꝛ in cle. j. vbi Cardi. Imo. ꝛ alij. de supleñ. negligen. prelato. ꝛ dixi. s̄. q. j. ꝛ. q. xxj. ergo acquisitū ex pēsione non dicet̄ acquisitū ex beneficio ecclesiastico, ꝛ sic ō pēsionibus decursis clericus testari poterit. faciunt ea que volunt doc. in. d. c. relatū. de testamē. vbi concludunt clericū posse testari de ijs q̄ nō intuitu ecclesie acquisiuit. † Scōo moueor, qꝛ pensio que nō ↄsueuit ꝓ beneficio ecclesiastico reputari, ꝓ vt sunt hodie regulariter pēsiones ēt laico assignari, pōt vt p doc. in capi. ꝗuis. vbi Archidia. ꝛ Frāch. in. ij. no. de prebē. in. vj. ꝛ p Imo. in. d. cle. j. col. vj. ver. querit Gulielmus. de rebus eccle. no alienan. ꝛ per Bal. ꝛ post eū Fely. in. d. c. ad audientiam el. ij. de rescrip. ꝛ dixi. s̄. qd. xxj. † Tertio moueor, quia pensionarius videtur equiparari vsufructuario, extinguitur eniꝫ pensio morte pensionarij, sicuti vsufructus morte vsufructuarij. §. finitur autem. institu. de vsufruc. ad quod faciunt dicta supra. q. j. vsufructuarius autem fructus iam quesitos ad hr̄des transmittit. tex. est notabilis. in. l. defuncta. ff. de vsufruc. Ideo pariter dicendum est ꝙ pensiones decurse non exacte. sed iam quesite pensionario defuncto transibunt ad eius heredes. Quarto moueor, qꝛ pensio assigatur pensionario, vt cōmodius sustentari valeat v sic videtur assignata pro alimentis, vt late dictum fuit in ꝓxima precedenti. q. ꝛ p Ro. in cōsi. suo. ccclxxxiij. incip. in casu propositi. thematis. † is autem cui factum est legatū pro alimentis, decedens transmittit ius exigendi preterita alimēta nō soluta ad suos heredes. l. vti frui. §. fi. ff. si vsufruc. pet. l. fructus in fi. cū. l. seq. ff. ō rei ven. l. qui vsumfructum. §. fi. ꝛ. l. quesitū. ꝛ. l. defuncta. ff. ō vsufruc. facit tex. in. l. libertis. §. j. ff. de alimentis ꝛ cib. leg. Ad idem faciunt, q̄ ↄsulendo dixit Alex. in ↄsil. suo. xl. inci. perscriptis his in fine. in tertio volumi. vbi concludit ꝙ pensiones decurse fructibus in vita vsufructuarij spectent ad illius heredes. Erit ergo ex premissis firmata conclu. ꝙ pensiones decurse in vita pensionarij non exacte transeunt in eius heredes siue ab intestato, siue ex testō, ꝛ ita sepe cōsului, ꝛ Rotā iudicasse intellexi. Addō ꝙ hāc ēt conclusionem inueni sensisse Pau. de ro. in tracta. suo de pēsi. in. viij. q. in versi. j. ecclesiastica pensio, vbi dixit ꝙ pensionis fructus lucrari p pensionarium dicuntur proprij ꝛ in illius dñiꝫ trāseunt, ꝛ ab eo donari possunt, alleg. tex. in. l. in edibus. §. vlti. ff. de dona. Ad alleg. in ↄ̄rium rñdet̄ ꝙ ꝓcedunt in clerico beneficiato, qui fructus beneficij ēt quesitos non transmittit ad suos heredes, pēsio autē est pars fructuū penitus a bñficio separata, vt habetur supra. q. j. ꝛ sic est qd diuersum a bñficio, ideo de beneficio ad pensionē nō bñ infert̄. l. papainianus exuli. cū vulgaribus. ff. ō minor. An aūt ꝛ qñ beneficiatus decedens fructus beneficij iam quesitos ad suos heredes transmittat, vel an successori in beneficio reseruentur, ꝛ quid in distributionibus quotidianis vide per Nico. de vbal. in trac. suo. de succes. ab intest. cleri. in versi. fi. tandem. cum reliquis versicu. sequen.

¶ Pensio pro rata decursi temporis, an debeat̄ heredibus pensionarij illo mortuo ante tempus destinate solutionis. Que. liij.

SVMMARIVM

1 Fructus percepti ex beneficio post obitum locatoris debentur successori in prelatura.
2 Pensio cuius fructus erant percepti debetur heredibus defuncti pensionarij, lꝫ tempus solutionis non venerit.
3 Pensio pro rata fructuum perceptorum erit heredū pēsionarij.
4 Pensio iudicatur vt de fructibus iam perceptis.

Quinquagesimotertio Querō, si pensionarius q debebat recipere pensionem in natiuitate dñi nostri Iesu Christi mortuus sit, in mense Septembris, an pensio illius anni pro rata anni decursi, vel fructuum perceptorum super quibus ipsa pensio est constituta debeatur heredi pensionarij. Istam. q. examinaui

Caccialupus solēnis Doctor in trac. suo pensio. q. xxv. in qua distinguendo dicit ꝙ aut fructus super quibus pensio erat constituta, erant percepti, ⁊ tunc debeātur heredibus pensionarij, de quo vidimus in ꝓxia ꝓcedenti. q. Aut dicti fructus nō erāt ꝑcepti, ſʒ tpe mor. pēsionarij pēdebāt, ⁊ tali casu tʒ idē Caccialup. ꝙ tales fructus remaneāt apud ecclesiā grauatam iā morte pēsionarij liberată a pensione, ⁊ circa h̄ ita ꝯsuluisse in. q. facti attestat̄ quosdā Doc. Bononien. inter quos. Alex. Imo. in suo ꝯsi. l. in. j. vo. ꝙ incipit, Reuerē. Dn̄e. voluit alleg. ꝯsi. Alex. in. ij. vol. clvij. ici. Reueren. Dn̄e. aduerte tn̄, qꝛ Alex. in. d. ꝯsi. de ista vltia ꝯclusione nl̄ dt. Sʒ bn̄. j. ꝯclusio. s̄. firmata ꝑ Caccialu. fuit tēta ꝑ Alex. ꝯsi. xl. incip. ꝑscriptis his. colū. fi. vs. quatenus vero. in. iij. volu.

1 † Vera tn̄ in se est ipsa ꝯclusio ꝑ ea que volūt Abb. ⁊ Ant. d butri. in. c. fi. ne pla. vi. suas. vbi ꝯcludūt ꝙ si moriat̄ platus, q bn̄ficium locauerat, fructus ꝑcepti post obitū locatoris, ⁊ pēsio debita rōne fructuū post obitū ꝑceptoꝝ debeantur successori in platura nō heredibus defuncti, de quo ēt late ꝑ doc. in. c. pn̄ti. d offi. ordi. in. vj.

2 † Aut nōdū venit dies pēsionis exigende, lʒ fructus quoꝝ occasione pēsio debeꝫ, erant iam ꝑcepti ꝑ debitorē dicte pēsionis, ⁊ isto casu dicit idē Caccialu. ꝙ pēsio debeat̄ hr̄dibus pēsionarij defuncti. Nā heredibus vsufructuarij debeꝫ integra pensio, cuius tpe vite vsufructuarij cesserat dies solutionis, si fructus omnes quoꝝ occasione pensio soluebat̄, erant iā ꝑcepti ꝑ pēsiōis debitorē. Istā conclusionē tenuit Alex. in. d. suo consi. clvij. in. ij. volu. ꝑ tex. in. d. l. defuncta. ⁊ l. iulianus. §. si fructibꝰ. ⁊ ibi Bal. ff. de actio. emp. ad idē allega. Caccialupus, Bar. post Py. i. l. si. ff. de iur. fis. dicens, ꝙ ita vidit ꝯsulēdo rn̄sum ꝑ famosissimos Doc. Dn̄m Bn̄di. d bn̄dictis, ⁊ Do. Bal. de Bartholi. de pu. in. q. vertente Senis inter hr̄des fructuarij ⁊ hospitale de scala ꝓprietariū predij. de cuius fructibus ⁊ pensione agebat̄.

3 † Quid āt dōm sit, qn̄ pars fructuū esset collecta tpe mor. pensionarij, ps āt esset colligenda, ⁊ adhuc penderet dicens, qd ꝓ rata fructuū ꝑceptoꝝ pensio erit heredū pēsionarij pro alia vero rata fructuū pēdentiū pensio erit ꝓprietarij alleg. tex. in. d. l. defuncta. ⁊ in. d. l. iulianus. §. si fructibus. ⁊ Saly. in. l. fructus. vbi latissime loqꝫ. C. de acti. emp. qui loquit̄ in emptore ⁊ venditore. Ego adduco decisi. Alex. in cōsi. suo. xl. incip. Perscriptis his. col. fi. v. Quatenus vero in. iij. vol. vbi Alex. querit. An pensiones nōdū ꝑcepte per heredē pro fructibus pēdētibus, vel ꝑceptis spectent ad fideicōmissariū, ⁊ decidit qd ꝓ rata ꝑceptoꝝ fructuū ⁊ collectorum pensio spectet heredibus eius qui grauatus fuit de restituenda hereditate,

4 † qꝛ de ipsa pensione iudicatur, vt de fructibus iā ꝑceptis. alleg. tex. in. d. l. defuncta. ⁊ Bar. in. l. fi. §. frui. ff. de iur. fisc. ⁊ doc. in. l. iulianus. §. fructibus. ff. d act. emp. ⁊ Saly. in. d. l. fructus. vbi distinguit in fructibus eiusdē anni partim ꝑceptis ⁊ partim nō, dicens ꝙ pro rata ꝑceptoꝝ fructuum iudicandū ē d pensione ac si ꝑcepta esset. Idē sensit Ro. qui tn̄ loquitur in ēptore in cōsi. suo. x. faciunt late tradita per doc. in. l. diuortio. ff. solut. mat. ⁊ ibi copiose inter alios do. Vincē. herculanū Perusi. ꝑceptorē meū triennalē doc. celeberrimū, ⁊ admodū vtilē. qui ibidē in. j. col. in. ij. no. dt ꝙ appellatione fructuū veniunt pensiones, ⁊ sicuti in fructibus fit diuisio pro rata anni quo mr̄imoniū durauit ita dōm erit in pensione. Quid aūt dōm sit, qn̄ pensio fuisset ꝑcepta ⁊ exacta per pensionariū ante tēpus ꝑceptoruʒ fructuū ꝑ ecclesiam grauatā ad illius solutionē super ipsis fructibus, vt puta qꝛ id factum fuisset cōtēplatione pensionarij indigentis, vel quia terminus solutioni appositus precedebat tps colligēdoꝝ fructuū ex inordinata constitutione pensionis. in hoc articulo dicit Caccialu. in. d. q. subsisto pp varias opi. relatas ꝑ Saly. in. d. §. si fructus. ⁊ in. d. l. fructus. C. de act. emp. subdens, qd ratio bonefidei hunc casum regat, ⁊ habeatur ratio eoꝝ que. s̄. dicta sunt in alijs casibus, vt in vtroqꝫ sit paritas, vicissitudo, ⁊ quedam correlatio. ergo. tex. in. c. fi. de transac. ꝑ quem dixit Bal. in. l. edem. colū. ij. C. locat. qd vbicūqꝫ ius scriptum nō habemus, debemus eqtatem sequi que ex naturali iustitia constat, ⁊ naturalibus instrumētis. l. scire opꝫ. §. sufficit. ff. de excu. tut. ⁊ qn̄ aliqd cōmittit̄ nec reperitur lex que statuat quid agendū. Tale negociū videtur cōmissum iuxta equitatem, vt dicit colligi ex dictis per Saly. in. d. l. fructus. vbi Saly. assignat palpabilem rationem videlicet quod pēsio, lʒ prius soluta fuerit, tamē soluta fuit habito respectu ad fructus percipiendos. ⁊ propterea tali casu dicit habendam rationem respectu ad fructus, vt ad illum spectet pensio ante tempus soluta ad quem spectare debet pensio temporis pensionarij nōdū soluta, nec exigibilis, vt sic pensio loco fructuum surrogetur. adducit Bal. in. l. prima. C. de vsur. ⁊ fruc. lega. dum allegat Hieronymuʒ furiosi de mattarellis.

¶ Pensio vtrum extinguatur per ꝯtrū matrimonij. Quest. liiij.

SVMMARIVM

1 Pensio assignata laico pro seruitio temporali, vel propter eius benemerita non expirat per contractum matrimonij.
2 Pensio data propter benemerita, vel propter seruitium temporale reuocari non potest per successorem.
3 Pensio assignata clerico in minoribus constituto, an vacet ꝑ cōtractum matrimonij.
4 Pensio que assignatur clerico resignanti beneficium per contractum matrimonij vacat.
5 Pensio assignata in titulū beneficij, vacat per ꝯtrū matrimonij.
Pensio titulata quam hʒ clericus in sacris constitutus vacat cōtracto matrimonio.
Pensio assignata clerico cōstituto in sacris, an vacet per contractum matrimonij.
6 Matrimonium per verba de presenti requiritur, vt vacet pēsio.
7 Pensio ⁊ beneficium non vacant per sponsalia de futuro.
8 Pensio que vacauit per matrimonium sponsa religionem ingrediente, an reuiuiscat.
9 Pensio si matrimonium non tenuit, an extinguatur.
10 Collatio beneficij facta furioso non tenet.
11 Clericus perdit beneficia etiam si matrimonium non tenuit propter ordines sacros.
12 Papa dispensare potest pensionariū, vt matrimonio non obstante possit retinere pensionem.

Quinquagesimoquarto Queritur, vtrū pēsio extinguatur per contractū matrimonij. Istā. q. hr̄ ⁊ rescise satis examinant doc. Ideo ipsam latius discurrendam putaui. Circa quam repio ꝙ Laurē. quē refert ⁊ seqꝫ Car. in cle. j. §. j. in versi. Sexto quero de supplen. neg. prelat. tenuit ꝙ pensio per ꝯtum matrimonij non extinguatur, ⁊ idem tʒ ibidē Imol. col. iij. versi. Quid si pensionarius, in quibus locis concludunt, ꝙ qn̄ pēsio nō fuit assignata in beneficium ecclesiasticū, sed pro officio vel seruitio tpali, vt pro pulsando campanas vel similibus, ꝙ eo casu per contractuʒ matrimonij non vacet. ⁊ ita trāsit hr̄ admodū loquēs in ista. q. Caccialup. in trac. suo. de pensio. q. xv. dicens, videndū esse Cardi. in cle. j. q. xviij. de rebus eccle. nō alienan. Vt aūt ista questio diffusius examineꝫ, distinguēdū puto, qd aut q̄rimus de pēsione laico assignata, aut q̄rimus de pēsione assignata clerico.

1 † Primo casu vtiqꝫ dōm est, qd si laico benemerito de ecclesia vl̄i, vel particulari assignata fuit, qd fieri pt̄ iuxta terminos in quibus ꝯsuluit Oldra. in ꝯsi. suo. ccxxvj. incipiēte. quidā Eps. dn̄mō fiat in q̄titate moderata, vt inquit idē Oldra. ibidē. siue assigneꝫ pēsio laico rōne seruitij impēsi vel impendēdi, vt puta aduocato ꝓ patrocinio ⁊ defensione iuxta tradita per doctores. in clementi. j. de rebus eccle. non alienam, vel pro officio temporali, vt puta pro pulsandis campanis, claudēdis foribus ecclesie vel monasterij, ⁊ isto casu dicendum est per contractum matrimonij non extingui pensionem ⁊ ita procedat doctrina Laurē. ⁊ aliorum. s̄. relata, ⁊ hāc opi. inuenio tenuisse Guiliel. in. d. cle. j. de rebus eccle. nō alienā. quē refert, ⁊ sequit̄ ibidē Imo. col. vj. in ver. Sʒ nūquid aduocatus. vbi ꝯcludit, qd si aduocato assignata sit pensio super fructibus decimarū, vel aliorū bonorū ecclesiasticorū per superuenientiā ꝯiugis eā nō amittet, qꝛ nō fuit assignata in titulū beneficij. allegat tex. in. c. possessiones. xvj. q. j. ⁊ tex. in. c. quicunqꝫ. xij. q. ij. Et istā ꝯclōnē tenuit Cardi. in. d. cle. j. de rebus eccl. nō alienan. q. xviij.

2 † Quinimo talis pensio reuocari non poterit per successorem illius monasterij, sup cuius bonis fuit assignata, ita concludunt doctores in locis supra allegatis. faciunt que tradūt doctores. post Barto. in. l. cum quid. ff. si cer. peta. ⁊ dixi late infra. q. lxviij. Verum tamen est, quod pēsio assignata aduocato ꝓ patrocinio, ⁊ defensione prestādis in causis illius monasterij, super cuius bonis fuit assignata, ⁊ aduocatus ille sufficiēs postmodum reperiretur ad patrocinium prestandum tali casu non solum per successorē, sed etiam per illum qui pensionem predictam assignauit poterit ei adimi ipsa pensio, vt concludit Bar. in. l. cū quid. in fine. ff. si cer. peta. Aut fuit pensio assignata clerico, ⁊ tūc est distinguendū, quod aut fuit assignata simplici clerico, aut assignata fuit clerico in sacris constituto.

3 † Primo casu, qn̄ fuit assignata clerico constituto in minoribus ordinibus dicendum erit quod si sit assignata ꝓ seruitio, vel officio tēporali, vt puta vt si, campanarius, vel ecclesie custos, ⁊ similia, ⁊ tunc dicendum erit,

qd per

qd per contractũ matrimonij pensio non vacet. per not. p Laur. Cardi. & Imo. in. d. cle. j. §. an eadẽ. de supplẽ. negli. plat. & in. d. clmen. j. de rebus eccle. non alienan. & sic isto casu idẽ erit q in casu precedenti. Ecclesia. n. in tali casu p ꝯiugis supuenientiã non fraudabitur seruitio eius, cui pensionẽ assignauit. & idẽ erit quãdo ob benemerita fuit assignata pensio per. s. dicta. Adde q isto casu procedunt dicta p Reuerẽ. Gomesium Rote auditorẽ i cõmento regul. cãcel. de anal. pos. q. xxj. vbi dixit p ꝯtum matrimonij pensionẽ nõ vacare. 4 † Aut talis pensio fuit assignata clerico non in titulũ beneficij, sed loco beneficij, vt puta qñ clericus resignauit beneficiũ, vel cessit iuribus que in beneficio habebat, & obtinuit sibi super illius fructibus reseruari annuã pensionẽ, ne ex resignatione aut cessione hmõi nimiũ dispendiũ pateref, vel Papa alicui clerico motu proprio sup fructibus beneficij pensionem reseruauit, ille cõmodius sustentari valeat, & isto casu pensio per ꝯtum matrimonij extinguitur, q clericus in minoribus cõstitutus desinit esse clericus, & priuilegiũ clericale amittit in omnibus preterquam in duobus, de quibus in. c. j. de cleri. coniugat. in. vj. videf enim tali casu pensio loco bñficij subrogata. Nec est dubiũ q subrogatum naturam sapit eius, in cuius locũ subrogatũ. l. si eum. §. qui iniuriaꝝ. ff. si quis cau. Bal. in. l. parabolani. C. de episcop. & cleri. & ita sensit ẽt Caccialup. in trac. suo pensio. qõ. xxx. & vlt. in versi. Et pro declaratione materie, & istã partẽ amplectitur Curia Roma. & mihi in facto accidit, q postq matrimoniũ contraxi, amisi quasdã pensiones mihi, tunc vti clerico in minoribus constituto per Fely. recor. Clementẽ. vij. reseruatas. Qñ aũt apparet ex tenore literaꝝ assignationis talis pensionis qd Papa voluerit illã pẽsionẽ durare toto tpe vite pẽsionarij, ẽt si vt laicus in posteꝝ se haberet, tunc esset secus dõm. ad qd vide Caccialu. in predicto suo trac. q. xxx. 5 † Aut pensio erat assignata clerico in titulũ beneficij iuxta no. in. c. conquerente de cleri. non resi. & tunc idẽ dõm est, q pẽsio vacet p ꝯtũ matrimonij. c. q a te de cleri. cõiuga. Laurẽ. tñ dicebat q bñficiũ simplex assignatũ et in titulum clerico pro patrocinio prestando non vacabat p ꝯtũ matrimonij, dũmodo non fieret bigamus, & alias clericaliter viueret. Sed eius opi. reprobat Cardi. in. d. cle. j. q. xviij. de rebus eccl. nõ alienan. Tali casu pẽsio dicif & est ecclesiasticũ beneficiũ, vt dictũ fuit supra. q. j. hinc est q ꝯcto matrimonio vacabit, vt per doc. in. c. i. de cleri. cõiuga. in. vj. vbi dñt, qd clericus mřimoniũ ꝯhẽs facit actũ ꝯriũ clericatui, & ppterea vr renũciare bñficio & illud hre p derelicto. argu. tex. in. c. transmissaz, de renũ. & cap. cũ renunciat. xxxij. q. j. idẽ dicit Abb. in ꝯsi. lxxiiij. in. ij. volu. 6 † Aut sumus in clerico in sacris ordinibus ꝯstituto mřimoniũ de facto ꝯhẽte, & tũc si talis clericus hẽbat pẽsionẽ intitulatã, que est beneficiũ, & illa erit ipso iure priuatus fm opinionẽ Jo. and. in. d. c. c. j. de cleri. ꝯiugat. Scdm vero opinionẽ gl. in. d. c. j. erit priuãdus p sententiã, cuius opinionẽ tenuit idẽ Jo. an. sibi ꝯrius. i. c. ioannes. eo. titu. quẽ sequunf Imo. But. & Pe. de anch. in. d. c. j. Aut talis clericus hẽbat pẽsionẽ nõ intitulatã, & tunc si illã habebat pp eius benemerita, vel p pstando patrocinio, q erat doctor & tali casu pẽsio nõ extingueř ex ꝯtu mřimonij p. s. dicta i simplici clerico. Aut obtinebat pẽsionẽ sibi assignatã sup bñficio qd resignauit vł ex eo qd cessit iurib9 suis vł liti & cãe vt fit tota die. & eo cãu ex quo mřimoniũ ñ tenuit, & talis cogaf vxorẽ, dimitterf nec ppterea efficiaf laic9, s remaneat illa qlitas clericalis & sacerdotalis, vt p doc. in. d. c. j. de cleri. ꝯiuga. in. vj. Jõ vř decidi posse qd pẽsionẽ nõ amittat, q nõ pstat impedimẽtũ, qd de iure nõ sortitur effectũ. c. nõ prestat. de reg. iur. in. vj. cogita tñ q malo pbabiliter dubitař quã temere diffinire. Intellige sane pdicta vbicunq dixi pẽsionẽ extingui p ꝯtũ mřimonij, vt pcedãt qñ mřimoniuz ꝯtũ fuit p vba de pñti, ita ꝯcludũt dñi de Rot. decis. cccclxxxj. in antiqs, & decis. xxvj. in nouis incipiẽte si ipetraf. vbi ꝯcludũt, qd impetrãs beneficiũ vacãs p ꝯtũ mřimonij dz pbare ꝯtũ p verba de pñti, nec requirif probatio consumationis matrimonij, tunc enim qñ clericus matrimoniũ ꝯhit, exercet actuz clericatui contrariuz. iõ beneficio renunciasse vř, & illud habuisse pro derelicto. argu. c. transmissam. de renun. & capi. cum renunciat. xxxij. q. j. & ita dixit Abb. in. s. allegato consil. suo. lxxiiij. in. ij. volumi. & ita concludunt omnes doctores. in. d. ca. j. de cleri. coniuga. & Domi. & alij in. c. j. eod. titu. in. vj. 7 † Si autem clericus cõtrahat sponsalia de futuro, tunc pensio non extinguitur, cũ eo casu beneficia non vacant. ita concludit Rot. decis. predicta, & doct. in. d. cap. j. & adducunt rationem. quia sicuti per adeptionem secundi beneficij non vacat primum, nisi quis plene sit trãslatus ad secũdum, vt in. c. in cunctis. de elec. & in. c. cõmissa. eo. titul. in. vj. ita per contractum sponsaliorũ cuz eo casu non sit plene translatus facit q spõsa pprie ñ ẽ vxor, s pmissa, vt no. in rub. de spõsal. & idẽ facit tex. in. l. ea que. ff. de manu. vbi dicif q mulier que tñ spõsalia ꝯxit, domiciliũ mutasse non dicef. 8 † An aũt clericus q matrimoniũ ꝯxit, & ppterea pẽsionẽ pdidit illã recupet, si sponsa antequam ab eo carnaliter cognosceref ingrediaf religionẽ, & dõm est q non argu. eoꝝ que dicunt doct. in. d. c. j. de cleri. coniugat. vbi Abb. in. ij. col. ver. Sed dubitaf, & in. d. c. j. eo. titu. lib. vj. Ubi dicunt, q tali casu clericus nõ recuperat bñficia, q ius semel extinctũ nũq reuiuiscit, ls cesset cã extinguens. c. quã piculosum. vij. q. j. & c. queris. de ꝯse. dist. iiij. 9 † Quid aũt dõm sit, qñ mřimonium ꝯtũ p clericũ nõ tenuit, an pensio extinguaf recurrẽdũ est ad pulchram distinctionẽ Jo. anna. in. c. ioanes. de cleri. cõiuga. col. pe. ver. de scdo cũ queris. vbi querit an clericus ꝯhens matrimoniuz q nõ tenuit sit priuatus beneficio, & distinguit quod aut matrimoniũ ob defectũ cõsensus nõ tenuit, aut ob aliã cãm. & si ob aliã cãz an solũ pp ordines clerici, aut pp aliud ipedimentũ. Primo casu aut defectus consensus pcessit ex parte clerici ꝯhentis, aut ex parte mulieris, cũ qua ꝯhebat. Et vtroq casu subdistinguit, qd aut defectus ꝯsensus pcedebat ab etate, aut a furore, aut a metu illato, si ab etate, vt q clericus minor annis. xv. beneficiatus matrimoniũ ꝯxit per verba de pñti, & eo casu cũ iuris interpretatione intelligaf sola sponsalia de futuro. c. vnico. de despon. ipub. lib. vj. & isto casu dicit Joan. an. beneficia non vacare, & idẽ sit si defectus etatis erat ex parte mulieris. sicuti. n. p pmissionẽ quaz faceret de profitẽdo ipsius beneficia non vacarent, nisi tacita vel expressa professio interueniret. c. beneficiũ. de regu. in. vj. Et sicuti per acceptionẽ scdi bñficij curati nõ vacat primũ ẽt curatũ, nisi sequaf possessio, vel per ipsum stet quominus illã consequaf. c. ls de prebẽ. in. vj. sic nec per solã promissionẽ de matrimonio ꝯhẽdo dicit Jo. an. dicã beneficia vacare. Aut defectus consensus procedebat a furore, & tunc si a clerico furor procedit, & est expeditũ q beneficia non vacant, q ẽt tunc profitendo non obligaref. ca. sicut. de regul. cap. dilectus. de spon. talis enim non potest etiam testari. cap. fina. de succes. ab intest. l. furiosum. C. qui testamen. face. pos. l. in aduersa. ff. de testamẽ. cũ simi. Nec collatio bñficij fcã furioso continuo furore agitato vz, imo pro non facta hř. Secus qñ hz dilucida interualla, vt p Bonifa. in cle. j. de homi. col. vj. numero. lvij. & nu. lviij. 10 † Si aũt defectus consensus pcedebat a furore mulieris, eo casu dicit Jo. an. ls non sit vere matrimoniũ, nec ẽt inducat publicã hone. c. vnico. de spon. in. vi. tñ dicit q videtur q isto casu clericus perdat beneficia, q ipse tali casu vř fecisse q potuit, subdens q equius est dicere q beneficia non perdat, sicuti si ꝯxisset cum imagine quadã vel dormiente. Aut matrimoniũ fuit nullum ex defectu consensus metu prestiti, qui in constãtẽ cadere poterat, & tunc idẽ dõm erit q beneficia non amittat. alleg. tex. in. c. veniens. & in. c. id q met. cau. 11 † Qñ autem matrimoniuz tz ex consensu, sed ob aliã cãm non vz, vt puta pp ordines sacros contrahentis, & tunc dicit, q pdere dz beneficia, & isto casu dici possz, q perderet ẽt pensionẽ, ls pensio non sit beneficiũ, tñ cogitãdũ relinquo, vt supra dixi. Aut matrimoniũ non tenuit, q ꝯtuz fuit cũ ꝯsanguinea, & tũc clericus perdit beneficia, q apparet q voluit omnino mutare vitã suã, & fecit qtũ in se fuit, vt contraheret. ita dicit Jo. an. quem sequif Barba. in consi. xj. in. j. vol. col. vlt. in princip. & distinctio. Jo. and. sequif Abba. in. c. j. de cleri. coniuga. col. ij. & Imol. in. d. c. Jo. col. penul. ver. viij. Tãgit & ibidem Car. col. pen. q. xj. & Pet. de ancha. col. vlti. Ex qua distinctione facile possumus decidere quid dõm sit in pensione stãte stilo Curie, q eo modo quo vacat beneficiũ p ꝯtuz matrimonij extinguatur pensio. 12 † An autem in casibus in quibus dictũ fuit supra, q pẽsio extinguif per ꝯtũ matrimonij, Papa dispẽsare possit q pensio non extinguaf decidi posse, hoc videf ex distincte & doctrina tradita p Jo. de imo. in. c. diuersis. col. ij. ver. Sed aduerte. de cleri. coniuga. & p doc. in. d. c. j. eo. titu. vbi deciditur, an clericus coniugatus dispensari possit vt matrimonio nõ obstãte bñficium habere possit, & est clarũ q Papa talem dispensationem facere poterit cum pensionario.

¶ Pensio an extinguatur si pensionarius fiat miles. Que. lv.

SVMMARIVM

1. Clericus factus miles seculi desinit esse miles dei.
2. Clericus militans, an beneficium amittat.
3. Clericus militãs & enormibus se inuiscens si monitus non desistat perdit priuilegiũ clericale.
4. Pensio regulariter per militiam non perditur.

5 Pensio que datur loco beneficij qñ per militiam perdatur.

Quinquagesimoquito quero

si pensionarius miles fiat, vtrũ pensio extinguatur. Ista. q. intelligenda est in clerico non in laico. Nam in pensione assignata laico est expeditum, ꝙ per militiam non extinguitur, quo autem ad 1 clericũ. Jo. an. in. c. fi. de cleri. cõiu. † dicit ꝙ clericus factus miles seculi desinit esse miles dei, ⁊ eum ibidẽ sequuntur doc. ⁊ ꝓpterea vr̃ sentire qd̃ talis ꝑdat beneficia. Idẽ sentit ibidẽ Car. sub 2 dens, ꝙ videt̃ dõm. † ꝙ sicuti per matrimoniũ, ita per militiam clericus beneficium perdat, cũ ꝑ assumptionẽ armate militie clericali renũciare videatur, sicuti qñ matrimoniũ ꝯhit. d. c. j. de cleri. coniuga. Juncto. d. c. fi. facit gl. in. c. qualiter. in glo. j. de cleri. non residẽ. vbi glo. cõiugiũ ⁊ militiã equiparat. idẽ dicit Cõpost. in. c. j. col. iij. §. sed de militie. de reg. iu. Idẽ voluit Barbatia in. ꝯsi. xi. col. fi. in. j. vol. versi. ꝓterea facit, allegat gl. in. c. fi. de cleri. nõ. resid. ⁊ Laur. in. c. ex tũc eo. tit. ⁊ dr̃ qd̃ est cõis opi. ſm Jmo. in. d. c. fi. Florianus aũt in. d. c. fi. ꝯrũ tenuit, qd̃ imo clericus militãs bñficiũ nõ omittat, qꝛ in iure hoc nõ est sancitũ, dicit. n. in iure longã esse dr̃iam hoc casu inter mr̃imoniũ ⁊ militiã, qꝛ in matrimonio qs ab eo recedere nõ põt, ⁊ redire ad vitã clericalem ⁊ ordines. Sed si clericus miles fiat, põt penitere ⁊ habitũ clericalẽ reassumere, ⁊ iõ dicit qd̃ vr̃ qd̃ clericus tali casu bñficiũ nõ ꝑdat, sicuti nec ꝯhẽs spõsalia, vt fuit dictũ in ꝓxima ꝑcedẽti. q. Jmo. ãt in. d. c. fi. dicit, qd̃ opi. Flori. ꝓcedere posset, qñ clericus lʒ sit factus miles nõ imiscet se negocijs secularibus seu militaribus, ⁊ sic vr̃ sentire, ꝙ si clericus imiscεat se negocijs militaribus miles factus bñficiũ amittat. Quid dicemus in pẽsione: dicerez qd̃ si pẽsio fuit ei assignata non in titulũ bñficij qd̃ eo casu illã nõ amittat ꝑ militiã ẽt si se imisceat enormibus dũ tñ nõ fuerit mo 3 nitus. † Qꝛ si esset monitus vt a militia desisteret, ⁊ a cõmistione enormiũ se abstineret, ⁊ id nõ faceret, eo casu ꝑdit ꝓuilegiũ clericale, vt ꝑ doc. in. c. sicut te. vbi Abb. col. j. ver. si vo extra ne cleri. vel mona. ⁊ ꝑ Cepollã. ꝯsi. suo. xj. incipiẽ. casus talis ẽ. Aloysius iõ tali casu putarẽ ipsum ꝑdere ẽt pẽsionẽ, sicuti. s̃. dictũ fuit 4 de eo qui matrimoniũ ꝯxit, in ꝓxima ꝑcedẽti. q. † Qd̃ aũt ꝑ militiã regl'r pẽsio nõ amittat̃, tenuit Laur. Cardi. ⁊ Jmo. in cle. j. §. eadẽ. de supplẽ. negli. prela. vbi ꝯcludunt, qñ pensio est assignata clerico pro tẽporali seruitio, seu officio iam impẽso vel ipẽdẽdo, tũc nõ extinguat̃ ꝑ militiã, secus sit fuit assignata pẽsio in titulũ bñficij. Nã cũ eo casu ꝓprie bñficiũ sit vt dictũ fuit. s̃. q. j. ⁊ no. in c. ꝯquerẽte. de cle. nõ residẽ. vacat eo mõ. quo dictũ fuit. s̃. in ista vltima ꝯclone, qd̃ per militiã pẽsio nõ extinguat̃. residet simpliciter Caccialu. in tractatu suo. de pẽs. q. xv. sequẽdo opinio. Laur. 5 Cardi. ⁊ Jmo. in. s̃. allega. locis. † Notãdũ tñ est qd̃ eo casu quo dixi per militiã pensionẽ extingui, intelligẽdũ est de pẽsione que datur loco bñficij, vt puta qñ reseruata fuit illi qui beneficium dimisit vel iura sua cessit, vt dictum fuit in proxima ꝑcedenti quest. de clerico qui matrimoniũ contraxit. in versi. aut sumus. in clerico i sacris. ⁊ in versicu. aut fuit pensio assignata. Secus aũt esset dicendum in pensione assignata pro seruitio impenso, vel impendendo, quo casu procedant dicta per docto. in. d. cle. j. §. eadem.

Pẽsio an extinguatur per promotionẽ ad episcopatũ. Que. lvj

SVMMARIVM

1 Pensio assignata pro seruitio impenso, vel ipendendo non vacat per promotionẽ in episcopum.
2 Pensio assignata ex causa resignationis vacat per promotionẽ ad episcopatum.
3 Benefia consecrati in epm per munus cõsecrationis vacant.
4 Beneficia promoti ad episcopatũ vacant lapso termino ad petendum consecrationem.
5 Pensio an vacet per promotionem in Abbatem.

Quinquagesimosexto quero

Quando pensionarius in epm ꝯsecratur, an pensio que fuerat sibi reseruata super fructibus, redditibus ⁊ prouentibus alicuius beneficij ecclesiastici ante eius promotionẽ ad episcopatũ extinguatur. Jn hac. q. Laurẽ. in cle. j. §. eadẽ. de spp. neg. pla. quez refert. ⁊ sequitur ibi Car. tenuit pensionem nqn extingui, qñ pensio nõ est beneficiũ ecclesiasticũ, sed solum pro temporali cõmodo assignata, ⁊ Car. ibi. q. iiij. remittit se ad Hosti. in sum. de vit. ⁊ ho. cleri. ⁊ de cler. non resi. ⁊ ita tenuit Caccialu. solẽnis doc. in trac. suo pẽsio. q. xv. alleg. But. idẽ tenere. in. d. cle. j. §. eadẽ. ⁊ Jmol. ibidez. qui tñ Jmo. hãc. q. nõ ponit, sed solũ querit, nunquid pẽsio vacet, si pẽsionarius fiat miles vel mr̃imoniũ ꝯhat: Quid tẽnendũ in hac. q. in qua prefati doc. ita sicco vt aiunt pede ꝑtran 1 seunt. Ego pro resolutione distinguendũ puto, ꝙ † Aut loquimur de pensione assignata pro seruitio ipenso, aut ipendẽdo vt puta pro pulsando campanas, vel quid simile, ⁊ tali casu pensio per cõsecrationẽ in epm non vacet, ⁊ ita procedat opi. Lau. Car. But. 2 ⁊ Caccialu. s̃. relata. † Aut loquimur in pensione assignata alicui clerico ex cã resignationis, vt puta, qꝛ habens beneficiũ illud renũciauit in manibus Pape, ⁊ obtinuit sibi reseruari super illius fructibus annuã pẽsionẽ, vel cessit iuri liti ⁊ cause litigans super aliquo bñficio ad fauorẽ collitigantis obtinendo, ne ex cessione hmõi nimiũ dispendiũ patiat̃ sibi pensionẽ super illius fructibus assignari, quo casu nõ est dubiũ, ꝙ pensio videtur succedere loco beneficij, ⁊ isto casu puto pensionem distingui ꝑ munus consecra 3 tionis. † Et moueor, qꝛ tali casu vacant beneficia consecrati. tex. est in. c. cum in cunctis. §. cũ vero. de elec. ⁊ ibi latissime ꝑ docto. ⁊ conferri possunt ꝑ eũ ad quẽ eorũ collatio spectat, vt dicit ibi tex. imo tali casu bñficia dicuntur ipso iure vacare, vt tenuit Ab. in. d. §. cũ vero. Jn vltimo no. col. j. ⁊ idem Abb. cõsil. cj. de translat. prela. dicit tñ Abb. ibidẽ, ꝙ curia Ro. statim ꝙ aliquis fuit denominatus ꝑ Papã in epm, imediate confert illius beneficia 4 tanꝗ̃ vacantia nõ expectata consecratione. † Sciendũ tñ est, ꝙ lʒ beneficia promoti ad epatum de iure non vacent, nisi secuta cõsecratione, tñ lapso termino triũ mensiũ electo assignato ad petẽdã ꝯsecrationẽ, ẽt ꝙ ꝯsecratus non sit, beneficia vacant, vt dicit tex. in. d. c. cũ in cunctis. §. cũ vero. vbi Ab. in. ij. co. v°. in gl. in vbo decurso de elec. ⁊ ꝑ Old. ꝯsi. suo. xiij. incip. cũ querit̃ an beneficia. Host. in summa. de elec. ij. quo tpe. v°si. quid autẽ. ⁊ ꝑ Joã. fran. Pauinũ audit. Rote. in trac. suo. de offi. ⁊ potest. c. sede vacan. q. ix. ⁊ lʒ pensio non sit ecclesiasticum beneficium, vt vidimus. s̃. q. j. tñ in casibus premissis bñficij loco succedit, vt dixi. s̃. q. liiij. ⁊ istam opinio. amplectit̃ vt audio Romana curia, quod sicuti beneficia promoti ad episcopatũ vacant, ita vacet pensio, nisi ei sit a Papa indultũ, ꝙ simul cũ epatu quascunqʒ ãnuas pensiones ꝑantea ei assignatas super fructibus beneficioꝝ retinere possit, vt 5 sepe factũ vidi. † Quid aũt sit dõm in promoto ad aliquã Abbatiã. Ol. in consi. suo. xiiij. supra alleg. consulendo decidit, ꝙ eius beneficia dicant̃ vacare post adeptã pacificã posſsionẽ Abbatie, lʒ nõdũ sit in Abbatẽ benedictus, idem voluit Pauinus in. s̃. allega. tra. suo. col. iij. ver. ⁊ dicitur ẽt sedes. Jdo idẽ erit in pensione sibi reseruata ante eius promotionẽ ex causis. s̃. dictis.

Pensio an extinguat̃ per ingressum religionis. Que. lvij.

SVMMARIVM

1 Pensio vsufructui comparatur.
2 Usufructus non extinguit̃ per ingressum religionis.
3 Usufructus quem pater habet in bonis aduenticijs filij, an extinguatur per religionis ingressum.
4 Feudũ ꝑ ingressuz religionis, an trãseat in monasteriũ, vel vacet
5 Jus patronatus transit in monasterium si patronus religionem ingrediatur.
Beneficia ingressi religionem facta professione vacant.
6 Pensio venit appellatione beneficij sub lato vocabulo.
7 Minor ingrediens religionẽ nõ amittit pensionem, nisi aduenientε maiori etate ⁊ facta professione.
8 Pensio quo casu vacet qñ maior anno. xiiij. religionẽ ingredit̃.
9 Usufructus fauore religionis in monasterium transit.
10 Monasterium loco filij habet̃.

Quinquagesimoseptio quero

an pensio extingnat̃, si pẽsionarius religionem ingrediat̃. Jn ista. 1 q. dõm vr̃ pẽsionẽ nõ extingui, qꝛ vt vidimus. s̃. q. j. † Pẽsio vsu 2 fructui cõpari vr̃, ⁊ dixi. s̃. q. liij. ix. iij. moueor. † Usufructuarius aũt si religionẽ ingrediatur, non propterea vsufructus extinguit̃, sed ꝑcipit̃ a monasterio, in quo quis est ingressus, donec ipse vsufructuarius monasteriũ ingressus vixerit. Jta tenuit Bar. in autẽ. ingressi in. j. lec. in fi. C. de sac. san. eccle. idẽ tʒ Spe. in ti. de statu. mo. §. j. q. xlvj. glo. Bar. ⁊ doc. in auc. idẽ est. C. de bon. que liber. Jmo. in. l. cum filio. de lega. j. Aluar. in. c. qui clericus. ⁊ ibi Bal. fi de feud. fuer. contro. inter dominum ⁊ agna. Decius. in c. in

c.in presentia.col.xxxiij.in fi.ꝛ col.xxxiiij.ꝺ ꝓba. vbi dicit istam esse cōem opi. Idē tꝫ Inno.in.d.c.in presentia circa finē.ꝛ glo.in c.si qua mulier.xix.q.vlt. Idem tꝫ do. Rosel.de aretio.in sua eleganti repe.dicte auc.ingressi.in ver. Itē quero, Aliquis habens. ꝛ Guido pape in suis decisio.dec.dxcv.ꝛ decisio.ccccl xxvij.in fi. ꝛ Pet.de Bellaper.in trac.suo feudali.in titu. qualiter ꝑdatur feud.ꝑ clericatū.ꝛ ista conclusio ꝓcedit in vsufructu aliunde quesito quā ex bonis aduētic ijs.

3 † Quid aūt sit in patre habēte vsum fructum in bonis aduentic ijs quesitis ꝑ filium. Uide doct. in locis.ṡ.alle.ꝛ preceptorē meū.d. Hippolitū marsil.in singulari ꝺci. dclxviij. Scḋo facit pro ista opi.qꝛ cū feudum sit beneficium ꝓut beneficiū est beneuola actio gaudio tribuens, vt ꝑ feudistas in ꝑlud.feu.eo.modo pensio bñficiū ꝺicit̃, vt habet̃.ṡ.q.xxviij.

4 † Feudatarius autem si ingrediat̃ religionem, licet regulariter feudum non transeat in monasteriū, cū beneficium ad eū non ptineat qui officium gerere nō ꝺꝫ.c.j.de vasal.mil.qui arma bellic.depoſ. ad idē est tex.in.c.qui clericus.si de feu.fuer.cōtro.inter do.ꝛ agnat. ꝛ hr̃ ꝑ Bar.in.l.si.§.si de vectigali.col.ij.ff.de dam.infec. Alexā. consi.x.in.v.volu.incip.viso instrumento.col.j.Bal.in.l.deo nobis.ver.iiij.not.C.de epiſ.ꝛ cleri. Petrus de Bellaper.suo tra. feudoꝝ.in tit.qualiter ꝑdat̃ feudū ꝑ clericatū.et late ꝑ Parisiuꝫ in.c.in presentia.col.lxxij.ꝛ col.lxxiij.de proba. Tñ ista regula fallit, qñ feudū esset tale, ꝙ seruitiū ꝙ pro eo prestanduꝫ est, prestari posset ꝑ monasteriū. Ita tꝫ Cy.in.d.auc.ingressi.ꝛ Inno.Jo.an. Abb.ꝛ alij.in.c.in presentia.de proba. Cal.cōſ.ij.de feud.ꝛ Decius qui plures citat doc.in.d.c.in presenitia.col.antepenul. ideꝫ erit in feudo.de quo femina esſꝫ inuestita, ꝛ in feudo franco, vt ꝑ Alex.in.d.c.suo consi.x.col.iij.ꝛ ꝑ Deciū in.d.c.in presentia.co. pen.qui alleg.Bal.in.l.si plures.col.ij.C.ꝺ ꝯdi.inser.ꝛ alios plures. Idē tenuit Brunus.in cōſi.suo.xvj.

5 † Tertio pro ista opi.facit, qꝛ si habens iuspatronatus religionē profiteat̃ iuspatronatus in monasteriū transit.ita concludit Lamber.episcopus in suo copioso trac.de iur.patro.in.ij.p.in.xxv.arti.scḋe questionis pricipalis. In ꝯriū, ꝙ imo pēsio extinguat̃, si pēsionarius religionem ingrediat̃, facit, qꝛ si clericus beneficiatus religionē igredit̃ secuta professione tacite, vel expresse, eius bñficia vacāt, ꝛ cōferri possunt.tex.est in.c.beneficiū.de regul.in.vj.ꝛ ibi doc.ꝛ verbū bñficiū positū in illo tex.intelligit̃ large de quocūqꝫ bñficio, vt dicūt ibi Jo.an. Do.ꝛ Frāc.in prin.

6 † Constat aūt ꝙ lato sumpto vocabulo beneficij appellatione venit ēt pēsio, vt vidimus supra.q. xxviij.ergo idē vr̃ ꝺdm de pēsione.faciunt.d.ṡ.q.liiij.vbi vidimꝰ an ꝑ ꝯtū matrimonij pēsio vacet.ꝛ dicta.in.q.proxima ꝑcedenti, ꝛ ista videt̃ verioꝛ sn̄ia, pro qua facit, qꝛ pēsio est quedā seruitꝰ bñficio, in hac tñ.q.puto esse ꝯsiderandos plures casus, prio qd

7 ꝺdm sit † in pēsione reseruata minori an.xv. Nā.ṡ.q.xij. vidimꝰ ꝙ pensio reseruari pōt alicui, ēt in septēnio postq̄ꝫ in clericū ordinatus fuerit, ꝛ isto casu ꝺdm est, qḋ ex quo ante legitimā etatem talis non obligat̃ religioni ꝗuis illā ingrediat̃.c.j.de reg.c.ij.eo. titu.ꝛ.c.ad nostrā.ad idē est tex.in.d.c.j.de regu.in.vj.ꝛ ꝓpterea nō amitteret bñficia cū cura, ꝛ sine cura que obtineret, ꝙ ēt pensionē nō ꝑdat, nisi postq̄ꝫ legitime etatis factus professionē tacite vel expſſe emiserit.d.c.j.ꝺ reg.in.vj.facit tex.i.c.j.ꝺ vot.in.vj. Retinebit igit̃ pēsionē donec ꝓfessionē tacitā vel expſſā emiserit non obstāte rligionis ingressu.prout de beneficio ꝺr̃.in.d.c.j.de reg.i vj.facta aūt ꝓfessione pensio extinguet̃, nisi super ea fuerit a Papa dispensatus ꝙ illā retinere possit.

8 † Aut loquimur in pēsione reseruata maiori ꝛ eo casu, si pensionarius maioꝛ ann.xiiij.religionē ingrediat̃, ꝛ habitū assumat, eo casu cū intra probationis annū retineat ēt beneficium regulariter.d.c.beneficiū.idē ꝺdm erit de pensione, nisi cōstet ꝙ vitā voluerit expresse mutare, vel ante ꝓbationis annū ꝓfessionē expresse fecerit, siue scienter habitū ꝓfessionem assumpserit, quibus casibus ēt nō cōpleto probatiōis anno bñficia ingressi religionē vacāt, ꝛ conferri possunt, vt est text. apertus in.d.c.bñficiū.ꝛ ibi omnes doc.de regu.in.vj.

9 † Nec obstant adducta.ṡ.in ꝯrium dum dictū fuit, qḋ si vsufructuarius religionē igredit̃ ꝙ fructus trāsit in monasteriū, qꝛ speciale est fauore religionis, vt vsusfructus transeat in monasteriū, ꝛ a ꝑsona vsufructuarij recedat, ꝛ tñ nō extinguat̃.argu.tex.in.l.sunt ꝑsone.ff. de religioſ.ꝛ sump.funerū. Ista rñsione vtitur dominus Rosel.ꝺ are.in repe.dicte auc.ingressi, in versi. Itē quero aliquis. Pensio aūt nō pōt separari a ꝑsona pēsionarij, ꝛ in monasteriū transire sine auctoritate Pape, faciunt.d.ṡ.q.v.ꝛ.q.vj. Ideo de pensionario in monasteriū transit.

10 † Ad illud ꝙ dicitur de feudo, ꝙ in monasteriū transeat in casibus supradictis, rñdet̃ ꝙ monasteriū habet̃ loco filij.c.in presentia.de proba.ꝛ ibi doc.ꝛ hr̃ ꝑ doc.in dicta auc.ingressi.feudum āt in filiū transit.c.j.in princip.de succeſ.feu. c.j.de succeſ.fratr.ꝛ grad.succedentiū in feu. Igit̃ nō erit mirum si feudū in monasteriū transeat. Pensio āt de patre in filiū nullo mō ex successione transire pōt, cū extinguat̃ morte pensionarij q statim ꝙ monasteriū ingreditur, ꝛ ꝓfitet̃ religionē pro mortuo hr̃.l.deo nobis.C.de episco.ꝛ cleri.ij.q.j.c.placuit.§ illud.in auc. de monachis.ex ista rñsione euacuat̃ ēt tertium fundamentuꝫ.ṡ. adductum de iure patro. Erit ergo ex predictis conclusio ꝙ pensionario religionem ingrediente ꝛ professionem tacite, vel expresse emittente pensio extinguetur ꝛ beneficium illius onere grauatum erit liberum a seruitute pensionis soluende.

¶ Regula canzellarie.de.xx.diebus.an locū habeat in pensiōe. Questio.lviij.

SVMMARIVM

1. Regula predicta an locuꝫ habeat in pensione consueta assignari pro beneficio.
2. Stilus curie ius facit.
3. Curia romana tanquā magistra est ab omnibus sequenda.
4. Stilus curie ꝛ mos iudiciorum seruari debet sicuti lex.
5. Pensio equiparatur contractibus profanis.

Quinquagesimo octauo que

ro, cautū est ꝑ regulā cāzellarie, ꝙ si resignās bñficium nō superuiuat ꝑ dies.xx.post resignationem factam ꝙ bñficiū resignatū intelligatur vacare ꝑ obitū, non āt ꝑ resignationem. Queritur quid ꝺdm erit in pensione, puta, qdā pēsionarius habens auctoritateꝫ trāsferēdi pēsionē sibi assignatā in totū, vel in ptē, in viā, vel plures ꝑsonas, vt ꝯcedi solet ꝑ dñꝫ papā pēsionē in Sēproniū trāstulit vigore facultatis sibi concesse. demum pensionarius transferens mortuus est ante dies viginti, queritur an valeat talis translatio.

1 † Circa hoc distingue ꝙ aut loquimur in pensione consueta assignari in titulū beneficij ecclesiastici iuxta not.ꝑ doc.in.c.cōq̄rēte.de cle.nō residēt.ꝛ tūc, qꝛ illa est bñficiū eccl'iasticū, vt per Car.in cle.j.§.eadē.q.iiij.de supp.negli.plā.ꝛ dixi.ṡ.q.j.ꝛ.q.xxj. ꝛ.xxviij.ꝛ tūc locū hēbit dicta rl̃a. Aut loqmur in pēsione nō intitulata, sꝫ q̄ est quid mere tꝑale, de qua spē pēsionis ꝓprie tractamus, ꝛ tūc ꝺdm est, ꝙ in ea locū nō hēat.d.rl̃a cācellarie, q̄ loquitur de bñficijs ecclesiasticis, que dant̃ i titulū, qḋ patet manifeste, dū loquit̃ de beneficijs resignatis, ꝛ dū facit mētionē de ꝑmutatione. Igitur non cōprehendit pēsiones, que permutari non pñt cū bñficio ecclesiastico, vt vidimus late.ṡ.q.xxxiij.bñficioꝝ.n.appellatiōe ꝓprie loquēdo pēsiones nō veniūt, vt late dixi.ṡ.q.xxviij.ꝛ pēsio ēt laico assignari pt vt dixi.ṡ.xxj. Nec pēsionarius officiū dicere tenet̃.vt vidimus.ṡ.q.xxx. Nec pēsionarius tenet̃ ad residētiā de quo.ṡ.q.xxxj. Nec pēsio facit incōparabile sub eodē tecto.de quo.ṡ.q.xxxij.ex qbus appet lōge differre pēsionē a bñficio. Jō si pēsionarius trāsferat in aliū pēsionē ꝛ trāslatiōe facta ꝛ auctorizata ꝑ hñtē facultatē intra.xx.dies moriat̃, tūc vꝫ trāslatio dicta regula nō obstāte.

2 † Et ita stilus curie obseruat, quē seꝙ debemus, qꝛ ius facit ꝛ ꝓ lege seruat̃. Spe.in titu.de teste.§.publicatis.ꝟ.deinde. Idē Spec.in tit.de rescri.ꝑsen.§.rōne forme quoqꝫ.in ꝑn.ꝛ dicit Rota.deci.dccx.in antiqs, qḋ stilus curie est

3 qḋdā ius, lꝫ ex facto resultet.† ē.n.curia Romana tanq̄ꝫ magr̃a ab oībus sequēda. Spe.in tit.de appel.§.de offi.versi.vt aūt.fundat̃.n.stilus curie ꝛ aplīce cācellarie in iure cōi, vt ingt idē Spe. in tit.de rescri.ꝑsen.§.rōne forme quoqꝫ.vide multa notabilia q̄

4 de stilo curie scribit Fely.in.c.ex pte.in versi.stilus de rescri.† Et dt Laur.calcaneus.in ꝯsi.suo.cxviij.incipiē.sanctissimus, qḋ stilus curie ꝛ mos iudicioꝝ ita ē seruādus, sicuti seruāde sunt leges scripte, adeo qḋ ita iudex facit litē suā iudicando ꝯ stilū sicuti qñ iudicat ꝯ legē scriptā, allegat Bal.in.l.iubemus.C.de iudi. Adde qḋ postq̄ꝫ hec scripsi inueni hoc idē tenuisse.R.P.Ludo.gome.hispanū rote auditorē in cōmēto dicte regule.q.xvj.vbi dixit qḋ rl̃a locū nō hꝫ in pensione, ꝑsertim, qꝛ dicit ipse lꝫ bñficiū va

5 cet pp crimē, secus est in pēsione, cū pēsio † equiparet̃ ꝯtibus ꝓfanis, allegat Roma.consi.cccxxxix.co.iiij.sed bñficia dicit equiparari vltimis volūtatibus glo.fin.in.c.j.de conceſ.prebē.in.vj. Qualiter autem intelligatur dicta regula cācellarie.vide Deciū con.ccxxiiij.in.j.col.in.ij.volu.ꝛ dictum Ludo.gome.in cōmento dicte regule super qua format questiones.xlj.

¶ Pensionarius an pro rata pensionis teneatur contribuere ad solutionē decime Papalis. Questio.lix.

SUMMARIUM

1 Bellencinus fuit preceptor feli.
2 Pēsionarius teneť ꝑ rata pēsiōis solluere charitatiuū subsidiū.
3 Beneficium semel decimatum non debet iterum decimari.
4 Locator non tenetur ad soluendum gabellam pro pensione si il-lam soluit conductor pro fructibus.
5 Rector beneficij qui decimam soluit vtetur retentionem pro portione pensionis.
6 Papa pōt pensionariū priuilegiare ne decimā soluere teneatur.
7 Pensionarius, qui solum habet pensionem ducatorum septem de illa non tenetur soluere decimam.
Idem est in beneficio ducatorum septem.
8 Pensionarius de pensione sibi assignata ratione laborꝫ vel obsequij prestiti, vel prestandi decimam soluere non tenetur.
9 Pēsionarius, cui fuit assignata pēsio exēpta a dcia nō cogiť illā soluere, etiā si dictū, qđ non obstantib⁹ priuilegijs dcia soluať.
10 Cardinalis non tenetur ad solutionē decime, nisi de eo dictū sit.
11 Cardinales non comprehenduntur in generali ꝯstitutione pape.
12 Cardinales sunt pars coporis Pape.
13 Cardinales sunt membra Pape.
14 Regula cāzellarie de exprimēdo valore cardinales nō cōpbēdit.

Quinquagesimo nono quero

Utrum pensionarius teneať contribuere ꝑ rata pēsionis ad solutionē decime papalis iposite sup fructibus bñficioꝝ. Istā. q. examinat Caccialupus in trac. suo. de pensi. q. xvij. vbi dicit ꝙ non meminit se legisse eā tactā a doctoribus. Ego āt anteq̄ꝫ tractatū hunc cepissem scribere, ⁊ anteq̄ꝫ vidissem tractatū Caccialu. † Inueni hanc. q. tactā ꝑ Bellēcinū qui fuit preceptor triennalis Fely. vt ipsi Fely. testať. in. c. ij. col. xiij. in fi. de rescrip. ⁊ sic Bellencinus fuit añ Caccialu. q2 Caccialu. ⁊ Fely. fuerūt cōtēporanei, ⁊ ego vidi plura ꝯsilia Caccialu. subscripta manu ipsius Fely. ⁊ istā. q. tangit ipse Bellē. in trac. suo de subsi. charitat. q. lxxv. vbi decidit, ꝙ si hñtes pēsiones hñt illas in bñficiū, vel ex mera gratia, tunc teneť ad decimā ⁊ illius solutionē. Si aūt habeant pēsiones ex ꝯtu cūductionis vel ad firmā, vel ex cā ēptionis fructuū, vel ꝑ mercede ⁊ remuneratione sui laboris, tūc secus, q2 illi quorū est ꝓprietas bonoꝝ sup quibus pēsiones soluunť, decimā soluere tenebunť, alle. gl. j. in cle. si bñficioꝝ de decim. Et ꝙ pēsionarius teneať ꝑ rata pēsionis ad soluēdū decimā papalē ipositam sup fructibus bñficioꝝ, tenuit ēt idē † Bellē. in. d. tra. suo. q. xxxvij. vbi ēt ꝯcludit, ꝙ pēsionarius teneať ēt ꝑ rata pēsionis ad solutionē charitatiui subsidij ipositi ꝑ epꝫ. de quo articulo dixi. s. q. xxxix. ⁊ idē in decima papali tenuit Imol. in. d. cle. si bñficioꝝ. colū. j. vers. iij. querit glo. ⁊ est tex. aptus. in extrauagā. Bonifa. viij. q̄ incipit declarationes. in titu. de deci. que est inserta in volu. extrauagā. cōium. † Bene verū est, ꝙ si rector bñficij fuit grauat⁹ ad soluēdū integrā decimā, tūc pēsionarius qui hꝫ pēsionē sibi reseruata sup fructibus illius bñficij, nō poterit a collectore decime vlterius molestari ad illi⁹ solōnē, q2 semel dciatū bñficiū vlterius decimari nō dꝫ, vt no. doc. in. c. tua. ⁊ in. c. cū nō sit. de deci. ad idē faciunt not. l. ꝗ ꝗ. ff. ad. l. fal. ⁊ in. c. rainu. ⁊ in. c. Raynal. de testa. vbi no. ꝙ semel. defalcatū ꝑ legitima nō dꝫ iterꝫ cōputari in cumulo ⁊ declaratione trebelliani. ad idē faciunt que voluit Bar. in. l. fi. §. quoties. ff. de publi. Ubi Bar. deci. † ꝙ si fundū locaui ꝑ cētū flo. ⁊ colonus qui fructus pcepit, soluat ꝑ illis gabellam dñs pro pēsione gabellā soluere nō teneť, cū soluta fuerit d fructibus quoꝝ cōtēplationē pensio pcipiť presertim q2 non est dubiū ꝙ pp gabel. minori pretio fuerūt fructus locati. Ad idē faciunt ea que voluit Inno. in. c. fi. de deci. vbi dixit ꝙ si Dñs ad quē omnes fructus puenerūt, soluerit ꝑ illis decimā soluere nō dꝫ. Ad ꝙ vide que ponit Abb. in. c. tua nobis. col. pen. in ver. † in gl. de deci. tñ rector bñficij q soluere pēsionē teneť, poterit vti retentiōe ꝑ rata decime soluende ꝑ pēsionariū i solutione pēsionis argumēto eoꝝ que no. Pe. quē refert Abb. in. c. cū nō. col. j. ver. vl. no. de deci. Erit ergo ꝯclusio, ꝙ pensionarius pro rata pensionis decimā soluere tenebiť, quā ꝯclusionē sensit ēt Decius. cōsi. clvj. incip. statutū cathedralis ecclesie. in. j. vol. ⁊ Caccialu. in prealleg. suo trac. d. q. xvij. vbi refert ꝙ dñs Nico. de Castel. aduocat⁹ cōsistoralis magnus praticus, idē tenebat. † Istā ꝯclusionē intellige nō ꝓcedere in pēsione reseruata libera ⁊ exempta ab omni onere decimaꝝ subsidij charitaui, ⁊ quocūqꝫ alio onere, vt multoties fit potest. n. quis priuilegiari a Papa, ne ad solutionē decime teneatur. c. cū instātia. de cēs. c. accedēs. in vi. nisi ꝑ spāle priuilegiū. de pscri. ⁊ durabit tale priuilegiū durāte pensione, si nō reuocet, q2 d cet ꝯcessum a principe priuilegiū esse māsurū. c. decet. de reg. iur. in. vj. c. j. ⁊. ij. xxxv. q. ij. faciūt ea q̄ voluit Bellenci. in. d. trac. suo de subsidio charitatiuo. q. lviij. vbi ꝯcludit ꝙ Pau. pōt clericū priuilegiare, vt nō teneať ad solutionē charitatiui subsidij, seu decie papalis. ⁊ ita quotidie fieri solet. Nec ꝓpterea diminuiť dcia q2 illā integre soluere teneť rector ecclesie grauate pēsionis onere q illius fruct⁹ pcipit, iuxta no. in. d. c. tua nobis. vbi Abb. ⁊ doc. ⁊ in. c. cū nō dci. † Scdo lita. s. dictā ꝯclusionē nō ꝓcedere qñ pēsio nō excederet summā. duca. vij. quolibet anno, ⁊ pēsiōarius nullos alios ecclesiasticos ꝓuētus hēret pterq̄ꝫ pdictā pēsionē. Nā eo casu de tali pēsione dcimā soluere nō teneret ēt si esset assignata in titulū bñficij iuxta no. ꝑ Abb. ⁊ alios in. c. ꝯquerēte. d sup. neg. pla. ⁊ in cle. j. §. ea. cod. ti. tex. est pbās istā fallē. in teris. i. d. extraua. Bonifa. viij. in. §. seculares quoqꝫ clerici. vbi dt text. ad literā ꝙ seculares clerici quoꝝ ecclesiastici redditus sūmā duca. vij. annuatim nō excedūt decimā soluere non teneňť † Tertio limita ꝯclusionē predictā nō ꝓcedere in pēsione alicui assignata ob remunerationē laboꝝ, vel obsequij, aut seruitij pstiti vel prestādi, tūc. n. pēsionarius de tali pēsiōe ad solutionē dcie nō teneť, sꝫ is q mēsam, dignitatē aut bñficiū sr cuius fructib⁹ pēsio est imposita tꝫ, ⁊ possidet, illā itegraliter soluet. Ita voluit gl. no. i cle. si bñficioꝝ. i gl. in vbo. si bñficioꝝ de deci. ⁊ ita tꝫ ibi Imo. ⁊ ꝑ ista limitatio. est tex. clarus ⁊ aptus in. d. extraua. Bonifa. viij. in rub. de deci. in. §. si āt qs. in ver. si āt psonis. † Quarto lita nō ꝓcedere pdictā cōclusionē ēt si Papa dedisset auctoritatē nūcio, seu legato, vel collectori apostolico exigēdi dciaꝫ sup fructibus, redditibus, ⁊ ꝓuētibus bñficioꝝ a qbuscūqꝫ psonis nō obstātibus quibuscūqꝫ priuilegijs ⁊ gratijs ꝯrijs. Nā vigore pdicte facultatis talis nūcius, legatus, vel Collector apostolicus cogere nō poterit ad soluēdū dcimā pēsionarij cui assiganta erat pensio exēpta a solōne decimaꝝ. ista litatio ꝓbať ex doctri. Ale. in. cōsi. suo. cxx. inci. viso pūto. in. iiij. vol. ⁊ Car. i cōsi. cij. in prin. in qb⁹ locis ꝯcludūt, ꝙ si fuerit ꝯcessum priuilegiū ꝑ papā aliqbus monialib⁹ ne teneať ad aliqs collectas, tale priuilegiū reuocatū ñ cēseť, si Papa auctoritatē ꝯcessit nūcio, Legato, vel Collectori sui iponēdi dcimā, seu collectā qbuscūqꝫ, nō obstātib⁹ qbuscūqꝫ ꝑuilegijs gratijs ꝯrijs ēt si de eis esset faciēda mētio spālis. † Quinto limita dictā ꝯclōnē nō ꝓcedere in Cardiali pēsionario. Nā si Papa iponit decimā sup fructibus, ⁊ redditibus ⁊ ꝓuētibus ecclesiasticis exigēdā a quibuscunqꝫ psonis ecclasticis ēt sup pēsionibus ⁊ nō obstāte quocunqꝫ priuilegio ꝯrio. tñ Cardi. pēsionarius ad solutionē decie ꝑ pēsione nō tenebiť, † Qr in gñali ꝯstitutiōe Pape si nō fiat mētio de Cardi. cardinales nō cōprehēdunť ēt si ꝯstitutio esset reuocatoria ꝑuilegioꝝ. Ita ꝯcludit Ioā. monach. quem sequiť Io. an. vbi in. c. vnico, de scisma. in. vj. no. ēt in. c. q2 periculosum. de sen. excōica. in. vj. ⁊ in. c. nemo deinceps de elect. † Sūt eniꝫ Cardi. pars corporis Pape. c. felicis. de penis in. vj. ⁊ ibi no. Archi. ⁊ Io. an. idē no. in. c. j. de offi. lega. in. vj. ⁊ no. idē Io. monach. in. d. c. j. de schismat. in. vj. ⁊ Io. de lig. in. c. ij. de cle. nō residē. Hinc dixit notāter Hosti. in. c. antiq̄ de puil. qđ lꝫ Epi iurēt fidelitatē Romano Pōti. vt in. c. Ego. n. de iur. iurā. tñ Cardina. nō iurāt fidelitatem Pape tanq̄ꝫ inuiscerati ⁊ pars corpis Pape, ⁊ dixit Barbatia in tractatu suo de pstā. Cardi. q. xij. in. ij. col. in ver. Quinto faciūt, † qđ dispositio q̄tūcunqꝫ gñalis loquēs in materia ꝓhibitiua Cardi. nō ꝯprehēdit, cū sint mēbra ⁊ pars corpis Pape. d. c. felicis. d penis. in. vj. alle. ad h Barba. tex. in. l. pe. C. de dona. inter vir. ⁊ vxo. vbi hr qđ lꝫ iura in cōi ꝓhibeāt donationē inter vir. ⁊ vxo. locū tñ nō hñt i Augusta, ⁊ rō est, q2 Augusta est pars corporis ipetratoris, vt Car. sunt pars corpis. Pape. ⁊ ista rōne ꝯsuluit Pet. de anch. in ꝯsi. ccxcv. incipiēte. † ꝑ clariori euidētia, qst rla cācellarie de exprimēdo valore bñficij ipetrari nō ꝯprehēdit Cardi. qđ ēt pluribus alij fundamētis ostēdit. idē voluit. idē Anc. in ꝯsi. ccxcvij. inci. efficacib⁹ Ad idē facit ꝙ voluit Roma. i ꝯs. cccxcviij. incipiē, in casu quo queriť, vbi ꝑ plura fundamēta decidit qđ Cardinaliā nō tenetur ꝯtribuere in solutiōe charitatiui subsidij impositi a sede apostolica clero Regnorū castelle ad supplicationē Regis ꝑ recuparatiōe regni ab infidelibus occupati. Predicta tñ limitatio vr reddi dubia ꝑ ea q̄ voluit Fely. in. c. cū in iure peritus. de offi. deleg. ⁊ in capi. ad aures. col. vij. versicu. octauā conclusio de rescript. ⁊ idem in capi. quod super his. colum. iij. de fid. instr. in quibus locis tenet quod etiam sub generali constitutione Cardinales cōprebendanť secutus Bellencinū eius preceptorem, qui idem voluit in dicto tractatu suo. de subsi. charita. q. lxvj. vbi concludit, quod si Papa imponit generale subsidiū quibuscūqꝫ beneficiatis pro

tis pro expeditione ꝯ infideles Cardinales rōne suoꝝ bñficioꝝ ꝯtribuere tenebunt̃ prestationi hmōi subsidij, ꝛ ibidem Bellen. reprobat opi. Ro. in d. ꝯsi. ccccxcviij. vide omnino Fely. in locis. s. alleg. prima tamen opinio communis est.

¶ Excommunicatio lata ꝯ pensionarium ob nō solutionē decime qui ad illius solutionem nō tenebat̃, an sit ipso iure nulla. Qō. lx.

SVMMARIVM.

1 Sententia lata contra priuilegium, an sit ipso iure nulla.
2 Excōicatio lata ꝯ subditum quem excōicans nimis grauat in solutione procurationis est nulla ipso iure.
3 Excommunicatio collectoris decime ex eo quod sibi sit resistentia ne ecclesiam suis ornamentis spoliet est nulla ipso iure.

Sexagesimo quero si clericus cui reseruata extitit pēsio sup fructibus alicuius bñficij libera ꝛ exempta ab omni onere decimarum, ꝛ subsidij charitatiui, vt fit tota die, excōicet̃ ab epo ob non solutionē charitatiui subsidij, vel a collectore decimaꝝ ob nō solutionem decime ꝓ rata pensionis, an talis excōicatio sit ipso iure nulla, ꝛ vr̃ dicendum prima facie qđ non, † qꝛ regulariter snia lata ꝯ priuilegium non est ipso iure nulla, vt voluit Abb. ꝛ ibidē post eum Fely. in. c. j. col. pe. ver. limita decimo, de re iudi. dicas tñ qđ ꝯrium est veritas in casu nostro in quo excōicatio talis erit ipso iure nulla, ita decidit ꝑ multas rōnes Bellen. in trac. suo. ō charit. subsi. in prima parte. q. xxiiij. hoc idem tenuit Cald. in ꝯs. lx. in ti. de sen. excō. vbi dixit qđ si collector decime volens decimam exigere a religiosis exemptis a solutione decime papalis ei priuilegium suum accusantibus illos ob non solutionem decime excōicet, snia hmōi erit ipso iure nulla, ꝓ hoc facit text. in. c. vlti. de preben. ꝛ gl. vlti. in. c. manus. v. dist. de ꝯsecra. ad idem tex. in c. quorundam. de exces. prelato. ſm intellectum Host. ꝛ Jo. and. ibidem volentiū qđ illa decretalis ꝯtineat ius cōe, qđ ēt voluit gl. in. c. pñti ꝛ est gl. † secunda de sen. excō. in. vj. faciunt ad predicta ea que voluit Jnn. in. c. cum apostolus de censi. vbi no. quod prelatus visitans suos subditos si illos vltra iuris formam grauet in exigenda ab eis procuratione, ꝛ pp hoc illos excōicet, qđ talis excōicatio nō tꝫ, imo ē ipso iure nulla, hoc idē voluit Host. in. §. si. in fi. in summa. de censi. ad idem facit qđ voluit Pau. de liazar. in cle. si beneficioꝝ. de deci. quem ibidem refert ꝛ sequitur † Cardi. q. xv. vbi dixit qđ subditi resistentes collectoribus decimarum volentibus occupare ecclesiaꝝ ornamenta, ꝛ calices pro exactione decime, si ab ipso collectore ꝑpea excōicent̃ talis excōicatio erit ipso iure nulla, nec obstant fundamen. s. adducta in ꝯrium dum alleg. Abb. ꝛ Fely. in. c. j. ver. limita decimo de re iudi. dicebat̃ qđ snia lata ꝯ priuilegiū non est ipso iure nulla, qꝛ rñdet̃ qđ hoc fallit qñ snia cernit ius pape contentum in priuilegio exemptionis, vt est in casu nostro quo casu snia est ipso iure nulla, Jta declarat Abb. in. d. c. j. ꝑ tex. in. c. cū tpe, de arbi. qui late examinat hūc arti. an ꝛ qñ sententia lata ꝯ priuilegium valeat.

¶ Pensionarius priuilegiatus, vt de pensione decimam soluere nō teneatur si molestatus soluat decimam cum protestatione, an sibi preiudicet. Questio. lxj.

SVMMARIVM

1 Solutio onerum facta per homines immunitatem habētes, an eis preiudicet.
2 Qui habet immunitatem, si soluat cum pacto, quod sibi salua sit immunitas, sibi non preiudicat.
3 Protestatio supradicta fieri pōt vbiqꝫ quocūqꝫ loco ꝛ qñcūqꝫ.
4 Pensionarius exemptus a solutione decimarum si decimā simpliciter soluat, an sibi preiudicet.

Sexagesimoprimo quero. Clericus priuilegiatus, vt nō teneat̃ soluere decimam de pensione, si molestet̃ a collectore decimaꝝ ad soluēdū decimā de pēsione, vt liberet se a tali molestatione illam soluit cū ꝓtestatione qđ ꝑ talē solōnem nō intendit neqꝫ vult preiudicare priuilegio suo de nō soluenda decima, an dicta ꝓtestatio ipsum iuuet, vt priuilegiū sibi saluū, ꝛ illesum remaneat circa exēptionē solōnis decime, ꝛ aliorum onerum, circa qđ dōm est, qđ ipsa protestatio ꝓtestantē iuuet ꝑ text. ꝛ qđ ibi no. Bar. in. l. j. C. de his q̄ spon. ciuil. mun. suscep. lib. x. faciunt no. ꝑ Cy. in. l. voluntarie. in. v. q. C. de excus. tut. ꝯprobat̃ ꝑdicta ꝯclusio ex his q̄ voluit Ro. in ꝯsi. suo. cclij. incip. ꝑ decisione ꝓposite ꝯsultationis in vltimo dubio, † vbi q̄rit, an solutio oneꝝ aliqñ facta ꝑ homines hñtes immunitatē eis, preiudicet, ꝛ dt̃, qđ lꝫ iste passus ad plenū tractet̃ in. d. l. voluntarie ꝑ doc. C. ō excus. tut. ꝛ in. l. j. §. alia. C. de his q spon. ciuil. mun. suscep. lib. x. s. alleg. ꝛ ꝑ canonistas. in. c. accedentibus, de priui. ꝛ in. c. cum accessissent, de ꝯsti. nihilominus in casu suo dt̃ decidendum fore qđ non sit preiudicatū immunitati, qꝛ solutio oneꝝ fuit violenta, ꝛ coacta, iō ꝯcessam immunitatem non tollit, alleg. tex. in. l. cura circa principiū. in. ꝟ. nec ꝑ vim. ff. de mun. ꝛ honor. † Jtē mouet̃, qꝛ q pōt se immunitate tueri, ꝛ nihilominus onus soluit cū pacto tñ vt sibi immunitas salua sit, vt actū fuit in casu pñtis qōnis ꝑ dictā solōnē, sibi nō ꝑiudicat circa immunitatē. alleg. tex. vbi dt̃ eē casum in. d. l. j. C. de his q spō. ciuil. mun. ꝛ ita decidit in simili qōne Bellē. in. s. alleg. trac. suo de subsi. chari. q. lxj. vbi decidit, qđ si priuilegiatus vt subsidiū soluere nō teneat̃, illud soluat ꝓtestatione ꝑmissa, sibi nō ꝑiudicat, ꝛ ita ꝯcludo ex premissis in pensione, faciūt q̄ dicta fuerūt. s. q. xxxvij. † ꝛ sciēdū ē qđ dicta ꝓtestatio pōt fieri vbiqꝫ in quocunqꝫ loco, qñcunqꝫ, ꝛ quocūqꝫ tpe, vt egregie declarat Normanotius in sua repet. §. morte. l. ꝭ edicto. ff. de oper. nou. nunc. † si tñ pensionarius exemptus a solōne decimaꝝ simplr̃ decimā soluat nulla ꝑmissa ꝓtestatione, tunc an sibi ꝑiudicet? Hoc pēdet ab illa qōne an ꝑ actū ꝯrīū qs suo priuilegio renūciare videat̃, de q̄ ꝑ doc. in. c. cū accessissent de ꝯsti. ꝛ ꝑ Jnn. in. c. accedentibus de priui. ꝑ Bar. in. l. bñficiū, ꝛ ibi Alexan. de ꝯsti. prin. in fi. ꝑ Card. in cle. sepe. §. si tñ in. ij. q. ō ꝟ. sig. ꝑ Alexan. in consi. cxcvij. in. ij. volu. ꝛ Sozi. consi. lx. incip. viso elegantissimo in ver. circa secundam. j. vol. per Deci. ꝯsi. cccviij. incip. in casu ad nos transmisso. col. vlti. in. ij. vol. ꝛ plene per Fely. in. d. c. cum accessissent, de consti. vide etiam Lucam de penna in d. l. j. C. de his qui spon. ciuil. mune. lib. x.

¶ Pensio an in totum vel pro parte remitti dēat si fructus super quibus est reseruata diminuti fuerint vel perierint. Questio. lxij.

SVMMARIVM.

1 Fructus qñ cā taxatiōis sunt appositi illis nō ꝑceptis nil dēt̃.
2 Fructus appositi cā demōstrationis non restringūt dispōnem.
3 Fructus qñ censeant̃ appositi cā taxationis vel demonstratiōis.
4 Fructus gratia taxationis quando appositi sint.
5 Demonstratio quomodo ꝛ quando cognoscatur.
6 Mensura in venditione fundi quando demonstrationem, ꝛ quādo taxationem inducat.
7 Pensio dꝫ solui in anno vbertatis ꝓ anno sterilitatis preterito.
8 Prelati sterilitatem allegare non possunt quando preteritis annis fructus vberes habuere.
9 Pensio soluenda est a rectore beneficij qui sua culpa fructus nō percepit.
10 Pensio imposita super titulo beneficij debetur etiam nullis perceptis fructibus.
11 Alimenta integra debentur etiam si ex fundo super quo soluuntur tantum non sit perceptum.
12 Clausula sine retardatione pensionis apponitur in commissione cause pensionis.
13 Decima papalis vbi taxata est ad certam quantitatem etiam illa non percepta debetur.
14 Expense que fiunt causa fructuum deducunt̃ ex decima papali.
15 Pensio integra debetur etiam si fructus iam collecti ꝑ hostium violentiam fuerint subtracti.
16 Pensio diminui non debet etiam si percepti sunt tot fructus q ascendant ad dimidiam partem fructuum.
17 Pensio quando conductor est deceptus vltra dimidiaꝫ iusti precij remitti debet.
18 Damnū plusq̄ intolerabile dr̃ qñ excedit dimidiam iusti precij.
19 Pensio ꝓ rata an dēat remitti qñ nō ꝑcipit̃ medietas fructuū.
20 Relatiuum quis conditionem inducit.
21 Locus qñ apponit̃ grā taxationis nil debetur si nil percipitur.
22 Clerici ꝛ religiosi non tenentur vltra quam facere possint.
23 Pensio censetur esse beneficium.

Sexagesimo secundo q̄ro. Si fructus mense vel dignitatis, super quibus est constituta annua pensio, perierint, vel in notabili quantitate diminuti fuerint propter sterilitatem, hostilitatem, vel alium ca-

sum fortuitum, an pensio remitti deat in totū vel in parte. Hanc. q. tangit Pau. de cast. in ɔsi. suo. cccxxxviij. incip. qꝛ excep. co. ij. ver. ꝑ intellectu huius dubij in. j. volu. vbi dt esse aduertendum, vtrum fructus, redditus, ⁊ prouentus sup qbus est apposita pensio sint apposita gr̃a taxatiōis vel gr̃a demōstrationis. †primo. n. casu, qñ gr̃a taxationis sunt appositi, tunc dt, quod fructibus nō pceptis, nil detur tanquam legato certo corpore quod non sit in rerum natura. l. si seruus. §. qui. ff. de leg. j. ⁊. l. talis scriptura. e. ti. n. [illegible] tunc vr̃ inesse tacita conditio si fructus nascant̃. l. interdū. ff. de ver. ob. l. j. ff. de ɔdi. ⁊ demonst. †Scđo autem casu qñ fructus gratia demonstrationis sunt appositi demonstratio non restringit. l. Paulo callimacho. §. fi. ff. đ leg. iij. denū subdit idē Pau. qđ est aduertendum ꝑ resolutione huius dubij ad doctrinã que vr̃ esse de mente textuum ⁊ glosaꝝ, †qđ quandoqꝫ precedit aliq̃ dispō denotans qđ solui deat, postea subijcitur locus vñ fieri solutio deat, ⁊ sic due sunt orationes. v. g. dixit testator, volo decem dari sempronio, que volo sibi solui ex fructibus ⁊ redditibus talis fundi, ⁊ tunc fructus ⁊ redditus appositi vñr gratia demonstrationis, vnde lꝫ redditus non pcipiant̃, tamen heres soluere illa decem cogetur, de quo dicit esse casum in. l. quidam testamēto in prin. ff. de leg. j. ⁊ in. l. Paulo callimacho. §. fi. de alim. ⁊ ciba. leg. ⁊. l. Lucius. †Qñqꝫ vna tm̃ est oratio qđ ⁊ vnde solui debeat significans, vtputa dicit testator, volo ex fructibus talis fundi decem dari sempronio quolibet anno, ⁊ tunc fructus dñr appositi gratia taxationis ⁊ illis non existentibus hr̃s non vr̃ ɔpelli posse ad solutionem vltra quam fructuum vires patiant̃, casum dt esse apertum in. l. nomē debitoris. §. vni ex heredibus. ff. de leg. iij. ⁊. l. si qs seruum. §. j. ⁊. l. Lucius. §. ciuibus. ff. de leg. ij. ⁊ ex pdictis infert idem Pau. quod si in litteris reseruationis annue pensionis in vna ⁊ eadem oratione dicat̃ annuã pensionem debere solui super fructibus, redditibus, ⁊ prouentibus talis beneficij mēse vel dignitatis tunc fructus erunt appositi gratia taxationis, si autē primo dictum fuisset dēre solui pensionē, demum in alia oratione vnde fieri deberet solutio designasset, tunc esset facta demonstratio ⁊ sic sentit quod primo casu fructibus non pceptis pēsio solui non dēret, scđo vero casu quod fructibus non pceptis ēt soluēda esset pensio, predictam opinionem tꝫ ēt Fely. in. c. ad audiētiã el. ij. col. v. in ver. sexta conclusio, de rescrip. vbi dixit, quod vbicūque precedit generalis dispō circa solutionem annue pensionis ⁊ postea sequitur locus vel materia vnde valet prestatio fieri, tunc sunt due orationes ⁊ redditus non videntur nominati causa taxationis, idest quod ex ipsis pensio detrahatur ⁊ non aliunde, immo pensio est omnino prestanda ēt si redditus nō subsint forte pp sterilitatem, qñ autem in vna ⁊ eadem oratione onus pēsionis cū adiectione fructuum exprimit̃. v. g. si dictum fuerit, soluas pensionem de talibus redditibus, qꝛ tunc tales redditus non censentur nominati cã demonstrationis, sed cã taxationis, iđ est qđ tūc fructibus non existentibus nō pōt qs cogi ad solutionē pensionis, ⁊ allegat ad predicta Pau. de cast. in preelleg. ɔsi. dicens idē Fely. predicta esse valde quotidiana ꝑ istis, q soluunt pensiones de fructibus bñficioꝝ, qꝛ si aliquo anno non pcipiunt fructus, ad pēsionem non tenent̃, ⁊ hoc idem dt Fely. sensisse Abb. in. c. nisi essent ante fi. de preben. †ad predicta qñ ⁊ qūo cognoscat̃ demonstratio ⁊ taxatio vide Bar. in. l. inter stipulātē. §. sacraꝫ. in. iij. co. de ver. ob. ff. ⁊ Saly. in. l. si qs argētū. §. j. ⁊ ibi Bal. C. de dona. ⁊ p Pau. de cast. ⁊ Alex. in. l. stichū q̃ meus erit. col. ij. ff. de leg. j. ⁊ ibi p dñm ⁊ preceptorē meū dñm Uincen. herculanū perusinum, ⁊ p Fely. in. c. ex litteris. col. iij. ver. modos autē cognoscēdi de rescrip. †ad idem vide. d. Ant. burgos hispanum magnū canonistã ⁊ pceptorē meū in. c. cū cã. col. xviij. ver. xiiij. limita de emp. ⁊ vendi. vbi dixit qđ qñ qs vendit fundū quatuor modioꝝ, tūc mensura vr̃ apposita cã taxationis, qñ aūt dictū fuit vēdo tibi talē fundū q est triū vel quatuor modioꝝ, tūc numerus vr̃ appositus cã demōstrationis, ⁊ tūc lꝫ fundus eēt in plus, illud plus cedit lucro emptoris, sꝫ circa premissa ē aduertēdū ꝙ semp in litteris annue pēsionis fructus vñ dꝫ fieri soło pēsionis ⁊ ipsa pensio exprimunt̃ sub vna ⁊ eadē oratione de stilo curie ⁊ iđ dꝫ ⁊ cōcludēdū vr̃, qđ fructus apponant̃ gr̃a taxationis, ⁊ qđ ppea illis nō extātibus pēsio non debeat vt. s̃. dictū fuit p ea que voluerūt Pau. de cas. ⁊ Fely. in locis. s̃. alleg. hãc eadē opi. inuenio tenuisse Bellen. in trac. suo de subs. charit. q. xxxiiij. vbi expsse voluit, ꝙ is q ē obligatus alteri soluere annuã pēsionē sup fructibus bñficij, si illius fructus nō pcipit nō sit obligatus ad sołonē pēsionis esto qđ bñficiū possideat, ⁊ hãc eadē opi. sentit Roma. in ɔsi. suo. cccliix. incip. circa primū ꝑposite ɔsultationis arti. col. antepe. ver. quo ad sextū, facit qđ voluit Alex. in ɔsi. cxij. incip. vr̃ i pñti, in. j. vol. ⁊ predicta reperi nup tenuisse ēt Gozadinum in ɔsi. suo. lxxxiij. †pdictã ɔclusionē limita nō ꝑcedere, qñ qs in anno sequēti vberes fructus ex bñficio grauato pensionis onere suscepisset, nã eo casu teneret̃ soluere pēsionem ꝑ anno pterito quo fructus nō habuit, sterilitas. n. cū vbertate ɔpensat̃, ita decidit Pau. de cast. in. d. ɔsi. cccxxxviij. col. pe. in fi. ⁊ co. vlt. in prin. vbi dt, quod qñ annua prestatio est fienda ex redditibus certe rei, si vno anno fructus nō extant, expectãda est vbertas anni sequētis, ⁊ sterilitas cū vbertate ɔpensanda. l. ex eo. ff. de vin. tri. ⁊ ole. leg. ⁊ maxime qñ prestatio in pecunia ɔsistit. l. firmio in prin. ff. qū dies lega. ced. idē voluit Fely. Paulū referens in. d. c. ad audiētiã. el. ij. de rescrip. col. v. in ver. subdit Pau. ⁊ alleg. gl. in. c. vobis, in gl. fin. xij. q. ij. q̃ dt, †qđ ecclesiaꝝ plati nō pñt allegare tpis sterilitatē, ⁊ incursus hostiū, si pcedētibus annis redditus vberes habuerūt, alleg. ēt plene tradita p doc. in. c. si pp sterilitatē de loca. †Scđo limita dictã ɔclusionē nō ꝑcedere qñ qs fructus bñficij nō pciperet culpa sua, tūc. n. oīno teneret̃ ad sołonē pēsionis, ita in terminis decidit Bellen. in. s̃. alleg. trac. suo de subsi. charit. q. xxxiiij. alleg. ad hoc tex. in. l. pe. in prin. ff. sol. mat. faciūt ēt ea q̃ ponit. d. Bellen. in. d. suo trac. q. xxxiij. †Tertio limita ɔclusionē pdictã nō ꝑcedere qñ pēsio fuisset imposita nō sup fructibus, sed sup tit. bñficij, nã tūc pēsio dētur ēt si nulli fructus sint pcepti, ita ɔsuluit solēnis doc. d. Lud. Gozadi. in. d. ɔsi. suo. lxxxiij. incip. circa dubiū ꝑpositū, ad pdicta vide pulchrã decis. do. de ro. nu. dccclxix. incip. lego ꝑ anniuersario, in antiqs, in q̃ multa ponūt faciētia ad hãc mãm, ⁊ notãda in pñti qōne, q̃ fere oīa recitat Caccialu. in. d. trac. suo de pens. q. xvj. dicēs ad dictã decisionē tanq̃ ad fontē eē recurrēdū ꝑ decisione similiū occurrētiū. q. alleg. ēt ad mãm facere, q̃ ponit Pet. de anc. in. c. si pp de rescrip. in. vj. in. ij. q. prin. ⁊ i ɔsi. cccxxviij. incip. circa istã pceptionē, in qbus locis examinat illã qōnē si collector apostolice sedis, qui dꝫ hr̃e fructus primi anni bñficij vacãtis, inueniat illos occupatos ab alio dēat hr̃e fructus anni sequētis, ⁊ plura alia adducit Caccialu. q copiose istã qōnē examinauit in. d. suo trac. ⁊ lꝫ ɔclusio ꝑme firmata hēat p se cōmunē opi. doc. nihilominus sciēdū est, qđ ista mã pēsionis ē adeo executiua ⁊ fauorabilis, qđ de stilo curie retardationē nō recipit, iđ quantūcunqꝫ qs fructus nō pceperit, coget̃ tñ ad soluēdū, demum agere poterit ad repetitionem indebite solute pensionis, dñt enim Dñi curiales solue, ⁊ repete ꝯ ɔsi. iurisćo. in. l. iij. ff. de ɔpens. vbi hr̃ ꝙ melius est nō soluere quam solutū repetere, ⁊ ego audiui iam multis annis sniatum fuisse in sacro auditorio rote in quadã cã hispana, in q̃ agebat̃ ꝯ rectorē bñficij ad sołonē pensionis, ille aūt se defendebat dđo nō teneri cū ex illo bñficio grauato onere pensionis nullos fructus pcepisset, cū oliue, ex quaꝝ fructibus cōsistebant redditus illius bñficij perijssent pp guerrã, tñ qđ hac defensione nō obstãte fuit lata snia ꝯ rectorem illum, vt teneret̃ pensionem soluere, facit ꝑ ista parte ea q̃ voluit Bar. in. l. Lucius. x. †qro pone qđ testōr. ff. de alim. ⁊ cibar. leg. vbi dixit qđ alimēta debent̃ integra ēt qđ sint relicta pstari ex certo fundo, ex quo tantū q̃tū sufficit ad sołonē alimentoꝝ nō fuerit pceptum, pensio ãt vr̃ cedere in cãm alimētoꝝ vt vidimus late. s̃. q. lj. faciūt ēt ꝑ ista pte d. s̃. q. xxxix. ⁊. q. xliij. vbi ɔclusum fuit qđ nouus possessor bñficij teneat̃ ad solutionem pensionum decursaꝝ ꝑ illis annis ēt in quibus ipse non habuit fructus, sed eius predecessor illos recepit, †⁊ ꝑpterea in ista materia pensionis quando debitor pensionis vult agere vel sup nullitate reseruationis pensionis, vel ad illius reductionem, siue aliter, ad hoc ne fraudet̃ pensionarius perceptione pensionis lite penden. signatura non consueuit dare ɔmissionē iustitie nisi cum clausula sine retardatione pensionis, ⁊ istam partē reperio tenuisse dominum Alexandrum del nieuo vincentinum, qui legit in Almo Gymnasio patauino ius canonicum tpe Alexandri de Jmo. ⁊ fuit solennis doctor etate sua in quodã suo cōsilio cuius tenorem de verbo ad verbum inserere hic decreui cū alibi non sit impressū. Jn nomine domini nostri Jesu Christi eiusq̃ gloriosissime matris semper virginis totiusqꝫ celestis curie Amē. Jn causa nobilis ⁊ generosi patricij Ueneti domini Nicolai bōno, quam hꝫ cum Abbate sanctorum Faustini, ⁊ Jouite in ciuitate Brixiensi occasione pēsionis reseruate, ⁊ assignate ipsi dño Nicolao super fructibus, ⁊ redditibus dicti monasterij, que pensio ē nonaginta ducatorum, ⁊ questio inter ipsum Abbatem dicti monasterij in hoc residet, qꝛ dt ablatos sibi fructus per incursus hostiū, nã de iure est qđ quemadmodū remittenda est pensio pp sterilitatem fructuum, ita etiam quando fructus auferuntur per incursus hostium, vt in. l. ex conducto. §. j. ver. idemqꝫ dicendum, ⁊ in. l. si merces. §. vis maior. ff. locat. Unde dictus Abb. dicit, ꝙ ē defalcanda pensio pro rata, ⁊ p ipso facit gl. in cle. ij. de decim. in. j. gl. ver. tertium

versi. tertium ibi expedit, vbi dicit quod hñtes pensionem in bñficium vel ex mera grã tenent soluere decimam, vnde sicut pensionarius dz soluere decimam de pensione sua, ita ẽt vr̃ dicendũ qd pro rata pensionis dz pati damnum incursus seu violẽtie hostiũ. Et pro ista opi. ẽt facit tex. in. l. si debitor. §. verisimile. ff. de contr. emp. vbi est tex. quod si aliqs emit fructum oliue pendentis pro decem ponderibus olei, τ percepta fuerunt solum quinqz pondera, non tenet soluere emptor nisi pro quinqz ponderibus. Sed in ɔ̃rium puto esse veritatem, τ pro parte ɔ̃ria, quam credo esse veram, optime facit gl. in. d. cle. ij. de decim. in verbo taxationẽ, † q̃

13 dicit qd in locis in qbus decima papalis est taxata ad certã quãtitatem pecunie, puta ad decem, dato qd recipiant de fructibus solum quinquaginta, debent tñ decem integra, τ sic non inspicietur qd non sint pcepti tot fructus qui sufficiant ad soluendã decimaz computando vt accipiat vnus de decem, qz si sint pcepta quinquaginta, decima deret esse quinqz tm̃, tñ ex quo facta est taxatio in decem nõ inspicit diminutio fructuum, qz de illis quinquaginta soluentur decem ac si fructus percepti ascenderent ad centũ, τ rõ est ßm illam gl. qz ẽt si ille q dz soluere decimam pcepisset mille, non solueret nisi decem, ex quo est facta taxatio in decem, ita in proposito pensio est taxata in nonaginta aureos ẽt si parũ pcepetrit de fructibus dz soluere integram pensionẽ, qz ẽt si dictus Abbas pcepisset fructus in duplo q̃z esset ɔ̃suetudo non deret soluere dño Nicolao nisi nonginta. Non ob. preallegata, qz pensionarius non soluit decimam cã exonerandi illum q soluit pensionem sed soluere tenet, qz pensio reputat esse beneficium, τ ita vult illa gl. nam ista solutio fit cã exonerandi illum qui soluit pensionem, nam ẽt si pensionarius non deret soluere decimam, nihilominus ille q soluit pensionẽ nõ teneret soluere plus de decima, qz de fructibus deret deduci extimatio seu valor pensionis, qz non dicunt fructus nisi ductis oneribus, vt in. c. pñti. §. porro. de offic. in. vj. hinc est, qd si dñs predij illud locat ꝑ certa mercede de fructibus extimatio mercedis deducit, τ colonus seu conductor soluere dz decimam de parte fructuum, q̃ apud ipsum remanet deducta extimatione pensionis quam dz soluere locatori, τ locator seu dñs fundi tenet soluere decimam de mercede, seu pensione quam recipit a ɔ̃ductore, vt in. c. tua. τ in. c. a nobis. de decim. τ tñ illi text.

14 loquunt de decima q̃ detur de iure diuino, † vnde fortius hoc est dicendum in decima papali de qua deducẽde sunt expense q̃ fiũt cã fructuũ, vt vult gl. in. d. cle. ij. in vbo taxationẽ de decim. in fi. rõ est ergo q̃re pensionarius soluit deimam papalem qz pensio reputat esse bñficiũ, non aũt soluit cã exonerandi illum qui soluere dz pensionẽ, qz ẽt si pensionarius nõ solueret, nõ deret in plus grauari cuz nõ dicant fructus nisi deductis oneribus, τ p hoc illa gl. nõ hz obstare. Nec ob. d. l. si debitor. §. verisimile. ff. de ɔ̃tr. emp. qz ille tex. loquit qñ fructus sunt venditi expressa certa mensura, τ ideo si minus colligit, pro rata dz fieri remissio, qz non prestat illud qd ɔ̃uentum est, τ ita soluit Bar. in. l. si merces. §. vis maior. ff. locat. idez dt Bar. in. l. si ea rõne. C. de vsur. vbi dt, ꝙ aliud est ꝙ qs vendat fructus ɔ̃mensurando pretium cum mensura fructuum, qz hoc casu loquit lex si debitor. §. verisimile. s. allegata, τ aliud est qd vendant fructus q nascent, de quo inferius dicã, sz in casu nr̃o non ɔ̃mensurat pretium cum mensura fructuum sed est reseruata pẽsio sup fructib9 dicti monasterij, τ iõ. d. l. si dbitor nõ facit ad ꝓpositũ, tñ discurro p casus vt cognoscat veritas h9. q.

15 † Et primus casus est si ponamus qd iste Abbas fructus collegerat, sed p violentiã hostiũ fuerũt subtracti, τ hoc casu claꝝ est, qd tenet ad integrã pẽsionẽ, qz fructus iã erãt facti sui. l. dãnũ. C. locat. τ hoc tz Bar. in. d. l. si merces. §. vis maior in vltima co. ff. locat. in versi. qñqz ɔ̃ductor, allegat damnum ɔ̃tingens in fructibus, τ idẽ dt Bal. in. l. lz. C. eo. ti. τ idẽ dt Jo. de Jmo. in. c. pp sterilitatẽ in. vij. col. de locat. in v. ɔ̃ superius tñ dicta. † Secundus

16 casus, si dictus Abbas hz tot fructus seu pcepit tot fructus qui ascẽdant ad dimidiã partẽ fructuũ quos ɔ̃sueuit colligere cõiter, puta si ɔ̃sueuit pcipere ducenta, pcepit centum, nã ẽt hoc casu nõ dz diminui pensio, qz si nõ diminuit in simplici ɔ̃ductore qñ pcepit dimidiam partem fructuum illius partis q̃ ɔ̃sueuit cõiter colligi, τ ita tz gl. in. l. si vno. ff. locat. τ Azo. in summa. C. loca. versi. item agit ex ɔ̃ducto τ sequẽti, idẽ tz Bar. τ Bal. in. l. lz. C. loca. τ ibi dt Bal. qd dato qd ɔ̃ductor nõ pceperit aliqd ex vno fructu puta ex frumento si tñ pcepit ex alijs fructibus, puta vino τ alijs tm̃ qd nõ reperiat deceptus vltra dimidiam iusti pretij, non põt petere diminutionẽ pensionis, τ allegat optimum text. in. l. diuortio. §. fi. ff. sol. mat. τ est opi. cõis, τ eã seqt Jo. de Jmo. in. d. c. pp sterilitatem, lz Bal. in. d. l. si merces. §. vis maior. ff. loc. aliud dixerit, vcz qd deat remitti pensio qñ fructus ita sunt modici qd nihil superest deducta impensa, τ idẽ dixit Saly. in. d. l. lz, sed ista opi. non est vera, qz nunq̃ remitteret pensio ꝓ rata, sed deret i totum solui vel in totũ remitti, τ iõ ista opi. nõ est vera, † τ ppea cõiter

17 tenet qd deat remitti pensio qñ ɔ̃ductor est deceptus vltra dimidiã partẽ iusti pretij, qz nõ pcepit dimidiã partẽ illius qd ɔ̃sueuit colligi. Post. τ Jo. an. tñ dñt qd dz remitti pensio pro rata qñ ɔ̃ductor est damnificatus in. iij. pte fructuũ, puta si ɔ̃sueuit colligere. xxx. τ collegit solũ. xx. τ iõ dt dñs Abb. in. d. c. pp sterilitatẽ, τ ita intellexit illũ tex. q dt qd qñ ɔ̃ductor patit magnũ incommodũ, dz remitti pensio ꝓ rata, sed ẽt ista opi. nõ est vera, qz iura regrunt damnum intolerabile, vt in. d. l. ex ɔ̃ducto. §. si vis tempestatis, τ in. d. l. si merces. §. vis maior. ff. locat. vbi tex. expresse dt

18 qd regrit damnum plusq̃z intolerabile, † nam dr̃ damnum plusq̃z intolerabile qñ excedit dimidiã iusti pretij, vt qz nõ est pcepta dimidia pars fructuũ q̃ ɔ̃sueuit pcipi, τ ista ẽ vera ɔ̃clu. τ vera opi. vñ si nõ dz remitti ɔ̃ductori qñ pcipit dimidiã partẽ fructuũ q cõsueuerũt pcipi, multo minus est diminuenda pẽsio in casu nr̃o, qz ɔ̃ductor finito tpe locationis tenet dimittere funduz dño, nec amplius est pcepturus fructus ex eo, sed bñficiatus est percepturus fructus ex bñficio donec vixerit nisi eo priuet vel illi renuntiet, sz

19 remanet dubiũ, † qd si dictus Abbas nõ pcepit mediã partẽ fructuum quã pcipere ɔ̃sueuit: an deat remitti pensio ꝓ rata: τ adhuc credo qd nõ, τ ꝓ huius declaratione premitto, qd qñ ɔ̃stituitur pensio in bñficio psona obligat τ nõ bñficiũ, vt in. c. nisi essent de pben. τ iõ dato qd papa reseruauerit τ assignauerit pensionez sup fructibus, tñ psona ipsius Abbatis principaliter est obligata, τ ipsi fructus sunt obligati ꝓ ipsa pensione soluẽda, nõ aũt solutio fructuum est posita cã taxatiõis, sed solũ cã demõstratiõis, τ iõ ẽt si nulli fructus pcepti essent deret solui integra pẽsio. l. Lucius. ff. de alim. τ cibar. legat. vbi est bonus tex. nã oblo psonalis nõ seqt fundũ. l. fi. §. fi. ff. de ɔ̃tr. emp. vbi pz ꝙ si aliqs ꝓmittit soluere decem annua de fundo suo si alienet fundũ nihilominus remanet obligatus, τ i hoc arti. ista vr̃ esse cõis ɔ̃clu. qd aut certus fundus seu certus locus designat cã demõstrationis aut cã taxationis, primo casu qñ locus designat cã demõstrationis debetur pensio ẽt si nullus fructus pcipiat vt. d. l. Lucius. ff. de alim. τ cibar. legat. τ. l. qdã testõ. ff. de leg. j. l. ij. vo casu qñ loc9 ponit grã taxationis si fructus nõ pcipiunt nihil detur vt in. l. cũ certus. ff. de vin. tri. τ ole. leg. τ est bona gl. in. l. hactenus. ff. de vsufr. in ver

20 bo ab eo. † Dr̃ aũt locus cã taxationis appositus qñ qs promittit decẽ staria frumenti q̃ nascent in tali fundo, qz relatiuũ q inducit ɔ̃dõnẽ, secus si dicat ꝓmitto decẽ staria frumẽti ex tali fundo qz tũc locus intelligit adiectus cã demõstratiõis, τ hoc tz gl. τ bar. in. l. inter stipulãtẽ. §. sacrã de v. obli. τ ẽt Jo. de Jmo. ibi τ Sal.

21 in. l. si qs argentũ. C. de dona. † Jtẽ qñ locus est appositus gratia taxationis, tũc nihil detur nihil pcipit vñ vnica prestatio seu solo est facienda, secus si plures prestationes seu solões sunt faciende singulis annis, qz si fructus nõ nascunt vno anno, dz suppleri solo, seu fieri solo de fructibus annoꝝ pcedentiũ vel sequentiũ vt est tex. in. d. l. ex eo. ff. de vin. tri. τ ole. legat. τ in. l. legatũ. §. vini falerni. ff. de ann. legat. τ ibi est bona gl. de hoc, τ ista ẽ ɔ̃clusio bar. in. d. §. sacrã. τ Cy. Saly. in preallegata. l. si qs argentũ, τ idez dt Bal. in. c. j. in pn̄. de no. feud. vñ in h casu non ɔ̃siderat sterilitas vel fertilitas sz solũ an tot fructus sint nati, vñ possit fieri integra solo, τ si nõ põt fieri, vt qz tot fructus nõ sunt nati, dz suppleri solutio de fructibus annoꝝ pcedẽtiũ vel seqũtiũ, ẽt si in ipsis non fuit fertilitas, nã sufficit qd in pcedẽtibus vel seqũtibus annis sint pcepti tot fructus vt possit fierri integra solo, intelligendo tñ semp dũmodo nõ fiat exactio vltra quam dictus Abbas facere

22 possit, † qz clerici τ religiosi nõ tenent vltra quã facere possint, vt. l. miles. de re iudi. vbi gl. Bar. τ doc. in. c. Odoardus. de solut. vbi ẽt do. Abb. τ iõ nõ video qd in hoc casu dictus Abb. possit petere aliquã diminutionẽ pẽsiõis, nã ista pẽsio detur sine aliquo onere nec subiacet fortune nec casui fortuito circa pceptionẽ fructuũ nisi vt. s. dixi. facit. l. quotiẽs. C. de hr̃. insti. vbi istitutus hrs i re certa nõ tenet soluer onera hrditaria, τ iõ. d. Nicolaus ad nihil aliud ẽ obligat9 nisi ad soluẽdã decimã papalẽ qñ iponit rõne

23 supradicta, † qz pẽsio cẽset eẽ bñficiũ τ tãq̃z de bñficio de ipsa solui dz decia, τ istã puto eẽ veritatẽ. Alexãder del Nieuo vicenti.

¶ Pensio imposita sup fructibus canonicatus τ prebende quos pensionem soluens dimisit τ aliam prebendam optauit in eadem ecclesia a quo solui debeat. Questio. lxiij.

SVMMARIVM.

1 Venetiarum ciuitas aliarum ciuitatum Regina.

2 Pensio est onus reale.
3 Prebende vbi sunt indistincte per optionem nec prebenda nec canonicatus variatur.
4 Optio nõ liberat aliquẽ ab onere soluẽdi pensionẽ qñ loco prebẽ de assignat̃ p ꝓcuratorem capituli certa portio canonico.
5 Episcopus potest facere statutum de optando in eius ecclesia.
6 Consuetudo optandi per annos .x. inducitur vbi prebende non sunt corpore distincte.
7 Consuetudo optandi inducitur spatio quadraginta annoꝛuʒ vbi prebende sunt distincte corpore.
8 Consuetudo optandi non tollitur per non vsum.
9 Consuetudo optandi locum non habet in prebendis per papam reseruatis ⁊ collatis.
10 Cõsuetudo optandi locũ non hꝫ in bñficijs vacantibus in curia.
11 Optio qñ locum habeat in beneficijs in curia vacantibus.
12 Optio locũ nõ hꝫ qñ pp̃ mãdat alicui ꝓuideri de maiori p̃bẽda.
13 Consuetudo optandi non preiudicat apostolicis impetrãtibus.
14 Optio an locũ hẽat in prebendis que vacant per ꝑmutationem.
15 Excommunicatus an possit optare.
16 Cõsuetudo optandi vel statutum qñ dat optionẽ p̄ñtibus tm̃ an absentes ad seruitia ecclesie vel pape comprehendantur.

Sexagesimotertio quero. Notoriuʒ est, qꝺ in multis ecclesijs tã cathedralibus quã collegiatis Italie viget optandi ꝯsuetudo, mõ qdã canonicus in ecclesia, in q̃ hmõi ꝯsuetudo viget canonicatũ ⁊ prebendã obtinens sup illoꝝ fructibus redditibus ⁊ ꝓuẽtibus ꝯsensit reseruationi annue pensionis sempronio clerico, ⁊ illã soluit aliquãdiu, demũ vacãte alio canonicatu in .d. ecclesia cuius fructus vberiores erãt dimissa prima p̃benda hãc vacãtẽ optauit, an ipse vel is q assecutus est dimissaʒ p̃bendã, teneat̃ ad solõnẽ pẽsionis, istã .q. nullibi tactã a doctoribus inueni ⁊ de ea pluries interrogatus fui in hac alma ciuitate
1 Venetiaꝝ† aliaꝝ ciuitatũ Regina, ꝓ cuius decisione distinguendũ puto, qꝺ aut̃ in ecclesia sunt p̃bende distincte actualiter ⁊ realiter, aut sunt p̃bende vel portiones indistincte, sed vnicuiqꝫ canonico ad tp̃s certi redditus assignant̃ ꝓ sua portione, vel a ꝓcuratore seu canipario capituli vnicuiqꝫ singulis annis ei⁹ portio assignat̃, vt in plerisqꝫ ecclesijs fieri ꝯsueuit, ⁊ iste portiones proprio vocabulo appellant̃ portiones priuilegiate, vt no. Inn. in .c. dilectus .el .j. de preben. primo casu, qñ prebẽde sunt actualiter ⁊ realiter distincte nõ ẽ dubiũ qꝺ optans vacantẽ prebendã dimissa illa quã possidebat grauata onere soluendi pensionẽ amplius ad illius solõnẽ nõ tenet̃, nã ille pensionẽ soluere tenebit̃ q dimissaʒ p̃
2 bẽdã fuerit assecutus, † cũ pẽsio sit onus reale .c. nisi essent, de p̃ben. ⁊ ibi no. doc. iõ dixit Fely. in .c. ad audientiã .el .ij. de rescrip. col .v. ꝙ si bñficiũ grauatũ in solõne annue pẽsionis transiret ad mille ꝑsonas sp̃ trãsit cũ suo onere, ⁊ successorẽ grauat, vt ẽt dicit Pau. de cast. in ꝯs. suo .cccxxxviij. incip. qꝛ exceptiões, ⁊ Ro. in ꝯs .ccclxxxviij. incip. in casu ꝓposite, ⁊ dixi .§. q. xlj. ⁊ .q. xlj. tali .n. casu possidẽs p̃bendã in ecclesia, si illã dimittat ⁊ aliã optet actualiter ⁊ realiter distinctã a p̃benda dimissa dr̃ ꝯseq nouũ canonicatũ, qꝛ prior canonicatus remanet cũ p̃benda dimissa, ⁊ sic ꝯsequitur nouũ canonicatũ realiter ⁊ actualiter distinctũ a prio, quẽ dimisit, ꝓbat̃ in .c. litteras, de ꝯces. p̃ben. ⁊ in cle. si iuxta de p̃ben. ⁊ ita p dicta iura ꝯcludit Ro. decis. ccccl xx. incip. q̄rit̃ ꝯtri tp̄is. co
3 lũ .ij. in nouis. † Scꝺo vero casu, qñ sunt p̃bẽde indistincte loquendo de p̃bendis tp̄alibus nõ de p̃bendis, vt sunt tituli bñficiales, ⁊ tũc p optionẽ nec p̃benda, nec canonicatus, vt sunt tituli bñficiales dimittit̃, imo re vera canonicatus ⁊ p̃benda canonicalis ꝑus habiti retinent̃ ⁊ solũ p̃bẽda tp̄alis .i. terrenũ ꝓ portione fructuũ canonico assignatũ, ⁊ sic sola tp̄alitas dimittit̃, vt dñt dñi de Ro. in preallegata decis. col .ij. versi .ij. casu, ⁊ tunc lꝫ p̃benda ꝯsistat in certo fundo, ex quo ille nõ est ꝑpetuo annexus illi canonicatui ⁊ prebende canonicali, dõm erit, qꝺ cũ pẽsio fuerit assignata super fructibus canonicatus ⁊ p̃bẽde quos puta sempronius obtinet, ꝙ cũ primũ ille fundus desinit eẽ prebenda illius canonicatus eo casu sup illius fructibus amplius pẽsio nõ dẽtur p no. in .d .c. nisi essent, faciũt ea q̃ tradit Pau. de cast. in preal leg. ꝯs. cccxxxviij. vbi dixit qꝺ qñ fundus desinit eẽ bñficij illius fructus ampli⁹ ad
4 pẽsionẽ nõ sunt obnoxij, † si vero p capitulũ non assignant̃ certe ⁊ determinate p̃bende ꝯsistentes in certo ⁊ determinato corpore, sꝫ det̃ vnicuiqꝫ canonico p ꝓcuratorẽ seu canipariuʒ capituli certa distributio, in bladis aut pecunia ꝯsistẽs, ⁊ sic optio nõ facit cẽseri nouũ bñficiũ aut p̃bendã, vt p̃bẽda est titulus bñficialis, ⁊ tũc optãs similiter nõ euadet onus solõnis pẽsionis, qꝛ p optionẽ nõ ꝯseq̄t̃ nouũ bñficiũ, vt tradũt dñi de Ro. i. d. decis. ccccvij. ex quo rũ dictis decidit̃ p̄ñs qꝺ. Et p̄dicta ꝓcedũt siue ius optãdi ex statuto inducat̃ siue ex ꝯsuetudine, qꝛ idẽ est no. in .c. fi. de ꝯsu. in .vj.
5 in gl. iij. in fi. † ⁊ põt ep̄s facere statũ de optãdo in ecclesia, vt per Butr. in .c. fi. de ꝯsuet. qꝺ ꝓcedit quãtũ ad bñficia spectantia ad eius collationẽ, secus in alijs ne facto ep̄i ius alioꝝ ledat̃, vt dixit Milus in suo elegãti repertorio. in versi. Consuetudo ⁊ statutũ.
6 † Optandi aũt ꝯsuetudo induci p annos decẽ, vt tenuit Jo. an. in .d .c. fi. de ꝯsu. in .vj. hoc tñ ꝓcedit qñ p talẽ ꝯsuetudinẽ agit̃ de mutatione portionũ canonicaliũ ecclesie in qua nõ est distinctio
7 corpoꝝ p̃bẽdaꝝ, sed bñ portionũ ad tp̄s, † secus qñ agit̃ de mutatione prebendaꝝ, q̃ hñt certos redditus ꝑpetuos, ⁊ cuilibet canonicatui est annexa sua p̃benda ꝑpetuo, vt est in ecclesia paduana ⁊ alijs, nã tũc req̄runt̃ anni .xl. ad inducendã tale ꝯsuetudinẽ, vt late p Bellen. decis .j. ⁊ decis. lxij. ⁊ vide p Fely. in .c. statuim⁹
8 de maiori. ⁊ obedi. ⁊ Ro. decis. ccccl x. in nouis. † nec tollitur talis ꝯsuetudo optandi inducta in aliqua ecclesia p nõ vsum p longuʒ tp̄s, vt decidit Jo. an. in .d .c. fi. cum canonicis ꝯpetat p viã facultatis, vt p Franch. in .d .c. fi. de ꝯsuet. in .vj. in .ij. col. vbi dt̃ secus esse, qñ talis nõ vsus inductus fuisset p ꝯdictionẽ alterius partis illã ꝯsuetudinẽ impugnantis, nã tũc tolleret̃ illa prima ꝯsuetudo p ꝯriã ꝯsuetudinẽ tãto tp̄e obseruatã, quãtũ req̄rebat̃ ad dictam consuetudinẽ inducendam, alleg. Inn. in .c. accedẽtibus de priui.
9 † Sciendũ tñ est qꝺ optandi ꝯsuetudo locũ nõ hꝫ in p̃bendis specialiter reseruatis ⁊ p papã collatis, vt p Archi. in .d .c. fi. ⁊ ibidem Jo. an. Franch. ⁊ alij p tex. in .c. vt nostrũ. de appel. ⁊ de hoc vidẽdus est Capp. alleg. sua. lxxxiiij. incip. dñs papa gratiose ꝯcessit,
10 vbi bñ distinguit, cũ videre poteris, † nec similiter locũ hꝫ talis cõsuetudo in bñficijs vacantibus in curia Romana, casus est in .d .c. fi. dẽ ꝯsue, in .vj. ⁊ dt̃ Ro. decis. ccxcvj. incip. sicut canonicatus in nouis, qꝺ sicuti canonicatus ⁊ p̃benda in curia vacantes obitu alicuius nõ p̄ñt optari vigore ꝯsuetudinis, ita nec grossi fructus redirent ad cap. qꝺ dt̃ declaratũ fuisse p Gregorium papam .vj.
11 † limita tñ qꝺ dcm̃ fuit optionẽ locũ nõ hr̃e in bñficijs in curia vacãtibus nõ ꝓcedere, qñ intra mensem a die vacationis papa non ꝯtulit canonicatũ ⁊ p̃beudã in curia vacantes, ita voluit gl. in .d .c. fi. quã sequit̃ ibidẽ Franch. in .§. in p̃bẽdis, vide Do. in .d. §. x.
12 quid si papa, facit tex. in .c. statutũ, de p̃ben. in .vj. † Scꝺo talis cõsuetudo locũ nõ hꝫ qñ mãdat̃ p papã alicui ꝓuideri de maiori p̃bẽda cũ vacauerit in certa ecclesia in qua sunt ⁊ maiores ⁊ minores p̃bende nõ obstãtibus statutis ⁊ ꝯsuetudinibus illius ecclesie ꝯrijs qbuscũqꝫ ⁊ presertim illis qbus cauet̃ qꝺ nullus hr̃e possit maiorẽ p̃bendã nisi primo minorẽ hẽat ⁊ ad eã gradatiʒ ascẽdat, ita decidit Ro. decis. ccc. incip. si mãdet̃ alicui prouideri in nouis.
13 † Tertio dicta ꝯsuetudo locũ nõ hꝫ quo ad apostolicos impetrãtes, qbus nõ preiudicat sed solũ locũ hꝫ illis nõ extãtibus, ita decidit Ro. decis. ccxix. incip. no. qꝺ s̃m .c. cũ in tua, ⁊ ista fuit cõis opi. dñoꝝ Rote, q̃ ꝓcedit pp̃ clausulas derogatorias que in lr̃is
14 ponunt̃. † An aũt optio locũ hẽat in illis p̃bendis q̃ vacant p ꝑmutationẽ. Jo. an. in .d .c. fi. de ꝯsu. in .vj. tenuit qꝺ sic, quẽ sequtur ibi Do. ⁊ Pet. de anc. ꝯriũ aũt vr̃ tenere idem Jo. an. in addit. Spe. sup rub. de re. ꝑmu. quẽ seq̄t̃ Jo. de lig. in .d .c. fi. ⁊ Fede. de senis in trac. de ꝑmu. bñfi. q. xxviij. ⁊ in ꝯs. suo. lix. idẽ tenuit Petrus de vbaldis in trac. suo de permu. benefic. q. vltima. Imo. tamen in .c. fi. de rer. permuta. colum. xx. concordando dictas opiniones dicit, quod aut permutatio fit propter vtilitatem ꝑmutantium ⁊ tunc locum habet optio, qꝛ talis permutatio ambitiosa videt̃, ⁊ sic restringenda, qñ vero fieret permutatio propter vtilitatem ecclesiarum, quod tamen raro fit temporibus nostris, ⁊ eo casu dicit Imo. locum non habet optio, qꝛ tunc permutatio ẽ ampliãda, qꝛ fauorabilis, istam distinctionem sequitur Franchus
15 in .d .c. fi. † an autem excommunicatus optare possit, Rot. decis. cxcv. incipiente, acceptatio facta, tenuit quod sic, qꝛ optio non videtur esse noua collatio, vt per Archi. ⁊ alios in .d .c. fi. ⁊ ad text. in .c. referente. de preben. vbi videtur expressum, quod excommunicatus non possit optare. Respondet, quod ibi per optioneꝫ acquirebatur ius in re ⁊ videbatur noua collatio, siue nouus titulus, contrarium autem videtur decidi in .d. decis. in vltima additione, vbi dr̃ quod Petrus de perusio in .d .c. referente tenuit p illum tex. ius optandi nõ competere excommunicato nisi prius absoluatur etiam loquendo in terminis dicti .c. fi. de consu. in .vj. prima tamen opinio magis placet, quam tenuit Do. in .d .c. fin. ⁊ ibidem Franch. ⁊ est communis, que illa ratione potissimum sustentatur quia omnes concludunt quod optio que fit iuxta terminos dicti .c. fi. non dat nouum titulum ⁊ nouum ius, nec hꝫ vim noue collationis, de quo etiam per Ancbara. in .d .c. fi. hãc opinionem

nionē tenuit ēt Ro. decis. iiij. in rub. de sen. excō. i recol. Bisgnet. & Parisius nūc meritissimus Cardi. in c. dilecti. col. j. de excep.
16 † Quid aūt sit qn̄ ɔsuetudo vel statutū dat optionē pn̄tibus tm̄, an absentes existentes in seruitijs ecclesie vel pape tūc optare possint. Archi. in. d. c. fi. tenuit qd non, & mouet̄, qz ɔsuetudo talis ē stricti iuris io nō dz extingui. l. j. C. de emancip. liber. & dt idem tenere Jo. de ligna. ibi. sed Jo. an. ɔtriuz ibi tenuit. Tu vide Frāch. ibi. col. iij. ver. qd aūt si ɔsuetudo, & circa istam materiam optionis vide plura que tradunt doc. in. d. c. fi. de ɔs. in. vj. & Jo. de selua vltramontanus in tracta. suo de benefi. in. iij. parte. q. xxxvj. & Milus in suo eleganti repertorio, in verbo consuetudo.

¶ Excōicatus qui fructus beneficij non percipit pp excommunicationem an pensionem soluere teneatur. Questio. lxiiij.

SVMMARIVM.

1 Clericus excommunicatus fructus beneficij percipere non dz.
2 Excommunicatus quo ad onera subeunda & soluenda pro nō excommunicato habetur.
3 Bannitus sua culpa tenet̄ soluere onera lz fructus non pcipiat.
4 Nobilis pp delictum nobilitate priuatus tenebit̄ tm̄ ad onera.
5 Contumax in respondendo habetur pro confesso postq̄ ē iussus respondere quando confessio ad eius damnum tendit.
6 Clausula rato manente pacto non prodest frangenti pactum.
7 Excōicatus nō est exemptus ab officio sed illud dicere tenetur.
8 Suspensus non percipiens fructus beneficij sua culpa pensionez soluere tenebitur.
9 Clericus excōicatus sua culpa qui propterea fructus bn̄ficij non percipit tenetur tamen soluere charitatiuum subsidium.

Sexagesimoquarto quero.

Utrum excōicatus q pp excōicationem fructus beneficij nō pcipit pensionē soluere teneat̄, in hac. q. dōm vr̄, † qd cum clericus bn̄ficiatus excōicatus fructus bn̄ficij pcipere nō dēat. c. pastoralis in fi. & ibi doc. maxime Jnn. de appel. no. gl. in. c. studeat. l. distin. Archi. in. c. ad hec. xxxij. distin. hr̄ p Host. in rub. de sen. excō. §. qs sit effectus circa principium, in summa & cum pensio solui dēat sup fructibus beneficij excōicatus q illos non percipit, vr̄ qd ad solutionem pensionis non teneat̄. Contrariam autem partem veriorem esse de iure arbitror, faciunt ea que voluit Bart. in. l. inter quos. §. damni. ff. de dam. infec. duz dt, qd sacerdotes vltramontani qui excōicati fructus bn̄ficiorum non pcipiunt, tenent̄ tm̄ censum soluere si culpa sua excōicati sint, nam tunc a census solutione non excusant̄. l. si merces. §. culpe. ff. locat. facit iuris regula damnum, qd qs sua culpa sentit de reg. iur. in. vj. opi. Bar. sequitur Pau. de cast. in. d. §. dāni, facit † qz excōicatus quo ad onera soluēda & subeunda hr̄ pro non excommunicato. c. si vero. de sen. excom. c. intelleximus, de iudi. no. per Jnno. in. d. c. intelleximus, vbi doc. & in. c. veritas de dol. & ɔtu. ad idem facit quod volunt doc. in. d. §. damni post Bar. vbi tenent † quod bannitus sua culpa q fructus suorum bonorum nō pcipit, tm̄ tenet̄ soluere onera, quod ēt voluit Bal. in. l. si qs in fi. C. si pp publi. pens. & idem Bal. i. l. sed & milites. §. si ignominie cā. ff. de excus. tut. & Paul. de cast. in d. §. damni. & Alberi. in. l. princeps bona p illum tex. cum glo. ff. de ver. sig. lz Ro. in suo ɔsi. lxxiij. incip. circa primum nulla vr̄, ɔtrium tenere vr̄ indistincte loquēdo, cuius opi. intelligo pcedere, qn̄ fiscus occupasset oia bona banniti, & ita sentit ipse Ro. in pn̄. d. consilij. † Facit ēt p dicta decis. id qd notanter voluit Bar. i. l. j. C. de infami. lib. x. & in. l. j. de digni. C. lib. xij. & no. p Bald. post By. in. l. si qs solidū. ff. de hr̄. insti. vbi dn̄t, qd si nobilis pp delictum nobilitate priuat̄, tenebit̄ tm̄ ad onera & collectas post priuationē ad quas ceteri nobiles tenent̄, soluz. n. nobilitate quo ad sui ɔmodum priuat̄, nō aūt quo ad eius incommodum, ad idem facit qd voluit gl. in. §. fi. in. c. ij. de ɔfes. in. vj. q̄ dixit † qd contumax in rn̄dendo hr̄ pro ɔfesso postq̄ est iussus rn̄dere si illa ɔfessio tendit ad eius damnum, secus ad eius ɔmodum, ad idem facit qd voluit Bal. in. l. cum pponas. la. ij. C. de pac. vbi dixit † qd clausula rato manente pacto nō prodest frangenti pactū, sed alteri parti tm̄, facit ēt qd dixit Card. in cle. j. in. vj. oppo. de regular. vbi voluit qd priuatus loco in cap. non est priuatus quo ad onera. arg. tex. in. c. reprehensibilis in verbo capituli disciplinam de appel. † Ad idem facit qd voluit Cardi. loco preallegato, vbi dixit, qd excōicatus nō est exemptus ab officio, qz illud dicere tenetur, alleg. tex. in. c. p illorum de preben. vbi gesta ab excōicato valēt in eius incommodum, facit qd voluit Bar. in. l. tutela. §. item. ff. de cap. dimin. vbi dt qd lz exbannitus designat esse ciuis intelligit̄ quo ad sui ɔmodum non quo ad incommodum, & dixit Cardi. in. c. Jo. de test. qd lz executor vltime voluntatis si fuit negligens p annum cadat ab officio exequēdi. c. nos qdem de test. tm̄ in eius odium pōt eps si vult illum ɔpellere ad exequendum, qz eius negligentia sibi proficua eē non dz, facit ēt qd no. Bal. in. l. cum qs. C. de nat. liber. & in auc. habi. C. ne fil. pro patr. facit etiā tex. ad hoc elegans in. l. actione. §. item q societatem. ff. p soc. vbi renūcians societatem ante tps ɔuentum, remanet socius quo ad damna non aūt quo ad lucrum, & ad hunc ppositum faciunt plura q̄ accumulat copiose Barba. in. c. intelleximus. col. ij. de iudi. & ibidem Fely. col. j. q̄ reprobant dcm̄ Bal. in. c. dilectus. el. j. de resc̄ri. vbi Bal. dixit, qd si fuit factū pclama, quod qlibet iret ad exercitū, qd banniti ab illā ciuitate non tenebunt̄ ire ad exercitum, † hoc idem qd dcm̄ fuit de excōicato dōm ē in suspenso, qui durante suspensione pcipere nō dz fructus bn̄ficiorum, vt voluit gl. & ibi But. in. c. cū bone. de eta. & qualit. Jnn. in. c. sicut. de cohabit. cleri. & mulie. & doc. in. d. c. pastoralis, comprobatur predicta ɔclusio ex his que voluit Bellē. in trac. suo de subsid. charita. q. xxxiij. † vbi decidit, qd clericus excōicatus sua culpa qui fructus bn̄ficij nō pcipit, teneat̄ tm̄ soluere charitatiuum subsidiū, premissam tm̄ ɔclusionem intellige pcedere si clericus excōicatus retinet possessionem bn̄ficij p ea q̄ voluit Paul. de cast. in. d. §. damni & ibi Bar. Scdo intellige dictam ɔclusionem pcedere si snia excōicationis fuit iusta, secus si fuit iniusta, ita voluit Bellenc. in d. suo trac. de subsi. chari. q. xxxiij. in fi. loquens in clerico iniuste excōicato q fructus bn̄ficij nō pcipit, vt nō teneat̄ soluere charitatiuum subsidium allegat no. p Jo. an. in. c. olim el. ij. de restitu. spo. & in. c. cum dilecti, de his q̄ vi metusqz cā fi. & predicta pcedunt quicquid dixerit gl. in. d. §. damni que ɔtrium vr̄ tenere, & ibidem a doc. reprobatur.

¶ Ecclesia que vacat vel quasi vacat sup cuius fructibus est apposita annua pensio an teneat̄ ad illius solutionē. Questio. lxv.

SVMMARIVM

1 Pensio est onus reale annexum beneficio.
2 Economus ecclesie que vacat pensionem soluet.
3 Ecclesia vacās an iudicialiter ɔueniri possit ad solonē pēsionis.
4 Ecclesie vacanti datur curator cum quo iudicium agitatur.
5 Papa solus potest curatorem dare ecclesie cathedrali.
6 Episcopus potest dare curatorem ecclesie inferiori.
7 Pensio reseruata super fructibus monasterij mortuo Abbate vel priore per quem solui debeat.

Sexagesimoquinto, quero.

Si ecclesia sup cuius fructibus ē apposita annua pensio, vacet vel q̄si vacet, vtputa qz eps seu illius rector captus sit a paganis, iuxta tex. i. c. si eps de supp. negli. pla. in. vj. an ipsa ecclesia ad solonē pēsionis teneat̄, & qūo fiet exactio talis pēsionis, in hac. q. vr̄ prima facie dōm, qd ecclesia vacās vel q̄si vacās nō teneat̄ pensionē soluere, qz in lr̄is reseruationis huiōi pēsionis grauatur rector ecclesie, & eius successor ad illius solonē, & nō ecclesia vt in. c. nisi essent de pben. verba. n. lr̄arum sunt talia, pēsionē annuā ducatorum puta. xx. auri de camera sup fructibus, redditibus, & pūētibus ecclesie talis p semproniū eius rectorē, & successores suos in. d. ecclesia annis singulis psoluēdā, ɔtriā tm̄ partem veriorē de iure arbitror, qd immo tali casu ecclesia tenebit̄ ad solonē pēsionis. † Cōstat. n. qd pēsio ē onus reale annexū ipsi ecclesie, & ab illius rectore intuitu ipsius ecclesie dētur, vt p Pau. de cast. in ɔsi. suo. cccxxxviij. incip. qz exceptiones in. j. vol. co. vlti. seqt̄ Fely. in. c. ad audiētiā el. ij. de rescrip. hinc ē qd viuēte pēsionario, ēt si bn̄ficiū ad mille manus trāsiret, is q p tpe bn̄ficiū possidet ad solonē pēsionis tenet̄, faciunt d. §. q. xl. & facit tex. in. c. pn̄ti. §. porro iūcta gl. ibi in verbo oneribus d offi. ord. i. vj. † qūo āt fiet tali casu exactio pēsionis dōm ē, qd economus ipsius ecclesie grauate pēsionē soluere dēbit, & ipse ɔueniri poterit, facit tex. i. c. charitaté. xij. q. ij. vbi pz qd solōne rū icūbētiū ecclesie ea vacāte fit ab economo, ita ēt decidit i solōne charitatiui subsidij Bellē. i trac. suo de subsi. chari. q. vij. i prima pte. † An aūt ecclesia vacās iudicialiter ɔueniri possit super solōne pēsionis, dōz vr̄ qd nō, qz iudiciū agitatū cū ecclesia vacāte r̄ait nullū ē. c. fi. ne sede vacā. dicas tm̄ i h arti. ex mēte doc. in d. c. fi. q si eēt de pxi. ecclie vacāti d rector̄ puidēdū nouus rector

4 expectandus esset. †Si vero vacatio diutina esset, tūc ecclesie curator dari poterit cū quo iudiciū agat. l.j. ꝛ. ij. ff. de cur. bon. dando, ꝛ dabit vacāti ecclesie visita. c. obitū. lxj. dist. ita voluit Inn. i c.j. ne sede vacā. quē Ab. sequit in d.c. fi. col.j. in fi. †vbi dixit qd
5 solus papa curatorē dar poterit ecclesie cathedrali, ꝛ eius bonis quo ad effectū agēdi, adducit tex. in argm̄ in c. is cui de elec. i. vj.
6 ꝛ tex. in c. pastoralis de offi. ordi. †si āt sumus in ecclesia inferiori eps poterit curatorē deputare, qꝛ eps in ecclesijs nō collegiatis quaꝝ vacatio est diutina agere, ꝛ defendere potest. c. fi. de succes. ab intest. si aūt ecclesia grauata pensionis onere sit collegiata, ꝛ tūc si vacatio est diutina capitulū ad soluēdū pensionē ꝯueniri poterit, nam tali casu capitulū agere pōt ꝑ ipsa ecclesia cū ꝯsensu tñ epi ordinarij, vt voluit Abb. in d.c. fi. faciūt ad pdicta que la-
7 te tradit Imo. in d.c.j. in v. ꝛ vj. col. ne sed. vacant. †si vero pēsio esset reseruata sup fructibus alicuius monasterij hñtis Abb. vel priorē, ꝛ ꝯuentū eo casu, qꝛ mortuo Abb. ꝯuentus hꝫ monasterij administrationē ꝛ oium reꝝ, tūc ex quo ꝯuentus pōt iudiciū instituere, ꝛ p seipsum agere, vt tꝫ Inn. in c. cū dilectus de ꝯsuetu. ꝛ Card. in cle. ne in agro. §. Abb. de stat. reg. q. ij. cū qtuor sequentibus, ꝛ ibidē Lapp. ꝛ idē in cle. statutū de elec. quos refert ꝛ sequtur Jo. Franc. Pauinus q fuit auditor Rote in trac. suo de offi. ꝛ pōt. c. sed. vacā. in vj. preludio. ver. vj. sedes, ideo tali casu conuentus conueniri poterit ad solutionem pensionis.

¶ Pensionarius cui reseruata fuit pēsio libera ab omni onere an teneatur ad onus insolitum. Questio. lxvj.

SVMMARIVM

1 Dictio quocunqꝫ includit omnimodam generalitatem.
2 Clausula generalis sequens renunciationem quorundam casuū fortuitorum includit similia expressis.
3 Casus fortuiti insoliti non comprehenduntur in generali renunciatione casuum fortuitorum.
4 Vendito frumento ꝑ pretio tali tpe currente, si tpe solutiōis fien de pretium currens erit excessiuum, illud non debetur.
5 Promittens expensas soluere tenetur ad solitas non insolitas.
6 Bartoli magna est auctoritas.

Sexagesimosexto quero.

Utruꝫ pēsionarius, cui reseruata fuit annua pensio sup fructibus alicuius beneficij libera, ꝛ exempta ab omni onere decimarum subsidij charitatiui, ꝛ quocunqꝫ alio onere teneat ꝯtribuere ad onus impositū sup fru-
1 ctibus bñficij insolitū, ꝛ incōsideratū, in ista. q. vr̄ prima facie †dicendū qd sic, qꝛ illa dictio quocūqꝫ includit oimodā ꝯnalitatē, iō vbicunqꝫ apponit si lex nō distinguit nec nos distinguere dēmus. c. solite benignitatis ꝑpe fi. de maior. ꝛ obedi. ꝛ ibidē no. Abb. i vlti. no. ꝛ dixi. s. q. xix. nu. ij. ꝯriū tñ dōm de iure arbitror. Ad qd
2 facit doctrina Bar. in l. sed si qs. §. qsitū. ff. si qs caut. †Ubi voluit qd clausula ꝯnalis sequens renūciationem quoꝝdā casuum fortuitorum de similibus expssis intelligat nō grauioribus. Ad idē facit qd dixit Ant. de But. in c. qntauallis col. xxiiij. ibi hec vera de iureiur. vbi dixit, qd clausula ꝯpromissi dans facultatem arbitro ledendi in qntitate magna, ꝛ qcūqꝫ alia ꝯnalr intelligit in nō multū maiori. Ad idē qd voluit Ang. in ꝯsi. clxxiiij. incip. pre mittendū est, vbi dixit qd si qs obligauit se de euictione siue res d iure siue de facto vel quocunqꝫ alio mō euincat, nō tñ erit obligatus si iudex de facto ordine iuris nō seruato illū cui facta fuit obligatio, ꝯdēnet, nō vr̄. n. inter partes de actu tā exneo cogitatū, facit ꝑ hac parte tex. elegans in l. fistulas. §. frumenta. ff. de contr.
3 emp. †p quem tex. Bar. in d. §. quesitū ad fi. dixit, qd sub ꝯnali clausula casuum fortuitoꝝ nō venit casus fortuitus insolitus, idē dixit Bal. in l.j. C. deposi. ꝛ Bal. ꝛ Saly. in l. lꝫ. C. locat. But. i c.j. de ꝯmod. ꝛ sequit Alex. in ꝯsi. xxviij. col. pe. vers. sed his non obstantibus in. j. vol. ꝛ in ꝯsi. clxxiij. incip. visis ꝛ accurate col. pe. ver. his non obstantibus in. ij. vol. ꝛ Bal. in l. falsus col. vlti. circa medium. C. de furt. ꝛ hāc ptē tenuit ēt Alex. ꝯsi. cviij. incip. ꝑspectis verbis instrumenti, in. iij. vol. col. pe. ꝛ Jason in d. l. sed ꝛ si qs. §. qsitū col. pe. ff. si qs caut. vbi defendit Bar. opi. ab obiectis Ro. Pau. de cast. ꝛ Alex. ibidē q tenuerūt ꝯ Bar. ꝑ cuius opi. adducit tex. in l. scio. §. medico. ff. de annu. legat. quē ēt adducit Fely. in c. sedes col. ij. v. qd ꝯnalis sermo de rescri. ꝛ cū Bar.
4 trāscūt magis cōiter doc. ꝑ cuius opi. †facit qd voluit Imo. in l. ptia reꝝ col. vlt. ff. ad leg. falci. vbi tꝫ qd si sit venditū frumētum, ꝛ ꝑmissum ptiū currēs tali tpe, si tpe solutionis fiende esset caristia insolita non existens nec cogitata tpe ꝯctus, nō audiet venditor volens pretium illius tpis, qd tñ ibidem impugnat Alex. q tꝫ ꝯ Bar. Ad idē facit qd voluit Ang. in §. opꝫ in auc. de iudi. ꝑ gl.
5 ibi quam ad hoc reputat notandā, †vbi dixit qd q ꝑmittit soluere expensas tenet ad expensas solitas, ꝛ moderatas nō aūt ad immoderatas, ꝛ ppea dicebat Ang. hoc notandū eē ꝑ statuto perusino dictante, qd si aliqs ꝑmiserit ꝑ debitore, ꝛ debitor nō soluat, pōt ꝑmissor capere pecuniam ad vsurā, vt satisfaciat creditori, ꝛ quascunqꝫ vsuras soluerit, repetet a debitore. Tale. n. statutum intelligi dꝫ de vsuris moderatis non de immoderatis, plura ꝑ ista parte adducit Fely. in d.c. sedes col. iij. cū qua vr̄ transire, ꝛ tutum non esset in pratica recedere ab ista opi. Bar. cū qua vr̄ ēt sentire Bal. in c. cum olim de ꝯsu. ꝛ in c. qm̄ frequenter in pn. col. pe. vt lit. non ꝯtesta. ꝛ Cuman. in d. l. scio. §. medico. ff. de an. le. est. n. mag. aucto. Bar. vt scribit Claud. in repet. l. vt vim. col. vlti. ff. de iust. ꝛ iur. ꝛ Jason in l. qdam cum filium. ff. de v. obli. ꝛ in l. si ex legati cā eo. ti. vbi dixit qd Bar. vestigia sp adorat. ꝛ dt Curtius iunior ꝯsi. v. col. xiij. ꝛ ꝯsi. xij. col. iiij. qd Bar. est speculū ꝛ lucerna iuris ciuilis, ꝛ qd oēs ipsum venerari solemus, ꝛ vt ducem optimum seq, ꝛ refert Caccia. in trac. suo de mō studendi qd in hispania ꝛ Lusitania regio decreto sancitū ē qd in casibus in
6 qbus doc. varij sunt opi. Bar. pualeat. †Et ex pdictis concludo qd pensionarius q hꝫ pēsionem exēptam ab omni onere decimarum subsidij charitatiui, ꝛ quocunqꝫ alio onere nō erit exemptus ab onere insolito, ꝛ non excogitato, ꝛ propterea cum de hoc sepe fuerim consultus ita rñdi, erit tamen cautela, quod in litteris reseruationis annue pensionis dicatur a quocunqꝫ onere tam solito quam insolito, ꝛ tam excogitato qꝫ non, quacunqꝫ auctoritate ēt laicali imposito ꝛ imponendo, quo casu pensionarius erit tutus, ꝛ immunis a similibus oneribus.

¶ Clericus in impetratione beneficij an mentionem facere debeat de pensione. Questio. lxvij.

SVMMARIVM

1 Cleric⁹ tenet facer mētionē de pēsione sibi assignata in tit. bñficij.
2 Clericus de pēsione, quā hꝫ in stipēdiū, nō tenet facere mētionē.
3 Clericus de prestimonijs in stipēdiū datis mētionē facere nō dꝫ.
4 Clericus de pensione sibi assignata loco beneficij mentionem facere tenetur.
5 Clericꝰ pauper impetrans in forma communi non tenetur facere mentionem de pensione, quam percipit a laico.
6 De redditu qui non vacat morte impetrantis fiēda nō est mētio.
7 Clericus impetrans in forma pauperum tenet facere mentionē de pensione quocunqꝫ titulo illam habeat.
8 Gratia in forma cōi gr̄e est fauorabilior gr̄a in forma pauperuꝫ.
9 Quātitas pensionis exprimi nō dꝫ, vbi de ea fieri debet mentio.
10 Expssio valoris i impetrationibus itroducta ē p rl̄as cācellarie.
11 Pensio an comprehendat sub verbis quodcunqꝫ beneficium.
12 Pensio ꝛ bñficium in regulis cancellarie vt diuersa ponuntur.
13 Pensio non vacat sed extinguitur.

Sexagesimoseptimo quero.

Utrū clericus impetrās bñficiū mētionē facere dēat de pensione quā pcipit sibi reseruatā sup fructibus alicuius bñficij mense vel dignitatis, istā. q. tāgūt doc. in cle. ij. de offi. ordi. vbi Cardi. q. ix. ꝛ Imo. ibidē col. j. v. an impetrās, ꝛ Milus in suo reptorio in verbo gr̄a. v. cvj. ꝛ Cald. ꝯsi. vj. in ti. de pbē. ꝛ istā. q. tāgit ēt Caccialu. in trac. suo de pens. q. xxvj. ex quoꝝ dictis elicio infrascriptas
1 ꝯclusiōes. †Prima ꝙ si pēsio sit clerico assignata in ti. bñficij, vt hr̄ p Abb. in c. ꝯquerēte i tertio no. d cle. nō resid. ꝛ dixi. s. j. q. ꝛ. q. xx). ꝛ. xxviij. ꝛ tūc de tali pēsione ē fiēda mētio in impetratione bñficij alias impetratio eēt nulla vt p Card. Imo. ꝛ ceteros i. d. cle. ij. de offi. ordi. Calde. i. d. ꝯsi. vj. ꝛ Cardi. i. c. postulasti co. pe. v. ij. qro, ꝛ ibidē Imo. col. ij. v. ij. pt qri de rescri. vbi refert id tenuisse Goffre. hāc ēt opi. tenuit But. in d.c. postulasti col. j. v. q rit aliqs, ꝛ ē opi. cōis doc. quā seqt Jo. an. in c. si motu ꝑprio in
2 v. bñficiū de pben. in vi. †Scđa erit ꝯclusio qd de pensione quā qs pcipit in stipendiū ab ecclesia, vtputa ꝑ pulsando campanas aperiēdo fores ecclesie vel als ꝑ remuneratiōe laboꝝ i impetratiōe bñficij nō tenet mētionē facere, ita tenuit Pau. ꝛ zenzel. i. d. cle. ij. de of. ord. quos ibi refert Card. dicēs idē tenē Vinc. i. c. sup inordinata de pben. ꝛ Archi. i. c. si motu ꝑprio de preben. i. vj. hāc opi. tenuit ēt Imo. in d. cle. ij. col. pe. v. an impetrans, ꝛ idē Imo.

Imo.in.d.c.postulasti col.pe.ver.ij.pōt queri.ꝛ ibi Cardi.But. ꝛ alij,ꝛ per Fely.ēt ibidem.† Faciunt no.p Calde.in.d.ɔsi.vj.de preben.vbi dixit qḋ si prestimonia sint data alicui in stipendium, de illis non facienda mentio,sicuti de titulo patrimonij ad quem qs est intitulatus fieri non dꝫ mētio,allegat no.in.c.in nostra de rescri.istam ɔclusionē tꝫ ēt Milus in suo repertorio in ɤbo gr̄a versi.xvj.ꝛ do.in.d.c.si motu proprio.col.ij.ver.sed qd de hn̄te,ꝛ Jo.an.ibidem col.fi.ver.beneficium,ꝛ rō predictoꝝ est,qꝛ talis pensio non est beneficium ecclesiasticum,quinimmo est quid mere tpale,qḋ cadere pōt in meꝝ laicum vt p Bal.ꝛ alios in.c.ad audientiam el.ij.ꝛ ibi Fely.col.j.de rescrip.ꝛ dixi late.s̄.q.xxviij. hanc ɔclusionem sensit ēt Caccialu.in p̄allegata trac.suo.q.xxvj. quā ēt reperio tenuisse Corneum in.ɔsi.xij.incip.viso pūcto in.ij. vol.† Tertia conclusio erit,ꝙ de pensione que assignatur clerico loco bn̄ficij,vt decentius sustentari valeat vel ꝓ alimentis,ꝛ p̄sertim qn̄ fuit assignata ex eo qḋ pensionarius renunciauit bn̄ficiū sup cuius fructibus fuit assignata,siue qꝛ cessit iuri liti ꝛ cāe,vt fit tota die ꝛ de tali pensione impetrans mentionē facere tenebitur. Ita ꝓcedūt dicta p Inn.ꝛ Compost.in.d.c.postulasti de rescri. vbi indistincte dn̄t,qḋ si qs hēat aliqꝫ pensionē ab ecclesia de ea mentionē facere dꝫ,alleg.tex.in.c.possessiones.xvj.q.j.ꝛ tex.i.d. c.ad audientiā de rescri.ita sensit Cald.in ɔsi.xxx.in ti.de prebē. in fi.vbi Cald.dixit,quod lꝫ Inn.gn̄alr̄ loquat̄ dicens fieri dēre mentionem de possessione redditu seu pensione habitis ab ecclesia,tn̄ intelligi dꝫ qn̄ talia hn̄r loco beneficij qḋ ex eo deprendit̄, qꝛ Inn.alleg.ꝓ fundamēto sue decisionis,tex.in.d.c.ad audientiam pro ista ɔclusione vide ēt Old.ɔsi.lxxxi.in.j.col.ad vnū tn̄ est aduertendum vcꝫ qḋ Ant.de But.in.d.c.postulasti co.j.ver. q̄rit̄ aliqs.ꝛ ibidē Pet.de anc.in.j.col.ver.qn̄qꝫ qs sentiūt qḋ i d.c.ad audientiā el.ij.pensio hēat in titulum,iō sit opus de ea mētionem facere,nā eoꝝ opi.arbitror non esse veram,qꝛ ille tex.hoc non dt̄,sed bn̄ ꝓbat̄ ibidem,qḋ pensio habita vigore lr̄aꝝ ad bn̄ficia successerat loco bn̄ficij,cum ille renunciauerit illis lr̄is ad bn̄ficia,vt hr̄et pensionem,ꝛ sic ɔmodum sine aliquo onere.† Quarta erit conclusio,qḋ clericus pauper impetrans nō in forma pauperum,sed in forma cōi non tenet̄ facere mentionem de pensione quam a laico ꝑcipit,posito qḋ sit sibi assignata vt titulus bn̄ficij auctoritate episcopi,talis enim pensio cum extinguat̄ cum ꝑsona ipsius,ꝛ non exprimat̄,nō reddit gratiam pauperis impetrantis in forma cōi nullam,secus si esset pensio ꝑpetua iure bn̄ficij ɔstituta,que esset transitoria de ꝑsona in ꝑsonā,nam esto qḋ talis pēsio non eēt bn̄ficium,tn̄ eius taciturnitas gratiam vitiaret,ēt qḋ ipsa pensio non esset ɔstituta ab ecclesia,ita signāter decidit Ro. decis.ccx.incip.nota ꝙ pauper clericus in antiquis,ꝛ not.in.c.si pauper de preb.in.vj.ꝛ in.c.postulasti p Inn.ꝛ Host.de rescri.ꝓ ista conclusione facit qḋ no.Fely.in.c.in nostra ver.xxx.correlarium de rescrip.† vbi dixit qḋ non est facienda mentio de aliquo redditu,q non vacat morte impetrantis,nec hꝫ alteri ɔferri.s̄.dictam ɔclusionem,tꝫ idem Fely.in.d.c.postulasti col.x.in versi.iij. declaratio de rescri.† Quinta erit conclusio,qḋ impetrans i forma pauperum mentionem facere tenet̄ de pensione quocūqꝫ mō illā habeat,qꝛ gratia in forma pauperum fit ad releuandum pauperem,ideo si tacetur,qḋ quis habeat pensionem,vn̄ viuere possit,littere erunt surreptitie,qꝛ tunc tale quid tacet̄,quo exp̄sso difficilius quis vel saltim nō in forma pauperꝝ gratiā obtinuisset,ita voluit Fely.in.c.in nostra ver.xxx.Correlarium de rescri.allegat hoc velle Do.in.c.postulasti in lect.ꝛ in repet.col.xij.de rescrip. hanc conclusionem tꝫ idem Fely.in.c.postulasti col.x.vers.iij.conclusio.ꝛ ibidem Jo.an.sup vlt.gl.ꝛ Archi.in.d.c.si pauper clericus in prin.de preben.in.vj.istam ɔclusionē sentit ēt Caccialu.in d.suo trac.q.xxvj.ad quam multū est aduertēdū,qꝛ aliter vr̄ sentire Ro.decis.xj.in ti.de ꝑben.in antiquoribus,vbi decidit qḋ impetrans in cōi forma pauperum non tenet̄ facere mentionem de pensione annua,ad quam fuit intitulatus ad vitam suam sup bonis cuiusdā laici,ꝛ ad illū titulū fuit ꝓmotus ad sacros ordines, qꝛ talis pensio non est beneficium ecclesiasticum,nec titulus ꝑpetuus,ꝛ sp̄ualis,nam illo moriente expirabit,sed solum tenet̄ facere mentionem cum obtinet beneficium ecclesiasticum,ꝛ spirituale presertim tale,qḋ post eius obitum esset alteri ɔferendum,ꝛ subdit ibi rota,qḋ ita pluries fuit iudicatum,hoc idem voluit Card. in.d.cle.j.§.j.ver.vij.quero de supp.negli.prela.vbi dicit qḋ impetrans in forma pauperum si non facit mentionem de pensione quam obtinet vti beneficium ecclesiasticum,eius gr̄a est surreptitia,secus qn̄ pensio nō est bn̄ficiū ecclesiasticū,istā opi.tꝫ ēt Frāc. in.c.si pauper clericus col.ij.in ver.in gl.fi.de ꝑben.in.vj.duꝫ refert Archi.ibi dicentē qḋ gr̄a pauperis est surreptitia qn̄ pauper impetrans non fecit mentionem de pensione quā hēbat,si illa pēsio est sibi sufficiens ad vite necessaria,dicit enim ipse Franchus, istud esse intelligendum qn̄ pauper impetrans hr̄et pensionem vt titulum,alias secus. Caccialup.loco p̄allegato dicit p̄dictā Rote decisi.intelligendam esse in gratia in forma communi hoc est in forma gratie cōmunis,sed ista intelligentia est de directō ɔ̄ tenorem dicte decisionis,q̄ aperte loquit̄ i forma cōi pauperum,ꝛ sic non pōt intelligi in gratia in forma cōi gr̄e,est igitur opus alio collirio ad sanandam hanc egritudinem.† Sed prima opinio vr̄ iuridica ꝑ rōnes.s̄.allegatas,ꝓ qua facit,qꝛ gr̄a in forma cōi gratie est fauorabilior quam gratia in forma pauperꝝ,vt inquit Franch.in.d.c.si pauper clericus.col.j.de preben.in.vj.ꝛ Fede.de senis ɔsi.lvj.circa fi.qḋ pꝫ qꝛ lr̄e gratiose nō expirant ꝑ adeptionem alterius bn̄ficij.Dummodo non sit incōpatibile cū primo,secus in lr̄is in forma pauperꝝ,qꝛ ille expirant si impetrās adipiscat̄ aliud bn̄ficium ēt cum primo ɔpatibile,ita voluit gl.in d.c.si pauper clericus ꝛ ibi doc.Quinimmo ēt si bn̄ficiū qḋ asse queret̄ pauper clericus eēt minimi valoris,puta.xx.solidoꝝ,iducerct hūc effectū ſm Arch.Jo.an.ꝛ Franch.in.d.c.si pauper.ergo maior exp̄ssio req̄rit̄ in gr̄a in forma pauperꝝ q̄ȝ in gr̄a in forma cōi gr̄e,qḋ tn̄ nō eēt,si teneremus vltimā opi.s̄.relatā Rote i d.decis.xj.ꝛ alioꝝ,cogita tn̄,qꝛ malo ꝓbabiliter dubitare,quam temere diffinire. Adde predictis qḋ Staphileus q fuit auditor Rote curie Romane magnus praticus in trac.suo de lr̄is gratie char.xxij.ver.ex p̄dictis ēt colligit̄,dt̄ qḋ ꝑp p̄dictas doctoꝝ difficultates,ꝛ opi.fcā est vna rl̄a cācellarie,q̄ cauet̄ qḋ obtinēs bn̄ficia.xxiiij.lib.aut alterius similis monete,ꝛ similiter ꝑcipiens annuā pensionē similis valoris,ꝛ summe sup fructibus alicuius ecclesie possit in forma cōi pauperꝝ lr̄as impetrare,ita tn̄ qḋ ꝑ assecutionē alterius aliā dimittere teneat̄,ꝛ pensio cesset ꝛ expiret,vide ēt circa predictam ɔclusionē que adducit Ludo.Gomes.auditor Ro.in suo trac.gr̄aꝝ expectiuaꝝ.nu.lxxiiij.ꝛ si cupis plura notabilia videre in mā gr̄e i forma pauperꝝ vltra adducta p doc. in.d.c.si pauper clericus vide Capp.alle.in sua.lxxix.ꝛ Staphileū loco ꝑalleg.† Sexta erit ɔclusio,qḋ in casibus in qbus dictū fuit dēre in impetratione bn̄ficij fieri mentionē de pēsione non est necesse qḋ exprimat̄ q̄titas pēsionis,nā de iure cōi nō ē necessaria expressio valoris in impetratione,vt hr̄ p Abb.ꝛ alios i.c.ad aures,vbi Fely.co.iij.ver.Prima ɔclusio,ꝓ gl.ꝛ doc.vbi Card. in cle.j.de ꝑben.† Ista.n.exp̄ssio valoris ē introducta p rl̄as cancellarie,q̄ sunt exorbitātes,ꝛ loquunt̄ de bn̄ficijs ecclesiasticis ꝓpterea nō dn̄r extēdēde ex casus in qbus loquunt̄,casus āt omissus,ꝛ nō ɔprehensus remanet sub dispōne iuris cōis.l.ɔmodissime.ff.de liber.ꝛ posthu.ita sub dubio decidit Fely.in p̄rimonio ꝛ p̄stimonio in casibus in qbus de eis ē necesse fieri mētionē in impetratione in.d.c.postulasti col.x.circa finē in ɤ.Sexta ꝛ vltima declaratio de rescri.cuius dicta reassumpsit Caccialu.in.s̄.alleg. tra.suo de pēs.d.xxvj.q.dicēs aduertēdū eē qḋ in rl̄a cācellarie d valore bn̄ficioꝝ exprimēdo dr̄ exp̄sse valorē quorūcūqꝫ bn̄ficioꝝ exprimi dēre ergo vr̄ qḋ includat ēt p̄stimonia ꝛ pēsiones p gl.in cle.ij.de vit.ꝛ honest.cleri.† Tu tn̄ dicas qḋ p illa ɤba aliud qḋcunqꝫ bn̄ficiū seu quorūcūqꝫ bn̄ficioꝝ posita in.d.regula cācellarie nō ɔprehendit̄ pēsio.Nam quotiescunqꝫ dictioni geminate, vt est illa qḋcūqꝫ adiūgit̄ dictio alius,alia,aliud,tūc talis dictio q̄ alias importaret oimodā gn̄alitatē,vt in.c.solite benignitatis, iūcta gl.ibi de maior.ꝛ obed.restringit̄ ad similia expressis,casus ē i.l.si fugitiui,ꝛ ibi gl.cōiter approbata.C.de ser.fugi. Ita dixit Soci.i ɔsi.suo.ciiij.incip.in casu q̄stionis co.j.ɤ.primū ꝓbat̄ i iij.vol.vbi ad h̄ citat alioꝝ auctoritates,idē Soci.i ɔsi.cx.incip. viso statuto ꝛ ɔs.xxiij.col.j.ꝛ ɔsi.lxxxvj.col.vlt.in.iiij.vol.vid ad h̄ q̄ dixi.s̄.q.xix.circa fi.in ɤ.iiij.facit,vbi opi.Fely.ꝛ Caccialu.i hoc reprobaui,ꝛ tāto magis hoc nō ꝓcedit in casu nr̄o,† qꝛ i rl̄is cācellarie pēsio,ꝛ bn̄ficiū ponunt̄ vt diuersa,vt pꝫ in rl̄a cācellarie de ɔsensu p̄stando,ꝛ insup dicta regula de valore bn̄ficioꝝ exprimēdo loquit̄ de bn̄ficijs vacantibus,† pensio aūt nō vacat,cū non sit ecclesiasticū bn̄ficiū,sed finit̄ morte pensionarij,sicuti finit̄ vsufructus morte vsufructuarij.§.finit̄.insti.vsufru.ꝛ dixi.s̄.q.j.ꝛ lꝫ dicat̄ in.d.regula ꝛ alioꝝ quorūcūqꝫ beneficioꝝ,intelligit̄ de similibus expressis,ꝛ sic de vacantibus per supradicta.

¶ Pensio constituta per episcopum cum eius capitulo alicui ad vitam an per successorem reuocari possit. Questio.lxviij.

SVMMARIVM

1 Seruitium impensum ex eo non probatur,quod asseratur.

2 Donatio si fiat alicui propter merita, de meritis apparere debet.
3 Pensio constituta pro seruitio impendendo per successorem reuocari potest.
4 Donatio facta alicui per prelatum ob benemerita meritis commensurari debet.

Sexagesimooctauo quero Si episcopus cum consensu capituli constituit alicui ad vitam annuam pensionem an successor illam reuocare possit. Istam questionem tangit Cardi. in cle. j. q. xix. de reb. eccl. non alienan. vbi refert Laurentium distinguentem, quod aut talis pensio fuit constituta pro seruitio vel officio iam impenso, aut pro seruitio impendẽdo, primo casu decidit quod pensio non reuocabitur quando de seruitio iaz impenso constat. † Quod tñ seruitium impensum non probat̃ ex eo ꝙ id asseratur in litteris reseruationis pensionis. Talia enim frequenter ad colorandam gratiam exprimunt̃. l. iubemus. §. sciẽtes. C. de sac. san. eccl. nam merita non presumuntur nisi probent̃ vt late deducit Old. consi. ccxxvj. incip. quidam episcopus in fin. † Hinc ẽ, ꝙ si donatio sit facta alicui propter benemerita, de meritis apparere debet aliter q̃ per confessionem donantis. l. si forte, ꝛ quod ibi no. Bar. ff. de castren. pec. l. j. §. si mutuam. ff. si quid in fraud. patr. gl. ꝛ doc. in. l. si donationem. C. de collat. Jo. an. in addit. spec. in ti. de reb. eccle. non alie. in rub. Bal. in. l. iubemus in fi. prin. C. de sac. san. eccle. Alex. consi. cj. incipiente visis instrumentis. col. iiij. in. j. volu. ꝛ consi. lv. incipiente. consideratis verbis col. ij. eo. j. volu. Deci. in. l. si donatione. C. de collat. idem ꝯsil. xx. incip. in causa istorum in. j. vol. ꝛ ꝯsi. cccccl xxvj. incip. pro resolutione casus in. iij. vol. But. ꝯsi. xxxix. in fi. incip. qꝛ maior pars q̃sitor. Ancb. ꝯsi. ccxlvij. incip. dubium facit. Jason consi. lxxiij. in ij. vol. Jason in consi. cj. incip. immunitas fuit concessa col. iij. versicu. nec huic fundamento, in. iiij. vol. quem videre poteris, qꝛ optime declarat, quibus casibus merita probentur per assertionem factam de eis in concessione, ꝛ quibus non, constito igitur de meritis pensio non reuocabitur per successorem. † Secundo vero casu, quando pensio fuit constituta pro seruitio impendendo, dicit Laur. quem refert Car. in. d. cle. j. quod tunc reuocari potest per successorem, allegat in argumentum tex. in cle. fi. de procur. ꝛ tex. in. c. quicũqꝫ. xij. q. ij. ꝛ in. c. hec huius placiti, ꝛ in. c. ecclesiasticus ea. causa ꝛ. q ꝛ refert Card. ibidem hoc idem tenet̃ zenzel. ibi. cuius dicta reassumit Caccialu. q. xxvij. in. d. suo tract. de peni. predictis. adde quod etiam eo casu quo pensio fuit assignata pro seruitio iam impenso si fit in quantitate excessiua reuocari poterit ꝑ successorem. qñ maior est quam merita exigerent, vt hr̃ per Oldr. in. d. suo consi. incipiente, quidam episcopus nu. cxxvj. † Facit, qꝛ quando prelatus donat ob benemerita, donatio meritis commẽsurari dꝫ. ca. relatum. §. ij. de testa. facit text. in. l. magis puto. ff. de reb. eorum. §. item pretor, immo talis donatio excedens mensurã meritorum videtur esse nulla. c. ceterum in ver. dote rei quantitas de dona. ꝛ. c. ad hoc, in verbo moderate aliqua de test. facit quod voluit Jo. and. in addi. Spe. in rubr. de reb. eccl. non alie. vbi dixit quod quando quis non potest libere donare, sed benemerito sic donare debet iuxta seruitij meritũ, adducit text. in. d. c. adhoc. ꝛ in. c. relatum el. ij. §. licet de test. quem refert Alex. in. d. cõsi. lv. col. ij. versi. ꝛ dicitur benemeritus, in. j. vol. vide ad predicta Jasonem consi. suo. lxxiij. per totum in. ij. volu.

¶ Executor litterarum pensionis si sit absens quomodo succurratur pensionario. Questio. lxix.

SVMMARIVM

1 Papa vbi manuz apposuit, cessat auctoritas ordinarij, ꝛ legati.
2 Papa quando causam committit videtur ad se illam auocare, seu ad eum cui illam committit.
3 Datio executoris fit fauore eius, cui fit gratia.
4 Exactio alimentorum retardari non debet.
5 Executoris litterarum pensionis non cessat auctoritas causa alteri commissa cum clausula sine retardatione pensionis.

Sexagesimonono quero. Tu scis quod in litteris reseruationis annue pensionis dantur executores, sicuti i litteris beneficialibus fieri consueuit, modo querit̃ si executor litterarum predictarum pensionis sit absens, quomodo sit consulendum pensionario, vt compellere possit debitorẽ pensionis ad soluendum quando super litteris reseruationis annue pensionis per executores in eis deputatos vel eorum alterum, non fuit fulminatus processus iuxta solitum. In ista questione dicendum est, quod si simus in curia Romana vel ad eam recursus habeatur, uel Reue. Dominus Auditor Camere qui est iudex ordinarius censurarum adiri poterit, siue eius Dominus locum tenẽs, vt stilus curie ꝛ pratica nos edocet. † Sin aũt simus extra curiã, vel nõ adeatur Dominus Auditor Camere apostolice, an ordinarius adiri possit. Et dicendum vr̃, quod non, qꝛ vbicunqꝫ papa manum apposuit, negocium alicui committendo ordinarius, ꝛ etiaz legatus apostolice sedis se intromittere non potest. ca. vt non potest. ca. vt nostrum de appella. c. studuisti de offi. leg. ꝛ ꝑ Bal. in. c. j. §. si fcã, si de feu. fuer. contro. inter do. ꝛ agnat. in vsib. feu. quem sequitur Fely. in. c. fi. col. vlt. de presump. vbi decidit, quod vbi papa speciales dedit executores in aliquo negocio, tunc cessat quo ad negocium illud aliorum auctoritas, facit pro ista parte illud qđ voluit Bal. in. §. si facta in. c. j. in ti. si de feud. fuer. contr. s̃. allega. in fi. vbi tangit istam questionem in feudo. ꝛ querit, nunquid si papa concessit alicui feudum, ꝛ dedit certos executores, an propter illorum absentiam si ille accessit ad ordinarium loci, ꝛ fecit se inuestire de tali feudo inuestitura teneat, ꝛ dicit videri quod non, qꝛ qđ vni concessum fuit, alter facere non potest, vt no. in. l. j. C. de apparitor. prefect. ante lib. xij. † Item qꝛ qñ papa causam committit vr̃ ad se siue suum tribunal, aut commissariã eam reuocare, ꝛ nullus aliꝰ se intromittere poterit vt no. in. d. c. constitutus de appel. Itẽ qꝛ acta que fiunt a iudice incompetenti lacerari debent. c. cum cãm. el. iij. de testi. demum subdit idem Bal. quod ꝯtrium vr̃ dicendum per tex. in. l. si longius. ff. de iud. ꝛ distinguit, quod aut istis executoribus est commissa iuris collatio, ꝛ tunc ordinarius se intromittere non poterit, qꝛ littere sibi non diriguntur iuxta no. in. c. cuz te de prescri. aut committitur mera facti executio, ꝛ tunc aut querit̃ an episcopus exequi possit vigore mandati facti executori, ꝛ dicit qđ nõ aut vigore ordinarie iurisdictionis, ꝛ tunc dicit Bal. psuaderi posse quod sic, qꝛ cum gratia sit perfecta eius effectus impediri non dꝫ ꝑꝑ executoris absentiam, qꝛ cum executor sit datus fauore impetrantis in eius odium talis datio retorqueri non dꝫ, allegat in argumentum text. in. l. j. C. de sportul. subdens non esse nouum, quod quandoqꝫ iste commissiones sine iurisdictione fiant vt not. in. l. j. ꝛ. ij. ff. de iurisdic. omnium iudi. ꝛ tandem concludit Bal. s̃. allegato loco quod indistincte sibi videt̃ quod ordinarius se intromittere non possit ꝛ rationem adducit, qꝛ non potest facere expirare officium executoris quod expiraret re executa, ꝛ ideo dicit esse impossibile executores preuenire, allegat tex. in. l. qui absenti. ff. de acquir. poss. ꝛ sic tandem Bal. vr̃ residere in ista opinione quod datis executoribus nullo casu ordinarius adiri possit, hanc opinionem Bal. refert ꝛ sequitur Fely. in. c. fi. col. vlt. versi. quero quarto de presump. ꝛ Lauren. Calcaneus ꝯsil. xvij. nume. lxxix. istis tñ non obstantibus ꝯtrium puto decidi posse in terminis questionis nostre, videlicet quod si executor pensionis sit absens ordinarius adiri possit qui compellat debitorem ad soluendum non vigore mandati facti executori, sed vigore ordinarie iurisdictionis. † Et moueor per rationem Bal. s̃. adductam, vcꝫ qꝛ executoris datio facta ad fauorem pensionarij ei damnosa ẽẽ non dꝫ. c. qđ ob grãm de reg. iur. in. vj. ꝛ presertim, qꝛ datio executoris est quid accessorium ad ipsam gratiam, nec dꝫ damnosa esse ei cui fit gratia. c. si sup gratia de offi. deleg. in. vj. videmus enim qđ semper executor deputatur is quem ille nominat cui fit gratia, ꝛ propterea decidit notabiliter So. decis. iiij. in tit. de concef. preben. in antiquioribus, quod si ꝑ papam signata fuerit supplicatio de gratia super beneficio vacaturo ad collationem episcopi spectãte vel de canonicatu sub expectatione prebende si antequam littere conficiantur vacauerit vna prebenda seu beneficium cadens sub dcã gratia, ꝛ expectans illam acceptauerit ꝛ per quendam decanum tanq̃ executorem gratie predicte de illa sibi ꝓuideri obtinuerit, licet ante litterarum expeditionem papa contulerit illaz alteri cũ solita clausula dummodo tempore date presentium non sit alteri ius quesitum, ꝛ hñs gratiam per supplicationẽ expediat litteras, ꝛ obtineat in illis sibi executorem deputari illum decanum q iam de prebenda vacante sibi prouiderat cũ huiusmodi data literaruz sit secundum datam supplicationis signate ꝛ sic ante acceptationem ꝛ prouisionem valebit acceptatio ꝛ prouisio huiusmodi. Secundo moueor per tex. in. d. l. si longius. ff. de iudi. vbi si iudex datus ad expeditionem negocij illud expedire non valer, alius illius loco surrogari dꝫ, nec ob. ratio Bal. s̃. adducta dicentis, qđ ordinarius non potest facere expirare officiuz executoris, qꝛ ista ratio non militat in casu questionis nostre, cum exactio fiat in pensione

singulis

singulis annis, ꝛ si vno anno ordinarius se impediat pp executoris absentiam, vt consulatur indẽnitati pensionarij poterit sequẽtibus annis nihilominus executor adiri ratio enim Bal. concludit qñ executor vnicum tñ actũ hz facere, vt puta conferre bñficium, vel inuestire de feudo, vt in casu suo, vel similibus, ꝛ presertim qd diximus adiri posse ordinariũ absente executore locũ haberet, qñ pẽsio esset assignata pauperi ꝓ alimẽtis, vel retenta opi. Roma. in cõsi. ccclxxxviij. incip. in casu ꝓpositi thematis tenẽtis qd pẽsio cedat in cãm alimẽtorũ, de quo late scripsi. s. qõ. li. †Cũ exactio alimẽtoꝝ retardari non debeat pp periculũ vite hominis in cuius subsidiũ dant̃. l. filie, ꝛ ibi Bal. de patr. potest no. i. l. de alimẽtis. C. de trãsac. Cautius tñ aget pensionarius, si faciat p vnũ ex executoribus in literis pensionis deputatũ ꝓcessuz fulminari super dictis literis, ꝓ quẽ virtute clausule ceterũ in eo cõtente eligere poterit in subexecutorẽ quẽlibet aliũ in dignitate ecclesiastica ꝯstitutũ, ꝛ sic effugiet presentẽ difficultatẽ. Unũ tñ nõ omitto qd lz qñ papa apponit manũ negocio sup quo executores dedit cãm cõmittẽdo cesset tũc executoꝝ auctoritas facit. c. studuisti. ở of. dele. c. vt nr̃m de appel. c. ceteꝝ de rescr. ꝛ p dicta iura ita decidit Rota decis. ccccxj. inci. si li. pen. nouis. ꝟ. sed dic. †Qd nihilominus si papa cãm nullitatis reseruationis pensionis siue illius reductionis ad instantiã rectoris bñficij grauati alicui cõmittat adiecta in cõmissione solita clausula sine retardatione pẽsionis, puto nõ ipediri executorẽ quominus compellere possit lite pendẽte illũ debitorẽ ad soluẽdũ pensionẽ, cũ eius auctoritati stante dicta clausula derogatũ nõ videatur secus tamen dicendũ videtur si executori esset inhibitum.

¶ Si executor literarum pensionis nulliter procedat contra debitorem pensionis non seruata forma mandati an ordinarius, vel legatus se impedire possit. Questio. lxx.

SVMMARIVM

1. Inferior de gestis per superiorem inuallidis se impedire potest.
2. Nullitas quando patens est quilibet iudex ẽt inferior adiri põt.

Septuagesimo quero. si executor deputatus in literis reseruationis annue pensionis ad instantiam pensionarij ꝓcedat ꝯ debitorẽ pẽsionis nulliter. ꝛ non seruata forma sui mãdati an tũc ordinarius vel legatus sedis apostolice in ꝓuincia existẽs adiri possit vt cognoscat de hmõi nullitate ꝛ vr̃ dõz ꝙ ñ p tex. in. c. studuisti. de offi. leg. ꝛ. c. vt nr̃z de appel. Cõtrariũ puto verius i qõ. nr̃a ꝙ quotiescũqz executor pẽsionis modũ excedit grauãdo debitorẽ pẽsionis ꝯ formã iuris, ꝛ sue auctoritatis tali casu super nullitate actus ab ipso gesti adiri possit ordinarius seu legatus, ad hoc facit doctri. Domi. in. c. statutũ. §. si. de rescri. in. vj. vbi dixit, ꝙ si delegatus pape aliquẽ ꝯ formã illius decretalis grauaret si ordinarius fuerit informatus de notorietate facti ꝓuidere poterit ex quo delegatus nulliter ꝓcessit. †Ad idẽ facit qd no. Ant. de bu. in. d. c. studuisti. in vlt. not. vbi dixit ꝙ lz de gestis p supiorẽ nõ valeat se inferior ingerere, h verũ est, ꝛ procedit si gesta per superiorẽ sunt valida, secus si nulla sunt, ꝛ idẽ tenẽt ibidẽ Car. ꝛ Pet. de anch. ꝛ Frãch. in. c. dilecto col. xxiij. ꝟsi. limita primo de appel. ꝛ pulchre tradit Roma. in ꝯsi. suo. cccxxxv. col. iij. ver. ij. qꝛ ꝛ Bellen. in trac. suo. de subsid. charit. q. xcj. †ꝛ Bal. in. l. aduersus. C. si aduer. rez iud. vbi dixit ꝙ qñ nullitas est patẽs ꝛ seipsaz ostendit tũc quilibet iudex ẽt inferior adiri poterit, idẽ voluit Jo. an. i. c. statutũ. i fi. ở resi. i. vj. idẽ facit ꝙ volũt Archi. ꝛ Jo. and. in. c. si eo tpe. de elec. in. vj. vbi dicunt ꝙ ordinarius põt resistere delegato pape qñ vellet nulliter procedere in casu non cõprehenso in eius mãdato faciũt ad predicta multa notanda q̃ adducit Car. in cle. j. q. iij. de of. or. ad allegata in contrarium patet responsio ex supradictis.

¶ Litis contestatio an sit necessaria in causa pensionis. Qõ. lxxj.

SVMMARIVM

1. Pensio non est beneficium, pendet tamen a beneficio.
2. Probatio p iur̃m si sufficiat in causis damnorum datorum quicquid dictam causam tangit iuramento probari poterit.
3. Litis contestatio an ꝛ quando sit necessaria in causa dotis.
4. Pensio est quid temporale, ꝛ profanum.
5. Clemẽtina dispendiosam locum habet in beneficijs ecclesiasticis non in profanis, ꝛ secularibus.
6. Litis contestatio non requiritur in causa spolij beneficiali.

Septuagesimoprimo quero. an litis contestatio requirat̃ in cã pẽsionis, circa hãc qd. puto distinguendũ, ꝙ aut loquimur qñ agit̃ via executiua ꝯ eũ, q ꝯsensit reseruationi pensionis siue ꝯ eius in bñficio grauato onere pẽsionis successorẽ, cui litere reseruationis pensionis fuerunt intimate, ꝛ lapsus est terminus, assignatus ad soluẽdũ, ꝛ isto casu clarũ est, ꝙ nec litis ꝯtestatio, nec ordo iuris reqrit̃, vt nos edocet stilus. ꝛ practica curie. Aut loqmur qñ hr̃s pẽsionarij defũcti petit preteritas pensiones non solutas a rectore ecclesie grauate, ꝛ ad ipsum tanq̃ pensionarij defuncti hr̃dẽ spectãte, iuxta ea q̃ dixi. s. q. lij. ꝛ isto casu vr̃ dõm qd similiter litis ꝯtestatio nõ requiratur. †Quia lz pensio nõ sit bñficiũ eccl̃iasticũ, ꝓut. s. vidim⁹. q. j. ꝛ. q. xxj. ꝛ. xxviij. pẽdet tñ a bñficio a quo extrahit̃ sicut vsusfructus a proprietate, vt dixit Jmol. in cle. j. §. eadẽ. de sup. neg. prela. ideo vr̃ dõm, ꝙ sicuti i cã bñficiali litis ꝯte. nõ requirit̃ cle. dispendiosam. de iud. iũcta cle. sepe. de ver. ob. ita sit in cã pensionis pp verba tex. in. d. cle. dispendiosaz ibi eas quoquo modo tangentibus facit bonus text. in. l. si vni. ff. de transac. vbi priuilegiatur causa alimentoꝝ in trãsactione, ꝛ quicqd alimẽta tanguit censet̃ cã alimentorũ. †Hinc est qd Bar. ibidẽ dicebat ꝙ si statuto cauetur qd in causis dãnorũ datorũ sufficiat ꝓbatio p iuramentũ quicqd quocunqz modo cãm dãnorum datorũ tangit p iuramẽtũ ꝓbari poterit, Jdẽ voluit Bar. in. l. solẽt. ff. de ali. ꝛ ciba. leg. ꝛ Bal. nouel. in ꝯpeti. l. j. ff. solu. ma. col. viij. nu. xxix. facit ad h tex. in. c. si sup gratia. de offi. deleg. in. vj. ꝛ regula accessoriũ. de reg. iur. eo. lib. Cõtrariũ tñ de iure verius esse arbitror, qd imo tali casu litis ꝯtestatio requirat̃. Pro ista parte facit primo, qꝛ qñ agit̃ nõ super titulo beneficij sed super proprietate ecclesie, tunc locũ nõ hz dispositio. d. cle. dispendiosam. ita voluit gl. in. d. cle. in verbo, beneficij. quã ibidẽ sequnt̃ doc. maxime Car. q. viij. dicẽs ₰m Laurẽ. ibi qd ratio est, qꝛ cũ agit̃ de ꝓprietate beneficij nõ subest periculũ pp morã sicuti qñ agit̃ sup titulo bñficij. †Scđo facit decisio Pet de ancha. in. d. cle. dispẽdiosam. col. pe. in ꝟsi. vij. no. de iudi. vbi qrit, an i cã dotis sit necessaria litis ꝯte. ꝛ distinguit qd dos deducit̃ in iudicio in quo agit̃ sup nullitate matrimonij, ꝛ ꝓpterea agens petit ẽt dotẽ sibi r̃stitui coraz iudice ecclesiastico, ꝛ tũc litis ꝯte. nõ requirit̃. Aut agit̃ sup dote principaliter, ꝛ tunc ꝯcludit nõ hr̃e locũ dispositionẽ. d. cle. dispẽdiosam. ꝛ sic qd litis ꝯte. requirat̃, ꝛ cũ ista opi. vr̃ ꝯcordare Frãch. in. c. si annuũ. col. ij. ꝟ. in gl. in verbo dependẽtibus. de iudi. in. vj. vbi dixit in terminis illi⁹ tex. minor si ageret ꝑncipal̃r ꝓ dote nõ gauderet bñficio illius capituli sec⁹ si principal̃r ageret sup matrimonio. †Tertio facit, qꝛ pensio est quid tpale ꝛ ꝓfanũ nihil spũalitatis hñs, vt dictũ fuit. s. q. j. hinc ẽ qd ẽt laico assignari pt, vt dicebat Bal. quẽ sequit̃ ibidẽ Fely. in. c. ad audiẽtiã. el. ij. de rescr. ꝛ dictũ fuit. s. q. xxj. in causis ãt ꝓfanis litis ꝯtest. ꝛ ordo iuris requirit̃. c. j. de lit. ꝯte. qd ꝓcedit ẽt si cã ꝓfana habeat ꝯnexitatẽ seu dependentiaz a spũali dũmodo de p se principaliter tractet̃, vt est tex. in. c. j. vt lit. nõ ꝯte. vbi disponit̃ qd qñ agit̃ sup separatiõe thori puta pp adulteriũ, litis ꝯte. requirit̃. †Quarto facit, qꝛ tex. in. d. cle. dispẽdiosam. locũ hz in bñficijs ecclesiasticis secus in ꝓfanis ꝛ secularibus ẽt in foro ecclesiastico tractent̃, vt voluit ibidẽ gl. in verbo ecclesiasticis. ꝛ dixit Card. in. d. cle. q. xj. qd illa dispositio locum nõ hz in bñficio cadẽte in laicũ referẽs ita tenuisse Pau. Laurẽnze. Jtaqz nõ habebit locũ in pensione cũ illa in laicum cadere possit, vt. s. dictũ fuit. Non obstãt. s. in ꝯriũ adducta qꝛ ꝓcedunt quotiens dependẽs tractat̃ insimul cũ principali, vel quoties eadẽ rõ militat in ꝑncipali ꝛ dependenti vulgata. l. illud. ad legem aql. ff. vel dicas, ꝙ ꝓcedunt qñ in dependenti venit ẽt aliqualis cognitio ꝑncipalis, vt est in spolio in cã bñficiali i quo necesse est ꝙ spoliatus petẽs se restitui doceat de titu. saltim colorato, vt p Oldra. ꝯsi. j. Rota decis. cclvij. in nouis. Belleme. decis. xlix. ꝛ decis. xvij. Jmo. in. c. in. literis. de resti. spo. vbi alij scribẽtes. Spe. in tit. de test. §. nũc videndũ a nobis est ver. sed pone ago ꝯ te. ad idẽ Rot. decis. dclxxix. in antiqs. †Jdeo i cã spolij bñficiali lit. cõte. nõ reqrit̃ vt p Maria. Soci. in. c. qm̃ frequenter. col. xiij. ꝟsi. ij. limitat̃ fallẽtia, vt lit. nõ ꝯte. ꝛ idẽ ibidez. col. xxiij. versi. viij. in possessione recuperãda. ꝛ col. xxv. ver. nõ obst. decimũ argumentum idem voluit Pet. de anch. in. d. cle. dispendiosam. de iudi. col. j. ver. circa hoc ẽt. de iudi. ꝛ Rot. decis. clv. inci. nota. qd vbi agit̃ in antiqs. Hinc est qd si rector ecclesie agat ꝓ pecunia ad ecclesiã spectãte ꝯ aliquez, lz opponat̃ eũ nõ esse i possessione bene

ficij nõ tñ eo casu procedit̃ secũdũ formã.d.cle.dispendiosaz cũ huiusmodi questio in aliquo non tangat causam beneficialem, vt post Pau. voluit Cardina. in.d.clemen.q.xxxvij. † Et idem ẽt erit si agat̃ sup spolio pẽsionis, iuxta ea q̃ dixi.s̃.q.xlvij. litis ↄtestatio reqrit̃, vt pz ex.s̃.dictis ex qbus decidi põt vtrũ cã pensionis sit cã bñficialis, ad qd̃ vide no.per Andr.sicul.in cle.j.colũ. vj.ver.in gl.j.de re iud. ꝛ que dixi.s̃.q.xxviij.

¶ Si fiat sequestrum fructuum beneficij contra possessorem vigore sententie late contra eum quis soluet pensionem impositã super fructibus beneficij. Questio.lxxij.

SVMMARIVM

1 Fructus ecclesie sunt deputati ꝓ onerib⁹ incũbẽtib⁹ toto anno.
2 Sequester plenam curã habere debet de beneficio.
3 Sequester presentare potest, ꝛ eligere si ꝑsentatio, vel electio spectat ad rectorem beneficij.
4 Sequester equiparatur administratori sede vacante.

Septuagesimosecũdo quero.

Si lite pẽdẽ.i Roma.curia sup bñfico inter duos litigãtes, sup cuius fructibus Sempro.clerico reseruata fuerat annua pensio lata fuerit snĩa ↄ̃ alterũ ex dictis litigãtib⁹ possessorẽ bñficij litigiosi, sequestrata fuerit possessio.d.bñficij iuxta terminos cle.j.de seq.pos. ꝛ fruc. Quis teneat̃ ad soluẽdũ pẽsionẽ. An sequester, an vo is q bñficiũ possidebat añ seq.decretã, In hac.q.distiguẽdũ puto qd̃ aut q̃rimus de pẽsione decursa in illis annis, i qb⁹ is q bñficiũ possidebat fructus, redditus, ꝛ puẽt⁹ illius pcepit añ sequestrũ, ꝛ tũc indubitãter teneo, ꝙ ille pensionẽ soluere teneat̃ si qdẽ fructus vniuscũqz anni obnoxij sunt ꝓ onerib⁹ currẽtibus quocũqz anno, vt elãegter dixit Domi.p illũ tex.i.c.fi.§.porro.de offi.ordi.in.vj. † Ubi dixit, qd̃ fructus ecclesie sunt deputati pro onerib⁹ icũbẽtib⁹ toto anno vsqz ad nouos fru. vñ dt se ↄsuluisse ꝛ deter.pluries qd̃ si erãt iposite colle. ecclesie vno an. ꝛ rector illius fructibus illius anni perceptis bñficiũ dimittat non soluta collecta, ꝙ nihilominus teneat̃ ad solutionẽ dicte collecte ꝓ eo anno quo fructus pcepit faciũt q̃ dixi.s̃.q.xxxix. Aut q̃rimus de pẽsionibus decursis illis annis quo sequester fructus pcepit, ꝛ adhuc sequestrũ durat, ꝛ eo casu puto ꝙ is q apud se retinet fructus sequestratos deputatus sequester p iudicẽ q i Roma.curia sniaz tulit ↄ̃ possessorẽ bñficij teneat̃ ꝛ debeat pẽsionẽ soluẽ. † qz sequester plenã curã habere dz de bñficio cuius possessio est sequestrata. ꝛ est illius legitimus administrator sicut is q sede vacãte administrat de elec.c.qz sepe.in.vj.c.statutũ.eo.tit.gl.in cle.j.verbo bñficiũ.in fi.de seq.pos. ꝛ fruc. quã sequit̃ ibi Car. col.ij.in.x.not. ꝛ.q.xxvij. vbi alleg.Jo.and.in addi.Spe.in tit. de seq.pos. ꝛ fruc.§.j. vbi dixit qd̃ opz fateri qd̃ sequester habeat aliqualẽ titulũ, ex quo hz administrationẽ alle.qd̃ no.i.c.nemo deinceps.de elec.in.vj.in.gl.ij. † Quinimo sequester põt pñtare, ꝛ eligere, si h̃ alias ad rectorez illius bñficij pertinet, vt voluit Pau. quez refert, ꝛ seqt̃ Card.in.d.cle.j.col.ij.x.no.ad idez est decisio dñorũ de rota.cccxxiiij.in antiqs h̃ firmat Fely.in.c.cũ bertoldus. col.fi.v.ad illud.de re iud. vbi dt qd̃ duz esset auditor rote iudicauit ꝓ ista opi.de ↄsensu alioꝝ auditorũ, ꝛ ꝓnũciauit valere pñtationez fcãz a sequestro idez tz roch.de cur.in trac.de iu.pat.fol.ante pe.q.xxxiij. ꝛ Barba.in.c.examinata col.xx.de iud. † Cũ igit̃ sequester eqparet̃ administratori sede vacãte, dõm erit qd̃ ipse debeat pẽsionẽ soluere impositã sup fructibus bñficij cuius possessio est penes ipsuz sequestrata solutio.n.onerũ sicuti spectat ad administrationẽ, ꝛ economũ sede vacã.ita dz ad seque. spectare cũ maxie possessio bñficij i ipsuz trãsferrat̃, vt no.doc.in.c.ex annata.de iud. ꝛ p Jmo.i.d.cle.j.col.j.i.iiij.no.de seq.pos. ꝛ fru. Cõ post.i.c.j.de se.po. ꝛ fru.i v.posse. ꝛ ipse tenet̃ soluere ex fructib⁹ beneficij onera illi icũbẽtia, vt est tex.in.d.cle.j. Jbi debitis eiusdẽ suportatis oneribus, faciunt ẽt ꝓ decisio.huius qd̃.dicta.s̃.q.lxv. ex ꝑdcis ↄcludi põt ꝙ sequester soluẽ teneat̃ pẽsionẽ ipositã sup fructibus bñficij sequestrati lata ꝑma snĩa ↄ̃ possessorẽ illius siue in petitorio, siue in possessorio iuxta terminos.d.cle.j. Hãc tñ ↄclusionẽ intellige pcedere qñ pẽsio esset talis quã oino ille cui bñficiũ p sentẽtiã admitteret̃, obligatus esset soluere, secus dicerez qñ esset nouiter assignata de cõsensu illius qui sentẽtiam contra se reportauit, qz tũc sequester illam soluere non tenetur. Nõ si is q pẽsioni ↄsensit reportata pria snĩa ↄ̃ se illa curia Romana per sequestrũ nõ potest fructus percipere, idẽ erit in pensionario cuius pẽsio depẽdet a iure illius, ꝛ ab eius ↄsensu.facit tex.in.c.accessoriũ.de reg.iu.i.vj. ↄnexorũ.n.idẽ est iudiciũ.c.q̃to.de iud.

¶ Pensionarius si recipiat preteritas pensiones non solutas an sibi preiudicet quo ad regressum ad beneficium sibi competens ob non solutam pensionem. Questio.lxxiij.

SVMMARIVM

1 Dominus recipiens preteritas pẽsiones ab emphyteota ad priuationem contra eum agere non potest.
2 Dominus recipiens vasallum ad obedientiam qui intra annũ ꝛ mensem inuestituram non petijt videtur sibi more ingratitudinem remittere si contrarium non sit protestatus.
3 Renuntiatio iuris sui in dubio non presumitur.
4 Pena priuationis beneficij ob non solutionem pensionis apponitur fauore pensionarij.
5 Pensionarius petens preteritas pensiones nõ solutas preiudicat sibi in iure regressus ad dictum beneficium.
6 Pensionarius recipendo preteritas pensiones cum protestatione non preiudicat sibi circa regressum.
7 Pensionarius etiam si recipiat preteritas ꝛ futuras pensiones cum protestatione sibi preiudicat quo ad regressum.

Septuagesimotertio quero, vtruz pẽsionarius,

cui reseruatus fuerat regressus ad bñficiũ ob nõ solutionez pẽsionis recipiẽdo pteritas pẽsiones ꝑpter quaꝝ nõ solutionem erat locus regressui ad illud bñficiũ sup cuius fructib⁹ pẽsio ipsa erat imposita sibi preiudicauerit circa regressum ꝓ illa vice. Jn ista.q.dicẽdũ puto, qd̃ sibi ꝑiudicet pẽsionari⁹ q̃ ad regressũ pteritas pẽsiones recipiẽdo, ꝛ moueor p gl.in.c.j.in.verbo, ꝛ mẽsem.in tit.quo tẽpo.mil.in vsib.feud. q̃ voluit qd̃ si vasallus debitis tẽporibus inuestiturã nõ receperit, ex quo feudo priuatus existit, si tñ dñs feudi ab eo cẽsuz recipit culpã eidẽ remisisse cẽset̃, ꝙ glo. ibidẽ sequit̃ ꝑposit.col.vij.ver.in gl.fi. ꝛ ibidẽ alij. Jas.cõsi.cxvij. incip.in causa ꝛ lite.col.vlt.ver.itẽ post lapsum.in.iiij.volu. † Ad idẽ facit qd̃ voluit glo.in.l.ij.in verbo, repelle.C.de iur.emphy. q̃ dixit, qd̃ lz si emphyteota nõ soluerit p trienniũ debitũ sit priuatus emphiteosi. Si tñ dñs canonẽ recipiat, amplius sup priuatione agere nõ põt, allegat i arg.tex i.l.post diẽ.ff.de leg.cõmis. Do. enim alteꝝ duoꝝ facere poterat, vel emphyteotã deijcere, vel pẽsionẽ recipere, vt i auc.de alie. ꝛ emphy.§.si vero qs locator. vnũ ergo eligẽdo, alteꝝ repudiare videt̃, vt i.d.l.post diẽ. † Et hoc tenuit Bal.in.c.j.ver.sed pone qd̃ post.i vsib.feud.in titu.quo tẽp. mil.dicẽs, qd̃ si post annũ ꝛ mẽsem intra quẽ miles vasallus nõ recipit inuestiturã, dñs eũdẽ ad obedientiam recipiat, videtur sibi more ingratitudinem remisisse, nisi cõtrarium protestatus fuisset. l.ij.ff.si quis cau.in prin.l.fin.C.de iur.do.impe. Si tamẽ domin⁹ eo casu per errorẽ recepisset illum ad obedientiam. tũc Bal.distinguit, qd̃ aut fuit error supinus, ꝛ idem erit dicendum, quia supinus error in exigẽdis penis non patrocinatur. Aut fuit iustus error, ꝛ tunc erranti nõ nocet. Jgnorans enim remittere non vr̃ l.cũ aquiliana.ff.de transac. ꝛ.l.cũ tutorib⁹.§.qui p fallaciã.ff.e. titu. ꝛ.l.ex maleficijs.§.lõge.ff.de act. ꝛ ob. ꝛ.l.nec ignorãs.ff.de ↄdi.idebi. Erit ergo ↄclusio, qd̃ dñs recipiẽdo pteritas pẽsiones vr̃ remisisse penã puationis quã tenuit ẽt gl.in.c.potuit.in gl.pe. ff.loca. ꝛ ibi Card.florẽ. ꝛ Pe.de anc.idẽ tenẽt Cy. ꝛ Saly.in.d.l.ij.C.de iure emphy. ꝛ Alex.in ↄsi.clvj.incipiẽ.viso ꝛ ↄsiderato themate.col.iij.ver.ↄfirmat̃ ꝑdicta.in.ij.volu. ꝛ Soci.consil. lxvj.incip.visa donatiõe facta.col.pe.in v.vj.ista ↄclusio. Bar. tñ ↄ̃riũ sensit in.d.l.ij.dicẽs.qd̃ dñs recipiẽdo pẽsionẽ ꝓ tpe preterito sibi nõ ꝑiudicat quominus emphyteota possit expellere, ꝛ illũ seqt̃ Ant.de bu.in.d.c.potuit.de loca.dicẽs, qd̃ ista receptio pẽsionis duplicẽ intellectũ recipere põt.s.vt fiat animo renũciãdi iuri expellẽdi. Et qd̃ nõ fiat animo renunciãdi dicto iuri ꝛ in casu dubio itelligi dz qd̃ nõ fuerit fcã aĩo renũciãdi dcõ iuri suo. † Jn dubio.n.renũciatio nõ ꝑsumit̃ iuris sui.l.cũ de indebito.ff. de ꝓba.in ꝑn.c.sup h̃.de renũ.c.nõ ẽ verisimile.de ꝑsump. Jmo. ẽt i.d.c.potuit.col.xxxj.distinguẽdo nitit̃ ↄcordare opiniões quẽ videre poteris, qz eius dicta trãscribere nõ intẽdo.opi.tñ Bal. ꝛ aliorũ cõis est ↄ̃ Bar.quã tenuit ẽt Jas.in.d.l.ij.col.xxiiij.C. de iur.emphy.in ver.Jmo.vero ↄcludens, qd̃ dñs recipiẽdo pẽsionẽ ꝓ tpe pterito simpliciter absqz ꝑstatiõe, in iure expellẽdi sibi ꝑiudicat. Si aũt pẽsionẽ recipiat cũ ꝓtestatione tũc bene poterit expellere, qz ius suũ expellẽdi medio dicte ꝓtestatiõis ↄseruat̃.l.

naf.l.si debitor.ff.qbus mod.plg.vel hypo.sol.hāc ēt opi.vt dicit Jas.in.d.l.ij.sequif Jaco.bu.ibidē,et Albe.col.iij.et Bal.in.l.ij.in pn.ff.si qs caut. Ex premissis igif ɔcludo,qđ pēsionarius si recipiat simpliciter decursas pensiones non poterit vti bñficio regressus sibi reseruati ob nō solutionē pēsionis.† Priuationis eni bñficij pena cū sit apposita fauore pensionarij,ipse recipiēdo preteritas pēsiones potuit illi pēne renūciare.l.si quis in ɔscribēdo.C.de pac.facit qđ ɔsulēdo voluit Alex.in prealle.consi. suo.clvj.inci.viso et ɔsiderato.col.iij.in.ij.vol.vbi ɔsuluit,qđ stāte decreto apostolico,qđ q intra annū inuestiturā nō petierit cadat ipso fcō ab oi iure suo.qđ si qs emerit vtile dñium ab emphyteota ecclesie si intra annū inuestiturā petierit tñ ɔtinuo soluit,et prestitit ecclesie debitū seruitiū nō ,ppterea ceciderit a iure suo.† Hāc cōclusionē amplia ,pcedere ēt si pensionarius nō receperit,sed petierit preteritas pensiones.Nā ēt eo casu sibi preiudicat circa regressuz.ita in simili decidunt doc.in dño q expellere pōt emphyteotā cessantē soluere canonē in.d.l.ij.vbi Alber.col.iiij.in fi.allegat i arg.tex.i.l.ad solutionē.ff.de re iud.idē voluit Saly.in.l.cōmissorie.in fi.C.de pac.inter emp.et vend.facit optime tex.in.l.melius in prin.ver.dicebaz.ff.de mino.et ita tз Jaso.in.d.l.ij.col.xxxviij.v.ij.qro.et est.C.de iure emphy.idē voluit Alex.ɔsi.prealle.†Ista tñ cōclusio nō ,pcedit,qñ pensionarius recipiendo preteritas pēsiones protestaret qđ ,ppterea nō intēdit sibi preiudicare in iure quesito ɔ̄ suū debitorē p.s.dict.†Si tñ pensionarius reciperet nō solū preteritas,sed ēt futuras pensiones cū dicta ,ptestatione,qđ nō intēdit sibi preiudicare in iure regressus,lз Barto.in.d.l.ij.in emphiteota concludat,qđ nihilominus expelli poterit,tñ ɔ̄riū ibidē cōiter ɔcludūt doc.vt ibi p Jas.col.xxxiiij.i fi.et Ant.de bu.Card.et alij in.d.c.potuit.ibi Jmol. de loca.vbi dñt qđ ista ,ptestatio tanq̄ facto ɔ̄ria nil ,pdest,p no.i.c.cū.M.de ɔsti.idē voluit Jas.ɔsi.cxij.s.allega.col.fin.in.iiij.vol.et ita dicēdum puto in pensionario.

¶ Pensionarius si pensionem in alium transtulit,postq̄ sibi locus erat regressui ob pensionem nō solutam, an dictū ius regrediendi sit translatum simul cum pensione. Questio.lxxiiij.

SVMMARIVM

1. Pensio quando transfertur de vna pensione ad aliā extinguitur prima pensio,et noua creatur.
2. Actor lata prima sentētia pro se si ante sequestrū cedat alteri beneficium cessionario,ius sequestrandi non competit.
3. Vassallus si commisit in dominū qui viuens nil sibi opposuit,molestari non poterit ab eius successore.
4. Filij ex delicto patris eo mortuo feudo non priuantur.

Septugesimo quarto quero.

Sempronius habēs pēsionē sibi reseruatā super fructibus parochialis ecclesie de Nanto cū regressu ad illā ob nō soļonē pensionis,et cū facultate illā trāsferrēdi postq̄ p rectorez dicte ecclesie fuit cessatū in solutione pēsionis adeo qđ erat locus regressui ad illā,Sempronius pdictā pēsionē in Caiū trāstulit.Caius āt vult agere ɔ̄ rectorē dicte ecclesie sup regressu ob pensiones nō solutas,Sempronio qrif an possit,et dōm est qđ nō,qr in psona Caij ista est noua pēsio,vt nos edocet pratica curie in similibus,† scōz quam in trāslatione pensionis extinguif pma pēsio,q̄ erat in persona trāsferētis,et noua pensio reseruaf illi in quē fit trāslatio. pena.n.puationis bñficij est apposita fauore pensionarij,cui p taciturnitatē est renūciatū,et remissa vr p ea q̄ voluit Cassador. auditor Ro.dcis.ij.inci.aptissimi.i rub.d loc.et decis.iij.e.ti.pena.n.semel extīcta ñ reuiuiscit.l.q res.§.areā.ff.d so.et tāto magis cū ius d pterito ad ipsuz nō spectat,nā ēt pēsiões pteritas exigere ñ posset decursas tpe quo sempronius erat pēsionarius,cū ille ad Sēpronīū ptineāt seu hrdes eius,vt vidimus.s.q.lij. Nemo.n.sine actione experif.l.adigere.§.q̄uis.ff.de tribu.cū vulg. Cōprobatur hoc,qr videmus,qđ lata prima snia ,p petitore ɔ̄ possessorem beneficij in curia Roma.fit sequestrū pos.et fruc.cle.j.de seq. pos.et fruc.†Sed si lata.j.snia anteq̄ sequestrū fiat petitor cedat iuri suo,et alter in eius iuribus subrogaf subrogatus nō poterit consequi sequestrū vigore illius prime snie late in fauorē cedētis.ita not.dixit Cardi.in.d.cle.j.q.iiij. † Ad idē facit qđ voluit solennis doctor Alber.bru.in cōsi.cvij.inci. quatuor rōnib⁹ in v.scđa rō,vbi dixit,qđ si vasall⁹ aliqd in dñm cōmitat ex quo veniat feudo puādus,et dño feudi viuente nil sibi dictū fuerit de eo qđ i dominū cōmiserat,qđ successor illius dñi talē culpā vel feloniā allegare nō poterit ac si nil dictus feudatarius cōmisisset.arg.l.oino et ibi gl.in verbo nō licebat.C.de inof.test.et rō pdictoz,est qr in emphiteosi,et feudo pena priuationis nō incurrif,nisi dñs voluerit,et id declarauerit,vt de empbiteosi not.Bar.in.l.ij.C.de iur.emphy.in.l.j.ff.si ager vectig. vel emphi.pet.et in auc.q rē.C.de sac.san.ecc.et Jas.in.d.l.ij.col.vij.v.vlt.circa dictū no.facit tex.in.d.l.ij.ibi volēti,et in feudo tradit Bal.in.l.fi.in fi.C.de re.do.et p Deci.ɔs.ccclij.inci.visa instructione.col.pe.ver.nō ob.quod idē cōsi.ccvj.inci.qrif an diuisio col.fi.in.ij.vol.Jn casu āt pñtis qđ.Sempronius trāsferrēs pēsionē in Caiū noluit locū esse regressui ad eius cōmodū,sed pēsionē durare, merito Caio nulla cōpetit actio ad regressuz.idē dōm erit qñ rector ecclesie grauate onere pēsionis mortuus fuerit nō solutis pensionibus vel ecclesiā ipsam dimiserit similiter pensionibus decursis nō solutis qr agi nō vr posse ad puationē ɔ̄ nouū bñficij possessorē pp nō solutas pēsiones p eius antecessorē cū pēsionarius preteritas pensiones nō solutas a pcessore a nouo bñficij possessore ɔseq possit,vt vidimus.s.q.xxxix.Nā nō est puniēdus ex delicto p eius antecessorē cōmisso.†Faciūt q̄ pulchre ɔsulēdo scribit Soci. iɔsil.lxvj.ici.visa donōne co.pe.v.ex qb⁹ ɔcludif i.iij.vo. vbi ɔcludit qđ ex dlicto pris filij feudo nō puanf pre mortuo pena.n. egredi nō dз psonā delinquentis,nec ,p culpa precessoris quis puniri.l.sancimus.C.de pe.c.ij.de his q̄ fiūt a maio.par.cap.et hāc partē iuenio tenuisse Gnil.cassiado.in suis decis.in palle.deci.iij. in tit.de loca.q dt nō reperiri expresse qđ qs cedat a iure suo nisi ,p tēpore suo,aut qđ casus pdecessoris remissus vel nō effectuatus ,pter taciturnitatez creditoris possit in psonā successoris effectuarij,et qđ in mā puatiua nō est imponēda pena q̄ expresse nō reperif statuta p tex.optimū in auc.d nō eli.scđo nubē.§.igif v.finaurez.col.j.quē ad hoc dt ponderare Bal.in auc.ex testamēto.C.d secū nup.et est gl.in.c.fi.de iure pat.Cogita tñ in B.qr vr esse i arbitrio ipsius pensionarij agere ɔ̄ nouū possessorē ad pteritas nō solutas pēsiones,vel ad regressuz,sicuti erat in eius arbitrio agere ɔ̄ precessorem qui cessauerat in solutione pensionis per ea que dicta sunt in proxima precedenti questione.

¶ Rector bñficij si pensionē nō soluit ex eo qđ in carceribus fuit detentus beneficij priuationem non incurrit. Questio.lxxv.

SVMMARIVM

1. Emphyteota qui cessauit soluere,ex quo fuit in carceribus,non priuatur emphyteosi.
2. Causa quelibet etiam iniusta excusat a dolo.
3. Difficultas excusat debitorem a pena et a mora.
4. Carceratio est iusta causa petendi restitutionem in integrum.

Septuagesimo quinto quero

si rector ecclesie sup cuius fructibus est reseruata annua pensio Sēpronio cū regressu ob nō soļonē pēsionis fuerit tētus in carcerib⁹, adeo qđ nō potuit pēsionē soluef,an tūc sit locus ŕgressui ob nō solutionē pensionis.† Ant.de bu.in.c.significāte.i.iiij.no.de pigno.format hāc.q.in emphyteota detēto in carceribus,q p trienniū seu bienniū cessauit soluere caonē,nunqd ,ppterea expelli possit? Et ɔcludit qđ nō, qr detētus i carcerib⁹ dr legitie ipeditus.refert et sequif Jas.in.l.ij.col.xviij.ver.xxj.quero.C.de iu.emphy. ipedito aūt tps non currit quo ad penam incurrendam,quando est impeditus ex iusta cā.l.si cū dies.§.si qs ex litigatoribus.et ibi Bar.ff.de arbi.l.ij.§.j.et ibi doc.ff.si qs cau.vbi Alexā.facit qr pene sunt odiose.iō restringēde.c.i penis.d reg.iu.in.vj.†Et quelibet cā excusat a dolo ēt iniusta,vt no.p gl.in.l.plagij.la.ij.C.ad leg.iul.de plag.in.l.j.in fi.ff.de abig.et pbaf in.l.igitur.ff.de libe.cā.Bal.in.l.j.in fi.C.vbi cau.stat. Ang.in.l.j.in fi.pn.ff.de eo p quē fac.erit.Deci.consi.cccclij.col.j.et ɔsi.cccxviij.col.fi.in fi.in.iij.volu.Jas.ɔsi.lxxiiij.incipiē.omissa.col.iiij.in.j.volu.et Soci.ɔsi.cvij.col.vj.in vsi.insuper.in.j.vol.et Corne.cōsi.cclxxviij.col.antepe.in.ij.volu.†Et difficultas excusat debitorē a pena et a mora siue obligatio ɔtineat speciē,siue quātitatē d quo late p doc.in.l.qđ te.ff.si cer.pe.et p do.Joā.Crotū pceptorē et dñm meū in.l.eadē.§.cato.in.j.lectu.nu.lxvj.ff.de vb.obli.facit optime tex.,p ista ɔclone in.d.c.significante.de pigno.et ibi Abb.in.ij.no.versi.itē no.vbi dixit qđ detētio in carceribus excusat a cōmissiōe pene,† in eo.qđ nō adimpleuit qđ facere tenebaf.et carceratio ē iusta cā petēdi restitutionē in integrū.l.ij.et ibi Bal.C.ex quib.cau.maio.ex premissis igitur concludi potest qđ

idem dicendum sit in debitore pensionis quod.s.dictum fuit in emphiteota carcerato.

¶ Pensionarius qui obtinuit rectorem beneficij illo priuari ob non solutionez pensionis an preteritas pensiones exigere possit. Questio.lxxvj.

SVMMARIVM

1 Pene plures que ex diuersis causis oriuntur non tolluntur electione vnius.
2 Dominus expellens emphiteotam priuati ob non solutionem canonis preteritas pensiones petere poterit.
3 Pensio est onus reale, ꝛ beneficio coheret.
4 Colonus etiã ꝙ expellatur non perdit sua melioramenta.
5 Ecclesia potest consequi preteritas pensiones non solutas, ꝛ emphiteotam expellere.
6 Pene plures qñ proueniunt ex causis omnino diuersis vnius electione alie non tolluntur.
7 Debitor pẽsionis, vt euitet penã priuationis ꝓbare dꝫ se soluisse.

Septuagesimosexto quero. si pensionarius obtinuerit possessorẽ beneficij illo priuari ob nõ solutionem pensionis iuxta tenorẽ literarũ reseruationis dicte pensionis, ꝛ bñficiũ apprehenderit vigore regressus sibi desuper reseruati ob nõ solutionẽ dicte pensionis, an possit petere preteritas pẽsiones ꝛ vr̃ dõm qd sic, per tex.in.l.si colonus.in pn̄.ff.loc. vbi est tex.qd si dñs inceperit ab expulsione coloni tñ ꝯsequi poterit preteritas pensiones ad idẽ facit tex.in auc.qui rẽ.C.de sac. san. eccle. ꝛ in.§.si vero qs lacator in auc.de de alien.ꝛ emphi.in quibus iuribus dr̃ ꝙ emphiteota ecclesie si canonẽ ꝑ bieniũ non soluit expelli pt̃, ꝛ tenet̃ ẽt ad soluẽdũ p̃teritas pẽsiones. Tertio facit, qꝛ pẽsio debet̃ pp reseruationem de ea factam auctoritate superioris q illã imponere potuit accedẽte ꝯsensu rectoris eccle. grauate, priuatio aũt fit ob ꝯtumaciã nõ soluẽtis. † Qñ aũt diuerse pene ꝓueniũt nõ ex vna cã, sed ex diuersis. vt in terminis nr̃is, nũꝗ electione tollunt̃ nec satisfactione.l.nũꝗ plura cũ si.ff.d̃ priua.delic. † Quarto facit ꝙ voluit Bar.in.l.ij.C.de iu. emphi. ꝛ ibidem Cyn.ꝛ Saly.post Jac.de are.ꝛ Pet.de anc.ꝛ but. in.c. potuit.de loca.in qbus locis tenẽt, quod dñs q emphiteotã expulit ob nõ solutionẽ canonis loquendo ẽt in emphiteota priuati petere poterit p̃teritas pẽsiones.istis nõ obstã.ꝯriã ptẽ puto de iure veriorẽ, ꝙ imo pensionarius qui obtinuit possessorez bñficij illo priuari ob nõ solutionẽ pẽsionis decursas pensiones petere nõ poterit. † Moueor, qꝛ pẽsio est onus reale, ꝛ coheret ipsi bñficio vt inquit Fely.i.c.ad audiẽtiã.el.ij.d̃ resc.ꝛ dictũ fuit.s.q.xxxix. nu.v.ꝛ.q.xliij.pẽsionarius aũt succedẽs in beneficio sup quo sibi erat assignata pensio, succedit suo debitori, iõ eius creditũ confundit̃.l.stichũ.§.adiectio.ff.de sol.l.cũ secũdũ.C.de fideicom.l. dbitori, ꝛ ibi gl.C.de pac.ꝛ dictũ fuit.s.q.xlix. Secũdo facit, qꝛ priuatus bñficio ad solutionẽ pẽsionis vlterius nõ tenet̃ tex.ẽ, ꝛ ibi doct. maxime Abb.in.c.nisi esset.de pb. Tertio facit bonus tex.in.l.apud celsuz.§.labeo.ff.de doli excep.vbi tex.dt qd ꝯdẽnatus ad dandũ hominẽ si ꝓmisit illũ intra certum diẽ tradere, ꝛ si dcã die traditꝰ nõ fuisset, penã quoqꝫ adiecerit, ꝙ si petitor trãsacto termino homine nõ tradito penã, ꝛ hominẽ petat exceptione repellitur, qꝛ dt ibi tex.iniquũ est penã, ꝛ hominẽ petere, ad idẽ tex.in.l.predia.ff.de ac.emp.ꝛ in.l.cũ ꝓponas.C.de trãsa.ꝛ in.l. qui fidẽ, ꝛ vtrobiqꝫ Bar.ff.de trãs.dꝫ.n.pensionarius esse altero contentus, vt in simili consuluit.Jas.ꝯsi.xlix.inci.videret̃ pma facie.col.j.ver.sed ꝓmissis nõ obstã.in.j.vol.not. doc.in.c. fina. de loca.ꝛ Bal.in.l.defuncto.C.loca.Saly.in.l.quoties.ad fi.C.de fideicõ. † Nec ob.adducta.s.in ꝯriũ, ꝛ pmo tex. in.d.l.colonus. in pn̄.ff.loc.qꝛ loquit̃ in simplici colono, qui ẽt qd expellat̃ nõ ꝑdit sua melioramẽta, imo expulsus põt illa petere a dño fundi vt inquit ibidẽ tex.hinc est qd nõ est absurdũ quod teneat̃ ad pensionẽ nõ solutã. Sed in casu nostro rector bñficij super cuius fructibus pensionẽ soluebat bñficio in quo ius habebat priuat̃ ideo absurdũ esset ꝙ multiplici pena puniret̃.s.bñficij priuatione, ꝛ solutione pensionis ꝯ ea que hñr in.c.at si clerici.§.fi.de iud. † ad tex.in auc.qui rez.C.de sac.san.ecc.ꝛ in.§.si vero qs aut locator in auc.de alie.ꝛ emphi. Rñdet̃ qd est illud speciale in ecclesia qd vtrunqꝫ ꝯsequi possit, vcꝫ expulsionez emphiteote, ꝛ preteritas pẽsiones.ita rñdẽt ad dicta iura Cy.ꝛ Albe. in.d.l.col.iij.C.d̃ iur.emphi.ꝛ Jmo.in.d.c.potuit.de loca.col.xxij.Jas.in.d.l.ij.co lum.xliij.ꝛ.xliiij. Ad tertiũ ꝙ qñ diuerse pene ꝓueniũt nõ ex vna causa, sed ex diuersis, nũꝗ electione tollunt̃.d.l.nũꝗ plura.ff.de priua.delic. † Rñdet̃ ꝙ dicta regula procedit qñ pene ꝓueniũt ex causis oĩo diuersis, vt ex furto, ꝛ ex homicidio, secꝰ si ex causis quarũ vna veniat quasi in ꝯsequẽtiã alterius, vt est in casu qõnis nr̃e, nã ꝓuatio bñficij venit in ꝯsequentiã nõ solutionis text. aũt.in.d.l.nũꝗ plura loquit̃ quando pene proueniunt ex diuersis causis, ꝛ ex diuersis factis, vt puta ꝙ quis surripuit hominez, ꝛ eum occidit. Jn casu aũt nostro licet diuerse cãe videant̃, sunt tñ ex vno tñ fcõ vcꝫ ob nõ solutione pẽsionis.ista rñsione in simili ad illũ tex.vtit̃ Jas.in.d.l.ij.C.d̃ iu.emphi. col.xlv. Quarto dũ adducebat̃ doctrina Bar.ꝛ alioꝝ in.d.l.ij.tenẽtiũ qd dñs possit emphiteotã repellẽ, ꝛ nõ solutas pẽsiones peter̃ rñdet̃ qd ꝯriũ tenuit gl.i.d.l.ij.ꝛ ibi Ang.ꝛ Spe.in tit. d̃ loca.§.nũc aliqua ver. xxxiij.ꝛ ibi Jo.And.in addi.Jac.de belui.in.§.qd aũt in auc.de nõ alie.quẽ refert.ꝛ sequit̃ Car. in.d.c.potuit ꝛ ibidẽ Jmo. col. xxxij.ꝛ ꝯ Bar.tenuit ẽt Jas.d.l.ij.col.xliij. versi. inquãtũ Bar. ꝛ col.xliiij.ꝛ.xlv.ꝛ sic cõis opi.est ꝯ Bar.ꝛ sequaces i emphiteo. priuati, ex qua cõi opi.sumit̃ fundamẽtũ validũ ꝑ ꝯclusionẽ quã .s.firmaui vcꝫ qd pẽsionarius qui est assecutus bñficiũ vigore regressus ob nõ solutionẽ pensionis pẽsiones decursas ꝯsequi non possit faciũt ꝑ ista ꝯclusio.dicta.s.q.lxxiij. vbi fuit cõclusuz qd si pẽsionarius cui locus erat ad regressuz ad beneficium ob nõ solutionẽ pẽsionis ex eo, qꝛ cessatũ fuerat in illius solone recipiat simpliciter p̃teritas pẽsiones ñ poterit vti bñficio regressus, bñ vex est qd Jas.in.d.l.ij.col.xliij.circa fi.ver. nunqd aũt si dñs.ꝛ ibidẽ Bal.sentiũt ꝙ dñs expellẽdo emphyteotã ob nõ solutionẽ canonis si ꝓtestetur ꝙ intendit etiam ꝯsequi preteritas pensiones poterit non obstãte deiectione illas petere qd dõm vr̃ ẽt in casu nr̃o.faciũt dicta.s.in.d.q.lxxiij. † Qñ aũt agit̃ ad priuationẽ beneficij ob pẽsionẽ non solutã quis probare habeat an actor non solutã pensionẽ vel debitor se illã soluisse recurre ad ea q̃ tradũt doc.in.d.l.ij.vbi Jas.col.xxxix.in versi.in ea gl.ibi qui refert oẽs doc.ibidẽ tenere qd emphyteota ꝯ quẽ dñs agit ad priuationez probare dꝫ se soluisse, ponit Jmo.in.d.c.potuit.vide ẽt gl.ꝛ Cy. in.l.ij.C.loca.ꝛ not.in.l.j.C.de proba.ꝛ per doc.in.c.cum ecclesia sutrina, de cau.pos.ꝛ proprieta.ꝛ per doc.in.c.fi.de iureiurã.

¶ Rector bñficij si nõ soluit pẽsionẽ ex eo qd nõ fuit reqsitus ad illã soluendã an cadat in penam priuationis beneficij. Qõ.lxxvij.

SVMMARIVM

1 Uasallus qui per annos tres censum non soluit, quia requisitus non fuit non amittit feudum.
2 Litis contestatio requiritur ad constituendum quem in mora.
3 Debitor prius requiri debet ad soluendum extraiudicialiter vt creditor expensas instrumenti recuperare possit.
4 Pena imposita iudici aliquid non facienti, habet locum quando cessauit facere requisitus.
5 Statutũ puniens iudicem non facientem condemnationem intelligitur, si fuit requisitus.
6 Excommunicator non tradens copiam excõmunicationis incurrit penam, si fuit requisitus.
7 Qui promisit aliquem sub pena presentare iudici, penam incurrit, si non presentat illum requisitus.
8 Obligatus ad defendẽdũ intelligit̃ obligatus, si fuerit reqsitus.
9 Promittẽs dare aliqd certa die sub pena, si nõ dat, i penã icidit.
10 Pena priuationis beneficij ob non solutionem pensionis apponitur per papam de consensu beneficiati.
11 Solutioni census quãdo certa dies apponitur tunc non soluens penam incurrit.
12 Judex nõ petẽti nõ tenetur officium suum impartiri.
13 Pena mere legalis semper monitionem requirit.
14 Rector beneficij pensionem non soluẽs, qꝛ fructus non percepit penã priuationis non incurrit.
15 Rector beneficij si fuit tentus in carceribus ideo non soluit pensionem priuationis nõ incurrit penam.
16 Jdem est quando is cui fieri dꝫ solutio non reperitur in loco destinate solutionis.
17 Emphiteota qui canonem non soluit hereditate domini iacente penam non incurrit.
18 Pensionis debitor qñ nõ adest, cui soluat, an offerre vel consignare iudici pensionem debeat.
19 Pensio debet offerri pẽsionario, ꝛ hoc sufficit ad penã euitãdã.
20 Rector beneficij, cui litere intimate non fuerunt non soluendo pensionem

pensioné penam non incurrit.

21 Intimatio literarum pensionis fieri debet per notarium.

22 Successor in beneficio non incurrit penam priuationis, si eius predecessor pensionem non soluit.

23 Protestatio facta iudici precessori successoré non afficit.

24 Potestas declarandi ad heredem non transit.

Septuagesimoseptimo q̄ro.

Si is q pensioné soluere tenetur, illá non soluerit debito tpe lr̄is reseruationis sibi legitime intimatis in qbus aderat clausula ꝙ si tardauerit in solutione mésionis ꝑ tépus in literis appositū bn̄ficio priuatus existat, ⁊ an illud regressus pésionario cōpetat an ꝓuationis pená icurrat si ñ soluerit pésioné ex eo ꝙ ad illá soluédá requisitus nō fuerit. circa hác qō. vr̄ dd̄z qō pená nō incurrat per ea q̄ voluit Jmo. i. c. ij. col. x. de feu. ⁊ in. l. qō vr̄. ff. de ver. obli. ⁊ Alex. in cōsi. ix. col. iij. ⁊ ꝯsi. v. col. j. in. v. vol. † In quibus locis cōcludunt, ꝙ si vasallus steterit ꝑ negligétiá ꝑ annos tres, ꝙ censum nō soluerit nō requisitus ꝓpea feudū nō amittit, ⁊ est de hoc tex. in. c. lz vasallus. si de feu. fue. ꝯtro. inter do. ⁊ agna. in vsib. fe. vbi dr̄ ꝙ quátocūqz tpe steterit vasallus, ꝙ seruitiū nō ꝓstiterit, nō iterpellatus feudo nō ꝓuat̄, ⁊ tradit Bru. in ꝯsi. xlj. col. iij. i fi. ⁊ latissime Jas. i. l. ij. col. xj. ⁊. xij. C. de iu. emphi. † Scd̄o facit, q: ad h̄ vt qs i mora ꝯstituat̄ reqrit̄ li. ꝯtest. l. si ex legati cá. l. si ꝓuū. §. sequit̄, ⁊. l. mora. ff. d̄ ver. ob. l. mora. in ꝓn. ⁊. l. videamus. §. si actioné. ff. de vsufru. ⁊. l. si in asia. §. fi. ff. depo. l. qō te. cū má. ff. si cer. pet. † Tertio facit, q: ad hoc vt creditor possit recuperare a debitore expésas quas facit ꝓ recolligédo instr̄o sui crediti, reqrit̄, ꝙ debitor prius reqsitus fuerit ad soluédū, ita dixit Bal. i. l. nō ignorat. ver. mō ego quero. C. de fru. ⁊ lit. expé. idé volut Ange. in. l. ij. C. de obseq. ⁊ in. l. debitores. C. de pig. Ant. d̄ but. in. c. j. ex̄ de lib. obl. ⁊ in. c. nouit. de iudi. Saly. i. l. edita. C. de eden. Bar. ⁊ Bal. i. l. ꝓtor ait. §. j. ff. de edé. Spe. in tit. de renū. §. j. circa ꝓn. In qbus locis doc. tradūt gn̄alé regulá, qō si debitor non sit primo monitus, ⁊ extiudicialr̄ interpellatus ad debitū soluendū nō tenet̄ ad aliquas expésas si postmodū in iudicio ꝯuentus se velle soluere dicat. † Quarto facit, q: si fuerit iposita pena iudici aliqd nō faciéti ita demū locū hz pena, si iudex reqsitus fuerit ad illud faciédū aliter nō, vt hr̄ ꝑ Inn. in. c. fi. post But. ꝑ gl. ibi de rescrip. Abb. in. c. significauerūt, col. iiij. de excep. ⁊ in. c. cum sit gn̄ale. col. ij. de fo. cōpe. ⁊ in. c. auditis. in fi. de ꝑcu. † Quinimo si statutū puniret iudicé nō faciété ꝯdénationé intelligit̄ si fuerit reqsitus, ita ꝯsuluit Frá. de ram. cuius ꝯsi. hr̄ inter ꝯsi. Cal. in tit. d̄ pe. nu. iiij. ⁊ d̄t Abb. i. c. pe. col. pe. ver. nota vnū, de iud. qō pena imposita iudici intra certū tempus iudicanti nō incurrit̄ si ps nō institit, facit optime tex. in. c. breui. ⁊ q̄ ibi no. de iureiu. ⁊ in. l. fi. C. vt itra cer. tem. † Quinto facit, ná excōicator q excōica. sniaz in aliqué tulit tenet̄ sub pena intra mésez copiá snie tradere excōmunicato, tñ talis pena ita demū locū hz, si excōicator requisitus copiá dicte snie nō tradidit tex. est. i. c. j. de sen. excō. in. vj. Sexto adduco qō hr̄ i. c. j. §. fi. ibi si petant̄. d̄ sepul. i. vj. vbi d̄mádat̄ religiosis q i eoꝝ ecclesia sepellierūt corpus illius qué induxerūt ad eligédū i eoꝝ ecclesia sepulturá qō illud sub certa pena itra octo dies restituát ecclesie, cui de iure venit restituendus, quá tñ pená ita demum incurrunt, si moniti, ⁊ requisiti non restituunt illud, vt d̄t ibi tex. † Septimo ad idé facit qō cōsulédo dixit Pau. de castro. in ꝯsi. clxvj. inci. vr̄ qō dictus Jo. Pau. vbi ꝯsuluit qō q ꝓmisit aliqué iudici ꝓñtare sub certa pena intra dies octo intelligitur si fuerit reqsitus. † Octauo facit, ná obligatus ad aliqué defendédū, ita demū defendere illū tenet̄ si fuerit reqsitus, imo nō sufficit ꝙ obligatus sciuerit molestari illū, ita voluit Abb. consi. cxliiij. inci. in. q. q̄ vertit̄. in. ij. col. ⁊ ita cōiter ꝯcludit̄ i véditore q d̄ euictióe tenet̄. Ná nō sufficit scire lité éptori motá ad hoc vt d̄ euictione teneatur nisi véditor fuerit requisitus ad defendenduz vt late post alios tradit Fely. in. c. cū. M. ferra. col. xx. v. ex his infertur de constitutio. ⁊ pro ista parte faciunt adducta per Decium in consi. secundo in. j. volu. istis tamen non obstantibus contrariá parté de iure puto veriore, vcz qō debitor pésionis si cessauerit in illius solutióe ꝑ tp̄s in literis ꝯtétū pená ꝓuatióis incurrat, ét si nō fuerit reqsitus ad soluédū pésioné. Et moueor, q: in literis reseruatióes annue pésionis est appositū tp̄s, intra qué solutio fieri dz certū ⁊ determinatū, iō nō est opus alia interpellatióe. l. magná. C. de ꝯbé. ⁊ cōmit. stipu. l. ij. C. de iure emphy. c. fi. de loca. ⁊ hr̄ late ꝑ doc. in. d. l. magná. vbi Bal. in. j. col. allegás Inn. in. c. extirpáde. de ꝓb. dicéte, qō vbi agit̄ de pena cōi cōmittéda rōne neglectus ibi dz fieri d̄nūciatio vel dies apponi. secus qñ ꝯmittit̄ rōne facti q: tūc monitio non est necessaria. † ⁊ dixit Bal. in. d. l. magná, col. j. ver. gl. colligit hic duo, qō si aliqs ꝓmittit dare aliqd certa die sub pena, si illa die nō dat, pená icidit impurgabiliter, facit, q: si ep̄s vltra sex méses retinet ecclesiá nō ꝯsecratus, illa ipso iure est ꝓuatus, nisi iusta cá subsit nō petendi ꝯsecrationé. c. cū in cūctis. de elec. Nec requirit̄ aliqua monitio cū certū tp̄s sit appositū. ita no. dixit Milus in suo reper. in v̄bo ep̄s. versi. xx. incip. ep̄s dz eligi, solū. n. tp̄is lapsus sufficit ad priuationé, vt no. ꝑ Cōpostel. ⁊ Jo. and. in. d. c. cū in cūctis. ⁊ ibidé Anto. de but. † Facit q: ista pena priuatióis in euétū nō solutionis pésionis apponit̄ ꝑ papaz, ⁊ de ꝯsensu rectoris bn̄ficij, q pésioni ꝯsensit, iō alia interpellatione nō est opus, naz videmus, qō ét in pena apposita facto negatiuo sufficit ꝓ monitione tp̄s ét a lege statuto ꝓut in casu nostro in quo pena est apposita a papa, ⁊ ex ꝯsensu partis vt dixi, vt ꝑ Abb. in. c. extirpáde. §. q: vero. de prebé. in repeti. col. v. ⁊. vi. ⁊ in lec. col. vlti. sufficit. n. intimatio literarū in pésionibus quo ad pená incurrédá. Quinimo si qs ꝑsonaliter ꝯsenserit reseruatiói pésionis, in qua est apposita pena priuationis bn̄ficij ob illius nō solutioné, si cessauerit in solutióe pésionis ét literis sibi nō intimatis ꝓdictá pená incurrit, vt late deducit Guliel. Cassado. auditor Rote in decisio. suis suꝑ dubijs regul. cácel. in rub. de pésio. decis. ij. vbi dicit iudicatū fuisse tépore suo ⁊ decisum ꝑ maioré parté dn̄orū, ⁊ intimationé literarū ad effectū incursionis pene, ita demum reqri de necessitate dicit, qñ qs ꝑ ꝓcuratoré pensioni ꝯsensit, q: tūc i eo cadit ꝓbabilis ignorantia de supplicationis forma ⁊ ꝯtétis in ea. l. fi. ff. ꝓ soc. ⁊. c. ab excōicato. de rescrip. ⁊ ita dixit Palatiū seruare, idé dicit gome. auditor Rote in cōpendio suo vtriusqz signature. nu. lxxxix. fol. lxxxvij. Idé erit qñ pésio fuisset assignata absqz ꝯsensu. Naz intimatio literarum necessaria erit ad pená priuationis incurrendaz ita d̄t idé Cassado. decis. xij. in rub. de rescrip. † Ad allegata in ꝯtriū rn̄det̄. ⁊ ꝓmo nō ob. adducta in ꝓmo ꝯtrio. Ná nō procedūt quoties census soluédus ꝑ feudatariū cōsisteret in certa q̄ntitate pecunie, vt elegáter ꝯsuluit Alber. bru. in ꝯsi. xlj. col. iiij. in fi. rn̄detur ⁊ alio mō qō non ꝓcedūt qñ esset apposita solutioni census certa dies. Ná eo casu alia monitio nō reqreret̄ ad incurrédaz pená priuationis feudi, ita dixit Aluaro. post And. de iser. in. c. j. §. sed nec alia. in tit. que fuit pri. cau. benefi. amit. in vsib. fe. qué refert, ⁊ sequit̄ Bru. ꝯsi. ꝓxime allegato col. vj. circa mediuz v. subdit fortius ad f̄m duz dicebat̄ qō litis ꝯtest. reqrit̄ ad ꝯstituédū qué in mora, rn̄det̄ illud nō ꝓcedere in casu nr̄o, q: litis cōtest. nō reqrit̄ qñ sumus i cá pésionis executiua, vt in ter. qō. nr̄e, ⁊ vidimus. s. q. lxxj. Rn̄det̄ scd̄o qō in casu nostro sufficit sola literaꝝ intimatio vt. s. dcm̄ fuit. Ad tertiū dr̄ qō expése q̄ fiunt ꝓ recolligédo instr̄o obligationis nō ꝯtinent̄ in ꝓn. obli. iō nō debétur nisi precedat interpellatio. † Ad ea q̄ deducta sunt in quarto ꝯtrio rn̄det̄ qō iudex nō tenet̄ officiū suū impartiri nō petéti, iō si iudex reqsitus ñ fuerit pená nō incurrit, ⁊ ita ét ꝓcedūt adducta. s. in quinto ꝯtrio dies. n. sine reqsitione in illis casibus ꝓ homine nō interpellat. Fel. i. c. si aūt. col. iij. v. ⁊ caue. de rescr. Ad sextū rn̄det̄ ꝙ ꝓcedit in simplici pena legali secus in ꝯuétionali ꝓut dici pōt in casu nr̄o in quo intercedit appositioni pene ꝯsensus soluere debétis, ⁊ auctoritas pape q̄ icurrit̄ trásacto tpe i obligatione apposito, vt. s. dixi. † Ná sꝑ pena mere legalis requirit monitioné, vt dixit Inn. in. d. c. extirpáde. §. q: vero. de ꝯces. ꝓbé. quez ibi sequunt̄ Jo. an. ⁊ But. ⁊ Bal. in auc. hoc amplius. col. ij. v. q̄rit̄ vtrū. C. d̄ fidei. ⁊ i. l. q crimé i ꝓn. C. q accu. ⁊ Alex. i. l. ita stipulatus col. v. ff. de v. ob. Car. ꝯsi. lv. inci. i casu Christophori. ⁊ Pau. de cast. ꝯsi. clxvj. inci. vr̄ qō dictus, adducta vero in. vij. ⁊. viij. ꝯtrijs ꝓcedūt in obligationibus facti nos vero sumus in obligatione soluédi certá summá certo tpe, iō cū scimus in casu diuerso de vno ad aliū nō infert̄. l. papinianus exuli cū vulg. ff. de min. remanet ergo firma ꝯclu. qō debitor pésionis si cessauerit in illiꝰ solutione ꝑ tp̄s de q̄ i literis reseruationis pésionis incurrit ꝓuationis bn̄ficij pená de qua in dictis literis ét si reqsitus nō fuerit vt pésioné soluat. † Istá ꝯclusioné limita multis modis, ⁊ ꝓmo ñ ꝓcedere qñ debitor pésionis illá nō soluit ꝑ aliqō tp̄s ex eo, quia fructus bn̄ficij oés ꝑ id tp̄s perierūt ꝑ ea q̄ dixi. s. q. lxij. faciunt q̄ adducit Alex. i ꝯsi. cxij. inci. vr̄ in ꝓñti. i. j. vol. vbi ꝯcludit, qō ꝯductor ⁊ ét emphiteota nō teneat̄ soluere pésioné qñ fundus cuius occasione soluit̄ certis annis fuisset ab aquis insolitis in totum submersus, ⁊ in solutione pensionis, idé voluit Fely. in. c. ad audientiá. el. ij. de rescrip. de quo late dixi. s. q. lxij. † Scd̄o predictam ꝯclōné limita nō ꝓcedere qñ debitor pésionis detétus fuit in carceribus per illud tépus, ⁊ ꝓpea pensionem nō soluit, ná priuationis pená tunc non incurrit, vt in simili in emphyteota ꝯclu-

dit But. in c. significante. in. iiij. no. d pig. quē refert, ꝛ sequit̃ Jaso. in. l. ij. col. xviij. versi. xxj. qro. C. de iure emphi. ꝛ de h dixi. s. q. lxxv. † Tertio limita pdcā gcl. si pcedē, qñ pēsionari⁹, cui fieri dz solutio nō reperit̃ in loco destinate solutionis eo tpe, quo solutio ipsa fieri dz, ꝛ minus adest aliqs eius pcurator ltimus, cui ltime solui possit, ꝛ eo casu pena nō incurritur, ita gsuluit in simili alex. gsi. xcij. incip. prescriptis his q̃ intimate, col. iiij. ver. alia ēt rōne: in. j. vol. vbi gsuluit, ꝙ obligatus sub pena soluere certo tpe penā nō incurrit, si is cui fieri debebat solo tpe solōnis fiende nō erat i loco destinate solutionis, sed iuerat in aliā pvinciā, allegat Bal. in. l. acceptā. in. xiij. q. C. de vsur. ꝛ Bal. ꝛ Jmo. in. l. cū filius. §. fi. ff. de ver. ob. ꝛ no. per. Host. in ti. de loca. ppe fi. ver. qd si emphiteota pmisit in summa. † Ubi dixit qd si hrditate ꝓprietarij iacēte lapsuz est biēniū, vel triēniū emphiteota q nō soluit canonē nō ppea cecidit a iure suo, securus est. n. emphiteota postq̄ non fuit cui soluat, ꝛ no. p Dy. i. c. cū qs in ius. de reg. iu. in. vj. vide eundē Alex. i. l. itē illa. ff. de cōsti. pe. ꝛ tex. i. c. significāte. de pig. q̄ ē ad hoc notabilis. † Quid aūt habeat facere debitor pensionis in tali casu an teneat̃ deponere pēsionē penes iudicē, vel corā eo paratū se offerre ad soluēdū vr̃ dōm ꝙ teneat̃ offerre ꝛ cōsignare iudici pēsionē p doctrinā Bar. in. l. si reus paratus in fi. ff. de pcura. vbi dixit qd qñ qs vult soluere penā euitet, si creditorē nō reperit cui soluere possit dz auctoritate iudicis facere cōsignare debitū, ꝛ corā iudi. offerre, per illū tex. ꝛ ad hoc vt sciat̃ vtrū ille creditor reperiat̃. vt puta qꝛ forte forēsis esset fiat preconiū de hoc, facit ad predicta tex. in. l. acceptā. C. de vsur. ꝛ qd voluit Pet. de ancha. in gsi. lxxxvj. incip. pro faciliori solutione. Alex. tñ in. d. suo gsi. xcij. col. iij. in fi. ꝛ col. iiij. in pn. dt nō esse opus, vt debitor se offerrat paratū soluere si esset q recipet qñ gstat creditorē esse absentē a loco in quo solutio fieri debebat, allegat tex. in. l. si fundū. §. marcellus. ff. de leg. cōmis. ꝛ in. l. pe. in. §. fi. ꝛ. l. cū qdā. §. si pupillus. ff. de vsur. ꝛ rñdendo ad pdictā doctri. Bar. dt ꝙ illa pcedit in casibus in qbus requirit̃ gsignatio, ꝛ depositio prout loqt̃ tex. in. d. l. si reus paratus, ꝛ ibi declarat Bal. ꝛ Bar. in. l. si seruuz. §. nūc videamus. in fi. ff. de ver. ob. nā ēt qñqz ad euitādū penaz requiritur oblatio, depositio, ꝛ cōsignatio. l. ij. in fi. fm vnū intellectū gl. C. de iu. emphi. ꝛ qd ita intelligat̃ predicta doc. Bar. pz ex eo qd dixit idē Bar. in. d. l. si seruū. §. nūc videamus, ꝛ in. l. itē illa. ff. de gsti. pecu. vbi dixit qd satis est, qd ille qui nō hz cui soluat, dicat soluerem si haberem cui, ꝛ qd nō requirit̃ depositio ꝛ gsignatio, ꝛ ita rōnibus predictis puto dōm in debitore pēsionis. † Quarto limita predictā gclu. nō pcedere, qñ pensionarius erat presens in loco destinate solutionis, ꝛ debitor pēsionē obtulit. Nā qñ tractat̃ de effectu nō incurrēdi morā, vel penā, vel cursum vsurarū nōdū inceptarū, tūc si adest cui offerat̃ dz offerri, ꝛ sola oblatio sufficit, ꝛ excusat a pena, ita gcludit Alex. in p alleg. gsi. xcij. col. iij. in fi. alleg. tex. in. l. fi. pr̄. C. de vsu. ꝛ no. in. d. l. acceptā si aūt nō adest cui offerat̃ tūc debitor sine oblatione est securus, p tex. in. d. §. marcellus. † Quinto limita dictā gclusionē procedere qñ debitori pēsionis fuissent intimate litere reseruationis pēsionis secus si litere sibi intimate nō fuerint, qꝛ tūc nō soluēdū nō incidit neqz in penā excōicationis, neqz in penā priuationis, ēt si sciret literaꝝ expeditionē, ꝛ illaꝝ tenorē, facit qd voluit bar. i. l. dnūciasse. i pn. ff. d adul. q̄ꝫ legit sub. l. q vxori. §. q q̄, vbi dixit qd qñ reqrit̃ notitia alicuius nō solū vt sciat, sꝫ vt aliquid vel nō faciat, dz ei fieri intimatio ēt si aliunde sciat. Jdeo emptor dz debitori dnūciare qd veniat ad eū defēdēdū, nec sufficit sciētia aliūde habita facit tex. in. l. j. C. de peri. ꝛ excō. rei vēdi. vide Fely. ad hoc in. c. cū gtingat. col. iij. ver. quarta gclu. de rescrip. Jstā limitationē intellige pcedere, qñ is ꝯ quē agit̃ nō fuit ille q personalr̃ cōsensit reseruationi pēsionis, nā in eo q psonalr̃ cōsensit non requirit̃ alia intimatio, vt. s. dictū fuit tenere Rotā, ꝛ hr̃ p Cassador. s. allegata decis. ij. d pensi. ꝛ decis. xij. de rescri. ꝛ p Gomes. in cōpēdio. ver. signature nu. lxxxix. † Et fieri dz intimatio literaruz p notariū data copia literaꝝ si petat̃ ab eo cui litere intimant̃, ꝛ ita obseruatur sicuti alias dicimus in denunciatione mote litis quam facit emptor venditori sibi de euictione obligato cui tenetur ostendere, ꝛ dimittere copiam citationis, ꝛ libelli ipsi emptori dati fm Bar. in. l. empti. C. de euic. Ang. ꝛ Jmo. in. l. in executione. §. insolidū. ff. de ver. ob. ꝛ Card. in cle. causam in fi. de elec. p illū tex. quē ad hoc multū extollit, inferēs ex eo, qd omnis intimatio q̃ obligat ad aliqd preiudiciale fieri dz in. d. forma. Fely. tñ in. c. cū M. ferra. col. xx. ver. sed adde qd dt qd ēptor cui mota fuit lis, nō tenet̃ dare copiā citationis sibi facte, ꝛ libelli sibi dati. Sed sufficit venditori legere ea que sibi oblata sunt nisi venditor illorū copiā petat, qꝛ tūc dari dz iuxta tex. in cle. cām. s. allegatū quē sic intelligēdū dixit. † Sexto limita dictā conclusionem non procedere in successore in beneficio grauato onere pensionis qꝛ si eius precessor pēsionē soluit, nō ppea ipse successor ex ea cā bñficio ipso priuari dz, lꝫ teneat̃ ad preteritas pēsiones decursas tpe predecessoris, vt dixi. s. q. xliij. ꝛ est rō, qꝛ delictum precessoris in odiū successoris redundare nō dz. c. delictuz psone. de reg. iur. in. vj. imo quo ad istū nouū successorē in beneficio reqrit̃ noua intimatio literarū. nec enz arctat intimatio fcā eius precessori. † facit qd voluit Fely. in. d. c. cū M. ferra. col. xv. ver. tertia gclusio de gsti. vbi dixit, qd ꝓtestatio facta iudici pcessori, corā successore non prodest, ideo opus est illā corā eo reiterare alleg. Mod. in repeti. c. ex rōne. col. xj. ver. ꝛ querit̃. de appel. dicentes Bar. ita consuluisse, ad qd facit tex. in. l. edictā. ff. de iud. vbi text. dicit, quod coram successore requiritur noua citatio dato, ꝙ corā precessore omnia edicta expedita fuissent pro gclusione firmata. Jn ista litatione vide Guil. Cassad. i suis decis. deci. ij. in tit. de loca. ꝛ conduc. ꝛ decis. iij. eod. tit. vbi attestat̃ conclusuz fuisse in Rota ꝙ si dñs nō declauerit caducitatē ei⁹ successor illā dclare nō possit, alle. tex. in. l. fi. C. d reuo. do. gl. in. c. fi. d do. † Et illud ꝙ ptās declādi ad hrdē reqlr nō trāsit, nec egredit̃ psonā, gl. in. l. idem pōponius. §. fi. de rei vē. Bar. ꝛ Alex. i. l. inter stipulātē. §. j. d v. ob. subdēs ꝙ successor in bñficio ēt si interpellatus non soluerit pēsiones decursas tpe sui pcessoris non ppea incidit in penā priuationis bñficij, idem voluit idem Cassad. in deci. iiij. eo. ti.

Rector beneficij pensionem non soluēs tempore, de quo in literis elapso an sit ipso iure priuatus beneficio. Qō. lxxviij.

SVMMARIVM

1. Uerba preteriti temporis inducunt priuationem ipso iure.
2. Uerba eo ipso priuatus existat inducunt priuationem ipso iur.
3. Uerba perpetuo priuatus existat idem significant.
4. Declaratoria requiritur in penis ipso iure incursis.
5. Citatio partis requiritur in declaratoria pene incurse ipso iure.
6. Appellari potest a tali declaratoria.

Septuagesimooctauo quero vtrū nō soluēs pensionē per sex mēses immadiate sequētes dies. xxx. datos ad soluendū iuxta formā literarū reseruationis pēsionis sit bñficio priuatus ipso iur̃ vel priuādus veniat. Circa hoc attēdenda erūt verba literarū, nā si dictū fuerit in eis beneficio puetur, vel bñficio priuari debeat, vel beneficio carere dēat ꝛ similia, tūc nō est priuatus ipso iure. sed p sniaz priuari dz. † Secus si talia verba sint preteriti tpis, tūc. n. ipso iure priuationē inducūt gl. est magistra in. l. in criminali. C. de iurisd. om. iudi. approbata cōiter a doc. Sed cōiter in hmōi literis apponi solēt ista vba, si vero p sex mēses dictos. xxx. dies imediate sequētes sniaz ipsam aio sustinuerint indurato, ex tūc effluxis mēsibus eisdē dicta ecclesia ꝑpetuo priuatus existat, illaqz vacare cēseat̃ eo ipso, tibiqz licere ad eandē ecclesiā liberū hr̄e regressum ꝛ liceat tibi ēt vigore tui prioris tituli possessionē ꝓpria auctoritate apprehēdere, ac si illā minime resignasses ex qbus vbis inducit̃ ipso iure ꝑuatio. † Nā illa vba eo ipso ꝑuatus existat, inducit ipso iure ꝑuationē sine alia snia fm zenzel. in cle. j. de elec. p illū tex. p quo Card. ibi alleg. tex. in. c. nullus. ꝛ. c. si religiosus. de elec. in. vj. ita dixit etiā Fely. i. c. rodulphus. in. ver. vlti. qꝛ v. eo ipso ad idē Car. i cle. j. ad fi. q. xj. de seqstra. pos. ꝛ fruc. † Et similiter illa vba ꝑpetuo ꝑuatus existat de qbus in lr̄is ꝑuationē inducunt ipso iure, vt per Alexā. in apostil. ad Bar. in. l. iperator. ff. de iur. fis. ꝛ Barba. i. c. si diligēti. xxxvij. col. cū seq. de fol. cōpe. ꝛ p Fely. i. d. c. rodulphus. i qbus lo. latissime ponūt q̃ sint vba q̃ nullitatē actus inferāt ipso iure, ꝛ q̃ reqrāt sniam nullitatis ꝛ ꝑuatiōis quoꝝ dcā trāscribere nō itēdo, eos videre poteris. † Dicas tñ qd lꝫ snia ꝑuatoria nō reqrat̃, reqrit̃ tñ declaratoria pene incurse ipso iure. vt per Alex. in. d. apostil. ꝛ Fely. in. d. c. rodulphus. i v. sꝫ declaratoria ꝛ est tex. in. c. j. de hr̄. in. vj. vbi Domi. ꝛ alij. ꝛ p Fely. in. c. cū non ab hoīe. col. iiij. d iudi. cū multis silibus accumu. p Fely. i. d. c. rodulph⁹. † Et ad faciēdū istā declorīa est ps citāda. gl. est no. i cle. ꝑnti. in vbo, gstiterit, de pen. ꝛ ibi doc. ꝛ latissime per Fely. in. d. c. rodulphus. in v. citat̃ ēt pars vbi dixit. quod licet alias excōicatio lata sine citatiōe, ꝛ sine monitione teneat. quamuis iniusta. c. j. xj. qō. j. Nihilominus ipsa declaratoria excommunicationis incurse nō precedente citatione partis est nulla. ita etiam voluit Jmo. post Card. in. c. extirpāde. in. vij. col. de preben. ꝛ late Decius in. c. peruenit. ꝛ in. c. reprehensibilis. de appella. ꝛ latissime

Curtius

6 Curtius consi. suo. xx. † Et ab ista declaratoria appellare licebit, vt est gl. ad hoc singularis. in. c. cupiētes. §. qḋ si. xv. p̄uatos. ḋ electio. in. vj. lz pena ipsius dispositiōis vel legis in quā pars incurrisse dr̄ nō liceat appellare. l. si qua. ff. de ver. signi. c. qꝛ nos. de appel. ꝛ late tradit Fely. in. d. c. rodulphus col. pe. versi. ꝛ appellari de rescrip. Erit ergo conclusio ꝙ in casu. q. nostre pena priuationis beneficij ob nō solutionē pensionis attētis verbis literarū incurritur ipso iure, ꝛ qḋ requiritur declaratoria ad quem est pars citanda, ꝛ ab ea appellare licebit.

¶ Pensionis reseruatio super fructibus beneficij ad qḋ alteri regressus cōpetebat non facta mentione dicti regressus, an valeat. Questio. lxxix.

SVMMARIVM

1 Alienatio rei subiecte fideicōmis. valet ad vitā elienātis tantuꝫ.
2 Pensionis reseruatio magis pendet a voluntate pape q̄ ptiū.
3 Habens regressum ad beneficium habet ius saltim spe ad illud.
4 Feudū dari pōt in dotem vltra vitā dātis consentiēte dn̄o feudi.
5 Pensio reseruata ex certa sciētia pape facientis mētionem de regressu alterius valet etiaꝫ quo ad illum qui regressum habet.

Septuagesimo nono quero.

An valeat reseruatio pensionis facta sup fructibus beneficij ad qḋ Sempronio erat reseruatus regressus sine Sempronij ꝯsensu. In ista. q. Rota in contingentia facti conclusit ꝙ non vt refert Guiel. Cassad. in suis decis. decisi. j. in rubꝛ. de pens. intellige sane istā ꝯclusionē, reseruationē pensionis nō valere quo ad p̄iudiciuꝫ eius q regressum habebat, cui nō ꝯsentienti papa nō censeṫ velle p̄iudicare. l. ij. §. merito. ff. ne qd in lo. pub. l. nec auus. C. de emancip. c. cū olim. de ꝯsue. c. sup eo. de offi. delega. c. audita. de resti. spol. c. cū teneamur. de pbē. facit ꝓ ista ꝯclusiōe tex. in. l. si ex duobus. §. lꝫ est marcellus. ff. de in diē addic. p quē inferṫ in simili, qḋ dicta reseruatio pēsionis a principio nō sit nulla, nec ex postfacto nisi cū accessui ꝛ regressui locus existat, ꝛ sic eo casu quo habenti regressuꝫ p̄iudicaret, ita ad hoc illū tex. allegat Guil. Cassad. in p̄dicta sua decisi, cū. n. ius regrediēdi Sēpronio ꝯpeteret tpe assignate pēsionis de quo nulla est facta mētio in literis reseruationis pēsionis dicere nō possumus ꝙ eueniēte casu regressus teneatur ad solutionē pēsionis, nā res inter alios acta, tertio nō p̄iudicat. videmus. n. qḋ si feudatarius nullos hn̄s filios det feudū in dotē filie sue, illa ꝯcessio vꝫ in vita tm̄ patris, ꝛ nō vltra. cū successori in dicto feudo seu dn̄o feudi ad quē forte feudū reuertiṫ ipso mortuo p̄iudicare nō possit. tex. est in. c. nup. de dona. inter vir. ꝛ vxo. ꝛ hr̄ p feudistas in. c. j. §. donare aūt. in tit. quali. pote. feud.

1 alie. vbi Jac. de belui. Nic. de neap. Aluaro. Prepo. ꝛ alij. † Facit ēt ꝓ ꝯclone. s. firmata tex. in. l. si duobus. §. finaūt sub ꝯdōne. C. cōia. delega. vbi dr̄ qḋ res subiecte restitutioni, si alieneṫ, alienatio vꝫ in vita alienantis tm̄, ꝛ ad eius p̄iudiciū, sed adueniente casu restitutionis alienatio fingiṫ retro nulla. Sic erit in casu nostro, nā adueniēte casu regressus assignatio pēsionis fingeṫ retro

2 nulla. arg. illius tex. † Nec ob. si dicaṫ, qḋ assignatio pēsionis magis pēdet a volūtate, ꝛ p̄ter illā assignātis, ꝛ reseruātis quā a volūtate, ꝛ ꝯsensu partiū, cū sola partiū volūtate sine auctoritate superioris nō valeat assignari, vt vidimus. s. q. v. ꝛ est ad hoc text. aptus in. c. nisi essent. §. qꝛ igiṫ, ibi nō qdē ex pactione partiuꝫ. ad idē tex. in cle. j. §. an eadē de supplē. neg. pre. Sed in literis reseruationis pēsionis sp dr̄ qḋ successor i bn̄ficio teneaṫ ad illā soluēdā, ergo consequens beneficium vigore regressus ad illam teneбiṫ qꝛ rn̄deṫ qḋ papa onerās successorē in solutione pensionis intellexit verisimiliter de illo sucessore cuius ius ēt spe nō erat ꝯsiderabile, ꝛ q nō poterat ppea ꝯsentiṙ assignationi pēsionis iuxta re-

3 gulā cancellarie de cōsensu p̄stādo. † Secus i hoc casu nr̄o i quo habenti regressum erat ius q̄situ saltiꝫ spe ideo sibi nō ꝯsentienti nō preiudicaṫ. arg. tex. in. d. §. donare. ꝛ in. d. c. nup. de dona. inter vi. ꝛ vxo. erit ergo cōclusio, qḋ talis assignatio pensionis erit nulla respectu habētis regressum, ꝛ p̄dicta ꝯclusio ꝓcedit ēt si motu proprio esset assignata talis pensio. nā motus ꝓprius nō operaṫ in p̄iudiciū tertij Cardi. ꝯsi. cxxxvij. in fi. Domi. i. c. si pp. col. vj. ḋ rescri. in. vj. Jmo in. c. mādatū. col. pe. de rescrip. Cardi. ꝯsi. cxviij. incip. casus talis. Fely. i. c. ad aures. col. v. v̄. tertius casus. de rescr. Decius ꝯsi. ccccx. col. iiij. in. iij. vol. predicta tn̄ ꝯclo fallit duobus casib⁹. Primo qn̄ habēs regressum ad beneficiū onere pēsionis grauatū cōsensisset reseruationi pensionis. argu. tex. i. d. c. nup. §. nos aūt, ibi nisi donationi ille ad quē spectat domi-

4 nium illius terre voluerit ꝯsentire, ꝛ ibi gl. in verbo ꝯsentire. † ad idē facit tex. in. d. j. c. §. donare. ꝛ ibi doc. in tit. q̄li. oliꝫ pote. feu. alie. vbi tex. ꝛ doc. dn̄t feudū dari in dotē posse vltra vitā dantis cōsentiēte dn̄o feudi de cuius preiudicio agebatur, ꝛ non aliter.

5 † Scḋo fallit qn̄ Papa ex certa sciētia fcā mētione de regressu reseruato puta Sempronio pēsionē reseruasset, qꝛ cū sit in bn̄ficialibus dn̄s absolutus cle. j. in fi. vt lit. pē. ꝛ not. doc. in. c. q i ecclesiax. vbi Fely. de ꝯsti. ꝛ i. c. ad audiētiā. el ij. de rescri. vꝫ pēsionis reseruatio. istam fallentiam sensit Guil. Cassado. in dicta sua decis. j. in rub. de pensio.

¶ Rector beneficij si pensionem non soluerit propter paupertateꝫ an priuationis penam incurrat. Questio. lxxx.

SVMMARIVM

1 Paupertas excusat empbiteotam canonem non soluentem.
2 Per clausulam ꝛ quidam alij non venit pauper.
3 Paupertas excusat a solutione collecte.
4 Notarius tenetur pauperi copiā protocolli gratis dare.
5 Paupertas excusat non appellantem.
6 Paupertas excusat a solutione expensarum.
7 Paupertas excusat matrem que non reddidit rationem tutele antequam transeat ad secunda vota.
8 Causa quelibet etiam bestialis excusat a pena.
9 Pauper quis dicatur.
10 Paupertas qualiter probetur.

Octuagesimo quero. vtrum

pauper clericus possidens beneficiū sup cuius fructibus extitit reseruata pensio Titio si illā nō soluerit debito tpe elapsis mēsibus sex iuxta tenorem literarum sit beneficio p̄uatus cū pp paupertatē illā nō soluerit. Et dn̄m puto eū nō incidisse in p̄uationis penā. Nā videmus qḋ si qs ob paupertatē ꝓsecut⁹ nō fuerit appellationē per se interpositā a sn̄ia ꝯ se lata, nō ppea tp̄s appellāti a iure statutū currit, vt cōiter cōcludūt canoniste in. c. ex rōne

1 de appel. † facit ēt qḋ voluit Bal. in. c. querelā, de iureiur. Ubi dixit qḋ paupertas excusat emphiteotā, q canonē nō soluit, vt a

2 iure suo nō cadat, † ꝛ dixit idē Bal. in. c. sedes. de resc. qḋ p clausulā, ꝛ qdā alij nō venit paup. ꝛ Ang. i. l. nō facile. ff. si cui plusq̄ p leg. fal. ingt qḋ statutū obligās actorē ad cauendū de expēsis recōuentionis, locū nō hꝫ i paupere. Paupertas etiam excusat paupem a protestatione cum protestari teneretur, ita dixit Bar.

3 in. c. iij. de rescri. † ꝛ idē Bal. i auc. defuncto. C. ad tertul. in fin. dixit, qḋ pauptas excusat a solōne collecte, ꝛ qḋ paup de libris

4 extimi cācellari dꝫ, si h petat. † Et notari⁹ teneṫ edere copiā ꝓtocolli gratis pauperi. Jta voluit Bal. post gl. in. l. tā demētis. C.

5 ḋ epi. aud. ꝛ Alex. i. l. argētarius. i fi. p̄n. ff. ḋ edē. † Quinimo dn̄i Bar. ꝛ Bal. in. l. si ꝓcuratorē. §. si ignorātes. ff. māda. ꝙ paupertas excusat nō appellātē. Jdē voluit Saly. i. l. inuitus. col. iiij. v. sed iuxta h q̄ro. C. de ꝓcu. Nec clericus pauper teneṫ soluere ꝓcurationē visitatori. gl. ꝛ post eā abb. ibi i. c. cū instātia. ꝛ i. c. ꝓcurationēs. de testib. excusat ēt paupertas in foro ꝯsciētie, ꝛ hinc est ꝙ excōicatus absoluiṫ ēt nō facta satisfactiōe qn̄ illā pp paupertatē facere nō pōt. not. in regula peccatū. de regu. iur. in. vj. ꝛ in.

6 c. a nobis. de sen. excō. Cardi. in cle. ij. §. j. de hr̄ti. ꝛ ibi gl. † Jtem paupertas excusat a solōne expēsarū ꝛ illarū ꝯdēnatiōe. c. reprehēsibilis. ꝛ ibi gl. Bal. ꝛ doc. de appel. Jtē excusat fideiussorē ne teneaṫ ꝓseq applōnē. Bal. in. l. si ꝓcurator. §. ignorātes. ff. mād.

7 † Jtē paupertas excusat si mr̄ nō reddit rōnē tutele, priusq̄ trāseat ad scḋa vota. l. j. ꝛ. ij. C. de secūd. nup. Bal. i. l. hisdē. C. e. tit. faciūt alia plura q̄ accumulat ad h solēnis doc. dn̄s p̄ceptor me⁹ dn̄s Hyppoly. de Marsi. summus criminalista q me ꝓmouit ad gradū doctoratus i almo Bono. gymnasio de anno. dn̄i. 1514.

8 in ꝯsi. suo. x. col. ix. ꝛ. x. in. j. vo. Et Fely. i. c. si q testi. ḋ testi. † Accedat ꝙ q̄libet cā ēt bestialis excusat a pena. l. igiṫ. §. pōt. ff. de liber. causa. Ang. in. l. plagij. C. ad leg. fau. de plagi. ꝛ ex predictis ꝯcludo qḋ pauper clericus pēsionē nō soluēs ob pauptatē nō in-

9 currit penā p̄uationis bn̄ficij. † Quis aūt dr̄ paup Ang. are. i. §. sed ꝛ pp. institu. de excus. tut. dt ꝙ is ꝓprie dr̄ paup quē opꝫ oi die laborare cū ꝑsona, vt sibi ꝛ filijs suis victū paret, ꝛ alias pauper dr̄ q nō hꝫ valorē. l. aureorū in bonis vt hr̄ in. l. nulli. C. ḋ epi. ꝛ cleri. §. lꝫ ꝛ pp pauptatē. insti. de excu. tut. alias pauper dr̄ parpotēs ꝛ paruus homo, vt not. i. d. l. id qḋ pauperibus. ꝓ Alber. C. ḋ epis. ꝛ cle. ꝛ hr̄ p Lau. cal. i ꝯsi. suo. viij. col. viij. vbi subdit ꝙ relinquiṫ iudicis arbi. quis dicaṫ paup inspecta qualitate, ꝛ cō-

dictione psone vt no. in auc. ꝑterea. C. vñ vir ⁊ vxor, ⁊ not. Archi. in. c. si pater ꝺ test. in. vj. hꝫ p Cor. ꝯsi. clxxviij. i. ij. vol. Alex. ꝯsi. ccxiij. inci. ꝑoderatis bis in. vj. vol. col. ij. idẽ ꝯsi. xcj. inci. repit in cã in. vij. vol. col. ij. Deci. ꝯsi. clxiij. in. j. pte Jo. an. ⁊ alij in. c. signi 10 fica. de of. dele. † Qualiter aũt ꝓbeꝛ pauptas vide p Alex. ꝯsi. xxxvij. inci. ꝯsultus i. vij. vol. ⁊ late p Bar. i. l. si ꝯstãte. §. fi. i pn. ff. sol. ma. ⁊ Are. i. §. j. col. ij. insti. qui, ⁊ ex qb. cau. manu. nõ pos. vbi ẽt ponit quibus casibus paupertas prosit, ⁊ quibus noceat, ⁊ idẽ in. §. sed propter. s. allegato. insti. de excu. tuto.

¶ Rector bñficij si ꝓbet tribus vltimis annis pẽsionẽ soluisse an presumaꝛ retroactis temporibus soluisse. Questio. lxxxj.

SVMMARIVM

1 Emphiteota probãs canonẽ soluisse tribus annis ꝓxime decursis presumitur retroactis annis etiam soluisse.
2 Istud ꝓcedit si quolibet ex dictis tribus annis soluit, secus si vno anno pro tribus.
3 Debitum presumitur ex solutione annorum decem.

Octuagesimoprimo quero. si

debitor pensionũ decursarũ ꝓbet se soluisse tribus annis proxie preteritis, an ex hoc presumaꝛ soluisse pro omnibus alijs annis 1 preteritis. † Istã qõ. examinãt doc. in. l. ij. C. de iur. emphi. in emphiteota ꝓbante se soluisse p tribus annis proxime ꝑteritis debitum canonẽ quo casu dixit gl. ibidẽ ꝙ ꝓbata solutione triũ ann. proxime decursoꝝ ꝑsumiꝛ emphiteotã soluisse ꝑ toto tpe decurso, nisi ꝯ̃riũ ꝓbeꝛ, alleg. tex. in. l. qcũqꝫ. C. de apoc. pub. lib. x. C. ꝗ gl. multũ not. ad hoc dñt esse doc. in. d. l. ij. vbi Jaso. illã extollit. col. xli. ⁊ illã seqꝛ Bal. in. c. litere ad fi. de dila. ⁊ Specu. in tit. de loca. §. nũc aliqua. v. xxvij. Jmol. ⁊ Pet. de anch. in. c. potuit. de loca. ⁊ ibi collec. col. iij. Idẽ voluerũt Dñi de rota decis. ccciiij. in nouis. inci. lex qcũqꝫ vbi dixerũt ꝙ dicta lex, quicũqꝫ, locũ hꝫ nõ solũ in censuario, sed ẽt in quocũqꝫ alio. ad idẽ vide Cepo. in singul. suo. lxxij. ⁊ Lucã de pẽna. in. d. l. quicũqꝫ vbi Alex. in addi. ad lec. Bar. ⁊ huius opi. fuit ẽt Alex. in cõsi. v. col. ij. in pn. i. iij. vol. ꝑ qua Saly. in. d. l. ij. dt tex. in. d. l. qcũqꝫ esse singularẽ ⁊ ibi colũ. ij. ita se in facto obtinuisse affirmat, ⁊ Cynum consuluisse, ⁊ pro ista opi. ꝯsimilẽ gl. dt esse Jaso. loco. s. alleg. in. c. cũ ecclesia sutrina de cã pos. ⁊ proprie. Tñ illa gl. loquiꝛ in ꝯsuetudine inducẽda in qua sufficit tribus vicib⁹ aliqd factũ esse, ⁊ est gl i v. tertio, ⁊ ex ꝑmissis erit ꝯclusio ꝙ pẽsionarius ꝓbãs trib⁹ ꝓximis ꝑteritis annis pensionẽ soluisse censeꝛ soluisse pro toto tpe ꝑterito. † Istã ꝯclusionẽ intellige ꝓcedere qñ p tres annos proxime ꝑ 2 teritos singulo anno esset fcã solutio pensionis, secus qñ vno anno tñ esset facta solutio ꝑ tribus annis ꝓxime decursis. Ita singulariter voluit Bal. i. l. ij. C. ꝺ do. ꝓmis. ⁊ idẽ Bal. i. d. l. qcũqꝫ ⁊ Jas. in. d. l. ij. C. de iur. emphi. col. xlj. v. limitate tñ, ꝑ qua limitatione adducit qõ singulariter voluit Barto. in. l. euꝫ qui alias incipit Jabolenus. ff. de an. lega. duꝫ singulariter limitat. l. cum de in rem verso. ff. de de vsuc. ⁊ l. si certis annis. ff. de pac. † In q3 bus iurib⁹ dr̃ ꝙ ex solutione decẽ annorũ debitũ ꝓcessisse presumitur, vt nõ ꝓcedat qñ fieret vna solutio pro decẽ annis, qõ etiã dicũt Pet. Cyn. ⁊ Bal. in. d. l. ij. C. de dot. promis. Et predicta conclusio ꝙ ꝓbãs pẽsionẽ soluisse ꝑ tribus annis proxime preteritis censeatur soluisse pro toto tpe retro. hꝫ ẽt locũ in simplici colono vel cõductore, vt ꝑ Ang. in. §. scire aũt. ad fi. in auc. de non alie. q dt ꝙ in eisdẽ est eadẽ rõ q in emphiteota, idẽ dixit Bal. in. d. c. litere. de dila. in fi. q voluit ꝙ is q soluit pẽsionẽ p trieniũ ꝓxime ꝑteritũ soluisse ꝑsumiꝛ ꝑ toto tpe ꝑterito totũ illud ꝙ soluere debuit, siue loquamur in emphiteota, siue i simplici colono, siue in censuario. ⁊ ꝙ simpliciter si qs soluit collegio, vel cõi p triẽniũ ꝓxime preteritum, siue per tres annales collectas semper retro soluisse presumitur nisi contrarium probetur.

¶ Pensionarius bannitus ex loco destinate solutionis pensionis an alibi conuenire possit eius debitorem. Questio. lxxxij.

SVMMARIVM

2 Bãnitus ex loco distinate solõnis poterit debitorẽ alibi ꝯuenire.

Octuagesimosecundo quero.

expressum fuit in literis reseruationis annue pensionis, ꝙ eius solutio fieri deberet Rome in quo loco pensionarius, qui erat curialis, habitabat. Demum fuit inde bãnitus. Quomodo ei succurratur? dicendum est ꝙ debitor pensionis cogi poterit ad soluendum alibi ex quo pensionarius amplius Rome commorari non potest facit ad hoc text. singularis, in. l. vsuras. C. de solu 1 tio. ⁊ ibi bona gl. † Per quem tex. Roma. in singulari suo. lxxij. incipiente, Senensis dixit, quod si Senensis cui decem promisit soluere Senis fuit inde bannitus, ita ꝙ Senas amplius venire non potest alibi me conuenire potelit. Ita etiam voluit per illum tex. Decius in. c. ex parte el. j. in. ij. nota. de appella. Ideꝫ pariter dicẽdũ est qñ creditori tutus accessus non patet ex alia causa ad locum destinate solutionis. Ita dixit Roma. per tex. in. d. l. vsuras. in consi. cccliij. incipiente queritur primo. col. penul. ver. preterea. Ad predicta facit, qꝛ qñ causa est commissa alicui delegato cognoscẽda in loco non tuto ad alium locum tutum fieri potest translatio. c. statuimus. de offi. delega. in. vj. clemen. j. de foro compe. Ad idem facit ex in. c. cum olim de testi. Hinc est ꝙ licet alias electio prelati in loco cathedralis ecclesie sit celebranda. c. sicut de elec. Si tamen pars capituli allegaret locum ipsum esse sibi suspectum, ⁊ non tutum, ex iuxta causa eligitur tunc alius ad celebrandam electionem. c. bone de elec. c. apostolice. de re iudi. in. vi. faciunt predicta plura alia que ponunt doc. in. d. c. ex parte. el. j. de appel. ⁊ ex predictis patet quod in casu questionis nostre debitor densionis poterit cogi ad soluendum alibi.

¶ Pensio non soluto per annos triginta an censeatur prescripta.

SVMMARIVM

1 Tributum quod datur in signum recognitionis dominij non prescribitur per annos. xxx.
2 Legatum annuũ non prescribitur per. xxx. nisi pro primo anno,
3 Prescriptio debiti conditionalis nõ cadit anteꝗ̃ ꝯditio veniat.
4 Legata annua tot sunt quot anni.
5 Usufructus annuus legatus non prescribitur quia plura sunt legata.
6 Prescriptio vna non sufficit in annuis legatis.
7 Prescriptio vnica sufficit in stipulatione annua.
8 Fallit qñ in annua promissione adiectuꝫ esset verbum qñcunqꝫ.
9 Pensio non dependet a partium voluntate sed a superiore.
10 Gratie papales eqparanꝛ dispositiõibus vltimarũ voluntatum.
11 Pensio vsufructui comparari posse videtur.
12 Pensio cedere videtur in causam alimentorum.

Octuagesimotertio

qro. an pensio annua alicui reseruata sup fructibus bñficij in cuius solõne cessatũ fuit ꝑ annos. xxx. cẽseaꝛ ꝑscripta ꝙ vlterius peti nõ possit. Ista. q. pulchra est ⁊ subtilis, in qua doc. varij fuerũt loquẽtes tñ nõ in casu. q. nr̃e, sed in pẽsione annua affictuꝫ vel in annua ꝑstatione deducta in stipl̃one vel q̃ ex testõ ꝓuenit Jõ eoꝝ opi. recitabo, ex quorũ dictis decideꝛ pñs qõ, ⁊ in primis Jaco. bu. in. l. cũ notissimi. §. in his. C. de ꝑscript. xxx. vel. xl. ann. tenuit ꝙ in aunua ꝑstatiõe ex stipl̃one debita currat ꝑscriptio oium ẽt sequẽtiũ annoꝝ a tpe quo est cessatũ in solutiõe, hãc ẽt opi. tꝫ Azo in sum. eo. titu. §. qd dices, ⁊ Hosti. i summa in ti. de ꝑscrip. in rub. de ꝑscrip. re. amot. §. q res v si. qd in annis. vbi dixit ꝙ de iure ciuili ꝑscribiꝛ, secus de iure canoni. ⁊ hãc ẽt opi vr̃ tenere Albe. de ro. in. d. l. cũ notissimi. in fi. q. pe. Cy. vero in. l. cõperit. C. de ꝑscrip. xxx. an. tenuit ꝙ ab initio cuiuscunqꝫ anni ꝑscribaꝛ, ꝙ tot sint ꝑscrip. quot anni. Marti. ãt, cuius opi. refert ⁊ sequiꝛ Jac. de are. i. d. l. cũ notissimi. in fi. ⁊ in. l. male agitur. eo. ti. tenuit qõ currit ꝑscriptio illius anni quo est cessatũ, non aũt sequẽtiũ. Bal. in. l. cũ notissimi. §. in his. in fi. dt ꝙ vbi est debitũ aliqõ annuũ ex ꝯ̃ctu, dies cessionis incipit aduersus oẽs prestaiões in futurũ fiẽdas. ⁊ sufficit vnica ꝑscriptio. q. vnica ẽ obl̃o ⁊ vnicũ obl̃onis ius, lꝫ ꝑstationes sint diuerse. ⁊ iõ dicit ꝙ sufficit vnica ꝑscriptio q̃ principaliter ordinaꝛ ad extinctionẽ iuris Saly. vero in. d. l. cũ notissimi. §. in his recitat opi. vltramõtanorũ ⁊ aliorũ doc. ⁊ dicit esse ꝯsiderãdũ an trãsactis. xxx. annis a die cessatiõis sit ꝑscriptũ annue ꝑstatiõi, ⁊ annue obl̃oni, ⁊ põit exẽplũ dicẽs, pone hodie promisisti mihi singulis annis dare. x. de qbus nihil soluisti iã sunt auni. xxx. peto te ꝯdẽnari ad dãdũ trecẽtũ ꝓ tpe ꝑterito, ⁊ ad dãdũ. x. singulo anno i futurũ, ⁊ aduerso objiciꝛ ꝑscrip. xxx. ann. q̃riꝛ qd iuris. dt Saly. Ego ꝯsidero ꝙ ex ista annua stipl̃one due nascunꝛ obl̃ones, vl̃ saltẽ vna hñs diuersos effectus prima dicit ipse, est vl̃is que futurum vniuersaliter concernit, ⁊

nit, et isti dicit esse prescriptū, q2 a principio orta est obligatio, et nata fuit oblō et actio pro oibus futuris pstationibus, alle. text. in.l.senatus.§.fi.ff.de dona.cau.mor.l.stichum.§.stipulatio.ff.de ver.ob.hinc est q si creditor negligēs fuit tāto tpe, istud ius et actio tāto tpe tolli dz.l.sicut.et.l.oēs.C.de prescript.xxx.vel.xl.an.

1 † Subdit ēt q spāle est in tributis q dant in signū recognitionis vlis dñij iurisditiōis, vt in.l.cōpetit.C.eo.ti.ergo in alijs annuis oblōnibus est ɔ̄ria iuris dispō, et dicit q in.ij.parte exēpli.s.positi in qua petitū est illū ɔdēnari ad soluēdū in futur reus ɔuētus absolui dz. Circa vero scdām oblōnē que orit ex tali annua prestatione particularē esse dicit et implicitā, et hāc dicit nō esse pscriptā, dicit esse casum in.d.l.cū notissimi.in.§.fi.et ppea dicit q in trecētis in prima pte libelli petitis reus ɔdēnari dz exceptis decē primi anni, q2 ɔ̄ illor.x.prestationē et actionē est pscriptū per lapsū.xxx.an.et quot erant summe annales pteriti tpis tot erāt et cēsebant petitiones, et rñdendo ad tex.in.l.eos.C.de vsur.vbi pro pterito tpe agi nō pōt sublata pncipali oblōne, dicit q ibi sicuti pscribebat obloni sortis, ita et vsurar, et q ibidē tps prescriptionis est cōe tā ad sortē pncipalē q̄ ad vsuras. In casu aūt.s.

2 dicto dicit actionē variari diversis respectibus. † Scdo dicit idē Saly. videdū est qd sit in legato, in quo p annos.xxx.nil fuit solutū, et legatarius petit hrdē ɔdēnari pro quolz anno pterito in.x.et in singulo anno in futurū ad prestādū.x.an ei obstet exceptio prescriptionis, et in hac.q.dicit esse ɔcludēdū q pro annis pteritis nō obstet pscriptio nisi pro primo anno, vt in.q.pcedēti, q dicit cōiter teneri. An aūt pro futuro tpe obstet pscriptio, dicit idē Saly. q Jo.et Accur.sequētes Mar.dixerūt q nō, et rōnē esse dnt, q2 nulla pro futuris annis nata est oblō, cū pro vno anno legatū sit purū pro alijs ɔditionale, et sic p annis de futuro de pñti

3 nulla est oblō.l.cedere diē.ff.de ver.ob. † Prescriptio aūt debiti ɔditionalis nō cedit añq̄ veniat ɔditio vt in.d.l.cū notissimi.§.illud.nec pscriptio currit, añq̄ peti possit, alle.tex.in.l.j.in fi.eo.ti.et hr ɔcludit q Mart.et gl.ver p oia dixerūt in annuis legatis. Sed in annua stiplōne dicit Mar.bñ dixisse in annis decursis. Bulg.vero Jo.et Accur.in annis futuri tpis, et hanc dt Saly.esse suā opi. Bar.in.d.l.cū notissimi.d.§.in bis.ēt dicit sentire id qd gl.ibi, q voluit q in stiplonibus cū vna sit stiplo, lz pluriū annor vnica sit pscriptio, et dicit q lz pro annis sequētibus oblō sit in diē, tñ q2 pro eo q de pñti pōt agi ēt de futuro, vt in.l.j.C.de fideicō.et currit pscriptio pro toto tpe, sicuti pro toto tpe agi pōt, et ad tex.in.§.illud.ead.l.rñdet, q ibi loqtur de oblōne

4 in diē. † In legatis vero sitr Bar.seqtur glo.ibi, que voluit q in illis nō sufficiat vna pscriptio q2 legata annua tot sunt quot anni.l.senatus.§.fi.de do.cau.mor.l.cū in annos.ff.de an.leg.et sic quot sunt anni tot sunt actiones, et cū nō sit adhuc nata actio tolli nō pōt, subdit tñ Bar. q si poneres natā esse actionē, sz in diē dilatā esse illius executionē, vt est in.l.ex his.C.qñ di.le.ce.et.l.si cū pfinitione.ff.eo.ti.tūc dicit Bar.idē dico in legatis q in stipulationibus, et hoc mō dicit intelligi dēre tex.ibi, in.d.§.in bis ēt. idē voluit Bar.in.l.de pupillo.§.si pluribus.ff.de ope.no.nunc. vbi Jas.seqtur Bar.q̄uis dicat opi.Ultramō.q idē sit in annuo legato q in pmissione annua sustētari posse disputatiue per tex.in.d.l.cū notissimi.d.§.in bis.et ad corroboratione opi.glo. Bar.et sequaciū in pmissione et oblone annua adducit tex.in.c.de quarta.de pscri.vbi sufficit vna prescript.xl.an.ad excludēdū ecclesiā epalē toto tpe a iure petēdi quartā decimar a rectorib9 inferior ecclesiar q̄uis ille essent singulis annis soluēde, et bar. opi.tenēt Abb.Jo.an.et alij in.c.auditis.de prescri.vbi ēt alle. d.c.de quarta.pro dcā ɔclusione q vere nō facit ad ppositū, cū nō loquat in pmissione annua, vt loqtur tex.in.d.§.in bis. Sed loqtur in quodā iure debito ecclesie in quo iure cadit quasi possessio, vt dñt Fely.in.d.c.auditis.circa fi.et Alex.in.d.l.de pupillo.§.si pluribus.ff.de no.ope.nū.et Cor.ɔsi.xxj.incip.in pñti cōsultatione.col.v.in fi.et col.vj.et Alex.in.d.§.si pluribus.relatis alior opin.dicit tutius esse tenere opi.gl.et Bar.in.d.l.cū notis

5 mi. † Pro qua dicit optime facere text.in.l.si vsufructus alterius.ff.q.mo.vsuf.amit.vbi dicit tex.q si legatus est vsufructu9 annuus amitti nō pōt nō petendo, q2 plura sunt legata. Ergo si vnū esset obstaret vnica pscriptio.opi.Bar.seqtur ēt Guid.pape decis.seu.q.ccccvj.incip.pone q debes, vbi dicit q pro opin. Bar.in hac.q.semp vidit iudicari, et q est magis cōis, et illā seqtur ēt Signo.de amod.ɔsi.suo.xxxj.inci.in.q.trāsmissa.in vers. postq̄ subtilr, et Parisius nūc benemeritus reuerēdis.Card.in. d.c.auditis.col.pen.de prescr.colligēs circa pdictas ɔclusiones

6 cōiter approbatas, quar pma erit. † Qd in legatis annuis vna prescriptio nō sufficit pro oibus annis, sz tot sunt necessarie prescriptiones quot sunt anni, nā in legatis annuis tot sunt legata

7 quot anni.l.senatus.§.fi.ff.de do.cau.mor. † Et legatū annuū p pmo anno est pur, et p sequētibus ɔditiōale.l.si stichū.§.stiplo. ff.de ver.ob.iō nō pscribit nisi de anno in annū a die cessationis et ista ɔclusio fuit gl.et cōiter doc.in.d.§.in bis.quā tenuit Cor. ɔsi.xliij.in hac ɔsultatione.col.j.et ɔsi.clxxxj.visis nōnullis.col. xxix.ver.qd et tertio vr.in.ij.vol. Limita pmo cōem ɔclusionem nō pcedere qñ fructus seu alimēta essent relicta sine distributione tpis simplr absq eo q dictū sit singulis annis, q2 tūc eēt vnicū legatū, iō vnica pscriptio sufficeret bm Bal.in.l.j.circa fi.penul.q.C.de sen.que si.cer.q̄ti.profe.et per Alex.in.d.§.si pluribus, et in.d.§.stiplo.et Jas.in.d.§.si pluribus.col.ij.vers.ēt videmus, et tradit Jo.Fran.Balb.in trac.suo de prescrip.in.iiij.pr. iiij.ptis pnci.q.iiij. Scdo limita dictā ɔclusionē qñ eēt factum legatum in quo ab initio esset nata obligatio pro omnibus annis, exactio aūt esset dilata in diē qd voluit Bar.in.d.l.cū notissimi. §.in bis.vt.s.dixi, et Alex.in.d.§.stipulatio.et Abb.in.d.c.auditis, vbi Parisius solēnis doc.et do.meus colēdissimus. Secunda erit ɔclusio cōiter a doctor.recepta q in stipulatione annua sufficit vnica prescriptio pro omnibus annis etiā sequentibus, ex eo quia stipulatio et obligatio vnica est.d.l.senatus.in fi.et.d. §.stipulatio. Ista prescriptio incipit currere ab eo tempore quo cessatum est soluere tam pro preterito tpe q̄ pro futuro, vt per Bar.Bal.et gl.in.d.§.in bis.et.d.§.si pluribus.vbi latissime per Alex.et Jas.p Fely.et Pari.post Abb.i.d.c.auditis.et p Alex. in.d.§.stipulatio.et Bal.in palleg.trac.suo de pscrip.in.iiij.parte.

8 iiij.partis princi. † Istā ɔclusionē limita nō pcedere, qñ in pmissione annua esset adiectū verbū qñcunqz. Ita notanter dixit Ang.in.d.l.stichū.§.stipulatio.ff.de ver.obli.q2 tūc vnica pscriptio nō sufficeret sed plures requirerētur, de quo vide Alb.loco p

9 alleg. † Istis sic discussis qd erit in pēsione, dōm puto q cū pēsio nō depēdeat partiū volūtate, vt vidimus.s.q.j. Sz pēdeat a pōtifice, seu alio superiore illā reseruāte, veluti legatū pēdet a volūtate testatoris, q ɔclusio.s.firmata in annuo legato pcedat ēt in

10 pensione † cū gratie papales equiparent dispositiōibus vltiarū voluntatum.c.q2 cūctis.de ɔcess.pb.et.c.auctoritate martini. et.c.si pluribus.de pbē.in.vj.et hr p Ro.in ɔsi.cccxlviij.incip.qritur nunqd ɔcessio annue pēsionis, registro.s.i.xxvij.q.pñtis trac.

11 nostri. † Scda rōne moueor, q2 nulli dubiū q pensio vsufructui ɔparari posse vr, cū pēdeat a pprietate bñficij a quo extrahit, sicuti vsufructus a pprietate, vt dixit Jmo.i cle.j.§.j.q.iij.de sup. negli.pla.et dictū fuit in pñti trac.q.j.s. Sed legato alicui vsufructu singulis annis nō sufficit vnica pscriptio.ergo idē erit in pēsione q assignat singulis annis psoluēda sup fructibus beneficij, vt

12 sonant verba litterarū. † Tertia rō reddi pōt, q2 pensio cedere vr in cām alimētor vt late tradit Ro.in ɔsil.ccclxxxviij.incip.in casu ppositi thematis, et dixi.s.q.lj.in legato autē alimentorū prestando singulis annis non sufficit vnica prescriptio. Ergo idē erit in pensione per supradicta. Erit ergo conclusio q pensio non soluta per anno.xxx.non erit prescripta, nisi pro illa prima rata a cuius decursione effluxere.anni.xxx.

¶ Pensio si fuit clerico assignata super fructibus beneficij ducatorum.xx.et per annos.xxx.solum.x.soluta fuerint singulo anno, an in alijs decem sit prescripta. Questio.lxxxiiij.

SUMMARIUM

1. Prescriptio nulla currit in annuis prestationibus, siue nil, siue minus soluatur de iure canonico.
2. Penam excommunicationis siue priuationis beneficij non incurrit quis ob non solutionem pensionis, nisi literis sibi intimatis quando per procuratorem consensit.

Octuagesimoquarto quero.

si reseruata fuerit titio pēsio annua sup fructibus bñficij ducator puta.xx.debēda p Sēproniū rectorē dicti bñficij, et eius i ipso bñficio successores, et p annos.xxx.tm̄.x.fuerit soluta an alia.x.sint pscripta.ita q ēt in futurū nō debeant nisi.x.tm̄.gl.i.l.cū notissimi.§.in bis tenuit, qd si debea alicui.x.singulo anno, et solui qnqz tm̄ p.xxx.an.qd p alij.v.nō currit pscriptio.allegat tex.in.l.cum fidē.C.de nō.nu.pecu.doc.aūt antiqui tenuerūt ɔ̄riū, inter quos Jaco.de areñ.et Lāber.de Rāpo.vt refert Salyc.in.d.§.in bis. Py.autem distinguendo dicit q aut creditor qui recipit quinqz sciebat debitorē debere.x.et tunc sibi non preiudicat, nec debitor

ↄtra eũ prescribit aut ignorauit, q2 putabat sibi non deberi maior q̃titas q̃ sit solutũ, ⁊ eo casu ꝯ eũ currit prescriptio, q2 nõ vr̃ habuisse animũ retinẽdi ius illius obl'onis quã ignorat, ⁊ inducit Dy. pro casu tex. in. l. is qui vsumfructũ. ff. qui. mo. vsuf. ami. Saly. aũt in. d. §. in his. ver. quero. pone ꝙ singulis dicit ꝙ sibi vr̃ ꝙ tã animus creditoris q̃ animus debitoris soluẽtis ↄsiderari debeat, qui de prescribendo agit, ⁊ ꝙ due qões ↄsiderande sunt, prima, an per. xxx. annos prescribat̃ iuri non soluẽdi nisi qnq3 in futurũ per annos. xxx. Scda an trãsactis annis. xxx. l3 ꝑ pte soluta fuerint. x. pars nõ soluta peti possit. Circa primã distiguit, ꝙ aut debitor soluit qnq3 vt ptẽ debiti, ⁊ tũc nullo mõ pscribit, vt nõ teneat̃ ad solidũ, q2 recognoscit oi anno debitum, ⁊ sic creditori nõ currit tp̃s. d. l. cũ fidẽ. C. de nõ nu. pec. Aut debitor soluit illa qnq3 nõ vt ptẽ, s3 vt totũ, quasi vltra non teneat̃, ⁊ tũc Saly. dicit ꝙ iste pscribit tam de iure ciuili q̃ de iure canonico, si putat vltra nõ debere. Qñ aũt sciuit tunc prescribit de iure ciuili, nõ aũt de iure canonico. l. sicut. C. de prescrip. xxx. vel. xl. an. nec curo dicit Saly. ꝙ recipiẽs ignoret, q2 prescriptio currit ẽt ꝯ ignorãtẽ. d. l. sicut. in scda aũt. q. dicit, put dixit in illa. q. s̃. examinata, vtrũ annua prestatio prescribat̃ spacio anno. xxx. cuius dcã
1 retuli in prima prece. q. lxxxiij. † Jo. fran. Balb. examinat hãc. q. in suo copioso, ⁊ elegãti trac. de prescrip. in. iiij. parte. iiij. part. prin. q. iiij. vbi dicit sibi videri, ꝙ in istis annuis prestationibus, seu pensionibus de iure canonico, siue nil soluatur, siue minus soluatur, nulla currat prescriptio respectu promitẽtis, ꝑpter ipsius malam fidem. facit text. in. c. malefidei possessor. de regulis iur. in. vj. vel propter malam fidem eius a quo legatũ pstari debet. si illud sciuit, ⁊ in eo grauari potuit. Et idẽ dicit respectu hr̃dis qui tenet̃ exonerare ↄsciẽtiã defuncti, cuiꝰ mala fides ei nocet, nisi forte data ignorãtia, vt puta qd̃ qs esset obligatus ex facto procuratoris vel ex aliquo testõ ꝙ ignorauit, vt declarauit Ant. de bu. in. c. fi. de prescrip. ⁊ Jo. de imo. in. l. seqtur. §. si viam. col. ij. circa fi. ff. de vsur. dicit tñ ꝙ ↄclusio Saly. ꝑcedere poterit respectu tertij singularis successoris, ad quẽ res ꝑuenisset, sup qua pẽsio annua assignata esset, vt esset in casu. q. nr̃e in eo qui successit in beneficio iam grauato pẽsionis onere, vel in eo qui per ꝑcuratorẽ ↄsensisset assignationi annue pẽsionis sũma cui ↄsentire debeat, erat posita in arbitrio ꝑcuratoris, adeo ꝙ eius esset iusta ignorãtia, pro quo faciũt dicta per Guil. cassado. in suis decis. in rub. de rescrip. decis. xij. incip. ꝑposuit, ⁊ decis. ij. in rub. de pẽsio.
2 † In qbus locis ↄcludit ꝙ is q per ꝑcuratorẽ pẽsioni ↄsensit illam nõ soluẽdo, non incurrit aliquã penã priuationis, aut excõicatiõis, nisi post intimationẽ lrãrũ sibi factã cũ iusta sit eius ignorãtia, secus in eo qui psonaliter ↄsensit reseruationi pensionis. Bar. in. l. si prius. in prin. ff. de aqua plu. ar. mouet similẽ qõnẽ in eo qui debebat singulo anno. x. paria caponũ ⁊ soluit per annos. xxx. nisi qnq3 paria, an inducat̃ prescriptio in alijs qnq3 ptibus, hãc eãdẽ. q. examinat Jo. an. in. c. plus semp. de reg. iur. in. vj. in mercu. vbi q̃siuit si vna ecclesia d3 alteri ecclesie. xx. annua, ⁊ per annos. xl. soluit tm̃ decẽ, in ecclesia postmodũ petere possit integra viginti, subdens idem Bal. ꝙ in pratica forte obtineret opi. Dy. in. d. l. si prius. quã recitat ⁊ seqtur Cy. in. d. l. cũ notissimi. §. in his. ⁊ Bar. in. d. l. si prius. ⁊ Jo. an. loco prealle. tanq̃ cõis. Ex predictis colligit̃ decisio qõnis nr̃e. Erit ergo ↄclusio, ꝙ pẽsionarius si recipiat decẽ noie pẽsionis sciẽs sibi debere. xx. ꝯ ipsum non currit pscriptio in alijs decẽ, secus si ignorabat sibi xx. deberi, ⁊ recipit. x. tm̃, putãs sibi integraliter satisfactũ. Nã3 eo casu ꝯ eum currit pscriptio per. s̃. dicta, facit ad hoc tex. not. in. d. l. is qui vsumfructum. ff. quib. mo. vsufr. amit.

¶ Commissio iustitie in causa pensionis quibus casibus det̃ sine clausula solita sine retardatione pensionis. Questio. lxxxv.

SVMMARIVM

1 In causa pensionis imposite per inferiorem non datur clausula sine retardatione pensionis.
2 Papa cum causa ⁊ sine causa potest pensionem imponere.
3 Successor in bñficio grauato qñ agit sup nullitate pẽsionis quã precessor nõ soluit datur cõmissio cause sine clausula pdicta.
4 In causa pensionis imposite per arbitros precessori datur commissio sine dicta clausula.
5 Idem est, qñ pensio est imposita super pluribus beneficijs, que transierunt ad diuersas personas.
6 Idem est, qñ pẽsio est imposita p epm̃ sup bñficio patronato.
7 Idem est, quando pensionarius petit pensionem ab eo qui plures fecit expensas pro recuperatione beneficij.
8 Idem est, pensione translata per eum in quẽ etia3 fuerat trãslata.
9 Idem est, quando pensio translata fuit cu3 conditione, ꝙ translatio intimetur.
10 Idem est in pensione translata sub modo vel conditione.
11 Pensio per ordinarium imposita ex causa concordie transit ad successorem in beneficio.
12 Pensio reseruata per inferiorem auctoritate cõcessa sibi a Papa censetur a papa reseruata.

Octuagesimoquinto q̃ro qbus casibus in materia pẽsiõis det̃ ↄmissio iustitie sine solita cl'a sine retardatione pẽsionis. clausula regl'r apponi ↄsueuit in similibus cõmissiõibus vt dixi. s̃. q. xxxv. ⁊ in alijs locis presentis tract. ⁊ habetur ꝑ Joannem Staphileũ Rot. auditorem in tractatu suo de literis iustitie. fo. cliiij. in versi. qñ vero vtraq3. Et ꝑ Guil. Cassa. in suis decis. decis. x. in ti. de rescrip. in hac. q. reperi noue casus in qbus
1 dat̃ ↄmissio sine dicta clausula. † Primus casus est qñ pẽsio fuit imposita ab inferiore que nõ transit ad successores, vt ꝑ Staphileum in. d. trac. suo loco prealleg. Et ꝑ Lud. gomes. Rote auditorem in ↄmento regul. cancel. in regula, de non iudi. iuxta formã supplicat. q. xvj. nu. lxxxiij. fo. lxxxvij. cuius regule ↄmentum vocat ↄpendium vtriusq3 signature, vbi rõnem diuersitatis eẽ dt, q2 inferiores a papa nõ pñt nisi certis casibus ⁊ ex cã imponere pẽsiones q̃ nõ transeant ad successores, vt ꝑ Caccialup. in trac. suo pensio. q. iiij. ⁊ dixi. s̃. q. vj. Et ẽt, q2 põt dubitari an pensio imposi
2 ta ab inferiore sit imposita ex iusta cã. † Et hinc est ꝙ in ↄmissionibus iustitie, q̃ fiunt sup talibus pensionibus, clausula predicta non apponitur, q2 conueniens non vr̃, ꝙ statim habeant executionem paratam, vt est in pensionibus a papa impositis, qui põt cum cã ⁊ sine cã, vt sibi magis placet, ⁊ cum consensu ⁊ sine ↄsensu rectoris beneficij pensionem imponere, vt dixi. s̃. q. vj. ⁊. q. x. ẽ enim conueniens quod pensio a papa imposita maiore3 hẽat ꝓrogatiuam, arg. tex. in. c. si a sede, de preben. in. vj. ibi, pp ↄferen-
3 tis maiorem prerogatiuam. † Secundus casus est, qñ predecessor diu nõ soluit pensionem, ⁊ successor in bñficio grauato agit sup inualiditate reseruationis pensionis. Nam tunc presumptio est quod pensio fuerit extincta, cum verisimile non sit ꝙ pensionarius tanto tempore neglexerit illa3 petere, arg. tex. in. c. sup hoc, de renun. vr̃ enim illam habere pro derelicto, iuxta no. per Abb. in. c. ↄtingit. de dolo ⁊ ↄtu. facit, q2 ista psumptio stat ꝑ liberatione ecclesie a seruitute pẽsionis, idõ tanq̃ benignior in dubio est amplectẽda. c. pe. de re iudi. Ita dt gomes. i ↄmẽto. d. regule cãcel. loco. s̃. allega. † Tertius casus est qñ successor i bñficio cõmit-
4 ti petit cãm inualiditatis pẽsionis iposite suo pdecessori ꝑ arbitros a collitigãtibus electos. ꝑ hoc alle. gomes. decĩ Romañ. in
5 ↄsi. ccclxix. in. iiij. dubio. col. ij. † Quartus casus ẽ qñ aliqs ↄsensit reseruationi annue pensionis, puta ducatorũ centũ sup pluribus suis bñficijs, nã eo mortuo si diuersi ↄsequant̃ dicta bñficia sepatim ⁊ pẽsionarius ꝯ vnũ ex eis insolidũ ad totã pẽsionẽ agere velit, tũc ↄmissio dat̃ sine illa cl'a. nã tũc quilibet ꝑ rata ad pẽsionẽ tenet̃. h. d. gomes. loco. s̃. allega. tenuisse Rotã ꝑ doctrina3
6 Abb. in. c. ↄstitutus. de reli. domi. † Quintus casus est, qñ eps imposuit pẽsionẽ super bñficio qd̃. ẽ de iurepatronatus laicorũ sine patroni ↄsensu, qd̃ facere põt dũmodo dicta pẽsio ad successores
7 trãseat. alleg. gomes. no. ꝑ gl. in. c. ad hec. de offi. vicar. † Sextus erit, qñ pẽsio petit̃ a rectore bñficij q plures impẽsas fecit ꝑ recuperatiõe bñficij ⁊ eius possessionis, ⁊ ꝑtendit ꝙ pẽsionarius cõtribuat dictis expẽsis, l3 ad id nõ teneat̃. Ita voluit gomes. i cõmẽto. s̃. dicto regule cãcellarie loco. s̃. alleg. ⁊ ita videret̃ a fortiori dõm, qñ pẽsionarius qui regl'r teneat̃ ad solutionẽ charitatiui subsidij, vt vidimus in pñti tracta. q. xxxviij. ⁊ ad solutionẽ Papalis decie ꝑ rata pẽsionis, vt vidimus. s̃. q. lix. vellet integrã pẽsionẽ sine detractiõe oneris caritatiui subsidij ipositi, ⁊ soluti per rectorẽ ecclesie grauate onere pẽsionis vel decime Papalis ad q̃ onera tenebat̃ pẽsionarius, cũ pẽsio ei reseruata nõ eẽt excepta ⁊ immunis a talibus oneribus, quo casu nõ deberet dari cõmissio cũ cl'a sine retardatiõe sol'onis pẽsionis saltẽ ꝑ ↄcurrẽti parte talis debiti, rõne subsidij charitatiui vel Papalis decime solute, q2 melius est nõ soluere quã solutũ repetere. l. iij. ff. de ↄpensatio-
8 ni. † Septimus casus est, qñ is in quẽ trãslata est pensio in aliu3 trãstulisset de consensu bñficiati. Ita dixit gomes. loco. s̃. allega-
9 to. † Octauus casus est, quando in reseruatione pensionis datur facultas illam transferendi, dummodo translatio denuntietur soluenti intra certum tempus sub pena nullitatis pensionis.

vel dictum

vel dictum fuerit quod eoipso pēsio censeat extincta. Nā facta tali trāslatione, si causa cōmittatur super nullitate, vel extinctione pensiōis clā. s. dicta in cōmissione nō apponet, ita dixit Guil. cassad. in suis deci. deci. x. in ti. de rescrip. † Nonus erit casus, qn̄ reseruatio pēsionis est facta sub mō vel cōditione, vt puta si talis cōsenserit, vel qd simile. Nam tūc non verificata prius cōditione aut mō, debitor cogi nō pōt ad soluēdū, iō dicta clā in cōmissione apponi nō dz, vt per Cassa. in. d. deci. x. s. alleg. † Adde tn̄ dictis. s. in p̄mo casu q̄ vbi ordinarius pēsionē imponeret ex cā cōcordie, vt recederet a litigio, eo casu pēsio per ordinariū imposita sup fructibus bn̄ficij trāsiret ad successorē, ita dixit Gomes. in reg. cācel. de annal. pos. q. ij. alle. Post. in. c. nisi eēt. de preb. puto tn̄ q̄ ēt tali casu cōmissio daret̄ sine. d. clā per ea que dixi. s. in. d. primo casu. † Scdō adde, q̄ cōclusio firmata in primo casu, vt nō det̄ cōmissio cū. d. clā qn̄ pēsio est iposita ab inferiore a papa nō vr̄ pcedere qn̄ inferior pensionē reseruaret auctoritate sibi cōcessa ⁊ attributa a papa, qz tūc papa reseruare vr̄, facit tex. in. c. mulieres. in fi. de sen. excō. in. l. ita tn̄. §. gessisse. ff. d admi. tu. ⁊. l. j. §. deiecisse. ff. de vi ⁊ vi arma. ⁊. l. qui mandatum. ff. de offi. eius cui man. est iuris. c. bis qui. de preben. in. vj.

¶ Pater pensionem sibi a papa reseruatam sup fructibus beneficij, an in filium transferri possit. Questio. lxxxvj.

SUMMARIUM

1 Pensio largo modo est beneficium.
2 Uerba quecūqz beneficia vr̄ cōprehendere etiam pensionem.
3 Dictio quodcunqz, importat omnimodam generalitatem.
4 Legitimatus ad omnia beneficia curata ⁊ non curata videtur legitimatus etiam ad feuda.
5 Pensio quoquo modo videtur esse ecclesiasticum beneficium.
6 Generalitas precedens per subsequētē specialitatem restringit̄.
7 Beneficium ecclesiasticum sex requirit qualitates.
8 Beneficiū ecclesiasticū pure ⁊ sine pacto vel cōditione cōferri dz.
9 Extensio non fit in exorbitantibus.
10 Filius sicuti bn̄ficium patris habere nō potest, ita erit ecōuerso.
11 Extēsio fit etiam in exorbitantibus ex identitate rationis.
12 Ratio finalis decipiendi quando est expressa in lege tunc fit extensio etiam ad correctionem legis vel statuti.
13 Extensio fit etiam in penalibus ex identitate rationis.

Octuagesimosexto quero duz Rome essem de anno dn̄i. M. D. xxx. feli. recor. Clemens. vij. quādam suaz cōstōnem edidit tenoris infrascripti. Clemens eps̄ seruus seruoꝝ Dei ad ppetuā rei memoriam. Ad canonū cōditorē nō est dubiū ptinere, cū statuta a se vel predecessoribus suis ad animaꝝ Xp̄i fideliū salutē edita pp eoꝝ abusum qui successu tēpoꝝ malitia hoium succrescēte magis in dies dignoscitur obesse q̄ pdesse animaduertit, ne vlterius obesse valeat prouidere. Sane postq̄ feli. recor. Alex. papa. iij. pdecessor nr̄ filios pbr̄oꝝ sacerdotū in ecclesijs p̄rnis succedere phibuerat, easqz nihilominus media intercedēte psona filios ipsos h̄re disposuerat. Cuz passim sacerdotes, vt ecclesijs suis eoꝝ filij potirent̄ satagentes in Alex. pdecessoris hmōi dispōne cōfisi ecclesias suas quas ad eoꝝ puenire filios gestiebāt, in fauorē psonaꝝ que ecclesias ipsas ēt illaꝝ possessione nō habita in ipsoꝝ resignātiū filios ex fornicatione genitos illico mox resignare. Ipsiqz filij ecclesias ipas dispēsatiōe sup defectu nataliū q̄ ex dictis sacerdotibus resignātibus geniti patiebantur etiam patris nomie expresso obtenta cōseq hactenus cōsueuerit, pfecto pniciosum sp, ⁊ abominabile i grauē diuine maiest. offensaz tēdere, vcz q̄ ipsi p̄sbyte. eoꝝ crimē q̄ erat occultū, nō sine turpitudine ob iordinatū spurioꝝ filiorū detegeret nō prescribere iudicauimus, ppterea qz vbi tp̄s qd oia palā facit ⁊ p̄ritiū rō qd in futurū cauendum sit admonet, merito admonemur, vt ad tollēdū hmōi abusuz necessariū arbitrati sumus eiusdē Alexā. pdecessoris canonē corrigere potiusq̄ talia cū tāto hominū scādalo tolerare. Habita igit sup his cū venerabilibus fratribus nr̄is. S. Ro. eccle. cardi. matura deliberatiōe, de eorū cōsilio ⁊ vnanimi cōsensu auctoritate apostolica tenore presentiū statuimus ⁊ ordinamus qd decetero filij p̄sbiteroꝝ ex fornicatione nati ecclesias cathedrales ēt metropolitanas ac monasteria, qbus eorū p̄res pfuerūt, seu illa ⁊ illas dignitates ēt maiores ⁊ p̄ncipales psonatus administratiōes ⁊ officia ēt curata ⁊ electiua, ⁊ alia q̄cunqz bn̄ficia ecclesiastica cū cura ⁊ sine, secularia, ⁊ quoꝝuis ordinū regularia q̄ p̄sbyteri, ⁊ clerici ac religiosi eoꝝ p̄res in titulū vel cōmendā aut administrationē, seu vt alijs ppetuo vnita aliqn̄ obtinuerūt, nullo vnq̄ tpe quoquo mō obtinere possint nec cū eis sup hoc dispēsare intēdimus, ⁊ si quas dispēsatiōes p nos cōcedi cōtigerit tanq̄ poccupationē ⁊ cō mentez nr̄am cōcessas eis nullatenus suffragari, talesqz dispēsatiōes nostris volumus exulare tp̄ibus, ⁊ qd nobis licere nō patimur nr̄is successoribus indicamus. Nō obstātibus p̄fati Alexā. pdecessoris nr̄i ⁊ alijs cōstōnibus ⁊ ordinatiōibus ap̄licis ceterisqz cōtrijs quibuscūqz. Datū Rome apud. s. Petruz, anno incarnationis dn̄ice. 1533. nonas Junij, Pontificatus nr̄i anno. vij. Mō q̄ritur, stāte tenore dicte cōstōnis an sacerdos religiosus, vel cleric⁹, q hz pensionē sibi reseruatā sup fructibus alicuius mēse dignitatis vel bn̄ficij cū facultate illā trāsferrēdi in totū vel in partem in vnā vel plures psonas iuxta stilū curie illā trāsferr̄ possit in filiū. † Et vr̄ prima facie dōm q̄ non, qz lz applōne bn̄ficij ecclesiastici nō veniat pēsio. c. cū quis. de preb. in. vj. de quo dixi. s. q. xxviij. Tn̄ qz pēsio largo mō est bn̄ficiū, vt dixi in. d. q. xxviij. vr̄ cōprehendi ex verbis supradicte ordinationis, † ibi, ⁊ alia q̄cunqz bn̄ficia, que verba vr̄ opari q̄ veniat, ⁊ cōprehēdat̄ ēt pēsio ⁊ prestimoniū lz in titulū bn̄ficij nō cōcedant̄, pro quo vr̄ gl. in cle. ij. d vi. ⁊ bo. cle. in verbo quodcūqz, quā seqtur Fely. in. c. postulasti. col. x. vers. quarta declaratio. de rescri. vbi per illā gl. in. d. cle. ij. dicit q̄ qn̄ dr̄, ⁊ aliud qdcunqz bn̄ficiū, cōprehendit̄ p̄stimoniuz, ⁊ pēsio. Hanc ēt opi. tenuit Caccia. in trac. suo de pēsio. q. xxx. ⁊ vlti. Quinimo tali casu venit ēt hospitale q̄ nō est bn̄ficiuz, vt p Card. in cle. ij. q. iij. de iudi. ⁊ Fely. in. c. de quarta. col. v. ver. ⁊ q̄ oē hospitale. de rescrip. † Et rō vr̄ esse, qz dictio qdcunqz, importat oimodā gn̄alitatē, ⁊ vbi apponit̄, si lex nō distinguit, nec nos distinguere dēbemus, tex. est not. in. c. solite benignitatis. circa fi. vbi Abb. in vlti. no. de maio. ⁊ obe. † Ad predicta facit qd voluit Deci. cōsi. lxxvj. incip. lz in casu pposito. col. ij. in. j. vol. vbi dixit q̄ legitimatus ad oia bn̄ficia curata, ⁊ nō curata cēsetur etiā ad feudū legitimatus, cū feudū largo mō sit bn̄ficiū q̄tenus bn̄ficium est beneuola actio gaudiū tribuēs capiēti. Ad idē facit, qz lz feudū pro se ⁊ h̄rdibus suis nō dicat̄ h̄rditariū, qz nō trāsit in extneos h̄rdes, secus tn̄ est qn̄ est alicui cōcessuz pro se ⁊ h̄rdibus suis qbuscūqz, qz tūc hereditarium dr̄, ⁊ in quoscūqz h̄des transit, vt voluit Bal. in. l. cū virū. col. fi. C. de fideicō. ⁊ Alex. in. l. si proni. in prin. col. pen. ff. ad treb. faciūt dcā in p̄nti trac. q. xxviij. in versi. erit ergo cōclusio. † Item pro ista opi. facit, qz lz cōstitutio predicta loquat̄ de bn̄ficijs ecclesiasticis, tn̄ pensio qūo vr̄ esse ecclesiasticum beneficium, patet, qz obtineri non potest nisi a Romano Pontifice, siue ab habente auctoritatē ab ea, vel ab ordinario in quibusdā casibus, vt late dixi. s. q. vj. Itez reglr reseruatur clerico. Item pensio extrahitur de fructibus beneficij ⁊ a beneficio pendet, sicuti vsusfructus a proprietate ꝑm Imol. in cle. j. §. eadem. col. iij. ver. circa secundam partez. de supple. neg. prela. ⁊ dixi. s. q. j. ideo videtur q̄ de ea sit iudicandum sicuti de beneficio ecclesiastico, arg. tex. in. c. quanto. de iudi. ⁊ in. c. translato. de consti. Predictis tamen non obstantibus contrariā partem de iure veriorē puto per. j. dicenda. Primo, qz illa verba generalia, ⁊ alia quecunqz beneficia ecclesiastica cuz cura ⁊ sine cura de qbus in dicta cōstōne restringunt̄ per alia verba subsequētia, vcz secularia ⁊ quoꝝuis ordinum regularia que presbyteri ⁊ clerici ac religiosi eorum patres in titulū, vel cōmendam aut administrationem, seu vt alijs vnita perpetuo aliquando obtinuerunt, que verba declarant precedētia. l. si seruus pluriū. in fi. ⁊. l. q filiabus. ff. de le. j. † Et gn̄alitas pcedēs p subsequētē sp̄alitatē restringit̄. l. legato. ij. r̄nso. ff. de suppel. lega. p quē text. dixit Bar. in. l. q̄situ. §. fi. ff. de fun. instr. qd vbi post genus sequit̄ enumeratio specierū. tūc minuit̄ gn̄ris significatio. faciūt ea q̄ voluit Imo. in cle. j. col. ij. versi. nota ex hoc. de supple. neglē. prela. vbi Car. in. iiij. q. cōstat aūt pēsionē nō hēri in titulū, cōmēdā, vl̄ administrationē. ergo dici nō pōt cōprehensa in dicta cōstōne. Scdō p ista opi. facit, qz dicta cōstitutio loquit̄ de bn̄ficijs ecclesiasticis, q̄ bn̄ficia ecclesiastica ex multis cognoscūtur, vt dixit Abb. in cōsi. suo. xlvij. incip. illud de iure q̄rit̄, an in l̄ris. † Ubi dixit qd sex requirunt̄ ad bn̄ficiū ecclesiasticū cognoscēdū. Primū qd nō nisi p epm̄ vel p̄latū ecclesiasticū conferri pōt de iure cōi, lz q̄nq̄ p̄ntatio ad laicū patronū ptineat, vt in. c. iij. de iurepatr. Inn. in. c. qd sicut. de electio. Scdm̄ requisitū est, qd ille qui hz pcidere nō pōt sibi illud retinere, vt in capitu. fina. de instit. allegat notata in capitu. relatum. de prebend. Tertium requisitum est, quod de ipso prouideri non potest nisi clerico. c. cum adeo. de rescript. capi. ex literis. de transactio. c. ij. de institu. Pensio aūt etiam laico assi-

gnari pót. Bal. Abb. ⁊ Fely. in. c. ad audiētiā. el. ij. de rescr. ⁊ di xi. S. q. xxj. Quartū requisitū, ꝙ hēat aliqđ spūalitatis annexū, vel cui annectit̄, vnde pp diuinū officiū dat̄ ecclesiasticū bñficiū. c. fi. de rescrip. in. vj. pensio aūt est quid mere tpale nihil spūalitatis habens, vt vidimus. S. q. j. Quintum requisitum est, ꝙ beneficium sit perpetuum. c. sanctorum. lxx. dist. c. penul. de cleri. egro. ⁊ no. in. c. si grotiose. de rescrip. in. vj. pensio autem non est perpetua sed tpalis, qꝛ extinguit̄ morte pēsionarij, nec tūc vacat, aut impetrari pót.

8 † Sextū reqsitū est, qꝛ dꝫ de bñficio ecclesiastico pure ꝓuideri, ⁊ sine aliquo pacto, vel ꝯditione, ⁊ nō pro aliquo cómodo tpali, alś cómitteret̄ simonia. c. fi. de pac. c. ꝯsulere. de simo. Pensio aūt reseruari pót sub ꝯditione vt pēsionarius illam admittere teneat̄, cū adeptus fuerit cópetēs bñficium, vt dixi in pñti trac. q. xxv. ⁊ pdicta reqsita ponit Abb. in. d. suo ꝯsi. xlvij. vbi dixit ꝙ in lr̄is gratiosis per Ponti. ad bñficia cū cura, ⁊ sine cura ꝯcessis non cóprehendit̄ prestimoniū ꝙ hꝫ aliquas qualitates ꝯueniētes bñficio ecclesiastico, nec ēt cóprehendit̄ pēsio, vt hr̄ per Fely. in. c. postulasti. col. x. de rescri. Tertio moueor, qꝛ rō ꝓhibitionis hmói de qua in. S. dicta ꝗstóne fuit ne notet̄ successio in bñficijs, ⁊ ne filius ministret, vbi pr̄ ministrauit quodámodo vti pr̄is heres. c. ex trāsmissa. in fi. ⁊ in. c. ad extirpandas. vbi Ant. de bu. de fi. presby. non ordi. ⁊ Abb. in. d. c. ex trāsmissa. in. iiij. not. ⁊ in. d. c. ad extirpādas. in. j. not. que rō non militat in pēsione cū non sit ecclesiasticū bñficiū, vt dictū fuit. S. q. xxviij. ꝯnimo ꝓhibitio predicta solū hꝫ locū in ecclesijs, vt per totuz ti. de fil. presby. ⁊ est exorbitās, vt dicit Abb. in. d. c. ex transmissa.

9 col. j. ver. qro an in vitiuz, ⁊ ibi But. circa fi. † In exorbitātibus aūt non fit extēsio. c. que a iure cōi. de reg. iu. in. vj. c. is qui. in fi. de fi. presby. in. vj. ⁊ sic ex istis ꝯcludo ꝙ ꝯstitutio predicta nō hꝫ locū in pēsione. Predictam tñ ꝯclusionē declara non ꝓcedere in pēsione que ꝯsueuisset in titulū bñficij assignari dcm̄ forte portio tio, vel pēsio de quo in. c. ꝯquerēte. ⁊ ibi no. Abb. de cle. nō resi. talis pēsio bñ cóprehenderet̄ in premissa ꝗstóne, cū sit ecclesiasticum beneficium, vt dixi. S. q. xxviij. ver. quarto limita. ⁊. q. xxxij. ⁊ ex predictis patet, ⁊ rñsum ad ea que. S. fuerūt in ꝯtrium alleg. ⁊ pro ista ꝯclusione. S. firmata faciūt. d. S. q. xxj. xxx. xxxj. xxxij. ⁊

10 qō. xxxiij. † Nunc tangā aliū articulū circa predictā ꝗstónem de his ꝓximis pteritis diebus interrogatus fui a reuerē. dño Joā. angelo de. s. Seue. Vincētio vicario reuerē. dñi mei do. Patriarche Aquileg. an sicuti filius nō pót hr̄e pr̄is bñficium, ita eꝯ pr̄ hr̄e non possit bñficium filij, circa hoc repio Hostiē. in. d. c. ex trāsmissa. §. ideoq;. dicētē, ꝙ qdā dicebāt ꝙ pr̄ filij bñficium hr̄e poterat, qꝛ hoc expresse ꝓhibitū nō inuenit̄. c. ꝯsuluisti. ij. q. v. ⁊ ꝰ trāsla. pla. c. ij. §. sed neq;. ver. fi. subdit tñ Host. ꝙ ipse ꝯtrium credit, qꝛ ꝯnaliter successio ꝓhibet̄ in bñficijs. viij. q. j. c. apostolica. sed sicut filius pr̄i succedit, ita pr̄ filio, quam ꝙ turbato ordine, vt in. l. nā ⁊ si parētibus. ff. de inof. test. ⁊ tam pr̄ ꝗ̄ filius bñt querelā inofficiosi testamēti, vt in auc. vt cū ꝰ appel. cog. §. aliud quoq;. ⁊ in. §. sancimus itaq;. col. viij. eo. ti. dicēs ꝙ cū eadē rō sit in patre que in filio idē ius esse dꝫ. c. trāslato. de ꝯsti. ⁊ in. c. ceteras de rescri. ⁊ in hac opi. residet Hosti. ꝯtriam tn̄ partē tenēt Alan. Vincē. ⁊ Tancre. in. c. qm̄. eo. ti. de fi. presby. mouent̄, qꝛ pene restringi non ampliari debēt. c. in penis. de reg. iu. in. vj. ⁊ qꝛ quod non est sanctoꝝ patrū documēto sancitū supstiosa adinuentione non est presumendū. c. ꝯsuluisti. ij. q. iiij. c. inter. de trāsla. prelat. ⁊ hanc partem vr̄ tenere Jo. an. ibidē, ⁊ eam tꝫ ēt But. ibi, in ver. quero an vitium. et Card. in eo. c. ver. scđo quero. vbi dicit hanc esse veriorem opi. ⁊ rñdet ad fundamēta Hosti. dicens, ꝙ in ista mā non ꝯsiderat̄ successio in bonis, hanc eandē opi. ꝯtra Hosti. tenent ēt Pet. de anc. ⁊ Abb. in. d. c. ex trāmissa. lꝫ Arch. in. d. c. apostolica. videat̄ magis adherere opi. Hosti. Opinio aūt cōtra Host. cōis est ⁊ tenēda, presertim cū habeat pro se gl. in. d. c. apostolica. Ideo in iudicādo non esset tutū ab ea recedere. Sed in puncto iuris forte sustineri posset opi. Host. pro qua est ratio tex. in. d. c. ad extirpādas, vꝫ ne det̄ successio in bñficialibꝰ, que

11 rō nō est dubiū ꝙ militat ēt in pr̄e filio succedēti. † Nec vr̄ obstare ꝙ mā hmói sit exorbitans, qꝛ ēt in exorbitantibus fit extensio ex identitate rónis, qñ rō expressa est, prout est in casu nr̄o, facit tex. in cle. auditor. de rescrip. ⁊ tex. iuncta gl. in. c. ij. de ꝯfes. in. vj. vbi tex. loquēs in reo ꝯtumace extēdit̄ ad actorē, ⁊ text. in. l. j. C. de rap. vir. vbi tex. loquēs in viro rapiēte, extēdit̄ ēt ad mulierē,

12 ⁊ hr̄ ibi per gl. ⁊ doc. † Et qñ finalis ratio decidendi expressa est in. l. vt in casu nr̄o, tūc fit extēsio ēt ad correctionē legis vel statuti, facit tex. in. l. j. ⁊ ibi Bart. ff. de legi. tut. ⁊ in. l. cū mulier. ff. sol. ma. la. ij. gl. in. l. i. C. de his q ante aper. tab. ⁊ ibi doc. ⁊ in. c. j. de re. ꝑmu. in. vj. ⁊ in cle. j. eo. ti. Bar. in. l. liberoꝝ. col. viij. vers. his premissis. de ver. sig. ⁊ Alex. in. l. si ita stipulatus. §. grisogonus. col. xx. de ver. ob. verūtñ est ꝙ qñ expressa esset cā impulsiua, tūc fit extēsio, arg. l. j. §. sexū. ff. de postul. facit ꝙ hr̄ in. c. j. de tēp. or-

13 di. in. vj. † Nec obst illud ꝙ dr̄ ꝙ sumus in penalibus, qꝛ ēt in illis fit extensio ex idētitate rónis, tex. est solēnis in. c. j. §. porro. in ver. sꝫ qꝛ nā. in tit. que fuit pma causa bene. amit. in vsi. feu. ⁊ ibi expresse no. Bal. dicēs ꝙ ille tex. est melior ad hoc ꝓbādū ꝗ̄ reperiat̄ in iure, ⁊ hoc seqtur Jas. in. §. sequēs. col. ij. insti. de actio.

¶ Pensio vtrum licite redimi possit pro certa quantitate pecuniarum. Questio. lxxxvij.

SVMMARIVM

1. Pensio est quid prophanum in mera temporalitate consistens.
2. Fructus percipiendo ex prebenda vel beneficio emere licet.
3. Pensio est onus ⁊ quedam seruitus beneficio.
4. Fructus beneficij vendere non est simoniacum.
5. Pensio non est ecclesiasticum beneficium.
6. Pensio pro quanta quantitate redimi possit.
7. Fructus beneficij ad septennium vendere licet.

Octuagesimoseptimo quero.

De qóne que frequētissime occurrit, ⁊ miror ꝙ nō inueniat̄ examinata a docto. maxime modernis, vtꝝ pēsio licite redimi pot ꝑ certa ꝗ̄titate pecuniaꝝ. Circa quā vr̄ dōm ꝙ pēsio iposita sup fructibus bñficij redimi possit ꝑ illius rectorē qui ad solnē eius tenet̄ sine scrupulo ⁊ vitio simonie. Et ad hoc tenēdū moueor in

1 frascriptis medijs ⁊ pmo, † qꝛ claꝝ est ꝙ pēsio est qđ ꝓphanum in mera tpalitate ꝯsistēs, vt dcm̄ fuit. S. q. j. Itē cadere pt̄ in meꝝ laicū, vt p Bal. ⁊ alios, maxime Fely. in. c. ad audientiā. el. ij. de rescri. ⁊ dixi late. S. q. xxj. emere aūt tpalia nō est de genere pro-

2 hibitoꝝ, vt de se pꝫ, ergo pēsionē redimē licebit. † Scđo moueor qꝛ pēsionē redimere nil aliud eē vr̄ ꝗ̄ pcipiēdos fructus emere, sed pcipiēdos fructus ēt ex prebenda ⁊ bñficio emere lꝫ, qꝛ non sunt sacris adiuncti beneficijs, cum etiam a laicis hr̄i possint, vt habetur per Prepo. in. c. sed adhuc. j. q. j. col. j. in pn̄. maxime qꝛ nō sunt spūalitati annexi, vt inqt ibidē Arc. si igit̄ fructus bñficij pcipiēdos q sunt de corpore bñficij emere lꝫ, a fortiori redimere licebit pēsiones sup illis ipositas, q̄ sunt separate a corpore

3 bñficij, vt. S. dixi. q. j. auc. multomagis. C. de sac. san. eccle. † Tertio moueor, qꝛ pēsio, est onus qōdā seruitus bñficio coherēs, vt dicit Caccial. in tracta. suo de pēsio. q. viij. ⁊ dixi. S. q. xlv. vbi determinaui ꝙ pēsio pót in ppetuū vel ad tp̄s remitti sine auctoritate superioris. onera aūt tpalia bñficioꝝ redimere nō reperit̄ ꝓhibitū, ergo licitū erit. Tenemur. n. libertatē ecclesijs quas possidemus vēdicare. c. ꝓhibemus. de cēsi. c. pastoralis. de his q̄ fi. a

4 pla. sine con. capi. † Quarto facit, qꝛ simoniacum on nest vēdere fructus bñficij ꝑ toto tpe vite sue, vt ꝯcludit Preposi. i. d. c. sed adhuc. col. ij. in fi. lꝫ tñ id facere non sit honestū. c. j. de reb. eccle.

5 nō alienā. ⁊ no. Bar. in. l. codicillis. §. fi. ff. de lega. ij. † Quinto facit, qꝛ pensio nō est eclesiasticū bñficiū, vt dixi. S. q. j. nec venit bñficij appellatione. vide late. d. S. q. xxviij. Jō pēsionarius ad resīdētiā nō tenet̄, vt vidimus. S. q. xxxj. nec officiū dicere tenet̄. S. q. xxx. Nec pēsio icópatibile facit sub eodē tecto, vt determinaui. S. q. xxxij. Itē pēsiones decurse nō solute mortuo pēsionario peti ⁊ exigi pñt p eius hr̄dē. vt. S. decisum fuit. q. lij. Ergo pēsionē redimere non erit illicitū, nec simoniacū, cū simonia tūc cōmitti dicat̄ quoties aliqđ tpale ꝑ spūali dat̄. c. j. ⁊. c. nō satis. cū vulg. de simo. Sexto facit, qꝛ Epus pót ab aliquo milite decimas redimere, nec ꝓpterea simoniā cōmittit, qꝛ talis redēptio est rei ecclesiastice liberatio, vt voluit Inn. i. c. ad aures. ꝰ simo. i fi. ⁊ no. Jo. in. c. altare. j. q. iij. in. ij. glo. Septio ꝙ licita sit hmói redēptio pēsionis facit, qꝛ tota die videmus hmói extinctiōes fieri in curia Roma. papa sciēte ⁊ auctoritatē prestante, ꝯnimo volūt dñi curiales ꝙ ista extictio ꝑ tot anticipatis pēsióibꝰ fieri nō possit nisi accedēte auctoritate pōtificis, ⁊ dat̄ talis extinctio p solā signaturā ꝰ stilo curie, qđ vtiq; si illicitū eēt, nō tolerassent tot Roma. pōti. ⁊ vt attestat̄ Platina in vita Pauli scđi pōtifici. maximi. Pau. redimēdarū pēsionū vsuz nō iprobauit, ⁊ in hāc partē inclinat magnus ille praticus curie Roma. Hierony. Pau. i suo libello intitulato, ꝓuinciale oīuz ecclesiarū. aliq vocāt praticā cācellarie. fo. xlviij. Adde qđ postꝗ̄ hec scripserā inueni Pau. de Roma. in tracta. suo de pēsio. nuper in lucē edito, tenentem pēsionē redimi non posse, nisi accedēte ꝯsensu pape, vbi etiam late examinat, an licituz sit redimere vexationē ⁊ quibus casibus, vide illum

6 de illum in. vj. quesito, per totum. † Pro quanta autem quantitate redimi honeste possit pēsio ɔsiderāda est etas pēsionarij cui debet̃, ꝛ eius ɔualescētia arg. tex. in. l. cū hi. §. modus quoqȝ. ff. d trāsa. vbi qñ fit trāsacio super alimētis attēdit̃ etas illius cui alimēta debent̃, vcȝ an sit puer, an iuuenis, an vero senex. vt inqt ibi dē Jurecō. Nec pōt trāsigi sup futuris alimētis, nisi accedat autoritas superioris. l. de alimētis. C. de trāsa. l. cū hi. in principio. §. alleg. ꝛ dixi. §. q. xlv. ꝛ hinc forte inoleuit stilus curie Romane qd in redimēda pēsione ꝓ certis anticipatis pēsionibus reqrat̃ autoritas pape, si qdē adherēt Dñi curiales opi. Romani in ɔsi. suo. ccclxxxviij. vbi tenuit pēsionē assignatā sup fructibus bñficij cedere in causam alimētoꝝ, ꝛ qd de ea iudicet̃ sicuti de alimētis de quo late scripsi. §. q. xlv. §. alleg. et. q. lj. ꝛ ɔsueuit extingui pensio ꝓ quinqȝ, sex, aut septē anticipatis pēsionibus ad summū con-

7 siderata, vt dixi, etate pēsionarij. † Et forte fundat̃ talis stilus de extinguēdo pēsionē ꝓ anticipatis pēsionibus septē annoꝝ, qꝛ ad septēniū lȝ vēdere fructus bñficioꝝ, ꝛ est bonestū. c. fi. ne prela. vices suas. cle. j. §. fi. ꝛ ibi gl. in verbo, ad tps. de reb. eccle. nō alie. ꝛ hr̃ per Fed. de se. in ɔsi. cxxiij. incl. querit̃ an ɔstō, ꝛ nisi esset obseruāria certo numero anticipatarū pēsionū soluēdaꝝ pro extinctione pēsionis facilima esset inuēta via vēdēdi bñficia per indirectū, qꝛ posset qs cū renūciāte ɔuenire de pcio, ꝛ reseruata ipsi renūcianti sup fructib⁹ bñficij renunciāti pēsione, demū illā precio inter eos ɔuēto redimere ꝙ vtinā sepe nō fieret, vt sepe fit in maximū animaꝝ talia agētium detrimētū, ꝛ vilipēdiū sacrosancte Romane ecclesie, iō renunciantes bñficia ea intētione, vt sibi reseruet̃ pēsio demū extinguēda ꝓ certis anticipatis pēsionibus, ꝛ ita paciscentes ꝓculdubio simoniā cōmittūt cū dent tpale pro spūali, vt in toto titulo de simonia, ꝛ ppea grauiter puniēdi eēnt, ꝛ ab oībus accusari pñt. c. si dñs. de si. ꝛ ēt huus meretrix ꝛ qcunqȝ alius criosus ad accusandū admittit̃. c. tanta. eo. ti. simoniaca. n. pestis sue magnitudine alios oēs morbos añcellit. c. sicut. eo. ti. fraude aūt cessante licita erit pensionis extinctio cū sit liberare ecclesiam a seruitute per supradicta.

¶ Pensionarius si recepta pensione trium futuroꝝ annoꝝ a rectore bñficij illā in aliū trāsferat an rector predictus ꝓ illis trib⁹ annis teneat̃ ēt soluere nouo pēsionario. Questio. lxxxviij.

SVMMARIVM

1. Prelatus locans possessionem ecclesie, ꝛ accipiēs anticipatam solutionem, successori non preiudicat.
2. Heres prelati defuncti tenetur ad pensiones per eum ante tempus perceptas.
3. Pensionarius vsufructuario comparandus videtur.
4. Pensionarius fructus manducat sine labore.
5. Pensio non vacat nec impetratur.
6. Onera beneficio incumbentia tria sunt.
7. Equitas in ecclesiasticis presertim seruari debet.
8. Pensio quando de vno in aliuȝ transfertur extinguitur ꝛ creatur noua pensio.
9. Emphyteota qui anticipate soluit priori domino, si non soluat nouo domino, non propterea cadit a iure suo.

Octuagesimooctauo quero.

Clericus hñs pēsionē annuā sup fructibus bñficij cū ptāte illam transferēdi recepta a rectore bñficij anticipata pēsione ꝓ tribus futuris annis illā trāstulit in Sēproniū, mō qrit̃, an Sēpronius exigere poterit pēsionē a rectore dicti bñficij pro illis tribus annis ꝓ qbus soluta fuit priori pēsionario. Jn ista. q. que pulchra ē

1 nō tacta a doctoribus ꝙ viderim, dōm vr̃ solōnē pēsionis factā antecessori nō preiudicare nouo pēsionario. † Nā videmus ꝙ si prelatus rē ecclesie locauit p aliquos annos, ꝛ pro toto tpe locationis pecuniam recepit, demū moriat̃, talis solō nō nocet successori suo in illa platura. c. fi. de pecu. cleri. ꝛ vr̃ esse casus in. l. si qs domū. §. j. ff. loc. ꝛ hr̃ p doc. in. c. fi. ne pla. vic. su. ɔfirmat̃ boc, qꝛ videmus ꝙ studētes in theologia q sunt priuilegiati, vt p qnquēniū fructus suoꝝ bñficioꝝ, ꝛ pbendaꝝ integre pcipiāt aliq̄ ɔsuetudine ɔria nō obstāte, vt hr̃ in. c. sup specu. d magistra. ꝛ in. c. lȝ. de preb. nō tñ pēsionē siue fructus suoꝝ bñficioꝝ ꝓ toto qnquēnio recipiētes pñt successoribus piudicare, vt no. doc. vbi Abb.

2 Host. ꝛ Jo. an. in. d. c. sup specula. † quinimo dixit Hosti. in. d. c. fi. ne pla. vic. su. ꝙ si hr̃s defuncti plati q anticipatos affictus pcepit est soluēdo, ipse successori tenebit̃. l. fi. C. de be. instl. si autem non erit soluendo, ipse conductor tenebitur, ꝛ sibi suam imputabit culpā, dānū. n. ꝙ qs sua culpa sentit, sibi nō alteri imputādū est. c. dānū. de reg. iu. in. vj. ꝛ ita tenuit Fran. de rāpo. in quodaȝ eius ɔsi. ꝙ est inter ɔsi. Cald. in rub. de loc. ɔsi. vij. ꝛ Cor. consil.

3 lxvij. incip. dñs Jo. bapti. in. ij. vol. † Pro ista opi. facit ēt, qꝛ videmus ꝙ pensionarius vsufructuario cōparādus vr̃, vt pȝ ex dictis. §. q. j. cū pensio dicat̃ pendere a bñficio ex quo extrahit̃ sicuti vsusfructus a ꝓprietate depēdet, vt dixit Jmo. in cle. j. §. eādē. de supple. neg. pre. vsufructuarius aūt non pōt locare vltra tps eius vite, ꝓallegata. l. si qs domū. §. j. ff. loc. ꝛ hr̃ per Abb. in. d. c. fi. col. ij. ne pla. vic. su. Pro ɔria parte facit, qꝛ ex quo transferens pensionē añ illius translationem anticipatā trium futuroꝝ annoꝝ pensionē pceperat illam trāsferēdo in Sempronium non potuit plus iuris in illū trāsferre q̄ ad ipm ptinere. c. nemo plus de reg. iu. in. vj. sed ipse transferens si pēsionē nō transtulisset in Semproniū pro illis tribus annis nullatenus pensionem petere potuisset, qꝛ solōne eius ꝙ debet̃ oblō tollit̃. Jnstitu. de actio. in prin. l. nihil interest. C. de sol. ergo nec illas petere poterit Sēpronius qui loco trāsferētis est subrogatus, nā subrogatus nām sapit eius in cuius locū subrogat̃. l. si eum. §. qui iniuriaꝝ. ff. si qs cau. et p Bal. in. l. parabolani. C. de epi. ꝛ cle. facit, qꝛ rō bone fidei nō patit̃ vt bis idē exigat̃. c. bona fides. d reg. iu. in. vj. l. bo-

4 na fides. ff. eo. ti. ꝛ hec opi. in se eqtatē hr̃e vr̃. † Pensionarius enim fructus māducat sine labore, ɔ illud Apl̃i, q non laborat non māducat. c. clerici. j. q. ij. ꝛ dr̃ pēsio premiū sine opere, cū is qui altari nō seruit ex eo premiū ɔsequi nō dēret. c. caritatē. xij. q. ij. nō eni tenet̃ pēsionarius ad residētiā, vt vidimus. §. q. xxxi. nec tenet̃ officium dicere, de quo late. §. q. xxx. iō Sēpronius in quē trāslata fuit pēsio nō vr̃ posse ɔqueri, cū oē ius suuȝ a trāsfe-

5 rēte ꝓcedat. † Pensio. n. nō vacat nec impetrat̃, ꝛ istā prē tenēdo q̄ equiorē puto, rñdere possumus ad supius in ɔrium adducta, ꝛ primo ad illud qd dicebat̃ ꝙ anticipata solō fcā plato successori nō nocet ꝙ ex eo est, qꝛ platura vacat morte plati ꝛ fructus qui post obitum prelati proueniunt etiam ante nouā collatione successori spectāt. c. relatū. de testa. c. presenti. de off. ord. in vj. ꝛ iō dixit Abb. in. d. c. fi. ne prel. vic. su. col. ij. qd quicqd pceptū fuit post mortē precessoris ante bñficiū collatū, pōt successor petere ab hr̃dibus predecessoris, vel a beneficij ɔductore. Jō cū certus esset soluēs de predictis sibi iputat̃ q nō ꝓspexit qd euenire potuit in ordinatis ad talē casuȝ, vt no. Dy. in. l. iter stipulātē. §. sacrā. ff. de verb. obli. Sed in casu qōnis nr̃e rector ecclesie grauate pēsionis onere sciebat ꝙ morte pēsionarij pēsio nō vacabat sed extinguebat̃, ꝛ ɔsolidabat̃ cū ipsa ecclīa sup cuius fructibus erat iposita, vt de se pȝ. Et p ɔñs nō tractabat̃ de alterius preiudicio nisi sui ipsius, ꝛ hoc maxime ꝓcedit qñ soluēs talē pēsionē nō fuit ille q ɔsensit illius reseruationi cū dicta facultate trāsferēdi, adeo ꝙ potuit illā ꝓbabiliter ignorare, Scdo nō obst. ꝙ dicebat̃ de vsufructuario q locare nō pt vltra tps eius vite. d. l. si qs domū. §. j. ff. loca. cui vr̃ equiparari pēsionarius, qꝛ rñdet̃ ꝙ id iō est, qꝛ eo mortuo vsufructus finit̃ ꝛ cū ꝓprietate ɔsolidat̃. l. antiquitas. C. de vsufru. Sed qñ pēsio ēt trāslata de vno in aliū morte illius primi cui reseruata fuit a principio nō extinguit̃, sed remanet apud eū in quē translata fuit, ꝛ sic bñficium remanet obnoxium illius solutioni. quod si iterum soluere teneretur pensionem iam solutam pro dictis tribus annis vtiqȝ illius rector su-

6 stinere nō posset. † Onera bñficio incūbētia q̄ tria pncipalr̃ sunt. Primū ꝙ rector ɔgruā portionē ad sui substētationē hr̃e dēat. Scdm ꝙ possit epalia iura psoluere. Tertiū ꝙ possit hospitaleȝ tenere vt no. in. c. j. xxj. q. j. c. j. c. is cui. de pbē. in. vj. ꝛ in. c. de mo-

7 nachis. de pb. ꝛ ibi gl. † Predicte opinio. vt dixi multū fauet eqtas, q̄ psertim in ecclesiasticis seruari dȝ. c. j. de dolo ꝛ ɔtu. c. dilecti de iud. ꝛ attēdi dȝ in iudicādo. l. placuit. ff. de iu. vnū tñ obsta-

8 re vr̃, † ꝙ qñ pensio transfert̃ de vna psona ad aliā extinguit̃ pēsio que erat in persona transferētis, ꝛ noua creat̃ pensio in psona eius in quē fit trāslatio sup fructibus eiusdē beneficij. Cogita qꝛ ista est notabilis questio. Unū tñ non omittā ꝙ posito qd nouus pēsionarius posset exigere pēsionē pro illis tribus annis, ꝓ quibus fuerat anticipate soluta primo pensionario, non tñ pp illius solutionē obtinere posset ꝙ debitor puaret̃ bñficio, iuxta tenorē literarū reseruationis pēsionis argumēto eorū q̄ voluit Cor. in.

9 d. suo ɔsi. lxvij. in. ij. vol. i. j. col. † vbi decidit ꝙ si emphyteota cessauit in solutiōe canonis p biēniū, quo casu cadit a iure suo. c. potuit. loca. Si tñ prius añ tps soluerat priori dño pro illis annis, lȝ successori nō soluerit, quod propterea nō cadit a iure suo. facit qꝛ quelibet cā etiam bestialis excusat a dolo ꝛ pena. l. igit̃. §. pōt. ff. de libera. cau. Angel. in. l. plagij. C. ad leg. flauiam. de plagia.

¶ Canonicus nouiter receptus qui vigore statuti tenet dare capitulo medietatem fructuum sue prebēde duorum primorum annorum super quibus est pensio, an detrahere debeat in primis, & ante omnia pensionem. Questio. lxxxix.

SVMMARIVM

1 Clericus qui impetrauit, vt beneficium ducatorum centum habere posset, habere poterit beneficium longe maioris valoris si residuum in expensis consumitur.
2 Beneficij redditus computantur deductis expensis.
3 Bannitus, qui fructus non percipit, collectas soluere nō tenet.
4 Usufructuarius tenetur ad onus collecte.

Octuagesimonono quero cauetur statuto alicuius ecclesie, q̄ nouus canonicus teneat dare caplo dicte ecclesie medietatē fructuū sue p̄bēde duor̄ p̄mor̄ annor̄, mō qdā assecutus fuit canonicatū & p̄bendā in. d. ecclesia, sup quor̄ fructibus pontifex reseruauit cuidā clerico annuā pēsionē, querit an nouus canonicus teneat soluere integrā dimidiā fructuū dictor̄ duorum annorum caplo dicte ecclesie sine detractione dicte pensionis vel ea detracta. Et prima facie dōm vr̄ q̄ integra medietas fructuū, sine aliqua detractione pēsionis solui dēat, qr statuto predicto non vr̄ per papā derogatū ex ɋcessione, & reseruatione. d. pēsionis, facit in arg. tex. in. c. si pp tua debita. de rescri. in. vj. vbi hr̄, q̄ si epō sit ɋcessuz de grā spāli, vt fructus p̄mi anni bñficior̄ vacantiū possit per qnquēnium pcipere, talis ɋcessio non derogat particulari statuto, per qd̄ hmōi fructus fabrice, vel vsui alterius psone debeant, nisi hoc fuerit expressum. Nec vnq̄ Papa presumit velle derogare pticulari statuto alicuius loci, de quo notitiā nō habuit, cū illud ignorare presumat. c. j. de ɋsti. lib. vj. facit, q̄ reglr̄ in dubio nunq̄ presumit papam velle tertio preiudicare. c. sup eo. de offi. or. l. nec auus. ff. de emā. lib. l. ij. §. merito. ff. ne qd in lo. pub. ɋriam tm̄ partem veriorē arbitror, vcʒ q̄ nouus canonicus teneat soluere. d. dimidiam fructuum detracta in p̄mis, & añ oia pēsiōe, & moueor ex. j. dicēdis. Primo, qr fructus & redditus prebēde ɋsiderari debēt dtracta pensione, ex eo q̄ no. Bal. in. l. j. col. ij. ver. pone impetraui a papa. C. de fru. & li. exp. 1 † Ubi dixit q̄ si qs a Papa impetrauit q̄ hr̄e possit beneficiuz vsq; ad valorem annuū ducator̄ centū auri de camera vigore dicte grē hr̄e poterit bñficium valoris ducator̄. ccc. si dictū bñficium adeo sit grauatū q̄ illius onera ascendant ad summaz ducator̄. cc. quolʒ anno, qr vex est dicere q̄ tale beneficium effectualr̄ nō dr̄ hr̄e in redditibus, nisi ducatos centum, arg. l. illud. C. de colla. 2 † Et no. idē Bal. in. l. sed si hoc. §. qdaz. in fi. de ɋdi. & demō. vbi dixit tm̄ valent bñficij redditus q̄ntum valent deductis oneribus, & idem dixit Alex. in. l. non amplius. per illum tex. in prin. ff. de leg. j. & ibi Pau. de ca. Scd̄o facit, qr sicuti colonus de parte fructuum quos rōne culture pcipit, ita & dn̄s fundi de portione sua decimā soluere tenet, tex. est in. c. tua nobis. de deci. vbi Abb. & alij, & ita vr̄ dōm in casu huius. q. nostre q̄ iste nouus canonicus solum teneat pro portione fructuū quos pcipit soluere dimidiam. d. capitulo. Tertio facit, qr rector bñficij grauati onere pēsionis tenet decimā soluere solū pro parte fructuū quos retinet apud se detracta pēsione, & pēsionarius tenet ad solōnem decime, p ɋcurrēti q̄ntitate sue pēsionis, vt late dixi. s. q. lix. Quarto facit, nā videmus q̄ imposito p epm caritatiuo subsidio sup fructibus bñficior̄ iuxta terminos. c. ɋquerente. in fi. de of. ord. & in. c. cū apostolus. §. phibemus. d censi. rector beneficij grauati pēsionis onere solū illud soluere tenet pro portione fructuum, que sibi remanet dempta pensione. Pensionarius aūt pro portione pensionis ratā suam caritatiui subsidij soluet, vt decidit Bellenc. in trac. suo de subsidi. carit. q. xxxvij. & dixi late. s. q. xxxviij. Et istaz partē in terminis. q. nostre tenuit Deci. solēnis doc. in ɋsi. suo. clvj. incip. statutū cathedralis, vbi istam. q. late examinat. 3 † Pro qua vltra predicta dicit facere q̄ bānitus qui fructus nō pcipit, collectas soluere non tenetur, vt no. Bar. in. l. inter quos. §. damni. ff. de dā. infec. & Ro. in ɋsil. lxxxiij. incip. circa primum ad fi. 4 † Adducit ēt q̄ ad vsufructuariū ptinet onus collecte. l. quero. vbi Bar. ff. de vsuf. lega. & tex. in. l. inter debitorē. ff. de pac. inferens q̄ pro pensione quam canonicus soluere tenet in effectu fructus hr̄e non dr̄, cū abesse a nobis videat q̄ alteri⁹ debet. l. si mādato titij, vbi Bar. & Ange. ff. de neg. gest. subdens q̄ nimis iniquū videret q̄ nouus canonicus deberet soluere integram fructuum medietatē, & ipsam pensionē, qr sibi parum, vel nihil remaneret dicēs, mētē statuētiū fuisse, q̄ solueret dimidia fructuū, ɋsiderato q̄ oēs fructus prebende sine aliquo onere remanerēt apud ipsuz canonicū sine onere, & verisilr̄ si statuētes interrogati de hoc fuissent, noluissent in tm̄ nouos canonicos grauare, & id̄ hoc hr̄i dʒ p exp̄sso in p̄dicto statuto, iuxta no. p glo. in. l. tale pactū. §. fi. ff. de pac. & plura alia alleg. Deci. pro ista pte in. d. suo ɋsi. q̄ videre poteris. Pro qua facit ēt, qr bona cuiuscūq; dn̄r que supsunt deducto ere alieno. l. subsignatū. §. i. ff. de ver. sign. cū si. pēsio aūt es alienū dr̄, qr illam canonicus necio soluere tenet aliogn ipso cessante in solōne pensionis p tps in lrīs aplicis ɋtētū in penā p̄uationis bñficij incideret iuxta curie stilum. Itē facit, qr nouus canonicus ex ordinata caritate, prius indēnitati sue ɋsulere dʒ, demū alteri. c. qui vult ordinate. de peni. dist. iij. l. preses. C. de ser. & aqua. ergo pēsionez prius soluet ad euitādā penā p̄uationis beneficij, demū de residuo fructuū apud se restāte medietatē soluet caplo dicte ecclesie corroborat dicta ɋclusio ēt ex eo q̄ pēsio ē certa portio fructuuz separata ex bñficio a qua extrahit, vt vidimus. s. late in. j. q. presentis tractatus. Nec ob. adducta. s. in ɋrium, dū dicebat q̄ reseruatio pensionis fcā a sūmo pōti. videat fcā sine preiudicio ecclesie, in qua erat tale statutū, qr rn̄det iuxta intētionē Dec. in p̄allega. ɋsi. q̄ statutum predictum intelligit virtualiter, vt soluat dimidia fructuum detractis oneribus, vt. s. dictum fuit.

¶ Pensionarius an pro rata pensionis teneatur cōtribuere ad necessariam fortificationem ciuitatis quando ad id tenetur ecclesia grauata pensione. Questio. xc.

SVMMARIVM

1 Pensionarius tenetur ad onera imposita respectu fructuuz beneficio pro rata pensionis.
2 Fallit quando pensio sibi fuit reseruata libera ab omni onere.
3 Exactio oneris impositi ecclesie pro fortificatione ciuitatis fiet per iudicem ecclesiasticum non secularem.

Nonagesimo quero. certū est q̄ ecclesia tenet ɋtribuere cū laicis ad reparationē muror̄ ciuitatis & illor̄ necessariā fortificationē. Ita Jac. d are. Ja. bu. Cy. & Bar. in. l. ad instructiōes. C. de sac. san. eccle. & Alua. in tit. de pa. iur. fir. in. §. illicitas. in vsib. feu. hr̄ p Guid. pape in suis deci. decisio. lxxviij. incip. an ecclesia p Pe. de anch. in. c. nō minus. & ibidē Inn. & Card. de imu. eccle. Bal. in tit. de pac. ɋstā. col. iiij. ver. munitionē ciuitatis. idē Bal. in ɋsi. suo. ccxlvj. inci. antiqua. in. iij. vol. Pau. de cast. & Bal. in. d. l. ad instructiones, & de hoc vid̄ latius Abb. i. d. c. nō minus q̄ recitatis alior̄ opiniōibus vr̄ tenere ɋrium. Modo qrit an clericus cui reseruata fuit annua pēsio sup fructibus alicuius ecclesie q̄ ad hmōi onus tenet in casu quo de iure ipsa ecclesia cōpelli potest ad talē ɋtributionē p concurrēti q̄ntitate pēsionis ad hmōi onus teneat. In ista. q. dōm puto q̄ sic, qr clarū est q̄ tale onus iponit eccle respectu fructuuz. 1 † Pēsionarius aūt ad onera respectu fructuū bñficior̄ iponēda tenet, pʒ qr est obligatus soluere decimā papalē q̄ habito respectu ad fructus bñficij soluit, vt tradit Bellē. in trac. suo de chari. subsi. q. xxxvij. & q. lxxv. & p Imo. in cle. si bñficior̄. de deci. & ē tex. clarus in extrauagāti Bonifacij. viij. q̄ incipit, declaratiōes in. tit. de deci. & de hoc dixi late. s. q. lix. tenet ēt pensionarius ad solutionē charitatiui subsidij ecclesie impositi p sua ɋtingēti parte. vt dictū fuit. s. q. xxxviij. & hr̄ per Bellen. loco p̄xime allegato, faciūt dcā in p̄xima pcedēti qōne, & ex p̄missis hr̄ ɋcludit pēsionariū teneri ad talē ɋtributionē p eius parte. 2 † Hoc tm̄ nō pcederet qñ pensio esset reseruata libera & exēpta a quocūq; onere iuxta ea q̄ diximus. s. in. d. q. lix. in ver. istā ɋclusionē intellige. 3 † Unū tm̄ nō omitto q̄ talis oneris exactio fieri nō poterit per iudices laicos siue laicos ministros siue episcopi vel alterius superioris licētia, vt decidunt doc. in. d. l. ad instructiōes. & in. d. c. nō minus. vbi Abb. col. vj. ver. dicit tamen. sed fieri debebit per ecclesiasticū superiorem illius ecclesie cui hmōi onus impositū erit.

¶ Papa si ɋmittat i ptib⁹ clerico assignari certā pēsionē sup fructibus bñficij & moriat re integra an talis gratia expiret. Qō. xci.

SVMMARIVM

1 Mandatum regulariter morte mandantis expirat.
2 Executores gratiarum dicuntur delegati.
3 Executoris officium cui papa commisit q̄ de prebenda p̄uideat ei cui

ei cui canonicatum papa contulit morte pape non expirat.

4 Executoris officiũ in grã iam facta non expirat per obitũ pape.

5 Mãdatũ annexũ actui irreuocabili morte mãdãtis nõ expirat.

6 Executor gratie si pronunciet se non executorem non propterea priuatur iurisdictione.

7 Res integra quando dicatur.

Nonagesimoprimo quero.

Si alicui per lr̃as apl̃icas ɔcessa sit grã, per quã ɔmittit̃ assignatio certe pẽsionis in ptibus, an hmõi grã expiret Põtificis morte re integra, ita ꝙ executor in.d.grã deputatus ad illius executionẽ ꝓcedere nõ possit, in ista.q. vr̃ dñm grãꝫ expirare re integra morte Pontificis per tex.in.c.si cui nulla.in ver.secus si sup.de pb.in.vj.vbi dr̃ ꝙ si sit datus executor sup ꝓuisione certe psone faciẽda ad fauorẽ eius cui mãdat̃ ꝓuideri ꝙ talis gratia expirat 1 morte põtificis re integra.† Scdo facit, qr regl̃r morte mãdãtis mãdatũ expirat.l.mãdatũ.C.mãd.c.gratũ.⁊.c.lꝫ.de offi.deleg. Tertio facit, qr si papa mãdet executori, vt si ita est, vel ita eẽ cõpererit, ꝓuideat Petro de certo bñficio, ꝙ Petrus pape certo mõ vocat̃ exposuerat, si postmodũ papa re itegra moriat̃, executoris auc̃tas expirat, ita dcidit ro.deci.cccxlix.inci.si papa.in nouis. Quarto fac̃, ꝙ voluit Jo.an.i.c.fi.§.officiũ.de off.dele.i.vj. vbi dicit ꝙ ptãs ɔseruatoꝝ ꝓuilegioꝝ expirat re integra morte 2 pape, cũ quo trãsit Do.in.c.si sup grã.e.ti.† Quito facit, qr clarũ est ꝙ executores grãꝝ dñr delegati, vt no.doc.in.d.c.si super grã.de of.dele.in.vj.vbi est tex.delegati aũt iurisditio expirat, ⁊ ipso iure finit̃ re integra p obitũ delegãtis, vt hr̃ p Pau.Domi. ⁊ Fran.in.c.si a subdelegato.de of.dele.in.vj.Spec.in ti.de leg. in.§.restat.v.itẽ mortuo, ⁊ Jo.an.Host.⁊ alij in.c.cũ venisset.de testi.vbi est gl.de hoc, ⁊ hoc ꝓcedit ẽt in delegato ad vniuersitatẽ cãrũ, vt hr̃ in.d.c.fi.§.officiũ.⁊ ibi doc.de off.delega.i.vj. Cõtrariã tñ partẽ in casu qõnis nr̃e de iure veriorẽ teneo, ꝙ imo talis grã re integra nõ expiret morte pape, facit qa in casu nr̃o grã est iaꝫ facta p papã de pẽsione, lꝫ illius reseruationẽ executori in partibus ɔmittat quo casu mãdãtis morte i gratijs iã factis executoris facultas no expirat, tex.est in.c.si sup grã.§.alle. Ad idẽ facit tex.in d.c.si cui nulla.in pri.⁊ ibi gl.cũ ibi not.p doc.de pb. 3 in.vj.† Facit, qa si papa alicui cõfert canonicatũ, et mãdat executori vt illi ꝓuideat de pbẽda mortuo papa, talis gratia et autoritas executoris nõ expirat, quin pbẽdã postmodũ vacãtẽ illi assignari possit, lꝫ quo ad ipsaꝫ pbẽdã videat̃ grã faciẽda.tex. est notabilis in.c.penul.de cõcessio.pb.in.vj.qd ẽt voluit glo.in.d.c.si cui nulla.in fine.⁊ Frãcb.et alij in.d.c.si sup grã, ⁊ hãc opinionẽ in casu qõnis nr̃e tꝫ Hiero. Pau.doc.Hispa.admodũ Romane curie practicus in libello suo quẽ aliq vocãt praticã cãcellarie 4 fo.xlix in v.incipiẽte, pstãtissime doc.† Ubi dixit ꝙ isto casu grã est iaꝫ fcã, quo casu ẽt re integra nõ expirat officiuꝫ executoris cũ sit accessoriũ ad ipsam grãꝫ executoris deputatio, accessoriũ aũt recipit ꝑpetuationẽ a principali, vt est text.in.d.c.si sup grã.vbi Frãcb.in vlt.no.et fact ꝓ ista opi.ꝙ dñt dñi de ro.in.d.dec.cccxlix.§.alle.circa fi.vbi voluerunt ꝙ si papa mãdat ꝓuideri certe psone de certo bñficio tũc vacãte, ꝙ talis grã re itegra morte pape nõ expiret, mouent̃ p tex.in.d.c.si sup grã.ad idẽ facit ꝙ dixit Mil.in suo reper.in verbo grã in ver.incip.grã fcã lꝫ nõdum executa, vbi voluit ꝙ grã fcã dicat̃, vbi papa mãdat ꝓuideri de certo corpore bñficij vacãtis ex obitu certe psone, dummõ talis ꝓuisio sit faciẽdã sine iudiciali indagine. Et tenẽdo istã parteꝫ q̃ vera est, ad allegata.§.in ɔriũ rñde. Et primo nõ ob. tex.in.d.c. si cui nulla.in ver.secus, qr rñdet̃ ꝙ ꝓcedit in grã faciẽda, mãdabat̃.n.ibi ꝓuideri certe psone de incerto bñficio vacaturo, ⁊ ita illũ tex.intelligũt gl.⁊ doc.ibi, ⁊ doc.i.d.c.si sup grã.⁊ do. de ro. in palle.deci.cccxlix in nouis.nõ ob.hm ꝙ morte mãdãtis mãda 5 tũ expiret.d.c.lꝫ.de offi.dele.cũ si.† Nã rñdet̃ ꝙ istud nõ ꝓcedit quoties mãdatũ est annexũ ⁊ accessoriũ ad actũ irreuocabilẽ, ꝓut est grã iaꝫ fcã q̃ morte ɔcedẽtis ẽt re integra nõ expirat, cũ accessoriũ nãm sui pricipalis sequat̃.c.accessoriũ.de reg.iu.in.vj.⁊ est tex.in.d.c.si sup grã.nec ob.tertiũ ꝙ vbi papa mandat alicui vt si ita est, vel ita esse cõpererit, ꝓuideat Petro de certo bñficio ꝙ Pet.pape certo mõ vacare asseuerat, quo casu mortuo Papa re integra officiuꝫ executoris expirare vr̃, qr id ex eo est, quia talis executor datus est cũ cause cognitione, ⁊ sic nõ est merꝰ executor, nam tenet̃ partẽ citare ⁊ ꝓcedere cũ cause cognitione, vt i. c.olim.⁊ in.c.ex parte.de rescrip.in sexto ⁊ in.c.exhibita.de iud. ita voluit ro.palle.deci.cccxlix.in nouis.⁊ Frãc.in.d.c.si sup grã. ⁊ ibi Do.q̃rto nõ ob.ꝙ cõseruatoꝝ ptãs datoꝝ sup priuilegijs expiret re integra, qr eo casu datio cõseruatoꝝ nõ est qd accessoriũ ad priuilegia, cũ ex priuilegijs agere ⁊ excipere qs possit sine ɔseruatore, ita dixit Do.⁊ idẽ Frãcb.i.d.c.si sup grã. ⁊ idẽ Frã. in.d.c.fina.in.§.officiũ.de off.deleg.in.vj.⁊ minus ob.quntũ fũdamẽ.§.adductũ, ꝙ iurisditio delegati re integra expiret i morte mãdãtis. Nã istud ꝓcedit in delegato cui principaliter nõ accessorie mãdat̃ iurisditio, ⁊ ita ꝓcedũt iura in contrario adducta, secus est qñ delegatus hꝫ iurisditioneꝫ accessorie, vt est in casu nr̃o in executore, ⁊.§.dictũ fuit, et est tex.⁊ ibi doct.in.d. c.si sup grã. 6 † Quinimo adeo differt executor gratie iam fcẽ, lꝫ delegatus sit a delegato principaliter ad iurisditionẽ exercẽdã, ꝙ si executor gratie hmõi ꝓnũciat se nõ executorẽ illius gratie, nõ ꝑpea expirat eius auc̃tas, cũ talis ꝓnũciatio ius sibi auferre non possit, vt voluit Do.in.d.c.si sup grã, ⁊ ibi Frã.in ver.tertio no.ex gl.vbi alle.gl.mag.in.c.si soli.in fi.de ɔces.pb.in.vj.idẽ voluit Fely.in. c.significantibus.col.ij.ver.limita quarto.de of.dele.secus tñ est in delegato principalr̃ ad iurisditionẽ exercendã, qr si ꝓnũciet iurisdictioneꝫ nõ hr̃e, illã ẽt de ɔsensu partium non reassumit, vt in 7 d.c.significãtibus.† qñ aũt dicat̃ res integra vide per doct.c.in. d.c.si cui nulla.vbi Fran.⁊ in.d.c.si sup gratia. erit ergo ex predictis conclusio ꝙ in casu questionis nostre neqꝫ gratia neqꝫ executoris auctoritas expirat morte pape.

¶ Compensatio an habeat locũ in materia pẽsionis. Qõ.xcij.

SUMMARIUM

1 Compensatio vim solutionis habet.

2 Debitor q iurauit certa die soluere compẽsare poterit.

3 Conpensatio opponi põt non obstante statuto ꝙ alia exceptio quam solutionis non opponatur.

4 Compensatio obijci non potest petenti alimenta.

5 Compensatio obijci non potest prelato petenti charitatiuuꝫ subsidium ratione alimentorum.

6 Compensatio non admittitur quando de facili liquidari nõ põt

7 Compensatio an saltem locum habeat ad euitandam penam.

8 Compensatio fit ipso iure ad euitandam penam.

9 Cõpẽsatio q̃ totũ debitũ nõ absorbet nõ ꝓdest ad penã euitãdã

10 Emphyteota qui totum canonem non soluit ex partis solutione non euitat penam.

11 Uenditio facta, ꝙ nisi statuta die pretium soluatur res sit inempta si vnus nummus deficiat, non valet.

12 Debitor pensionis qui pensionis reseruationi consensit, ⁊ iurauit compensationem opponere non poterit.

Nonagesimosecũdo quero an cõpensatio

locũ hẽat in mã ista ecclesiastice pẽsionis, adeoꝙ petẽti pẽsio 1 nẽ sibi solui opponi possit.† Et vr̃ dñm ꝙ sic, qr ɔpẽsatio vim solutionis hꝫ facit tex.in.l.si debitor.circa finẽ.ff.q pot.in pig.ha2 beã.ibi, neqꝫ.n.interest soluerit, an ɔpẽsauerit.† Ad idẽ facit qd voluit Bar.in.l.amplius nõ peti.col.fi.ff.rẽ ra.ha.vbi est tex.ꝙ debitor q certa die soluere ꝓmisit, ⁊ iurauit ɔpẽsare poterit, accedat ꝙ lꝫ ɔditiões adimpleri debeãt in forma specifica.l.q hr̃di. ⁊.l.meuius.ff.de ɔdi.⁊ demon.tñ iussus dare vel soluere ɔpẽsan3 do ɔditionẽ adimplet.l.si peculiũ.§.j.ff.de sta.libe.† Quinimo ẽt si statutũ ꝑmitteret nõ opponi aliã exceptionẽ q̃ solutiõis, tñ cõpẽsatio opponi poterit, vt voluit Ang.in ɔsi.ccxix.incip.qdã nomine.⁊ sequit̃ Alex.in ɔsi.xij.col.pe.in.ij.vo. Quinimo ɔpẽsatio opponi põt in executiõe sentẽtie.l.si cũ multi.§.cũ querit̃.ff.de cõpen.ꝓbat̃ in.l.de hr̃de.C.de pet.hr̃di. Distinguẽdum tñ puto ꝙ aut sumus in casu in quo ꝓ pẽsione executiue agit̃, aut sumus in casu in quo agit̃ via ordinaria, de quo dictũ fuit.§.q.lxiij.vbi vidimus an in cã pẽsionis necessaria esset litis ɔte. Primo casu qñ via executiua ꝓcedit̃ ɔ debitorẽ pensionis distinguẽdũ esse arbitror, ꝙ aut pẽsio reseruata fuit clericoꝝ alimẽtis, iuxta ea q̃ dixi. 4 §.q.xlv.† Et isto casu dicerẽ ɔpẽsationi nõ esse locuꝫ, qr petenti 5 alimẽta ɔpẽsatio obijci nõ põt.tex.est in.l.ea.C.de cõpen.† Facit qd voluit Bellenc.in trac.suo de subsid.char.q.liij.vbi ɔcludit ꝙ qñ platus petit charitatiuũ subsidiũ rõne alimẽtoꝝ, tũc ei nõ põt obijci ɔpensatio, nã qui alimenta denegat, necare dr̃.l.necare, ⁊ ibi Bar.C.de liber.agnoscẽ. Aut pẽsio nõ fuit reseruata ꝓ alimẽtis, ⁊ tũc dñm vr̃ ɔpensationẽ admitti debere, ẽt si executiue agatur contra debitorem pensionis quod eo maxime ostenditur quod compensatio dummodo non requirat altiorem indaginem obijci potest, quando agitur de executione sententie.l.

6 is a quo. & ibi Barto. ff. vt in pos. leg. † Ad hoc vide que scribit Fely. post Abb. & alios in. c. suborta. de re iud. vbi late mām psequēdo dixit q͏ ꝯpēsatio nō admittit͏ qn̄ de facili liqdari nō potest. l. vlti. C. de cōpen. sed cōpēsatio de debito liqdato ad impediendū snie executionē bn̄ opponit͏, vt per Soci. ꝯsi. xxiiij. incip. visis diligēter. in ver. accedat. in. i. vol. Nihilominus dn̄i curiales dicere solēt qn̄ executiue pcedit͏, solue & repete ꝯ ꝯsiliū Juriscon. in. l. iij. ff. de ꝯpen. dicētis q͏ melius est nō soluere q̄ꝫ solutuꝫ repetere. Unde arbitror eos tenere indistincte opin. Ro. in ꝯsil. suo. ccclxxxviij. incip. in casu ppositi thematis. vbi voluit q͏ pēsio indifferēter cedat in cām alimētoꝝ, de quo late per Fely. in. c. ad audiētiā. el. ij. de rescrip. & dixi. s̄. q. xlv. & lj. aut agit͏ ad pēsionem nō executiue, sed via ordinaria, & tūc ēt subdistiguerē q͏ aut pēsio fuit assignata p alimētis, & tūc idē sit q͏ dcm̄ fuit. s̄. aut non fuit assignata p alimētis, & tūc vr̄ dōm cōpēsationē locū hr̄e, nā

7 reglr̄ est pmissa. l. ij. ff. de cōpē. l. iij. eo. ti. † Aut q̄rimus vtrū locū hēat cōpēsatio, saltē ad euitādā penā cēsuraꝝ & priuationis beneficij q̄ꝫ solēt incurrere nō soluētes pēsionē in terminis i lr̄is cōstitutionis pēsionis appositis, qn̄ pēsionis debitor offert cōpēsare. Spec. in ti. de loc. §. nunc aliqua tāgit hanc. q. in emphyteota q cessauit per obitū tp̄s in solōne canonis, in ver. lxxix. vbi dixit q͏ emphyteota pōt se tueri cōpēsatione si dicamus cōpēsatione fieri ipso iure. l. si ambo. §. cū aūt aliter. ff. de cōpē. Si aūt dicamus cōpēsationē nō fieri ipso iure, tūc Spe. adhuc putat ideꝫ esse, dūmodo cōpēsatio fuerit obiecta an̄ lapsum dicti biennij in emphyteota ecclesie, & an̄ lapsum triēnij in emphyteota puati, p tex. in. l. si ꝯstitat. ff. de cōpē. & idē vr̄ ibidē tenere Jo. an. in addi. & Alb. in. l. ij. C. de iu. emphy. col. x. vbi dixit q͏ qn̄ dn̄s est debitor emphyteote, si emphyteota sit paratus cōpēsare non cadit a iure suo. idē tꝫ Alb. in. l. cū aliter. ff. d̄ ꝯpē. & Fulg. in. d. l. si ꝯstat. & Abb. antiquus. in. c. bona fides. de pos. & ibidē Ant. de bu. in vlti. no. vbi ēt per Jo. an. idem tenuit Jas. in. d. l. ij. col. xviij. ver. xix. quero. C. de iu. emphi. vbi relata opi. Spec. dicit q͏ tali casu fiet ipso iu. cōpē. non obstāte q͏ reglr̄ ꝯpensatio ipso iure nō fiat nisi ab hoie opponat͏, vt est cōis opi. glo. & doc. in. l. si ꝯstat. ff. de

8 cōpen. † Dicit. n. q͏ rl̄a predicta fallit, vbi agit͏ de pena euitāda, vel impediēdo cursum vsuraꝝ, qꝛ tūc odio pene & vsuraꝝ ipso iure fit cōpensatio per no. per glo. & doc. in. d. l. si ꝯstat, & per glo. & Bal. in. l. j. C. eo. tit. & subdit q͏ ne emphyteota cadat a iure suo intelliget͏ ipso iure opposita cōpensatio ēt si per emphiteotā ante tp̄s opposita non fuerit, & ita refert tenere Jmol. in. d. c. bona fides. col. ix. & Ang. i. d. l. semel mora. ff. so. ma. & Jo. fa. & Jo. de pla. in. §. in bone fidei. insti. de act. & qd̄ ad euitādā penā ipso iure cōpensatio fiat, tenuit ēt Abb. in. c. cū dilectus. de ord. cog. & in. c. ad nostram. de iureiu. & ibi Bal. & Alex. in ꝯsi. xij. in. v. vol. & Sozad. in ꝯsi. lxix. col. j. et. ij. ex qbus vr̄ ꝯcludi posse q͏ debitor pēsionis ad penā euitandā censuraꝝ & priuationis bn̄ficij, ex quo pēsionē nō soluit, si erit creditor pēsionarij in tāta vel in maiori q̄ntitate bn̄ficio compēsationis vti poterit. † Quid aūt dōm

9 erit, si debitor pēsionis sit creditor pensionarij in minori q̄ntitate q̄ꝫ sit pēsionis debitū, dōm erit pensionis debitorē nō euitare penam, qꝛ vbi fit ipso iure cōpensatio ad penā euitandam intelligitur fieri pro ꝯcurrēti quātitate, tex. est & ibi Bal. in. d. l. si ꝯstat, vbi igit͏ qs esset creditor pēsionarij in ducatis puta. xxx. & debitor eiusdē pro decursis pēsionibus in ducatis. lx. ꝯpensatio tunc fieret solum pro ducatis. xxx. & restaret adhuc debitor de duca-

10 tis. xxx. ideo priuationis penā nō euitaret. † Faciunt no. p Bal. in rub. ff. de ꝯben. emp. q. x. & hr̄ per Old. ꝯsi. xxix. vbi hr̄ q͏ emphyteota qui soluit partē canonis, si totū non soluit, in totū cadit a iure suo idē voluit Jmo. in. c. potuit. col. xxxviij. de loc. vbi ēt dixit, q͏ is qui pmisit centū sub pena, & partē tm̄ soluit, incidit in totā penā. Jdem voluit Saly. in auc. perpetua. C. de sac. sanc. eccle. quinimo dixit Pau. de ca. in. l. in executione. §. pro parte. ff. de ver. ob. qd̄ si debitor totū soluisset, excepto vno nūmo, tm̄ pe-

11 nam nō euitaret, † Ad idē facit q͏ voluit glo. in. l. res bona. ff. de ꝯtra. emp. que dixit q͏ si sit vendita res sub ꝯditione q͏ nisi statuta die pecunia soluat͏, res cēseat͏ inempta, si vnus solus nummus restaret ad soluēduꝫ res inempta dicet͏, idem voluit Jas. in auc. qui rē. C. de sa. sanc. eccle. & Barba. in ꝯsi. xxxvj. in. ij. volu. Conclusionē tm̄ predictam q͏ cōpēsatio fiat ad euitādā penā, qn̄ qs est debitor pēsionis decurse, & creditor pēsionarij ex alia causa dicas pcedere qn̄ pensio esset reseruata sine consensu rectoris bn̄ficij grauati q͏ fieri pōt per papam vt late vidimus. s̄. q. x. vel saltim Moder. rector bn̄ficij grauati illius reseruationi nō ꝯsen-

12 sit sed eius precessor. † Naꝫ qn̄ debitor pensionis fuisset ille qui illius reseruationi ꝯsensisset, tunc qꝛ ꝯsentiēsiurat de stilo curie nō posset opponere cōpēsationē, nec illius bn̄ficio iuuari, lꝫ enim Bar. dixerit in. d. l. amplius nō peti. ff. rē ra. ha. in fi. col. q͏ debitor q certa die soluere pmisit & iurauit compēsare possit, eius tn̄ opi. est cōiter reprobata, vt attestat͏ Are. in ꝯsil. suo. c. incip. lōgitudo, & doc. in. c. veniēs. d̄ iureiu. vbi But. Jmo. & Abb. Alex. ꝯsi. xcj. incip. visis actis in. ij. vol. Pet. de anc. ꝯs. cxxxviij. incip. in auxiliū veritatis, Fely. in. d. c. ad nostrā. col. pe. de iureiur. vbi dixit qd̄ ꝯ Bar. est cōis opi. & idē dixit Jas. in. l. eū q. §. si iuraue ro. ff. de iureiu. & p ista opi. ꝯ Bar. q͏ iurās soluere nō audiat͏ volens cōpēsare, est tex. in. d. c. ad nr̄aꝫ. sm̄ vnā lec. gl. ibi, vbi hr̄ q͏ fructus pcepti ex re pignorata q ipso iure in sortē cōputant͏. l. j. & ij. C. de pig. attn̄ ex quo ibi debitor soluere iurauerat, nō admittat͏ cōpēsatio, idē dixit Soza. ꝯsi. suo. lxix. inci. vr̄ pma facie col. j. ver. istis nō obst. & idē ꝯsi. xxxij. incip. prima facie. col. ij. ver. nō obstat & sm̄, nec pdictis ob. dn̄ dicebat͏ cōpēsationē sufficere ad iplemētū ꝯditionis d̄ soluēdo p tex. in. d. l. si peculiū. §. j. ff. d̄ stat. lib. qꝛ illud pcedit in eo cui relicta est libertas fauore libertatis, ita dixit Sozad. prealleg. ꝯsi. lxix. in ver. non obstant ꝯtraria.

¶ Solutio pēsionis quo tempore fieri debeat. Qō. xciij.

SVMMARIVM

1 Solutio pensionis cui non est tempus appositū fiet in fine anni.
2 Solutio pensionis fiet iuxta consuetudinem quando tempus solutionis fiende non est appositum.
3 Pensio domus soluet͏ in fine anni cessante consuetudine.
4 Ciuitas Uenetiarum aliarum ciuitatum Regina.

Nonagesimotertio quero quo tpe fieri dēat pensionis solutio. Jn hac. q. dōm erit qd̄ aut in litteris reseruatiōis annue pēsionis est appositū tp̄s quo solui debeat ipsa pēsio & tūc statuto in literistpe solui dꝫ, ꝯctus. n. ex ꝯuētione legē accipiunt. l. j. §. si ꝯueniat͏. ff. de pos. & si statuta die qs nō soluerit ꝯstituit in mora. l. magnā. C. de cōtr. & cōmi. stipul. vt dictū fuit. s̄. q. lxiiij. Cōsueuit tn̄ reglr̄ de stilo curie apponi in litteris reseruationis annue pēsionis, qd̄ dimidia soluat͏ in festiuitate beati Joan.

1 bapti. de mēse iunij. alia vero in natiuitate dn̄i nostri. † Aut in literis nō est appositū tp̄s solutiōi, & tunc dōm vr̄, qd̄ solutio fieri debeat in fi. anni p gl. in. l. defuncta, & ibi Floria. ff. de vsufr. doc. in. l. diuortio. §. j. ff. solu. matri. gl. in. l. qro. §. inter. ff. loca. & in. l. si edes. §. si qs cū eo. titu. & ibi Bar. & idē Bar. in. l. edē. C. loca. & Alex. in. l. q h̄ anno. ff. de v̄. obli. & in. l. diuortio. col. viij. v̄. Puto tn̄ solu. ma. vbi alleg. ad hoc tex. in. l. Julia. §. offerri. ff. de act. emp. Tn̄ in. d. l. diuortio Alex. distinguit iter solutionē pēsionis pdij vrbani, & similiter Bal. ibidē distinctionē facit inter locationē operaꝝ, & locationē rei, eos videre poteris, qꝛ cū eoꝝ dcā sint extra materiā nostrā pēsionis ecclesiastice de qua tractamus, re-

2 ferre nō intēdo. † Premissaꝫ tn̄ ꝯclōnē intellige nō pcedere vbi esset ꝯsuetudo qd̄ solutio pēsionis fieret certo tpe, qꝛ tūc attēdēda esset, qꝛ ꝯsuetudo semp actui tacite inesse vr̄, vt dixit Bal. in. d. l. diuortio in pnc. col. pe. ver. in gl. in tres allegat tex. in. l. lꝫ. &

3 in. l. excepto. C. loca. † Et idē voluit Bar. in. d. l. edē, vbi dixit qd̄ pensio domus solui dꝫ in fine anni, nisi sit aliqua ꝯsuetudo quod

4 fiat solutio alio tpe, tūc. n. ꝯsuetudinē attēdendam dicit. † Prout est in hac alma Uenetiarū ciuitate aliarū ciuitatū Regina, in qua extat ꝯsuetudo qd̄ pensiones domorū in fine cuiuslibet semestri soluant͏ p dimidia, idē voluit Alex. in. l. qui hoc anno. ff. de v̄ bo. obli. & idē in. l. si seruus. §. cū seruus post Bar. ibi. ff. de stipu. seru. & iō attenta ꝯnali ꝯsuetudine & stilo Romane curie qd̄ dimidia ecclesiastice pēsionis soluat͏ in festo Natiuitatis beati Jo. bapti. d̄ mēse iunij & altera dimidia soluat͏ in festo natiuitatis sanctissimi dn̄i nostri Jesu Xp̄i, vbi in litteris nō est expressuꝫ tp̄s solutionis pensionis censeatur tacite actum inter partes, quod solutio fiat iux͏ ꝯsuetū p tex. i. d. l. excepto. C. lo. nūq̄ tn̄ vidi aliq̄s lr̄as reseruatiōis pēsionis sine tpe destiate solōnis. adde q͏ hāc. q. examiat ēt Pau. de ro. in trac. suo de pēs. quē videre poteris.

¶ Clericus beneficiatus an is dicatur qui solum habet pēsionē super fructibus beneficij. Questio. xciiij.

SVMMARIVM

1 Clericus habens pensionem pro pulsando campanas, vel faciēdo quid simile beneficiatus non dicetur.
2 Pensio quando dicatur assignata loco beneficij.

3 Clericus

3 Clericus beneficiatus in materia odiosa non dicetur qui tantuȝ pensionem habet.
4 Interpretatio stricta fit in odiosis.
5 Executor gratie apostolice largo modo dicitur delegatus in materia fauorabili secus in stricta.
6 Sententia priuatoria quorumcunqȝ beneficiorum pensiones non comprehendit.
7 Pensio includitur in priuatione beneficioꝝ facta pp heresim.
8 Clericus beneficiatus dicitur is qui tantum pensionem habet in materia fauorabili clericis.
9 Clericus habens pensioné dicetur beneficiatus in materia constitutionis cle. vij. concesse dominis Venetis.
10 Habens regressum dicitur habere ius ad beneficium.
11 Priuilegium clericale est de iure diuino.
12 Clericus q hȝ collationé bñficij ꝛ bonū ius in eo dr̃ bñficiatus.
13 Impetrans tenetur facere mentionem de beneficio quod habet etiam spe tantum.
14 Clericus qui beneficio est ipso iure priuatus licet illud possideat beneficiatus non dicetur.

Nonagesimoquarto Quero, an appellatione clerici bñficiati veniat clericus, qui nullum possidet ecclesiasticū beneficiuȝ, hȝ tñ, ꝛ pcipit annuam pensioné sibi auctoritate apostolica reseruatā sup fructibus alicuius ecclesiastici beneficij mense vel dignitatis. In hac. q. dn̄m puto, qḋ aut clericus hȝ pensioné intitulatā ꝯsuetā assignari in titulū beneficij clerico de qua dixi. s. q. j. ꝛ. xxj. ꝛ. q. xxviij. ꝛ hr̃ p doct. in. c. conquerēte de cleri. nó resid. ꝛ isto casu talis clericus in quacūqȝ materia dicet̃ clericus beneficiat⁹ cū talis pēsio dicat̃ ꝑprie ecclesiasticū beneficiū, vt hr̃ in locis. s. allegatis. Aut clericus hȝ simplicé pēsioné sup fructibus beneficij sibi reseruatā. †Et tūc subdistinguēdū puto, qḋ aut clericus hȝ pēsioné sibi reseruatā pro tpali seruitio impenso vel impendēdo vtputa pro pulsando cāpanas, aperiēdo fores ecclesie, siue pro prestādo patrocinio, vel qꝛ est massarius, caniparius, vel economus ecclesie, vel ex alia simili cā, ꝛ isto casu clericus hñs talé pēsionem beneficiatus nō dicet̃, qꝛ siue sit assignata talis pēsio clerico, siue laico dicet̃ potius officiū q̄ȝ beneficiū, vt in. c. possessiones. xvj. q. j. ꝛ in. c. cōsuetudiné de consue. in. vj. vbi gl. ꝛ no. Car. in cle. qꝛ regulares de sup. neg. pla. in. viij. q. quinimo talis pēsio erit potius
2 mercedis loco. †Aut sumus in pensione alicui clerico assignata super fructibus beneficij loco beneficij, vtputa quādo reseruatur clerico resignanti beneficium super fructibus bñficij resignati ne resignans ex resignatione ipsa nimium dispendium patiatur, siue ex causa cessionis iuris quod quis in beneficio pretendebat habe
3 re, ac extinctionis litis ꝛ cause, vel ex quacunqȝ alia causa. †Et isto etiam casu subdistinguendum putarem, quod aut sumus in materia odiosa, aut in fauorabili clericis, primo casu, exempli gratia, si statutum sit quod clericus beneficiatus atrocius puniatur committens delictum quam non beneficiatus, puto dicendū quod appellatione clerici beneficiati non veniat clericus, qui solum habet pensionem. Nam vt vidimus. s. q. xxviij. beneficij appellatione stricto, ꝛ proprie sumpto vocabulo non venit pensio.
4 †In odiosis enim fit stricta interpretatio. c. odia restringi. de regu. iur. in. vj. c. statutum de elec. in. vj. l. qdā. ff. de lib. ꝛ posth. imo in odiosis ꝛ penalibus verba ꝑprie intelligi dñt. l. cōstitutionib⁹. ff. ad munici. l. iij. §. hec verba. ff. ð nogo. gest. ꝛ habetur per doc. i. c. i nr̃a de iureiu. ꝛ p doc. i. l. quicquid astringende. ff. de ver. obliga. probatur etiam ista conclusio per tex. in clemen. ij. in. §. j. iuncto. §. ceteri vero, ꝛ ibidem bona glo. in verbo quodcunqȝ de vit. ꝛ honest. cleri. vbi clericus contrauenieus illi constitutioni est suspensus a perceptione fructuū beneficij quod obtinet per sex mēses. Nec ibi appellatione beneficij venit pensio, ꝛ i. §. ceteri sacerdotes non beneficiati vtentes virgata veste, dicit ibi text. redduntur inhabiles ad quodcūqȝ beneficium ecclesiasticum obtinendū gl. vero in. d. verbo quodcunqȝ, dicit ꝙ cōprehenditur pēsio que in titulum datur. Ergo que non datur in titulum non comprehē-
5 ditur. †facit ad hoc quia videm⁹ quod licet executor gratie apostolice largo modo dicatur delegatus, vt habetur per doct. in. c. si super gratia de offi. deleg. in. vj. vbi gl. in verbo principalis, tamen secus est in materia stricta, in qua delegati appellatione non venit executor. Ita dixit Abb. in. c. si quis contra clericum. colū. iiij. de for. compe. ꝛ per Fel. in. c. super questionum, colū. penul. in
6 ver. capio gl. de offi. deleg. †Adde predictis ea que dicit Reue. pater. D. Lud. Gomes. Rot. auditor in commento regule cancel. de annal. pos. q. xxj. vbi inquit quod rota tenuit sententiaȝ priuatiuam beneficiorum quoruncunqȝ comprehendere tantum pēsiones que dantur in titulum, ꝛ ad predicta vide que late dixi. s. i d. q. xxviij. in ver. erit ergo.
7 †Limita tamen conclusionem predictam non procedere in materia heresis, quia si in constitutione dicatur quod clericus lapsus in heresim sit priuatus beneficijs, siue quod ad nullum ecclesiasticum beneficiū admittatur, eo casu erit etiam pensione priuatus, nec ad illam admittetur, quia in odium heretici tali casu verbum beneficium large accipitur, ꝛ sic etiam pensionem comprehendet que largo modo beneficiuȝ dicitur, vt late dictum fuit in dicta. q. xxviij. s. ꝛ ad hoc est bonus text. in. c. quicunqȝ, in. §. heretici autem iuncta glo. ibi in verbo beneficium de heret. in. vj. ꝛ ista interpretatio fit fauore fidei, cuius negociuȝ admodum priuilegiatum existit. c. accusatus. §. sane cuȝ negociū, de heret. eo. lib. Hinc est quod fidei fauore contra hereticum admittuntur in testes excommunicati, ꝛ participes vel socij criminis. c. in fidei fauorem de heret. eo. lib. Immo ꝛ admittuntur per
8 iuri. d. c. accusatus. §. licet vero. †Si autem sumus in materia in qua ista qualitas esse clericum beneficiatuȝ est fauorabilis clerico. ꝛ tunc dicendum est, quod sicuti odia restringuntur, ita fauor ampliari debet, vulgato text. in. d. c. odia restringi de reg. iur. in. vj. Et ideo tali casu clericus hñs pensionem super fructibus beneficij sibi reseruatam non pro mercede vel temporali seruitio dicetur clericus beneficiatus cum largo modo pensio beneficiū dicatur, vt late tradidi in. d. q. xxviij. s. ꝛ habetur per doct. in. c. quā uis, el. ij. de preben. in. vj. ꝛ in. c. ad audientiam, el. ij. de rescri. vbi per Fel. immo largo modo pensio dici potest ecclesiasticum beneficium, vt dixi. s. in. d. q. xxviij. in ver. secundo limita. Et predicta faciunt ad declarationem constitutionis nuper a sanctissimo. D. N. Clemente. vij. emanate ad instantiaȝ Serenissimi ducis ꝛ dominij VENETORVM quorum imperium altissimus feliciter secundet, ꝛ augmentet, per quam declarauit vt. j. Statuimus ꝛ ordinamus quod de cetero post trimestre a die publicationis presentium computandum tam coniungati quam alij dicti dominij clerici etiam ad minores ordines promoti non beneficiati nec in sacris ordinibus constituti cuiuscunqȝ dignitatis status grad⁹ ordinis vel conditionis fuerint, priuilegio clericali in criminalibus dumtaxat gaudere nequeant. Sed tales clericali charactere insigniti, ac in minoribus ordinibus constituti nō beneficiati, ꝛ alij qui etatis legitime ad ordines sacros suscipiendos, si ordiné sacrum non susceperint delinquentes pro tempore per iudices seculares capi, inquiri, ꝛ iuxta eorum demerita omnibus penis quibus meri laici delinquentes de iure puniri deberent libere, ꝛ licite puniri possint, nec se sub pretextu priuilegij clericalis tueri ꝛ de
9 fendere ꝛ ad curiam ecclesiasticam recurrere valeant. †Sepe interrogatus fui an in ista constitutione appellatione clerici non beneficiati veniret clericus cui reseruata fuit annua pensio sup fructibus alicuius ecclesiastici beneficij, ꝛ respondi quod non per supradicta, quibus adde pro confirmatione istius opinionis ꝙ clerico cui pensio reseruatur vt plurimum datur in litteris reseruationis pensionis regressus ad beneficium ob non solutionem pen
10 sionis iuxta stilum curie. †Et propter huiusmodi regressum dicitur habere ius ad beneficium, vt tradit Eneas de falco. in tract. suo de reserua. in. xlvij. effectu, numero. x. ꝛ. xj. facit quia dicta cōstitutio est exorbitans a iure communi, restringit enim priuilegiū fori clericis de iure communi indultum, ideo stricte intelligi debet, vt minus ledat ius commune quam fieri possit per ea que tradunt doct. in. c. causam que de rescrip. vbi dicunt rescriptum principis esse intelligendum vt minus ledat ius commune quam fieri possit, immo secundum ius cōmune intelligi ꝛ interpretari debet, vt not. in. l. ex facto in prin. vbi Imo. ff. de vul. ꝛ pupil. substi. ꝛ ibidem Alexan. facit etiam, quia in exorbitantibus nō fit extensio. c. que a iure communi de regu. iur. in. vj. ꝛ habetur per gl. ꝛ docto. in. l. si constante in prin. vbi Alexan. ff. solut. matri. Verba ergo non beneficiatus in dicta constitutione intelligentur de clerico qui non habet aliquod beneficium etiam ecclesiasticaȝ pē
11 sionem. †Et maxime predicta procedent in casu constitutionis predicte, quia priuilegium clericale est clericis indultum de iure diuino, tex. est in. c. si imperator. vbi glo. in verbo, ꝛ discuti. xcvj. distin. habetur per Cald. in repet. c. perpendimus de senten. excommuni. Idem voluit prepositus in. c. in istis distinc. iiij. in fin. ꝛ Abb. in. c. proposuit, col. iij. ver. ex quo infertur de concess. preb. ꝛ Car. in clem. j. qō. j. de offi. ordi. Ideo vt minus ledatur ius cōmune in terminis constitutionis predicte clericus pensionem ha
12 bens beneficiatus dicetur. †Quinimmo dicebam etiaȝ quod appellatione clerici beneficiati in terminis predicte constitutionis veniret clericus qui collationem beneficij habet, ꝛ bonum ius in

eo, licet illud non possideat, qui enim actionem habet rem ipsam habere videtur. c. qui actionem de regul. iur. in. vj. ⁊ id ad quod actionem habemus in bonis nostris esse dicetur. l. rem in bonis. 13 ff. de acquiren. rer. domi. † facit, quia ipetrans tenetur facere mētionem de beneficio quod habet non tantum re, sed etiam spe vt no. Card. in. c. in nostra. in. ij. no. de rescrip. ⁊ in clemen. ij. q. vij. d offi. ordi. Idem voluit Joan. and. in regula ignorantia de regul. iur. in. vj. ⁊ ad hoc est decisio Rote. dlxxiij. incipiens quidā Cardinalis in antiquis. vbi dixit expresse faciendam esse mentionem in impetratione beneficij de iure quod quis habet in alio beneficio licet illud non possideat, idem tenuit Milus in suo aureo re- 14 pertorio, in verbo gratia, versi. xiij. † Clericum autem qui etatis legitime assecutus fuerit beneficium curatum nisi dispensationez haberet de non promouēdo ex aliqua iusta causa si ad sacros ordines. j. annum promotus non fuerit dicebam quod licet beneficium possideret non esse beneficiatum, quia ipso iure tali casu est beneficio priuatus per tex. in. c. licet canon. in. §. quod si. j. de electio. in. vj.

¶ Appellatio an admitti dēat in materia pensionis. Questio. xcv.

SVMMARIVM

1 Appellatio regulariter est permissa.
2 Appellatio in dubio deserta non presumitur.
3 Appellatio non admittitur quando pensio est reseruata pro alimentis.
4 Appellatio non admittitur in materia subsidij charitatiui impositi per episcopum pro eius alimentis.
5 Appellatio non admittitur in causa pensionis quando executiue proceditur.
6 Causa exprimi debet in appellatione quādo quis appellat in casu in quo appellatio est prohibita.
7 Appellatio est remedium oppressorum.

Nonagesimoquinto Quero, An appellatio admittatur in 1 causa pensionis. † In ista. q. dicendum videtur quod appellatio admitti debeat quia regulariter est permissa nisi prohibita reperiatur, glo. in. l. qui restituere. ff. de rei vendi. est enim appellatio defensio. defensio autem est de iure nature. l. vt vim. ff. de iusti. ⁊ iur. ⁊ in dubio appellatio est admittenda vt per glos. ⁊ doct. in. c. vt debitus, de appel. Ang. in. l. quoniam iudices. C. de appella. Card. in clemen. j. q. ij. de dol. ⁊ contu. Bal. in. l. properanduz. §. 2 sinautem. C. de iudi. † Et adeo fauorabilis est appellatio, quod ī dubio deserta non presumitur vt voluit Paul. de castr. per illum tex. in. l. j. ff. si quis cauti. ⁊ habetur per Decium in consi. xxxiiij. in. ij. col. in. j. vol. Quinimmo de iure canonico appellatio est permissa a quolibet grauamine, licet secus sit d iure ciuili. c. super eo vbi Decius col. ij. versi. tertio no. de appel. el. ij. Distinguendum tamen puto in ista. q. quod aut pensio fuit reseruata clerico ꝑ alimentis, aut pro seruitio temporali, vt puta pro pulsando campanas, aperiendo fores ecclesie, aut pro alio simili temporali officio aut fuit assignata alicui clerico ex eo, quia beneficium quod obtinebat alteri renunciauit, seu litigando cessit iuri liti ⁊ cāe vel alio 3 modo. † Primo casu, quando scilicet pensio fuit reseruata ꝑ alimentis, ⁊ vite sustentatione, siue procedatur executiue, siue alio modo, appellatio non admittetur, causa enim alimentorum appellationem non recipit, secundum Speculatorem in titu. de appel. §. in quibus versi. Sed nunquid quando iudex. Barto. in. l. melia in prin. ff. de alimen. ⁊ cibar. legat. ⁊ in. l. fi. circa princi. ff. de appella. Bald. in. l. nemo. C. de summa trini. ⁊ fid. cath. ⁊ ex pre- 4 dictis. † idem determinat Bellen. in trac. suo de subsid. charita. questio. lv. in subsidio charitatiuo imposito per episcopum ꝑ alimentorum necessitate, dicens quod eo casu appellatio nō admittetur, quod etiam in omni casu esset dicendum in pensione, si indistincte teneremus opinionem Romani in consil. suo. ccclxxxviij. incipiente, in casu propositi thematis, vbi indistincte voluit pensionem cedere in causam alimentorum, de quo per Fely. in. c. ad 5 audientiam, el. ij. de rescr. ⁊ dixi late. s. q. xlv. † Aut pensio nō fuit assignata ex causa alimentorum, ⁊ tunc si executiue procedat̄ iuxta stilum in similibus seruari solitum puto appellationē admitti non debere regulariter, nisi aliqua iusta subsistente causa qꝛ ab executione non appellatur. l. ab executore. ff. de appel. cum simil. Et ideo in materia pensionis regulariter non datur commissio d stilo curie, nisi sine retardatione solutionis pensionis, vt dixi. s. in pluribus questionibus huius tractatus, nisi in casibus quos notaui. s. q. lxxxv. veruntamen si executor literarum reseruationis pensionis in exequendo modum excederet eo casu appellatio admittenda esset, puto tamen quod causa exprimi deberet in appellatione per ea que voluit Abb. post But. in. c. quo ad consultationem de re iudi. ⁊ ibi Fel. col. ix. in ver. oportet exprimere cau- 6 sam, ⁊ Barto. in. d. l. ab executore ⁊ ibi Bal. † In quibus locis doctores concludunt quod vbi regulariter appellatio est prohibita appellans causam exprimere debet licet aliqui contrarium teneant quorum opinionem ⁊ fundamenta refert Fel. in dicto. c. quo ad consultationem, colum. ix. quem videre poteris. Aut agitur via ordinaria, vt quando quis agit super nullitate reseruationis pensionis siue super illius reductione vel super spolio pensionis subtracte, de quo dixi. s. q. xxxv. ⁊ questione. xlvij. siue quādo heres pensionarij defuncti petit pensiones decursas non solutas contra rectorem beneficij, de quo dixi. s. q. xlix. ⁊ istis casibus appellatio admittenda esset quia nulla ratio appellari prohibet cū propterea non retardetur solutio pensionis in casibus expressis ī 7 dicta. q. xxxv. ⁊. xlv. † Appellatio eniz regulariter est permissa cū sit remedium oppressorum, glos. ⁊ doc. in. d. l. qui restituere in verbo restituere. ff. de rei vendi. l. in minoribus, ⁊ ibi Bart. C. de appel. Soci. in consi. cxcv. incipiente, circa versic. sed premissis non obstantibus, ⁊ consil. ccc. incipiente in causa interpellationis, versi. secundum est in. ij. volu. Et per Spec. late in titu. de appella. §. postquam in prin. versi. Et quidem, vbi regulam ponit quod appellatio regulariter est permissa, faciunt dicta in principio huius 8 questionis. † Unum tamen nota dignum non omitto quod in casibus in quibus in materia pensionis non datur cause commissio sine illa clausula sine retardatione pensionis debitor pēsionis ad beneficium iuxta. c. Odoardus de solutionibus, non admittitur ita de stilo signature iustitie esse dicit Reue. pater dominus Ludouicus gomes. in commento regule de non iudicando iuxta formam supplicationis. q. vltima in vltima charta. nume. lxxxviij.

¶ Pensio an dicatur odiosa vel fauorabilis. Questio. xcvj.

SVMMARIVM.

1 Pensio quo ad ortum est odiosa.
2 Onera incumbentia Rectori ecclesie tria sunt.
3 Onera episcopalia incumbentia rectori ecclesie quatuor sunt.
4 Pensio assignata pro alimentis etiam quo ad sui ortum est fauorabilis.
5 Legatum alimentorum etiam factum diuiti censetur in piaz causam factum.
Pensio iam in esse deducta fauorabilis est.
6 Pensio est beneficium sine ordinis obligatione.
7 Pensionarius fructus beneficij sine labore manducat.
8 Pensio est premium sine opere.
9 Pensio est merces sine custodia.
10 Jurisdictio dum deducitur in esse est odiosa, in esse deducta est fauorabilis.

Nonagesimosexto Quero, vtruz pensio dicatur odiosa vel fauorabilis, istam questionem intellige in pensione assignata clerico sup fructibus alicuius ecclesiastici beneficij mense vel dignitatis non tamen in stipendium. Circa quam distinguenduz puto quod aut consideramus pensionis ortum, ⁊ quādo in esse deducitur. Aut consideramus pensionem iam in esse deductam, ⁊ clerico reserua- 1 tam † Primo casu dicendum erit pensionem esse odiosam, est. n. illius ortus contra regularem iuris dispositionem cum ex illa detur scissio in beneficijs quod vtiqz est de iure communi reprobatum. c. cum causam. c. verum. c. maioribus de preben. c. vnico vt eccle. benefi. sine dimi. conferam. Nil etenim aliud est pensio qꝫ certa portio ex beneficio ad tempus separata a quo dependet sicuti vsufructus a proprietate de quo late dixi. s. q. j. Et imponere pensionem beneficio est illi seruitutem iniūgere, cum sit quedā seruitus pensio ipsa, vt dixit Caccia. in tract. suo de pensi. q. viij. ⁊ Pau. de Roma in tract. suo de pens. in. viij. ⁊ vlti. quesito. nume. xxij. vbi dixit ꝙ pēsio est plaga fetida ex percussione nerui ecclesiastice discipline similitudinarie inflicta. Ad idem Gomes. in commento regule cancel. de infirmis resignaz. q. xvj. vbi dixit pēsionis impositionem esse odiosam quia est contra charitatem, nā qui non seruit altari de altari viuere non debet. c. charitatem. ⁊. c. ecclesiasticis. vij. q. ij. ⁊ contra apostoli sententiam dicentis qui

non

non laborat non manducat.c.clerici.j.q.ij. † Confirmantur predicta quia multoties accidit ꝙ detracta pensione nõ remanet tãtum rectori ecclesie grauate illius onere ꝙ possit onera ad que de iure tenetur persoluere que tria sunt. Primum ꝙ hospitalitatē seruet.c.j.xlij.dist.c.florentium.lxxxv.dist. 3 †Secundum est quod soluat onera episcopalia que quattuor sunt vt per Car. in clemen.j.de censi.q.xij.videlicet visitatio,correctio,procuratio & solutio cathedratici que omnia dicit esse imprescriptibilia, & contineri sub episcopali imperio mero,nec ea posse episcopum tacite vel expresse abijcere.allegat tex.in.l.legatus.ff.de offi.presid.&.l. ius agnationis.ff.de pact.& Hostien.in summa de offi.ordi.in.§. quid pertinet,tertium est ꝙ possit congruam sustentationem ex fructibus beneficij habere.xxj.q.j.c.j.&.c.is cui de preben.in. vj. c.j.de insti.c.sicut nobis de supplen.negli.prela.c.cum adeo de rescrip.c.conquerente.de cleri.non resid.c.extirpande de prebend. accedat ꝙ propter tenuitatem redditum qui remanent rectori beneficij soluta pensione sepenumero diuinus cultus i ecclesia nõ solum minuitur sed contemnitur,vt experientia que est rerū magistra nos edocet.c.ꝙ sit de elec.in.vj. 4 †Erit ergo ex pdictis cõclusio ꝙ pensio cum in esse deducitur dicetur esse odiosa, ista tamen conclusio limitanda erit vt non procedat quando pensio reseruaretur clerico pro alimentis. Nam tali casu esset fauorabilis etiam considerato ipsius ortu,nam diceretur tunc pensio assignari in piam causam,equiparantur enim iste gratie papales dispositionibus testatorum vt est tex.in.c.quia in cunctis de conces. preben.c.si pluribus,de preben.in.vj. 5 †Legatum autem alimentorum censetur in piam causam factum etiam si fiat diuiti vt habetur p doct.in.l.si certis annis vbi Alciatus.C.de pact.allegat glo. in. l.si quis titio.ff.de lega.ij.Ergo idem erit in reseruatione pensionis pro alimentis facta quia pia dicetur causa, & sic fauorabilis. Secundo vero casu videlicet in pensione in esse iam deducta & reseruata clerico super fructibus beneficij ex causa renunciationis vel cessionis iuris & extinctionis litis,& cause vel ex eo quod papa voluit prouidere clerico vt commodius sustẽtari valeat, & isto casu puto reseruatam pensionem esse fauorabilem quod ex multis comprobari potest.Et primo quia videmus ꝙ ad exactionẽ pensionis contra debitorem non soluentem proceditur executiue nullis seruatis terminis,nisi monito dbitore ꝙ soluat vel doceat de solutione,vt dixi.s.q.lxxj.Secundo quia per quãcũqꝫ litis pẽdentiam vel super nullitate & inualiditate reseruationis pẽsionis vel super illius reductione ad conuenientem summam vel aliter regulariter nunquam retardatur solutio pensionis nec datur cõmissio cause per signaturam iustitie nisi cum clausula sine retardatione solutionis pensionis,vt etiam dixi.s.q.xxxv.in fine. & traditur per Staphileum rote auditorem in trac.suo de literis iustitie fol.cliij.versi.quando vero vtraqꝫ,verum tamen, & quibusdaꝫ casibus etiam in materia pensionis datur commissio sine dicta clausula quos casus enumeraui.s.q.lxxxv.Tertio facit quia videmus ꝙ in ista materia pensionis regulariter appellatio non admittitur de quo dixi in proxima precedenti questione.Quarto facit qr videmus ꝙ pensionarius officium dicere non tenetur, & tam beneficij fructus in suos vsus,& vtilitatem cõuertit vt dixi.s.q.xxx. Quinto pensionarium ad residentiam non teneri declaratum est .s.q.xxxj.Sexto quia pensio multa habet priuilegia que enumerat Pau.de roma in.d.trac.suo de pens.in.vij.quesito in versic. 6 Redeundo ergo ad principale numero.vij. † Primum priuilegium dicit esse quod pensio est beneficium sine ordinis obligatione,.quia clerico assignata non obligatur clericus ad aliquorū sacrorum ordinum susceptionem iuxta no.in.c.ex eo de elec.in. vj. tu dicas quod hoc non est priuilegium pensionis quia videmus, ꝙ etiam clericus obtinens beneficium ecclesiasticum , sine cura non tenetur promoueri ad sacros ordines , vt nota.in capi.licet canon de elec.in.vj.& in.c.si eo tempore de rescrip.eo.lib. & tamẽ maior est ratio in habente beneficium sine cura quam in pensionario cum pensio proprie non sit beneficium ecclesiasticum vt vidimus.s.q.j.&.q.xxvij.Secundum priuilegium dicit esse, quod in pensione gratia indebitum reputatur cõtra illud apostolici ad Roma.quarto dicentis ꝙ ei cui merces operatur secundum gratiam non imputabitur sed secundū debitum. 7 †Tertiũ priuilegiũ esse asserit,quia pensionarius fructus beneficij sine labore mãducat contra sententiam apostoli dicentis qui non laborat non mãducat.c.clerici,prima questione.ij.Quartum priuilegiū dicit eẽ, quia pensionarius frangit iustitie equalitatẽ illud scilicet ius suũ vnicuiqꝫ tribuens instit.de iust.& iur.§.iuris precepta , honores etenim,& commoda diuidi debent secundum qualitates laborū c.ius militare prima distinc.Pensionarius autem nullos facit la- 8 bores cum ad aliquid faciendum non obligetur. † Quintum priuilegium adducit,quod pensio est premium sine opere quia q nõ seruit altari inde non debet viuere,nec premium consequi.c.charitatem &.c.ecclesiasticis.xij.q.ij.hinc est ꝙ os bouis triturantis alligari non debet.c.extirpande de preben.Sextum priuilegium attestatur esse,quod pensio sit seges sine vomere & aratro,& messis sine semine quia pensionarius metit,vbi non seminauit, & congregat,vbi non sparsit.Luce.c.xix.Matthei.c.xxv.& in pensione verificatur illud Jo.c.iiij.ego misi vos metere quod non seminastis,& alij laborauerunt & vos in labores eorum introiuistis. 9 †Septimum adducit,quia pensio est merces sine custodia , ad quam pastor de iure tenetur.c.Quis de re iudi.clemen.j.de decim.l.qui mercedem.ff.locat.pensionarius enim ad residentiam non tenetur,vt.s.dixi.Octauum priuilegiū esse asserit,quia pensio est beneficium sine onere,pensionarius enim non obligatur ad tria illa onera ad que de iure tenentur ecclesiarum rectores, de quibus qdem oneribus dixi.s.subdens dictus Paulus quod dicere possumus ꝙ pensio est medulla tritici & adeps frumenti , Butirum de armento,& lac de ouibus meracissimus sanguis vue, mel d petra,& oleum de durissimo saxo,videlicet de patrimonio Christi. Et quod pensio reseruata alicui clerico dicatur esse fauorabilis patet,quia vt plurimum reseruatur pro sustentatione, & eam causam alimentorum sapere tenuit Roma.in consi. suo. ccclxxxviij. incipiente in casu propositi thematis vbi latius hec prosequitur, & eum refert Fel.in.c.ad audientiam,el.ij.de rescri.cuius opinionem videtur sequi curia Romana,que multũ fauet exactioni pẽsionis,vt de se patet,& ideo de stilo apponitur in literis reseruationis pensionis,quod cessans illam soluere per tempus in illis appositum,sit beneficio ipso priuatus,faciunt etiam ad predicta 10 que dixi.s.lj.lxij.lxxj.& questio.xcij.†Adde predictis quod non est inconueniens quod aliquid quando in esse deducitur dicatur odiosum sed in esse deductum dicatur fauorabile,videmus enim quod iurisdictio,dum inesse deducitur est odiosa sed postquā est in esse deducta est fauorabilis,vt voluit Abb.in.c.j.col.vij.vers. quo ad primum de iudi.

¶Regula cancellarie de triennali possessore an locum babeat in pensione. Questio.xcvij.

SVMMARIVM.

1. Dictio quodcunqꝫ importat omninodam generalitatem.
2. Verbum quoscunqꝫ comprehendit etiam eos qui veniunt ex impropria significatione.
3. Statutum si dat facultatem alicui cognoscendi de quibuscunqꝫ causis nulla censetur excepta.
4. Fideiussor si promisit presentare principalem quandocunqꝫ intelligitur etiam post sententiam.
5. Geminatio verborum maiorem vim & expressionem habet.
6. Geminatio rescripti habet vim motus proprij.
7. Geminatio rescripti vim habet clausule ex certa scientia.
8. Geminatio rescripti vim habet clausule non obstante.
9. Geminata verba enuntiatiua idẽ operanť ac si eẽnt dispositiua.
10. Sententia priuatiua quoruncunqꝫ beneficiorum comprehendet tantum pensiones que dantur in titulum.
11. Verba intelligi debent vt aliqd operenť ƀm naturam actus.

Nonagesimoseptimo Quero , statutū est per regulã cãcellarie apostolice,quod si quis quecunqꝫ ecclesiastica beneficia qualiacunqꝫ sint per triennium pacifice possederit molestari nequeat super eisdem,an dicta regula defendat clericum,qui pacifice per triennium possedit pensionem sibi auctoritate apostolica reseruatam super fructibus beneficij, qui fuit in possessione vel q̃si illaꝫ exigendi a rectore beneficij grauati illius onere, & videtur prima facie dicendum quod sic,quia licet regulariter appellatio ne beneficij ecclesiastici non veniat pensio vt per Caccia.in trac. suo de pens.q.xxx.& vltim.& dixi.s.q.xxviij.Tñ vbi apponuntur illa verba & aliud quodcunqꝫ beneficium comprehenditur pensio vt voluit Caccia.loco proxime allegato.& Fel.in.c.postulasti col.x.versi.quarta conclusio de rescri.allegant ad hoc glo.in cle. ij.in.§.dignitatem vero in fine in verbo quodcunqꝫ de vit. & ho- 1 nest.clericorū.†Dictio enim quodcunqꝫ importat omnimodaꝫ generalitatem,tex.est in.c.solite benignitatis de maio.& obediẽ. vbi Abb.in vlti.no.facit qr dicum verbum quodcunqꝫ videtur comprehendere omnia beneficia ecclesiastica etiam que iproprie

veniūt appella. beneficij eccle. vt est pēsio p ea q̄ voluit Curt. iu nior in cōsi. suo. xlviij. incipiēte p̄supponit in facto, col. j. in. j. vol. 2 ⁊ idē in cōsi. j. col. j. nu. iiij. in eo. vol. † Ubi dixit q̄d natura verbi quoscūq̄ est ꝯprehēdere oēs ēt qui veniunt ſm ip̄ropriā significationē, ⁊ q̄ alias ex natura actus nō venirēt p ea q̄ no. Bal. in. l. j. xxxiiij. q. ff. de rer. diuis. vbi dixit q̄d feudū acceptū pro se, ⁊ heredibus q̄buscūq̄ trāsit ēt ad extraneos h̄r̄des, facit text. in cle. j. de iud. vbi v̄bū q̄buscūq̄ ꝯprehēdit clericos, ⁊ laicos cōferūt 3 ad p̄dicta q̄ dixi. §. q. xxviij. in v̄si. erit ergo ꝯclu. ⁊. q. xix. † Facit q̄ voluit Domi. in. c. decet in prin. col. iij. de imu. ecclesia. in. vj. vbi dixit q̄d q̄n lex vel statutū dat alicui facultatē cognoscēdi d̄ 4 q̄buscūq̄ causis tūc nulla cēseť excepta, ⁊ exclusa. † Ad idē facit q̄d voluit Ang. in. l. q̄d si nolit. §. si q̄s ita. ff. de edili. edict. vbi dixit q̄d si fideius. ꝓmisit p̄ntare principalē q̄ncūq̄ intelligr̄ ēt post sniaz licet secus eēt si simpliciter illū p̄ntare ꝓmisisset. l. grece. §. post litē. ff. de fideius. Corroboraṫ fortius ista opinio ex eo. q̄d in .d. regula sunt geminata v̄ba quoꝝ vnūquodq̄ de per se denotat oīmodā ḡnalitatē, dr̄ eniz in ea si q̄s quecūq̄ ecclesiastica be 5 neficia qualiacūq̄ sint. † Ista. n. geminatio v̄boꝝ ḡnaliū maiorē viz ⁊ expressionē habēt, ⁊ denotant vt no. p Bar. in. l. cū scimus .C. de agricol. ⁊ censi. lib. xj. ⁊ p Roma. in. l. si vero. §. de viro in. xxxj. fallē. ff. solu. matri. ⁊ Dec. in cōsi. ccxv. incipiēte supioribus, 6 col. ij. in. ij. vol. † Et adeo magna ē vis geminatōis q̄ l3 alias mot⁹ ꝓprius nō p̄sumaṫ nisi sit exp̄ssus tñ geminatio rescripti viz h3 mot⁹ ꝓprij, vt dixit Bal. in. l. nec dānosa. C. de precib. iperat. offerē. cuius dictū extollit Roma. in. d. l. de viro. §. si vero in p̄dicta. xxxj. fallen. Alex. in. l. iij. ff. q̄d q̄sq̄ iur. Prepo. in. c. p tuas in. iiij col. de diuor. Fel. in. c. si q̄n col. fi. in v̄. Geminatio rescrip. de rescri. ⁊ h̄r p insignē docto. dn̄m ⁊ preceptorē meū. D. Gulie. 7 pōtanū peru. in. l. cū filio nu. lxj. de legat. j. ff. † Quinimo ⁊ rescripti geminatio viz h3 clausule ex certa scientia gl. in. c. j. in verbo noscatur, ibi, in rescripto ēt dicimus de ꝯsti. in. vj. gl. j. in. c. rescripta. xxv. q. ij. ⁊ probaṫ p tex. cū gl. in. c. si q̄n de rescri. ⁊ ibi p Fel. 8 col. vlti. versi. Geminationes scripti. † Et ēt rescripti geminatio, viz h3 clausule nō obstāte, vt p. D. Ant. de But. in. c. q̄ in ecclesiaꝝ col. pen. in versi. q̄ncq̄ est dubiū d̄ ꝯstit. ⁊ idē in. c. j. col. iiij. in versi. saluari pōt dictū legistaꝝ. de rescri. ⁊ p Fel. in. d. c. si q̄n ⁊ l3 ꝯfessio facta abs̄nte pte nō ꝓbet tex. est in. l. si certū. §. si q̄s abs̄nte. ff. de ꝯfes. glo. in. c. fi. extra de ꝯfes. ⁊ in. l. vnica. C. de ꝯfes. Istud tñ fallit q̄n ꝯfessio est geminata. tex. est vbi Bar. in. d. l. cū scim⁹ .C. de agricol. ⁊ censi. lib. xj. ⁊ tradit Gozadi. cōsi. suo. lxxix. inci. 9 viso ꝓcessu col. vlt. nu. x. † Et geminata v̄ba enunciatiua idem operanť ac si eēnt v̄ba dispositiua, vt dixit Abb. in. c. cū dilect⁹ in fine de succes. ab intest. ⁊ in repet. c. p tuas de arbit. ⁊ est casus singularis in. l. j. C. de plus pet. accedat q̄ geminatio v̄boꝝ magis explicitā testōris volūtatē oñdit, vt no. in. l. Balista. ff. ad trebel. ⁊ h̄r p Dec. cōs. dlxxxij. incipi. ꝓ fundamēto, ⁊ ꝯsil. dlxxxiiij. incipiē. visa ꝓhibitione col. ij. nu. vij. in. iij. vol. Et de ista materia geminatoꝝ verboꝝ vide latius p Ant. corse. in tract. suo de v̄b. geminatis. Istis tñ nō obstātibus ꝯriā partē de iure veriorē esse puto, q̄ imo. d. regula nō defendat pēsionariū l3 fuerit in pacifica possessione, vel quasi ꝑcipiēdi annuā pēsionē p trienniū. Naz regula predicta semetipam declarat in illis v̄bis ex apostolica, vel ordinaria collatione, aut electione. Nā loq̄tur de b̄n̄ficijs collatiuis electiuis, ⁊ simi. ꝯstat aūt q̄d pēsio nō est titul⁹ b̄n̄ficij, nec ꝯferť nec ad illā eligiť, aut p̄ntať quis, imo morte pēsionarij extiguiť in totū, ⁊ finiť sicuti vsufructus morte vsufructuarij. §. finiť insti. de vsufr. ⁊ dixi. §. q. j. ⁊ tradit Hiero. Pau. in libel. suo quē aliq̄ vocāt praticā cācellarie fol. xlviij. ⁊ de quo dixi ēt. §. q. xij. cū igr̄ v̄ba dicte regule nō ꝯueniant pēsioni, ergo nec dispositio illius locū habebit in pēsione. l. iiij. §. quoties, vbi Bart. ff. de dā. infec. l. ita aūt in prin. ff. de admi. tuto. vbi Bar. c. indēnitatibus. §. pen. de elec. in. vj. l. hoc accusare. §. omnibus accus. Nec obstat q̄d dicebaṫ q̄d sub illo verbo quodcūq̄ b̄n̄ficiū ꝯprehēderetur pēsio p gl. in. d. cle. ij. in verbo quodcūq̄ de vit. ⁊ hone. cleri. q̄z r̄ndeť, q̄d illa glo. hec nō dicit, solū eniz loquiť de pēsione que in titulū dať nō aūt de simplici pēsione assignata clerico sup fru 10 ctibus b̄n̄ficij de qua loq̄mur. † Quinimo s̄nia priuatiua b̄n̄ficiorū quorūcūq̄ ꝯprehēdit tātū pēsiones q̄ in titulū danť, ita refert Gomes. rote auditor tenuisse rotā in cōmēto regule cācel. de annali possesso. q. xxj. Ad illud vero q̄d dicebaṫ, q̄d illud v̄bū q̄dcūq̄ ꝯprehendit ēt illud q̄d ſm ip̄ropriā significationē vocabuli venit r̄ndetur q̄d ꝓcedit q̄n subiecta materia id patiť, secus vbi repugnat. Nā eo casu ḡnalitas recipit restrictionē de habilitate facit tex. in. l. vt gradatim ⁊ ibi no. ff. de muner. ⁊ honor. ⁊ est gl. 11 in. §. sed hec solennia institu. de verb. oblig. † Facit q̄z licet alias v̄ba intelligi debeant vt aliquid operentur, tñ operari nō debēt nisi ſm naturā actus de quo agr̄ vt no. Bal. in rub. C. de ꝯtr. empt. in. ix. q. ⁊ h̄r p Alex. consi. xxj. incipi. viso ꝯpromisso, colū. iij. lib. v. ⁊ p Dec. cōs. cccclxxij. incip. querit in effectu col. vlti. vers. ⁊ l3 verba in. iij. vol. An aūt dicta reg. defendat rectorē b̄n̄ficij q̄ p trienniū pēsionē nō soluit Gomes. auditor rot. in cōmēto regule predicte mouet hāc. q. ⁊ determinat q̄d nō in. q. l. Quid aūt sit de regula cācellarie de annali possessore an locū hēat in pēsione iposita sup fructibus b̄n̄ficij per annū possessi. idē Gomes. in cōmēto regu. p̄dicte. q. xxj. determinat q̄d nō vide vtrobiq̄ p eum.

¶ Pensio an solui debeat iuxta valorem ducati auri de camera currentem tempore reseruationis pensionis, vel tempore solutionis fiende. Questio. xcviij.

SUMMARIUM

1. Decima solui debet ꝯsiderato valore monete tp̄e solutionis.
2. Solutio que fieri d3 ex lege vel statuto debet fieri ex moneta, ⁊ valore currenti tempore solutionis.
3. Statutum ⁊ rescriptum equiparantur.
4. Pecunia q̄n ex vltima voluntate debetur fieri debet solutio iuxta valorem monete currentis tempore solutionis.
5. Quid dicendum sit in contractibus ⁊ sententijs.
6. Debitor pensionis an pēsionem soluere debeat in ducatis auri d̄ camera vel in moneta currente.
7. Pensio reseruata in ducatis auri in auro de camera non potest solui in moneta.

Nonagesimooctauo Quero. Jam pluribus annis fuit reseruata pēsio annua duc. xxx. auri de camera titio clerico sup fructibus alicuius b̄n̄ficij, ⁊ tūc tp̄is ducat. auri de camera valebat minus, q̄z nūc valeat, q̄riť an solutio pēsionis fieri debeat in moneta habito respectu ad valorē ducati auri de camera, tp̄e reseruationis pēsionis currētē, siue habito respectu ad valorē currētē tp̄e solōnis fiēde. Ista q̄d est frequēs, ⁊ de ea pluries fuimus interrogati pp valorē duca. auri de came. q̄ multū excreuit nō ponderē s3 valore monete currētis, que vr̄ decidi posse p tex. in. c. olicām de cēsi. vbi dr̄ q̄d sinodaticū ep̄o solui d3 de moneta antiq̄, q̄ currebat tp̄e ꝯstōnis, vel saltiz solui d3 extimatio antique monete, sic dōm vr̄ in casu n̄ro, vel dari, ⁊ solui dēre tot aurei de camera eiusdē q̄litatis vt erant tp̄e reseruationis pēsionis vel solui debere in moneta extimatio ⁊ valor ducati de camera currens tp̄e 1 solutōis fiēde. † Idē in decima q̄ solui dēat alterato valore monete nō ſm tp̄s quo iposita fuit. S3 ꝯsiderato valor̄ monete tp̄e solutōis fiēde, vt ꝯcludit Pau. de liazar. in cle. si b̄n̄ficioꝝ de decim. vbi ad partes arguit q̄ sequiť ibidē Pet. de anch. ⁊ l3 Car. ibidē in. xiij. q. ⁊ ēt Jo. de Jmo. d. cōclusionē in decima nō firmēt tñ illā tenuit Joā. and. ibi in sua glo. sup v̄bo currētē, hāc ēt conclusionē in decima t3 Bellen. in trac. suo de charit. subsi. q̄d. lxxxvij. ꝓ qua adducit. † q̄d q̄n solutio d3 fieri ex lege vel statuto su 2 perioris, moneta currens tp̄e legis vel statuti ꝯditi nō d3 ꝯsiderari, sed ea q̄ currit tp̄e solutōis fiēde, alle. spec. in tit. de obli. ⁊ solu. §. nūc aliq̄ ad fi. in ver. pone, in statuto q̄ id t3 p. l. pen. C. q̄ admitti. ⁊. l. ij. C. de ꝯsti. pecu. quē Butr. refert, ⁊ sequiť in. c. q̄to d̄ iur. iurā. Bal. in. l. illud. C. de sacr. sanct. eccl. ⁊ latius Roma. in cōs. suo. cxxij. incip. circa primū dubiū, vbi dixit idē dōm eē i pecunia q̄ dētur ex rescripto vel supioris ꝑcepto in q̄ attendi nō d3 tp̄s rescripti vel ꝑcepti q̄ ad monetā tūc currētē. S3 tp̄s solōnis 3 fiende. † Statutū. n. ⁊ rescriptū eq̄parātur vt no. Jnn. in. c. cāz q̄ de rescr. ⁊ vr̄ sentire gl. in. l. si procuratorē. §. si ignorātes in versi. igiť. ff. mand. Q̄n aūt ex statuto dētur pecunia vt. §. dictū est, at 4 tēdiť tp̄s solutōis ergo idē erit q̄n ex rescri. † Et idē dōm est ſm Roma. in. d. suo cōsi. q̄n pecunia dētur ex vltima voluntate naz ēt tūc fieri d3 solutio ꝯsiderato valore ⁊ cursu monete currētis tēpore solōnis fiēde nō aūt tp̄e ꝯditi testi, pro quo dicit esse casum multū notabilē in. l. cū certū in vers. preciū p̄ntis tp̄is. ff. de aur. ⁊ argen. lega. Cōtrariū tñ in testō vr̄ sensisse Oldra. in cons. suo. xxxj. incipi. thema tale est, q̄dā, vbi dicit q̄d si q̄s reliq̄t in suo testamēto lib. ducentū alicui ⁊ postmodū vixerit annis decē ⁊ alterata est moneta q̄d solutio fiet de moneta vsuali q̄ currebat tp̄e cōditi testi. ⁊ Oldr. sequiť Abb. in. c. oliz cām. prope finē de censi. istā tñ opinionē Oldr. reprobat Roma. in. in. d. consi. ⁊ r̄ndet ad oīa adducta p Oldr. dicens q̄d eius intentionē nō probant. 5 † Quid autē dōm sit in ꝯtibus ⁊ sententijs cum nō sit presentis speculationis

speculationis nō pono, videre poteris Oldr. in d. cōsi. xxxj. Cy. & alios in l. in mino. C. in quib. cau. in inte. resti. nō est neces. spe cu. in d. §. nūc aliqua, & ibidē Jo. an. in addi. Bar. in l. Pau. ff. de solu. & in l. cū qd. ff. si cert. pet. Bal. in l. si qs argētū. C. de do na. & in l. acceptā. C. de vsur. & in l. qcūq3 col. vlti. C. de servi. fu gi. Butr. & alios in d. c. q̄rto de iur. iurā. tex. & gl. in c. olim. & in c. cū canō. de ɔsu. Oldr. cōsi. xiij. cōsi. xxxviij. cōsi. clxviij. & consi. ccl. Alber. in trac. suo stat. in j. par. q. cxlij. Jmo. post Bar. in l. pen. §. mancipia. ff. solu. matri. Doct. in d. clemen. si bñficio de decim. & latissime per Alber. bru. in trac. suo de augmēto in vlti. ɔclus. principali ad quē recurras in ista materia tā ad fontē si cupis materiā augmēti moneta copiose & radicitus videre, erit ergo ɔclusio in casu. q. nostre, qd solutio pēsionis fieri debeat ha bito respectu ad valorē ducati auri de camera currentē tpe solu tionis fiēde. Quid āt dōm sit qñ debitor pēsionis fuit in mora ñ soluēdo tpe destinate solutionis, & postmodū creuit valor ducati auri de camera vide p. d. Alber. bru. loco preealleg. † An āt debi tor pēsionis teneat̃ soluere in duca. auri de camera vel in mone ta currente. Rota in quadā cā hispana decisit qd solutio pēsiōis q̄ fit in partib⁹ fieri possit in moneta currēte dūmō tm̄ valeat. ita dicit. D. Lud. gomes. eps sarnē. & auditor rote in cōmēto regul. cācel. de valore exprimen. q. viij. subdit tñ qd in curia fit talis so lutio in ducatis auri de camera. † Unū tñ nō omitto, qd si in lite ris reservationis pēsionis eēt expressū qd solutio pēsionis fieret in duca. auri in auro de camera siue in ducatis auri in auro lar gis, tūc debitor pēsionis cogi nō posset ad soluēdū extimationē dictorū ducato in moneta currētem. Nec ipse soluere posset in moneta, vt cōcludunt doct. maxime Mar. de Laud. in trac. suo de monet. Alber. in d. trac. de augmento in d. q. vlti. colū. viij. & Curt. in l. cū qd. ff. si cert. pet.

¶ Translatio pēsionis de vno in aliū an fieri possit data pecunia trās ferenti pro translatione ab eo obtinenda. Questio. xcix.

SUMMARIUM

Nonagesimonono Quero, Titio clerico VENETIARUM reseruata fuit annua pēsio sup fructibus redditibus, & prouenti bus alicuius ecclesiastici beneficij cū facultate illā trāsferēdi i to tū vel in parte, in vnā vel plures psonas, vt cōcedi sepe solet per sedē apostolicā. Modo querit̃ an titius dictā pēsionē in totū vel in pte trāsferre possit in semproniū recepta ab eo certa pecunia rū summa pro faciēda trāslatione predicta. Jn ista. q. vr̃ dōm qd trāslatio pdicta nō possit fieri recepta pecunia, qr sicuti simonia cū est dare aliqd tpale p ɔsequendo bñficio ecclesiastico, vt late tradit Abb. in consi. xlvij. incip. illud de iure querit̃, in vs. Quar tū ɔsideraт̃, facit tex. in c. cū eēnt. c. querelā, & c. ex diligēti de si mo. c. veniens de pact. c. cū pridē. xij. q. ij. c. qcūq3. xvj. q. j. ita vr̃ dōm in pēsione q ab ipso bñficio pēdet vt vidimus in pñti tract. q. j. & hr̃ p Car. in cle. j. §. eadē de sup. negl. prela. videmus. n. qd pēsio in multis regulat̃, vt regulant̃ bñficia ecclesiastica, vt p3 ex J. dōis. † Scdo p ista parte facit, qr videm⁹ qd sicuti de bñfiscio soluit̃ papalis decima, ita de pēsione, vt p Bellen. in trac. de sub sid. charit. q. lxxv. Caccia. in trac. de pensi. qd. xvij. & late dixi. s. lix. itē de pens. sicuti de bñficio soluit̃ chari. subsid. vt diximus. s. q. xxxviij. Tertio facit qd sicuti d bñficio excedēte summā. xxiiij. duca. auri de camera soluit̃ annata in expeditione litera, ita de pēsione annata soluit̃ in expeditōe litera reseruatiōis annue pē sionis, vt vidimus. s. q. xxvj. hoc tñ intellige pcedere nisi rector bñficij sup cuius fructibus est iposita annua pens. soluisset itegre annatā. Nā tūc d pens. nō eēt soluēda, & ita curia seruat. † Quar to p ista pte facit, qr sicuti illegitime natus nō est capax ecclesia. bñficij sine dispēsatione. c. literas de fili. presbi. c. j. eo. ti. lib. vj. ita pariter sine dispēsatione nō est pens. capax, vt vidim⁹. s. q. xvj. p totā. Quinto facit, qr sicuti bñficia igressi religionē secuta pfes sione vacāt, ita extinguit̃ pensio. vt p3 ex ijs q̄ diffuse diximus. s. q. lvij. Et sicuti p ɔctū matrimonij p vba de pñti vacāt oia bñfi cia q̄ ɔhens habebat, ita ēt p ɔctū matrimonij extinguit̃ pensio, vt decisū fuit. s. q. liiij. † Sexto facit, qr cā pēs. est cā ecclesiastica nec pōt agitari corā iudice seculari, vt de se p3, sicuti nec cā iuris pat. agitari pōt corā seculari iudice. c. q̄rto de iudi. Septimo fa cit, qr videmus qd pēsio extingui nō pōt p tot anticipatis pens. nisi accedēte ɔsensu pape de quo dixi. s. q. lxxxvij. ita pariter dō3 erit, qd de vno ad aliū pēsio accepta pecunia trāsferri non possit papa inscio & nō ɔsentiēte. † Fauorabilis eni3 est extinctio pens. qr p eā vindicat̃ libertas bñficio & illius rectori q̄ ē res inestima bilis. l. libertas. & l. nō est. §. infinita. ff. de regul. iur. trāslatio āt ē odiosa, qr pēsio est seruitus qdā bñficio, & eius Rectori, vt dixit Caccia. in trac. suo de pens. q. viij. & dixi. s. q. xlv. in ver. Primo, qr ex trāslatione āt inducit̃ ɔtinuatio seruitutis qd vtiq3 odiosū est, vt sentit ēt reue. Gomes. Rote auditor in cōmēto regu. cācel la. de infirm. resignan. q. xvj. vbi dixit, qd admittere trāslatiōes pēsionū sup bñficijs ecclesiasticis nihil aliud est, q̄ seruitutē pro pagare. Octauo facit, qr videmus qd ius pr̃onatus qd ēt laico ɔpetit ex gratia sedis apostolice. c. q̄rto. & ibi gl. & doct. de iudi. Tñ in aliū trāsferri nō pōt accepta pecunia. c. d iure. de iur. pat. & latissime p Roc. de cur. in trac. de iur. patr. parte vlti. q. xxxv. Nec pōt patronus pecuniā accipere p pñtatione faciēda, & si se cus faciat, simoniā cōmittit, ita decidit Abb. in c. ex instōne, & i. d. c. de iure. de iur. patr. & firmat idē Roc. in d. trac. suo in verbo vtile. q. iij. Nono p ista pte facit, qr vt plurimū de stilo curie ha bēti reseruationē pens. sup fructibus bñficij dat̃ ei regressus ad bñficiū oneratū pens. ob illius nō solōnē qñ debitor pēsionis il lā nō soluit. j. xxx. dies, & lapsis mensibus sex post dies. xxx. pdi ctos ptinaciter steterit in cēsuris iux. formā litera. Nā eo casu dicere possumus, qd sicuti p ɔsequēdo bñficio dare pecuniā est simoniacū, ita simonia fit dare pecuniā p ɔsequēdo eo qd est p ambulū ad bñficiū ɔsequēdū, vt no. Joan. de an. in c. ij. pe. No ta. de simo. facit tex. in l. oratio. ff. de sponsal. S3 clar est qd hñre regressū ad bñficiū est quoddā preābulū ad bñficiū ɔsequēdū, vt de se p3. Ergo trāslatio pēsionis p pēsionariū hñtē facultate illā trāsferēdi fieri nō poterit recepta pecunia ab eo in quē trans fertur. † Hñs. n. regressū ad bñficiū dr̃ ad illud ius hr̃e, vt vo luit Eneas de falconibus in trac. suo de reseruatio. in. xlvij. effe ctu, vbi ponit oēs casus in qbus acqritur ius ad bñficiū inter q̄s enumerat casū qñ qs regressū seu accessū h3 ad bñficiū, vt p3 in d. trac. suo loco. s. alle. ver. Nonus modus. Et ex pmissis vr̃ dōm nō eē licitū pecuniā dare p obtinēda trāslatione pensionis. Jn ɔriū aūt faciunt infradicēda. † Primo, qr simonia dr̃ eē cri mē pp quodcūq3 gestū vel omissū circa spūalia, vel spūalib⁹ an nexū a quo aliqd tpale emolumētū p spūali nō gratuite accipia tur vel cōmutet̃, ita simoniā diffinit Car. in c. nemo de simon. se quit̃ Fel. in rub. de simo. Hosti. aūt in rub. de simo. Simoniā dif finiens dicit, qd simo. ē spūaliū vl̃ annexo spūalibus pcēdēte pa cto pmissiōis ɔdōnis modi seruitij pciū vl̃ cuiusuis tpalitatis re ceptio siue dōatio. † Pēsio aūt nō ē qd spūale nec spūalitati an nexū, imo ē qd pfanū in mera tpalitate ɔsistens, vt p3 ex dictis. s. q. j. in pñti trac. & dixi. s. q. vij. & q. xvj. i prin. & q. lij. x. & prio. Hinc est qd ēt laico assignari pōt vt p Bal. Fel. & alios, in. c. ad audientiā, el. ij. de rescr. & dictū fuit. s. q. xxj. Ergo dare pecuniā pēsionario, vt fiat dāti trāslatio pensionis simoni. nō erit. Et qd

pensio q̄ reseruatur sup fructibus bñficij sit qd mere tpale pꝫ ēt,
q2 pmutari nō pōt cū bñficio ecclesiastico. Bñt.n.doc. qd eēt si-
moniaca talis pmutatio, q2 dareť tpale hoc est pēsio pro spūali.
Ita decidunt Card. Jo. de Jmo. ꝛ alij in cle. vnica. §. eadē. ꝺ sup
plē. negl. prela. vbi ēt Guil. ꝛ Egid. ꝛ de hoc late dixi. s̄. q. xxxiij.
Et qd pēsio nil spūalitatis habeat, sed in mera tpalitate cōsistat
faciunt ēt plura alia. Primo, q2 regulariter nō venit appellatio
ne bñficij de quo latissime. d. fuit. s̄. q. xxviij. Scdo, q2 clericus pē
8 sionē hñs offi. dicere nō teneť de quo hř. s̄. q. xxx. † Tertio facit,
q2 pēsio vti debitū pecuniariū pōt remitti in totū vel i parte sim-
pliciter vel ad tps sine aucto. supioris, vt voluit Hiero. Paul.
magnus praticus cur. roma. in libel. suo intitulato puinciale om
niū ecclesiaꝝ. fol. xlviij. in ver. qd pensiones, ꝛ Car. Alexā. in. c.
9 agato. lxiiij. distin. ꝛ de hoc diffuse satis. d. fuit. s̄. q. xlv. † Quar-
to facit, q2 pensio redimi pōt p rectorē bñficij, sup cuius fructibꝰ
fuit imposita p certis anticipatis pēsionibus, ꝛ istud approba-
rūt Roma. Ponti. vt copiose deduxi. s̄. q. lxxxviij. Quinto facit
q2 pensio morte pensionarij nō vacat. nec impetrať, sꝫ extinguiť,
sicuti vsufructus morte vsufructuarij. §. finiť. instit. de vsuf. l. anti
10 quas. C. de vsufr. ꝛ dixi. s̄. q. xij. † Sexto facit, q2 pensio ꝯctibus
pfanis eqparať, vt dixit Gomes. Rote auditor in cōmento re-
gule cācelli. de infir. resign. q. xvj. in ver. Nā pens. alleg. Rom. in
ꝯsi. cccxxxix. col. iiij. Et tenēdo istā partē qd simonia nō cōmitta
tur dādo pecuniā p obtinēda trāslatione pens. ad allega. s̄. in cō
trariū rñderi pōt. Primo nō obstat, qd sicuti p obtinēdo bñfi-
cio ecclesiastico si dať aliqd tpale simonia cōmittiť. Idē vř dōm
in pens. que a bñficio depēdet, q2 claꝝ est qd pensio est qd mere
profanū vt. d. fuit. s̄. ꝛ hinc est, qd nō pōt cū bñficio ecclesiastico
pmutari p supradicta. Nec obstat scdm, qd sicuti de beneficio sol-
uiť decima papalis, ita de pens. q2 id est ex eo qd decima iponiť
p respectū ad fructus beneficij nō respectu spūalitatis, hinc ē qd
pensionarius p rata pens. decimā soluere teneť, q2 pensio est cer-
ta portio a bñficio separata ꝛ iposita sup bonis tpalibus bñficij,
faciunt. d. s̄. q. j. ꝛ. q. vij. Nec similiter obstat tertiū, dū dicebatur
qd annata soluiť ita de pens. sicuti de bñficio, q2 annata soluiť p
respectū ad fructus bñficij. hinc est qd pensionarius q partē fru-
ctuū p respectū pens. ex bñficio capit ad annatā teneť. faciūt. d.
s̄. q. xxvj. Ad quartū, qd illegitimus nō sit capax pens. sicuti nō
est capax beneficij sine dispēsatione, Rñdeť, qd nō ppea sequiť,
qd pēsio sit ecclesiasticū bñficiū, vel qd habeat aliqd spūalitatis
11 annexū. † q2 videmus qd illegitimus nō est ēt capax feudi, neqꝫ
emphyteosis ecclesie sine dispēsatione, vt est text. ꝛ ibi doct. in. c.
naturales in titu. si de feu. fuer. contro. in vsibus feudo. Bald. i.
l. gñaliter. §. cū aūt. C. de insti. ꝛ substit. Alex. i. l. ex facto. §. si qs
rogatus, col. xij. ad trebel. ꝛ in. l. si pepcerit, col. ij. ff. de lib. ꝛ post
hum. ꝛ late p Matthe. de afflict. in. d. c. naturales. Et tñ nemo
dixerit feudū ꝛ emphyteosis aliqd spūalitatis hře. Nec minus
obstāt adducta in. v. fundamēto ꝯrio. q2 ꝛ si pensio p ingressuꝫ re
ligionis facta pfessione ꝛ p ꝯctū matrimonij vacet sicuti benefi-
12 ciū, id est nō ex eo qd sit ecclesiasticū beneficiū. † Sꝫ ex eo est, q2
ingressus religionē facta pfessione hř pro mortuo quo ad mūdū
. l. deo nobis. C. de episco. ꝛ cleri. c. placuit. ij. q. j. §. illud in auctē.
de monach. ꝛ morte pensionarij pensio extinguiť, vt. d. fuit. s̄. ad
illud qd sicuti bñficia vacant p ꝯctū matrimonij, ita extinguatur
pensio, similiter respondetur, quod ideo est, q2 clericus, matri-
monium contrahens desinit esse clericus, ꝛ priuilegium cleri-
cale amittit in oibus preterq̄ꝫ in duobus de qbus in. c. j. de cleri.
coniugat. in. vj. Istud tñ qd clericus si matrimoniū ꝯhat, pensio
extinguať qualiter, ꝛ qbus casibus pcedat vide. s̄. q. liiij. p totā
ad sextū, qd cā pēsionis sit ecclesiastica, nec agitari possit corā iu
dice seculari, rñdetur qd nō vꝫ ꝯñtia, ergo est spiritualitati anne
xa, vel est bñficiū ecclesiasticū, pꝫ, q2 cā fructuū bñficij est profa-
na nō bñficialis, vt no. in. c. ij. vt li. pē. i. vj. Idē est qñ agiť sup pē
sione, cū pensio ita se habeat respectu fructuum, sicut vsufructus
13 respectu pprietatis. c. fi. de pig. c. qcunqꝫ. xij. q. ij. † Agitur āt co
rā ecclesiastico nō corā seculari, q2 data est p literas apostolicas,
ꝛ ex ꝯcessione pape, ꝛ nō soluenti cēsuraꝝ ecclesiasticaꝝ pena in-
geritur, ꝛ successiue priuationis bñficij pena imponiť pēsionario
si p sex mēses ꝯputādos a die lapsus dieꝝ. xxx. datoꝝ ad soluen
dū nō satisfecerit, quoꝝ omniū est incapax iudex secularis p no.
in. c. decernimus de iudi. cū vulgaribus, merito iudex secularis
de his causis se ingerere nō pōt, snīa. n. excōicationis p iudicē se
cularē q2 ordines nō hꝫ fieri nō pōt, gl. ꝛ Panor. in. c. dilecta. ꝺ
14 maior. ꝛ obed. esto ēt, qd cā priuationis bñficij † ob nō solutionē
pensionis sit profana ꝛ nō bñficialis vt no. in cle. dispēdiosaꝫ, de
iudi. Ita dixit ēt Gomes. Rot. auditor in cōmēto regu. cācell. de

triennali possessore nō molestan. q. l. vers. Circa tertiā. Nō obst.
qd septimo loco dicebať qd pēsio extingui nō pōt p tot anticipa
tis pēsionibus nisi accedēte ꝯsensu pape, q2 magis periculosa vř
extinctio q̄ꝫ trāslatio pensionis. Nā p extinctionē vř esse aperta
via vēdēdi bñficia, q2 volens bñficiū vēdere, ꝛ hoc tract. ꝛ cōuē-
to, poterit illud renunciare in manibus Pape ad fauorē illius,
cū quo cōuenit reseruata sibi annua pēsione q̄ꝫ demū is q benefi
ciū fuerit assecutus extingueret e posset pcio inter eos cōuento, qd
eēt fetida simonia, vt dixi ēt. s̄. q. lxxxvij. Hinc est qd cū in extin-
ctione pēsionis maius ꝯsetur periculū, cautius est agēdū. c. vbi
piculū de elec. in. vj. ꝛ ppterea requiriť ibi ꝯsensus pape quo ac-
cedēte purgať ois suspitio simo. p no. p gl. i. c. cū pridē in ꝯbo li
15 cite de pac. † Et licite extinctio videať fauorabilis ecclesie, trāsla
tio ꝯo pēsionis odiosa p supradicta in. d. vij. ꝯrio. tñ in extinctio
ne versari pōt certius anime piculuꝫ p supradicta q̄ꝫ in trāslatio
ne, ꝛ hoc est attēdēdū, q2 anima est cūctis rebus anteponenda. l.
sancimus in fine. C. de sacr. sanct. eccles. c. vt animaꝝ de ꝯsti. i. vj.
16 † Octauo dū dicebať qd ius patronatus, qd in laicū cadit, nō pt
accepta pecunia in aliū trāsferri. Nec minus accipi pōt pecunia
p pñtatione facienda, rñde, qd ius patronatus lꝫ laico cōcessuꝫ
hꝫ annexā spiritualitatē, vt hř in. c. q̄ꝫto de iudi. vbi p gl. ꝛ doct.
Hinc est qd pecunia de vna psona ad aliā trāsferri nō pōt. alleg.
c. de iure. de iur. patr. ꝛ p Roc. late in. d. trac. suo de iur. patr. in
vlti. pte. q. xxv. bene tñ trāsit iuspatro. qd qs hꝫ in aliqua villa si
illā villā vēdat in emptorē illius ville. c. ex litteris ꝛ ibi docto. de
iur. patr. vbi Card. q. xj. ꝛ de hoc videre poteris late p. d. Roc.
in suo tract. de iur. patr. q. xxiij. in vlti. pte. Nec mirū est si diciť,
qd simonia est dare pecuniā patrono pro ꝯsequēda ab eo pñta-
17 tione. † q2 simonia ita cōmittiť in annexis spiritualibus, sicut in
ipsis spiritualibus, text. est in. c. ex insinuatione, ꝛ in. d. c. de iure
de iure patr. sꝫ pñtatio est annexa spiritualitati sicuti ꝛ ipsuꝫ ius-
patr. vt pbať in. c. pterea de trāslac. ꝛ ibi Abb. in. j. no. ꝛ idē ab.
in. d. c. q̄ꝫto. ij. col. de iud. est. n. pñtatio preambulū ad institutio-
nē ꝛ sic ad ius spirituale obtinēdū. c. qd aūt, in ꝯbo inchoatū de
iur. pat. hinc est qd licitū nō erit dare pecuniam pro ea obtinēda
sed pensio nil penitus spiritualitatis in se hꝫ, ergo pecuniā dare
p obtinēda illius trāslatione nō vř phibitū. Nono dū dicebať,
qd translatio pensionis fieri nō poterat pecunia ex eo qd ex ipsa
trāslatione trāsferebatur ēt ius regrediēdi ab bñficiū ob nō solu
tā pensionē qd ius regrediēdi trāsferebat ius ad rē ꝛ sic ad bene
18 ficiū ipsuꝫ oneratū pēsionis onere. † Et sicuti simonia est dare pe
cuniā vel aliud qd tēporale p ꝯsequēdo beneficiū, ita erit simo-
nia p ꝯsequēdo illud qd est preambulū ad bñficiū ꝯsequēdū iu-
xta no. p Jo. an. in. c. ij. pen. no. de simo. ad qd facit text. in. l. ora-
tio de spon. ff. sed ex trāslatione pensionis regulariter simul cum
ipsa trāslatione qs ꝯseqtur ēt regressum ad beneficium pensione
oneratū ob illius nō solutionē. Ergo dare pecuniā p obtinenda
trāslatione vř esse simoniacū. Respōdetur qd sicuti licitū nō est
pecunia accepta ius patro. in aliū trāsferre ex eo q2 hꝫ admixtaꝫ
spiritualitatē p supradicta, ita nō erit licitū dare pecuniā p cōse
quēdo regressu ad bñficiū ex regu. d. l. oratio de sponsal. ff. q2, vt
probatur ibidē cū qd prohibetur cēseť oia prohibita p q̄ ad il-
lud pueniť. Sꝫ sicuti ius patronatus in ꝯñtiā venit vendita vil-
la ꝛ sic bonoꝝ vniuersitate in qua sit ius patronatus cōpetēs ip
si venditori ꝛ p talē vēditionē. Nō obstāte qd annexā hēat spiri
tualitatē trāsit in emptorē dūmodo de eo nō fiat mētio in vendi-
tione vt tradunt doct. in locis. s̄. allegatis, ita dōꝫ erit in casu no
stro facta trāslatione pēsionis pecunia accepta que pensio cōsi-
stit in mera tpalitate, vt in ꝯñtiā trāsferať ius regrediēdi absqꝫ
19 vitio simonie p supradicta. † Comprobatur hec opinio ex eo qd
ius regressus nō causať imediate ex pēsionis trāslatione, sed cau
satur ex pertinacia nō soluētis pensionē iuxta formā literaꝝ re-
seruationis illius, ꝛ sic regressus nō causatur simpliciter ex ipsa
translatione, sed in quadā cōsequētiā rectorē beneficij nō soluen
20 te pensionē. † Illud aūt quod principaliter agitur nō quod in cō
sequentiam venit contemplatur, facit tex. in. l. qui testamento in
prin. ff. de testamen. cum ibi not. ꝛ in. l. si quis. ff. de rebus dubijs,
ꝛ in. l. dictantibus. C. de testam. vbi legatarius in causa testamen
ti pōt esse testis, q2 principaliter non disputatur de suo legato, lꝫ
in quādā ꝯsequētiā illa cā ꝯcernat commoduꝫ legatarij, vt decla
21 ratur per Cy. ꝛ Bal. in. l. oibus. C. de testa. † Et ista rōne dice-
bat Jaco. But. ꝛ Ange. in. l. nō solū. §. queritur. ff. ꝺ procur. qd
licet creditoris intersit habere debitorē suū locupletē, tamē in cā
sui debitoris poterit testimoniū ferre, vide ad hoc Alexā. consi.
lxxviij. incipi. in cā ꝛ lite, col. j. in. j. vol. ꝛ tanto magis nō dꝫ eē in
ꝯsideratione regressus ob nō solutionē pensionis in casu nostro,
quia

quia habet se ad esse & non esse, prout rectori beneficij placuerit soluere vel nõ soluere pensionẽ ad q̃ tenetur, quinimo semp presumẽdũ est, q̃d soluere velit ne incidat in penã priuationis, cũ nemo suũ iactare, & velle pdere psumatur. l. cũ de indebito. ff. de probatio. Nec est verisimile, vt qs pdere velit bñficiũ multis forte expẽsis & laboribus acqsitũ, vt inqt tex. in. c. sup hoc. §. j. de renũ.

22 Sciẽdũ tñ est† q̃ regressus ad bñficiũ pẽsionis onere grauatũ ei reseruari solet q ipsũ bñficiũ resignauit reseruata sibi annua pẽsione vel illi cessit iuri liti, & cãe ad fauorẽ collitigãtis reseruata ei pẽsione annua ne ex cessione ipsa nimiũ dispẽdiũ patiat̃. Quibus casibus ɔcedi solet regressus ob nõ solutionẽ pẽsionis, in alijs autẽ casibus ob nõ solutionẽ pẽsionis, apponitur pena priuationis bñficij vt stilus, & pratica roma. cur. nos edocet. Ex predictis vr̃ de iure ɔcludi posse, q̃d simoniacũ nõ sit pecuniã dare pẽsionario bñti facultatẽ trãsferẽdi pẽsionẽ p obtinẽda trãslatiõe pẽs. q̃ cõclusionẽ itellige sane pcedeȓ i simplici pẽs. siue illa hẽat ex cã onerosa, vtputa ex cã resignatõis bñficij vł cessionis iuris, & litis, siue ex cã lucratiua. Secus aũt eẽt in pẽsione q̃ clerico ea lege assignat̃ vt sit decetero ecclesiasticũ bñficiũ iuxta no. p Abb. & alios in. c. ɔquerẽte de clericis nõ residẽti. Talis est pẽsio & ecclesiasticũ beneficiũ, vt dixi in pñti tract. q. j. & q. xxj. & q. xxviij. Nã si pro obtinẽda ista pẽsione deȓ pecunia simoniacũ erit vt cõcludit Abb. in. d. ɔsi. xlvij. incip. illud de iure q̃ritur in versi. Quartũ ɔsidera-

23 tur. † Ubi dicit q̃d de bñficio ecclesiastico prouideri dʒ pure, & sine pacto vel ɔdõne, & nõ pro alio cõmodo tpali alias cõmittere tur simonia. c. q̃ pio. j. q. ij. c. fi. de pac. c. cõsulere d simo. Nec dʒ eẽ vis in noie dũmõ adsint qualitates alias reqsite in bñficio ecclesiastico, nã bñs illas qualitates siue appelleȓ bñficiũ siue officiũ, siue possessio, siue pstimoniũ, vel pẽsio nil refert, adducit text. in. c. possessiones. xvj. q. j. & in. d. c. cõquerẽte, & in. c. saluator. j. q. iij. q2 ex noiũ diuersitate nõ diuersificat̃ rei substãtia, ex cuius verbis a ɔ̃rio sensu colligit̃, q̃d q̃n pẽsio nõ hʒ q̃litates requisitas in bñficio ecclesiastico, si cõcedat̃ adhibita pactione alicuius rei tẽ

24 poralis nõ est simonia. † Qualitates aũt predicte q̃ in ecclesiastico requirunt̃ bñficio sex sunt prima, q2 nõ nisi p epm vel platũ ecclesiasticũ põt de eo puideri de iure cõi, lʒ q̃nq3 ad laicũ ptineat psentatio. c. iij. de iur. patr. Inn. in. c. sicut de elec. Scda qualitas q̃d is q puidere hʒ illud sibi retinere nõ põt vt in. c. fi. de insti. facit q̃d no. in. c. relatũ de pbẽ. Tertia qualitas est q2 de ipso nõ pt puideri nisi clerico. c. cũ adeo de rescrip. c. ex literis d trãsac. c. ij. de insti. Quarta qualitas est, q2 hʒ aliqd spũalitatis annexũ, vel cui annectitur, vñ pp diuinũ officiũ dat̃ ecclesiasticũ bñficiũ, vt i. c. fi. de rescrip. in. vj. c. si qs sacerdotũ. lxxxj. distin. Quinta qualitas est, q̃d est ppetuũ hoc. n. ppriũ ẽ bñficiorũ ecclesiasticorũ. lxx. distin. c. sanctorũ. c. penul. de cleri. egrotan. no. in. c. si gratiose de resc. in. vj. Sexta qualitas est q̃d dʒ de eo, pure, simpliciter, & sine vlla pactione vel pmissione tpali siue alio cõmodo puideri, vt. s̃. d. fuit. Iste aũt qualitates cessant in simplici pẽsione, iõ vr̃ cõprobari supradicta cõclusio q̃ simoniacũ nõ sit dare pecuniã p obtinẽda trãslatione pẽsionis. Cõsulerẽ tñ ne id fieret q2 bonorũ mentiũ est ibi culpã timere vbi culpa nõ est, quinimo vbi anime piculũ timeȓ, semp ẽt durior pars que anime fauet tenẽda est, in. c. iuuenis d spõ. c. ij. §. itẽ si de peni. distin. vij. c. sicut. xiiij. disti. & bone stati repugnare vr̃, q̃d pẽsio q̃ est onus, & seruitus q̃dã ipsi bñficio sup cuius fructibus est imposita pecunia acquiratur.

¶ Exceptiones que & quales opponi possint corã executore literarũ reseruationis pensionis coram quo pensionarius petit pensionẽ sibi solui. Questio vltima.

SVMMARIVM

1 Exceptio solutionis opponi potest coram executore pensionis.
2 Exceptio pacti de non petendo opponi potest coram eodem.
3 Pactũ de nõ petendo geminatum tollit obligationẽ ipso iure.
4 Clausula geminata maiorem habet efficaciam.
5 Geminatio quid & quando operetur diuersis casibus.
6 Exceptio cõpensationis opponi potest cõtra petentem pẽsionẽ.
7 Exceptio extinctionis pẽsionis opponi potest contra eundem.
8 Exceptio extinctionis pensionis opponi põt siue sit extincta auctoritate superioris siue non.
9 Exceptio quod pensio fuit reseruata sine consensu rectoris beneficij opponi potest contra petentem pensionem.
10 Dictio nullatenus importat actus nullitatem ipso iure.
11 Exceptio falsitatis literarum obstat pensionario.
12 Exceptio quod secunda pensio nõ valet quia de prima mentionem nõ facit opponi potest coram executore.
13 Litere reseruationis pensionis de stilo curie regulantur vti litere beneficiales.
14 Executor datus vigore litterarum surreptitiarum si pcedat nulliter procedit.
15 Exceptio quod modus & conditio sub quibus est assignata annua pensio non fuerunt adimpleti opponi potest.
16 Exceptio fructuum non recollectorum obstat agenti ad pensionem consequendam.
17 Exceptio excommunicationis opponi potest pensionario.
18 Exceptio excommunicationis etiam coram mero executore sententiam exequente opponi poterit.
19 Exceptio excõicationis opponi põt ẽt coram iudice seculari.
20 Exceptio defectus iurisdictiõis opponi pt executori pensionis.
21 Exceptio defectus iurisdictionis nunquam tollitur p statutũ excludentem omnes exceptiones.
22 Nullitas notoria preualet sententie super executione late.
23 Exceptio falsitatis que incontinenti probari potest admittitur contra instrumentum depositi.
24 Exceptio que non est notoria neq3 incontinenti probari põt non admittitur contra executionem sententie.
25 Executor an possit recusari suspectus.
26 Incontinenti probari quando aliquid dicatur.

Centesimo Quero, quas exceptiões opponere poterit Rector bñficij grauati pensionis onere corã executore, seu subexecutore lr̃arũ reseruationis annue

1 pẽsi. corã quo cõuenit̃ ad solutionẽ pẽsio. † Et dõʒ est, q̃d primo opponere poterit exceptionẽ solutiõis, cũ solutiõe eius q̃d debetur ois tollat̃ obligõ insti. quib. mod. tol. oblig. in prin. talis eniʒ exceptio ẽt si p statutũ tollant̃ oẽs exceptiones nõ est sublata, vt no. Angel. in. l. & nõ tãtũ. §. q̃d si pro emptore. ff. de petit. heredi. Alex. consi. cxiij. incipi. viso col. ij. in. v. volu. Anch. consi. cclxx. incipi. ex verbis circa finẽ. Dec. cons. cccxvij. incipiẽte, visis que

2 acutissime, col. ij. in prin. in. ij. volu. † Scdõ opponi poterit exceptio pacti de nõ petẽdo, que solutioni equipollet, imo ex tali pacto inducitur donatio rei q̃ qs pactus est nõ petere. l. si qs obligatione, in prin. ff. de regu. iur. Bar. & Ioã. de Imol. in. l. aqlius. ff. de dona. Alex. in. l. creditori. C. de pact. & hr̃ p insignẽ doctorẽ dominũ & preceptorẽ meũ colendissimũ. d. Guilel. põtanũ a q̃ ius ciuile p quinquẽniũ audiui in almo perusino Gymnasio in. l. eadẽ. §. cato. versi. ɔ̃ q̃ opinionẽ numero. xiij. ff. de verb. oblig. &

3 p Dec. in. d. l. si qs obliga. † Et lʒ alias p tale pactũ d nõ petẽdo nõ tollat̃ obligõ nisi p viã exceptionis, tñ q̃n tale pactũ est geminatũ obligõ tollit̃ ipso iure, vt voluerunt Ang. & Pau. de castr. in. l. legitima. ff. de pact. hoc eniʒ operat̃ nã geminationis. Nã videmus q̃d geminata verba ampliant effectũ, & plus operantur. Archi. in. c. ab eo de appela. in. vj. Bal. in. l. fructus. C. de actio.

4 † Et geminata clausula maiorẽ hʒ efficaciã, & geminata & multiplicata verba plus operant̃. Bal. in. l. precibus. C. de impuber. & ali. substi. ver. nũc vlterius procedo. Curt. senior in ɔsi. xlix. incipiente, memorie recolẽde. nu. lv. & verba geminata, & multiplicata designant precisaʒ mẽtẽ disponẽtis, Bal. in. c. eã te. col. ij. d rescri. & hr̃ p Curt. s̃. alleg. ɔs. liij. incipi. sup articulo, colũ. j. nu. v. & idẽ ɔs. lx. incipi. Dux Phil. nu. xiij. & ɔs. cxlvij. incipi. sapienter,

5 nu. lx. † Et qd & q̃n in diuersis casibus opereȓ geminatio vide ẽt Goza. ɔs. lxxix. nu. x. ɔs. xvij. n. xviij. ɔs. xxiij. nu. viij. ɔs. xxx. nu. iij. ɔs. liij. nu. ij. ɔs. lx. n. ix. ɔs. j. nu. xxxvij. ɔs. iiij. nu. xxv. ɔs. lj. n. xxxiiij. & ɔs. lxxiiij. & Claudiũ de seisello, in. l. balista. ff. ad trebel. & plura ponit ad hoc Cor. in trac. suo de verbis geminatis, & de hoc dixi

6 ẽt. s̃. q. xcvij. † Tertio opponi poterit exceptio ɔpẽsationis. Naʒ & ɔpẽsatio viʒ solutionis hʒ Bar. in. l. amplius nõ peteȓ, col. pe. ff. rẽ ratã hẽri. Et q̃n statutũ nõ pmittit opponi posse aliã exceptionẽ q̃ solutionis, tñ cõpensatio admittit̃. Ita ɔsuluit Ange. cõs. ccix. incipi. q̃dã noie Alex. ɔs. xij. col. pen. in. ij. vol. de hoc tñ dic vt late dixi. s̃. q. xcij. vbi examinaui hũc articulũ an & q̃n ɔpẽsatio locũ hẽat in materia ista pẽsionis ad que dicta me refero.

7 † Quarto opponi poterit exceptio extinctionis pẽsionis facte d partiũ ɔsensu ex hoc. n. apparet de notorio nõ iure pẽsionarij petẽtis sibi pẽsionẽ solui q̃ qdẽ excludit agẽtẽ siue petitorio agat siue ẽt agat possessorio recuperãde, vt no. But. in. c. ex literis, col. x. de resti. spol. vbi alij. & Inno. in. c. ɔstitutus, de fil. presbi. Alex. in. l. naturaliter. §. nihil cõe, col. xvj. vers. x. fallit. ff. de acqui. pos. Idẽ Alex. in ɔs. lxxvij. incipi. in cã & lite col. pe. in. ij. vol. Oldra. ɔs. j. rota decis. vij. deci. ccclxv. & decis. dcxxvj. in antiqs, hinc est q̃d qui bñficiũ renunciauit nõ põt postea agere sup spolio, quia

agēti sup spolio obstat exceptio spontanee resignationis.c.acce-
pta de resti.spol.p cessionē.n.bñficij qs pdit dñiū ⁊ possessionem.
Inn.in.c.sup hoc de renunc.Jo.an.Jmo.⁊ Abb.in.c.solite ŏ re
stit.spoliat.⁊ vide per Cassad.decisio.iiij.in titu. de restit. spolia.
hoc tamen quod de resignatione beneficij dicit᷑, intellige pcede-
re dũmō resignatio bñficij facta fuerit in manibus illius q aucto
ritatē habebat recipiēdi illā,alias secus. Jta dixit rota decis.iij.
incipiēte,qdā primus,in rubrica de renunc.in recollectis Bisg.
8 ⁊ tradit Alex.in.ɔs.cxviij.incipi.in cā,⁊ lite,in primo volu. †Et
ista exceptio extinctionis pēsionis opponi poterit,siue talis exti-
ctio facta fuerit auctoritate supioris,siue nō,cū possit ēt fieri per
ipsuʒ pēsionariū sine auctoritate,⁊ scientia supioris, vt.d.fuit.s.
q.xlv.p totā,nisi eēt pēsio reseruata clerico signāter p alimentis,
quo casu sine supioris,⁊ iudicis aucto.extingui nō possʒ nudo cō
sensu pēsionarij,vt dixi in.d.xlv.q.circa finē, vbi videre poteris.
9 †Quinto opponi poterit exceptio nullitatis,⁊ inualiditatis lra-
rū reseruationis pēsionis,qñ ex illaꝝ tenore apparet qŏ pēsio re
seruata fuit sine ɔsensu rectoris bñficij illius onere grauati. Nec
10 est derogatū regu.cancel.de ɔsensu pstādo.†Tali.n.cāu hmōi li-
tere sunt ipso iure nulle pp dictionē nullatenus de qua in pdicta
regula,q̄ dictio iportat nullitatē ipso iure,vt no.Do.in.c.Roma
na.§.pe.de appel.glo.cle.j.in verbo nullatenus de sequestr.pos.⁊
fructu.Dec.ɔsi.cj.incipi.visis diligēter col.j.in.ij.vol.⁊ de hoc di
11 xi latius.s.q.x.†Sexto opponi poterit exceptio falsitatis litera-
rū,nā talis exceptio ēt corā mero executore opponi pt, vt voluit
Do.in.c.sicut col.pe.ij.q.j.vbi dixit qŏ merus executor potest co
gnoscere de exceptione falsitatis rescripti,allegat tex.in.c.sup eo
de crimi.fals.vbi Jo.de anna.post principiū dicit,q merus exe-
cutor admittere dʒ exceptionē nullitatis rescripti,qŏ ēt voluerūt
Host.Jmo.⁊ alij in.c.cū ɔtingat,in vltima,col.de rescr.Fel.in.c.
12 decetero,col.ij.in fi.de sent.⁊ re iud.in vers.ad illud. † Septimo
opponi poterit de nullitate, ⁊ inualiditate literaꝝ reseruationis
pēsionis facte sup fructibus redditibus,⁊ pueribus alicuius bñ-
ficij alia anteriori pens.grauati,de qua nō fuit facta mētio in lrīs
quaꝝ executionē pens.petit corā suo executore,tali.n.casu pensio
sa nō faciens mētionē de prima est ipso iure nulla,vt decidit Cas
sadorus rote auditor in suis decisio.sup regul.cācella.decis.iij. in
13 rubr.de pens.de quo ad saturitatem dixi.s.q.xxix.†Facit ad hoc
qr lrē reseruationis pēs.de stilo curie regulant᷑ sicuti litere bñficia
les q̄ surreptitie sunt ipso iure nulle.c.ad audiētiā, el.ij. de rescri.
⁊ ibidē Inn.Jo.and.Abb.⁊ alij maxime Fel.diligētissim⁹, ⁊ co
piosus cōmētator in pen.col.in ver.lrē bñficiales,⁊ not.idē Inn.
in.c.ad aures,⁊ in.c.ɔstitutus eo.ti.de rescr.Jdē pbat᷑ in cle.j.ŏ
pbē.⁊ in.c.si motu pprio,de pbē.in.vj.idē lʒ Oldr.ɔsi.viij.incip.
qŏ pcessus,⁊ ɔsi.cclvij.incip.factū tale,col.viij.Cald. ɔsi.xiij. in
titu.de rebus eccle.nō alienan.Car.cōs.xxxiij.incipi. in hac du-
bia.q.ad finē,⁊ idē erit dōm in literis reseruationis annue pensi.
14 p supradicta.†Quinimo si executor datus vigore taliū lraꝝ sur-
reptitiaꝝ pcederet qcqd ageret eēt nullū,tex.ē in.c.cū in nostris
de ɔcessi.pbē.p quē tex.ita dixit Fel.in.c.si.col.vlti.q.pen. ŏ pre
15 sumpt.†Octauo opponi poterit qŏ pēsio fuit assignata sub mō,
vel ɔdōne ⁊ modus,vel ɔdō verificationē nō acceperūt,si.n. mo
dus,vel ɔdō sunt in lrīs expressi,tūc illis nō verificatis rector be
neficij pēs.soluere nō tenet᷑.Jta ŏcidit Cassador.rote auditor de
cis.decima in titu.de rescript.vbi hunc articulū examinat eū vide
re poteris,⁊ rō huius exceptionis est,qr lʒ phibeat᷑ ēt p statutuʒ
qŏ aliqua exceptio opponi nō possit, intelligit᷑ tñ dūmō ɔdō sub
q̄ ɔctū est debitū sit adimpleta,vt tradit Bald.l.si cāʒ, circa finē
.C.de execu.rei iudi.Jmo.in.l.si.col.x.ff.a qb.appel.nō lʒ.Bal.
in.l.ēt,col.j.⁊ in.l.ij.C.de execu.rei iudic.Alex.ɔsi.xx.incip.viso
16 processu,col.ij.in.vj.vol.†Nono opponi poterit qŏ rector bñfi-
cij q astringit᷑ ad soluēdā pens.eo.anno p quo soluere ɔpellit᷑ ab
executore nullos fructus pcepit,vel saltiʒ tenuissimos ex bñficio
grauato pens.onere.Nā tali casu cōiter doct.tenent qŏ pens. sol
uere nō teneat᷑,vt copiose examinat Fel.in.d.c.ad audiētiā,el.ij.
de rescr.⁊.d.fuit.s.ad saturitatē in.lxij.⁊.q.lxxvij.in ver.istā ɔclu
sionē limita.⁊ qd ibidē.d.me remitto p veritate istius none exce
17 ptionis.†Decimo opponi poterit,qŏ pēsionarius q corā suo exe
cutore pēsi.petit est excōicatus, quo casu executor illū repellere
dʒ.c.exceptionē,de exceptio.vbi doctor.magis cōiter tenent qŏ
ēt reo volēte,iudex nō dʒ admittere excōicatū ad agēdū, qŏ etiā
post alios tenuit in.d.c.exceptionē. d. Petr. Paul.paris. nunc
18 Card.meritissimus,col.antepe.in ver. circa predicta.†Et hmōi
exceptio opponi pt ēt corā mero executore sniaʒ exequēte,⁊ exe-
cutionē ipsaʒ ipedit gl.in.c.sicut.ij.q.j.⁊ ibi Do.est.n. exceptio q̄
ɔcernit inhabilitatē agētis q̄ nūq̄ꝫ cēset᷑ exclusa p gñalē exclusio-
nē exceptionū,argu.gl.in cle.j.de sequestr.pos.⁊ fruc.Butr.in.
c.lʒ,de elec.Bald.in.l.si qs filio.§.si qs.ff.de iniust.rupt. et irrit.
19 fac.testa.†Unū notatu dignū nō omitto,qŏ nedū corā mero exe
cutore,sed ēt corā seculari iudice opponi pōt ɔ̄ agētē exceptio ex
cōicationis,gl.est notab.in.l.j.C.de iur.⁊ fact.ignor.q̄ꝫ gl. repu-
tat ad hoc singularē Raphael fulgo.⁊ illā ad hoc adducit Bal.
in.l.c.cū ɔtingit,de dol.⁊ ɔtu.⁊ in.c.intelleximus de iudi. Jdem
voluit Bal.in.l.quoties.C.de iudi.⁊ ad hoc facit tex.in.c.fin.de
except.in.vj.⁊ tex.in.c.postulasti,de homi.vbi fuit opposita excō
municatio corā rege quē text.ad hoc pōderat Jo.de anna. ibi.i.
j.not.ad idē Gemi.in.c.j.§.ij.col.v.de except.in.vj.⁊ tradit Jas.
in.l.j.nu.ix.C.de iur.⁊ fact.ignor.⁊ in.l.placet, in fine in lectura
20 paduana.C.de sacr.sanct.eccle.† Undecimo opponi poterit qŏ
executor iurisdictione caret.Nā nullitas q̄ ex defectu iurisdictio
nis puenit opponi pōt ēt ɔ̄ tres snias ɔformes ɔ̄ q̄s regulariter
nō pōt opponi aliqua exceptio donec nō fuerint execute,cle.j. de
re iudi.ita dixit Pet.de anch.in ɔsi.lxxviij.incipiē.excellen.dñe,
col.iii.Soci.ɔs.cclxxiiij.col.pe.Dec.ɔs.xxxviij.incipiē.circa pri-
mū in.j.vol.col.v.Clau.in.l.puinciali.§.q opus.ff.de noui oper.
nun.Stepha.bertr.ɔsil.cxxx.incip.quēadmodū p gl.in cle.j. de
sequestr.pos.⁊ fruct.Calcaneus ɔsi.cxiij.incipiē.iu cā illoꝝ vers.
21 †Et hec exceptio nullitatis,nec vnq̄ꝫ hmōi exceptio censetur ex-
cludens oēs exceptiones,vt tradit.d.Hippo.de Marsilijs. do.
⁊ pceptor meus in ɔs.lxxvj.nu.xiij.⁊ ɔsi.lxxxj.nu.xxxviij.in.ij.vo
lu.idē voluit Soci.in ɔs.lxxxiij.in fine in.iiij.vol.incipit,pro cla-
riori.Predicta tñ oia procedere intelligas qñ tales exceptiōes
sunt notorie,⁊ euidētes vel pñt incōtinēti pbari p ea q̄ dñt Bar.
⁊ docto.in.l.iiij.§.cōdēnatū.ff.de re iudi.vbi dicunt q in execu-
tione snie opponi pōt ad illā ipediēdā euidens snie nullitas vel q̄
22 incōtinenti pbari pōt.†Notoria.n. nullitas preualet snie ēt sup
executione late.gl.est notab.in.c.⁊ si nō cognitio. xxv.q.ij. q̄ꝫ gl.
seqtur Jmo.in cle.j.col.ix.vers.nūquid,de re iudi.vbi dixit quod
merus executor parere nō tenet᷑ supiori visa notoria nullitate sen
tētie,⁊ ad hoc plura alle.Roma.in ɔs.suo incip.attētis his, quē
refert ⁊ sequit᷑ Fel.in.d.c.decetero,col.j.versi.Primus est,ŏ sen
23 ten.⁊ re iudi.†Et dixit Jas.in ɔs.lxxxv.in.j.vol.incipien.pūctus
pñtis,qŏ exceptio falsitatis q̄ incontinēti pbari pōt, admittit᷑ ēt
ɔ̄ instrm̄ depositi,ad idē facit quod voluit Corne.consi.ccviij.in.
iij.vol.nu.ij.⁊ in consi.cciiij.nu.j.in.ij.vol.⁊ solennis doctor Do.
⁊ preceptor meus dominus Hippo.de marsil.cons.xvj.nu. xviij.
24 ⁊ consi.cxj.nu.xxj.in.ij.vol.†Quando autē huiusmodi exceptio
nes non essent notorie,⁊ indigerent longiori indagine,tunc nō re
leuarent coram executore proposito.Jta dicunt Bart.⁊ docto.
in.d.l.iiij.§.condemnatum.ff.de re iudica. Nec minus releuarēt
excipientem quando executor videret illas opponi per malitiam
cā dilatādi solutionem.Nam tunc propter illas nō tardabit exe
cutionem.Jnno.in.c.post electionem,in fine,de concessi.preben.
Abb.in.c.pastoralis.§.quia vero,⁊ in.c.ex parte.el.ij.de offi. de
legat.⁊ idem Abb.in.c.nullus,de presumpt. ⁊ in.c. interposita,
in princ.de appel.⁊ plura alia accumulat Fely.in.d.c.de cetero,
col.iij.vers.limita oia predicta.Adde qŏ idē voluit Domi.in.d.
cap.decetero.Cuius lectu.super.ij.decretalium admodum ferti
lis ⁊ copiosa apud me est nondum impressa,idem voluit ēt Ale-
xan.consi.clxxxj.incipiente,in causa ⁊ lite,col.ij.nu.iij. in.vj. vol.
25 †An autem executor recusari possit suspectus, vide Jnnoc.in.c.
proposuit,de appel.docto.in.c.nouit.eo.tit.vbi Card.in clemē.
j.§.pen.de for.comp.Arch.in.c.sunt quorum.ij.q. vij. Et qr su-
perius dictum fuit,quod exceptio que incontinenti probari pōt
impedit executionem,opere precium existimaui inserere hic quā
26 do incontinenti probari dicatur exceptio.†Circa quod Jnnocē.
in.c.veniens,de testibus,dixit quod incontinēti quid probari di-
citur arbitrio iudicis attenta negocij, ⁊ personarum qualitate,
quem sequuntur ibidem Jmol.⁊ Abba.idem voluit Bald.in.l.
si ex falsis,colum.iij.C.de transac.⁊ in.l.final.C.de ordin.cognit.
idem in.l.ij.C.de edic.diui adria.tol.in.l.iij.§. ibidem.ff. ad exhi.
glo.in.l.is a quo,in verbo,hodie.ff.vt in posse.legat. istam partē
tenuit Aretin.in.d.c.veniens, vbi dixit quod ista est communis
opinio,⁊ quod in pratica seruatur,Bar.vero in.d.l.iij.§.condē-
natum dixit,quod incontinenti dicitur probari si probetur intra
tempus,intra quod fieret executio sententie si talis executio nul-
litatis non esset opposita. Jdem tenuit idem Bar.in.l. is a quo
in prin.ff.vt in posses.lega.⁊ in extrauag.ad reprimendam in ver
bo summarie,cum quo pertranseunt Card.⁊ Joan.de imo.in.c.
cum in iure peritus,de offi.delega.Angel.in.l.ille a quo.§. tem-
pestiuum.ff.ad trebel.Butr.in dicto capitulo veniens, de testib.
Alexan.⁊ Jason in dicto.§.condemnatum, vbi Alexand. dixit

quod

quod id quod dicitur p Inn. ⁊ alios quod sit in arbitrio iudicis regulari debeat iuxta predictam doctrinam Bar. ⁊ sequacium. Opi. tñ Inno. sequit͛ Fely. in. d. c. veniēs. el. ij. de testib. in versic. Sexta cōclusio. Addens qḋ Bal. in. l. vlti. C. de iudi. p illū text. dicebat ꝙ offerēs se ꝓbaturū icōtinēti ꝓbar͛ poterit itra triduū. Ab ista opi. Inno. ⁊ sequaciū in pratica nō discederē cū iure cautū nō reperiat͛ hmōi iudicis, seu executoris arbitriū coartatuȝ esse ad aliqḋ certū tps. Unū tñ nō omitto, qḋ qñ icōtinēti aliqd esset ꝓbādū nō sunt expectādi testes de vltra mōtes. Ita dixit Inno. in. d. c. veniēs argumēto tex. in. c. literas. in fi. de restit. spolia. His tñ que dixi superius circa exceptiones supradictas videtur obstare id qḋ dicūt dñi Curiales in ista materia dicere. n. solent, vt sepe dixi, solue ⁊ repete, ꝙ est ꝯ tex. in. l. iij. ff. de cōpē. vbi habetur, ꝙ melius est nō soluere q̃ solutū repetere. Et ex istis fit finis huius cētesime. q. in ista materia ecclesiastice pēsionis. In qua lȝ quam plures alias. q. collegerim, cum tamē illas propter varias occupationes reuidere ⁊ corrigere hucusqȝ non potuerim, illarū editionem in aliud tempus differendū duxi, eas tamen deo optimo maximoqȝ fauente, locūq; opportunitatē nactus si in humanis ero ad communem studiosorum vtilitatem in mediū emittere conabor. ¶ Laus deo omnipotenti.

Cum sepius in diuersis questiōibus huius nr̃i tractatus mētionē fecerimus de translatione pēsionis, q̃ fit de vna psona ad aliaȝ vigore facultatis a sede aplica indulte ei cui pensio reseruat͛, vt pȝ in. q. lxxiiij. lxxxviij. ⁊. q. vlti. ⁊ penul. §. ac ēt de pēsionis extinctione que fi receptis anticipatis pensionibus de qua diximus. §. q. lxxxvij. Ideo operepreciū esse ⁊ quodāmodo necessariū existimauimus ad cōmodū eoꝝ q̄ Romane curie stilū ignorāt. q qdē plurimi sunt, vt attestat͛ Lap. alle. sua. lij. i cipiēte. letat⁹ sū, hic iserere formā trāslationis ⁊ extinctionis pēsionis fm̄ stilū Curie, vt facilius. d. in predictis questionibus ab his q̄bus curie p̄dicte stilus nō innotescit intelligi valeant.

¶ Forma supplicationis que fit in translatione Pensionis.

Beatissime pater cuȝ deuotus sanctitatis vestre or̃. Joā. Ceccolin⁹ clericus Pisaurensis, cui alias pēsio annua ducatoꝝ viginti auri de camera sup fructibus redditibus et ꝓuētibus parochialis ecclesie sancte Marie de castro galaiardo forosemproniēsis diocesis sibi quo ad viueret, vel ꝓcuratori suo legitimo annis singulis p Frācisc. de albertinis dicte parochialis ecclesie Rectorē ⁊ successores suos dictā ecclesiā ꝑ tpe obtinētes in teris ⁊ locis in literis ⁊ ꝓcessibus desup cōfectis expssis ⁊ cōtētis integre psoluēda apostolica autoritate reseruata ꝯstituta ⁊ assignata extitit tū potestate ⁊ facultate pēsionē hmōi in quācunqȝ aliā psonā, de q̃ sibi videret͛ etiaȝ quecunqȝ ⁊ quotcunqȝ ecclesiastica bñficia obtineñ. ⁊ expectātē absqȝ alio dicti Francisci cōsensu in hoc tūc expresse cōsentētis ⁊ successoꝝ suoꝝ transferendi cassationi ⁊ extinctioni pēsionis, seu illius reseruationi hmōi, ac illius translationi ex certis causis ad id animū suū mouentibus cōsentire ꝓponat ꝓut consentit de p̄senti supplicat humiliter. S. v. deuotus or̃. Ant. manfredus clericus Pisaureñ. diocesis quatenus pensionem seu illius reseruationem predictas cassantes ⁊ extinguentes, ac modernū dicte ecclesie Rectoreȝ ⁊ successores prefatos ad illius solutioneȝ. dicto Joanni de cetero faciēdam amplius non teneri ⁊ ob illius nō solutioneȝ aliquas censuras et penas minime incurrere decernētes sibiqȝ, vt cōmodius sustētari valeat de alicuius subuētionis auxilio ꝓuidētes, ac specialē gratiā faciētes sibi similē pēsionē annuā xx. ducatoꝝ auri similiū sup dicte parochialis ecclesie fructibus redditibus ⁊ prouētibus quoꝝ medietatē ipsa pēsio nō excedit sibi quo ad vixerit, vel ꝓcuratori suo legitimo p modernū Rectoreȝ ecclesie p̄dicte ⁊ successores p̄fatos annis singulis in priorib⁹ seu alijs locis et terminis in literis statuēdis, ac sub sentētijs cēsuris ⁊ penis ecclesiasticis in talibus apponi solitis integre psoluendā, ⁊ alias eisdē mō ⁊ forma q̄bus. d. Joā. reseruata erat reseruare cōstituere ⁊ assignare dignemini de grā speciali nō obstātibus cōstitutionibus ⁊ ordinationibus apostolicis ceterisqȝ cōtrarijs q̄buscūqȝ cū clausulis opportunis ⁊ consuetis.

Et cum absolutiōe a cēsuris ad effectū ⁊c. Et ꝙ obstañ. oĩs habeat͛ ꝓ expressis, seu in totū, vel in partē exprimi possint ⁊ cū cassatione extinctione ⁊ decre. p̄dictis quo ad q̃ p̄sentis supplicatiōis sola signatura sufficiat attēto ꝙ litere sup reseruatiōe noue pēsionis expedient͛, ⁊ cū noua pēsione p̄dicta ꝑ dicto or̃e ⁊ transeat ad successores ⁊ alia vt. §. Et cū accessu seu r̄gressu. ad parochialē eccl. ob nō solūnē pēsiōis ac decre. irritāti ⁊c. ac al's i oib⁹ ⁊ singl'is cuētib⁹, ꝓut ipsi Joan. reseruata erat latissime extēdēda ⁊ ꝙ p̄missoꝝ oiuȝ q̄litates iuocatiōes denoiationes annexoꝝ ⁊ fruct⁹ augēdo vel minuēdo quātū op⁹ fuerit r'ka ñ obstāte. nec nō niuȝ et cognominū, ac tenoris p̄rie reseruationis alioꝝ qȝ necessarioꝝ maior et verior specificatio fieri possit. Et si sup fructib⁹ eiusdē eccl. alia vl' alie pēsiōes annue r̄seruate sint dūmō oēs pēsiōes hmōi medietatē eorūdē fructuū nō excedāt expmi possit in l'ris.

Sciendū est ēt qḋ qñqȝ papa ei cui reseruat annuā pēsionē sup fructibus bñficij dat facultatē illā transferēdi in aliā psonā q̃ trāslationē facere possit q̄libet loci ordinarius aut canonic⁹ alicuius metropolitane, vel alterius cathedralis ecclesie aut psona in dignitate ecclesiastica cōstituta eligēdus aut eligēda p ipsum pēsionariū q pēsionē trāsferre vult seu p eius ꝓcuratorē, verba aūt literaꝝ q̄bus cōcedi consueuit talis facultas esse solēt talia. Tibiqȝ vt qcūqȝ loci ordinarius aut canonicus alicuius metropolitane, vel alterius cathedralis ecclesie aut psona in dignitate ecclesiastica cōstituta ad id, p te vel ꝓcuratorē tuū eligēdus aut eligēda pēsionē hmōi i totū vel in partē de expsso tuo cōsensu cassare penitus ⁊ extinguere, ac ēt aliā illi similē pēsioneȝ annuā cuicūqȝ alteri clerico p te ad id nominādo ēt q̄cūqȝ quotcūqȝ ⁊ q̄liacūqȝ bñficia ecclesiastica obtinēti ⁊ expectāti eidē clerico simil'r quo ad viueret vel ꝓcuratori suo ad id ab eo spāle mādarū hñti p dictū. A. ⁊ successores p̄fatos annis singl'is i festo ⁊ loco ac sub snia ⁊ pena ac alias mō ⁊ forma p̄missis itegre psoluēdā absqȝ alio. A. ⁊ successo. p̄dicto. p̄stādo desup ꝯsensu reseruare ꝯstituere ⁊ assignare liber͛ ⁊ licite valeret ō speciali grā idulsit.

¶ Forma translationis pensionis que fit per personam in ecclesiastica dignitate constituta.

Paulus Dei gratia eps Teatinus vigore clausule in infrascriptis literis apostolicis contente, vcȝ tibiqȝ vt qcunqȝ loci ordinarius, aut canonicus alicui⁹ metropolitane, vel alterius cathedralis ecclesie aut psona in dignitate ecclesiastica ꝯstituta. Executor ad infrascripta specialiter electus ⁊ assumptus venerabilibus ⁊ circūspectis viris bone memorie Marci sancte Marie in via lata diaconi Car. de cornelijs nūcupati in canonicatu ⁊ p̄bēda ecclesie Taruisine ac parochiali ecclesia sancti Jo. bap. Taruisine diocesis successoribus canonicatū et p̄bē. ac parochialē ecclesiaȝ p̄dictos ꝑ tpe quomodolibet obtinētib⁹. Nec nō illi vel illis ad quē, vel quos infrascriptū tāgit negociū seu tāgere poterit quomodolibet in futuꝝ q̄buscūqȝ nominibus cēseant͛ aut quacūqȝ p̄fulgeat dignitate Sal. in dño ⁊ nostris hmōi, imo verius apostolicis firmiter obedire mādatis. Literas sanctissimi ni Xp̄o p̄rs ⁊ dñi dñi nostri Clemētis diuina ꝓuidētia Pape septimi eius vera bulla plūbea cū filis sericeis rubei croceiqȝ coloꝝ more Romane curie i̇̄pēdē. bullatas, sanas siqdē ⁊ integras nō vitiatas nō cācellatas, neqȝ in aliq̃ sui parte suspectas, sed omni prorsus vitio ⁊ suspitione carēt es, vt i eis p̄ria facie apparebat nobis ꝑ parte venerabilis viri Ascanij rufini clerici Romani principalis in infrascriptis literis apostolicis nominati coraȝ notario publico ⁊ testibus infrascriptis presentatos nos cū ea que decuit reuerētia noueritis recepisse hmōi sub tenore. Clemēs eps seruus seruoꝝ dei dilecto filio Ascanio Rufino clerico Romano ⁊c. Hic inserit͛ totus tenor literaꝝ apostolicarū reseruationis pensionis. Post quarū qdē literarū apostolicarū p̄sentationē ⁊ receptionē nobis et per nos, vt premittit͛ factas. fuimus p p̄fatū dñm Ascanium Rufinū canonicū Basilice principis apostoloꝝ de vrbe debita cū instātia reqsiti quatenus pēsionē annuaȝ quadraginta ducatoꝝ auri de camera, vt in p̄insertis literis apostolicis cōtinetur sibi reseruatā cassare ⁊ extinguere illaqȝ cassa ⁊ extincta venerabili viro dño Mario rufino clerico Roma. d. dñi Asca. fratri lȝ absenti similē annuā pēsionē reseruare ꝯstituere ⁊ assignare ac, ad omniū alioꝝ in eisdē literis cōtētoꝝ executionē ꝓcedere dignaremur iuxta earūdē literaꝝ apostolicaꝝ vim formā ⁊ tenorē. Nos igit͛ Pau. eps ⁊ executor p̄fatus attēdētes reqsitionē hmōi fore iustam ⁊ rationi consonam volentesqȝ commissioneȝ huiusmodi nobis factam ad effectuȝ debitum deducere, ac reuerenter exeq, vt tenemur, idcirco autoritate apostolica ⁊ qua fungimur in hac parte pēsioneȝ annuam quadraginta ducatoruȝ auri de camera. Uidelicet viginti super canonicatus ⁊ p̄bende ecclesie Taruisine quos possidet dominus Alexander thealdinus, ⁊ reliquoruȝ viginti ducatoruȝ huiusmodi super parochialis ecclesie sancti Jo

annis baptiste Taruisine diocesis, de quibus in preisertis literis apostolicis fit mentio, ⁊ quam dominus Franciscus ramberti clericus Venetiarum obtinet fructibus redditibus et prouentibus eidē domino Ascanio, vt in preinsertis literis apostolicis continetur reseruatam constitutam ⁊ assignatam et per bone memorie Marcum Car. de cornelijs et successores suos obtinētes annis singulis in terminis ⁊ loco ac sub sentētijs censuris et penis in pinsertis literis apostolicis contentis ⁊ expressis, ⁊ prefato domino Ascanio, seu eius legitimo procuratori integre persoluendaꝫ reseruationem constitutionem et assignationem hmōi de expresso ipsius domini Ascanij consensu ibidem presentis ⁊ consentiētis cassauimus aboleuimus ⁊ extinximus, cassamus abolemus et extinguimus, per presentes prefatosq̨ dominos Frāciscum ⁊ Alexandrum, ac successores suos ad illius solutionem dicto domino Ascanio vlterius faciendam nō teneri, neq̨ propterea censuras ⁊ penas predictas quouismodo incurrere eadem autoritate decernimus ⁊ declaramus, ⁊ nihilomnius eandem, vel similem annuam pensionem prefato dn̄o Mario principali quoad vixerit exigenda percipenda ⁊ leuanda de simili ipsius dn̄i Ascanij consensu per eosdē dn̄os Alexandrum ⁊ Franciscū, ac sucessores pfatos in teris ⁊ loco ⁊ sub similibus sententijs censuris et penis eidē dn̄o Mario principali, vel procuratori suo legitimo integre psoluēda eadē autoritate reseruamus cōstituimus ⁊ assignamus presentiū tenore. Inhibentes dn̄is Alex. Fran. dicte bone memorie Marci Car. successoribus et vestris successoribus prefatis quibus presens noster processus dirigitur supradictam commissionē ac literas apostolicas hmōi nostruꝫ pcessum ac omnia ⁊ singula in eis contenta communiter vel diuisim intimamus insinuamus ⁊ notificamus ac ad vestram et cuiuslibet vestrum notitiam deducimus ⁊ deduci volumus p presentes. ⁊ nihilomnius vos Alex. ⁊ Francis. et successores perdictos ⁊ vestrum quemlibet insolidū in virtute sancte obedientie ⁊ sub penis sententijs ⁊ censuris in pinsertis literis cōtentis, quas ⁊ eaꝝ quamlibet vos ⁊ vestrū quēlibet, nisi feceritis que vobis in hac parte pcipimus incurrere volumus ipso facto prout dictus Clemēs incurrere voluit districte precipiendo mādamus quatenus annis singulis in loco et teris preinsertis prefato dn̄o Mario vel procuratori predicto ad hoc sufficiens mādatū habenti p eo pensionem annuā predictā iuxta reseruationis constitutionis ⁊ assignationis predictaruꝫ vim formam ⁊ tenorem sine difficultate et contradictione quibuslibet efficaciter persoluatis ⁊ vestrum quilibet persoluat aut vos cuꝫ dicto dn̄o Mario principali vel eius procuratore predicto super hoc amicabiliter concordetis ⁊ vestrum quilibet cōcordet. Monemus insuper mō ⁊ forma pmissis vos omnes ⁊ singulos supradictos, ⁊ alios quoscunq̨ tam ecclesiasticos quem seculares cuiuscunq̨ dignitatis, status, gradus, ordinis vel cditiōis existant aut eoꝝ quēlibet vobis ⁊ cuilibet vestrū districtius inhibētes ne pfato dn̄o Mario principali, vel eius procuratori pdicto quominus de dicta annua pēsione integre satisfactū fuerit impedimētū aliquod prestetis seu pstare, aut ipsuꝫ ipedien. detis, seu dent auxiliū ɔsiliū vel fauorē publice, vel occulte, directe, vel indirecte quouis quesito colore, sꝫ in oibus, ⁊ p oia huiusmodi mandatis apostolicis, atq̨ nostris pareatis seu pareāt realiter, ⁊ cum effectu. Quod si forte ⁊c. Ceterum cū ad executioneꝫ promissorum ⁊c.

Forma supplicationis pro extinctione pensionis.

Beatissime pater Cum deuotus. S. v. or̄. Hieronymus de Angelis clericus Pisaurensis cui alias pēsio annua. xx. ducatoruꝫ auri de Camera sup canonicatus ⁊ pbēde ecclesie Forosemproniēsis quos deuotus sanctitatis. v. Anto. de Gigan. clericus dicte Forosemproniensis diocesis obtinet fructibus, redditibus, ⁊ puentibus, ⁊ p eundē Anto. ⁊ successores suos canonicatū ⁊ pbēdā pdictos p tpe obtinētes eidē Hieronymo quo ad viueret vel pcuratori suo legitimo annis singulis, ⁊ alias put in supplicatione desup expedita plenius contineť soluēda autoritate apostolica reseruata, ɔstituta, ⁊ assignata extitit certis sibi de sup anticipatis solutionibus, seu alijs de causis ad hoc animū suū iuste mouentibus, qȯ huiusmodi pēsio quo ad oēs eius partes casseť ⁊ extinguať, ɔsentire paratus existat put ɔsentit de presenti. Supplicat igiť humiliter. S. v. or̄. pfatus quatenus ɔsensuꝫ huiusmodi admittentes, seu admitti mādātes sibiq̨ specialē gratiam facientes pensionē huiusmodi cassare, et extinguere ac annullare, ⁊ Antoniū ⁊ successores prefatos in dictis canonicatu ⁊ prebenda ad illius solutionem de cetero eidem Hieronymo vel procuratori suo faciēdā deiceps nō astrictos nec obligatos fore, ⁊ pp illius nō solutionē aliquas penas, nec censuras ecclesiasticas icurrere nō posse, decernere ⁊ declarare dignemini, de gratia speciali nō obstātib⁹ ɔstitutionib⁹ ⁊ ordinatiōib⁹ aplicis, ceterisq̨ ɔrijs qbuscūq̨ cū clausulis ɔsuetis ⁊ oportūis. Et cū absolutione a cēsuris ad effectū ⁊c. ēt in casibus reg. ⁊c. Et de admissione ɔsensus, cassatione, extinctiōe, ⁊ annullatiōe dicte pēsionis de cetero, ⁊ declaratione pmissis q̄ p sigillati repetitis ad partes habeanť, ⁊ qȯ presentis supplicationis sola, signatura sufficiat, ⁊ vbiq̨ fidē faciat. ⁊ de ɔsensu dicti Hieronymi.

FINIS.

Tractatus de canonica portione, ⁊ de quarta, disertissimi doctoris Domini Lappi de Castelliono.

SVMMARIVM

1 Loca pia, an teneantur ad quartam. 2.
Pia loca que dicantur.
3 Quarta per episcopum, an peti possit ab omnibus in propria diocesi constitutis.
4 Religiosi licet sint exempti quantum ad proprietatem suam, non tamen quo ad relicta aliunde prouenientia.
5 Religiosi non sunt indistincte a lege diocesani exempti.
6 Quarta de quibus relictis debeatur. 7.
Relictum ecclesie vel pio loco videtur pro anima relictum.
8 Quarta an debeatur de relictis ⁊ alijs quibuscunq̨ que defunctus pro anima sua in vltima voluntate reliquit.
9 Episcopus de iure communi, an debeat habere quartam regulariter de mortuarijs relictis.
10 Portio parochialis, an excludat episcopalem.
11 Res semper transit cum onere suo.
12 Episcopus de quibus legatis quartam suā debeat habere.
Relictum factum prelato ab extraneo, presumitur relictum contemplatione ecclesie.
13 Sacramentum altaris est cibus anime ⁊ peccatorum remissio.
14 Casus a iure priuilegiati qui sint in quibus quarta non soluitur.
15 Glo. Aurelianen. taxatur. 16.
Loca an dicanť exēpta solutiōe q̄rte, eo ꝙ auctoritas epi defecit.
17 Ecclesia non potest fundari, nec religiosus locus fieri sine autoritate episcopi.
18 Locus an possit dici pius sine consensu vel autoritate Episcopi factus. 20.
19 Cedere non debet in commodum illud quod debet in penam potius retorqueri.
Laicus pōt habere oratoriū ⁊ hospitale dūmodo nō habeat formam ecclesie, tamē ibi nō poterit celebrari sine autoritate epi.
21 Laici possunt sine autoritate episcopi locum deputare ad hospitalitatem, vel alios pios vsus.
22 Relictum pio loco non presumiť esse dimissuꝫ pro cōmodo sacerdotis, sed pro salute, remedio ⁊ redēptiōe anime relinquētis.
23 Titulus non presumitur nisi probetur.
Veritas scientie non est querenda de riuulis, sed de ipso fonte.
24 Cōsuetudo quod non soluatur quarta non valet, nec est prescriptibilis.
25 Correctionem non debemus erubescere.

Quoniam aliqui Curiosi cōtra doctrinā apostoli appetentes plus sapere quaꝫ oporteat. in dubitationeꝫ sollicitam minus puide dignoscuntur illa q̄ clare sunt a sanctio patribus diffinita. de renun. c. j. lib. vj. querunt ⁊ inueniunt consultationes forte propter bonum salarium quod offerunt. xj. q. iij. pauper. super puncto qui sequitur, et est talis. In ciuitate ⁊ dioc. Clusineñ. multa sunt loca ad pios vsus deputata quorum aliqua vocātur hospitalia, aliqua domus de misericordia. Aliq̄ a rectoribus nominātur domus de fraternitate vel creatoria, seu cōmestaten ⁊ similia his, ⁊ horū aliqua sunt altaria i quibus celebranť diuina. Aliqua sunt simpliciter domus

in quibus

in qbus servat hospitalitas, et alia opera pietatis. Ité istoꝝ aliq regunt p clericos, aliqua p laicos sine autoritate epi, et hmói locis multa p fideles in testamētis et vltimis volūtatibus relinquūtur p remedio aiarū sub diversis modis et verbis de qbus qrit p predictos, an eps ab eis de pdictis relictis quartā petere possit ondit iuribus et rónibus infrascriptis, ad quod pbadū ostēdā qd dicta loca teneant ad quartā. ¶ Scdo dicā de monasterijs et pijs locis exēptis. ¶ Tertio de qbus relictis loca pdicta vel similia soluere teneant quartā. ¶ Quarto qd iuris de relictis pvilegiatis. ¶ Quinto et vltimo rñdebo ad alleg. in ɔtriū p dominū Baldū de Perusio, gallicium de Anto. et Bartho. de Senis etc.

1 ¶ Primo igit quod predicta loca † teneant ad quartā probo sic. Certū est qd loca hmói quocunq noie censeant pia sunt vt cócedit et bene p ɔsultores predictos, videlicet dñs Bal. de Peru. et Bar. de Senis, et pbat de relig. do. q ɔtigit in cle. circa pn. vbi dicit quod attendēdo qd loca ipsa ad hoc fundata et fideliū erogationibus dotata fuerūt, et ibi ēt pia loca predicta. Et no. Guil. in Spe. de instru. edi. §. nunc vero aliqua. ver. ɔsti. vbi dicit qd loca pia dicunt eccle. monasteria, hospitalia, et quelibet alia loca in qbus senes, debiles, ifantes, et alie psone miserabiles láguide alūtur, et alia charitatis opera exercent. ad idē. xxij. q. viij. sancimus et. q. viij. si qs. Nā et q velis nouiter eis iponas certamen qd pdicte domus ad opa pia deputate existant, et sic pia sunt facit qd dicit canon in simili. xiiij. q. ij. pleriq. nō est curandū de noie. extra de pcu. petitio. et quod ibi no. Host. Ité certū est qd loca huiusmodi de iu. com. in epi Clusinen. portatis ɔsistunt siue regant p clericos, siue p bocardos laicos, adeo q pōt ab eis iura epalia petere presertim illa de qbus hr in. c. ɔquerente. de offi. ordi. probat hoc p. c. qdā. xviij. q. ij. et p ea q Arc. no. ibi. et. x. q. j. c. j. Jnn. Host. Joā. an. de relig. do. de xenodochijs, ad idē dictū. c. q2 ɔtingit. in cle. Et qd ibi no. Ité est certū qd prealleg. c. ɔquerente. ɔcedit epo quartā de qua agit.

2 † Ité indubitatū est qd quelibet loca pia ad hanc quartā teneant. de test. offi. et. c. reqsisti. cū multis si. Si ergo predicta loca sunt pia, et loca pia tenent ad quartā. ergo etc. Ité si hec loca subsunt epo in his que episcopis conceduntur a iure, et iura expresse ɔcedunt episcopis quartam, vt hec omnia probata sunt clare, concluditur pro episcopo, et hanc conclusioné approbat Host. et probat per iura decretorum copiose decretalium et naturalium rationum in sum. de sepul. §. vetus est questio.

¶ De scdo dico scdm Host. quod non solū tenent ad quartā de q agit ipsa loca predicta, sz ēt exēpta quecunq, vt ipse plene not. in

3 sum. de sepul. §. a qbus. dicens ibi quod † quarta p episcopū peti posset ab oibus in propria dioce. ɔstitutis. xvj. q. j. ɔstitutū. siue sint capelle monachoꝝ, siue alioꝝ religiosoꝝ vel monasteria, vel alia loca pia. siue sint cōuētualia, vel queuis alia in ciuitate, vel extra nō obstātibus qbuscūq priuilegijs aplicis exēptiōis vel alijs nisi de iure diocesani et ipsius piudicio in eis expsso fiat mētio, dicēs q tale priuilegiū nō cōsueuit ecclesia Romana simplr cócedere. Et lz scdm eū quo ad canonica alioꝝ redditus inspiciat locus ad quē ptinēt redditus, vtrū sit subiectus vel nō, tñ i his mortuarijs fm eū nō inspicit locus cui relictū est vera de oblatione fideliū debet portio et indistincte loquunt iura cuicūq pio loco relinquant, ergo indistincte sunt intelligēda, nisi per ius aliud distinguat, iura q circa hec allegat omitto. Si aūt dr in decre. conquerēte. de off. ord. hmói qrtā deberi ab ecclesijs seu capellis nō seqtur ergo nō ab exēptis. Nā he exēpte iure dioce. sunt. lz non sint subiecte. Quāuis g religiosi exēpti sint quātū ad ppietatē suam

4 † nō tñ quo ad relicta aliūde pueniētia, q2 illa nō sunt exēpta, sic nec a pstatione decimaꝝ pdioꝝ q ab alijs recipiūt, excusant in. c. dilec. et. c. lz. de decimis. rō est vt dicit, q2 nō petit hec. iiij. a loco, tanq a loco, sed tanq a testatore relicti vel hrde parochianoꝝ, q nec aliter debuit recipi, nisi portione reddita, nec epum fraudare potuit. si. n. ecclesia a q corpus assumūt cōsiderato iure parochianoꝝ, et ab hospitalarijs et ab oibus relictis canonicā suā portionē hz, vt in. c. in nrā de sepul. qd no. et eps cū ab ipso intelligat assumi. nā et eps et ecclesia. vij. q. j. scire. cū tota diocesi sua parochia cēset. xij. q. ij. bone rei. de dona. aplice. de off. ord. significauit. Ité

5 nec religiosi sunt indistin. a. l. dioceb. exēpti. † vt pz de maioritate et obediētia, q sup his. xviij. q. ij. abbates. et. c. eleutherius. et. §. pcedē. et. c. vltio. hec oia sunt vba host. i. §. pdicto. q ad literā ponūtur ad finē, vt illi qbus ista nō placēt eū potius q me rephēdāt, et eiusdē opi. et snie ēt expsse ē. j. de sepul. c. ij. sup vbo, medietatē. Ité fm eū dico q si ecclesia, vel hospitale sint exēpti, sed nō populus tūc eps debet dare qrtā tāquā dioce. nec ob. fm euz, si dicat exēpta est ecclesia, et sic nullā cōmunionē hz cū ea eps, vnde nihil pcipere debet, lz ēt ecclesia sit exēpta, adhuc tñ cōmunionē hz cū ea propter populum, quem tenet ab eo. de priuilegijs. ex ore, fm Jnno. et Joā. an. de sepul. in nostra. et ibi repetit Hosti. tenendum esse q loca exempta de legatis eiusdē a parochianis non exēptis tenent soluere canonicā portionē episcopo. Tenēt etiam ibi doc. predicti, q hospitalarij et templarij nō sunt exempti.

¶ Probato itaq q loca tenent ad qrtā, restat videre de tertio. s.

6 de † qbus relictis qrta hmói debet. Ad q dicēdū qd regulariter de iure debet de oibus relictis p aia, vt no. i. c. cóquerēte de offi. ordi. et ēst expssuz in. c. reqsisti. de testa. ad idē de sepul. in. c. j. intelligo aūt relicta p anima, siue vocent mortuaria, vt. c. cóquerente. vel oblationes, nomina quaꝝ mortuaria cōtinent. de vb. sig. cum inter. siue iudicia aie, vt. d. c. j. vel relicta siue legata ecclesie, vel alijs locis pijs in infirmitate de q obijt, vel causa mortis, vel qcūq vltima voluntate, vt not. Host. in sum. de sepul. §. et de quibus. ¶ Jté intelligo relictū pro anima, qcquid relinquat eccle. vel pio loco, et de hoc nunq est ab aliquo dubitatū, vt dicit Jo. an. in. d. c. j. et hoc est veꝝ, ēt si in relicto nulla de aia fiat mētio, vt ibi plene no. p eū. Jté itelligo relictū p anima, nedū quod eccle. vel pio loco legat, sed qcqd maxime ab extraneo relinquit prelatis eccle. vel rectori pij loci. Nā canon dicit apte, quod si fiat ab extraneo hmói legatū seu relictū p anime salute, vr esse factū, vt hec habētur. xij. q. iij. pōtifices. cuius verba ponunt in. c. requisisti. ver. nec est. et hoc est veruz, etiaz si in testamento seu relicto huiusmodi sit nomen prelati, rectoris expressum, vt no. et probant Petr. et Jo. an. in predicto. c. requisisti, quod est no. dignum secundum eos.

7 ¶ Preterea dicit Host. quartā † deberi de relictis p parochian. exēpti monasterij, hospitalis, vel alterius loci, vt no. ipse Host. in sum. de sepul. §. et a qbus. ver. quid ergo. Jté quarta debet de relictis iure institutionis, put heredē testator instituit ecclesiā hospitalē, seu aliū piū locū, vel eiusdē prelatū, vel rectorē, vt plene not. Jo. an. in predicto. c. j. de sepul. Rursus notādū est fm Joan. an. qd quarta debet nedū de pdictis, sz ēt de relictis pauperibus hospitalis alicuius, vel alterius pij loci. Et est rō fm eū que ēt p. do. Bal. de Perusio ɔcedit, q2 legare pauperibus certi hospitalis vel loci idē est qd legare ipsi hospitali, certuz est q deberet vt est clare pbatū, ergo q pbatū dico p decre. dudū. de ɔuer. cóiu. vbi hoc expsse tz Joā. an. sup verbo, paupeꝝ. dicēs hoc esse veꝝ, posito qd de relicto pauperibus simplr qrta nō debeat iuxta not. p Bar. de sepul. c. ij. p quā gl. et Jo. an. de testa. c. j. lib. vj. do. Uba. et quidaz alij dicebant ɔtriū, licet faterentur rationem permissam vt dixit. qbus per hoc respōdetur. debent enim intelligi dicte gl. put ipse Joā. and. in. d. c. dudum. et de here. et etiam per eundem Joan. an. in prealleg. c. requisisti. super ver. pijs locis.

8 ¶ Rursus dicendum est quartam † deberi de relictis, et alijs quibuscunq, que defunctus pro anima sua in vltima voluntate reliquit, de sepul. in nostra. c. et apud. versi. est autem dicendum. et in §. et de quibus. Jtem dico quartam deberi non solum de rebus mobilibus et possessionibus sed etiaz immobilibus, molendinis. et alijs quibuscunq, non de realibus debetur hec quarta, vt est expressum de sepul. c. ij. et no. host. in sum. eo. tit. §. primo. alle. hinc est q in Romana curia causa vertebatur inter epm Cistercien. super castrum q relinquit comes Falcateren. in vltima voluntate. Et hospitalarios sancti Joā. Hierosolimitani super castro monasterij dioce. Cistercien. qd castruz comes Falcateren. in vltima voluntate legauerat dictis hospitalibus, pronūciatū fuit p dñm Jo. gayetanū diaconuz cardinalem de mandato Joā. pape qrti quartā deberi episcopo predicto tanq dioce. vt recitat host. i. c. requisisti. de testa. et de off. ordi. cóquerente. debetur enim quarta de predictis omnibus quandocunq fiat testamentū, et si plena sanitate et multo tpe ante mortez, confirmatur enim morte. de cele. mis. cum marthe, scdm Jnno. et Jo. an. in. c. requisisti.

¶ Ueꝝ in parte ista vltima duo restāt dubia. primo vtrum eps

9 † debeat habere quartā quarte q quam recipient de mortuarijs vel relictis pochialib9 sacerdotib9 vel curatis sue ciuitatis et alijs penes quos sepliunt corpora ipsoꝝ parochianoꝝ et dioce. a fratribus pdicatoribus, minoribus, hrmitis, et alijs penes quos sepeliunt corpora ipsoꝝ parochianoꝝ curatoꝝ. Secundo vtrum episcopus debeat habere quartam de relictis pro missis presbytero alicuius ecclesie sue ciuitatis et dioce.

¶ Ad primum dico qd certum est episcopum de iure cōmuni debere habere quartam regulariter de mortuarijs relictis, vt est pbatum. Jté est certū qd parochiali ecclesie de cuius parochia corpus assumitur debet quarta de omnibus mortuarijs et relictis et legatis factis eccle vbi corpus sepelit. de sepul. dudū. in cle. et hec quarta est precise cassata quo ad religiosos q in ea includunt.

¶ Circa alios autē qui ad illā decre. non astringunt parochialis

portio est medietas, tertia quarta, seu tubalia, maxime secundum consuetudinem regionū, de sepul. c. j. ⁊ ij. ⁊ c. cū sup. ⁊ c. certificari. eo. c. cum quis. lib. vj.

10 ¶ Itē certum est ꝙ portio† parochialis non excludit, nec impedit epalē, nec ecōuerso, q꞉ cū iur. dispositiōe due portiones de aliquo deduci debēt, vna nō impedit aliā et si vni psone debeant̄ vt legit̄ ⁊ no. de test. rainutius et no. xiij. q. j. §. his ita glo. videt̄ moltofortiꝰ si diuersis debeāt, vt vnꝰ pp alterꝫ nō fraudet̄ ſʒ Uber. et boc tʒ Host. in sum. de sepul. §. ⁊ vtrū. ꝟ. ita, q꞉ nō inspectis et seq. ex qbus cōcludo, qꝺ si de oibus legatis ante diuisionē factā inter ecclesias a qbꝰ corpus assumit̄, ⁊ apud quas sepelit̄ nō deduxit eps portionē suā, qꝺ tāquā dignior et prior debeat deduci post diuisiones factas inter ipsas ecclesias pcipiet eps quartā quarte. ⁊ q̄rtā oiuz aliorꝫ ſm Host. ibi alias sequeret̄ absurdū, qꝺ eps de mortuarijs seu relictis raro vel nūquā haberet, nisi vbi parochianus in parochia sepeliret̄. exiget ergo q̄rtā quarte, de q̄rtis ⁊c. qꝺ dicit si aceruus cōmunis inter dn̄m et colonū a principio nō fuerit. decimat̄ post diuisionē factā inter eos ab vtraqꝫ de parte sibi cōtinēte ecclesie decimas postulabit, vt legit̄ et notatur de decimis.

11 tua nobis, q꞉ res† trāsit cū onere suo. xvj. siquis laicus. cū simi. p̄dicta corroborant̄ rōne tali. Quarta q̄ debetur curato, a quo corpus assumit̄ est in bōis eius ēt antecꝫ ei soluat̄, ⁊ in illo eodē iure quo est in bonis ecclesie apud quā reliquēs sepelit̄, id de quo q̄rta deducit̄, si illa ecclesia apud quā sepelitur, hʒ hoc iure legati, ergo ⁊ curator habebit istā quartā iure eodem q̄ ab herede defuncti in ipsum curatū quarta aliter nō trāsit, nec eidē debet̄, facit declaratoria bo. q̄ recitat̄ p Joan. and. ⁊ Pau. de sepul. dudū, in clemē. et ꝯcordāt ibidē alleg. p eos, sed ipsi curato debet̄ quarta iure legati, ⁊ de legatis dimissis ecclesijs episcopo debetur quarta, vt superius est, ꝓbatum, ergo de ista quarta eandem quartaꝫ habebit episcopus, et idem est si quarta ista habet naturam mortuarij de off. ordi. conquerente. secundum Pau. de leaza.

12 ¶ Ad secundum dico qꝺ episcopus† de talibus legatis suā quartam debet habere, q꞉ cū hic nō sit de casibus exceptis. de testam. c. vltimo. remanet sub generali regula per quā episcopus quartā habet. eo. c. requisisti. nō obstat qꝺ nominatiꝫ dr̄ presbytero tali, q꞉ cū tanꝗ curatus habeat plationē vel administrationē semp p̄sumitur legatū esse ecclesie et nō psone, maxime si ab extraneo sit relictū. facit p̄dictū. c. reqsisti. §. fi. a ꝯrio sensu ſm Uber. et Pau. et hoc ēt tʒ Pe. Abb. et Joā. an. vt. ṡ. dixi. hec aūt interpretatio est fienda tāquā benignior et securior ꝓ salute anime legantis, vt vcʒ legasse intelligat̄ rōne publici officij potius quaꝫ singularitatis psone, q꞉ validora et efficaciorē sunt orationū suffragia facta rōne publici officij quā vt a priuata et a singulari psona, q꞉ in primo casu nulla orātis malitia impedit orationis effectū ꝓ digno. j. q. j. si fuit. ⁊ c. omnia sacra. ⁊ c. p Esaia. xxxij. di. ad hec. vltima. c. vltimo. ⁊ de conse. dist. iiij. j. ⁊ c. ij. cū si. in alio nō ꝓdest oratio peccatoris. iij. qꝺ. vij. in generibus. cū si. Itē nō ob. qꝺ dicitur ꝓ missis. Si enim inspiciamus totuꝫ quod datur ecclesie, siue detur in vita, siue in morte, datur principaliter pro missis cantandis que consistunt in consecratione corporis et sanguinis Christi, cuius

13 effusione ipse xp̄s sibi eccle. copulauit. est. n. sacramētū altaris† cibus anime ⁊ peccatorꝫ remissio. de ꝯsecra. dist. ij. nō iste panis. cū seq. ⁊ c. cū omne. ēt iterat̄. de pe. dist. iiij. pōt in fin. est. n. orationū eccl. finis ad quē finē oēs eccle. ordies, saltē citra epalē ordinant̄.

¶ Ideoqꝫ lʒ plures sint ordines, rōne tn̄ vnius finis dicunt̄ vnuꝫ sacramentū, vt no. Arc. xxxiij. dist. in pri. hanc ꝯclu. in duobus vltimis pūctis tenuerūt p rōnes predictas Pau. de leaza. ⁊ Ube. doc. Bono. vt vidi in quodā ꝯsi. sigillato p eos sub manu publi.

¶ Circa quartā de relictis priuilegiatis est aduertendū qꝺ regu. iuris est quarta deberi epō de oibus, que testator pro aia sua legat in vltima volūtate, vt dictū est, qꝺ hec sit regu. est expressuꝫ in decre. requisisti. in prin. vbi dicit tex. hoc regulariter verꝫ esse. fallit aūt hec regu. in casibus ꝓuilegiatis ab hoie, vel a iure. Casus

14 aūt priuilegiati a iure † habent̄. de test. c. fi. ⁊ de ꝟbo. signi. ex parte. iij. q dn̄t intelligi ſm verba tex. ⁊ intellectū ꝓbatorꝫ doctorꝫ. s. Inno. Jo. and. ⁊ similiū, nec dʒ esse aliquis facilis, vel p̄sumptuosus ad faciendū glo. nouas ꝯ clausulā infinitis iuribus ⁊ doctorꝫ opinionibus approbatā, q꞉ priuilegiū in sua forma tantū seruari dʒ ⁊ nō vltra extendi, vt legit̄ ⁊ notat̄ de priuile. c. porro. ⁊ ca. recipimus. ⁊ c. petistis. alias caueat sibi priuilegiatus, q꞉ priuilegiuꝫ mereret̄ amittere, q premissa abutit̄ sibi potestate. xj. q. iij. priuilegiū. ⁊ de priuilegijs. ex tuarꝫ. q ergo dicit casuꝫ eē priuilegiatū ab hoie, vel a iure illud ꝓbet, nō ex capite ꝓprio, ſʒ p textū iur. ⁊ priuilegiū apostolicū, alias standū est reg. facit hn̄ qꝺ no. Joā. and. supra rub. de reg. iuris. in fine. lib. vj. eodē li. c. vtile. p que respondetur domino Ubaldo de Perusio, ⁊ quibusdam alijs, qui vna late predicta. c. exponentes. dicunt ꝙ qcquid relinquitur ecclesie vel pio loco censet̄ relictū ad ꝓpriū cultū. talis enim intellectus

15 ꝓcedere potuit a glo. Aurelian. que† vt dū textū destruit nititur enim glo. per nouas regulas. de qua. ṡ. dixi destruere et iura multis vigilijs excogitata, ⁊ cū magna maturitate digesta subuertere, ꝙ ⁊ papa non faceret. de elec. ecclesia. ij. Itē ⁊ hoc est ideꝫ, q꞉ i hoc Ubal. est ꝯrius sibiipsi. Fatetur. n. et hn̄ qꝺ de relictis ecclesie ⁊ alijs pijs locis quarta debet̄, ⁊ tn̄ in intellectu errat vt dixi.

¶ Fateor autē qꝺ si casus ibi vel alibi expressi intelligātur vt debēt, q̄rta nō debet̄ alijs, nisi in duobus casibus, quorꝫ, primus ē qn̄ i eis fraus cōmitteret̄ i p̄iudiciū iudicij, vt ꝺ test. c. fi. ⁊ c. regsisti qn̄ vero dicat̄ fraus cōmittit, ⁊ qlr̄ ꝓbet̄ no. doc. i p̄dictis iuribus. ⁊ qūo sufficit eā ꝓbare p cōiecturas ꝓbat̄ de renū. c. ij. li. vj. ⁊ no. Jo. an. i. c. pall. Scd̄s casus est qn̄ relictū fit ad aliquē actū ꝓuilegiatū. puta fabrica ⁊ ecclesia vel pius locꝰ cui relictū factū ē reparatiōe nō indigēs quo casu q̄rta debet̄ epō iure ꝓuilegio nō obstāte, sic itelligit Host. decre. ex pte. iij. de ꝟb. signi. et si clerici vel laici loci pij, vel eccl. cui relictū ꝓ fabrica fuisset dimitterēt i loco foramē aliqꝺ vl̄ opꝰ icboatū dimitterēt impfectū i fraudē epi h̄ fraus eis nō ꝓderit, nec epo oberit scōm Host. i. d. c. ex parte.

16 ¶ Uenio ad vltimū† scʒ ad respōdēdū ꝯrijs qbus est iam. ṡ. responsuꝫ p magna parte. inquātū vero dicit dn̄s Ubaldus relictis nō priuilegiatis factis fraternitatis seu rectori ipsius, epo debet̄ q̄rta, ⁊ rōnē quā de hoc reddit, videlicet ꝙ hospitalia et hmōi cōgregationes ad piū locū ordinata pia loca dicūtur, approbo tāquā hn̄ et iuridice dictum ⁊ quo ad thema ꝓpositum, idem dn̄s Ubal. in effectu non aliter dixit quam superius tactum est.

¶ Dn̄s Gallitius fundat se in duobus, primo, vcʒ super intellectu. c. de his de testa. de quo et ꝯ quē puto me satis. ṡ. dixisse. secūdo, lʒ fateat̄ loca de quibus in themate deputatis fore ad opera pietatis, negat tn̄ ea esse pia ex eo solo qꝺ autoritas vel cōsensus epi nō interuenit qn̄ ad id deputata fuerūt et hoc ideꝫ videt̄ sentire, lʒ multū cōfuse dn̄s Bar. de senis, lʒ et de hoc ipse nō debuerit dubitare, cū in facto sibi ꝓposito cōtineatur expresse, qꝺ in loco de quo q̄rebatur ab eo est altare vbi missa ⁊ diuina officia celebrātur p ꝙ scire poterit ꝙ consensus epi interuenit, ⁊ quia alias dubium potest esse probabile. formabo dubium super quo dicaꝫ illud ꝙ credam esse verum de iure ⁊ respondebo contrarijs.

¶ Circa qꝺ est sciendū qꝺ aliqua ex hospitalibus ⁊ pijs locis, de qbus agit̄ fuerūt ab initio deputata ⁊ ordinata ad opa pietatis

17 p laicos sine autoritate epi in themate. Querit̄ igit̄ an † ex eo solo qꝺ autoritas epi, vel ꝯsensus d̄ficit loca p̄dicta sint exēpta a solutione quarte, ⁊ vr̄ qꝺ sic, q꞉ eccle. nō pōt fundari, nec religiosus locus fieri sine ipsiꝰ autoritate, vel ꝯsensu. p. c. nemo. de ꝯse. dist. iiij. extra de reli. do. ꝺ xenodochijs. ⁊ ibi not. Si epō debeat̄ quarta ab eccle. ⁊ locis religiosis, ista vero nō sunt hmōi, ergo ⁊c. hoc est in effectu argumentū de ga. ⁊ qcqd boni pōt p ista pce. parte allegari. Sʒ ꝯriū puto verꝫ ēt de iure, circa qꝺ est aduertendū, qꝺ si ꝓ parte defectus ⁊ autoritatis vel ꝯsensus epi locus hmōi non censet̄ pius, hoc est q꞉ iura pal. ꝓhibent ondēdo qꝺ locus hmōi destruet̄, vel quarta soluet̄, vt igit̄ loca possint sine autoritate epi fundari posito aūt qꝺ sit verꝫ, qꝺ tn̄ nō ꝯcedo. Sʒ ostēdā qꝺ sufficiat ꝯsensus epi iteruenire ex post facto ad hoc qꝺ locus pius eē

18 dicat̄, lʒ nō interuenerit i pricipio. Tertio qꝺ † sine ꝯsensu vel autoritate epi locus est pius. Quarto qꝺ si nō sit pius, nihilominus quarta debet̄. primū ꝓbo p talē distinctionē, aut laici vel clerici predicta loca sine autoritate epi deputauerunt ad hospitalitatē vel aliū vsuꝫ piū, fecerūt actū a iure ꝓhibitū aut nō. Pri̇o casu, vcʒ si fecerunt actū a iure ꝓhibitū, ex eo qꝺ nō reqsiuerunt epm vel quasi ꝯ suā ꝓhibitionē id fecerunt, ⁊ tunc vt stati dicebā aut locus destruet̄, ⁊ ꝓ nō facto habet̄, aut de relicto eidē facto epo quarta soluet̄, eligant ex his duobus laici p̄dicti ⁊ magistri consultores eorꝫ qꝺ magis diligant, q꞉ vt vr̄ vtrūqꝫ de iure ꝓbat̄, primū. n. ꝓbat p. c. iudex. x. dist. ⁊ xxv. qꝺ. ij. iperiali. ⁊ de reli. do. in re. qꝺ ꝯ ius. li. vj. cū ꝯcor. in qbus remisi. qꝺ illa q̄ sunt ꝯ iura. de ꝯse. di. j. nemo. ⁊ q̄ not. in. d. c. si fiunt. debēt de iure solui vel ꝓ infectis haberi, sed ipsi laici id fecerunt ꝯ iura. de ꝯse. dist. j. nemo. ⁊ q̄ no. in. d. c. de xenodochijs. alle. ⁊ p ꝯsultores predictos, ergo cōtra scōm qꝺ probat̄ p iura. xj. q. j. legi. de dona. inter vi. ⁊ vxo. ⁊ si necē. ⁊ ꝙ vtrobiqꝫ no. ṡ. ff. eo. tit. l. iij. §. i. ⁊ de neg. gest. l. siue. ⁊ de fur. itaqꝫ fullo. ⁊ extra de pbē. euꝫ qui. lib. vj. de sen. excom. sine. de postula. prel. c. j. de do. ⁊ cōtu. cōtingit. in qbus dicitur ꝙ

19 non debet ad cōmodum cedere† illud quod debet in penam potius retorqueri ⁊ ꝙ ex improbatione nemo consequitur actionē ⁊ ꝙ nemo de delicto suo facit conditionem suam meliorem, ⁊ ꝙ

non debet

nõ debet esse melior cõditio cõtumaciũ quã obediẽtiũ, qḋ nõ debet esse melioris cõditionis stultus quã sapiẽs, ⁊ inuasor quã iust⁹ possessor, q̃ cõtingerẽt si isti laici ex eo qḋ locũ ad vsum piũ deputauerũt sine autoritate epi ꝯ iura p̄dicta eximerent᷑ a q̃rte solutione, ⁊ nõ illi q iuri parẽtes talia faciunt cũ autoritate epi quoꝝ loca certũ est ad q̃rtã teneri, qꝛ pia et sic sicut dixi melior esset conditio delinquẽtiũ quã parẽtiũ, ⁊ vnde penã merent᷑ cõmodum reportarẽt et ex delicto suo cõditionẽ suã meliorẽ fecissent ꝯ iura p̄dicta. soluũt ergo q̃rtã sicut illi q nõ reliquerũt et fit eis gr̃a si pena eis nõ imponit᷑ ex eo ꝙ epũ cõtẽpserũt. ad hoc de elec. innocẽt. vbi cũ dicit parẽtes nõ modicũ Uigorieñ. c. qḋ eis nec penã infligimus. ꝯ scḋo dico qḋ lꝫ autoritas epi nõ interuenit a principio potuit tñ interuenire ex postfacto quod sufficit vt locus dicatur pius, vt no. Arc. xviij. q. iij. qdã. ⁊ Host. in sum. de reli. d. §. facit regula iuris rati habitationem. lib. vj. cum concor. ibi positis.

20 ℭ Circa tertiũ ꝙ locus † p laicos siue p quoscũqꝫ alios ad vsum piũ deputatus, ⁊ sine autoritate epi pius sit ⁊ p ꝯsequens teneat᷑ ad quartã probo sic. laici sine autoritate ⁊ ꝯsensu epi possunt locũ ad hospitalitatẽ, vel aliũ piũ vsuꝫ deputare, qḋ hoc sit veꝝ probat᷑ p ea que notant᷑ p Uincen. ⁊ Ioã. and. de reli. do. ad hec. vbi dñt qḋ si quis hospitalẽ ꝯstituat cũ oratorio, tunc est necessarius ꝯsensus epi alias nõ ꝓbat᷑ idẽ in eo qḋ no. Inno. ibi dicit. n. nullũ esse dubiũ, qm̃ laicus põt deputare domũ ad pauperes recipiendos. refertqꝫ ipse Inno. ⁊ Host. ibi. quosdã dicere qḋ põt laicus hr̃e oratoriũ ⁊ hospitale dũmodo nõ hẽat formã eccle. ibi tñ non poterit celebrari sine autoritate epi, ⁊ de ꝯse. di. j. vnicuiqꝫ. ⁊. c. si qs ꝯ. Fatet᷑ ergo qḋ ad hoc vt locus p laicos vel clericos deputatus ad p̄dicta sit eccle. vel oratoriũ in quo possint diui. celebrari, vel ad hoc vt religiosus cẽseat᷑, necessaria est autoritas epi alias nõ. Et ita intelligũt doctores p̄dicta iura de hac materia loquentia, ita intelligunt Io. an. ⁊ Pau. de leaza. in. c. p literas. de preben. in cle. ꝓbato ergo ꝙ laici † pñt sine autoritate epi locũ deputare ad hospitalitateꝫ, vel alios pios vsus ⁊ qḋ oĩs locus ad hoc

21 deputatus est pius, vt satis ꝓbaui, ⁊ ĩdubitatũ est, qḋ pia loca tenent᷑ ad quartã, vt satis superius est ostensum.

ℭ Cõcludit᷑ manifeste qḋ loca p̄dicta tanq̃ pia tenent᷑ ad. iiij. facit ꝙ no. Io. an. de test. de his. super verbo, pijs locis. vbi dicit post Host. qḋ epo. iiij. debet᷑ de relictis pijs locis quibuscũqꝫ. ℭ Ad quartã est dñm qḋ si loca p̄dicta pia nõ vacarent᷑, qḋ tñ sentiẽdũ nõ ẽ vt ꝓbaui, nihilominus. iiij. debet᷑, qḋ sic ꝓbat᷑ reg. habemus de qua vt sepe dixi, qḋ de oĩbus q̃ testator in vltima volũtate reliquit ꝓ aĩa, quarta debet᷑ epo, vt. c. req̃sisti. Sꝫ veꝝ est in facto, qḋ relicta hmõi sunt relicta ꝓ aĩa relinquẽtis, vt in iuribus alleg. ⁊ h̄ est veꝝ. Nã illud qḋ pio loco relinquit᷑ maxime ab extraneo fit ꝓ

22 salute † remedio ⁊ redẽptione aĩe relinquẽtis seu dimittẽtis ⁊ nõ ꝓ cõmodo sacerdotis ꝓbat᷑ eẽ dimissuꝫ. xij. q. iij. põtifices. ⁊. c. requisisti. Ergo in casu nr̃o regula locũ hꝫ, q̃ regula nũquã fallit, nisi in qbusdã casibus priuilegiatis ⁊ iure expressis ƀm Host. ⁊ Io. an. ibi, ⁊. c. de his. ⁊. c. de qbus. q̃ iura supradixi. potior ẽ ergo cã epi, ꝓ quo facit regula hꝫ. n. aduersarius necessario ondere quare in illo casu regula nõ loquitur. de regu. iur. super titu. in fi. lib. vj. ℭ Dominus Bar. predictus salua pace sua in allega. suis taꝫ in scḋo q̃ꝫ in iure errauit. in facto in eo qḋ dixit illos de hospitali quartã hmõi prescripsisset cũ ipsi de p̄scriptione vel cõsuetudine aliq̃ nullã mẽtionẽ fecerũt, vt pꝫ ex facto ꝓposito corã eo ⁊ sigillato p eũ, ⁊ sic ꝯ decre. pastoralis. de iud. vbi ꝯ tales Host. ⁊ Io. an. loquunt᷑, ipse videat. itẽ vt dixi, errauit in iure q̃ circa p̄scriptionẽ q̃ꝫ alle. dicit. n. ipse cũ tñ sint laici ꝯ epm̃ p̄scribere potuisse p decre. de quarta. ⁊ de p̄scri. dicẽs Host. hoc p̄cise tenere sed salua pace sua. c. de. iiij. nõ facit ꝓ co. loqtur. n. qñ eccle. nõ qñ laci prescripserũt qḋ. n. talia laici nõ pos. p̄scribere, imo nec ẽt possidere p. c. causam. ⁊ de reg. iur. c. iij. lib. vj. Itẽ Host. nõ d̾t in. c. de. iiij. nec alibi ꝙ laici pñt eã p̄scribere, imo ibi d̾t qḋ nec eccle. possit eã p̄scri-

23 bere sine titu. addens ꝙ titulus † nõ p̄sumit᷑, nisi ꝓbet᷑, ⁊ ꝙ ꝓbatur nõ sufficit, nisi iustus, ⁊ nisi ab eo q ipsum trãsferre potuit habeat᷑. Hec v̾ba sunt Host. ibi p q̃ pꝫ ꝙ ñ dixit illḋ p̄cise. ꝙ. n. ponitur p dñm Bar. q debuisset lecturã Host. videre, cũ nõ ex trãsumpto seu recitate p aliũ recitare conatus est, qꝛ nõ de riuulis, sed de ipso fonte veritas sciẽtie q̃rẽda est. lxxxvj. dist. ieiuniũ. Itẽ Ioan. an. i. c. certificari. de sepul. quã de bar. alle. nõ recitat hosti. aliter dixerim, qcqd dicat. d. bar. ⁊ dato ꝙ Ioan. an. aliter q̃ꝫ debuerit recitaret, ꝓpterea veritas nõ mutat᷑. dicat ĝ. d. Bar. cũ ang. vel librũ suũ eẽ mẽdosum vel iterp̄tẽ. s. Ioan. an. nõ esse assecutũ v̾ba Hosti. vel dicat se neutrũ intellexisse. xj. dist. ĝ solus. ⁊ tꝫ gl. Host. in. c. de. iiij. ⁊ eã itelligat, vt dixi ꝓ q̃ est hodie casus de p̄scrip. c. j. lib. vj. imo forte melius est dicere qḋ titulus nõ sufficit, qꝛ est con-

24 suetudo † quod non soluatur quarta, non valet nec est prescriptibilis, tanquam irrationalibilis, ⁊ hoc tenet Goffre. in summa. de sepul. §. si sit ꝯsuetudo. ⁊ Ray. in summa. eo. tit. Guil. na. et ab. in. c. certificari. qui in hoc omnes cõcordant dicentes talem consuetudinem esse contra apostolum, contra canones, ⁊ contra leges. quorum ponit verba Ioan. in. c. certificari. in. v. qḋ. alleg. per do. Bartol. Concludendum est ergo quãtum ad hoc, qḋ in casu nostro p̄scriptio nõ procedit, quia laici per. c. causam que ideꝫ in ecclesia secundum predictorum opinionem que equa videtur et iusta, vel saltem necessarius est titulus ƀm opi. Host. predictaꝫ ⁊ decre. et de p̄script. c. j. lib. vi. Porro circa alios errores dñi Bar. p̄fati vt semp cũ pace sua loquar non insisto, quia cõclusio sua manifestat eosdẽ. Nã ex oĩbus alle. suis concludit, quod de relictis pijs locis ⁊ ad pias causas qbuscũqꝫ verbis vtatur testator quarta nullo modo debetur, quod solũ papa facere et dicere posse nouam super hoc decretalem condendo nemo sane mẽtis ignorat.

ℭ Per premissa satisfecisse me alle. predictoꝝ ⁊ si aliqd omisi offero me paratũ satisfacere iuxta posse ⁊ modicũ intellectũ meũ, ⁊ si errassem in aliquo meipsum corrigere sum paratus, non enim pudet me corrigere si errauí vel videre. c. qualiter quãdo ⁊ de ac-

25 cu. nam vt dicit imperator non † erubescimus si quid melius horum que prius ipsi diximus aliquid inueniamus, ⁊ competentem pro delictis ponere correctionem, ne ab alijs corrigi spectemus, in auc. de nup. circa prin. per vnam coll. ⁊ no. in. c. qualiter et non solum a predictis magistris, sed etiam ab anniculo paratus sum edoceri. iuxta verbum Aug. xxiiij. q. iij. si habens. rogans consultores prefatos si videant se eisdem rationibus non pudeat se corrigere cum ad eos tanquam ad iuris peritos ⁊ doctores ꝑtineat errores corrigere alioꝝ ꝑ alle. c. qualiter ℭ Ego Franciscus episcopus Clusieñ. indignus ⁊ decretorũ doctor minimus premissa omnia putans esse vera de iure. Et ex scripturis doctorũ collegine curiosi de quibus in princi. dixi asserentes me quartã indebite petere iniuste lacerẽtur famaꝫ meam quam si negligereꝫ crudelis essem. xij. q. j. volo. nec eam petendo in casibus nõ ꝓhibitis alicui iniuriã facio, cũ vtar iure meo. de elec. cum ecclesie vulterañ. vnũ casum adijcio qḋ que de exẽptis dixi ad p̄sens nõ p̄cise approbo ob reuerẽtiã aliquoꝝ q cõtrariũ glosauerunt, nec tñ reprobo, sed verba Host. refero cuius opinio est fouẽda. facit qḋ not. de deci. eo. tit. nec immerito cũ fuerit lumẽ iur. ƀm Guil. in spe. in ꝓemio.

SVMMARIVM

23 Canonica debetur de obuentionibus iure legati. 24.
25 Ecclesia cum in fraudem dimittit opus imperfectum quasi fabri ca egeat reparatione, an ipsi canonica debeatur.
26 Validiora ꝛ efficaciora sunt orationum suffragia facta ratione publici officij quam facta a priuata, ꝛ singulari persona.
27 Ordines plures licet sint, ratione tamen vnius finis ordinãtur ꝛ dicuntur vnum sacramentum.
28 Epõ an canonica debeatur si legatur pro incertis, ꝛ male ablatis.
29 Testator si legauit vsus priuilegiatos, ꝛ legatum conuertatur ad vsus non priuilegiatos, an canonica debeatur.
30 Ecclesie cum aliquid legatur videtur pro anima legari licet id te stator non exprimat.
Canonica quo iure petatur.
31 Actio ex testamento, an competat legatario.
Ecclesia cui est legatum si nolit agere pro legato, an preiudicabi tur episcopo quo ad suaꝫ canonicam.
32 Canonica episcopalis cum consuetudine est aucta, an petetur vt consuetudinaria vel canonica.
Episcopalis canonica, an impediatur ꝑ canonicã parochialẽ.
33 Canonica cum debetur epõ ꝛ ecclesie parochiali, quis primo de trahet ad quam summam detractionis ascendet. 34.
35 Canonica episcopalis quibus casibus cessat. 36.
37 Canonica episcopalis sola quando debeatur, et nõ parochialis.
38 Episcopus nunquid habere debeat suam portioneꝫ de canonica parochialis ecclesie.
39 Parochialis canonica cui ecclesie debeatur. 40.
41 Banniti perdunt domicilium loci de quo banniuntur.
42 Confinatus cui ecclesie debeat canonicam.
43 Vagabundus caret domicilio.
44 Puer qdam ꝛ eius pater nati sunt in quadam parochia, dicteqꝫ ecclesie pater parochianus erat, tãdem mortuo patre puer in fans ad aliam parochiam transit per nutricẽ, ꝛ adultus sepul turam elegit in tertio loco, cui ecclesie debeꝫ canonica. 45. 46.
47 Animus cõstituẽtis nõ alterius requirit in domicilio cõstituẽdo.
48 Conducens domum in vna parochia, ꝛ sequenti anno in alia, cui ecclesie parochianus erit.
49 Ecclesia que teneatur ad conicam prestandam.
50 Testator quando propter impedimentum facti nõ est sepultus in ecclesia vbi elegit sepeliri, an ibi debeatur canonica.
51 Ecclesia parochialis non recipit iniuriam ex sola electione sepul ture, sed ex ipsa sepultura.
52 Sepultus si qs sit in ecclesia nulla ꝑcedẽte electione sepulture, an de eo qd illa ecclesie obuenit debeat cano. parochiali eccle. 53
54 Spoliẽtes ꝺ fcõ, an teneanꝫ satisfacer his quoꝝ violaꝫ iterdictũ.
55 Legatuꝫ hospitali non videtur relictũ ꝑ sepultura, sed ꝑ anima.
56 Canonica parochialis non iure equaliter petatur.
57 Ecclesie legatarie actio ex testamento competit. 58.
59 Jus parochiali ecclesie quo casu petatur.
60 Heres si integrum legatum soluit legatario, an sit liberatus a so lutione canonice parochiali ecclesie.
61 Jus episcopale propter consuetudinem nunquid sit incertum.
62 Canonicam si petam simpliciter non exprimens, an petam cõsue tudinariam, vel iure inductam.
63 Legata que vniuersitatem non constituant.
Canonicam petens, an nomina sepultoruꝫ habeat exprimere.
64 Canonica quota sit.
65 Consuetudo an valeat, quod nihil detur pro canonica.
66 Consuetudo cui lex resistit an procedat.
67 Ordo predicatorum an possit vti priuilegio exemptionis.
Lex tenet statim cum a superiore promulgatur.
68 Canonica portio de quibus relictis ꝛ obuentionibus debeaꝫ. 69
70 Canonica parochialis ecclesie quo casu non debeatur.
71 Triplex est forma legandi.
72 Testator si iubet fieri capellam in cemiterio predicatorum fratrũ vbi sepelitur, et ꝑ constructione illius legat centum, an ecclesia parochialis habebit canonicam.
73 Jus sepulture aliud est, et aliud ius funerandi.
74 Infirmus et parochianus vnius parochie relinqt alicui alij ecle sie quicquaꝫ, et postmoduꝫ ad ipsaꝫ se transfert, et in ipsa paro chia moritur, an liceat prime ecclesie habere canonicam.
75 Mutare domiciliũ non dꝛ q nõ hꝫ animũ ibi ꝑpetuo remanẽdi.

QUia de Canonica portione epãli et paro chiali iura varie loquunꝫ ꝛ quorun dam reperi dicta circa hanc materiã in quibusdaꝫ im perfecta, in quibusdam minus bene et in quibusdam ordine irregulari. Ideo ad huius rei notitiã de quarta episco pali ac parochiali plenissime videamus. ¶ Et primo de episco pali quo iure et qua de causa ista canonica sit inducta. ¶ Secũ do quanta sit hec canonica de iure cõmu. ¶ Tertio que loca te neanꝫ ad solutioneꝫ huiusmodi canonice. ¶ Quarto de quibus obuẽtionibus ꝛ relictis, ꝛ de quibus rebus debeaꝫ hec canoni ca. ¶ Quinto de quo iure petatur. ¶ Sexto an canonica episco palis impediatur per canonicã parochialem. ¶ Septimo qui bus casibus cessat canonica episcopalis.

1 ¶ Ad primũ cũ qriꝫ † quo iure et q̃ de causa hmõi canonica sit in ducta. Respõdeꝫ qd nõ est iducta de iure communi, vt pꝫ. c. j. de his. ꝛ. c. antiquos. xij. q. ij. nobis vulteraneũ. ꝯcessa q̃rta de radici bus. ꝛ. c. cognouimꝰ. xvj. q. j. ꝯstituto. ꝺ off. ordi. ꝯquerẽte. de te. offim̃. c. reqsisti. et. c. fi. de suc. ab inte. c. j. de prescrip. de q̃rta. et dꝛ canonica, qꝛ a canone est diffinita, vt no. i dictis iuribꝰ. ꝛ ꝑ Inn. in dic. c. reqsisti. est. n. hᷓ canonica ex hac causa iducta ꝓpter onus epãle, vcꝫ qd epĩs icũbit, qd cõsistit i celebrãdo solẽniter, ordines cõferẽdo, chrisma cõficiẽdo, oleũ sacrũ bñdicẽdo, ꝛ basilicas de dicãdo, moniales bñdicẽdo, ꝑdicãdo, penitẽtias iniũgẽdo, ꝛ alia exercẽdo q̃ ad offim̃ epãle ꝑtinẽt, ꝛ de iurisdictione epãli quo ad foꝝ cõtẽtiosum, ꝛ q̃ ꝑ penitẽtiale ꝑtinẽt. ꝛ q̃ sunt de. l. iurisdictio nis. ꝛ. l. dioce. de qbus in dic. c. cõquerẽte. ꝛ. c. dilec. de offi. ordi. trãsmissaꝫ. Epũs ergo tãtis oneribꝰ grauatus hãc ꝑcipiet portio nẽ vt inde eueniat emolumẽtũ vnde ꝛ onus, erit ꝯ rõnẽ si epũs cui cõmissa est cura ꝛ sollicitudo sue dioc. x. q. j. sic qdam. xij. q. ij. epũs eccle. ꝛ. c. ꝑcipimus. xviij. q. j. monachoꝝ, nihil emolumẽti ꝑcipe

2 ret. Itẽ si patrono † debeaꝫ legitima portio, vt auc. lꝫ de natu. lib. de li. le. l. j. fortius patri spũali. et hec omnino ponit Hosti. in sum ma. de sepul. ꝛ vt dicit Ioã. de test. offi. hmõi canonico debeꝫ epõ rõne iur. epãlis qd hꝫ in eccle. rõne cõionis quaꝫ hꝫ in eccle. suis, vt not. Inn. de parochijs. in rub. ꝛ est ista canonica. de. l. iurisdi ctionis, vt not. Inn. de sta. mo. c. j. q̃ diuisio portionũ fit ꝓpter sa cramẽta ecc. i eo. c. ꝛ. c. de his callatio sacramẽtoꝝ ẽ de. l. iurisdi ctionis. xv. q. j. iterdicimꝰ, ergo et hec portio accedẽs collationi sacramẽtoꝝ est de. l. iurisdictionis. de off. ordi. dilect. Sed cũ lex dioce. cõprehẽdat legẽ iurisdictionis ẽt de. l. dioce. dici potest.

3 ¶ Ad sm̃ quãta sit hec epãlis canonica de iure † cõmuni, videtur quod tertia. iiij. q. j. de his. ꝛ. c. dicemus. xvj. q. j. cõstitutum. alibi vꝛ quod sit quarta. xij. q. ij. multũ nobis ꝯcesse de redditibus. ꝛ de ꝑscri. de quarta dicat qd omnes canones cõcordant in canonica danda epõ. Sed in quota discordant. de iure tñ cõmuni est quar tã, vt i iuribus vlti. alleg. q̃ iura posteriora sunt cõmuniter seruan da, ꝛ qꝛ in huiusmodi quarta omnia iura cõcordant. ff. de arbi. l. diẽ ꝓferre. §. si plures, ꝛ qꝛ qd est minimũ est tenẽdũ. de le. iij. si mi nimus. Et qꝛ quota sit hec. iiij. siue cano. portio gl. de. iiij. dicunt in. d. c. ꝯquerẽte. ꝛ. c. de. iiij. ꝛ facit de cẽsi. cũ obla. alia iura q̃ lo quunꝫ de. iij. cõmoditatis alleganꝫ de ꝯsuetudine alias sm̃ ꝯsue tudinem ꝑ illã põt portio augeri ꝛ reduci ad. iij. Itẽ de mediate.

4 ¶ Sꝫ nunqd de rõne † ꝯstõnis, vel cõsuetudinis posset disponi qd minus. iiij. deꝫ ꝓ cano. portione. nõ vꝛ, qꝛ ius cano. ꝯsuetudi nẽ approbãs circa quotã cano. approbat, qd vltra quartã posset deberi. c. ꝺ his. ꝛ. c. antiqs, nõ aũt qcquã disponit qd minus. iiij. possit dari. facit de sepul. cũ cle. disponit qcquã. vt. c. de his. ꝛ. c. antiquos. nõ aũt valeret ꝯstitutio ꝛ ꝯsuetudo, vt minus. iiij. de beaꝫ. arg. de cẽsi. cũ olim. de inoffi. test. parẽtibus. ius. n. ꝯsuetudi nariũ sumiꝫ de sepul. certificari nõ habito respectu ad q̃rtã. Iteꝫ cũ eccle. ꝛ ꝯ. sit ꝯditio adinuicẽ, vt de resti. in integ. corã. de ꝑscri. auditis. si eccle. parochialis ꝑ ꝯsuetudinẽ põt artari ad maioreꝫ portionẽ quã sit debita de iu. com. ergo epũs ꝛ eccle. epãlis ad mi

5 norẽ debitũ de iu. com. Itẽ sequiꝫ, ꝑscrip. † tollit diocesano inte grã quartã, vt. c. de quarta. ergo illã põt diminuere, qꝛ id lꝫ in par te qd in toto. l. altius. ff. si seruitus vẽd. Sꝫ an valeat cõsuetudo, vt nulla cano. soluaꝫ epõ. dicit Host. in sum. de sepul. §. j. ver. sed nunqd nõ teneꝫ ꝯsuetudinẽ cũ sit irrationabilis, ꝛ iõ nõ seruãda. de ꝯsu. c. fi. sola. n. ꝯsuetudo seruaꝫ i his q̃ rõnabilis est. de sepul. certificari, hec iura nisi ꝯsuetudo sit legitime ꝑscri. vt. c. de. iiij. de ꝑscri. Ideo. n. titulus reqriꝫ, qꝛ ius cõmune facit ꝯ ꝑscribẽtẽ ꝛ nõ ꝓ eo ꝯ quẽ ꝑscribiꝫ. de ꝑscri. c. j. lib. vj. hoc tꝫ Ioan. and. in. c. cer tificari. iiij. q. ix. Host. in. §. cano. ver. sꝫ nunqd eadẽ rõne cũ ꝯsue tudine intelligaꝫ. de ꝑscri. vt de elec. roma. ꝛ ꝑ ꝯsuetudinẽ ꝑscrip. posset in totum tolli cano. vt. c. de quarta, falsum videꝫ dicere nõ tenere consuetudineꝫ, vt nil soluaꝫ noĩe cano. in his ergo videtur distingui scđm formam. c. j. de prescrip. lib. vj. scilicet quod cũ ius commune facit ꝯtra prescribentem ꝛ pro eo ꝯtra queꝫ prescribi tur non procedat prescriptio, nisi cuꝫ titulo, vel nisi statim tẽpore allegetur prescrip. cuius contrarij non extat memoria. Et nota

quod licet

qd licet de iure cõmuni sit hec quarta canonica episcopalis, hoc vez in his que obueniunt ecclesie cathedra, canonica episcopa- 6 lis est medietas, vt dicto.c.requisisti. Sed dubitat an ista † canonica debeat sine onere vt i legitima que debet filio, vt.l.omnino et.l.scimus. de inoffic. test. qd videt q requirebat tali legitime vt not.glo. de testa.offi.et ideo hz canonicaz de hereditate nõ tamẽ ad legata pro testatoris relicto puto deduci de hereditate debito τ legato, τ de residuo debeatur canonica ipsi episcopo.

¶ Ad tertiũ q̃ loca teneant ad canonicã epalẽ. Solutionẽ hac de claro p partes quaz qdã sunt p iura decise, qdã relinquunt sub dubio. ¶ Primo ergo requirit de legato qd si ecclesie diocesañ. subiectũ quo ad.l.diocesañ.et iurisdictionis indubitatũ est hanc teneri epo de canonica epali.de offi.ordi.τ.c.cõquerẽte, et iste casus est idubitatus. ¶ Scdo querit.de eccle.subiectis dioce.quo ad.l.iurisdictionis, sed exẽpta quo ad.l.dioce.vt sunt mo.de off. ordi.dilectus.et ista tenet epo ad canonicã.de test.officij et.c.requisisti.et.c.fi.et similiter iste casus est indubitatus. ¶ Tertio que- 7 rit de ecclesia exẽpta † quo ad se τ eius rectores, sed subiecta dioce.quo ad eius populũ.an teneat epo ad canonicã. Respondeo tenere ecclesiã cũ eps i ecclesia iurisdictionẽ pter populuz hẽat q̃ tz ab eo de priui.ex ore.τ hoc tenẽt Inn.τ Jo. de sepul.i nr̃a. ¶ Quarto q̃rit de ecclesia exẽpta a diocesano quo ad se τ populũ eius, an teneat epo ad canoni.dicit Hosti.in sum.de sepul.qd loca exẽpta tenent ad canonicã.xvj.q.j.constitutũ.siue sint capelle monachoz, siue alioz religiosoz, siue monasterij, siue q̃uis alia loca exẽpta nõ obstañ.quocũq; exẽptionis priuile.per qd epo quo 8 ad canonicã nõ piudicat, nisi priuilegio id exprimat, q papa † p priuilegiũ exẽptionis nõ intẽdit epo tollere canonicaz, ex quo id nõ exprimit.de priuileg.pastoralis.de auto.et vsu pal.ex tuaz.τ.l.j.ff.ne qd in loco pub.nã lz quo ad canonicã alioz redditũ inspiciat locus ad quẽ ptinet, an subiect⁹ sit quo ad canonicã epalẽ nõ inspicit locus, an relinquat, an subiectus sit vel nõ, sed psona relinquẽs. Jtẽ, qr iura distincte loquunt qd loca qbus relinquunt tenent ad canonicã, nec distnguũt, an sint subiecta vel nõ. Ergo τ exẽpta cõprehẽdat, pter indefinitaz.de elec.vt circa lib.vj. Nõ aũt dr̃ in.c.cõquerẽte.de offi.ord.hmõi q̃rta deberi ab ecclesijs, seu capellis, nõ seqtur nõ ab exẽptis q̃ sunt in dioce.epi, lz nõ sint ei nõ subiecti.de off.ord.cum eps.lib.vj.xviij.q.ij.luminoso.sicut 9 et videmus exẽptos † teneri ad pstationẽ decimaz.de deci.lz.τ.c.dilecti.hec.n.canonica nõ petit ab exẽpto.vt ab exẽpto, sed vt de tpe legatis, vel q̃si vt hr̃de legatis qui nec aliter debuit recipi, nec potẽtia data epo q̃ fraudari nõ potuit.d testa.off. Sic τ ecclesia parochialis canonicã capit de legato facto loco exẽpto.de sepul.in nr̃a.ergo dioce.nã τ eps est in ecclesia.vij.q.j.scire.τ tota dioce.sua parochia cẽset.xij.q.ij.bone rei.τ de do.§.apos.de off. ordi.significauit.τ hmõi opi.fuit Hosti.in summa de sepul.§.a qbus. Et idẽ et tenuit dñs bononieñ.car.de tuderto in quadã sua regula sine nulla, q̃ cõfecit in opere hoc quoz opus cõmuniter reprobat, qr hec canonica cõpetit epo rõne iurisdictionis et cure q̃ hz in ecclesia. Sed hoc iure, in iurisdictione caret i ecclesia. Ergo cessant talia vt dicit Joã.de test.off.τ pbatur per cle. dudum.de 10 sepul.que loquẽs in prelatis.quorum † appellatione comprehenduntur episcopi, excludit eos a qualibet cura, preter eaz q̃ eis vt curato debetur.nec obstat de sepul.in nostra, quia ibi loquit in canonica parochiali put ibi not. Jo.ad rationẽ Hosti.facilis est responsio.q enim dicit Inn.indistincte loqui negatur, quia loquitur cũ locus, cui legat, episcopo subest in.c. conquerente.nec obstat qd locus exẽptus est in dioce.naz equiparatur loco, qui est extra diocesiz, in quo casu cessat canonica episcopi.extra cuius dioce.ẽ locus, cui legatur.cessat tunc ratio quare canonica debetur, itẽ vt submittit etiã propter iurisdictionẽ τ curaz quaz ibi habet episcopus etiam si bene inspiciatur est casus de testa.in.c. requisisti.§.a quibus vbi propter communionẽ quam habet episcopus in suis locis τ ecclesijs petit hanc canonicã, sed hac cõmunione caret in locis exẽptis, τ ita tz Jo.de test.offi.iij.de sepul. certificari.τ.c.in nostra. Ex predictis soluit questio, si subiectus episcopo legat ecclesie alteri dioce.alterius, an canoni.debeat episcopo, cui subest legans.dicebat Host.q si legetur quãtitas, tunc debetur dioce- 11 sano legantis, qr † non consideramus locũ, cui relinquitur, sed psonam legantem, τ illuz cui subest. Si aũt legat res immobilis, tũc illi diocesano debet canonica, in cuius dioce.est res legata, qr inspicitur locus, vbi res est.l.fi.C.vbi in rem ac.sicut in decimis prediali bus, que debẽtur ecclesie, intra cuius parochiaz sunt predia. de deci.cum sint.que opinio est falsa, qr si episcopus nõ habet canonicaz de eo quod legatur ecclesie exempte, ergo nec de eo qd legatur ecclesie extra diocesim, τ hoc tz Joã.in.d.c.certificari. Ex predictis soluit questio, si exẽptus legat loco exẽpto q nõ debet canoni. Cõcludamus ergo, q nõ cõsideramus legantẽ cui subsit, 12 sz eccle.cui leget, vt illi epo dbeat cano.cui subest eccle.cui legat, siue legãs sit ei subiectus, siue nõ. Cui ergo debet cano. † cũ legat loco exẽpto. Rñdeo debet pape, q ẽ diocesanus exẽptoz.de priui.auc.li.vj. Ita no. Jo.and.i.d.c.certificari.τ.c.in nr̃a.de sepul. Quid si legat loco subdito tpe testi, sz exẽpto tpe mortis, an teneatur epo cano. Rñdeo si, qr ispicit dies quo legatũ cedit, nõ quo legat.l.post diẽ.qñ di.le.ce.l.si vxor.de cõdi.inser.l.que legata.de reg.iur.τ ecõuerso si tpe testamenti sit locus exẽptus, sed tpe mortis sit subiectus, debet canonica epo.l.si filius.de verb.obli.

¶ Quinto quero de his q̃ legant hospitali, an epo debeat can.hic est reperire duos casus, primo qñ hospitale est cõstitutum autoritate epi, τ indubitatũ est cano.ei deberi, qr talis locus est subiect⁹ de test.reqsisti.τ ibi est casus, τ ibi p Jo.facit de reli.do.de xenodochijs.τ qd no.Jo.d quer.ciu.dudũ. Scdo qñ hospitale nõ est 13 cõstructũ autoritate epi dioce.pcedit dubitatio, qr † talis locus nõ vr̃ diocesi subiectus.vñ dicebat gl.de reli.do.qr cõtingit, in vltima glo.q hospitalia cuz ecclesie cura, vel altari, vel cemiterio, vel alio iure parochiali.vr̃ q al's sint separata, ppetua, τ religiosa erigi nõ pñt sine autoritate diocesani, alias tñ qlibet domũ suaz vel ptẽ ad hospitãdũ pauperes põt disponer, sz tũc penitere põt post modũ.facit qd no. Jo.de reli.do.ad hoc.τ p Host.i sum.de reg. iur.§.j.ver.qd de rusticis. Si.n.talis locus subesset diocesano, nõ posset sine aucte eius destrui, ergo cũ ei nõ subsit, nõ petet cano.sicut nec a loco nõ subiecto. Jtẽ nõ cẽset ille locus subiect⁹, ex quo autoritas diocesani nõ iteruenit.de cõ.τ de.l.nemo.de reli.do.c. 14 iij.τ dicit Host.in pdicto.§.j.versi.qd de rusticis.qd cano. † debetur de his q̃ legãtur loco religio.vt.c.reqsisti.sz iste nõ est religiosus.nõ ob.de reli.do.c.ij.τ.iiij.qr ibi iteruenit autoritas epi. Jtez nõ vr̃ hic locus capax relicti, vt.l.j.ff.de colle.illi. Ergo si relictuz nullũ, epo nõ dbet can. Jn cõtrariũ vr̃, qr talis hospitalia cẽsent loca pia, vt in.d.cle.qr cõtingit, τ facit qd no.spe.de instru.edi.§.nunc aliq̃.x.cũ scimus, vbi dicit q pia loca dñr mõasteria, hospitalia, τ q̃lz alia loca, in qb⁹ senes, τ debiles τ miserabiles psone, τ lãguide alunt, ac alia charitatis opa exercent. facit.xxiij.q.viij.scim⁹. j.q.vij.si qs oẽs. Jtẽ talia loca diocesa.subsunt, vt no.doc.in.d.c. de xenodochijs.qñ ergo pia loca sunt diocesa.subiecta, tenent ad cano.de test.offi.τ.c.reqsisti.τ talia loca sunt pia τ epo subsunt, vt in cle.qr cõtingit. Ergo ad cano.tenent epo.facit de cẽsi.c.j.lib.vj. Jtẽ hec talia loco legant p aia legãtis, vt in.c.reqsisti.τ de lega- 15 tis p aia debet † epo cano.vt ibi pz. Jtẽ regula est qd de legatis pio loco debet cano.nisi in qbusdã casibus positis in.c.fi.de test. de qbus casibus nõ est iste.s.qr autoritate epi quã ille cuius cõstructiõi eps cõsensit. ¶ Qui.n.locũ cõstruxerũt sine autoritate ipsius cõtẽnunt epm a quo debuerũt licẽtiã obtinere, τ sic nõ debent esse melioris cõditiõis q̃ illi q autoritate iur.locũ edificauerũt. de dolo cõtingit.de pbẽ.eũ q.li.vj.c.j.cũ si.ergo tenet locus cõstructus autoritate epi. Ergo τ idẽ si eius autoritas nõ iteruenit. Jtẽ nõ lz cõstruẽti locũ illũ eximere a solutione canon.x.q.j.si qdã.sed ideo hoc licaret, si cano.nõ daret, eo qd autoritate epi nõ sit cõstruct⁹. Jtẽ talis locus τ si nõ sit religiosus, qr epi autoritas nõ iteruenit, nec ibi celebrari posset sine eius autoritate, de reli.do.ad hoc, tñ locus pius est, vt pbatũ est supra, τ loca pia tenet ad canonicam.

16 ¶ Sexto q̃ro † si alicui fraternitati leget, an teneat ad cano.τ cũ hoc colligũt sic a iure approbatũ, vt tz Arc.xliij.di.si qs.p gl.xj. q.j.si qs clericoz.τ pietatis opa ibi exerceant, vr̃ ergo qd ad canonicam teneãtur per rationes allegatas in proxima questio.

¶ Septimo querit si alicui legat oratoriũ, an teneat ad cano.epo. Etiã dõm est q sic, cũ talis loc⁹ sit religiosus, seu pius, hoc vr̃ dubiũ, p ea q̃ no. Jo.de reli.d.ad hoc, vbi dicit q qlibet põt p se hr̃e oratoriũ i domo ppria sine autoritate epi, dũmõ nõ hẽat formaz eccle. Sz ibi celebrari nõ põt sine autoritate epi.de cõdi.in vnicũ. τ.c.clericos. Qui g̃ dicit talẽ locũ capacẽ legati, det ius exp̃ssuz.

17 ¶ Octauo q̃rit † si legat collegio leprosoz, an teneat epo ad cano.vr̃ sic, cũ tale collegiũ sit religiosuz τ licitũ, vt no. Inn.de h de eccle.edific.cũ dicat. Sz dicit ibi Host.qd nõ est collegiũ religiosoz, cũ ibi nõ pmittãt substãtialia regule, τ a iure nõ est eis datũ ius collegij, sz tñ certũ pilegiũ d dictis nõ soluẽdo. Et subdit tales leprosos vt miserabiles cẽseri psonas. Sz si legari põt eis, qr eoz collegiũ piũ est, debet cano.p rõnes iã dictas. Quid dices, si sit aliq̃ domus, i q morant leprosi, i q nõ sit altare, nec alia p q locus dici põt eccle.sacra.vr̃ religiosus τ absq; autoritate epi ad talẽ vsuz deputata, τ ibi istituat, τ dstituat rector p libito volũtatis leprosoz diocesano icõsulto, an teneat ad cano. Rñdet q qr ibi illa domus nũquã talia iura recepit, nõ tenetur, cũ talis locus nõ

18 est †ecclesiastic⁹, nec diocesa. subiect⁹. reli. do. c. iiij. ⁊ qd̄ no. paul. de pbē. p literas i cle. In 9riū p cle. q2 9tingit. ō reli. do. ⁊ qd̄ no. Inn. in. d. c. cū dicat, Sed cle. q2 9tigit. intelligit̄ in loco deputato autoritate epi, ⁊ dictū Inn. i. c. cū dicat. reprobat̄ p id qd̄ no. Host. ⁊ gl. i cle. q2 9tingit. cēseat̄ ergo h̄ loc⁹ ppban⁹, ⁊ ideo de iure epali epo nō r̄ndeat. facit ꝙ no. Inn. de do. iter dilectos. Et si dubitat̄, an autoritas epi fuerit deputata. statī⁹ priori, vt ei qd̄ pria facie apparet, cū ibi nō sint clerici nec altare, nisi tm̄ cāpanile, nec eps̄ ē i possessiōe exercēdi iura epalia p̄sumet̄ loc⁹ ppban⁹. Et ideo de iure epali epo nō r̄ndeat. facit de pba. lz in fi. xiij. dist. c. j. p Arch. de peni. di. j. nemo. ⁊ hoc tz Feli. in suo cōsi. cxiiij. Cōtrarium videtur dicendum per rationes superius allegatas.

19 ¶ Nono querit̄ † Si cōuētui fratrū ō penitētia tertij ordinis sancti Frācisci legat̄, an epo debeat̄ canonica. dicebat Fely. i suo cōsi. clxv. qd̄ nō debetur, q2 eps̄ tenet canonicā de ecclesijs ⁊ monasterijs, vt de offi. ordi. c. reqsisti. sed istis sub noie monasterij vel ecclesie nil relinquit̄. Itē epo debet̄ canonica de eo qd̄ legat̄ p̄sone vl̄ loco subiecto, vt no. Io. an. i. d. c. officij. ⁊ i. c. nr̄a. ⁊. c. certifica. Sed isti de. iij. ordine nō subsunt epo lz i aliqb⁹ sint p̄uilegiati ab exactiōib⁹ secularib⁹, vnde eoꝝ stat⁹ dr̄ qdā modus viuēdi potī⁹ ꝙ̄ rl̄a, vel religio, vt i cle. cū ex eo. de sen. excō. ⁊ sic relicta eis cēsent̄, aut p̄sonaꝝ ītuitu legata, aut i op⁹ pietatis ⁊ elemosyne, qbus casibus canonica cessat. de verbo. sig. ex parte. iij. de test. reqsisti i fi. h̄ dc̄m nō placet, cū tale collegiū sit religiosuz, et approbatū p ap̄lica priuilegia, ppter ꝙ canonica cōperit epo, sicut etiaz si legetur alteri collegiato pio, ⁊ religioso, vt. s̄. dictum est.

20 ¶ † Ad quartū de qbus obuētionibus ⁊ relictis, ⁊ de qbus reb⁹ teneat̄ canonica epalis. Circa hoc sciendū, ꝙ quedā q̄runt̄ ecclesie ex dispositione legali. vt qn̄ qd perficiet̄. in auc. ingressi. de sac. san. eccl. Et q̄daz q̄runtur ex dispositione hoīs ⁊ hoc dupliciter.

¶ Primo ex dispositione iter viuos. Scd̄o ex dispositiōe vltime volūtatis, ⁊ eoꝝ q̄ legant̄. q̄dā legant̄ ecclesie, q̄dā p̄sone. Itē q̄dā legant̄ simpl̄r, ⁊ q̄dā ob certā causaz i legādo exp̄ssaz. In qb⁹ hic cōsidero tria. Primo titulū acquisitiōis. Scd̄o p̄sonā cui legat̄. Tertio modū legādi ⁊ causaz i legato isertā. de qbus oibus videamus. ⁊ primo de titulo quo ecclesie querit̄. Et q̄rit̄ primo de his que ecclesie querunt̄ ex legali dispositione rōne professionis. An epo debeat̄ canonica. Inn. varie fuit locutus, nā in. c. relatum. de sepul. dicebat ꝙ debet̄ canonica † de oblatis monasterij

21 qn̄ in ifirmitate se offert qs de q̄ decedit. Sed post ibidē subdit, qn̄qz si in sanitate se offerat, ⁊ multo tp̄e viuat de oibus q̄ tūc pro anima dat, canonica debet̄. Sed alijs monasterijs datis canonica cessat, sed in. c. de his dicebat qd̄ si ad monasteriū transit ⁊ ibi sua offert, vt ibi viuat, si vt ibi sit p̄fessus cessat can. Ceterū si ibi p fiteat̄, de oib⁹ q̄ dat ecclesie deducit̄ canonica, ⁊ si longo tp̄e post igressuz moriat̄ q2 tūc fingit̄ mori, pōt tū aliqd specialiter relique re pro anima ⁊ de illo debet̄ canonica, ⁊ alia pōt relinquere monasterio p sustētatione vite sue. Et subdit, ꝙ qcquid dat monasterio ad qd̄ trāsit intelligit̄ pro anima dari, ex quo in infirmitate se ad illud trāsfert, sed glo. in. c. de his. dicit canonicam deberi de q̄sitis ratione legati, non autem ratione professionis.

¶ Concludendū videtur quod debetur canonica quesitis monasterijs ratione professionis, quando fit in infirmitate de qua persistens decedat, q2 p anima videtur obtulisse, aliter secus.

¶ Quid de canonica parochali que ecclesie querit̄ ex iur. dispositione, an de ista teneat̄ canonica. R̄spōdeo sic, vt no. Io. an. i. d. c. certificari. Si ecclesia parochialis nō sit exempta, alias secus.

22 ¶ † Secūdo q̄ritur, an de eo quod queritur ecclesie ex iur. dispositione inter viuos, debeat̄ canonica episcopalis. Respondeo non siue querat̄ ex titulo oneroso siue lucratiuo, ideo de emptis p ecclesiaz, vel donatis ecclesie eps̄ non habet canonicā vt dicit Hostien. in sum. de sepul. §. quid si ecclesie donet̄ causa mortis.

¶ Demū queritur de his que obuenerūt ecclesie ex vltima volūtate. R̄spōdeo debetur canonica epalis siue obueniāt iure institutiōis, siue iure legati. de p̄mo pz, q2 hec canonica debet̄ de bonis testātis, de sepul. c. j. quod iudiciū heredis institutionē includit vt c. pe. de sepul. li. vj. facit. c. relatū. vbi canonica debet̄ de oi eo qd̄ disponit testator. q̄ dispositio ēt comprehēdit obueniētia iurisdictionis vel fideicō. de sepul. in nostra. ⁊ est expressum. eo. c. de his vbi de testamēto debetur canonica, ⁊ facit quod no. Io. de sepul.

23 c. j. ¶ Et de obuētionibus iure leg. idubitatū est, ꝙ canonica † debet̄ in. c. reqsisti. de test. qd si aliqua hereditas ab intestato defertur ecclesie, an episcopo debet̄ canonica. de testa. hereditatis sic, vt. c. ij. de successio. ab itest. facit. xij. qō. j. de his. ⁊. c. decernimus.

¶ Quarto principaliter est vider̄ personā cui legatur, ⁊ est hic reperire tres casus. Primo qn̄ legatur ecclesie. Scd̄o quādo legat̄ eius prelato. Tertio qn̄ legatur singularibus p̄sonis determinatis vel in gener̄. ¶ Ubi legat̄ ecclesie, debetur canonica, vt. c. reqsisti. Idē si eius p̄lato siue legat̄ p̄lato sub noīe dignitatis, siue ei⁹ p̄sona nominet̄, q2 ītuitu ecclesie videt̄ legatū, qn̄ ab extraneo relinquit̄. Secus si a ppinquo, vt p̄alle. c. reqsisti. porro vbi singularib⁹ p̄sonis legat̄, ēt si p aia leget̄, vt q2 legat 9sanguieis, vl̄ amicis vel pauperib⁹ p aia nō debet̄ tūc canonica, vt in. c. ij. ō sepul. ¶ Qd̄ aūt dixi nō deberi canonicā epalē, cū legat̄ pauperib⁹ hz locū qn̄ legat̄ pauperib⁹ in genere, si aūt legat̄ pauperib⁹ certi loci, tūc debet̄ canonica, q2 tūc loco legatū videt̄, vt no. Io. de test. reqsisti. de 9uer. cōiug. dudū. ⁊ cle. dudū de sepul. De tertio cū in legato modus vel causa addicitur vel vt in certos vsus legatū cōuertatur est reperire duplicem formam legandi.

24 ¶ Primo qn̄ † Testator simpl̄r legat ecclesie nil aliud exprimēs. ¶ Scd̄o qn̄ in legato exprimat, q2 legat p aia. ¶ Tertio qn̄ alios vsus vel casus i legādo exprimit, an tūc debeat̄ canonica portio de prima causa ecclesie legat̄ simpl̄r ⁊ debet̄ canonica vt in. c. reqsisti. Itē scd̄o cū exprimat, ꝙ legat ecclesie pro aia, vt. d. c. reqsisti. Ceteꝝ si ibi legādo alios casus vel vsus exprimat, an tūc debeat̄ canonica, R̄spōdeo, si vsus, ad quos legat̄ sint priuilegiati, cessat canonica epalis vt patēt exēpla. de testa. c. fi. vt q2 legat p ornamētis ecclesie, vt in casulis corporalibus vel similibus, vel legat sericū vt inde fiat aliqd̄ ornamētū altaris, vel q2 legat p ornamētis emēdis, recuperādis, vel reparādis, vel legat pro fabrica. Circa hoc tn̄ no. qd̄ si legatur p fabrica, ⁊ portio deputata ad fabricā nō recipit̄, vel recepta nō sufficit ad reparationē fabrice, ⁊ fabrica idiget reparatione, cessat canonica. Si aūt nō eget repa

25 ratione, ⁊ debet̄ canonica. Et idē, cū in fraudez † ecclesia dimittit op⁹ impfectū q̄si fabrica egeat raparatiōe, vt no. Io. ō test. c. fi de v. sig. cū iter. vel legat p luminarib⁹ vt cereos ad illuminādū corpus xp̄i, vel oleū p lāpadibus, cessat cano. vel legat p anniuersario, septio, vigesimo, vel trigesimo, vt pz i. d. c. fi. lz aūt de his q̄ legant̄ p tali officio nō debeat̄ cano. vt. d. c. fi tm̄. de his q̄ offeruntur tp̄e talis officij debet̄ cano. vt no. Io. de sepul. in nr̄a. vel legat ad ppetuū cultū, vt qd̄ oi anno fiat festū alicui⁹ sancti, vt. l. cano. cessat. Quid si legat̄ p missis dicēdis aliqd alicui presbytero, an debeat̄ cano. epo, dicūt quidā qd̄ sic, q2 iste nō est de casibus exceptuatis, vt in. c. si. de testa. remaneat ergo sub regula, per quā eps̄ habeat canoni. vt. c. reqsisti. nō obstat ꝙ nominati sit presbytero legatū, q2 cū tāquā curatus hēat admistrōnē vel p̄latiōnē, semper p̄sumit̄ eē legatū ecclesie ⁊ nō p̄sone. sic. n. iterpretari debemus p salute anime legātis, vt legasse videat̄ eccle. rōne publici officij po

26 tius ꝙ̄ p̄sone, qm̄ validiora † ⁊ efficaciora sunt orōnuz suffragia facta rōne publici officij, quā vt a p̄uata ⁊ singulari p̄sona, q2 i primo casu nulla oratiōis malitia ipedit oratiōis effectū p digno. j. q. j. si fuit. de 9se. di. iiij. quāuis. Itē nō obstat qd̄ dr̄ p missis, si. n. inspicimus totū qd̄ dat̄ eccle. siue in vita siue i morte, dat̄ p̄ncipaliter p missis cātādis, q̄ 9sistunt in 9secratione corporis ⁊ sanguinis xp̄i, cui⁹ effusione xp̄s ecclesiā sibi copulauit, est. n. hoc sacramētū cibus aie, ⁊ pctōꝝ remissio. de 9se. dist. ij. nō est. n. orationū eccle. finis ad quē finē oēs eccle. ordies saltē citra epalē ordināt̄.

27 Ideoqz lz sint plures ordines † rōne tn̄ vni⁹ finis ordinant̄, ⁊ dicunt̄ vnū scr̄m, vt no. Arc. xxxiij. di. in p̄n. ⁊ ita 9suluit Pau. de liaza. ⁊ Uber. ō bononia put refert. d. Card. in sua summula vbi idē tz, nec ob. Host. p hoc qd̄ no. ⁊ Io. de verb. sig. cū iter. q2 ibi i relictis p missis cātādis in septio, vigesimo vel trigesimo, sz hic in legatis simpliciter p missis cātādis. Nec obstat qd̄ no. in cle. dudū. de sepul. vbi parochialis hz quartā de legatis p missis dicendis, q2 hz de legatis ad vsus p̄ulegiatos de qbus iste vr̄, q2 illa facit p. Nec ibi dr̄ illud esse relictū ad vsuz p̄uilegiatū, ⁊ p̄dicta vidētur intelligenda, qn̄ legatur p̄sbytero alicuius ecclesie.

¶ Quid ergo si legetur in genere p missis dicendis ipsis presbyteris, vel ꝙ ipsi itererūt funeri. aut obseqo testatoris, an tūc debeat̄ cano. Et vr̄ ꝙ nō, q2 tūc legat̄ 9teplatione p̄sone nō qdē 9templatione eccle. vt. c. reqsisti. de test. puto tn̄ deberi quasi videat̄ relictū

28 9tēplatione ecclesiaꝝ qbus p̄sunt. ¶ Quid si legat̄ † p incertis ⁊ male ablatis, an epo debeat̄ cano. R̄ndeo, aut illa erogat pauperibus certi loci, ⁊ debet̄, secus si nō pauperibus certi loci, sz gn̄aliter, ⁊ vr̄ dicendū ꝙ eo casu quo debetur canonica de eo qd̄ disposuit testator debetur de eo qd̄ disponit executor legitimus, vt est episcopus vel datiuus, q2 perinde est ac si testator id faceret. Itez q2 ad pias causas talia legata cedunt, facit de vsu. cum tu.

¶ Ex p̄dictis 9cludamus ꝙ ad quoscūqz vsus leget̄ debet̄ cano. p̄terꝙ̄ cū legat̄ ad vsus de qb⁹ i. d. c. fi. de test. Sz dubitat̄, si ad vsus ō qbus i. c. fi. de test. an poterit eccle. id legatū 9uertere ad aliū vsuz, non vr̄, vt lex administra. de re. addi. parti. logt̄. In 9

rium

riū in.l.j.C.de lud.exper.& hoc tȝ Jo.in.d.c.si.de test.vr̄ igit̄ di-
cendum, ꝙ inconsulto diocesano non posset in aliū vsum ꝯuerti
29 de test.nos q̄dē,de adimē.lega.l.legatū,sed tūc dubitat̄† si legat̄
ad vsus priuilegiatos,& legatū ꝯuertat̄ ad vsus nō priuilegiatos,
an canonica dēat̄,vr̄ ꝙ censeat̄ fraus i epo,q̄ id ꝯuertit ad vsus
nō priuilegiatos,& rōne fraudis cessat canonica,vt.c.si.de test.&
de sepul.in nr̄a.Inspicimus deniq; cām, ob quam legauit testōr,
vt.d.c.si.nō aūt illā q̄ absq; facto testātis ex postfacto supuenit
ex fcō alterius q̄ȝ testātis.¶In ꝯriū vr̄,q: vt cesset canonica,in
spicimus ꝙ sit ꝯsum ad vsus priuilegiatos,vt.d.c.si.itē ex quo
auctoritate iuris fit translatio ad aliū vsum,pinde est, ac si fieret
a testōre,cū ergo sit ꝯsum ad vsus nō priuilegiatos,dētur cano-
nica,siue id pcedit a testōre,siue ab alio,p quā rōnē vr̄ ecōuerso
dēȝ,ꝙ si relictū sit ad vsus nō priuilegiatos,qđ nō dētur canoni-
ca,& q: vt pdixi,canonica dētur,de his,q̄ p anima dabant̄,qn̄ p
anima censeant̄ relinq.Rn̄det̄ ꝙ p anima cēsent̄ relinq siue no
minent̄ mortuaria,de offi.ordi.ꝯquerēte,siue vocent̄ oblatiōes,
q̄ noīe mortuarij ꝯtinent̄,de ꝯ.sig.cū inter,siue iudicia aie,de se-
pul.c.j.siue legent̄ ecclesie vel alij pio loco in infirmitate de q̄ dece
dit vel cā mortis,vt dt Host.in sum.de sepul.& cū legat̄ ecclesie
30 vr̄ p anima†legari,lȝ id testōr nō exprimat,vt.d.c.religsti,idē cū
plato relinquit̄ ab extraneo,q: intuitu ecclesie vr̄ relinq.& sic p ani-
ma,ēt si in legato sit expressuȝ nom̄ plati,vt.d.c.reqsisti.de q̄rta.
de q̄bus rebus debeatur canonica.Rn̄detur de mobilibus & im
mobilibus,de sepul.c.ij.& per Host.in sum.eo.titu.
¶Ad q̄ntum quo iure petat̄ hec canonica,q̄dam ꝙ petit̄ ꝯdōne
ex canone.xij.q.iij.pontifices,& de test.reqsisti,& hāc canonicam
petit eps̄ ab ecclesia,cui legatū ē de offi.ord.ꝯquerēte,de pscrip.
de quarta.& de test.reqsisti.¶Sed dubitat̄,vtrū hāc canonicam
posset eps̄ petere ab hr̄de p actionē ex testō,vr̄ ꝙ sic,nā testōr le-
gādo ecclesie vr̄ legasse eps̄ canonicā ei debitā,cū eps̄ sit in eccle
sia.vij.q.j.scire.facit.d.c.reqsisti.§.secus,nā qn̄q; agit ille,cui no
minatim nō legat̄,de inoffi.test.si maritus,de hr̄.insti.quot. hoc
tȝ Jo.de deo p.l.si arrogator.de adop.de leg.j.sicut.in fi.&.l. ser
uo legato.§.si testōrē,idē tȝ Host.nā ex quo hr̄s hȝ facultatē sol
uendi canonicā,poterit ꝯueniri,facit.ff.si cer.pet.l.si me ꝯtineri.
31 ¶In ꝯriū vr̄,q: actio†ex testō ꝯpetit legatario.l.j.C.cōmu.de
le.sed epo nō ē legata canonica p testōrē,sed dētur eidē ex dispō
ne iuris,& h̄ tȝ Inn.subdit tn̄,ꝙ eps̄ pt auctoritate iudicis obti-
nere,vt mittat̄ in posses.iuris agēdi,qđ ꝯpetit ecclesie legatarie,
& postea agat,vt facit legatarius,vt in pos.le.l.si inutiles,ō legi.
l.si qd sepul.vel obtinebit a iudice ꝙ det ei ptoriū pignus.l.si.ō
pto.pig.vel ꝯ hr̄dē aget,vt ꝯ debitorē siue debitores,vt.l.j.qn̄ si
scus vel priuatus,vr̄ dōm ꝙ ꝯdōne ex canone pōt petere eps̄ ca
nonicā ab hr̄de vt a legatario,facit qđ no.in cle.dudū.gl.p hoc.
¶Quid si ecclesia,cui ē legatū,nolit agere p legato, an preiudi
cabit̄ epo quo ad suā canonicā,dn̄t q̄dā ꝙ nō pōt eps̄ agere,nisi
is ad quē primo spectat exigere suā canonicā & ad quē ptinet ex
actio.cedat sup actiones sibi in hoc ꝯpetētes.ff.de pec.l.qđ debe
tur,vbi ꝯo nō ē ꝙ posset vel velit cedere,recurrēdū ē ad remediū
missionis in posses.vt ptoriū pignus,vel ꝯdōne ex le.ij.q.ij.fisc⁹,
vel pura,& hec oīa ponit Inn.in.c.de his, de sepul.predicta pn̄t
hr̄e locū,qn̄ ecclesia cui legat̄ acceptauit legatū,sȝ si repudiet, id
forte negabit̄ epo canonica.l.si qs in frau.ꝑo.l.ꝙ aūt.ff. que in
32 frau.cre.an aūt cū epalis†canonica ꝯsuetudine ē aucta,petet̄,vt
ꝯsuetudinaria,vel canonica,& an petens canonicam hȝ exprime
re legata de quibus petitur & legantiū nomina,no.Inn.in.c.cer-
tificari,& dicam in tractatu canonice parochialis.
¶Ad sextum an canonica epalis impediat̄ p canonicam paro-
chialē.Rn̄deo nō,q: diuerse sunt & diuersis ꝯpetunt,& ex diuer-
so iure pueniunt,nā canonica epalis dētur pp onus epale,quod
epis incumbit,& nō rōne iuris epalis,& rōne cōionis, quā hn̄t ip
si epi in ecclesijs sibi subiectis,vt.c.requisisti, sed canonica paro-
chialis ꝯmittit̄ & dētur pp sacra,q̄ sacerdos ministrat defuncto.
c.j.de sepul.hmōi aūt portiones hn̄t se vt eque principales,ideo
vna p aliā nō ꝯfundit̄.ff.de fideicō.l.ḡnalr̄,& de act.emp.l.non ē
33 nouū,iuxta hec dubitat̄ incidēter,qn̄ canonica†dētur epo & ec-
clesie parochiali,qs primo detrahet,& ad quam summam detra
ctionis ascendet,p epo,ꝙ primo detrahat facit maioritas & pre
rogatiua,cui offert̄,de ma.& obe.statuimus,de pbē.si a sede.lib.
vj.vt lit.pe.c.j.in auc.de hr̄.& fal.§.inordinatis,vn̄ si testōr lega-
uit.lxxx.ecclesie,vbi elegit sepeliri,eps̄ deducet quartam, q̄ sunt.
xx.& de ipso residuo.s.lx.deducet parochialis ecclesia,p canoni-
ca.xv.dicebat tn̄ Host.in.c.visum,de sepul.§.fi.ꝙ si ecclesia pa-
rochialis de illo legato primo deducat quartā,tūc eps̄ hēbit ca-
nonicam residui,item hēbit quartam quarte pcepte p ecclesiam
parochialē,& ibi dt Jo.de sepul.certificari,hmōi opinio vr̄ falsa
quinq; rōnibus,prima q: ex ꝯdōne ex canone vtraq; canonica
petit̄.nec vna est magis priuilegiata q̄ȝ altera,sed si eps̄ prio de
duceret de toto,& ecclesia parochialis de residuo,ergo esset ma-
gis priuilegiata ꝯdō ex canone,q̄ ꝯpetit epō q̄ȝ illa,q̄ ꝯpetit pa-
rochiali ecclesie,tam rōne tpis,quo prius deduceret, quam rōne
34 maioris detractionis facit rō regule q̄ prior.†Itē vtraq; canoni
ca in sui origine insimul ꝯcurrit,q: rōne legati vtraq; originē tra
hit,ergo vna alterā nō pcedit,simile de hoc pȝ.c.j.de sepul.li.vj.
itē vtraq; canonica hȝ se vt principalis equaliter , ergo vna non
pōt p alteram ꝯfundi nec diminui,de fideicō.l.ḡnalr̄,itē canoni-
ca parochialis dētur de legato.de sepult.c.j.sed si deduceret̄ de
residuo iam nō deduceret̄ de legato,sed de parte legati.itē hmōi
canonice eqparant̄ lrie,q̄ dētur filijs de testō.ff.de inoffi.test.sed i
filijs q̄bus dētur ltia,nō deducit vnus de toto, alter de residuo,
sed ambo pariter habito respectu ad totū primonium,vt in auc.
vn̄ si pārēs,de inoffi.test.vnde ꝯcludo,ꝙ habito respectu ad to-
tum legatum deducit̄ epalis & parochialis ,& sic si centum sint le
gata episcopus habet.xxv.& parochialis ecclesia.xxv.
35 ¶Ad vltimum q̄bus casibus cessat†canonica epalis,circa hoc
est reperire quatuor principalia mēbra.Primū quo nulla cano
nica epalis nec parochialis dētur.Scdm quo dētur sola canoni
ca epalis,& non parochialis. Tertium quo dētur sola canonica
parochialis & nō epalis.Quartum quo dētur & canonica epalis
& similiter parochialis.¶Quo ad primuȝ membrū vbi nō debe
tur canonica nec epalis nec parochialis hoc ꝯtingit in.viij.casi-
bus. ¶Primo qn̄ lrie est prescriptum ꝯ solutionē canonice por
tionis,de prescrip.de quarta.¶Scdo qn̄ procedit ex priuilegio
papali.de reli.do.ꝯstitutum.in.c.in nostra.ō sepul.de test.officij.
¶Tertio qn̄ p donationem ipsi factam ex cā cum ꝯsensu capitu
li illi canonice sunt remisse,de epali est casus.xij.q.iij.c.si de reb⁹,
&.c.priores,de dona.pastoralis,de canonica parochiali pȝ de ec
cle.edifi.ad audientiam,de reli.do.ꝯstitutum. ¶Quarto qn̄ in
ppria parochiali exempta qs sepelit̄,nec aliqd legat alteri eccle
sie,vel si legat,legat loco exempto,& tūc cessat canonica epalis,
q: legat̄ loco exempto & cessat canonica parochialis,q: nō debe
36 tur de legato ecclesie,in qua non sepelit̄.s.eo.c.j.¶†Quinto qn̄
qs sepelit̄ in ecclesia cathedrali,q̄ sit sua parochia,& nil legat al-
teri ecclesie,nam id,qđ obuenit ecclesie cathedrali,diuidit̄ equa
liter inter epm̄ & ecclesiam,qđ aūt eps̄ pcipit,hoc non pcipit no
mine canonice,sed ex iure qđ disponit,vt.c. requisisti. ¶Sexto
qn̄ defunctus legauit debētibus pcipere canonicam cum eo ho-
nore ꝙ legato ꝯtenti non pn̄t plus petere nomine canonice, & le
gatum acceptauerunt,vt.d.c.officij.¶Septimo qn̄ ad vsus pri
uilegiatos relinquit̄,& non ad fraudem,vt.c.si.de test.q̄ decre.lo
quit̄ de legato facto mendicantibus q ad canonicam parochia-
lem non hn̄t,vt in cle.dudum.de sepul.¶Octaua qn̄ legat̄ ali-
cui intuitu tn̄ psone,& non intuitu ecclesie,vt.c.reqsisti.de testa.&
hoc quo ad canonicā epalem,de parochi.non cum mendicanti-
bus legat̄ habito respectu ad psonā,dic vt in.d.cle.dudū.¶No
no qn̄ violenter corpus sepelit̄,vbi sepeliri non dȝ,nam tunc pri-
uatur canonica ꝙ illis vim commisit.s.eo.cum liberum.
37 ¶Quo ad secundum membrum quo dētur sola epalis†& nō pa
rochialis canonica,pȝ exemplum,sepelit̄ qs in sua parochiali ec
clesia alijs legatis ecclesijs epo subiectis , de quo legato eps̄ hȝ
suam canonicam,sed parochialis nō,vt in.c.j.de sepul. ¶Quo
ad tertium,quo dētur sola parochialis & non epalis pȝ exemplū,
cum parochianus legat loco exēpto,in quo sepelit̄,de hoc lega-
to non hȝ eps̄ canonicam,q: legat̄ loco exempto,sed parochia-
lis sic,in.c.in nostra.¶Quo ad vltimum membrum quo debeat̄
& epalis & parochialis pȝ exemplum,parochianus sepelit̄ in illa
ecclesia non exempta,& illi legat,hȝ eps̄ canonicam,q: legat̄ nō
exempto,& parochialis suam hȝ canonicam,q: suus parochian⁹
est sepultus in loco cui legauit,vt in eo.c.j.&.c.certificari.¶Iux
38 ta predicta † q̄rit̄,an de canonica parochialis ecclesie eps̄ dēat
hr̄e suam portionem.Rn̄deo si ecclesia parochialis nō est exem
pta,hȝ eps̄ portioneȝ de canonica parochiali secus si ecclesia pa
rochialis est exempta,vt no.Jo.de sepul.certificari,hec de cano
nica episcopali dicta sufficiant.
¶Nunc autem de canonica parochiali videamus. ¶Et primo
cui ecclesie debeantur hmōi canonica.¶Scdo q̄ ecclesia tenea
tur ad canonicam prestandam.¶Tertio quo iure,& qua de cau
sa sit hmōi canonica sic inducta. ¶Quarto quo iure petat̄ hu-
iusmodi canonica.¶Quinto quota sit hec canonica.¶Sexto
de quibus obuentionibus & relictis debeatur hec canonica.
39 ¶Ad primum cui ecclesie debeatur hec canonica, † tex.de se-

pul.c.j.& q̄ détur ecclesie in qua celesti pabulo refici ɔsueuit le gás,gl.e.ti.c.ij.dicit q̄ illi ecclesie apud quam fidei sacra pcepit, tex.est in.c.de his.&.c.certificari,& & q̄ détur illi ecclesie a q̄ cor pus assumit,tex.in.c.ex parte,cum.c.sup,&.c.in nr̄a,q̄ détur ec clesie parochiali dum de parochianis loqr̄,alibi q̄ détur illi pa rochie,in qua hz domicilium,in eo.c.cum qs.lib.vj. ¶ Circa p̄ dicta est reperire.v.casus. ¶ Primus qñ in ecclesia i qua audit diuina,& pcipit sacra ecclesiastica,est suoꝝ maioꝝ sepultura,& ē indubitatum,q̄ huic ecclesie déat canonica,nā ex quo ibi de iur cōi déat sepeliri,de sepul.is q li.vj.ɔstat q̄ ab ista corpus assumi tur,& sic ei debr̄ vt.d.c.de his,& certificari. Jtē ibi audit diuina,& sic ei debetur,de sepul.c.ij. ¶ Secundus casus,qñ in vna ecclesia audit diuina,& pcipit sacra,& in alia est suoꝝ maioꝝ sepultura,& hoc gl.in.d.c.de his preal.& ɔstat q̄ debetur ecclesie,in qua audit diuina,& pcipit ecclesiastica sacra,& vtraqz illaꝝ détur,& iter eas diuidit eque illa canonica,vt no.doc.in.d.c.cū qs.li.vj. ¶ Ter tius casus est,qñ in vna ecclesia audit diuina,& in alia pcipit sa cramenta,vtraqz illaꝝ détur,& inter illas diuidet eque illa cano nica,vt notat in palle.c.cū qs. ¶ Quartus casus,qñ hz duo do micilia in diuersis parochijs,& inter illas parochias fit equalis diuisio,vt.d.c.cū qs.li.vj.in fi. ¶ Quintus casus,qñ hz domici lium in loco,q est in duabus parochijs,tūc vtriqz ecclesie détur, & inter eas equaliter diuiditur,vt no.gl.in.d.c.si quis.

40 ¶ † Ex predictis iuribus ɔcludo,q̄ canonica détur ecclesie pa rochiali.de sepul.cle.dudū.x.veꝝ.&.c.cū qs,vbi détur ecclesie, in qua audit diuina,intelligit de ecclesia,vbi audire dz diuina,si cut est ecclesia parochialis,de paroch.nullus,ille ergo dr̄ paro chianus,qñ de facto habitat in aliq̄ parochia aio ibi manēdi q̄ vere sit ibi trāslatus nō iur.fictione,sed vere si ibi pcipiat diuina siue nō.xviij.q.j.duo.de sepul.c.ij.li.vj.ibi sz equaliter collocans aio ibi manēdi dixi vt excludat domicilium iur.puta prn̄um,vel originis,vel presumptū,puta bn̄ficij,& iō si hēam domiciliū peru sij rōne originis prn̄e vel rōne bn̄ficij,& habito assisij in parochia sancti,& hec ecclesia parochialis dicet & ei canonica détur siue in ea audiam diuina siue non,qz hoc non nocet ecclesie q̄ audiri de beant diuina. ¶ Juxta p̄dicta dubitat de duobus prio ō bānitis ɔfinatis & relegatis q decedunt in loco in quo sunt ɔfinati vel re legati & i quo audiūt diuina tpe quo ibi ad ɔfinia manēt,& qd ō illis qui decedunt in loco in quo aliquo tpe morā traxerunt, his

41 rn̄det primo quo ad bannitos † qz isti pdiderunt domiciliū loci de quo banniunt.ff.de cap.dimi.l.amissione.§.q̄ deficiunt,ergo canonica nō détur ecclesie, de q̄ est bānitus,de paro.c.fi.quo ad ɔfinatos,& relegatos est sciendū q̄ tales hn̄t necessarium domi ciliū in loco in quo sunt ɔfinati & relegati.ff.ad munici.l.filij.§.re leg.&.l.eius q.§.si retinent,ergo domiciliū de quo ɔfinant vel re legant.ff.ad munici.l.eius qui.§.fi.in fi.nec in perpetuum relega rent,vt.l.p̄dicta amissione.§.q deficiunt,& ita no. Azo. i sum.C. de incolis lib.x.si ergo tales decedunt in haꝝ ecclesiaꝝ locis de bet canonica q̄ inter ambas ecclesias equaliter diuidat,vt i.d.c. cū qs,qz vtrobiqz hz domiciliū,sz illa decre.loqr̄ in domicilio qō volūtarie sibi qs ɔstituit,sed locus in quo ɔfinatus ē domiciliuz necessariū est dicendus,vr̄ q̄ qñqz qs ɔfinat ad tps,tūc qz vtro biqz hz domicilium,vtriqz ecclesie debet canonica equaliter diui dēda,vt.d.c.cū quis qñqz ɔfinat in ppetuū,tunc pdit primū do miciliū,vt.d.l.amissione.& illius ecclesie loci non debetur canoni

42 ca † a quo est ɔfinatus,sz ecclesie loci in quo qs ibi domiciliū hz, vt.d.l.filij.Qñqz vero est ɔfinatus ad tēpus incertū,qz ad arbi trium supioris tūc hoc iudicamus ac in ppetuū.vt.c.fi. de sepul. lib.vj.pdit ergo primū domiciliū,& ideo ibidē idē q̄ si in ppetuū esset relegatus. Quid ergo de illis qui primo de domicilio volun tarie recedūt vel alibi se ɔferūt. Rn̄deo ē reperir quatuor casus. ¶ Primus qñ de loco recedit itēdēs domiciliū mutar & ɔstitue re in loco,ad quē se transfert,& nō tenetur ecclesie diuerse canoni ca,sed illi in qua constituit domiciliū.vt.c.fi.de procu. ¶ Scōs ē qñ in scōo loco ɔtulit,vt ibi domiciliū ɔstitueret,intēdēs non de serere primū domiciliū,& tūc vtriqz ecclesie debet,vt.c.cum quis. ¶ Tertius casus est,qñ simpliciter de loco domicilij proficiscens non tm̄ vt domiciliū cōtrahat in loco ad quē proficiscit,nec vt do micilium suum deserat,tunc debet ecclesie domicilij,nō aūt eccle sie loci ad quem proficiscit,qz ibi nō contrahit domiciliū.C.de in colis.lib.x. ¶ Quartus casus,qñ sic de domo proficiscit & loco,i quo habeat domiciliū,& non habeat animuz reuertendi querens quo se ɔferat,ac vbi cōstituat.hic quidē est sine domicilio anteqz locū sibi placitū inueniat.ff.ad munici.l.assumptio.nō ergo ē cui ecclesie canonica debeatur,qz cū canonica debeatur ecclesie do micilij,vt in.c.cū quis,iste sine domicilio est. Et per hoc patet so

43 luta questio de vagabundo,quia sine domicilio † est,ideo nulli ec clesie canonica debetur.

¶ Quid de illis qui recedūt de ciuitate pp guerrā & alibi se confe runt ad habitandum. Rn̄deo illi ecclesie debetur canonica,in cu ius parochia ad habitādū se ɔtulit,de paro.c.fi.qd de vxore,q̄ existens in vna parochia nubit vni viro alterius parochie,& eli git ēt sepulturā tertio loco,cui ecclesiaꝝ illaꝝ déat canonica por tio. Rn̄deo,aut viuente viro morit,& tunc ɔstat,q̄ primū domi ciliū pdidit,& effecta ē de domicilio mariti. Est ergo parochiana ecclesie parochialis mariti,& ideo debet huic canonica,de iud.l. exigere dotē. Jtem si mortuo marito mulier vidua remanēs mo rit cum domicilium mariti retineat.ff.ad municip.filij.§.vidua,si tandē mortuo marito mulier se conferat ad habitādū in alia pa rochia,tūc huic ecclesie in qua se ɔtulit ad habitandum debetur canonica,non aūt ecclesie cuius eius maritus parochianus erat, & ita tz Fely.in suis consi. ¶ Quod vr̄ falsum,qz si domicilium mariti retinet,ergo & hz duo domicilia,& sic vtriqz ecclesie détur canonica equaliter inter eas diuidenda,vt.d.c.cum quis.

44 ¶ Sed dubitat de tali casu,quidam † puer,& eius pr̄ nati sunt i parochia sancti. A.dicteqz ecclesie pater parochianus erat,tā dem mortuo patre hic puer infans ad aliam parochiam transit per matrem suam nutricem,& factus adultus elegit sepulturam in tertio loco.& illi legat.

¶ Querit cui ecclesie ex illis déatur canonica,an illi ecclesie cuius pr̄ parochianus erat,an ecclesie,ad cuiꝰ parochiā p nutricē fuit translatus,vr̄ primo qō prime ecclesie,qz pr̄ parochianus illius erat & in ea sepultus. Nō aūt détur scōe ecclesie,qz ad illā acces sit tpe quo intellectu carebat,insti.de inuti.sti.§.pupillus,& sic p talē accessum non pōt dici habuisse animum ibi constituendi do micilium,qz in eius ɔstōne requirit animus cōstituendi.ff.ad mu nicip.l.domicilium,& sic cum animum intellectualem non hr̄et, non potest dici nouum domicilium constituisse,sed nec domiciliū ɔtrisse,nisi per annos.x.steterit.l.de his.C.de incolis. Nō ob.qō alleg.q̄ talis portio debeat ecclesie i q̄ audiebat diuina,& pcipie bat sacra,de sepul.c.j.&.c.cum qs.lib.vj. qz intelliguntur illa.c. vbi audire diuina & pcipere sacra dz,& sic est ecclesia parochia lis nō i ea tenet audire diuina & pcipere sacra.de paro.nullus,fa cit.d.c.cum quis,& vr̄ casus in.d.cle.dudum.ver.veꝝ. Jn ɔtrium

45 q̄ † debetur ecclesie ad quam fuit translatus,de sepul.c.j.ibi illi ecclesie sicut.& eo.c.ij.lib.vj.ibi vero debet ecclesie dimisse,facit qō no. Jnn.de sta.mo.c.j.& qz p habitationē tanti tpis vr̄ domi ciliū ɔtrisse.C.de incolis.l.ciues,facit quod no. Archi.de prebē. pn̄ti.lib.vj.& de sepul.certificari.&.c.in nostra.vbi dr̄ q̄ canoni ca debetur ecclesie ex cuius parochia corpus assumit,dr̄ autem qs trahi vel assumi de parochia nō originis,sed de illa vbi actua liter habitauit & larem fouet.de rescrip.statutum.li.vj.gl. oliz di cebamus facit.d.cle.dudū.ibi cū operatio,mercedis exhibitio déat,sed certum est q̄ sacerdos originis mortis tpe istius ɔtulit per multa tpa defuncto ecclesiastica sacramenta,sed tn̄ sacerdo ti ecclesie ad quam fuit ipse translatus spectat,qz vltima tempo ra inspiciuntur.l.si materne,de fu.facit ad premissa qō not. Jnn. de peniten.omnis,vbi si aliquis de vna parochia ɔponit se p fa mulo mercenario,& ɔmutat se ad aliam parochiam,confitebitur sacerdoti secunde parochie,& illi ad personalia tenetur,& hanc partem tenet Fede.de senis,in suis consi.

46 ¶ Quid si talis puer ad illam parochiam † p nutricē trāslatus decedat in pupillari vel infantili etate,q̄rit an funeralia debeant prime ecclesie,cuius ipse & eius pr̄ erāt parochiani,vr̄ q̄ prime, qz illius ecclesie erat parochianꝰ & a sacerdote illiꝰ ecclesie ha bebat recipere ecclesiastica sacra,vt.c.omnis,ō penitē.non.n.pt dēri scōe,cū ibi nō hēat domiciliū,nec ibi ɔhere domiciliū potuit pp eius etatis defectū,retinuit ergo domiciliū originis pprie,& prn̄e,qō mutare nō potuit,nec aliud domiciliū nouū ɔstituere,& h impediēte etatis defectu,ad municip.l.eius,ipse ergo solus pt sibi ɔstituere domiciliū,q efficit incola vel parochianus.non aūt alius ei id ɔstituere posset,qz in domicilio ɔstituēdo reqrit aius

47 † ɔstituētis nō alterius,ad municip.l.nō vtriqz.ff.de capti.l.iij.itē animus matris non pōt constituere nouum domilium filio infan ti. Jtē nec pōt ɔstituere filio infanti domicilium extra locum ori ginis,nisi & ipso pater primo sibijpsi constituat,vt.d.l.nō vtriqz. Jtem pupillus non sequitur domum seu domicilium tutricis,sz proprium suum.l.ij.&.iij.C.de incolis. ¶ Jn ɔtrium,qz cuz mater esset tutrix,apud eam dz educari & morari.l.j.&.ij. vbi pup.edu. de.de conuersi.infide.c.ij.ergo cum habitet in parochia nutri cis seu tutricis,censeatur illius ecclesie parochianus,& sic ex pso na,& habitatione matris id sortiet,& hoc tz Fede.de senis,i suis consi.

qñ.cuius dem̃ nõ plz p.c.in nr̃a.d sepul.et p rõnes superius alle.

¶ Quid si parochianus vnius ecclesie relicta tota sua familia in domo illius parochie se cõducit,demũ in alia parochia,et ibi habitat socialiter cũ aliquo,puta scholari,dñt qdã q canonica debetur illi ecclesie loci vbi habitat,qr ibi hz domiciliũ, quo ad ius parochie,et sufficit qd ibi habitauerit,dũmõ nõ vt viator.de iud. l.hĩs abñs,facit de dã.infec.l.iiij.§.ait ptor,et de elec.cãm,et hoc tz Fed.in suo cõsi.quod vr̃ falsum,per.l.j.C.de incolis.

48 ¶ Quid de illo q vno anno cõducit † domũ in vna parochia,et sequenti anno cõducit in alia.Rñdeo illius parochianus censet in cuius ecclesia habitat,et mutata habitatione desinit eẽ parochianus loci,quẽ dereliquit.c.si.de paroch.Quid si infantẽ expositũ qs suscipiat et nutriat.Rñdeo,censet de familia nutrientis ,et sic parochianus illius parochie in q nutrit,facit qd no.in.c.onus,d peni.nõ.n.alterius parochie pt cẽseri parochianus ex quo ignota ẽ eius tpis origo.Quid si pr̃ vnius ecclesie parochianus mittat filiũ infantẽ nutriẽdũ i alia parochia.Rñdeo dẽtur canonica illi ecclesie,vbi filius habitat,vt.d.c.si.de paro.et no.q ius parochiale,et sepulture sunt diuersa,pt.n.vni ecclesie cõpetere ius sepulture,et alij ecclesie ius canonice parochialis,vt.c.cũ qs,de sepul.lib.vj.sed dubitat qd tps inspiciat cuius ecclesie sit parochianus,an tps testamenti vel mortis,Respondeo tempus mortis, qr tunc legatum sumit virea deficientes.l.a titio.

49 ¶ Ad sm q ecclesia teneat † ad canonicã pstandã,hoc declaro p quatuor qõnes,primo qrit si testõr legat ecclesie in q nõ elegit sepulturam,nec vbi est sepultus,an de hoc legato dẽat canonica portio ecclesie parochiali.dt Host.in.c.j.et i.c.nr̃a.de sepul.q ecclesia talis cui legat tenet ad canonicã,cũ canon dicat oium relictorũ dẽri canonicã,hec ẽ falsa opi.vt no.gl.de sepul.c.j.et.c. cuz sup.et.c.certificari,et.d.cle.dudũ,hmõi.n.canonica dẽtur,qr parochialis ecclesia accepit iniuriã,cũ corpus sui parochiani alibi sepelit,vt in cle.dudũ.v.vez,sed in casu pposito non sepelitur, vbi legat,et ex illo legato nulla sit iniuria ecclesie parochiali. Itẽ si in ecclesia parochiali sepelit,nõ hẽbit canonicã de qd alijs ecclesijs legat,et ita tz Jo.in.d.c.j.et in.c.certificari, et glo.in.c.s. alleg. ¶ Scdo qrit si aliqs leget ecclesie in q elegit sepulturã,sed ibi nõ est sepultus sed alibi,an ecclesia ista cui legat teneat ecclesie parochiali ad canonicã,quo ad hoc est cõsiderare tres casus. ¶ Primo qñ pp impedimentum facti non est sepultus in ecclesia vbi elegit ipse sepeliri,qr in alio loco remoto decessit. ¶ Scdo qñ pp impedimẽtum iur.ibi nõ ẽ sepultus pz ex̃ in cle.j.de sepul. ¶ Tertio qñ eligit alibi nouam sepulturã et primam mutauit.

50 ¶ Quo ad primũ casum qñ † pp impedimentum facti non est sepultus in loco in quo elegit sepeliri,vide q de hoc legato dẽatur canonica,qr ecclesia in q elegit sepulturã tenet ad canonicã de sepul.c.j.et.c.certificari,sed iste ibi sepeliri elegit,et sic ispicit electio sepulture,nõ aũt cõsiderat actualis sepultura.Itẽ p talẽ electionẽ fcã est iniuria ecclesie parochiali,in qua de iure cõi dẽat sepeliri,et in recõpensatione hmõi iniurie dẽtur canonica,vt in cle.dudũ.v.vez,et hoc tz ibi Pau.istud idẽ tz Jnn.in.c.in nr̃a.in gl.si qs. ¶ In ɔ̃riũ vr̃,qr hec duo cõiũctim cõsiderant, electio sepulture,et ipsa actualis sepultura,vt in cle.dudũ ibi,cõtumulãdis defunctoz corporibus,qd apud fratrem ipsoz ecclesias sepeliantur,et post seqt in.§.vez,qd de tali legato dẽtur canonica,pbat hoc in c.j.de sepul.vbi vnusquisqz in suoz maioz sepulchro iacer dz, nisi sibi alibi eligat sepeliri,qr eius corpus ibi iacebit,et post subdit, q ecclesia in qua corpus iacet rõne illius electionis ad canonicã

51 tenet ecclesie parochiali.Itẽ ecclesia † parochialis nõ recipit iniuriã ex sola electione sepulture,sed ex ipsa sepultura,vt pz p.c.certificari,ibi dũ dt,salua iustitia illaz ecclesiaz,a qbus mortuoruz corpora assumunt,sed cõstat q ecclesia vbi ẽ electa sepultura non assumpsit corpus illius,sz illa ecclesia vbi ecclesia vbi fuit sepultũ.Itẽ nullã iniuriã hec ecclesia facit ecclesie parochiali , ex quo nõ sepeliuit illũ.Nõ ob.qd canonica dẽtur p ecclesia in qua qs elegit sepeliri,qr intelligo si ibi sepeliat,vt sic vba cũ effectu itelligant.l.iij.q quisqz iuris. ¶ Quo ad sm casum quo pp iuris impedimẽtũ nõ est sepultus,vt qr qs decedat tpe interdicti vel excõicationis,de sepul.cle.j.et idẽ q de illo legato nõ dẽtur canonica nulla.n.iniuria ẽ fcã parochiali ecclesie,nã et si talis decessisset nõ,electa sepultura, nõ fuisset in parochiali ecclesia sepultus,non ergo illius corpus assumet a parochiali ecclesia,et faciunt rõnes allegate superius in pxima qõne.Quo ad vltimũ casum qñ mutauit sepulturam eligendo alibi sepeliri,et idem q non debeat canonica,nam sicut non debet de legato ecclesie,in qua nõ eligit sepeliri,ita et cum elegit sepeliri sed post mutat voluntatem,qr perinde est,ac si a principio ibi non elegisset sepulturam. Jtem tunc nullam recepit iniuriam ecclesia parochialis,ex quo enim ibi nõ sepelitur,vbi ipse legauit.

52 ¶ Tertio qrit si aliqs sepelit † in ecclesia nulla pcedente electione sepulture,an de eo qd ecclesie illi obuenit dẽat canonica parochiali ecclesie.Rñdeo duo sunt casus.Primo qñ ibi de iure sepelit et dẽtur canonica parochiali ecclesie,vñ dt Jnn.de sepul.in nr̃a.qd si aliqs nõ eligat sepulturã in ecclesia,sz ibi de iure sepeliat,vt qr ecclesie dedit se,et sua,vel qr factus erat frater,de pui. vt priuilegia.alias qr ibi erat sepultura parẽtũ,qr sic parochialis ecclesia hẽbit canonicã.Scdus casus ẽ,qñ in ecclesia de fcõ sepelit,tũc de legat illi ecclesie nõ tenet ecclesie parochiali canonica,sz corpus et obueniẽtia occasione sepulture tm̃ restituunt parochiali ecclesie,de sepul.ex parte,et ita no.Jnn.e.c.i nr̃a. ¶ Quarto qrit,si qs sepeliat in ecclesia,in qua elegit sepulturã,an de lega

53 to tali ecclesie hẽbit parochialis † ecclesia canonicã.Rñdeo duo sunt casus.Primus,qñ lrie ẽ ibi sepultus,qr nullũ canonicum ẽ ipedimẽtũ,qd obsistat,a quo minus sepeliet,et dẽtur canonica, d sepul.c.j.et.c.in nr̃a.et.c.certificari,et.d.cle.dudũ. Scdus casus ẽ, qñ de fcõ fuit ibi sepultus,sz nõ de iure,qr erat excõicat[9], vel tpe interdicti fuit sepultus,vel in casibus in qbus ius iterdicit sepulturã,vt pz in cle.j.de sepul.Rñdeo,nõ dẽtur canonica de hmõi legatis,qr vt pz ex cle.dudũ,tũc canonica dẽtur,cũ p elec.sepulture lrie factã,qs sepelit,sz nõ pt sepulturã sibi eligere q sepeliri nõ dz vt in casibus pmissis,vt pz,in.d.cle.j. ¶ Hec canonica debet ecclesie parochiali in recõpensatione iniurie,q sit ipsi parochiali ecclesie,qr in ea tumulat corpus qd de iure erat tumulãdũ,sz nullã iniuriã patit ecclesia parochialis,qr nec ibi potuisset sepeliri, facit rõ qr ibi legata,q nõ tenẽt,nõ defalcant,de lega.j.si seruus legantis.§.si seruus alterius,hoc tz Jnn.de sepul.in nr̃a.in gl.in c.ex parte.et Host.e.ti.cum librũ,et hinc est qd tales de fcõ sepe

54 liẽtes † tenent satisfacere his quoz violatur interdictũ,vt.d.cle. eos,pñt tñ religiosi recipere mortuaria p talibus,q in pnia decesserũt,et p eoz animabus orare,vt no.Jnn.de exces.prela.

¶ Quinto queritur an ab ecclesia exempta in qua legãs sepelitur teneat ad canonicã ecclesie parochiali.Rñdeo sic,de sepul.i nostra.vbi casus,et ibi tz hoc Jo.an.in.c.certificari,et de test.officij, cũ.n.hec canonica dẽat pp sacra q ecclesia ministrauit defuncto, de sepul.c.j.ideo consideremus cui loco leget. Jtem ecclesia parochialis iniuriam recipit ex sepultura in loco exempto sicut nõ exempto.Ex his patet quod si sepeliat in ecclesia extra dioc.q equaliter parochialis ecclesia habeat canonicam.

¶ Sexto qrit si alicui hospitali sit aliq ecclesia subiecta,et illi ecclesie leget et ibi sepeliat,an de legatis illi ecclesie vel hospitali dẽat canonica parochiali ecclesie,dicebat Jnn.de sepul.i nr̃a.q siqs elegit sepulturam apud ecclesiã hospitali subiectã canonica debet ecclesie parochiali de oibus relictis pro anima,siue relinquatur ecclesie in qua sepelitur,siue relinquatur eidem ecclesie et fratribus ibi morantibus,siue in genere locutus sit dicẽdo relinquo hoc tali ecclesie et hospitalarijs.

¶ Idẽ vr̃,si dicat relinquo h tm̃ hospitali.ff.de adimẽ.le.l.annua. .§.a titio.Sed si dixisset,relinquo h ecclesie,in q sepeliat et h hospitali,tũc de legato hospitali non dẽtur canonica ecclesie parochiali,sz de legato ecclesie sic,nã q relinquit ipsi ecclesie vr̃ p se

55 pultura relinquere,et iõ canonica dẽtur ecclesie parochiali,† sed legatum hospitali non vr̃ relictum pro sepultura,sed pro anima.

¶ Quod aũt dictum est,q vbi hospitalarijs legatur,debet canonica parochiali ecclesie,est verum,nisi testator expresse dicat,hoc relinquo hospitali non pro sepultura,sed pro alia iusta cã, qr tũc ecclesie parochiali non debetur canonica,nisi parochianus trãstulisset se ad ea.s.c.de his,vel nisi ecclesia, et hospitale essent ita vnita,q nulla inter eos posset fieri separabilitas.

¶ Ad tertium quo.s.iure,et qua de cã sit hmõi parochialis canonica inducta.Rñdet iure canonũ ẽ inducta,de sepul.c.relatũ,de his,cũ libez certificari in nr̃a.et eo.c.cum qs, lib.vj.et est inducta pp onus parochiale,quod subire solet sacerdos in ministrando ecclesiastica sacramenta,et alia que sunt de iure parochiali.de sepul.c.j.et eo.ti.cle.dudum,in ver.verum.

56 ¶ Ad quartum quo iure,et qualiter petatur hmõi canonica † parochialis.Rñdeo cõdõne ex canone,vbi.n.iure nouo oblo inducit,nec cauet quo genere actionum agendum sit,cõdõne ex lege aget.l.j.ff.de cõdi.ex lege,facit quod no.gl. de sepul. cũ liberum aget ergo parochialis ecclesia ɔ̃ ecclesiam cui legat cõdõnẽ ex canone pro canonica,vt no.Jnn.de sepul.d.c.de his.

¶ Sed dubitabat,an parochialis ecclesia posset hãc canonicam petere p actionem ex testamento ab herede testãtis,videt qd sic, qr testator vr̃ tacite legasse canonicam parochialem ecclesie.ff.de

leg.j.l.quidam testor.§.si scriptis,et l.si a pluribus.de test.requi-
sisti.§.secus,de hr.insti.l.quoti.de inoffi.test.l.si maritus,vñ dice
bat gl.in cle.dudū,q sacerdos hāc canonicā posset ab hrde ven
dicare et ei interdicere,ne illā soluat ecclesie,cui ē legata.ad treb.
l.hrs,in fi.ad.l.fal.l.linea.Quidā dñt,q ɔdōne ex canone pt he
res ad istā canonicā ɔueniri,alij dñt qd nō pōt hrs p ista canoni
ca ɔueniri a parochi.ecclesia,qr nil est legatum parochiali eccle
57 sie,Cōpetit ergo actio † ex testō ecclesie legatarie,et ecclesia paro-
chialis petat canonicā hāc ab ecclesia legataria.ff.de leg.ij.si qs
seruum.§.certum,ad treb.l.filiā,de vsufr.l.fundi,pt tñ parochia
lis auctoritate iudicis obtinere,vt mittat in pos.noui iuris agē-
di,et possessor ageret vt faceret ecclesia legataria.ff.vt in pos.leg.
si inutiles,de relig.si qs sepulchrū,vel obtinebit a iudice,qd det
ei pretorium pignus,de preto.pig.l.j.et.ij.vel aget ɔ heredem, vt
debitorem.s.illius ecclesie cuius est relictum.l.j.qñ fiscus vel pri-
uatus,dicebat Host.de sepul.c.de his,quod ex quo heres hz fa-
cultatem soluendi canonicam,poterit a parochiali ecclesia ɋri.
ff.si cer.pet.l.si me et titiū,et facit.ff.de adop.l.si arrogator, de le-
ga.l.si certis.§.fi.et l.seruo legato.§.si testor,et hoc est tenendum
per no.in.d.cle.dudum,de leg.et fideicom.§.interdū.Quid si ec-
clesia,cui legat,nolit pro legato agere,dñt quidam quod ecclesia
parochialis aget,vt ecclesia legataria cedat actiones sup legato
competentes,de pecu.l.quod debetur,et vbi non est qd nolit vel
possit cedere,recurrendum est ad remedia supradicta missionis
in posses.pretorij pigno.no.Inn.in.d.c.de his.

58 ¶ Et aduertēdum,qr † qñqz ecclesia cui legat acceptat legatū,
tūc parochialis ecclesia pōt petere canonicā ab hrde, et ēt ab ec-
clesia legataria, si legatū esset ei solutū.vt.d.cle.dudum, in.§.ve
rū,qñqz ecclesia legataria nō acceptat legatū,sed illud repudiat,
vtrū tūc deat canonica parochialis ecclesie,qr ex quo legatū re-
pudiat,pinde est,ac si nō fuisset legatū.ff.de le.l.suū filij,et l.lega
tarijs.§.j.de leg.ij.l.legatū,si cer.pet.l.pe.et l.j.§.vtrū, si quis in
frau.pro.cū ergo canonica deat de legato , nō censet legatū ex
quo repudiat,faciūt iura ɋ dñt q pro no nō ɔpetit canonica de
leg.lib.et p eū rupudiatis.l.j.§.vtrū.ff.si qd i frau.pa.et pleno cre
ditori nō ɔpetit reuocatoria ēt in repudiatis p debitorē.l.ɋ āt.ff.
ɋ in frau.cred.nō ob.l.qd detur,q ibi in actione ɋ ɔpetit nec cō-
59 petere desijt,sed hic retro fingit nō ɔpetijsse. ¶ † In ɔriū qr ex il
lo legato ɋrit ius parochiali ecclesie,ergo in eius pjudicium non
posset id legatū repudiari.l.nō solū.C.de bonis ɋ lib.et tale lega
tum vr ad hrdē redire cū suo onere.l.j.de cadu.tollen.ibi,in sub-
stituto q capit ex dispōne testōris,sed hic ex dispōne legis capit.
¶ Sed dubitabat,an hrs pro ista canonica ɔueniat adita here
ditate,qd vr,qr tūc cedit dies legatoꝝ.l.si nemo,de test.tutel.er-
go hrditate nō adita,nō pōt canonica peti. ¶ In ɔrium vr, qr le
gata ad pias causas debent hrditate nō adita.l.eā quā,de fidei-
cō.p q vr qd hrde nō adeunte,nihilominus hec canonica deat.
¶ Demū ɋrit,si hrs integrū legatū soluat legatario,an sit libe-
60 ratus a solōne canonice parochiali † ecclesie.Rñdeo sic, qr tale
legatū integraliter detur legatario,lz de illo primū deducat cano
nica,facit.l.qdā testō.§.si scriptis,de leg.j.et similiter si hrs soluat
parochiali ecclesie canonicā,tāto minus soluet legatario,et ab eo
ope exceptionis liberat.de bonis liber.l.libertis sub ɔdōne.§.a
titio,de doli ex.l.si opera. ¶ Demū ɋrit,si fcā et canonica ɔsuetu
do h dispōat an petēs hāc specificat petat ɔsuetudiariā vl cano.
¶ Et ē sciēdū qd canonica ɔsuetudine inducta dr canonica nō in
uētione,lz approbatione,de test.reqsisti,in prin.vr ergo,q petēs
hāc exprimere an petat canonicā vel ɔsuetudinariā,cū aliter re-
deliberare nō posset,de edē.l.j.nō ob.de reli.do.ɔstitutis,vbi pe
tit ius epale,qr id certū ē et a iure diffinitū,de offi.ord.ɔquerēre,
61 sed parochialis canonica ē incerta.Sed huic rñsioni ob.qd † ius
epale pp ɔsuetudinē ē incertū,de prescriptionibus,auditis, et tñ
petit ius epale in gñe.Rñdeo,ex quo ius epale est pncipale cer-
tū accedit illi,itē id qd spāli iuri priuilegio vel ɔsuetudine ɔpetit
includit sub petitione,sed petitio talis canonice parochialis nō
hz aliqd tale principale,itē canonica cū ɔsuetudinaria nō ɔcur-
rat in solōne nec in petitiōe dr Inn.in.c.j.de sepul.certificari, qd
si petēs canonicā ɔsuetudinariā est incertus ɋ portio ɔsuetudine
sit inducta,pcedit libellus sine alia expressione,nō.n.ē reus peni-
tus incertus cū certus sit aliquā portionē deri, de rei ven. que de
toto.§.j.facit.l.j.§.q aūt.ff.quoꝝ leg.et qd no. in.c.abb.de re iud.
62 lib.vj. ¶ † Quid si petā canonicā simplr nō exprimēs an petā cō
suetudinariā vel iure inductā,Rñdeo intelligit petere canonicā
iure,nō aūt ɔsuetudine inductā fm Host.i.d.c.certificari, demū
ɋrit an petēs canonicā reꝝ immobiliū deat res et eaꝝ fines speci
ficare.Rñdeo sic de rei ven.si in rē,de cēsi.forma. ¶ Demū ɋrit

an pcedat hec petitio,peto quartā oiuz reꝝ tibi relictoꝝ vel oiuz
tibi obueniētiū ex bonis eius,vel peto quartā iudicij talis defun
cti,vel peto quartā omniū ɋ talis p anima reliquit,vel peto oia
ɋ p sepultura eius recepisti,vr q pcedit petitio,qr admittit peti
tio gregis sine specificatione.l.j.in fi.de rei ven.pōt.n.reus eē cer
tus ex pdicto libello,de rei ven.si in rē,vbi sufficit qd dr, peto il-
lud qd venit ex tali hrditario,lz tñ agēs postea pbare qd illa ob
uenerint ecclesie legatarie ex illo iudicio defuncti.l.j.§.j.qñ et q-
bus quarta pars detur,de re iudi.ait ptor.et l.j.ɋ sen.sin.cer.quā
ti.de sepul.relatū.c.cū lib.iudex tñ coget actorē ad maiorē expss
sionē vel ad minorē vel ad iurādū q nescit plus exprimere.ff. de
fur.l.in actione.Itē p tāto pcedit,ista petitio,qr ista petitio seqt
63 nām vlis actionis. ¶ † Est tñ notādū qd talia legata vniuersita-
tē nō ɔstituūt,si.n.aliqz vniuersitatē ɔstituerēt,haberēt aliqd no-
mē impositū a iure,quod non hz fm Inno.in.d.c.certificari.
¶ Demū ɋrit an petēs canonicā deat exprimere noia sepul.vr qd
nō,de sepul.in nrā,de pscrip.veniēs,dicas libellū nō pcedere,qñ
agit ex ɔdōne ex canone p illa canonica,cū reus aliter deliberar
nō posset.l.j.de edē.adeo qd si agēs ignorat noia sepultoꝝ nō re
ciperet ille libellus,vt.d.l.j.nō ob.c.in nrā,qr nō fuit petita spe-
cificatio,vel ibi fuit fcā.Quid si agā ɔfessoria dicēs ius eē pcipiē
di canonicā portionē,hoc casu legatoꝝ vel legātiū nō reqrit spe
cificatio,vt plene no.Inn.de sepul.c.certificari, sepius allega.s.
64 ¶ † Ad qntū quota sit hec canonica,qdā sed male dñt q de iur
cōi canonica ē tertia eius qd legat,de sepul.certificari, et si legat
monasterio tūc canonica erit medietas,vt.c.relatū,et.c.de his, de
sepul. ¶ Dicas qd ɋrta ē canonica portio de iur cōi,vt no.Host.
i.d.c.certificari,et Jo.et alij in.d.c.in nrā.de legatis aūt ɋ fiūt mē
dicantibus ɋrta sola debetur,vt cle.dudū. ¶ Circa predicta du
bitat an teneat ɔsuetudo q minus quarta det,vel vltra medieta
tē det p canonica,nō vr,qr canonica p ɔsuetudinē approbatā p
canonē restringit ad tertiā vel medietatē. ¶ Dicas q vz ɔsuetu
do in quacūqz quota,dūmō sit pscripta,de cēsi.olim.de test.offi-
cij.de re iu.quo ad ɔsultationē,facit de test.Rayn.in fi. Quātū
aūt ad quotas expssas in.c.certificari.nō reqrit q ɔsuetudo sit
pscripta,facit de ɔsue.c.fi.li.vj.et ita tz Host.in ti.palle.c.certifi
cari,imo in casu reqrit q ɔsuetudo sit pscripta.de elec.simonia-
65 cū. ¶ † Demū cū ɋrit an valeat ɔsuetudo q nil det p canonica
dñt,qdā q nō,qr ɔ aplm.de sepul.c.j.Itē qr p talē ɔsuetudinē
afferret tota ɔmoditas rei sue et parochi.q esse nō dz.ff.cōi.pd.
l.vēditor.hoc tz Gof.in sum.huius ti. ¶ Dicas in hoc tenet cō
suetudinē,dummō sit prescripta cū titulo,et ita tz Hosti.in.d.c.
certificari.et probat per.d.c.certificari.de quarta.de prescrip.
¶ Notādū ergo q quota sit h canonica,vt ɔsideramus ius cōe,
aut ɔsuetudinē,aut pscriptionē.Si ius cōe,tūc canonica est ɋr-
ta,vt.c.certificari. ¶ Si ɔsideramus pscriptionē,tūc pscriptōis
forma attēdit.de pscri.veniēs.Si vo ɔsideramus ɔsuetudines,
tūc ɔsiderat silr ɔsuetudinis forma,vt.d.c.certificari. ¶ Quid
ergo si ɔsuetudines sunt diuerse. Rñdeo alia ɔsuetudo inspicit
que minorē inducit summā,qr in hoc oēs ɔsuetudines ɔcordant
.ff.de arbi.l.diē.fm gl.est casus.ff.de reg.iu. Sed dubitat cuius
loci ɔsuetudo est inspiciēda,an loci ecclesie cui debet canonica,
an loci ecclesie ɋ tenet ad canonicā,an loci domicilij testōris, vr
q ɔsuetudo loci testatoris.ff.de leg.j.si seruus plurium.§.fi.
¶ Sz q inspicit ɔsuetudo loci eccliaꝝ vr inuere gl. in.c.certifi-
cari.et facit de ɔsue.cū olim.Sz dubitat cū p cle. dudū. de sepul.
sit taxata ɋrta p canonica parochiali,et reuocata sint puilegia et
ɔsue.an noua poterit ɔsuetudo iduci vt minus quarta vel plus
soluat,nō vr,qr p illā decre. reprobat ɔsuetudo,q ergo reproba
66 ta ɔsuetudine innouat,dz puniri.de postu.c.ij.Item † non pcedit
ɔsuetudo cū lex ei resistit. vt de ɔsue.c.fi. ¶ Rñdeo tenet ɔsue-
tudo predicta,q patet,qr ɔtra canonicā debitā de iure cōi pce-
dit ɔsuetudo,vt.c.certificari. Sed de iure cōi per illā cle. debet
quarta.ergo ɔ ius cōe possit ɔsuetudo iduci. ¶ Non ob.allega
tiones in ɔriū,qr loquuntur, qñ consuetudo reprobatur, que
de sui natura est iniqua,sed in casu proposito nō reprobatur con
suetudo tanqz de sui natura iniqua.Sed ideo qr si non fuisset re-
probata non fuisset sublata per nouam legem.de cōsti.c.i. lib.vj.
¶ Demū querit de tali casu papa Bonifacius edidit decret. du-
dū.de sepul.in cle. ɋ post fuit reuocata per papā Benedictū, de-
mū Clemens.v.i ɔcilio Vienēn.illā inouauit,iubēs eā seruari, et
in.d.ɔcilio eā publicauit.Demū per priuilegiū idulsit ordini pre
dicatoꝝ,vt ad canonicā nō tenerent,et sic ius exemit a solō. cano
nice portionis,vt pz in eoꝝ priuilegio qd appellat mare magnū,
demū mortuo Clemēte papa,Jo.papa mādauit seruari ɔstōnes
Clemētis pape,et eas direxit studijs ɔnalibus.Ergo ɋrit an dcō
priuilegio

67 privilegio exemptionis posset uti dictus† ordo pdicatoꝝ, nõ vr̃ ꝙ dicta constõ tollit privilegia que ꝯstõ vr̃ hr̃e restõnem ex die quo papa Joan. eam direxit studijs generalibus, ergo privilegiũ qđ erat concessum ante tempus legis promulgate cessat.

¶ Contrarium est verum, qꝛ illa ꝯstõ suppressit effectum ex tẽpore quo Clemens innouauit concilium Vieñ. statim.n. lex tꝫ cum a superiore promulgatur. l. humanum, de legi. nec ad eam validã dam requirit̃ qđ alteri tradat̃, vt. c. de postu. ⁊ in proemio cle. dicta aũt ꝯstõ tollit privilegia ante ꝯstõnem indulta vt ibi patet, nõ autem privilegia que post ꝯstõnem indulgent̃, potuit.n. papa illi ꝯstõni derogare ꝯcedẽdo pulegia, de rescrip. c. j. de elec. inotuit.

68 ¶ † Ad sextum de quibus relictis, ⁊ obuentionibus dẽat̃ hec canonica portio, premittendum qđ quedam querunt̃ ecclesie ex dispõne legali, quedaꝫ ex dispõne hominis ⁊ hoc vltimo casu qñqꝫ querit̃ ex dispõne inter viuos, qñqꝫ ex vltima voluntate. Item eorum que legantur quedam legant̃ locis, quedã vero prelato, quedam ẽt singularibus personis. Item quedam legãtur simpliciter ⁊ quedam ad certos ⁊ determinatos vsus. ¶ De quibus omnibus videamus. Prima ergo queritur de his que ecclesie queruntur ex dispõne legali, puta rõne professionis, an monasterium cui queritur teneat̃ ad canonicam ecclesie parochiali cuius erat ille parochianus qui monasterium ingredit̃ tp̃e sui ingressus. Inn. õ sepul. relatum dicebat qđ debet̃ canonica de oblatis monasterijs seu monasterio, qñ in infirmitate quis se offert de qua decedit.

¶ Sed postea ibidem subdit quod ẽt si in sanitate se offerat multo tempore viuens de omnibus que tunc ꝓ anima dant̃ canonica debet̃, sed de alijs bonis monasterij datis cessat canonica, sed in. c. de his. eo. ti. dicebat ꝙ si ad monasterium trãsit, ⁊ ibi sua cõfert, ⁊ ibi viuat, nõ vt ibi sit professus, cessat canonica, secus si ibi

69 profiteatur, qꝛ † de omnibus que ibi dat deducit̃ ecclesie canonica, ⁊ alia potest relinquere monasterio pro sustentatione vite sue. Et subdit, ꝙ quicquid dat monasterio, vr̃ dare pro anima, ad qđ .s. monasterium transit, ex quo in infirmitate ad illud se offert, sed gl. in. c. de his, dicit canonicam deberi de quesitis rõne legati, nõ rõne professionis. ¶ Videtur dicendum, quod si se offert in egritudine de qua decedit, vr̃ teneri canonica sicut, ⁊ debet̃ de eo qđ legat ille qui cum habitu mendicantium sepelit̃, vt in cle. dudum, si autem in vita se offert, ⁊ profitetur non debetur canonica, qꝛ ex quo in monasterio se ꝯuertit, desijt esse parochianus prime ecclesie, facit qđ no. Jo. de sepul. de his, vbi de legatis p eum q̃ morit̃ intra probationis annum, non dẽtur canonica ecclesie, qꝛ transeundo ad monasterium desijt esse parochianus prime ecclesie, ⁊ domicilium mutauit, facit qđ no. de sepul. c. ij. lib. vj. de regula, beneficium. li. vj. si tñ non esset plene translatus, tunc, qꝛ remanet parochianus prime ecclesie ei debetur canonica, de his etiam per Goffre. in summa huius tituli. ¶ Sed querit̃ de his q̃ q̃runt̃ ec

70 clesie ex titulo inter viuos hoc casu nõ dẽtur canonica † parochi. ecclesie, vt in. c. j. de sta. mo. ⁊ ibi p gl. Tertio q̃rit̃ de his q̃ q̃runt̃ ecclesie ex vltima volũtate, indubitatũ ẽ qđ dẽat̃ canonica siue relinquat̃ iure legati, siue iure dispõnis, vt in. c. j. ⁊. c. relatũ. õ sepul.

¶ Quo ad ꝫm de personis quibus legatur. Tres sunt casus.

¶ Primus qñ legat̃ ecclesie, ⁊ debeat̃ canonica, vt in. c. j. de sepul. ¶ Secundus qñ legat̃ prelato ecclesie, ⁊ idem ac si legaret̃ ecclesie, vt. c. j. requisisti. de test. ¶ Tertius qñ legat̃ singularibus ꝑsonis ecclesie non dẽtur canonica, vt. d. c. requisisti, ⁊ hoc qñ ꝑsone quibus legat̃ pñt hr̃e ꝓprium in singulari, si non pñt hr̃e ꝓprium, tunc debetur canonica ecclesie parochiali, vt no. in. d. cle. dudum, de sepul. dummõ legans ibi sepeliat̃, vbi legat, vt. s̃. dixi.

¶ Quo ad quartum cum legato modus, vel cã addicitur, vel cum

71 ad certos vsus legatũ ꝯuertat̃, est reperire triplicem formam † legandi. Primo qñ legatum testõꝛ simpliciter legat ecclesie in qua sepelit̃, nihil aliud exprimens, ⁊ tũc debet̃ canonica, ecclesie, vt. c. j. de sepul. Scđo qñ in legato exprimit ꝙ legat pro anima, ⁊ ideꝫ quod canonica debeatur parochi. ecclesie, vt. d. c. requisisti.

¶ Ceterum si legando causas obliquas allegat, vel exprimat in quos vsus conuertatur, tunc cessat canonica, si legatur ad vsus privilegiatos, de q̃bus in. c. fi. de test. si tantum ad illos vsus privilegiatos leget̃ mendicantibus, tunc debetur canonica, vt cle. dudum, ⁊ ibi habetur quartam de funeralibus dẽri, ⁊ illa sunt funeralia, que cum funere deferunt̃, ⁊ qđ de cãdelis debet̃ quarta,

72 ⁊ de his que legantur pro missis dicendis. ¶ † Quid si testõꝛ iubet fieri capellã in cimiterio pdicatoꝝ fratrum vbi sepelit̃, ⁊ pro ꝯstructione illius legat centũ, an ecclesia parochi. hẽbit canonicã. Rñ. sic, nã olim de tali legato nõ dẽbat̃ q̃rta, vt de his vbi ad ꝑpetuũ cultũ fit, hodie sic dẽtur vt in cle. dudũ, ⁊ sic ẽ ibi casus sic inducẽdo, idẽ tꝫ ibi Pau. ⁊ d. Pet. de perusio, qꝛ capella cedit loco. l. j. de interdictis. ¶ Aliqs stipendiarius stetit in parochia quadã p annũ, obijt, ⁊ sepultus ẽ in loco heremitaꝝ, apud quem spõte sepeliri elegit, rector parochialis petit canonicã de oĩbus funeralibus, q̃rit̃ an dẽat̃, ⁊ est dõm ꝙ nõ. Quarta.n. nõ dẽtur rõne sepulture, vñ lꝫ dictus stipẽdiarius nõ electa sepultura in ecclesia curata sepultus fuisset pp dictam moram quam ibi ꝯxerat, ⁊ ꝯhebat in mortis hora, non tñ ex hoc infertur quartam sibi deberi, nam vt prefertur, quarta non debetur tali rõne, sed ratione domicilij, ⁊ auditionis omnium diuinorum, ⁊ perceptionis sacramẽtorum ecclesiasticorum ab ecclesia parochiali, ad hoc, de sepul. c. j. cum super, in nostra, cum quis. j. q. ij. ⁊. c. is qui. libr. vj. ⁊ quod

73 vtrobiqꝫ no. Jo. an. xiij. dis. ecclesias, aliud † ẽ ius sepultur̃, ⁊ aliõ est ius funerãdi, vt scribit do. Fed. de senis, in opere suo. c. ccxlvj.

¶ Sed qđ dictus stipẽdiarius nõ habuerit ꝓprie domiciliũ in dicto loco, pꝫ, qꝛ domiciliũ ꝯstituit aio, lꝫ ergo qs moret̃ in aliquo loco p annũ vel circiter recreationis vel peregrinationis cã, non tñ dr̃ ibi domiciliũ ꝯxisse, vt pꝫ in predictis iuribus, ⁊. ff. ad munici. assumptio cũ fi. Stipendiarij nãqꝫ, vt est notum, in suis exercitijs nõ sunt maxime sui iur. nec in certo loco domiciliũ animo ꝯhunt. Cum eorum exercitium sit in discurrẽdo hincinde, sempqꝫ sunt parati ad imperium sui dñi. Et quasi viatores sunt q in ꝯtinuo motu existũt, vnde re vera ꝫm morem patrie proprium domicilium in certo loco non dicuntur habere, qꝛ ad id animum non hñt, nec habere possunt, cũ sint de natura sui exercitij in potestate alterius, sicut de monacho dr̃. xij. q. ij. nolo. in. c. nõ dicatis, vñ retinet ꝓpriũ originis domiciliũ, ⁊ parochiã cui debetur canonica portio, nõ ãt pdicte ecclesie curate. Cõciliũ. d. Lap. de castellio.

74 ¶ † Et no. ꝫm Jo. an. ꝙ hoc nõ ꝫm damasum de test. v. q. quod si infirmus ⁊ parochianus vnius parochie reliq̃t alicui alij ecclesie quicqꝫ, ⁊ postmodũ ad ipsam se transferat, ⁊ in ipsa parochia moriat̃, ꝙ prime ecclesie lꝫ habere canonicã, de sepul. is q. lib. vj. ville ista ecclesia non habebit partem in canonica portione, qꝛ nõ equaliter domicilium in illa constituebat, quo casu ꝯpetit, p real. leg. c. s̃. p xi. ij. Respon. ⁊ hoc tenuit Host. in decre. in nostra. e. ti.

¶ Et faciunt ad qõnes illius, q pp hostilitatẽ dioc. fugit ad ciuitatẽ, ⁊ ibi manẽs cũ familia ⁊ durãte hostilitate morit̃ electa sepultura, ꝙ ecclesia ville hẽat canonicam, ⁊ nõ illa in cuius paro

75 chia decessit, non.n. talis mutauit † domiciliũ cũ nõ habuit animum ibi ꝑpetuo remanendi, quod requirit̃ in hoc. ff. ad municip. l. non vtiqꝫ, ⁊. l. domiciliũ. ⁊. l. eius qui. §. pe. lib. x. de incolis. l. ij. ⁊. l. ciues, ⁊ no. Host. de parochi. in summa. §. pe. añ fi. durãte ergo metu non dr̃ hr̃e animum mutandi domicilium. s̃. quod met. cau. c. ij. q dicit animum mutatum id probet, vt ibi cum ꝯcor. pe. gl. vnde facit ad casum. ff. de dam. infec. si finita. §. si quis metu de acqui. re. do. l. qua rõne. §. fi. ⁊. l. naturalem. §. in his, insti. de rerũ diui. in fi. ¶ Item dixit damasus de testa. q. v. de infirmo ꝙ ipse elegit sepulturam apud monasterium sancti Proculi, ⁊ illi q̃daꝫ legauit, ⁊ possea de alia parochia in qua morabat̃ se transtulit ad parochiam sancti Proculi ⁊ ibi mortuus est, quod prima ecclesia habebit canonicam, per decre. de his. s̃. eo. ⁊ propter, fraudeꝫ presumptam quam probant.

FINIS

Incipit Tractatus famosissimi vtriusqꝫ iuris monarche do. Pet. de Ubal. de Perusio, super canonica episcopali, ⁊ parochiali.

SUMMARIUM.

1 Doctores sunt stelle manentes in perpetuas eternitates.
2 Veteres legum conditores scientie principia dederunt.
3 Doctores qui super canonica parochiali scripserunt.

Stelle manentes in ordine, cursu suõ pugnauerũt aduersus sidera. † Judith. xj. c. Doct.
1 sunt stelle manentes in ꝑpetuas eternitates ⁊ fulgent tanq̃ splendoꝛ firmamenti. Danie. xj. ⁊ transumptiue de magistra. c. sup specula. Qui docti fuerint fulgebunt tanq̃ splẽdoꝛ firmamenti, ⁊ q ad iustitiam erudiũt plurimos tanq̃ stelle in perpetuas

eternitates, doc. sunt fundamenta militantis ecclesie in motibus sanctis, de elec. fundamenta. in. vj. doc. sunt quasi lucerne ardentes que lucent sup candelabrum in domo dñi, de reliqui. 7 vene. sanc. c. vnico. li. vj. doc. sunt in qbus refulget sol sapientie, 7 scientie. Machab. j. refulsit sol in clypeos aureos, 7 montes resplenduerunt ab eis, doc. sunt q stant in circuitu sedis maiestatis diuine, de elec. scriptũ. Cum aũt post inuentionem scie supuenit gratie plenitudo, 7 successiuis nature bñficijs ingenium predocet humanaq3 gdõ ɔtinuis exercitijs suscipit incremẽtũ. ff. de leg. iij. l. legatis. §. ornatricibus. Renouant aũt hoies, 7 ipsa scia refloresc̃it, qꝛ† veteres legũ ɔditores principia scie dederunt. Quoniam aũt sup canonica epali, 7 parochiali Glossatores, 7 magne auctoritatis doctores multa 7 varia scripserunt. Ideo ego Petr. de Perusio. U. J. D. germanus Illustris. doc. do. Bal. monarche vtriusq3 iuris. Et excellentissimi legum doc. do. Ang. quondam meoꝝ fratrum, hunc tractatum ɔposui sup canonica epali. Et sup canonica parochiali reuolutis antiquoꝝ scriptis q i hac materia locuti fuerũt sicut fuerũt felicis recordationis Inn. papa quartus. † Host. 7 Jo. sancte Romane ecclesie cardi. Hugo. 7 Jo. gl. decretoꝝ. Bern. glosator decret. Pet. 7 Abb. Guido de Baysio q fecit opus sup decreto. 7. vj. Rayn. 7 Goffre. q fecerunt summam sup decretalibus. Jo. an. Pau. de leaza. Jo. de ligna. Guil. de monte lauduno. Zenze. Mattheus prouincialis. Fede. de senis, episcopus vrbis veteris gallicus. Et post istos prefatus Illustrissimus doctor do. Bal.

¶ Incipiamus ergo ꝑ de canonica epali 7 hũc tractatũ expediã p decẽ capitula ꝑncipalia. ¶ Primũ est q̃ iure, 7 q̃ cã sit inducta canonica epalis. ¶ Scdꝫ est q̃ta sit hec canonica epalis. ¶ Tertiũ capl'm principale quo iure, 7 q̃ actiõe petat̃ hec canonica epalis. ¶ Quartũ capl'm principale q̃ loca teneant̃ ad hãc canonicã epalẽ. ¶ Quintũ capl'm principale q̃ psone qbus legat̃ teneant̃ epo ad canonicam epalẽ. ¶ Sextũ capitulũ principale de qbus obuẽtionibus dẽtur epo canonica epalis. ¶ Septimũ capitulũ principale de legatis que relinquunt̃ pp certas, 7 determinatas causas, vel pp certos 7 determinatos vsus, an, 7 qñ de his dẽat̃ canonica epalis. ¶ Octauum capitulũ principale in quibus casibus cesset canonica epalis. ¶ Nonũ capitulum principale de potestate executoꝝ qui deputantur a testatore ad distribuendum legata sub certis, varijs, 7 diuersis formis. ¶ Decimum capitulum principale q̃ legata dicant̃ relinqui pro anima 7 pijs causis.

Quoniam super canonica epali iura diuersimode loquunt̃ 7 varie qõnes sunt exorte inter diocesanos ex vna parte, 7 ecclesias seculares 7 regulares 7 alia pia 7 religiosa loca 7 singulares personas in qbus aliqua offerũtur vel relinquuntur in vlti. voluntate expressis, vel nõ expressis vsibus vel causa pp quas fiunt donationes, legata 7 relicta ex altera parte Ideo tractaturus de hac epali canonica hoc ordine ꝓcedemus p. j. scripta capitula vꝫ.

SVMMARIVM.

1 Canonica episcopalis quo iure 7 qua causa sit inducta. 2.
3 Episcopus oneribus grauatus quã portionem debeat pcipere.
Contra rationem esset, ꝙ episcopus cui cõmissa est cura, 7 solicitudo sue diocesis, nihil emolumenti perciperet.
Patri 7 patrono si debetur legitia portio, fortius patri spũali.
Quilibet de dioceſi dicitur parochianus episcopi.
4 Canonica episcopalis, an sit de lege diocesana, an iurisditionis.
Sacramentorum collatio est de lege iurisditionis.

¶ Capitulum primum.

Venio ad primum capitulũ vꝫ ex quo iure 7 qua † causa sit h̃ canonica epalis inducta. Et sciẽdũ est primo, ꝙ cũ primitiuo tp̃e epi pauperes essent. Statutũ fuit qd̃ de oibus ecclesijs parochialibus tertiã partẽ haberẽt. xvj. q. j. c. cõstitutus. 7. c. ad hoc. ¶ Processu vero tẽporis fuit statutũ, vt solũ de parochialibus ecclesijs haberẽt quartã partẽ oblationũ 7 decimaꝝ. x. q. j. de his. postmodũ vero q̃rtã. xj. q. j. nobis hodie vero cũ sint diuites, dicũt qdã nõ debere hẽre, qꝛ remota causa remouet̃ effectus, vt de ap. cũ cessante. de renũ. post translationem, debet tñ hẽre cathedraticũ. x. q. iiij. c. j. dr̃ ẽt ꝙ canonicã portionẽ de decimis, 7 oblationib⁹ 7 relictis ecclesijs ꝓ mortuarijs pro aia eps ẽt hodie hẽre debeat. Anteq̃3 tñ reperit̃ tactũ aliquo iure ꝙ de his ẽt que ꝓ aia nõ relinquunt̃ ecclesijs, sed q̃ relinquunt̃ priuatis psonis ꝓ aia eps debeat habere aliquã portionẽ, 7 ista verba fuerunt Jo. in quodam consilio vt inferius declarabo.

2 ¶ † Hoc ergo premisso venio ad istud principale capitulum, quo iure 7 ex q̃ cã sit inducta hec canonica epalis. Rñdeo, inducta ẽ de iure canonũ vt pꝫ. x. q. j. de his, 7. c. antiquos. xij. q. ij. c. nobis vulterane ɔcesso q̃tuoꝛ de redditibus, 7. c. cognouimus. xvj. q. j. c. ɔstitutus, 7. c. ad hoc, de offi. ordi. ɔquerẽte, de test. officij, 7. c. reqsisti, 7. c. fi. de succes. ab intesta. c. j. de prescri. de q̃rta, 7 dr̃ canonica, qꝛ a canone ẽ diffinita, vt pꝫ in dictis iuribus, 7 no. Inn. in. c. reqsisti. de test. Et hmõi aũt cã inducta ẽ hec canonica pp onus epale qd̃ incũbit epo, qd̃ ɔsistit in celebrãdo solenniter, ordines ɔferẽdo i chrisma ɔficiẽdo, oleũ sacrũ bñdicendo, basilicas dedicãdo, moniales bñdicẽdo, pdicãdo, pnias iniũgendo, 7 alia exercẽdo, q̃ ad officiũ epale ptinẽt, 7 ꝺ iurisdic. epali quo ad foꝝ pniale, 7 ɔtẽtiosum ptinẽt. 7 q̃ sint de iurisdõnis lege, 7 diocesana hr̃ in. c. ɔquerẽte, 7. c. dilectus, 7 de elec. trãsmissa, 7 plene p Inn. in. c. j. de sta. mo.

3 ¶ † Eps ergo tãtis oneribus grauatus hãc pcipiat portionẽ, vt inde ꝓueniat emolumẽtũ, vbi 7 onus, de sepul. c. j. eẽt ɔ rõne si eps cui ɔmissa ẽ cura 7 sollicitudo sue diocesi. x. q. j. sic qdã. xij. q. ij. eps ecclesiaꝝ, 7. c. precepimus. xviij. q. ij. monachoꝝ, nihil emolumẽti pciperet. Itẽ si pri, 7 prono debetur ltia portio, vt auc. lꝫ, de nã. lib. l. j. de bo. libe. C. de inoffi. test. auc. vñ si parẽs, 7 auc. vt cũ de ap. cogno. §. aliud quoq3 capitulũ, fortius, 7 pri spirituali, 7 hec omnia ponit Host. in summa de sepul. ¶ Itẽ qꝛ qlibet de dioceſi dr̃ parochianus epi, de quo p Jo. de dona. apostolice, 7 dt Jo. de test. c. officij, 7 qꝛ inter epm 7 ecclesias sibi subditas ẽ qdã ɔiũctio in q̃ fundat̃ eps, nã ẽ eis ɔiũctus quadã canonica ɔiunctione, de test. c. reqsisti, vñ p ɔcursum facit partẽ vt re ɔiũctus. l. j. C. de cadu. tol. et. l. j. qñ non pe. par. hmõi canonica debet̃ epo rõne iurisdictionis epalis, qd̃ hꝫ 7 exercet in suis ecclesijs, debet̃ ergo rõne iuris epalis, ꝙ hꝫ in ecclesia 7 ratione cõmunionis, quã habet in ecclesijs suis, vt no. Inn. in rubr. de parochijs. 7. d. c. reqsisti. ¶ Incidẽter queritur, an hec canonica † sit de. l. diocesana, an iurisdictionis. Respõdeo, ista canonica

4 est de. l. iurisdictionis, vt no. Inn. in. c. j. de sta. mo. qꝛ diuisio portionũ ꝓpter sacramẽta ecclesie fit, vt de sep. c. ij. 7. c. ꝺ his. ¶ Et collatio sacramentoꝝ est de lege iurisdictionis. facit de offi. ordi. c. dilectus. ¶ Sed 7 cũ lex dioce. comprehendat legẽ iurisdictionis, 7 de lege dioce. dici põt. Item sciendũ ꝙ hec canonica epalis est de iure spirituali, vt. c. cõstitutus. de reli. do. vbi est casus.

SVMMARIVM

1 Episcopalis canonica quota sit de iure communi.
2 Testator quod specialiter legauit episcopo, an in canonica episcopali computetur.
3 Constare de fraude quando dicatur.
4 Testator legando episcopo, an videatur legare contemplatione legitime portionis.
5 Fructus cõsumpti noie redditũ veniunt in iudicijs vniuersalib⁹.
6 Prescriptio an procedat contra episcopum. 7.
8 Omnia que possunt fieri per pactum, possunt fieri per statutum vel consuetudinẽ.
9 Canonica epalis videt̃ equiparari legitime portioni que debetur filio iure nature.
10 Canonica episcopalis per quem possit prescribi.
11 Heres an possit prescribere contra episcopũ ne canonicã soluat.
12 Jura spiritualia non cadunt in laicum.
13 Generalis consuetudo laicorum per quaꝫ induceretur ꝙ hr̃des non teneantur ad canonicam episcopo, an teneat.
14 Quantum tẽpus requiratur ad prescribendam canonicã portionem seu ius episcopale quo petitur canonica portio.
15 Jus commune facit pro episcopo qui petit ius episcopale.
16 Actio ex testamento prouenit ratione legati.
17 Titulus an requiratur in prescriptione canonice portionis.
18 Jus episcopale quo petitur canonica, an possit episcopus cõcedere alicui ecclesie q̃ tenet̃ ad canonicã nisi de ɔsensu sui capi.
19 Episcopi 7 capituli qñ bona sunt cõmunia, tunc episcopus canonicam communicat suo capitulo.
20 Donatio que fit a solo episcopo, prebet causam prescribendi.
21 Bona fides nunquid requiratur ad prescribendum.
22 Bona fides habetur ex ignorantia que presumitur.
23 Allegans prescriptionẽ venit in iudicium per moduꝫ excipiẽdi.
24 Casus in quibus impeditur prescriptio iuris episcopalis.
25 Prescriptio ignoranti facta, an curat.

26 Prescriptio

26 Prescriptio inducta est propter negligentes.
27 Collator ordinarius quantum ad habituз scit se habere ius cō ferendi beneficium.
Conferri non possunt beneficia non vacantia.

¶ Capitulum secundum.

1 Venio ad secundum principale capitulum, quota sit hec canonica † epalis de iure cōi vr̄ ꝙ tertia. xiij. q. j. de his, et c. decernimus. xvj. q. i. ꝯstitutus, alibi vr̄ qḋ sit medietas. x. q. j. antiquos. Alibi vr̄, ꝙ sit q̄rta. xij. q. ij. vulterane nobis ꝯcesso de redi. et de pscriptio. ꝰ q̄rta, et exp̄sse de offi. ord. ꝯquerēte. Dicas ꝙ oēs canones cō cordāt in canonica dāda epo, sз in quota discordāt, ꝰ iure tñ cōi est q̄rta, vt in iuribus vlti. loco alleg. q̄ iura posteriora sunt, et iō seruāda. ff. de arbi. diē pferre. §. si plures, et q2 qḋ minimū ē tenē dū, de leg. iij. l. nūmis. ¶ Glo. in d. c. ꝯquerēte, dicebat qḋ q̄rta nō ē a iure cōi inducta, sз potius ex ꝯsuetudine. Inn. et Host. in d. c. ꝯquerēte, tenebāt ꝙ de iure cōi ē q̄rta, lз ex ꝯsuetudine pos sit augeri, et sic tertia vel medietas, et pp hoc dicebat ibi Host. ꝙ si eps petat ius epale in gn̄e, et snia gn̄alis ferat sup iure epali, ꝙ virtute snie dēbit illa q̄rta, sз nō dēret tertia vel medietas q̄ au cta ē ex ꝯsuetudine, q2 petito iure epali in gn̄e nō includit sub pe titione nisi qḋ dētur de iure cōi, nō aūt qḋ dētur virtute ꝯsuetu dinis, nisi in petitione fiat mētio, et pbet de ꝯsuetudine, et vid qḋ no. gl. et Jo. sup ea, de reli. do. c. ꝯstitutus, vbi ergo ista canonica p ꝯsuetudinē ē aucta vel diminuta aliter q̄3 sit statuta a iure cōi, petit tanq̄3 canonica, nō qdē vt iure cōi statuta, sз vt ꝯsuetudine moderata, vt dt Jo. in d. c. reqsisti, in gl. lз multa ibi no. q̄uis. n. sit consuetudinaria, tñ dr̄ canonica, q2 est a canone approbata, li cet per canones non sit statuta, de sepul. certificari, de test. requi sisti, vt dicit Inn. in d. c. requisisti.

2 ¶ † Juxta predicta primo incidēter q̄rit, an in hac canonica epa li ꝯputet qḋ testōr spāliter legauit epo, pз exēplū, testōr legat ali cui ecclesie cētū, insup legat alicui diocesano. x. an ista. x. ꝯputa bunt in canonica epali quā dз recipere a pdicta ecclesia cui testa tor legauit cētū, vr̄ ꝙ sic, q2 ista canonica epalis vr̄ eqparari ltie q̄ dētur filio iur̄ nāe, q2 vtraqз dētur ꝯdōne ex lege. ¶ Sed i ltia q̄ dētur filio, ꝯputat omne qḋ obuenit filio ex testō pr̄is, vt. l. san cimus, et. l. omni mō, et. l. qn̄. C. de inoffi. test. ¶ Dicas put hr̄ in c. officij, de test. Nā duo sunt casus. Primus casus qn̄ testōr ali qd legat epo sub eo mō, vt eps p legato eēt eo solo ꝯtētus p oi canonica portiōe quā recipere dēbat ab alijs ecclesijs qbus lega bat, et eps illud legatū acceptat, et tūc nō poterit eps canonicam petere de legatis q̄ fiūt alijs ecclesijs nisi ꝯstiterit ꝙ in fraudem modicū legauerit epo, vt eps fraudaret canonica quā petere po terat ab ecclesia cui legabat, dr̄ aūt de fraude ꝯstare, qn̄ fraudu lēter fuit expressum epo qḋ legabat monasterio, nō p anima, sed p seruitute recepta vel fabrica vel alijs causis priuilegiatis de q bus in. c. vlti. de test. ¶ Et no. diligēter istā decretalē, qḋ qn̄ ꝰ ta li fraude ꝯstat eps ꝯsequet integrū legatū sibi fcm̄, et ēt integram canonicā epalē ab ecclesia cui legat, et sic illud legatū fcm̄ epo nō ꝯputat in illa canonica epali, et ita intelligit illa decretalis officij. ¶ Itē no. ꝙ si eps nō acceptat legatū sibi fcm̄ sub mō pdcō, tūc pdit legatū, rō, q2 nō implet modū sup quo erat relictū, vt in. l. j. C. de his q̄ sub mō, lз aūt pdat legatū, tñ hēbit canonicā ab eccle sia cui legat. ¶ Itē sciendū ꝙ qn̄ legat epo sub mō vt eo solo sit ꝯtentus pro canonica sua, et legatū acceptat, nō pōt agere ad sup plemētū, si minus sit i legato q̄3 in canonica portione, put dt gl. in. d. c. officij, si qḋ hr̄, in. l. si qn̄. C. de inoffi. test. ¶ Scḋs casus ē qn̄ epo legat absolute, et sic non contemplatione canonica seu ca nonice portionis. et tunc consequitur integrum legatum sibi fa ctum, et integram canonicam ab ecclesia cui legat, vt. d. c. officij.

4 ¶ † Ex pdictis ergo pз qḋ testōr legādo epo nō vr̄ legare ꝯtem platione ltie portionis seu canonice portiōis q̄ dētur epo et p di ctā decretalē officij, ē dōm ꝙ sicut ltia dētur filio sine aliquo one re, vt. d. l. sancimus, et. l. qn̄. C. de inof. test. ita et ista canonica de bet epo sine aliquo onere, hec vera nisi eps illud onus acceptet, vt. d. c. officij, ibi dū dt, ꝯtentus et c. Et ē casus ꝰ inof. test. l. si qn̄. §. si illud. ¶ Scḋo incidēter q̄rit, an hec canonica portio augea tur ex fructibus, pз exēplū testōr legat fundū alicui ecclesie, de q̄ fundo dētur canonica diocesano, mō ecclesia possedit totū illum fundū, et ex eo oēs fructus pcepit, q̄rit an ecclesia teneat restitue re epo nō solū q̄rtā prē fundi, sз ēt fructus pceptos ex. d. iiij. pte iiij. si tenemus opi. Jnn. ꝙ ista canonica petat solū ꝯdōne ex ca none, et eqparet ltie q̄ dētur filio iure nāe, put dicebat gl. de test. officij, tūc ista canonica augēt ex fructibus adeo ēt ꝙ ꝯsumpti ve niūt in restōne, vt in. l. nō ē. C. fa. herc. vbi p gl. et Cy. hec. n. cano

5 nica ē qd vniuersale, et i iudicijs vlibus fructꝰ ꝯsumpti noie † red ditū veniūt, vt i. l. cohrdibus, fa. herc. ¶ Si āt dicamus ꝙ hec canonica petat actiōe ex testō. tūc isto tali casu debent fructꝰ epo a die adite hrditatis, q2 ex tūc trāsiuit dn̄iū i epз, de furtis. l. a ti tia, et de h vide qḋ hr̄. C. de vsufr. lega. l. vlt. et qḋ ibi plene no. per Azo. in sum. illius tit. ¶ Tertio incidenter q̄rit an hec canonica epalis possit pscribi ꝯ diocesanū, et circa istū pscriptionis articu lū insurgūt infrascripta dubia. ¶ Prio. n. incidēter q̄rit, an pos sit pscribi hec canonica. ¶ Scḋo incidēter q̄rit, an hec pscriptio ita pcedat ꝙ nihil dēat epo. ¶ Tertio incidēter q̄rit p quē pos sit pscribi. ¶ Quarto incidēter q̄rit q̄3tū tps reqrat ad pscriben dū. ¶ Quinto incidēter q̄rit, an i hmōi pscriptione reqrat titu. et hic incidēter q̄rit eo casu q̄ ad pscribēdū reqrit qs ē iustus titulꝰ dās cā pscriptiōi. ¶ Sexto icidēter q̄rit, an ad pscribēdū reqra tur bona fides, qlr̄ pbet bona fides vel psumat. ¶ Septimo q̄ri tur incidenter in quibus casibus impediatur hec prescriptio.

6 ¶ † Circa primū dubiū quo q̄rit, an pcedat prescriptio ꝯ epm. Rn̄deo pcedit pscriptio. Casus ē in. c. de q̄rta, de pscrip. h ēt p bat tali rōne, q2 ista canonica ē de iure epali, vt in. c. ꝯquerēte, de offi. ordi. sed iura epalia pn̄t pscribi ꝯ epm, vt ē casus in. c. audi tis, de pscrip. et de excep. c. cū venerabilis. ¶ Circa sз dubiū, an hec pscriptio ita pcedat qḋ nihil dēat epo de canonica portiōe vel ꝯsuetudine h posse induci dicebat Host. in sum. de sepul. ver. sз nunqd, nō tenemus ꝯsuetudinē cū sit irrationabilis, iō non ser uāda, de ꝯsue. c. fi. ¶ Sola. n. ꝯsuetudo seruat in his in qbus est rōnabilis, de sepul. c. certificari. ¶ Preterea ꝙ pscriptio ista vr̄ vel ꝯsuetudo sit ꝯ ius qḋ disponit canonicam dēri. ¶ Preterea canonica epalis vr̄ eqparari ltie q̄ dētur filio iure nāe, q̄ qdē tia vr̄ nō posse in totū tolli, p statutū vel ꝯsuetudinē, de quo plene p Dy. et Jo. in reg. indultū, lib. vj. et p Cy. in. l. sancimus, de nup. ꝙ aūt nō possit in totū tolli p ꝯsuetudinē, dicebat Host. et Jo. de te sta. reqsisti, sup verbo, canones, ꝙ lз ista canonica posset diminui

7 nō tñ in totū tolli. ¶ † In ꝯtrariū ē veritas qḋ pōt in totū pscribi ꝯ epm ꝙ nihil sibi debeat de canonica portione. Casus est in. c. de q̄rta, de pscrip. et tñ pt in totū tolli p pscriptionem. ¶ Preterea ista q̄rta ē de iure epali, de offi. ord. ꝯquerēte, sз ius epale pt pscri bi ꝯ epm, de resti. in integ. c. auditis, de excep. cū venerabilis, de pscrip. auditis. ¶ Preterea pōt eps hāc canonicam in totū a se abdicare, et dimittere, vel ꝯcedere ecclesie a q̄ dētur canonica. xij. q. iij. c. fi. de relig. do. c. ꝯstiturꝰ, ergo p pscriptionē, et ꝯsuetudinēз posset i totū tolli, q2 nō est fortius ius illud qḋ procedit ex pacto et conuentione partium, q̄3 sit ius quod procedit ex prescriptione vel consuetudine, quoniam vtrunqз a iure roboretur.

8 ¶ † Preterea oia q̄ pn̄t fieri p pactū pn̄t fieri p statutū vel ꝯsue tudinē, put dt gl. ordi. sup rubr. C. de decre. decur. et ex pdictis so luta ē qō q̄ q̄rebat, an hec canonica possit p pscriptionē vel ꝯsue tudinē diminui, sup q̄ qōne qdā dicebāt ꝙ nō pcedebat prescri ptio, nec tenebat ꝯsuetudo ꝙ minus q̄rta det p canonica portio ne, q2 ius canonū ꝯsuetudinē approbās circa quotā canonice ap probat, vt vltra q̄rtā possit dēri, vt. c. de his, et. c. antiquos. x. q. j. Nō aūt qcq̄3 disponūt vt minus q̄rta dēat epo arg. de cēsi. cum olim, ius omni ꝯsuetudini innitit, de sepul. certificari, nō habito respectu ad quotā. ¶ Itē cū ecclesiaꝝ sit equa ꝯdō adinuicē, ꝰ re sti. spo. corā, de pscrip. auditis, si ecclesia p ꝯsuetudinē pōt arcta ri ad maiorē portionē q̄3 sit debita de iure cōi, ergo eps, et eccle sia epalis adminorāt debita de iure cōi. Preterea hec canonica

9 epalis † vr̄ eqparari ltie portioni q̄ dētur filio iure nāe, q2 ambe iste portiones pcedūt de iure cōi, imo ex fortiori cā pcedit cano nica epalis quā ltia q̄ dētur filio, q2 canonica epalis procedit pp spūalia vt dixi. S. in. j. c. sed ltia q̄ dētur filio procedit pp tpalia ne filius ex toto priuet hrditate pr̄is, vt. l. oimō, et. l. sancimus, et. l. qn̄ in prioribus. C. de inof. test. in auc. vt cū de ap. cogno. §. aliō, et. c. qntaualis, de iureiu. et spūalia sunt digniora q̄3 tpalia, ꝰ ma. et obed. solite, sз p statutū et ꝯsuetudinē pōt diminui ltia, q̄ debet filio, de test. Ray. in fi. et plene p Dy. in rl̄a, indultū de reg. iur. li. vj. et idem per Jo. an. in mercu. Preterea si pōt in totum tolli, vt d. c. de quarta, ergo et in parte diminui, q2 quod iuris est de toto, illud idem ius dз esse in parte, et q2 in toto pars continetur, vt in regula, in toto. lib. vj. et quod no. Cy. in. l. sancimus. C. de nup.

10 ¶ † Circa tertiū incidēter dubitat p quē possit pscribi hec cano nica. Aduerte ad tres casus. ¶ Primus casus est qn̄ eps tenet epo ad canonicā vult hāc pscribere ꝯ epm, et tūc indubitatū ē ꝙ hoc pt, et ita loqt. c. de quarta, ꝰ pscri. et sic ēt loquunt alia iura q̄

in genere loquunt de pscriptione iuris epalis, qd ius pot prescri bi p ecclesiam q subest epo quo ad ius epale, de restitu. in integ. c. auditis, de excep. cu venerabilis, de prescrip. auditis. ¶ Secundus casus est qn ecclesia q non tenet epo ad canonicam vult hanc canonica prescribere c epm, pz exemplum, testor legat ecclesie. s. Martini, mo ecclesia. s. Jo. vult prescribere hanc canonica c epm ad quam canonica ecclesia. s. Martini tenebat epo, z similiter pcedit prescriptio, z iste est casus de prescrip. c. cuz ex officij, vbi qs pot prescribere ius epale qd cpetit epo in aliqua ecclesia. ¶ Tertius casus est qn hrs vult prescribere hanc canonicam c epm, pz exemplum, testor instituit heredem, z legat alicui ecclesie. Na hz opi. doc. eps pot petere ab hrde de hoc legato canonicam cdone ex canone, vel actione ex testo, de quo p Inn. in. c. de his, de sepul. z p gl. in cle. dudum. eo. ti. an ergo possit heres † prescribere c epm ne hanc canonicam ei soluat. In hoc dubio reperio q do. Card. de Tuderto, tenebat q no pcedit pscriptio, z probat his ronibus. ¶ Prima ro q hoc ius prescribendi est ius spuale, sed iura spualia non cadunt in laicum, de elec. sacrosancta. z. c. massana. de reli. do. c. constitutus. ¶ Scda ro, qz sine possessione vel quasi non pcedit prescriptio, vt in regula, sine possessione, lib. vj. sed laici non sunt capaces ad possidendu spualia, vt. d. c. massana. ¶ Tertia ro, qz prescriptio no pcedit cu mala fide vt in. c. vigilanti, de prescri. z in regula, malefidei, lib. vj. sed heres scit se teneri ad canonicam, ergo non prescribit, si quod dicit glo. in. c. de quarta, de prescrip. ¶ Quarta ro, qz prescriptio non procedit sine titulo de quo plene in. c. si diligenti, de prescrip. sed in herede nullus adest titulus, ergo non prescribit.

¶ Aduerte ad duos casus. Primus casus est qn heres vult pscribere c epm ius epale qd cpetit epo in ecclesijs sibi subiectis, z sic velit prescribere ius epale qd cpetit epo circa canonica epalem c ecclesiam legatariam, z tunc hoc ius no possit prescribere, qz istud ius epale est spuale, vt est casus in. c. costitutus, de relig. do. z † iura spualia non cadunt in laicum vt. in. d. c. massana. z. d. c. sacrosancta, nec pnt possideri a laico, ergo nec prescribi, z ita loquit. c. cam, de prescri. ¶ Scds casus est qn hrs q tenet epo con done ex canone vel actione ex testo vult prescribere c epm, ne teneat sibi cdone ex canone vel actione ex testo, z tunc pcedit prescriptio. Ratio qz ista obligatio est psonalis, z tpalis, z no spualis. Item illud qd debet ex canonica csistit in re tpali, sicut est qn legat fundus, vel domus, vel pecunia, q qde sunt tpalia, z talia q pnt possideri p laicos, ergo z prescribi, facit. C. de prescript. xxx. ann. l. si sicut in re, z. l. cum notissimi. ¶ Constat. n. et posse pscribere res ecclesiaz, de prescri. c. illud, z hoc pcedit qn in pscribete est bonafides, z titulus, put inferius de bonafide, z titulo i seque tibus declarabo. ¶ Sed incideter qrit, an tenebit gnalis csuetudo † laicoz, p qua induceret q hrdes non teneant ad hac canonica epo. Rndeo, no tz csuetudo nec laicoz csto ad tollenda canonicam q de mortuarijs detur epo. ¶ Per hoc soluit qd. Cuz epo deat canonica de his q legant hospitali cstructo sine auctoritate epi, z talia hospitalia pnt regi p laicos, vt in cle. qz ctingit, de relig. do, an tales laici possent prescribere hac canonica epale c epm. Rndeo aut volut prescribere ius epale z non pnt, qz hoc ius est spuale non cadens in laicu. de prescri. c. cam, z sic non possent prescribere q illa quarta q detur epo deat ipsis laicis. Ipsuz aut hospitale bene posset prescribere ne teneatur ad quartaz episcopo, qz tale hospitale non equiparamus laico, immo loco religioso, z pio, z sic illius iuris est capax.

¶ † Circa quartam qonem incidente qstu tps regrat ad pscribeda hac canonicaz portione seu ius epale quo petit hec canonica portio, tex. vr dicere in. c. de quarta, q sufficit tps. xl. an. p hoc facit q hec canonica est de iure epali, de offi. ordi. c. cquerete, sz iura epalia prescribunt spatio. xl. an. de resti. in integ. c. auditis, z d pscrip. audit. z. c. illud. ¶ Dicas hr q si vnus eps vult prescribere iura epalia c aliu epm, vel ecclesia cui legat vult prescribere c epm ius epale qd epo cpetit ad petenda canonicam portionem, z tunc aut prescribens allegat, z pbat titulu q dat cam prescribendi, z tunc sufficit tps. xl. an. z ita intelligat. c. de quarta, si aut prescribens nullum hz titulu vel allegat titulum sed no probat de titulo, z tunc ad prescribendum regrit tps cuius crij non sit memoria, z iste est casus in. c. j. de prescri. lib. vj. Et est ro qz † ius coe facit p epo q petit ius epale, na diocesano de iure coi competit ius epale, de excep. cu venerabilis, de reli. do. cstitutus, z c pscribentem est ius coe, z ita loquit. d. c. j. ¶ Et idem dico si heres cueniatur ab episcopo cdone ex canone vel actione ex testo rone legati qd testor fecit alicui ecclesie, de quo legato detur epo canonica, vt no possit hrs pscribere, ne soluat hac canonica nisi pbet de prescrip. xl. an. z pbet titulum dantem cam prescribedi, si aut de titulo no pbet tunc ad inducenda prescriptionem, regrit tps cuius crij non extat memoria, vt in. d. c. j. de prescri. li. vj. ro est, qz circa hoc ius epale quo cpetit canonica fundat epi intentio de iure coi, z de hoc iure epali venit q possit agere ad hanc canonicam cdonem ex canone, vel actione ex testo, sz diceres si eps agit actione ex testo, p canonica ius epi vt no possit agere actione ex testo, no fundat de iure coi sed de iure spali, qz † actio ex testo puenit rone legati, vt in. l. cum filius. §. varijs, de leg. ij. sup legato aut no fundat intentio epi de iure coi, sed de iure spali. s. pp testm quo fuit factu legatum ecclesie, ergo vr qd hrs possit pscribere c hac actione ex testo, et sine aliquo titulo, vt in. c. j. de pscri. lib. vj. Rndeo qnqz ius agendi no erat prius fundatu ex aliquo pcedeti iure, pcedente de iure de coi, pz exempluz, testor mihi legat fundu, na nunc orit ius agendi actione ex testo, z tunc istud ius pueniт de iure spali, qz ante hoc legatu no pcedebat aliqd ius gnale, z coe quo aliqd mihi possit deri de re legata, z tunc est vez, qz de iure spali. s. pp legatu pcedit actio ex testo. ¶ Qnqz ante testm, z ante legatu pcedebat ius gnale, z coe, quo de legatis fiendis aliqd deret ei cuius intetio fundabat de iure coi, z iste est casus noster. Nam epi intentio quo ad canonica fundat de iure coi quo ad legata que fiunt ecclesijs, ergo de iure coi fundat quo ad actionem ex testamento proueniente ratione legati, z ideo sine titulo non posset heres prescribere contra episcopum nisi per tempus cuius contrarij memoria non existit. de prescrip. c. j. lib. vj.

¶ Circa quintu dubiu quo incidenter querit an hmoi pscriptioe regrat † titulus. Ista sunt hodie expedita p. c. j. de pscri. libr. vj. vbi ad prescribedu requiritur titulus, qn agimus de prescrip. xl. anno. sed vbi titulus non adest, tunc non pcedit prescriptio, nisi decurrat tps, cuius contrarij non extat memoria, z loquor in casu quando ius coe facit pro actore prescribete prout patet. in. c. j. de prescrip. in. vj. nec expedit hic aliter tractare an in pscriptione iurium incorporalium sufficiat solu bona fides, an vero requirat titulus, ita qd debeat probari, an vero sufficiat allegare titulu. Esto quod non probetur de quo plene per gl. in. c. si diligeti. de pscrip. z plene per gl. eo. tit. c. j. lib. vj. z p glo. in reg. possessor malefidei. eo. lib. z ibi plene p Dy. ¶ Sed hic incidenter dubitatur, an eo casu quo ad prescribendum requiritur titulus, qs erit iustus titulus das cam prescriptioni. Dicebat gl. de prescrip. de quarta, q iustus titulus dans cam prescribenti est, qn concessio ipsius canonice portionis fit ab epo solo sine suo capitulo. Et ex illa gl. patet duo q istud ius † epale, quo petit canonica, non possit eps ccedere alicui ecclesie, que tenet ad canonicam, nisi de cosensu capituli, idem no. gl. de re. eccle. non alie. possessiones. xij. q. iij. c. fi. ¶ Dicebat Jo. de dona. pastoralis, in gl. pe. q episcopus non pot dare canonicam. i. ius canonice portionis sibi inherens, licet possit dare fructus. quo ad tempus preterituz, id est retro retentos, vel etiam in futurum. i. quadiu viuit, z sic intelligitur illud. c. vlti. xij. q. iij.

¶ Alia est opi. qd eps possit sine capitulo hanc canonica cedere alteri ecclesie seu loco religioso, z et remittere, q tenet ad canonica, ratio est, qz illa, que eps defalcat de legatis relictis alijs ecclesijs, sunt precipue ipsius episcopi, z ad solum episcopum ptinent, nec veniunt in diuisione, nam episcopus huiusmodi canonica no coicat cum suo capitulo, facit quod no. per Jo. de test. requisisti, super verbo, canones, in versi. illa vero, licet Jo. de ligna. dicat i d. c. reqsisti, qd qn bona epi, z capituli sunt diuisa. z distincta, tuc eps no coicat illa suo capło, sz talis canonica ptinet ad solu epm vbi vero bona epi, z capituli essent coia tuc eps illa canonica coicat suo capitulo, sed talis canonica ptinet solu ad epm. Sed vbi bona † epi, z capituli essent coia, tuc eps illa canonica coicat suo capitulo. ¶ Videt de iure dom q qnqz eps vult ccedere loco religioso hoc ius epale, qd sibi cpetit circa hanc canonica de legatis q fiut alteri ecclesie, vel hoc ius epale vult remittere ecclesie, q tenet ad canonica, z tuc istud no possit sine csensu sui capituli, z ita intelligat gl. q e in. d. c. de quarta, de pscri. z de reb. eccle. no alie. possessiones. xij. q. iij. c. fi. z est casus coniuncta gl. c. qz circa, de priui. Qnqz eps vult solu ccedere fructus rei q sibi debetur p canonica, z tunc istud posset facere sine csensu sui capituli qdiu viuit eps ccedens, talis tn ccessio, z si piudicet ccedeti, no tn piudicat suo successori. z ita intelligo qd no. Jo. de reb. ec. no alie. c. j. li. vj. in gl. q incipit, no. qz qd tales tpales ccessioes facit episcopus sine capitulo, vnde qd si pietatis causa aliqua possessio ecclesie ccederet alicui ad vita vel ad aliud tps, non est locus solennitati. xvj. q. j. possessioes. z. q. vj. illud, d vsur. c. j. z idet tz Archi. in. d. c. possessiones, nec ob. xij. q. j. c. episcopus, qz illud. c. loqt, cu

episcopus

episcopus ledebat vel fraudabat ecclesiã. & vide φ no. gl. ꝺ inst. c. cũ venissent. & φ no. gl. de his que fi. a prela. si. cõ. ca. ¶ Solutio infert̃ ex glo. que est in. d. c. de quarta. φ eo casu quo reqrit̃ capituli consensus in ꝯcessione, quã facit eps, φ cõcessio fcã a solo prelato ꝓbet cãm prescribẽdi. idẽ no. de cõsue. cũ dilect⁹. i gl. lʒ eps. de prescri. si diligẽti. de dona. apostolice. in gl. Sed vr̃ de iurep. cũ ibi p Host. & de deci. dudũ. de reli. do. cõstitut⁹. ꝺ cẽ si. significauit. xvj. di. hñ qdẽ. in gl. nã q. hoc ẽt tʒ Jo. in regula. sine possione. de reg. iur. lib. vj. in mercu. & vide oĩno φ no. Jo. i

20 d. c. dudũ. de deci. sup ꝟ. & firmatione ꝓfatis. vbi donatio † que fit a solo epõ ꝓbet cãm ꝓscribẽdi, & idẽ in cõfirmatione apłica q̃ fit in forma cõi, φ ẽt tʒ Jo. in. d. reg. sine possessiõe. Similiter ẽt priuilegiũ lʒ sit surreptitiũ, ꝓbet cãm ꝓscribẽdi. de ꝓscri. cũ oli. & de hoc p Jo. in. c. cũ ꝑsone. de priui. lib. vj. φ iustus titulus ad prescribẽdũ est titulus pro donato, vel pro suo. ff. pro suo. l. oẽm & l. fi. in fi. Et subdit φ priuilegiũ surreptitium, qꝛ fit impetratũ lite pen. vt lite pẽdẽ. c. fi. dat cãm prescribẽdi successori impetrãtis priuilegiũ. de prescrip. c. cũ olim. qui habuit bonã fidẽ & iustã ignorantiã, quo casu prescribit̃ titulo pro suo, & p donato. vbi ãt esset supina ignorantia, tũc nõ ꝓcederet ꝓscriptio. ff. p dona. l. j. primo rñso. sec⁹ vbi est verisimilis estimatio, vt preal. l. oẽs. & l. fi. quo casu pñt intelligi de his que fi. a prela. c. cum apostolica. de prescrip. auditis. cum enim error qñqʒ ius facit. ff. de sepul. leg. l. iij. fortius pt̃ dare viã ad acqrendũ ius p prescrip. vt. d. iuribus.

21 ¶ Circa. vj. dubiũ incidens quo querit̃, cũ ad prescribẽdũ † reqrat̃ bona fides. de ꝓscrip. vigilã. qualiter ꝓbet̃ bona fides, & en presumat̃ in prescrip. adesse bona fides. Dicebat gl. de prescri. si diligenti. φ bona fides sp presumit̃, nisi ꝓbet̃ ꝯriũ. vt. c. sanctoꝝ de ꝓscri. Dicebat gl. xvj. q. vi. dilecta, φ bona fides ꝓbat̃ p iuramẽtũ illius, de cuius bona fide q̃rit̃. Dicebat Inno. de resti. in integ. c. ij. sup ꝟbo, facta. φ ad hoc vt presumat̃ bona fides, reqritur, φ ꝓbet̃, & habeat iustũ titulũ, vel φ ꝓbabilibus rõnibus q̃sierit possessionẽ. ff. de lib. cau. l. igitur sciẽdũ. §. ij. & l. liberis. §. fi. vel φ lon. tpe fuerit in possione. ff. de acq. pos. l. possideri. §. si seruus. Dicebat Cy. in. l. sup longi. C. de prescrip. lon. tẽp. φ bona fides ꝓbat̃ ꝓsumptione iuris. C. de eui. l. pe. & presumit̃ bona fides, qñ hʒ titulũ. Si vero nõ hʒ titulũ, nõ ꝓsumit̃ bona fides, nisi ꝓbet̃ iustus error. ff. de vsucap. l. celsus. Idẽ no. Jac. de are. in. l. ij. C. de peti. here. dicebat Ja. de are. in. l. si quas. C. de serui. videri ꝓsumi bonã fidẽ, de rei vẽ. l. dudũ. & hoc ideo, qꝛ bona fides hr̃

22 ex ignorãtia † q̃ ꝓsumit̃. ff. de ꝓba. l. verius. subdebat aũt ibideʒ φ vbi ad prescribẽdũ nõ reqrit̃ titulus, ꝓsumit̃ bona fides, ꝓbato tñ iusto errore. Dicebat Guil. in spe. de ꝓscri. ver. qd si possedi φ ꝓsumit̃ bona fides. & vid φ no. Dy. i reg. possor malefidei.

¶ Dicas φ rector ecclesie, q tenet̃ epõ ad canonicã portionẽ, nõ ꝓsumit̃ hr̃e bonã fidẽ, nisi eo casu quo ecclesia erat in quasi possessione libertatis iuris non soluendi canonicam, & per eius predecessorẽ prescriptio fuit incohoata. & ita dicit gl. c. de quarta. de prescrip. & de iurep. c. cura. vbi successor reperiẽs ecclesiã in quasi possessione libertatis iuris. cẽset̃ habere bonã fidẽ. & vide φ in c. cũ ꝑsone. de priui. lib. vj. Idẽ dico de herede testatoris, q ꝓsumit̃ scire ꝯtẽta in testõ. de quo plene in. l. qui ro. §. duo fratres. ff. ꝺ ver. ob. vt cẽseat̃ hr̃e malã fidẽ, qꝛ scit se teneri. Si ꝟo ꝓbabiliter ignoraret de legato, tũc censeret̃ hr̃e bonã fidẽ, & ideo ꝓscriberet. nã q in alterius locũ succedit, ꝓsumit̃ hr̃e iustã cãm ignorantie vt. l. q in alterius. ff. de reg. iur. & in glo. in reg. cũ qs lib. vj.

¶ Sed circa predicta circa prescri. articulũ solet dubitari, si eps petit canonicã de lega. φ fit alicui ecclesie, & ecclesia opponit exceptionẽ ꝓscriptionis ꝯ epm, an incũbat ecclesie ꝓbare ꝓscriptionẽ vr̃ φ sic, qꝛ intẽtio epi est fundata de iure cõi, cũ hec canonica sit de iure epali. x. q. iij. vnio. de offi. ordi. ꝯquerente. de prescri. de quarta. de exce. cũ venerabilis. de cap. mo. c. ij. ergo hʒ ꝓbare ex

23 cipiens. c. dist. ꝯ mortẽ. † Itẽ allegãs prescriptionẽ venit in iudiciũ p modũ excipiẽdi, sʒ excipiẽti incũbit ꝓbatio sue exceptiõis. l. j. de excep. ¶ Itẽ alleganti prescriptionẽ incũbit ꝓbatio sue exceptionis. de ꝓscriptio. veniẽs. & c. cũ olim. & c. auditis. de ꝓba. ex literis. de priuil. cũ ꝑsone. lib. vj. de ꝯsue. c. iij. C. de fundo patri. l. fi. i fi. lib. xj. C. de ser. l. fi. de cau. pos. cũ eccle. sicut & alle. ꝯsuetudinẽ. de ꝯsue. cũ dilectus. Itẽ presumptio est pro epõ agente, quo casu trãsfert̃ ꝓbatio in aduersariũ. vt ec. bñi. c. vnico. fortius ergo ex quo ius cõmune & presumpto faciunt pro epõ. de rstitu. spo. audita. de pur. ca. inter. & istud teneas nec expedit se inuoluere in multis alijs que circa hunc passum posuit Joan. in mercu. i reg. sine possessione. lib. vj.

24 ¶ Circa septimũ dubiũ quo incidenter q̃rit̃ in qb⁹ casibus † impediat̃ ꝩ ꝓscriptio iuris epalis. Rñdeo in multis casibus. Primo qñ vaca & cathedralis ecclesia. de resti. in integ. c. auditis. de prescrip. de quarta. c. ti. auditis. Itẽ si ꝓscriptiõe incohoata ꝯ epm, & ea pẽdente moriat̃ eps, qꝛ tũc ipedit̃ ꝓscriptio de ꝩ in. c. auditis. ꝺ ꝓscri. Scðo, qñ eccle. cathedra. erat scismatica. ꝺ ꝓscri. c. j. & c. cũ nobis. Tertio, qñ eps est excõicatus. de ꝯces. prebẽ. qꝛ diuersitatẽ, de prescrip. c. j. de hoc. xvj. q. iij. prima actiõe. Quarto, qñ in prescribẽte adest mala fides de prescrip. vigilanti. Quinto. qñ non adest titulus eo casu, quo ad prescribendũ requiritur titul⁹ de prescrip. c. j. lib. vj. & plene per Dy. in reg. possessor male. ꝺ regu. iu. in. vj. Sexto, quãdo episcopus ignorabat de legato quod factum est ecclesie, a qua debebat accipere canonicam.

¶ Aduerte ista questio est dubia, an ignorãti factũ, ex quo facto ius agẽdi sibi cõpetit, currat ꝓscri. Dicebat Bar. in. l. j. §. si qs

25 ãt. ff. de iti. actuqʒ priua. φ † ignorãti fcm̃ currit ꝓscriptio, sʒ dat̃ restitutio. & alleg. pro casu. l. vlt. C. de prescrip. long. temp. ibi dũ dicit tex. nulla scientia vel ignorãtia expectanda. & nõ dicit plus. & videt̃ ꝓ hoc esse casuʒ. ff. de acq. here. l. pantonius auitus vbi tps petẽde bonorũ possessionis currit hr̃di ꝓbabiliter ignoranti ius sibi ꝯpetere, sed dat̃ restõ. & p hoc vr̃ gl. in. c. vigilãti. sup ꝟbo latẽtibus. de ꝓscri. vbi dicit gl. φ currit ꝓscriptio ignorãti dñium ad se ptinere. Tu dic φ huic ignorãti nõ currit ꝓscriptio, vt. l. cuʒ sex. ff. de edi. edic. & in. l. sp. §. hoc iuterdictũ. in fi. ff. qđ vi aut clã. qñ ap. sit. in. l. j. in fi. C. de excep. tut. l. qnquaginta. & in. l. vtile. ff. qs or. in bo. pos. ser. nõ ob. ꝓdictis. d. l. j. §. si qs ãt. ff. de iti. actuqʒ ꝓua. qꝛ ibi loquit̃ in eo, q sciebat ius sibi cõpetere, sed illo iure nõ poterat vti pp ipedimẽtũ facti, qđ respiciebat reʒ, in q̃ cõpetebat ius vtẽdi. & eodẽ mõ loquit̃. l. attilicinus. ff. ꝺ serui. rust. ꝓdio. & qđ ibi loquat̃ de sciẽte ius sibi ꝯpetere. Pʒ qꝛ illo iure fuit vsus, antequã superueniret impedimẽtũ facti. Itẽ nõ ob. l. vlti. C. ꝺ ꝓscr. lõ. tẽp. ibi dũ dicit tex. nulla scia vel ignorãtia &c. qꝛ allegãtes. l. illaʒ nõ itelligũt eã, nã qđ ibi dt tex. de scia itelligit̃, qñ dñs ꝯ quẽ ꝓscribit̃, scit ꝯ se ꝓscribi & rẽ suã a ꝓscribẽte possideri, Qđ autem tex. subdit de ignorantia. intelligit̃, qñ dñs contra quem prescribitur ignorat contra se prescribi, & rem suã a prescribẽte possideri, vtroqʒ enim casu predictorũ currit prescriptio, & vtroqʒ illorũ casuũ sciebat dñs dñiũ ad se ptinere, & sic itelligit̃. l. illa, nõ ãt loqt̃. l. illa vlti. i eo q ignorabat ius sibi ꝯpetẽ, & ꝩ ꝓbat̃ clare & apte p c. vigilãti. de ꝓscri. ibi dũ dt, taʒ in rebus cognitis φ̃ latentibus.

26 ¶ Preterea ꝓscriptio † iducta ẽ pp negligẽtes, vt i. c. vigilãti. sed nõ vr̃ negligẽs in agẽdo, q ignorat ius sibi ꝯpetẽ ꝑterea ꝓ ꝩ iduco pñcipalr̃ de supp. neg. pla. c. lr̃as. de ꝯces. ꝓbẽ. qꝛ diuersitatẽ. in fi. vbi tps qđ dat̃ ad ꝯferendũ beneficio ordinario collatori, non currit ordinario collatori ignorãti de vacatiõe bñficij. nisi in duobus casibus de qbus hr̃, de preben. c. j. lib. vj. & qđ no. in cle. vnica. de cõces. prebẽ. & pp huius intellectum eliciamus tres casus. Primus, qñ est negligens, & currit prescriptio vt. c. vigilãti. Secundus casus, qñ habitu & actu ignorat sibi ius cõpetere, qꝛ ignorat de legato, & sic ignorat factuʒ, ex quo resultat ius agẽdi, & tũc non currit prescriptio, vt superius dixi. Tertius casus est, qñ quo ad habitum solũ scit se habere ius, tñ ignorat actum, ex quo insurgit exercitium iuris agẽdi, & tũc non currit prescriptio. vt. d. c. qꝛ

27 diuersitatem. † Ordinarius eni collator quantũ ad habitũ scit se habere ius ꝯferẽdi beneficiũ. de ꝯces. prebẽ. c. nulla, qꝛ beneficia fi vacãtia conferri non possunt, vt ibi patet, & istum vltimum casum non aduertit Bar. qui scripsit in. d. l. j. §. si quis aũt. ff. de iti. actuqʒ priua. & vide materiã q̃ no. in. l. genero. ff. de his qui notantur infamia. Similis distinctio de habitu & actu habetur in. c. maiores. §. ter. de baptis.

SVMMARIVM

1 Canonica episcopalis qua actione, & quo iure petatur.
2 Heres ex quo habet facultatem soluẽdi canonicã, põt ꝯueniri.
3 Actio ex testõ an cõpetat episcopo contra hr̃dem pro canonica.
4 Ecclesia cui legat̃ si repudiat legatũ an portio sua accrescet epõ.
5 Heres si integrum legatum solueret ecclesie cui legatur, an liberetur ab episcopo cui censetur quarta legata.
6 Jus accrescendi an habeat locũ inter ꝯiunctos ꝯiunctiõe legali.
7 Canonica portio est per respectum ad legatum & est accessoria ad legatum.
8 Ecclesia cui legatur si non repudiat legatum, sed acceptat, & nõ vult agere pro legato, an preiudicabit epõ q̃ ad canonicã suã.
9 Testator si in vita sua soluit legatum simpliciter non exprimendo se soluere ex causa legati, an videatur donare. 10.
11 Accessoriũ m tollit̃ sublato principali.
12 Legatariorum quilibet hʒ ius ex sua ꝑsona & pro sua portione.

13 Legitima que debet filio non detrahitur in vna re.
14 Ecclesia ex quo est heres instituta dz restituere episcopo canonicam portionem hereditatis.
15 Canonica portio an possit deduci in vna re.
16 Fauores iuxta regulam iuris debent ampliari.

¶ Capitulum tertium.

Venio ad tertiũ capitulũ

1 principale vcʒ quo iure, ꝛ qua actione hec canonica portio, ꝛ an eṗs possit pro hac canonica agere nõ solũ ꝯ ecclesiam, cui legat̃. An vero ẽt possit ꝯ heredeʒ testatoris seu ẽt ꝯ executorẽ deputatũ ad distribuendũ legata facta ecclesijs. Quidã dicũt, ꝙ petit ꝯditiõe ex canone. xij. q. ij. põtifices. ꝺ testa. requisisti. ꝛ hanc petit eṗs ab ecclesia, cui legatũ est. de offi. ordi. ꝯquerente. de prescrip. de quarta. de test. requisisti. Sed dubitat̃ an hãc canonicã possit eṗs petere ab hr̃de ꝑ actionẽ ex testamẽto, vr̃ ꝙ sic. Nã testator legãdo ecclesie vr̃ legasse eṗo canonicã ei debitã, cũ eṗs sit in ecclesia. vij. q. j. scire. facit de testa. requisisti. §. secus. Nã ꝛ qñqꝫ agit ille cui nominatim nõ legat̃. ꝺ inoffi. testa. si maritus. ꝺ here. insti. l. quoties. ꝺ leg. iij. fideicõmis. §. interdũ. ħ tʒ Jo. de deo. ꝑ. l. si arrogator. de adop. de lega. j. si cui. in fi. ꝛ. l. legato. §. si testator. Jdẽ tʒ Host. de sepul. in. c. ꝺ his

2 † Nã ex quo heres hʒ facultatẽ soluẽdi canonicã poterit cõueniri. facit. ff. si cer. pe. l. si me ꝛ titiũ. ꝛ dicit ꝙ vnusquisqꝫ quatenus sua interest põt agere ꝯ illũ, qui hʒ facultatẽ restituẽdi nõ expsso noie actionis. sufficit enim ꝙ ius suũ oñdebat in eo, ꝙ petit sibi adiudicari ab eo, q tenet, ꝛ sibi tenet̃. xiij. q. v. forte. ꝛ. q. vj. si res.

¶ Jn ꝯriũ vr̃ qꝛ actio ex testõ cõpetit legatario, vt. l. j. cõia ꝺ leg. Sed eṗo nõ est legata canonica ꝑ testorẽ, ſʒ debet̃ eidẽ ex dispositione iuris. ꝛ ħ tʒ Jnno. in. d. c. de his. Subdit tñ, ꝙ eṗs potest auctoritate iudicis obtinere, vt mittat̃ in possessionẽ iuris agendi, ꝙ cõpetit eccle. legatarie, ꝛ postea aget, vt faceret legatari⁹, vt in possessionẽ legatoꝝ. l. si inutiles. de reli. si quis sepulchrum. vbi obtinebit a iudice ꝙ det ei ꝑtoriũ pignus, vt. l. si ꝑto. pigno. vel ꝯ heredẽ aget, vt ꝯ debito. sui debitoris. l. j. C. qñ fis. vel ꝑua.

3 debi. ex pos. ꝛ istud tʒ Jnno. ꝙ † actio ex testõ ñ cõpetat eṗo ꝯ heredẽ ꝑ canonica, ſʒ tm̃ agere debeat cõditione ex canone ꝯ ecclesiam cui legat̃. Uidet̃ dñm, ꝙ ꝯditione ex canone põt petere eṗs canonicã ab herede ꝛ a legatario, facit ꝙ no. glo. in cle. dudũ. ꝺ sep. vbi dicebat gl. que incipit ꝑ ħ. ꝛ in gl. sup verbo, largiri, ꝙ licet ſm quosdã heres debeat integrũ legatũ soluere ecclesie, cui legat̃, cũ illã q̃rtã pcipit eṗs ꝺ manib⁹ ecclesie, cui legat̃ cũ sicut falcidia est in bonis heredis, sic hmõi canonica in bonis eṗi, q̃ eṗs vẽdicare põt, ꝛ inhiberi vel fideicõmissario, ne illã soluat ecclesie, cui legat̃. ff. ad treb. l. heres. ad fi. ꝛ ad. l. falci. l. linea margaritarũ. Cui opi. vr̃ obstare. ff. de le. ij. l. si quis seruũ. §. certa ad treb. l. filiã. de vsufru. si quis ita. ꝛ ħ tʒ Jnn. in. c. de his. ꝺ sepul. dicẽs ꝙ ꝯ heredes ñ agit, nisi ecclesia, cui legat̃, nõ aũt eṗs ꝑ sua canonica cũ nihil sibi legatũ sit, ꝛ iõ illã nõ petit actione ex testõ, ſʒ ꝯditione ex canone ab ecclesia, cui legat̃, ꝛ ideo saltẽ exceptiõis ope liberat̃ heres, qui integrũ legatũ soluit, vt ad canonicã teneatur diocesano, ſʒ illã diocesanus petet ab ecclesia, cui integrũ legatũ est solutũ. ff. de bo. lib. l. si libertus cũ ꝯdõ. §. titio. ꝛ ħ tʒ Pau. in d. c. dudũ. cõiter tenet̃ opi. Jnno. Est ãt vtile ħ scire, qꝛ si eṗo hec cõpetit actiõe ex testõ q̃si canonica portio videat̃ sibi legata, tũc eṗs pro ista canonica poterit agere rei vẽdi. ꝛ actiõe ex testõ ꝛ hypothecaria. nã iste actiones cõpetũt legatario, vt. l. cũ fili⁹. §. varijs. de leg. ij. insti. de legi. §. sed nostra. ¶ † Jtẽ sequeret̃, ꝙ si

4 ecclesia cui legat̃, r̃pudiat legatũ, portio sua accesceret eṗo, quia eṗs ꝛ ecclesia, cui legat̃, cẽset̃ re cõiuncti, ſʒ verbis sunt distincti seu disiuncti sicut dicimus in legatarijs re ꝯiũctis, quorũ portio vnius accrescrit alteri. ꝺ leg. iij. l. re cõiuncti. C. ꝺ cad. tol. l. vnica.

¶ Jtẽ seq̃ret̃ ꝙ si ecclesia sit instituta heres vl̃is, ꝛ eṗs cẽseat̃ institutus in sua canonica, ꝛ ecclesia r̃pudiat hr̃ditatẽ, ꝙ eius portio accrescit eṗo tãq̃ coheredi, vt i. l. j. C. quã. nõ pe. ptes. Jtẽ seq̃retur ꝙ eṗo cõpetat petitio hereditatis, qꝛ hr̃s ẽ, vt. l. j. de pe. he. ꝛ ẽt sibi cõpetit bñficiũ legis edicto. C. de edic. di. adria. Jtẽ seq̃ret̃ ꝙ si ecclesia legarent̃ due res alternatiue, ꝙ ecclesia nõ possit eligere sine eṗo. Jtẽ seq̃ret̃ ꝙ si ecclesia legataria nõ esset capax legati, vt pʒ in cle. exiui de paradiso de ver. sig. quod nihilominus, eṗo deberet̃ canonica, qꝛ capit ex sua ꝑsona ꝛ nõ ex ꝑsona eccle. Jtẽ sequeret̃, ꝙ si eccle. esset destructa viuẽte testõre, ſʒ legatũ annullet̃. l. j. C. de ca. tol. tñ quo ad canonicã nõ ãnullabit̃ respectu

5 eṗi. itẽ sequeret̃ ꝙ si heres † integrũ legatũ solueret ecclesie, cui legat̃, ꝙ nõ liberaret̃ ab eṗo, cui cẽset̃ quarta legata, qꝛ illã quartã nõ dʒ soluere eccle. legatarie, ſʒ eṗo, ꝛ pp ħ dicebat gl. i cle. dudũ. de sepul. ꝙ eṗs vel eccle. cathedra. qb⁹ debet̃ q̃rta, ꝓhit interdicere hr̃di, ne soluat legatũ integrũ, ſʒ illã q̃rtã heres retineat, vt illã soluat eṗo, vel ecclesie cathe. ꝙ fieri nõ dẽret, si illa q̃rta nõ intelligeret̃ legata eṗo vl̃ ecclesie cathe. qꝛ isto casu eṗs dẽret petere istã quartã ab eccle. legataria, ꝛ ñ ab hr̃de testõris, qꝛ eṗs, ꝛ ecclesia par habẽt hãc canonicã petere ꝯditione ex canone solũ ꝯ ecclesiam legatariam. Si aũt esset vera alia opi. ꝙ eṗo nõ cõ-

6 peteret actio ex testõ, qꝛ sibi nõ sit legatũ, tũc nõ põt vti iuribus q̃ competunt legatario, nec habere ius accrescendi, qꝛ † ius accrescendi non hʒ locum inter coniunctos coniunctione legali. ff. de condi. ꝛ de. l. mulieri. Sed iuxta predicta incidenter queritur.

¶ Prio. n. querit̃, si ecclesia repudia hereditatẽ sibi delatam, vel legatum sibi factũ, an hec repudiatio nocebit eṗo, vt nõ possit petere canonicã de isto legato. videt̃ ꝙ ista repudiatio non noceret eṗo, qꝛ ꝑ illã repudiationem nõ potest tolli ius eṗi absqꝫ eius cõsensu, vt in regu. id quod nostrum. de regu. iur. Preterea si vera sit opi. Host. ꝙ episcopus agat pro sua canonica actione ex testamẽto, nõ põt ecclesia cui legatur repudiare illã actionem, que sibi non cõpetit. Preterea possit eṗs fraudari, cum in fraudem episcopi ecclesia repudiaret, secundum ꝙ habet̃ in cle. dudũ. §. verũ. de sepul. Preterea ista canonica episcopalis ꝛ ius agendi pro ea est penitus separatũ ꝛ segregatum a iure, quod competit legatario, qꝛ illa canonica debet̃ conditione ex lege propter ius episcopale, ſʒ legatario competit actio ex testamento propter legatũ. Sed constat, quando sunt duo iura competentia diuersis ꝑsonis ꝛ ex diuersis causis, vno iure sublato, alterũ remanet, nec vnũ propter alterum tollitur, nec confunditur. ff. de fideiusso. l. generalitas. Jn contrarium videt̃, ꝙ hec repudiatio noceat epi-

7 scopo, qꝛ † portio canonica est ꝑ respectũ ad legatũ ꝛ est accessoria ad legatũ. sublato ergo legato ꝑ repudiationẽ tollet̃ ħ canonica portio, qꝛ nõ exñte legato nõ ꝑt existere canonica. ꝑ hoc facit. l. q aũt. ff. q̃ in frau. cre. vbi si debitor repudiat legatũ vel hr̃ditatẽ sibi delatã, ħ repudiatio nocet creditoribus. Preterea qñ legatarius repudiat legatũ, ꝑinde ẽ, ac si nõ fuisset legatũ, vt in. l. j. C. de suc. Sʒ si nullũ eẽt factũ legatũ, nulla posset reperiri canonica. Preterea ñ ẽ dare hic successoriũ edictũ de ꝑsona legatarij ad eṗʒ, ꝛ sic ñ ob. l. j. ꝺ suc. edi. ꝛ. C. ꝺ bo. q̃ li. l. cũ oportẽat. Prima opi. vr̃ verior, qꝺ ecclesia, ꝛ si posset repudiare legatũ in sui ꝑiudiciũ, nõ tñ ad ꝑiudiciũ eṗi quo ad canonicã. Et ꝑ p̃dicta dñm est, ꝙ si ecclesia, cui legatur transigit cum herede testatoris, vt cõsequat̃ minus q̃ legatũ sit, hec trãsactio nõ ꝑiudicabit eṗo in sua canonica. quin possit petere canonicam respectu ad totũ legatũ.

8 ¶ Scd̃o incidẽter q̃rit̃, si ecclesia, cui legat̃ † nõ repudiat legatuʒ ſʒ acceptauit legatũ ſʒ nõ vult agere ꝑ legato, an ꝑiudicabit eṗo quo ad canonicã suã. Dñt qdã qꝺ nõ, ꝛ põt tunc agere, q̃uis ad quẽ prio loco spectat ex actio cedat sibi actiões sup hoc cõpetentes. ff. de pecu. l. qꝺ debet̃. vbi vo nõ est q velit vel possit cedere, recurrendũ est ad remedium missionis in possessionem, vel pretorium pignus, vel conditione ex lege. l. ij. quãdo fisc. vel priua. Et hec omnia ponunt Jnno. ꝛ Hosti. ꝛ Joã. in. d. c. de his. de sepul.

¶ Tertio incidẽter q̃rit̃ si testõr legat alicui eccl̃ie, ꝛ testõr illud legatũ in sua vita soluit, an ꝺ illo legato debebit̃ canonica eṗo. Dicebat gl. ordi. in cle. dudũ. sup ꝟbo, seu. ver. deducis. qꝺ si testõr in vita soluit, nihilominus debet̃ eṗo quarta, qꝛ vr̃ soluere vt legatũ. vñ legatarius illud iterũ post mortẽ nõ petit, ꝛ si falcidie locus sit illã ꝑpterea nõ euadit. primũ ꝑbat̃. C. de le. l. filia. de le. ij. l. luci⁹. j. ꝛ luci⁹. ij. §. ipub. ad idẽ. ff. ad. l. fal. l. cũ q̃. §. fi. ſʒ ꝑbat̃. C. ad. l. fal. i donatio. ꝛ. l. pe. ꝛ. ff. fa. her. l. si cogitatiõe. Dicebat bã.

9 i. l. legatũ. de leg. ij. ꝙ si testator † in sua vita soluit legatũ simplr̃ nõ exprimẽdo se soluere ex cã legati, ꝙ tũc vr̃ donare, ꝛ talis donatio trãsit in speciẽ donatiõis inter viuos, ꝛ iõ nõ põt illã donationẽ reuocare, nec de tali legato deducit̃ falcidia. ꝛ ħ vult gl. i. d. l. legatũ ꝛ p̃dicta obtinẽt, cũ simpliciter soluit nõ exprimendo se soluere ex cã legati. ita ꝑbat̃ in. l. fi. de solu. Sʒ si exprimit qꝺ soluit ex cã legati, tũc testõr i nullo obligat̃, ꝑt testõr reuocare. ꝺ le. iij. cũ qs decedẽs. §. j. nec trãsit tũc in donationẽ ſʒ remanet legatũ vt. l. iij. ꝺ li. leg. vbi ẽ casus. Uidi q̃dã extua. Pape ioã. xxy. q̃ loquẽs de fratribus minorib⁹ ex vna pte, rectorib⁹ curatarũ ecclesia. ex altera pte sic loq̃t vcʒ ignorãtes, sancim⁹ ꝙ testõr a se legatũ soluẽs in vita nõ donũ presumit̃ facere, sed ꝙ soluit vr̃ soluere vt legatuʒ. Jdeoqꝫ legatarius post testatoris mortẽ is nõ iterũ petit, ꝛ si falcidie locus sit eã ꝑpterea non euadet, sic falsa ẽ opi. Dy. ꝛ Bar. in. d. l. legatũ, ꝙ testator legatũ a se factuʒ soluẽdo i sua vita videat̃ donare sed vt legatũ soluere, ergo de tali legato

soluetur

soluet canonica. Sed p cle. dudu. §. verum. de sepul. videbat di-
10 cendu, q si testator † soluebat legatu in vita q no deberet canoni
ca portio, nisi emanasset illa declaratoria de qua loquit gl. in .d.
cle. dudu. super verbo, datis que declaratoria loquit de fratrib9
sed vbi testator legaret alicui ecclesie, que non de ordine minoru
vel predicatoru, et testator illis legatu solueret in vita, tunc debe-
ret canonica epo si videret illud soluere vt legatu, vt in. d. extra-
uagan. olim. Sed si simpliciter soluendo videret donare inter vi
uos prout dicit Bar. et Dy. in. d. l. legatu. tunc no deberet cano
nica epo, qr de donationibus inter viuos alicui ecclesie episcop9
non hz canonicam, et ideo ista questio est dubia.

¶ Quarto incidenter querit si ecclesia cui legatur destruatur au-
ctoritate superioris viuente testatore, ita q illa eccl'ia non sit ibi
nec alibi, et sic pereant priuilegia, que dantur ecclesijs, vt in. c. ij. d
no. ope. nun. xvj. q. vij. c. et hoc diximus. et plene p Abb. in reg. q
semel dedicatu deo, an de tali legato poterit eps petere portione
non videt, qr tale legatum habet sicut caducu, sicut dicimus in le
gatario qui morit viuente testatore, vt in. l. j. §. et cum triplici. C.
de cadu. tol. Preterea illa canonica venit per respectu ad lega-
11 tum, sublato ergo principali † tollitur accessoriu, vt in reg. acces-
soriu. lib. vj. Preterea illud legatu efficit omnino inutile, ex quo
ecclesia vel templu, cui legat, destruit viuente testator, et loquor
respectu tepli, cui legatur. Casus est. ff. de leg. iij. l. pater filium. §.
tusculanus. ergo non debetur canonica. In cotrarium videt qd
eps quo ad suam canonica respectu rei legate videtur quodam-
modo esse coniunctus, cu ecclesia cui legat quo casu lz moriatur
legatarius viuo testatore, tn non tollitur hec coiunctio que erat
inter epm quo ad canonica ex vna parte, et ecclesiam cui legaba-
tur ex altera, vt. d. l. vnica. §. et cu triplici. de cad. tolle. Ego puto
sic dom, q si teneamus opi. q canonica solu petat 9ditioe ex ca
none, tuc qr venit accessorie ad legatu no possit peti illa canoni-
ca ex quo ecclesia cui legabat est destructa viuente testatore. Si
aut teneamus opi. q actione ex testo petat illa canonica prout
no. de his duobus casibus. in. c. de his. de sepul. et sic videat illa
canonica legata epo tuc debeat canonica epo, qr qn sunt duo le
gatarij perempto legato quo ad vnam persona no perimitur le-
gatu quo ad aliam personam cum sint diuersa iura vnius legata
12 rij ab altero, qr † quilibet legatariorum habet ius seu cuilibet eo
rum competit ius ex sua persona et pro sua portione.

¶ Quinto et vltimo incidenter queritur, si testator instituat eccle-
siam herede vlem cuz debeatur epo canonica, an erit in potestate
ecclesie dare hanc quarta de singulis rebus hereditatis, vel i vna
re tm, an vero erit in potestate epi petere canonica in vna re tan
tum, vel de singulis rebus hereditatis. Rndeo, q si teneamus
opi. q eps pro sua canonica censeat institutus heres, tuc p iudi-
ciu fa. hercis. fiet diuisio hereditatis, sicut fit inter heredes, in. l.
j. fa. hercis. Si aut teneamus opi. aliam, q ista canonica petatur
conditione ex canone, et ista canonica equipararet legitime, que de
betur filio iure nature, tunc pcedit qd, an ista legitima detrahat
de vniuersa hereditate, an vero possit deduci de vna re, et cuius
erit tuc electio, an eccl'ie, que est instituta vniuersalis heres, an ve
ro epi, cui debet canonica. no vr q possit hec canonica detrahi i
13 vna re hereditatis, qr legitima, que debetur filio, † no detrahit
in vna re, vt. l. ij. ad le. fal. et per Dy. in. l. si ex pluribus. e. ti. Idez
in trebellianica, que no detrahit in vna re. ff. ad treb. l. marcellus
§. res que. et nota. eod. titu. l. si legatus. §. nullu. et. C. fa. her. l. fi-
lium. lz in trbellianica alter no. in. d. l. ij. ad. l. fal. et male fm doc.
ibidem. Na illa canonica falcidia dici pot. et similis est falcidie.
ff. de inoffi. testa. l. papinianus. §. si coditioni. Preterea ista ca-
nonica, que est quota vniuersitatis seu bonoru debet de vniuer-
so, ergo de vniuerso detrahit, qr eade dz esse forma debiti et exa-
ctionis, istud debitu no 9sistit in spe sz i gne, qua ergo rone i vna
specie magis q in alia fiet solutio, videt iniustum qd eps pro ca
nonica sua possit eligere certam rem, nulla enim lege cauetur.

¶ Preterea eps in hac canonica vr esse creditor ecclesie institu-
te heredis que tenet ad canonica epo, ergo ecclesia tanq debi-
trix eliget. de h vr casus in rone sui. ff. de leg. j. l. no amplius in fi.
14 Preterea ex quo ecclesia heres † est instituta, dz restituere epo
canonica portione hereditatis. hec resto trahit ad vniuersuz, qr
no 9cernit magis vnu corpus, q aliud, nec formaliter nec execu
tiue. facit q no. de trasac. 9trouersia. ff. de iudic. l. fideicomissu. §.
tractatu. ff. de ipen. in rebus dotalibus fa. l. q dr. in magna glo.
Preterea q ecclesia heres instituta teneat ad canone 9sistit in
iure, sz resto actualis ipsius canonice portiois cosistit in facto. si-
cut ergo in eisde rebus dz 9sistere resto actualis in quibus 9sistit
restitutio iure inducta sicut ergo restitutio canonica portio a iur

subintellecta generaliter et cofuse et pro indiuiso respicit totu pa
trimoniu nec pot ad ocultu demonstrari in vna re vel in plurib9
ar. de le. ij. meuius. §. duoru. Sic rstitutio actualis et facti ipsi9 ca
nonice portionis p idiuiso fieri dz, qr regulariter restitutio actua
lis et facti a restitutione intellectuali iuris regulat. facit de rei ve.
poponinius. de stip. seruo. ff. l. si cu duoru. Preterea eps in sua
canonica hz ius liberu, q originaliter respicit parte vniuerse he-
reditatis, et p hoc descendit in singula copora hereditatis. facit. l.
plautius. ad. l. fal. et. l. plane. et. l. linea. et. l. quatitate. in fi. et. l. mar
cel. §. papinian9. ad treb. et. l. si legatus. §. multu. et. l. ij. C. qn et q.
quar. pars debe. in princ. et de pecu. l. si peculiu. In 9riu q h ca-
15 nonica † portio posset deduci in vna re pbat p gl. in auc. de resti.
et ea que parit. §. quamobre. in gl. irreuocabiliter. in fi. Ide Ja.
de are. in. l. marcellus. §. res que. ff. ad trebel. et Cy. in auc. res q.
coia de leg. et Ja. de bel. in. d. §. quamobre. Idem tenet Bar. i. l.
marcellus. §. res que. ad trebel. et in. l. ij. C. communia de leg.

¶ Ex predictis vr dom, q eps p sua canonica possit eligere, an
velit illa in vna re, an vero in singulis rebus hereditatis, pp hoc
facit ro, qr fauorabilior est ca epi quo ad canonica, que puenit
ex iure epali pp onera, que eps sustinet, de qbus dixi in. j. c. quaz
sit ca ecclesie heredis institute, que pretedit cam mere lucratiuaz
rone institutionis, et in nullo onerosam, ergo magis debemus fa
16 uere epo, facit in rone sui, qr fauores † iuxta regu. iuris debent
ampliari et istud puto tenedu, lz supior de eqtate habeat arbitra
ri 9sideratis rebus, que veniunt defalcade, prout dt Host. et Jo
an. in. c. Raynal. de test. licet fm opi. quorunda magis det electio
ecclesie, que est instituta heres, an velit dare canonicam in vna
re, an vero in quota hereditatis. Ad materia facit q no. glo. C.
fa. her. l. filium que habete. ad. l. fal. l. ij. C. coia de leg. l. ij. et auc.
res que. ff. de leg. j. l. non amplius. §. cu bonoru. ff. ad. l. fal. l. si ex
pluribus. et q ibi no. gl. et Dy. ff. ad treb. l. marcellus. §. res que.
de test. c. Raynaldus. et q no. gl. que incipit, imo. et Inno. super
verbo, residuo. et Ray. de foro ad. l. fal. l. in quarta. et per Jac. d
bel. in repetitione. l. filium quem habentem.

SVMMARIVM.

1 Loca que teneant ad canonicam episcopalem.
2 Portio canonica, an assignabit epo de lega. facta eccl'ie cathe.
3 Parochianus ecclesie cathedralis si eligit sepulturaz apud alia ecclesiaz et ibi sepelit, an ecclesia parochialis habebit quarta.

¶ Capitulum quartum.

Venio ad quartum capitulu3

1 principale † q loca teneant ad hac canonica epale. Primu qrit
si aliqd legat ecclesie cathedrali, an aliqua canonica debeat epo,
et si debet, quata erit hec canonica epalis. Hec oia decidunt p.
c. vlt. de testa. Na est reperire tres casus. Primus, qn testator le
gat ecclesie cathedrali simpliciter nil exprimes de epo, isto casu
tale legatu diuidit inter epm et ecclesia, adeo q si testator expri-
mat qd ita leget ecclesie cathedrali q nil velit qri epo, tn epo de
bet sua canonica, qr pvata dispositio testatoris no pt canone im
mutare. Scds casus est, qn testator legat 9iunctim epo et eccle-
sie, vel legat centu epo, et ecclesie cathedrali, tuc tale legatu diui-
dit inter epm et ecclesia cathedrale. Tertius casus, qn testator le
gat disiunctim, et diuisim epo, et ecclesie cathedrali, vt lego centu
epo. Ite lego centu ecclesie cathedrali, tuc siue sint equalia lega-
ta et tantu relinquat epo qtu ecclesie, siue legata sint inequalia,
qr plus sit relictu epo q ecclesie, vel ecouerso, tuc canonica diui-
sio de talibus legatis fiet inter epm et ecclesiam, qr de legato fa-
2 cto epo assignabit portio et ecclesie cathedrali. † Ite de legato fa
cto ecclesie cathedrali assignabit portio canonica epo, q canoni
ca portio est, vt de legato facto epo, medietas det ecclesie cathe
drale, et medietas det epo. Hec vera, nisi qn disiunctim legat epo
et ecclesie et legata sunt inequalia, qr plus legatur episcopo quaz
ecclesie vel ecouerso, et eps et ecclesia intra se 9ponat, vt quilibz
sit 9tetus suo legato, id est legatu factu epo remaneat apud euz
et legatu factu ecclesie remanear integru apud ea, seruabitur eniz
talis copositio propter vltime voluntatis fauorem, nisi in tribus
casibus. Prio qn fiat fraus. Scdo qn dolus dedit cam 9positio
ni. Tertio qn ex 9positioe nimiu lederet eccl'ia vel eps et pdicta
pcedut qn illud obuenit ecclesie cathedrali ex dispositioe testato
ris et vigore legati qr tuc medietas 9petit epo et medietas eccle.
3 cathe. Si at paro. † ecclesie cathe. elegit sepultram apud aliam

ecclesiaz, τ ibi sepelitur, tūc ecclesia cathedralis ex iure parochiali habet quartā, τ ista quarta diuidit̄ inter epm̄ τ ecclesiam cathedralem. Similiter illa quarta, que debet̄ epō ex illo legato, equaliter diuidit̄ inter epm̄ τ ecclesiā cathedralē, vt dicebat. Eps Vrbinatis. in suo trac. τ alleg. illud ꝙ no. Jo. in. c. super. τ. c. certificari. de sepul. τ. c. requisisti. de testa. vtrūqꝫ dictum est falsum, qꝛ eps quartā quā recipit de legato ꝙ fit alteri ecclesie nō cōmunicat suo capitulo, vt dicit Host. τ Jo. in. c. requisisti. Itē eps de illa canonica que debetur ecclesie cathedrali ex iure parochiali nō dꝫ habere medietatem sed solum quartam illius quarte.

SVMMARIVM

1 Episcopo qualiter quis legare potest.
2 Canonica que debetur episcopo de legato qđ fit ecclesie cathedrali τ econuerso quanta esse debeat.
3 Legator si nō sit parochianus ecclesie cathedralis, an de legato facto episcopo ecclesia aliquid habeat.

Secundo pricipaliter querit̄

1 si aliquis legat † epō τ tūc est repire duos casus. Primo qñ legat aliqđ simpl'r τ absolute nil dđo de ecclesia cathedrali, τ tunc si ab extraneo relinquat̄ cēset̄ relinqui intuitu ecclesie cathedralis si aūt intuitu psone epi, vñ cathedralis ecclesia de illo legato pōt petere canonicā portionē. Si aūt illud relinquatur epō a ppinquo τ psona sibi cōiuncta, tūc psumit̄ relictū intuitu τ cōtēplatione epi, nō aūt intuitu ecclesie, nisi pbaret̄, ꝙ intuitu ecclesie sit relictū, τ eo casu quo legat̄ a propinquo ipsi episcopo, cuꝫ presumat̄ legatū intuitu psone epi, nō habebit de illo legato aliquam portionē ecclesia cathedralis. Scđs casus eñ qñ testōr legat pro anima aliqđ epō adiecta cl'a, ꝙ si illud legatū sit epi tm̄, ꝙ nil q̄ratur ecclesie cathedrali, tunc nulla portio de tali legato debet̄ ecclesie cathedrali. Seruari. n. dꝫ in h̄ casu dispō testōris τ h̄ oia pbant̄ de testamē. reqsisti. ¶ Juxta predicta incidēter q̄rit̄ de trib⁹ questio. Prio incidēter querit̄ quota † erit ista canonica q̄ debetur epō d̄ legato, ꝙ fit ecclesie cathedrali, τ ecōuerso. Quota erit canonica, que debet̄ ecclesie cathedrali de lega. ꝙ fit epō sup hoc sunt opi. j. opi. ꝙ canonica ista sit scđm ꝯsue. fm Inno. in. c. reqsisti. τ ibi dicebat glo. ꝙ fm ꝯsuetu. qñqꝫ est tertia, qñqꝫ vero quarta τ qñqꝫ medietas. Scđa opi. h̄ canonica sit medietas cuius ꝙ legatur fm Host. in. d. c. reqsisti. Alia opi. Hostiē. ꝙ qñqꝫ eps τ capitulū hn̄t oia cōia, tūc inter eos fit equalis diuisio vndecunqꝫ veniat epō vel ecclesie. xij. q. ij. nobis. τ. c. ꝯcesso. Si aūt non sint omnia bona cōia qꝛ mēsa epi sit diuisa, tūc aut legator est parochianus ecclesie cathedralis, τ tunc similiter equaliter inter eos diuidit̄ legatū siue leget̄ epō τ ecclesie cōiunctim siue alteri soli, siue vtriqꝫ distinctim. Si aūt legator † non sit parochianus ecclesie catedralis, τ tūc de legato facto epō ecclesia nihil habebit ex quo mēsa epi est diuisa a mensa capituli. Idem tꝫ Jo. Aduerte d̄cretalis reqsisti. nō distiguit, an bona sint cōia inter epm̄ τ capitulū, an vero sint diuisa qꝛ eps habeat mēsam p se τ capitulū per se, ēt distinguit illa dicere. an legans sit parochianus ecclesie cathedralis, an vero alterius ecclesie quā cathedralis, τ ideo d̄ iure videtur dōm ꝙ h̄ canonica sit medietas eius quod legatur, qꝛ talia cōicant̄ adinuicē, ergo equalis sit diuisio. hec vera nisi p consuetudinē inducat̄ ꝙ prestetur tertia vel quarta, vt dicebat glos.

SVMMARIVM

1 Jus offendit̄ si ex legato ꝙ fit ecclesie nil queratur epō.
Eps est de eccl'ia sicut presidēs exercitui cēset̄ esse de exercitu.
2 Episcopi nomine non semeper intelligitur de ecclesia.
3 Jus an sit idem in persona ficta representata sicut in vera psona que non sit ficta nec representata.
4 Episcopus an possit habere proprium sine ecclesia.
5 Prelatus τ capitulum habent se tanqꝫ vnum corpus, licet prelatus censeatur caput, τ canonici membra.

Secundo incidenter queritur

cū possit legari epō, ita ꝙ nihil queratur ecclesie cathedrali τ ecclesie nihil possit legari qn querat̄ epō, que est ratio diuersitatis inter istos casus, quare possit legari vt nil queratur ecclesie cathedrali sed ecclesie nil pōt legari vt nil queratur epō. Dicūt qdā ꝙ hoc inducit iuris ipossibilitas, nā nō offendit̄ ius, si legat̄ epō, vt nil querat̄ ecclesie. Sed bñ offendit̄ ius, † si ex legato ꝙ fit ecclesie, nil q̄reret̄ epō. Ista rñsio nō pcedit de iure, qꝛ cū de iure cōmuni delegato facto epō competat canonica ecclesie ergo istud ius offenditur, si testator velit queri epō soli. Quare ergo magis offēditur ius cū legat̄ ecclesie, ꝙ cū legat̄ epō. nā vtroqꝫ casu ius vr̄ offendi. Alij dicunt, ꝙ ratio differentie est ꝙ nomine ecclesie eps intelligit̄ tanqꝫ caput. de his que fi. a prela. c. nouit. sicut cū scribitur capitulo. censet̄ scribi decano. de cōces. preben. post electionē. Est. n. eps de ecclesia, sicut presidens exercitui, censet̄ esse d̄ exercitu. l. ij. de infami. τ. l. j. §. si preses. ff. a qui τ a quo appel. τ sicut appl'one familie princeps ꝯtinet̄. de ver. sig. l. familia. qꝛ ergo nomine ecclesie intelligit̄ eps, vt caput, τ qꝛ eps est in ecclesia vel de ecclesia, ideo sub legato, ꝙ fit ecclesie. intelligit̄, vel includit̄ episcopus, vt nō possit a tali legato p testōrē excludi, ſꝫ nomine † epi
2 non sp intelligit̄ ecclesia, vt pꝫ in illo qui renunciauit epāui, d̄ trāsl. prela. inter corpalia. de eo qui renun. epi. c. j. Ista rō similiter non pcedit, qꝛ si eps nō renūciauit epatui, eps est in ecclesia, τ de ecclesia, τ ecclesia est in epō, ergo vtroqꝫ casu dꝫ esse eadem rō. Alij assignāt aliā rōnē, qꝛ qñ legat̄ ecclesie, nulli psone determinate intelligitur dari, ergo eps dꝫ inde partē habere, cū sit caput ecclesie sed qñ legat̄ epō, vt nil queratur ecclesie, tunc sibi cēset̄ legari intuitu psone, τ ideo ecclesie nil querit̄, ſꝫ gl. in. c. requisisti. τ ista est satis bona ratio, que pbat̄ p. c. r̄quisisti. ꝙ qñ legat̄ intuitu psone epi nil querit ecclesie. Sed dices, ecclesia est psona finita τ representata, ergo legatū ecclesie, vt nil querat̄ epō videt̄ legatū cōtēplatione ficte, τ representate persone, ergo nil queret̄ epō, ex quo legat̄, vt nil querat̄ epō, sic τ cōtēplatione vere psone epi, cēseat̄ legari adiecta clausula ꝙ nil queratur ecclesie, τ vr̄ idē iuris † esse
3 in psona ficta representata, sic in vera psona que nō sit ficta nec representata. ff. de fideius. l. mortuo. Alij assignant alias rationes dicunt enim ꝙ prelatus ab ecclesia dꝫ ali τ nō cōuerso, τ omnia cōmunicat ecclesia prelato. xij. q. j. sic manifeste. sicut pater carnalis nō pōt sine causa priuari bonis filij. vt. §. aliud. in auc. vt cum de appel. cog. sic eps q est pr̄ spūalis nō pt̄ puari de his que obueniunt ecclesie. Ista rō nō pcedit, qꝛ de bonis ecclesie dꝫ ali prelatus τ canonici ecclesie. de pbē. cū ſꝫ. Itē nō pcedit quod dicit̄ patrem non posse priuari a filio τ ecclesia reputatur vt filia vt p̄lati, quia illa priuatio non procedit facto testatoris sic disponentis vbi nulla est paternitas, nec filiatio vnius ad alterum.
4 ¶ Alij dñt qđ eps † pt̄ hr̄e ppriū sine ecclesia, vt. d. c. sic manifeste. xij. q. j. Sed ecclesia nil hr̄e pt̄ ꝙ nō teneat̄ cōicare suis ministris q sibi seruiūt. xij. q. j. expedit. τ. c. his. Ista rō non pcedit, qꝛ ecclesia pōt hr̄e bona sine epō qđ pꝫ, qꝛ mēsa p̄lati pōt esse diuersa τ separata a mēsa capituli. de rescrip. edoceri. Alij dñt, qđ ecclesia nil pōt hr̄e pcipuū, quin saltē iure p̄latiōis, τ quo ad exercitiū actiōis nō cōicet epō, sed eps quo ad vsum pōt aliqđ separatū hr̄e a capitulo. de rescrip. edoceri. Ista rō nō pcedit, qꝛ ecclesia nō pōt hr̄e aliquid pcipuū, qꝛ pōt hr̄e mēsam ppriam nō solū quo ad dñium, sed ēt quo ad exercitiū actionū, vt est casus in. d. c. edoceri. de rescrip. Alij dñt, qđ ius voluit plus deferri capiti q̄ꝫ mēbris. mēbra. n. deseruiūt capiti, nō ecōuerso. de reli. l. cuꝫ in diuersis. τ iō maius priuilegiū hꝫ caput quā mēbra. facit in rō
5 ne sui de elec. significasti. Ista rō nō pcedit, qꝛ p̄latus † τ capitulū hn̄t se tanqꝫ vnū corpus lꝫ prelatus censeat̄ caput, τ canonici mēbra, tñ istud caput dꝫ mēbris deseruire, qꝛ sine ipsis negocijs ecclesie sue disponere nō pōt, vt est casus in. c. nouit. de his q̄ fi. a p̄la. Tu dicas aliā rōnē τ veriorē qđ ecclesia est persona nō vera sed non representata τ ficta ex duobus, primo ex prelato vt ex capite scđo ex canonicis vt ex mēbris. vt. c. nouit. de his q̄ fi. a prelā. τ hmōi representatio τ fictio a iure inducta est. ff. de fideiusso. l. mortuo. nō pt̄ tolli facto hominis, sed iam tolleretur si ex legato facto ecclesie nil queret̄ epō, qꝛ per hoc videret̄ testator disponere qđ ecclesia esset persona ficta τ representata ex mēbris solis absqꝫ capite quod est impossibile τ iuri repugnans. Eps autem qñqꝫ habet se vt persona representata τ hoc eo casu quo episcopus est vt caput τ canonici vt membra, τ tunc legatum episcopo communicat cū ecclesia que legatur sibi vt persona repsentata. Secundo modo se habet vt persona vera, τ tunc consideratur p se absqꝫ capitulo, vnde si legatur episcopo vt nil queratur ecclesie videtur sibi legare vt vere persone τ intuitu persone vt dicit glo. in. d. c. requisisti. τ ideo ecclesie nil queritur.

SVMMARIVM.

1 Intellectus decretalis requisisti. de testa.
2 Consanguinitas vsqꝫ ad quē gradum extendatur.

3 Actio

3 Actio videtur esse in affine queadmodū in propinquo.
4 Dispositione testatoris nō obstāte, an canonica cōpetat ecclesie.
5 Testator si legat simpliciter mēse epi nec exprimit quod leget epo an videat legatū cōteplatione ecclesie vel ꝯteplatione mense.
6 Extraneus si legat episcopo expresso ꝓprio nomine episcopi, an presumatur relictum intuitu persone vel ecclesie.

Tertio incidenter queritur

1 cū hec decretalis † requisisti. de testa. loquatur de eo ꝙ legatur epo a propinquo, quē dicamus esse propinquum ꝛ vsqꝫ ad quēz gradū intelligit hec propinquitas. dicebat gl. in. c. requisisti. ō testa. super verbo, a ꝓpinquo. quod qdā sumunt vsqꝫ ad quartum gradū. C. de epis ꝛ clericis. auc. lnia. ꝛ in auc. de eccle. ti. §. interdicimus. ꝛ de ꝯsangui. ꝛ affini. no ōꝫ. Idē tenebat glo. xiij. q. iij. c. j. hec est cōis opi. doc. Alij dicūt consanguinitatē accipimus vsqꝫ ad septimū gradū, cū canon nō distinguat hic. iiij. q. j. c. j. de testa.
2 qꝛ nos. Iura vsqꝫ ad quē gradū extēdat consanguinitas † loquūtur in diuersis casibus. Primo quo ad matrimoniū ipediendum ꝛ tūc vsqꝫ ad quartū gradū inclusiue vt. d. c. nō ōꝫ de ꝯsan. ꝛ affi. Scdo quo ad ius succedendi, ꝛ fit extensio vsqꝫ ad septimū gradū. xxxv. q. v. cū ad sedē. in. j. col. Quōqꝫ quo ad recusandū iudicē ratione consanguinitatis, ꝛ de hoc loqt gl. in. c. postremo. de appella. ꝛ ꝙ ibi no. Jo. an. Quōqꝫ i mulieribus que prohibētur accusare nisi cū suoꝝ iniuriā prosequunt. Consanguinitatē accipimꝰ vsqꝫ ad septimū gradū. C. ad tertul. l. si qua femina. Quōqꝫ vt qs repellat a testimonio rōne ꝯsanguinitatis, ꝛ tūc ꝯsanguinitas accipit vsqꝫ ad septimū gradū, vt. d. l. si qua femina. Quōqꝫ quo ad ptātem corrigendi propinquos, ꝛ de hoc loqt. C. de emē. propin. vnica. Juxta predicta incidēter querit quid in legato ꝙ fit ab affine, puta a marito sue vxoris, vel a sua nuru. tex. in. c. requisisti. ñ loqt de affine sed de ꝓpinquo. Sed idem ēt vr in affine, cum affe-
3 ctio † videat esse in affine queadmodū in propinquo, facit in rōne sui. ff. de ri. nup. l. nō solū. §. de illo. Quarto incidenter querit cuz legatū factū epo ab eo extraneo videt factū cōteplatione ecclesie ꝛ tale legatū cōmunicet eps illi ecclesie. Quid dicemus si extraneus legat episcopo nō pro anima sed pro seruitijs que extraneꝰ recepit ab epo, an tale legatū videat factū cōteplatione psone ipsius epi, ita ꝙ nil querat ecclesie. Rñdeo vr factū cōteplatione psone epi, ꝛ nil queret ecclesie, vt dicit Joā. in. c. officij. de test. ꝙ si aliquis legat monasterio pro seruitijs que recipit a monasterio, ꝙ nō debet quarta diocesano. Quinto incidenter queritur testator legat epo adiecta cła ꝙ illud querat soli mense episcopali, ꝛ nil queratur ecclesie cathedrali, an teneat illa dispositio vt nil queratur ecclesie. Jnno. in. c. requisisti. ponit duas opi.
4 ¶ Prima ꝙ nō ob. dispositione testatoris † canonica cōpetit ecclesie, qꝛ nō legat tūc intuitu psone epi, sed intuitu ecclesie. ꝛ hāc opi. tꝫ Host. ꝛ Jo. de lig. in. d. c. reqsisti. Alia est opi. ꝙ tūc querit soli mense epali, ꝛ nil queratur ecclesie. ꝛ hanc opi. tꝫ Jnno. iam d. c. reqsist. sꝫ vr ꝙ opi. quā tꝫ Jnn. i. d. c. ꝛ opi. Host. ñ sit vera ꝙ ecclesie tūc qrat ex quo mēsa est diuisa, vt dicit ibidē Hostiē. Itē qꝛ mensa adhuc diuiditur vt que mēse epi aduenīūt, ad ipsam mēsam pertineant non ad ecclesiam. Item ex quo legatur intuitu mense, constat quod non legatur iutuitu ecclesie, cum dominium mēse episcopi nō ptineat ad ecclesiā sed ad epm de reb. ecc. pos-
5 sessiones. † Sexto incidēter queritur si testator † legat simpliciter mense epi nec exprimit ꝙ leget epo an videat legatū cōteplatione ecclesie vel cōteplatione mense, dicunt quidam ꝙ soli mēse qritur, nec aliqd cōicatur ecclesie, qꝛ idē est legare episcopo adiecta cła ꝙ illud queratur soli mēse, sicut est legare soli mēse licet ō episcopo in legato nihil exprimat ex quo testator exprimit ꝙ velit illud esse solius mense fm Jnno. in. d. c. requisisti. Sed host. tenet ꝯriū, qꝛ si leget mense, tunc non potest cōteplari nisi solū ecclesia. nec potest cōteplari tunc psona epi ꝛ sunt sic duo casus. Primꝰ qñ legat epo ita ꝙ queratur soli mense sue ꝛ non ecclesie. Secundus casus est qñ in legato non exprimit psona epi sed legatur solū mense epali vtroqꝫ casu fm Jnno. pertinebit ad mensam epalē ꝛ nil cōmunicabit ecclesie fm Jnno. sed fm opi. Host. vtroqꝫ casu canonica debebitur ecclesie cathedrali. ¶ Septimo incidēter
6 queritur si extraneus † legat epo expresso proprio nomine episcopi, an presumat relictū intuitu psone vel ecclesie. Dicebat glo. de test. requisisti. in gl. que incipit, hic respondet ꝛc. ꝙ presumit intuitu ecclesie relictū. ff. de annu. leg. l. annua. §. j. ꝛ sic ecclesia habebit canonicam, ꝛ sic habemus tres casus. Primus qñ legat epo expresso nomine dignitatis solū. Scdo qñ legat expresso nomine dignitatis, ꝛ psone, tūc vtroqꝫ casu censentur relinqui cōteplatione ecclesie, ꝛ ideo debetur canonica. Tertio qñ legat epo expsso nomine psone sed non dignitatis. huius vltimi dicti pꝫ exemplū lego domino Philip. nec exprimo ꝙ sit eps, isto vltimo casu videt legatū cōteplatione psone ꝛ non ecclesie, ꝛ hoc plene prosequor. j. v. c. principali. ꝛ hec procedunt in legatis. Si āt epo aliqd det inter viuos, tūc psumit intuitu psone ꝛ amicitie datū, puta si lōga dilectio ꝛ amicitia fuerat inter eos, vel propter spem alicuius remunerationis, tunc ecclesia non habebit canonicam. ꝛ vide qd no. Jo. an. de offi. deleg. quoniam Abb. super. iij. glo. ꝛ in Specu. de instru. edi. §. nunc vero aliqua.

SVMMARIVM.

1 Testator si legat canonicis ecclesie cathedralis, an videatur illis legare intuitu personarum vel ecclesie.
2 Canonici omnes sunt in ecclesia formaliter ꝛ positiue.
3 Legatarius si est capax legati qualiter intelligat.

Tertio principaliter

1 Queritur si testator † legat canonicis ecclesie cathedralis, an videat illis legare intuitu psonaꝝ vel ecclesie. dciebat gl. de test. reqsisti. in gl. hic rñdet. qd vr legare intuitu psonaꝝ ꝛ nō intuitu ecclesie ꝛ sic eccłie nil querit. Alij dñt ꝙ vr legare intuitu ecclesie vt. l. ciuibus. ff. de reb. dub. Dicebat gl. ibi ꝙ qñqꝫ legat administratori ciuitatis, ꝛ tūc ciuitati cēset relictū. Si aūt legat ciuibus vt singulis, tunc non capiunt tanqꝫ collegiū sed tanqꝫ singulares. Dicunt quidā ꝙ qñ legat vni soli canonico tūc ēt nihil habebit, qꝛ vr legare intuitu psone non ecclesie. Quādoqꝫ testator legat oibus canonicis ēt expressis proprijs nominibus cū appellatiuis, tūc acquirit ecclesie, ꝛ intuitu ecclesie vr lega-
2 tū, qꝛ † canonici omnes sunt in ecclesia formaliter ꝛ positiue. Dicas aut relinquit oibus canonicis, aut canonicis indefinite, tunc vr relinqui cōteplatione ecclesie, ēt si exprimant nomina propria ēt cū noibus appellatiuis. ff. de reb. dub. l. ciuibus. de annu. leg. l. annua. §. a titio. Quōqꝫ relinqt vni canouico ñ hñti administrationē nec plationē in ecclesia, tūc aut pōt hre ꝓpriū, ꝛ tūc siue relinquitur ab extraneo siue a ꝓpinquo vr relictū intuitu psone ꝛ nō ecclesie nisi i duobus casibus. Prio qñ ꝓbari posset qd intuitu ecclesie esset relictū. Scdo qñ talis legatarius fraudē adhibuit. de testa. requisisti. in fi. facit. ff. ad trebel. l. nōnunqꝫ. Si āt nō pt hre ꝓpriū vt qꝛ testator legat alicui monacho, tūc vr relictuz intuitu ecclesie. Nō qꝛ si videret relictū intuitu psone legatū esset inutile cū nō possit qri ꝓfesso, qꝛ nō pōt hre ꝓpriū. de sta. mona. cū ad monasteriū. vtiergo legatū nō reddat inutile, ꝛ vt ēt res magis valeat qꝫ pereat. de verb. signi. abbate. cēseat tūc relinq ꝯteplatiōe ecclesie vt est casus in. d. c. requisisti. qd obtinet siue legetur a ꝓpinquo siue extraneo, vt. d. c. reqsisti. in fi. ꝛ p hoc pꝫ qd ex qualitate psone singulis qbus legat colligit, an censeat legari intuitu
3 psone vel ecclesie. Nā si est capax † legati tūc itelligit psone. Si aūt nō sit capax legati pp vinculū ꝓfessionis, ꝛ tūc intuitu ecclesie. ꝛ p hoc dñt doc. qd si clerico vt singulari aliqd leget ꝛ in eius psona nō possit legatū ꝯsistere ex alia cā quā ex ea qd non possit hre ꝓpriū, tūc ꝯteplatiōe ecclesie vr relictū. Pꝫ exēplū. lego vni canonico iter p fundū meū ad fundū ecclesie. nā ibi in psona canonici legatū itineris nō pt ꝯsistere, qꝛ nō hꝫ fundū cui possit deberi seruitus p fundū meū, sꝫ bñ pōt valere legatum quo ad ecclesiā q hꝫ fundū vicinū cui pōt deberi seruitus p fundū meū. ff. de serui. l. fundus. Et tūc vr legari cōteplatiōe ecclesie ad hoc, vt legatū non reddatur inutile, ꝛ ita intelligitur quod no. gl. in. l. non plures. C. de sac. san. eccle. Ad materiaz facit. ff. de reb. dub. l. ciuibus. ꝛ quod no. doc. in. l. non plures. C. de sac. sanc. eccle.

SVMMARIVM.

1 Ecclesie seculari collegiate vel non collegiate non tamen exempte quando legatur, an debeatur canonica episcopo.
2 Ecclesie non curate si legatur, an canonica debeatur episcopo.
3 Indiuisibile non nisi soli prestari potest.

Quarto principaliter querit

1 † quando legatur ecclesie seculari collegiate, vel non collegiate non tamen exēpte, an debeatur canonica episcopo. Ista. q. non est dubia, quia deberetur canonica vt in capi. officij. ꝛ capitu. requisisti. de test. quia ista ecclesia subest diocesano quo ad legem iurisditionis, ꝛ diocesane, de quo plene in capi. dilectus. ꝛ

e. conquerente. de offi. ordi. de testa. officij. ¶ Notandū est tamē ꝙ si archidiaconus subiectus epo hꝫ ecclesiam sibi subiectam, ⁊ huic ecclesie legatur, de tali legato non debeť canonica archidiacono sed epo, vt no. p Inno. in. c. requisisti. in glo. magna. An āt hoc ꝓcedat eo casu ꝗ archidiacon⁹ hꝫ iurisdictionē epalē vel q̄si in illa ecclesia, videtur ꝙ tunc archidiacono competat canonica. rō qꝛ ista canonica est de iure epali, ⁊ archidiaconus hꝫ iurisditionem epalem ibi. In ꝯtrariū facit de priui. c. j. lib. vj. no. tñ ꝙ si ecclesia cui legatur rogatur illud legatuꝫ restituere alicui priuate psone tunc cessat canonica portio est. xij. q. ij. c. pōtifices. §. sane. Predicta videntur obtinere q̄ñ ecclesia cui legať est curata. Quid ergo si legatur ecclesie non curata. 2 † an debeatur canonica episcopo, videtur ꝙ non ex quo nō est cure ministerium nec labor. vt in l. scio. ff. de annu. leg. ff. de iur. om. iud. l. quedā puell. Contrarium est veritas, qꝛ lꝫ non sit curata in se, tñ est sub cura ⁊ iurisditione epi ratione iurisditionis cōpetit canonica. x. q. j. eps. ⁊ c. officij. ꝺ testa. Incidenter iuxta predicta queritur si relinquatur ecclesie site in confinio duarum diocesum, an possit talis ecclesia gratificari cui epo velit soluere quartam. videť ꝙ sic, vt. l. fi. de reli. ad fill. l. si quis in gradu. §. si inter. in ꝯtrium videtur ꝙ sit locus preuentioni vt no. Sy. in. l. siue contra. §. quia. ff. de li. ag. de iudi. l. si qs postea. de fo. cōpe. proprosuisti. Rñdeo ista quarta debet diuidi inter vtrūqꝫ episcopum. de leg. j. titie textores. ⁊ ꝙ no. in cle. dudū. §. verum. de sepul. non obst. ll. que loquuntur de gratificatione qꝛ loquuntur in obsequio indiuisibili 3 † ꝙ nisi vni prestari potest. Itē nō obst. §. si inter. ꝙ ius vtriusqꝫ petitoris est incertū. vnde ratione dubij datur optio. facit ꝙ no. de deposito. l. j. §. apd iulianū. Itē. l. si quis postea. non obst. etiam dictum Sy. qꝛ loquiť in his que requirunt iudicium ⁊ sententiam ⁊ proceditur per viā iudicij, sed hic isti episcopi procedunt iure creditoris, ⁊ ideo preuentio iurisditionalis nil operatur. facit quod no. Innocen. de verbo. significatio. ex parte.

SVMMARIVM

1. Monasterio exempuo a potestate diocesani ⁊ non habenti populum quando legatur, an debeatur episcopo canonica.
2. Sacramentorum collatio est de lege iurisditionis.
3. Donatio inter viuos, an sit omnino voluntaria ⁊ gratuita.

Quito principaliter queritur

1 † Quādo legatur monasterio exēpto a potestate diocesani, ⁊ non habenti populū, an debeatur epo canonica. ⁊ videtur ꝙ nō, quia hec canonica videbatur pertinere ad legem diocesanam. vnde dicebat Inn. de statu mona. c. j. ꝙ pars oblationum ⁊ mortuarioꝝ est de lege diocesana. de offi. ordi. conquerente. ⁊. xvj. q. j. ⁊ idem tenet gl. de offi. ordi. c. dilectus. ⁊ p hoc videtur casus in. c. j. ꝺ statu mo. In contrarium est veritas ꝙ episcopo debetur canonica a tali monasterio, qꝛ hec canonica nō est de lege diocesana sed de lege iurisditionis, qꝛ ratione sacramentorum hec canonica competit, ⁊ collatio sacramentorum est de lege iurisditionis. xv. qō. j. interdicimus. ⁊ qꝛ diuisio portionū fit pp sacramētū, dicit Host. 2 in. d. c. j. de sta. mo. Cū ergo collatio † sacramentorum sit de lege iurisditionis. xv. q. j. interdicimus. ⁊ hec diuisio que est consequēs vel accessoria ad collationē sacramentorum de lege iurisditionis erit, lꝫ forsan inter duas leges nulla sit differentia, cum lex diocesana aliam cōprehendat, vt no. Inno. de offi. ord. dilectus. Preterea de hoc est casus ad literā in. c. officij. de testa. ⁊. c. reqsisti. §. secus. Preterea esto ꝙ canonica esset de lege diocesana, tñ a solutione huius canonice portionis nō sunt monasteria exēpta, esto ꝙ sint exēpta a lege diocesana. xvj. q. j. ⁊ ita tenet Pet. ⁊ Abb. de testa. requisisti. ⁊ ꝙ no. Pet. in. c. conquerente. de offic. ordi. ⁊ plenius p Abb. de offi. ordi. dilectus. non obstat. c. j. de statu mo. qꝛ ibi loquitur de his que offeruntur monasterio inter viuos, secus si in vltima voluntate. Sed diceres quare non tenetur monasteriū epo ad canonicā de his que offeruntur monasterio in vita 3 sicut ⁊ teneť cū legantur in morte. Rñdeo, quia donatio inter † viuos est omnino gratuita ⁊ voluntaria. de censi. ex parte. ita dicit Host. in. d. c. j. de sta. mo. Ista ratio nihil valet, qꝛ legatū procedit ex mera ⁊ nuda volūtate testantis. vt. in. l. j. C. de sacrosan. ecclē. Dic ergo ꝙ monasteria sunt exempta quo ad ea que offeruntur in vita, nō ad ea que legantur in vltima voluntate. Itē no. ꝙ licꝫ monasteria sint exempta a potestate diocesani. x. q. j. c. cāꝫ. si tale monasteriū haberet populum, tunc tale monasteriū astringiť epo quo ad legē diocesanam, ideo ad sinodū ire cogitur. xviij. qō. ij. §. vlti. xviij. dist. episcopus. nā ex quo tale monasterium hꝫ populuꝫ, in nullo videtur a lege diocesana exemptum, ex quo enim populum hꝫ, dꝫ habere cathedrā in monasterio, vt ibi predicet, ⁊ si populus det decimam, partem earum ⁊ oblationem habebit episcopus. de sepul. in nostra presentia.

SVMMARIVM

1. Monasterium exemptum, ꝙ est situm in diocesi episcopi, an teneať ad canonicam episcopo.
2. Papa per priuilegium exemptionis non intendit episcopo tollere canonicam.
3. Exempti an teneantur ad prestationē decimarum.
4. Canonica si non debereť epo, sp posset eps fraudari.
5. Absurdum esset, ꝙ de eodem legato duplex detraheretur canonica per episcopum.
6. Canonica episcopalis de iure cōmuni propter cōmunionem que est inter epm ⁊ ecclesiam, cui legatur est inducta.
- Preordinator est episcopus in cunctis.
7. Episcopus non predicat in loco exempto.
8. Preordinationem nullā hebet episcopus in locis exemptis.
9. Monasterium dicitur in libertatem per exemptionem.
10. Eiscopus in loco exempto an habeat obsequialem obediētiam.
11. Ecclīa legataria nō dꝫ grauari i pstādo duas canonicas epales.
12. Casus in quo canonica de legato loco exēpto nō debeť epo.
13. Iura generaliter loquentia recipiunt limitationem ⁊ modificationem ex iuris dispositione.
14. Fraus nō psumiť in actibus, quos qs pōt exercere de iure cōi.

Sexto principaliter

1 Queriť † q̄ñ legatur monasterio, ꝙ ē sitū i diocesi epi, ꝙ est exēptū p aplīca priuilegia a potestate diocesani quo ad legē diocesanā ⁊ iurisditio. ⁊ est imediate subiectū pape, hr̄ de priui. si papa. lib. vj. ⁊ tale monasteriū nō hꝫ populū, qꝛ s̄i hꝫ parochiā, an tale monasteriū tenebiť ad canonicā epo, in c⁹ diocesi est. d. monasteriū, cui legatum est. Sup. q. ista doc. varie fuerūt loquti. Dicebat Host. i sum. ꝺ sep. §. a qb⁹. ꝙ loca exēpta teneňť ad canonicā epo. xvj. q. j. ꝯstitutā. siue sint capelle mōachoꝝ siue alioꝝ religiosoꝝ, siue monasteria, siue qs alia loca exēpta, nō ob. q̄cunqꝫ exēptiōis ꝑuile. p qd epo ꝗ ad canonicā nō p̄iudicať, ni 2 si in ꝑuilegio id exprimaňť. cū papa † p ꝑuilegiū exēptiōis nō itēdit epo tolleť canonicā, ex quo id nō exprimit. ⁊ facit i rōne sui de sta. mo. cū ad monasteriū. de ꝑuil. pastoralis, ꝺ auc. ⁊ vsu. pal. c. ex tuarū. ⁊ in. l. ij. ff. ne qd i lo. pub. Nā lꝫ quo ad canonicā aliorū redditū ispiciať locus ad quē ptinet, an subiectus sit, cū quo ad canonicā epalē, nō ispiciať locus, cui r̄linquiť, an sit subiectus vel nō, sed psona relinquēs. Itē qꝛ iura indistincte loquuňť, qꝛ loca qbus relinquiť teneňť ad canonicā, nec distiguūt, an sint subiecta vel nō ergo ⁊ exēpta ꝯprebēduňť, ⁊ hoc pp idefinitā. de e lec. vt circa. lib. vj. Qd aūt dr̄ i. c. ꝯquerēte. de offi. or. hmōi q̄rta dēri ab ecclesijs seu capellis, nō sequiť non ab exēptis. Nā ⁊ exēpte sunt in diocesi Xpi, lꝫ nō sint ei subiecte. de offi. ord. cū eps. li. vj. 3 xviij. q. ij. luminoso. sicut videmus † exēptos teneri ad pstationē decimarū. de cle. lꝫ. ⁊. c. dilecti. Hec. n. canonica nō petiť ab exēpto, vt exempto, sꝫ vt detētore legati vl̄ q̄si, vt ab hr̄de, q nec alr̄ debuit recipi, nisi portiōe data epo, ꝗ fraudari nō potuit, de test. officij. sicut ecclesia parochalis parochialē canonicā receperit de legato loco exēpto. de sepul. in nostra. ergo ⁊ diocesanus. Naꝫ ⁊ epus in ecclesia est. vij. q. j. scire. ⁊ tota diocesis sua parochia censetur. xij. q. ij. bone rei. de do. apostolice. de offi. ordi. significauit. ¶ Preterea vr̄ epo fieri iniuria, si corpus sui subditi, qd dēbat sepeliri i sua diocesi, trāsferť ad locū exēptū, ⁊ sic i ꝯpēsationē illi⁹ iniurie dꝫ eps hr̄e canonicā sicut ⁊ ecclesia in ꝯpēsationē iniurie. ꝗ fit ipsi ecclesie, qꝛ corpus assumiť, recipit canonicā parochialē ꝺ legato, qd fit loco exēpto ꝺ sepul. certificari. Preterea si nō de 4 beť † canonicā epo, sp posset epus fraudari, qꝛ subditus epi legaret loco exēpto, cui fraudi obuiādū est de testa. officij. imo plus dicebat Hosti. qd epo debeť canonica ꝺ his, ꝗ suus subditus legat ecclesie, ꝗ est extra diocesim p rōnē p̄dictā, qꝛ ꝯsiderare debemus psonā legātē, an subditus sit epo, nō aūt ꝯsiderare debemus locū cui legať, an subditus sit, vl̄ exēptus, sicut dicebat Host. i. c. ij. de sepul. Et dn̄t qdā ꝙ illud idē tꝫ Inn. in. d. c. ij. de sepul. sꝫ male intellexerūt dcm̄ Inn. qꝛ ibi loquiť de canonica parochiali, quaꝫ pcipit ecclesia parochialis de legato, qd fit loco exēpto, loquēdo autem de canonica epli, dicit ibi Inno. ꝙ ista nō debeť epo, nisi q̄ñ legať ecclesie subiecte, si aūt legaretur ecclesie extra diocesim, tunc

tunc canonica debetur illi episcopo, in cuius diocesi non est eccle sia, cui legatur. Episcopus enim non percepit quartā de iure paro chiali sed ex iure epali pp cōem, quā hz in ecclesijs sibi subditis. de testa. requisisti. Ité qz absurdū † esset, q de eodé legato duplex detraheret canonica p epz. s. in cuius diocesi nō est ecclesia, cui le gatur, et p epm in cuius diocesi nō est ecclesia, cui legatur. Salua reuerētia Host. ipse non bene aduertit ad verba Inno. Quidā tñ volunt intelligere dictū Inno. in hac forma, q si ecclesia exempta est in diocesi epi. tunc de illo legato debetur epo canonica, secus si ecclesia sit extra diocesim, qz tunc de illo legato debetur canoni ca tñ epo, in cuius diocesi est ecclesia cui legatur. Ego aūt intel ligo dictū Inno. prout. s. in versi. sed male etc. Istā opi. tenuit In no. in. d. §. a quibus, et bone memorie. d. Cardi. de tuder. in quo dā suo trac. de canonica episcopali.

¶ Preterea ɔsiderare debemus psonā legātē an subsit diocesano nō aūt debemus ɔsiderare locū cui legatur. In ɔtriū q nō debeat̄ ista canonica. Considerare enim debemus causas pp quas hec ca nonica est a canone inducta. Est enim inducta pp onus epale, qd epo incūbit q inter cetera consistit in celebrando solēniter, ordi nes cōferendo, predicando, penitentias iniungēdo, et alia exercē do, que ad officiū epale ptinet quo ad legē diocesanā et iurisditio nis, et quo ad forū ɔtentiosum et penitētiale, et ex alijs causis quas plene posui in. j. c. principali, dū tractabā quo iure et ex qua cā sit inducta hec canonica epalis. Itez est inducta hec canonica † epa lis de iure cōi pp cōmunionē, que inter epm et ecclesiam cui legat̄ de testa. requisisti. in. §. secus. Item hec canonica debet̄ pp ptātez quam hz eps dissoluēdi de obuenientibus ecclesijs. xvj. q. j. c. ad hoc prout hoc vltimū tangit Pet. de sanso. in. c. requisisti. Item pp hoc est canonica iducta, qz eps sua spiritualia cōmunicat suis ecclesijs sibi subditis. xxviij. q. j. iam nunc. Item qz eps est preor dinator in cūctis. xxv. di. c. j. Ité qz ad eū pertinet cura oium ec clesiaz. x. q. j. decretū de cōse. di. j. omnis. Ité qz canonica epalis debetur ratione spiritualis iurisditionis et cure quā hz eps in ec clesijs suis. Si ergo ɔsideramus causas pp quas canonica debe tur epo, omnes iste cessant cū legat̄ monasterio exempto, nā eps nō celebrat diuina in loco exempto. Ité nō ordinat clericos mo nasterij exēpti, qz sup eos nō hz iurisditionē, sicut nec sup clericos alterius diocesis. de tēp. ordi. cum nullus. lib. vj. facit de prescri. in. c. veniens. lib. vj.

¶ Ité non predicat in loco exempto facit de sepul. cle. dudū. † Ité nō iniungit penitentias clericis exemptis, qz talis licentia dz con cedi p eū, qui hz supioritatē sup eū quē absoluit in foro penitētia li. de penité. et remi. c. omnis. eo. titu. c. si eps. li. vj. Ité sicut ptinē tia ad forū penitētiale nō pōt exercere in loco exempto, sic nec p tinētia ad forū cōtentiosum. de offi. ordi. cū eps. lib. vj. Ité in loco exempto nō pōt cathedrā collocare. xviij. q. ij. luminoso. vbi etiaz dicitur, q in monasterijs exemptis non pōt missas publicas cele brare, nec ibi cathedrā collocare, nec vllā ptātē exercere ipetrādi nec aliquā ordinationē lz leuissimam faciēdi. et loquit̄ decre. illa in monasterijs exemptis vt ibi dt gl. et no. bene illud verbum q dicit gl. nec vllā ptātē exercere iperandi. facit de elect. fundamēta. lib. vj. Ité eps nullā hz cōmunionē cū loco exempto, sed segregata et diuisa est ptās vnius ab altero, sicut dicimus in societate, ex quo societas est diuisa ex iuris dispōne. insti. p soci. §. finitur. Ité cum hec canonica sit inducta pp potestatē quā hz eps circa ius dispo nendi in locis exmeptis, vt dicit Pe. de sanc. in. c. requisisti. de te sta. Ité cū pp hec canonica sit inducta, qz eps sua spiritualia cō municat suis ecclesijs sibi subditis. xxviij. q. j. iaz nūc. et nulla spūa lia cōmunicet loco exempto, ergo nec locus exemptus cōmuni cabit epo obueniētia ipsi loco, sicut dicimus in filio, qui nō dz cōi care alteri filio, ex quo sibi nō cōicat̄. ff. de col. bo. l. j. C. de col. l. il lā. et. l. illud. Ité qz eps est preordinator in cunctis. xxv. di. c. j. Sz in locis exemptis nullā hz † preordinationē. Ité qz nullā hz curaz in loco exempto, lz habeat curā in ecclesijs sibi subiectis. x. q. j. de cretū de cōcel. di. j. omnis. Ité qz epalis canonica debet̄ ratione spiritualis iurisdōnis, et cur̄, quā hz eps in suis ecclesijs lz iurisdi. et cura caret eps i ecclesijs exēptis, et hāc rōne ponit Jo. i. c. officij. de testa. Preterea hoc probo p rōné euidēté, monasteriuz q est plene exemptū p apostolica priuilegia, vt pz de priuil. si papa. lib. vj. est exēptū a lege diocesana et iurisditionis. Siue ergo dicamus canonicā esse de lege diocesana, siue de lege iurisdictionis, siue parti cipare vtriqz legi, vtraqz lex est adempta epo p huiusmodi adem ptionē, ergo nō ē ex qua auctoritate episcopus illā canonicaz pos sit petere, sic dicimus in eo, cui nulla actio cōpetit, qz sine actione nemo experit̄. ff. de neg. gest. l. si pupilli.

¶ Preterea p exemptionē monasteriū † ducit̄ in libertatē. libera tur enim a potestate diocesani. facit de priuil. c. j. li. vj. et. c. cū pso ne. eo. titu. Equiparamus ergo monasteriū exemptum liberto, q per manumissionē eximitur a seruitute dñi, qm liber effectus acq rit sibi et non patrono. de bo. lj. l. j. Ité monasteria exempta eqpa ramus filio emācipato, qz p emācipationé eximit̄ a patria pote state insti. quib. mo. ius pa. pote. solui. §. itaqz. in fi. qz emācipatus querit sibi et non patri. insti. p quas perso. nob. acqui. ob. in prin. l. cū oportet. de bo. que lib. Ité monasteriū exēptū eqparamus prelato translato de vna ecclesia ad aliam, quoniam per transla tionē liberatur a prima ecclesia et acquirit secūde ecclesie et non. j. de priui. cū olim. ij. Preterea p exēptionē tollit̄ cura epalis, quā habebat in monasterio. Remoto ergo illo officio, remouet̄ cure premiū. i. ipsa canonica epalis. ff. de neg. gest. l. nesennius. ff. de an nu. le. l. seio. Preterea cū † eps in loco exempto nō habeat obse quialē obediētiā. de pri. c. cū psone. lib. vj. ergo nec pecuniaz cō modum q cōsistit in canonica epali, facilius enim tollunt̄ cōmo da pecuniaria q̄z obsequialia. de bo. lib. l. fi. Preterea p huiusmo di exemptionē remissa censetur monasterio canonica episcopalis et hoc ius episcopale quo ad canonicam translatuz censetur i mo nasteriū. xj. q. ij. c. si. translato ergo iure epispcopali in aliū fit cō moditatis et canonice portionis translatio. de reli. do. c. ɔstitut⁹. vbi est casus. Preterea episcopus in hoc loco exempto nullam hz iurisditionē, vt dicit gl. in. d. c. luminoso. ergo qz est iurisdictio nis defectus non potest petere hanc canonicam a loco exempto.

¶ Preterea papa eximēdo monasteriū aduocat ad se omne ius episcopale, quod competit diocesano et reputatur papa per prius diocesanus exemptoris. de priuile. auctoritate. lib. sexto. ergo dio cesanus quasi desinens esse diocesanus hanc canonicam non po test petere a loco exempto. Preterea ex quo loca exempta tenen tur pape ad canonicam, vt dicit Abba. in. c. requisisti. de testamē tis. et debeatur vna canonica soluz, ergo nō potest episcopus aliā canonicam petere. quia non debet grauari ecclesia legataria † in prestando duas canonicas episcopales. ff. de rescri. abbaté. Pre terea cum ista canonica per monasterium exemptum debeat̄ pa pe, non potest episcopus hanc canonicam exigere in preiudicium pape. ff. de regu. iur. in. l. id quod nostrum. Preterea ex quo ad monasteriuz exemptuz tenetur pape ad canonicam, nō posset mo nasterium illam diocesano soluere. de iureiuran. eam te. Prete rea monasteriuz exemptum licet sit in diocesi episcopi, tamen illud eqparamus monasterio, qd est extra diocesim. nā lz mona steriū sit in diocesi epi, nō tñ est de diocesi, vt dicit Ab. de offi. or. cū eps. lib. vj. Sed ɔstat q diocesanus nō petit canonicā de his q̄ legant̄ monasterio alterius dioce. Esto qd legans sit subiectus diocesano, q petit canonicā, vt dt Abb. in. c. reqsisti. de testa. pro hoc facit cle. dudū. de sepul. q̄ loquēs in platis, quorū appellatio ne ɔprebendunt̄ epi, eos excludit a qualibet canonica pter eā q̄ ei vt curato debet̄. Cū ergo monasteriū exemptū nō teneat̄ epo quo ad ea q̄ sunt de foro ɔtentioso, nec de foro penitētiali, nec ad ea que sunt de lege diocesana, nec iurisditōis, nec vllā iurisdictio nē habeat eps in loco exempto. ergo ɔcludamus canonicā non deberi epo de his que legant̄ loco exempto. et hoc tz Jo. de testa. officij, et sepul. certificari. in. x. q. et Abb. in. c. requisisti. de testa.

¶ Preterea qd epo nō † debet̄ canonica de legato loco exēpto est casus in cle. dudū. de sepul. in. §. verū. ad fi. in v. vltra portioēz. ibi, aperte innuit̄ q vltra pte ecclesia nec rectores ecclesiarū aliqd exigere pñt a mendicantibus exemptis qbus legatur per prela tos aūt ibi epos intelligi certū est, quia nunq̄z in illa cle. dudū, pa rochiales vel curatores vocat platos. sz bñ vocat illos rectores. Illius aūt dicti nulla alia rō est. nisi qz sunt exēpti. et ita dicebat Joan. in. c. certificari. de sepul. x. q. Scōa est, q eps vsqz ad ver. reprobatis etc. nō ob. rōnes allegate p Hosti. nā lz iura loquant̄ indistincte de canonica episcopali prestanda. tamen debet intelli gi quando legatur ecclesie subiecte per rationes superius allega tas. Jura enim generaliter loquentia recipiunt limitationem. † et modificationem ex iuris dispositione. ff. de dona. inter vi. et vxo. per totum. Item non ob. alia ratio quod diocesano videat̄ debe ri canonica, cū tota diocesis sit sua parochia, sicut et debet̄ eccle sie parochiali, hoc vero nō excludit, qz subditus epi est ppie pa rochianus ecclesie cathedralis. Ité nō ob. alia rō, qd vr̄ fieri in iuria epo cū corpus sui subditi trāsfert̄ ad locū exemptuz hoc est falsum, qz iniuria fit solum parochiali ecclesie a qua corpus assu mit̄, cū sepeliri debuisset in sua parochiali ecclesia. vt. c. certifica ri. Nulla aūt iniuria fit episcopo, quoniam extra ecclesias paro chiales nō debebat subditus sepeliri in ecclesia cathedrali vel in diocesi, vt dicit Inn. in. c. ij. de sepul. in gl. super verb. quia. in x. itez quartā. vbi dicit q ipse non debeat etc. Item non facit iniu

riam episcopo si suus subditus legat loco exempto, cum habeat quis potestatē legandi, cui velit, vt l. j. C. de sacrosan. eccle. Nec videt subditus legādo loco exempto velle fraudare epm sua canonica, qr nō psumit fraus † in actibus, quos qs pt exercere de iure cōi, vtit. n. tūc iure suo, & iō nullā iniuriā facit epō. de elec. cū ecclesia vulterana. & per hoc reprobat opi. Hostié. & do. Cardi. Iuxta predicta incidenter querit cū de legatis loco exempto debeat canonica dño pape, vt superius dixi, vt dicit Abb. in. c. requisisti. An legatus de latere poterit illā canonicā petere & sibi eā apropriare, ita q in hoc iure censeat loco pape, vr qd sic, qr legatus gerit vices pape, de offi. deleg. c. qd translationē. Itē qr hz iurisdictionē super exemptos, de quo in Specu. de lega. §. superest versi. sed nunquid. & de verbo. signi. c. j. lib. vj. In ɔtriū est veritas qr canonica debet diocesano, sed legatus nō est ppius diocesanus exemptoris. de priuile. auctoritate in glos. quia sicut. lib. vj. ergo sibi vt ppio diocesano exemptoris non debetur canonica.

SVMMARIVM

1 Lugdunensis diocesano Lugdunensi subiectus si legat monasterio constituto in alterius diocesi puta in diocesi Viennensi, an de illo legato debebit canonica portio diocesano. Lugdunési.
2 Portio canonica competit episcopo, in cuius diocesi constituta est ecclesia, cui legatur.
3 Testator si legat ecclesie subiecte episcopo tempore testamenti, sed exempti tempore mortis, an canonica episcopo debeatur.
4 Testator si legauit centum ecclesie exempte, & legauit sub conditione, mortuo testatore ecclesia subijcitur episcopo, & demum extat cōditio adiecta legato, an episcopo debeatur canonica.

Septimo principaliter

1 querit, si Perusinus † diocesano Perusino subiectus legat mōasterio ɔstituto in alterius diocesi. puta diocesi Florētina an de illo legato debebit canonica portio diocesano Perusino. Rńdeo nō, rō qr diocesanus perusinus nullā habet cōmunionem, neqz iurisdictionem, neqz curaz spiritualē, nec ius episcopale in monasterio alterius diocesis oia enim talia iura competunt diocesano in cuius diocesi est monasteriū. de excep. c. cū venerabilis. de relig. domi. c. constitutus. de capel. mo. c. ij. & ita tz Abb. in. c. requisisti. de testa. sup verbo, obtinebit. Itē qr hec canonica portio non debetur episcopo per respectū ad psonam relinquentem. s. qr subsit epō Peru. sz p respectū ad locū cui relinquit, vt tūc debeat, cū locus cui relinquitur subest epō. Sed si legat ecclesie que nō est in diocesi epi, eps nullā hz iurisditionē neqz curā in ecclesia, que est in extra suā diocesim, sicut nec cōpetit canonica epō, cū legat loco exempto. cōpetet ergo canonica portio † epō, in cuius diocesi ɔstituta est ecclesia, cui legat. & ita ɔluluit Io. de monte mur. sup hoc puncto. & ita no. Inn. sup. c. reqsisti. & Ioā. in. c. certificari. de sepul. dicebat Hostié. q cōsiderare dēmus qd legat nā si qdē legat q̄ntitas tūc dbeat canonica epō, cui subest legans, qr ɔsideramus tūc psonaz legantem & non locum cui legat. Si āt subiectus epō Perusino legat fundū existētē in diocesi Florētina, & legat eccl'ie in diocesi Florētina existēti, tūc nō debet canonica epō cui subest legās, sed epō in cuius diocesi est res. Inspicimus. n. tunc locū in quo res ē. C. vbi in rē ac. l. fi. facit q no. de priuil. pastoralis. sicut i dcimis predialibus q̄ debent illi eccl'ie itra cuius parochiā sunt predia. Illud q dicit Host. de quantitate est falsum per superius dicta si testator legat ecclesie. Incidenter queritur si testator legat eccle.

3 subiecte episcopo † tempore testamenti, sed exempte tēpore mor. an debeatur canonica episcopo. Circa istud no. quatuor casus. ¶ Primus qñ ecclesia est subiecta tpe testamēti, & mortis testatoris, & debetur canonica. Scōs casus est, qñ est exempta tpe testamēti, & mortis, & non debetur canonica. Tertius casus est, qñ est subiecta tpe testamenti, sed est exempta tpe mortis, & non debetur canonica. Quartus casus est, qñ exempta tpe testamēti, sed ē subiecta tpe mortis, & debetur canonica. Ratio est, qr statum ecclesie cui legatur ɔsideramus fm tēpus mortis testatoris, non autē fm tempus testamēti, de quo plene in. l. si cognatis. ff. de reb. dub. ff. fideicommis. lib. l. gñaliter. §. si homini libero. qñ dies leg. ce. l. post diem. & l. si vxorē. de condi. inser. & l. que legata. ff. de reg. iu. Ceterum si post mortem testatoris mutetur status ecclesie, h mutatio status non ɔsiderat, cum ɔsideretur tempus mortis, an ius sit quesitum diocesano. Predicta procedunt in legatis, que pure relinquuntur. Quid ergo si sub conditione relinquatur. Exemplū. testator † legauit centum ecclesie exempte, & legauit sub conditione, demum post mortem testatoris ecclesia subijcitur iurisditioni episcopi, & demuz extat conditio adiecta legato. Querit an debeatur canonica episcopo, & videbatur q non, qr si ɔsideramus tempus testamenti, & mortis ecclesia erat exempta, lz ergo post mortem testatoris mutetur status ecclesie qr subijciatur diocesano, nō p hoc preiudicabitur ecclesie. In ɔtrium videt q nō inspicimus tempus testamenti, nec mortis, sed inspicimus tempus ɔditionis extantis, quoquidē tpe illa ecclesia reperitur diocesano subiecta. ff. quā. di. leg. ce. l. si vsusfructus, de reg. iur. l. que legata. d pig. leg. Ista. q. in hoc residet, an cōditio existens retrotrahatur. Nam si retrotrahitur ad tempus testamenti, non debetur canonica. de hoc plene per Bart. in. l. si is qui pro emptore. ff. de vsuca. & ff. qui po. in pig. hab. l. qui balneum.

SVMMARIVM

1 Episcopo an cōpetat canonica, si in aliquo monasterio exempto sit aliqua capella, & illi capelle aliqua legentur.

Octauo pricipaliter queritur

1 si in aliquo monasterio exempto † sit aliqua capella, & illi capelle aliqua legentur, an de talibus legatis illi capelle episcopo competat canonica, & dubium facit, an papa eximēdo monasteriū videatur eximere capellas sitas intra monasteriū. vr q nō, qr exempto vno loco non videt exemptus alius locus. de priuile. p exemptionem. lib. vj. In ɔtrium videt, qr talis capella, que edificata ē i monasterio, cedit monasterio, sicut dicimus in edificio, q cedit solo. insti. de acquir. re. domi. §. non vero. & C. de rei ven. l. si inferiorem ergo papa eximendo monasteriū censeatur eximere illā capellam tanq̄ cedētem & accessoriā monasterio. facit in ratione sui q habetur in regu. accessorium. lib. vj. Cōcludo q de legato illi capelle non debetur canonica episcopo, & q exempta ecclesia cēsentur exempte capelle, que sunt intra corpus ecclesie.

SVMMARIVM.

1 Monasterium exemptum si hz aliquas capellas sitas in diocesi, an de legatis illis capellis episcopus habebit canonicam. 2.
3 Membra quando non sunt exmepta, illo casu episcopus habet iurisditionem super ecclesias.
4 Ecclesia subiecta episcopo si vniat monasterio exēpto & aliquid legetur illi ecclesie sic vnite. an epō debebitur canonica.

Nono principaliter queritur

1 si monasteriū † exemptū hz aliquas capellas sitas in diocesi, an de legatis illis capellis eps habebit canonicā. Rńdeo, aut monasteriū est exemptū cū suis capellis, & tunc tenent epō ad canonicā qr in nullo subsunt epō quo ad legez diocesanā & iurisditionis. de priuil. ex ore. in fi. Aut monasteriū est exemptū, sed nō cū capellis suis, & tūc tales capelle subsunt diocesano, quo ad legē diocesanā, & iurisditionis. de offi. ordi. ɔquerente. xvj. q. ij. sane. de priuil. cū & plantare. §. in ecclesijs, & ideo tenētur epō quo ad canonicā de legato q fit illis capellis. de quo plene per gl. in. c. dilect⁹. de offi. ord. sup verbo, de lege iurisditionis. & p Inno. de sepult. in nostra. in gl. magna. in ver. si aūt. Et de hoc est casus ad literam in. d. c. ex ore. in fin. vbi dicit tex. q lz monasteriū sit liberū in capite tanq̄ ab epali iurisditione prorsus exemptū & solū Romano pontifici subiectum. In mēbris tñ que non probantur exēpta diocesano epō, ipsum monasteriū subiacet pp q abbas ad sinodum eius dz accedere, pro ipsis quoqz mēbris nō exēptis idē abbas tenet diocesano epō exhibere reuerentiā, obsequiū, & honorē, quibus cōpetenter exhibitis, ipse diocesanus dz remanere contētus

2 & ibi subdebat Inno. † q qñ mēbra nō sunt exēpta, sed abbas est exemptus, cui mēbra sunt subiecta, & in mēbris delinquat, diocesanus exēptū abbatē iudicabit, & puniet, & dponet. d puil. c. cū capella. de fo. cōpe. postulasti. Seruata tñ forma ɔstitutionis. de p̄uil. volētes. lib. vj. de foro cōpe. roma. eo. lib. Sed si non delinq̄t in locis nō exēptis, sed delinquat in psonis exēptis, puta qr negligens est in regimine eoꝝ, vel ēt iniuriat eisdē, tūc nō hz potestatem diocesanus ɔ eū procedendi. nō. n. sunt isti modi, quare diocesanus sortiat forū in personis exemptis, & subdit ibidē q diocesanus pp delicta cōmissa in psonas exēptas nō pōt abbatē priuare ab ecclesia nō exēpta, vel eū suspēdere, qr hoc nō potest facere diocesanus, nisi cum cause cognitione, sz ipse non potest cognoscere

de delictis

de delictis persone exempte, ergo nec contra eum pcedere.

3 ¶ Item in hoc casu,† qn membra non sunt exepta hz eps iurisditioné sup ecclesias, vt no. de offi. ord. c. qsto. et c. cu ab ecclesiarum, et in hoc casu pñtabit clericos platus, et rñdebit eis d tpib9 de priui. cu et plãtare. §. in ecclesijs. de capel. mo. c. j. de preb. in lateran. nisi et ecclesie essent pleno iure subiecte monasterio quoad vtraqz legé, scz diocesa. et iurisditionis, qr tunc Abb. institueret. xvj. q. ij. c. j. et vide qd plene no. in. c. de monachis. de preb. et d iure pa. cle. vt ostituto. subdit. n. Inn. in. d. c. ex ore. q si Abb. exéptus pcedat o psonas que sunt de mébris ipsius monasterij, nó tn exépti, q tunc a snia Abb. poterit appellari ad epz. ¶ Iuxta pdicta qrit incidéter, si ecclesia subiecta epo vniat móasterio exé

4 pto,† et aliqd leget illi ecclesie sic vnite, an epo debebit canonica Rñdeo, osideramus sub qua forma sit fcã vnio, prout not. in. c. j. ne sede vacã. et fm illam formam cognoscet, an debeat canonica. vide per Inn. in. c. j. in nostra. de sepul. etc.

SVMMARIVM

1 Monasterium si aliquot sit exéptu quo ad legé diocesanã, et immediate subiectu pape habens tn parochianos non exéptos an tenebitur monasterium ad canonicã epalem.
2 Episcopus nil nisi occasione populi recipere potest.
3 Abb. exemptus qui habet populum non exemptum, per populum cogitur ire ad sinodum.

Decimo principaliter querit

1 † si sit aliqd monasteriu exéptum quo ad legé dioce. et iurisditionis, et imediate subiectu pape, tn tale móasteriu hz parochianos et populu nó exéptu an tenebit monasteriu ad canonicã epalem, dicebat Inn. de sta. mo. in. c. j. in gl. mag. ver. ité no. etc. q lz monasterium sit a lege diocesa. exéptu, tn si hz non exéptum populu dz facere oia que ptinét ad legé diocs. ad que róne populi alie ecclesie tenent, vtrum debét si hz populu ad sinodu ire. de maio. et obe. q sup. xviij. di. c. si. et ibi no. Inn. et si essent exépta ex quo habent populu qui nó est exéptus, vel si hz nó exépta mébra ad legé diocesa. tenet inqstu lex diocs. populu tãgit vel membra non exépta, de priuil. ex ore. in fi. vn tn qdã dnt, q si sunt aliqua q populu nó respiciut quo ad illã legé dioce. nó tenebunt, sicut in his que eis donant intuitu pietatis, vel religiosis, nullã quartam per

2 legé diocs. habebit eps. xvi. q. i. cu pro vtilitate. qr† nihil nisi occasione populi recipere pót. xviii. q. ij. luminoso.

¶ Idé et dnt, q in nullis alijs ad. l. diocesanã ptinentibus tenent epo nisi in his ad que alie ecclesie als exépte róne populi teneréntur. dicebat et Inno. in. c. veniés. de ver. sig. li. vi. qd qn monasterium hz ecclesiam que est de membris suis pleno iure exépta a ptãte diocesani, tunc abbas in illa ecclesia instituet rectoré examinare nó ptinet ad epz sed ad abbaté, qr talis rector nó instituitur ab epo sed abbate, sz tuc si populus illius ecclesie nó sit exéptus, rector ecclesie institutus per Abba. recipiet curã ab epo, et reddet sibi róné populi, et ibit ad ociliuz epale, et recipiet ibi statuta sinodi, et rñdebit de quarta decimaz, oblationu, et mortuarioz, et hmói, que sibi a populo obueniut, et prestabit sibi reueréntiã, obsequiu, et honoré róne populi, et alia que alij rectores prestant epo, arg. de priui. ex ore. de ma. et obe. qd super his, vbi di-

3 cebat Inn. q abbas† exéptus qui hz populu nó exéptu per populu cogit ire ad sinodu. dicebat et Innoc. de priui. recipimus. q qn monasterium est exéptu, et hz populum nó exemptu, q tuc quo ad laicos, vcz parochianos illud ecclesie nulla iura eps perdet, dabit. n. pnias publicas, chrismabit etc. Epalia iura tã legé diocesanã quã ad legem iurisditionis spectãtia exercebit. de priui. cu olim. de sepul. in nra. dicebat hosti. in extraua. Inno. ad ppetuam. et ar. in. c. veniés. de ver. sig. li. vi. q si monasteriu cu capellis sit exéptu cum populus tuc nó sit exemptus, vt. d. c. p exéptioné. q eps curabit populu. x. q. i. regenda. qui et eps in dicta parochia poterit aliã ecclesiã edificare vel dare parochianis licétiã edificãdi. de osec. dist. j. nemo. de eccle. edifi. ad audiétiam. alias ad euidétiã. et ponet in illa ecclesia sic nouiter edificata episcopus rectoré, qui pcipiet decimas, oblationes, et alia iura epalia. xiij. q. i. c. i. de his que fi. a prela. c. pastoralis. Qn ergo monasterium habet parochianos seu populum, et parochianus legat illi monasterio exempto, debebitur canonica epo, qr illud obuenit monasterio a populo pp legatu, qd parochianus facit monasterio, sed si ille, qui legat monasterio, non esset parochianus, tuc epo non debetur canonica, et ratio est, quia legatur loco exépto.

SVMMARIVM.

1 Canonica an debeatur episcopo de his que obueniunt monasterio exempto a populo.

Undecimo querit de tali qõ;

1 ne, eps hz ecclesiaz† parochialé, et curatã pleno iure sibi subiectã quo ad legem dioce. et iurisditionis, et hntez parochianos. Modo papa illam ecclesiam ocedit monasterio exépto cu parochianis, et in. d. puilegio papa subiunxit q cura animaz et parochianoz dicte ecclesie Abbati dicti monasterij immmineat, ipsamqz curã p capellanu exerceat, et q institutio, et destitutio dicti capellani ad Abbaté dicti monasterij ptineat, et q Abb. dicti monasterij, et et dictus capellanus róne dicte cure nó sint in aliquo diocesano subiecti, nec sibi teneant de cura illius ecclesie aliquatenus rñdere, an tunc debebit canonica epo de his que obueniut monasterio ab ipso populo de legatis, que faciut dicti parochiani dicto monasterio. Rñdeo nó debet canonica epo. Ratio est, qr dicta ecclesia est exépta quo ad se, et populu quo ad. l. iurisditionis et diocesanã, et hoc tz expresse Inno. de offi. archid. c. fi. in gl. sup verbo, monasterio. in vers. nisi in monasterijs, vbi dicit, q ipsi monasterio exépto cu iuribus parochialibus populus dat9 est, qr tunc cessat canonica, et nullum ius episcopale cópetit episcopo, hoc etiam tz Inno. in. c. j. de sta. mon. vbi dicit q de his q obueniunt monasterio exempto a populo debetur episcopo canonica, cum populus non est exemptus.

SVMMARIVM

1 Monasteria exempta cum non teneantur diocesano ad canonicam de his que legantur monasterio, an tale monasterium tenebitur ad canonicam domino pape.

Duodecimo pricipaliter cum

1 monasteria exépta† nó teneant diocesano ad canonicaz d his q legant monasterio, an tale monasteriu tenebit ad canonicã dño pape. Rñdeo sic, et ita tenet Pet. de saxofer. de sepul. in. c. in nostra. et Jo. de testa. officij. et pro hoc facit ratio, qr papa est proprius diocesanus exemptoris, de priui. c. auctoritate. lib. vj.

SVMMARIVM

1 Canonica an debeatur episcopo de his, que legantur hospitali.
2 Episcopus habet canonicam de relictis hospitali preterqz, si relinquantur ad vsus priuilegiatos.

Decimotertio principaliter

1 querit de his† que legant hospitali an debeat canonica epo, et h ordine pcedimus, qr pmo qremus de his que legant hospitali ostructo aucte epi. Scdo qremus de legatis hospitali ostructo sine aucte epi, an debeat canonica epo, et hic opz primo qrere an si sine aucte epi qs possit cóstituere hospitale, an aucte ppria possit illud destruere. Tertio an illud tale hospitale ostructu sine auctoritate epi é capax hrditatu, et legatoz, q ei relinquunt, an de hmói hrditatib9 et legatis deat canonica epo. Quito si aliqs cóstruit auctoritate ppria hospitale, an possit illud donare alicui ecclie. vel loco religiose vel puate psone sine auctoritate dioce. Sexto si aliqs ostruat hospitale sine auctoritate epi, et p ipso hospitali emat aliq bona, vel ipsi hospitali aliqua legent, et ostrués hospitale illud donet loco religioso vel priuate psone, an donatario cedant bona que ostrués emit pro hospitali, vel que fuerunt donata, vel legata hospitali anqz fieret illa donatio. Septimo si aliqs ostruat hospitale auctoritate ppria et illud dstruat sine auctoritate epi. Quid erit de bonis, que ostrués emit pro hospitali, que erãt donata hospitali, vel que fuerãt legata, anqz destrueret hospitale. ¶ Quo ad pmã. q. qua querit de his, que legant hospitali ostructo aucte epi, an debeat canoni. epo, dicebat Jo. de testa. c. reqsisti. super verbo, pijs locis, q de relictis hospitali

2 eps† hz canonicam preterqz si relinquant ad vsus priuilegiatos de quibus loquitur. c. vlti. de testa. et non dicit plus in. d. c. requisisti. nec ibi distinguit an illud hospitale sit constructum auctoritate epi, vel sine eius auctoritate. Si constructum esset auctoritate epi, indubitatum esset quod illud hospitale teneret epo ad

canonicam, quoniam sibi subest quo ad legem diocesanam ꝛ iurisditionis, vt de relig. do. c. iij. ꝛ qđ no. Jo. de côuer. coniug. dudum. ꝛ idem tenet Inno. de sepul. in nostra.

SVMMARIVM

1 Institutio rectoris hospitalis ad quem spectet.
2 Fundatori hospitalis ex fundatione vel donatione queritur ius patronatus.

Quoniam autem sup tracta

uimus de hospitalibus que ꝯstruunť auctoritate diocesani, nûc aût querimus de infrascriptis dubijs. Primo q̃riť ad quê spectat institutio rectoris †1 hospitalis, qđ est fundatû aucťe diocesani, tex. c. iij. de relig. do. dicit ꝙ spectat ad ordinationem diocesani. ꝛ eo. ti. cle. qꝛ ꝯtingit. in gl. sup verbo, de iure. pôt tñ ad alium ptinere p statutû in ipsius loci fundatione appositû, vel ex ꝯsuetudine legitime p̃scripta, vel ex p̃uilegio sedis apostolice, ꝛ hec oĩa ꝓbanť in. d. cle. qꝛ ꝯtingit. ¶ †2 No. tñ ꝙ fundatori hospitalis q̃riť ius patrona. ex fundatione vel donatione. vt in. c. nobis de iure pat. ꝛ est exp̃ssum in. c. inter dilectos. de do. ꝛ hoc casu patronus hꝫ p̃ntare rectorê, ꝛ diocesanus hꝫ instituere de re iudi. c. cû bertoldus. nec teneret institutio facta a diocesano nô p̃cedête p̃ntatione p̃roni. de iure pat. cû dilectus. xvj. q. j. decreuimus.

SVMMARIVM.

1 Hospitalia per quos debeant regi. nu. 2.
3 Tutoribus ꝛ curatoribus equiparantur rectores hospitalium. Substantia ecclesiastica periclitari solet per hñtê vxorê ꝛ filios.
4 Patientes defectum natalium an possint prefici hospitali.
5 Prefici hospitali an possint religiosi. Religiosi tenentur ad opus pietatis. Regularis potest prefici ecclesie seculari.
6 Leprosi contrahunt matrimonium ꝛ vtuntur matrimonio. Religiosus abbate impetrante, ꝛ pro vtilitate monasterij officiû procurationis potest suscipere.
7 Religiosus p̃t p̃fici bñficio sine cura q̃ est de mêbris monasterij.
8 Etas que requiratur in rectoribus hospitalium.
9 Instituere habens rectorem in hospitali si illud conferat persone indigne, an priuetur iure conferendi.
10 Pauperes hospitalium degentium in parochia alicuius ecclesie, a quo recipient sacramenta. Hospitale si ꝯstruať auctoritate epi, an fundator hospitalis possit pacisci cû epo ꝙ ipse eps nullâ habeat iurisditionem.
11 Clemen. qꝛ contingit. de relig. do. an habeat tantum locuꝫ in hospitali constructo auctoritate diocesani. 12.
13 Hospitale aliquod si longissimo tempore fuit gubernatum tanquaꝫ hospitale per rectores laicos ꝛ clericos, an presumatur auctoritas episcopi interuenisse.
14 Auctoritas, interpositio ꝛ ea que facti sunt non presumûtur interuenisse nisi appareat.
15 Filius illoꝝ presumiť, qui vt parentes illum habuerût pro filio.
16 Pater qui habet consentire filio in iudicijs, an possit consentire ex interuallo post iudicium iam initiatum.
17 Collegium leprosorum an sit religiosum.
18 Diocesanus cum possit ecclesias habêtes speciales rectores visitare ꝛ procurationes recipere, an etiam possit hospitalia.

Secundo principaliter queri

tur †1 per quos talia hospitalia debêt regi, tex. in. d. cle. qꝛ ꝯtingit dicit ꝙ regimê talis loci dꝫ cômitti viris ꝓuidis, ꝛ idoneis, ꝛ boni testimonij, qui sciât, ꝛ velint, ꝛ valeât loca ipsa ꝛ iura vtiliter regere, ꝛ eoꝝ ꝓuêtus, ꝛ redditus in vsu miserabiliû p̃sonaꝝ fideliter dispêsare. Jtê possit cômitti clericis, ꝛ not. qđ dicit de clericis in gñe, siue ergo tales clerici sint in minoribus, siue in sacris ordinibus, siue sint ꝯiugati, ꝛ bigami, poterut p̃fici tali hospitali, nec ob. ꝙ ꝯiugatis, ꝛ bigamis nô p̃nt bñficia ꝯferri. ꝺ cle. ꝯiu. diuersis fallacijs. de biga. c. vno. li. vj. qꝛ illud est veꝝ in his que ꝯferunť tâꝗ̃ in bñficiû. Sed hmôi hospitalia vt in bñficiû ꝯferri nô debêt, nisi in casibus positis in. d. cle. ꝛ ꝙ bigami p̃nt p̃fici tali hospitali, tꝫ Jo. de lig. in. d. cle. qꝛ ꝯtingit. de reli. do. sup verbo, bñficiû. ¶ Jtê aduertêdû ad id qđ diĉ tex. ꝙ cura †2 taliû hospitaliû dꝫ cômitti viris ꝓuidis ꝛc. p quê tex. dico ꝙ talia hospitalia nô possent cômitti infamibus, nec criminosis, nec excôicatis. Jnfames. n. nô sunt boni testimonij, vt in. l. j. de his qui not. infa. nec sunt viri ꝓuidi, facit rľa infamis. lib. vi. idê dico de criosis. de têp. ord. q̃situ. de testi. testimoniû. ꝛ. c. fi. de exces. p̃la. c. inter dilectos. idê de excôicatis maiori excôicatione, q̃m isti sunt segregati a côione hoim, ꝛ p̃ticipâtes cû eisdê peccât, ꝙ me. câ. c. sacris. de except. a nobis. ¶ Quid de laicis. R̃ndeo p̃fici p̃nt tali hospitali, êt si habeant filios, vel vxorê, ex qua possent filios verisiľr ꝓcreare, êt si talis rector hêat curâ paupeꝝ vel familie, talê. n. curâ hꝫ dñs, ꝛ p̃ sup familiâ istâ, ergo nô impediet laicuꝫ p̃efici. de sen. excô. canonica. ꝛ hoc ꝓbať per. d. cle. ibi, viris ꝓuidis. G̃naliter. n. gubernatores taliû locoꝝ sacra non ꝯferunt, diuina celebrât, sꝫ simpľr ꝓuêtus dispêsant in vsus miserabiliuꝫ personaꝝ, ad hoc. viij. q. j. c. j. pro hoc êt facit, qꝛ tales †3 rectores equiparanť tutoribus ꝛ curatoribus qui laici sût, vt dicit ibi text. ꝛ qꝛ ille tex. dicit ibi, ꝓuidis viris ꝛc. g̃naliter loqtur, ꝛ de laicis êt itelligiť. Quidâ tñ dicebât ꝙ laici ꝯiugati nô p̃nt p̃fici tali hospitali. Nâ cômissio dꝫ fieri p̃sone que fideľr dispêsêt vt ibi dicit tex. Sed nô p̃sumiť fideľr dispêsare paupibus ex quo hꝫ vxoreꝫ ꝛ filios, cû. n. vir cogitet, qûo possit placeř vxori, ꝛ iô minus que Dei sunt valeat cogitare, quasi diuisus in duo plenâ sui nô hêat ptâtê. de cle. ꝯiug. capi. diuer. ¶ Jtê p̃sumuntur fore suspecti in hmôi administratione, qꝛ p hñtê vxorê ꝛ filios solet s̃ba ecclesiastica piclitari. xxviij. di. de siracusane. lꝫ gl. teneat p̃mâ opi. tñ puto h̃ pêdere ex arbitrio diocesani, qui hꝫ ꝯsiderare qualitatê p̃sone, an suspecta sit, vel nô. Optime ad hoc facit. l. j. ff. vbi pu. edu. deb. dico ꝙ êt patiêtes †4 defectû nataliû poterût p̃efici tali hospitali, q̃m ꝛ boni testimonij esse possunt. de elec. innotuit. de iud. cum deputati. Qđ autem dixi laicos posse p̃efici tali hospitali, est verum, nisi tale hospitale habeat curam animaꝝ cum potestate clauium, vel si essent loca religiosa. xviij. q. ij. quidam.

¶ Sed q̃riť de laicis, vel clericis ignotis, an p̃nt p̃fici tali hospitali, vř ꝙ nô, qꝛ hmôi p̃sone ignote tâꝗ̃ fugiêtes ꝓpriâ p̃riâ p̃sumunť criosi, ꝛ infames. xix. q. j. duo sunt. de têp. ordi. c. j. li. vj. Et ifames vel criosi nô p̃nt p̃fici. R̃ndeo p̃fici p̃nt, ꝙ nô p̃sumûtur digni, nisi h̃ ꝓbeť. de scruti. c. vno. de p̃sum. c. fi. sufficit ergo ꝙ fideľr dispêsêt, êt si sit ignotus. de iud. cû deputati. †5 Sꝫ q̃riť ꝺ religiosis an possint p̃fici tali hospitali, ꝛ maxie hospitali leprosoꝝ, ꝛ vř ꝙ possint p̃fici p h̃ qđ no. Jnn. ꝺ eccle. edi. cû dicat. vbi dicit collegiû leprosoꝝ eê religiosû ꝛ licitû a iuř approbatû. p. c. q̃dâ. xviij. q. ij. ¶ Jtê qꝛ ê opus pietatis ad qđ teneř religiosi. Archi. in. d. c. q̃dâ religiosuꝫ nô posse ibi p̃fici. ðt nisi hospitale eêt alicuius religionis approbate, vel haberet ecclesiâ curatâ, qꝛ regularis ecclie seculari p̃fici p̃t. de reg. sup eo. xix. q. j. c. j. ꝛ hoc pp p̃uilegiû cure. ꝺ sta. mo. qđ dei timore. nô ob. c. q̃dâ. palle. vbi vř dicere religiosum posse prefici hospitali. Nam tex. ibi ðt de ecclesijs monasterijs ꝛ hospitalibus. ꝛ subdit ibi tex. ꝙ talibus locis preffici p̃nt clerici ꝛ monachi, ꝛ laici p̃ficianť hospitalibus, nec est vera opi. Jnn. no. in. d. c. cû dicat. de eccle. edi. qꝛ vt ðt ibi Host. nô est veꝝ ꝙ collegiû infirmorû ꝛ leprosorû sit religiosuꝫ, nec aliq̃ iure caueť, qꝛ nulla religio est sine tribus s̃balibus, de q̃bus in. c. cû ad monasteriû. de sta. re. de reli. do. cle. j. Sed †6 leprosi ꝯ̃hût matrimoniû. ꝛ vtunť m̃rimonio ꝯ̃cto. de ꝯiug. lepro. c. j. ꝛ. ij. ꝛ hñt ꝓ p̃riû. vt. d. c. cû dicat. nec oês ducêtes côem vitâ sunt religiosi. de vit. ꝛ ho. clerico. q̃m vt ait. nec p̃uilegiû de decimis nô soluendis ꝯcediť eis rône religionis, sed rône côpassionis ꝛ pietatis. de resti. spol. c. j. ꝛ de cêsi. lꝫ. Sed q̃riť si sit aliqđ hospitale nô hñs curâ animarû, ꝛ fundatû sit auctoritate diocesani, ꝛ institutio rectoris ptineat ad monasteriû ex ꝯsuetudine, p̃scriptiõe vel p̃uilegio, ꝛ sic illud hospitale sit de mêbris monasterij, an tali hospitali possit p̃fici religiosus illius monasterij. R̃ndeo sic, qđ ꝓbať duplici rône. p̃io qꝛ talis rector censeť tanꝗ̃ ꝓcurator hospitalis. de donat. ceterû. ꝛ. c. fraternitatê. Sed religiosus abbate imperâte ꝛ ꝓ vtilitate monasterij p̃t ꝓcuratiôis officiû suscipere. de postu. c. ij. Scôa rô, †7 qꝛ religiosus p̃t p̃fici bñficio sine cura, q̃ ê de mêbris monasterij, de quo p Jo. in regu. q̃ a iure. lib. vj. de stat. mona. cû ad monasterium. ver. tales. facit cle. ne in agro. de sta. mo. §. ceterû. ꝛ qđ no. xvj. q. j. de mona. ꝛ p Hostiê. in decre. qđ dei timore. Demû q̃riť an rectores taliû hospitaliû sint ꝑpetui, ꝛ vř ꝙ dêant eê tpales. i. ad tp̃s instituti, qꝛ equiparamus eos tutoribus ꝛ curatoribus, quorû officiû est tpale. C. vt ca. post pub. tu. abſit. l. j. ꝛ sic intelligať, ꝙ cômissio fiat ad tp̃s. s. quâdiu placuerit ꝯmitti, dicas ꝙ p̃t fieri talis ꝯmissio ad tp̃s ꝛ in ꝑpetuû, qꝛ tex. in. d. cle. super verbo, ꝯmittiť. loquiť simpliciter de ꝯmissione nô exprimens an sit tpalis vľ ꝑpetua, ergo poterit fieri ad tp̃s ꝛ ꝑpetuo, vt dicit gl. sup verbo, ꝯmittať. Demû queriť intra qđ tp̃s hñs ius instituendi

stituēdi rectorē i hospitali debeat rectorē instituere. illa cle. ꝺ tpe nihil ꝓuidet. ⁊ iõ dicebat ibi Pau. a iure nõ esse tps determinatū lꝫ in collatione bñficioꝝ tps sit determinatū. de ꝯce. pb. c. nulla. Et in electione de ele. ne pro defectu, de sup. negl. prel. cle. vna. ⁊ in pñratione. de iure pat. c. vno. lib. vj. Puto tñ ꝙ ex quo hospitale est ꝯstructū auctoritate epi, ⁊ habens rectorem instituere negligit rectorem instituere, ⁊ deseritur cura hospitalis quod episcopus possit supplere negligentiam illius, vt. d. cle. quia contingit. versi. nos. ⁊ ver. in quo si forte.

8 ¶ Demū q̄rit̄ que etas † reqrit̄ in rectoribus dictoꝝ hospitaliū, ⁊ per. d. cle. nõ est ꝓuisum de etate. lꝫ p canones in bñficijs sit ꝓuisum de etate ꝓmouēdoꝝ ad bñficia, siue sint sine cura, siue cū cura, siue sint dignitates, vel canonicatus. de elec. cū in cunctis. de eta. ⁊ qua. indecoꝝ. de rescri. si eo tpe. li. vj. de sta. mona. cle. ne in agro. Sꝫ si istos rectores eqparamus curatoribus, nõ vr̄ ꝙ minor. xxv. an. põt pfici regimini ipsius hospitalis. C. de legi. tut. l. vlti. pro hoc facit. d. cle. qꝛ ꝯtingit. dū ibi dicit, ꝓuidis viris ⁊c. Nõ. n. hec ꝓuidētia vr̄ cadere in minorē. xxv. an. vt in. d. l. vlti. C. de legi. tu. Si aūt eqparamus eos ꝓcuratoribus, vt pꝫ ꝺ do. ceteꝝ, ⁊. c. fraternitatē. tūc cū nõ solū sint gubernatores ad extraiudicialia, sꝫ et iudicialia, vt cle. qꝛ ꝯtingit. ꝺ reli. do. vr̄ reqri etas. xxv. anno. de ꝓcu. q ḡnaliter. lib. vj. Demū q̄rit̄ si talia hospitalia vacēt in curia, an hñs ius instituēdi de iure cõi pdat ptātē instituēdi, ita ꝙ instõ cõperat soli romano põtifici. Rñdeo nõ pdit ptātē instituendi, nec illud ius deuoluit̄ ad papā, ⁊ hoc est veruꝫ, nisi talia hospitalia conferrentur, vt in titulum, ⁊ vt in beneficiuꝫ de preben. c. licet. lib. vj. ⁊ vt li. pend. clemen. j.

9 ¶ Demū q̄rit̄, si hñs instituere † rectorē in hospitali illud ꝯferat psone indigne, an ꝓuet̄ iure ꝯferēdi, qꝛ text. ibi nõ exp̄mit h̄ in. d. cle. qꝛ ꝯtingit, ⁊ vr̄ ꝙ ꝓuet̄ iure ꝯferēdi, qꝛ tex. ibi dicit ꝙ ꝓuidis viris dꝫ fieri collatio. Rñdeo nõ ꝓuat̄ iure instituēdi, qꝛ tex. ibi, hoc nõ exp̄mit. Hec vera, nisi tale hospitale ꝯferret̄ vt in titulū, ⁊ vt in bñficiū. de ele. cū in cūctis ordinibus, ⁊. c. vintonieñ. Demū q̄rit̄ de fructibus bonoꝝ dicti hospitalis, qualiter, ⁊ in quos vsus ꝯuerti debeāt. Rñdeo, ꝓuētus illos ꝯuertere debēt in vsus pauperꝝ, ⁊ nõ in vsus suos vltra victū ⁊ vestitū que hr̄e dꝫ ꝺ bõis hospitalis rector, ⁊ sic alios fructus nõ facit suos ēt separatos a solo in vita vel in morte, nec eos põt in suū pr̄imoniū ꝯuertere, pro hoc facit. d. cle. sup verbo, inhumaniter. hoc. n. est duꝝ xbū ꝯ̄ istos rectores hospitaliū, qꝛ nõ faciūt fructus suos, nec pñt sine piculo dānationis ꝯuertere in vsus suos, p̄ter victū ⁊ vestitū. Et lꝫ ḡnalr̄ bona ecclesiaꝝ sint bona pauperū. xj. q. j. qcqd. tñ latiorē seu laxiorē administrationē hñt plati, q̄ꝫ isti rectors, ꝺ quo per Archi. de rescrip. c. statutū. ⁊ p Jo. an. de offi. or. c. pñti. lib. vj. de hoc p gl. ⁊ Jo. de lig. in. d. cle. Hec vera, nisi essent hospitalia, que ꝯferunt̄ vt in bñficiū, qꝛ tūc ꝺ fructibus bonoꝝ istius hospitalis seruaret̄, qꝺ hr̄ in. d. c. pñti. de offi. ord. li. vj. ¶ Demū q̄

10 rit̄ de paupibus † taliū hospitaliū degētiū in parochia alicuius ecclesie, a quo recipiēt ecclesiastica sacr̄a. Rñdeo, debēt illa recipere a rectore illaꝝ ecclesiaꝝ in cuius parochia sistūt. de prescri. c. ex trāsmissa. ⁊ ꝓbat̄ p. d. cle. qꝛ ꝯtingit. de relig. do. ⁊ est casus in. d. cle. §. ceteꝝ. ¶ Demū querit̄ si hospitale ꝯstruat̄ auc̄te epi, an fundator hospitalis possit pacisci cū epo ꝙ eps ibi nullā habeat iurisditionē, vel alia iura epalia. Rñdeo hoc fieri posse, dūmodo nõ est fundatū p̄ncipalr̄ ad missam celebrādā siue alia ecclesiastica sacr̄a ꝯferēda, nec ibi sit institutus vicarius ppetuus, seu domus assignata pro eo lꝫ sit altare ⁊ missa ibi celebret̄ de licētia epi, tunc. n. eps quandiu viuit fundator ēt post põt aliquid vendicare nisi q̄ꝫtum in alijs pijs locis. de ꝯse. dist. j. c. vnicuiqꝫ. ⁊. c. si qs ex parochianis. de test. si hr̄des. ⁊ ibi no. ¶ Demū q̄ri

11 tur an. d. cle. † qꝛ ꝯtingit, habeat tm̄ locū in hospitale constructo auctoritate diocesani, ꝙ sic, ꝙ probo per istas rationes.

¶ Primo qꝛ ibi loqtur de instõne fiēda ab eo ad quē de iure ptinet, sicut est diocesanus de relig. do. c. iij. ad quē ptinet institutio, cū eius auc̄te hospitale fundatū est vt. d. c. iij. secus si sine eiꝰ auctoritate. ¶ Scḋa rõ est, qꝛ ibi loqt̄ de hospitalibus exēptis ex p̄uilegio, ergo de fundatis auc̄te epi secus. Nā apl̄ica indulgētia eximit a ptāte diocesani, nõ āt ꝓcedit illa exēptio, nec fit per papā qñ auc̄tas diocesani nõ interuenit in fundatiõe. ¶ Tertia rõ est, qꝛ ibi cle. loqtur de hospitalibus nõ exēptis, ⁊ sic diocesano subiectis, qꝺ est eo casu qñ auc̄tas epi interuenit in fundatione, vt. d. c. iij. de reli. do. ¶ Quarta rõ, qꝛ illa cle. ꝓuidet ꝺ rectore hospitalis q laicoꝝ ipsoꝝ cura postposita ⁊c. Et sic nõ loqtur ꝺ hospitalibus ꝯstructis sine auctoritate diocesani, q pñt illā curā postponere ⁊ hospitale destruere, vt dicit gl. qꝛ contingit.

¶ Quinta rõ, qꝛ illa cle. ꝓuidet de psonis qbus fiat cõmissio talium hospitaliū, dum dicit, de viris ꝓuidis ⁊c. Et sic intelligit̄ ꝺ fundatis auctoritate epi. Nā si sine auctoritate epi tūc non ꝯsideramus qualis psona hēat curā talis hospitalis, sꝫ ꝯsiderare-

12 mus psonā ꝯstruētē sub cuius dñio est ipꝫ hospitale. † Sexta rõ, qꝛ illa cle. arctat rectorē hospitalis ad reddēdā rõnē diocesano, ergo intelligit̄ de fundatis auctoritate epi. Nā si sine eius auctoritate fundator nõ tenetur cuiqꝫ rõnē reddere, qꝛ locus ille est in dñio fundatoris, ⁊ in re sua qlꝫ est moderator ⁊ arbiter. C. man. l. in re mādata. ¶ Septima rõ, qꝛ illa cle. arctat rectorē ad inuētariū faciēdū ad instar tutoris ⁊ curatoris, ergo loqtur de fundatis auctoritate epi, eqparādo illū rectorē tutori ⁊ curatori. Sed ista eqparatio non caderet in hospitali fundato sine auctoritate epi, qꝛ talis fundator est dñs loci. de do. inter dilectos. non auteꝫ est tutor nec curator ipsius loci. ¶ Octaua ratio, qꝛ illa cle. inducit priuationem a regimine hospitalis in casibus ibi expressis, ⁊ sic loquitur de fundatis auctoritate diocesani, non enim illa priuatio induceret̄ in fundato auctoritate propria.

13 ¶ Demū q̄rit̄ si appet aliqꝺ hospitale ⁊ lõgissimo † tpe fuit rectū ⁊ gubernatū hospitale ⁊ p rectores laicos ⁊ clericos, an psumat̄ auctoritas epi interuenisse, dicebat Fede. de se. in ꝯsi. cvj. ꝙ si est aliqꝺ hospitale hñs altare oratoriū, vel cāpanile. nec apparet ꝙ in ꝯstructione istius hospitalis interuenerit auctoritas epi ꝙ vr̄ esse necessariū ad hoc vt dicat̄ ecclesiasticū, ꝓut no. Inn. in. c. ad hec. de reli. do. ⁊ Hosti. ibi, ⁊ in sum. eo. ti. ⁊ in ti. de reg. Rñdeo ex quo nõ appet ꝯ̄riū, ⁊ in dubio ex quo vocat̄ hospitale, ⁊ hꝫ faciē loci ecclesiastici, ꝺbemus ipm cēseri p loco ecclesiastico, ꝙ indicat altare ⁊ cāpanile, q̄ sunt signa loci eccl̄iastici, vt a pte colligit̄ de p̄ui. patētibus, vt Archi. no. de ꝯse. dist. j. nemo. qꝺ dubiū est an in ꝯstructione ecclesie interuenerit auc̄tas epi, nec dēmus psumere qꝺ interuenerit ex quo hꝫ signa loci ecclesiastici, ⁊ ita tꝫ Fede. in. d. consi. In contrarium videtur qꝛ non presumit̄ auctoritas interposita nisi hoc appareat, casus est. ff. de pub. l. qcunqꝫ.

14 ¶ † Itē ea q̄ facti sunt sicut est auctoritatis interpositio. ff. ꝺ cur. fur. l. ꝯsilio. nõ psumunt̄ interuenisse nisi appareat. ff. ꝺ capt. l. in libello. §. factis. vñ dicebat Cõpo. de ꝯsue. c. cū dilectus, in gl. sup verbo, quā de iure cõi. v̄. sed dicemus. qꝺ in his in qbus requirit̄ ꝯsensus capituli ad validādū actū si partes de hoc nõ referūt. q. psumit̄ ꝯsensus capituli interuenisse, secus si de hoc partes referāt. q. qꝛ dicant ꝯsensum capituli non interuenisse, ad hoc facit, qꝛ nõ presumitur quis esse delegatus, nisi hoc appareat. de ꝓcu. c. j. ¶ Itē nõ presumit̄ quis esse ordinatus, nisi appareat, nec psumit̄ qs baptizatus, nisi appareat hoc. vj. distin. c. presbyteri. vbi p gl. ¶ Itē qꝛ q̄ sunt de solēnitate extrinseca nõ psumunt̄. ff. de x. obli. sciēdū. Rñdeo ea q̄ sūt facti nõ psumunt̄, nisi appareāt indicia, p q̄ psumat̄ factū interuenisse, qꝛ tūc psumunt̄ interuenisse q̄ sunt facti, sicut dicimus de nato ex parētibus christianis, ⁊ ꝯuersanti fideliter inter christianos, q psumit̄ baptizatus de psby. nõ bapti. c. veniēs. sicut videmus in eo q se gessit ꝓ rectore ecclesie, ⁊ lõgo tpē ministrauit vt rector, ⁊ sciēte ⁊ patiēte diocesano, q psumit̄ institutus in rectorē ecclesie. de quo p Jo. in regu. j. in nouel. sicut p-

15 sumit̄ filius illoꝝ † qui vt parētes habuerūt illū ꝓ filio. de ꝓba. in. c. p tuas. sicut psumit̄ mr̄imoniū, cū aliqua mulier defert annulos vt vxor. de psump. literas. ⁊ vide qꝺ plene no. Inn. ꝺ x. sign. veniēs. lib. vj. sup verbo, memoria. Cū igit̄ tale hospitale hꝫ altare, oratoriū, ⁊ cāpanile, q̄ sunt signa loci ecclesiastici. c. patētibus. psument̄ talia loca fundata auctoritate epi. Demū querit̄ si ecclesia vl̄ hospitale sunt a p̄ncipio ꝯstructa sine auctoritate epi, an poterunt effici religiosa ⁊ ecclesiastica si consensus epi ex postfacto interueniat. Iura in hoc varijs verbis vtunt̄. quedam eniꝫ iura dicunt ꝙ locus non potest effici religiosus nec ecclesiasticus sine auctoritate. de relig. domi. c. ad hec.

¶ Quedā iura vñr dicere, ꝙ nõ pt fieri locus eccl̄iasticus sine cõsensu epi, de p̄ui. cū oliꝫ. ij. i xbo, insup. Quedā iura vñr dicere ꝙ põt fieri locus ecclesiasticus. xviij. q. ij. qdā. Aduerte, qdā veniūt per viā iussus, ⁊ tūc opꝫ iste iussus pcedat actū, quē gerit̄. ff. de acqui. here. l. si qs mihi bona. §. iussu. ¶ Quedaꝫ veniunt p viā auctoritatis, ⁊ tūc opꝫ, ꝙ ista auc̄tas iterponat̄ i actu, vel statī post ipsum actū. ff. de aut. tut. l. obligari. §. tutor. ⁊ insti. ꝺ aut. tut. §. tutor. ¶ Quedā veniūt p viā ꝯsensus, ⁊ tūc reqrit̄ ꝙ i certū tps p̄stet̄ ꝯsensus, ⁊ tūc opꝫ ꝙ itra illꝺ tps p̄stet̄ ꝯsensus. ff. rē ra. ha. l. bonoꝝ. Si āt nõ est certū tps ꝺterminatū, ita ꝙ p̄stet̄ ꝯsensus, ⁊ tunc potest ꝯsensus interuenire ex postfacto. id est ex interuallo per factuꝫ celebratū, vt in regula ratihabitio. libr. vj. ⁊ vide illud qꝺ no. per gl. in. l. nõ solū. §. necessitati. C. de bon. que lib. vbi pꝫ

16 † qui hꝫ ꝯsentire filio in iudicijs põt ꝯsentire ex interuallo post iudicium iam initiatū. Ex predictis ergo soluit̄ qꝺ, ꝙ si consensus

episcopi debeat interuenire per viam auctoritatis, tunc non possit auctoritas interponi ex interuallo post actũ celebratũ, vt. d. l. obligari. §. tutor. secus si ꝯsensus epi nõ dēat interuenire p viam auctoritatis, sꝫ p viã simplicis ꝯsensus, facit de his que fi. a plat. c. cũ tenebaꝛ, ꝛ vide ꝙ no. gl. de re. eccl. nõ alie. c. j. lib. vj. ¶ Demum querit̃ de visitatione, an diocesanus possit visitare hospitalia infectoꝝ sue dioce. hñtia altaria, oratoria, ꝛ cãpanilia, ad hoc rñdeꝛ, ꝙ si aliud nõ dicaꝛ de iure cõi oĩa hospitalia subsunt epo, in cuius diocesi sunt sita, ꝛ eps curare hꝫ visitando ꝙ ad eũ finẽ ꝛ vsum teneanꝛ ꝛ gubernenꝛ ad quẽ sunt istituta. de reli. do. c. iij. ꝛ. iiij. co. ti. cle. qꝛ ꝯtingit, ꝛ ꝙ possit visitare ꝛ ꝓcurationẽ ab eis recipe, ꝓbaꝛ. de cẽsi. romana. §. j. li. vj. sup verbo, pia, ꝛ hoc not. ibidẽ Jo. an. ꝛ Archi. ꝛ talia loca cẽseanꝛ ecclesiastica, vel quasi ꝓbaꝛ. de ꝓbẽ. c. p lr̃as. in cle. al's frustra q̃rereꝛ an talia loca icluderent̃ in lr̃is aplicis. Ad idẽ facit declaratoria dñi Bonifacij pape. viij. quã fecit sup recollectione decime papalis. circa prin. x. de redditibus, vbi eximit hmõi loca a decima papali, que exemptio nõ erat necia si illa loca nõ ꝑtinerẽt ad iurisditionẽ ecclesie, ꝛ ita dicit Fede. in. d. ꝯsi. cxvj. imo plus dicebat ibi Fede. ꝙ ẽt si certũ esset in hospitali de quo q̃rit̃ nõ iteruenerit auctoritas epi, adhuc dico cũ ꝑsone ibi degẽtes sint ꝑsone miserabiles, censenꝛ esse sub ꝓtectione ecclesie. de eccle. edi. c. j. maxime fm gl. Inno.

17 ibi positã, qui dicit † ꝙ collegiũ leprosoꝝ est religiosuꝫ, vñ ad sollicitudinẽ epi ꝑtinet videre, ingrere, ꝛ visitare, vt bona istius loci que pro maiori pte venerũt ex largitione ꝛ elemosinis fidelium cõuertantur in vsus illoꝝ infectorum ꝛ leprosorum.

¶ Concludit ergo ibi, ꝙ siue ex testõ, siue inter viuos a principio ordinatũ fuerit ꝙ locus iste eẽt deputatus ad vsum hospitalis, siue interuenerit auctas epi, siue nõ, ꝙ põt per epm̃ visitari, vt visitãdo ingrat, an illud ibi fiat pp ꝙ ibi ꝯstructum est, ꝛ pp ꝙ ibi fiunt elemosine a fidelibus, maxime cũ hẽat fm formã ꝛ statutũ loci pij ꝛ ecclesiastici, ac ẽt si denomineꝛ ad hoc. de sen. excõ. si iudex laicus. lib. vj. ꝛ qđ no. Archi. de preb. cũ de bñficio. eo. libr. in gl. s. quadraginta. in fi. dicebat. Pau. de leaz. in cle. qꝛ ꝯtingit de reli. do. sup verbo, ꝛ ꝓuẽtus, ꝙ ex ꝯstõne ꝓdicta bona talium laicoꝝ de qbus loqꝛ. d. cle. tenenꝛ ad sustẽtãdũ rectorẽ hospitalis ꝛ paupes tm̃ ipsius hospitalis, ergo ad alia iura nõ tenẽtur, maxime cũ hoc nõ habeaꝛ iure expressum, ꝛ sic nõ ad cathedraticum, nec ad ꝓcurationẽ, ꝛ similia tenenꝛ, nec dos vr̃ ipsis p talibus iuris ab initio assignata fuisse, lꝫ ab initio cũ fundaꝛ ecclesia dos debeat assignari, de ꝯsec. eccle. cũ sicut. licet ergo diocesanus possit ecclesias hñtes speciales rectores visitare † ꝛ ꝓcurationes recipere. de censi. c. fi. non tñ hospitalia predicta. Sed inquirere possunt, si rectores sunt negligentes, vt. d. cle. qꝛ contingit. ꝛ idem tenet ibi Jo. de lig.

18

SUMMARIUM

1 Construere hospitale sine auctoritate episcopi an quis possit.
2 Hospitale si quis ꝯstruit sine auctoritate episcopi, an illud possit destruere propria auctoritate inconsulto diocesano.
Loca a iure approbata sunt capacia hereditatum ꝛ legatorum.
3 Officium a quo remouetur, remouetur ab eo officij premium.
4 Commoda pecuniaria facilius tolluntur, q̃ꝫ obsequialia.
5 Sacer locus est, qui rite, ꝛ per Pontifices deo consecratus est.
6 Episcopus non visitat oratoria constructa sine auctoritate epi.
7 Locus religiosus factus auctoritate episcopi, ad dispensatiõem episcopi pertinet.
8 Hospitalia possunt fundari, ꝙ episcopus in eis nullam habeat iurisditionem.
9 Diocesani an possint visitare ecclias hñtes spãles ititulatores.
10 Aufugiens ad hospitale, an ita sit tutus a iudice seculari, sicut si aufugeret ad ecclesiam.
11 Canonica an debeatur de legatis pio loco. 12.
13 Pecuniam dare pro administratione pauperum ꝛ hospitalium simoniacum est.
14 Hospitale ex quo aliquis construit, episcopus tacite cẽsetur auctoritatem interponere.
15 Epo debeꝛ canonica si hospitale vtiꝛ ex grã relinquẽtis. 16.
17 Defuncti voluntate tueri ad officium episcopi pertinet.
18 Episcopus eoipso ꝙ percipit quartã ab aliquo loco, ꝓsumptio est ꝙ alijs iuribus episcopalibus sit subiectus ille locus epo.
19 Hospitale vt dicaꝛ locus ecclesiasticus an reqraꝛ auctas epi.
20 Altare ꝛ campanile sunt signa loci ecclesiastici.
21 Hospitale sine auctoritate episcopi potest esse.
22 Altare, campanile, cemiterium ꝛ missarum celebratio fieri non possunt sine auctoritate episcopi.
23 Allegans contraria non debet audiri.
24 Bona que sunt in dominio hospitalis an transeant in omnem personam cui hospitale conceditur.
25 Fundator hospitalis illud transferendo in alium, solum videtur transferre quod suum est.
26 Collegia quedam sunt que habere possunt proprium in communi, ꝛ nihil in particulari.
Professi an possint habere proprium.
27 Labore cessante, cessare debet premium.
28 Fundator ꝛ rector hospitalis est quodammodo nudus minister in hospitalitate seruanda.
29 Destructa ecclesia auctoritate superioris, decetero nullus dꝫ vocari clericus illius ecclesie, ꝛ illa ecclesia perdit oĩa ꝓuilegia.
30 Ecclesia si destruitur absqꝫ auctoritate superioris nihilominus priuilegia data ecclesie non peribunt.
31 Vinculum inductum ratione professionis est indissolubile.
32 Professio in religione non approbata nulla est.
33 Ecclesia legitime cõstructa auctoritate supioris an possit dr̃ui.

Quo ad secundam questionez

1 ꝓncip. de legatis hospitali † ꝯstructo sine aucte epi an dēaꝛ canonica epo, vbi dicebã ꝙ oportebat pmo q̃rere, an sine aucte epi, qs possit ꝯstruere hospitale, dicebat Inn. de reli. do. c. ad h, ꝙ si qs ꝯstruat hospitale cũ oratorio, tũc est necius ꝯsensus epi, si ãt sine oratorio, tũc nõ est necius ꝯsensus epi, ꝛ subdebat ibi ꝙ nulli dubiũ est, qn laicus possit deputare domũ ad paupes recipiẽdos, ꝛ subdebat ꝙ laicus possit hr̃e oratoriũ ꝛ hospitale i domo ꝓpria, dũmodo nõ hẽat formã ecclesie, ibi, tñ nõ poterit celebrari sine auctoritate epi. de ꝯsec. disti. j. vnicuiqꝫ. ꝛ. c. clericos. dicebat gl. ordi. in cle. qꝛ ꝯtingit. de reli. do. sup verbo, altare. ꝙ hospitalia cũ cura vel altari, cemiterio vel alio iure parochiali, vel q̃ al's sint ꝑpetua ꝛ religiosa oriri nõ pñt sine aucte epi, al's tñ quilibet domũ suã vel ptẽ domus ad hospitalitatẽ paupeꝝ dispone re posset, sꝫ tũc penitere posset, ex quo tñ hospitale est locus religiosus ꝛ aucte epi deputatus, vñ pñt sibi talia accedere. de prebẽ. per lr̃as. Quo ad scdam. q. qua querebaꝫ si aliquis construit

2 hospitale † sine auctoritate epi, an illud possit destruer e auctoritate propria inconsulto diocesano. Respondeo destruere id põt auctoritate ꝓpria, vt in cle. qꝛ ꝯtingit. in gl. sup verbo, altare. ibi, dũ dicit, sꝫ tũc penitere pt. Quo ad aliã. q. q̃ q̃rebã an tale hospitale ꝯstructũ sine aucte epi sit capax hr̃ditatũ ꝛ legatoꝝ. Rñdeo est capax. Nã est locus pius, ꝛ sic locus pius a iure approbatus ꝛ loca a iure approbata sunt capacia hr̃ditatũ ꝛ legatorũ. ff. ꝺ re. du. l. cũ senatus. ff. de colle. illi. l. fi. Preterea ex quo ille locus est deputatus ad vsum pauperũ, merito est capax hr̃ditatũ ꝛ legatorũ, sicut ꝛ si pauperibus legareꝛ. vt. l. id qđ pauperibus. ꝛ. l. si qs ad declinandam. C. de epis. ꝛ cleri.

¶ Preterea licitũ est collegiũ eoꝝ, qui hospitali deseruiunt, ꝛ fratres pñt deputari p dñm ꝛ fundatorez hospitalis vt tpe vite sue ibi deseruiãt, ꝛ ibi necessaria habeant, ꝛ eorũ ꝯsilio oĩa fiant, fm Inn. de dona. inter dilectos. in gl. super xbo, assignationẽ. Quo ad aliã. q. qua querebaꝛ si hospitali ꝯstructo sine auctoritate aliq̃ obueniũt iure istitutiõis vl' legati, an debeaꝛ canonica. In ista. q. varie fuerũt locuti doc. ꝛ ad partẽ negatiuã, qđ nõ debeꝛ canonica epo, ar. p has rõnes. Prio a quo remoueꝛ † officiũ remoueꝛ ab eo officij ꝓmiũ. de ali. leg. l. alumne. §. hr̃dibus. de leg. ij. si quis quos. de ꝯdi. ꝛ demõst. l. si qs. ff. de annu. lega. l. seio. Ex hac rõne. n. venit ꝙ epo ab exẽptis nõ ꝑcipit p canonicã q̃ cõpetit rõne cure. quã in exẽptis nõ exercet, vt dicit Jo. de testa. officij, ꝺ sepul. c. certificari. Si enim talis locus subesset diocesano, nõ posset sine eius auctoritate destrui. de rel. domi. c. adhec huius autẽ officiũ ꝛ cura nõ ꝯpetit epo in talibus hospitalibus nullãqꝫ participationẽ in eis habere vr̃ cũ eo incõsulto posset institui ꝛ destrui. ꝺ relig. do. cle. qꝛ ꝯtingit. ergo nec participationẽ hꝫ in rebus q̃ ꝓmitiua acqsitiõe fuerũt iuris eoꝝ, sicqꝫ talia loca equiparamus emãcipatis, qui sibi ꝛ nõ pr̃i querũt. de bonis q̃ li. cuꝫ opꝫ. ¶ In talibus. n. locis nõ hꝫ obsequialẽ obedientiã, ergo nec canonicã, qꝛ facilius † tollunꝛ cõmoda pecuniaria q̃ꝫ obsequialia. de bo. q̃ li. l. fi. In huius. n. cura ꝯpetit fundatori loci nõ epo, vt. d. cle. qꝛ ꝯtingit. ergo rerũ legatarũ acqsitio ꝯpetit loco. l. j. ad trebel. Si ergo tali loco nõ cõicat actiões suas, ergo nec ei dꝫ cõicari in prestatiõe canonice, nã nõ ꝯfert ei q nõ ꝯfert. de collatio. vt liberis. Nã talis locus nec lege iurisdictionis nec lege diocesana subest epo, qꝛ h nullo iure caueꝛ, ergo cessat canonica siue dicaꝛ esse ꝺ lege diocesana

4

ge diocesana vel iurisdictiōis.de offi.ordi.dilectus.Remota er go lege diocesana.ꝛ iurisdictiōis,remouet̄ oīs eius spes.ď ꝑuile. c.j.li.vj.nec iste locus est sacer vel spūalis,nec domus ecclesiasti ca,ꝛ sic nec est sub pꝛocinio epi,sꝫ sup libera ꝑtāte fundatoris,vt d.cle.q2 ꝯtingit.Ista.n.non est domus Dei,sed hoīs quā hō po test destruere,ꝛ nō est locus ꝑpetuus cū possit vēdi,ꝛ sic est locus ꝓphanus,ꝛ in humano cōmercio,de dona.inter dilectos.nō.n. 5 istud hospitale est locus sacer,qa iste est locus sacer,† q rite ꝛ p pontifices Deo ꝯsecratus est,veluti edes sacre ꝛ dona q̄ rite ad ministeriū Dei dedicata sunt.Si vero eius auctoritate sua,vel quasi sacrū sibi ꝯstitueret,sacrū nō est,sed pꝛophanum,ita dicit tex.no.insti.de re.di.§.nullius.

¶ Itē nō est locus religiosus,ex quo auctas epi nō interuenit.ď relig.do.c.ad hec.vbi p Inn.ꝛ alios doc.ꝛ sic ꝯsiderato loco p se cessat canonica,ꝛ idē si ꝯsideremus locum respectu paupeꝝ in genere,q2 canonica cessat cū paupibus in genere legat̄.de ꝗuer. ꝯiu.dudū.ibi per Jo.nec.n.talis locus noīe hospitalis ꝯtinet̄.ď ꝑbē.per lrās.nō ergo subest epo,q2 ipso inuito pōt destrui,vt.d. cle.q2 ꝯtigit.nec locus religiosus est ex quo auctas diocesani nō interuenit ď ꝯse.di.j.nemo.ꝛ.d.cle.per lrās.ꝛ.d.cle.q2 ꝯtingit. ꝛ est casus in.c.ad hec.de reli.do.nec est locus sacer ex quo eps non auctorat̄,nec ēt religiosus,vt dic̄ Inn.de don.iter dilectos. ꝛ iō eius cura ad diocesanū nō ꝑtiner,vt dicit Host.in sum.de re gu.§.qd de rusticis.ꝛ in Spe.de sta.mo.ver.xxxv.facit qd̄ not. Jo.de reli.do.de xenodochijs.in gl.ij.facit de cēsi.c.fin.vbi eps 6 † nō visitat oratoria ꝯstructa sine auctoritate epi,ergo nec hospi talia,ꝛ sic v̄r ex iure epāli deberi posse cū illud nō hēat. Prete rea ea rōne q2 diceremus talia loca teneri ad canonicā,tenentur alia que sunt de lege iurisditionis ꝛ diocesana.Sꝫ nullo iure ca uet̄ ꝙ ad hec teneant̄,ergo nec ad canonicaꝫ,q2 a quo remouet̄ genus,remouet̄ qlꝫ eius spēs,ergo a quo remouet̄ lex diocesana vel iurisditionis,remouet̄ qlibet eius spēs.de ꝑiui.c.j.de ver.si. c.j.ii.vj.vnde dicit gl.in cle.q2 ꝯtingit.de relig.do.ꝙ auctoritate ꝑꝑria qs pōt destruere hospitale ꝙ ꝯstruxit sine auctoritate dio cesani ꝙ non posset si tale hospitale subesset diocesano quo ad le gem diocesanam ꝛ iurisditionis.

¶ Preterea hoc multū facit pro dcō Inn.de don.inter dilectos. vbi nō est ꝑꝑrie hospitale ꝙ religioni non est deputatū,lꝫ large dicat̄ hospitale,ꝛ talis locus per dn̄m eius alienari pōt in quam cunqꝫ ꝑsonā.de reli.do.c.ad hec.ꝛ subdit ꝙ lꝫ licitū sit collegiuꝫ eoꝝ qui hospitalitati intēdūt,ꝛ hi frēs per dn̄m ꝛ fundatorē ho spitalis ius habeāt in hospitali vt tēpore vite sue ibi deseruiant, ꝛ ibi necessaria habeant,ꝛ eorum consilio omnia fiant,cuꝫ talis locus nō v̄r esse de patronatu fundatoris,sꝫ de dn̄io,nec est loc⁹ ꝑꝑrie religiosus,lꝫ large fundator dicat̄ ꝑronus pp spūalia ad q̄ 7 locū illū deputat,al's aūt si eēt locus religiosus † factus auctori tate epi ad dispēsationē epi ꝑtineret,nec ꝑmus status sine aucto ritate epi posset mutari.de reli.do.de xenodochijs.ꝛ sic multum est pōderādū ꝙ dicit ad dispēsationē epi ꝑtinere hospitale post ꝙ̄ fundatū est auctē epi,ꝛ sic añ illā auctēꝫ interpositā nō v̄r ille locus subesse epo,quo ad legē dioces.ꝛ iurisditionis,ꝛ ꝙ eps in hmōi hospitalibus nō erectis auctē diocesani nō possit vti iuri bus epālibus ꝓbat̄,q2 ad fundatores dictoꝝ hospitaliū ꝑtinet reformatio dictoꝝ hospitaliū,nec pōt diocesanus circa reforma tionem dictoꝝ hospitaliū se intromittere nisi negligēte collato re,vt in cle.q2 contingit.in ver.in quo si forte.

¶ Cum ergo in hmōi hospitalibus ex antiqua ꝯsuetudine funda tores,vel dotatores taliū hospitaliū in eis ponant rectorē,ꝛ gu bernatorē hospitalis,que ꝯsuetudo attēdit̄,vt in cle.q2 ꝯtingit. 8 pꝫ ꝙ diocesanus nō pōt se intromittere de talibus,nisi negligē te collatore dicti hospitalis.† Preterea talia hospitalia sic p̄nt fundari,ꝙ eps nullā hꝫ iurisditionē in eis,ex quo nō sunt funda ta ꝑncipalr̄ ad missam celebrādā,nec ibi sit ꝯstitutus petuus vi carius seu domus assignata ꝑ eo,lꝫ altare sit,ꝛ ibi misse celebrē tur,tūc.n.nō pōt aliqs eps sibi vēdicare,nisi ꝗtū in alijs pijs lo cis.de ꝯsec.di.j.c.vnicuiqꝫ.ď testa.si hr̄des.ꝛ ibi no.nec talis lo cus cū non sit vere religiosus gaudet imunitate ecclesiastica ꝺm Hosti.ꝛ Goff.de cēsi.c.fi.Preterea bona talium locoꝝ tenent̄ solū ad sustētationē paupeꝝ,ergo ad alia nō tenent̄,cū nō repia tur iure exꝑssum,ꝛ sic nō tenent̄ ad cathedraticū,vel ad ꝓcura tionē,nec alia iura epālia,nec v̄r pro talibus dēs assignata,nec assignari dꝫ hospitalibus que ꝯstruunt̄ sine auctoritate epi,sꝫ ho 9 spitalibus tm̄ eius auctoritate ꝯstructis,ꝛ hoc ꝺm ponit Jo.de resti.spo.cū ad sedē.lꝫ.n.† diocesani possint visitare ecclesias ha bētes ꝑpāles intitulatores alias nō de cēsi.c.fi.nō tm̄ hospitalia, sed ingrere p̄nt si rectores sunt negligentes,vt.d.cle.q2 ꝯtingit.

ita dicit Jo.de lig.in ea.cle.q2 ꝯtingit.huius opi.fuit Bal.i suo trac.qui sic dicebat,aut ꝯsideramus istud hospitale respectu lo ci,ꝛ nō est locus sacer,nec locus spūalis,nec domus ecclesiastica nec est sub pꝛocinio epi,imo est sub libera ꝑtāte dn̄i,vt cle.q2 cō tingit.Ista.n.nō est domus Dei,sed hoīs quā qui hꝫ p̄t destrue re ꝛ nō est locus ꝑpetuus cū pōt vēdi,ꝛ sic in humano ꝯmercio. de don.inter dilectos.Aut istud legatū ꝯsiderat̄ respectu pau peꝝ in se,ꝛ sic respectu ꝑsonaꝝ,ꝛ tūc eps nō dꝫ hr̄e quartā,vt.s̄. dcm̄ ē.Itē locus iste nō subest epo q̄ ad legē dioces.Itē nō ꝯtine tur noīe hospitalis,vñ impetrās a papa lrās ad hospitale nō po test ꝓmoueri ad hoc hospitale.Itē eps nullā cōionem hꝫ cū hoc hospitali,vñ tm̄ eps dꝫ curare ꝙ expēdat̄ in alimētis paupeꝝ,tm̄ sibi nihil pōt imbursare.nō ob.de relig.do.de xenodochijs.ꝛ.x. q.j.si ex laicis.q2 illa iura intelligunt̄ de hospitali ꝯstructo aucto ritate epi.Nā tūc sanctū sanctoꝝ factū est dn̄o,ꝛ illud hospitale hꝫ ꝑuilegiū tanꝗ̄ sancta domus,vt.l.fi.vt in pos.le.de li.l.fi.vñ 10 † aufugiēs ad hospitale,ita est tutus a iudice seculari sicut si au fugeret ad ecclesiam,vt no.Archi.xvij.q.iiij.diffiniuit.Conclu de ꝙ tale hospitale ꝯstructū sine auctoritate epi nō est hospita le formatū,lꝫ seruet̄ ibi hospitalitas.¶ In ꝯriū ꝙ debeat̄ talis canonica,q2 talis locus est pius,vt in cle.q2 ꝯtingit.de reli.do.ꝛ in Spe.de instr.edi.§.nūc vero a nā.ibi dicit ꝙ pia loca dn̄r mo nasteria ꝛ hospitalia,ꝛ qlibet alia loca in qbus senes ꝛ dbiles ꝛ alie ꝑsone miserabiles ꝛ lāguide alunt̄,ꝛ alia opa caritatis exer cētur.facit.xxij.q.viij.sancimus.ꝛ.c.si qs oēm.Sed pia loca te nent̄ ad canonicā.de testa.offi.ꝛ.c.requisisti.xvj.q.j.nulli.

¶ Preterea talia loca subsunt diocesano.de reli.do.c.iij.ergo te nent̄ ad canonicā,vt ꝛ alie ecclesie eidē subiecte.de testa.reqsisti. ꝑterea q̄ tali loco legant̄,vt.c.reqsisti.sed de legatis ꝑ anima cō petit canonica epo,vt ibi pꝫ.¶ Preterea regula est,ꝙ de lega 11 tis pio loco † debeat̄ canonica,nisi in casibus exceptuatis.ď te sta.c.fi.De qbus ñ ē iste.s.ꝙ auctoritas epi nō iteruenerit.Pre terea nō dꝫ esse melioris ꝯditiōis locus nō ꝯstructus auctoritate epi,ꝙ̄ ille cuius ꝯstructionē eps autorat̄,q.n.locū ꝯstruxit absqꝫ auctoritate epi epm ꝯtempsit,a quo debebat licentiā obtinere,ꝛ sic nō dꝫ esse melioris ꝯditiōis ꝙ̄ ille q auctoritate iuris locū edi ficauit.de do.ꝛ ꝯtuma.c.ꝯtingit.de ꝑbē.cū q.lib.vj.¶ Si ergo locus ꝯstructus auctoritate epi ꝑstat canonicā.ergo idē in nō cō structo.Preterea nō lꝫ ꝯstruēti hospitale locū illū eximere a so lutione canonice portionis.x.q.j.sic qdā sed iā hoc liceret,si cano nica nō daret̄,eo qd̄ epi auctoritas nō interuenerit.Preterea ta 12 lis locus † ꝛ si nō sit religiosus,ꝙ auctoritas epi nō interuenerit de reli.do.ad hec tm̄ pius locus ꝛ pia loca tenent̄ ad canonicaꝫ. Preterea talia loca eqparant̄ ecclesijs ꝛ ꝑuilegio ecclesiaꝝ gau dēt vñ illa donatio facta ecclesie q̄ insinuatiōe nō eget nō egebit insinuatiōe cū tali donat̄ hospitali.ď sacrosan.eccle.illud ¶ Si cut ergo debet̄ canonica cū legat̄ ecclesie sic ꝛ cuꝫ legat̄ tali loco qua.n.rōne talia hospitalia participant priuilegio ecclesiarū,sic ꝛ debent participare in onere,vt inde ꝓcedat onus,ꝛ vñ proces sit emolumentum,vt in regula,qui sentit onus.lib.vj.

¶ Preterea hospitalia cēsent̄ diuine domus cōpetēs ꝓrogatiua, celesti fauore eis debet̄.iō talia loca sunt imunia a lucratiuoꝝ ď scriptiōibus,ꝛ i h eqparamus ecclesie,vt.l.sancimus.de sac.san. ec.xxiij.q.vl.sancimus.ꝑ qd̄ pꝫ ꝙ nō sunt mere loca ꝑuata,q2 tūc talis fauor eis nō debet̄,ꝛ sic ꝓcedit rō ꝑdicta,vt queādmodum 13 participat in honore cū ecclesijs,ꝛ sic ēt in onere.† Preterea si moniacū est dare pecuniā ꝑ administratione pauperū ꝛ hospita liū.j.q.vij.si qs oze.in gl.ar.ꝛ in auc.de sanc.epi.§.sed neqꝫ ergo patet ꝙ talia loca non sunt priuata,inimo quodammodo eccle siastica.Si enim essent mere priuata,tunc pro his assequendis nō esset simonia dare pecuniā cum tūc tpale ꝑ tpali nō obtineat. de re.ꝑmu.vniuersoꝝ.Preterea hoc tꝫ exꝑsse Fede.in ꝯsi.c.vbi dicit ꝙ siue ex testamēto siue inter viuos a pricipio ordinatū fue rit ꝙ locus esset deputatus ad vsus hospitalitatis siue interuene rit auctoritas epi siue nō.Pōt per epm visitari,vt visitādo inq rat,an illud inibi fiat pp qd̄ ꝯstructū est,ꝛ pp ꝙ ibi fiunt elemo sine a fidelibus.Qua ergo rōne ex hoc iure epāli visitat,ex eodē iure canonicā recipiet.Preterea talibus hospitalibus pōt lega ri,q2 sunt loca approbata,vt.d.l.illud.nō ergo sunt loca mere ꝑ uata,q2 tūc eis legari nō posset,per qd̄ pꝫ ꝙ cū talia loca depu tant̄ ad vsum hospitalitatis alterat̄ ꝛ mutat̄ nā taliū locoꝝ,q2 vbi ꝑmitus loca mere ꝑuata erāt nūc cēsent̄ loca diuina,ꝛ quasi religiosa ꝛ ecclesiastica,ꝛ sic assumāt nām locoꝝ ecclesiasticoꝝ. igitur subsint diocesano donec in illo statu durāt,hoc dico,q2 si talis locus destrueret̄ ab eius fundatore,ꝙ fieri p̄t ex quo dioce sa.nō interposuit auctoritatē,tūc talis locus omnia ꝑuilegia sua

perderet,nec epo tūc in aliquo subesset,vt.xvj.q.vij.⁊ hoc dixi-mus.de no.ope.nū.c.ij. Preterea hoc vr̄ tenere Jo.de testa.c. fi.vbi dicit ꝙ de relictis pijs locis qbuscūq; dūmodo relicta nō sunt priuilegiata debeꝛ epo canonica,vn̄ ponderandum est illud verbum qbuscunq;,vt per hoc comprehendat non solū loca pia ꝯstructa auctoritate epi,seu ēt si auctoritas episcopi non inter-uenit,facit eo.tit.officij.⁊.c.requisisti.

14 ¶ Preterea ex quo aliqs ꝯstruit hospitale† eps tacite censeꝛ au ctoritatē interponere ⁊ ꝯsentire,⁊ velle illud eē hospitale,ex quo canonicā petit ab illo loco,vt hospitali,facit in rōne sui.de his q̄ fi.a ma.par.cap.ex ore.⁊ per hoc vꝛ ꝙ canonica debeaꝛ epo,nā si ab eo nō remoueꝛ cura,nec cure premiū,sic nec obstat.l.feio.ff. de an.le.si pticipat cū talibus hospitalibus,ergo pticipet in ca-nonica,vt.c.requisisti.si hʒ obsequialē obediētiā ergo ⁊ canoni-cā,sic nō obstat.l.fi.de bo.lib.si eps cōicat hospitali suas actio-nes,ergo ⁊ ei cōicet in prestatione canonice portionis,⁊ sic non obstat.de colla.l.vt liberis.si talis locus subest epo ergo suberit quo ad canonicā,vt.c.reqsisti. Si locus est pius,ergo cōpetit ca nonica. ¶ Querebat autē Bal.in suo trac.de tali qōne. Cōe pe rusij habebat hospitale de collegio. Modo prior q illud diu re-xerat ꝯscientia ductus institutis filijs in certis rebus, in residuo instituit illud hospitale ꝙ erat ꝓpriū ⁊ peculiare illius cōis. An epo debeaꝛ quarta,nō vr̄,qꝛ institutio est facta tacite pro recom pēsatione male ablatoꝝ ab hospitali,vt auc.licētiā.de epi.⁊ cle. presumiꝛ aūt acqsiuisse,postq̄ fuit administrator de bonis ho-spitalis,idō nō cēseꝛ ex mera liberalitate,sed est quedā restō.⁊ re-

15 assignatio pceptoꝝ. Rn̄. ꝙ si hospitale† vtiꝛ ex grā relinquentis debeꝛ epo canonica,sed si est vera vel presumptiua restitutio,tūc non debeꝛ canonica,ad.l.falci.si vsufructus.§.dos.ratio quia si id ꝙ dꝫ pro restōne solueret epo nō ꝯtingeret liberatio,qꝛ sol ueret alij quā creditori,vnde id qd̄ dꝫ prestari pro remedio ani-me retorqueret in iniquū,ꝙ esse non dꝫ,vnde dicit Jnn.ꝙ qn̄ ali qd relinqtur nō pro anima,sed pro aliquo insigni seruitio, ꝙ re cepit ab eccl'ia,nō debeꝛ canonica epo,vt.c.officij.de testa.ō isto tn̄ insigni fuitio dꝫ appere,facit qd̄ no.C.de coll'.l.si donatione.

¶ Jncidenter q̄riꝛ de tali qōne. Jubet testōr fieri hospitale in do-mo sua,⁊ legat rectori,qui preerit ad gubernationē hospitalis. x.flor.annuatim,mortuo testōre heres receptauit ibi aliquo tpe paupes,⁊ parauit lectos paupibus,cuʒ illud hospitale non fuit ꝯstructū auctoritate epi. Cōtingit ꝙ illa domus pp guerrā fuit cōbusta,⁊ in ruinā posita,ita ꝙ ibi non potuit hospitalitas ser-uari,⁊ post destructionē huius domus nūq̄ prefuit aliqs rector ad gubernādum hospitale,qꝛ ibi nō potuit hospitalitas seruari. Nunc queriꝛ de duobus. Primo an diocesanus possit cogere

16 hr̄dem† ad domū reficiēdā,vt ibi hospitalitas serueꝛ. Rn̄.nō,ex quo heres non fuit in aliqua culpa,arg.optimū.ff.de leg.j.l.cuʒ rē.⁊ arg.optimū.ff.de vsuf.leg.l.quoties.§.fi.⁊.l.si cui.⁊.ff.qui. mo.vsuf.amit.l.repeti.§.pe.⁊ insti.de vsufr.§.fi. ¶ Scōo incidē ter q̄riꝛ,an ex quo rector non fuit institutus in hospitali, nec in-stitui potuit,qꝛ domus erat destructa,⁊ sic nō esset psona, q̄ pos-set preesse gubernationi hospitalis,possit eps petere canonicam epalē de illo annuo legato,qd̄ relictū erat rectori,qui guberna-uerat hospitale,vr̄ ꝙ sic,nā lʒ null⁹ pfuerit regimini illius hospi talis,nō tn̄ pro hoc expirat legatū.ff.de an.leg.l.qntus mutius. ¶ Jn ꝯriū vr̄,ꝙ fuit legatuʒ rectori hospitalis pp hanc cām,vt hospitale guberneꝛ,⁊ sic ob cām sui laboris,⁊ sic suo labore ces-sante legatū nō debeꝛ,casus est not.ff.de an.lega.l.feio.nec ob.l. qntus mutius,qꝛ ibi loqꝛ de legato ciuitati quo ad ludos ciuita tis quo casu debeꝛ legatū,lʒ his q dēbat.psidere ludis ꝫ volūta tē testōris sit mortuus,lʒ in.q.nostra non est legatum factum ho spitali sed gubernatori hospitalis,⁊ sic pp eius vtilitatē,⁊ sic la bore cessante cessat legatū. ¶ Tertio incidēter q̄riꝛ,pone ꝙ eps illā domū exustam vel positā in ruina vult reficere,⁊ reducere in vsum hospitalitatis,⁊ vult cogere heredē,vt ibi ponat rectoreʒ, qui hospitalitatē seruet. An isto casu debebiꝛ illi rectori legatū

17 annuū,⁊ vr̄ ꝙ sic,qꝛ ad officiū epi ptinet tueri† defuncti volūta-tem.de testa.tu.preterea illud legatū annuū nō extinguiꝛ,nisi ꝓ tpe quo nō existit gubernator hospitalis,ergo reassumit vires, ex quo ibi gubernator ponitur,cū cōtēplatione psone legatū sit factū,⁊ ex hac rōne dicerē,ꝙ si heres ex voluntate sua ꝓpria re fecisset domū illā,⁊ reduxisset ad statū,⁊ vsum hospitalitatis, ⁊ ibi rectorē posuisset,ꝙ tale legatū illi rectori debeat cogita.

¶ Juxta predicta incidēter q̄riꝛ de tali qōne,q̄dam domus est,in qua moranꝛ leprosi,⁊ vocatur hospitale talis loci,⁊ i ista domo nō est altare,nec cāpanile,nec alia ꝑ q̄ pma facie possit dici loc⁹ ecclesiasticus,vel religiosus,nec appet ꝙ auctē Pontificis fue rit ad talē vsuʒ ḋputatus,nec est memoria ꝙ eps loci vnq̄ ibi in ra epalia exercuerrit,vel habuerit,saluo ꝙ de testamētis ⁊ reli-ctis ibidē aliqn̄ quartā habuerit,leprosi ibi morantes eligunt si-bi vnū rectorē,⁊ gubernatorem,vel procuratorē, qui nullā ꝯfir-mationē ab episcopo loci recepit,ipsum eligūt sibi vnū rectorem ⁊ remouēt pro libito voluntatis. Nunc eps loci petit ab isto iu-ra epalia,sicut ab hospitalibus sibi subiectis,petit ēt rōnē de re-ceptis,⁊ de expensis. Jsti vero dicunt,ꝙ locus nō est ecclesiasti-cus ⁊ si est,sunt exempti ꝑ prescriptionē,cuius initij memoria nō existit. ¶ Queritur an bene dicāt.videꝛ dōm ꝙ talis locus non est ecclesiasticus nec subiectus ecclesiastice potestati,nec ad pre-missa teneꝛ. ¶ Ad h̄ facit ꝙ no. Jnno.de relig.do.c.iiij.⁊ ꝙ no. Jo.an.⁊ Pau.in cle.ꝑ literas.de preben. Jn ꝯriū vr̄ in cle.quia

18 ꝯtingit.de relig.do. ¶ † Preterea,nā eo ipo ꝙ eps pcipit q̄rtaʒ que est de iure epali,signū est ⁊ presumptio ꝙ alijs iuribus epa-libus sit subiectus ille locus epo.arg.de relig.do.c.j. Rn̄deo ad cle.ij.de reli.do.qꝛ ibi loqꝛ de locis exēptis vel nō exēptis eccle-siastice potestati subiectis,vt ex tex.colligiꝛ.⁊ h̄ no.ēt ibi Pau. sup verbo,clericis secularibus ⁊c.in fi.⁊ cle.per.litteras.de pre-ben.nō ob.c.j.de reli.do.qꝛ illud hʒ locū in illo loco vel domo, ō quo est certum ꝙ est ecclesiasticus,vel ibi loquiꝛ de ecclesia que de necessitate subesse dꝫ alicui epo quo ad iura epalia,sed iste lo-cus nō est ecclesiasticus. Et no.ꝙ lʒ eps sit in possessione vel q̄si exigēdi quartā vel illā prescripserit ꝯ eū qui nō tenetur ad quar-tā. Hec tn̄ prescriptio vel possessio ad alia iura epalia que nō pos sidet,⁊ nō prescripsit,nō extendiꝛ.de prescrip.auditis.de quo ēt ꝑ glo.in.c.cū bertoldus.de re iudi.in glo.que incipit,ꝫ videtur.

19 ¶ Scōo incidenter queriꝛ,cū ad h̄ vt hospitale dicaꝛ locus † ec-clesiasticus,requiraꝛ auctoritas epi.de reli.do.c.ij.an p̄sumeꝛ au ctoritatē epi interuenisse in ꝯstructiōe huius hospitalis. Rn̄deo si nesciꝛ,vel dubitaꝛ,an tale hospitale religiosum sit deputatū ad vsum leprosoꝝ,⁊ in tali hospitali nō est altare,neq; cāpanile,nec alia,ꝑ q̄ posset dici locus ecclesiasticus,tūc starems possessioni,⁊ ei qd̄ pria facie appareret,qꝛ ex quo ibi nō sunt clerici,nec altare nec cāpanile,nec eps est in possessiōe exercēdi cōiter iura epalia,ꝓ sumimus locū eē poti⁹ ꝓphanū,quā ecclesiasticū,ad qd̄ facit qd̄ no.xiij.dist.c.j.in gl.nō itelligas. Ad idē.de ꝓba.c.lʒ.ad fi.de iu re p̄ro.c.suggestū.ad fi.⁊ ita dicebat Fede.i ꝯsilijs suis.ꝯsi.cxv.⁊ subdebat in ꝯ.cxvj.qd̄ si ē aliqs locus q vocaꝛ hospitale,⁊ hʒ fa ciē loci ecclesiastici,dēmus ipsuʒ cēseri ꝓ loco ecclesiastico,qd̄ in-

20 dicat altare† ⁊ cāpanile q̄ sunt signa loci eccl'iastici,vt aperte col-ligiꝛ.de priuile.patētibus.vn̄ Archi.no.de ꝯsecra.distin.j.c.ne-mo ꝙ vbi dubiū est,an interuenit auctoritas epi in fundatiōe ec-clesie necnō,⁊ locus sit in ea forma ecclesie ꝙ ibidē sacerdotes,⁊ alij clerici ibi publice celebrāt,pria facie p̄sumēdū,ꝙ ista auctori tas interuenerit,⁊ oia legitime ꝯcurrerint,⁊ sic debeat ecclesia iu dicari seu oratoriū legitie edificatū.ar.xxvj.distinctio. quod in-terrogasti.xxj.q.j. quam progenitores.xxvij.q.j.vidua.de regul. vidua.de pṡby.nō bapti.c.vlti.in fi.⁊ qd̄ no. Host.in summa.ō re lig.do.§.j.versi.qd de rusticis.⁊ de eccle.edifi.cuius auctoritate. in ꝓncip. Sed ei qd̄ dcm̄ est.s.ꝙ auctoritas epi,p̄sumiꝛ interue-nisse in ꝯstructiōe hospitalis vel in fundatiōe ecclesie,vr̄ hoc non ꝓcedere.qꝛ ista auctoritas est solēnitas extrinseca,qd̄ apparet,qꝛ

21 pt esse hospitale † sine auctoritate epi,vt in cle.qꝛ ꝯtingit.de reli-gi.do.⁊ sic nō sequiꝛ est hospitale,ergo interuenit auctoritas epi, sicut dicimus in ꝯctu q celebraꝛ a pupillo,vbi nō p̄sumiꝛ aucto-ritatē tutoris interuenisse.ff.de publi.l.quecunq;.§.fi.⁊ no.ff.ō v bo.obli.l.sciēdū. Rn̄deo,quedaʒ sunt facta habentia causaʒ mo mentaneā,in qbus non est reperire aliquod indiciū,signū,vel pre sumptionem auctoritatis interposite sicut est in ꝯctu celebrato a minore,⁊ tunc auctoritas tutoris non presumitur interuenisse,⁊ ita loquitur.l.quecunq;.ff.de publi.

¶ Quedā sunt facta habētia cām ꝯtinuā ⁊ permanentē,sicut dici-mus de notorio facti ꝑmanentis.de coha.cle.⁊ muli.vestra.⁊ in qbus factis est dare indicia signa ⁊ p̄sumptiones auctoritatis in-terposite,sicut est qn̄ apparet hospitale hn̄s altare,cāpanile,⁊ ci-miterium,⁊ tunc presumiꝛ auctoritas epi interuenisse,cū sine eius

22 auctoritate† altare,cāpanile,cimiteriū,⁊ missaꝝ celebratio fieri nō posset.de ꝯse.di.j.c.nemo. His ergo sic discussis, insurgit q̄-dā qd̄ quā ponit Bal.in.d.suo trac.⁊ est talis. Cōe alicuius ci-uitatis hʒ aliqd̄ hospitale,⁊ nesciꝛ,si eps iterposuit auctē,tn̄ ap-paret de patiētia epoꝝ,qd̄ apud eū,⁊ oēs fuit habitū ꝓ hospita li. Jstud tn̄ hospitale nunq̄ soluit aliquā canonicaʒ mō eps pe-tit canonicā. Queriꝛ an possit,⁊ vr̄ ꝙ nō qꝛ ista vr̄ ꝑuata domus nec p̄sumiꝛ auctoritas epi interuenisse.ff.de publi.l.quecūq;.sed pro epo facit ꝙ illud qd̄ est in noie presumiꝛ in re, ⁊ qd̄ patiētia

habeatur

habeat̃ pro accõmodatione ꝯsensus. de peti. hered. l. si filius. de acq. here. l. q in aliena. ꝛ. l. j. qui admit. ad bo. pos. ꝛ facit ꝙ not. in regul. j. lib. vj. vbi si eps videt aliquem possidere in sua diocesi beneficium videtur consentire in eum tanquam in habentem titulum. facit de preben. c. dilecto.

23 ¶ Preterea rector hospitalis † dicendo ego sum rector ꝛ postea dicit istud nõ est hospitale. alleg. cõtraria, vnde nõ debet audiri, vt. l. j. de fur. ꝛ de appel. c. sollicitudinem. de cõdi. et demõ. l. titie. Sʒ i ꝯrĩu rector hospitalis se tuet̃, aut istud nõ est hospitale ꝛ nõ tenet̃, aut est hospitale, ꝛ prescripsit, vt. c. de q̃rta. de pscrip. ꝛ ista est veritas, q: tẽpus cuius ꝯrij nõ extat memoria loco priuile. hr̃. de verb. signi. sup q̃busdã. de aqua quoti. l. hoc iur̃. §. ductus aq̃.

¶ Quo ad aliã q̃stionẽ, qua querebã, si aliqs cõstruit hospitale auctoritate ꝓpria sine auctoritate diocesani, an illud possit donar̃ alicui ecclesie, vel loco religioso, vel p̃uate psone sine auctoritate dioce. Respõ. põt hoc facere ꝛ talẽ locũ alienare in quascũqʒ psonas, vt dicit Inno. de do. inter dilectos. in gl. sup verbo, recepe rũt. nã dominiũ talis hospitalis est apud fundatorẽ anteq̃ꝫ eps autoret̃, vt dicit Joã. de lig. in. d. cle. qa cõtingit. in glo. sup verbo, clericis, ꝛ est casus lʒ non alleget. de resti. spol. olim. ꝛ hoc ibi dũ dic̃ dominiũ. ¶ Quo ad aliã. q. qua q̃rebã. Si aliqs cõstruit hospitale sine auctoritate epi, ꝛ p ipo hospitali emit aliqua bona vel ipsi hospitali aliqua bona donent̃ ꝛ cõstruẽs hospitale donet loco religioso vel priuate psone. an donatario cedẽt bona, q̃ construẽs hospitale emit p hospitali, vel que fuerũt legata vel donata hospitali anteq̃ꝫ construẽs hospitale donaret illud alteri, ꝛ videt̃ ꝙ talia bona trãseũt i eũ, cui donatũ est hos. q: talia bona cedũt hospitali, g̃ trãslato hospitali ꝙ se hʒ tanq̃ꝫ vniuersitas transiẽt ipsa bona cũ ipsa vniuersitate, lʒ illa bona absqʒ hos. alienare nõ potuisset. de iur̃ pat. ex literis. ꝛ ꝙ no. d re iu. c. cũ Bertold⁹.

24 ¶ Preterea ipsa bona sunt in dominio † hospitalis. ergo trãseũt in omnẽ psonã cui hospitale cõcedit̃. Nã ille cui fit cõcessio hospitalis succedit in oẽ ius ꝙ cõpetit hospitali, ergo in eũ transit omne ius cõpetẽs hospitali, sicut dicimus in hr̃de in quẽ trãseũt oia iura q̃ sunt in hr̃ditate. ff. de bo. pos. l. iij. ¶ In ꝯrĩu videt̃ qd talia bona nõ trãseunt in illũ, in quẽ est trãslatuʒ illud hospitale, qd pbat̃ ista rõne. dominiũ illoꝝ bonoꝝ nunq̃ꝫ fuit acq̃situ construẽti hospitale. Nã si emit illa bona hospitali, ergo dominium fuit acq̃situ hospitali, nõ aũt hmõi emptori. C. si qs alte. vl̃ sibi. l. vlti. ¶ Itẽ q: talia bona fuerũt donata ꝛ legata hospitali nõ aũt fundatori hospitalis, ergo dominiuʒ fuit acq̃situ hospitali ꝛ non emptori, vt pdicta. l. vlti. C. si qs sibi vel alte. ¶ Itẽ q: talia bona fuerũt donata ꝛ legata hospitali, nõ aũt fundatori hospitalis, ergo dominiũ transiuit in hospitale. ff. de fur. l. a titio. Preterea p

25 hoc videt̃ casus. de dona. pastoralis. fundator † ergo hospitalis trãsferẽdo illud hospitale in aliũ videt̃ trãsferre solũ quod suum est, nõ dominiũ ꝙ habet in hospitale cum non esset in suo dominio videt̃ de iure dicẽdũ ꝙ dominiũ illoꝝ bonoꝝ nõ sit apud cõstruẽtẽ hospitale, nec apud illũ in quẽ trãslatũ est illud hospitale, sed remaneãt in dominio hospitalis, ꝙ dominiũ nõ põt nec debet auferri hospitali. ff. de reg. iur. l. id ꝙ nr̃um. Nec poterit eps talia bona auferre hospitali ꝛ sibi applicare, sed ꝯseruare p hos. ad vsuʒ paupeꝝ. C. de epi. ꝛ cle. l. si qs ad declinãdã. vbi vr̃ cãus.

¶ Quo ad aliam. q. qua querebã si aliqs ꝯstruat hospitale auctoritate ꝓpria sine auctoritate diocesani ꝛ illi hospitali aliqua bona legant̃, vel aliqua bona emat pro hospitali ꝛ tãdẽ ille fundator hospitalis illud hospitale dstruat ꝙ põt auctoritate ꝓpria in cõsulto dioce. vt dicit glo. in sepe dicta cle. q: cõtingit. Quid erit de bonis illis q̃sitis hospitali in cuius dominio remanebũt, ꝛ in cuius potestate, ꝛ dispẽsatione. Eadẽ qd procedit, qñ esset aliqua fraternitas disciplinatoꝝ q̃ destruit̃, qd erit de rebus obueniẽtibus ipsi fraternitati. Eadem ẽt qd procedit, quando aliud quod cunqʒ collegium licitum destruatur, quid erit de rebus que collegio obuenerũt. dicebat Bar. de colleg. illi. l. fi. qd q̃dã sunt col

26 legia † q̃ possunt hẽre ꝓpriũ in cõmuni, ꝛ nihil in particulari, vt est collegiũ religiosoꝝ, qd põt hẽre ꝓpriũ in cõmuni, sicut sunt ordines nõ mẽdicãtes. de elec. quorũdã. li. vj. Sed nõ põt hẽre propriũ in singulari, q: pfessi nõ possunt hẽre ꝓpriũ. de sta. mona. cũ monasteriũ. tũc dissoluto collegio bona collegij remanẽt apud superiorẽ vel cui ipse cõcesserit, ꝛ ita fuit obseruatũ, qñ fuit destructũ collegiũ templarioꝝ per summũ pontificem. Sunt enim illa bona vacãtia, ꝛ sic debentur fisco. de bo. vac. l. j. ꝛ de iure fis. l. j.

¶ Quedã sunt collegia q̃ possunt hẽre aliqd in cõmuni ꝛ in particulari. Tũc aduertẽdũ, q: q̃dã sunt collegia que hẽnt aliqd in remuneratione laboris, vt collegiũ clericoꝝ alicuius ecclesie, hẽnt enim bona ꝓpter offm̃ ꝛ laborẽ quẽ substinẽt in celebrãdo diuina ꝛ ministrãdo ecclesiastica sacramẽta. de pbr̃. cũ sm̃ apostolũ. tunc dissoluto collegio siue in totũ siue quo ad vnũ recedẽtẽ bona eos nõ sequnt̃ sed remanẽt apud superiorẽ. Cessante ergo la

27 bore † debet cessare p̃miũ. ff. de an. lega. l. seio. in prin. facit ꝙ no. ff. ꝙ cuiusqʒ vniuer. nomi. l. sicut. ¶ Quedã sunt collegia, q̃ hẽnt aliqd nõ ꝓpter se, sed vt distribuãt inter alios, vt collegiũ paupe rũ hospitalis misericordie ꝙ hʒ bona vt nutriat pueros piectos ad hospitale, vt pʒ de infan. expo. c. j. Alat infirmos, pauperes suscipiat, elemosynas tribuat, hospitalitatẽ seruet, vt ibi dr̃ tunc destructo collegio bona nõ remanent apud rectorem hospitalis, nec apud fundatorẽ hospitalis, nec apud paupes recedẽtes d tali collegio sic dstructo. Nõ, q: talia bõa nõ obuenerũt hospitali cõtẽplatione fundatoris hospitalis, nec ꝯtẽplatione rectoris hospitalis, ꝛ ideo apud eos non remanẽt talia bona. de testa. c. req sisti. Nec obueniũt illa bona ꝯtẽplatiõe paupeꝝ ꝛ singulariũ psonaꝝ, sʒ ꝯtẽplatiõe ipsius collegij, vt collegiũ paupeꝝ. C. d epi. ꝛ cle. l. si qs ad declinãdã. ꝛ id nõ remanet apd paupes, vt singulares d collegio, q: eis vt singularibus q̃sita nõ sunt, sʒ remanẽt in dispõne dioce. vt illa bona ꝯuertat i pios vsus, sic̃ ꝛ illd posset si a pnc. eẽt legatũ paupib⁹ in genere, vt. d. l. si qs ad dclinãdam.

¶ Est ẽt alia ratio, quare dñiũ illoꝝ bonoꝝ nõ dʒ remanere apud

28 eius rectorẽ, q: talis fundator, ꝛ rector † hospitalis est quodãmõ nud⁹ minister in hospitalitate fuãda, ꝛ id nullũ ꝯmodũ apud eos remanere dʒ. vt. d. l. si qs ad declinandã. ꝛ in cle. q: ꝯtingit. de relig. do. facit. ff. de lega. ij. l. si qs titio. ꝛ qd destructa ecclesia superioris auctoritate bona, ꝛ loca q̃ habebat ipsum collegiũ remanet in dispositiõe pape, vel in dispositiõe ordinarij loci ꝯuertẽda ẽt in pios vsus vr̃ casus ad l̃rã. de relig. do. c. vnico. lib. vj. in. §. ꝯfirmatos aũt. ver. nos. n. q̃ decretalis est no. ad hoc. ¶ Quedã sunt collegia, q̃ hñt aliqd pp se. Tũc aduerte qñqʒ est cõe aliqd pp se principaliter ꝛ directe. Exẽplũ i pecunia quã ꝯferũt iuniores vt inde emat̃ aliquid ad eorũ victũ. ff. de colleg. illi. l. pe. ꝛ eo. tit. l. j. rñ. ij. Tũc si aliqs de collegio recedet vel collegiũ dissoluit̃, dʒ recipere de illa pecunia, put eũ p rata tãgebat. de colleg. illi. l. j. in fi. ꝛ hoc casu ꝓpriẽ intelligit̃ illa. l. j. in fi. ¶ Eodem mõ dõm est si erat in cõi aliqua res deputata ad ꝓpriũ vsuʒ eius puta in fraternitate disciplinatorũ est vestis ad cuislibet ꝓprium vsum deputata, certe q recedit dʒ illã vestẽ sibi hr̃e. ff. de colleg. illi. l. j. in fi. Etiã per hoc vr̃ casus. de regu. sup eo. Si vero hʒ aliquid ad ꝯmoditatẽ vniuersitatis nec respicit ꝯmodũ singulariũ psonarũ pncipaliter, vt sunt redditus, pdia, nemora, ꝛ pascua, q̃ hñr ab vniuersitatibus ex q̃bus onera vniuersitati incũbẽtia per soluuntur, hoc casu si aliqs inde recedit, nihil dʒ inde hr̃e. ꝛ de h̃ est casus. de colle. illici. l. j. in fi. vbi dr̃ ꝙ accipit illud qd cõpetit sibi ex rõne, sed huic ex rõne nihil sibi competit. sed competit ipsi vniuersitati, vt. ff. de re. diui. l. in tantum. §. vniuersitatis. ꝛ. ff. de in ius voc. l. sed si hanc. §. qui manumittitur.

29 ¶ Notandũ aũt qd destructo collegio † auctoritate superioris vel destructa eccl̃ia vel ciuitate vel alijs locis pijs siue sacris siue ꝓphanis pp delictũ eoꝝ, decetero null⁹ dʒ vocari clericus illius ecclesie vel municeps illius loci, ꝛ ille locus pdit oia p̃uilegia. de no. ope. nũ. c. ij. de ꝯse. dist. j. placuit. xvj. q. vij. ꝛ hoc diximus. ff. q̃b. mo. vsufruc. amit. l. si vsusfructus. ꝛ. ff. de colle. illi. l. iij. ꝛ xiij. q. vij. in nullo. de quo p Inn. in. d. c. ij. de no. ope. nũ. vbi ẽt dt qd si aliqua ecclesia ꝯstituat̃ ꝛ supior ordinet ibi certũ numerũ canonicorũ, ꝛ sup h̃ ibi aliquos istitutos iurare fecerat sup obediẽtia prestãda plato ꝛ residentiã illius loci ꝛ quasdã ecclesias deputauit p beneficijs clericoꝝ ipsius ecclesie, q: tũc destructa tali ecclesia nõ erũt ampli⁹ canonici illi⁹ eccl̃ie vt pcipiant reddit⁹ eis assignatos, ꝛ sunt absoluti a iuro, qd pstiterãt sup residẽtia vl̃ obediẽtia plato illius eccl̃ie, vt dt tex. i pdcõ. c. ij. de no. ope. nũ. ꝛ fa

30 cit ẽt ad hoc. de elec. c. venerabilẽ. in fi. † Si aũt ecclesia destruit̃ absqʒ auctoritate supioris, tũc remanet nihilomin⁹ ecclesia, nec pibunt p̃uilegia data ecclesie, vt dicit Inno. in pdicto. c. ij. de no. ope. nũ. Et est casus exp̃ssus. insti. de re. di. §. nullius. vbi dic̃ tex. ꝙ locus in quo edes sacre edificate sunt ẽt destructo edificio ad huc locus sacer manet, vt ibi ponit gl. q̃bus casibus locus sacer vel religiosus desinet eẽ sacer vel religiosus, facit. ff. de reli. ꝛ sum pti. fu. l. loca. Et no. circa istã mãm quatuor casus. Primus est qñ religio a pncip. est ordinata ltime, sʒ ex postfacto ex aliq̃ causa destruit̃ auc̃te supioris, ꝛ tũc hʒ locũ qd pereant p̃uilegia illius loci ꝛ clerici illius desinãt esse clerici, vt dicit Inn. in. d. c. ij. de no. ope. nun. Et ita intelligat̃ ꝙ no. ibi glo. ꝛ. xvj. q. vij. ꝛ hoc diximus, ꝛ qd dicit de clericis intelligo de clericis secularibus.

¶ Ceterum si essent religiosi, ꝛ pfessi, tñ destructo monasterio nõ erũt amplius monachi illius monasterij, sed nõ liberant̃ a vincu

lo professionis quã fecerũt in ordine sub quo institutũ erat illud 31 monasteriũ, qr illud vinculum† inductum rõne pfessionis est indissolubile. ð sta. mo. c. cũ ad monasteriũ. & iõ tales pfessi trãsferent ad alia mõasteria eiusdẽ ordinis, si sine scãdalo fieri pt, alioqn trãsferent ad monasteriũ alterius ordinis, & p hoc vr casus. de reg. c. fi. facit rõ, qr pfessi debẽt manere in monasterio, nec ex monasteriũ debẽt vagari, vt. d. c. vlti. de reg. & in. c. q̃rto. de offic. ord. & de iureiu. sicut ex lrĩs. &. xxvj. q. j. q ve. Scõs casus est, qñ a prin. religio & ordo fundat illegitime, q eo casu cũ qs nouã religionẽ inuenit nõ approbatã a papa, sicut dr de religionibus nouiter inuẽtis post ɔciliũ gñale. de quo hr in. c. vlti. de reli. do. tũc papa talẽ religionẽ decernit irritã, & quatenus de fcõ pcessit, eaz reuocat. de relig. do. c. vnico. §. cũctos. lib. vj. & isto casu diceres, q si in hmõi religione sic reprobata, aliq in religione recepti illũ ordinẽ fuissent pfessi, nõ remanerẽt pfessi illius ordinis, qr illi religioni & ordini tanq̃ reprobato nõ potuerũt incorporari, & sic pfessio fuit ilius momẽti. Insup ẽt nõ remanerẽt pfessi alicuius 32 alterius religionis approbate a iure, & rõ, qr nullã† pfessionẽ fecerũt in religione approbata, nec alicui religioni approbate sunt incorporati q reqrit ad inducẽdũ vinculũ pfessiõis, facit q no. p Inn. in. c. porrectũ. de reg. Tertius casus est, qñ religio a pncipio est reprobata a iure, vt pz in. d. c. vlti. sz ex postfacto Papa illã ɔfirmat nõ simplr & absolute, sz ad tps incertũ, scz donec viuunt q erãt recepti & pfessi in illa religione qbus qdẽ mortuis illa religio tollit & supprimit, tũc religione illa destructa post mortẽ oĩum ibi pfitentiũ peribit illius religionis priuilegiũ psonis, tñ illius religionis licebit trãsire ad als religiones approbatas. Eoz tñ religio & ordo nõ põt ad aliã religionẽ totalr trãsferri sine pape licẽtia, sed trãslatione facta legitime bona prime religionis applicabunt secunde religioni ad quam facta est trãslatio. & ita intelligit. de reli. do. c. vnico. §. ceterum. lib. vj.

¶ Ultimus casus est qñ a pncipio ecclesia ɔstruit in casu nõ permisso a iure, vt qr post nũciationẽ noui ops edificat, & tũc dz illa ecclesia destrui, & pibunt puilegia illius ecclesie, & ita intelligit decre. ij. de no. ope. nũ. & qõ no. Inn. ex pdictis ergo appet q ec33 clesia† ltie ɔstructa auctẽ supioris pt dstrui, & iõ tractabat Abb. in rka, q semel Deo dedicatũ. de reg. iu. lib. vj. an ecclesia auctẽ epi dedicata possit ex aliqua cã destrui, ita q non sit vlterius nec ibi, nec alibi, & p pdictã rkam vr q nõ, ad hoc. xix. q. iij. q̃ semel. xiij. q. vj. cõperimus. xvj. q. vij. si qs vult. xvij. q. iiij. quest. de ɔse. dist. j. oẽs basilice. & c. in sancta. & c. seq. de re. pmu. mancipia. de reli. do. ad hec, & ibi de hoc p Io. & Archi. x. q. ij. vnio. & in. d. c. significauit. de ɔse. di. j. c. oẽs. & dr expssuz ea. di. c. ecclesia vel altaria. & c. placuit. & c. tribus. facit. x. q. ij. hoc ius. xij. q. ij. auz. & vtrobiq3 no. p & ɔ. facit qõ no. in Spec. de don. vers. qd si aliqs baro. sz p hoc facit de no. ope. no. nun. c. ij. & qõ ibi no. per Inn. Host. & Io. ¶ Quid ergo dõm, solue distinguẽdo, aut hoc vult fieri ex volũtate aut ex necessitate. Primo casu nõ põt destrui lz vt meliorez possit ad aliũ locũ trãsferri, sz dz eidẽ ecclesie antiq si hoc possit fieri per sacerdotez deseruiri, vt. c. si qs vult. & c. vnio. & c. omnes basilice. no. per Archi. si vero ex necessitate, aut põt remanere in eodẽ loco, & tũc idẽ qõ. s. aut nõ põt destrui, dz tñ h semp de auctoritate diocesani fieri. Ad hoc facit dictus canon placuit. ¶ In ɔrium alle. nõ ob. loquunt. n. in alio casu, & qñ ecclesia & res sacra durante suo statu & consecratione reducitur ad non esse ecclesiam vel rem sacram. Pet. de Perusio.

SUMMARIUM

Decimoquarto principaliter queritur de his que obueniunt fraternitati 1 iure institutionis † an debeatur canonica portio epo. Istum articulũ psequamur per. j. scriptas. q. Prio. n. qrit ad quos actus sint ordinate iste fraternitates. Scõo qrit an iste fraternitates vl ɔfratrie sint licite ð iur, itaq ɔstituãt collegiũ & vniuersitatẽ & habeãt ius collegij & vniuersitatis. Tertio qrit an tales fraternitates sint capaces hrditatũ & legatorũ. Quarto qrit an de obueniẽtibus hmõi fraternitatibus iure institutiõis vel legati debeat canonica portio epo. Quinto qrit si destruat fraternitas qd fiet ð bonis q̃ fuerũt collata fraternitati amore Dei inter viuos & vlti2 ma volũtate. De pria. q. ad quos actus sint ordinate ille † ɔfratrie. Rñdeo qõ ad triplicẽ actũ. Primo ad actũ discipline. Nã p disciplinã quis seipsũ flagellat. xxiij. q. v. ad fidẽ. vel fustibus se cedit. ea. cã. & q. c. vlti. vel vberibus se subijcere. xlv. di. & q emẽdat correctionẽ suscipere. xxiij. q. iiij. duo ista. Cõsistit ẽt disciplina ista in labore. de elec. c. bone. ij. ¶ Itẽ disciplina ɔsistit in peregrinatiõe. de voto & vo. redẽp. c. qõ sup his. ¶ Itẽ i vigilijs, ieiunijs & oronib⁹. de vot. & vo. redẽp. c. magne deuotiõis. Scõo ordinant iste ɔfraternitates vel ɔfratrie ad actus caritatis misericordie & pietatis. Cũ. n. qsq3 eoz infirmitatẽ incurrerit ceteri de ɔfratria prebent ministeriũ seruiẽdi egrotãti, & ducũt ad eũ psbiterũ qui ei ministrat ecclesiastica sacra & vnctionẽ extremam. de sa. vnc. c. vnico. Consolant eos in infirmitate. de heret. filij. li. vj. Cũ aũt ille moritur corpus eius induunt vestimẽtis fratrum seu confratrũ, corpus eius custodiunt certis horis anteq̃ tradant sepulture, & sic deputant ad custodiã tẽpli. ff. de manumis. testa. l. seruos. Deferunt corpus eius ad sepulturã. de sepul. cum liberũ. ¶ Itẽ aliquã corpus sepeliãt qbusdã vtut sermonib⁹, & postmodũ sepeliũt, & post sepulturã certis diebus ieiunãt & elemosynas tribuunt,

buũt, orant pro anima defuncti, que oĩa sunt opa charitatis, pietatis τ misericordie. Tertio ordinanť ad vitã ɔtẽplatiuã, sicut est orare ad Deũ de renũ.c.nisi cũ pridẽ. de his qđe orationibus habeť plene in cle. vnica. de reliq. τ vene. san. † Quo ad scdãm qõnem qua querebať an iste ɔfratrie sint licite τ ɔstituãt collegiũ, τ habeãt ius collegij, τ vniuersitatis. Dicebat gl. xj.q.j.c. si qui clericoꝝ ꝙ ɔiurationes que fiũt sup relicta licite sunt. xvij.q.vij. fane.j.q.j. ɔcussionis. xxij.q.j.c.j. sꝫ sup re illicita nõ tꝫ, vt.d.c. si qui clericoꝝ. Prohibenť ergo fraternitates, que fiunt ad malũ. C.ꝺ monopo.l. vnica. sꝫ bone fraternitates admittunť. xlij. di. si quis despicit. Dicebat aũt Arch. in.d.c. si quis. xlij. dist. qõ si in statutis siue ordinationibus alicuius ɔfratrie ita dictũ est. s. qõ semel vel bis oẽs simul in anno ɔueniãt ɔfratres ad tractãdũ de salute animaꝝ ad celebrandũ missas τ orationes ꝑ viuis τ defunctis, id est excitãdã deuotionẽ. Et iõ expẽdant certã quãtitatẽ singuli ex quo reficianť τ ꝓuideať pauperibus. hec quidẽ licita sunt, dũ mõ intẽtiones licite sint τ munde τ simplr̃ in Deo fixe, qꝛ que pp † bonũ fiunt, reprobãda nõ sunt. xxiij.q.v. de occidẽdis, τ subdit ibidẽ, si fraternitates sunt ita ɔstitute, ꝙ nullus recipiať nisi promittat singulis annis se datuꝝ. x. an hoc erat licitũ. Respõdeo ꝙ si fiat ꝑpter honestã cãm, vt pote pro alẽdis pauperibus, ꝑ redimẽdis captiuis, vel similibus nõ est simonia, nec sunt reprobãde, vt.d.c. si quis. τ arg. xxvj.q.ij. nõ exẽplo. Quidã tñ dicũt, ꝙ predicta forma nõ est licita. qꝛ excludit pietatẽ. s. ne qs recipiať, nisi soluat. Sꝫ si fiat statutũ ꝑ verba affirmatiua. s. si quis fuerit receptus soluat tñ, tunc valet. Dicebat Inn. de dona. inter dilectos. circa fi. qõ licitũ est collegiũ illoꝝ qui deseruiũt hospitalitati. τ idẽ tꝫ ibi Hosti. τ Joã. dicebat ẽt. de exces. prela. τ subdito. c. dilecta. in gl. magna. in ver. illud aũt. ꝙ possunt aliqui facere collegiũ cã religionis vel pietatis, τ in idẽ nomen sumãt. verbi grã. Collegiũ iuuãtiũ oppressos, colligẽtiũ elemosynas τ sic de singulis. τ hoc ꝓbať per.l.j.ff. de colle. illi. vbi dicitť ꝙ licita sunt oĩa collegia † que fiunt cã religionis. premissa dũmodo nil faciãt ɔtra senatusconsultũ, id est dũmodo nihil mali faciãt occasione collegij, propter hoc ꝓhibeť fieri collegiũ qñ fit ad malũ, τ hec collegia lꝫ bonũ nomen habeant, faciunt illicitũ collegiũ, τ ideo destruendum. ad hoc facit.l. vlti.ff. de colle. illi. τ subdit ibi Inno. ꝙ clerici possunt ɔstituere vniuersitatẽ cã religionis. s. vt celebrent missas pro viuis τ defunctis vel similibus. τ subdebeat ibi Inno. qõ tale collegiũ vt rector eius subest superiori, τ iõ ad superioris dictũ destrui põt τ ꝓhiberi, ne incipiat, id est ne ɔstituatur collegiũ, qõ dcm̃ Inn. videť intelligi, qñ superior videret illud fieri vel presumi fieri ad malũ, qꝛ tunc põt prohibere, ne fiat collegiũ, τ si factũ est, põt illud destruere. pro hoc est casus.l.j. de colleg. illi. qõ est bene notandũ. dicebat Bart. in.l.j. de colle. illici. ꝙ cã religionis collegia sꝫ ꝑmissa de iure cõmuni, vt.d.l.j. τ.l.j. circa ꝑn.ff. qõ cuiuscꝫ vniuer. nomi. vñ collegia disciplinatoꝝ † τ collegia misericordie τ similia licita sunt, ex quo fiũt pp pietatẽ obseruandã, secꝰ si fierẽt ad tractãdũ ea q̃ respiciũt regimẽ ciuitatis. Ex his oĩbus ad ꝑdictã qõnẽ ɔcludamꝰ ꝙ ɔfratrie sunt licite ex quo fiũt ad bonũ, τ qõ ɔstituũt collegiũ, τ qõ hñt ius collegij τ vniuersitatis.

¶ Quo ad tertiã questionẽ qua querebať an tales confratrie sint capaces hereditatũ τ legatoꝝ. Respon. sunt capaces, qꝛ sunt collegia licita. casus est.l. cum senatus. de reb. dub. C. de here. insti.l. collegiũ. de iude.l.j. ¶ Quo ad quartã qõnẽ qua querebať an de his q̃ relinquunť fraternitati debeať canonica portio epõ. Premittẽdũ primo est, ꝙ sunt quedã fraternitates hñtes domũ propriã, in q̃ est oratoriũ vel capella, in qua celebranť diuina officia auctoritate diocesani, qꝛ sine eius autoritate ibi celebrare nõ posset. de cẽsi. in.c. vlti. τ in qua domo ɔgreganť illi de fraternitate. τ ibi audiũt diuina τ certis orationibꝰ vtunť, ac ẽt qbusdã vestimẽtis se induũt, qñqꝫ albis, τ qñqꝫ nigris, τ disciplinãt se certo mõ eoꝝ corpa lacerãdo, hñt ẽt ɔfessorẽ certi ordinis, cui eoꝝ pcã in foro penitẽtiali ɔfitenť, τ penitẽtias eisdem iniunctas peragunt.

¶ Sunt τ quedã fraternitates hñtes † hospitale in quo hospitali elemosyne quã plurime pauperibus Christi aduenientibus largiunť de bonis dicte fraternitatis. Dotanť pauperes mulieres nõ hñtes dotes, τ gubernanť τ alimẽtanť expositi τ traditi infantuli quoꝝ genitores ignorantur, τ sepius fit in anno apud dictas fraternitates vl'is charitas τ elemosyna quibuscũqꝫ pauperibus accedere volẽtibus, τ infirmi pauperes in dicto hospitali retinentur τ gubernanť de bonis dicte fraternitatis deuenit in pios vsus τ elemosynas τ vestimẽtis paupeꝝ erogať. Cui quidẽ fraternitati in vltimis voluntatibus relinquitur sub varijs τ diuersis formis. Qñqꝫ.n. relinquiť amore Dei, aliqñ pro animabus testantium, aliquando simpliciter, aliqñ pro melioramento dicte fraternitatis. Aliquando pro elemosynis fiendis per dictam fraternitatẽ. Aliqñdo pro lectis τ indumẽtis τ alimonijs paupeꝝ. Aliquãdo relinquunť bona ea ɔditione, vt denť amore Dei, vel in alios pios vsus seu pias cãs per priores dicte fraternitatis erogenť. Quaꝝ etiã fraternitatũ cõstitute sunt quedã ꝑ laicos, τ semper habuerunt rectorẽ laicũ, τ in oĩbus causis eiusdẽ fraternitatis tam in agẽdo quã in defendẽdo iudex secularis deputatur.

¶ Nunc qriť an de obuẽtionibus † huic fraternitati iure institutiõis τ legati debeať canonica portio epo. Reperio quosdã doc. magne autoritatis ɔsuluisse, ꝙ canonica portio nõ debeť epo de legato fraternitati que nõ est de iurisdictionem episcopi. cum episcopus non habeat ibi iurisdictionem exercere, cum non sint religiosa loca vel ecclesiastica, quibus nõ possunt accedere ecclesie nec alia iura spũalia. de prebẽ. cle. ꝑ literas. de relig. domi. ad hec facit de elec. sacros. τ.c. massana. τ ita ɔsuluit Fe. ꝺ. Sen.

¶ Reperio autem dominum Paulum. de eleaza. dicentem in cle. qꝛ ɔtingit. de relig. do. ꝙ huiusmodi loca non debẽt prestare nec decimã nec similia iura. Repio ẽt ꝓfunde scie dñm Bal. egregiũ doctorẽ de Perusio tenuisse in suo tractatu quẽ super hoc fecit canonicã portionẽ nõ deberi, dicẽtẽ ꝙ lꝫ qñ loco relinquiť pura hospitali, tũc canonicã portionẽ deberi. de testa. regsisti. secus si relinquať fraternitati, qꝛ vr̃ legare ꝑsonis respectu ꝑsonarũ, ita ꝙ si ipse ꝑsone possint ɔsiderari seorsũ τ in abstracto a loco, tũc nõ debeť canonica portio, vt.d.c. regsisti. in fi. † Sed qũo cognosceť ista separabilitas ꝑsone a loco vl' inseparabilitas. Rñdeo, qñ ꝑsona est obligata loco τ inserta loco, sicut sunt canonici ecclesie, tũc collegiũ est in ecclesia, τ ecclesia est in collegio, τ vnũ sunt. Est.n. inseparabilis ɔiũctio, vt.d.c. regsisti. sicut videmus in ꝓfessis respectu monasterij, vbi est ista ɔiũctio inter ꝓfessos τ monasteriũ, qõ est inseparabilis ɔiũctio. de iureiur.c. sicut. xvj.q.j.c. q vere. Sed qñ inter collegiũ τ locũ nulla ẽ ɔiũctio, ibi collegiũ ꝑ se decerniť, τ ita vr̃ in istis fraternitatibus, qꝛ nulla cõiũctio spũalis est ibi, τ pñt illi de ɔfratria libere discedere a loco, facit qõ no. Inno. de exces. pla. τ subdito. dilecta, τ iõ qꝛ pñt ꝑ se ɔsiderari τ nõ respectu loci, relictũ istud censeť factũ ꝑsonis, τ nõ pio loco, τ iõ vr̃ ꝙ eps nõ debeat hr̃e canonicã portionẽ ab eis, Est.n. ista pura, τ simplex cõgregatio laicorum. queãdmodũ ergo eps † nõ dꝫ hr̃e canonicã portionẽ ꝺ eo qõ relinqť vniuersitati scholariũ vel collegio mercatoꝝ ita eodẽ mõ nõ dꝫ hr̃e si relinquať collegio vniuersitatis, nulla.n. est ɔiunctio spiritualis inter eos τ ipsum epm̃, nec subsunt ei quo ad legem iurisdictionis vel diocesanam. Preterea licet isti viuant quodãmodo ecclesiastico ritu, τ habeant oratorium τ altare, tamen ẜm veram existentiam status eorum ipsi sunt precise laici.

¶ Preterea qua rõne diceremus eos teneri ad canonicam portionẽ, diceremus eos teneri ad alia capitula legis diocesane, puta ad charitatiuũ subsidiũ, quod est magis priuilegiatũ quã portio canonica epis. Sed istud est falsum, qꝛ nullo iure caueť ꝙ teneanť ad charitatiuũ subsidiũ. Nam charitatiuum subsidiũ per epm̃ † exigiť ab ecclesijs nõ aũt a laicis. de cẽsi. cũ apostolus, τ in extrauaganti. vas electionis, ergo apppparet euidenter ꝙ non subsunt episcopo quo ad legem diocesanam, τ per consequens nec quod ad canonicam portionem de qua queritur. Preterea a quo remouetur genus, ab eodem remouetur τ species eius quelibet. Nam cum species includatur sub genere. ergo remoto genere remouetur τ illa species. Non enim esset remotio generis illa specie per se remanente. de elec. in genesi. ergo a quo remoueť lex diocesana, remoueť quodlibꝫ eius caplm̃. Nec obstat si dicať qõ de legato pauperibus certi hospitalis debeatur canonica. de testamẽ. requisisti. Respondeo, qꝛ hoc procedit, quia pauperes habent coniunctionem cum episcopo, τ ptinent ad eius specialem protectionem. de offic. delega.c. significãtibꝰ.

¶ Itẽ qꝛ pauperes sunt in hospitali, τ hospitale in pauperibus per quandam inseparabilem significationem, sicut ascriptitij sunt in gleba, vnde vnum sine reliquo nõ potest ɔsiderari.l. quemadmodum. de agri. τ censi. Preterea ꝙ non debeatur canonica ꝓbatur, qꝛ officium τ cura episcopalis remouetur a fraternitate, qꝛ laici episcopo non subsunt nisi ratione causarum, que sunt de foro ecclesie. de excep.c.ij. lib. vj. ergo remoto officio, τ cura episcopali cessat canonica, q̃ est primũ cure, τ officij. de neg. ge.l. nesennius. de alimẽ. lega.l. alimenta. §. heredibus. de leg.ij.l. si quis quos. de cõdi. τ demon.l. si quis. † Preterea nullam vr̃ episcopus habere participationem iurisdictionis nec cure cũ huiusmodi fraternitatibus laicorum, ergo cessabit canonica queãdmodũ dicimus in exemptis a quibus episcopus non põt percipere canonicã portionem, qꝛ caret iurisdictione τ cura illorum. de testa

c. officij. Acquirat ergo fraternitas sibi ꝛ non episcopo. Censentur enim emancipati a iurisdictione ꝛ potestate episcopi de iure cõmuni, ergo nihil q̄rit episcopo ſʒ sibi, sicut dicimus in filio emãcipato qui acqrit sibi ꝛ nõ prĩ, vt in. l. cũ opꝫ. C. de bo. qꝫ. lib. Preterea ex quo sublata est obseqalis obediẽtia ad quã nõ tenet̃ fraternitas epõ quo ad respiciẽtia laicos, vt in. d. c. ij. de excep. lib. vj. Tollet̃ pecuniariũ cõmodũ. l. fi. de bo. que lib. sicut videmus in exemptis q̄ sicut eximunt̃ ab obediẽtia epi. de priui. si papa. li. vj. ita eximunt̃ a quolibet cõmodo pecuniario ad qð ante exemptionẽ tenebãtur episcopo ex lege diocesana vel iurisdictionis. de priuile. in. c. ex ore. de exces. prelat. ꝛ subdit clemen. frequẽs.

13 ¶ Preterea si hmõi fraternitati † episcopus nõ cõmunicat suas actiões, ergo eidẽ nõ cõmunicabit̃ aliqd p fraternitatẽ. C. de col. l. vt liberis. Preterea tale collegiũ laicoꝝ qð insurgit ex ordinatione fraternitatis. de colle. illici. l. j. nõ est collegiũ sacrũ ꝛ religiosum. qꝛ ꝯstituere loca sacra ꝛ religiosa ptinet ad diocesanũ ꝛ nõ ad laicos. de relig. domi. c. ad hec. facit qð not. in clemẽ. per lr̃as. de preben. de relig. domi. clemẽ. qꝛ ꝯtingit. Preterea hoc legatũ vr̃ fieri respũ psonaꝝ ipsius fraternitatis, ergo acqrit̃ psonis q̄si ꝯtẽplatione eaꝝ cẽseat̃ legatũ. de testa. requisisti. Preterea iura exprimẽtia de canonica portione prestãda exprimũt ꝛ declarant loca que tenent̃ ad canonicã. Exprimũt. n. de ecclesijs ꝛ hospitalibus ꝛ pijs locis, vt. d. c. requisisti. de testa. inter que loca nihil disponit̃ ð fraternitatib⁹, ergo cẽsent̃ eẽ exẽpte ab hmõi canonica.

14 † Nã expressis quibusdã locis excludunt̃ alia loca nõ expressa, sicut interdicto vno loco nõ cõprehẽdit̃ alius locus. de postu. c. j. sicut ẽt expressis qbusdã psonis, nõ includunt̃ nec cõprehendunt̃ alie psone nõ expresse. de rescrip. sedes aplica. de priui. in. c. sane. pro hoc facit qð not. Fede. in suis ꝯsilijs. ꝯsi. xlv. vbi dicit qð de relictis fratribus de penitẽtia tertij ordinis beati Frãcisci nõ soluit̃ canonica. facit ẽt qð ipse Fed. notabat ꝯsilio. cxxv. vbi dicit canonicã portionẽ nõ deberi epõ de eo qð legat̃ domui in q̄ morant̃ leprosi, qñ ibi nõ ẽ altare nec cãpanile, nec aliqd p qð prima facie posset dici loc⁹ eccl̃iasticus. nec ẽ memoria ꝙ eps̃ vnq̄ꝫ iura epalia ibi exercuerit. ꝛ q̄ tenẽt hãc opi. qð de his q̄ legant̃ frn̄itati nõ debeat̃ canonica

15 † portio epõ ponũt duos casus p̄ncipales.

¶ Primus casus qñ fraternitas nullũ hꝫ hospitale, ꝛ tũc nõ debet̃ canonica. Scðs casus est qñ fraternitas hꝫ hospitale, ꝛ tunc est ꝯsiderare modũ ꝛ formã legãdi. Nã qñqꝫ testator legat hospitali fraternitatis disciplinatoꝝ, ꝛ tũc an debeat̃ canonica. dicunt qð qñqꝫ genitiuus nõ demõstrat ſʒ significat dignitatẽ vel ptãteꝫ, tunc trahet ad se antecedens. C. de iu. delib. l. cũ aliquis. de ꝯdi. ꝛ demon. filio. Qñqꝫ nõ significat ſʒ demonstrat, tũc nõ trahit ad se añcedens, ſʒ ipsuꝫ trahit̃ ad antecedẽs, vt. l. si seruus cõmunis. de stipu. ser. Cũ ergo hec rõ legãdi presumat̃ ipsa pietas, vt. c. requisisti. de testa. ꝛ hoc per prius ꝛ potẽtius inest hospitali, ꝛ sic eps̃ habebit quartã. ꝛ istud tꝫ Bal. in suo tractatu. Qñqꝫ legat̃ fraternitati hospitalis disciplinatoꝝ, ꝛ tunc iste genitiuus significat cãm finalẽ. ꝛ videt̃ relictum cõtẽplatione hospitalis. nãm cũ hospitale sit dignius quã collegiũ laicoꝝ, trahit ad se minus dignum. Itẽ cum sit magis piũ, trahit ad se minus pium qꝛ potẽti⁹ preualet. de iu. delib. l. cũ aliquis. ꝛ de cõdi. ꝛ demon. cum filio. de conse. eccle. vel alta. c. j. lib. vj. Qñqꝫ testator legat cõiuncti ꝫ, qꝛ legat fraternitati ꝛ hospitali, ꝛ tũc medietas debet̃ fraternitati, ꝛ alia medietas hospitali, vt. ff. de condi. ꝛ demõ. l. cũ fundus. ꝛ tũc de legato qð fit fraternitati. debetur canonica epõ. Ista distinctio nõ vr̃ procedere. Et ideo notãdũ qð quandoqꝫ legatur

16 † hospitali cui accedit fraternitas, ita qð hospitale sit p se principale ꝛ fraternitas sit accessoriũ. ꝛ tũc debet̃ canonica. Ratio est qꝛ hospitali est legatũ. Qñqꝫ fraternitas est p se principale ꝛ hospitale accessoriũ, ꝛ legat̃ fraternitati, ꝛ tũc nõ debetur canonica episcopo, qꝛ nõ est legatũ cõtẽplatione hospitalis, sed contẽplatione fraternitatis. facit in ratione sui. de testa. c. requisisti. Sed procedit dubiũ, si legat̃ fraternitati que hꝫ se, vt accessoriũ ad hospitale, ita ꝙ hospitale cẽseat̃ vt principale, an debeat̃ canonica epõ. Respondeo debetur, qꝛ inspicimus qð est principale, ꝛ sic legando fraternitati videat̃ legari hospitali. Idẽ si hospitale vẽnit accessorie ad fraternitatẽ, ita qð fraternitas sit per se sit principale ꝛ legetur hospitali, vr̃ legari cõtẽplatione fraternitatis, qꝛ inspicimus qð est principale, ergo nõ debet̃ canonica episcopo, te-

17 nendo opi, ꝙ de his que legant̃ fraternitati † vel presumuntur ei legari non debetur canonica episcopo. ꝛ hoc bene videt̃ probari. de preben. clemen. per literas. in glo. que incipit, qꝛ talia loca.

¶ Sꝫ tunc incidenter querit̃. Ponamus quod est aliquis locus qui vocatur locus beati Jacobi, habens hospitale ꝛ fraternitatem, ꝛ aliqs legauit illi loco beati Jacobi, nec aliquid exprimit, an legat hospitali vel fraternitati, nec põt apparere an fraternitas accedat hospitali vel econuerso cui vr̃ tunc legari, an fraternitati, vel hospitali, vel vtriqꝫ, vr̃ qð in dubio si nõ apparet qð sit principale, et qð accessoriũ ꝙ tunc debeamus cõsiderare, qð si apparet possessio ꝛ denominatio p quã possumus alteꝝ preeligere illud seqmur. de prebẽ. cũ de beneficio. lib. vj. de pbat. p tuas. Patet exẽplũ, qꝛ ille locus denominet̃ principaliter locus fraternitatis, vel locus hospitalis. Si vero ex possessiõe vel donatione nõ apparet qð sit p̄ncipale, tũc vr̃ ꝙ cẽseat̃ legatũ rõne hospitalis, qꝛ magis ꝯsideramus hospitale qð ẽ locus pius quã ipsaꝫ fraternitatẽ p superius dcã, ꝛ debet̃ canonica epõ. Ex predictis rationibus quas posui. s. ad partẽ negatiuam. s. qð de legatis factis fraternitati non debeatur canonica portio episcopo.

¶ Arguamus ad ptẽ affirmatiuã qð debeat̃ canonica portio epõ de relictis factis fraternitati, qð pbat̃ istis rõnibus. Primo, qꝛ nõ debemus recedere a regula, q̄ est, ꝙ de oibus relictis ecclesie vel pijs locis eps̃ dꝫ hr̃e canonicã portionẽ, vt. c. officij. ꝛ. c. requisisti. de testa.

18 † Et locus vbi fraternitas ꝯgregat̃ ẽ locus pius. Nã ibi Deus colit̃ ꝛ ordinata est talis fraternitas ad actũ disciplinẽ ad charitatẽ, pietatẽ, ꝛ misericordiã, ꝛ ad vitã ꝯtẽplatiuã, que oia pertinẽt ad religiõnẽ, facit qð no. Jo. de regula. sane. ergo sequit̃ ꝙ eps̃ dꝫ hr̃e canonicã portionẽ. Preterea isti de fraternitate viuũt ecclesiastico ritu, hñt oratoriũ, ꝛ altare vbi ad suã deuotionẽ orant, ꝛ de lnia epi faciũt celebrare diuina, ergo sunt reducti quodãmõ ad istar ecclesiastici collegij, ꝛ maxime qñ hñt statuta ꝯfirmata ab epõ. Preterea ea q̄ fraternitati legant̃ debẽt ꝯuerti in opera pietatis, qꝛ hac intentione relinquunt̃, vt testatores nõ decipiant̃, qui de istis bñ presumpserũt. de testa. c. cũ tibi. de le. ij. l. vnũ ex familia. §. iperator. de isto bñ pt cognoscere epõ cognoscẽdo, nõ sibi, appropriãdo. de peti. here. l. hr̃ditas. ꝛ hoc ad officiũ epi ptinet, vt. d. l. hr̃ditas. ꝛ de test. c. nos quidẽ. Preterea iste locus est ad opera Dei dedicatus, ꝛ est istud collegiuꝫ

19 licitũ. xlij. dist. c. si qs. Preterea qð legat̃ fraternitati † nõ est de casibus p̃uilegiatis, in qbus cessat canonica. de qbus hr̃. in. c. vlti. de testa. ṗterea ex quo loca pia tenent̃ ad canonicã epõ, vt. d. c. requisisti. de testa. ergo debeat̃ canonica, qð ãt iste sit locus pius pꝫ, qꝛ illa sunt loca pia, in qbus pauperes aluntur, ꝛ alia charitatis opera exercent̃. xxiij. q. vlti. sancimus. j. q. vij. si quis oẽm. ꝛ in Spe. de instru. edi. §. nunc vero. versi. ꝛ scias.

¶ Preterea ad diocesanũ ptinet inquirere, an opera charitatis ibi exerceant̃. C. de epis. ꝛ cle. cõuẽticulã. et de cẽsi. c. j. in. vj. ergo iurisdictionẽ hꝫ in fraternitate, qꝛ hoc spectat ad iurisdictionẽ. ꝛ sic sub quadã generali circa fraternitates sunt sub episcopo, vt. l. parabolani. C. de epis. ꝛ cle. preterea põt eps̃ talẽ fraternitatẽ visitare cũ sit locus pius. de censi. c. j. in. vj. ergo hꝫ iurisdictionẽ in

20 loco ꝛ psonis. Preterea diocesanus põt impedire, † ne fiat fraternitas. ꝛ si est facta potest ex cã istã destruere, ergo pꝫ ꝙ hꝫ iurisdictionẽ in locis ꝛ psonis. ¶ Preterea que legant̃ fraternitati legant̃ vt collegio, ꝛ nõ vt singularibus psonis, nec cõtẽplatione singulariũ psonaꝝ, sed pro amore Dei ꝛ pro anima, ꝛ ꝙ nõ leget̃ singularibus personis pꝫ, qꝛ fraternitas ꝙ est nomen iuris ꝛ intellectuale cõstituit collegiũ, vt. l. j. ff. de colle. illi. Idẽ est ergo legare fraternitati qð collegio, ſʒ qð legat̃ collegio nõ cẽset̃ legari vt singulis de collegio, ſʒ cẽset̃ legari tãq̄ꝫ collegio. xij. q. ij. q manumittit̃. Cũ ergo ab episcopo non remoueat̃ cura nec cure preiminũ. C. de leg. l. ab administratione. de alimẽ. lega. l. alumne. de eg. ij. l. si quis quos. de condi. ꝛ demon. l. si quis. de preben. cum hꝫ Apostolũ. ꝛ sic nõ obst. l. ij. de neg. gest. ꝛ. l. scio. de ali. leg. Cũ ergo officiũ ꝛ cura episcopalis remoueat̃ ab hmõi fraternitatibus ergo ei debet̃ canonica. Itẽ cũ eps̃ habeat participationẽ in hmõi fraternitatibus, ergo participabit rebus que primitiua acquisitione fuerunt iuris eoꝝ. de bo. que lib. l. cum oporteat. Iteꝫ

21 cum obsequalis † obediẽtia diocesano in hmõi fraternitatib⁹ cõpetat, nõ dꝫ tolli pecuniariũ cõmodũ. vt. l. fi. de bo. que liber.

¶ Nũc venio ad respondendũ his que dicta sunt p. d. Fede. qui cõsuluit non deberi canonicam portionem episcopo, cum non sit locus religiosus nec ecclesiasticus nec subiectus iurisdictioni episcopi. Respon. locus religiosus potest accipi dupliciter. vno modo propter auctoritatẽ episcopi interuenientem. de relig. domi. c. ad hec. ꝛ tunc isto modo sic sumendo, fateor ꝙ fraternitas non est locus religiosus. Secundo modo sumitur locus religiosus, quia deputatus est religioni, idest ad obseruantiam eorum ad que religiosi tenẽtur, sicut est ad opera charitatis, ꝛ tũc si large sumendo fraternitas dicitur locus religiosus, licet nõ sit ordinata auctoritate episcopi. Nõ obst. qð dicebat Fed. qð loc⁹ nõ ẽ eccl̃iastic⁹, qꝛ fateor, ꝙ nõ ẽ ecclesiastic⁹ stricte sumẽdo locũ ecclesiasticũ

ecclasticũ.de ꝯse.eccle.vel alta.c.cũ sicut.Sʒ large sumẽdo ẽ ec-
clesiastic⁹,qꝛ ritu ecclastico regit̃,sic ẽ ad actũ discipline ad opa
pietatis, ⁊ ad vitã ꝯtẽplatiuã.Jtẽ nõ obstat qð dicit Fed.ꝙ fra-
22 ternitas†nõ est sub iurisdic.episcopi,qꝛ hoc nego vt supius dixi.
¶Nũc venio ad respõdẽdũ rõnibus ⁊ dictis do.Bal.Et primo
ad id qð dicit,ꝙ legatũ fraternitati cẽset legari vt psonis singu-
laribus,qꝛ hoc nõ est veꝝ,qꝛ imo censet legari tanꝗ̃ collegio,qꝛ
fraternitas ⁊ collegiũ hñt se vt idẽ,vt supius dixi. Jtẽ nõ obstat
ꝙ dicit qð psone fraternitatis possunt ꝯsiderari seorsuʒ,⁊ in ab-
stracto a loco,hoc nõ est veꝝ,donec durat collegiũ,⁊ sunt in col-
legio,qꝛ nõ est dare in collegiũ sepatis psonis a collegio.ff.ð leg.
j.l.grece.Sʒ bñ fateor ꝙ recedẽtib⁹ psonis a collegio iste psone
seorsuʒ se hñt a collegio.Rõ qꝛ nõ sunt de collegio.facit de elec.
ꝯstitutis.Jtẽ nõ obstat qð ipse dicit qũo cognoscat̃ separabilitas
psone a loco vel inseparabilitas.Dicit.n.ꝙ qñ psona est obliga-
ta loco ⁊ inserta loco,sicut sunt canonici ecclie,vt vnũ corpus sĩt.
dicit.n.qð tũc est inseparabilis ꝯiũctio,sʒ qñ inter collegiũ ⁊ lo-
cum nulla est ꝯiũctio,ibi collegiũ p se discernit̃, ⁊ ita dicit esse in
istis fraternitatibus,qꝛ nulla ꝯiũctio spũalis est ibi, ẽt isti pñt de
ꝯfratria libere discedere a loco,certe istud suũ dictũ facit ꝓ hac
opiniõe ꝙ debeat̃ canonica epõ. Nã isti de fraternitate sunt obli
gati ⁊ inserti collegio canonicoꝝ ergo est inseparabilis ꝯiunctio
collegio fraternitatis ⁊ remanẽtibus hominibus in fraternitate,
qꝛ tunc psone nõ separant̃ a collegio,nec collegiũ separat̃ a pso-
23 nis.nec obstat si dicat ꝙ psone fraternitatis†possunt recedere a
fraternitate,qꝛ fateor,vt.l.j.de colle.illi.sic ⁊ canonici possunt re
cedere a collegio canonicoꝝ transferendo se ad aliã ecclesiã vel
ad collegiũ.de renũ.admonet.⁊.c.qð in dubijs.⁊ iõ est insepara-
bilitas ⁊ separabilitas vniformiter in collegio canonicoꝝ sicut
in collegio fraternitatis.nec obst.qð ipse dicit qð est nulla spũa-
lis ꝯiunctio inter psonas fraternitatis ⁊ fraternitatẽ,qꝛ large est
ista spũalis ꝯiunctio pp vitã ꝯtẽplatiuã ⁊ opera charitatis eoꝝ.
⁊ lʒ ꝓprie ⁊ stricte nõ sit spũalis cõiunctio sumẽdo spiritualia pro
his que nõ cadũt in laicũ.de elec.sacrosancta.⁊.c.massana. Jteʒ
nõ obstat qð ipse dicit ꝙ fraternitas sit pura cõgregatio laicoꝝ
⁊ sic cesset canonica,sicut ⁊ cessaret cũ legaret̃ collegio scholariũ
24 vel mercatoꝝ.Jsta rõ nõ est bona,qꝛ collegiũ†scholariũ ⁊ mer-
catoꝝ nõ est deputatũ ad pios vsus,sic collegiũ istoꝝ de frater-
nitate.Jtẽ nõ obstat,qð ipse dicit ꝙ nulla est ꝯiunctio spũalis in
ter hos de fraternitate ⁊ epm,hec rõ nõ ꝓcedit,qꝛ imo est cõiun
ctio,qð ꝓcedit ex iurisdictione ⁊ cura quã hʒ eps in loco frater-
nitatis.simile de testa.c.requisisti.Jtẽ nõ ob.qð ipse dicit,ꝙ fra-
ternitas nõ subest episcopo quo ad legẽ iurisdictionis nec dioce-
sanã.Hoc nõ ẽ veꝝ,qꝛ subest episcopo quo ad legẽ iurisdictiõis,
vt superius dixi,ergo ⁊ quo ad ius canonice portionis,que ꝯpe
tit ex lege iurisdictionis.de sta.mona.c.i.Nec obst.qð ipse dicit
a quo remouet̃ genus ⁊ ꝗ̃libet eius spẽs.Respõ.nõ remouet̃ ge
nus iurisdictionis,ergo nõ remouet̃ species canonice portionis.
¶Quo ad quintã qõnem qua ꝗ̃rebat̃ quid fiet de bonis que ob-
25 ueniũt fraternitati inter viuos†vel in vltima voluntate,⁊ destru-
cta vniuersitate,⁊ de hoc dixi in.xiiij.q.principali.que incipit,de
cimotertio querit̃ principaliter de his que legãtur hospitali ⁊c.⁊
in.vij.q.incidẽti que incipit, septimo queritur si aliquis cõstruat
hospitale.Demũ querit̃,in ciuitate Perusij est quedã fraterni-
tas vel vniuersitas hominũ deuotoꝝ ⁊ a iure approbata que hʒ
pro ꝯfessore vel penitẽtiario singuloꝝ de ipsa fraternitate quen-
dam fratrẽ predicatorẽ quẽ suus prelatus ad tale officiũ deputa
uit.accidit qð quidã de dicta fraternitate seu vniuersitate heredẽ
instituit dictũ penitẽtiariũ seu ꝯfessorẽ dicte fraternitatis.deinde
dictus ꝯfessor ad episcopatũ vocatus est,a suo prelato licẽtiã ob
tinuit ꝯsentienidi.⁊ trãseundi ⁊ab eo absolut⁹ extitit,⁊ dum iã cõ
firmatus ⁊ ꝯsecrat⁹ ⁊ in offiõ penitẽtiarie pseuerãs accederet ad
episcopatus possessionẽ hñdaʒ ⁊ vicinus existeret hereditatẽ adi
uit.Querit̃ cui eã acquirat an illi fraternitati , an officio peniten
tiarie,an ꝯuentui predicatoꝝ,an episcopatui,⁊ si nulli eorũ que-
rit̃,cui.⁊ primo affirmatiue arguamus pro quolibʒ mẽbro , deiñ
negatiue,deinde soluem⁹ cũ rñsionibus ad ꝯ̃ria,Et primo qð ac
26 quirit̃ fraternitati†arguit̃ per.l.cuʒ qs.C.de iu.delib.vbi dicit̃ ꝙ
aliqs instituit aliquẽ p hec verba,seruũ illius heredẽ instituo, qð
status qõneʒ patiebat̃ intuitu domini vr̃ institutus,siue pronũtie
tur liber siue seruus.Ad idẽ facit lex que dicit ꝙ relictũ ciuibus
alicuius ciuitatis,⁊ illi ciuitati relictũ vr̃.ff.de reb.dub.l.ciuibus.
Ad idẽ.de ann.leg.l.annua.§.j.de offi.dele.c.qm̃ abbas.Nã mi
nisterio istius querit̃ vniuersitati.Preterea quoties cõcurrit no
men ꝓprium ⁊ appellatiuũ,propriũ appellatiuo prefertur.ff.de
stipu.ser.l.si seru⁹ cõmunis ita.ij.⁊.iij.respõso,vbi seruus fuit sti

pulatus Titio ⁊ Seio dominis suis eis pro virib⁹,sic in ꝓposito
hic fuit nom̃ appellatiuũ cõfessoris,⁊ nomẽ ꝓpriũ vniuersitatis.
¶Pretera iste ꝯfessor gessit officiũ penitẽtiarie tẽpore testamẽti,
⁊ mortis,⁊ hereditatis aditiõis,⁊ sic tria tẽpora ꝯcurrũt,⁊ sic hʒ
potiora iura quã alij.ff.de here.insti.l.si alienũ.⁊.l.sʒ ⁊ si.§.sole-
27 mus.⁊ qui potiora†iura obtinet,ille obtinere dʒ.de proba.lʒ.de
iure patro.suggestũ.⁊ ibi gl.Preterea cũ iste testõr eẽt de corpe
istius vniuersitatis a qua multa bñficia ⁊ ꝯsolationes recipit,
vr̃ potius in dubio sensisse de ipsa,cui obligatus erat,quã alio lo
co.ad hoc.de testamen . cũ in officijs.sicut alias dicim⁹ ꝙ relictũ
prelato ab amico vel ꝯiũcto intuitu persone vr̃ relictũ,per idẽ vr̃
relictũ,vt de testa.requisisti.Sic iste cũ eẽt fili⁹ illi⁹ vniuersitatis,
de illa potius sensisse vr̃. Sʒ qð officio penitẽtiarie acquirat̃ sic
probo,dignitas,psonatus,⁊ offim̃ equiparant̃ in iure,vt pʒ de cõ
sue.c.j.de prebẽ.qꝛ sepe.⁊.c.antepenul.⁊.c.vlti.lib.vj.cum simi-
lib⁹.Jtẽ sicut cõstituit in psonalib⁹ ⁊ dignitatib⁹ hñt successores
qui succedũt in onere ⁊ honore,sic ⁊ hñtes officia,posito qð ista
officia sint sine administratione reꝝ tẽporaliũ.Exẽplũ,in offiõ in
quisitionis,⁊ in offiõ notariat⁹.de hereti.vt cõmissi.⁊.c.vt offim̃.
28 ⁊ in officio vicarie.de offi.vica.c.j.⁊.ij.lib.vj.†Jtẽ penitentiaria
dr̃ officiũ,vt pʒ de elec.c.ij.versi.eo tñ prouiso.in clemẽ.ac in pro
posito certo certius est ꝙ si aliqd relinquat̃ ꝯstituto in dignitate
vel personatu ꝓprio nomine nõ expresso,de dignitate sensisse vr̃
in.d.c.reqsisti.⁊ p iura posita in argumẽto precedẽti in scõo ar-
gumẽto.Sic ⁊ in casu nostro vr̃ sensisse de officio penitẽtiarie,qꝛ
de similibus simile dʒ eẽ iudiciũ.⁊ vbi est eadẽ rõ,ibi dʒ eẽ idẽ i⁹.
de transla.inter corporalia.de ꝯfirma.vti.vel inuti.cũ dilecta.⁊
qꝛ maior cõiunctio ⁊ affinitas vr̃ eẽ inter penitẽtiariũ ⁊ officiuʒ,
quaʒ inter penitentiarium ⁊ illã fraternitatem,maxime cũ officiũ
audiẽdi ꝯfessiones,absoluẽdi.⁊ penitentias iniũgẽdi nõ cõpetat
vniuersitati sʒ singulis vt ꝓponit̃ in themate.⁊ ꝓbat̃ de sen.exc.
si snĩa .§.vlti.lib.vj.⁊ qð officiũ in plurimis assimiletur dignita-
ti ⁊ personatui ⁊ administrationi patet,qꝛ in his que not.Arch.
de ꝯsuetu.c.j.in gl.magna.in fin.lib.vj.vbi tractat de officio.
¶Preterea pro ista parte faciunt iura posita.s̃.in proximo ter-
tio argumẽto de tribus temporibus.Jtem qꝛ iste testator plura
bona sensit ab officio penitẽtiarie quam a sua vniuersitate , quia
29 ab illa tẽporalia,ab ista spiritualia†que sunt preferẽda,de maio.
⁊ obedi ẽ.solite.xvj.q.j.ṕcipimus.ẽt qꝛ cariora ⁊ digniora rece-
pit ab officio penitẽtiarie quã a sua fraterninate,iõ in dubio ma-
gis vr̃ sensisse de officio penitẽtiarie.ad hoc.de testa.c.cũ in offi
cijs.Sed ꝙ acqrat̃ ꝯuẽtui fratrũ sic ꝓbo.Nã sicut p filiũ fratri,
⁊ p seruũ dño aquirit̃ insti.p quas pso.p totũ.ff.de acq.rerũ do.
l.acquirit̃.sic p monachũ acquirit̃ monasterio.Nã monachus si
ue religiosus seruus dr̃.liiij.distin.multos.⁊ nõ hʒ executionẽ vo
lũtatis.vel nolũtatis.xij.q.j.c.nõ dicatis.⁊ de elec.si religiosus.
⁊.c.quorundã.de testa.c.ij.lib.vj.⁊.c.j.in cle.de sta.mona.cũ ad
monasteriũ.§.j.⁊ plus exuit̃ ꝓpria volũtate monachus quã ser-
uus.Naʒ vbi seruus ẽt excoriatus a dño adeat hr̃ditatẽ,nõ ac-
quirit dño.C.de here insti.l.iij.⁊ in.d.l.acqrit̃.sed monachus nõ
põt nolle ⁊ eo nõ adeũte adit monasteriũ,qꝛ non põt nolle vt no.
Archi.xviij.q.j.c.vno.⁊ ꝓbat̃.C.de bo.ꝗ libe.l.fi.§.si aũt i.scõa
Jtẽ recitat Jnn.in.§.antepe.Sed in vltimo vr̃ tenere ꝯ̃riũ.facit
ad ṕmissa extrauagãs Bonifacij olim grauibus.vltra mediũ.§.
ad hoc aũt,imo posset attẽtari ꝙ monachus nõ possit adire.Sʒ
30 aditio † ⁊ repudiatio cõpetat monasterio p h̃ qð no.de sen.exc.
parochianos institu.de iniur.§.seruus aũt.⁊ de sepul.sup cathe-
drã.vltra mediũ.in cle.in gl.p.h.d.ꝙ ꝯmissio ṕdicta nec hãc ac-
qsitionẽ ipedit qð gerat officiũ penitẽtiarie.Nã p hoc officiũ nõ
desinit esse claustralis.⁊ semp fuit subiectus ordini,⁊ in ordine il
le q acqrit,ordini acqrit,vt.xviij.q.j.c.vno.qð nõ est in casu ꝓpo
sito.Sed qð acqrat̃ epatui vr̃ casus in ṕdicto.c.vnico.in rubro,
⁊ nigro.vbi dr̃ ꝙ canonica electio,⁊ ꝯsecratio facit quẽ epm ⁊ ab
solutũ a regula.Nã p ꝯsecrationẽ,imo p ꝯfirmationẽ hʒ ius ad-
ministrãdi.de elec.trãsmissa.ẽt si possessionẽ nõ habeat,vt in casu
31 nr̃o.⁊ ibi Jnn.Host.⁊ Cõpost.†Electio.n.vel ẽt ꝯfirmatio nihil
addũt ad vinculũ mr̃imonij spũalis. ð trãslatio.inter corporalia.
¶Preterea iste fuit absolutus ab ordine nedũ a iure,sed ẽt a suo
ṕlato,⁊ sic ordo nil hʒ cõe cũ eo.xvj.q.vj.quã periculosuʒ.de re-
nũ.ex trãsmissa.⁊ optime facit qð no.de infan.⁊ langi.exposi.c.
vnico.⁊ qð no.Jo.⁊ Hosti.de priuile.cũ oliʒ.ij.⁊ Guil.in Spe.
de statu mona.vsi.xlj.⁊.xliij.vbi dicit qð monachus expulsus a
mõasterio nõ acqrit illi sʒ vagabũd⁹ imo lniat⁹ ⁊ absolut⁹,ꝗ ⁊c.
Preterea dr̃ in.l.qð si miles.ð vno numero militũ ad aliũ nume
rũ trãsfert̃ exñs in itinere exẽptus a ꝓprio añquã ꝑueniat ad ꝑm
numeꝝ testat̃ iure militari.ff.de bono.possess.ex testõ mili.l.vni-

ca.in fi. Nõ est q̃ miles est vt ibi dr̃. Cũ xo hic sit vere episcopꝰ ⁊ de bonis episcopatꝰ viuere debeat epatui querere dz. q̃ q sentit onus ⁊c. de prebẽ. cũ ſm apl̃um. cum sil̃ibus. q̃ vicinus erat. de prebẽ. p̃senti lib. vj. ⁊ faciũt not. de elec. c. officij. ⁊ maxime, vt not. 32 Archid. xvij. q. j. in summa. Preterea iure cauet̃ qđ in hereditate acqrẽda inspicimꝰ tp̃s † aditionis. Nã si tp̃e mortis heres institutꝰ erat seruus tuus añquã adeat est seruus fcũs alterius vel manumissis est nõ tibi, ſz nouo dño vel sibi acqrit. insti. de here. instituẽ. §. qđ si alienatus. ⁊ se. ff. de leg. l. si alienꝰ. de iure deliberan. l. nõ dubiũ. ⁊ de acquirẽ. here. l. antistius. ff. de vsufru. l. si vsufru. in fin. vbi inspicit̃ tp̃s exñtis ꝯditionis. In ꝓposito igit̃ cũ iste sit ep̃s ⁊ liber factus tp̃e aditionis episcopatui acquirit. Mõ argu. restat ꝑ parte negatiua, ⁊ primo ꝙ nõ acquirat̃ fraternitati, probo sic, certi modi scripti sunt in iure ꝑ quos acquirit̃ hereditas ⁊ aliaꝝ reꝝ dominiũ, puta ꝑ sernos ꝓprios, filios, seruos alienos bona fide possessos ⁊c. vt pz. institu. per quas perso. nobis acquirit̃. ꝑ totũ. ⁊ ff. de acqrẽdo reꝝ dominio. Sed iste confessor nullo istoꝝ modo uz vel aliquo alio astrictus est huic vniuersitati, nec ei p̃est vt prelatꝰ vel administrator, nec aliq̃ obligatio vel ꝯiũctio ẽ iter eũ ⁊ fraternitatẽ, nec ẽ ꝯfessor fraternitatis ſz singuloꝝ, nec est idẽ i singulis aliquo iure ligatꝰ vl̃ astrictꝰ vt eis acqrere possit.

¶ Preterea vt dixi in parte affirmatiua sup̃ius in q̃rto articulo. Iste tẽpore aditionis nõ est ep̃s, ergo episcopatui ⁊ nõ altri acquirit ẽt si diceres ẽt tp̃e aditionis gerebat officiũ penitẽtiarie. Re- 33 spondeo per ꝯfirmationẽ † ⁊ ꝯsecrationẽ est bligatus ecclesie sue tanq̃ꝫ maritus a qua nõ possit discedere sine licentia pape. de trasla. ꝑ totũ. ſz inter fraternitatẽ ⁊ eũ nulla est cõiũctio, ⁊ dũ fcũs ẽ ep̃s ⁊ absolutus est ab ordine sola volũtate remãsit ꝯfessor, ⁊ in eius p̃tãte erat illoꝝ ꝯfessiones audire ⁊ nõ audire. Itẽ qđ nõ acqrit̃ ꝯuẽtũ fratrũ sic ꝓbat̃, q̃ cũ ordo fratrũ predicatoꝝ nõ possit hr̃e propriũ nec in cõmuni nec in diuiso ſz ꝑ publicũ questũ, vt de religi. domi. c. vnico. lib. vj. ⁊ de excessio. prela. c. nimis. ij. ⁊ ibi gl. ⁊ Hostiẽ. ex qua sumpta fuerũt illa verba, de religio. domi. c. vnico. §. ꝯfirmato. lib. vj. sequit̃ ꝙ nõ sunt capaces taliũ hereditatum. ad hoc optime facit cle. exiui de paradiso. §. cupiẽtes. in. vj. col. vbi expresse hr̃, qđ fratres minores nõ sunt capaces hm̃i successionũ, que ex sui natura se hñt ad pecuniã mobilia ⁊ immobilia, q̃ hoc repugnat voto paupeꝝ ⁊ expropriationis ꝓprij taz in cõmuni q̃ꝫ in singulari, ⁊ in hoc nõ differũt p̃dicatores a minoribus, vt in directa. nimis praua de excessi. prela. in subdi. ibi in ar- 34 tissima paupertate, ⁊ cui ꝯuenit diffinitio † ⁊ diffinitũ. Nã p̃dicatores ⁊ minores sunt illi, q ꝑ publicũ questum victum querunt, vt in. §. confirmato. ⁊ hoc placet Hostien. de proba. in presentia scz quod non possunt talia bona petere.

¶ Preterea vt dcm̃ est in parte affirmatiua in quarto articulo hereditas acqrit̃ ꝑ aditionẽ, ſz tp̃e quo iste adũt nõ est subiectus ordini predicatoꝝ ſz licẽtiatus ⁊ absolutus, ergo nõ sibi q̃rit. Preterea in testamẽto nulla fuit fctã mẽtio de ordine nec de nomine fratris, vñ vr̃ ꝙ intuitu religionis ſz potius fraternitatis vel penitentiarie fuerit institutus. Itẽ qđ nõ acquirat̃ offõ penitẽtiarie sic arguit̃, vt argutũ est in ꝓrimo articulo. Nã inter istũ ꝯfessorez ⁊ eius officiũ nullũ est matrimoniũ spirituale, ꝯiunctio vel ligamẽ. Nã mortuo ꝯfessore vel ad claustrũ reuocato nõ põt dici qđ officiũ vacet. Nã illi ꝯfessori nulla ꝯpetebat administratio sp̃ũaliũ vel tẽporaliũ. Hinc est ꝙ mortuo canonico in bonis ab eo reli- 35 ctis succedit capl̃m † nõ successor canonici. de testa. c. relatũ. ij. maxime si prebẽde nõ sunt distincte. de prebẽ. dilecto. Nam tale officiũ est hodie ⁊ cras nõ est, ⁊ per tale officiũ ille nõ desinit eẽ claustralis, nec est illud officiũ tale qđ faciat eum habere aliquã prelationẽ, gradũ, vel ꝓrogatiuã inter alios fratres. Eadẽ qđ posset formari. Si qd relinquat̃ monasterio vel officio prioris claustralis, ⁊ certũ est qđ acquirat̃ monasterio, q̃ tale officiũ nõ est qd distinctũ a corpore monasterij, sicut dicimus in dignitate archidiaconatus hñtis administrationẽ diuisam. Nã si nõ est diuisa, nõ cẽset̃ qd per se a corꝑe capituli, vt no. in. d. c. relatũ. Sz qđ nõ acqrat̃ ep̃o vr̃ sic poni in themate, q̃ ille nõ erat pene trãslatus, ⁊ sic nõ ꝑdidit primũ locũ. xxj. q. ij. iam trãslatus. ad hoc. de elec. cum in cunctis. §. j. de prebẽ. c. lz ep̃s. ⁊ c. si tibi ꝯcesso. in. vj. ergo cuz primus locus adhuc sentiat onus ex ꝑsona illius dz sentire commodũ de reg. iur. qui sentit. cũ suis cõcor. ⁊ pro hoc optime facit qđ not. Hug. Io. xviij. q. j. in summa. Ad hoc facit. ff. de mili. test. l. ex eo. vbi dicitur qđ ad militiã nisi primo in numero militũ rela- 36 tus sit nõ potest testari † iure militari. ⁊ ad hoc faciũt omnia iura que dicunt principium non finem atendendum. de elec. dudum. el primo. Ad idẽ de rescrip. cap. si eo tempore. lib. vj.

¶ Quid. n. si ille nunq̃ꝫ possit hr̃e possessionem ep̃atus ⁊ sic oportere ꝙ remaneret in primo loco, iuxta illud qđ legit̃ ⁊ no. lxxxij. dist. si q epi. q̃uo eẽt ergo iustũ qđ acq̃sisset illi ep̃atui cuiꝰ nunq̃ꝫ cõmodũ sensisset, certe iniquũ eẽt. vñ ex hoc dicũt qdã ꝙ talis acquisitio est in pẽdẽti. ff. si cert. pet. l. si ꝓinde. ⁊ ad mace. l. j. §. si pẽdeat. cũ sil̃ibus. Preterea dicit lex qđ si filiusfa. stipulet̃ in tempus quo fuit sui iuris, non tempus in quod sed tempus in quo inspiciendum est. de verbo. oblig. l. si filiusf amilias. cum similibus. Itẽ venditio cõditionalis exñte ꝯditione trahit̃ retro ad diẽ venditionis celebrate. ff. de periculo ⁊ cõmo. rei vẽdi. l. qđ si 37 pẽdẽte. Preterea volũtas testatoris † seruãda est. de sacrosanc. eccle. l. j. de test. tua nos. ⁊ ibi concor. ⁊ hoc vbi nõ ap̃pet expresse recurramus ad ꝯiecturas. ⁊ de hac plene de reg. iu. ꝯtra eũ. lib. vj. ac in ꝓposito quicũq̃ꝫ istoꝝ triũ. s. fraternitas, officiũ penitẽtiarie, ⁊ ordo predicatoꝝ asserat ad se ꝑtinere hereditates hz ꝓbabiles cõiecturas voluntatis defuncti. nã defunctus mẽtionez fecit de fraternitate ⁊ confessore in gñre, ⁊ sciebat qđ ille ꝯfessor erat de ordine predicatoꝝ, ſz qua fronte ep̃atus põt dicere quod testator senserit de illo, qd. n. sciebat an iste eẽt futurus ep̃s, imo forte tũc ille ep̃atus nõ erat in reꝝ natura, vñ in dubio hoc videtur retulisse ad alteꝝ de istis tribus nõ ad id qđ diuinare nõ poterat. ad hoc vt eccle. bene. cap. vt nostrũ. ⁊ de rescrip. cap. si. eo. tit. c. vlti. in cle. Preterea vt hereditas acquirat̃ cõsiderant̃ tria 38 tẽpora i extraneo † herede vt in casu nr̃o, scliz testamẽti, mortis ⁊ aditionis. ff. de here. institué. l. sed ⁊ si. §. solemus. ⁊ l. si alienũ. eo. tit. sed predicatores vt dictum est superius nõ sunt capaces ⁊c.

¶ Quidã in hac q̃one dixerunt quod nec fraternitati nec offõ penitẽtiarie acquirat̃ per iura allegata pro ista parte, ſz dicunt talez acquisitionẽ esse in pẽdenti, an iste sit habiturus possessionẽ ep̃atus vel ne. ⁊ h̃ recitat Arch. xviij. q. j. in. c. j. summa. alij dixerũt qđ cũ ista hereditas acqrẽda frĩbꝰ, ⁊ ipsi nõ sunt capaces, vt dictũ est, qđ succedãt veniẽtes ab intestato. Alij dicũt ꝙ dz succedere ep̃s diocesanus loci illius ꝯuentus, vñ iste erat frater. ⁊ de hoc no. in p̃dicto ca. in p̃ñtia. ⁊ in Spe. de statu monacho. circa p̃nc. ⁊ per Archi. xix. q. iij. c. j. ⁊ ꝑ Io. xxvij. q. j. de vdiuis. Alij dicũt ꝙ acqrat̃ pape, q̃ iste est mõ seruus pape, ⁊ nõ ordinis, ⁊ sic adeũdo acqrit nouo dño non priori, sicut in vero seruo dicimus. Itẽ q̃ ꝓ nõ scripto dz haberi, ⁊ sic succedit fiscus, id est ecclesia 39 Romana. C. de here. institu. l. j. Nã † Romana ecclesia vocatur fiscus, vt no. de ꝯces. preb. q̃ diuersitatẽ. in gl. antepe. Alij dñt ꝙ cũ primũ locũ retineat añ adeptã possessionẽ acquirat vtriq̃ꝫ ar. de testa. relatũ. el. ij. vt de seruo duoꝝ dñorũ. ¶ Saluo semꝑ iudicio meliori mihi vr̃, ꝙ acquirat̃ ep̃atui ꝑ iura allegata pro ista parte. Restat rñdere ad iura allegata ꝓ parte affirmatiua ꝓ fraternitate, officio ⁊ frĩbꝰ, ⁊ ad iura allega ꝓ ꝑte negatiua ꝯ ep̃atũ. Et primo ad primũ nõ ob. l. cũ aliquibus. C. de iure delibe. q̃ ille erat ibi seruus illius dñi nominati, vel tanq̃ꝫ seruus ab eo reputabat̃, sed ille frater in nullo erat astrictus illi fraternitati, vt satis declaratũ est. s̃. in primo articulo ꝓ parte negatiua. nõ ob. l. ciui- 40 bus. q̃ noĩe ciuiũ ipsa ciuitas † intelligit̃. vñ ista sunt paria relinquo ciuibus perusinis ⁊ relinquo vniuersitati ciuiũ Perusinoꝝ, ex quo nomẽ ciuium non expressum, ⁊ si eximant̃ canonici alicuius ecclesie ipsi qui nunc sunt ⁊ qui fuerunt in posterum exempti erunt. de priuileg. per exemptionem. lib. vj.

¶ Preterea saltem ciues ciuitatis sunt de corpore ciuitatis sed frater predicator existens in suo conuẽtu nõ est nec posset esse de corpore illius fraternitatis etiaz si suus prelatus permitteret, nec vt membrũ, nec vt prelatus propter disparitatẽ ꝓfessionis. Item non ob. l. annua. ⁊ cap. qm̃ abbas. Ista enim iura loquunt̃ in prelatis ⁊ administratoribus quorum ministerio acquiritur ecclesie cui presunt, sed iste frater nõ preest ⁊c. Item non obst. l. si seruus cõis, ita ꝙ dictũ est frater iste nullo iure ⁊ nullo mõ est astrictus illi vniuersitati. Itẽ non ob. qđ dr̃, ꝙ ista vniuersitas habet potiora iura ⁊c. Nam in acquirenda hereditate tempus aditionis maxi- 41 me † consideramus, ⁊ si diceres ꝙ tempore aditionis etiam erit confessor. Rñdetur vt superius. quia iste frater ex tali potestate quam habet absoluendi nullam habet communionem cũ tali fraternitate, q̃ nec prelatus, nec vt mẽbrum illius est, nec ipsius iuri subditus, nec vt subditus ab eo possessus. Ad id quod vltimo dicitur per. c. cum officij. de testa. Respondetur q̃ dista non est tãta obligatio qđ presumptionẽ inducat violentam nec vehementẽ ꝓ vniuersitate, cum pro alijs p̃sumptiões sint magis efficaces ⁊ super iure fundate. Non obst. iura, que innuunt ꝙ acquirat̃ officio ⁊ que videntur equiparare officium dignitati personatui. Ratio enim patet ꝑ iura allegata in parte negatiua super isto articulo, q̃ iste ex tali offõ nõ dr̃ hr̃e aliquã administrationẽ a suo ꝯuentu diuisaz, nec tale officiuz dr̃ hr̃e ꝓp̃e successorẽ nec dr̃ vacare, vñ

potest eẽ

pôt eẽ & nõ eẽ in ecclia vel ꝯuẽtu. Jlla.n.iura itelligunt de offõ ꝑpetuo & de tali qd hʒ administrationẽ diuisam a caplo vl ꝯuẽtu. ¶ Nõ obst.iura q̃ innuũt qd acqrat fratrib⁹. Nã tales fres nõ sunt capaces taliũ successionũ vt dcm ẽ, & posito ꝙ eẽnt capaces, iste frater eo tpe quo nil cõmune habebat cũ frib⁹, & sic pozi dño 42 ex sui psona nõ potuit acqri, qz i talib⁹ ꝯsideram⁹ tps† aditiõis vt sepi⁹ dcm est. Nõ obstãt iura ꝑ que arguit qd nõ acqrat epatui.

¶ Et primo nõ obstat.c.si qs iã trãslat⁹.cũ simili, qz possessio nil opatur ad eẽ mrĩmonij, nec quo ad sbam, nec quo ad solẽnitatez. Nã eps est, & oĩa que spectãt ad iurisdictionẽ & ordinẽ pôt exercere, vt dictũ ẽ. Jtẽ nõ obstat, ꝙ dr qd q̃ sentit onus sentiet & cõmodũ. Nã pôt negari qd fratres tenent ipm sustẽtare, cuz fuerit absolut⁹ ab eis tã ꝑ subtractionẽ quã ꝑ licẽtiã & absolõnẽ, & ppea nõ sequit tenent eũ alere, ergo per eũ eis acqrat. Nã pr tenet alere filiũ, & tñ in aduẽtitijs filius sibiipsi acqrit. Jtẽ marit⁹ tenet alere vxorẽ, & tñ sibi & nõ marito acqrit & sufficit dare instãtiã.j.q.sicut. Nõ obst.c.cũ in cũctis ordinibus.cum simi.qz licet nõ pdat priora bñficia ante aditã possessionẽ, nihilominus verus episcopus est per cõsecrationẽ. Et si diceres lz sit episcopus, nihilominus est prelatus prioꝝ bñficioꝝ, ergo acqrit vtriqz.de testa.relatũ.el.ij.sicut seru⁹ duoꝝ dñorum acqrit vtriqz dño, vt.l.si seruus cõmunis ita.el.ij.superius allegata.& insti.de iniur.§.seruus aũt. Pôt dici ꝙ lz sit prelatus primi & secũdi bñficij.poti⁹ acquirere dʒ scdo quã primo. Primo pp excellẽtiã secundi bñficij.ad hoc.de prebẽ.si a sede.lib.vj. Secũdo, qz radijs scdi bñficij illustratus & honoratus est.de sepul.c.pen.in fi.lib.vj. ¶ Jtẽ in casu nostro presupponitur ꝙ fuerit obsolutus ab ordine. Et preterea qñ qs 43 est in vna ecclesia prelatus† & in alia ecclesia canonic⁹ prelatura vincit canonicatũ, & pro prelatura dʒ stare ꝯtra primã ecclesiã in qua qs est canonicus, vt not.de po.c.vl. Jtẽ qz vicinus erat pro epatu aliqd dʒ operari.argu.de preben.c.presenti.lib.vj. Jtẽ nõ obstat.l.ex eo.ff.d mili.testa.imo facit ꝑ ꝯrio sensu, qz ibi nõ erat miles, & nõdũ fuerat ascriptus, necdũ iurauerat vt ibi colligit ex gl.que requirunt in milite, que not.ff.ex quib.cau.maio.l.pe.sec⁹ si iam esset miles, vt in.l.contra.de bo.pos.ex testa.militis. sicut est in casu nostro, qz iam est episcopus & nihil deficit sibi, vnde ista lex vnica videtur ponere casum questionis nostre.

¶ Jtẽ nõ obstat.l.si filiusfamilias.ff.de verb.obli.& l.qd si pendẽte.qz in acqsitionibus que proueniũt ex ꝯtractu respicimus tps 44 †cõtractus & stipulationis. Jn legatis vero inspicimusquo tempore cesserat dies legati. Sz in hereditatibus acquirẽdis inspicimus tẽpus aditionis, & predicata colligũtur, & not.in.d.l.si filiusfamilias.ff.de regu.iur.l.que legata.qñ dies lega.ced.l.si vsufruct⁹.in fi.insti.d he.ist.§.qd si alienat⁹.&.§.si alien⁹, & instit.de her.q̃li.& diffe.§.in extneis. Jtẽ nõ obst.qd dicit ꝙ volũtas testatoris est seruãda.& qd nõ ẽ verisimile, ꝙ testator senserit de epatu &c. Respondeo ꝙ volũtas testatoris est seruãda, qñ testator vult qd leges volũt, qz nõ pôt facere qd leges nõ habeãt locũ in suo testamẽto.de testa.c.reqsisti. Sz lex vult qd si testator istituit seruũ sibi heredẽ, & anteq̃ iussus adeat, alienat, & iussus a nouo dño adeat acquirat nouo domino, & si manumissus fuerit, acqrit sibi, si eam adire voluerit, qz hereditas nõ acquirit nisi ꝑ aditionẽ. Hinc est, qd nõ adita nõ trãsmittit. C.de cad.tol.l.vna.§.in nouissimo. Jtẽ nõ obst.qd vltimo dicit ꝙ iste nõ erat capax tẽpore testamẽti et mortis, lz eẽt capax tẽpore aditionis, cũ tria tpa ꝯsiderãt &c. Nã illud fz Guil.nõ est veꝝ, vt no.in Spe.de sta.mona.ver.iij.&.iiij. & Arch.putat hoc magis equũ.xix.q.ij.c.j. Sz posito qd ñ sint 45 capaces, nõ tñ ob.qz leges† que de nõ capacibus loquunt, intelligunt de nõ capacib⁹ ex delicto, vt pz.C.de here.insti.l.j.&.ff.qui.vt indi.& in.d.§.solemus.vbi exponit peregrinus id est deportatus. Sz tales religiosi nõ sunt capaces, nõ ex vitio, delicto, voto vel infamia, sz qz talia hr̃e nõ expedit eoꝝ statui & pfectioni & voto paupertatis.nõ ex hoc ergo debẽt reputari indigni, sz magis pfecti.& simile qd dicimus de epo, qui nõ dʒ ꝓmoueri ad parem vel minorẽ dignitatẽ, nõ qz sit indignus, sed qz nõ decet tali & platum ad talẽ dignitatẽ vocari.vt not.de transla.c.fi.qz eẽt vilipẽdere dignitatẽ episcopalẽ, & qz maioribus honorib⁹ functo nõ lz descẽdere ad minores.xciij.dist.legim⁹, nisi ex cã, vt de renun.ad supplicationẽ. & ptere a lz nõ possit iste frater sibi vl suo ordini acqrere, tñ pôt acqrere suo supiori, puta epo, si nõ est exemptus, vel Pape, si est exẽptus, & eoꝝ iussu adire, vel ipsi idẽ prelati adire.

¶ Nam nec capax est qui cuz effectu sibi retinere nõ pôt, ergo nõ capiunt qui retinere nõ possunt, sz accipiũt, vt ꝑ eos alijs acquiratur. Ad hoc.ff.de ver.sig.aliud.& de reg.iu.nõ videtur quisq̃.& hoc voluit tãgere. Jnn.in c.in presentia.de pba. & hoc recitauit post cuz, vbi dixi quosdã dixisse bona ingrediẽtis ordinẽ mẽdicãtiũ debẽt eẽ episcopi, cũ ille ẽt sit monachus epi, & iõ dicebat olim 46 qd fratres minoreṡ† reꝝ sibi obligatarũ ꝓprietatẽ & dominiũ acqrebãt rõne ecclesie, vt i declarationib⁹ Nic.exijt.& in cle.exiui d paradiso.§.pro indeb.in.iiij.col.de verb.sig. Et iõ cũ iste frater ꝑdicatoꝝ dicat eẽ capax habito respectu ad psonã, cui pôt acquirere, puta epm vel papã, cuius psona intuẽda est in hoc casu & non illius fratris.ff.de le.j.l.si mihi & tibi.§.regula. vñ sequit qd fact⁹ sui iuris bene pôt sibi q̃rere vt.s.est dictũ, & istud vr verũ in predicatorib⁹, q ꝓfitent regulã beati Augustini, que pôt habere ꝓpriũ in cõmuni, lz ex ꝯstitutionibus nõ possint habere, & magis attẽdenda est regula q̃ cõstitutio ordinis, cũ costitutiones possint mutari, regula vero nõ. Sz minores nec regula nec costitutiõe, nõ obstat qd minoribus & predicatoribus dr in altissima paupertate, qz illud intelligitur quo ad factũ, nõ quo ad ius. Nã ex consti47 tutionibus voluntarijs predicatores sed minores ex regula arctantur & tenentur. Alia litera habet arctissima, qd est veꝝ. Sed predicatores ex ꝯstitutiõibus minores ex regula, vt dixi. Opinio vero illa que hʒ, ꝙ est in pẽdẽti, cui fiat acquisitio, nõ videt bona, qz hic certũ est & nõ pẽdens, qd iste est episcopus & absolutus ab ordine. Jtẽ nec illa opinio, que hʒ qd viuẽtes abintestato veniãt, qz illa haberet locum quãdo institutus tpe testamẽti eẽt mortu⁹, nõ tñ est mortuus respectu illi⁹, cui poterat acquirere scz Pape vel ordini. Nec illa opinio que hʒ qd di ocesan⁹ loci vñ assumit ille monachus siue frater vr xa, qz illud posset hr̃e locũ, qñ religiosus est immediate subiect⁹ episcopo, vt qz est sine claustro puta expulsus, vel qz fctũs fuit rector parochiat eccłe, & demũ fuit ammotus vel renũtiauit, & sic cũ nõ possit hr̃e regressum ad suuz ordinẽ remanet monachus episcopi, & subest episcopo vt abati.

¶ Jtẽ quarta opinio que hʒ, qd ecclesia Romana succedit, nõ vr vera, qz lz iste sit subiectus pape immediate, tñ quo ad acquisitionẽ acquirit vxori sue & ecclesie, & cuius bonis pascit, & sustẽtatur, & quocunqz intuitu acquirat prelatus religiosus semper eius ministerio ecclesie acquirit.de testa.c.reqnisisti.ad fi.& no.eo tit.c.j.& facit.xviij.q.j.c.vno. ¶ Ultima opi.que hʒ, qd acquirat vtriqz, saltẽ in casu nostro, nõ est vera, qz hic totalr fuit absolutus ab ordine iuris & hominis absolutiõe, & posito qd adhuc retineret primũ locũ, debet preferri episcopat⁹, vt supius dixi. ¶ Ad solõnẽ istã que hʒ qd episcopatui acquirat, potest sic opponi, eo ipso & immediate qd aliquis religiosus instituit heres, intelligitur monasteriũ institutũ, ita ꝙ ius adeundi competit monasterio nõ monacho. Nam & si monachus repudiaret, syndicus monasterij po48 test adire. Nã cum monachus† nihil proprij possit habere, non potest se iactare qd ius adeundi ꝯsistat in eo, sed immediate fuit illud ius acquisitum monasterio. nec est illud spes iuris adeundi imo est ipsuz ius adeundi, qd cõpetit monasterio a morte testatoris, sed spes adeundi, que est ante mortem testatoris, nõ remanet monasterio filio translato ad episcopatum ante mortẽ, & sic intelligit qd no.xviij.q.j.c.vno.§.vl.& ꝑ hoc facit qd no. Arch.xviij.q.j.c.vnico.super verbo, monasterij. Sed inquãtũ alleg.l.nõ est dubiũ.aliud vr sentire. si ergo ita est qd vr ꝑ multa iura superius alleg.in tertio membro partis affirmatiue, & maxime in.c.cuz ad monasteriũ.§.j.de regu.&.xij.q.j.c.nõ dicatis. vr inferendum qd ius adeundi nõ trãsiuit cũ illo religioso ad epatũ, nec ossibus adheserat, sed potius remãsit apud monasterium seu conuentum, & sic vr ꝙ sua aditio nihil operetur. Sed contrarium facit qd not. Arch.ipse fm Lau.in.d.c.vnico.in fi.vbi dr, ꝙ si aliqd relinquitur monasterio sub cõditiõe vel vt instituat, & tẽpore quo est eps existat conditio acquirit ecclesie, & sic scdm hoc ius adeundi vel spes non acquisiuit monasterio sed secum portauit, & sic idem vr in seruo, & filio manumisso, vel emãcipato. & pro hoc facit quod no.in Spe.de sta.mona.versi.viij.queritur. Per.

SUMMARIUM

1. Canonica an debeatur epõ de legatis imagini Jesu Christi.
2. Dominium an transeat in ecclesiam.
3. Rectori ecclesie pertinet agere qñ agit sub iuribus ecclesie sue.
4. Epõ dʒ habere canonicam de relictis deo & vniuersali ecclesie.
5. Relictũ deo, censet relinqui ecclesie, in qua testator hʒ domiciliũ.

Decimoquinto pricipaliter q̃rit, cũ i multis ecclesijs sit imago figura & facies dñi nr̃i Jesu xpi 1 † sicut ẽ in ecclesia lucana, vbi dr ꝙ Nicodemus depinxit imaginẽ Jesu xpi, & q̃ imago appellat, el volto scõ de Luca, & i multis ecclesijs ĩ vrbe dr ꝺpicta facies Jesu xpi ꝑ beatũ Lucã, & ẽt i alia ecclia de vrbe dr diuinit⁹ & celit⁹ apparuisse facies Jesu xpi, an d

talibus que leganẽ talib⁹ imaginib⁹ debeaẽ canonica epo. Istud venit declarãdũ primo p hãc qõnẽ vez cui qraẽ tale legatũ. An ecclesie in qua est depicta talis figura, an vero plato illi⁹ ecclesie, an vero vtriqz id est plato ⁊ caplo illi⁹ ecclesie, ⁊ videaẽ ꝙ nõ qraẽ ecclesie, qꝛ ecclesie nõ est factũ aliqd legatũ, ⁊ eadẽ rõne nõ võ queri prelato illius ecclesie, qꝛ nõ est relictũ sibi, ⁊ de iure est ꝙ ille ex legato agit cui relictũ est. C. cõmu. de leg. l. j. ⁊. ij. preterea nõ est legatũ cõtẽplatione ecclesie nec cõtẽplatione prelati, ergo neutri illoꝝ queriẽ. de testa. requisisti. Sꝫ cẽseẽ deo legatũ ⁊ cõtẽplatione dei. ⁊ pro hoc võ casus. xij. q. ij. predia. ibi dũ dicit tex. predia diuinis vsibus tradita ⁊ deo nr̃o cui tradita sunt ⁊c. ¶ Preterea ex qdã voto qd reliquẽs võ hr̃e ad faciẽ Jesu Xp̃i legatũ illud fit, ḡ qraẽ illi ad quẽ ⁊ r̃spcũ cui⁹ emitteẽ legatũ. ꝺ cẽsi. ex parte.

2 ¶ Preterea qd dominiũ † nõ trãseat i eccl'az ꝓbaẽ tali rõne. Istd votũ emaneat a principio ex voluntate solius vouẽtis, vt. d. c. ex parte. Sꝫ nos habemus, qd qñ aliquis aliquid vouit deo dominium remanet apud vouẽtẽ, lꝫ psonali obligatione teneaẽ votum implere. de quo plene in. l. si quis in rẽ. §. voto. ⁊. l. pactũ. ff. ꝺ pollici. preterea votũ est implendũ in forma, ex quo sup voto nõ dispẽsaẽ. de voto ⁊ vo. redemp. c. qd sup his. ⁊. c. magne deuotiõis. ibi duz dicit text. vouete ⁊ reddite vota vr̃a deo vestro ⁊c. Sꝫ nõ impleẽ talẽ votũ in forma, si tale legatũ dareẽ prelato vel ecclesie, cũ ei nõ debeaẽ. de iureiur. eam te. dicãs qd ex quo relinquiẽ vel alicui sancto indeterminato nõ expresso aliquo loco, censetur relinqui ecclesie in qua testator hꝫ domiciliũ, que est sub vocabulo illius sancti. in auc. de eccle. tit. §. si quis in nomine. ⁊ ideo talis ecclesia tale legatũ accipit, ergo dominiũ in illã ecclesiam trãsit, ⁊ sic ecclesia pro illo legato aget. ¶ Scdo queriẽ incidẽter si aliquis vouet dare aliquid imagini vel figure Jesu Christi, de qua in proxima questione fit mẽtio, cũ dominiũ illius rei remaneat apud vouentẽ, sed personali obligatione posset cogi ad voti executionez, vt. d. c. ex parte. de censi. Quis aget ex illa personali obligatione, an prelatus ecclesie in qua depicta est imago. Respõdeo nõ aget

3 ipse, qꝛ tunc ad rectorẽ † ecclesie pertinet agere, qñ agit sub iurib⁹ ecclesie sue. de iudi. cũ deputati. ⁊ de rescrip. cle. j. sed ius illud nõ queriẽ ecclesie, vt superius dixi. videẽ ergo qd ius agẽdi cõpetat diocesano, ⁊ per diocesanũ coganẽ illud votum exequi. C. de epis. ⁊ cle. l. si quis ad declinandũ. ⁊ per diocesanũ cogiẽ qs adimplere votũ. de cens. ex parte. ⁊ de voto ⁊ voti redemp. c. ex multa. ⁊. c. qd sup his. Itẽ qꝛ ad diocesanũ pertinet executio eorũ que disponunẽ erga deũ vel pias cãs. de testa. nos quidẽ. ⁊. c. tua nos. predicta ꝓcedũt in voto. ¶ Tertio ⁊ vltimo incidẽter queriẽ an de legatis que ñũt tali figure ⁊ imagini debeatur canonica epo, võ qd nõ, qꝛ qd legaẽ certe ⁊ determinate persone nõ p̃sidẽti alicui prelature vel administrationi nõ debeẽ canonica. de testa. requisisti. Sꝫ in proposito legaẽ certe persone, id est persone que representaẽ per imaginẽ ⁊ figurã, ⁊ idẽ censetur in iudiciũ de psona vera qd de presentata. ff. de fideius. l. mortuo. dicãs deberi canoni

4 cam epo de tali legato, qꝛ de relictis † deo ⁊ vniuersali eccl'ie, episcopus debet habere canonicã ⁊ hoc ꝓpter coniunctionez que ẽ inter deum ⁊ p̃sidẽtẽ regimini ecclesie. de transla. prelat. inter corporalia. ⁊ pro hoc videẽ casus. ff. ad le. fal. l. j. §. ad municipiũ. vbi falcidia detrahiẽ ꝺ his que leganẽ deo, ergo detraheẽ canonica episcopalis, que equiparaẽ falcidie. Sꝫ aduerte qꝛ ille. §. loqtur in falcidia que olim de tali legato detrahebaẽ. Sꝫ hodie talis falcidia cessat, vt in auc. de sanctiss. epis. §. si quis. C. de epi. ⁊ cle. l. si quis ad declinãdã. C. ad le. falc. auc. similiter. ⁊ qd no. gl. in d. §. ad municipium. Sꝫ licet cesset falcidia, nõ tamen cessat canonica episcopalis, qd patet euidẽter, qꝛ de his que relinquuntur ecclesie vel ad pias causas cõpetit canonica episcopo, vt. c. requisisti. licet cesset tũc falcidia, ⁊ sic nõ est bona equiparatio de canonica ad falcidiã. preterea ꝙ debeaẽ canonica ꝓbaẽ tali ratione. qd

5 relinquitur deo censetur relinqui † ecclesie, in qua testator hꝫ domiciliũ, vt. §. si quis in nomine. de eccle. titu. Sꝫ de legato quod fit ecclesie hꝫ canonicã, vt. d. c. requisisti. §. illud. nec obst. qd equiparamus personam veram ⁊ representatam, vt. l. mortuo. de fideiusso. ⁊ de eo quod legatur certe persone ⁊ singulari cesset canonica, vt d. c. requisisti. in fin. ergo cessabit cum legatur persone representate? Respõdeo per deum representãtur vniuersales ecclesie prout not. Innocen. ⁊ ideo ad oẽs ecclesias habetur respect⁹.

SUMMARIUM

1 ¶ Episcopo an debeaẽ canonica pro legatis vel oblatis imaginibus beate marie depictis in parietibus vel muris magnatum siue nobilium aut aliarum personarum.

2 Hospitali vel pauperibus si aliquis donat, nemine donationem recipiente, an talis donatio sit valida.

3 Lex ꝓhibuit ne signũ saluatoris in solo seu in silice sculpere aut pingere liceat.

4 Oblata deo non debent in laicorum vsus deputari.

5 Oblationes an pertineãt ad parochialem ecclesiam intra cuius parochiam sita est capella cui fuerunt oblate.

6 Intellectus decretalis nimis. de excessi. prela.

7 Ecclesie cathedrales non debent esse in castris.

8 Relinqui ad pias causas censetur, qd relinquitur imagini.

Decimosexto principaliter queriẽ.

1 † cum sunt multi magnates, ⁊ nobiles, ⁊ alie persone, que habent possessiones in quarum introitu sunt parietes, ⁊ muri inquibus est depicta imago beate virginis Marie, ⁊ aliorum sanctorum, ⁊ dicuntur ibi miracula apparuisse, propter que homines per deuotiones ad illum locum confluentes multã offerunt tam inter viuos, quam in vltima voluntate. Queritur an de talibus legatis vel oblatis debeaẽ canonica episcopo. Anteqz veniaz ad solutionem huius questionis oportet primo querere ad quem pertineant ea que sic sunt oblata vel legata. An ad dominum illius possessionis an ad ecclesiam parochialem in cuius parochia est sita illa possessio. An vero ad ecclesiam cathedralem, marie si talis ecclesia cathedralis eẽt sub vocabulo bea. Mari. virginis. cuius figura est in illa possessione. An vero pertineat ad diocesanũ. premittendũ est circa predicta qd ea que danẽ ⁊ offerunẽ illi loco in quo est depicta talis imago beate Marie virginis ex voto qdẽ permittunẽ ⁊ dantur, ⁊ tale votum est licitũ. xxviij. q. j. ca no. ex his. ⁊ de censi. c. ex parte. ¶ Scdo ꝓmitte, qd qui ex voto ꝓmittunt aliquid dare deo vel alicui sancto, qd obligantur ex voto, lꝫ nulli specialiter fuit facta hmõi ꝓmissio. de censi. d. c. ex parte, vbi p Jo. de h. ff. de polli. l. si qs in rẽ. §. voto. ⁊. l. pactũ. Hinc

2 est qd si aliqs donat † hospitali vel pauperibus nemine talẽ donationẽ recipiẽte tñ valida est talis donatio, ⁊ deo dr̃ donari, ⁊ deus vbiqz presens est, ergo tunc donaẽ presenti. C. de sacr. san. eccle. l. illud. licet glo. ibi aliter loquatur. ¶ Tertio premito, qd qñ votum emittitur ad aliquem sanctum per respectum ad aliquam certã ⁊ determinatã eccl'iaz, vt pꝫ in his q emittũt votũ ad beatũ Jacobũ, tũc indubitatũ est qd ex voto obliganẽ ille ecclesie, ⁊ ad soluendũ coguntur per illius ecclesie prelatũ, ⁊ illi ecclesie qriẽ, vt de censi. c. ex parte. ibi est casus. ⁊ facit de simo. c. ad apostolicã. ¶ Qñqz votũ emittiẽ ad aliquẽ sanctũ nõ p respectũ ad aliquã ecclesiã sicut fuit in casu ꝓposito, vbi illi veniebãt ad locũ ꝓfanũ, ⁊ nõ ad locũ sacrũ, ⁊ offerebant vel legabãt per respectũ ad imaginẽ ⁊ figurã beate Marie virginis, q erat depicta in loco illo. Circa qd sciẽdũ est ꝙ circa sanctorũ imagines non ꝯsideramus nec adoramus picturã, sed ꝯsideramus imaginẽ, ⁊ reuerẽtiã illorum quos figurat h imago. de ꝯsec. dis. iij. cano. platũ. Hinc est qd dicit canon qd venerabiles imagines christiani nõ deos appellant nec seruiũt eis, vt dijs, nec ẽt spẽ salutis ponũt in eis, nec ab ipsis expectãt iudiciũ futurũ. Sed ad memoriã ⁊ recordationẽ primitiuorũ veneranẽ eas ⁊ adorãt. de ꝯsec. dis. iij. venerabiles. facit qd no. de offi. ordi. c. si canonici. in fi. lib. vj. ¶ Et p hoc dico qd vouẽtes illi loco vbi est depicta illa figura, dñr votũ emittere ⁊ offerre ⁊ dare deo id ẽ beate Marie, q significaẽ p dictã picturã siue imaginẽ, vt dicit cano. platũ. ꝯse. disti. iij. ⁊ qꝛ beata virgo

3 Maria p dictã imaginẽ figurata, iõ ꝓhibuit lex, † ne signũ saluatoris i solo seu i silice aut marmoribus aut humi positis sculpere aut pingere liceat. C. nemini licere signũ saluatoris i hu. aut i ter. l. vnica. Hinc est qd in aggrauatis cessationis officijs nõ lꝫ crucẽ, beate virginis, aliorũqz sanctoꝝ imagines ⁊ statuas ꝓsternere in terrã. d. c. si canonici. de off. ord. in fi. lib. vj. facit de au. ⁊ ar. le. l. titia. ¶ Restat ergo nũc videre. An illa q offerunẽ vel legãtur dño possessionis queranẽ vbi depicta est illa imago vel figura ⁊ nõ queranẽ illi dño, ꝓbaẽ istis rõnibus. ¶ Primo qꝛ ipsi dño nihil est oblatum nec ꝓmissuz, ergo nõ est quo iure sibi possit qri. C. de dona. l. nec ambigi. ¶ Itẽ nõ est votũ emissum p respectuz ad personã dñi illius possessionis, vbi imago est depicta, sed p respectũ ad deũ. Constat autẽ qd in acquisitione rerũ fienda ꝯsideramus ꝯtẽplationẽ cuius qd deẽ ⁊ offeratur. de testa. c. requisisti.

4 ¶ Itẽ qꝛ ea que sunt deo oblata nõ debẽt † in laicorũ vsibus nec dñis deputari. de foro ꝯpe. c. ꝯquestus. ⁊. xij. q. ij. predia facit de reb. eccle. nõ aliena. c. fi. ¶ Itẽ nõ lꝫ laicis ẽt tales oblatiões custodire nec accipere, nec in suos vsus ꝯuertere, nec de his qcquaz disponere, vt. x. q. j. qꝛ sacerdos. ⁊. c. sanctorum. ⁊. c. hanc consuetudinem. vbi est casus. facit etiam de decimis. c. quamuis.

¶ Restat

¶ Restat aut̃ videre an tales oblationes q̃rant̃ ecclesie parochiali, intra cuius parochiã est illa possessio, vbi est depicta illa figura vel imago, qꝛ de iure parochiali ecclesie sunt hmói oblatióes, vt.d.c.sanctorũ.et.c.hãc ↄ̃suetudinẽ,et de his q̃ fiũt a pla.sine có sen.capi.c.pastora.et accipit̃ nomẽ oblationis largo mó ꝓ oibus q̃.i.limites parochie spiritualiter obueniũt,vt dr̃ Inn.et Jo.sup rub.de parochijs,et vr̃ casus de ver.sig.cũ inter hinc est qḋ si aliq̃ capella ↄ̃struit̃.i.limites parochialis ecclesie,qḋ parocchialis ecclesia hẽbit oẽs prouẽtus róne spũalitatis a ꝑsonis vel a rebus .i.suos limites,parochie spũaliter obueniũt prouenietẽs illi capelle.Cedẽt tñ illi prouẽtus in vsus necios et stipẽdia ministrorũ illi⁹ capelle ẽm Host.et Jo.de ec.edifi.c.ad audiẽtiã.j.p q̃ iura vr̃

5 qḋ ille † oblatióes ꝑtineãt ad pochialẽ.ec.itra cui⁹ pochiam ẽ sita ista possessio. ¶ In ↄ̃triũ ẽ v̄itas ꝙ nó cedãt ec.pochiali tales oblatióes,vbi sciẽdũ ẽ,qḋ q̃nq; oblationes fiũt p respũ ad eccle. parochialẽ,et q̃runt̃ eccl̃ie parochiali,siue tales oblationes fiãt in eccl̃ia siue ex̃ eccl̃iaz.et ita loquit̃.de verb.sig.c.cũ iter vos. Quãdoq; fiũt oblationes nó p respectũ ad eccl̃iam parochialẽ. Sz p respectũ ad aliũ locũ vel ex̃ eccl̃iam ad aliquẽ sanctũ cui⁹ figura est in parochia alicuius eccl̃ie,et tũc parochiali eccl̃ie nó q̃runt̃, ró est,qꝛ nó offert̃ parochiali eccl̃ie nec ↄ̃tẽplatione parochialis eccl̃ie,nec ↄ̃tẽplatione rectoris eccl̃ie,sz p respectũ ad deũ seu imaginẽ et figurã beate Marie virginis,que est in loco, vbi depicta est,et sic nó ẽ quo iur.possint q̃ri parochiali eccl̃ie.et pro hoc vr̃ casus.de ex.ꝓlato.et subdi.c.nimis.el.j. Et ṗdicta vr̃,ꝓcedere siue talis offerãt̃ a pochiãis eiusdẽ eccl̃ie itra cui⁹parochiã ẽ ille loc⁹ vbi depicta ẽ illa figura vl̃ imago,siue ab aliq̃b⁹ q nó s̃r pochiãi.

6 ¶ Aduerte qꝛ decretalis † nimis.de excessi.prela.in subditos.nó probat ṗdcã,qꝛ ibi oblatióes fiebãt in loco fratrũ ṗdicatoꝝ, vel fratrũ minoꝝ,qui loc⁹ nó erat de parochia illi⁹ eccl̃ie.vbi ille locus situs erat. ¶ Itẽ ex quo parochiani illi⁹ eccl̃ie offerũt aliqd in loco,vbi est depicta figura vl̃ imago vr̃ parochiali eccl̃ie q̃rit, p ea q̃ dicit Inn.de ecle.edific.c.ad audiẽtiã.j.id est qꝛ talia spũaliter obueniũt a parochianis illi⁹ ecclesie. Sz si vera eẽt opinio, qḋ ille oblationes non q̃rũtur parochiali eccl̃ie. An q̃runt̃ cathedrali eccl̃e vl̃ episcopo et suo capl̃o intra cui⁹ diocesim est loc⁹ vbi depicta est imago et figura,et nó vr̃,qꝛ nó est legatũ episcopo, nec ecclesie cathedrali,nec ẽt ↄ̃tẽplatione episcopi,nec ecclesie cathedralis,et sic neutri q̃ret̃,vt de testa.c.requisisti. ¶ Ista qḋ vr̃ decidi p.§.si qs in nomine aut̃.de ec.tit.vbi si hereditas vel legatũ relinquat̃ deo,debet̃ canonica eccl̃ie,in qua testator hz domiciliũ,siue ergo offerẽt siue legẽt p respectũ ad figurã,vbi ẽ imago dei vel beate virginis Marie,siue sic in gñre loquat̃,relinquo hereditatẽ meã deo,acquirit̃ hereditas eccl̃ie,in qua testator hz domiciliũ,et vr̃ intelligẽdũ illud de eccl̃ia cathedrali. ¶ Sz ꝓcedit illud dubiũ in loco,in quo testator hz domiciliũ, et nó sit necesse posita ecclesia cathedralis,sicut ẽ in castris in q̃bus nó debẽt eẽ

7 cathedrales.† de priui.c.j.tũc queret̃ ecclesie illi⁹ castri in quo testator hz domiciliũ,et in illo castro eẽnt plures ecclesie,forte q̃ret̃ superiori,et vbi nulla sit ecclesia in castro nec in ei⁹ territorio,tũc q̃rat̃ epo,vt.d.§.si quis i nomine domini.auc.de ecc.ti. Cuicũq; ecclesie acquirat̃ vident̃ talia remanere in dispositione epi.xxxij. di.c.ꝑter hec. Hinc videm⁹ ꝙ aploꝝ tẽpore quo homines videbãt et deo offerebãt,ponebãt ãn pedes aploꝝ, et apl̃i illa dispẽsabant prout cuiq; op⁹ erat.xij.q.ij.dilectissim⁹. ¶ Scdo incidẽter q̃rit̃ an de hmói ob.et relictis imagini beate Marie virginis que ẽ depicta debeat̃ canonica epo? Respódeo quãtũ ad oblata iter viuos nó debet̃,sz q̃ ad relicta i vltima volũtate debet̃ canonica,

8 vt.l.j.C.ad mu.et.ff.ad.l.fal.ꝓ hoc facit ad rónẽ,qꝛ ad pias cãs censet̃ relinqui quod relinquitur † tali imagini.de testa.c.officij. et.c.requisisti.eodez titu.ergo debetur canonica,maxime si dicamus acquiri eccl̃ie parochiali.d.c.requisisti.§.illud. sz si dicam⁹ epo acq̃ri et tũc inter epm̃ et suã ecclesiã fiat diuisio hz formã dicte decretalis requisisti. ¶ In predictis staret̃ ↄ̃suetudini ẽm quã ad custodiã eo ꝝque offeruntur. Quãdoq; ponuntur clerici,quãdoq; laici, et illa ↄ̃uertunt̃ in elemosynas ad pios vsus domini possessionis.xij.q.ij.predia.de fo.compe.c.conquestus.

SVMMARIVM

1 Epõ an ↄ̃petat canonica portio ḋ his q̃ obueniũt iur.lega.vl̃ institutióis fratrib⁹ de tertio ordine beati Frã. q vocat̃ ↄ̃tinẽtes.
2 Episcopo nunquid competat canonica portio de relictis factis locis et personis subiectis iurisdictioni sue.
Totus populus christianus dicitur christiana religio.
3 Obedientia quam prestant fratres de tertio ordine suo ministro non facit eos dici religiosos nec professos.
4 Ordo fratrũ et soroꝝ tertij ordinis bea.Frã.an cẽseat̃ v̄a religio.
5 Fratres et sorores de tertio ordine beati Francisci vocantur fratres et sorores de penitentia.
6 Frẽs de tertio ordine santi Frã.an sint ꝑsone ecclesiastice. 20.
7 Fratribus tertij ordinis non iubibetur copula matrimonialis.
8 Fratres ḋ tertio ordine beati Francisci licet habeant certuz modum viuendi,non tamen sequitur qḋ sint persone ecclesiastice.
9 Transeundo ad tertium ordinem beati Francisci recipit̃ nouus habitus et assumitur nouus modus viuendi.
10 Status persone mutatur ex receptione ordinis.
11 Cõuersus q̃ñ manet i domo sua sic laic⁹ nó gaudet ꝑuilegio cle.
12 Tertius ordo beati Francisci inductus fuit ab ipso beato Francisco,et approbatus per sedem apostolicam.
13 Conuersi et deo deuoti gaudent priuilegio ecclesiastico.
14 Religióes et varij modi religionũ itroducte sunt a iure positiuo.
Concedere nunquid possit papa qḋ religiosus cum propria substantia remaneat in domo propria.
15 Ingredientes fraternitatẽ tertij ordinis beati Francisci,seculum egrediuntur.
16 Defensio et protectio fratrum tertij ordinis beati Francisci ad quos pertineat.
17 Fratres tertij ordinis beati Francisci an sint exempti a muneribus secularium et collecticis sicut clerici.
18 Proprium habere et remanere in coniugio possunt fratres tertij ordinis beati Francisci.
19 Moniales censentur que in monasterio se collocant licet propriũ habeant et vestem religiosam in propria domo.
Status fratrum tertij ordinis beati Francisci est artior et fortior heremitarum.
21 Oratorio si aliquid relinquitur an episcopo debeatur canonica.

Decimoseptimo principaliter

1 queritur, cum sint aliqui qui pro † remedio suarum animarum relinquũt cõuentui fratrum penitẽtie de tertio ordine beati Frãcisci,qui vocãtur cótinẽtes et eos heredes instituunt. An episcopo competat canonica portio de his que eis obueniunt iure legati vel institutionis. Reperio Fed.de sen.in consil.cxlj.quod incipit. Cum aliqui boni viri.sic dixisse, quod nec de hereditate nec de legato possit episcopus petere canonicam portionez. Quod probatur ista ratione, episcopus petit canonicam de eo quod legatur monasterijs vel ecclesijs.de testa.c.officij.et.c.req̃sisti.ad fi. Sed istis nec sub nomine monasterij vel ecclesie aliquid relinquit̃ nec immerito,qꝛ nec in monasteriũ nec in ecclesijs nec

2 in locis ecclesiasticis intitulati sunt. ¶ † Itez episcopo cõpetit canonica portio de relictis factis locis et personis subiectis iurisdictioni sue Hinc est ẽm Inn.in.c.off.de te. et Pe.de sansoni.in.c. req̃sisti.eo.ti.episcop⁹ nó potest petere quartã ab exemptis. Sz isti de tertio ordine nó subsunt episcopo,lz in aliquibus sunt priuilegiati a vexationibus secularib⁹.vnde potius eoruz status dicitur quidaz modus viuendi quã regula vel religio,vt not.Jo.et Pa.de leaza.in cle.pe.de sen.excom.et posito qḋ eoꝝ status appelletur regula vel religio.nó sequitur qḋ sint persone ecclesiastice. Nã laici bene viuẽtes iuste,et honeste appellantur religiosi.de ↄ̃si.ecclesia.de re.ec.c.fi.qꝛ isti magis sunt deputati opibus pietatis et contẽplationis q̃z ceteri laici,ideo appellantur religiosi. Nã et totus populs christiuanus dr̃ christiana religio.nã religio est nomen valde generale vt no.Archi.de regu.c.i.lib.vj.et qꝛ isti recte et ẽm quandam normam viuunt,merito eoruz status potest

3 dici regula in.d.c.j. Sola ergo obediẽtia † quã prestãt suo ministro nó facit eos dici religiosos nec ꝓfessos.facit qḋ no.in Spe. de sta.mona.v̄.xxxvij.et ↄ̃siderato qḋ legit̃ et no.xij.q.ij.duo.plura sunt illa que suadent istos debere esse sub gñe laicorum q̃z clericorum igitur,cum non sint religiosi proprio sumpto vocabulo, nec clerici,neq; persone ecclesiastice qḋ interpretetur consuetudo que hz eos conueniri posse sub iudice seculari,sequitur qḋ relicta istis sunt relicta aut tanq̃z pauperibus,et sic in genere,et sic non debetur quarta,vt no.Jo.de conuer.coniu.c.dudũ.super verbo, pauperũ,aut sunt relicta eis tanq̃z amicis vel intuitu suarũ personarũ bene viuentium,et bona sua in opera pietatis et elemosyne erogantium,et similiter in nullo casu predictoꝝ ↄ̃petit epo canonica portio.de testa.c.requisisti.de v̄b.sig.c.ex parte.ij.et no.de testamẽ.c.ij.et ista sunt verba Federi.de senis.in dicto ↄ̃si.cxlvj.

¶ Antequam autem veniam ad solutionem precedentis questio-

4 nis,opz videre, si ordo † fratrũ et soroꝝ tertij ordinis beati Frã-

cisci censeāt tanq̄ vera religio, ⁊ an fratres ⁊ sorores .d. ordinis tertij sint, ⁊ censeant ⁊ remaneant in statu laicali, ⁊ seculari, ita qḋ nō gaudeāt priuilegio fori, ita q̄ possint cōueniri coraꝫ iudi. seculari, nec gaudeāt p̄uilegio inijcientes manus violētas in eos nō in currāt excōicationis sniam. Fed. in .ꝫ. dicto cōsi. tenebat qḋ isti n̄ nō sint ꝑprie ꝑsone ecclesiastice, nec religiose. Sed potius censeant, vt laici, ⁊ de statu laicali, ⁊ seculari, hoc ēt tenebat Landinus antiquus doc. dicēs qḋ ipsi nō sint clerici nec religiosi id ē vere ligati religione, q̄ nō h̄nt ptātez sui corporis sed vxores eoruz nec sunt bigami, q̄ p̄nt esse in ipso tertio ordine, ⁊ ideo nec in personis nec in rebus gaudēt priuilegio clericali, ⁊ sic sunt sine lege, sicuti sunt locuste, vnde iudicat eos, vt nudos omni priuilegio clericali, q̄si de nouo egressos ḋ vtero m̄ris cōtinētes q̄ ad aliquos cū inter illos sint aliqui ꝯtinētes, q̄ ꝯiugati ꝑ aliquos dies in septimana abstinēt ab vxoribus eorū. Dicebat Abb. in cle. cū ex eo. de sen. excō. qḋ isti fratres, ⁊ sorores vocant̄ fratres, ⁊ sorores

5 † de penitētia, ⁊ idē h̄r i extrauagāti pape Jo. xxij. q̄ extrauagās icipit. Sācta romana ecclesia. tractās ibidē. Nūqd isti fratres, ⁊ sorores gaudeāt ecclesiastica libertate seu imunitate ecclesiastica. Dicit qḋ sic. alleg. de censi. c. quāq̄. in. vj. ⁊ de immu. eccle. c. q̄ eo. li. nō pōt negari, quin isti sint saltē ecclesiastice ꝑsone large sumpto vocabulo, ⁊ ēt religiose, q̄ t̄n ecclesiastico p̄uilegio gaudebūt in suis bonis nedū in ꝑsonis vt ibi. xvij. q. iij. si qs suadente, facit ēt qḋ in regula ipsoꝶ prohibent̄ ꝑfessi eius regule post professionem ad seculū redire qḋ alias lꝫ ei q ordinē mēdicātiū ingreditur ⁊ intra annū ꝑbationis ordinē profitet̄, qḋ si ordinē aliū ꝑfiteret̄ nō liceret. de reg. nō solū. li. vi. est ergo ꝑfessus dictū ordinē tertiū post professionē ipsi ordini tertio astrictus, ⁊ a seculo separatus, debet ergo sentire commodum eiusdem ordinis, ex quo sentit onus de regulis iuris qui sentit libro sexto.

¶ Super ista questione an isti de tertio ordine beati Francisci sint

6 ꝑsone † ecclesiastice. videt̄ qḋ sic inspecto primo iur. cōi. xij. qō. j. duo sunt genera hominū. Scḋo inspectis priuilegijs Romanoꝶ pontificū indultis dicto ordini. ¶ Ad partem negatiuā qḋ non sunt ꝑsone ecclesiastice ⁊ sic possint cōueniri corā iudice seculari. Canon distinguit totum genus humanū. prima diuisio est quo ad modū viuendi ⁊ gubernationis monastice ⁊ explicat cōditiones mēbroꝝ. s. laicale ⁊ ecclesiasticū. xij. q. j. duo sunt genera hominū. Unum est emancipatum diuino officio deditum ⁊ cōtemplatione ⁊ errore semota ab omni strepitu temporaliū, sicut sunt clerici deo deuoti, vcꝫ conuersi, aliud est genus laicorum qbus ꝑmissum est temporalia possidere ⁊ vxores ducere ⁊ habere. conditiones autē he. s. proprietatis ⁊ cōiugij cōpetunt istis de tertio ordine, ⁊ precedentes conditiones de qbus loquit̄ canon. duo sunt genera hominum, vt probat eorum continentia. Professis aūt tertij ordinis competunt conditiones laicales ⁊ desunt ecclesiastice, ergo sunt laici censendi xij. q̄stione prima. duo sunt, ergo nō gaudēt priuilegio fori ⁊ ꝑsone. ¶ Scḋo ꝑbat̄ sic. Canon enumerat ꝑsonas ecclesiasticas, sicut sunt episcopi, presbyteri, diaconi, ⁊ subdiaconi, regulares canonici, professi, ⁊ omnibus predictis indicitur copula. xxvij. q. ij. vt lex continētie. Sed isti de tertio ordine non sunt de ordine dictaruꝫ ꝑsonaꝶ, cū isti possunt esse in cō

7 iugio † nec eis inhibetur copula, censent̄ ḋ statu laicali. ¶ Tertio ꝑbat̄ sic. Canon alibi enumerat personas ecclesiasticas gaudentes p̄uilegio clericali. xvij. q. iiij. si qs suadente ibi dū ḋt tex. q iniuriā vel violētiā infert clericis vel monachis vel Deo deuotis, omnibus ecclesiasticis ꝑsonis. ⁊ exponit ibi, vt sunt penitentes, hospitalarij, ⁊ tēplarij, q gaudēt p̄uilegio clericali. Sed isti de tertio ordine nō sunt de numero dictaꝶ ꝑsonaꝶ, nec sub numero dictarū ꝑsonaꝶ cōprehendunt̄. Nec ob. si dicat̄ qḋ isti de tertio ordine vocant̄ penitētes, vt in cle. cū ex eo. ⁊ penitētes gaudēt p̄uilegio clericali, vt. d. c. qsqs, q̄ loq̄t de penitētib⁹ solēniter, vel clericaliter viuētibus de qbus h̄r. l. di. in capite. ⁊. c. ecclesiastico. lꝫ isti de tertio ordine non sunt de numero illoꝝ p̄ntiū. ¶ Quarto sic ꝑbat̄ ꝯstitutiones papales enumerāt ꝑsonas ecclesiasticas q̄ gau lēt priuilegio clericali. ⁊ canonici, ⁊ cuiuslibet religionis cōuer i. de sen. excō. c. nō dubiū. ⁊. c. ex tenore. Sed isti de tertio ordine non sunt. nec includuntur sub noīe predictaꝶ ꝑsonaꝶ ergo excludunt̄ a numero ꝑdcō, vt dcō cano. duo sunt genera hoīum.

¶ Quinto ꝑbat̄ ꝑ cle. cū ex eo. de sen. excō. vbi nō disponit̄ an status dictoꝶ fratrū sit ecclesiasticus vel nō sed solū disponit̄ circa repulsionem ipsorum ad minus tp̄e interdicti, sicut ⁊ ceteri laici repellunt̄, ⁊ sic equiparat istos de tertio ordine laicis, ⁊ sic ḋ numero laicorū q̄ ēt ꝑbat̄ ꝑ gl. in cle. cum ex eo. de sen. excō. nam

8 lꝫ de tertio ordine † habeāt certū modū viuendi, nō seq̄t qḋ sint ꝑsone ecclesiastice. Q̄ ad esse status ecclesiastici req̄runt̄ alia vltra certū modū viuēdi. s. viuē sub obediētia supioris, ⁊ seruare ꝑpetuā ꝯtinētiā, ⁊ abdicar̄ a se ꝑpriū, ḋ sta. mo. c. cū ad mōasteriū ⁊ hoc ēt ꝑbat̄ ꝑ ꝯsti. Nicolai pape, q lꝫ approbet statū istoꝶ de tertio ordine nō t̄n facit talē statū ecclesiasticū fore. cū ergo lex canonica enumeret ꝑsonas ecclesiasticas gaudētes p̄uilegio ecclesiastico, ⁊ predictas nās ⁊ ꝯdōnes ipsarū ad nullā ꝑdictarū ꝑsonaꝶ ⁊ ꝯdōnū r̄digunt̄ isti ḋ tertio ordie. ¶ Sexto ꝑbat̄ sic. stat⁹ ꝑsonaꝶ ecclesiasticaꝶ, itroducit̄ a lege canonica rōne caracteris ordinis sic suscepti. xxj. di. cleros, vel professionis ⁊ cuiuscūq̄ plene ꝯuersionis, ⁊ seculi abdicationis. xix. q. j. duo sunt ⁊ sic exprimūt oēs canones, ⁊ ꝯstitutiōes canonice loquētes ḋ statu eccl'iasticaꝶ ꝑsonaꝶ. Sed isti de tertio ordine nō sunt clerici, q̄ nō sunt promoti ad ordines, nec ꝑmoueri debent, nec sunt ꝑfessi, nec ꝑfitent̄ tria substātialia regule, qḋ pꝫ, q̄ p̄nt h̄re ꝑpriū in ꝑticulari, ⁊ esse in ꝯiugio, qḋ repugnat statui ꝑfessoꝝ, vt de sta. mona. cuꝫ ad monasteriū. Nec sunt in statu plene ꝯuersionis, ⁊ abdicationis seculi de quibus plene ꝯuersis, ⁊ abdicātibus a se seculū pꝫ ḋ priuile. c. ꝑ exemptionē. li. vj. de regula. c. nō solū. e. li. ergo pꝫ qḋ isti de tertio ordine nō gaudēt p̄uilegio clericali, nec p̄uilegio qḋ dat̄ religiosis ēt ꝯuersis plene trāslatis. Nec ob. si dicat̄. qḋ cen

9 sent̄ ꝑsone ecclesiastice isti ḋ tertio ordine. † Q̄m trāseūdo ad istū tertiū ordinē recipiūt nouū habitū ⁊ assumunt nouū modū viuēdi, vt. d. cle. cū ex eo. de sen. excō. R̄sideo q̄ solus habitus nō inducit eos cēseri de statu monachali siue regulari. Sed ipsa ꝑfessio hoc inducit. de regula. c. porrectū. ⁊ hinc est qḋ nouitij regulariū habitū assumētes ipsuꝫ deponere p̄nt, ⁊ redire ad seculū, ⁊ vestez laicalē reassumere. de regula. c. sup eod. Nec ēt nouus modus viuēdi aggregat istos de tertio ordine statui regulari nec ecclesiastico. Q̄m cuilibet laico lꝫ sibi prefigere certū modū viuēdi. Casus est in clemen. j. in fine de religio. domi. ⁊ facit de obser. ieiu. c. vlt. in fi. ⁊ de celebra. mis. c. quidam.

¶ Septimo probat̄ sic. Persone ecclesiastice denominant̄ ab ecclesia, vt q̄ intitulate in ecclesia, vel apte intitulari. xxj. di. cleros. de prebē. cū ſm apostolū. Sed isti de tertio ordine iā nō sunt clerici nec p̄nt intitulari in ecclesia, ḋ insti. c. ij. de rescrip. c. cū adeo ḋ transa. c. ex l'ris. ¶ Octauo ꝑbat̄ sic. Plus operat̄ caracteris iꝑpressio ad imutādū statū persone de laicali ad ecclesiasticū, q̄ ex

10 receptiōe ordinis mutat̄ status ꝑsone, † vt sit clericus cū p'rio eēt laicus. de p̄b. c. cū ſm apostolū q̄ operet̄ solus modus viuendi cū habitu sine plena ꝯuersione ⁊ seculi abdicatiōe. Sed ꝑ mutationē modi viuēdi nō alterat̄ status ꝑsone, q̄ ita remanet laicus assumpto nouo mō viuēdi sicut prius de reli. do. cle. j. i fi. ¶ Nono ꝑbat̄ sic. Status ecclesiastic⁹ distinguit̄ a seculari rōne matrimonij ḋ cle. ꝯiu. c. diuersis falacijs. xxvij. q. ij. sicut. n. lxxxiiij. di. cū in ꝑterito. Sed isti de tertio ordine p̄nt ꝯhere m̄rimoniū, ⁊ remanere in m̄rimonio iā ꝯcto, ergo sunt in statu laicali, qui status laicalis iudicatur ratione ipsius matrimonij.

¶ Decio ꝑbat̄ sic. priuilegiū fori, ⁊ ꝑsone dat̄ ex causis vcꝫ rōne ordinis clericalis, vel rōne religionis, vel ꝑfessionis, vel plene ꝯuersionis de sen. excō. c. j. ⁊. c. nō dubiū. xvij. q. iiij. c. si qs suadēte. ¶ Sed isti de tertio ordine nō sunt clerici, ergo nō gaudēt p̄uilegio, qḋ dat̄ clericis. ¶ Itē nō sunt religiosi, nec ꝑfessi alicuius monasterij ꝑ ecclesiā, approbati, nec sunt ꝯuersi plene trāslati, ergo nō est quo iure possint gaudere p̄uilegio clericali, ḋ reli. do. c. j. lib. vj. ergo gaudēt p̄uilegio qḋ dat̄ religiosis. de sen. excō. c. cū illoꝶ. eo titu. c. cū qs. in. vj. ⁊ hoc ēt facit qḋ no. Host. in. c. nō du

11 biū. de sen. excō. vbi ḋt qḋ q̄n † ꝯuersus manet in domo sua sicut laicus nō gaudet p̄uilegio clericali q̄ nō est plene trāslatus. de ꝑ ui. cū ⁊ plātare. §. ex fratribus ⁊ eo. ti. c. ꝑ exēptionē. lib. vj. tūc. n. ḋr plene trāslatus q̄n tradit se ⁊ sua bona alicui religioni ⁊ est tōsuratus v'l habitū mutat, dicit horas, honeste viuit sicut clericus talis. n. intelligit̄ de foro ecclesiastico, ⁊ gaudet p̄uilegio imunitatis. xvij. q. j. c. qsquis. de p̄ui. c. vt p̄uilegia. isti aūt de tertio ordini nō trāsferūt plene ꝑsonas suas huic tertio ordini, cū remanere possint ꝯiugio pp qḋ obligātur vxoribus ex vinculo matrimoniali. ¶ Itē nō trāsferūt sua, cū illa nō querant̄ ordini, sed remanēt apud eos, cū possint habere ꝑprium in singulari. facit ad predicta. C. de sacro sanctis eccle. l. sub pretextu.

¶ In ꝯtrium arguit̄ q̄ isti de tertio ordine sint ꝑsone ecclesiastice, ⁊

12 gaudeāt p̄uilegio fori ⁊ ꝑsone. Prio, q̄ iste tertius ordo † inductus est a beato Frācisco ⁊ approbatus per sedē apostolicā, ⁊ est ordo religiosus, ergo ꝑsone istius ordinis sunt religiose ⁊ ecclesiastice ꝑsone, nā ex quo ordo est religiosus, ergo ꝑsona annexa ordini ē religiosa. de reli. do. c. fi. eo. ti. c. vnico. li. vj. ergo gaudēt p̄uilegio ecclesiastico. xij. q. j. duo sunt. Sunt. n. relegati religioni beati Frāci. ex tertio ordine ⁊ gradu. ¶ Scḋo sic ꝑbat̄. regulares

lares regule approbate ꝑ sedem apostolicam sunt ꝑsone ecclesia stice ꝛ gaudēt priuilegio ecclesiastico, vt in iuribus superius alle gatis. de sen. exc. nō dubiū. ꝛ. c. ex tenore ꝛ. c. cū illoꝝ. Sed isti ð tertio ordine sunt regulares regule approbate, ergo gaudēt pri uilegio ecclesiastico. Nam regulares dicunt a regula concernen te ꝛ regulāte modū viuendi ꝛ ꝯuiuendi, vt no. doc. in sum. de reg. ꝛ sic isti de tertio ordine qui habent regulā, modū viuendi ꝛ ꝯue niendi approbatū ꝑ sedem apostolicam, vt pꝫ ꝑ priuilegiū pape

13 Nicolai. ¶ Tertio sic probat. Conuersi † ꝛ deo deuoti gaudēt priuilegio ecclesiastico. de sen. excōi. nō dubiū. Sed isti de tertio ordine sunt conuersi istius tertij ordinis, q2 ꝓfitent regulā istius tertij ordinis ꝛ deo dicant specialiter vltra gradū laicoꝝ, cū cer tū modū in habitu ꝛ ceteris dispositis in institutione regule ipso rum profiteantur ꝑm illum deo dedicantur ꝛ conuertuntur, si er go regulari habitu assumpto, ergo gaudēt ꝑuilegio ecclesiastico.

¶ Quarto sic ꝓbat. Isti de tertio ordie nec sunt puri laici ꝫ laica lē extremitatez, nec religiosi ꝫ strictū significatū religiosoꝝ quo rum est profiteri tria substantialia regule, vt in. c. porrectū. ð reg. ꝛ de sta. mona. cū ad monasteriū. Nec sunt clerici ꝑm veꝝ signifi catū ꝑm ꝙ exigit caracteris impressio. xxj. dist. c. cleros. Sꝫ sa piunt naturā medij, ꝫ de iure est ꝙ mediuz magis accedit ad na turā illius extremi assimilatur. ð statu mona. c. recolentes. l. ðcer nimus. de aque ductu. l. stigmata. de fabric. ð sen. excō. c. si iudex laicus. in. vj. ꝛ est expressum. ð sta. homi. l. querit. ff. de testi. l. repe tundaꝝ. §. fi. ff. ð acqui. rē. do. l. quicquid. §. cū ꝑtes. ff. de au. ꝛ ar. leg. l. ꝛ si nō sint. §. fi. sed status istoꝝ magis accedit ad statū eccle siasticū pp ea que promittūt ꝛ seruant ꝑm statuta dicti ordinis ꝛ regule quaꝫ ad statū laicalē, ergo iudicabimus de ipsis tanꝗ de personis ecclesiasticis, ꝛ sic gaudēt priuilegio clericali. ¶ Quin to sic ꝓbat substātialia vere religionis sunt introducta a iure po

14 sitiuo, ꝛ iure positiuo sunt introducte † religiones ꝛ varij modi religionū. Unde iura de religione loquentia distinguunt de re ligione minori pari vel arctiori. de regula. licet. ꝛ. c. sane. de pre ben. c. cum singula. lib. vj. facit clemē. ne in agro. ð statu mona cho. Ista religio tertij ordinis potuit per Papam sub certis re gulis modificari separatis ab alijs regulis aliaꝝ religionū, ꝛ tñ vocabitur religio. de re. do. c. vno. in. vj. ergo ipsi incorporati ꝑ si religioni religiosi sunt, ergo religiosoꝝ priuilegio gaudent.

¶ Sexto ꝓbat sic. papa potest ꝯcedere ꝙ religiosus cum ꝓpria substātia remaneat in domo ꝓpria vt dicit Inno. q cle. vel vo. c. insinuante. ꝛ ꝙ matrimoniū cōtrahat. de sta. mo. cū ad monaste riū. ꝛ tñ remanebit religiosus ꝛ gaudēs priuilegio ecclesiastico ꝛ sic in istis ꝑsonis tertij ordinis, quarū status ꝛ ꝑsone ꝑ papam est approbatus vt religiosi cēseant ꝛ ex toto ꝙ ꝑ obedientiā quā isti ꝓmittunt nō solēnizet votū stricte religionis, cū nō ꝓmittant alia substantialia regule, vt. c. cōsuluit. qui cleri. vel vo. tñ ꝑ hoc nō tollit, quin sint ꝑsone ecclsiastice. ¶ Septimo ꝓbat sic. De scendendo ad priuilegiū pape Nicolai. Et primo ibi dum dicit ordinamus propterea statuentes ꝙ nullus post ipsius fraternita tis ingressum eandem valeat egredi.

15 ¶ Ex quo ꝯcludit ꝙ ingredientes † fraternitatē illā seculū egre diunt, ergo desinunt esse ꝑsone seculares. de iure pa. cū seculū. er go incipiunt esse ꝑsone ecclesiastice, cū nō sint plura hominū ge nera. xij. q. j. duo. Itē ꝑ hoc faciunt verba eiusdē priuilegij pape Nicolai. Nā ibi subsequenter subdit. possunt tñ habere liberuꝫ trāsitū ad aliā religionē approbatā. Ex quo infert ꝙ hec erat reli gio ꝛ approbata, cū hec dictio aliā positionē faciat. de rescrip. se des. Et sic ex illis verbis infert ꝙ transeuntes ð tertio ordine ad aliam religionē mendicantiū nō transeunt de seculo ad religio nē sed transeunt ð religione tertij ordinis ad aliā religionē. ꝛ hec verba in priuilegio ꝓlata intelligunt in suo significato, vt specifi ce distinguant ab alijs cū sint leges priuate. iij. di. priuilegia. ð le gibus. l. ius singulare. ff. ad munici. l. j. Itē ꝑ hoc faciūt eiusdem priuilegij Pape Nicolai verba dum in dicto priuilegio subiun gitur, mulieres viros habentes nō possunt sine ipsoꝝ licentia ad hmōi fraternitatez trāsire. Ex quo seqt ꝙ ꝑ ingressū fit mutatio seculi. de conuer. coniu. ex parte. ꝛ. c. vxoratus.

¶ Itē ꝑ hoc ēt faciunt vba predicti priuilegij pape Nicolai vbi dicit, si vero fratres vel sorores cōtra ius vel eoꝝ priuilegium ꝑ potestates vel rectores locoꝝ vbi domicilium obtinēt vexatiōi bus impetant, ministri eoꝝ adeant epōs ꝛc. Que verba videntur ꝓbare ipsos nō posse vexari a rectoribus secularibus ergo sub sunt ecclesiastico, cū nō sit dare acephalū. xiij. di. nulli. Nec ob. si dicatur papa ibi ꝓmittit ministris adire locoꝝ epōs, ergo alij adire nō possunt, q2 si ponderant vba, nō est de mēte, ꝙ alijs in hibeat, sed est ð mēte ꝙ q2 ad mīstros spectat ipsoꝝ fratrū ðfen

16 sio † ꝛ protectio, ꝙ ipsi ministri vt capita accedant, cū toti ordi ni fiat iniuria, nihilominus singulariter singuli possunt acceder. Itē ꝑ hoc faciunt ēt verba priuilegij dicti Nico. Nā vt ibi pꝫ bea tus Francis. hunc ordinē instituit ipsos in familiā dñi redigendo vt ꝓbant verba regule, vt ipsos sic approbat, sed familia est ð foro eccliastico cui famulat. ð fo. compe. nullus. xij. q. ij. ecclesiaꝝ suos. lxxxix. di. indicatū. Itē ꝑ hoc facit ꝙ no. Bar. ff. de iu. im mu. ꝑ, vbi querebat an collegiū fratrū de penitentia tertij ordi nis beati Franc. ꝛ fratres ipsius ordinis habeāt imunitatē a mu neribus. Isti qdē, nō sunt ꝓprij religiosi, q2 nō renūciant ꝓprio. Itē habēt vxores. Itē clerici nō sunt, q2 nullū ordinē ecclesiasti cū hñt, tñ quēdā ordinē viuēdi a romana ecclesia habent, vt no. de re. do. c. j. in cle. sunt tñ ꝑsone ecclesia. qui vocant deo deuoti. ij. q. i. duo sunt. ꝛ sunt exēpti a iurisdictione seculari. ꝛ subdit ibi deni ꝙ vidit ꝯsilia plurium doc. iuris canonici ꝛ ciuilis ꝙ isti sūt

17 exēpti † a muneribus seculariū ꝛ collectis sicut clerici. Itē ꝯsulue runt multi aduocati de curia, roma. ꝛ Guido ð baysio archidia conus Bono. q scripsit sup decreto ꝛ sexto. ꝛ Dy. ð muge. ꝛ hō vr̄ tenere gl. ff. ð mu. ꝛ ho. l. cura. §. fi. ꝛ dicit istos fratres tertij or dinis fore exemptos a muneribus, nisi anteꝗ trāsirēt ad hūc or dinē fuissent hmōi muneribus obligati, vt. C. qui mil. nō pos. l. ij. §. est ꝛ q̄rtū. de vaca. mune. l. j. §. pe. C. de epis. ꝛ cle. l. qui ꝑtextu. ð iu. imu. l. ꝑ. §. diu⁹ ꝛ facit ꝙ plene no. ð ob. ad rōcinia. c. vnico.

¶ Octauo sic ꝓbat, ꝙ isti gaudeāt priuilegio clericali, ꝛ ꝑ hō idu co casum. de seu. excō. religioso. lib. vj. Sicut inducēdo nō est ar ctior nec strictior vita ꝛ regula trāseuntiū ad religionem ordinis beati Fran. ꝙ pꝫ, q2 nouitij intra ꝓbationis annū existētes pos sunt exire ꝛ redire ad seculū. de reg. c. sup eo. ꝛ dū intra ꝓbatio nis annū sunt retinēt ꝓpriū, de regula. bñficiū. lib. vj. Sic ꝛ isti ð tertio ordine cū sint fratres ipsius ordinis possunt habere ꝓpriū

18 † ꝛ remanere in ꝯiugio. Sed nos habemus ꝙ trāsiens ad reli gionē ꝗuis cū effectu religiosus cēseri nō possit, donec tacite vel expsse ꝓfessus sit, tñ gaudet ꝑuilegio ꝑsone. de sen. exc. religioso. lib. vj. ergo idē in istis q sunt de tertio ordine q lꝫ religiosi cū effe ctu cēseri nō possint, q2 nō ꝓfitent tria substātialia regule tñ ꝑuile gio religiosoꝝ gaudeāt. ¶ Nono sic ꝓbat de elec. idēnitatibus. §. vlti. in ver. s. dicta. lib. vj. de sta. mona. cle. ij. vbi text. loquit de monialibus q vulgo dñr canonice seculares, ꝛ vt canonici vitam ducūt, nō renūciantes ꝓprio nec ꝓfessionē aliquā faciētes, que tñ religiose cēsent, qꝺ pꝫ, q2 eximunt ꝑ apostolica priuilegia a ptā te iudicis secularis, ꝛ ēt a ptāte diocesani, ꝛ ēt nisi non sint exēpte ꝑ papā subsunt diocesano loci. ꝛ vtroqꝫ casu ab eo visitant, ergo sunt religiose ꝑsone, ꝛ hoc ꝯtingit pp mutationē status q ē de sta tu laicali ad ecclesiasticū, ex eo qꝺ retineāt ꝓpriū nec aliquā regu lā ꝓfiteant. ꝑ hoc facit qꝺ no. gl. xij. q. v. c. fi. vbi dicit gl. qꝺ mo

19 niales † cēsent q in monasterio se collocāt lꝫ habeāt ꝓpriū ꝛ ve stē religiosaꝫ habeāt in ꝓpria domo. xxvij. q. j. de viduis. xxxij. q. j. si quis rapuerit. ꝛ vide quod no. xviij. q. ij. si quis pernitiosam.

¶ Decimo sic ꝓbat nō est arctior nec fortior status hrmitarū, quā sit status eorū tertij ordinis, qꝺ pꝫ, q2 hrmita pt hre ꝓpriū. xviij. q. ij. eꝫ Paulus. Itē isti hrmite nec ecclesie nec ordini se trāsse runt, vt. d. §. eꝫ Paulus. Itē plus vꝫ vita cōis quā heremitica. xvj. q. j. si clericatus. ¶ Sed vita istoꝝ fratrū cēset cōis. ergo ma gis priuilegiata quā vita hrmitica, sed isti heremite, censent ꝑso ne ecclesiastice. xv. q. j. qui vero. ergo fortius isti de tertio ordine cēsebunt ecclesiastice ꝑsone, cū se ad ordinē trāsferāt. ꝛ multa ꝑm eoꝝ regulā ꝓmittāt que nō ꝓmittūt heremite. ꝑterea qñ in hoie repit duplex status fuisse, ꝯsideramus vltimū statū hois. C. ne ð statu defunc. l. si mr. facit qꝺ no. de ꝑbē. cū de bñficio. lib. vj. Sed cū vltimus status tertij ordinis sit tanꝗ status eccliasticus ꝛ nō tanꝗ status laicalis, q2 primus status est sublatus ꝑ ꝑm statū, er go ꝯsideramus istos tanꝗ de statu scdo. s. ecclesiastico ꝛ nō secu lari. Ex his oibus ꝯcludo qꝺ isti ð tertio ordie beati Frāci. sunt

20 ꝑsone † ecclesiastice ꝛ gaudēt ꝑuilegio fori ꝛ ꝑsone ꝛ alijs imuni tatibus q dant clericis ꝛ religiosis sequēdo verā ꝯpini. Pau. ꝛ Abb. ꝛ Jo. de lig. in. d. cle. cū ex eo. de sen. excō. ꝛ bar. i. d. l. lem per. de iure immu. ꝛ alioꝝ antiquoꝝ doc. q hāc opi. secuti sunt. Redeūdo igit ad qōnē ꝓpositam de his q legant fratribus vel ꝯuentui tertij ordinis an epō debeat canonica? Rñdeo siue leget fratribus nō tanꝗ singularibus, siue ipsi conuenti, vtroqꝫ casu ð bet canonica cuꝫ istud sit collegiū ecclesiasticū respectu tertij or dinis beati Francis. ꝛ de his que legant conuenti ecclesiastico ð bet epō canonica. de testa. requisisti. ꝛ pro hoc reprobo consiliuꝫ Fede. de quo. s. dixi qui dicebat nō deberi canonicā epō. ¶ De cimo octauo principaliter queritur, si alicui oratorio † relinquit

21 vel leget, an epō debeat canonica. Videt ꝙ sic, cū talis locus sit

pius, qr deputaẽ ad opera pietatis ⁊ orationis ⁊ de his que legantur loco pio debeẽ canonica. de testa. requisisti. ¶ In cõtrariũ vr p ea que no. Jo. de reli. do. ad hec. vbi dicit, ꝙ quilibet põt habere oratorium in domo ꝑpria, dũmodo nõ habeat formã ecclesie. Sed ibi celebrari non põt sine auctoritate episcopi, de conse. di. j. vnicuiqꝫ. ⁊ c. clericis. qui ergo dicit talem locum teneri. ad canonicam ostendat ius expressum.

❧ SVMMARIVM ❧

1 Persone que sint que tenentur ad canonicam episcopo de his que eis legantur.
2 Prelationem dicitur habere qui habet curam perpetuam.
3 Ecclesiam in cõmẽdã habenti si legetur, legatum censetur contẽplatione ecclesie.
4 Administratori alicuius ecclesie qñ aliquid legaẽ ⁊ eius nomen ꝑpriũ ẽ a testatore expssũ, an de eo poterit eps petẽ canonicã.
5 Nomen persone si precedit, ⁊ post sequatur nomen dignitatis, nunquid videatur legatuꝫ cõtẽplatione persone factum.
6 Sententia hec, excommunico titium prelatum talis ecclesie, an respiciat dignitatem.
7 Legatum factum in genere an sit validum.
8 Professo alicuius monasterij si aliquis legat exprimendo proprium nomen tantum, nec adijciatur ꝙ sit professus an canonica debeatur episcopo.
9 Pauperibus si aliqs legat, an d isto legato dbeaẽ canonica epo.
10 Falcidia licet cesset de relictis ad pias causas, non tamen cessat canonica episcopalis.
11 Pauperes quandam coniunctionem habent cum episcopo, ⁊ pertinent ad eius protectionem.
12 Collegium leprosorum nullo iure cauetur ꝙ sit approbatum.
Canonica non debetur vbi legaẽ alicui vt singulari persone. 13.

¶ Capitulum quintum.

VEnio ad quintum capitulum principale ꝙ est que psone † quibus legaẽ teneanẽ ad canonicam epo de his que eis leganẽ istud examinandũ est p. ĩ. scriptas qõnes. ¶ Primo queriẽ legaẽ prelato sub noie dignitatis? Respõdeo ista. q. decidiẽ p. c. reqsisti. de testa. vbi cẽseẽ legatũ intuitu ecclesie ⁊ iõ epo cõpetit canonica. nisi qñ vere ⁊ nõ in fraudẽ legareẽ plato, ñ p aia sꝫ p seruitijs que legãs recepit a prelato, qr tũc cẽseẽ legare intuitu psone, ⁊ ideo nõ debeẽ canonica epo. ¶ Notãdũ ꝙ ex qlitate rei que legaẽ cẽseẽ ꝯsanguineus a prelato intuitu ecclesie legare, vt si legaret prelato ea que ptinẽt ad ornamenta ecclesie, vel que cõueniunt dignitati prelati, vt si legaret calicẽ, vel vestimẽta sacerdotalia scdm qd dicit Pet. de sanso. in c. reqsisti. sup xbo, ptineret, ⁊ no. ꝙ dixi qñ legaẽ plato. i. platiõe hñti, ⁊ prelatiõe † dr hre q hꝫ curã ppetuã, puta qr ẽ rector ecclesie vel vicarius in eadẽ ppetuus fm Abb. d. c. reqsisti. sup xbo, prelatiõe. Jo. tñ ibi dt ꝙ prelatio ibi sumiẽ large. i. qcũqꝫ curã hẽat d offi. ordi. cũ ab ecclesiaꝝ. ⁊ c. cũ vos. talis. n. acquirit ecclesie. vel capelle cuius curã gerit vel dignitati vel misterio ꝙ hꝫ. ⁊ no. ꝙ dicit ibi Abb. de vicario ppetuo, qr ex hoc pꝫ ꝙ qñ quis legat vicario ppetuo simpliciter, vr legare cõtẽplatione ecclesie cuius est vicarius. de quo vicario ppetuo hr. de fi. instr. §. ppetu9 de offi. vica. cle. j. Similiter si sub noie dignitatis legat alicui administratiõẽ hñti, cẽseẽ legare cõtẽplatiõe illius administratiõis. Censeẽ qs hre administratiõẽ tm, puta qñ ei est aliqua ecclesia cõmendata, vel est simplex sacerdos ⁊ est ei cõmissa cura animaruꝫ ad tps vt audiat ꝯfessiones ⁊ alia hmõi, ⁊ ita hꝫ administrationeꝫ nõ tanqꝫ prelatus, sꝫ administrator. dr ẽt hre administratiõẽ monachus vel canonicus regularis, que administratio est tpalis. quã hꝫ regularis vel sacerdos cõductitius fm Pet. ⁊ Abb. in. d. c. requisisti. sup xbo, administrationeꝫ. Ex predictis pꝫ, qd si legeẽ hñti ecclesiã † in cõmẽdã cẽseẽ legatũ cõtẽplatione ecclesie. Idẽ si legaẽ sacerdoti cõductio, vt qr testator dixit, lego. x. sacerdoti talis ecclesie, nõ dixit rectori, qui sacerdos nõ erat rector ppetu9 ecclesie, sed annalis ⁊ seruiens p mercede, de quo loqẽ de pben. significatũ. ⁊ idẽ si legaẽ habenti bñficiũ manuale vt cẽseat legare cõtẽplatione bñficij manualis ⁊ nõ cõtẽplatione monasterij, d cuius mẽbro est ipsum bñficiũ manuale. facit de offi. or. quanto ⁊ oibus predictis casibus quibus cẽseẽ legari cõtemplatione ecclesie debeẽ episcopo canonica. de testamẽ. requisisti. facit ꝙ no. Petrus dec saxo. in. d. requisisti. circa finem.

¶ Scdo queriẽ si aliquid legaẽ prelato expresso nomine dignitatis ⁊ psone, vt lego Ciriaco plato ecclesie collegiate ⁊ scholaris sancti Joan. in baugis. an videaẽ legari cõtẽplatione dignitatis vel persone. dicebat Abb. in. d. c. requisisti. super verbo, administratiõẽ ꝙ qñ aliquid legaẽ alicui administratori † alicuius ecclesie, ⁊ nomẽ eius ꝑpriũ est ẽt a testatore expressum ꝙ de eo poterit eps petere canonicã, qr cũ aliquid legaẽ sacerdoti tpali, ẽt si propriũ nomẽ exprimaẽ, tẽplo intelligiẽ esse legatũ. sicut dicit tex. in. l. annua. §. a titia de ãnu. leg. ꝙ ex eo pꝫ, ꝙ si ille sacerdos recedit qui erat tpe testamẽti conditi substitutus in locum eius legatũ illud capiet qui tpe solutionis legatoꝝ administrationeꝫ gereret, videẽ enim legatũ cõtẽplatione ecclesie. Nã si videretur legatũ contemplatione persone, remaneret illud legatũ apud pmum sacerdotem ⁊ non apud secundum. hoc etiam tenet Joan. in. d. c. requisisti. in glo. que incipit, hic respondet.

¶ Quod aũt dixi ꝙ vr legatũ ꝯtemplatione ecclesie hꝫ locũ qñ legatur ab extraneo. Si aũt a propinquo vsqꝫ ad quartũ gradũ tũc vr legatũ ꝯtemplatione psone, ⁊ sic nõ debeẽ canonica. facit qd no. Jac. de Raueñ. in. l. annua. §. titia. ff. de annu. leg. gl. de of. deleg. qm̃ abbas. q̃ incipit ecclesie. dicit ꝙ qñ exprimiẽ nomen psone, ⁊ dignitatis vr haberi respectus solũ ad nomẽ persone ⁊ nõ dignitatis, nisi testator voluerit hre respcctũ ad dignitatẽ. tex. in. l. si cõis seruus ita stipulareẽ. ff. de stipu. seruo. vr expsse dicere qd dꝫ ꝯsiderari qd pcedat. Nam si pcedit nomẽ persone † ⁊ post seqẽ nomẽ dignitatis vt lego Christoforo plato tali ecclie, ⁊ tunc vr legari ꝯtemplatiõe persone. Si aũt prio precedat nomẽ dignitatis, ⁊ post sequaẽ nomẽ ꝑpriũ ⁊ tũc videreẽ legari ꝯtẽplatione dignitatis. Exemplũ lego ecclesie sancti Kiliani cuius est rector, ⁊ administrator Rodul. ita qd prio exprimiẽ dignitas scdo psona, vel cũ dico lego abbati Thadheo plato sancti Jacobi ad scotos, pdicta obtinẽt nisi aliqua sint indicia pp que censeẽ legari cõtẽplatiõe psone vel dignitatis. Si aũt esset vera opi. Abb. ⁊ Jo. no. in. d. c. requisisti. qd qñ exprimiẽ nomẽ psone ⁊ dignitatis cẽseaẽ legari ꝯtemplatione dignitatis, ⁊ si nõ hr respectus ad psonã sꝫ ad dignitatẽ, tũc debeẽ canonica. No. tñ vnũ casuꝫ, qr qñ fit mẽtio de psona ⁊ dignitate, ⁊ ẽ talis act9 q coheret psone ⁊ talẽ psonã respicit, tũc hr respectus ad psonã ⁊ ñ ad dignitatẽ. ⁊ iste est casus de rescrip. si gratiose. in. vj. ibi. n. fuit expressuꝫ nomẽ psone ⁊ dignitatis super eo qd respiciebat volũtatẽ persone, ⁊ illũ actũ iudicamus ad psonã ⁊ nõ ad dignitatẽ. Patet ẽt exẽpluꝫ in snia censure lata in hac forma Excõico titiũ platũ talis ecclesie. Naꝫ hec snia † non põt respicere dignitatẽ. de sen. excõ. Romana. §. in vniuersitatẽ. lib. vj. ergo necessario fiet relato ad personã. Ex his pꝫ ꝙ debeẽ epo cononica, licet in legato exprimatur nomen psone ⁊ dignitatis secundum Joan. d. cap. requisisti.

¶ Tertio qriẽ si legaẽ plato expsso nomine psone tantũ ⁊ nõ dignitatis, an videaẽ legari ꝯtẽplatiõe persone vel dignitatis. Rñdeo vr legari ꝯtẽplatione psone tantũ, vt. d. l. si cõis seruus de stipu. seruo. ⁊ ideo non debeẽ canonica epo. vt. d. c. requisisti. ¶ Incidẽter queriẽ, legauit testator vni presbytero qui debeat celebrare in ecclesia sancti Angeli nec testator expressit nomẽ psbyteri, nec illa ecclesia hꝫ aliquẽ psbyterũ vel habebat, ponamus Titium in presbyterum, queriẽ an videatur legari contemplatione ecclesie. dubiũ facit ꝙ iura disponẽtia ꝙ videatur legari cõtẽplatione ecclesie loquunẽ qñ legat in specie rectori qui presidet regimini ecclesie. Sed in casu proposito legatũ factũ est in genere dũ dicit vni presbytero, ⁊ sic in genere non exprimẽs de quo presbytero, ⁊ ideo tale legatum † cẽseẽ inutile. ff. de testa. tu. l. duo sunt titij. ff. d here. insti. l. in tempus. §. qõnes. ff. de re. du. l. si fuerit. nec illud legatũ queriẽ ecclesie, qr nihil est legatũ ecclesie sed legatũ est presbytero in gñe, vt dicat in ecclia diuina officia. ¶ Possꝫ tñ dubitari an lꝫ illa icertitudo psone sit si eps hãc icertitudinẽ possꝫ rducẽ ad certitudinẽ ⁊ ex suo offõ possit ponẽ sacerdotẽ q ibi celebꝫ diuina, ⁊ñ vr ex q̃ legatũ ẽ iutile nisi p aliquas ꝯiecturas possit illud apparere, vt. d. l. in tempus. §. qõnes. ¶ Quarto queriẽ, si legatur canonicis alicuius ecclesie, an debeaẽ canonica epo. Rñdeo, si legaẽ eis tanqꝫ collegio vt qr dicit testator lego oibus canonicis talis ecclesie, vel lego canonicis talis ecclesie, tũc cõtemplatione ecclesie videẽ legatũ. Si aũt exprimaẽ nomen certi ⁊ determinati canonici, tũc cõtẽplatione psone videẽ legari, vt dicunt doct. in. d. c. requisisti. ⁊ ideo non debeẽ tunc canonica epo.

¶ Quinto queriẽ si aliquis legat professo alicuius monasterij † exprimendo propriũ nomẽ tñ nec adijciaẽ aliqua qualitas, ꝙ sit professus alicuius monasterij, an debeaẽ canonica epo. Rñdeo debetur canonica, qr videẽ legari cõtẽplatione eccle. Nõ eniꝫ posset legari

set legari cõtēplatione ꝑsone, vt acqraṫ ꝑsone, cũ professus non possit habere propriũ. de sta. mo. cũ ad mõasteriũ, ⁊ iste est casus in. d. c. requisisti. in fi. ibi dũ dicit tex. illud aũt est generaliter obseruãdũ. ⁊ sic ex qualitate ꝑsone, qꝛ nõ possit hr̃e propriũ presumiṫ cõtēplatione ecclesie legari licet fiat solũ expressio proprij nominis ⁊ non dignitatis. Non aũt ꝙ lʒ legeṫ aliud professo intuitu ꝑsone, ⁊ ex tali cã legaṫ que coheret ꝑsone, ⁊ nec coheret nec coherere põt monasterio, vt qꝛ legaṫ ꝓ victu ⁊ vestitu ipsi professi, tũc nõ debeṫ canonica. arg. de mino. l. iij. §. si filio. Cõtrariũ tʒ gl. in cle. dudũ. de sepul. sup verbo, indirecte. in gl. que incipit ꝑ h̄ dicit. vbi dicit, ꝙ si legaṫ ꝓfesso, vt singulari persone ad eius cõmoditatē pura emptionē librorũ vel vestium, ꝙ tale legatũ acquiriṫ monasterio, cũ ꝓfessus nõ possit hr̃e propriũ, ꝙ de tali legato debebiṫ canonica epõ ⁊ h̄ plene ꝓbaṫ in. c. requisisti. in fi. ⁊ vide ꝙ dicã. in. c. vij.

9 ¶ † Sexto queritur si aliquis legat pauperibus an de isto legato debeṫ canonica epõ. Dicebat Jo. de Ꝗuer. coniu. dudũ. sup verbo paupũ. ꝙ aut legatur paupibus certi hospitalis, ⁊ tũc vr̃ hospitali legatũ, ⁊ iõ dētur canonica. de test. requisisti. ibi dũ dicit, pijs locis. secus si legeṫ paupibus in gñe, qꝛ tunc censeṫ legatũ factũ paupibus vt singularibus ꝑsonis, ⁊ ideo cessat canonica epalis. Jstud dictũ do. Jo. ꝙ aliud sit legare, paupibus in generṫ, qꝛ tũc cēseṫ factũ legatũ. sequunṫ doc. ⁊ maxie Jo. de lig. Sed h̄ distinctio est falsa, qꝛ legando paupibus in gñe videṫ legaṫ hospitali, ꝙ est i illa ciuitate, vbi testatoꝛ hʒ domiciliũ. Casus est in. l. si quis ad declinãdã. ver. vbi aũt. C. de epis. ⁊ cle. Reperio quoddã ꝯsiliũ Joã. an. in quo dixit, ꝙ de legato facto pauperibus in gñe pro anima nõ debeṫ canonica epõ, ꝙ ꝓbatur hac rõne, sicut de hmõi legato nõ trahiṫ falcidia, vt. l. si quis ad declinãdã. de epis. ⁊ cle. C. ad. l. fal. auc. si mulier. sic nec deduciṫ canonica epalis. ista nõ est bona similitudo de falcidia ad canonicã epalē, qꝛ lʒ cesset falcidia

10 † de relictis ad pias causas, nõ tamen cessat canonica episcopalis, vt. c. requisisti.

¶ Preterea imperatores qui statuerũt de. l. falcidia, nihil disposuerunt de canonica epali, que est inducta de iure canonico ⁊ nõ de iure ciuili, ⁊ ꝑ h̄ forte posset dici, ꝙ siue legeṫ paupibus certi hospitalis siue paupibus in gñe, cũ ⁊ tũc videaṫ hospitali legatũ vt. d. l. si qs. vtroqꝫ casu debeaṫ canonica, sed si legareṫ vt singularibus ꝑsonis, vt qꝛ testatoꝛ iubet cuilibʒ paupi dari tunicã vel certã quantitatē pecunie, tũc nõ debeaṫ canonica, qꝛ legaṫ eis vt singularibus ꝑsonis. de ver. sig. ex pte. iij. dicebat Jnno. de sepu. relatũ. ꝙ de legato facto paupibus ꝓ anima, non debeṫ canonica, qꝛ ꝑsonis simpliciter relinquiṫ. ⁊ idētʒ gl. ord. de sepul. relatũ. in gl. que incipit, supple. ibi, aut si relinquiṫ pauperibus. Joã. tñ remittit sup. d. gl. ad ea que no. in. c. dudũ. sup ver. paupũ. de Ꝗuer. coniug. ⁊ pp predicta dicebat Bal. in suo trac. ꝙ qñ relinquiṫ paupibus certi hospitalis ꝙ tũc debeṫ canonica ⁊ est ratio

11 qꝛ paupes † hñt ꝗdã ꝯiunctionē cũ epõ ⁊ ꝑtinēt ad eius protectionē. Jtē qꝛ paupes sunt in hospitali ⁊ hospitale i paupibus ꝑ inseparabilē significationē, sicut ascriptitij sunt in gleba, vñ vnũ sine reliquo nõ põt ꝯsiderari. de agri. ⁊ cē. l. queadmodũ. aut legaṫ paupibus in genere, ita ꝙ inter ꝑsonas sanas distribuaṫ, ⁊ ñ inter loca, ⁊ nõ debeṫ canonica, ⁊ ita dcit ꝓ veritate tenēda. rõ p̄mi dicti ꝓbaṫ ꝑ. c. requisisti. vbi loquiṫ de cõiunctiõe epi ⁊ ecclesiarum sibi subiectarum. Ratio secundi dicti, qꝛ legaṫ vt singularibus, ⁊ ideo cessat canonica. de ver. sig. ex parte. iij.

¶ Septio queritur cũ sint certe domus, in qbus moranṫ leprosi, an de legato facto leprosis debeaṫ canonica. Dicebat Jnn. ꝺ ec. edi. cũ dicat ꝙ leprosi simul morantes ꝯstituũt collegiũ, ꝙ est licitũ ⁊ approbatũ ꝑ. d. c. cũ dicat. nõ dicit plus Jnn. Ex h̄ seqṫ ꝙ ēt cēseṫ locus pius. ergo ꝺbeṫ canonica, vt. c. reqsisti. dicebat ibi

12 Host. ꝙ nullo iure caueṫ, ꝙ istud sit collegiũ † approbatũ, nec locus sit religiosus, cũ tales nõ promittunt substãtialia regule, nec hñt ius collegij, ʒ tñ habēt priui. de quo loquiṫ. d. c. cũ dicat de ecc. edif. Sunt ꝑsone miserabiles ⁊ cõdigne passione sicut ceci. ꝺ resti. spo. c. j. Dicebat Host. ⁊ Jo. de cõuer. cõiu. ex pte. ij. ꝙ domus leprosoꝝ nõ censeṫ religiosa, nisi ibi sit religio approbata. Et ex hoc infero ꝙ de legato facto leprosis episcopus nõ dʒ habere canonicã, qꝛ nõ fit eis vt collegio, cũ nõ habeãt ius collegij, sed eis tanꝗ singularibus ꝑsonis, ʒ canonica nõ debeṫ, vbi legatur alicui vt singulari ꝑsone. Ex predictis aũt que. s̄. dixi pono ꝗdã regulã gñalē, ꝙ de legato ꝙ nõ fit alicui tãꝗ singulari ꝑsone nõ cõpetit epõ canonica sicut ē qñ legaṫ clerico nõ hñti platione vel admistratione, vel cũ spãliter legaṫ alicui canonico, vt. c. requisisti. §. fi. vbi est casus, vel cũ legaṫ leprosis morantibus in aliqua domo, vt. s̄. dixi, vel cũ legaṫ illis qui vulgo dicunṫ apostoli vel cuʒ legaṫ fratricellis qui morantur in aliquo loco, qui quotidie vadũt mēdicãdo ꝓ elemosinis, vel cũ legaṫ heremiticis, vel

13 cũ alicui ꝑsone legaṫ esto ꝙ legeṫ ꝓ aĩa. † Jtē si legareṫ aliquibus mulieribus pro dotibus eaꝝ, vel si legaṫ vidiuis peregrinis vel miserabilibus ꝑsonis. de quibus. in. c. significãtibus. de offic. deleg. omnibus. n. predictis casibus legaṫ istis vt singularibus ꝑsonis, ⁊ sic cessat canonica, vt est casus in. d. c. ex pte. iij. ⁊ vide qđ no. Jnn. ꝺ sepul. relatũ. vʒ tñ ꝯsuetudo, ⁊ põt induci prescriptio, ꝙ predicte ꝑsone teneanṫ soluere canonicã. de ver. sig. cũ inter. ⁊ istud de ꝯsuetudine ⁊ prescriptione tenebat epũs vrbeneranus in suo trac. qdã tñ dñt, ꝙ si relinquaṫ ꝑsonis singularibꝰ in fauorem ꝙ debeat epõ canonica. ꝺ sep. relatũ. ⁊. c. in nr̃a. §. talē. xij. q. ij. §. si alibi. ⁊ ibi ꝑ Arc. ʒ p̄mũ ē veriꝰ ꝙ cessat canõi. vt. d. c. ex. p.

SVMMARIVM

1. Canonica de quibus obuentionibus debeaṫ.
2. Quarta an debeaṫ epõ de fundo legato ecclesie i mortis articu.
3. Salutis sue nemo presumitur immemoꝛ.
4. Jus episcopale ex quo debetur canonica fundatur super his, q̄ obueniunt ex vltima voluntate. Uerbum relinquo, quibus adaptetur.
5. Fundamētum testamenti est heredis institutio.
6. Lex est que defert hereditates ab intestato.
7. Dispositio testatoris firmatur ex legis dispositione. Offerens se ⁊ sua ecclesie, an de hoc debeaṫ canonica episcopo.
8. Fingitur quis mori cũ intrat quis religionē, ⁊ profitetur.
9. Bona profitentis an acquirantur monasterio.

¶ Capitulum sextum.

Uenio ad sextũ capitulum

1 ꝑncipale, qđ est de qbꝰ obuẽtionibus † debeaṫ canonica. hoc declaro ꝑ. j. scriptas qõnes. Primo qriṫ de his q̄ obueniũt ecclesie ex donatiõe inter viuos vel ex ꝯtu, vt qꝛ ecclesia emit aliquã rē. Rñdeo de his nõ debeṫ canonica epõ, siue ergo obueniãt ex titulo lucratiuo, sicut est titulus donatiõis, siue ex titulo oneroso, vtroqꝫ casu cessat canonica. de sepul. in nr̃a. sup ver. volũtate. ꝺm Jo. ibi, ⁊ est casus ad literã, de sepul. de his in. §. si vero. ibi, qꝛ liberũ est qđ. c. loquiṫ de donatiõe facta ecclesie inter viuos vbi epõ nõ debeṫ canonica, ⁊ loquiṫ ibi nõ solũ de canonica parochiali sed ēt epali, vt pʒ ex. s̄. scripto, vbi decre. dirigiṫ epõ. hoc ēt tʒ Host. in summa. de sepul. ⁊ est casus ad lr̃am de sta. mo. c. j. qđ loquiṫ de donatiõe inter viuos. ¶ Jncidēter queriṫ, si aliquis legat fundũ ecclesie, ⁊ demũ illũ fundũ eidē ecclesie inter viuos dũ erat in infirmitate ⁊ mortis articulo, ⁊ de illa infirmitate decedit, an debeaṫ quarta epõ, vr̃ ꝙ sic. ꝗsi illa sit donatio

2 causa moꝛ. † quia fit in mortis articulo ⁊ in infirmitate de qua decedit. ff. de do. cã moꝛ. l. j. ꝑterea vr̃ casus i cle. dudũ. §. verũ. ibi, dũ dicit, necnõ de datis ⁊c. ꝑterea ꝑsumiṫ fraus ex quo primo legauit ⁊ postmodũ incõtinēti donauit inter viuos quasi iõ donauerit, ne quarta debeaṫ epõ, quo casu fraude sic existēte debeṫ canonica eo casu ēt quo alias nõ debereṫ. de test. off. ⁊. c. requisisti. Rñdeo nõ debeṫ canonica, qꝛ illa donatio inter viuos est ex quo expressit qđ donabat inter viuos, esto ꝙ in articulo mortis sit facta donatio, vt. d. l. nec. obst. cle. dudũ. §. verũ, qꝛ ibi loquiṫ in canonica parochiali q̄ debeṫ parochiali ecclesie de his q̄ donanṫ i mortis articulo fratribus minoribus ⁊ ꝑdicatoribus, nõ aũt loquitur de canonica epali, nec ꝑsumiṫ donatio fraudulēta, lʒ testatoꝛ alienet inter viuos rē quã prio legauit, sed tñ induciṫ reuocatio legati ꝑ sequētē alienationē. ff. de leg. ij. l. fideiussoꝛ. §. si rē. ⁊ hec vera intelligo nisi de fraude aliter appareret, vt qꝛ ecclesia cui legabatur iduxit testatorē ad donãdũ cũ id donare nollet, vt. d. c. ꝯfficij. Jtē ñ ꝑsumiṫ fraus ex quo donatio fit ecclesie. nã vr̃ fieri ꝓ salute de foro cõpe. conquestus. preterea ex quo in mortis articulo donatio non presumitur in fraudē fieri, quia nemo presumitur sue sa

3 lutis † immemoꝛ. iiij. q. vij. sancimus.

¶ Scđo queriṫ si aliqs donat cã mortis alicui ecclesie ⁊ mors seqṫ, ⁊ sic donatio hēat effectũ, vt. l. si mulier. §. marcellus. ff. ꝺ do. cau. moꝛ. an de hmõi donatiõe dēaṫ epõ canonica, ⁊ dubiũ facit an donatio cã moꝛ. accedat ꝯtui, an vero legato, an vero magis ꝯtui ꝗ legato. tex. est in. l. fi. C. de do. cau. moꝛ. ⁊ insti. de do. §. h̄ aũt, eqparat donationē cãe moꝛ. magis legato ꝗ ꝯtui, lʒ in multis sit dr̃ia inter legata ⁊ donationes cã moꝛ. de qbus plene glo. in. d. §. h̄ ãt insti. de do. ꝑ gl. ⁊ Cy. in. d. l. fi. de do. cau. moꝛ. ⁊ per Azo. in sum. eiusdē ti. sic ergo donatio cã moꝛ. magis accedit le

gato q̄ ʒctui, ergo debeť canonica epo cū debeať de legatis que fiūt ecclesie. d. c. officij. c. reqsisti. 𝔷 hoc tȝ gl. recte intelligēdo in. c. de his sepul. sup ver. decedat. q̄ incipit, qꝛ tūc donatio. ¶ Tertio querit̃ de his q̄ obueniūt ecclesie in vltia volūtate. i. ex dispositione testōris? Rñdeo, quedā obueniūt iure legati indubitatū est deberi canonicā, 𝔷 ita loqt̃. c. officij. 𝔷. c. reqsisti. Quedā obueniūt iure institutionis, 𝔷 tūc qdā dicebāt nō deberi canonicā epo 𝔷 ꝑ h̄ inducūt. d. c. officij. 𝔷. c. requisisti. 𝔷. c. fi. 𝔷 de ver. sig. ex pte. iij. que iure vtunt̃ vbo, relicti 𝔷 legati. Dic dberi canonicā lȝ istō obueniat ecclesie iure insti. ꝑ h̄ facit idētitas rōnis. de trāſ. inter corpalia. de cōfir. vti. cū dilecta. nō. n. est rō q̄re magis debeť ex

4 legato q̄ ex institutione, qꝛ vtraqȝ ꝓcedit ex testōre. † Itē qꝛ ius epale ex quo debeť canonica fundať sup his q̄ obueniūt ex vltia voluntate vt. c. requisisti, sed ex vltima voluntate obuenit id, ꝙ habetur ratione institutionis, vt patet in. l. j. de hered. instituen. h̄ ēt ꝓbať p. c. j. d̄ sepul. ibi dū d̄t de iudicio deberi canonicā. 𝔷 d̄ sepul. c. pe. lib. vi. 𝔷 in reg. in iudicijs. eo. lib. h̄ ēt ꝓbat. c. relatū. de sepul. ibi dū d̄t deberi canonicā de oi eo ꝙ dispōit testōr si sit mobile, ſȝ verbū dispō est verbū ḡnale cōprehendēs institutionē heredis fideicōmissa 𝔷 legata de testa. quos. 𝔷. C. de testa. l. in testamētis. de sepul. in nostra. preterea verbū relinquo adaptať non solū legato, ſȝ ēt institutioni. d̄ test. cū tibi. 𝔷. c. Ray. sup ver. relinquens. Unde Psalmista dicebat Psalmo. lxxxviij. Disposui testamētū electis meis. 𝔷 ad Thi. iij. ad fi. testī ꝙ disposuit deus ad patres nr̄os. Si vero de oi eo pro aia disponit̃, debeť canonica 𝔷 institutio est, vt est ꝓbatū, ergo debeť de eo canonica ꝙ p. institutionē debeť. h̄ ēt ꝓbať p. c. de his. de sepul. vbi est casus.

¶ Constat enim ꝙ monasteriū est heres ingressi, 𝔷 teneť ad debita 𝔷 legata, tñ ex quo obligatio ꝑsone 𝔷 rex facta ē simplicit̃ in infirmitate de qua decessit debeť canonica. vt ibi ēt ꝓbať p. c. cum sup. de sepul. vbi dicit de testō deberi canonicā. fundamētū vero

5 † testi est heredis institutio. insti. de leg. §. aut heredes. ergo icludit ꝙ ex substitutione obuenit. h̄ ēt ꝓbať apte p cle. dudū. §. huiusmodi. de sepul. ibi necnō de datis. Itē ꝓ h̄ facit ꝙ no. Host. in sum. de sepul. §. vetus est. q. ad alleg. in ɔ̄rū rñdeť ꝙ verbū relictis ēt heredis institutionē includit. c. Raynutius. de testa. post prin. facit. C. de testa. l. qm̄ indignū. 𝔷. l. in testis. 𝔷 h̄ precise tenet Jo. c. j. de sepul. ¶ Quarto querit̃, an prelatus hñs bona primo nialia vel vndecūqȝ q̄sita de qbus testari pōt, vt h̄r de suc. ab intest. c. j. decedit ab intestato nullo existēte sibi cōsanguineo ita qd̄ ecclesia ab intestato sibi succedat, put no. in. d. c. j. modo q̄rit̃, an de tali h̄ditate debeať canonica epo, 𝔷 vr̄ ꝙ nō, qꝛ iura loquentia de canonica loquunť de his q̄ obueniūt ex dispositione hominis. i. testōris. d. c. officij. de test. ibi dū d̄t tex. de his q̄ testōr legat pro aia 𝔷 eo. ti. c. fi. ſȝ ista hereditas non ꝑuenit ecclesie ex dispo

6 sitione hominis ſȝ legis. lex † enim est q̄ defert hereditates ab intestato, vt pȝ inst. de her. q̄ ab inte. defe. sed ɔ̄stat ꝙ ɔ̄stitutio legis relata ad vnū casum nō porrigit̃ ad aliū casum prorsus dissimilē 𝔷 diuersum. ff. sol. mat. l. si vero. §. de viro. ex quo ergo canō exprimit solū de obueniētibꝫ ecclesie dispositiōe hois. i. testōris, omissum cēset̃ de his q̄ obueniūt ex dispōne legis, in qbus ergo lex deficit nō fiet extēsio ad aliū casū, vt. d. §. de viro. In ɔ̄rium vr̄, qꝛ decedēs ab itest. venit ex tacita volūtate illius cui succedit de in. codi. l. ɔ̄ficiunt̃. sicut ergo ecclesia que vnit ex expressa volūtate testōris teneť ad canonicā, vt. d. c. requisisti. 𝔷. c. officij. sic q̄ñ venit ex tacita volūtate decedētis ab intestato. preterea nō est fortior acquisitio, que venit ex voluntate expressa testōris, q̄ q̄ ꝓcedit ex dispositione legis deferentis hereditatem ab intestato.

7 nam † dispositio testatoris firmatur ex legis dispositione. de sac. san. eccle. l. j. in auc. denup. §. disponat.

¶ Quinto querit̃ si quis offert se 𝔷 sua ecclesie, an de talibus oblatis debeať canonica epo. tex. sup h̄ varie vr̄ loq. nam. in. c. relatū. de sepul. dr̄ ꝙ qcūqȝ ad monasteriū ɔ̄uerti voluerit, de oibus bonis debeť canonica epo, ſȝ aliter loquit̃. c. de his eo. ti. vbi dr̄ ꝙ q̄ñ quis in infirmitate vel sanitate cū bonis suis ad religiosa loca trāsfert si quidē in egritudine ipsa ad religionem trāsit de q̄ decidit debeť canonica, si vero in sanitate ad religionē trāsit, tūc nō debeť canonica. 𝔷 facit ꝙ no. glo. in. d. c. relatū. in quo. c. dicebat Inn. ꝙ ēt si qs in sanitate trāseat ad religionē cū bonis suis 𝔷 multo tpe viuit. tñ qꝛ mori intelligit̃ q̄ñ ingredit̃. xix. q. iij. qꝛ. 𝔷 in auc. si qua. de sa. san. eccle. de oibus que ꝓ aia dat monasterio ad ꝙ trāsit debeť canonica. de bonis aūt alijs monasterio oblatis nō debeť canonica nisi in infirmitate illa offerat 𝔷 moriať, sed post modū in. d. c. relatū. vr̄ dicere sup ver. ecclesijs. ver. hȝ enim locū, ꝙ canonica debeť ecclesie ad quā trāsit. vel alio modo dicebat Inn. d. c. de his. ꝙ canonica nō debeť q̄ñ qs trāsit ad monasteriū 𝔷 ibi offert sua 𝔷 ibi viuit 𝔷 nō sit professus. d̄ priui. d̄ sepu. in nostra. si aūt ibi ꝓfiteret̃, tūc d̄ oibus que daret illi ecclesie debeť canonica, ēt si lōgo tpe postq̄ ingressus est morit̃ 𝔷 sic loq

8 tur. c. relatū. qꝛ tūc. † fingit̃ mori cū intrat 𝔷 ꝓfiteť, subdit ibi ꝙ talis ꝓfitēs pōt aliquid spāliter relinquere ꝓ anima d̄ illo potest relinquere eidē monasterio pro sustentatione vite sue. xvj. q. v. d̄ lap. 𝔷 ēt ꝓ alijs causis. ſ. si primitus recepat seruitia a mōasterio. Aduerte tres casus. primus q̄ñ qs in sanitate offert se 𝔷 sua alicui ecclesie, nō tñ ꝓfiteť in ea, tūc illa oblatio cēseť donatio inter viuos, 𝔷 ideo nō debeť canonica ꝑ regulā ḡnalē ꝙ de datis inter viuos nō debeať canonica, vt. ſ. dixi. Scōs casus q̄ñ quis in egritudine, de qua decedit offert se 𝔷 sua, tñ ibi nō ꝓfiteť, 𝔷 tūc illa est cā mortis, qꝛ cogitatiōe mortis offert sua, tūc debeť canonica vt d̄t gl. d. c. d̄ his. Tertius casus q̄ñ quis ingredit̃ monasteriū 𝔷 ꝓfiteť 𝔷 tūc siue ꝓfiteať in sanitate siue in egritudine d̄ qua decedit nō debeť canonica, ꝙ ꝓbo ꝑ rōnē, qꝛ illa bona nō acquirunť ecclesie ex donatione inter viuos, nec ex donatione cā mortis, nec ex vltia volūtate, nec ex dispositiōe hois ſȝ legis, que vult bona

9 † ꝓfitētis acquiri monasterio, vt in auc. ingressi. d̄ sa. san. ec. cū ēt talia bona nō possint apud ꝓfessum manere, qꝛ abdicat a se ꝓpriū. de sta. mo. cū ad mōasteriū. ideo ius disponit ꝙ acqrat monasterio. de priui. cū olim. ij. nec ꝓcedit dictū Inn. ꝙ si qs ꝓfiteatur in sanitate, qꝛ tūc vr̄ mori ēt quātocūqȝ tpe postea viuat 𝔷 sic q̄si oblatū tpe mortis cēseať 𝔷 sic debeať canonica. ¶ Aduerte ista dicta nō ꝓcedūt, qꝛ iura loquētia de oblatis in egritudine dicūt d̄ qua decedit, 𝔷 sic loquunť de morte naturali. 𝔷 tūc debeť canonica. d. c. de his. de sepul. 𝔷 cle. dudū. sed ꝓfitēs lȝ habeatur ꝓ mortuo ista tñ est mors ciuilis 𝔷 ñ naturalis, 𝔷 illo casu mors ciuilis non equiparatur naturali. facit ꝙ no. de ver. ob. ex ea. de rescri. susceptum. in. vj. xvj. q. j. cano. placuit.

SUMMARIUM

1. Relictū ecclesie vel pio loco, censeť relictum ad ꝑpetuū cultum.
2. Canonica non debetur si aliquid relinquatur pro pingenda maiestate vel cruce.
3. Religionis interest monumenta construi vel ornari.
4. Ecclesia que non indiget reparatione si ei legatur pro fabrica an de tali legato debeatur canonica.
5. Canonica cessat quando legatur pro luminaribus vel pro cereis vt luminentur in eleuatione corporis Christi.
   Anniuersarium quid sit.
6. Cultus diuinus consistit in hoc vt diuina officia celebentur.
7. Cōsuetudo tȝ ꝙ canonica teneať, licet de iure cōi non debeatur.
8. Testōr si iubet aliqd dare die natalis sue, legatū h̄ est reiterabile.
9. Significationi proprie in dubio stare debemus.
10. Testator si iuberet dari fratribus minoribus certum quid in die mortis semel tantum prestabitur.
11. Differentia nō est an legatum sit annuū, vel legetur vsufructus.
12. Testator si legat pro incertis 𝔷 male ablatis vel furtiue factis, an debeatur canonica episcopo.
   Elemosyna non potest fieri de illicite acquisitis.
13. Illicite acquisita non dicuntur esse in hereditate.
14. Debitor si legat creditori, legatum est inutile quando creditor ex legato nullam consequitur vtilitatem.
15. Distributio incertorum 𝔷 male ablatorū ad episcopum pertinet.
16. Ecclesiam ditari non conuenit cum aliena iactura.
17. Acquirere illicite non, dȝ quis aliquid vt inde elemosynā faciat.
18. Testator pro incertis 𝔷 male ablatis an possit in testamento executorem deputare pro illa destribuenda.
19. Episcopus exequitur vbi bona inueniuntur. 20.
21. Testōr si sit vagabūdus. eps̄ exequeť i cuius diocesi testōr morit̃.
22. Distributio incertorum 𝔷 male ablatorum cum debeat fieri pauperibus eo casu quo ignoratur a quibus sit extortum, quibus pauperibus debet fieri huiusmodi erogatio. 24
23. Jura quando volūt illicitorum fieri restitutionem in certo loco, locum illum exprimunt.
25. Edictum generale an liget probabiliter ignorantes. 26.
27. Cause propter quas citatio per edictum non habet arctare.
28. Defuncti voluntas implenda est per heredem.
29. Distributio facta pauperibus non reuocatur.
30. Terminus edicti nunquid excludat illos a quibus est extortuȝ.
31. Sententiā reuocatur propter probabilem errorem.
   Sententia non reuocat error defectus.
32. Solēnitas penitentie parum prodesse videtur, si testator in sanitate mente obstinata non penituerit.

Consulendam

Consulendum nemini est cum aliena iactura.
Principi soli alteri auferre licet in preiudicium alterius.
33 Cõsensus omnium illorum requiritur de quorum iure detrahit.
34 Cura equalis episcopo imminet de tribus, & qui sint.
35 Cõuersio ad alium vsum an possit fieri sine autoritate pape.
Verbum potest, intelligit quãdoqz de impotentia facti. 37.
36 Testtor si legat p labor itineris, vt p ei aia vadã romã, si illuc pp ipedimẽtũ facti ire nõ possuz, an accedere debeo ad silez locũ.
Conuersio ad alium vsum vel alium locũ cuius autoritas & quorum consensus requiratur. 38.39.
40 Memoria defuncti conseruatur per edificationem ecclesie.
41 Testatoris verbum cum sit clarum, interpretatione non eget.
42 Leges que dicunt q pecunia ad vnum vsuz relicta ex autoritate superioris possit conuerti ad alium vsum qualiter intelligant.
43 Testatoris voluntas interpretanda est secundum ius commune vt res magis valeat quam pereat.
44 Obligatio non contrahitur sine consensu.
45 Consensus ecclesie cui legatur in conuersione ad aliũ vsum cũ requiritur, an consentiẽdo videatur renuntiare iuri suo qd sibi competebat in retinendo canonicam episcopalem.
46 Forma relinquendi incerta & male ablata. 49.
47 Incerta & male ablata pauperibus debent erogari.
48 Testator si vnũ ex heredibus fecit executorez, ipse executor non dicitur nudus minister.
50 Testator si legat pro equis & armis, & pro succursu terre sancte, an canonica debebitur episcopo.
51 Personarum ratio potius debet attendi quam loci.
52 Studere coheret persone, & personam respicit, & non ecclesiam.
53 Legatũ pro curatiõe infirmorum, vel p subsidio vestimẽtorum, vel p studio i theo. cũ nõ ptineat ad cultũ diuinũ, can. nõ debet epo.
54 Canonica epo an debeat qñ aliq reliquũt ad diuisionẽ singulorum.
55 Testor si legat hospitali p lectis pauperum, an debeat canonica epo.
56 Interpretatio debet fieri pro salute anime legantis.
57 Legatum pro missis dicendis an censeatur legatum contemplatione persone sacerdotis qui missas debet celebrare.
58 Curatus recipit canonicam de legatis mendicantibus.
Testator si iubet anniuersarium fieri, & pro missis dicendis legat aliquid, de hoc episcopo non debetur canonica.
59 Testator si iubet ecclesiã nouiter edificari & ad hoc instituit heredẽ, an de hmõi hereditate debebitur canonica portio epo.
60 Obligatus ex dispositiõe legali videtur legare animo cõpẽsandi.
61 Ecclia si sit sufficiẽter dotata, & demũ testor aliqd legat illi ecclie exprimẽs hoc eẽ p dote ecclie, nũqd cano. portio epo debeat.
62 Canonica an debeat si relinquatur pro mortuarijs & funeribus. Et quid si pro campana emenda. 63.
64 Statuas ponere est ad ornatum loci.
65 Portio canonica debetur episcopo de his que acquiruntur ecclesie ex vltima voluntate testatoris.
66 Palliũ si sit legatũ p mortis coopiendis, an cano. epo debeat.

¶ Capitulum septimum.

Venio ad septimũ capitulũ principale, qñ. n. multe hereditates & legata relinquunt, pter certas & determinatas causas, vel propter certos & determinatos vsus, in qbus hmõi hereditates & legata distribuunt ideo videamus, an de hmõi legatis & relictis cõpetat canonica episcopo. & ista opz examinari per qõnes. ante omnia sciẽdum q decr. vltima. de testa. exprimit casus priuilegiatos quos infra plene p sequor, & per illã decret. reprobo opi. quorũdã, qui dicebãt, q qc quid relinquitur † ecclesie vel pio loco cẽset relictũ ad ppetuũ cultũ. hoc enim est falsum, qz qñ aliqd relinquit ecclie simpliciter cẽsetur relinq pro aia, nõ aũt ad vsus priuilegiatos, tũc. n. ad vsus priuilegiatos cẽset relinq qñ testor exprimit vsus de qbus loqtur dicta decr. vl. ¶ Si. n. diceremus q legatũ factũ ecclesie simpliciter intelligat factũ ad ppetuũ cultũ, ergo de illo legato nũqz deberet canonica, qd tñ est falsum, & ẽ. d. c. reqsisti. vbi tex. dicit q regulariter de his que legant ecclie debet canonica. psequmur ergo casus de qbus loquit. d. c. vl. habem9. n. quosdã casus decisos in iure de qb9 cessat canonica. de qbus habet in. d. c. fi. de te. primus casus qñ legat p ornamẽtis ecclie vt cappis & casulis hz pe. exẽplũ testator legat syricũ, vt inde fiat planeta vel aliud ornamẽtũ altaris, vt dicũt doc. in. d. c. fi. ex predictis vr, qd si aliqd legat, vt fiat pulcher chorus in ecclesia fiãt picture, vel vt chorus coopiat de pãnis sericis, q tunc cessat canonica, & pp hoc ẽt dic

2 dũ q si relinquat pro pingẽda † maiestate, vel cruce vel calice nõ debet canonica, qz ista est qdã fabrica ad ppetuũ seu longeũ honorẽ & cultũ dei. d. c. fi. & l. j. ne li. sig. sal. iste. n. imagines appellãtur signũ dei. de au. & ar. le. l. titia. §. seio. & facit. de au. & ar. leg. l. gnus Mutius. §. auctoritatẽ. vbi de hoc. & p illũ. §. determinat qd si testor mãdat fieri calicẽ vel crucẽ in capella sua nec designauit mãz q dz fieri d vili mã. d reli. l. at si qs. §. iudex. & vide. Inn. d rest. spo. cũ ad sedẽ. vbi dic qd cruces & calices sũt ornamẽta eccle.
¶ Secundus casus qñ legat pro ornamẽtis scz emẽdis recuperãdis & reparandis, vt dicit Inn. in. d. c. fi. ex predictis ergo pz, qd si ornamẽta ecclesie fuissent pignori obligata, vel violẽter vel furtiue ablata, & aliqd obligaret p ipsis retinẽdis cessat canonica. similiter qñ legat p ipsis reparãdis, vt qñ ornamẽta ecclie pter vetustatẽ vel aliã cãm essent in pte cõsumpta, cessat canonica. Itẽ p ornamẽtis ecclesie dicit legatũ, qñ testor iubet monumẽtũ vel
3 sepulturã fieri in ecclia, qz † religionis interest monumẽta cõstrui, vel ornari. ff. de mor. infe. l. j. §. interdictũ. Idẽ si legaret pecunia p missali emẽdo vel alijs libris, q sunt necessarij pro diuinis officijs, qñ illa ad diuinũ cultũ ptinet, qd si legat pecunia cõuertẽda p opere ecclesie, & ecclesia nõ indiget reparatiõe, sz executor facit fieri magna edificia sup illa ecclia augẽdo, an id qd auget & superaddet ad eccliam veterẽ dr pertinere ad ornamẽta ecclie. cogita. ¶ Tertius casus qñ legat pro fabrica ecclesie. vbi sciẽdũ q si portio deputata ad fabricã nõ sufficit ad reparationẽ fabrice, & aliqd legat ad reparationẽ fabrice indigẽtis reparatione, hz locũ. c. fi. & cessat canonica de tali legato. ¶ Incidẽter querit. si legat p fabrica ecclesie & ecclia nõ indiget reparatiõe. dicit Host.
4 q tunc de tali legato † debet canonica, & qd supest deducta canonica 9seruat per ecclesiã 9uertẽdũ, cũ fabrica egebit reparatiõe. & subdit Host. q si legat pro fabrica, & nõ eget reparatiõe. igitur debetur canonica, qz presumit in fraudẽ epi factũ legatũ ar. d. c. officij. Gof. dicit q tũc nõ debet canonica. sed totũ legatũ reseruat pro fabrica, cũ oportuna erit refectio. xij. q. ij. in fraudẽ. ar. d. c. officij, et. xij. q. ij. nobis. in fi. Jo. in. c. fi. de test. ponit ibi predictas opi. nil ibi determinans, sed in. c. ex parte. de ver. sig. dicebat, q si fabrica nõ indiget reparatione debetur canonica, licet ad frabricã sit relictũ, vt cesset puilegiũ cã cessante, vt dicit Host. q dicit si clerici dimitterẽt foramẽ vel opus imperfectum in fraudem, hoc eis nõ pderit nec episcopo oberit, vt probat. fi. d. c. ex parte. ad hoc de diuor. quãto. §. pe. de resti. spo. frequens. §. fin.
¶ Quartus casus qñ legat p luminaribus vel oleũ p lãpadibus
5 vel p cereis vt luminent cũ celebrat & eleuat corpus Xpi † cessat. n. tũc canonica, vt. d. c. fi. ¶ Quintus casus, qñ legat p anniuersario. Anniuersariũ dr officiũ q fit p defuncto anno reuoluto a die mortis huius. de cele. mis. cũ creatura. xij. q. ij. alij. ¶ Sextus casus, qñ legat p. vij. xx. xxx. pz exẽplũ, testator iubet missaz celebrari. vij. xx. vel. xxx. die a die mortis, & aliqd legat sacerdotibus q tali misse intererũt, & quolibet die fit pcessio ad sepulturã. pz ẽt exẽplũ in quibusdam locis religiosis vbi mortuo aliquo monacho. p. vij. dies. xx. seu. xxx. dat pauperi tm qtũ sufficiebat p alimẽtis illius mortui dũ vixit, tũc. n. isto casu cessat canonica, vt no. Host. i. d. c. fi. ¶ Septimus casus, qñ aliqd legat ad ppetuũ cultũ diuinũ, pz exẽplũ, qñ aliqd legat qd oi anno fiat festũ solẽniter alicuius sancti, vel qd i aliq ecclia 9stituat pulpitũ, vl altare, vel pbẽda, vel aliqd ad diuinũ cultũ ppetuo exequendũ, puta qz aliqd legat vt oi die dicat diuinũ officiũ in ecclesia aliqua vl ca
6 pella. nã in hoc 9sistit diuinus cultus † vt celebrẽtur diuina officia. d 9sti. ex pte. de rescr. c. fi. i. vj. facit qd no. Host. & Jo. d test. c. fi. ex pdictis ergo pz, q si qs legat pecuniã, vt in aliquo loco cõstruat capella vl altare, q d h legato nõ debet canonica. & idẽ de loco in q testor iubet 9strui hospitale, eccliã, capellã vel altare, vt de hmõi legato nõ debeat canonica. & p hoc pz, q si testor iubet de nouo edificari, & fundari eccliã, vl aliũ piũ locũ p edificatiõe, & oibus alijs expẽsis necessarijs, & oportunis ad ipsuz opus edificãdũ iubet distribui certã qtitatẽ pecunie, qd de illa qtitate nõ debet canonica, sed si vltra illã qtitatẽ aliqd legaret illi loco, tũc de illo legato debet canonica. d. c. reqsisti. ex pdictis pz q si testator ita dicat. relinquo alicui capelle qz pposui facere i tali ecclia certã qtitatẽ grani cã officiãdi dictã capellã p aia testatoris, q epo debet canonica de illo legato, esto q nõ appareat alr de illa volũtate testõris. & pposito q pposuerit capellã 9struere, stat. n. illi assertiõi facte. ff. de lib. le. l. aurelius. in fi. ff. de 9di. & demon. l. in testõ, lz ãt d iure cõi nõ dẽat canonica i casibus i qb9 loqt. c. fi.
7 d test. tñ tz 9suetudo † q cano. dẽat, & istõ tz eps Urb. suo tract. & alle. d V. sig. cũ iter. & c. ex pte. iij. Itẽ no. q lz de iure cõi nõ dẽat canonica i casib9 d qb9 i. d. c. fi. hoc verum est, nisi in fraudẽ epi fue

rit legatū ad illos vsus puilegiatos, vt ꝺ test. officij. Juxta pdicta queritur icidēter, cū nō debeat canonica de his q̄ legant sacerdotib⁹. de his q interſunt miſſe q̄ celebrat. p. vij. xx. z. xxx. vt. d. c. fi.

¶ Quid dicem⁹ de oblatiōibus que fiunt in illa miſſa que fiunt p cōſanguineos vl amicos illi⁹ ꝯſanguinei defuncti. dicebat Hoſt. z Jo. de ſepul. in noſtra qꝺ lʒ nō debeat canonica de his faciēdis pro. vij. zc. tñ de illis que offerunt i loco tēpore quo celebrat dcā miſſa qꝺ debebit canonica ex predictis, pʒ ꝙ cū tales ꝯſanguinei z amici vel heredes mortui qñqʒ in tali miſſa offerunt certos cereos, vel cādelas, vel pecuniā, vel qcquid aliquid aliud, ꝙ de talibus oblatiōibus debebit canonica epo. ¶ Scdō incidēter q̄rit de tali caſu. iubet teſtōr miſſaʒ celebrari. xx. die a die mortis ſue, z aliquid legat ſacerdotibus, qui intererūt miſſe, an tale legatū debet ſemel tñ, an vero reiteret, vt ſic reuolutis cuiuſlibet. xx. dieb⁹ iteʒ debeat miſſa celebrari z legatū preſtari. de hoc eſt caſus. ff. ꝺ

8 an. leg. cū quidā. vbi ſi teſtator † iubet aliquid die natalis ſue, hoc quidē legatū eſt reiterabile. Ja. de ra. in. l. annua. eo. ti. §. a titia. z Bar. in. l. cuʒ quidā. dicūt ꝙ qñqʒ apponit dies nō iterabilis, vt qꝫ vult preſtari die natiuitatis ſue vel ſue mortis. hoc. n. nō eſt reiterabile, cū homo ſemel naſcat z ſemel moriat, z tūc ſemel tñ debet tale legatū ſi aūt dies ſit iterabilis, tunc iſto caſu cenſetur annuum legatum. pʒ exēplū. cū relinquit aliqd expēdēdū in die feſti alicuius ſancti, hoc. n. eſt iterabile, cū tale feſtū omni anno celebret, tūc iſto caſu cēſet legatū annuū, z ideo ſepius preſtabit. nō ob. d. l. cū quidā. vbi loquit de die natalis ipſi⁹, z tñ talis dies nō eſt iterabilis, z tñ vr̄ dicere tex. legatū eē iterabile z cēſeri annuū legatū? R̄ndeo duo ſunt caſus. prim⁹ qñ dies proprie eſt natalis z tūc ꝓprie cenſet annuū, vt patet quādo legatur in feſto alicui⁹ ſancti vel quando teſtator iubet aliquid dari die nūdinarū, quas teſtator poſuit in aliquo templo, vt dicit tex. in. l. annua. §. titia.

¶ Secūdus caſus qñ dies nō eſt ꝓprie iterabilis, qꝫ dies mortis ꝓprie eſt vna tñ. z illa dies, que ē reuoluto anno nō eſt illa ꝓprie, ſʒ eſt tota, quota fuit dies mortis, z in dubio debemus ſtare pro-

9 prie † ſignificationi, vt. l. nō aliter. de. leg. iij. vnde dicebat Dy. z Ray. de forli. in. d. l. cum quidā. vtēdo his verbis vcʒ no. qꝺ vbi teſtōr aliqd relinqt pſtādū in diē iterabilē, vr̄ annuatim relinq̄re. vt. d. l. annua. §. fi. z ē veꝝ eū ꝓprie z eque vno anno ſicut alio ē iterabile, ſec⁹ ſi nō ꝓprie. vñ pone ſi teſtōr relinqt i die ſuaꝝ exequiaꝝ. x. ſacerdos habuit. x. in die mortis. x. modo vult in ſequētib⁹ annis pcipere, z certe nō audit, qꝫ ꝓprie intelligit. de die quo tradit ſepulture, ſʒ de alijs annis improprie, cū verbū ꝓprie z improprie pōt accipi in dubio ſm ꝓpriā ſignificationē accipimus. ſi ager vec. pe. l. j. z nō dicit plus. Sʒ qūo reſpōdet ad. l. cū quidā. loquēs de die natalis, qui nō eſt iterabilis, cū ſemel hō naſcat, z moriat, z tñ ibi legatū cenſet annuū, z ſepius preſtat. dicit Bart. qꝺ hoc iō ꝓcedit, z ſic imperatores fuerūt interpretati ex q̄litate pſone relinquētis, z ex q̄litate coꝝ qb⁹ relinquebat, qꝫ iuſſit dari decurionibus. z ſic ex qualitate pſonarū preſumitur qꝺ nō voluerit dari ſemel tñ, ar. l. lʒ z ſi. §. fi. ff. ꝺ iud. z ſubdebat ibi ꝙ ſi teſtōr

10 † iuberet dari fratribus minoribus vnā pictātiā in die mortis, qꝺ tūc ſemel tñ preſtaret. ar. ff. de ver. ſig. l. eū q calēdis. ipe nō bñ reſpōdet ad. l. cū qdā. nā fauorabilius ē legare religioſis, q celebrēt diuina officia p aīa defuncti, quā legare decuriōib⁹ ciuitatis, ſi legatū decur. cēſet annuū, ḡ forti⁹ ſi fiat religio. z iō dico ꝙ fauor vltime volūtatis z fauor aīe illꝺ lega. cēſet annuū, eſto ꝙ fiet habito reſpū ad diē natalis vl mortis. nō ob. d. l. cū qui. qꝺ ibi iō itelligit ꝺ primis, qꝫ ſtipl̄o redderet inutilis, ſʒ i caſu nr̄o illꝺ legatū, eſto ꝙ ſit annuū reddit vtile. ¶ Tertio icidēter q̄rit, cū pdictū legatū ſit annuū, an pſtabit i perpetuū, an vero durabit vſqʒ ad cētū annos. ff. ꝺ an. leg. l. annua. §. a titia, z. l. cū qdā. z. l. cū erat. Jn ꝓriū vr̄ ꝙ duret cētū annis tñ, ſicut z cū legat vſufructus ciuitatis. ff. de vſuf. l. vſufructus. z gl. i. d. l. ponit opi. diſtinguēdo an ſit legatū annuū, z tūc ē ꝑpetuū, z ita loquit. l. annua. §. a titia. ſi āt legat vſufructus, z tūc durabit cētū annis. z ita loqt. l. vſufructus. z. d.

11 l. ſi vſufructus. doc. dñt eē vtroqʒ caſu, qꝫ nō ē dr̄ia † an legatū ſit annuū vl leget vſufruct⁹ non āt ꝙ ſiue leget vſufruct⁹ ſiue qd annuū ciuitati vel eccleſie, deſtructa qdē eccleſia vl ciuitate vl tēplo peribit illud legatū. d. l. annua. §. fi. ff. de vſuf. le. l. ſi vſufruct⁹. z ē caſus. ff. ꝺ le. iij. l. pr̄. §. tuſculanus. ff. q mo. vſufr. ami. l. ſi vſufructus. qꝺ āt dixi deſtructa eccl̄ia perire vſumfructū, hʒ locū qñ ꝺſtruit auctē ſupioris. ſm Jnn. ꝺ no. ope. nū. cū ex iniūcto, Jtē dixi ꝺſtructa ciuitate, idē erit qñ hoīes illius ciuitatis ide diſcedūt eo propoſito, ne reuertant ad illam. ita dicit gl. fin. in. d. l. ſi vſufructus. qui. mo. vſuſf. amit. z optime facit de pro. c. fi. z per hec ſint expedita que pertinent ad intellectum. c. fi. de teſta.

12 ¶ Nūc deſcēdam⁹ ad alias q̄ones. Querit ergo ſi teſtōr legat † p incertis z male ablatis vl furtiue factis, an deatur canonica epo.

Aduerte ad duos caſus. prim⁹ qñ extāt z reperiunt pſone principales a qbus ſunt extorta male ablata, z tūc nō debet cano. qꝺ pbat iſtis rōnibus. prima rō, qꝫ male ablata nō ſunt in bonis noſtris, q male ea acqrim⁹. ff. p ſo. l. cū duob⁹. hinc ē de illicitis acqſitis decime nō ſoluūt. de deci. ex trāſmiſſa. Jtē de illicite acqſitis nō pōt fieri elemoſyna. j. q. j. nō eſt vbi dicit tex. ꝙ qs nō pōt illicite acqrere, vt hñ diſpēſet paupib⁹ nō. n. ſub obtētū elemoſyne cū peccato aliqd ſtudeam⁹ acqrere vel accipe. rō. qꝫ q male accipit, vt hñ diſpēſet, grauat poti⁹, q̄ꝫ iuuet. Jtē licite acqſita p defunctū debēt extorqueri ex manib⁹ heredū. C. de calū. l. heredes. de ſepul. c. fi. ſi ergo hmōi male acqſita nō erāt in bonis teſtōris, ergo ipſa ꝓpria legare nō potuit, videat ergo reliqſſe vt aliena. Jtē il-

13 licite † acqſita nō dñt eē in hereditate. nā here. eſt deducto ere alieno. ff. de reg. iu. l. hereditas. ſi ergo aliena ſunt creditoribus ſoluenda, qꝫ nil deeſt vtilitatib⁹ nr̄is, ſi que ſunt aliena reddant. liij. di. ꝯnalis. Jtē male ablata ſunt reſtituēda illis a qb⁹ ſunt extorta, ſʒ debitū nō remittit, niſi reſtituat ei cui debet. de iureiu. eā te. ff. de ꝯdi. inde. l. in ſumma. z iō dicit tex. de homi. ſicut dignū. in ver. qꝫ lʒ qdā, qꝺ de illicitis extorquēs nō liberat paupib⁹ erogādo, ex quo repiunt pſone a qb⁹ extorſit, ſi ergo deberet canonica epiſcopo, iaʒ nō redderet integre qꝺ reſtitui dʒ illi a quo eſt extortum. Jtē peccatū nō dimittitur niſi integraliter reſtituat ablatū, ſed nō eſſet integralis reſtitutio, ſi deduceret canonica.

¶ Jtē iſte cui dʒ reſtitui nō capit illud tanq̄ꝫ legatū, ſed tanq̄ꝫ ſibi debitū ex oblōne q̄ ſibi tenet extorquēs. inſti. ꝺ ob. q̄ ex ma. i ꝓn.

14 z pp. h. d. lex qꝺ ſi dbitor legat † creditori, legatū ē inutile, qñ creditor ex legato nullā ꝯſequit vtilitatē. ff. de lib. leg. l. legaui. tūc arguo ſic, ſi teſtōr legat p icertis z ablatis, aut dr̄, qꝺ videat legare paupibus tūc nō debet canonica. qꝫ ꝺ legato fcō paupib⁹ nō debet canonica. ꝺ ꝗr. ꝯiu. dudū, Jtē nō eſt pſumēdū, qꝺ teſtōr voluerit grauare hr̄dē duplici pſtatiōe. Aut dicam⁹ qꝺ teſtōr legādo p icertis, z male ablatis cēſet legar eillis aqbus extorſit, vt hr̄ ꝺ iureiu. ad nr̄aʒ. j. tūc legatū ē iutile. ff. de l i. leg. l. legaui. Sʒ cōſtat ꝙ tūc debet canoni. ꝺ legato qñ legatū ē vtile z ꝺ iure validū. ꝺ teſta. c. officij. z. c. reqſiſti. ḡ zc. ꝑterea ſi dicimus, ꝙ teſtōr legādo p icertis z male ablatis videat legare illis a qbus extorſit illud legatū nō fit eccl̄ie ſʒ pſone, ergo ceſſat canonica. d. c. officij. nec ob. ꝙ epo debet canonica qñ legat p aīa, qꝫ iſtud verū qñ legat eccl̄ie, ſecus ſi leget ſingulari pſone. d. c. reqſiſti. facit qꝺ no. Jnn. de off. ord. ꝯquerēte. nec ēt ob. ꝙ ad epm ptinet diſtributio

15 icertoꝝ † z male ablatoꝝ. ꝺ iud. cū ſit. z de vſur. cū tu. qꝫ lʒ illa hēat diſtribuere, nō tñ dt tex. ꝙ ꝺ illis inducat canonicā portionē. Scdꝰ caſus qñ nō extant nec reperiunt perſone a qbus teſtator illicite extorſit z tūc talia licita aqſita z extorta debēt pauperibus erogare. de iude. cū ſit. de vſur. cū tu. de homic. ſicut dignū. §. eos. ver. lʒ qdā. ſʒ ꝯſtat ꝙ de his que obueniūt pauperib⁹ in genere nō debet canonica epo, qꝫ cēſet illud obuenire paupibus vt ſingularib⁹ pſonis. z p hoc gl. ord. c. relatū. de ſepul. vbi ēt p Jnnoc. z ꝑpter hoc dicebat. Jo. de cōuer. cōiu. dudū. ſup ver. paupeꝝ. qꝺ qñ legat paupib⁹ certi hoſpitalis, z tūc cēſeat hoſpitale legatū, quo caſu debet canonica. d. c. reqſiſti. ſec⁹ ſi leget paupib⁹ in ḡnē. z vide qꝺ plene ſcripſi in. v. c. prīn. No. tñ ꝙ ſi qs relinqueret eccleſie pro male ablatis, qꝺ debet canonica, qꝫ ex h̄ cenſet relictū ad pias cauſas, z hoc ꝓcedit quādo ignorat a quo ſit extortuʒ, vel ſi nō reperiunt heredes illius a quo extorta ſunt, ſi autē ſciret a quo ſunt ablata tūc erit mera liberalitas ꝙ dedit eccleſie, nec ideo liberat heres extorquentis ſi eſt ſoluendo alias

16 eccleſia reddet illi a quo eſt extortuʒ, quoniā eccleſiam † ditari nō conuenit cum aliena iactura, vt de re. iur. locupleatari. in. vj.

¶ Secūdo incidēter querit circa predicta ad quē ptineat diſtributio incertoꝝ z male ablatoꝝ, an ad dioceſanū ſolū, an vero ad eū qui illicite extorſit poſſit deputari executor ad diſtribuēda incerta z male ablata. dicebat Arch. de teſt. c. ij. li. vj. inducēdo illā de cre. ꝯ opinio. Hoſt. no. de iud. c. cū ſit. qꝺ executores ad illud p teſtōreʒ ſpāl̄r deputati diſpēſare poſſint in certa, z male dicēs ꝙ idē teſtōr potuiſſet. alle. ꝺ teſt. c. tua nos. z ꝺ vſur. c. cū tu ibi, paupib⁹ erogar. alle. ad idē. xiv. q. j. c. pe. §. ſeq. z. c. vl. ad fi. z. xxiij. q. ij. c. ſi qs romipetas. z. xij. q. ij. c. ꝺ laicis. z. C. ꝺ epiſ. z cle. l. nulli. i auc. de ecc. ti. §. ſi qs. Jnducit qꝺ no. Jo. An. Ber. i dcā dec. cū ſit. de iude. z Jnn. de imu. ecc. c. qꝫ pleriqʒ. in gl. j. ad fi. Ad dictā de cr. cū ſit ꝺ iude. reſpōdet ꝙ loqt in iudeo merito iu erogatiōe ſuſpecto q̄ fieri dʒ in xpianos. Et dicit notādū ꝙ ibi dicit paupeꝝ chriſtianoꝝ, qꝺ nō dicit in dec. cū tu. de. vſur. ad. c. nō eſt putāda.

17 j. q. j. reſpōdet ꝙ ſenſus illi⁹. c. eſt qꝺ nō dʒ qs aliqd acqrere † illicite vt inde elemoſynā faciat vt ibi pʒ. z ibi ſic not. Hug. Dicit ḡ ſc nō

se nō dubitare qd epi de his nō hñt se intromittere nisi in defectū vbi.s.nō est aliqs a testōre deputat⁹. Ad idē recitabat Jo.and.i nouel.pdicta q ibi dicebat Arc. Subdebat autē ibidē qd vtraqz opinio habet in se equitatē. Nā ex quo debēs incerta obligat⁹ est ad illa restituēda, si restituit prout disponit decr.cū tu de vsur.in certis.s.pauperib⁹ erogādo, nō apparet quare dz eē absolutus, nō dico a peccatis, sed ab onere satisfactionis, et satisfaciens ve re et pure hr̄ p absoluto, saltim in his in quibus transit dominium. Opinio vero Host.hz in se equitatē, qz facile eēt extorquenti illi cita vitare satisfactiōis onus dicēdo se soluisse, sicut experiētia do cet pauperes qbus fit distributio incertoꝝ et male ablatoꝝ p mo dica quātitate quā inceperūt ab executore deputato in testamēto ɔfitereꝝ se plus recepisse q̄ receperint et sic fraudareꝝ anima testa toris qui pro anima reliquit pro icertis.facit in rōne de testa.offi cij.sz certe eodē modo posset hec fraus a diocesano cōmitti.

18 ¶ Cōcludam⁹ p vitate tenēdū qd testōr † p icertis et male abla tis reliquēs possit in testō executorē deputare ad illā distribuēda, et qd eps nō possit se intromittere sup distributiōe istoꝝ icertoꝝ, nisi eo casu quo executor eēt puat⁹ ptāte exequēdi, qz cōmonitus eēt a diocesano vt exeqreꝝ et negligēs eēt p annū, qz ō iure deuolu to ad epm pp negligētiā executoris eps exeqreꝝ, vt.c.nos qdē.ō testa.qd aūt executor possit deputari p testōrez.pbaꝝ optime p.l. nulli.C.de epis.et cl. ¶ Tertio icidēter qriꝝ eo casu quo ptinet di stributio incertoꝝ et male ablatoꝝ ad epm, ad quē epm ptinebit hec ptās, an ad epm loci vbi testōr illicite extorsit.tex.i.l.nulli.C. ō epis.et cl.dicit qd fit executio p epz loci originis testōris. Quidā dñt qd pt fieri p epz loci domicilij dicebat Ja.bu.d.l.nulli ꝙ pōt fieri p epm loci originis testatoris, et ēt domicilij.quando ambo ɔcurrūt et volūt isimul exeq, sz si discordāt pfert eps loci originis dicebat ibi Cy.qd debem⁹ ɔsiderare in quo loco sunt boua.nā il

19 le eps † exequiꝝ vbi bona repiunꝝ.si ergo bona hz i loco originis, eps originis exequeꝝ, si aūt hz i loco domicilij, tunc eps domicilij exequeꝝ si vero hz bona vtroqz loco, tūc eps originis exequeꝝ in bonis que sunt in sua diocesi, et eps loci domicilij exequetur quo ad bona domicilij, et illā opi.tenebat Specu.i ti.ō istr.ed.ß rub. de testa.v.sz qd si fuit nat⁹ i vna ciuitate.et subdit Cy.qd si testōr nō iubet distributionē i reb⁹ stabilib⁹ fieri sz in pecunia, qd tūc ille eps exequeꝝ i cui⁹ diocesi sunt bona hr̄ditatis. ¶ Ex pdictis vr̄ ēt posse dici qd si testōr nō hz aliq̄ bona i loco originis, nec i loco do micilij, sz hz i tertio loco, qd ille eps exequeꝝ i cui⁹ diocesi sr̄ bona.

¶ Aduerte ɋtū ad hāc ptātē exequēdi ɔsideram⁹ iurisd.quā eps habebat sup testōrez, et iō testōr subsit tā epo loci originis q̄ etiā epo loci domicilij.de tēp.or.cū null⁹.li.vj.et iō vterqz eps pōt exe qui, fateor tamen, ꝙ eps loci domicilij exequitur respectu bono rum, q̄ sunt i loco domicilij, et eps loci exequiꝝ respcū bonoꝝ que

20 sr̄ i loco originis. Itē si testōr † nō hz bona in loco domicilij, nec in loco originis, sed in tertio loco, adhuc dico qd eps loci domicilij possit exequi, qz testōr vtriqz eoꝝ est subdit⁹, vt.d.c.cū nullus.et si ambo ɔcurrūt volēdo exeq et nō ɔcordēt, preferet eps loci origi nis, vt dicit Jac.but.in.d.l.nulli vel erit loc⁹ preuētiōi, vt ille eps exequaꝝ, q primo cepit exeq.sic dicim⁹ in duob⁹ ordinarijs, quoꝝ qlibet hz iurisdictionē insolidū, vbi est locus preuētioni.de fo.cōp. pe.pposuisti. Nec est veꝝ, ꝙ si testōr hz bona in loco, in quo nō ē oriūdus, nec vbi hz domiciliū, qd eps vbi sunt bona possit exeq. rō est, qz ille eps nō erat diocesanus, et iō eps loci domicilij vel ori ginis exequeꝝ, qz pñt distribuere talia bona, lz sint i diocesi aliena. de fo.cōp.postulasti. ¶ Et predcā pcedūt, qñ sciꝝ de loco origi

21 nis vel domicilij, vt qz testōr sit vagabūdus, † tūc ipse eps exeqꝝ, in cuius diocesi testōr moriꝝ.et iste est casus in.d.l.nulli.C.de epi. et cle.et est casus in auc.oēs peregrini.C.comu.de suc. ¶ Dice bat Jo.de test.c.io.i ver. Sz adhuc qro ꝙ circa executionē legiti mā testamēti quā hz eps, planū est qd intelligim⁹ epm originis ip sius testōris, sz alibi hz domiciliū, dicūt qdā, ꝙ vterqz exeq pōt. Alij dñt ꝙ eps domicilij, si in totū illud transtulit, nisi in loco ori ginis essent facultates ipsius ſm Jo.tex.in.l.nulli non ponderat an ille qui est oriundus de vno loco transtulit domiciliuz extra lo cum originis, et cum text.ibi dicit qd episcopus loci exequetur.

¶ Quid si testator de cuius origine et domicilio sciꝝ extorsit idebi te i tertio loco pone exēplū Florētinus origine, et hñs domiciliuz i ciuitate Peru.extorqt idebite et illicite Bononie, ɔstat qd rō ne delicti efficiꝝ ō foro iudicis Bono.vt i auc.q̄ in puincia.C.vbi ō cri.agi opor. An isto casu poterit diocesan⁹ Bonoñ.exeq vo lūtatē ðfuncti, q dimisit p icertis et male ablatis, et vr̄ ꝙ sic, cū rō

22 ne delicti effectus sit de foro diocesani Bonoñ. ¶ † Quarto ici dēter qriꝝ, cū distributio icertoꝝ et male ablatoꝝ dēat fieri paupe ribus eo casu quo ignoraꝝ a qbus sit extortū, vt.c.cū tu.de vsur.

qbus pauperib⁹ dz fieri hmōi erogatio, an pauperibus loci ori ginis testatoris, an vero paupib⁹ loci domicilij sui, an vo paupi bus loci vbi illicite extorsit, vel paupibus quorūcūqz locoꝝ. Dice bat Inn.de vsu.c.cū tu.qd fit paupibus illius loci, in quo illicite extorsit, vel paupibus loci in quo habitat ille cui restitutio erat fa ciēda, qz verisimili⁹ est qd ibi reperiaꝝ ille cui datū est dānū, quā in ter extraneos.de presump.c.quosdā.et qz melius est qd vicini vti litatē sentiat, quā extranei.C.de serui.l.ij.et.l.pñs.et ibi Jo.and. Per hoc vr̄ qd ille q extorsit illicite in alienis ptibus habeat illa erogare paupibus loci in quo extorsit, et nō possit erogare paupi bus loci, in quo extorquēs habeat originē vel domicilium, vt.d.l. nulli.et.l.si qs ad declinādā.et qd not.Jo.ō test.c.ij.li.vj.et Arch. xiiij.q.v.nō sane. Dicas qd pōt erogare paupib⁹ cuiuscūqz loci, qz decre.cū tu de vsur.nō distinguit, qbus paupib⁹ fiat erogatio, sz indefinite loqtur, qd paupibus deꝫ.nec illa decr.pōderat i quo

23 loco fiat restitutio.nam qñ iura † volunt illicitorum fieri restitutio nē in certo loco illū locū exprimūt.de iude.ad liberādā.facit in si mili vbi eps qrtā redditūū bonoꝝ ecclie pauperib⁹ deputatā pōt qbuscūqz pauperib⁹ erogare, cū ius id nō determinet.xij.q.ij.no bis.et.c.quatuor.xvj.qō.j.c.fina.xij.q.j.ex his.facit auc.oēs.cō munia de suc.et qz ista restitutio fit vt libereꝝ a pcō sufficit ergo re stitui, vt.ō.c.cū tu. Nec ob.qd not. Joā.de testa.c.ij.in.vj.qz ibi loqꝝ de volūtaria erogatiōe paupib⁹ faciēda.sed.c.cū tu.loqꝝ de necia. Nec obst.in.d.l.nulli.qz ibi iō ē ne icertitudo resultet. Nec obst.qd not.in.d.c.cū tu qz ibi loqꝝ de ɔsilio nō de neciate iuris.

24 ¶ Cōcludēdo ergo ꝙ episcopus † potest distribuere pauperibus quorumcunqz locorum, Nam satisfit iuri ex quo pauperibus ero gaꝝ.et ita tenet Feder.in consilijs suis.consi.cxxxij.

¶ Quinto incidēter queritur, testator legauit certam quantitatē pecunie pro incertis et male ablatis, modo mortuo testatore epi scopus petit illud legatū ab herede, qz vult pauperibus distribue re, qz dicat ignorare a quibus extorsit, heres contradicens qd nō vult soluere, qz in futurum posset apparere a quibus personis fuerit extortū, et sic illis facienda esset restitutio.vt.d.c.cū tu.et ꝙ nō teneꝝ se duplici onere onerare prestatiōe.i.soluēdo legatū epo vt distribuat paupibus et restituēdo postmodū illis a qbus extor ta sunt. Queriꝝ qd faciēdū sit p diocesanū, et q̄lr̄ puidebiꝝ hr̄di. dñt qdā, qd p epm pponeꝝ ɔ̄nale edictū.vt si qs ē a quo sit extor tū corā eo ɔpareat ad recipiēdū, qd ab eo fuit extortū, et nullo cō parēte in termino edicti, tūc eps illud legatū erogabit paupibus et ita vr̄ tenere Jo.de vsu.q̄q̄.lib.vj.sup vbo, exprimit. Sed qd

25 istud edictū ɔ̄nale nō sufficiat hr̄di pbo sic. Edictū ɔ̄nale † nō li gat pbabilr̄ ignorātes.q mrī.accus.pos.c.cū in rua. Itē tale edi ctū nō pōt arctare nō subditos, et hoc pp defectū iurisdictiōis.ō iudic.c.at si clerici. Itē tale edictū nō arctat exñtē extra diocesiz vt.d.c.in tua.qui matri.accusa.pos.et.c.ij.de ɔsti.lib.vj. Itē qz talis edci notitia nō puenit ad psonas iclusas i ɔ̄nali edcō.ō po stu.pl.c.j. Itē qz p ɔ̄nale edictū nō pt tolli ius psonarū, a qbus testator illicite extorsit, sed p satisfactionē tm̄ de iureiurā.c.eā te.

¶ Itē si sufficeret tale edcm̄ ɔ̄nale seqreꝝ magna absurditas. Po ne.n.sicut ē mos Florētinoꝝ. Quidā Florētinus recessit ō Florē tia et iuit in Frāciam, vel in Angliā, et lōg.tpe ibi stetit, et in mul tis locis, et puincijs, et a multitudine psonarū illicite extorsit, et cō gregata pecunia illicite acqsita recedit de locis illis, et ad alia lo ca se trāsfert, et incertū est ad q̄ loca trāsferat. Constat si edictum ɔ̄nale emaneret ad instantiā illicite extorquēdis edictū arctaret, pp illoꝝ incertitudinē.de rescrip.c.si.vel si rescriptū ɔ̄nale emana ret ad instantiā hr̄dis. Illi qbus est extortū probabiliter presumi tur ignorare de morte testatoris, cū sit de loco lōginquo.de pre sump.qsdā, et ō secū.nup.dñs.xxxiij.q.ij.cū p bellicā.ff.ō hr̄.i

26 sti.l.pantonius. † Itē psumiꝝ eis ignotū testm̄ et legatū.ff.de acq. here.l.patonius.de v.obli.l.q rome, qz hoc est in facto alieno in quo pbabilis censeꝝ ignorātia.de quo plene in regula ignorātia de reg.iur.lib.vj.et pp hmōi psumptionē non vr̄ qd habeat arcta re citatos. Preterea sequereꝝ alia absurditas. Pone qd termi nus edicti esset terminus breuis, ita qd pp locorum distātiam ci tati nō possent ɔparere in termino edicti.de ele.c.cupiētes.li.vj. in cle.j.de iud.de do.et cōtu.c.cū olim.et.c.cū dilecti.vel p insidio sa loca transire, vt lite non ɔtest.c.accedens.vel ad loca nō tuta accedere in citatiōis edicto, vt cap.ex parte.de applō.de re iud. cle.pastoralis, vel eos capi in itinere vel aliquo impedimēto im peditos quo min⁹ cōparere possent intra terminū de sent.excō munica.c.venerabilib⁹.§.idē.lib.vj.ff.si qs cautio.l.si qs nō exi

27 gim⁹. Iste.n.sunt cause † pp q̄s citatio p edictū nō hz arctare.

¶ In contrarium arguitur quod sufficiat tale edictum pponere.et hoc suadēt multe rationes. Primo pter infinitatez vitandaz.

Nam testator longo tépore τ multis locis τ a multitudine persoanarum illicite extorsit nó est possibile scire loca τ tempora τ psonas, talis enim infinitas a iure reprobatur. de rescrip. cũ i multis li. vj. Ité propter tale edictũ ꝓuidet̃ volũtati testatoris, qui lega. pro incertis cuius voluntas implet̃ per satisfactionẽ. ff. de ꝯdi. τ demon. l. in ꝯditionibus. Ité prouidet̃ anime testatoris ꝑ satisfactioné ꝓpter quã anima eius liberat̃ a peccato, vt in regula peccatũ nó dimittit̃. de regu. iur. in. vj. Item ꝓuidet̃ heredi propter perplexitaté vitandã. Nam cum heres soluendo legatuz episcopo vt distribuatur inter pauperes perplexus est ne itez cogat̃ soluere illis a quibus est extortũ, ꝓpter hanc ergo ꝑplexitaté ad eaz tollendã ecclesia dꝫ prouidere heredi. de resti. spo. literas. Ité per hoc prouidet̃ heredi, qꝫ implet voluntaté defuncti, qui legauit ꝓ

28 incertis, cuius † voluntas impléda est ꝑ heredé. ff. de condi. τ demon. l. in conditionibus. qua quidé voluntate testatoris nó impleta, heres hereditate priuatur. auc. de heredi. τ falci. §. si quis aũt. C. de fideicõmis. auc. hoc amplius. Ité ꝓpter hoc excusatur heres, qui paret mandato episcopi iubentis legatum sibi solui, vt distribuat pauperibus. ff. de leg. iij. l. paulo calimacho. §. pomponius. ff. de regu. iur. l. nó videtur. §. qui iussu. Ité per hoc ꝓuidebitur pauperibus quibus distributio est faciéda, dicto. c. cum tu. de vsur. Ité per hoc prouidebitur diocesano ad qué spectat talis distributio. C. de episco. τ cleri. l. nulli. τ. l. si quis ad declinãdã. ne ꝺ negligétia possit redargui que punibilis est in prelatis, vt de supplen. negli. prela. clem. j. τ iste rationes suadent qꝺ predictuz edictuz generale sufficiat. Preterea edicta gñalia sufficiũt, que emanant ꝯtra psonas icertas. casus est de clande. despon. c. cũ inhibitio. de testi. cõstitutis. de elec. vlti. in. c. vj. C. si se ab here. absti. auc. si oẽs. τ facit qꝺ not. gl. de offi. iudi. c. ij. τ qꝺ no. Inn. de testi. Albericꝰ. τ. ff. de insti. τ. l. sed si pupillus. §. proscribere. τ de iu. cle. ij.

¶ Putaré sic dicendũ, qꝺ si post terminũ edicti cópareat ille psone a quibus est extortũ, τ compareat re integra. i. antequã legatuz sibi solutũ distribuerit pro paupibus, tũc illa pecunia restituéda sit ꝑsonis a qbus fuit extorta, si aũt cópareat re nó integra. i. post quã

29 distributio est facta paupibus, † cũ illa distributio nó reuocet̃ nec artet̃ heres ad restituédũ illud qꝺ illicite extortũ est a psonis. ar. optimũ per hoc. C. de repu. here. §. vlt. τ. ff. de mino. l. qꝺ si minor §. sceuola. τ facit optime. C. de iure delib. l. sancimꝰ. §. τ si pfatã.

¶ Crederé tamen quod si illi a quibus est extortũ habuissent probabilé ignorantiã edicti. vel ꝑꝑ iustũ ipedimétũ nó potuissent cóparere intra terminũ edicti, τ sic eént excusati in nó veniédo intra terminũ edicti, vt pꝫ in. c. cũ in tua. q ma. accus. pos. τ de sen. excó. c. venerabilibꝰ. §. idé est. lib. vj. ꝙ tũc tales persone, a qbus est extortũ, cũ sint creditores, pñt agere ꝯ paupes, qbus est satisfactũ, τ rõ est, qꝫ pauperes veniũt vt legatarij, sꝫ potior dꝫ esse causa creditoꝝ ꝗ̃ legatarioꝝ. Casus est i. d. l. sancimꝰ. §. licétia. Si vis respódere ad. §. licétia. potes dicere qꝺ pauperes nó veniũt vt legatarij, sed ex dispositione legis. Ité in. §. licétia. certũ erat qui erant creditores, ibi nullus creditor erat exclusus ꝑ terminũ edicti, qꝫ nullum edictũ ibi emanauerat. Ité legatarij nó surrogantur in locum creditoꝝ, Sed in questione ꝓposita pauperes surrogãtur in locũ creditoꝝ ex quo ignorabatur a quibus esset extortũ. Ité ter

30 minus edicti † excludit illos, a qbus est extortũ, τ iõ credo in predicta qõne, prout superius distinxi per. d. l. vlti. de repudiã. here.

¶ Reperio qꝺ Federi. de Senis in ꝯsil. lxj. dicebat ꝙ si eps inquisitioné fecit a qbus psonis esset extortũ, τ pronuntiauit se nó reperire psonas, a qbus esset extortũ, τ id vt incertũ pauperibus erogauit, τ lata senténtia apparet a quo sit extortũ, cui erogabitur? Respódet. Aut eps nó fecit executioné sententie. τ reddet illi a quo est extortũ, τ nó pauperibꝰ quibus constat nũc nó deberi, qꝫ deficit causa translationis fiende de ipso vt incerto. de leg. ij. l. cũ pater. §. dulcissimis. de libe. leg. l. aurelius. de lega. ij. l. nomen. de dona. l. ij. si auté sit facta executio senténtie, qꝫ paupibus erogauerit, tunc nec eps tenetur id restituere, qꝫ bona fide id facit, nec ét illicite extorqués vel heres eius, qꝫ excusat̃ ꝓpter senténtiã. Pót tamen id repeti ab illo, cui fuit erogatũ per illũ a quo fuit extortuz ſm Fede. de Senis. pro ista opinione facit de purg. vulg. c. ij.

31 ¶ † Ité propter probabilé errorem reuocatur sententia. de frig. τ malefi. c. fraternitatis. xxiij. qꝺ. j. c. ij. ff. quando actio de pecu. l. ij. ff. de condi. sine causa. l. si fullo. ¶ In cõtrarium facit ꝙ nó tenet̃ ꝙ sententia reuocetur, qꝫ ipsa sententia ius facit. de re iudica. cuz inter. Ité per ea que postea emergunt, sententia nó reuocatur. de re iudica. inter monasteriũ. τ. c. seq. τ error detectus sententiã nó reuocat. ff. fami. hercifcũ. l. cũ putaré. C. de condictio. inde. l. ij. Iura predicta loquunt̃ in sententia quo ad litigantes τ quãtum ad partes, que fuerunt in iudicio. Sꝫ in qõne nostra illi a qbus est extortũ nunquã fuerunt in iudicio, ergo illa sententia lata per epm nó vꝫ eis ꝑiudicare. C. res iter alios acta ꝑ totũ. Illa. l. inter alios acta loquit̃ in ꝓcessu q fit ꝯ certã, τ determinatã psonã, sꝫ in qꝺne proposita loquimur in processu generali, qui arctat omnes in processu inclusos. prouideat auté sue testator salutis anie, qui tot illicita longo tempore in diuersis partibus mundi. τ a tanta multitudine personarum extorsit, vt vere sue conscientie satisfaciat.

32 Nam si in sanitate obstinata † mente non penituerit vel emendauerit, τ in morte securitatem prestare nequiuerit, solennitas penitentie parum prodesse videtur. de rapto. c. super eo. damnatos istos reputo, nisi eis exuberans gratia diuina preuenerit, τ sint armis spiritualibus premuniti. de homi. pro humani. lib. vj.

¶ Sexto incidéter queritur si testator legat centum pro incertis, τ male ablatis, nec extent, nec reperiantur persone, a quibus testator illicite extorsit. τ debeat talis quantitas pauperibus erogari, de iude. cum sit. de vsu cum tu. an episcopus possit concedere, quod talia incerta conuertantur in reparationem ecclesie parochialis. videtur ꝙ non, quia quod pauperibus debetur vt. d. ca. cum tu. τ. xiiij. qꝺ. v. non sane. si alteri soluatur, onus non remittit̃. de iureiu. eam te. de deci. tua. τ qui tenet pauperibus eroganda rapit aliena. xlvij. dist. sicut hi. τ bene facit. c. non est putãda. j. q. j. τ nemini cõsulédũ est cũ aliena iniuria, vt in regula locupletari. de regu. iur. lib. vj. nec pietas pretextu impietatis faciéda est. xxx. q. j. nosce. lꝫ ergo reparare ecclesias sit opus pietatis, nó tñ est talis pietas cũ iactura pauperũ exercéda. Ité soli ꝑncipi in alterius ꝑiudiciũ alteri auferre lꝫ. ix. q. iij. nũc vero. de exces. pla. in subdi. c. ad hec de reli. do. ꝯstitutus. de ꝯsue. cũ dilectus. C. ꝺ q̃

33 dri. pscrip. l. bñ a zenone. ff. de euic. l. lucius. † Ité oium illorũ cósensus reqrit̃ de quorũ iure detrahit̃ de ꝯsti. cũ oẽs. de reg. iu. qꝺ oẽs. ff. ꝺ ſui. rust. pd. l. ꝑ fundũ. Ité statutũ est a quo eccclesia debeat reparari. de eccl. edifi. c. j. per Io. ergo de alimonia pauperibus debita non debet fieri reparatio.

¶ Ité q̃ relinquunt̃ ad certũ vsuz, nó debét nec pñt ꝯuerti ad aliũ vsum, vl ad aliã cãm, ex quo pót impleri vsus, vel cã, ꝑꝑ q̃ legatũ est. de testa. nos qdé. de vsufru. leg. l. legatũ. ff. ꝺ admi. re. ad ciui. ꝑti. l. j. τ. l. legatũ. ex quo ergo pót τ dꝫ paupibus erogari, nó pót in aliũ vsuz ꝯuerti. Ité ꝑ hoc est casus in cle. qꝫ ꝯtingit. de relig. do. vbi ea q̃ relinquunt̃ i vsuz pauperũ, nó pñt ꝯuerti in aliũ vsuz sine auctoritate pape, q̃ cle. ꝗ̃tũ ad hoc nó est alibi, τ ꝑ. d. cle. dico ꝙ si executor deputet̃ ad distribuédũ incerta, τ ablata ꝙ fieri pót, vt superius dixi, si nó extãt nec reperiunt̃ psone, a qbus testator extorsit, qꝺ nó poterit executor illa distribuere ecclesijs, vel in alios vsus ꝯuertere quã i vsus paupeꝝ, qꝫ si nó lꝫ hoc epo q ẽ executor ltimus ergo nó licebit executori testamẽtario, cuz vtriusqꝫ sit equalis ptãs τ auctoritas. ¶ In ꝯriũ vꝫ qꝺ talia incerta τ male ablata eṗs possit ꝯuertere ꝓ reparatióe ecclesie, qꝺ ꝓbat̃ istis

34 rõnibus, qꝫ epo † equalis cura iminet de tribus. s. paupibus alédis, ecclesijs edificãdis τ reparãdis, τ de alédis ministris ecclesiarũ. lxxxij. di. c. j. xij. q. ij. aurũ. x. q. ij. hãc ꝯsuetudiné. xij. q. ij. eṗs ecclesiarũ. Ité cũ bona ecclesiarũ sint pauperibus obnoxia, sicut τ illicite acqsita, vt. d. c. aurũ. τ. xvj. q. j. c. vlt. τ tñ ꝑ edificatióe, vel reparatióe eccłiarũ pt eṗs dare qnquagesimã τ cétesimã. xij. q. ij. bone rei. ꝺ dona. aplice, τ sic ꝺ illicitis acqsitis idé poterit ad idẽ. xvj. q. j. c. ec. τ. c. statuimus. Ité expedit paupibus ecclesia reparari in qbus oblatióes recipiunt̃ ad pauperũ alimoniã. xij. q. ij. habebat in eis ét ꝯueniũt fideles, τ ibi inuitamur ad pauperũ subuẽtioné, τ ad alia pia opera, τ sic illas reparari paupibus expedit, τ maxie, qꝫ si ecclesie pauperes sunt in numero cũ suis ministris ꝯputabunt̃, maxime ne desit populo spũale alimẽtũ xp̃bũ dei. viij. q. j. audacter. ꝺ off. or. inter cetera, τ ꝓpter dictas rõnes dñt qdã qꝺ si ecclesia reparatióe, vel augmẽto indiget necessario vt quia non pót conueniri ad diuina in ea, nec facultates ecclesie ad ipsius reparationem sufficiunt, episcopus autoritate propria sine pauperum graui damno ad talem vsum illa illicita poterit deputare, aliter non poterit scilicet quando facultates ecclesie non deficiant, vel reparatio non est necessaria sed voluntaria, vel nimia fames, tunc imminet pauperibus. lxxxvj. di. pasce. τ ex his casibus procedunt allegata in contrarium. τ ita disputatur τ determinatum fuit per quosdam excellentissimos docto. quod etiaz tenuit Io. an. de testa. religiosus. lib. vj. vbi de disputationibus predictis facit mentionem. ¶ Ego non credo verum ꝙ eorum determinatio sit bona, quia videtur con

35 tra casus. d. cle. quia contingit. vbi non potest fieri conuersio † ad alium vsum sine autoritate Pape.

¶ Quia vero de his que legant̃ ad certũ vsum. s. dictũ est, an possint ꝯuerti ad aliũ vsum. Scire debemus quosdã casus primus

casus

casus est, qñ ille vsus potest impleri de iure & de facto, & tunc nõ potest ad alium vsum fieri cõuersio, patet exemplum, testator iubet fieri monasterium in diocesi Perusina, & istud fieri põt de auctoritate epi. de iure. de ꝯse. di. i. nemo. Itez põt fieri de facto, qr nullũ interuenit impedimẽtũ facti quominus ibi fiat, & tunc tale legatum non põt ad alium vsum ꝯuerti, & iste est casus de testa. nos qdẽ. ff. de admi. re. ad ciui. pti. l. j. & de hoc est casus in. l. nulli. C. de epis. & cle. & ver. sz modis oibus, hoc vez, nisi auctoritas Pape sup hec interueniat, qr tũc de auctoritate Pape põt fieri ꝯuersio ad aliũ vsum, & iste tex. in. l. legata. ff. de admi. re. ad ci. pti. & est expressum in cle. qr ꝯtingit. de reli. do. Scd̃us casus est, qñ vsus põt de iure impleri, sed non de facto pz exẽplũ, testõr iubet monasteriũ edificari, istud potest fieri de iure, sed impeditur fieri de facto, puta propter guerras ingentes in loco, in quo dz construi, vel quia pecunia relicta ad illum vsum non sufficit pro monasterio construendo, & tunc potest fieri conuersio ad alium vsum, & iste est casus in. l. legatum. ff. de administ. re. ad ciui. pert. & hoc etiam modo intelligitur. c. nos qdem. de test. ibi dum dicit tex. seu si ibi nõ põt, qd̃ verbum intelligit̃ ẽt de impotẽtia facti. de rescrip. sciscitatus. & pp hoc dicebat Guil. in Spec. de instru. edi. §. nũc aliqua. ver. vbi si mihi legant̃. x. vt vadã vltra mare, & nullus ire audet, tñ legatũ ꝯsequor dũmodo vadã ad simi-

36 lem locum, vt. l. legatum. ff. de admi. re. ad ci. pert. † Item si testator legat pro labore itineris, vel rõne penitẽtie iniuncte testatori, vt pro eius anima vadã Romam, si illuc propter impedimentũ facti ire non possum, accedere debeo ad similem locum.

¶ Si autẽ testõr legat pro succursu terre sancte, nec tñ põt iri pp impedimentũ facti, ꝙ tunc expectabit̃ tps, quo illuc accedi possit, nec tunc poterit illud legatũ ad alium vsum ꝯuerti. de vo. magne. nec ob. l. legatũ. qr i facto iterabili in quo nõ sperabat̃ oportunitas, ꝙ ludus sublatus reformet̃. Item esset impedimentum facti, si testõr iuberet fieri capellã in aliqua ecclesia, & illa ecclesia non sit capax pro capella nouiter fundanda pp multitudinẽ aliarum capellaꝝ, ꝙ tunc poterit fieri conuersio ad alium locũ. Tertius casus est, qñ ille vsus non põt impleri de iure, & tunc aut ille expressus vsus ad nullũ finẽ honestũ exprimebat̃, & tunc legatuz est inutile, & nõ fiet tunc ꝯuersio ad aliquẽ vsuz ẽt licitũ, vt. l. j. de ꝯdit. insti. pz exemplũ legat testator in ecclesia, vt in ea fiant ludi theatrales. Nam isti vsus sunt illiciti de iure, qñ isti vsus turpes sunt, & per eos ecclesie inqnat̃ honestas, vt pz de vi. & ho. cle. cuz decorẽ. Si aũt ad aliquẽ honestum finẽ exprimat̃ vsus, lz de iure impleri non possit, tunc illud legatũ ꝯuertat̃ in alium vsum honestũ, casus est. ff. de vsuf. leg. l. legatũ. & ita põt intelligi. c. nos qdẽ.

37 de testa. ibi dum dicit, si ibi impleri non põt, qd̃ verbum † põt intelligi de impotẽtia iuris, vt. d. c. sciscitatus, pz exemplũ, testõr iubet ꝙ in domibus suis predicatores, & minores, & alij mẽdicantes se ꝯferant ad habitanduz, & in domibus illis ad celebrandũ diuina officia pro salute anime testatoris. Naz de iure nõ lz illis mẽdicantibus. de exces. prel. c. vno. lib. vj. de pe. cle. cupiẽtes. tñ vsus ad quẽ relinquit̃ est honestus, qr pro salute anime eius reliquebat̃, vel pp diuina officia celebrãda. Item pz exemplũ, legat testõr cẽtum alicui sacerdoti vt celebret in loco interdicto eo tpe quo ibi celebrari nõ dz, vt pz de sen. excom. c. vlti. li. vj. Ille tamẽ vsus est honestus, qr propter celebrationem diuinorum.

¶ Demũ q̃rit̃ cuius auctoritas, & quoꝝ ꝯsensus reqrit̃, vt fiat cõuersio ad aliũ vsum, vel aliũ locũ, ꝙ̃tum ad auctoritatẽ vr̃ ꝙ reqrat̃ auctoritas principis. ff. de admi. re. ad ciui. pert. l. legatum. vel auctoritas Pape, vt cle. qr ꝯtingit. de reli. do. Alibi vr̃ dici ꝙ sufficiat auctoritas diocesani. de testa. nos qdem. Rñdeo vbi sine cã fuerit ꝯuersio ad aliũ locũ, vel vsum reqrit̃ auctoritas pñcipis, & id̃ intelligo cle. qr ꝯtingit. Si aũt ꝯuersio fiat ex cã legitima, tunc sufficit auctoritas diocesani, & ita intelligit̃. c. nos qdẽ.

38 de testa. ¶ Quantũ aũt ad aliud quoꝝ ꝯsensus † reqrat̃, text. vr̃ dicere ꝙ reqrat̃ ꝯsensus ecclesie cui legat̃ & ꝯsensus heredũ qui fuerũt grauati a testõre. ff. de vsuf. lega. l. legatũ. Alibi vr̃ dicere tex. ꝙ sufficit solus ꝯsensus ecclesie cui legat̃, vt. d. l. legatuz. vbi si legat̃ ciuitati ad opus ꝯstruẽdũ, ꝙ ꝯstrui nõ possit, qr pecunia non sufficit ꝙ fiat ꝯuersio ad aliud opus ꝙ eligit ciuitas cui legat̃. Alibi vr̃ dicere ꝙ sufficiat ꝯsensus solius heredis. de testa. nos qdem. Rñdeo, qñ vsus ad quẽ relinquit̃, non põt impleri d̃ iure, & tunc ꝯuersio fiet ad aliũ vsum de ꝯsensu ecclesie, cui legat̃ & de ꝯsensu hr̃dis grauati, & ita loqtur. l. legatũ. de vsufr. le. ff. notandũ tñ ꝙ si testõr nulli ecclesie legaret, sed simplr̃ iuberet fieri monasteriũ in aliquo loco grauãdo hr̃dẽ, vt certã ꝙ̃titatẽ distribuat pro educatione monasterij, tũc ẽt ex cã legitima non posset diocesanus solus sine heredis ꝯsensu ad aliũ locũ ꝯuertere, si tñ heres fuisset negligẽs in exequẽdo voluntatẽ defuncti, tũc diocesanus solus sine hr̃dis ꝯsensu posset ad aliũ locũ ꝯuertere, & iste est casus de testa. nos quidem. Similiter si legatur ad vsum qui de iure impleri potest, sed propter impedimentum facti impleri non potest, requiritur consensus heredis, vt. d. c. nos quidem, & etiam consensus ecclesie cui legatur.

¶ Sed incidẽter dubitatur eo casu, quo ex causa legitima potest

39 & debet fieri conuersio † ad alium vsuz & ecclesia cui legatur, & ẽt heres grauatus non consentiunt in hmõi conuersione, & an eps solus habeat conuersionem facere ad alium vsum vel locuz. Respon. isto casu sufficit auctoritas solius epi, vt. C. d̃ nup. l. j. & no. ꝙ si ecclesia legatur consentiat epo volenti conuertere ad alium vsum, vel locum ex causa legitima, & heres contradicat epo ad tuendam voluntatem defuncti fauebit ecclesie legatarie, & nõ heredi, & iste est casus in. l. legatum. ff. de admi. re. ad ci. pert. ¶ Demũ q̃rit̃, & testõr iubet ꝯstrui ecclesiam dato ad id executore, q̃rit̃ an episcopus vel executor possit inuito herede monasteriũ male situatũ transferre ad alium locum, & omittere ecclesiaz edificare, Rñdeo hoc non potest, quia per id preiudicatur hr̃di in iurepatronatus qd̃ sibi acquirit̃ si ecclesia edificat̃. de iu. pa. c. nobis. &

40 qr per edificationẽ ecclesie memoria † defuncti conseruat̃. xij. q. v. bone rei. d̃ don. apostolice. xvj. q. vij. pie mẽtis. Ita dicit Io. in addi. Spe. in ti. de instr. edi. sub rub. de testa. in. §. nũc aliq. ver. & scias. & p predicta dicerẽ, qd̃ si testator iubet fieri capellam in ecclesia in qua sunt multe capelle iam edificate, & illi capelle legat multa bona p dote eius & sustentatione presbyteri qd̃ ecclesia inuito herede non posset heredi assignare vnam capellam de iã edificatis, qr per hoc preiudicaretur heredi in iurepatronatus. & qr per hoc non seruaretur voluntas defuncti, qui iussit capellaz edificari, & se, & suos decedentes in ea sepeliri.

¶ Demum queritur iubet testator ecclesiaz fieri in ciuitate, an poterit heres facere in Burgis illius ciuitatis, ita quod per hoc videatur seruari voluntas defuncti videtur ꝙ sic. ff. de verb. signi. l. edificia. & l. qui in continentibus. vbi edificium videtur Rome

41 fieri ꝙ fit in continentibus edificijs. ad idẽ. l. ij. eo. ti. ¶ † Contrariũ est verum, cũ verbũ testatoris sit clarũ, & sic interpretatione non egeat. C. de lib. prest. l. iij. de offi. ord. in. vi. seruentur ergo verba. ff. de leg. iij. l. non aliter. & hoc probatur per. l. quintus. ff. de an. leg. Item quia vulgus sic recipit ciuitatem. ff. de suppel. lega. l. labeo. bene facit. c. si ciuitas. de sent. excom. in. vj. sed diceres imo facit contra inquantum ibi nomen ciuitatis protendit̃, illud ex causa, vt ibi dicitur, propter ꝙ dico ꝙ causa suadente, quia in ciuitate fieri non potest vllo modo, vel non congrue, vel honeste, tunc in Burgis potest fieri ex causa, ne legatum pereat. ꝙ est fauorabile, vt dictum est per. c. nos qdem. de testa. ita dicit Io. in addi. Spe. in tit. de instru. edi. sub rub. de test. §. nũc vero. in ver. & scias. & in ver. sed querit. Guid. de suza. ¶ Demum q̃ritur cũ. s. dixerim ꝙ potest fieri conuersio de vno vsu ad alium ex cã, quando hoc sit verum duo sunt casus. primus est quando testator simpliciter iubet aliqd fieri ad certum & determinatũ vsuz & nihil aliud expressit, tunc põt fieri ad aliũ vsum ex causa, & ita loquit̃. d. c. nos quidẽ. cle. qr ꝯtingit. de reli. do. ff. de admi. re. ad ci. perti. l. legatũ. ff. de vsufr. le. l. legatũ. Scd̃s casus est, quando testator expresse ꝓuidit, qd̃ si ille locus nõ impleretur, qd̃ illud legatum reuerteret̃ ad heredes suos, vel qr adijcit hanc clausulaz ne in alium vsum illud legatum cõuerteretur, de qua clausula apparet. ff. de vsufr. leg. l. qdã predia. & tunc isto casu, & cã subsistẽte nõ posset fieri conuersio ad aliũ vsuz. & ita loquit̃ gl. ord. ff. de annu. lega. l. liberto. §. lucius. ex qua gloss. patet ꝙ omnes leges

42 † que dicunt quod pecunia ad vnum vsum relicta possit conuerti ad alium vsum ex auctoritate superioris, intelliguntur quãdo testator non prouidit quid debet fieri vsu non impleto, ad quem legatum est, sed quando testator prouidit, quid debet fieri vsu nõ impleto ad quem legatum est, tunc non potest fieri conuersio de vno vsu ad alium. ita dicit Bar. in. l. liberto. §. lucius. ff. de ann. lega. & gl. ibidem super ver. repetitione. in ver. sed hic expresse, sed illa glo. in sui principio ponendo opi. Roge. Hugo. dicebat quod ex causa & auctoritate superioris potest fieri conuersio ad alium vsum. Dicendum ergo in isto ar. videtur ꝙ quãdoqz vsus ad quem legatur potest impleri de iure, & de facto, & per legatarium non impletur, & tamen illo non implente redit legatum ad heredem. & de hoc est casus. de dona. cum dilecti, & facit ꝙ not. de condi. ap. verũ. & qd̃ no. Inn. de fo. compe. verum. si aũt vsus ad quẽ legatur non posset impleri, tunc posset fieri conuersio ad aliũ vsuz auctoritate superioris, vt. d. l. j. & l. legatũ. esto qd̃ in testamẽto esset clausula ne ad aliũ vsuz posset ꝯuerti ꝙ̃ deputatum

43 a testatore, et est ratio, qr voluntaté† testatoris debemus interp̄tari ſm ius cōe, vt res magis valeat q̄z pereat. de ver. sig. abbate. sed de iure cōi ex cā pōt illa conuersio fieri ad aliū vsum.

¶ Notādū tñ q̄ si hr̄s esset grauatus pecuniā ꝯuertere in certuz vsum qui potest de iure, et de facto impleri, tūc eo negligente implere fieret deuolutio ad episcopum, qui exequeretur voluntatez defuncti, et ita loquitur. c. nos quidē. de testamen. et quoniam. §. dixi q̄ ex cā potest fieri conuersio de vno vsu ad alium est vtile h̄ scire. ¶ Propter q̄ insurgit talis q̄ō. testator legat alicui ecclesie ad vsus p̄uilegiatos, de q̄bus nō debet̄ canonica ep̄o, vt p̄z ð testa. c. fi. Modo iuris p̄missione et ex cā ltima mortuo testōre fit ꝯuersio ad vsum nō priuilegiatū, q̄rit̄ an de tali legato debeat̄ canonica ep̄o, et vr̄ q̄ nō, q̄ð p̄bat̄ istis rōnibus. statū p̄sone legatarij ꝯsideramus ſm mentē testatoris. de re. du. l. si cognatus. ff. ð fideicom. lib. l. ꝯnaliter. ergo et qualitatē vsus ad quē legat̄ ꝯsiderabimus ſm tp̄s mortis testōris. Item tp̄e mortis testōris ecclesia cui legabat̄ erat exēpta a canonica portione, ergo post mortē nō pōt incipere obligatio per ꝯuersionē ad vsuz nō priuilegiatū,

44 qr obligatio† nō ꝯbit̄ sine ꝯsensu. ff. de ac. et ob. l. obl̄onum. item illa trāslatio ad vsum nō p̄uilegiatū vr̄ sine p̄iudicio ecclesie, cui legabat̄ ad vsum p̄uilegiatū. ff. ne qd in lo. pub. l. iij. §. si qs a p̄ncipe. de aucto. et vsu pal. c. ex tuaꝝ. de offi. dele. super eo. itē illi ecclesie erat ius q̄sitū, vt nō teneret̄ ep̄o ad canonicā, ex quo legabat̄ ad vsus p̄uilegiatos. Sed ꝯstat q̄ ep̄s nō pōt tollere ius, q̄ cōpetit alicui ecclesie. de re. ec. non ali. c. j. de ꝯsue. cū dilectus. itē ecclesia ius retinēdi hēbat illā canonicā ꝯ ep̄m, imo hēbat ius illius canonice, qr legabat̄ ad vsus priuilegiatos, sed id q̄ð nr̄um est sine nr̄a volūtate, a nobis euelli nō pōt, vt in reg. id q̄ð nr̄um. de reg. iu. li. vj. itē vsus nō p̄uilegiatus ad quē fit translatio sapit nām vsus p̄uilegiati, et succedit in locū vsus p̄uilegiati, ergo sortit̄ nām vsus p̄uilegiati, sicut dicimus in actione surrogari in locū alterius actionis que sapit nām actionis in cuius locū surrogat̄. ff. si qs cau. l. si eum. §. iniuriaꝝ. In ꝯriuz vr̄ q̄ debeat̄, q̄ cōsideramus vsum nō priuilegiatum ad quem fit conuersio. de sta. mona. recolentes, et facit quod not. glo. ne se. va. c. j.

45 ¶ Preterea ex quo in ꝯuersione ad aliū vsuz reqrit̄ ꝯsensus† ecclesie cui legat̄. ff. de vsuf. le. l. legatū. ecclesia ꝯsentiēdo illi ꝯuersioni vr̄ renūciare ius suū, q̄ð sibi cōpetebat in retinēdo canonicā ep̄alē. de don. pastoralis. ff. de leg. j. l. si fundū per fideicōmissum. et l. nihil p̄ponit̄. et de leg. ij. l. cū p̄r libertis. et l. codicillis. §. ij. de pig. l. si fideiussor. §. j. ¶ Quid dicemus eꝯ, si testōr legat ecclesie ad vsus nō p̄uilegiatos, et sic ðbet̄ canonica ep̄o, et mortuo testōre ex cā fiat ꝯuersio ad vsus priuilegiatos, an debebit̄ canonica ep̄o, vr̄ q̄ aut ꝯuersio fiat auctē p̄ncipis, et tūc debeat̄ canonica, qr p̄nceps per illā ꝯuersionē nō intēdit tollere ius diocesani nisi illud exprimat. de priui. pastoralis. sed si illa ꝯuersio fiat auctoritate diocesani nō debeat̄ sibi canonica, qr ꝯsentiēdo p̄iudicare vr̄ suo iuri. Sciēdū q̄ qr. §. de incer. et male ablatis facta est

46 mētio, est rep̄ire tres casus† et triplicem formā relinquēdi. Prima forma est q̄ñ testōr p̄cipit heredi, vt restituat incerta et male ablata, nec exprimit q̄ītū extorsit, nec exprimit p̄sonas a q̄bus extorsit, et tūc ista testōris disp̄ō de iure est inualida, et h̄ p̄p incertitudinē p̄sonaꝝ, a q̄bus fuit extortū, et p̄p incertitudinē eius q̄ fuit extortū. Op̄z igit̄ apparere p̄sonas a q̄bus testator extorsit, que non iure legati repetēt q̄ est extortū. Sed agent qr extortū est illicitū. Scd̄a forma est, q̄ñ testōr exp̄mit q̄ītitatē, sed nō exp̄mit p̄sonas, a q̄bus extorsit, p̄z exēplū, q̄ñ dato executore legat illi centū, et mādat q̄ distribuat incerta et male ablata, nec exprimit p̄sonas a q̄bus extorsit, et tūc d̄z restitui illis a q̄bus est extortum, alias paup̄ibus erogari. de vsu. cū tu. de iud. cū sit. ¶ Sed circa istū articulū incidēter q̄rit̄ pone q̄ testator legat centū pro incertis male ablatis dato executore ad illa restituēda, et solum reperit̄ vna p̄sona a qua testator. x. tñ extorsit, et re vera a nulla alia p̄sona aliq̄d aliud extorsit illicite, q̄rit̄ q̄d fiet de illo residuo a dictis. x. §. an paup̄ibus erogabit̄, an ꝟo remanebit apud executorē et eius cōmodo, an vero apud eius heredē, et vr̄ q̄ paup̄ibus eroget̄, ex quo nō extat alia p̄sona a qua sit extortū, vt d. c. cū sit. et c. cū tu. In ꝯriū vr̄ q̄ non eroget̄ paup̄ibus, qr ille decr.

47 loquunt̄ de incertis† et male ablatis que paup̄ibus eroganī̄, sed non poterat dici male ablatum illud residuū, an ergo remanebit apud executorē? R̄ndeo aut ille executor erat deputatus, vt nudus et merus minister, et tunc nō remanebit apud eū, s̄z d̄z redire ad hr̄dē. de leg. ij. l. si qs titio. et l. codicil. eo. ti. in p̄n. et de leg. iij. l. pater. §. tusculanus. de adi. leg. l. filio. §. mater. Si aūt non erat nudus minister, et tūc remanebit apud executorē alias legatariū dr̄ aūt nudus minister ille qui nullum sentit cōmoduz ex legato,

ita dicit glo. in. d. l. si titio. de leg. ij. Tu dicas q̄ q̄ñq̄z in aliquem conferunt̄ verba dispositiua, vt in hoc exēplo, lego Titio. x. que volo eum restituere Seio, vel volo q̄ Titius ista. x. restituat Seio, et tunc iste Titius est legatarius.

¶ Itē si testōris disp̄ō ꝯferat̄ tacite in illū Seium, qr testōr voluit q̄ ille Titius restitueret illud legatū post certū tp̄s. Nam tūc ille Titius est legatarius, et sentit cōmodū ex legato p̄p interusurium medij tp̄is, facit de ꝯdi. et demō. l. si qs. Si vero in eum nō conferunt̄ verba dispositiua tacite vel expresse, sed solū ei ꝯmittitur executio facti, tūc siq̄dē h̄z commodum ex disp̄ōne defuncti,

48 non ex dicto legato, sed aliunde, vnde † si vnum ex heredibus fecit executorem vel executori aliquid legauit, tunc non dicitur nudus minister, qr potest cōueniri a legatarijs, vt. l. si a pluribus, de leg. ij. et debet satisdare, de leg. j. l. q̄dā. §. pe. q̄ð nō facit merus executor. l. diuus. si cui plusq̄z p leg. fal. Si vero in eū nō ꝯfert̄ dispositio tacite vel exp̄sse nō ꝯmodū aliq̄ð sentit ex volūtate ðfuncti, tūc est merus minister de quo loquit̄. l. si qs titio. et. d. l. diuus. Sup p̄dicta aūt. q. q̄ñ ꝯstat solū. x. extorta et male ablata q̄d fiet de residuo. Io. in addi. Spe. sup. d. §. et scias. q̄ð si testōr legat cētū p incertis, adiecta illa clā q̄ð nō volebat expēdi in aliā cām. et. x. tñ sint extorta q̄ residuū r̄stitueret̄ hr̄di, nec i aliā cāz ꝯuertet̄. si vero illud nō fuit dictū tūc executor residuū illud poterit et debebit ꝯuertere in aliā piā cām, et bñ facit executor si illud facit de ꝯsilio ep̄i vel hr̄dis. ff. de vsufru. leg. l. legatū. ff. de ꝯdi. et demō. l. aristo. de testa. c. nos q̄dē. et i auc. ð ecc. ti. §. si qs in cām. et. §. seq.

49 Tertia forma disponēdi† ē de incertis, et male ablatis, q̄ñ testator exp̄mit p̄sonas, a q̄bus extorsit, et exp̄mit q̄ītitatē, vt lego Titio cētū, qr ab eo illicite extorsi, et isto tali casu v̄z legatuz, l̄z sit falsa cā p̄p quā legat̄. hec vera, nisi appareat, q̄ð testator alīs nō eēt legaturus, vel nisi cā exp̄mat̄ p modū ꝯdōnis. ff. ð ꝯdi. et dmō. l. demōstratio. §. q̄ð aūt. et insti. de le. §. lōge. s̄z dices q̄ð legatū vitiet̄ ex falsa cā apposita in legato p errorē legātis, vt. l. j. C. ð fal. caus. R̄ñ. q̄dā est cā q̄ legato nō coheret, vt q̄ñ cā nō erat obligatoria tūc nō dr̄ coherēs legato, qr cā p̄xima erat mera liberalitas. ff. ð le. ij. l. legatū. ff. de donatio. ergo illa icerta. et remota, et nō coherēs et dr̄ ipulsiua, et si illa ē falsa nō vitiat legatū, nisi p̄bet̄ q̄ð alīs testōr relicturus nō fuisset, vt. l. cū tale. §. falsa. ff. ð ꝯdi. et dmō. qr tūc vitiat̄ ope exceptiōis. Queda est cā inherēs legato, si cā ē vera, vt q̄ñ cā esset obligatoria, et tūc p̄bato errore vitiat̄ dispositio. vt. d. l. j. Illa. n. erat cā finalis p̄xima legādi et nulla alia. facit q̄ð no. doc. in. d. l. demōstratio falsa. his āt sic declaratis in his q̄ testator disponit i incertis et male ablatis redeamus p̄sequēdo alīs

50 q̄ōnes. ¶ † Querit̄ ergo si testator legat p equis et armis et p succursu terre sancte an debebit̄ canonica ep̄o. Nō vr̄. ð sepul. i nr̄a. s̄z ibi loquit̄ i canonica parochiali. dicas tñ idē in canonica ep̄ali et rō est, qr hoc legatū respicit p̄sonā q̄ d̄z accedere p succursu terre sancte, vt de voto, q̄ sup his. et. c. ex multa. s̄z ꝯstat de his q̄ legant̄ intuitu et ꝯtēplatiōe p̄sone nō debet̄ canonica. de testa. requisisti. ¶ Quid si legat̄ p tunicis pauperū? R̄ndeo nō debet̄ canonica. rō. qr istud est legatū pauperibus in ꝯnē. de cōuer. ꝯiu. c. dudū. sup verbo, pauperū. Itē qr istud legatū est ꝯtēplatiōe p̄sonarū et nō ꝯtēplatiōe alicuius ecclesie, de testa. requisisti. de ver. sig. ex parte. iij. ¶ Quid si aliq̄s istituat heredē ecclesiā collegiatam, et iubeat q̄ fructus hereditatis distribuat p tertia parte in cura infirmoꝝ eiusdē collegij, et pro alia tertia parte pro subsidio fratrū eiusdē collegij, an ðbebit̄ canonica, hic ꝯsiderādū est, an h̄ sit relictū ꝯtēplatione p̄sonaꝝ, nō debet̄ canonica. de testa. requisisti. de ver. sig. ex p̄te. iij. Si aūt ꝯtemplatione ecclesie, tūc debet̄, vt. d. c. requisisti. Si vero mixtim. s. ꝯtemplatione ecclesie et p̄sone,

51 et tunc vr̄ q̄ non debet̄ canonica, qr† potius d̄z attendi ratio personarum quā loci, id est ipsius ecclesie. ff. de lib. leg. l. si is qui. et in diuisibili negocio inspicit̄ p̄sona illius, qui plurimū, nōcius qui minimum capit, vt. d. l. si is qui duos.

¶ Itē illud legatū tanq̄z legatū alimentoꝝ coheret p̄sone, et sic vr̄ fauore p̄sonaꝝ principaliter relictum. ff. de min. l. iij. §. si q̄d filio. ff. de vsur. l. in fideicōmissi. §. cum polidius. iō aūt fauore p̄sonarum ad hoc, vt ecclesie magis melius deseruiat̄, et maxime in diuinis. ff. de iudi. l. nō alias. de rescrip. c. fi. li. vj. Cū igit̄ p̄ncipalr̄ inspiciamus p̄sonas, scd̄ario ꝟo inspiciamus locū. i. ipsaz ecclesiam non vr̄ canonicam deberi, et idem vr̄ de eo q̄ relictuz est ad vsum studij, scilicet pro subsidio studentium in sacra pagina. Nā studium theologie videtur equipari legato pro fabrica ecclesie.

52 de reliq. et ven. sanc. c. j. † Item quod studere coheret persone, et personam respicit, et non ecclesiam. de cle. bone. et c. innotuit. de mag. c. j. et idē vr̄ de eo q̄ relinquit̄ illis de collegio pro subsidio vestimētoꝝ, nam ista sunt substantia vite humane et personarum

ff. de

ff. de capi. di. l. legatis. de adi. leg. l. seruos. et l. legatos. de vb. sig. l. verbo victus. effectus. n. istius legati pficit singularibus de collegio, et coheret personis eorũ, sicut est cura infirmorũ que coheret personis. de infan. et lang. c. vno. de cle. egro. c. j. ergo vt singuli ɔsiderandi sunt. ff. si quis ali. testa. probi. l. j. §. sed si legatum. C. de fideicom. l. tanq̃. item coheret persone habere subsidium pro indumentis et vestimentis. xlvij. disti. sicut hi. Ad subsidia enim vite ptinent, vt. d. c. sicut hi. et l. legatũ. et facit. ff. de adi. le. l. solet. Item studere in sacra pagina coheret personis. de preben. licet.

¶ Itẽ lz in legatis ad cultũ diuinũ cessat canonica, vt. c. vlt. de testa. tñ legare pro curatione infirmoꝝ, vel in subsidio vestimẽtoꝝ, 53 vel p studio in theologia nõ ptinet † ad cultũ diuinũ, ergo canonica debeť, iõ repio do. Bal. ɔsuluisse. Sed ɔtrũ tz do. Card. de turdero. in ope q fecit sup canonica portiõe. Aduerte duos casus. Primus est qñ ecclesia instituiť heres, sz iubet testator fructus hẽditatis distribui pro cura infirmoꝝ, vel vestimẽtis, vel studio illoꝝ de collegio, et tũc de hmõi hẽditate ðbeť canonica portio, et est rõ, qz dñiũ hẽditatis ɔriť ecclesie, sz canonica debeť epo de his, que obueniũt ecclesie iure legati, vel iure instõnis. de test. requisisti. et lz fructus hẽditatis distribuanť inter singulares de collegio, tñ nõ agimus hic de canonica respectu fructuũ q veniunt distribuẽdi, sed agimus de canonica respectu ꝓprieta. que ɔritur ecclesie ex illa instõne per quã instõnẽ trãsit dñiũ in heredez. ff. de acq. pos. l. cũ heredes. Scḋs casus est qñ testõr legat pecuniam erogãdã pro cura infirmoꝝ, vel pro subsidio vestimẽtoꝝ, vel pro studẽdo in sacra pagina, vel iubet testõr, vt heres fructus alicuius pḋij ipsius testõris distribuat pro cura infirmoꝝ, vel pro subsidio studẽtiũ in theologia psonaꝝ alicuius collegij, et tũc canonica nõ debeť epo, qz ista legata coherẽt psonis, et fiunt cõtẽplatione psone, et nõ ɔtẽplatione ecclesie, qz hmõi cause non pñt respicere ecclesiã, sz psonas tm̃ vt singulares. Nec ob. q no. de te-54 sta. c. fi. vbi dicit q qñ aliqua relinquunť † ad diuisionẽ singuloꝝ debeť canonica, dicit. n. tex. in. l. in ciuitatibus. ff. de le. j. q ad diuisionẽ singuloꝝ ptinet qñ aliqd legať pp alimenta infirmoꝝ, qz dictũ Jo. et Vinc. debemus intelligere qñ testõr legat fundũ alicui ecclesie, qz lz iubeat fructus illius fundi distribui inter singulos de collegio pro eoꝝ alimẽtis, tñ de illo legato habebiť canonica. Sed si testõr nil reliqt ecclesie, sed illis de collegio adiecta ista cã, pro cura infirmoꝝ, vel subsidiũ vestimẽtoꝝ, tũc nõ debeť canonica, nec ob. q legať illis ð collegio videať legatũ collegio, de testa. requisisti, qz illud est veꝝ, qz qñ legať simplr, secus si ɔtemplatione psone, vt. d. c. requisisti. qz et ɔtẽplatione psone videať legari, qñ talis cã exþmiť in legato q̃ necio coheret psone et a psona nõ fit separabile, sicut est in casu ꝓposito qñ legať pp cãs de qbus in ꝓposita. q. et ex his vř q si annui redditus legarenť illis de collegio propter causas predictas, qḋ cessaret canonica.

55 ¶ Quid si testator legat † hospitali p lectis pauperũ, an debeať canonica epo, vř q sic. de sepult. in nr̃a, sed ibi loqť de canonica parochiali. Sed dices vnũ q nõ cõpetit canonica, qz cã pp quã legať coheret psone sicut est iacere in lecto? R̃ndeo ꝓprietas lecti acqriť hospitali, lz vsus ipsius rei coheream psone, et ideo respectu illius ꝓprietatis cõpetat epo canonica, vt. d. c. requisisti.

¶ Quid si testõr legat pro missis dicẽdis, qñq̃z. n. testõr legat rectori alicuius eclesie in qua sepelitur vel non sepeliť aliquã ɋ̃titatẽ pecunie pro missis dicẽdis, vel ẽt dãnat hẽdẽ, vt dici faciat missas pro anima defuncti nõ exþmẽs de psbyteris q debeant missas celebrare, sicut sunt multi q relinquunt dici missas sancti Gregorij, vř q debeať canonica, qñ legať rectori alicuius ecclesie, qz que leganť rectori ecclesie, vř legari ɔtẽplatione ecclesie. de testa. requisisti. itẽ qz iste nõ est de casibus exceptuatis. c. fi. Remanet ergo sub ɔnali r̃a per quã eps hz canonicã, vt. c. requisisti. Non ob. q noiatim fit presbitero legatũ, qz cũ taq̃z curatus habeat administratiõnẽ, vel plationẽ, semp psumiť legatũ ẽẽ ecclie 56 nõ psone, sicut. n. interptari dẽmus † p salute aie legãtis, vt legas se videať rõne publici officij poti⁹ q̃z rõe psone, qz validiora et efficaciora sũt oronũ suffragia fcã rõne publici offi. q̃z vt a puata, seu singul. psona, qz i p̃ cãu nulla orãtis malitia ipedit orõis effectũ. j. q. j. si fuit. ð ɔse. di. iiij. quõ. Itẽ nõ ob. q dať pro missis.

¶ Si. n. bñ inspiciamus totũ q dať ecclie, siue in vita, siue in morte dať, p missis cantãdis, que ɔsistũt in ɔsecratione sanguinis et corporis Xpi, cuius effusione ipse Christus ecclesiam sibi copulauit. Est. n. hoc sacrm̃ cibus anime et peccatoꝝ remissio. de ɔsecr. di. ij. nõ est, est. n. orõnũ ecclesie finis, ad quẽ finẽ oẽs ecclesiastici ordines saltẽ circa epalẽ ordinanť, iõ lz sint plures ordines, rõne tñ vnius finis ordinanť et dñr vnũ sacrm̃, vt no. Archi. xxxij. di. in pñ. et p ista pte ɔsuluerũt Pau. de leaz. et Ub. de bo. vt refert do. Car. de turde. in suo ope. vbi idẽ tz ipse. nec ob. q no. Joã. et Host. de ver. sig. cũ inter. qz ibi in relictis pro missis dicendis in vij. xx. vel. xxx. Sed hic in legato simplr pro missis dicẽdis, nec ob. q no. de sepul. cle. dudũ. vbi parochialis hz quartã p missis dicendis, qz habet de legatis ad vsus priuilegiatos.

¶ In ɔtrũ vř, q nõ dẽat canonica, qz istud cẽseť quodãmodo anniuersariũ, quo cessat canonica. de testa. c. fi. Itẽ qz istud cẽseť le-57 gari † ɔtẽplatione psone sacerdotis, q dz missas celebrare. et p labore ipsius sacerdotis, qui labor coheret psone, vt. ff. de an. le. l. scio. itẽ qz testõr nõ habuit respectũ ad ecclesiã, sz ad psonã sacerdotis, et sic nõ legauit, nec legare psumiť ɔtẽplatione ecclesie, sz intuitu et ɔtẽplatione psone, et sic cessat canonica, vt. d. c. reqsisti. de testa. Maxime aũt hec ꝓcedũt qñ testõr legauit p missis dicẽdis nõ exþmẽs de rectore alicuius ecclesie q dẽat missas celebrare, sz in ɔnẽ dãnauit heredẽ, vt faceret missas celebrare. Isto. n. casu cũ hrs eligat psonã sacerdotis q celebrat missas, electio respicit psonã sacerdotis, et nõ ecclesiam, vt. ff. de leg. ij. l. quidaz. qz isto casu nihil testator reliquit alicui ecclesie, vel alicui psone ɔtẽplatiõe ecclie, ex quo nõ exþssit nomẽ rectoris alicuius ecclie sz et sic i ɔnẽ locutus ẽ ð sacerdotibus, q celebrẽt diuina. qḋ qdẽ celebrare ɔpetit rõne ordinis, et nõ rõne ecclie, cui celebrãs pest, vt de celeb. mis. c. j. Et p hoc vř casus, qḋ nõ debeť canonica epo vt. ff. de ꝟ. sig. c. ex pte. ij. nisi ɔsuetudo illud disponat, vt eo. tit. c. cũ inter vbi p Jo. et Host. Nec ob. cle. dudũ. de sepul. vbi debeť canonica, p missis dicẽdis, qz ibi loqť ð canonica parochiali, quã 58 canonicaz curatus † recipit de legato qḋ legať fratribus pḋicatoribus et minoribus, hẽmitis, et carmelitis, q pstãt quartã ad quoscunq̃z vsus ẽt ꝓuilegiatos legeť. Gl. sup. d. cle. sup verbo, funerabilibus, dt qḋ ð iure cõi de eo qḋ legať p missis dicẽdis nõ debeť canonica epo, lz nõ legať p septia. xx. vel. xxx. etc. Dicebãt qdam qḋ si aliqs legat psbytero alicuius ecclesie p missis dicẽdis, debeť canonica epo, lz ille psbyter sit annalis et seruiat pro mercede, qñ tale legatũ vř factũ intuitu et ɔtẽplatione ecclesie ex quo ibi celebrat, arg. d. c. reqsisti. de testa. de ver. sig. c. cũ inter. et c. ex pte. ff. de an. leg. l. annua. §. j. Hec ꝟa nisi legareť ɔtẽplatiõe et intuitu psone sacerdotis. Cõcludamus q̃ q si testõr iubet anniuersariũ fieri, et p missis dõis legat aliqd tũc nõ ðbeť canonica epo. de testa. c. vlt. secus si legat pro missis dicẽdis in genere nõ exþmens per quã psonã dicant ille misse, nec exþmẽs pro missis dicẽdis in anniuersario. Ex pḋictis pz, q si testõr legat pro anima sua aliqd alicui ecclesie pro missis dicendis et pro officiãdo in capella ɔstituta in dicta ecclesia, et q de pecunia legata emať possessio cuius fructus sint pro sustẽtatione capellani, q de illa possessione episcopus habebit portionem canonicam.

59 ¶ Quid si testõr † iubet eccliã nouiter edificari, et eccliã edificãdã instituit hẽdẽ pp hãc cãz, vt talis ecclia edificeť, an ð hmõi hẽditate debebitur canonica portio epo. Premitte, q ecclesia nouiter edificãda ẽt anteq̃z edificeť põt heres institui, q̃ institutio sortiť effectũ, cũ ecclesia edificata est. de ecc. edifi. c. ad audiẽtiã ij. ff. de serui. rust. pḋ. l. si fuitus. §. futuro. Scḋo pmitte, qḋ ecclia nouiter edificata nõ dz aliter ɔsecrari, nec a pñ. aliter fundari, nisi ei dos ɔpetẽs assigneť de ɔse. ecc. vel alta. cũ sicut. de ɔsec. dist. j. c. nemo et in auc. vt nullus fabricet oratoriũ domũ. §. j. colla. v. et in auc. vt determinatus sit numerus cleri. coll. j. §. j. et si hoc omissum sit in fundatiõe, qz dos nõ fuit assignata, nõ dz ɔsecrari, nisi dos añ ɔsecrationẽ ei fuerit assignata. xvi. q. vlti. c. pie mẽtis. et j. q. ij. c. placuit. Tertio pmitte qḋ fundator ecclesie teneť ex debito ad ecclesiã dotãdã, vt. d. c. cũ sicut. de ɔsec. ecc. vel alta. ¶ Considerandũ est ergo q quando testator ecclesiaz heredem instituit exþmens qḋ illa hẽditas in loco dotis, et tunc non debeť canonica. Ratio, qz illa dos censetur ad perpetuũ cultum diuinum. de testa. c. vlti. quo casu cessat canonica epalis. Item quia dos illa debet esset libera. i. absq̃z vllo onere. de censi. c. j. Sed nõ esset libera, nec sine onere, si deduceret canonica. Idẽ si testator nõ exþssit q hẽditas sit loco dotis, qz in dubio vř velle instituere ecclesiam heredem ex cã dotis, ex quo ex debito ad eam dotandã 60 tenetur. argu. optimum de solu. l. et magis. obligatus † n. ex dispositiõe legali vř legare animo cõpensandi, vt dicit Jac. de are. in. l. si cũ dotem. §. si pater. ff. sol. matrimo. vbi etiam per Barto.

¶ Sed iuxta pḋicta icidẽter dubitať, cũ dos dẽat assignari ecclie et ɋ̃ta dẽat ẽẽ ista dos plene hr in. d. c. cũ sicut. ð ɔse. eccl. vř alta. Quid si hereditas sit magna et sufficiens vltra dotem, et eps pro dote ecclesie velit assignare partẽ hereditatis, q̃ sufficiat ad dotẽ. An de residuo episcopus habebit canonicaz. Respondeo sic, qz illud residuũ nõ est dos, nec cedit loco dotis, ergo debeť canonica sicut, et de alijs que obueniũt ecclesie, vt in. d. c. requisisti. de te

sta. ¶ Scdo incidēter qrif si testor expressit, q tota hr̄ditas esset loco dotis eccl'ie et pars hr̄ditatis sufficiat ad dotē, an ō residuo debeat canonica, vr q nō, qr volūtas testōris dz obseruari, vt. l. i cōditionibus. ff. de condi. et demon. contrarium est verum, cum illud residuum non sit dos non potest testator priuare epm sua canonica portione, vt est casus. d. c. requisisti. de testa.

61 ¶ Tertio incidēter qrif, si ecclesia sit † sufficiēter dotata et demum testōr aliqd legat illi ecclesie exprimēs q illud legatū sit p dote ecclesie an portio canonica debeat epo: Rn̄deo debef. Nam illa cā p dote etc. lz hēat se p modū cāe, tn̄ illa cēsef falsa ex quo ecclesia erat dotata, et falsa cā, tūc vitiat legatū, vt. l. falsa demonstratio. ff. de cōdi. et demō. Perinde ergo hr ac si illa cā falsa non eēt adiecta in legato, quo casu est indubitatū q epo debef canonica, vt. d. c. requisisti, de test. qd si testōr instituit hr̄dē vniuersalē altare, et qd fructus spectare debeant ad sacerdotē, qui erit deputatus altari ad officiādū altare, et q bona sint pdicti altaris p vita, et sustentatione clerici, an epo dēaf canonica de illa hr̄ditate, si tale altare nō erat primo dotatū, vr qd dēaf canonica, qr illa hereditas nō est assignata p epm p dote altaris, nec est relicta p dote altaris, lz sint apposita illa verba qd fructus ptineant etc. nihil operaf vltra ius cōe quo fructus bonor ecclesie cedūt sacerdoti p sustentatione sua, de offi. ordi. c. pn̄ti, lib. vj. de elec. gn̄ali, in fi. eo. lib. Rn̄deo, cum dos dēat assignari illi altari per eum, qui iubet illud altare cōstrui, de cōse. ecc. vel alta. c. cuz sicut, de cōse. di. j. nemo, qd si hr̄ditas illa erat sufficiens, vltra sufficientiā dotis debef canonica epo, si aūt pars hr̄ditatis sufficeret p dote, tūc quatenus esset sufficiēs, vltra sufficientiā dotis debef canonica, quid

62 † si relinquaf p mortuarijs, et funeribus. Rn̄. debef canonica, casus est in. c. conquerente, de offi. ordi. de test. officij, debetur etiaz pro his que relinquuntur pro sepultura vel pro alijs sacramentis, vt dicit Inno. de sepul. c. ij.

¶ Dnr aūt mortuaria ea, que qs reliquit p anima sua i morte, vt dicit gl. in. d. c. cōquerente, et idē Jo. ibidē. Dnr ēt mortuaria illa que offerunf p mortuis, vt dt Jo. de lig. in. d. c. cōquerente. Funeralia aūt dnr illa que cum funere deferunf. vt in cle. dudum, de sepul. in gl. sup verbo, funeralibus, et p predicta vr qd nō solū dēaf canonica epo de his que testōr legat pro mortuarijs, sed etiam si testōr nihil legat pro mortuarijs, sed filij vel cōsanguinei testōris aliqd cōferunt p ipso mortuo tpe sepulture, vel deferanf cuz funere nulla precedente super hoc dispōne morientis. ¶ Quid si aliquid legaf p cereis ad illuminandum corpus Christi vel p candelis que dātur presbyteris tpe sepulture: Rn̄deo, de his nō debef canonica portio epo. Casus est in. c. vlti. de test. ibi luminaribus etc. et p predictaz decre. vr qd siue testōr legat p hmōi cereis et candelis sine nulla precedēte dispōne testatoris, vel morientis, eius filij, et cōsanguinei pro honore corporis defuncti transmittātur cereos accensos vna cū corpore defuncti tpe quo traditur sepulture portio canonica nō dēaf epo. Nec ob. qd no. in cle. dudum, de sepul. sup verbo, funerabilibus, qr ibi loquif de canonica parochiali, que debetur sacerdoti parochiali, ēt si talia obueniunt fratribus minoribus, et predicatoribus ad vsus priuilegia

63 tos. ¶ Quid si legaf p campana emenda. Rn̄deo qd † nō debef canonica epo, qr ista spectat ad ornamentum ecclesie, et est necessaria p cōuocatione populi ad diuina officia, et diuinum cultum ptinere, de priui. parentibus, de pe. et re. qd in te, facit de sen. excom. c. vlti. lib. vj. de consue. et qd in te, et facit qd no. in cle. j. de inde. ¶ Quid si legef vt fiat aliqua imago vel figura de argēto, vt ponaf in ecclesia, et sit talis imago ad similitudinē testōris, vel sit ex voto, sicut faciunt multi magnates cum eis nascif filius, sicut videmus in statua dn̄i Cardi. de Francia, et filij dn̄i Ducis Mediolani, que stant in Basilica beati Petri, vr qd nō debeaf canonica, cū id ptineat ad ornamentū, et pulchritudine ecclesie, vt c. fi. de test. et est casus in. l. ij. C. de statu. et imagi. vbi statua talis ptinet ad ornamenta loci in quo ponif. Item qr talis statua pertinet ad honorē illius qui statuam erigit. C. de sta. et imagi. l. vlti. et qn̄qz populus facit statuā ad honorē, et ppetuā memoriam decedētis in seruitio reipubli. ff. de origine iur. l. j. §. seruus āt, et qd ad

64 ornatū loci spectat statuas † ponere, ē casus i. l. statuas. C. de reli.

¶ Sz iuxta pdicta qrif cū. s. dixeriz q ō mortuarijs et funeralibus debeaf canonica epo. Quid dicemus cū sepe cōtingat q testōr dānat hr̄dē, vt emat palliū de sirico vel de auro, et illud legat alicui ecclesie, ad hoc vt deferaf post mortē eius sup corpus eiusdē, cū portaf ad ecclesiā, et cū tradif sepulture, et faciet dpingi arma sua vt moris est. Et tale legatū facit ecclesie sub illo mō q quoties cōtingat aliquē ō descēdentibus eiusdē testatoris mori q rector illius ecclesie cōferat illud palliū ad domū testatoris, vt cooperiaf corpus eiusdē decedētis, et portef ad ecclesiā, et sic successiuis fiat tēporibus quoties aliqs de illa domo decesserit. Et solent insup, et cōsueuerūt rectores talis eccl'ie in festiuitatibus sctorū istud palliū ponere in ecclesia p honore nobiliū dicte domus, et ēt vt ecclesia magis appareat ornata. An de tali legato debeaf epo canonica portio. Rn̄deo, debef canonica epo. Et rō est, qr illud legatū censef mortuariū seu funerale, et de mortuarijs, et funeralibus debef canonica portio epo, vt dr in. d. c. cōquerēte. de off. ordi. Et lz legatū sit ecclesie sub isto mō, tn̄ dn̄iuz acqrif ecclesie. Sed cō

65 stat † q canonica portio debef epo de his q acqrunf ecclesie ex vltima volūtate testatoris, vt. d. c. reqsisti. ō testa. Nā qn̄ sub mō legaf aliqd acquirif dn̄iū legatario, et statim illud legatū pōt petere, pstita tn̄ cautiōe de mō implēdo. C. de his q sub mō. l. j. et ff. de cōdi. et demon. l. q hr̄di. et. l. mutiane. et de annu. lega. l. liberto. §. lucius. Nec obstat pdictis q de legato facto ab aliquo p ornamētis alicuius ecclesie nō debeaf canonica portio epo de illo legato, vt. d. c. vlti. de testa. Quia ibi loquif qn̄ legaf simpliciter p ornamentis alicuius ecclesie. Sed in casu pposito illud legatū non erat relictum principaliter pro ornamentis ecclesie. sed, ppter honorem testatoris, et suorum descendentium.

¶ Sed iuxta pdicta qrif, qd si nulla pcedente dispositiōe testatoris p honore defuncti cōsanguinei, vel amici, vel hr̄des testatoris emunt palliū siricū, et faciūt cooperiri corpus moriētis, et sic fiat successiuis tēporibus, dūmodo portef ad ecclesiā, vt tradaf sepulture, et paciscunf cū rectore ecclesie, in qua defunctus sepelif, vt illud palliū cōseruet, et custodiat, et referat ad domū ipsor nobiliuz et quoties aliqs ex eis decesserit illud deferaf super corpus moriētis. et sic fiat successiuis tēporibus, an de illo loco debeaf canonica.

66 Rn̄deo debef, qr tale palliū † censef mortuariū et funerale, et de talibus debef canonica. d. c. cōquerēte. ¶ Sed iuxta pdicta qrif cū sit de more nobiliū qd qn̄ milites ex eis decedant p honore domus, et defuncti fiunt banderie, in qbus ponunf arma ipsorum nobiliū, et induunf familiares de nigro q eqtāt, et deferūt bāderias vna cū corpe dfuncti vsqz ad ecclesiā i qua sepelif, et qn̄qz familiares cū equis intrāt ecclesiā, an de his equis dēbif canonica epo. Rn̄deo dētur, qr talia sunt mortuaria, et funeralia, vt. d. c. cōquerente, hec vera puto, nisi sub cōdōne ista dicti equi mittantur ad ecclesiā, vt nō remaneant, nec acquiranf ecclesie, et idē puto si nobiles de dicta domo paciscebanf cum rectore dicte ecclesie, vt nihil de dictis equis acquirantur ecclesie, de pact. c. j. lib. vj.

SUMMARIUM

1 Canonica episcopalis quibus casibus cesset.
2 Medio destructo, destruitur terminus.
3 Legatum vitiat incertitudo persone legatarij.
4 Testator si dedit executorem ad distribuendum quibus sibi videbif, si pp executoris negligentiam ius exequendi sit deuolutū ad diocesanū, an de tali legato debebitur episcopo canonica.
5 Portio canonica cessat si testator instituit ecclesiam cum clausulis congruentibus, et que sint.
6 Canonica ex priuilegio papali cessat.

¶ Capitulum octauum.

1 Venio ad octauū caplm principale, in qbus † casibus cessat canonica epalis, et lz ex superioribus q dixi possit hoc apparere, tn̄ p viā remissionis ad superiora impedimenta dicā ¶ Cessat. n. canonica cū sit psbyter ecclesie, cui legaf, de hoc plene dixi .s. in. ij. c. pn̄. Itē cessat canonica, cum legaf loco exēpto, de quo plene dixi. s. in. iiij. c. pn̄. qd incipit, q lō. etc. Itē cessat canonica, cū subditus epi legat ecclesie, q ē in aliena dioceśi, vt dic. iiij. c. Item cessat, cū legaf capelle site in loco exēpto, vt dixi in dic. iiij. c. Itē cessat, cū legaf plato alicuius ecclesie exprsso noie psone, vt dixi i v. c. pn̄. qd incipit, q psone teneanf ad canonicā. Itē cessat, cū legaf canonicis alicuius ecclesie vt singularibus, vt dixi in. d. v. c. Itē cessat, cū legaf pauperibus i gnē, vt dixi plene in. d. v. c. Itez cessat canonica, cū legaf leprosis degētibus in aliq domo, vt dixi in. dic. v. c. et ibi i fine illius. v. c. sunt multi casus, i qbus cessat canonica, quos ibi plene vid. Itē cessat canonica, cū aliq obueniūt ecclesie ex donatione inter viuos, vel ex aliquo cōctu, vt dixi. s. in vj. c. pn̄. Itē cessat canonica, qn̄ locus, cui legaf, est incapax legati, sicut apparet in ordine mendicantium eo casu quo nō pōt capere legatum, vt in cle. exiui. et in extrauagāti, exijt q seminat, tūc enim, qr legatum est ipso iure nullum, epo nō debetur canonica, quia

quia legatum est pro non scriptum ergo, & tacite onus relicti. l. si in metallum, de his que pro non scriptis. sicut pater non capit pro filio non instituibili, de leg. ij. l. debitor. §. seruo, sicut nec eps capit vbi non est capax ecclesia cui legatur, quia destructo † medio destruitur terminus ad quem. l. tria predia, de serui. insti.

Item cessat canonica quando legatur ad vsus priuilegiatos, de quibus de test. c. fi. quod plene fui prosecutus in. vij. c. princ. quod incipit, quoniam ei. Item cessat canonica, quando bona acquiruntur ecclesie virtute professionis, vt dixi in dic. vj. c. Item cessat canonica, quando legatur pro incertis, & succursu ecclesie, dico terre sancte, vel pro tuitione pauperum, vel cura infirmorum, vel pro subsidio vestimentorum, vel pro subsidio studentium, vel missis dicendis, vel pro ornamentis ecclesie, vel pro cereis ad illuminandum corpus Christi, vel pro candelis, que dantur presbyteris tempore sepulture, vel legatur pro campana emenda, vel legatur pro statua facienda in ecclesia, & hos predictos casus plene fui prosecutus i. d. j. c. pen.

Hic incidenter queritur, si lego vni presbytero pro missis dicendis in tali ecclesia non exprimo nomen presbyteri, an legatum valeat, non videtur, quia incertitudo † persone legatarij vitiat legatum. ff. de test. tute. l. duo sunt titij. ff. de reb. du. l. si fuerit. In contrarium videtur C. de epis. & cle. l. si quis ad declinandam, vbi propter fauorem anime, & pie voluntatis, incertitudo persone non vitiat legatum, sed ibi illa incertitudo reducitur ad certitudinem ex dispositione iuris quod in casu nostro non est expressum, & vide de condi. & demon. l. in testo, vbi si testator iubet monumentum fieri ad instar alterius monumenti, & in illo loco non reperiatur monumentum aliquid legatum tamen validum est. Item cessat canonica episcopalis, quando episcopus remittit canonicam ecclesie cui legatur. xvj. q. iij. c. fi. de rebus eccle. c. possessiones, de dona. c. pastoralis. Item cessat canonica, quando aliquid legatur episcopo sub ea conditione, quod legato sit contentus pro canonica quod dic vt plene not. de testa. c. officij. Item cessat canonica portio, quando legatur priuate persone ex eo quod testator dicat quod legat pro anima, ratio est, quia legatur singulari persone, de ver. sig. ex parte. iij. & licet pro anima legetur, non tamen detur canonica, nisi legetur ecclesie, de test. requisisti, & ita super hoc consuluerunt Jo. an. & Jo. de monte murlo.

† Quid si testator dedit executorem ad distribuendum personis, & locis de quibus sibi videbitur, & propter executoris negligentiam ius exequendi sit deuolutum ad diocesanum, vt. c. nos quidem, de test. an de tali legato debeatur canonica episcopo, respondeo, aut testator expressit certas personas in genere, & non detur canonica episcopo, ratio, quia si expressit illas personas, illi veniunt, vt singulares, & ideo cessat canonica. de verb. sig. ex parte. iij. Idem si non expressit personas in genere, sed in specie, prout not. Jo. de quer. coniug. dudum, si autem expressit personas habito respectu ad certum locum puta hospitale, vel ecclesiam, tunc detur canonica, ratio, quia testator videtur legare illi hospitali vel ecclesie, vt. d. c. dudum, & episcopus ex iure deuoluto tenetur eligere personas illius loci, ad quem testatoris intentio presumitur relata, de supp. neg. pla. cle. vnica, facit quod no. Jo. in regula, contra eum, in mercu. lib. vj. Item † cessat canonica portio, si testator instituit ecclesiam adiecta clausula quod testamentum, & heredis institutionem ordinaretur, & dictaret vt per notarium de dicto testo rogato ad sensum sapientis, adiecta etiam in illa clausula quod de dicta hereditate episcopus non haberet canonicam, hoc enim in casu licet testator non expresserit causas propter quas de iure communi cessat canonica, tamen sapientis consilio debeat ordinari heredis institutionem poterit declarare causas per quas de iure communi cessat canonica. Istud non est supplere de facto, sed de iure. Sed dices canonicam deberi episcopo, cum ecclesia instituitur heres, vt. c. requisisti, nec ista canonica potest prohiberi a testatore vt ibi patet, ergo sapiens non potest declarare causas propter quas cessat canonica. Respondeo, testator non potuisset simpliciter prohibere canonicam, sed ex quo adiecit illam clausulam quod ordinaretur heredis institutionem ad sensum sapientis, videtur testator voluisse posse declarari causas per sapientes propter quas cessat canonica, quod conuenit voluntati testatoris, qui prohibuit canonicam. Item cessat canonica ex priuilegio papali, de reli. do. constitutus, de sepul. in nostram, & de testamentis, requisisti.

SVMMARIVM

1 Executores deputantur a testatore sub diuersis modis. 2.
3 Ultima voluntas est captatoria, vbi non exprimitur persona, vel genus personarum.
4 Persona in testamentis subaudiri non debet.
5 Uerba sunt generalia, si executori datur potestas distribuendi, vbi sibi videbitur.
6 Uerba impropria quandoque trahuntur ad institutionem heredis, si prolata sunt per modum testandi.
7 Bonus vir magis arbitraretur hereditatis distributionem fieri ad pias causas & pauperibus, quam ad non pia, & non pauperibus. Ultime voluntati semper fauendum.
8 Executor si datur ad distribuendum pauperibus, & pijs locis, medietas legati competit pauperibus, & reliqua medietas pijs locis.
9 Legatum pium an poterit executor conuertere in fabricam ecclesie.
10 Executio deuoluitur ad episcopum propter executoris negligentiam.
11 Salutis sue nemo presumitur immemor.
12 Proprie ad salutem anime que pertineant.
13 Legandi potestas dependet a voluntate, & conscientia legantis.
14 Episcopo an intersit distribuere pro anima testatoris.
Testator si relinquat bona sua arbitrio executoris distribuenda qui quedam bona locis distribuit, & quedam personis qualiter canonica episcopo debebitur.
15 Liberum quod est in persona mediata, liberum est in persona immediata.

Capitulum nonum.

Venio ad nonum capitulum principale. Et quoniam a testatore sub diuersis modis de quibus .j. dicetur deputantur executores † ideo primo queritur, testator dat executorem, cui concedit potestatem declarandi personas, quibus distribuat non expresso tempore. j. quod debeat declarare. Jubet insuper dari hinc ad annum post mortem testatoris, queritur. j. quod tempus debeat declarare. Respondeo intra annum computandum a die monitionis facte per episcopum, de test. nos quidem, & intra eundem annum debet fieri executio, vt. d. c. nos quidem. Notandum autem quod prius per executorem debet fieri declaratio personarum, quam fiat executio, quia executio non potest fieri in certa persona, que ante declarationem est incerta, de rescrip. significauit. C. communia de lega. l. si duobus, de rescrip. cum in multis, lib. vj. & si executor non declarat personas intra annum computandum a die monitionis facte per diocesanum, tunc ius declarandi personas ad diocesanum deuoluitur, & ius exequendi, nec arctatur episcopus ex iure deuoluto declarare personas secundum voluntatem executoris, quia executor non potest se intromittere vlterius in executione, de supp. neg. pla. literas. Notandum est tamen quod si testator expressit personas quibus debeat fieri distributio per episcopum, de quibus testator expressit, quia † non est amplior nec maior potestas episcopi ex iure deuoluto quam executoris, casus est in cle. j. de sup. neg. pla. & vide quod plene no. Jo. de elec. publi. in vlti. q. & plene in mercu. in regula contra eum. lib. vj. Item notandum quod licet executori testamentario detur certum tempus ad exequendum. non datur id episcopo cogita.

Secundo queritur datus executor ad distribuendum vbi ei videbitur, & placebit, vel vt id dispenset secundum suum arbitrium, an censeatur hoc relinqui ad pias causas, videtur quod non sit ad pias causas. Nam isti executores possint eligere quem volunt, nec habent necessario eligere pauperes, vel pia loca, sufficit quod eligant eos qui non demeruerunt, de le. ij. l. cum quidam, & l. cum pater. §. rogo. vnde possunt eligere quemlibet amicum vel consanguineum testatoris. Nam de amicis, & coniunctis verisimiliter videtur testatorem sensisse, ad quos affici probabiliter debuit, de leg. ij. l. si quis seruum. §. inter, & hoc videtur expressum. ff. manda. l. si mandauero. §. si tibi. Item ad coniunctionem quam carnalis pietas habet, de alimen. leg. l. alumne. §. fi. non tamen est hec pietas, que facit ad pias causas, quia illa pietas spiritualis debet esse non carnalis, vt no. de sac. san. eccl. l. illud, immo videtur quod talis dispositio † non valeat, quia captatoria est vltima voluntas vbi non exprimitur persona vel genus personarum. ff. de her. insti. l. illa institutio, secus si exprimitur alterum genus personarum vel cognatorum. ff. de reb. du. l. cognatis, vel pauperum, quia datur electio incerti, de certis, non incerte persone dicitur de incertis. ff. de reb. du. l. vlti. §. j. & no. C. de test. mil. l. captatoria, per Cy. tres ergo sunt casus, aut testator sensit de certa persona, aut de incerta de certis, si sensit de certa persona, aut constat de qua certitudine, vel per coniecturas, & illi detur, de reb. du. l. quae debeat, aut non liquet, & tunc locus est significationi, vt. d. §. si inter, si sensit de incerta de certis, locus est electioni, & si non fiat electio, si quidem relinquitur ad pias causas, omnes qui eo nomine colliguntur, veniunt exceptis demeritis, & indignis. Qui non continentur generalia li. prouidentia testatoris, vt. d. §. rogo. & l. lucius, & §. fi. & l. cum quidam, & l. cum ita legatur. §. in fideicom. de leg. ij. si testator sensit de incerta persona de certis, tunc non valet, nisi sit relictum pauperibus, vel pijs locis, vel in redemptionem captiuorum, de iure fisci. l. ita fidei. de her. insti. l. illa insti. C. de epis. & cle. si quis. In q. autem nostra nullam testator fecit commemorationem pauperum, vel similium personarum, vel piorum locorum. Item non dixit relinquo pro anima, de leg. ij. si quis titio, nec persona † subaudiri debet de verb. ob. l. ita stipulatus. §. grisogonus. Item non debet subaudiri de pauperibus magis quam de alijs, quia lex non dicit, immo dicit contra quod videtur accommodasse tacitam fidem, & in eius est potestate non restituere, de iure fisci. l. non intelligitur. §. tutor. de proba. l. cum tacitam, in auc. q. mo. nat. effi. sui. §. nos igitur. isti. de fideicom. her. in pen. ratione namque persone tacite potius est presumenda fraus ad commoditatem tacite fidei quam pia dispositio, vt. d. l. item fidei. & de leg. j. l. lucius. §. i testo. Item quia quando committitur executori quod possit distribuere cuicumque persone, quam declarauerit ipse executor, potest declarare de qua

psona ipse velit, dummodo non sit indigna, nec incapax, vt. d. l. cum qdã, de leg. ij. ergo hoc legatum nõ est ad pias causas, tñ qr si esset ad pias causas esset limitata, & reseruata potestas executoris ad pias causas tantum, non esset ergo tunc libera ptãs executoris, si teneret distribuere ad pias causas tantum, facit in rõne sui, de preben. lz eps, lib. vj. Item testator non exprimit aliquem vsum. ad quẽ distribuat, executor potest dici distribuere ad vsum pium vel non pium, ergo non censetur precise ad vsus pios.

5 ¶ † Preterea si executori dat ptãs distribuendi, vt sibi videbit, & placebit, hec. n. verba sunt gñalia, nec sunt relata ad certã cãm piam, nec ad certa loca, nec ad certas psonas, nec ad qualitatem certaꝝ psonaꝝ, cũ testõr nõ expresserit causas, nec psonas, nec loca qbus fiat distributio, ergo erit in arbitrio executoris, in quam piam cãm distribuat, vel non piam, & cui loco religioso, vel nõ religioso, & cui psone distribuat, pauperi vel non pauperi, hoc. n. est natura indefinite, vt equipolleat vniuersali, de elec. vt circa, li. vj. non eniz equipolleret vniuersali si solum includeret pias causas, vel pios vsus, vel pia loca, de elec. in genesi.

¶ In õrium vr, q sit ad pias causas, de testa. cũ tibi, dẽmus. n. sic presumere pp fauorẽ anime, & vt faueamus legatis ad pias causas, facit de fo. õpe. c. õquestus, vbi in dubio presumitur ad pias causas, & vz fauore pie cãe vere, & presumpte dispõnis, que alias esset captatoria, & istud cõiter approbat, sed certe illud. c. cum tibi bene dicit q si in testõ dico, õmitto volũtatẽ meã tibi q ius interpretar q te hrdem instituam, qr non oẽs sciunt dicere, te heredem instituo. C. de test. l. qm̃. §. dignũ. C. fa. herc. l. quoties, & ideo eps, q bona clericoꝝ decedentiũ ab intestato distribuere poterat ex priuilegio apostolico, nõ poterit distribuere bona mea lz forte clericus, qr non decedo intestatus, ex quo õmitto voluntatẽ meã in alterius discretionẽ, ita loquit. c. cum tibi, de test. nã qñqz verba † impropria trahunt ad instõnem hrdis, si prolata sunt p modum testandi, in. l. quoties fa. her. nõ aũt dicit. c. cum tibi q iste interpretatiuus hrs teneat pauperibus erogare, nec vnqz ex hoc text. põt colligi, lz qdam hoc suppleant ex eo qd iste interpretatiuus hrs teneat pauperibus, sed certe non est captatoria nisi sic interpretaret, qr ẽ certa psona hrdis instituti iuris interpretatione, ad pias aũt causas nõ dz dici captatoria, qr non residet velle, vel nolle illius relicti in electionario, nã eo omittẽte supplet eps, vnde non dependet a õmissario testm̃ essentialiter, sed p modum electionis, vt. d. l. vtrũ. §. j. & lz clericis sit relictũ, nõ tñ õtẽplatione ecclesie censet relictũ, de test. reqsisti, ergo non est ad pias cãs.

6 (margin)

¶ Aduertendum si ptãs dat executori exeqũdi, vbi executori videbit, & placebit, hoc verbũ videbit a testõre adiectũ nõ denotat meram volũtatẽ executoris, sed intelligit õz arbitriũ boni viri. ff. de fideicõ. liber. l. fideicõ. liber. Item dico de verbo placebit, q non denotat merã voluntatẽ executoris, sed arbitrium boni viri. ff. de fideicõ. liber. l. thais ancilla. §. soroꝝ, facit qd no. Bar. ff. de leg. j. l. si sic legat, bonus † aũt vir magis arbitret distributionem hrditatis fieri ad pias cãs, & pauperibus, quã ad non piã, & non pauperibus, qr dz arbitrari qd magis tendat ad salutẽ anime testatoris, de fo. õpe. c. õquestus, & magis tendit ad salutem anime distribuere pauperibus, quã alteri psone. C. de epis. & cle. l. id qd pauperibus. C. de epis. & cle. Itẽ vltimã volũtatẽ interpretari debemus in vtiliorem, meliorẽ, & fauorabiliorem cãm pp regulam gñalem, qr fauemus vltime volũtati, vt. l. j. C. de santis. epis. & pp aliam regulam gñalem, qr fauores õuenit ampliari, & pp aliã regulam gñalem, qr in testamentis plenior fit interpretatio de dona. cum dilecti. ff. de reg. iur. l. in testamentis. ff. de vino le. l. iij. sed nulla cã põt esse melior, & fauorabilior, quam illa que respicit salutem anime, de iureiu. cum õtingat, de prescri. c. vigilanti, & ideo si distribuit executor ad non pias causas, reuocabit executio per diocesanum, ad quem ptinet defensio testamentoꝝ, cum dispõ repugnet legi, & tacite voluntati testantis. Item si executor † dat ad distribuendum pauperibus, & pijs locis, medietas legati õpetit pauperibus, & reliqua medietas pijs locis, & de portione pauperum non õpetit epo canonica, sed de legatis pijs locis eps habebit canonicam, vt. c. requisisti, & q medietas vtriqz illorum õpetat probat. C. de ver. sig. l. cum quidam, sed si alternatiue õmittat executori, tunc in ptãte executoris est distribuere pauperibus vel pijs locis, qr in alternatiuis alteri dẽtur, vt in regula, in alternatiuis, ergo si distribuat pauperibus cessat canonica, secus si distribuat pijs locis, vt. d. c. requisisti, facit de leg. ij. l. cum quidam, & l. vnum ex familia.

7 (margin) 8 (margin)

¶ Item si testator õmittit executori q possit distribuere certã quantitatem pecunie, vbicunqz qualitercunqz, & ẽt quocunqz loco sibi melius vr, põt executor eligere causas siue vsus ad quos distribuat, & hoc denotat illud verbum qualitercunqz. Item põt eligere loca, quibus distribuat, dum testator dixit vbicunqz, & in quocunqz loco, & iõ cessabit canonica, si executor distribuat ad vsus priuilegiatos, de test. c. fi. vel si eligat loca exempta, de test. c. officij, vel si eligat pauperes in gñe, de õuer. õiug. dudum. Item si testator dat executori, vt distribuat certam quantitatem pecunie p anima testõris, vt eidem executori videbit grauans in hoc psonã executoris, & eius õscientiã, & operat hec clausula illa, vt stet conscientie executoris, nec possit referre qd in õrium eis, qd executor dicit se fecisse ẽm suam õscientiam, de rescrip. cle. j. de rescrip. statutum. lib. vj. & ideo executor † poterit legatum õuertere in fabricam ecclesie, itẽ p maritãdo puellas. Itẽ in quoscũqz pios vsus. Itẽ in oẽs causas, pp quas censet p anima relinq, & siue sint priuilegiati casus de quibus non debetur canonica siue in alijs.

9 (margin)

¶ Sed qrit de tali. q. testõr dedit titiũ executorẽ, & voluit, q idẽ executor distribuat centũ p salute anime testõris ad voluntatem eiusdem executoris, put idẽ testõr secrete executori imposuit sup quo eiusdẽ executoris õscientiã onerauit. Insup ẽt eidẽ executori legauit. x. adiecta clausula qd dictus executor non possit plus petere de bonis testõris quã illa. x. Demum dictus executor mortuo testõre interrogatus p epm de intẽtione dicti testõris, &. c. lib. q executor rñdit q dictus testõr voluit q dicta õtitas. c. lib. remaneret ad ipsius executoris vtilitatem, & sic se dixit velle habere dictam pecuniam in proprios vsus conuertendo.

¶ Nunc qrit an dictus executor possit p se retinere dictã quantitatẽ. c. lib. & ad suã vtilitatẽ õuertere, & an credat executori taliter asserẽti, cũ in testõ dicat qd dictus executor nõ possit plus petere de bonis testõris, nisi illa. x. executori relicta. Itẽ si dicta quãtitas. c. libr. non dẽtur dicto executori, qd fieri dẽat de ipsa, & ad quẽ ipsius distributio ptinebit, cũ in facto pponat qd † executio sit deuoluta ad epm pp executoris negligẽtiã vr qd stet dicto, & declaratione, & assertione dicti executoris, put vr casus. ff. de dote prele. l. Theopompus. Nã siue sit incertitudo respectu cãe ob quam relinquit, stat dicto executoris hñtis exeq, & distribuere, vt d. l. theopõpus, & talia sic incerta relicta nõ reprobant a lege, nisi qñ circa psonã incapacẽ legata testõr disponit, de iure fisci. l. nõ intelligit, & l. & in fidei. de vsur. cũ qdã. §. in tacita. ff. de his q bus vt indignis, & l. in fraudẽ, & l. hrdes, & l. cũ qui. & ff. de leg. j. l. in tacita. ff. de pba. l. q testm̃. In casu aũt nr̃o nulla est, nec psumit fraus, nec respectu psone, nec respectu cãe. Nã nõ respectu psone, qr testõr nõ disposuit circa psonã incapacẽ, nec respectu cãe fuit. n. cã honesta, iusta, & pia, qr p salute anime, de fo. õpe. c. conquestus, de test. reqsisti, nec psumit immemor sue salutis, q predicto mõ relinquit, imo psumit voluisse salutẽ anime sue, facit de psump. lr̃as, & ppea onerauit testõr õscientiaz illius executoris, cõstat aũt, q in his q iudicant ẽm alicuius õscientiam, stamus dcõ & declarationi illius, de cuius õscia qrit, adeo qd nõ recipit pbatio in õriũ, de iure pr̃o. cle. vt õtõ in gl. sup xbo, oneramus, de reli. do. cle. qr õtingit, in x. & si quo. de hrditatibus, de rescrip. c. statutũ. §. assessorẽ, li. vj. Et qd ibi notat in gl. q incipit, p hoc xbuz, facit de voto. c. fi. de renũ. nisi cũ pridẽ, in fi. de iureiu. mulier, nec presumit q qs sit immemor sue † salutis, & exarbitrat circa ea q sue õscientie relinquunt. j. q. vij. sanctissimus, vt dt gl. in. d. c. fi. de voto. Itẽ testator dixit q fieret ad voluntatem executoris, ergo eius volũtati standum est, facit quod notatur in Spec. de instru. edit. §. nũc vero aliã, x. qd si testõr dixit volo qd ad volũtatẽ &c. In õrium vr q dictus executor nõ poterit declarare mentem testatoris de seipso. Nam dr̃ia dz esse inter psonam declarantem, & personam, que declaratur, de insti. c. fi. de iure patro. c. p nostras, de big. debitum, de auctoritate tut. l. j. de rebus eccle. cle. j.

10 (margin) 11 (margin)

¶ Itẽ pdicta dispõ testõris nõ ẽ incerta respectu cãe, qr pz, q testator expressit cãm, qr p salute aie nec ẽ incerta respectu eius, qd legatũ ẽ, pz, qr fuit expssa quãtitas, sz ẽ incerta respectu psone, erga quã dz disponere, quo casu dispõ testõris includit aliam psonam quam psonã habentem declarare, vt. l. non intelligit de iure fisci. Item testator onerauit conscientiam executoris, quasi voluerit testõr q talibus personis fieret erogatio, que aũt deberat recipere a testõre lz debitũ esset occultũ, & cã occulta, & tales, essent psone qbus ob causam paupertatis foret relinquẽdum, hoc eniz 12 pprie † ad salutem anime pertinet, vt. l. si quis ad declinandam, & l. nulli, de epis. & cle. Preterea multum ponderanda sunt verba testõris, q legauit executori. x. adiecta clausula, qd plus petere nõ possit de bonis dicti testõris, sed iam petit plus, si iste executor declarat, qd mẽs fuerit testõris, sed iã petit plus, si iste executor hr̃et dictas. c. libr. repugnet ergo illa declaratio voluntati, & menti, & verbis testatoris, & iuris dispositioni, & iõ non potuit dictus

ctus executor declarare, cum mens testatoris fuerit, qd illa quantitas centum librarum nó remaneret apud seipsum executorem, nec tñ illa declaratio cũ ipse executor nó includat, nec comprehendat, nec intelligi, nec comprehendi psumat in verbis, nec in mēte testatoris, nec s̄m iuris positionē, & sic non ob. ratia superius alleg. maxime aũt ista pcedunt, postq̃ ius exequēdi eēt deuolutũ ad diocesanũ pp negligētiã hñtis declarare, qz tps lapsum ipso iure precludit viam habenti, declarare, de supplen. negli. prela. lz, & c. litteras.

¶ Preterea ad quid erat opus adijcere in testõ illa verba, dũ testator dixit, qd dictus executor distribuat ad suã volũtatem, put testõr eidez executori secrete imposuit. Nõ. n. erat oportuna hec secreta impositio, qñ ita potuisset exprimere quo ad illam quantitatē. c. lib. de ipso executore, sicut expressit de quātitate. x. lib. eidē executori relicta. ¶ Itē ad qd erat opus onerare conscientiã illius executoris, si testõr voluisset illã pecuniam. c. lib. apud executorē

13 remanere, † ptãs. n. legãdi depēdet a voluntate, & conscientia legã tis. l. j. C. de sac. san. eccl. nõ aũt a volũtate, & conscientia legatarij, preterea in illo sermone gñali nõ includit psona loquens. i. q̃ bz log, & declarare mentem testantis. C. de solutio. l. inquisitio. Preterea in illo testõ sunt due puisiones, vna spãlis quo ad psonam cui legat, qz executor legauit. x. lib. alia est puisio gñalis, & incerta respectu psonarum quibus dz distribui illa quātitas. c. lib. quoniã nulla persona fuit expressa, vt in. d. l. non intelligit, de iu. fisci. que generalis, & incerta prouisio non includit executorem cui speciali ter est prouisum. ff. de ali. leg. l. alimenta. §. basilice, de leg. ij. l. heres. §. j. de fun. instru. l. cum delanionis. §. an fundus, & quod no. Bar. de seruorum stipulati. ff. si seruus communis sibi.

¶ Ex quibus concludo, qd dicta declaratio mentis testõris facta p dictũ executorē est nullius momēti ipso iure, & qd illa quãtitas. c. lib. nõ dz remanere apud executorē, sz dz puenire ad manus diocesani, vt illã conuertat, & eroget ad pias causas p salute anime testatoris, & si illã pecuniã erogat alicui ecclesie habebit canonicã,

14 vt. c. requisisti, de test. secus si pauperibus, cũ † eps hēat distribuere p anima testõris, pcedit dubiũ qd cũ distributio dēat fieri bz con scientiam executoris, & s̄m secretam fidem datam executori per testõrem an eps succedat in potestate declarandi secretam fidem testõris, & occultam conscientiam executoris, qz ius declarãdi cohe ret psone, nec trãsit ad aliũ, de rescriptis, signauit, p Inn. de succes. ab intest. c. si. in gl. sup verbo, asseruit, in ver. hoc iõ aũt, & per gl. in. l. pomponius scribit. ff. de rei vē. & p Azo. in sum. ff. de reb. dub. ¶ Querebat aũt Bal. in suo tractatu de duabus. q. in prima erat, testõr relinquit bona sua arbitrio executoris distribuenda, mõ executor distribuit quedam psonis, quedam locis, querit qualiter debebit canonica epo. Rñdeo id qd declarat executor vr declaratum a testõre, & ab eo dependet tanq̃ ab organo. vt. l. vnum ex familia, de leg. ij. de test. tu. l. tutores, & p gl. in cle. dudũ. §. verum, de sepul. & facit de do. & contu. c. veritatis, in prin.

¶ Secunda qd sua est in ista forma, executor de quo executore loquit. §. pxi. q. declarat quandam viduam in pauperē cui assignet certa bona testõris, sed illa vidua donat hospitali misericordie illa bona assignata p executorē, & viuit illa vidua. Eps vult quartã inspecto qd hospitale misericordie possidet illa bona assignata illi vidue p executorē sed hospitale tuet se, qz nõ hz immediatam cãm a testõre, sed effluxit ad epm per personã liberã ab hac quarta. Rñdeo qd hospitale non tenet, vt. l. pater. §. xv. de leg. iij. Nã

15 id qd est liberum † in persona mediata est liberum in psona immediata s̄m Bald. aliud. n. est capere a persona mediata, & aliud a persona immediata. ff. de vul. & pup. l. patris filij, dictũ vero bal. intelligo esse verum, nisi per indicia, & coniecturas appareat de fraude executoris, pone. n. qd in loco domicilij testõris erãt multa loca religiosa in magna paupertate constituta, & executor in fraudez epi preelegit magis distribuere in viduã pauperē quã in illa loca religiosa, quã personam singularem, isto casu presumit, qd executor in fraudē epi preelegerit psonam singularem, vt eum fraudaret canonica portione. Isto ergo casu debit canonica epo, & hec opi. pbat de test. officij. ¶ Incidēter querit si testator committit executori, vt distribuat centum pro anima sua. i. ipsius testatoris, an executor possit detrahere expensas, quas fecit p funere. Rñdeo nõ, qz huiusmodi expense non sunt presidium anime, sed humanitatis officium. xiij. q. ij. non estimemus, & c. anime defunctorum.

SVMMARIVM

1 Relicta ad pias causas, & pro anima que dicantur.
2 Venerabilia, & pia loca que dicantur.
3 Relicta p incertis, & male ablatis qñ dicant relicta ad pias cãs.
4 Testõr si legat centum cã non expressa pp quã legat, nec expressa persona cui leget, nunquid censeatur legatuz ad pias causas.
5 Ecclesie relicta pro remissione peccatorum sunt ad pias causas.

¶ Capitulum decimum.

V Enio ad decimum capitulũ principale, qñ. n. multa relinquunt ad pias cãs & p anima. Querit q̃ dicant relinq † ad pias causas

1 & p anima. Dicebat Spe. in ti. de instru. edit. sub rubr. de test. in ver. & scias, q inter relictas ad pias causas relicta qbuscunq psonis miserabilibus computantur, vt pupillis, viduis & peregrinis, pauperibus auxilio pprio destitutis, vel rõne morbi, vel etatis expositis libertis, & similibus. lxxxvij. d. c. j. & p totum, hoc. n. psone in iudicijs, & extra qualibet prerogatiua vocant. C. qñ imperator iter pupillos, & viduas. l. vnica, de epis. & cle. l. orphanotrophos, & l. si qs ad declinãdã, in auc. de ecclesia. ti. §. fi. ne cle. vel mo. c. j. de ver. sig. sup qbusdã, in fi. lxxxviij. di. §. j. & p totũ. lxxxvij. di. nõ satis. xxxiij. q. v. regũ. c. q. iiij. si qs, de potentibus, & c. se. de fo. cõ pe. ex parte, qd verum est de pupillis, viduis & peregrinis, miseris & pauperibus, non de diuitibus, & potentibus, de offi. dele. signantibus, de fo. compe. ex tenore. Itē ēt q̃ relinquunt monasterijs, vel ecclesijs, vel alijs pijs locis, de test. c. fi. vel ēt ecclesiasticis, & religio

2 sis psonis, pia aũt loca † & venerabilia dñr monasteria ecclesie, & hospitalia, & quelibet alia in qbus senes, debiles, infantes, & alie psone miserabiles, & languide hñr, & alia charitatis opera exercētur, vt. in. d. l. si qs ad declinãdã, & in. l. orphanotrophos, & i auc. eo. ti. §. fi. & de reli. do. de xenodochijs, & c. se. xxiij. q. fi. §. quis, & in. l. sancimus. C. de sac. san. eccl. l. illud, de mendicantibus validis. l. vnica. li. xj. Item ēt, vt dñt qdã, q̃ relinquunt ad custodiaz ciuitatis, & locorum, ar. de immunitate eccl. c. j. & ij. C. de dona. l. pe. ar. tñ cõ in. d. l. illud, vel ad refectionē põtium, & viarum, & murorum, & fossatorum, & castrorum, & similiũ, & hoc si necessitas immineat, aliter nõ, de sac. san. eccl. l. ad instructionē. C. de operibus publi. l. omnes prouinciarum, & l. ad portus, de quibus, de mune. & one. l. fi. lib. x. C. de priua. do. l. aut, & l. pe. lib. xj. de immu. eccle. c. non minus, & c. aduersus, argumentum contra in. d. l. illud.

¶ Itē ēt q̃ legant in ornamētis ecclesie, vel p eis, siue p fabrica ecclesie, vel p luminaribus, vel anniuersarijs, vel p alijs ad diuinũ cultũ tpalē vel ppetuum ptinētibus, de test. c. fi. Itē ēt dñt qdaz, vbi legat aliqd p redimēdo se a peccatis factis, & gñalr p omnibus q̃ p anima relinquunt, vt. l. sancimus. C. de sac. san. eccl. sup eo aũt qd dicebat Spe. q relicta p icertis & male ablatis dñr relicta ad pias cãs. Dicebat Jo. in addi. Spec. sup. d. §. & scias,

3 q relicta † p incertis & male ablatis dñr relicta ad pias cãs, qñ reliquunt ecclesijs, pauperibus, vel similibus psonis, sed secus, si relinquunt alijs psonis, maxime coniũctis, puta vxori vel amicis, vel vicinis, vel similibus psonis. Nã nõ considerat, qlr dicat testõr se legare, sz considerat, cui legat. C. de sac. san. eccl. l. illud, & insti. de lega. §. lõge magis. C. de falsa cã adiecta legato, p totũ, & ista fuerũt vba Jo. an. recitando. d. Nicolai de matarellis. Sed aliter dicebat ipse ibidē. Dicebat. n. indubitatũ eē q q̃ relinquunt ecclesie, vel pauperibus dñr ad pias cãs relicta, sz nõ ē verum, qz non ponderet cã pp quã legat cũ de pia cã loquamur, dicebat. n. ibi dē Jo. si filius legat matri p aia, an istud legatũ censeat ad pias cãs, videbat q sic, vt. l. illud, de sac. san. eccl. & l. sancimus. eo. ti. ad fi. qz inter parētes, & liberos ē pietas, vt. l. ij. de inof. test. soluē do dicebat qd si mr ē paup, cēseat ad pias cãs. C. de episc. & cle. l. si qs ad declinãdã, &. vbi aũt, & &. qs. n. pauperis, si aũt est diues. nõ cēsebit ad pias cãs. C. de sac. san. eccl. l. illud, & subdebat

4 ibidē q si aliqs legat † cētũ nõ expssa cã pp quã legat, nec expssa psona cui leget, q illud cēseat legatũ ad pias cãs, & p aia & pauperibus sit erogãdũ, qd est bñ notãdũ, dũt ēt qdã q ad pias cãs relinq dr, qñ relinquit p alimētis. ff. de alimē. lega. l. si cui, vel qñ relinqtur ad constructionē põtiũ, vel itinerum, vt dt gl. ff. ad. l. falci. l. j. §. ad municip. dt gl. i. l. si qs titio. de leg. ij. q relictũ p aia cēseat relictũ ad pias cãs, qz verisimile est testõrē voluisse puenire legatũ suũ. vel in ecclesiã, vel pauperes, dr ēt ad pias cãs qñ legat ecclesie. hospitali, pauperibus, de sacrosan. eccl. l. illud vbi ē casus. vel pro redemptione captiuorum. C. de episco. & cle. l. nulli. in auct, de ecclesiasti. tit. §. si qui etiam. §. fi. se, vel pro alimentis pauperum, p qbus alēdis alienari pñt bona ecclesie, vt in auc. iterdicimus de ecclesiasti. ti. & xij. q. ij. aurum, dicebat gl. C. ad. l. falcid. aucten. si mulier, q ad piam cãm censet legari, qñ legat pro ecclesia fabricanda, vel reficienda, vel ad pontem, vel aliquid simile.

5 ¶ † Item que relinquunt ecclesie pro remissione peccatorum sunt ad pias causas, de foro competen. c. conquestus, text. in c. requisisti, de test. dicit quod relictum ecclesijs censetur pro anima relictum. Item quod deo relinquitur simpliciter, censetur relinq. pro anima. ff. ad legem falcid. l. j. §. ad municip. pro anima. n. censetur relinq. siue vocentur mortuaria de offi. ordi. conquerente, siue vocentur oblationes, nomine quorum mortuaria continentur, de ver. sig. cum inter, siue iudicia anime, de sepul. c. j. siue legentur ecclesie vel pio loco in infirmitate de qua decedit vel causa mortis, vt dicit Host. in sum. de sepul. §. de quibus. Item cum prelato relinquitur ab extraneo intuitu ecclesie videtur relinqui, et sic pro anima. Unde ex predictis pot dari doctrina, vel regula generalis, quod pro anima censetur relictum non solum id quod legatur ecclesie vel pio loco, vt. c. requisisti, de test. sed etiam quod ab extraneo relinquitur prelato ecclesie, pro anime salute intelligitur esse factum. xij. q. ij. pontifices, de test. requisisti, et si in testo exprimatur non solum nomen dignitatis, sed etiam exprimatur nomen dignitatis, et persone, cum contemplatione ecclesie videatur fieri, et sic pro anima, vt no. Pet. et Abb. in d. c. requisisti, vadas vlterius ad materiam aliam.

SVMMARIVM.

¶ Capitulum primum canonice parochialis.

Expedito tractatu canonice epalis, veniamus nunc ad tractatum canonice parochialis, quem quidem tractatum ordinabo per. xiiij. capitula principalia, vt inferius apparebit. Uenio igitur ad primum capitulum principale, quo iure sit producta canonica † parochialis. Respondeo, inducta est iure canonum, de sepul. c. j. et c. relatum, et c. de his, et c. cum liberorum, et c. certificari, et c. nostra, et eo. ti. cum quis, lib. vj. et in cle. dudum. §. verum. eo. tit. est. n. hec canonica de iure parochiali, facit quod no. Inn. Host. et Jo. super rubr. de parochijs. Romani enim pontifices hanc parochialem canonicam inducentes imitati sunt leges romanorum imperatorum, et iurisconsultorum per quas quibusdam personis certe portiones que appellari possunt portiones legales reseruantur, et conceduntur, sicut est videre in filijs legitimis, et naturalibus, quibus et in bonis parentum certa portio reseruatur, et econtra parentibus in bonis suorum descendentium, vt in auc. nouissima, et auc. vnde si parens. C. de inof. test.

2 et † filio naturali in bonis patris. C. de naturali. libe. auc. licet, et filio arrogato in bonis arrogatoris. ff. de adop. l. si arrogator. Et patrono in bonis liberti. ff. de bo. libe. l. j. et in ascriptis curie. C. quando, et in quibus quarta pars. l. j. et. ij. lib. x. et coniugi soluto matrimonio in bonis coniugis decedentis. C. vnde vir, et vxor, auc. preterea.

SVMMARIVM

¶ Capitulum secundum canonice parochialis.

1 Uenio ad secundum capitulum principale, ex qua causa sit inducta hec † canonica parochialis. Respondeo propter sacra ecclesiastica, que ministrat, et tenetur ministrare suis parochianis, et propter onus, quod in eorum administratione subit, de sepul. c. j. in cle. dudum. §. verum, vbi dicit tex. ne parochiales ecclesie, et ipsarum rectores siue curati qui ministrare habent ecclesiastica sacra, quibus noscitur de iure competere, predicare, proponere verbum dei, et confessiones audire fidelium debitis, et necessarijs beneficijs defraudentur, cum operarijs mercedis exhibitio debeatur etc. xij. q. ij. quicunque flagitio, datur ergo hec canonica parochialis pro ministerio in quo sacerdotes seruiunt populo in tabernaculo, cum tales sacerdotes pro populo offerant preces, et sacrificia, seruiunt. n. deo in tabernaculo offerendo pro illis preces, et sacrificia spiritualia eis ministrant, vnde dicit apostolus, qui spiritualia seminat temporalia ab eius merito suscipere debent, seruientes. n. altari ergo de altari viuere debent, cum. n. in sacrario operentur, cum sacrario participare debent. xiij. q. j. ecclesias, de preben. cum secundum. Item cum ec-

2 clesie parochiali † fiat iniuria de corpore quod alibi sepelitur, fit sibi recompensatio vt ecclesie parochiali detur canonica per ecclesiam, cui testator legat, et in qua eligit sepulturam, et sepelitur, facit quod no. Archid. de sepul. cum quis, lib. vj. in gl. super verbo, canonicam portionem, et in ver. et est ratio, tex. in c. j. de sepul. dicit hanc canonicam ideo deri parochiali ecclesie, quia dignus est operarius mercede sua, vt iuxta apostolum, sint consolationum socij sicut fuerunt passionum, et quod ibi dicit tex. de consolatione, scilicet participatione temporalium, id est canonice portionis, que debetur ecclesie parochiali, sicut, et alibi dicitur, quod pater dicitur consolari de redditione filie dotis premortue. ff. de iure do. l. iure succursu. et. ff. ad. l. rhodiam de iactu. l. iiij. §. cum autem, passiones autem ibi vocantur labores, quos parochialis sacerdos sustinet in edificatione animarum sibi commissarum. s. orando, predicando, et sacra ecclesiastica exhibendo, vt dicit Archi. in. d. c. cum quis, de sepul. lib. vj. et Jo. in. d. c. j. de sepul. Et propter hoc dicebat Abb. in. d. c. ij. et Jo. ibidem, quod per predicta possit

3 notari quod vita laicorum † est clericis passio, et mors videtur solatium.

SVMMARIVM.

¶ Capitulum tertium canonice parochialis.

1 Uenio ad tertium capitulum principale qua actione † et quo iure petatur hec canonica parochialis, et contra quem agendum sit pro hac canonica, an contra heredem, an contra ecclesiam legatarij, et quo tempore sit danda seu petenda hec canonica, seu de modo, et forma agendi, que omnia prosequimur singulariter, et per infrascriptas questiones. Redeo igitur ad primo, qua actione, et quo iure petatur hec canonica. Respondeo condi. ex canone, vbi. n. iure nouo obligatio inducitur nec cautus quo iure actionis agendum sit condi. ex lege, aget de condi. ex lege. l. j. facit quod no. gl. in. d. c. cum librum, agat ergo parochialis ecclesia contra ecclesiam cui legatur condi. ex canone pro canonica, vt no. Inn. in. c. de his, de sepul. ¶ Sed dubitatur, an parochialis ecclesia possit hanc canonicam petere actio, ex testo ad herede testatoris, videtur quod sic, quia testator videtur tantum legasse canonicam parochiali ecclesie. ff. de leg. j. l. quidam testo. §. si scripti, et. l. si a pluribus, de test. c. requisisti. §. secus, de here. insti. l. quoties, de offi. testa. l. si maritus, vnde dicebat gl. in cle. dudum, super verbo, elargiri, quod

sacerdos

sacerdos hāc canonicā pōt ab herede vēdicare, ⁊ ei interdicere, vt nullū soluat ecclesie, cui legatum est ad treb.l.heres.in fi.ad.l.falci.l.linea margaritaꝝ. 2 Quidā dicūt ꝙ † ꝯdi.ex canone pōt heres ad istā canonicā cōueniri. alij dicūt ꝙ heres nō pōt ad istā canonicā cōueniri a parochiali ecclesia, qꝛ nihil est legatuꝫ a parochiali ecclesia. cōpetet ergo actio ex testamēto ecclesie legatarie ⁊ ecclesia parochialis petat hanc canonicā ab ecclesia legataria.ff.de lega.ij.l.si qs seruū.§.certū ad treb.l.filiā.de vsufr.lega.l.fundus. pōt tñ parochialis ecclesia auctoritate iudicis obtinere, vt mittatur in possessionē vel iuris agēdi, ⁊ postea aget, vt faceret ecclesia lega.ff.vt in pos.leg.l.sed inutile.de religi.⁊ sumpti.fune.l.si qs sepulchrū. vel obtinebit a iudice ꝙ detꝰ ei ṗtoriū pignus.ff.de ṗtor.pig.l.j.⁊.ij. vel agetꝰ ꝯ heredē vt debitoreꝫ debitoris.s.illius cui relictū est.l.j.qñ fiscus vel priua. dicebat Hosti.de sepul. de his quod ex quo heres hꝫ facultatem soluendi canonicā pōt a parochiali ecclesia cōueniri.ff.si cer.pe.l.meuiꝰ titiū.ff.de adop.l.si arrogator.ff.de lega.j.l.is cui.§.fi.et.l.seruo legato.§.si testa.⁊ hoc est tenēdū p not.in.d.cle.dudū.de le.iij.l.fideicōmissa.§.interdū. dicebat Paul.in.d.cle.dudū.§.verū.sup verbo, elargiri. 3 ꝙ † mēdicātes qbus legatꝰ tenentꝰ illā q̄rtā elargiri parochiali ecclesie, ergo ipsi mēdicātes recipiūt ab hr̄de totū legatuꝫ, ⁊ de illo legato soluunt q̄rtā ecclesie parochiali, ⁊ sic ecclesia parochialis accipit illā q̄rtā de manibus hr̄dū qbus legatꝰ dico mēdicātiuꝫ ⁊ hoc videtꝰ ꝓbari, p dictā cle.dudū.§.verū sup verbo, elargiri vbi dicebat Ioā.de li. ꝙ p illud verbū elargiri, clare videtꝰ ꝓbare, ꝙ ecclesie legatarie integrū legatū recipiūt. nō enim posset elargiri q̄rta parochiali ecclesie, si ecclesia legataria nō posset petere totū legatū, qꝛ nemo dat ꝙ nō hꝫ.j.q.vij.daibertū.de do.inter virū ⁊ vxoreꝫ.c.nup.ff.de vsuris.l.fundi. Sed nō recte pōderat illud ꝟbū, ꝙ sicut falcida ē i bonis hr̄dis.ff.ad.l.falcidiā.l.linea margaritaꝝ sicut ⁊ hic q̄rta parochialis eccle. ⁊ ideo ipsi curati possunt illā vēdicare ab hr̄de et iterdicere hr̄dibus ⁊ fideicōmissarijs, ne illā q̄rtā soluāt mēdicātibus, qbus legatꝰ, ṗsertim cū illo mēdicantes possint hēre suspectos, ne illā q̄rtā soluāt parochiali ecclesie, ⁊ sic parochialis ecclesia pōt dictā q̄rtā vēdicare, vt dicta.l.linea margaritaꝝ.⁊.l.pe.C.eo.tit. ⁊.ff.ad treb.l.heres.in fi. Sed videtur ꝙ totū legatū debeat solui fratribus mēdicātibus, dūmō parochialis ecclesia recipiat q̄rtā.ff.de lega.ij.l.si qs seruū.§.certū. ⁊ melius ad treb.l.filiā.ff.de vsufru.l.fundi treb. ibi tñ concludit Pau. illud qd̓ not. Inn, in.c.de his.de sepul. ꝓut superius dixi.

4 Est aūt hoc vtile scire, qꝛ si ꝯpetit actio † ex testō mēdicātibus, tñ q legatꝰ tūc heres soluēdo integrū legatū mēdicātibus nō posset cōueniri ꝓ illa quarta ab ecclesia parochiali, qꝛ soluēdo integrū legatū illis mēdicātibus liberatꝰ ab actione ex testamento ab illa ecclesia, qua illis tenebatur.

¶ Sꝫ si teneamus ꝙ illa q̄rta sit eccle. in bonis parochialibus, ⁊ ꝙ illa q̄rta possit peti p actionē ex testō q̄ illis tenebatꝰ, tūc heres nō liberatꝰ ab ecclesia parochiali respectu illius q̄rte. Itē si heres solueret istā q̄rtā parochiali respectu illius q̄rte, liberaretꝰ ipso iure, qꝛ soluit suo creditori, si dicamus illā q̄rtā esse in bonis parochialis eccl̓ie, sed si integrū solū ptineret ad mēdicātes qbus tūc legatꝰ, heres soluēdo quartā ecclesie parochiali liberaretꝰ ope exceptionis ab ecclesia, cui legatꝰ.ff.de liber.l.libertꝰ sub cōditione, §.si titio.de do.excep.l.si opera.⁊ de pigno.act.l.solutū.§.solutā, vt dicebat Pau.in.d.cle.dudū.sup ꝟbo. Qd̓ si ecclesia, cui legatꝰ, nolit agere ꝓ legato, dicūt qdā, ꝙ tūc paroc. eccl̓ia aget, vt ecclesia lega.cedat actiones sup legato cōpetentes.de pecul.l.ꝙ debetꝰ, si nō possit, vel nō vult cedere, recurrēdū est ad remediū supradicte missionis in possessionē ⁊ ṗtorij pignoris, vt no. Inno.in d.c.de his, ⁊ facit ꝙ no. Pau.i dicta cle.dudū.sup ꝟbo, elargiri 5 et ibidē Ioā.de lig. Aduertēdū qñqꝫ ecclesia cui † legatur acceptat legatū, tūc paro.eccle.pōt petere canonicā ab hr̄de, qñ heres nōdū soluit integrū legatū. Si aūt integrū est solutuꝫ ecclesie legatarie, tunc aget parochialis ecclesia contra legatariam.

¶ Et notādū qd̓ si eccle. legataria negligēs fuerit agere ꝓ legato, ꝙ tūc ꝓ iu.⁊ interesse ecclesi. parochi.rōne illius q̄rte ep̄s posset agere ꝯ hr̄dē, cū ep̄s possit agere ꝓ iuribus ecclesi. sibi subiectarū de successione ab intesta.c.ij. Qñqꝫ ecclesia lega.nō acceptat legatū, sed illud tūc repudiat, vtrū debeatꝰ canonica eccl̓ie parochiali, videtꝰ ꝙ nō, qꝛ ex quo legatū repudiatꝰ, perinde est, ac si nō fuisset legatū.ff.de leg.j.l.seruū.l.filij.⁊.l.legatarius.§.j.de leg.ij.l.legatū.si cer.pe.l.pe.⁊.l.j.§.vtrū.si qd in fraudē patroni. Cū ergo canonica debeatꝰ de legato, nō censetꝰ legatū, ex quo repudiatꝰ, faciūt iura, q̄ dicūt, ꝙ patrono nō cōpetit q̄rta de legatis libertoꝝ, ⁊ p euꝫ repudiatis.l.j.§.vtrū.si qd in fraudē patro. Et creditori 6 nō cōpetit † reuocatoria in repudiatis p debitorē.l.qui aūt.ff.q. in frau.credi. Nō obst.l.quod debetꝰ. qꝛ ibi actiōe que cōpetit ne cōpetere desijt, sed hic fingitꝰ retro nō cōpetijsse. In ꝯriū, qꝛ ex illo legato q̄ritꝰ ius parochiali ecclesie, ergo in ecclesie preiudiciū non possit illud legatū repudiari, vt.l.cū nō solū.de bonis q̄ libe. ⁊ tale legatū vr̄ ad hr̄dē redire cū suo onetꝰ. vt.l.j.ꝯ cad.tol. ibi, i substituto, q capit ex dispōne testatoris, sꝫ hic capit ex dispōne legis.

¶ Sciendum aūt est, qd̓ valde vtile est scire ꝯ quē dēat vel agi possit ꝓ hac canonica parochiali, an valeat ꝯ hr̄deꝫ. An vero ꝯ ecclesiā legatariā, an vero ꝯ vtrumqꝫ pp multa dubia, q̄ latius fui prosecutus i canonica episcopali.in.iij.c.pricipali. ¶ Demū queritur quo tempore debeat dari ista canonica parochialis, seu peti possit p ecclesiā parochialē. In hoc habemus tres opiniones, prima opinio, qd̓ debeat dari, anteq̄ꝫ testator eligat sepulturā. vnde dicebat Arch.de sep.cū qs lib.vj.sup verbo, elegerit. qd̓ ante electionē talem dꝫ dari ecclesie dimisse canonica portio, vt dicta electio nō teneat, vt.d.c.j.de sepul. vbi dicit tex. teneri cēsemus ⁊c.⁊ sic demū ⁊c. Cū ergo talis excōmunicari debeat, vt pꝫ ⁊ colligitꝰ ibi, qꝛ mortaliter peccaret aliter eligēdo, ad hoc.xj.q.iij.c. nemo ep̄orū. ⁊ hanc sniaꝫ tenuit Host.in.d.c.j. Ista opinio nō est vera in iure qd̓ ꝓbatꝰ istis rōnibus. Primo qꝛ canonica debetꝰ ex quo 7 parochianus eligit alibi sepulturā, ergo ante sepulturā † nō datꝰ hec canonica, Preterea hec canonica datꝰ de legato, sꝫ legatū nō sortitꝰ effectū, nisi mortuo testatore.ff.de fur.l.a titio. ṗterea nō cōsideratꝰ electio sepulture, q̄ fit in testamēto, cū illa possit reuocari, quēadmodū pñt reuocari alia legata.ff.de adimē.leg.l.⁊ si trāsferā. Preterea ꝯsideratꝰ actualis sepultura, vt not.in.c.j.de sepul. sꝫ nemo viuens sepelitꝰ.ff.de reli.⁊ sump.fune.l.j. canonica debetꝰ, qꝛ sit iniuria p hoc, cū corpus nō assumitꝰ ab ea ante mortē eligentis. Scd̓a fuit opi. qꝛ hec canonica debetꝰ parochiali ecclesie, anteq̄ꝫ corpus sepeliatꝰ p ecclesiā in qua qs eligit sepulturā. hec opinio ꝯtinet magnā absurditatē. pone.n.qd̓ ecclesia cui legatꝰ nōdū agnouit legatū, vel repudiauit, nō dꝫ cogi ad canonicā ṗstandaꝫ. Itē pone qd̓ heres nōdū adiuit hereditatē, vel petijt tēpus ad deliberādū, an velit adire, vel adiuit hereditatē cū bñficio legis inuētarij, ⁊ est itra trimestre tēpus, qd̓ habet ad pficiēdū inuētariū, ⁊ sic nō potest a legatarijs ꝯueniri, vt primū patet.ff.de testa. tut. l.si nemo, ƀm pꝫ.ff.de iu.delib.l.j. Tertiuꝫ pꝫ.C.de iure deli.l.sci-8 mus. Quis diceret eccle. † legatariā cogi dare canonicā, anteq̄ꝫ legatū ꝯsequeretꝰ. Itē pone, qd̓ heres dicat nil eē in hereditate, ⁊ ecclesia legataria contra eum asserat, quis diceret iacere corpus insepultum anteq̄ꝫ huiusmodi questiones dirimātur, cum corpora defunctorum non debeant remanere insepulta.xiij.q.ij.ebronfa.ff.de reli.⁊ sum.fune.l.scriptū.in ver.fuge enim. Itē licet ecclesia parochialis debeat canonicaꝫ recipere. non tamē videtur qd̓ possit interdicere quod corpus nō sepeliatur. casus est in.l.cuꝫ sit iniustū.C.de sepul.violat. Nec pōt ecclesia parochia. accipere ꝓmissiones fideiuss. vel pignora ꝓ tali canonica quando illam recipit, vt interdicatur sepultura, vt dicta.l.cum sit iniustum.

¶ Putareꝫ aūt ꝙ lꝫ parochialis sacerdos q dicit canonicā sibi deberi de legato nō possit impediri corpus sepeliri antequaꝫ sibi soluatꝰ, cū dubitatio possit exoriri, an illa canonica debeatꝰ sibi an ep̄o ꝓut pꝫ in prealle.l.cū sit. tñ de funeralibus q̄ portantꝰ cū corpore defuncti, qꝛ cōstat illa esse certa ⁊ statim deberi, ꝙ sacerdos possit interdicere corporis sepulturā, maxime cū ecclesia in q̄ testator sepeliēdus erat, habebat statim facultatē soluēdi de funeralibꝰ hāc canonicā. argu.ff.de rei vēdi.l.offm̄.⁊ in.l.j.C.de rei vxo. act.⁊ bene facit in rationē sui.d.l.cū sit. Aduerte, nō puto ꝙ sa-9 cerdos auctoritate propria possit interdicere corpus sepeliri, sed bene posset implorare officiū superioris, vt interdicat corporis sepulturā. in auc. vt defuncti seu funera.§.scimus igitꝰ, si quis. i ver. nō plus. de certo ⁊c. vel implorare officiū superioris, vt describantur illa funeralia. ar. optimū.C.de iure fisci.l.facultas.li.x.de vētre in poss.mittend.l.j.§.penul.⁊ quod ibi no. Bar.⁊.ff.de acquirer.do.l.fi. Sciendū autē est ꝙ in.c.qua fronte.de appellatio.⁊ i antiqua illius decret. dicebatꝰ ꝙ pp appellationē creditorū poterat differri sepultura debitoris, si heres erat soluendo, que pars est remota, vt in integra. Dicebant tamen ibi quidā ꝙ ex ꝯsuetudine poterat interdici illa sepultura. Alij dicebāt ꝙ si aliquis sit debitor ex ꝯtractu, nō poterat iterdici sepultura illius debitoris. Si autē erat debitor ex maleficio, ⁊ defunctus fuisset cōdemnatus, tunc posset sepultura interdici, quod idē est, quando notoriū erat eum deliquisse, licet non fuisset condemnatus. Alij vero ibi dicebant ꝙ etiam in causa ciuili interdiceretur sepultura, si heres erat in malitia non soluendi debitum, ⁊ vide quod notat Ioā.de ligna.in.c.ex parte.de sepulturis. Et idē dicit Ioā.in.d.c.ex parte. dicas quod standum est illi.l.C.de sepulch.viola.l.cum sit.

10 ¶ Sciendū est aūt q † si aliqua ecclesia i casu nō pmisso sepeliat parochianū alterius ecclesie q tūc ecclesia parochialis potest repetere corpus defuncti, nō solū eo casu quo ecclesia parochialis appellasset, ne alia ecclesia illud corpus sepeliret, sʒ ēt si nō appellasset. Uñ dicebat Inno. de sepul. ex pte. qd ex quo parochianus dʒ sepeliri in sua parochiali eccle. tunc vʒ appellatio parochialis eccle. vt corpus sepeliat i alia eccle. vbi sepeliri nō dʒ ḃm legē, vbi nō est sepultura ecclesiastica, nec rōne sacramentoꝝ, isto casu non audit appellās, ne corpus sepeliat. C. de sepulchro viola. auc. itē q ꝯ. ꝛ in auc. vt cū de appel. cogno. circa principiū. dicebat autē Joan. in. d. c. ex parte. qd corpus nō restituit parochiali eccle. nisi petat, de sepul. c. j. lib. vj. ꝛ facit qd ipse not. de sepul. in nr̃a. in fin. dicebat ēt Inn. ꝛ Jo. in. c. cū liberū. de sepul. qd si parochialis ecclesia parochianū suū ibidē sepeliat. ꝛ alia eccle. repetat illud corpus ex eo, qd ille parochianus ibi elegerit sepulturā vl agat possessorio recuperāde ꝯ parochialē ecclesiā, q dicat violēter rapuisse illud corpus, qd lʒ pbet spoliatio, tn̄ nō fiet corporis restitutio, nisi de proprietate illius iuris ꝯstet. Tertia fuit opi. qd hec canonica sit pstāda demū post traditū corpus sepulture, hec opinio vr̄ error. Pro istoꝝ aūt itelligētia scire debes tres casus. Primus est, qñ pure ꝛ simpliciter legat eccle. ꝛ tūc indubitāter posset peti canonica parochialis mortuo testatore, ꝛ forte demū tradito corpore eccle. sepulture, ꝛ forte ēt ante aditā hereditatē, qꝛ † legata

11 ad pias causas debent ēt hereditate nō adita. C. de fideicō. l. eam quā. dicebat Jo. de lig. in. c. certificari. de sepul. qd eccle. i qua parochianus alterius eccle. eligit sepulturā, nō obligat ad canonicā eccle. parochiali. anteqꝫ corpus tradat ecclesiastice sepulture. ꝛ istud est falsum, qꝛ mortuo testatore, stati cedit dies legati. ff. de furtis. l. a titio. lʒ testator nōdū sit sepultus, ergo mortuo testatore statim insurgit obligatio contra eccle. legatariam ad canonicam soluendam, sicut vidimus in iure eligendi quod statim incipit mortuo prelato etiam corpore nondum tradito ecclesiastice sepulture. de electione. bone. ij.

¶ Secundus casus est, qñ legat sub modo, siquidē ecclesia legataria cauet de mō implendo, ꝛ tunc stati poterit peti canonica parochialis, qꝛ stati legatū debet ex quo pstita est cautio de modo implendo. Si aūt ecclesia nollet implere modū, tunc legatū nō ꝯsequtur. ꝛ ideo tūc nō posset peti canoni. ff. de annuis lega. l. liberto. §. lucius. de ꝯdi. ꝛ demon. l. q heredē. de fideicō. lib. l. cū in testamēto. de leg. iij. l. si tibi legatū. C. de his q sub mō. l. j. ff. de ꝯdi. ꝛ tunc ante ꝯditionē extantē nō cedit dies legati, ergo nō pōt peti cano

12 nica, † anteqꝫ extet ꝯditio. ff. de ver. sig. l. cedere diē. Sʒ circa hoc qrit, si p apostolicū priuilegiū ꝯcedat alicui ecclesie ius funerādi, cū alias nō cōpeteret de iu. cōi, ꝛ in priuilegio apponat illa clausula, salua iustitia, ꝛ salua canonica. An sit differētia inter huiusmodi clausulas, ꝛ quo tpe tunc soluet canonica parochialis. dicebat Host. in. c. certificari. de sepul. qd hec est differētia. Nā prio casu, cū dr̄ iustitia, oportet solui canonicā ecclesie parochiali ante quē sepeliat. dicit. n. ꝛ iustū est hoc, facit eo. ti. c. j. ꝛ qd ibi no. Jo. in glo. anteqꝫ ꝛ sequētibus. In secūdo casu dicit qd corpus pus poterit sepeliri, ꝛ postea soluet canonica, ꝛ fortius fide, diceret sola tantūmodo quarta parte ꝛc. facit eo. ti. c. in nostra. ꝛ qd no. Host. eo. ti. cū sup. in vltima glo. Jo. tn̄ ibi hanc differentiā nō approbat, q hʒ qd minus importet canonicā, qꝫ iustitiā. Itē hoc hʒ ꝯsuetudo optima legū interpres, q tales priuilegiati soluant añ sepulturā. rō, qꝛ ista canonica aut de legatis venit soluēda, aut de funeralibus. Sʒ legata nō tā cito soluit heres, nec taꝫ cito posset ad illa soluenda vrgeri. de testa. nos quidē. ꝛ. c. si heres. facit. C. de sepulchro viola. auc. sʒ nec. ergo ecclesia legataria illorū quartā soluere nō potest. Si vero canonica ꝯsistit in funeralibus illa q cū funere portant, nec debent tolli, nec diuidi, nec post funus.

13 ¶ Demū iuxta predicta queritur † si heres vult integrum legatū soluere ecclesie legatarie, in qua testator eligit sepulturā, ꝛ parochialis secerdos ꝯdicat dicens, qd heres retineat canonicā parochialē, qd tunc fiet. Dicebat glo. in cle. dudū. §. verū. de sepul. sup verb. elargiri, qd videbat q integrū legatū sit soluēdū ecclesie legatarie, quoꝝ quarta curati de manibus eccle. legatarie recipere debebāt. Sʒ ibi subdit gl. qd falcidia ē i bonis heredis. ad. l. fal. l. linea margaritaꝝ, sicut ꝛ ista quarta est in bonis eccle. parochialis. quaꝝ curati eā vēdicare possunt, ꝛ inhibere heredibus, vel fideicō. grauatis, ne illam soluant fratribus, precipue cuꝫ illos suspectos hr̄e possit. ꝛ qd sibi nō soluat eadē. arg. ff. ad trebel. l. heres in fi. Aduerte istud qd dicit glo. predicta pcedit, si dicamus qd ista canonica petat ꝯdi. ex canone. p ecclesiā parochialē ab ecclesia legataria. Sʒ si teneremus opi. qd ecclesia parochialis possit petere hāc canonicā ab herede per actionē ex testamēto, tunc heres nō debet soluere integrū legatū ecclesie, cui testator legauit ꝛ sepulturā elegit. Sʒ deducta canonica residuū soluet. ratio, qꝛ solui dʒ eccle. parochiali, nec debet alteri soluer. de iureiu. eaꝫ te.

¶ Demū qrit si heres integrū legatū soluit ecclesie cui legatur ꝛ in qua sepelitur testator, an respectu canonice portionis liberabitur ab ecclesia parochiali. Respōdeo sic, qd tale legatū integraliter debet ecclesie legatarie, lʒ postmodū deducat canonica. ff. de le. j. l. qdā testator. §. si scrip. ꝛ simlr si heres soluat ecclesie parochiali, ꝛ ab ecclesia lega. ope exceptionis liberabit. ff. de bon. lib. l. libertus sub cōditione. §. titio. de doli except. l. si opera. Istud pcedit tenēdo opi. qd cōdi. ex canone petat canonica tm̄ ab ecclesia lega. Sed si tenemus opi. qd actione ex testamento competat parochiali ecclesie pro canonica contra heredem, tunc heres soluendo illam canonicam ecclesie legatarie non liberat ecclesia parochiali, qꝛ nō soluit cui debuit, vt. d. c. eam te. de iureiur.

14 ¶ Demū qrit quo tpe possit † petere parochialis ecclesia canonicā ab hr̄de, Respōdeo demū adita hr̄ditate p hr̄deꝫ. Nam ante aditā hr̄ditatē heres nō tenet creditorib⁹ nō legatarijs. C. de iu. deli. l. sancimus. insti. de obl. q ex qsi ꝯctu. §. heres quoqꝫ. ꝛ. ff. ex q. cau. in pos. ea. l. apud iulianū. ꝛ. l. seq. ff. de act. ꝛ ob. l. ex maleficijs. §. hr̄s. ¶ Demū qrit corā quo iudice petet canoni. Respōdeo si agat ꝯ ecclesiā legatariā agēdū est corā iudice ecclesiastico de fo. cōpet. c. si diligēti. Si aūt ageret ꝯ hr̄dē, tūc corā iudice seculari esset agēdū, vt. c. cū sit gñrale. de fo. cōpe. lʒ Inn. in. c. si clericus. eo. ti. dicat posse agi ex legato corā iudice ecclesiastico ꝯ heredē laicū, sed primū verius. Et notādū q agi debet ꝯ hr̄dē, vel in loco domicilij ipsius hr̄dis, vel in loco, vbi est maior pars hr̄ditatis. C. vbi fideicō. peta. l. vnica. ꝛ de iu. l. hr̄s absens. ꝛ. l. fideic.

¶ Demū qrit si aliqs eligat sepulturā apud mēdicātes, ꝛ illis leget, cū illi sint exēpti. ꝛ immediate subiecti pape, vel ēt eligat sepeliri in alijs locis exēptis, cū talia loca exēpta teneant paro. eccl'ie ad qrtā, an poterūt tales exēpti cōueniri p parochialem sacerdotē corā diocesano, cui subest illa parochialis ecclesia. Dicebat

15 Guil. de mōte lau. in. d. cle. dudum. §. verum. q † possunt conueniri corā diocesano, cū per illam cle. sint reuocata omnia priuilegia illis mēdicātibus cōcessa. In ꝯriū est veritas. qꝛ p istā cle. nō reuocant priuilegia exēptionis, sed tātummō priuilegia per que ante illā cle. nō tenebat parochiali sacerdoti ad qrtā. Agēdū ergo fit ꝯ illos exēptos corā papa, de priui. c. j. li. vj. vel corā legato q est iudex exēptoꝝ, vt. d. c. j. de priui. Pau. aūt de leaza. in. d. §. verū. sup verbo, elargiri. plene psequebat hūc articulū arguēdo p ꝛ ꝯ. Uidebat enim q corā dioce. posset agi ꝯ exēptos ad illā qrtā, cū oia priui. illis cōcessa sint reuocata, q in aliquo illi. q. erant cōtraria. Ergo illa priuilegia exemptorum non tenentur a iurisdictione dioce. facit. d. cle. dudum. ibi. neqꝫ ad id a quoquaꝫ ꝛc.

¶ Preterea illa cle. est iuris dispositio, cuius iuris executio cōpetit dioce. de pben. si clericus. in fi. li. vj. Frustra. n. lex edit, si legis nō esset executor. de elec. vbi periculū. §. pterea. li. vi. ꝛ de ori. iur. l. ij. cōtrariū tʒ ibi Pau. dicēs q posse agi corā dioce. nec obstat illa cle. qꝛ lʒ vbi tollant priui. impedientia solutionis qrtā, nō seq

16 tur ergo q tollant priui. exēptiōis, cū † obligatio possit esse ꝯ exēptos, durāte tn̄ priuilegio exēptionis ꝛ priui. c. j. li. vi coguntur ergo exēpti p papā vel eius legatū, vt. d. c. j. Nō. n. dioce. cognoscit ꝯ exēptos, nisi in casibus a iure expssis. de sup. neg. pla. cle. qꝛ regulares. de sta. mo. attēdētes. alias seqret q vbicūqꝫ exēptus esset obligatus, posset p dioce. cōpelli, q est falsum, qꝛ illa coertio repugnaret priuilegio exēptionis, ꝛ sic exēptio nil operaret q esse nō debet. vt. d. c. j. de priui. Si aūt ecclesia cui legat nō eēt exēpta, vt indubitatū est tūc illa qrta posset peti corā dioce. ꝛ istud teneas pro veritate q dicit Pau. dicebat Jo. de lig. i. d. §. verū. sup vbo, neqꝫ ad id q corā dioce. possunt exēpti ꝯueniri ad solutionē qrte tanqꝫ corā ministro ꝛ executore illius. §. verū. q ius ē manifestū ꝛ notoriū, ꝛ in corpore iuris clausum, q nō pōt esse nō notoriū, ꝛ sic nō debet aliqd piuilegiū quoquo mō cōcessuꝫ impedire, q aūt dioce. † sint ministri iuris probat de sen. exc. nup. clause

17 enim in corpore iuris sunt notorie, pbat de coha. cle. ꝛ mu. c. vestra. Itē q in talibus notorijs cessat ordo iuris, pbat de fil. psby. qm̄. Itē q priuilegiū fori nō excusat eos a coercitione diocesa. super. hoc fienda. pbatur per literas que sequuntur. Nam si priuilegiū nō eximit a solutione quarte, ergo nec ab illa coertione que venit accessorie ad solutionē quarte notorie debite. ḋ pbē. si clericus. li. vi. Ideo male loquitur, qꝛ licet lex sit notoria per quā inducitur solutio quarte, ꝛ obligatio sit necessaria quo ad prestationes quarte, tamē hec notorietas legis vel obligationis nō tollit priuilegiū fori. de fo. cōpe. c. fi. hoc enim solū operat notorietas obligationis, vt iuris ordo relaxet, nō autēʒ vt tollatur priuilegium.

fori

fori,vt est casus in clemen.pastoralis.de re iudi. nec illa coerctio
venit accessorie ad obligationē,imo est de ꝑ se tanquaꝫ obligatio
separata.nec ob.c.si clericus , q꞉ ibi ex iure cañ. debet̃ prebenda
tanquam.accedens ad ius cañ.

18 ¶ Demū q̃rit̃ iuxta predicta,si testõr † deputat executorē ad soluē
dū legatū ecclesie,in q̃ testõr eligit sepulturā, corā quo iudice con
uenier̃ executor per ecclesiā parochialeꝫ sup canonica portione.
Respōdeo corā epo,cui subest executor , ex quo suscepit executo
ris offm̃,si tñ executor ex quo suscepit offm̃ in domicilio testato⸗
ris rōne illus q̃si ꝯctus,si ibi inueniat̃,ibi cōuenit̃ executor,si aūt
ibi nō reperit̃,tūc seruabit̃ qȯ habet̃ de fo.cōpe.romana.§.ꝯhē⸗
tes.lib.vj.Dicebat Spec.in tit.de instru.edi.in rubrica de testa⸗
mētis.in.§.nūc vero aliqua.ver.est aūt cogēdus,ꝙ executor con
uenit̃ corā iudice vel epo,in cuius foro natus fuit defunctus, vel
vbi hēbat domiciliuꝫ tpe mortis,vt in.l.nulli.§.epi.⁊.fi. et in.l.si
qs ad declinādā.et.§.vlt.C.de epis.⁊ cleri.⁊ de testa.si heres.Si
aūt executor non sit de eodē foro rōne origi.vel domicilij,de quo
est defunctus,sed de alio,tūc cōuenier̃ corā iudice, cui subest ipse
executor.ff.de tut.⁊ cura.da.ab his.l.diuus , ⁊ vide qȯ not.in.l.
vnica.C.vbi tutor vel cura.peta.⁊ ꝙ no.in Spec.de tutore.§.ge
neraliter.ver.itē no.iuxta fi.Demū q̃ritur de mō et forma agēdi
⁊ petendi canonicaꝫ portionē parochialem.hoc declaro ꝑ infra⸗

19 scriptas questiones.Primo q̃ritur cū canonica † parochialis de
iure canonico sit quarta , ⁊ per consuetudinem sit aucta, puta q꞉
tertia vel medietas.an agēs hanc specificare teneatur si petatur
per consuetudinariam vel canonicam.

¶ Et sciendū est ꝙ canonica cōsuetudine inducta dr̃ canonica nō
intētione,sed approbatione.de testa.req̃sisti.in prin.q꞉ canon ap
probat illā,sed sup his varie disponūt iura ⁊ cōsuetudines,videt̃
ergo ꝙ petēs debeat exprimere an petat canonicā vel cōsuetudi
nariā.cum aliter reus deliberare nō possit.de edēdo.l.j.nō ob.de
reli.do.cōstitutus.vbi petitur ius epale,q꞉ id certū est ⁊ a iure dif
finitū.de offi.or.cōquerēte,sed parochialis canonica est incerta.
Sed huic respōsioni obst.ꝙ ius epale ꝓpter cōsuetudineꝫ est in⸗
certū.de ꝑscrip.c.auditis.⁊ tñ petit̃ ius epale in genere. Respō⸗
deo,ex quo ius epale est principale certuꝫ accedit illius rōne qȯ
speciali iure priui.vel cōsuetudine cōpetit includit̃ sub petitione,
sed petitio parochialis canonice nō hꝫ aliqȯ tale principale. Itē
canonica vel cōsuetudinaria nō cōcurrit in petitione,nec in solu⸗
tione,dicit Innoc.de sepul.certificari,ꝙ si petēs canonicā, cōsue
tudinariā ē icertū q̃ portio ꝯsuetudine si iducta ꝓcedit libellus .si

20 ne alia exꝑssiōe.nō.n.est reus † penitus icertus cuꝫ certus sit aliq̃ꝫ
portionē debere.de rei ven.l.q̃ de tota.§.i.⁊.l.j.§.aūt.ff.quorum
lega.⁊ ꝙ no.de re iud.abbate.li.vj.dicebat Jo.de lig.in.c.certifi
cari ꝙ canonica q̃ debet̃ de iure cōi est ꝑ cōsuetudinē aucta.Nec
petēs debet illā petere,vt canonica adiecta clausula,sꝫ cōsuetudi
ne debita,q̃ cōsuetudo inducit ius debiti circa illā debet ergo ex⸗
primere,vt reus sit certus,⁊ hoc si actor scit qȯ debeat̃,⁊ quanta
sit hec canonica.Sed vbi nō est certus,tūc pōt admitti libellus
gñalis ꝓpter dubiū,vt d.l.que de tota.de resti.i iteg.ꝯsti. ¶ Se
cūdo q̃rit̃ si parochialis eccle.petat canonicā simpliciter nō expri
mens,an petat ꝯsuetudinariā vel iure inductā.Respōdeo intelli
git̃ petere canonicā iu.com.nō aūt a ꝯsuetudine inductā.de offi.
ordi.ꝯquerenti.in prima gl.⁊ facit qȯ no.Host.de sepul.certifica
ri.dicebat gl.de reli.do.cōsti.in gl.hoc ideo.qȯ petito iure epali
vel parochiali,icludit̃ nō solū qȯ debet̃ de iu.com.sꝫ ēt qȯ debet̃
ex pacto,vl' ꝯsuetudine.dicebat ibi Joā.sup.d.gl.hoc ideo ꝙ qñ
de iure epali vel parochiali est ꝯcessuꝫ alteri,⁊ loco illius iuris cō
cessum est aliud surrogatum in locum illius iuris alteri concessi.

21 ¶ Tertio q̃rit̃ an petens † canonicā reꝝ imobiliū debeat res ⁊ re
rū fines specificare,an vero sufficit dicere peto talē parteꝫ fundi,
vel fundoꝝ tibi ꝑ talē in testamēto relictoꝝ,vr̃ ꝙ nō teneat̃ speci
ficare res,nec eaꝝ ꝯfines,q꞉ illa canonica parochialis est tanq̃ꝫ
ius vniuersale,quo casu in libello nō fit reꝝ specificatio.de quo ꝑ
gl.in.c.ij.de libel.ob.⁊ plene ꝑ Inno.in.c.ꝯquerēte de offi.ordi.
Dicebat Inn.Host.⁊ Jo.i.d.c.certificari.qȯ tenet̃ exprimer̃ res
⁊ eaꝝ ꝯfines.ff.de rei ven.l.si in rē.ff.de cēsi.l.forma.facit de libe.
ob.c.fi.Et est rō ꝫm quosdā,q꞉ petēdo canonicā i illo fundo agit
realiter.Et q agit realiter tenet̃ rē exprimere,vt.l.si in rebus. qȯ
cano.petat̃ ꝯdi.ex can.⁊ nō ꝑ actionē ex testamēto.Sꝫ si nō esset
alia opinio ꝙ petat̃ in actio.ex testamēto,tūc illa rō est vera.

¶ Quarto queritur an ꝓcedat hec petitio peto quartā oim reꝝ ti
bi relictaꝝ,vel oim tibi obuenientiū ex bonis , vel peto quartam
iudicij talis defuncti,vel peto quartā oim,q̃ ꝓ aia talis reliquit,
vel peto quartā oim,q̃ ꝓ sepultura recepisti. vr̃ qȯ ꝓcedat peti⸗

22 tio,q꞉ admittit̃ petitio † generalis sine reꝝ specificatione,vt.l.j.i
fi.ff.de rei vend.pōt.n.reus eē certus ex ꝓdicto libello.de rei ven.
l.si in rē.vbi sufficit dicere peto seruū q fuit ex tali hereditate.De
bet tñ agens ꝓbare ꝙ illa obuenerint eccle.legatarie ex illo iudi
cio defuncti.l.j.C.qñ ⁊ a quibus quarta pars debet̃.de re iud.ait
pretor.de sen.q̃ sine certa quātitate.l.j.de sepul.relatū.⁊.c.cū li⸗
beꝝ.Judex tñ coget actorē ad maiorē expressionē,vel ad iurādū
qȯ plus nescit exprimere.ff.de furtis.l.in actione.Itē ꝓ tāto ꝓce
dit ista petitio,vt sequat̃ naturā vniuersalis actionis.est tñ notā
dū ꝙ talia legata vniuersitatē nō constituūt. Si enim aliquā vni
uersitatē cōstituerēt,haberet nomē impositū a iure , qȯ nō hꝫ ꝫm
Inno.in.d.c.certificari.dicebat aūt ibidē Inno.ꝙ rō diuersita⸗
tis inter hāc q̃stionē,⁊ q̃stionē.s.positā est,q꞉ hic agit̃ de ꝑsonali
ꝑ quā bene petunt̃ non solū corporalia,sed ēt iura.C.de hr̃di.vel
actio.vē.per totū.Sed in rei vēdicatione nō veniunt,nisi corpo
ralia.ff.de rei vendica.in prin.⁊.l.vendicantem.dicebat Host.ꝙ
ista petitio sequitur naturā specialis,alias est rei vendica.

23 ¶ Quinto q̃ritur † an petēs canonicā parochialē hēat exprimere
nomina sepultoꝝ,videt̃ ꝙ nō.de sepul.in nr̃a.de decimis.dudū.
de ꝑscript.c.veniens.dicit Innoc.in.d.c.certificari.talē libellum
admittēdū saltē sine magna difficultate,et cū iuramēto ꝙ nō pōt
scire noīa defunctoꝝ vel ꝓpter malitiā partis aduerse,vel ꝓpter
aliā causam q̃ tñ ꝑ dicta testiū scire spectat.Quidā tñ dicūt taleꝫ
libellū nō admittēdū ⁊ cū ꝓdicto iuramēto.specificet ergo quos
in primo iudicio ignorauit,nec ob.res de alijs iudicata.rō huius
dicit est,q꞉ reus sine noībus bñ deliberare nō pōt,ꝙ req̃rit̃ in li⸗
bello.ff.de eden.l.j.Et ꝑ hoc nō ꝓcedere libellus,peto quartā ta
lis fundi tibi relicti a quodā meo parochiano.nō specificādo no⸗
mē paroc.nec ob.ꝓdictis ꝓdictū.c.in nr̃a.de sepul.et.c.dudū. de
decimis.⁊.c.veniēs.de ꝑscrip.q꞉ ibi nō fuit petita exꝑssio .vel ibi
fuerūt exꝑssa,lꝫ text.nō exprimat,vel ibi agebat̃ vniuer.nec gñā⸗
li actione ,q꞉ dicebat sibi debitas decimas vel alia iura a certis
hoībus,⁊ tūc nō cogit̃ exp̃mere,vt no.de off.ord.ꝯquerēte, sed i
q.ꝓposita agitur singlr̃,⁊ ideo exprimēda sunt noīa sepultorum.

24 ¶ Sexto q̃rit̃,† qd dicā mihi cōpetere ius parochiale,scꝫ ius ha⸗
bēdi canonicā a parochianis meis,an ꝓcedat ista petitio nō exꝑs
sis nominibus parochianoꝝ.vel me hēre ius ꝑcipiēdi decimas a
ꝑsonis mee parochie,vel me hēre iurisdi.in ꝑsonis certi loci , an
ꝓcedat hec petitio nominibus ꝑsonaꝝ nō exꝑssis.Innoc.ponit
in.d.c.certificari.duas opi.Prima nō ꝓcedit petitio nō exꝑssis
nominibus ꝑsonaꝝ,q꞉ nō est hic petitio vniuersalis , vel gñalis,
qñ qs dicit se habet̃ ius ꝑcipiēdi decimas,vel habēdi iurisdictio
nē in aliquo castro,imo est singularis petitio,q꞉ vna res sola peti
tur,si ius decimādi,vel iurisdictionē exercēdi,vel ius habēdi ca⸗
noni.Iō lꝫ iudicet̃ sup illo iure decimaꝝ,vel iurisditiōis,nec illis
q ꝓuilegio,ꝑscriptiōe,vel iure singulari se iuuāt,q꞉ snia lataꝯ vni
uersitatē nō ꝑiudicat singularibus de vniuersitate.simile qȯ no.
Inn.de sen.excōi.grauē.Alia fuit opinio ꝙ ꝓcedat petitio non
expressis nominibus personarum.de offi.or.conquerente.q꞉ hec
est vniuersalis seu generalis petitio.

¶ Et ꝑ hoc dicit Inn.qȯ vbi ago ꝯfessoria,dicēs mihi eē ius ha⸗
bēdi cano.de relictis oim sepultoꝝ in eccle.tua,⁊ iō peto declara
ri ꝑ sniaꝫ te ad hoc teneri,vt cōpellaris mihi restituere,q̃ iā rece⸗
pisti,qȯ isto casu nō cogor exprimere noīa sepultoꝝ,sꝫ i ꝓsecutio
ne exprimā,vt fiat mihi ꝯdēnatio,⁊ tūc snia fert̃ specificatis his
q̃ specifice ꝓbauit actor.de sepul.in nr̃a.de iud.examinata.⁊ idē
est,si qs agat sibi esse ius instituēdi clericos in aliq̃bus ecclesijs ⁊

25 petat ius suū declarari,⁊ istitutos ꝑ eū ꝯuētū remoueri.† Et idē
si agā negatoria dicēs nō eē alibi ius sepeliēdi aliquos vel habē
di canonicā portionē de relictis sepultoꝝ vel istituēdi aliquos in
talibus ecclesijs,⁊ iō petā reo sup his silētiū iponi,⁊ reuocare q̃c
quid ꝑ eū factū est.hoc.n.casu ego agēs nō cogor exprimere no
mina sepultoꝝ vel canonicorū institutoruꝫ ecclesijs,licet bonum
sit qȯ exprimā,si possum scire nomina illoruꝫ,⁊ si nō possuꝫ scire,
exprimā nomina illoruꝫ que possuꝫ nō ab initio incerta ex post⸗
facto postmodū per peritos vel alio modo certificant̃ interdū,⁊
isto casu quādo sic agere negatoria fert̃ sentētia contra instituētē
illos rectores,⁊ reo imponitur silētium,vt decetero rectores insti
tuant et cōdēnabitur ad interesse agenti quatenus interest agēti
illos nō fuisse institutos,sed non pronuntiabit iudex institutos re
mouendos ab ecclesijs.Nam per illaꝫ sniam super negatoria nō
preiudicatur institutis,qui ignorauerunt de iudicio moto contra
instituētem,sed contra institutum,⁊ probato ꝙ non haberent ec
clesiam institu.remouerētur illi ab ecclesijs,illā tamen snia nō pre
iudicabit instituenti super iure instituendi,quia contra eum actū
nō est.⁊ vide quod notat Inno.de electiōe. dudū.ij.de cau.pos.
et ꝓprie.cū ecclesia sutrina,Et facit de elec.q̃relā.⁊ de cau.pos.⁊

proprie.cũ olim.subdit ẽt ibi ꝙ si petã quartã omniũ relictoꝝ ali cui eccle.a sepul.in illa,qḋ ista dr̃ generalis petitio,cũ nõ vna sed multe res petanť,ꝛ ꝓcedit sine expssione psonaꝝ sepultaꝝ. ꝯriuz not.Inn.de rest.spo.cũ ad sedẽ.de materia aũt quã hic Inn.tractat de speciali ꝛ gñali petitione vide qḋ ipse not.de offi.ordi. cõq̃rẽte.ꝛ de ord.cog.cũ dilectus.de resti.spo.cũ ad sedẽ,ꝛ qḋ not. gl.in.c.ij.de libel.ob. ¶ Si aũt iploꝛẽ officiũ iudicis,vel agã condi.ex canone,vt hãc canoni.de aliqbus specialiter sepultis,vel si petã aliquos specialr̃ institutos in certa eccle.amoueri,tũc oportet,qḋ in libello exprimã psonã sepultoꝝ,ꝛ ẽt noia institutoꝝ in illis ecclesijs,ꝛ istis casibus cogoꝛ sepultorum nomina declarare.

26 ¶ Septimo queriť † si parochialis ecclesi.cui debeť canonica,sit negligẽs in petẽdo hãc canonicã,Rñdeo, ꝙ tũc eps̃ noie parochialis ecclesie illã canonicã petet.põt.n.eps̃ agere ꝓ iuribus ecclesiaꝝ sibi subiectaꝝ,ẽt si tales ecclesie vacẽt.de succe.ab intesta. c.fi.ꝛ facit de instit.cũ venissent.et ꝓ hoc facit dictũ Host.in.c.relatũ.de sep.vbi dt̃ ꝙ primitiuo iur.ad manus epõꝝ venire debebãt,ꝛ ꝑ ipsum dispẽsari.xij.q.j.eps̃.ꝛ.c.ꝑcipimus.ꝛ.q.ij.nobis,ꝛ c.vulterane.ꝛ.c.se.sic ğ si illud ius primitiuũ attẽderemus prius aget eoipso quo recipit ꝛ dispẽsat.Si tñ rector nõ negligat, sed agere velit erit epo pferendus.de iudi.cũ deputati.de rescri.edoceri.ꝛ ita tz Jo.in.c.ij.de sepul.de quo ꝑ Inn.de resti.spo.c.olim.

SVMMARIVM

1. Canonica parochialis de quibus obuentionibus debetur.
2. Parochianus si aliquid elargitur inter viuos ex titulo donationis elegit sepulturam in ecclesia cui donauit,an de illis donatis debeatur canonica ecclesie parochiali.
3. Parochianus alicuius ecclesie si transit ad monasterium, ꝛ ibi professus,est an de acquisitis illi monasterio ex causa professionis debeatur canonica ecclesie parochiali.
4. Profitens habetur pro mortuo.
   Professus nõ põt habere domiciliũ extra suum monasterium.
5. Canonica debetur parochiali ecclesie quãdo parochianus eligit sepeliri apud illam.
6. Testamentum an rumpatur per ingressum religionis.
7. Lex quando disponit in certo casu,alius casus in illa lege nõ expressus habetur pro omisso.
8. Acquisitio procedens ex dispositione defuncti non est maioris potentie q̃z dispositio procedẽs ex dispositione legali.
9. Canonica an debeatur parochiali ecclesie de donatis causa mortis ecclesie in qua elegit sepulturam.
10. Parochiali ecclesie canonica nunquid debeať de his,que legãtur eccle.in qua qs sepelitur ꝓ funeralibus ꝛ mortuarijs.
11. Ecclesie parochiali an canonica debeatur de his,que donãtur ecclesie inter viuos.
12. Ecclesia in q̃ qs elegit sepulturã si legat aliqd ꝓ succursu ratione ecclesie,an de legato canonica parochiali ecclesie debebiť. 13.
14. Parochianus si legat aliqd cõsanguineis amicis vel pauperibus pro anima,debeatur canonica parochiali ecclesie.
15. Mendicantibus ea que gratiose conceduntur tãquam a iure cõmuni exorbitantia sunt restringenda.
16. Funeralia que dicantur.
17. Uerba apposita causa tollẽde dubitationis gñalitatẽ nõ minuũt.
18. Quarta an debeatur curato de candelis,que dantur fratribus dicentibus officium in die obitus alicuius parochiani.
19. Testatoꝛ siue donet simpliciter in mortis articulo non exprimẽs quod donet causa mortis,siue donet exprimẽdo quod donat causa mortis,vtroq̃ casu debetur canonica.
20. Mors ciuilis que dicatur.
21. Canonica non debetur de donatis inter viuos.
22. Canonica nunquid debeatur de relictis pro construẽda capella vel alia re sacra.
23. Falcidiam de tacito fideicommisso relicto nõ capaci ad suum cõmodum qui deducant.
24. Professus non potest habere propium.
25. Conuentus singularem personam representat.
26. Casus ꝑcipui qbus canonica debeť sacerdotibus parochialib⁹.
27. Ecclesia si sit collegiata,an quarta diuidetur inter clericos ecclesie ita ꝙ singuli habeant portionem de huiusmodi quarta.
28. Episcopus non tenetur communicare suam canonicam suo capellano.

¶ Capitulum quartum canonice parochialis.

Venio ad quartum capitulum principale videlicet de † quibus obuẽtionibus debetur canonica parochialis,ꝛ cõtingit quãdoq̃ ꝙ qs simplr̃ legat nõ exprimẽs ad quos vsus vel propter quas causas leget,qñq̃ legat exprimẽdo ꝙ legat ꝑpter certos vsus ꝛ ꝑp certas causas.Circa hoc scire debemus duo iura s3 ius antiquũ ꝛ nouissimũ cle.Et pmittẽdũ est,ꝙ de iure antiquo parochianus vnius ecclesie legat alteri ecclesie in q̃ eligebat sepulturã.quo casu iura antiq̃ nõ ꝯsiderãt q̃lis sit ecclesia cui legať.s.an sit ecclesia secularis,collegiata,vel nõ collegiata vel an sit ecclesia regularis vel an sit ecclesia mẽdicãtiũ,vel nõ mẽdicãtiũ. Sed ius antiquũ hoc solũ cõsiderat,an ecclesia cui legabatur hẽret ius funerandi. cõsiderato ergo isto casu antiquo iure est videre de qbus obuentionib⁹ ecclesia lega.in q̃ testoꝛ sepeliť debeat postmodũ dare canonicaz ecclesie parochiali de illo legato.hoc declaro ꝑ infrascriptas questiones. ¶ † Primo qriť si parochianus aliquid elargitur inter viuos ex titu.donationis ꝛ elegit sepulturã in eccle.cui donauit,an de illis donatis debeať canoni.eccle.parochiali.Respondeo nõ debeť,qꝛ illa oblatio bonoꝝ h3 se ꝑ viaz donationis inter viuos,put dicit gl.in.c.qḋ a te.de cle.ꝯiu.vbi dicit qḋ ille, q offert se ꝛ sua mõasterio,videť donare sua.ꝛ ꝓ hoc facit dictũ. c.de his.de sepul.Et pdicta ꝓcedunt,qñ ille in monasterio nõ ꝓfiteť.Dicebat Inno.ꝛ Jo.post eũ in.c.de his.de sepul.ꝛ ẽt ibi vr̃ casus,qḋ si aliqs in egritudine de qua decedit se ꝛ sua monasterio offerat,parochialis eccle.habebit ibi canonicã,qḋ intelligit Inno.illam decisionem,quando quis transit ꝛ se ꝛ sua offert vt ibi viuat,non vt sit professus.Et subdit,qḋ si in sanitate offert se ꝛ sua monasterio,tunc de illis parochialis ecclesia non habebit canonicam.vide qḋ no.Inno.c.ij.de sepul.

3 ¶ † Tertio queriť,si parochianus alicuius eccle.trãsit ad monasteriũ,ꝛ ibi professus fuit,queriť an de acqsitis illi monasterio ex causa ꝓfessionis ꝛ sic ex dispositiõe legali debeať cano.eccle. parochiali.Rñdeo nõ debeť,siue ꝓfiteať in sanitate,siue in egritudine,de qua decedit,qḋ ꝓbo ꝑ rationẽ qḋ illa bona nõ queruñť monasterio ex donatione in terminis,nec ex donatiõe causa mortis,nec ex vltima volũtate,nec ex dispositiõe hominis,s3 ex dispositione legis,q̃ vult bona ꝓfitentis monasterio acqri,vt in auc.ingressi.C.d sa.san.ecc.cũ.n.talia bona ñ possint remanere apud ꝓfessũz,q abdicat a se propriũ.de sta.mo.cũ ad monasteriũ. iõ ius disponit,qḋ acquirať monasterio.de priui.cũ olim.ij.nec ꝓcedit dictũ Inn.dicẽtis in.c.de his.ꝛ.c.relatũ.de sepul.qḋ si aliquis ꝓfiteať in sanitate,ꝙ tunc videať mori ẽt quãtocũq̃ tpe postea viuit.ꝛ sic quasi collatũ tpe mortis cẽseať ꝛ sic debeať canonica, q ẽt dicebat in.c.relatũ.qḋ de oibus que tunc ꝓ aia danť monasterio ad qḋ transit partẽ habebit parochialis eccle.de bonis autez alijs mõasterio datis nõ habebit canonicã parochialis ecclesia. Aduerte illud dictũ nõ ꝓcedit,qꝛ iura loquẽtia de oblatis i egritudine dicunt de egritudine de q̃ decedit,ꝛ sic loquiť de morte naturali,ꝛ tunc debeať canoni.de sepul.de his.in cle. dudũ.§.ver.

4 s3 ꝓfitens † l3 habeať ꝓ mortuo ista est mors ciuilis ꝛ nõ naturalis,ꝛ in isto casu mors ciuilis nõ equiparať morti naturali. facit qḋ no.de verb.obli.l.ex ea pte.de rescri. susceptũ.lib.vj.xvi.q.j. placuit. Preterea parochianus alicuius eccle.si trãsit ad monasteriũ,ꝛ ibi ꝓfiteť,desinit eẽ parochianus illius eccle.facit quod no. Archi.de sepul.cũ quis.lib.vj. Cũ ergo tẽpore mortis illius ꝓfessi ille nõ sit parochianus,ergo nõ debetur canonica.oportet enim esse parochialẽ eo tempore,quo parochianus moritur.

¶ Preterea si parochianus habens ibi domicilium transeat ad monasterium ꝛ ibi profiteatur,perdit locum primi domicilij ꝛ efficitur de domicilio ipsius monasterij,quia professus non potest hẽre domiciliũ ex suũ monasteriũ.de rescri.dilect⁹.ij.vbi ꝑ doc.ꝛ ꝑ Arc.ꝛ Jo.de rescri.statutũ.li.vj.Sed cõstat ꝙ hñs domiciliũ in vna parochia,ꝛ trãsfert se ad aliud domiciliũ,ꝑdit pmũ,ergo prime ecclesie nõ debeť canonica.de sep.cũ qs.li.vj. Preterea ille ꝓfess⁹ ex iuris dispositiõe debet sepeliri i suo monasterio,ꝛ nõ põt alibi sepeliri,nisi i casu.c.vlt.de sep.li.vj.Cũ ğ canonica ideo debeať paro.eccle,qꝛ videť sibi fieri iniuria,cũ corp⁹ paroch.ad aliã eccle.trãsfert.de sep.certificari.nulla fit iniuria parochiali ecclesie,cũ corpus nõ eẽt ibi sepeliẽdũ,nec debet ibi sepeliri, sed in

5 monasterio. Preterea canonica debeť parochiali † eccle. qñ parochianus eligit sepeliri apud illã ecclesiã,vt in cle. dudũ.§.verũ de sepul.sed ille ꝓfessus nõ sepeliť in monasterio ex vi ꝓfessionis electionis sepulture,qꝛ illam sibi eligere nõ potest,sed ex iuris dispositione in monasterio sepelitur,vt.d.c.vltimo.de sepul.lib.vj.

¶ Quarto queriť parochianus alicuius ecclesie legat alicui monasterio.

nasterio, τ ibi eligit sepulturã, tãdẽ ad illud monasterium trãsit, τ ibidẽ ꝓfitet̃, an de illo legato debeat̃ cano. paro. Rñdeo nõ ꝑ rõnes q̃s. s̃. dixi i ꝓxima. q. nec ob. c. de his de sep. vbi debet̃ cano. qñ q̃s legat alteri ecc̃le, τ ibi elegit sepul. τ ibi sepelit̃, q2 ibi loquitur pp electionẽ sepul. a se factã, sed ille ꝓfessus nõ sepelit̃ virtute electionis sepul. q̃ fecit ante ꝓfessionẽ, sed sepelit̃ ex iuris disposi tione in monasterio imo plus dico, ꝙ si parochianus vnius eccle sie legat aliq̃d monasterio, τ ibi eligit sepu. ꝙ tale legatũ τ electio sepulture efficiunt̃ nullius momẽti, ex quo postmodũ testõr in illo

6 monasterio ꝓfitet̃. In hoc tñ insurgit alia q́ó, an ꝑ igressum† religiõis rũpat̃ testamẽtũ. de quo plene. C. õ sac. san. eccl. auc. si qua mulier. Incidenter q̃rit̃ an debeat̃ cañ. parochialis, qñ parochianus efficit̃ cõfrater alicuius religionis cui legat, τ ibi sepelit̃. Rñdeo debet̃. q2 talis nec liberat̃ a tpali iurisdi. ꝙ intelligit̃ de non plene trãslatis. de pri. cũ τ plãtare, τ vide ꝙ no. Gof. i sum. õ sep.

¶ Quinto q̃rit̃ parochian⁹ vnius ecclesie h3 canonicatũ i aliqua ecclesia collegiata, τ ibi eligit sepul. demũ decidit ab intestato nullis relictis ꝯsanguineis, ita ꝙ illa ecclesia collegiata succedit illi ab intestato, vt in. c. j. de succes. ab intesta. q̃rit̃ an de illa hr̃dita te debet̃ cañ. parochiali ecclesie. videt̃ ꝙ nõ ꝙ ꝓbat̃ istis rõnib⁹ canonica parochialis debet̃ parochialĩ ab ecclesia i qua q̃s sepelitur de his q̃ obueniũt illi ecclesie ex dispositiõe τ iudicio defuncti. de sep. c. j. ibi dũ dicit iudicij sui. τ. c. de his. ibi dũ dicit, decreuerit disponere. τ ibi dũ dt cũ bonis suis se trãsferũt. τ. c. cu sup. ibi dũ dicit tex. de testõ. τ. c. i nr̃a. ibi dũ dicit tex. de oblationibus que defunctus pro anima reliquit. Sed illa hr̃ditas non obuenit ex dispositione legali, vt. d. c. j. de succes. ab intesta.

7 ¶† Preterea qñ lex disponit in certo casu alius casus in illa. l. nõ exp̃ssus hr̃ ꝓ omisso. ff. solu. matri. l. si cũ dotẽ. In iuribus p̃realle gatis solũ exprimit̃ de obuẽtionibus ex dispositione defuncti, ergo secus in obuẽtionibus ex dispositione legali. Preterea de legato ideo debet̃ cañ. parochialis, q2 relinq̃ ẽs videt̃ facere iniuriã ecclesie parochiali ꝑeligẽdo i legãdo magis ecclesiã cui legat q̃ ecclesiã parochialẽ, sed nulla iniuria dr̃ facta ꝑ defunctũ ecclesie parochiali, ex quo defunctus nil legat ecclesie, in q̃ eligit sepu. cũ hereditas illa nõ obueniet ex testõ, sed ex legali dispositione. Pretera iura disponẽtia de obuẽtionibus ex testõ nõ includunt obueniẽtia ab intestato, τ ꝓpterea iura disponũt hec vt diuersa, q2 ꝑ se tractãt de succes. ab intestato, per se de succe. ex testõ vt p3 institu. de hr̃di. q̃ ab intesta. defer. §. j. ¶ In cõtrariũ ꝙ debeat̃ cano-

8 nica, τ ꝓbat̃ istis rõnibus. nõ est maioris potẽtie acq̃sitio † p̃cedens ex dispositione legali. Nam τ dispositio defuncti legalis dr̃ dispositio. in auc. de nup. §. disponat. ergo nõ debet magis ꝯsiderari dispositio ꝓcedẽs ex dispositione defuncti q̃ legis. Preterea canonica debet̃ ex bonis defuncti, sed bona decedẽtis in eius hr̃ditate remãserũt. Preterea canonica nõ ideo debet̃ ecclesie parochiali, q2 ecclesia parochiali cẽset̃ fieri iniuria, cũ parochianus non ibi, sed alibi eligit sepul. de sepul. c. j. Sed ideo debet̃ ecclesie parochiali, q2 ecclesie parochiali cẽset̃ fieri iniuria, ex quo corpus parochiani eius electiõe alibi sepelit̃. Preterea vt debeant̃ cañ. ecclesie parochiali, canon cõsiderat principaliter duo. Primo ꝙ parochianus alibi sepelit̃. secũdo ꝙ de bonis defuncti aliq̃d obueniat ecclesie in q̃ elegit sepul. sed hic vtrũq3 adest videlicet primũ. s. electio sepul. τ sepultura seq̃ns, τ ẽt ṡm ꝙ hr̃ditas illi obuenit illi ecclesie, in qua sepultus est. Preterea exp̃ssa τ tacita volũtas eq̃parant̃, sicut videmus, q̃ eq̃liter seruat̃ volũtas defuncti, qñ volũtas ẽ tacita, sicut qñ est exp̃ssa. ff. de vulg. τ pupil. l. moribus. S3 succedens ab itestato h3 in iure succedẽdi tacitã volũtatẽ deffuncti. ff. de iu. cod. l. ꝯficiunt̃. ergo illud idẽ iudicabimus de obuentionibus ex voluntate tacita, sicut de obuentionibus de voluntate expressa. τ pro hoc bene facit. d. c. j. de sepul. ibi du3 dicit, iudicij sui non distinguens de iudicio expresso vel tacito.

9 ¶† Sexto querit̃ an de donatis causa mortis eccle. in q̃ eligit sepulturã debeat̃ canonica parochiali eccle. Rñdeo debet̃ q2 talis donatio cã mortis magis accedit legato q̃ ꝯctui. C. de don. cau. mor. l. fi. facit cle. dudũ. §. ver. de sepul. ¶ Septio q̃rit̃ de his, q̃ obueniunt eccle. nõ solũ ex iure legali, s3 ẽt ex insti. an eccle. parochiali debet̃ cano. Rñdeo debet̃, q̃ plene examinat Jo. in. d. c. j. de sepul. τ plene scripsi in tractatu cano. epãlis. in. vj. c. pricipali. ¶ Octauo q̃rit̃, an eccle. parochialis debeat hr̃e canoni. siue legata ꝯsistant in re mobili, siue imobili. Rñdeo vtroq3 casu debet̃ cano. τ q̃ debeat̃ canoni. vbi legant̃ imobilia, ꝓbat̃ ꝑ. c. ij. de sepul. τ hoc t3 Jo. in. c. j. de sepul. sup verbo iudicij. ¶ Nono q̃rit̃ de his q̃ testõr legat ꝑ missis dicẽdis ꝑ rectorẽ eccle. i q̃ eligit sepulturã, an debeat̃ cano. parochiali eccle. vr̃ q̃ nõ ꝑ ea q̃ no. gl. i cle. dudũ. de sepul. i ver. de funeralib⁹. Cõtrariũ est dõm, q2 τ de illo legato debet̃ canoni. epõ, ergo τ debebit̃ ecclesie parochiali. de verb. sign. cũ inter. τ plene examinaui i tractatu canonice epãlis in. vij. ca. p̃ncipali. in ver. q̃d si testõr legat ꝑ missis dicendis.

10 ¶† Decimo quero de his q̃ legant̃ eccle. in qua quis sepelit̃ ꝑ funeralib⁹, τ mortuarijs an debeat̃ cano. parochiali eccle. Rñdeo sic, q2 de illis ẽt debet̃ canoni. epõ. de of. ord. ꝯquerẽte. funeralia aũt dicunt̃, q̃ cũ funer deferunt̃, vt in cle. dudũ. de sepul. est gl. sup verbo, de funeralibus. Mortuaria aũt dicunt̃ illa, q̃ offerunt̃ pro mortuis vt dicit Jo. de lig. i. d. c. ꝯquerẽte. Et ꝑ p̃dicta vr̃, q̃ nõ solũ canoni. debet̃ de his, q̃ testator legat ꝑ mortuarijs, s3 ẽt si nihil testator leget ꝑ mortuarijs, s3 filij vel ꝯsanguinei testatoris aliquid offerant ꝑ ipso mortuo tpe sepulture, vel deferant̃ cũ funere, nulla sup hoc p̃cedente dispositione moriẽtis, sicut est in cereis accensis, q̃ portant̃ iuxta corpus defuncti, τ sicut est siricũ vel de auro q̃ cooperit̃ sup corpus defuncti, τ sicut sunt eq̃, arma, τ bãderia, q̃ deferunt̃ cũ corpore defuncti, τ remanent in eccle. in q̃ sepelit̃ τ hoc t3 Guil. de mõte lau. in cle. dudũ. §. ver. de sepul. sup verbo, donatũ. facit q̃ dixi in tractatu canonice epãlis in. vij. c. i ver. q̃ si relinquat̃ ꝑ mortuarijs, Et idẽ dico de his q̃ relinquunt̃ eccle. in qua sepelit̃ pro cereis vel candelis, que stant accensa, donec corpus defuncti tradit̃ sepulture. ista. n. sunt mortuaria, τ nõ ꝑ luminaribus eius. ¶ Incidẽter q̃rit̃, an ista cano. debeat̃ eccle. parochiali de his, q̃ legant̃ alteri eccle. ꝑ sacramẽtis, puta ꝑ benedictione nubentiũ, penitẽtijs, extrema vnctiõe, τ similibus. Rñdeo debet̃, cũ eadẽ sit ratio, q2 dignus est operarius mercede sua τc. satis. n. est q̃ offerunt̃ ꝑ ecclesiasticis sacramẽtis, vel ꝑ his q̃ sacramentis ecclesie sunt annexa. Et idẽ de alijs sacramentis de verb. sig. cum inter. Ita dicunt Jo. τ Inn. in. c. ij. de sepul.

11 ¶† Undecimo q̃rit̃ de his q̃ donant̃ eccle. inter viuos an debeat̃ de illis canonica parochiali eccle. Rñdeo non. nec de illis debet̃ epõ. Nã iura eccle. hanc canoni. disponũt de his, q̃ veniunt in vltima volũtate τ nõ iter viuos, vt no. Jo. in. d. c. in nr̃a. sup verbo, voluntate. de sepul. τ est casus ad litera3 in. c. de his. §. si vero. eo. tit. ¶ Duodecio q̃rit̃, si parochianus legat alteri eccle. in q̃ elegit sepulturã ad vsus priuilegiatos de q̃bus in. c. vltimo. de testa. an debebit̃ canoni. parochiali eccle. τ loquor de iure antiquo. Non aũt ṡm ius nouissimũ de quo loquit̃ cle. dudũ. §. ver. Rñdeo nõ debet̃ canonica. casus est ad literã in. d. cle. dudum. §. ver. quã sic induco ꝑ casu. vel. n. loquit̃ de parochiali cano. q̃ cessabat olim. vbi legabat̃ ad vsus priuilegiatos legat̃ p̃dicatoribus vel minoribus, de q̃bus loquit̃ ille. §. ver. vel heremitis vel carmelitis, s3 alteri eccle. vel ordini tunc nõ debet̃ canonica. τ hoc t3 Inn. Host. τ Jo. in. c. in nr̃a. de sepul. sup verbo, oblationibus. hec vera, nisi in fraude3 sit legatu3 ad vsus priuilegiatos, quia tunc debebitur canonica. de test. c. officij. in fi. τ quomõ probet̃ illa fraus doc. ibi

12 hoc ponunt. ¶† Tertiodecimo q̃ritur, ecclesia in qua quis elegit sepulturã legat aliquid pro succursu ratione ecclesie. An de legatis debebit̃ canonica parochiali eccle. videtur q̃ non. τ pro hoc videt̃ casus expressus de sepul. i nr̃a. in ver. preterquã de eq̃s τc. Itẽ q2 tale legatũ cẽset̃ relictũ cõtẽplatione ꝑsonaꝝ, q̃ debet trãsmitti ꝑ succursu terre sancte. de voto. ꝙ sup his. τ. c. ex multa. τ sic legat̃ cõtẽplatione ꝑsone, τ nõ ecclesie facit de verb. sig. ex parte. ij. In cõtrariũ est veritas. Debet̃. n. canonica, q2 non est ille casus ad vsus priuilegiatos de q̃bus loq̃tur. c. vltimũ. de testa. nõ obstãte. c. nostra. q2 rõne ibi priuilegij indulti ꝑ Papam hospitalarijs sancti Joan. hierosolymitani non debebatur canonica parochiali ecclesie, ergo a cõtrario sensu sumitur q̃ si per tale priuilegium nõ esset eis indultum, tunc debetur canonica ecclesie parochiali, q2 a contrario sensu sumere debemus, de dona. apostolica.

13 ¶† Quartodecimo q̃ritur, aliq̃s eligit sepult. in aliqua ecclesia τ ita dicat lego deo. x. au. an debeat̃ cañ. Rñdeo debet̃. ita dicunt q̃dã. τ allegãt q̃ not. Arch. xij. q. ij. §. sed aliud. sup verbo, Christo. Archi. hoc ibi nõ dicit. Nã ibi loq̃tur qñ aliq̃s legat deo simpliciter, quo casu, aut loq̃mur de canonica epãli, τ debet̃ canonica, vt. l. j. §. ad municipiũ. ad. l. fal. vt dixi plene i tractatu epãlis canonice. Si aũt loq̃mur de canonica parochiali, tũc aut legans eligit sepul. in aliqua ecclesia, tũc videt̃ i illa eccl̃ia legare l3 exprimat hoc v̓bũ lego deo, τ ideo debet̃ cañ. Si aũt legat deo simpl̓r nõ eligẽdo sepul. i aliq̃ eccl̃ia tũc de illo legato nõ debet̃ cañ. Rõ q2 tũc debet̃ canonica paro. qñ parochian⁹ eligit sepul. in aliqua ecclesia. ꝑ doc. in. c. j. de sepul. l3 Archi. in. d. §. sed aliud. diceret, ꝙ eccl̃ia, cui legat̃, tenet̃ ad canonicã parochialẽ ex eo ꝙ legans

14 ibi nõ eligat sepulturã. ¶† Quintodecimo q̃rit̃, si parochianus legat aliq̃d ꝯsanguineis, amicis, vel pauperib⁹ ꝑ aĩa, an debeat̃ canonica paro. eccl̃ie. Rñdeo nõ q2 ꝑsonis singularib⁹ relinquit̃ ṡm Inno. in. c. ij. de sepul. τ facit de verb. sig. ex parte. ij. τ nõ ꝑ

ecclia. hz enim locū hec canonica portio tm̄ in relictis ecclie, vbi sepelit, vel ad q̄s trāsit, vel se cōuertendo vel alio modo, vt. d. ca. ij. z c. de his. z hoc ideo ne alias ecclesias sue parochie preferat.

¶ Secūdo principaliter est videndū ius nouissimū clemētinaꝝ. s. cle. dudū. §. verū. q̄ cle. loquunt de frībus p̄dica. z minoribus, sz p Papā clemen. v. prorogata est ad heremitas. z p Jo. xxij. ad carmelitas, vt pz in eoꝝ extrauag. z facit qd no. gl. in. c. q̄tōnē. ď

15 reg. iu. li. vj. z p gl. i. c. q̄ a iure. ď reg. iu. li. vj. Et no. qd ea† q̄ gratiose fratribus p̄dictis ꝯcedunt tanq̄ a iu. com. exorbitātia sunt restringenda. de reg. iur. odia. lib. vj. Ea vero q̄ ꝯcedunt in fauorē curatoꝝ, vt sunt emolumenta sepulture, cū sint a iure com. concessa, imo in eis ius cōe limitat sunt ad ꝯsequentiā trahenda. ff. de leg. l. nō possunt, z ita dicit Pau. in. d. cle. dudum. sup verbo, elegerit. in fi. dicit. n. tex. in. d. §. veꝝ. qd dicroꝝ ordinū fratres de obuētiōibus oibus tā de funeralibus q̄s de qbuscūq3, z quocūq3 relictis distictis vel nō ad quoscūq3 certos, z determinatos vsus, de qbus ēt quarta vel cano. portio dari siue exigi nō cōsueuit vel nō debet de iure, nec nō de datis vel q̄litercunq3 donatis in morte, seu mortis articulo, aut in infirmitate dant, seu donant, de qua decesserit quocunq3 directe vel indirecte fratribus ipsis vel alijs p eisdē quartā partē parochialē sacerdotibus, z ecclesiaꝝ rectoribus seu curatis largiri integre teneant. Ponderemus singula oia verba p̄dicta. Primo dū dicit ibi sacramēta necessaria vt baptism⁹, penitētia, viaticū, extrema vnctio, ꝯfirmatio, ꝯfirmat autē solus eps. de ꝯsuetu. quanto de funeralibus.

16 ¶ † Querit ergo q̄ dicant funeralia. dicit gl. in cle. dudū. sup verbo, funeralib⁹. qd illa dicunt funeralia q̄ cū funere deferunt. z subdit ibi gl. qd de illis q̄ legant p missis dicēdis debet canonica, z ibi ēt subdit quod de cādelis, q̄ dant frībus tpe sepulture, debet cano. Dicebat aūt Pa. sup vbo, funeralib⁹ q funeralia itelligūt, q̄ cū funē ďferunt q̄ siue sint cādele, siue cerei, siue pecunia q̄ dat ꝯuentui post sepulturā siue ante debet cano. nō. n. negari pōt qd funeralia sunt, que cū funere z honore funeris cōcedunt in qbuscunq3 rebus. de sepultu. cū liberū. z. c. in nostra. de prescript. c. ex trāsmissa. z pbatur qdē. §. verū. cū dicit tex. de obuentionibus oibus zc. z dū subdit tex. de qbuscunq3 z quocūq3 relictis. Incidenter querit an de hmōi funeralibus quarta debeat, siue deueniat ex dispositione testatoris siue ēt nulla p̄cedēte eius dispositione heredis defuncti, vel eius amici z ꝯsanguinei volētes p̄stare suffragiū p aīa defuncti aliqd offerāt de eoꝝ pprio ipsis fratribus vel ꝯuētui. Rn̄deo debet quarta. z hoc vult istud verbū de oibus ēt. lz qdā dicāt hoc vltimo cāu nō deberi cano. q2 vr̄ datū a viuētibus nō ab ipso mortuo, sed primuz verius, z hoc tenet Paul. sup verbo ꝯsueuit.

¶ Et nota illud verbū de oibus, qd est verbū generale q̄ ḡnalitas

17 nō minuit, sed infra ad quoscūq3 zc. q2 verba † apposita cā tollē de dubitationis generalitatē nō minuunt, que p̄cedit. ff. mand. l. q mutuā. de reg. iur. que dubitationes. de auro. z argen. lega. l. que pediculis. §. labeo. de sup. lega. l. legata. de fund. instru. l. v. §. pen.

¶ Demū querit incidēter, p quātū tēpus dicant durare ista funeralia, an durēt tota illa die q̄ corp⁹ tradit sepul. an vero illa hora cū sepelit, an vero p. vij. xx. z. xxx. an vero p totū annū, quo in aliqbus locis fit q̄libet die cōtinua oblatio p parentes, sed Guil. ď mōte lau. sup vbo funeralib⁹ an semp si fiat ipsi⁹ memoria. Rn̄deo tota illa dies q̄ corp⁹ tradit sepul. cedit curatis, q certāt ď dāno vitādo. de of. deleg. ꝯsuluit, ita dicit Jo. de lig. i dicta cle. non solū anteq̄3 corpus tradat sepul. sed ēt post corpus traditū q̄ dantur eccle. funeris. Ex his ergo sequit q nō dant funeralia p. vij. xx. z. xxx. anniuersario, licet de isto debeatur quarta curato.

18 ¶ Demū querit incidēter cū sit de more, z ꝯsuetudine † q illa die q̄ homo morit fiat offm̄ q in vulgari appellat obsequiū, z illa die fratribus dicētibus offm̄ dent cādele, z demū sequēti die corpus sepeliatur an debebit. iiij. curato de illis cādelis. Rn̄deo sic, q2 datur causa z occasione funeris fiēdi. Sequit in tex. sup verbo, relictis. s. nō solū de funeralibus de qbus p̄misit, sed ēt de relictis p missis, cādelis, fabrice ecclesie, vel domoꝝ, vel alio quouis mō vel colore q̄sito, cū ille tex. loquat ḡnaliter. Et p hoc pz, q si legaret p pictātijs, vel exequijs mortuoꝝ ďbet q̄rta. Itē q ibi dicit litera qn̄ relinquit distincte. s. qn̄ relinquitur ad certos z determinatos vsus, q2 in legato exprimat causa, vel vsus, vel actus pter quos legat idistincte vt, q2 leget simplr nō expsso vsu vel causa, ad quos leget. Itē subdit ibi tex. de qbus ēt q̄rta vel canonica portio dari siue exigi nō ꝯsueuit, vel n̄ debet de iure zc. z p hūc tex. pz q oportet de legatis ad vsus priuilegiatos de qbus loqtur. c. vlt. de test. z de v. sig. ex parte. iij. nō debet cano. paro. cuicūq3 eccle. legetur vel cuiuscūq3 eēt ordinis mēdicātiū, q ēt tenebant Jnn. Hosti. z Jo. in. c. in nr̄a. de sepul. sup verbo, oblationibus. hodie vero per dictā clemē. de legatis q̄ fiunt p̄dicatoribus, z minoribus, h'mōi tis, vel carmelitis debet canonica paro. cuiuscūq3 eccle. leget vel cuiuscūq3 eēt ordinis mēdicātiū vel nō mēdicātiū, q ēt lz legetur ad vsus priuilegiatos, z idē q debeat canonica qn̄ certis fratribus ipsoꝝ ordinū de qua p gl. in regu. q̄ a iure. li. vj. Et subdit ibi tex. cano. ďberi de datis, vel q̄litercūq3 donatis in morte seu mortis articulo, aut in infirmitate donātis de qua decesserit. qd autez ibi dicit tex. donātis zc. dicit in gl. sup verbo, de datis. qd si testator legatū soluit in vita, nihilominus debet quarta, q2 vr̄ soluere vt legatū, vn̄ legatarius iteꝝ post mortē nō petit, z si falcidie locus sit, illā ppea nō euadit. Primū pbat. C. ď leg. l. filia. ff. ď leg. ij. l. lucius. j. z. l. luci⁹. ij. §. ipuberi. ad idē. ff. ad le. fal. cū quo. §. fi. sz pbat. C. ad. l. fal. in donatiōib⁹. z. l. pe. C. fa. herc. l. si cogitatione. z hoc plene examinaui in tractatu cano. epalis. Itē subdit ibi tex. vel qualitercūq3 donatis in morte zc. Per istū pz qd siue te-

19 stator † donet simplr in mortis articulo, nō expmēs qd donet cā mortis siue donet exprimēdo qd donat cā mortis vtroq3 casu debet canon. Et sit casus expressus qd de donatis cā mortis debet canonica. q2 hmōi donatio magis accedit legato quā ꝯctui. C. de do. cau. mor. l. fi. z istud vltimū vult illud verbū qualitercūq3 siue donet in ifirmitate simplr siue exprimat, qd donat causa mortis.

¶ Dicebat aūt Pau. sup dicto vbo, decesserit qd si i fraudē fraudē fratres iducāt testatorē vt cū habitu fratrū sepeliat, z testōr in q̄ egritudine decedit trāseat ad illā religionē mēdicātiū, qd debetur cano. parochiali eccle. si talis pfiteat in illa religione siue nō pfiteat. Et nota diligēter illud vbū decesserit, q2 denotat mortez naturalē z nō ciuilē. Et p hoc pz qd nō est vera opi. Jnn. dicentis in. c. relatū. z. c. de his. de sepul. qd qn̄ qs in sanitate pfitet lz multo tpe post viuat, debeat cano. parochiali eccle. q2 vr̄ mori, cū pfitet.

20 Jlla. n. est mors ciuilis † q̄ nō eqparat morti naturali de rescriptis. c. susceptū. lib. vj. Itē diligēter aduerte illď verbū necnō de datis seu qualitercūq3 donatis vsq3 ad vsus quocūq3 directe vel indirecte zc. ꝯprehēdēdo ēt verbū datis de qbus fit mētio in §. veꝝ est ꝯsiderare quatuor casus, qn̄ qs in testamēto legat mendicātib⁹ z ibi eligit sepeliri, z ibi sepelit, z tūc de isto legato debetur cano. ēt si testator illud legat solum in vita, z ita loquitur glo. super verbo. de datis zc. Scūdus casus est qn̄ testōr in testamento eligit apud mēdicātes sepeliri. sed nihil eis in testamēto legat z in infirmitate constitutus dat aliquid fratribus pro aīa, z tunc debetur canonica ex eo q ab illa infirmitate liberetur postmodū decedēs ex alia infirmitate ibi sepelitur, z hoc vult illud vbuz in morte seu mortis articulo, q2 illud verbuz intelligitur siue tunc moriatur, siue ex infirmitate, quam habet, non moriatur.

¶ Tertius casus est, qn̄ nihil legauit in testamēto, sz in mortis articulo cōstitutus aliqua dat ipsis fratrib⁹, apud quos elegit sepul. z de illa infirmitate decedit, z idē q debeat canonica. z hoc vult illud verbū, aut q inducit alternatiuā z ita intelligit illud verbū necnō zc. Quartus casus est, q tm̄ nō allegat ex dicto ver. necnon de datis zc. qn̄ qs eligit sepul. apud mendicātes, z nihil eis legat tpe testamēti, z ēt post sanus existēs p anima sua aliqd dat fratribus illius ordinis, z tūc nō debet canonica, q2 ista ē donatio iter

21 viuos, z de do. inter † viuos nō ďbet canonica. Itē subdit ibi tex. quomōcūq3 directe vel indirecte. directe aūt dr̄ donare qn̄ donat cōuētui fratrū vel ipsi eccle. Jlla enim est directa acqsitio q̄ procedit absq3 ministerio alicuius psone sicut dicimus in directa substitutione. Indirecte aūt dr̄ donari qn̄ ex psona vel ministerio alicuius acqrit ecclesie ex psona. pz exēplū, legat testōr alicui fratrū ipsius ordinis ad certū vsum vel pter certā causam puta emptionis libroꝝ vel vestium. Nam ex psona illius professi acqrit ecclesie, z sic mediāte psona professi de priuil. cū olim. ij. de testa. reqsisti. in fi. z ita dicit glo. in. d. cle. dudū. sup verbo, indirecte. vbi etiā subdit de his q̄ testōr dari mādat post eius mortē ipsis fratribus ex eo q ad hoc nō facit mētionē in testō. Ex ministerio aūt alterius acqritur eccle. pz exēplū. Testōr eligit sepultu. apud mēdicātes, z aliquē ex eis mēdicātibus dimisit executorē, z aliqua mādauit iuxta arbitriū ipsius executoris pro anima sua distribui, z ipse executor postea fratribus vel cōuentui illa cōferat, z in vtilitatē coꝝ illa cōuertat de talibus debetur quarta curatis, z rō est, quia q ab executoribus testamēti datur, ab eo recipitur tāquā a ministro, z a testatore relictū censet, vt. ff. de le. ij. l. si qs titio. Et pbatur p illū tex. dū dicit de obuētionibus q̄s zc. de qbuscūq3, z quocūq3 relictis. Secūdum Pau. in. d. cle. dudū. sup verbo ad quos

22 cunq3 debeatur † canonica de relictis p construenda capella vel alia re sacra. Naz quidam dicebant nō deberi canonicam portionem parochiali, quia rei sacre seruitus imponi nō potest. ff. de seru. leg. l. seruitutem. §. sacri. Nec ob. illa cle. quia intelligebāt caz

quando

quãdo legabatur pro parochiali vsu puta ꝓ victu ⁊ vestitu. de re lig. do. c. j. li. vj. ver. nos enim. Ista opinio nõ est vera. Nã canonica debet͂ ẽt in ṗdicto casu, siue ergo legetur pro capella cõstruenda, siue etiam pro quocunqꝫ vsu sacro vel spirituali debetur canonica, ⁊ hoc vult illud verbũ quoscũqꝫ generaliter loquens ⁊, non distinguens ad quos vsus vel propter quas causas legetur.

¶ Preterea lꝫ vbi legat͂ ꝓ capella construenda non debeatur canonica de iure cõmuni, q꞉ est de casibus priuilegiatis vt pꝫ in. c. vlt. de testa. tñ debet͂ canonica, cũ legat͂ minoribus, ⁊ predicatoribus, vt pꝫ in tex. ⁊ idẽ de hr̃mitis, ⁊ carmelitis. dicit ẽt ibi Pau. ꝙ Bonifacius Papa declarauerat, ꝙ si fratribus in vltima voluntate nihil relinquat͂, sed decedẽtes mãdãt executoribus suis, vt ipsis fratribus dent aliqd, vel ꝑmittãt, ꝙ de talibus tenent͂ ad quartã, q꞉ illud capere possunt, nã fideicõmissũ tacitũ relictũ nõ capaci subiacet falcidie. ad. l. falci. l. iij. de his q. vt indignis. l. in fraudẽ. §. j. ⁊ ff. de iure fis. l. iij. §. si qs ⁊ sequẽ. nec obstat. ff. qbus vt indig. l. hr̃des. ⁊ ff. ad. l. fal. l. de bñficio, q꞉ illud loquit͂ de falcidia nõ remãsura hr̃di, sed fisco applicãda. C. ad. l. fal. l. iij. vel illud intelligitur de legato facto tacite, q habuit testatori parere vt seruus, ⁊ filius in ptãte. ff. de his qbus vt indignis. l. in fraudẽ. §.

23 vlt. Isti enim falcidiã de † tacito fideicommisso relicto nõ capaci ad suũ cõmodũ deducũt. ff. ad. l. fal. l. tacitũ. Ita dicit Pau. i. d. cle. dudũ. de sepul. Sed aduerte ꝙ ea q̃ dicit Pau. ibi ꝙ fratres minores possunt deputari executores, nõ ꝓcedit ꝑ cle. exiui. i vsi. cunqꝫ. Si aũt esset executor legitimus, tũc est verũ ꝙ ibi dicit.

¶ Quia vero qd̃. s. dixi ꝙ de eo qd̃ legat͂ fratribus vt singularibꝰ ꝑsonis debeat͂ q̃rta curato, ẽt si leget͂ ꝓ eoꝝ necessitatibus, vt puta ꝓ victu, ⁊ vestitu, vel ꝓ libris emẽdis. hũc qdẽ articulũ plene ꝓsequit͂ Pau. in. d. cle. in. §. veꝝ. sup verbo, indirecte. dicẽs q̃rtam deberi curato, rõ est, q꞉ tale relictũ fratribus ex ꝑsona illius legatarij acqrit͂ ordini, sicut ꝑ monachũ monasterio. de priu. cũ olim. ij. sic ⁊ ꝑ seruũ acqrit͂ dño. insti. per quas ꝑsonas nobis acqrit͂. in princ. vbi legat͂ seruo, inscipimus ꝑsonã dñi non serui. ⁊ ideo dñs ꝓ tali legato põt grauari. de leg. j. l. si mihi et tibi. §. regula. ⁊. l. cũ filio. ⁊ de. l. ij. ⁊. l. cũ seruus alienus. ⁊. l. debitor. nec obstat de testa. reqsisti. ad fi. vbi dr̃ ꝙ de legato facto canonico nõ habẽti administrationẽ nõ habebit eṗs canonicã, q꞉ ibi loqmur de seculari q potest sibi acquirere, ⁊ possidere, ⁊ ideo si tale legatũ fit intuitu ꝑsone legatarij, ⁊ ad eius cõmoditatẽ, vel ẽt si fiat adiũcta ꝑsona

24 nõ debet͂ quarta. Sꝫ q̃n legat͂ ꝓfesso † q nõ põt hr̃e propriũ tunc stati q̃rit͂ monasterio ad quoscũqꝫ vsus leget͂. ⁊ hoc vult tex. in dicta decre. reqsisti, in fi. ⁊ ita locus est quarte, ⁊ ista opinio placuit sibi glo. ⁊ ẽt Jo. de lig. Reperio ꝙ Old. tractans q̃n legat͂ fratribꝰ singulariter cã ꝯsanguinitatis, vl̃ affinitatis, seu attinẽtie, vl̃ ꝺ notitiõis, aut bñficij recepti ab ipsis singularibus fratribꝰ siue alijs intuitu ipsaꝝ personarũ singulariũ ꝑ illũ q in ecclesijs, vel cimiterijs fratrũ ṗdictoꝝ eligũt sepeliri, qd̃ nõ debeat͂ q̃rta ecclesie parochiali. ff. de re. dub. l. ciuibus. ⁊. l. cũ senatus. Item q꞉ relictum ecclesie, in qua quis eligit sepulturã, in dubio ꝓpter sepul. relictũ videt͂, vt. ff. de excusa. tut. l. nesennius. ⁊. l. seq. ⁊ ideo cuꝫ recipere sepul. sit actus nulli ꝑsone singulari cõueniẽs, sed collegio relictũ singulari ꝑsone pp attinẽtiã singularẽ affectionẽ, vel receptũ bñficiũ nõ subijcit legi canonice portionis, ar. expressum eo. ti. l. tutor petitus. §. j. ⁊ de castrẽ. pec. l. si forte. ⁊. l. castrẽse. C. de impo. luc. descri. l. j. in prin. ij. respõ. nec ob. illa verba de qbuscunqꝫ relictis distincte vel idistincte ad quoscũqꝫ certos ⁊ determinatos, vsus ⁊c. q꞉ hec v̄ba res legatas respiciunt ⁊ modos legandi, ⁊ nõ ꝑsonas legatarioꝝ ampliãt, sed eas iuri cõi dimittunt, ⁊ de hoc est casus

25 de alimẽ. ⁊ cib. leg. l. a filio. §. fi. Itẽ nõ ob. ꝙ relictũ † singulari ꝑsone rõne cõuẽtus q singularẽ ꝑsonã representat. ff. de fideiusso. l. mortuo. est causa canonice portionis, sed causa est sepul. Si enim ꝑsona ⁊ cõuẽtus esset causa deductionis, puta q꞉ statutuꝫ est qd̃ vltra certũ modũ capere nõ posset, tunc de tali legato debet͂. ff. de bon. que lib. l. querit͂. de le. j. l. si mihi ⁊ tibi. §. regula. Sed vbi capacitas eius cui relinquit͂ nõ est in causa sed aliud vt in proposito, tunc ar. acquisitionis cessat. ff. de le. ij. l. liber. §. fi.

¶ Itẽ nõ obstat dictus. §. vcꝫ, vbi de legato facto fratribus debet͂ q̃rta, q꞉ illud intelligit͂ q̃n legat͂ fratribus vt vniuersis ⁊ vt collegio, secus si vt singularibus ꝑsonis ỽm Old. opini. gl. ⁊ Paul. est maior ꝑ tex. dũ dicit ad quoscũqꝫ vsus certos ⁊ determinatos, ⁊ dũ dicit tex. fratribus ipsis, nõ distinguẽs an leget͂ eis, vt collegio vel vt singularibus ꝑsonis, ꝓ quo vide ꝙ no. Jo. de lig. in. d. §. verũ. in gl. magna. ⁊ ꝙ no. Fed. de sen. in cõsil. iiij. Itẽ in. d. §. verũ. sunt hec verba, vcꝫ, qd̃ q̃rta debet͂ parochialibus sacerdotibꝰ seu

26 curatis ⁊c. Aduerte ad quosdã casus. Primus † est ꝙ q̃n qs est rector ecclesie habẽs illã in tit. ⁊ tũc est indubitatũ ꝙ sibi dat͂ q̃rta. Secũdus casus, q̃n est vicarius ꝑpetuus, ⁊ idem qd̃ sibi detur q̃rta, vt dicit Pau. ibi super verbo, curatis. Tertius casus est qd̃ q̃n qs haberet eccle. curatã in cõmẽdã, ⁊ idẽ qd̃ debeat͂ sibi q̃rta q꞉ hꝫ curã eccle. de elect. nemo. lib. vj. Quartus casus est, q̃n erit vicarius tp̃alis, ⁊ idẽ ꝙ sibi debeat͂ q̃rta cũ ẽt tũc hẽat curã eccle. de ele. cũ ex eo. li. vj. ⁊. c. lꝫ canõ de regu. iur. c. bñficiũ eodeꝫ. li. vj. Quintus casus eẽt, q̃n esset sacerdos cõductitius, ⁊ idẽ q꞉ tũc hꝫ curã animaꝝ parochianoꝝ. facit ꝙ no. de testa. reqsisti. Jo. auteꝫ de lig. dicebat in. c. fraternitatẽ. de sepul. qd̃ clerici conductitij de funeralibꝰ nullã hẽnt portionẽ, q꞉ nõ ẽ veꝝ, vt supradixi. ¶ Sed q̃rit͂ si ecclesia hꝫ rectorẽ ⁊ clericũ. i. seruiẽtẽ in diuinis ipsi rectori an talia funeralia vel q̃rta paro. diuidat͂ inter rectorẽ ⁊ clericũ. j. seruiẽtẽ in diuinis ipsi rectori, videt͂ ꝙ sic. de filijs ṗsby. ꝓposuit. de sepul. ex parte. ꝙ satis videt͂ verũ, nisi cõsuetudo, vel statutum aliud disponat. de verb. sig. cũ inter In ꝯ̃riũ facit litera in. §. verũ sup verbo, clericos, de sacerdotibus ⁊ ecclesiarum rectoribus ⁊c. Solutio, excludit portionẽ clericoꝝ, ⁊ ideo clericus nihil habebit. ita dicit Joan. de lig. in. §. verum. super verbo, clericos.

27 ¶ Circa hoc incidẽter q̃rit͂, si aliqua † sit eccle. collegiata, an ista q̃rta seu funeralia diuident͂ inter clericos eccle. ita ꝙ singuli hẽant portionẽ de hmõi q̃rta seu funeralibus. dicebat Pau. in. d. §. verũ. ꝙ illa diuident͂ inter clericos eccle. nisi statutũ sit in ꝯ̃riuꝫ. Et idẽ tꝫ Jo. de lig. de sepul. fraternitate. Scd̃o incidenter querit͂ an hec quarta que debetur parochialibus sacerdotibus ⁊ vicarijs ⁊ curatis ꝑpetuis ⁊ tẽporalibus ⁊ habentibus ecclesiã in commẽdã ⁊ clericis ꝯductitijs ptineat ad eos, ita qd̃ nõ teneant͂ illũ cõuertere i vtilitatẽ eccle. puta q꞉ ptineat ad eos, q꞉ dat͂ eis illa q̃rta ex eo, q꞉ hñt ministrare ecclesiastica sacramẽta, cũ oparijs mercedis exhibito debeat͂. sicut ẽt videmus in fructibꝰ bonoꝝ eccle. quos rector eccle. facit suos, de quo plene ꝑ gl. de of. ordina. ṗsen

28 ti. li. vj. sicut ẽt videmus in canonica eṗali, q꞉ eṗs † nõ tenet cõmunicare suo capellano, sꝫ põt in suos vsus ꝯuertere. de test. reqsisti. ¶ Tertio incidenter q̃rit͂, si aliquis eligit sepulturã apud ṗdicatores, ⁊ eis aliqd legat, ⁊ anteq̃ꝫ sepeliat͂ in loco ṗdicatoꝝ, corpus eius defert͂ ad suã ecclesiã parochialem, sicut est ꝯsuetudo in multis locis, ⁊ illi eccle. parochiali aliqua offerunt͂, an illa ꝯputabunt͂ in quarta quã parochialis sacerdotis dꝫ recipere a ṗdicatoribus. R̃ndeo nõ, vt dicunt Jo. ⁊ Pau. in. d. cle. dudũ. §. verũ, ⁊ idẽ tꝫ Jo. de lign. in. d. c. fraternitatẽ. de sepul. ⁊ sic de illis talibꝰ oblatiõibus nihil debebit͂ eccle. ṗdicatoꝝ, i qua parochianus sepulturã eligit. ⁊ hoc tꝫ Joã. mo. q ẽt subdit nõ repiri iure cautuꝫ, qd̃ de talibus obuẽtionibus aliqd det͂ illis ṗdicatoribus, nec etiã repit͂ iure cautũ, qd̃ corpus eligẽtis sepulturã apud minores vel ṗdicatores deferat͂ primo ad ecclesiã parochialẽ, nisi ꝯsuetudo illud disponat, dicit tñ Joã. mo. qd̃ nõ existẽti tali ꝯsuetudine equũ eẽt corpus deferri apd̃ eccle. parochialẽ, vt sicut i vita recipiebat ecclesiastica sacra, sic vltimã missaꝫ recipiat a suo curato. arg. de ꝯsecratiõe distinctione qnta. nõ oportet, vt ꝑ hec augeat͂ fructus anime, qui in propria ecclesia sacramentorum habuit exordium.

SVMMARIVM

1. Parochialis canonica quota sit.
2. Consuetudine cum possit induci qd̃ tertia vel medietas pro canonica detur, an requiratur qd̃ hec consuetudo sit prescripta.
3. Cõsuetudo an valeat qd̃ nihil debeat͂ eccle. parochiali ꝓ canoni.
4. Jus canonice episcopalis ⁊ parochialis causat͂ a iure cõmuni.
5. Parochialis canonica quota esse debeat. 7.
6. Prescriptio vt procedat quid requiratur.
8. Fauorabilior est ꝯditio eccle. parochialis quã eccle. cui legatur.

¶ Capitulum quintum canonice parochialis.

Enio ad quintũ capitulũ

1 Principale videlicet † quota sit hec canonica parochialis. iura diuersimode loquunt͂. Nã decre. ṗterea. de sepulturis, dicit qd̃ est tertia, ⁊ istã opinionẽ tꝫ Inno. ibidẽ sup verbo tertiã. Alibi dr̃ qd̃ est medietas, vt in. c. relatũ. de sepultu. Alibi dicit tex. quod est quarta. vt in. c. cũ sup, ⁊. c. in nostra. co. titu. Dicũt qdã, ꝙ si legat͂ monasterio, tunc canonica parochialis erit medietas, si aũt legat͂ alteri eccle. tũc canonica erit tertia. Alij dñt, qd̃ seruat͂ ꝯsuetudo regionis, ⁊ ita dicebat gl. in. c. j. de sepul. ⁊ est casus i. c. certificari. eo. ti. Dicas qd̃ de iu. cõ. est quarta, vt est casus in. c. in nostra in fine. vbi ẽt hoc tꝫ Joã. ⁊ idẽ tenet Host. in. c. certificari. i mẽdicãtibus aũt est expeditũ, qd̃ est quar

ta. vt in clemen. dudum. §. verum. ꝑ consuetudinem tamen potest induci ꝙ si tertia vel medietas, vt dicit gl. i. c. j. ⁊ ij. ⁊ c. cũ sup. in ca. in nr̃a. ⁊ capi. certificari. de sepul. Sed circa ꝓdicta q̃rit̃ an ꝙ dicit̃ in ca. cõsuetudinẽ inspici ꝓcedet in maioribus quotis, pu ta ꝙ nõ tres partes habeat parochialis ecclesia, vel minoribus quotis, puta ꝙ nõ habeat nisi decimã, vel minus, qḋ litera ibi requirit ꝯsuetudinẽ esse debere rõnabilẽ, ⁊ habeat restringere istas quotas, ergo videt̃ ꝙ in alijs nõ valeat minimũ vel nimiũ vt non rõnabile sit. Inter mediã igit̃ ⁊ quartã inclusiue approbat ꝯsuetudo. simile de decimis. c. j. Host. in summa de sepul. tenebat. in §. verũ. ⁊ in §. quota. quod de alia quota valeat ꝯsuetudo dũ tñ sit ꝑscrip. de censi. olim. C. de inoffi. testamen. l. parentibus. de testa. c. officij. de re iudica. quo ad consultationem. dicit Hosti. in d. c. certificari. quod illud quod ipse dicit in §. veruz. ⁊ in §. quota. videtur intelligi de canonica episcopali ꝓut notat Joã. post Inno. ⁊ Hostien. in capi. requisisti. de testamen. in glo. licet multi. sed ⁊ idẽ erit in canonica parochiali, pro quo facit de testa. Ray. in fi.

2 ¶ † Demũ querit̃ cũ ꝑ ꝯsuetudinẽ possit iduci quod det̃ tertia vel medietas, an requirat̃ qḋ hec consuetudo sit prescripta. Dicebat Joã. in. d. c. certificari. ꝙ nõ requirit̃, ꝙ sit prescripta. de ꝯsue. c. vlti. lib. vj. in glo. iij. dicit ꝙ quãdoq; tex. vel decreta. loquit̃ de cõsuetudine simpliciter, nec adijcit verbũ, ꝑscripta, quod tunc qñ cõsuetudo est rationabilis, ⁊ ꝯ̃ ius, nec requirit̃ ꝙ sit prescripta, sed sufficit, ꝙ longeua, ⁊ sufficit tẽpus decẽ annoꝝ. nec requirit̃ ꝙ sit prescripta ꝑ. xl. annos. xij. distin. ꝯsuetudo. ⁊ facit quod notat Innocen. ⁊ Hostien. de ꝯsuetu. c. fi. Aduerte nõ vr̃ verũ, qḋ ibi dicit Joan. quod vbi de ꝯsuetudine simpliciter fit mẽtio, nõ intelligat̃ de ꝑscripta. Nã verbũ ꝯsuetudinis simpliciter ꝓlatũ semp intelligit̃ de prescripta. casus est in. c. cumana. de electio. ⁊ in. c. cuz de beneficio. de ꝓben. lib. vj. fateor tñ, ꝙ ad prescribendũ quandoq; sufficit tẽpus. x. annoꝝ prout dicebat gl. de ꝯsue. c. vlti. li. vj. qñq; reperit̃ tẽpus. xl. annoꝝ. de prescriptio. de quarta. Aduerte quedã sunt quote a iu. com. expresse, sicut est quarta, tertia, vel medietas, ⁊ tunc si parochialis eccle. velit virtute cõsuetudinis petere tertiã vel medietatẽ. sufficit cõsuetudo ex eo ꝙ nõ sit ꝑscripta spatio. xl. anno. Quedã sunt q̃rte nõ expresse a iure, puta si parochialis eccle. velit petere tres partes de quatuor partibus legati. Itẽ pz exẽplũ si eccle. lega. vellet petere decimã ptẽ legati, nã ius has quotas nõ exprimit, ⁊ tũc hmõi quotas oportet ꝙ cõsuetudo sit ꝑscripta spatio. xl. annoꝝ ſm Joã. An. ⁊ Joã. de ligna. in. c. certificari. rõ differẽtie, q; ẽt limitat̃ a iure est duplex vinculũ. s. canonis ⁊ ꝯsuetudinis. Nõ reqrit̃ ergo ꝑscriptio quadragenaria, sed in quotis nõ limitat̃ a iure nullũ est vinculũ canonis, q; canon illas quotas nõ expmit, sed ẽ solũ vinculũ ꝯsuetudinis, ergo oportet ꝙ cõsuetudo sit ꝑscripta. xl. annis. ⁊ hãc rationẽ assignat Jo. de ligna. in. d. c. certificari.

3 ¶ Demũ q̃rit̃ † an valeat cõsuetudo, ꝙ nihil debeatur ecclesie parochiali ꝑ canonica, ita qḋ in totũ illa canonica parochialis tollatur illi ecclesie parochiali. Dicunt quidam non tenere illã consuetudinẽ, quia est irrationabilis, ⁊ contra apostolum dicentem. sint consolationum socij. de sepul. c. j. Et quia per illaz cõsuetudinẽ auferat̃ ecclesie parochiali tota cõmoditas rei sue. j. sui parochiani, qḋ esse non debet, arg. optimum. ff. cõmunia predio. l. vẽditor. i fi. Et idẽ tenebat Abb. i. d. c. certificari. ⁊ Ray. i summa de sepul. ⁊ Goff. in summa eiusdẽ tit. ver. qd si ꝯsuetudo. Host. in sum. huius tit. §. an licitũ. ver. qd si ꝯsuetudo. vr̃ tenere qḋ in totũ possit tolli ꝑ ꝯsuetudinẽ legitime prescriptã potest in totũ tolli, vt dicunt Joã. ⁊ Inn. in. c. reqsisti. sup verbo, debet. Jo. in. d. c. certificari. in. d. v. q. ponit opi. nihil ibi precise firmat, nisi qḋ arguẽdo de canonica ep̃ali ad parochialẽ vr̃ ꝯcludere qḋ sibi vr̃ qḋ ꝑ ꝯsuetudinẽ possit in totũ tolli. Preterea nõ est fortius ius parochiale quo ad canonicã parochialẽ q̃z sit ius episcopale quo ad canonicã ep̃alẽ, q; vtrunq; ius † causat̃ a iu. com. si ergo canonica ep̃alis potest in totũ tolli ꝑ ꝯsuetudinẽ, in. c. de quarta. ergo idẽ in canonica parochiali. Nec obstat ratio abbatis dicẽtis nõ posse in totũ tolli ꝑ ꝯsuetudinẽ quasi illa ꝯsuetudo sit ꝯ̃ dictũ apostoli, cũ dicat tex. in. c. j. de sepul. sint ꝯsolationuz socij ⁊c. q; ibi loquit̃ de tertia, q̃ est canonica parochialis ſm vnã opi. vel ex eo qḋ ibi loquat̃ de tertia prestanda ſm ꝯsuetudinẽ nõ disponit̃ ibi, qḋ ꝯsuetudo nõ possit aliter disponere, qḋ pz, q; posset disponere de medietate, vt ca. relatũ. eo. ti. Itẽ nõ obstat ratio Raimundi dicẽtis nõ tenet̃ ꝯsuetudinẽ, q; ꝑ illã auferr̃ tota cõmoditas rei sue hec ratio nõ ꝯcludit, q; episcopalis canonica põt in totũ tolli, ⁊ tñ ꝑ illud nõ tollit̃ omnis cõmoditas iuris ep̃alis quo ad quartã ep̃alẽ. Itẽ possum ꝑscribere rẽ ꝯ̃ vex dñm, ⁊ tñ ꝑ hanc ꝑscriptionẽ tollitur omnis cõmoditas iuris dominij ipsi domino. de prescrip. longi tẽporis. l. j. Nec obstat. d. l. venditor. q; ibi ⁊ si ꝑ ꝯsuetudinem possit cedere lapides lapidicine existentis in meo fundo, tamẽ ita debet cedere qḋ non auferat commoditatem fundi mei in quo est lapidicina, q; consuetudo non disponebat qḋ possit mihi auferri illa commoditas, sed tantum disponebat de cessione lapidum.

5 ¶ † Notãduz ergo ꝙ quota sit hec canonica, aut ꝯsideramus ius cõmune, aut cõsuetudinẽ, aut prescriptionẽ. Si ius cõmune, tunc est quarta, vt. d. c. in nostra. ⁊ c. certificari. si cõsideramus prescriptionẽ, tunc consideratur prescriptionis forma. s. in qua quota sit prescripta. de prescri. c. veniens. ⁊ c. auditis. si ꝯsideremus cõsuetudinem. tunc similiter inspicitur forma cõsuetudinis sit inducta vt in. c. j. ⁊ c. relatũ. ⁊ c. certificari. de sepul. ꝑ consuetudinẽ potest enim induci certus, ⁊ determinatus modus prescribẽdi eorum, super qbus cõsuetudo inducitur, vt dicta. l. venditor. Dicebat Jo. de li. d. c. certificari. qḋ per prescriptionem vel consuetudinem potest in totum tolli canonica parochialis, quando prescribens habet titulũ. de prescrip. c. j. lib. vj. ⁊ non dicit plus. Aduerte cõtra eccle. legatariam que tenetur ad canonicam ecclesie parochiali, facit ius commune, cũ teneatur ad canonicã, ⁊ ius commune facit pro parochiali ecclesia, vt sibi debeat̃ canoni. ⁊ ad hoc vt ꝓcedat prescriptio † reqrit̃ titulus vel decursus tẽporis cuius ꝯtrarij nõ extat memoria, ⁊ ita loquit̃ de prescri. c. j. lib. vj. Sz si loquemur de cõsuetudine inducẽda ad illam cõsuetudinẽ non requiritur titulus, ⁊ ideo ad inducendaz prescriptionem fateor requiri titulum, sed ad inducendam consuetudinem nullus requirit̃ titulus, sed sufficit qḋ hec cõsuetudo sit prescripta spacio. xl. annorũ.

6

¶ Demũ querit̃ si ꝯsuetudines sint diuerse in loco, q; vna ꝯsuetudo disponit, qḋ detur quarta. alia ꝯsuetudo, qḋ det̃ tertia. alia cõsuetudo disponit, ꝙ det̃ medietas, ſm quã consuetudinẽ ꝑscribit̃ canonica parochialis, an ſm ꝯsuetudinẽ illã que disponit de minori quota, puta de quarta, an ſm illã, q̃ disponit de tertia, an vero ſm illã, q̃ disponit de medietate. vr̃ qḋ intelligat̃ de ꝯsuetudine, q̃ disponit de minori quota. ff. de leg. iij. l. nummis. ⁊ de leg. ij. l. si ita relictũ. ⁊ l. qui cõcubinam. §. cũ ita. ad idẽ de verbo. obl. l. si ita stipulatus. x. aut. xv. ⁊ l. inter stipulantẽ. Itẽ † in minori quota vident̃ omnes ꝯsuetudines cõcordare. de arbi. si ex tribus. lib. vj. ff. e. ti. l. diẽ. ff. de re iud. l. semp. Itez q; in obscuris inspicimus qḋ minimuz est, vt in regula, in obscuris, ⁊ in regula inspicimus. li. vj. Itẽ plus ꝯtinet in se qḋ minus est, vt regula plus. li. vj. Sed vr̃ qḋ inspiciat̃ illa cõsuetudo, que magis est rationabilis, vt in. c. cũ olim. de consuetu. ⁊ illa vr̃ magis rationabilis, que ꝯsonat iuri cõmuni, vt est casus in cap. cũ dilectus. de consue. cum ergo de iure canonica portio sit quarta, vt. d. c. in nostra. ⁊ consuetudinez dicimus secundũ ius commune, vt. c. cum dilectus, ergo canonica parochialis erit quarta. Pro intellectu huius questionis ꝯsideremus quatuor casus. Primus qñ in eccle. parochiali est certa ꝯsuetudo, quantum exigat pro canonica, ⁊ tunc seruabitur vigẽs in parochiali ecclesia. Secundus casus est, quando eccle. cui legatur est cõsuetudo tantũ quantum soluatur pro canonica, sed in ecclesia parochiali nulla est consuetudo quantuz exigat pro canonica, ⁊ tunc seruabit̃ cõsuetudo vigens in ecclesia, cui legatur.

7

¶ Tertius casus qñ in ecclesia parochiali est cõsuetudo quãtũ exigat pro canonica, ⁊ in ecclesia cui legat̃ est alia ⁊ diuersa ꝯsuetudo quantũ soluat ꝑ canonica, patet exẽplũ parochianus ecclesie cõstitute in diocesi perusina, legat alteri ecclesie constitute in diocesi Florentina ⁊ elegit sepul. in ecclesia cui legat, ⁊ ecclesia perusine diocesis hz ex cõsuetudine quãtũ exigat ꝑ canonica, ecclesia vero Flurẽtine diocesis cui legat̃ hz ꝯsuetudinẽ quãtũ soluat ecc. parochiali a qua corpora assumunt̃, ⁊ tũc putarẽ ꝙ inspiciat̃ consuetudo vigẽs in parochiali. rõ est q; † fauorabilior est conditio eccle. parochialis q̃z eccle. cui legat̃. Nã parochialis ecclesia ꝓtẽdet titu. onerosum ꝑꝑ sacramẽta que ministrabat parochiano suo. de sepul. c. j. ecclesia vero legataria ꝓtẽdit titu. lucratiuum, q; legatũ est dona. l. legatũ. de le. j. ⁊ titulus donationis vel legati ẽ titulus lucratiuus, sed de iure est ꝙ duob⁹ ꝓcedẽtibus titulis diuersis potior est cõditio ꝓcedẽtis titulũ onerosum q̃z lucratiuũ, vt in regula. q prior. li. vj. Quartus casus est qñ nulla est cõsuetudo in eccle. parochiali, ⁊ insup nulla est cõsuetudo in ecclesia legataria, quãtũ soluat ꝑ canonica, sed in alijs ecclesijs eiusdẽ diocesis vel religionis est cõsuetudo circa quotã canonice parochialis ⁊ tũc si cõsuetudo sit vniformis, q; disponat de certa. ⁊ determinata canonica, tũc illa cõsuetudo seruabitur. ꝺ of. or. c. fi. Si autem cõsuetudo sit difformis, quia consuetudo in qbusdã ecclesijs plus exigat, q̃z disponat consuetudo in alijs ecclesijs, ⁊ seruabit̃ cõsuetudo, que minus continet. ff. de leg. iij. l. nummis. ⁊ que magis consonat iuri communi. de consue. cum dilectus

8

Summarium.

SVMMARIVM.

1 Quarta pro canonica parochiali integre debet elargiri.
2 Decime debentur ex precepto dei.
3 Forma priuilegij Joannis.xxij.concessi predicatoribus.4.
5 Cōstitutionū qdā sunt declaratorie iuris veteris,qdā iuris noui.
6 Priuilegiū indultū fratrib⁹ pdicatorib⁹a quo tpe emanauerit.
7 Priuilegia specialia an tollantur p sequētē legē generalē.9. 10.
8 Mentio de lege ɔ̄ria an debeat nominatim fieri in priuilegio.
11 Beneficium principis debet esse mansurum.
12 Priuilegia interpretamur vt aliquid conferant.
Priuilegium legem tollit.
13 Differentia que sit inter priuilegia & gratias.
14 Olim prohibitum erat ecclesie parochiali dari quartā d̄ relictis fratribus predicatoribus tam in communi q̄ȝ in singulari.
15 Acquisitio cedat honori.
Rationabilis voluntas per omnia est seruanda.
16 Relictū monacho vel fratri,monasterio vel ɔ̄uētui cēset relictū.
17 Canonici exempti,an ecclesia censeatur exempta.
18 Cōsuetudo & vsus loquēdi romanoꝝ pōtificū an sit attēdēdus.
19 Lex habet locum vbi de mente non potest apparere.
20 Fraus legi fieri nō debet.
21 Ecclesia quandoq; recipit portionem de his que non fuerunt re licte a testatore.
22 Juris ignorantia an possit preiudicare monasterio.
23 Morte confirmatur etiam relictum amico vel consanguineo.
24 Jntellectus clemen.dudum.§.verum,de sepul.
25 Noua ɔ̄suetudo ex quo est rationabilis, an possit derogare legi precedenti contrarie.
26 Tempus quod requiratur ad inducendam consuetudinem.
27 Frequens actus dicitur binus actus.
28 Priuilegium quando datur ad non faciendū,vno actu a cōtra rio non producitur.
29 Prescribit ille cuius nomine possidetur.
30 Ecclesia minorum an possit esse in mala fide.
31 Prescriptio oritur ex causa facti.
32 Prescriptio ɔ̄ personā immediatā,excludit personā mediatam.
33 Pater an possit recipere solutionem pro filio in actione commu ni sine filij consensu.
34 Ecclesia parochialis an possit prescribere ɔ̄ mendicantes vt sol uant vltra quartam taxatam auctoritate apostolica.
35 Jus commune non facit contra episcopum prescribentem.
36 Renunciare priuilegio sibi concesso de iure quis potest.
37 Minor legem superioris tollere non potest.
38 Eps an possit facere statuta in p̄iudiciū alterius qui nō cōsentit.
39 Epi ɔ̄ exemptos nihil possunt disponere in eorum preiudicium.
40 Legatus an possit facere statutum contra ius commune.
Leges generale corrigere non licet.
41 Legatus si disponeᷓ nō pt in nō exēptis, multomin⁹in exēptis.
42 Lex noua non extenditur ad causam pendentem vel decisaȝ etiā si ad preterita referatur.
43 Bonum publicum preferri debet vtilitati priuate.
44 Confirmari nō potest quod nullum est.

1 QVoniā Aūt p cle.dudū.§.veꝝ, taxata est q̄rta† p cano.parochiali q̄ q̄rta dȝ integre elargiri,& papa ibi reuocat & cassat priui. gra tias & ɔ̄suetudines statuta & pacta,insurgūt ifrascri pte.q. ¶ Et prio q̄riᷓ,cū q̄rta dēat integre p̄stari,si eccle.cui legaᷓ p legato ɔ̄sequēdo fecit expēsas in iudicio vel extra iudiciū, vel executor,q dēbat distribuere mēdicātib⁹,fecit expēsas in iudicio p legato ɔ̄sequēdo,vel pone q̄ legat⁹fuit fund⁹mēdicātib⁹,q dȝ p eos vēdi,& p̄ciū ɔ̄uerti in eoꝝ necessitates,vt in extrauag. exijt q seminat.§.ad hec,& hmōi fundo sint facte expēse necessarie vł vtiles p mēdicātes qbus legatus fuit fundus. An ad hmōi ex pēsas debebit ɔ̄tribuere eccle.parochialis,vr̄ qd̄ eccle.parochia lis nō dēat ɔ̄tribuere ad hmōi expēsas,q2 dȝ hāc q̄rtā itegre hr̄e vt.d.§.veꝝ,& xbū integre sumiᷓ sine aliq̄ diminutione, de p̄bē.c. maioribus.&.c.cum causam.C.de bo.mater.l.ij.de prebē. cui de nō sacerdotali,lib.vj.qd̄ metus cā.c.ij.in fin.institu.d̄ acq̄sitis p arrog.§.pe.de decimis.c.nō ē i fi. Preterea,sicut decime † debē
2 tur ex p̄cepto dei.de decimis.c.j.sic & eccles.parochialis ex p̄ce pto apostoli,vt in.c.j.de sepul.Sȝ in decimis est h̄ q̄ debenᷓ inte gre.Jn ɔ̄riū vr̄,qd̄ istaꝝ expēsaꝝ habeaᷓ rō,hmōi.n. expēse mi nuūt legatū,qn̄ legatū ɔ̄sistit in pecu.sec⁹si i re.ff.de pet.her.l.si a dn̄o.§.fin.&.l.itē veniunt.§.fructus,&.§.debitor,eo.ti.facit.ff. de ɔ̄di.ex le.in area.& h̄ vr̄ tenēdū p.l.sancim⁹.§.i ɔ̄putatione.C.de iure deli.vbi ē casus.Jnsup vidēdū ē cū p.d.cle.dudū.§.veꝝ. pa pa casset,tollat & reuocet oīa priuilegia qbuscūq; ɔ̄cessa q̄ essent contraria dicte ɔ̄stitutioni disponenti de quota parochiali.

¶ Jnsurgit quedā difficilis qō,q̄ talis est.Sācte memorie Papa Jo.xxij.pōtificatus sui anno prio priuilegiū ɔ̄cessit magr̄o p̄ori bus & fratribus vniuersis p̄dicatoꝝ in hac forma vȝ,ɔ̄cedimus
3 †quoq; vobis,vt de illis q̄ in ornamētis vel p eis aut libris, fa brica,luminaribus anniuersario.vij.xx.xxx.siue alijs ad ppetuū cultū diuinū,seu p pictātijs,aut victu ad sustētationē vestrā, vel indumētis,necnō pro annuis cēsibus redimēdis,ad quoꝝ solō nē alique domus vestri ordinis obligate noscūtur,vel de domib⁹ p̄dijs hortis alijsq; locis vobis s̄m instituta vestri ordinis opor tunis,aut de his q̄ p hmōi domibus predijs,hortis & locis emē dis leganᷓ,dūmō p̄missa nō ɔ̄uertanᷓ in alios vsus,sȝ in illoꝝ dū taxat,p qbus relinquūtur,aut alia ēt q̄ in hac ɔ̄cessione vel idul gētia ɔ̄tinētur nulli cano.portionē aliq̄ȝ alicui teneanᷓ exhibere, & ne qs a vobis vel vltimaꝝ executoribus volūtatū, seu decedē tiū hr̄dibus de p̄missis,aut de his q̄ vobis in vltimis volūtatib⁹ absolute leganᷓ,vel alias p vestris necessitatibus offerunᷓ aliqd exigere vel extorquere p̄sumāt districtius inhibemus. ¶ Demū post illud priuilegiū idē papa Jo.ij.anno Clem.illas seruari mā dauit,& eas direxit ad studū bonon̄.vt pȝ in proemio clemē.in fi. ¶ Queriᷓ an d̄ his q̄ leganᷓ ad vsus,de qbus in.d. priuil.ɔ̄tineᷓ debeaᷓ cano.parochialibus ecclesijs,a qbus corpora assumunᷓ, & sepeliunᷓ in.d.loco p̄dicatoꝝ,ɔ̄siderato qd̄ dudū a papa Bo nifa.edita fuit decre.arctās fratres p̄dicatores,& minores,q̄ in cipit,sup cathedrā &c.innouata postmodū in cōcilio Vienneñ.p clemētē Papā.v.in qua iter cetera sic ɔ̄tineᷓ vȝ, veꝝ ne paro chiales ecclesie,& ipsaꝝ curati,siue rectores,q ministrare habent ecclesiastica sacramēta,qbus noscitᷓ de iure ɔ̄petere, p̄dicare seu pponere verbū dei,& ɔ̄fessiones audire fideliū debitis & necessa rijs bñficijs defraudenᷓ,cū operarijs mercedis exhibitio debeatur aucto.apostolica ɔ̄stituimus,& ordinamus eādē vt dictoꝝ ordi nū fratres de obuētionib⁹oībus,tā de funeralibus,q̄ȝ de qbuscū que quocūq; relictis distincte, vel idistincte ad quoscūq; certos, & determinatos vsus de qbus ēt q̄rta vel canoni.portio dari siue exigi nō ɔ̄sueuit de iure,necnō de datis vel qualitercūq; donatis in morte seu mortis arti.aut in infirmitate dātis seu donātis, d̄ q̄ decesserit quōcūq; directe vel indirecte fratribus ipsis, vel alijs p eiusdē quartā partē q̄ȝ aucto.apostolica taxamus, & limitam⁹ parochialibus sacerdotibus & ecclesiarū rectoribus, seu curatis largiri integre teneanᷓ,neq; illis plus dicti fratres ipēdere teneā tur,vt sint astricti,neq; ad id a quoq̄ȝ possint aliqualiter coerceri.
4 ¶ Nos.n. vniuersa†priui.gr̄as vbo,vel scripto sub q̄cūq; forma seu exp̄ssione vel ɔ̄ceptione xboꝝ a nobis,vel p̄decessorib⁹ n̄ris Romanis pōtificib⁹cuicūq; dictoꝝ ordinū ɔ̄cessa,necnō ɔ̄suetu dines.ɔ̄uētiones,statuta pacta iquātū sunt premissis vel alicui ip soꝝ ɔ̄riū penit⁹reuocam⁹, vacuamus,cassamus,& irritamus,qui nimo cassa,vacua,& irrita nūtiam⁹& nulli⁹prorsus existere firmi tatis. ¶ Visis oībus p̄dictis lȝ dubitari soleat ex quo ɔ̄stitutio nes tpe cle.ligauerint voluerūt.n.qdā dicere q̄ ille cōstitutiones nō ligauerint tpe cle.qm̄ Papa cle.i Viēneñ cōcilio & ēt & ante & post ipsuȝ ɔ̄ciliū ɔ̄stitutiones plurimas edidit, quas collectas i vnū & singulis titulis collocatis mittere decreuit & dare i cōe su biectis,sed morte p̄uētus suū in hac parte ppositū nō impleuit, pp q̄ Papa Joā.xxij.eius p̄ximus successor anno scd̄o sui pōti ficatus cle.p̄dictas direxit doctoribus & scholaribus vt eas prō pto affectu susciperēt & eisdē decetero vterenᷓ in iudicijs,& i scho lis,vt dicit tex.in prohe.cle.i p̄n.& in fi.& sic dū tex. d̄t data.pȝ q̄ nō ligauerint tpe cle.Jtē nec tpe pape Jo.xxij.nisi post.d.datā & post duos mēses a die dicte date auc.vt facte noue ɔ̄stitutiones. & plene no.sup data sexti.Et iō gl.in p̄emio cle.concludit q̄ tps date dictaꝝ cle.sit ipsaꝝ cle.publicatio,pp verbū decetero ibi in sertū,nec obstat publicatio facta tpe clemētis,q2 licet illas publi cari fecerit.illas tn̄ non dedit, vt pȝ ibi,q2 Papa Clemens dare decreuerat, sed morte p̄uentus suum propositum non impleuit.
5 ¶ †Vnde sciendum est q̄ cōstitutionum quedam sunt declarato rie iuris veteris, & tunc statiȝ ligant,siue princeps in illis vtatur verbo declarationis, vt patet in clemen.constitutionem,& ca. q2 circa de electione,siue non,vt patet de rescriptis,gratie,& de ele ctio.clemen.constitutionem,de offi.ordi.c.j.de censi.c. fina. & de reli.& vene.sanctorum,ca.j.Similiter constitutio priuilegiuȝ in dulgens statim operatur effectum suuȝ, vt patet de celebratione missarum.c.dignū,de batismo.c.j.de priuile.c. archiepiscoporū, facit de conces.pre.ca.j.lib. vj. hec vera in priuilegio simpliciter

dato. Sz si priuilegiū simpliciter emanat p viā ꝯstitutionis, tunc imitatur naturā ꝯstitutionis, ⁊ eo casu talis ꝯstō opatur effectū, quo casu ligat ꝯstitutio. Ceterū si ꝯstitutio sit noui iuris promulgatoria, tunc a die publicationis ligat post duos mēses, nisi in ipsa constitutione aliud tps adijciaꝛ. de quo plene p gl. in proemio cle. ⁊ sup data sexti. ⁊ plene p Pau. de leaza. in proemio cle. Ex his pz, qḋ decre. supererat, dū est noui iuris promulgatoria, ideo a die dicte date cepit suū vigorē habere post duos mēses, lz ergo illa ꝯstō emanauerit ante ꝯcessuz. d. priuilegiū qm̄ emanauit a papa Bonifacio. d. constitutio, ⁊ eius reuocatoria a papa Bn̄dicto. ⁊ tādē Clemens illā innouauit, vt pz in cle. dudū, de sepul. ⁊ priuilegiū indultū fratribus † emanauerit postmodū a papa Jo. tn̄ illius ꝯstōnis vigorē cepit post datā. d. priuilegij. ¶ Et sciēdū est qḋ papa Jo. p prefatā datā anno. ij. sui pōtificatus ex qua data publicatio dictaꝝ clemen. inducitur, vt dicit gl. in proemio cle. fuit nō solū dictaꝝ clemen. publicator, sed ēt eaꝝ obseruādarum mādator, vt pz in proemio cle. in fi. vbi papa Jo. scribens vniuersitati doctoꝝ, ⁊ scholariū mādat, vt de cetero in iudicijs, ⁊ scholis vtantur, ⁊ sic illa ꝯstitutio, sup cathedrā, aucto. hz apostolicaz tā a clemēte q̄ꝫ a papa Jo. A clemēte qdē hz auctori. qꝛ p clemētē fuit innouata. A papa qdē Jo. aucto. hz, qꝛ obseruari eā pcepit, vt. l. j. C. de veteri iure enucle. ⁊ ē casus ad lr̄aꝫ ꝺ pb. si aplice, lib. vj. ¶ Restat ḡ videre vtrū pdictū aplicū priuilegiū pape Jo. eximat pdictos fratres vt a. d. pochialē can. portionē n̄ teneanꝛ.

¶ Circa qḋ premitto quosdā casus primo qn̄ pcedit priuilegiū, ⁊ postmodū emanat gn̄alis lex sequens a principe ꝯria ipsi priuilegio tūc qn̄qꝫ in lege generali noua nō fit mentio specialis de priuilegio, nec ēt in noua. l. additur clausula gn̄alis derogans priuilegio, ⁊ tūc priuilegiū nō tolliꝛ pp nouā sequētē legē, de rescript. c. j. vbi p gl. facit de consti. c. j. lib. vj. de pscript. c. veniens, hinc ē qḋ specialia † priuilegia nō tollūtur p sequētē legē generalē. l. j. §. si qua vero, de iustini. codi. vbi lex supueniens generalis nō tollit priuilegiū ꝯriū ēt eo casu quo lex expresse tolleret ꝯsuetudinez ꝯriā. vt ibi est casus notabilis, si aūt in noua. l. fieret expressa mētio de priuilegio, vel in noua. l. esset clausula generalis derogatoria quibuscūqꝫ priuilegijs, tūc ꝯstat p talē legē tollere priuilegia precedētia ꝯria noue legi. ⁊ ita loquiꝛ de ꝯsti. ca. j. in fi. lib. vj. de rescrip. c. fi. de ꝯsue. c. j. de cle. nō resi. c. j. de biga. c. j. de cēsi. q̄ꝫ de capella. mo. c. vnico. de sentē. excom. c. alma. in fi. ꝺ elect. c. qꝛ sepe, de eta. ⁊ quali. vt hi q. de testa. cle. j. de statu mo. cle. attēdentes de reli. do. cle. j. de iurepat. cle. j. de magistris cle. j. de priuile. cle. archiepiscopoꝝ, de penis, cle. cupiētes, in fi. ⁊ de peni. ⁊ remissio. cle. ij. de senten. excō. cle. j. ⁊ ita intelligiꝛ de sepulchro viola. l. iij. §. diuꝰ. Qn̄qꝫ emanat prio lex ⁊ tādē ipetraꝛ priuilegiū ꝯriū legi, tūc oportet in priuilegio fieri mentionē de. l. contraria.

¶ Solet tn̄ dubitari an debeat fieri mētio nominatim de. l. cōtraria, † an aūt sufficiat clausula generalis, nō obstante quacunqꝫ. l. ꝯria, speculator in tit. de instrumē. edit. §. nūc aūt, ver. ⁊ scias, qḋ fieri dz specialis mētio de. l. ꝯtraria, ⁊ tunc tollitur lex, qn̄ concedens priuilegiū pōt legē tollere, vt. l. iij. §. si qs a principe, ne qd in loco publico. C. de test. auc. hoc inter liberos, ꝺ rescrip. c. nōnulli. Si vero dicaꝛ in genere, nō obstāte aliq̄. l. forte nō vz nulla. l. specificata, de ꝯfirma. vti. bone. de pe. bo. sublata. l. ij. Sed alij dicūt ꝙ aut princeps scribit ex certa scientia, tūc sufficit clausula generalis, nō obstāte aliqua. l. de quo p archi. de ꝯsti. c. j. lib. vj. Dicit aūt Jo. de excel. prela. c. vnico, lib. vj. qḋ in oī materia si p verba derogatoria prolata lz gn̄aliter ab eo qui pōt apparet eius volūtas gn̄aliter oibus derogare voluit, illi stabitur, ad materiā facit qḋ notaꝛ de rescrip. nōnulli, de capellis mo. ex pte, p Jnn. de consti. q̄ in ecclesiaꝝ. per Archi. c. j. de regu. iur. lib. vj. l. marcellus, si ꝯ ius vel vti. pu. l. fi. C. de trāsl. l. causas. ff. q̄ sentētie rescin. nō po. l. fi. circa fi. ⁊ in auc. vt oēs obediant iudi. puin. §. si vero, in auc. de rebus nō alienā. in prin. in auc. vt iudices sine quoquo suffragio. §. quisq̄ꝫ, ⁊ qḋ no. Jnn. de eta. ⁊ quali. cū bone. Et not. qḋ ex forma dicti priuilegij ꝯcessi p papā Jo. expresse apparet de intentione pape Jo. priuilegiū ipsuz ꝯcedētis dicto ordini predicatorū ꝙ voluerit derogare dicte cle. dudū, cuius notitiā habebat, ⁊ habere presumebaꝛ de ꝯsti. c. j. lib. vj. de testa. l. omni, ⁊ sic ex certa sciētia illi cle. derogauit, cui derogare potuit, de elec. innotuit.

¶ Quādoqꝫ emanat lex † noua, ⁊ anteq̄ꝫ publicetur p cōditorē legis, ⁊ effectū sortiatur, emanat sequēs priuilegiū a successore pncipis ꝯriū legi a predecessore facte, ⁊ p hunc successorē principis lex predecessoris publicaꝛ, ⁊ p hūc successorē seruari mādatur, ⁊ iste est casus noster, qm̄ papa Clem. innouauerat ꝯstōnē, sup cathedrā, p q̄ꝫ innouationē illa cle. pro canone habita est, ⁊ ex tunc robur habuit. iij. dist. in summa. xxv. q. j. c. nulli, ⁊ c. nolentes, ⁊ c. sunt qdā. ⁊ c. genarali, ⁊ c. oia. xix. dist. si Romanoꝝ. ⁊ c. seq. C. de legi. l. humanū. Sz clemēs nō publicauerat, ⁊ mortuo clemente Papa Jo. d. priuilegiū ꝯcessit fratribus, ⁊ demū clemens publicauit, ⁊ obseruari mādauit, an priuilegio sit derogatū p illā clemen. Nā vt ibi pz in. §. verū illa cle. artat specialiter fratres pdicatores ad dādā cano. parochialibus ecclesijs a qbꝰ corpora assumuntur ad quoscunqꝫ vsus legetur, sed p priuilegiū predictuz eximuntur in quibusdā casibus in priuilegio expressis. Cū ergo de iure sit ꝙ in his q̄ pn̄t de iure reuocari posterior dispō specialis reuocet priorem dispōnē specialē, de rescri. c. ceterū, ⁊ c. ex tenore, de prescrip. c. veniens, occurrit illa inspectio qḋ illoꝝ sit posterius, ⁊ quod prius, an illud priuilegium, an vero illa clementi. sit p clementem innouata, ⁊ p papā Joā. postmodū publicata, ⁊ seruari mādata. Nā si auctorē ꝯsideramus. i. papā Clemētē, tūc priuilegiū est posterius, qꝛ emanauit a papa Jo. eius successore. † Si autē ꝯsideramus tps publicationis, ⁊ tps quo clemē. sumit effectū, q̄ insurgit ex publicatione, ⁊ tps quo mandaꝛ seruari cle. tūc priuilegiū est prius, qm̄ emanauit prio anno pōtificatus Jo. Pape. publicatio aūt cle. ⁊ cle. vigor ⁊ effectus ⁊ mādatū super eius obseruātiā emanarūt. ij. anno pontificatus Pape Jo. si ergo priuilegiū hz se vt prius, ergo sublatū cēsetur p illā cle. q̄ tollit priuilegia pcedētia. Si āt hz se vt posterius, nō tollitur tunc p legē q̄ ipsuz priuilegiū precedit. Uidetur ergo ꝙ. d. priuilegiū nō sit sublatū, habeat enim papa Joan. notitiā cle. dudū, anteq̄ꝫ priuilegiū ꝯcederet, cui cle. vr̄ derogasse p. d. priuilegiū sequens cū nō sit sublatū ⁊ quo ad papā Jo. hn̄tē notitiā illius clem. nō erat oportuna publicatio illius cle. facit qḋ not. glo. ꝺ postu. c. j. Nō ergo intelligitur papa Jo. reuocare. d. priuilegiū p publicationē predictā, qꝛ in publicatione ⁊ mādato sup cle. obseruātiā non est derogatū priuilegijs precedentibus p eundē papā Jo. concessis. Aut ergo ꝯsideramus illam cle. habito respectu ad eius auctorē. s. ad clemētē, tūc ꝯstat dictū priuilegiū pape Jo. manere i suo robore, qꝛ papa Clemens reuocat solū priuilegia cōcessa p se, ⁊ suos predecessores, nō aūt reuocat priuilegia successorū, que ēt si vellet reuocare nō posset, de rescri. c. fi. lib. vj. de electio. innotuit. Aut ꝯsideramus q̄ postmodū fecit Papa Jo. publicasse cēseatur cle. ⁊ illas mādauit obseruari, ⁊ tūc adhuc nō est sublatū priuilegiū, qꝛ id nō continetur in publicatione nec in illo mandato.

¶ Preterea illa publicatio dat vigorē cle. quo ad eius obseruantiā, ⁊ ad idē operatur mādatū pape ⁊ eius obseruātia, seruaꝛ ergo illa cle. prout in ea statutū est. Et ad qd est statutū, certe vt tollantur priuilegia ꝯria indulto p clemētē vel predecessores, facit rō qꝛ lz beneficiū † principis dz esse mansurum, vt in regula dcet. nec plus operaꝛ illa publicatio ⁊ mandatū de eius obseruantia, q̄ꝫ si fuisset noue legis promulgatio. Sed constat ꝙ p nouā legē non tolleretur priuilegium precedens ex quo lex id non exprimit vt cap. j. de rescrip. Preterea hoc clare ꝓbatur. Nam aut consideramus dictam publicationem cle. factam per papam Joā. tūc illa publicatio solum dat robur, ⁊ vigorem ⁊ effectum illi clemē. quo ad eius obseruantiā, obseruetur ergo vt tollantur priuilegia ꝯcessa a Clemente ⁊ predecessoribus, non autez a successoribus. Aut consideramus mandatum Pape Jo. iubentis clemen. obseruari, quoniam in dicto mandato id non exprimitur, tunc illas mandat seruari iuxta earum tenorem, quarum tenor solum reuocat priuilegia cle. ⁊ predecessorum non successorum, nec in huiusmodi mādato includitur, nec includi potest reuocatio dicti priuilegij Pape Joā. quoniam in dicto mandato non id exprimitur, immo tale priuilegium intelligitur reseruatum per Papam Jonam ex quo mandatum includit solum reuocationem priuilegiorum concessorum a Papa Clemente ⁊ predecessoribus, ergo includit reuocationem dicti priuilegij pape Jo. optime facit de cōces. preben. c. auctoritate. lib. vj. ⁊ in ratione sui de iudi. cum pretor. de presum. nonne. ff. de mili. testa. l. tribunus, in fine. Rursus operetur priuilegium si derogatum non esset illi cle. Constat ergo ꝙ priuilegia † interpretamur, vt aliquid conferant, de consue. cum dilectus, de verbo. sign. Abbate. de priuileg. si Papa, li. vj. de fide instru. inter dilectos, sed dices, si priuilegio locus est, ergo illa cle. est inanis ⁊ vacua quo ad predicatores, quod videtur absurdum, quia contra predicatores emanauit ⁊ in fauorem ecclesiarū parochialium. Respondeo, quo ad durationem inanis, et vacua est lex, cui per priuilegium derogatur, donec durat virtus, ⁊ effectus priuilegij, nec est absurdum, sed iuri conueniens, quoniam priuilegium legem tollit. de priuile. c. j. lib. vj. ⁊ c. volentes, reuiuiscit autem lex priuilegio reuocato a superiore vel extincto ex iuris dispositione. de consti. cum accessissent, de priuil. si de terra. de decimis. c. suggestum, de iusti ⁊ iure. l. manumissiones.

¶ Ex

¶ Ex his concludo, ꝙ dictum priuilegiū duret, ⁊ nō sit sublatū ꝑ dictā cle. ⁊ ꝙ fratres possint vti priuilegio quo ad capitula in priuilegio cōtēta, vt de his ad solutionē canonice portionis ecclesie parochiali soluere nō teneantur q̄ꝫtum, nō quo ad alia, que essent de iure parochiali, de quo plene per Inno. super rubrica de parochijs, ⁊ a q̄bus per. d. priuilegium nō sunt exēpti, indubitatū est qd̓ seruaret̄ ius cōe. Nā priuilegiū eatenus eximit quatenus in priuilegio cōtinetur, ⁊ ideo dicit canon. quod priuilegij tenor inspiciendus est, de priuile. porro, facit de except. cū venerabilis, in ver. illis, de prescrip. auditis. Itē dn̄s Papa in. d. §. verū, reuocat ⁊ cassat nō solū priuilegia, sed etiā gratias. ¶ Queri 13 tur que † differētia sit inter priuilegia, ⁊ gratias. Rn̄deo priuilegiū est, qd̓ conceditur ḡnaliter toti ordini, puta toti ordini mendicātiū. Gratia vero vel indulgentia est, que specialiter ꝯceditur alicui loco vel ecclesie, ita dicit abb. de sepul. in nostra, vel dic quod priuilegiū est illud quod est perpetuū. Indulgētia vel gratia est illa que ad certū tp̄s ꝯceditur. Tu dicas qd̓ inter priuilegiū ⁊ gratiā nulla est differentia. ¶ Ut autē hanc questionē plenius prosequamur eliciamus thema istius questionis in hunc modū. Testator reliquit patri suo, vel fratri, vel nepoti, vel alij ꝯsanguineo, vel affini existenti fratri predicatori centū, vt inde emat vestes, breuiariū, vel libros ad studendū, h̄ns solūmodo respectū ad parentelā vel amicitiā vel alicuius remunerationis intuitu, alias non relicturus, mortuus est ⁊ sepultus apud predicatores.

¶ Modo queritur an ecclesia parochialis de illis cētū debeat habere quartā per cle. dudū. §. verū de sepul. Uidetur ꝙ quarta nō debeatur ecclesie parochiali. Dicitur enim in iure ꝙ de his que quis reliquit Christo, ecclesijs vel pijs locis pro remedio anime sue dꝫ dari portio ecclesie parochiali. xiij. q. ij. sed aliud, in fi. de sepul. in nostra, ⁊ c. se. ad idē qd̓ no. Inn. eo. ti. de his, in glo. j. ver. dicimus tn̄, ad idē. ff. ad legē falci. l. j. §. ad municipiū, sed in. q. nostra nō est hmōi, ergo cessat canonica. Ad idē de ver. sig. ex parte. iij. ibi qd̓ ꝑsonis specialiter ⁊c. Ad hoc faciebat olim decreta 14 lis † extrauagans b̄ndicti. iter cūctas, ad finē, vbi prohibitū erat dari quarta ecclesie parochiali de relictis fratribus predicatoribus tā in cōi q̄ꝫ in singulari. Ad hoc facit qd̓ no. de sepul. relatū, in glo. iij. C. ad. l. falci. auc. similiter. Scd̓o de relictis singularibꝰ ꝑsonis eo mō vt. s̄. in questione proponitur nō debetur quarta ꝑ antiqua iura, vt. s̄. probatū est, sed ꝑ decre. sup cathedrā. §. hmōi tale ius non mutatur, vt. j. probabitur, ergo stare nō ꝓhibetur. C. de appel. l. precipimus, qd̓ aūt nō sit mutatū antiquū ius ꝓbat̄. Nā noīe fratrū intelligitur cōuentus seu vniuersitas fratrū non singulares ꝑsone, ad hoc. ff. de rebus du. l. ciuibus. de condi. ⁊ demō. l. municipibus, de le. ij. l. lucius. §. ciuibus. ff. qd̓ cuiusqꝫ vniuersi. l. vnica. C. de seruis rei priua. manumissis, in rubri. ⁊. l. vna. Tertio ista quarta debita ecclesie parochiali similis est falcidie debite heredi, vt sicut falcidia est in bonis heredū, sic ⁊ ista quarta in bonis curatorū. Primū ꝓbatur ad. l. falc. l. pen. ff. eod. tit. l. heres, ſm ꝓbatur in quadā cōmissione bonifa. viij. ad petitionē clerici morientis, q̄ incipit, olim. §. preterea. Mō sic arguitur, heres nō detrahit falci. de mor. cā capione preter volūtatē defuncti, vt no. ad legē fa. l. mortis. ⁊. ff. de dona. cau. mor. l. qui pretio. sic ecclesia parochialis nō detrahit quartā in casu nostro cū istud relictū capiatur a monasterio preter volūtatē defuncti. Quarto lꝫ illud relictū acquiratur monasterio vt allegabatur in cōtrariū pro parte altera, tn̄ nō debemus considerare cui acquirat̄, sꝫ cui honor exhibetur in relinquēdo ⁊ cuius cōtēplatiōe relictū sit. ad 15 hoc optime facit. ff. de bo. pos. ꝯtab. l. pen. §. hoc solū. † Non. n. querimus cui acquiratur, sed cui honor exhibitus sit. ad idē. ff. de dona. cau. mor. l. si filio. ij. ibi, si potius filio q̄ꝫ patri. eo. ti. l. fi. C. de vsufru. l. fi. ad idē. ff. de adimē. ⁊ trāsfe. leg. l. legato, ad idē, de vulga. ⁊ pupil. substi. l. qui liberis. §. hec verba. ver. ⁊ ideo. ⁊ q̄r non ex iudicio veniunt, ad idē, de ꝯdi. ⁊ demō. l. q heredi. in princi. de ope. lib. l. cū patronus. §. cū libertus, ibi, heredes tn̄, ⁊ ibi, itaqꝫ. Quinto decre. sup cathedrā. §. hmōi, ⁊ alia iura, eo. tit. c. j. ⁊. c. in nostra. ⁊ ꝯsilia dant istā quartā ecclesie parochiali ex eo qd̓ eius parochianus sepelitur apd̓ fratres, ⁊ iste frater iniuriā nō cōmisit, nec sibi relictū est ratione sepulture. Nā ⁊ si alibi fuisset sepultus, illd̓ idē eidē reliquisset testōr, ad hoc. C. de lega. l. cū aliena. ḡ ecclesia parochialis illud relictū defalcare non debet.

¶ Sexto, ⁊ vltimo voluntas rationabilis ꝑ oia seruāda est. xiij. q. ij. c. vlti. de testa. tua. C. de sac. san. eccl. l. j. de reli. domi. clem. j. sed hic nō seruaret̄ voluntas testatoris si tale relictū defalcaretur, ḡ dꝫ remanere intactū, qd̓ autē frater iste sit susceptibilis talis legati, ꝓbat̄. ff. de his q̄ ꝓ nō scrip. l. si nō metallū, de alimē. ⁊ cib. leg. l. is cui. ⁊. l. seruos, ad idē. de capi. dimi. l. eas, ⁊. l. in annos singulos legatū, imo ⁊ si testator substituisset isti fratri in legato si prior vel abb. inquietaret sup legato eēt locus substitutioni, vt no. ff. ad trebel. l. lucius. §. in heredes, ⁊ de hoc tāgit aliqd Archi. nil approbans. xix. q. iiij. q̄r in gl. pe. In ꝯtrariū arguit̄ prio sic, qd̓ reli 16 quitur † monacho vel fratri intelligit̄ relinq monasterio cōuētui. Nā sicut patri ꝑ filiū suo mō sic ꝑ seruū dn̄o, ⁊ ꝑ monachū monasterio relinquit̄, ⁊ filio vel seruo herede instituto ⁊ hereditate per eos acq̄sita a dn̄o vel patri legari vel fideicōmitti pōt, hoc ꝓbat̄. xij. q. j. nō dicatis, in fi. xviij. q. j. c. vnico, de sta. mona. c. cū ad monasteriū, in prin. ⁊ in decre. nicolai. exijt qui seminat. §. ad hec. cuꝫ fratres ipsi, ad idē. xix. q. fi. in fi. q. ⁊ auc. ingressi, ſm ꝓbat̄. ff. de lega. j. l. cū filio. ⁊ de leg. ij. l. si alienus, ⁊ in totū acq̄ritur hereditas ꝑ monachū, ad hoc. ff. de acqui. here. l. placet, imo plus qd̓ monacho volēte adire hereditatē vel legatū acceptare monasterio poterit adire, ⁊ acceptare, vt no. Archi. xviij. q. j. c. vnico, argu. C. de bo. que lib. l. fi. circa prin. §. si aūt, ad hoc, de ꝯuer. ꝯiug. veniens, in gl. pe. in prin. Respicimus eniꝫ cui acquirit̄, ⁊ nō cui relinq̄tur, ad hoc, de iu. patr. l. si xp̄o. §. ꝯcludit̄. Sufficit. n. ꝙ mōasteriū habeat q̄nocūqꝫ, ⁊ qualitercūqꝫ de bonis liberoꝝ. l. ꝯ, in. §. si debita. ff. quod cum eo. l. si filius. §. si filio, in effectu enim heres est.

¶ Scd̓o hoc verbū fratrū ꝯprehēdit ēt singulares fratres, ad hꝫ qd̓ no. in. c. req̄sisti. de testa. in gl. hic rn̄det̄, de priuile. ꝑ exēptio 17 nē. lib. vj. Exēptis † eniꝫ canonicis, non intelligit̄ exēpta ecclesia, vt ibi, ⁊ populo interdicto, interdicti intelligunt̄ singu. de sent. ex cōmu. si sententia. §. fi. ⁊ priuilegiū ꝯcessum anglicis, extendit̄ ad singulares ꝑsonas, de fo. cōpe. dilecti, hoc ꝓbat̄ expresse in regula fratrū minoꝝ approbata ꝑ Inn. tertiū, ⁊ Honoriū tertiū. Dicit̄. n. ibi in quodā. c. Fratres. n. nihil sibi approprient, qd̓ xbū ibi generalius Greg. ⁊ Nico. declararunt debere intelligi taꝫ in cōi q̄ꝫ in singulari, vt in decre. Nico. exijt q seminat. §. porro. Tertio presupposito ꝙ de iure cōi antiquo nō debeat̄ quarta de hmōi relicto, tn̄ nō pōt negari quin hodie dari dēat, ⁊ ꝑ. §. hmōi ibi exigi nō dꝫ vel nō ꝯsueuit de iure, ⁊ ibi directe vel indirecte, ⁊ ibi, aliud ꝑinde, ⁊ ibi, nec alij sed alijs. Quarto vr̄ casus a ꝯrio sensu. de testa. req̄sisti, in fi. ibi, circa eū q pōt ꝓpriū possidere, nō est curāduꝫ cuius ꝯtēplatione sibi aliqd relinq̄tur, q̄r semꝑ cū effectu intelligit̄ relictū monasterio, de his q̄ fiūt a prela. cū apostolica. Quinto hic vr̄ casus eē istius questionis. Nā olim qdā volētes defraudare ecclesiā parochialē relinquebāt fratribus in singulari i eorū cōmoditates singulares, vt emerent sibi vestes, vel libros vel aliqd aliud vt pꝫ in supradicta cōmissione Bonifa. §. ad hꝫ, iō bonifa. dclarauit ꝙ de talibꝰ relictis soluat̄ q̄rta, lꝫ rn̄deri possit quod ibi relinquebant̄ intuitu ⁊ salute anime, secus in. q. nostra.

¶ Sexto ⁊ vltim. in hmōi ambiguitate, scꝫ fratrū q̄uo intelligi de 18 beat, vr̄ eē attēdēda ꝯsuetudo † ⁊ vsus loquēdi Roma. pont. qualiter volētes de his fratribus loq ꝑ q̄ xba loquantur, ad hoc. ff. de lega. j. l. si seruus pluriū, de legat. iij. l. nūmis. ⁊. l. si chorus, de vsur. q semisses, de pigno. act. l. vniuersoꝝ, de trāsla. prela. inter. ibi iux. cōem modū loquēdi, sed video qd̓ Roman. ponti. volens istis fratribus aliqd p̄cipere, prohibere, ꝑmittere, ꝯcedere, vel aliter q̄litercūqꝫ loq de eis ⁊ hic in singulari loquitur ꝑ hec verba, fratrū, fratribus, ⁊ similia, vt pōt colligi, extra de deci. c. j. de regula. nō solū, de exces. prela. c. vnico, in. vj. eo. ti. c. nimis. sic ergo intelligimus dubiū. intātū vt Bonifa. senserit de relictis tā in singu. q̄ꝫ in cōi, ⁊ ita credens Benedictus bonifa. intellexisse volēs eius ꝯriū statuere, statuit, ꝙ de relictis fratribus tā in cōi q̄ꝫ i singulari nō teneantur dare quartā ecclesijs parochialibus. Super illo puncto dn̄s Jo. Card. qui glo. decreta. sup cathedrā, nihil dixit, credo eū nō vidisse cōmissionē illā Bonifa. Alius glos. vrbis qui glo. clemen. eam non vidit, quod patet ex eo, quia ipse super hmōi verbo taxamus, tenuit ſm Inn. ꝙ ecclesia parochialis non possit petere quartā ab herede, seu a fratribus, ⁊ hoc est contra illā cōmissionē. §. preterea, tamen super. q. nostra parum arguitur pro ⁊ contra nil approbans in reportationibus d. Jo. an. per scholares apparet ꝙ ipse remittit ad illā cōmissionē. Ad hꝫ dominus Cyn. de pistorio summus legum doctor cōsultus a domino Fede. de Senis, sup ista questione in his scriptis sibi sic respondit, multum considerāda est rō ⁊ mens legislatoris, vt ibi possit colligi mens ⁊ rō que est idē, ab ea est concludendū, vt. ff. de iure patro. l. adigere. §. quamuis, ⁊ de re mili. l. milites, in princi. 19 vbi dicit de mente non potest apparere habet locum † l. prosperit. ff. qui ⁊ a quib. ⁊ ad hoc accedit illud quod scribitur, litera occidit, ⁊ spiritus viuificat ⁊c. vt dicit Cyn. in lectura. C. que sit lon. consue. in. l. j. In questione nostra aduertenda sunt verba legislatoris ⁊ ipsius ꝯstitutionis, loquuntur enim in relictis que ꝑtinēt ad vltimas volūtates, vt. ff. de tabu. exhib. l. j. in fi. Itē lo

quiritur de datis vel qualitercūqꝫ donatis in morte,seu in infirmi
tate,vnde ꝓcessit mors,⁊ secuta fuit sepultura,⁊ per ista verba vi
deat̃ legislator ꝯprehendere oēm mortis cām capionē, nec tātuꝫ
legatū ⁊ cām mortis donationē,dicit enim datis ⁊c. vbicūqꝫ eni
de morte sit mētio,dr̃ cā mortis fieri vel dare.ff.de dona. cā mor.
l.seia.§.fi.⁊ dixit Cy.in lectura.C.de iur.delib.l.ij.⁊ mortis cā ca
pit̃,nā mortis cā capio est genus ⁊ ꝯplectitur qcqd ꝑꝑ alicuius
mortē obuenit.ff.de dona.cau.mor.l.q pretio,⁊.l.similiter,⁊.l.cā
⁊.l.mortis cā capit̃,⁊ sic dicimus eē legatū vel relictū ipsi fratri,
ex sui ꝯtēplatione tm̄,⁊ lꝫ acquirat̃ alijs fratribus in cōi ꝑter vo-
lūtatē defuncti,tñ est mortis cā capio illa,que ꝑꝑ mortē ipsius dā
tur ⁊ acqruntur alijs fratribus in cōi tāqꝫ ꝑ seruū ordinis , ⁊ sic
capiūt ꝑꝑ mortē,⁊ hoc q̃re voluit ꝑnceps Romanꝰ satis colligit̃
ex ꝓemio,⁊ illa cā motiua fecit sic istitui vt data q̃litercūqꝫ i mor
te,vt sit secuta sepultura defalcent̃,⁊ hec habēt locū de datis vel
acquisitis cū effectu,alias si esset inutilis actio non defalcaretur.

20 ¶ Preterea si posset dari vel legari † cōtēplatione vnius,⁊ in to
tū reuocari,posset fieri fraus legi,⁊ cōcederetur ꝑ obliquū quod
directe ꝓhibetur,qđ nō dꝫ eē.ff.de dona . cā mor.l. qđ in ꝯdōnis
iplēde cā.⁊ de ꝯdit.⁊ demon.l.heres meus.§.fi.⁊ decretalis sup
cathedrā.§.huiusmodi,ver.facturi ⁊ curaturi. ¶ Cōcludēdo di-
co quartā deberi ꝑ iura alleg.in hac ꝑte. Ad iura alleg.i ꝯ̃riū po
sita i.j.art.vnica solōne rñdet̃ ꝙ lꝫ directe ⁊ ꝑncipaliter testō nō
relinquat Deo vel ecclesie,tñ indirecte ⁊ illo mediāte relinquit,⁊
hoc sufficit ꝑ decre.sup cathedrā.§.hmōi,ibi, directe vel idirecte
⁊ ibi alijs ꝓ eis allegatis,ꝓ hac ꝑte,⁊ ꝓ hoc faciūt iura allegata
ꝓ solutione qōnis in primo articulo. Ad iura posita in scdo arti
culo rñdeo ꝑ iura posita in.vj.arti.pro parte solutionis. Ad iu-
ra posita in.iij.arti.vbi arguit̃,de lege falcidia ad canonicā debi-
tā ecclesie parochiali,rñdeo ꝙ ꝑ oia nō sunt similia,⁊ sufficit iue-
nire dissimilitudinē ⁊ instātiā dare,qui fil.sint legiti.ꝑ venerabilē.
j.q.j.sicut vrgeri ꝙ aūt in eodē arti.arguimus ꝺ mortis cā capio
ne ꝑter volūtatē testatoris nō detrahitur falcidia,rñdeo id nō ha
bere locū oīno in hac canonica debita ecclesie parochiali. Nā et

21 de his q̄ nō fuerunt relicta a testatore vel donata,ecclesia † recipit
portionē vt de cādelis,oblationibus,cereis,⁊ similibus,de qbus
testator nō disponit,imo ꝯsanguinei fecerunt hoc ſm ꝯsuetudinē
regionis,qualitatē ⁊ facultatē defuncti. Et ꝑꝑea nō est oīno verꝫ
ꝙ ꝯuentus fratrū predicatoꝝ capiat tale relictū ꝑꝑ volūtatē de-
functi. Nā lꝫ ꝑꝑ amicitiā vel parētelā pariter principaliter legas
set. Nō tñ ꝓhibuit monasterio acquirere existentia apud mona-
chū,impossibilis fuisset eius ꝓhibitio,nō eniꝫ pōt facere ⁊c.ꝺ le-
ga.j.l.nemo pōt,de testa.requisisti.si nō disposuisset de legato qd
fieri deberet abbate vel ꝯuentu vetante legatū apud monachum
vel fratrē remanere,tūc hꝫ locū qđ legit̃ ⁊ nota.ff.ad trebel.l.lu-
cius.§.tres heredes. Si aūt diceret̃ testatorē ignorasse legatū ac
quiri monasterio vel ꝯuentui mediāte illo fratre , vel monacho .

22 Dicemus cum hic sit iuris ignorantia † hoc non debet preiudica
re menasterio,ad hoc facit.ff.de iuris ⁊ facti ignoran.l.j.

¶ Ad iura posita in.iiij.arti.vna solutione posset rñderi ꝙ decre.
sup cathedrā.§.hmōi.nil dicit de acquisitis,sed solū de datis, do
natis,⁊ relictis,vel specialiter rñdeat ad.l.iij.ff.de bo. pos. ꝯ̃tab.
vt ꝯ̃ in ea.l.in glo.scꝫ nō tm̄ ad legē legatū.de adimē.⁊ trāsferen.
leg.rñdeo legatū nōdū acquisitū fuisse dño vel patri . Et iō sicut
ꝑ seruū debebat acquiri vt filiū,ita ⁊ adēptio debebat fieri in ea
rū ꝑsonas,ad hoc,de regu.c.j.ideo nō erat facta acquisitio,qꝛ te
stator viuebat,ad.l.si filio,⁊.l.fi.ff.de dona.cau.mor.rñde,vt pro
xime qꝛ res donata adhuc nō trāsiuit in donatariū,ad.l.qui here
di,in prin.ff.de condi.⁊ demō.rñde qꝛ ea q̄ sunt facti nō pñt iple-
ri ꝑ aliū,vt ibi no.gl.iij.ad.l.fi.C.de vsufr.rñde vt ibi no.glo.imo
⁊ in gl.seq.ad.l.cū patronus.§.libertus rñde,vt eo.ti.l.si opera-
rū,ad.l.qui liberis.§.hec verba,respōde,vt ibi not.per.l.cum fi-
lio,eod.titu.vel generaliter responde ad oia ꝙ casuum diuersi-
tas soluit ꝯdōnē. Ad iura posita in.v.arti.rñde ꝙ qꝛ ibi.s̃.nō cō
misit vel fecit iniuriā presbitero parochiali,iō nō grauat̃ ipse sed
monasteriū,cui fuit acquisita vtilitas legati. Sꝫ dices ꝙ rōne se-
pulture nō fuit hoc relictū. Rñdeo ꝑꝑ mortē ⁊ sepulturā sequutā
hoc acquisitū est monasterio,⁊ sufficit qualitercūqꝫ acquisitū est
ꝑ mētē Bonifa.vt in alle. Cy.s̃.cōtinet̃ . Et dato ꝙ relinquatur

23 amico vel ꝯsanguineo † tñ morte ꝯfirmat̃. Et si diceres qđ tātun-
dē fuisset relicturus illi fratri,ēt si sepultus fuisset apud minores.
Rñdeo diuinatio est,⁊.l.cū aliena.C.de leg.loquit̃ in alio cāu, ⁊
sufficit ꝙ qualitercūqꝫ acquirat̃ ꝯuētui fratrū ꝑdicatoꝝ ⁊ ꝑ quā
durū sit,vt in.l.ꝓspexit. Ad iura posita in vltimo articulo. Rñ-
deo ꝙ cā finalis,que mouit eū ad dādū,fuit parētela vl̃ affinitas
⁊ illa nō ipedit acquisitionē faciēdā cōuentui vel monasterio,vt.
d.est.s̃.in.§.q incipit,ad iura posita in.iij.arti.qđ aūt dixit testōr
qđ emeret sibi libros,fuit cā impulsiua.vñ ea cessante nō viciat̃,
qđ factū est,de iureiur.⁊ si Christus,cū suis ꝯcordātijs,nā ⁊ si nō
indiguisset,tñ ei vt ꝯsanguineo reliquisset , ad vltimū qđ dixit ex
verbis dñi Cy.ꝯprehendi ꝙ Bonifa.ꝑsumpserit fraudē euitan
dā legē durā posuit,⁊ maxime cū hic nō fiat preiudiciū fratri, qꝛ
in nullo casu acquisiturus est sibi,sed in hoc ver.q est in.§. hmōi,
versi.facturi,⁊ curaturi qđ nec alij vel alijs nō intelligit̃ qñ relin-
quit̃ alicui ex fratribus,qꝛ tūc nō est locus ꝯiecturis incertis, ad
hoc qđ not.de consue.cū dilectus,in gl.similē,nec pōt intelligi di
ctus ver.qñ reliquit̃ alicui vt restituat fratribus. Nā tūc fratres
directe ⁊ ex iudicio defūcti capiunt,⁊ iō soluere debēt ad hoc qđ
legit̃ ⁊ not.ff.de bono.pos.contrabu.l.iij.§.sed si ponas. Intelli-
git̃ ergo sic ꝙ fratres nō dñt operari,ꝙ testator reliqt alicui, qui
nō sit subiectus eoꝝ iuri,⁊ q nō teneat̃ ad quartā,ꝙ fidei sue cō-
mittat secreto,⁊ ꝙ hoc restituat fratribus,⁊ in hoc onerent̃ con-
scientie ipsorū fratrū,⁊ hoc si sic scire possit , nihilominus dꝫ sol-
uere quartā.C.ad.l.falci.l.iij.cū simi. ¶ Secundo queritur prin
cipaliter cum papa in.d.cle.dudum.§.verum,casset tollat , ⁊ re-
uocet consuetudines contrarias illi constitutioni ꝺ qua loquitur.
d.§.verum. Insurgunt incidenter due questiones.

24 ¶ Primo eniꝫ q̄ritur, † an possit induci noua ꝯsuetudo dispo-
nēs ꝯ̃ ea,de qbus loquit̃.d.cle.dudū.§.verū.gl.in cle.statutū, de
elect.sup verbo,ꝯsuetudinē dicebat ꝙ ꝯsuetudo noua pōt indu-
ci ꝯ̃ priorē.l.que ꝯsuetudinē reuocabat ⁊ cassabat. Et rō vr̃ esse
qꝛ lex q̄ ꝯsuetudines cassat vr̃ intelligi de ꝯsuetudine q̄ erat ante
ipsaꝫ legē. Nō aūt vr̃ reprobari ꝯsuetudo q̄ sequit̃ post ipsaꝫ le-
gē. Cōtrariū ibi tenebat Pau.de eleaza.dicens duos eē casus.
Primus,qñ ꝑ legē reuocat̃ consuetudo antiqua ex eo ꝙ ꝯsue-
tudo erat irrationabilis,⁊ tūc post ipaꝫ legē nō possit induci alia
consuetudo derogans illi legi.⁊ ratio est, quia talis cōsuetudo est
potius corruptela,de consue. cum venerabilis , ⁊ ita debet intel
ligi quod not. Paul.in.d.cle.statutū dū illa cle.refert se ad.c.qꝛ
sepe,de elec.lib.vj. Et ita expresse tꝫ Abb.in.d.cle.statutū,super
ꝟbo,sublata. Scōs casus est,qñ ꝑ nouā legē reuocat̃ antiqua cō
suetudo nō ex eo,ꝙ ꝯsuetudo esset irrationabilis. Sꝫ ex eo qꝛ pa
pa ꝯdēdo nouā legē intēdebat reuocare ꝯsuetudinem antiquam
in priuilegiū illius pro quo emanat noua lex.⁊ tūc isto casu noua
lex reuocans antiquā ꝯsuetudinē nō ibi intelligeret̃ reuocare no

25 uā ꝯsuetudinē, q̄ induceret̃ post ipsaꝫ legē,⁊ rō est,qꝛ † ꝑ nouā cō
suetudinē ex quo est rationabilis potest derogari legi precedenti
contrarie,⁊ priuilegio precedenti contrario noue consuetudini,
vt in.c.cum olim.de consue. Et per hoc dico ꝙ per nouam con-
suetudinē posset derogari his que statuta sunt in.d.cle. duduꝫ.§.
verum,ratio est,quia ibi papa cassat consuetudines antiquas nō
ex eo ꝙ essent irrationabiles , sed nouā legē constituit in priuile-
gium parochiolialium ecclesiarum,vt in.d.§.verum , in princi.

¶ Ex predictis ergo dico quod licet per cle.dudum,debeatur ca-
nonica parochialis,etiam si legetur pro missis dicendis, vel pro
pictantijs vel exequijs,vel legetur quantitas grani pro hostijs fa
ciendis pro eleuando corpus Christi , vel legando pro oleo pro
accēdendis lampadibus in ecclesia,tamen tꝫ consuetudo ꝙ hec
quarta debeatur ecclesie parochiali. Aduertendum tamen est ꝙ
illa cle.dudum.§.verum,cassat consuetudinem ⁊ statuta que pre
cesserunt ipsam legem. Sed tunc insurgit questio,si lex cassat con
suetudines ⁊ statuta simpliciter,nec refert se ad consuetudines,⁊
statuta facta ante legem,nec etiam se refert ad cōsuetudines, vel
statuta fienda post legem. An isto casu tenebit consuetudo , vel
statutum contra ipsam legem. vide Bar.in.l.si mihi ⁊ tibi,de le-

26 ga.ij. ¶ Sed circa hoc incidenter queritur quantum † tempus re
quiratur ad inducendam hanc consuetudinem . Respondeo , ꝙ
si mendicantes qui tenentur ad huiusmodi quartam ecclesie pa-
rochialis vellent prescribere contra ecclesiam parochialem,tunc
si adest titulus dans causam prescribendi sufficiunt. xl. anni . Si
vero non adest titulus,tunc requiritur decursus temporis, a cu-
ius contrarij memoria non extat,de prescript.c.j.lib.vj.ratio est,
quia ius commune facit contra prescribentem, ⁊ pro illo contra
quem prescribitur. Facit enim pro illo contra quem prescribitur
qꝛ ecclesia parochialis dꝫ habere quartam , facit contra mendi-
cantes ius commune,quia tenentur ad quartam . Si autem alij
quam mendicantes vellent prescribere quartam ꝯ̃ parochialem
ecclesiā,tūc sufficiunt.xl.anni.casus est,de prescri.c.cū ex officij.

¶ Demū queritur si mēdicātes prescripserunt quartā ꝯ̃ parochia
lē ecclesiā,⁊ ꝯsuetudine sic prescripta soluerunt duabus vicibus
canonicā parochialē ecclesie. An illa ꝑscrip.sit sublata. Et hic in
surgit illō dubiū,an due vices inducāt ꝯsuetudinē,ꝑ frequētiam

enim actuū inducit ꝯsuetudo.C.q̄ sit long.ꝯsue.l.j.C.de edifi.pri na.l.nā in totū,frequens † vero actus dr̄ binus actus.C.de episc. audien.l.iij.xxiij.q.ij.ita nos.Istud tʒ Azo.ff.de legi.l.de qbus, in glo.f.tui.C.q̄ sit lon.ꝯsue.sup rubri.Sʒ Ja.Bal.dicebat vnū actū nō dici frequētē,qꝛ qd̄ bis accidit,ꝯtemnunt leges.ff.ꝺ legi. l.nā ad ea.Jac.de ra.dicit qd̄ binus actus inducit ꝯsuetudinē, in aucte.de defen.ciui.C.de cura.furi.l.cū alijs,in fi.⁊.l.testiū,de te sti.Quidā tñ dn̄t hoc esse arbitrariū,q actus inducant ꝯsuetudi nē,⁊ iudex hoc diffiniet ex qualitate actuū,⁊ ꝯdōnibus ꝑsonaꝝ, ⁊ reꝝ,de qbus,⁊ sup qbus induciẗ ꝯsuetudo.de offi.dele.de cau sis,⁊ de hoc plene per Guil.de cu.in.l.de qbus.ff.de leg.⁊ plene ꝑ Jo.and.de ꝯsue.c.fi.§.circa tertiū principale.¶ Ex ꝑdictis in surgit decisio alterius dubij cū mēdicātes potuerūt inducere per ꝯsuetudinē,ꝙ nō teneanẗ ad quartā parochialis ecclesie,⁊ sic ꝑ hoc acqsiuerunt priuilegiū de nō soluēdo quartā,an hoc priuile giū tollaẗ vnico actu a ꝯrio.s.ꝑ vnā vel binā solutionē huius q̃r te factā ꝑ mēdicātes ecclesie parochiali.Ista est materia de qua

28 plene in.c.cū accessissent,de ꝯsti.in glo.fi.que dicit,† ꝙ qñ priuile giū datur nō ad faciēdū nō ꝓducit vnico actu a ꝯrio,sed requiri tur decursus.xl.annoꝝ,de priuil.accedētibus.⁊.c.de terra,⁊ ita est in casu proposito,qꝛ cum ꝑ ꝯsuetudinē inductā ꝑ mēdicantes de nō soluēdo quartā insurgit ex iuris dispositione priuilegiū ad non soluēdū quartā,⁊ sic ad nō faciēdū tale priuilegiū nō tollitur ꝑ vnū actū ꝯriū.s.soluēdo quartā nisi talis solutio sit facta ꝑ tp̄s xl.annoꝝ,vt.d.c.accedētibus,⁊.c.fi.de terra.¶ Scḋo incidēter queriẗ ep̄s assisinus de relictis fratrū minoꝝ semp percipit quar tā,parochialis vero ecclesie nunq̃ perceperunt.

¶ Modo queritur vtrū parochiali ecclesie sit ꝑscriptū ꝙ ista q̃r ta de qua loquiẗ cle.dudū.§.veꝝ,peti nō possit,vr̄ qd̄ ecclesia fra trū minoꝝ prescripserit,qd̄ ꝓbatur tribus rōnibꝰ.Prima,quia heredes prescripserunt libertatē ꝑcipiēdi,nā hoc est ꝯsecutiuum primū ꝓbaẗ in.l.cū scimus,de agri.⁊ cēsi.facit qd̄ no.Jnn.in.c. ꝯquerēte,de offi.ordi.Scḋa rō est qꝛ ecclesia pōt prescribere con tra ep̄m,de prescript.de quarta,sʒ guardianus altaris recipit no mine ecclesie,qd̄ nō est ꝓhibitū,qꝛ secularis,ergo ecclesia ꝑscri

29 bit.Jlle enim prescribit † cuius nomine possidetur.l.si is,de vsu cap.Tertia ratio est,qꝛ ille non est actus vnius singularis ꝑsone, sed est actus vniuersorum,⁊ in actu vniuersorum confunditur cō suetudo,⁊ consuetudo in istis est seruāda ſm Jnnoc.⁊ si nō vi pre scriptionis,saltē vi ꝯsuetudinis fratres sint securi,vbi ꝯsiderādū est ꝙ de singulis ad singulos est prescriptio,sed de vniuersis ad vniuersos vel de vniuersis ad singulos est ꝯsuetudo,cōmu.pred. l.vēditor.§.fi.vñ lʒ fratres minores Assisij sint singularis loci,⁊ loco singularis ꝑsone,de fideiuſ.l.mortuo,tñ attēto qd̄ ab vni uersis ciuibus Assisij ꝓcedit in eos ꝯsuetudo.Ista est cōsuetudo nō prescriptio,consuetudo non est a iure reprobata.Nā ꝑ cle. dudū.§.verū,reprobaẗ ꝯsuetudo quo ad quartā parochiale,sed nō quo ad quartā ep̄alē,vñ cū hic sit legū correctio cām extēde re nō debemus,vt ibi no.facit qd̄ no.Jnn.q sic ait in ver.dico tñ qd̄ si aliqs ꝑscripsisset ꝯ solutionē huiꝰ portionis ꝙ bñ vʒ hmōi ꝑscripta ꝯsuetudo,de testa.requisiti,in ver.dico tamen qd̄ si ali quis prescripsisset contra solutionem.

¶ Jn ꝯriū allegat ep̄s,⁊ primo fundat se sic.ꝯ fratres minores ē ius cōe disponens in genere ⁊ in specie.Jn gñe disponit,ꝙ dʒ sol ui quarta ep̄alis.Jn specie disponit,ꝙ dʒ solui a fratribus quar ta ipsi ecclesie parochiali,⁊ ꝑ hoc dʒ solui ep̄o quarta quarte, vt. ⁊.de quarta,vñ nō pn̄t excusari fratres a malafide,de resti.spol.

30 ad decimas lib.vj.Et si dicaẗ ecclesia † minoꝝ nō est in malafide. Rn̄deo in acquirendis vel ꝑscribēdis ꝑ administrationē inspici tur eius ꝯsensus,nō qualis est,sed qualis eē debeat,de postu.bo ne,vñ cum dictus guardianus dicatur esse malefidei ergo eccle sia nō ꝑscribit,qꝛ cū ecclesia fundet se precise in facto ministri dʒ eo vti cū suis vitijs,⁊ qualitatibus.ff.de manumiſ.l.caius,de edi li.edic.l.cū mācipiū.Scḋo allegat ep̄s ⁊ dicit,qd̄ ipse pōt recipe re sicut recepit istā canonicā nomine ecclesie subiecte,ergo nunq̃ currit prescriptio,qꝛ semp est interrupta,vt.l.nemo.§.ſpales,de regu.iur.Tertio dicit ep̄s nō pōt negari quin saltē receperiʒ q̃r tā quarte.Jtē nō pōt negari,ꝙ inter ecclesiā parochialē,⁊ ep̄alē nō sit qdā ꝯiunctio,vt.c.req̄sisti.vñ interruptio tanq̃ materie na turalis ꝓdest vtriq; ꝯiunctoꝝ.l.fi.de dub.reis.¶ Ego breuiter sic ꝯcludo,ꝙ quo ad quartā quarte q̄ ꝑtinet ad ep̄m nō est ꝑscri

31 ptū ꝯ ep̄m,qd̄ sic probo,prescriptio † ex facti cā oritur,vt.l.scien dū,⁊.l.deniq;,ex quib.cau.maio.ergo nō egrediẗ formā actuuʒ, ex qbus in eē ꝓducitur,vt.l.j.§.iulianus,de iti.actuq; priua.de ꝑscr.auditis,ꝺ off.archi.c.fi.cū q̄ dēat ꝓduci ex negligētia,impos sibile est,ꝙ ꝓducaẗ ꝯ epʒ diligētē,⁊ sui iuris non desidem.

¶ Unde ꝯcludo,ꝙ ꝯ ep̄m nō sit ꝑscriptū,dices tu ista nō est pre scriptio,sed ꝯsuetudo,q̄ nō interrūpiẗ actu vnius puta epi.Rn̄ deo tribus modis,qꝛ prima rō vera eēt,nisi ꝯsensus illius vnius eēt de substātia ꝯsuetudinis,sicut hic est.Scḋo,qꝛ illud eēt verū, nisi vnus iste eēt magistratus q pōt interrūpere ꝯsuetudinē.Ter tio,qꝛ lʒ sit veꝝ ꝙ ista sit ꝯsuetudo respectu pluriū ad actū vnius tm̄,ergo respectu vnius ꝯ plures est prescriptio.l.testatrix.§.plu res,si ser.vendi.Ex qbus ꝯcludo indubitanter pro quarta ep̄ali, q̄ est quarta quarte ecclesie parochialis.Sed ꝯ ep̄m sic arguitur ep̄o nō est apta via ad hāc quartā ꝑ se nec suo bn̄ficio,qꝛ non hʒ ius ꝯ exēptos,sʒ dʒ ep̄o aperiri via per curatos parochiaꝝ,⁊ bn̄ ficio eoꝝ oportet ꝙ ep̄s veniat,sʒ ꝯ istos curatos est inducta cō suetudo,in cuius ꝑscriptione requiriẗ bonafides,ḡ ⁊ ꝯ ep̄m,qa

32 † prescriptio ꝯ ꝑsonā imediatā excludit ꝑsonā mediatā.l.fin.ff.de his q̄ a nō domi.vbi est casus notabilis.Nā in itinere paraẗ ipe dimētū,vñ nō pōt venire ad terminū.l.j.§.j.de mor.infer.Scḋo arguiẗ ꝯ ep̄m,qꝛ ⁊ si ep̄o debeaẗ quarta quarte,ipse tñ recipit in tegrā quartā,⁊ sic nō recipit suo mō,nec sua forma,dʒ ergo ex h̄ puniri,vt.l.si qs ad declinādā.C.de epiſ.⁊ cle.Nō aūt pt̄ sibi ser uare ius alterius generis,⁊ forme,vt.l.si cōem.§.j.ff.quib.mod. vsufru.amit.Sʒ tertio instaẗ ꝯ ep̄m,qꝛ ꝑcise dr̄ ꝙ ep̄s de eo qd̄ relinquiẗ istis exēptis nō dʒ habeẗ quartā quarte,si ergo nihil dʒ habere,ergo recipiēdo pro istis indebite nihil iuris pōt sibi reser uare,si qs ergo dicat,ꝙ ep̄s dēat hr̄e quartā istā,oportet qd̄ hoc probet aliquo iure.Sed istud episcopus nō potest ꝓbare ꝑ aliq̃ decre.ergo ⁊c.in auc.de triē.⁊ semiſ.§.ꝯsideramus.Ad ista rn̄ dit episcopus,via aperta est mihi ꝑ curatos a iure cōi,q̃ viā non amisi,qua vsus sum,⁊ si curati vsi non fuerint mihi nō ob.de con trahē.l.post mortē.§.fi.Preterea dicit episcopus,ratione cō functionis ⁊ legitime administrationis circa ecclesias non tantū licet seruare ius mihi,sed ecclesijs meis.de libe.leg.l.si is q duos lrē dicit ep̄s,si plus percepi q̃ debui latius vsus suʒ,tñ iuris mei terminos ꝯseruaui,qꝛ nō negligens sed diligens fui.l.si cui viā.ff. quēadmo.ser.amit.⁊ ibi dn̄ dicit,⁊ magis ⁊c.Ad tertiū respon det ep̄s ꝑ interemptionē,qꝛ in modicis legibus cauetur,vt.c.de quarta,qꝛ ep̄o debeẗ quarta obuentionū pro aīa defuncti.Pre terea dicit ep̄s,ego habeo auctoritatē ꝑcipiēdi illud,qd̄ debeat parochianis meis,de sepul.c.ij.Siplicīter ergo ꝑcipiēdo videoꝛ recepisse noīe debito,⁊ ꝓmisso.de solu.l.⁊ magis,nō ob.ꝙ pater

33 nō † pōt recipere solutionē pro filio in actione cōi,nisi habeat filij ꝯsensuʒ.l.nō solū.sol.matri.qꝛ aliter disponit canō de ep̄o q̃ lex ciuilis de patre.Unde tenebat Bal.in dicto suo tracta.sed mul tum prolixe ⁊ ꝯfuse fuit locutus.Et ideo hunc articulum exami nemus per tres questiones.

¶ Primo queritur an mēdicātes possint prescribere ꝯ ecclesiā pa rochialē,vt nullā quartā eis soluant,vel qd̄ prestent minus quar ta,vel ꝙ prestent quartā de quibusdā obuentionibus,⁊ nō ꝺ om nibus loquiẗ predictus.§.verū.Rn̄deo ꝓcedit ꝑscriptio,qꝛ ꝑ il lā cle.nō ipeditur prescriptio sequens illā ꝯstitutionē.Uerūtamē qꝛ ꝑ illā ꝯstitutionē ius cōe facit ꝓ ecclesia parocchiali ꝯ q̃ pre scribitur,cū debeat habere quartā,vt ibi pʒ,⁊ ius cōe facit ꝯ mē dicātes q prescribunt qñ vt ibi pʒ tenentur ad quartā ecclesie pa rochiali non procedit illa prescriptio,nisi cum titulo vel titulo nō existente decurrat tantum tempus cuius contrarij non extat me

34 moria,casus est in.c.j.de prescript.lib.vj.¶ † Secundo queritur quid econtra,an ecclesia parocchialis possit prescribere contra mendicantes,vt soluant vltra quartam taxatam auctoritate apo stolica.Respondeo prescribere potest,verumtamen quia ius cō mune facit pro mendicantibus contra quos prescribitur,quo niam vt ibi patet non tenentur ad quartam nisi ecclesie parochia li.Et insuper ius commune facit contra ecclesiam parochialem prescribentem ꝙ non debeat recipere nisi quartam non procedit nisi cum titulo vel non existente titulo decurrerit tempus de cu ius contrario memoria non existat,vt dicto capitulo primo,de prescript.lib.vj.

¶ Tertio ⁊ vltimo queritur,an diocesanus possit prescribere cō tra mendicantes,vt sibi soluant istam quartam,quam teneban tur soluere ecclesie parochiali.Respondeo procedit prescriptio, quia ius commune non facit pro mendicantibus contra quos prescribitur,licet ius commune faciat contra episcopum prescri bentem,cum non debeat tollere illam quartam a mendicanti bus,quia reseruatur ibi ecclesie parochiali,vt not.⁊ colligitur in dicto capitulo primo,de prescript.⁊ per hanc prescriptionem quam facit episcopus contra mendicantes inducitur prescri ptio contra parochialem ecclesiam,vt non possit exigere a mendicantibus.¶ Censetur ergo episcopus prescribere ius

cõtra parochialē ecclesiā, que pscribere põt, sicut .n. ecclesia parochialis quo ad quartā põt pscribere ius epale ꝯ epm, vt .c. de qr̃ta, de pscrip. sic ꝛ econtra eps poterit prescribere ius parochiale sup illa quarta ꝯ parochialē ecclesiā, ꝛ pcedit pscri. xl. annoꝝ, qꝛ 35 ius† cõe nõ facit ꝯ epm prescribētē, lȝ .n. ecclesia parochialis debeat habere quartā illā, dȝ habere iure cõi a mendicātibus, ꝛ sic parochialis ecclesia fundat ius suū de iure cõi ꝯ mēdicātes, ꝛ nõ ꝯ epm, facit in rõne sui in .c. cū ex officij, de pscrip. in ver. ꝛ si alius de quo. s. proxi. charta, in .§. ij. principaliter queritur.

¶ Redeūdo aūt ad prefatū .§. verū, vbi papa cessat ꝛ reuocat cõuētiones q̃ precesserunt ipsam ꝯstitutionem. Ideo queritur principaliter an inter mendicantes ex vna parte ꝛ parochiales ecclesias ex altera possint fieri conuentiones que repugnent ipsi constitutioni, puta qõ nulla soluat quarta, vel ꝙ soluat minus quarta, vel qõ soluat quarta de qbusdā obuentionibus, ꝛ nõ ꝺ oibus de qbus loquit ibi. Rñdeo tenent cõuentiones ꝛ ꝯpositiones pdicte, qꝛ illa cle. ꝛ si reuocat ꝯuētiones factas ante illā cle. nõ aūt ipedit fieri nouas ꝯuentiones, q̃ fierent ꝯ dispōnes illius .§. veꝝ. Preterea illa cle. emanauit in fauorē ꝛ priuilegiū ecclesiaꝝ parochialiū, sed ꝯstat qõ de his que inducta sunt in fauorē alicuius põt qs renūciare illi cuius fauore illud inducitur. C. de pact. l. si qs in ꝯscribēdo, de regu. c. ad apostolicā, ꝛ plene de fo. compe. si diligenti. Itē cū p illā ꝯstitutionē inducat priuilegiū p parochialibus ecclesijs põt parochialis ecclesia illi priuilegio renunciare. 36 Nā de iure est, vt qs põt renunciare† priuilegio sibi cõcesso, siue tale priuilegiū sit corpore iuris clausuȝ, vt .d. c. ad apostolicā, siue nõ, de ꝯsti. cū accessissent, de priuile. si de terra. de arbi. cū tpe, de re iudi. suborta. Preterea videmus in simili sup decimis, q̃ sunt determinate p legē Dei posse fieri cõpositionē, de trāsact. statuimus, de deci. ex multiplici, p hoc ēt bene facit de pac. c. j. lib. vj. ꝛ ibi ēt no. an rector parochialis ecclesie siue auctoritate epi possit facere pactū per quod preiudicetur parochiali ecclesie.

¶ Demū principaliter querit, cū papa in .d. §. verū reuocet. ꝛ casset statuta q̃ precesserunt ipsam ꝯstitutionē inquātū eēnt ꝯria illi ꝯstitutioni. Ideo principaliter queritur ꝛ prio, an episcopus cuȝ ꝯsensu sui capituli possit facer ꝯstitutionē ꝯ mēdicātes, vt soluāt vltra quartā ecclesie parochiali, vel vt nullā recipiat quartā, vel qõ recipiat minus quarta, vel ꝙ nõ recipiat quartā de oibus obuentionibus de quibus ibi loquit, sed de qbusdā obuentionibus tm̃. Et pcedit q̃stio qñ mēdicātes, ꝛ ecclesia parochialis nõ eēnt exēpti, lȝ eēnt subiecti epõ. Et vr̃ ꝙ eps nõ possit talia statuta fa- 37 cere, de elec. cle. ij. vbi dicit text. ꝙ minor† legē superioris tollere nõ põt, nec corrigere, vel mutare, vel modificare, nec addere, nec aliqd detrahere, nec ēt dispēsare ꝯ ipsaȝ ꝯstitutionem. Preterea eps iurat seruare statuta Romanoꝝ ponti. de iureiu. ego. N. ꝛc. ergo nõ licet facere ꝯ illa, qꝛ nõ lȝ eis venire ꝯ iurm̃ ppriū, de iureiu. cū ꝯtingat. Preterea epi sunt debitores sacros canões custodire. ix. q. iij. in prin. Preterea hoc vr̃ pbari. xxv. q. ij. institutionis, vbi dicit tex. qõ decreta Roman. pontifi. nõ pñt a quoq̃ pontificū .i. epoꝝ in totū nec in partē euelli, nec mutari, que .n. bñ sunt ordinata a principe, nõ debent rescindi p statuta epoꝝ. Preterea violatores canon precipit statuta canonū custodiri ab oibus, de cõsti. c. j. pro hoc facit. ff. cõmu. pred. l. venditor, in fi. ꝛ. ff. de noxa. l. ij. ff. de sepul. vio. l. ij. §. diuus, vt dicit tex. oportere imperialia statuta suā vim in omni loco obtinere.

38 ¶ Preterea ꝙ eps† nõ possit facere statuta i preiudiciū alteri⁹, q nõ ꝯsentit, tȝ Inn. de loca. c. ij. facit de offi. prefe. orien. l. ij. facit optime qõ no. Inn. de ꝯsti. q̃ in ecclesiaꝝ. facit ēt qõ no. Pau. in .d. cle. ij. de elec. vbi dicit epm nõ posse dispēsare ꝯ iura, nisi in casibus a iure expressis ꝛ pmissis, de tēpo. ord. dilectus, de iudi. at si clerici. §. fi. nec obst. ꝙ epi pñt facere statuta, de ma. ꝛ obe. si quis de conse. dist. iij. c. j. de ꝯsti. c. ij. lib. vj. de sen. excom. a nobis. j. qa illa iura debēt intelligi qñ ꝯstitutio nõ est ꝯ ius cõe. Et qñ p ꝯstitutionē nõ tollit ius alterius, ꝛ de hac materia an eps possit statuere ꝯ ius cõe ꝛ in preiudiciū alterius, vide qõ plene disputauit Fede. in consi. xvij. ¶ Ex his ergo cõcludo ꝙ eps nõ possit statuere ꝯ ea q̃ papa determinat in .d. §. veꝝ, ibi dū dicit, auctoritate apostolica. Maxime aūt pcedūt qñ eps vellet ꝯstituere ꝯ mēdicātes, q sunt exēpti p priuilegia apostolica, ꝛ imediate subiecti 39 Roma. pont. Epi† eniȝ ꝯ exemptos nihil pñt disponere in eoruȝ preiudiciū, de priuile. c. j. lib. vj. ¶ Scdo queritur de legato apostolice sedis an poterit ꝯstitutionē facere ꝯ ea q̃ papa statuit i .d. cle. dudū. §. veꝝ. Ista questio hȝ duas partes seu duos casus.

¶ Primus casus est, qñ mēdicātes q tenent ad quartā ꝛ ēt ecclesia parochialis, q̃ dȝ illā recipere nõ sunt exēpti nec imediate subiecti Roma. pont. ꝛ sic sunt de iurisditione, ꝛ sub iurisditione legati de latere. An ergo isto casu legatus possit facere ꝯstitutionē ꝙ epõ debeat canonica in casibus, in qbus ei nõ debet ꝺ iure cõmuni, vt pȝ de testa. c. fi. ꝛ hoc vr̃ sonare illud verbū ibi positū ibi dū dicit tex. cū ergo ipsi nõ intellexerint ꝛc. q̃si velit dicere tex. ꝙ si velint intelligere qõ canonica debeat epõ in casibus priuilegiatis, qõ illud potuissent, sed istud arg. a ꝯrio nõ sumit ibi, decre. āt illa intelligit, qñ sup canonica portione erant varie ꝯsuetudines, qꝛ qñq̧ soluebat quarta, qñq̧ tertia, qñq̧ medietas, quo cāu ad tollēdū pplexitatē legatus põt facere ꝯstitutionē, p q̃ taxet quota sit illa canonica. Dicebat āt Host. ꝺ offi. archipresb. c. fi. ꝛ Io. 40 and. ꝙ legatus† nõ põt facere statutū ꝯ ius cõe, nec põt statuere ꝯ ea q̃ papa sibi reseruauit sine speciali mādato pape, de offi. leg. c. qõ trāslationē, nec põt statuere ꝯ solēnia cõcilia que cõiter seruant, ꝛ sic nõ posset statuere ꝯ ea que hñr. ꝺ elec. cū in cūctis, nec ꝯ ea que hñr, de prebē. de multa, ꝯstõnem tñ iuris cõis declarare posset ꝛ reuocare, ꝛ vbi pena ꝺficit in iure, põt legata per penale statutū exaggerare nouā iponēdo vel veterē augēdo penā, de loca. c. j. põt etiā legatus statuere ad correctionē morū nõ subuertēdo ius cõe, sed supplēdo. xxiij. q. v. pdest. Idē vero Host. de verbo. sig. c. ex pte. iij. Dicebat Inn. de offi. lega. c. fi. ꝙ legatus põt facere statutū de his, que ptinet ad iurisditionē suā dūtñ legibus gñalibus nõ ob. Nā ipsa corrigere nõ lȝ. C. de off. prefec. orien. l. j. Ex istoꝝ ergo dictis ego ꝯcludo, ꝙ legatus nõ posset cõstitutionē facere ꝯ ea, q̃ papa disponit in .d. cle. dudū. §. veꝝ, multominus disponere posset, qñ mendicantes predicti ꝛ ecclesia parochialis essent exēpti, ꝛ imediate subiecti Roma. pont. qꝛ si lega- 41 tus† hoc nõ põt in nõ exēptis vt superius dixi, multominus disponere posset in exēptis. ꝛ p hoc sit expeditus casus de quo. s. dicebā, lȝ alias dicamus legatū posse cognoscere, de quo plene i Specu. de leg. §. supest vidēdū, ver. sed nūquid legatus põt suuȝ officiū ꝛc. ꝛ est casus de verbo. signi. c. ij. lib. vj. q̃ iurisditionem habeat legatus vide plene in .d. §. superest.

¶ Ultimo queritur, cū papa in .d. cle. dudū. §. verū, casset ꝛ reuocet pacta, q̃ precesserunt ipaȝ ꝯstitutionē, inquātū eēnt in ꝯria dicte ꝯstitutioni. Queritur qñ ꝛ quo casu intelligantur talia pacta reuocata. Dicebat gl. in .d. §. veꝝ, sup vbo, pacta, qõ erat sup sepultura sentētiatū per papā ꝛ cõfirmatū pactū ante istā constitutionē per istā literā ibi dū dicit, pacta illa sententia, ꝛ confirmatio non tollitur imo stabit, qꝛ non est expresse sublatū. C. de appel. l. precipimus, in fi. nec sequitur. Pactum sublatum ergo ꝛ pactuȝ firmatum per sententiam, ꝛ per constitutionem, plus enim potest hoc tale q̃ hoc simpliciter, facit de pact. q̃uis, in. vj. de iureiur. licet, de fo. cõpe. c. fi. lib. vj. inducit aūt in auc. vt cū de app. cog. 42 in prin. ꝛ §. j. vbi not. legem nouam† nõ extendi ad causam pēdētem vel decisam, ēt si ad preterita referatur, dicebat Io. de lig. in .d. cle. dudum. §. verum, super verbo equaliter, qõ ordinatio, siue constitutio facta per episcopum de parochiali canonica de consensu omniū rectorum parochialium ecclesiarum, scilicet ꝙ min⁹ debeatur, q̃ illa quarta nõ tollitur per illam clem. que emanat p illam constitutionem episcopi, subdit etiam quod si pactū esset factū p mendicantes ex vna parte, ꝛ curatos ex altera de soluendo minus quarta, ꝛ tale pactum esset iuramento firmatū, ꝙ tale pactum lȝ sit factū per illā cle. non reuocatur, que taxat quartaȝ, qꝛ illa cle. quasi de iure cõi exorbitans solum expressa tollat, ꝛ alia in suo statu dimittat, maxime constitutio qua cauetur qõ ad preterita trahatur nõ tollat id de quo lis pēdet, vel super quo est decisum, de pac. constitutis. Item non videtur papa tollere gratiosam donationē que ex sui natura perpetuo mansura est, de dona. per tuas. In contrarium videtur, scilicet ꝙ tollatur illa constitutio episcopi ꝛ dictū pactum iuramento firmatū, que pacta erant ante illā cle. quia papa in .d. §. verum, intendit reducere ad vnam 43 equalitatem cõem propter bonum† publicum ꝙ dȝ preferri vtilitati priuate, de postu. prela. c. bone. Sed ibi Io. de lig. cõcludit talē cõstitutionē epi, ꝛ pactū predictū nõ tolli per illā cle. que sequitur post illud pactū ꝛ constitutionē epi ꝛ hoc tenet gl. que est ibi sup verbo, pacta. Ego putarē ꝙ constitutio epi, vel ēt pactuȝ iuramento firmatum ēt si tale pactum esset per papam confirmatum etiam si super illo pacto papa pronunciaret. qõ illa tollant per .d. cle. ibi dum dicit, vniuersa priuilegia gratias quacūq̧ forma seu expressione verborum vel conceptione, necnon conuentiones, constitutiones statuta ꝛ pacta inquantum sint premissis, vel alicui premissorum contraria reuocat ꝛ cassat.

¶ Demū queritur cū papa ibi cassat priuilegia ꝯcessa mēdicātibus anteq̃ emanaret illa cle. ꝛ demū post illā reuocatoriā ex illa cle. papa ꝯfirmet illa priuilegia q̃ emanauerunt ante illā clem. an

illa

illa cōfirmatio aliqd operabit, vcʒ ꝙ ipſi mēdicantes poſſint vti priuilegijs eis ꝯceſſis ante illā cle. dicebat ꝫenʒ. in. d. cle. dudū. ſu ꝑ vbo, reuocamus, ꝙ illa ꝯfirmatio nihil operat, qꝛ † qd nullū ē ꝯfirmari nō pōt, de elec. c. auditis, & in regula, nō firmat, lib. vj. & nō dicit plus aduerte illud dictū procedit qñ ꝯfirmatio procedit in forma cōi, qꝛ talis ꝯfirmatio nouum non tribuit, ſed vetus conſeruat, ſi autem confirmatio fieret ex certa ſcientia pape, tunc ꝯfirmatio nouū ius tribuit & validat, qꝛ alias erat inualidū, vt in. c. ij. & in. c. cum dilecta, de confir. vti. vel inuti. 44

SVMMARIVM.

1 Eccleſie que teneantur ad canonicam parochialem.
2 Parochialis eccleſia iniuriam recipere cēſetur a loco exempto in quo parochianus ſepelitur.
3 Jura loquētia de canonica parochiali, de quibus dicāt eā pſtari.
4 Subiecta qualia ſunt, talia ſunt predicata.
Parochianus ſi legat alteri eccleſie, & ibi nō eligit ſepeliri, an de illo legato debeatur canonica. 5.
6 Eccleſia legataria ſi leuetur ad canonicā eo caſu quo alienuʒ parochianū ſepeliuit in caſu permiſſo a canone, fortius debet teneri cum illum ſepeliuit in caſu prohibito a canone.
Jure ſuo non debet quis priuari ſine culpa.
7 Jura loquētia de electione ſepulture, de qua electione loquātur.
8 Excommunicatus vel interdictus propter ſuam culpam, licet nō debeat ſepeliri in eccleſia parochiali, nūquid tamē illi eccleſie teneatur ad damna & intereſſe.
9 Caſus notandi circa materiam canonice parochialis. 29.
10 Priuilegiū nō pōt ꝯcedi illi qui erat mortuus ante priuilegium.
11 Orandum nunquid ſit pro defunctis tempore interdicti ſi in penitentia deceſſerint.
12 Male accepta non veniunt diuidenda.
Nemini facit iniuriam qui vtitur iure ſuo.
13 Clauſule impedimentum non debet conſiderari, ſed propoſituʒ.
14 Recedi poteſt a prima electione ſepulture.
15 Emolumentum debet eſſe apud quos eſt onus.
16 Parochianus vnius eccleſie ſi legat alteri eccleſie, & ibi eligit ſepulturā ſed ibi nō ſepelitur pp impedimentum iuris, an de illo legato debebitur canonica eccleſie parochiali.
17 Fictio indiuiſibilis eſt ſicut veritas cuius loco ſuccedit fictio.
18 Juris impedimentum an habeat mutare voluntatem teſtatoris.
19 Sepultura videtur electa ex tacita mente teſtatoris.
20 Pupillaris ſubſtitutio eſt teſtamentum filij. 21.
22 Trāſiens ad religionē nūquid videatur velle domiciliū mutare.
23 Domiciliū non intelligitur perdi nec mutari niſi appareat de voluntate expreſſa vel tacita.
24 Exiſtens intra probationis annum an cenſeatur religioſus.
25 Uitam mutare abſolute quando quis dicatur.
26 Canonica parochiali ecclſie debetur de relicto hoſpitali, ēt ſi teſtator dixiſſet quod non relinquebat intuitu eccleſie. 27. 28.
30 Parochianus nō poteſt tollere ius parochiali eccleſie lʒ exprimat quod non legat cauſa ſepulture.
31 Minores & predicatores ob quid ſoluant quartam.
32 Priuilegia pncipū ſunt īterptāda abſqʒ preiudicio iuris alieni.
33 Libera ſepultura que dicatur.
34 Priuilegium debet aliquid operari.
35 Fraus in canonica quando dicatur committi.
36 Relictum mendicantibus nunquid ex pſona ipſorum profeſſorū quibus donatur acquiratur eccleſie.
Fraus & dolus non preſumuntur niſi probentur.
37 Parochianus ſi cōmiſit dolū i legādo, & rector eccleſie cui legabat nō cōmiſit, an illa fraus pochiani nocebit eccl'e cui legat.
38 Conſcientie puritati non debet deeſſe iudicium rationis.

¶ Capitulum ſextum canonice parochialis.

1 VENIO Ad ſextū capitulū principale que eccleſie † teneant ad canonicā parochialē, hoc declaro per infraſcriptas queſtiones. ¶ Primo querit, ſi parochianus vnius eccleſie legat alteri eccleſie exempte a ptāte dioceſani, & imediate ſubiecte Roma. pont. & ibi eligat ſepulturā, an de iſto legato debeat canonica parochiali eccleſie. Rñdeo debet, de ſepul. in nr̄a, vbi eſt caſus. Etiā tʒ hoc Joā. de lig. de ſepul. c. certificari. in. x. q. ibi, ſecūda ſpecies. & Jnn. in. c. in nr̄a, & ēt tʒ Jo. hoc de ſepul. c. ij. & eſt expreſſuʒ, in cle. dudū, ꝺ ſepul. §. verꝫ, vbi a mendicātibus, q ſunt exēpti, eccleſia parochialis pcipit canonicā, ideo eſt, qꝛ hec canonica dētur pp ſacramēta q eccleſia miniſtrat defuncto, de ſepul. c. j. & eo. ti. cle. dudū. §. verū. Nō. n. cōſideramus cui loco legat, ſed ꝯſideramus pſonā legātē. ſ. ꝙ ſit parochianus illius parochialis eccleſie a qua corpꝰ aſſumitur, de ſepul. certificari. Jtē qꝛ parochialis eccleſia † cēſet recipere iniuriā a loco exēpto, in quo ille ſepelitur, & in recōpēſatione iſtius iniurie, q irrogat eccleſie parochiali inducta eſt cano. parochialis, & hāc opi. tʒ Jnn. in. c. in nr̄a, de ſepul. ſup vbo, reliquit, in ver. qd de legatis locis exēptis dētur canonica qñ ibi eligit ſepulturā. ¶ Scdo querit ſi parochianus vnius eccleſ. ſite in dioceſi Peruſina legat alteri eccleſie ſite in dioceſi Florē. & eligit ſepulturā in. d. eccleſia cui legat, & ibi ſepelit, an de illo legato debebit cano. eccleſie parochiali Peruſine dioceſis. Rñdeo debebitur cano. & hoc p rationes quas dixi. ſ. in proxima queſtione. 2

¶ Tertio querit, ſi parochianus vnius eccle. & in eccleſia cui legat nō eligit ſepuꝫ. nec ibi ſepelit, an ꝺ illo legato debebit cano. eccle. parochiali, in hoc fuerūt due opi. Pria opi. eſt ꝙ debeat cano. & hāc opi. tʒ Hoſt. in. c. ij. de ſepul. & facit, eo. ti. c. j. ibi dū ſui iudicij &c. & eo. ti. cū ſup. dū dicit de teſtō &c. & c. in nr̄a. §. talē. Jdē ēt tʒ Hoſt. in ſūma. §. vtrū, ver. & verius, idē tenebat Arch. xiij. q. ij. placuit. §. ſʒ aliud, ſup vbo, eoꝝ, & p hoc alleg. ꝺ ſepul. c. ij. ibi dū dicit tex. canonicā deberi de eo ꝙ legat eccleſijs, & ſic loquitur in plurali. † Jura. n. loquētia in canonica parochiali dn̄t eā pſtari ꝺ legato, qd fit alteri eccl. nō diſtincto, an ibi ſepeliat, vel nō. Jdē tʒ Pet. in. c. j. & expreſſius in. c. i nr̄a, & eo. ti. c. ij. Alia eſt opinio, ꝙ de tali legato nō debeat cano. ſed ſolū eo caſu, quo legans eccle. eligit ſepulturā, & ſepelitur in eccleſia cui legat. & hoc tʒ gl. ord. de ſepul. c. j. & c. cū ſup, & c. certificari, in glo. j. eo. ti. cle. dudū. §. verꝫ in gl. q incipit, ꝗro, & c. certificari, in. x. q. papa ibi reprobat opi. Hoſt. & max. Jo. in. d. c. j. Hac ratione reprobat opi. Hoſti. ꝙ ſi parochianus in ſua parochiali eccleſia eligiſſet ſepulturā, & i alijs eccleſijs aliquā legaſſet, parochialis qdē eccleſia nō hēret cano. Et hec opi. Hoſti. probatur tali rōne. Eccleſia parochialis non grauatur ex legato qd fit alteri eccle. ſed grauat ex electiōe ſepulture, & ex ſepultura q fit in eccleſia cui legat & iniuriā cenſet recipere ex illa ſepultura, & in recōpēſationē iniurie ꝗ̄ recipit, qꝛ ſuꝰ parochianus alibi ſepelit, & hoc vult expreſſe tex. in. c. certificari, ibi dū dicit, ſalua iuſtitia eccleſiaꝝ a quibus corpora aſſumunt, & eo. ti. in noſtra dat quarta parochiali eccleſie. Jdē tʒ Pau. i cle. dudū. §. verꝫ, ſup vbo, elegerit ſepeliri, & ſic ꝯſideratur electio ſepulture, & ſepultura, nō aūt ſolū legatū, dicebat tñ Jnn. de ſepul. in noſtra, ſup vbo, reliquit. ver. nos dicimus, qd canonica nō debetur, niſi eo caſu, quo legās eccleſie ibi eligit ſepulturā, nā cū ibi eligit ſepulturā vr̄ pro ſepultura legare, & hāc opi. tʒ ēt Paul. p tex. in. d. cle. dudū. §. hmōi, ibi dū dicit tex. ibi elegerint ſepeliri, & tex. in. d. cle. dudū, dicit diſcordiā ortā ſup tumulādis corporibꝰ defunctoꝝ. Et iō illa ꝯſtitutio de quarta ſoluenda parochiali eccleſ. nō arctat aliā eccleſiā cui legat, & i qua eligitur ſepultura, qꝛ illa ꝯſtitutio hoc nō exprimit, & talia ſunt ſubiecta † qualia ſunt p̄dicata. xxxij. q. vij. apoſtolus. Quid ſi animi deſtinatione, & ppoſito expreſſe ibi in eccleſia mēdicātiū eligunt ſepulturam, & poſtea alibi eligi faciunt, & nihilominus legant dicte eccleſie mēdicātiū, quod alias erant legaturi. Rñdeo preſumitur fraus, & ideo de illo legato debetur quarta parochiali eccleſie. 3 4

¶ Quarto queritur, ſi parochianus legat alteri eccleſie, & ibi non eligit ſepeliri, an de illo legato debeatur canonica. Et videtur, ꝙ non, quia iura conſiderant ꝙ electa ſit ſepultura per teſtatorem, vt dicta clemen. dudum. §. verum, ibi, ſepeliri elegerit. Et iſtud tenet Jnnocen. in capitulo in noſtra, ſuper verbo, relinquit, in verſi. ſi autem &c. vbi ſic dicit, ꝙ ſi parochianus vnius eccleſie legat alteri eccleſie, & ibi non eligit ſepulturam, ſed ſepelitur ibi, non de iure, ſed de facto, quod eccleſia parochialis de illo legato nullaʒ habebit portionem nec canonicam parochialem, debet tamen eccleſia que ſepeliuit reſtituere corpus parochiali eccleſie, de ſepultu. ex parte, & omnes oblationes que facte eſſent pro ſepultura, vt dicto capitulo in noſtra, & idem tenet ibi Joan. in nouella ſuper verbo, relinquit dicens non deberi canonicam parochialem de legatis illi eccleſie. ſed deberi corpus reddi parochiali eccleſie. & etiam omnes oblationes, & alia que occaſione ſepulture apud ipſos obuenerunt, immo plus dicunt quidam, ꝙ ſi amici defuncti portant aliqua ad ſepulturam in domum mendicantiū, ſi defunctus ibi ſepulturam elegerit, non tenetur ſeu tollitur canonica parochialis, vt in. c. j. de ſepultu. † Alij dicunt hoc caſu hēre canonicā, ſi bona portata erant defuncti, arg. cle. dudum. §. hmōi, de ſepul. dicas, ꝙ cū ea que ſic portant cenſeant funeralia, oia debēt reſtitui eccleſie parochiali, cū talia obuenerint loco mē 5

dicatiū occasione sepulture, vt dicebant Inn. ꝛ Jo. in d.c. in nr̃a.

¶ Quinto querit̃, si parochianus vnius ecclesie legat alteri eccle-
sie, ꝛ ibi eligat sepeliri nō de iure sed de facto, pꝫ exēplū, qꝛ testōr
post testm̄ fuit excōicatus, ꝛ sic de iure dꝫ sepeliri, de sepul. sacris
vel qꝛ locus interdicit̃, vel qꝛ psona interdicit̃, vt pꝫ in cle. j. de se
pul. an de tali legato debebit̃ canonica, vr̃ ꝙ sic, quia ista canoni
ca debet̃ cū legās eligit sepulturā, ꝛ ibi sepelit̃, ꝛ sic vtrūqꝫ ɔcur-
rit, scꝫ electio sepulture, ꝛ actualis sepultura. Preterea ecclesia,
q̄ sepeliuit sepeliēdo ipsuꝫ quē nō poterat sepelire, fuit in culpa,
ex qua culpa nō dꝫ premiū reportare, vt nō teneat̃ ad canonicaꝫ
soluēdā, qꝛ fraus ꝛ dolus nō dēnt vnq̄ patrocinari, de rescrip. se
6 des. Preterea si ecclesia legataria † tenet̃ ad canonicā eo casu q̄
illū sepeliuit in casu permisso a canone, fortius dꝫ teneri cū illū se
peliuit in casu prohibito a canone, facit in rōne sui, de pbē. cū q.
lib. vj. Preterea parochialis ecclesia in nulla culpa fuit, pp quā
suus parochianus nō posset de iure sepeliri, ergo non dꝫ priuari
suo parochiano, quia sine culpa quis non debet priuari suo iu-
re, vt lit. contest. c. qm̄. §. porro. Preterea salua est iustitia pa-
rochialis ecclesie, qn̄ corpus parochiani assumitur ab eclesia pa-
rochiali, ꝛ alibi sepelitur, vt. c. certificari, de sepul. in ɔ̃riū sic ar-
guit̃. paria sunt nullā esse electā sepulturā in ecclesia cui legat̃ vel
esse electā sepulturā, ꝛ inutiliter electā, de trāsla. inter corporalia.
Sed nos videmus d iure si parochianus legat alteri ecclesie, ꝛ
ibi nō eligit sepulturā, sed de facto sepelit̃, qd̄ de illo legato nō de
betur canonica parochiali ecclesie s̄m Inno. de sepul. in nostra,
ergo idē cū legat ecclesie, ꝛ ibi eligit sepeliri, sꝫ de iure sepeliri nō
pōt, est enim illa electio nullius momenti, qꝛ nō pōt fieri, vbi ca-
nō resistit, ꝛ resistit canon electioni, qn̄ ipedit̃ sepulturā. Prete-
7 rea † iura que loquunt̃ de electione sepulture, loquunt̃ de electio-
ne valida, de sepul. cle. dudū. §. verū, sed hic ista est inualida, ex q̄
subest iuris impedimentum, propter qd̄ sepultura inhibetur, ego
puto in illa questione considerari duos casus.

¶ Primus est, qn̄ qs nō pōt sepelire de iure pp inhabilitatē sue p
sone, vt qꝛ sit excōicatus vel interdictus, vt pꝫ in cle. j de sepult. ꝛ
tunc de illo legato nō debet̃ canonica parochiali ecclesie. Ratio,
qꝛ nulla iniuria est facta ecclesie parocchiali, ex quo in parochia-
li ecclesia nō debebat, nec poterat sepeliri, cū eēt excōicatus, ꝛ in-
terdictus. Scd̄s casus est, qn̄ sepultura impeditur de iure, nō pp
inhabilitatē psone eligentis sepulturā, sed pp qualitatē loci, in q̄
sepultura eligitur, vt qꝛ sepulturā eligit in ecclesia interdicta, vel
sita in loco interdicto, ꝛ tunc de illo legato debet̃ canonica paro
chiali ecclesie, ꝛ est ratio, qꝛ tunc facta est iniuria dūmodo eccle-
sia parochialis nō eēt in loco interdicto, ex quo parochianus eli
git sepulturā alibi sepeliri, ꝛ ibi sepultus est, nō ob. qd̄ no. Inn. de
sepul. nostra, vbi qn̄ legatur ecclesie in qua sepelitur de facto, non
debeatur canonica, qꝛ ibi loquit̃ qn̄ nulla fuit electa sepultura, sꝫ
tantūmō erat factū legatū ecclesie, in qua fuit de facto sepultus.
Et questio nostra loquitur, qn̄ legans eligit sepeliri in ecclesia, in
qua nō poterat de iure sepeliri, licet de facto ibi sit sepultus, vel
8 posset dici, qn̄ qs eēt excōicatus † vel interdictus pp suā culpam
tūc, lꝫ nō debeat sepeliri in ecclesia parochiali, tn̄ tenet̃ illi eccle-
sie ad interesse ꝛ damna, arg. optimū, de offi. ord. si canonici, lib.
vj. secus si iniuste fuisset excōicatus vel interdictus, arg. eorū que
no. de appel. pastoralis. Et pro istorum intelligētia nota quīdā
casus, primus casus est qn̄ parochianus legat alteri ecclesie, ꝛ
ibi eligit sepulturā, ꝛ ibi sepelitur in casu a canone pmisso, ꝛ tunc
indubitatū est, ꝙ detur canonica, ꝛ ita loquit̃. c. j. de sepul. Scd̄s
casus est, qn̄ legat ecclesie, ꝛ ibi eligit sepulturā, sed de facto ibi se
pelitur, ꝛ tunc nō debetur canonica parochiali ecclesie, ꝛ ita loq-
tur Inn. de sepul. in nostra. Tertius casus ē, qn̄ legat ecclesie, vbi
eligit sepulturā, sed ibi nō pōt sepeliri de iure, sed ibi de facto se-
pultus est. Et tunc habet locum qd̄ dixi in. q. predicta. Et notan
di sunt circa hanc materiam tres casus.

9 ¶ Primus casus est, qn̄ † impedimentū iuris propter qd̄ non po
test sepeliri adest tpe quo eligitur sepultura, ꝛ etiam tēpore mor
tis testatoris, vt qꝛ toto illo tpe duret interdictū loci, vel inhabi-
litas eligentis sepulturā, ꝛ tūc pcedit questio de qua. s̄. dixi. Se-
cūdus casus est, qn̄ tpe testamēti ꝛ electe sepulture nullū suberat
iuris impedimētū, sed illud impedimētū superuenit tpe mortis,
cū cedit dies a die mortis testatoris. ff. d fur. l. a titio. Tertius ca
sus est, qn̄ impedimētū suberat tpe testamēti ꝛ electe sepulture, sꝫ
tpe mortis testatoris, tunc illud impedimētū iuris ɔsideramꝰ ha
bito respectu ad tps mortis testatoris illud impedimentū est su-
blatū ꝛ remotū, qꝛ sit relaxatū interdictū, vel legans sit absolutꝰ
ab excōicatione, tunc qꝛ ibi de iure sepelitur debetur canonica.
Quartus ꝛ vltimus casus est, qn̄ impedimentū iuris fuit tā tēpo
re testamenti, ꝛ electe sepulture, ꝛ ēt tpe mortis testatoris, sꝫ illud
impedimentum fuit sublatū ꝛ remotū post mortē testatoris, quia
post mortē testatoris fuit relaxatū interdictū in loco vbi erat ele-
10 cta sepultura, ꝛ tūc istud vltimū tps nō ɔsideramus, qꝛ † priuile-
giū nō pōt ɔcedi illi, qui erat mortuus ante priuilegiū. ff. de regu.
iur. l. neratius, dicebat Jo. de lig. in cle. dudū. §. verū, super vbo,
qualitercūqꝫ, qd̄ si aliquis eligit sepulturā in aliqua ecclesia, ꝛ se-
pultus est de facto, sed nō de iure, qꝛ ecclesia erat interdicta, vel
locus interdictus, ꝙ debetur quarta parochiali ecclesie, rō est, qꝛ
parochialis ecclesia dereliquit illū sepeliendo, ꝛ sic nō dꝫ ɔsequi
premiū ex quo dꝫ reportare penā, de dona. inter vir. ꝛ vxo. l. iij. ꝛ
xvj. q. j. c. legi. Fede. in consi. cxix. tractabat hanc. q. vcꝫ si ciuitas
sit interdicta propter delictū dn̄i, vt pꝫ de sen. excōmu. si ciuitas
lib. vj. ꝛ illo interdicto ḡnali durante parochianus alicuius eccle
sie eligit sepeliri apud mēdicātes, ꝛ eisdē pro anime sue remedio
multa reliquit, ꝛ de facto contra voluntatem ipsorum mēdican-
tiū ibi sepelitur, ꝛ heredes siue propinqui defunctorum diuersas
oblationes faciunt fratribus antedictis vt orent pro animabus
defunctoꝝ, an prefati fratres de huiusmodi relictis ꝛ oblationi-
bus quartā partē dare teneant̃ ecclesie parochiali, ꝛ dicit ꝙ non
rō est, qꝛ talis parochianus nō potuit, tūc illo tpe apud mēdicā-
tes sepeliri nec ibi eligere sepulturā, vt no. Inn. de priuil. vt priui
legia, in glo. sup verbo, regulariū. ꝛ. c. cū ꝛ plātare. §. qd̄ si. ꝛ d pe
ni. ꝛ remis. qd̄ in te. de sepul. cle. eos. ꝛ arg. j. q. j. ɔstat, ꝛ. xxxj. q. ij.
si verū, q̄uis liceat ipsis fratribus ꝓ talibus defunctis tpe inter
dicti, si in penitētia decesserint recipere mortuaria, vt. s. orent pro
11 anima ipsoꝝ, cū ꝓ † eis orādū sit. xj. q. iij. qcūqꝫ, facit qd̄ no. Inn.
de exces. pla. rāta. sup verbo, post interdicti. Preterea tunc men
dicātes tenent̃ ad quartā parochiali ecclesie, cū legitime facta ē
electio sepulture apud mēdicātes, ꝛ ibi sepulti sunt de iure.

¶ Preterea quarta debet̃ parochiali ecclesie in recōpēsationē in
iurie, q̄ sibi fit, qꝛ parochiali ecclesie vbi debebat de iure sepeliri
corpus trāffertur ad aliā ecclesiā, vt. c. certificari, sed nulla fit, in-
iuria ecclesie parochiali ex quo tpe interdicti nō poterat sepeliri
in ecclesia parochiali. Preterea nō parat preiudiciū qd̄ de iure
nō sortitur effectū, de iur. patr. qd̄ autē, ꝛ. c. illud. ꝛ in regula, non
prestat, de conces. prebē. c. ne captāde, lib. vj. vnde relicta ꝛ obla-
ta pro mortuo a fratribus iuste recepta ꝓ electione sepulture ꝛ se
pultura que nullius sunt momēti debent mō aliquo defalcari. ff. d
leg. j. l. seruus. ff. de condi. ꝛ demō. l. hec ɔditio. xxvj. dist. deinde,
in fi. Cessat autem rō dande quarte curato. s. in recōpēsationē in
iurie, imo plus dicit ibi ꝙ si mēdicantes illum sepeliant spōte, ꝙ
adhuc nō tenent̃ ad quartā, sed tenent̃ sepelientes tanq̄ violato
res interdicti, vt in cle. j. de sepul. ꝛ. c. si canonici, de offi. ordi. lib.
vj. Tunc enim datur quarta curato, cū in casu a canone cōcesso
mendicātes alienum sepeliunt parochianū, secus si in casu ꝓhi-
bito a canone illū sepeliūt, de sepul. ex pte. j. ꝛ. c. cū liberū. ꝛ. c. in
nostra, in fi. facit qd̄ no. Inn. de sepul. in nostra, vbi dicit qd̄ si pa
rochianus legat alicui ecclesie, ꝛ ibi sepellitur de facto nō de iure
qd̄ nō dētur q̄rta curato. sed sepelientes tenentur reddere curato
corpus, ꝛ oēs oblationes, q̄ rōne sepulture facte eēnt. Et subdit
ēt ꝙ si nullo interdicto existēte mēdicātes, q̄bus legat̃, sepeliant
de facto ipsuꝫ legātē, qd̄ de legato nō dētur quarta curato, qn̄ le-
gatū eēt nō ꝓ sepultura vel occasione sepulture, q̄ enim male sūt
12 † accepta nō veniūt diuidēda. ff. famil. hercis. l. cetere, funeralia
tn̄ redduntur curato que peruenerunt ad manus sepelientium.

¶ Sexto queritur ecclesia parochialis est interdicta vel sita in ci-
uitate interdicta, mō parochianus illius ecclesie legat alteri ec-
clesie site extra illā, ꝛ ibi eligit sepeliri, ꝛ ibi sepelit̃. Queritur an
de illo legato debeat̃ canonica parochiali ecclesie. Respōdeo nō
quia nulla iniuria est irrogata parochiali ecclesie ex quo paro-
chianus nō poterat in ea sepeliri. Nā ista canonica dētur in recō
pensationem iniurie que fit parochiali ecclesie a qua corpus assu
mitur vt. c. certificari, sed ille parochianus vtitur iure suo eligē-
do alibi sepulturam, nemini autem facit iniuriam qui vtitur iure
suo, de elec. cum ecclesia vulterana.

¶ Septimo queritur, parochianus vnius ecclesie legat alteri ec-
clesie ꝛ ibi eligit sepulturā, ꝛ aliqua legat intuitu sepulture, ꝛ ali-
qua simpliciter pro anima, sed propter impedimentum facti non
fuit ibi sepultus, patet exemplum, quia factus fuit exititius vel
relegatus, confinatus vel rebellis sue ciuitati, ꝛ sic propter hoc
oportet eum de ciuitate recedere, vbi erat ecclesia in qua elege-
rat sepeliri. vel quia tempore mortis testatoris locus ille erat ab
hostibus occupatus, vel qꝛ fuit occisus in bello, nec poterat di-
scerni corpus eius a corporibus alioꝝ defunctoꝝ, vel iuit vltra
mare, ꝛ periit in mari, vel iuit in legam per cognitionē ꝛ decessit
in itinere

in itinere ⁊ sepultus fuit in campis vel ex quacũqȝ alia cã ipedimẽtũ facti interuenit pp qđ corpus eius nõ potuit tumulari in ecclesia, vbi eligit sepulturã. Querit̃ an de tali legato debeat̃ cano. ecclesie parochiali, dicebat Inn. de sepultu. in nostra ꝙ debet̃ canonica, idẽ tȝ ibi Jo. in. q. que incipit, qđ si ⁊c. Consideratur hoc casu electio sepulture, vt in cle. dudũ, de sepul. §. verũ, ibi, elegerit sepeli. de excu. tuto. l. titius, itẽ nõ dȝ ꝯsiderari casuale impedimẽ

13 tũ, †sed propositũ, de publi. l. cesar. facit qđ not. Cy. in. l. si quidẽ .C. solu. mat. Itẽ ecclesia vbi est electa sepultura capit legatũ, qñ sepelierit defunctũ. ergo nõ dȝ allegare se nõ sepeliuisse, qꝛ nõ dȝ eãdẽ scripturã in ꝯrias interpretationes vertere, de ope. liber. l. si ita stipulatio, predicta intelligo, nã qñ est tale impedimentũ facti qđ est impossibile vel valde difficile corpus deferri ad ecclesiam, vbi est electa sepultura, de sepul. religiosi, lib. vj. dicunt qdã qđ ex quo legatũ est intuitu sepulture vel simpliciter, ꝙ ecclesie parochiali nõ debetur quarta ex quo legans nõ est sepultus in ecclesi. in qua eligit sepulturã, ⁊ cui legauerat, sed est alibi sepultus, pp impedimẽtũ facti. Rõ, qꝛ ecclesia legataria nullã fecit iniuriã ecclesie parochiali. De iure aũt est, qđ ista quarta debetur in recõpẽsatione iniurie, que fit ecclesie parochiali, a qua corpus assumitur, ⁊ ad aliã ecclesiã trãsfertur, de sepul. certificari, itẽ p cle. dudũ §. verũ, cõsideratur nõ solũ electio sepulture, sȝ ẽt actualis sepultura, que verba intelligunt̃ cũ effectu, de cle. nõ resi. relatũ. Ergo cessat canonica ex quo quis nõ sepelitur in loco vbi eligit sepulturã, ⁊ ita tenebat Fede. in consi. x. Aduerte ad duos casus.

¶ Primus casus est, qñ pp impedimẽtũ facti nõ poterit sepeliri in ecclesia, vbi eligit sepulturã, sed alibi sepultus est, nulla qdẽ electa sepultura in loco vbi sepultus est, ⁊ tũc debetur canoni. parochiali ecclesie, ⁊ ita intelligatur. d. Inn. ⁊ Jo. de lign. in cle. dudũ §. verũ, sup verbo, qualitercũqȝ. Scđs casus est, qñ p͛io eligit sepeliri in vna ecclesia ⁊ demũ sepultus est in alia ecclesia, in qua se

14 cũdo eligit sepeliri. Rõ est, qꝛ recessuȝ est ⁊ recedi †põt a p͛ia electione sepulture, ⁊ perinde est ac si nõ fuisset electa sepultura in. j. ecclesia, ⁊ sic paria sunt nõ eligere sepulturã, vel eligere, ⁊ postmodũ mutare. Sȝ primo casu ꝯstat nõ deberi canonicã, de sepult. c. j. ergo idẽ in secũdo casu, ⁊ hunc fm casuȝ ponebat Federi. in. d. ꝯsi. x. Putarẽ tñ ꝙ si eẽt legatũ simpl͛r intuitu sepulture, ⁊ alias testator nõ fuisset legaturus ꝙ isto casu nõ debetur canonica parochiali ecclesie lȝ pp impedimẽtũ facti alibi sit sepultus. Rõ, qꝛ tale legatũ nõ debet̃ ecclesie legatarie, cũ eẽt cã finalis, de trãsla. inter corporalia, de donat. l. ij. ⁊. l. j. de his q̃ sub modo. ¶ Sed hic incidẽter queritur, ille, q legauit, ⁊ elegit sepulturã in loco mẽdicãtiũ, moritur in loco propinquo ille ecclesie mẽdicantiũ, ita ꝙ corpus cõmode possit ad ecclesiã mẽdicãtiũ portari, an tunc ecclesia, vbi est electa sepultura, consequat̃ legatũ, si illũ nõ sepelit. Rñdeo nõ, qꝛ illud legatũ censetur factũ pro sepultura, ⁊ istud vltimũ dicit Inn. de sepul. in nostra, ⁊ sic vř legatũ ecclesie sub modo, vt illũ sepeliat, si ergo modũ nõ implet, priuatur legato. C. de his q̃ sub mõ. l. j. Itẽ imputari dȝ ecclesie, cui legat̃, ⁊ in qua eligit sepulturã, si nõ mittit pro corpore defuncti, vt illud sepeliat. ff. de condi. ⁊ demõ. l. qbus diebus. ¶ Sed tunc incidit alia q̃stio ecce qđ corpus põt cõmode portari ad ecclesiã mẽdicantiũ, vbi est electa sepultura, ⁊ fratres nolunt illũ sepelire, an ipsi suis expẽsis debeant mittere pro corpore defuncti, vt illud sepeliant, an vero hoc onus mittendi incũbat ecclesie, in qua sepultura eligit̃ ⁊ etiã ecclesie parochiali, ⁊ sic vtriqȝ incũbat, an vero hoc onus incũbat heredi testatoris, vř ꝙ hoc onus incũbat vtriqȝ ecclesie, qꝛ vtraqȝ ecclesia ꝯsequitur cõmodũ ex legato, qꝛ ecclesia vbi eligitur sepultura consequit̃ legatũ sibi factũ, ⁊ ecclesia parochialis

15 cõsequitur suã canonicã, vbi ergo est †emolumẽtũ ibi dȝ eẽ onus apud quos est emolumẽtũ. C. de fideicõ. l. ab eo. de quo plene in regula, qui sentit, lib. vj. Sed vř ꝙ hoc onus nõ incũbat ecclesie parochiali, cũ sibi fiat iniuria, cũ suus parochianus eligit alibi sepeliri. Sed vř ꝙ hoc onus incũbat hered. ff. de relig. l. at si qs. §. si. ⁊. l. funeris, ⁊ si heres nollet illud facere vel nõ posset ad id cogi, tunc putarẽ ꝙ istud onus incũbat ecclesie, vbi est facta sepultura, ⁊ si istud onus subire nolit, priuetur legato sibi facto qñ sub modo videatur sibi legatũ vt sepeliat. Modo ergo nõ impleto, legatũ nõ ꝯsequitur. C. de his que sub modo. l. j. ego puto ꝙ istud onus incũbat solũ illi ad quẽ pertinet impẽsa funeris. ff. de relig. l. at si quis. §. vlti. ⁊. l. funeris. ⁊ facit quod no. Azo. in sum. de relig. datur aũt. ¶ Ex predictis soluit̃ questio. Quidaȝ Hispanus existens parochianus vnius ecclesie ꝯstitute in Hispania cũ Romã pgeret cã visitãdi limina sanctoꝝ apostoloꝝ Pet. ⁊ Pau. ⁊ dũ eẽt Rome infirmatus est, ⁊ fecit testm̃, ⁊ elegit sepulturã in loco mẽdicãtiũ ciuitatis Hispanie, ⁊ illi loco multa legauit, sed pp impedimẽtũ facti corpus eius nõ potuit sepeliri, nec deferri ad ecclesiã, vbi eligit sepulturã, an de illo legato debebitur cano. parochiali ecclesie. Rñdeo sic per ea que superius dixi.

16 ¶ Octauo queritur, parochianus vnius †ecclesie legat alteri ecclesie, ⁊ ibi eligit sepulturã, sed ibi nõ est sepultus pp impedimentum iuris, qꝛ erat excõicatus, vel interdictus, vel ecclesia interdicta, vel sita in loco interdicto, vt pȝ in cle. j. de sent. excõmu. an de illo legato debebitur canonica ecclesie parochiali. Dicũt quidã, ꝙ debebitur. Et allegant dictũ Inno. de sepul. in nostra, in gl. super verbo, reliquit, in ver. imo plus dicimus ibi dũ dicit, vel alia iusta cã, qđ verbũ intelligunt qñ pp impedimẽtũ iuris nõ sepelit̃ in ecclesia, vbi eligit sepeliri, dicebat Fed. in ꝯsi. suis, ꝙ nõ debet̃ canonica ecclesie parochiali. Rõ, qꝛ ex quo sepultura nõ habuit effectũ, qꝛ nõ animi cogitatio, sed ipsuȝ factũ requiritur. l. j. ff. qđ quisqȝ iur. ⁊. l. ea qdẽ. C. si manci. ita fue. alie. dicebat Bal. in suo tractatu, qđ aut fuit relictũ nominatiȝ pro sepultura, ⁊ tunc quia

17 ibi fingitur sepultus, debebitur quarta, qꝛ fictio indiuisibilis †est, sicut veritas, cuius loco succedit fictio. l. j. §. ex falcidia. ff. ad legẽ falcid. Si aũt relinquitur simpliciter, tunc non debebitur canon. ex quo ibi nõ est sepultus, qꝛ in hoc dispositio ẽ caduca, ergo omnis effectus ꝯsecutiuus ipsi dispositioni, de adimen. leg. l. alumne §. seia. aduerte Bal. vult distinguere duos casus. Primus, qñ legatur p sepultura ecclesie, ⁊ debet̃ canonica. Scđs casus, quãdo legat simpliciter nõ exprimẽdo, ꝙ leget sepultura, tñ ibi eligit sepeliri in ecclesia, cui legat, ⁊ illo casu non debet̃ canonica, ⁊ legatũ istud efficitur caducũ, male loquit̃ in vtroqȝ casu, qꝛ legãdo simpliciter vř legari pro sepultura, ex quo ibi eligit sepeliri, vt dicit Inn. in. c. in nostra, sup verbo, reliquit, in verli. in nostra. Itẽȝ nõ est veꝝ ꝙ ipse dicit illud legatũ effici caducũ. Nã nõ efficitur caducũ, ex quo enim qđ ibi de iure nõ possit, sepeliri, ista iuris impossibilitas nõ vitiat legatũ, sicut dicimus, ꝙ qñ legatur sub mõ vel cõditione impossibili reijcit̃ ille modus, vel ꝯdõ, ⁊ legatũ remanet purũ, ⁊ validũ. ff. de condi. institu. l. j. aduerte ad duos casus. Primus, quando sepelitur in ecclesia, vbi eligit sepeliri, ⁊ sepelitur ibi de facto, ⁊ nõ de iure, ⁊ tũc debetur canonica. ⁊ hoc ẽ qđ vult Jo. de lig. in. d. cle. dudũ. §. hmõi, super verbo, qualitercũqȝ. Scđus casus est, qñ in ecclesia vbi eligit sepeliri, non fuit sepultus pp impedimentum iuris, ⁊ idem qđ debeatur canonica õ

18 illo legato, ⁊ vide qđ dixi in. v. q. Nã istud iuris† impedimentuȝ non habet mutare voluntatem testatoris, quia eligendo alibi sepulturam iniuriam fecisse censetur parochiali ecclesie.

¶ Nono queritur, parochianus vnius ecclesie legauit alteri ecclesie, sed nõ eligit sepulturã in ecclesia cui legauit, sed ibi sepult⁹ est, vbi de iure sepeliri debuit, qꝛ erat ecclesia suoꝝ maiorũ, queritur, an de tali legato debeatur canonica parochiali ecclesie. Videtur ꝙ non debeatur canonica, quia tunc illi debetur, cum legans eligit sepeliri in ecclesia cui legat in qua non debebat sepeliri de iure communi, de sepul. c. pen. eod. tit. cle. dudũ. §. verũ, ibi dũ dicit, eligit sepeliri. Itẽ ex quo in ecclesia suoꝝ maioꝝ dȝ sepeliri ⁊ sepultus est. Nulla facta est iniuria parochiali ecclesie, cum ergo parochiali ecclesie debeatur canonica in recompensationeȝ iniurie, que sibi fit, cũ suus parochianus alibi sepelitur, nulla iniuria sibi fit, si in alia ecclesia sepelitur, vbi dȝ de iure sepeliri, õ elec. c. cũ ecclesia vulterana. In contrarium est veritas, qđ debetur canonica, casus est in. c. j. de sepultu. vbi loquitur de parochiano decedẽte ab intestato, q nullã sibi eligit sepulturã, ⁊ sepultus fuit in ecclesia suorũ maioꝝ, ⁊ tñ de his q̃ legauit ecclesie suoꝝ maioruȝ

19 debetur canonica ecclesie parochiali. facit rõ, qꝛ ex† tacita voluntate defuncti vř sepultura electa. ff. de iur. codici. l. ij. hoc tȝ Inn. in. c. in nostra, de sepul. facit ẽt ratio, qꝛ ista quarta debetur ecclesie parochiali pp ecclesiastica sacramenta que curatus ministrauit suo parochiano, vt in iuribus. s. allegatis.

¶ Decimo queritur parochianus legauit alteri ecclesie, ⁊ ibi eligit sepeliri, sed postmodũ reuocauit electionem sepulture, ⁊ eligit alibi sepeliri, legatũ aũt factũ nõ ademit, querit̃ an de illo legato debeatur canonica, parochiali ecclesie. Respondeo non debetur canonica, ratio, quia habuit potestatem liberam murandi electionem sepulture, facit quod notat Joan. de sepultu. c. j. libro. vj. in nouella super verbo, promissum, ⁊ perinde est ac si non eligisset sepulturam in ecclesia cui legauit. ff. de adimendis legatis. l. j. ⁊. ij. Sic ergo ecclesia legataria non debet soluere canonicã de legato, ex quo legans nõ eligit ibi sepeliri. de sepul. c. j. ⁊. c. nostra, sicut nõ soluet canonicã ex eo, qđ ibi electa sit sepultura, sed eligens voluntatem mutauit, ⁊ alibi sepeliri elegit.

¶ Undecimo queritur, parochianus eligit sepulturã in alia ecclesia q̃ parochiali, ⁊ habens filiũ impuberẽ cũ heredẽ vniuersaleȝ

instituit, ₇ si decederet in pupillari etate substituit illã ecclesiam apud q̃ idẽ testator elegit sepulturã. Moritur ille filius in pupillari etate, ₇ nõ sepelit̃ in ecclesia, que erat pupillariter substituta, sed sepelitur in loco suoꝝ maioꝝ, queritur an de illa hr̃ditate debeat̃ cano. ecclesie parochiali. Uñ ꝙ nõ debeat̃ cano. qḋ ꝓbatur
20 ista rõne, pupillaris substitutio † est testamentũ filij, ₇ pupillariter substitutus est heres ĩpuberis ₇ capit tanq̃ ex testõ ĩpuberis. Et ꝙ sit testm̃ ĩpuberis pꝫ est casus, de testa. si pater, lib. vj. ibi dũ dicit tex. pater in testõ qḋ filio ĩpubere facere põt. ff. de inoffi. testa. l. papinianus. §. sꝫ nec ĩpuberis, ibi, qꝛ filij testm̃ est. ff. de vulga. ₇ pupil. l. ij. §. qꝛ aũt. Itẽ ꝙ substitutus pupillaris censeatur heres impuberis est casus, insti. de pupil. substitu. in prin. in ver. ibi duꝫ dicit sit eis aliqs. Itẽ qḋ substitutus pupillariter capit hereditatẽ filij, qm̃ de hr̃ditate filij agitur, vt dicit glo. in. d. §. sed nec impuberis. Itẽ sunt duo testamẽta, vnũ est testm̃ patris, qñ in scriptis testat̃, ₇ aliud est testm̃ filij, qḋ dr̃ nũcupatiuũ testm̃, facit. ff. d̃ vulg. ₇ pupil. l. patris ₇ filij, itẽ due sunt hereditates, vna patris, alia filij, vt dĩ gl. i. d. l. patris ₇ filij, ₇ insti. d̃ pup. substi. §. igr̃. Cũ ergo pupillaris substõ sit testm̃ filij ĩpuberis, ₇ substitutus sit heres impuberis ₇ capiat hereditatẽ, vt hereditatẽ impuberis, ergo de illa hereditate nõ debetur canonica parochiali ecclesie, ex quo impubes nõ est sepultus in ecclesia que fuit sibi pupillariter substituta, sꝫ est sepult⁹ in alia ecclesia, scꝫ suoꝝ maioꝝ, sicut dicimus ꝙ qñ legat̃ ecclesie nõ debet̃ canoni. parochiali ecclesie, ex quo legans nõ sepelitur in ecclesia, cui legatur, de sepul. c. j. ꝯtrꝫ vr̃ qḋ debeat̃ canonica, qꝛ patris ₇ filij vnũ testm̃ reputatur, quia procedit ab vna ₇ eadẽ psona, scꝫ a patre ĩpuberis, vt dicit gl. in. d. l. patris ₇ filij, vñ dicit tex. de testa. si pater. lib. vj. ꝙ testm̃ hui⁹
21 pupillaris † censetur testm̃ paternũ, vel potius pars paterni testi ergo ecclesia pupillariter substituta cẽsetur capere hereditatẽ impuberis. Cũ ergo pater elegerit sepulturã in ecclesia, q̃ pupillariter substituit ĩpuberi, ₇ ecclesia substituta capiat hereditatẽ tanq̃ ex testõ patris, ergo de illa hereditate debet̃ cano. parochiali ecclesie, sicut si testõr expresse reliqsset hr̃ditatẽ ille ecclesie in q̃ sepulturã elegit ₇ sepultus fuit, de sepul. c. j. ₇ istud vr̃ mihi veruꝫ.

¶ Duodecimo queritur, parochianus vnius ecclesie legauit cuidã monasterio, nõ tñ ibi elegit sepulturã, pecuniã vel res alias, ₇ tãdẽ trãsiuit ad illud monasteriũ ₇ monachus effectus est, sed nõ est professus, ₇ decessit in probationis anno ₇ in monasterio est sepultus. Queritur an de illo legato debeat̃ canonica parochiali ecclesie. Archid. in. c. cũ qs, de sepul. lib. vj. sup verbo, audire diuina, tractabat hãc questionẽ ponẽdo opinionẽ antiquoꝝ doctorum. Dicebant enim quidam deberi canonicam parochiali ecclesie qui remanet parochianus vnius ecclesie, esto ꝙ transeat ad monasterium ex quo est intra probationis annum, argu. de regu. l. super eo. ₇ capitu. statuimus. Alij dicunt non deberi canonicam, licet enim non fecerit professionem in monasterio, tamen inuenitur plene ꝯuersus, de priuile. vt priuilegia, de sepul. in nr̃a, in ver. nec sit sufficienter. Itẽ qꝛ nõ mutauit volũtatẽ desinẽdi esse monachũ ex quo decessit intra probationis annũ. Desijt ergo eẽ parochianus illius ecclesie, in sanitate enim ꝯuersus est, facit de
22 sepul. c. de his, vr̃ enim voluisse domiciliũ mutare † trãseundo ad religionẽ, ₇ iõ desijt eẽ parochianus illius ecclesie, vt. c. significauit. de paro. ita dicit Hosti. de sepul. c. de his, in fi. Et idẽ tenuit Gof. in. d. c. de his, ₇ Host. in sum. eo. tit. §. vlti. ₇ hanc sniam vr̃ approbare Inn. in. c. relatũ, de sepul. in gl. j. Arch. in. d. c. cuꝫ qs dicebat de illo legato deberi canonicã parochiali ecclesie, nec est veꝝ qḋ ipse q ingreditur religionẽ cã ꝓbationis sit plene cõuersus, qꝛ ꝯuersio est vndiq꜠ versio, vt plene hr̃ de pe. dist. j. hoc ideꝫ circa prin. in ver. verso. Nã si eẽt plene ꝯuersus haberet oĩa iura ꝯuersi, qḋ falsuꝫ est, de elec. eo qḋ, in fi. li. vj. Nec intelligit̃ domiciliũ mutare, lꝫ ad religionẽ trãseat, ex quo ẽ intra ꝓbationis annũ. xiij. q. iij. §. qꝛ ergo, ꝓ hoc facit, de regula, bñficiũ, lib. vj.

¶ Preterea religiosus nõ cẽsetur ꝯhere domiciliũ in loco monasterij, nisi demũ professione facta, vt dñt Archi. ₇ Jo. de rescrip. lib. vj. ₇ facit qḋ no. de rescri. dilectus. ij. preterea lꝫ sit intra ꝓbationis annũ, nõ tñ pdit domiciliũ, ꝙ habebat, dũ erat in statu se-
23 culari, qꝛ domiciliũ † nõ intelligitur pdi nec mutari, nisi appareat de volũtate expressa vel tacita, volũtas expressa dr̃, qñ declarat animũ suũ, ꝙ velit recedere de loco domicilij, vt ibi amplius domiciliũ nõ habeat, facit de paroc. c. significauit, voluntas aũt tacita est cũ extra locũ domicilij habitat p decenniũ. C. de incol. l. ciues, lib. x. sicut videmus, ꝙ domiciliũ acqritur animo ₇ facto. ff. ad municip. l. placet. Sꝫ in q̃stione proposita nõ apparet de volũtate expressa vel tacita qḋ voluerit mutare domiciliũ p trãsitũ ad religionẽ. Preterea status existẽtis intra ꝓbationis annũ est dubius, an velit ppetuo remanere in monasterio, vt est p ꝓfessionẽ. de iureiur. tua nos, an vero ad seculũ velit remeare, de regula. cõsulti. ₇. c. statuimus, primus status habito respectu ad domiciliũ ꝙ habebat ante trãsitũ ad religionẽ erat certus. Scḋs aũt status an velit profiteri vel nõ est dubius. Debemus aũt ꝯsiderare primũ statũ, q erat certus, ₇ nõ secundũ statum, qui est dubius. ff. de statulib. ₇. l. statuliberi, sic ẽt in nouitio pristinũ statũ, scꝫ secularẽ ₇ nõ statũ regularẽ, q forte erit ₇ forte nõ erit, facit qḋ not. gl.
24 de regu. beneficiũ, lib. vj. Preterea existens † intra probationis annum nõ censetur religiosus, nisi quo ad imunitatẽ, de sen. excõmu. religioso, lib. vj. ₇ sic censet̃ magis remanere in statu seculari q̃ regulari. Jo. an. in. d. c. cũ qs, de sepul. lib. vj. recitãdo vba Archi. dicebat in hac materia tenẽdũ esse, ꝙ ipse Jo. not. in. c. d̃ his, de sepul. ¶ Circa istũ articulũ ꝯsidero tres casus. Primus est quando trãsiens ad religionẽ fecit ibi professionẽ, ₇ ibi sepultus est, ₇ tũc de obuenientibus monasterio ex vinculo ꝓfessionis non debetur canonica parochiali ecclesie, rõ qꝛ illa obueniũt monasterio ex dispõne iuris, ₇ nõ hoĩs. C. de sac. sanc. eccle. auct. ingressi. Itẽ qꝛ p ꝓfessionẽ desijt esse parochianus, ₇ mutasse vr̃ domiciliũ, cũ extra locũ monasterij nõ possit hẽre domiciliũ, vt dñt Arch. ₇ Jo. de rescrip. statutũ, lib. vj. Scḋs casus est, qñ erat intra probationis annum, nec apparet ꝙ voluerit vitam mutare, ₇ tũc sit vera opi. Archi. ꝙ debeatur canonica parochiali ecclesie qꝛ nõ desijt esse parochianus illius ecclesie. Tertius casus est, qñ existẽs intra ꝓbationis annũ voluit vitã mutare, tũc nõ debet̃ cano. parochiali eccle. qꝛ desijt eẽ parochianus illius eccle. ₇ voluisse vr̃ domiciliũ mutare, arg. optimũ, d̃ reg. bñficiũ, lib. vj. nisi existẽs ĩtra ꝓbatiõis annũ cẽset̃ bñficio, qḋ hẽbat, renũciare, qñ cõstat qḋ absolute voluit vitã mutare, sicut ergo cẽset̃ renũciare do-
25 micilio qñ ꝯstat qḋ absolute voluit vitã † mutare, qñ aũt dicat̃ absolute voluisse vitã mutare, vide casuꝫ, de reg. nõ solũ, lib. vj.

¶ Decimotertio querit̃, parochianus vnius ecclesie elegit sepulturã in alia ecclesia hospitalis. s. qꝛ ecclesia vnita est hospitali, vel hospitale sit vnitum ecclesie, vel aliqua leget illi hospitali ₇ ecclesie, an de illo legato debebit ecclesia parochialis habere canonicã. Inn. in. d. c. in nostra, in hac materia confuse loquebatur, dicebat enim ibi super verbo, reliquit, qḋ illa ecclesia parochialis de omnibus relictis ecclesie, ₇ hospitali debebit habere canonicaꝫ, siue relinquatur eoꝝ ecclesie tm̃ in qua sepelitur siue ecclesie ₇ fratribus ibi morantibus, de sepul. in nostra, ₇. ff. de annu. lega. l. annua, ₇. §. a titia, siue in genere loquutus sit dicendo, relinquo hoc tali ecclesie ₇ hospitalarijs, ₇ idem si dicat, relinquo hoc tantum hospitali, omnia enim que dat, dare vr̃ pro anima, ₇ sepultura, vt in. c. de his, de sepul. qꝛ tunc debetur canonica, quod autẽ dictuꝫ ẽ qḋ leget hospitali non pro sepultura, sed pro alia iusta cã nõ debetur canonica parochiali ecclesie, nisi parochianus talis se transtulisset ad hospitalarios, vt. c. de his, de sepul. quia tunc debetur canonica. Quod autem dictum est ꝙ legat hospitali nõ ꝓ sepultura, sed pro alia iusta cã, non debetur canonica parochiali ecclesie, est verũ, nisi ecclesia ₇ hospitale essent ita vnita ꝙ nulla separabilitas posset inter eos fieri, ₇ nihil appropriatum est ecclesie, nec in spiritualibus, nec in temporalibus, tũc enim de relicto ho-
26 spitali † debetur canonica parochiali ecclesie etiã si testator dixisset ꝙ nõ relinquebat intuitu ecclesie, sed intuitu hospitalis, quia sic sunt vnita vt diuidi non possint, ₇ tunc debetur canonica.

¶ Sed obijcitur ꝙ dicta vnio nõ possit sic eẽ ꝙ nõ sit inseparabilitas ₇ diuisibilitas ₇ inter ecclesiã ex vna parte, ₇ hospitale ex altera, immo semper est distinctio, quia parochialis sacerdos põt absoluere fratres ipsius hospitalis, de senten. excõmu. c. canonica. Respondeo, hoc nõ facit differẽtiã inter ecclesiã ₇ hospitale, sed inter clericos ₇ laicos, vel potius inter officia, hoc enim officiũ absoluendi datum est ex priuilegio priori domus, qḋ poterat habere, etiam si ibi nõ eẽt ecclesia, sicut ₇ alibi officiales domus specialia officia habent, de hac autem separabilitate notatur de priuileg. pastoralis. Ex dictis ergo Inno. que sic ꝯfuse posuit in. c. in nostra, ₇ Joan. and. ibi magis ꝯfuse posuit. ¶ Ad intelligentiã dictorũ Inn. Host. ₇ Joan. eliciamus tres casus. Prim⁹ casus, cũ ecclesia est vnita hospitali, vel hospitale est vnitũ ecclesie, ₇ legatũ est simpliciter vtriq꜠, qꝛ ecclesie ₇ hospitali nõ exprimendo pro sepultura, esto ꝙ eligat sepulturã in ecclesia, vel in hospitali, tunc in vtroqꝫ legato debet̃ canonica ecclesie parochiali, ₇ ita intelligatur qḋ no. Inn. in prin. gl. magne, sup verbo, reliqt.
27 † Scḋs casus est, qñ reliqt hospitali hoc expresso ꝙ nõ reliquit ꝓ sepultura, ₇ tunc aut ecclesia est vnita hospitali, aut hospitale ẽ vnitũ ecclesie, bene potest cognosci separabilitas ₇ diuisio ecclesie ab hospitali ex eo qḋ certa bona, ₇ iura sunt appropriata ecclesie, ₇

clesie, ⁊ alia bona ⁊ iura sunt appropriata hospitali, de quo ple in.c.j.ne sede vacan. ⁊ tunc si legat aliqd ecclesie, ⁊ ibi sepelitur ⁊ aliqd relinquat hospitali nõ p sepultura, tũc de legato qđ relinquitur hospitali, nõ debet cano.parochiali ecclesie, ⁊ ita intelli- 28 gitur dictũ Inn.in versi.secus aũt. Tertius† casus est, qñ ecclesia ⁊ hospitalis sunt ita vnita q nõ põt cognosci separabilitas ecclesie ⁊ bonoꝝ eius ab hospitali ⁊ bonis ei9 ⁊ eꝝ, ⁊ tũc siue legetur ecclesie ⁊ hospitali cõiunctim, siue leget ecclesie, siue legetur hospitali, vtroqz casu debet cano.ecclesie parochiali, si testor exprimat q nõ legat hospitali p sepultura, ex quo tñ in ecclesia sepelitur, ⁊ ita intelligit qđ dicit Inn.in.d.gl.sup vbo, reliquit, in ver. vel nisi eccle.vel hospitale eẽnt ita vnita. Ultra predictos aũt casus sciẽdũ est, q si ecclesia nõ eẽt vnita hospitali, nec eꝝ, sz eccles. eẽt de mẽbris hospitalis, vel hospitale eẽt de mẽbris eccles. ⁊ tũc indubitatũ est, qđ de legato qđ fit eccle.in qua eligit sepul. debet cano.parochiali eccle. sz nõ de legato, qđ fit hospitali, pp regulã gñalẽ q de legatis q̃ fiũt in loco, i quo qs eligit sepul.nec sepelit nec debet cano.ecclesie parochiali, vt.c.j.de sepul.de hoc p Ioã.

29 ¶ Decimoquarto queritur, parochianus† vnius ecclesie habeat canonicatũ ⁊ prebẽdã in alia ecclesia, ⁊ ibi eligit sepulturã, decessit intestatus nullis relictis ꝯsanguineis, ita q eius hereditas debet illi ecclesie, in qua obtinet canonicatũ ⁊ prebẽdã, de succes. ab intest.c.j. an de illa hereditate debeat cano.parochiali eccle. Rñdeo, debet, qꝛ ecclesia, in qua est electa sepultura, vr habere tacitã volũtatẽ defuncti in his, que ab intestato illi ecclesie obuenerant.ff.de iure codicillo.l.ꝯficiuntur, hoc dixi.S.in.iiij.c. principali, quod incipit, de qubus obuentionibus.q.v.

¶ Decimoquinto queritur parochianus vnius ecclesie legauit alteri eccle. ⁊ ibi elegit sepulturã, ⁊ sepultus est ibi i legãdo, tñ expssit, q nõ legauit cã sepulture, sz ob aliã iustã cãm. Queritur an de isto legato debeat cano.parochiali ecclesie. Sũt qdã qđ nõ obetur, ⁊ allegãt.d.Inn.de sepul.in nostra, sup vbo, reliquit, versi. ⁊ hoc intelligo veꝝ ⁊c. Ista opinio nõ est vera, qꝛ ista canonica portio debet in recõpẽsationẽ iniurie, q̃ fit ecclesie parochiali, a qua corpus assumit, ⁊ ad aliã ecclesiã trãsfertur, vt in.c.certificari, de 30 sepult.itẽ nõ põt parochianus† tollere ius parochiali ecclesie, sz exprimat in legato q nõ legat cã sepulture, qꝛ nõ põt facere, q leges nõ habeant locũ in testõ suo.ff.de legi.l.nemo põt, bene facit de test.reqsisti, itẽ apta ⁊ parata eẽt fraus priuandi ecclesiã parochialẽ sua canonica portiõe, exprimẽdo vcz qđ nõ legat cã sepulture, nõ obstat quod dr per Inno.in.d.c.in nostra, quia ibi loquitur quando ecclesia, erat vnita hospitali, et eligebatur sepultura in illa ecclesia, ⁊ legabat hospitali nõ cã sepulture, quo casu de legato facto dicte ecclesie non debetur canonica.

¶ Decimosexto queritur, si priuilegiũ libere sepulture ꝯcedatur p papã nõ adiecta clausula de iustitia vel cano.parochialis eccles. an hec ecclesia sit priuilegiata in qua parochianus alterius ecclesie sepelitur de legato sibi facto teneat ad canonicã parochiali ecclesie. Uidetur q nõ qꝛ alias adiectio illoꝝ verboꝝ nil operaretur, ꝯ id de priuileg.si papa.ij.rñso, in fi.li.vj. itẽ si papa voluisset hoc expresse de decimis ad audientiã expressisset, itẽ ꝯ libertatez sepulture eẽt ꝯcessũz p̃uilegiatos teneri parochiali ecclesie ad ca- 31 nonicã.de prebẽ.sz episcopus, lib.vj.itẽ minores, ⁊ predicatores †ob hoc soluunt quartã, qꝛ vt pz in cle.dudũ, de sepul.§.hmõi, tali libertati admittit modificatio, dicit.n.liberã hẽant sepulturã, secus ergo vbi modificata nõ ẽ. Reseruat ergo ibi canonica parochiali ecclesie qꝛ papa id exprimit, qꝛ a ꝯrio si nõ exprimeret ñ debet illa canonica. In ꝯriũ est veritas, debet.n.canonica parochiali ecclesie, esto qđ alteri ecclesie sit ꝯcessũz priuilegiũ libere sepulture, esto q in priuilegio nõ sit adiecta clausula, salua iustitia ecclesiaꝝ a qbus corpora assumuntur. Ratio, qꝛ p p̃uilegiũ libere sepulture ecclesia priuilegiata equiparatur alijs ecclesijs, q̃ habẽt populũ ⁊ sepulturã de iure cõi, sz ꝯstat q parochialis eccles. dz habere canonicã de legato, quod suus parochianus facit alteri ecclesie, in qua eligit sepeliri.de sepul.c.j. Itẽ qꝛ papa p hoc p̃uilegiũ libere sepulture nõ intẽdit plus ꝯcedere, qȝ hẽat alia ecclesia cui ꝯpetit de iure cõi ius sepulture. C.de inoffi. testamẽ.l.si qñ. Itẽ qꝛ papa p priuilegiũ libere sepulture non vult tollere ius 32 parochialis ecclesie, ex quo id nõ exprimit, qꝛ priuilegia† principũ interpretamur absqz preiudicio iuris alieni.ff.ne qd in lo.publico.l.ij.§.si qs a principe, de aucto. ⁊ vsu pal.ex tuaꝝ, de offi.de lega.sup eod.de ꝯsue.cũ dilectus, de priuileg. pastoralis. Itẽ qꝛ i priuilegijs nõ fit extẽsio de vno casu ad alteꝝ prorsus diuersum, ⁊ separatum, sicut nec fit extẽsio de psona ad psonã, ð priuileg.c. sane, de decimis.ad audientiã. Cũ ergo p se sit sepultura vel sepeliendi ius, ⁊ p se sit ius canonice parochialis, ⁊ vnũ ius sit diuersũz ⁊ separatũ ab altero merito priuilegiũ sup libera sepultura ñ excludit nec tollit ius parochiale. Itẽ quia ex duabus seruitutibus vna sublata altera remanet, de priuileg.c.pastoralis, de seruitu.rusti.predi.l.si domus, licet ergo p priuilegiũ sit sublata seruitus, que respicit ius sepeliendi non tamen est sublata altera seruitus, que respicit ius commune, dico canonice parochialis.

¶ Ad allegata in ꝯriũ sic rñdetur. Nõ enim obstat qđ dicebatur qđ nõ est libera sepultura, si prestatur canonica, hoc nõ est verum 33 qꝛ illa dr libera† sepultura, q̃ põt fieri absqz ꝯdictiõe ecclesie, cui ꝯpetebat sepelire de iure cõi, de sepul.c.ex pte, nec illa libertas ipeditur, sz debeat prestari cano.parochiali ecclesie. Itẽ nõ obstat qđ secũdo ibi allegabat, q clausule inserte in priuilegio debẽt aliqd operari nec addãtur frustra, vt.d.c.si papa, qꝛ illud est veꝝ in clausulis nõ subintellectis de iure, de ꝯsti.cũ.M.de rescri.c.mãdatis. Sz illa clausula salua iustitia de qua loqtur.c. certificari, ẽ clausula subintellecta a iure, ⁊ est absurdũ clausulas a iure subintellectas exprimi in priuilegio, ⁊ ita tz Io.in.d.c.certificari, de sepul. Dicebat Io.de ligna.de sepultu.certificari, in.q. q̃ incipit, sz pone ꝯcessũz est ⁊c. qđ qñqz ecclesie nõ habẽti de iure cõi ius funerãdi papa ꝯcedit priuilegiũ libere sepulture, ⁊ tunc talis ecclesia priuilegiata in qua sepelit parochianus alterius ecclesie tenetur parochiali ecclesie ad canonicã, prout no.Io.in.d.c.certificari. Qñqz ecclesie habẽti ius funerãdi de iure cõi papa ꝯcedit priuilegiũ libere sepulture, ⁊ tũc ecclesia sic priuilegiata in qua sepelitur parochianus alterius ecclesie nõ tenet ad cano.ecclesie pa- 34 rochiali, ⁊ rõ est, qꝛ illud priuilegiũ† dz aliqd operari, de priuile. si papa, lib.vj. Sed iã nihil operaret si talis ecclesia priuilegiata de legato qđ sibi fit tenet parochiali ecclesie ad canonicã portionẽ. Istud vltimũ nõ vr veꝝ, qꝛ qñ priuilegiũ ꝯsonat iuri cõi, ꝯsideramus illud priuilegiũ vt ius cõ.C.de inoffi.testa.l.si qñ, sicut dicimus in ꝯstõne, q̃ ꝯsonat iuri cõi, qꝛ ꝯsideramus eã vt ius cõe ꝯm qđ no.gl.in prohemio cle.in glo.sup vbo, decetero, in vers.si dicas ⁊c. sicut videmus in priuilegio qđ emanat ꝯm ius cõe ꝯsideramus illud vt ius cõe, nec aliqd addit vltra ad ius cõe. de cõsti.c.j.lib.vj. vbi p gl. ⁊ facit qđ not.doct.in.c.j.de rescri. Cũ ergo parochialis ecclesia de iure nõ habeat priuilegiũ libere sepulture, de sepul.c.ij.lib.vj. sz p priuilegiũ papa ꝯcedat ius sepulture, hoc priuilegiũ nil addit ad ius commune. Et ideo cum de iure communi talis ecclesia priuilegiata ante priuilegium tenebatur soluere canonicam quando parochianus alienus ibi sepeliebatur, eodem modo tenebitur etiam post priuilegium.

¶ Quoniã aũt superius dixi, qđ qñ parochianus vnius ecclesie legat alteri ecclesie, ⁊ ibi nõ eligit sepulturã, nec ibi sepultus ẽ q de tali legato nõ debet canonica parochiali ecclesie vt plene not. in.c.j.de sepul. Queritur an hoc sit semp veꝝ. Rñdeo regulariter sic, sed fallit in casu, qñ fraus interuenit, vt in cle. dudũ.§.veꝝ ibi, dũ dicit facturi ⁊c. de sepul.in nostra, circa fi. ¶ Sed inciden- 35 ter querit qñ† dicatur fraus cõmitti. Rñdeo q illa fraus qñqz cõmittit p parochianũ, qñqz p ecclesiã cui legatur. De primo casu de fraude parochiani, q̃ intẽdebat fraudare ecclesiã parochialẽ pñt poni multa exẽpla. Pmo qꝛ parochianus donauit alteri ecclesie inter viuos, cũ tñ reuera intẽderet legare ecclesie, ⁊ finxit se velle donare ad hoc, vt parochialis ecclesia nõ haberet canonicã. Itẽ pz aliud exẽplũ, legauit alteri ecclesie ad vsus priuilegiatos, de qbus nõ debet canonica de iure cõi, vt in cle. dudũ.§.verũ. fingẽs se legare ad illos vsus, cũ tñ reuera itẽderet legare simpliciter. Itẽ pz exẽplũ, legauit alteri ecclesie, sed ibi studiose voluit eligere sepulturã, vt sic parochialis ecclesia priuaret sua canonica. Itẽ pz exẽplũ, elegit sepulturã in alia ecclesia, sed nihil ei legauit. sed legauit alteri loco vel psone cõmittens tacite ⁊ secrete fidei legatarie, vt legatũ restitueret illi ecclesie apð qȝ elegit sepulturã. ff.de iu.fisci.l.nõ intelligunt, de fraude aũt rectoris eccl. cui legat patet exẽpla. Pmo parochianus vellet legare alteri ecclesie, rector inducebat illũ ad donãdũ. Itẽ cũ parochianus vellet legare ⁊ ibi sepulturã eligere, rector ecclesie inducebat solũ ad donãdũ. Itẽ pz exẽplũ qñ mẽdicãtes apð quos erat electa sepultura, pcurabant, q legaret coꝝ amico, q tale relictũ postea ipsis fratribus elargiebatur. Itẽ pz, si testor relinquit, vel dat aliquid i infirmitate de qua moritur, aut nulla mẽtione facta in sua vltima volũtate mãdat dari post mortẽ alicui dictoꝝ fratrũ in aliquas cõmoditates ipsius puta emptione libroꝝ, vel vestiũ, siue aliarũ rerũ, debetur tũc quarta, ratio est in illo casu, qꝛ tale relictũ fratri- 36 bus ex psona† ipsoꝝ professoꝝ qbus donat vel legatur acqritur ecclesie, de priui.cũ olim.ij. vt no. Pau.in.d.cle.dudũ, sup verbo indirecte. Itẽ pz exẽplũ, si legaretur creditoribus vel seruientib9 ipsoꝝ fratrũ vel alijs personis pro ipsis fratribus, vt no.in.d.cle

mē.dudū,super verbo,alijs,per eundem. Itē ⁊ multis alijs modis cōmittitur fraus,vt in.d.cle.dudū.§.ver⁊. Multis aūt modis quibus fraus inducitur presumptiue circa ea que aguntur p ptes,vide quod plene nota. Bart.in.l.post ꝯtū. de do.⁊.ff.que in frau.credi.l.j.⁊.l.omnes.§.lucius.

¶ Scōo incidēter querit̄ cui incūbat ꝓbatio fraudis. Rn̄deo, allegāti fraudē,qꝛ fraus ⁊ dolus nō presumunt̄ nisi ꝓbent̄.ff.de ꝓba.l.quoties.§.q dolo. ¶ Tertio incidēter querit̄,q̄liter ꝓbatur iste dolus vel fraus. Rn̄deo p ꝯiecturas,de renū.c.ij.lib.vj.C.de dolo.l.dolo.ff.si qs omis.cau.testa.l.vlti.de leg.l.si seruus pluriū.l.fi.ff.de actio.empt.l.fi.ff.de vsur.l.semisses.ff.de pig.act.l.cum vniuersoꝝ,de dona.inter vir. ⁊ vxo.l.iiij.ff.de transact.l.cū hi.§.modus.lxxxix.dist.decēter.de testa.reqsisti.in fi.⁊.c.officij,facit.ff.de dona.l.post ꝯtū.ff.q̄ i frau.credi.l.oēs.§.lucius,⁊.l.j.si qs in frau.patro.⁊ vide de hac materia qd̄ not.p Pau.in cle.dudū.§.verū,sup verbo,sepeliri elegerit,⁊ sup v̄bo decesserit,⁊ sup v̄.indirecte,⁊ sup ver.ꝺ alijs,ꝑ eisdē,⁊ sup v̄bo,sanitate,⁊ sup verbo,ꝯscientias,⁊ sup v̄bo,discerete,vbi ēt dicebat Pau.ꝙ si testator apꝰ mēdicātes animi destinatione,⁊ ꝓposito expresse electa sepultura facit alibi eligi,⁊ sibi nihilominus legari qd̄ alias erat legaturus,certe p̄sumit̄ fraus,⁊ tūc tenet̄ ad quartā,idē est in si-

37 milibus fraudulentis casibus. ¶ † Quarto incidēter q̄ritur,si re vera paroch.ꝯmisit dolū ⁊ fraudē,ſꝫ rector eccle.cui legabat̄,nō cōmisit aliquē dolū,nec fraudē,nec fuit ꝯscius,nec ꝑticeps fraudis cōmisse parochiano,an illa fraus parochiani nocebit illi ecclesie cui legat̄. Credo ꝙ noceat,qꝛ hic agimꝰ de preiudicio parochialis ecclesie in cuius ꝑiudiciū parochianus potuit fraudeꝫ cōmittere,bn̄ facit de testa.officij.⁊.c.reqsisti.⁊ notandum ꝙ ad hoc vt fraus nō ꝯmittat̄ p rectorē ecclesie cui legat̄,canō onerat consciētiā eius cui legatur,vt.d.cle.dudum.§.verum,ibi,dum dicit,conscientias ⁊c. Et sciendū ꝙ vbi statur conscientie alicuius non potest in ꝯtrariū fieri ꝓbatio,de rescrip.statutum.§.assessorem,

38 vbi de hoc plene p glo.lib.vj.⁊ de iurepa.cle.vnica.† Notandū autem ꝙ conscientie puritati non desit iudicium rationis.c.non solum,de regu.in.vj.⁊ vide de fo.ꝯpe.clemen.quamuis.

SVMMARIVM

1 Parochialis canonica cui ecclesie debeatur.7.13.21.25.34.
Pabulum quid sit.
2 Parochianus alicuius ecclesie quando quis dicatur.
3 Rex si moritur ⁊ sepelitur in aliqua ecclesia sui regni, ⁊ aliq̄ obueniant illi ecclesie pro sepultura,qd fiet de oblatis, vel legatis per regem illi ecclesie in qua eligit sepulturam.
4 Spiritualia qui seminat,dignum est vt metat temporalia.
5 Ecclesiastica sacramēta si in vna ecclesia qs percepit,⁊ in alia audit diuina,⁊ alteri ecclesie aliqd legat,⁊ ibi sepulturā eligit,nūquid vtriqꝫ ecclesie debetur canonica.
6 Parochianus si aliqs sit duarū ecclesiarum nunquid in vtraqꝫ parochia tenetur ad collectas.
8 Jura que disponunt deberi canonicam quid considerent.
9 Domicilium vt censeatur quid mutasse,quid requiratur.
10 Domicilium constituitur minori spatio q̄ꝫ decennali.
11 Considerare plus debemus auditionem diuinorum ⁊ perceptionem sacramentorum q̄ꝫ habitationeꝫ solam in parochia in canonica largienda.
12 Culpa parochiani non debet redundare in preiudicium parochialis ecclesie.
14 Jura vacantis ecclesie seruari debent.
15 Debitor alicuius si quis est ad diem sub pena, ⁊ interim debitor moriatur,sic ꝙ iacet hereditas, nunquid bn̄ficio restitutionis subuenietur aduersus pene commissionem.
16 Impedimentum facti quid respiciat.17.
18 Parochianus si propter impedimentum iuris non potuit audire diuina officia a rectore parochialis ecclesie,an canonica debetur parochiali ecclesie de legato quod ipse fecit alteri ecclesie vbi elegit sepulturam.
19 Impedimentum proueniens propter impossibilitatem iuris an noceat impedito.
20 Delictum sacerdotis non debet nocere ecclesie.
22 Peregrini in qua ecclesia sepeliri debeant.23.
24 Parochianus vnius ecclesie elegit sepulturā in alia ecclesie.eiusdē diocesis,⁊ illi ecclesie in qua elegit sepulturā legat prediuꝫ constitutum in alia dioceſi,cui ecclesie debebitur quarta.
26 Animus ⁊ factum requiritur vt domicilium constituatur.
27 Diuina officia audire ⁊ ecclesiastica sacramenta percipere debet quis in ecclesia parochiali.
Pena non debet alicui tribuere immunitatem.
Factum vnum ⁊ idem non debet esse causa pene ⁊ premij.
28 Domicilium non constituitur sine voluntate ⁊ animo.
29 Ecclesie a qua corpus assumitur debetur quarta de iure.
Ultimū tempus inspicimus quando de statu persone agitur.
30 Tempus pupillaris etatis licet non possemus considerare quantum ad ius parochiale ⁊ sepulture, tamen considerare debemus ⁊ possumus tempus etatis adulte.
31 Confinati ⁊ relegati an perdant domicilium loci de quo relegantur,⁊ confinantur.
32 Banniti ⁊ rebelles q se conferunt ad aliam ciuitatem vel patriā an perdant domicilium.
33 Jura sepulture ⁊ parochie sunt diuersa.

¶ Capitulum septimum canonice parochialis.

1 Venio Ad septimū capitulū principale cui ecclesie debeat̄ † cano.parochialis, hoc declaro p infrascriptas.q. ¶ Prio q̄rit̄,cū iura loquant̄ de eccles. parochiali q̄liter accipiat̄ ecclesia ꝑochialis ad hoc,vt ei canonica debeat̄,⁊ qs intelligat̄ eē parochianus alicuius ecclesie,tex.in.c.j.de sepul.dicit ꝙ illa ecclesia cēset̄ parochialis in q̄ celesti pabulo refici ꝯsueuit. Dr̄ aūt pabulū celeste doctrina sacerdotū fieri vel solita cibaria,pabuluꝫ dr̄ predicatio verbi dei,de offi.ordi.iter cetera.ꝑꝫ gl.i.d.c.j. Host.aūt dicebat ibi, ꝙ pabulū dr̄ eo qd̄ pascūtur ⁊ reficiunt̄ nō solū pane corporali, sed ēt spirituali.i.sacramētis ⁊ v̄bo dei,vt pꝫ in dictis.c.j.⁊ eo.ti.c.ꝺ his.j.respō.⁊.xiij.q.j.§.j.⁊.iij.q.j.audacter.tex.in.d.c.de his,dicit ꝙ illa dr̄ eccle.paroc.a q̄ qs recipit salutis pabulū, text.in.c.cū qs,de sepul.lib.vj.dicit ꝙ illa cēset̄ eccle.paroc. in qua qs cōsueuit officia audire diuina,⁊ ecclesiastica recipe sacramēta,text.in cle.dudū.§.ver⁊,dicit illā cēseri paroc.eccles.q̄n ad ipsius eccl.rectorē ꝑtinet certis ꝑsonis ministrare eclesia.sacra, ⁊ qbus noscit̄ ꝯpetere de iure ꝑdicare,seu ꝓponere v̄bū dei,⁊ confessiones audire fideliū,⁊ qbus ꝯpetit ministrare sacr̄m vnctiōis extreme, vel eucharistie,vel solennizare m̄rimonia,ꝺ ꝑuil.cle.j. facit ꝺ paroc.vt dn̄icis,ꝺ peni.⁊ re.c.oīs.eo.ti.c.fi.li.vj.⁊ vid qd̄ no. Inn. ꝺ deci.in.c.nouū genꝰ,in gl.magna,in ver.itē nō credimus ⁊c.

¶ Ex his ergo pꝫ qs dicat̄ parochianus alicuius eccle.nā paroc.

2 intelligit̄,q̄n † habitat p annū totū in paroc.ita dicit Inn. de deci.c.ij.vel q̄n habitat maiori pte anni,⁊ ibi audit diuina, ⁊ a rectore ecclesie ibi recipit ecclesiastica sacra,⁊ q̄n p Rectorē eccle. sp̄ualia sibi ministrant̄,⁊ eidē rectori in foro ꝑniali ꝯfitet̄ ⁊ a tali rectore ꝑdicationes audit ⁊ v̄ba Dei,q̄ ꝓponunt̄,facit de paroc.c.fi. facit qd̄ no. Pau.in cle.dudū.§.verū,sup v̄bo,parochialibꝰ sacerdotibus,vbi dicebat ꝙ scholares ⁊ alij incole annales ⁊ mercenarij debēt ꝯfiteri sacerdoti in cuius parochia hitant p annuꝫ.argu.xvj.q.j.questi. Alij dn̄t ꝙ ēt si nō traxerūt morā p annū, argu.de deci.c.ad apostolice,fatet̄ tn̄ tutius eē qd̄ viatores ⁊ similes semp a ꝓprio sacerdote habeant licentiā speciale, ⁊ de hoc p Host.in sum.de peni.⁊ remis.§.cui ꝯfitēdū.sub.§.fi.⁊ de paro.§.qs intelligat̄ parochianꝰ,facit bene palle.c.questi.vbi dt̄ ꝙ decime ꝑsonales dn̄tur tali paroc.eccle.ergo ⁊ talis q̄rta, tn̄ vbi non eēt in totū trāslatus,verius v̄r,ꝙ illa q̄rta diuidit̄ inter eccle. primā,cuius erat parochianꝰ,⁊ scdaꝫ vbi morā trahit,lꝫ nō p totuꝫ annum. Uidetur enim hec secunda habitatio contumeliosa prime ecclesie parochiali,de sepul.cum quis,lib.vj.

3 ¶ Scdo querit̄ si rex,dux,† vel magnus Baro moritur, ⁊ sepelit̄ alicubi.s.in aliq̄ ecele.q̄ sit in suo regno,ducatu,vel baronia, ⁊ aliqua obueniant illi eccle.ꝑ sepul.qd fiet de talibus oblatis vel legatis p regē illius eccle.in qua eligit sepul. Dicebat Inno.de sepul.c.ij.ꝙ eps talia data ꝑ sepultura dꝫ accipere,⁊ suā ptē dare eccle.vbi sepelit̄,⁊ de residuo dꝫ ptes facere inter ecclesias, vbi p circulū anni ꝑcipiebat ecclesiastica sacra,isti.n.magnates nō morātur semp in vno loco,sed circueunt terras,hoc optime ꝓbat̄, de deci.q̄m.xij.q.ij.nobis.⁊.c.vulterane,⁊.c.se.ita dicebat Inn.i.c.ij.de sepul.in v̄.hac eadē rōne. Dicebat.n.Inn.in.d.c.nouū genus,in gl.magna.in ver.itē nō ꝯcedimus,ꝙ lꝫ hodie in aliqua ecclesia qs audiat diuina,ꝙ illi ecclesie debeat̄ quarta de his, q̄ obueniunt illi ecclesie,cui legat,⁊ ibi sepelit̄,sed debet̄ illa quarta de his q̄ obueniūt illi ecclesie in qua p totū annū sumit ecclesiastica sacra,⁊ audit diuina officia.xvj.q.j.questi. Et si forte in pluribus ecclesijs audiret diuina officia,tūc p equali parte aucto.superioris diuident̄ inter dictas ecclesias ea,que oblata fuerunt ecclesie

4 vbi sepultus est,† qꝛ dignū est,vt metat t̄palia q seminat sp̄ualia.

Dicebat

Dicebat Bald. in suo trac. quod isti reges qui circuambulant terras sui regni non dicuntur habere unam parochiam tantum, et ideo si in aliquo loco moriuntur mortuaria debent distribui inter omnes ecclesias seu parochias quas ille rex illo anno circuivit, et allegat quod dicit Inn. in d. c. ij. de sepul. Dicit tamen ipse, quod probabilius videtur doctoribus, quod illa ecclesia dicatur paroc. in qua stetit maiori parte anni. ff. de fun. instr. l. cum delanionis §. sabinus, sed si hoc non appareat vel non est, quia propter latitudinem provinciarum parum se figebat in locis, tunc habet locum d. Inn. Nec potest dici quod rex sic circueundo regnum videatur quasi vagabundus, quia omnes civitates regni sunt lares eius, facit. ff. de iudi. l. ij. et l. heres absens.

¶ Tertio queritur, si aliquis audit divina in una ecclesia, et in alia percipit sacramenta, et iste legat aliqua tertie eccle. et ibi sepulturam eligit, cui de illo legato debeatur cano. quarta de illo legato, an ecclesie in qua audiebat divina, an vero eccle. in qua percipiebat ecclesiastica sacramenta. Dicebat Inn. in c. de his, de sepul. super verbo, ecclesijs. quod si in una

5 ecclesia quis percipit ecclesiastica † sacramenta in alia ecclesia audit divina, et alteri ecclesie aliquid legat et ibi sepulturam elegit, quod de illo legato debetur unica canonica quarta utrique eccle. que quidem quarta equaliter dividitur inter ecclesiam, in qua audivit divina, et ecclesiam in qua percipiebat sacramenta et si in diversis ecclesijs per diversas partes anni audit offi. divina. Unde dicebat Jo. in d. c. de his, sup glo. ij. quod si aliquis semper in aliqua capella audit divina officia, et in ecclesi. baptismali percipit ecclesiastica sacramenta, quod de legato, quod fit tertie eccle. unica quarta detrahitur, que equaliter dividitur inter capellam, ubi audiebat divina et inter ecclesiam baptismalem, ubi percipiebat ecclesiastica sacramenta.

¶ Quarto queritur, quis habet unum domicilium quod quidem domicilium est equaliter in duabus parochijs, ut puta in confinio duarum ecclesiarum parochialium, vel duas domos coniunctas in duabus parochijs, et ille legat cuidam tertie eccle. et ibi sepelitur, queritur de illo legato an debeatur cano. paroc. utrique dictarum ecclesiarum parochialium. Respondeo debetur unica quarta parochialis, que equaliter dividetur inter dictas ecclesias parochiales, ita dicit gl. ordi. in c. cum quis, de sepul. lib. vj. Dicebat Jo. in d. c. cum quis, sup gl. iiij. in novella, quod si aliquis sit parochianus

6 † duarum ecclesiarum quod in utraque parochia tenetur ad collectas. ff. de censib. l. forma. §. si vero. Et subdit quod si aliquis habitat in utraque parochia, quod munera personalia et etiam munera que imponuntur singulis parochijs in impositione eorum in eius electione est subire talia onera in qua illarum parochiarum velit. ff. ad mu. l. civis. Et subdit quod si aliquis habet unam domum, cuius pars est in una parochia, et alia pars est in alia paroc. et iste est artifex qui operatur artem in certa parte illius domus, quod decimas personales solvat illi eccle. paroc. ubi est pars domus ubi artem operatur.

¶ Quinto queritur, si aliquis habet unum casamentum, in quo habet introitum per unam partem, que est in parochia unius eccle. et habitationem habet in eodem casamento quod est in paroc. alterius ecclesie. Modo iste legat cuidam tertie eccle. et ibi eligit sepulturam, queritur de isto legato, cui debetur cano. parochialis, an illi eccle. in cuius parochia est porta, per quam habetur introitus ad illud casamentum, an vero eccle. in cuius paroch. est casamentum. ¶ Respondeo debetur illi ecclesie tantum, in cuius parochia est casamentum in quo habitat. Ratio quia introitus per illam portam est solum propter habitationem. ff. de lega. iij. l. predijs. §. penul. et antepe. ita dicit

7 Jo. de sepul. cum quis lib. vj. sup gl. iiij. ¶ † Sexto queritur, aliquis est parochianus duarum ecclesiarum, puta eccle. s. Micha. et san. Joan. et legat ecclesie san. Joan. et ibi eligit sepulturam, queritur an de illo legato cano. portio debeatur alteri eccle. paroc. s. s. Micha. videtur quod debeatur dicte ecclesie san. Micha. que parochialis est, videtur fieri iniuria, quia ab ipsa sumitur corpus et transfertur ad aliam eccle. ubi eligit sepeliri, et in recompensationem istius iniurie debebitur cano. parochialis, de sepul. certificari. In contrarium videtur, quod non debeatur canoni. quia nulla facta est iniuria dicte eccle. san. Michaelis, ex quo iste in alia ecclesia, seu parochia sepulturam eligit, cum in hac parochiali ecclesia, ubi eligit sepeliri debuisset sepeliri, si sepulturam non elegisset. Item potuit talis parochianus preeligere alteram ex illis duabus ecclesijs parochialibus, ar. ff. de leg. ij. l. cum quidam.

¶ Septimo queritur, cum ecclesie parochiali debeatur cano. de legato, quod fit alteri ecclesie, in qua sepelitur, queritur si testator tempore testi. erat parochianus unius eccle. et tempore mortis erat parochianus alterius eccle. an debebitur cano. parochiali ecclesie, cuius erat parochianus tempore testi. An vero ecclesie, cuius erat parochianus tempore mortis. Respondeo, quod si desijt esse parochianus tempore testi, quod tunc illi eccle. non debetur cano. sed debebitur ecclesie, cuius erat parochianus tempore mortis. Ratio

8 quia nulla iniuria facta est ecclesie, cuius erat parochianus tempore testi, ex quo desijt esse parochianus illius ecclesie. † Jura. n. que disponunt deberi canonicam, considerant quando de ecclesia parochiali assumitur corpus, et transfertur ad aliam ecclesiam, ut in c. certificari, de sepultu. hoc etiam inducunt ad recompensationem iniurie, que fit parochiali ecclesie, ubi debebat sepeliri, ut. c. primo, de sepult. et hoc plene probatur in capi. cum quis, de sepultu. lib. vj.

¶ Octavo queritur, quidam existens parochianus cuiusdam ecclesie constitute in villa pertinente ad aliquam civitatem propter guerras et hostilitates, seu propter gentes armorum, que stabant in illa villa recessit ab illa villa, ne ipse et sua familia caperentur ab inimicis, et transtulit se et suam familiam ad illam civitatem, ad quam pertinebat illa villa, et habitavit cum sua familia in parochia ecclesie constitute in d. civitate. Demum veniens ad mortem legavit cuidam tertie ecclesie et ibi eligit sepeliri. Moritur autem in paroc. d. parochialis ecclesie constitute in d. civitate, quero de legato cui eccle. paroc. debeatur cano. An vero dicte parochiali ecclesie constitute in d. civitate ubi ille mortuus est. An vero dicte paroc. eccle. constitute in d. villa cuius moriens erat parochianus. Respondeo, debetur cano. parochialis illi ecclesie constitute in d. civitate, ex eo quod ille moriens decessisset in illa civitate. Et ratio est, quia illa recedendo de d. villa propter dictum timorem non desijt esse parochianus illius ecclesie constitute in d. villa, nec censetur mutasse domicilium transferendo se de d. villa ad civitatem predictam, cum non habuit animum in civitate perpetuo remanendi, quod requiritur, ut censeatur domicilium mu

9 tasse. ff. † ad municipales. l. non utique. et l. domicilium. et l. eius qui. §. penul. C. de incolis. l. ij. lib. decimo. et l. civilis, et no. l. j. de munic. et origi. eo. lib. et no. Host. in summa, de parochijs. §. penul. ante finem. Durante igitur metu dicte hostilitatis seu guerre non dicitur habere animum mutandi domicilium quod habebat in d. villa, facit, quod metus cau. c. j. nec presumitur animus mutandi nisi probetur. d. c. j. in penul. gl. facit ad hoc. ff. de damno infec. l. si finita. §. si quis metu. de acqui. rerum domi. l. qua ratione. §. fi. et l. naturalem. §. in his, et institu. de rerum divisio. in fi. Simile quod non perdit possessionem qui metu hostium ab illa recedit si possessio ab hostibus occupata non sit. ff. de acqui. pos. l. clam possidere. §. qui ad nundinas, et ita no. Jo. de sepul. c. is qui. in novella, hoc dictum intelligo quando durante metu non accessit ad villam, sed si cessante metu remansit in civitate, tunc censetur mutasse domicilium quod habebat in villa et elegisse domicilium in d. civitate. Et sic parochiali ecclesie dicte civitatis in qua moriens habitabat debebitur canonica parochialis, non ecclesie parochiali constitute in d. villa, dicebat Fede. de senis, in consi. cclxviij. ver. item pone quod propter guerram etc. Quod si propter guerram quis recessit de loco proprio, et se alibi collocavit et cessante guerra redijt ad propria certe durante tempore guerre fuit parochia illius eccle. ubi se tunc collocavit, de parochijs. c. ulti. et ibi no. Host. et Archi. post eum. xiij. q. ij. §. quia quod minori spacio quam decennali † constituitur domicilium, ut no. Jo. de sepul. is q. li. vj. tene quod debeatur ecc. illius ville ex quo ad illam redijt et ibi divina audivit, ut. s. dixi.

10

¶ Nono queritur, parochianus unius ecclesie existens in infirmitate legavit cuidam alteri ecclesie parochiali, et ibi elegit sepulturam, et existens in infirmitate illa, de sua quidem ecclesia parochiali se transtulit ad ecclesiam cui legavit, et in qua sepulturam elegit, queritur an de illo legato debebitur canonica dicte parochiali ecclesie. Respondeo debetur canonica, ratio quadruplex est. Prima, quia non censetur domicilium mutasse, quod habebat in d. sua parochiali eccle. esto quod se transtulerit ad parochiam cui legavit. Secunda ratio, quia presumitur recessisse de parochia sue parochialis eccle. timore infirmitatis in qua erat, sicut videmus tempore mortalitatis, ubi infirmi existentes parochiani alicuius ecclesie timentes mortalitatem que est in illa parochia faciunt se transferri ad aliam parochiam ubi non est mortalitas. Tertia ratio est, quia videmus quod si parochianus unius ecclesie transfert se ad monasterium in infirmitatis articulo, de his que acquiruntur monasterio virtute professionis debebitur cano. paroc. eccle. de quo plene per Inno. in c. relatum. et c. is qui, de sepul. Quarta ratio, quia posset parochianus illius ecclesie in fraudem facere se transferri de loco parochialis ecclesie ad aliam ecclesiam, cui legaverat, ad hoc ut parochialem ecclesiam privaret cano. paroc. de quo per Jo. de sepul. c. ij. §. qui in novella, et ita intelligatur quod no. Damasus in titu. de testa. in. v. q.

¶ Decimo queritur, quidam non habens propriam domum conduxit quandam domum in una parochia et habitavit, demum finito tempore conductionis conduxit domum in alia parochia, et ibi habitavit, fecit testamentum, et cuidam tertie eccle. legavit, et ibi sepulturam elegit, queritur de illo legato, cui ex illis ecclesijs cano. debeatur, an eccle. in cuius parochia habitavit tempore testi, an vero ecclesie, in cuius paroc. habitavit tempore sue mortis. Videtur quod inspiciatur locus habitationis tempore testi. ff. de auro et arg. le. l. si ita, sed videtur quod inspiciatur locus habitationis tempore mortis. ff. de fun. instru. l. penul. et de pecul. peculium. Dicas debere inspici maioritatem et longinquitatem temporis. Nam si in prima parochia habitavit maiori et longiori tempore quam in secunda parochia, et in prima longiori tempore audivit divina et percepit ecclesiastica sacramenta illam ecclesiam censebimus parochialem, et illi soli debebitur canonica, et hoc est quod volunt doct. quod consideratur habitatio maioris temporis, de quo. s. in. j. q. si autem habitasset in utraque parochia equaliter, tunc illa canoni. di

uiditur inter ambas illas ecclesias, de sepul. cũ qs, lib. vj. ibi duz dicit text. equaliter se collocant. ¶ Sed incidenter queritur, pone ꝙ in prima ecclesia nõ audiuit diuina, nec ꝑcipit sacra toto tẽpore, quo habitauit in parochia prima, ſʒ in ſcda parochia habitauit minori tpe ⁊ ibi audiuit diuina, ⁊ ꝑcepit ecclesiastica sacra, queriẽ cui ex illis ecclesijs debeatur cano. Rñdeo ecclesie ↄstitu-

11 te in secunda parochia, quia plus debemus considerare †auditionem diuinoꝝ, ⁊ ꝑceptionem sacramentorum, quam habitationez solam in parochia sine auditione diuinorum, ⁊ perceptione sacramentorum, de sepultur. cum qs, lib. vj.

¶ Incidenter queritur, qdã habitauit in vna parochia ꝑ annuz, ⁊ ꝑ aliũ annũ in alia parochia, ⁊ in nulla dictaꝝ ecclesiaꝝ audiuit diuina nec ꝑcepit ecclesiastica sacra ⁊ legauit tertie ecclesie, ⁊ ibi elegit sepeliri, queritur an de illo legato debeatur cano. alicui dictaꝝ ecclesiaꝝ parochialiũ, ⁊ si debetur, cui ex illis ecclesijs debeatur, an vero debeatur vtriqʒ. Uꝫ ꝙ neutri dictaꝝ ecclesiaꝝ debeatur, eo ꝙ in nulla dictaꝝ ecclesiaꝝ audiuit diuina, nec accepit ecclesiastica sacra, vt in. c. cũ qs, de sepul. lib. vj. Credo ꝙ cũ cẽseatur habere domiciliũ in. ij. parochia, ꝙ illi soli debeatur cano. in nulla. n. culpa fuit ecclesia secũde parochie si suus parochianus no-

12 luit ibi audire diuina nec ꝑcipere sacra, sed fuit culpa †parochiani q̃ nõ dʒ redundare in preiudiciũ parochialis ecclesie. ¶ Item incidẽter queritur, qũo sumatur domiciliũ de quo loquitur. c. cũ qs, de sepul. lib. vj. Rñ. nõ sumitur eo. mõ quo hꝫ. ff. ad mu. l. placet, ⁊. l. domiciliũ, sed sumiẽ qñ habitat in loco sito in aliqua parochia, in qua audiuit diuina ⁊ ꝑcepit sacra. ¶ Dicebat glo. xiij. q. ij. vbicũqʒ, ꝙ domiciliũ intelligitur qs ↄstituere, cũ habitat in loco ꝑ decenniũ, vt. d. l. ciuis. C. de inco. Dicebat Archi. in. d. c. vbicũqʒ, ꝙ si qs ad ecclesiã aliã trãseat ⁊ ibi domiciliũ constituat cã ꝑmanẽdi, statiʒ fit parochianus illius eccle. ad cuius parochiã se trãsfert. Et subdit ibidẽ ꝙ si aliqs clericus cã studij trãsferat se Bononiã, nũquid intelligiẽ ibi habere domiciliũ, dicit Hosti. ꝙ nõ. ff. de iniur. l. cornelia. §. domũ, nisi post morã. x. annoꝝ, vt nor. Host. de foro ↄpe. ꝙ clericis, cũ dicit Archi. q̃ ibi recitabat opinionẽ Host. ꝙ. l. ciuis. C. de incol. q̃ dicit ↄstitui domiciliũ ꝑ decursũ. x. annoꝝ, hʒ locũ ſʒ ius ciuile, nõ aũt ſʒ ius canonicũ. Et iõ si clericus subiectus episcopo sine licẽtia epi se trãsfert Bononiaz ad studiũ, ẽt si ibi stet ꝑ decẽniũ, nõ ↄstituit ibi domiciliũ, nec efficitur de iurisditione epi Bonon. ex quo ↄduxit ibi hospitiũ, ⁊ explicãdo sarcinulas suas in studio se recipit. ff. ex qb. cau. maio. l. ab hostibus, in fi. De hoc ẽt ꝑ Hosti. de parochijs. §. qd de scholaribus. ¶ Demũ queritur. Titius habitat in vna parochia, puta in parochia san. Ange. Erat aũt parochianus alterius ecclesie, puta san. Mar. ⁊ in nulla istaꝝ ecclesiaꝝ audiebat diuina, nec ꝑcipiebat ecclesiastica sacra, ⁊ morã trahebat in qdã villa, vbi habebat amplas possessiones, ⁊ in ecclesia illius ville audiebat diuina ⁊ ꝑcipiebat ecclesiastica sacra, Demũ veniens ad mortẽ elegit sepeliri in loco fratrũ minoꝝ, ⁊ illi loco legauit, queritur cui ex illis ecclesijs debeatur cano. Rñ. illi ecclesie, in qua audiuit diuina, ⁊ ꝑcepit ecclesiastica sacra. Non obstat de sepultu. is qui. quia ibi loquitur de illo qui trãstulit se ad ecclesiã ruralẽ, tamen ibi nõ audiebat diuina, nec percipiebat ecclesiastica sacramenta.

13 ¶ Undecimo principaliter queritur †ecclesia parochialis vacauit lõgissimo tpe, ꝑꝑ q̃ʒ qdã vacationẽ parochianus illius eccles. nõ potuit audire diuina, nec ꝑcipeẽ sacra, q꞉ nõ erat rector a quo posset ꝑcipere. Modo iste parochianus legauit alteri ecclesie, ⁊ elegit sepeliri, queritur an de isto legato debeaẽ canonica paroc. ecclesie. Dicebat Bald. in suo tract. ꝙ nõ debeaẽ cano. paroch. eccle. nõ ꝑꝑ vitiũ eccle. sed q꞉ cessat rõ prestationis, nã ista cano. debeẽ ꝑꝑ passiones quas sustinet parochialis sacerdos i celebratione diuinoꝝ, ⁊ in ministrãdo parochianis ecclesia. sacra, de sepul. c. j. vñ dicit tex. in. c. dudũ. §. veꝝ, de sepul. ibi, cũ oparijs mercedis exhibitio debeaẽ. Optime facit de annuis lega. l. seio. vbi dicit ꝙ que ꝑꝑ laborẽ legãtur, cessante labore nõ debenẽ, pro hoc facit ꝙ cã finalis censeẽ ꝙ debeatur cano. portio, q꞉ administrat sacra, cessante ergo hac cã finali, cessabit dispõnis effectus, ꝺ quo plene in. c. inter corporalia, de trãslat. ⁊ ita tenebat Bal. in. d. suo tractatu. Hoc nõ est veꝝ, vñ dicebat Host. ⁊ Ioã. in. c. relatũ, de sepul. ꝙ vacãte eccle. paroc. vel rectore negligẽte põt eps suã portionẽ exigere, nõ sibi approbãdã, sed futuro rectori ↄseruãdã, vel iã instituto reddẽdã, de offi. ordi. cũ vos, pro hoc facit rõ, q꞉ eccl.

14 vacãte †iura sua debent ↄseruari, ne sede vac. c. j. Itẽ ꝑ vacationẽ eccle. nõ tollitur, nec perit ius paroc. ⁊ illud ius remanet vacante eccle. quo ad habitũ, lʒ nõ quo ad actũ, cũ nõ sit persona que ministret sacra, de celebratio. missaꝝ, cũ marthe. facit de rebus ecclesie. c. j. libro. vj. Itẽ q꞉ de ecclesia iudicamus siue sit curata habitu ⁊ actu, siue habitu tm̃, de preb. de multa, de elec. c. statutũ. li. vj. Itẽ parochianus legans alteri eccl. cẽseẽ legare cano. paro. eccl. q̃ tale legatũ debeẽ, esto qꝺ eccle. vacauerit. Itẽ lʒ vac. eccl. nõ fuerit ꝑsona, q̃ potuerit ministrare ecclesiastica sacra. Istõ euenit ꝑꝑ ipedimẽtũ facti, quo existẽte nõ preiudicatur ecclesie paro. in sua cano. vt plene dicã in. q. ꝑxima. Itẽ ecclesiã vacãtẽ equiparo hereditati iacẽti, cui quidẽ hereditati iacẽti nihil subtrahẽdũ est. ff. de vsuca. l. certã, ⁊. l. nũqʒ. §. vacuũ, eo. ti. ⁊. ff. pro empto. l. q cum. §. fi. ⁊. l. qui fundũ, in prin. ff. ex quib. cau. maio. l. cũ miles. Item cũ oĩa emolumẽta q̃ creditori eo viuente obueniunt, eadẽ emolumẽta euenire debent sue hereditati iacenti. Cũ ergo rector parochialis eccle. censeatur creditor quo ad parochialẽ canonicã, illõ emolumẽtũ qꝺ sibi de legato obueniret, illud qdẽ emolumẽtũ eueniret ecclesie vacanti. Item video qꝺ si qs est debitor alicuius ad

15 diẽ †sub pena, ⁊ iteriʒ debitor moriatur sic qꝺ iacet hereditas, tñ beneficio restitutionis subuenitur aduersus pene cõmissionẽ. ff. de verbo. obli. l. ad diẽ. ff. de vsur. l. pecunia, de quo plene ꝑ Dyn. in regula, cũ qs, lib. vj. Sic ergo dicã in rectore parochialis eccles. q̃ est debitor parochianoꝝ quo ad administrãda eis spiritualia, q̃ lʒ administrata nõ sint, q꞉ ecclesia vacat, tñ ecclesie nõ preiudicatur. Itẽ ꝑ hoc alleg. casuʒ de elec. cle. statutũ, vbi illa que ex iurisditione obueniunt prelato, illa quidem prelato mortuo obueniũt ecclesie vacanti reseruanda futuro successori, ⁊ ex iurisditione seu iure parochiali debetur hec canonica.

16 ¶ Duodecimo queritur, parochianus †ecclesie ꝑꝑ impedimẽtuʒ facti nõ poterat audire diuina in paroc. eccle. nec ꝑcipere ecclesiastica sacra, Iste parochianus legat alteri ecclesie, ⁊ ibi eligit sepeliri. Queritur an de illo legato debetur cano. sue paroc. eccle. ⁊ de impedimẽto facti pono multa exẽpla. Nã qñqʒ impedimẽtũ respicit ꝑsonã rectoris eccle. paroc. ⁊ qñqʒ respicit ꝑsonã parochiani. De impedimẽto facti qꝺ respicit ꝑsonã rectoris ecclesie patẽt exẽpla. Rector ꝑꝑ infirmitatem non potuit deseruire ecclesie, de cle. egro. c. j. de cler. nõ resi. c. vnico, lib. vj. vel q꞉ est in seruitio pape, de cler. nõ resi. c. cum dilectus, vel q꞉ est in seruitio epi. de cleri. nõ resi. c. decetero, vel q꞉ se absentauit cã studioꝝ, eo. ti. c. tue, ⁊ c. lʒ, vel se absentauit vt ꝓsequeretur cãʒ sue eccl. eo. ti. c. ex pte. ij. vel vt prosequeretur cãʒ sue electionis, de elec. cupientes, libr. vj. vel vt ꝓsequeretur appellationẽ a se interpositã, de appel. ꝑuenit, vel pro euidente vtilitate eccle. de cle. nõ resi. c. j. lib. vj. vel q꞉ non potest ad ecclesiã parochialẽ accedere ꝑꝑ capitales inimicitias, quas hʒ in loco, vbi est ecclesia, de re iudi. cle. pastoralis, de rescr. statutũ. §. cũ vero, lib. vj. vel q꞉ ꝑꝑ viarũ discrimina, q̃ periculosa sunt tutus nõ pʒ accessus ad ecclesiã, vt lite nõ ↄtest. accedens. de dona. inter vi. ⁊ vxo. c. dilecti, vel ꝑꝑ inundationẽ aquaꝝ, de eccl. edi. ad audiẽtiã. ff. si qs cau. l. nõ exigemus. §. vis fluminis, vel q꞉ captus in itinere, de sen. excom. venerabilibus. §. idẽ est, lib. vj. vꝫ rõne delicti tenentur in carceribus, de sen. excõ. si clericos, lib. vj. de penis, ↄ̃uis, eo. lib. vel q꞉ ecclesia est destructa incẽdio vel ruina. ff. de incend. l. j. vel q꞉ ecclesia capta est ab infidelibus, vel ab

17 hostibus, de parochijs. c. significauit, de re iud. abbate. †De ipedimẽto ẽt facti, qꝺ respicit ꝑsonã ꝑochiani cõueniunt ꝑdicta exẽpla. An ergo existentibus talibus impedimẽtis siue ↄcernant ꝑsonã rectoris ecclesie parochialis, siue ↄcernant ꝑsonã parochiani debebitur cano. paroc. eccle. ꝺ legato qꝺ parochianus facit alteri ecclesie. Rñdeo debetur, subuenitur eniʒ iusto impedimento detento, de cle. nõ resi. c. vnico, lib. vj. C. de lega. l. j. ⁊ in. l. j. ff. ex q. cau. maio. Nã qñ impedimẽtũ facti respicit ꝑsonã parochiani, ꝑinde est ac si rector ecclesie celebraret ei diuina, qua ↄtinuũ seruitũ dicitur, ac ẽt continua seruitus, que sic se habet in aptitudine, lʒ nõ in actu, vnde cum apud curatũ semꝑ sit aptitudo, satis est ibi. l. foramen. ff. de seruit. ru. prest. Et idẽ ꝙ debeatur canonica si parochianus nolit audire diuina vel cõtemnit ea audire a sacerdote fornicatore. Est. n. tunc parochianus in culpa, de coba. cle. ⁊ mu. c. vestra. que culpa nõ dʒ nocere ecclesie parochiali.

18 ¶ Tredecimo principaliter queritur, †si ꝑꝑ ipedimẽtũ iuris parochianus nõ potuit audire diuina officia, nec ꝑcipere ecclesiastica sacramẽta a rectore parochialis ecclesie, an debetur parochiali eccle. cano. de legato, qꝺ parochianus facit alteri eccle. vbi elegit sepulturã. Circa hoc scire debemus tres casus, ꝑꝑ quos insurgit hoc impedimẽtũ iuris. Primus casus est rõne loci, q꞉ ecclesi. sit iterdicta, ꝺ priui. vt priuilegia, de sen. excõ. si ciuitas. li. vi. §. fi. vꝫ si ecclesia sita in loco interdicto, de sen. excõ. alma. li. vj. vel sit ecclesia polluta, de sen. excõ. is qui. lib. vj. vel si in ecclesia cessetur a diuinis, de offi. ordi. irrefragibili. §. excessus. ⁊. c. si canonici. eo. ti. lib. vj. Scõs casus est, quo prouenit impedimentuʒ iuris quod respicit personam rectoris ecclesie, puta q꞉ sit excõicatus, vel ab

officio suspensus a canone vel a iure, de cler. excõ. si celebrat. Tertius casus est, quo prouenit ipedimentũ iuris, qd respicit psonaʒ parochiani, qꝛ sit excõicatus vel interdictus, de sepul. in nostra, de sen. excõ. alma. lib. vj. vel qꝛ sit de populo interdicto, de sen. excõ. si ciuitas, lib. vj. Dico ꝙ omnibus istis casibus debetur ecclesie parochiali de tali legato cano. qd facit parochianus alteri eccle. 19 vbi eligit sepeliri. † Impedimẽtũ. n. pueniens pp ipossibilitaté iuris nõ nocet sic ipedito. ff. de condi. institu. l. j. de ꝯces. prebẽ. qꝛ diuersitaté. C. de anna. excep. l. vlti. C. de iure dot. l. vbi adhuc.

¶ Quartodecimo queritur principaliter, parochianus alicuius eccle. legauit alteri ecclesie, & ibi sepelitur, & viuẽte testõre eccle. parochialis destruitur, ita ꝙ desinit eẽ parochialis, put dicit Inno. in. c. ij. de no. ope. nũqd erit de illa canonica paroc. Rñdeo. de illa cano. efficietur ꝓ nõ scripta, sicut & qñ legatur illi q nõ est i reꝝ natura, vel qñ legatarius morit viuẽte testõre. C. de cadu. tol. l. j.

¶ Quintodecimo querit principaliter, si parochianus alicuius eccle. legat alteri eccle. & ibi eligit sepeliri, an de illo legato debeatur cano. paroc. eccle. qñ paroc. sacerdos recusauit illi parochiano celebrare diuina & ministrare ecclesiastica sacraméta. Et videtur ꝙ nõ debeatur cano. Ná iõ debeẽ cano. pp passiones, quas sustinet parochialis sacerdos, vt de sepul. c. j. etiá eo. ti. c. dudũ. §. veꝝ, ibi, dum dicit tex. operarijs &c. In ꝯriũ est veritas, qꝛ delictũ 20 † sacerdotis nõ dʒ nocere ecclesie, de quo plene in regula delictũ, lib. vj. Ité qꝛ aperta est via fraudandi ecclesiá cano. paroc. s. non celebrando diuina, & fraus illa nõ dʒ nocere eccles. facit de testa. officij, & de sepul. cle. dudũ. §. verũ, in ver. ibi facturi, talis át parochian⁹ recurrit ad diocesanũ, vt puniat sacerdoté recusanté inde bite celebrare diuina suo paroc. facit. d. cle. dudũ. §. veꝝ, ibi, q habent &c. ¶ Decimosexto principaliter qritur, parochianus vni⁹ eccle. iuit ad longinquá peregrinationé, & dum eẽt in itinere infirmatus est, & iacebat infirmus in ecclesia vel hospitali, que erat in loco vbi infirmatus est. & ibi audiuit diuina, dũ eẽt infirmus, & pcepit eucharistiá, & extremá vnctioné. & in foro penitẽtiali ꝯfessus est illi sacerdoti, legauit aũt alteri ecclesie, & ibi elegit sepeliri, vbi legauit. Queritur an de illo legato debeatur canonica illi ecclesi. in qua infirmatus est. Rñdeo, nõ debetur cano. quia nõ est parochianus illius ecclesie, imo debebitur sue parochiali eccle. vbi habebat domiciliũ, de sepul. cũ quis, lib. vj. Nec obst. ꝙ ibi audiuit diuina, & percepit ecclesiastica sacraméta, qꝛ per hoc nõ censetur contẽnere suam parochialé ecclesiá, sed propter necessitatis articulũ, qꝛ erat in articulo mortis ibi audiuit diuina, ꝓ hoc optime facit de sen. excõ. a nobis, in ver. qué non contemptus.

21 ¶ Decimoseptimo queritur, quidá † de Alemania existens parochianus cuiusdá ecclesie ꝯstitute in Alamania, vel hñs ibi sepulchrũ suoꝝ maioꝝ recessit de Alamania peregrinationis cá, & dũ esset in itinere decessit in aliqua ciuitate, & eligit sepulturá in quadá alia ecclesia, cui ecclesie legauit queritur de illo legato. cui ecclesie debeaẽ cano. An eccle. cathedrali illius ciuitatis vbi moritur. An vero eccle. paroc. intra cuius parochiam mortuus é, an vo sue parochiali eccle. ꝯstitute in Alamania, an vero eccle. constitute in Alamania, vbi erat sepulchrũ suorũ maioꝝ. Dicunt qdá, ꝙ debeaẽ eccle. cathedrali, qꝛ ibi debuisset peregrinus sepeliri ẜm opi. Inn. dicentis peregrinũ debere sepeliri in eccle. cathedrali loci, vbi moritur. xiij. q. ij. vbicũqʒ, de offi. archipresb. c. officiũ & qd no. Inno. de sepul. nos instituta. Alij dñt, ꝙ debetur eccles. paroc. intra cuius parochiá moritur ẜm opi. dicẽtiũ peregrinos debere sepeliri in ecclesia intra cuius parochiá moriunẽ. xiij. q. j. ecclesia. xvj. q. j. c. j. in fi. & hoc tenẽt Ray. in sum. & Hug. & Vin. in. c. nos instituta. & archi. de sepul. c. j. lib. vj. Qui doctores tenẽt 22 illũ sepeliendũ in. d. paroc. eccle. † Aduerte illud qd dr de peregrinis vbi debeant sepeliri, hʒ locũ qñ decedũt nulla electa sepultura, sʒ eo casu quo peregrinus eligit sibi sepulturá, sepelitur, vbi elegit sepulturá, & ideo de legato predicto nõ debetur cano. eccl. cathedrali, nec parochiali intra cuius parochiam mortu⁹ est, nõ enim facta est iniuria eccle. paroc. nec cathedrali, lʒ illa peregrin⁹ tertio loco elegerit sepeliri. Nõ enim erat parochianus eccle. cathedralis, nec etiá parochialis ecclesie intra cuius parochiá mortuus est, ergo nõ põt dici corpus ab illis ecclesijs assumi & trásferri ad aliá ecclesiá in qua sepultus est, qd põderat. c. certificari. In ꝯriũ ꝙ si nõ elegisset sepulturá in tertio loco, debuisset sepeliri in ecclesia cathedrali ẜm opinioné Inn. ergo illi eccle. facta est iniuria, vel ẜm aliá opinioné debuisset sepeliri, in parochiali eccles. intra cuius parochiá mortuus est. Ergo illi parochiali eccle. facta est iniuria, vt. c. certificari. Ex hoc sequeretur, ꝙ si talis peregrinus elegit sepulturá in ecclesia cathedrali vbi moritur, & illi eccle sie legat ꝙ de illo legato nõ debetur cano. paroc. eccles. de Alamania, & nec ecclesie vbi est sepultus & sepulchrũ suoꝝ maioꝝ, qꝛ dá dicunt ꝙ cano. debebitur paroc. eccle. de Alama. & ꝙ episcopus loci in cuius diocesi peregrin⁹ est mortuus illá cano. paroc. trásmittat in Alama. vt soluatur paroc. eccle. & trásmittat expensas illius cano. portionis, & si illa cano. portio nõ sufficeret ad expẽsas, vel alio mõ mitti nõ posset, tunc eps illá cano. ꝯuertet in pios vsus vel deponatur, argu. xvj. q. j. c. si. vt dicit Hosti. in simili, de vsuris, cũ tu. & hoc intelligo, nisi talis pegrinus tãto tpe stetisset in parochia, vbi mortuus est ꝙ ibi sortitus eẽt domiciliũ, de parochijs. c. vlti. xiij. q. ij. §. qꝛ ergo, vt dicit Pau. de leaza. in cle. dudũ, de sepul. sup vbo, de parochialibus sacerdotibus. & hoc tʒ 23 Jo. de lig. in. c. j. de sepul. Nec obst. qd dicebá ꝙ † cathedrali ecclesie loci vbi moritur videtur facta iniuria, ergo illi debeatur.

¶ Considera enim duos casus, primus casus est, qñ de iure qs dʒ sepeliri in aliqua ecclesia, & nõ per accidens aliquod, & tunc hʒ locũ. c. j. de sepul. qꝛ illi eccle. debetur cano. a qua corpus assumitur & ita loquitur. c. certificari, de sepult. Qñqʒ pp aliqd accidens dʒ sepeliri in aliqua ecclesia sicut est peregrinus, & tũc illi ecclesie nõ debetur canonica, sed debetur canonica parochiali ecclesie illius peregrini, cuius est parochianus, antequam ad peregrinationem se transferret. Pau. de lea. hunc articulũ plene prosequitur de sepul. dudũ. §. verũ, super verbo, parochialibus sacerdotibus vbi dicebat differentiá esse inter viatores & vagabũdos. Nam si aliquis decedat in peregrinatione & legat eccle. vbi elegit sepulturá de illo legato debetur cano. eccle. cuius erat parochianus, qa viatores nõ desinunt eẽ parochiani suarum ecclesiarũ parochialiũ, nõ autem eccle. epali intra cuius parochiá moriuntur, esto qd in altera ipsaꝝ debuisset sepeliri nõ electa sepultura. Si át loquimur de vagabũdis & nõ habentibus parochiá qui eligunt sepeliri in alia eccle. qꝫ in paroc. vbi moriunẽ, vel in paroc. intra cuius parochiá moriunẽ, tũc de illo legato debetur canonica epali eccl. tenendo opinioné ꝙ ibi debuisset sepeliri, vel ecclesie paroc. tenẽdo aliam opinionem ꝙ ibidem debuisset sepeliri.

24 ¶ Decimooctauo queritur † parochianus vnius ecclesie eligit sepulturá in alia ecclesia eiusdé diocesis, & illi eccle. in qua eligit sepulturá legat prediũ ꝯstitutũ in alia diocesi. Queritur cui eccles. debeatur quarta, an eccle. paroc. an vero eccles. alterius diocesis intra cuius parochiá erat prediũ quo fuerat legatũ, dicit Hosti. ꝙ in hoc seruabitur ꝯsuetudo si est. Si autem non apparet de cõsuetudine, tunc debebitur illi eccle. intra cuius parochiá est illud predium, argu. de fo. compe. sane. Ista opinio est falsa, qꝛ illa ecclesia intra cuius parochiá est situm prediũ non est eccle. paroch. testatoris. Item testator non audiuit ibi diuina nec pcepit ibi ecclesiastica sacramenta. Item illi ecclesie nihil est legatum. Iteʒ in illa ecclesia non est electa sepultura, ergo non est quo iure debeaẽ cano. illi ecclesie in quo quis sepelitur & cui legat, de sepultu. c. j. Dicas ergo canonicam deberi soli ecclesie parochiali.

25 ¶ Decimonono queritur, quidam puer † natus est ipse, & pater suus in vna parochia, puta in ecclesia sancti Angeli, demuʒ mortuis patre & matre eiusdé pueri cui⁹ tutelá suscepit auia magna q̃ qdé auia erat alterius parochie, qꝫ dictus puer. Erat autem dicta auia parochiana sanc. Martini, que quidé auia duxit puerũ dictum ad domum dicte auie sitá in dicta parochia sancti Martini, & cum dicta auia habitauit in dicta parochia sancti Martini per tempus. xiiij. annorum, & in dicta ecclesia sancti Martini audiuit diuina & percepit ecclesiastica sacra vsqʒ ad eius morté, & erat tũc ille puer etatis, xviij. annorum, & cum eẽt etatis adulte vxoré accepit & pluries dixit ꝙ intendebat eam ducere ad domũ ipsius adulti, & in. d. domo semper habuit parté suaꝝ massaritiarũ & dicte eccle. sancti Ange. in qua ipse natus fuerat decimá soluit de fructibus suarum rerũ, & etiam ibi diuina officia audiuit, & munera & onera tanqꝫ ipsius ecclesie san. Ange. parochianus subijt, & ibi fuit descriptus cum alijs parochianis ecclesie san. Angeli, & se, & sua bona in dicta ecclesia sancti Angeli assignauit. Demum iste adultus veniens ad mortem testamentum condidit, & elegit ibi sepulturam in loco fratrum predicatorum, cum predicatores tenenantur ad quartá eccle. paroc. per clemen. dudum. §. vtrum, de sepult. cui ex illis ecclesijs quarta debeatur, an prime eccle. s. san. Ang. in qua ipse & parentes sui parochiani fuerunt, an vero dicte secunde ecclesie san. Mart. in cuius parochia ille decessit & ad quam translatus est per dictam eius nutricem, & videtur ꝙ ecclesia sancti Martini non debeat habere canonicaʒ parochialem, sed solum eccle. san. Ang. qua prefatus puer semper remansit parochianus & de parochia prime ecclesie. Et hoc patet ꝙ eo tempore quo accessit ad secundam ecclesiam vbi erat domus dicte auie erat in tali etate in qua nullum habebat intel-

lectum quia erat infans, vt instit. de inutil. stipula. §. pupillus, p talem accessum ad parochiam dicte auie non potest dici habuisse 26 animum constituendi domicilium, † quia vt constituatur domicilium requiritur animus & factum, vt. l. domicilium. ff. ad municipales, & cum animum intellectualem non hēat non potest dici nouum domicilium constituisse. Sed nec per morā vel habitationē in parochia auie post annos discretionis ɔ̄ctum censetur domicilium ɔ̄stitisse. Ratio quia ibi ex certa causa ex qua accesserat stetit sicut de illo qui studiorum cā se transfert ad locum studij ꝙ nō vr̄ ibi ɔ̄stituisse domiciliū, nisi p decenniū ibi stetisset, lȝ hic post pupillarē etatē nō habitauit ibi p decēniū, cū decesserit itra. xviij. annos, ergo nō p̄sumit̄ ibi ɔ̄stituisse domiciliū. C. de incolis. l. sa cuȝ sua gl. & l. iij. xiij. questione. ij. §. quia ergo, in glos. & hoc veruȝ est.

¶ Preterea ille noluit relinquere primū domiciliū, nec s̄m domiciliū sibi ɔ̄stituere, p actus inferiores nō apparet, qꝛ nolebat vxorē ducere in domū suā in prima parochia & ibi morari per dictos actus in facto propositos, apparet ad quē animū in hoc ɔ̄sideratio habetur precipue in. d. l. domiciliū, & eo. tit. eius qui. §. celsus, & in gl. iij. §. quia ergo. Non obstat quod allegatur ꝙ talis portio debeatur eccle. in qua audiebat diuina officia, & etiā recipiebat ecclesiastica sacramenta, vt. c. j. de sepul. & eo. ti. cum quis, lib. vj. cū si. qꝛ sic intelliguntur alia capitula vbi audire, & pcipere de-27 bet sicut est in ecclesia parocchiali, nā in ea debet † quis audire diuina officia & percipere ecclesiastica sacramenta, nec alius cuius parochianus non est sibi debet ministrare, imo punitur si hoc facit sine sua licentia. vj. q. iij. c. j. & ij. de parochijs. c. nullus, & pena nō debet alicui tribuere immunitatem, nec vnum & idem factum debet esse cā pene & premij. ff. de inter. & releg. l. relegatorum. §. fi. & ad hoc facit quod not. Jo. in. d. c. cū quis, & hoc vr̄ innuere tex. in cle. dudū. §. verum, de sepult. cum super, que capi. videntur innuere ꝙ de parochiali ecclesia intelligatur. Unde cum hic eēt parochianus prime ecclesie, & ꝙ non eēt parochianus secunde ecclesie, & in prima ecclesia, scȝ san. Ange. audiuerit diuina & sacramenta ecclesiastica perceperit & percipere debuerit ibidem, & cuncta tanq̄ȝ parochianus exercuerit ibidē & non alibi, merito dicta portio dicte prime ecclesie sancti Angeli insolidū est dāda. Preterea ꝙ non debeatur quarta secunde ecclesie sancti Marti. probatur ista ratione, aut consideramus tempus pupillaris etatis, & tunc illo tpe considerato, qꝛ ille pupillus erat non potuit sibi domicilium constituere in secunda parochia in qua habitauit cum auia sua tutrice, vt dicta. l. domicilium. Preterea translatio fuit necessaria de prima parochia ad secundam parochiam ex eo qa pupillus debet morari apud auiam suam tutricē. vt. l. j. & ij. ff. vbi pupillus dȝ morari. Aut fuit voluntaria translatio, sed ɔ̄stat domiciliū non ɔ̄stitui ex trāslatione necessaria ad aliqueȝ locū, quia deficit animus & voluntas se trāsferendi, facit in ratione sui. ff. de adimen. lega. l. rem legatam, & sine voluntate & animo domiciliuȝ 28 † nō ɔ̄stituitur, vt. d. l. domiciliū. Aut ɔ̄sideramus tempus adulte etatis, & tunc inspecto illo tempore non est decursum tēpus decem annorum, cum postquam peruenit ad etatem adultam vixit solum per. iiij. annos, & sic propter breuitatem temporis, non censetur nec presumitur domiciliū ɔ̄ctū, vt. d. l. ciuis. C. de incolis.

¶ In contrarium videtur, ꝙ quarta debeatur secunde ecclesie sancti Martini, quia ibi audiuit diuina & percepit ecclesiastica sacramenta, ergo illi ecclesie debetur quarta, de sepul. c. j. eod. tit. c. j. li. vj. j. responso, ibi, non dimisse ecclesie, & quod not. de sta. mona. c. j. Preterea ex quo ibi existens etatis adulte habitauit per tēpus quadriennij in secunda parochia, censetur ibi domicilium contraxisse, etiam si minori tempore ibi habitauerit, vnde dicebat Inn. de peniten. & remissio. c. omnis, super verbo, sacerdote. Ex cuius glo. clare patet, ꝙ si aliquis de vna parochia ponat se pro mercenario vel nutrice in alia parochia etiam minus anno, illi sacerdoti debet confiteri & personalia soluere. xvj. q. j. questio. ergo domicilium censetur constitui per minus tempus. x. annoꝝ, quantū ad hoc vt ecclesie parochiali ad cuius parochiam se transfert debeatur illa quarta, facit quod not. Jo. in. c. is qui. li. vj. Preterea ille pupillus censetur de familia sue nutricis. ff. de verb. obl. l. familie, & ff. si fa. fur. fe. dic. l. j. ergo consideramus secundam parochiam cuius illa nutrix parochiana est. Preterea ille adultus audiuit diuina in secunda ecclesia, scȝ. s. Martini, & in parochia illius eccle-29 sie decessit, sed nos habemus in iure, ꝙ ecclesie † a qua corpus assumitur debetur quarta, de sepul. certificari, sed corpus illius fuit assumptum de secunda parochia & sepultū apud predicatores, ergo secūde eccle. debetur quarta, vr̄. n. qs trahi vel assumi de paroch. nō originis, sed de illa vbi realiter habitat & larem fouet, vt not. de rescrip. statutū. §. ij. in gl. olim dicebamus, lib. vj. Preterea quarta debet̄ pro labore quē curatus sustinet in celebratione diuinoꝝ & in elargitione sacramentoꝝ ecclesiasticorū, de sepul. cle. dudum §. verum. Sed certum est qđ sacerdos originis tempore mortis, & ante per. x. annos, & vltra nō laborauit in isto pupillo adulto.

¶ Preterea vltimū tp̄s spectandū est, nā qñ de statu psone agitur inspicimus vltimū tp̄s, facit. C. ne de sta. defun. l. si mater. de cau. pos. cū eccle. de prebē. cū de beneficio, lib. vj. sed iste adultus tempore sue mortis habitauit in secūda parochia, & ibi decessit, ergo censemus illum tanq̄ȝ verum parochianum secūde ecclesie, ergo illi secūde ecclesie debeatur quarta. Pro hoc facit ratio, qꝛ lȝ domicilio originis nō posset renūciare, tñ oriūdus in vno loco pōt alibi se trāsferre & ordinari ab episcopo, ad cuius locū se trāsfert, vt no. lxxvj. dist. priuatus, & ibi debet ɔ̄ueniri nō in domicilio originis qđ hȝ, vt dr̄ in. c. vlti. de fo. ɔ̄pe. de tēp. ordi. cū nullus, li. vj. Preterea quātū ad ius parochiale & sepulture, lȝ tp̄s pupillaris 30 † etatis nō possemus ɔ̄siderare, de sepul. c. lȝ. lib. vj. tñ cōsiderare debemus & possumus tp̄s etatis adulte, qꝛ istud est ius spirituale qđ exerceri pōt p adultū, vt. d. c. lȝ. & de iud. si annū, lib. vj. cū ergo ille in etate adulta decesserit, & in secunda parochia habitauerit & ibi audiuerit diuina, ergo secūde eccle. debetur cano. ¶ Uidetur de iure dōm qđ si post etatē adultā equaliter se collocauit ī vtraq̄ȝ parochia ad audiendū diuina officia, tūc vtriq̄ȝ eccles. debeatur quarta. Si autē nō equaliter, tunc illi ecclesie debetur in q̄ maiori tpe audiuit diuina, de sepul. c. cū quis, lib. vj. In predicta aūt questione reperio do. Alex. tenuisse id qđ. s̄. alle. ad partē affirmatiuā. s. ꝙ cano. debeatur prime eccle. Sed Fed. in consi. ccxlviij. tenuit quod ista quarta debetur secunde ecclesie.

¶ Uigesimo queritur quidā Perusinus relegatus fuit in ciuitate Senaꝝ, & ɔ̄finatus in. d. ciuitate, & in. d. ciuitate Senarū inuitus se trāstulit, qñ necessario oportebat eum in ciuitate Senaꝝ residere pp ɔ̄finationē in illo loco sibi assignatam, gerebat tamen ille Perusinus in animo se cū posset, redire ad ciuitatē Perusinaȝ. In ciuitate tñ Senaꝝ audiuit diuina, & ibi decessit electa sepultura apud mendicātes quibus legauit. Queritur an illi eccle. paro. Peru. ciuitatis, an vero eccles. paroc. ciuitatis Senaꝝ in cuius parochia habitabat debeatur quarta. Premitto ꝙ ɔ̄finati & re-31 legati † nō pdunt domiciliū loci de quo relegātur, & ɔ̄finant̄. ff. ad municip. l. eius qui. in fi. nisi in ppetuū relegarētur. ff. de capi. diminu. l. amissionē. §. qui deficiunt, & ita not. Azo. C. de incolis, li. x. Ur̄ ꝙ vtriq̄ȝ eccle. quarta debeatur, de sepul. cū qs, lib. vj. sed illa decret. loquitur in domicilio qđ qs sibi ɔ̄stituit, sed locus ad quē qs ɔ̄finatus est, est domiciliū necessariū. Ur̄ dōm eē ɔ̄siderādos tres casus. Primus qñ confinatur ad tp̄s certū, tūc qꝛ vtrobiq̄ȝ hȝ domiciliū, vtriq̄ȝ ecclesie debetur cano. equaliter diuidenda, vt. d. c. cū quis, secundus casus est, qñ quis confinatur in perpetuum, tunc perdit domiciliū, vt. l. amissione. §. qui deficiunt, de capit. dimi. & ideo prime ecclesie cano. non debetur, sed eccle. loci in quo est confinatus, quia ibi domicilium habet. vt. l. filij, ad municip. Tertius casus, qñ confinatus ad tempus incertuȝ puta ad arbitriuȝ superioris, & tunc hoc casu iudicamus ac si in perpetuū eēt confinatus, vt. c. si. de rescrip. perdit ergo primum domiciliū, ideo ac si esset relegatus in perpetuum.

32 ¶ Demum queritur de bannitis & rebellibus † Perusine ciuitatis qui se conferunt ad aliā ciuitatem. Rñdeo, isti perdunt domicilium Perusine ciuitatis, vt. d. l. amissione. §. qui deficiunt, & iō quarta nō debet̄ ecclesie paroc. ciuitatis Perusine sed parochiali ecclesie illius ciuitatis ad quā se cōtulit & in cuius parochia habitauit & diuina audiuit. ¶ Demū queritur, quedam mulier Perusina existens in paroc. san. Angel. ciuitatis Perusi. maritauit se cuidā ciui Eugu. & iuit Eugubium ad maritū suū. Demum mortuo marito reuersa est ad ciuitatē Perusinā ad parentes suos relicta parochia viri, moritur mulier non electa sepultura, ɔ̄stat de iure, ꝙ debet sepeliri in sepulchro mariti, de sepult. c. iiij. lib. vj. Queritur cui ecclesie debeatur quarta, an parochia. ecclesie in cuius parochia habitabat cum marito suo in Eugubi. an vero eccle. Perusi. dubiū facit, qꝛ lȝ sit vidua, retinet tamē domiciliū mariti premortui. ff. ad municip. l. filij. §. vidua, nec perdit primū domiciliū, qđ habebat ante m̄rimoniū, vel si illō perdat, tñ illud recuperat, ex quo post modū se illuc ɔ̄ferat, dōm est de iure, ex quo retinet primū domiciliū, & ibi incipit audire diuina, ꝙ debetur quarta eccle. vbi habebat domiciliū ante matrimonium, & 33 nō eccle. domicilij mariti, arg. optimū de parochijs. c. fin. † Jura enim sepul. & parochie sunt diuersa, nam si consideramus ius sepulture sepelienda est in sepulchro mariti. Sed si consideramus ius parochiale consideramus locū in quo vltimo cepit audire diuina, & hoc tenet Fede. in. d. consilio. ccxlviij. ver. vnde sciendum.

¶ Demum

¶ Demũ q̃rit̃, pone ꝙ q̃dã relicta domo originis optime istructa ibi demissa familia ꝯducit domũ in alia parochia, ꝯhẽns societatẽ cũ aliquo scholare, ꝯstat.n.ꝙ in domo ꝯducta hꝫ domicilium quo ad ius parochiale, sufficit.n.qꝺ ibi habuerit. dũmodo nõ sit viator. ad hoc.ff.ꝺ dam.infec.l.iiij.§.ptor.ver.denũtiari. Ad idẽ de ele.causam.in cle.ibi, habitare cõmuniter &c. Retinet ẽt domiciliũ originis, cũ in illo loco hẽret domũ istructã & suã familiã, cui ergo eccle.debebit̃ q̃rta, an eccle.loci originis, an vero ecclesi.loci habitatiõis. Rñdeo debebit̃ q̃rta eccl.loci dom⁹ ꝯducte, ex quo ibi tm̃ audiuit diuina, sꝫ si equaliter audiuisset diuina in vtraqꝫ eccle.tunc vtriqꝫ eccle.debet̃ quarta. Primũ mẽbrũ vr̃ tenet̃ Fed. de sen.consi.cclxviij.ibi, pone ꝙ quidam Perusinus.

34 ¶ † Demũ q̃rit̃ pater q̃ erat parochianus eccle.sancti Angeli habebat filiũ habentẽ vxorẽ, & ille pr̃ separauit se a suo filio q̃ filius in alia parochia ꝯduxit domũ, recipiebat tñ filius certũ q̃d a patre noĩe alimentoꝝ, ꝯstat ꝙ domiciliũ hẽre cepit in loco, vbi erat domus ꝯducta.lꝫ quo ad ius sepulture sepeliẽdus est in loco vbi sepulti sunt sui maiores.de sepul.cũ qs, lib.vj.q̃ domiciliũ pater nũ retinet, tñ quarta debet̃ eccle.loci vbi habebat domũ ꝯductã, nõ autẽ ecclesie cuius pater erat parochianus, ex quo talis filius audiebat diuina officia in parochiali ecclesia vbi erat domus cõducta, ita tꝫ Fed.in.d.ꝯsi.in versi.videmus quidem experientia.

¶ Demũ q̃rit̃, pone ꝙ aliqs eodẽ die ꝯduxit duas domos, vnaꝫ ꝓ vno anno, q̃ erat in parochia san.Angeli, aliã domũ, q̃ erat in parochia san.Martini pro scꝺo anno, & in pmo anno cũ erat in parochia p̃rie domus ꝯducte, ꝯduxit scꝺaꝫ domũ scꝺe parochie, certe nõ erit parochianus scꝺe parochie, anteq̃ȝ ad illã se trãstulit, & iõ quarta debet̃ prime eccle.nõ aũt secunde ecclesie.

SVMMARIVM

1 Canonica parochialis quibus casibus cesset.
2 Parochialis ecclesia nunq̃ȝ recipit canonicã de legato qꝺ fit alteri ecclesie in qua nec sepelitur nec sepulturam elegit. 3.
4 Eps̃ an ab eccle.parochiali semp possit petere quartam quarte.
5 Episcopus nullam canonicam episcopalem debet habere de eo qꝺ obuenit ecclesijs exemptis. 6.14.
7 Legatũ qꝺ factũ est ad vsus priuilegiatos est priuilegiatũ i totũ.
8 Priuilegia iure communi derogant.
9 Canonica parochialis an transeat in dominium.
10 Ecclesia parochialis ex quo est subiecta episcopo, ipsi debet canonicam episcopalem de obuenientibus illi ecclesie.
11 Legata quedam sunt que sunt priuilegiata ratione persone.
12 Canonica episcopalis de quibus debeatur episcopo.
13 Casus in quibus eccle.parochialis debet epõ quartam quarte.
15 Cõditio pretendens cãm onerosaꝫ potior ẽ q̃ȝ ptẽdẽs lucratiuã.
16 Canonica epãlis & canonica parochialis sunt diuersi iuris.
17 Canonica episcopalis & parochialis equiparatur legitime debite iure nature, que debetur filijs.
18 Legitima non concurrit cum trebellianica.

¶ Octauum capitulum canonice principalis.

Enio ad octauũ capitulũ. vꝫ in quibus 1 cesset † canonica parochialis. Anteq̃ȝ veniã ad casuuꝫ exp̃ssioneꝫ, scire debes quatuor regulas vel species i materia ista. ¶ Prima q̃dẽ species ẽ qua soluit̃ sola parochialis canonica nõ epãlis. Pꝫ exẽplũ, parochian⁹ vni⁹ eccle.eligit sepeliri in alia eccle.q̃ est exẽpta, vel eligit sepult. in eccl̃ia alterius diocesis, & illi legat, de illo q̃dẽ legato debet̃ canonica parochiali eccl̃ie, q̃ parochialis eccle.recipit canonicaꝫ ab exẽptis, & ẽt ab eccle.extra dioce.put bñ dixi i.c.pcẽdẽti, q̃ eccle.teneant̃ ad canonicã. Sed epõ nõ debet̃ cañ.epãlis, q̃ nõ recipit illã ab exẽptis, nec de legato ꝙ fit eccle.site extra suã diocesim. ¶ Secũda regula siue species, ꝑ q̃ȝ soluit̃ sola canonica episcopalis, sed nõ soluitur canonica parochialis. Pꝫ, parochian⁹ vnius ecclesie sepelitur in sua parochiali ecclesia, & alijs ecclesijs non exẽptis legauit.naꝫ de illis legatis nõ debetur ecclesie parochiali parochialis canonica.nulla.n.iniuria est facta parochiali ecclesie, ex quo parochianus in illa parochiali ecclesia sepelit̃, q̃ 2 parochialis ecclesia † nunq̃ȝ recipit canonicaꝫ de legato, qꝺ fit alteri ecclesie, in qua nec sepelit̃, nec sepulturaꝫ elegit, vt in.c.j.de sepul.sed bñ debebitur epãlis epõ, de testa.c.req̃sisti. Item pꝫ aliud exemplũ parochianus vnius ecclesie legat alteri eccle.& in tertia ecclesia eligit sepul. Nã de illo legato nõ debet̃ canonica parochiali ecclesie.de quo plene notat̃ de sepul.c.j.

¶ Tertia regula siue species est ꝑ q̃ȝ debet̃ epãlis canonica, & etiã parochialis, & sic debet̃ vtraqꝫ cañ. Pꝫ exẽplũ, parochian⁹ eccl. cathedralis sepelit̃ apud nõ exemptos, & eis legat, recipit enim parochialis eccle. parochialẽ canonicã iure parochie, & eius epõs epãlẽ.ꝺ sepul.cũ sup.vbi de hoc ꝑ Jo.q ẽt ibi dicebat, ꝙ cũ q̃rta debeat̃ ecclesie cathedrali, diuidet̃ illa quarta inter epm̃ & capitulũ facit ꝙ not.Jo.an.in.c.certificari.de sepul.in.x.q.de testa.requisiti. Itẽ pꝫ aliud exẽplũ parochianus alicuius ecclesie nõ exẽpte sepelit̃ apud nõ exẽptos legãdo illis vel forsitã alijs nõ exẽptis. Nã eps̃ habebit canonicã epãlẽ, Rõ, q̃ legatur ecclesie subiecte epõ, vt dicto.c.requisisti. Item ecclesia parochialis habebit canonicaꝫ de illo legato, vt dicit Joã.in.d.c.certificari. in.x.qꝺ.in. ver.quarta species. Aduerte bñ istud, quia quãdo parochianus ecclesie cathedralis vel parochianus alterius ecclesie legaret alteri eccle.& ibi eligeret sepulturam, tunc est verũ ꝙ parochiali ecclesie debeatur canonica de sepul.c.j.sed si nõ elegerit sepulturã in ecclesia cui legat, tũc nõ debet̃ ecclesie parochiali canonica. vt plene no.in.d.c.j.& ideo mihi videtur ꝙ inaduertẽter do. Joan. and. fuerit loquutus in.d.c.certificari.in.d.q.x.in versi.q̃rta species dum ibi ponẽdo exempla dicebat de parochiano cathedralis ecclesie, qui sepelit̃ apud non exẽptos vel eis legat dicens deberi canonicam in ecclesia parochiali. Nã nõ debet̃ canonica pa-3 rochialis † ecclesie de legato, quod fit alteri ecclesie, vbi nõ elegit sepultur.& sic non debuit sic alternatiue loqui, dum dicebat sepelitur apud nõ exẽptos, vel eis legat.nã debuit dicere copulatiue, quando legat alteri ecclesie, & apud eos sepelitur. Et similiter debuit copulatiue loqui in alio exemplo, quod ponebat de parochiano alterius ecclesie quam cathedralis. Nam de legato, quo fit alteri ecclesie, non debetur canonica, nisi cum ibi elegerit sepulturam. ¶ Dicas ergo deberi vtramqꝫ, scilicet parochialem, & episcopalem quando parochianus legat ecclesie subiecte episcopo, & ibi elegit sepeliri. Nam episcopo debetur canonica episcopalis. quia legatur ecclesie sibi subiecte. Item ecclesie, parochiali debet̃ canonica paroc. q̃ parochianus in alia eccle.cui legauerat eligit sepeliri. Similiter reperitur etiam detrahi duas quartas episcopales, verbi gratia Parochianus vnius ecclesie elegit sepulturam in ecclesia alterius diocesis, & illi ecclesie legat, vbi elegit sepeliri. Nam episcopus detrahit episcopalem ab ecclesia sibi subiecta, cui legatur, et parochialis ecclesia recipiet aliam quartam, & de illa quarta episcopus, cui subest ecclesia parochialis, habebit quartam, vt no.Jo.de sepultu.cum super. ¶ Quarta regula seu species est illorum casuum in quibus non detrahitur quarta episcopalis nec parochialis hic autem non reassumo casus, in quibus canonica episcopalis cessat, quia hoc plene fui prosequutus in tractatu canonice episcopalis.in. viij.capi.principali. Sed iuxta pdicta queritur principaliter, an 4 episcopus ab † ecclesia parochiali debet habere quartam vel semꝑ possit petere q̃rtã ip̃ius quarte, & hoc declaro per duas q̃ones. ¶ Primo enim incidenter queritur quando parochianus ecclesie non exempte eligit alibi sepeliri, & illi ecclesie legat, indubitatum est, quod ecclesia parochialis habet quartam de illo legato, episcopus autem ex iure episcopali habebit quartam illius quarte. Et est ratio, quia episcopus debet habere quartã de his que obueniut ecclesie sibi subiecte.de testamen. requisisti.de prescriptio.de quarta. Cum ergo quarta parochialis obueniat parochiali ecclesie, constat episcopum debere quartam illius quarte ex quo parochialis ecclesia est diocesano subiecta. & ex hac ratione infertur ꝙ si aliquis esset parochianus duarum parochialium ecclesiaꝝ, & talis parochianus legaret alteri ecclesie & ibi elegerit sepeliri, cum de illo legato debeatur vnica quarta dictis ambabus parochialibus ecclesijs, que quarta inter dictas ecclesias equaliter diuiditur.de sepultur.cuꝫ quis.li.vj.ꝙ episcopus habebit quartam totius illius quarte hoc tenet Jo. in.d.c.certificari. in.x.q.in.ver.quarta species.

¶ Scꝺo incidẽter q̃rit̃ parochianus alicuius ec.exẽpte legat alteri ec.& ibi eligit sepeliri, ꝯstat ꝙ paroc.eccle.debet̃ q̃rta. An ergo episcopus poterit petere quartã illius quarte. Respondeo non, 5 ratio, q̃ episcopus † nullã canonicam episcopalẽ debebat habere de eo quod obuenit ecclesijs exemptis, vt plene dixi in tract.canonice episcopalis, in.iiij.c.principali, quod incipit, que loca, & facit quod no.Jo.de testa.c.officij, & ita tenet Joan.in.d.c.certificari.in versi.quarta species. ¶ Tertio incidenter queritur, aliquis est parochianus duarum ecclesiaruꝫ, quarum vna est exempta, & altera nõ exempta, iste parochianus legat tertie eccle.& ibi sepelitur, constat ꝙ vtriqꝫ ecclesie parochiali de illo legato vnica de-

beẽ canonica, inter illas parochiales ecclesias equaliter diuidẽda. de sepul. cũ qs. li. vj. An eps habebit quartã totius illius ꝗrte. Rñdeo nõ sed habebit tantũmõ quartã illius portionis, que cõpetit ecclesie parochiali ꝓ sua canonica parochiali, ex quo talis est epo subiecta, ⁊ hoc ꝑ rõnẽ, qꝛ ex iure epali eps ꝑcipit canonicã de eo qḋ obuenit ecclesie ei subiecte, vt. d. c. reqsisti. De portione aũt, que obuenit ecclesie exẽpte ꝓ sua canonica parochiali 6 eps nihil habebit, ⁊ rõ est, ꝗ eps non debet habere † canonicam episcopalem de eo, quod obuenit ecclesijs exẽptis, vt. d. c. officij. de testa. ⁊ hoc tꝫ Joã. in. d. c. certificari. i. d. q. versic. ꝗrta species.

¶ Quarto incidẽter querit̃, parochianus ecclesie nõ exempte eligit sepul. apud ecclesiã exẽptã, ⁊ illi ecclesie exẽpte legat aliqd. cõstat ꝙ de illo legato parochialis eccle. dꝫ habere quartã. Nunc querit̃, an eps possit petere quartã illius quarte a ꝑdicta ecclesia parochiali, vel ponamus, parochianus ecclie nõ exẽpte eligit sepul. apud ecclesiã alterius diocesis, ⁊ illi ecclesie legat, vbi elegit sepeliri. Cõstat ꝙ parochialis ecclesia dꝫ habere quartã, vel ponamus ꝙ parochianus ecclesie nõ exẽpte eligit sepulturaꝫ apud aliã ecclesiã, ⁊ illi ecclesie legat ad vsus priuilegiatos, cõstat ꝙ ecclesiã parochialis dꝫ habere quartã. Modo querit̃, cũ dioce. nõ debeat̃ quarta de eo qḋ legat̃ ecclesie exẽpte, vel de eo qḋ legatur ecclesie alterius diocesis, vt plene posui in tractatu canonice epalis, in. c. qḋ incipit, ꝗ eccle. simĺr nec debet̃ canonica de his, que legãtur ad vsus priuilegiatos, vt. c. vltimo. de testa. Querit̃ an eps possit petere quartã quarte ab ecclesia parochiali, sibi subdita de ꝑdictis legatis, qbus quarta debet̃ dicte ecclesie parochiali, ⁊ videt̃ ꝙ nõ qḋ ꝓbat̃ istis rõnibus. Prima, qꝛ eps ꝑcepit quartaꝫ de his, ꝗ obueniũt eccle. parochiali iure legati. de testa. officij. sed canonica parochialis nõ debet̃ eccle. parochiali iure relicti, sed ꝗsi ꝑ legẽ falcidiã, ꝗ detrahit̃ ꝯ volũtatẽ testõris. vt. l. titia. ad leg. fal. de sepul. c. ij. in fi. obuenit ergo eccle. parochiali ex dispositione iuris ⁊ nõ hominis, ⁊ sic parochialis ecclesia nõ ꝑcipit quartã ex voluntate testantis vel morientis sed ꝯ voluntatẽ testatoris.

7 ¶ Scḋa ratio est talis, illud legatũ, ꝙ factũ est ad vsus† priuilegiatos, est priuilegiatũ in totũ, ⁊ ideo eps i nullo detrahit canonicã episcopalẽ. vt. c. fin. de testa. ergo remanebit priuilegiũ in qualibet parte illius priuilegij ꝑ regulã generalẽ, qꝛ qḋ iuris est de toto quo ad totũ, hoc idẽ iuris est de parte quo ad partẽ. ⁊ sic istud priuilegiũ ne epo debeat̃ canonica respicit hãc partẽ que de legato obuenit ecclesie parochiali ꝓ sua canonica. ¶ Tertia ratio, qꝛ istud priuilegiũ, ne epo debeat̃ canonica de legatis ad vsuꝫ priui. semꝑ dꝫ manere ꝑpetuũ, nõ solũ respectu eccle. cui legat̃, sed ẽt respectu ecclesie parochialis, cui debet̃ canonica parochialis de illo legato, qꝛ priuilegia sunt ꝑpetua, de quo plene in regula. decet. li. vj. ⁊ in auc. ꝯstitutio a que dignitate liberat. in pri. qꝛ res semel priuilegiata semꝑ durat priuilegiata. de pri. c. vltimo.

¶ Preterea illa legata sunt priuilegiata habito respectu ad psonã epi ⁊ ꝯ epm. ergo eps ex psona parochialis ecclesie nihil põt cõsequi, ⁊ cõsequi nõ poterat de talibus legatis, vt vna via consequatur, qḋ alia ꝓhibet̃. Preterea illa ꝗrta parochialis descẽdit a relicto nõ onerato onere epali, ergo sent. onere ꝑstãdi canonicã dꝫ trãsire ad ecclesiã parochialẽ, bñ facit de decimis. pastoralis. de sepul. c. pe. de cẽsi. c. j. ¶ Quarta rõ absurdũ videt̃, ꝙ ius cõmune euellitur de corpore priuilegij, cũ potius eꝯ sit dicẽdũ, qm̃ 8 †priuilegia iuri cõmuni derogãt, sꝫ ergo de iure cõmuni debeatur canonica epo, tñ istud ius tollitur ⁊ euellitur ipsi epo per priuilegiũ de quo loquitur in. c. vlti. de test. ¶ Quinta rõ talis est, istud priuilegiũ, ne de legatis ad vsus priuilegiatos debeat̃ canonica epo, est priuilegiatũ ratione sui, idest ratione cure propter quã legatur, vt. c. fi. de testa. Et ideo illud priuilegiũ semper debet durare tanꝗ reale. de quo plene in regula, priuilegium. lib. vj.

¶ In ꝯriũ ꝙ eps dꝫ habere quartã illius ꝗrte ab eccle. parochiali. probat̃ ꝑ rationes. ¶ Prima rõ talis est. canonica parochialis reseruat̃ eccle. parochiali ꝯ exẽptos vel ꝯ ecclesiã alterius diocesis, vel ꝯ ecclesiã, cui legat̃ ad vsus priuilegiatos, vt in. §. verũ. sꝫ ꝯ epm nullũ priuilegiũ reseruat̃ eccle. parochiali quo ad quartã illius quarte. ¶ Scḋa rõ est, priuilegiũ ꝯcessum ꝯ vnã psonaꝫ nõ extendit se ꝯ aliã psonã, vt. c. sane. de puil. ff. de excu. tu. l. amissione. §. lucius, sꝫ istud puilegiũ est cõcessuꝫ eccle. parochiali ꝯ exẽptos, vel ꝯ eccle. alterius diocesis, vel ꝯ eccle. cui legat̃ ad vsus priuilegiatos solũ respectu facti legati predictis ecclesijs, nõ aũt est ꝯcessum eccle. parochiali solũ respectu canonice epalis, ꝗ cõpetit epo ꝯ parochialẽ eccle. sꝫ si diceremus qḋ eps nõ posset petere quartã quarte ab eccle. parochiali sibi subdita, ergo priuilegiũ exẽptionis eccle. cui legat̃ vel eccle. subdite cui legat̃ ad vsus priuilegiatos descendit ad eccle. parochialẽ cui debet̃ quarta, qḋ 9 esse nõ dꝫ. ¶ †Tertia rõ talis est. canoni. parochialis trãsit in dominiũ ⁊ ius eccle. parochialis, ⁊ fit ipso iure, ꝙ resecat ⁊ diminuit legatũ, sic ⁊ lex falcidia. vt. l. linea margarit. ꝑ. ff. ad. l. falcidiã. assumit sibi ius ⁊ ꝯditionẽ ex psona cui acqrit̃. Nã mutata psona, rei statũ mutari oportet. l. j. C. de iponen. luc. descri. de acq. here. l. ꝑ procu. in fi. de iurepatro. c. j. li. vj. de ꝑben. cle. pen. vbi variat̃ potestas collatoris ₰m tpa. ¶ Quarta rõ talis ẽ, de legato facto ad vsus ꝑuilegiatos nõ debet̃ canoni. epo qꝛ illud legatũ dꝫ conuerti ad vsus priuilegiatos ꝑ eccle. cui legat̃, vt. c. fi. de test. sꝫ canono. parochialis, ꝗ reseruat̃ eccle. parochiali de illo legato in cle. dudum. §. verum. non debet conuerti ad vsus priuilegiatos, sed remanet pure ⁊ libere ⁊ simpliciter apud ecclesiã parochialẽ sine onere cõuertendi illã canonicaꝫ in vsus priuilegiatos.

¶ Quinta ratio, qꝛ parochianus legãs alteri ecclesie ad vsus priuilegiatos addicit illã causaꝫ respectu ecclesie parochialis cui legat, nõ aũt respectu illius ecclesie cui nihil legauit. ¶ Sexta rõ, 10 qꝛ ex quo ecclesia† parochialis est subiecta epo, ergo de obueniẽtibus illi ecclesie debet̃ epo canonica epalis, vt. c. resiqsisti. de testa. hinc est ꝙ eps nõ solũ de legatis factis parochialibus ecclesijs sibi subiectis petit quartã, sed de omnibus mortuarijs vt pꝫ de of. or. cõquerẽte. de ꝑscrip. de quarta, ibi, oblationes defunctorũ dicũtur quecũꝗ rõne funeris ad ecclesiã parochialẽ ꝑuenerũt vt pꝫ de sepul. ex parte. in fi. ⁊. c. cũ liberũ. ⁊. c. in nostra. Nã funeralia seu mortuaria dicũtur, que occasione funeris obueniũt ⁊ ẽt preter morientis voluntatẽ. Naꝫ minores. xiiij. annis. filij familias nõ possunt aliqua ꝓ anima indicare. de sepul. c. pe. lib. vj. tñ ea que tempore taliũ funerum obueniunt. funeralia ⁊ mortuaria dicuntur de quibus parochialis ecclesia consequitur quartam.

¶ Septima ratio talis est, ecclesia parochialis quo ad canonicã parochialem non succedit in locum nec in ius ecclesie, cui legatur quia ecclesia legataria nullũ habet ius i canonica parochiali imo illa canonica parochialis diminuit illud legatum, ⁊ sic nõ põt dici ꝙ succedat in ius priuate psone, ⁊ per hoc nõ ob regula. is qui de reg. iur. li. vj. sed ₰m vnã opi. ecclesia parochialis recipit ꝗrtaꝫ iure legati, sed constat epo deberi canonicam de his, que legant̃ eccle. sibi subiecte. Et hãc parteꝫ tenet Jo. an. de sepul. certificari in. x. q. ver. de scḋa. vbi ipse innuit ꝙ episcopus petit quartã partem quam ecclesia parochialis percipit ab illo, a quo episcopus nil percipere potuisset.

¶ Quidam distingunt, quod quedam sunt legata, que sunt priui 11 legiata† ratione persone vnde quãdo legat̃ loco exempto, ⁊ tunc ecclesia parochialis que recipit partẽ de huiusmodi legato, ꝙ sit loco exempto nec nocet, nec prodest parochiali ecclesie. nõ. n. nocet, qꝛ parochialis ecclesia recipit quartã a locũ exempto, nec ꝓdest ecclesie parochiali, quia teneatur ad quartaꝫ quarte ipsi episcopo. ¶ Quedaꝫ sunt legata priuilegiata ratione sui, vt cũ legatur ad vsus priuilegiatos. de testa. c. fi. ⁊ tũc parochialis ecclesia ꝗ ꝑcipit quartã de qua loquitur cle. dudum scilicet quando legatur predicatoribus vel minoribus nõ dabitur quarta quarte episcopo, qꝛ illud semper durat. ¶ Alij vero non distinguũt, an priuilegium detur ratione persone vel ratione sui, ⁊ ideo vtroꝗ casu parochialis ecclesia dabit quartam quarte episcopo. ¶ Concludo ergo, ꝙ episcopus habebit ab ecclesia parochiali sibi subiecta ꝗrtaꝫ illius quarte siue testator legauerit locis exemptis siue ad vsus priuilegiatos siue mixtim locis exemptis, ⁊ ad vsus priuile. prout loquitur. §. veruꝫ. ¶ Ad rationes in contrariuꝫ allegatas respondetur. Nõ. n. obstat prima ratio. Nam episcopo debet̃ ca 12 nonica† episcopalis nõ solũ de his, que obueniunt ecclesie parochiali ex iure relicti, ⁊ sic ex dipositione hominis, sꝫ ẽt si obueniãt ex dispositiõe iuris, vt plene posui in tractatu cano. epalis, cũ tractatui de qbus obuentionibus epo ꝯpetat canonica, nõ. n. ꝯsideramus ecclesiã cui legat̃ ex eo qḋ sit exẽpta, nec causaꝫ ꝑꝑ quã legat̃, qꝛ legat̃ ad vsus ꝑuilegiatos, sꝫ solũ ꝯsideramus eccle. parochialem, cui debet̃ ꝗrta. an talis eccle. sit subiecta diocesano, vt ex quo subiecta est diocesano, eps habeat quartã illius quarte.

¶ Nõ obstat scḋa rõ, qꝛ illud priuilegiũ respicit solũ legatum, qḋ remanet apud legatariũ, nõ aũt respicit illã canonicã parochialẽ.

¶ Nõ obstat tertia rõ, qꝛ priuilegiũ dꝫ eẽ ꝑpetuũ, qꝛ illud veꝝ respectu eius, qḋ debet̃ priuilegiato, nõ aũt respectu eius, qḋ nõ debet̃ ꝑuilegiato. Nõ obstat ꝗrta rõ, qꝛ i casu nr̃o ꝑuilegiũ nõ tollit ius cõe, qꝛ tale ꝑuilegiũ nõ est respectu eccle. parochialis, nec quo ad canonicã parochialẽ in preiudiciũ diocesani. ¶ Nõ obstat vltima rõ, qꝛ priuilegiũ intelligit̃ reale, qꝛ istud sic verũ quo ad obediẽtiã parochialẽ contra mendicantes quibus legatur. ¶ Ex predictis ergo que superius dixi eliciamus quinꝗ casus.

13 ¶ † Primus est, quãdo parochianus eccle. subiecte episcopo eligit sepeliri

git sepeliri apud ecclesiā exēptā, ⁊ illi eccle. legat, ⁊ tunc parochialis eccle. q̄ recipit quartā, dʒ epo quartā quarte. ¶ Scd̄s casus est, qn̄ parochianus eccle. subiecte epo puta epo pusino eligit sepulturā in eccle. alterius diocesis, ⁊ illi eccle. legat. Tūc parochialis eccle. q̄ recipit quartā, dabit epo quartā quarte. ¶ Tertius casus ē, qn̄ parochianus eccle. subdite epo eligit sepulturā apud ecclesiā mendicantiū, ⁊ illi loco legat ad vsus priuilegiatos, tūc parochialis eccle. q̄ recipit quartā, vt cle. dudū. dabit quartā quarte epo, esto qd̄ de p̄dictis tribus casibus epo nō debeat canoni. ¶ Quartus casus est, qn̄ parochianus eccle. subdite epo eligit sepeliri in illa eccl. eidē epo subiecta, ⁊ illi ecc. legat, ⁊ tūc eps̄ de illo legato hʒ quartā, ⁊ eccl. parochialis dabit quartā de sua quarta epo. ¶ Quintus ⁊ vltimus casus est, qn̄ parochianus ecclesie exēpte elegit sepulturā ī alia eccle. ⁊ illi eccle. legat, tūc parochialis eccle. q̄ est exēpta, ⁊ q̄ de illo legato recipit q̄rtā, nō dabit q̄rtā

14 illius quarte epo, q: epo † nō debet aliqd de his q̄ obueniunt loco exēpto. de test. c. officij. vbi per Jo. de sepul. certificari. bene tn̄ fateor. qd̄ de illo legato episcopus haberet canonicaʒ episcopalem, nisi esset legatū ecclesie subiecte episcopo. de testa. requisisti. ¶ Quoniam aūt supra dixi, qd̄ qn̄ parochianus legat alteri eccle. subiecte epo, ⁊ ibi elegit sepeliri, ꝙ eps̄ de illo legato trahet canonicā epalē, ⁊ ecclesia parochialis trahit parochialē quartā. Queritur, q̄s primo detrahit, an eps̄, an vero eccle. parochialis, an ambo simul ꝯcurrant. Et vr̄, ꝙ p̄mo detrahat eps̄, de testa. c. vlt. vbi eps̄ preponit̄. facit maioritatis prerogatiua, cui deferendū est. de ma. ⁊ obe. c. j. ⁊ c. statuimus, de prebē. li. vj. ⁊ cle. j. vt lit. pen. ⁊ §. in ordinatiōe. in auc. de here. ⁊ fal. Et ita tʒ Jo. in. c. certificari. in. x. q. ver. his cognitis. Sʒ vr̄, qd̄ primo detrahat eccle. parochialis, q: sibi fit iniuria pp electionē sepulture, quā facit parochianus suus in ecclesia. de sepul. c. j. q̄ iniuria nō fit epo; cum ille parochianus nō debuerit sepeliri apud ecclesiā cathedraleʒ. Itē q: parochialis eccle. quo ad canonicā ꝯsequēdā p̄tendit causaʒ onerosaʒ, vt in. c. j. de sepul. Eps̄ aūt pretendit causaʒ lucratiuā, sʒ potior est ꝯditio † pretendens causaʒ onerosam q̄ʒ lucratiuā. C. de iu. delib. l. sancimus. Sʒ vr̄ qd̄ sit locus p̄uentioni, vt q primo ex illis p̄uenit, ille prius ex illis detrahat. de ꝓcu. si duo. li. vj. ff. de noxa. l. si ex multis, ⁊ C. de iu. delib. l. sancimus, de rescri. duobus. li. vj. Et si eps̄ ⁊ eccle. parochialis simul ꝯcurrant, vr̄ ꝙ sit in potestate eccle. legatarie preeliger̄ alterū ex eis, cui p̄mo velit soluere. Qn̄ aūt dicat̄ induci preuentio, vr̄ ꝙ inducat̄ qn̄ fit ꝑ solutionem que fit prius vni quaʒ alteri, vt. d. l. sancimus. de iure delib. ff. vel induceī preuentio ꝑ litis ꝯtestationē, vt. d. c. si duo. de ꝓcura. vel induceī preuētio ꝑ sniaʒ q̄ prio fert̄ ꝓ altero ex illis, vt. d. l. si ex multis. de noxali. ff. in hac. q. dicēdū est ꝙ tā eps̄ q̄ʒ parochialis sacerdos simul ⁊ eodē tp̄e cōcurrere debēt, nec vnus pōt p̄uenire alteruʒ in p̄iudiciū alterius, ⁊ hoc ꝓbo ꝑ istas rationes. ¶ Prima rō talis est q: eps̄ quo ad canonicā episcopalem ⁊ parochialis ecclesia quo ad quartam parochialē ambo simul pretēdunt causam onerosam considerata causa propter quaʒ debetur canonica epalis ⁊ parochialis, ⁊ de primo plene dixi in tractatu canonice epalis. ⁊ de. ij. pʒ in. c. j. de sepul. ergo non dʒ esse ꝯditio melior vnius q̄ʒ alterius. ¶ Scd̄a rō est, q: hec sunt duo iura

16 diuersa. s. canonica epalis † ⁊ canonica parochialis. Nā can̄. epalis ꝓcedit ex iure epali. canonica vero parochialis ꝓcedit ex iure parochiali. Et sunt ista duo iura eq̄ principalia, quoꝝ vnum ius ab altero non depēdet, ergo vnū ius ꝑ alterū non dʒ nec potest ꝯfundi, nec diminui. ff. de fideius. l. generaliter. ⁊ facit in simili qd̄ no. Jo. in. c. cū olim. de re iudi. ¶ Tertia ratio, q: qn̄ sunt due ꝑsone quarū cuilibet cōpetit ius suū, nec inter eas est prioritas in tp̄e, vnus nō pōt alterū p̄uenire in alterius p̄iudiciū ius vtriusqʒ remanet saluū, vt in regula. q. prior. sed eps̄ ⁊ parochialis eccle. cōcurrunt eodē tp̄e. s. q̄libet eoꝝ ex die mortis testōris, vel ex die adite hereditatis. ff. de furtis. l. a titio. ¶ Quarta rō, q: canonica epalis ⁊ canonica parochialis deducunt̄ habito respectu ad totū, nō aūt habito respectu ad partē legati. Sed si eps̄ primo deduceret, iaʒ parochialis eccle. deduceret de residuo, ⁊ nō habito respectu ad totū legatū. ¶ Quinta ratio, q: eps̄ per suā p̄uētionē non potest tollere ius parochialis ecclesie. de rebus ecclesie non alienan. c. j. Sed iam preiudicaret eccle. parochiali, si episcopus prius deduceret q̄ʒ parochialis ecclesia.

17 ¶ † Sexta ratio est, q: epalē canonicā, ⁊ parochialē eq̄paramus legitime debite iure nature, q̄ debet̄ filijs, vt dt̄ gl. in. c. officij. de test. Sed ꝯstat, ꝙ si duo sint filij q̄bus debeat̄ legitima, vnus nō deducit ante alteꝝ in p̄iudiciū alterius, sed ambo simul ꝯcurrūt, ⁊ eq̄liter simul ꝑcipiūt. C. de inof. testa. auc. nouissima. Et ideo exempli gra dicamus, ꝙ si parochianus legat alteri eccl. xx. subiecte epo, ⁊ ibi elegit sepeliri ꝙ eps̄ habebit quartā. s. quinqʒ de illo legato ⁊ ecclesia parochialis habebit alia quinqʒ. Reliqua aūt decē remanebūt apud eccle. legatariā. Jo. an. ⁊ Jo. de li. in. c. certificari dicebāt non esse differētiā. An primo episcopus deducat. An vero parochialis ecclesia. Et ponūt tale exēplum. Parochianus legauit alteri ecclesi. in qua elegit sepeliri. lxxx. Modo si parochialis ecclesia primo īcipiat detrahere habebit. xx. ꝓ sua canonica, ⁊ de residuo, ꝙ est. lx. eps̄ habebit quindecim iteʒ eps̄ de illa quarta parochiali habebit quinqʒ ⁊ sic vterqʒ habebit. xx. sicut dicimus in filio rogato restituere hereditateʒ valentem. xij. florenos. Nā primo detrahit tertiā ꝓ sua legitima ⁊ de residuo quartā trebellianicā, vt in. c. raynutius, de testa. Ista ratio non concludit, q: filius qui non potest grauari in legitima deducit eā priusq̄ʒ

18 trebellianicā, ⁊ sic non concurrit legitima † cum trebellianica, sed canonica parochialis ⁊ episcopalis cōcurrunt eodem tēpore habito respectu ad ea que superius dixi. Nec est veruʒ ꝙ ipsi dicūt non esse differētiā, quis primo deducat quasi vterqʒ habeat equalem portioneʒ, quod est falsum. Patet exemplū. pone ꝙ eps̄ primo deducat. xx. de illo legato. lxxx. florenorum si de residuo parochialis ecclesia deducat quartā erunt sola quindecim, ⁊ sic non erit equalis portio canonice parochialis cū canonica episcopali. ¶ Sed incidēter querit̄, ponamus ꝙ de ꝯsuetudine canonice epalis sit medietas legati de iure cōi canonica parochialis est quarta que ꝑ cōsuetudinē nō est aucta, qd debebit̄ epo ꝓ canonica sua. R̄ndeo medietas dicti legati ⁊ apud eccle. parochialem remanebit quarta totius legati, ⁊ si legata sint viginti, eps̄ habebit decē de illo legato, ⁊ eccl. paroc. habebit quinqʒ habito respectu ad totum legatū, ⁊ sic apud ecclesiā legatariā remanebunt sola quinqʒ,

SVMMARIVM

Redeamus Nunc ad expressionē casu᷑ in quibus nulla canonica debetur ecclesie parochiali. ¶ R̄ndeo hoc ꝯtingit multis casibus. ¶ † Primus qn̄ ꝑ

1 cōsuetudinē legitime p̄scriptā inductū est ꝯ solutionem canonice parochialis, de p̄scrip. de quarta. ⁊ ꝙ nota Jo. in. c. certificari. in v. qō. ¶ Scd̄s casus, qn̄ illud ꝓcedit ex priuilegio Papali. de reli. do. cōstitutus. de testa. officij. in fi. ⁊ de sepu. in nostra. ¶ Tertius casus est qn̄ ꝑ donationē factā ab epo ex causa, ⁊ cū cōsensu capitu. illa canonica parochialis est remissa. de ecclesi. edifi. c. ad audiētiā. j. ⁊ ꝙ no. de religi. do. ꝯstitutus. in glo. hoc pʒ. ¶ Quartus casus est, qn̄ parochianus alicuius ecclesie legat alteri ecclesie ad vsus priuilegiatos, ⁊ ibi elegit sepeliri, de q̄bus casibus priuilegiatis hr̄, de testa. c. fi. tūc. n. de illo legato parochialis ecclesia nō debet habere canonicā, ⁊ hoc de iure antiquo. Hodie tn̄ si legaret̄ mēdicātibus ēt ad vsus priuilegiatos, deberet can̄. parochialis, vt in cle. dudū. §. veꝝ de sepul. vbi est casus. ¶ Quintus casus est qn̄ parochianus vnius eccle. eligit sepul. in alia ecclesia ⁊ legat plato illius eccle. vel clericis ipsius ecclesie contēplatione ꝑsonaꝝ, ⁊ non ꝯtēplatione ecclesie, vbi elegit sepul. nam de illo legato non debet̄ canonica parochiali ecclesie, dūmodo nō in fraudē fuerit relictū. de testa. requisisti. de ver. signi. ex parte. iij. not. tn̄ ꝙ hodie per cle. dudum. §. verum. est inductum quod si parochianus alicuius ecclesie eligat sepulturā apud mēdicātes de q̄bus lo

quirꝫ ibi, esto qd legat plato vel clericis illoꝝ locoꝝ cōtēplatione
psonarū ꝛ nō ecclesie, tñ canonica debebitꝫ de illo legato ecclesie.
parochiali. Et vide ꝙ no. Inn. de sepul. relatū. sup verbo, dispo-
nere. vbi dicit ꝙ si amicis vel cōsanguineis vel pauperibus legat
p aīa qd cessat canonica. Rō, qꝛ legatur psonis singularibus. de
x. sig. ex parte. iij. ¶ Sextus casus est qñ parochianus alicuius
ecclesie legauit alteri ecclesie, ꝛ ibi elegit sepeliri, nā ibi sepeliēdus
2 † est vbi sepeliri elegit. ¶ Si quidē rectoꝛ corpus illius q ibidē se
pelitur elegerat cū deferebat ad illā ecclesiā fuit sibi ablatū p vio
lētiā p rectorē parochialis ecclesie, rōne illius violētie ecclesia pa
rochialis nō debebit habere canonicā de illo legato facto illi ec-
clesie, in qua elegit sepeliri, nō. n. debebat sepeliri defunctus apud
ecclesiā parochialē, ex quo elegerat sepeliri alibi. ita dicūt Host.
ꝛ Jo. in. c. cū liberū de sepu. ꝛ idē dicebat Jo. i. c. certificari. Istud
vltimū dictū. c. cū libertū. nō videtꝫ verū, Nā rectoꝛ in preiudiciū
sue parochialis ecclesie nō pōt p suū dolū, ꝛ violētiam priuare pa
rochialē ecclesiam canonica parochia. de oꝛ. cogniti. c. ij. xvj. qō.
vj. c. si episcopum. de quo plene in regula. delictum. lib. vj. ꝛ facit
quod notatur per gl. in. l. si quis in tantam. C. vnde vi.
3 ¶ Ultra predictos casus † quos ponit Joā. in. d. c. certificari. po-
sui in q̄rto. c. principali. ꝛ icipit de qbus obuētionibus. ꝛ sunt isti
vcꝫ. In primis cū ecclesia capit ex donatione inter viuos. Itē cū
ecclesie acquiritꝫ ex vi pfessionis. Itē cū legatꝫ ad vsus priuilegia-
tos, ꝛ istos casus posui late in dicto q̄rto. c. principali. Itē vltra p
dictos casus posui alios casus. in qbus cessat canonica parochia
lis. in primis qñ legat ecclesie, sed nō elegit ibi sepul. Itē cū de fa
cto sepelitꝫ in ecclesia lagataria. Itē cum ecclesia parochialis est
interdicta vel sita in loco interdicto, ꝛ alibi sepelitꝫ parochianus.
Itē cū reuocat electionē sepul. quā fecit in ecclesia cui legauerat.
ꝛ hos casus plene posui in dicto quarto. c. principali. itē cū desi-
nit esse parochianus tpe testamēti, vt posui in. vij. c. principali ꝙ
incipit, cui ecclesie debeatꝫ canonica. item cū ecclesia parochialis
destruitꝫ autoritate superioris, ꝛ hūc casū posui in. iiij. c. principa
li. Itē cū legatꝫ p incertis ꝛ male ablatis rō, qꝛ si sunt certa, debēt
restitui illis a qbus sunt extorta. si aūt sunt icerta debēt paupib⁹
erogari, ꝛ sic nō remanēt apud eccle. legatariā. sic nec his casib⁹
debetꝫ cañ. epālis, vt plene dixi in tractatu canonice epālis. Notā
4 dū tñ est ꝙ legatū † pro incertis dr̄ ad pias causas, vt tꝫ eps vrbe
veteranus in suo tractatu. Aduerte duos casus.
¶ Primus qñ incerta male ablata pauperibus erogantꝫ, ꝛ tūc ces
sat canonica. ¶ Scdus casus, qñ talia male ablata vellet, ꝛ pos-
set cōuertere in vtilitatē ecclesie legatarie, ꝛ tūc videtꝫ, ꝙ debeatꝫ
canonica, sicut dicimus in executore simpl'r deputato ad aliqd di
stribuēdū, q pōt distribuere nō solū pauperibus, sed ēt ecclesie, in
qua elegit sepul. quo casu si tali ecclesie distribuitꝫ, debetꝫ canonica
Sed certe istud nō pcedit, qꝛ ꝙ capitꝫ ab executore, cēsetꝫ capi tā
q̄ꝫ a ministro testatoris ꝛ sic a testatore, ꝛ testatoris dispositione,
sed qñ eps incerta distribuit ecclesie legatarie vbi est electa sepul.
Illud nō obuenit ex dispositione testatoris, sed ex dispositione iu
ris, nec capitꝫ a ministro vt ministro testatoris, sed vt ministro iu-
ris. ꝛ ideo puto nō deberi canonicā, ꝛ istud pcedere videtꝫ, qñ ali
qs legat p incertis nō exprimēs psonā cui ecclesie leget. Sed le-
garet p incertis ecclesie in qua elegit sepeliri. tūc qꝛ istud legatuꝫ
est ad pias causas, debetꝫ canonica ecclesie parochiali. Rō, qꝛ ec-
clesie est legatū, ꝛ ideo isto casu illa incerta nō erogantꝫ pauperib⁹
¶ Nec obstat. c. cū tu. de vsuris, qꝛ illud loqtur, qñ legat aliqd p
incertis nō exprimēdo psonā cui legaret. ¶ Itē cū legaret p suc
5 cursu terre sancte. de sepul. in nr̄a vt dicit Jo. de sepul. c. ij. † Iteꝫ
cessat canonica parochialis, qñ parochianus q elegit sepultu. in
alia ecclesia, ꝛ illi ecclesie legauit aliqd leganit ēt ecclesie paro-
chiali cū isto onere seu mō, qd ecclesia parochialis pro legato sibi
facto remaneret cōtēta de omni canonica parochiali, q̄ꝫ ecclesia
parochialis poterat petere de legato, ꝙ parochian⁹ fecerat alte
ri eccclesie, in qua elegit sepultu. ꝛ ecclesia parochialis accepta-
uit illud legatū cū onere ꝛ cōditione pdicta, dūmodo nulla fraus
interueniat. de test. c. officij. ꝛ hoc tꝫ Pau. in. d. cle. dudū. sup ver
bo, integre teneatꝫ, facit eo. tit. reqsisti. §. secus. Ex his ergo solui
tur qd si parochianus sue parochiali eccle. aliqd legat simpl'r, ꝛ
in alia ecclesia eligit sepul. ꝛ legat illi ecclesie vbi sepelitꝫ. An ec-
clesia parochialis ꝙ sibi legatū est simpl'r debeat cōputare in q̄r
ta, que sibi debetꝫ ab alia ecclesia, cui legatum est, ꝛ in qua electa
fuit sepul. ꝛ an testōr legādo sue parochiali ecclesie simpl'r videatꝫ
legare cōtēplatione quarte debite parochiali ecclesie de legatis
factis alijs ecclesijs. Ex ista. q. Jo. de li. multū plixe fuit loqut⁹
in. d. §. hmōi. ver. fratribus ipsis hic videtꝫ ꝛc. ¶ Et ad partē qd
legatur ecclesie parochiali cōputetur in illa quarta quaꝫ curatus
debet recipere ab alia ecclesia cui legauit, et i q̄ sepultus. Pro-
batur istis rationibus.
¶ Prima, qꝛ canō iubet hāc quartā dari p restitutionē ecclesie pa
rochiali. de sepul. c. j. ergo legādo ecclesie parochiali id, quod ad
6 quartā sufficit, p quarta videtꝫ legari. Preterea † ecclesia paro-
chialis videtꝫ eqparari filio. de pba. in psentia. xxiiij. q. ij. §. si alia
ad fi. xv. q. iiij. c. fi. ꝛ ibi p gl. sed filius qd sibi simpliciter legatꝫ, cō
putat in quarta, que sibi debetꝫ iure nature. C. de inof. testa. l. cū q̄
ritꝫ. ꝛ. l. omni mō. ꝛ. l. qm̄ in prioribus. ꝛ. l. si qñ facit. ff. de inoffic.
testa. l. si pars. §. fi. l. seq. ꝛ. l. penul. ꝛ. l. papinianus. ꝛ. l. cōditione
. §. si cōditio. preterea eqparare possumus ecclesiā parochialem,
patri vel minori. de summa trinitate. c. ij. in fi. de priui. c. ij. vj. q. j.
in formas, sed parentes in his q̄ legātur eis a filio cōputare de-
bent iure nature eis debitū in bonis filij. C. de inof. testa. l. cū filij.
ff. e. tit. l. pater filiū cū. l. seq. Preterea ecclesiā possumus equi-
parare patrono, qm̄ cū ante baptismū cēsemur subditi ꝛ serui pe
ne eterne, p baptismū receptū in ecclesia sumus liberati. ꝛ sic tan
quā spiritualiter manumissi possumus dici liberti eccle. d ꝯsecra.
dist. iiij. c. ij. ꝛ. iij. Sed cōstat de iure, qd in portione debita patro
no i bonis liberti cessat ꝯtabulas, si aliquo mō ꝯsequutus est pa
tronus portioneꝫ ex dispositione liberti. ꝙ. n. eidē patrono reli-
ctum est a liberto, computatur in quarta que patrono debetur
. ff. de iure patro. l. fine. §. excludit. de bonis liberto. l. ꝯ. §. quoties
ꝛ. §. si ita. ꝛ. l. ꝛ si. i fi. ꝛ. l. se. ad idē de ꝯtab. l. j. ꝛ. ij. Preterea esto
qd illa cañ. paroc. nō sit tāquā legitima debita filio in bonis pr̄is
vel debita parētibus in bonis filij, vel debita patri. in bonis liber
ti, sed sit quodāmō speciali iure inducta. vt. c. j. de sepul. tñ in hac
cañ. parochiali cōputari debet, qd legatū est parochiali eccle. si-
7 cut videmus qñ matrimoniū † est ꝯctū sine dote, in quarta que de
betur vxori in bonis mariti pmortui, ꝛ cōputatur quod maritus
legauit vxori. C. vnde vir ꝛ vxor, auc. preterea. ꝛ in auc. d exhibē.
reis. in fi. Preterea hec parochialis canonica debetꝫ parochiali
ecclesie ppter onera, que sustinuit a parochiano in recompensa-
tioneꝫ iniurie illate ecclesie parochiali per electionē sepulture in
alia ecclesia. de sepul. certificari. sed de hac iniuria satisfactū cēse
tur eatenus q̄tenus legatū est parochiali eccle. ergo p talē satisfa
ctioneꝫ q̄ insurgit ex illo legato cōputabitꝫ legatū in quarta. facit
insti. qbus mo. tollitꝫ obli. in prin. ff. de iniurijs. l. nō solū. sicut vide
mus, ꝙ pater exheredādo filiū facit ei iniuriā, ꝛ in recōpensatio-
nē illius iniurie dat legitimā filio, ꝛ ista iniuria tollitꝫ p largitionē
istius legitime, ꝛ tñ in hac legitima cōputatꝫ legatū factū filio. vt.
l. si qñ. ꝛ. l. oīno. ff. si cer. pet. Preterea testatoꝛ legādo eccle. pa-
rochiali vr̄ velle legare ꝯtēplatione canonice parochialis, ꝛ ista
psumptio iducitꝫ, ne videatꝫ sua iactare. ff. de pbati. cū de idebito.
Itē qꝛ nō cēsetꝫ velle grauare heredē duplici onere pstationis. s.
onere pstādi legatū factū parochiali eccle. onere pstādi quartam
eccle. parochiali de legatis factis alteri eccle. in qua est electa se-
pultura. ff. de le. ij. l. cū pr̄. §. q dotalē. de dote pleg. in prin. ꝛ. l. pe
nul. Preterea vr̄ legare eccle. parochiali aīo cōpensandi cū ca-
nonica parochiali. ff. solu. matri. l. cū debitoꝛ. §. si pater. ꝛ. l. si pr̄.
8 ¶ † In ꝯriū ꝙ legatū factū eccle. parochiali nō cōputetꝫ in cano-
nica parochiali probatꝫ p dictū. §. veꝝ. vbi mendicantes soluunt
quartā eccle. parochiali nō distincto an eccle. parochiali sit aliqd
legatuꝫ vel nō. ꝛ de hoc est casus in. c. reqsisti. de testa. ꝛ. c. officij.
vbi legatū qd fit epo, nō cōputatꝫ in canonica epāli. Preterea ec
clesia parochialis cui legatꝫ, ꝛ alia eccle. cui legatꝫ, ꝛ in qua sepelitꝫ
succedunt defuncto quasi filio. de probationi. in presentia. cēsentꝫ
ergo esse quasi heredes defuncti, sꝫ de iure est, qd si duo heredes
diuidunt hereditatē, in diuisione nō veniunt plegata. C. de colla.
l. pr̄. ꝛ. l. filiā. Preterea rectoꝛ parochialis eccle. pōt dici tanquā
silētiarius parochianoꝝ, qꝛ ei ꝯfitentꝫ in foro penitētiali, qꝛ sub si
lentio peccata tacet. de peni. ꝛ remis. c. omnis. ꝛ sic eqparatꝫ silen
tiario pncipis, cui nō dꝫ cōputare in legitima q̄sita in militia, q̄ꝫ
habuit vt silentiarius. vt. l. oimō. in fi. C. de inoffi. testa. pp onus
aūt militie illa acqsiuit, sicut ꝛ curatus pp on⁹ militie celestis, vt.
d. clemen. dudū. §. veꝝ. acqritꝫ canonica parochialis. Preterea
esto ꝙ. d. eccle. s. parochialis, ꝛ alia eccle. cui legatꝫ, nō cēseatꝫ tan
quā filia defuncti, sꝫ tanq̄ꝫ extranei, legatū parochiali eccle. nō dꝫ
cōputari in quarta, sicut videmus inter extraneū ꝛ aliū filiū, vel
inter emancipatos succedentes defuncto, inter quos cessat colla
tio. de colla. bo. l. nullā. in prin. ff. ꝛ. C. de colla. l. emācipa. ꝛ i auc.
ex testamēto. pterea iste due eccle. nō succedūt i vniuersuꝫ ius de
functi. pꝫ qꝛ sunt legatarie, sꝫ ꝯstat ꝙ cessat collatio inter eos, q
nō succedunt in vniuersum ius defuncti. C. de colla. l. a patre.
9 ¶ † Preterea diuerso iure debetꝫ q̄rta parochialis quā debeatur
legatū, qd facit alteri ecclesie. Nā parochialis eccl'ia capit quar
tam ex

tas ex iure parochiali et ex dispositione legis. Alia aut ecclesia cui legat et in qua sepelit capit legatu ex dispositione hominis, sed de iure est, quod cessat collatio interueniens ex diuerso iure. ff. de col. l. pater filiu. Preterea parochialis ecclesia percipit quartam tanquam debitum ab alia ecclesia legataria que obligata est ecclesie parochiali ad quartam, et testator censetur tanquam debitor ecclesie parochialis quo ad istam quartam. De iure aut est quod debitor legando creditori non videt legare animo compensandi. C. de br. insti. l. si compensandi. de leg. iij. l. vlt. §. penul. et l. creditorem. C. de rei vxo. act. l. pater. §. i. Preterea h canonica parochialis capit vt debitum, et vt es alienum, et sic non computat in quarta. de test. raynutius. ff. ad. l. falci, in. l. imponenda. et l. irritum. C. de col. dot. l. j. in fi. et l. seq. In ista materia e duplex opi.

10 Prima quod legatum † ecclesie parochiali computat in quartam. et hanc tz Ho. in titu. de sepul. et no. in. c. officij. de testa. Non ob. cle. dudu. §. veru vbi debet quarta ecclesie parochiali, quia illud intelligit, vbi nihil est sibi legatum. Non obstat. c. officij. vbi legatum simpliciter epo non computatur in quartam episcopalem, quia illud ibi non procedit, quia episcopus cui legatur reputatur vt extraneus, sed respectu ecclesie, cui legatur, reputatur vt coniunctus. vt cap. requisisti. §. secus.

¶ Non obstat quod hec quarta censeat vt es alienum, hoc enim est falsum, quia testator non erat obligatus ad hanc quartam. Non ob. quod debitor legando non videt legare animo compensandi. Nam testator non est debitor illius parochialis ecclesie in illa quarta, sed est debitor ecclesie in qua sepelit. Non obstat quod legata non conferunt. Nam per hoc non sequit, quin computet in quarta, non obstat. l. omnimo. in fin. quia parochialis ecclesia non percipit quartam ex iure militie, sed ex iure parochiali, vt dicit Inn. de paro. sup rubrica. Non ob. l. omnimo. in fin. que loquitur de silentiarijs, quia ibi est specialis casus qui non extendit ad aliu casum. de pri

11 ui. sane. Alia e opinio, et hanc tz quod legatum † simpliciter factum parochiali, eccl. non computat in canoni. parochiali, vt est casus expressus in. c. officij. et c. requisisti, de testa. ibi dum dicit, precipuam etc. Et hanc opinio. tenent Goffre. et Ray. in summa. de sep. et Joan. An. in. d. c. officij. et Joen. de li. in. d. clemen. dudum. Et hunc articulum plene disputauit Fede. de senis consil. iij. quod incipit, queritur nunquid ecclesia parochialis etc. cuius consilij verba Jo. de li. nullam mentionem fecit in. d. §. veru. sed furatus fuit verba Federi. posita in. d. consi. iij. item cessat canonica si testator legat alicui eccl'ie centu, et in testo confitet illa fuisse sibi deposita per platu illius ecclesie, et hoc si constat de deposito, tunc. n. non petit illud ecclesia tanquam legatu sed tanquam depositum. Si autem de deposito non constat, illud quidem petitur tanquam legatum, et ita debebit canonica. casus est de libe. lega. l. aurelius. §. fi. ff. de le. ij. l. lucius. §. si qs. de le. iij. l. lucius. §. semiplene. Reperio quod eps vrbe vetanus in suo trac. quem fecit posuit multos casus, in quibus cessat canonica parochialis.

12 ¶ Primo si parochianus † non elegit sepul. in loco mendicantium, sed eius consanguinei, et amici faciunt eius corpus deferri ad locum mendicantium, quod non debet canonica de funeralibus, que amici portant ad locum mendicantium, quod intelligit quando talia funeralia non erant de bonis defuncti, sed de bonis illorum amicorum. ¶ Si aut essent de bonis illius defuncti siue illorum amicorum, tunc debet canonica ar. dicte cle. dudu. §. hmoi. Dicas canonicam non deberi siue illa funeralia fuissent illius defuncti siue illorum amicorum. Ro est duplex, quia ex quo ille moriens non elegit sepul. in loco mendicantium, non ibi sepelit de iure sed de facto, sed constat quod de his que obueniunt ecclesie, in qua quis sepelit de facto, non debet canonica. Scda ro, quia non debet canonica nisi cum elegit sepul. in ecclesia, cui funeralia dant, vt. c. j. de sepult. Non obstat cle. dudu. §. hmoi, quia ibi loquitur quando fuerat electa sepul

13 tura per defunctu in loco mendicantium. Ite cessat canonica quando † testator legat mendicantibus, et tpe testamenti non elegit sepeliri apud ipsos, sed tpe mortis elegit ibi sepeliri. Allegat Inno. in. c. relatu, de sepul. in prima gl. et Ber. in. c. de his. in vbo, in vita de sepul. dicit de hoc se dubitare. dicas deberi canonicam, quia vt debeat can. canonica considerat legatum et electionem sepul. et hic vtrunque concurrit. et per hoc est casus in cle. dudu. §. veru. Nam illa non loquitur quo tpe eligatur sepul. sed solu quod fiat electio sepul. Item cessat secundum aliquos si infirmus electa sepultura apud mendicantes et eis decem relinquit, sed postea reconualuit licet iterum ad mortem veniens ibi eligat sepulturam, et hoc dicunt per iura proxime allegata, et allegant. §. huiusmodi. pro se. Ipse. n. istam opinionem reprobat, et dicit deberi canonicam, et illud est verum.

¶ Pro hoc faciunt rones, quas. s. proxime allegaui. Ite cessat canonica, quando parochianus transit ad monasteriu, et ibi sepelit, et decedit intra pbationis annu. istud plene examinaui. s. in. vj. principali.

14 Ite cessat canonica parochialis, quando parochian⁹ † pro anima legat amicis. vel consanguineis, vel pauperibus, vel miserabilibus psonis, vel viduis. per Inno. in. c. relatum. de sepul. et facit de ver. si. ex parte. iij. in his tamen consideratur consuetudo secundum quam potest disponi quod debeatur canonica. de verb. significa. cum inter. et capitu. ex parte. iij. et hoc tenet ibi Hostien. quod est notandum inquantum de consuetudine loquitur. Item cessat canonica parochialis, quando legatur ad vsus priuilegiatos, vt capitu. finali. de testa. et hoc de iure antiquo vt est casus in cleme. dudum. §. verum. nisi cum in fraudem parochialis ecclesie testator exprimat, et leget alteri ecclesie ad vsus priuilegiatos. vt dicto. cap. fin. potest tamen induci per consuetudinem prescriptam et etiam nulla fraude interueniente quod canonica debeatur de legatis ad vsus priuilegiatos, puta pro fabrica ecclesie, cum tunc non egeat reparatione, quia tunc debetur canonica, quia in fraudem presumitur tunc legare pro fabrica, vt dicit Hosti. in. cap. fin. de testa. licet quorundam sit opinio. quod illud legatum debeat seruari pro fabrica, cum egebit reparatione, vt plene

15 dixi in tractatu canonice episcopalis. Item cessat † canonica cum propter impedimentum iuris quis non possit sepeliri in ecclesia, vbi elegit sepulturam, vel quando non electa sepultura, de facto ibi sepelitur. de quo per Innocen. de sepultu. in nostra. de quo plene fui prosequutus in octauo. ca. principali quod incipit, cui ecclesie etc. vel quando electa sepultura ibi sepelitur sed non de iure, quia propter iuris impedimentum. de sepul. ex parte. j. per Inn. eo. tit. in nostra.

SUMMARIUM

1. Decedentes qui nullam eligunt sepulturam in qua eccle. sepeliri debeant.
2. Audiens diuina in vna eccle. et in alia percipiens sacramenta ecclesiastica, nulla alibi electa sepultura, in qua illarum sepelietur. 3.
4. Aduene et peregrini in qua ecclesia sepeliri debeant.
5. Uagabundi qui sunt sine domicilio vbi sepeliendi.
   Damnati ad mortem vbi sepeliantur.
6. Confinati et relegati in quo loco sepeliendi.
7. Filius non electa sepultura vbi sepeliri debeat.
8. Filius viuente patre sepelitur in sepulchro aui.
9. Nepos conceptus post mortem aui, nunquid reputetur extraneus respectu aui.
10. Maiores proprie qui dicantur.
11. Uxor cum viro vltimo tumulatur.
12. Pater et auus an appellentur maiores.
13. Filiorum appellatione an naturales continentur.
    Spurius si legitimatur a principe, nunquid sepeliet in sepulchro patris.
14. Filius adoptiuus vel arrogatus an sepeliet in sepulchro patris adoptantis vel arrogantis.
15. Filij spurij et vulgo quesiti an sepeliant in sepulchro matris eorum.
    Filius qui repudiat hereditatem patris, an in sepulchro patris sepelietur, et quid de filio exheredato vel preterito a patre.
16. Pater si damnatur de crimine lese maiestatis an filius sepelietur in eius sepulchro.
17. Filius si habet patrem et matrem et pr habet sepulchrum in vna eccle. et mr in alia habet sepulturam maiorum suorum, in qua eccle. sepeliet.
18. Duo fratres si sunt quorum vnus sit sine domicilio, et alter hz domicilium et sit parochianus alicuius ecclesie, an frater non habens domicilium sepelietur in ecclesia parochiali sui fratris.
19. Reges in qua ecclesia debeant sepeliri.
20. Uxor decedentis non electa sepultura in qua ecclesia sepelietur.
21. Uxor remanens vidua retinet nomen mariti.
22. Matrimonium si est contractum nec sit secuta copula carnalis nec ducta ad domum viri, an sepelietur in sepulchro mariti.
23. Lata sententia diuortij quo ad thorum si maritus reconciliat sibi vxorem, an illa sepelietur in sepulchro mariti.
24. Lite pendente super adulterio quo ad separationem thori si vxor moritur, nunquid in sepulchro mariti sepeliri debeat.
25. Maritus si elegit sepulturam in aliqua ecclesia, et ibi sepultus est de facto sed non de iure, an eius vxor sepelietur in tali sepulchro.
26. Concubina an sepeliri debeat in sepulchro amasij.
27. Dos si non remanet apud maritum, sed sol. matri. maritus restituat dotem heredibus mulieris, expense funeris non incumbunt marito.
28. Prelati in quibus eccle. sepeliant quando deducunt non electa sepultura.
29. Cardinales vbi sepeliantur sepultura non electa.
30. Legatus si decedit in prouincia legationis sue non electa sepultura, in qua ecclesia sepelietur.
31. Papa si cardi. existentem in curia deponit a dignitate cardinalat⁹ vel cardinalis renuntiat cardinalatui in manibus Pape vbi sepelietur.

31 Patriarche, archiepiscopi ꝛ episcopi decedentes non electa sepultura, in qua ecclesia sepelientur.
33 Regulares ꝛ religiosi in quibus ecclesiis sepeliantur.
34 Monachus q decedit intra ꝓbationis annū, vbi debet sepeliri.
35 Cōuersi ecclesiaꝝ seculariū nūquid debeāt sepeliri in monasterio.
36 Clerici seculares presidentes regimini aliquarum ecclesiarum vbi debeant sepeliri.
37 Rector ecclesie curate vbi sit sepeliendus.
38 Canonicatum ꝛ prebendam si aliquis habet in ecclesia cathedrali ꝛ illi canonicatui sit annexa parochialis ecclesia, in qua sepelietur, an in ecclesia cathedrali, an vero in parochiali.
39 Ecclesiam curatam habens in commendam, sepultura alibi non electa, an ibi sepelietur.
40 Fratres tertij ordinis beati Francisci si non eligant sepulturam, an sepelientur apud mendicantes.
41 Heremite vbi sepeliri debeant.
42 Mulieres que vocanť incarcerate, quo in loco debeant sepeliri.

¶ Capitulum nonum canonice parochialis.

V Enio ad nonum capitulū principale videlicet in qua ecclesia quis debeat sepeliri †ꝛ loquor de decedētibus q nullā eligūt sepulturā. ꝙ declaro p infrascriptas qōnes videlicet. ¶ Primo queriť de illo q est parochianus alicuius ecclesie, sed hȝ in alia ecclesia sepulturam suoꝝ maioꝝ, ꝛ nō in ecclesia sua parochiali. Rñdeo sepelitur in ecclesia suoꝝ maioꝝ, ꝛ nō in ecclesia sua parochiali. ita dicit glo. in. c. j. de sepul. lib. vj. in gl. que incipit. s. ꝛ facit de sepul. c. j. ꝛ. c. nos instituta. et. c. fraternitatē. ꝛ. xiij. q. ij. c. placuit. ꝛ est casus in. c. is q. de sepulturis. lib. vj. vbi dicit tex. qȯ nō sepelitur in sua parochiali ecclesia, sed i ecclesia, in q̄ sunt sepulti sui maiores ꝛ hoc tenēt arch. et Jo. sup verbo, potius. Jo. in. c. j. de sepul. sup verbo vnūquēqȝ. ¶ Scḋo queriť, si aliqs est parochianus alicuius ecclesie, sed nō apparet alia ecclesia, in qua esset sepultura suorū maioꝝ. Rñdeo, sepeliť in ecclesia vbi in vita audiuit diuina, ꝛ ꝑcepit ecclesiastica sacramēta, vt in. c. j. de sepul. ꝛ ibi no. p Inno. ꝛ Host. ꝛ est casus in. c. nr̄a. ꝛ. c. is q. de sepul. lib. vj. ꝛ de hoc etiā no. xiij. q. ij. §. nūc aūt. in prin. ꝛ. c. vbicūqȝ. Unde dicebat Jo. in. c. is q. in nouella in glo. ij. in ver. lȝ qbusdā ꝙ in ecclesia parochiali debeat sepeliri. ex quo alia ecclesia suoꝝ maioꝝ non apparet, ꝛ ita no. Jo. de sepul. c. j. sup verbo maioꝝ. ¶ †Tertio queriť, si aliqs audit diuina in vna ecclesia, ꝛ in alia ꝑcipit ecclesiastica sacramenta in qua illaꝝ sepelitur. Rñdeo qȯ qlibet illaꝝ ecclesiaꝝ hȝ ius illū sepeliēdi, sicut ꝛ cuilibet illaꝝ ecclesiaꝝ debeť vna canonica parochialis inter eos diuidēda eq̄liter, prout in. c. de his. de sepul. facit ēt qȯ dicit ibi Inn. ꝛ Jo. tenēt qȯ de dicta canonica parochiali in eo q audit diuina in vna capella, ꝛ percipit ecclesiastica sacramēta in ecclesia baptismali. ¶ Quarto q̄ritur, si qs sit parochianus duaꝝ ecclesiarū nec in aliqua alia ecclesia sit sepul. suorū maioꝝ. Rñdeo cuilibet illaꝝ ecclesiaꝝ ius sepeliēdi cōpetit, sicut ꝛ ius sepeliēdi cōpeteret vbi esset parochianus vnius ecclesie tm̄ simile ꝙ dicimus, qȯ si aliquis est parochianus duarum ecclesiaruȝ ꝛ elegit sepeliri in tertio loco, quod vna canonica parochialis deducitur diuidēda equaliter inter duos parochiales ecclesias. de sepul. cum quis. lib. vj.

¶ Quinto queriť cū. s. dixerim. ꝙ qñ quis audit in vna ecclesia diuina, ꝛ in alia ꝑcipit ecclesiastica sacramēta, vel qñ est parochianus duarū ecclesiaꝝ, qȯ cuilibet ex illis ecclesijs cōpetit ius funerādi qualiter ꝓcedeť †ex quo decedēs nō elegit sepulturam. Rñdeo est locus preuētioni, ꝛ illa ecclesia dicitur ꝑuenire que primo rapit corpus defuncti. de rescrip. duobus. li. vj. ff. de nox. l. ex multis. ¶ Sexto queritur, si ambe dicte ecclesie simul concurrant, et q̄libet ex illis ecclesijs velit sepelire defunctū qualiter tūc ꝓcedetur videtur ꝙ per concursum inuicem se impediant. ff. de vsufr. l. quoti. vel forte res diuidatur. ar. C. cōmunia. de le. l. j. ꝛ recurrēt ad diocesanum, qui super hoc interponat partes suas ne corpus remaneat insepultum. ff. de reli. l. si quis sepulchrum.

¶ Septimo queritur, si ecclesia, in qua quis debet sepeliri de iure communi, sit interdicta, ꝛ eius cimiteria sint interdicta, ꝛ ibi non debet aliquis sepeliri, de priui. vt priuilegia. de cōsecra. eccle. c. si eccl̄ia. li. vj. ꝛ de sepul. c. vlti. eo. li. puta, qꝛ est interdicta sua parochialis ecclesia vel eccl. in qua ab antiquo sui maiores sunt sepulti vbi sepelitur, q moritur nulla electa sepultura. Respōdeo sepelientur in ecclesia cathedrali apud quam quilibet ciuis, ꝛ diocesanus pōt ecclesiastica sacramēta recipere. xiij. q. ij. vbicūqȝ. et si ad huc illa cathedralis ecclesia esset supposita interdicto, tñ sepeliet in mōasterio, ꝛ si ibi sepeliri nō pōt ꝓp facti difficultatē, nō seplietur in eccl̄ia cui tenebať decimas ꝓsoluere, vt. d. c. qcunqȝ, q̄uis vincētius intellexerit illud. c. de cōsilio. ita dicit arch. de sepul. c. j. li. vj. ꝛ ibi Jo. i nouella. ¶ Octauo q̄riť, vbi sepelianť pegrini ꝛ †aduene. Rñdeo in eccle. intra cuius parochiā moriunť. xiij. q. j. ecclesias. xvij. q. j. c. fi. ita no. ray. in summa de sepu. ꝛ Arch. in. c. j. de sepul. li. vj. ꝛ vicētius in. c. nos instituta. Goffre. aūt i summa de sepul. dicebat ꝙ ille debebat sepeliri in ecclesia cathedrali, aut apud ecclesiā in cuius parochia mortu⁹ est, vt. d. c. ecclesias. Sed Inno. et Host. dicūt illū sepeliēdū in parochiali ecclesia, dico cathedrali. xiij. q. ij. vbicūqȝ. ꝺ of. Arc. c. offin. ita dicūt Inn. ꝛ Jo. in. d. c. nos instituta. Nā illud. c. vbicunqȝ, damasus intellexit. de viatore, vt ipse no. in summa de sepul. §. apud. v. tertio ꝛc. Arc. aūt in. d. c. j. de sepul. li. vj. tȝ ꝙ debet sepeliri in eccl̄ia intra cuius parochiā mortuus est. Et aduertēdū, ꝙ si vera esset opi. que vult illū alternatiue sepeliendū apud ecclesiā cathedralē, ita qȯ cuilibet cōpeteret ius funerādi, hoc casu dicerē locū esse ꝑuentioni, vt illa ecclesia preferať, que primo capit corpus defuncti, ꝛ si ambe simul cōcurrant, recurretur ad diocesanum vt dixi in. vj. q. Et est sciendū qȯ illud qȯ dixi de peregrinis, intelligo si nesciātur loca domicilioꝝ suoꝝ siue ignorētur. dicebat Joan. in. c. i. de sepul, ꝙ isti viatores sunt sepeliēdi in ecclesia cathedrali. ¶ † Nono q̄riť de vagabūdis. q sunt sine domicilio ꝙ esse pōt, vt. c. ij. de sepul li. vj. ꝛ ignorať locus de quo sunt oriūdi Solēt. n. qñqȝ homines fugeť loca suaꝝ nationū vt ignoreť eoꝝ cognatio ꝛ q̄litas. de tēpo. or. cū nullus. li. vi. vbi sepelienť isti, Rñdeo seplienť in illa ecclesia in qua debēt sepeliri peregrini, ꝛ hoc tȝ Arch. in. d. c. j. li. vj. ꝛ damasus. in summa eiusdem tit. ꝛ ita intelligit. c. vbicunqȝ. xiij. q. ij.

¶ Decimo q̄riť de dānatis ad mortē vbi sepelianť. tex. in. l. i. de cada. damna. ff. dicit ꝙ talis corpora nō debēt sepeliri nisi ex pmissione principis. ꝛ subdit ibi tex. qȯ corpora damnatoꝝ de crimine lese maiestatis nō debēt sepeliri, lȝ istud si de iure cōi, vt no. gl. de simo. licet. tñ cōsuetudo hȝ ꝙ talia corpora sepelianť in sepultura suoꝝ maioꝝ. Item habet etiam consuetudo ꝙ si aliqui forēses damnentur ad mortem, eorum corpora sepeliantur in cemiterijs ad instantiam consanguineoꝝ vel amicorū defuncti, etiam non obtenta licentia a principe. ¶ †Undecimo queriť de cōfinatis relegatis. casus est in. l. vlt. ff. de cada. damna. que lex dicit qȯ corpora taliū morientiū nō possunt remoueri de loco, in quo erāt relegati, nec trāsferri ad alia loca sine pmissu principis. debēt ergo sepeliri in loco quo erāt deportati ꝛ ꝯfinati vel relegati, ꝛ vnū singulariter ponit lex illa quod nō est alibi, qȯ corpora relegatoꝝ nō pñt, nec debēt trāsferri nec reduci ad ciuitatē de qua fuerūt relegati. Et p hoc dicit ibi Bar. quod illa. l. nō reperiť alibi ꝙ ille q nō potest in vita morari in ciuitate post mortē nō pōt reduci ad ciuitatē ad sepulturā. Ergo pȝ euidenter qȯ ciues perusini q sunt rebelles vel ꝯfinati vel bāniti, qꝛ i ciuitate pusina morari nō pñt, eoꝝ corpora ꝓ sepultura reduci ad ciuitatē perusinā nō possunt.

¶ Duodecimo q̄riť de dānatis ad mortē eo casu quo nō denegatur sepultura qꝛ nō moriunť in peccato vt pȝ de pe. ꝛ remis. cle. j. Rñdeo si moriunť in loco in quo hñt ecclesiā parochialē, vel ecclesiā suoꝝ maioꝝ, tūc in illa ecclesia sepeliunť. ratio est, qꝛ ex quo eis pmittiť sepultura ergo remanēt in eodē statu in quo erant añ dānationē ad mortē. pro hoc facit ꝯsuetudo que est optima legū interpres. de ꝯsue. cuȝ dilectus. si aūt moriant in loco remoto in quo nō habent ecclesiā parochialē nec ecclesiā suoꝝ maioꝝ, tunc sepeliunť i eo loco i quo sepeliunť vagabūdi vel peregrini de quibus supradixi. ¶ Decimotertio q̄riť de filio † vbi sepeliri dēat. trado pro regula quod dȝ sepeliri in loco suoꝝ parentū. de sepul. c. j. ¶ Sed iuxta predicta queriť de infrascriptis questionibus.

¶ Primo q̄riť. Titius habuit patrē, q elegit sibi sepulturā in vna eccle. habuit ēt iste Titius auuȝ, q in alia eccle. fuit sepultus, habuit ēt proauū, q in tertia eccle. fuit sepultus, in qua istaꝝ ecclesiarū iste titius sepeliet. ¶ Uel pone, qȯ titius habuit patreȝ, q elegit sibi sepulturā in aliqua eccle. habuit ēt iste titius auum, ꝛ proauuȝ q ab antiquo fuerūt sepulti in alia eccle. In qua istaꝝ eccle. sepeliet iste titius, glo. in. c. is q. de sepul. lib. vj. ponit opin. Hñt qdā quod sepeliet i sepulchro patris. xiij. q. ij. §. itē Joseph. Alij dicunt quod sepeliet in sepulchro aui ꝛ proaui. xiij. q. ij. §. ecōtra. Dicebat gl. in. c. is q. lib. vj. quod p dictā decre. j. eo. ti. li. vj. satis vr̄ habendā rationē antiq sepulture aui ꝛ ꝓaui, ꝛ alioꝝ suoꝝ antiquoꝝ potius q̄ȝ sepulture paterne. facit de sepul. c. fraternitateȝ. vbi dicit patrū alioꝝqȝ parentū copulatiue dictū quasi non sufficiet patrem ibi fore sepultuȝ. Itē †viuēte patre sepelietur in sepulchro aui. de sepul. cū qs. lib. vj. Jo. vero in. d. c. is qui. in nouella. super

sup gl. que, dicebat, q si pater sepultus est in vna ecclesia, et auus in secunda ecclesia, et proauus in tertia ecclesia, qd cōmuniter seruat, q filius sepeliat cū patre, sic enim pter vnionē carnis vxor sepelit cū viro, vt. d. c. cū qs, et sic ēt ex eadē vniōe fili9 debet sepeliri cū patre. v. q. vj. §. penul. in princi. ibi vna caro pbat pater cū filio. C. de impube. et alijs substit. l. fi. et de ɔsan. et affi. c. tua. Istud tz ibi pcise. Jo. p opi. Joā. q filius sepeliat in sepulchro patris. facit i simili. q. qua qritur an filius sequat originē patris vel aui. Quedā. n. leges vident dicere qd sequit originē patris. ff. ad municipales. l. assumptio. §. j. C. de munici. et origina. l. filios. lib. xij. Quedā iura vident dicere qd sequit originez aui. l. assumptio. §. fi. et eo. titu. l. libertus. §. in adoptina. Quedā vero distinguebant dicētes, qd aut nepos nascitur viuēte auo, et ɔsequit originē aui. Si vero nascat mortuo auo tūc sequit originē patris. ff. de senat. l. emācipatū et facit qd nota. in. l. ij. C. de iu. om. iud. et facit q no. in Spe. de fo. compe. in addi. §. j. ver. xlij. Predicta distinctio q nepos † ɔcept9 post mortē aui reputat vt extrane9 respectu aui. facit. l. j. §. si qs primior. ff. vnde cognati, et vnde liberi et. l. scripto et. ff. de iniusto test. l. si qs filio exhdato. v. sed hoc. et istit. d hr. ab itesta. §. cū aūt. Aduerte quātū ad sepul. q fiēda est in loco suorū maiorum nō distinguemus an nepos nascat viuēte auo vel eo mortuo, qr iura simplr loquunt de sepultura fiēda in loco maiorum, nō consideramus an nepos nascatur eo viuente vel eo mortuo.

¶ Scdo querit, cū filius debeat sepeliri in sepulchro patris, qd cēseatur esse sepulchrū paternū, an vez ecclesia parochialis, in qua pater debeat sepeliri, an vero in q pater elegit sepult. Rñdeo ex pdictis que dixi. s. in prima. q. sepulchrū paternū consideramus ecclesiā, in qua sepulturā elegit. ex hoc videt, qd pater eligēdo sepul. tacite videt eā eligere p filio. Itē querit de tali. q. pone q pater et auus sepulti sint apud religiosos, pauus et anteriores sepulti sint apud ecclesiā parochialē vel aliā ecclesiā, in qua ecclesia sepeliet filius, q nō elegit, in quo loco debeat sepeliri, et qd debeat sepeliri cū pauo et superiore, facit de sepul. cū qs. et. c. is q. et. c. se. li. vj. in qbus pōderat sepulchrū maiorum, sed maiores † stricte et pprie sunt vlteriores ad auū. ff. de gradi. l. iuris. §. parētes. et notat. ff. de in ius vocā. quinqz. §. parētes. Ergo paui et superiorum pōderat sepulchrū, attētis verbis de puil. si Papa. §. j in fi. qbus debet deseruiri in dubio. ff. de exercito. l. j. §. si is q nauē. in. fi. et fortius si illa paui est parochialis ecclesia, vt sicut locus originis pfertur domicilio acqsito. ff. ad muni. l. libertus. et no. C. de incolis. l. ciuis. in gl. ij. vltra mediū. li. x. Et sic parochialis ecclesia qsi originalis ēt p baptismū et sacramēta regenerātia debet preferri qsi iur. dupli. s. originis et sepulchri. dicat illa q vnicū hz ius facit de treu. et pace. c. j. facit ēt de ɔsanguineis et vterinis fratribus. §. penul. co. vj. In ɔriū facit q no. Jo. i dicta. decre. is q. sup gl. ij. Itē cōstat q plus influxit primū imediatū qz mediatū. de causa pos. et pprie. cū ecclesia. et q ibi notatur in. iiij. gl. facit q notat de excep. rei. iud. l. cuz qritur. et. ff. re. amota. l. si mulier. in vlti. gl. et. l. penul. ff. de cōdi. ob causam. bñ facit predicta decre. q. in fi. vbi vxor † cū viro vltimo tumulat. ad idē facit ne d statu defuncto. l. si mater. et inter primos pōderat primior. ff. de acquirē. re. do. l. adeo §. in suo. Et verisimile est qd filius primiorē sepul. elegisset. facit de leg. ij. l. peto. §. frater. vbi parat locus primori quē ille verisimiliter elegisset, et eligere poterat peligēdus est. facit. C. de inof. testa. l. iij. verisimilitudinē adiuuat, qr forte pauū et superiores nō vidit, et qr nō natus, nō fuerat illius agnatus, nō igit illos sed patrē psumit cognouisse. facit de suis et legi. her. l. lucius. cuz duab9 legib9 se. ff. et. C. vnde cognati. l. j. §. si qs primior. ¶ Dicebat Jo. an. in addi. Spe. in ti. de sepul. in princip. in ver. sed hic addo et c. q videt sibi hāc verisimilitudinē ex varietate psonarum sumere debere, vt pōderat pfessio et qualitas aui, et qualitas paui et superiorum. Itē aui et patris. Itē ipsius filij, ex qbus cōiecturari poterit q sepulchrū elegisset, si testamētū ɔdidisset. pz exēplū. habuit qs patrē et auū nullius vel modice virtutis. Itē habuit pauū magne sciētie virtutis et prudētie, psumi debet qd elegisset sepulchrū paui. Pz exēplū eō, qñ pater et auus fuerūt magne virtutis, et sciētie, et pauus fuerit status infimi. et nullius virtutis et sciētie, presumēdū est q elegisset sepulchrū patris et aui et nō proaui. Ad hoc ēt facit monumētorum qualitas vt presumat elegisse nobile et pulcherrimū monumētū, magis qz aliud monumentū nō nobile nec pulchrū. ¶ Volēdo tñ tenere scdā partē. Ad primū dictū prime partis posset rñderi p. l. iij. in fi. ff. de interdic. et relegatis. ver. patres et aui dicunt maiores. Ad idē. C. de cohbarta. ibi, maiorum suorū et c. et qd pater et auus † appellent in hac parte maiores. tex. est in. d. c. j. de sepul. cōiuncto. c. ebrō. xiij. q. ij. dicit. n. illa, i prin. vnūquēqz sepeliri i sep. maiorum vt exit9 maiorum docet. vt pz i. d. c. ebrō.

¶ Cōcludit g patrē et auū dici maiores et hz h. l. iuris. de gradib9. loquit distincta significatiōe vocabuli maiorum. Ad fin rñdet p de cre. innotuit de electione, vbi vna ratio vincit multas. et hāc qstionem plene fuit prosequutus Joā. An. in ti. de sepul.

¶ Tertio qrit de quo filio intelligat qd sepeliri debeat in sepulchro patris. Rñdeo, de legitimo et naturali indubitatū est. Nā illū diffinimus filiū q ex iustis nuptijs pcreatus est. ff. de statu ho. l. filiū. ¶ Quarto qritur de filio naturali, vr q nō sepeliat in sepulchro patris, qr vr nō cōtineri appellatione filij, vt. d. l. filium. de statu ho. ¶ In ɔtrariū vr, qd appellatione † filiorum ēt naturales includunt. ff. ad trebel. l. ex facto. §. si qs rogatus. Rñdeo, qñ pater erat in dignitate positus, et tunc appellatione filij nō ɔtinet filius naturalis, et sic nō sepelit in sepulchro patris, secus si pater nō fit i dignitate positus, vt. d. §. si qs rogatus, facit qd plene no. in. l. generaliter. C. de insti. et substi. sub ɔdi. fact. ¶ Quinto qrit, qd de spurio filio. Rñdet, qd nō sepelit in sepulchro patris, qr tales spurij nō sunt nominādi filij, vt i auc. qbus mo. naturales effi. sui. in fi. facit. c. cū haberet. de eo q cogno. ɔsangui. vxo. sue. et. C. de naturali. liberis, auc. lz. facit qd notat Bar. in. d. §. si qs rogatus. ¶ Sexto qrit, si filius spurius legitimat a pricipe an sepelietur in sepulchro pris. Vr dōm qd si viuēte pre ad petitionē pris legitimet filius, qd tūc sepeliat in sepulchro pris, secus si legitimetur mortuo pre. facit qd notat i auc. qbus mo. naturales effi. sui.

¶ † Septimo querit qd de filio adoptiuo vel arrogato an sepelietur in sepulchro patris adoptātis, vel arrogantis. Rñdeo si decedit viuēte patre adoptante, tunc in eius sepulchro sepeliet. rō, qr decedit eo tpe quo durabat adoptio, secus si decedat post mortē patris adoptātis vel arrogātis, qr tunc erat adoptio vel arrogatio finita. et isto vltimo casu sepeliet in sepulchro pris naturalis. facit qd plene no. in. c. vnico. de cognati legali. ¶ Octauo querit de filijs vulgo qsitis vbi sepelient. Rñdeo nō potest dici q sepeliant in sepulchro patris, qm pater incertus est. Sepelient ergo i sepulchro matris, nō. n. vulgo qsitus habet aliā originē quā matris, et ad hoc optime facit. ff. ad municipa. l. j. ver. quam enim.

¶ † Nono qrit de filijs spurijs, et vulgo qsitis an sepeliant i sepulchro mris eorum. Rñdeo sic, qr tales vulgo qsiti vl spurij succedūt eorum ma. isti. de successio. cogna. §. qd vulgo. ff. vñ cognati. l. si spurius. hec xa, nisi forte mr eēt illustris, vt. l. si qua illustris. C. ad orficianū. ¶ Decimo querit, si filius repudiat hereditatē patris an sepelietur in sepulchro patris. Respōdeo sic eo casu quo iura sepulchrorum transeunt ad filios, licet nō sint heredes patris. sicut dicimus in iure patronatus, vt clemen. ij. de iurepatrona.

¶ Undecimo queritur, si filius sit exheredatus vel preteritus a patre, an sepeliet in sepulchro patris. Rñdeo si exheredatio vel pteritio eēt facta ex causa, qr pp ingratitudinē filij vel alijs ex causis pp quas potest exheredari vel pteriri, de quibus here in auc. vt cū de appel. cogna. et de iureiuran. c. qntaualis. tunc nō vr qd debeat sepeliri in sepulchro patris. xiij. q. ij. versi. dictū est pfecte. In contrariuz est casus quod debeat sepeliri in sepulchro patris. de religio. et sumpti. fune. l. si quis heres. ¶ † Duodecimo queritur, si pater damnatur de crimine lese maiestatis an filius sepeliet in patris sepulchro. Respondeo non, qr isto casu iura sepulchrorum nō transeunt ad filiū, vt est casus. ff. de suis et legi. l. j. §. interdū, et facit quod not. glo. ff. de relig. et sump. fune. l. si quis heres.

¶ Tertiodecimo queritur, de infantibus expositis. Respondeo nō pōt dici, quod isti debeāt sepeliri in sepulchro patris vel mris quoniā incertū est, quis fuerit pater, et que fuerit mater, et pter hoc solent hospitalia apud que sunt expositi habere certas cauernas in quibus illi expositi sepulture tradunt, et de istis expositis habetur de infan. et langui. c. j. et. C. de infan. et expo. l. vltima.

¶ Quartodecimo queritur de pauperibus mēdicantibus q sunt sine domicilio et hospitantur quandoqz in hospitali vno, et qñqz in altero et discurrunt per diuersas ciuitates, et dioceses in qua ecclesia sepelientur. Respōdeo istos equiparo vagabundis, et ideo sepelientur in ecclesia in cuius parochia moriuntur.

¶ Decimoquinto queritur si tales pauperes vel vagabundi moriūtur in locis, de quibus ignoratur an sint in alicuius parochia, vel moriantur in terris infideliuz, qui abominantur Christianos vbi sepelientur. Respondeo sepelientur in locis profanis vbi moriuntur, et sic in campis erit eorum sepultura.

¶ † Decimosexto queritur, si aliquis habet patrez et matrē, et pater habet sepulchrū in sua ecclesia, et mater in alia ecclesia habet sepulturā suorum maiorum, an filius sepelietur in sepulchro patris an vero in sepulchro matris. Respōdeo sepeliet in sepulchro patris. Nā filius sequitur cōditionem patris et non matris. de quo plene in. c. vlti. de filijs presby. et in. c. licet. de cōiugio leprosorum de

rel ven.l.partū. Hec vera, nisi priuilegio principis filius deberet sequi originem matris, quia tunc sepelitur in sepulchro matris arg. optimum.ff.ad municipalē.l.j. ¶ Arch. hoc tangit.xiij.q.ij. §.his oibus, ⁊ ēt Lau. ꝙ sequebaꝛ sepulchrū pr̄is.xij.q.iij.c.sed videꝛ qd̄ ēt matris arg.xxj.q.j.addidisti.⁊ ibi nihil cōcludit. tene qd̄ superius dixi. ¶ Decimoseptimo q̄rit, si pater sit sine domicilio, ⁊ filius habeat domiciliū in aliqua parochia, ⁊ ibi audiat diuina ⁊ ꝑcipiat ecclesiastica sacramēta. An pater in illa ecclesia sepeliri debeat. R̄ndeo nō qꝛ nō est iure cautū, ꝙ pater sequatur sepulchrum filij, sed tātummodo ecōtra. ꝙ filius sequaꝛ sepulchꝛū paternū.

18 ¶ † Decimooctauo q̄riꝛ, si sunt duo fratres, quoꝝ vnus sit sine domicilio, ⁊ aliter hꝫ domiciliū, ⁊ sit parochianus alicuius ecclesie, an frater q est sine domicilio sepelieꝛ i ecclesia parochiali sui fratris. R̄ndeo nō, qꝛ nō est iure cautū, qd̄ trāsuersalis sepeliatur in sepul. alterius trāsuersalis. Et sic est cōsiderare tres casus. ¶ Primus, qd̄ descēdētes sequūtur sepulchrū ascēdētiū. ¶ Secūdus casus, ꝙ ascēdētes nō sequunꝛ sepulchrū descēdētiū. ¶ Tertius casus, ꝙ trāsuersales nō sequunꝛ ad sepulchrū suoꝝ trāsuersaliū, qꝛ iure hoc statutū nō est.xiij.q.ij.eꝫ. Sed videꝛ. qd̄ trāsuersalis debeat sepeliri in sepulchro alterius trāsuersalis.xiij.q.ij.xv. iteꝫ gregorius. vbi dicit tex. qd̄ soror sancti B̄ndicti fuit sepulta

19 in sepulchro ꝙ sibi ipsa ꝑparauerat. ¶ † Decimonono q̄riꝛ de regibꝰ i q̄ ecc̄lia sepelianꝛ. R̄ndeo in sepulchro suoꝝ maioꝝ vt.c.j.⁊.c. cū qs.de sepul.li.vj. ¶ Ultimo q̄riꝛ, de cōfinatis vel relegatis in q̄ ecc̄lia sepelianꝛ. R̄ndeo cēsenꝛ hēre domiciliū i ciuitate, de qua sunt ꝯfinati, ⁊ ideo i ea sepeliēdi erūt i q̄ sepeliri ħbuissent si n̄ fuissent relegati.ff.ad muni.filij.§.relegatus, ⁊ ō iterdi. ⁊ rel.l.relegatoꝝ.§.fi.⁊ eo.ti.l.exiliū. Nā ꝙ sepelianꝛ ē honor, ⁊ ideo ispicimꝰ locū de q̄ ꝯfinatꝰ ē, vt notāter dicit gl.i.d.l.filij.§.releg.ff.ad mu.

20 ¶ Nūc descēdamus in q̄ ecclesia sepeliaꝛ vxor † decedētis nō electa sepul. hoc declaro ꝑ infrascriptas.q. ¶ Primo q̄ritur maritus duxit vxorē ad domū suā, ⁊ inter eos est carnalis copula subsecuta. An mulier decedēs non electa sepul. sepeliaꝛ in sepulchro mariti. Iste casus est indubitatus ꝙ sepeliaꝛ in sepulchro mariti. esto ꝙ habuerit plures maritos, sepeliri debeat in sepulchro vltimi mariti ⁊ est rō duplex. ¶ Prima rō, qꝛ ꝑ copulā carnalē sunt effcti vna caro. vnde dicit tex.xiij.q.ij.§.ebrō Itē quos cōiunxit vnū cōiugiū cōiūgat vnū sepulchrū, qꝛ vna caro sunt, ⁊ quos deꝰ cōiunxit homo nō separet. ¶ Scd̄a rō. qꝛ ex quo est ducta ad domū mariti, seqtur domiciliū ⁊ dignitatē mariti, vt est casus in.c.ij. §.mulieres.de sepul.li.vj. ¶ Scd̄o queriꝛ, maritus duxit vxoreꝫ ad domū suā, ⁊ sequuta fuit copula carnalis. Demū soluto matrimonio ꝑ mortē mariti mulier que remāsit vidua recessit de domo mariti ⁊ redijt ad domū patris. Queritur an talis mulier sit sepeliēda in sepulchro mariti. Arch. ⁊ Io. in nouella i.d.c.is q.§.mulieres.de sepul.li.vj. arguebāt dicētes ꝙ sepeliaꝛ in loco mariti. ratio est qꝛ soluta est a.l.viri, ⁊ qꝛ onus sepulture incumbit patri .ff.de religi.l.ꝙ si nulla. Itē redeūdo ad domū patris derelinquēdo habitationē mariti tacite renūciat iuribus ⁊ honoribus ex ꝑsona mariti. vel ex matrimonio sibi cōpetētibus, ⁊ perinde est ac si renuntiasset expresse.ff.si certum petatur.cum quid, et hanc sententiam tenuit Hugo.vij.quest.prima si qud.ij.

21 ¶ In ꝯ̄riū arguiꝛ qd̄ sepeliaꝛ in sepulchro mariti. Rō, qꝛ † remanens vidua retinet nomē mariti.ff.ad municipa.l.filij.§.vidua.C. de bonis mater.l.vlti.C.de rei vxo.actio.§.exactio. reseruātur ei oia priuilegia que hēbat viuo marito.C.de pri. schola.l.quoties in princi.C.de incolis.l.j.⁊.l.fi.de nuptijs.l.cū re.de senat.l.femine auc.de nuptijs.§.non tamen.imo plus dicit Ioann.i.d.§.mulier, ꝙ lꝫ mulier recedat de domo mariti, vt.d.l.filij.§.vidua.⁊ est casus de foro cōpet.ex parte.b. Itē qꝛ talis vidua cēseꝛ in ꝯiugio prioris viri ꝑdurare, in auc.de nuptijs.§.solutio. Itē b̄n̄ficiū talis mulieris est ꝙ teneat honorē mariti, nō loco habitationis mariti, sed ꝑsone mulieris datū est, ergo nō inducaꝛ in discrimine ex differētia locoꝝ.C.de tēpo.in integrū restitu.l.superuacuū.C.de ꝑscrip.lōg.tēpo.l.vlti.⁊ istā partē tenēt Arch. ⁊ Io.i.d.§.mulier

¶ Tertio queriꝛ, si matrimoniū est ꝯ̄ctū nec sit secuta copula car-

22 nalis, nec ducta ad domū viri. An tūc † mulier sepeliaꝛ in sepulchro mariti. R̄ndeo nō, qꝛ nō sunt effecta vna caro, ꝙ cōsideraꝛ in.d.c.ebron. nec seqtur mulier domiciliū mariti ex quo nō est in ducta ad domū mariti.de iurisd.om.iudi.l.cū qdā. ¶ Quarto q̄ritur. si vxor sit caualier cognita sed nō sit in ducta ad domū mariti an sepeliaꝛ in sepulchro mariti. R̄ndeo sic, qꝛ iam effecta sunt vna caro, ꝙ cōsiderat canon. vt in.d.c.ebron. ¶ Quinto queriꝛ, si mulier sit ducta ad domū mariti, sed nō sit carnaliter cognita, an sepelitur in sepulchro mariti. R̄ndeo sic, qꝛ iam sortita est domiciliū mariti, vt.d.l.cū qdā ꝙ domiciliū cōsiderat canō in.d.§. mulier. ¶ Sexto queritur, ꝯ̄cto matrimonio ⁊ cōsummato ꝑ copulā carnalē ⁊ vxor ducta ad domū mariti cōmisit adulteriū, ⁊ lata sententia diuortij quo ad thoꝝ ꝑꝑ ꝙ maritus expulit vxorem de domo ⁊ illa redijt ad domuꝫ parentū. An illa sepelieꝛ in sepulchro mariti. R̄ndeo nō, Rō qꝛ desijt esse de domicilio mariti. Itē qꝛ ꝑpter adulteriū debet priuari omni honore ⁊ dignitate q̄ꝫ sequebaꝛ ex ꝑsona mariti, sicut ēt ⁊ dotē ꝑdit, vt lite nō cōtesta.c.j. bene facit ad hoc.xiij.q.ij.§.item ꝑphete.

23 ¶ † Septimo q̄riꝛ, lata sent. diuortij quo ad thoꝝ, si maritus recōciliat sibi vxorē, an illa sepelieꝛ in sepulchro mariti. R̄ndeo sic qꝛ maritus pōt sibi recōciliare vxorē adulterā nedū ante sentētiā diuortij.de iureiur.quēadmodū sed, ēt post latā sen.diuortij.de diuortijs.c.de illa. ¶ Octauo q̄riꝛ, si m̄rimonio ꝯ̄cto ꝑ carnalē copulā consummato accusetur matrimoniū ad separationē coniugalis vinculi ꝑꝑ aliquod impedimētū canonicū, vel mortuo marito accuseꝛ matrimoniū, vt proles inde genita denuntieꝛ illegitima, ⁊ illa lite pēdēte vxor moriꝛ, an sepelieꝛ in sepulchro mariti. R̄ndeo sic, qꝛ debemus ꝑ̄sumere matrimoniū legitimū ex quo tā quā maritus ⁊ vxor habebanꝛ. Itē qꝛ lite pēdēte nō dꝫ illa vxor priuari iure suo, vt lit pēden.c.j. Putarē tn̄ ꝙ si illa mulier haberet verā, ⁊ indubitatā ꝯscientiā quod nō poterit esse vxor, tūc nō sepelieꝛ in sepulchro mariti. argu. optimū.de restit.spoliato. literas. Itē si lata esset sn̄ia ꝑ quā esset pronuntiatū matrimoniū illegitimū, qꝛ tunc non sepelieꝛ in sepulchro mariti.ff.ad munici.l.de iure.§.fi.⁊ ita itelligaꝛ glo.q̄ est in.c.is q.§.mulier.de sepul.li.vj.

24 si mulier. Dico qd̄ si lite † pēdente sup adulterio quo ad separationē thori vxor moriꝛ debeat sepeliri i sepulchro mariti arg.c.j. vt lite pē. ¶ Nono q̄riꝛ, si ꝑ̄dicta lite pē. dicta vxor sit sepulta in sepulchro mariti, tn̄ postmodū sit lata sn̄ia ꝑ quā appareat matrimoniū non tenuisse, an illa vxor exhumabitur de sepulchro mariti. R̄ndeo non, quia sepulta fuit a principio legitime, nec illa sententia trahitur retro, sicut nec traheretur retro in preiudiciuꝫ prolis suscepte. de clā. despon. cum inhibitio.

¶ Decimo queritur, cum vxor debeat sepeliri in sepulchro mariti qualiter ꝯsideramus sepulchꝛuꝫ mariti. pone.n. qd̄ maritus hꝫ in vna eccle. ab antiquo sepulturā suoꝝ maiorum, vt pꝫ de sepul.c.j. li.vj.⁊ i alia eccle. elegit sepulturā, ⁊ ibi sepultus est, an sepelietur vxor in ecclesia maioꝝ sui mariti, an vero in eccle. vbi maritus elegit sepulturā ⁊ ibi sepultus est. R̄ndeo sepelieꝛ in ecclesia in qua maritus est actualiter sepultus.xiij.q.ij.ebron. ibi dum dicit text.

25 vno sepulchro ⁊c. ¶ Undecio q̄riꝛ si maritus † elegit sepulturā in aliq̄ eccle. ⁊ ibi sepultus est de fcō sed nō de iure, puta qꝛ maritus erat excōmūicatus, vel iterdictus, vel vsurarius māifestus, vt pꝫ de sepul.cle.j. vel erat hereticus. vt pꝫ de hereticis.c.ij.li.vj. An vxor sepelieꝛ in tali sepulchro. R̄ndeo nō, ⁊ rō est, qꝛ qd̄ dr̄ vxorē sepeliri in sepulchro mariti, intelligiꝛ qn̄ maritus legitime sepultus est. vt.d.c.ebron. Itē qꝛ corpora excōmunicatorū ⁊ hereticorū debent exhumari de tumulo in quo sunt sepulta.i.c.sacris. de sepul.de hereticis.c.ij.li.vj. ¶ Duodecimo queriꝛ, si maritus moriaꝛ in peregrinatione vel sit vagabundus, ⁊ moriaꝛ ⁊ sepeliaꝛ in loco in quo sepeliunꝛ peregrini ⁊ aduene. An sepelieꝛ vxor in sepulcro mariti. R̄ndeo qd̄ sepelieꝛ in sepulchro mariti, si corpus possit cōmode deferri ad sepulchrū mariti, aliter nō, de sepul.c.religioso.li.vj.⁊ facit quod hr̄.xiij.q.ij.vnaqueqꝫ. ¶ Decimotertio queritur, de spōsa de futuro an debeat sepeliri in sepulchro spōsi. Respondeo nō, nam decretales loquuntur de vxore. de sepulturis.c.de vxore.eo.ti.is q.§.mulier li.vj.ff.sol. mat.l.si vero.§.de

26 viro. ¶ Decimoquarto queritur qd de cōcubina † an sepelietur in sepulchro amasij. Respondeo non, qꝛ text. loquitur de vxore. Ergo nō fiet extensio ad cōcubinam. vt.d.l.si vero.§.de viro.

¶ Decimoquinto q̄ritur, si maritus sit sine domicilio ⁊ parochia ⁊ vadit ad cohabitandum cū eius vxore. An sepelietur in sepulchro vxoris. Respondeo non, quia maritus non sequitur domicilium nec dignitatem vxoris, sed econtra.

¶ Ultimo queritur, cuꝫ vxor debeat sepeliri in sepulchro mariti, an sepelietur expensis mariti vel heredum eius. an vero expēsis patris ipsius mulieris, an vero de bonis ꝑtinētibus iure dominij ad ipsam mulierem. ¶ Aduerte qꝛ duo sunt casus ¶ Primus quādo mulier dedit dotē marito, ⁊ insuper habet bona propria, tunc si dos remanet apud maritum ex dote quidē ⁊ ceteris bonis ipsius mulieris fient expense funeris pro portione, videlicet ꝙ si bona propria mulieris valeāt ducēta ⁊ mulieris dos fuerit in cētum, heres vxoris soluet duas partes ex tribus partibus, ⁊ maritus tertiam partē.ff.de religio.⁊ sumptibus funerū.l.celsus. Notandum autem ꝙ hoc casu quo remanet dos apud maritū tenetur maritus ad expensas funeris vxoris. inquantum facere pōt

ff.de

ff. de relig. l. sicut ꝑ rata. §. fi. Nota qd̓ si cōstāte matrimonio maritus reddidisset dotē mulieri eo casu quo constante matrimonio reddi potest, vt patet in. l. j. si cōstāte matrimonio dos fuerit restituenda, tūc expense funeris nō incūbat marito. ff. de relig. l. pro rata. §. j. ⁊ ex illo. §. infert̄ solutio, ꝙ si dos 27 † nō remanet apud maritum ſ3 soluto matrimonio maritus restituat dotē heredibus mulieris, qd̓ expēse funeris nō incūbunt marito. ¶ Scd̓s casus principalis qñ nulla dos fuit assignata per vxorē marito, ⁊ tūc expēse funeris incumbunt patri mulieris, ⁊ si patrē nō haberet, tūc iste expense incumbunt heredibus mulieris, si aūt mulier nō haberet aliquos heredes neq3 patrē, vel si h3 patrē qui nō sit soluēdo, tūc expense funeris incūbunt marito q̄tenus facere pōt. Iniuria enim mariti censet̄ relinquere eius vxorē in sepultā. ff. de reli. l. nulla.

¶ Nunc transgrediamur ad prelatos in qbus ecclesijs sepeliant̄ 28 † qñ decedunt nō electa sepultura ⁊ incipiamus a capite id est a romano pōtifice. Hoc declaro per qōnes infrascriptas. ¶ Primo querit̄, qñ papa decedit in loco in quo cū sua curia residebat. Respōdeo sepeliet̄ in ecclesia cathedrali loci vbi residebat curia, ē eni3 ꝓprie tanq̄3 eps ecclesie cathedralis. Et iō sepelit̄ quēadmodū sepeliunt̄ epi in eoꝝ ecclesia cathedrali. ¶ Scd̓o querit̄, si residēte curia romana in aliqua ciuitate papa recedit de illo loco ꝓpter intēperiē aeris, vel ꝓpter defectu3 pestis, vel ꝓpter infirmitatē, curia tamē remanēte in primo loco. Respondeo eius corpꝰ defert̄ ad locū vbi residebat curia, ⁊ in ecclesia cathedrali ibi sepelit̄ argumētū optimū de sepul. is qui. lib. vj. ¶ Tertio querit̄ vacāte romana ecclesia cardinales qui erant in Italia elegerūt in papā quēdā vltramōtanū qui veniens in Italiā vt reciperet coronatus insignia decessit in itinere querit̄ vbi sepeliet̄: Respōdeo in ecclesia cathedrali illius loci vbi morit̄, nam per electionē ꝯsecutus est plenū ius apostolice dignitatis. de electione. l3 de euitāda. ⁊ legit̄ ⁊ notat̄ in proemio sexti. ⁊ sic reputat̄ episcopus oium ecclesiaꝝ chathedraliū christianitatis. ¶ Quarto querit̄. si papa renuntiat papatui, vt p3 de renunciatione. c. j. libro. vj. putare3 ꝙ si degit in curia romana tēpore quo morit̄ ꝙ ibi sepeliat̄ ꝓpter reliquias precedētis dignitatis ⁊ honoris romane ecclesie. Si autē recedat de curia, ⁊ eligat vitam heremiticam, vel peregrinet̄ per mundū. tunc sepelietur in ecclesia in cuius teritorio moritur. sicut dictum est supra de peregrinis ⁊c.

29 Nunc veniamus ad dominos cardinales † vbi sepeliātur qñ decedunt nō electa sepultura. ¶ Hoc declaro per infrascriptas qōnes. ¶ Primo querit̄ si cardinalis decedat in curia. Respōdeo sepelitur in ecclesia cathedrali cū ibi cēseat̄ domiciliū habere vbi papa residet, cū ꝯtinuo assistāt pape in ꝯsilijs. de electione. fundamēta. §. decet. lib. vj. ¶ Scd̓o querit̄, cardinalis recedit ꝓpter pestē vel infirmitatē vel intēperiē aeris ⁊ decedit extra curiā. Respōdeo eius corpus defert̄ ad curiā romanā vt ibi sepeliat̄ in illa ecclesia in qua sepeliri debuisset si decessisset in curia romana, arg. optimū. de sepul. is qui. libro. vj. ¶ Tertio querit̄, cardinalis existēs i curia romana cōstitutus legatus a dn̄o papa ad ptes remotas puta ad Alemaniā, et recedēs de curia decedit in itinere añquā intret prouinciā sue legationis, querit̄ vbi sepeliet̄. Respondeo in ecclesia cathedrali loci vbi moritur. Possumus. n. eum censeri peregrinari ad ꝓuinciam sibi decretā ⁊ ideo sepeliri debet in ecclesia cathedrali propter excellentiam dignitatis cardinalatus.

30 ¶ Quarto querit̄ legatus † decedit in prouincia legationis sue. Respōdeo sepelietur in ecclesia cathedrali illius ciuitatis in qua moritur, quasi censeat̄ episcopus illius ecclesie cathedralis.

¶ Quito querit̄ si aliquis sit legatus in duabus ꝓuincijs. Respōdeo sepeliet̄ in illa prouincia in qua morit̄. s. in ecclesia chatedrali illius loci. ¶ Sexto querit̄, legatus apostolice sedis reuocatur ad curiā decedit in itinere. Rdspōdeo sepeliet̄ in ecclesia cathedrali loci vbi decedit, censet̄. n. durare officiū legationis donec redeat ad curiā. ff. de offic. procōsul. l. vlti. ¶ Septimo querit̄, vacante apostolica sede cardinalis morit̄ in curia. Respondeo sepeliet̄ in ecclesia chathedrali ciuitatis vbi erat curia. q2 non cogitur a loco curie recedere. de electione. vbi periculū. lib. vj. ⁊ in cle. ne romani. eo. tit. ¶ Octauo querit̄, curia existente in ciuitate viterbiensi papa trāsfert curiā ad ciuitatem romanā, vnus cardinalis remāsit in ciuitate Viterbiensi qui ꝓpter aliqd̓ iustū ipedimētu3 nō potuit seq curiā. Respondeo sepelitur in ecclesia cathedrali loci vbi primo erat curia. nā impedimentū facti excusat q2 curia3 sequi nō potuit. facit in rōne sui de sentētia excōmunicatio. c. vene31 rabilibus. lib. vj. ¶ Nono querit̄, † papa cardinalē existētē in curia deponit a dignitate cardinalatus vel cardinalis renūciat cardinalatui in maninibus domini pape, vbi sepeliet̄. nō quidē in ecclesia sui cardinalatus, q2 ille titulꝰ desijt extare ex quo renūtiauit vel est depositus. Itē nō in ecclesia antiqua sua parochiali, q2 desijt eē parochianus illius ecclesie, ex quo tanq̄3 cardinalis trāstulit se ad curiā romanā. de parochijs. c. super eo. Itē nō in loco domicilij qd̓ habebat primo, anteq̄3 esset promotus ad dignitatē cardinalatus, q2 illud domiciliū censet̄ mutasse recedēdo d̓ illo loco, ⁊ trāsferēdo se ad aliū locū. s. ad curiam romanā. Videt̄ ergo ꝙ debeat sepeliri in loco suoꝝ maioꝝ. de sepul. c. j. ⁊. c. cū quis. li. vj. ¶ Decimo querit̄, si papa existēs i curia romana ꝓmouit quēdam habētē episcopatū ad cardinalatus dignitatē, ⁊ ille volens venire ad curiā decedit in itinere vbi sepeliet̄. Rñdeo sepelitur in ecclesia cathedrali loci vbi decedit, sicut dixi superius in cardinalibus decedētibus extra curiā, qñ ꝯstituunt̄ apostolice sedis legati anteq̄3 intrent prouinciā sibi decretā. ¶ Undecimo querit̄, de nūcijs apostolice sedis vbi sepelient̄, Respondeo propter reuerētiam apostolice sedis sepelientur in illis locis in qbus sepeliunt̄ cardinales fungētes officio legationis cum moriunt̄ in itinere vel in prouincia sibi decreta, vt superius dixi. de quibus habet̄ in. c. accedēs. de prescrip. de offi. ordina. c. presenti. lib. vj.

32 ¶ Nunc videamus in qua ecclesia sepeliantur patriarche † ⁊ archiepiscopi ⁊ episcopi decedentes nō electa sepultura. Respōdeo sepeliētur in eoꝝ ecclesijs cathedralibus ipsi, q2 ibi cēsent̄ habere domiciliū, cum ibi teneant̄ ad continuā residentiā. de rescriptis. dilectus. ij. cū etiam ibi audiant diuina ⁊ percipiāt ecclesiastica sacramēta. de sepultu. cū quis lib. vj. ¶ Secundo querit̄, si decedāt extra ciuitatē in qua eorum sedis episcopalis est, vt q2 recesserunt extra ciuitatē propter pestē vel infirmitatē vel intēperie3 aeris, tūc eoꝝ corpora etiā reducant̄ ad eoꝝ ecclesiam cathedralem arg. de sepultu. is qui. li. vj. ¶ Tertio queritur. si decedāt in locis remotis ab eoꝝ ecclesijs cathedralibus. Respondeo sepelientur in ecclesia cathedrali loci vbi moriunt̄. ¶ Quarto queritur, si aliquis habet dispensatiue duos episcopatus, quoru3 vnus non est vnitus alteri in quo illoꝝ sepeliet̄. Respondet̄ in ecclesia cathedrali, in qua maiori parte episcopus consueuit residere, argu. ff. de fundo instru. l. ij. ¶ Quinto q̄rit̄. si aliquis h3 dispensationem ad duos episcopatus quoꝝ vnus sit vnitus alteri. Respon. sepelietur in ecclesia cathedrali, cui est vnita alia cathedralis ecclesia, q2 ecclesiam cui facta est vnio consideramus tanq̄3 ecclesiā principalem prout legitur ⁊ notat̄ ne sede vacan. c. j. Et idē dicamus si monasteriū esset vnitu3 eccclesie cathedrali, quod debeat sepeliri in ecclesia cathedrali, ⁊ nō in monasterio. ⁊ hoc qñ monasteriū ē vnitū eccl̄ie cathedrali fit mētio. ne sede vacāte. c. j. ¶ Sexto q̄rit̄, si aliqs eps det̄ tanq̄3 coadiutor alteri epo ⁊ moriatur iste coadiutor, an sepelietur in ecclesia cathedrali episcopi cui datus est coadiutor. Rñdeo non, q2 non est prelatus illius ecclesie. Nam licet episcopo det̄ coadiutor, nō per hoc episcopus desinit esse eps. de cleri. egro. c. vnico. libr. vj. ⁊. eod. titul. cum percussio.

¶ Nūc veniamus ad regulares ⁊ religiosos in qbus ecclesijs se33 peliant̄. † Hoc declaro p. i̇. scriptas qōnes. ¶ Prio q̄rit̄ de abbatibus. Rñdeo sepelient̄ in suo monasterio, q2 ibi censent̄ hr̄e domiciliū, vt dicit Archi. ⁊ Jo. de rescrip. statutū. li. vj. Itē q2 talis nō pōt esse abbas sue vel alterius religionis, nisi sit expresse ꝓfessus. de electiōe. nullus. li. vj. Cōstat aūt ꝓfessos esse sepeliēdos in suis monasterijs. de sepul. religio. lib. vj. ¶ Scd̓o q̄rit̄, si aliqs ꝓfessus ꝓficiat̄ alicui prioratui, q est de mēbris monasterij, esto ꝙ talis sit obediētiarius ⁊ manualis, si talis prior moriat̄, an sepeliatur in monasterio vel in illo prioratu. Rñdeo cū ipse reputat̄ monachus monasterij, ⁊ ēt reperit̄ monachus illius prioratus, de ꝑuile. c. j. lib. vj. sepeliet̄ in loco monasterij vel illius prioratus, ⁊ pēdebit hoc ex volūtate ipsius abbatis. simile qd̓ hr̄ de off. ordna. 34 quāto. ¶ † Tertio q̄rit̄ de monacho q decedit intra ꝓbatiōis annum. Rñdeo ille nō sepeliet̄ in monasterio, q2 nō cēset̄ plene trāslatꝰ ad mōasteriū, cū possit redire ad seculū. d̓ regularibꝰ statuimus. ⁊. c. ꝯsulti. ⁊ sic sepeliet̄ i illa eccl̄ia in q̄ sepeliri debuisset si ad monasteriū nō trāsisset. facit qd̓ plene no. Arc. d̓ sepul. cū qs. lib. vj.

¶ Quarto q̄rit̄ de ꝓfesso, q nō ꝑest regimini alicuius eccl̄ie. Rñdeo, iste d3 sepeliri in suo monasterio. casus est in. c. vlti. de sepul. lib. vj. ⁊ intelligit̄ illa decre. de ꝓfesso q est obligatus certe religiōi ⁊ ordini in spē, si aūt talis ꝓfessus esset obligatus religiōi in gñe, sicut st̄ illi q itra ꝓbatiōis annu3 ꝓfitent̄ i ordine mēdicātiū postq̄3 transierunt, vt p3 de regularibus nō solū. li. vj. tūc anteq̄3 trāseāt ad aliā religionē sepeliet̄ in ordine mēdicātiū postq̄3 transierūt ad aliā religionē etiam laxiorem quod eis licet, vt. d. c. non solā tunc sepeliant̄ in monasterio ad qd̓ transeūt. vt. d. c. vlt. li. vj.

35 ¶ Ultimo q̄rit̄ † de ꝯuersis ecclesiarū regularium. An debeāt sepeliri in monasterio. Rñdeo aut sunt ꝓfessi, ⁊ tūc sepeliunt̄ in monasterio, vt. d. c. vl. de sepul. lib. vj. Aut nō sunt ꝓfessi, tūc aut sūt

plene trāslati ad mōasteriū, q2 se, ⁊ suā obtulerūt monasterio ⁊ mutauerūt habitū, q2 alio habitu vtunt̄ nunc quā tūc cum erant in seculo, ⁊ tūc sepeliunt̄ in monasterio, secus si nō sunt plene translati, vt q2 nec mutāt habitū, s3 remanēt i ꝯiugio, ⁊ cū ꝓprietate suo ru3 bonoꝝ. de priuil. vt priuil. §. de frib⁹. vbi ē casus. facit qd̄ not. Inn. de sepult. c. de his. ⁊ d̄ istis ꝯuersis, quoꝝ qdā sunt ꝓfessi, q̄dā nō ꝓfessi, hr̄. xxvij. q. j. vt lex ꝯtinētie. ⁊ d̄ sen. excōi. nō dubiū.

36 ¶ Nūc aūt veniamus ad clericos seculares † presidētes regimini aliquaꝝ ecclesiaꝝ, vbi debeāt sepeliri. Hoc declaro per infrascriptas qōnes. ¶ Primo q̄rit̄ de plato ecclesie collegiate. Rn̄deo sepelit̄ in illa ecclesia, q2 reputat⁹ est ibi domiciliū hr̄e, ⁊ q2 ibi tenet̄ ad ꝯtinuā residētiā. de rescriptis. dilectus. j. Et ēt q2 ibi audit diuina, ⁊ pcipit ecclesiastica sacramēta. de sepulturis. cū qs. li. vj. ¶ Scd̄o querit̄, de hn̄te canonicatū ⁊ pbendā in aliqua eccl̄ia collegiata. Rn̄deo sepelit̄ in illa ecclesia, in qua h3 canonicatū ⁊ prebēdā. ita t3 Inn. de sepul. c. j. ⁊ archid. eo. tit. cum quis. lib. vj. ¶ Tertio querit̄, aliquis h3 duos canonicatus ⁊ prebēdas in diuersis ecclesijs eiusdē diocesis, vbi sepelit̄. Rn̄deo locus erit pūetioni, arg. ff. d̄ noxa. l. si ex multis. ⁊ si ambe ecclesie simul ꝯcurrāt, tūc se impediēt per ꝯcursu3. ff. de vsufruct. l. quoties, vel res forte dirimat̄. l. j. cōia de leg. aut ad diocesanū sup hoc recurat̄. ff. de religio. l. si sepulchrū. ¶ Quarto querit̄, aliqs h3 canonicatū ⁊ prebēdā in ecclesia collegiata vnius diocesis, h3 ēt canonicatū ⁊ prebendā in alia collegiata ecclesia alteri⁹ diocesis vbi sepelit̄. Rn̄deo ac si haberet duos canonicat⁹ in diuersis ecclesijs eiusdē diocesis, vel forte sepeliet̄ i ecclesia que est ꝯstituta vbi morit̄. ¶ Hic pōt incidenter dubitari, si vnus h3 vnū canonicatū in vna ecclesia in vna dioceſi, ⁊ aliū canonicatū in alia dioceſi, ⁊ diocesani sint discordes, q2 quilibet velit eum sepeliri in sua dioceſi, videt̄ recurēdum ad arbitros. arg. optimū de rescriptis. cum cōtingat.

37 ¶ Quinto q̄rit̄ † de rectore ecclesie curate. Rn̄deo sepelit̄ in illa ecclesia, q2 ibi censet̄ habere domiciliu3, de rescriptis. dilectus. ij. ¶ Sexto q̄ritur aliquis habet dispensatiue duas ecclesias curatas ex dispēsatiōe pape, vt patet de prebē. de multa. e. tit. cū sing. lib. vj. Modo q̄ritur in qua illaꝝ ecclesiaꝝ sepeliet̄. dubiū facit illud qd̄ not. gl. de prebē. nō pōt. lib. vj. S3 in que illaꝝ ecclesiaru3 teneat̄ residere. vbi ponit opinionē quorūdā dicētiū qd̄ in neutra teneat̄ residere, ergo si in neutra resideat nō dr̄ domiciliū habere in aliquo dictoꝝ locoꝝ vbi sunt ecclesie site, ergo in nulla illaꝝ ecclesiaꝝ sepeliet̄, s3 sepelit̄ in loco suoꝝ maioꝝ, ⁊ remanebit sub domicilio veteri qd̄ habebat anteq̄ꝫ promoueret̄ ad illas ecclesias. de tēpo. ordi. cum nullus. lib. vj. Alia fuit opinio qd̄ posset reside re in qua velit, tūc cēset̄ habere domiciliū in loco vbi est ecclesia in qua residet. de rescrip. dilectus. ergo ibi sepeliet̄. ⁊ si equaliter in vtroq3 loco se collocet cēset̄ habere domiciliū in vtroq3 loco. d̄ sepul. cum qs. lib. vj. Ergo vtriq3 ecclesie cōpetit ius funerandi. posset tn̄ vna ecclesia aliā preuenire, ⁊ sic si ambe concurrāt recurrat̄ ad diocesanū prout superius dixi in quibusdā alijs casibus, vel forte posset dici quod si ille ecclesie sunt in diuersis diocesibus tunc vbi morit̄ ibi sepelit̄. ¶ Alia fuit opinio Bern̄. qd̄ teneat̄ in vna residere, ⁊ in alia deseruire per vicariū, ⁊ ista opinio videt̄ tenenda, ne deserat̄ cura animaꝝ. de rescriptis. c. vl. lib. vj. quo casu sepelit̄ in illa ecclesia. in qua residebat, cū ibi cēseat̄ habere domiciliu3.

38 ¶ † Septimo querit̄, aliquis h3 canonicatū ⁊ prebendā in ecclesia cathedrali ⁊ illi canonicatui sit annexa parochialis ecclesia in qua ecclesia sepeliet̄, an in eccl̄ia cathedrali, an vero in ecclesia parochiali. Respondeo in ecclesia cathedral, q2 in illa ecclesia vr̄ continue residere ⁊ nō in alia parochiali ecclesia cui licet deseruire per vicariū. de prebē. extirpāde. §. qui vero. ¶ Octauo querit̄, de habēte vicariā ꝑpetuaꝫ, de qua loquit̄ capit. g. ꝑpetuus. de fide instru. ⁊ de prebē. extirpande. §. qui vero. Respondeo, sepelietur in illa ecclesia, q2 illud indicamus de vicario ꝑpetuo qd̄ de rectore principali istius ecclesie. vt cle. vnica. de officio vicarij. ¶ Nono queritur, de vicario temporali de quo loquitur. c. cū ex eo. de electione. lib. vj. de regularibus. beneficium. eodē libro. de ap. peruenit. Respondeo nō sepelietur ibi, q2 nō censetur ibi plene translatus, nec domicilium antiquum mutasse censetur. ¶ Decimo queritur quid de sacerdotibus conductitijs quibus datur certum salariū vt seruiāt ecclesijs in diuinis, sicut videmus in hn̄tib⁹ priorat⁹, qui ponūt certos capellanos, vt parochianis ministrent ecclesiastica sacramēta, de quibus loquit̄. c. reqsisti. in fin. de test. an sepeliant̄ ibidē. Rn̄deo iudicabo de istis sicut de vicarijs tēporalibus, ⁊ sic ibidē non debēt sepeliri.

39 ¶ † Undecimo q̄ritur, de habēte ecclesiā curatā in cōmēdā, an ibi sepelit̄. Respōdeo nō, q2 habens ecclesiā in cōmēdā nō dr̄ prelatus illius ecclesie. de electione. c. nemo deinceps. lib. vj. s3 dr̄ ꝓcurator ⁊ custos ecclesie. vt ibi not. ⁊c. ¶ Duodecimo queritur, si prelatus renūciaret prelature, an sepeliet̄ in illa ecclesia, cui renūciat, vel depo nit̄. Rn̄deo, aut est secularis prelatus, tūc nō d3 ibi sepeliri, q2 desinit eē prelatus illius eccle. de renūciatione. admonet. ⁊. c. qd̄ in dubijs. Si aūt sit platus regularis, tūc q2 talis d3 eē ꝓfessus. de electio. nullus. lib. vj. ⁊ sic remanet monachus monasterij vt plene posuit Fede. de Senis in ꝯsilijs suis in ꝯsilio. v. ⁊. xix. sepeliat̄ in monasterio, cū remaneat simpl'r ꝓfessus. de sepul. c. vlti. lib. vj.

¶ Nunc veniamus ad alias personas singulares, que nulli p̄sidēt ecclesie ⁊ decedūt, nulla sibi electa sepultura, ⁊ hoc declaro per infrascriptas qōnes.

40 ¶ † Primo querit̄ de fratribus tertij ordinis beati Frācisci qui appellant̄ ꝯtinētes seu fratres de penitētia, an sepelient̄ apud mēdicātes. Nō videt̄, q2 nō sunt plene trāslati ad illū ordinē, cū nō profiteant̄ tria substātialia regule illi⁹ ordinis, possunt. n. hr̄e ꝓpriū ⁊ remanere in cōiugio. prout gl. de sen. excō. cle. cum ex eo. ergo nō sepelient̄ apud mēdicātes, cū nō sint professi, nec plene translati. de priuile. vt priuilegia. §. de ꝯfratribus. sepeliunt̄ ergo in eoꝝ ecclesia parochiali, vel in loco suorum maiorum. Nō enim desinūt esse parochiani eoꝝ parochialis ecclesie, l3 assumant habitum illorum fratrum.

41 ¶ † Secundo querit̄ de heremitis vbi sepeliantur. In hoc est considerare tres casus. ¶ Primus casus talis ē, qn̄ assumūt vitam hr̄mitica, nō tn̄ ꝓfitētur aliquā rl'a3 vel religionē de religióibus approbatis, s3 simpl'r se ꝯferūt ad siluas, vl' loca solitaria, vbi nō ē hoiu3 ꝯgregatio, vl' recludūt se i pōtibus, q sunt sup flumina, ⁊ appellant̄ illi pontes vulgariter pōtes heremitarū, ⁊ tunc sepelient̄ in parochiali ecclesia intra cuius parochiam sunt loca in quibus residēt vt hr̄mite, ⁊ eqparo istos peregrinis de quibus vbi sepeliant̄ superius dixi. ¶ Scd̄s casus ē qn̄ talis hr̄mita ꝓfitet̄ certā rl'a3 ⁊ certū ordinē vt rl'a3 beati Augu. datā sibi a diocesano nō tn̄ trāseūt ad aliqd̄ monasteriū, tūc sepelient̄ in illa religione cuius ordinē ⁊ rl'am ꝓfitētur, rō q2 sunt ꝓfessi illius ordinis ⁊ regule. de sepul. c. vlti. lib. vj. ¶ Tertius casus ē qn̄ aliqs existēs ꝓfessus assumit sibi vitā hr̄miticā de licētia superioris, vt p3 de exces. prela. c. vlti. libr. vj. Tunc quia isti remanent professi illius ordinis ⁊ regule debent sepeliri in eorum monasterio. de sepulturis. c. vlti. lib. vj.

42 ¶ † Tertio p̄ncipaliter q̄rit̄ de mulieribus q̄ vocant̄ incarcerate q̄ faciūt se recludi in certa domo, ⁊ p quādā fenestrā recipiūt elemosynas a transeūtibus. Rn̄deo sepeliētur i parochia intra quā ē illa domus, q̄ si velint ibi domiciliū hr̄e, ex q̄ ibi ꝯtinue residēt. ff. ad municipa. l. j. de sepul. cū qs lib. vj. ¶ Quarto q̄rit̄ de istis fraticellis q certū habitū assumūt, ⁊ vadūt mēdicādo ꝓ elemosinis, ⁊ stāt qn̄q3 soli qn̄q3 in ꝯgregatiōe, nullā tn̄ regulā vel ordinē ꝓfitent̄. Rn̄deo spelient̄ in eoꝝ parochiali ecclesia sicut dixi. S. de heremitis q nullam regulam vel ordinem profitentur. ¶ Ultimo querit̄ de his, qui vulgariter appellant̄ apostoli qui habent certum habitum, ⁊ stant qn̄q, soli, ⁊ qn̄q3 in ꝯgregatiōe, ⁊ discurrūt p certas dioceses, ⁊ loca ⁊ vadūt ꝓ elemosynis, nō tn̄ eas petūt, sed expectāt vt eis detur. Rn̄deo sepeliētur in ecclesia cathedrali intra cuius parochiā habitant ⁊ morātur sicut dixi superius. de mulieribus incarceratis ⁊ heremitis non profi entibus regulam.

SUMMARIUM

1 Sepulturam in loco minus religioso, an aliqs possit sibi eligere.
2 Eligere sepulturā in q̄cunq3 eccl̄ia ēt minus religiosa qlibet pōt.
3 Sepulturam eligere in ecclesia cathedrali qualiter quis debeat.
4 Religiosi qui habent capellas in eorum ecclesijs quas concedūt quo ad vsum sepulture alicui domui nobiliu3, ⁊ filioꝝ ⁊ descendentium, an ibi possint sepelire aliquos de alia progenie. 6.
5 Auferri nō pōt a nobis illud qd̄ est nostrū sine nostra voluntate.
7 Christiani nunquid possint eligere sepulturam in sepulchro iudeorum, vel saracenorum.

¶ Decimum capitulum canonice parochialis.

VEnio ad decimū capitulum principale. qn̄ aūt. S. in nono capitulo principali plene tractauimus in qua ecclesia dēant sepeliri illi q decedūt nulla sibi electa sepultura. Restat videre de illis q eligūt sepulturā, in qua quidē ecclesia possint sibi sepulturā eligere hoc declaro per has infrascriptas questiones.

1 † Primo querit̄ an aliquis possit sibi eligere sepulturā in loco minus religioso. p3 exēplū Antiquoꝝ parentū est sepultura in monasterio vel ecclesia seculari collegiata. Modo filius vult eligere sepulturam

sepulturā in ecclesia, que nō est regularis, nec collegiata, sꝫ est qdā ecclesia ruralis. Modo queritur, an possit. gl. in. c. fraternitatē. ỏ sepul. ponebat opiniones. ¶ Prima opinio est, qꝺ qs non possit eligere sepulturā in loco minus religioso. ¶ Alia fuit opinio ꝙ pōt. de sepul. in nr̄a nō obstāte eo. tit. fraternitatē. qꝛ illa itellr̄ qn̄ eligēs sepulturā est deceptus a loco minus religioso vbi elegit sepeliri, vel vbi ex temeritate vel contēptu de eccl'ia suoꝝ maioꝝ trāsiuit ad loca minus religiosa. Vł qn̄ sue parochiali ecclesie nō dimisit suā canonicā portionē. Nō obstat. c. in nr̄a. ꝑallegatū, qꝛ ibi loquif̄, qn̄ ex priuilegio loco minꝰ religioso cōpetebat ius funerādi. ⁊ ita dicebat gl. in. d. c. fraternitatē. Dicebat Inn. de sep.

2 c. j. ꝙ regula est ꝙ qlibꝫ † pōt sibi eligere sepulturā in quacūqꝫ ecclesia ēt minus religiosa, vt. d. c. j. ⁊. c. de vxo. ⁊. c. cū super. nisi malitiose faciat, ⁊ presumif̄ malitiose facere, si dimittūt sepulturā parentū. quā ꝑcipue tenere debēt, vt dicto. c. j. ⁊. c. fraternitatē. xiij. q. ij. placuit. Tollif̄ āt presumptio fraudis, si elegerit sepulturā in cathedrali ecclesia, vel in monasterio religioso, vel in loco vbi bonuꝫ facit decimas soluēdo, arg. xij. q. ij. c. vbicūqꝫ. vel in ecclesia quā edificauit. arg. xij. q. ij. bone. vel nisi eligūt in loco priuilegiato sup iure sepeliēdi. de sepul. in nr̄a. ⁊ lꝫ sic p̄sumaf̄, tñ si ꝓbaf̄ ꝯtrariū nō tenebit electio sepul. de sepul. ex parte. ⁊. c. in nr̄a. ſm Inn. ⁊ in. d. c. j. hodie sunt decisa per ius nouū. qꝺ indistincte qs pōt eligere sepulturā etiam in loco minus religioso. de sepul. cum quis. lib. vj. tex. in. c. vbicūqꝫ. xiij. q. ij. videtur dicere qꝺ quis debet eli-

3 gere † sepulturā i ecclesia cathedrali, si aūt pp tēporis, vel loci austeritatē nō posset ibi sepeliri, tūc pōt eligere sepulturā apud loca religiosa. Si āt apud loca religiosa difficile eēt sepeliri, tūc dꝫ eligere sepulturā in ecclesia, vbi soluit decimas. gl. ibi dicit ꝙ ille ordo nō est de necessitate, ⁊ iō pōt eligere sepulturā vbi velit. Dicebat Arch. in. d. c. vbicūqꝫ. ꝙ illud capitu. pōt intelligi. de peregrinis ⁊ aduenis q certā sepulturā nō hn̄t, nō tñ cogūf̄ eligere sepulturā secundū ordinē illius cap. sꝫ dꝫ eis suaderi, qꝺ eligūt sepulturā seruato ordine illius ca. Alij vero intelligūt illud. c. de illis, q hn̄t sepulturā ab antiquo in ecclesia episcopali, ⁊ ē preceptū ꝙ nō debeāt eam mutare, nisi loci vel asperitas tēporis impediat, ⁊ forte in multis locis est ꝯsuetudo qꝺ qui sunt extra ciuitatē ⁊ presertim nobiles habēt sepulturas sua apud ecclesiam episcopaleꝫ. Preterea de solis ciuibus pōt intelligi, qꝛ sepe recedūt a ciuitate per diuersa ipsius, vel alterius episcopatus loca, ⁊ ibi moranf̄, sed semper debent deferri ad antiquā sepulturā, nisi asperitas loci, vel temporis, vel aliud iustuꝫ impedimētum impediat. Et ideꝫ quod notatur. xiij. q. ij. in summa. ⁊. c. placuit. §. sed aliud.

4 ¶ Secundo queritur † religiosi mendicantes, vel non mēdicātes hn̄t capellas in eoꝝ ecclesijs quas concedunt quo ad vsum sepulture alicui domui nobiliū, ⁊ filioꝝ, ⁊ liberoꝝ, ⁊ descendēiū. ⁊ posterioꝝ suoꝝ accipiēdo domū nobiliū, prout dicit tex. de domo sue auie. de elec. c. venerabilem. Sicut de domo de colūna. de scisma. c. vno. lib. vj. Modo querif̄, an ille q nō est de progenie illoꝝ nobiliū possit eligere sepulturā in illa capella. ⁊ vr̄ ꝙ sic, qꝺ ꝓbaf̄ istis rōnibus. ¶ Prima rō, qꝛ ius funerādi remanet apud illā ecclesiā quo ad ius funerādi, qꝛ est sp̄uale, qꝺ nō transit ad illā domū nobiliū, sꝫ solū vsus sepulture. de sepul. c. penul. ⁊ ex iure funerandi cōpetit quē posse eligere sepulturā in ecclesia. de sepultu. in nostra. ¶ Secūda rō, qꝛ pōt eligere sepulturā in ecclesia. de sepul. cū qs. lib. vj. ergo in quolibet loco ipsius ecclesie, qꝛ nō est magis determinatus vnus locus quam alter. ¶ Tertia rō, qꝛ ipse ecclesia tanquā locus vl'is videf̄ cōprehēdere oēs capellas sitas in ecclesia, sicut dicimus in iudicijs vniuersalibus inquibus omnia sub vniuersitate cōprehendunf̄, vt notaf̄ de libelli oblatione. c. ij. ¶ Quarto videf̄ casus de sepul. c. j. vbi Jesus elegit sepulturam alienam vt propriam. ¶ In contrariū est veꝝ, ꝙ ille vsus sepulchri illis nobilibus ꝯcessus nō pōt eis auferri p eos, qui nō sunt

5 de progenie illoꝝ nobiliū, qꝛ † illud qꝺ nostrū est a nobis auferri nō pōt sine nostra voluntate, vt. l. id qꝺ nostrū. de regu. iur. Nec obst. c. j. de sepulturis. qꝛ ille locus in quo sepultus est Jesus christus nō ꝑtinebat ad vsum sepulchri alterius persone, cū fuerit sepultus in loco in quo nunquā aliquis sepultus fuit, sicut diuina testatur scriptura. Dicūt quidā qꝺ prelatus ecclesie potest aliquē inferre in sepulchruꝫ alterius ex iusta causa. vt si quis esset qui nō haberet propriam sepulturā, ⁊ non haberet vbi alibi posset eum sepelire. In contrarium facit. l. ij. de religio. ff. Archi. has opiniones posuit, ⁊ nihil determinauit. xiij. q. ij. precipiendum. ¶ Tertio querif̄ an ipsi religiosi, qui concesserunt dictas capellas dictis nobilibus possint in dictis capellis fratres sui ordinis vel ēt eos, q nō sunt de ꝓgenie illoꝝ nobiliū sepelire. Rn̄deo nō, qꝛ talis capella quātū ad sepulturā reputaf̄ tanq̄ʒ hospitiū. xiij. q. ij.

Sꝫ de iure est ꝙ in fundo in quo qs hꝫ vsum nō pōt dominus in habitar̄ inuito vsuario. ff. de vsu ⁊ habita. l. si habitatio. §. vl. ⁊. l. in eo quoqꝫ, ⁊ vide qꝺ notat Azo i sūma inst. ỏ vsu ⁊ habita. §. si x̄o vsus. ⁊. §. illud videtur.

6 ¶ Quarto querif̄ si ꝓgenies † illoꝝ nobiliū sit extincta p eoꝝ morteꝫ. an poterūt illi religiosi ibi sepelire fratres sui ordinis. vel etiā ꝯcedere illā capellā ad vsum aliaruꝫ ꝑsonarū. Rn̄deo sic. qꝛ vsus concessus illis nobilibus est extinctus per morteꝫ illoꝝ nobiliuꝫ, ⁊ ideo ius funerādi liber redijt ad ipsos religiosos sicut dicimus de vsufructuario, vel vsuario mortuo, vbi ille vsus, vel vsufructus ad proprietarium libere reddit. C. de vsufruct. l. penul.

¶ Quinto querif̄ an qs possit eligere sepulchrū in locis ꝓphanis. Rn̄deo sic, ⁊ ideo de iure antiquo erāt sepulchra familiaria, ⁊ ēt hereditaria i locis ꝓphanis. ff. de relig. ⁊ sump. fune. l. familiaria ⁊ quod plene notat Azo in summa eodē tit. §. familiaria.

7 ¶ Sexto qrif̄ an Christiani † possint eligere sepulturā in sepulchro iudeoꝝ, vel saracenoꝝ. Rn̄deo nō, qꝛ sicut eis viuētibus nō debemus participare cum eis. de iude. c. iudei. ita nec cū mortuis. de sepul. c. sacris. Itē nō debēt christiani ingredi templum infideliū, de iudeis. cle. j. Itē in sepulchris Christianoꝝ tantū est requies defunctorum. nō in sepulchris infidelium. xij. q. ij. aurum.

¶ Ultimo solet dubitari, si aliqua capella ꝯcedaf̄ ꝓ vsu sepulture nobiliū, ita ꝙ ꝯcessio fiat domui ipoꝝ nobiliū, ⁊ ipsoꝝ filijs liberis ⁊ posteris, ⁊ eoꝝ familie ⁊ ꝯnatiōi siue ꝓgenie, ad quos filios vł liberos extēdaf̄ illa ꝯcessio. hec est mā de qua hr̄ in. l. liberoꝝ. ff. ỏ x̄bo. signi. ⁊ vide qꝺ no. gl. ⁊ Pau. in cle. j. de bap. Itē qui intelligunf̄ eē de ꝯnatione vel progenie, vel de posteris, vide de hereticis statutū. lib. vj. ⁊ de scisma. c. vnico. ⁊ de penis. c. vbicūqꝫ.

SVMMARIVM

1 Sepulturam sibi eligere que persone possint.
2 Impubes qui est in pupillari etate, an possit sibi eligere sepulturam cum autoritate tutoris.
3 Pater si elegit sepulturā pro filio impubere, ⁊ decedit factus pubes, nunquid sepelietur in ecclesia sibi electa per patrem.
4 Pater an possit elligere sepulturā pro filijs impuberibus, vel ꝓ naturalibus ⁊ spurijs legitimatis autoritate principis.
Eligere sepulturam nunquid possit pater pro filio emācipato impubere, ⁊ an pro filio adoptiuo.
5 Auus an possit eligere sepulturam pro nepote, ⁊ an mater pro filio impubere.
6 Frater eligere sepulturam an possit pro fratre suo impubere.
7 Extraneus si instituit heredem vniuersalem aliquem impuberē, an possit pro eo eligere sepulturam.
8 Sepulturam an possit dominus eligere pro seruo.
9 Casus in quibus prohibetur eligere sepulturam. 13.
10 Existens intra annum probationis, an sepulturā eligere possit.
11 Professus elegit sibi sepulturam, ⁊ tandem factus est abbas in monasterio, an sepelietur in loco in quo elegit sepulturam.
12 Professus quando possit sepulturam eligere.
14 Fauor ecclesie non debet tolli per electionem sepulture.
15 Delictum solius prelati non nocet ecclesie.
16 Dannati ad mortem, an pssint eligere sepulturam.

¶ Undecimum capitulum canonice parochialis.

Nunc venio ad vndecimū capitulūʒ ꝑncipale, qm̄. n. ṡ. diximus ꝙ qn̄qꝫ decedētes eligūt sibi sepulturā, est videre q̄ ꝑsone

1 † possint sibi eligere sepulturā. Et circa hoc tradā quādā rĺam ꝯnālē ꝙ ois ꝑsona pōt sibi eligere sepulturā, q̄ a iure nō sit ꝓhibita. xiij. q. ij. eꝝ. Reperio aūt in iure tria ꝯnā ꝑsonaruꝫ q̄ nō pn̄t sibi eligere sepulturā. ¶ Primū genus ē ỏ ipuberibus de sepul. c. lꝫ. lib. vj. Juxta ꝑdicta dubitaf̄ de quatuor qōnibus. ¶ Prio qrif̄, an ipubes i quo malitia supplet etatē, possit sibi eligere sepulturā. vr̄ ꝙ nō, qꝛ tex. in. d. c. lꝫ, ꝯcedit ius eligēdi adultis, ⁊ sic reqrif̄ certū tp̄s dterminatū. vt q eligit sepulturā sit adultus. ¶ In ꝯriū vr̄, qꝺ ipubes i quo malitia supplet etatē pt ꝯhere mr̄imoniū carnale. de despō. impube. c. tue, Itē pt ꝯhere mr̄imoniū sp̄uale, qꝛ pt ꝓfiteri. de regularibus. c. postulasti. ¶ Scd̄o qrif̄, ipubes sibi sepulturā elegit, ⁊ factus pubes decedit, an sepelief̄ in ecclesia, i qua sepulturā elegit. Rn̄deo nō, qꝛ illa electio ipso iure fuit nullius momēti. hec x̄a, nisi factus pubes illā electionē exp̄sse ꝯfirmet, sicut dicimus in mr̄imonio sp̄uali. de regulari-

bus.c.j.lib.vj.& in mrīmonio carnali.de despō.impube.c.j.eo.li.

2 ¶ † Tertio q̄rit̄ an ipubes q̄ ē i pupillari etate possit sibi eligere sepul.cū autoritate tutoris. Ut̄ q̄ sic, q2 m̄ltos actus cū auctorita te tutoris exercer̄ pōt, vt p3 in.l.j.ff.de auctoritate tuto. ¶ In ɔ̄riū est veritas, & rō est, q2 effect⁹ electiōis sepulture ɔ̄fert̄ in tp̄s post mortē pupilli, quo tp̄e est extincta tutoris auctoritas, & iō illa auctoritas nihil opat̄.ff.de iurisd.om.iud.l.eū q. & vide q̄d notat̄.viij. q.j.apostica.allegat ista gl.nominata. ¶ Quarto q̄rit̄, adult⁹ h̄ns curatorē sine auctoritate curatoris eligit sepul.q̄rit̄ an valeat ista electio. R̄ñdeo sic, q2 ēt testamētū facere pōt.ff.de li.lega.l.aurelio.§.gai⁹. Redeūdo āt ad.c.l3.lib.vj.de sep. q̄ p̄mittit p̄rem eligere sepulturā p̄ filio ipubere ɔ̄suetudine terre id disponēte. Nota diligēter illud v̄bū3 ɔ̄suetudine, q2 p̄ hoc tex.apparet velle q̄d l3 ɔ̄stitutio vl̄ ɔ̄suetudo laicoꝝ nō possit directe, vel indirecte piudicar̄ iuri eccl̄ie.de ɔ̄sti.c.eccl̄iā.de reb⁹eccl̄ie.c.fi.ō imunitate eccl̄iaꝝ.c.vl.li.vj.tñ in casu isto illa cōsuetudo p̄iudicabit eccl̄ie, i q̄ est sepul.parētū, q2 p̄ illā ɔ̄suetudinē auferr̄ corpus ab illa eccl̄ia, & trāsferr̄ ad aliā eccl̄iā in qua pater p̄ ipubere sepulturā elegit. ¶ S3 iuxta p̄dicta q̄rit̄ de infrascriptis q̄ōnibus. ¶ Primo q̄ritur, p̄r † elegit sepulturā p̄ filio ipubere, decedit fili⁹ fact⁹ pubes, q̄rit̄ an sepeliat̄ i eccl̄ia sibi electa p̄ patrē. R̄ñdeo nō, & rō est, q2 p̄r pōt eligere p̄ filio ipubere, q̄ pp̄ defectū sibi p̄uidere nō pōt.de sepul.cura.vt.d.c.l3. & sic expirabit illa electio, sic̄ & pupillaris substitutio q̄ fit pp̄ defectu3 etatis filij, q̄ sibi testari nō pōt. Que substitutio expirat p̄ euētū pubertatis. ¶ Scd̄o q̄rit̄, an pater possit eligere sepulturā p̄ filio suo nāli & impubere. ista q̄ō i hoc residet, an appellatione filij ɔ̄tineant̄ filij nāles, de hoc notat̄.ff.ad treb. l.ex facto.§.si q̄s rogat⁹. & C.de insti. & substi.l.ḡnaliter. R̄ñdeo nō icludit filios nāles, q2 nō includunt̄ appellatiōe filioꝝ, de quo plene per glo.in cle.j.de baptis. & p̄ Pau.de leazar. ¶ Idē dōm

3

4 fortius de spurijs qui nō ɔ̄tinent̄ appellatione filioꝝ. ¶ † Tertio q̄rit̄, an pro nālibus, vel spurijs legitimatis auctoritate principis possit p̄r pro filijs impuberib⁹ sepulturā eligere. R̄ñdeo sic, q2 recidūt a p̄tāte patris in auc.q̄bus modis naturales effici.sui in p̄ncipio. ¶ Quarto q̄ritur, an pater pro filio emancipato impubere possit sepulturā eligere. R̄ñdeo sic, q2 illa decreta.licet.non distinguit inter filios emancipatos vel ɔ̄stitutos in potestate patris, q2 vterq3 ipsorum filius dicitur, vt in.d.auc.in princi.

¶ Quinto querit̄ an pater p̄ adoptiuo filio impubere possit sepulturā eligere. R̄ñdeo, quousq3 durat adoptio, q2 p̄ adoptionē trāsit in p̄tātem patris adoptiui, vt in.l.j.de adop. Et hoc veꝝ intelligo, q̄ñ filius impubes decedit viuēte patre adoptiuo, s3 si pater primo moriat̄, tūc q2 p̄ mortē patris finita est adoptio.de cognatiōe legali.c.vno.nō sepeliet̄ in sepultura electa a patre adoptāte.

5 ¶ † Sexto querit̄, an auus possit eligere sepulturā p̄ nepote. R̄ñdeo nō, q2 appellatione patris nō ɔ̄tinet̄ auus in materia odiosa, & que preiudicalis est alteri.ff.de test.tut.l.q filiabus. & hec est m̄a preiudicalis, q2 agit̄ de p̄iudicio eccl̄ie i qua est sepultura parētū. ¶ Septimo querit̄, an mater possit eligere sepulturā p̄ filio suo impubere. Respōdeo nō, q2 decre.licet.de sepul.lib.vj.loquit̄ de patre, ergo in m̄a preiudiciali nō fiat extēsio ad matrē.ff.solu.ma. l.si vero.§.de viro. ¶ Octauo q̄rit̄, si sunt duo fratres, an ille qui est maior possit eligere sepulturā pro fratre impubere. Respōdeo nō, q2 illa decreta.l3.loquit̄ de linea ascendentiū, ergo nō fit extēsio ad trāsuersalē. Scd̄m genus p̄sonaꝝ est ō descēdentibus erga ascendentes. Querit̄ an filius possit sepulturā eligere p̄ patre furioso, demēte, vel mētecapto, q̄ caret omni intellectu & cognitiōe. de cle.egro.c.vnico.lib.vj. Et v̄r q̄ sic, q2 pater & filius reputant̄ p̄ vna p̄sona, vt.l.vlt.C.de impuber. & alijs substi. In ɔ̄riū est veritas, q2 ius eligēdi sepulturā est datū patri erga filiū, nō aūt ecōtra. Cōstitutio ergo loquēs de linea ascendētiū nō extēdit̄ ad lineam descēdentiū.arg.ff.sol.mat.l.si vero.§.de viro. Tertiū genus p̄sonaꝝ est de transuersalibus. Querit̄ ergo an frater † possit eligere sepulturā p̄ fratre suo impubere. R̄ñdeo nō, q2 canon dat potestatē illis qui sunt de linea ascendentiū, non autem illis qui sunt de linea transuersali. Quartum genus personaꝝ est de prorsus extraneis, istud declaro per infrascriptas questiones.

6

¶ Primo querit̄ an tutor possit eligere sepulturā pro infante. R̄ñdeo nō, q2 effectus electionis sepulture cōfert̄ ad tēpus post mortem, quo tēpore ille tutor desijt esse tutor. facit de iurisd.om.iudi. l.eum qui. ¶ Scd̄o q̄rit̄, an abbas possit eligere sepulturā p̄ monacho professo, videt̄ q̄ sic, q2 Abbas censetur tanq̄ pater, vt.c. vlti.de regularibus.de exces.prela.c.j. Equiparamus ergo p̄fessum filio impuberi, q2 sicut impubes nō habet velle, nec nolle propter defectu3 etatis.C.de falsa mone.l.j.sic p̄fessus non h3 velle nec nolle pp̄ vinculū p̄fessionis. In ɔ̄riū est veritas, q2 canō dat p̄tātē p̄ri nāli, vt.c.l3.de sepul.lib.vj.ergo nō fiet extēsio ad abbatē q̄ nō ē verus, s3 fictus p̄r.ff.de lega.ij.l.si ita. ¶ † Tertio q̄rit̄, si

7 extraneus instituit h̄rdē vl̄3 aliquē ipuberē, an possit p̄ eo eligere sepulturā. R̄ñdeo nō, nullā.n.p̄tātē h3 in p̄sonā l3 possit eū grauare onere fideicōmissi, vt in.l.j.ad treb. Itē, q2 ius eligēdi datū ē p̄ri, nō aūt extraneo, l3 ei possit tutorē relinq̄re eo casu quo ipubes nō h3 alia bona q̄uā illā q̄ obuenerūt ex testō illo.ff.de cōfir. tut.l.si p̄ronus. ¶ Quarto q̄rit̄, an p̄sone de q̄bus dixi.s.q̄ non possint eligere sepulturā p̄ a io, an ne possint eligere cōsuetudine id disponēte. v̄r q̄d sic, q2 ɔ̄suetudo dat ius eligendi.de sepul.c.l3 lib.vj. In ɔ̄riū v̄r, q̄ p̄ istā ɔ̄suetudinē p̄iudicat̄ ecclesie, vbi est sepultura parētū, sed ɔ̄suetudo laicoꝝ neq3 directe neq3 indirecte p̄t p̄iudicare ecclesie, ō ɔ̄sti.eccl̄ia, nō ob.p̄dictū.c.l3, q2 ibi illa cōsuetudo approbat̄ a canone quo ad filios tm̄. ¶ † Ultio q̄rit̄, an

8 dn̄s possit eligēr̄ p̄ suo h̄uo. R̄ñdeo cū sit i p̄tāte dn̄i poterit dn̄s p̄ seruo suo eligere sepulturā eo casu, quo pater possit pro impubere filio. si autem seruus esset pubes, tūc ipse posset sepulturam eligere absq3 volūtate domini, ita dicit Joan.de sepul.de vxore.

9 ¶ Nūc veniamus ad aliū casu3, quo q̄s p̄hibet̄ eligere † sepulturā, vt in p̄fessis.c.vlti.lib.vj. & rō ponit̄, q2 nō h̄nt velle nec nolle, & ex rōne illius decre.infert̄ solutio ad quatuor q̄ōnes. Itē ibi iō sepeliet̄ in monasterio, q2 ibi audiuit diuina, & ibi p̄cepit eccl̄iastica sacra, vt ōt Jo.de sepul.c.vlt.lib.vj. ¶ Prio q̄rit̄, an ep̄s possit sibi eligere sepulturā alibi q̄3 i ecclesia cathedrali. R̄ñdeo sic. xij.q.ij.bone rei.de dona.apostolice. & hoc t3 gl.xij.q.ij.vbicūq3 Itē q̄rit̄, an abbas possit eligere sepulturā extra locū monasterij. Respondeo sic, quia habet velle & nolle, & multa facit que dependent ex proprio arbitrio.de elec.si religiosus. & c.quorundam.libro.vj.de rescrip.edoceri.d e dona.ceterum, & c.fraternitatem. ¶ Secundo querit̄ de professis, qui preficiuntur beneficijs manualibus que sunt de mēbris monasterij. R̄ñdeo isti possunt sibi eligere sepulturā, q2 h̄nt velle & nolle.de statu mo.c.ij.de iudi.cu3

10 deputati.de rescrip.cle.j. ¶ † Tertio q̄rit̄ de ex̄ntibus intra annū p̄bationis. R̄ñdeo isti possunt sibi eligere sepulturā, q2 h̄nt velle & nolle, cū possint ad seculū redire, de regularibus.ɔ̄sulti. & c.statuimus. ¶ Quarto q̄rit̄ de ɔ̄uersis ecclesiaꝝ regulariū. Respondeo possunt sibi eligere sepulturā, esto q̄d sint plene trāslati, q2 isti h̄nt velle & nolle, vt p3, q2 isti p̄nt ad seculū redire.xxvij.q.j.vt lex ɔ̄tinētie.facit de priuil.vt priuilegia. & q̄d not.gl.in dicto.c.vl.de sepul.li.vj. Et hoc itelligo de ɔ̄uersis nō p̄fessis, secus in ɔ̄uersis q̄ s̄t p̄fessi, q2 i istis eadē ē rō q̄ i religiosis. Redeūdo āt ad.d.dec. vltimā.de sepul.li.vj.q̄ loquit̄ de p̄fessis insurgūt q̄tuor q̄ōnes. ¶ Primo querit̄, aliq̄s elegit sepulturā, demū trāsiuit ad monasteriū, an sepeliet̄ in monasterio, vel in ecclesia vbi sepulturā elegit. R̄ñdeo sepeliet̄ in monasterio, q2 illa electio efficit̄ nulla. Consideramus.n.illā habilitatē eligētis sepulturā h̄m tēpus mortis, s3 illo tēpore inspecto est p̄fessus, desinit.n. & tollit̄ illa volūtas, ex quo postmodū p̄fitetur. bene facit.cle.exiuit de paradiso.vers.si.

11 ¶ † Secūdo queritur, p̄fessus elegit sibi sepulturā, tādē abbas factus est in monasterio, an sepeliet̄ in loco in quo elegit sepulturā. R̄ñdeo nō, q2 illa electio fuit ipso iure nulla, vt dicto.c.vl.de sepul.lib.vj. & sic nō ɔ̄ualescit ex post facto.in regula.non firmatur.li.vj.hec vera nisi ille effectus abbas exp̄sse ɔ̄senserit se velle sepeliri in ecclesia in qua existēs p̄fessus sepulturā sibi elegerat. ¶ Tertio querit̄, abbas elegit sibi sepulturā, q̄d pōt, vt superius dixi, tandē renūciauit abbatie, vel deponit̄ a prelatura, & sic remanet monacus, & p̄fessus illius monasterij, vbi sepeliet̄. R̄ñdeo, sepeliet̄ in monasterio, nō aūt in ecclesia, vbi sepulturā elegerat. rō, q2 inspicit̄ tēpus mortis, an q̄s sit habilis ad eligēdū sepulturā, s3 iste tēpore mortis reperit se monachū & p̄fessum & nō abbatē, & sic reperit se non habere, nec velle, nec nolle. ¶ Quarto queritur

12 cū decre.vltima de sepul.lib.vj.dicat q̄ p̄fessus † pōt sepultura3 eligere. q̄ñ ad monasteriū est tā remotus q̄d ad aliud cum mortē deportari non potest, dicit Joā.eo.ti.is q.in nouella.in fi.sup verbo deportari.li.vj.q̄d illud v̄bū deportari d3 ēt suppleri & sepeliri sine periculo, vel violatione interdicti, vt cle.j.de sepul.vel corporis ex aliqua causa, tūc sepelietur in ecclesia parochiali loci vbi decedit, nec tūc posset professus sibi eligere sepulturam. ita etia3 debet intelligi.c.vlti.de sepul.lib.vj.ibi dū dicit, deportari &c.

¶ Nūc veniamus ad tertiū casu3, quo q̄s p̄hibet̄ sibi eligere se

13 pulturā † .s.in casu.c.j.de sepul.lib.vj.s.q̄ñ religiosi iducūt alios ad vouēdū, iurādū, vel fide interposita, alias p̄mittendū, vt apud eoꝝ ecclesias sepulturā eligāt, vel electā vlterius nō imutēt, quo casu electio est nulla, nec sepeliunt̄ apud ecclesias sic electas, nec alibi, ne ꝯ votū, iurm̄, vel p̄missu3 h̄mōi a se factū materiā hēant veniēdi possint sepulturā eligere. Pro declaratiōe āt dicte decr.

queritur

q̄rit̄, si ille q de iure cōi sepeliri dꝫ in ecclesia, vbi est suoꝝ parentū sepultura, vt pꝫ de sepul. cū qbus. lib. vj. ꝛ eo. tit. c. j. eo. lib. inducat̄ p religiosos illius ecclesie ad iurādū, vouēdū, vel ꝓmittendū eligere ibi sepulturā, vel electā nō mutare, an isto casu sepeliet̄ in illa ecclesia. gl. in. d. c. j. disputat hūc articulū. vr̄ ꝙ nō debeat ibi sepeliri. qꝛ tex. ibi denegat sepulturā in ecclesia sic electa. Preterea si deberet sepeliri in loco suoꝝ maioꝝ. ergo talis ecclesia haberet suū obtētū, vbi sepeliat̄, siue dicamus illū sepeliēdū ex virtute electionis sepulture, siue ex ꝟtute iuris cōmunis disponētis decedētez ab intestato sepeliēdū in loco maioꝝ. Alia fuit opinio ꝙ dēat in illa ecclesia sepeliri, nō ex ꝟtute electiōis, sꝫ ex ꝟtute iuris cōmunis disponētis decedētē ab intestato sepeliēdū in locū maioꝝ cū ergo talis electio sit nulla, reputamus illū ab intestato decedētez, ꝛ sic in illa ecclesia sepeliet̄, vbi est locus suoꝝ maioꝝ sicut ex duabus seruitutibus vna sublata altra remanet. de priu. pastoralis. Itē illa ꝯstitutio emanauit in fauorē ecclesie, vbi est sepultura 14 maioꝝ, qui fauor † nō debet tolli per electionem sepulture.

¶ Secundo querit̄ aliqs elegit spōte sepulturā apud ecclesiā sancti Frācisci, demū inducit̄ p religiosos ordinis sancti Dominici i ecclesia. ꝯstat qꝺ nō tꝫ scđa electio p. c. j. de sepul. lib. vj. querit̄, an ille sepeliat̄ in ecclesia sancti Frācisci, an vero in ecclesia suoꝝ maioꝝ, vr̄ qꝺ debeat sepeliri in ecclesiā suoꝝ maioꝝ, vt dicto. c. j. ibi dū dicit apud illas eccl̄ias apud q̄s de iure sepeliēdi fuissent ꝛc. de iure aūt est, qꝺ in ecclesia suoꝝ maioꝝ sepeliri dꝫ. de sepul. cum qs. lib. vj. dicas qꝺ dꝫ sepeliri in eccl̄ia sancti Frācisci. vn̄ aduertēdū ad duos casus. ¶ Primus quādo qs legitime eligit sepulturā in vna ecclesia, ꝛ tn̄ secundo inducit̄ ad eligēdū sepulturā in alia ecclesia, ꝛ illa electio scđa est nulla, ꝛ nō tollit primā electionē que erat valida de iure. de ele. c. auditis. ꝛ in regula. vtile. lib. vj. ¶ Secundus casus est qn̄ qs ꝓ primo inducit̄ ad eligēdū sepulturā i vna ecclesia, ꝛ tādē eligit sepeliri in alia ecclesia, ꝛ tūc in nulla istaꝝ ecclesiaꝝ sepelit̄. rō quare nō sepelit̄ in vltima ecclesia ponit̄ in. c. j. de sepul. li. vj. ibi, nec ꝯtra votū ꝛc. papa. n. reprobat electionē, q̄ fit in alia, postquā erat iduct⁹ ad electionē faciēdā, nō āt tollit electionē, q̄ primo fit in vna eccl̄ia, lꝫ scđo inducat̄ ad eligēduz sepulturā in alia ecclesia, ꝛ istū casuz canoniste nō aduerterūt.

15 ¶ † Tertio querit̄ cū illa dec. j. dicat, qn̄ p religiosos alicuius ordinis qs inducit̄ ad sepulturā, querit̄ si vnus solus inducat aliquez ad sepulturā eligēdā, an tūc erit electio nulla. Rn̄deo nō. vn̄ dicebat Arch. in dicto. c. j. locū esse. d. dec. cū iteruenit dolus vel fra⁹ oium religiosoꝝ illius ecclesie in q̄ qs sepultus est vbi sic in gl. vltima ibi dū dicit nota puniri ecclesiā ex facto oium de ecclesia. C. ꝺ sacrosan. eccl. l. iubeuius. xxv. q. ij. ita nos. xvj. q. vj. c. j. ꝛ. ij. ꝛ de h̄ plene in regula. delictū. lib. vj. de ordi. cogni. c. ij. vbi per gloss. Ex his infertur qꝺ si solus prelatus induxisset illū ad sepulturam ibi eligendā, non esset locus decre. ꝛ tunc valeret electione, qꝛ delictuz solius prelati nō nocet ecclesie, vt in regula, delictū. lib. vj.

¶ Quarto q̄rit̄ religiosi ordinis beati Frāci. inducūt aliquē vt eligat sepulturā in loco p̄dicatoruz, an tūc erit electio nulla. Rn̄deo nō, qꝛ illa decre. annullat electionē, qn̄ qs inducit̄ p religiosos illius ecclesie, in qua qs eligit sepulturā. facit ratio, qꝛ esset parata fraus annullādi electionē sepulture, si electio annullaret̄ pp fraudē religiosoꝝ cuiuscūqꝫ ordinis. Ex his infert̄ qꝺ nō esset locus decre. qn̄ laici inducerēt aliquē ad eligēdū sepulturā in aliqua ecclesia, qꝛ decre. illā annullat electionē, qn̄ qs inducit̄ per religiosos vel seculares clericos illius ecclesie, in qua qs elegit sepulturam, secus ergo si inducat̄ per laicos, vel per parētes, vel amicos illius, qui illum inducunt ad sepulturam eligendam.

16 ¶ Vltimo q̄rit̄ de dānatis † ad mortē, an possint eligere sepulturā, in hoc ꝯsidera quatuor casus. ¶ Primus casus est, qn̄ decedit lite pēdente mota super crie, ꝛ tūc p̄t sibi eligere sepulturā, qꝛ morte extinctū est crimē, nec p solā accusationē ē effectus seruus pene. ¶ Scđs casus est, qn̄ dānatus appellauit a sn̄ia, ꝛ pēdente appl̄one morit̄, ꝛ idē qꝺ possit sibi eligere sepulturā, qꝛ p appl̄onē erat suspēsus effectus a sn̄ia, vt in. l. j. ff. ad turpil. de iureiu. veniētes. facit si pēdēte appl̄one mors interuenerit. l. j. ꝛ. ij. ¶ Tertius casus est, qn̄ sn̄ia nō est appl̄one suspēsa, sed est executiōi mādata, qꝛ tūc ille est effectus seru⁹ pene, ꝛ iō nō p̄t sibi sepulturā eligere, qꝛ nullā pōt ponere vltimā volūtatē. ff. de test. eius q. ꝛ hinc est ꝙ ēt ꝓ aia nō posset relinquere vt dicit Joā. addi. Spe. in tit. de instru. edi. §. ꝯpendiasaz. ver. xi. lꝫ possit petere pnie sacr̄m qꝺ nō dꝫ eis denegari, vt in cle. j. de peni. ꝛ re. Damnati ad mortem nō debent sepeliri in ecclesia, nisi de auctoritate principis. ff. de cada. punitorum. l. ij. ꝛ hoc tenet gl. xiij. q. ij. quesitum.

S V M M A R I V M

1 Sepulture priuilegium quis possit dare.
2 Cemiteria quandoqꝫ dicuntur atria, ꝛ quandoqꝫ polyandria.
3 Ecclesie non habentes parochiam vel cimiteriuz, nunquid alius a papa possit illis dare ius cemiteriꝫ ꝛ liberam sepulturam.
4 Generale priuilegium sepulture dat solus papa per totū orbem.
5 Sepultura quid sit.
6 Vsum sepulchri in ecclesia, vel eius cemiterio episcopo reclamāte quis non potest habere de iure scripto.

¶ Duodecimū capitulum canonice parochialis.

VEnio ad duodecimuz capl̄m principale, videlicet qs possit dare ꝑuilegiū 1 † sepulture. circa hoc est dōm qꝺ ois parochialis ecclesia ex iure parochiali hꝫ ius funerādi, qꝺ est ꝺ iurib⁹ parochialibus, vt no. Inn. ꝛ Joa. sup rubrica, ꝺ pochijs. h̄ tn̄ est veꝝ si p epm fuit cimiteriū assignatū, ꝛ benedictū ꝺm formam canonis. de cōsecra. dist. j. nemo. qꝺ cimiteriū ꝺm antiqua iura dꝫ esse. xl. passuum in circuitu in maioribus ecclesijs, in alijs vero. xxx. xvj. q. iiij. sicut antiquitus. vbi ecclesia fuit inter cancella, vel loca arcta, ea. q. quisquis. in fi. Et tn̄ hoc in locis latis seruat̄ qꝺ tot passus assignātur. Illud ergo solū p episcopū designatum habebit ecclesia ꝓ cimiterio. predicta vera vbi cimiteriū est liberꝝ, hec vera dico, qꝛ interdū parochia alterius, puta matricis vel baptismalis ecclesie fit capella vl̄ ecclesia sine cimiterio, qꝛ ius funerādi seruat̄ matrici, de prescri. ex trāsmissa, vel cū cimiterio, nō tamen libero, puta quia non possunt nisi infantes, vel impuberes, vel feminas sepelire, talia. n. in ordinationē ꝛ in pactū venire possunt, ꝛ sic pōt loq decre. ad audiētiā de eccl. edifi. pꝫ de pactis c. j. lib. vj. sicut seruari pōt scrutiniū ꝛ baptisma. de maio. et obe. s qui. de capellis mo. c. dilectus. sic ꝛ iure cōi reseruant̄ illi decime predioꝝ residētiū intra nouā parochiā. xv. q. j. ecclesie. ꝛ. c. qcunqꝫ. ꝛ. c. statuimus. de hoc de decimis. c. cū ꝯtingat. ergo non miꝝ si seruari pōt sepultura nō libera vl̄ modificata, ille aūt ecclesie que vt post dixi parochiales ꝯstituūt̄, ꝛ cū libero cimiterio potius ex iure cōi quā ex priuilegio dicunt̄ hr̄e ius funerādi, vt not. 2 ipse in. c. j. de sepul. Et illaꝝ cimiteria † que qn̄qꝫ dicunt̄ atria. xij. q. j. nulla. xiij. q. ij. precipiēdū. xvij. q. j. si qs in atrio. ꝛ cap. fi. si cōtumax. qn̄qꝫ dn̄r polyandria. vt in pōtificali pꝫ a iure cōmuni hn̄t immunitatē, nec violari debēt, nec pollui, nec in eis negotiatiōes vel nundine debēt fieri, nec cause, maxime criminales tractari per iudices seculaees, pꝫ primū de immu. ec. iter. ꝺꝫ pꝫ de ꝯsecra. ecc. vel altaris. c. ꝯsuluisti. tertiū pꝫ de immu. eccle. c. cū ecclesia. ꝛ eo. tit. decet. li. vj. ¶ Quare de his principal̄r nō est qō. vn̄ dicebat. Inn. qꝺ nō ois ecclesia hꝫ cimiteriū, sꝫ ille tm̄ q̄ hn̄t populū. ita dicit Inn. de sepul. c. j. Joā. aūt in. d. c. j. dicebat qꝺ nō ois ecclesia hꝫ cimiteriū. i. ius funerādi, aut corpora sepeliēdi, ēt si pro fratribus suis vel certis ꝑsonis id habeāt, sꝫ ille tm̄ q̄ hn̄t populū, vel sup hoc sunt priuilegiate. vel hn̄t ius funerādi, ꝛ facit qꝺ ipse Jo. not. de cle. nō resi. c. qꝛ nōnulli. Et subdit Jo. in. d. c. j. qꝺ qn̄qꝫ pacta hmōi electionē ipediūt, puta qꝺ nullos vl̄ certos pochianos ad sepul. recipiāt. ꝺ cōse. dist. j. certū. ꝛ fac̄ qꝺ not. de sep. c. j. li. vj.

3 ¶ Sꝫ dubiū qōnis est circa eccl̄ias † nō hn̄tes parochiā vel cimiteriū nunqd alius a papa possit illis dare ius cimiteriꝫ ꝛ liberā sepulturā. et vr̄ qꝺ nō, cū hoc papa ꝯcedat in cle. dudū. §. hmōi. itē de iure cōi sepultura cōpetit ecclesie parochiali, vt not. de sepul. in nr̄a. ꝛ eo. tit. licet. in. vj. illud ergo ius cōmune ep̄s vel alius quaz papa in p̄iudiciū parochialis ecclesie nō poterit tollere. de exce. pla. c. ij. ēt legatus. de ꝯfir. vti. vel inuti. c. fi. Tu dic ꝯ, ꝛ ita seruat̄ ꝙ epi in suis diocesib⁹ religiosis parochiā, vel ppl̄m nō hn̄tez dāt liberā sepulturā. Nā qꝺ plus est, eccl̄ie quā volūt pro sepulturis ampliare pn̄t donar̄ cētesimā de bonis ep̄atus. xij. q. ij. bone rei. ꝺ dona. c. apl̄ice. facit. xij. q. ij. auꝝ. ꝛ ab hoc fuit sublata illa dictio in nr̄is, q̄ erat in antiq̄ illi⁹ decr. de sepul. certificari. Ad ꝯria re4 spōdet̄ qꝺ † gn̄ale priuilegiū sepulture p totū orbē dat sol⁹ papa, ꝛ sic loquit̄ cle. dudū. §. hmōi. qꝺ aūt dr̄ de preiudicio parochialis ecclesie. nō ob. qꝛ etiā alibi quā i parochiali ecclesia parochiani potuerūt eligere sepulture. de sepul. c. ij. li. vj. Nec istud priuilegiū illos cogit. ꝛ est simile de capellis mo. c. peruenit. xj. q. j. fateor tn̄ qꝺ qui inter alterius parochiā nouū cimiteriū erexerit, id facere debet de consensu capituli sui, ꝛ ex causa iusta, vt plene no. de reli. do. cōstitutus. ꝛ facit qꝺ no. Joan. de priuile. c. in his. in glo. idē priuilegiuz. ꝛ de hoc plene per Joan. in. q. j. de sepul. certificari. Dicebat aūt Joan. de lig. in. cle. dudū. §. hoc quoqꝫ. de sepul. sup vers. libera sepultura. s. qn̄ cimiteriū est aptū recipere quēcūqꝫ ꝛ vnūquēqꝫ. sepultura enim est locus cōcauus in cimiterio posi

tus vbi corpus catholici sepelitur, vel ille locus proprie est sepulchrũ siue monumẽtũ, siue tumulus, sꝫ sepultura est ipm officiũ diuinũ qđ mortuo impẽdit cũ corpus eius tradit terre, hñt vo oẽs ecclesie parochiales hanc libertatẽ de iure cõmuni, ꝛ plures alie ex priuilegio vel ꝯsuetudine speciali, vt pꝫ de sepul. per totũ. ꝛ lꝫ quilibet tituli locus ex quo per epm deputatus est ad hoc ꝛ ipse canonice dedicationi sit aptus, hic tñ actus siue exercitiũ aliquãdo sibi deficit, vel ꝓpter defectũ materie, vel ꝓpter pacta siue cõuentiones inter rectores locoꝝ, vt pꝫ de pactis. c. j. lib. vj.

¶ Et vide qđ not. gl. de sepultu. c. abolende. ibi dũ dicit qđ sepul-5 tura † dicit locus siue terra, in qua fit sepultura si i tituli terra nullus nunquã sepultus fuit, nec alias est locus sacer vt cimiteriũ. ꝛ ibi subdit an talis locus possit vendi, cum talis terra nõ sit religiosa nec sacra, sꝫ purus dicit talis locus. ff. de reli. l. ij. §. purus. si vo in tali terra aliquis sepultus fuit, ꝛ de voluntate eius cuius locus erat sacer factus est, tunc vendi vel obligari nõ põt. C. de reli. l. j. §. ꝛ si alius. ꝛ idẽ de terra cimiterij que nõ põt vẽdi. xiij. q. ij. questa est. ꝛ c. precipiẽdũ. ꝛ pp hoc qrebãt Joan. and. ꝛ Hosti. in d. c. abolẽde. sup vbo, hac de causa. an in terra cimiteriata qs possit hr̃e sepulchrũ ꝓpriũ. ꝛ dicit qđ nõ, quãtũ ad ꝓprietatẽ. ff. de rerꝫ diui. l. in tm̃. §. sacre. põt tñ habere ipsum quo ad vsum. s. vt ipse ꝛ sui ibi sepeliant, ꝛ sic intelligit de sepul. c. j. j. responso. xiij. q. ij. ebrõ. §. iosepb. ff. de relig. l. familiaria. adeo qđ inuito tali vsuario alius inferri nõ põt. ff. de relig. l. ij. §. vsufructu. ex causa tñ pt aliꝰ nõ hñs vsum sepulchri ibi sepeliri. s. qñ alibi cõmode sepeliri nõ 6 põt, sed postmodũ ibi subdebat Hostiẽ. qđ † de iure scripto nõ pt qs habere vsum sepulchri in ecclesia, vel eius cimiterio epo reclamante, ar. de custo. eucha. cap. ij. de arbi. cõtingit. sꝫ de grã hmõi vsus tolerant. ibi ẽt subdit, qđ nõ põt qs habere ius sedẽdi in bãcis, vel sedibus q̃ sunt in ecclesia. subdebat ẽt gl. in dicto. c. abolẽde. qđ sepultura põt scđo mõ intelligi ꝓ officio sepulture, qđ siĺr vẽdi nõ põt, si clerici ad hoc teneant, cũ habeãt beneficiũ ab ecclesia ipsi, imo simoniã cõmittũt. de simo. c. nõ satis. ꝛ c. cuꝫ ecclesie corpe. xiij. q. ij. ecclesiastico. ꝛ c. q̃sta. Si vo nõ teneant ad hoc nomine bñficij, pñt ide accipere ptiũ, qꝛ de suo hoc facere nõ tenet, ꝛ qđ plene not. de prebẽ. significatũ. vbi ponit, an clericus possit locare suas opas spũales, vt i aliq̃ capella deseruiat i diuinis officijs.

SVMMARIVM

1 Onus expẽsarum sepulture prelatorum cui incumbat.
2 Episcopi debent sepeliri de bonis ecclesie cathedralis.
Abbates nunquid sint sepeliẽdi cum expensis monasterij.
3 Nouitij qui decedũt intra probationis annum nunquid debeant sepeliri de bonis monasterij.
4 Professus qui nulli preest administrationi vbi sepeliri debeat, ꝛ cum quibus expensis. Item ꝛ professus qui presidet beneficio manuali quod est de membris monasterij.
5 Canonicatuꝫ ꝛ prebendam habens in ecclesia secula. de quibus fructibus funerabitur.
6 Ecclesiam curataꝫ in titulum si quis habet taliam curatam in cõmendam, de quibus redditibus sepelietur.
7 Nuntij apostolici de quibus loquitur. c. accidens. de prescrip. cũ quibus expensis sepelientur.
8 Prelatus vel rector alicuius ecclesie qui est clericus secularis ꝛ habet bona patrimonialia, de quibus bonis sepelietur.
9 Parentes prelati si in eius funere fecerũt expensas animo repetendi, qualiter habebitur ratio istarum expensarum.
10 Impensa funeris que dicatur. 11.

¶ Decimumtertium cap. canonice parochialis.

Venio ad. xiij. cap. principale. qñ aũt supra tractauimus de sepultura prelatoꝝ regulariũ, ac etiã seculariũ ꝛ alioꝝ clericoꝝ. Et quoniã sepe ꝯtingit, qđ prelati ꝛ religiosi ac ẽt clerici seculares infirmant ꝛ decedũt, ꝛ multe fiunt expense tẽpore infirmitatis, ꝛ etiam pro sepultura eoꝝ querit cui incũbat hoc 1 † onus expensaꝝ. Et primo est premittendũ qđ expense que fiunt in infirmitate fieri debent de bonis ecclesie. de cle. egro. c. j. ꝛ c. đ rectoribus. De expensis autẽ que fiũt ꝓ sepultura declaramus ꝑ infrascriptas q̃ones. Et primo incipiamus a capite, vcꝫ a romano põtifice, ꝛ iste est casus indubitatus, qꝛ fiũt ꝑ cãcelariũ dñi pape expẽsis camere romane ecclesie. de cuius officio hr̃ cle. ne romani. de elec. imo plus dõm est qđ oẽs ecclesie mundi debẽt contribuere ad hmõi expensas, cum papa ꝑsideat regimini ro. ecclesie, vt no. in proemio. vj. vnde dicit tex. de iudi. nouit. qđ superna dispositione papa vocat ad regimen vniuersalis ecclesie.

¶ Secundo q̃rit de cardinalibus, ꝯstat enim istos ecclesias habere in titulum eoꝝ cardinalatus. de elec. querelam. dẽ maio. ꝛ obe. ss qui. Itẽ habent multas alias ecclesiasꝛ dignitates quas papa quãdoqꝫ in cõmẽdam, ꝛ qñqꝫ reseruat eisdem cum ad cardinalatus promouentur. Respondeo omnes tales ecclesie ꝛ dignitates contribuent expensas funeris, cum talis cardinalis gerat curã oiuꝫ taliũ ecclesiarũ. ꝛ sic tales ecclesie talia onera suportẽt. sa ciũt i rõne sui. de pbẽ. cũ ẽm apostolum de censi. c. cum apostolus.

2 ¶ Tertio q̃rit de epis. Rñdeo sepeliri debent † de bonis ecclesie cathedralis, imo plus statutũ est in canone, qđ epi ꝓ magnificandis sepulturis suis pñt elargari cẽtesimã sue ecclesie, vel de possessiõibus, ꝛ hoc pñt facere sine ꝯsensu sui capituli. đ quo plene no. xij. q. ij. bone rei. đ dona. c. aplĩce. ꝛ no. qđ illud pt eps actualiter in vita elargiẽdo, nõ aũt legãdo, vt id fiat post mortẽ eius, vt idꝫ dicit Jo. in. d. c. aplĩce, ꝛ no. diligẽter illũ tex. dũ loquit de epis, qꝛ ad hoc sequit qđ plati inferiores nõ pñt illã cẽtesimã elargiri.

¶ Hinc incidẽter q̃rit, si mẽsa epi sit diuisa a mẽsa capituli, an se peliet eps de redditibus mẽse sue, an vero de redditibus mẽse capituli, vel cõiter de vtrisqꝫ. Rñdeo, sepeliet de redditibus sue mẽse, ꝓ hoc facit rõ, qꝛ de suo dꝫ quis sepeliri. ff. de relig. l. at si qs. ergo de sua mẽsa. putarẽ tñ qđ si redditus sue mẽse nõ sufficerent, tũc sepeliet de redditibus mẽse capituli, esset enim iniuria cathedra. eccle. ꝙ corpus epi iaceret isepultũ. ar. ff. đ reli. l. qđ si nulla.

¶ Quarto q̃rit đ abbatibus. Rñdeo debẽt sepeliri expẽsis monasterij. Nã isti abbates appellant p̃res abbates. de rraribus. c. si. ꝛ iõ de bonis monasterij debẽt fieri sumptus, sicut ꝛ de hr̃ditate p̃ris. ff. de reli. l. si qs impia. §. pleriqꝫ. ꝛ hoc verum qñ mẽsa abbatis nõ est diuisa a mẽsa capituli, sed si esset mẽsa diuisa, tũc idẽ dõm est qđ. s̃. de episcopo hñte mẽsaꝫ diuisam a mensa capituli.

3 ¶ Quinto q̃rit de nouitijs † q decedũt itra ꝓbatiõis annuꝫ, vr̃ ꝙ dẽant sepeliri đ bonis monasterij, cũ reputet religiosi. de sen. exc. religioso. lib. vj. In ꝯ̃riũ vr̃ qđ de bonis p̃rimonialibus, cuꝫ non sint plene trãslati. de ꝓuile. vt ꝓuilegia, ꝛ ad seculũ possint redire de regularibus. statuimus. ꝛ c. ꝯsulti. Et ꝑ hoc vr̃ dõm qđ si abbas sepeliat illũ de bonis monasterij, qđ possit expẽsas illas repetere ab illis q succedũt tali nouitio, sicut dicimus i extraneo q se pelit aliquẽ q repetere pt expẽsas ab hr̃de defuncti, vt. l. si qs. de reli. de suo. n. dꝫ qs sepeliri, ꝛ nõ de alieno. putarem tñ qđ si talis nouitiꝰ nõ hr̃et aliqd i bonis, qđ tũc mõasteriũ dẽat sepelire eũ. eẽt. n. ꝯtumelia mõasterio relinqre corpꝰ illiꝰ isepultũ ar. ff. đ reli. l. si nulla. ¶ Sexto q̃rit de ꝓfesso q nulli p̃sit administratiõi, rñdeo iste sepelit in monasterio. de sepul. c. religiosus li. vj. Et casu quo nõ sepeliet in monasterio ꝛ decesserit in partibus remotis, ita qđ eius corpus nõ possit ꝯmode portari ad monasteriũ, qđ abbas teneat mittere pecuniã ad locũ, vbi ille decessit pro funerãdo eũ.

4 ¶ Septimo queritur de † professo, qui presidet beneficio manuali qđ est de mẽbris monasterij. Dubiũ facit. c. j. de priuil. li. vj. vbi tales r̃putant monachi tã monasterioꝝ quã poratuũ, vr̃ ergo qđ sepeliant expensis monasterij, qꝛ monachus est. in ꝯ̃riũ vr̃ qđ expensis beneficij manualis, qꝛ illius curã gerit, vt. đ. §. si ergo illud onus illi bñficio incũbat, arg. de sepul. dudũ. §. verũ. de prebẽ. cũ secundũ. Idez dico de canonicis regularibus qđ de monachis.

¶ Octauo querit de hñte ecclesiã curatã. Rñdeo sepeliet de bonis ecclesie, ꝛ forte posset dici qđ si nõ eẽt aliquid de quo posset ecclesia illũ sepelire, qđ parochiani ad expẽsas cõtribuant funeris sicut dicimꝰ de elemosynis quas tenent parochiani dare clericis pauperibus, vt. c. vt dñicis. đ parochijs. ¶ Nono q̃rit de clerico hñte duas ecclesias curatas ex dispẽsatione, vt pꝫ. de elec. dudũ. de preben. de multa. Rñdeo sepeliet de bonis vtriusqꝫ ecclie, qꝛ vtriusqꝫ curã gessit, ꝛ illa ecclesia plus ꝯtribuet in istis expensis, que est magis abundans in redditibus, sicut dicimus in expẽsis que fiũt epo visitãti per ecclesias sibi cõmissas. de cẽsi. cũ aplos.

5 ¶ Decimo querit † de habente canonicatũ ꝛ prebẽdam in ecclia seculari. Rñdeo de fructibus prebende funerabit, qđ itelligo nõ solũ qñ tales fructus nõ fecit suos, sꝫ ẽt si fecisset suos, qꝛ fuissent recõditi, put hr̃ de offi. ordi. c. canonici. li. vj. ¶ Undecimo queritur de hñte canonicatũ ꝛ prebẽdã in duabus ecclesijs. Rñdeo de redditibus vtriusqꝫ prebẽde sepeliet, sicut dixi superius de clerico hab ente duas ecclesias curatas. ¶ Duodecimo querit de vicario ꝑpetuo de quo loquit decre. extirpãde. §. qꝛ vero. de preben. Respondeo idem iudicamus de isto qđ. s̃. dixi de parochiali ecclia. de fide instr. S. ꝑpetuus ꝛ cle. que de ecclesijs. de offi. vica.

¶ Decimotertio querit, quid de vicario tẽporali. Respõdeo, sepelietur de

sepeliet de redditibus ecclesie in qua cōstitut⁹ est vicarius, sicut et de reditibus ecclesie pcipit cōgruā sustētationē. de appel. puenit. de elec. cū ex eo. §. porro. lib. vj. de regularib⁹. bñficiū. eo. li. et ō istis vicarijs ppetuis et tpalibus vide qđ not. in cle. que de ecclesijs. de offi. vica. ¶ Decimoquarto querit de sacerdote habente ecclesiā in commendam. Respondeo sepelitur in ecclesia de reditibus ecclesie quam habet in commēdam, cum de talibus redditibus debeat prouideri sibi, prout not. de elec. nemo deinceps. lib. vj.

6 ¶ Decimoquinto querit aliqs † hz ecclesiā curatā in titulū, et hz aliū curatā in cōmēdā, qđ fieri pōt de iure. de elec. dudū. Rñdeo sepeliet de redditibus vtriusqz sicut. s. dixi de hñte duas ecclesias curatas. ¶ Decimosexto qrit de coadiutore qui dat prelato infirmo. Rñdeo sepeliet de redditibus ecclesie cui presidet tanquā coadiutor, cū de regularibus redditibus debeat sustētari. de cle. egro. c. iij. de sup. ne. prela. c. grādi. in fi. lib. vj. de cle. egro. c. vnico. eo. lib. et qđ no. Jo. de cle. egro. c. cōsultatiōibus. ¶ Decimoseptimo qrit de visitatore dato a papa in aliq̄ puincia, de quo loquit. c. dilectus. j. de rescrip. Rñdeo sepeliet in expēsis puincie, vt dicto. c. dilectus. Et circa hoc no. tres casus. Nā qñqz visitator datur a papa, et de hoc loquit. d. c. dilectus. qñqz visitator dat a capitulo puinciali, de quo loquit. c. ea que. et. c. in singulis. de statu mona. Qñqz visitator dat a iure, vt pz ō cēsi. cū apl̄s. et. e. ti. c. romana. lib. vj. et de offi. ordi. si eps. eo. lib. et tunc sepeliet in expēsis ecclesiarum quas visitat, cuz congruam sustentationem ab illis debeat habere. vt. d. c. cum apostolus. et eo. tit. romana. et. c. si eps.

7 Decimooctauo querit † de nuncijs apostolicis, de quibus loquit. c. accedens. de prescrip. Respōdeo sepelietur in expēsis locorum in qbus cōstituunt nūcij apostolici, et pro hoc facit dicto. c. accedēs. ¶ Decimonono querit de collectoribus apostolicis qui deputātur ad exigēdū collectas et decimas papales. Rñdeo sepelient ō salario eis deputato per sedē apostolicā pro huiusmodi executione, vt sicut sentiūt exinde cōmodū, ita et onus sentiāt. de sepul. c. j. ¶ Uigesimo querit de cardinalib⁹ qui deputant legati a Papa in aliqua prouincia vel regno. Rñdeo sepelient in expensis prelatorum puincie in qua sunt constituti legati, vel spelient de salario eisdem deputato per papā, vel sepelientur de redditibus suorum beneficiorum et de his que recipiūt ratione officij legationis. cogita. ¶ Uigesimoprimo querit, qdā eps pmotus est ad cardinalatū, et tandē Papa sibi reseruauit epatū et euz cōstituit legatū in aliq̄ prouincia. Respondeo sepeliet de bonis episcopatus, et etiaz de his que percipit ex officio legationis. in hoc est tamē cogitandū, qr dñs eps Perusinus qui erat cardinalis cum esset costitutus in marchia legatus ibi fuit sepultus, et tamen successor episcopi et ecclesia cathedralis noluerunt contribuere expensas funeris.

8 ¶ Uigesimosecūdo querit. prelatus † vel rector alicuius ecclesie qui est clericus secularis, qui hz bona patrimonialia, an sepeliet de bonis ecclesie, an vero de bonis patrimonialibus, an vero cōiter de vtrisqz. Rñdeo dz sepeliri de bonis ecclesie, qr bona ppria pōt seruare heredibus suis. de quo vide per Inn. Hosti. et Jo. in c. eps. de prebē. xij. q. iiij. c. j. xxj. q. ij. cleros. ¶ Uigesimotertio qritur, prelatus alicuius ecclesie in egritudine erat cōstitutus, et in ecclesia degebat infirmus, modo sui parentes et cōsanguinei eduxerūt eū de ecclesia, et reduxerūt eū ad domū ppriā, et fecerūt multas expensas in funere, querit an illas possint repetere a successore illius ecclesie. Rñdeo, aut fecerūt illas expēsas animo repetēdi eas ab ecclesia, et tūc possunt eas repetere ab ecclesia, nisi modicū fecerint sumptū in cōtumeliā prelati defuncti, qr magnanimus et diues prelatus erat, qr tūc illas expensas nō repetūt ab ecclesia. Qñqz illū funerauerūt cā humanitatis et misericordie et pietatis, ne corpus remaneret insepultū, nō aūt expēsas fecerūt animo eas repetēdi, et tūc illas nō repetūt. Judex aūt q sup hmōi expēsas adit cōsiderabit quo aio sumptus factus sit, vtrū sepeliens gesserit negotiū plati defuncti, vel eius successoris, et tūc expēsas repetit. si vō ex cā pietatis et misericordie sepeliuit eū, et si fuerit misericors et pius is q funerauit, vt sepeliret, ne corpus eius iaceret isepultū, sz nō vt de suo sumptū faceret, tūc expēsas repetit. Opz igit q sepelientes ptestent, quo aio sepeliūt, et hec oia pbant. ff. de reli. l. at si qs. §. interdū. Ex his ergo cōcludit, qđ sepelientes talē prelatū nō repetūt expensas ab ecclesia, nisi fuerint protestati qđ expensas istas faciebāt animo repetendi ab ecclesia.

9 ¶ Uigesimoquarto qrit, † si parētes plati fecerūt tales expensas animo repetēdi eas ab ecclesia, qliter habeat rō istarum expēsarū. Rñdeo in his cōsiderant qttuor. primo dignitas psone sepulte. scdo cōsiderat cā, vt si decesserit prelatus in pegrinatione, vel alio loco remoto. tertio cōsiderat tps, vt si fec expēsas p ferēdo corpe in hieme vel estate, qr plus expendit in hieme, quā in estate. quarto cōsiderat bona fides, vt plus ne cōputet sumptuū nomine quā factū est, vt si in modico facte sint, dz. n. haberi rō facultatū ecclesie et ipsius rei, que sine cā vltra modū facultatū ecclesie nō est ei⁹ voluntas exequēda, si res egrediat vltra sumptuū rōnez, fm aūt facultatē ecclesie sumptus opz fieri. ff. de reli. l. at si qs. §. hec actio.

10 ¶ Ultimo qrit q̄ dicat impēsa † funeris. respōdeo illa q̄ fit, vt funus ducat, sine qua funus duci nō pssēt, vt sepeliat, puta si qd impensum est in delatione mortui. maxime si mortuus est peregrin⁹. vel si qd in locū fuerit impēsum, in quē mortuus infert, qr necio locus parat, in quo corpus cōdit. Itē impēsa peregrini mortui q̄ facta est, vt corpus funeris deferat, lz nōdū hō funeret. Itē impēsa funeris est, si aliqd sit impēsum ad corpus custodiēdū, sicut solent corpora custodire de nocte antequā sepeliant. Itē impēsa funeris est, si qs cōmēdat memoriā defuncti, sicut est qñ post sepulturā religiosi predicant, et cōmēdāt memoriā defuncti. Itē si fiat sepulchrū marmoreū. Itē si fiat p veste, puta flāminea in qua inuoluit corpus defuncti cū qua debeat sepeliri, et qcqd corpis causa, antequā sepeliat, cōsumptū est, funeris est impēsa, nō aūt opz ornamēta cū corporibus cōdi, nec qd aliud hmōi, qđ simpliciores

11 homines faciūt. ff. de relig. l. at si qs. §. funeris. et. l. funeris. † Itez nota qđ predicte sunt expense funeris, nō aūt dicunt impense funeris, que fierēt in ceteris alijs, puta in curādo infirmū platū, vel familiā prelati, que nō respiciunt causam sepulture. ff. de relig. l. at si qs. §. hec actio. et. l. funeris. Itē funeris expēsa dr, qcqd corporis causa impēsum est, puta vnguētorum, qñ corpora vngunt, puta oleū sanctū, vel aliud vnguētū. Itē pretiū loci, in quo corpus sepeliet. Itē vestiaria cū qbus corpus sepelit. Ex predictis vr solui qđ si mortuo plato ei⁹ famuli induant de nigro, vel fiāt elemosine paupibus, an ad istas expēsas tenet ecclia, nō vr, qr nō respiciūt pprie cām funeris, et hec vr tenere Azo in sum. C. de reli. §. si aūt funerauit. ver. cōtinet aūt. duz loquit de familia decedētis.

SUMMARIUM

1 Casus in quibus denegatur sepultura. 5.
2 Excōicati si sepeliātur in ecclesia vel cimiterio debent exhumari. dūmodo eorum ossa possint discerni ab ossibus nō excōicatorum.
3 Sepultura est denegāda illis qui detinent decimas ecclesie.
4 Tēpore interdicti denegat sepultura, nisi in casib⁹ a iure cōcessis.

¶ Decimumquartuz capitulum canonice parochialis.

Ultimum capitulū principale est, † qbus casib⁹ denegat sepultura, Et ante oia pmittendū est q corpora defunctorum nō debent remanere insepulta. cedit enim hoc ad iniuriā consanguineorum et affinium. ff. de reli. l. si nulla. Et ppter hoc corpora defunctorum sunt in ecclesia tumulanda, ratio est, qr eoruz primi quoties ad eadē sacra loca veniūt suorūqz sepulturā respiciūt, et recordant, pro eis dño preces fundūt. Scdā rō est, qr specialiter recōmendantur patrocinijs illorū sanctorum, in quorum honore dedicata ē illa ecclesia. xiij. q. ij. nō estimemus. in fi. tertia ratio est, qr minus vexant a spiritibus immundis, vnde in cimiterijs dr requies defunctorum. xiij. q. ij. auruz. Lex tamen prohibuit corpora defunctorum in ciuitate sepeliri. C. de reli. l. monumentū et de hoc. xiij. q. ij. cum grauia. vbi per glo. et ibi subdit glo. quod ibi sunt sepeliēdi homines vbi maior est concursus populoruz in cathedralibus ecclesijs. xiij. q. ij. vbicunqz. Redeundo autem ad questionem propositam in qbus casibus denegat sepultura. Respondeo est reperire quinqz casus.

¶ Primus casus principalis quo sepultura phibet pp inhabilitatē psone quā canon inhabilē reddit. Patent exēpla in excōicatione, siue sint excōicati maiori, siue minori, scdm quod legitur, et not. de sepultu. Cle. j. et facit qđ notat Innocen. de sepultu. sa-

2 cris. et si sepeliant † debent exhumari, dūmodo eorum ossa possint recognosci ab ossibus nō excōicatorum, vt. d. c. sacris. de sepultu. Itē heretici, credentes, receptatores, et defensores hereticorū, quorum corpora proprijs manibus debent exhumari a sepeliētibus eos. de hereticis. c. ij. li. vj. Item manifesti vsurarij. de vsuris, qr in oibus. eo. tit. quanqz lib. vj. de sepul. cle. j. Itez mortui in peccato mortali. xiij. q. ij. cū grauia. Item mortui in tornea mentis. de torneamentis. c. j. facit qđ no. gl. de sepul. ex parte. Itē raptores pertinaces, qui cū possent in vita satisfacere, non satisfecerunt, et cū moriuntur satisfacere nō possunt. de rapto. c. j. Item blasphemātes deū et sanctos eius, de maledic. c. ij. Item q semel

in anno non ꝯfitent̄, ꝛ nō recipiūt corp⁹ Christi. ꝺ peni. ꝛ remissi. c. omnis. Itē nominatim interdicti. de sepul. cle. j. Itē illi qbus interdicit̄ ingressus ecclesie. de sen. excōi. is cui. li. vj. Itē in ꝯfessis, q in mortis articulo nō resignāt suo superiori peculiū. ꝺ statu mo. c. ij. §. q vero. ꝛ. c. sup quodā, ꝛ. c. cū ad monasteriū, Itē † nō restituens decimas ecclesie. de decimis. ꝓhibemus. Itē illi qbus denegant̄ scr̄a ecclesie. de hoc per Archi. xiij. q. ij. nullus. Itē dānatis ad mortē. ꝺ cada. punitoꝝ. l. ij. qui nō debēt sepeliri sine auctoritate principis, ꝯsuetudo tñ hʒ quod sepeliant̄ in sepultura suoꝝ maioꝝ, vel in ecclesia in qua elegerit sepeliri, vel in cāpis, vel etiā in vijs publicis. Quid ꝺ illis, q sunt i loco iterdicto, an poterūt sepeliri in loco interdicto. Respōdeo, si interdictū est positū ꝓpter delictū alicuius, tūc illi, qui nō delinquerunt debent sepeliri extra locū interdictū, qꝛ in loco nō interdicto possunt audire diuina, ꝛ alia recipere sacramēta, ꝛ ad sepulturā admitti. Si aūt populus est interdictus extra locū nō possunt audire diuina, nec debent ad sepulturam admitti, cum extra locū persona sit interdicta. de sen. excōi. si sententia. lib. vj. ꝛ ita cōsuluit Feder. ꝺ senis in ꝯsilio. cxvj.

¶ Secundus casus principalis est, quo denegat̄ sepultura, est rōne tēporis, qꝛ tēpore † interdicti denegat̄ sepultura, nisi in casibus a iure cōcessis, vt in cle. j. de sepul. cōcedit̄ tamē interdicti tēpore sepultura. de peni. ꝛ remis. qꝺ in te. de priui. vt priuilegia. qꝺ dic vt plene not. glo. super verbo, a iure. in cle. j. de sepul. ¶ Tertius casus principalis est, quo denegat̄ sepultura. s. rōne loci, sicut est, qñ ē interdicta. facit qꝺ no. de spon. nō est. Patet etiā exēplū qñ ecclesia est polluta sanguinis, vel seminis effusiōe, qꝛ ibi nō debet quisqꝫ sepeliri anteqꝫ ecclesia recōcilieť, qꝺ dic, vt in. c. j. de ꝯsecratio. eccle. lib. vj. ¶ Quartus casus principalis est, quo denegatur sepultura, ꝛ hoc ꝓcedit ex virtute pacti vel conuētionis. Patet exēplū, qñ seculares vel regulares locant domus, vel concedunt feuda parochianis in preiudiciū parochialis ecclesie, qꝺ tales parochiani sepeliant̄ apud ecclesiā dictoꝝ regulariū vel seculariuꝫ. de pac. pleriqꝫ. Itē pꝫ exēplū, quādo regulares, vel seculares inducunt parochianos alienos, vt eligant sepulturā apud ecclesiā ipsoruꝫ, qꝺ dic, vt in. c. j. de sepul. lib. vj. Itē pꝫ exēplū, qñ religiosi hñtes priuilegiū libere sepulture paciscunt̄ cuꝫ rectore parochiano ecclie, ne tales pochianos ad sepulturā recipiāt. de pac. c. j. li. vj.

¶ Quintus † casus principalis est, quo denegatur sepultura, quādo post generale conciliū, de quo loquitur. c. ne nimia. de reli. do. est adinuenta aliqua religio, vel ordo mendicantiū confirmata p papam vel personis illius religionis ꝛ ordinis, nō licet extraneos ad sepulturaꝫ admittere. de reli. do. c. vnico. §. in personis. lib. vj.

FINIS.

Tractatus perutilis ꝛ quotidianus de Jurepatronatus Clarissimi vtriusqꝫ censure doctoris Do. Rochi de Curte Papiensis Jura canonica ordinarie legētis in alma Ticinēsi academia, per euꝫ editus super rubrica de Jurepatronatus, cum lectioni iuris Canonici vespertine prefectus esset.

¶ Prefatio.

Jurispatronatus ecclesiarum materia quotidiana est, vt experientia reruꝫ magistra demonstrat, ꝛ cum seipsam ostendat, alterius cōmēdatiōe nō eget, vt inquit in simili iuriscōsultus in. l. j. ff. de in integ. restitu. Reperio tñ eam sparsim examinatā, ita qꝺ laboriose vel fortuito inuenit̄ qꝺ i ea querit̄. Quapropter ego Rochus de curte Papiē. vtriusqꝫ censure doctor minimus qꝛ anno p̄siti librū tertiū Decretaliū legendū assumpsi pro ingenioli mei viribus nō auiditate laudis cōsequēde, sed pro vestruꝫ omniū vtilitate (cui semper ex officij mei debito intētus suꝫ) rubricaꝫ de Jurepatronatus vltra quotidiane lectionis pondus repetendā assumpsi. super qua materia ipsam cōprehenso manipulo, metā atqꝫ recoligāꝫ eam taliter ordinare conabor. Quod q̄renti dabitur facilis inuentio, hoc tamen facere nō auderem, nisi prius oipotentis Dei presidio inuocato, qui Moysi enim inuocanti respōdit, vt legitur Exodi. iiij. Perge ꝛ ego ero in ore tuo, doceboqꝫ quid loquaris. Et si aliquid boni dixero, laus ipse deo referatur. Si vero aliqd indiscretū correctione vel emendatione dignum proferam cuiuscūqꝫ rectius sentiētis iudicio me subijcio.

SVMMARIVM

1 Juspatronatus quid sit.
2 Juspatronatus an ex sola constructione vel ex sola fundatione acquiratur.
3 Patronus quis dicatur.
4 Presentatio que patronis competit que sit.
5 Presentatio an debeat fieri coram episcopo.
6 Electio ꝛ presentatio quid differant.
7 Institutio que fit super presentatione quid sit.
8 Institutio ꝛ confirmatio quid differant.
9 Institutio ꝛ admissio in quibus differant. Item institutio quid differat ab inuestitura. 10.
11 Uerbū cōmittere, quid importet, ꝛ quid differat a vbo cōferre.
12 Uerbum prouisio quid importet, vel verbum prouidere.
13 Uerbum receptio, quid importet, ꝛ quotuplex sit.
14 Receptio verbum, ꝛ electio quid differant.
15 Collatio, preser. tatio, ꝛ institutio quid inter se differant.
16 Dispositio verbum, quid importet.
17 Nominatio verbum, quid significet.
18 Beneficium electiuum quod dicatur.
19 Capella quid sit, ꝛ quid capellani, ꝛ quare sic nuncupantur.
20 Patronus an in aliquo alio nomine appelletur.

Aggredior igitur in dei noie rubricā ipsam de iurepatrona. q̄ ꝯtinuat̄ ad precedentes ꝫm Gof. hoc ordine. s. visum est de iure patro. in spē ꝛ qꝺ religiosis cōpetit in suis capellis. Núc sequit̄ videre de iurepatr. in genere iste continuatio mihi nō plꝫ, lꝫ eā doc. nō improbēt, qꝛ p̄supponit ꝙ titulus ꝓcedēs loquat̄ de capellis, in qbus religiosi hñt iuspa. qꝺ tñ est falsum, vt sentit Abb. in. c. j. illius tit. Loquit̄ enim de capellis vel ecclesijs, in qbus religiosi hñt curā animarū an possint ipsi eā curā exercere p se, nec aliqꝺ capitulū illius tituli loquit̄ de iurepa. put videri pōt. Uñ melius pōt ꝯtinuari ꝫ Hosti. Jo. and. do. Ant. Card. florē. Abb. ꝛ cōiter doc. hoc mō. s. visum est de prebē. ꝛ digni. de reli. do. ꝛ de capellis monachorū, verū qꝛ ad istas fit institutio qñqꝫ per presentationem patroni, ꝛ sic possit dubitari de iurepa. de mō presentandi, ꝛ similibus. merito post rubricas precedētes subijcit ista. ¶ Expeditus ꝺ ꝯtinuatione rubrice in materia ista seruabo hūc ordinē. Primo declarabo terminos necessarios, vcꝫ qd sit iuspa. quotuplex sit, quare dicat̄ p̄ronus, qd sit p̄ntatio, qd differat p̄ntatio ab elect. qd sit instiō. ꝛ qd differat instiō a ꝯfirmatiōe, ꝛ an differāt istō ꝛ admissio, ꝛ alia ꝙplura saltē remissiue declarabo, postea reassumā verba diffinitionis in iurepat. ꝛ sup vnoquoqꝫ verbo qōnes ꝯueniētes ipsi verbo applicabo, ꝛ si aliq qōnes sup vbis diffinitiōis ꝯgrue applicari ñ poterūt, illas subordinabo ꝛ meliori mō q̄ fieri poterit.

1 ¶ Uenio igit̄ ad declaratioē terminoꝝ, ꝛ prio qro † qd sit iuspatronatus, vt ista. q. decidat̄ opꝫ distinguere, de quo iurepatronatus loquamur, qꝛ ꝫm do. Car. florē. hic allegātē Aristotelē in p̄dicamētis in p̄n. terminus equocus nō pōt diffiniri, qꝛ ꝯpetit pluribus ꝫm distinctas rōnes, sed iuspatrona. est hmōi, ergo ꝛc. Triplex enim est iuspatronatus ꝫm eū Abb. ꝛ alios hic. Quodam est iuspatronatus libertorū, qꝺ ꝓuenit ex manumissione. c. liberti, ꝛ. c. seq. xij. q. ij. ꝛ habetur in tit. ff. de iurepatronatus, ꝛ de isto non est questio nostra, nec tractatus noster. Aut iuspatronatus est, quod dicitur quo ad aduocatos, qui dicuntur patroni causarum. cap. ij. xv. q. ij. ca. ex literis supra de transact. c. fina. §. ne cleri. vel monac. l. rem non nouam. §. patroni. C. de iudic. ꝛ de isto etiam non est questio, nec materia nostra. Quoddam ꝛ tertio est iuspatronatus, quod sumitur pro iure competente in ecclesijs quo ad presentationem rectoris, ꝛ quedam alia, vt. j. in. ij. verbo diffinitionis patebit. ꝛ de hoc loquitur titulus noster ꝛ questio supra formata, sumendo igitur iuspatronatus super hoc tertio modo reperio varias diffinitiones accommodatas per maiores nostros.

¶ Primo diffinit Gof. quē referūt Jo. an. ꝛ Car. hic. h mō. Jusp. est auctoritas siue p̄tās ꝓuidendi ecclie ꝓueniēs ex bñficijs ante consecrationē

ɔsecrationem ipsi ecclesie collatis. Istam diffinitionez etiã ponit Goffre. hic in summa sua detracto illo verbo prouidendi. Neutra tñ istarum diffinitionũ est bona ẜm Jo. and. et do. Car. diffinitio enim Goff. que ɔtinet verbũ ꝓuidẽdi est mala, quia ꝑronus nõ hz ꝓuidere. sz ꝑñtare. Hec tñ reprobatio nõ multũ strigit, quia ẽt pronus ꝓuidere dr̃, seu ordinare ecclesiã ꝑñtando, tex. est in. c. ex insinuatione. in fi. ꝭ. e. ti. ex alio tñ diffinitiones predicte nõ valẽt ẜz do. Car. quia dr̃ in eis, ex bñficijs etc. Non. n. ex qualibet cã pp̃ q̃s qs bñfaciat ecclesie, sed solũ ex certis causis acqrit̃ ius pat. vt. ꝭ. declarabo in verbo diffinitionis, vel dotauit. Itẽ ex alio non valent ipse diffinitiones, dũ dr̃ in eis, añ ɔsecrationẽ etc. Quia q̃nq3 post ɔsecrationẽ ecclesie acqrit̃ iuspatro. vt declarat Abb. in. c. iiij. ꝭ. eo. et declarabo. ꝭ. in verbo, in ecclesia, posito in diffinitione. Host. aũt hic in summa sua diffinit hoc mõ. Jusꝑronatus, et ptãs repñtandi instituendum ad beneficium ecclesie simplex, et vacãs. Istam ẽt diffinitionem reprobant Jo. an. et do. Car. floren. hic, et bñ, quia nõ exemplificat totã q̃dditatẽ. i. substantiã diffiniti, vt fieri dz. l. j. §. dolũ. ff. de dolo. Nam iuspatro. tribuit aliã ptãtẽ q̃z pñtãdi, vt in. c. nobis. ꝭ. eo. et ibi declarant doc. et ẽt hic. Itẽ male dr̃ in diffinitione, ad bñficium simplex, qd̃ ẽt ad bñficiũ curatũ, imo ẽt ad ecclesiam collegiatã respectu bñficiorum inferiorum a platura sit pñtatio, iuxta notata in. c. nobis. ꝭ. e. maxime p Jo. an. et Panor. Itẽ male dr̃ in diffinitione ad bñficiũ vacãs ẜm Cardi. quia iusꝑronatus ɔpetit ẽt si ecclesia nõ vacet, lz actualiter nõ possit fieri pñtatio. Hec tñ vltima impugnatio do. Card. nihil vz iudicio meo, quia in diffinitione predicta nõ negat̃ q iusꝑronatus nõ ɔpetat in ecclesia nõ vacante, sed bñ negat̃, q in illa fiat pñtatio. Alio mõ diffinierũt Jo. an. do. Anto. do. Cardi. Abb. et cõiter alij. Juspatronatus est, ius honorificũ, onerosum, et vtile alicui, ɔpetẽs in ecclesia, ꝓ eo qd̃ de diocesani ɔsensu ecclesiã fundauit, ɔstruxit, vel dotauit, ipse vel is a quo cãm habuit, et dt̃ Jo. an. hic q ista diffinitio est sine calũnia. Istã eãdẽ diffinitionẽ ponit. d. Gasp. de calde. in repetitione. c. trãsmisse. ꝭ. eo. addendo verbũ vel eius auctoris. Tñ do. Cardi. et bñ dt̃, q illud verbũ satis ɔprehendit̃ in vltimo verbo diffinitionis, cãm habuit, quia põt intelligi cãm habuit immediate vel mediate. Istã diffinitionẽ reprobat do. And. bar. in. c. quãto. in. vij. col. in prin. de iudic. dicẽs q male in diffinitiõe presupponit̃, q iusꝑronatus sit ius, quia immo est gr̃a. c. iij. in verbo, substituit. ꝭ. eo. ab ista tñ impugnatiõe põt defendi faciliter vt puto ꝑdicta diffinitio, quia stat simul qd̃ iusꝑro. sit ius, et ẽt quod sit gr̃a, et sic dicet̃ ius gratiosuz, argu. l. ius singulare. ff. de legi. et declarabo infra super verbo, ius. in. ij. q.

¶ Puto tñ, q ista diffinitio, que vr̃ cõis, nõ sit bona ex alio. s. quia

2 in ea presupponit̃ an alternatiua vel † qd̃ ex sola ɔstructione, vel ex sola fundatiõe acqrat̃ ius patronatus, qd̃ tñ est falsum, quia fundatio, ɔstructio, et dotatio copulatiue debẽt interuenire, vel per vnã ꝑsonã, vel per plures, ad hoc q ius pat. acqrat̃ seu inesse, deducat̃, ita declarat do. Abb. in ɔsi. suo. cvj. inci. iuxta ordinẽ. in. j. col. in fi. in. ij. vol. alleg. gl. in. c. q̃cũq3. el. ij. xvj. q. vij. vbi si quis modicã dotẽ ɔferat ecclesie, non est patronus, ergo minus erit si nullã dotẽ ɔferat, sed solũ ɔstruat vel fundet, et ꝑpea tex. in. c. iij. et in. c. nobis. ꝭ. e. qui ꝑsupponũt q ex ɔstructione, vel ex fundatione ecclesie acqrat̃ ius pat. debẽt tñ intelligi q̃n alius cõcurrit ad ꝑficiendũ. s. ad dotãduz, quia ista tria copulatiua requiruntur, ita Abb. no. vbi. s. et satis est de mẽte Jnn. hic in ꝑncipio dũ ꝑsupponit q ecclesia nõ dicat̃ deducta inesse, nisi ista tria copulatiue ɔcurrãt. Quod tñ limitabit̃ et declarabit̃. ꝭ. in ꝓcessu, maxime super verbo, et dotauit. Et istã ɔclusionẽ reglr̃ loquẽdo reperi post ea tenuisse do. Jo. de ana. ɔsi. xxiiij. incip. In Christi noie amen. Primo vr̃ etc. in ver. viij. istud probo. et in effectu ẽt sentit Abb. in. c. ad audiẽtiã. j. in. iij. not. de eccle. edi. dũ dicit q ɔstruens nõ dotãs non debet admitti volens exercere ius pat. Contrariũ tñ tz expresse do. Car. in ɔsi. suo. cxxij. circa fi. q incipit. In noie indiuidue trinitatis, per. d. c. nobis. et idẽ vr̃ dicere Abb. in. c. ꝓposuit. de fil. presby. per illũ tex. sz põt r̃ndẽri vt. s. r̃ndi ad. d. c. nobis. Contrarium ẽt sentit Abb. in ɔsi. suo. lix. in. j. col. inci. q̃daz do. Ja. in. ij. vol. vbi dicit q alterum ex ꝑdictis sufficit ad acqrẽduz ius pat. sed põt r̃nderi eodẽ mõ. s. altero supplẽte, ea pp̃ vr̃ mihi melius posse diffiniri isto mõ, lz vnaq̃q3 diffinitio ꝑiculosa sit. l. ois diffinitio. ff. de reg. iu. Jus ꝑrona. est honorificũ, onerosum, et vtile, cõpetẽs alicui in ecclesia, ꝓ eo q de diocesani ɔsensu ecclesiaz fundauit, ɔstruxit et dotauit, ipse vel is a quo cãm habuit solus, vel alio ɔcurrẽte, et hoc mõ euitabunt̃ oia obiecta. Verba aũt huius diffinitionis satis declarant̃ hic per Abb. et in. c. nobis. ꝭ. e. et videbimus. ꝭ. in ꝓcessu. Cõtra tñ istã diffinitio. vltra. s. adducta ẽt vr̃ vrgere tex. in. c. filijs. xvj. q. vii. vbi tex. dicit, ɔstruxit vel dotauit, ergo acqrit̃ ius pa. ex altero istorum ꝯ id qd̃ ɔtinet̃ in diffinitione mea, vbi ponit̃ copulatiua, et tenẽdo tñ q dixi ad illũ tex. ego r̃ndeo, q dz intelligi ɔstruxit. s. alio dotãte, vel dotauit. s. alio ɔstruẽte, quia. s. dixi nõ dr̃ aliter ecclesia deducta ad esse ẜm Jnn. hic, nisi fundus ɔstructio et dos copulatiue ɔcurrãt, sed si ecclesia nõ erit deducta ad esse ex altero istorum, nõ poterit dici acquisitum ius patronatus, vt clarius patebit in. q. sequẽ. Ergo ita de necessitate erit intelligendus ille tex. in. d. c. filijs.

¶ Poterit scdo r̃nderi, qd̃ ibi vel exponit̃ ꝑ, et quia sepe disiuncta exponitur pro ɔiũcta, et eꝯ. l. sepe. ff. de ver. signi. et plene no. in. c. ij. et in. c. inter ceteras. s. de rescri. talis. n. expositio fieri dz in casu nr̃o, quia materia subiecta id suadet, vt pz ex ꝑdictis, et q ita sit intelligẽdus ille tex. voluit gl. ibi, q̃ loqt̃ copulatiue dõo. fundatione, ɔstructiõe, et dotatiõe acqri iuspa. Opponit̃ ẽt fortiter contra predictam diffinitionez meam et etiam ꝯ cõem, quia si ecclesia instituat vel creat ꝑbẽdas, de bonis suis eo casu competit presentatio dicte ecclesie ad ipsas prebendas, vt ɔcludit Abb. als auctes adducẽs in. c. cũ ecclesia vulterana. in. iiij. col. de ele. et firmat do. Prepo. diui Ambro. nũc meritissimus Car. Alexã. in. c. j. alias in summa. xxj. di. in. vij. col. et do. Fely. sandeus, in. c. cũ venerabilis. in. viij. col. de excep. et tñ hoc casu nõ interuenit ɔstructio, nec fundatio, nec ẽt dotatio. ergo põt cõpetere iuspa. absq3 ꝑdictis. tenẽdo ꝑdictã diffinitionẽ, ego r̃ndeo q ẽt in dicto casu ꝑsupponit̃ creatio ꝑbendarũ et canonicatuũ, et ẽt dotatio. Vel aliter dicas q in casu ꝑdicto dato q cõpetat pñtatio, non tñ ꝑsupponit̃ ibi iuspa. quia nõ ɔcurrũt ea de qbus in diffinitiõe iurispatronatus sed ɔpetit pñtatio ex alio iure, et hoc possibile est vt explicabo. ꝭ. sup verbo cõpetẽs alicui. in. xxv. q. Vel aliter et tertio dicas, q illa decisio nõ est tuta, quia Jo. cal. et do. Ant. de bu. et multi sequaces ibi tenuerũt, q in dicto casu nõ cõpetat presentatio, sed libera collatio, vel prouisio. Et idem tenuit Hosti. in sum. in titu. de elect. in. §. quis possit eligere. et ibi refert Tancredum, Goffre. et quasi omnes hanc opi. tenere. de hoc tamen dic vt dicam. ꝭ. sup verbo, competens alicui. q. xxviij. stat ergo defensata dicta diffinitio, et vide que dicam. ꝭ. super verbo dotauit. in. j. q.

3 ¶ Scdo q̃ro, ꝓ declone terminorum † q̃re dicat̃ ꝑronus, r̃ndet Jnn. et alij hic, q dicit̃ patronus ad similitudinem patris, quia sicut pater filium, ita patronus ecclesiam de non esse deducit ad esse. Ex hoc ego infero verum esse q. s. firmaui in diffinitione, q ex sola fundatione non acquiritur ius patro. quia per fundationem solaz idest per assignationem fundi ecclesie non est deducta ad esse vt de se patet. No. tamen q etiam patronus potest appellari q est caput, vel superior, tex. in. c. dilecta. ꝭ. de exces. prela. quandoq3 sumitur pro aduocato, vel pro eo qui manumisit, vt. s. in. j. q. in ꝑncip. quandoq3 patronus dicitur qui celat crimen. c. quemadmodum, circa fi. de iureiur. vbi talis appellatur patronus criminis quandoq3 dicitur patronus qui habet ius in aliqua re, vel etiaz dominium, saltem considerato vulgari sermone super verbo. in eccclesia. in. iij. q. et sequentibus.

4 ¶ Tertio q̃ro, quia dr̃, q patronis cõpetit pñtatio, qd † sit ista pñtatio dic q pñtatio est exhibitio q̃dã facta de clerico pñte sensibus corporis illius, cui fit pñtatio. ita Abb. Panor. in. c. ea noscit̃. in. ij. no. de his q̃ fiũt a ꝑ. sine ɔsen. ca. alleg. gl. bonã in cle. dudũ in verbo, pñtare. de sepul. quã approbãt ibi cõiter doc. idẽ Abb. in. c. cũ parati. in. j. co. s. de app. vbi dt̃ q ille, q dz se pñtare, nõ pt mittere nũtiũ. Ex h ego ifero, q cleric[9] abñs ab epo vl̃ alio, cui istitutio spectet, nõ põt pñtari. ita decidũt Abb. et Jmo. in. d. c. ea noscit̃. qd̃ limita, nisi pñtãdus sit notus ipsi epo. ita decedit Ab. vbi. s. de q̃ vidimus. ꝭ. in vbo, honorificũ. vbi ẽt declarabit̃. qd habeat petere pñtans. et q̃ño, et quibus verbis debeat fieri pñtatio.

5 ¶ Sz circa hãc. q. possit iuuenis dubitare † quia pñtãdus dz eẽ pñs vt dictũ est, an ipsa pñtatio debeat fieri corã epo vel eius vicario an sufficiat illã facere corã aliquo clerico ecclesie, vel ad ipsam ecclesiaz, capellam, vel altare ꝑronale. Breuiter credo, q pñtatio fieri debeat corã episcopo. vel eius vicario. ita probari vr̃. in. c. ea noscit̃. de his que fi. a prela. ipsis diocesanis presentant. probatur etiã in. c. laicis. in. c. cũ autẽ. et in. c. pastoralis. ꝭ. eod. titu. et in pluribus alijs capitulis huius tituli. Et etiam satis ꝓbatur ex dicta diffinitione presentationis. Et credo q ꝑsa ꝑsentatio possit fieri vbicunq3 reperiatur talis diocesanus seu habens ptãtem admittendi ipsam presentationem et instituendi, etiã si esset extra diocesim vel territoriũ suum. Jta decidere videtur Abb. Pañ. in. c. nouit. de officio lega. vbi dicit q extra territoriũ non potest eps confirmare electionem vel instituere presentatum, quia hec exigunt cause cognitionem, vt in. c. fina. iuncta glos. de electio. lib. vj. Jnnuit ergo q presentatio ipsa possit fieri coraz ipso epi-

scopo, et admitti per ipsum extra territorium tanquam id non exigat cause cognitionem, hoc.n. est regulare, vt que cause cognitionem nō requirunt possint extra territoriū expediri. ix.q.ij. quasi per totum, et in.l.ij.ff.de of. pcon. et lega. et.l.fi.ff.de offi.prefe.vrb: vt firmat Panor.in.d.c.nouit. sed pone q̄ epūs nollet admittere p̄ntationem, quid erit fiendum. dicas q̄ erit appellandū ad superiorem, qui eum coget, vel prouidebit, iuxta.c.nullus. et ibi no.j.eo.

6 ¶ † Quarto quero, qd differāt p̄ntatio et electio, dic q̄ electio tribuit ius electo. gl.ē in.c.q̄sito.lxiij.di. sz p̄ntatio nō.c.q̄ āt.j.e. ita declarat Abb.in.c.ij. et in.c.nobis.j.eo. et in.c.auctē.s.de instit. et plene do.Fely.in.c.cū bertoldus.in.j.col.de re iudic. et quō et q̄n electio tribuat ius electo. tradit̄ ēt per do.Ant. et alios, maxime per do.Frā.d̄ are.in.c.sup his.in.ij.no.j.de accu. ¶ Alia et scda ē dr̄ia, qr electio fit a collegio vel a capl̄o. p̄ntatio fit ēt a psonis singularibus, ita Abb.pan.in.d.c.auctoritate. Alia ēt est dr̄ia quā sentit Abb.in.d.c.auctoritate. qr electio fit de platis. Presentatio fit de alijs, q̄ ēt pbat tex. vbi no.in.c.nobis.j.e. et tex.in.c.cū in illis.§.j.de preb.lib.vj. et declarat do.Fely.in.c.in nr̄a.in.xxxij.correlario.de rescri. vbi dicit diligēter esse notādū, q̄ de iure cōi in b̄nficijs minoribus nō pcedit̄ per viam electionis, sz in dignitatibus et psonalibus sic. ¶ Aliā et sic quartā dr̄iam ponit Abb.in.c.iij.j.eo. alias querat diligēs indagator. Iste tn̄ dr̄ie pcedunt pprie loquēdo, sz large intelligēdo. P̄ntatio pōt dici electio, vt pbat̄ in.d.c.ij. et in.d.c.nobis.j.eo. et vtrobiqz no. verbuz enim eligit̄ positū in.d.c.nobis. exponit̄.i.p̄ntat̄. Et ita ēt dicit Jo.an.in addi.ad Spec.in hoc ti.in addi.incip.teneat, et ēt not. per Abb.in.c.fi.j.eo. qnimo large p̄ntatio pōt appellari donatio vel collatio.c.fi. vbi not. Jmo. et Abb.s.de 9ces.prebē. et firmat Bar.in 9si.suo.xxxiij.incip. Psal.in pen.col.in.ij.vol. vbi pulchre loqtur declarādo, q̄n iura loquētia de electione hēant locum in p̄ntatione. Alibi largo mō loquēdo p̄ntatio pōt dici ordinatio.c.ex insinuatione, vbi no. Abb.eo.ti. Ex quo infert̄ q̄ si patronus in libello diceret sibi cōpetere ius eligendi, 9ferēdi, donādi, vel ordinādi ecclesiā, per hoc nō vitiaret̄ libellus, ita decidit Abb.in.c.ij.j.e. idē decidit in simili in.c.post electionē.in gl. in verb.instōne.s.de 9ces.preb. facit qr si patronus in libello dicat, peto ecclesiā meā, sustinet̄ libellus, et exponit̄.i.ius patro. ita Abb.in.c.pro illoꝝ.de preb.in.j.no. et alias auctoritates alleg. do.Fely.sand.ad hoc in.c.auditis.in.ij.col.de prescrip. Et multa similia refert ēt prefatus doc.in.c.examinata.in.v.col.de iud. verba.n.impropriant̄, vt libellus sustineat̄.l.si olei. vbi no. Bar. C.de loc.l.sz si possessori.§.itē si iurauero. vbi ēt Bar. et Mod. plene.ff.de iureiu. et plura accumulat Fely.in.d.c.auditis. et plerūqz iura loquētia de electione pcedunt in p̄ntatione, vt h̄r pulchre per Lap.alleg.sua.viij.incip.p̄ntatus, et firmat Fed.de sen. in 9si.suo.ccxxxiiij.incip.super pūcto. Nota ēt q̄ verbū electio hz alia significata de qbus per Abb.post gl.ibi in verbo, electio in.c.cum dilectus.s.de 9sue. et facit gl.in.c.illud.xxiij.disti.in gl. ij. que exponit, eligendū, id est 9secrandū. Quid aūt sit petitio, et qd differat a p̄ntatione, vide pulchre p Archi. et do.Prepo.diui Ambro.nūc Car.felicissimū, in.c.hortamur.i vlti.gl.lxxj.di.

7 ¶ † Quinto quero, qd sit institutio que fit sup p̄ntatione, dic f̄m Abb.in.d.c.auctoritate.s.de insti. q̄ dr̄ trāslatio iuris non libera a superiore facta, trāsfert̄.n.plenū ius ex tali instōne f̄z Abb. ibi, qr per p̄ntationē nullū ius sp̄uale est acq̄situ p̄ntato, et q̄ institutio sit iuris trāslatio, ēt pbat gl.in.c.j.in gl.j.de reg.iur.lib.vj. dr̄ aūt trāslatio non libera, qr supior velit nolit tenetur illud ius transferre in p̄ntatū, si sit idoneus.c.decernimus.xvj.q.vij.c.pastoralis. et.c.qō aūt.j.eo.ti. alijs tn̄ modis sumit̄ institutio, vt declarat Abb.in.d.c.auctoritate. sz pprie loquēdo sumit̄, vt.s.est dictū, q̄n fit de presentato f̄m eū ibi, et in.c.post electionē.in gl.in verbo, instōne.s.de 9ces.preb. lz al̄r sentiāt Gof. et Hosti.in summa ti.de insti. vbi diffiniūt instōnez et dn̄t, institutio est ecclesie vel ecclesiastici b̄nficij collatio. Jtē aliud sentit gl.in.d.c.j.de reg.iu. lib.vj.in verbo, b̄nficium, que dicit q̄ instituere est ius canonicū ecclesia, vel ecclesiastico b̄nficio tribuere, illud tn̄ qō dicit Pan. in locis preall. firmat ēt Jo.de imo.sup rub.de insti.per.c.j. et.ij. de insti.lib.vj. dicit.n. Jmo. q̄ lz multis modis possit sumi instō, tn̄ magis pprie institutio, que fit de p̄ntato p pronū. Jdem dicit Car.flo.in.d.c.auctoritate.in fi. tn̄ mihi magis plz id qō volunt Gof. Host.in gl.preal. et illud ēt dn̄t gl. et do.Ant.de bu.in.d.c. auctoritate. et do.Ant.post Hosti.in.d.rub.de insti. et satis pbatur dicta diffinitio.in.d.c.auctoritate. et.in.c.j. et quasi p totū tit. de insti. vbi nō fit mētio de p̄ntato per patronū, et tn̄ ibi appellat̄ institutio, et vide oino do.Ant.in.d.c.auctoritate. quē seqtur ibi Jmo. sibi 9trius pōt tn̄ instō appellari ēt ordiatio.c.dcreuimus.

xv.q.vij.c.nouerint.x.q.j. potest etiam sumi ordinatio pro collatione, vel beneficij assignatiōe, vt probatur in.c.iij.j.eo. et firmat do.Prepo.diui Ambro.in.c.episcopus.xx iiij.dist. Jtem institutio appellatur quandoqz libertas, vt in.c.cum venissent. et ibi Jnno. et Joan.and.s.de institu.

8 ¶ † Sexto quero, quid differant institutio et 9firmatio. Breuiter dic f̄m Abb.pan.in.c.nobis.in.v.no.j.eo. q̄ proprie loquendo dr̄ia est inter institutionem et confirmationem, confirmatio enim fit de electo a collegio, et dicitur superior confirmare quasi simul firmare, qr per electionem iam fuit translatum ius, sed per institutionem transfertur plenum ius, vt.s. dictuz est, crederem tamē q̄ largo modo institutio posset dici confirmatio eadem ratione, qua presentatio potest largo modo dici electio, vt dictum est in. iiij.q. et patebit in questione sequenti. institutio enim vt patet de se presentationem confirmat, igitur etc.

9 ¶ † Septimo quero, qd differant institutio et admissio. in proposito huius materie. Archi.in.c.j.de insti.lib.vj. dicit q̄ admittere idē est q̄ recipere et examinare, instituere ēst approbare et confirmare. Jo.mona.ibidē dicit, prout refert et sequi vr̄ Gemi. q̄ admittere est 9firmare, et approbare, instituere est in possessiōez mittere. Ego credo veriorez esse opi. Archi.in proposito nostro, qr dicere q̄ instituere presentatū, sit in possessionē mittere, nō est capere proprium sensum verbi instituere, prout nos intēdimus, fateor enim q̄ institutio quādoqz importat missionem in possessionem, vt habetur per Abba.pan.post alios in.d.c.auctoritate. et p Hosti.do.Ant.Car. et Jmo.in rub.eo.ti.de insti. et per Pan. plene in.c.ij.de 9suet. Tamen proprie loquendo institutio aliter sumit̄, vt.s.dcm̄ est in.v.q. et qō admittere nō importet instituere sentit Abb.in.c.ex lr̄is.in ver.q̄nqz mouet̄.j.e. qd aūt differāt inter se collatio et electio.

10 † itē qd differat instō ab inuestitura, vide p Abb.post alios.in.d.rub. et in.d.c.auctē. et in.d.c.ij. qd āt differat electio a postulatiōe. vide gl.i.c.vnico.i v̄.v̄a postulatio.d postu.pla.li.vj. et sūmistas.e.ti.i p̄n. et Panor.post alios in rub. .s.de postu.pla. et quotuplex sit postulatio, vide Pen.in.c.j.col. fi.de postu.prela. et in rub.de ele. et in.c.qr pp.col.iiij.in prin.eo. ti. item q̄ ius transferatur ex collatione, electione, postulatione, et similibus, h̄r per Fely.in.c.cum bertoldus.in.j. et.ij.col.de re iud. et de elec. et 9firmatione etiam tradunt doc. maxime Areti.

11 in.c.sup his in.ij.no.de accu. † Quid aūt importat verbū 9mittere, et qd differat a verbo 9ferre, vide gl.in cle.vnica.in v̄bo 9mittere.de supplē.negli.pla. et ibi do.Card.in.iij.nota. An aūt differāt assignare et 9ferre. vide do.Cardi.florē.in.c.referēte.in.viij.

12 no.s.de pbē. † Quid aūt iportet verbū puisio vel puidere. h̄r per gl.in.c.vt circa, in verbo, electiōis. et ibi Gemi.de ele.lib.vj. et h̄r plene remissiue p do.Fely.in.d.c.cū bertoldus.in.ij.col. vbi etiā declarat qd iportet installatio, de quo ēt h̄r p Abb. et alios in.c. trāsmissaz.de electio. et aliqd in.c.cū.M.ferrariēsis.in.vij.co.de

13 9stitu. † Quid aūt iportet verbū receptio. et quotuplex sit, et qd differat a collatiōe. vide tex. et Gemi.in.c.cū in ecclesijs.de pbē.

14 lib.vj. et Jo.de imo.in.c.maioribus.in.ij.co.s.de pbē. † Quid āt differūt v̄bū receptio, et v̄bū elec. vide Card.in 9si.suo.ciij.icipiē. discutiā pmissa. Jn quo āt differūt pmouere et eligere. colligit̄ ex

15 verbis Abb. et aliorū in.c.omnipotens.de accus. † Quid aūt differant collatio, p̄ntatio et institutio. vide tex. et doct.ibi, in.c.cum

16 in illis.§.cū aūt.de pbē.lib.vj. † Quid āt iportet v̄bū dispositio. et qō b̄nficiū dicat̄ spectare ad dispositionē alicuius, et qd differāt dispositio a p̄ntatiōe. vide gl.in cle.vnica.in v̄bo, dispositionē. et ibi do.Cardi.in.j.oppo.de supplē.negli.pla. Et de isto v̄bo

17 dispositio ēt fit mētio in.d.c.cū illis.§.j. † Quid aūt iportet v̄bū nominatio, vide gl.in.c.q̄sito.lxiij.dist. et plenius h̄r p Abb. Pa. post gl. et alios in.c.qō sicut.in.§.j.in p̄n.s.de electio. vbi dicit qō nominatio est triplex, vt p eū, et de hac noiatione h̄r ēt aliqd per Bal.in rub.de electio.s.circa fi. et p Rof.in sum.de po.pla.circa

18 fi. † Qō aūt dicat̄ b̄nficiū electiuū, h̄r p do.Car.i cle.qr 9tigit v̄s. vt aūt.in.iiij.no.de reli.do.ponderādo gl.paruā ibi in verbo.electionē. quā dicit pp̄etuo notandā. refert, et sequit̄ do.Fely.in.c.in nostra.in.xxxj.correlario et sequēti de rescrip. h̄r p eūdē aliqd in. d.c.cū bertoldus.in.ij.col. et qr tractat̄ in hoc opere de iurepa.ecclesiarū vl̄ capellarū, si volueris videre de significatiōibus huius verbi ecclesia. vide gl.plenā.in.c.fi.in verbo, ecclesiā, ne plati vices suas. et an appellatiōe ecclesie 9prehendat̄ capella, vel eō, vide Joā.de ana.consi.suo.xxiiij. Abb.in.c.exposuisti.de preben.

19 ¶ † Quid autē sit capella et capellani, et quare sic nuncupant̄. vide Archi.in.c.plures.xvj.q.j. et gl.in.c.concedimus.de cōsecra. dist.j. et plura de natura altarium et capellarum accumulat.d.Fely.in.c.ex parte.s.j.col.de rescrip.

¶ Octauo

20 ¶ † Octauo quero, an patronus alio nomine appelletur, dic vt p glo. ꝛ doc. in. c. qꝛ clerici. ꝭ eo. vbi concluditur ꝙ multis alijs modis appellatur. ¶ Expeditis de octo questiõibus tendẽtibus ad declarationem terminorum, deuenio ad materiam ipsam iuris patro. super verbis diffinitionis examinandam. Et assumo pmũ verbum diffinitionis quod est verbum, ius.

SVMMARIVM.

1 IVs. Circa istud verbũ ius, pmo q̃ro † an ius patronatus sit spũale, vel tpale, vt ista. q. bñ decidať, scire opꝫ, ꝙ spũalia multis modis sumunť ƀm Jo. an. Abb. ꝛ Jo. de ana. in. c. ꝯsulere. de simo. bř ẽt per gl. ꝛ Archi. in. c. j. q. j. p Archi. in. c. pie mẽtis. xvj. q. vij. per do. Ant. de bu. ꝛ Panoꝛ. in. c. q̃to. de iudi. 2 † Quedã. n. sunt spũalia ƀm essentiam suam, ꝛ istoꝝ aliqua sunt incoꝛpoꝛalia, aliqua coꝛpoꝛalia. Incoꝛpoꝛalia vt virtutes, dona Dei, ꝛ similia. Coꝛpoꝛalia vt relique sanctoꝝ, quedaʒ sunt spũalia per cãm, vt sunt sacrã, per que ꝯsequimur grãm, ꝛ sic sunt cã grẽ, quedã sunt spũalia per statutũ, vt religio, quedã sunt spũalia que dpendẽt a ptãte spũali, vt est absolutio peccatoꝝ. c. ad aures. de simo. q̃dam sunt spũalia rõne officij, vt in. c. ad nostraʒ. de si. exẽplũ in his que cõpetũt clerico rõne ordinis, vt pulsare cãpanas, claudere ostia ecclesie, ꝛ similia, quedã sunt spũalia, qꝛ sunt deputata ad vsum spũalium, vt vasa sacra, vestes, sacerdotes ꝛ similia, ꝛ ista appellãt Jo. an. ꝛ Abb. in. d. c. ꝯsulere. annexa spũalibus, ꝛ istã speciẽ vř cõprehendere ius pat. Archi. tñ i. d. c. j. postq̃ enũerauit multas spẽs spũaliuʒ, dicit in summa ꝯcludendũ esse, qđ sicut anima viuit ƀm seipsam, coꝛpus aũt viuit ex vnione anime. Jta quedã sunt spũalia ƀm seipsa, vt sacrã, ꝛ hmõi, quedã aũt sunt spũalia ex eo ꝙ spũalibus adherent. Et istam ꝯclusionem ẽt vř ponere do. Ant. de bu. in. c. q̃to. de iud. ꝛ ibi refert Abb. in. ij. col. subijciens ꝙ tãto magis dñr spũalia isto secundo modo quãto magis spũalibus adherent, alibi etiã dicit Archi. s. in. c. j. de ꝯse. di. j. ꝙ sacroꝝ, quedã sunt salutaria, quedam veneratoꝛia, quedam ministratoꝛia, quedã preparatoria, ꝛ exemplificat, vt per eum, ꝛ sacrã ecclesie enumerat gl. in. c. veniens. de transa. ꝛ aduerte ꝙ non omne id quod tendit ad fi. rei spiritualis, ꝛ anime dř spirituale, exempluʒ dať in libris ecclesiasticis qui oꝛdinanť ad finẽ anime, ꝛ rei spiritualis, non tamen sunt spirituales nec sacri, ita dicit foꝛmaliter Abb. panoꝛ. in. d. c. quanto. col. iij. de iudi. His sic premissis in questione pꝛoposita. Reperio aliquos dicere pꝛout Goff. hic in sum. ver. item nota. quem refert ꝛ sequitur do. Ant. de bu. in. d. c. q̃to. ꝛ in rubꝛ. de iudi. ꝙ ius patro. est realiter spirituale, qđ pꝫ, qꝛ vendi nõ potest. c. de iure. ꝭ eo. ꝛ si opponatur de. d. c. quanto. ꝛ de. d. c. de iure. vbi dř annexum spirituali, non autem spũale. Respondet ipse ꝙ dicitur annexum non inspecta natura, sed inspecto isto accidẽti, scilicet ꝙ ex dispensatione ecclesie cadit in laicum, ex hoc refert do. Ant. ꝙ cum essentialiter seu realiter ius patronatus dicatur spirituale, debet quo ad omnia iudicari, vt ius spirituale, nisi aliud in contrarium a iure reperiatur expressum, ꝛ ideo ƀm eum ibi vbi spiritualis cã deberet tractari simpliciter, ꝛ de plano, idem dicendum esset de iure patronatus.

¶ Cõtrariã opi. tenuit gl. in. d. c. pie mẽtis. q̃ ꝯcludit ꝙ iuspa. est partim spũale, ꝛ partiʒ tpale, spũale est qꝛ vẽdi nõ põt. d. c. de iure. tpale est, qꝛ possideť a laicis ꝛ trãsmittiť ad hẽdes c. j. ꝭ eo. c. fi lijs. xvj. q. vij. Et istã opi. tꝫ in effectu Abb. in. d. c. q̃to. in. ij. no. ꝛ in rub. de. iud. in pe. co. vbi dĩt ꝙ est mixtũ vel annexũ spũali. dř ergo tpale ius annexũ spũali. Jtẽ candẽ opi. sequiť do. Car. hic. in. ij. q. subijciẽs tñ ꝙ potius dř annexũ spũali q̃ partiʒ spũale, ꝛ partim tpale, motus vt credo, qꝛ iuspa. est indiuisibile. d. c. j. ꝭ eo. ergo nõ põt dici, p parte spũale, ꝛ p parte tpale, ſʒ ad istud argumentũ rñdet gl. in. d. c. pie mẽtis. ꝛ Abb. vbi. s. ꝙ ista diuisio potius ad intellectũ q̃ ad actũ referẽda est. Jstã ẽt opi. ꝙ nõ sit mere spũale iuspa. tꝫ gl. in. d. c. q̃to. ꝛ tenere vř Arch. in. d. c. pie mẽtis. ꝛ in. d. c. j. q. j. ꝛ sequiť Are. ꝛ Moder. in. d. rubꝛ. de iudi. vbi ista. q. cõiter examinať. do. tñ And. barba. ibi sustinet opi. Gof. ꝛ do. Ant. ꝛ istũ punctũ plenissime attingit in. c. q̃to. in. iij. col. cuʒ seq. ꝛ tandẽ ibi mutat opi. ꝛ dicit ꝙ iuspa. est spũale oĩ respectu, ꝛ sic nedũ inspecto natura. sed ẽt inspecto accidẽti, subijcit tñ, ꝙ forte esset necessaria declaratio papalis, ex quo passus vř dubius, mihi plꝫ opi. do. Abb. ꝛ sequaciũ. quã etiã tꝫ Are. in. d. c. q̃to. ꝛ eã etiã reperio teneri ibi do. Cardi. flo. ꝛ in. c. examinata. eo. cit. vbi dixit ꝙ iuspatro. impꝛopꝛie est spũale. ꝛ alleg. d. c. q̃to. ꝛ me mouet pcipue, qꝛ si iuspa. esset mere spũale. tex. in. d. c. q̃to. ꝛ in. d. c. de iure nõ dicerẽt ꝙ esset annexũ spũali. Jstã. n. sunt diuersa, vt de se pꝫ, ꝛ rñdere ad illũ tex. put rñdẽt tenẽtes ꝯriũ, est violare. ꝛ impꝛopꝛiare verba illius tex. ꝛ hãc opi. do. Abba. etiã tꝫ ꝛ p plura ꝯpꝛobat. d. Fely. sandeus, i. d. c. q̃to. in. j. ꝛ. ij. col. Et tenẽdo istã opi. de facili potes rñdere ad argm̃ tenentiũ ꝯriũ, dũ dñt spũale ẽ, qꝛ vẽdi nõ pt. Jsta nõ ẽ bona ꝯña, qꝛ si dicimus ꝙ sit mixtũ ius vel annexũ spũali, sequeť idẽ effectus, qꝛ vẽdi nõ poterit, qꝛ ꝯnexoꝝ idẽ est iudiciũ. c. translato. de ꝯsti. d. c. q̃to. ꝛ. d. c. de iure. ꝛ si qs dicat, vellẽ scire rõnẽ quare iuspa. dicať annexũ spũali. rñdẽt Abb. in. d. rub. ꝛ in. d. c. q̃to. in. ij. col. subijcẽs, ꝙ ista est vera rõ, que nõ solet assignari p doc. s. qđ dř annexũ spũali, qꝛ facit ppa- 3 ramentũ ad ius spũale. i. ad institutionẽ obtinẽdã. Jstã tñ rõnem reperio positã p Archi. in. d. c. j. q. j. circa fi. dũ dicit vocať annexũ spũali, qꝛ qđ ad alterũ adminiculãdo oꝛdinať est annexũ eidẽ. ꝛ est de mẽte Jo. an. ꝛ ibi ẽt Panoꝛ. refert in. c. ꝯsulere. ꝭ de simonia. vbi dñt ꝙ aliqua sunt annexa spũalibus, qꝛ sunt oꝛdinata ad spiritualia, ꝛ inter hec enumerant ius patr. Considera tamen ꝙ non vř bona ista ratio, qꝛ pcedit respectu presentationis tñ, nõ autem respectu iuris patro. ꝙ aliud est q̃ ipsa pñtatio, ꝛ ex quo iure patronatus alij effectus procedunt q̃ presentatio, vt pꝫ ex diffinitione de qua. s. ꝛ ex his que dicit Pan. super ea. Aliã rõnem assignat do. Ant. de bu. s. ꝙ annexum dř ꝯsiderato hoc accidenti seu pp hoc accidens, qꝛ ꝯcessum est laicis. Sed ista ratio repꝛobatur per oẽs cõiter in. d. c. q̃to. dum repꝛobant opĩn. ipsius do. Ant. de qua. s. aliam rõnẽ assignat Bal. in. d. c. quanto scꝫ ꝙ dř annexum, qꝛ adheret ecclesie, ꝛ istam vř sequi Fely. ibi, col. ij. ꝛ ista magis mihi plꝫ, aliam ꝛ quartaʒ assignat gl. in. c. pie mentis. xvj. qõ. vij. scꝫ ꝙ dř annexum, qꝛ est partim tempoꝛale ꝛ partim spirituale. Sed ista ratio etiam non vř bona, qꝛ ea attenta ius patronatus deberet potius dici mixtum, ꝛ tamen id de iure non cauetur, lꝫ quãdoqꝫ doctoꝛes appellent mixtum, ꝛ ꝙ melius appelletur annexum q̃ mixtum, firmat Card. flo. in hac rubꝛi. q. ij. ꝛ do. Franc. are. in. d. c. quanto.

3 ¶ Secundo posset quis instare circa predicta,† quare ius pat. nõ dicaẽ spũale annexũ tpali, sicut dr̃ e͡z, br̃ puto posse rñderi, q il lud sit, q2 mixtuz assumit nãm dignioris potẽtioris, ita Abb. in. 4 d. c. de iure. ⁊ pbatur per. l. qrit̃. ff. de sta. ho. ¶ † Tertio instabit subtilius, si ius pat. assumit nãm dignioris, ⁊ sic magis spũalitatis q̃ tpalitatis, quõ pñt laici esse capaces iuris pa. q2 laici spũalia possidere, nec prescribere pñt. c. cãm. de prescrip. c. sacrosan. ⁊ c. massana. de elec. ⁊ no. in. c. nobis. ĩ. eo. ad hoc põt rñderi, q ꝯ ria pcedunt regl̃r, sed ipsa rl̃a fallit in iure patr. q bñ pñt quasi possidere laici ex grã eis a iure ꝯcessa, ⁊ ratio fallẽtie est, vt ipsi laici inducant̃ ad fundationẽ, ꝯstructionẽ, ⁊ dotationẽ ecclesiaꝝ, ita Abb. in. c. j. in prin. de preb. ⁊ in. d. c. quanto. in. iij. col. ⁊ ibi et alij. de iudi. ⁊ sentit gl. magna in. c. cum dilectus. ĩ. eo. in fi.

5 ¶ † Quarto instabit subtilius, tu firmasti q ius pat. põt per laicos quasi possideri ꝯ de. d. c. q̃to. de iud. ibi dr̃ q iudex laicus d eo non põt se intromittere. Istud ꝯriũ soluũt doc. ⁊ clarius Abb. ibi, in. iij. col. in. d. c. q̃to. Nam dñt ipsi lz laicus quasi possideat ius pat. non tñ per hoc infert̃, q iudex laicus de eo cognoscere possit, q2 pulegiũ sibi ꝯcessum, vt possit ius pat. quasi possidere, vt inducat̃ ad ꝯstruendas ⁊ dotãdas ecclesias, tanq̃ exorbitãs a regulis iuris non dz extẽdi ad alios casus, maxime in preiudicium ecclesie, arg. c. sane. ĩ. de priuil. c. qð ob grãm. ⁊ c. in argm̃. de reg. iu. li. vj. vñ ꝯcessio facta laicis de iure pat. intelligit̃ rõne possessiõis, vel actuũ ꝯsecutiuoꝝ ad ius possidẽdi prout eẽt trãsmittere ad hr̃des, ⁊ cũ vniuersitate alienare, vel alijs modis, pro ut hr̃ per gl. in. c. pie mẽtis. xvj. q. vij. ⁊ in. c. cũ seculũ. ĩ. eo. nõ aũt intelligit̃ ꝯcessum laicis q̃tum ad alios effectus, sc3 vt possint d eo iudicare, vel aliter de eo se intromittere. d. c. q̃to. ⁊ ppea dicimus q in laicũ nõ põt de iure pat. cõpromitti. ita vñr ꝯcludere Jo. and. ⁊ Abb. in. c. examinata. de ꝯfir. vti. vel inuti. de quo videant̃ Mod. in. d. c. q̃to. ⁊ qð dicit do. Alex. in ꝯsi. suo. lxxv. in iiij. vol. incip. visis. in pen. col. ⁊ ibi per eum alleg. ⁊ do. Abb. in dispu. sua incip. augerio. in. vj. col. vbi firmat q super iure patrona. non põt transigi. ⁊ est tex. clarus in. c. preterea. de transa. Cõprobatur ista sol. q2 in istis casibus non militat ratio quare ius patro. concessum fuerit laicis, de qua supra.

6 ¶ † Aduerte tñ, q2 patrono nedũ cõpetit quasi possessio iuris patro. sed ẽt ppietas. c. ꝯsultationibus. cum ibi no. ĩ. eo. lz doct. in. d. c. q̃to. simplr̃ loquant̃ de possessione solũ, ⁊ ẽt gl. ibi. Ex predictis infertur q ius pat. regl̃r regulatur put alia spũalia. d. c. q̃to. cũ alijs. s. deductis. Limita tñ ista3 conclusio. tribus modis. ¶ Primo, vt non pcedat in casibus in ꝯrium expressis a iure, vc3 in quasi possessione iuris pat. vel actuũ ꝯsecutiuoꝝ, q2 vt dictum est id cõpetit laicis, lz spũalia non cõpetãt. ¶ Scðo limita, vt non pcedat in odiosis, q2 applr̃one spũaliũ, vel cause spũalis, nõ venit cã iuris pat. q2 pprie nõ dr̃ spũalis sed annexa, vt. s. dictũ est, ita not. ꝯcludit Abb. pan. in. c. ij. in. j. col. in fi. s. de iura. cal. ⁊ in. d. c. q̃to. in not. lz in ꝯriu3 faciat q dicit ipse Pan. in. c. trãslato. de ꝯsti. ad ibi dicta per doc. me remitto. ¶ Tertio limita istam ꝯclusionẽ, vt nõ pcedat q̃tũ ad actionem personalẽ que cõpetit ad ꝯstituẽdũ, vel ex puisione tradendũ seu erigẽdu3 ius pat. q2 non regulat̃, vt alia spũalia, nec est d foro ecclesie, nec h3 idem pulegiũ, ita t3 do. Ant. de but. in. d. c. q̃to. iuxta fi. vbi vult, q iudex secularis posset cognoscere de causa actionis psonalis, que intentat̃, puta pro iure pat. pmisso donari, ⁊ idẽ t3 ibi do. And. barb. col. añpe. ⁊ ẽt refert ⁊ seqtur ibi do. Fely. sande. in fi. ⁊ idẽ t3 ibidẽ reuerẽdus auditor Rote aplice do. And. bassignana q mouet inter cetera ea rõne, q2 cã iuris patr. ptinet ad iudicẽ ecclesiasticũ, q2 h3 ꝯnexitatẽ cũ instõne, que est spũalitatis sed ista ratio cessat h3 eũ in cã iuris pa. ꝯstituẽdi. eadẽ opi. t3 do. Frã. de are. in ꝯsi. suo. vj. inci. in Christi noie viso instr̃o. ⁊c. abb. tñ in hoc ꝯriũ t3 in. d. c. q̃to. in fi. ⁊ idẽ t3 ibi Jo. de imo. per gñalitatẽ illius tex. † idẽ t3 do. Fran. d are. in ꝯsi. suo. lxxxiij. incip. q2 multa, lz pcedẽs opi. vr̃ verior, ⁊ eã tenẽdo, nõ ob. q dicit Abb. in. d. c. q̃to. dũ dicit q donatio ⁊ pmissio iuris pa. subijcit̃ iurisditioni iudicis ecclesiastici, q2 in ea requirit̃ ꝯsensus epi. c. vnico ĩ. eo. li. vj. q2 põt dici q ille tex. ⁊ similes nõ loquunt̃ in pmissione de donãdo, lz in donatione tm̃, nisi dicas, q sicut ꝯsensus epi reqrit̃ in donatione, ita in preãbulo, vc3 in pmissione de donando, put vr̃ velle. d. Car. flo. in. c. cũ seculũ. in. iiij. q. ĩ. e. ti. ⁊ cõprobat̃, q2 rõnes quare reqrat̃ ꝯsensus epi in donatiõe iuris pa. q̃s refert Abb. in. c. illud. ĩ. eo. ti. vñr militat̃ in pmissiõe d donãdo.

7

8 ¶ † Que aũt actio cõpetat ꝯ impediẽtes pñtare, vide Bal. in ru. C. de vsuf. gl. in. c. examinata. in gl. ij. de iud. ⁊ ibidẽ do. Ant. de bu. Abb. ⁊ cõiter ceteros dicẽtes, q cõpetit ꝯfessoria, vel negatoria, an aũt directa vel vtilis, dic vt per eos, vide gl. in. l. in rẽ. s. loca sacra. ff. de rei ven. que dicit q ius pat. petit̃ ꝯditione ex iure canonũ, vel ex lege, vide tñ doc. ibi maxime Bar. ⁊ Ang. ⁊ vide Bal. do. Car. ⁊ And. barb. in. d. c. q̃to. ⁊ tex. ⁊ doc. in. c. exa

9 minata. eo. ti. dic put in dictis locis ꝯcludit̃. † Que aũt actio cõpetat patrono ecclesie expulso per vim de custodia ipsius eccle

10 sie, vide Bal. ⁊ do. And. barb. in. d. c. q̃to. † Quõ aũt formetur libellus qñ agit̃ ꝯ Epm instituentem, vel qñ vnus patronus ꝯtra aliũ, vel qñ petit̃ pñtatio admitti, ⁊ gñalr̃ quõ sint formãdi libelli in materia ista tradit̃ ordinate p Spe. in hoc eo. ti. quasi p totũ.

11 † Quod aũt remedium ꝯpetat spoliato possessione iurispa. vide

12 Spe. in tit. de resti. spo. s. nunc dicamus, post prin. † Qualr̃ autẽ agat̃, si pronus ad inopiam vergens petit sibi p ecclesiam puideri hr̃ p eundem in hoc tit. ver. porro, ⁊ in tit. de offi. iudi. s. ij. ver. si vero ⁊ seq. De hac tñ materia. s. qñ ecclesia teneat̃ puidere pa

13 trono indigenti, dicetur plene. ĩ. super verbo, ⁊ vtile. † Que autez forma seruet̃ in presentando, ⁊ in ꝯcipiendo instr̃m presentatio

14 nis, vide Spec. in hoc tit. in vers. ve͡z. † An aũt patronus possit vna cum pñtato cõparere in iudicio, ⁊ petere eius pñtationẽ cõfirmari, ⁊ an si pñtatus sit mortuus, possit iudiciũ inchoatũ p ipsum presentatũ psequi ⁊ petere declarari ius pñtandi ad eũ spectare, vide Rot. in decis. suis nouis. decis. ij. sub hoc eo. ti.

15 ¶ Scðo q̃ro, † circa istud vbũ ius, an iuspa. sit ius gratiosu3, an d iure cõi ꝯcessu3. i hoc pũcto repio doc. h. ⁊ in. c. iij. ĩ. eo. ⁊ in. d. c. q̃to. de iud. ⁊ Abb. in. c. j. d pb. dicẽ q iuspa. ẽ ius gratiosu3. seu de grã ꝯcessu3. fundant̃ oẽs p tex. in. c. ij. in verbo sustinuit. ĩ. eo. ⁊ dt Abb. c. ad aplicã. de simo. q pncipaliter fauore laicoꝝ introductũ est sed in h vt puto male dicit, q2 iuspa. laicis ꝯcedit̃ pncipaliter, vt ipsi laici ad ꝯstructionẽ ecclesiarũ iuitent̃, vt no. in. d. c. iij. ⁊ in. c. cũ dilectus. ĩ. eo. in gl. magna. in fi. ergo fauore ecclesiarũ pncipaliter ẽ ꝯcessu3. Redeũdo mõ ad ppositũ. rõ quare d iure cõi iuspatro. nõ fuerit introductũ vt dñt pfati Doc. ẽ, q2 laici nõ sunt capaces spũaliũ p iura in pcedẽti. q. allega. ego multũ dubito sup hac decisiõe, q2 iuspa. ẽt ꝯpetit psonis ecclesiasticis, vt declarat Abb. in. c. illud. ĩ. eo. ⁊ est tex. in. c. vnico. de iurepa. li. vj. ⁊ in. c. cũ aũt. ĩ. eo. ⁊ alibi sepe. s3 psone ecclesiastice indubitanter sunt capaces spũaliũ, vt d se p3. ⁊ pbat̃ i. d. c. cãm. d pscrip. ⁊ i. d. c. q̃to. d iud. ergo nõ ẽ verũ gñaliter q iuspronatus sit ius gratiosu3, q2 respectu psonarũ ecclesiasticarũ vr̃ qð ꝯpetat de iure cõi cũ nihil repugnet. nescio aliter rñdere p nũc, nisi q ẽt respectu ecclesiasticarũ psonarũ erit ius gratiosu3 respectu pñtatiõis q̃ d iure cõi nõ pt fieri ab aliquo, q2 collatio bñficioꝝ spectat ad Epos c. cũ ex iniũcto. in fi. ĩ. d hr̃. c. oẽs basilice. xvj. q. vij. ergo vbi Eps nõ possit ꝯferre libere, q2 alius hẽat ius pñtãdi. p3 qð illð ius h3 de iure spãli ex pulegio sibi ꝯcesso ergo iuspa. vel ius pñtãdi cõpetit pulegio ẽt ecclesijs ⁊ psonis ecclesiasticis. ⁊ sic idistinctẽ erit ius gratiosu3. vel dic qð iuspa. de grã ꝯcedit̃ laicis, sed ecclesiasticis ꝯcedit̃ d iure cõi, ⁊ isto mõ tollunt̃ ꝯria. vide ẽt circa hãc. q. Barba. in. c. q̃to. in. vij. col. i pñ. s. d iudi. vbi ꝯcludit qð aliquo respectu iuspa. põt dici ius, ⁊ nõ gratia exẽplificando vt p eũ. vide ẽt Abb. ⁊ alios in hoc pũcto in. c. sup eo. in. j. no. de off. dele.

16 ¶ Tertio q̃ro † an pñtatio sit ius. hr̃ credo q nõ. Pñtatio. n. actus facit, q2 vt. s. dictũ ẽ i declrõne terminoꝝ in. iij. q. pñtatio est exhibitio q̃dã de clerico pñte facta, ⁊ dr̃ effectus iuspatronatus, vt dt gl. in. c. ꝯsultatiõibus. ĩ. eo. ⁊ p gl. fi. in. c. cũ bertoldus. de re iudi. nisi dicamus, q ipsum pñtare bñ ẽ facti, sed pñtatio ipa put est annexa spũalitati. i. institutiõi dicat̃ ius vt sentit Abb. i. c. q̃to. in. ij. col. de iud. vbi dt qð pñtatio est ius annexũ spũalitati. ⁊ clarius hoc decidit in. c. sup eo. p illũ tex. de offi. deleg. vel dicas, qð pñtatio antequã sit deducta ad actũ est ius. postea qñ deducitur ad actum est facti, vt in simili dicunt aliq Mode. super his. ĩ. de accusa. ⁊ alij de bono. pos. in rub. C. qui admit. ⁊ inquantũ. s. dixi, quod presentatio est fructus iuris pa. vide omnino que circa hoc accumulat do. Fely. in. c. cum olim. in. j. col. de mai. ⁊ obedien. vbi inter cetera attingit, an in dispositione faciente mentionem de fructibus comprehendatur presentatio.

17 ¶ † Quarto quero, an per presentationem trãsferat̃ aliqð ius in bñficio in psentatũ. doc. solẽt dicere q nõ, q2 psentatio est quoddam inchoamentum seu preambulum ad obtinendam instõnem epi, ⁊ sic ad obtinendum ipsum ius. c. q autem. ibi, inchoatũ ⁊c. ĩ. eo. ⁊ ita no. Abb. ⁊ doc. ibi, ide3 firmat Abb. in. c. ij. ⁊ in. c. nobis. ĩ. eo. ⁊ in. c. quanto. in. ij. col. de iudi. ⁊ in rub. eo. ti. post Inn. in. c. q sicut. s. de elec. idem t3 Abb. in. c. ij. in fi. de ꝯces. preb. aliter tamen loquitur ipse Abb. in. c. cum bertoldus. de re iu. in. ij. col. ver. oppono scðo, vbi melius loquitur q̃ alij in hoc puncto post gl. iij. ibi, ⁊ finaliter vr̃ concludere, quod presentatus nullu3 ius h3 in beneficio, sed bene habet ius ad petendu3 illud bñficiũ

vel saltem

vel saltē pōt implorare officium superioris perseuerāte patrono in eadem voluntate per illuʒ tex. iuncta glo. iij. sed vbi patronus variaret, tunc et pñtatus scdo loco hr̄et aliquale ius, q: eps posset ipm ƀm admittere spreto pmo. istā ɔclusionē ꝛ distinc. sequitur simplr̄ Fely. ibi in pn̄. idez ɔcludit in effectu Cap. alleg. sua. vij. incip. pñtatus. in vlti. col. idē ꝛ clarius do. Car. flo. in cle. vnica. in pn̄. in. ij. oppo. de supplē. neg. prel. vbi dicit hoc pcedere et in pñtatione q̄ hʒ vim electionis, scʒ pñtatione p̄oni clerici. Premissam et ɔclusionē tʒ ipse in. c. pastoralis. in. j. col. ꝟ. eo. dum dicit, pñtatio nō tribuit ius respectu tituli. idē in. c. q̄m. in. x. q. ꝛ in. c. qd̄ aūt. in. j. not. ꝟ. e. ista et fuit ɔclusio Inno. cuius verba Abb. ibi cōmendat in. c. dilectus. de offi. le. vbi dicit Inno. ꝙ per pñtationē acqrit̄ ius ad bñficiū, per instōnem vero acqrit̄ ius in bñficio. Idē et ɔcludit Abb. in. c. qd̄ aūt. ver. oppono. ɔtra tex. ꝟ. eo. ꝛ idē volunt Mod. in rub. de iud. Limita tn̄ vt pñtatus habeat ius ad bñficiū, ꝛ sic ad rē postq̄ʒ acceptauit pñtationē, prius aūt non dr̄ ꝓprie hr̄e ius et ad rē, ita ɔcludit Cal. in ɔsi. suo. xvij. incip. pñtato. sub hoc. eo. ti. ꝛ no. ꝙ tale ius ad reʒ dr̄ hr̄e pñtatus et ꝙ pñtatio non sit admissa ab eo, cui facta est, ita dicit Bal. in reperto. suo iu. ciui. ꝛ canonici. in verbo, patronus, vers. ij. alleg. tex. pro singulari. in. d. c. cum bertholdus.

18 ¶ † Quinto q̄ro, an per instōnem transferat̄ plenū ius in bñficio iuris patro. vel alio absq; apprehensione possessionis. Abb. in. c. qd̄ aūt. ꝟ. eo. decidit qd̄ sic, mouet̄, q: lʒ in tpalibus reqrat̄ traditio ꝛ apprehensio possessionis, ad hoc ꝙ qs dicat̄ hr̄e plenum ius. l. traditionibus. C. de pac. l. quoties. C. de rei vē. secus est in spūalibus, per tex. clar. in. c. si tibi absēti, de preb. lib. vj. vbi etiā Gemi. ꝛ doc. no. idē dicit Abb. in. c. suggestū. in. j. no. ꝟ. eo. idem Inn. Abb. ꝛ alij in. c. inter cetera. ꝯ. de preb. vbi dn̄t ꝙ facta per mutatione beneficioꝝ cū auctoritate supioris acqrit̄ ius pmutātibus sine alia traditiōe, ꝛ facit optime ꝙ dicit Abb. in. c. quod aūt. in fi. textualiū. ꝟ. eo. vbi dicit ꝙ sufficit ꝙ pñtatus sit institutus, dato ꝙ possessionē non apprehenderit, q: ex sola instōne hʒ plenum ius, per. d. c. si tibi. ¶ Contra istā ɔclu. arguit̄ sic, si inductio in possessionē nō est necessaria q: per instōnem acqrat̄ plenū ius, ergo male fuit a iure adinuēta. in. c. vt nostrū. de offic. archi. ꝛ simi. in qbus dr̄ ꝙ ius iuducēdi bñficiatū in possessionē beneficij spectat ad archidiaconū. Istaʒ difficultatē mouet Abb. in. c. transmissaʒ. in. ij. col. de elec. ꝛ facit pro ɔcordia ꝛ solu. hāc dist. ꝙ aut alius est in possessione bñficij, ꝛ tūc non est licitū instituto, vel ɔfirmato administrare, nisi prius inducat̄ ltime in possessionem illius bñficij, ꝙ secus faciēdo esset spoliare possessorē ꝓpria auctoritate, qd̄ non lʒ. c. eum qui. de preb. li. vj. Et isto casu pcedit ɔriū, aut nullus est in possessione bñficij, ꝛ tunc tʒ cōem esse opi. vt. ꝯ. scʒ ꝙ sine apprehensione possessionis habeat clericus plenum ius in bñficio, ꝛ possit administrare in ipso bñficio. Limita tn̄ hanc ɔclusio. vt non procedat, q̄ʒtum ad effectū, vt quis dicatur in quasi possessione iuris patro. q: est necesse ꝙ pñtatus p eum, ꝛ institutus sit in possessione bñficij, ꝛ habitus pro rectore, vel clerico illius bñficij, ita decidit do. Cal. in ɔsi. suo. xij. incip. q̄ reqrant̄ ꝛc. in ti. de iure pat. alleg. no. p Inn. ꝛ Host. in. c. ij. de in integ. resti. ꝛ ibi et ponit alia reqsita, vt qs dicat̄ in quasi pos. iuris pa. ꝛ dicā. ꝟ. sup vb. cōpetēs alicui. i. x. q. Limita et, vt nō pcedat hec ɔclusio q̄ʒtū ad aliū effectū, de quo p Abb. in. c. cū sup. in. iiij. col. ꝯ. de cau. pos. ꝛ ꝓprie. quē oīno vide pro intelligētia p̄dictoꝝ. Qūo aūt acqrat̄ possessio bñficij, vide Inno. ꝛ doc. in. c. in literis. ꝯ. de resti. spo. vbi et tradunt qūo admittatur, ꝛ videbimus super verbo competens alicui in. q. xj. ꝛ seq.

19 ¶ † Sexto quero, an ius par. sit diuiduū vel indiuiduū, in hoc pūcto distingue, ꝙ si nos loqmur de ipso iure p̄onatus, tūc indiuiduū est, tex. est in. c. j. ꝟ. eo. hinc dixit Bal. in. l. familie. C. cō. vtri. iudi. qd̄ cū ius patronatus competat insolidum, non venit in diuisione, ꝛ ratio est ƀm glo. ꝛ doc. in. d. c. j. ꝛ glo. in. c. pie mentis. in fi. xvj. q. vij. q: ius patrona. est quid incorporale, sed incorporalia diuidi non possunt. l. j. §. vsusfructus. ff. ad. l. fal. l. carmelia pia. ff. de iure pa. igitur ꝛc. idem tenent Bal. ꝛ refert ꝛ sequitur do. And. barba. quos omnino vide pro declaratione huius cōclusionis. in. c. quanto. de iudi. ista conclusio exemplificatur tribus modis, vt per doc. ꝛ Abb. pan. referenteʒ in. d. c. j. ad quos

20 me remitto. Ex ista conclusione ego infero † ꝙ in iure pat. habet locum ius accrescendi, q: in his que indiuidua sunt habet locuʒ ius accrescendi et in contractibus, vel ƀm aliquos ius nō decrescendi, tex. est in. l. proprium. ff. cōmu. predi. no. Bart. ꝛ alij cōiter in. l. si mihi ꝛ titio. ff. de verb. ob. doc. in. c. de duhus fratrib. de nouo benefi. inue. Jo. an. in addi. Spe. in rub. de feu. ꝛ Bal. in. l. vnica. circa vlti. col. C. q̄n non pe. par. ꝛ ibidem Saly. in. x. q. ꝛ Bal. in. l. j. §. interdū. ff. de vsuf. accres. ꝛ facit qd̄ no. Bart. in. l. ij. §. ex his. in vltimis verbis. ff. de verb. ob. ꝛ ita in terminis decidit Pau. de leaza. in dispu. sua incip. patronus ecclesie, idez do. Alex. in. d. l. si mihi ꝛ titio. in fi. prin. ff. de ver. ob. ꝛ idem sentit Cald. in ɔsi. suo. viij. posito sub hoc titu. de iure pa. idē Bal. in. c. quanto. in. ij. col. de iud. vbi concludit ꝙ si contra vnum ex patronis fertur snīa, ꝛ alius obtinuit, ꝙ obtinenti totum accrescit, ꝛ ibi in specie refert, ꝛ sequitur do. And. barb. col. pe. Si vero nos loqmur de pñtatione, que est fructus, vel effectus iuris patron. ꝛ ista q̄nq; pōt diuidi, scʒ hoc modo, p̄sentabis ista vice, ꝛ ego altera, q̄n continget ecclesiam vacare, tex. est clarus in cle. plures. eo. ti. Circa ꝙ vide pulchram decis. Jo. and. in. c. cum illis. §. fi. de prebē. lib. vj. quam refert, ꝛ seqtur excellens doc. do. Lud. bolo. in addi. sua facta ad Jo. de ana. in ɔsi. suo. xliij. inci. stante vicissitudine, dicunt enim prefati doc. ꝙ facta conuentiōe inter patronos modo quo. ꝯ. si papa mandat ꝓuideri de bñficio ꝙ spectat ad pñtationem alterius illoꝝ patronoꝝ, non pōt ille pro quo scribitur hr̄e beneficiuʒ illud, si illa vice pñtatio spectat ad illum patronū, cuius decisionis non fuit memor maximus ac cumulator ꝛ canonist. princeps do. Fely. sande. in suo trac. q̄n litere apostolice noceant patronis ecclesiaꝝ. Redeundo nūc ad propositum pōt et fieri diuisio hoc modo. Tu pñtabis in vna ecclesia, ꝛ ego in alia, presupponēdo ꝙ habeamus duo iura patrono. ita Abb. in. d. c. j. in fi. textualiū. ꝟ. eo. ꝛ hoc pcedit etiam sine ɔsensu epi ƀm do. Card. in. d. c. j. in. ij. q. per. d. cle. plures. in verbo libere, cum gl. ꝛ istam distin. vr̄ sensisse gl. in. d. c. j. dū dicit ꝙ ius pat. tanq̄ʒ indiuiduum est apud vnumquemq; heredeʒ insolidū q̄ʒtum ad oēs effectus, preterq̄ʒ quo ad pñtationē que est apud oēs pro parte sua, ita ꝙ nullus de per se poterit pñtare, ꝛ que sit ratio diuersitatis, scʒ ꝙ magis ius patr. sit insolidū apud patronum q̄ʒtum ad alios effectus q̄ʒ quantū ad pñtationeʒ pulchre explicat Jo. an. in. d. c. j. sup gl. ꝛ. d. Car. flo. in cle. plures. in pn̄. in. iij. col. eo. ti. predictam et dist. facit do. Car. flo. in cle. plures. in prin. in. iij. col. in ver. quia vero ad hec motiua. eodem titu. dicens ꝙ ius pa. est indiuisibile in substantia, sed diuisibile quo ad ius presentandi. Adducit simile q: iurisditio quandocunq; est apud plures insolidū, sed exercitium pro parte. c. prudentiuʒ. in

21 pn̄. de offi. deleg. ¶ † Quid aūt si sint duo p̄roni q sint discordes an possit superior eos ɔpellere ad faciēdā diuisionē mō quo. ꝯ. s. vt alternis vicibus fiat pñtatio p eos. reperio qd̄ do. Fely. Sandeus. c. q̄ in ecclesiarū. col. pe. ꝺ ɔsti. in ꝟ. ceterū. in fi. sentit ꝙ sic. dū alleg. gl. in. c. lʒ. xvj. q. j. ꝛ subycit illā esse notādā ad intellectū cle. ij. de iurepatro. dicit. n. gl. p̄alleg. ꝙ si duo epi haberēt cōiter ecclesiā subiectā ꝛ discordāt i ecclesie dispositiōe superioris erit officiū vt alternis annis disponāt. Ego tn̄ puto dōm ɔriū hoc casu, q: diuersa militat rō in pñtatiōe fienda, que si fiat nūc, incertū est q̄n alia vice fieri debeat. Sed in casu dicte gl. certū est qd̄ alternis annis quilibet eps habebit exercitiū illius iuris. preterea q̄n patroni discordāt, satis est prouisum a iure de modo prouidēdi ecclesie, vt. in. c. iij. ꝛ in. c. cum autem. cum ibi no. ꝟ. eo.

22 ¶ Septimo q̄ro circa istud verbū ius † quotuplex sit istud iuspatro. ecclesiarū de quo tractamus. hr̄ dic qd̄ duplex. vnū appellat̄ iuspatro. ecclesiasticū, aliud laicorum. Et sic alij dn̄r patroni laici alij dn̄r patroni ecclesiastici. tex. est in. c. vnico. in fi. eo. tit. li. vj. ꝛ. in. c. cū aūt. ꝟ. eo. vbi Abb. ꝛ doc. Idē Abb. ꝛ alij in. c. eā te. in. c. cū pp. ꝛ in. c. pastoralis. ꝛ in. c. cū dilectus. ꝟ. eo. ꝛ alibi sepe patronatus laicoꝝ seu patronus laicus dr̄ q̄n aliqs laicus vel et clericus rōne patrimonij sui ecclesiā fundauit, ɔstruxit vel dotauit. gl. est in cle. plures. in verbo, pñtare. eo. titu. ꝛ ita declarat Abb. i. c. illud. ꝟ. eod. in. c. de monachis. ꝯ. de pb. vbi semp ɔcludūt doc. qd̄ et si clericus de noīe ꝓprio seu rōne patrimonij sui fundet ecclesiaʒ vel capellā, tn̄ censet̄ iuspa. laicorū seu illis eqparat̄ p oīa, vt dicit Abb. in. d. c. eā te. in fi. Et ita etiā firmat do. Fely. alias auctoritates allegādo in suo trac. q̄n litere aplīce ꝛc. i. iiij. col. Juspatronatus aūt ecclesiasticū dr̄, q̄n clericus hʒ illud noīe ecclesie sue. ita doc. vbi. ꝯ. seu q̄n ipsa ecclesia, vel aliqua vniuersitas, vel collegiū religiosoꝝ, vel clericoꝝ hʒ iuspa. vt decidunt do. de rota deci. viij. in antiqs. in ti. de iurepa. ꝛ latius do. Fely. in dicto suo tractu. in. vij. col. ꝛ probat̄ in. c. vnico. eo. tit. lib. vj. ¶ Sed circa istam decisionem insurgunt alie questiones accessorie.

23 ¶ Pria est, † pone ꝙ ecclesia ꝛ laicus simul hn̄t iuspa. an rl̄abit̄ tale iuspatro. vt ecclesiasticū, an vt seculare. gl. in. c. vnico. i ꝟbo ecclesiasticus. eo. ti. lib. vj. ɔcludit ꝙ regulabit̄ vt ecclīasticū. Et ꝓpterea hoc casu laicus hēbit sex mēses ad p̄sentādū, vbi tn̄ haberet quatuor. ꝛ cū illa gl. trāseūt Archi. Gemi. ꝛ alij ibi. Et rō decisionis ē, q: magis dignū trahit ad se minus dignū. c. ꝙ i du-

bijs, cum glo. de con. eccle. vel alta. l. queritur. ff. de sta. ho. cu3 si. Istā ēt ɔclusionē seqtur Abb. in. c. cū pp. in fi. ⁊ in. c. ea3 te. j. eo. idē firmat Fede. de se. in ɔsi. suo. lxv. incip. infrascripte. q. in vlti. col. in pn̄. idē ēt t3 Abb. in. c. de q̄rta. in. v. col. de p̄scri. vbi p. d. gl. in sili ɔcludit, ꝙ si laicus h3 rē cōem indiuisibilē cum ecclesia, tunc non currit p̄scriptio ꝯ laicū spacio tpis a iure cōi statuto, s3 ɔseruat̄ ius suum pp ecclesiā, alleg. tex. opti. ⁊ quasi exp̄ssu3 in. l. si cōem. ff. queādmo. ser. amit. facit ēt qd̄ no. Bar. ⁊ Bal. in. l. p̄cipimus. §. eodē obseruādo. C. de app. vbi dn̄t ꝙ si clericus ⁊ laicus essent obligati rōne clerici, ambo ɔueniunt corā epo, ꝙ etiā seqtur do. And. barb. in rub. de offi. dele. in. ij. col. ⁊ do. Alex. in ɔsi. clxvij. incip. viso toto ꝓcessu. in. ij. vol. in fi. ⁊ in ɔsi. clxxxij. incip. viso processu. eo. vol. ⁊ Abb. in. c. sup qōnē. §. si vo. in. ij. col. s. de offi. dele. vbi ponūt similes decisiones, ⁊ illā decis. Bal. in. d. l. p̄cipimus. exclamat Math. not. suo. clxiiij. ⁊ possent infinita accumulari, que accumulauit do. Fely. in. c. j. in. iij. col. de prescri. vbi pulchre ornat regulā. d. l. si cōem. facit ēt qd̄ dicit Rota in antiq. sub ti. de ɔces. preb. deci. xxxvij. incip. papa. vbi dicit, ꝙ si papa ɔfert bñficiū ius pa. clerici ⁊ laici simul v3 talis collatio, vbi al's nō valeret. Cōtra istā ɔclu. facit, ꝙ decidit Abb. in. c. fi. in fi. j. eo. vbi dicit ꝙ si p̄ntatio simul ptineat ad patronū laicu3, ⁊ patronū clericū, nō poterit legatus pape ēt de latere tale bñficiū ɔferre sine p̄ntatione laici, ⁊ tñ bñficia iuris patron. ecclesiastici pōt legatus ɔferre libere. c. cū dilectus. j. eo. alleg. Fed. de se. ɔsi. lxiij. al's est in ɔsi. lxv. p̄alleg. Et ita decidūt Lap. ⁊ Gemi. ibi in vlti. ver. in. d. c. vnico. eo. ti. li. vj. Istā difficultatē tāgit do. Fely. in. d. trac. in. iij. col. qui alias auctes allegat pro ⁊ ꝯ, ⁊ final'r soluit distinguēdo, ꝙ vbi resultat cōmodū ecclesie, vel ecclesiastice p̄sone, ⁊ tūc fit in casu mixto denominatio a qualitate clericali, non aūt a qualitate laicali. Et ita ꝓcedit gl. in. d. c. vnico. eo. ti. li. vj. cū. s. alleg. Si aūt resultaret incōmodū vel deterioratio ecclesie ex predenominatiōe q̄litatis clericalis, tūc inspicit̄ potius q̄litatis laicalis. Et ita ꝓcedūt ɔ̄ria in qbus legatus nō pōt ɔferre beneficiū iuris patrona. mixtū, qr ɔferendo libere nedū p̄iudicaret presentationi laicali, s3 etiam p̄ntationi ecclesie vel ecclesistice p̄sone. istā distin. cōprobo p ea que no. Abb. in. c. sup qōnum. §. si vero. in. ij. col. s. de offi. dele. vbi dicit ꝙ cōpositum assumit naturam alterius speciei, secundum quod iuri minus derogetur.

24 ¶ Scd̄a qd̄ accessoria est, † pone ꝙ vnus patronus ecclesiasticus habeat ius pat. simul cū pluribus laicis, an tūc iudicabit̄ ius patro. ecclesiasticū, an potius seculare, pp maiorē numex p̄sonoru3 seculariū, vr̄ dōm ꝙ iudicabit̄ ius pat. seculare p doctr. Bar. in l. fi. in. iij. col. ff. de colleg. illic. vbi dicit ꝙ vniuersitas scholarium censet̄ secularis, qñ plures sunt seculares in ea q̄ ecclesiastici, ⁊ ꝑpea ipsa vniuersitas poterit ɔueniri corā iudice seculari, fatet̄ tñ ꝙ vbi essent pares nūero, censet̄ ecclesiastica, qr magis dignū trahit ad se minus dignū, ⁊ istā doctri. seqtur Abb. ⁊ ibi do. Fely. in. j. col. c. ex l'ris. de ɔsti. eādē doctri. tradit Bal. in auc. habita. in pe. col. in pn̄. C. ne fil. pro pa. facit ꝙ no. idē Bal. in. l. fi. in. x. col. C. de edi. di. adri. tol. in ver. s3 hic q̄rit̄, vbi dicit ꝙ si sūt plures possessores h'ditatis qbus vl'r dēret offerri libell⁹, qd̄ si oēs essent laici, excepto vno, qui sit clericus, debebit agitari iudiciu3 corā iudice laico. Tandē pro ista opi. vr̄ decisio in terminis Jo. de lig. in. c. dilectus. iij. s. de preb. quē refert ⁊ seqt̄ do. Fely. in. d. c. ex l'ris. in. j. col. vbi decidit ꝙ ius patro. cōpetens vniuersitati scholariū dr̄ ecclesiasticū, si ibi sint plures clerici. Si aūt sint plures laici, dr̄ ius pa. seculare. Contrariū credo verius, l3 non reperiā hunc punctū examinatu3, teneo. n. saluo saniori iudicio, ꝙ iudicabit̄ ius pa. ecclesiasticū nō ɔsiderata pluralitate seculariū, ⁊ me mouet, qr ius pa. ecclesiasticum, vt. s. dcm̄ est, dr̄ qñ clericus noīe ecclesie sue, ⁊ sic ipsa ecclesia vel collegiū clericox vel religiosox h3 ipsum ius patro. vnde hoc casu nō cōsiderat̄ p̄sona ipsius clerici, et sic non cōsiderat̄ ꝙ sit vna, vel ꝙ sint plures persone, qr non est ipsa persona clerici. que habeat ius patronatus, sed potius ecclesia collegiū vel vniuersitas, ⁊ ꝑpterea fundamētū ꝯ pluralitate cessat. fateor tñ, ꝙ vbi ɔsideraret̄ p̄sone tūc attēderet̄ an essent plures laici q̄ clerici, vel eꝯ. Et ꝓpterea si ad vniuersitatē scholariū spectaret iuspatro. tūc si i illa vniuersitate essent plures laici, iudicabit̄ iuspatro. seculare, vt. s. hoc enim casu cōsiderant̄ p̄sone ad cognoscēdū, an vniuersitas dicat̄ ecclesiastica vel secularis vt. s. sed ista ɔsideratio nō fit in casu nr̄o, qñ ecclesia ē p̄sona, qr ita est p̄sona, si ibi sit tm̄ vnus clericus, sicut si essent plures. ⁊ isto mō p̄nt ɔcordari dicte dcīsiōes. Quinimo qñq3 ɔsiderat̄ pl⁹ p̄sona vnius clerici q̄ plurium laicox, vt in casu. c. p tuas. ꝯ arbi. ⁊ ibi vide Abb. ⁊ melius vide ꝑ decl'one ⁊ intelligētia illius tex. ⁊ similiū do. And. barba. in. c. j. in. ij. col in fi. de loca. vbi habuit optimā ɔsiderationē. s. ꝙ vbi clerici cōsiderant̄ tanq̄ tales, ⁊ sic tanq̄ clerici. tūc minor numerus clericox trahit ad se maiorē numex laicox. ⁊ ad hoc allegat bona iura l3 nō alleget. d. c. p tuas. Aut vero clerici nō ɔsiderant̄ tanq̄ tales, sed sunt loco tanq̄ qlibet, vel ɔsiderant̄ tanq̄ qlibet, eo casu maior pars laicorū trahit ad se minorē partē clericox, exēplū vt dictū ē in vniuersitate scholariū clerici. n. sunt in vniuersitate tanq̄ qlibet, ⁊ tāq̄ scholares, nō tanq̄ tales, ⁊ sic nō tanq̄ clerici, nimirū si maior pars seculariū vel laicorū trahit ad se minorē partē clericox. ⁊ allegat bonū tex. cū gl. in. c. a collatiōe. de appel. lib. vj. ⁊ istā decl'onē sequunt̄ moderniores in. c. ex literis. de ɔsti. ⁊ ex ista decl'one habes intelligētiā p̄dicte qōnis, ⁊ eox q. s. dixi. ⁊ dictā ɔsiderationē habuit prius do. Car. flo. i proe. clemē. in. j. col. ⁊ do. Abb. Panor. in. c. auditis. iij. no. in fi. de elec. s. vbi alleg. gl. p singulari in. d. c. a collatiōe. ⁊ refert do. Fely. s. in proe. Gregoriano. i pn̄. dicit. n. Panor. vbi. s. ꝙ eps q̄tūcunq3 maximus existēs in studio nō p̄cedit rectorē, qr nō est i vniuersitate tanq̄ eps, s3 tanq̄ scholaris, ⁊ p̄missam doctrinā. s. ꝙ vbi plures ɔsiderant̄ vt singuli, ꝙ tūc attēdat̄ p̄sona clerici, l3 laici sint plures. firmat ēt do. Ma. soci. in. c. j. in ver. xv. declaratio. ꝯ fo. ɔpe. Quid āt si essent pares p̄sone. s. tāte seculares quāte ecclesiastice, p3 veritas ex. s. dictis, ⁊ aliqd faciunt notata per Jmo. in. c. inter dilectos. de dona. in penul. col.

25 ¶ Tertia qd̄ accessoria est † an ius patr. beguinarū, vel istax fraternitatū disciplinatox, vel illorū de tertio ordine sancti Frācisci ⁊ similiū dicat̄ iuspatro. ecclesiasticū. Reperio dn̄os de Rota in suis decisionibus antiqs in titu. de iure patro. decisio. viij. decidere ꝙ iuspatro. beguinarū cēset̄ iuspatro. ecclesiasticū, qr posito ꝙ tales beguine sint seculares, religiose tñ viuūt, ⁊ habitū portant religiosu3. Jdō nō vn̄r mere laice, qr l3 sint laice, tñ pp religionē q̄ hn̄t. vident̄ facere collegiū religiosarū. Istā eāde3 cōclusionē firmat Feli. allegādo dictā decisionē dominorum de Rota in dicto suo tractatu, qñ litere apostolice ⁊c. in. vij. col. cōcludens ide3 in alijs fraterntatibus, vel collegijs hn̄tib⁹ easdē qualitates, quas hn̄t beguine. s. habitū religiosu3 ⁊c. sed vbi nō habēt. d. q̄litates ꝑut disciplinati nō hn̄t, tūc dn̄r patroni. laici. Istā cōclusionē cōprobo p doctri. Bart. in. l. cum senatus. ff. de re. dub. vbi dicit ꝙ fraternitates laicox debēt ɔueniri coram iudice laico, ⁊ tradunt doc. in. c. ij. de fo. cōpe. vbi do. Fely. in fi. alia adducit.

26 ¶ Quarta qd̄ accessoria est † qr cōclusu3 est. s. ꝙ iuspatronatus ecclesiasticū dicit̄, qñ cōpetit ecclesie vel clerico rōne ecclesie. Si autem competit clerico ratione patrimonij sui dr̄ ius patro. seculare, pone ꝙ clericus fundauerit, ⁊ dotauerit ecclesiā, ⁊ dubitet̄, an de patrimonio, an de bonis sue ecclesie id fecerit, an hoc casu iudicabit̄ ius patronatus ecclesiasticū vel seculare. Istam. q. tangit do. Jo. de lig. in. d. c. dilectus, ⁊ non decidit. Reperio ꝙ do. Fely. in. d. c. ex literis. in. j. col. dicit ꝙ iudicabitur ius pat. ecclesiasticum, qr in dubio censetur clericus illam ecclesiam dotasse ꝯ bonis beneficiorum. Et ratio ꝑm eum est, qr clerici licite distribuunt fructus in tales pios vsus ꝑm not. per Jnno. in. c. episcopus. de preb. Ista ratio do. Fely. non est ɔcludens vt vides, vnde ego credo decisionem huius questionis pendere ab alia questione quam tangunt doc. maxime Abb. in. c. iij. de peculio clericorum. in. c. cum in officijs. ⁊ in. c. cum esses. de testa. in. xj. col. vo. tertio principaliter quero. vc3 an acqsita per clericum censeātur acquisita de fructibus ecclesie, an de fructibus patrimonij sui, in qua questione opi. ⁊ distinctio Abb. ibi vr̄ equior. s. ꝙ aut constat de quibus bonis clericus acquisiuit ⁊ res est clara. Si aute3 dubium est, ⁊ tunc censebit̄ acquisiuisse tam ex redditibus proprijs q̄ ex redditibus ecclesie, ⁊ ideo acqsita ꝑm eum debent diuidi inter ecclesiam, ⁊ heredem clerici equaliter vel inequaliter, ꝑm ꝙ magis de redditibus patrimonij, vel eꝯ perceptu3 est, prout exemplificat Abb. in. d. c. iij. circa fi. de pec. cle. Ex hoc infero in. q. nostra ꝙ si presupponimus clericum habere patrimonium ⁊ beneficium, ⁊ reperiatur eum fundasse vnam ecclesiam, vel capellam, erit patronus ipse ratione patrimonij, ⁊ etiam erit patrona ecclesia sua ratione suox fructuum vel reddituū, ⁊ l3 regulariter diuisio rerum acqsitax per clericum fiat, vt dictum est, tñ non erit curandum hoc casu, ꝙ maiores redditus percipiant̄ de beneficio q̄ de patrimonio, vel ecōtra, qr qñ plures fundāt, vel dotant ecclesiā, ita est patronus, qui ɔfert minus, sicut q ɔfert plus ꝑm gl. in summa. lxiij. di. ⁊ ɔcludunt Jnno. Abb. ⁊ alij hic, fateor tñ ꝙ ratione mixture regulabitur hoc casu sicut ius pat. ecclesiax. qr magis dignum ⁊c. vt declaraui. s. in. j. q. accessoria, vnde do. Fely. male vr̄ ɔclusisse, ꝙ in totum iudicet̄ ius pat. ecclesiasticum, qr de bonis vel redditibus ecclesie in totū presumatur acqsitum, qr veritas est in contrarium vt ex predictis apparet.

27 ¶ Vltima

27 ¶ †Ultima qđ accessoria est, que dĩa sit inter vnum ɀ aliud ius pat. breuiter Hosti. hic in sum. in ver. in qbus differat, enumerat multas, ɀ clarius Abb. in. c. cum propter. in fi. ꝭ. e. vbi enumerat nouẽ dĩas. Aliã ponit do. Ant. in. c. pe. in vlti. col. ꝭ. e. vide p te aliã, ɀ sic vndecimã dĩaꝫ credo posse assignari, qꝛ pr̃onus laicus nõ pt itereẽ electiõi in eccl̃ia collegiata pr̃onata. Sꝫ clericus sic, gl. est in. c. nobis. in ꝟb. de sua. ꝭ. e. ɀ ẽt hr̃ in. c. de h. p Abb. maxime de simo. Aliã ɀ duodecimã assigno dĩaꝫ, qꝛ laicus nõ efficit̃ pr̃onus a pn̈cipio, nisi altero de trib⁹ modis. s. fũdatiõe ɀc. iuxta gl. in. c. pie mẽtis. xvj. q. vij. lꝫ clerici efficiunt̃ pr̃oni ex cõcessione tpaliũ alicuius eccl̃ie eis fc̃a, ita decidit Abb. p illũ tex. i. c. ð monachis. in v̇. in q̃rto mõ. ꝭ. de pb. sup qua dĩa cogita, qꝛ in. d. c. ð monachis. non dr̃ ꝙ in tali ɔcessione trãsferat̃ ius pr̃ona. lꝫ bene ius pñtãdi. Et an possit qs hr̃e ius pñtãdi absqꝫ eo ꝙ sit pr̃onus dicã. ꝭ. in ꝓcessu sup ꝟbo cõpetẽs alicui. Et aliqͣs dĩas refert. d. Fely. in. c. cũ bertoldus. in. iij. col. de re iud. Sꝫ oĩa in specie non refero, qꝛ sic nõ expediret̃ h opus isto anno. aliã dĩaꝫ colligo ex c. si qs epoꝝ. xvj. q. ij. vbi p̃supponit̃ ꝙ ep̃s pr̃onus in aliena diocesi pt pñtare quẽ vult. Secus tñ eẽt in laico, ɀ istud est p̃uilegiũ epi s̃m Host. hic in sum. ꝭ. ij. ¶ Expeditus suꝫ de ɔmento primi verbi positi in diffinitione. capio secundum. s. honorificum.

SVMMARIVM.

HONORIFICUM. ¶ Istud verbuȝ importat honorē, queȝ hȝ p̄ronus in p̄ntando rectorē vel clericū, q̄ sine p̄ntatione nō pōt ep̄o instōneȝ facere. regl̄r. c. decernimus. xvj. q. vij. Itē importat honorē quē hȝ patronus in ecclesia, q̄ prealijs debet honorari. c. nobis. ij. e. Ista Abbas ⁊ alij hic, sed vt melius hec materia intelligatur formabo aliquas questiones circa eam.

1 ¶ Primo igitᷣ q̄ro, † an iurē debeatᷣ iste honor p̄rono in p̄ntando, ꝙ institutio facta eo spreto sit nulla omni casu. Breuiter facias ꝯclusionē, ꝙ regl̄r institutio facta sine p̄ntatiōe p̄roni est ipso iure nulla, tex. est in. d. decernimus. ibi, ordinationē suam irritam nouerit. xvj. q. vij. Et ita firmat Abb. in. c. illud. circa prin. ⁊ ēt circa fi. ij. eo. ⁊ in c. ex insinuatione. in. ij. no. eo. tit. ⁊ in. c. cum bertoldus. in. iij. col. in fi. s̄. de re iud. ⁊ ibideȝ do. Fely. in. iij. col. vbi alias auctoritates alleg. Idē decidit Bal. in ꝯsi. suo. xvij. ꝺȝ impressionē nouā, incipiētē, factū sic ꝓponiᷣ in sc̄do dubio. in. v. vol. vbi fortius dicit ꝙ talis istitutio est nulla. ēt si instituēs ignoraret ecclesiā hr̄e p̄ronos, ⁊ subijcit ibi in tertio dubio, ꝙ ipsemet instituens potest declarare ipsaȝ instōnem nullā, dn̄t Hosti. ⁊ d. Car. flo. in. d. c. ex insinuatione, ꝙ institutus in ecclesia hn̄te p̄ronum intra tp̄s presentandi sine p̄ntatione p̄roni occupator est, ⁊ tanq̄ȝ occupator remoueᷣ ꝑ illū tex. ⁊ ꝑ. c. illud. ij. eo. ti. Cōtrariū tn̄ reꝑio tenere domi. Cardi. flor. in. d. c. illud. in. iij. notabili. per illū tex. in ꝟbo, irritāda. qđ denotat institutionē nō eē irritā. sed ꝑ sniaȝ eē irritādā. Hoc nō obstāte ꝯcl̄o. s̄. facta cōior est. Nec ob. tex. in. d. c. illud, q̄ Abb. ibi, ⁊ in. d. c. cū bertoldus, exponit irritāda. i. irrita nūciāda, vel irritāda ē de facto q̄tenus de fcō ꝓcessit, vt in sil̄i d̄t gl. in. l. j. ff. d̄ ferijs. Nec absurdū ē ita iuterp̄tari vt euiteᷣ correctio. d. c. decernimus. seu vt iura iuribus ꝯcordemus. c. cū expediat. de elec. lib. vj. l. vnica. C. de inoffi. do. ¶ Hec rl̄a recipit modificationē, vt sit nulla istitutio istāte p̄rono, vl̄ eo agēte d̄ ꝯtēptu, ita firmat idē Abb. ⁊ do. Fely. al̄s auctoritates allegās in. d. c. cū bertoldus. idē Abb. i. d. c. illud, alias ēt decl̄ones ⁊ limitatiōes recipit h̄ regula, de q̄bus ꝑ Io. an. d. An. ⁊ Abb. in fi. in. d. c. illud. ⁊ plenius ꝑ do. Fely. in. d. c. cū bertoldus. vbi ꝑ tres

2 col. hāc rl̄aȝ ꝓsequiᷣ. Miror tn̄ ꝙ eā ꝑfecte nō expediuerit. † Limitauit. n. dictā rl̄aȝ sex modis tm̄. Ego al̄s referā omissis dictis ꝑ eū, ne transportē de carta i papirū. ¶ Limita igitᷣ septimo dictā regulā, q̄ hȝ, ꝙ institutio facta sine p̄ntatiōe p̄roni est nulla ipso iure. vt nō ꝓcedat, qn̄ p̄ntatus ꝑ patronū sine scādolo institui nō pōt, q̄ tūc ep̄s poterit instituere quē velit sine p̄ntatiōe tex. ē, ⁊ ibi no. Abb. i. c. qm̄. ij. eo. ti. Multa. n. ꝓ scādolo euitādo ꝑmittunᷣ, q̄ alias nō ꝑmitterenᷣ, q̄ latissime accumulat do. Fely. sandeus. in. c. nihil cū scādolo. in. j. ⁊. ij. col. s̄. de prescri. Quō aūt intelligaᷣ imminere scandalū in casu nostro declarat Hosti. hic in

sum. in ꝟ. qd iuris. ¶ Octauo limito dictā regulā, vt nō ꝓcedat qn̄ nō ꝯstat ecclesiā esse p̄ronatā. dato. n. qđ aliq̄ itra se ꝯtēdāt sup iurepatronatus. Si tn̄ aliter nō ꝯstat ecclesiā esse p̄ronatā. poterit ep̄s ibi clericū instituere illis spretis, seu sine eorū p̄ntatiōe. Istā limitationē colligo ex verbis Abbatis Panor. in. c. si vo. ij. eo. tit. ¶ Nono limita istā regulā, vt nō ꝓcedat in patrono ecclesiastico, q̄ eo spreto pt̄ fieri istitutio ꝑ legatū a latere. c. cū dilect⁹ ⁊ ibi no. ij. codē. ꝑ papā vero posset fieri institutio ēt spreto patro. laico. lȝ in dubio nō p̄sumaᷣ velle illi p̄iudicare. vt ibidē no. ⁊ ita declarat Abb. in. d. c. illud. in vltimis verbis, ⁊ ample tractaᷣ ꝑ dictū do. Fely. in dicto suo tracta. qn̄ litere ap̄lice ⁊c. vbi d̄clarat an ⁊ qn̄ papa videaᷣ voluisse preiudicare iuri patron. laicoꝝ, de quo ēt vide do. Car. flo. in ꝯsi. suo. lxix. inci. vacāte quadā ecclesia. in. ij. col. vbi ēt declarat an in ꝓposito nr̄o paria sint eē p̄ronū vel in quasi possessione iuris patrona. de quo plenius dicemus super verbo, competens alicui.

3 ¶ Secundo quero † circa istud verbum honorificū, posito ꝙ nō possit episcopus honorem patrono auferre in presentando, ⁊ sic sine p̄ntatione instituere, an saltē possit tp̄s datū ad p̄ntandū abbreuiare, exēplū ꝓut quotidie ꝯtigit, vnus p̄ronus p̄ntat clericū. ordinarius facit ꝓponi edictū iuxta formā. c. fi. de ele. li. vj. Que forma hȝ ēt locū in p̄ntatione, vt ibi dicit gl. ij. cōiter approbata alius p̄ronus nō cōparet intra tp̄s assignatū in edicto, an per h̄ sit sibi p̄iudicatū in tp̄e. iiij. vel. vj. mensiū dato a iure ad p̄ntāduȝ iuxta. c. vnicū. de iure pat. li. vj. Istā. q. attingit Io. an. in. c. ij. ad fi. de offi. vic. lib. vj. ⁊ ibi Gemi. refert in. ij. col. ⁊ decidunt ꝙ erit p̄iudicatū huic p̄rono nō cōparēti edicto. Et ratio est, q̄ vr̄ p̄ronus nō ꝯparēdo ꝯsentire p̄ntationi facte. Istud ēt firmat do. Fely. in. c. cū bertoldus. in. iiij. col. de re iu. subijciēs secus eē, qn̄ patronus cōpareret, ⁊ diceret, ꝙ p̄ntatio fcā nō deberet cōfirmari, q̄ p̄tēdit ꝙ ad ipsum spectat p̄ntatio, vel simul, vel singl̄r, sed qđ ꝓ tūc non vult p̄ntare, sed vti termino ⁊ bñficio legis, ⁊ moueᷣ, q̄ lȝ iudex ex cā possit tp̄s prefixum a lege abbreuiare, vt firmat Bar. in. l. ij. ff. de re iudi. Tn̄ vbi incurriᷣ aliqua pena lapso termino legis, nō pōt iudex ip̄m terminū abbreuiare, vt alle. gl. no. iuncto tex. in. c. j. in ver. ēt vocationē. de milite vas. q ꝯtumax est in vsi. feu. ⁊ gl. in cle. j. in verbo, tertio, d̄ vi. ⁊ ho. cle. Sed in ꝓposito lapsis. iiij. vel. vj. mēsibus p̄ronus amittit pro illa vice ius p̄sentādi, ergo istud tp̄s inductū pene nō poterit ꝑ ordinariū abbreuiari, ⁊ ita dicit do. Fely. se ꝯsuluisse, ⁊ hūc punctū esse nouissimum ⁊ quotidianū. Ista ꝯclusio vr̄ equa, tn̄ fundamētū do. Fely. non vr̄ tutū, q̄ idē est in hn̄te ius eligendi, ꝙ in hn̄te ius p̄ntādi. s. ꝙ elapso tp̄e sibi dato a lege ad eligēdū excludiᷣ ab eligendo. c. ij. ⁊ ibi no. s̄. de ꝯcess. p̄b. ⁊ tn̄ ꝑ terminū assignatū in edicto pōt sibi p̄iudicari indistincte. d. c. fi. de elec. li. vj. nisi dicas saluādo dictā ꝯclusionē, ꝙ ille tex. nō loq̄tur in casu, qn̄ hn̄s ius eligēdi cōpareret, ⁊ diceret se velle vti termino legis, sed loq̄tur qn̄ tacet, ⁊ non cōparet, q̄ vr̄ consensisse, vt supra dictuȝ est, vel dic ꝙ ille tex. loquitur qn̄ edictum proponitur pro confirmatione fienda, ⁊ non pro electione fienda; q̄ tunc non ꝓponitur edictum sȝ seruaᷣ forma. c. q̄ propter. de elec. ⁊ ꝯgregatio fit s̄m formā tradītā per doc. in. c. cū nobis. de elect. vbi Abb. Panor. col. pe. ⁊ tradiᷣ ꝑ eundē post alios. in. c. in causis. eo tit. ⁊ in. c. cū oēs. i fi. de ꝯsti. vbi ēt Moder. qđ nota ꝓ decl̄one. d. c. fi. Premissaȝ cōclusionē reperio ēt velle do. Abb. in disputatiōe sua incip. augerio. in. xiij. col. in fi. vbi d̄t qđ patrono p̄iudicaᷣ, si fuit ꝓpositū edictū, ⁊ nō cōparet intra tp̄s ad ꝯdicēdū, alle. Host. ⁊ Io. an. in similibus terminis. in. c. ij. de his q̄ fi. a prel. Et ad p̄dicta, vide ēt Io. de imo. in cle. pluries. in. vij. col. eo. ti. post Lap. ibi, vbi dicit fortius, ꝙ ēt ꝯdictio vnius ex p̄ronis, vel minoris p̄tis volentis expectare tp̄s. iiij. mēsium nō attēdiᷣ, qn̄ maior pars presentauit ⁊ moueᷣ, q̄ frustra expectareᷣ p̄ntatio minoris p̄tis, cuius euentus nihil opareᷣ, per. l. aliqn̄. ff. ad velle. ꝙ bn̄ nota. Et ad hoc ēt vide doc. maxime Abb. ibi col. pe. ⁊ vlti. c. cū nobis. s̄. de elec. ⁊ p̄dictā opi. ēt tȝ Cald. in ꝯsi. suo. x. incip. si vniuersitas. sub h̄ correctio. vbi dicit, qđ si vniuersitas est p̄rona. eq̄or opi. est ꝙ maior pars possit nō instāte termino iuris assignare terminū p̄ntationi fiēde. Aduerte tn̄, q̄ p̄dicta decisio, quā facit do. Fely. in. d. c. cū bertoldus. vr̄ ꝯriari dicte deci. Cal. ⁊ alteri Io. de imo. s̄. alleg. inq̄ȝtū p̄dicti doc. p̄supponūt, ꝙ maior pars patronoꝝ possit p̄iudicare minori, ⁊ p̄ntare ēt nō instāte termio iuris, ⁊ do. Fely. p̄supponit simpl̄r ⁊ indistincte, ꝙ vnus ex p̄ronis ꝯparēs edicto, ⁊ dicens se velle expectare tp̄s, audiri dȝ, sed posset, vt puto saluari ꝙ dicit do. Fely. nisi illi q p̄ntassent añ tp̄s eēnt maior p̄s p̄ronorū per fundamētū Imo. s̄. relatū, ⁊ ꝙ maior pars possit p̄iudicare minori ēt nō instāte tp̄e dato ad actū explicanᷣ. decidit ēt Ab.

⁊ sequuntur

& sequuntur alij post eum in.c.cū oēs.in col.fi.de consti.& habetur ēt p eū & alios plenius i.d.c.cū nobis.de elec.vbi Abb.i pe. col. assignat bonam rationem. Quis autem modus sit seruādus in cōgregatione ipsoꝝ patronorum, & cui spectet ius congregādi patronos, maxime quando iuspatronatus cōpetit vniuersitati. Vide Cald.in.d.cōsi.suo.x.& seq.sub hoc.e.ti.& doc.in.c.cū nobis. de elec.maxime Abb.ibi.col.pe.& vlti.

4 ¶ Tertio qro, † an debeať honor p̄rono, vt nihil possit fieri in preiudiciū iurispatronatus sine eius consensu. Breuiter si loquimur an papa possit p̄iudicare patrono.clarū est qd sic, q2 i bñficialib9 hz amplissimā potestatē.c.ij.de pbē.lib.vj.cle.j.vt lite pēdē.& tradiť in dictis locis & in alijs accumulatis p Fely. in tractatu suo, qñ litere apostolice noceāt patronis ecclesiaꝝ.circa princi. Si vero loqmur de inferioribus, & tūc do. Calde.post Domi.in.c. cū accessissent.s.de cōsti.sentit qd nihil fieri poterit.nā fm eū eps nō poterit dispēsare ꝯ institutionē bñficij patronati, vel in ipsum mutare, vel ꝯ eaz venire sine cōsensu patroni.& ita dicit se obtinuisse & de illo dicto faciūt festū do. An. Abb. Jmo.& scribētes ibi.& p ornamēto illius dicti multa accumulat ibi do. Fely.in.vij.&.viij. col.cōcludēs qd nō poterit eps ecclesiā facere collegiatā, nec exigeť in cathedralē.nec alteri vnire, nec auctorizare permutationi, vel similia facere sine ꝯsensu patro.& iura & auctoritates allegat. Quinimo fortius dicit ibi Jmo.quē refert & sequiť do. Feli.ibidē in.viij.col.alia multa allegādo, q eps nō poterit instituere clericū in eccle.patronata, alter qz se habeat institutio & natura bñficij, ēt q patronatus pp negligētiā pdiderit potestatē p̄sentādi, & ꝓpterea si in institutione bñficij collatio sit fiēda p̄sbytero, nō poterit eps dispēsare, vt cōferať nō p̄sbytero, q videť bñ notādum. Vltra accumulata p domi. Feli.in dicto loco, vide circa illud qd dixi q permutatio nō pōt fieri sine cōsensu patroni. dominos de rota plene in ti.de re.per.i deci.nouis.decisione.v.& alios doctores cōmemoratos p do. Fely.in.c.cū bertoldus.ver.limita quinto.de re iudica.& aliqd p eūdē in.c.qm frequēter.i prin.in.iij.col. vt lite nō cōte.vbi attingūt an talis pmutatio facta sine cōsensu patroni sit nulla ipso iure, & cōiter cōcludiť q nō sed q valet vsqz quo patronus ꝯdicat cū causa. Jtē inquātū cōclusum est qd nihil poterit fieri in preiudiciuz p̄ro.ipso patro.nō ꝯsentiente, q2 dictū est solū vt id fieri nō possit p epm.intellige procedere ēt in legato pape quando patronus est laicus, vt no.in.c.cū dilectus.j.e.& in terminis decidit Gemi.in.c.qquis.circa fi.de rescrip.lib.vj.& habeť per do. Fel.in dicto suo trac.quādo litere apostolice &c. Hoc tamen limitatur infra circa finem huius questionis.

¶ Jtē ad p̄dictā cōclusionē bñ facit bona gl.in.c.nemo deinceps, de elec.li.vj.que dicit q bñficiū iurispatro.nō pōt dari in cōmendā sine cōsensu patroni, & allegat Jnno.& Host.& Bar.idem tenere.& sequitur Gemi.ibi.ēt declarās an hoc casu patronus possit p̄sentare nōdū reuocata cōmēda.dic vt p eū post Lapū, Ab. & Archi.& alios. Et premissam conclusionē ēt firmat Jnno.in.c. si cōstiterit.de accusa. Jtē facit q decidit Jnno.in.c.fi.de renū.q vult qd clericus vel rector ecclesie patronate nō possit renūtiare bñficio sine cōsensu patroni.qd dicit esse mēti tenēdū. Abb.in.c. significatū.s.de pbē.in fi.textualiū ad limitationē.c.q in dubijs. de renū.idē tenet Abba.in.c.de multa.in.iiij.col.eo.tit.& Jo.de Jmo.in.d.c.significatū.in.j.col.de pbē. Jtē facit q2 eps non pōt restituere, clericū vel rectorē depositū sine cōsensu patroni. ita cōcludit Gemi.esse cōmunē opi.in.c.qquis.de rescrip.li.vj. sup gl. pe.que quatuor opiniones refert.& idē sentit do. Ant.& Abb.in c.ex trāsmissa.circa finē.de renū. Premissam ēt cōclusionē firmat do. An.barba.in cōsi.suo.xxiij. incip. scripsit propheta.in. vij.col.in.j.vol. vbi aliquas ex p̄dictis decisiōibus cōmemorat. Et no.circa p̄dicta inquātū dictū est q requiriť cōsensus patroni in renūtiatiōe, vel pmutatione bñficij patronati.qd qñ bñficiū ipsum permutareť, nō est necessaria p̄sentatio de nouo. Sed pōt superior se expedire sine alia presentatione.ita Abb.in.c.cū dilectus.j.eo.allegat auctoritates de qbus p eū. Et plura ad hoc adducit Joā.de Jmo.in.c.fi.col.pe.s.de reꝝ permu.lz subijciat, qd cōsuetudo obseruat vt i pmutatione fiat resignatio bñficioꝝ. Et hac cōsuetudine attēta patronus deberet de nouo p̄sentare. An aūt p̄sentatio possit fieri in casu p̄posito nōdū reuocata permutatione.vide p Gemi.post alios in.c.nemo deinceps.de elec.li.vj. in pe.col. Jnquātū ēt.s.dictū ē remissiue, q vnio bñficij iuspa.nō pōt fieri sine cōsensu patroni. Reperio idez tenere vltra allegata p Fely.in.d.c.cū accessissent do. Thomaz fasioli in opusculo suo decisionū Rote.in.ij.causa in.vj.dubio.vbi dicit ita dixisse maiorez partē auditoꝝ Rote. Jtez bñ facit ad predicta, q2 non posset eps bona ecclesie patronate cōuertere in pbēdas, vt deseruiant necessitatibus alterius ecclesie sine cōsensu patroni.ita Abb.in. c.suggestū.j.eo.vbi ēt cōcludit post alios.q qñ nullū preiudiciuz fieret patrono, valeret dispositio epi sup iurepa. vel super rebus illius.hinc dicimus q rector ecclesie patronate poterit p̄sentare ad tit.ecclesie sue clericos ordinādos q ab ipsa ecclesia pcipiant alimēta, q2 nullū preiudiciū fit iuripa.tex.est & ibi notať in.c.postulasti.j.eo.tit. Jtem poterit rector ecclesie patronate sibi eligere quos voluerit sibi seruiēdū & ministrādū sine cōsensu patroni vt ibidē no.& firmat Fed.de senis cōsi.xcv.inci.sup dubitationū articulis.in.ij.col. Hinc ēt dicimus q poterit rector deputare vicariū in ecclesia sine cōsensu patroni.gl.est.in.c.ad hec.s.de offi.vica.de hoc tñ dic vt p doc.ibi.& in.c.pposuit.de filijs pres.& p.d. Car.in cle.vnica.in.xij.q.de offi. vica. Facit ēt, q2 in alienatione rei eccle.nō reqriť cōsensus patroni de necessitate, lz de honestate secus, vt p Jno. Jmo. Abb.& cōmuniter ceteros in.c.vnico. vt eccle.bñ.sine di.cōferanť.& p Pe.de anch.cōsi.suo.cxxj.inci. ex narratis.gl.Bar.& alij in auc.de alie.& emph.in prin.ratio est q2 non preiudicatur iuripa.vt declarat Pe.de anch.in dicto cōsi.verum est quod vbi alienatio esset facta indebite sine causa, posset patronus alienationem reuocare seu reuocari facere, vt in dictis loci notatur per.c.filijs.xvj.q.vij.

5 ¶ Limita nūc cōclu.s.factā.q in preiudiciū iurispatro.nihil † pōt fieri sine ꝯsensu p̄roni, vt nō pcedat qñ immineret necessitas, p quā p vtilitate eccle.eps moueref ad disponendū de bñficio p̄ronali aliter quā eius natura exigat, q2 ēt patrono inuito hoc poterit fieri.ita Abb.singulariter.in.d.c.cum accessissent.in pe.col.ibidem do. Fely.in.viij.&.ix.col.multa ad corroborationem adducit.ego cōprobo hāc limitationē p id qd dicit gl.in.c.j.x.di.que cōcludit q vbi subest iusta cā, pōt eps parochiā diuidere inuito rectore, lz sine cā nō posset p quā gl. ita determinat Abb.in.c.audientiā.j. & col.iij.de eccle.edi.reprobando gl.ibi que contrarium tenuit.

6 ¶ † Scdo limita istā ꝯclusionē, vt nō pcedat in patronatu ecclesiastico, q2 ipā pōt p̄iudicari p legatū, vt cōclusum est in p̄cedēti.q.& late hř p do. Feli.in.d.suo tracta. qñ litere apostolice &c.& p do. Lud.ro.ꝯsi.suo.cclxi.inci.in casu p̄posite cōsultatiōis.vbi dicit posse iuripa.ecclesia.p legatū p̄iudicari, ēt qñ p̄ronus ipse nō eēt de sua p̄uincia, dūmodo ipsa eccle. patronata sit.& rō q̄re nō ita de facili p̄iudiceť iuripa.seculariū, assignať p gl.& doc.in.d.c.cū dilectus.j.eo. Tertio limita dictā conclusionem, vt non procedat in iurepa.qd habetur ex cōsuetudine vel p̄scriptione, q2 legatus de latere poterit derogare ipsi iuripatro. Jta Fed.de senis in cōsi.lxv.incip.infrascripte questiones. Jdē tenent domi. An. Car. & Abb.in.c.dilectus.de offi.lega.idem tz Cardi.in.d.clemē.j.in vij.q.vt lite pēdē.& Ale.in cōsi.lxxiiij.incip.viso puncto, & diligēter examinato.in.iiij.vol.idez.tenēt pleriqz alij relati p Fely.in.d. tractatu.circa fin.& rō huius limitationis fm p̄fatos doc.est quia hoc casu cessat rō, pp quā legatus vel alius inferior nō pōt cōferre bñficiū spectans ad laicos.s.ne ipsi laici retrahanť a fundatione ecclesiaꝝ, ꝯriū tñ tenēt Jo.de Jmo.& Barb.in.d.c.dilectus & ēt de ista limitatione dubitat do. Feli.in loco p̄allegato, in fi.& dicūt Jo.de Jmo.& barb.vbi.s.qd nō reperiť iure cautuz, quod legatus possit p̄iudicare in casu p̄dicto.lz p̄missa limitatio est tenēda, q2 pbať ex rōne p̄allegata.& ē com.opi.vt attestať.d. An. corse.in repertorio suo in Abb.in xbo p̄ronus, circa principiū. Quomō aūt posset acqri iuspa.ꝯsuetudine vel p̄scriptione, dico infra sup vlti.verbo.in vlti.q.

7 † Qñ aūt litere apostolice preiudicant iuripatr.seculariū vel ēt clericoꝝ, & sic qñ sit p̄sumēdū papā velle ei p̄iudicare nihil attingo, q2 do. Fel.sande.adeo plene loqtur in dicto suo tractatu.qd parū in effectu addi posse existimo, & aliqd ēt circa ipsaz qōnez ponit ipse i.c.eā te col.xij.in ver.iij.declaratio.s.de rescri.itē q2 dixi.s.qd eps nō pōt vnire bñficium iurispa.sine p̄roni ꝯsensu.pone qd vnio fiat cū eius ꝯsensu, an ipse p̄ronus remanebit p̄ronus prime vnite, an vero efficiaf p̄ronus scōe, cui fit vnio.vide spe.in hoc titu.in vltimis verbis, & ibi Jo. an.in addi.vlti. An aūt ipse p̄ronus possit aliqd facere, vel disponere sine epo circa iuspatronatus, dicā.j.super verbo, de diocesani ꝯsensu.& an vbi reqraf ꝯsensus patroni, vt in casibus de qbus supra sufficiat ꝯsensus heredis, vide plene p do. Fel.in.d.c. cum accessissent in.viij.col.post Abb.ibi dicā sup predicto verbo. de diocesani ꝯsensu. Jtem an nō interueniente ꝯsensu patroni actus sit nullus, an autem debeat annullari, vide Fel.in.c.quoniam frequenter.§.porro.in.iiij.col.vt lite nō cōtesta.& in.c.cum bertoldus.iiij.colu.de re iudi.& dixi.s.in.j.q.huius verbi.& supra post principium huius questionis, vbi dixi de permutatione tantum.

8 ¶ † Quarto quero an debeať honor p̄rono, vt possit p̄sentare vnūqueqz clericū, religiosuz vel secularē, filiū, ꝯsanguineū, vel extra-

neū,cognitū vel incognitū,τ seipsuʒ sicut aliū,τ tam sacerdotem q̄ nō sacerdotem,τ tam beneficiatum,quaʒ non beneficiatū,circa primum de religioso an possit presentari ad ecclesiaʒ patronatā reperio Abb.in.c.qḋ dei timore.in.ij.col.ḋ.de stat.mona.qui cōcludit φ ad ecclesiā parochialē poterit p̄sentari. Et hāc dicit esse cōmunē opi.ꝯ dominos de rota,decisione sua.ccliiij.alias est decisio quinta in nouis.in ti.de iurepa.quā refert τ sequit̄ Bertachinus in repertorio suo.in verbo,patronus.in.iiij.colū. Et mouet̄ Abb.fauore cure animaꝝ,vnde cōcludit secus esse in beneficijs simplicibus. Et p hac cōclusione alleg.glo.expressam iuncto tex.in.c.in parochia.xvj.q.j. Ita cōcludit do. Prepositus diui Ambrosij in.c.prisci,circa fin.lv.di.subijciēs φ hec est cōis opi. ibidē tʒ Bald.in cōsi.suo.clx.incip.qdaʒ in morte.in.v.volu.ſm impressionē nouā. Et ēt tenuerunt multi alij relati in.d.decisione rote. An aūt debeat hoc casu ipsi religioso p̄sentato dari socius sui ordinis. Varie sunt opi.de qbus p Abb.τ do. Prepositum ibi.ḋ.vide p eos.q2 nō est p̄sentis speculationis. Pro p̄dicta cōclusione facit ēt ille tex.in.c.dei timore,τ cle.j.in fi.de ele.vbi pōt religiosus eligi ad ep̄atū,τ ēt ad regimen aliaꝝ ecclesiarum secularīū ſm gl.τ doc.ibi.amplia istā cōclu.ēt si religiosus sit nouici⁹, itē ēt si sit mēdicans.ita gl.in.d.cle.j.in verbo,religiosus quā approbant ibi Paul.de eleaza.τ do.Cardi.Flo.in.xxv.q.

9 ¶ Limita nūc dictā† cōclusi.vt ꝓcedat interueniēte licētia Abbatis vel superioris religiosi.c.si religiosus.de elect.li.vj. Et firmat Abb.in.d.c.φ dei timore in vlti.q.subijciens,φ nec ēt per papā posset religiosus ꝓmoueri sine licētia superioris,p glo.no.in.c.q̄ sit.xviij.questio.ij. Est verum,φ superior cogitur consentire vbi vtilitas vel necessitas suggerat,vel superior illius superioris poterit licentiam dare,vt firmāt doc.in.c.φ dei.τ ibi Abb.in fine. An aūt sit necessaria dispēsatio ad hoc,vt religiosus possit p̄sentari.vide Abb.in.d.c.qḋ dei timore.τ do. Prepositū.in.d.c.priscis.vbi plene loqr.

10 ¶† Scḋo limita,vt religiosus possit p̄fici eccle.curate,qñ ē aptus ad p̄dicādū,alias secus.τ rō,q2 pricipaliter pp offm̄ p̄dicationis,τ sic pp bonū cure sibi p̄mittit̄. Ista sunt xba abbatis p illū tex.i.d.c.φ dei timore. Hoc tñ nō firmo pro nūc,q2 in multis alijs ꝯsistit cura animaꝝ,τ nō i sola p̄dicatione, vt de se pʒ,τ habet̄ in.c.de multa.de p̄bē.maxime per Abba.ibi ſm fi.τ p doc.maxime do.Ant.de bu.in.c.q2 nōnulli.ḋ cle.nō re.

11 †An autē in monasterio in quo sit capella iurispa.possit presentari clericus secularis.habetur per Abb.qui videtur concludere φ nō in cōsi.lix.incip.quidaʒ do.Jac.de rachaneto in secūdo volu.vbi fortius videtur cōcludere φ in tali loco inuitis religiosis, nō possit acqri iuspa.de quo dicā.j.in verbo,in ecclesia.in.ij.q.

12 ¶ Circa aliud de cōsanguineo† an possit presentari sicut extrane⁹ breuiter ꝯclude φ sic.quinimo ēt filius p̄sentari pōt.gl.est in.c.q2 clerici.in verbo.filij.infra eo.cū q̄ trāseūt Goff.Host.Jo.an.do. Ant.de bu.do.Car.in.j.q.τ Abba.ibi,que alia alleg.τ subijcit istā esse cōeʒ opi.τ dicit ibi do.An.φ ita de cōsuetudine obseruatur,lʒ Inno.ibi ꝯtrū teneat. Eādē opi.cōmunē tʒ gl.τ Inno.sibi ꝯrius in.c.cōsulit.infra eo.Spec.in titu.de iurepa.ad fi.idem tenent Abb.τ cōmuniter doc.in.d.c.cōsuluit τ do.Barto.belēzi. ibidē in apostillis,multas alias autoritates alleg. Idē tʒ Abba. subijciens esse cōmunē opi.in.c.ex ore.in p̄nci.ḋ.de his q̄ fi.a maio.parte.c.in ꝯsi.suo.xcvj.incip.Jesus Christus adsit.in.ij.volu. τ ppea ꝯcludit ibidē,τ in.d.c.q2 clerici,poterit ep̄s ꝯferre beneficiū filio legitimo vel nepoti,dūmō sit idoneus,q2 charitas in primis exercenda est erga domesticos.c.ij.satis.lxxxvj.dis.c.oino xxxj.dist.τ probat̄ hec decisio expresse in.c.dilecto.ḋ.de p̄ben.vbi car.de quo ibi,cōtulit canonicā nepoti suo,qḋ ēt dicit Abb in.c. vt frater.in fi.de re.eccl.alie.vbi ēt decidit φ res eccl.possunt alienari p p̄latū,ita in cōsanguineū sicut in extraneū in casibus,in qbus alienatio p̄mittit̄. Et ēt facit,quia pōt clericus de redditib⁹ beneficioꝝ suoꝝ alere cōiunctos pauperes.glo.est in.c.omnino xxxi.distin.τ nota.in.c.j.de coha.cler.τ mulie.vbi fortius dixit Abb.in fi.qḋ ēt filios spurios poterit prelatus vel clericus alere de redditibus b̄ficioꝝ τ ēt poterit dotare filium vel sororem de redditibus ecclesie,qñ sunt pauperes.ita decidūt do.An.de bu. τ Abb.in.c.p̄uenit.de arbit.p eadē cōclusiōe ēt adduco tale fundamētū,nā illud censet̄ p̄missum,qḋ nō reperit̄ ꝓhibitū in materia p̄missiua,put est ista.l.necnō.§.φ eis.ff.ex qbus cau.ma.c.inter corporalia.circa mediū.vbi gl.no.ḋ.de trāsla.epi.τ habet̄ per glo.in.c.ex literis.j.eo.cū ergo nō reperiat̄ ꝓhibitū p̄sentare filiū merito p̄sentari poterit. Ad argumēta que solent in ꝯtrū adduci respōdent do.Car.Abb.τ alij.in.d.c.cōsuluit.τ Abb.in preallegato cōsi.xcvj.τ q2 ista cōclusio videt̄ modicā dubitationē hēre

13 vlterius nō insisto.† Limita tñ eaʒ,vt nō ꝓcedat,qñ pater p̄sentaret filiū principaliter ob carnalitatis affectū nō cōsiderādo idoneitatē ipsius filij.ita domi.Car.τ ēt est de mēte Abb.in.d.c.ꝯsuluit.τ p̄bat̄ i.c.graue.ḋ p̄b.τ ibidē no.τ ppea dt Abb.i.c.q2 clerici.infra eodē.circa mediū p illū tex.qḋ acqrēs iusp.ad finē p̄ncipaliter vt presentet filios vel amicos debet eo priuari,q2 cōmitit simoniā mētalē.hoc tñ vltimū nō habeo p expedito pp notata in c.fi.de simo.τ qñ p̄sumat̄ p̄sentatio vel collatio b̄ficij vel renuntiatio facta ex affectu carnali.habet̄ pulchre p Abb.post Joan.

14 de ligna.τ alios in.c.j.ḋ.de cler.nō residēt.† Circa aliud de incognito an possit presentari,videt̄ tex.expressus φ sic in.c.monasterium.xvj.q.vij.q tex.dicit φ cōstructor monasterij vel oratorij potest cōmēdare illi presbytero cui voluerit,dūmō malus nō existat offm̄ eccle.cū cōsensu epi,τ istud ēt videt̄ ꝓbare tex.in.c. decernimus.xvj.q.vij.q tm̄ videt̄ requirere φ p̄sentet̄ idoneus. Et istam conclusionē videt̄ sentire Abb.in preallegato cōsil.lix.incipien. do.Jaco.de racha.in.ij.volu.in.j.col.τ clarius in teris nostris in c.ea noscit̄.in.ij.nota.de his que fi.a p̄la.sine cōsen.ca.τ in consi. lxxvj.inci.inuocato christi auxilio.in.ij.vol.in versi.in.iij.dubio. Ego credo in hoc pūcto esse distinguendū.qḋ aut est incognitus ep̄o,τ sine dubio pōt p̄sentari,q2 ep̄s poterit illū examinare,nam ad aliū finē nō fit ep̄o p̄sentatio,nisi vt possit p̄sentatū examinare an sit approbādus vel reprobādus q̄ examinatio nō esset necessaria,qñ esset notus ipsi episcopo. Ita Abb.in.d.cōsi.lxxvj.

15 ¶† Limita tñ istā cōclusionē,nisi sit de aliena diocesi ipse p̄sentatus q2 tūc ep̄s nō dʒ eū istituer̄ i b̄ficio sine literis cōmēdaticijs, proprij episcopi.tex.est τ ibi not.doc.in.c.fraternitati.ḋ.de cleri. non residen.τ est tex.τ gl.in.c.hortamur.lxxi.distin. Hec tamē limitatio nō procedit in episcopo habente iuspat.in altera diocesi. quia habet priuilegium presentādi clericum corā episcopo illius diocesis quem voluerit,quasi sufficiat eius testimonium.ista sunt verba Host.hic in summa.in versi.ex qbus ꝓueniat.p tex.in.c.si qs ep̄orū.xvj.q.ij.idē dicit gl.in.d.c.hortamur. Aut vero ē incognitus patro.p̄sentāti.τ tūc idē credo dūmō sit idoneus per iura .ḋ.allegata.dicit tñ Joā.an.in.c.bone.ij.in.ij.col.de postu.prela. φ q cōsentit in p̄sonā de qua nō hʒ plenā notitiā,nō saluat cōsciētiā,p illū tex.idē dicit ibi Abb.in.xij.nota. Si aūt p̄sentatus esset minus idoneus vel indignus,tūc subdistiguit̄ φ aut patron⁹ p̄sentauit sciēter indignū,τ est priuatus ꝓ ea vice potestate p̄sentādi.secus si ignoranter,vt q2 forte p̄sentatus erat patrono incognitus. Ita cōclu.Abb.relatis opinionib⁹ doctoꝝ i.c.cū vos.ḋ. de offi.ordi.post Host.τ Joā.de ligna.τ idē tenere vr̄ in.c.cū pp. ibi,quarta differentia.j.eodē.idē tʒ Jo.an.in.c.illud circa mediū j.eo.p tex.in.c.ij.§.fi.ḋ.de sup.neg.prela.vbi idē cōcludūt Host. Jo.an.τ Abb. Idē cōcludūt dn̄i de Rota in deci.nouis sub hoc eo.ti.deci.ccxxij.incip.ſm oēs,τ in decisione sequēti.τ sentit abb. i.c.cū i cūctis.§.fi.ḋ.de elec.idē pulchre cōcludit do.And.barb. in cōsi.suo.xxxiij.inci.scripsit psalmista.in.vj.col.in fi.cū sequēti. i.ij.vol.idē tʒ do.Fel.sandeus in.c.cū bertoldus.in.v.col.xsi.limita.vj.ḋ.de re iudi. Et ista vr̄ cōmunior opi.qcqd tenuerit aliq in dictis locis relati.τ i cle.j.eo.ti.τ Bal.i margarita sua.i xbo, p̄ronus.xsi.j.distiguētes inter p̄ronū ecclesiasticū τ laicū,vt ecclesiasticus sit ꝓuatus,τ laicus nō,dūmō iterū p̄sentet dignū intra.

16 iiij.mēses.† Quis aūt dicat̄ indignus vel minus idoneus,ita vt p̄sentari nō debeat nec istitui,vel ad b̄ficiū ecclesiasticū ꝓmoueri.vide magistralē tex.in.c.cū i cunctis,p totuʒ,τ que ibi notantur.ḋ.de elec.τ Panor.in.c.graue.col.pen.de prebē.τ plene notata p docto.maxime.per domi.Feli.in.c.querelam.ḋ.de iureiuran.τ per eundē plene in.c.secundo.ḋ.de rescri.τ aliquid p Panor.τ alios i.c.si celebrat.infra de cler.excō.ministāte.τ inter cetera nota qḋ dicit Cōpost.in.c.capitulū.in versi.sed nūquid collatio.ḋ.de rescrip.qḋ nō inuenit φ electio vel collatio facta cōstituto in crimine nō inducēte irregularitatē sit nulla.

17 † Que aūt sint crimina inducētia irregularitatē tractāt plene doc.post glo.in.c. nisi cū pridē.in prin.de renū.τ in.c.fin.de tēpo.ordi.τ plenius tradit do.Marianus de senis.in repe.c.ad audiētiā.in.vij.q.prici. de homi.

18 † An aūt excōmunicatus excōmunicatione minori possit p̄sentari vel institui.vide tex.q p̄bat in simili φ nō.in.c.si celebrat.de cle.excō.ministrāte.vt ibi no.

19 † An aūt puer vel patiens defectū etatis possit p̄sentari ad capellā habētē ordinē sacerdotij annexū.τ an p̄sentās sit priuatus ꝓ ea vice p̄tate p̄sentādi. vide do.An.Bar.q p plura cōcludit φ sic in.d.cōsi.xxxiij.

20 † No.tñ ꝓ cōdimēto p̄dictoꝝ,φ p̄sentās p̄sumit̄ scire cōditionē p̄sentati. ita ꝓbat̄ in simili.in.l.si patronus in fi.ff.de ꝯtr.tu.τ ibi no.Jac. de are.ita ēt p illū tex.τ p alia decidit Bal.in.d.margarita sua in verbo electio.in ver.xiij.qḋ no.ad faciēdū priuari patronū potestate presentādi,ꝓ ea vice. Et p̄missam decisionē ēt ponit Inn. in.c.cū

in.c.cū terra.de electio.ꝛ repetit Bal.vbi.s.in ver.fi.

21 ❡Circa aliud†an possit p̄sentari alis beneficiatus.cōclude ꝙ sic, ēt si b̄n̄ficiū ꝙ h3 sit curatū vel dignitas,ꝛ ēt secūdū ad ꝙ p̄sentatur sit hmōi.Istā cōclusionē satis ꝓbat tex.in.c.de multa.s.de p̄ben.vbi dr̄ ꝙ habens vnū b̄n̄ficiuz curatū vel dignitatem potest aliud vel aliam acceptare,l3 vacet primū vel prima.Sed in terminis ita decidit.d.Car.flo.post Lau.in cle.ꝛ si ab apostolice in xv.q.de offi.ord .

22 ❡†S3 hic suboritur qd̄ accessaria necessaria an in casu ꝓposito vacet primū videt̄ dicendū ꝙ non q2 generalis dispositio nō trahitur ad b̄n̄ficia patronalia laicoꝝ ne retrahant̄ a fundatione ecclesiaꝝ,vt dicit Lapus in allegatione sua. xcvj.incip.beneficia vacantia,ꝛ hr̄ plene p̄ do.Fel.in suo tracta. qn̄ litere apostolice.in prin,ꝯriū in vno verbo decidit do.Card. flo.in.d.cle.si ab apostolice.xv.q.idē sentit.Abb.Panor.in.d. c.de multa.sup gl.iij.in.v.addit ꝛ alius casus.ꝛ hoc credo veri⁹ q2 cessat hoc casu dicta rōne retrahant̄ ꝛc.cū p̄ro.ratificatio vel cōsensus req̄rat̄ ad hoc ꝙ acceptatio secūdi,ꝛ vacatio primi,vt dicit Abb.vbi.s.istā ēt cōclusionē t3 Gemi.in.c.l3 ep̄s de p̄bē.li. vj.vbi allegat idē tenere dominos de Rota,ꝛ Lapū in allegationibus suis,dicūt ēt prefati doc.ꝙ ex quo primū b̄n̄ficiū vacat p̄ acceptationē secūdi,ipso iure possunt patroni presentare ad primū beneficiū vacans nō vocato ipso acceptante, arg.d.c.l3 ep̄s

23 ❡Suboritur nunc alia difficultas,† an reseruatio q̄ facit papa de beneficijs vacantibus in casu proposito trahatur ad beneficia iurispa.vide Gemi.in.c.ij.in.iij.col.de preben.lib.vj.ꝛ plene habetur per dom.Feli.in.d.suo tracta.in ver.limitatur.ij.dic vt per eum q2 nihil adderem.

24 †An autem reseruatio beneficioꝝ vacantium in curia trahatur ad beneficia iurispa.vide glo.ꝛ doc.in.d. c.ij.dicam abunde infra sup verbo,cōpetēs alicui.in.q.xxij.

25 ❡†Circa aliud an qs possit p̄sentare seipsum,breuiter tex. est qd̄ nō.in.c.p vestras.j.eo.ꝛ ibi notāt oēs.ꝛ spec.p illū tex.in hoc eo. ti.circa fi.facit ēt tex.in.c.fi.s.de insti.vbi qs nō pōt ꝯferr̄ b̄n̄ficiū sibijpsi,seu nō pōt instituere seipsum,q2 vt inq̄t ibi tex.inter dantē ꝛ accipientē d3 esse distinctio p̄sonalis.Facit ēt qd̄ ꝓbat tex.in.l. si mādauero.§.si tibi certū.ff.māda.vbi q̄ iussus est dare cui velit, nō pōt p̄ se retinere.Itē facit q2 qs nō pōt eligere seipsuz ēt ꝙ detur sibi potestas eligēdi,ꝛ ēt dato ꝙ iurauerit eliger̄ meliorē,ꝛ ipse sit melior.glo.est q̄ assignat rōnē in.c.cū in iure pitus.s.de ele. ꝛ rō p̄misse ꝯclusionis est,q2 si qs p̄sentat seipsum vr̄ facere iudiciū de p̄sona sua ꝛ auctorizare sibijpsi,q̄ oia sunt ꝓhibita,argu.in cle.ij.de re.eccl.nō alie.ꝛ in.c.q̄liter.de elec.Ita Abb.post alios in.d.c.p vr̄as.Cōtra tn̄ istā ꝯclusionem vr̄ facere regula,q̄ h3 qd̄ prima charitas incipit a seipso.c.q vult ordinate.de peni.di.iij.l. p̄ses.C.de serui.ꝛ aqua.l3 r̄nderi pōt qd̄ ꝓcedit dicta regula, nisi sequant̄ incōueniētia de q̄bus.s.sc3 qd̄ qs se ingerat ꝛ auctorizet sibijpsi ꝛc.Ita rn̄det do.Cardi.flo.in.d.c.p vr̄as.in.j.q. Limita nūc hāc ꝯclusionē q̄ h3 ꝙ qs nō pōt seipsum p̄sentare,vt nō ꝓcedat,qn̄ iā esset p̄sentatus ab alio cōpatrono,q2 posset p̄sentationi ꝯsentire,ꝛ ille ꝯsensus cōputaret̄ p̄ vna voce,vbi essent alij patroni,ꝑ discordarent.Tunc.n.nō se ingessit,nec pōt reputari ambitiosus.Ita ꝓbat̄ in.d.c.cū in iure peritus. Et hoc tenet spe. in hoc titu.v̄sus finē.vbi dicit qd̄ tres p̄roni poterūt p̄sentare vnū ex se.arg.l.vt magistratus.ff.de tu.ꝛ cura.dat.ab his,hoc ēt clare ꝓbat gl.in.l.eos.ff.de decu.in pri.q̄ dicit ꝙ electus ad aliquā dignitatē sine sui ꝓcuratione petens se postea ꝯfirmari nō incidit in.l.iuliā ambitus,ꝛ illā glo.sequit̄ Sy.in.l.j.C.de confir.tuto.ꝛ eā dicit nō esse alibi Bal.in margarita sua in v̄bo,electio.in v̄si. vj.Et ita est ēt de mēte Abbatis in.d.c.p vestras.ꝛ do.Bar.veroñ.in cautelis suis.in.xij.charta.incip.vidimus pridie.Et ēt vr̄ hoc cōcludere Arch.in.c.q ep̄atū.in vltimis verbis.viij.q.j.Cōtrariū tn̄ ꝯsuluit do.Calde.cōsi.suo.vij.in titu.de iure p̄ronatus. per.d.c.per vestras.tn̄ mihi magis placet dicta limitatio,q2 in ea cessat ratio ambitionis de qua in.d.c.p vestras.Et hāc opi.ēt t3 per plura do.And.Barba.in cōsi.suo.xxxiij.incip.scripsit psalmista.in pen.colū.in.ij.volu.alleg.glo.in teris in.c.cōsuluit.j.eo. titu.ꝛ ēt hoc t3 Abb.in.d.c.cū in iure.in pe.colū.vbi pulchre explicat istū pūctū,ꝛ ibidē in vlti.col.declarat qualiter debeat electus vel presentatus cōsentire elec.vel p̄sentationi de se facte , ꝛ an talis cōsensus possit prestari q̄ncūq3,an autē intra tēpus datū ad eligēdū vel presentandū.dic vt per eum.

26 ❡Circa aliud†an de necessitate p̄sentatus dēat esse sacerdos vel presbyter,an vero sufficiat ꝙ sit simplex clericus vel subdiacon⁹ vel diaconus,videt̄ dicēdū qd̄ nō req̄ratur ꝙ sit presbyter.p tex. in.c.cuz dilectus.j.eod.vbi fuit presentatus quidā subdiaconus breuiter in hoc pūcto quotidiano puto distinguēdū esse qd aut in fundatione b̄n̄ficij fuit ordinatum ꝛ dispositū , qd̄ p̄sentari deberet vnus presbyter vel aliter.postea id statutū est vel ex priuilegio vel cōsuetudine id caueat̄.ꝛ tūc talis ordinatio,statutū,cōsuetudo,vel priuilegiū est obseruādū.Ita qd̄ si presentet̄ postea aliqs q̄ nō sit presbiter,qd̄ presentatio nō valeat,ꝛ rō est q2 req̄ritur ꝙ tp̄e presentationis p̄sentatus actu sit presbyter.ꝛ sic ipsum b̄n̄ficiū h3 ordinē annexū actu.Ita cōcludit Abb.in.c.cū in cunctis §.inferiora in vlti.col.s.de elec.allegat inter cetera dominos de rota.deci.sua.iij.fm numerū meū est decisio.j.in tit. de p̄bēdis in nouis decisionibus.Itē dicit gl.in.c.si eo tp̄e.de rescr. li.vj.ꝛ in. c.j.de filijs p̄sby.eo.li.ꝛ idē in teris cōcludit domi.And.Bar.in cōsi.suo.xxxiij.incip.scripsit psalmista.in.iiij.ꝛ.v.colū.in.ij.vol. Et ēt in vlti colū.vbi melius ꝓ eadē cōclusione facit,q2 si p̄ron⁹ disponat cū cōsensu ep̄i,ꝙ semp p̄sentet̄ vnus de domo sua , vel de suo genere,si aliq̄ reperiant̄ q̄ velint p̄sbyterari , ꝛ sint idonei, v3 talis dispositio.ita decidit Gemi.in.c.cū in ecclesia.p illū tex. de preben.lib.vj.in vltimo not.Et ita cōsuluit elegāter do.Car. flo.ꝯsi.xi.incip.quedā societas.ꝛ ita firmat do.Feli.in.d.suo tractatu qn̄ litere apostolice ꝛc.in.ij.colū.versi.corrobari pōt.p predicta ēt cōclusione facit tex.not.in.c.cū dilectus.s.de cōsuetu.ꝛ ꝙ ibi no.do.Anto.Abb.ꝛ Imo. vbi cū cōsensu ep̄i pōt patronus disponere circa spiritualia.vbi alias nō posset ꝙ ēt hr̄ p̄ oēs in.c.significatū.s.de prebē.ꝛ per do.Feli.in.c.cum accessissent.in viij.colum.de cōsti.post Abb.ibi ꝛ domi.Calde.qui etiam in terminis istis loquunt̄,ꝛ predicta cōclusio est diligēter notāda,q2 vt

27 plurimū†testatores dicūt,qd̄ volunt ꝙ ad capellas vel altaria per eos fundata vel fundanda p̄sentētur sacerdotes idonei,vel dicūt ꝙ ad illa presentent̄ capellani q̄ celebrēt,q2 tūc req̄rit̄ qd̄ p̄sentādi sint sacerdotes tp̄e p̄sentationis.Si autē ex dispositione testatoris,fundatoris,vel ex priuilegio,vel cōsuetudine,vel ex statuto nō req̄rit̄ ꝙ actu qs sit p̄sbyter vel aliū ordinē habeat. Tūc dicēdū est,ꝙ sufficit si p̄sentatus habeat ordinē habitu quē b̄n̄ficiū ipsum req̄rit.ita cōcludit in effectu do.Car.in.c.nobis.§.ceterū.in.fi.j.eo.per tex.in.c.ij.de institu.li.vj.ꝛ ante eum Joann. and.ibidē.ꝛ pulchre Imo.in.c.fi.s.de p̄bēdis.ꝛ idē ꝯcludit Lu. roma.in.cōsi.suo.cccxv.inci.quo ad primū.in prin.vnde si b̄n̄ficiū sit curatū, sufficit qd̄ p̄sentatus habeat etatē sufficiētē ad assumēdū presbyteratū.ꝛ sic ꝙ habitu possit esse presbyter. textus est expressus in.d.c.cū in cūctis.§.inferiora.ꝛ ibi pulchre Abb. post alios,nec est necesse ꝙ sit in sacris cōstitutus.vt dicit Inno. ibi.cuius dictū vt attestat̄ Panor.ibidez in fi.cōiter obseruat̄.ꝛ idē t3 Panor.post multa in.c.dudū.el.j.s.de elec.ꝛ clare probat̄ in.c.ij.de insti.li.vj.ꝛ in.c.si ꝓ clericis pauperibus.de p̄ben.eo.li. ꝛ l3.c.p̄terea.de etate ꝛ q̄li.videat̄ req̄rere qd̄ ille q̄ ꝓmouet̄ ad curatū saltē debeat esse subdiaconus tp̄e ꝓmotionis,tn̄ ad illum tex.r̄ndet̄ multipliciter p̄ doc.in dictis locis.maxime p̄ Panor. in.d.c.dudū.el.j.in fin.vide eu3,ꝛ hec cōclusio mihi placet,l3 aliq̄ simplr̄ insistūt littere.d.c.p̄terea,vt Jo.and.in glo.c.cū ex cod. in ver.subdiaconatus.de elec.lib.vj.ꝛ q̄dā alij relati p̄ Pano.in d.c.dudū.ꝛ p̄missā cōclusi.dicit esse cōiorē Car.flo.in.d.c.p̄terea.ꝛ in.d.c.dudū,ꝯrio.xj.est tn̄ necesse qd̄ postea ad ipsum ordinē req̄sitū in b̄n̄ficio b̄n̄ficiatus se ꝓmoueri faciat in tp̄e a iure expresso,vt in dictis iuribus cauet̄.ꝛ faciūt no.p̄ Gemi.in.c. l3 canō.ꝛ in.c.statutū.de elec.lib.vj.vbi dicit ꝙ illa iura habent locū ēt in p̄sentatione,ꝛ ad p̄dicta ēt est bonus tex.in.c.j.ꝛ ibi pōderat do.Anto.in.iiij.no.s.de eta.ꝛ quali.Si aūt b̄n̄ficiū sit sine cura,vt puta canonicatus,vel aliud b̄n̄ficiū simplex,vel ecclesia.vel capella ēt p̄ se stās pōt presentari ēt nō p̄sbyter.actu. vel habitu. ꝛ vnusquisq3 ēt q̄ nō habeat aliquē ordinē sacrū nec de iure tunc sit aptus habere. Ita colligit̄ ex notatis p̄ Abb.post alios in.c. sup inordinata.s.de p̄ben.ꝛ in.c.preterea.s.de eta.ꝛ quali.ꝛ in. d.§.inferiora.vbi cōcludūt doc.cōiter qd̄ in talibus b̄n̄ficijs sufficit etas.xiiij.annoꝝ. Quinimo in b̄n̄ficio mere simplici vel infimi gradus sufficeret,vt dicūt p̄fati doc.etas.vij.annoꝝ. Ad predicta ēt faciūt,q̄ dicit.d.Barba.in.d.ꝯsi.xxxiij.in.vj.col.sed ad ordinē sacrū nemo pōt ꝓmoueri,nisi i.xviij.anno loquēdo de primo.s.de subdiaconatu,q2 alij maiorē etatem exigunt.vt declarat tex.in cle.generalē.de etate ꝛ q̄li. Et ꝓ dicta cōclusione facit qd̄ decidūt Jo.an.Abb.ꝛ cōiter doc.in.c.nobis.j.eod.Host.Abb. ꝛ alij.in.c.suggestū.j.eo.Abb.in.c.postulasti.j.eod.ꝛ in consi.suo lvij.incip.ex infrascriptis literis.in vlti.colū.in.j.volu.vbi decidūt ꝙ patronus in ecclesia collegiata,presentabit clericos ad p̄bēdas,ꝛ si nō sit collegiata presentabit rectorē.ꝛ alios clericos. Et predictam decisionem dicit esse cōmunem Imo.in.c.fi.in vlt. no.s.de conces.preben.An aūt ep̄s possit admittere presentationē ꝛ dispēsare cū his,qui non habent etatem vel ordinem requisitum in beneficio , saltem de cōsensu patroni vel heredis.no.in

In d.cle.generalem.⁊ in.d.§.iferiora.⁊ i.d.c.pterea ⁊ in c.vnico.de eta.⁊ qua.li.vj.⁊ p Abb.⁊ alios in.c.cũ accessissent.de cõsti.vbi Abb.sentit ꝙ sic.dic vt ibi ⁊ in alijs locis preall.notat.⁊ dicã.j.q.xv.sup verbo,de diocesani cõsensu.q.xv.an autez illegitimus possit presentari.vide.j.q.ij.super verbo,cõpetens alicui.

28 ¶ Quinto quero †an possit patronus presentare p procuratorez, breuiter cõclusio est qđ sic.tex.est a ɔ̃rio sensu in.c.fi.de ɔces.prebẽ.§.⁊ ibi no.oẽs.istud ẽt tz do.Car.in.cle.j.in prin.in.xi.qõ.de iurepa.Itẽ ẽm tit.do.Feli.in.c.cũ venerabilis.i prin.§.de excep.in vno verbo.⁊ firmãt dñi de Rota loquẽdo in patrono clerico in decisionibus antiquoribus.decisione pria.circa prin.,sub hoc eo.tit.Probat̃ ẽt ista cõclusio argu.tex.in.c.accedẽs.§.de pben.vbi absens põt inuestiri de bñficio p pcuratorẽ.Item pbatur qꝛ nõ reperit̃ phibitũ,ergo censet̃ pmissum,ex quo materia est per missiua.l.nec non.§.qđ ex eis.ff.ex q.cau.ma.c.inter corporalia circa mediũ.vbi pulchra glo.§.de trans.epi.⁊ isto arg.vtit̃ Abb.in ista materia cõstitutionis pcuratoris.in.c.cõstitutus.de ap.§.facit ẽt tex.p locũ a speciali.⁊ ibidem no.in.c.qꝛ pp.§.illud.§.de elec.Ita ẽt cõcludit Lapus in allegationibus suis.allegatione.viij.incipien.qꝛ presentatus.⁊ in allegatione.lxxviij.incipien.in dei noie.in.iiij.col.subijciens ꝙ patronus ẽt nõ impeditus id facere põt.idẽ ẽt tz in allegatione.xxij.incipi.an sufficiat.⁊ in allegatione.cxxix.incip.factũ sup quo cõsiliũ petit̃.in.xvij.col.Istam ẽt cõclusionẽ sentit Abb.in.c.ex insinuatione.in fin.j.eod.⁊ p ea ẽt facit qꝛ electio põt fieri p procuratorẽ.tex.est in.l.si is q stichũ ff.de procu.⁊ in.l.itẽ eoꝝ.§.j.ff.ꝙ cuius.vniuer.noie.⁊ melior in pposito nostro.in.c.penul.de elect.lib.vj. ¶ Sed hic suborit̃ qđ.

29 accessoria †nunqđ pcurator debeat ɔstitui spãlis ad presentãdũ.an vo sufficiat pcurator gñalis dicas ꝙ pcurator dz esse spãlis.casus est singl'is put refert.d.Fel.ibi põderasse dñz suũ in.c.dile.§.de testibus.Et rõ est ẽm euz,qꝛ pŝentatio est qđã donati.sz ad donãdũ reqritur speciale mandatũ.c.fi.de offic.vica.li.vj.l.ɔ̃ iuris.§.si filius.ff.de pactis.adeo ꝙ nõ sufficeret ẽm eum pcurator vniuersalis cũ libera.pro eadem cõclusione ego allego Pau.de cast.pulchre in cõsil.suo ccclxi.incipiẽ.venerabilis vir.circa mediũ vol.primo vbi fortius dicit ꝙ ẽt si qs habeat mãdatũ ad ɔferendũ bñficia,nõ tñ põt presentare.c.cũ illis.de prebẽ.lib.vj.idẽ ẽt tz Jo.de imo.in.d.c.fi.in prin.ɔ̃ Jo.and.ibi.subijciens Jmola hãc decisionẽ nõ pcedere qñ cõstituens pcuratorẽ hẽret tantum mõ potestatẽ presentãdi,qꝛ tũc mãdatũ de cõferẽdo intelligeret̃ de presentãdo,qꝛ aliter intelligi nõ posset.subijcit ẽt Jmo.ibi in.iij.colũ.post Jo.calde.qđ qñ in mãdato essent expressa aliqua regrẽtia speciale mãdatũ adiecta clausula generali,tunc cõprehenderet̃ potestas presentãdi iuxta tex.⁊ notata ibi i.c.q ad agẽduz

30 de procu.lib.vj.† Aduertendũ est ẽt circa hãc qõnẽ ꝙ sufficit pcuratorẽ esse cõstitutũ ad presentãdũ in genere nõ aũt esset necesse specificare ad tale bñficiũ,ita cõcludũt doc.cõiter in.d.c.fi.§.de cõcessio.prebẽ.et faciunt notata p Abbatẽ ⁊ doc.in.d.c.accedens.§.de prebẽ.vbi cõcludũt ꝙ sufficit pcuratorẽ esse cõstitutũ ad acceptãda bñficia in genere.Limita mõ istã cõclusionẽ,vt pcedat qñ bñficiũ vacat,qꝛ tũc põt ɔstitui pcurator ad pŝentãduz vt.§.sed anteq̃ vacet,secus,ita pbatur in.d.c.fin.de cõcessio.preben.Intelligẽdo tñ ⁊ declarãdo vt plene p doc.maxime p Jmo.ibi sup.ij.gl.⁊ aliqđ h̃r p Lapũ in.d.allega.cxxix.in.xvij.colũ.⁊ Lud.roma.in.consi.cccclxv.incip.in re presenti.

31 ¶ Secũda qõ mouet̃ accessorie ad predicta,†an sufficiat procuratorem presentasse.j.iiij.mẽses datos laico patrono ad presentanduz,si infra illos fidez non faciat de mandato,conclusio est ꝙ nõ,qꝛ paria sunt nõ presentasse,vel minus sufficiẽter pŝentasse intra tẽpus.arg.l.quoties.ff.qui satisda.cogan.ita decidit Lapus allegatione sua.xxij.incip.an sufficiat.Crederẽ tamen,ꝙ si quis presentaret noie alterius tanq̃ neg.gest.vel procurator gñalis vel tanq̃ ɔiuncta psona,si fiat postea ratificatio intra tps datũ ad pŝentandũ qꝛ talis pŝentatio valeat a tpe ratificationis.gl.est notabilis in simili.in ca.quã sit.in verbo.petere.de elec.li.vj.⁊ optime faciunt notata p doc.in.d.c.accedens,vbi ɔcludunt ꝙ si qs acceptat bñficiũ noie meo,possum ratificare,quã ɔclusionẽ etiaz cõmemorat ⁊ sequit̃ do.Feli.in.c.nõnulli.§.sunt ⁊ alij in.viij.col.de rescri.quinimo ẽt si noie meo non esset facta pŝentatio sufficit postea illã ratã h̃re intra tẽpus.ita pbat̃ in.c.qđ sicut.⁊ ibi notatur.§.de electio.⁊ ita etiam decidit in terminis de presentatione do.Bar.belẽzi.in apostilis ad Abb.in.c.cura.j.eo.p illum tex.⁊ si opponatur ꝙ nõ põt haberi ratum a me id quod nõ est gestũ nomine meo.responde vt per Abb.in.d.c.quod sicut.in.iij.col.

32 ¶ † Sexto q̃ro an possit p̃ronus pŝentare p literas scribẽdo epõ,qualiter talẽ pŝentat.breuiter dõm est qđ sic.tex.est ⁊ ibi no.glo.d.Ant.Jmo.Abb.⁊ alij in.c.ea noscit̃.§.de his q̃ fiũt a pla.sine ɔsensu.c.Inferẽtes p hoc qđ põt qs pŝentare absentẽ.Eandẽ cõclusionẽ tz Lapus allegatione sua.lxxv.incipiẽte.casus talis ẽ,in antepe.⁊ in pe.col.allegat inter alia tex.clarũ.⁊ ibi glo.no.i verbo.literaꝝ.in cle.vnica.in.§.pŝentatos.de exces.pla.Hinc decidit ibi Lapus i ɔtingẽtia facti qđ vz pŝentatio facta p istrumẽtũ in absentia supioris si pŝentatus.j.iiij.mẽses deferat illđ istrumẽ.ad superiorẽ ⁊ ipsuz coram eo pŝentet,qđ quotidie contingit.predictã ẽt ɔclusionẽ qđ p literas possit qs pŝentari.Firmat Abb.i ɔsi.suo.lxxvj.incip.inuocato xpi auxilio.circa mediũ,⁊ do.Card.in.d.§.pŝentatos.in pma oppo.⁊ i.c.fi.in fi.j.eo.vbi dicit ita fuisse obtẽtũ,⁊ ita ɔsuluerũt Jo.and.Paul.Abb.⁊ Lap.de castel.Istud idẽ tz.d.Prepo.diui Ambrosij nũc meritissimus Cardi.in.c.q i aliquo.li.vi.Limita tñ dictã ɔclusionẽ vt pcedat,qñ presentatus se pŝentat corã superiore cũ literis vel istro.vt supra dictuz est.pŝentatio est exhibitio facta sensibꝰ corporeis supioris.gl.est in cle.dudũ.in verbo,presentari.de sepulturis.Ita Jmo.⁊ Abb.in.d.c.ea noscit̃.Idẽ Abb.in preallegato consil.lxxvi.Et subijcit Jmol.vbi.§.ꝙ nõ sufficeret dirigere literas epõ qualiter ipse presentat Titiũ,nisi Titius eẽt presens epõ tẽpore presentationis literaꝝ,qđ ẽt firmat Abb.in dictis locis,⁊ satis est de mẽte Lapi ẽt do.Car.in locis.§.allega.reperio tñ dominos de Rota in decionibus suis nouis in titu.de iurepa.decisi.iij.que incip.nõ sufficit.vbi aliter vident̃ loq ⁊ dicere ꝙ sufficit literas esse presentatas epõ,⁊ ipsum presentatuz se exhibere corporaliter in termino dato ad presentandum.Nõ autem requirunt ꝙ tpe presentationis literaꝝ presentatus sit presens epõ,ꝙ v̄r iuridicuz ⁊ equũ ⁊ ẽm hãc decisionẽ arbitror esse limitãdũ id qđ dicũt Pano.Jmo.⁊ alij.§.relati.Aduerte tñ ꝙ vbi pŝentatus esset notus epõ,tunc indistincte nõ ẽ necesse ꝙ se corporaliter exhiberet.Ita Abb.in.d.c.ea noscit̃.⁊ clarius in.d.ɔsil.lxxvj.in vlti.colũ.Idẽ tz do.Prepo.diuiꝰ Ambrosij in ca.de petro.xlvij.dis.Et ratio est ẽm eos,qꝛ nõ est necesse presentato examinare ex quo est notus epõ.Itẽ aduerte ex mẽte Abb.in.d.c.cõsi.ꝙ qñ epõs admitteret presentationem p literas de eo qui non se corporaliter exhibeat,valet presentatio,quod satis equum est,⁊ faciunt notata p abb.⁊ doc.in.c.cum accessissent.§.de consti.

33 ¶ † Septimo q̃ro an p̃ronus possit pŝentare plures dicẽdo epõ,qđ admittat alternatiue quẽ velit.dicas qđ sic.tex.est in cle.plures eo.ti.vbi pbat̃ iũcta glo.in v̄bo,plures.qđ poterit p̃ronus isto mõ pŝentare quotcũq̃ voluerit,⁊ ita firmãt ibi Zẽze.Mat.⁊ Lap.quos ẽt refert ⁊ seqt̃ Jo.de Jmo.ibi sup.d.gl.idẽ.d.Car.ibi.i.§.fi.i pn.secus tñ eẽt i elec.c.ij.de elec.li.vj.ita gl.⁊ doc.i.d.cle.plures.Jo.and.⁊ Gemi.i.d.c.ij.⁊ Lapus allegatiõe sua.viij.incip.presentatus.circa principium,⁊ in allegatione.lxxviij.incip.in dei noie.in.v.col.⁊ in.d.allegatioue.viij.plura accumulat in quibus parificantur pŝentatio ⁊ electio.predictam etiam conclusionem facit.d.Fel.plura allegando.in.c.inter cetera.in vlti.col.§.de ap.vbi etiam accumulat de validitate aliorum actuuz alternatiuoꝝ ad saturitatem,an autem hec conclusio procedat in patrono ecclesiastico.vide.j.in.q.ix.huius verbi.in fi.

34 ¶ † Octauo quero an possit p̃ronus pñtare sub ɔditiõe.Lap.i.d.allegatiõe.viij.v̄r sentire ꝙ sic,dũ dicit,ꝙ.c.ij.de elec.li.vj.nõ hz locũ in pŝentatione.hoc idẽ v̄r sentire Gemi.in.d.c.ij.in princi.in versi.oppono secundo.Ego credo in cõtrarium,qꝛ patronus dz realiter presentare intra tẽpus a iure statutũ.Ita decidũt Jo.an.⁊ Abb.i.c.fi.j.eo.vnde dicũt,ꝙ nõ sufficeret patrono dicere itra tempus eligo talem in presentãdum,qꝛ tempus est datuz ad presentãdum nõ autem ad eligẽdum pŝentandum.c.vnico.eo.ti.li.vj.lz ẽt in hoc vltimo ɔ̃riũ teneat Lapus i allegatiõe.lxxviij.i.v.col.p.d.ɔclusio.ẽt facit,qꝛ ɔditio nihil ponit i eẽ.l.j.ff.de ɔdi.⁊ demõ.⁊ declarat gl.in rubrica illius tituli.Itẽ pcedit eadẽ rõ i pŝentatione q̃ in electione igit̃ ⁊c.Nõ obstãt mõ autoritates preallegate,qꝛ fundãt sup cle.fi.de iurepa.i fi.q̃ nõ loquit̃,qñ ɔditio naliter fit presentatio,sed qñ alteruatiue.sz diuersa est rõ.igit̃ ⁊c.

35 ¶ † Nono q̃ro an possit p̃ronꝰ variare seu pŝentare plures successiue,⁊ sic hodie vnũ,cras aliũ.dicas ꝙ sic,loquẽdo de p̃rono laico,qꝛ põt varie accumulãdo,nõ aũt i totũ a pmo recedẽdo.i p̃rono ecclesiasti.secus.tex.est clarus,⁊ ibi oẽs notãt i.c.cũ aũt.j.eo.notat̃ ẽt i.c.cũ aũt.j.eo.⁊ p gl.⁊ doc.i.d.c.plures.e.ti.⁊ rõ diuersitatis iter p̃ronũ ecclesiasticũ ⁊ laicũ assignat̃ p doc.i.d.c.cũ aũt.reprobatis rõnibus gl.ibi.Tñ meliorẽ rõnẽ puto assignari p gl.in simi.in.c.cũ vos.§.de offi.ordi.quã videas,⁊ qđ dixi de p̃rono ecclesiastico vt variare nõ possit,itelligẽdũ ẽ eẽ verũ.nisi clericus sit p̃ronus rõne p̃rimonij sui,pbat̃ in.c.cũ dilectus.j.eo.nec alibi ita bñ pbat̃ ẽm Abb.ibi.ita ẽt ɔcludũt Abb.⁊ alij i.d.c.cũ aũt.

¶ Sed

36 ¶Sed hic suborit̃ qǒ accessoria †an si clericus p̃ronus variet, qꝛ pẽdente p̃sentatione prima, aliã faciat, an puniat̃ in hoc ꝙ ad superiorẽ deuoluat̃ dispositio, q̃si patronus sic variãdo reddiderit se indignũ. cõclude qǒ nõ, dũtamẽ nõ presentauerit indignũ, ita decidũt do. de Rota in decisionibus antiquioribus. decisi. prima versus fi. sub hoc eo. ti. ad qǒ ẽt bene facit qǒ no. i. ca. bone. ij. de elec. Nota tñ circa principalem qõnẽ, ꝙ cautela est ad impediẽdũ variationẽ, vt inducat̃ p̃ronus ad donãdũ exercitiũ iurispa. s. ipsam presentationez, quod potest fieri. ita do. Ant. in. c. illud. ſ. eo. ⁊ in. c. cõstitutus. de cõces. prebẽ ⁊ faciũt que dicã infra sup vlti. verbo. i. ij. q. An tamẽ sine cõsensu epi fieri possit talis donatio me remitto ad notata in. c. ex insinuatione. ſ. eod. ⁊ d̃r infra loco suo. Aliam cautelam collegi ex dictis. ſ. q. xij.

37 ¶Secundo suboritur qǒ accessoria †an possit postulatiõe variari cõclude breuiter qǒ sic tex. est ⁊ ibi colligit Abb. in. xi. nota. in. c. bone. ij. de postu. prela. ⁊ ẽt faciũt notata in. c. precedẽti. Nõ aũt est qꝛ vt dicit Abb. vbi. s. postulato nõ est acq̃situ ius. Et ex hoc põt dari limitatio ad. d. c. cũ aũt. inquãtũ ꝓhibet clericũ variare, a p̃sentatione, qꝛ nõ ꝓhibebit̃ variare a postulatione, qǒ no. ⁊ ita ẽt sentit gl. fi. in. c. in causis. de elec. ⁊ ibi Abb. attestat̃ hanc esse

38 cõmunẽ opi. ¶†Tertio suborit̃ qǒ accessoria, an si p̃ronus ecclesiasticus presentauit eũ q nõ hꝫ ius instituẽdi ⁊ sic nulliter, an possit variare, ⁊ denuo p̃sentare legitime. ꝯclude ꝙ sic ita decidit do. Car. post Zen. reprobata opi. Laur. in cle. j. in. ix. q. eo. ti. Idez tꝫ Jo. de Jmo. ibi in vlt. col. ver. sed qd si clericus. Et bñ ꝓbat̃ ſm do. Car. vbi. s. in. c. fi. ff. eo. prius ergo presentatus habebit̃ ꝓ nõ presentato, vt cõcludũt prefati doct. Idẽ dicas in patrono laico, q nulliter presentauit, qꝛ eũ põt penitere ⁊ facere aliã presentationẽ legitimã. ⁊ sic in totũ poterit recedere a prima. Jta ꝓbat̃ arg. tex. in. c. cũ laici. ſ. de iureiur. ꝑ quẽ tex. ita dicit Panor in. c. j. super gl. in ver. placere. in prin. de iud. ⁊ hec erit vna alia limitatio ad. d. c. cũ aũt. vbi v̄r ꝙ nõ põt in totũ recedi a prima presentatio-

39 ne. ¶Quarto suborit̃ qǒ accessoria, †an patronus ecclesiasticus possit presentare plures simul, iuxta cle. plures. §. fi. eo. ti. glo. ibi dicit ꝙ nõ, ⁊ sequit̃ zenze. ꝑ qua opi. facit, qꝛ presentatio patroni ecclesiastici hꝫ vim electionis. Jta dicit Inno. ⁊ Abb. in. c. cũ aũt. ſ. eo. sed plures eligi nõ possunt ab vno. c. ij. iuncta gl. in verbo, alternatiua, de elect. li. vj. Et hoc ẽt v̄r tenere Gem. ibi post Joan. and. Cõtrariũ tñ firmat Stepha. in. d. cle. plures. quẽ ibi refert ⁊ sequitur do. Car. flo. in. §. fi. in prin. motus inter cetera, ꝑ idẽtitatẽ rõnis illius tex. idẽ in effectu sequit̃ ibi Jo. de Jmo. in pen. col. ⁊ hec opinio ẽt mihi placet ⁊ eã tenendo, nõ obstat dicere, qǒ p̃sentatio patroni eccle. habeat vim electionis. qꝛ illud est verũ q̃tũ ad hoc, scꝫ vt nõ possit a tali p̃sentatione variari, queãdmodũ nec ab elect. ⁊ ita intelligũt Inno. ⁊ Abb. in. d. c. cũ autez. sed dato ꝙ patronus ecclesiasticus presentet plures, simul ꝑ hoc nõ d̃r variare, put etiã dicit do. Car. in. d. cle. plures. in. §. fi. in prin.

40 †An aũt a nominatiõe variari possit. vide Rota i antiq̃s sub ti. de p̃ben. deci. prima. ⁊ dic vt ibi. ⁊ in decisio. xxj. in antiq̃s. sub ti. de cõces. p̃bẽ. an aũt si p̃roni ꝓcedũt ꝑ viã scrutinij in p̃sentatiõe fiẽda, ⁊ publicet̃ scrutiniũ, an possunt variare publicato scrutinio conclude ꝙ sic, ita decidũt Jo. and. ⁊ Panor. in. c. publicato. de elec. ⁊ de rõne quare secus in elec. dicatur. vide per eos ibi.

41 ¶Decimo quero †an possit patronus laicus variare toties, q̃ties voluerit. Ista qǒ est quotidiana, ⁊ eã reperio in specie factã p solum Calde. in consi. suo. xvj. incip. an laicus. in tit. de iurepat. vbi cõcludit ꝙ nõ põt accumulare vltra duos, quia pluralis locutio duoꝝ numero est cõtẽta. c. pluralis. de regu. iur. li. vj. l. vbi numerus. ff. de testi. sed iura dicũt ꝙ licitũ est plures accumulare. ergo ⁊c. Jtẽ ſm eũ talis variatio est odiosa, ergo restringenda. regula odia. de reg. iur. li. vj. Et facit, qꝛ vbi dat̃ potestas variandi, dat̃ occasio machinãdi dolũ ⁊ fraudẽ. c. cũ in multis. ⁊ ita no. ibi Gemi. de rescrip. lib. vj. ergo vbi est ꝑmissa variatio, dꝫ restringi. Jtẽ ſm euz infinitas est euitãda. d. c. cũ in multis. Jtẽ dicit ipse si videant̃ iura de ista materia loquẽtia clare hoc innuũt, qꝛ. c. ꝙ aũt. ſ. eo. dicit postmodũ aliud. c. cũ dilectus. ſ. eo. dicit ſm ca. pastoralis. dicit aliũ ⁊ scdo loci ⁊ istã opi. dicit Calde. ibi se putare de iure verissimã. Pro eadẽ opi. ego adduco regulã que hꝫ ꝙ vbi licita est variatio, nõ ꝑmittit̃ nisi semel Jta decidit Bal. in auc. habita. in. vj. col. C. ne filius ꝑ patre. alleg. l. si q̃s iusiurandũ. C. de re. cre. ⁊ istã regulã ẽt cõmemorat do. Alex. in. l. si ex toto. §. si. ff. de lega. j. vbi alias auctoritates allegat. Ergo v̄r bñ probari ꝙ vbi q̃s presentauit vnũ. aliũ tm̃ ⁊ sic ſm possit presentare. ⁊ ꝑ cõsequens nisi semel variare. Scdo adduco regulã. l. boues. §. hoc sermone. §. de verb. sig. vbi simplex sermo verificaret̃ in prima vice. hinc dicimus ꝙ securitas veniẽdi data hãnito intelligit̃ ꝑ prima vice. Jta decidit Bart. in. l. j. ff. ad. l. iul. ma. quẽ referũt ⁊ sequunt̃ Abb. ⁊ do. Feli. alias aucto. allegantes in. c. ij. de treg. ⁊ pa. Facit ẽt bñ in proposito nr̃o, qꝛ si est data potestas arbitro in cõpromisso de ꝓrogãdo terminũ cõpromissi, ⁊ nõ est dictũ semel vel plures. intelligitur de prima prorogatione ⁊ vnica. Jta decidit Spec. in ti. de arbi. §. excipit̃. x. sed quid si fuerit actũ. alleg. d. l. boues. §. hoc sermone. ⁊ ita ẽt dixit Bal. in. c. fi. in. x. col. ibi dubitat̃. in Spec. s. de cõsue. ⁊ in. c. olim. de rescrip. ⁊ in. l. si vt ꝑponis prima. C. q̃uo, ⁊ quãdo iud. allegat Jnn. in. c. veniẽs. de iureiuran. Et hanc decisionez ⁊ plurimas alias ad propositũ dicte regule acumulat. d. Fel. i. d. c. ij. vbi omnino videas, ⁊ sic videtur ꝙ predicta cõclusio Cald. sit roborata bonis fundamentis, ⁊ eã reperi tenere. d. Fel. in. c. omnes, col. iij. circa medium. j. di. ⁊ consummatissimum doctorem. d. And. basig. mihi patrem obseruandum auditorem Rote apostolice dignissimum. in. c. q̃to. de iudi.

¶Cõtrariã tñ opi. v̄r ꝓbare tex. in. d. cle. plures. ꝯiungẽdo glo. in verbo, plures, ⁊ gl. in verbo, p̃sentare. dicit. n. gl. in verbo, plures, qǒ licitũ est p̃rono p̃sentare quotcũq̃ voluerit, ⁊ gl. sequẽs dicit simul vel successiue. Ergo ista decisio v̄r clara ad ꝓbandũ qǒ patronus poterit successiue p̃sentare tot quot voluerit, ⁊ cũ illis gl. trãseunt. d. Cardi. flo. ⁊ alij do. tñ Cal. in. d. ꝯsi. r̃ndet ad illã glo. vt intelligat̃ dũ dicit quotcũqꝫ, q̃n p̃ronus simul p̃sentat. Nõ aũt referat̃ ad aliũ casuz, q̃n successiue p̃sentat, tñ ista respõsio destruit ⁊ violat illas gl. Eadẽ ẽt opi. ꝙ liceat sepe variare ⁊ acumulare, v̄r tenere. d. Abb. prout põderaui discurrẽdo verba sua ibi. in. d. c. quãto. in. ij. col. de iudi. dũ dicit, hic est ꝙ p̃ronus laicus põt variare aliũ p̃sentando, ⁊ ex pluribus p̃sentatis poterit eps instituere scdꝫ vel tertiũ, ergo sentit Abb. ꝙ p̃sentari possit nedũ secundus sꝫ ẽt tertius. Eandẽ ẽt opi. v̄r expresse tenere do. Cardi. flo. in. c. pastoralis. in fi. ſ. eo. vbi dicit ꝙ si p̃ronus p̃sentauit duos, q̃n nullus eoꝝ eẽt institutus, posset p̃sentare tertiũ p illũ tex. q tñ nihil ꝓbat. Idẽ ẽt presupponit ibi do. Ant. de but. in fin. q dicit eadẽ verba. Pro eadẽ opi. facit, qꝛ vtile erit ecclesie q̃to plures p̃sentabunt̃, qꝛ facilius erit epo ex pluribus eligere vnũ idoneũ, q̃ si essent pauci p̃sentati, vt de se pꝫ. Et tenẽdo istã opinionẽ posset r̃nderi ad argumẽtũ, dũ d̃r ꝙ varietas est restringẽda, nec dꝫ permitti plus q̃ semel, qꝛ in terminis nr̃is nõ põt dici ꝓprie varietas, sꝫ est potius acumulatio, vt no. in. d. c. cũ aũt. ſ. eo. Ego tñ credo opinio. Calde. primo loco relatã eẽ in pũcto iuris veriorẽ per fundamenta supra adducta, ⁊ ẽt qꝛ sapit magnã equitatẽ, quia vt dictũ est, si liceret sepe acumulare vel variare, posset ꝓcedi in infinitũ, ⁊ induceret̃ magna ꝯfusio. ⁊ respõdeat̃ ad vnũ fundamẽtũ, qǒ vrget in ꝯtrariũ. cetera facilem recipiunt solutionẽ. Fundamẽtũ est de cle. plures cũ glo. ad istud fundamentũ põt r̃nderi, qǒ diuersa rõ reformat pactũ. l. interpositas. C. de transac. dicamus ergo ꝙ dictus tex. dꝫ intelligi vt dicit Cal. i. d. cõsi. vij. q̃n fieret p̃sentatio de pluribus simul ⁊ rõ sit diuersitatis, qꝛ q̃n plures simul p̃sentant̃ nõ arguit̃ varietas in p̃rono p̃sentante. Preterea vnus presentatus nõ põt cõqueri, qǒ p̃sentatio alterius sibi p̃iudicauerit, cũ oẽs simul fuerint p̃sentati. cũ ergo militet diuersa rõ in dictis casibus. nõ est aliquo mõ dicẽdũ, qǒ papa voluerit, qǒ sit eadẽ iuris dispositio, argu. l. illud cuz vulgaribus. ff. ad. l. aql. Vñ firma v̄r ꝯclusio. s. facta. Ad aliud fundamẽtũ qǒ vtile eẽt ecclesie, ⁊ cetera. r̃ndet̃, qǒ dũmõ vnus ex p̃sentatis sit idoneus satis est, nec ꝯsiderat̃ qǒ alter idoneior reperiat̃, vt dicit gl. cõmuniter approbata in. c. iij. ſ. eod. ⁊ in. c. ij. de offi. custo. Preterea attẽto isto fundamẽto sequeret̃, qǒ ẽt p̃ronus ecclesiasticus posset variare, qǒ tñ est falsum. d. c. cũ aũt. ſ. eod. Ad auctoritates. s. allegatas r̃ndet̃ quod eis nõ est credendũ, qꝛ nõ sunt roborate aliquo iure vel rõne, ⁊ vt dicit Bal. in. l. respublica. C. ex q̃b. cau. ma. ẽt glo. nihil allegãti nõ est credendum, nec cõmunis opi. esset attendenda, q̃n iure nõ ꝓbaretur, ita decidit do. Anto. de but. cuius dictũ ibi extollit Abb. alia allegando in. c. tua nos, infra de vsuris. Idem dicit Jo. an. ⁊ ibi alij referunt ⁊ sequunt̃ in. c. j. de constitu.

42 ¶†Undecimo q̃ro an si p̃ronus ꝓmisisset de p̃sentãdo vnũ, posset postea variare, ⁊ aliũ presentare. Breuiter Jo. and. ibi refert ⁊ sequit̃ Joã. de Jmo. in pri. in. c. fi. s. de ꝯcesiõ. p̃bẽ. tꝫ qǒ sic. nã ſm eos hoc probat̃ argumẽto a fortiori. nã si vno presentato licitũ est variare ⁊ aliũ presentare, quãto magis licitũ erit variare, si sola promissio de p̃sentãdo ꝓcessit. Ego tamẽ credo, quod patronus teneatur etiam presentare illum, cui promisit. licet doc. ibi nõ dicãt. Et ratio est, qꝛ talis promissio de presentãdo obligat, vt ibi dicunt docto. maxime Jmo. in prin. põderãdo tex. ibi a ꝯtrio sensu, dato enim ꝙ variatio fieri possit, veruz est acumulatiue, vt nota. in. d. c. cum autẽ. An aũt possit hoc casu patronus cogi precise, an vero soluendo interesse liberet̃, dependet a notatis in. l. sti-

pulationes nõ diuiduntur. ver. celsus. ff. de verb. obliga.

43 ¶ Duodecimo quero† quid si patronus presentauerit vnũ & iurauerit de nõ variãdo, an possit variare, vr̃ dñm. qd̃ sic. p illud q̃ decidit glo. in. c. fin. de procu. lib. vj. in verbo, reuocatis. q̃z dicit singularem do. Feli. in. c. cũ accessissent. in. v. col. de cõsti. dicit enim in illa glo. qd̃ si cõstituo procuratorẽ, & iuro ad deũ de nõ reuocãdo si postea reuoco, valet reuocatio, lz sim periur⁹. & dicit Inno. in. c. dilecto. s. de prebẽ. qd̃ si iuraui nõ vẽdere librũ, & postea vendo, valet vẽditio, lz sim periurus. Hinc ẽt dicit do. Anto. de but. in. c. pe. de offi. vica. q̃ si cõstituat vicarius ad tẽpus, & iuretur de nõ reuocãdo ante tempus, si postea reuocet valet reuocatio indistincte, lz, qñ sine causa reuocat iurans sit periurus. & facit tex. in. c. sicut. de spõsa. & notat p Abb. & doc. in. c. intellecto. de iureiura. & pulchre p Paul. de. ca. declarãtẽ istã regulã & alia multa similia adducẽtez in cõsil. ccclxix. incip. dico non obstãte vol. j. Et istã opini. in teris reperio tenuisse do. Alex. in ɔ̃si. suo. xvj. incip. põderatis. in. iij. volu. ¶ Cõtrariã sniaz reperio tenuisse in teris Pau. de. ca. in ɔ̃si. suo. ccclxi. incip. venerabilis vir. in. ij. col. vol. j. vbi dicit q̃ si qs iurauerit nullũ p̃sentare durãte arrẽdamẽto. si postea vellet presentare nõ deberet audiri, & mouet, q2 in his in quibus dz adiri superior, tũc superior ipse nõ dz audire venientẽ ɔ̃ p̃ priũ iuramẽtũ, ne sit auctor periurij. allegat notata p Jo. an. in. c. q̃ placuit. de re. iur. in q̃õe mercuriali. Et dicit pbari in. c. mulieri. de iureiuran. ex quo infert solutionẽ ad ɔ̃ria. s. adducta. nã dicit ipse q̃ loquunt in his casibus in qbus nõ est necesse adire pretorẽ, vel superiorẽ. Tũc bñ qs põt venire ɔ̃ iuramẽtũ. lz sit periurus. Et eãdẽ declarationẽ pouit idẽ Pau. de. ca. in cõsi. p̃cedẽti. ccclxj. s. allegato, eãdẽ cõclusi. vr̃ tenuisse in fortioribus teris Lapus in allegatione sua. lxxviij. incip. in dei noie. in. iiij. col. in fi. vbi dicit q̃ si patroni promiserunt sibi inuicẽ de habendo & reputando p̃sentatũ in rectorẽ & nõ aliũ, q̃ cõtra talem promissionem veniri nõ põt, argumẽto cle. plures. de iurepa. & sic loqtur in p̃missione facta sine iuramẽto, q̃ est fortius. & ista sunt pratica mẽti tenenda in hac materia. nec alibi reperi.

44 ¶ Decimotertio† quero, qd̃ si p̃ronus p̃sentet ꝑm. nec dicat, accumulãdo, an ista. ij. presentatio valebit. Lapus in. d. allg. lxxviij. in iiij. col. sentit q̃ nõ dicit. n. q̃ qdã patroni q̃ primo presentauerãt quẽdã do. Matthe. & postea presentauerũt vnũ aliũ, nõ accumulãdo sed variãdo, nihil fecerũt, & p̃pterea presentatio non tenuit Ego credo in ɔ̃riũ esse verius. q2 p̃ronus vel alius presumit velle id qd̃ iuris est alio nõ apparẽte. l. si duo. ff. de acqui. here. q̃z pro ista regula allegat Bal. in. l. precibus. C. de impub. circa. xv. col. facit tex. & ibi no. in. l. ex facto. in prin. ff. de vulg. & pup. & aliqd̃ hr̃ per do. Alex. de Imo. in. l. hr̃des mei. §. cũ ita. ff. ad treb. in. vij. col. & in. l. gallus. §. j. in. j. col. ff. de lib. & posth. ergo patronus qñ simplr̃ presentat ꝑm, vr̃ velle accumulare. nõ aũt in totũ a primo recedere, cũ possit de iure p tex. & ibi no. in. c. cũ aũt. j. eo. facit regula, q2 in dubio est fiẽda interpretatio, vt potius actus valeat q̃z p̃eat. c. abbate. de verb. sig. l. quoties. de reb. dub. Posset tñ dici qd̃ Lapus nõ loquit, qñ p̃ronus simplr̃ presentat ꝑm, sed qñ presentat ꝑm, & dicit se velle variare presentãdo, qd̃ ẽt vr̃ bñ notãdũ ad infringẽdas presentationes. & ad intellectũ. d. c. cũ aũt q2 p̃ronus p̃sentãdo ꝑm, dz dicere, q̃ facit accumulãdo ꝑm Lapum vbi. s. vel saltẽ simpliciter p̃sentare nõ dicẽdo q̃ id facit variãdo, q2 tunc in dubio presumat voluisse qd̃ iuris est, vt. s. dixi.

45 ¶ Decimoquarto quero† qd̃ si duo patroni presentent vnum. an poterit alter ex eis variare accumulãdo, & aliũ p̃sentare. Jo. an. in regu. in re cõi. de reg. iu. lib. vj. Quẽ refert, & sequit Abb. in. d. c. cũ aũt. lz qd̃ nõ. Et cõcludit q̃ ep̃s nõ possit instituere secũdo p̃sentatũ. Ex quo primus hz plures voces, & sic fortius ius. & licet Abb. ibi loquat, qñ alter ex patronis q̃ primo p̃sentarũt est clericus. Tñ puto idẽ esse, vbi ambo essent laici, q2 vtroq3 casu militat eadẽ rõ & fundamẽtũ. s. factũ. Eandẽ cõclusi. tenuit Lapus pulchre i. d. alleg. lxxviij. i. iij. col. & meli⁹ in. v. vbi fortius dicit allegãdo Jo. an. vbi. s. q̃ si oẽs p̃roni vnũ p̃sentãt, dato q̃ maior pars postea variet, p̃sentatus ab oibus p̃fertur, lz ɔ̃riũ in simili dixerit Bald. in. l. fi. C. de aut. prestan. Eandẽ etiã cõclusionẽ tenuit Jo. an. in additionibus Spec. in hoc ti. in addi. magna. circa princi.

46 ¶ Decimoquinto quero† an si p̃ronus presentat successiue duos quoꝝ alter sit idonior, ep̃s possit instituere quẽ voluerit, & sic an hoc casu locus sit gratificationi, ista questio est dubitabilis valde. Hosti. Jo. and. do. Ant. & Card. in. d. c. cum autẽ, tenẽt q̃ sic. q2 nõ est cõsiderãdus excessus idoneitatis, scz satis est, q̃ vterq3 sit idoneus. Eandẽ opi. vr̃ tenere glo. in. c. iij. in verbo, maioribus. j. eo. & glo. in simili. in. c. ij. de offi. custodis. & in. c. monasteriũ, iũcto tex. xvj. q. ij. & in. c. lz. viij. q. j. & in. c. ɔ̃stitutus. el. iij. vbi ẽt. d. Ant. & Abb. s. de ap. Idẽ vr̃ sentire spec. in hoc. eo. ti. circa fi. vbi dicit sufficere, qd̃ p̃sentatus nõ sit malus. Idẽ vr̃ tenere Fed. de senis, in ɔ̃si. suo. xcv. inci. sup dubitationũ articulis, in prin. vbi dicit satis eẽ, qd̃ p̃ronus p̃sentet idoneũ. dato, qd̃ potuerit p̃sentare idoneiorẽ, lz sic faciẽdo vulneret ɔ̃scientiã suã. Istã eandẽ opinionez repio tenere gl. i. d. c. si plures. xvj. q. vij. dũ dicit, qd̃ si p̃roni sunt in discordia, dz institui q maioribus iuuat meritis, & sic idoneior. Si aũt sint p̃res, ep̃s põt facere gratiam, cui vult. Et sic expresse sentit, q̃ hoc vltimo casu. s. qñ sint pares voces nõ attendat excessus idoneitatis. Istã eãdẽ opi. vr̃ tenet Bal. i ɔ̃si. suo. cccxxiij. incipien. p̃mittendũ est. in allegationibus ibi insertis post ɔ̃siliũ in vlti. col. in. iij. vol. vbi dicit, q̃ pp discordiã patronoꝝ si sint pares voces, ille q hz ius instituẽdi põt adherere cui vult. & p̃sertim digniori. tã p̃sentato q̃z p̃sentando. Ergo sentit, q̃ illa qualitas scz qd̃ p̃sentatus sit dignior nõ hz actare instituere debẽtẽ ad eũ instituendũ. Istã ẽt ɔ̃clusionẽ tenere vr̃ do. Philip. de Perusio in. c. ɔ̃stitu. iij. de ap. in prin. post gl. iij. ibi loquentez in summa de ele. Cõtrariã opi. tz Abb. Panor. in. d. c. cũ aũt. p tex. in. c. si forte. lxiij. di. & in. d. c. iij. ifra eo, vbi dr̃ qd̃ ille p̃ferri dz q maioribus iuuat meritis &c. Itẽ mouet p tex. in. d. c. cũ aũt. dũ ibi dr̃, qd̃ patronus p̃sentauit scd̃a vice eque idoneũ. Ergo vr̃ innuere al'r esse si erat magis idoneus. Preterea ille tex. dicit qd̃ vbi duo successiue sunt p̃sentati. est in iudicio ep̃i instituere quẽ velit. Sz verbũ iudiciũ sapit discretionẽ & arbitriũ boni viri. c. fideicõmi. §. q̃z. ff. de leg. iij. cũ simi. Sz bonus vir admitteret idoneiorez igit &c. Istã eandẽ opi. reperio tenuisse do. Cardi. flo. referentẽ Pau. de eleaza. ibi in cle. plures. §. fi. in. j. q. eo. ti. vbi dicit ista verba. si vota sunt paria, distinguẽda erunt merita, vel locus erit gratificationi, quasi dicat i alternatiua, vl', q̃ vbi merita distingui nõ possint, q2 ẽt essent paria, tunc locus eẽt gratificationi, alias expresse sentit, qd̃ attẽdant merita, & sic excessus idoneitatis, & qd̃ ista sit eius intentio pz ex iura p eũ allega. s. ex. c. pe. de rescri. li. vj. hoc idem clarius tenuit do. Cardi. in. d. cle. plures. in prin. in. iiij. colũ. vbi dicit qd̃ si duo p̃roni presentant duos, admittit idoneior. Si autem sunt equaliter idonei, locus est gratificationi, allegat nota. in. c. j. j. eod. Eandem opinio. tenet ibi clare Joan. de Imo. super gl. magna. in pluribus locis. Et hec opinio omnibus ɔ̃sideratis ẽt mihi placet, quia fundamenta pro ea adducta fortissime stringũt maxime tex. in. d. c. iij. qd̃ incip. qm̃. j. eo. vbi formaliter dr̃, q̃ si plures partes fundatoꝝ se vota diuiserint, ille preficiat eccle. q maioribus iuuat meritis &c. text. in. d. c. fin. forte. lxiij. dist. dicit si vota eligẽtiũ in duas se diuiserint partes is p̃ferat q maioribus iuuat meritis &c. & sic ẽt loqtur qñ vota sunt paria. Et rõ illoꝝ iuriũ militat ẽt in casu nr̃o qñ vnus & idẽ p̃ronus p̃sentat plures. Et p hac p̃te ego facio tale fundamẽtũ. Nã ꝑm Ab. & alios in. d. c. cũ aũt. vbi iura nõ sunt paria nõ est locus gratificationi. & p bat in illo tex. in fin. Sed qñ est idoneior altero clare apparet inter eos nõ esse paritatẽ. g̃ non erit hoc casu locus gratificationi.

¶ Cõprobo ẽt hãc cõclusi. p illud qd̃ dixit do. And. barba. in cõsilio suo. xxiij. in vlt. col. in primo volu. vbi dicit q̃ in bñficijs ɔ̃ferẽdis est p̃ferẽdus senior. & incipit, scripsit p̃pheta. q̃ ẽt pulchre & clare dixerit ante eũ Bal. in cõsilio suo. clxv. incipiẽte, ordinatio testa. in. fi. in. iiij. volu. vbi ad hoc alleg. l. fin. ff. de fide instru. & ista opinio sapit maximã equitatẽ. maxime p̃cedit in foro cõsciẽtie, q2 ille vulnerat ɔ̃scientiã q põt eligere idoneiorẽ, & eligit idoneũ. vt dicit Fede. in cõsi. prealleg. et do. Ant. de but. & Abb. in. d. c. cõstitutis. & Abb. in. d. c. qm̃. qcquid dixerit do. Philip. de Perusio in. d. c. cõstitutus. & hec mihi vr̃ veritas. Crederẽ tamẽ hãc cõclusi. esse limitãdã, nisi idoneus habeat plures voces, p̃ se & idoneior pauciores, q2 tũc deberet institui idoneus. ita loqtur, glo. in. d. c. qm̃. in verbo, maioribus. & in. d. c. lz. Et rõ limitationis sit, q2 hoc casu idoneus hz fortius ius. Scd̃o crederẽ eã limitãdã, nisi idoneus esset pauper vel egenus, q2 esset preferẽdus idoneiori nõ pauperi in simplici bñficio. ita decidit Hostien. in. c. tuã de etate & qualitate. & ibi refert & sequit do. An. de bu. in. iij. col. & bñ faciũt que dicã in. q. iij. sequẽtis verbi, & si qs dicat tenẽdo, premissaz cõclusi. quid r̃ndebimus ad tex. qui allegat in ɔ̃riũ in. c. monasteriũ. xvj. q. vij. dum dicit, q̃ sufficit q̃ presentatus nõ sit malus ergo idoneior nõ preferet idoneo. Ego r̃ndeo q̃ ille text. dz intelligi, qñ alius melior nõ est oblatus. Et istã solutionẽ reperio traditã p quosdã relatos per gl. in. d. c. lz q̃uis ipsa teneat q̃ s. dixi. Uel aliter possumus respondere, q̃ qñ aliquis hz facere presentationẽ, sufficit q̃ presentet vnũ idoneũ, q2 absurdum esset dicere, q̃ deberet perquirere totũ mundũ, vt inueniret meliorẽ. & ita p̃cedat. d. c. monasterium, sed qñ ep̃o sunt presentati duo, quorum alter est idoneior, cessat dictũ absurdũ, & instituendo idoneũ

repulso

repulso idoneiori, facit iniuriā ipsi idoneiori, q ēt habebat ex pre sentatione ius petēdi institutionē, que rō cessat, vbi qs nōdū est p̄ntatus, ⁊ ista solutio rōnabilis est, ⁊ vt puto, ꝓbaṫ, qꝛ in hoc vltimo casu eps est iudex inter ipsos duos super hoc cōtēdentes ſ. qs eoꝝ potius admitti ⁊ institui debeat. Ergo iustitiā ministra re dꝫ. aliter nō diceretꝰ iudex. c. forus. ꝗ. de verbo. sig. sed profecto iustitiā nō ministraret, si repelleret idoneiorē admisso idoneo, da ta paritate in ceteris, ⁊ vide q̄ dicā infra in sequenti verbo. q. ij.

47 ¶ Decimosexto quero circa predicta de alia q̄ōe notabili. † Po ne ꝙ maior pars patronoꝝ p̄sentet vnū indignū, minor pars p̄ sentet dignū, qs istoꝝ presentatoꝝ instituēdus erit, reperio quod tex. in. c. dudū. el. ij. ṡ. de elec. decidit similē questionē, ⁊ ibi docto res notāt, maxime do. Abb. in vlt. nota. dr̄. n. ibi, ꝙ ꝯcurrētibus duabus electiōibus sup eadē dignitate, quaꝝ vna est facta a ma iori parte de indigno scienter, alia a minori parte de digno, venit ꝯfirmāda electio facta a minori pte de digno. Et propterea idem credo in casu proposito ex idētitate rōnis, nec mirum, qꝛ presenta tio facta de indigno nō tenet, vt concludunt doct. in. c. cum vos. de offi. ordi. ⁊ alias auctoritates allegaui. ṡ. in. iiij. q. huius verbi.

48 ¶ † Decimoseptimo quero circa materiaꝫ premissam. Pone ꝙ duo successiue sint p̄sentati ⁊ sint eque idonei, an debeat eps insti tuere primo p̄sentatū. Jo. and. in reg. in re cōi. in fi. de reg. iur. li. vj. in mercu. decidit ꝙ sic, sꝫ credo eū inaduertēter esse locutū, qꝛ casus est in ꝯrīū in. c. cū aūt. ꝗ. eo. vbi ita summāt doc. ⁊ cōcludūt ꝙ duobus presentatis ēt successiue locus est gratificationi.

¶ Decimooctauo quero de. q. notabili, quā non reperio in specie

49 formatā, ⁊ cōtingere posset multoties de facto. † Pone q̄ duo sint p̄sentati, ⁊ sint eque idonei, sed alter ex eis est de sanguine fū datoris, an pp hoc eps debeat illū preferre. vr̄ dōm ꝙ sic, p illud ꝙ dicit tex. in simili in. c. bone. ij. ⁊ ibi Abba. in. xiij. not. ṡ. de po stul. prela. vbi dr̄ ꝙ si in loco reperiunṫ idonei, nō dꝫ prefici extra neus. ⁊ ibi do. Abb. allegat aliū tex. pulcherimū in. c. nullus in uitis. lxj. di. vbi eps dꝫ eligi de clero ciuitatis, ⁊ nō de aliena ciui tate. Jstud idē decidit Abb. in. c. ad decorem. in fin. ṡ. de insti. vbi dicit ꝙ geniti in ciuitate si sint idonei, nō debent postponi pp ex traneos, ⁊ subijcit q̄ si sic fieret valde honestū esset ⁊ fructuosuꝫ, faciūt ēt notata p tex. ibi in. l. j. ꝟ. pmittiṫ. ff. de aqua quoti. ⁊ esti. Jtē facit q̄ decidit Abb. in simili in. c. cōstitutꝰ. in. ij. col. de ap. vbi dicit q̄ honestius est ꝙ idoneus eligaṫ de eo. collegio, q̄ ido neior de alieno. bn̄ ēt facit tex. in. l. in ecclesijs. C. de epi. ⁊ cler. vbi dr̄, ⁊ ita summaṫ, ꝙ ad eccle. sunt pmouēdi illi, q sunt de illa ciui tate vel oppido. Jtē facit, qꝛ bn̄ficiū dꝫ cōferri ei q bn̄ fecit. c. cū in officijs. ṡ. de testa. l. sed ⁊ si. l. ꝟ. consuluit. ff. de peti. here.

¶ Cōtrariā opi. vr̄ pbare tex. in. c. ad decorē. ij. de insti. vbi papa reprehēdit patriarchā Cōstātinopolitanū q alios cleri. spernens Venetos tm̄ i ecclesijs Cōstantinopolitanis collocabat, subijciēs ꝙ in omni gēte q̄ facit iustitiā, acceptꝰ est deo. nec ꝯuenit sanctua riū dei iure hr̄ditario possideri. Et ppea vr̄ ꝙ si illi de sāguine fun datoris deberēt semp institui. q̄ denotareṫ successio in bn̄ficijs, q̄ est reprobata. vt ibi. ⁊ in. c. ꝯsuluit. ꝗ. e. ⁊ in. c. j. ṡ. ō pb. Jtē facit qꝛ nec apud deū, nec apud eccl. hr̄ acceptio psonaꝝ. c. nouit cū si. ṡ. ō iu. ergo nō dꝫ fieri drīa iter exn̄eos, ⁊ eos q sūt de sanguine q̄ tū ad ppositū nr̄m. ⁊ istā opi. vr̄ tenere Abb. in. d. c. ad decoreꝫ. vbi dicit q̄ vnū bn̄ficiū nō dꝫ cōferri hominibus vnius cogna tionis, ne videaṫ tale bn̄ficiū debitū illi cognationi. ⁊ hoc plenꝰ explicat in. c. venererabilē. col. v. de elec. vbi appellat eos laicos iprobos q istāt ne aliq̄ bn̄fi. exeat familiā p illū tex. Cōprobaṫ ista opi. qꝛ tex. ō hac mā loquētes solū pōderāt ꝙ p̄sentatꝰ sit ido neꝰ, vt i. d. c. cū aūt. cū similibꝰ. nec faciūt differētiā an sint de san guine fūdatoris an nō, ꝯprobaṫ ēt h opi. p illō q̄ dicit Abb. in. d. c. ꝯstitutis. el. ij. de ap. vbi inqt ꝙ dūmō qs sit idonꝰ, nō ē ꝯsi derādū ꝙ alie q̄litates desint, puta diuitie vel potētia si illis eccl. nō indigeat, ⁊ istud idē firmat ibi do. Philip. de peru. in. iij. col. q dicit post Jmo. ibi, ꝙ lꝫ ante factū debeāt ꝯsiderari tales q̄lita tes, tn̄ post factū, ⁊ sic post elec. vel presentationē nō est curandū, qꝛ dummodo electio vel presentatio sit facta de idoneo, valet.

¶ Prima opi. est verior, ⁊ pro ea adduco glo. in terminis in. c. ne minē. in verbo, possessione. lxx. distin. que dicit formaliter q̄ po tius sunt instituēdi clerici, de quoꝝ bonis est fundata ecclesia, cū qua glo. trāseunt ibi simpliciter Archi. ⁊ dom. Prepositus diui Ambrosij nūc meritissimus Cardi. Alex. ⁊ faciūt notata p glo. ⁊ doc. in. c. si pponēte. de rescrip. vbi dicūt, q̄ si forēsis imperrat bn̄ficiū ⁊ nō facit mētionē de loco sue originis, grā est surreptitia qꝛ in dubio papa intendit puidere cuicunq̄ in patria sua, allegat ibi do. Abb. inter cetera bonū tex. in. c. bone. el. ij. ṡ. de postula. p la. circa. fi. ibi, nec vellemus ei p̄ficere alienū. ⁊ aliuꝫ bonū text. in d. c. nullus inuitis. lxi. dist. ⁊ ēt tex. in. c. hortamur. lxxi. distin. que alleg. glo. d. c. si pponēte. Et melius facit in pposito nr̄o gl. ibi q̄ dicit ꝙ laicus nō dꝫ p̄sentare extraneū qn̄ reperiṫ idoneus in suo epatu ⁊ dicit fortius Archi. ibidē ꝙ eps pōt repellere talē p̄sen tatū extraneū, qn̄ reperiunṫ idonei in illo epatu, ⁊ sequtur Cardi. Alex. ibi. ⁊ hoc est bn̄ notādū, qꝛ volunt hāc decisi. pcedere ēt si ille extreneus haberet literas cōmēdatitias pprij epi. Pro ista ēt opi. facit q̄ dicit gl. in cle. plures, i gl. magna. ꝟsus finē eo. ti. que velle videtur, q̄ vox illius ex patronis p̄ferri dꝫ in p̄sentādo qui plus contulit in constructione vel dote ecclesie. Quod an ve rum sit, vide que dicam infra super verbo, ⁊ dotauit. in. xij. q.

¶ Premissam ēt cōclusionē reperio tenere do. And. barb. in ꝯsi. suo. xxiij. incip. scripsit ppheta. in. j. vol. vbi p multa cōcludit esse reg. q̄ illi de ppria ecclesia vel ciues in beneficijs preferri debēt peregrinis si sint idonei. vide eū in. vj. ⁊. vij. col. allegat inter cete ra not. p gl. in. d. c. si pponente. Nō obstant mō in ꝯrīū adducta. ⁊ primo nō obst. tex. in. d. c. ad decorē cū simi. qꝛ respōdet glo. in. d. c. bone. de postu. prela. q̄ ibi erāt oēs extranei, ideo qua rōne Veneti instituebanṫ, eadē ratione debebant institui alij. Nō etiaꝫ obstat dicere q̄ denotaretur successio in beneficijs, qꝛ id negaṫ, cū non p̄supponatur in casu nostro ꝙ pdecessores instituti in tali beneficio fuerint parentes eius, qui nunc presentatur. nō obstat etiam q̄ nō sit habenda acceptio psonarum, qꝛ illa regula pce dit, vbi militat eadē rō i psonis, sed si diuersa rō militat, diuersuꝫ seruaṫ ius. c. de multa. in fi. vbi Abb. ⁊ ceteri. ṡ. de pbē. vt et no. in. d. c. nouit ⁊ alibi sepe. Sꝫ i pposito nr̄o militat diuersa rō iter. d. psonas p̄setatas, qꝛ alter ex p̄sentatis ē de sāguine fūdatoris, alter nō, igiṫ ⁊c. Nō ob. mō ꝙ dt Abb. in. d. c. ad decorē. ⁊ i. d. c. ad venerabilē, qꝛ pōt dici ꝙ p decisi. Abb. in. d. locis. limitaṫ cō clusio. ṡ. facta scꝫ vt nō pcedat qn̄ pdecessores instituti in illo bn̄fi cio ēt erāt de familia fundatoris, qꝛ si de nouo p̄senteṫ vnus de il la familia et ēt p̄sentaṫ alter eq̄ idoneus, p̄ferēdus erit ille alter, ne denoteṫ successio in bn̄ficijs, vt dicit Abb. in dictis locis ⁊ alij doc. ibidē, ⁊ alibi sepe. Et ista limitatio ē rōnabilis ⁊ equa. Nō ob. ēt vltimū, sꝫ ꝙ iura nō cōsiderēt istā qualitatē, scꝫ ꝙ sit de san guine. sed tātūmō cōsiderāt ꝙ p̄sentatus sit idoneus, qꝛ istud est falsum vt pbaṫ p glo. in. d. c. neminē, ⁊ p alia de qbus. ṡ. Si qs tn̄ vellet tenere aliā op. s. q̄ nō sit fiēda pdicta differētia inter p̄sen tatos. Limitāda esset, nisi testōr vel fundator disposuisset cū ꝯsen su epi. ꝙ semp p̄senteṫ vnus de domo vel sanguine suo. si aliq sint q velint p̄sbyterari, qꝛ valet talis dispositio, ⁊ p̄ferṫ ille p̄sentatus q est de domo. ita decidit Gemi. in. c. cū in eccle. in vlti. no. de p̄ bē. li. vj. Et firmat do. Feli. in suo tractatu, qn̄ litere aplice preiu dicēt iuripa. laicoꝝ. in. ij. col. versi. corrobari pōt. Qui ēt allega. do. Card. in cōsi. suo. xi. lꝫ falso. Jdem tꝫ Bal. in cōsi. suo. xxxvj. incip. voluntas testatoris. in. iiij. col.

50 ¶ Decimonono quero † an clericus diues debeat p̄ferri pauperi in bn̄ficio. cōis opi. est qn̄ ecclesia esset onerata debitis, p̄ferri de beat. Jta Abb. ⁊ expressius do. Phi. de peru. ibi. in. v. col. in. c. cōstitutis. el. ij. de ap. ⁊ firmat do. Fely. in. c. cū adeo. in vlti. col. de rescrip. ⁊ in. c. postulasti. in. ix. col. eo. ti. alias aūt crederē ꝙ ce teris paribus preferri debeat pauper. argu. c. qꝛ intm̄. ṡ. de pbē. ⁊. c. nō liceat. c. eps. ⁊. c. cū sm, cū similibus. eo. ti. ⁊ dicā plenꝰ. ꝗ.

51 sup verbo, onerosuꝫ. q. iij. ¶ Uigesimo quero. clarū est q̄ patro nus pōt variare in presentādo iuxta. c. cū aūt. ꝗ. eo. † Pone quod pcurator meus p̄sentauerit vnū an possim variare sicut si ego p̄ sonaliter presentassem. Breuiter dōm est ꝙ sic. ita cōcludit in ter minis Domi. de. s. Gemi. in. c. lex est. ij. di. subijciens se ita dixisse in facto. ⁊ euꝫ refert ⁊ sequunṫ do. Feli. sandeus. in. c. cū venera bilis. in princ. ṡ. de excep. Hanc cōclusi. comprobo, qꝛ si licitū est mihi variare qn̄ ego presentaui. Eadem ratione vr̄ ꝙ possim qn̄ procurator meus presentauit, qꝛ id q̄ fecit pcurator. ego dicor fecisse. c. mulieres. ꝗ. de sent. excō. l. j. ꝟ. deiecisse. cum simi. ff. de vi ⁊ vi ar. ⁊ facit hec decisio ad amplationem. d. c. cum autem.

52 ¶ Uigesimoprimo quero, † Pone q̄ ego cōstituam pcuratorē ad presentandū vnū cōpatronū meuꝫ, ⁊ ipse presentauerit vnum noie pprio, an possit variare, ⁊ aliū presentare noie meo. Repe rio q̄ Lapus de castelione in allegationibus suis. alleg. xxij. in cip. an sufficiat. cōcludit ꝙ nō. dicit. n. ibi ꝙ procurator, q hꝫ mā datum ad presentandū a diuersis. non potest diuersos p̄sentare. allegat text. in. c. pen. de elect. lib. vj. Jstud idem tꝫ do. Fely. san deus in. c. cum olim. in. ij. col. de re iudi. alle. Lapū vbi. ṡ. ⁊ aliqua similia ad propositū. Unum obstat qꝛ tex. in. d. c. pe. allegatū per Lapū loquitur in elect. in qua quis tenetur preferre idoneiorem c. cōstitutis. el. iij. de ap. vnde ea cōsciētia qua elegit idoneiorem noie proprio. dꝫ ēt eligere noie alieno, vt dicit gl. in. d. c. pe. Sed

hec rō cessat, qñ qs teneṫ pferre idoneum, qꝛ tūc posset assumere vnū idoneū noīe ꝓprio, ⁊ aliū idoneū noīe alieno. vt Abb. in. c. cōstitutus, sed in presentatione loquēdo sufficit pñtare idoneū ẜm cōiter oēs in. c. iiij. ſ. eo. ꝓbatur in. c. monasterium. xvj. q. vij. Ergo poterit ꝓcuratoꝛ ꝯpatronus presentare vnū idoneū noie suo, ⁊ aliū idoneū noie meo. Tenēdo cōclu. Lapi istud obiectū nō obstat qꝛ nō est verū qđ quis teneaṫ de substātia eligere idoneiorē. imo electio facta de idoneo vꝫ vt tꝫ. gl. ⁊ doc. in. d. c. ꝯstitutis. est verū ꝙ vulnerat cōscientiā q nō eligit idoneiorē. ita Abb. ibi. ⁊ Fede. in cōsi. xcv. incip. sup dubitationū articulis. in prin. ⁊ ꝓpterea Abb. in. d. c. cōstitutis, dū dicit ꝙ eligēs dꝫ preferre idoneiorē. dicit verū esse ꝗtū ad cōsciētiā, secus aūt ꝗtū ad validitatē elect. sꝫ hoc idē est in pñtatione ẜm Fede. vbi. s. ergo firma remanet cōclusio. s. facta, qꝛ ꝗtū ad ꝓpositū nr̄m nō est dr̄ia inter ele. ⁊ pñtationē, vt pꝫ ex pdictis. Limita tñ dictam cōclu. vt non procedat, qñ procuratoꝛ esset cōstitutus ad pñtandū certā personā in speciali, qꝛ tunc posset pñtare vnum nomine proprio aliū noie alieno. tex. est in. d. c. pe. ⁊ firmat do. Feli. vbi. s.

53 ¶ Uigesimosc̄do quero in materia premissa variationis † pone ꝙ vnus ex duobus pñtatis vel alius ꝓ impetratione illius bñficij vacātis accedat ad curiā romanā, interim aūt ꝙ accedit pñoni variāt vel de nouo pñtāt, ⁊ eps facit istōnē, iste īpetrat lr̄as a sūmo pōtifice nō facta mētione de pñtatiōe vel variatione pdicta cū illā ignoraret. An tales lr̄e valeāt ī piudiciū īstituti. ꝯclude ꝙ nō, qꝛ surreptitia ēt cōmittiṫ tacēdo id qđ ignoraṫ si verisimiliter illō tacitū potuisset mouere papā ad aliō faciēdū. Ita Ab. ꝑ illū tex. quē exclamat ī. c. ꝯstitutus. ī pri. de rescr. idē Ab. ī. c. ad audiētiā circa fi. eo. ti. in proposito ergo nostro si papa sciuisset variationem vel presentationē esse factam. verisimiliter nō concessisset liras ipsi a quo variatū, est vel saltem sic de facili nō cōcessisset. igitur ipse litere nō habent piudicate instituto.

¶ Uigesimo tertio quero de quotidiana qōe quam vidi de facto

54 † duo pñoni pñtant. vnus Petrū, alter Jo. inter istos psentatos oriṫ lis, qꝛ vnusquisqꝫ ptendit se potius esse instituēdū pferēdū, dubitaṫ an hoc casu licita sit variatio iuxta. d. c. cū aūt ⁊ sic qđ ē. an lite pēdēte inter presentatos sit licita variatio. Reperio ꝙ do. Cal. in cōsi. suo. j. sub ti. vt lite pēdēte, decidit ꝙ non moueṫ inter cetera ꝑ tex. in. d. c. j. vt lite pen. li. vj. q tex. loqtur in simili in elec. ⁊ dicit ꝙ si duo sint electi in discordia inter quos lis oriaṫ, pēdēte lite nō pōt alter eligi. ēt ꝙ vnus moriaṫ vel renūtiet. aut alio mō a ꝓsecutione iuris sui excludaṫ, vnde dicit ipse sicut posse, qđ habebant olim electores post mortē primi est hodie impeditū ꝑ. d. c. primū ꝑꝑ pēdētiā litis. ita ⁊ posse patronoꝝ accumulandi erit hodie impeditū ꝑꝑ litis pēdentiā. Pro eadē opi. facit Cald. vbi. s. aliud fundamētū. Naꝫ dicit ipse, iura que faciūt mētionē de variatione ⁊ accumulatione loquunṫ in casu, qñ pñtatio est facta de vno tm̄ sed si plures fuerint a principio pñtati q adinuicē litigāt, nō dant iura ptātē accumulādi. moueṫ ēt alijs fundamētis de qbus per eū retuli ea que magis stringere videntur. idē tꝫ ipse Cal. in cōsi. suo. xviij. incip. an capitulū. sub hoc eo. ti. Istā eādem opi. tꝫ Lapus in. d. c. j. ⁊ ibi refert ⁊ seqtur Ge. in prin. Eandem opi. reperio tenuisse Lapū in alleg. sua. xxv. incip. an sufficiat, q dicit ꝙ. d. c. j. hꝫ locū in presentationibus. Et ꝙ ita sentit ibi do. And. Ego alias aduocādo tenebā ꝯriū incōtingētia facti, ⁊ mouebar p̄io ꝑ ꝗnalitatē. d. c. cū aūt sc̄do mouebar ꝑ illud ꝙ dicit Abb. ibi qđ pñonus pōt presentare in preiudiciū psentati. ergo dato qđ fiat piudiciū psentatis qñ fit variatio pendēte lite, illud nō est curādū. Tertio mouebar ꝑ illud ꝙ dicit Abb. in. c. qđ aūt in. ij. nota. infra eo. vbi ꝯcludit qđ pōt pñonus variare vsqꝫ ad institutionē, ergo ēt qđ lis pēdeat inter presentatos variare poterit qñcūqꝫ vsqꝫ ad institutionē. dūmodo tñ id fiat. ſ. tēpus datū ad psentandū. Quarto mouebar, qꝛ rō variationis premisse hoc casu est, vt pñonus possit corrigere errorē, si quē cōmisit ẜm do. Card. in. d. c. cū aūt. ⁊ Jo. and. in. c. cū vos. in vlti. col. s. de offi. ordi. scꝫ hec rō militat ita pēdēte lite, sicut nō pēdēte, ⁊ tenēdo istam opi. respōdebā ad auctoritates. s. in ꝯriū allegatas. que fundanṫ sup d. c. j. qđ nihil ꝓbare vr̄. Nā ille tex. loqtur in ele. ⁊ vera rō illius est ẜm Cald. in. d. cōsi. qꝛ si lite pēdente liceret. eligere, lites ꝓtraherenṫ in lōgū, ⁊ ecclesia dispēdiū patereṫ, vt ēt ibi ꝓbaṫ in text. Sꝫ ista rō vt dicebā nō militat in pñtatione. Maxime in casu q tūc occurrebat, qꝛ plures pñoni pñtauerāt in discordia, vna pars presentauit reuerēdū fratrē Frācis. ex comitibus mede. alia pars d. Cesarē ex eisdē comitibus, pēdente lite inter dictos presentatos aliq ex eis q pñtauerant dictū fratrē Frācis. variarūt, accumulando. d. Cesarē habere plures voces. Et ꝓpterea ego dicebā qđ hic actus variationis aperuit viā, vt lis citius decideret, qꝛ clarū est, qđ hñs plures voces dꝫ pferri, dūmodo sit idoneus vt nota. in. c. ij. infra eo. ⁊ sic dicebā ꝙ hoc casu nō militabat rō d. c. j. vbi. n. militaret eadē rō in pñtatione que in elec. fatebar idē esse dōm. Et gaudeo postea reperisse ꝙ hāc opi. tꝫ do. Car. flo. in. c. pastoralis. in vlt. q. ſ. eo. moueṫ ꝑ illū tex. Itē moueṫ qꝛ presentati primo loco q ceperunt litigare dicebāt preuideṙ hunc casum euenire posse. s. ꝙ alius presentareṫ durante termino. iiij. mēsiū. ⁊ sit vr̄ volūtarie subijsse expēsas. vnde nō possunt de patro. laico cōqueri. ex eo ꝙ variauerit, qꝛ vsus est iure suo Ista sunt verba sua formalia ⁊ in pratica bene notāda, si casus iterū cōtingeret. Fateṫ tñ do. Car. qđ eps q maliciose instituit tertiū, teneṫ alteri ex litigātibus, q reportauit sentētiā ad iteresse actione de dolo vel in factū, si sciebat litigiū esse inchoatū ante tertiā presentationē. Reperio tñ qđ do. Ant. de but. ibi in fi. tꝫ primā partē. ⁊ dicit qđ ēt pñonus tenebiṫ ad interesse vincentis actione de dolo. Maxime ꝯsiderata eqtate casi. Itē dicit qđ pñonus tenebiṫ crimine stellionatus, si tertius instituaṫ omissis primis litigātibus ⁊ sic ista opi. vr̄ magis cōis. Et tādē in hoc pūcto ꝯsideraui, sic posse distingui, ⁊ predictas opi. cōcordari. aut. n. psentaṫ tertius lite pēdēte. Et tūc ꝓcedāt auctoritates que fundanṫ sup. d. c. j. ⁊ sic ꝓcedat opi. quā dixi videri magis cōmunē, aut vero presentatur vna ex psonis iā presentatis. ⁊ sic fit variatio circa easdē psonas Exinde ego presentaui Petrum. tu Jo. ego postea vario. ⁊ presento Jo. accumulādo, ⁊ tūc ꝓcedat alia opi. s. ꝙ variatio tenet, qꝛ hoc casu cessat ratio. d. c. primi. qꝛ lites per talem variationē factam circa easdem personas etiam lite pendente non magis in longum protrahentur, quinimo citius expediuntur vt. s. declaraui. Et ista mihi videtur veritas. ⁊ hec est opinio. mea in hoc puncto quotidiano.

55 ¶ Uigesimoquarto quero, † an si longo tempore duret lis inter presentatos, episcopus debeat tandiu tardare ordinationem ecclesie ꝗdiu durabit lis. Conclude, quod sic. tamē deputabit Economum in ecclesia. Ita pulchre concludit Joan. andr. in. ca. cum vos. in prin. s. de offi. ordi. idem tenet Joan. andr. in. c. quoniam in versi. quicquid predixerim. ſ. eod. ⁊ ibidem do. Cardi. flo. in. ix. q. Idem tenuit Lap. in allega. sua. lxxviij. incip. in dei nomine. in pe. col. et in dictis locis etiam traditur quid iuris, quando lis est inter pñonos. vel inter episcopū ⁊ patronos, ⁊ an possit episcopus ordinare ecclesiam ante litem finitam. dic vt ibi habetur. ⁊ ꝑ Pet. de anch. post Pau. de elea. in cle. plures. in fi eo. titu. ⁊ per Abb. in. c. j. in fi. ⁊ in. c. eamte. in fi. ⁊ in. c. cum propter. ſ. eo. ⁊ in d. c. cum vos. in fi. ⁊ in fi. ⁊ in. c. si vero. ſ. eo. Quando autem pendente lite ecclesia vacare, an possit fieri presentatio. dicam infra super verbo, competens alicui. in. q. xx.

56 ¶ Uigesimoquinto quero circa predicta. † Pone quod nulla sit lis, nec respectu iurisp. nec respectu presentationis, vt quia vnus tantum sit presentatus. an episcopus habeat tempus limitatum ad instituendum. an autem possit tardare tantum quantum voluerit. Ab. in. c. ij. circa fin. s. de concessio. preben. post dominos de Rota deci. ccl. tenet quod sic. dicit enim ꝙ tempus. vj. mēsiū datum ad conferendum ꝑ. d. c. ij. non habet locum in habente instituere, ⁊ ꝓpterea ꝯcludit ꝙ tēpus erit arbitrariū, cū nō reperiatur a iure limitatū. Et assignat rōnē diuersitatis. Nā habens instituere scōm eū, nō dꝫ habere tēpus ita ꝓlixum, sicut is q habet ꝯferre. cū institutio fiat de psona presentata, vñ non hꝫ superioꝛ aliud facere, nisi illū examinare. itē sequereṫ secūdū eū ꝙ bñficiū posset vacare lōgo tpe, qꝛ patronus haber. iiij. vel. vj. menses ad presentandū iuxta. c. vnicū. de iurepa. li. vj. vñ si superioꝛ haberet alios sex menses ad institutionē, vacaret bñficiū ꝑ annū antequā deuolureṫ potestas ad aliū superiorē, qđ est ꝯ. d. c. ij. ⁊ hoc ēt mihi placet ꝑ hoc vltimū fundamētū, sed illa paꝝ valent, qꝛ tex. in. d. c. ij. hꝫ locū in electione, vt ibi in glo. ⁊ in. c. nostris. eo. ti. Item habēs ꝯferre ēt nō habet aliud facere, nisi examinare, vt in tit. de eta. ⁊ quali. igiṫ ⁊c. ⁊ si qs dicat. amice si tēpus est arbitrariū superiori, quomō succurreṫ psentato, vt cito instituaṫ, rñdet Abb. vbi. s. qđ remediū est vt reccurraṫ ad superiorē, q pfiget terminū debenti instituere, ⁊ si nō instituat, superioꝛ ipse supplebit. Istā eandē cōclusionē ponit Abb. in. c. pastoralis. versi. qd aūt. ſ. eod. vbi ēt dat aliud remediū ipsi presentato, si eps differat ipsum instituere sine legitima causa, vt appellet a grauamine sibi illato. ad qđ pōderat Abb. tex. iuncta gl. ibi. idē tꝫ Abb. in repeti. §. q vo. in. c. extirpande. in. viij. col. s. de pbē. Eandē ꝯclusionē tꝫ ipse Abb. in ꝯsi. suo. xxviij. incipi. omnipotentis dei postulato suffragio. i. ij. vol. Eandē cōclusionē tenēt dñi de Rota in decisionibus nouis. decisione. ccxij. incip. secundū oēs. sub ti. de iurepatr. ⁊ forte est illa decisio quā voluit allegare Abb. i. d. c. ij. Quō aūt puniaṫ eps

differens

differẽs instituere, si p hoc presentatus aliquod damnũ patiatur, vide doc. in. c. cũ aũt, ꝛ melius in. c. pastoralis, per illũ tex. ĩ. eod. ꝛ Abb. in consi. xcj. incip. quo ad primum, in vlti. col. in. j. vol.

57 ¶ Uigesimosexto quero, † an durante tpe dato ad pñtandũ a iu re possit eps ponere economũ in ecclesia patronata, si patronus nolit presentare nisi in fine illius tpis, ꝯcludẽdũ est ꝙ sic. Ita Ho sti. quẽ refert ꝛ sequit̃ Jo. an. ibi, circa mediũ, ꝛ Abb. ibidẽ, in fi. p illũ tex. in. c. cũ vos. ſ. de offi. ordi. subijciẽs Abb. idẽ eẽ vbi in ferior epo haberet ius ꝯferẽdi, qꝛ si vellet differre p tps a iure sta tutũ posset eps vel superior ibi ponere Economũ p illũ tex. ne ec clesia stet tãto tpe sine gubernatione, qd̃ bene notandũ est, ꝛ vide Pet. de anch. post Paul. de elea. in. c. plures, circa finẽ, eod. tit. Ab. tñ vr̃ aliter loq in pr̃ono ecclesiastico ex quo ipse hꝫ custodiã ecclesie vacãtis. in. c. cũ vos, in prin. ſ. de offi. ordi. ꝛ bene dixit.

58 ¶ Uigesimoseptio quero. † qñ incipit currere tps datũ ad pñtã dũ, an a die vacationis bñficij, an a die notitie. Breuiter dõm est ꝙ a die notitie. Ita Jo. an. cuius dictũ asserit ibi Abb. singulari ter notãdũ in. c. fi. ĩ. eo. ti. idẽ sentit Jo. an. in. c. ij. de ꝯces. preb. idẽ Abb. in. c. cũ pp. ĩ. eo. referens idẽ tenere Fed. de se. in ꝯsi. suo. c xxiij. ꝛ alios de qbus p eũ, reprobata opi. Pe. ꝯrĩũ tenẽtis, idem sentit Ab. in. c. qꝛ diuersitatẽ, in vlt. no. ſ. ð ꝯces. pb. ꝛ satis pbat̃ arg. illi⁹ tex. vbi tps pfixũ ad ꝯferẽdũ nõ currit nisi a tpe notitie. Et nota h̃ eẽ vex, ẽt si testõr mãdasset pñtationẽ eẽ fiẽdã itra. iiij. mẽses a die mortis vel vacationis, qꝛ dꝫ itelligi ꝛ suppleri, ꝛ a die notitie, ita decidit Abb. in. c. nos qdẽ. ſ. de testa. sup gl. iij. allega. tex. in. l. statuliberos. §. si qs hered. ff. de sta. lib. ꝛ tex. iuncta gl. in. l. fi. §. si aũt dubius. C. de iure delibe. ꝛ subijcit Abb. hoc eẽ semp tenẽdũ mẽti, ꝛ faciũt notata p eundẽ in repe. c. cũ esses, in fi. de te sta. ꝛ id qd̃ dixit Abb. in. d. c. nos qdẽ, prius dixit ibi Pet. de an cha. ꝛ refert ꝛ sequit̃ Imo. ibidẽ in notabilibus. An aũt psuma tur notitia declarat pulchre Abb. in. d. c. qꝛ diuersitatẽ, ꝛ aliqd h̃r p do. Fel. in. c. a nobis, in. ij. col. de excep. Predictã ẽt ꝯclusio nẽ sensit glo. in. d. c. ij. in verbo. ĩ. sex. dũ dicit ꝙ generaliter nõ cur rit tps nisi a die sciẽtie. Eãdẽ ꝯclusionẽ firmãt do. de rota. in deci. anti. deci. cclxvj. inci. vtrũ vacãte, sub hoc ti. ð iurepa. Licet ꝯrĩũ videant̃ tenuisse in deci. xxxviij. q̃ inci. patrono currit tps, eo. titu. Premissaꝫ ẽt ꝯclusionẽ tenẽt prefati dñi in decisionibus suis anti quioribus, deci. iij. inci. a quo tpe, eo ti. Et fundamẽtũ huius ꝯclu sionis est, qꝛ nõ valentibus agere nõ currit tps. d. c. qꝛ diuersitatẽ in fi. ꝛ. l. fi. C. de annali excep. Itẽ nemo dꝫ puniri sine culpa ꝛ sine cã reg. sine culpa. de reg. iur. li. vj. Intellige tñ predictã ꝯclusionẽ . s. ꝙ tps currit a die quo scire debuit. Ita ꝯcludunt prefati dñi in dicta decisi. cclxvj. ꝛ in deci. cclxiij. inci. si pp negligẽtiaꝫ in nouis. sub hoc eo. ti. ꝛ sequit̃. d. Fel. sandeus in. c. a nobis. in. ij. col. ꝛ po nunt Abb. ꝛ alij in. c. lꝫ, de sup. neg. prela. Eandẽ ẽt conclusioneꝫ pulchre ponit ꝛ declarat Lapus in allegatione sua. xxviij. que in cipit, in dei nomine, in. vij. col. ver. ad quartã questionẽ, dicens in ter cetera ꝙ requiritur scientia vera non interpretatiua.

59 ¶ Uigesimooctauo quero, † an patrono impedito pñtare currat tps, Ab. in. c. qm̃. ĩ. eo. vr̃ ꝯcludere ꝙ sic, p illũ text. vbi si pr̃onus ipediatur pñtare, qꝛ litiget sup iurepa. tñ currit tps prefixũ ad pñ tandũ. Idẽ vr̃ tenere do. Pet. put ibi refert Abba. in. c. cũ pp. ĩ. eo. Cõtrariũ tñ firmat Abb. ibi p multa fundamẽta, ꝛ alleg. idẽ tenere Jo. an. in. c. ij. ſ. de sup. neg. prela. Nec ob. ſm eũ tex. in. d. c. qm̃, ꝛ in. d. c. cũ pp, qꝛ loquunt̃ in casu qñ nõ ꝯstabat qs eẽt pa tronus, sed sup iurepa. litigabatur, sed vbi ꝯstaret aliquẽ eẽ pr̃o nũ, put nos psupponimus, illi tex. nihil faciunt. Pro eadẽ con clusione ego adduco omnia que adduxi in precedẽti. q. Ex qbus pbatũ fuit, ꝙ patrono ignorãti vacationẽ bñficij nõ currit tps er go nec impedito curret ex idẽtitate rõnis. Et hãc ꝯclusionẽ sentit Bal. in ꝯsi. cccclxix. incip. sanctissime, in. iiij. vol. in fi. vbi formali ter dicit ꝙ tpa q̃ puidẽtiã ecclesiaruꝫ respiciunt quo ad qd vtilia sunt, ꝛ impeditis nõ currunt. Pro qua ꝯclusione ẽt facit optime qd̃ decidunt do. de Rota in decisionibus antiquioribus deci. ij. i fi. eo. ti. vbi dicunt ꝙ excõicato nõ currit tps datũ ad presentãdũ super quo cogita pro nũc, ꝛ vide que dicã. ĩ. sup verbo, ꝯpetẽs ali cui, in. viij. q. in fi. ꝛ generaliter an impedito currat tps, videatur plene in locis ample accumulatis p do. Fel. sandeum, in. c. cũ in ter. in. x. col. de excep. ꝛ in. c. ex transmissa, ad fi. de prescri.

60 ¶ Uigesimonono quero, † qñ incipiat currere tps ad pñtandum in eccle. nouiter ꝯstructa, tũc. n. nõ possumus dicere, ꝙ incipiat a die sciẽtie vacationis beneficij, cũ nullus interim fuerit ibi institu tus. Lap. in alleg. sua. xcix. inci. quedã ecclesi. circa mediũ, decidit ꝙ tps currere incipiet eoipso ꝙ ecclesia est ꝯstructa, ꝛ ꝯpleta de ꝯsensu epi, lꝫ nõdũ sit ꝯsecrata, sentit ergo Lap. qd̃ ante epi ꝯsen sum adhibitũ in fundatione ecclesie nõ currit tps a psentãdũ. Et rõ est, qꝛ fundãs nõdũ est effectus patronus, vt pbatur ex diffini tione iurispa. posita p doc. sup hac rubri. ꝛ retuli. ſ. in pria. q. cui dẽtialiũ, ꝛ pbatur in. c. nobis. ĩ. e. ꝛ firmat do. Car. in pulchro ca su. in. c. cũ seculũ, in. iiij. q. ĩ. eo. eãdẽ ꝯclusioneꝫ firmat Jo. de imo. in. c. nos qdẽ, de testa. in. iij. col. versi. vlterius queritur. dicens, ꝙ tps pñtãdi rectorẽ in eccle. noua currit patrono a die in qua edifi ciũ poterit dici eccle. qꝛ tũc ꝛ nõ prius incipit indigere regimine sacerdotis, subijciẽs hoc eẽ mẽti tenẽdũ, ex predictis infertur, ꝙ qs acquirit iuspa. in eccle. ꝯstructa ꝛ dotata de ꝯsensu epi, lꝫ illaꝫ ecclesiã nõ faciat ꝯsecrari, nec mirũ, qꝛ ẽt in ecclesia nõ ꝯsecrata pñt celebrari diuina cũ altari viatico sine alia licẽtia epi, ita Ab. p illũ tex. in. c. fi. ĩ. de ꝯsecra. eccle. vel alta. Idẽ Ab. ꝛ alij, in rubr. eiusdẽ ti. ꝛ pro dicta illatione facit glo. in. c. pie mẽtis. xvj. qd̃. vij. q̃ dicit ꝙ iuspa. acquirit̃ añ ꝯsecra. eccle. postea aũt nõ, qꝛ qd̃ hu mani iuris eẽ desijt, seruitutẽ nõ recipit. hoc tamen limitatur ꝛ de claratur, vt per Abb. in. c. qm̃. ĩ. eod. ꝛ dicet̃. ĩ. sup vbo, dotauit.

61 ¶ Trigesimo quero, † an vltima die termini prefixi ad pñtãdum possit pr̃onus pñtare, vr̃ dõm qd̃ nõ, p id qd̃ in simili decidit Ro ta in antiqs sub hoc eo. ti. deci. vj. vbi dicit qd̃ vltima die anni p̃ fixi ad pmotionẽ sacerdotij, iuxta. c. lꝫ canõ, de elect. lib. vj. Non põt bñficiatus ipsuꝫ bñficiũ pmutare. Cõtrariũ tñ ꝯcludunt Jo. an. ꝛ alij in. c. cũ vos. ſ. de offi. ordi. idẽ pulchre ꝯcludit Ge. in. c. vnico. §. j. sup gl. in vbo, quadrimestre, eo. ti. lib. vj. mouet̃ p illuꝫ tex. vbi dat̃ quadrimestre laico ad pñtandũ, ergo in quadrimestri includit̃ vlti. dies, vt dicit gl. in simili in. c. j. in vbo, pponit̃, de re sti. spol. lib. vj. ꝛ ista est vitas, ꝗcqd dixerit Pau. de elea. in cle. ij. cica fi. eo. ti. q ꝯrĩũ tenuit, vt refert Ang. vbi. ſ. ꝛ Paul. sequitur Pe. de ancha. ibi, in fi. Eandẽ ꝯclusionẽ reperio tenuisse dom. ð rota in decisi. nouis, deci. cxij. inci. ſꝫ oẽs sub ti. de iurepa. ꝛ Ber. in repertorio suo, in verbo, pr̃onus, ver. ij. q nihil allegat nisi Ge. vbi. ſ. Et hãc opi. tenẽdo, nõ ob. simile dñoꝝ de rota de quo. ſ. qꝛ ideo illud est in casu illo, qꝛ ille pmutãs nõ poterat illa vlti. die p moueri ad sacerdotiũ, cũ ordines nõ ꝯferant̃ nisi certis tpibus ð qbus in ti. de tẽpo. ordi. qd̃ obiectũ nõ militat in casu nostro.

62 ¶ Trigesimoprimo quero, † an pr̃onus q nõ pñtauit in tpe pos sit morã purgare, ꝯclude qd̃ nõ, qꝛ vbi executio est facta a iure, nõ admittit̃ purgatio more, ita no. doc. in. l. si nullã. ff. de verb. oblig. gl. ꝛ doc. in regu. mora. de reg. iur. lib. vj. ſꝫ in casu nostro execu tio est facta a iure, qꝛ elapso tpe dato ad pñtandũ ptãs libere ꝯfe rẽdi statiꝫ deuoluitur ad superiorẽ, ita ꝯcludit Abb. in. c. fi. ſꝫ hic cadit. ĩ. eo. ꝛ pbat tex. in. c. vnico, in verbo, quadrimestre dũtaxat ĩ. eo. lib. vj. ideꝫ sentit Abb. in. c. ij. in vlt. q. ſ. de ꝯces. pb. ꝛ clari⁹ do. de Rota in decisionibus suis nouis, decisione. cclxiij. incip. si pp negligentiam, sub tit. de iurepa. vbi concludunt quod ab vlti ma die quadrimestris tempus statim incipit currere epo. Cõpro batur etiam ista conclusio per illud quod decidunt in simili Ab. ꝛ doc. in. c. secundo, preallegato, ꝛ in. c. licet. ſ. de supplen. negli. prela. vbi ꝯcludunt, quod si habentes ius eligendi, vel conferen di nõ eligant, vel non conferant in tempore ibidẽ statuto, nõ pñt postea purgare moram propter rationem. ſ. allegatam.

63 ¶ Trigesimosecundo quero, † quantum tps detur episcopo ad ꝯferendũ, qd̃ pr̃onus excluditur a presentando, pp negligentiam vel aliter. Conclude ſm dños de Rota in decisionibus nouis, de cisione sua. cclxiij. inci. si pp negligentiam, ꝙ episcopus habet sex menses a die deuolutionis ꝛ notitie, queadmodũ habet i alijs be neficijs spectantibus ad collationẽ suam, quod etiaꝫ firmat Ab. in. c. quia diuersitatem, in fine textualium, de conces. preben. ideꝫ etiam Abb. in. c. fi. in versi. sed hic cadit. ĩ. eod. dicens ꝙ ista ẽ no tabilis questio. Et allegat ad hoc Rotam in decisione sua. ccxxij. idem concludere videtur post multa Gemi. in. c. vnico. §. primo, in princi. eodem titu. lib. vj. Et nota ꝙ episcopus conferens iure deuoluto, vt. ſ. non poterit aliter conferre quam se habeat institu tio ꝛ natura beneficij, ita decidunt Calde. Jmola. ꝛ Moder. in. c. cum accessissent, de consti. ꝛ bene facit text. in cle. vnica in versi. illa debet, de supplen. negli. prela. ꝛ hanc conclusionem compro bat auctoritatibus multis ꝛ pulchre declarat, ꝛ limitat do. Fely. san. in. d. c. cum accessissent in. vij. col. ꝛ sequenti, dic vt per eũ quã tũ aũt tps detur his qui pretendunt se habere ius i collatione ad contradicendum ipsi collationi, dicunt Host. ꝛ Ab. in. c. ij. ð his que fi. a prela. ꝙ dantur sex menses, dic vt per eos.

64 ¶ Trigesimotertio quero de subtili. q. † pone patronus excludi tur a presentando propter negligentiam ad ecclesiam, ad q̃ spe ctabat institutio de iure speciali inferiori ab epo, puta preposito, vel archipresbitero. Queritur an hoc casu potestas libere confe rendi deuoluatur ad ipsuꝫ inferiorẽ, an autẽ ad epm cui alias de iure cõi ꝯpetit collatio. gl. reputata singularis in cle. vnica. i vbo

dispositionē, de sup. neg. prela. ↄcludit q collatio deuoluit ad eū qui habebat instituere, siue sit eps diocesanus, siue alius, & ibidē hoc sequit do. Card. flo. in. vj. q. vbi hāc questionē attingit p. iiij. col. plurima argumēta faciendo pro & ↄ̄ que videri pūt, subyciēs do. Car. q fuit disputata ista qō p quēdā scholarē in Bono. studio. & q est qō difficilima. subycit quoq3 q dicta ↄclusio pcedit siue inferior habeat ius instituēdi ex prescriptione, siue ex priuilegio, vel ex ↄsuetudine, vel ex alio iure speciali, idē t3 ipse do. Car. quē refert & sequit. Imo. ibi in vlti. col. subyciēs hāc decis. eē mēti tenēdā in. c. ij. s. de conces. pbē. Idē t3 ibi do. Abb. Panor. in fine subyciēs. Nota semp q subtilis est qō, & posset de facto venire, idē t3 Abb. in. c. illud, circa fin. j. eod. & in. c. cū vos, in vlti. col. in prin. s. de offi. ordi. & in. c. cū in cūctis. §. fi. circa fi. s. de electio. mouetur inter cetera per gl. in. d. cle. vnica, q̄ dicit eē singularē, & semp mēti tenēdā. Cōtrariā sniam reperio tenuisse Bal. in repetitiō. l. j. C. de emancipa. li. posita post titu. C. de iure deliberā. pe. col. vbi decidit. tandē l3 multū se inuoluit, q ad epm spectabit collatio. hoc casu mouet inter cetera q ipse eps fuit priuatus iure instituendi tātūmodo ex prescriptione vel priuilegio vel ex alio iure speciali, nō aūt pdidit alius ius. s. ↄferendi, sed remāsit in calamo secūdū eū. Istā ēt opinionē post multa tenere vr̄ Ge. in. c. ij. circa fin. de institu. lib. vj. Aliā & tertiā opi. reperio tenere Lapū in allegatione sua. lxvij. incip. quoddā monasteriū in. vj. col. sub ti. de parochijs, allegādo ita tenuisse do. Azo. de ranugijs, de consi. d. Jo. Cal. Nā dicit Lap. q hoc casu eps pñtabit inferiori. Et ipse inferior instituet, & ratio est ne sine culpa ius pscriptū p inferiorez auferatur ab eo. Et istā opi. ēt refert & sequit Ge. in. d. c. ij. & sic tenentes istā tertiā opinionē ↄcludūt q ad ipsuz inferiorē spectabit institutio. & sic in hoc ↄcordant cū prima opi. s. relata, sed discordāt qū dicūt q pñtatio spectabit ipsi epō q̄si ad eū deuoluta pp negligētiā patroni, ex ista tertia opinione infertur, q qñq3 ius psentādi ↄpetit ei qui nō est pronus, qō an sit verū dicā. j. sup vbo, cōpetens alicui, in hoc puncto intrepide tenēda est opi. primo loco relata. s. qō ad inferiorē deuoluat ipsuz ius libere ↄferendi, potissimū fundamētū est, q vbi alicui ↄpetit ptās limitata sublata limitatione sine facto eius ipse vtitur eadē ptāte libere. Casus est singularis in. c. vnico. §. vbi vero, ne sede vacāte lib. vj. vbi dr̄ q si ex speciali ↄsuetudine vel statuto ↄpetat alicui collatio beneficij, de ↄsi. epi sublato epō de medio, ita vt eius ↄsiliū nō possit haberi, talis pōt libere ↄferre, ergo idē erit in casu nostro, vbi ptās instituēdi ↄpetat inferiori ab epō ad pñtationē patroni sublato patrono, puta p negligētiā, ipē inferior libere instituet, qō ēt ↄprobatur rōne. s. allegata, q hñs ius instituēdi nō d3 sine culpa sua illō admittere. reg. sine culpa, de regu. iur. li. vj. absurdū ergo videret q pp negligētiā patroni cōmissaz in nō pñtādo talis inferior ius suū amitteret, & istā opi. ēt expresse t3. d. Fel. sand. in. c. cū venerabilis, in. xij. col. ver. no. ij. de excep. Alia fundamēta videas per. d. Car. plene. in. d. cle. vnica. Et istā opi. tenēdo dignū est rñdere ad alias duas opi. s. relatas. Quare dicas q opi. Bal. s. relata q̄ ēt fuit alioz relatorū p do. Car. in. d. cle. vnica nō est bona, q fundat in debilibus fundamētis, fundamētū. n. potissimū huius opi. est, q ius speciale nō extēdit. l. ius singulare, & l. qō ↄ ↄ̄. cū si. ff. de leg. vn̄ l3 eps q h3 de iure cōi collationē & institutionē fuerit priuatus iure instituēdi p pscriptionē, vel priuilegiū, vel ↄsuetudinē, nō tñ fuit priuatus iure ↄferēdi, vt dicit Bal. vbi. s. ad istud fundamētū rñdetur sm do. Car. vbi. s. q nō est vex, q isto casu fiat aliqua extēsio, q ipse inferior nō ↄsequit aliqō ius de nouo, s3 solūmō ius q habebat nō liber est factū liber, vt si qs dissoluat ligatū, & ipse solutus ambulet, certe non ambulat p ptāte nouā sibi q̄sitā. sed p eandē q̄ prius habebat, q̄ solutionē ēt tradit in effectu Abb. in. d. c. ij. in fi. ad alia fundamēta q̄ solēt fieri p ista opi. Rñdet sigillatī do. Car. vbi. s. Tertia ēt opi. s. relata nō vr̄ bona q dicere q patrono negligēte pñtare ius pñtādi deuoluatur ad epm q pñtabit corā inferiore, & ipse inferior instituet est loqui sine. l. Quinimo iura ↄ̄riū presupponunt. s. q prono excluso amplius nō prouideat ecclesie p viā pñtationis, sed p viā libere collatiōis, ita vr̄ sonare tex. in. c. iij. in. c. si vero, in. c. eā te. & in. c. cū pp. j. cod. Et ita expresse decidit Gemi. in. c. vnico. §. vex, in. ij. col. eo. tit. li. vj. allegat tex. in. c. ij. de sup. ne. pla. in fi. q pbat sm eū, qō prono negligēte pñtare vno structu fiat puisio. & sic sentit q amplius nō fiet pñtatio p illa vice, posset tñ vnaqueq3 dictaz opinionū disputādo sustineri. S3 q prima vr̄ cōior & ab ea in iudicādo & ↄsulendo nō eēt recedendum. Quod autem tempus detur ipsi inferiori ad conferendum patrono excluso, vide. s. in. xxxij. q.

65 ¶ Trigesimoquarto quero, †an tps datū ad pñtandū currat diebus feriatis. Dicēdū est breuiter q sic, vt in simili decidunt Joā. an. Abb. & alij in. c. ij. sup glo. in verbo. sex. s. de conces. prebē. vbi dicunt qō tps datum ad eligendum vel conferendū est cōtinuum, q currit diebus feriatis, vtile tamen est certo respectu. s. q currit tempore impedimenti secundum doc. vbi. s.

66 ¶ Trigesimoquinto quero, †an die feriata possit fieri pñtatio, arbitror qō sic. & moueor p simile, q matrimoniuz carnale pōt ↄbi diebus feriatis. c. capellanus, cū si. s. de fer. Ergo ēt poterit fieri pñtatio que est pparatoria ad matrimoniū spūale, vt dnt Abb. & alij in. c. q̄rto. s. de iudi. p tex. no. in. c. qō aūt. j. eo. ti. bonū enim est argumētū a matrimonio carnali ad spirituale. & ↄ̄. c. inter corporalia. s. de trāsla. epi. Et ita sepissime arguūt doc. in varijs locis. Scdō & vltimo moueor q actus pij & q tēdūt ad honorē dei pñt fieri diebus feriatis. c. j. & fi. & vtrobiq3, not. s. de ferijs. l. dies festos. C. eod. ti. Ergo ēt poterit fieri pñtatio per quā deuenitur ad prouisionem rectoris vel clerici in ecclesia. & sic est actus q tendit ad honorem dei, facit etiaz simile a fortiori, q legitimatio potest fieri die feriata, vt dicit Bal. in. c. fi. s. de ferijs. & do. Car. Alex. in repe. c. per venerabilem, col. lxv. j. qui filij sint legi.

67 ¶ Trigesimosexto quero, †an presentato sit statutum tps ad consentiendū presentationi, & ad institutionē petendū, breuiter Lap. allegatione sua. viij. inci. pñtatus, circa mediū, dicit q sic, dicens q tps prefixū electo per decretalē. q̄ sit, de elec. lib. vj. h3 locū in pñtato. & allegat ita tenere doc. ibi. Idē sentit Cald. in consi. suo xvij. sub hoc eo. ti. qō incipit, pñtato. Not. tñ qō dicit Card. flor. in. c. fi. in vlt. col. j. eo. qō eoipso q qs patitur se presentare intelligit cōsentire, vn̄ subycit q nō expedit pñtatum ↄsentire, q psonaliter exhibet instituēti qñ pñtat, iux. gl. in cle. dudū, ℣. ac deinde, de sepul. & firmant. s. in. vj. q. huius verbi honorificū, & sic iste opiniones vr̄ ↄ̄rie, ego dicerē p ↄcordia qō decisio Lapi pcedit in illis casibus, in qbus nō ē necesse pñtatū exhibere, vt qñ est cognitus epō, vt dixi in palleg. q. vj. Opinio aūt Car. pcedat vbi est incognitus, & sic in casu in quo pñtatus exhibetur psonaliter, quia tunc ex quo patit se pñtari vr̄ ↄsentire, vt. s. dictum est.

68 ¶ Trigesimoseptimo quero, †pone q pronus pñtet corā eo, qui nō h3 ius istituēdi, & iteriz labant q̄tuor mēses, postea itelligit ius instituēdi spectare ad aliū, & corā illo vult pñtare. an possit. Lap. in allega. sua. xcv. circa fi. decidit qō sic. mouet q talis nō fuit negligēs cū pñtauerit, l3 minus legitime, allegat tex. & ibi Inn. q in princi. hoc vr̄ sentire in. c. cū nostris. s. de conces. preben.

69 ¶ Trigesimooctauo quero, †an quēadmodū facta electione proponit edictū iuxta. c. fi. de elec. lib. vj. Ita ēt pponi debeat facta pñtatione, breuiter ↄclude q sic. gl. est in. d. c. fi. i verbo, electione q̄ sequunt doc. ibi. & firmat Lap. in. d. allega. viij. & Abb. dicens hoc singulariter notādū in. c. iij. s. de elec. & doc. alibi sepe. & an psentatus a maiori pte debeat citare pñtatū a minori. vide Bald. in ↄsi. cclxxxij. inci. factū sic pponit, in. iiij. vol. & faciunt q̄ dt Jo. de Imo. in cle. plures. in. vij. col. ver. ex pdictis ēt eo. ti. & aduerte q illud ↄsiliū Bal. xxvij. sm ipressionē nouā est ↄsi. xvij. in. v. vol. & ibi ↄcludit in qnto dubio q sic, subycit tñ q sufficeret q ille pñtatus a minori pte eēt certus de alia pñtatione, q tūc non eēt necesse proponere aliud edictū, allegat inter cetera simile auct. cessante. C. qūo & qñ iudex. & reg. eū q certus, de reg. iur. li. vj. & multa alia, qō diligēter nota ad limitationē. d. c. fi. An āt si fo pñtatus sit in curia ro. dēat ibi citari vel vbi. Cal. i ↄs. xvij. inci. pñtato ↄcludit q sufficeret citationē fieri in ecclesia de qua agitur, vide eū, & est sub hoc titu. de iurepa. & plene loquitur. Idē ↄcludit Calde. in ↄsi. suo. iij. sub ti. de dila. & incipit, an si presentatus.

70 ¶ Trigesimonono quero †an si pñtatus ante instōnē administret in beneficio priuet ipso iure pñtatione, quēadmodū electus q administrat p se vel p aliū añ ↄfirmationē siue spūalia siue tpalia priuat ipso iure dicta electione, & iure sibi quesito. c. auaritie, ð elec. lib. vj. ↄcludo qō sic. Et ita reperio tenere Lap. in. d. allegatione viij. mouet p. d. c. auaritie, ex idētitate rōnis, subyciens q ita se h3 cōis obseruantia, & q ita consuluerunt Calde. & domi. Cantinus de Bononia. & q ita fuit pronunciatum. In contrariū tamē vr̄ vrgere reg. vulgata, quod in penalibus non fit extensio. c. statutum, de electio. lib. vj. reg. odia. de reg. iur. eo. lib. ergo. d. c. auaritie, loquens de electio. non debet trahi ad presentationem. Tenēdo dictam conclusionem ego respondeo prout respondet gl. in simili. in. c. sciant, de elec. lib. vi. que dicit quod prouisio illius. c. l3 sit penalis, q tamē est fauorabilis ecclesijs extenditur de electione ad presentationem, & propterea videmus q glo. in. d. c. fi. etiaz extendit illaz dispositionem penalem loquentem de electione, vt habeat locum in presentatione, quia est fauorabilis ecclesijs. Hic ēt dicit glo. q̄ ibi multum notant doct. in auctē. sacra. C. si aduer. vendi. q illa dispō loquens de ↄtibus, extēdit ad quasi ↄtus & ad iudicia

ad iudicia.rõ est,qꝛ fauet anime.⁊ tñ est penalis. Stat ergo ↄclu
sio,qꝺ nõ debet presentatus administrare in ecclesia,nec in spiri-
tualibus,nec in temporalibus ante institutionẽ factam. An autẽ
etiam sit necesse,qꝺ prius apprehendatur possessio beneficij, vel
ecclesie,me remitto ad ea que dixi.s̃.in.v.q.primi verbi.

71 ¶Quadragesimo quero,†an si cleric⁹ habeat duas pñtationes
de se factas teneat̃ eligere q̃ʒ pñtationẽ velit. An aũt possit prose
qui vtrãqʒ,vtilitas huius questionis est, qꝛ forte altera ex ipsis p̃
sentationibus erit facta a nõ patrono,vel aliter erit inualida. Cõ
clude ſm Lapũ late in.d.allegatiõe.viij.ꝙ tenebitur pñtatus eli
gere alterã ex dictis pñtationibus. Mouetur inter cetera ꝑ text.
in.c.vt qs duas,de elec.lib.vj.q tex.dicit ꝙ electus tenet̃ ex dua-
bus electionibus alterã eligere,nec pốt ꝓsequi vtrãqʒ,ẽt si prote-
stet̃ se esse ↄtentũ altera ꝑ q̃ʒ ↄsequi possit sue intentionis effectũ,
⁊ ille tex.loquatur in electione.dicit tñ Lapus ꝑ multa fundamẽ
ta ꝙ ꝓcedit in pñtatione,⁊ ad argumẽta que possint fieri in ↄ̃riũ
rñdet clare vt ꝑ eũ. Eãdẽ ↄclusionẽ ponit Bal.in ↄsi.suo.xvij. ſʒ
ipressionẽ nostrã.incip.factũ sic proponit̃,in.iiij.dubio,in.v.volu.
¶Limita tñ predictã ↄclusionẽ,vt ꝓcedat,qñ qs vellet prosequi
duas pñtationes agẽdo,secus si excipiẽdo.arg.text.quẽ dicit ibi
Ab.se nescire alibi.in.c.post elect.in.iij.nota.de ↄces.p̃b. reddẽs
ꝑ hoc cautũ eũ q dubitat de collõne sibi fcã,vt aliã ſaʒ ipetret,qꝛ
ꝑ hoc nõ censet̃ renunciare prime.⁊ poterit vti vtraqʒ ad suã de-
fensionẽ,⁊ idẽ dicit do.Car.ibi idẽ tenent Ab.⁊ ceteri post gl.ibi
in ꝟbo qꝺ mecũ,in fin.in.c.inter dilectos,de fide instru.⁊ ibidem
domi.Fel.sandeus,colum.xj.alias auctoritates allegans.

72 ¶Quadragesimoprimo quero,†Si p̃ronus dicat, eligo talẽ in
pñtandũ,an dicat̃ ꝑ hoc facta pñtatio. Jo.an.Car.Ab.⁊ alij in.
c.fi.§.eo.tenent ꝙ sic mouent̃ qꝛ tp̃s est prefixũ ad pñtãdũ, nõ ãt
ad eligẽdũ pñtãdũ,vt pʒ i.c.vnico.e.ti.li.vj.idẽ tʒ Jo. an.i addi.
inci.teneat i h̃.e.ti. Et ista vr̃ mihi ꝟitas,lʒ ↄ̃riũ tenuerit Lap. in
alle.sũa.lxxviij.inci.i dei noie.i.v.col.q nullo iur̃ nec rõne mouet̃.

73 ¶Quadragesimoscdo quero,†pone ꝙ p̃ronus eligat pñtandũ,
⁊ iste electus renũciat anteq̃ʒ pñtetur. Querit̃ an p̃ron⁹ habebit
iteꝝ quatuor mẽses ad pñtandũ a die renũcia.illius. Vr̃ dõm ꝙ
sic,ꝑ.c.si electio. de elec.li.vj.vbi in simili dr̃,ꝙ electo renũciante
habẽt electores integrũ tp̃s. Jn ↄ̃riũ determinat do.Car.flor.in.
c.fi.in vlti.col.versi.ij.quero.j̃.eo.mouet̃,qꝛ p̃ronus eligẽdo pñtã
dũ nõ fecit qꝺ in eo est,ex quo nõ pñtauit,vñ dicit secus eẽ si pñta
uit,quia tunc si presentatus renũciat habebit patronus integruʒ
tempus ad presentandum a die renunciationis, qꝺ etiam firmãt
domini de rota in nouis decisioni.decisione.cclxviij. incipi. si ali-
quis presentatus sub hoc titu.de iurepa. An autem talis renun-
ciatio possit fieri in manibus solius patroni,dicam infra.

74 ¶Quadragesimotertio quero,†pone qꝺ p̃ronus dicat confero
huic clerico ecclesiã meã,an dicat̃ facta pñtatio.tex.in.c.fi.j̃.eod.
Vr̃ decidere ꝙ nõ,⁊ ꝓpterea dicit ibi Uin.quẽ refert Car. ibidẽ
in pe.col.qꝺ nõ pốt patronus vti his ꝟbis ↄcedo,do,trado,do-
no ecclesiã,pốt tñ dicere ſm eos,ↄcedo,vt habeas hanc ecclesiã,
qꝛ tũc ponit̃ ↄcedere ꝓ ↄsentire,hinc ẽt dicunt ibi Pet. ⁊ Abb.
antiquus quos refert ⁊ sequit̃ ibi Jo.an.qꝺ qñ p̃ronus petit cle-
ricũ in ecclesia institui ꝑ ep̃m,dicens qꝺ ipse ↄtulit sibi ecclesiã, h̃
ipso ep̃s pốt eũ repellere ꝑ illũ tex.idẽ ẽt tenere vr̃ Abb. Pan.
ibi in vlti.nota. Et ꝑpea dicunt doc.ibidẽ,maxime Abb.ꝙ pra-
tica est,vt patronus in pñtationis actu dicat,hũc clericũ elegi vo
bis dño ep̃o pñtandũ,⁊ sic presento eũ,⁊ peto eũ ꝑ vos institui.
Jstã ↄclusionẽ limita,nisi patronus dicat ↄfero ⁊ presento,qꝛ tũc
vtile ꝑ inutile nõ vitiat̃,ita Car.in.d.c.fi.in col.pe. allegãs idẽ te
nere Host.ibi. Limita scdo nisi ex alijs ↄiecturis posset ꝑcipi, qꝺ
mens patroni erat pñtare nõ aũt ↄferre, qꝛ potius est ↄsiderãda
mens q̃ʒ verba.c.q̃ʒto,de priuile.c.intelligẽtia,de ꝟbo.signi. vbi
gl.allegat iura ↄcordãtia. Aduerte tñ circa predictã ↄclusioneʒ,
qꝛ ↄ̃ eã facit tex.in.c.fi.de ↄces.p̃bẽ.vbi no. Abb.⁊ Jmo.qꝺ lar-
go mõ donatio vel collatio pốt summi ꝓ pñtatione,ergo vr̃,qꝺ si
p̃ronus dicat ↄfero,vel dono ecclesiã,qꝺ ista ꝟba habeãt viʒ pñ-
tationis. Nescio aliter soluere,nisi qꝺ ↄsiderãda est mens p̃roni,
vt.s̃.dixi. Et istã ↄclusionẽ vr̃ firmare do. And.bar.i ↄsi.suo.xxx
iij.inci.scripsit psalmista,in pe.col.in.ij.vol.vbi dt,qꝺ si testõr di-
cat,volo collationẽ spectare ad hr̃des meos,illꝺ ꝟbũ,collationẽ
accipiet̃ ꝓ pñtatione,qꝛ ſm eũ verba debent intelligi,prout con-
gruunt materie,⁊ ꝑsone,⁊ faciunt que statim dicentur.

75 ¶Quadragesimoquarto quero,†pone qꝺ p̃ronus dicat coram
ep̃o,eligo hũc clericũ,⁊ peto eũ institui,an dicatur facta pñtatio,
vr̃ dõm ꝙ nõ,ꝑ dicta in precedẽti.q. Cõtrariũ tñ credo veri⁹, qꝛ
largo mõ pñtatio dr̃ electio.c.nobis,⁊.c.ij.j̃.eo.hinc dicit Abb.
in.d.c.ij.qꝺ nõ vitiabitur libellus,si dicatur ꝙ patroni elegerunt,
dixit etiam Abb.in.c.ꝓ illorum.in.j.notabili.s̃.de prebẽ. ꝙ non
vitiabitur libellus in quo patronus dicat ecclesiã esse suã, qꝛ pốt
dici sua rõne iuris,qꝺ hʒ in ea.hinc etiam dixit Ab.in.c.post ele-
ctionẽ,super glo.in verbo institutione.s̃.de ↄces.prebẽ.ꝙ non vi-
bitur libellus in quo collatio appelletur institutio. Et plura simi-
lia accumulat do.Fel.sand.in.c.examinata.in.v.colum. de iudi.
¶Ad dicta in precedenti.q.rñdeo ꝙ loquunt̃ in eo qui dixit cõ-
fero ecclesiã ⁊ mentis sue erat ↄferre,vt loqui vr̃ tex. ibidẽ allega
tus,⁊ declaraui.s̃. Nota tamen ꝙ indubitanter dicta verba vim
pñtationis nõ haberent,qñ nõ ꝓferrentur coram habente insti-
tuere,vel verbo,vel literis,qꝛ vt dictũ est sepissime pñtatio debet
fieri habenti instituere,prout etiam cantant plurima capitula hu
ius ti.⁊ firmant Abb.⁊ alij in.c.fi.j̃.eod.hinc dixit domi. Cardi.
flo.in cle.j.in.ix.q.eo.titu.ꝙ in presentationis actu requiruntur
tres persones.s,presentans,presentatus,⁊ ille cui fit presentatio.
quarum aliqua deficiente actus non est completus.

76 ¶Quadragesimoquinto quero,†pone qꝺ patronus dicat,pñto
istũ ad ecclesiã,ↄcedẽdo ei p̃ronatũ,an ꝑ h̃ faciat eũ p̃ronũ. Re-
perio ꝙ.d.Fel.sand.in.c.cũ venerabilis,in prin.s̃.de excep.deci-
dit ꝙ nõ,qꝛ ꝑ ista ꝟba dat tñmõ ius petẽde instõnis,allegat Ge
mi.in.c.j.§.j.in fi.de vsur.li.vj.q tñ hoc nõ dicit. Jdẽ dicit do. Fe
ly.in.c.examinata,in.v.col.ꝺ iudi. Cõprobatur tñ hec decisio,qꝛ
nõ est in facultate patroni in aliũ trãsferre iuspat.sine ↄsensu ep̃i,
nisi trãsferat in locũ religiosuʒ,iux.tex.⁊ ibi plene not.ꝑ Abba.⁊
alios in.c.illud.j̃.eo.ergo nõ est mirum, si ꝑ dicta verba iuspatr.
non transfertur. De modo tamen transferendi iuspatro. de vno
in aliũ,videbimus.j̃.sup verbo,vel is a quo causaʒ habuit.

77 ¶Quadragesimosexto quero,†pone ꝙ ep̃s dicat nõ recipio, vl̃
nõ admitto pñtatũ. An ꝑ hoc videatur ipsuʒ reprobare, ↄclude
ꝙ sic,ita decidit Domi.in.c.ꝑ simoniã,ꝑ illũ text.in.iij.no.xl. di.
Quẽ refert ⁊ sequitur do.Bar.belẽ.in.c.pastoralis.j̃.e. Facit qꝺ
decidit Bal.in.l.j.in fi.C.de nego.gest.post glo.in verb. non ad-
mittit sibi,dicit ꝙ si iudex dicat nõ admitto exceptiones,dr̃ reijce
re. Si tamẽ ep̃s admittat pñtationẽ,ꝑ hoc nõ istituit, ita colligo
ex verbis Abb.in.c.ex literis,in vlt.col.j̃.eo.⁊ clare probat̃ in.c.

78 pastoralis.j̃.eo. ¶Sed hic suboritur questio accessoria,†pone ꝙ
ep̃s admisit clericum ad ordines ⁊ etiam ad beneficia tanq̃ʒ ido
neũ,postea presentatur ad beneficiũ iurispatro.an ipse ep̃s possit
illũ repellere tanq̃ʒ nõ idoneũ,vel ex defectu sciẽtie,vel alio. Jstã
questionem plene attingit Jo.an.in addi.spec.in hoc ti. in addi-
tione magna,dic vt per eum,quia satis plene loquitur.

79 ¶Qudragesimoseptimo quero,†pone ꝙ patronus presentet,sʒ
ep̃s nõ admittit presentatũ,an patronus teneatur de nouo aliuʒ
presentare,dicas ꝙ nõ,qꝛ si postea constabit coram iudice appel
lationis,quod presentatio fuerit legitime facta, ille presentatus i
stitui debebit,ita concludunt Do.de rota in nouis decisionibus,
decisione.ccxij.inci.ſm omnes,sub hoc eo.ti.⁊ satis ꝓbatur in.c.
pastoralis.j̃.eo.si tñ patronus alium presentaret non admisso pri
mo,⁊ secundo presentatus instituatur,valet institutio,tamen ep̃s
punietur,iuxta notabilem dispositionẽ.d.c.pastoralis,in fin.

80 ¶Quadragesimooctauo quero,†an presentatio fiat soli ep̃o,an
autem etiam.c.ↄclude quod soli episcopo,tex.est in.c.nobis, ⁊ i.
c.ex literis,⁊ in multis alijs capitulis huius tituli,⁊ decidit Ab.
Panor.in.c.cum ecclesia vulterana,in.ij.⁊.iiij.colum.s̃.de elect.
sede tamen vacante coram capitulo fit presentatio,ita Jo. an.in.
c.nobis.j̃.eo.per.c.j.de insti.lib.vj.⁊ ipsum capitulum confirmat
instituit,vt etiam clare dicit Cald.in consi.suo.iiji.sub hoc eo.tit.
An autem solus ep̃s possit instituere,iura sonant quod sic. Et ita
videtur tenere Abb.vbi.s̃.dicam super verbo competens alicui
vbi tractabitur cui cõpetat ius presentandi ⁊ cui ius instituendi.

81 ¶Quadragesimonono quero,†an teneatur patronus ꝓbare se
presentasse intra tempus a iure statutum,si id negetur,videtur ꝙ
sic,per id quod decidunt dñi ꝺ rota decisione sua.cclvj.inci. vtrũ
presentatus,in antiquis,sub hoc eo.ti.quos refert ⁊ non impro-
bat do.Fel.sandeus in.c.iij.in.v.col.de probationibus. Aduer-
te tamen quia Rota vbi.s̃.loquitur, quando talem presentatio-
nem non admisit episcopus, quia tunc est presumptio pro facto
episcopi ↄ̃ ip̃aʒ presentationem, sed vbi presentatio non esset re-
fecta,contrarium tenet in simili rota in tit.de conces.prebẽ.in an-
tiquis decisionibus,decisione.xiij.vbi dicit.ꝙ si constat de acce-
ptatione beneficij,presumitur facta intra tempus debitũ, ⁊ mo-
uetur,quia presumptio est ꝙ quilibet vellit sibi acquirere argu.l.
si defunctus.C.arbi.tu.iuncta.l.cum de indebito.ff.de probat.p̃-
missam etiã cõclusionẽ tʒ rota in decisione.xix.in eo.tit.⁊ incipit,
si aliquis,subijciens ꝙ ita seruant dñi auditores sacri palatij,⁊ in
decisione.liij.incip.no.eo.ti.subijciens qꝺ ita seruat rota. Jtẽ etiã

tenet rota in nouis, in ti. de ɔceſ. prebē. deciſionē. iij. licet p̄dictas deciſiones in contrarium allegauerit corrupte, vel inaduertenter do. Fel. ſandeus in. c. qḋ ad ɔſultationē, col. antepe. in ver. ſecunda concluſio. de re iudi. multa tñ poſſent adduci pro prima parte de quibus per prefatos dominos de rota. ꝛ p do. Fely. vbi. ſ. verum qꝛ faciliter reſponderi poſſet, non inſiſto.

82 ¶ Quinquageſimo quero, † an pñtatio, ꝓbeť p ſolā narrationeȝ epi factā in literis inſtitutionis. Reperio domi. de rota in deciſionibus ſuis nouis, deciſione pe. ſub hoc eod. tit. qui decidūt, ꝙ ſic mouētur potiſſime, qꝛ vbi ɔſtat de duobus extremis bonis, debemus preſumere ēt de medio bono. argu. c. cū dilectus, de dona. ꝛ c. inquiſitioni, ꝛ. c. ij. requiris, de appel. vñ ſi ɔſtat de vacatiōe bñficij, ꝛ de inſtōne, debebimus ēt preſumere de medio. ſ. de pñtatione, qḋ ēt refert, ꝛ ſequiť do. Fel. ſand. in. c. poſt ceſſionē in. iiij. col. de proba. itē dicūt ipſi, litteris epoꝝ creditur in his que ſpectant ad eoꝝ officiū. c. poſt ceſſionē, de proba. ꝛ legitur ꝛ notatur p Inno. in. c. ij. de fide inſtru. prope finē. Iſtā ēt concluſionē refert do. Fel. in. c. ſicut, col. xij. verſi. extrinſeca ſolēnitas, de re iudi. ꝛ dicit ꝙ eā obſeruant prefati domin. de rota, niſi qñ agiť de preiudicio alterius, qcqd dixerit Ludo. de roma. in. l. ſciēdū, col. xx. verſ. ix. qd ſi cōſtat. ff. de ver. oblig. q ſm eū contrarium tenuit. An auteȝ iuſpat. probetur, per literas antiquas inciſas in lapidibus, ſeu in campanili, vide Bald. in coſi. ccccxlv. inci. an patronatus in. iiij. volu. alias eſt in conſi. cccx. ſecundum inpreſſionem nouam. ꝛ decidit quod ſic per plura de quibus per eum.

83 ¶ Quinquageſimoprimo quero, † circa iſtud verbū honorificū, an debeatur hic honor patrono. ſ. vt patronus pñtatus poſſit in illius ſolius manibus renūciare beneficio. In hoc puncto diſtingue, aut inſtitutio eſt facta ꝛ nō pōt, ſed eſt neceſſe qḋ renūciet in manibus epi. c. admonet. ꝛ. c. qḋ in dubijs. ſ. de renun. requiritur tñ, qḋ talis renunciatio fiat cū ɔſenſu patroni, ita Inn. in. c. fi. ſ. ď renun. cuius dictū dicit eē mēti tenendū Abb. in. c. ſignificatū, in vltimo nota. ſ. de prebē. ad limitationē. d. c. qḋ in dubijs. facit deciſio Cal. in. c. cū acceſſiſſent. ſ. de conſti. ꝛ ibi moderni. maxi. do. Fel. multa accumulant ad illud dictū. Et ɔcludunt ꝙ nihil poteſt fieri in preiudiciū iuriſpa. ſine ɔſenſu patroni regulariter loquendo, aut vero inſtitutio nōdū eſt facta, ꝛ tunc lȝ pñtatio ſit recepta a ſuperiore valet renunciatio facta p preſentatū corā ſolo patrono, maxime qñ ipſi ſuperiori nō pōt aliquod preiudiciū afferri p renūciationē, iſta ſunt verba formalia dominorum de rota in deciſionibus antiquis, deciſio. cccxxviij. incip. vbi qs eſt pñtatus, ſub eo. ti. Mouētur, quia per preſentationem eſt ſolūmodo queſituȝ ius ad rem, ꝛ non in re. Mimirum ſi de facili poteſt tali iuri renūciari, idē tenent prefa. domini de rota in nouis deciſionibus, deciſione. cclxviij. incip. ſi aliquis preſentatus, lȝ loquantur in caſu qñ epſ nōdū acceptauit preſentationem, ꝛ allegant inter cetera not. dictū Inno. in. c. cū veniſſent. ſ. de reſti. in integ. ſuper verbo renūciauit. vbi dicit ꝙ electus ante ɔfirmationem poteſt renūciare iuri ſibi ex electione queſito in manibus eligentium, etiam ſi electioni de ſe facte ɔſenſit, quod etiam firmat Bal. in margarita ſua, in verbo, electio. in ver. xxxv. quinimmo fortius dicunt prefati domini in loco. ſ. allegato, ꝙ preſentatus ante inſtitutionem poterit renunciare preſentationi in manibus cuiuſcunqȝ etiam ſimplicis notarij, ergo nō eſt dubitādū, quin poſſit renunciare in manibus patroni, ſubijcientes prefati domini ꝙ patronus facta renunciatione in eius manibus vt. ſ. poterit iterato preſentare, ꝛ habebit integrū tēpus, qꝛ ex quo primo pñtauerat, ꝛ per eū non ſtetit, quo minus illa preſentatio ſit conſecuta effectum, non eſt ei imputandum, quod etiam firmaui. ſ. in. q. xxxviij. Ex p̄dictis infertur, qḋ patronus poteſt preſentare nedum quando eccleſia vacat p mortē clerici, ſed etiam quando per renunciationem illius, immo concludendū eſt, qḋ quomodocunqȝ vacet eccleſia poteſt patron⁹ p̄ſentare, ita firmat Lapus allegatione ſua. lxxviij. incip. in dei nomine, ver. ad quartā, in fin. vbi etiam ponit, quod ſi eccleſia vacet vno modo, puta per priuationem clerici, ꝛ patronus preſentet tā q̄ȝ ad eccleſiam vacantē per mortem, an preſentatio valeat, vide eum, quibus autem modis eccleſia vacet, vide bonam glo. in. c. ſi propter tua debita, in verbo, vacabunt, de reſcrip. lib. vj.

84 ¶ Quinquageſimoſcđo quero, † qualiter debeat computari tempus p̄roni q̄drimeſtre, ꝛ an vnuſquiſqȝ mēſis habebit. xxx. dies. Iſtuȝ pūctū tāgunt domini de rota ſub h̄ ti. in antiqs deciſi. deci. ccxxviij. incip. intra tp̄s, ꝛ nihil decidūt, ſȝ ſe remittūt ad pleniſſime no. p Hoſt. in. c. lȝ de ſup. neg. pla. ꝛ p Io. an. in. c. q̄ȝ ſit, de electio. li. vj. Ego ɔcludo qḋ iſtud tp̄s ɔputabiť, vt in ſimili dicit gl. in. d. c. q̄ȝ ſit, in ꝟbo, mēſeȝ, qꝛ ɔſiderabiť dies in qua vacauit beneficiū, ꝛ patronus ſciuit vacationē, ꝛ in ſimili die mēſis ſequētis erit ɔpletus vnus mēſis, ꝛ ita ɔputabiť totū quadrimeſtre, vel ſemeſtre, ꝛ illā glo. dicit communiter ſeruari do. Anto. de but. in. d. c. lȝ, ꝛ domi. Alexan. in. l. diuiſione. in. j. col. ff. ſolu. matr.

85 ¶ Quinquageſimotertio q̄ro, † an poſſit p̄ron⁹ pñtare ad bñficiū vacās de iure, lȝ nō vacet de facto. Cōclude qḋ ſic. ita ꝓbať in ſimili in. c. lȝ ep̄s, de p̄bē. li. vj. vbi bñficiū vacās de iure pōt ɔferri, ꝛ ita p illū ꝛ p aliud fundamētū ɔcludunt dom. de rota in antiqs deciſio. deciſi. ccclxv. incip. nūqd p̄ronus, alias eſt deciſi. viij. ſub hoc ti. de iurepa. ꝛ Lud. ro. in ɔſi. ſuo. ccccl xv. inci. in re pñti. Idē firmat Gemi. in. d. c. lȝ ep̄s, in fi. ꝛ facit qḋ dicit idē Gemi. in. c. fūdamēta. §. pe. de elec. li. vj. ꝛ refert ꝛ ſeqtur do. Fel. ſand. in. c. ceterū, col. pe. de reſcr. Qñ aūt bñficiū dicať vacare ꝛ de iure, ꝛ de facto, vel de iure tm̄, vide Abb. ꝛ doc. p illū tex. in. c. cū noſtris. ſ. ď ɔceſ. p̄bē. ad p̄dicta ēt vide Lap. allegatione ſua. cxxvij. inci. anaſtaſius, in verſi. ad ſextā ꝛ vltimā. Nota tñ qḋ ſi bñficiū nullo mō vacaret, nō poſſet fieri pñtatio, ꝛ ſic nō poſſet fieri pñtatio ad bñficiū vacaturū, vt ſentiunt prefati dñi, ꝛ nota. in. c. fi. de ɔceſ. p̄bē. ꝛ firmat Ludo. ro. in ɔſi. ſuo. ſ. allegato. ccccl xv. incipi. in re preſenti, ꝛ faciunt que dixi. ſ. ſuper verbo, honorificuȝ, in quinta queſtione, in penul. colum. Intellige tamen concluſionem. ſ. in princ. huius queſtionis factam, vt in ſequenti queſtio. dicetur.

86 ¶ Quinquageſimoquarto quero, † qd ſi rector eccleſie ſit priuatus bñficio ipſo iure pp aliqḋ delictū. An patronus poſſit ſtatim pñtare, anteq̄ȝ id ſit declaratū, vř dōm qḋ nō qꝛ ita decidit Lap⁹ allegatione ſua. lxxviij. incipiē. in dei noīe vacante eccleſia ꝛc. in verſi. ad q̄rtā, ſub hoc eod. titu. ꝛ in allegatione. cxxvij. inci. anaſtaſius, in fi. lȝ ibi pauloante aliter dicat in eo, cui ɔpetit ius ɔferēdi, prout ēt aliter dicit Bal. in ɔſ. ſuo. cxxxiij. incip. qōnis, in. iiij. vol. Facit doctrina Bar. in. l. eius q delatorē. ff. de iure fiſci. quā referunt ꝛ approbāt doc. in. l. ſi qs maior. C. de trāſac. ꝛ ꝓ qua alleganť tex. in. c. cū ſm, in fi. de here. li. vj. ꝛ ēt facit gl. in clemē. j. in ꝟbo, donec de decimis. Et p̄miſſaȝ ēt opin. tenere vř in ſimili do. And. barb. in. c. ij. in. iij. col. de feudis. Cōtrariū tñ decidit Gemi. in. c. fundamēta. §. pe. de ele. li. vj. dicens p illū text. qḋ vbi qs eſt priuatus ipſo iure, pōt eligi alius rector abſqȝ alia ꝓnūciatione ſup priuatione, idē decidere vř Ro. in ɔſi. ſuo. ccccl xv. incip. in re pñti, in fi. vbi formaliter dicit, ꝙ caſu quo qs eēt bñficio ip̄o iure priuatus, lȝ in poſſeſſione bñficij inſiſteret, tñ pōt p p̄ronū fieri pñtatio, moueť, qꝛ hoc caſu poſſet collator ɔferre, qḋ eſt plus ſm eū. c. lȝ ep̄s, de p̄bē. lib. vj. ergo p̄ronus pōt pñtare, qḋ eſt minus. Idē firmat do. Fel. in. c. ceteꝝ, col. pe. in prin. de reſcri. ꝛ hec opinio magis mihi placet p fundamētū predictum. Fateor tamē, qḋ non deberet ille priuatus amoueri a poſſeſſione, niſi citaretur, dicto. c. licet epiſcopus, ꝛ niſi ferretur ſententia declaratoria contra eum per dictam doctrinam Bar. cum alijs vulgaribus.

87 ¶ Quinquageſimoquinto quero, † circa iſtud ꝟbū honorificum qs fungať maiori prerogatiua, pñtans an inſtituens, dicas ꝙ pñtans, ꝓut ɔcludit do. Fel. ſand. pulchre in. c. cū venerabilis. i. xiij. col, ver. ɔſidera ēt de excep. ſubijciens qḋ qlibet cui dareť optio, magis eligeret facultatē pñtandi q̄ȝ inſtituēdi. Nā ad volūtateȝ pñtantis ꝓuideť eccleſie, ꝛ ipſe eſt q pōt dicere pñtato, opus manuū mearum tu es, poterat enim preſentare quem volebat, ſed epiſcopus nō poterat quem forte voluiſſet inſtituere, ita do. Fel. vbi. ſ. Reperio tñ qḋ Abb. in. c. in lateranen. ſ. de prebē. dicit qḋ pinguius ius habet epiſcopus in beneficio q̄ȝ patronus, ſed deciſio ſua poteſt intelligi alio reſpectu q̄ȝ preſentationis.

88 ¶ Quinquageſimoſexto quero, † an debeatur honor p̄rono, vt nō poſſit vocari in ius p pñtatū ſine venia. Io. fab. in. §. ꝛ in eum, inſti. de acti. dicit ꝙ lȝ ſatis videreť equū, qḋ deberet peti venia, tñ putat de iure ɔ̄riū, quia nō reperitur in iure expreſſuȝ. Iſtā deciſionē Io. fabri refert ꝛ ſequitur do. Alex. in. l. generaliter, in vlti. col. ff. de in ius vocan. ſubijciens qḋ nō meminit ſe legiſſe alibi. Ideo bñ notanda eſt, ꝛ ſequitur do. Iaſ. preceptor meus ibi.

89 ¶ Quinquageſimoſeptimo quero, † an debeať honor p̄rono. vt quotidie ꝓ eius anima ſit in eccleſia p̄ronata miſſa ſpecialis celebrāda. Lud. ro. in ɔſi. ſuo. cccxxix. incip. dict⁹ monachus ꝛc. Cōcludit qḋ nō, dicēs qḋ ſpecialiter ꝓ eo nec ēt in genere ꝓ mortuis quotidie eſt miſſa ibidē celebrāda, ſed ſm eum ſufficit in oratione q̄ offertur deo in miſſa cōmemorationē facere defunctoꝝ in genere, quia vt ipſe inquit, non minus indulgentie accipit patronus a deo ex tali cōmemoratione generaliter facta, q̄ȝ ſi pro eo ſpecialiter fieret, allegat tex. qui hoc expreſſe dicit in. c. nō mediocriter, ď conſe. diſt. v. Et ꝓpterea ſuperfluum eſt nomina defunctoruȝ, vel eoꝝ pro quibus celebratur miſſa ſpecifice cōmemorare. tex. eſt in c. viſuȝ. ꝛ in. c. de nominibus, de ɔſec. di. j. Subijcit tamē Ro. qḋ ſi ſacerdos vellet facere ſpecialē cōmemorationem poteſt, ꝛ piuȝ eſt ſic

est sic facere, non vt deus intelligat, sed vt supplicantiū deuotior reddatur affectus, vt dicit glo. in. d. c. de nominibus, in fi.

90 ¶ Limita † nūc istā ɔclusionē, vt nō procedat, qn̄ patronus disposuisset pro eius anima quotidie missam celebrari debere, q2 eius voluntas ⁊ dispositio esset seruanda, cū ius nō resistat. l. nō aliter. ff. de leg. iij. Ita p dictā regulā, ⁊ p alia fundamēta ɔcludit dom. Abb. Pan. pulchre in ɔsi. suo. xcviij. inci. qdā ɔdidit testm̄, in. ij. col. in. ij. vol. vbi fortius sentit, ꝙ ista dispositio patroni valeret ēt sine ɔsensu episcopi, q2 in casu in quo ipse ɔsulit, nō presupponit aliquē ɔsensuz epi interuenisse, ⁊ si qs subtilis opponeret de. c. significatū. ṡ. de pbē. vbi nō pōt instituēdus grauari p patronū vel aliū ad quotidie celebrādū, vt ibidē ēt notatur. ⁊ in. c. ɔsuluisti. j. ō cele. missa. Et de hoc ⁊ similibus plene dicemus. j. sup verbo, pro eo qd de diocesani ɔsensu. Rn̄det Abb. vbi. ṡ. qd ille tex. pcedit, vbi vnus sacerdos grauaretur, sed vbi nō est grauatus idē sacerdos, sed in genere mādatū est missam quotidie celebrari debere. Tūc seruāda est eius volūtas, q2 p diuersos sacerdotes celebrari poterūt, qd est bn̄ notādū ad limitationē. d. c. significatū. ¶ Aduertēdū tn̄ est, ꝙ ista decisio nō pcederet in ecclesia patronata, in qua vnus tm̄ esset instituendus, q2 lz valeret dispositio patroni, vt misse defunctoꝝ pro eius anima celebrētur p supradicta, nō tamē valeret vt quotidie instituendus celebraret per. d. c. significatuz, ⁊ ibi expresse not. Abb. ⁊ alij. Limita scd̄o, illud qd dictū est, nō eē necesse in ecclesia quotidie missaz p mortuis celebrare, vt nō procedat in ecclesia collegiata, q2 in illa debēt due saltē misse celebrari quotidie, vna pro defunctis, alia pro festo vel feria. tex. est in. c. cum creatura, ⁊ ibi declaratur infra de celebra. missa.

91 ¶ Quinquagesimooctauo q̄ro, † claꝝ est, ꝙ p̄ntatio facta a pluribus vz. c. iij. no. j. eo. An sit necesse ꝙ ɔueniat maior pars habito respectu ad omnes patronos. An sufficiat maior pars habita ɔparatione ad minorē partē. Exēplū, quatuor sunt patroni, duo p̄ntant vnū, tertius aliū, quartus aliū p̄ntatus a duobus nō habet maiorē partē omniū, sed hz maiorē partē habito respectu ad alios p̄ntatores, an id sufficiat ad hoc, vt preferaṫ. Jo. an. ō. Anto. de but. Car. flo. referens Vincen. ⁊ Abb. in. d. c. iij. distinguūt in hoc puncto, ꝙ aut p̄sentatio ɔpetit collegio, ⁊ tunc requiritur maior pars respectu totius collegij, p tex. in. c. ecclesia vestra primo. ṡ. de elec. ⁊ rōnē pulchre ponit do. Ant. vbi. ṡ. an vero p̄ntatio ɔpetit psonis singularibus prout cōiter ɔpetit laicis h̄ntibus iuspa. de patrimonio, ⁊ isto casu sufficit maior pars respectu aliarū partiuz, ⁊ subijcit do. Car. flo. in. d. c. iij. in. vj. q. ꝙ ita intrepide est tenēdū s̄m Vin. ⁊ allegat idē tenere Compo. in. d. c. ecclesia vestra. Idē in effectu ɔcludit ipse do. Car. in cle. plures, in p̄n. in. iiij. col. in ver. itē p hec dicta, eo. ti. ⁊ vide que dicā. j. super v̄bo, ipse vel is a quo cāz habuit. in. ij. q. col. fi. Idē tz Ab. ibi, referens ita tenere cōiter doc. per text. in. d. c. iij. Et rōnē diuersitatis assignat. Idē sentit Lap. in sua allega. lxxxviij. incipi. in dei nomine, in. iiij. col. Idē tz Jmo. in. d. cle. plures, in. v. col. versi. ⁊ ideo cum in patronis laicis, ⁊ in. iiij. col. ver. an aūt in ipsis, post Pan. ibi allegātē no. per Vin. ⁊ Cōpo. in. d. c. ecclesia vestra, ⁊ per Jo. an. in. c. si plures. xvj. q. vij. ⁊ p Archi. xxxj. distin. in. c. nicena. Idem ēt tz reuerendus pater frater Ang. de clauasio in summa sua angelica, in verbo, iuspatr. ver. xx. ¶ Contra tamen dictā ɔclusionē vrget regula, que hz ꝙ habētes rē cōem vt singuli, nō p̄nt sup illa disponere, nisi oēs ɔsentiant. tex. est in. l. p fundū. ff. de ser. rust. predi. glo. est q̄ꝫ notant ibi doc. pro magistra in. c. cū oēs. ṡ. de ɔstitu. cū ɔcordan. ibidē copiose allegatis per do. Fel. sandeū. in. viij. colum. stāte igitur ista regula vr̄, ꝙ nō sufficiat clericū eē p̄ntatum a maiori parte patronorū. Nedū ɔparatione alioꝝ, sed nec ēt habito respectu ad oēs qn̄ patroni habēt iuspa. vt singuli. Pro solutione rn̄deo, ꝙ dicta regula fallit in casu nostro. Et rō fallentie est fauor ecclesiaꝝ. Ita dn̄t do. Car. ⁊ Jmo. in. d. c. cū oēs. ⁊ ibi refert ⁊ sequitur do. Fel. in. ix. col. q alias sex fallentias accumulat ad dictā regulā. Retēta igitur. d. ɔclusione ⁊ distinctione intellige sane qd dictū est in primo mēbro. Quia qn̄ iuspatr. ɔpetit collegio, requiritur maior pars omniū, vt pcedat loquēdo ō maiori parte omniū existētiū in collegio, q2 ad collegiū vel vniuersitatez ɔstituendā, sufficit ꝙ interueniant due ptes vniuersitatis vel collegij. l. nulli. ff. qd cuiuscꝫ vniuer. nomine, ⁊. l. nominationū. C. de decurioni: lib. x. Et ille due ptes represētāt totā vniuersitatē vel collegium, vt pbatur in dictis iuribus. Ergo sufficiet maior pars istarū duaꝝ partiū, q2 dr̄ maior pars totius. Ita declarat Abb. in. d. c. ecclesia vestra, circa fi. ⁊ in. d. c. cū oēs, in vlti. col. vbi dicit hanc eē opi. canonistaꝝ ⁊ legistaꝝ, ⁊ allegat Bar. in. l. oēs populi. ff. de iusti. ⁊ iu. ⁊ alias auctoritates, quas vide p eū. Et ad hoc ēt aliquas auctoritates allegat Cal. in ɔsi. suo. x. incip. si vniuersitas, sub hoc eod. ti. lz dicat eē equiorē opinionē, ꝙ sufficiat, quod maior pars ɔgregetur, ⁊ premissaz ɔclusionē clare tz ipse Calde. in consi. xj. eo. ti. Idē tz Jo. de imo. in. c. humilis, in. iiij. col. de maio. ⁊ obed. qui dicit hāc eē cōem opinionē, lz ēt conetur laboriose ostēdere, qd de rigore iuris sufficiat maior pars eorū. qui debent vocari, licet nō faciat duas partes vocādoꝝ. Predictā ēt opinionē tz do. Alex. in. l. iurisgentiū. §. si. vlti. eo. ff. de pac. Istā etiā opi. tz do. Fel. sandeus in. d. c. cū oēs, in penul. colū. subijciens ꝙ cōiter tenetur, ⁊ alias multas auctoritates pro hac ɔclusione accumulat, quas vide per eū, ⁊ ibidē etiam declarat qui sint vocandi, an residētes tantū, an etiam absentes, dic vt per eum post Abbatē ⁊ alios ibi, ⁊ in. c. qd sicut, ⁊ in. c. bone memorie. ij. de elec.

92 ¶ Quinquagesimonono quero, † an requiratur, ꝙ p̄ntatio fiat a maiori ⁊ saniori parte patronoꝝ, an vero sufficiat, qd fiat a maiori, lz nō sit sanior, pro pte qd requiratur ēt sanioritas, faciūt multa iura in simili, maxime tex. in. c. j. ṡ. de his q̄ fi. a ma. par. ca. ibi ɔsequaṫ effectū qd a maiori ⁊ saniori pte capituli fuerit ɔstitutū, ⁊ in. c. ea noscitur, ibi, maioris ⁊ sanioris partis. ṡ. de his que fi. a pla. sine ɔsensu capi. ⁊ in. c. q2 pp, ibi, maior ⁊ sanior pars capituli ɔsentit. ṡ. de elec. ⁊ alibi sepe, ⁊ ita p. d. iura gn̄aliter loquēdo vr̄ ɔcludere Abb. in. c. prudēriā, in. ij. col. ṡ. de offi. delega. ⁊ do. Fel. multa alia allegādo in. c. cū oēs, in. xij. col. de ɔstit. in ver. xiij. fallit, dicens qd regula q̄ hz, qcqd facit maior pars vz, intelligiṫ, qn̄ maior pars est ēt sanior. Scd̄o p eadē pte facit, qd decidit Bal. p illū tex. in. l. j. ff. ō senat. vbi dicit, ꝙ si masculus ⁊ femina discordant a p̄ntando, dz p̄ferri vox masculi tāq̄ꝫ dignior, qd ēt fuit de mēte p̄fati doctoris in ɔsi. suo. clxv. incipien. ordinatio testamēti, in vltimis verbis, in. iiij. vol. ergo nedū attēdiṫ numerus vocū, sz ēt alie qualitates ɔsideranṫ. Et ēt facit pro hoc decisio Bald. in. c. j. §. hoc aūt el. ij. quē legit cū. §. decedente, in. vij. col. de his qui feu. dare pos. ⁊ do. Floria. in. l. p fundū. ff. de serui. ru. predi. vbi dicūt qd si agaṫ de faciēda pace ab h̄dibus occisi. vox masculi p̄fertur voci femine. Hanc ēt partē tenere vr̄ Host. quē ibi refert ⁊ sequiṫ Jo. an. paulo ante finē, in. c. j. j. eo. dicunt enim prefati doc. attēdēda eē merita psonaꝝ presentantiū, sicut in electionibus hz eos p. c. dudū. j. ṡ. de elec. sicut ēt in testibus per. c. in nostra, de testi. ⁊ dicit Abb. ibi p illū tex. qd vox nobilis est maioris auctoritatis q̄ꝫ vox plebei, ⁊ vox literati est maioris auctoritatis q̄ꝫ illiterati. Pro hac ēt parte facit, q2 doctrina cōis est qd in actionib⁹ ecclesiasticis requiraṫ ēt sanioritas, lz secus sit in actibus mere pphanis, ita docto. in. c. ecclesia, primo ⁊ vltimo, de ele. do. Alex. in. l. maiorē. ff. de pac. do. Fel. in. c. cū oēs, in. xij. col. de ɔstitu. vbi allegat multa ad hoc, sed presentatio nō est actus mere prophanus. c. quāto. ⁊ ibi nota. de iudi. igitur in p̄ntatione attenditur ēt sanioritas. Pro alia parte ꝙ sufficiat maior pars nō ɔsiderata sanioritate, facit tex. in. c. iij. ibi, plurimoꝝ eligitur, ⁊ approbatur assensu. j. e. vbi nihil de sanioritate dr̄ sed solū de pluralitate vocū, ergo de sanioritate nō est curādū, ⁊ isto argumēto in simili vtitur do. Fel. sandeus, in. d. c. cū oēs, in. xij. col. ver. modo ad intellectū predictoꝝ, dū dicit qd in actibus mere prophanis ⁊ in electione pape nō curaṫ sanioritas, q2 iura in his tm̄modo requirūt maiorē partē, cū ergo tex. in. d. c. iij. loquens de presentatione requirat tm̄modo pluralitatē vocū, igitur sanioritas nō requireretur. Et istā opi. arbitror veriorē, ⁊ eā ēt sentit Abb. in. d. c. iij. in ver. quero, extra gl. vbi presupponit valere p̄ntationem factā a pluribus, nec aliqd dicit de sanioritate. Idē sentit do. Car. flo. ibi in. vj. no. ⁊ in. vj. q. ⁊ clarius in. c. j. in ver. quero de intellectu litere. j. eo. vbi formaliter dicit, qd si patroni discordant in p̄ntādo, statur maiori numero, ⁊ his ēt verbis vtunṫ alij doct. cōiter, qn̄ loquunṫ de hac materia, ⁊ maxime in. d. c. iij. Idē sentit Fede. ō senis in ɔsil. suo. ciij. incip. nobilis qdā, vbi dicit ꝙ p̄ntatio facta a maiori pte eoꝝ quos ptinet sortitur effectū, nec aliqd dicit de sanioritate. Idem Bald. in consi. suo. ccxij. inci. factū sic pponitur, in. iiij. vol. alias est in consi. xvij. in. v. col. s̄m impressionē nouā; vbi dicit in primo dubio, ꝙ p̄ntatio facta a maiori parte parochianorū preualet, p. d. c. iij. Et tn̄ experiētia docet, ꝙ parochianorū aliqui sunt saniores, aliqui minus sani. Facit ēt pro hac parte. q2 iuspatr. ⁊ ius p̄sentandi transit ad eos, ad quos transit hereditas, s̄m Jnno. super hac rub. ⁊ Abb. in. c. j. ⁊ in. c. cum seculū, ⁊ in. c. nobis. j. eod. Et est cōis opin. vt latius dicam super dicto verbo, competens alicui, ergo si plures sint heredes, dato ꝙ vnus sit sanior altero, absurdum esset dicere, ꝙ tantum ius non habeat vnus sicut alter in presentando, cum ita vnus sit heres sicut alter. Imo etiam si vnus ex heredibus habeat pinguiorem partem hereditatis, nō tamen habeat pinguiorem vocez, q2 iuspa. est indiuisibile, ⁊ est apud quēlibet insolidū. Ita decidiṫ glo. per illū tex. in. c. j. j. e.

Et ita tz Ab. ibi subijciens. q ita tenetur cōiter p docto. qcqd dixerit Inn. ibi q ɔtriū tenuit, ⁊ de hoc plenius dicā. j. in verbo, ⁊ dotauit. in. q. xij. Itē absurdū est dicere, q si duo ɔstruxissent ⁊ dotassent vnā ecclesiā, quoꝝ alter esset sanior, q propter id vox eius preualeret, qꝛ priuilegiū iurispatro. est datum quibuscunqꝫ construentibus, fundantibus, ⁊ dotantibus. d. c. iij. ⁊ ibi not. ⁊ habetur per Abb. post alios super hac rubri. Nec dicunt doct. q istō priuilegium magis debetur sanioribus q̄ȝ alijs.

¶ Restat nunc ad ɔtria rn̄dere, nō obstāt igr̄ primo iura. §. alle. qꝛ illa iura non loquuntur in materia iurispa. dato ergo q requirāt sanioritatē. nihil faciunt ad propositum, ⁊ tantominus qꝛ iura loquentia de p̄ntatione, nihil dn̄t de sanioritate, vt. §. dixi, vel aliter rn̄deo ex mēte Abb. p illū tex. in. c. ecclesia vestra. ij. in vlti. no. §. de elec. qd̄ predicta iura loquūtur in actibus fiēdis p capitulū vł collegiū, qꝛ s̄m eū ⁊ in electione ⁊ in omnibus alijs dispōnib⁹ fiēdis p capitulū nō sufficit maior pars, nisi illa sit sanior, qd̄ ēt concludit Abb. in. c. cū in iure. §. de elec. in. ij. col. sed in actibus fiendis p singulares personas consideratur solūmodo numerus, allega. l. si duo ex tribus. ⁊. l. inter pares. ff. d̄ re iud. qd̄ est notādū, qꝛ ex hoc pꝫ, q nō dꝫ ɔsiderari nec dignitas nec nobilitas, nec alia qualitas in p̄ntāte, qn̄ p̄ntatio spectat singularibus p̄sonis, ⁊ hoc suadet bona rō, qꝛ nō vr̄ referre qualis sit p̄ntans, dūmodo p̄ntatus sit idoneus, nec in hoc ɔsistit aliqd̄ preiudiciū ecclesie, vt de se pꝫ. Que aūt sit rō diuersitatis an p̄ntatio, vel actus spectet singularibus p̄sonis an collegio, dic vt i dictis locis notatur. ⁊ subijcit Abb. in. d. c. ecclesia, vnū ad qd̄ cōiter nō aduertitur s̄m eū, q in disponēdis p vniuersitatē, seu capitulū nō debent dari voces per lupinos, qꝛ tunc nō pōt apparere que pars sit sanior. sed solū que pars sit maior respectu numeri. ⁊ sic cōclusio. §. facta q nō requiratur sanioritas, sed tm̄modo pluralitas vocū in presentato. Limitatur p supradicta, vt nō procedat qn̄ p̄ntatio vel alius actus est fiēdus a collegio vel vniuersitate. tunc eniꝫ sanioritas curatur, declarādo tn̄ ⁊ intelligēdo vt elegāter declarat Abba. post Joā. an. in. d. c. ecclesia vestra, super glo. fi. vbi ēt declarat in quo consistat ista sanioritas, ⁊ per hoc ēt tollūtur seu respōdetur ad not. in. c. dudū, ⁊ ad doctrinā doct. do. Alex. ⁊ Fel. §. relatoꝝ. No. tn̄ q vbi est pluralitas vocum, ēt presumitur sanioritas, text. est. ⁊ ibi pōderat Abb. in. iij. no. in. d. c. ecclesia vestra. Et ita ēt ɔcludit. d. Feli. sandeus in. d. c. cū omnes. in. xij. col. ⁊ est glos. iij. in. d. c. j. de his que fi. a ma. par. c. quā ibi pōderat Jo. de imo. Nō ob. mō decisio Bal. in. d. l. j. ff. de senato. qꝛ rn̄deri pōt q decisio sua nō est tuta, qꝛ nullo iure ꝓbatur, dato eniꝫ q masculus sit dignior femina, vt ꝓbař in. d. l. j. p hoc nō ifertur q si ambo simul hn̄t iuspat. ⁊ discordant in presentando, q vox masculi preferatur, qꝛ nō reperitur iure cautū, q priuilegium iurispa. detur magis masculis q̄ȝ feminis vt. j. dicam super verbo, competens alicui. in. j. q.

¶ Preterea illa decisione Bal. attenta sequeret̄, qd̄ si duo masculi habeant iuspatro. quoꝝ alter sit dignior q vox illius dignioris preferetur qd̄ absurdū vr̄, cū equaliter sint patroni, ⁊ q nō preferatur, sed locus sit gratificationi in terminis, decidit Bal. in ɔsi. suo. cccxxij. incipiēte. Premittēdū est, in vltima col. allegationū ibi insertaꝝ. Preterea nō sunt regulariter deterioris ɔdōnis femine q̄ȝ masculi. l. multis, ⁊ ibi nota. ff. de stat. homi. A regula igitur nō est recedendū in dubio, vt dicit Bal. in. c. j. §. iudices, in ti. de pace iur. firman. ⁊ alibi sepe, ⁊ est glo. in. l. omnis diffinitio. ff. d̄ regul. iur. ꝓbatur. in. c. ij. de ɔiug. lepro. Et est bonū xbū ad hoc Jo. and. qd̄ ibi refert Abb. in. c. salubriter, de vsuris. Et ɔ̄ dictaꝫ decisionē facit, qd̄ dicit do. And. Barb. in. c. quāto. in fine. de iudi. vbi dicit quod de iurepa. tm̄ hꝫ paupcula ɔ̄stū rex. Notāda ē tn̄ illa decisio Bal. in pratica pp auctoritatē eius, ⁊ frequēter cōtingit in facto. Et illā refert, ⁊ sequit̄ Bart. belenzi. in Apostilis ad Abb. in. d. c. iij. in principio. j. eo. ⁊ domi. Fel. sande. in. c. qm̄, i fine, ⁊ de testibus. An aūt ex pte presentati requiratur vtrūqꝫ. s. qd̄ maior numerus eum presentauerit, ⁊ qd̄ sit sanior vel idoneior ille presentatus, dixi. §. in. q. xv. huius verbi, vide ibi.

93 ¶ Sexagesimo quero, de questione. s. † an patroni debeāt simul ɔuenire in presentationis actu. An aūt possit vnusquisqꝫ de per se, ⁊ singulariter p̄ntare alijs nō vocatis. Istā questioneꝫ attingit Jo. an. in. d. c. iij. in. j. col. j. eo. in ver. sꝫ incidit dubiū, ⁊ ɔcludit, q si patroni habent presentare collegiū, debēt oēs vocari ⁊ ɔuenire alias nō vocati possent agere de ɔtēptu. Si aūt habēt p̄ntare vt singuli, id nō est necesse, imo poterit vnusquisqꝫ p̄ntare alijs non vocatis. Et hanc suā opi. refert ipsemet Jo. an. in addi. ad Spe. in hoc eo. ti. in addi. inci. vocare, eandē opi. tꝫ do. Ant. de but. in. d. c. fi. in. iij. col. q assignat rōnē diuersitatis, quare magis vno casu debeant simul ɔuenire q̄ȝ alio, ⁊ rn̄det aliquibus in ɔtriū facientibus. Idē tꝫ Fede. de senis, in consi. suo, incipiē. nobilis qdā patronus, in. ij. col. subijcit tn̄ q honestū est, ⁊ cautū vocē alioꝝ patronoꝝ requirere, ⁊ ita dicit seruare ɔsuetudinē, Idē sentit Cald. in ɔsi. suo. ix. inci. populus, ⁊ clarius in cōsi. xv. inci. duo his presentant sub hoc ti. de iurepa. Idē pulchre ɔcludit Abb. in ɔs. suo lxxvj. incip. inuocato Christi auxilio, in. j. col. in. ij. vol. subijciens, q ꝑfecto ista est cōis opi. doc. in. d. c. iij. ⁊ qd̄ obseruaretur i pratica, idē tꝫ Pet de anch. in repe. c. canonū statuta. in. ix. charta. i versi. vlterius quero, de constit. vbi dicit qd̄ poterit vnus ex patronis p̄sentare hodie, alter cras, alle. Joā. an. in nouella, in. d. c. iij. idē tꝫ Berta. in reprorio suo i xbo p̄ronus, vers. p̄roni simul.

¶ Cōtrariā opi. tenuit Abb. sibi ɔtrius in. d. c. iij. in fi. mouetur p doctrinā Barto. in. l. omnes populi. ff. de iustitia ⁊ iure, vbi dicit, q siue a collegio ɔsensus sit explicādus, siue a pluribus vt singulis, dūmō in actu maior pars preiudicet minori, semper debēt isti esse simul. Et rō est, quia minor pars potuisset trahere maiorē ad suā sentētiā, vt in simili dr̄ in. l. itē si vnus, in fi. ff. de ar. eandē opi. tenuit ipse Abb. in. c. cū oēs, in penul. col. §. de ɔsti. ⁊ in. c. in genesi. in penul. col. in ver. ad vnum tn̄ notabile, ⁊ singulare dictū aduerte. §. de elec. ⁊ in. c. venerabilē. in. xiij. not. eo. ti. Idē tenuit do. Fel. in. d. c. cū oēs. in. xvj. col. in ver. ⁊ ex istis infertur, subijciens q ita alias habuit ɔsulere Ferrarie ⁊ obtinuit. Eādē opi. ego reperio tenere do. Barth. belenzi. in apostil. ad Abba. in. c. cura. j. eo. vbi dicit q si duo ex tribus p̄ntarunt ɔtēpto tertio, presentatio nō vꝫ, alleg. c. venerabilē, in ar. §. de electi. subijcit tn̄ q presentatio pōt ratificari p tertiū p illū tex. in. d. c. cura, ⁊ ita dicit se respōdisse cū eēt interrogatus de facto. Eādē opi. ego ēt teneo, qa fundamētū huius opi. est solidissimū, scꝫ q vbi maior pars p̄iudicat minori debēt semp ɔuenire, ⁊ hec est regula, vt dicit Bart. in. d. l. oēs populi, in. v. col. ⁊ istā regulā approbāt ibi doct. ⁊ Pe. d̄ anch. in loco. §. allegato, a regula igr̄ nō est discedēdū, nisi repiatur fallentia, iuxta gl. in. l. omnis diffinitio. ff. de regu. iur. Et dicit Bal. in. c. j. §. iudices, in. iiij. col. in ti. de pace iu. fir. in vsibus feu. Moneo te qd̄ in dubio a textu ⁊ regulis iuris nō recedas. Item dixit Bal. in. l. j. in. ij. col. C. de sacrosan. eccle. ⁊ in. l. si tutor. C. de ser. pigno. da. ma. ⁊ firmat Pau. de ca. consi. suo. cxxij. incipien. dubia de quibus queritur, in. ij. col. Et est optimus tex. qui nō solet allegari in. c. ij. in fine, de coniugio leproso. ⁊ in. c. sane. versus finē. xx. q. iij. hinc dixit Abb. post Jo. an. in. c. salubriter. in. j. q. de vsuris qd̄ vbi est regula pro aliquo volens dicere ɔtriū dꝫ allegare casum expressuꝫ, ⁊ ista opinio est honesta vt dixit Fede. in. d. cōsi. cij. ⁊ eā cōprobo tali rōne. Nā duo specialia nō debent cōcurrere circa idem. l. j. cū glo. ⁊ ibi sumat Bart. C. de dotis ꝓmissio. sed in casu nostro vnū speciale inducitur ɔ̄ regulas iuris, vt quando iuspat. ɔpetit pluribus vt singulis nō requiratur omniū ɔsensus ad p̄ntādū, sed sufficiat maior pars vt declaraui in. q. lviij. ergo nō debet aliud speciale cōcurrere contra regulam preallegatam, vt nō debeant patroni simul ɔuenire in presentationis actu, cum simus in casu, in quo maior pars p̄iudicat minori. Pro hac etiam conclusione allego decisionem domini Alexan. per tex. ibi in. l. iurisgentium. §. fi. ff. de pac. vbi alias auctoritates alleg. Idē etiam reperio tenere reuerendum patrem Ange. de clauasio, in

94 summa sua angelica, in verbo, iuspa. versicu. xxj. † Quis autē modus sit seruandus in congregatione ipsorum patronorum, ⁊ an maior pars possit facere citari minorē, ⁊ restringere terminum p̄sentandi a iure prefixum, dic vt notatur plene in. c. cum nobis, de electio. per Abb. maxime, col. pen. ⁊ vlti. dixi. §. in. q. ij. huius verbi. Limita tamen predictā cōclusionē, vt nō procedant, quando aliter se haberet consuetudo, vt dicit Abb. in dicto consi. lxxvj. ⁊ qd̄ in hoc sit attendenda consuetudo. Etiam firmat Feder. in. d. consi. cij. ⁊ faciunt nota. in. d. c. cum nobis. Sed hic suboritur que

95 stio accessoria, † pone q vnus ex patronis presentet singulariter, ⁊ de p se, postea ɔgregant̄ simul ⁊ semel put dn̄t, an ille q p̄ntauit singulariter sit priuatus p illa vice p̄tāte dādi vocē. Cōclude q nō gl. est nota. in. c. fi. j. eo. in gl. magna, in fi. ⁊ assignat rōnē, qꝛ talis pena nō dꝫ imponi, nisi reperiat̄ in iure expressuꝫ. Et cū illa gl. trāseunt cōiter doct. ⁊ eā ēt allegant Pan. ⁊ Mod. in. c. querelā, de iureiur. in simili materia, ⁊ ibidē Fel. alia vulgata adducit. Idē firmat gl. in simili in. c. bone. ij. in p̄ria gl. in fine. de elec. ⁊ ita firmant ibi cōiter doct. prout ēt attestatur ibidē Abba. Panor. in. ij. col. qui alleg. d. glo. in. c. fina. ⁊ alia de quibus per euꝫ. Et respondet ad obiecta que fieri possent in contrarium.

96 ¶ Sexagesimoprio q̄ro circa p̄dicta † pone q duo hēant ius instituēdi insolidū, vnus p̄ntat̄ corā vno, alter ⁊ s̄o loco corā alio, an prio p̄ntatus dēat obtinere. vide Lapp. in sepe allegata allegatione. lxxviij. inci. in dei noie. in. vj. col. ⁊ conclude, vt per eum.

Sexagesimoscdo

97 Sexagesimoscdo quero circa istd xbum, honorificu. †an debeat honor patrono, vt possit saltē ex ꝯsuetudine ꝯcedere ecclesiā patronatā absq̧ episcopo. Et sic questio est, an ex ꝯsuetudine possit habere patronus ius ꝯferendi. Cōclude qd nō ſm Joā. and. in. c. fi. de prebē. lib. vj. quē refert ꝛ sequitur Abba. in. c. quod autē, in fine. j. eodē. ꝛ facit. c. sacrosancta. ꝛ. c. massana. s. de electio. vbi dr̄, qd laicus nō pōt eligere. Et ꝑ p̄dicta ꝯclusione est melior tex. in. c. cāꝫ. s. de prescriptio. ꝛ in. c. q̄sto. s. de iudic. ꝛ vtrobiq̧ nota.

98 ¶ Sexagesimotertio quero, †qꝛ diximus ad saturitatē de honore p̄ntationis, an alius honor debeatur patrono ex iurepatro. q̄ p̄ntatio. Inno. hic dicit, ꝙ patronus hꝫ aliū honorē, qꝛ honorificentius recipitur ꝛ studiose ei seruitur, ꝛ in ꝓcessione pre alijs honoratur, quos declarat Abb. hic, ꝛ clarius in. c. nobis, in vltimo notabili. j. eo. dic vt ibi hr̄ ꝑ eū ꝛ alios. Et ista q̄ ꝯpetit patrono, nō includitur ſm Hosti. hic in sumā, in versi. qd ꝯpetat, in his xsibus. Patrono debet̃ honor, onus, emolumētū. Presentat, presit, defendit, alatur egenus. Quos versus ēt refert do. Card. flor. in. d. c. nobis, in fi. principij. Et sub verbo honor, cōprehenditur ēt vt puto exactio rōnis de tpalibus ecclesie loquēdo in patrono

99 ecclesiastico. †Patronus enim ecclesiasticus potest exigere rōnē de tpalibus ecclesie. c. cū ꝛ plantare. §. in ecclesijs. j. de priuil. ꝛ melius ꝓbat̃ in. c. ex literis. j. eod. ꝛ firmat Abb. in. c. de monachis, in. ij. col. s. de prebē. ꝛ in. d. c. cū ꝛ plātare, ꝛ in. d. c. ex literis, ꝛ plenius in. c. in lateranensi. s. de prebē. Et in dictis locis maxime in. d. c. cū ꝛ plantare, declarant docto. ꝙ talis patronus nō pōt exigere rōnē minutatim, scꝫ qd expēdat singulis diebus in carnibus vel piscibus. Sꝫ qūo regant̃ possessiones, ꝛ qūo ꝓuentus expen

100 dantur. Et no. qd istā rōnem ēt pōt exigere eps. † vt determinat Abb. in. d. c. in lateraneñ. An aūt laicus patronus exigere possit dictā rationē, dicā. j. sup xbo, ꝛ vtile. q. ij. in fin. Cōprehendi ēt pōt sub dicto verbo, honor. custodia ecclesie vacātis, q̄ habēt patroni ecclesiastici ſm Abb. in. c. de monachis, de prebē. ꝛ plenius in. c. bone sup glo. ij. s. de app. ꝛ in. c. cū vos, in. j. col. s. de offi. ord. ꝛ istā custodiā, nec ēt exactionē rōnis hn̄t p̄roni laici, vt not. in dictis locis, vbi doct. assignant rōnē diuersitatis. Nota ēt circa predicta, qd dicit Inn. in. c. qꝛ clerici. j. eo. ꝙ p̄roni ſm diuersas ꝯsuetudines plus ꝛ minus hn̄t honoris ꝛ oneris ꝛ ꝑ hoc sit expeditū cōmētū huius secūdi verbi diffinitionis, capio tertiū. s. onerosuꝫ.

SVMMARIVM

1 Onus iurispatronatus in quo consistat.
2 Alienatio de rebus ecclesie facta sine ꝯsensu patroni an sit nulla.
3 Fauor publicus est, ꝙ delicta puniantur.
4 Patronus an habeat onus presentandi idoneiorem.
5 Patronus nūqd hēat onus p̄ntādi pauperē potius q̄ diuitem. Presentati si sint duo, quorum vnus fuit semper bonus, alter autem fuit deuius, sed est reductus ad frugem meliores vite, qs eorum preferetur.
6 Patronus an debeat contribuere cum rectore ecclesie ad onera illi incumbentia.
7 Papa si imponat collectam episcopo separatim in ecclesijs, que habent iuspatronatus, vel clericis patronis aliarum ecclesiaꝝ similiter separatim, an ecclesie subiecte seu clerici presentati cōtribuent cum episcopo suo, an potius cum patronis.
8 Patronus ecclesiasticus, an habeat onus assignandi clerico certam partem redditum ecclesie.

Onerosum. Istud xbū importat, vt de se patet ꝙ ex iurepatr. nedū ꝓuenit honor, sed ēt onus, sed vt hic plene intelligat̃.

1 ¶ Quero primo †in quo ꝯsistat istd onus. Inn. Ab. ꝛ alij hic. ꝛ in. d. c. nobis, dicūt ꝙ ꝯsistit in hoc, qꝛ patronus tenetur defendere ecclesiā, ne bona indebite dilapidentur, ꝛ pōt denūciare episcopus presbiterū, si est dilapidator vel alias inhonestus alleg. c. filijs. xvj. q. vij. cogita sup ista decisione cōi, qꝛ tex. ꝑ doct. alleg. nō dicit ꝙ patronus teneat̃ defendere ecclesiā, sed bene dicit ꝙ licitū est, vnde nō est bona ꝯsequētia, potest, ergo tenetur. l. nō qcqd. ff. de iudi. ꝛ ꝑ verbū pōt, loquuntur oēs doct. in locis. s. allegādis, pōt tamen dici ꝙ tex. in. d. c. filijs, versus fin. videt̃ probare predictā ꝯclusionē, ꝛ ita summatur, ꝛ pro hac pte facit text. in. c. sicut dignū. §. illi. j. de homi. vbi ꝓbatur ꝙ est in culpa, qui nō obuiat crimini, ꝛ not. in. c. j. s. de offi. deleg. Fateor tn̄, ꝙ si patronus negligat denunciare rectorē dilapidātē, vel ei nō obuiet, per hoc nō priuat̃ iurepa. qꝛ ꝑ negligētiā nō priuat̃ qs iure, qd defertur ꝑ successionē gl. est in. c. gradi, in verbo, regis, de supp. neg. ꝑla. lib. vj. q̄ refert ꝑ singulari, ꝛ eā sequit̃ do. Frā. are. in. c. illa. circa prin. de accu. Et eā ēt sequit̃ do. Fel. sandeus, in. c. j. in. ij. col. de treuga ꝛ pace, vbi multa accumulat de negligentibus. Et ēt multa dicit in. c. irrefragabili, de offi. ord. Et premissa ꝯclusio, ꝙ patronus teneat̃ ad denuntiandū, vt. s. ēt est de mēte Abbatis in. c. nouit. in. xij. col. cū sequēti. de iud. vbi tn̄ refert doc. varios in hoc pūcto, ꝛ qd teneat̃, est bona gl. in. c. illa, de accusa. in verbo, dicere, ꝛ clare ēt ꝓbatur ex significato huius verbi onerosuꝫ, positum in diffinitione iurispat. si aūt ipse patronus dilapidet bona eccle. iniungit̃ ibi pnīa iusta. d. c. filijs, in fi. Et ita dicit Host. in summa, de peniten. ꝛ remissio. in. §. que pena, ver. vt aūt sacerdos, q̄ enumerat illū tex. pro vno canone pnīali. An aūt alienatio rex eccl.

2 †facta sine ꝯsensu patroni sit nulla, vide Inn. ꝛ alios maxime Jo. de imol. ꝛ Abb. in. c. vnico, vt eccle. benefi. sine dimi. ꝯfe. ꝛ Pet. de anc. ꝯsi. suo. cccxxj. inci. ex narratis. ꝛ Feli. san. in. c. cū accessissent, in. vj. col. de ꝯsti. ꝛ cōiter ꝯcludit, qd nō sit necessarius ꝯsensus patroni, lꝫ de honestate requiri debeat. Inquātū tn̄ ꝯclusuꝫ ē . s. ꝙ patronus denunciare teneat̃ clericū dilapidantē bona ecclesie. Limita, vt nō ꝓcedat quātū ad accusandū, seu quātū ad ꝓcedēdū criminaliter ꝯ̄ presbiterū, qꝛ patronus ꝛ multominus alius laicus hoc no pōt, secus q̄tū ad ꝓcedēdū ciuiliter de crimine, ēt ad priuationē bñficij. glo. est in summa. ij. q. vij. ꝛ declarat Abb. post alios in. c. cū. p. māconella. j. de accusa. ꝛ in. c. illa, eo. tit. ꝛ. c. ex parte ade. s. de testibus, in. v. col. vbi ēt attingūt doct. an ꝛ qn̄ alij laici q nō sint patroni possint accusare, vel denunciare clericos, vel ꝯ̄ eos testificari, dic vt ibi hr̄, ꝛ in. c. decetero, de testi. Aduerte tn̄ circa predicta de presbitero dilapidāte bona eccle. ꝙ in hoc casu nedū patronus, vel parochianus admitteret̃ ad denūciādū, sꝫ ēt quilibet alius laicus in subsidiū, ita firmat. d. Abb. in. ex pte ade. in. v. col. de testi. ꝛ ibi refert ꝛ sequit̃ do. Fel. sandeus ibi. in. iiij. colum. in ver. fallit tertio. Idē tꝫ do. And. barb. clare in. c. si qs presbiteroꝝ, in vltima col. de rebus eccle. nō aliena. subijciēs se ita tenuisse Ferrarie in ꝯflictu magnoꝝ viroꝝ, ꝛ alias auctoritates ad hoc allegat do. Fel. vbi. s. ꝛ in istā ꝯclusionē ēt inclinat do. Fran. de are. in. c. illa. in. ij. col. de accusa. Lꝫ in ꝯ̄riū arguat, ꝛ fundamētū huius ꝯclusionis est, vt tradunt preallegati docto. qꝛ ius publicū ꝯsistit in rebus sacris. c. ius publicum. j. distin. ergo quicūq̧ ad

3 mittitur. Ista tamen ratio non videtur bona, quia †etiā fauor publicus est, ꝙ delicta puniant̃. c. vt fame, de sen. excom. l. ita vulneratus. ff. ad leg. acquil. Et tamen laici non admittunt̃ ad denūciandum vel ad accusandum clericos. c. cum. p. māconella. j. codeꝫ, ꝛ qd ēt hoc casu patroni ꝛ parochiani tm̄ admittant̃, tꝫ gl. expressa in. c. maximianus. lxxxj. distin. ꝛ bene ꝓbat̃ in. d. c. filij a ꝯ̄rio sensu, nisi forte dicas ꝙ precedēs ꝯclusio loquitur vt admittant̃ alij laici in subsidiū. Tn̄ eo casu etiā in alijs criminibus loquēdo forte admitteretur iuxta theoricā Abb. in. c. decetero. s. de testi. Unde in crimine dilapidationis nihil esset speciale, quare cogita.

4 ¶ Scdo quero, †an patronus habeat onus p̄ntandi idoneiorem, dicas qd sic, quātū ad foꝝ ꝯscientie, ita Fede. de senis in ꝯsi. suo. xcv. incipien. sup dubitationū articulis, in prin. ꝛ ita ēt tenent do. Anto. ꝛ Abb. in. c. constitutis. iij. s. de appellatio. ꝛ Abba. in. c. iij. j. eodem, super glos. in verbo, maioribus. Quantum autem ad validitatem presentationis sufficit presentare idoneum, dato qd potuerit p̄ntari idoneior, vt dn̄t prefati doct. ꝛ est glo. in. d. c. iij. ꝛ ꝓbatur in. c. monasteriū. xvj. qd. vij. ꝛ plura dixi. s. sup precedenti ver. in. xv. q. ꝛ ita etiam dicunt Jo. an. ꝛ do. Ant. in fi. in. c. tuā, de eta. ꝛ qualita. ꝛ Bal. in simili in. l. in ecclesijs. C. de epis. ꝛ cle.

5 ¶ Tertio quero, †an patronus habeat onus presentandi pauperem potius quam diuitem, concluditur quod sic, ita decidit Hostien. in summa huius ti. §. in quibus differant, versi. sed nunquid, facit simile, quia in elemosina faciēda quis debet preferre magis indigentem, glos. est in capitulo si quis filij. xxx. distinc. facit text. in. c. pasce fame morientem. lxxxvi. distinctio. facit etiaꝫ simile. d. c. ij. ꝛ. d. c. episcopus, cum concordantijs, de prebē. facit etiā optime quod dicunt Hostien. ꝛ ibi dominus Anton. in. iij. colum. in. c. tuam, de etat. ꝛ qualita. vbi dicunt ꝙ episcopus potest preferre pauperem idoneum idoneiori. Etiam dato quod ille idoneus sit consanguineus suus, dummō ſm eos beneficium sit simplex. Credo tamen, quod quandoq̧ sit preferendus diues, scilicet vbi ecclesia indigeat diuitijs vel potentia, ita concludit Abb. in. c. constitutis, el. iij. de appella. ꝛ idem domi. Philip. de Perus. in. iij. col. ꝛ est rationabilis decisio. ꝛ firmaui. s. super verbo, honorificum, quid autem si sint duo p̄ntati, quorum vnus semper fuit bonus, alter autem fuit deuius, sed postmodum est reductus ad frugem melioris vite, dicas ꝙ debet preferri ille, qui semper fuit bonus, ita probatur in. c. nos consuetudinem. xij. distinc. ꝛ ibi nota.

Archi. ⁊ firmat domi. Cardi. Alex. in c. fidelior. l. distin. ita declarans glo. ibi que videbatur ɔ̃riũ dicere. Reperio tñ qḋ Roma. in singulari suo incip. sunt electi duo rectores, charta. xx. col. iiij. sequitur glo. in d. c. fideiior. contra Archi. in d. c. illud. Et p̄dictã glo. ẽt sequitur Panor. in c. at si clerici. §. de adulte. in fi. ꝺ iudic. ⁊ ẽt sequi videtur in c. dudũ, el. ij. sup glo. in verb. electionis tpe, in fi. de elec. Mihi magis plz opi. p̄cedens p tex. in d. c. nos cõsuetudinẽ, ⁊ est magis equa. Uel dic, qḋ veritas huius puncti dependet ab his, que dicta sunt super dicto verbo, honorificum, questio. xv. videlicet an sit locus gratificationi, quãdo ambo sunt idonei, licet alter magis sit idoneus, dic vt dixi.

6 ¶ Quarto quero circa istud verbũ onerosũ ꝫ † an patronus debeat ɔ̃tribuere cũ rectore ecclesie ad onera illi incũbentia, do. Ant. de but. in c. proposuisti. j. de ɔ̃secratione eccle. vel alta. sentit quod sic dũ ɔ̃cludit, ꝙ si ecclesia sit recõciliãda pp delictũ ibidẽ ꝑpetratũ, ⁊ nõ reperiatur delinquens, nec aliter de ɔ̃suetudine obseruetur, patroni ɔ̃tribuent cũ rectore in procuratione epi. allegat capit. j. de eccle. edificã. Ego credo ɔ̃riũ, ⁊ me mouet, qꝛ text. preallegat⁹ nõ probat qḋ dicit domi. Ant. est veꝝ qḋ dicit ꝙ in oneribus ecclesie, puta in reparatione debent ɔ̃tribuere oẽs beneficiati in ipsa ecclesia. Et sic potius probaret ɔ̃riũ eius ad qḋ allegat̃ qꝛ patroni nõ sunt beneficiati ex eo qḋ habeant iuspatro. ergo non debent ɔ̃tribuere. Et istud est rõnabile ⁊ equitati ɔ̃sonũ, ex quo patroni nullã ɔ̃moditatẽ habẽt ex ecclesia patronata, nisi qñ ad inopiã deuenirent, vt dicetur in sequenti verbo, vel nisi tpe fundationis sibi aliquos fructus reseruassent, vt etiam in seqũẽti verbo declarabitur, hoc enim casu bene faterer qḋ patronus teneretur cõtribuere pro rata cõmodi sui, iuxta regulã qui sentit, de regulis iuris, lib. vj. posset tñ saluari opi. d. Ant. loquẽdo de patronis clericis vel religiosis qbus subiecta est eccle. quãtũ ad tpalia pp eorũ paupertatẽ. Tũc. n. sunt patroni illius ecclesie iux. tex. ⁊ ibi no. in. c. de monachis. s. de prebẽ. ⁊ in cle. j. de iurepat. Tales. n. ex quo habẽt partẽ fructuũ vel reddituũ ecclesie sibi subiecte, iuxta notata in dictis locis, equũ est quod teneantur contribuere, argumẽto dicti capit. j. de eccle. edifi. ⁊ probatur in d. c. qui sentit.

7 ¶ Quinto quero † pone ꝙ papa imponat collectã episcopo separatim, ⁊ ecclesijs q̃ hẽant iuspa. vel cler. patro. aliaꝝ ecclesiaꝝ similiter separatiꝫ, an ecclesie subiecte seu clerici p̄ñtati ɔ̃tribuent, cũ epo suo, an potius cũ patronis, dicas qḋ ɔ̃tribuent cũ patronis, ita dicit Inn. cũ quo trãseunt alij in c. cũ ⁊ plãtare, de priui.

8 ¶ Sexto quero, † an patronus habeat onus assignãdi clerico certã partẽ reddituũ ecclesie, loquor ꝺ p̄rono ecclesiastico, cui subest ecclesia ratione tpaliũ, qꝛ patronus laicus oẽs redditus dimittit clerico presentato, nec põt se intromittere de tpalibus ecclesie. c. nouerint. x. q. j. nisi a principio aliqd sibi reseruarint cũ consensu epi, vt dicunt docto. per illũ tex. in c. preterea. j. eo. el. ij. ⁊ plenius dicã in seqũẽti verbo, ɔ̃clude qḋ talis patronus ecclesiasticus teneat̃ assignare ɔ̃gruã portionẽ reddituũ presentato, ex qua possit ɔ̃gruã sustẽtationẽ habere, ⁊ iura episcopalia psoluere, dicto. c. de monachis. s. de prebẽ. ⁊ ibi declarant doct. tex. est ẽt in clem. prima, de iurepatr. ⁊ in c. j. de prebẽ. lib. vj. q loquitur ẽt in patronis exẽptis. Nota tñ, ꝙ talis patronus ecclesiasticus ꝺ quo. s. nõ hꝫ temporalia ecclesie sibi subiecte rõne iurispatr. sed qꝛ ipsa tpalia sibi fuerunt ɔ̃cessa forte propter paupertatẽ. Ita not. in dictis locis, maxime per gl. in d. c. de monachis, in versi. qñqꝫ monachi ⁊ glo. in d. clemen. j. in verbo, ius presentandi. An autem ipsum ius presentandi habeant ratione iurispatronatus, an ratione subiectionis, dicã. j. super verbo, competens alicui, q. xxv. vbi omnino videas. Sequitur verbum, ⁊ vtile.

SVMMARIVM

1 **Et vtile.** Circa istud verbũ quero primo † in quo ɔ̃sistat vtilitas, que prouenit ex iurepatrona. Inn. ⁊ alij doctores hic, ⁊ in c. nobis, ꝑ illũ tex. j. eod. dñt qḋ ɔ̃sistit in hoc, qꝛ si patronus deueniret ad inopiã, tenetur ecclesia patronata ex redditibus vltra necessaria remanẽtibus alere patronũ pinguius q̃ȝ alios pauperes. c. quicunqꝫ. ij. iuncta glo. xvj. q. vij. Et habebit hoc casu p̄ronus actionẽ ɔ̃ ecclesiã, sm Ioan. And. ⁊ Abb. in d. c. nobis i vltimo notabili. Et pondera bene quod dixi vltra necessaria, qꝛ idẽ ẽt tꝫ Bart. post Cy. in l. si qs a liberis. §. de alimẽtis. ff. de liber. agno. Et nota ꝙ tale ius alimẽtoꝝ nõ poterit patronus retẽto iurepatro. alienare. ita Abb. Panor. in c. preterea, in fi. j. eod. Itẽ no. quod dicit Io. and. in c. cũ ⁊ plantare. in vltima col. j. de priuĩ leg. ⁊ ibi ẽt Inn. qḋ nõ dꝫ presbiter subuenire patrono in necessitatibus, nisi cũ ɔ̃sensu episcopi, allegat Io. andre. no. in d. c. nobis §. finali. Et forte voluit põderare tex. ibi in verbo, modeste, quasi velit tex. quod non sit in facultate presbiteri subuenire patrono in q̃ȝtitate q̃ȝ voluerit, allegat etiam alia vt per euȝ. Cogita tñ super ista decisione, qꝛ videtur dura presupponẽdo quod presbiter subueniat patrono de fructibus tantum.

2 ¶ † Sꝫ hic accessorie queritur, an teneatur ecclesia in casu indigentie alere patronũ in domo propria ipsius patroni, an possit rector ecclesie dicere patrono venias ad manducãdũ mecũ. Cõcludẽdũ vr̃ sm Abbatẽ antiquũ. quẽ refert, ⁊ sequitur Ioã. andre. in d. c. nobis, in vltima col. qḋ patrono dꝫ subueniri in domo ꝓpria p. l. plenũ. §. pomis. ff. de vsu ⁊ habita. nisi ipse eẽt ɔ̃tentus alimẽtari in ecclesia. Et subijcit Ioan. andr. vbi. s. qḋ est expertus aliquos nolle alimentari in ecclesia, ne videant̃ ɔ̃uersi. vel dicas ꝫ Pau. in d. c. nobis, in repetitione q̃ȝ refert, ⁊ sequitur do. Card. floren. ibidẽ in §. finali, in iij. q. Qꝛ ɔ̃siderabitur psona patroni ⁊ eius indigẽtia, ⁊ ɔ̃ditio ecclesie, quibus attẽtis aletur in ecclesia, vel extra, alleg. Spec. in tit. qui filij sint legi. versi. sed pone petebat.

3 ¶ Scḋo accessorie queritur, † an si plures sint patroni indigentes omnibus debeat subueniri. Conclude ꝙ sic, declarando, vt. s. debet tamen magis subueniri ei, qui plus ɔ̃tulit in fundando vel dotando ecclesiam, lꝫ iuspatro. ad singulos pertineat insolidum, ita decidit Hostiẽ. in summa huius tituli, in §. qualiter transferatur, quem refert, ⁊ sequitur dominus Bartholomeus belenzinus in Apostilis ad Abba. in c. j. infra eodem. De hoc tamen dic vt dicam infra super verbo, ⁊ dotauit, in. xj. questione.

4 ¶ Tertio accessorie quero circa hanc primã prin. qõnẽ, † an alimẽta debebũt prestari pariformiter patrono rustico, sicut nobili. Cõclude qḋ erunt prestãda sm qualitatẽ patroni, tã in vestibus q̃ȝ in cibis, ita do. Ant. in d. c. nobis. quẽ refert ⁊ sequit̃ do. Fel. alias auctoritates allegãdo in c. cũ oẽs. in. xviij. col. de ɔ̃sti. ⁊ faciunt q̃ s. pauloante dicta sunt, allegãdo Pau. ⁊ do. Car. in d. c. nobis.

5 ¶ Quarto accessorie queritur circa predicta, † an si vniuersitas sit patrona ⁊ deueniant aliqui ad inopiã, an oẽs erũt alendi ab ecclesia patronata. Cõclude ꝙ ita, do. Barth. belenzi. in apostilis ad Abb. in c. nobis. j. eo. allegat Archi. in c. si plures. xvj. q. vij. circa prin. per tex. in argumentum in c. qui manumittitur. xj. q. ij. Et firmat Gemi. in c. vnico, in prin. col. ij. eod. titu. lib. vj. ⁊ ratio est, quia ipsa vniuersitas est patrona, nõ autem singulares psone. d. c. qui manumittitur.

6 † Qualiter autem agere debeat patronus vergens ad inopiam contra ecclesiam, vide Spe. in tit. de officio omni. §. ij. versi. si vero, cum sequenti, ⁊ in hoc eo. ti. in ver. porro.

7 ¶ Scḋo principaliter quero circa istud verbum ⁊ vtile, † an possit patronus aliquid annuatiꝫ exigere ab ecclesia patronata in recognitione iurispatronatus, conclude ꝙ sic, dũmodo tempore fundationis illud disposuerit cum consensu episcopi, alias secus, tex. est ⁊ ibi not. Abbas in c. preterea. ij. j. eod. titu. subyciens ꝙ p illum tex. alias consuluit, ꝙ quidam populus, qui habebat iuspatrona. non poterat exigere a presbitero certos cereos in recognitionem iurispatrona. ex quo illud non fuit sibi reseruatum tempore fundationis, ⁊ allegat bonum tex. in c. cum dilectus, de cõsuetudi. ⁊ notata per Inno. in c. quoniam. j. ne prelati vices suas, ⁊ facit tex. in c. nouerint. x. q. j. ⁊ in c. tua nos, de iureiur. vbi Abb. notat ex illo tex. quod rector ecclesie patronate non potest se obligare ad soluendum censum, vel ad augendum solituꝫ etiã in vita sua.

sua. Quinimmo sm eu͂z non pot patrono etiam spõte soluere no mine census, idem decidit Abb. in. c. j. in. ij. col. j. de immu. eccle. c. cum olim. j. in. iij. not. per illum tex. de resti. spo. idem Bald. in ɔsi. suo. cccxviij. incip. nunc venio. in. iij. vol. Amplia nunc istam ɔclusionem, scȝ ꝙ nedum patronus pót disponere tpa feudationis, vt certum qd annuatim ipsi patrono, vel successoribus suis soluat, sed ét pót disponere, vt soluat tertio, tex. est, ꝛ ibi colligit Abb. in. j. not. in. c. quanto. ꝫ. de censi. Scdo amplia, vt ét possit patronus tpe fundationis disponere, qd fructus ecclesie, qñ contigerit illam vacare, sibi spectent, gl. est in. c. gnali. in verbo fundatione, de elec. lib. vj. Limita nunc istam ɔclusionem, vt nõ procedat, qñ patronus assignasset solũmodo doté necessariá ecclesie tunc. n. non pót aliqd sibi reseruare ét cuȝ ɔsensu epi, qꝛ iura mãdant integrá ꝛ necessariá doté esse assignãdam ecclesie, tex. est in. c. j. ꝫ. de cens. ꝛ in. c. cum sicut. ꝫ. de ɔse. ec. vel al. ita limitat ꝛ declarat Abb. in. d. c. j. ꝫ. de censi. Pro qua declaratione ꝛ limitatione ego allego gl. in. c. si qs basilicam. de ɔsec. dist. j. Ex predictis ego infero, ꝙ non posset patronus exigere a rectore vel clerico, rõnez de tpalibus, vel fructibus bñficij, qd optime ꝓbatur in. d. c. nouerint. x. q. j. hoc tñ fallit in patrono ecclesiastico, ita ꝓbatur clare in. c. cum ꝛ plantare. §. in ecclesijs. de priui. ꝛ vtrumqȝ predictoꝝ decidunt do. Ant. ꝛ Abb. in. c. cum pp. ꝫ. eo. tit. An aũt alij prelati vel clerici teneant reddere rõnem administratoꝝ superioribus suis, vide tex. in. c. qualiter. el. ij. ꝛ Abb. ibi in. iij. no. ꝛ eundem ꝛ alios ibidem super glo. in verbo redde rationem. de accu. vide etiam idem, qꝛ ɔtingit. §. illi. ꝛ doc. ibidem de reli. do. ꝛ Bal. in. l. orphanotrophos. C. de epis. ꝛ cle. ꝛ tex. in. c. j. §. ꝙ si de aliquibus. iuncto. §. prece. de censi. lib. vj.

8 ¶ † Tertio quero, an possit patronus pecuniam recipere pro presentatione, ꝛ an recipiẽdo cõmittat simoniaȝ. Breuiter dõm est ꝙ vitiũ simonie incurrit, ꝛ per ɔñs ꝙ nõ possit aliqd pro pñtatione recipi. Et moueor qꝛ simonia cõmittit, ita in annexis spũalibus sicut in ipsis spiritualibus, tex. est in. c. ex insinuatione. ꝛ in c. de iure. ꝛ vtrobiqȝ hoc firmat Abb. ꝫ. e. ꝛ clare ꝓbat hec conclusio in. c. quesitum. ꝫ. de re. permu. ꝛ colligit ex diffinitione simonie posita per doc. in rub. ꝫ. de simo. hinc dr tex. in. c. preterea. j. s. de transac. ꝙ non valet trãsactio super iure pñtandi, sed pñtatio ipsa est annexa spiritualitati, sicut ꝛ ipsum qd intelligit ibi Abb. in. j. nota. ꝛ firmat idé Abb. in. c. quanto. in. ij. col. s. de iudic. vbi dicit qd pñtatio, ideo dr annexa spũalitati, qꝛ est preparamentuȝ ad institutioné, ꝛ sic ad ius spirituale obtinendum. tex. est in. c. qd autem. in verbo, inchoatum. ꝫ. eo. tit. ergo bene concluditur ꝙ nõ erit licitum presentare propter pecuniam.

9 ¶ Scdo pro eadé ɔclusione adduco tex. optimuȝ in simili. in. c. si qs basilicá. de cõsec. dist. j. vbi dr ꝙ si qs edificat basilicá † ad istũ finé vt lucret partẽ oblationũ, nullatenus dȝ eps illá basilicá consecrare. Et propterea dicit ibi gl. collige argumentum, ꝙ patroni non debent exigi xenia, vel huiusmodi ab ecclesia.

¶ Tertio adduco tex. in. c. de hoc. ꝫ. de simo. q tex. in fi. dicit ꝙ quidã reges ꝛ pncipes q accepérũt pecuniá, vt ɔsentirent electioni, epi Exoniensis, debent illá pecuniá sine diminutiõe restituere ipsi ecclesie, ꝛ sm vnũ intellectũ loquit ille tex. de prõnis. ꝛ dñt ibi Abb. ꝛ Jo. de ana. illũ tex. esse bene notandũ in pratica. ꝛ qd cõfessores principũ, vel ignorãtia ducti vel vt applaudát ipsis principibus negligũt eos ad penitentiá inducere de similibus. Et ꝙ multi sunt tales de quorũ salute est diffidendum, cũ decedát cũ tali peccato. Quinimo fortius ꝓbat ille tex. sm aliũ intellectũ, qué ibi refert Joan. de ana. ꝙ nedũ accipiẽtes pecuniá, vt ɔsentiant electioni, teneant ad restitutioné vt ibi, sed etiam procurãtes cuȝ electoribus vt eligant, qꝛ si ex illa procuratione aliquid acceperint illud restituere tenentur talis enim etiaȝ simoniaci sunt. c. de simoniace. ꝛ ibi notatur. ꝫ. de simo. c. cuȝ super. s. de cõfessis. ad qd etiam multi non aduertunt.

10 ¶ Quarto ꝓ ista ɔclusiõe facit optime, qd decidit Jo. de ana. in. c. ij. in pe. nota. ꝓ illũ tex. ꝫ. de simo. vbi dicit, ꝙ sicut nõ lȝ dare pecuniá † ꝓ bñficio ɔsequẽdo imediate, ita nõ lȝ dare ꝓ preambulo ad bñficiũ ɔsequendũ, per. l. oratio. cũ si. ff. de sponsa. sed presentatio est preambulũ seu prepamentum, vt. s. dictuȝ est igit ꝛc.

¶ Quinto pro dicta conclusiõe est tex. in. c. tua nos. ꝫ. de iureiurá. vbi fortius dicitur, quod non valet promissio facta per se presentatum presentari etiam cum iuramento.

¶ Sexto pro dicta ɔclusione est ét text. clarus. ꝛ ibi no. Abb. in. c. veniens. j. s. de testi. Quod aũt pecunia ipsa debeat restitui ecclesie, cui iniuria simoniaca est irrogata, tȝ ét glo. in. c. qꝛ clerici. ꝫ. eo. ꝛ clare ꝓbat in. d. c. de hoc, vbi not. Abb. ꝛ alij. ꝫ. d simo. hoc tñ declaratur ꝛ limitatur, vt per gl. mag. ꝛ doc. ibidé. Quam autem penam pati debeat clericus, qui pecuniam dedit vt ad bñficium promoueat, vide extrauag. vnicaȝ. sub ti. de simo. que inci. Pau. ꝛ dicit ꝙ acqsitio bñficij per quãcunqȝ dispõnez simoniacã, est nulla ipso iure, ita ꝙ totaliter acqrens bñficiũ tenetur ad omniũ fructuũ, quos pcipit, restõné. Jteȝ talis ꝛ ét mediatores sñiam excõicationis incurrũt, a qua solus Ponti. absoluit, preterqȝ in articulo mortis. Jtem per eãdem extrauag. tenent illi q sciunt aliquos esse simoniacos vel mediatores simonie in ordine vel in beneficio reuelare, quãto citius pñt. Et si simonia esset cõmissa pro aliqua iustitia, vel gra apud sedé aplicam obtinendã, ét scientes, ꝛ nõ reuelãtes intra triduũ ipso iure sunt excõicati, ꝛ absolui nõ pñt nisi a papa, preterqȝ in mortis articulo, ita dispo nit extrauagãs Bonifacij sub ti. de sen. excõ. prima. est. n. hic casus de reseruatis pape, vt ét exponit in extraua. Pau. sub rubr. de peni. ꝛ remis. que incipit, ꝛ si dñici gregis. Aduertendũ tñ est circa illud qd dixi de sciẽtibus, vt reuelare teneant, qd id intelligit si sciẽtes id ꝓbare pñt, ita ɔcludit in simili Ang. are. in libro maleficioꝝ. in verbo, cbe hai tradito. in. v. col. ver. qd crimen le-

11 se maiestatis, vbi dicit ꝙ posito ꝙ sciens † crimé lese maiestatis ab alio cõmittendũ illud reuelare teneat, intelligit si illud ꝓbare pót, alleg. Bal. vt per eũ, ꝛ in terminis nr̃is, ita decidit do. Feli. sand. in. c. decetero. in fi. de re iudi. subijciẽs ꝙ ita audiuit fuisse ɔclusum a quodã penitẽtiario papali, ꝛ vltra eũ bñ facit tex. in. c. plerumqȝ. ij. q. vij. vbi expresse gl. notát ꝙ taciturnitas nõ obest ei qui nõ pót ꝓbare, vide ét omnino reuerendum fratré Angelum de clauasio in summa sua angelica, in verbo denunciatio. versic. fina. An autem aliam penam paciantur simoniaci, dic vt dr in. d. c. de hoc, ꝛ in. d. c. cũ sup. de ɔfes. ꝛ per gl. ꝛ doc. j. q. j. in summa, ꝛ pulchre per Jo. de ana. in rubr. ꝫ. de simo. in vlti. col. in prin. ex cuius verbis ét intelliges recipientes pecuniá, vt pñtent puniant alia pena qȝ ad restõ. ipsius pecunie, ꝛ no. ꝙ nedũ simonia cõmitteret in acciplẽdo actualiter pecuniá, vel qd tpale pro spũali, sed ét recipiẽdo ꝓmissioné vel obligatioẽ pecunie, vel tẽporalitatis, tex. est, ꝛ ibi colligit Abb. in. j. not. in. d. c. cuȝ super. ꝛ idem voluit Abb. in. d. c. veniens. in. j. ꝛ vlti. no. qd diligenter no. ideȝ esset si remitteret aliqd debitũ, tex. est in. d. c. veniens. qꝛ remittere est dare, vt ibi in gl. que alleg. iura ɔcordantia, hec tñ regula ibi pulchre declarat per do. Fely. sand. in. iij. no. vide euȝ, qꝛ non est mã nr̃a. Jté no. pro intelligẽtia predictoꝝ, ꝙ dato ꝙ plures sint patroni, ita qd vxor recipiẽtis pecuniá non esset sufficiens ad effectualem pñtationem ꝛ instõneȝ. Tñ ex tali receptione cõmittitur simonia, perinde ac si ipse solus esset patronus, ita probatur in simili in. d. c. cũ super. ꝛ ibi no. Abb. in. iij. not. idem concludunt do. Ant. de but. Abb. ꝛ Jo. de ana. per illum tex. in c. matheus. ꝫ. de simo. vbi dicunt ꝙ receptio pecunie pro danda voce etiam non necessaria inducit simoniam.

12 ¶ Quarto, ꝛ vltimo qro circa hoc verbũ, ꝛ vtile † an prõnus habeat hãc vtilitaté ex iurepa. vt possit seipsuȝ pñtare vel filios, dic vt dixi. s. super verbo, honorificum. q. iiij. ꝛ sic sum expeditus de verbo, ꝛ vtile. Capio nunc verbum, competens alicui.

SVMMARIVM.

uersitas hēaṫ ꝑ vna voce, an vero tot sint voces quot ꝑsone.
17 Uniuersitati si competat ius patronatus, an singulares perso- ne de illa vniuersitate sint patrone.
19 Jus patronatus si competat vniuersitati puta populo, an filijsa milias habeant vocem in presentando.
20 Jus patronatus an competat excommunicato.
21 Excōicatus posito qḋ non possit presentare, an institutio facta ꝑ epm̄ de presentato a patrono excōicato valeat.
22 Patrono excōicato an currat tp̄s datū ad presentandum.
23 Jus patronatus an possit competere iudeo vel infideli.
24 Heretico, qui tamen est baptizatus, ius patronatus an possit competere.
25 Jus patronatus quando competit collegio, vel monasterio, an solus prelatus presentare possit.
26 Jus patronatus si competit conuentui, vel capitulo, an conuersi nouitij, vel non professi habeant vocem.
27 Filiusfamilias si sit patronus, an pater habeat ius ꝑsentādi, an vero ipse filius.
28 Jus presentandi an competat ei qui est in quasi possessione iuris patronatus, licet non appareat ꝙ sit patronus.
29 Aliquis quando dicatur esse in quasi possessione iuris patrona tus. 30. 31. 32. 33.
34 Quasi possessio iuris patronatus an per exercitium alterius ac- tus acquiratur patrono.
35 Titius si presentauerit pluribus vicibus rectorem ad ecclesiam, vltimo loco Sempronius presentauit, quis istorum dicatur in quasi possessione.
36 Jus patrona. ⁊ alia iura incorporalia sunt apud plures isolidū.
37 Unus ex pluribus patronis si presentat, ⁊ alij sunt negligentes, an per hoc sint priuati quasi possessione sua.
38 Quasi possessio iuris patronatus quibus modis amittatur.
39 Jus presentādi dato ꝙ competat ei, qui est in quasi possessione, ⁊ presentet vnum, ⁊ verus patronus presentet alium, quis ex istis presentatis preferetur.
40 Proprietas absorbet causam possessionis.
41 Patrono vero non licet propria auctoritate reassumere posses- sionem occupatam.
42 Patronus verus si presentet, ⁊ tn̄ nec ipse, nec alius sit in quasi possessiōe, an presentatio sit nulla tanq̄ʒ facta a nō possessore.
43 Duo si sint in quasi possessione iuris patronatus, vnus est verus patronus, alius est putatiuus, verus presentat vnum, putati- uus alium quis preferri debeat.
44 Duo si sint quasi possessores iuris patronatus, vnus bonefidei. alter malefidei, vnus presentat vnum, alter alium, episcopus instituit presentatuʒ a malefidei possessore, an talis institutus debeat remoueri.
45 Possessor malefidei an faciat fructus suos.
46 Jussus loqui, si tacet, consentire videtur.
47 Institutio facta ad presentationem eius, qui non est patronus nec bonefidei possessor, an reuocari debeat.
48 Jus presentandi an competat ei, cui mouetur questio super iure patronatus, vel super quasi possessione illius.
49 Institutus canonice non remouetur sine culpa.
50 Existens in possessione rei lite pendente nunquid debeat collige re fructus illius rei.
51 Pretēdēs se esse in possessiōe an debeat ꝓhiberi vti sua posses.
52 Confirmatio non potest fieri pendente lite.
53 Immemor salutis eterne nemo presumitur.
54 Presentatio an competat patrono ad beneficium vacans in cu ria Romana.
55 Jus presentandi rectorem ad ecclesiam an competat aliquo ca- su ei, qui nō est patronus, nec in quasi possessione iuris patro- natus, nec etiam se asserit patronum.
56 Ecclesia ad quam presentatur clericus ordinandus, si habeat aliā ecclesiā superiorē ⁊ patronam, an illius ꝯsensus reqraṫ.
57 Episcopus an instituat in ecclesijs subiectis regularibus ad pre sentationem monachorum.
58 Presentatio quando competat via simplicis petitionis.
59 Rector ecclesie patronate si presentauerit clericum ordinanduʒ ad titulum beneficij sui, an ipso rectore mortuo patronus te- neatur illum clericum presentare in rectorem.
60 Duo si sint patroni, vnus presentat Petrum qui fuerat intitula tus in ecclesia, alter presentat alium non intitulatum, data pa ritate in reliquis quis debeat preferri.
61 Patronus an possit promittere de presentando anteq̄ʒ vacet ec clesia, ⁊ an valeat talis promissio.
62 Institutio quibus competat.
63 Episcopus habet fundatam intentionem de iure communi su- per hospitalibus.
64 Jus destituendi cui competat.
65 Institutio an soli episcopo competat, an autem competat episco po ⁊ capitulo simul.
66 Uicarius gn̄alis epi an possit ex officio suo instituere p̄ntatum.
67 Jus instituendi an competat capitulo sede vacante.
68 Delegatus a papa an possit instituere
69 Episcopus extra territorium suum presentatum nunquid pos- sit instituere.
70 Jus instituendi an competat Abbati in ecclesijs sibi subiectis pleno iure.

Competens alicui. Super isto verbo vide- bimus, qui possint esse patroni, ⁊ qui possint presen tare, ⁊ ēt accessorie videbimus, q possint instituere.

1 ¶ † Primo igitur quero, an ius pat. ꝯpetat ita femine sicut ma sculo. Concludi breuiter ꝙ sic, ratio est qꝛ iura ꝯcedunt ius pat. ꝯstructoribus, fūdatoribus ⁊ dotatoribus ecclesiaꝝ. c. filijs. xvj. q. vij. c. qm̄. ⁊. c. nobis. cū si. ī. eo. Et lʒ videanṫ loq per verba ma sculini gn̄is, tn̄ masculinū cōprehendit femininuʒ. l. si ita scriptū. §. si sub ꝯditione. ff. de le. ij. l. j. ff. de ver. sig. c. si quis suadente dia bolo. xvij. q. iiij. coniuncto. c. mulieres. de sen. excom. ⁊ ita regu- la ꝓcedit nedū in. l. humana. sed etiam in. l. diuina, text. est in. c. maiores. ⁊ ibi Abb. in. ij. col. dicit esse menti tenēdū. ī. de baptis. ¶ Secundo ꝓbaṫ hec ꝯclusio per. c. fi. de ꝯces. ꝑbē. vbi tex. loquiṫ de quadā comitissa q̄ habebat iuspatronatus, ⁊ lʒ ille tex. loquaṫ in femina ꝯstituta in dignitate, tn̄ dn̄t ibi do. Anto. de bu. Jmol. ⁊ Abb. panor. ꝙ ꝓcedit ēt in alia femina priuata, ⁊ subijcit do. Ant. ꝙ ita seruaṫ quotidie. ⁊ allegat idē tenere do. de Ro. in de- cis. sua. xix. Ego reperio in deci. ccccxxij. incip. fuit dubitatū vtrū valeret ꝯsuetudo in nouis decisiōibus. sub hoc titulo. de iurepa.

2 ¶ Tertio probaṫ hec ꝯclusio, qꝛ vt. ī. diceṫ etiā pupillus † pōt ꝑn̄- tare. vt etiā hr̄ in. d. c. fi. ergo a fortiori poterit femina ꝑn̄tare. Et istā ꝯclusionē tenet etiā gl. in. c. qm̄ inuestituras. xvj. q. vij. Jtē cō cludit Jo. an. Abb. ⁊ alij in. c. nobis. ī. eo. ⁊ in ꝯsil. suo. liiij. in fine incipiēte. Xp̄i. in. j. volu. Jdē tʒ domi. Cardi. flo. in cle. fi. in. vj. q. eo. titu. ⁊ dixit do. And. barb. in. c. quāto. in fi. de iudic. ꝙ de iu- re patronatus tantū habet paupercula quantū rex. Et premissaʒ ēt ꝯclusionē tʒ Calde. in ꝯsi. suo. iiij. vbi format pulchrā questio- nē ⁊ decidit, ꝙ relicto iurepatronatus fratribus suis hr̄dibus, ⁊ alijs eorū descendentibus masculis deficiētibus ipsum iuspatro- natus deueniat ad ep̄m qḋ si ipsi heredes moriaṫ ante testato- reʒ qui postea decedat relicta filia, ꝙ ipsa filia succedat in iure pa tronatu, ⁊ est illud ꝯsiliū sub hoc eo. ti. nec aliquem reperi ꝯ̄rium tenentē. Quinimo dixit Jnno. in. c. cū ex iniūcto. in fi. de no. ope. nun. Qꝛ etiā si iuspatronatus cōpeteret vniuersitati, femine, vir- gines, ⁊ vidue sunt vocande, ⁊ lʒ non loquaṫ in specie in iurepat. tn̄ hunc casum includit dum dicit ꝙ tales persone sunt vocande, in gerēdis ꝑ vniuersitatē. subijcit tamen Jnno. ꝙ ꝯsuetudo tales non admittit, attendenda ergo esset ꝯsuetudo in hoc, vt ipse sen- tit, qḋ est diligēter notandum, Faciunt etiam ad premissam que- stionē que. ī. dicā super verbo, ipse vel a quo. in. vj. q. princip. An autē, qn̄ iuspatronatus cōpeteret illis de parentela, vt multoties vidi. femine admittanṫ ad vocē dādū in ꝓsentatiōe. ego arbitror ꝙ si femine nō sunt nupte extra parentelā, ꝙ vocē habeant. ⁊ pa- ri mō si nondū sint nupte, qꝛ nihil est qḋ obst. si aūt sint nupte ex- tra parentelaʒ, hoc dependet a qōne, an femina nupta dicatur de domo vel de parētela patris sui, de qua hr̄ ꝑ Bar. in. l. quoties. C. de priuile. scho. lib. xij. ⁊ aliqd ꝑ Bal. in. l. volūtas. C. de fidei cōmis. ⁊ ꝑ do. Fely. sandeū plene in. c. sup eo. el. ij. in. j. col. de te- sti. ⁊ per Moder. in. l. j. C. vnde vir ⁊ vxor. dic vt in dictis locis ꝯcludiṫ Cōsideranda tn̄ est in hoc ꝯsuetudo vt. s̄. ad aliud ꝓposi tū dixi. Jtē ꝯsiderāda eēt in p̄mis fundatoris mens ꝑ iura vulg.

3 ¶ Sed hic suboriṫ qō accessoria, † qd si femina esset meretrix, an possit esse patrona. Jstā. q. vr̄ decidere gl. in. c. non est putāda. in verbo, ex illicitis. j. q. j. que dicit ꝙ si de illicite acquisitis puta de pecunia simoniaca ecclesia fundata est, nō dʒ ipsa ecclesia demo liri, ⁊ dicit ibi Archi. circa fi. ꝙ lʒ de turpi questu non sint obla- tiones faciende, ꝑīt tn̄ inde fieri alie ecclesie, ⁊ adducit simile, qꝛ nō licuit. xxx. denarios ꝓ qbus fuit vēditus Xp̄s mittere in cor- bonā, qꝛ pretium sanguinis erat, sʒ licuit agrū figuli emere in se- pulturā peregrinoꝝ, ⁊ sic vr̄ ꝙ lʒ meretrix ecclesiā fundauerit de meretricio ꝙ licite fundauerit, ⁊ per ꝯn̄s ꝙ sit patrona. Et illaʒ glo.

gl. sequitur etiam Abb. in. c. ex transmissa. de deci. ¶ Secundo
4 ꝑ hac ꝯclusiōe facit, qꝛ vt. j. dicet̃ excōicatus † dꝫ admitti ad fundandā ecclesiā, si tñ admittat̃ acq̄rit ius pa. lꝫ non habeat exercitium, ita decidunt Jo. an. Abb. ꝛ alij in. c. nobis. j. eo. Sed si est excōicatus pōt eē patronus, a fortiori poterit meretrix. ¶ Tertio ꝛ vltimo pro dicta ꝯclusione facit tex. in. c. pie mētis. in fi. ibi oino xp̄iano debet̃, ꝛ in. c. frigentius. in fi. ibi, xp̄ianis oibus ꝛc. xvj. q. vij. vbi ꝓbat̃, ꝙ q̄libet xp̄ianus est capax iure patro. Sed si meretrix est xp̄iana, igit̃ ꝛc. ꝛ isto argumēto in simili de excōicato vtit̃ Jo. an. in. d. c. nobis. vbi dicit ꝙ ille q ꝓfitet̃ religionē, ꝛ mr̃monium pōt ꝯhere, ꝛ similia facere, pōt ēt esse pr̄onus, ꝛ subijcit ibi do. Ant. de bu. in. ij. col. ꝙ ille q pōt in ecclesia audire verbū Dei ꝛ orare, per ꝯñs pōt ēt ecclesiā ꝯstruere, ꝛ sic ꝯcludit, ꝙ ius pat. ēt meretrici cōpetere pōt. Licet hec ꝯclusio sit fauorabilis ecclesijs, vt sic vnusq̄sq; ēt meretrix inuitet̃ ad fundationē ecclesiar̄. In ꝯriū tñ fortiter stringit, qꝛ ius pat. ꝯcedit̃ laicis ex p̄uilegio. c. qm̄. ꝛ ibi no. j. e. sed tales psone pp ear̄ vtilitatē nō merent̃ gaudere aliquo p̄uilegio, vt in simili de alijs vilibus psonis, dicit glo. notabilis. in. c. primo. in verbo, ignominiosam. de vita ꝛ hone. cle. lib. vj. ꝑ. l. que adulteriū. C. d adul. ꝛ alibi dixit gl. no.
5 in. c. j. s. de loc. ꝙ illi q cōmorant̃ † cū scholaribus gaudēt p̄uilegio scholariū, nisi sint meretrices. Et facit qd̄ dixit Abb. ꝑ illum tex. in. c. tāta. j. de simo. vbi inquit ꝙ meretrices repellunt̃ ab oibus actibus legitimis, intantū ꝙ lꝫ in illo casu habilitarent̃ ḡnaliter criminosi, nō tñ cēserētur habilitare meretrices, nisi de eis fieret sp̄alis mētio. Et faciūt q̄ dicent̃ in seq. q. vbi ꝓbabit̃ ꝙ iuspatro. est honor ꝛ ꝓrogatiua. Ergo nō dꝫ posse ꝯpetere meretricibus. Tenēdo tñ ꝯclusionē p̄missā. credo ad p̄dicta vno verbo r̄nderi posse, ꝛ dico ꝙ iuspatronatus nō est cōcessum pp fauorē laicor̄, sꝫ pp fauorē ecclesiar̄, vt inuitent̃ laici ad illar̄ fundationē, vt not. in. c. qm̄. j. eo. Licet ꝯrium dixerit Abb. vt arbitror inaduertēter in. c. ad apostolicā. j. d simo. ꝛ dixi. s. sup verbo ius. in. ij. q. Cum ergo fauore ecclesiarum principaliter ius patrona. introductū sit, non curabit̃, ꝙ persona, que ecclesiam construit, sit meretrix, vel excōicata, vt. s. dixi, argu. tex. ꝛ ibi nota. in. l. qui exceptionem. in prin. ff. de condi. inde. ꝛ faciunt que. s. dixi allegando Jo. and. ꝛ do. Ant. in dicto. c. nobis. ꝛ facit. l. si quis nec causaꝫ cum ibi plene not. per Modernos. maxime. ff. si cer. peta. ꝛ vide que dicam in questione sequen.
6 ¶ Scd̄o p̄ncipaliter q̄ro † an iuspatrona. ꝯpetat illegitime natis ꝑ parte affirmatiua. Facit qꝛ iura ḡnaliter loquunt̃. ꝛ ꝯcedūt iuspatrona. fundatoribus ecclesiarū. c. filijs. xvj. q. vij. c. qm̄. ꝛ. c. nobis. j. eo. ꝛ p ꝯñs ita vr̄ ꝯcedere illegitie natis. sicut alijs. ¶ Secūdo facit, qꝛ iura ꝯcedūt iuspa. oibus christianis, vt ē dictū in p̄cedēti. q. per. c. pie mētis. ꝛ. c. frigētius. xvj. q. vij. Et vr̄ ꝙ si illegitimus sit christianus, ꝙ nihil obstet, qn possit eē pr̄onus. ¶ Tertio ꝑ ista parte facit, qꝛ si tales legitimi nō possint esse patroni ecclesiarū p eos fundatarū. retrahent̃ a fundatione ipsarū ecclesiarum, ꝛ ppea hoc non est dd̄m, vt in simili decidit gl. in. c. cum dilectus. in verbo p̄ntare. in fi. j. eo. ¶ Quarto facit, qꝛ si excōicatus est capax iuris pat. vt dictuꝫ est in preced. q. ꝛ dicet̃. j. ergo a fortiori dꝫ esse capax illegitimus. ¶ Quinto facit, qꝛ vt ꝯclusuꝫ est in. q. precedēti, ēt meretrix est capax iuris patro. ergo vr̄, ꝙ ēt illegitimus sit capax. Pro parte negatiua facit, qꝛ illi qui patiū
7 tur defectū † nataliū non vr̄ capaces sp̄ualium. c. j. de fil. presbi. lib. vj. c. j. ꝛ. ij. eo. ti. in antiquis. c. cuꝫ in cūctis. in prin. cū gl. ꝛ. c. innotuit. s. de ele. ergo nec ēt erunt capaces ꝯnexor̄, ꝓut est ius patronatus. c. q̄sto. de iud. Tales. n. sunt odibiles legibus ꝛ canonibus. c. nisi cū pridē. §. non tñ. de renun. l. vulgo. ff. de sta. bo. cum si. ꝛ melius probatur in. c. si gens anglorum. lxvj. dist. vbi dicitur ꝙ tales nō sunt in bello fortes, nec in fide stabiles, nec honorabiles hominibus, nec Deo amabiles.
¶ Scd̄o pro ista pte facit, qꝛ esse patronū ecclesie est q̄daꝫ prerogatiua, ꝛ preeminētia, ꝛ honor, vt ꝓbat̃ in diffinitione iuris pat. in ver. honorificū. ꝛ firmat Bal. in ꝯsi. suo. cccxiij. incip. premittendū est in. iij. vol. vñ spurijs, ꝛ illegitime natis non dꝫ ꝯgruere, qꝛ vt inq̄t Bal. vbi. s. turpe est in ecclesia Dei h̄re talē. s. verticē ꝛ in loco honesto ihonestas auocare psonas. l. si qua in publicis C. de specta. lib. xj. ꝛ istis fundamētis attentis vr̄, ꝙ ēt legitima-
8 tus per imperatorē non sit capax iuris pat. ꝛ sic vr̄ ꝙ lꝫ succedat in alijs bonis, nō tñ succedit in iure pat. † qꝛ imperator nō legitimat in causis spiritualibus, vel annexis arg. c. per venerabileꝫ. j. qui fil. sint legi. ꝛ ibi Abb. in. vj. col. dicit ꝙ hoc est indubitatuꝫ, ꝛ est gl. in. l. lege. x. di. Et firmant Bar. ꝛ cōiter alij in auc. ex cōplexu. C. de incest. nup. vbi Cy. dicit, ꝙ imperator non legitimat in sp̄ualibus, nec ꝯponit manū ad plaustrū alienū, ꝛ ꝙ legitimatio imperatoris nō trahat̃ ad ius pat. tenere vr̄ Ge. in. d. c. lege. ¶ Tertio pro ista parte facit decisio gl. in cle. j. de baptis. in verbo liberi. que dicit ꝙ illegitime nati non includuntur dispositione legali quantum ad cōmoduꝫ, ꝛ honores, ergo lꝫ canones ꝯcedant laicis ius pat. non tamen vidētur includere illegitimos, cuꝫ ius patronatus sit honor, vt. s. dictum est.
9 ¶ Quarto ꝑ hac pte facit sil'e, † qꝛ nāles ēt legitiati nō succedūt in feudo tex. est i. c. nāles. in tit. si de feu. fue. ꝯtrouer. in lib. feudoruꝫ, ꝛ ratio est, qꝛ feudum est beneficium ꝛ honor. ista sunt verba Bal. in. l. ḡnaliter. §. cū āt. C. de insti. ꝛ substi. ergo idē dicemus in iurepat. Itē facit aliud simile, qꝛ tales nō succedūt in emphyteosi ecclesiastica, ēt ꝙ sint legitimati. Ita decidit Bal. i. d. §. cū aūt ꝛ rō est fm eū, qꝛ tales nō sunt vere legitimi. Idē ꝯcludit Bald. melius q̄ꝫ alibi. in. c. q in ecclesiarū. in. xviij. col. ꝛ sequēti. s. de cōsti. ꝛ ab ista ꝯclusione nemo discrepat vt attestat̃ Famosus Jas. in. d. §. cū aūt. in vlti. col. vbi alias auctoritates allegat, quas etiā accumulat do. Alex. i. l. ex facto. §. si qs rogatus. in. xij. col. ff. ad trebel. ꝛ sequit̃ idē do. Alex. in. l. ꝛ si pepercerit. in. ij. col. ff. d lib. ꝛ posth. vbi dicit allegādo Bal. in. d. §. cū aūt. qd̄ nati ex minus legitimo mr̄monio, ēt ꝙ sint legitimati, ad hoc dr̄ infames infamia facti. sed si tales nō succedūt in emphytheosi ecclesiastica vr̄ qd̄ multominus succedāt in iurepa. qd̄ sp̄ualibus magis vr̄ annexū. In hoc puncto reperio qd̄ Bal. in ꝯsi. suo. cccxxij. incipiē, p̄mittendū est in vlti. col. allegationū ibi insertarū post multa ꝯcludit, qd̄ illegitimatus est capax iurispa. in quādā ꝯñaꝫ, vt si istituatur in aliqua h̄ditate a trāsuersaibus vel extraneis, ꝛ ibi sit iuspatro. Tūc ex quo succedit in h̄ditate, succedet etiā in iurepa. ꝛ ꝓpterea cōcludit ibidē, ꝙ qꝛ tales nō p̄nt institui a parte, nec illi succedere in hereditate, non ēt succedant in iure pat. in ea existēte, sed si sint legitimati, ex quo succedunt in hereditate succedent ēt in iure pat. ꝛ si dicat̃ legitimatio nō trahit̃ ad ius pat. annexū sp̄uali, vt. s. r̄ndet Bal. ibi ꝙ ius pat. est potius annexū h̄ditati vel aliter r̄ndeo ꝙ talis legitimatus non succedit in iure patr. eo qꝛ legitimatio ad illud trahet̃, sed ex eo qꝛ succedit in hereditate, ꝛ illud venit in consequentiam hereditatis.
10 ¶ † Adduco simile ius pat. non pōt per se vēdi, qꝛ cōmitteret̃ simonia. c. de iure. ꝛ. c. qꝛ clerici. j. eod. si tñ qs vendat h̄ditatē, vel aliā vniuersitatē ius pat. trāsit, nō qꝛ sit vēditū, sed qꝛ est accessoriū rei vēdite. c. ex literis, ꝛ ibi no. j. eo. sentit ergo Bal. in. d. ꝯsi. ꝙ illegitimus, vel ēt illegitimatus ab imperatore non sit capax iuris pat. principaliter, ꝛ de per se, sed in ꝯñtiā h̄ditatis vel alterius vniuersitatis sic. Eandē ꝯclusionē vr̄ tenere Bal. in ꝯsi. p̄ced. cccxxij. ꝙ incipit, do. Ambro. istam eandeꝫ ꝯclusionē tꝫ do. Prepo. diui Ambro. nunc bene merito Card. Alex. in. c. lege. in pen. col. x. dist. referens Gemi. ibi, qui in hoc pūcto nō firmat pedes, ꝛ mouet̃ eodē fundamēto, qꝛ ius patr. trāsit in h̄ditatem vel vniuersitatē. Itē mouet̃ qꝛ ad ius pat. q̄libet laicus admittit̃. d. c. qm̄. Tñ in isto fundamēto vltimo vr̄ sentire, ꝙ indistincte illegitimus admittat̃ ad ius pat. siue sit legitimatus siue non, ꝛ siue principaliter, siue in ꝯñtiam vniuersitatis, ꝛ hoc ēt vr̄ voluisse Bal. in. l. eam quā. in fi. C. d fideicō. vbi vr̄ dicere, ꝙ nālis est ita patronus ecclesie sicut legitimus. Et istaꝫ decis. refert do. Alex. in. l. vt iurisiurādi. §. si liberi. in. ij. col. ff. de ope. lib. in apostil. pōt tñ illa decisio Bald. intelligi, vt tm̄modo voluerit dicere ꝙ ius pat. ecclesie sit indiuiduū, ꝓut vr̄ verba sua sonare. reperio tandē in hoc pūcto do. Ant. de but. in ꝯsi. suo. xxix. ꝙ incipit, Jesu xp̄i ꝛc. visis punctis ꝛc. vbi tangit an legitime natus ex matre illegitima succedat in iure pat. aui materni, cuꝫ fuerit ab ipso auo materno institutus. Et concludit ꝙ sic, ꝛ potissime ex eo, qꝛ ma-
11 cula † matris nō dꝫ nocere filio legitimo, ergo sentit do. Ant. ꝙ macula ipa h̄n nocuisset dicte matri illegitie, vt nō potuisset dcm̄ ius patro. h̄re. Non loqtur tñ do. Ant. qñ ipsa mater fuisset legitimata, ꝛ eisdē verbis q̄bus vtit̃ do. Ant. repio ēt ꝙ vtit̃ Pe. de anch. in ꝯsi. suo. cclviij. inci. in noie Jesu xp̄i, visis pūcto ꝛc. ꝛ credo ꝙ ambo ꝯsuluerint in eodē casu, qꝛ ambo attingūt tria eadē puncta. Ex predictis videre potes rē esse valde dubiā. Cū tñ casus anno superiori de facto euenisset in legitimato, qui successit in h̄ditate iudicatū fuit ipꝫ esse capacē, ꝛ potuisse dare vocem in fauoreꝫ dñi Cesaris ex cōmittibus mede ꝑ auctoritates de quibus. s. ad fundamēta ꝯria r̄ndebat̃, vt per doc. in dictis locis, maxime ꝑ Bal. in. d. ꝯsi. cccxxiij. ꝛ. s. retuli. ergo in hoc pūcto diu anceps fui pp fundamēta hincinde vrgētia. Tandē omnibus recte ꝯsideratis mihi vr̄ dd̄m, ꝙ illegitimus sit capax iuris patro. nedū in ꝯsequētiaꝫ, scꝫ qñ succedit in h̄ditate vel alia vniuersitate, sed ēt principaliter, scꝫ qñ ei donaret̃ vel legaret̃ ius patro. vel ipse ecclesiā vel capellā fundaret. et nedū qñ est legiti

matus, lz ēt si nō sit ltiatus, ꝛ me maxime mouet text. in d. c. pie mētis. ꝛ in d. c. frigētius. vbi dř ꝙ cuiꝗ xpiano ius patro. cōpetere pōt, ergo illegitimi si erunt xpiani capaces erunt iuris patrona. ¶ Scdo me mouet id qđ dicit Jo. an. in d. c. nobis. ṡ. e. vbi inqr, ꝙ ille, qui ꝓfitet̃ religionē, ꝛ matrimoniū pōt ꝯhere ꝛ similia po teſt facere etiaꝫ eſſe patronus, ꝛ subijcit ibi do. Ant. de bu. in. ij.

12 col. ꝙ ille qui poteſt audire† in eccleſia verbum Dei ꝛ orare, per conſequens poteſt etiam eccleſiam conſtruere. Nam ſm euꝫ lau dabile eſt conſtruere domum Dei, ergo vř, ꝙ illegitimus poſſet ꝯſtruere eccleſiā, ꝛ ſic effici patronus. ¶ Tertio me mouet deci ſio Bal. in d. l. eam quā. in fi. ¶ Quarto me mouet ꝙ dicit do. Prepo. ṡ. relatus in d. c. lege. dū inqr ꝙ qlibet laicus admittit̃

13 ad ius pat. ¶ † Ultimo me mouet, qꝛ ēt meretrix eſt capax iuris pat. vt ꝯcluſi in preced. q. Jtē ēt excōicatus eſt capax, vt ꝯcludit Jo. an. do. Ant. Abb. ꝛ ceteri in d. c. nobis. ergo ēt illegitimus erit capax. Et tenēdo iſtam ꝯcluſionē ad ꝯria vno verbo rñderi poſſet, vt in prece. q. rñdetur ad ꝯria facta ꝯtra meretricem. ſ. ꝙ ius pat. principaliter ꝯcedit̃ laicis in fauorē eccleſiaꝝ. ſ. vt eccle ſie fundent̃ ꝛ ꝯſtruant̃, vel vt ipſi laici ſaltē pretextu ipſius patro natus facilius inducant̃ ad ipſaꝝ eccleſiaꝝ fundationē, vt ibi ꝓ baui, ꝛ ſatis de ſe pꝫ. Non curat̃ ergo ꝙ perſona que acqrit, vel vult acqrere ius pat. ſit illegitime nata, vel aľs vilis, dūmodo ſit xpiana, ꝛ ſi dicat̃, amice ſpūalia ſunt principaliter in fauorē ꝛ bo norē diuini cultus introducta, ꝛ tñ illegitimus eſt incapax illoꝝ, vt. ṡ. ꝓbatuꝫ eſt, ego rñdeo, ꝙ non eſt bona ꝯñia, qs eſt incapax ſpūalium, ergo eſt incapax iuris pat. vt not. in c. ꝙto. ĵ. de iudi. ꝛ ꝓbat̃ in hoc toto ti. vel aliter dico ꝙ diuerſa ratio reformat pa ctū, rōnes. n. quare illegitimus repellit̃ a ſpūalibus. ſ. ab ordini bus, ꝛ bñficijs que referunt̃ per do. Ant. de but. in c. ꝓñtiū. ꝛ in. c. lr̃as. de fi. preſbi. non militāt, in iure pat. Preterea ꝛ tertio nō eſt fauor eccleſiaꝝ, vel honor diuini cultus ꝙ bñficia ꝯferant̃ ille gitimis, vel ꝙ illegitimi ordinent̃, ſed bñ eſt fauor ꝛ honor ꝙ ec cleſie ꝯſtruent̃, vt de ſe pꝫ, ꝛ per hoc ēt tollunt̃ alia fundamēta. ſ. dum dicebat̃ ꝙ illegitimus nō ſuccedit in feudo, itē ꝙ nō ſucce dit in emphyteoſi eccleſiaſtica, qꝛ per hoc nō diminuit̃ fauor ec cleſiaꝝ, ſed bene diminueret̃ qñ alique pſone, puta illegitimati re traherent̃ a fundatione eccleſiaꝝ, arg. eius ꝙ dicit gl. mag. in fi. in. c. cū dilectus. ṡ. e. ꝛ ꝓpea tex. in d. c. frigētius. ꝛ in d. c. pie mē tis. dicit ꝙ omni xpiano iuris pat. cōpetere pōt, ꝛ iſta opi. eſt fa uorabilis eccleſie, ergo tenēda arg. l. ſunt pſone. ff. de reli. ꝛ ſum. fu. Hanc tñ ꝯcluſio. limitarē, vt nō ꝓcedat, qñ ius pat. ex ſui nā, vel iſtōe cōpeteret ſolū illis de parētela. Tūc. n. nō ꝯpeteret ba ſtardis, vel illegitime natis, qꝛ tales nō ſūt ꝺ parētela, vt ꝯcludit do. Ant. de bu. in c. per venerabilē. q. fi. ſint leg. quem refert ꝛ ſe quitur aľs auctoritates allegādo do. Alex. in l. ex facto. §. ſi qs rogatus. in fi. ff. ad treb. ꝛ dicit Bal. in l. fi. C. de ver. ſig. ꝙ tales non dñr de domo, vel de caſata, nec ēt diſcrepat Bart. ibi, lꝫ di cat cōeꝫ vſuꝫ loquēdi eē in ꝯriū. An āt illegitim⁹ poſſit pñtari ad eccleſiā vel ad capellā iuris pat. bř ꝯcludo ꝙ nō qꝛ talis non ad mittit̃ ad bñficia eccleſiaſtica ſine diſpēſatione, vt. ṡ. dixi, ꝛ ꝓbat̃ in c. lr̃as. ꝛ c. fi. ꝛ per totū titu. ṡ. de fil. preſby. in antiqs. ꝛ ēt in. vj. ꝛ qs poſſit diſpēſare. no. plene in d. c. literas. ꝛ in d. c. fi.

14 ¶ Tertio qro circa iſtud verbū cōpetens alicui† an ius pat. cōpe tat pupillo vel infanti. Jſtam. q. attigit Archi. in c. decernimus. in prin. xvj. q. vij. ꝛ ꝯcludit ꝙ ſic, fatet̃ tñ ꝙ infans qui nundū hꝫ vij. annos pñtare non poterit, pñtabit ergo iſto caſu eius tutor, ideꝫ ꝯcludit Abb. in c. fi. in fi. de ꝯceſ. preb. idē ſentit ipſe Abb. in c. j. ĵ. eo. ꝛ Jo. an. in c. ex eo. de elec. lib. vj. idē ꝯſuluit do. Ant. de bu. in ꝯſ. ſuo. xxix. inci. viſis pūcto ꝛ queſitis. in fi. idē tꝫ Lap. in ſua alleg. viij. incip. preſentatus. in prin. ꝛ alleg. ſua. lxxv. inci. caſus talis eſt. in pen. col. idem Bal. in ꝯſi. clxv. incip. ordinatio teſtamēti. in. iiij. vol. ſubijcit tñ ibi ꝙ lꝫ ius pat. hoſpitalis cōpe tat impuberibus, ꝛ pupillis, tñ ſecus eſt in regimine ipſius hoſpi talis, qꝛ non cōmittit̃ niſi diſcretis ꝛ idoneis, ꝛ qꝛ hec concluſio non habet dubitationem vlterius non inſiſto, ꝛ ſatis etiaꝫ decla rabitur in ſequentibus queſtionibus.

15 ¶ † Quarto quero poſito ꝙ maior infante poſſit pñtare, an ſit ne ceſſaria tutoris auctoritas vel curatoris, ſi ſit adultus. Jſtam. q. attingit do. Ant. de bu. in prealleg. ꝯſi. xxix. ꝛ ꝯcludit ꝙ nō mo uetur, qꝛ talis pōt ꝯhere ſponſalia. de deſpon. impu. per totum. Jtem pōt ad beneficium eccleſiaſticum aſſumi ſine tutore, vel cu ratore, alleg. no. in c. ſi eo tpe. de reſcrip. lib. vj. ꝛ mouetur alijs fundamētis, que poſſunt ꝑ eum videri, idē ꝯcludit Pet. de an cha. in conſi. ſuo. cccvj. incip. in nomine Jeſu xpi, viſis pūcto ꝛc. in fi. ideꝫ tꝫ gl. mag. Jo. an. in c. ex eo. de elec. lib. vj. vbi ꝯcludit, ꝙ ſi pupillus pñtat vnuꝫ, ꝛ tutor alium, ꝙ prefert̃ pñtatus a pu pillo, ſi pupillus eſt maior. vij. annis, lꝫ Abb. firmare non videa tur in d. c. fi. de ꝯceſ. preb. idem ꝯcludit expreſſe Archi. qui aľs auctoritates alleg. in d. c. decernimus. in prin. ꝛ ratio eſt ſm euꝫ, qꝛ pupillus dñs eſt illius patronatus. Jdem in ſimili decidūt do mi. de Ro. in deciſ. nouis. deciſ. incip. fuit dubitatū vtrum vale ret ꝛc. ſub hoc eo. ti. vbi dñt, ꝙ ſi vxor dedit in dotē hereditateꝫ, vel vniuerſitatem in qua ſit ius pat. ꝛ maritus pñtet vnū ꝛ vxor alium, prefertur preſentatus ab vxore, alleg. not. per Jo. and. in. d. c. ex eo. in qōne de tutore ꝛ pupillo preſentantibus. Utrum tñ ſit vera ꝯcluſio ꝙ data vniuerſitate in dotem in qua ſit ius pat. marito cōpetat ius preſentādi. Abb. plenius attingit in d. c. nō de ꝯceſ. prebē. ego dicam. ĵ. ſup verbo diffinitionis vniuerſalis a quo cauſam habuit, vbi melius cadit. Premiſſam ēt ꝯcluſionē ꝙ preferat̃ preſentatus a pupillo tꝫ Gemi. in d. c. ex eo. in fi. ꝓn. vbi plene iſtum punctum attingit. Jdem ēt reperio tenere Cal. in ꝯſi. ſuis ꝯſi. ix. inci. populus, ſub hoc. eo. ti. ꝛ do. de Ro. in an tiq. deciſ. incip. no. eo. ti. Aduerte tñ ꝙ lꝫ pupillus poſſit preſen tare ꝙ nō poteſt eligere, tex. eſt in d. c. ex eo. Et rō eſt, qꝛ lꝫ poſſit ꝯhere ſponſalia, non tñ pōt ꝯhere matrimoniū, ſed per electionē ꝯtrahitur matrimonium ſpūale. c. inter corporalia. de trāſla. epi ſco. non ſic per preſentationem, vt declarat Abb. in c. quanto. ꝺ iud. ꝛ ꝓbat̃ in c. quod aūt. in verbo inchoatū. ĵ. eo. ergo ꝛc. ꝛ iſtā rōnem diuerſitatis ponit Lap. in alle. relatis in preced. q. ꝛ doc. in d. c. ex eo. vbi Gemi. alias rōnes refert, vide per eum.

16 ¶ † Quinto quero circa predicta† poſito ꝙ pupillus poſſit pre ſentare, qñ hꝫ ius pat. iure ſingulari, qđ ſi ius pat. ꝯpetat vniuer ſitati in qua ſint pupilli, an ipſi pupilli erunt vocādi ad preſenta tionem. Jſtam. q. attingit Cald. in conſi. alleg. in preced. q. ꝛ in cipit, populus, ꝛ decidit ꝙ ſic, qꝛ tales bene preſentare poſſunt, vt. ṡ. dictum eſt. Nam ſm eū cū ſint de vniuerſitate dicti pupilli, ꝛ ſentiāt onera ipſius, per ꝯñs debēt ſentire cōmoda. c. qui ſen tit. de reg. iu. li. vj. ꝛ qđ tales debeāt vocari tāqꝫ ſint de vniuerſi tate, alleg. no. per Jnno. ꝛ Hoſti. in c. cū ex iniuncto. de ope. no. nuncia. ꝛ per Archi. in c. ſi plures. xvj. q. vij. ꝛ alia fundamenta. facit Calde. ꝛ rñdet ad ꝯria per eum. ¶ Contrariā ſnīam tenet Lap. quē refert ꝛ ſequit̃ Gemi. in d. c. ex eo. in fine principij. dñt enim pfati doc. qđ eſt in facultate vniuerſitatis pupillos admitte re, verū eſt ſm eos ꝙ ſi admittant̃ ꝯputabunt̃ illorū voces. Pri ma opinio verior mihi vř, vt pote melioribus fundamētis robo rata. Et potiſſime eo fundamēto ab oībus approbato. qđ vbi ius patrona. cōpetit pupillo iure ſingulari, ipſe pōt dare vocē. Ergo idē erit vbi ꝯpetat iuſpatro. vniuerſitati, cū ipſe pupillus ſit ꝺ vni uerſitate, nec aliqua rō diuerſitatis aſſignat̃ per Gemi. vbi. ṡ. Ac tus enim pñtandi nō tendit ad regimē ciuitatis. nimirū ſi pupil lus eo caſu dꝫ vocari ſm Calde. in d. cōſi. ꝛ iſta ꝯcluſio maxime ꝓcederet ſm eū, qñ pupillus pñtare vellet cū auctoritate tutoris Quō aūt fiat vocatio vel citatio illoꝝ de vniuerſitate ad pñtatio nē fiendā, hř pulchre per Cal. in ꝯſi. ſuo. x. inci. ſi vniuerſitas ſub hoc eo. ti. ꝛ generaliter quō citet̃ vniuerſitas hř per Jnn. ꝛ alios in c. humilis. ṡ. de maio. ꝛ obe. ꝛ in alijs locis accumulatis ꝑ do. Alexan. in l. non poteſt. ij. ff. de regu. iu.

17 ¶ Sexto quero circa ꝑdicta† qꝛ pſupponit̃. ṡ. in precedenti qōne ꝙ vniuerſitati ꝯpetat iuſpatr. pone qđ plures vniuerſitates hñt iuſpatronatus. An qlibet vniuerſitas habeat̃ ꝑ vna voce, an ve ro tot ſint voces quot pſone. d. Card. flo. in cle. fi. §. fi. in. iij. q. eo. titut. dicit poſt Lap. in quadā additione qđ hoc caſu qlibet vni uerſitas hř loco vnius ſingularis pſone, allegat. c. ea noſcitur de his q̃ fiunt a prela. idē in effectū ꝯcludit do. Abb. in ꝯſi. ſuo. lvij. incip. ex. ĵ. ſcriptis. in primo dubio. in. j. vol. ꝛ de hoc adduco tex. quē ibi gl. ꝛ doc. pōderāt. in c. paſtoralis. in ꝑnc. de reſcri. Attē dēt tñ maior pars vniuerſitatis ad vocē perficiēdā. d. c. ea noſci tur. ꝛ eſt gl. quā ibi extollunt do. Ant. de but. Jmo. Abb. ꝛ do. Fely. in d. c. paſtoralis. in princ. in verbo, plures declarantes, vt per eos. ꝛ hř per Abb. in d. conſi. ¶ Suboritur nūc queſtio ac

18 ceſſoria ad predicta † an vbi vniuerſitati competat iuſpa. ſingula res perſone de illa vniuerſitate ſint patrone. Conclude ꝙ non. ar gu. tex. in c. que manumittit̃. xij. q. ij. ꝛ ita decidit Archi. in c. plu res. xvj. q. ij. quē refert ꝛ ſequit̃ Gemi. in c. vnico. in prin. in. ij. co. eo. tit. lib. vj. ꝛ do. Bartho. belenzinus in apoſtil. ad Abb. in c. nobis. ĵ. eo. ꝛ vide quod dixi. ṡ. in verbo, ꝛ vtile. q. j. in fine.

¶ Septio qro circa iſtud verbū cōpetēs alicui, de nota. q. quā vi

19 di de facto. † An qñ ius patr. cōpetit vniuerſitati, puta populo, filijfa. habeāt vocē in preſentādo. Jn hoc pūcto repio ꝙ Feder. de ſe. in terminis in ꝯſi. ſuo. xxx. incip. qđ talis eſt. in. vj. col. dicit ꝙ ſi parochiani eccleſie ſint patroni, tūc pater ꝛ filius eligunt, ꝛ iſtā partē ꝓbat ēt deciſio Spec. in ti. de ſindi. in. §. qd de ſindico. a caſtro

a castro, vel villa constituto, vbi dicit quod in constitutione sindici facta ab vniuersitate filiifa. interuenire debent, subijcit tamen quod consuetudo eos non vocat. In contrarium facit quia pater et filius pro vno capite computantur, vt no. gl. in l. ij. C. qui etate. lib. x. quam ita pro notabili allegat Bal. in l. etiam. in pen. col. C. de execu. rei iudi. et in l. fi. C. de impub. vbi et tex. id probat, et multa alia ad hoc alleg. do. Alex. in consi. suo. xlviij. ici. visis et oportune digestis i. j. col. in. j. vo. Ego arbitror in hac. q. distinguendum esse, quod si filiifa. habeant domicilium in domo patris eius, non competat ius presentandi, vel vocem dandi, secus si habeant domicilium alibi. Istam distin. probo per theoricam Inno. in c. cum ex iniuncto. in fi. j. de ope. no. nun. vbi formaliter dicit generaliter loquendo, quod in gerendis ab vniuersitate filiifa. sunt vocandi si alibi quam in domo patris habent domicilium, sed vbi cum patre domicilium habent, pater tamen vocandus est. et cum illa doctrina transeunt alij ibi. et eam refert et sequitur do. Alex. de imo. in l. illud. ff. quod cuiusque vniuersitatis nomine. Et ista distinctio est equa et rationabilis. Indubitatum tamen est, quod vbi iuspa. non competit vniuersitati sed singularibus personis, quod filij non habent ius vel vocem viuente patre patrono. ita colligo ex verbis do. Car. flo. in cle. plures. in. viij. q. eodem tit. Et hoc expresse dicit do. Cald. in consi. suo. xix. incipiente, concessum. sub hoc eodem tit. in fi. dicit. n. do. Cald. ibi quod natura iurispa. est viuente patre filius nullam partem habeat. subijciens quod ita volunt omnia iura de iurepa. loquentia. et maxime cle. ij. eo. tit. An autem quando iuspatro. competit vniuersitati, femine, virgines et vidue admittantur. dic vt per Inno. in d. c. cum ex iniuncto et dixi. s. in. j. q. huius verbi.

20 ¶ Octauo quero † an excommunicato competat iuspa. Io. an. do. Ant. Abb. ceteri communiter in c. nobis. j. eo. dicunt quod episcopus male facit illum admittendo, sed si cum consensu fiat patronus, erit patronus sed exercitium non habebit ante absolutionem, cum enim excommunicatus secundum prefato. doctorem maxime Io. an. religionem profiteatur, et matrimonium contrahat, et alia faciat que ipsemet Io. and. colligit sup reg. dolo facit. de reg. iu. li. vj. ergo secundum eos poterit effici pronus. Item secundum prefatos doc. excommunicato licet ecclesiam ingredi ad audiendum verbum dei. c. responso. infra de senten. excom. item ad orandum, vt notatur in c. nuper. eo. ti. ergo talis ecclesiam construere poterit. et per consequens acquirere ius patrona. Istam eandem conclu. vr tenere Gemi. in c. vnico. §. fi. in pe. colu. eo. tit. lib. vj. dum dicit allegando Specu. quod ille qui emit villam a patrono excommunicato statim poterit presentare. ergo sentit quod excommunicatus potest esse patronus, et transmittere iuspa. ad alium, licet ipse non possit presentare. idem Gemi. post Archi. ibi in c. pia. §. ij. in iij. colu. de excep. li. vj. Eandem conclu. tenent do. de rota in suis antiquis decisionibus. deci. incipiente. pronis excommunicatus. sub hoc eo. tit. Licet aliqui, quos ipsi referunt ibi et in decisionibus antiquioribus deci. ij. incip. pronus excommunicatus. eodem tit. tenuerunt in patrono laico, maxime quod ipse possit presentare licet sit excommunicatus. Pro qua opi. facit, quia actus facti non sunt excommunicatione interdicti, vt concludit Abb. per multa in c. veritatis. in pen. col. s. de dolo et contu. et subijciens quod istud non habet dubium, sed presentare quod facti videtur, vt de se patet. igitur etc. Precedens tamen opi. magis placet. et vltra predicta facit, quia excommunicatus non potest eligere, vt decidit Inno. et alij sequuntur in d. c. veritatis. maxime Abb. ibi in fi. ergo videtur in simili quod non possit presentare, quod et tenuit Lap. allega. sua. viij. incip. presentatus. circa med. vbi dicit quod si presentatus est excommunicatus, presentatio est inualida. Et tenendo hanc conclusionem non obstat dicere quod presentatio sit actus facti, quia fideo quod actus presentandi bene est facti, sed ipsa presentatio est iuris, quia dicitur ius annexum spiritualitati, id est substantioni, vt declarat Abb. in c. quanto. in ij. col. de iud. et declaraui supra super verbo, ius. in iij. q. Et eadem conclusio videtur posse teneri in bannito. In hoc tamen dicas, vt per Gemi. plene in d. c. vnico. in pe. col. post alios ibidem, et in alijs locis ibi per eum alle. ¶ Suboritur

21 nunc questio accessoria circa predicta, posito † quod excommunicatus non possit presentare, an institutio facta per episcopum de presentato a patrono excommunicato valeat. Istam. q. attingunt do. de Ro. in d. decis. ij. in antiquioribus. Et referunt varias inter eos fuisse opi. Tandem concludunt secundum opin. plurium et maiorum, quod institutio facta de presentato a patrono clerico excommunicato non valet, secus si a patrono laico, et rationem diuersitatis est, vt ipsi sentiunt, quia patronus laicus nihil, vel parum iuris habet circa dispositionem beneficij nisi de quadam gratia iuxta not. in c. quoniam. j. eo. vnde totalis dispositio potius censetur dependere a potestate episcopi, et per consequens institutio episcopi tanquam sola ius in beneficio tribuens potius erit attendenda quam presentatio patroni laici excommunicati, licet in patrono clerico loquendo eius presentatio habet vim electionis. c. cum aut. et ibi no. j. eo. et per consequens ex tali presentatione transfertur ius, vnde hoc totale ius non transfertur in beneficio per institutionem episcopi, et sic cum reperiatur actus factus partim a persona inhabili, scilicet a patrono clerico excommunicato, non potuit pro alia parte valere secundum eos, que conclusio est satis rationabilis et idem in effectu concludere videtur Ro. sub tit. de institu. decisione vnica in antiquis.

22 ¶ Secunda suboritur quod accessoria, † an patrono excommunicato currat tempus datum ad presentandum, do. de Ro. in preallег. decis. ij. in fi. dicunt sub dubio forsan, quod si excommunicatus volens presentare repellatur ab episcopo pretextu excommunicationis, quod posset sustineri, vt ei non currat tempus, arg. c. quia diuersitatem. s. de conce. preb. vbi dicitur, quod tempus datum ad eligendum vel conferendum non currit suspenso etiam quod fuerit suspensus ex culpa sua, et rationem ponunt ibi do. Ant. Imo. Abb. et alij, quia impedimentum quo detinetur suspensus, vt non possit conferre non causatur immediate ex culpa, sed ex suspensione, vnde secundum eos debet inspici causa immediata, non autem mediata. c. de occidendis. xxiij. q. v. c. decetero. cum glo. j. de homici. et propterea dicunt, quod vbi impedimentum causatur indirecte ex culpa, non autem directe, illud impedimentum prodest culposo, quod est bene notandum, hinc dicit do. Ant. de bu. ibi, circa fi. quod vbi suspensus non faceret se absolui quando posset, tunc sibi imputaretur, et curreret sibi tempus et ratio est secundum eum, quia impedimentum eo casu procederet immediate et directe ex culpa commissa in non petendo absolutionem, quod est etiam nota. dignum in proposito nostro, et premissam conclusionem quam dixi tenere Rotam etiam tamen ipsa rota in antiquis. sub tit. de institu. decisione vnica. et ista etiam nota pro intelligentia eorum que dicta sunt. s. in. q. xxviij. in verbo, honorificum, vbi tetigi, an impedito presentare currat tempus.

23 ¶ † Nono quero, an iuspatr. competere possit iudeo vel infideli. Io. and. et ceteri omnes. in c. nobis. j. eo. decidunt quod non, per tex. in c. frigentius, ibi, Christianis omnibus, et in c. pie mentis, ibi, omni christiano. xvj. q. vij. et ita etiam expresse decidit glo. in d. c. frigentius. et etiam probatur in c. quicunque. el. ij. eadem causa et questione, facit. c. gaudemus. de diuor. vbi dicitur, nihil ad nos. de his que foris sunt. Non sunt ergo inclusi iudei et infideles in dispositione canonis concedentis ius patro. laicis per d. tex. et ita etiam reperio tenere Bal. in consi. suo. cccxxxiij. incip. premittendum est, circa fi. idem tenet do. And. barb. in c. quanto. in fi. de iudi.

24 ¶ † Decimo quero, an heretico, qui tamen sit baptizatus, competere possit ius pat. videtur dominum quod sic, quia christianus appellatur. d. c. frigentius. et d. c. pie mentis. In contrarium tamen concludunt Io. an. et alij in d. c. nobis. et mouetur, quia hereticus nihil habet, cum omnia bona eius ipso iure sint confiscata. c. cum secundum leges. de hereticis lib. vj. et propterea dicunt, quod etiam si presupponatur ipsum hereticum acquirere iuspatr. tamen illud esset confiscatum statim. De hoc tamen an iuspatro transeat in confiscatione bonorum. In casu predicto non est dubium, quia confiscatio fit a iure canonico. sed quando confiscatio fieret per iudicem laicum, vel per ius ciuile, dic vt dicam. j. super verbo, vel is a quo causam habuit, vbi melius cadit. Predictam etiam conclusionem tenet Arc. in c. quicunque fidelium. xvj. q. vij. vbi dicit quod si patronus labatur in heresim, amittit iuspatro. Subijcit tamen quod si redeat ad fidem illud recuperat. Circa tamen istud vltimum aliter loquitur gl. in c. maximum. j. q. vij. que dicit quod hereticus reuersus ad fidem recuperat iuspatrona. quando sententia contra eum lata non erat de amissione iurispatrona. secus si sententia contra eum lata erat. Quam conclusionem tenet etiam Archi. quem refert et sequitur Gemi. in ij. col. in c. vnico. eo. titu. lib. vj. Aliter etiam in hoc loquitur Abb. Panor. in c. quia diligentia. in fine. s. de electio. Et dicit indistincte, quod imo hereticus reuersus ad fidem non recuperat iuspatrona. nec alia bona. Et ratio est secundum eum, quia vbi precessit bonorum publicatio ab homine vel a iure, non recuperat quis bona per penitentiam, quia semel commissum non retractatur, sed bona heretici ipso iure et facto a lege sunt publicata. d. c. secundum leges. et firmat Abba. in c. vergentis. j. de heretic. Adeo vt dicat tex. in c. ij. in fi. de presc. li. vj. Quod etiam si hereticus reputetur catholicus in vita sua, quandocunque detegatur heresis post eius mortem, poterunt illius bona per fiscum ab heredibus auocari, nisi ipsi heredes illa per. xl. annos bona fide possederint. vnde opin. Pano. verior videtur per predicta.

25 ¶ Undecimo quero, † an quando iuspa. competit collegio, vel monasterio solus platus presentare possit. tex. in c. ex literis. j. eo. quem ibi ponderat Abb. probat quod sic. quia presupponitur ibi presentationem factam per solam Abbatissam valuisse. In contrarium tamen est veritas. vnde dicas quod presentatio debet fieri a prelato cum capitulo, vel maiori parte capituli. tex. est in c. ea noscitur. s. de his que fiunt a prelatis sine consensu capit. et ibi notant omnes. Hoc tamen limitatur, nisi aliter consuetudine vel priuilegio caueatur, vt ibidem probatur. Istam etiam conclusionem probo per tex. quem ibi legando ponderaui in c. illud in fine. ibi, sine presentatione fratrum. j. eo. Et firmat Rota in antiquis. sub titu. de prebe. deci. xix. incip. ibi presentatio. Aduerte tamen quod Abb. vel prelatus tanquam caput collegij faciet talem presentationem secundum Inn. in d. c. ea noscitur. et Rota vbi. s. Intelligo

tamen, q cum consensu capituli, seu maioris partis eam faciat per iura.s.alleg. Non obstat nunc tex.in.d.c.ex literis, qr dum ibi dr, q Abbatissa pntauit, dz intelligi, q illam pntationem fecit cu osensu capituli, vel maioris partis, vel q sola habebat ius presentandi ex osuetudine, vel puilegio, vt sic ocordet cum.d.c. ea noscit. Conuenit.n iura iuribus ocordare.c.cum expediat.d elec.lib.vj.cum vulg. An aut si prelatus pntauerit nomine queitus, vel capituli, presumedum sit consensuz ipsius capituli vel couentus interuenisse, dic vt no.in.d.c.ea noscit, et per Archi.et.d. Prepo.diui Ambro.in.c.diaconi.lo vltimo.xciij.di.et facit qd dicit Rota in prealleg.decis.et habetur de hoc clarius per Rot. in antiq.decis.j.sub tit.de his que fi.a prela.

26 ¶ † Duodecimo quero, an qn ius pat.copetit oentui vel capitulo oversi et nouitij, vel non professi habeat voce. Abb.in.c.j.ff.d procu.vr ocludere q non, dicit.n.qd tales oversi laici indubitater in spualibus non admittunt cum alijs clericis, puta in elec.plati per.c.ex eo.in fi.de elec.lib.vj.vbi tex.clare dicit q non professi, nec oversi hut vocem in electione.in temporalibus etiaz no admittent, qr applone capituli, non coprehedunt oversi, tex.est in.c.et si Christus.in fi.iuncta.s.scriptione.s.de iureiur.vbi etiaz Abb.id notat. Pro hac oclusione.in simili facit q decidit glo. approbata in.c.pe.s.de cle.no resi.in verbo assisios.que dicit q capellani, et alij beneficiati in ecclesijs collegiatis non vocantur ad communes tractatus, nec sunt de corpore collegij canonicorum. Predictam etiam conclusionem tenet Ang.in.§.hoc etia. in.ij.col.in auc.de alie.et emphyteosi.

27 ¶ † Decimotertio quero sup hoc verbo copetens alicui, an si filiussa.sit patronus, vt qr ei donet ius pat.vel aliter legitime ocedat, pater habeat ius pntandi, an vero ipse filius, vr q pater, qr ad eum spectat fructus bonoz aduentitioz filij.l.cum opz.C.de bon.qz lib.l.fi.eo.ti.cum si. Cotrariu ocludo, qr in spualibus vel quasi filius non acqrit patri, nec curat de patria ptate.c.si annu. de iudi.lib.vj.et ita in simili decidit Abb.in.c.osuluit.j.eo.

28 ¶ † Decimoquarto quero, an ius pntandi copetat ei q est in quasi possessione iuris pa.lz non appareat q sit patronus. Breuiter ocludite q sic, casus est in.c.osultationibus.j.eo.et in sili in.c.qrelam.s.de elec.et vtrobiqz no.probat etiam in.c.ex lris.j.eo d.et alibi sepe.hinc dixit do. Card.flo.in cosi.suo.lxviij.incip.vacante quadam parochiali ecclesia.in.ij.col.in princ. Quod qtuz ad effectum pntandi non refert an qs sit patronus, vel in quasi possessione iuris pat. Ratio huius oclusionis est fm doc.in pdictis locis, qr pntatio est fructus iuris pat.fructus aut spectat ad possessorem.§.si qs a non dno.insti.de re.di.no.in.c.grauis.de rest. spo.igit et c.comprobat per simile de eo qui est in quasi possessione eligedi, qr pot dare vocem in electione lz aliter de iure suo no appareat, et sic de similibus de qbus per Abb.panor.in.d.c.querelam. Hanc et oclusionem firmant do.de Ro.in antiq.decisio. sub ti.de preb.deci.v.que incipit, quidam, et do. Alex.de imo.in osi.suo.lxxv.incip.visis.in.iiij.vol.in pen.col.et nemo discrepat. Sed pro intelligetia pleniori huius.q.suborit alia qd accessoria

29 et necessaria, † scz qn dicat qs esse in quasi possessione iuris patr. seu q regrant in acqsitione quasi possessione iuris pat.in h puncto doc.in.d.c.osultationibus.maxime Abb.panor.in vlti.no. et in ver.ex his infert, vnr ocludere, q ille dicat ostitutus in quasi possessione iuris pat.qui semel pntauit cum bonafide, scz crede do se esse patronum, vnde si postea talis scdo loco presentet, presentatio ista dicitur facta a quasi possessione iuris pat.vos autez dicite q plura requiruntur, que enumerat Calder.in consil.suo. cxij.incip.que requirantur sub hoc eo.titu.

30 ¶ † Primo enim reqrit q pntatio fuerit facta cuz bonafide, q et tenent doc.prealleg. Quo aut probet ipsa bonafides, declarant Inno.et alij in.c.ij.de in integ.resti.Cald.osi.suo.xij. incip. an reqrat sub hoc eo.ti. Abb.panor.et alij in.c.cum ecclesia.de cau.pos.et proprie.et pulchre do. Alex.in prealleg.osi.lxxv.in vlti.col.et pondera qr in isto primo requisito sentit et Cald.q vnica presentatio sufficiat, qd et sensit glo.et ibi Abb.pan.in.c.si vero.j.eo.et clare Abb.in.c.j.vers.et hec faciunt.s.de relig.do.firmat et do.Cardi.flo.in.d.c.ex literis.in.ij.col.in.ij.oppo.j.eo.et Bal.pulchre in consi.suo.xxxij.incip.qdam nobilis.in fi.in.iij. vol.facit et glo.in.d.c.cum ecclesia.in verbo, in trium.s.de cau. pos.et proprie.que dicit q ad recuperanda quasi possessione eligendi sufficit datio vocis in vna electione, et ita transeunt ibi Inno. Abb.et alij, idem dicit Inno.in.d.c.ij.de restit.in integ.in.ij. col.et ibi Abb.in fi.idem firmat do. Alex.in osi.suo.lxxiiij.incipien.viso puncto.in.iij.col.in.iiij.vol.et pbat ex doct. Bar.in.l. j.§.ij.ff.de iti.act.priua.et Bal.pulchre in.l.j.in.j.col.C.de serui. vbi dnt q in his que non solent ocedi rone facultatis vel amicitie, sed tantummodo permittuntur his qui habent ius id faciendi, vnicus actus sufficit ad acquirendum possessionem vel quasi, Exemplificatur autem vt per eos ibi, et per Bart.in.l.sicuti.§.si queratur.ff.de ser.vend.vbi eandem doctrinam ponit, et ide vult Cald.in consi.suo.ij.sub tit.de cau.pos.et proprie.

31 ¶ † Scdo reqritur vt dicit do. Cald.in.d.osi.xij.q pntatio fuerit admissa et confirmata, et sic q sequuta fuerit institutio. Istud et firmat do.Car.in.d.c.ex lris.in.ij.oppo.et Abb.pan.in osil. suo.liij.incip.casus otingentie circa prin.in.j.vol.et allegat multa iura, et idem ocludit in consi.cvj.incip.casus.in pe.colu.in.ij. vol.vbi dicit q qn sequuta est institutio, ex tunc quis dr in quasi possessione, et non prius, et firmat Bal.in osi.s.alleg.vbi dicit, q si quis no est admissus neqz repulsus, vel apposita oditio, de cuius veritate incerti sumus, qd per talem presentationem non dicitur quis possidere.et idem dnt doc.in.d.c.cuz ecclesia, et in alijs locis.s.alle.in quibus loquuntur de quasi possessione electionis qr intelligunt acquisitam quasi possessione electionis, qn electio est confirmata, et non prius.idez in effectu tenet do. Ant.de bu. in repe.c.fi.in vlti.col.de cau.pos.et propri. Ego fortius dico, q etiam est necesse quod institutio vel ofirmatio sit osequuta effectum, vnde secus esset si ab institutione appellatuz, et in causa appellationis fuisset cassata ipsa institutio vel confirmatio, qr tunc talis institutio vel confirmatio nullum produceret effectum, argu.c.quod autem.in fi.j.eo.vnde hoc casu perinde esset, ac si ipsa institutio facta non fuisset. Et ita perpulchre reperio decidere do. Cald.in osi.suo.xiij.s.ad aliud propositum allegato, et satis est de mente do. Alex.in prealléga.consi.

32 ¶ † Tertio requiritur fm do. Calde.vbi.s.quod institutus habitus fuerit tanq rector, vel capellanus in possessione rectorie vel capelle, et ad hoc requisitum, et etiam ad alia supra enumerata, allegat notata per Inno.et Hosti.in.d.§.ij.de restitu.in integ.et per Io.and.in.d.c.consultationibus. Hoc tamen requisitum videtur in effectu idem cum precedenti in quo dictum est, q effectus institutionis debet esse sequutus.

33 ¶ † Quarto et vltimo reqrit fm Cal.in loco palle.q ille in cuius preiudiciu quasi possessio iuris pat.acquirit hoc sciat et patiat. Et ad hoc alleg.nota.per Io.and.in.c.bone.ij.de postula.pla.et in.c.oquerentes.de offi.ordi.et in.c.cu ecclesia.de cau.pos.et proprie.tu vide et Inn.et ibi Abb.in fi.in.d.c.ij.d i integ.resti.et hoc est regulare in acqsitione quasi possessionis iuriu icorporaliu, lz secus sit in rebus corporalibus.l.fi.et ibi no.C.de prescri.lo.tep. et pulchre declarat Bal.in.l.j.et.ij.in.j.col.versi.iiij.oppono.C.d serui.et Bar.in.l.j.§.ij.in.iij.col.ff.de itine.actuqz priua. Quo at pbet scientia et patietia illius de cuius piudicio tractat vide Abba.in.d.c.cu ecclesia.in.v.col. Aduerted u tn est circa pdicta q si incorporalia vacet, qr nullus illa possideat, tuc no est necesse hre scietia vel patientia alicuius in acqsitione quasi possessiois illoz. ita ocludit Abb.in.c.in literis.in.viij.col.s.de resti.spo. Et alle. Inn.in.d.c.bone, et hoc satis de se pz. Et sic hemus declaratum, quo acquirat quasi possessio iurispatro.et p ons et possumus cognoscere, quo amittat ipsa quasi possessio, qd et decidit Cald.in osi.suo.xiiij.incip.cassat pntatio, et in osi.seq.sub hoc eod.titu.et tradut doc.in.d.c.ex literis.et faciut notata p Abb.in.d.c.cum ecclesia.in.j.col.in fi.per illu tex.s.de caus.pos.et proprie.et aliqd videbimus infra.in.q.xvj.et plenius.in.xviij. Quo autem conseruetur quasi possessio iurispatrona.dato quod nulla fiat presentatio, videbimus infra in.q.xvij.

34 ¶ Decimoquinto qro † circa pdicta, qr oclusuz est qd ex vnica psentatioe ocurretibus alijs de qbus.s.acquirit quasi possessio iurispa.an p exercitiu alterius actus opetetis prono acquirat dicta quasi possessio, vt puta qr honorat quis in ecclesia et tractat vt patronus.iuxta tex.et ibi no.in.c.nobis.j.eo. Ista.q.est nota.et de facto plerunque otingere posset. Ego reperio qd Feder.de senis in osi.suo.ccxxxiij.incipien.super prio pucto.in pe.col.in fin. decidit qd sic, et mouet qr isti sunt actus, vt cui debet vnus, debet et reliquus, qr ex eode fonte, pcedut, vn ocludit, q ille q in alijs actibus opetentibus patrono fuit in quasi possessioe, et psumit esse in quasi possessioe pntandi. Premissam et oclusione clare firmat Io.an.in.c.qd alicui gratiose in fi.de reg.iur.lib.vj.in mercurialibus.vbi formaliter dt, qd p exercitiu vniusactus opetetis patrono erit qs possessor iurispatro. Ista eande oclusione aperte sentit Abb.p illu tex.in.c.j.ver.et hec faciut.s.d reli.do.vbi dicit qd qn no ostat qd iuspatro.ptineat ad aliu, psumendu est qd ptineat ad illu qui exercuit vnu ius copetes patrono tantu.et ibide in vltimo nota.in prin.dicit esse menti tenendum, et satis notanduz q per

per exercitium vnius iuris, seu articuli comprehensi sub vniuerso, infert ad possessionem iuris vniuersalis. Contrarium tñ tz Lud. ro. in consi. suo. cclviij. incip. presens ꝯsultatio. sed precedẽs opi. magis pl3, pro qua ẽt ipse Lud. aliqua ex pdictis fundamẽtis adducit, ꝛ ꝗuis postea tenendo ꝯrium illis rñdeat, tñ ille rñsiones non tollunt ipsa fundamẽta in proposito nr̃o. Sentiũt tñ prefati doc. maxime Fed. in. d. ꝯsi. ꝙ vbi appareret alium presentasse, ꝛ sic esse in quasi possessione illius actus, non pcederet predicta decisio, ꝙ est satis rõnabile, ꝛ ad hoc faciunt plura similia que accumulat do. Fely. in. c. auditis. col. viij. de prescrip. in ver. scḋa declaratio. ꝛ ratio potest esse, qꝛ tunc cessat presumptio que oriebat̃ in fauorẽ illius qui est in quasi possessione alioꝝ actuum, vel alterius actus ꝗ̃ pñtationis. Limita ẽt predictaz ꝯclusionẽ, vt non procedat, qñ quis probaret quasi possessionem circa primordia actus, qꝛ tunc non diceret̃ probasse quasi possessionẽ actus, tex. est, ꝛ ibi Abb. in. vij. no. declarat in. c. cumana. ſ. de ele. qñqꝫ tñ secus est, vt est tex. in. l. si partem. in princ. ff. quemad. ser. amit. quem not. do. Francis. de are. in. l. iij. in prin. ff. de acq. pos. Et ad premissam qõnem vide omnino do. Ant. de bu. in repe. c. fi. col. xxix. ꝛ seq. de cau. po. ꝛ proprie. ꝛ ꝯclude vt per eum, quia plene loquitur post alios per eum relatos.

35 ¶ †Decimosexto quero circa predicta de qõne sepe occurrenti, pone ꝙ Titius pñtauerit pluribus vicibus rectorẽ ad ecclesiam, vltimo loco Sempronius pñtauit, qs istoꝝ dicat̃ in quasi possessione, ꝛ sic quis erit potior in pñtatione de nouo fienda. Istaz. q. tangit Fede. de se. in. d. ꝯsi. ccxxxiiij. i pe. col. ꝛ decidit ꝙ in possessorio obtinebit ille, qui vltimo loco pñtauit, alleg. tex. in. c. cuz ecclesia sutrina. ibi, vltimo ꝛ immediate. ſ. de cau. pos. ꝛ proprie. ꝛ alia de qbus per eũ. Itẽ pulchre decidit Old. in ꝯsi. suo. cccxij. incip. thema qõnis. circa fi. Eandem ꝯclusionem tz do. Car. flo. in. c. ex literis. in. ij. oppo. ꝗ. eo. idẽ tz Jo. and. ꝛ ibi Abb. refert ꝛ seqtur in. vij. col. in. d. c. cum ecclesia sutrina. vbi dñt ꝙ nõ est necesse ꝙ electus vixerit per tps. xl. anno. ad hoc ꝙ electores dicãtur ꝯstituti in quasi possessione eligẽdi, sed sufficit vnicus actus ꝛ vltimus, ꝛ sic vnica electio ꝛ vltima. eãdẽ ꝯclusionẽ facit do. Fely. sand. in. c. cum accessissent. in antepe. col. ſ. de ꝯsti. ꝛ alleg. Fede. in. d. ꝯsi. ccxxxiij. dñt tñ Fede. ꝛ do. Fely. in. d. locis, secus esse vbi ageret̃ petitorio, qꝛ possessio non prescripta legitimo tempore non tolleret precedentem prescriptam, alleg. not. in. c. cum de beneficio. de preb. lib. vj. Eandẽ ꝯclusionẽ sentit Bar. in. l. j. §. ij. ff. de iti. act. pri. vbi dicit, ꝙ si dubitet̃, an aliqs habeat ius eligẽdi, sufficit pbare ꝙ dederit vocẽ in pxima precedenti electione. Contra tñ predictam ꝯclusionẽ facit reg. que h3, ꝙ iunior possessio presumit̃ clãdestina. c. l3 cãm. vbi Inno. ꝛ alij notant maxime Abb. in. x. no. ſ. de proba. ꝛ dicit Bar. in. l. celsus. in. v. col. ff. de vsuc. ꝙ vbi possessio antiquior appareat, nouus possessor presumitur in mala fide, ꝛ qḋ pbans de antiquiori possessione vincere debeat, firmat ẽt Bar. in. l. si duo. in prin. in pen. col. ff. vti pos. ergo vr̃ ꝙ ille qui prius fuit ꝯstitutus in quasi possessione pñtandi preferat̃ posteriori in pñtatione de nouo fiẽda. Retẽta predicta cõclusione ad istud fundamentũ põt rñderi, ꝙ. d. regula non procedit in istis incorporalibus, ita Jo. and. l3 Abb. sibi ꝯ̃dicat in. d.

36 c. l3 cãm. alleg. Jo. and. no. in. c. j. ꝗ. eo. vbi dr̃ ꝙ ius pat. † ꝛ alia iura incorporalia sunt apud plures insolidũ, hoc ẽt in pposito sentit Bar. in. d. l. celsus. in. v. col. ergo quasi possessio iuris pat. poterit esse licite apud eum, qui vltimo loco pñtauit, vel aliter dicamus, ꝙ in terminis nostris quasi possessio iunior preferr̃, qꝛ antiquior possessor fuit priuatus quasi possessione sua patiẽdo ꝛ non ꝯtradicendo vltimo pñtandi iuxta not. per Inno. in. d. c. ij. de in integ. resti. in sua gl. mag. ꝛ clarius per Bal. in. l. j. in vlti. col. x. tu ad intelligentiam hoꝝ. C. de ser. ꝛ aqua. ꝛ per Card. flo. in. d. c. ex literis. in scḋo ꝯ̃rio, nisi ẽt scientia ꝛ patiẽtia primi possessoris interuenisset, vltimus pñtatus non acqsiuisset possessionẽ, vt dñt prefati doc. ꝛ. ſ. plenius dictũ est, ꝛ firmat Cal. in ꝯs. suo. xv. incip. duo bis pñtant sub hoc eo. tit. ¶ Vel aliter ꝛ tertio dicamus, ꝙ vera est dicta rl̃a, sc3 ꝙ iunior possessio presumit̃ clandestina. Sed presumptio ipsa tollit̃, qꝛ in casu nr̃o presupponimus ꝙ vltimus pñtator fuerit in bonafide, ꝛ qḋ eius presentatio fuerit ꝯfirmata per iudicẽ ad quem spectat ꝯfirmatio vel institutio, ꝛ qḋ alia ꝯcurrerint necessaria ad legitime acqrendã ipsaz quasi possessionem, que. ſ. enumerata sunt in. xiij. q. in ver. sed pro intelligẽtia. De mẽ tñ dicte regule, ꝙ possessio iunior presumit̃ clãdestina. vide in locis preallega. ꝛ per Bar. Imo. ꝛ doc. in. l. si de eo. §. fi. ff. de acq. pos. ꝛ per do. Alex. in. d. l. si duo. in apostil. ad Bar. ꝛ per excellentissimum etate nostra do. Barth. soci. in sua repe. l. rem que nobis. in. iiij. q. ꝛ aliqd in. ij. ff. de acqui. po. Stat ergo ex predictis conclusio, ꝙ ille qui vltimo loco presentauit prefertur in presentatione de nouo fienda alijs, qui antea etiam pluribus vicibus presentauerant declarando, vt. ſ.

37 ¶ †Decimoseptimo qro, circa predicta pone ꝙ vnus ex pluribus patronis pñtat, alij sunt negligẽtes, an per hoc sint priuati quasi possessione sua, in hoc pũcto dicas, ꝙ si nõ appareat eũ q pñtauit eã pñtationem fecisse animo priuandi alios sua quasi possessione, alij non sint puati. Quinimo per pñtationẽ factã per vnũ, ꝯseruat̃ quasi possessio alioꝝ, ita ꝯcludit do. Abb. in consi. suo liiij. incip. Christi ꝛc. in. j. vol. ꝛ põt exẽplificari predicta decisio, qñ pronus, qui pñtauit, nõ dixit se eẽ vnicũ pronum, sed dixit se vnũ ex pronis, tũc. n. attestat̃ alios hr̃e ꝯpatronos, ꝛ eo mõ ius ipsoꝝ ꝯseruat. Premissam ẽt ꝯclusionẽ clare ponit Fede. de se. in ꝯsi. suo. cij. incip. nobilis qdã genere. in vltimo dubio, dicens, ꝙ l3 qñ vnus solus est in possessione eligẽdi, ꝛ pmittit aliũ eligere amittat suã possessionẽ, secus tñ h3 eũ si nõ habeat ius eligẽdi cũ alijs, qꝛ illi si eligãt vtunt̃ iure suo, nec pñt phiberi, idẽ expresse sentit Cal. in. d. ꝯsi. suo. xv. in precedẽti. q. alleg. Pro premissa ẽt ꝯclusione facit tex. in. l. cõis seruus. ff. de acqui. pos. vbi pbatur, ꝙ si vnus possideat rem cõem, ab oibus ꝯsocijs possideri intelligit̃. Et ppea dicit ibi notabiliter Bar. ꝙ si plures sunt heredes, qui habeãt bona cõia, ꝛ vnus solus administrat, ꝛ fructus pcipit, dñr alij possidere, qꝛ ille qui administrauit, totum vr̃ gessisse iure familiaritatis, ꝛ cõi nomine, ꝛ ita transeunt alij doc. ibi, prout etiam refert ꝛ seqtur do. Alex. ibi, legit tñ illam legem cum. l. qui iure familiaritatis precedenti. Hanc etiam conclusionem sentit Jo. and. ꝛ Gemi. in. c. vnico. in fi. de iure patr. libr. vj. post Roffre. in qnestionibus suis. q. xviij.

38 ¶ †Decimooctauo quero, qbus modis amittat̃ quasi possessio iuris pat. Circa hãc. q. ego reperio ꝙ Cald. in. d. ꝯsi. suo. xv. dicit ꝙ quis eam perdit, qñ apparet eum spoliatũ, puta qꝛ voluit presentare, ꝛ nõ fuit admissus, vel qñ non presentat, qꝛ credit ad se non pertinere ius presentandi, qḋ possidebat, vel qñ nõ est ausus presentare contra voluntatem eorum, qui dicunt ad se tantũ spectare ius presentandi, ꝛ sic qñ per aliquem actum exteriorem appareat eum amisisse ipsam quasi posses. alleg. l. iij. §. in amittẽda. ꝛ. l. queadmodum. ꝛ. l. clam possidere. §. qui ad nundinas. ff. de acqui. pos. hinc dicit ipse Cal. in consi. preceden. xiiij. q. quod presentatio alicuius fuit cessata p sniam, ꝛ pmisit eã sniam transire in rẽ iudicatã, tũc pdit eã possessionẽ quã hẽbat, ꝛ ꝙ ille pdat quasi possiõnẽ iurispa. ꝛ ẽt alioꝛũ iuriũ incorporaliũ, q excludit̃ ab exercẽdo actũ, ꝛ actus ille exercet̃ p aliũ vl̃ alios. ẽt pbat tex. in. c. cũ ecclesia sutrina. ꝛ ibi no. Abb. i. j. col. ſ. de cã pos. ꝛ ppe. subijciẽs Abb. ibi p hoc ẽt notandũ. qḋ in retinẽda quasi possessione iuriũ incorporaliũ nõ semp sufficit animus vide ẽt ad istaz. q. Inn. in. c. in literis. ſ. de restitu. spoli. vbi pulchre attingit, qũo amittat̃. de quo etiã per eundẽ in. c. ij. de resti. in inte. ꝛ ibi Abb. Pano. i fi. refert ꝛ ẽt plene tradit do. Flo. i. l. huitus. vl. ff. ḋ hui.

39 ¶ Decimonono qro, † psupposito ꝙ ius pñtandi ꝯpetat ei, q est in quasi posses. pñtet vnũ, verus pronus pñtet aliũ, qs ex istis pñsentatis pferat̃. Istã. q. format Abb. Pano. i. c. ꝯsultatiõibus. in fi. eo. ti. Et decidit i effectu, qḋ pfert̃ pñtatus a possessore, dũmõ bonefidei. Idẽ ꝯcludit Abb. i. ꝯsi. suo. liiij. incip. Xpi. circa pncipiũ in. j. vol. ꝛ alleg. Inn. in. c. ex literis. de resti. spo. ꝛ in. c. cumana. de elec. ꝛ alibi sepe. Idẽ ꝯcludit Bal. in. l. ij. in vlt. col. C. de serui. ꝛ aqua. Idẽ do. Ant. de but. in. d. c. ꝯsultatiõibus. i pe. col. Idẽ tenẽt dñi de Ro. in antiqs decis. decis. v. inci. qdã sub titulo de pbẽ. Idẽ ẽt ꝯcludit do. Feli. in tractatu suo qñ litere aplice. in pe. col. x. limitat̃ nono, l3 nõ alleg. dictas auctoritates. Rõ huius ꝯclusionis est, qꝛ vt dictũ est. ſ. in. xj. q. pñtatio est fructus iurispa. vt ꝯcludũt doc. in. d. c. ꝯsultatiõibus. ꝛ. c. ex lr̃is. ꝗ. eo. Sed fructus spectat ad possessorẽ bonefidei, vt ibidẽ no. ꝛ in. c. qrelã. de elec. ergo ꝛc. Hãc tñ ꝯclõnẽ lita, vt nõ pcedat qñ añ institutionẽ factã ꝯstaret de pprietate ipsius iurispa. qꝛ tũc pñtatus p habentẽ pprietatẽ vel dñiu3 deberet potius institui. Et rõ est, qꝛ

40 † pprietas absorbet cãm possessionis. c. cũ dilectus. de cau. pos. ꝛ ppie. Ita ꝯcludit ꝛ limitat Abb. in. d. c. ꝯsultatiõibus. in fi. Pro qua limitatiõe facit qḋ decidit Jo. and. i. d. c. dilecti. i pn. ſ. de arbi. vbi dt̃, qḋ si hoies vnius castri sint in quasi possessione pasculãdi intra limites alterius, ꝛ postea orial̃ ꝯtẽtio inter hoies dictoꝝ castroꝝ ex eo qḋ pascua nõ sufficiãt vtrisqꝫ, tũc preferent̃ dñi illoꝝ pascuoꝝ argu. c. suggestũ. ꝗ. de decimis. cũ alijs iuribus p prefatũ doc. alleg. ꝛ refert ꝛ sequit̃ Ro. in singulari incipiẽ. pscribit cõitas, car. xviij. col. iiij. vide qḋ. ꝗ. paulo dicet̃. Precedẽs ergo decisio pcedit, qñ post institutionẽ ꝯstat de pprietate alterius ex pñtãtibus. qꝛ p hoc nõ d3 remoueri pñtatus a possessore,

est veruz ꝙ in posterum presentauit verus patronus, cũ de eius proprietate ꝯstet. Ita clare probat tex. in. d. c. consultationibus. ibi, cum ex hoc ei qui de iure ⁊c. Item ille qui fuit institutus, in posterum recognoscet eum in verum patronum. Non autem recognoscet illud possessorem, qui euz presentauit, ita do. Car. flo. ibidem in. j. q. ⁊ alij sequunt̃. Itẽ in casu premisse ꝯclusionis dat̃ cautela ipsi vero patrono, vt representet de nouo illum institutũ, qui fuit presentatus a possessore, vt ex tali representatione acquirat possessionez iuris pat. quam prius non habebat, tex. est in. c. si vero, ⁊ ibi not. oẽs. ĩ. eo. ⁊ firmat do. Car. flo. in. d. c. ꝯsultationibus. circa fi. Scđo limita premissam ꝯclusionez, vt ꝓcedat qñ possessor est bonefidei, vt dictum est. Si aũt sit malefidei, neutra

41 tenebit̃, presentatio † enim veri patroni ideo non tenebit, q̃ sibi non lʒ propria auctoritate reassumere possessionem. Non ẽt tenebit pñtatio alterius propter malam fidem, ita Inno. in. d. c. in literis. de resti. spo. ⁊ firmat Panor. in. d. c. ꝯsultationibus. ⁊ in c. cum ecclesia sutrina. in pe. col. de cau. pos. ⁊ proprie. ⁊ ibi idem ꝯcludit Jo. de imo. in vltimis verbis, lʒ do. Ant. ibi videat̃ voluisse, ꝙ hoc casu ꝑsentatio veri patroni teneat. Aduerte tñ ad primam limitationem. s̃. relatam, q̃ Inno. in. c. in literis. s̃. de resti. spo. quem refert ⁊ sequitur Panor. in. c. cum ecclesia sutrina. de cau. pos. ⁊ propriet. col. pen. vñr tenere contrarium, q̃ dicunt ꝙ electio possessoris prefert̃ electioni proprietarij, ⁊ illa potius est ꝯfirmanda, ⁊ satis presupponunt, ꝙ de propietate ipsius proprietarij constet, ⁊ ratio eorum militat, quandocunqꝫ constet de proprietate, duz dicunt, ꝙ ideo prefertur electus a possessore, q̃ proprietario non licuit priuare possessorem ꝓpria auctoritate, iõ de dicta prima limitatione dubito.

42 ¶ † Vigesimo quero circa predicta, pone ꝙ verus patronus presentet, ⁊ tñ nec ipse, nec alius sit in quasi possessione, an presentatio sit nulla tanq̃ facta a non possessore, ex dictis in precedenti. q. concluditur, ꝙ imo pñtatio tʒ, q̃ ibi ꝯsistat aliquem esse veruz patronum ipse põt pñtare, lʒ non sit in quasi possessione. Et ita probatur in. d. c. consultationibus. a contrario sensu, ⁊ ibi notat Abb. qui etiam ad hoc alleg. Inno. in. c. cumana. s̃. de elec. inferens Abb. per hoc ꝙ fructus fundi pertinẽt ad dominium lʒ nõ sit in possessione ex quo nullus alius est possessor, ⁊ hoc nullam habet dubitationem, ideo vlterius non insisto.

43 ¶ † Vigesimoprimo quero, pone ꝙ duo sint in quasi possessione iuris patro. vnus est verus patronus, alius est putatiuus, verus patronus presentat vnum, putatiuus alium, qs preferri debeat. Istam questionem format Bal. in. d. l. ij. in vlti. col. C. de serui. ⁊ aqua. ⁊ decidit ꝙ preferri dʒ pñtatus a vero patrono, intm̃ ꝙ si pñtatus a putatiuo instituat̃, poterit alter ꝑsentatus a vero patrono illum facere remoueri, ⁊ ratio est ꝺm eũ, q̃ pñtatus a vero patrono fuit pñtatus a iusto possessore, alleg. Inno. in. d. c. consultationibus. qui hoc mihi non dicit, lʒ dicat ꝙ presentatio facta a iusto possessore bonefidei teneat, sed in casu nr̃o, ita põt esse possessor bonefidei putatiuus patronus sicut verus. Casus est iũcta gl. in verbo possidebat. in. d. c. ꝯsultationibus. Quare ego crederem, ꝙ si putatiuus patronus ẽt possideret bonafide, institutus ad eius pñtationem, non deberet remoueri, q̃ hoc casu q̃tum ad ipsam pñtationez factam perinde est, ac si esset verus patronus, per ea que dicta sunt. s̃. in. iiij. q. Et cum duo fuerint presentati, vt in themate q̃ónis presupponitur, fuit locus gratificationi. c. cum aũt. ⁊ ibi not. ĩ. eo. Arbitror tñ decis. Bal. posse saluari in casu, qñ ante instõnez constaret de proprietate veri patroni, non ꝑꝑ ipsius fundamentum, ꝙ non concludit, vt dixi, sed ex eo q̃ tunc non ꝯsideraretur possessio, q̃ proprietas illam absorbet. c. cuz dilectus. s̃. de cau. pos. ⁊ propri. vt dixi. s̃. in. q. xix. hoc enim casu bene verum esse ꝙ pñtatus per verum patronum possessorem põt facere remoueri pñtatum per putatiuum patronuz q̃tumcunqꝫ pariter possessorem per fundamentum. d. c. cum dilectus. ⁊ satis est de mente Abba. in. d. c. consultationibus. in fi. nisi ꝯtra fundamentuz. d. c. cum dilectus. instet̃, vt dixi in. q. xix. No. tñ circa ꝑdicta de patrono putatiuo ꝙ vbi talis patronus non esset in quasi possessione, pñtatio per eum facta nihil valeret indistincte, casus est in. d. c. consultationibus, ⁊ ibi Abb. colligit in. ij. no. subijciens per hoc esse limitandaz. l. barbarius. ff. de of. pret. ⁊ ratio est, q̃ vt sepe dixi pñtatio est q̃dam fructus iuris patron, qui fructus spectat possessori vero dño, vbi nullus alius sit possessor, vt declarat Abb. per illum tex. in. d. c. consultationib⁹ in pen. no. ⁊ hr̃ in. c. ex litteris. ĩ. co. ti. Et per hoc est dõm, ꝙ presentatus per talẽ patronũ putatiuũ, q̃ nõ sit possessor, dato ꝙ instituat̃, tñ possit remoueri qñcũqꝫ cõpareat verus p̃ronus vel legitimus possessor ꝑ ꝑdicta, hoc tñ limita vt in seq. q. dicetur.

44 ¶ † Vigesimosecundo quero circa ꝑdicta, pone ꝙ duo sunt quasi possessores iuris pat. vnus bonefidei, alter malefidei, vnus presentat vnum, alter alium. Eṗs instituit presentatum a malefidei possessore, an talis institutus debeat remoueri. Istam. q. tangit Inno. in. d. c. consultationibus. in fi. ⁊ decidit, ꝙ si incertũ est de malafide pñtantis, tunc ꝑꝑ incertitudinem tuẽdus est institutus in possessione bñficij, per. c. cum venissent. de in integ. resti. ⁊ per. c. cum venissent. de insti. Tñ ꝺm eum si postea ꝯstaret de veritate ⁊ sic de malafide presentantis, remouebitur dictus presentatus ab illo, ⁊ dabit̃ beneficium pñtato a bonefidei possessore, penes quem est fructus ius pat. Presentatus ergo per malefidei possessorem dato ꝙ fuerit institutus dʒ remoueri ꝺm Innoc. ⁊ ratio

45 est vt ipse dicit, quia possessor † malefidi non facit fructus suos. c. grauis. de resti. spo. cum si. Ergo presentare nõ potuit, cum presentatio sit fructus iuris pat. vnde si pñtauit nullum ius trãstulit in pñtatum. Istam eandez ꝯclusionem sequunt̃ alij, maxime do. Card. flo. ibi in. v. q. Idẽ ꝯcludunt do. de Ro. alia allegando in nouis decis. decis. incip. collatio. sub hoc eo. ti. idem Abb. in effectu in. c. ex literis. in pe. col. ĩ. eo. qui etiam ad hoc alle. Inno. no. in. c. ij. de in integ. resti. ⁊ in. c. literis. de resti. spo. idem etiam concludere videtur Gemi. post Lap. in. c. euz qui beneficium. in ꝑn. in. j. col. de preb. li. vj. Hanc tñ ꝯclusionem limitat esse veram. d. Car. flo. in. d. c. ꝯsultatiõibus. in. v. q. dũmodo a tali instõne fuerit appellatũ, q̃ tunc bñ retractari poterit, al̃s secus, ⁊ rõ est ꝺm eũ, q̃ talis institutio si nõ appellet̃ ab ea trãsit in rẽ iudica. ⁊ hʒ vim diffinitiue. c. fi. cũ ibi no. de elec. li. vj. Et ita ẽt intelligit ipse in. c. ex literis. in. §. ꝯrio. ĩ. e. ti. Sed hic cadit q̃õ accessoria ꝓ intelligẽtia pleniori ꝑcedẽtis, pone ꝙ iste pñtans malefidei nullũ habeat aduersariũ, sed solus presentat, ⁊ ad eius instãtiã ꝓponatur edictũ publicũ, vt moris est, iuxta. d. c. fi. ⁊ nemo cõpareat, ⁊ sequat̃ instõ, an si postea veniat verus p̃ronus, vel possessor bonefidei, ⁊ petat reuocari. d. instõnem offerẽs se ꝓbatuꝝ malã fidem pñtãtis, an erit audiẽdus. Cõclude hr̃ ꝙ nõ, ita decidit Gemi. in. c. ij. de offi. vic. li. vj. in. ij. col. dicẽs, ꝙ si eṗs instituisset aliquem ad petitionẽ eius, qui asserit se patronuz emisso edicto publico. Tunc patrono vero eẽt ꝑiudicatũ pro illa vice, alle. no. in. c. ij. de his que fi. a prel. vbi Jo. an. ⁊ Abb. dicũt, ꝙ si ꝯuenti nõ ꝯdicunt intra tṗs edicti de quo in. d. c. fi. nõ possunt amplius cõtradicere. Istud idẽ in effectu ꝯcludit do. Card. flo. in. d. c. ꝯsultatiõibus. in. iiij. q. in fi. ⁊ in seq. ⁊ in. d. c. ex literis. in tertio ꝯrio. Istã etiã ꝯclusionẽ firmat do. Fely. Sand. in. c. cũ bertoldus. in. iiij. col. in versi. aut si ordinarius. de re iud. Et mouet̃ inter cetera,

46 q̃ qñ aliq̃s † est iussus loqui, si tacet, vr̃ ꝯsentire, ẽt ad sui ꝑiudiciũ l. de etate. §. q tacuit. ff. de interroga. act. c. ij. de ꝯfessis. lib. vj. no. Inn. in. c. j. de his q̃ fiũt a maio. parte capi. Si ergo ꝓposito edicto verus patronus nõ ꝯparuit, sibi est imputãdũ, ⁊ si q̃s dicat tenendo hãc ꝯclusionẽ, q̃d rñdebimus ad iura ⁊ auctoritates. s̃. allegi. i q̃bus dr̃ ꝙ malefidei possessor nõ facit fructus suos ⁊ ꝑ ꝯñs vr̃ q̃õ pñtatio ⁊ istitutio retractari dẽant. Ego rñdeo ꝙ ꝯsensus tacitus veri patroni q̃ nõ ꝯparuit in termino edicti, ꝯfirmauit illã pñtationẽ ⁊ subsequẽtẽ institutionẽ, ⁊ pro illa vice sibi ꝑiudicauit ꝑ ꝑdicta. vñ postea nõ audit̃ petendo illa reuocari. ex qua ratione infert̃ ꝙ idẽ esset qñ ille qui pñtasset possessor nõ eẽt aliquo mõ etiã cũ malefidei. q̃ si patronus nõ ꝯparuit edicto, sibi imputet, q̃õ etiã est de mente ꝑfatorũ doctorũ. Fateor tñ, ꝙ dictus institutus recognoscet verũ p̃ronũ in futurũ verbaliter vel ꝑ instr̃m ꝺm do. Anto. de but. in. c. ex literis. ĩ. eo. ⁊ dixi. s̃. in. q. xix. in fin. Sed iterũ instabit subtilis ꝯtra. d. ꝯclusionẽ. ⁊ dicet ꝙ doc. in. d. c. ꝯsultatiõibus. maxime Abb. in vlti. no. indistincte dñt, q̃õ insti-

47 tutio † facta ad pñtationẽ eius qui non est patronus nec bonefidei possessor reuocari dʒ, ⁊ tñ etiã ipse sciebat verisimiliter dispositionẽ. d. c. fi. cũ gl. ij. scʒ ꝙ in pñtationibus ꝑponunt̃ edicta. Ergo sentiũt q̃õ nõ obstãte edicto sit fiẽda dicta reuocatio. Ad hoc ego rñdeo, q̃õ Abb. ⁊ ceteri loquunt̃ ꝺm tṗs. d. c. ꝯsultationibus quo tp̃e edicta non ꝓponebant̃, vel non obseruabat̃ dispositio. d. c. fi. ⁊ ita intelligit illũ tex. d. c. ꝯsultationibus. do. Car. Flo. in. d. c. ex literis. in. §. ꝯrio. Limitat̃ nũc predicta ꝯclusio, vt nõ ꝓcedat, qñ eṗs instituisset, vel contulisset bñficium sine alicuius presentatione, q̃ tunc si postea apparet patronus asserens se velle presentare intra tempus debitũ petendo institutuz remoueri debere, tunc deberet audiri. Istam limitationem colligo ex verbis Gemi in. d. c. ij. in. ij. col. Et ratio põt esse, q̃ tũc nõ est quid imputetur patrono, ex quo non fuit citatus, nec emanauit edictuz. in collatione enim beneficiorum non proponitur edictuz. vt dicit Hosti. quem refert ⁊ sequitur Abb. in dicto. c. ij. de his que fiũt a prela. allegat no. in. d. c. fi. de elec. lib. vj. Et ꝓ hac limitatiõe est

tex.

tex.in.c.decernimus.xvj.q.vij.⁊ declaraui supra super verbo,honorificum.in.j.quest.dic vt ibi plene dixi. An autem in casibus in quibus debet fieri reuocatio institutiōis illemet iudex qui institutionem fecit possit illam reuocare. vide Gemi.post glo.⁊ alios in .d.c.fi.⁊ in.c.ij.de offi.vic.lib.vj.in.ij.col.vbi ēt tāgit an vicarius episcopi possit ipsam reuocare.

48 ¶ Uigesimotertio quero circa†hoc verbū cōpetēs alicui, an ius p̄sentādi cōpetat ei cui mouet̄ qō sup iurepa.vel sup q̄si possessione illius. Istā qōnē tāgit gl.⁊ Doc.maxime Abb.plene in.c.ex literis.j.eo.⁊ in.c.ij.§.de restit.in integ.⁊ Doc.in.c.hec qppe.iij.qōne.vj.⁊ in dictis locis referunt̄ plures opiniōes.vna ē opinio,qō p̄sentatio possit fieri pēdēte ea rōne,q2 p̄sentatio est qdā fructus iurispa.vn̄ sicut possessor in rei ,pphana collegit fructus lite pēdēte,ita in hoc iure. Istā opinionē dicit Abb.in.d.c.ex literis cōmuniter sentire doctores. Eādē opi.tz Bal.in.l.ij.in vlt.col .C.d̄ seruitu.⁊ aqua. Alia ⁊ secunda est opinio quā tz gl.in.d.c.ex literis. qō nō possit p̄sentare ille cui lis est mota. Et dato qō admittat̄ presentatio,nō tñ dz seq instō p supiorē,sz dz expectari exitus cause. hāc opinionē etiā tz domi. Alexā.in cōsi.suo.lxxv.incip.visis.in penul.col.in.iiij.volu. Et rō est ƀm gl.p̄dictā,q2 si ɔtigeret p̄sentātez succūbere,nō possent restitui fructus p̄sentatiōis,ex quo instō eēt facta legitime.q2 canonice†institutus nō remouet̄ sine culpa.

49 ¶ Istā opinionē v̄r etiā tenere Rota in suis decisionibus nouis. decisionē.j.incipiē.possessor.sub hoc tit.de iurep.vbi dicūt, qō lz qñ mota est qō sup castro vel villa qua sit iuspa.possit pendēte lite p possessorē fieri p̄sentatio.qō etiā sequit̄ do.Feli. Sand.in.c.cū bertoldus.in vlti.col.§.de re iudica.tñ secus est ƀm Rotā,qñ lis sup iure seu possessione presentādi moueret̄,⁊ lis ɔtestata esset,q2 post litis ɔtestationē mala fides induceret̄,⁊ sic p̄sentatio fieri nō posset vt dicit Rota. ¶ Tertia fuit opinio principalis Joānis in d.c.hec qppe.⁊ refert gl.in.c.ij.de in integ.resti.in vlti.gl.vt distinguēdū sit,ꝗ aut qō est mota sup possessione, q2 negat̄ aduersariū possidere,⁊ tūc nō dz admitti presentatio,q2 sup hoc pendet qō,⁊ ita intelligit̄.d.c.ij.aut mouet̄ qō sup ,ppietate iurispa.vt q2 negat̄ aduersariū esse patronū,lz sit in possessione.⁊ tūc bene pōt ipe aduersarius p̄ntare. Rō ē.q2 existēs i possessiōe rei lite pēdēte pt

50 colligere fructus illius rei†tñ nō dz presentatus institui,lz presentatio admitti debeat,sz dz ipsa instō differri in euentū cause. Rō est,q2 possessor si succūbat tenet̄ restituere oēs fructus,quos percepit post litē contestatā,vt not.in.c.grauis.de resti.spo.sz si institueret̄ presentatus lite pēdēte,⁊ succūberet presentator in ,ppietate,nō posset restituere illū fructū,q2 legitime institutus remoueri non dz,⁊ ideo ,ppter impossibilitatē restituēdi dz differri institutio. Istā distinctionē refert ⁊ sequit̄ Abb.i.d.c.ex literis.post do. Ant.ibidem in col.penul.⁊ idem tenet do. Anto.in.d.c.ij.

¶ Quarta fuit opinio Inn.in.d.c.ij.⁊ ibi refert ⁊ sequit̄ Abb.in penul.col.ꝗ etiā mota qōne sup possessione poterit lite pendēte fieri electio vel presentatio. Rō est ƀm p̄fatos doctores, q2 qñ qs

51 pretēdit†se esse in possessiōe.nō dz ,phiberi vti sua possessione. Tñ ƀm eos differet̄ ɔfirmatio in euētū litis,q2 illius electio vel presentatio ɔfirmabit̄,qui obtinebit in cā. Ista opinio ē in effectu eadē cū prima.⁊ sic Abb.fuit varius,q2 in.d.c.ex literis.tz precedētē tertiā opi.⁊ distinctionē. ¶ Quarta fuit opinio Hosti.in.d.c.ij.⁊ ibi refert Abb.in vlt.col.⁊ primo dicit ipse,qō p̄dicta distin.seu opi. Jo.§.relata sibi nō placet,q2 dat locū figmētis. Nā ea attēta sz eū aduersarius volēs impedire electionē diceret,qō reus cōuentus nō est in possessione eligēdi vl' presentādi,vn̄ distinguit ipe sic,qō aut est ɔtētio sup iure presentādi,aut sup iure eligēdi. Primo casu nō pōt lite pendēte fieri presentatio sicut pōt intelligi ƀm c.ex literis.de iurepa.⁊ assignat rōnez q2 nō multū preiudicat̄ patrono,si nō presentat intra tēpora,q2 dato ꝗ presentaret nō attēderet̄ presentatio sua,si nō decideret̄ lis intra tēpora prefixa. Tūc enim posset eps ecclesie ,puidere,c.qm̄.⁊.c.eam te.j.eo.tit. Scdo casu scz,qñ est ɔtētio de iure eligēdi,cū nō sint determinata tēpora ad litē decidēdā.ar.c.dudū.⁊.c.cōgregato.de ele.poterit fieri electio lite pēdēte.vt in.d.c.ij. Ista opinio Host.satis v̄r ɔcordare cū opi.gl.in.d.c.ex literis.§.relata. Istā tñ differētiā seu diuersitatē Host.dānat do. Anto.de but. Abb.in.d.c.ij.dicētes qō iur̄ nō ,pbat̄.⁊.d.c.ex literis.nō dicit presentationē nō posse fieri lite pēdēte.⁊licet in sensu ɔrio id ,pbare videat. Tñ dz intelligi quātū

52 ad confirmationē,que non†pōt fieri pendēte lite.mihi etiā displicet dicta distincto Hosti.q2 non est rationabilis,nec concludens. ¶ Sexta opinio.diuersam a predictis videt̄ tenere .d. Card.flo.in d.c.ex literis.in vlt.col.dicit.n.ꝗ pendēte lite sup ,ppietate pōt fieri presentatio ⁊ institutio.secus si moueat̄ qō sup possessione.s. an possideat,vel nō,q2 tūc differtur instō. Ratio est ƀm eum,quia

possessio litigiosa nō sufficit,vt qs interim vtat̄ fructib⁹.ista sunt verba sua. Mihi aūt in hoc pūcto placet tertia opi.distinguēs.§.relata,q2 meliori fundamēto ē cōprobata.⁊ eā ēt seq v̄r Archi.i.d.c.hec qppe.⁊ hostiē.hic i sūma.in v̄si.qd iuris.in fine.⁊ in scdo mēbro distinctionis p̄dicte.s.qñ ē mota qō sup possessione, vt tūc nō debeat admitti p̄sentatio.cōcordat tertiā Rota.§.allegata in d.sua decisione.j.⁊ Card.§.relatus in precedēti opi.⁊ tenēdo hāc ɔclusionē nō obstat qō dicit Host.§.relatus i.d.c.ij.s.qō ista opi.⁊ distictio dat locū figmētis.q2 si dicamus qō mota qōne sup possessione nō possit fieri p̄sentatio,dicit ipse qō ad impediēdū p̄sentationē semp aduersarius diceret ꝗ alter nō est in possessiōe. Ad hoc respondet̄ qō nō est verisimile qō qs dicat aliū nō possidere, ⁊ eū sup hoc ad iudiciū petat,qñ sciat eū possidere pp iuramētuz calūnie,qō prestat̄ in iudicio ēt in sp̄ualibus hodie p cap.primuz

53 de iura.calū.lib.vj.nemo.n.presumit̄ immemor†salutis eterne.l.fina.C.ad legē iuliā repe. Itē nō est verisimile,,ppea qō agēs vel litigās temere bene cogitare pōt se in expēsis eē ɔdenādū.l.eū quē temere.ff.de iudicijs.c.finē litib⁹.§.de dolo ⁊ ɔtu. Propterea nō est verisimile,qō qs moueat litē sup possessione ad effectū impediēdi presentationē.q2 in themate ⁊ in qōne ista presupponit̄, qō qō sit mota,antequā eueniat casus presentationis fiende,⁊ sic p̄sumit̄ ꝗ lite pēdēte accidat ecclīam vacare,vn̄ cessare v̄r fundamentū vel absurdū,qō dicebat Host.militare.qñ aūt ecclesia iaz vacante orit̄ lis vel inter patronos,vel inter epm̄ ⁊ patronuz, vel inter presentatos,qd iuris sit dixi.§.in qōne.xxiiij.verbi honorificū. Nota tñ vnū circa predicta,qō vbi presentatio esset facta a patrono vel a bonefidei possessore ante litē motā,dz fieri ɔfirmatio,lz ante ɔfirmationē sit mota lis sup iure seu ,ppietate iuris eligendi. Ita decidit Abb. Panor.in.d.c.secūdo.circa finē.dicens ita sentire domi. Anto.ibi.⁊ assignat rationē,q2 ex quo presentatio fuit facta añ litē motā,non subiacet amplius restitutioni p ɔtestationē litis postea factā,q2 sicut fructus percepti nō subiacent restitutioni nisi a tēpore litis contestate, vt ipse ibi declarat, ita nec virtus istius presentationis iam oblate superiori ante litē contestatā debet impediri per contestationem superuenientem. ita Abb.post do. Anto.in.d.c.ij.circa fi.

54 ¶ Uigesimoquarto quero circa istud v̄bū,cōpetens alicui,†an p̄sentatio cōpetat patrono ad beneficiū vacās in curia romana. Conclude ꝗ sic.quia reseruatio facta per Papam de beneficijs vacantibus in curia,non trahitur ad beneficia iurispatro.laicorum,ne ipsi laici retrahantur a fundatione ecclesiarum.ita Lapus de castelliono in allegatione sua.xcvj.incipiente.beneficia vacantia in curia.⁊ notatur in.c.cum dilectus.infra eo.idem tenet do. Alex.in consilio suo.lxxv.incipien.visis.in.iiij.volumi.⁊ firmat do Fely.sandeus in suo tractatu quādo litere apostolice preiudicent ⁊c.in princip. Idem concludit Gemi.reprobata gl.ibi.in.c.ij.in.iij.col.de prebē.libro.vj. Et ista est communis opinio licet aliqui post dictam gloss.tenuerunt contrariuz quos refert Gemi.vbi.§.⁊ pro ista conclusione multas alias auctoritates accumulat do.Fely.sandeus in loco preallegato. Limita nunc dictaz conclusionem,vt non procedat,quando iuspatronatus haberetur in ecclesia ex priuilegio,vel quando presentatio competeret sine patronatu.ita concludit Fede.de senis in consilio suo.lxv.incip.infrascripte questiones.⁊ latius do. Cardi.flo.in consi.suo lxj.incip.vacāte.in.ij.dubio.⁊ in clemen.ij.in.vij.q.vt lite pendē .c.⁊ sequit̄.do.Fely.alias auctoritates allegans in dicto suo tractatu in verbo,limitat̄.xj.idē ipse do.Fely.in.c.nostra.in.xxxviij.correlario.de rescrip.idē Archi.⁊ do. Preposi.in.c.hortamur.lxxj.dist.⁊ in dictis locis videbis de rōne diuersitatis.⁊ idem firmat do. Alex.in.d.consi.suo.lxxv. Licet Barba.in quodā suo consilio inserto ante dictum consilium do. Alex.contrarium teneat post gl.in.d.c.ij.que communiter reprobatur vt dixi.

55 ¶ Uigesimoquinto q̄ro †an ius p̄ntandi rectorē ad ecclesiā ɔpetat aliquo casu ei,q nō est p̄ronus,nec in quasi possessione iurispatrona.nec ēt se asserat p̄ronū,⁊ sic questio est an alia rōne q̄z iuris patrona.possit quis p̄ntare rectorē vel clericū ad ecclesiā. Abb. in.d.c.de monachis.§.de p̄ben.versi.in quarto mō.v̄r sentire qō sic.dicit enim ibi qō ex ɔcessione tēporaliū ecclesie facta religiosis pp eorū paupertatē transfert̄ in ipsos religiosos ius p̄ntandi rectorē in ipsa ecclesia,nec tñ p̄supponit̄ illā ecclesiā fuisse patronatā. Cōtrariū tñ sentit ipse Abb.in.c.j.ver.⁊ ex p̄dictis.d̄ capellis mona.vbi dt,qō monachi hn̄t ius p̄ntandi ad ecclīā sibi subiectā,ita demū si sit iuspatro.ipsorū,alias secus.facit ēt qō dicit Abb.in ɔsi.suo.lix.incipiē.qdā Jaco.circa fin.in.ij.volu.vbi dicit,quod si cessat iuspatronatus,cessat p̄sentatio. Pro opinione prima facit cap.postulasti.j.eo.vbi rector ecclesie patronate, q tñ

nõ est patronus, põt presentare clericos in ecclesia patronata. ille tñ tex. nõ loquit' de presentatione clericorũ ad ppetuũ beneficiũ, sz de presentatione ordinãdorũ, q nõ debẽt ordinari ex quo nullũ beneficiũ hñt. ca. scdo. et ca. eps. s. de prebẽ. põt ergo rector presentare ordinandos ad titulũ bñficij sui, vt sic possint ordinari qñ facultates sufficiunt pro vtroq;. Alias eps talẽ presentationẽ nõ dz admittere, vt ibi dicũt Host. Abb. et ceteri. et ex tali psentatione non cõsequunt' presentandi aliquẽ tit. vel ppetuũ beneficiũ, sz tñmodo ɔsequunt' alimẽta, vt ibi notat'. et p Arch. et domi. Prepositũ diui Ambrosij in. c. qñ. xxiiij. dist. vbi ẽt dicit domi. Prepo

56 si. qd si ecclesia† ad quã presentat' clericus ordinãdus habeat aliã ecclesiã superiorẽ et patronã, an illius cõsensus requirat'. dic vt p eum. et per do. Card. flo. in. d. c. postulasti. in. iij. qõ. Ex predictis vr' dõm, qõ ius presentãdi rectorẽ vel clericũ ppetuũ nõ possit cõpetere alij q̃ patrono. Et si voluerimus hoc tenere, possumus respõdere ad decisionẽ Abb. in. d. c. de monachis, vt itelligat', qõ cõcessio ibi fuerit facta de tẽporalibus ecclesie patronate, alias si ecclesia nõ eẽt patronata vr' absurdũ dicere, qõ ius presentandi cõpeteret. Ista tñ so. est diuinatiua. vñ iudicio meo verius est dicere qõ presentatio rectoris ad ecclesiã qñq; cõpetat nõ patrono. et ita intelligi possit. d. c. de monachis. et qõ ibi dicit Abb. et ita etiã intelligat' cle. j. de iure patro. et similia iura que indistincte ɔcedunt presentationẽ psonis ecclesiasticis ad ecclesiã sibi subiectã, qz illud intelligit' siue sit subiecta, qz eaz edificauerint, et sic qz sint patroni siue qz alio modo fuerit sibi ɔcessa et subiecta. et ita itelligit gl. magna in sua distinctione in. d. c. de monachis. et premissaz ɔclusionẽ sentit Abb. in. c. cũ ecclesia vulterana. versi. quo ad fĩ. de ele. vbi dicit in ecclesia collegiata qñ vacat prebẽda, presentatio spectat ad platũ, et istitutio ad epm, et tñ ibi nõ presuponit' iuspa. in ipsa ecclesia. et ad hoc allegat Abb. auctoritates reprobata quadã alia opi. vt p eũ. et hoc etiã tz dominus Prepositus diui Ambrosij post archi. in. c. qñ. xxiiij. dist. et i. c. j. xxj. dist. idẽ do. Feli. sande⁹ in. c. cũ venerabilis. de excep. in col. xiij. et etiã i. xij. col. in prin. vbi dicit q in ecclesijs subiectis regularibus ad presentationẽ mona

57 chorũ eps† instituit. Nec tñ loquit' qñ regulares sunt patroni ipsarũ ecclesiarũ, presuponit ergo qõ in qbuscunq; ecclesijs subiectis monasterio cõpetat ius presentãdi monachis, et multa allegat. et maxime Marianũ latissime in. d. c. de monachis. Dicamus ergo q hoc casu presentatio cõpetit nõ rõne iurispa. sz rõne alterius iuris, qõ hz monasteriũ in ecclesiã subiectã. et facit. c. extirpãde. §. qui vero. de prebẽ. c. ad hoc. de offi. vica. vbi rector presentat vicariũ ppetuũ epo, put presupponũt doc. ibi, maxime abbas in. d. §. qui vero. in. iiij. col. in repeti. in versi. sz ɔtra. et vsicu. est etiã aduertendum. et ibidẽ Pe. de ancha. et in clemẽ. vnica. in. iiij. notabili. de offi. vica. et tñ nõ est patronus ille rector vel canonicus, de quo ibi põt ergo presentatio cõpetere sine patronatu vt ex pdictis ɔstat. sic ẽt pt cõpetere patro. sine fundatiõe, ɔstructiõe, et dotatione, vt voluit Abb. in cõsi. suo. xxviij. incipiẽ. in causa cõmunis castri. in ij. volumi. vbi dicit qõ iuspa. põt cõpetere alicui ex priuilegio pape, et sic absq; fundatione, ɔstructione, dotatione. et firmat domĩ. Feli. in tractatu suo qñ litere aposto ice &c. in. vj. col. ver. ampliat' x. et melius in penulti. col. versi. limitat'. xj. allegat inter certa domi. Card. flo. in cle. per literas. in. iij. qõne. de prebẽ. vbi dicit qõ si ad laicũ spectat ius presentãdi sine patronatu, cessat ratio, que allegat'. s. ne retrahant' patroni a fundatione ecclesiarũ. ergo ɔcluditur, quod quãdoq; presentatio rectori capellani competat non patrono nec presuponẽti iuspatronatus. Et facit qõ dicunt Archi. et domi. Prepositus in. c. hortamur. lxxi. distin. vbi inquiũt q

58 presentatio† qñq; cõperit via simplicis petitionis, vt qñ populus petit, vel supplicat, q talis presbyter instituat' in ecclesia sua, qz illum gratum hñt iuxta tex. et ibi notat' in. c. quod dei. de sta. mo. et isto modo pcedit forte ɔsuetudo que est Mediolani. vbi ad petitionẽ parochianorũ instituunt' rectores. valeret etiã ɔsuetudo, q mortuo prelato deberet fieri notificatio populo ciuitatis anteq̃ collegiũ pcedat ad electio. ita decidit Inn. singlr in. c. q sicut. de ele. et refert et sequitur Ro. suo singulari. incipien. cle. cum terra. de ele. in. vij. carta. statutum vt dicit dictus tex. et refert Ro. vbi. s. possent tñ tales parochiani de qbus. s. ẽt presentare vigore iurispa. qñ allegarent se patronos. et ad probandũ ipsum iuspatro. allegarent presentes antea factas iuxta notata in. c. querelam. de elec. et plene dicã infra super verbo, ipse vel is a quo causam habuit. in. q. vlti. in qua tractabo an possit iuspatronatus prescribi.

¶ Uigesimosexto quero circa dicta in discursu precedẽtis qõnis.

59 † pone q rector ecclesie patronate presentauerit clericũ ordinãdũ ad titulũ bñficij sui. iuxta. d. c. postulasti, an ipso rectore mortuo patronus teneat' illũ clericum presentare in rectorẽ. ɔclude qõ non vt ibidẽ pbat'. et declarant doctores, qõ intellige eẽ verũ, etiã si de ɔsensu ipsius patroni fuisset presentatus, vt ibidẽ dicit Jo. and. et firmat Abb. in fine. et ratio ẽ, qz si aliter diceremus. p idirectũ daret' ius ad vacaturũ bñficiũ, qõ nõ est dõm. c. nulla. cũ similibus. s. de ɔcessio. pbẽ. et ista est cõmunior et verior opinio sz Abb. ibi qcquid dixerit ibi. gl. referens alias opiniones. subijcit tñ Abb. qõ de honestate deberet talis presentari. vel de necessitate qñ adesset ɔsuetudo. et ad pdicta vide ẽt domi. Proposi. in. c. qñ. xxiij. dist.

60 ¶ Uigesimoseptio q̃ro† i materia pmissa. pone qõ duo sunt patroni, vnus presentat Petrũ q fuerat ititulatus in ecclesia, iuxta dictũ. c. postulastis. alter pñtat aliũ, nõ intitulatus data paritate in reliquis, qs debeat preferri. videret' dicendũ q sic. ex quo ipse seruierat in illa ecclesia, et ibidẽ fuerat intitulatus de cõsensu episcopi vel etiã patronorũ. In contrarium est veritas. ita probatur tex. in. d. c. postulasti. in verbo, nõ sunt alijs preferendi, et intelligit ibi Host. quẽ etiã refert et sequitur do. Car. flo. ibi in fi.

61 ¶ Uigesimooctauo quero† an patronus possit pmittere de pñtando, anteq̃ vacet ecclesia, et an valeat talis promissio. vide que dixi. s. sup verbo, honorificũ. in. xj. q. et plene notat' in. c. fi. de cõces. prebẽ. et in toto illo titulo. et sup dicto verbo, honorificũ, multas alias qõnes tetigit, que etiam bene cadebãt sub hoc verbo.

62 ¶ Uigesimonono quero† circa istud verbũ cõpetens alicui, viso qbus ɔpetat iuspa. et psentatio, qbus etiã ɔpetat institutio, br' cõclude, qõ cõpetit epo et nõ inferiori. tex. est in. c. cum ex iniuncto. in fi. ibi ad cuius officiũ tam instituito q̃ destitutio ptinet. infra de hereti. et in. c. nullus. xvj. q. vij. et pptera dicit Abb. in. d. c. cũ ex iniuncto. qõ eps habet fundatã intẽtionẽ suã de iure cõmuni super institutione et destitutione. vnde prelatus inferior vendicãs sibi hanc potestatẽ debet illam probare. Istam eandem conclusionem firmat Abb. in. c. cum ecclesia vulterana. in. iiij. colũ. et sequenti. s. de elec. et alibi sepe. Firmat etiam do. Card. flo. qui istã questionẽ format in cle. j. in. viij. col. versi. solutio. pro declaratione qõnis de supplen. negl. prelato. vbi iura concordãtia allegat. Eandem conclusionez tenet do. Feli. sandeus in. c. cum venerabilis. in. iij. col. de excep. cõcedens hoc procedere, etiam si prelatus inferior esset prelatus ecclesie, quia per hoc nõ habet ius instituẽdi in bñficijs i ea vel in eius fundo sitis, sz tantũmõ hz ius pñtãdi qcqd dixerint alij vt p eũ plene post Abb. i. d. c. cũ eccl'ia. et alios p eũ allegatos. Idẽ tz do. Prepo. diui Ambrosij in. c. j. xi. dist. et in. c. q̃to. xxiiij. dist. post Archi. ibi. Limita tñ hãc regulã vt p Fely. vbi. s. Predictã ẽt ɔclusionẽ tz gl. et doc. i. c. referẽte. s. de p ben. dicẽtes qõ de iure spãli bñ pt inferioribus institutio ɔpetere vt ibi, et faciũt q̃ dixi. s. sup vbo honorificũ. in. xxxiij. q. et clare pbat' in. c. ex frequẽtib⁹. vbi Abb. in. j. nota. s. de institu. et ẽt pbat'

63 in. c. oẽs basilice. xvj. q. vij. et alibi sepe. † Et nota qõ ẽt sup hospitalibus hz eps fundatã intentionẽ de iure cõi. Itẽ illorũ custodiaz hz. c. de xenodochijs. de relig. do. vbi pbat', qõ oium piorũ locorũ spectat ordinatio ad epm, et idẽ pbat' i. c. cũ ad sedẽ, vbi Abba. colligit in. ij. nota. de resti. spol. et facit tex. et qõ ibi dr' p Abb. in. iiij. nota. in. c. cũ sit gñale, de foro cõp. et tex. et qõ ibi notat' i. l.

64 oia priuilegia. C. de episco. et cleri. † Nota tñ, qõ lz de iure spãli puta pscriptiõe, vel puilegio ius istituẽdi spectaret iferiori, nõ tñ sibi cõpeteret ius destituẽdi. ita Abb. singulariter in. c. fin. in pe. col. s. de statu mona. Remittẽs se ad plenius dicta per eũ in. c. si qs ɔ clericũ. de foro cõpe. Idẽ Jo. And. Jo. cal. et Abb. et ceteri cõiter in. c. cũ ex iniũcto. de here. Idẽ Gemi. in. c. nemo deinceps. in fi. de electi. li. vj. idẽ Abb. i. c. accepta i fi. de resti. spo. an autẽ ex dispositiõe testatoris possit ad inferiorẽ epo spectare institutio. Tradit' in. d. c. nobis. per Abbatẽ, maxime in. c. cum dilectus. de consuetudi. et per do. Fely. in. c. cum accessissent. de ɔstitu. dicam infra super verbo, de diocesani consensu. q. xij.

65 ¶ Trigesimo q̃ro† an istitutio ɔpetat soli epo. an aũt ɔpetat epo et capitulo simul. in hoc pũcto reperio q Abb. Panor. in. c. cuz ecclesia vulterana. in. iij. col. s. de ele. Cõcludit, q eps in istitutiõe fienda nõ requirit cõsensum canonicorũ, sed potius ɔsiliũ alleg. text. in argumentum in. c. nouit. et in. c. quanto. de his que fiũt a prela. vbi idem tenet ipse. idem voluit domi. Cardina. floren. in. d. cle. j. de supplen. negli. prela. vbi dicit quod ad solum episcopũ spectat institutio et hoc satis probatur in. c. nobis. ɔ. co. vbi tex. dicit presentationẽ esse fiendam episcopo, nec aliquis dicit de capitulo. et ita obseruat consuetudo. Quid autez in collationibus aliorum beneficiorum que non sunt de iure patro. an requiratur consensus capituli. Ponit etiam Abb. post alios in. d. c. cum ecclesia vulterana. in. iiij. col.

66 ¶ Trigesimo primo quero † an vicarius generalis episcopi possit ex

sit ex suo officio instituere presentatū. videt̃ dicēdū q̄ nō p tex. in c. fi. de offi. vica. li. vj. qui ad literā dicit q̄ vicarius ḡnalis epi nō pōt ɔferr̄ bñficia, nisi spāliter sibi cōmissuʒ sit. Rōnē assignat tex. q2 collatio est donatio, q̄ donatio nō venit in ḡnali mādato. ꝛ per illū tex. dicit Pau. de ca. in ɔsi. suo. lvij. incip. venerabilis vir. circa finē. qꝺ act⁹ p̄sentādi nō cōpetit vicario sine expresso mādato dñi. ergo vr̄ ēt qꝺ sibi nō cōpetat actus instituēdi. ꝛ ita ēt repio expresse teneri domi. Card. flo. lȝ nihil alleget in cle. j. in. viij. qōne. e. tit. de iure patro. Et idē Jo. ꝺ imo. ibi in vltima col. in versi. sȝ qd si clericus. ¶ Cōtrariū tñ tenet gl. per illū tex. ꝛ ibi Jo. an. ꝛ Jo. de imo. in. ij. notabili. ꝛ expressius Ab. in. c. ex frequētibus. s̄. de insti. Idē Abbas. in. c. cū olim. de ma. ꝛ obe. Idē tȝ Ludo. ro. in singularibus suis in. ij. parte. in singulari. incip. tu scis qꝺ fundatores charta. xvj. col. iiij. Et hoc ēt sentit in ɔsi. suo. ccclxv. incipien. in re presenti. ꝛ sic ista vr̄ cōmunior opi. que plane ꝓcedet si tollat̃ obiectū de. d. c. fi. Rñdeo igit̃ ad illū tex. ꝓut respondet Abb. in. d. c. ex frequētibus. qꝺ ille tex. loquit̃ in collatione. Nos aūt in institutiōe. ꝛ rō diuersitatis est, q2 collatio vt dictū est, est quedā donatio que nō venit in ḡnali mādato, sȝ institutio est necessitas nec exercet̃ aliqua liberalitas, q2 ex quo presentatus est idoneus, dȝ de necessitate institui p superiorē. ca. decernimus. xvj. q. vij. ꝛ ꝑpterea nihil repugnat quo minus veniat in generali mādato. Ad auctoritatē Pau. de ca. respondet̃ qꝺ fundat̃ sup. d. c. fi. qui tex. nō loquit̃ in terminis nostris, vt supra dixi. Ad auctoritatē Card. ꝛ Jmole respondet̃ qꝺ nihil facit, q2 nihil allegat, vnde ei nō est credendū vt dicit Bal. in. l. res publica. C. ex qui. cau. ma. ꝛ facit qꝺ dicit gl. in. l. j. C. de legibus, qnimo dicit Abb. notāter post domi. Anto. de but. in. c. tua nos. j̄. de vsur. qꝺ etiā cōmuni opi. doctoꝝ vel glosaꝝ nō est standū. quando iure vel ratione non fundatur.

67 ¶ Trigesimosecūdo q̄ro circa hoc verbū cōpetens alicui, †an capitulo cōpetat ius instituēdi sede vacāte. breuiter cōclude q̄ sic. casus est in. c. j. de inst. lib. vj. ꝛ per illū tex. Ita firmat Card. in cōsilio suo. iij. incipiēte, an caplm. sub hoc eo. tit. ita etiā per illū tex. ɔcludit Abb. in. c. cū olim. s̄. de ma. ꝛ obe. Aduerte tñ, q2 licet capitulū sede vacāte possit instituere presentatū, nō tñ potest cōferre tex. est in. d. c. j. ꝛ in. c. vnico. distinguendo vt ibi, ne sede vacāte. e. lib. Et ratio diuersitatis nō bene potest assignari. vt p plura dicit do. Fel. in. d. c. cum olim. in prima col. Abb. tñ ibi nec discrepat. Fel. ponit rationē quā posui in precedēti qōne. An autem in alijs spectantib⁹ ad episcopū succedat capitulū vacante sede traditur plene per do. Feli. post. Abb. in. d. c. cum olim. ꝛ per eundeȝ do. Fel. in. c. eam. te. in. xvj. col. ver. in mandato. s̄. de rescrip. ꝛ in. c. irrefragabili. de offi. ordi. ꝛ qd sit in. c. regularium. Abb. remoto vide Panor. in. c. fi. s̄. ꝺ statu mo. ꝛ in. c. cū dilectus. s̄. de ɔsuetu.

68 ¶ Trigesimotertio quero circa materiā premissam, †si quis possit instituere, pone qꝺ papa deleget alicui, vt ad presentationem eius quē nouerit patronum ordinet ecclesiam, an talis delegatus poterit instituere. conclude quod nō, sed tātūmodo habebit declarare, casus est in. c. super eo. s̄. de offi. deleg. dic vt ibi habetur.

69 ¶ Trigesimoquarto quero, †an possit episcopus extra territoriū suam instituere presentatum. conclude q̄ non, secundum Abb. in. c. nouit. de offi. leg. rationibus de quibus ibi per eum.

70 ¶ Trigesimoquinto quero †an ius instituendi cōpetat abbati in ecclesijs subiectis pleno iure. cōclude qꝺ sic. ita probat̃ in. c. in lateranensi. ꝛ ibi Abb. s̄. de prebē. aduerte tñ qꝺ licet ad exēptos pueniret iuspatronatus, puta cū vniuersitate aliqua, tamē institutio spectaret ad eū ad quē spectabat p̄us, q2 in eos nō pōt eē plus iuris trāslatū q̄ haberet trāsferens. casus est. in. c. cū seculū. j̄. e. ꝛ ad p̄dictas qōnes. vide ēt Hostiē. in summa. in. ti. de insti. ver. qs possit instituere. ꝛ in titu. de offi. ordi. §. quid pertinet. ver. sunt aūt quedaȝ. ꝛ sic sum expeditus de questionibus applicabilibus huic verbo, competens alicui. capio nunc verbum, in ecclesia.

SVMMARIVM

1 Juspatronatus an haberi possit in ecclesijs cathedralibus.
2 Juspatronatus nunqd in ecclesia collegiata haberi possit. Et limitatur nu. 3. 5. 6.
4 Spiritualia non cadunt in laicos.
7 Ecclesia quādo dicat̃ collegiata, ꝛ que sint signa id cognoscendi.
8 Juspatronatus an in ecclesia conuentuali vel religiosorum haberi possit, ꝛ an in hospitali. 11.
9 Patronus an sit aliquis in capellis fundatis in monasterijs mēdicantium, ꝛ an vacant aliquando.
10 Dotatio non cadit in ecclesijs mendicantium, ex quo tales ecclesie nihil habere debent.
12 Hospitalia vel oratoria que sunt fundata sine epi auctoritate possunt reuocari ꝛ reduci ad priores vsus prophanos.
13 Locus priuatus quandoqȝ dici potest, licet consensus episcopi in eius fundatione interuenerit.
14 Juspatronatus an possit haberi in collegio vel loco deputato ad alendos scholasticos vel studentes. 15. Et an possit haberi in sepultura seu sepulchro. 16.
17 Patronus sepulchri quis sit.
18 Jus qꝺ qs hȝ in sedilibus vel bācbis in eccl̃ia an dicat̃ iuspatro.

In ecclesia. Circa istud verbum firmabo aliquas qōnes. p quas patebit an iuspa. possit haberi in alijs locis q̄ in ecclesijs, ꝛ an in qbuscūqȝ ecclesijs vel locis pijs haberi possit.

1 ¶ Quero igit̃ primo †an iusp. haberi possit in ecclesijs cathedralibus. Br̄ dicas q̄ sic. qꝺ probo p istud verbū, in ecclesia, posituȝ in diffōne, qꝺ est ḡnaliter ꝓlatū. ꝛ sic cōprehendit tā ecclesias cathedrales q̄ alias. ꝛ. e. modo ꝓbatur in tex. in. c. nobis. j̄. eo. ꝛ in multis alijs iuribus huius tit. ꝓbat̃ etiā ex idētitate rōnis, q2 cūqȝ ergo ipsam ecclesiā fundauerunt, ɔstruxerunt ꝛ dotauerūt, erunt patroni. idē si ex priuilegio id habeant. vt dicit dominus Prepositus i. c. hortamur. in. j. col. lxxj. dist. ꝛ. j̄. dicā plenius in vltima qōne sequētis verbi. Est tñ aduertēdū q̄ lȝ in tali ecclesia cathedrali possit haberi iuspa. q̄ tñ patronus vel patroni nō presentabūt epm in dicta ecclesia. sȝ bene presentabūt clericos ad alia bñficia particularia, vt dicet̃ in sequēti qōne. Et ēt hr̄ per do. Prepositū diui Ambrosij. in. c. imperiū. x. distin. Aduertēdū est ēt circa premissa q̄ Archi. in. c. lectis. lxiij. di. p illū tex. dicit q̄ reges vel p̄ncipes sunt patroni ecclesiaꝝ cathedraliuȝ. qꝺ etiam dixit Bald. in. c. quāto de iudicijs. ꝛ in proemio decretaliū. sed hoc nō ꝓbat̃ aliquo iure, ꝛ contrariū tenuit prefatus do. Propositus in. c. lec. preallegato. ꝛ plenius in. d. c. imperiū. vbi dicit q̄ predicta decisio Archi. ꝛ Bal. dȝ intelligi quantū ad protectionē, nō autē quātum ad electionem vel presentationē. ꝛ facit quod dicit Abbas post Uincen. ꝛ Philippū in. c. venerabilem. sup gl. in verbo, carebit. de elec. vbi dicit q̄ imperator non est patronus romane ecclesie. dato q̄ sit aduocatus ꝛ defensor illius, vt in illo tex. dicitur.

2 ¶ Scdo q̄ro †an iuspa. possit haberi in ecclesia collegiata. p̄dicta faciunt qꝺ sic. ꝛ est tex. clarus in. c. nobis. infra eo. est veruȝ q̄ prelatus non presentabitur hoc casu a patrono, sed eliget̃ a collegio ꝛ electiōi facte patroni postulabit̃ assensus de honestate tantū, ꝛ nō de necessitate, vt sic possit ɔ̄dicere ne cōfirmet̃ electus si iustaȝ habeat cām ɔ̄dicendi, vt dr̄ ꝛ notat̃ in. d. c. nobis. ꝛ in. c. sacrosancta. p Abb. maxime. s̄. de elec. ꝛ ſm p̄dicta est intelligendū qꝺ dt do. Alex. in ɔsi. suo. lxxiiij. incip. viso pūcto. in pe. col. in. iiij. volu. vbi vr̄ velle qꝺ in ecclesia collegiata nō habeatur iuspatro. q2 intelligi dȝ. s. qꝺ p̄ntatio p̄lati nō fiat in ecclesia collegiata ad platurā. ꝛ q̄ hoc velit pȝ, q2 alleg. d. c. nobis. ꝛ ex verbis suis sequētibus id clare colligit̃. ¶ Limita tñ hoc †nisi patronus tp̄e fundationis sibi reseruasset p̄ntationē p̄lati de licētia epi, q2 tunc lȝ nō possit eligere prelatū, tñ poterit eū p̄ntare. Ita decedit do. Card. flor. post. Pe. de stagno. in cle. plures. §. fi. in fi. eo. tit. ad alia āt bñficia inferiora existentia in ipsa ecclesia collegiata p̄ronata, p̄ntabit p̄ronus canonicos vel clericos. Ita dicit Abba. post Joā. an. in. d. c. nobis in ver. circa primū. vbi formaliter dt qꝺ p̄ronus poterit p̄ntare ad p̄bē. in ecclesia collegiata. qꝺ ēt firmat Abba. in. c. suggestū. j̄. eo. ꝛ in ɔsil. suo. lvij. incip. Christi ꝛc. in. j. volu. in vlti. col. Idē dicit Jo. de imo. in. c. fi. in vlti. nota. s̄. de cōcessio. p̄bē. subijciens qꝺ ista est cōis opi. Idē pulchre firmat ꝛ declarat Abb. in. c. cū ecclesia vulterana. in. iij. col. s̄. de elec. ꝛ do. Prepositus diui Ambrosij. in. c. j. in. vi. col. xxi. distin. vide oino ea q̄ dico. j̄. sup verbo, ꝛ dotauit. in vl. q. Et si qs q̄rat de rōne diuersitatis quare i ecclesia collegiata nō possit fieri p̄ntatio ad prelaturā, sed ad alia beneficia inferiora sic. dicas rōnem esse vt est de mente omniū in. d. c. nobis. Et etiā ponit Abb. i. d. c. sacrosancta. q2 in ecclesijs collegiatis platus eligit̃ vt pȝ p gl. in. c. quāq̄. ꝺ elec. li. vj. ꝛ est tex. vbi notāt oēs in. c. j. de elec. ꝛ in. d. c. nobis. ꝛ alibi sepe. sed electio ad bñficiū ecclesiasticū est qd mere sp̄uale. sp̄ualia

5 † autē nō cadūt in laicos. d. c. sacrosancta. cū simi. igit̃ ꝛc. Ista ratio cessat in beneficijs inferioribus in quibus nō ꝓcedit̃ per viaȝ electionis, ꝛ sic in illis bñ pōt hr̄e locū p̄ntatio. Quare aūt electio p̄lati in ecclesia dicat̃ magis qd sp̄uale q̄ p̄ntatio ad alia bñficia inferiora declarat Abb. i. d. c. sacrosancta. ꝛ faciūt nota. p euȝ, ꝛ alios i. c. q̄to. ꝺ iudi. stat ergo ex p̄dictis ɔclō, qꝺ laic⁹ ēt p̄ronus nō hȝ ius eligēdi. amplia nūc istā ɔclu. aliqbus modis, vt p Abba. i. d. c. sacrosancta. in. iij. no. Lita ēt dictā ɔclōnē plr̄ibus modis. ¶ Primo limita, vt nō ꝓcedat qn̄ ex priuilegio pape electio

ↄcederet laico vt dicũt gl. ⁊ doc. in dicto c. nobis. ⁊ in d. c. sacrol. sicut etiã quãqꝫ ↄcessuꝫ fuit ius cõferendi. vt in. c. adrianus. lxiij. distin. ⁊ habet̃ per Jo. and. in. c. ij. de prebẽ. lib. vj. ¶ Scđo limita, 5 † vt non ꝓcedat in laico cõuerso, vt per gl. in. c. ex eo. in fi. de elec. lib. vj. qꝛ saltẽ de ↄsuetudine poterit interesse electioni vt ibi, ⁊ p Abb. in. c. j. in fi. ꝫ. de procura. declarando vt p euꝫ ibi. ⁊ in. c. cũ olim. in vltima col. de arbitris. ⁊ etiã habet̃ in alijs locis memoratis per do. Feli. in. c. cuꝫ. M. ferrarien sis. in. x. col. de constitu.

6 ¶ Tertio limita † vt nõ procedat in electione nõ spũali. s. q̃ fit ad locũ nõ ecclesiasticũ, vel ad dignitatẽ secularẽ. ita. d. Card. flo. in. d. c. nobis. j. §. ceteꝝ. in quarta opposi. j. eo. per tex. in. §. si qs edificationẽ. in auc. de ec. tit. ⁊ satis de se patet. An aũt clericus secularis possit hr̃e vocẽ in. c. regulari ex pacto in fundatione appositio, vel ex ↄsuetudine, vel priuilegio, vide Feli. in. c. cum. M. in. x. col. de ↄsti. ⁊ dicas vt per euꝫ. ¶ Sꝫ circa premissaꝫ qõnẽ in qua cõclusuꝫ est iusp. haberi posse in ecclesia collegiata. Suboritur du7 bitatio † quãdo ecclesia dicat̃ collegiata, ⁊ que sint signa id cognoscẽdi. In hoc dicas ꝓut declarãt doc. in. d. c. nobis. post. gl. ⁊ ibi do. Card. flo. in cle. hi q in prin. in. iij. col. in. iiij. q. de etate ⁊ q̃li. ⁊ do. Alexã. in. ↄsi. suo. lxxiij. incip. viso pũcto. in. iiij. vo. ⁊ in ↄsi. sequenti. ⁊ do. Feli. sand. in. c. accedẽtes. ꝫ. de p̃scrip. circa p̃ncipiũ.

8 ¶ Tertio quero †, an in ecclesia ↄuentuali, vel religiosoꝝ, puta in monasterio possit haberi iuspa. vr̃ ↄcludẽdũ qd̃ sic. ita ꝓbat̃ in dicto ca. nobis. in ṽbo, in ↄuentuali. qd̃ ṽbũ cõprehendit oẽs ecclesias collegiatas. vt ibidẽ notat Abb. post alios. Istud idẽ sentit Abb. in. c. qm̃. j. eodẽ circa mediũ, nã quotidie accidit i capellis fundatis in istis ecclesijs conuentualibus. facit ratio, quia iura nõ distingunt, sꝫ ĝnaliter loquunt̃ de omnibus ecclesijs. Itẽ facit qꝛ ipsum corpus monasterij põt esse sub ꝑtãte patroni. c. monasteriũ. ⁊. c. sequẽti. xvj. q. vij. c. dilectus. ꝫ. de consue. cũ similibus. Ergo etiã in ipso monasterio, puta in vna capella vel altari potest haberi iuspa. Cõtrariũ tñ tenet Abb. Panor. in ↄsilio suo. lix. incipiẽte, do. Jaco. de rachanato. in vlti. col. in. ij. volu. vbi dixit qd̃ iuspa. nõ põt acq̃ri in ecclesia religiosoꝝ ipsis inuitis, maxime in altari maiori, ne accessu seculariũ religiosi patiant̃ aliqd̃ scandalum, ⁊ ne ecclesia eoꝝ patiat̃ hanc seruitutẽ, hinc ꝓhibent̃ clerici seculares bñficiari in monasterio. c. fi. §. precipimus. ꝫ. de sta. mo. ⁊ ibi clarius Abb. vr̃ hãc secundã opinionẽ tenere, duꝫ dicit se putare, qd̃ clerici seculares nõ possint intitulari in monasterio. ⁊ sic nõ possit deputari ſm euꝫ altare in monasterio, vt instituatur ibi clericus secularis. ista sunt verba sua ibi. ꝫ. subijciẽs hoc eẽ bñ notandũ. Fatet̃ tñ, qd̃ poterit deputari certũ stipendiũ, nõ tñ in titulũ pro seruiẽdo in monasterio. Istã etiã opinionẽ tenet do. Feli. Sandeus. in. c. cum venerabilis. in. xij. col. de excep. vbi dicit, qd̃

9 in capellis † fundatis in monasterijs mendicantiuꝫ nullus est patronus, nec vacãt. alleg. Pet. de ancha. in ↄsi. suo. cviij. alias est cõsiliũ. cxij. incip. iura que loquunt̃. ego credo in hoc puncto dicendũ, qd̃ ipsum monasteriũ fundatũ ⁊ dotatũ debito modo possit esse iurispa. quia isto modo nullũ fit preiudiciũ monachis, qui tẽpore fundatiõis nõdũ sunt in ipso monasterio. ⁊ de hoc ẽ casus i. d. c. dilectus. de ↄsuetudine. ⁊ ꝓbãt alia iura. ꝫ. allegata, sꝫ postquã monasteriũ est ↄstructũ liberũ, ita qd̃ iuspa. ad aliquẽ nõ spectat. Credo veꝝ esse, qd̃ dicit Abb. in. d. c. sic qd̃ nõ possit ipsa seruitus imponi in illo monasterio. vt aliquis sit ibi patronus. ⁊ sic qd̃ nemo clericus secularis possit ibi intitulari religiosis inuitis, sꝫ eis volẽtibus credo secus, dũmodo tñ nõ sit de ↄgregatione ipsorũ religiosoꝝ, qꝛ nil est qd̃ repugnet. ⁊ hoc satis est de mẽte Jo. an. post Hosti. ibi. in. d. c. fin. §. precipimus. de statu mo. ⁊ Abba. in dicto suo ↄsi. lviij. Et etiã satis ꝓbat tex. iuncta gl. in ṽbo, clericos seculares. in. d. §. precipimus. dũ dicit qd̃ in eodẽ offi. dispar offi. dispar nõ dꝫ esse ꝓfessor ⁊c. ⁊ sic ꝓhibet clericũ secularẽ in ecclesia religiosoꝝ intitulari. ita vt sit in eo. offiõ ⁊ congregatione cũ religiosis. vult ergo a ↄ̃rio, qd̃ dummodo ipse clericus secularis nõ sit de illa ↄgregatiõe, qd̃ admitti possit, ⁊ ita ego teneo. ⁊ posito qd̃ qs vellet tenere partẽ ↄ̃riã, sꝫ qd̃ nullo modo clericus secularis in monasterio vel alia ecclesia religiosoꝝ istitui posset. Tñ nihil repugnat, quominus ibi haberi possit iuspa. saltẽ quantũ ad alios effectus quã p̃sentatiõis. ⁊ ita ꝓbat̃ in. d. c. dilectus cũ alijs supra allegatis. ⁊ si tu dicas, qui sunt isti alij effectus. Respondo qd̃ tradunt̃ per doc. in. c. j. ⁊ etiã in. c. nobis vbi melius. j. e. ⁊ declaraui supra sup verbis, honorificum, onerosuꝫ, ⁊ vtile. ⁊ tradit Abbas sup hac rubrica, ⁊ vnus effectus in ꝓposito nostro ponit̃ in c. sacrosancta. ꝫ. de ele. q tex. expresse loquit̃ de patrono monasterij. ⁊ dicit qd̃ facta electione Abb. vel prelati patroni honestus postulabit̃ assensus. d quo etiã habet̃ in. d. c. nobis. Fateor tñ, qd̃ in eclesia mendicãtiũ nõ habeat̃ iuspa. qꝛ ibidẽ nõ cadit donatio

10 † ex quo tales ecclesie nihil habere debẽt. c. j. versic. cõfirmatos de relig. domi. lib. vj. sꝫ sine dotatione nõ acq̃rit̃ iuspat. vt dicunt Docto. post Inn. super hac rubrica. ⁊ dicam infra in verbo, ⁊ dotauit, igit̃ ⁊c. Et in istis terminis loquit̃ Petrus de ancha. in dicto consilio. cxij. ⁊ domi. Feli. in. d. c. cum venerabilis. Et ibi limitanda est ⁊ declaranda conclusio. ꝫ. facta. ⁊ idẽ tꝫ Joan. de ana. in consi. lxxxvj. incip. pro expeditione. vbi dicit, qd̃ iura loquẽtia de iurepa. nõ habent locũ in capellis fundatis in ecclesijs, in qbus habitant mendicãtes, ⁊ qd̃ dicte capelle sunt libere in administratiõe ipsoꝝ fratrũ. ⁊ qd̃ sunt effectu sancta sanctoꝝ. ⁊ sequit̃ ibi excelsus doctor dominus Ludouicus bologninus in additiõe sua.

11 ¶ Quarto quero, † an iuspa. haberi possit in hospitali. videt̃ dꝫ ꝙ nõ, qꝛ de ecclesia tm̃modo loquit̃ diffinitio iurispatro. ⁊ aliud est ecclesia, aliud hospitale, vel monasterium. cap. ij. vbi not. Ab. ꝫ. de consuetu. in ↄ̃riuꝫ est veritas. Et pro ista ↄclusione vr̃ casus in. §. si quis edificationẽ. in auc. de ecc. ti. vbi dr̃, qd̃ si quis edificari mãdauerit xenodochiũ, orphanotrophium, vel aliã venerabilẽ domũ, ⁊ disposuerit ad aliquẽ spectare, puta ad heredes electionem gubernatoris. Ad ipsum edificatorẽ ⁊ ad heredes spectabit electio, ⁊ ad episcopuꝫ ↄfirmatio. ⁊ ibi Bart. firmat ⁊ clarius Abba. Panor. in. d. c. de xenodochijs. ꝫ. de relig. domi. vbi dicit qd̃ ad epm̃ spectat ponere rectorẽ in hospitalibus, nisi hospitale haberet patronũ, qꝛ tunc ad epm̃ spectat tm̃modo cõfirmatio, subijciens se latius dixisse in quadã sua disputatiõe que incipit, Sẽpronius. vbi vide. Pro ista etiã cõclusione videt̃ tex. in clemẽ. qꝛ contingit. de relig. domi. ⁊ ibi clare hoc dicit domi. Card. flo. in prin. in. vij. q. Idẽ Abba. in. c. olim. primo. in notabilibus. ꝫ. de restitutio. spolia. Idẽ Bal. in consilio suo. clxv. incipiẽte, ordinatio testamẽti in. iiij. volumi. Intellige tñ premissam cõclusionẽ in hospitali publi. ⁊ sic in hospitalibus cum consensu episcopi ↄstructo vel fundato, quia aliter non posset iuspatro. in eo acquiri, vt patet ex diffinitione iurispatro. ꝫ. in prin. huius operis descripta. ea

12 eni hospitalia † vel oratoria que sunt fundata sine episcopi auctoritate. priuata appellantur, ⁊ possunt reuocari, ⁊ reduci ad priores vsus ꝓphanos. vt per Inn. plene in. c. inter dilectos. de donatio. quẽ refert ⁊ sequit̃ Abb. Panor. in. c. penul. ver. secũdo querit̃. infra de immu. eccle. ⁊ ꝓbatur in. c. ad hec. ⁊ ibi Abb. nota. ⁊ hoc pulchre declarat. ꝫ. de religio. domi. ⁊ est pulchra glo. in cle. qꝛ cõtingit. in verbo, altare. de relig. domi. ⁊ firmat do. Cardi. florẽ. in ↄsi. suo. xj. incipien. quedam societas. col. fi. ⁊ de his etiam habetur aliquid p Bal. in ↄsi. suo. cccxx. incipiẽ. premittẽdũ. in. v. volu. ſm nouã impressionẽ, ⁊ hoc casu qui fundauit tale hospitale ꝓuatũ nõ est ꝓprie patronus illius, sed dñs regens ipsum auctoritate ꝓpria. ita do Fely. Sand. in. c. de quarta. in. ij. col. i fi. ⁊ i. iiij. col. i p̃n. ꝫ. d rescrip. dicit tñ Ab. Panor. in. c. iter dilectos. in peno. p illũ tex. ꝫ. de do. qd̃ dñi hospitalis p̃uati p̃nt dici patroni ratiõe spũlitatis ad quã deputet̃ hospitale, quasi dicat qd̃ illo respectu nõ p̃nt dici dñi argu. l. in tantũ. ff. de rerũ diui. in. §. sacre. An aũt tale hospitale priuatũ possit vẽdi. vide abb. post alios in. c. penul. ꝫ. de sepul. Itẽ si dubitaueris, an tale hospitale priuatũ possit visitari p epm̃, dic vt p Fede. de Senis. in ↄsil. suo. cxj. incipiẽ. q. talis est. an diocesanus ⁊c. ⁊ p doc. in. d. c. inter dilectos. ⁊ p Abba. in. c. sopite. de cẽlibus. ⁊ dicã in seq̃nti versi. in. q. xij. in fine.

13 Et nota circa p̃dicta, quod etiaꝫ locus priuatus † dici põt qñqꝫ dato qd̃ ↄsensus episcopi in eius fundatione interuenerit. s. si statutũ sit tpe fundationis, qd̃ ecclesiasticus locus non sit. ita domi. Cardi. floren. in cõsi. suo. xj. incip. quedã societas. stat ergo ↄclusio supra facta, qd̃ i hospitali publico põt haberi iuspatro. Pro qua ↄclusione etiã facit, qꝛ apploẽ ecclesiarũ veniũt hospitalia saltẽ large, vt dicit Gemi. in. c. cupiẽtes. §. j. de elec. lib. vj. quẽ refert ⁊ sequit̃ do. Fely. in. d. c. de quarta. in. iiij. col. in fin. allegans ẽt Fed. de senis in. d. cõsi. suo. cxj. vbi dt̃ qd̃ hospitale saltẽ appellat̃ locus ecclesiasticus. de quo ẽt p Abb. declarãtẽ in. c. pe. ꝫ. de sepul. ⁊ p istud fundamẽtũ r̃ndet̃ ad ↄ̃riũ. ꝫ. adductũ, sꝫ qd̃ in diffinitiõe iurispa. nõ fiat mẽtio de hospitali. sed de ecclesia tãtũ, qꝛ vt dictũ est in ꝓposito nostro. appellatiõe ecclesie cõtinet̃ hospitale largo saltẽ mõ, vt p Abb. in. d. c. ij. de cõsue. ⁊ sic ex p̃dictis habemus vnũ casum in quo idẽ iudicamus de ecclesia qd̃ de hospitali, qꝛ sicut fundator ecclesie acq̃rit iuspatro. ita fundator hospitalis, si i d faciat cum epi consensu. alios. x. ⁊. viij. casus accumlat do. Fely. i. d. c. de quarta. in. ij. ⁊. iij. col. vbi a ia multa in materia hospitaliũ accumulat. ⁊ ex verbis suis colligere ẽt poteris, multas esse species hospitaliũ, sꝫ aliud priuatũ, aliud publicuꝫ, aliud habens ecclesiam annexam, aliud non, dic vt per eum. duo etiã sunt consideranda in hospitali publico. s. iuspatro. ⁊ regimẽ hospitalis ita dicit Bal. in consilio suo. clxvj. incipien. ordinatio testamenti.

testamēti.in.iiij.volu. Primū aūt fin eū trāsit etiā ad ipuberes. Scōm vero nō cōmittit nisi discretis ⁊ idoneis. ⁊ ppea infert ibi notabiliter, qđ vbi testamētarius nō esset idoneus ad regimē, tūc esset locus datiuo ad instar tutoris iuxta.l.non solū.§.libertus.ff. de excusa.tuto.subijcit ēt ibi notabile vbū, qđ vbi duo presentarētur ad regimē hospitalis, qđ senior esset in dubio preferendus, al legat.l.fi.ff.de fide instru.decidit etiā ibi qđ in dubio masculus pferet femine. qđ etiā dixit ipse Bal.in.l.j.ff.de senato.⁊ de quoꝝ dictorum veritate, vide supra super verbo, honorificū.questione. xv.⁊ aliquid faciunt dicta in.q.lviij.in.fi.super eodem verbo.

14 ¶ Quinto qro † an in collegio vel loco deputato ad alēdos scholasticos vel studētes, prout in collegio catonis huius ciuitatis, vł in collegio castiloneo, vel marlianoꝝ, bossioꝝ, vł similiū, possit haberi iuspa. pro parte negatiua facit, qꝛ in diffinitione iurispa. non ꝯtinent ista loca vel collegia, qꝛ in ea fit tm̄modo mētio de ecclesijs. vñ cui nō cōpetit diffō nec diffinitū.l.j.§.dolū.ff.de dolo. aliō .n. est eccl'ia, aliud collegiū, vel alius locus pius.c.ij.⁊ ibi notatur de cōsue. ¶ Secūdo facit, qꝛ patroni ppie dicunt, qui habēt presentare rectorē vel clericū ad loca publica vel ecclesiastica coram episcopo, vt pꝫ in hoc ti. per totū. Et ita formaliter dicit Joā. de Imo.in.c.inter dilectos.in pe.col.ꝫ.de dona. ſꝫ qui erigūt talia loca, nō hñt id facere. ergo.⁊c. ¶ Tertio facit qꝛ qs nō acquirit iuspa.in loco, nisi ille locus erigat, vt sit erectus ꝯsensu epi, vt pbat in diffinitione iurispatro.in verbo, diocesani ꝯsensu.⁊ infra. vide bimus super.d.verbo. sed ista loca nō sunt huiusmodi igitur ⁊c.

15 ¶ Pro parte ꝯria ⁊ affirmatiua facit, qꝛ ista loca † vñr esse quedā hospitalia tanq̄ deputata ad hospitādū ⁊ alendū pauperes scholasticos, ⁊ pñt appellari phtocotrophia.i.loca i qbus pauperes alunt prout exponit gl.in.l.illud.C.de sac.san.eccle. ergo vñ quod in ipsis locis possit haberi iuspatr. quemadmodū ⁊ in hospitalibus de quibus in precedenti qōne. Breuiter ista videt mihi veritas ex mente doctoꝝ allegatoꝝ in precedenti.q. quod in similibus locis ppie non habeat iuspatrona. qꝛ sunt loca priuata, hoc est sine episcopi consensu erecta, ⁊ ille qui erexit dr potius dominus regēs ea auctoritate propria, vt dicit Do. Fely. sandeus in simili de hospitali priuato.in.c.de quarta.in.ij.⁊ in.iiij.colū. de prescrip. Large tamē possunt tales appellari patroni. qꝛ sunt dñi loci deputati ad piū vsum. ita formaliter Joan. de imo.in.d.c.inter dilectos. adducens illud, quod interdum vulgariter dr, talis est patronus talis possessionis vel domus, ⁊ tñ sermo fit de dño ⁊ dicit Abb. ibidē, quod tales domini locorum priuatoꝛ, puta hospitaliū fundatorum sine auctoritate episcopi possunt dici patroni ratione spiritualitatis ad quam deputantur illa loca. Ex pdictis ergo infertur, qđ si talia collegia vel loca pia cum auctoritate episcopi fundarent, bene haberet in illis iuspatro. put in hospitalibus dictum est in precedenti questione. Quia eadem ratio militat vtroq; casu, ⁊ tunc rector, vel gubernator illius loci eligetur a patrono, ⁊ presentabit episcopo, ⁊ eps illuꝫ confirmabit. vt dicit Abb.in.c.de xenodochijs.ꝫ.de relig.domi.⁊ in alijs locis allegatis in precedenti questione.

16 ¶ Sexto qro an iuspatro.† haberi possit in sepultura seu sepulchro, qđ quispiam ꝯstruxit. Vr ꝯclude quod non, ⁊ me mouet, qꝛ nō conuenit hoc casu diffinitio iurispa. ergo nec diffinitum.l.j.§. dudū.ff.de dolo. Secundo me mouet quia nō militat eadeꝫ ratio in ꝯstruēte sepulturā, que in ꝯstruente ecclesiam, vel capellam, qꝛ erigere ecclesias, vel capellas tendit ad cultū diuinum, sed nō sic in sepulturis. Et istā conclusionē sentit Abb. clare in.c.j.ꝫ.de sepul. vbi dicit quod pōt in ecclesia habere propriam sepulturam. ſꝫ respectu vsus nō aūt potest habere dominium, qꝛ res sacre religiose non sunt in dominio alicuius.l.in tantum.§.sacre.ff.de re. diui.⁊ hoc ius qđ habet in ipsa sepultura, habet ſm Abba. ibi ⁊ doc.in.c.quāto.de iud.potiꝰ ex tolerātia ecclesie, quā de iure scripto, sicut dicimus in iurepatro. Ista sunt vba Abbatis in preallegato loco. Sentit ergo Abb. loquēdo similitudinarie qđ illud ius qđ habet in sepultura nō sit iurisp. qꝛ nullū simile est idē. gl.in.c.capl'm sancte crucis.ꝫ.de rescri.⁊ in.l.qđ nerua.cū simi.ff.depositi. Et ijsdē vbis similitudinarie loquēdo vtit ipse Abb.in.d.c.penul.de sepul. circa mediū. Appellat aūt tale ius funerandi, vt per gl.⁊ doct.in.d.c.quāto.de iudicijs.⁊ per docto.in.d.tit.de sepulturis.in quāpluribus locis, ⁊ est annexū spirituali, vt per Jnn. in.d.c.quāto. Est veꝛ qđ Abb.in.d.c.j. post supradicta appellat

17 † patronū sepulchri euꝫ qui hꝫ ius in sepulchro. Tamen pōt intelligi eius dictū largo modo loquendo ratione similitudinis, qđ hꝫ istud ius sepulchri cū iurepa.⁊ ita credēdū est itellexisse Abbatē. ne incōtinēti videat sibijpsi fuisse ꝯtrarius. an autē habeat quasi possessio per laicos in talibus iuribus funerandi sicut in iuribus patronatus, vide Collec. Abbatē ⁊ alios in.d.c.quāto. vbi etiā tradunt, ad quē spectet cognitio, cū agit de iure funerandi. dic vt per eos. Nota tñ, qđ tale ius nō pōt haberi in sepultura sine ꝯsensu epi. ita Hosti. quē referūt ⁊ sequunt Jo.an.⁊ Abb.in.d.c.pe. ⁊ ibi etiā tradit p doc. An inuito patrono sepulchri possit alter extraneus ibidē sepeliri. vide p eos ⁊ p Archid.in.c.percipiendꝰ.xiij.q.ij.⁊ p Roma.in singularibus suis, singulari incip. questio est in facto. charta.xix.col.iiij.⁊ per Petrū de anch.in ꝯsilio suo.cxvj.⁊ p Joā.de.anania.in ꝯsilio suo.lxxxvj.incipiēte, p expeditione.⁊ p excellētē Docto. dominū Ludouicū bologninū ibidem in additiōe ad dictū ꝯsi. vbi allegat dictū cōsiliū Petri ð anchar. Dicūt eniꝫ prefati doctores qđ tale ius sepulchroꝝ nō trāsit ad heredes extraneos, sed solū descēdētes possunt ibi sepeliri, etiā qđ nō sint heredes. An aūt tale ius possit vendi tradit etiaꝫ in dicto.c.penul. dic vt p doct. ibi qꝛ nō est presentis propositi.

28 ¶ Septimo quero † an ius qđ hꝫ quis in sedilibus, vel banchis in ecclesia dicatur iuspa. Jn hoc arbitror cōcludendū vt in precedenti qōne dixi ex rationibus ibidē adducis. Nota tñ qđ etiam istud ius nō possunt laici habere inuito episcopo, ⁊ illud hñt ex tolerātia seu ex gratia queadmodū dicimus in iurep. ita Host. Jo. and.⁊ Abbas in.d.c.penul.de sepul.⁊ sic sum expeditus de isto vbo, in ecclesia. Capio nunc vbū, p eo qđ de diocesani ꝯsensu.

SVMMARIVM

1 Juspatro. eccl'iasticū an possit acqri sine ꝯsensu epi vel diocesani.
2 Consensus diocesani an debeat interuenire in fundatione, constructione vel dotatione ecclesie.
3 Diocesani cōsensus nunqd debeat interuenire, qñ iuspa. iam legitime creatū ⁊ in eē deductū transfertur de vna psona in aliam.
4 Juspatronatus nō pōt haberi per laicum nisi de gratia.
5 Jupatronatus quando transfertur ex vltima voluntate, puta ex legato, an consensus episcopi requiratur.
6 Ratio que sit, qđ episcopi, vel diocesani cōsensus debeat interuenire in acquisitione iurispatronatus.
7 Episcopi consensus an debeat interuenire ante actuꝫ, vel in actu, an vero sufficiat quod interueniat post. 8.12.
9 Consensus episcopi nedum videtur requiri in donationē iurispatronatus, sed etiam auctoritas.
10 Testator si iussit ecclesiam construi, ⁊ ex hoc legata fecit, an cōsensus episcopi in ipsa constructione sit necessarius.
11 Auctoritas pape, vel episcopi an requiratur in donatiōe iurispatronatus, an vero solus consensus.
13 Episcopus si nolit cōsentire sine causa acquisitioni iurispatronatus, an cogi possit.
14 Testator si mandet ecclesiam nostrui per heredem in domibus ipsius testatoris sub pena, an heres cogere possit episcopum vt consentiat. ⁊ per quem cogi possit. 15.16.
17 Episcopus si nō vult consentire donationi facte vel legato facto de iure patronatus, nec per archiepiscopum superiorem cogi possit, apud quem remanebit iuspatronatus. 18.
19 Consensus epi si dubitetur nō interuenisse in constructione ecclesie, nec id probari possit, an presumi debeat interuenisse.
20 Judicia vbi apparent, tunc presumitur solennitas.
21 Episcopi consensus vbi requiritur, an sufficiat tacitus.
22 Episcopi cuius consensus requiratur, an loci vbi ecclesia cōstruitur, an episcopi superioris eius qui ꝯstruere vult.
23 Episcopo spectat cura ecclesie sue ⁊ rerum seu dotis illius.
24 Cōsensus solus epi an reqrat in constructiōe ecclesie vel acqsitione iurispatronatus, an ēt reqrat copulatiue capituli cōsensus.
25 Capl'm an possit ꝯsensuꝫ pstare i ꝯstructiōe ecclesie sede vacāte.
26 Fundans ecclesiaꝫ nunquid sine ꝯsensu episcopi possit tēpore fundatiōis apponere ea pacta vł grauamina q̄ voluerit in eccl'ia.
27 Patroni excedētes metas sue potestatis sepe ꝯtrariū statuunt.
28 Dispō testōris disponētis q̄ tres, vel q̄tuor misse oi hebdomada celebrent p istituēdū, nisi ꝯsensus epi iteruēiat, an valeat. 30.
29 Facultatibus ecclesie crescētibus, clericoꝝ numerus dꝫ augeri.
31 Pacta aliq̄ vel noue ꝯditiōes an post fundationē cū cōsensu epi factā possint apponi p fundatorē i eccl'ia, vł bñficio patronali.
32 Conditiones seu qualitates tempore fundationis apposite in ecclesia patronata an possint ex post per patronum tolli, vel saltem alterari cum consensu episcopi.
33 Episcopus an possit immutare conditiones, vel qualitates annexas beneficio, qñ redditus beneficij essent impotētes ad illas.
34 Cessantibus redditibus, nunquid cessare debet ordinatio testatoris.

35 Voluntas testatoris vbi pōt impleri, nō pōt in aliud cōmutari.
36 Prebēde q̄ sunt de iurep. nō pn̄t diminui sine ꝯsensu epi, vł here.
37 Qualitates vel cōditiones beneficij possibiles an possint per episcopum in totum immutari cum consensu heredis.
38 Seruanda est voluntas testatoris in forma specifica.
39 Consensus episcopi an possit facere, vel creare aliquem patronū vnius ecclesie, vel capelle ex priuilegio.
40 Alicui an possit concedi iuspatronatus ex priuilegio pape.

Ro eo quod de diocesani

1 cōsensu. † Istud verbū importat vt de se pꝫ, qꝺ nō acqrit̃ iuspatro. nisi epō, vel diocesano cōsentiēte, qnimo nō dr̄ esse bn̄ficiū, ecclesia, vel capella, nisi secuta approbatiōe epi. ita Cald. in cōsi. suo vlti. sub ti. de iurepa. Idē dn̄i de Rota in deci. x. sub eo. ti. ⁊ in decisione. xvij. sub tit. de prebē. in antiqoribus. Et incipit, qdā patronus. vbi pulchre loqtur, ⁊ ita refert ⁊ seqtur do. Feli. sandeꝰ alias auctoritates allegādo in. c. ex pte. s̃. in. j. col. s̃. de rescrip. ⁊ facit qꝺ dicit Abb. in. c. cura. in. fi. tex. j. e. ⁊ ibidē domi. Card. no. in. v. nota. Hinc alias dicebā in questio. facti, qꝺ si testator mandet fundari capellā, ⁊ postea decedat ante ꝯsensuꝫ epi, iuspatronatus causatū ex tali fundatiōe nō dr̄ esse in hereditate ipsius testatoris. adde qꝺ lꝫ heres priuet̃ illa hereditate, tn̄ priuat̃ ipso iure patro. qꝛ sumpsit initiū a tēpore ꝯsensus epi, sꝫ vt clarius pateat mā ista subijciā qōnes infrascriptas.

2 ¶ Primo igitur quero, † an cōsensus diocesani debeat interuenire in fundatione, cōstructione, vel dotatione, siue sit clericus, siue laicus qui ecclesiam, vel capellā fundet, ꝯstruat, vel dotet. Breuiter cōclude qꝺ sic. ita firmat Cald. in ꝯsi. suo. xx. incipit. qdā edificauit. ⁊ ē vlt. cōsi. sub hoc ti. de iurep. ⁊ mouet̃ ꝑ tex. in. c. pie mētis. in. c. frigētius. ⁊ in. c. cōsiderādū. xvj. q. vij. ⁊ in. c. nobis. j. e. ti. ꝓbat̃ etiā ex diffinitione iurisp. in gn̄alitate sui. ⁊ in. c. nemo. de cōsecra. dist. j. Et aduerte qꝺ talis cōsensus requirit̃, qꝺ ēt ex iussu testatoris quis ꝯstruere vellet. ita Ang. in ꝯsi. suo. cxxv. incip. bona dicti testatoris. Et qꝛ hec qō nō hꝫ dubitationē, vlterius nō insisto. Sꝫ hic suborit̃ qō accessoria. pone qꝺ testator mādet eccł'iaꝫ cōstrui debere ꝑ heredē in domi bus ipsius testatoris sub certa pena, ep̄s reqsitus ab herede nō vult cōsentire ꝙ ecclesia in ipsis domibus cōstruat̃, sꝫ cōcedit qꝺ alibi possit cōstrui querit̃ an heres construendo ipsam ecclesiam alibi incidat in penā. iste punctus est vtilis, cōclude ꝙ heres nō incidet in aliquā penā. ita decidit Lu. ro. in suo singulari. incip. testōr mādauit, charta. xiij. col. iij. allegat casuꝫ singularē fm̄ eū in. l. testō qdā. la grāde. ff. de ꝯdi. ⁊ demō. ⁊ Bal. in. l. j. C. ꝺ his q̄ pene noīe. ⁊ subijcit se ita ꝓdie ꝯsuluisse. An āt sufficiat reqrer̃ ꝯsēsū epi post ec. fūdatā. dicā. j. loco suo.

3 ¶ Scđo q̃ro † an ꝯsensus diocesani debeat iteruenire. qn̄ iusp. iā legitime creatū ⁊ in esse deductū transfert̃ de vna ꝑsona in aliā. s. ex donatione, vel alijs modis, de qbus ꝑ gl. in. c. cū seculū. j. e. ⁊ in. c. pie mētis. xvj. q. vij. c. not. in. c. illud. infra eo. in hoc pūcto varie fuerunt doctoꝝ opiniones, vt attestat̃ Abb. Panor. in. d. c. illꝺ. Tn̄ ex mēte ipsorum distinguit Abb. ibi hoc mō aut iusp. transit in aliū cū vniuersitate, puta cū hereditate, vt qꝛ quis succedit in hereditate in qua est iuspa. vel emit ipsam hereditatē, ⁊ tūc iusp. transit etiā sine cōsensu episcopi. ita ꝓbat̃ in. c. ex literis. infra eo. ⁊ in. d. c. cuꝫ seculo. ⁊ vtrobiqꝫ notat̃. Et ratio ē fm̄ Abb. ⁊ alios. in. d. c. ex literis. qꝛ tūc iusp. trāsit accessorie, nec vr̄ aliquis ꝯ̄ctus initus sup ipso iurepa. sed super ipsa vniuersitate temporali. vnde queādmodū ad ipsam vniuersitatē in aliū transferendum non requirit̃ consensus epi, nec etiam in accessorio. ⁊ in hoc oēs concordant. An aūt semper cū vniuersitate trāseat iuspa. tāgit Abb. in. d. c. illud. ⁊ latius dicet̃. j. super verbo. vel is a quo causaꝫ habuit. aut vero iuspatro. transfertur in alium de per se ⁊ principaliter, ⁊ tūc subdistinguit, qꝺ aut transfert̃ ex ꝯ̄ctu inter viuos. aut ex vltima volūtate, si ex ꝯ̄ctu inter viuos, ⁊ tūc aut trāsfert̃ in ecclesiaꝫ, vel religiosuꝫ. ⁊ hoc casu vꝫ trāslatio etiā sine auctoritate epi, vt ꝓbat̃ in. d. c. illud. in aduersatiua lꝫ. ⁊ in verbo. liberā facultatē, ⁊ expresse ꝓbat̃. in. c. vnico. eo. tit. lib. vj. ꝑ quē tex. ita etiā decidūt Domini de Rota in nouis. decisione. ccccxiij. incip. fuit dubitatū sub hoc eo. tit. ⁊ tenet̃ cōmuniter ꝑ doc. fm̄ Abb. ibi. in. d. c. illud aut cōcedit̃ seu trāsfert̃ in laicū recipiētē noīe ꝓprio. ⁊ tūc nō valet cōcessio sine ꝯsensu epi. ita ꝓbat̃ in. d. c. vnico. in principio a cōtrario sensu. Et in hoc etiā cōmunior ⁊ verior opinio fm̄ Abb. in. d. c. illud. ⁊ i disputatiōe sua incip. augerio. in. iij. ⁊. iiij. col. vbi plene prosequit̃ referendo in hoc varias opiniones, licet tandem teneat contrariū eius, qꝺ tenet hic, scꝫ qꝺ etiā cum consensu episcopi non valeat talis donatio vel translatio iurispa. in laicum. tamē cōmunis opi. est magis equa, ⁊ ē seqēda, ⁊ si tu dicas tenēdo cōmunē opi. que est ratio diuersitatis, quare magis hoc casu requiratur consensus episcopi q̄ꝫ in precedenti membro. vide ꝑ Abb. in. d. c. illud q duas rōnes assignat. Aliā ēt rōnē assignat Hosti. in summa huius titu. in. §. qualiter transferat̃. in ver. donatio. Dicit enim ipse qꝺ iuspat. † nō pt̄ haberi ꝑ laicū nisi de gratia, nimirū si requirit̃ ꝯsensus epi. Sed qn̄ ipsum iuspatro. trāsfert̃ in ecclesiā, vel locū religiosum tūc nō requirit̃. qꝛ res reuertit̃ in naturā suā. quā rōnē etiā tradūt do. de Rota. in. d. sua decisi. ccccxiij. sub hoc titu. Ex quo apparet, qn̄ etiā ipsi sequunt̃ hāc disti. ⁊ differentiā inter cōcessionē factā loco religioso, ⁊ eā q̄ fit laico, licet aliter tenere videant̃ in antiquis decisio. vlt. sub hoc titulo. Eādē ēt distōnem firmat do. Card. flo. in. d. c. illud. in fi. vbi oēs opiniones refert, ⁊ tandē dicit qꝺ hec cōiter tenet̃. ⁊ ēt firmat Ioā. and. Abb. ⁊ alij cōiter in. d. c. cū seculū, Amplia nūc ꝓmissaꝫ cōclusionē. s. qꝺ in ꝯcessione iurispa. facta laico reqrat̃ ꝯsensus epi vt ꝓcedat etiā si vnus patronus relaxaret vel renunciaret alteri cōpatrono partē suā, vel ius suū iuris patronatus. ita tenēt Io. andr. do. Card. Abb. Panor. ⁊ cōiter ceteri. in. c. ex insinuatione. j. eo. ⁊ mouent̃ ꝑꝑ idētitatē rōnis vt ibi ꝑ eos. Que aūt sit rō quare ꝯsensus predictus requirat̃ videbimus in seq. q. In hoc tn̄ pūcto ꝯ̄triū tenuit gl. ⁊ do. Ant. in. d. c. ex insinuatione. ⁊ gl. in. d. c. illud. Tn̄ ꝓcedēs opi. est magis tuta, ⁊ vr̄ magis cōis.

5 ¶ Circa aliud mēbrū. s. qn̄ iuspa. trāsfert̃ † ex vltima volūtate, puta ex legato an ꝯsensus epi requiratur. Abb. in. d. c. illud se remittit ad no. in. c. cū seculū. j. eo. vbi ipse ꝯcludit reiecta opi. Fede. ꝑ eū relata ꝙ ēt hoc casu requiratur ꝯsensus epi eo mō quo dictum est in ꝯcessione facta inter viuos, puta in donatiōe q̄ fiat laico, vel clerico recipiēti noīe ꝓprio. Et ita ēt ꝯcludūt ibi Cardi. flo. ⁊ mouentur ꝓ̄fa. doc. qꝛ legatū dr̄ quedā donatio. institu. de lega. in princ. ⁊ intantū fm̄ Abb. post Cald. ibi requirit̃ ꝯsensus epi, qꝺ an̄ cōsensum epi iuspa. legatū remanet apud hr̄dē. subijciēs Abb. qꝺ ita dn̄t cōiter doc. Moder. In hoc tn̄ vltimo do. Card. flo. ibi in. vj. q. ꝯ̄triū tꝫ dicēs qꝺ si an̄q̄ꝫ ep̄s approbet legatū ecclesia vacet pn̄tatio spectabit ad legatariū, nō aūt ad hr̄dē, ⁊ pn̄tabit legatarius sub spe approbatiōis, q̄ approbatio fm̄ eū retrotrahit̃ ad diē mortis eius q fecit legatū. ⁊. h. d. do. Cardi. flor. esse verius. ego sequor opi. Cald. Abb. ⁊ sequaciū, qꝛ do. Cardi. nō mouet̃ aliq̄ lege, vel rōne, dꝫ esse cautus legatarius in faciēdo approbari legatū iurispa. ab epō quācitius pōt, qꝛ an̄ ꝯsensum, vel approbationē epi nullū ius hꝫ vt dictū ē. Et istā etiā ꝯclusionē reperio firmare Calde. in cōsi. suo. vj. incip. an valeat pn̄tatio sub hoc ti. de iurepa. vbi dicit ꝙ ꝯsensus epi dꝫ interuenire an̄ pn̄tationē fiendā per legatariū, ⁊ rō est fm̄ eū, qꝛ tale legatū nō tenet an̄ approbationē factā ꝑ epm̄. sit ergo cautus legatarius vt dixi. sed cautior esset si sequeret̃ consiliū Ioā. and. in. d. c. cū seculū. s. in faciēdo quod ꝯsensus epi interueniret, vel in morte vel ante mortem testatoris. Quibus aūt modis possit transferri iuspatro. de vna persona in aliaꝫ magis in specie, dicā super verbo penultimo diffinitionis quod incipit, ipse vel is a quo causam habuit.

6 ¶ Tertio q̃ro, † q̄ sit rō, ꝙ epi vel diocesani ꝯsensus dēat interuenire in acqsitione iurispa. In hoc pūcto dōꝫ est, ꝙ si nos loqmur ꝺ ꝯsensu epi requirēdo in creatione iurispa. Que creatio fit ex fundatiōe, ꝯstructione, ⁊ dotatione, vt pꝫ in diffinitione iurispa. ⁊ firmat Abb. in ꝯsi. suo. lviij. incipien. quidā do. Iac. in. ij. volu. in. ij. col. ⁊ ēt ex priuilegio pape. vt. j. in vlti. q. huius verbi dicet̃. Tunc ratio est, qꝛ epi est examinare locū erectionis eclcesie ⁊ dotē, ⁊ disponere qualiter sit regenda, ⁊ gubernāda, vt i auc. de monachis. §. illud. colla. prima. ⁊ in. c. nemo. de cōse. dist. j. ita dicit. d. Car. in consi. suo. xx. quod est consilium vltimum sub eo. titu. vel aliter dicamus rationem esse, vt dicit Abb. in consilio suo. lxxxv. incipiente, Iesu Christi. in. j. colum. in. ij. volumi. scilicet quod consensus episcopi, vel diocesani requiritur, fauore ecclesie, ne contingat opus inchoari, ⁊ non consumari, vel non sufficienter postmodum dotari. Vel aliter ⁊ tertio dicamus rationem esse, quia ista spiritualia non possunt laici propria auctoritate tractare. c. ij. de iudi. c. omnes basilice. xvj. questio. vij. ita Abb. in ꝯsilio suo. lviij. incipiente. do. Iaco. de rachanato. in versi. tertio. principalr̃ in secundo volumi. Si autem nos loquimur de consensu episcopi requirendo quādo iuspa. iam creatuꝫ transfertur de vna ꝑsona in aliam. Et tunc ratio quare ipse consensus requiratur est vt episcopus videat, an expediat ecclesie mutare patronum. Naꝫ si vellet patronus cōcedere, vel donare iuspa. potentiori seu tyranno, tūc epūs nō debet consentire. Iteꝫ aduertet episcopus ne interueniat fraus, ⁊ sic ne sit ficta donatio, ⁊ in veritate venditio fiat, qꝺ esset simoniacū. ita dicit Abb. Panor. in. c. illud. j. eod. ⁊ ante eū Io. an. ibi in fi. ⁊ do. Cardi. flo. ibidem in vltimis verbis, ⁊ sequunt̃

ceteri

ceteri. Sed circa predicta suborit᷑ questio accessoria an alterius ꝙ̃ ep̃scopi cõsensus possit in talibus interuenire. Cõclude quod poterit interuenire ꝯsensus alterius p̃lati, dũmodo h̃eat ep̃alem potestatẽ pp idẽtitatẽ rõnis. ⁊ hoc ẽt satis voluit Abb. in. ꝯ. ꝯsi. suo. lix. i vi. col. ⁊ in. ꝯ. ꝯsi. lxxxix. incip. Jesu Xp̃i. circa pñ. e. volu.

7 ¶ Quarto quero † de subtili ⁊ notabili q̃õne. s. an ꝯsensus ep̃i debeat interuenire ante actũ, vel in actu, an vero sufficiat, q̃ꝺ interueniat post. exẽplũ qs construxit ecclesiã sine consensu episcopi, vel donauit iuspa. alteri laico sine cõsensu episcopi, an sufficiat episcopum postea ratũ habere vel ꝯsentire ad hoc q̃ꝺ iuspa. acquirat᷑. In hoc puncto videtur dõm, ꝙ sufficiat talẽ ꝯsensuꝫ postea interuenire, per tex. in. c. cura. infra eo. per quẽ tex. dicit ibi Abb. in vltimo notabili. q̃ꝺ vbi in actu requirit᷑ alicuius ꝯsensus, sufficit ꝙ interueniat ex postfacto. Idẽ ꝯcludit gl. in simili quã ibi docto. sequuntur in. c. edoceri. in. gl. j. de rescrip. §. est vex ſꝫ Abb. in. d. c. cura q̃ꝺ actus valebit, vt ex nunc. s. tẽpore ꝯsensus prestiti, nõ vt extunc, scꝫ tẽpore actus facti. ⁊ ita etiã dicit do. Cardi. flo. ibi. in. v. notabili. ⁊ istud etiã est de mẽte Abb. post Cald. ibi. in. c. cuꝫ seculum. in fi. infra. eo. ⁊ in. c. suggestũ. in vltimo notabili. per illum tex. infra eo. ⁊ firmat idẽ Abb. in consi. suo. lxxix. incipien. Jesu Christi. in. j. colum. in. ij. vol. vbi. dicit, q̃ꝺ licet requirat᷑ cõsensus

8 episcopi, vel diocesani in ꝯstructione † ecclesie, tamẽ potest postea interuenire. Idẽ firmãt domini de Rota, vbi late attingunt istaꝫ passum in antiquis decisionibus sub hoc titulo de iurepa. in decisione vlti. incipi. quidã laicus, vbi loquunt᷑ de donante iuspatro. Quã decisionẽ alij allegãt sub nume. cclxxiij. aliqui allegãt sub nume. ccliij. Idẽ etiã reperio firmare do. Calde. in consi. suo. vj. incipiẽte, an valeat presentatio, sub hoc eo. titu. vbi dicit q̃ꝺ cõis opinio hꝫ cõsensum episcopi posse interuenire etiã post legatũ factuꝫ de iurepa. eandẽ opinio. ꝯfirmat q̃ꝺ dicit do. Card. florẽ. in. cle. vnica. in. v. q. ꝺ rex permu. vbi dicit, q̃ꝺ ꝯsensus qui venit prestandus in casu questionis quarte ibi per euꝫ formate, põt prestari ante ex interuallo, vel post. faciũt etiã notata in. c. admonet. ⁊ i c. q̃ꝺ in dubijs. de renũ. facit etiã simile, q̃ꝛ sufficit q̃ꝺ patronus cõsentiat institutioni ex postfacto. c. si vero. infra eod. ⁊ firmat Ab. post alios in. c. ꝑ vestras. infra eo. dato ergo ꝙ presentatio nõ precedat institutionẽ, dũmodo postea patronus assentiat institutiõi, ipsa institutio tenet. vt in dictis locis tradit᷑. ⁊ per Doct. etiã in. c. cũ bertoldus. de re iudica. In ꝯtrariũ tñ viget decisio Jo. an. quã ibi refert Abb. in. d. c. cuꝫ seculũ. infra codẽ. vbi dicit speciale esse in legato iurispatro, vt ꝯsensus episcopi possit interuenire ex postfacto. ⁊ ratio specialitatis ſm eum est fauor vltime voluntatis, ergo ſm euꝫ in actu inter viuos, puta in donatione iurispatro, vel in ꝯstructiõe ecclesie, nõ sufficiet ꝯsensuꝫ interuenire ex postfacto, ad hoc q̃ꝺ ipsuꝫ iuspatronatus acq̃rat᷑. Scd̃o pro eadẽ parte fa-

9 cit, q̃ꝛ † in donatione iurispatronatus, vel legato videt᷑ req̃ri nedũ ꝯsensus episcopi ſꝫ etiã auctoritas. text. est in. d. c. cura. infra eo. ibi, auctoritas diocesani episcopi ⁊ cõsensus ⁊c. ⁊ est clarior tex. in c. suggestuꝫ. infra eo. sed reg. iuris est q̃ꝺ vbi auctoritas requirit᷑ nõ prodest si interueniat ex postfacto. tex. est in. §. tutor. institu. de aucto. tuto. ⁊ ita determinat Innocẽ. in. c. cum ꝯsuetudinis. §. de ꝯsuet. vbi dicit q̃ꝺ qñ auctoritas alicuius requirit᷑ in actu, Auctor ⁊ principalis talis esse debet vt v̄bũ auctoritas denotat. Et q̃ꝺ sit differentia inter auctoritatẽ ⁊ ꝯsensum. ⁊ etiã decretũ, traditur etiã ꝑ pulchrã glossam. ⁊ doctores. in capitulo. j. in verbo, tractatus. de reb. eccle. nõ alie. lib. vj. ⁊ per. Bald. in. l. quecunq; . C. de bo. que libe. ⁊ ꝑ docto. in. d. c. cuꝫ ꝯsuetudinis. ⁊ plene in. l. si quis mihi bona. §. iussum. ff. de acquiren. heredi. ⁊ per istud fundamẽtũ ⁊ per plura alia. ita tꝫ Abb. Panor. in disputatione sua incipiẽte. augerio. in. iiij. colum. vbi plene attingit istũ punctuꝫ. ⁊ ad eum semper est recurẽdũ, q̃ꝛ ei parũ boni addi posset. ⁊ multa alia fundamẽta possent pro hac parte adduci, que videas per euꝫ ibi. Pro hac etiã opinione facere videt᷑, q̃ꝺ decidit domi. Card. flo. in. c. cum seculũ. in. iiij. questio. infra codẽ. mihi magis placet p̃ma opi. tanquã magis equa, ⁊ maioribus auctoritatibus roborata, ⁊ eã sequẽdo ad adducta in ꝯtrariũ possem respõderi vt infra. Nõ obstat igit᷑ prima decisio Joã. and. in capitu. cũ seculũ. quia posset dici, q̃ꝺ illa decisio nõ est vera, q̃ꝛ nõ ꝓbat᷑ iure vel ratione. Quinimo ꝓbat᷑ cõtrariũ in dicto cap. cura. §. allegato. ⁊ etiã in dicto cap. suggestũ. vel al̃r respondere possumus, q̃ꝺ Jo. and. noluerit id ad q̃ꝺ adducit᷑, ſꝫ voluerit q̃ꝺ in legato sit speciale, vt fauore vltime volũtatis possit ꝯsensus ep̃i ex postfacto interuenire, scilicet quãtũ ad effectum, vt ipsuꝫ legatũ valeat, vt ex tunc. s. tẽpore legati facti, ſꝫ in actu inter viuos valeat, vt ex nũc. s. tpe ꝯsensus

10 prestiti vt dictũ est supra. ⁊ ita videt᷑ sentire domi, Card. flo. in. d. c. cuꝫ seculũ. in. v. q. vbi dicit q̃ꝺ si testator † iussit ecclesiã construi, ⁊ circa hoc legata fecit. cõstat q̃ꝺ necessarius est ꝯsensus ep̃iscopi in ꝯstructione. ca. nemo. de ꝯsecratio. distinctiõe. j. ⁊ tñ legatũ tꝫ. capitu. nos q̃dã. de testamẽ. legatũ ergo fauore vltime volũtatis statim valebit licet consensus episcopi interueniat, post sed donatio nõ valebit nisi tẽpore prestiti cõsensus. Nullo tamen casu ante episcopi consensuꝫ iuspatrona. transffertur in alium, vt dictum est supra. Non obstat etiã duꝫ dicebat᷑, q̃ꝺ in donatione, vel legato iurispatro. requirit᷑ auctoritas episcopi, ergo dꝫ in ipso actu interuenire per supra allegata. Quia respondeo q̃ꝺ auctoritas in ista materia stat pro ꝯsensu. nec stat ꝓprie. ꝓbo q̃ꝛ vt plurimũ iura huius tituli, vtunt᷑ ꝓmiscue his verbis. Q̃nq; . n. dicunt exigi cõsensum, q̃nq; auctoritatẽ. pꝫ in ca. cura. preallegato. ⁊ in. c. illud. ⁊ in cap. q̃ꝺ aũt. infra codẽ ⁊ in simili ꝓbat᷑ in. c. cuꝫ apostolica. de his que fiunt a prelatis. ⁊ in ca. sine exceptione. xij. q̃õne. ij. ⁊ ita dicũt domini de Rota in dicta sua decisione vltima. circa mediũ. vbi af-

11 firmant q̃ꝺ in donatione iurisp. nõ requirit᷑ auctoritas † pape vel episcopi sed consensus. Et istam responsionẽ ad dictũ fundamẽtum satis voluit Abbas in dicta sua disputatione. ⁊ lꝫ postea teneat ꝯtrium, vt dixi. tñ istã solutionẽ nõ impugnat. Et pro ista solutio. etiã facit q̃ꝛ lꝫ cõsiliũ, ⁊ ꝯsensus differãt vt notat᷑ in ca. cũ ecclesia vulterana. de electione. in ca. nouit. ⁊ in capitulo, quãto. de his que fiunt a prela. tñ q̃nq; sumunt᷑ pro codẽ. gl. est quã ibi põderat Abbas Panormita. in cap. primo. §. de foro cõpetenti. vl' aliter respondeo q̃ꝺ imo auctoritas quãdoq; etiã post actũ interuenire potest. l. si quis mihi bona. §. iussum. ff. acquirẽda hereditate. Maxime qñ in vim ꝯfirmationis requirit᷑ vt ibidẽ plene ꝑ dominuꝫ Alexã. ⁊ idẽ in simili casu decidit Abbas Panor. in. d. c. edoceri. col. fi. de rescri. Nõ obst. ẽt vltimũ. s. decisio domi. Card. i. d. c. cũ seculũ. q̃ꝛ posito q̃ꝺ vellet illud ad q̃ꝺ adducit᷑, posset dici decisionẽ suã nõ eẽ verã ꝑ dctũ. c. cura cũ alijs allegatis ꝓ hac cõclusiõe. Uel al̃r dicamus, q̃ꝺ decisio sua ꝓcedit, q̃ꝛ donãs reuocauit volũtatẽ suã i casu ꝑ eũ formato. vñ frustra postea expectaret᷑ ꝯsensus episcopi in tali donatiõe. Ad alia que adducunt᷑ ꝑ Ab. i dicta sua disputatiõe etiã faciliter respõderi posset iõ nõ refero. Nõ negauerim tñ, quin opinio ipsius do. Abb. in dicta sua disputatione sustẽtabilis sit. In alia aũt mã ꝯñal̃r loquẽdo an auctori-

12 tas † cõsensus, decretũ ⁊ similia debeãt de necessitate interuenire in actu, vel añ actũ, vel sufficiat ex postfacto interuenire, videatur Bal. in. d. l. quicũq; . C. de bonis que liberis. vbi magistraliter loquit᷑. videat᷑ etiã plene ꝑ Abb. Panor. ⁊ plenius ꝑ Jo. de imo. in. c. cũ vos. de his q̃ fi. a plato. ⁊ ꝑ domi. Alex. in. l. p̃ma. §. fuit q̃situ in fine. ff. ad treb. ⁊ aliq̃d in. l. sciẽdũ. in. viij. col. de verbo. obligatio. ⁊ aliq̃d ꝑ Bal. ⁊ do. Alex. in. l. diuortio. ff. solu. mat. ⁊ per do. Alex. in. l. si cum doteꝫ. §. eodẽ aũt tpe. ff. eo. ti. ⁊ ꝑ doc. in. d. c. cũ ꝯsuetudinis. ⁊ ꝑ do. Fely. Sandeũ post Abb. ⁊ alios in. c. edoceri. in versi. sequi põt ꝯsensus. de rescrip. ⁊ in. c. cũ dilecta in. xiiij. col. versi. vj. amplia. eo. titu. ⁊ aliquid in capitulo. nonnulli. §. sunt alij. in. iij. colũ. codeꝫ titulo. ⁊ per Bar. in. l. si aũt. ff. de aqua plu. arcẽ. ⁊ ꝑ doc. in locis ibidẽ ꝑ do. Alex. relatis. ⁊ ꝑ doc. in. §. tutor. institu. de auctẽ tuto. ⁊ ꝑ Bar. ⁊ ceteros in. l. si qs mihi bona. §. iussum. ff. de acq. here. vbi plene ꝑ do. Alex. ⁊ no. ibi optime faciũt ad decisio. q. §. formate. iõ ad illũ locũ recurras semp.

13 ¶ Quinto q̃ro † pone q̃ꝺ ep̃s nolit ꝯsentire sine cã acq̃sitiõi iurispr̃onatus an possit cogi. Cõclude q̃ꝺ sic. tex. est in. c. nullus. §. eo. ſm q̃ꝺ ibi notant oẽs. Licet disputãdo posset dici q̃ꝺ ille tex. nihil facit, q̃ꝛ de coactione verbũ nullũ dicit. ⁊ dicit ibi Abb. ꝯñaliter per illũ textũ. q̃ꝺ vbi requirit᷑ ꝯsensus vnius in fauorẽ alterius, si nõ vult ꝯsentire sine causa legitima, põt haberi recursus ad superiorẽ, vt superior ipse cõsentiat. vel cõpellat illũ ad ꝯsentienduꝫ. Hinc infert ibi Abbas notabiliter ad statutuꝫ mãdans, q̃ꝺ non possit ꝯtrahi cum minore. xxv. annis, sine ꝯsensu duoruꝫ agnatorum, q̃ꝺ si agnati denegãt cõsentire sine causa, põt adiri superior, vt ꝯsentiat, vel cogat dictos agnatos ꝑ illũ text. ⁊ ita dicit ibi se alias cõsuluisse. ⁊ ita reperio eũ ꝯsuluisse in ꝯsilio suo. lxv. incipiẽte, casus quidã raynerius ⁊c. in secundo volumine vbi alias auctoritates ad hoc allegat. ⁊ ꝑ textũ. in dicto capitu. nullus. multas decisio. in simili accumulat domi. Bartholo. belẽzinus. ibi in apostillis ad Abba. facit etiã q̃ꝺ dicit gl. penul. in verbo, teneatur. de rescriptis. libro. vj. ⁊ quod ponit Abb. in. c. ij. ⁊ in cap. ex parte astensis. §. de concessio. preben. Premissam etiã cõclusionẽ scilicet quod episcopus possit compelli vel ille qui episcopale ius habet in loco, firmat Abb. in consilio suo. lviij. incipien. quidaꝫ do. Jaco. de rachaneto. in penul. col. in scd̃o volumi. ⁊ in. c. aua-

14 ritie. in fine. §. de prebẽ. ¶ Sꝫ hic suborit᷑ questio accessoria, † pone quod testator mandet ecclesiam construi per heređeꝫ in domibus ipsius testatoris sub pena, clarum est quod id nõ potest fieri

sine ꝯsensu episcopi vt supra sepe dictũ est, vez eps requisitus ab herede nõ vult ꝯsentire qd ecclesia cõstruat̃ in dictis domibus, lz ꝯcedit qd alibi possit ꝯstrui, an heres teneat̃ cogi facere epm vt ꝯsentiat mõ quo supra, an aũt acquiescendo volũtati episcopi ꝛ ꝯstruẽdo ecclesiã alibi incidat in penã, dic qd nõ incidit in aliquã penã, ita ꝯclusi supra in .ij. q. prime principalis huius vbi. ¶ Secunda suborit̃ qd accessoria subtilior scz, † an dicta coactio possit fieri p archiepiscopũ, an p solũ papã. vr̃ prima facie qd p solũ papam per. d. c. nullus, ibi, romano põtifici nuntiet̃ ꝛc. In ꝯtriũ facit, qꝛ archieps est ordinarius episcopi. c. pastoralis. §. de off. or. ergo põt cõpellere. ꝛ istã partẽ tenẽt Jo. an. Jo. calderi. Car. floren. Abb. ꝛ cõiter ceteri in dictõ. c. nullus. alia iura adducẽdo vt per eos. Idẽ tz Abb. in. c. ex parte astẽsis. in vlti. colũ. §. de ꝯces. pbẽ. ꝛ in. d. c. auaritie. in fi. Et hãc ꝯclusionẽ tenendo põt rñderi ad tex. in. d. c. nullus. qui fortiter stringere vr̃ pro alia parte. qd lz ille tex. dicat ꝙ p romanũ pontificẽ cogat̃ eps, tñ dz suppleri, vel p aliũ superiorẽ, vt sic ꝯcordet cũ iuribus disponẽtib⁹, qd archiepiscopus hz iurisd. in epm. d. c. pastoralis. cũ similibus. ¶ Tertia

16 suborit̃ qd accessoria circa predicta † in qua etiã docto. sunt varij. in. c. nullus. ꝛ alibi. posito ꝙ archieps posit cogere epm vt. §. an si episcopus nolit parere archiepiscopus ipse suplere possit vices epi, ꝛ ꝯsentire in eius defectũ. In hoc puncto Joã. and. Cardi. ꝛ Abb. in. d. c. null⁹ ꝯcludũt ꝙ nõ. Et mouent̃, qꝛ archiepiscopus nõ hz iuris. in subditos suffraganei sui regulariter. d. c. pastoralis. sz ꝯsentiẽdo vel autorizando in actibus ipsoꝝ subditoꝝ, vel dãdo licentiaz vt supra, iudicare diceret̃ inter subditos sui suffraganei scdz do. Card. flo. vbi supra, qd nõ põt vt dictũ est. ꝛ ꝓpterea cõcludũt prefati doc. qd archiepiscopus nõ succedit loco epi data qualibet negligẽtia. sz tñ in casibus expressis a iure per. d. c. pastoralis. Et ita etiã ꝯcludit Abb. ibi ꝛ in repetitione. c. si quis ꝯtra clericũ. §. de foro cõpe. ꝛ in. c. ex parte astensis. §. de cõces. prebẽ. ꝛ in. d. c. auaritie in fi. de prebẽ. Cogitãdũ tñ est sup hoc, qꝛ Ab. in simili in. d. c. ij. ꝛ clarius in. d. c. ex parte astensis. §. de ꝯces. preben. decidit ꝯtriũ, dicit. n. ꝙ si eps iussu archiepi mandantis vt intra certum terminum instituat nolit instituere, tũc archiepiscopus potest instituere, ꝛ supplere eius defectum, nisi dicas, quod ille est casus expressus a iure scz in collatione bñficioꝝ vel institutiõe vt episcopo negligẽte archiepiscopus succedat, per. c. ij. de cõces. prebẽ. ¶ Quarta suborit̃ qd accessoria ad pdicta, † pone qd eps

17 nolit ꝯsentire donationi facte, vel legato facto de iure patr. nec p archiepiscopũ supiorẽ possit cogi. qꝛ nolit paret̃, presupposito vt. §. dictũ est ꝙ archiepiscopus nõ possit supplere vices epi. Querit̃ apud quẽ remanebit iuspa. Istã qõnez tangit Jo. cald. in. c. cũ seculũ. infra. e. ꝛ dimittit insolutã. Gaspa. de cal. dicit ibi ꝙ ecclesia remanebit libera. Card. ãt flo. ibi in vltimis verbis dicit verius esse, qd legatũ, ex quo nõ tz, ꝯsolidat̃ hereditati, ꝛ sic ꝰm eũ heres erit patronus rõne vniuersitatis per. c. ex literis. infra eo. ꝛ sic cõcludit qd iuspatro. remanebit apud eum q legauit vel donauit illud, ex quo legatũ vel donatio nõ tenuit. Itez in simili qõne decidit do. Car. in. d. c. cũ seculũ. in. iiij. q. vbi dicit qd semel qdã donauit bona qdã plebano vt dotaret̃ certa capella, ꝛ cõstituit certos patronos. postea in morte ipsum iuspatronatus legauit vni alteri, quẽ heredẽ instituit. decidit Card. heredẽ ipsum iusp. obtinuisse. qꝛ prima donatio, vel dispositio sine epi ꝯsensu facta nõ tenuit. Remanebit ergo p predicta iusp. apud donantẽ vel legãtẽ. Et ꝓ ista ꝯclusione que magis mihi placet, faciũt etiã notata p gl. in. c. qꝛ clerici ecclesia. infra eo. ꝛ regula tradita i. l. j. §. si vo. ff. de acq. posses. cũ simi. vr̃ tñ qd parũ ꝓuiat nobis hec decisio, qꝛ si eps nolit ꝯsentire nec cogi possit, poterit adire saltẽ papa qui verisimilr consentiat si nihil obstabit petitioni facte, ꝛ p cõsequens legatuz vel donatio valebit, ꝛ sic non militabit dubitatio predicta.

¶ Sexto principaliter quero circa istud verbuz de diocesani con-

18 sensu, † pone qd ante ꝯsensum vel approbationẽ episcopi legatarius, vel donatarius iuspa. donauit ipsum iuspa. vel legauit alicui ecclesie. an valeat tale ꝰm legatũ, vel donatio, dixi cum ministerio ecclesie, qꝛ si laico donaret̃ vel legaret̃, clare nõ valeret sine epi cõsensu. per ea que dicta sunt in superioribus qõnibus. Istũ punctũ attingit Joã. and. Cald. in. d. c. cuz seculũ. ꝛ indiscussam relinqt do. Card. flo. ibi in. vij. q. decidit, qd valet tale legatũ, vl̃ donatio secuta approbatione episcopi, qui approbet primũ legatũ, vel donationẽ. Et rõ est ꝰz eũ, qꝛ illa approbatio retrotrahitur. allegat. l. actio. ff. de furtis. ꝯsidera sup ista decisione. qꝛ ea attenta idẽ eẽt ꝓpter identitatẽ rationis in legato, vel donatione facta per legatariũ, vel donatariũ alteri laico. qd in donatiõe vel legato facto ecclesie. Itẽ aduerte qꝛ cõsensus episcopi qui requirit̃ in donatione iurisp. facit valere actum a tempore quo prestatur, ꝛ nõ retrotrahitur, vt dicit Abb. in. c. cura. j. eo. ꝛ dictũ est. §. in. iiij. q. licet legatũ statim valeat vt ibidẽ dixi, ꝛ rationẽ diuersitatis assignaui.

19 Septimo principaliter quero † circa idem verbum, pone quod dubitetur an consensus episcopi interuenerit in constructione ecclesie. nec id probari possit, an debeat presumi interuenisse. In hoc puncto reperio qd Archi. in. c. nemo. de cõsecra. dist. j. cõcludit qd sic. dũmodo ecclesia sit i forma ecclie. ita ꝙ ibi misse publice celebrent̃, ꝛ mouet̃ eo fundamẽto, scz vt iudicet̃ ecclesiã ipaz legitime eẽ edificatã arg. tex. in. c. qd iterrogasti. xxvij. dis. ꝛ alioꝝ iuriũ ibi p eũ adductoꝝ. Et istã decisionẽ Archi. exclamat Roma. in singularibus suis singulari. cccxx. inci. tu senensis dicẽs qd est singulare dictũ Canonistis incognituz. eandẽ decisionẽ refert do. Fely. sandeus in. c. de qrta. in. iiij. col. de pscrip. vbi alias multas auctoritates allegat eã decisionẽ approbantes. Premissaz conclusionẽ tz etiã Pau. de ca. in ꝯsi. suo. clxxxj. incipiẽ. dñm est lz non alleg. Arch. vbi. §. subijciens Pau. qd locus hñs formaz ecclesie, vt qꝛ ibi sit cãpanile vel ibi celebrent̃ diuina, ꝛ sint alia signa ecclesiastica, psumit̃ cũ auctoritate epi ꝯstructus, ꝛ p ꝯñs est subiectus epo ꝰm eũ. Que aũt sint ipsa signa ecclesiastica hr̃ plene p do. Fely. in. d. c. de quarta. ꝛ in locis ibidẽ per eũ memoratis. Cõtrariã sniam reperio tenere Abb. Panor. in ꝯsi. suo. cvj. incipiẽ. casus. in. j. col. in. iij. volu. vbi formaliter dicit ꝙ ꝯsensus epi qui requirit̃ in acquisitione iurispa. nõ dz psumi, qꝛ est quedã solennitas extrinseca. l. quecunqz. ff. de publi. ꝛ notat̃ ꝰm eũ p gl. ꝛ Bart. in. l. sciẽdũ. ff. de verbo. obli. Hoc tñ nõ obstãte pmissam teneo ꝯclusionẽ. ꝛ vltra supra allegata, eã ẽt sentire repio Abba. Panor. in. c. cura. infra eo. sup gl. ij. dũ alleg. gl. not. in. c. ꝑuenit. de emptio. ꝛ vẽdi. Idẽ ẽt tz domi. Card. flo. in ꝯsilio suo. xj. incipiẽte, qdã societas. in fine. vbi refert Archid. in. d. c. nemo. ꝛ Fe. de senis. in ꝯsilio. cxvj. in principio. alias est ꝯsiliũ. cxi. icipiẽte, qd talis ẽ. Idẽ etiã tz do. And. barba. in ꝯsi. suo. xxxiij. incip. scripsit Psalmista. in principio. in. ij. volumine vbi plene attingit istũ pũctũ ꝛ alias auctoritates, ꝛ fundamẽta ꝓ ista pte adducit ꝛ subijcit ibi in. iiij. col. in fi. qd i plerisqz mũdi partibus reqsitus fuit de hac. q. ꝛ qd ita ꝯsuluit. ꝛ qd ẽt ita ꝯsuluerũt do. Cardi. floren ꝛ. Joã. de imo. idẽ ẽt vr̃ tenere dñs Fely sandeus in. c. de quarta i. iiij. col. de prescrip. Et hanc ꝯclusionẽ tenẽdo ad fundamẽtũ. §. in ꝯtrium adductũ põt respõderi ꝓut rñdit do. And. barba. in prealleg. consil. xxxiij. vbi dicit ꝙ regula. d. l. quecunqz. non obstat,

20 qꝛ vbi apparent † indicia, tũc presumit̃ solẽnitas, lz sit facti. alleg. Philosophũ. in. ij. Metaphisice, dicẽtẽ, qd accñtia magnã partez ꝯferũt ad cognoscẽdũ qd qd ẽ. ergo vbi apparet, ꝙ ecclia hz cãpanile vel alia signa ecclie, presumet̃ auctoritas, vel cõsensus epi interuenisse. Vel aliter respõde, qd si presupponat̃ ecclesiã iam lõgo tempore fuisse constructam, ex cursu temporis. seu ex diuturnitate tẽporis presumit̃ solennitas etiam extrinseca. l. si filius. C. de peti. here. q tex. est singularis ꝰm Ang. do. Alex. ꝛ Modernos in. l. sciẽdũ. ff. de verbo. obli. ꝛ dicit ibi do. Alex. in. v. col. qd ista est cõmunis opi. ꝛ multas alias auctoritates allegat, quas vide p eum ꝛ idem dixit Pe. de anca. in cõsilio suo. lxviij. incip. ꝯ donationem in. ij. col. in princ. ꝛ infinita possent accumulari que tradũtur. in. d. l. sciendũ que accumulat pulchre do. Ale. in cõsilio suo lxxviij. incipiẽ. circa primũ. in. iij. col. in. j. volu. ꝛ in ꝓposito nostro hoc tenuit famosissimus do. Jas. pceptor meus in. l. si certis annis. C. de pac. in pe. col. versi. v. facit. ꝛ qd vbi reqrit̃ cõsensus alicuius presumat̃ interuenisse ex longiquitate tpis. Firmat etiaz do. Areti. in pulchro casu in ꝯsi. xxxvj. incipiẽ. casus talis est. ad aliqua alia que etiam in contrarium adduci possent rñdet Barba. in consi. §. allegato vide per eum.

21 ¶ Octauo qro, † an vbi requirit̃ ꝯsensus epi sufficiat ꝯsensus tacitus. do. Card. flor. in. c. cura. in fi. j. eo. concludere vr̃ ꝙ sic. post Inn. ibi. Idẽ satis voluit gl. ibidẽ. subijcit tñ do. Cardi. qd taciturnitas epi hr̃ ꝓ ꝯsensu, qñ ꝯstat ipsum sciuisse id, qd actũ est, ꝛ nullã cãm eũ impediuisse ad ꝯdicendũ. Contrariã sententiam tz Abb. ibidẽ, ꝛ mouet̃, qꝛ in actu odioso nõ psumit̃ ꝯsensus ex taciturnitate. allegat notata in. c. qui tacet. de regu. iu. lib. vj. ꝛ. c. cũ iam dudũ. de preben. Istã ẽt opinionẽ vr̃ tenere Joã. an. in. c. nobis. j. eo. ꝛ ibidẽ do. Card. florẽ. in. v. nota. vbi dñt qd nõ sufficit petere consilium vel licentiã ab epo ad ꝯstruẽdã ecclesiam sed requirit̃ consensus, prima opinio mihi magis plz, presupponẽdo ꝙ eps sciuerit ꝯstructionẽ ꝛ potuerit ꝯdicere ꝓ q̃ opinio. faciũt dicta in. q. precedẽti facit ẽt quod dicunt gl. ꝛ doc. in. c. ea noscitur de his que fiũt a prelato. Et hoc tenẽdo non obstat fundamentũ Abb. quod in actu odioso ꝛc. quia construere ecclesiã vel acqrere ius patro. nõ est quid odiosum, imo fauorabile vt de se pater. ꝛ sic cessat fundamentum Abba. nõ obstat etiaz decisio Joã.

and. ⁊ Cardi. de qua. s. qꝛ duz dñt quod requirit̃ consensus potest intelligi tacitus sicut expressus. De hac tñ materia, an tacens habeat̃ pro consentiente, qꝛ est multuz scabrosa ⁊ brocardica. videatur Bar. ⁊ doc. in. l. que dotis. ff. sol. mat. ⁊ Fely. in. c. cum oés. in vij. col. de consti. ⁊ Abb. ⁊ alij in. c. ex parte decani. de rescrip. gl. ⁊ doc. in reg. iur. qui tacet. de reg. iur. lib. vj.

22 ¶ † Nono quero, cuius episcopi consensus reqrat̃, an loci vbi ecclesia construit̃, an epi superioris eius q ↄstruere vult, ⁊ similiter si donans iuspatronatus, ⁊ donatarius sint diuerse diocesis, an vtriusqꝫ epi ↄsensus reqrat̃. Istam qõnem attingit do. Cardi. floren. in. c. nobis, in pn. j. eo. ⁊ dt ista verba formalia, qd id qd dr̃ ꝙ reqrit̃ ↄsensus diocesani, intelligit̃ de diocesano loci, in quo fundatur ecclesia, non fundatoris tantum, p tex. ibi, loci epo ⁊c. ⁊ allegat aliqua alia iura, maxime. l. si predium. C. de predijs milit. in qua. l. dr̃, qd sufficit decretũ iudicis rei lite sup alienatione rei minoris, ⁊ expressius Bar. ⁊ Bal. ibi dñt, qd non reqrit̃ decretũ iudicis domicilij, ⁊ ẽt rei alienande, sed sufficit alterꝫ tm̃, ⁊ idem concludit Bal. post Jaco. de arena. in. l. j. C. de ↄtrahen. empt. vbi dicit qd si ↄtus fiat in vno loco, ⁊ res sit in alio, sufficit auctoritas, vel decretũ vnius ex iudicibus, ea rõne, qꝛ vnusquisqꝫ ex ipsis iudicibus hꝫ iurisdi. ergo decretũ põt interponere. Idem ẽt Bal. in. l. magis puto. §. illud. ff. de rebus eorum, subijcit tñ Bal. vtrobiqꝫ cautius esse, qd vterqꝫ imerponat decretũ suũ. In ↄtrium tñ. s. qd de necessitate vtriusqꝫ iudicis decretũ in alienatione rei minoris interuenire dẽat, tꝫ Bar. in. d. §. illud, alij ẽt fuerunt in hac opinione quas ponunt doc. in. c. pastoralis, de priuile. ⁊ ibi refert Abb. Panor. ⁊ multa alia loca in qbus attingit̃, ↄmemorat ibidẽ do. Bartho. belenzinus in apostillis, q in alienationibus rei ecclesie loquẽdo dt cõem esse opi. Inn. ibi. s. ꝙ in alienationibus rerꝫ ecclesie reqrit̃ solũ auctoritas iudicis, vel epi ipsius ecclesie, ⁊ ita ẽt sequit̃ Abb. ibi assignãs rõnẽ, qꝛ ad epm spectat cura ecclesie sue

23 ⁊ rerꝫ seu dotis † illius. c. nouerint. x. q. j. subijcit tñ ꝙ cautum eẽt vtriusqꝫ iudicis vel epi. s. ⁊ ecclesie ⁊ rei auctoritatez interuenire, his omissis ↄ̃tum ad ꝓpositũ nostrũ, ego sum valde dubius, aliq̃ enim iura reqrũt simpliciter ↄsensum diocesani, vt. c. nobis. c. cura. ⁊. c. illud. j. eo. nec explicant de quo diocesano intelligat̃, aliqua alia iura vr̃ reqrere ↄsensum epi donantis, vel ↄcedentis iuspa. vt. c. nullus. ibi, sine ↄcessione sui pontificis. j. e. Cardi. aũt. s. relatus vr̃ velle, ꝙ in ↄstruente ecclesiam vt acqrat iuspa. duorꝫ eporꝫ ↄsensus requirat̃. s. fundatoris ⁊ loci, in quo ecclesia ↄstruit̃, ⁊ p ista opi. bñ facit tex. in simili in. c. p illorꝫ. §. si vero claustralis. j. de sen. excõ. tandem mihi vr̃ in hoc puncto esse dõm, qd siue qs construat ecclesiam siue donet iuspa. ecclesie qd sufficiat ↄsensus vniꝰ epi. s. epi illius loci, vbi ecclesia ↄstruit̃, vel si donat̃ iuspa. reqrat̃ ↄsensus epi illius ecclesie, in qua est iuspa. de ↄstruẽre, ego ꝓbo p c. nemo. de ↄsecr. dist. j. ibi, eps ciuitatis ⁊c. vbi tex. loqtur de epo ciuitatis vbi ecclesia ↄstruit̃ si bñ ponderet̃. Scdo ꝓbo p text. in c. omnes basilice. xvj. q. vij. vbi dr̃ qd basilice ⁊ ecclesie q̃ ↄstructe sunt, ⁊ quotidie ↄstruunt̃ subsunt epo in cuius territorio sunt posite, ergo dignũ est dicere ꝙ in ↄstructione fienda ipsius epi ↄsensus reqrat̃, ⁊ si alterius epi ↄsensus reqreret̃ predicta iura sciuissent exprimere. In donatione aũt vel legato iurispa. qd ↄsensus epi illius ecclesie in qua est iuspa. reqrat̃, probo tali fundamento. Nam rõ q̃re ↄsensus epi hoc casu reqrat̃ est, vt videat eps an expediat ecclesie mutare patronum ⁊ vt fraudes euitent̃, ne fingat̃ donatio ⁊ in veritate sit venditio, ⁊ sic ne ↄmittat̃ simonia. Ita dicunt doc. maxime do. Cardi. ⁊ Abb. in. c. illud. j. e. ⁊ dixi. s. in. iij. q. huius verbi sed ista rõne attenta dignum vr̃, qd eps ipsius ecclesie pr̃onate hẽat talem ↄsensum prestare, qꝛ ad eũ spectat cura illius vt. s. dixi p. c. nouerint, cum simi. x. q. j. Ultimo porbo id qd dixi de ↄstructione ecclesie, qꝛ si plurium eporꝫ ↄsensus requireret̃ in ipsa ↄstructione fienda, de facili retraherent̃ homines a ↄstructione ipsa, ergo id dõm non est, vt in simili dicit gl. in. c. cum dilectus, in verbo, presentare, in fi. j. eo. cogita an vera loquar.

24 ¶ † Decimo q̃ro, an solus ↄsensus epi reqrat̃ in ↄstructione ecclesie, vel acqsitione iurispa. an ẽt reqrat̃ copulatiue ↄsensus capituli. do. Cardi. flo. in. c. illud. in. iiij. ↄtrio post Uincen. ⁊ in. c. cura. in. ij. col. in fi. j. eo. ↄcludit ꝙ solius epi ↄsensus reqrat̃, qd suadet̃, qꝛ iura de hoc loquentia ꝓut. d. c. ⁊. c. nobis ⁊ similia posita i hoc ti. nullã faciũt de capitulo mentionẽ. Istud ẽt est de mente Abb. in. d. c. illud, vbi ponit qñ reqrat̃ ↄsensus epi in acqsitiõe iurispa. ⁊ q̃ sit rõ ꝙ requiratur, ⁊ nunq̃ꝫ de capitulo facit mentionem.

¶ Comprobat̃ ẽt hec ↄclusio per simile, qꝛ pñtatio fit coram solo epo sine capitulo, vt ↄcludit Abb. in. c. cũ ecclesia vulterana. in iiij. col. s. de elec. ⁊ dixi. s. sup verbo, honorificum, in. q. xlviij.

¶ Contra tñ hãc ↄclusionẽ vr̃ facere tex. in. c. pastoralis. in fin. s. de do. vbi dt, ꝙ si eps ↄcedat ecclesiam patronataz religiosis, dꝫ interuenire ↄsensus pr̃oni ⁊ ẽt capituli, tenẽdo tñ qd dcm̃ est. s. p rñderi qd. d. c. pastoralis, nõ facit in ꝓposito, qꝛ loquit̃ in casu, qñ eps alienabat iura, q̃ habebat eps in vna ecclesia, qd facere nõ p̃t sine consensu capituli, ex quo fit preiudicium episcopatui seu ecclesie cathedrali. c. sine exceptione. xij. q. ij. cum simi. ⁊ ita declarant Abba. ⁊ doc. in. d. c. pastoralis.

25 ¶ † Undecimo q̃ro, an sede vacante possit ↄsensum de quo. s. prestare capitulũ. Jo. an. in simili in. d. c. nobis, decidit ꝙ sic, dicit. n. ibi super verbo, loci epo, qd presentatio que solet fieri epo sede vacante, fit capitulo, sed in terminis nostris est decisio Calde. in ↄsi. suo. iij. incip. an capitulum, sub eo. tit. ⁊ mouet̃ eo fundamẽto, qꝛ capitulum succedit in iurisdictionalibus sede vacan. c. is qui. de maio. ⁊ obe. ⁊. c. cum olim, eo. ti. ⁊. c. j. ne sede vacan. lib. vj. sꝫ dare licentiam vel prestare consensum in acquisitione iurispa. est iurisdictionis, ⁊ non ordinis, ergo ⁊c. ⁊ idem tenet Gemi. in. c. vnico. in. xxiij. q. de maio. ⁊ obe. lib. vj.

26 ¶ † Duodecimo q̃ro, an sine ↄsensu epi possit fundans ecclesiaꝫ tpe fundationis apponere ea pacta, vel grauamina que voluerit in ecclesia, vel circa regimen ecclesie, vel diuinorꝫ officiorꝫ, vel statuere qd instõ pr̃ati spetet ad inferiorẽ epo, vel alienum epm, vr̃ dicendum quod sic. per reg. que hꝫ, quod in traditione rei sue qs põt apponere ea pacta que vult. l. in traditionibus. ff. de pactis. In ↄtrium tñ determinant doct. in varijs locis, dicentes qd id nõ põt fieri sine ↄsensu ꝓprij epi, ita ↄcludit Abb. Panor. in. c. nobis, in notabilibus. j. eo. vbi dicit, qd si quis in vltima voluntate mandauit capellã ↄstrui, ⁊ disposuit qd instõ ptineret ad certum prelatum inferiorem epo. nõ vꝫ illa dispõ, vnde ẽm eum illa particula habebit̃ pro nõ adiecta nisi interueniat ↄsensus ꝓprij epi, ⁊ assignat rõnem, qꝛ testator vel fundans ecclesiam nõ põt immutare dispõnem canonum in preiudiciuꝫ episcopi. c. requisisti. s. de testa. item nemo facere potest, quin iura locum habeãt in sua dispõne. c. tua. s. de test. l. nemo. ff. de leg. j. Istam conclusionem faciunt etiam legiste, videlicet Bar. post Jaco. de are. in. l. quoties. §. fin. ff. de admini. tuto. Idem concludit Inn. in. c. in lateranensi. ante finem. s. de preben. vbi pulchre loquitur, subijciens quod etiam si testator diceret qd si ecclesia non ordinaretur ꝓut ipse disposuit, qd irritat omnem suam dispositionem, ꝙ talis pena reijcit̃, idem decidunt Domini de Rota de testa. decisione. vij. in antiqs, vbi fortius dicunt, ꝙ etiam si testator iniungeret penam, ꝙ redditus deputati ↄuerterent̃ in alios pios vsus, nisi ecclesia ordinaretur, ꝓut ipse disposuit, qd talis pena reijcit̃, quod etiam refert ⁊ sequtur do. Fely. sandeus, alias auctoritates ad predicta allegans, in c. cũ venerabilis. col. xj. de exceptio. Ad qd videat̃ ẽt vnũ bonũ verbũ Pet. de anc. in ↄsi. suo. cxciij. subtiliter ⁊ ad plenum, quod refert ⁊ sequitur do. Fely. in loco preallegato colum. xiij. in fine.

¶ Premissam ẽt ↄclusionẽ Inn. ⁊ aliorꝫ. s. relatorꝫ ponunt do. Ant. ⁊ Imo. post Compostel. in. c. cum dilectus. s. de ↄsuetu. p illum tex. ⁊ ibidẽ Abb. in scdo notabili subijciens hoc esse tenendum menti, qꝛ sepe pr̃oni † excedẽtes metas sue ptãtis ↄtrium sta

27 tuunt, vnde ibidem in. iiij. notabili per illum tex. quẽ dt se nescire alibi ita bonum, ↄcludit id posse fieri de ↄsensu epi, dũmõ id statuat̃ in fundatione ecclesie vel ante, tunc. n. nullum ius instituendi adhuc est quesitum ipsi epo, nimirum si põt eps in hoc sibi seu ẽpatui suo preiudicare, sed vbi iam fundata esset ecclesia, ⁊ sic q̃situm esset ius instituendi ipsi epo, tunc ẽm eum non posset eps cõsentire patrono disponenti qd ad alium spectet ipsa instõ, quicqd senserit ibi do. Ant. de but. ⁊ rõ est ẽm eũ, qꝛ si eps id faceret eẽt alienare illud ius instituendi spectans ẽpatui, qd ẽm eũ sine causa fieri non dꝫ, ⁊ istud reperio ẽt tenere do. And. barb. in ↄsi. suo xxij. incip. scripsit propheta. in. xiij. col. in. j. volu. ⁊ de hoc. j. in. q. sequẽti. Premissam ẽt ↄclusionẽ. s. qd fundans ecclesiam nõ possit aliqd disponere circa spũalia sine ↄsensu epi, firmat Ab. in. c. siñatum. in. j. notabili. s. de pben. vbi dt ꝙ pr̃onus nõ põt apponere modum celebrandi diuina in ecclesia patronata, nec restringere aliter instituendum in illo bñficio, sed hoc explicare spectat ad superiorẽ, alleg. tex. in. c. cũ dilectus. s. alleg. ⁊ Inn. in. c. ij. ne prelati vices suas. Non valebit ergo dispõ testõris disponentis

28 † ꝙ tres, vel quatuor misse omni hebdomada celebrent̃ p instituẽdum, nisi ↄsensus epi interueniat, eandem ẽt ↄclusionem tꝫ Ab. in. c. ↄsuluisti, de celebra. missa, ⁊ in. c. preterea. ij. j. eo. vbi dt pr̃onũ nõ posse onus aliqd annuatim soluendi imponere ecclesie pr̃onate sine ↄsensu epi, istud idem firmat do. Fely. sandeus in. c. cum accessissent in. viij. col. s. de ↄsti. alleg. doc. in. c. cũ dilectus, de consuet. Idem do. Fely. in trac. suo qñ lr̃e apostolice noceant pr̃onis ecclesiaꝫ. in. ij. col. in fi. Idẽ tenẽt do. de ro. in decisionibus suis,

In antiqs. sub titu. de testa. decisio. incip. factū tale est. vbi dr̄t qḋ nō valuit dispositio cuiusdā fundātis capellaniā ꝛ disponētis qḋ eps̄ se in ea nō deberet intromittere, aliter qḋ illa capellania hēret ꝑ nō facta, ꝛ pro non ꝯstructa, ꝛ hāc decisio. ꝛ multas similes refert do. Fely. sandeus in. c. cū venerabilis. in. xij. col. versicu. amplia. ij. de excep. Ex p̄dictis ergo patet, qḋ fundans pōt apponere ꝯditiones, vel grauamina, dūmodo epi cōsensus interueniat. ꝛ propterea poterit cum ꝯsensu predicto statuere. ꝙ tanti clerici sint in ecclesia, prout respondi his diebus cuidā me interrogāti.

29 ¶ Aduerte tn̄, qḋ hoc casu crescētibus facultatibus ecclesie † augeri dēret numerus clericoꝝ, ita decidit Ang. ꝑ illum tex. in auc. vt determinatus sit numerus clericoꝝ, circa mediū, facit ēt tex. in c. cum. M. de ꝯsti. vbi do. Fely. in. iij. notabili, predictam decisionem Ang. refert ꝛ sequit̄, ꝛ propterea diminutis facultatibus, eadem rōne dēret diminui numerus clericoꝝ, de quo vide q̄ dicā. j. q. xiiij. poterit ēt p̄ronus cū epo tpe fundationis disponere, quod bona sint diuisa inter prelatum, ꝛ capitulum, ꝛ ꝯuentū, ita decidit Abb. in. c. edoceri. in. j. q. s. de rescrip. ꝛ sequunt̄ Mod. ibi, ꝯ tn̄ ꝯclusionem factam. s. ꝙ ꝯsensus epi non requirat̄ de necessitate in ordinatione testōris circa grauamina vel ꝯdōnes, facit qḋ dn̄t prefati dn̄i in eo. tit. de test. decisione incip. ꝛ est sciendum, vbi dicunt, quod si aliquis testator ordinet in suo testō beneficium sacerdotale, ꝛ dicat, volo quod talis. xiiij. an. vel minor habeat beneficium meum, etiam interim quod possit esse sacerdos, qḋ talis ordinatio tꝫ, ꝛ valet, nec tamen faciunt mentionem de epi consensu.

¶ Secundo ob. qḋ dicit Host. in. c. ea que, de statu regula. vbi dicit quod fundans ecclesiam regularem potest apponere pactū ꝙ clericus secularis hēat vocem in elect. Abba. ꝙ refert ꝛ sequitur do. Fely. in. d. suo trac. in versi. corroboro, ꝛ ibi alia alleg. ad propositum, nec tamen facit mentionem de episcopi consensu.

¶ Tertio obst. quod dicit Barb. in ꝯsi. suo incip. scripsit psalmista in. iiij. col. in. ij. vol. vbi dixit, qḋ an valeat † dispō testōris ordi-

30 nātis, vt instituēdus omni hebdomada celebret tres missas, ꝛ tn̄ de epi ꝯsensu nullam facit mentionem. S. aūt circa hoc in spē conclusum est ꝯtriū, tenēdo tn̄ conclusionem. s. factam, pōt r̄nderi ad omnes predictas decisiones similiter dicendo, qḋ dꝫ intelligi, qn̄ eps̄ ꝯsensisset vel ꝯsentiret, qꝛ circa spūalia, vt dictū est, non valet dispō fundatoris sine epi ꝯsensu. d. c. sign̄atum, cuꝫ similibus, ꝛ ꝑ hoc ēt tollit̄ ꝯtriū. s. primo loco factum de. l. traditionibus. ff. de pac. illa. n. regula intelligit̄ respectu pactoꝝ ƀm ius vt ibidem notat̄, ꝛ ꝑ do. Cardi. flo. in cle. qꝛ ꝯtingit. in prin. in. xj. notabili, ꝛ in viij. q. de reli. do. ꝛ ꝑ Inn. in. c. iij. ne p̄lati vices suas, sed facere pacta vel aliqd disponere respectu spūalium sine ꝯsensu epi. i. cōtra ius. d. c. sign̄atum, ꝛ ibidem notat̄ in. d. c. cum dilectus de ꝯsue. ꝛ in alijs locis. s. allega. bn̄ fateor, ꝙ pacta non ꝯcernentia spūalitatem ꝛ ecclesie nō onerosa possent apponi fundationis tempore ēt sine epi ꝯsensu per dictam reg. l. in traditionibus, ꝛ satis est de mente doc. in locis preelleg. ꝛ maxime Host. ꝛ Jo. and. in. d. c. significatum. Aduerte tn̄ diligenter qꝛ lꝫ dictum sit. s. ꝙ patronus potest disponere circa spūalia cum consensu epi, tn̄ tex. in. d. c. cuꝫ dilectus, ꝛ doc. ibi in. d. c. significatum, ꝛ in. d. c. edoceri, aliter loquuntur, qꝛ presupponunt actum fundari debere in ꝑsona epi de consensu patroni seu instante patrono, ꝛ ita credo esse dicendum ꝛ intelligendum, ꝛ si forte aliqs opponat de verbis diffinitionis iurispatronatus, de qua per doc. in hac rub. ibi de diocesani consensu, credo posse dici, quod in casibus ꝯprehensis in dicta diffinitiōe ꝛ similibus id procedat, qꝛ illi actus vꝫ fundar̄, ꝯstruere, ꝛ dotare ecclesiam, vel capellam, non p̄nt ꝯuenienter fundari in ꝑsona epi vt de se pꝫ, non enim esset ꝯueniens dicere, quod eps̄ fundat, vel ꝯstruat ecclesiam ad petitionem patroni, ꝯsidera an vera sit ista doctrina, qꝛ non reperio hanc difficultatē motam. ¶ Sed circa predicta cadit qḋ accessoria, pone ꝙ qs ꝯstruat oratorium priuatum vel hospitale, qḋ facere pōt sine epi ꝯsensu. c. vnicuiqꝫ, de ꝯsecra. dist. j. c. inter dilectos, ꝛ ibi notat̄, de dona. ꝛ disponat, vel ordinet qḋ nullo mō eps̄ se intromittat de hoc loco, an hoc casu eps̄ poterit videre, ꝛ inquirere an omnia ƀm defuncti ꝯstructoris voluntatem facta sint, ꝯclude qḋ sic, ita decidit Abb. in. d. c. inter dilectos, in fi. alleg. §. si qs edificationeꝫ, cū seqnē. in auct. de eccle. titulis, ita ēt dt̄ Fed. de senis, in. d. ꝯsi. xj. incip. q. talis est. j. col. idem Bal. in ꝯsi. clxv. incip. ordinatio testamenti, in. iiij. vol.

31 ¶ † Decimotertio quero, an post fundationem cū ꝯsensu epi factam possint aliqua pacta, vel noue ꝯdōnes apponi ꝑ fundatorē in ecclesia, vel bn̄ficio p̄ronali. Ab. in. d. c. cū dilectus, de ꝯsue. vr̄ sentire qḋ sic, dum dt̄ qḋ post fundationē nō valeret dispō cū cōsensu epi facta, quod ad inferiorē spectaret ius instituendi, qꝛ isto mō eps̄ vr̄ alienare ius istud instituendi, ergo vbi eps̄ nullū faceret preiudiciū ecclesie, vt qꝛ ꝯsentiret alicui pacto, vel ꝯdōni non ꝑiudiciali ecclesie tenēt Abb. qḋ tale pactū, vel ꝯdō valeret. In ꝯtriū facit, quod dt̄ Bal. in. l. vnica. §. accedit, in fin. C. de rei vxo. ac. vbi ꝯcludit qḋ q nō apponit talia pacta in initio, ꝛ ꝯuentione, non pōt postea illa apponere ex post in traditione, qḋ ēt refert, ꝛ sequit̄ do. Fely. in. d. suo trac. in. ij. col. in fine, istud idem vr̄ tenere Abb. in. c. preterea. j. eo. vbi dicit, qḋ reseruatio alicuius tpalitatis facta ꝑ patronum in ecclesia patronata, ita demum vꝫ si tempore fundationis cum auctoritate epi facta sit, ergo qn̄ fieret postea sentit qḋ nō sufficeret auctoritas epi, idem vr̄ ꝯcludere domi. Cardi. flo. in cle. qꝛ ꝯtingit, in versi. vt aūt, in tertio notabili, de relig. do. allegant dictum. c. cū dilectus, ꝛ ibi no. ꝛ idem firmat in eadem cle. in prin. in. xj. no. ego in hoc puncto credo dōm, qḋ si noue ꝯdōnes vel noua pacta sint preiudicialia ecclesie patronate, ꝛ illi onerosa, tūc nō possint ꝑponi post fundationem ēt cuꝫ ꝯsensu epi, gl. est melior de iure ƀm Imo. ibi in. d. c. cum dilectus, in verbo, ꝯstitutum, de consue. ꝛ ibidem do. Abb. vt. s. retuli, ꝛ ita etiaꝫ ꝯcludit do. Felyn. sandeus in. c. sign̄auit. in. ij. notabili. s. de testibus, si aūt sint vtilia ecclesie vel non preiudicialia, ꝛ tūc fieri possint, qꝛ nihil est qḋ repugnet, ꝛ ita est de mente Abb. in. d. cum dilectus ꝛ doctorum. s. relatorum, credo tn̄ ꝙ etiam hoc casu requiratur consensus episcopi arg. c. nouerint. x. q. j. cum similibus, ꝛ faciunt notata per illum tex. in. c. nos quidem. s. de testa.

32 ¶ † Decimoquarto quero, an ꝯdōnes seu qualitates tpe fundationis apposite in ecclesia patronata possint ex post ꝑ p̄ronū tolli in totū, vel saltē alterari cū ꝯsensu epi, ꝯclude br̄, qḋ sic, ƀm qḋ omnes ꝯcludunt in. d. c. cum accessissent, vt refert ibidem do. Fely. sandeus in. viij. col. qui ēt plene disputat an id facere posset heres patroni cum consensu epi, vel eps̄ cum ꝯsensu hr̄dis, de quo dicam. j. in sequenti. q. ꝛ ꝑ ꝯclusione predicta quod in totum tolli possint vel alterari qualitates, vel ꝯdōnes in bn̄ficio apposite, dūmodo eps̄, ꝛ patronus sint ꝯcordes, facit, qꝛ pōt iuripa. preiudicari per epm̄ ꝯsentiente p̄rono, vt ꝯcludit̄ per omnes in. d. c. cum accessissent, de ꝯsti. ꝛ plene dixi. s. super verbo, honorificū in. iij. q. Item posset patronus iuspa. supprimere ꝛ ei renuntiare, ita quod ecclesia remaneret libera, ꝛ hoc posset ēt sine ꝯsensu epi, iuxta no. per Abb. plene post alios in. c. illud. j. eo. vbi ꝯcludit ƀm omnes, quod qn̄ iuspa. transfert̄ in locum religiosum, vel ecclesiam, ꝯsensus epi non reqrit̄, ergo a fortiori poterit ꝯdōnes, vel qualitates in beneficio appositas tollere cum ꝯsensu epi, hanc tn̄ conclusionem credo limitādam esse, nisi dicte ꝯdōnes, vel qualitates essent vtiles ecclesie. qꝛ tunc tolli non possent per patronum ēt cum epo sine causa, moueor, qꝛ tunc fieret preiudicium eccclesie, cui iaꝫ ius erat quesitum, ergo id fieri non pōt, vt dictum est in precedēti. q. per no. per Abb. maxime in. c. cum dilectus, in. iiij. notabili, de cōsuetu. licet enim iuripatro. posset preiudicari vt. s. nō tamen posset preiudicari ecclesie per notata in. d. c. cum dilectus, ꝛ in titulis de rebus eccle. non alienan.

33 ¶ † Decimoquinto quero, an eps̄ p̄t immutare ꝯdōnes, vel qualitates annexas bn̄ficio, qn̄ redditus bn̄ficij essent impotentes ad illas, exemplum posset dari, qn̄ fundator disposuit certum numerum missaꝝ celebrari dēre in ecclesia cū cōsensu epi, quo casu valet dispō vt. s. declaratū est in. q. xij. postea reperit quod redditus non sunt sufficientes, vel quod sunt diminuti, in hoc puncto credo dicendum, ꝙ eps̄ cōmutare possit dictas qualitates, ꝛ hoc ꝓbo per. c. nos quidem, de test. vbi dr̄, qḋ relictum a testōre si non pōt deputari ad vsum destinatum per testōrem, tunc debebit cōmutari ad aliam piam cām, ꝛ ꝑpea dixit ibi Pet. de anc. quē refert, ꝛ sequit̄ ibi Imo. in antepe. col. qḋ vbi nō pōt intentio testōris impleri, put voluit, est aliter commutanda, fa. l. legatū, ꝛ qḋ ibi not. ff. de vsufru. leg. ꝛ dixit Abb. in. d. c. nos qdem qḋ si pecunia relicta a testōre ꝑ monasterio construendo nō sufficeret, tūc dꝫ conuerti ad alium pium vsum, qḋ satis probatur in illo tex. ꝛ subijcit Abb. ibi vnū qḋ semp dicit esse notandum, qḋ ista conuersio vel cōmutatio nō posset fieri ꝑ solū hr̄dē, nec ꝑ solū epm̄, sed ꝑ epꝫ ꝛ hr̄dē, vel cū q hꝫ exeq simul per illum tex. ibi, ordinari tecum ꝛc. ꝑ alia de quibus ibi per eum, premissam etiaꝫ conclusionem voluit do. Fely. sandeus in. d. c. cū accessissent in. viij. col. in fi. vbi dicit ꝙ

34 † cessantibus redditibus cessare dꝫ ordinatio testatoris, ꝑ ea que notant ibi doct. per illum tex. allegat etiā do. Jo. de Imol. in cle. qꝛ contingit, in. v. col. ver. Lapus hic limitat, de relig. do. vbi dixit illū tex. nō ꝓcedere qn̄ legata conuerti non p̄nt ad vsuꝫ destinatum, alleg. ēt do. Anto. in. c. fi. de test. versi. hoc dictum quotidie ꝯting̓t, subijciēs. d. Fely. sub dubio forte ꝙ poterit eps̄ eo casu ipsas condōnes immutare ēt inuito herede, qꝛ causa necessaria eas immutandi subest, sed in hoc vltimo cōtrarium voluit Abb.

in loco

in loco.s.relato,nisi cócordando dicas ꝙ illud quod dicit domi. Fely.intelligit,qñ heres nollet consentire,qꝛ tunc eṗs eo inuito id posset ex quo renuit consentire sine cã,sed qñ heres vellet consentire,vel non recusaret ꝯsentire,tunc eius ꝯsensus reqrereť. Et ita intelligať qḋ dicit Abb.in.d.c.nos qdẽ,ꝛ circa istum pũctũ.s. an requirať ꝯsensus vtriusqꝫ vcꝫ epi,ꝛ hrḋis in ꝯmutatione legatorum,vide ẽt Inn.in.d.c.nos qdem,ĩn antepe.col.vbi intelligit ꝙ requirať ꝯsensus vtriusqꝫ in ꝯmutãdis legatis, vel dispõnibus circa loca ecclesiastica,in alijs autem relictis secundum eum poterit fieri commutatio de consensu heredis,ꝛ eius cui est relictum,ꝛ sic eius cuius interest,alleg.l.legatum.ff.de vsufru.lega.

35 ¶ †Ex predictis infertur,quod vbi volũtas testatoris, potest impleri tunc non potest in aliud ꝯmutari,quinimmo fm Jo.de imo. vbi.s.post Pet.de anc.est in forma specifica adimplenda,nec potest in aliud ꝯmutari sine licentia pape,q̃uis facta fuerit ꝯmutatio in aliã cãm,alleg.no.in cle.qꝛ ꝯtingit,de relig.do.ꝛ in.l.si quis ad declinandam.§.finaũt.C.de epis.ꝛ cle.ꝛ no.ꝑ Bar.in.d.l.legatũ,ꝛ hoc ẽt firmat do.And.barb.in ꝯs.suo.xxiij.incip.scripsit ꝑpheta.in.j.col.in.j.volu.vbi multa ad hoc accumulat, ꝛ sic ꝑ ista vr̃ ꝯcludi ꝙ hr̃s patroni non possit immutare qualitates possibiles,vel ꝯdõnes annexas bñficio,ẽt de ꝯsensu epi,qḋ ẽt firmat do. Car.flo.in.d.cle.qꝛ ꝯtingit,in prin.v.q.in fi.ꝛ ibidẽ Jo.de imo.in v.col.ver.hoc vltimũ,ꝯcludẽtes ꝙ lꝫ de ꝯsensu eius q ordinauit aliquid ad pium vsum possit eṗs legatũ mutare,tñ secus de ꝯsensu sui heredis,qꝛ hic non agitur de vtilitate ipsius cui possit renuntiare,sed de voluntate defuncti seruanda,ꝛ dicit do.Car.flor.vbi .s.se pluries ita dixisse in.d.c.nos quidem.

¶ Contrarium tñ in hoc tenuit Abb.Panoꝛ.in.d.c.cum accessissent.in.iij.col.ver.ego limitarem,de consti.vbi dicit ꝙ non pñt

36 diminui prebende †,que sunt de iurepa.sine ꝯsensu epi vel hr̃dis, ergo de ꝯsensu hr̃dis fm eum id fieri poterit.d.Fely.sandeus ibi in.viij.col.distinguit,ꝙ aut eṗs vult ꝑ vna vice dispensare ꝯ̃ ꝯdõnes,vel naturam beneficij,ꝛ tunc poterit cum ꝯsensu hr̃dis,alleg. not.per do.Ant.in.c.fi.ante medium,ver.vincentinus autem,de testa.vbi dicit qḋ est causa vtilis,ꝛ relictũ ꝑ anniuersario põt pro vna vice ad aliud expẽdi,ꝛ redire postea ad solitũ debitũ,ꝛ subijcit do.Fely.se ꝯsuluisse Ferrarie ꝛ obtinuisse qḋ pro vna vice põt eṗs ꝯsentiente hr̃de pr̃oni ꝯferre bñficiuꝫ non hñti qualitates in fundatione appositas,aut vero dicit ipse vult eṗs cum consensu hr̃dis in totum supprimere bñficium patronale,vel in totum tollere ꝯdões illi annexas,ꝛ tunc ꝯsensus hr̃dis non sufficit ꝑ rõnem tex.in.d.cle.qꝛ ꝯtingit,ꝛ ꝑ auctoritates.s.alleg.nisi eṗs id faciat ex cã necessaria,qꝛ tunc fm eũ ẽt inuito hr̃de posset eṗs id facere, ꝑ id qḋ no.Jo.de Jmo.in.d.cle.qꝛ ꝯtingit,in.v.col.versi.Lapus hic limitat,vbi ḋt illum tex.nõ ꝓcedere,qñ legata ꝯuerti non pñt ad vsum deputatũ,ꝛ.s.declaratũ fuit,tꝫ ergo in effectu.do.Fely.

37 qḋ † qualitates vel ꝯdões bñficij possibiles nõ pñt ꝑ eṗꝫ in totũ immutari ẽt cũ ꝯsensu hr̃dis,sed bñ posset ꝯ̃ illas dispensare pro vna vice,ego aũt arbitroꝛ in hoc esse dõm indistincte, quod dicta immutatio fieri nõ possit ꝑ eṗm nec in totũ nec ꝑ vna vice ad petitionem hr̃dis,vel eius ꝯsensu,ꝛ me mouet,qꝛ voluntas testõris est seruanda ꝑ lege.§.disponat,in auc.de nup.c.vltima voluntas. xiij.q.ij.cum si.Sed eṗs nõ põt regulariter aliqd ꝯ̃ legẽ ẽt dispensando,tex.est in.c.dilectus.s.de tẽpo.oꝛdi.ꝛ ḋt Jo.an.post Host. in.c.j.de supp.neg.pla.lib.vj.qꝛ vbi canones imponũt legẽ episcopis,non dispensant,nisi id specifice sibi reperiať ꝯcessum,ꝛ ita refert ꝛ sequiť Abb.in.c.at si clerici.§.de adulterijs,in.v.co.s.de iudicijs,quinimmo dicit ibidẽ in.iiij.col.qḋ eṗs nõ põt dispensare, nisi vbi reperiť ꝑmissum nisi sit maxima ꝛ vrgens cã, allegãdo ita tenere dños de Ro.decis.sua.cclv.ꝛ alios vt ꝑ eũ,ꝛ intelligit ipse Abb.de cã noua,vel antiqua verisimiliter nõ cogitata ꝑ papam vel legislatorẽ,ergo in ꝓposito nr̃o eṗs non poterit dispensare aliquo modo ꝯ̃ voluntatem testatoris que seruari possit.qꝛ vt dixi ꝑ lege habetur,nisi id faciat ex causa vt.s.

¶ Secundo moueoꝛ,qꝛ vt dñt Pet.de anch.ꝛ Jmo.in.d.c.nos

38 qdẽ vt.s.retuli,volũtas testõris † est seruãda in forma specifica,ꝑ illũ tex.ꝛ ꝑ.d.l.legatũ,ꝛ ꝑ.d.cle.qꝛ ꝯtingit,sed si diceremus eṗm posse immutare volũtatem defuncti pro vna vice vel aliqualiter, certe non obseruaretur ipsa voluntas in forma specifica.

¶ Tertio moueoꝛ per tex.d.cle.qꝛ contingit,in prin.vbi tex.formaliter dicit,que ad certum vsuꝫ largitione sunt destinata fideliũ, ad illũ debent,nõ ad aliũ (salua sedis apostolice auctoritate) conuerti,ꝛ cum ille tex.indistincte loquať,est indistincte intelligẽdus vt nõ possit fieri ꝯmutatio dispositoꝝ ad pias causas,nec in totũ nec in partẽ,ꝛ dicit ibi do.Car.flo.q.iiij.qḋ ẽt in melius non põt fieri talis ꝯmutatio,idem dicit Abb.in.c.tua nobis, de test.

¶ Ultimo ego moueoꝛ,qꝛ doc.in.d.c.nos quidẽ,maxime Jmo. ibi in antepe.col.vtuntur verbo,alterari,dicendo quod voluntas testatoris non põt alterari per eṗm,eisdem verbis vtiť Bal.in.l. si qs ad declinandam,in.iij.col.C.de epis.ꝛ cle.dicens ꝙ vbicũqꝫ dispõ testõris est certa respectu cãe,ꝑsone vel loci,non põt ꝑ eṗm alterari,ꝛ eisdẽ verbis vtuntur Bal.ꝛ multi alij quos ꝯmemorat in ista materia do.Alex.in.d.l.legatũ,sentiũt ergo prefati doc.ꝙ nedum in totum immutari nõ possint disposita ꝑ testõrem,sed nec ẽt alterari,ꝛ propterea vr̃ vt dixi tenenda ꝯclusio de qua.s.eo maxime,qꝛ do.Fely.nõ ꝓbat decisionem suam aliquo iure, standum igiť est regulis,vt inquit Bal.in.c.j.§.iudices,in.iiij.col. in ti.de pace iur.firman.in libro feudoꝝ,ꝑ gl.in.l.omnis diffinitio.ff.de regu.iur.idẽ Bal.in.l.j.in.ij.col.C.de sac.san.eccle.ꝛ alibi sepe,idẽ pulchre Abb.Panoꝛ.post Jo.an.in.c.salubriter.in.j.q.de vsur. ꝛ est bonus tex.in.c.sane,versus finem.xv.q.iij.ꝛ melioꝛ tex.in.c. ij.in fi.de ꝯiugio lepro.Et ad hanc ꝯclusionem vide que dicam.j. sup verbo,ꝯstruxit.q.xiiij.ꝛ tenendo hanc conclusionem ad auctoritatem Abb.ꝯ̃rium ẽt volentis in.d.c.cũ accessissent,vt.s.retuli,põt pari modo r̃nderi ꝙ male loquiť,qꝛ nullo iure fundatur, quinimmo regule sunt in ꝯ̃rium,qꝛ hr̃s non põt venire ꝯ̃ factum defuncti,sed dꝫ seruare voluntatem suam pro lege vt.s.dixi.

39 ¶ †Decimosexto quero circa istud verbum,de diocesani ꝯsensu, an ꝯsensus epi possit facere vel creare aliquem pr̃onum vnius ecclesie vel capelle ex priuilegio,ꝛ sic eũ q nõ fundauerit,nec ꝯstruxerit,nec dotauerit ecclesiam ipsam vel capellam.Jn hoc pũcto reperio Abb.in terminis,ꝯsi.suo.cvj.incip.casus sup quo ꝯsiliũ de iure postulať,circa fi.in.ij.vol.vbi decidit,qḋ eṗs id nõ põt,ꝛ presertim fm eum,qñ capella est iam ꝯstructa,ꝛ dotata,ꝛ consecrata tpe ꝯcessionis dicti iurispr̃onatus,qꝛ nõ põt eṗs rei sacre sine cã lria hãc seruitutẽ iurispr̃onatus imponere,alleg.gl.in.c.pie mentis.xvj.q.vij.ꝛ alia de qbus ꝑ eum,pro eadem ꝯclusione facit qḋ dicit gl.in.c.nobis,in verbo,de sua iurisdictione,in fi.j.e.istud idẽ sentit Abb.in ꝯsi.suo.xxviij.incip.Omnipotentis dei ꝛc.in causa cõis ꝛc.in.ij.volu.dicens qḋ nulli dubium est,quin papa possit id facere,sed eṗs,vt ipse sentit,non posset nisi saltem laicus q crearetur pr̃onus ecclesie minus dotate aliquid conferret pro legitima dote,qꝛ tunc ẽt si post ꝯsecrationem ꝯferret posset eṗs illum creare patronum,alleg.Jo.an.in.c.j.j.eo.ꝛ ita dicit debere intelligi,ꝛ distingui gl.in.c.pie mentis.xvj.q.vij.que vult quod post ꝯsecrationem non possit imponi seruitus iurispr̃onatus ecclesie,qꝛ intelligiť qñ ecclesia ꝯsecrata est legitime dotata,circa hoc tñ vltimuꝫ Abb.plenius loquiť in.c.qm̃.j.eo.ꝛ dicã.j.super verbo, dotauit. Premissam ẽt ꝯclusionem sentit do.Alex.in consi.suo.lxxiiij.incip.viso puncto.in.iiij.volu.versus fi.vbi dicit qḋ ex priuilegio pa

40 pe põt ꝯcedi iuspa.†alicui,innuit ergo ꝙ ex priuilegio inferioris secus sit dicendum.Jdem etiam sentit do.Fely.san.in suo trac.qñ lr̃e apostolice ꝛc.in.vj.col.idem do.Prepo.diui Ambrosij,in.c. hortamur.in.j.col.lxxj.dist.vbi dicit ꝙ ẽt in cathedralibus ecclesijs ex priuilegio competere põt laicis iuspa.non tñ aperit an ex priuilegio epi,sed verisimiliter intellexit de priuilegio pape,ꝛ non epi,qꝛ eṗs nõ põt regulariter aliquid ꝯ̃ ius,cle.ne romani, in pñ. de elec.c.inferioꝛ.xxj.dist.c.cum inferioꝛ.s.de maioꝛ.ꝛ obe.c.dilectus.s.de tempo.oꝛdi.ꝛ dixi.s.in precedenti.q.ergo non põt priuilegium concedere,limita tamen premissam conclusionem,vt ꝑcedat,qñ eṗs vellet de nouo creare patronatum sine fundatione, constructione,ꝛ dotatione,secus tñ esset,qñ iuspa.iam creatũ vellet in alium transferre,vel consentire transferenti titulo lucratiuo, hoc modo posset fieri quis patronus sine fundatione, ꝛ dotatione.c.illud,ꝛ ibi no.j.eo.ꝛ dicam plene.j.super verbo ipse vel is a quo cãm habuit,ꝛ in istis terminis põt ꝓcedere qḋ dicit Cald.in hoc tit.in consi.suo vltimo.s.ꝙ si fundans,ꝛ dotans statuat cum ꝯsensu epi,quod ẽt iuspa.spectet ad eum,ꝛ ad titiuꝫ,ꝙ titius erit patronus , licet.n.ipse titius non fundauerit nec dotauerit, tñ alius fundauit eius nomine vel communicauit ei ius suum.

SVMMARIVM

1 Ecclesiam quando quis dicatur fundare.

2 Patronus an quis efficiatur ex sola fundatione vel assignatione fundi pro construenda ecclesia.

3 Fundum si quis det pro ecclesia construenda,ꝛ construatur, ꝛ dotetur per alium,quo casu ambo sunt patroni,ꝛ contingat ecclesiam ipsam funditus destrui,ꝛ alibi edificari,ꝛ dos prime ecclesie huic secunde assignari,an patronus prime erit patronus secunde.

4 Fundatore inuito an possint alius vel alij construere,ꝛ dotare ec-

cleſiam vt ſic etiam efficiantur patroni.

5 Aſſignatio fundi an debeat fieri cum conſenſu epiſcopi ad hoc vt acquiratur iuſpatronatus.

6 Eccleſia ſi conſtruitur ſuper fundo meo me inſcio, an ego ſim patronus ratione fundi.

7 Rector alicuius eccleſie ſi conſtruit capellam ex redditibus eccleſie iuſpatronatus acquiritur ipſi eccleſie non autem conſanguineis ſuis.

8 Clericus ſi edificat eccleſiam in proprio fundo de pecunijs eccleſie ſue, an eccleſia cuius erant pecunie ſit ſolum patrona alterius eccleſie edificate.

9 Fundatori an acquiratur iuſpatronatus, quando ſimpliciter aſſignauit fundum pro eccleſia conſtruenda, ipſamqꝫ conſtruxit, ⁊ dotauit, nec dixit ſe velle eſſe patronum.

10 Eccleſiam ſi quis quis non fundet, ſed aſſignet domum quandam ſtatuens, vt illa ſit eccleſia, an ſit patronus id faciendo cum conſenſu epiſcopi.

11 Epiſcopus an poſſit dare fundum eccleſie pro oratorio vel hoſpitali conſtruendo.

12 Patronus an efficiatur quis ratione alicuius iuris, quod habet in fundo, ſuper quo eccleſia conſtruitur, licet non ſit totaliter dominus fundi.

13 Conſtruere eccleſiam nunquid poſſim ſuper fundo ſubiecto fidei commiſſo.

Eccleſiam fundauit.

¶ Primo queror circa iſtud verbũ † qñ qs dicat̃ fundare eccleſiã, hr̃ dicas, ꝙ dr̃ fundare aſſignando fundum, vbi eccleſia dẽat ꝯſtrui. tex. eſt in. c. nobis, ⁊ ibi Jo. an. in pe. col. ⁊ alij. j. e. ⁊ ꝓbat̃ in. c. abbatẽ. ij. ibi, poſſeſſiõis dñs. xviij. q. ij. ⁊ declarat Jo. an. in. c. j. ſup gl. j. j. e. ⁊ Ab. ſup hac rub. ⁊ in. c. cũ eccleſia vulterana. in. iiij. col. de elec. gl. in. c. pie mẽtis. xvj. q. vij. ⁊ doc. alibi ſepe, vulgo tñ dñr fundatores qui ꝯſtruxerũt vel eccleſiã in eẽ deduxerũt, ⁊ ẽt qñqꝫ in iure ſumit̃ fundatio ꝓ ꝯſtructione, tex. eſt in. c. nos quidẽ, in verbo, fundari, iũcta expoſitione Jo. an. ibi. ſ. de teſta.

2 ¶ † Scđo q̃ro, an ex ſola fundatione vel aſſignatione fundi ꝓ cõſtruenda eccleſia qs efficiat̃ pr̃onus, vr̃ dõm ꝙ ſic, pp alternatiuã poſitã in diffinitione iuriſpa. de qua ꝑ Abb. ⁊ alios ſup hac rubr. nã dũ in ea dr̃, ꝙ iuſpr̃onatus ꝯpetit ex eo ꝙ qs eccleſiã ꝯſtruxit, fundauit vel dotauit, vr̃ ergo ꝙ alterꝝ predictoꝝ ſufficiat, ⁊ ꝓbari vr̃ in. c. nobis. §. ꝓ fundatione. j. e. ⁊ ita vr̃ ꝯcludere Ab. in. c. cum eccleſia vulterana, in. iiij. col. ſ. de elec. ⁊ alibi ſepe. Jn ꝯ̃riũ facit, qꝛ ꝑ hoc qđ aſſignet̃ fundus, eccleſia nõdũ eſt ꝯſtructa, nec in eſſe deducta, ergo non põt qs dici pr̃onus eccleſie ex ſola aſſignatione fundi, ⁊ iſtud ẽ veriſſimũ, ꝓut latius dixi in prin. huius operis in. j. q. dꝫ ergo intelligi, ꝙ qs efficit̃ pr̃onus ex fundatione, dũmõ alius vel alij ſuppleãt. ſ. ꝯſtruãt eccleſiã, ⁊ dotẽt. Jta decidit Ab. Panor. in ꝯſi. ſuo. cvj. incip. prius iuxta ordinẽ. in. j. col. in fi. in. ij. vol. ⁊ ꝓpterea dicimus, ꝙ ſi qs det fundũ ꝓ ꝯſtruẽda eccleſia, ⁊ alter cõſtruat, ⁊ alter dotet, oẽs erũt pr̃oni, vt ꝑ Ab. hic, ⁊ iſto mõ intelligit̃ ꝙ ex fundatione qs efficit̃ pr̃on⁹. ſ. alio vel alijs ꝯſtruentibus, vel dotantibus, aliter ſequeretur abſurdum, ꝙ quis diceretur patronus eccleſie, que nondum eſſet, ⁊ que forte nunq̃ꝫ fieret.

3 ¶ † Tertio quero, pone ꝙ qs det fundũ ꝓ eccleſia ꝯſtruẽda, ⁊ eccleſia ꝯſtruat̃, ⁊ dotet̃ ꝑ aliũ, quo caſu ambo ſunt pr̃oni, vt dñt omnes ſup hac rub. ⁊ gl. lxiij. diſt. in ſum. poſtea ꝯtingat ipſam eccleſiã funditus deſtrui, ⁊ alibi edificari, ⁊ dos prime eccleſie huic ſecũde aſſignari, an pr̃onus prime erit pr̃onus ſcđe, iſtũ pũctũ attingit Jnn. ſup hac rub. ⁊ ꝯcludit, ꝙ ille, q dedit dotẽ prime, erit pr̃onus ſcđe eccleſie, ſed nõ q dedit fundũ, ⁊ rõ diuerſitatis de ſe pꝫ vt puto, dos. n. deſeruit ſcđe eccleſie, ſicut deſeruiebat prime, nimirũ ſi dotator eſt pr̃onus ſcđe, ſicut erat pr̃onus prime, que rõ ceſſat in fundo, ſup quo eccleſia nõ eſt amplius fundata, ⁊ cũ Jnn. trãſeunt alij, ſubijcit tñ Jnn. ꝙ dato ꝙ talis q primo fundauit nõ ſit patronus, fundũ tñ recuperare nõ poterit. c. nouerint. x. q. j. cũ alijs per eum allegatis, qđ eſt notandum, ⁊ ratio patet in dictis iuribus.

4 ¶ † Quarto q̃ro, an inuito fundatore poſſint alius vel alij ꝯſtruere, ⁊ dotare, vt ſic ẽt ipſi efficiant̃ pr̃oni, exemplũ qs aſſignauit fundũ, vel legauit ꝓ eccleſia ꝯſtruẽda, alius vult eo inuito ꝯſtruer̃ ipſam eccleſiã ſup dicto fundo, ⁊ illã dotare, an poſſit. Jo. and. in. c. nobis, in verbo, ꝯſtruxerit. j. e. poſt Hoſt. ibi ꝯcludit, ꝙ ſi fundator põt, ⁊ vult ſolus edificare, ⁊ dotare, eṗs nõ dꝫ alium admittere vt euitet̃ diſſenſio, quã ꝯmunio ſolet iducere. l. cũ pr̃. §. dulciſſimis. ff. de leg. ij. lꝫ. n. ſm Jo. an. videat̃ expediẽs eccleſie hr̃e plures defenſores vbi boni eſſent, tñ docet experiẽtia, vt ipſe dt̃, hodie potius non expedire pp ipſoꝝ malitias, diſcordias, ⁊ onus alendi, iſtud ẽt refert, ⁊ ſeqtur do. Car. flo. in. d. c. nobis, in. vij. q. nihil addendo, ꝓ predicta ẽt ꝯcluſione facit, qđ dt̃ ipſe do. Car. in cle. plures, in. ij. q. i. ij. col. e. ti. vbi dt̃ ꝙ ſuꝑior dꝫ ꝓuidere, ne ex multitudine pr̃onoꝝ grauet̃ eccleſia, itẽ facit. qꝛ nemo inuit⁹ cogit̃ ſtare in cõione. l. ſi non ſortem. §. ſi centum, cum ſi. ff. de condi. indebi. ⁊ faciunt no. per Bar. in. l. quintus. ff. de annu. lega.

5 ¶ † Quinto q̃ro, an aſſignatio fundi dẽat fieri cum ꝯſenſu eṗi ad hoc, vt acqrat̃ iuſpa. Jo. an. in. d. c. nobis, in. ij. col. in xbo, ex eo, dt̃ ꝙ dos, edificatio, ⁊ fundus faciũt quẽ pr̃onũ, dũmõ fiant cum ꝯſenſu dioceſani, ſed ſi alterꝝ iſtoꝝ fieret ſine ipſius ꝯſenſu, illi tm̃ q hẽrent ꝯſenſum eſſent pr̃oni, iſta ſunt verba ſua poſt Hoſt. ibi, ⁊ ꝯprobat̃, qꝛ forte ille q dedit fundũ erit talis q̃ ad iuſpat. de facili nõ erit admittẽdus, ergo ẽt in aſſignatione fundi reqret̃ ꝯſenſus eṗi, iſta ẽt ꝯcluſio ꝯprobat̃ ex diffinitione iuriſpa. in xbo, de dioceſani ꝯſenſu, iſtud ẽt ꝯcludit Ab. in ꝯſi. ſuo. lix. incip. qdã do. Jac. de rachanato, in x. iij. principaliter, in. ij. vol. vbi dt̃ ꝙ nec ex ꝯſtructione, nec ẽt ex dotatione acqrit̃ iuſp. niſi id fiat de ꝯſenſu dioceſani, qñ ergo qs aſſignaret fundũ ꝓ eccleſia ꝯſtruenda, ſi alter cõſtruat, ⁊ dotet de ꝯſenſu eṗi, dꝫ eſſe cautus ille q aſſignauit fundũ, vt faciat qđ eṗs ꝯſentiat dicte aſſignationi, ⁊ ipſum aſſignantẽ admittat ad iuſpa aliter ſolus eẽt pr̃onus ille q ꝯſtruxit, ⁊ dotauit ꝑ p̃dicta, que autem ſit ratio, ꝙ dictus conſenſus epiſcopi requiratur, declaraui in verbo precedenti. in. iiij. q.

6 ¶ † Sexto q̃ro, an ſi ſuꝑ fundo meo ꝯſtruit̃ eccleſia me inſcio, ego ſim pr̃onus rõne fundi. Jo. an. in. d. c. nobis. in. ij. col. in xbo, acqrit, vr̃ ꝯcludere ꝙ ſic, qnimmo hoc caſu dt̃ ꝙ in totũ iuſpa, acqret̃ dño fundi, ⁊ nõ ꝯſtructori, q id fecit inſcio dño, qꝛ edificium cedit ſolo. l. adeo. §. cũ in ſuo. ff. de acq. re. do. §. cũ in ſuo, inſti. de re. diui. ſed vbi qs ꝯſtruit bona fide de ꝯſenſu dñi fundi, tũc ſm eum ꝯſtructor ẽt erit pr̃onus ꝑ illũ tex. iſtã ꝯcluſionẽ Jo. an. refert, ⁊ ſequit̃ do. Card. flo. ibidẽ in. iiij. oppoſi. in ꝯ̃riũ tñ facit, qꝛ vt dt̃ do. Car. poſt Jo. an. vbi. ſ. dño fundi nõ acqrit̃ iuſpa. niſi dñiũ ipſius fundi ſit trãſlatũ in eccleſiã, alleg. c. ij. x. q. j. ſed hoc fieri nõ põt inſcio dño fundi. l. id qđ noſtrũ eſt, cũ ſi. ff. de re. iur. ergo dñs fundi inſcius vt. ſ. nõ erit pr̃onus, ⁊ iſtud credo verius, ſolus ergo dñs fundi in dicto caſu erit pr̃onus, qñ ſit poſtea ꝯtentus dñiũ ipſius fundi in eccleſiã trãſferre, ⁊ actualiter trãſferat, lꝫ nõ fuerit ꝯtẽtus a prin. de ꝯſtructiõe facta eo inſcio, ⁊ de hoc ẽt pũcto hr̃ ꝑ. d. Anto. de bu. in. d. c. nobis, in. j. col. ⁊ ſi qs dicat predicte ꝯcluſioni vr̃ obſtare, qđ dt̃. d. Ab. in. c. iij. in ver. ſed dubitat̃ de. q. j. de eccl. edifi. ⁊. d. Car. flo. in ꝯſ. ſuo. cxxij. incip. in noĩe indiuidue trini. vbi decidũt ꝙ ſi rector † alicuius eccleſie ꝯſtruit capellã ex redditibus

7 eccleſie, iuſpa. acqrit̃ ipſi eccleſie nõ aũt ꝯſanguineis ſuis, ẽt ꝙ in itẽtio rectoris fuerit de acqrẽdo ꝯſanguineis, ꝑ. c. apoſtolicos, cũ gl. xij. q. ij. ⁊ ꝑ alia ꝑ eos alleg. ⁊ ſequit̃. d. Fely. ſan. in. c. cũ venerabilis. xij. col. de excep. ⁊ tñ illud nõ fuit fcm̃ cũ ꝯſenſu eccleſie, põt rñderi, ꝙ immo eccleſia vr̃ ꝯceſſiſſe, ex quo illi redditus fuerũt cõuerſi in ꝯſtructionẽ capelle, ⁊ ſic diuini cultus augmẽtũ ꝓut erogari debent, qñ ſuꝑſunt vltra neceſſaria vite. c. de his, ⁊ ibi notat̃ de eccle. edi. ⁊ no. in. c. paſtoralis, de his q̃ fi. a p̃la. ⁊ ꝑ Abb. ⁊ alios in. c. de monachis, ſuꝑ gl. j. de p̃bẽ. ⁊ alibi ſepe declarãdo vt in dictis locis hr̃, p̃dicte ẽt ꝯcluſioni vr̃ obſtar̃ qđ dñt Hug. ⁊ Arch. in. c. in ſacris. xij. q. j. quos refert. d. Car. in. d. ꝯſi. cxxij. dñt. n. prefati doc. ꝙ ſi vaſallus ꝯſtruxit eccleſiã in fundo feudali rõne ꝯſtructionis acqrit iuſpa. quẽ ſm eum non perdit, lꝫ fundũ amiſerit, ergo non eſt verũ, ꝙ ſolus dñs fundi ſit patronus, ſed põt rñderi, ꝙ illa deciſio Hug. ⁊ Arch. eſt vera, qñ bonafide cũ ꝯſenſu dñi vaſallus ꝯſtruxiſſet, vt. ſ. dixi, vel dicas melius, qđ in caſu predicto iſte vaſallus ẽt pr̃onus efficit̃, qꝛ fundus nõ eſt totaliter dñi, ſꝫ ipſe vaſallus hꝫ in eo vtile dñiũ, igit̃ ⁊c. ſed circa p̃dicta acceſſorie q̃rit̃, an in caſu ꝓpoſite. q. poſſit dñs fundi propria auctoritate deſtruere eccleſiã, ad hoc vide. d. Alex. in. l. j. §. nũtiatio, in prin. ff. de ope. no. nun. vbi ex no. ibidẽ ꝯcludit ꝙ nõ, ⁊ ẽt alleg. glo. in. d. c. apoſtolicos, q̃ vult qđ fauore eccleſie ſolũ in quo eſt edificata eccleſia cedit edificio, ⁊ eãdẽ ꝯcluſionẽ tenẽt, ⁊ approbãt ibi Mod. de veritate tñ. d. gl. in. c. apoſtolicos, vide plene do. Alex. i. d. l. j. §. nũc videam⁹, poſt ro. ibi, vbi plura accumulat ꝓ te ꝯ̃ ipſam gl.

8 ¶ † Septimo q̃ro circa p̃dicta pone ꝙ clericus edificat eccleſiaꝫ in ꝓprio ſolo vel fundo de pecunijs eccleſie ſue, an eccleſia, cuius erãt pecunie, ſit ſolũ pr̃ona alterius eccleſie edificate, vt. ſ. gl. in. c. apoſtolicos. xij. q. ij. vr̃ ꝯcludere ꝙ ſic, dicit. n. ꝙ fauore eccleſie ſolum edificio cedit, ⁊ illam glo. dicit ſingularem Abb. in ꝯſil. ſuo. xciiij. incip. in. q. heredum. in. ij. volu. ego autem arbitror, ꝙ hoc caſu vterqꝫ ſit patronus. ſ. ⁊ clericus rõne ſoli, ⁊ eccleſia rõne pecuniarum, ex quibus fuit conſtructa eccleſia iuxta theoricã Jnn.

⁊ aliorum

& aliorum super hac rub. nec obst. quod dicit. d. glo. quia loquitur in construente aliud edificium quam ecclesiam, & sic in eo qui construit ad vtilitatem propriam, tunc. n. expendit pecuniam ecclesie aliter quam debeat, sed vbi construit de pecunijs ecclesie aliam ecclesiam, facit opus bonum, nec est sibi aliquid imputandum, & ita iudicio meo est intelligenda. d. gl. alias eius decisio esset iniqua, intelligo etiam quod dixi dummodo ecclesia que construitur vt. s. etiam dotaretur iuxta ea que dicta sunt in. ij. q. huius verbi.

9 ¶ † Octauo quero, an fundatori acquiratur iuspa. quando simpliciter assignauit fundum pro ecclesia construenda ipsamque construxit, & dotauit, nec dixit se velle esse pronum. d. Cal. in consi. suo. v. sub hoc ti. de iurepat. refert aliquos dicere, quod iuspa. non acquirit edificanti ecclesiam, nisi expresse sibi reseruet iuspa. tamen id non firmat, veritas est quod absque alia expressione acquiritur iuspa. fundanti, construenti, vel dotanti, ita concludunt dñi de Ro. in antiquis, decis. cclv. & est decis. v. sub hoc tit. istam et conclusionem reperio prius posuisse glos. in. c. si quis basilicam, in verbo, sunt tributaria, de conse. dist. j. que alleg. aliqua iura ad hoc, & et probatur in. c. significauit. s. de testi. & ibi expresse notant do. Car. Abb. Panor. & d. Fely. sand. dicentes, quod non requiritur aliqua expressio retentionis iurispat. sed sufficit quod fundans, vel construens, vel dotans non remiserit ipsum iuspat. que decisio est bene notanda in practica, quid autem si quis sibi reseruauerit iuspa. an censeatur et reseruasse heredibus Cald. in consi. suo. iiij. eo. tit. concludit quod sic, dic vt per eum.

10 ¶ † Nono quero, an si quis non fundet ecclesiam, sed assignet domum quandam statuens, vt illa sit ecclesia, an sit patronus id faciendo cum consensu epi, credo quod sic, dummodo dotet illum locum ipse vel alter declarando vt. s. dixi in. ij. q. huius verbi, & moueor per id quod dicit Arch. in. c. nemo. de consec. di. j. vbi dicit, quod quis pot domum in ecclesiam consecrari facere, alleg. in argu. c. vnicuique, eadem dist. & dicit quod eps vel alius loco illius veniet ad illam domum, & ibi crucem ponet, & locum deo deputabit, & facit pro hac conclusione, quia ro eadem militat, ac si a prin. quis ecclesiam fundet vel construat, premissam etiam conclusionem sentit Bar. in consi. suo. xxv. incip. testator, vbi etiam tractat, an si disponens quod ecclesia erigatur in domo sua, postea illam domum alienet, & aliam emat, debeat ecclesia erigi in illa empta, dic vt per eum. Premissam et conclusionem tenet Ro. in consi. suo. clxxvij. incip. licuit ipsi notario, in prin.

11 ¶ † Decimo quero, an eps possit dare fundum ecclesie pro oratorio, vel hospitali construendo, conclude quod sic, nisi id fiat cum maxima lesione ecclesie, ita dicit Abb. Panor. in. c. olim primo. per illum tex. in ij. notab. de rest. spo. alleg. in arg. c. apostolice, & c. ceterum, de dona. & c. bone rei, & c. terrulas, & c. aurum. xij. q. ij. facit etiam tex. bonus in. c. q. xvij. q. iiij. vbi dicit quod valet donatio facta per Abb. de terra monasterij pro ecclesia construenda, an autem consensus capituli requiratur, dic vt per Abb. post alios in. c. pastoralis, circa fi. de his que fi. a prela. in. c. apostolice, & vide ad predicta que dicam. j. sup verbo, & dotauit, in. xvj. q. aduerte tamen, quod in casu proposito monasterium hebit iuspa. vel ecclesia cuius erat fundus, non autem ipse prelatus, vt pulchre habetur per Ab. Panor. in. c. ad audientiam. j. de eccle. edifi. & late per do. Fely. in. c. cum venerabilis. col. xj. de excep. & hoc facit quod dicit. d. Ant. de bu. in. c. eam te. de eta. & qli. & Ab. in. c. ad audientiam, vbi dicunt, quod si intra corpus ecclesie laicus edificat capellam rone soli, ecclesia efficitur compatrona, & subijcit Abba. ibi hoc non esse tactum ab alio, & coiter non obseruari pp inaduertentiam, & refert & sequitur do. Fel. in. d. c. cum venerabilis, in. xij. co. in fi. vbi plene loquitur in materia huius questionis, & sequentis, videatur et Gemi. in. c. vnico, in prin. de capellis mona. lib. vj.

12 ¶ † Vndecimo quero, an rone alicuius iuris quod quis habeat in fundo, sup quo ecclesia construitur, licet non sit totaliter dominus fundi efficiatur patronus, vr dom quod sic, quia si plures darent dotem ecclesie, licet vnus minus altero, tamen omnes sunt patroni, vt per Abb. hic, & in. d. c. ad audientiam. j. de eccl. edi. & dicam. j. sup verbo, dotauit, ergo si quis habeat directum dominium in fundo, & alter habeat vtile vel aliud ius, licet minus habeat debent equaliter esse patroni. In contrarium tamen facit, quod decidit Ab. in. d. c. ad audientiam. in. ij. col. ver. ex his, vbi concludit reprobata opi. Inn. & sequacium, quid si ecclesia construatur intra limites parochie alterius ecclesie, tamen illa non efficitur patronata huius ecclesie que construitur, licet habeat ius parochiale in illo loco, est ergo necesse quod illa ecclesia parochialis suppleat, si quid restat, & sic dotet, adhoc vt sit patrona, vt dicit Ab. vbi. s. & in. c. cum venerabilis, de except. & ibidem. d. Fely. san. in. xij. col. inquiens predictam decisionem esse no. & inferens ex ea quod habens iurisdictionem in aliquo loco, vbi ecclesia construatur, pro hoc non est compatronus construentis, & predictam decisionem de ecclesia constructa inter limites parochie, etiam firmat Jo. de Jmo. in. c. de mona. in pe. col. post. d. Ant. ibi. s. de preben. & d. Prepo. diui Ambro. in. c. quando. in. j. col. xxiiij. di. alleg. Jnno. in d. c. cum venerabilis, in fi. ego credo veram opi. s. j. loco relatam. scilicet quod habens ius aliquod in fundo sup quo ecclesia construitur sit compatronus pp fundamentum. s. factum. Nec ob. quod dicit Ab. in. d. c. ad audientiam. quia illud ius quod habet ecclesia parochialis in parochia, habet respect. animarum, non autem respectu locorum vel fundorum ipsius ecclesie, vt pude se, & probatur ex significatione huius verbi parochia, de qua pe Abb. & alios in rub. s. de parochijs. eodem modo pot responderi ad id, quod dictum est de iurisdictione, quia iurisdictio potius concernit personas quam loca, vt constat ex eius distinctione de qua per gl. & doc. in. l. j. ff. de iuris. om. iu. sed iuspa. non acquiritur nisi ex assignatione fundi, vel constructione vel ex dotatione, vt dicunt oes super hac rubri. vel ex priuilegio pape. vt dixi in vltima. q. precedentis verbi, non autem acquiritur propter iurisdictionem vel similia.

13 ¶ Duodecimo & vltimo quero † an super fundo subiecto fideicommisso possim construere ecclesiam conclude quod non sm Bar. in. l. si locus. in fi. ff. de reli. & sumpt. fune. & per hec sum expeditus de hoc verbo fundauit. aggredior nunc verbum construxit.

SVMMARIVM

1. Verbum construxit. de quo intelligatur.
2. Faber si conueniat cum alio, quod ipse faber operam ponat pro construenda eccle. alius ponat pretium. an hoc casu faber erit patronus. 4.
3. Juspatronatus an acquiratur ex sola constructione ecclesie.
5. Canonici qui creant dignitatem omnino nouam in ecclesiam, debent ipsi dignitati construere dotem, alias ipsa creatio non valet.
6. Ecclesiam si quis construxit sine consensu episcopi, nunquid possit episcopus illam dirui, seu demoliri facere.
7. Juspatronatus an acquirat construens hospitale, collegium studentium, vel similia loca.
8. Juspatronatus an quis acquirat ex constructione altaris.
9. Prelatus ecclesie, in qua construitur capella vel altare, si non consentiat sed contradicat, an ex tali constructione acquiratur iuspatronatus.
10. Altare vel capellam si construam in ecclesia tua patronata, an requiratur consensus tui patroni, & an acquiram nouum iuspatronatus in illa capella. vel altari.
11. Loca sacra seruitutem non recipiunt.
12. Reficiens vel reparans ecclesiam an efficiatur patronus.
13. Edificio sublato nunquid pereat iuspatronatus.
14. Primo construens nunquid preferatur ceteris in refectione vel reparatione.
15. Ecclesia funditus destructa si reficiatur de eadem materia, an prior patronus remaneat patronus.
16. Construens ecclesiam vel capellam simpliciter absque eo quod dicat se velle esse patronum an efficiatur patronus. 30.
17. Ecclesiam vel capellam quam testator construendam mandauit sine prefinitione temporis intra quantum tempus debeat construi.
18. Testator si leget centum pro ecclesia vel capella construenda, & illa centum non sufficiant, an heres tenebitur supplere.
19. Testator si mandet monasterium, ecclesiam, vel capellam construi in certo loco, & ibi construi non possit, an heres tenebitur construere seu construi facere in alio loco. 20.
21. Testator si mandet construi ecclesiam vel capellam, nec dicat in quo loco, an istud legatum teneat.
22. Testator si mandauerit construi hospitale, an possit heres construi facere vnum monasterium.
23. Juspatronatus an acquirat is qui ecclesiam non construxit, sed designauit, quod domus sua conuertatur in eccle. illam legitime dotando.
24. Ecclesiam construens an efficiatur patronus capellarum ecclesie.
25. Conuentio an valeat, vt emptori non liceat in re sibi vendita edificare ecclesiam, vel capellam, vel monumentum.
26. Testator si mandet in testamento imperfecto construi ecclesiam, an illa voluntas sit seruanda.
27. Oratorium construere an quis possit, & statuere quod ibidem celebretur quamuis locus non sit ecclesiasticus.
28. Ecclesia a quo presumatur constructa, quando de constructione non constat.
29. Ecclesia ex se nasci non potest.

Construxit. Hoc verbum quid importet satis patet, sed pro clara intelligentia mae. ¶ Primo quero † an istud verbum intelligatur de fabro qui construit, an de eo qui suis expensis construi fecit ecclesiam. Jstam. q. format do. Car. flo. in. c. nobis. in. prin. in. viij. q. j. eo. ti. post Jo. an. ibi, & concludunt intelligendum esse de eo, qui fecit expensas in construendo. Non autem de fabro construente.

Et ratio est fm eos, qꝛ faber recipit mercedem ꝓ laboribus suis, vnde nõ est equũ ꝙ ẽt iuspa. ex tali ꝯstructione acqrat̃ sibi, alleg. illud qḋ hr̃ Luce. xvj. c. ⁊ in. c. cauẽdũ, de pe. dist. iij. ⁊ in. l. adeo. §. cũ qs. ff. de acq. re. do. facit ꝓ hac ꝯclusione reg. vulgata q̃ hꝫ, ꝙ ille dr̃ facere cuius noie fit. l. j. §. deiecisse. ff. de vi ⁊ vi ar. c. mulieres, de sen. excõ. c. q facit ꝑ aliũ, de reg. iur. lib. vj. ergo ille dr̃ construere ecclesiã, ⁊ ꝑ ꝯñs acquirere iuspa. cuius nomine, ⁊ sumptibus ecclesia construitur, ⁊ hec conclusio est indubitata.

2 ¶ † Scḋo quero, pone ꝙ ꝯueniat faber cũ alio, vt ipse faber operã ponat ꝓ ꝯstruenda ecclesia, alius aũt ponat pretiũ, ⁊ ligna, seu sumptus faciat, an hoc casu faber erit pronus, istã qõnem format do. Car. flo. in. d. c. nobis, in prin. in. ix. q. post Jo. an. ibi, ⁊ concludunt, ꝙ ẽt faber erit pronus, dũmõ id fiat cũ auctoritate diocesani, facit fm eos, qꝛ põt eo mõ ꝯhi societas. l. v. §. j. ff. ꝓ so. ꝓ ista cõclusione ẽt facit qḋ decidit gl. in summa. lxiij. dist. q̃ dr̃ ꝙ si plures dent dotẽ ecclesie, oẽs pariter sunt proni, dato ꝙ vnus det minus q̃ alter, ⁊ alleg. rõnẽ, qꝛ vnus põt supplere ꝑ operã qḋ ei deest in patrimonio, ⁊ sic est ibi gl. in terminis in hac. q. quã gl. ẽt refert, ⁊ sequit̃ Abb. Panoꝛ. sup hac rub. ad aliud ꝓpositũ, ⁊ predictam decisionẽ lꝫ nõ alleget dictã gl. ponit Inn. in. c. j. §. e. ⁊ ex predictis ꝯcludunt ẽt Jo. an. ⁊ do. Car. ⁊ alij sequunt̃ in. d. c. nobis, quod si vnus ponat pretium operaꝝ, alter pretium lignoꝝ pro construenda ecclesia, quod vterqꝫ erit patronus ex identitate rationis, intellige tamen vt in sequenti questione remissiue dicam.

3 ¶ † Tertio quero, an ex sola constructione ecclesie acquirat̃ iusp. conclude ꝙ non, nisi ipse construens vel alius dotauerit, vt plene dixi. s. in prin. in. j. q. ⁊ etiam in. ij. q. precedentis verbi.

4 ¶ † Quarto quero, dictum est in precedenti. q. qḋ si alius dotauerit ecclesiã, quã ꝯstruxi, ego ẽt sum pronus, an ego q ꝯstruxi possim cogi dotare, in hoc reperio Jo. de ana. in ꝯsi. suo. xxiiij. incip. primo vr̃, ⁊ ibidẽ in additionibus excellentẽ do. Lud. bolo. qui tenent ꝙ ecclesiã dotare tenet̃, q ꝯstruxit, sed capellam non, ex multis fundamentis de qbus ꝑ eos. In ꝯtrium facit tex. in. c. cũ sicut, ⁊ ibi gl. ⁊ omnes. j. de ꝯse. eccle. vel alta. fundando. n. ⁊ ꝯstruendo ecclesiam, vel capellam censet̃ tacite se ad dotem obligasse, quemadmodũ pr̃ carnalis obligat̃ ad dotẽ ꝯpetentẽ filie dandã. l. fi. C. de do. promis. ille enim q fecit ecclesiã ꝯstrui quodãmõ censet̃ pr̃, cũ deduxerit ecclesiã de nõ esse ad esse, ita Abb. in. d. c. cũ sicut, ⁊ ẽt sup hac rub. post Inn. ⁊ alios, quinimmo ẽt hr̃s fundatoris ad id teneret̃ fm gl. in. d. c. cum sicut, que alleg. iura hoc probantia, ⁊ dicit Abb. ibi no. qꝛ sepe accidit maxime in constructoribus capellaꝝ, predictã ꝯclusionẽ ẽt firmat Abb. in. c. ad audientiã, primo. in. ij. notabili, in fi. j. de eccle. edifi. dicens qḋ ꝯpelli põt directo, vt dictum est, item per indirectum admittendo eum volentem exercere iuspa. puta pñtare, idẽ ꝯcludit gl. in. c. nemo, de consecr. dist. j. ⁊ ꝑ predicta, ⁊ ꝑ alia, hoc ẽt firmat Abb. in ꝯsi. suo. lxxxix. incip. Jesu Christi saluatoris ⁊c. in. j. col. ij. vol. vbi pulchre loquitur, ⁊ concludit quandã dominã Uanuciã potuisse cogi ad dotandã vnã capellã seu altare ꝑ eã ꝯstructũ, faciũt ẽt ea q̃ dñr ꝑ. d. Fely. in. c. cũ accessissent, de ꝯsti. col. vj. in fin. vbi dicit quod canonici

5 † q creãt dignitatẽ omnino nouã in ecclesiã, debent ipsi dignitatẽ ꝯstituere dotẽ, alias ipsa creatio nõ tꝫ, ⁊ alleg. Rotam, ⁊ alias auctoritates vt ꝑ eum, opinio precedens posset disputando faciliter sustineri, tñ qꝛ hec scḋa ẽ magis fauorabilis ecclesijs, ⁊ cultui diuino, illã amplectoꝛ, arg. l. sunt ꝑsone. ff. de relig. ⁊ sump. fune. ⁊ eam tenẽdo limita, nisi ad ornatum ecclesie ipsam capellam vel altare quispiã ꝯstruxisset, ita Abb. in ꝯsi. suo. cvj. incip. casus. in. ij. volu. in. ij. col. in prin. vbi declarat qñ id presumendũ sit, ⁊ hoc est quod forte voluit Jo. de ana. in. d. ꝯsi. suo. xxiiij. incip. primo vr̃, quẽ refert do. Fely. san. in. c. ex parte, in. ij. col. s. de rescrip. vbi dr̃, quod fundans capellã in ecclesia non tenet̃ eã dotare, dꝫ. n. intelligi fm do. Abb. vbi. s. qñ ad ornamentũ ecclesie capella ꝯstrueret̃, hoc tñ casu nullũ ius hr̃et ꝯstruẽs in ipsa ecclesia, vt presupponit Panoꝛ. in. d. ꝯsi. cvj. predictã ẽt ꝯclusionẽ. s. ꝙ ad dotãdũ cogi possit ꝯstructoꝛ, firmat Paul. de castr. in ꝯsi. suo. ccliiij. incip. vr̃ dõm, ⁊ doc. alibi sepe, ⁊ nota semp qḋ ẽt hospitali, sicut, ⁊ ecclesie dos ẽt assignanda, ita decidit Inn. in. c. cũ ad sedẽ. de resti. spo. alleg. d. c. cũ sicut, ⁊ illud dictũ refert, ⁊ sequit̃ ibi Abb. Panoꝛ. in. ij. notabi. dicens esse notabile, ⁊ alleg. no. ꝑ gl. in. d. c. sicut, limitat ẽt precedens ꝯclusio scḋo mõ, vt nõ ꝓcedat, qñ ecclesia edificaret̃ ex necessitate ꝓp periculũ animaꝝ, puta qꝛ multi sunt hoies, q ꝓp longã distantiã ecclesie sepe decederent sine scr̃is, tũc ꝓp penuriã dotis nõ dꝫ eps pati periculũ animaꝝ, ⁊ sic nõ deret ꝓhibere ecclesiã ꝯstrui sine dote, nã vbi de necessitate ecclesia est edificanda põt ꝯstrui sine dote ex quo nõ reperit̃ modus ipsam dotãdi, ita Abb. in. d. c. ad audiẽtiã, in gl. ij. post Host. subijciẽs ita esse limitãdũ. s. nemo. de ꝯsecra. dist. j. ⁊ tunc viuet rectoꝛ, vel vicarius de obuentionibus ecclesiasticis ꝑ dictũ. c. ad audiẽtiã, an aũt q refecit ecclesiã, illã dotare teneat̃, tex. ꝓbat qḋ non. in. §. j. in auc. vt nullus fa. oꝛa. do. ⁊ ꝑ illũ tex. ita tꝫ do. Jo. de ana. in. d. ꝯsi. xxiiij. faciunt ad hanc questionem ea, que dicam. j. in. q. viij.

6 ¶ † Quinto qro, an si qs ꝯstruxit ecclesiã vel capellã sine ꝯsensu epi possit eps illam dirui, seu demoliri facere. Ab. in. d. ꝯsi. lxxxix. s. in precedenti. q. alleg. in. j. col. concludit ꝙ sic, vide ẽt do. Cal. in ti. de relig. do. in consi. penul.

7 ¶ † Sexto quero, an construens alium pium locum, puta hospitale, collegium studentium, vel similia loca, iuspa. acquirat, ⁊ an construens sepulchrum sit patronus illius, dixi. s. in verbo, ecclesia, in quarta questione, ⁊ sequentibus.

8 ¶ † Septimo quero, an ex constructione altaris quis acqrat iuspa. ego tetigi de hoc vnũ verbũ. s. in. iiij. q. huius verbi, ⁊ sensi ꝙ sic post Abb. in ꝯsi. suo. lxxxix. in. ij. vol. intellige tñ hoc verum, si eps ꝯsentiat ꝯstructioni, ꝓut in ecclesia plerũqꝫ dictũ est, ita ꝓbat̃ in. c. nullus presbyter, de ꝯsecr. di. j. predictã ẽt ꝯclusionẽ firmat Cald. in ꝯsi. suo vlti. sub hoc eo. ti. ⁊ Cardi. in ꝯsi. suo. viij. inci. casus, ⁊ Abb. in ꝯsi. suo. lviij. incip. qdã do. Jac. de rachanato. in. ij. volu. maxime in ver. iij. principaliter, ⁊ alibi sepe doc. aduerte tñ, qḋ hoc casu ẽt ecclesia in qua est edificatũ vel ꝯstructũ altare erit ꝯpatrona rõne fundi, sup quo est ꝯstructũ altare qḋ est ipsius ecclesie, ita ꝯcludit Abb. in. c. ad audiẽtiã primo. j. de eccle. edifi. in ver. sed dubitat̃ de qõne, subijciẽs hoc nõ esse tactũ ab alio, ⁊ cõiter nõ obseruari ꝓp inaduertentiã, ⁊ refert, ⁊ sequit̃. d. Fel. san. in c. cũ venerabilis, in. xij. col. in fi. de excep. idẽ Ab. pulchre in. c. cũ ecclesia vulterana in pe. col. de elec. ⁊ dixi sup precedẽti verbo, in q. x. hoc tñ ꝓcedit qñ tertius edificaret ipsum altare, si aũt ecclesia ipsa puta ecclesia parochialis edificatur in fundo suo vel intra corpus ipsius ecclesie vnã capellã vel altare, vel ẽt aliã ecclesiam, tunc prelatus maioris ecclesie erit prelatus vtriusqꝫ, ita Ab. pulchre in. d. c. cum ecclesia vulterana, col. vlti. ⁊ refert, ⁊ sequit̃. d. Fely. san. in. d. c. cũ venerabilis. in. xiiij. col. mouet̃ ꝑ glo. singularẽ in c. cã te. in verbo, pẽdeant. s. de eta. ⁊ quali. ⁊ hãc ꝯclusionẽ intelligunt ꝓcedere dũmõ ecclesia edificauerit sibi aliã ecclesiã vel capellã in in adiutoriũ ꝓp numerositatẽ populi, secus si edificauit, vt eẽt hñficiũ ꝑ se stans, qꝛ tũc de necessitate dẽbit ibi pñtari ꝑpetuus rectoꝛ, ⁊ subijcit Abb. vbi. s. qḋ ita sentit Inn. in. d. c. cã te, faciũt ẽt q̃ dt. d. Fely. in. c. ex parte. s. de rescrip. col. j. vbi multa pulchre accumulat de istis altaribus vel capellis. ¶ Sed hic suboꝛit̃ qḋ ac-

9 cessoria † pone, ꝙ prelatus ecclesie in qua ꝯstruit̃ capella vel altare nõ ꝯsentiat sed ꝯdicat, an ex tali ꝯstructione acqrat̃ iuspa. ego credo ꝙ sic, dũmõ eps ꝯsentiat, ⁊ moueoꝛ ꝑ tex. in. c. oẽs basilice. xvj. q. vij. vbi dr̃, ꝙ oẽs basilice q̃ sunt ꝯstructe, vel quotidie construunt̃, in epi ꝑtãte ꝯsistunt, ergo alterius ꝯsensus nõ est qrẽdus, faciũt ẽt decisiones relate in precedẽti principali. q. in qbus doc. non reqrunt alium ꝯsensum q̃ epi in ꝯstructione altaris vel capelle, ⁊ ꝓbat̃ in. d. c. nullus presbyter, ꝓ ista ꝯclusione suadet rõ, qꝛ nullum fit preiudicium ipsi prelato vel ecclesie, ergo nimirum si illius consensus non requirit̃, ⁊ ita reperio tenere quasi in proprijs terminis do. Prepositum diui Ambrosij, in. c. principali. lxiij. di. post do. Car. flo. in. c. pastoralis. j. eo. istam tñ conclusionem limita, vt non ꝓcedat in capella, vel in altari ꝯstructo in ecclesia religiosoꝝ, qꝛ illis maxime inuitis nõ põt in eoꝝ ecclesia acquiri iuspa. ita decidit Ab. in. d. ꝯsi. suo. lix. in vlti. col. ⁊ declaraui plenius sup verbo, in ecclesia. in. iij. q. dic vt ibi. ¶ Scḋa suboꝛit̃ qḋ acces-

10 soria ad predicta, † pone quod ego construam vel dotẽ altare vel capellam in ecclesia tua pronata, an reqrat̃ ꝯsensus tui patroni, ⁊ an acqrã nouũ iuspa. in illa capella vel altari, in hoc puncto ego credo dõm, qḋ respectu ꝯstructionis altaris vel capelle, nõ reqratur ꝯsensus proni, moueoꝛ primo, qꝛ pronus nõ hꝫ ius in feudo ecclesie, qꝛ hꝫ tñmõ ius pñtandi rectorẽ ad ecclesiã, ⁊ qdã alia de qbus ꝑ Abb. in hac rub. ⁊ ꝑ ex tex. ⁊ doc. in. c. nobis. j. eo. scḋo moueoꝛ qꝛ ꝯsensus proni nõ reqrit̃ in occurrentibus circa ecclesiam pronatam, nisi iuripa. fiat preiudicium, vt hr̃ ꝑ oẽs post Cal. in. c. cũ accessissent, de ꝯsti. ⁊ clarius ꝑ Abb. in. c. suggestum. j. eo. tit. si igit̃ ꝯstruat̃ altare vel capella cũ ꝯsensu epi satis erit, qꝛ nullũ preiudicium fit prono, vbi autem fieret preiudicium prono iurepat. secus esset, quantum autem ad acquisitionem noui iurispa. in dicta capella vel altari, ego magis dubito, reperio circa istum punctum dominum Abb. in consi. suo. lix. s. alleg. in. ij. co. qui decidit quod iuspa. non acquiratur ex dotatione vnius altaris, puta altaris maioris quando ipsa ecclesia iam fuit dotata, ⁊ ratio est secundum eum, quia si ecclesia fuit dotata satis dicitur dotatum ipsum altare, cum sit pars ecclesie,

¶ Preterea

¶ Preterea dicit ipse in versi.ij.principaliter,qñ ecclesia est consecrata,non pōt amplius in ea acquiri iuspa.dato ꝙ quis illā dotet,rō est ſm eum qꝛ iuspa.est qdam seruitus,sed loca † sacra seruitutē nō recipiūt.l.seruitus.§.fi.ff.de serui.l.caueri.ff.cōmu.predi.⁊ ad hoc alleg.gl.quam ſm eā sequunt̄ cōiter doc.in.c.pie mētis.xvj.q.vij.bn̄ in pūcto notabili,⁊ q sepe euenire posset in facto, ego credo distinguendum,ꝙ aut qs vult dotare capellam,vel altare iam ꝯstructum in ecclesia iam dotata,⁊ ꝯsecrata,⁊ tunc procedat decisio Abb.in.d.consi.ex rōnibus p eum allega.aut vero nondum est dotata ecclesia,tñ est ꝯsecrata,⁊ tunc si quis dotaret ipsam ecclesiam,an efficit̄ pronus,ego attingam sup sequēti verbo,vel dotauit,aut vero quis ꝯstruit altare,vel capellam de nouo in ecclesia dotata,⁊ patronata,⁊ hoc casu credo,ꝙ ꝯstruens acqrat iuspa.nouum in ipso altari vel capella,dūmō cū ꝯsensu epi id faciat,⁊ dūmō ipsum altare vel capella ēt dotet̄,⁊ moueor,qꝛ iste facit actū p quē acqrit̄ iuspa.s.ꝯstructionē,⁊ dotationem capelle, igit̄ ⁊c. Et hanc ꝯclusionē credo ,pcedere ēt ꝙ pronus ꝯdicat,qꝛ vt.s.dixi de ꝯsensu proni nō curat̄,nisi qñ fieret preiudiciū iuripa. sed hoc casu nullum fit preiudiciū,qꝛ aliud iuspa.nouum creat̄,⁊ noua dos ꝯstruit̄ ipsi altari vel capelle,⁊ ad istud propositum bn̄ facit deci.d.Car.⁊ do.Prepo.q̄s allegaui in precedenti.q.faciūt ēt no.p Abb.in.c.j.in fi.de successio.ab intest.⁊ plenius p Bart. ibidē,pcedat ēt ista ꝯclusio,dato ꝙ ipsa ecclesia in qua ꝯstruitur dictum altare sit ꝯsecrata,qꝛ p hoc nō sequit̄,ꝙ ꝯsecratū sit altare,qd̄ de nouo ꝯstruitur,vt notant doct.maxime do.Ab.in.c.ij.⁊ in.c.proposuisti.j.de ꝯsec.eccle.vel alta.solū huic ꝯclusioni obstat, qꝛ vt dicit Abb.in prealleg.ꝯsi.lviij.qñ ecclesia fuit dotata,etiam censeant̄ dotata altaria q̄ sunt pars ecclesie,ergo si ꝯstruo altare de nouo in ecclesia pronata,pronus ecclesie erit ēt pronus huius altaris vel capelle de nouo ꝯstructe,tenēdo tñ precedentē ꝯclusionē ad hoc fundamentū puto rn̄deri posse ꝙ procedit respectu capellaꝝ vel altariū iam'ꝯstructoꝝ,sed respectu ꝯstruendoꝝ non vr̄ rōnabile qd̄ qs sit pronus eoꝝ,ex quo nondū sunt in reꝝ natura tpe quo iuspa.acqrit̄ in ecclesia,⁊ qd̄ hoc sit verum ,pbat̄ in argumentum in.d.c.nullus presbyter,de ꝯse.dist.j.vbi dr̄ ꝙ non est cōstruendum altare in ecclesia sine ꝯsensu epi,non est igit̄ bona consequentia quis hꝫ ius in ecclesia,puta iuspa.ergo idem ius hꝫ respectu altarium vel capellarum postea ꝯstruendaꝝ,qꝛ de illi indicamus,put de ecclesia de nouo ꝯstruenda,vt ibi iuncto.c.nemo, eadem dist.item probatur,qꝛ iura,⁊ doc.plerūqꝫ dicunt quod ex constructione capelle vel altaris in ecclesia quis efficitur pronus, vt dixi in prin.huius.vij.q.nec distinguunt,an ecclesia sit pronata vel nō,igit̄ vtroqꝫ casu acqrit̄ iuspa.⁊ maxime qꝛ vt dixi hoc casu nullū fit piudiciū primo iuripa.⁊ sic prono ecclesie cū aliud iusp. nouum creetur in ipsa capella vel altari,de nouo constructo.

12 ¶ † Octauo quero principaliter,an si quis reficiat,vel reparet ecclesiam efficiatur patronus. Istam questionem tangit gl.in.c.iij.j. eo.⁊ distnguit,aut ecclesia non est funditus destructa,⁊ tunc reficiēs nō efficitur patronus,mouetur inter cetera eo qꝛ qd̄ humani iuris esse desijt seruitutem non recipit.l.caueri.ff.cōmu.predi.ergo ex tali refectione non acquirit̄ iuspatro.cū ecclesia iam humani iuris esse desierit per consecrationem,facit ēt qꝛ aliud est facere aliud reficere,vt dicunt Abb.⁊ ceteri in.c.cōsuluit.j.de iudeis.Et habetur per Bal.do.Alex.⁊ ceteros in rub.ff.so.mat.reficiens enim nō dr̄ proprie facere.gl.est in.l.j.§.si quis edificiū.ff.de ope. no.nun.aut vero est funditus destructa,⁊ tunc reficiens efficit̄ patronus ſm predictam gl.dūmodo tñ ipsam refectionē faciat cum consensu episcopi,⁊ mouet̄,qꝛ qñ ecclesia est funditus destructa,⁊ reficitur,perinde est,ac si ab initio cōstrueret̄ allegat tex.in argu. in.d.c.ꝯsuluit.cum ista ꝯclusione predicte gl.trāseunt ibi Host. ⁊ Joā.and.allegantes casum in.§.j.in aucten.vt nullus fabricet oratorij domū ⁊ ita ēt transeunt do.Car.flo.Abb.bellēzinus ⁊ alij ibidē,⁊ subijcit Abb.qd̄ illam gl.sequuntur doc.⁊ ego ēt illaꝫ teneo,⁊ cōprobo hunc casuꝫ vltimū,qꝛ ēt ꝙ talis ecclesia fuisset patronata tñ iuspatro.perijt destructo funditus edificio ſm Joā. and.in.d.c.iij.post Tan.Goffre.Uincen.Phil.Hostien.in.c.ij. de relig.domi.limitantes hoc verū in patrono pp edificiū,qꝛ sublato † edificio perit iuspatronatus.Jrē in patrono pp fundū,qꝛ si fundus periret,desinit esse patronus secus tñ ſm eos in patrono pp dotē,qꝛ dato ꝙ edificiū corruat,vel fundus pareat durat tñ dos,per ꝯñs talis dotator patronus durat,qd̄ ēt est de mente Spe.in hoc tit.in fi.⁊ Joā.and.ibidē in vlti.addi.erit ergo cōpatron⁹ reficiētis,si tñ ēt dos perijsset pari mō doattor pdidisset ius patro.eadē rōne,⁊ hoc ēt firmat do.Car.flo.in.d.c.iij.in.j.ij.⁊.iij. q.⁊ satis est de mēte Abb.ibidē in ver.in fi.gl.⁊ ad ꝯclusionē gl. in.d.c.iij.vide plura accumulata per do.Fely.in.c.cū accessissent.

13

col.pe.in fi.de cōsti.⁊ per Modernos in.l.j.§.si quis edificiuꝫ.ff. de noui operis nunciatione.

14 ¶ † Sed hic suboritur quostio accessoria,an ille qui primo ꝯstruxit preferatur ceteris in refectione,vel reparatione.Host.in.d.c. iij.quem referūt Jo.an.⁊ do.Car.ibidē dicit equū esse qd̄ si extraneus vult reedificare ecclesiā,episcopus antequā ei cōsentiat pus antequā patronū super hoc moneat,⁊ ipsum ciuilibus extraneo preferat,alleg.tex.in ar.in.c.cum apostolica,de his que fi.a pre. ⁊.c.potuit,de loc.⁊.c.ad hec.§.fi.de offi.Archi.facit ēt tex.⁊ qd̄ ibi no.Bart.⁊ ceteri in.l.j.§.permittitur.ff.de aqua quoti.⁊ esti. sentiunt ergo prefati doc.quod de necessitate non debeat preferri antiquus patronus,quod videtur notandum.

15 ¶ † Secunda suborit̄ qd̄ accessoria circa predicta, an si ecclesia funditus destructa reficiat̄ de eadē materia,prior pronus remaneat pronus,istā.q.attingit predicta gl.in.d.c.iij.⁊ arg.ad partes,⁊ tādē ꝯcludit ꝙ nō,⁊ mouet̄,qꝛ obligatio semel extincta amplius nō reuixit.l.q res.§.areā.ff.de solu.c.qris,de ꝯse.di.iiij.eandē opi.sequit̄ ibi Cal.quem refert,⁊ sequitur Abb.sequit̄ etiam Jo.an.⁊ cōiter ceteri,maxime do.Car.ibidem in.iij.q.subijciens idem esse,quando dos perijsset,qꝛ de nouo dotans erit pronus, non aūt ille qui primo dotauit,qd̄ etiaꝫ firmat ipse ibidē in.j.⁊.ij. q.de quo etiam dicemus in sequenti verbo,⁊ dotauit.

16 ¶ † Nono quero,an construens ecclesiam,vel capellam simpliciter absqꝫ eo quod dicat se velle esse patronum efficiatur pronus, breuiter dic vt dixi super precedenti verbo,in.viij.q.

17 ¶ † Decimo q̄ro,intra q̄tum tps dēat ꝯstrui ecclesia vel capella,q̄s testtor ꝯstruendam mandauit sine prefinitione tpis,cōcludit qd̄ debebit ꝯstrui intra annum cōputandū a die monitionis fiēde p epm,casus est in.c.nos qdem.s.de test.⁊ ita ibi cōiter ꝯcludunt doc.⁊ maxime Jo.de Jmo.q hanc.q.ibi format in.iij.col.in ver. vlterius q̄rit̄,⁊ hoc ēt alleg.tenere Fed.de sen.in ꝯsil.suo.cxxiij. alias.cxxviij.⁊ ibidē declarat Jmo.in.ij.col.post do.Car.flo.qd si hr̄s ceperit construere,⁊ non potuit finire intra annū,an hoc casu fiat deuolutio ad episcopū iuxta formam illius text.⁊ cōcludit ꝙ non,arg.reg.imputari,de reg.iur.lib.vj.idem concludit Abb. ibi dicens ꝙ respectu operis incohandi datur annus,sed respectu operis complendi ꝯsiderat̄ qualitas ipsius operis,in ꝯ̄riūm tñ vr̄ vrgere ille tex.in.d.c.nos qdē,ibi.cūcta ꝯstruere,q tex.vult ꝙ cūcta intra annū sint ꝯstructa,idē ,pbat tex.in.§.si qs edificationeꝫ, in auc.de eccle.tit.in verbo,compleri,sed pōt dici ꝙ ille tex.dꝫ intelligi qñ id fieri pōt ꝯsiderata qualitate operis vt.s.qꝛ lex nō obligat ad impossibile.§.si impossibilis,insti.de inuti.stipu.cū vulgaribus,quid aūt si talis grauatus,vt.s.nō potuit incipere:dic vt p Jmo.⁊ alios ibidem,aduertendum est ēt circa predicta,ꝙ hodie communiter episcopi disponunt per statuta,ꝙ tempus currat a die mortis testatoris,monendo quoscūqꝫ in genere,ita dn̄t Abb. ⁊ communiter alij in loco prealleg.hoc tñ est quid facti,ideo esset videndum ipsum statutū.esset tamen intelligendū,⁊ declarādum, seu supplendū predictum statutū ⁊ a tēpore adite hr̄ditatis,⁊ sciētie,vt ibi p Abb.pulchre qui allegat auctoritates ad hoc,q̄s aūt penam patiat̄ heres non implens voluntatē defuncti,ibideꝫ traditur,maxime per Jmo.in.ij.col.⁊ p hoc in auc.hoc amplius.C. de fideicom.⁊ pulchre p Abb.⁊ alios in.c.si hr̄des,de test.an autem si testator mandet ecclesiam ꝯstrui per hr̄dem suum intra tale tps,alias sit priuatus hereditate,si moriatur hr̄s intra illud tempus teneatur heres heredis ad illam penam,vide Bart.in consi. suo.vij.incipien.factum tale est,item quid si sit pius locus vel minor institutus,⁊ grauatus ad constituendum ecclesiam vel capellam intra annum sub pena priuationis hereditatis,an lapso anno detur restitutio,ꝯclude ꝙ sic,tex.est singularis in.l.iij.§.si hr̄s.ff. de mino.⁊ ita decidit Ro.in singularibus suis,char.ij.col.iiij.singulari incip.pridie habui,vbi etiam allegat Bald.in.l.pupillorum.C.de repudianda here.

18 ¶ † Undecimo quero,circa istud verbum ꝯstruxit,pone quod testator leget centū ,p ecclesia vel capella ꝯstruēda,⁊ illa centū non sufficiant,an hr̄s tenebit̄ supplere.ꝯclude qd̄ nō,sed tūc debebunt illa centum conuerti per heredem in alium pium vsum,de consensu tñ episcopi,ita decidit Abb.per illum tex.in.d.c.nos quidem, ⁊ plenius ibidem Jo.de Jmo.in.v.col.versi.extra gl.post Jo.an. ⁊ do.Anto.⁊ allega.alia iura vt per eos,⁊ faciunt que dixi.s.super verbo,de diocesani consensu,in.xv.q.

19 ¶ Duodecimo quero † pone ꝙ testator mandet monasteriū,ecclesiam vel capellam cōstrui in certo loco ⁊ ibi ꝯstrui nō possit,an heres tenebitur cōstruere seu cōstrui facere in alio loco.Cōclude ꝙ sic casus est in.c.nos quidē,⁊ ibi notāt omnes hoc plene declarātes,⁊ rōnem assignantes,⁊ habetur etiā in cle.qꝛ contingit,in pn.

de relig. do. facit. l. legatum, et quod ibi no. ff. de vsufr. leg. et hr pul chre per Bart. in. l. pater filium. §. tusculanus. ff. de leg. ij. et in locis ibidem memoratis per do. Alex. in apostillis ad Bar. et per eundem Bar. in consi. suo. xxv. incip. testator disposuit.

20 ¶ †Sed hic suboritur dubitatio, qd si possit construi ecclesia in illo loco, in quo disposuit testator, tamen ille locus est cois ipsius testatoris cum alio, an ille cogatur vendere partem suam, vt ibi possit ecclesia construi, vr dom qd no, p reg. l. nec emere. C. de iure delibe. contrariu tamen concludit Bald. et bene in. l. j. in fi. per illum text. C. de coi seruo ma. dicens qd et hrs hoc casu tenetur illam partem emere. Nec ob. d. regu. qr fallit fauore religiois in casu pposito, et ad hoc alleg. alia iura, vt per eum, et ista limitatio est notanda ad multa, et alias limitatioes ad. d. reg. vide per do. Alex. remissiue in. d. l. nec emere, et plenius per apostillantem Abb. in. c. j. de emp. et venditio. vbi inter ceteras commemorat eam quam. s. retuli.

21 ¶ †Decimotertio quero, pone qp testator mandet construi ecclesiam vel capellam, nec dicat in quo loco, an istud legatu teneat, gl. in. d. c. nos quidem, in verbo, in loco, post multa concludit, qp tale legatu tenet fauore vltime voluntatis, et pie cause, et istam opinionem dicunt esse coem Abb. et Jo. de Jmo. ibi sup. d. gl. locus igitur hoc casu eligetur de consensu epi, et hrdis vt dnt ibi prefati doct. maxime Abb. arg illius tex. ide dt ibi Jo. de Jmo. in pe. no. p illu text. qn testator mandat monasteriu vel ecclesia construi, et no exprimit longitudine, nec latitudine, nec alia, qd tamen legatum vz, et certificatio seu declaratio fiet p epm loci consideratis facultatibus defuncti.

22 ¶ †Decimoquarto quero, pone quod testator mandauerit construi hospitale, an possit heres construi facere vnum monasterium, hanc qonem format do. Car. flo. in cle. qr contingit in prin. in. ij. q. de relig. do. et refert arg. et auctoritates pro vtraqz parte, tadem concludit, quod heres id facere non poterit, qr voluntas defuncti pro lege seruanda est. xiij. qo. ij. c. vltima voluntas. §. disponat, in auc. de nupt. et mouetur p alia de qbus p eu, subijcientem se plenius dixisse in. d. c. nos quidem. s. de test. in. iij. q. et in pluribus sequentibus, et hoc dicit pcedere et qd hrs plus expenderet, et melius faceret faciendo construi monasteriu qua hospitale, qr vt ipse dt eo mo no seruaretur volutas defuncti, nec hoc casu continetur minus sub maiori sm eu, ista et. q. format Bal. et ide decidit post Jac. in. l. si qs ad declinanda, in verb. iuxta hoc qritur, et in. iij. col. C. de epis. et cle. vbi dt regu. esse, qd vbicuqz dispo testatoris est certa respectu loci persone vel cause, et causa est possibilis, et locus possibilis de iure et de facto non pot per epm alterari, et faciut plura alia, q comemoraui. s. in verb. pro eo qp de diocesani consensu. q. xv. col. vlti. et hoc et tenet clare do. Abb. in. c. tua nobis, in. iij. nota. de test. et hn facit gl. in. c. fi. in verbo, meliores, de consuet. lib. vj. que dicit quod in mandatis non habet locum regu. cui licet plus lz minus, qua glo. dt singularem do. Fran. de are. in. c. fi. in pe. not. de accus. hinc dicimus qp dispo hominis no extenditur irregulariter, ita Aret. vbi. s. allegat bonu tex. in. c. cum in illis, et in. c. cui de non sacerdotali, de prebe. lib. vj. hoc ide dicit Jo. de Jmo. in. l. si vero. §. de viro. col. viij. ibi, ite hoc in extensione fienda. ff. sol. mat. quem etiam refert, et sequitur. d. Fely. san. in. c. cum dilecta, in. xij. col. ver. amplia qnto, de rescrip. contrariu tamen hanc conclusionem vrget tex. in. l. fi. ff. man. vbi probatur, qp sufficit forma madati seruari per equipollens, et illu tex. ad hoc dicit esse bonu. d. Alex. in consi. suo. ij. incip. visis dubitationibus, in prin. in. ij. vol. et dicit gl. in. c. innoces, in verb. clementior. xxij. q. iiij. qp si iudex facit id, qd no multu differt a madato, no dr excessisse fines madati, et ad ppositu multa alleg. d. Fely. in. d. c. dilecta. in. xviij. col. in ver. limita. ij. de rescri. et in. c. cam que. in. ij. co. de re iudi. et dicit tex. in. l. si mater. C. de insti. et substi. qd si testator vel testatrix instituit filiumfa. si emancipabitur a patre, dato qp non emanciparetur, si tamen alio mo efficiatur sui iuris, capiet hrditatem, et pterea semper alleg. ille tex. ad hoc. s. qp no refert quid ex equipollentibus fiat, ergo in proposito nostro satisfaciet heres voluntati defuncti, construendo monasteriu equipolles hospitali, et multomagis si construat mona. excedes hospitale, tenendo tamen premissam conclusionem do. Car. huic fundamento posset responderi qp monasteriu no est equipolles hospitali nec sunt loca coformia, qnimmo sunt diuerse qualitatis, et nature vt pz ex. d. cle. qr contingit, et ex ibi no. vnde illa regula que habet qp no refert qd ex eqpolletibus fiat, procedit qn casus sunt omnino eqpolletes, vt dnt doc. in. d. l. si mater, in solutione contrariorum formatorum ibi per gl. fi. an autem predicta regula heat locum vbi aliquid requiritur pro forma, traditur per Fely. plene in. d. c. cum dilecta. in. xvj. col. in ver. amplia. xj. et per Moder. in. l. certum. ff. si cer. pe. et alibi sepe.

23 ¶ †Decimoquinto quero, si qs non construat ecclesiam sed designet vel disponat qp domus sua conuertatur in ecclesia illa dotado legitime an acquirat iuspa. dic vt dixi sup precedeti verb. in. vij. q.

24 ¶ Decimosexto quero, an construens ecclesiam efficiatur patronus et capellarum ecclesie, et sic est questio, an habeat presentationem non solu rectoris ecclesie sed etiam capellanorum instituendorum in capellis, conclude qp sic, ita decidit Jo. an. in. c. nobis. j. eo. et sequuntur ibi ceteri, et firmat Abb. in consi. suo. cvj. incip. casus sup quo consilium, in prin. in. ij. vol. et dixi sup verbo, in ecclesia. in. j. q. vbi alias auctoritates allegaui, an autem si vna capella de nouo construatur in ipsa ecclesia per alium, idem sit dicendum, dic vt dixi. s. in. q. vij. huius verbi, circa fi.

25 ¶ †Decimoseptimo quero, an valeat conuentio, vt emptori non liceat in re sibi vedita edificare ecclesiam, vel capellam, vel monumentum, conclude qp sic, qr in re sua quilibet est moderator, et arbiter. l. in re madata. C. mada. et dicit tex. in. l. in traditionibus. ff. de pac. in traditionibus rerum qdcunqz pactum apponas id valere manifestum est, et pro hac conclusione est casus in. l. si qs ita. C. de pac. inter empt. et vendi. vbi ita summat Bal. et ibi tex. assignat rationem huius decisionis, idem et concludit do. An. barb. in consi. suo. xxiij. incip. scripsit ppheta. in. xij. col. in. j. volu. contrariu tamen ista conclusione facit, qr laicus lz imperator, et vir sanctus no pot imponere legem rei ecclesiastice, vel aliqd disponere contra libertate ecclesiastica, auct. cassa. C. de sac. san. eccl. ad istud fundamentu tenedo qd. s. dixi facilis est solu. potest. n. dici qp hoc casu non ecclesiastice rei sed priuate apponitur lex vel condi. vel aliter dic vt per Bald. in. d. l. si quis ita, et per Barba. in consi. preallegato.

26 ¶ †Decimooctauo quero, an si testator mandet construi ecclesiam in testamento imperfecto illa voluntas sit seruada, de ista. q. vide Bar. per illum tex. in. l. in testo. ff. de fideico. liber. et doc. in. l. hac consultissima. §. ex imperfecto. C. de test. et in. l. si is q testm. ff. de test. et do. Mathesil. in notabilibus suis in. iiij. char. in col. iij. et do. Fely. sandeum in. c. cum venerabilis, col. vij. de excep. et doct. in locis accumulatis per Moder. in. d. §. ex imperfecto.

27 ¶ †Decimonono quero, an possit qs construere oratoriu, et statuetur qp ibide celebretur, et tamen qp locus non sit ecclesiasticus, conclude qp sic, dummo id faciat cu consensu epi, qr in loco pphano no pot celebrari sine epi vel superioris consensu. c. in his, de priui. et ibi no. doc. maxime Jo. an. ita concludit. d. Car. flo. in consi. suo. xj. incip. qda societas subijciens qp taliter construetes cauere debet, ne aliqua dote statuat ipsi oratorio, vel loco pphano, et ne deputet alique rectore certum ad celebradu in eo, qr tuc talis rector esset visitadus ab epo, sz habeat liniam faciedi celebrari p quelibet sacerdote idoneu, vt excludantur no. p Jnn. in. c. fi. de cesi. ide dt. d. Car. qp tales debet pcauere, ne ipsum oratoriu reducat ad facie ecclesie, faciedo ibi capanile, et similia, vt latius p eu, qr tuc in futurum psumetur locus ecclesiasticus iuxta no. p Arch. in. c. nemo, de conse. di. j. et p Fed. de sen. i consi. suo. cvj. in pn. et p Ab. i. c. fi. de cesi. et in. c. patetibus, de priui. et in c. inter dilectos, in vlti. col. de de dona. capanella tamen secreta pt ibi teneri, nec p hoc dicetur locus ecclesiasticus, ita pbatur in. d. c. patetibus, ibi publiceqz pulsare a contrario sensu, et ita ibi no. doc. maxie ab. in. ij. no. aduertedu tamen e circa pdca, inquantu dcm e de consensu epi, qp talis consensus reqritur eo respectu, qr statuitur vt in oratorio priuato quotidie celebretur p. d. c. in his, no aut reqritur consensus epi in constructione oratorij, vel in constructione alterius loci, q no heat facie ecclesie, puta hospitalis, talis. n. locus pot construi, et destrui ad bene placitu, tex. e, et ibi no. Ab. i. d. c. ad hec, de relig. do. hr p Jnno. et alios. in. c. inter dilectos, de dona. p Ab. in. c. pe. x. ij. qritur, de immu. eccl. et in. c. fi. d cesi. pbatur in. c. vnicuiqz, de conse. di. j. firmat do. Car. in. d. consi. xj. et e gl. in. d. cle. qr contingit, in verbo, altare, de relig. do. poterit tamen eps accedere ad talia oratoria vt videat quo se habeat, et an pter forma iuris constructa sint, et an honeste tractentur sm Abb. et alios post Jnn. in. d. c. fi. de cesi. no tamen hebit eps ius visitadi ea nec pcurationes, tex. e ibi nota. in. c. auctoritate. j. de cesi. est verum, qp no dr hri iusp. in tali loco, pprie loquedo, qr locus no dr ecclesiasticus, sed ille q construxit dr potius dns illius loci vel oratorij reges illud auctoritate ppria, ita dnt doc. in. d. c. inter dilectos, et d. Fel. san. in. c. de. iiij. in. ij. col. in fi. et in. iiij. col. in pn. de pscri. et dixi. s. sup verbo, in ecclesie. in. iij. q. qn aut tale oratoriu vel talis locus construitur cu epi auctoritate tuc dr locus ecclesiasticus, et subest hoc casu epo, nec amplius pt ad vsum pphanu conuerti, ita no. in. d. c. inter dilectos, et in locis. s. alle. posset et hic oportune qri, an aliqua pacta condones vel grauamina possit construes apponere in constructionis vel fundationis vel dotationis actu, vel post, verum quia plene hoc discussi. s. super verb. pro eo qd de diocesani consensu, in. ij q. xij. et sequentibus, vbi etiam bene cadebat, ideo hic non repero. et sic remaneat expedita ista questio.

28 ¶ †Uigesimo qro, a quo psumatur constructa ecclesia, qn aliter constat ex se

ex se enim nasci nõ põt, vr̃ ergo ꝙ dẽamus dicere ab aliquo fuisset ↄ̃structã, puta ab illo populo, vel ab alijs parochianis vbi est ↄ̃structa ecclesia, ⁊ ita vr̃ cõcludere Abb. in consi. suo. cvj. incip. casus. in prin. ⁊ in fi. in. ij. vol. ⁊ in. c. querelam, sup gl. in verbo cõsuetudine. in fi. de elec. pro quo facit, qꝛ regula est ꝙ vbi actus requirit expẽsam ⁊ repit̃ factus ⁊ nescitur a quo, ꝓsumit̃ factus ab eo cuius interest. ita Bar. in. l. cũ seruus. ff. de verbo. ob. alle. casum notabilẽ in. l. fi. C. de ali. pupillo prestandis, sꝫ populi interẽ hr̃e ecclesiã, igit̃ ⁊c. hinc dixit ipse Abb. in cõsi. suo. liiij. incip. casu cõtingẽte. circa medium in. j. vo. ꝙ prima facie presumit̃ ecclesia hr̃e patronũ. alleg. Jo. an. in regu. ꝙ aliũ. de reg. iur. lib. vj. in mercu. prope. fi. Ego arbitror in hoc puncto dõm, ꝙ lꝫ sit verum
29 ꝙ ecclesia presumat̃ hr̃e constructorẽ, qꝛ † ex se nasci non põt, tñ non presumit̃ p h̃ esse patronata, qꝛ in acquisitione iurispatro. requirit̃ ꝙ ecclesia fuerit constructa de cõsensu epi, ⁊ ꝙ fuerunt legitime dotata, vt in diffinitione iurispa. ꝓbat̃, ⁊ propterea dico ꝙ imo ecclesia presumit̃ libera. potest. n. esse ꝙ fuit cõstructa de oblationibus fideliũ, q nõ intẽdebant acquirere iuspa. in ea. ⁊ sic nõ est bona consequẽtia dicere, presumit̃ ecclesia hr̃e cõstructorẽ, ergo presumitur hr̃e istũ magis q̃ꝫ illũ. ⁊ istã ↄ̃clusionẽ. s. ꝙ eccle. presumat̃ libera, ꝓbat̃ p tex. in. d. c. querelã. vbi presupponit̃, ꝙ populus nõ hꝫ ius presentandi rectorẽ ad ecclesiam, ⁊ ex eo ꝙ illi de populo sint parochiani illius ecclesie. nisi ẽt essꝫ in quasi possessione presentandi. ⁊ ita expresse concludit do. Abb. ita colligendo ex illo tex. in. iij. notabili. ⁊ ita ẽt in effectu voluit ibidẽ sup gl. i verbo, in consuetudine. ⁊ in. c. cũ ecclesia vulterana. col. pe. de elec. vbi dicit, ꝙ si nõ cõstat de patrono, libera collatio spectat ad epm ẽt si esset ecclesia parochialis alle. Inn. no. in. c. cum venerabilis. in fin. de excep. ⁊ Jo. an. in. c. vnico. de capellis monacho. lib. vi. Idẽ tꝫ Bal. allegando Inn. vbi. s̃. in reptorio suo in v̉bo, ecclesia. ver. xxiiij. in reptoio iuris ciuilis ⁊ canonici. Idẽ tꝫ Abb. in consi. lxxvi. incipiente, inuocato. in. ij. vol. vbi dicit presumẽdũ esse ꝙ populus construxerit ⁊ ꝙ habeat iuspa. in ecclesia, qñ est in quasi possessione pñtandi. alias secus, ⁊ idẽ in effectu dicit in. d. ↄ̃si. cvj. in princip. ⁊ no. ꝙ talis quasi possessio nõ presumit̃. tex. est quẽ singulariter ibi põderat Abb. ⁊ declarat. in. c. olim. iij. de restitu. spo. in. iij. nota. ⁊ cõprobat̃ premissa cõclusio qꝛ regulariter quelibet res presumit̃ libera. l. altius, ⁊ ibi gl. allegat iura cõcordãtia. C. de serui. ⁊ aq̃. ergo ẽt libera ecclesia ꝓsu.
30 Uigesimo primo quero, † an si qs ↄ̃struat simpliciter ecclesiam, nec dicat se velle esse patronũ, sit nihilominus patronus, vide q̃ dixi in precedenti verbo. q. viij. ⁊ p h̃ sit expeditũ cõmentum huius v̉bi, ↄ̃struxit. aggredior nũc aliõ v̉bũ diffinitiõis, ⁊ dotauit.

SVMMARIVM

1 Iuspatronatus an ex sola dotatione acquiratur.
2 Ecclesia si sit sine dote, an ex dotatione ecclesie acquiratur iuspatronatus. siue ecclesia sit consecrata siue non.
3 Seruitus rei sacre imponi non debet.
4 Ecclesie non potest deseruiri sine substantia rerum.
5 Iuspatronatus an acquiratur ex dotatione facta post consecrationem, quando ecclesia esset sine dote.
6 Dos ecclesie si esset depauperata, non tamen in totum perempta, ⁊ quis suppleret dotẽ ipsam, an efficeret̃ patronus.
7 Ecclesiã si qs cõstruxit vel altare, vel hospitale, an cogat̃ dotar̃.
8 Coactus a iudice vt dotet ecclesiam, an in ea acqrat iuspatro.
9 Cõpulsus ↄ̃struere efficit̃ pr̃onus. nisi in penã delicti cõpellatur.
10 Iuspatronatus an quis acquirat ex legato, donatione, vel relicto facto ecclesie.
11 Concessio temporalium facta ecclesie non censetur facta in feudum sed libere ⁊ totaliter, nisi exprimatur.
12 Liberalis nemo existit in necessitatibus.
13 Uoluntates contrahentium potius debent inspici q̃ꝫ verba.
14 Dotatio an debeat fieri ante constructionem ecclesie, vel sufficiat quod fiat post.
15 Ecclesie quanta dos sit assignanda.
16 Mansus quid sit.
17 Solẽnia missaruꝫ non debẽt celebrari sine suffragio clerici.
18 Dos ecclesie licet in rei veritate non sit congrua, tamen episcopus consentiat tali assignationi dotis, ⁊ illã approbet pro congrua, an talis dotãs erit patronus.
19 Consensus episcopi an requiratur in assignatione dotis.
20 Plures si simul dotant, ecclesiam vel capellam, vel vnus fũdet ⁊ constrat, alter dotet, an omnes erunt patroni.
21 Plures si dotant ecclesiam, ⁊ vnus plus conferat q̃ꝫ alter, an p hoc habeat maius ius in patronatu.
22 Altare vnum an possit quis dotare in ecclesia religiosorum, ⁊ p hoc effici patronus illius altaris.
23 Altare vnum vel capellam si quis dotat in ecclesia, cuius alter sit patronus, an per hoc acquirat iuspatronatus.
24 Capellã, vel altare vnũ dotãs i ecclesia, an sit solus pr̃onus illiꝰ altaris vel capelle, an vero ẽt ecclesia ipsa erit cõpatrona.
25 Episcopus vel alius prelatus ecclesie an possit dotare aliam ecclesiam vel capellam de bonis proprie ecclesie.
26 Episcopus si dotat aliam ecclesiam de bonis ecclesie sue, an iuspatronatus acquiratur ecclesie an vero episcopo.
27 Pretium dans pro emenda dote an fiat patronus.
28 Ecclesiam si quis dotet ⁊ illa ecclesia funditus destruatur, ⁊ illa dos alteri ecclesie assignetur, an qui dedit illam dotem, ⁊ sic q erat patronus prime ecclesie sit patronus secunde.
29 Iuspatronatus an acquiratur ex dotatione alterius loci q̃ꝫ ecclesie, capelle vel altaris.
30 Prebendã vnã si quis erigat seu assignet in dotem pro vna prebenda cum consensu episcopi, disponendo ꝙ ad eum spectet presentatio ad illam, an erit patronus.

ET dotauit. Super isto verbo videbimus. an ⁊ qñ ex dotatiõe ecclesie, capelle, vel alterius loci pij acquirat̃ iuspatrona.
1 ¶ Primo igit̃ q̃ro, † an ex sola dotatiõe acquirat̃ iuspa. vr̃ dõm ꝙ sic. vt ꝓbat̃ in diffinitione cõi. s̃. in princip. relata. in alternatiua. vel ibi, fundauit, ↄ̃struxit, vel dotauit. Cõtrariũ tñ est dõm, ⁊ tenendũ, qꝛ si qs dotat ecclesiã iã ꝓsupponit̃ fundatio, ⁊ constructio ipsius ecclesie, vel ab eo vel ab alio ex. oibus igit̃ his simul. iũctis acquirit̃ iuspa. ⁊ nõ ex dotatiõe sola, vt plenius dixi. s̃. in prin. in discussione dicte diffinitiõis, ⁊ sup v̉bo fundauit. ij. q. Fateor tñ, qđ bñ loqueret̃ qui diceret ꝙ ex sola dotatione ecclesie cũ ↄ̃sensu epi facta acquireret̃ iuspatro. declarãdo vt in. q. seq. qꝛ in hoc sermone ꝓsupponit̃ ecclesiã subesse, ⁊ sic ẽt ꝓsupponit̃ fundatio, ⁊ ↄ̃structio. Et ad hãc. q. vide que dixi. s̃. in pn̄. huius operis in discussione diffinitionis. aduertat̃ ẽt. qꝛ ↄ̃suetudo in ciuitate ista se hꝫ, ⁊ ita audio esse alibi, qđ ex sola dotatione altaris vel capelle iã ↄ̃structe acquirat̃ iuspatro. ita vt ipse dotans solus sit patronus. nõ aũt fit ↄ̃patrona ecclesia rõne fundi, ⁊ ↄ̃structionis. lꝫ de iure aliter sit dõm vt. j. dicã i. xv. q. Obseruat ẽt ↄ̃suetudo in hac ciuitate qđ i altari vel capella fundata sub nomine alicuius sancti, vel sancte. in qua sit iam creatũ iuspatrona. p vnũ si alter ordinet ad ipsum altare vnũ aliũ capellanũ, ⁊ dotẽ vel bona relinquat ꝓ ipso alio capellano, dõo se ibi fundare vnaꝫ capellã sub vocabulo alterius sancti vel sancte, qđ talis admittit̃ ad ꝓsentandũ anteq̃ꝫ patronus, lꝫ hoc nõ videat̃ ꝓcedere de iure p ea q̃ tradit Inn. super hac rub. ⁊ Abb. in ↄ̃si. suo. lix. incipiẽ. quidã do. Jaco. in. ij. volu. maxime in versi. ij. prin. ⁊ in ↄ̃si. cvj. incipiẽ. versus fi. eo. volu. ⁊. j. in seq. q. ⁊ seq. aliqd diceret̃. an tñ ipsa ↄ̃suetudo possit facere aliquẽ patronũ q de iure nõ sit, dicet̃. j. sup verbo, ipse. q. vlti. Crederẽ bene qđ valeat ↄ̃suetudo, vt ecclesia nõ sit ↄ̃patrona rõne fundi, sed pñtatio tantũ spectet ↄ̃struẽtibus ⁊ dotãtibus capellã vel altare in ipsa ecclesia, qꝛ in prouisione beneficiorum maxime ↄ̃suetudo prefert̃ iuri communi. c. cum ecclesia vulterana. vbi Abb. in vlti. colum. de elec. c. fin. de insti. cũ concord. de quibus per Abb. vbi. s̃.
2 ¶ Scđo q̃ro † pone qđ ecclesia sit sine dote an ex dotatione ecclesie acqrat̃ iuspa. siue ecclesia sit ↄ̃secrata siue non, quo casu dr̃ basilica. c. j. vbi gl. declarat. s̃. de reli. do. In h̃ pũcto ↄ̃clude, ꝙ si ecclesia nõdũ sit ↄ̃secrata idubitanter acqrat̃ iuspa. ex dotatione dũmõ ex ↄ̃sensu epi id fiat. ita colligit̃ ex v̉bis gl. in. c. pie mẽtis xvj. q. vij. ⁊ ex verbis Ab. ⁊ doctoꝝ in. d. c. qm̃. ⁊ satis ꝓbat̃ i. c. filijs. xvj. q. vij. ⁊ i diffinitiõe iurisp. ñ dẽret tñ eps ↄ̃sentire tali dotatiõi, nisi prĩo acqreret̃, ille q ↄ̃struxit talẽ eccle. ad eũ. n. spectat dotatio. qnimo ⁊ ipse ⁊ hr̃des sui ad id cogi possẽt. c. cũ sicut cũ gl. j. de ↄ̃se. eccle. vel alta. ⁊ firmat Ab. in. d. c. qm̃. post Inn. super hac rub. ⁊ Jo. an. in. c. j. s̃. c. eos ↄ̃iungẽdo, vt plene dixit sup p̄cedẽti v̉bo. in. iiij. q. Hoc tñ intellige sane, vt nõ ꝓcedat, qñ qs construxisset aliqđ altare vel capellã in ecclesia ad ornatũ ecclesie potius q̃ꝫ vt acqreret iuspa. ita ↄ̃cludit do. Ab. in. d. ↄ̃s. cvj. i. ij. co. i pn̄. tũc. n. alius possit ipsuꝫ altare, vel capellã dotare nõ reqsito ↄ̃structore, vt sentit Ab. vbi. s̃. ⁊ satis rõnabile. Qñ ãt ecclesia ẽ ↄ̃secrata, an ex dotatiõe illius acqrat̃ iuspa. doc. sunt diuersi. primo. n. gl. in. d. c. pie mẽtis. dt̃ ꝙ nõ mouet inter cetera, qꝛ si post ↄ̃secrationẽ fieret aliqs patronus, iam videret̃ imponi seruitus
3 rei † sacre, ꝙ esse ñ dꝫ. l. seruitutes. §. fi. ff. d̃ serui. ⁊. l. caueri. ff. cõmunia predi. ius enim patronatus est qđã seruitus, vt dt̃ gl. pre-

alle. ꝛ glo. ꝛ doc. in d. c. qm̄. ꝛ Bal. in rub. C. de vsufruc. dicit tn̄ sibi Bal. ꝙ iuspa. est seruitus improprie loquẽdo, nõ aũt proprie declarando, vt p eũ. cũ prealleg. gl. trãsit Archi. ibi, idẽ sentit gl. in. c. quicunqꝫ. el. ij. xvj. q. vij. idẽ tꝫ Fede. de senis in consi. suo. cc xxxiij. inci. sup primo puncto. in fi. idem tꝫ do. Fely. sandeus, lꝫ predictas auctoritates nõ alleg. in. c. cũ venerabilis. in. xij. col. v. sed aduerte. de excep. Contrariaꝫ opi. tenuit Inno. sup hac rub. dicit enim Inno. ꝙ lꝫ aliqui ꝯdicãt, ipse tñ tenet ꝙ lꝫ ab initio scꝫ tpe fundationis male omissa sit dos, ꝙ tñ post edificationẽ ꝛ ẽt post ꝯsecrationẽ si ecclesiam dotaret patronus esset. Mouetur qꝛ sine substantia rerũ † nõ põt ecclesie deseruiri. c. si qs obiecerit. i. q. iij. Istam opi. Inno. refert ꝛ sequit̃ Jo. an. in. c. i. j. eo. post mediũ. cũ moderamine tñ, scꝫ dũmodo id fiat cum ꝯsensu epi, ꝛ dũmodo ab eo qui construi, vel consecrari fecit ipsam ecclesiã dos haberi non posset. Istã opi. Inno. ꝛ Jo. an. tꝫ do. Ab. in. d. c. qm̄ j. eo. ꝛ idẽ do. Car. flo. ibi concludẽtes idẽ esse qñ ecclesia semel fuisset dotata ꝛ dos perijsset in totũ, qꝛ de nouo dotãs efficeret̃ patronus. Mouet̃ do. Car. p simile gl. ibi dicẽtis. ꝙ si ecclesia funditus destructa sit ex noua reedificatione acqrit̃ iuspat. ꝛ subijcit do. Abb. ibi predictã conclusionẽ esse no. qꝛ quotidie hoc contingit in capellis fundatis in istis ecclesijs conuentualibus, qꝛ si dotant̃ acqrit̃ iuspa. hoc tñ ꝙ dicit Abb. de ecclesijs cõuẽtualibus p̃supponẽdo ꝙ in ipsis possit hr̃i iuspa. an sit verũ dixi. s. sup vbo, i eccl̃ia in. iij. q. Premissaꝫ ẽt ꝯclusionẽ. s. ꝙ ex donatione ẽt post consecrationẽ acquirat̃ iuspa. † qñ ecclesia esset sine dote. firmat Abb. in cõsi. suo. xxviij. inci. in cã cõis. in. ij. vol. ꝛ in consi. ix. inci. quidã. d. Ja. de rachanato. in. ij. col. ver. ij. principaliter. eo. vol. ꝛ in cõsi. cvj. incip. casus sup quo consiliũ de iure postulat̃. circa principiũ. eo. vo. idẽ firmat do. Car. in hac rub. qõ. vj. ꝛ hec conclusio est cõis ꝛ eã tenẽdo. nõ ob. gl. in. d. c. pie mentis, qꝛ fm do. Abb. in. d. ꝯsilijs marie in. d. ꝯsi. lix. ꝛ in ꝯsi. cvi. illa gl. dꝫ intelligi, qñ iam ecclesia fuisset dotata, qꝛ tũc nõ posset acquiri iuspa. ex alia dotatione post ꝯsecrationẽ factã, secus si nũqꝫ dotata sit, vel dos sit in totũ perempta. Uel aliter rñdeo ꝙ illa gl. male loqt̃ pꝫ, qꝛ fundamẽtum suũ est falsum in proposito nostro, vt statim demonstrabo ex rñsione ad illud. Non ob. igit̃ fundamẽtũ dicte gl. inq̃tũ dt ꝙ rei sacre iponeret̃ seruitus si qs efficeret̃ patronus ecclesie ex dotatione facta post ꝯsecrationẽ, qꝛ rñdet̃ ꝙ fauore ecclesie ipsa cõstitutio dotis retrotrahit̃ ꝛ fingit̃ ecclesia dotata ante ꝯsecrationẽ, vt sic qs inducat̃ ad dotãdũ pp acquisitionẽ iurispa. Ꝧ igit̃ casu nõ iponit̃ seruitus rei sacre. ita rñdet Jo. an. in. c. i. v̓sus si. j. eo. ꝛ do. Car. in. d. vj. q. ꝛ do. Abb. in. d. c. quoniam. ꝛ in. d. consilio. lix. Mouentur per simile de. c. tanta. q. filij sint legi. vbi fauore matrimonij filij geniti ante contractum matrimonium finguntur geniti post. ꝛ ista opini. est fauorabilis ecclesijs, qꝛ sic facilius inducent̃ hoies ad illas dotandũ, ergo tenẽda est. ar. l. sicut persone. ff. de reli. do. ꝛ sump. fune.

Tertio quero † pone ꝙ dos ecclesie eẽt depauperata, nõ tñ in totũ perempta, ꝛ qs suppleret dotẽ ipsam, an efficeret̃ patronus. Conclude ꝙ nõ, ita decidit do. Car. flo. in. d. c. qm̄. in. i. q. in. iiij. col. post Jo. cal. in. c. significasti. j. e. ꝛ probat̃ hec ꝯclusio p simile gl. in. d. c. qm̄. que dt ꝙ ex refectione ecclesie nõ acqrat̃ iuspa. idẽ tꝫ do. Car. in. d. c. qm̄. in. ij. q. reprobãdo opi. Host. q ꝯrĩũ dixit. Cõtrariũ ẽt tenuit do. Abb. in. d. consi. suo. xxviij. incip. in cã cõmunis, vbi dt ꝙ ꝯferens aliqd ecclesie minus dotate acqrit iuspatronatus mihi magis plꝫ opi. Jo. cald. ꝛ Car. s. relata. ꝛ etiã cõprobo, qꝛ aliud est dotare, aliud supplere dotem, sicut aliud est edificare, aliud reficere. c. consuluit. de iudeis. cũ si. ibi per docto. adductis. ꝛ Modernos in rub. sol. mat. Non ob. modo aucto. Abb. s. relata, qꝛ se fundat sup auctoritate Jo. an. in. c. j. j. eo. vbi loqt̃ in alio casu. s. qñ cõcorditer plures simul dotarent, qꝛ tunc oẽs essent patroni, prout ẽt dt Abb. sup hac rub. post Inn. dclarando, vt p eũ, ꝛ dicemus. j. in. q. xj. huius v̓bi. sed qñ vnus iam dotauit, ꝛ est effectus p̃ronus, ꝙ postea dos ipsa depaupet̃, ꝛ alter suppleat, ꝙ efficiat̃ p̃ronus primo patrono inuito, id nõ dicit Jo. an. Fateor tñ, ꝙ qñ p̃ronus primus ꝯsentiret supplicationi dotis, ꝛ vellit supplentẽ hr̃e in cõpatronũ, ꝙ id facere posset consentiẽte epo, ꝛ moueor qꝛ ẽt sine aliqua suppletione dotis posset ille primus patronus alteri donare iuspatronatus, eũ vel facere cõpatronũ ꝯsentiente epo. c. illud. c. qõ aũt. j. eo. ergo multofortius pt eũ admittere cõpatronũ, si suppleat dotẽ dpaupatã, vt. s.

Quarto quero † an qs cogat̃ dotare ecclesiã quã ꝯstruxit, vel altare vel hospitale dic vt dixit sup precedenti verbo. in. iiij. q. ꝛ aliquid dixi. s. in. q. ij. huius verbi, ꝛ vide Abb. in. c. cũ sicut de ꝯse. eccle. vel alta. qui dicit ꝙ potest cogi ex q̃si contractu.

Quinto quero † an eo casu quo qs dotat coactus a iudice acquirat iuspa. Istã. q. attigit do. Car. flo. sup hac rub. q. vj. ꝛ dicit ꝙ Jo. an. in. c. cũ sicut. j. de ꝯse. eccle. vel alta. vr̃ velle, ꝙ ille qui dotat ex necessitate non acquirat p̃ronatũ. tñ Jo. an. in lib. meo hoc nõ dt, ꝛ subijcit Car. vbi. s. ꝙ pro ista opi. potest fieri tale argumẽtũ. Nã nõ detrahit trebellianicam qui compulsus adijt vt restituat. l. nam ꝙ. §. qui compulsus. ff. ad trebellia. ergo in simili videtur ꝙ non sit patronus q compulsus dotat. Tandẽ concludit equius esse, ꝙ talis fiat patronus. ꝛ aliter nõ probat hãc suaꝫ opi. nec rñdet ad fundamẽtũ. s. factũ. In hãc ẽt opi. inclinat do. Signo. de homodeis mediolanẽsis. in ꝯsi. suo. lxxxij. incip. iussu dñi pape. vbi dt ꝙ ꝯpulsus † ꝯstruere efficit̃ patronus, nisi in penã dlicti ꝯpellat̃. Mihi magis plꝫ opi. ꝙ ñ fiat p̃ron⁹, ꝛ moueor p. d. §. q ꝯpulsus. ꝛ p rõne illi⁹. Scdo moueor p simile. nã videmus ꝙ cõfitens delictũ spõte hꝫ p̃uilegiũ, vt sibi alleuiet̃ pena, secus si coacte. c. nõ dicatis. xij. q. j. p quẽ tex. ita decidũt Inn. ꝛ docto. in. c. qualiter. ij. ꝛ ibi Abb. in. v. col. de accusa. Tertio moueor p simile. l. ꝯditionũ. que est. l. ij. in fin. ff. de ꝯdi. ꝛ demõ. vbi dr̃ qõ nõ dr̃ qs satisfecisse dispositiõi testatoris qñ ñ adimpleret suã volũtatẽ ex ꝓposito sed facto vel casu, multo ergo idẽ dõm vr̃ in casu nr̃o. Quarto moueor, iuspa. est qdã gratia vel p̃uilegiũ ꝯcessum fundatoribus vel electoribus ecclesiarum. c. qm̄. ibi sustinuit. ꝛ ita notãt ibi oẽs. j. eo. absurdũ ergo esset dicer̃ ꝙ erigẽs vel dotãs ecclesiã coacte haberet illud priuilegiũ ar. d. §. q ꝯpulsus. ꝛ dicte. l. ꝯditionũ. Quito moueor, qꝛ in diffinitione iurispa. dr̃ ꝛ in multis iuribus huius tituli p̃bat̃, iuspatronatus acqrit̃ interueniẽte ꝯsensu epi in fundatiõe, ꝯstructione, ꝛ dotatiõe, sed verbũ consensus vt ethimologia sonat, iportat. i. simul sensus. ꝛ sic satis denotat̃ nõ sufficere coacte construere vel dotare. Ultimo adduco decisionẽ Jo. an. in. c. nobis. j. eo. in verbo, consensu, vbi dicit expresse quod violenter construens non acquirit iuspa.

Sexto q̃ro † an ex legato, donatiõe, vl̃ relicto facto ecclesie qs acqrat iusp. queadmodũ ex dotatiõe ipsius ecclesie. vr̃ dõꝫ ꝙ sic pp idẽtitatẽ rõnis. ꝛ istã opi. sentire vr̃ Abb. Pa. in. c. ad audiẽtiã. j. in. iij. no. j. de eccle. edifi. vbi dt ꝙ si vna ecclesia donauit obuẽtiões alteri ecclesie, efficit̃ patrona illius. Contrariũ tñ ꝯcludit ipse Abb. in. c. qm̄. sup. j. gl. j. eo. ꝛ mouet̃, qꝛ talis nõ dr̃ dotator sed bñfactor potius. iura aũt indulgent p̃ronatũ nõ bñfactori sꝫ dotãti. c. filijs. xvj. q. vij. igit̃ ꝛc. Et ꝓpterea monet ibi Abb. volẽtes dotar̃ ecclesiã. vt sint cauti ꝛ dicãt ꝙ ꝓ dote illa bõa largiũtur idẽ tꝫ ipse Abb. in ꝯsi. suo. lviij. incipiẽ. quidã do. Jaco. in. ij. col. in. ij. volu. allegat Jo. an. c. nobis. j. eo. ꝛ alia de quibus p eũ. Forte voluit allegare Jo. an. i. c. j. circa mediũ. j. e. qꝛ in. c. nobis. nihil dicit de hoc. hoc idẽ ꝯcludit ipse Abb. in ꝯsi. suo. cvj. incip. casus in. i. col. in v. sed his nõ obstãtibus eo. vol. Fortius dt Inno. ꝛ Jo. ꝛ do. Cardi. flo. in. d. c. j. j. eo. qõ ẽt si quis daret rẽ magnã ecclesie sed nõ ꝓ dote nõ acqreret patronatũ ꝛ mouet̃ ꝓ fundamẽtũ. s. factũ. s. qꝛ iura indulgẽt p̃ronatũ solũmodo fundatori ꝯstructori, ꝛ dotatori ꝛ non alijs, ꝛ ꝓ hac opi. ẽt facit qꝛ lꝫ Cõstãtinus ipator fecerit magnã donationẽ eccl̃ie seu pape Siluestro, tñ iperatores nõ sũt patroni ecclesie ro. ita dt Ab. Panor. post Uin. ꝛ Philippũ in. c. venerabilẽ. sup gl. in verbo, carebit, de ele. facit decisio Jo. an. in additi. ad Spe. in titu. de iurisdi. om. iud. i v̓s. q̃ aũt in addi. incip. vidisti duas. ꝛ Abb. in. c. veniẽs. in. ij. no. de accu. ꝛ seq̃. d. Fely. in. c. solite. in. iij. col. v. lita prio. de maio. ꝛ obe. dñt. n. prefati doc. ꝙ ꝯcessio † tpaliũ fcã eccle. nõ cẽset fcã in feudũ, sꝫ libere ꝛ totaliter, nisi exp̃iat̃ ꝙ in feudũ fiat. pari mõ dicamus ꝙ ꝯcessio nõ cẽsebit̃ facta ꝓ dote nisi id dicat̃. Quinimo tũc cẽsebit̃ libera donatio ergo iuspatro. nõ acquireret̃. Corroborat̃ ẽt Ꝧ opi. qꝛ priuilegiũ nõ extẽdit̃ de psona ad psonã ẽt ex idẽtitate ratiõis. c. sane. ꝛ ibi no. oẽs. de priuileg. ergo ñ acqrũt patronatuꝫ alie psone q̃ꝫ predicte, cũ vt sepe dixi iuspa. sit qõdã priuilegiũ, cõprobat̃ ẽt ista opi. qꝛ vt. j. declarabit̃ loco suo ecclesie dꝫ assignari ꝯgrua dos, iuxta no. in. c. cũ sicut. de ꝯse. eccle. vel alta. ꝛ in. c. nemo. de ꝯse. di. j. ñ sufficit ergo donationẽ vel legatũ eẽ fcm̃, ꝛ maxie qñ nõ ꝯtineat tãtã q̃ntitatẽ q̃ sufficiat ad sustentationẽ ministroꝝ ꝛ seruitiũ ecclesie. Cõprobat̃ ꝛ vltio Ꝧ conclusio, qꝛ si qs dicat dono vel lego, vr̃ liberalitate vti, qꝛ donatio proprie est que fit ex liberalitate. l. j. in prin. ff. de dona. ergo talis nõ vr̃ acquirere p̃ronatũ, qꝛ sic donatio nõ esset liberalis, ꝛ Ꝧ rõ demulcet aures meas, tamẽ valde dubito sup p̃missa ꝯclusiõe, qꝛ ea attenta videretur tex iposita verbis. cõtra. c. cõmissa. de elec. lib. vj. ꝛ. l. ij. C. cõmu. de leg. nihil in effectu referre videret̃ an qs dicat do centũ pro dote ecclesie, an vero dicat do, vel dono centũ ecclesie vt ibidẽ possint diuia officia celebrari, ꝛ istud suadet text. in. c. pie mẽtis. xvj. q. vij. ibi collata prius donatione. ꝛ hoc maxime procedere videtur vbi talia verba proferrẽtur ab eo qui dotare

tare tenet̃ puta a constructore, iuxta.d.c.sicut.talis enim videtur velle facere illud ad ꝙ tenet̃ ꝛ sic dotare. Nõ autem libere dona

12 re vel relinquere, qꝛ i necessitatibus nemo liberalis † existit.l.rez legatã.ff.de adimẽ.lega. ponunt Bar. ꝛ docto.in.l.si creditores .C.de pactis. vnde in hoc puncto. Ego credo dicendum, ꝙ vbi il le qui construit vel construere intendit assignat certũ quid eccle sie, id totũ faciendo cum consensu epi, iuxta dictum.c. nemo. sa tis dicat̃ dotare. ita probat tex.in.d.c.nemo.in verbo, prefiniat. In quo verbo, denotatur ꝙ sufficit prefinere necessaria pro lumi naribus, ꝛ pro seruientibus ecclesie. nec exigit tex. ꝙ talis dicat assigno vel prefinio pro dote, ꝛ suadet ratio, qꝛ vt.s̃.dixi ex quo talis dotare tenetur non presumit̃ donare, qꝛ in necessitatibus ne mo liberalis existit. dicta.l.rem legatã. Itẽ id suadet adhibitio consensus episcopi qui in donatione vel legato facto ecclesie non requireret, si aũt ecclesia sit iã constructa ꝛ dotata cum consensu epi, tunc bene credo, ꝙ alter siue donet, siue leget, siue iterum do tet, non acquirat patronatum. hoc decidit Inno. super hac rub. Ratio est, qꝛ iaz ecclesia est in esse deducta ex quo est fundata, cõ structa, ꝛ dotata. vnde cum talis non deducat ecclesiã de non esse ad esse, non potest dici patronus, qꝛ patronus dicitur ad similitu dinem patris, ꝛ propterea ẽm Inno. vbi.s̃. talis potius dicit̃ be nefactor ꝙ̃ dotator. Si ãt ꝛ tertio casu ecclesia nũꝙ̃ fuerit dota ta a constructore prout tenebat̃.d.c.cum sicut. ꝛ.d.c.nemo. ꝛ ta lis sit inhabilis ad dotandum, vel ecclesia semel fuerit dotata, ꝛ dotem totaliter amiserit ꝛ alter leget, vel donet tali ecclesie, an ta lis acquirat patronatũ. iste punctus seu istud mẽbrũ hꝫ maiorẽ dubitationem. ergo credo dõm quicqd dicant Abbas ꝛ alij.s̃. circa principium relati ꝙ potius sit attẽdẽda mens ꝙ̃ verba, qꝛ vt dicit imperator in.l.si quis filium.C.de libe.prete.cum mani festissimus est sensus verborum interpretatio nusꝙ̃ tñ valet, vt melior sensu existat. ꝛ dicit tex.in.l.fi.C.que res pig.ob.pos.iustũ

13 est voluntates contrahentium † potius ꝙ̃ verba inspici. ꝛ hoc ẽ regulare in omni materia ꝑ iura vulgaria. quoꝝ multa accumu lat gl.in.d.c. Cũto.de priuile. vnde ad coniecturas arbitror recur rendum, an quis voluerit dotare vel donare ecclesie. ꝛ sic an vo luerit esse donator vel benefactor. Finge enim in tali donatione, vel legato adhibitum esse consensum epi, certe ex hoc satis appa ret, ꝙ talis voluit dotare, ꝛ sic patronus fieri, qꝛ ad donationem liberã, vel ad legatum factum ecclesie, vel ad oblationem facien dam non requirit̃ consensus epi, sed bene in donatione, vt dicet̃ J.in.x.q.si ergo adhibeatur cõsensus epi, nihil aliud est presumẽ dum, nisi ꝙ dotare voluerit, ꝛ idẽ dõm videtur, vbi alio mõ ap pareat de mente eius qui donat, vel legat ecclesie. ꝛ hec videtur mihi mera veritas.

14 ¶ Septimo quero † an donatio debeat fieri ante constructionẽ ecclesie, vel sufficiat ꝙ fiat post istã qõnem decidit tex.in.d.c. ne mo.de conse.di.j. vbi dicitur ꝙ nemo ecclesiam edificare dꝫ añꝙ̃ prefiniat necessaria pro lumiaribus, ꝛ pro stipendijs ministrorũ. ꝛ sꝫ ante constructionẽ ecclesie dꝫ dos assignari. ꝑ quẽ tex. ita etiã ꝯcludit glo.in.c.pie mentis. in verbo collata.xvi.q.vij. ꝛ in.c.cũ sicut.de cõse.eccle.vel alta. ꝛ ibi Abb. Panor. idez Jo.de ana. in cõsi.suo.xxiiij.incip.primo videt̃. subijcit tamẽ gl.in.d.c.cũ si cut ꝙ si pure omissa sit dos tpe quo constitui debeat constitui dꝫ postea.alleg.illum tex. ꝛ.d.c. pie mentis.in verbo, collata. ꝛ fa ciunt que dixi.s̃.in.ij.q.huius verbi. ꝛ aliquid in.iiij.q. ꝛ super ꝑ cedenti verbo.in.iiij.q. Nota tamen ꝙ licet a principio constitui debeat dos, ꝙ tamen sufficit, ꝙ constituens vel construere volẽs se obliget ad tradendũ ipsaz dotẽ. ita decidit Arc.in.d.c.nemo.

15 ¶ Octauo quero † quanta dos sit ecclesie assignãda. Istam qõ nem videt̃ decidere tex.in.c.nemo.de conse.di.i. vbi dicit̃ ꝙ tñ dꝫ assignari ecclesie, ꝙ sufficiat ad necessaria ministroꝝ, ꝛ ad lu minaria. ꝑ quẽ tex. ita ꝯcludit gl.in.c. qcunqꝫ.el.ij.xvj.qõ.vij. di cẽs ꝙ dans modicã dotẽ non efficit̃ patronus ꝙ̃ gl. dicit singu lariter ad hoc esse notan.do. Abb. sup hac rub.in fi. ꝛ eã extollit in.c.ad audientiã.primo.de eccle.edifi. aliter tñ locuta est gl.i.c. cum sicut.de cõse.eccle.vel alta. dicit.n. illa gl. ꝙ si ꝯstruat̃ vnum monasteriũ, dos dꝫ esse tãta ꝙ presby. diaconi, subdiaconi, cãto res, ꝛ lectores possint ibi esse. alleg. ꝙ tradit̃ in auc. vt determina tus si numerus clericoꝝ.§.j.si vero sit alia ecclesia non collegia ta, dicit gl. ꝙ dos dꝫ ad minus ꝯstitui pro duobus. alleg. text. in arg.in.c.proposuit.s̃.de filijs presby. ꝛ in.c.illud.vij.q.i. Itẽ dꝫ ꝯstitui talis ẽm illã gl. ꝙ possint ibi recipi hospites, ꝛ epalia iura psolui.c.de monachis.s̃.de preben.c.ij.de sup.neg.prela. Hanc opi. reprobat Host. ibi dicit.n. Host. ꝙ opi. illius gl. nõ est bona qꝛ si tanta deberet esse dos ꝙ hospites recipi possint, pauci repi rent̃ q vellẽt ecclesias ꝯstruere. vnde ꝯcludit Host. ꝙ sufficit assi

16 gnare vnũ mansum terre ꝑ dotẽ, ꝛ qd sit mãsus † tradit̃ i.c.j.ꝑ gl. ꝛ doc.s̃.de censi. subijciens Hosti. qõ attento qõ ista obligatio dotãdi puenit ex mera liberalitate, nõ dꝫ multũ seuere agi ꝯ̃ ip sum edificatorẽ. nec ẽ verũ. dicit ipse, ꝙ deat duos a ꝑncipio assi gnari ꝑ hospitalitate tenẽda, ꝛ ꝑ iurib⁹ epalib⁹ soluẽdis ex alia rõne, scꝫ qꝛ ecclesia impotẽs nõ tenet̃ ad ꝑdicta. imo nec tenet̃ ẽm eũ ꝑcurare epm visitantẽ.c.cauẽdũ.xvj.q.iij. si tñ ecclesia ꝑ uenerit ad pinguiorẽ fortunã. Tunc dicit Hosti. poterit exercere hospitalitatẽ ꝛ alia facere de qbus in.d.gl. Alio mõ in hoc pun cto locutus est Vincẽ. quẽ refert Abb. Panor. in.d.c.cũ sicut. in fi. dicit eniz ꝙ in assignatiõe dotis attẽdẽdũ est vtrũ ecclesia sit parochialis, qꝛ in eo casu habẽda est ratio decimarũ, ꝛ oblatio nũ, ꝛ aliarũ obuentionũ spũaliũ. quasi dicat qõ tunc minor dos ꝯstitui poterit ꝑꝑ ipsas decimas, oblatiões, ꝛ obuentiones. Ali ter ẽt loquit̃ gl.in.c. vt quisqꝫ.de vita ꝛ hone. cleri. dicit.n. qõ tã ta dos dꝫ assignari ecclesie, qõ sufficiat ad minus ꝑ duobus, ꝛ il lã gl. simpliciter sequunt̃ Jo.de Imo. ꝛ Abb. ꝛ istã opi. in effectu ẽt tenet ipse Abb. post relatas alias opi.in.d.c.cũ sicut dt enim Abb. ibi qõ dꝫ esse tanta, vt psbyter viuere possit saltẽ cũ vno mi nistro, qñ ecclesia nõ est collegiata. ꝛ rõ est ẽm eũ, qꝛ nõ posset de

17 seruire ecclesie sine ministro. solẽnia † enim missarũ nõ debẽt cele brari sine suffragio clerici.c.ꝑposuit.s̃.de filijs presby. Qñ aũt ec clesia esset collegiata. dt Abb. debere dotari ẽm numerũ colle giatoꝝ ꝛ qualitatẽ collegij. alleg. gl.in.c.in duabus.xxi.q.j. Idẽ in effectu ꝯcludit ipse Abb.in.c.j.in.j.nota.s̃.de cẽsi. ꝛ in ꝯsi. suo. lxxxix.incip.in Christi noĩe Antonius ꝛc. in tertio dubio.in.ij. volu. Et hec opinio nõ multũ discrepat ab opi.gl.in.d.c.cũ sicut Quinimo cõcordat excepto eo qõ ibi dr̃ de hospitalitate, ꝛ de epalibus psoluẽdis. Et aduerte, qꝛ Abb.in prealleg. ꝯsilio di cit, ꝙ vbi dictũ est dotẽ debere assignari ꝑ duobus, illud ꝑcedit ẽt, vbi altare sacerdotale ꝯstruet̃. Hec ẽt opi. in effectu nõ discor dat ab opiniõe approbata i.d.c.nemo q.s̃.prio loco relata fuit. scꝫ ꝙ debeat tãta dos assignari qõ sufficit ꝑ necessarijs ministro rũ ꝛ ꝑ luminaribus. Istã ẽt ego sequuor, qꝛ ille tex. est clarus. ꝛ ẽt ꝑbat̃ in.c.pastoralis. ibi, in vsus ecclesie necessarios ꝛc.s̃.de his q̃ fi.a prela. sine ꝯsensu capituli. Si ergo ecclesia erit collegiata, vt qꝛ ꝯstruẽs disponat eã esse collegiatã erit dotãda ẽm numerũ col legiatoꝝ, alias erit dotãda ẽm numerũ eoꝝ, q hñt deseruire, Itẽ debebũt ꝯsiderari alia necessaria ecclesie. Et ista opi. est de mẽte oĩum cõiter dato ꝙ ꝑ diuersa verba loquant̃, ꝛ vt dixi nõ eundo ꝑ mẽdicata suffragia clare ꝑbat̃ in.d.c.nemo. ꝛ in.d.c. pastora lis. Quãti ãt clerici vel ministri debeat esse in ecclesia, tradit̃ ple ne in.d.c. vt qsqꝫ. Et credo hãc ꝯclusionẽ ꝑcedere ẽt ꝙ ecclesia verisimiliter sit habitura aliqs oblationes qcqd dixerit Vin.s̃. relatus, qꝛ ꝑ hꝫ nõ debebit minor dos constitui. ratio est, qꝛ dos dꝫ ꝯstitui a principio, vt dixi in.q ꝑcedẽti. Et ita repio decidere do. Fely. sandeñ in.c.cũ venerabilis.in.xij.col.de excep.ꝑ rõnez ꝑdictã. ꝛ ꝑ quasdã auctoritates q̃ tñ parũ faciunt. Sed premis sam deci. suadet, qꝛ ipse oblationes sunt incerte ꝛ casuales, vnde ꝑ eas nõ esset succursum necessarijs ecclesie ꝛ ministrorum, ꝑut exigunt iura.s̃.allega. Et hꝫ ẽt vr̃ esse de mẽte doctoꝝ prealléga toꝝ tenẽtiũ premissaz ꝯclusionẽ, cũ indistincte loquant̃. An aũt aliquo casu ecclesia possit construi sine dote. dixi sup precedenti verbo, in.iiij.q.post Abb.in.c.ad audiẽtiã.i.de eccle.edifi.

18 ¶ Nono qro † an circa qõnem premissaz. pone ꝙ in rei veritate dos data ecclesie nõ sit congrua. Tñ eps ꝯsentiat tali assignatio ni dotis. Et illã approbet pro ꝯgrua, ꝑut quotidie ꝯtingit, nec solẽt epi multum ad hꝫ aduertere, sed indifferenter admittũt vnũ quẽqꝫ dotatẽ tãꝙ̃ patronũ, an tali dotãs erit patronus. gl.in.d. c. qcũqꝫ. scdo. xvj.q.vij. vr̃ sentire ꝙ nõ dt.n. ꝙ dans modicã do tẽ ecclesie nõ est ꝑronus. Sentit ergo ex quo ꝯnaliter ꝛ indistin cte loqt̃, ꝙ ẽt epo ꝯsentiente talis nõ erit ꝑronus, nec esset bonũ intelligere illã gl. in casu in quo eps nõ ꝯsentiret, qꝛ qñ nõ ꝯsenti ret ẽt si assignaret̃ ꝯgrua dos nõ acqreret̃ iuspatro. qꝛ vt.s̃. dicaz ꝛ ẽt ꝑbat̃ in diffinitiõe iurispatro. ꝯsensus epi reqrit̃ ẽt in dona tione ꝯgrua. Predicta ꝯclusio mihi plꝫ. ꝛ eã cõprobo ꝑ deci. cla rã.d. Abb.in.c.i.in.i.no. ꝑ illũ tex.s̃. de cẽsi. vbi dt ꝙ qñ dos ne cessaria assignat̃ ecclesie ꝛ nõ vltra nõ põt ꝑronus aliquod serui tiũ, vel aliquã pẽsionẽ sibi construere in illa dote necessaria, ẽt ꝙ ꝯsensus epi interueniret, ꝛ rõ est ẽm eũ, qꝛ ꝯsensus epi nõ ꝑdest, vbi aliqd sit ꝯ̃ ius. si ergo assignat̃ modica dos, ex quo sit contra ius, nõ prodest epi consensus, nisi forte ex causa episcopus id fa ciat. iuxta ea que dixi.s̃.in.iiij.q.precedentis verbi.

19 ¶ Decimo qro † an in assignatione dotis reqrat̃ ꝯsensus epi. et ꝙ dos ꝯgrua assignet̃. Cõclude hr̃ ꝙ sic. ita ꝑbat̃ i diffinitiõe iu rispa. in q̃ psupponit ꝯnaliter ꝯsensuz epi interuenire dẽre in con

structiõe, fundatione, vel dotatiõe. Et istã ꝯclusionẽ expsse tenet Jo.an.cũ quo trãseũt alij in.c.nobis.in.ij.col.ꝭ.eo. vbi dt ꝙ dos, edificatio, ⁊ fũdus faciũt quẽ pronũ.dũmodo fiat cũ ꝯsensu dio cesani, ſ; ſi alterũ istoꝝ fieret sine dicto ꝯsensu, dt ipse ꝙ illi tm̄ q haberẽt ꝯsensum essent pron̄i. Jsta sunt vba sua post Host. ibi ⁊ cõprobaꝛ h̃ ꝯclusio bona rõne. nã forte ille q dotat ẽ talis, q ꝺ fa cili ad iuspa. nõ erit admittẽdus. Ergo dignũ est, ꝙ ꝯsensus epi interueniat. Preterea dignũ est, ꝙ interueniat vt intelligat quõ ipsa dos sit ꝯstituta. ⁊ an sit ꝯgrua. vt dt do. Cal. in ꝯs. suo. xx. ꝙ est ꝯsiliũ vltimũ sub h̃ eo. ti. de iurepa. ⁊ faciũt q̃ dixi sup vbo, p eo ꝙ ꝺ diocesa. ꝯsensu. i. iij. q. ⁊ sup xbo, eccclesiã fũdauit. i. v. q.

20 ¶ Undncimo q̃ro † an si plures simul dotãt ecclesiã, vel capellã, vel vnus fundet, ⁊ ꝯstruat, alter dotet, an oẽs erũt patroni. dicas ꝙ sic. gl. est ꝗ nemo iprobat in sum. lxiij. di. idẽ tz Host. in sum. huius tituli. in. §. qualiter transferaꝛ. vsi. qd si plures vbi dicit ꝙ si plures fundẽt vel dotẽt, oẽs sunt patroni. idẽ ꝯcludit do. Ab. sup hac rubri. ante finẽ. ⁊ ẽt satis est de mẽte gl. in cle. plures. i gl. magna post principiũ eod. titu. nec istud dubitationẽ hr̃e videꝛ. Aduerte tñ qꝛ lz oẽs simul dotãtes acqrãt iuspa. vt. ꝭ. Supioꝛ tñ puidere dꝫ, ne ex multitudine patronoꝝ graueꝛ ecclesia. Jsta sunt verba do. Car. flo. in. d. cle. plures. in prin. colum. iij. ⁊ dixit Pe. quẽ refert Abb. in. c. q̃rimoniã. ꝭ. eo. ꝙ vtilius est ecclesie ha bere vnũ patronũ ꝗ plures, qꝛ ẽm eũ ꝙ cõitet possideꝛ de facili negligiꝛ. l. ij. C. qñ ⁊ quibus quarta pars debeꝛ. lib. x. ꝯsidera tñ sup hoc vltimo. qꝛ vr̃ fauoꝛ ecclesie hr̃e plures patronos ⁊ plu res defensores, vt de se pꝫ, ⁊ si nõ esset vtile ecclesie, ius nõ admit teret plures pronos, prout facit cle. plures. cũ ſi. eo. ti. ⁊ vide que dicam infra super seq. verbo. in. xij. q.

21 ¶ Duodecio quero † circa predicta pone ꝙ plures dotãt, ⁊ vnꝰ plus ꝯferat ꝗ alter an p hoc habeat maius ius in patronatu. Host. in loco palleg. dicit ꝙ iuspa. ad singulos ptinet ⁊ insolidũ. Tñ in alendo ⁊ in onere ecclesia est magis astricta illi q plus cõ tulit. Et istã decisionẽ refert ⁊ cũ ea trãsit. d. Bar. belenzi. in apo stillis ad Abba. in. d. c. j. ꝭ. eo. in verbo de hoc. ⁊ in. c. nobis. ꝭ. eo in verbo, qñ. Premissam ẽt decisionẽ. ſ. quãtũ dictũ est, ꝙ lz vnꝰ minus ꝯferat, tñ ita pronus est sicut qui plus cõfert. Comprobo p decisionẽ gl. in cle. plures. in gl. magna post principiũ eo. ti. que dicit ꝙ oẽs ꝯcordãt in hoc, vt in heredes ẽt ex inequalibus par tibus equaliter trãseat iuspatro. ⁊ ẽt oẽs concordant scdm gl. ibi vt q aliquid in dote posuit, ita sit patronus sicut qui plus posuit. ⁊ ibi seqꝛ do. Car. in prin. col. ij. ⁊ alij. Jdem glo. Jnno. Hostiẽ. Jo. an. ⁊ alij. in. c. j. ꝭ. eo. ⁊ adducit Host. p hac ꝯclusione parabo las de vidua ⁊ de operarijs vinee. Marc. xij. ⁊ Matthei. xx. Hãc ẽt conclusionẽ tz gl. in sum. lxiij. di. idẽ tenuit Bar. in. l. vt iurisiu rãdi. §. si liberi. ff. de op. liber. vbi dicit, ꝙ si plures instituanꝛ he redes, dato ꝙ vnus instituaꝛ in re minima tñ oẽs insolidum sũt patroni. ¶ Cõprobaꝛ hec conclusio tali rõne. nã iuspa. est indi uisibile. c. i. ꝭ. eo. Ergo nimirũ si oẽs insolidũ sunt proni. Et cũ ista conclusione transeunt cõiter doc. ⁊ dicit do. Andre. barba. in. c. quãto. in fi. de iudi. ꝙ tm̄ hꝫ de iurepa. qui edificat vnũ angulum sicut qui edificat tria, ⁊ tm̄ paupcula ꝗtũ rex. Sed dubitatio est an veꝝ sit ꝙ. ꝭ. dixi velle Host. in. d. §. qualr trãsferaꝛ. v. qd si plu res. ſ. ꝙ si ecclesia erit magis astricta ei q plus ꝯtulit in dote. Jo an. an. in. d. c. i. in fi. ꝭ. e. vr̃ velle ꝙ sic. Et hanc opi. ẽt refert in gl. magna versus fi. in. d. cle. plures. idẽ tz Belenzi. in locis. ꝭ. alle. post Host. vt dixi. ꝭ. Quinimo Belenzi. refert Host. plus velle. ſ. ꝙ ẽt in honore est magis astricta ei, qui plus ꝯtulit. ꝙ ẽt velle vr̃ Jnno. in. c. j. ꝭ. eo. vbi ꝯcludit lz prius dicere videaꝛ ꝯriũ, ꝙ sicut rõne dignitatis in electionibꝰ aliqñ vnus hꝫ duas voces vel plu res ita ẽt esse possit inter pronos, qꝛ ẽm ptẽ hereditatis bẽat etiã vocẽ in pñtatione, quasi dicat ꝙ pinguiorẽ vocẽ hꝫ qui maiorez ptẽ hꝫ in hereditate. Jstã decisionẽ Jnno. refert ⁊ seqꝛ sub dubio forsan. gl. in cle. plures. pallegata in glo. magna post principium ⁊ pro hac opi. facit tex. in. l. maiorẽ. ff. de pac. Quẽ tex. ad istõ p positum alleg. Jo. an. in. c. j. ꝭ. eo. Paulo ante finẽ lz ꝯriuz teneat vt statim subyciã. Contrariã opi. ſ. ꝙ tãtam vocẽ habeat, q minꝰ ꝯtulit in dote, ⁊ q minus hꝫ hr̃ditatis, sicut q plus, sentit gl. in. d. c. j. ꝭ. eo. idẽ tz Host. ibi quem refert a sequitur Joan. andre. ibi dem. ⁊ sic Hostien. fuit sibi ꝯrius in hoc pũcto. qꝛ vt. ꝭ. retuli ali ter locutus est in sum. sua. ⁊ istã opi. ẽt tenere vr̃ do. Cardi. in. d. cle. plures. in princip. in. iij. col. q dt, ꝙ heredes ex inequalibꝰ pti bus equalr sunt proni. ⁊ rõ est ẽm eũ pp incõmoduz diuisionis. Jtẽ dt, ꝙ si plures sunt dotãtes ineqlter, vterq; est patronus. ⁊ rõ est ẽm eũ, qꝛ is q plus ꝯtulit admittẽdo aliũ secũ vr̃ ei cõicare ius sibi cõpetens in patronatu. vr̃ ergo sentire, ꝙ par ius bẽant ⁊ sic parẽ vocẽ. ⁊ hoc clarius dicit in. d. c. i. in. ij. q. p predictã rõ nẽ. Jtẽ moueꝛ ex alio. nã dt ipse, diuisi respectu vocũ fieri ñ dꝫ, nisi quatenus repiamꝰ expressum, put in casu cle. ij. eo. titu. ⁊ su bijcit do. Car. qd nõ apparet modus p quem possit fieri diuisio. Hoc casu secus ẽm eũ si apparet modus, vt qñ patroni paciscẽ rentur ꝙ alternis vicibus presentarẽt, vel alio modo facerent vt p eũ, quẽ videas. Jstã ẽt opi. clare tz Abb. Panoꝛ. in. d. c. j. su bijciens, ꝙ est cõis opi. ⁊ moueꝛ, qꝛ cuz iuspa. sit indiuisibile non potest dici ꝙ quis habeat duas partes vel maiorẽ partẽ in tali iure ista rõne. Jtẽ rõ do. Car. in locis. ꝭ. allega. cõcludit, qd etiaz nõ sit verũ, ꝙ ecclesia sit magis astricta ei qui plus cõtulit, nec ẽt sit verum ꝙ gratificandũ sit ei qui plus cõtulit licet contrarium dixerit Jo. an. in. d. c. i. in fi. ⁊ ita ẽt mihi per predicta dicendum vr̃ in puncto iuris, lz contraria opi. sapiat aliquam equitatem.

22 ¶ Decimotertio quero † an possit quis dotare vnũ in ecclesia re ligiosorum, ⁊ per hoc effici patronus illius altaris. dic vt dixi su per verbo precedenti. in. viij. q. ⁊ super verbo, in ecclesia. in. iij. q.

23 ¶ Decioquarto quero † an si quis dotat vnũ altare vel capellaz in ecclesia cuius alter sit patronus per hoc acquirat iuspatrona. dic vt plene dixi super precedenti verbo. in. vij. q.

24 ¶ Decimoquinto q̃ro † an dotãs vnum altare, vel capellã in ec clesia sit solus patronus illius altaris vel capelle, an vero etiã ec clesia ipsa erit cõpatrona. ꝯclude ꝙ sic. erit eteni cõpatrona rõne fũdi. ita ꝯcludit. d. Ab. Panoꝛ. i. c. ad audientiam. ꝑmo ꝺ ecle. edifi. subijciẽs h̃ nõ esse ab alio tactum, ⁊ cõmuniter nõ obserua ri pp iaduertẽtiam. Jdem firmat ipse Abb. i. c. cũ eccle. vultera na. i. iiij. col. ꝭ. ꝺ ele. Hãc ẽt ꝯclusionẽ seqꝛ do. Fel. sandeus. i. c. cũ venerabilis. in. xij. col. de excep. alia allegãdo, maxime. d. de Ro ta vt per eum, ⁊ firmaui. ꝭ. in verbo, fundauit. in pe. q. in fi.

25 ¶ Decimosexto q̃ro † an possit eps vel alius platus ecclesie do tare aliã eccle. vel capel. ꝺ bonis ꝓpe ecclesie. distigue i h̃ puncto vt distinguit tex. i. d. c. aplice. ꝺ dona. vbi dr̃, ꝙ eccl̃ie ꝯstruẽde pt eps dare p dote qnquagesimã reddituũ sue ꝓprie ecclesie, vel. l. possessionẽ ẽm gl. Jo. and. ⁊ doc. ibi cõiter. ecclesie aũt iã ꝯstru cte pt dare p dote centesimã. si ꝯstaret ꝙ ecclesia grauaret, dato ꝙ nõ excederet dicta summa, tñ nõ posset fieri talis donatio, da to ꝙ in dubio nõ psumaꝛ hoc casu ecclesia grauata, ex quo nõ est excessa summa taxata a iure. ita declarat Jo. ꝺ imo. in. d. c. apli ce. in notabilibus ⁊ ẽt in gl. iij. si tñ ecclesia sua vel mẽsa epalis in tantũ abũdet, ꝙ possit dare vltra quinquagesimã vel centesimaz sine grauamie ecclesie id facẽ poterit cũ supioris auctoritate. ita pbaꝛ in. d. c. apostolice. Quare aũt magis dare possit eps p dote ecclesie ꝯstruẽde ꝗ iã ꝯstructe. vt p Jo. de Jmo. in notabilibus, ꝙ rõ esse pt, qꝛ p ꝯstructiõe noue ecclesie religio magis augeꝛ, iõ plus fuit cauẽdũ. An ãt ꝯsensus capituli reqraꝛ i tali dotatiõe di stingue vt p Abba. post alios in. d. c. aplice. ⁊ in. d. c. pastoralis. circa fi. dt tñ Jo. de imo. in. d. c. aplice. col. pe. ꝙ tutius ẽ ad opi niones vitãdas, ꝙ semp adhibeaꝛ ꝯsensus capituli. An aũt qd dr̃ in epo bẽat locũ i alijs platis, vr̃ ꝙ nõ, qꝛ tex. i. d. c. aplice sum ptus a. c. bone rei. xij. q. ij. loqtur de epo ⁊ nõ alijs. Et ita ꝯcludit Abb. in. d. c. aplice in notabilibus dicẽs ꝙ hoc priuilegiũ ꝯcediꝛ epis tantũ cogita tñ an verũ dicat, qꝛ ꝯriũ vr̃ pbare text. in. c. q. xvj. q. vij. q dicit ꝙ valuit quedã donatio fcã p Abba. trãquili tanũ de quadã ꝗtitate terre pro ecclesia ꝯstruẽda, lz abinde. ꝭ. re uoceꝛ donatio vt ibi. an aũt eps possit dictam dotem constituere de rebus alterius ecclesie sibi subiecte vel sue diocesis. dicas ꝙ ñ ita ꝯcludit Jnn. Jo. an. ⁊ Jmo. ibi r̃fert ⁊ seqꝛ i. iiij. co. i. d. c. apo stolice subijciẽs Jmo. ꝙ secundum do. Car. flo. ibi ista opinio est verioꝛ p illum tex. saluat tamẽ ibi Jmo. opi. contrariam vno ca su vt p eum. Premissam etiam conclusionem tenet Jnno. ⁊ Egi dius quos refert ⁊ sequiꝛ Abbas ibi in fin. in. d. c. pastoralis.

26 ¶ Decimoseptio quero † an in casu quo eps dotat ꝺ bonis ec clesie sue aliã ecclesiã, iuspatronatus acquiraꝛ ecclesie. an vo epo Br̃ dic, ꝙ accquiraꝛ ecclesie cuius erant bona. Jta decidit Ab. Panoꝛ. i. c. ad audiẽtiã. prio. p illũ tex. de eccle. edifi. ⁊ i ꝯs. suo. lvij. incip. attingã. circa fi. in. j. vol. ⁊ ẽ tex. clarꝰ i. c. apostoli. i fin. xij. q. ij. ⁊ ibi bõa gl. dc̃lat. idẽ dt. d. Fely. in. c. cũ venera. colum. xij. de excep. ⁊ ꝓpterea Abb. i. d. c. ad audiẽtiã. dt peccare cleri cosq ꝺ r̃dditibꝰ eccl̃ie edificãt capellas ⁊ attribuũt p̃rimõio suo iuspa. qꝛ vsurpãt bona ecclesie, hinc ẽt dixit. d. Car. flo. in ꝯs. suo. cxxij. incip. in noie indiuidue trinitatis. Nõ si epi vasallus dota uit ecclesiã de bonis feudi, iuspa. nõ trãsibit ad hr̃des suos, lz trã sibit ad eos ad quos trãsibit feudũ. ꝙ refert ⁊ seqꝛ. d. Fely. san deus. in. d. c. venerabilis. in. xij. col. añ fi. ⁊ facit ꝙ dñt Jo. and. ⁊ alij in. d. c. nobis. in verbo, construxit. ꝭ. eod. ⁊ vide que dixi. ꝭ. su per verbo, ecclesiam fundauit. q. lv.

27 ¶ Decio octauo q̃ro, † an q dat p̃tiũ p emenda dote pronatus fiat.

fiat ɔclude ꝙ sic.ita decidit Jo.an.in.c.nobis.sup ṽbo,ɔstruxit τ alij cū eo trāseūt.ƒ.eo.alleg.tex.in.l.q̄ q ṗtio.ff. de vsufru. vbi dr̄ ꝙ q vtit̄ ṗtio,τ intelligit̄ vti ṗcipali re.τ multa sīlia ṗsit alle.

28 ¶ Decio nono quero† an si qs dotet ecclesiā,τ illa ecclesia fun͂ditus destruat̄ τ illa dos assignet̄ alteri ecclesie. An q dedit illaʒ dotē,τ sic q erat patronus pri͂me ecclesie sit patronus secūde. dicas ꝙ sic.τ ita concludit Inno.sup hac rub.τ refert τ sequitur. d.Car.flo.hic in.vj.q.τ dixi sup verbo, ecclesiā fundauit.i.iij.q.

29 ¶ Uigesimo q̄ro† an ex donatiōe alterius loci q̄ʒ ecclesie, capelle,vel altaris,puta hospitalis,vel alterius loci pij,acq̄rat̄ iuspa. dic vt dixi super verbo,in ecclesia.in.iiij.τ.v.questio.

30 ¶ Uigesimoprio q̄ro† pone ꝙ qs erigat vnā ṗbēdā seu assignet dotē,ṗ vna ṗbēda cū ɔsensu epi,disponēdo ꝙ ad eū spectet ṗsentatio ad illā ṗbēdā,an erit ṗronus. Uidet̄ dōm ꝙ nō,q̄r huic casui nō ɔuenit diffinitio iuspa.declarata vt.s̄.in principio,opʒ. n. vt ibi dcm̄ est,ꝙ ad h̄ vt qs efficiat̄ ṗronus,ꝙ fundet, ɔstruat, τ dotet ecclesiam,vel capellaʒ,vel ꝙ si vnus vult solū dotare,ꝙ reperiant̄ alij,vel alius q fundet,τ ɔstruat. Presupponit̄ ergo ꝙ ex sola donatione q̄ ɔtingit in casu proposito nō acq̄rat̄ iuspat. Scdō h̄ vr̄ ṗbari,q̄r ista esset q̄dam imutatio status ecclesie.s.ꝙ vnus ṗntaret̄ ṗ locū,vbi canonici alij eligunt̄ vel recipiunt̄ iuxta not.in.c.cū.M.ferrarieñs.in gl.in verbo,recepunt.de ɔsti. Sʒ ista cōmutatio nō ṗōt fieri ṗ epʒ sine ɔsensu capituli,vt inq̄t Inno.in.c.cū ɔsuetudinis.de ɔsue.ponūt doc.maxie. Ab.τ Mo. in.c.cū oēs.de ɔsti.τ in.c.cū accessissent.eo.tit. Sup h̄ casu ego fui interrogatus a quodā nobili huius ciuitatis,τ rn̄di sibi, ꝙ si erigeret dcām ṗbēdā τ ɔstitueret dotē cū ɔsensu epi τ capituli dicte ecclesie in qua intēdit ṗbēdā erigere, ꝙ efficeret̄ ṗronus .τ sum motus ṗ decisionē Inno.τ Jo.an.q̄ʒ ibi sequunt̄ alij.maxime Panoṙ.in.c.nobis.de iurepa.vbi dicit ꝙ in ecclesia collegiata lʒ ṗronus nō possit ṗntare ṗlatū,q̄r ille eligit̄ vt ibi not. tn̄ bn̄ poterit ṗntare ad ṗbēdas.ar.c.fi.de ɔcel.ṗbē.τ.c.dilectus.vltimo.de ṗbē.idē vult Abb.post Host.in.c.suggestū.eo.ti. τ clarius Abb.in ɔs.lxvij.incip.ex.ƒ.scriptis. i vlt.col.vbi decidit istū casum. dt enim ibi ꝙ q̄dā ṗbēde fuerūt dotate de bonis quorūdā ɔsulū , τ ꝙ ṗpterea ad eos spectat ṗntatio canonicoꝝ ibidē instituēdoꝝ. Et premissa ɔclusio cōiter tenet̄ vt dicit Jo.de imo. in.d.c.fi.in vlt.no.τ vide q̄ dixi.s̄.in verbo,in ecclesia.in.ij.q. Et h̄ tenēdo nō obstāt ɔ̄ria,τ primo nō obstat ꝙ sola dotatio nō faciat quē patronum,q̄r illud esset ṽuʒ vbi dotaret̄ ṗ ipsum dotantē vel aliū sola dotatio nihil operaret̄,ex quo ecclesia nō deduceretur in esse,sed vbi ecclesia est fundata τ erecta ex creatiōe τ dotatione cuiuscunqʒ bn̄ficij in ipsa ecclesia acq̄rit̄ iuspatro.vt dicit do.Abb.in.d.ɔsi.lvij.τ satis est de mēte doctoꝝ sup declaratione dicte diffinitionis. Itē militat h̄ casu ratio q̄re sit ɔcessuʒ iusp. laicis,de qua ṗ doc.in.c.iij.τ in.c.cū dilectus.post gl.ƒ.eo. Non ob.ēt si dicat̄,ꝙ ṗdicti doc.nō req̄runt ɔsensum canonicoꝝ τ capituli in tali creatione,q̄r rn̄deo,ꝙ vbi quis fundaret,erigeret,τ dotaret ecclesiam collegiatā,tūc ṗsentaret ad oēs ṗbēdas,nec in tali erectione,τ fundatione req̄reret̄ ɔsensus canonicoꝝ,q nōdū essent creati,sed vbi iam ecclesia est fundata,τ canonici creati ,τ capitulū creatū,credo ṗcedere ꝙ dixi ṗ nota.ṗ Inno.in.d.c.cū ɔsuetudinis.τ in locis ṗalleg.τ sic sum expeditus de cōmento verbi,τ dotauit. Aggredioṙ nūc verbū,vel is a quo cām habuit.

SVMMARIVM

1 Iuspatronatus quot modis transferat̄ de vna ṗsona in aliam.
2 Successio iurispatronatus an fiat in stirpes an in capita.
3 Collaterales succedentes patronis,an succedāt in stirpes.
4 Heredes plures vnius patroni quare habeantur pro vno. 5.
6 Heredes plures vnius ex patronis licet habeantur pro vno , τ vnam vocem tantum habeant,si sint discordes an attendatur vota plurium ad illam vocem perficiendam.7.8.
9 Testatoṙ si leget iuspatronatus aliquibus sub nomine collectiuo τ alteri singulari ṗsone,vt q̄r dicat,lego iuspa.tali collegio τ Petro,an Petrus tātum ius habeat q̄ʒtum collegiū.10.
11 Cōiuncti ṗ copulā si aliq̄ sint q̄bus legat̄ iuspatronatus,τ ēt leget̄ alteri ṗsone separatim,an illi ɔiuncti habebuntur ṗ vno.
12 Testatoṙ si dicat Titio cum ecclesia mea iuspa.lego fundum, an fundus cēsebit̄ legatus ecclesie,ṗ didia,τ Titio ṗ alia didia.
13 Patroni si sint quatuoṙ quo casu habent quatuoṙ voces, nunquid vnus si sit heres alterius habebit duas voces.
14 Successio que fit in iurepa.vel ex testamēto,vel ab intestato , an fiat de iure cōmuni,an de gratia.
15 Iuspatrona.an trāsfert̄ ṗ successionē ita ad filias sicut ad filios.
16 Iuspatronatus nunquid possit legari filio vel filie non heredi,vl etiam alteri qui non instituatur heres.17.
18 Iuspatronatus an trāseat ad omnes heredes extraneos, an solum ad heredes sanguinis.
19 Ordiatū si sit a fundatoṙe vel testatoṙe ꝙ ad heredes sanguinis tantum τ non ad extraneos trāseat iuspatronatus,an talis dispositio vel ordinatio valeat.
20 Testatoṙ si disponat ꝙ iuspatronatus spectet filio suo τ descendentibus,ipse filius non hʒ descendentes,sed moritur relicto herede collaterali,an talis heres erit patronus.
21 Iuspatrona . an trāseat in fideicōmissariū,cui h̄rditas restituit̄.
22 Sepulchroꝝum iura an possint transferri ṗ titulū vniuersalem.
23 Iuspatronatus an transeat ad bonoꝝum possessionem.
24 Iuspatronatus posito ꝙ transeat ad h̄rdes ēt extraneos,an possit h̄rs ṗntare,dato ꝙ nō sit missus in possessionē h̄rditatis.
25 Iuspatronatus si relinquatur proximioribus an auunculus admittatur cū nepotibus defuncti.
26 Iudex an in diuisione hereditatis posset vni ex heredibus adiudicare iuspatronatus.
27 Relaxare,aliud est,aliud donare.
28 Iuspatronatus an trāseat ad filios bastardos,spurios vel alio modo illegitimos.
29 Permutari an possit iuspatronatus cum quacunqʒ re.
30 Epi consensus an in ṗmutatione iurispatronatus requiratur.
31 Compatronum si quis habeat τ ei relaxet iuspatronatus,ita vt solus sit patronus,hoc faciat de consensu episcopi.
32 Consensus epi nūq̄d requiratur in relaxatione iurispatronatus quod transfertur in alium per viam donationis.
33 Concessio iurispatronatus sine epi consensu facta in preiudiciuʒ donantis an valeat. 34.
35 Donatio presentationis an fieri possit retento iurepatronatus.
36 Donatio iurispatronatus futuri an possit fieri sine epi consensu.
37 Donatarius iurispatronatus an possit presentare donatorem.
38 Patronus si dicat,dono ecclesiam meam, an per hoc censeatur donasse iuspatronatus.
39 Cōcessio ecclesie facta religiose domui est nullius momenti si est facta inconsulto episcopo.
40 Iuspatronatus an transeat cum vniuersitate,q̄n vniuer sitas trāfert̄ per tituluʒ in quo requiritur particularis reruʒ traditio.
41 Iusṗronatus q̄n dicat̄ eē i vniuersit ate vl̄ adherere vniuersitati.
42 Fundos aliquos habens in villa si dicat vendo tibi omnia iura que habeo in villa,an transeat iuspatronatus quod ibi habet̄.
43 Dictio mea est dominij significatiua.
44 Fundus vel palatium si vendit̄ in quo sit capella, iuspatronatus ipsum non venit in tali venditione.
45 Honoꝛantijs venditis an transeat iuspatronatus.
46 Uniuersitatem si quis vendicat in qua sit iuspatronatus,an si illud exprimat in venditione.transeat cum vniuersitate.50.51.
47 Ampliatio inutilis non vitiat.
48 Dictio,cum,quod denotet.49.
52 Iuspatronatus dato ꝙ non possit vendi,si vendatur,an debeat precium restitui emptoṙi.
53 Ecclesia ṗronata si emat iuspatronatus,an remanebit libera.
54 Iuspatronatus an transeat in locatione vniuersitatis ita vt ṗntatio spectet ɔductoṙi si ɔtingat ecclesiā vacare locatiōe durāte.
55 Locare quid sit.
56 Conductoṙ ad modicum tempus non facit fructus suos qui breui tempoṙe non renascuntur.
57 Consuetudo si sit ꝙ vicini vel parochiani rectoṙē presentent epo τ reperiatur domus alicuius ex illis parochianis locata,an ṗsentatio spectabit ad conductoṙem,an ad dominum domus.
58 Iuspatronatus an transeat cū vniuersitate pignoṙi data ita vt vacante postea ecclesia vel capella possit creditoṙ presentare.
59 Creditoṙ nunquid teneatur restituere omnem fructum vel quasi quem capit ex pignoṙe.
60 Iuspatronatus an transeat in dotē cū vniuersitate,ita ꝙ vacāte ecclesia vel capella ṗntatio spectat ad maritū τ nō ad vxoṙeʒ.
61 Fructus qui non sint compensabiles in debito.
62 Maritus an possit percipere fructus ex rebus dotalibus quando in breui non renascuntur.
63 Presentatio an sit fructus habilis ad sustentationem onerū matrimonij.
65 Iuspatronatus an transeat in fiscum ex confiscatione bonoꝝum. 68.69.70.
66 Iudex secularis si mittit aliquem in possessionem hereditatis ,an videatur etiam mittere in possessionem iurispatronatus.

Ipse vel is a quo cãʒ habuit. Super hoc verbo, videbimus quot modis trãsferatur iuspa. de vna ꝑsona in aliam. & ẽt quõ trãsferatur. in precedẽtibus eteniʒ verbis. &. s̃. in discussione diffinitionis iurispa. habita in principio operis visum est, quomodo iuspa. creetur, & seu in esse deducat a principio. itẽ visum est de alijs ad materiam iurispa. facientibus.

1 ¶ Primo igitur quero † quot modis trãsferatur iuspa. de vna ꝑsona in aliã. gl. in. c. pie mẽtis. xvj. q. vij. circa fi. dicit ꝙ trãsfert̃. iiij. modis. primo trãsfertur successione. scd̃o donatione. tertio ꝑmutatione, quarto trãsferat̃ qñcunqꝫ vniuersitas in qua sit ipsuʒ iuspatro. trãsferat̃ in aliũ. & ad singulos modos allegat iura clare probãtia. idẽ ꝯcludunt gl. in. c. cũ seculũ. j̃. eo. que allegat hos versus. Iuspatronatus transire facit nouus heres Res ꝑmutata donatio venditioqꝫ. Hãc conclusionẽ facit ẽt Inno. hic super hac rub. in fi. & sequunt̃ alij cõiter. dato ꝙ Bal. in. l. fi. in pe. col. .C. de edic. diui adri. tollẽ. & in ꝯs. suo. cclxxxv. incip. qdã mulier. in. iij. vol. dixerit ꝙ iuspa. nõ trãsit in aliũ titulo singulari. Et exemplificat in donatione ꝙ ẽt tenuit Abb. factis ãplis allegationibus ad vtrãqꝫ ꝑtẽ in disputatione sua incip. augerio. in primo dubio, sed vt dixi precedens opi. est cõis & verioꝛ declarãdo vt. j̃. in ꝓcessu huius verbi dicet̃, vt tñ mã ista clarius intelligatur sigillatim insistaʒ circa vnumquemqꝫ modum transferendi ipsum iuspa. Et primo circa modum successionis.

2 ¶ Scd̃o igit̃ quero † qꝛ paulo ante dcm̃ ẽ ꝙ iuspa. trãsferet̃ in aliũ ꝑ modũ successionis, an successio iurispa. fiat in stirpes an in capita. Hec qõ est subtilis valde, & sup ea insudarũt Maiores nostri. Inno. in. c. j. j̃. eo. concludit successionẽ fieri in stirpes. & mouetur, qꝛ in successione hr̃ditatũ fit successio in stirpes. alleg. §. & qꝛ placuit. insti. de here. q̃ ab intest. def. ita ꝙ ẜm Inn. si plures vno habent̃ loco vnius. ar. l. cui fundus. ff. de ꝯditio. & demonst. subijciẽs Inno. ꝙ h̃ ꝯclusio magis ꝯsonat eqtati. Et hãc eqtatẽ dicit subtilitati preponẽdã. l. ita vulneratus. §. fi. ff. ad. l. aq. Istam opi. Inno. multi secuti sunt, quos refert glos. in cle. plures. circa ꝑn̄. eo. ti. Contrariã. opi. s. ꝙ successio fiat in capita tenuit. Vin cẽ. in. c. ij. j̃. e. & alij sequaces relati ꝑ. d. gl. Et mouet̃, qꝛ ad successionẽ liberti patroni veniunt ꝑ capita nõ ꝑ stirpes. §. multis. insti. de succes. liber. Ergo ẜm eũ est dõʒ in successione iurispatro. ꝑꝑ idẽtitatẽ rationis. Pro hac opi. facit ẜm. d. gl. qꝛ iuspatro. est indiuisibile, sed indiuidua nõ diuidunt̃ inter heredes. l. ij. l. eadem §. cato. & l. stipulationes nõ diuidunt̃. ff. de ver. ob. Ergo vnusqsqꝫ succedit insolidũ, & sic successio fit in capita. Tertiã opi. distinguentes & ad ꝯcordiã reducẽtẽ. Predictas opi. tenuit Arc. in. c. si plures. xvj. q. vij. quẽ refert ꝑdicta gl. in. d. cle. plures. dixit enim Arc. ꝙ si plures. ex diuersis causis sunt ꝑroni, vt qꝛ vnus fundauit, tunc oẽs descendẽtes ab altero habent̃ loco vnius, & sic succedunt in stirpes. & ita procedat opinio Inn. Si aũt ex vnica cã sint patroni, vel vnicus sit patronus, tunc descendẽtes succedũt in capita. & ꝓcedat opi. Vin. Hanc tñ opi. lʒ aliquãtulum videat̃ demulcere aures, reprobat dicta gl. ex pluribus rõnibus de quibus ꝑ eam. Hodie prima opi. s̃. relata. s. ꝙ successio fiat in stirpes, & sic, qꝛ plures descẽdentes ab vno vnius dũtaxat loco habeat̃, Approbata est ꝑ dictã clemẽ. plures. in pri. & ita dñt gl. & doc. & domi. Car. Abb. & ceteri in. c. j. j̃. eo. & omnes doc. ꝺ hac mã loquentes post compilationeʒ dicte cle. plures, & ꝓpterea dicũt prefati doc. in cle. ꝙ si duo patroni decedant, vnus relinquat decẽ hr̃des, alius relinquat duos vel vnũ tãtũ ita potẽs erit vox illorũ duorũ vel vnius sicut aliorũ decẽ, qꝛ illi decẽ hñt vnã vocẽ tantũ, & alij duo vel vnus hñt vnã aliã vocẽ. Que aũt sit ratio. j̃. statim declarabit̃. Limita tñ hãc ꝯclusionẽ, nisi aliter de mente testatoris appareret, vt. j̃. dicã in seq. q. versus finẽ. Sed ꝑ pleniori declaratione huius conclusionis suboriunt̃ alique qõnes accessorie.

3 † Prima questio est, qꝛ. s̃. dictũ est, ꝙ descẽdẽtes a pluribus patronis succedũt in stirpes. an idẽ sit in collateralibus succedẽtibus ipsis patronis. do. Card. flor. in. d. clemẽ. plures. in prin. in. j. col. ꝯludere vr̃ ꝙ nõ, dicit enim ꝙ in collaterabilibus. loquẽdo fit successio in capita, nisi qñ tractat̃ de successione patrui, quo casu succedũt frater, & filij alterius fratris defuncti in stirpes. in auctẽ. cessante. C. de legi. here. idẽ qñ tractat̃ de successione patrui inter nepotes duorũ fratrũ ꝑmortuorũ ẜm opi. gl. in. d. auc. cessante. q̃ cõiter approbat̃ sequendo eum, qd̃ etiam dixit domi. Alexan. in. l. post consanguineos. in princip. ff. de suis & legi.

¶ In ꝯriũ tñ viget tex. in. d. cle. plures. in ꝑn̄. qui gñaliter loquit̃, ꝙ plures relicti hr̃des ab vno ex patronis hñt loco vnius nec distinguit, an illi hr̃des sint collaterales vel descẽdẽtes. dicamus ergo ꝙ ẽt in collateralibus successio in iurepatronatus ecclesiaꝝ fit in stirpẽ ꝑ gñalitatẽ tex. i. d. cle. plures. vñ dicamus ꝙ si vni ex patronis succedãt plures etiã per collaterales, ꝙ loco vnius hñt ꝑ illũ tex. itẽ ꝑꝑ idẽtitatẽ rõnis. Rõ. n. q̃re plures hr̃des † vnius patroni hñt pro vno, & vnã tantũ vocẽ hñt est, qꝛ si aliter dicere-

4

mus de facili absorberet̃ ius patroni supuiuẽtis. qui ẽt vnã vocẽ tantũ hʒ, & sic esset aperire viã fraudibus, qꝛ sic posset patronus instituere plures hr̃des, q si haberẽt plures voces semp excluderent patronũ supuiuẽtẽ. Istã rõnẽ ad dictã cle. plures assignat ibi gl. magna versus finẽ. & do. Card. ibi in. iiij. q. & alij oẽs sequunt̃. ista. n. ratio militat vtroqꝫ casu, igit̃ &c. Et hoc tenẽdo nõ obstat qd̃ dicit do. Cardi. s̃. relatus. s. ꝙ in collateralibus successio fiat in capita, qꝛ vt ipsemet dicit ibidẽ in. iiij. col. in versic. & ꝑ hoc dicto illud ꝓcedit in successione hr̃ditatis. aliter enim succedit̃ in iurepatronatus ecclesie, aliter in hr̃ditate. vt etiã dicit Ange. Areti. in. §. multis. in fine. institu. de succes. liber. & quantum ad propositum nostrum hoc bene probatur, quia ratio quam supra dixi militare in successione iurispatronatus non militat in successione hereditatis, vt ad oculum constat, & propter predictam rationem dicimus, ꝙ si vnus tantum sit patronus ecclesie, q decedet relictis pluribus heredibus, non habet locum dicta clemẽti. plures & sic non habentur loco † vnius, quinimmo succedunt in capita, & vnusquisqꝫ hʒ vnã vnã vocem, cum hoc casu cesset dicta ratio, si tamen postea vnus ex illis heredibus, vel patronis decedat vel omnes decedant, & quilibet eorum relinquat heredes successio in iurepa. fit in stirpes, & sic heredes vnius habebuntur

5

pro vno

pro vno, et vnicam tantum vocem habebunt, et idem erit dicendum, vbi plures a principio sunt patroni, quia heredes illorum succedunt in stirpes vt euitetur fraus. s. recitata. et ita declarat et intelligit istam materiam Lauren. in d. cle. plures. in prin. quem refert et sequitur do. Car. flo. ibi in. iiij. col. subijciens, quod hic modus computandi placuit sibi etiam dum esset scholaris. Et quod hoc modo intelligendo soluatur opinio Archi. supra recitata in vno membro, et tolluntur intricationes et contraria de quibus per glo. in d. cle. plures, ad que sigillatim respondet do. Car. ibi dic vt per eum, et predictam declarationem Lau. etiam refert et sequitur do. Jo. de Jmo. ibi, in. viij. col. super glo. in verbo, ab vno, et etiam idem in effectu dicit Abb. Panor. in consi. suo. iiij. incip. casus. in j. vol. et idem do. Alex. in. l. vt iurisiurandi. §. si liberti. ff. de oper. liberto. in. ij. col. Et procedit predicta cóclusio, et declaratio et seu dicta clemen. plures. declarata vt. s. nedum in pluribus heredibus ex testamento, sed etiam ab in testato propter identitatem rationis. ita Pau. de leaza. et Stephanus quos refert et sequitur Jo. de Jmo. in dicta cle. plures super glo. in verbo, relicti, et alij communiter sequuntur. Procedit etiam predicta cóclusio et declaratio et seu dicta cle. plures, quando iuspatronatus vnius ex patronis descenderet ad plures per viam contractus, puta si donetur iuspatronatus pluribus, vel vendatur, seu alienetur vniuersitas, in qua sit ipsum iuspatronatus pluribus, quia illi plures habentur pro vno ita decidit glo. in cle. plures. in verbo relicti. quam sequuntur oés ibi, et pro hoc facit identitas rationis quam. s. retuli. Procedit etiam dicta cle. plures. siue heredes sint sui siue extranei siue masculi siue femine vt oés cóiter ibi concludunt vt. j. declarabitur.

6 ¶ Suboritur nunc alia questio accessoria circa predicta † posito quod plures heredes vnius ex patronis habeantur pro vno, et vnam tantum vocem habeant, pone quod inter se sint discordes an attendantur vota plurium ad illam vocem pficiendam. iste est elegans et quotidianus punctus, et in eo reperio tres opiniones. Prima opi. est Stephani in d. cle. plures, quia vt refert ibi Jo. de Jmo. sup gl. magna tenuit quod vox ipsa sit apud oés. ita quod oés debeant esse concordes. adeo quod vnius contradictio totum impediret. et per consequens secundum istam opi. si daretur casus quod essent decem heredes, et nouem presentarent vnum, alius decimus alium neutra presentatio valeret. Secunda fuit opi. Lap quam ibi refert et sequitur Jo. de Jmo. quod dicta vox sit apud maiorem partem ex eis etiam comparatióe minoris partis, et sic si daretur casus, quod essent decem heredes, et quinque presentarent vnum, tres alium, duo alium, quod presentatio illorum quinque valeret, et alie due presentationes nihil valerent, quia licet illi quinque nó sint maior pars omnium, tamen sunt maior pars aliarum partium representantium, apud quam maiorem partem est ipsa vox vt ipsi dicunt. Pro ista opi. facit id quod decidunt Jo. an. Abb. et cóiter ceteri in d. c. iij. j. eod. et in c. ecclesia. el. j. s. de elec. vbi dicunt quod vbi presentatio competit pluribus vt singulis, et nó vt collegio prefertur vox maioris partis etiam cóparatione minoris, de quo plene dixi. s. super verbo, honorificum. q. lviij. Tertia fuit opi. Jo. de lig. in d. cle. plures quam opi. etiam tenet clare. d.

7 Car. ibi. in. iiij. col. ver. item per hec dicta. dicunt enim prefati doc. † quod ad dictam vocem pficiendam requiritur maior pars omnium nec sufficeret maior pars comparatione minoris et ratio est vt dicit do. Car. quia ex quo vox est vnica, oportet dicere quod sit apud omnes, vel maiorem partem ipsorum omnium. et ista opi. magis mihi placet et eam cóprobo per simile. nam in actu fiendo per vniuersitatem, vel collegium requiritur maior pars omnium, vt dicunt doc. in d. c. iij. j. eo. et in d. c. ecclesia, per illum tex. s. de elec. Ratio est, quia non potest dici, quod ille actus sit factus ab vniuersitate, nisi saltem maior pars vniuersitatis id fecerit. l. quod maior. cum si. ff. ad municipales. ita dicunt doc. in locis preallegatis. sic dicamus in proposito nostro. Nam illi omnes heredes habentur pro vno corpore, et vnam tamen vocem habent vt sepe dictum est nó pót ergo dici actum esse factum ab illo corpore, nisi saltem maior pars omnium de corpore conueniant et ipsum actum faciunt et per hoc tollitur illud quod. s. dictum est. s. quod vbi actus, puta presentatio cópetit pluribus vt singulis, sufficit maior pars cóparatione minoris, quia in casu isto nó cópetit pluribus vt singulis, sed cópetit pluribus tanquam vni. ita quod oés habentur pro vno, et sic militat eadem ró, ac si cópeteret pluribus vt collegio. Cóprobo etiam istam opi. per decisionem gl. et doc. in c. pastoralis. sup verbo plures. s. de rescri. ver. n. ibi gl. quam dicunt singulariter esse no. d. Ant. de bu. Jo. de Jmo. et Abb. ibi, quod plures deputati ad vnum officium sunt oés loco vnius.

8 ¶ Queritur modo † ibi qd si tales deputati héant conuenire cum alijs deputatis ad aliud officium cum illi etiam loco vnius habeantur, an debeant oés conuenire, vel sufficiat maior pars. Et decidunt cóiter doc. ibi post gl. quod requiritur maior pars cuiuslibet corporis, et multa alia ad hoc accumulat do. Fely. ibi que videri possunt, volunt ergo predicta gl. et doc. quod vbi plures habentur pro vno, requiritur maior pars illorum ad faciendum actum. et mouentur, quia si habetur maior pars corporis, per consequens habetur interpretatione cósensus omnium quia quod facit maior pars omnes facere videntur. C. de his que fiunt a maio. par. capi. et d. l. quod maior. cum si. et sic loquuntur doc. ibi de maiori parte omnium. Jdem ergo erit dicendum in casu nostro propter identitatem rationis. Cóncluditur ergo quod si presupponantur decem heredes vnius ex patronis vt. s. et alter patronus superuiuat et deueniant ad presentationem, si dictus patronus presentet vnum, et maior pars illorum decem presentet alium, tales presentati habebunt equale ius vnde si alter eorum sit idoneor erit preferendus, alias locus erit gratificationi. Jta dicunt do. Car. et Jmo. post Lap. in d. cle. plures. et faciunt no. in d. c. pastoralis, et aduerte, quia dato quod minor pars illorum decem presentaret eum, qui est presentatus ab altero compatrono, tamen per hoc non prefertur ille, quia vox illorum decem est apud maiorem partem; ita quod de suffragio vel presentatione minoris partis non est curandum. ita colligo ex verbis doc. in locis prealleg. et maxime do. Car. in d. cle. plures. in. iij. col. s. in. ij. q. in fi. et Abb. in d. c. pastoralis. circa finem principij vbi dicit quod vnus ex tribus de eodem corpore, pro nihilo reputatur, quando maior pars contradicit ei. et idem cócludit do. Fely. ibi circa fi. in ver. sed est, cóiter reprobata. vbi etiam post Jo. an. in c. a collatione. de appell. li. vj. quod si duo corpora habent actum facere, et vnum corpus concordet, et etiam habeat vnam personam alterius corporis, pro hoc non obtinebit, quia vox illius corporis est apud maiorem partem. ita Jo. an. vbi. s. reprobata opi. Host. qui contrarium tenuit in c. postulasti. de conces. prebé. Jdem etiam Gemi. in d. c. a collatio. et multi alij idem tenuerunt, quos refert do. Fely. in d. c. pastoralis, qui etiam attestatur hanc esse cómmunem opi. ex quo dicit quod opi. Host. contraria communiter est reprobata. et hec bene not. quia in practica sepe contingunt, et vidi multos errare.

9 ¶ Tertio quero † circa istum modum acquirendi iuspa. s. per successioné, pone quod testator leget iuspa. aliquibus sub nomine collectiuo et alteri singulari psone, vt quia dicat lego iuspa. tali collegio et Petro, an tantum ius habeat Petrus quantum totum collegium. Conclude breuiter quod sic. ita probatur in. l. fin. et ibi doc. oés ponunt similes decisio. C. de ipu. et alijs sub. dé. n. ibi maxime per Bar. in prin. et per eum probatur in illo tex. quod plures contenti sub noie collectiuo habentur pro vno, hinc dicunt Ange. et Jo. de Jmo. in. l. liber homo. §. titius lo. j. ff. de hé. insti. quod si rectori, et vniuersitati scholarium daretur ptás eligendi notarium vel alium actum faciendi, tantam vocem habebit rector solus quantam tota vniuersitas. hinc etiam dicunt ibi Ja. bu. Bal. et Ang. in. l. quando. C. de appel. quod si papa cóndenauit abbaté et conuentum in centum dimidiam soluet abbas, et aliam dimidiam conuentus. et idem dicit Saly. si ptás cum suis officialibus cóndenatur in centum, quia ptás soluet dimidiam, et alia possunt accumulari quae videas per doc. in d. l. fi. et in locis ibidem memoratis per eos. et do Fely. in c. pastoralis. versus fi. principij. s. de rescrip.

10 † Limita tamen pdictam cónclusioné nisi aliud appareret de mente testatoris, quia tunc nominati sub noie collectiuo nó haberentur pro vno. ita dicit Joá. de Jmo. in d. l. liber homo. §. titius. allegat. l. cum virum. C. de fideicó. et est bonus text. in. l. lucius titius testó. §. lucius. lo. j. ff. de leg. ij. et est de mente omnium in d. l. fi. et in terminis istis est decisio do. An. de bu. in consi. suo. xxix. incip. Jesu Xpi in primo dubio. vbi dicit quod quando testator vtitur aliquo verbo donáte quod singulariter sint patroni oés illi qui sunt de vna stirpe, tunc oés succedunt in capita, et nó habebuntur pro vno. vt puta quia vtatur verbo distributiuo. ita etiam decidit Pe. de anch. in consi. cclvj. incip. visis puncto et quesitis in primo dubio. et est idem consilium de verbo ad verbum.

11 † Quid autem si aliquibus legatur iuspatronatus sint coniuncti per copulam et etiam legetur iuspatrona. alteri psone separatim. an illi coniuncti habeant pro vno. vide bonum tex. in. l. liber homo. §. titius. ff. de here. insti. et no. in d. l. fi. et in. l. re cóiuncti. ff. de le. iij.

12 † Quid autem si testator dicat Titio cum ecclesia mea iuspatro. lego fundum, an fundus censebitur legatus ecclesie pro dimidia, et Titio pro alia dimidia, an vero censebitur factum legatum Titio. et de iurepatro. dicte ecclesie et de fundo. dicas quod legatum censebitur factum Titio de vtroque. ita decidit Ro. dicens sibi accidisse hunc casum Rome in suo singulari incip. accidit mihi. in. xj. carta. col. j. in fi. alleg. tex. vnicum qui bene probat in. l. si is qui ducenta. §. si quis leget. ff. de rebus dubijs.

13 ¶ Quarto quero in hac materia pone † quod quatuor sint patroni quo casu habent quatuor voces, an si vnus sit heres alterius habebit duas voces. Cónclude quod sic secundum Pau. de leaza. Lau. et Lap. quos refert et sequitur Jo. de Jmo. in d. cle plures. in. viij. col. sup gl. in verbo ab vno. eod. titu. de iurepatro. et quia ista questio non habet dubitationem vlterius non insisto.

14 ¶ Quinto quero † an ista successio que fit in iurepatronatus, vel ex testamento, vel ab intestato fiat de iure cōmuni, an de gratia. dic breuiter ꝙ de gratia. ita Abb. Panor. in. c. j. de preben. per c. quoniam. j. eo. ⁊ plene dixi. s. super verbo, ius. in. ij. q.

15 ¶ Sexto quero † an iuspatronatus transferatur ꝑ successionem ita ad filias sicut ad filios, vel ad feminas sicut ad masculos. Istaz qōnem explicaui plene. s. sup verbo cōpetens alicui. in. j. q. ⁊ cōclusi quod sic. ⁊ ibi ēt tetigi quid si femina esset meretrix, Intellige tamen premissam ꝯclusionem, qñ femina esset heres sicut masculus, qꝛ iuspatro. transit ad illum ad quem transit hereditas, ita dicit Inno. sup hac rubri. ⁊ sequuntur ceteri. idē Abb. ⁊ alij in. c. j. ⁊ in. c. cū seculum. j. eo. idem doc. cōiter in cle. plures. eo. titu. maxime Car. ibi in prin. in. vj. ⁊ vij. qōnibus, hic dixit Pet. de anc. in. c. ex insinuatione. j. eo. quod si ex forma statuti vel consuetudinis extantibus masculis excludatur femina dotata, excludet̄ ēt a iurepatro. ⁊ ꝑ ꝯñs a presentatione rectoris ⁊ ab alijs effectibus iurispatro. ⁊ hoc refert ⁊ sequitur. d. Laurē. de pallatijs de fano in suo tracta. sup statuto, ꝙ extātibus masculis filie non succedant in vlti. col. Istud ēt dixit Fed. de senis. in cōsi. suo. cvi. quem refert ⁊ sequitur do. Abb. Panor. in. d. cōsi. suo. cxj. inci. questio talis est in pe. col. vbi subijcit ꝙ ita seruat consuetdo. idē ēt firmat do. Car. super hac rub. q. viij. idem Abb. in consil. suo lviij. incip. casus in. j. vol. ex predicta ēt declaratione inferunt docto. in predictis locis. quod si filius renuntiauit hereditati paterne, non retinet ēt iuspatrona. licet argui possit in ꝯtrium vt per gl. in. c. ꝯsiderandum. xvj. q. vij. que alleg. l. filij. ff. de iure patro. vbi expresse dicit ꝙ filij abstinentes se ab hereditate paterna. iuspa. ꝙ habent in libertis non amittunt, sed ille tex. non loquit̄ in iure patro. ecclesie quod transit ad eum quem transit hereditas vt. s. dixi. ⁊ faciunt que dicam. j. in questionibus sequentibus.

16 ¶ Septimo quero † an iuspat. possit legari filio, vel filie nō coheredi, vel ēt alteri qui non instituatur heres. In hoc puncto distingue ꝟm Joā. and. in. d. c. cum seculum, quez refert ⁊ sequitur ibi do. Car. flo. in. v. q. ꝙ si legatum factum est ecclesie tꝫ sicut teneret donatio. c. illud. infra eo. cū ꝯcordantibus ibi memoratis, si aūt factum est priuato, nō valet nisi ꝯsentiente epō, sicut non valeret donatio. d. c. illud. Nam legatum est donatio. §. j. institu. de legatis. ⁊ subijcit Jo. and. ibi consilium esse vt a principio ante testamēti factionem, vel ante mortem interueniat epi auctoritas fauore tñ vltimaꝝ voluntatum dicit videri ꝙ ēt post mortē possit eps approbare ⁊ consentire. ⁊ hāc opi. suā refert ipsemet Jo. an in addi. Specu. in hoc titu. in addi. magna post principium. Premissam ēt cōclusionem sequuntur Cal. ⁊ cōiter ceteri. in. d. c. cum seculum. prout ibi ēt attestatur Abb. hinc dicunt prefati doc. ꝙ in casu quo fieret lgatuz iurispa. laico cōsisteret ipsum iuspa. apud heredē vlēm, vsquequo eps consentiret ⁊ approbaret ipsum legatum. iura enim vt dicunt doc. prefati, volentia ꝙ iuspa. transferatur per successionem loquuntur de heredibus, nō aūt de legatarijs. ergo quis nō succedet in iurepatro. ꝑ legati viā, nisi epō ꝯsentiēte. ⁊ hanc ꝯclusionez ēt firmat do. Car. sup hac rubri. in. q. viij. ⁊ pro predicta cōclusione est ēt clara decisio Archi.

17 in. c. presens clericus. in prin. xx. q. iij. vbi dicit quod † pater non posset filio legare vel donare iuspa. insi eum institueret heredem quod intelligitur nisi eps consentiat vt. s. quam decisionez refert ⁊ sequitur do. Bartho. belēzi. in apostillis ad Abb. in. c. cū seculum. In actu autē inter viuos. puta in donatione iurispatro. an consensus epi debeat de necessitate interuenire tpe ipsius donationis, vide que plene dixi. s. sup verbo, ꝺ diocesani ꝯsensu. i. iiij. q. ⁊ ibi ita ēt faciunt ad intelligentiā predictoꝝ. Ex premissis inferri videt̄, ꝙ si cōtingeret ecclesiam vacare ⁊ heres presentaret anteꝗ eps approbaret legatū factū de iurepa. ꝙ pñtatio teneret. qꝛ iuspatro. vt dictum est remanet apud heredez vsqꝫquo erit approbatū ipsum legatum. In ꝯtrium tñ puto esse veritatē, qꝛ si verum esset qō predixi de facili pararetur via fraudibus. posset eniz heres statim mortuo testatore presentare ⁊ nō expectare consensum epi, ⁊ sic reperiretur legatarius delusus, ⁊ lꝫ iuspatro. remaneat apud heredem ante consensum epi tñ iniquum videtur ꝙ ipse heres presentet anteꝗ constet epm nolle consentire legato per predictā rōnē. Pro qua optime facit tex. in arg. in. l. sciēdū. ff. ꝺ vsuris. ⁊ qō per illum tex. dicit do. Fran. de are. in. c. ij. in pe. col. de accusa. bene ēt facit tex. vulgatus ⁊ notabilis in. l. qō dicimus ff. de solu. ⁊ gaudeo reperisse ꝙ istam opi. tꝫ do. Car. flo. in. d. c. cum seculū. in. vj. q. lꝫ Gaspa. ꝯtrium tenuerit ꝟm euz. ⁊ subijcit fortius do. Car. ibi qō legatarius poterit pñtare sub spe approbationis, qō ēt est bene notā. qꝛ sepe contingere posset in facto, qō autem ēt dixi. de donatione iurispa. an ⁊ qñ ⁊ quō fieri possit explicabo infra super hoc verbo, loco suo.

18 ¶ Octauo quero † an iuspa. transeat ad oēs heredes ēt extraneos, an solū ad heredes sanguinis, ꝯclude hꝛ vt. s. dixi in qōne scda huius verbi. in ver. procedit ēt. d. cle. ꝙ transit etiam ad extraneos, ita decidunt cōiter omnes in cle. plures. eo. ti. post glo. ibi sup verbo heredes. idem Inno. sup hac rub. in fi. idem glo. in c. considerandum. xvj. q. vij. ⁊ sentit gln. in. c. pie mentis. eadem cā ⁊ qōne, idē tꝫ Fed. de senis. in ꝯs. suo. cxj. col. pe. idē Car. sup hac rub. in. vij. ⁊ viij. q. ⁊ in consi. cxxij. inci. in noie indiuidue trinitatis, vbi dicit ꝙ hec est cōis opi. idē tꝫ Abb. ⁊ alij cōiter post eum in. c. j. j. eo. ⁊ subijcit ibi Abb. ꝙ hec est cōis opi. idē tꝫ Ab. in. c. cum seculū. j. eo. ⁊ in disputatione sua incipiē. augerio. in. iij. col. in fi. ⁊ in consi. suo. liiij. incip. ꝯtingentie. in. j. vol. lꝫ ipse Ab. senserit contrarium in. c. j. de preben. Premissam ēt conclusionē tꝫ do. Bartho. belenzi. in apostillis ad Abb. in. d. c. cū seculū. vbi ēt alias auctoritates allega. lꝫ referat aliquos cōtrarium tenentes, ⁊ fundamētum premisse conclusionis est, qꝛ iuspa. transit ad quecūqꝫ ad quē trāsit vniuersitas bonoꝝ in q̄ ipsuz iuspat. c. ex literis. ⁊. d. c. cū seculū. j. eo. si ergo transit in quecunqꝫ extraneum in quem transit hereditas, multo magis trāsit cum hereditate in heredes institutos a patrono, ⁊ qꝛ vt predixi ista conclusio est cōis ⁊ modicam hꝫ dubitationem, vlterius non insisto.

19 ¶ Sed hic suboritur questio accessoria † pone ꝙ ordinatum sit a fundatore, vel testatore ꝙ ad heredes sanguinis tm̄ ⁊ nō ad extraneos transeat iuspa. an talis dispositio, vel ordinatio valeat. Bal. in. l. ij. circa prin. C. de in ius vo. dicit ꝙ iuspa. trāsit ad heredes ēt extraneos, nisi aliud sit dictū in fundatione, sentit ergo ꝙ valeret dispositio, vt nō trāsiret iuspa. ad heredes extraneos. ⁊ aliud dictū Bal. refert do. Bar. belēzi. in apostilis ad Abba. in. d. c. cū seculū. ⁊ ēt refert ⁊ seqt̄. d. Fely. sādeus in trac. suo qñ litere apostolice ꝑiudicēt ꝑronis eccliaꝝ. i. ij. col. x. corroboro. Ego credo hāc ꝯclusionē esse verā, dūmodo tali dispositioni ꝯsentiat eps iuxta ea q̄ dixi in ꝑcedēti qōne, qꝛ ex quo ipsum iuspa. transiret ad oēs heredes si alteri hꝛduz prelegeret, epi ꝯsensus requirit̄ vt ibi declaraui. nō poterit ergo testator vni ex hꝛdibus adiudicare iuspa. nisi accedēte ꝯsensu epi ꝑ predicta, de facili tñ ꝯsentiunt epi, ⁊ hn̄ faciunt ne retrahant̄ hoies a fundatiōibus ecclesiarū. An aūt iudex in diuisione hꝛditatis inter plures hꝛdes possit vni ex hꝛdibus adiudicare iuspatro. dicā. j. q. xij. huius verbi. ⁊ ibi dicēda etiā ꝯferunt ad istā. q. Suborit̄ nūc alia notabilis

20 dubitatio circa ꝑdicta † pone ꝙ testator disponat qō iuspa. spectet filio suo ⁊ descendentibus. euenit casus qō filius nō hꝫ descēdētes, sed morit̄ relicto hꝛde collaterali vel extraneo, an talis heres. erit patronus, vꝛ dōꝫ qō nō, qꝛ volūtas testatoris hꝛ ꝑ lege §. disponat. in auc. ꝺ nuptijs, sꝫ cū disposuerit qō ad descēdētes trāseat iuspa. ad alios nō dꝫ posse trāsire. Et ꝑista parte facit decisio. Bal. s. allegata in. l. ij. C. de in ius vocan. In ꝯriū tñ ꝯsuluit in terminis Pet. de anch. in ꝯs. suo. lxxx. incip. pria facie. ⁊ mouet̄ inter cetera, qꝛ vꝛ testator ex abundāti de descēdētibus mentionē fecisse. Mouet̄ etiā ex illis de quibus ꝑ eū. ⁊ opi. sua mihi placet, qꝛ verisimiliter facit mētionē de descēdētibus, qꝛ sperabat filiū suū liberos habiturū. nec ē verisimile ꝙ deficiētibus descēdētibus voluerit ipsuz iuspa. remanere in aere vel illud extingui. ar. l. cū de idebito. ff. de. ꝑb. ⁊ ex his satis tollunt̄ obiecta ꝺ qbus. s.

21 ¶ Nono qro † an iuspatro. trāseat in fideicōmissariū cui hꝛditas restituit̄, vꝛ dōm qō sic, qꝛ vt sepe dictū est, iuspat. trāsit cū vniuersitate. si ergo in fideicōmissariū trāsit hꝛditas, in eū ēt transibit iuspa. Scdo facit, qꝛ iuspatro. trāsit ad hꝛdes ēt extraneos vt dictū est in ꝑcedēti. q. ergo etiā trāsire dꝫ ad fideicōmissariū. Istā ꝯsequentiam facit gl. in. l. si patroni. in prin. ff. ad treb. Et istā opi. ꝑ predicta tenuit Ro. ibi, Cōtrariā opi. tenuit Bar. in. l. qꝛ pinde. ff. ad treb. argu. illius tex. q vult qō iura sepulchroꝝ nō trāseant in fideicō. Eadē ꝯclusionē tꝫ Jo. ꝺ Jmo. i. d. l. si patroni. p. d. l. qꝛ perinde. iuncta. l. famailiria. cū. l. seqꝫ. ff. de reli. ⁊ sum. fune. vbi pꝫ qō iura sepulchroꝝ hꝛditarioꝝ transeūt ad quecunqꝫ hꝛdem ⁊ tñ nō transeūt ad fideicōmissariū, ⁊ rō est, qꝛ ad fideicō. trāseūt ea tantū que ꝯcernunt cōmodū pecuniariū. sed iura sepulchroꝝ ⁊ iuspatronatus nō sunt hmōi. igit̄ ⁊c. Jmo. ibi subyciēs hoc esse signanter notandū, qꝛ a canonistis nō tangit̄ ꝟm eū. Istā eandem conclusionem firmat Bal. in. l. fina. in pe. colum. C. de edic. diui. adri. tollen. ⁊ in. l. cum virum. circa finem. C. de fideicommis. ⁊ assignat rationem, quia iuspa. non est de corpore hereditatis. nimirum si non transit in fideicommis. Eandem opinio. tenuit Nico. de neapoli, Pau. de cast. domi, Alexand. ⁊ communiter docto. in. d. l. quia proinde. ⁊ aduerte quia. d. Alex. legit illā. l. cū. l. quāuis. §. nihil. ⁊ allegat alias auctoritates. ⁊ subijcit se ita consuluisse eo

se eo anno.⁊ non reperio tamen illud consilium in voluminibus ꝯsilioꝝ suoꝝ,⁊ ꝙ ista sit cōis opi.attestatur ēt do. Alex. in.d.l.si patroni,in fi.principij.⁊ eā ēt tꝫ Berta.in repertorio suo in xbo, iuspa.in versi.xxxiiij.⁊ in verbo,patronus versi.patronatus iura idē tꝫ do. And.barb.in.c.q̄rto,de iudicijs in fi.Idē tꝫ do. Alex. in.l.centurio.col.xj.ff.de vulg.⁊ pupil.⁊ in.l.precibus,in.viij.col. .C.de impub.⁊ alijs substit.Et istā opi.sequēdo nō obstant que in ꝯtriū adducuntur,⁊ primo nō obstat dicere quod iuspat. transeat cū vniuersitate quia istud fateor regulariter loquēdo,sed in fideicōmis.nō trāsit per rationes.s.allegatas, probatur ēt per simile, 22 nā iura†sepulchroꝝ pn̄t transferri p titulū vniuersalē.l.in modicis.ff.de ꝯben.l.quedam.ff.de acqui.re.do.⁊ tamen nō transeunt ad fideicomis.d.l.quia pinde,ita punctaliter rn̄det do. Ale.in.d. l.quia patroni,in fi.principij.Nō etiam obstat aliud inquantum dicebatur ꝙ ea que ad heredes extraneos transeunt,etiam transeunt ad fideicommissariū,qꝛ hoc argumentum non est simpliciter verum,quod sic deducitur,ea enim que transeunt ad heredes tanq̄ ad heredes,bene transeunt in fideicōmissariū,ita pcedit argumentū predictum,sed ea que transeunt ad heredes nō tāq̄ ad heredes,sed eo qꝛ sunt heredes nō trāseunt in fideicō. exemplū, in iuribus sepulchrorum que transeunt ad heredes extraneos.d. l.familiaria,cū.l.seq.tn̄ nō trāseunt ad fideicom.sic ergo erit in iurepatro.ita declarat Pau.de ca.in.d.l.quia perinde,⁊ ibi refert ⁊ sequitur do. Alex.⁊ intelligunt prefati doc.qd̄ tunc aliquid dicatur transire ad heredes tanq̄ ad heredes qn̄ pro hereditarijs portionibus transit,quod nō ꝯtingit in iurepa.⁊ simili.que transeunt insolidū.c.j.cū ibi notatis.j.eod.vel aliter rn̄de ⁊ dic qd̄ dictū arg.nō valet,ita formaliter dicit do. Alex.in.d.l.si patroni,i fi.principij.⁊ per hec sit expedita hec questio satis subtilis.

23 ¶Decimo quero,†an iuspa.transeat ad bonoꝝ possessorē. Breuiter dicas qd̄ sic.qꝛ iuspa.trāsfertur successione vt.d. est in pria. q.⁊ in alijs q̄ōnibus huius verbi,sꝫ bonoꝝ possessor est successor. igitur ⁊c.itē talis in effectu est heres de iure pretorio.§.quos aūt institu.de bonoꝝ possessio,cū si.Et hanc ꝯclusionē in specie tenet Fede.de senis in ꝯsi.suo.ccxvij.incip.si opinio Joannis.

24 ¶Undecimo quero †circa dicta in precedentibus questionibus posito ꝙ iuspa.trāseat ad heredes etiam extraneos vt.s.d.est,an possit heres presentare,dato qd̄ nō sit missus in possessionē hereditatis,⁊ sic dato ꝙ nōdū apprehenderit possessionē hereditatis istā difficultatem mouet Bal. in.l.fi.in pen. colū.C.de edic.diui adria.tol.⁊ concludit ꝙ sic,⁊ mouetur eo fundamento, qꝛ in puris incorporalibus sufficit habere ius,alleg.Inno.in.c.cū nostris de ꝯces.preb.⁊ notata per Cy.in.l.monumenta.C.de leg.⁊ pbat̄ in.c.si tibi absenti.de preb.lib.vj.⁊ facit qd̄ decidit Abb.in.c.qd̄ autem in fi.tex.alium.j.eo.vbi dicit sufficere presentato qd̄ sit institutus,dato ꝙ possessionem nō apprehenderit quantū ad hoc vt dicatur habere plenum ius in beneficio per.d.c.si tibi absenti, ⁊ faciunt notata in.c.super his,per illum tex.j.de accusa.

25 ¶Duodecimo quero†circa istū modū trāsferēdi iuspa.in alium pone qd̄ iuspa.relinquatur pximioribus,an auunculus admittatur cū nepotibus defuncti.Cōclude qd̄ nō,ita decidit Bal. in cōsi.suo.lxxxvij.incip.super eo qd̄ queritur circa fin.in.iiij.volu. vbi dicit qd̄ preferuntur nepotes.Et ratio est secundum eum,qꝛ preferuntur a iure ex sui qualitate priuilegiata ⁊ verba debent ciuiliter intelligi.allegat auctenticam post fratres.C.de legi.here.

26 ¶Decimotertio quero,†an in diuisione hereditatis posset iudex vni ex heredibus adiudicare iuspa. Istam.q.attingunt doc. cōiter in.c.querimoniam.j.eod.ti.Jo.an.post Goffr. ibi tenet quod non per illum tex.qui prohibet mutationem ordinationis ecclesie pp mutationem patroni,do. Pet.quem ibi refert Abb.tenet ꝯtriū ⁊ miratur de Jo.an.dicit enim do. Pet.quod iuspat. poterit vni ex heredibus adiudicari ex pluribus rationibus. Prima, quia nō prohibetur iuspa.transferri de vna persona in aliam fm eum.Secunda,qꝛ iuspat.trāsit cū vniuersitate.c.ex literis.j. eod. Tertia,quia vtilis est ecclesie vnū habere patronū q̄ plures, qꝛ vt ipse dicit,solet negligi qd̄ cōiter possidetur.l.ij.C.qn̄,⁊ quibus quarta pars debetur,libro.x.Primā opinionē tꝫ Abba. ibi tali fundamento.Nā aut hereditas equaliter diuiditur inter hr̄des. ⁊ tunc non apparet ratio quare magis debeat iuspat. adiudicari vni ex hr̄dibus q̄ alteri,vnde cū sit ius indiuisibile, ꝯsistit penes omnes insolidū per no.per gl. in.c.j.j.eo.aut vero illi cui adiudicatur iuspa.fuit data minor pars hereditatis,⁊ nō valet talis adiudicatio.Ratio est,qꝛ videtur adiudicatum iuspa.in compensationem bonoꝝ,⁊ sic quodāmodo cōmutatur cū re tēporali, ⁊ recipit extimationem ꝯ.c.de iure.j.eo.⁊ subijcit Abb.ibi hanc questionem esse menti tenendā,qꝛ quotidie potest accidere.Istā etiā questionem tangit Abb.in.c.j.j.eod.⁊ remittit se ad not. in. d.c. querimoniā.Premissam conclusionē comprobo per illud qd̄ decidunt Hosti.Jo.an.do.Car.⁊ Abb.in.c.ex insinuatione.j.eod. vbi dicunt ꝙ si plures sunt patroni laici non potest vnus alteri remittere vel relaxare ius suū,ita vt alter sit solus patronus sine cōsensu epi,quicquid dixerit ibi glo.contrarium concludens,quam opinionē aliqui secuti sunt ibi,⁊ preceptor meus do. Jas.in.l.voluntas.C.de fideicom.quia secundum sensum dicte glos.aliud est 27 relaxare†aliud donare,sed id fundamentum reprobant Hosti.⁊ sequaces.s.relati,⁊ Arch.in.c.nemini.xvj.q.vij.per.c. querelam j.de simonia,cum simili.ergo in diuisione hereditatis non poterit iudex vel ipsi heredes ordinare non poterunt,ꝙ vnus ex eis solus sit patronus sine epi consensu,requiritur enim fm prefatos doct. res vbi.s.consensus epi ne aliquid falsitatis vel fraudis cōtingat in tali donatione,adiudicatione,vel relaxatione,nam sepe in veritate fit emptio,⁊ sic simonia cōmittitur ⁊ fingitur donatio vel libera relaxatio.Premissam etiam conclusionem reperio tenere. d.Host.in summa huius titu.§.qualiter transferatur,circa principium.Et hanc conclusionem tenendo ad argumenta domi. Pe. facilis est responsio.Et primo nō obstat dū dicit ꝙ iuspa. potest in alium transferri.ergo etiam vni ex heredibus poterit in diuisione adiudicari,quia respondetur ꝙ imo iuspa.nō potest in laicum transferri sine ꝯsensu episcopi. ⁊ tunc etiā non pōt transferri,nisi titu.lucratiuo,vt plene traditur in.c.illud.j.co.Si ergo iuspa.adiudicetur vni ex heredibus i diuisione hereditatis, ⁊ adiudicetur libere ⁊ non pro incontro alicuius partis hereditatis, cum ꝯsensu epi id fieri poterit inter ipsos heredes,iudex tn̄ inique faceret, id faciendo,qꝛ nulla rō hoc patiatur.Si autem adiudicetur pro incontro seu in cōpensationē alicuius partis hereditatis, tunc qꝛ iuspa.quodāmodo venderetur,⁊ sic simonia ꝯmitteret̄.d.c.d̄ iure.j.eo.id fieri non posset etiā consensu episcopi per notata in.d. c.illud.Nō etiam obstat aliud inquantum dicebat do. Petr. qd̄ iuspa.potest vni adiudicari,qꝛ transit cum vniuersitate, quia rn̄detur quod hoc argumentum facit ꝯ eum,quia si ibi est iuspa.ibi est vniuersitas hereditatis.Ergo omnes heredes remanebūt patroni non obstante adiudicatione facta vni ex eis,qꝛ apud quemcunq̄ eoꝝ remanet pars hereditatis ⁊ sic pars vniuersitatis.preterea qn̄ iuspa.adiudicaretur vni tunc specifice adiudicat̄,nō aūt trāsit cū vniuersitate. Minus etiam obstat tertium super quo se fundabat do. Pe.dicens quod vtilius est ecclesie habere vnum patronū q̄ plures.Igitur vni potest adiudicari iuspa.qꝛ respondet̄ qd̄ ex quo iura patiuntur plures eē patronos,cle.plures, cū si.eo.ti.id etiam dꝫ pati iudex nec etiam est ꝯcludens istud tertiū fundamentum,⁊ sic remaneat expedita hec questio.

28 Decimoquarto quero†an iuspa.trāseat ad filios bastardos, spurios vel alio mō illegitimos.Hec questio decisa fuit sup xbo, cōpetēs alicui.in.ij.q.dic vt ibi.⁊ sicsiū expeditus de q̄ōnibus primi modi trāsferēdi iuspa.de vno in aliū scilicet p viā successiōis.

29 ¶Decimoquinto quero†quia dictū est.s.in prima questione huius verbi quod iuspa.transfertur per viam pmuttationis,an iuspat.possit permutari cum quacunq̄ re. Conclude quod non, sed tantūmodo permutari poterit cum alio iure spūali.Ista sunt verba Host.in summa huius titu.in.§.qualiter transferat̄.ver. res p mutata, allega.c.nemini.xvj.q.vij.c.ad questiones, ⁊.c.si.de re. pmu.⁊ ita ēt sentit gl.allegando.d.c.nemini,in.c.cū seculū.j.eo.⁊ Jnn.sup hac rub.⁊ Goffre.in summa huius tituli.in ver.trāsfertur.Et ita intelligit do. Car.in.d.c.cū seculū,⁊ glo.in cle. plures in verbo libere,in fi.eo.ti.⁊ ratio huius conclusionis est,quia si p mutaretur iuspa.cum re temporali simonia cōmittitur,iuxta notata in.d.c.ad questiones,⁊ in.c.de iure.j.eodem.

30 ¶Decimosexto quero,†an i pmutatione iurispa.requiratur episcopi consensus,tex.in.d.cle.plures,in ver.⁊ vt facilius, in verbo libere probat in simili ꝙ non,dicit enim ibi tex.ꝙ libere.i.sine superioris auctoritate secundum expeditionem glo.ibi possunt patroni inter se conuenire de rectore ab eis alternis vicibus presentando,⁊ dicit ibi glo.in dicto verbo,argumento illius tex.qd̄ patroni duaꝝ ecclesiarum possunt inter se pacisci, vt vnus sit patronus vnius,alter sit patronus alterius,ego credo dicendum quod consensus episcopi requiratur,put requiritur qn̄ iuspa.alteri donatur,vel conceditur,⁊ istud vult Abb.in effectu post alios in.c. illud.j.eo.vbi concludit,ꝙ qn̄ iuspa.conceditur laico, requiritur episcopi consensus per rationes de quibus ibi per eum,que verba satis comprehendunt casum permutationis. Et etiam rōnes ibi assignate per eum post alios satis militant in pmutatione, posset enim fingi permutatio,⁊ in veritate fieret venditio,⁊ sic simonia comitteretur,ergo nimirum si ꝯsensus epi interuenire debet.

Et istud expresse firmant Host. Jo. and. do. Car. & Abb. in. c. q̃rimoniã. ȷ. eo. per illũ tex. & vnũ intellectũ qui fuit Host. ibi, & placet prefatis doctoribus. Cõprobo hanc ↄclusionẽ p illud qd̃ dñt Host. Jo. an. do. Car. & Abb. in. c. ex insinuatione. ȷ. eo. vbi dicũt qd̃ si quis habeat ↄpatronũ † & ei relaxet iuspa. ita vt solus patronus sit, requirit epi ↄsensus. Idẽ. n. est relaxare vel remittere, qd̃ dare. c. querelã. ȷ. de simo. c. veniens, el. j. de testib. Et in proposito nostro p. d. iura. ita decidit Archid. in. d. c. nemini, in fi. ergo ẽt ĩ ꝑmutatione requirit ↄsensus epi. Cõprobat ẽt hec ↄclusio per simile, q2 bñficia nõ pñt ꝑmutari sine auctoritate superioris. c. que sitũ. & c. cũ oliz. & c. cũ vniuersoꝝ. de reꝝ permu. Et istã ↄclusionẽ vr̃ ẽt velle Abb. in. d. c. ad questiones, in primo nota. vbi dicit qd̃ gñale est dictũ doctoꝝ vt bñficia & iura que hñr in eis q̃litercũq3 sint possint cum aucto. superioris ꝑmutari. Et hanc ↄclusionẽ tenẽdo, nõ obstat tex. in. d. cle. plures, q2 ibi talis ↄuentio est respectu exercitij iurispa. & valet sine ↄsensu epi. eo q2 tendit ad tollendã discordiã & ad faciliorẽ ꝓuisionẽ ecclesie vt dicit glo. ibi in verbo libere, que ratio cessat vbi permutat ipsũ iuspat. Non etiam obstat quod dicit gl. predicta q̃ simpliciter inquit permutari posse iuspatronatus, quia debet intelligi accedẽte ↄsensu superioris vt. s. & si aliter intelligit male dixit, per predicta.

32 ¶ Decimoseptimo quero, † q2 dictũ est. s. in prima. q. qd̃ iuspat. trãsfertur in aliũ per viã donationis. c. ex insinuatione, cũ si. ȷ. eo. an in tali donatione requirat ↄsensus epi, in hoc puncto fuerunt opiniones glo. in. c. illud, in glos. j. in fi. ȷ. eo. sentit qd̃ non requiratur ↄsensus epi in ↄcessione iurispa. idẽ tenuit gl. in. c. nemini. xvj. q. vij. Cõtrariũ sentiunt glo. pe. & fi. in. d. c. illud, plene ẽt istũ punctum attingit Abb. post alios in. d. c. illud. & plenissime in disputatione sua incip. augerio. Cõis est ↄclusio distinguens aut iuspatro. ↄceditur loco religioso. Et tunc id fieri possit sine ↄsensu epi, aut vero ↄceditur vel donatur laico vel clerico recipiente nomine proprio, & tunc requiratur epi ↄsensus, ita distinguit Hosti. in summa huius ti. §. qualiter trãsferatur in ver. donatio. & probat hec distinctio in. d. c. illud, in ver. licet, vbi dr̃ qd̃ quisq3 h3 liberã facultatẽ ↄcedendi iuspa. loco religioso, verbũ enim liberã denotat qd̃ nullius auctoritas requiritur vt notat in. c. de multa. s. de prebẽ. & in. c. l3 eps̃, eo. tit. lib. vj. & in cle. plures. p glo. in verbo, libere, eo. ti. probat postea a ↄrio sensu ille tex. aliud esse cũ iuspat. donat laico, idẽ probat tex. clarior in. c. vnico in prin. eo. ti. lib. vj. vbi dr̃ formaliter qd̃ si laicus iuspa. loco religioso duxerit ↄferendũ talis collatio absq3 ↄsensu epi efficax est cẽsenda a ↄrio. Ergo ꝓbat tex. aliud eẽ qñ laico donat iuspa. vt tunc bene requirat epi ↄsensus. Et istã conclusionẽ ↄmuniorẽ, & veriorẽ dicit do. Abba. in. d. c. illud, & ibi rõnẽ diuersitatis assignat. Istã ẽt ↄclusionẽ t3. d. Card. ibi subijciens in vltimis verbis, qd̃ ista opinio est cõis, eam ẽt tenuerunt multi alij relati per. d. Car. Abb. & modernos in. d. c. illud, ẽt tenent cõiter doc. in. d. c. ex insinuatione, & in. c. cũ seculũ. ȷ. eo. & Abb. in. c. querimoniã. ȷ. eo. & in. c. de monachis, in vlti. col. de preb. & ibidẽ Imo. in. iiij. col. & cõiter doc. ibi & alibi, l3 ab. aliter locutus fuerit in sua disputatione. s. alle. Aduerte tñ ꝓ declaratione huius ↄclusionis quod dicit Rota i antiquis sub hoc

33 ti. vlt. decisione, qd̃ in preiudiciũ † donantis v3 ↄcessio iurispat. sine ↄsensu epi facta, q2 talis ↄsensus nõ requiritur q̃tũ ad donationẽ, sed q̃tũ ad trãslationẽ iurispa. & adducit Rota iura, & similia. Cõtra tñ predictã distinctionẽ & ↄclusionẽ fortiter vrget text. in. c. nullius. ȷ. e. qui text. dicit formaliter q sine ↄsensu epi nullus laicus q̃cq̃d ecclesiastici iuris est trãsferre põt canonicis vel monasterijs. Ergo vr̃ q ẽt loco religioso nõ possit iuspa. ↄcedi vł donari sine epi ↄsensu, sed rñde vt p Hostiẽ. in. d. ver. donatio. & per Goffr. hic i summa sua circa mediũ, & p gl. pulchrã in. d. c. vnico, eo. ti. lib. vj. in ẋbo. censenda. An autẽ in casu quo requiritur epi ↄsensus sufficiat q postea interueniat, dixi. s. super ẋbo, ꝓ eo qd̃ de diocesani. in. iiij. q. An aũt donatari⁹ possit pñtare sub spe approbationis donationis dixi. s. in. vij. q. in fine. An aũt qñ iuspa. donat loco religioso assumat naturã iurispa. ecclesiastici, ↄclude q sic. Casus est & ibi glo. declarat in. c. vnico, eo. tit. li. vj. Firmat Abb. in. c. de monachis, in vlt. col. s. de prebẽ. Suboritur ẽt alia

34 qd̃ in ista materia. † pone q q̃s fundet & dotet ecclesiã vel capellã, & statuat cũ ↄsensu epi qd̃ pñtatio spectet sibi, & titio vel alijs quos ipse edificans duxerit ꝓ libito volũtatis eligẽdos. Cõtigit q dictus Titius bis pñtauit vna cũ fundatore, postea eueniente casu tertie presentationis ipse fundans adiuncto sibi alio, & exclu so dicto titio pñtat. Queritur an talis pñtatio valeat. In hoc pũcto Calde. in consi. suo vlt. t3 q pñtatio nõ valeat ex pluribus de q̃bus p eũ, & illud cõsiliũ l3 sit in numero ↄsilioꝝ Calde. tñ vt sub scriptio sonat est ↄsiliũ Pet. de ancha. & mihi ẽt placet decisio ꝓdicta, eo fundamẽto, q2 fundãs admittẽdo. d. Titiũ bina vice eũ satis eligit, & sic seruat dispõ sua facta tempore fundationis.

35 Decimooctauo quero † an donatio pñtationis fieri possit retento iurepa. In alijs conclude q sic ẜm Uincen. in. c. ex insinuatione. ȷ. eod. quem refert & sequitur Cal. in consi. suo. xix. sub hoc eo. ti. & hec conclusio etiam probari videtur in cle. plures eod. tit.

36 ¶ Decimonono quero † an possit fieri donatio iurispatr. futuri sine epi ↄsensu, exẽplũ in. q. que fuit de facto, vt attestatur do. Cardi. flo. in. c. cũ seculũ. in. iiij. q. ȷ. eo. Quidã donauit aliqua bona plebano & canonicis cuiusdã plebis vt de illis dotaretur capella, & in instrumẽto donationis dixit velle qd̃ A. & B. laici eẽnt pñoni an talis donatio vel dispositio valeat, ita qd̃ nõ possit postea dictus donator aliũ relinquere patronũ illius capelle puta heredẽ suũ vniuersalẽ, vr̃ prima facie qd̃ talis ordinatio sit irreuocabilis tãq̃ actus factus inter viuos. Nec obstat si dicatur qd̃ nõ valuerit vel nõ valeat, ex quo eps̃ tali ordinationi nõ ↄsensit, q2 rñdetur q nõ requiritur epi ↄsensus hoc casu, ex quo nõ donat iuspa. qd̃ nõdũ est in eẽ deductũ. Jura. n. requirentia ↄsensũ epi in donatione iurispa. facta laico loquunt, qñ ipsũ iuspa. iã est creatũ & firmatũ. Cõtrariũ tñ ↄcludit do. Car. vbi. s. dicens qd̃ talis donatio iurispat. nõ valuit pp defectũ dicti ↄsensus, & mouetur, q2 queãdmodũ ↄsensus epi requiritur in ↄcessione iurispa. firmato. ita ẽt requiritur in preparatorio, arg. l. oratio. ff. de sponsa. & c. preterea, de offi. delegati. Et subijcit do. Car. qd̃ ita fuit obtẽtum & q heres vniuersalis dicti donatoris fuit patronus. Que ↄclusio ẽt mihi placet & eã ↄprobo, q2 rõnes quare ↄsensus epi requiratur in donatione iurispa. iã creati de quibus per Abb. & doct. in. c. illud. ȷ. eo. militant ẽt in donatione iurispa. creãdi. Huic tñ cõclusioni vnũ ob. s. q2 eps̃ põt semp ↄsentire ex postfacto, & ratam habere donationem. vt ↄcludunt do. de Ro. in decisione vlti. sub hoc titu. de iurepa. in antiquis, & dixi. s. in verbo, pro eo quod de diocesani ↄsensu, in. iiij. q. ergo vr̃ qd̃ vsq3 quo appareat epm nolle ↄsentire. q nõ possit talis donatio reuocari, sed facilis est solu. q2 ex quo donatio nõ v3 vsq3 quo eps̃ ↄsentiat, potest donãs inter ea disponere alio modo, nec posset postea episcopus ↄsentire in preiudicium heredis, cui fuit ius quesitum, quod etiam dicunt do. de rota in preallegata decisione circa medium.

37 ¶ Uigesimo quero, † an in hac materia donationis iurispa. donatarius iurispa. possit pñtare donatorem. Breuiter conclude q sic, vt concludit Jo. an. & sequuntur Abba. & cõiter ceteri in. c. ex insinuatione. ȷ. eo. Limitatur tñ hec conclusio ẜm prefatos doct. nisi pro vna vice sit ↄcessum ius presentandi, q2 tunc non potest presentari concedens, q2 is facere dicitur cuius nomine fit. l. j. §. deiecisse. ff. de vi & vi ar. c. mulieres, de senten. excom. cũ similibus & facit qd̃ dicit Abb. in simili in. c. fi. in fi. s. de insti. & clarius Cardi. florẽ. post Jo. Cald. ibidẽ dicentes, q si pro vna vice sit donatũ ius ↄferendi, tñ non potest beneficium donatori conferri, licet Jo. de Imo. ibi & quidã alij aliter loqui videantur distinguentes an ↄcessio sit facta tanq̃ procuratori, an tanq̃ donatario, vt primo casu non possit beneficium conferri concedenti, seu ↄstituenti procuratorem, sed secundo casu sic, que distinctio etiam est d mẽte Jo. an. & Panor. ibi, & est rationabilis. q2 si donatũ est ius presentandi mihi dato q pro vna vice tantum ego postea presentabo nomine meo pro illa vice, secus si concedatur mihi ius presentandi vt procuratori, quia tunc non possum presentare concedentem, q2 ipse seipsum presentare diceretur, & hec distinctio etiam est de mente Panor. post Jo. and. in. d. c. ex insinuatione, in fine, & Spec. in hoc titu. circa finem. & vide quod dixi. s. super verbo, honorificum. in. viij. q. versi. nota tamen.

38 ¶ Uigesimoprimo quero † an si patronus dicat dono ecclesiam meam, per hoc censeantur donasse iuspa. Conclude quod sic. dũmodo ↄsensus epi interueniat. Ratio est, vt actus potius valeat q̃ pareat, arg. l. quoties. ff. de reb. dub. c. abbate. ȷ. de verbo. signi. si enim censeretur donasse ipsam ecclesiam non valeret donatio, quia laicus ecclesiam vel aliud spirituale possidere non põt. c. cã cum si. de prescrip. cum vulgaribus. Istam conclusionem probat tex. in arg. in. c. pastoralis, de don. & firmat gl. in. c. quod aũt. §. fi. ȷ. eod. & firmant. d. Ant. & Abb. & ceteri transeunt cõiter in. c. de monachis. s. de prebẽ. & in. d. c. quod autem, & in. c. illud. ȷ. eo. & dixit Bal. in. l. monumenta. C. de leg. quod legans ecclesiã cẽsetur legare iuspa. quod in ea h3, & faciunt que. ȷ. dicam, dubitatio tamẽ est inter docto. an quando talis donatio fieret loco religioso requireretur consensus epi, queãdmodũ si fieret laico. Si enim simpliciter donaretur iuspa. an epi consensus requiratur satis. d. est. s. in. q. xvij. sed nunc loquimur qñ donat ecclesia, in hoc puncto Philip. quẽ refert & sequitur Abb. in. d. c. q autẽ, tenẽt quod

quod p talem donationem non transferr̃ iuspa. nisi epi ꝯsensus interueniat. idem tenent do. Ant. ⁊ Ab. in. d. c. illud ⁊ mouent̃ per illũ tex. qui simpliciter dicit q̄ ꝯcessio† ecclesie facta religiose do 39 mui est nullius mouẽti ex quo fuit facta incõsulto epo, idẽ ẽt probat tex. in. d. c. q̄d aũt, in fi. ⁊ ibi gl. ita intelligit, idẽ gl. magna circa principiũ, in. d. c. ꝺ monachis, ⁊ rõ q̃re nõ v3 talis donatio est vt dicit Ab. in. d. c. illud, q̃ peccat in forma. Cõtrariã tñ opi. tenuit Uin. quẽ refert Ab. in. d. c. q̄d aũt. Idẽ ꝯcludũt Jo. ꝺ Imo. ⁊ Abb. sibi ꝯrius in. d. c. ꝺ monachis, vbi formaliter dicit ꝙ hoc casu peccat̃ in materia ⁊ nõ in forma, ⁊ q̄d ꝓpea donatio t3, ⁊ hec opinio magis mihi pl3, q̃ ꝯprobo, q̃ si donatio fiat ꝺ solo iurepa. loco religioso, talis donatio t3 ẽt sine epi ꝯsensu. d. c. illud, ergo eodẽ mõ q̃n donat̃ ecclesia in q̃ donans habeat iuspa. q̃ si p̄sumitur voluisse tm̃mõ donare iuspa. vt. s̄. probatũ est, ergo nihil ẽ q̄d suadeat ꝯsensu3 epi deber̃ interuenire magis hoc casu q̃ alio. Et hãc opinionẽ tenẽdo nõ obstant. d. c. q̄d aũt. ⁊. d. c. illud, q̃ debent intelligi vt loquãtur q̃n donãs intẽdebat donare ꝓprietate3 ecclesie ⁊ nõ iuspa. put ẽt dicit Abb. ibi sup gl. j. in primo mẽbro sue distinctionis ibi facte. Cõprobo ẽt p̄missa3 ꝯclusionẽ de qua i prin. p illud q̄d dixit Abb. in. c. pro illoꝝ. in prio nota. ꝺ p̄bẽ. vbi decidit, ꝙ si patronus cuius iuspa. ab alio occupat̃ porrigebat libellũ ꝯ̃ illũ dño, pero ecclesiã meã libellus sustinetur ⁊ exponit̃ ecclesiã. i. iuspat. quod ẽt firmat do. Fel. sand. alias auctoritates allegans in. c. auditis. in. ij. col. de prescriptio.

40 ¶ Uigesimosc̃do quero, † q̃ dictũ est. s̄. in prima. q. huius ✗bi, ꝙ iuspat. trãsit cũ vniuersitate, quero an sit veꝝ hoc q̃n vniuersitas trãsfertur p titulũ in quo requiritur particularis reꝝ traditio vt i vẽditiõe h̃rditatis vel alterius vniuersitatis, iuxta. l. q tibi. C. de here. vel act. vẽ. Cõclude q̄d sic ẽm Jo. an. Car. ⁊ cõiter doct. in. c. ex literis. j̃. eo. ⁊ sequitur do. Fel. in. c. cãm, in. iiij. col. de prescrip. dicens hãc eẽ cõiorẽ opi. idem tenet ipse do. Fel. in. d. c. cum bertoldus, in fi. de re iudi. licet Pau. de eleaza. contrarium tenuerit vt in dictis locis fit mentio, ⁊ eum sequitur do. And. barb. in. c. q̃to. in. viij. col. de iudi. refert tñ Bal. in. l. j. C. de bo. liber. tenẽtem quod. s̄. dixi, ⁊ vide que. j̃. dicam questione. xxv.

41 ¶ Uigesimotertio quero† q̃n dicatur iuspa. eẽ in vniuersitate vel adherere vniuersitati. ⁊ sic quid sit vniuersitas. de qua nos loquimur. doc. cõiter post Inno. in. d. c. ex literis, cõcludunt q̄d vniuersitas in ꝓposito nostro dicatur illa que absq3 alia expressione iura vniuersitatis in se ꝯtinet, sicut est villa vel castrum que in se cõtinet iurisditionem, honorẽ, districtũ ⁊ iuspatr. ⁊ similia, vel aliter dic, ꝙ vniuersitas dr̃ que ꝯtinet in se corporalia, ⁊ incorporalia, ita Bal. in ꝯs. suo. xxxij. incip. qdã nobilis, in. iij. vol. Et ꝓpea ibi dicit ꝙ ꝯsiderãda sunt verba ꝯctus vtrũ vẽditio sit facta sub forma vniuersitatis, an vero sint vendite res corporales tm̃ exemplificãdo, vt per eum. Unde etiã dicit Pau. de ca. in ꝯs. suo. cxxxiiij. incip. notandum, in. j. col. vbi alle. iura, ⁊ auctoritates ad hoc q̄d vendito castro venit in venditione iurisditio, imperiũ, ⁊ similia, ⁊ q̄d vendito castro vel villa trãseat iuspa. nemo negat, vt dicit do. Card. in. d. c. ex literis, in. xj. q. post Jo. an. ibi. Idẽ si detur castrũ villa vel ciuitas in feudũ in qua sit iuspa. tunc ẽt trãsit ipsu3 iuspa. Ita ꝓbatur in. c. cũ seculũ, ⁊ ibi not. j̃. eo. ⁊ firmat Old. in ꝯs. suo. cccxij. incip. thema questionis nõ tñ posset iuspa. dari in feudũ particulariter ⁊ de per se, ita notat̃ in. d. c. cũ seculũ. Firmat Lud. ro. in ꝯs. suo. ccclxviij. incip. p̄ns ꝯsultatio. vbi fortius dicit ꝙ nõ valeret ꝯsuetudo in ꝯ̃rium ẽt tanti tp̄is cuius memoria in ꝯ̃rium nõ existeret ex bonis fundamẽtis ꝺ quibus p eũ. Predictã ẽt ꝯclusionẽ Inn. ⁊ doc. vbi. s̄. firmat Bal. in ꝯs. suo. cclxxxv. inci. quedã mulier, circa fi. in. iij. vol. nec ab ea deuiat in. l. fi. in vlt. col. in pric. C. de edi. di. adr. tol. ⁊ facit q̄d ponit Ab. post alios in. c. ij. in. vj. col. ꝺ ord. cog. ⁊ bar. in. l. j. in. j. col. ff. de edẽ. ⁊ Bal. in. d. ꝯs. pulchre declarat qd sit totũ vniuersale, qd integrale, qd numerale.

42 ¶ Ex predicta ꝯclusione inferunt doc. in dictis locis, ⁊ Jo. an. in addi. ad Spec. in hoc ti. in additione magna in princ. † q̄d si h̃ns fundos aliquos in villa dicat, vendo tibi omnia iura que habeo i villa nõ trãsit iuspa. q̄d ibi habeatur, q̃ hoc casu nõ subest aliqua vniuersitas cui adhereat iuspa. ⁊ perinde est, ac si diceretur vẽdo tibi talẽ ⁊ talẽ fundũ. Et ꝯprobat do. Car. in. d. c. ex literis in. xj. q. dicẽs ꝙ si hoc casu trãsit iuspa. sequeret̃ absurdũ ꝙ nihil h̃ns nisi iuspa. posset illud vẽdere dicẽdo vẽdo oĩa iura que habeo in ciuitate vel prouincia. Hanc ꝯclusionem ẽt t3 Roma. in suis singularibus. charta. ij. col. j. singulari incipi. volo tibi dicere, ⁊ idẽ dñt doc. q̃n dicatur vẽdo oĩa bona que habeo in tali villa, q̃ tũc non trãsit iuspa. ⁊ ibi ita ẽt firmat do. Car. in. d. q. xj. ⁊ mouet̃, q̃ hoc casu perinde est ac si eẽt tot ꝯctus quot sunt res. l. scire debemus. ff. de ver. ob. sed iuspa. de per se vẽdi nõ põt. C. de iureiur. j̃. eo. igitur ⁊c. Itẽ militaret absurdũ de quo. s̄. in precedẽti difficultate, ⁊ pro ista opinione ẽt facit, q̃ iuspat. nõ est de bonis, ita formaliter dicit Bal. in prealleg. cons. cclxxxv. Cõtrariũ tñ in hoc puncto. s. ꝙ si vẽdo bona ⁊c. iuspa. trãsferatur. tenuit Roffr. in libellis suis in hoc titu. in vers. item transfertur, ⁊ sequitur do. Ab. in. d. c. ex literis, referens quosdã alios ita tenere, ⁊ mouetur Abb. p. l. bonoꝝ la. ij. ff. de verb. sig. vbi bonoꝝ appellatio. ita ꝯtinet̃ vniuersitas sicut h̃rditas, sed vẽdita hereditate trãsit iuspa. vt cõiter docto. ꝯcludunt in. d. c. ex literis, ⁊ late ibi prosequitur do. Car. i. ix. q. ⁊ satis. s̄. dixi, igr̃ ẽt trãsibit vẽditis bonis ⁊ in veritate ille text. probat ineuitabiliter opinionẽ istã, pro qua etiam adduco idẽ sensisse Bal. in. d. l. fi. in vlt. col. C. de edic. di. adria. tol. vbi dicit ꝙ si

43 vendo omnia bona mea, non transit iuspa. q̃ dictio mea† est dñij significatiua, sed p̄nomen nõ est dñs, vt ipse dicit nisi abusiue. sentit ergo Bal. ꝙ aliud eẽt, q̃n in venditione simpliciter diceretur vendo bona sine illa dictione, mea, ⁊ tenendo hanc opinionẽ ego eam limitarẽ prout limitabã alias legẽdo. d. c. ex literis. s. vt nõ ꝓcedat, q̃n vendens nihil penitus haberet nisi iuspa. q̃ tũc dicẽdo vẽdo bona que habeo, non trãsiret iuspatr. q̄d probo ex pluribus, ⁊ primo, q̃ si aliter dicamus concederetur per indirectum, q̄d directo non conceditur ꝯ̃ regulam cum quid vna via, de reg. lib. vj. cũ simi. preterea ⁊ secundo hoc casu nulla est vniuersitas reꝝ cui inhereat iuspa. prout doctores requirunt in ꝯclusione p̄missa. Tertio probo, q̃ hoc casu cõmitteret̃ simoniã. q̃ animus ꝯhentiũ tãtũmõ se haberet ad iuspa. cũ aliud non habeat vendens. Quarto ⁊ vltimo probo, ꝙ regula iuris est, ꝙ vbi genus nõ põt verificari nisi in vna specie, habetur pro specie. l. ij. ff. ꝺ lib. ⁊ posth. ⁊ ibi no. ⁊ in. c. q̃n Abb. ⁊ in. c. ex pte. de offi. deleg. Ergo si dicatur vẽdo omnia bona, ⁊ vẽdens nõ habeat nisi iuspa. censetur ipsum iuspatro. venditũ, q̄d est prohibitu3. c. de iure. j̃. eo. cũ si. Et hoc ẽt dixit do. Card. in. d. c. ex literis. in. xj. q. vt. s̄. retuli ad aliud ꝓpositum. Et ista vr̃ mihi veritas in hoc pũcto. Et istã limitatione3 ex eisdẽ rationibus credo militare vbi venderet̃ hereditas. Et per istã limitationẽ tollit̃ vnũ fundamẽtũ Car. qui vt. s̄. retuli tenuit ꝯ̃riũ eius q̄d ego. s̄. firmaui. Alia etiã fundamẽta in ꝯ̃riũ adducta tolluntur per. d. tex. in. d. l. bonoꝝ. Inferunt ẽt ex premissis Inn. Jo.

44 an. andr. ⁊ Abba. in. d. c. ex literis, quod si venditur fundus† vel pallacium in quo sit capella iuspa. ipsum non venit in tali venditione, etiam quod non habeatur additus ad dictam capellam nisi per fundum vel pallacium. Et ratio est secundum eos, q̃ pallacium vel fundus non est quid vniuersale, sed res particularis.

¶ Contrarium tñ dicit Bar. in. l. si mercedẽ. §. si eum fundum. ff. ꝺ actio. empt. per illũ tex. ꝯcludens ꝙ vendito fundo in quo sit capella venit in venditione ipsa capella nisi ad eam habeatur adit⁹ ex publico. q̄d dictũ referunt doc. in. d. c. ex literis, ⁊ Ludo. ro. in notabilibus suis in secunda charta. in singulari incip. si vẽdo fundũ, vbi etiam t3 hãc partẽ. Et multa allegat que nõ faciunt ad ꝓpositũ, q̃ loquuntur in casu q̃n venderetur vniuersitas, sed vt dictũ est fundus vel pallacium non dr̃ quid vniuersale. Istã ẽt partem t3 do. Car. flo. in. c. cũ seculũ. in. iij. q. j̃. eo. ⁊ in ꝯs. suo. cxxj. incip. in nomine indiuidue trinitatis. in. i. col. mouet̃ ex multis, sed potissime ex. d. §. si cum fundum, qui text. vere fortiter stringit, vt de facili disputãdo teneri posset, hec pars tñ precedens est cõis, vt attestatur do. Abb. in. d. c. cum seculum. Cõcludens cõiter docto. eam tenere etiã in casu quo fundus sup quo esset capella, fuisset in feudum datus, q̄d est fortius vt ibi per eũ. Et hanc opi. dicit ẽt eẽ cõem Abb. in disputatione sua incip. augerio. in. x. col. in prin. L3 dicat contrariam partem posse sustineri ex rationibus ꝺ quibus ibi per eũ. Premissa3 ẽt cõclusionẽ reperio tenere Bal. in. l. fi. in pe. col. in fi. C. de edic. diui adri. tol. vbi dicit ꝙ si habeo ecclesiam in fundo meo, ⁊ dono tibi fundũ, nõ transit ecclesia, ẽt si ad eam non sit accessus nisi per fundum, ratio est secundum eum, q̃ non est eiusdem conditionis ecclesia cũ ipso fundo, licet secus sit vt ipse dicit in sepulchro, quod bene transiret secundum eu3, q̃ potius in facto q̃ in iure consistit. Ex quibus verbis colligit̃ solu. ad dictum. §. si cũ fundũ, vbi presupponnitur q̄d vendito fũdo trãseat in venditione sepulchrum, vel solue vt per Abb. post Inno. ⁊ alios in. d. c. ex literis, ⁊ considera quod ista pars est tutior in venditione loquẽdo, q̃ eam tenẽdo euitatur dubiu3 simonie.

45 ¶ Uigesimoquarto quero, † circa predicta, an venditis honorãtijs transeat iuspatr. videtur dõm ꝙ sic, q̃ iuspa. est honor vt patet in diffinitione sui, de qua per doc. super hac rub. du3 dñt ꝙ est ius honorificum ⁊c. Itẽ istud verbum honorantias videtur quid vniuersale, igitur ⁊c. in ꝯ̃rium consuluit Bal. in consi. suo. cclxxv. incip. quedam mulier, versus finem. in. iij. vol. secundum primam impressionem, ⁊ in cons. xxxij. incip. quidam nobilis. eo. vol. ⁊ mo

uetur inter cetera, q2 iuspa. non est simpliciter honorantia, sed et continet onus τ vtilitatem vt ex predicta diffinitione constat, ex quibus vbis tollitur primũ argumẽtũ factũ in ɔ̃riũ. Nõ obst. ẽt aliud. l. quod honorantia sit quid vniuersale, q2 doc. cõiter sentiunt ɔ̃riũ in. d. c. ex literis, vbi dñt q̃d villa τ castrũ dñr quid vniuersale, q2 continet in se iura vniuersitatis. s. iurisditionẽ. honorez τ districtum, volunt ergo q̃ honor vel honorantia sit de ɔ̃tentis sub dictis terminis vniuersalibus, τ sic q̃ sit qd vniuersale, q2 vt de se patet aliud est ɔ̃tinẽs, aliud ɔ̃tentũ, que ɔ̃clusio est iuridica, τ equa τ menti tenenda, q2 de facto faciliter contingere possit.

46 ¶ Uigesimoquinto quero† circa hunc modũ trãsferẽdi iuspatr. in alterũ, pone q̃d qs vẽdat vniuersitatẽ in qua sit iuspatro. an si illud exprimat in vẽditione trãseat cũ vniuersitate, exemplũ, quis dicit, vẽdo villã vel castrũ cũ oĩ iurisditione, honore, iurepatr. τc. istã q̃onẽ attingit Jo. an. in. c. vnico. in. j. col. eo. tit. li. vj. in nouella. Et post argumẽtationẽ ad partes, ɔ̃cludit q̃d iuspa. transit cũ vniuersitate. τ mouet̃ inter cetera, q2 ẽt in spiritualibus illa que insunt sine vitio exprimuntur. c. significasti, τ ibi gl. ij. τ docto. no. s̃. de elec. τ gl. ij. τ ibi Panor. τ doc. no. in. c. ad audiẽtiã. ij. d̃ rescr. τ ibidẽ do. Fel. sand. in. vj. col. in ver. exprimere, multas alias auctoritates accumulat, subijcit ẽt Jo. an. vbi. s̃. q̃d audiuit pro hac parte sentẽtiatũ in curia de venditione ville gelbeym. q̃ fecerat capitulũ herebipolense decano τ cap. san. Stephani magontini, q2 in vẽditione expresserat curiã, agros, vineas, decimas, census, iuspatro. cũ oĩbus iuribus τc. ɔ̃suluit tñ Jo. an. ibi aduertendum eẽ ne fiat expressio iurispa. vẽditioni ɔ̃iuncta. s. p q̃ dici possit iuspatro. expresse vẽditũ, tunc eniz nõ valeret vẽditio respectu iurispa. c. de iure. j̃. eo. τ oĩa verba Jo. an. vbi. s̃. ibi Gemi. refert lz aliã opinionẽ tenere videatur, vt. j̃. dicã. Et istã opinionẽ Jo. an. ipsemet refert τ cũ ea trãsit hic i additio. ad Spec. in ti. in additione magna post p̃ncipiũ, τ eã ẽt refert Lud. ro. in ɔ̃s. suo. cclviij. inci. pñs ɔ̃sultatio, lz oĩa eius dicta nõ referat, eã ẽt refert τ sequit̃ do. Abb. in. l. illud, in. ij. col. j̃. eo. τ do. Car. flo. in. c. ex literis, i. xj. q. ad finẽ. j̃. eo. Istã eãdẽ ɔ̃clusionẽ tz Bald. in. l. fi. in vlti. col. C. de edic. di. adri. tol. vbi dicit q̃d si dicatur vendo tibi castrũ, τ patro-

47 natũ trãsit in venditione tale iuspat. q2 vt ipse dicit inutilis† ampliatio nõ vitiat, alleg. l. cũ precario. ff. de precario. τ. l. si tã angusti. ff. de seruitutibus. Et hoc idẽ vr̃ sentire Bal. recte ɔ̃siderans i ɔ̃s. suo. cclxxxv. inci. quedã mulier, vbi ɔ̃cludit q̃d si qs vẽdit omnes honores τ honorãtias, τ iuspa. trãsit ipsum iuspatro. τ mouetur, q2 illud vbũ honorãtias, nõ ẽ terminus vniuersalis, ergo sentit q̃ si eẽt terminus vniuersalis trãsiret nõ obstãte expressione facta idẽ clare ɔ̃cludit Jo. de ana. in. c. querelã, in fi. j̃. de simo. idẽ ẽt tenet Oldr. clare in ɔ̃s. suo. cccxij. incip. thema questionis.

¶ Aliam opinionẽ in hoc puncto tenuit Jo. cal. in. d. c. vnico. eo. tit. lib. vj. vt distinguẽdũ sit q̃d aut expressio iurispa. fuit facta declaratiue, vt q2 dicatur, vendo villaz cũ omnibus iuribus suis vcz iurisditione, honore, iurepa. τc. τ tunc transeat iuspa. q2 talis declaratio non inducit nouã vel singularem venditionem, aut vero fuit facta expressio nõ declaratiue sed ɔ̃iunctiue, τ tunc lz ipsa expressio nõ fuerit necessaria, putat nõ transire iuspatronatus. Istã opi. post multa refert ibidẽ Gemi. in princ. in. ij. colum. τ ita relidet vnde videtur istam tenere ex quo eam refert vltimo loco, vt nota. gl. in. l. qui filiũ. §. sabinus. ff. ad trebel. Jo. and. in. c. j. de penis. lib. vj. in nouella, τ in. c. j. de sen. excom. τ probat̃ in. l. si idẽ cũ codẽ. §. fi. ff. de iurisdi. om. iudi. τ in. l. bona fides, vbi no. Bar. ff. depositi, τ firmat Bal. in auctẽ. ex testõ. in. ij. col. C. de colla. τ in. l. si mater. C. ne de stat. defun. τ do. Ale. in ɔ̃s. lxxvij. inci. in cau. τ lit. vertente corã Reuerẽdo patre. in. ij. col. τ in ɔ̃s. clxiiij. incip. viso p̃cessu, in principio, in. ij. vol. τ alibi sepe docto. Aliã τ tertiã opinionẽ in hoc puncto tenuit Abb. Panor. in. d. c. querelaz de simo. distinguendo q̃d aut iuspat. exprimitur per dictionẽ τ, vt q2 dr̃ in venditione vendo villã τ iuspat. τ isto casu iuspatronat⁹ nõ transit s̃m eum, mouetur per glos. ibi dicentẽ q̃d copulatiua facit copulatum venire principaliter, vnde dicit Abb. vr̃ hoc casu esse vẽditũ iuspa. p̃ricipaliter sicut est vẽdita villa q̃d eẽ nõ põt, vt in. c. de iure. j̃. e. aut vero iuspa. exprimit̃ p dictionẽ cũ, τ tũc trãsit, q2

48 illa dictio cũ† denotat accessionẽ quãdã, sed per accessionem bene trãsit iuspat. etiam in venditione, vt. s̃. d. est, igitur τc. τ ita dicit limitandũ esse dictum Jo. an. in. d. c. vnico, sed pro veritate predicta distinctio est de mẽte ipsius Jo. an. Istã etiam opinionem qñ apponitur dictio τ, in venditione tenere vr̃ ipse Abb. in. c. quãto. in. iij. col. de iudicijs, licet ibi nihil dicat qñ apponitur dictio cuz. Cõprobatur ista opinio do. Abb. per doctrinã Bar. in simili in auc. ingressi in pen. col. C. de sacrosan. eccl. vbi dicit quod si quis dedicat se religioni cũ bonis suis, expressio honorũ nihil operatur q2 quẽadmodũ bona tacite veniebant accessoria pariter veniunt hoc casu, cũ natura dictionis cũ, sit ɔ̃iungere accessorie. l. j. τ. ij. ff. de pecu. lega. §. si quis ancillas, τ ibi no. insti. de leg. si vero qs dedicaret se τ sua, tunc expressio fit per aliũ modũ q̃ tacite inesset secũdũ gl. ibi, nã tacite bona veniebãt p quãdã ɔ̃ñtiam, sed hoc casu exprimunt̃ p se τ principaliter, q2 natura dictionis τ, est copulare p se τ principaliter, vt. d. l. j. ij. τ. iij. ff. de peculio leg. τ ita bar. vbi. s̃. inferens ad decisionem questionis de q̃a ibi per eum.

¶ Istã tertiam opinionem Abbatis repprobat Jo. de ana. in. d. c. querelã, ad fi. Et mouet̃, q2 vna dictio põt poni pro alia, put est necesse, alleg. gl. notabi. in. l. eas causas. ff. de ɔ̃dõ. τ demõ. τ alia de q̃bus p eũ, vnde dicit ipse qñ iuspa. exprimit̃ per dictionẽ τ, exponitur pro cum, vt sic res potius valeat q̃ pereat. c. abbate. j̃. de verb. signi. l. quoties. ff. de reb. dubijs, τ sic ɔ̃cludit q̃d quocunq3 fiat expressio iurispa. siue p dictionem τ, siue per dictionem cũ, q̃d oĩ casu transeat cũ vniuersitate vẽdita, τ istud ẽt vr̃ sentire Bal. in. d. l. fi. C. de edic. di. adri. tol. vbi loquitur de dictione τ. Et eo. mõ loquit̃ Oldr. in. d. ɔ̃si. cccxij. q2 in casu suo erat ɔ̃cessa ciuitas cũ omnibus iustitijs τc. necnõ ecclesia san. Seruacij cũ omni integritate τc. In hoc subtili puncto verior vr̃ opinio, vt ex predictis ɔ̃stat, q̃ si iuspatronatus exprimitur in venditione vniuersitatis

49 eo mõ quo inest in ipsa vniuersitate, τ sic per dictionẽ† cũ, que accessionẽ denotat, tunc transit cum ipsa vniuersitate vendita, q2 sic nullũ preciũ vr̃ esse statutũ pro ipso iurepat. τ sic nõ põt dici simonia ɔ̃missa, que opinio ẽt mihi placet per rationes. s̃. allegatas, τ maxime p rõnẽ que hz q̃ ẽt in spũalibus illa que insunt sine vitio exprimunt̃, qñ exprimunt̃ prout insunt, vt declarat do. Fel. in spiritualibus loquẽdo in loco. s̃. in principio allegato, τ not. doc. in. l. iij. ff. de lega. j. difficultas stat, qñ iuspa. exprimitur in venditione per dictionem τ, in hoc puncto mihi placet opi. Abb. que vt dixi s̃. etiam de mente Jo. an. in fi. sue doctrine in. d. c. vnico, nec alio modo possunt verificari verba sua ibi. Fũdamentuz est, q2 expressio iurispa. fit per aliũ modum quam insit in vniuersitate, q2 exprimitur eque principaliter cum vniuersitate vendita prout est natura dictionis τ, vt. s̃. d. est, non datur ergo ratio quare venditio ita facta non dicatur de iurepa. sicut de vniuersitate, τ per ɔ̃ñs est necesse dicere simoniam eẽ cõmissam. c. de iure. j̃. eo. vnde debemus dicere q̃d hoc casu nõ transeat iuspa. Quam conclusionem corroboro per doctrinã Bar. in auc. igressi. s̃. allegatã τ inductã. Nec ob. id quod dicit Jo. de ana. s. q̃ vna dictio exponatur p alia, q2 rñdeo quod in dubio verba debẽt intelligi proprie. l. nõ aliter, cũ vulgaribus. ff. de lega. iij. Et ista ɔ̃clusio maxime procederet in foro anime, vt puta quia vbi dubitatur an actus sit simoniacus, fienda est interpretatio in deteriorem partem fauore anime, iuxta notata per glo. in. d. c. vnico, de scrutinio, facit tex. τ ibi not. in. c. iuuenis, de sponsa. τ habetur per do. Fel. sand. in. c. fi. in. iiij. col. de presumpt. per hoc tradens limitationẽ ad regulã que hz q̃d in dubio actus presumitur licitus, τ quilibet presumitur bonus, q̃ reg. limitatur ẽt per eundẽ alijs tribus modis, τ ego alias plenius ipsam regulam ordinaui cũ. xiiij. limitationibus in. c. nulli. de accu.

50 ¶ Sed hic suboritur questio accessoria† an in casu predicto quo venditio censetur simoniaca respectu iurispa. expressi, τ deducta principaliter in venditione teneat venditio saltem respectu vniuersitatis τ aliorum sub ea contentorum. Conclude breuiter q̃d sic. Et ita sentiunt oẽs doctores in. q. preposita dum dubitant, an expressio iurispa. in venditione vniuersitatis impediat quominus iuspat. trãseat, presupponunt ergo quod respectu aliorum in venditione contentorum nõ sit aliquod dubiũ. τ hoc clare sentit Jo. and. in. d. c. vnico. Et istã ɔ̃clusionẽ comprobo p decisionẽ in terminis gl. quam ibi not. doc. maxime Abba. τ Jo. de ana. in. d. c. querelam, de simo. vult enim illa glo. q̃d qñ venduntur plura principaliter, τ est aliquid q̃d vẽdi nõ põt, nõ retractat̃ ɔ̃ctus in omnibus rebus venditis. sed solum in re prohibita vendi. facit reg. vtile, de reg. iur. lib. vj. τ hñ in p̃posito facit. l. j. τ. l. ex mille, cũ multis simi. ff. de euic. Facit ẽt cõis ɔ̃clusio doct. in. c. cũ. m. de ɔ̃stit. τ in. c. dilectus primo, post gl. ibi in verbo, approbantes, de prebẽ. vbi dñt q̃d si quis recipitur in canonicum de presenti τ promittitur sibi prima vacatura, receptio in canonicũ tz τ promissio vacature est nulla. q̃d satis p̃batur in. d. c. dilectus, τ in. c. relatũ. eo. titu. τ multa alia exẽpla possent adduci, de quibus per glo. in. d. regu. vtile, τ per doc. in. l. j. §. si stipulanti. ff. de verbo. obliga.

51 ¶ Secundo dubitatur circa predicta,† an exprimens iuspatr. in venditione eo modo quo. s̃. s. per dictionem τ, posito quod in venditione non veniat, an propter simoniam commissam in vendendo ipsum iuspatro. illud amittat vendens vel priuari saltem debeat per sententiam. Archi. in. c. qui studet. j. q. j. dicit quod non priuatur, nec

tur, nec priuari dz, ⁊ mouetur, quia quando quis vendit iuspatr. ius solum annullat ꝯtum in.d.c. de iure.j.eod. ⁊ ibi do. Barto. belenzi. in apostilis ad Abbaté. illā decisionem refert ⁊ cū ea trā sit. Cōtrariū tñ tz glo. in.c. qz clerici, in verbo, spoliando.j.eo. dicens qd qñ venditur iuspa. tunc applicabitur ipsum iuspat. ecclesie, cui per venditionē talē facta est simoniaca iniuria, ⁊ ibi ēt hoc tenere vr̄ Inn. dicens, quod qñ vēditur iuspat. ecclesia erit libera ab aduocato.i. patrono. ⁊ ibidē Jo. an. Car. ⁊ Abb. ⁊ cōiter alij idē dicunt, ⁊ idē doc. maxime Car. in.d.c. de iure, in vltimis verbis, ⁊ est gl. bona in.c. vnico. in vbo, eidē, eo. tit. lib. vj. ergo ꝓsup ponunt.d.gl. ⁊ doc. qd iuspa. amittat̄ p talē vēditionē, itelligit tñ Jo. an. ibi qd ipso iure nō sit priuatio facta, sz ꝙ ꝓuatio fieri dēat per sniam, ⁊ ibi plenius hoc firmat domi. Cardi. flo. in. iij. oppo. post Goffre. ibidē qd vr̄ equius lz in hoc multi ꝯdicant dicentes, qd nullus processus ⁊ nulla snia requiritur per tex. ibi in vbo spoliando, sed do. Car. ⁊ alij tenentes qd predixi exponunt verbum spoliando.i. priuando per sniam, q̄ꝫ expositionē ēt Ab. Panor. ibi nō improbat. Tertio accessorie queritur pro plena intelligentia huius materie †an posito ꝙ iuspa. nō possit vendi vt.s. si vendatur, debeat preciū restitui emptori, vr̄ dōm qd sic, ex quo iuspa tro. sibi vēditū ꝯsequi nō pōt. Cōtrariū determinat Jo. an. dom. Car. flo. Abb. ⁊ cōiter ceteri in.d.c. de iure, vbi decidunt qd preciū nō restituetur emptori, qz fuit in mala fide emendo ꝯ iuris dispositionē, argu.l. si fundū.C. de euic. ⁊.l. quēadmodū.C. de agri. ⁊ censi. lib. xj. ⁊.c. de hoc.j. de simonia, ⁊ hoc etiam dicit do. Car. in.d.c. qz clerici. in vltimis verbis. Non etiam remanebit ꝓcium apud venditorem, qz non dz locupletari cum iactura emptoris, regu. locupletari, de regu. iur. lib. vj. vnde fm prefatos doc. tale precium applicabitur ecclesie, cui fuit facta simoniaca iniuria.

¶ Et istā opinionem etiā tz in proprijs terminis gl. in.c. de hoc, in vlti. gl.j. de simonia. ⁊ etiā ꝓbatur in illo tex. ⁊ in.§. ⁊ hanc, i auc. quō oporteat epos, ⁊ ibi not. Bart. multa alia ad hoc allegans. Idem Bar. in.§. pre omnibus, quē legit cū princi. in auc. de san. epis. vbi vult hoc eē regulare, ꝙ qñ aliquid auferetur ab aliquo, qz fecit iniuriam ecclesie dz ipsi ecclesie applicari, ⁊ refert ⁊ sequitur Jo. de ana. in.d.c. de hoc, in vltimis verbis, hoc intelligēs hz distinctionem do. Anto. ⁊ Abb. ibidem sup simili puncto ō quo ibi per eos post glo. Quarto, ⁊ vltimo dubitatur circa predicta, †pone ꝙ ipsamet ecclesia patronata emat iuspa. an remanebit libera, quēadmodū si alius emeret, vt.s. ꝯclusuz est, gl. in. d.c. quia clerici, vr̄ velle ꝙ ecclesia nō remanebit libera. alij tenent ꝯ, qz fm eos delictū persone nō nocet ecclesie. reg. delictū, de reg. iur. li. vj. Joan. an. ⁊ do. Ant. ibi distinguunt, qd aut solus prelatus emit. ⁊ ecclesia remanebit libera, qz delictum persone nō dz nocere ecclesie, aut vero prelatus cū collegio emerunt, ⁊ tunc ecclesia nō remanebit libera, sed iuspa. remanebit apud venditorē, ⁊ mouetur, qz delictū prelati, ⁊ capituli nocet ecclesie iuxta no. in.c. ij. de ord. cogn. ⁊ in.d. regu. delictum. Jo. Cal. d. Car. ⁊ Abb. in.d.c. qz clerici tenent opin. quod indistincte ecclesia remanebit libera, ⁊ dicit Ab. remouendo tacitū ꝯriū, ꝙ ecclesia remanebit libera, non ratione sui ꝯctus.s. qz emerit, sed ex eo qz venditor dz spoliari ipso iurepa. vendito, ⁊ si tu dicas isto mō ecclesia ex delicto reportabit cōmodū qd vr̄ indignum. Rn̄det do. Car. ibi qd ecclesia, ⁊ sic ipsi cleri qui deliquerunt emendo poterunt alio mō puniri, ⁊ h̄ opinio ēt mihi plz, qz in dubio est tenēda opi. fauorabilis ecclesie, ar. .l. sunt persone.ff. de religio. ⁊ sump. fune. in fi. ibi, summa esse rōnē que pro religione facit. Cōprobo ēt hanc conclusionem p doctrinā Hosti. do. Ant. Abb. Jo. de ana. ⁊ cōiter docto. in.d.c. ō hoc, vbi ꝯcludunt qd ēt si oēs clerici ecclesie aliqd recipiant simoniace, illud totū applicabit̄ ipsi ecclesie, ⁊ per hec sit expedita hec. xxv. q. principalis. ¶ †Uigesimosexto quero principaliter, qz vidimus an ⁊ qñ in venditione vniuersitatis transeat iuspa. an in locatione vniuersitatis transeat iuspa. ita vt presentatio spectet cōductori, si ꝯtingat ecclesiā vacare locatione durante. In hoc notabili puncto dicas quod si locatio sit perpetua, vel talis per q̄ꝫ vtile dn̄ium in ꝯductorem sit translatum, tunc indubitanter trāsit iuspa. nisi fuerit in locatione exceptū, casus est vbi ita sūmant docto. in.c. ex literis.j. eo. Si aūt locatio sit facta ad tp̄s modicū, gl. ⁊ cōiter doctores ibi sentiunt qd nō transeat iuspa. qz dn̄t ꝙ in casu.d.c. ex literis, ideo transit iuspatr. in ꝯductorē, qz in eum trāsit vtile dn̄ium, ⁊ sic ibi fuit locatio ad longum tp̄s, vbi ergo vtile dominium nō trāsferatur prout in locatione ad modicū tp̄s volunt, ꝙ nō trāseat iuspa. ⁊ hanc ꝯclusionē plene ⁊ clare firmat Pau. ō cast. in ꝯs. suo. ccclxj. inci. venerabilis vir. in. i. col. in prima parte, mouetur inter cetera, qz locare †nihil aliud est q̄ꝫ fructus rei vendere iuxta nota. per Bar. in.l. cotē.§. qui maximos.ff. de public. vnde non censetur venditus fructus iurispa. Et sic presentatio vl ius presentādi qz vēdi nō pōt quēadmodū nec vēdi pōt ipsuz iuspa.c. de iure.j. eo. ⁊ istā decisionē Pau. de ca. refert, ⁊ simpliciter sequitur do. Fel. sand. in.c. cū bertol. in penul. col.s. de reg. iuris. Cōtrariū tñ in hoc mēbro tenent do. Car. flo. ⁊ Abb. in.d.c. ex literis, ⁊ mouet̄ do. Car. qz in ꝯductorē ad tp̄s modicū trāsit commoditas, dato ꝙ nō trāseat vtile dn̄iuz, igitur fm eū transibit ⁊ ꝓsentatio vel ius presentandi, qd est quedā cōmoditas vel qdā fructus iurispa. ita.d. Car. ibi in prima. q. lz nō ita clare. Ab. autem ibi mouetur, qz ꝯductor vel colonus possidet naturaliter sibi, lz ciuiliter dn̄o, vnde rōne sue naturalis possessionis poterit presentare. Item mouetur qz quemadmodū colonus percipit alios fructus, ita dz percipere istum fructum presentationis. Tertio ⁊ vltimo mouetur quia tex. in.d.c. ex literis loquitur idistincte, ⁊ sic dz intelligi in oi locatione. Mihi placet opinio primo loco relata q̄ etiam videtur magis cōis, ⁊ eam comprobo tali fundamento. nā conductor maxime ad modicum tempus †non facit fructus suos qui breui tempore non renascuntur.l. diuortio.§. si fundum, ⁊ ibi Bal. ⁊ doc. no.ff. solu. matri. sed fructus presentationis est huius modi, quia non renascitur omni anno, sed tantummō percipi potest talis fructus vacante ecclesia vel capella, igitur nō spectabit ad conductorem, ⁊ tenendo istam conclusionem nō obstant fūdamenta do. Car. ⁊ Abbatis.s. in contrarium deducta.

¶ Primo enim non obstat dicere ꝙ conductor hz cōmoditates, ⁊ alios fructus, ergo istū fructū presentationis habere dz qz ꝯsequentia nō est bona ex quo, vt.s. dixi presentatio est fructus q breui tempore non renascitur. Scdō respondeo vt per Paul. de ca. vbi.s. qd fructus presentationis emi non potest quemadmodum alij fructus, sed conductor censetur fructus emere, vt.s.d. est, igitur ⁊c. Non ob. mō fm, dum dicebatur quod ꝯductor, vel colonus possidet naturaliter, ergo presentare potest, qz verior opinio est qd colonus nō possidet sibi aliquo mō nec ciuiliter nec naturaliter.l. nō solū.§. quod vulgo. vbi glo. ⁊ Bart.ff. de vsucap. gl. in .§. possidere, insti. de interdi. Bar. in.l.j. in fi. princip.ff. de acquirē. posses. ⁊ faciunt nota. in.l. colonus, eod. tit. Non ob. etiam vltimū.s. quod.d.c. ex literis loquatur indistincte, qz non est absurdū intelligere illū tex. ⁊ limitare, vt tm̄ procedat in cōductore ad longum tp̄s pp fundamenta.s. facta argu.l. nō est nouum.ff. de legi. ⁊ sic remanet expedita hec notabilis ⁊ quotidiana questio, q̄ꝫ alibi ita plene tactam non reperi. ¶ Sed suboritur questio accessoria ad predicta †quid si sit consuetudo ꝓut est Mediolani qd vicini vel parochiani rectorem presentent episcopo, ⁊ reperiatur dom⁹ alicuius ex illis parochianis locata, an presentatio spectabit ad conductorem, an ad dominum domus. In hoc pūcto ego credo attendēdos eē terminos ꝯsuetudinis, qz ꝯsuetudo nō egreditur terminos suos, vt dicit Bar. in.l. post dotē.ff. solu. matri. in penulti. col. in auc. qui rem, in fi.C. de sacrosan. eccle. do. Alexan. in ꝯs. suo. ix. incip. viso themate, in prin. in. iij. vol. Cōsiderabitur ergo, an dn̄i domoꝝ tm̄ ꝓtare ꝯsueuerint, an ēt ꝯductores, ⁊ sic illi qui habitant in illa parochia, ⁊ vide que dicā.j.q. xxviij. an āt talis presentatio que fit ex dicta ꝯsuetudine fiat vigore iurispatr. declaraui.s. super verbo, ꝯpetens alicui. in. xxv. q. in fine.

¶ Uigesimoseptimo quero, †an cū vniuersitate pignori data trāseat iuspa. ita vt vacante postea ecclesia vel capella possit creditor presentare. Conclude breuiter quod non, casus est secundum cōem intellectum, vt per Abb. ibi in primo notabili. in.c. cū bertoldus.s. de re iud. ⁊ ibi notatur ⁊ in.c. ex literis.j. eod. ⁊ firmant Jo. de imo. ⁊ Abb. in.c. fi. in fine. de ꝯcessio. preben. ⁊ si tu dicas que est ratio diuersitatis, quare iuspatr. transit cū vniuersitate vēdita, vel alienata, vel cum hereditate in qua quis succedit. ⁊ non cum vniuersitate pignorata, docto. in dictis locis plures ratiōes assignarunt, Goffre. enim in.d.c. ex literis, vt ibi referunt Jo. an. ⁊ do. Cardi. dixit rationem eē, qz lz p ꝯctū pignoris transeat possessio in creditorem, tñ absurdum est qd ratione talis possessionis possessio ecclesie transeat in creditorē, sed vt dicit do. Car. vbi.s. hoc non est reddere rōnem nec probatur cā absurditatis. Aliam rationem assignauit Inno. vbi.s. dicēs quod iō in ꝯctu pignoris non transit iuspa. quia in creditorem non transit vtile dominium directum, ista etiam ratio vt vides non tollit difficultatem. Aliaz rationem assignauit Host. vbi.s. dicens quod ratio est, qz pignus non consistit nisi in his que quis de bonis suis facit obnoxia.l. q filios.C. q res pigno. ob. pos. c.j. ⁊. ij.s. de pig. ista etiam rō nō est bona, qz lz de p se iuspa. nō posset obnoxiari, tamē videretur dz secus eē qñ vniuersitas in qua eēt iuspa. obnoxiaretur. vt in simili videmus qñ vniuersitas venditur vt diximus.s. in. viij. q. ⁊ notatur in.d.c. ex literis, vnde melior ratio, ⁊ cōis est q̄ꝫ assignauit

glo. vltima in. d. c. cū bertoldus. s. qḋ iō nō trāsit iuspa. in ɔ̄ctu pi-
59 gnoris, † qꝛ creditor tenetur restituere omnē fructū vel quasi quē capit ex pignore, vel in sortē ɔputare, ꝛ si fructū ɔsumpsit tenetur extimationē ɔputare, vt no. in. l. j. ꝛ. ij. C. de pigno. acti. ꝛ in. c. j. de vsur. s. si iuspatronatus trāsiret in creditorē, ꝛ presentaret, nō posset restitui ipse fructus. s. ipsa presentatio. nā si creditor presentaret ꝛ presentatus institueretur, nō deberet postmodū moueri, vt in. c. ɔsultationibus. j. eo. ꝛ in. c. querelā, de elec. nō posset ēt dari estimatio, qꝛ presentatio est inestimabilis tanꝙ̄ res annexa spūalitati, ꝛ istā rōnē sequunt̄ Abb. ꝛ do. Fel. circa finē, ꝛ cōiter docto. in. d. c. cū bertoldus. ꝛ ēt Abb. illā tꝫ in. d. c. ex literis, in. ij. colū. lꝫ de gl. in. d. c. cū bertoldus, nō faciat mētionē, ex hac rōne infert Abb. in. d. c. cū bertoldus, in col. penul. quod si ratione iurispat. aliqua pensio deberetur patrono, illa trāsiret cū pignore in creditorē, eō quia posset restitui ꝛ in debitum compensari, ꝛ sic cessat hoc casu ratio predicta quod est nota. dignū aliqualiter tñ predicte cōclusioni repugnare videtur quod dicit Ro. in singulari suo incipiente, queritur a me, charta. xv. col. iiij. allegādo tex. in. l. eleganter. §. si. ff. de pigno. actio. vbi ɔcludit qḋ creditor in castro sibi pignori dato potest iurisditionē exercere, tamen si recte perpēdis ex predictis patet solu.

60 ¶ † Uigesimooctauo quero, an cum vniuersitate in dotez data trāseat iuspatro. ita qḋ vacante ecclesia vel capella p̄sentatio spectet ad maritū ꝛ nō ad vxorem. Istā questionē attingunt Do. de rota in decisionibus nouis, decisio. x. incipiente, fuit dubitatū, sub hoc eo. ti. ꝛ decidunt ꝙ maritus poterit presentare, ꝛ hoc maxime procedit fm̄ eos si hoc habeat ɔsuetudo, si tamen cōcurrant maritus ꝛ vxor in presentando prefertur presentatus ab vxore, ꝛ quod maritus possit presentare mouētur, qꝛ maritus est domin⁹ rerum dotalium viuente vxore. l. dote ancillam. C. de rei vendit. vel ad minus hꝫ vsumfructum in rebus dotalibus, ex quo tenet̄ onera matrimonij supportare, cap. per vestras, de dona. inter vir ꝛ vxorem. Preterea dicunt ipsi, presentare est fructus iurispa. ergo cū maritus sit in possessione ville vel alterius vniuersitatis i q̄ sit iuspa. merito eo iurepa. vti potest. c. consultationibus. j. eo. qḋ autem vbi concurrant maritus ꝛ vxor in presentando preferatur presentatus ab vxore, mouentur per simile, quia si tutor ꝛ pupillus concurrant in presentando diuersos, prefertur presentatus a pupillo. vt per Jo. and. in. c. ex eo de electio. lib. vj. de hoc tñ vltimo dic vt. s. dixi super verbo, competens alicui. q. iiij. Contrariā opinionem tꝫ do. Ant. de but. in. c. fi. s. de ɔcessio. prebē. quez ibi refert ꝛ sequitur Jo. de Jmo. in fi. dicunt enim prefati docto. qḋ presentatio in. q. proposita spectat ad vxorem ꝛ non ad maritum, ꝛ mouentur, quia iuspa. est quedā honorificētia quo ad actū presentandi, que non est proportionabilis ad sustentationem onerum matrimonij, ideo nō trāsit in maritū sicut non transiret in creditorem occasione pignoris sibi dati, quia tales fructus non sunt
61 compensabiles in debito. † ꝛ per istud fundamentum idem etiam tꝫ Abb. ibi subijciens ꝙ ista opinio est verior, subtilior, ꝛ elegantior. Eandem opinionem tenere videtur domi. Fel. sand. in. c. cuz olim. in. j. col. de maio. ꝛ obe. referendo do. Anto. ꝛ Jmol. vbi. s. Idē ēt clarius tenet domi. Fel. in. c. causaz, in. iiij. col. de prescrip. ꝛ allegat idem tenere Pau. de eleaza. in disputatione sua incipi. patronus ecclesie san. Martini. col. x. ꝛ in repeti. c. nobis in pen. col. j. eo. ꝛ cum illa opi. Pau. vbi. s. transit simpliciter Pe. de ancha. in cle. plures. eo. tit. in. iiij. colū. vbi refert argumenta prefati Pauli. Reperio tñ qḋ do. Fel. in. d. c. cū bertol. in vlti. colū. dicit ꝙ cum semel allegasset in Rota opi. Jmo. in. d. c. fi. non fuit exauditus, ꝛ qḋ pro opi. rote adducebatur tale fundamentum, nā maritus lucratur fructus perceptos ꝛ ɔsumptus vnde cū nō habeat eos restituere, frustra fit equiparatio de ipso ad creditorez qui dꝫ fructus perceptos restituere, preterea adducebatur, vt ipse dicit aliud fundamētū, qꝛ tex. i. d. c. ex literis. j. eo. solū ɔsiderat ꝙ cum vniuersitate trāsit ius presentandi, ꝛ sicut ad possessorem transeūt alij fructus rei possesse, ita transibit presentatio, subdit tamen do. Fel. qḋ pro tūc nō fuit aliter ɔclusum in Rota eo quia etiam do. Anto. de but. ꝛ Abba. in. d. c. fi. tenent contra Rotam.

62 ¶ † Pro ista etiam opinione ego adduco simile bonū. nā maritus nō pōt percipere fructus ex rebus dotalibus q̄ñ in breui non renascunt̄. l. diuortio. §. si fundū. ꝛ ibi no. ff. solu. ma. sed presentatio est hmōi, qꝛ nō fit oī anno. sed raro. s. vacante ecclesia, ergo ad maritū nō dꝫ spectare, in pūcto iuris, vr̄ mihi verior opinio, ꝙ ad maritū trāseat ius presentandi, ꝛ in tm̄ transeat, ꝙ ad vxorē non spectet, ꝛ sic approbo opi. Rote in vno, in alio tñ mihi vera nō vr̄. s. inquātū dicit ꝙ si maritus ꝛ vxor cocurrant ꝙ prefertur p̄sentatus ab vxore, id enim falsum vr̄, ꝛ hoc totum dico ineuitabiliter ꝓbari in. d. c. ex literis, a fortiori, ibi enim iuspa. transit in conductorē vniuersitatis ad longū tp̄s, ꝛ tñ minus ius hꝫ talis in rebus ɔductis ꝙ̄ maritus in dote, vt expresse dicit Bal. in. l. doce ancillā. C. de rei vendi. maritus enim hꝫ ꝓprie dominiuz dotis, vt dicit Bal. in. l. in rebus. in. iij. notabili. C. de inre do. patronatus ergo transire dꝫ in maritū cū vniuersitate in dotem data, ibi etiaz prefertur ɔductor locatori in presentatione. ergo etiā dꝫ preferri maritus vxori a fortiori, qcq̄d dixerit Rota, cuius fundamentuz non est concludens in proposito nostro vt de se patet, ꝛ per. d. c. ex literis etiā rñdetur ad vnum argumentum qḋ fit pro cōtraria parte. s. ꝙ vbi in aliquo titulo etiā vniuersali requiritur specialis traditio rex. Nō pōt trāsire iuspa. qḋ singulariter trāsire nō pōt. quo argu. inter cetera fundabatur Pau. de eleaz. in. d. sua disputatione, predictū. n. c. ex literis, ꝓbat ɔ̄riū vt ēt ibi dicit Jo. and. col. ij. ꝛ do. Ant. de but. ꝛ ēt do. Car. flo. q. xj. ꝛ plene. j. dicā in vlti. q. huius verbi, in ver. sꝫ hic suboritur qḋ. Et tenendo istā opinionē nō obstat etiā fundamētū doctox ɔ̄riū tenentium dū dicūt
63 ꝙ iuspatro. † vel presentatio est quedā honorificentia que non est proportionabilis ad onera matrimonij sustētāda, propter q̄ onera datur dos, qꝛ ad istud fundamentū credo faciliter responderi posse. vnde dico ꝙ licet vex sit qḋ presentatio non sit fructus habilis ad sustentationem onerū matrimonij, sufficit qḋ ipsa vniuersitas in qua est iuspatr. ad id sit habilis, ꝛ vbi vniuersitas trāsfertur nō ɔsiderat̄ ipsuz iuspatro. sed trāsit accessorie, pꝫ in. d. c. ex literis. vbi locat̄ vniuersitas in qua est iuspa. ꝛ tñ vex est dicere qḋ iuspa. locari nō potest, arg. c. de iure. j. eo. ꝛ tamen transit cum vniuersitate locata. Rō est qꝛ ipsum iuspa. non hr̄ in ɔsideratione sꝫ transit accessorie. ista sunt verba Abbatis in effectu post alios i. d. c. ex literis, in primo notabili. vbi dicit qḋ ideo iuspa. transit cū vniuersitate, quia contractus videtur initus super rebus temporalibus, ꝛ non super iurepatrona.

¶ Pari modo dicimus quando vniuersitas in qua est iuspatro. venditur, certe pretium non est proportionabile ad iuspat. in. d. c. de iure, ꝛ tamen transit in emptorem vt dixi. s. in. viij. q. huius verbi. Ratio est, quia iuspatr. non consideratur in venditione, sed accessorie transit. Jn proposito ergo dicamus, ꝙ licet vex sit qḋ iuspatro. vel presentatio nō prosit ad onera matrimonij sustētanda, tñ accessorie transeat cū vniuersitat in dotem data, qꝛ nō ɔsideratur ipsum iuspa. de per se. Et hāc solu. arbitror verissimā. Nō obstat etiam aliud. s. inquantum. d. est quod maritus non potest pci-
64 pere fructus † qui in breui nō renascunt̄., qꝛ dico qḋ maritus non pcipiet istū fructū p̄ntationis tanꝙ̄ maritus ꝛ tanꝙ̄ iuspatro. sit de rebus dotalibus, sed percipiet tanꝙ̄ possessor vniuersitatis, ꝛ p quādā ɔsequentiā. vt dixi. s. Et in istā opinionem ēt inclinare videt̄ do. Car. flo. in cle. plures, in. vj. q. eod. titu. vbi reprobat opi. Pau. de elea. in. d. sua disputatione, ꝛ sic remanet prostrata ista opinio do. Ant. Jmo. ꝛ sequaciū de quibus. s. Cogita tñ bene si casus ɔtingat pp auctoritatem tantox patrum. Et tenendo premissaz opinionē ex ea inferri potest ad aliam decisionē. ꝙ si quis decedat relicta vxore vsufructuaria plenaria, qḋ presentatio spectabit ad eā ꝛ nō ad heredē, presupposito qḋ in hereditate eēt iuspa. Tenendo tñ aliā opinionē de qua. s. Cōtraria ɔclusio eēt fienda quare bene ɔsidera oīa predicta, ꝛ istū vltimū pūctū in specie attingunt moderniores repetentes in. l. titia. §. titia. q. xxxix. ff. de leg. ij. ꝛ q̄dā alia pūcta ibi in proposito attingunt de vsufructuaria an ꝛ q̄ñ ei ɔpetat ius presentandi, sed ex predictis ad illa colligitur decisio. ꝛ faciunt que dixi. s. in. q. xxvj. huius verbi.

65 ¶ Uigesimonono quero † an iuspatrona. transeat in fiscum ex cōfiscatione bonox, istā difficultatem sentit gl. in. c. filijs. xvij. q. vij. dicit enim illa gl. quod iudex laicus pōt cum vniuersitate priuare aliquē iurepat. sed p se nō pōt allegat tex. in arg. in. d. c. ex literis. j. eo. vult ergo. d. gl. quod si iudex ɔfiscat bona alicuius, qḋ etiaz iuspatrona. transeat cū ipsis bonis. Eandē opinionē tenent Jo. and. ꝛ Abb. in. c. nobis. j. eo. idē Abb. in cap. cū laici. j. eo. ꝛ in. c. q̄to in. iij. col. post do. Anto. ibi. s. de iudi. sed ibi do. Anto. nihil dicit de hoc, idē tenet do. Car. flo. in. d. c. quanto, dicens se ɔsuluisse, ꝛ ibidem Jo. de Jmo. ꝛ allegant. d. cap. ex literis. ꝛ glo. singularē in. d. c. filijs. Contrarium decidere vr̄ glo. in. c. satis peruersum in simili. l. distic. ꝛ clarius in proposito nostro glos. in cle. pastoralis, in verbo, subiecte, de re iudic. que formaliter dicit qḋ per damnationem vel ɔfiscationem iudicis secularis non perdit qs iuspa. sed Abb. in dictis locis respondet qḋ non obstant dicte glo. qꝛ loquuntur q̄ñ iudex secularis in specie, ꝛ de p se vellet priuare aliquem iurepa. tunc. n. nō pōt. d. c. q̄to, de iudicijs. Nec ɔsuetudo in ɔ̄riū valeret qḋ iudex laicus se intromitteret de iure pat. ita ɔcludunt do. de Rota in antiquis decisionibus, sub titu. de consuetu.

de ɋsue. decisi. liij. ⁊ istā opinionē vr̄ tenere Bal. in. l. j. C. de bonis lib. ⁊ in. l. fi. in pe. col. C. de edic. di. adri. tollē. vbi dicit q̄d si iudex 66 †secularis mittit aliquē in possessionē h̄rditatis, vr̄ ēt mittere in possessionē iurispa. ⁊ ista opinio bene probatur arg. dicti capi. ex literis, vbi iuspa. transit in eum in quem transit vniuersitas.

¶ Probatur ēt q: ea que transeunt ad heredē extraneū, transeūt in fiscū. l. j. ij. iij. ⁊ ibi not. ff. de bonis dāna. ⁊ facit no. p Bar. in. l. si finita. §. si de vectigalibus. ff. de dam. infec. sed iuspat. trāsit ad ad extraneos heredes, vt nota. in. c. j. 𝔍. eo. ⁊ in. c. filijs. post gl. xvj. q. vij. igitur ⁊c. Opinionē tamē q̄. s̄. dixi vr̄ velle gl. in. d. clemen. pastoralis, tenet Arch. in. c. filijs. xvj. q. vij. ⁊ do. Anto. de bur. in. d. cle. pastoralis. dicens quod immo in confiscatione bonoꝝ nō trāsit iuspa. ⁊ mouetur ex pluribus, ⁊ inter cetera, q: iuspa. est quid spirituale. c. quāto, de iudicijs, ⁊ iō ſm eū nō potest iudex secularis pronunciare tacite vel expresse, directe vel indirecte super 67 eo. allegat. c. tuā. de ordi. cogni. itē mouet̄ do. Ant. †q: certi sunt modi inducti a iure canonico per quos transferri potest iuspa. in alium, de quibus in. c. cū seculū, ⁊ in. c. j. 𝔍. eo. lib. vj. sed inter illos modos non reperitur iste. s. p viā ɋfiscationis iudicis secularis, ergo stabimus sub regula negatiua, eo maxime ſm eum, q: istud vr̄ exorbitans, quod ius spirituale sine licētia epi p laicū in aliū trāsferat, ⁊ sic nō debet fieri extensio argu. l. si vero. §. de viro. ff. solu. matri. ⁊ regu. que a iure, de reg. iur. li. vj. subdit tn̄ sub dubio forte q̄d iudex ecclesiasticus pp delictū cōmissū ex quo bona veniūt ɋfiscanda, poterit illud ius confiscare fisco ecclesie, argu. notat. p gl. in. c. q: diuersitatē, de ɋcess. pb. Istā opinionē ⁊ fundamēta. d. Ant. refert ⁊ sequitur Jo. de Jmo. in. l. insulam. ff. solu. matri. subjciens q̄d hec pars forte est de iure verior. ⁊ ēt mouent̄ p̄fati doctores p cle. pastoralis, de re iud. in. §. rursus. in fi. vbi illa sn̄ia imperatoris non trahitur ad feudū ecclesie q̄d tenebat rex Rober. 68 ɋdēnatus vt ibi. Istā ēt opinionē q̄d iuspa. †nō trāseat in ɋfiscatione bonoꝝ tꝫ do. Card. flo. in cle. plures, in prin. in. viij. q. eod. titu. dicit tn̄ ibi quod non remanebit iuspatro. apud patronū. sed redibit ad ecclesiā patronatā per tex. in arg. in. c. quibusdā. de penis. ⁊ in. c. felicis, de penis, lib. vj. §. si qua vero, ⁊ dicit q̄d Bart. ⁊ Salice. ɋsuluerunt q̄d ɋfiscatis bonis vasalli ecclesie ob crimē lese maiestatis feudū reuertitur ad ecclesiā, discordat tn̄ Card. ab eo q̄d dicit do. Ant. s̄. relatus, q: vult do. Ant. q̄d iuspa. poterit ɋfiscari fisco ecclesie per iudicem ecclesiasticū. Car. autē vult q̄d applicetur ipsi ecclesie patronate que per hoc remanebit libera. mouetur ēt Car. alio colorato fundamento, q: si fieret ɋfiscatio iurispa. ageretur de preiudicio ecclesie. q: nunq̄ eēt spes q̄d ipm iuspa. ad ecclesiā reuerteretur, sicut q̄n est apud patronū, q̄d ēt in simili dicit Jo. de imo. in. c. fi. in fi. de rebus eccle. nō alienādis, ⁊ istud ēt est fundamētū do. Ant. ⁊ Jmo. in locis. s̄. allega. ⁊ subjcit do. Car. vbi. s̄. q̄d hec opinio, licet omnino nō probetur in dictis iuribus, tamen quia est fauorabilis ecclesie sustineri potest.

¶ Eandē ɋclusionē refert, ⁊ sequit̄ do. And. siculus in. c. quanto. in. viij. col. s̄. de iudi. dicens formaliter q̄d eo casu quo ɋfiscat iuspa. spectās ad laicū q̄d applicat̄ fisco ecclesie, ⁊ erit effectus ſꝫ eū q̄d iuspa. extinguet̄, ⁊ ecclesia remanebit libera sub p̄tāte epi. alleg. arch. in. c. ɋsiderādū. xvj. q. vij. ⁊ Jo. de Jmo. in. d. cle. pastoralis, ⁊. d. Ant. in. c. nobis. 𝔍. eo. ⁊ Bal. in. l. j. C. de bo. lib. ⁊ gl. in. c. maximū. j. q. vij. q̄ nihil facit, eādē ɋclusionē tꝫ. d. Prepo. di 69 ui Ambro. in. c. j. in pe. col. x. di. vbi d̄t q̄ in trāslatione † vniuersitatis odiosa, puta in ɋfiscatione bonoꝝ nō trāsit iuspa. secus in trāslatiōe volūtaria, ⁊ fauorabili, volūt ergo p̄fati doc. in effectu q̄d in ɋfiscatione bonoꝝ iudicis secularis non veniat iuspa. ⁊ sic volunt q̄d nō transeat iuspa. ad fiscū secularē, lꝫ vniuersitas bonorum transeat, istam ēt opi. tenet in effectu do. Fely. sandeus in. d. c. quanto. in. iij. col. allegando do. Anto. ⁊ Jmol. in. d. cle. pastoralis, ⁊ Jmo. in repeti. l. si insulā. ff. solu. matri. mihi magis plꝫ in puncto iuris opinio primo loco relata. s. q̄d iuspa. trāseat in confiscatione bonorū ad ipsū fiscū ad quē transeunt alia bona, lꝫ alia sit equior. s. quod ecclesia remaneat libera, ⁊ hanc opinionem ineuitabiliter probant argumenta. s̄. pro ea adducta, maxime tex. in d. c. c. ex literis, itē quia vt dictum est ea que transeunt in heredē extraneum, transeunt in fiscum, quod argumentum in isto articulo facit Card. floren. in dicta clementi. plures.

¶ Et eam comprobo per simile. quia videmus quod si emphiteosis ecclesiastica trāsit ad heredē extraneū, ⁊ ɋtingat emphyteotā delinquere. Jta q̄d bona eius ɋfiscentur, talis emphyteosis ēt trāsibit ad fiscū, ita ɋcludere vsr̄ doc. in. l. si finita. §. si de vectigalibus. ff. de dā. infe. ⁊ in locis ibidē memoratis p do. Alex. ⁊ idem vult Bald. in. l. j. ff. si ager vectigalis, ⁊ ibidē Albe. in ver. quero an in re emphyteotica. Bal. in. c. in presentia. in. vij. col. de pbatio. in. l. sed ⁊ si possessori. §. si iurauero. ff. de iureiur. in. c. litere, de dila. ⁊ probatur in. l. j. C. de bo. liber. ⁊ ibi glo. Bart. ⁊ alij dicen- 70 tes† q̄ iuspa. liberti non trāsit in ɋfiscatione bonoꝝ, q: nō vadit ad extraneū heredē. Et iō dicit ibi Bar. in vltimis verbis, q̄d si bona alicuius ɋfiscantur, nō trāsit in fiscū nisi illud q̄d trāsiret in extraneū, q̄d dicit eē ꝑpetuo notandū, ⁊ dicit ibi Pau. de cast. in vltimis verbis, q̄d cū emphyteosis ecclesiastica nō trāseat regulariter in extraneum heredē, nō trāsibit ēt in fiscum, si tn̄ presupponatur, quod emphyteosis trāseat ad extraneū heredē, puta ex pacto apposito in inuestitura certe trāsibit in fiscū p supradicta. Ergo in proposito dicamus q̄d iuspa. trāsibit in ɋfiscatione bonorū ad fiscū ppea q: trāsit cū vniuersitate ēt ad extraneos h̄rdes, vt ɋcludūt cōiter doc. sup hac rub. ⁊ in. c. cū seculū, ⁊ in. c. ex literis, 𝔍. e. ⁊ Ab. in. c. j. 𝔍. e. ⁊ doc. i varijs locis. s̄. p me memoratis i. viij. q. huius verbi. Aduertēdū, q: istud simile de emphyteosi ecclesiastica intelligitur p Bar. ⁊ ro. ⁊ do. Alex. in. in. d. §. si de vectigalibus, ⁊ per doct. ibidē, relatos p do. Alex. hoc mō vꝫ, q̄d lꝫ emphyteosis ecclesiastica trāsiret in fiscū in publicatione bonoꝝ, tn̄ est in facultate ecclesie repetere ipsā emphiteosim a fisco p tex. in §. j. in auc. de aliē. ⁊ empy. ⁊ sic attēto isto simili pari mō vr̄ dōm in iurepa. ⁊ sic in effectu istud simile potius vr̄ probare opi. dom. Car. in. d. cle. plures, ⁊ tāto magis q: Roma. ⁊ do. Alex. in. d. §. si de vectigalibus, allegant. d. c. felicis. §. si qua vero, de penis, li. vj. Si ergo voluerimus tenere opi. glo. in. d. c. filijs ⁊ sequacium, licet alia tanq̄ equior sit amplectenda, oportebit facere fundamentum super. d. c. ex literis, ⁊ super. d. c. cū seculū. Et ipsā opinionem tenendo respondeo ad argumenta contraria.

¶ Nō obstat igitur primo fundamētū q̄d faciebat do. Anto. s̄. re- 71 latus vꝫ q̄ ex quo iuspa. †est quid spirituale vel annexū ſꝫ cōem opinionem iudex laicus nō hꝫ iurisditionem super eo, nec directe nec per indirectum ⁊ sic nec iudicando in specie de iurepatro. nec in genere, quia respondeo quod fateor obiectum, sed dico quod iuspatro. transit virtute accessorij, seu quia est accessorium ad vniuersitatem. d. c. ex literis, non autē trāsit propter iurisditionem, vel sententiam iudicis. Nō obstat etiā aliud duꝫ dicit do. Ant. quod inter modos inuentos a iure ad trāsferendum iuspatrona. de vno in alium non reperit̄ hic modus confiscationis seu sententie iudicis secularis, quia respondeo quod non reperit̄ vnus modus magis specificatus quantum potest transferri iuspat. de vno in alium vt satis probat tex. in. d. c. cum seculum, ibi, rōne feudorum emptorum, vel alio modo acquisitorum, vel etiam alio mō iuspatrona. acquisiuerit, que verba sic geminata probant quod dixi. Nō ob. quoq̄ cle. pastoralis. §. rursus, q: rn̄deo q̄d illa sn̄ia non facit mentionem de iurepa. vt d̄t Abb. Panor. in. d. c. quāto, vel aliter non reperit̄ iure cautum quod illud feudum ecclesie sit accessorium ad alia bona prout est iuspa. ⁊ propterea ille text. non ob. Non obstant quoq̄ iura alleg. per do. Car. in. d. cle. plures, videlicet dictum capit. in quibusdam, ⁊. d. c. felicis. §. si qua vero, q: non loquunt̄ in terminis nostris vꝫ q̄n iudex secularis proferret sn̄iam sup vniuersitate bonoꝝ, sed cap. in quibusdam, loquitur de sn̄ia lata a iure in specie super iurepatronatus, quod dꝫ applicari ipsi ecclesie patronate, cui iniuria est facta per occisionem vel mutilationem rectoris. tex. vero in. d. c. felicis, non loquitur pariter de sententia iudicis secularis. Jtem non loquitur in casu quando in vniuersitate vel bonis condemnati erat iuspat. vel tale quid quod transeat cum vniuersitate.

¶ Non ob. mō vltimū dū dicebat̄ q̄d si iuspat. trāsiret in fiscum ageret de preiudicio ecclesie, q: nō esset spes q̄d reuerteret̄ ad ecclesiā aliquo tpe, q: pōt dici q̄d istud nō est preiudiciū ɋsiderabile, nec hoc reperit̄ iure cautum in terminis istis vel talibus in quibus militet eadem ratio, vel dicamus q̄d transibit in fiscū, ⁊ apud illū durabit tāto tpe quāto fuisset duraturum penes patronum, arg. l. lex vectigali fundo. ff. de pign. ⁊. l. pere. §. prediū. ff. de leg. ⁊ l. statius. §. cornelio felici. ff. de iure fisci. ⁊. c. j. in fin. de cap. córadi. in vsibus feudo. cum simi. ⁊ sic stat defensata opi. gl. in. d. c. filijs, ⁊ sequacium, opinio tn̄ do. Ant. vr̄ vt dixi equior. s. quod nō transeat iuspa. in fiscum, ⁊ vltra. s̄. adducta eam etiam sequit̄ reuerendus, ⁊ excellens doctor do. Andreas pomus, auditor Rote apostolice, ⁊ mihi pater obseruandus in. d. c. quanto, de iudi.

72 ¶ †Trigesimo quero, posito quod iuspa. trāseat in confiscationē bonorum vt. s̄. ɋclusum est, pone q̄ quis priuetur in specie iurepronatus pp delictū circa ipsum iuspa. ɋmissum, an illud iuspat. euanescet, ita q̄d ecclesia libera remaneat, an vero iuspat. acqrat̄ ipsi ecclesie, ita q̄ sit pr̄ona sui ipsius, istā. q. tāgit gl. in. c. q: clerici. 𝔍. eo. ⁊ d̄t q̄d hoc casu iuspa. acqret̄ ipsimet ecclesie pr̄onate cui facta ē iniuria p delictū, ad q̄d faciūt no. p Aret. ⁊ Fel. ⁊ Mod.

in rub. §. de iudi. veritas est, ⁊ cōmunis opinio q̄d ecclesia remanebit libera a patrono vel aduocato ita q̄d ille ad quē primo spectabat institutio nunc habebit liberā collationē. Ita ɔcludit Inno. Jo. an. do. Car. flo. Abb. ⁊ ceteri cōiter in. d. c. qꝛ clerici, ⁊ vt dicit Abb. ibi, hoc etiam fuit de mente glo. predicte, quia secundum eum proprie loquēdo ecclesia nō pōt esse patrona sui ipsius. Eādē conclusionem firmat glo. in cap. vnico, in verbo, eidē, eod. ti. lib. vj. ⁊ ibi communiter doc. sequuntur.

73 ¶ Trigesimoprimo quero † an iuspa. possit de per se vel sine vniuersitate in solutū dari creditori, vel an possit in solutū capi a creditoribus. Cōclude q̄d nō, qꝛ ius patronatus non recipit estimationē. c. de iure. j. eo. in versi. ⁊ p hoc alias dixi, ⁊ refert ⁊ sequitur do. Fel. sandeus in. c. cū bertoldus, in vlti. col. §. de re iudica. Idē reperio tenere Bal. in ɔsi. suo. xxxij. incipiente qdā nobilis, in. iij. vol. vbi clare dicit q̄d cum vniuersitate pōt in solutum dari, secus si res particulares dentur in solutum. Et faciunt ea que dicta sunt de venditione vniuersitatis. §. in hoc eodem versiculo. q. xxiij. ⁊ sequentibus.

74 ¶ Trigesimoscōo quero † an ille penes quē est factū sequestrum ecclesie vel iuspa. iuxta. c. examinata. §. de iudicijs, possit p̄ntare si ɔtingat ecclesiā vacare. Abb. post Host. ⁊ butrig. in. d. c. examinata. viij. col. ver. sed qꝛ. §. visuȝ est, ɔcludit q̄d nō, mouet̄ qꝛ sequester fructus colligit nomine alieno queādmodū creditor pignoris, vn̄ cū fructū restituere teneatur sequester ⁊ fructus presentationis facte non posset restitui, vt ēt explicant docto. in. c. ex literis. j. eo. igitur sequester presentare nō poterit. Cōtrariā opinionē tȝ Inn. in. d. c. examinata, ⁊ sequitur do. And. barb. ibidē in. xvj. col. versi. tu pōdera, motus qꝛ aut sequester est custos tantū, ⁊ tūc p̄ntare poterit, qꝛ erit fauor ecclesie, ⁊ nō presentare esset dissipare fructus sequestri, aut est possessor, ⁊ tūc ƀm eū nō est dubiū q̄d poterit presentare. Eādē ɔclusionē tȝ Rota in antiquis sub titu. de elec. decisione quinta, allegans idē tenere Pau. in cle. vnica, ð sequest. pos. ⁊ fruc. Eādē opinionē p predictas auctoritates, ⁊ p multa alia firmat excellentissimus do. Fel. sand. in. d. c. cū bertoldus, in fi. de re iud. Et ita dicit se alias pronunciasse in Rota de ɔsensu aliorū. Et respondet ad fundamētū. §. in contrarium adductum, ⁊ ad alia que adduci consueuerunt, dic vt per eū, ⁊ vltra eum addo quod idem tenet Ge. in. c. nemo deinceps, in. iij. colū. in fi. versi. non autem comendatarius, de elec. lib. vj.

75 ¶ Trigesimotertio quero † an patronus possit renūciare iuripat. in preiudicium descendentium vel legitimoꝝ heredum, videtur dōm q̄d sic, ⁊ ita decidit Archi. in. c. vnico, in prin. eo. ti. lib. vj. ⁊ ibi sequitur Gemiquicquid dixerit ibi Lapus ɔ̄rium tenens, ⁊ illud dictum Archi. refert ⁊ sequitur Rota in antiquis sub hoc eodē titu. decisione vltima, in fin. que incip. quidam laicus, ⁊ dom. Alex. in ɔsi. suo. xiij. incip. omnipotentis dei, in tertia col. in fi. ⁊ i ɔsi. suo. xviij. incip. attentis narratis, in. ij. col. ⁊ in ɔsi. xxvj. incip. pōderatis, in vlti. col. in. v. vol. Idē tȝ Pau. de ca. in ɔsi. cliij. incip. circa p̄ntem calum. col. vlti. circa mediū. Et satis probat̄ hec ɔclusio ex his que dicta sunt. §. in. q. j. ⁊ in. q. xvij. huius verbi, vbi ɔclusum est quod patronus potest alteri donare iuspa. requiritur tn̄ ɔsensus episcopi, qn̄ donatur vel renunciatur laico, vt ibi conclusum est, ⁊ probatur in. d. c. vnico, ⁊ ad comprobationeȝ p̄missе conclusionis facit quod fortius dixit Calde. in ɔsi. suo. xix. incipien. ɔcessum, sub hoc eo. tit. Inquit enim quod potest patronus donare iuspa. alteri in preiudicium successorum, etiam quādo iuspa. ipsum esset concessum pro se ⁊ filijs suis masculis tm̄mō, nec hoc casu ƀm eum est necessarius consensus ipsorum filiorum, vel successorum, ⁊ mouetur inter cetera, quia ex tali concessione facta p se ⁊ filijs transfertur ius gradatim de patre in filium, vnde stāte

76 primo † gradu cessat secundus, allegat. l. cum pater. §. penultimo. ff. de legatis secundo. ⁊ l. peto. §. fratre, eodem tit. faciunt notata per omnes in. l. gallus. §. quidam recte. ff. de liberis ⁊ posthu. ⁊ sic ƀm eum viuente patre filius nullā potestatem hȝ vnde poterit ipse pater iuspat. alteri donare in preiudicium successorum, mihi vr̄ quod in eo qui fundauit ecclesiam possit procedere quod dictum est, ⁊ idem in eo qui acquisiuit pro se ⁊ heredibus per ea que scribit do. Alex. post alios per euȝ relatos in dictis ɔsilijs, ⁊ maxime in ɔsi. xiij. Qn̄ aūt qs acquisiuisset iuspa. pro se ⁊ filijs, satis dubito per ea que scribuntur per do. Alex. vbi. §. ⁊ per Bart. in. l. iij. ff. de interdic. ⁊ releg. quam legit pro prima, ⁊ per Spec. in tit. de loca. §. nunc aliqua, ver. cxliiij. ⁊ per Salic. distinguentem in simi. puncto in. l. ij. C. de iure emphyte. ⁊ per domi. Jaso. preceptorem meum ibidem in colum. lxxxiij. in ver. vij. querit Salic. ⁊ in dictis locis etiam reperies an delictum patris noceat filio quo ad amittendū emphyteosim vel feudū. que decisiones faciunt ad cognoscendum an ex delicto patris filius priuetur iurepatr. Sed circa

77 hanc questionem suboritur alia accessoria † pone quod iuspa. cōpetat illis de parentela tm̄, vt puta qꝛ ita in fundatione ordinatū sit, an vnus de parentela possit renunciare alteri extraneo ius suū iste punctus non habet dubitationem. Unde dic breuiter q̄d nō, ⁊ ratio est, quia iuspatronatus hoc casu competit conditionaliter ⁊ qualificatiue. s. illis de parentela, vnde si aliquis non habet istā qualitatem, non potest esse patronus. Ita concludit do. Cardin. floren. in consilio suo. xlvij. incip. quidam nobilis.

78 ¶ † Trigesimoquarto quero circa predicta stāte dispositione q̄d iuspat. non exeat extra domum vel parentelaȝ quod quis creetur de illa parentela, vt aliquando vidi, vel adoptetur aliquis, an talis sit patronus prout alij qui sunt vere ⁊ naturaliter de parentela videtur prima fronte dicendum quod sic, quia vbi conueniunt v̄ba, conuenit dispositio, ⁊ edictum non hȝ locuȝ vbi verba eius nō possunt adaptari. vt dicit tex. quem ibi not. Barto. in. l. iiij. §. pretor ait, versi. toties. ff. de dam. infec. facit. l. non aliter. ff. de leg. iij. cum vulga. cum ergo presupponatur aliquem esse creatum de parentela, satis conueniunt verba dispositionis igitur ⁊c. Secundo pro hac parte facit regula que habet quod non refert quid ex equipollentibus fiat. l. si mater. C. de insti. ⁊ substi. cum multis concordantibus ibi in glo. memoratis, ergo non videtur referre an quis sit natiuus vel originarius de parentela, vel quod de ipsa parentela sit creatus, ista enim videntur equipollere. Contrariam parteȝ ego arbitror veriorem, ⁊ licet non reperiam decisionem in specie, moueor per tex. in. l. si ita qs. §. fi. ff. de lega. ij. vbi si testator faciat mentionem de liberis, intelligitur sensisse de natiuis, non autē de adoptiuis, dicitur enim ibi ꝙ legatum factum alicui in tempus liberorum non debetur sibi, dato ꝙ filios adoptet. ⁊ cōcordat tex. in. l. fideicō. ff. de ɔdi. ⁊ demō. q dicit, q̄d si qs p fideicō. sit grauatus restituere hr̄ditatē si sine liberis decesserit itelligit̄ ð libe. natiuis nō āt de adopt. ⁊ alia iura ɔcordātia alleg. gl. in dictis locis.

79 ¶ Scōo facit bonū simile, nam adoptiuus † nō succedit in feudū c. adoptiuus, in titu. si de feudo fue. contro. inter dominū ⁊ agnatū, in vsibus feudorum, ergo adoptiui vel creati de aliqua parentela pari modo non succedent in iurepat. Tertio facit, qꝛ ɔsensus epi qui interuenire debet in tali dispositione iux. not. in. c. illud, ⁊ in. c. cū seculū. j. eod. nō dȝ extēdi sed restringi, qꝛ cōcessio iurispa. est de gratia ⁊ ex dispensatione facta. c. qm̄, ⁊ ibi no. j. eo. ⁊ nota. in. c. quāto. de iudicijs, ⁊ plene per Abb. in dicta sua disputatione incip. augerio, si ergo eps ɔsensit quod iuspat. transeat ad eos de parentela tantum, dȝ intelligi ⁊ restringi ad ordinarios vel natiuos de parentela, istud enim ius est exorbitans ⁊ non extendendum vt per doc. in locis preallegatis. ⁊ per do. Fel. in. c. causam, in prin. de prescrip. Quarto facit, qꝛ in dispositione hominis appelatione filioꝝ nō veniunt adoptiui, vt in notabili. q. tradit Jo. an. in add. ad spec. in ti. de succ. ab intesta. colū. j. ver. nec obstat. Quinto facit, quia statutū preferens masculos feminis nō hȝ locū in adoptiuis, vt tradit Jo. de ana. in ɔs. xxvij. incip. viso casu.

80 ¶ Sexto facit aliud simile, qꝛ donatio † que reuocatur per supueniētiā liberoꝝ, nō hȝ locū in adoptiuis, ita ɔcludit do. Alex. in. iiij. vol. ɔsi. xl. col. fi. Septimo facit, qꝛ verba debent intelligi naturaliter ⁊ ꝓprie, nō ciuiliter ⁊ ficte. l. fi. vbi ita summāt doc. C. de his q ve. eta. impe. Et hāc p̄tē tenēdo ad ɔ̄ria facilis ē r̄nsio. Nō ob. igit̄ primū dū dicebat̄ q̄d ɔueniūt v̄ba dispōnis ⁊c. qꝛ r̄ndeo q̄d imo ꝓprietas verboꝝ nō ɔuenit ꝓprie enim nō p̄nt dici ð parētela illi q nō sunt originarij de dicta parētela, queādmodū ꝓprie nō dn̄r liberi illi qui nō sunt natiui sed adoptiui, vt probatur in. d. l. si ita qs, ⁊ in. d. l. fideicō. ⁊ hoc ēt dicit Bal. in. l. ciues. C. ð appel. vel aliter dicamus q̄d posito q̄d ɔuenirent v̄ba, nō tn̄ conuenit mens, que in primis est attendenda. l. iij. C. de liber. prete. l. in ɔdōnibus primū locū. ff. de ɔdi. ⁊ demō. c. ɔ̄to, cum ɔcordantibus ibi in gl. memoratis, de priuile. Mens eni testatoris loquētis de illis de parētela est vt intelligatur de his qui sunt natiui, ⁊ de sanguine, arg. d. l. si ita qs. §. fi. cum simili. Et per hec ēt tollit̄ aliud obiectū de equipollentibus, qꝛ ex predictis pȝ q̄d esse originarium de parentela ⁊ creatū de parentela nō equipollent.

81 ¶ Trigesimoquinto quero † an quando iuspatro. competit illis de parentela, filijfa. habeant vocem in presentando. Istam qōneȝ expediui. §. super verbo, competens alicui, in septima questione, dic vt ibi. An autem in casu proposito femine vocem habeant, dixi. §. super verbo, competens alicui. in. j. q.

82 ¶ Trigesimosexto quero † an iuspatro. transferatur de vna persona in aliā per prescriptionem, ⁊ sic questio est, an iuspa. p̄scribi possit. Ista questio est notabilis, subtilis ⁊ quotidiana, ⁊ eam attingunt doc. in pluribus locis. Arch. eaȝ plene examinat in. c. hortamur.

ramur.lxxj.dist.⁊ ibi post multa ꝯcludit post Jo. de mõte murlo in quadã sua disputatione ꝙ nõ possit prescribi.⁊ mouet̃ potissime,q₂ iuspa.cõpetit ex priuilegio siue ex mera gr̃a aliq̃bus personis.s. his q fundarũt,cõstruxerunt,⁊ dotarũt,vt pꝫ in diffinitione iurispatrona.ergo non dꝫ trahi ad alios vt in.c.ꝯ morem.c.dist.⁊ in.c.petisti.vij.q.j.⁊ in.c.huic ẽt.xvj.q.j.⁊ in.c.sane.de priui.vbi peroptime hoc ꝓbatur ſm euꝫ.si ergo aliq̃s possideat iuspa.vltra predictos.dicit Archi.nõ põt illud sine temeritate possidere.Et p ꝯñs est malefidei possessor,ergo nõ prescribit.c.vigilanti ⁊.c.qm̃ omne.de prescrip.reg.possessor.de regu.iur.lib.vj. Eandẽ opi.tenuit Abb.in disputatione sua incip.augerio.in.vj.col.⁊ in.c.querelã.de elec.in.iij.col.⁊ mouet̃ p rõne inconuinicibilẽ ſm eum.Certũ est dicit ipse qd̃ laicus nõ põt possidere ius spirituale,⁊ p ꝯñs nec pscribere.c.causam.de pscriptio.c.messana.⁊.c.sacrosanta.de ele.pari mõ idẽ ẽ dõm in iure annexo spiritualitati,sicut est ius presentandi vel iuspatr.q₂ de connexis idem est iudiciũ.c.quãto.de iudicijs.c.preterea.de transac.c.translato.de ꝯstitu.c.sup his.de accu.c.de iure.infra eodem. cũ similibus.vbi iuspa.p omnia censetur tanquam ius spirituale ratione annexionis.Si ergo laicus non potest mero iure illud ius possidere ergo 83 nec prescribere,quia prescriptio † non est sine possessione.reg.sine possessione.de regul.iur.lib.vj.⁊.d.c.causam.

¶ Nec obstat secundum eum si dicatur,ꝙ imo iuspatro.est possedibile per laicum,vt in hoc titulo per totũ,quia rñdet ꝙ istud ius gratiose laicis concessuꝫ nõ omnibus,sed patronis duntaxat fauore ecclesiarũ,vt laici inducerentur p acq̃sitionẽ istius iuris ad cõstruendũ,fundandũ ⁊ dotandũ ecclesias,substitutio ergo vel priuilegiũ cõcessuꝫ talibus nõ dꝫ extẽdi ad alias psonas in q̃bus nõ cõcurrit cã,sup qua fundat̃ illa habilitatio.arg.xvj.q.j.c. generaliter.⁊ in.c.cũ cessante.de appel.⁊.c.sane.de priuileg.cũ alijs supra in principio allegatis.nõ obstat ẽt secundũ Abbatẽꝫ si in ꝯriũ alleget̃ tex.in.d.c.q̃relã.vbi psupponit̃ ꝙ populus de quo ibi acq̃siuit ius pñtandi ex longa ꝯsuetudine,q₂ rñdet ipse qd̃ illud psupponit tex.in narratione facti,nõ aũt in decisione,qnimo in ipsa decisione papa solũ se fundat sup quasi possessione populi,naꝫ dicit ipse ex quo nõ apparebat ibi alius pronus ⁊ populus proprius psentauerat rectorẽ,presumptio iuris est qd̃ psentauerit ra 84 tione iurispatronatus,q₂ † ecclesia non nascitur , sed oportet qd̃ habuerit constructorem,⁊ ideo secundum eum in dubio presumẽdũ est pro possessore.arg.eius qd̃ legit̃ ⁊ not.in.c.j.de relig.do. ſꝫ vbi populus fundaret se ex sola pscriptione dicit Abb.qd̃ tũc nõ videt quo iure debeat obtinere,⁊ propterea dat cautelã vendicare volenti iuspatronatus,vt non fundet se super pscriptione mera,sed super iurepatronatus,asserendo se esse patronũ.⁊ ad illud probandũ vel presumẽdũ allegat psentationes plurimas ⁊ temporis cursuꝫ,⁊ ad hoc dicit benefacere quod legitur,⁊ notatur in l.cũ de in rem verso.ff.de vsuris.⁊ per Jo.andre.in.c.vnico.de iurepatronatus.lib.vj.facit etiã glo.approbata in.l.ij.in verbo,repellere in fi.C.de iure emphy.⁊ qd̃ plene tradit̃ per Bal.in.l.si certis annis.C.de pac.⁊ qd̃ tradit per Bal.in.l.cum super.C.de rei vendi.⁊ per Barba.in consi.suo.xlj.in.j.volu.princi.vbi ponunt quomodo probetur iuspatronatus antiquissimũ.dicit eniꝫ Bal. 85 vbi supra qd̃ iuspatronatus antiquissimum † probatur per indicia,⁊ per famã,⁊ qd̃ antiquissima possessio habetur ꝓ titulo,⁊ qd̃ in factis antiquissimis sufficiat probatio per famam p plurimas auctoritates firmat do.Feli.in.c.veniens,el.j.de testib.in.v. col.

¶ Eandem opinionẽ tenuit idẽ Ab.in.c.cãm.de pscri.⁊ in consi.suo.cvj.incip.casus.versi.secũdo principaliter,in scd̃o volumine. vbi dicit quod opi.Arch.sibi vr̃ verissima.Istud idẽ in effectu tenet do.Alex.in consi.suo.lxxv.inci.visis.in fi.in quarto vol.Istã eandẽ opinio.⁊ distincti.tenuit in effectu do.Fel.sandeus.in.d.c.causam.in.iij.col.vbi ẽt in hoc satis plene loquit̃ ⁊ plures auctoritates refert que videri possunt,⁊ quod dixit do.Fel.in.d.c.causam,etiam sequitur in.c.in nostra.in.xxviij.correlario,de rescri.⁊ in suo tractatu,quãdo litere apostolice noceant patronis ecclesiarum.versus finem,presupponit tamen domi.Fel.in locis preallegatis.maxime in dicto tractatu.quod opi.Jo.an.que infra referetur tenentis quod iuspatronatus acquiratur prescriptione vel consuetudine sit tenenda in iudicando ⁊ consulendo. Premissaꝫ etiam opinionẽ Arc.in.d.c.hortamur iuncta declaratione Ab. in predictis locis tenet ibidẽ.d.Prepositus diui Ambrosij,nũc meritissimus Cardinalis in vltima col.⁊ mouetur eo,fundamẽto quo mouetur Abbas in.d.c.querelaꝫ.In hanc etiam opinioneꝫ Arc.inclinat eximius doctor Mediolanen.do.Philippus decius in rubrica de iudicijs.in antepe.col. Contrariam opinioneꝫ scilicet quod iuspatro.prescribi possit tenuit Joã.and.post dominum suuꝫ Marsiliuꝫ in.d.c.querelam.super verbo.populus,⁊ in c.vnico.in fi.eodeꝫ titu.li.vj.in nouella,⁊ plenius in reg.ꝙ alicui gratiose.de reg.iur.lib.v.in mercurialibus.vbi in effectu conclu 86 dit ꝙ si apparet ecclesiam esse patronatã † ꝯ pronuꝫ currere põt prescriptio,secus ꝯ ecclesiã liberã.q₂ in illa vel in eius preiudiciũ nõ põt acquiri iuspa.p prescriptionẽ,⁊ sic videmus quod in hoc ij.mẽbro Jo.and.cõcordat cũ archi.⁊ sequentibus,lꝫ indistincte loquat̃ in alijs duobus locis.s.alleg.⁊ ad hoc ꝓbãdũ primo dicit quod ista q̃stio fuit de facto in curia tẽpore Nicolai pape quarti, ꝯ presentatũ a populo sancte Cecilie de Florentia.cũ diocesanus psentationẽ ipaꝫ noluisset admittere.appellauit ad papã,⁊ fuit lata snia pro ipso,quã papa cõfirmauit inserto tenore sententie ⁊ cõfirmationis,⁊ executores dãdo.subijciens Jo.an.ꝙ tenor literarũ pape erat.vt.j.Nicolaus ⁊c.dilecto filio G.psbitero ⁊ rectori eccle,scẽ Cecilie flo.salutẽ.ea q̃ in iudicio ⁊c.sane petitio tua nobis exhibita ꝯtinebat ꝙ cuꝫ tu ad ecclesiã scẽ Cecilie floren. tunc vacantẽ p mortẽ ⁊c.a parochianis ipsius eccle.ad quos de antiq̃ ⁊ approbata ⁊ hactenus pacifice obseruata ꝯsuetudine psentatio ad eandẽ ecclesiã cũ vacare ꝯtingit ptinet,venerabili fratri nr̃o. G.epo Floren.fuisses canonice psentatus.idẽ eps te ad eandẽ ecclesiã admittere ꝯ iustitiã recusauit.pp qd̃ tu ad sedẽ apostolicaꝫ appellasti.narrat demũ quomodo duo auditores successiue dati fuerunt ad causaꝫ.⁊ quomodo scd̃s ꝓ ipso tulit sententiã quã cõfirmat ipsius inserto tenore,⁊ fuit hoc apud vrbẽ veterẽ põtificatus sui anno tertio.ad executores aũt facta eadẽ narratione cõcludit qd̃ ipsi vel alter sniaꝫ pfatã auctoritate apostolica exequãtur inducẽtes ⁊c.⁊ dicit Jo.and.qd̃ pdictas literas penes se habeat insinuatas.⁊ subijcit qd̃ hoc sufficeret ad robur pdicte opinionis p ca.in causis.de re iudi.vbi dr̃ qd̃ ſm quod papa iudicauit,ita in similibus casibus ab alijs iudicãdũ est,postea Jo. and. dictã opinionẽ cõprobat principalr̃ p.d.c.querelã,⁊ p alia de q̃bus p eũ,⁊ ample loquit̃ rñdẽdo ẽt ad ea q̃ ꝓ alia opiniõe adducebant̃,pdictã ẽt opinionẽ Jo.an.sequitur do.Anto.⁊ communiter ceteri in.d.c.querelam.idem tenet in effectu do. Cardi.flo. in cle.plures.in.v.q.eod.titu.vbi dicit quod si constat ecclesiam esse patronatam , potest prescribi iuspatro.si constat non esse patronatam , secus.

87 ¶ † Qñ aũt dubitat̃ an ecclesia sit pronata vel nõ dicit ibi quod pscribi põt iuspatro.p tẽpus de cuius ꝯrio nõ sit memoria , ⁊ subijcit ita tenuisse in.d.c.querelã.⁊ iura ibi allegasse eandẽ opinionẽ,scilicet quod ꝯ patronũ currat pscriptio ꝯ ecclesiã pronatã secus tꝫ Abb. Panor.in.c.sane.de priuileg.referendo Jo.and.in d.c.ꝙ alicui,⁊ no.in.d.c.querelã.idẽ tenet ipse Abb.in cõsi.suo. lxxvj.incip.inuocato Christi auxilio.in versi.circa primũ.in scd̃o vol.vbi dicit quod ista opinio Jo.and.tanq̃ cõmunis seruaret̃ i iudicãdo,quo verbo ẽt vtitur ipse in.d.c.querelã.lꝫ ibi aliter concludat.s.dixi.⁊ eodẽ verbo vtit̃ do.Feli.sandeus in tractatu suo qñ litere apostolice noceant pronis ecclesiaꝝ.in vlti.col.vbi dicit ꝙ in ꝯsulẽdo ⁊ in iudicãdo nõ eẽt recedẽdũ ab opinione Jo.and. Premissaꝫ ẽt opinionẽ.s.quod vnus patronus ꝯ aliũ prescribere possit,tꝫ Lud.ro.in ꝯsi.suo.ccclxxviij.incip.psens ꝯsultatio.In eandẽ ẽt opinionẽ inclinare vr̃ do.Alex.in cõsi.suo.lxxiiij. incip. viso puncto.in.iiij.vol.Cõcludit.n.in effectu qd̃ vbi iuspatro.possideri possit.qd̃ ẽt pscribi poterit,ſꝫ illud ꝯsiliũ reputat̃ do.And. barb.Pro hac ẽt opi.scꝫ qd̃ ꝯ ecclesiã nõ currat pscriptio sensit specu.in hoc titulo,versus finẽ,vbi dicit quod in Italia parochiani vsurpant ius psentãdi,In hanc ẽt opi.inclinare vr̃ do.Fran.de are.in rubrica de iudi.dũ tractat post alios.an iuspatro.sit tẽporale vel spirituale.hanc ẽt opinionẽ sentit Bal.in.l.ij.in.ij.col.in versi.q̃ro ergo.in fi.C.de serui.⁊ aqua.⁊ Gemi.post Goffre.in q̃ 88 stionibus suis.in.c.vnico.in fi.de iurepatro.li.vj. † Aduertẽduꝫ tñ est qd̃ tenentes opinionẽ istã scꝫ ꝙ iuspatro.pscribi possit intelligunt,vt possit pscribi p tãtum tempus cuius initij memoria non sit in cõtrariuꝫ,Ita dicit Abb.in ꝯsi.s.allegato.cvj.in.ij.colũ. talis enim prescriptio cum sit cõtra ius,requirit aut titulum aut predictum tempus,per cap.si diligenti.de prescrip.⁊ clarius ꝓbatur in.c.j.de prescri.lib.vj.hoc eodem verbo vtitur do.Alex.in cõsi. suo.lxxvij.infra stati allegã.⁊ do.Fel.in dicto suo tractatu.in vlt. 89 col.⁊ in.d.c.cãm.in.iij.col.† Quomodo autẽ probetur memoriã hominũ nõ extare.vide Jo.an.in.c.j.in fi.de prescrip.li.vj.in nouella.⁊ dom. Alex.in cõsi.suo.lxxv.inci.visis,in.iiij.vol.in.ij.col. ⁊ do.Fel.in.c.veniens.j.in.v.col.de test.Ego diu sup hoc articulo anceps fui,tamẽ omnibus recte pensatis mihi verissima videt̃ opi.Jo.an.supra recitata.scilicet qd̃ vbi cõstat ecclesiam eẽ patronataꝫ possit in preiudicium patroni currere prescriptio.secus vbi ecclesia sit libera vel dubitetur,quia nõ poterit in preiudicium ec

clesie iuspātro. per prescriptionem acquiri, huic tamē distinctioni videtur obstare tex. in. c. in generali. versi. qui aūt de elect. lib. vj. ibi, fundatione vel ex antiqua cōsuetudine iura sibi hmōi vendicant cōiuncta gl. in verbo, antiqua. ibi enim equiparatur consuetudo fundationi. ⁊ presupponit generaliter posse acquiri iuspat. per consuetudinem prescriptam, vt subijcit glo. ibi.

¶ Sed pōt dici ꝙ nihil obstat quominꝰ ille tex. possit intelligi ſm distinctionē ṗdictā ꝑ fundamēta Jo. an. vel pōt intellgi vt statim subijcit placet tñ mihi in duobus vltimis casibus. de qbus. s. qñ eccle. est libera vel qñ dubitaẜ, doctrina Abba. in. d. c. q̄relā. ⁊ in d. sua disputatione ⁊ aliorū doctoꝝ. s. relatoꝝ. s. qꝺ volēs dicere

90 se esse patronū. † ⁊ nō valēs ꝓbare dato ꝙ nō possit dicere se prescripsisse qꝺ tñ allegādo titulū iurispa. illū ꝓbare possit adducendo pñtationes plurimas ⁊ tēporis cursum. iuxta tex. in. d. c. q̄relā. inducēdo vt ibi ꝑ Abbatē ⁊ hoc infra declarabo. ⁊ si dicaẜ ꝙ ꝯ primū mēbrū in quo tota difficultas cōsistit obstāt ea que dixit archi. in. d. c. hortamur. ⁊ Abb. in. d. c. q̄relā. ⁊ in. d. sua disputatione. s. ꝙ iuspa. nō pōt possideri, nisi ab his qbus ius id ꝯcessit de gratia. s. fundatoribus. ꝯstructoribus ⁊c. ergo nō poterit ṗscribi ab eo q ṗdicta nō fecit. ēt in ṗiudiciū pr̄oni. Ad hoc rñdet Joā. and. in. d. c. ꝙ alicui. Sed alio mō pōt rñderi ⁊ dici ꝙ ṗsuppositum est falsum. Fateor. n. ꝙ iuspa. nō pōt in eē deduci nisi ex fundatione, constructione, ⁊ dotatione, vt constat ex diffinitione iurispa. de q̄ ꝑ oēs sup hac rubrica, vel ēt ex priui. pape iuxta ea q̄ dixi. s. sup verbo, de dioce. cōsensu. in vlti. q. Tñ postq̄ȝ est in esse deductū, pōt trāsferri in aliū titulo lucratiuo vel ꝑ viā successiōis vt probaẜ in vltimis verbis dicte diffinitionis ⁊ notaẜ in. c. j. in. c. quod autem in. c. ex literis. in. c. cū seculum. ⁊ plenius in. c. illud. j. eo. ergo poterit possideri ab alio q̄ȝ a cōstructore, fundatore, vel dotatore Et ꝑ ꝯñs prescribi poterit in preiudiciū patroni.

91 ¶ Intelligo tñ ⁊ restringo hāc deci. ꝓcedere † qñ ṗscribēs hēret titu. legitimū, puta dona. vel legatū a nō pr̄ono, interueniēte cōsensu dioce. si donatio vel legatū fieret laico iuxta notata in ṗdictis locis. alias. n. possidere nō posset legitime. ⁊ ꝑ ꝯñs nec ṗscribere ēt si possideret ꝑ tm̄ tēpus cuiꝰ initij memoria nō existat i ꝯriū, q2 sine epi cōsensu qs nō pōt possidere iuspatr. tit. singulari. d. c. illꝺ. cū ibi notatis, vbi. n. nō daẜ capacitas in exercēte actū tūc quantocunq̄ȝ tempore quis exerceat non prescribit vt pulchre decidit Abb. in. c. quāto. per illū tex. de ꝯsue. ⁊ Joan. an. in. c. ij. de ṗbē. lib. vj. ⁊ multa adducit ad hoc do. And. bar. in. s. allegato consi. lxxiiij. inserto i q̄rto vol. cōsilioꝝ Alex. hinc ēt ꝯcludit do. Alex. in sua disputatione incipiēte. Sigismūdꝰ. i. j. dubio in fine. ꝙ priuatus nō pōt ṗscribere merū imperiū, q2 illud non lȝ ei possidere de iure cōi sine speciali priuilegio ⁊ ꝯcessione principis. c. ꝯ morē c. distinc. c. illud. xciij. dist. sic dicamus in ꝓposito nr̄o ius. n. pr̄onatus nō pōt trāsferri de vno in aliū sine cōsensu epi, si ergo aliter qs illud acceptet ē incapax, merito nullo tpe prescribere pōt. Et isto mō limitaẜ ⁊ intelligiẜ. c. j. de ṗscri. lib. vj. in fi. ſm Abb. in. d. c. alios doc. in locis preal. ⁊ istud fundamentum ēt cōprobat alia duo mēbra de qbus. s. scȝ qñ eccle. ē libera, vel qñ dubitaẜ ꝙ ꝯ eā nō currat ṗscriptio. Comprobanẜ ēt ṗmissa, q2 ille qui sine epi consensu ⁊ sine aliquo titulo iuspatronatus exercet contra iura mercatur, vt ex ṗdictis constat. ergo est malefidei possessor. c. q ꝯ iura. de regu. iur. lib. vj. igitur non prescribit. regula possessor de regu. iur. li. vj. c. fi. de ṗscrip. vbi dicit Jo. an. ⁊ sequunẜ cōiter ceteri ꝙ ēt ꝑ tp̄s cuiꝰ initij memoria in ꝯriū nō existat talis malefidei possessor nō ṗscribit. Cōsidera tñ sup ṗmissa limitatione ⁊ declaratiōe, q2 vr̄ posse dici ꝙ cursus tāti tp̄is ⁊ ēt minoris tp̄is faciat ṗsumi cōsensuȝ epi, vt in simili dicit Arch. in. c. nemo. de cōsecra. distin. j. ⁊ plene tradiẜ ꝑ doc. in. l. sciēdū. ff. de verb. obligatio. nisi dicas ꝙ ṗdicta limitatio ꝓcederet, qñ ostēderetur instrumētū tituli in quo appareret nō interuenisse dictū ꝯsensuȝ, nec ēt ꝯstaret epm̄ ex postfacto cōsensisse. inquantū aūt dixi ꝙ requiriẜ titulus, vide qꝺ dicā. j. in sequenti proximo puncto in fi.

¶ Difficultas mō restat in inuestigādo quātū tēpus reqraẜ ad ṗscriptionē causandā i primo mēbro, scꝺo quātū tēpus reqraẜ ad probādum vel presumendum titulum in alijs duobus membris.

92 † Circa primum videtur dicenduȝ, ꝙ requiratur tātum tempus, cuius initij memoria in ꝯriū nō existat ꝑꝑ auctoritates. s. allega. in ver. aduertēdū. vel ſm qꝺ dicit Bal. in. d. l. ij. in. ij. col. C. ꝺ serui. ⁊ aq̄. ⁊ do. Alex. in ꝯsi. suo. lxxv. i vltimis. ꝟ. in. iiij. volu. sufficiūt. xl. anni. ꝺt. n. Bal. vbi. s. qꝺ oīa iura spūalia vl̄ annexa spūalibus ṗscribunẜ spacio. xl. anno. nō attēta cā ꝯtinua vel discontinua. alleg. c. de quarta. de ṗscript. ⁊ nota. ꝑ Inn. in. c. ꝯsultatiōibus. j. eo. ⁊ hoc idē dicit Lud. ro. in. d. ꝯsi. suo. ccclxviij. incip. pñs ꝯsultatio. mihi aūt vr̄ ꝙ neutra istarū opi. sit vera in casu ꝓposito. Prima. n. opinio dicentiū ꝙ reqraẜ tm̄ tp̄s cuius initij memoria nō sit in ꝯriū, nō placet q2 hoc casu nō loqmur de ṗscriptione ꝯ ius ꝓut loquunẜ fatui docto. ṗsupposui. n. ꝙ ille possit ṗscribere, q hȝ titulū interueniēte epi ꝯsensu, ⁊ qꝺ ṗscribat in ṗiudiciū veri pr̄oni, ⁊ sic in ṗiudiciū priuati. Talis. n. nō possidet ꝯ ius cū habeat cōsensuȝ epi, iuxta. c. illud. cū simi. j. eo. Nō ēt placet secūda opi. volētiū ꝙ reqraẜ tēpus. xl. annoꝝ. q2. d. c. de quarta. sup quo se fundant, loquiẜ de prescriptione q̄ currit in preiudiciū ecclesie, sed nos loqmur de ea q̄ currit in ṗiudiciū pr̄oni ⁊ sic priuati. vñ nihil ad rhombū, vñ ego crederē ꝙ in casu ṗmisso sufficiat tp̄s. x. anno. inter ab̄ntes, ⁊. xx. inter absentes. Istā ꝯclusionē elicio ex verbis Inno. Jo. an. do. Abb. Pano. ⁊ do. Fely. in. d. c. de quarta. s. de prescri. vbi dñt ꝙ si ius qꝺ prescribiẜ cām hȝ ꝯtinuā ⁊ ꝑpetuā, vt seruitus aqueducus, vel hȝ cām quasi ꝯtinuaȝ, tale ius prescribitur. x. annis inter p̄ntes, ⁊. xx. inter absentes, ad similitudinē rerū immobiliū. l. ij. C. de serui. ⁊ aqua. l. fi. C. de prescrip. long. tēp. Et incipit tale tp̄s currere ſm prefatos doc. qñ qs cepit illo iure vti. nō vi, nō clā, nec ṗcario, sciēte ⁊ nō ꝯdicēte illo cui fiebat preiudicium. Idem est de mente Inno. in. c. cum dilectus. circa fi. de consuetu. vbi dicit ꝙ quando illud ius quod prescribitur habet causam continuam vel quasi continuam iuxta. l. foramen. de serui, vrba. predi. in ecclesia requiritur tēpus. xl. anno. in alijs sufficit tempus. x. vel. xx. anno. per. l. si quis diuturno. ff. si ser. vendi. ⁊ per. l. ij. in fi. s. de aqua plu. arcen.

¶ Et ista cōclusio etiā fuit gl. magistre loquēdo de seruitutibus vl̄ iuribus q̄ ṗscribit ṗuatus ꝯ priuatū in. l. seruitus prediorū. ff. de seruitu. ⁊ gl. Bar. ⁊ alioꝝ in. l. j. §. deniq̄ȝ. ff. de aqua plu. arcē. ⁊ sequiẜ do. Flo. in. d. l. seruitutes. apostillādo gl. ibi dū alle. d. l. foramē. ibi. n. refert doctrinā Inno. in. d. c. de quarta. ⁊ in. c. cuȝ dilectus. Et exṗsse dicit cū Inn. ꝙ ius † eligēdi hȝ cāȝ q̄si ꝯtinuā, qꝺ

93 ēt dicūt doc. maxime Abb. i. c. cū eccle. sutrina. i gl. antepe. i ṗn. de cau. pos. ⁊ ꝓpriet. ⁊ subnectit Floria. vbi. s. ꝙ ēt ius ṗsentandi vel iuspa. hȝ cāȝ q̄si ꝯtinuā. Subijciēs ꝙ hoc vtile est ꝑꝑ effectuȝ ṗscriptionis, ⁊ qꝺ sufficiant. x. vel. xx. anni ad ṗscribēdū iuspa. ꝯ laicū, sentiunt exṗsse Jo. an. ⁊ Gem. in. c. vnico. in fi. de iure patr. li. vj. post Goffre. in q̄ōnibꝰ suis. q. xviij. Et aduerte q2 ēt si diceretis, ꝙ ius ṗsentādi hȝ cāȝ discōtinuā, ꝓut dicūt aliq de iure eligēdi in. l. ij. C. de seruitu. ⁊ aqua. quo casu videreẜ reqri maius tēpus vt. s. tñ adhuc credo ꝓcedere id qꝺ dixi in ṗscriptiōe iurisp. ꝯ laicū, q2 differētia inter cāȝ ꝯtinuā ⁊ discōtinuā nō sit nisi i seruitutibus realibus, nō aūt in his iuribus, q̄ debenẜ a re ꝑsone ꝓut ius eligēdi, ⁊ eadē rōne ius ṗsentādi vt dicit Panor. in. d. c. cuȝ eccle. sutrina. sup gl. in ꝟbo, ꝑꝑ breuitatē. in ṗn. ⁊ Bar. ⁊ doc. in pluribꝰ locis relatis ꝑ do. Fe. san. in. c. de. iiij. col. xiij. de ṗscri. Sȝ huic ꝯclusiōi obstat, q2 ius eligēdi nō ṗscribit tā paruo tpe vt notaẜ plene in. d. c. cū eccle. sutrina. de cā pos. ⁊ ꝓprie. aliq. n. dicunt reqri tp̄s. xl. anno, Alij dñt ꝙ reqraẜ tm̄ tp̄s cuiꝰ initij memoria nō existat in ꝯriū, ⁊ lȝ Inn. in. d. c. de q̄rta. vtaẜ ꝟbis. s. relatis, tñ

94 prius posuit ibi ꝓ ꝯstāti ꝙ ius eligēdi † nō ṗscribaẜ minori tpe. xl. annoꝝ. ad qꝺ facit bonus tex. iūcta gl. i. c. cū de bñficio. de ṗb. li. vj. vbi eccle. q̄ ꝯsueuit teneri ꝑ religiosos pōt ṗscribi, vt ibi instituanẜ clerici regulares, si ꝑ. xl. annos clerici seculares ibidē ministrauerūt. ergo vr̄ ex idētitate rōnis idē dicēdū in iurepa. Tenendo tñ qꝺ. s. dixi rñde ꝙ in dicto casu fit ṗiudiciū eccle. si ius eligēdi acqraẜ ꝑ alios q nō sunt de illa eccle. vel ad quos de iur. com. nō spectat. nimiꝝ si nō sufficit tp̄s. x. vl̄. xx. anno. ⁊ eodē modo fit ṗiudiciū eccle. i casu dicti. c. cū de bñficio. q2 ꝑ ṗscrip. de q̄ ibi immutaẜ status eccle. nimiꝝ ergo si ibi reqriẜ tp̄s. xl. ann. sȝ i ꝓposito nr̄o nullū fit ṗiudiciū eccle. posito ꝙ muteẜ pr̄onus, qꝺ ꝓbaẜ, q2 pōt pr̄onus alteri donare, vel legare iuspa. cū ꝯsensu epi qñ donatio vel legatū fit laico, iuxta notata i. d. c. illud. j. eo. qꝺ fieri nō posset si ṗiudicareẜ eccle. vt i toto titu. de rebus eccle. nō alie.

¶ Obstare ēt vr̄ premisse ꝯclusioni, q2 dixi ꝙ lȝ in ṗiudiciuȝ pr̄oni currere possit ṗscriptio, qꝺ tñ requiriẜ titulus, vr̄. n. hoc falsuȝ, q2 vbi incorporalia prescribunẜ regulariter, non requiritur titulus. l. si quis diuturno. ff. si serui. vēdi. not. in. l. ij. C. de serui. ⁊ aqua. ⁊ i d. c. de quarta. ⁊ in. d. c. cum ecclesia sutrina. sed respōdeo omittēdo ea que plenissime circa hoc dicūtur in dictis locis, ꝙ ideo presupposui qꝺ prescriptio nō possit incurrere in casu nostro sine titulo, q2 vt. s. declaraui iuspa. nō potest possideri nisi ab eo qui fundauit, ꝯstruxit, vel dotauit vel ab hr̄dibus eius, vel habeat ex priuilegio pape, vel habeat tit. lucratiuū ꝯsensu epi, qñ est laicus vt. s. dixi. alr̄s qs est incapax. ⁊ ꝓpterea nō pōt illud possidere. ⁊ per ꝯñs nec ṗscribere, vel alio mō acqrere iuxta theoricā Joā. an. in. c. ij. de ṗbē. li. vj. ⁊ Abb. in. c. quāto. de ꝯsue. † Circa aliū punctū

95 vcȝ quātū tēpus reqraẜ ad ꝓbādū vel ṗsumēdū titu. in casu, qñ

quis non

qs nõ fundat se sup pscriptione sed fundat se sup titulo iurisp. asserẽdo se vel suos antecessores fundasse eccle. vel alio mõ iuspat. acquisiuisse. do. Abb. in locis vbi tradit hãc doctrinã vcz in. d. c. qrelã. ⁊ in dicta sua disputatione, incip. augerio. nõ aperit quãtũ tẽpus reqrat̃ sed solũ dicit φ debẽt allegari psentationes plurime, ⁊ tpis cursus, ⁊ eisdẽ vbis vtit̃. d. Prepo. in. d. c. hortamur versus fi. sentiũt tñ pfati doc. φ reqrat̃ lõgissima possessio, ⁊ sic vr̃ regrere lõgissimũ tẽpus ⁊ hoc ẽt clare dicit Bal. in. l. cũ super. C. de rei vẽ. vbi formaliter dicit φ ad pbãdũ iuspa. antiquissimũ, valet antiqssima possessio q̃ hr̃ p titulo. in hoc pũcto do. Fely. san. in d. c. causam. in. iij. col. dicit φ requirit̃ tẽpus cuius initij memoria nõ existit in ɔ̃riũ, tñ hoc nõ pbat ⁊ idẽ sentit ipse in suo tractatu, qñ litere aplĩce nocerẽt pronis ecclesiaꝝ. in fi. vbi ẽt dicit φ nõ solũ dz allegari cursus tẽporis sed ẽt titulus, qd̃ est ẽt de mẽte Ab. ⁊ do. Prepo. in locis. s̃. alleg. ⁊ do. Alex. in cõsi. suo. lxxv. s̃. alle. in. iij. col. in. iiij. volu. aliq videnr̃ velle φ sufficiat tẽpus longũ. ⁊ sic. x. anno. ita sentit do. Alex. in preal. ɔsil. q ad hoc multa allegat. ⁊ maxime id φ hr̃ in. l. serui pdioꝝ. in princ. iũcta gl. in verbo certã. in fi. ff. de serui. ⁊ ad hoc possent multa similia accumulari que accumulãt doc. moderni. ⁊ maxime do. Jason maynus pceptor meus in. l. si certis annis. C. de pact. ⁊ do. Fely. saltẽ remissiue in. c. de q̃rta. in pe. col versi. fallit scd̃o de pscrip. ⁊ do. Alex. in cõsi. lxxix. ĩ. statim allegãdo. aliqua iura videtur pbare φ reqrantur. xxx. anni. vt. c. puenit. de empt. ⁊ vẽdi. ibi enim probat̃ iuncta gl. φ ad psumẽdũ solennitatẽ vel cõsensum interuenisse qñ tracta-

96 tur de preiudicio tertij reqritur tẽpus † anno. xxx. ⁊ illũ tex. dicit singularẽ do. Alex. in. l. sciẽdũ. in. ij. col. ff. de ver. obli. ⁊ moderni in. d. l. si certis annis. ⁊ hr̃ p do. Alex. in cõsilijs ibidẽ memoratis p do. Jaso. in versi. quinto limita. ⁊ p eundẽ in ɔ̃si. xxix. inci. circa primũ. in. iij. col. i. j. vol. mihi placet opi. j. loco relata, scz φ reqratur tm̃ tẽpus cuius initij memoria nõ sit in ɔ̃riũ, ⁊ rõ est q: talis allegatio iurispa. hz ius cõe p̃ se, q: q̃libet ecclesia psumit̃ libera vt inquit Abb. in. d. c. q̃relã. iiij. not. p illũ text. ⁊ ad hoc plura allegaui. s̃. sup verbo. cõstruxit. in vlti. qd̃. Et hec cõclusio hñ pbat̃ in d. c. querelã. in verbo, antiqua ɔsuetudine, a ɔ̃rio sensu. illud. n. dr̃ de antiquo cuius nõ extat memoria. not. p Inno. in. c. veniẽs. ⁊ in c. qd̃ p nouale. de verbo. signi. ⁊ doc. in. c. veniens. el. j. de testi. ⁊ p do. Alex. in teris nostris. in. d. cõsi. suo. lxxv. in. iiij. vol. vbi autoritates plurimas ad h̃ allegat q̃ videri possunt. Et idẽ do. Alex. in. l. cũ aliqs. C. de iure delib. in pe. col. vbi expresse dicit φ tẽpus lõgeue vite hois, ⁊ sic tẽpus cẽtũ anno. dr̃ esse de antiquo φ ita,

97 cõiter tenet̃. Aduertẽdũ tñ est circa pdicta † φ qñqz laici psentant rectores nõ ex vi iurispa. sed p viã simplicis petitionis vel supplicationis vt hr̃ p Archi. ⁊ do. Prepo. in. d. c. hortamur. lxxi. di. ⁊ dixi. s̃. sup verbo, cõpetẽs alicui. in. xxv. qd̃. in fin. Tñ hoc casu nõ cogeret̃ eps presentatũ instituere, q: iuspa. non competit psentantibus. c. decernimus, a contrario sensu. xvj. q. vij. ⁊ faciunt que dixi. s̃. super verbo, honorificum. in. j. q.

98 ¶ † Suborit̃ nunc questio accessoria pcedenti q̃stioni. an; pscribit vniuersitatẽ, puta hereditatẽ vel villã prescribat iuspa. Istũ punctũ plene attingit. d. Feli. san. in. d. c. causaz. in. iiij. col. ⁊ post multa dicit cõmuniorẽ eẽ opinionẽ φ sic. siue qs pscribat vniuersitatẽ ex titulo in quo reqrat̃ traditio specialis cuiuslibet rei, vt in donatione ⁊ vẽditione iuxta. l. q tibi. C. de here. ⁊ actio. vẽdi. siue pscribat ex titulo in quo nõ requirat̃ talis specialis traditio vt in aditione hr̃ditatis. iuxta. l. cũ hr̃des. in prin. ff. de acqr. posses. allegat h̃ tenere Jo. an. in. c. ex literis. de iurepa. in. ij. col. ⁊. d. Car. flo. ibi. in. xi. q. ⁊ ẽt do. Ant. d̃ bu. ibidẽ. ⁊ do. Car. in. cle. ij. in. vj. q. de iurepa. Eandẽ opi. tz do. Ab. in multis locis, vbi semp loqtur de vẽditione vel donatione vniuersitatis. ⁊ dicit φ cũ illa trãsit iuspa. ⁊ sic satis psupponit φ si pscriberet̃ vniuersitas ẽt pscriberet̃ iuspa. ita Abb. in. d. c. ex literis. in. c. illud. in. c. cũ seculũ. s̃. eo. ⁊ iudicio meo hoc hñ pbatur in ter. in. d. c. cũ seculũ. ibi, feudoꝝ emptoꝝ ⁊c. Illa. n. verba satis pñt cõprehẽdere cãz φ qs pscripserit vniuersitatẽ ex titulo emptionis, in quo tit. requirit specialis traditio rerũ cõtẽtarũ in vniuersitate vt. s̃. dictũ est ⁊ tñ ibi psupponit̃ φ acquisita vniuersitate sit acquisitũ iuspa. Eãdẽ cõclusionẽ sentit Hosti. in summa huius tituli. §. qualiter. in fi. Idẽ sentit Bar. in. l. in modicis. quã legit cũ. l. hãc legem. ff. de ɔ̃hen. emptio. ⁊ in. l. aufidius. ff. de priuil. credi. vbi presupponit φ vendita vniuersitate trãseat iuspa. Idẽ cõcludit do. Feli. in. c. cũ bertoldus. in fin. de re iudi. ⁊ hoc ẽt tenui. s̃. in. q. huius verbi. ⁊ plenius in. qd̃. xxij. Nec obstat qd̃ reqrat̃ specialis traditio reruz in tit. vẽditionis vt. s̃. dictũ est, sed specialis traditio iurispa. fieri nõ põt sine cõsensu epi. iuxta notata in. d. c. illud. per illũ tex. s̃. eo. ergo iuspa. nõ trãsibit cũ vniuersitate vẽdita. q: ad istud fundamẽtum rñdet clare do. Car. flo. in. d. cle. ij. in. vj. q. ⁊. d. Fel. refert ⁊ sequitur. in. d. c. causam. in. v. col. in prin. vide per tex.

99 ¶ Suborit̃ ẽt alia dubitatio ad pdicta vcz † an eccle. possit pscribere aliã. vno vbo ɔcludẽ φ sic. tex. ẽ i. c. cura. s̃. eo. ⁊ ibi not. Jo. an. Ab. ⁊ ceteri. itelligũt tñ doc. ibi vt possit pscribi iure propetatis, vcz. vt eccle. pscribẽs hẽat eccle. pscriptã ad pprios vsus, vel tãq̃ subiectã vel vnitã. Nõ põt pscribi respectu tituli, scz vt hẽat eccle. tanq̃ platus seu rector, q: hñficia id est tituli hñficioꝝ ecclesiasticoꝝ nõ habent̃ sine istitutione cañ. c. j. de reg. iur. lib. vj. c. et frequẽtibus. s̃. de insti. Qd̃ tñ intelligit̃ vt p gl. singu. ⁊ ibi notata in. c. ɔtingit. de dolo ⁊ cõtu. an aũt q pscripsit ius pñtãdi in aliqbus ecclesijs tanq̃ senior de domo, cẽseat̃ ẽt pscripsisse ius pñtãdi in alijs ecclesijs que sint de iurepa. ipsius domus, ⁊ an q pscripsit ius psentãdi in aliqua ecclesia cẽseat̃ ẽt pscripsisse alia sub iurepa. inclusa. ⁊ p ɔ̃ñs integrũ iuspa. vide que dixi. s̃. in verbo, cõpetens alicui. in. q. xv. ⁊ Lud. ro. plene in ɔsil. suo. ccclxviij. incip. psens ɔsultatio, ⁊ p hec sum expeditus de hac subtilli materia pscriptionis iurispa. ⁊ per ɔ̃ñs de commento huius verbi.

100 ¶ Capio nũc vltimũ vbũ solus vel alio ɔcurrẽte. † Istd̃ verbuz importat vt litera sonat φ pronus efficit̃, neduz q solus fundat, cõstruit, ⁊ dotat sz ẽt si aliquod pdictoꝝ faciat dũmodo alius vel alij ɔcurrãt ⁊ suppleãt qd̃ restat, quo casu oẽs equalr̃ sunt proni. vt declaraui. s̃. sup verbo. ⁊ dotauit. i. xj. ⁊. xij. q. ⁊ q: hec mr̃ia declarata fuit. s̃. i pn. hui⁹ ope. i. j. q. vbi ẽt hñ cadebat. ⁊ ẽt aliqd dixi. s̃. sup verbo, fundauit. i. j. q. ⁊ sup verbo, ɔstruxit. in. iij. q. ⁊ super verbo, dotauit. in. j. q. Aliter nõ repeto. Finẽ igit̃ huic repetitioni, in qua multũ elaborasse profiteor, facio, ad laudẽ omnipotentis Dei, sacratissime virginis Marie, ac totius curie celestis.

FINIS.

Tractatus de Jurepatronatus. D. Pauli de Citadinis.

¶ Ad omnipotentis saluatoris, gloriosissimeqz eius virginis matris Marie, necnõ totius curie celestis triũphantis laudem. Dedicatio tractatus sequentis Pauli de Citadinis, d̃ Mediolano J. U. doctoris. ex collegio iurisperitorum Mediolani, legumqz professoris ordinarij. In inclyta vniuersitate Friburgen. Briscaudie.

¶ Prologus.

Cum mortalium vitã sub ppetuo rex motu, ɔtinuaqz piculoꝝ fluctatione cõsistere pateat. humanis nãqz agimur bellis, mõ seuiẽtib⁹, mõ diuinis, tabe pestifera instãte, vñ cũ ex nobis ipsis sperãda salus ab altissimo nõ sit, nisi procinij vestri intercessione saluberrima. Factuz est vt cũ anno. M. ccccciij. iã emanso peste crassante, vbiqz terraꝝ, pcipue in Germania, passim obscure mortis pauore instãte, commercijs mercatoꝝ cessantibus, literaꝝ ac bonaꝝ artiũ studijs itermissis. In deuz pces, ac vota ɔtinua, rogationesqz ad vos diuina numina darent̃ oĩa assidue, vt salui rapacẽ euaderemus pestẽ. Alio tabula depicta, Alio cera, Alio prio, ac hmõi alijs holocaustis superata epidimie seuitia, precrori suo vota psoluẽre. Ne vacuus gratias agerẽ tpa illa quoꝝ semp honestissima fuit auaritia, colligẽs, psenti tractatu celestis curie limina visere volui. Pronis vobis meis oib⁹ itimis, nõ qs possuz, sz qs deberẽ gratias toto mẽtis affectu supplex referẽs ac hñs, q vite mee icolumis procinium nõ vt proni, sz vt parẽtes optimi suscepistis, studioqz fideli geritis, nõ meritis qdẽ meis, sz vestroꝝ oiuz innata clemẽtia, bonitate, desiderioqz alliciendi oẽs christi fideles ad salutis ppetue cõsortiũ. Non igit̃ volui vel potui auro pictura ve aut cera, nudis vel oratiõib⁹ gratias offerre, sz messis mee hos fasciculos tantillos, cũ vobis ex me nihil gratius esse arbitrarer obtuli. Quibus bene numati intelligere poterũt qualiter ecclesias tẽplaqz in nomẽ vestrũ fundando, dotãdo, ditãdo, reparãdo, redificãdo, iusto titulo pscribẽdo, pape priuilegia merẽdo, vestrũ nõ minus fidissi

mū q̄ certissimū patrocinū acqrere valuerint, p̄roniq; ipsarū ec clesiarū existere cū honore, gaudio, cura, de qbus parte sexta. intelligent ⁊ seruoꝝ possessores ⁊ dn̄i qcunq; ex manumittēdi liberalitate p̄ronatus nomē acqri, cū emolumētis ⁊ curis, ⁊ de qbus parte sexta. Cognoscēt ⁊ p̄rocinia vestra optātes, iurium genera plura, patronorum varia, causas p̄ronatū acquirentes, adinuentionis causam iuris huius, patronoꝝ inuicē differentias varias, iurispatro. fructus, qbus cōpetat, qualiter pluribus, quo trāsferatur mō, quo ve exerceaẗ, qd agendū cū non ꝯcordant p̄roni, q̄uo pdatur. Quibus cognitis nō dubito, p̄roni nomen honorificū ac salubre plures appetētes ad p̄rocinia vestra ꝯfugiēt, nō corporis tm̄, sed anime magis auxiliū exposcētes. Quibus maxime pcor adeste ꝑpitij, vt illos largitas ac vestra summa bonitas inclinet ⁊ trahat, quos q̄nq; crudelitas non flectit. Ut igitur, ⁊ gratū me in protectionem vestram tutissimam habuistis, sic ⁊ in futurū flagito. Ingenij autē mei vires exiguas, ⁊ adhuc satis immaturas grato suscipite spiritu a magnanimo exalātes corde. Meliora ni recusabo vbi potētiori vestro spiramine suffultus. Quātū vero licet a maloꝝ oblocutionibus in melius vertite ⁊ protegite. Non me enim fame stimulus, non glorie ardor inanis, sed bn̄ficij vestri cōtinui flāma splēdidissima erga me demeritū, vt in qualē qualez reddere cōpēsaꝫ illuminauit. Quo circa beneuolis ⁊ optantibus ardentissimo corde cōcepta hec ad laudeꝫ vestrā exponere nō timui, nullo p me in hac materia viso vere tractatu alioq si forte extaret, sit tūc studiosis optioni loc⁹, ⁊ q̄ in vno defuerit, altero absq; liuore prestabitur. Ingratis aūt ⁊ inuitis nō exhibui, nec scripta hec mea aliquē offendēt, dū ⁊ inuidus nō offendaẗ occultus scriptura. Si qd aūt in his esse inscriptis in quo me ꝗsquā errare minus ve bene sentire cognouerit, vt ipse rectius iudicium melius ꝑferat exopto. Satis vero mihi fuerit opera mea, alios ad indagande veritatis studium excitasse.

Ad Maximilianum dei gratia

Romanorum regem inuictissimum, Cesaremq; semper Augustum Terrestrem patronum vniuersalez, ⁊ dominum suumq; precipuum dominum fauentissimum Pauli de Citadinis de Mediolano Juris vtriusq; doctoris, legumq; ꝓfessoris ordinarij in eiusdeꝫ Maximiliani inclyta vniuersitate Friburgensi Briscaudie dedicatio tractatus sequentis.

Constat diue Maximiliane Promethen Japetidē Archadie virū acutissimi ingenij spectateq; peritie. hoies incompositos, ac rudes ad politiores mores reduxisse, Augustino teste in li. xviij. de ciuitate dei ex lutoq; corporibus cōpositi igneū spiritū celo raptū inspirasse animāq; ⁊ sensus vt veteres finxere igeniosi poete, insufflasse. Unde fit rex illustrissime, Cesar inuictissime vt cū rudē quādā molē i iurispa. materia formauerim, ⁊ codicillos, vt sic dixerim, quosdā ineffigiatos scripserim, illos optās viuificari. Cuius numini eosdē dedicarē nullus Prometheus mihi melior maiestatis tue splēdore occurrit. A te nāq; deo terestri. l. q; in terris inanimata. §. fi. Auctentico de ꝯsue. colla. iiij. vite exordiū assument. A te legū patre anima, iura animāte ⁊ cōfouēte. §. j. auc. de fi. instru. col. vj. §. dubitatuꝫ. auc. de ince. nup. coll. ij. spirtū hauriēt. Tu nāq; in. l. queris. ff. de nata. resti. iacētes subleuas. Tu optimus maximusq; princeps. vt inqt Papinia. in. l. q solidū. §. j. de leg. ij. inuocantes exaudis, ineffigiatos ad formā reducis. Tu cōis omnium pater. auc. neq; virū q̄ ex dote, collati. viij. depressos erigis. Tu quē Christus in tēporalibus eius terrestrē vicariū elegit. Bal. in. l. j. ff. de iur. aur. annu. supplices extollis. Tu solus ꝓuinciarū omniūq; superior ⁊ dominus verus. c. adrianus. lxiij. distin. rerūq; ⁊ psonaꝝ oim supremus. l. pen̄. C. de bo. que libe. oia ꝯfusa bilāce secernis equissimo. Tu vnicus in orbe romanoꝝ rex ⁊ imperator. glo. in. c. venerabilē. in verbo, in germanos. de elec. c. si imperator. lxxxvj. distin. recto vteris eqtatis sceptro. vt Josias. iiij. regū. xxij. nō idexterā vel in sinistrā inclinās, calcata iustitie vestigia iustissime ꝑsequeris. Tu solus leges interpretaris. solus es legū cōditor ⁊ reformator. Tu solus ex ꝓpria iudicās ꝯsciētia. Bar. in. l. j. C. vt q desunt aduoca. Hūc meū iurispatro. tractatulū iudica, ⁊ corde suscipe benigno. Tu qui defectus omnes comissariuꝫ solennitatū sacrato tuo nomine comples ⁊ corroboras. Cardi. cle. ij. nota. §. de re iudi. nō dedigneris queso me roboratione ac spiritū a tui nominis inscriptiōe sumptū laboribus istis meis insufflasse. Nō enim ad tuarū detractionē laudū inuocationeꝫ hāc tēdere existimaui, sed ad cumulū potius. Quas si cōmemorare vellē, non copia preclara, sed infulsa mea magis oratio, tēpusq; deficeret. Grāde vero nephas illud arbitrarer humeris debilibus imponere, qd nec sufferre valerēt. Turpius nāq; esse Phauorinus philosophus lepidissimus dicebat frigide aliquē laudare, quā insectāter ⁊ grauiter vituperare. Quanto. n. qs acerbius vituperat, tātomagis ꝓ iniquo ⁊ inimico habeẗ, nec vituperatio illa plerunq; fidē capit, q̄ vo ifecūde ⁊ ieiune laudat. amicus qdē eius quē laudare vult crediẗ, sed nihil reperire posse q̄ iure laudet. Gellio teste. c. iij. lib. xvij. Hinc me agitat nō pfecta dicēdi facūdia, aut orādi elegātia sed augustissimarū tuaꝝ laudū preconia immemorabilia. maximusq; meus erga maiestatē tuā ardor, fidelitas non minus integra quā deuota. Astringūt quoq; estuantē mētē meā innumera maiestatis tue benemerita erga vniuersitatē istā tuaꝫ inclytā ⁊ me cōcepta ⁊ corā gratāter exponere. Ne qua aūt p assentationē eloqui deprehēdar, pleriq; manifesta enarrabo, que lꝫ minus eloquētie, eo tm̄ securius quo plus fidei cōsequēter exprimam. Si igiẗ natiuitatis tue originē cōtēplari libuerit, cōtēplādo admirari, admirando obstupescere, intellectu facile erit nihil tibi a natura penitus fuisse denegatū. Si ⁊ dotes animi, quibus te natura insigniuit rimari licuerit, nō minus admirationis q̄ gaudij letitie ꝯsurget. Ex gēte nāq; Austria a qua originē tua deducit maiestas inclytissima ⁊ celebratissima, tot reges ⁊ imperatores exiliuisse nobilissimos qs ignorat, Pānonie. Boemie, Ungarie q̄nq; ⁊ Polonie. Ex stirpe illa nobilissima occurrūt Rodulph⁹ Cornubine comarch⁹. xvij. Germanis iperator. Ex eo Albert⁹ filius Austrie dux. ex Ger. xix. iperator Comarchus h. Luciburgē. ex Germa. xx. impator. Hinc. Albe. Austrie dux Sigismundi Lucibur. Boe. ⁊ Ungarie regis ⁊ impatoris. xxvj. gener postea rex Boe. ⁊ Ungarie. deinde ⁊ impator. xxvj. apud Frankfordiā oium principiū suffragijs ⁊ fide ita creatus, vt eius imperio ⁊ principatu orbis felix diceret, vir adeo ingeniosus ac virtute p̄ditus in cuius imperij principio tres soles apparuere, tria denotātes eccle. regimina eodē anno sequuta. Excreuit huic Federicus dux Austrie ex Germanis. xxvij. imperator. vir qdeꝫ in oi ꝓbitatis ⁊ glorie genere pientissimus ēt qbuscūq; viris illustrissimis priscis nedū ꝯferrendus, sꝫ magis preferēdus, formidabilis, magni ingenij princeps, genitor tuus pientissimus gloriosissime memorie. Hi oēs ex splēdidissima gēte Austria culmē celaꝝ attigerunt atq; prudentissime gubernarūt alios reges ⁊ pricipes p plures omitto oi laude dignos. Hernestos, Leopoldos, Hēricos, Ottones, Albertos, q ꝑstātia ac virtutibus nō minus digni fuere iperiali sceptro, q̄ iperiū dignū fuerit p supradictos iperatores sanctissimos gubernari, quos iter nō possuꝫ nō cōnumerare Albertū felicis memorie patrū tuū obseruātissimū, te pcipua dilectiōe p̄rna dilectū, q sua iter facta pclara se nō minus religiosissimū q̄ Christianissimū demōstrauit christianā religiōnē amplificādo ex inumerabili tēploꝝ, ecclesiaꝝ, claustroꝝ, hospitaliū. piorūq; locoꝝ fundatione, virginū dotatiōe, oi deniq; eleemosynaꝝ elargitiōe, qs. n. eum ignorat ex pietate acqsita iura nec sibi reseruasse, sꝫ ex pietate opus pietissimū erexisse. ius. n. p̄ro. tū fūdatione. tū ēt dotatione vel alias in q̄ plurimis ecclesijs acqsitū hoc ꝓprio motu cū maximo affectu in erectionē iclyte vniuersitatis tue Friburg. annuētibus alijs p̄ncipibus oibus Austrie donis illustrissimis elargitus est. ex q̄ qdē vniuersitate quot viri cuiuslibet generis sciētia p̄diti, alij ad curā aiarū, alij ad iustitie ꝓtectioneꝫ causarūq; defēsionē, alij ad corpoꝝ salutē, alij ad ciuitarū rerūq; publicaꝝ cuiuscūq; vł status vł iperij gubernationē optimā quotidie exurgāt, plus admirabile q̄ nouū vel inauditū est. Et si nullū opus piū aliud opatus fuisset, h̄ deniq; tāti meriti existio vt saluā eius aiaꝫ reddere potuerit iuxta illud Dan̄. xij. Qui docti sunt fulgebūt quasi splēdor firmamēti, ⁊ q ad iustitiā erudiūt multos, vel causa sunt vt erudiant, quasi stelle in ꝑpetuas eternitates. Si natiuitatē assumpsero tuā, nobiliorē illa nō facile reperiri posse puto. ex vtroq;. n. stipe regali cōpositā tenes. Federicus. n. huius nois tertius, genitor tuus pientissi⁹, dux Austrie, Romanoꝝ rex ⁊ Imperator maximus Heleonorā Heduardi Lucitanie regis filiam. ⁊ Alphonsi Hispaniaꝝ regis preclarissimi neptē habuit vxorē nobilissimā. ex q̄ te vnicū ⁊ charissimū habuit. Et vt vnice eras spei, ac expectatiōis mire, ⁊ ita ⁊ paternarū laudum vnicus successor ⁊ Imperij extitisti. Hec tua fuit sublimis origo, cui nec quicquā amplius addi posse videbatur. Tu vero gloriari ex alieno iactantiā ridiculosam aduertens merita etiam parentum, filiorum degenerantiuꝫ maculas nō minus dicas, veram autem virtutem ac laudem, nisi a se ipso sumptā ab alio nō expectandam animo quoq; vertens responsum prudentissimum

tissimū Alex. Mace. regis decimi sodalibus exhibitū duz eum
extollere niterent a futura successione patris opulenta habenda.
Quid pdest inquit si multa relinquant nobis cū ipsi agamus ni-
hil. Tua semp fuit cura precipua, vt nō minus imperio q̄ patre
imperatore dignus redderis. Quicqd igit ad beatā vitā excogi-
tari potest, hoc maxime es insectatus, cetera caduca cognoscens
Et cū alij mortales i hac terrena militia ea querant q̄ laboribus
durissimis acqsita breui labūtur. Tu vero prudētissim⁹ nulli par
cēs labori acqrere id curasti q̄ ppetuo nec pdit, virtutē. s. anime
tegumētū optimū vicinoꝝ ppugnaculū tutissimū. Iraz nāq3 do-
cet cohibere, cupiditatē cōpescer, libidinē refrenare. sm Ambro.
c. cū renūtiat. xxxiij. q. j. Hinc Horatius, virtus est vitium fugere
& sapiētia prima. Hāc solā fortunatissimos facere posse adiudica
sti, cum ex alijs psperis solis non possit ac sine felicitas inueniri,
Hāc quatuor genera virtutū ɔtinētē sm Macrobiū adeo inse-
ctatus es & insequeris, vt nedū in aliquo deficis genere, sed i qua
libet generū specie ita redūdas, vt admirabile ex vite tue institu-
to speculum psens imitari possit qcunq3 optās optimi regis gu-
bernationē isectari, Idcirco exēplares virtutes appellauit Ma-
crobius, que vt verū exēplar in alijs pollētes nobis sint imitāde.
¶ Hoc igit primo exēplari genere, ex his ɔstante que nec homo
nec mors aufert ex nobis, Te speculū splēdidissimū diuine legis
obseruatorē integerrimū habemus de te, vt Ambro. de Abra-
ham. lib. de officijs. c. xiij. dicā Credit Abrahā deo, & reputatū ē
illi ad iustitiā. Nō solū credis, sed credēdo obseruas, obseruādo
alios ad obseruātiā cogis & inuitas. In hoc genere exēplari cōca
thenatas virtutes. M. tuā cōplecti iustitiā sc3 fortitudinē, tēperā
tiā, & prudētiā non tam admirandū, q̄ ratum est. Prudentia. n.
maxima calles, quā in veri, idest dei cognitione cōstare asserūt, si
ne qua omnez doctrinā & virtutē sine capite quemq3 habere La-
ctātius dicebat li. ij. Cū ipse sit virtutis & doctrine caput. quez q
nō agnoscit. l3 videat, cecus est. l3 audiat surdus, l3 loquat mu-
tus, Qui vero cū creatorē ac rex parētē omniū cognouerit, tūc
videbit, audiet, & loquet. cū caput habere incipiat in quo sunt sen
sus omnes collocati. Referūt antiq oratores Argū quintū Ar-
giuoꝝ regē cētū oculos gessisse, eo q̄ cūcta sua incōparabili pru-
dētia videret. Tu vero nō tm̄ cētū, sed de te dicere valeo qd̄ Ver
gili⁹ de fama. Quot sunt corpore plume. tot vigiles oculi subter
mirabile dictu. Tu pfecto veritatē tenes in qua deus est, vel deū
in quo veritas est, oculis cordis continuo aspicis & cōtemplaris,
adeo vt tibi ascribi possit qd̄ de. s. Jacob dr, q dn̄m vidit facie ad
faciē, & bn̄dictionē meruit. ¶ In te prudētia. i. mēs diuina, inau-
dituz qz diuina pcepta audis, audita pectori affigis & obseruas.
In sermone nō deficit prudētia dū celestia disseris, virtutē ac dei
maiestatē enarras. Os tuū in malū nec in vanū aperit. Mēte iu
stitiā diuinā contines, que penni lege a sempiterni operis ɔtinua
tione nō flectit. Te ipsuz prius in diuino ɔspectu accusas q̄ alio
tibijpsi non parcis. ¶ Fortitudine animi nō cares virtuosa. Ani
mus tuus eisdem sedibus semp cōtinet non prosperitate titillat,
aduersitate nō tāgit, inter dulcia & amara semper idē, eundē cum
deo colluctari vt de Jacob dr, arbitror vires ex tactu diuino ca.
vt ex terra matre Antheuz ferūt antiq autores. ¶ Temperātia
semp adest aio tuo, eiusdē semp intētioni est amicus aduersa que
q3 sufferens, spē tuā in deū collocans, ita vt dicere possimus. Cor
regis in manibus dei est. auc. de fide instrumen. in glo. imponat.
¶ Genus virtutis sm pollitice, q̄ ad humani generis societatez
spectat totū cōplecteris. Virtutes politice, id est ciuilis hois di-
cunt, qz homo animal sociale est. Hmōi virtutibus viri boni rei-
publice ɔsulūt, vrbes tuent, parētes venerātur, liberos amāt, pxi
mos diligunt, ciuiū salutē gubernāt, socios circunspecta pruiden
tia ptegunt, alios his merendo memores faciunt. Tu vero vltra
alios, vt es pollicitus, ita prudētia excedis, ea ipsa ad normā cūn-
cta redigis, nihil preter rectū agis, humanis actibus tāquā diui
nis arbitris puides. Inest prudētie tue rō solidissima, intellectus
sanus, circūspectio amplissima, pruidētia maxima, vt Noe equi-
parari valeas, q mira pruidētia archā cōposuit vt generis huma
ni propagationē seruaret. ¶ Fortitudinē demōstras, dū animuz
sup periculoꝝ metū extollis, algores, estus, belloꝝ inediā sitimq3
dum toleras. Non hominē. nō siluestre aufugis animal. Nil nisi
turpia times. Hec tibi fortitudo. Magnanimitas, fiduciā, ɔstan
tiam, securitatē, tolerātiā ac firmitatē omnē cōfert. ¶ Tēperētiā
ostentas. nihil appetēdo penitēdū, in nullo rōnis legē excedendo
sub rōnis iugo cupiditatē domitādo. Oblocutiones innumeras,
nec curas cum scis in cōsciētia securus. Inde illa tua venusta mo
destia, virginea verecūdia, abstinētia sancta, castitas deuota. ho-
nestas grauissima, imperij moderatio cōsultissima, parcitas lau-
datissima, sobrietas rarissima. in his pcipue terris. pudicitia ho-
nestissima. ¶ Iustus pietatis modū, diuineq3 volūtatis ordinē in
omni executione seruas, vt Abrahaz in filij pprij immolatione.
Iustitiā politicā exhibes, vnicuiq3 q̄ suū est seruādo. Nemo q̄
uis humilis & deploratus, te iudice, suo iuri diffidit. Nihil l3 gra
tie causa statuas. oīa tn̄ q̄ statutis grata sunt, Si quid vero aspe-
rius q̄ animi tui habene patiant vnq̄ decernere coactus fueris,
qd̄ rarissime euenit misericordie lenitate & bn̄ficio largitate, lata
manu hoc multū cōpēsas. Supplicātibus tam gratas pbes au-
res, neminē ledis, oibus te ita equalē pstas vt verificatū videat,
qd̄ vsq3 ad Justiniani imperatoris tēpora in principiū creatione
acclamabat Augusto imperatore sit felicior, Traiano imperato
re Hispano melior. ¶ Ex iustitia est illa innocētia tua imacula-
ta. Pietas nō mō erga tuos, sed & omnes exteros sincera, reli-
gio sancta. Affectus in omnē bn̄ficētissimus. Humanitas clemē
tissima, ea, pace antiquitatis dixerim, Juliū cesarē excedis, Non
semp vltore ferro delinquētes, nō armata manu rebelles corri-
gis, sed humanitate ac illecebris recōcilias & foues. ¶ Tertiū l3
genus virtutis, purgatorie illis ascripserit Macrobius, q sese
humanoꝝ quadā fuga, solis diuinis dedere, & ociosis, q rerū pu-
blicarū actibus se sequestrarūt. Has igit purgatorias vocauit,
quia solum eius animum expediunt, q se a corporis cōtagione &
macula purgare decreuerit. Huius tn̄ generis non modicā obti
net maiestas tua partem, enim dum tibi quietem prestari arbitra
mur per noctē, eam in somnū magna pro parte reuoluis, Deū in
timo querens affectu. Quātum autē Julius Cesar, noctis diur
na gesta scribendo consumpsit, tantūdem tu dum iter rectuz vite
tenere optas. Celum, & non terraz, Deum non hominem, diuinā
legem, sempiternam, generalez, incommutabilē, nos ad iter vex
summūq3 bonum dirigentem, veram, rectam, natur eq3 cōgruā,
nō humanam, fragilez aut inequalem, corde tractando pcurris.
¶ Verum iter inuestigare quo ad cognitionez scientie peruenia
mus, ac inquirendi cupiditatez omnibus natura prestitit. in quo
excellere vniuersis pulchrum videtur, licet paucorum sit assequi.
Hoc tamen tu diue Maximiliane, dum per noctem ɔsideras cō
siderans cogitas, cogitando examinas, examinando delectaris,
delectādo facis qcquid ad bene, beate, honesteq3 viuendū perti
nere potest. Ita quod omnes, te precipuo quoda diuine prouidē
tie dono genitum, mirari valeamus. Indulgentissima quippe na
tura te suis qbuscūq3 peculiaribus dotibus exornauit. In te vir
tutes collocauit. Actiuam & cōtemplatiuā vitā tibi prestitit, pre-
stitam experimur, expertam eam imitādam habemus.
¶ Virtutis genus vltimum adeo exples, vt quicquā haud addi
possit, has purgati animi appellat virtutes Macrobius. cū per
supradictas iam animus tuus defecatus sit, & ab oi mūdi asper-
gine pressus & pure detersus. Inde prudētia illa singulari fit. vt di
ua dona tibi in electio. non sint, sed sola illa noscis, & absq3 praua
macula intueris, intuendo potiris & delectaris
¶ Incredibilis est tue temperantie virtus, terrenas cupiditates
hominumq3 mordaces sententias ac de te falsa iudicia non soluz
opprimere, sed contemnere potius & obliuisci
¶ Illud mente reuoluis qd̄ sanctus Gregorius Cōstatino Me
diolanensi archiepiscopo scripsit librum inter accusationes extā-
re quē propria defenderet cōscientia. c. in cūctis. ij. q. iij. Tua hic
fortitudo nō solum animi passiones diuersas superat, sed & igno
rat, ita vt irasci nesciat concessa nisi cupiat & obtineat.
¶ Justitie vero tue est adeo cum superna mēte sociari, vt tecū ea
perpetuū fedus iniuisse existiment homines. Tu igit in quo non
singula virtutis genera tantū, sed cuiuslibet generis singuli virtu
tum gradus vel species adeo vigent, vt te non tantū virtuosum,
sed virtuosissimum & ipsam virtutē merito nuncupare possimus.
Tu virtus virtuosissima, cui inter astra tātū locus dari deberet,
q inter nos calamitosos iperiū a deo cōstitutū, auc. quomō opor
teat episcopos, ad honorū laudem & quietem, maloꝝ vero vindi
ctā & coercionē equissime moderatis, ca. magnū. xj. q. j. Tu solus
in terris deus. Receptui meo veniā pbens, hosce labores meos
suscipe, vultu sereno ac numine propicio Pauli tui de citadinis
Juris vtriusq3 doctor de Mediolano agelli mei munusculuz, ac
fructus tenui manu collectos, sed imensa voluntate tuo sacratissi
mo sceptro dedicatos, q incrementū nō exiguū suscipient vbi re
galis tui splendori fauorē & succum imbiberint. Memorie tenes
ac opere cōples nō dubito q̄ Artaxerxes rex Persarū serenis-
simus crebro sermone vsurpabat. Nō minus regale & humanuz
esse in rege parua munera accipere, q̄ grādia elargiri, quod pro
tua in oēs munificētia & humanitate futuꝝ arbitror & spero. Va
le terrarum dominus decētissimus, lex vero maris firmissima.

Tractatus perutilis de Iure

patronatus per me Paulum de Citadinis de Medio lano. J.v.docto.ac legum professorem ordinariū, in inclyta vniuersitate Friburgensi, compositus, ⁊ editus, feliciter incipit.

SVMMARIVM

1 Verbum tractare quot modis capi possit in iure.
2 Tractatus quandoq; ponitur pro questione.
3 Tractatorij qui dicantur, ⁊ que sint tractatorie litere.

TRactatum Istum de iurepatronatus, cū q̄stionibus oibusq; eisdē accessorijs ⁊ dependentibus, ad laudez oipotentis ⁊ gloriose ei⁹ mr̄is virginis totiusq; curie celestis triūphantis aggredior. Quē pro clariori aditu ⁊ intelligētia, diuidaz in quatuordecim partes. In prima vidēdū erit, quot sint iuriū genera deueniendo ad ius istud. In secūda, quot sint p̄ronoꝝ genera, ⁊ p ꝯsequens quot sint p̄ronatus iura. In tertia, ex q̄bus illa ꝑcedant. In quarta, qua de cā sint iura p̄ronatus adinueuta. In q̄nta, in quo differat qlibet p̄ronus ab alio diuersi iurispa. In sexta, qd cuilibet p̄rono iurispa. cōferat. In septima, q̄bus cōpetat iuspatronatus. In octaua q̄n competat. In nona q̄uo iuspatro. trāsferaẗ. In decima q̄uo pluribus vel singulis cōpetat. In vndecima, q̄uo iuspa. exerceaẗ p patronū. In duodecima, quid si in exercitio sint p̄roni differētes. In tredecima que sit differētia inter p̄ronos eiusdē generis seculares ⁊ ecclesi. In vltima, q̄uo perdaẗ iuspa. vel extinguaẗ. Anteq̄z ad q̄ones partitū deueniā, q; ad cognitionē specierū p̄mittēda est aliqua generis cognitio, ⁊ q; de iurepa. tractare intēdo. Proderit primo scire† ꝙ verbū tractare varijs in iure accipiẗ modis. Primo.n. poniẗ tractari ꝑ dici, vt tractari pōt de hac re.i.dici.l.j.in fi.ff.de calū. ¶ Scdo tractare est in mediū ꝑponere ⁊ q̄rere, postea ad partes arguere, demū determinare. Ita vtiẗ Juriscō.in.l.cū hic status.§.si ambo.ff.de do. int.vi.⁊ vxor. Unde ⁊ dr̄ tractatus q; isto mō ꝑcedere debēt tractātes. ꝙ quātū potero obseruare enitar. Sic ⁊ aliq̄n poniẗ tractatus† p.q.l.naturalis.§.sed si facio.ff.de p̄scri.ver. Ita dialectici tractatū dicūt, qd̄ iuriste q̄oez appellāt.l.q q̄dragīnta.in prin. ff.ad.l.fal. Et q; fit tracta. ex ꝑpositione ⁊ argumētatione hincinde ⁊ cōclusi.ideo poniẗ tractatus ꝑ toto illo colloquio.l.⁊ si amicis qs.ff.ad le.iul.de adul. Ubi domus in qua cōueniūt hoies ad tractādū de adulterio dn̄o sciēte facit dn̄m teneri de adulterio ex sola sciētia, ⁊ patiētia, q; sine tali colloquio adulteriū nō facile cōmitti pōt, ⁊ ita puniẗ qs ex tali tractatu sicut ex ꝑpetrato adulterio. Car. in cle.ij.viij.notabili de re iudi. ¶ Tertio tractari ponitur ꝑ reputari ⁊ teneri, sicut videmus statuta sonantia ꝙ scholares vel alie p̄sone tractenẗ vt ciues.i.habeanẗ ⁊ reputenẗ ꝑ ciuibus in oibus ⁊ p omnia.vt plene hr̄ in.l.j.p Bart. ⁊ Moder.ff. de leg.j.hinc ēt dicunẗ tractatorij† q tractāt, ⁊ retractāt manib⁹ equos ⁊ alia animalia vsui sacro destinata. Et tractatorie litere. i.litere licētie vehēdi equos ⁊ alia animalia de q̄bus in gl.rubri. ce.C.de tractatorijs ⁊ statu.li.xij. Sed ista duo nil ad rombum.

SVMMARIVM

1 Jurium quot sint genera.
2 Jus naturale quot modis dicatur.
3 Jus gentium quid a naturali distet.
4 Jus ciuile multis capitur modis.
5 Jus canonicum quod sit, ⁊ vnde dicatur.
6 Jus diuinum in quibus consistat.
7 Aureorum anulorum ius olim quibus concedebatur.
8 Militare ius quod sit, ⁊ in quibus consistat.
9 Jus publicum quot modis capiatur.
10 Juri publico an quis renuntiare possit.
11 Jus priuatum quibus principaliter pertineat.
12 Jus esse alicui quid sit.
13 Jus vnde dicatur.
14 Jus adeunde hereditatis quid sit. Et quid ius excludendi, ⁊ qd ius gabellas exigendi, ⁊ quid ius petendi.
15 Jus eligendi quis habet. Item cōfirmandi, alienandi, coquendi in furno, ⁊ quis ius torculandi.
16 Jus trebellianice ꝙ sit itē ius accrescēdi, deliberādi ⁊ succedēdi.
17 Jus petēdi supplementum legitime quibus competat. Item ius accusandi, prohibendi, ⁊ ius dicendi testamentum nullum.
18 Jus excipiendi, redimendi, presentandi, ⁊ arbitrādi qui habeāt.
19 Jus declarādi qd̄ superiori cōpetit ad successores nō trāsmittiẗ.
20 Jus implēdi cōditionē potestatiuā an ad heredes transmittatur. Item ius aucupandi auctoritate propria quibus competat.
21 Jus collectandi a quibus imponatur.
22 Forensis persona in quibus casibus subdita dicatur.
23 Jus probādi, legitimādi, pascendi, vtēdi, fruendi, q̄bus cōpetat.
24 Jus piscā. aucupādi.⁊ venādi qd, ⁊ an liceat i flu. ꝑuato piscari. Jus retinendi rem pro expensis quando quis habere dicatur.
25 Juspatronatus qd̄ priuatū ius dicitur, quibus cōpetere censeaẗ.
26 Juspatronatus pluribus dicitur modis.
27 Jus aliquando capitur pro merito, ⁊ quandoq; pro liquore eorum que coquuntur capi potest.

¶ Prima pars. Quot sunt iurium genera.

1 CIrca igitur primā partē† quot sunt iuriū genera, accipiēdo genus ꝑut iuriste capiūt, nō ꝑut dialectici intelligunt, inter quos magna est differētia, vt no.gl.i.l.j.§.hui⁹ study.ff.de iust.⁊ iu.melius in.l.legato generaliter.ff.de le.j.quod dialectici dicūt, speciē, genus iuriste appellāt, ⁊ tribus modis genus dicūt iuriste, de q̄bus.in.d.l.legato.⁊.ī.latius dicaz in prin. ij.q. Dicam ergo hic varijs modis ius dici siue generibus nō rerum varietate ne sim glo. contrarius.instit.de iusti.⁊ iu.in verbo due sunt positiones, sed a diuerso nomine iuris ⁊ effectu.

2 ¶ Primo igitur ab antiquori inchoando† est ius naturale qd̄ dr̄ esse cōe omni animāti, eo ꝙ certo nature instinctu hr̄ non aliqua cōstitutione hois. Sed ab ipso nature cōditore vt maris ⁊ femine cōiugatio cū similibus notatis.insti.de iure natu.gen.⁊ ciui.c. ius naturale.j.dist.⁊ istud ē ius immutabile p hoies. Sicut ⁊ libertas in homine ꝑprie mutari nō pōt. Lz p ius ciuile dicaẗ offuscari, ⁊ sic de simi.de q̄bus in.§.fin.insti.de iure natu.l.adeo.§. cū quis.ff.de acqui.rerum do.⁊ hoc est ius naturale primeuum. ¶ Scdo dr̄ ius naturale, cōe ius hoim, industria statutū postq̄z ceperūt eē, ꝙ ius naturale secūdariū dr̄ ⁊ aꝉs dr̄ iusgētiū, de q̄ in. §.singuloꝝ.isti.de reꝝ diui. ¶ Tertio ius nāle dr̄ ꝙ pac.tueẗ.l.j. ff.de pac. ¶ Quarto ꝙ pacta rescindit.l.j.cū sequē.ff.de mino. ¶ Quito dr̄ ius naturale p̄cepta i.l.mosaica ꝯprehēsa.gl.i.d.c. ius naturale.isti.de obli.q̄ ex delic.⁊ de istis oibus modis gl.j.in sti.de iur.natu.gē.⁊ ciui. ¶ Sexto ius naturale dr̄ ꝙ i.l.⁊ euāg. ꝯtineẗ, quo qs iubeẗ alteri facere ꝙ sibi vult fieri, ⁊ ꝓhibeẗ alteri inferre qd̄ sibi nō vult fieri.c.j.j.dist.pōderet.v.dist.auc.vt cū de appel.cog.§.ceteꝝ.vnde vs. Qd̄ tibi vis fieri mihi fac, ꝙ nō vis noli. Sic potes i terris viuere iure poli. Istis modis sumptū ius naturale distat ab alijs iurib⁹ i q̄tuor, origine.s.dignitate, amplitudie ⁊ snie rigore, vt pulchre dilucidanẗ h̄ p gl.j.v.di. Origine, q; ab exordio nā, alia ab hoim iuētione iura iuēta sunt.c.fi.vj.di. dignitate, q; nō patiẗ mutationē.d.l.fi. amplitudine, q; oia sunt iure isto cōia ex charitate, ñ sic f̄m alia. Rigore ēt snia alia excedit q; ꝯ iura nālia i nullo dispesaẗ sed aduersus alia sepe p statuta ⁊ priui.

3 ¶ Scdo† ē iusgētiū ꝙ a naturali distat, vt q; solis hoibus hoc ꝯuenit, aliud animātib⁹ oibus, vt.s̄.vt erga deū religio, vt parētib⁹ ⁊ patrie pareamus, vt vim ⁊ iniuriā ꝑpulsem⁹ datio libertatis, vt ista habenẗ in.l.j.§.ius aūt gētiū, cū q̄tuor legib⁹ sequētib⁹.ff.de iusti ⁊ iur.edificia collata discrete gētes ⁊ cōmercia inducta.c.iusgētiū.j.disti.

4 ¶ Tertio† ē ius ciuile ꝙ multis capiẗ modis. nā ꝙ queq; ciuitas ius sibi statuerit ius ciuile appellaẗ vt statuta cuiuslibet ciuitatis ius ꝑpriū ipsi⁹ ciuitatis appellanẗ.§.nā qd̄.isti.de iure natu.gē.⁊ ciui.c.ius ciuile.j.di. Et q̄ties nō addiẗ nomē c⁹ciuitatis sit, tūc intelligiẗ ius clausuz in toto iuris ciuilis corpore.§.sed quoties.insti.de iure natu.gē.⁊ ciui. ¶ Scdo particulariter diuidēdo istud ius ciuile dr̄ lex.xij.ta. ¶ Tertio ꝙ ex legibus plebiscitis, senatuscōsultis, ꝯstitutionibus principū, vel auctoritate prudētū decretū iueniẗ.l.ius ciuile.ij.ff.de iust.⁊ iure ¶ Quarto dr̄ ius ciuile p̄toꝝ edicta, disputatio prudētū habita sup.l.xij.tabu.q; disputatio scripta nō ꝑpriū nomē sortita est vt alie partes. Sed noie cōi iuris ciuilis gaudet.l.ij.§.his legibus. ff.de ori.iur. ¶ Quinto ediliū curuliū edicta prudētū quoq; rn̄sa q rn̄dēdi de iure habuerūt a cesare auctoritatē ius ciuile dicunẗ. de q̄b⁹insti.de iure natu.gē.⁊ ciui. ¶ Sexto ius ciuile dr̄ q̄cquid iuri natu.subtrahiẗ.vt in vsucapione vel iuregētiū, vt in potestate dominorum restricta.§.pen.insti.de his qui sunt sui iuris. ¶ Septimo q̄cquid additur iuri naturali dr̄ ius ciuile, vt in matrimonio ꝯstituēdo qd̄ formā recepit a iure ciuili circa p̄sonas q̄ possunt ꝯhere ⁊ que nō, ⁊ p sponsalia de futuro ⁊ de presenti.l.j.ff.de spons.l.

spon.l.nuptias.ff.de reg.iur.§.nuptias.auc.de nup.

¶ Octauo qd iurigentiũ addit, dr ius ciuile. vt de tutela fuit additũ de qua iusgẽtiũ nihil cogitauerat.insti.de tutel.i prin.de his õibus modis nominatis hr in.l.ius ciuile.ff.de iusti.τ iu. Et isto mõ capiẽdo, qcquid addit vel detrahit iuri cõi, qd dicat ius ciuile, posset ẽt ius canonicũ dici ius ciuile. ¶ Nono qcquid de iure scriptũ est, lz nõ habeat specificũ nomẽ, illud ius ciuile dr.l.j.§.p inde.ff.de varijs τ extraor.cog. Istis modis diuersis dr vnuz ius ciuile diuersum ab alio pp cognitionẽ faciliorẽ, sicut videmus q aliqñdo accipit ius scriptũ ad differẽtiã eqtatis.l.placuit.C.de

5 iudi. ¶ Quarto † est ius canonicũ, qd idẽ est dicere qd ius regulatum. Canon enim grece, latine regulã significat.c.canõ.iij.di.τ est illud qd in cõcilio generali vel puinciali statuit.c.canonũ statuta de cõsti. Quatuor species sub se cõtinet, dogmata scz, mãdata, interdicta, sanctiões, vel decreta.c.si qs dogmata.xv.q.ij.qñ vult papa tales canones cõdere possunt epi ɔdicere q nõ ɔueniũt cõsuetudini patrie sue, vel maioribus, vel loco aut tẽpori, vel similibus de qbus in.c.erit aũt lex.iiij.dis. Et qz canon regulã signat inde dicimus canonẽ emphiteoticũ illud qd noie census soluit, qz omni anno regulariter solui dz.l.fi.C.de iur.emphy. Sic ẽt pecunia que a prouincijs pstabat canon dicet, vñ habemus titu.de canone largitionaliũ titulorum.lib.x.C. Juris aũt canonici, quoddaz est generale, vt totum ius canonicum quoddam dicitur personale, quoddam locale, quoddam causale, quoddã temporale, vt qñ istis partibus.s.nominatis attẽtis aliqui canones sunt ɔstituti.c.j.de ɔsti. Tria aũt vltima iura dicunt positiua, eo qz ab homine sunt facta, ideo dicuntur iura humana.c.cuz de diuersis.de pui.in.vj.ad placitum facientis possunt limitari τ restringi.vt quotidie videmus per statuta τ priuilegia.c.cum in multis.de rescri.li.vj.vbi infinitas tollit in multis casibus ibi nota.p er gl.ij. Jus naturale per solam naturã mutatur, alias non.

6 ¶ Quinto † est ius diuinũ qd est sacra pagina, istud similiter multifariã dr. Nã primo homini creato cõcessit deus ius in corde suo vt in princi.v.distin.hr Gene.ij.fecit deus hominem, τ inspirauit illi spiraculum vite, legem.s.naturalem, que hominem in diuina iustitia viuere docebat, ideo dixit apostolus ad Ro.ij.sunt qui hñt legem dei scriptam in cordibus suis, cum.n.gentes legẽ non hñt, si naturaliter ea que legis sunt faciunt, ipsi sibi sunt lex.c.due.xix.q.ij. ¶ Scdo est ius diuinum, lex Mosaica que originem habuit, cum lex nature in homine p peccatum confusa est subinstigãte inuidia diaboli, τ depressa est pondere malitie rectitudo iustitie, τ erroris caligine offuscatum fuit lumen iustitie.c. princeps, de peni.dist.ij.c.visis.xvj.q.ij.vt aũt ab hac ɔfusione peccati infirmitas non ɔsurgeret, miserator deus illã coadiuuans viuendi legem quam hominis corde a seculo scripserat lrĩs p Moysen expressit decemqz preceptis ɔclusit.c.moyses.vij.dist.c.j.§.hec sancta, extra de summa tri.c.cũ redemptor.xij.q.ij.hoc ius, legẽ appellamus mosaicã.c.cũ in veteri, de elect.c.isto.de purifica.post partũ, hãc legẽ ẽt legis decalogũ appellamus.c.tres sunt aũt, xvij.act.de pe.dist.j. ¶ Tertio est ius diuinũ, qd legẽ pphetica appellamus, q legi mosaice successit, eãdẽ modificãs.d.§.hec sancta. Nã cũ mosaica lex sineret vsuras ab alienigenis exigi.xiiij.q.iiij.c.ab illo, talẽ pmissionis vsum dissuadet pfecto lex prophetica. Psalmo.xiiij.dicens.eum fore in tabernaculo mãsurum dei q pecuniam suã nõ dedit ad vsurã, τ munera.c.qm.xlvij.dist.xiiij.q.iiij.c.si quis oblitus, sed cum iste leges neminem ad pfectum statũ ducerent, vt inquit apostolus ad Hebreos.vij.hinc merito successit. ¶ Quarto loco ius diuinuz.s.euangeliũ, dans salutẽ omni credẽti.c.ad fidẽ.xxiij.q.v.cũ.n.plenitudo tpis aduenit, misit deus vnigenitũ suũ legis latorẽ p quẽ nobis statuit legẽ vite animas ɔuertentẽ, quã felici vocabulo euãgelicã appellamus.j.dist.in princ.c.trãslato, de ɔsti.sed cũ ista lex loqueret de pfectionis ɔsilio, accessit alia illã modificans q quinto loco apostolica dicta est, qd enim dñs indulget de pfectionis ɔsilio, vitat hoc apostolus dicens, ego dico non dñs.j.Corin.vij.si qs frater vxorẽ hz infidelẽ τc.ij.q.j.multi.xxviij.q.j.iam nũc, τ ibi dñs nõ precepit in spiritu dei, Apostolus fideliter consuluit vt ibi, de virginibus preceptum nõ hẽo, consilium aũt do.bonũ est, si sic permanserint.xxiiij.q.j.c. sic enim neqz. Posthmodum ecclesia crescente deo auctore gradibus ac ordinibus in ea rite dispositis cũ ad eos decernendos clericorumqz lites dirimendas lex nõ sufficeret euangelica tã ab apostolis quã ab eorum vicarijs statuta fuerunt plura edicta que generali vocabulo canones appellati fuerunt.c.j.xv.di.§.dixi in quarto genere, τ ista omnia iura diuina latius ponit Spe.in prin.sui operis.

¶ Sexto dicitur ius diuinũ qd factũ est sup rebus ecclesiasticis, τ ita potest dici ius canonicum diuinum, τ iura ciuilia que tractãt de rebus ecclesie possunt dici diuina, ita intelligitur.l.fi.in prin.C.de sacrosan.eccle.per glo.τ Bar.ibi.

¶ Septimo dr ius diuinum acqsitionis, qñ ipsi ecclesie acqrit, qz dr ipsi deo acqri, vt ibi Bal.adducendo Inno.in.c.olim, de resti.spo. ¶ Extra ista iuris genera principalia reperiuntur, τ alia plura iuris significata particularia, que tamen sub aliquo de pdictis continebuntur, τ vt ad metam iurispa.perueniam alia iuris significata enumerare liceat, sub quo de predictis genere contineatur. semper per remissiones declarando.

7 ¶ † Octauo est ius anulorum aureorum qd concedebat olim libertis a principe volente patrono, eo autem patrono inuito vel ignorante non.l.iij.ff.de iu.au.anu. Et istud ius aureorum anulorum nil aliud erat nisi ptãs possendi deferre auruz vel anulos aureos per quos ipsi liberti habebãt imaginẽ vel signũ semiplene ingenuitatis dũ viuebant.ideo imaginẽ, qz nõ pprie ingenui dicebant, sed habebãt quãdã ingenuitatis similitudinẽ.l.fi.C.de iu.anul.au.q similitudo faciebat eos haberi p ingenuis quo ad multa scz quo ad tutorẽ ingenuũ habẽdũ q als nõ fuisset cõcessum.l.cũ ex oratione.ff.de excu.tuto. Secũdo, quo ad dignitates τ honores acqrendos.l.ij.C.ad.l.iul.viscel.vbi puniunt criminaliter appetẽtes tale dignitates liberti, si ñ habebãt ius annulorum aureorum. Hodie aũt nõ est necesse tale ius impetrari a principe, cũ ex datio ne libertatis in ɔsequẽtiã veniẽt.§.j.auc.vt liberti decetero nõ idigeant. nõ tñ immutatur iuspa.p talẽ ɔcessionẽ nouã, vt ibi. ¶ Tertio, qz ɔhunt matrimonia cũ nobilibus, in multis ẽt alijs reputant vt liberi. Quos casus enumerat glo.in.l.penu.ff.de iure aureo.anulo. Istud aũt ius cõprehendit sub iure ciuili, vt.s.satis in tertio genere. Lz aũt habeant imaginẽ ingenuitatis ipsi liberti, tñ moriebantur vt liberti. Unde patronus hz bonorum possessionẽ in bonis ipsorum.l.ẽt.ff.de bonis liberto.

8 ¶ Nono † est ius militare, quod cõsistit in solẽnitate inferẽdi belli, federis faciendi, in dando signa, in egrediendo in hostes τ pugne commissione, in flagitiosorum disciplina militũ, in mõ stipẽdiandi, in dignitatibus dãdis, in premijs distribuẽdis, in coronis dãdis, in pde diuisione.c.ius militare.j.di. Et istud ius militare ita cõprehẽdit sub iure ciuili sicut sub iure canonico.toto tit.de re mili. Et i eo.ti.C.li.xij.lz diuersimode. ius enim canonicum pena infamie afficit fugientẽ in bello.c.infames.vj.qõ.j.de iure ciuili capite punitur fugiens.l.omne.§.qui in acie.ff.de re militari. Et differẽtia iuris.clxiiij.

9 ¶ Decimo † ius publicũ qd similiter cõtinet sub duobus.s.nominatis.s.iure ciuili τ canonico, qd cõsistit in sacris sacerdotibus τ magistratibus.c.ius publicũ.j.distinc.l.j.§.ius publicũ.ff.de iust.τ iure.τ hoc ius publicũ põt varijs modis accipi. Primo vt dixi. Et tũc dr afferre vtilitatẽ suã in publico dictis iuribus. Scdo mõ dicit publicũ causa imperij. Tertio publicũ qd ẽ romane ciuitatis.l.eũ q i gl.ff.de vb.signi. Et illud pprie dr ius qritũ.j.disti.§.sed ius.istit.de iure naturali.τ ibi gl.a qrino declarat quare sic nominet. Uñ pub.appellatio in cõpluribus causis ad populũ romanũ respicit, vnde τ publicanũ appellamus. Quarto mõ dr publicũ ius cuiuslibet ciuitatis, τ municipij.l.sed τ hi.§.j.ff.de pub.τ vtile tũc ius publicũ dr ad similitudinẽ iuris publici romani, vt ibi gl.ita sumit in.d.l.fi.τ ita declarat ibi Bar. Quinto dr ius publicũ qd ɔtinet priuata cõmoda, que tñ redũdãt in publicã vtilitatẽ τ mulieres esse dotatas respicit priuatũ principaliter cõmodũ, secũdario publicũ.l.j.ff.solu.ma.sic publice interest neqs sua re male vtat.§.sed hoc tẽpore insti.de his q sunt sui vel alie iur.§.cogitatio.auc.vt iudices sine quoquo suffrag. Sexto qcquid factum est ad salutẽ publicã vel vtilitatẽ dr esse iuris publici vt testamẽti fac.donationis insinuatio τ similia. Spe.in tit.de instru.

10 edi.§.duodecimo.versi.qd si qs iurauit. † Et huic iuri publico regulariter renũtiari nõ põt. Spe.in.d.§.xij.facit.l.nemo põt.de lega.j. Bal.in.l.fi.C.si cer.peta. Host.in summa, τ rõne renun.ista autem omnia membra iuris publici sub ciuili iure continet.

11 Undecimo dr ius puatũ † q pricipaliter ad singulorum vtilitatẽ ptinet.§.pe.isti.de iusti.τ iure. Cõstat aũt istud ius prio ex naturalibus pceptis.s.vt nemo fiat locuplex cũ aliena iactura.l.nã hoc a natura.ff.de condi.indebi. ¶ Secũdo ex gẽtiũ preceptis, vt iniuriã propulsare defendendo, vel de facto, vel mediante iure, τ hoc modo solis hominibus conueniet.τ dicetur priuatum, licet τ brutis liceat vim vi repellere.l.j.§.cum arietes.ff.si quadrupes pau.feci.dicatur.nõ tamẽ dicetur illud ius priuatum, sed naturale potius, qz cum nõ possint facere vel pati iniuriam, quia sensu carẽt.l.j.in prin.ff.si qua.pau.fe.di.ideo nõ potest eis ius tale priuatuz cõpetere ad repellẽdas iniurias. ¶ Tertio ex ciuilibus pceptis, vt in vsucapiõe que de iure ciuili est adinuẽta, vt.ff.τ.C.de vsuca.τ insti.eo.ne dominia rerum diu in incerto essent. Istud autẽ ius

priuatū est qd̄ alias ius tertij dicimus vel ius nostrū, vel cuilibet cōpetens in quācūqꝫ re, vel ad quācūqꝫ rem corporalē vel incorporalē, vt circa seruitutes, circa vsumfructū ⁊ similia, vt istud ius ad meliorē declarationē deducam, 12 †Sciēdū est ꝙ ius esse alicui nihil aliud est dicere q̄ꝫ ꝙ alicui est licētia vel autoritas agendi, dicēdi, stādi, possidēdi, vel quasi trāseundi, annullādi, tollendi, cōfirmandi ⁊ similia, vt ex iuris effectibus denominat̄, data a iure cōi vel priuato, pacto vel cōsuetudine aut. l. priuata vel municipali, vt in. l. cōstitutus. in glo. pe. de reli. do. Et ſm aliquos 13 † ius p apocopē dr̄ quasi iussuꝫ, quasi nihil ius sit nisi qd̄ natura vel cōsuetudo vel ciuitas aut populus vel gens vel hō iubet, ⁊ id fiat vel fieri debeat, que diffinitio satis in effectu videt̄ cōuenire diffinitionis iuris posite p Ulpianum in. l. j. §. ius. ff. de iusti. ⁊ iur. licet in verbis disconueniat. sic ⁊ conuenit diffinitioni iuris diuini. de qua in. §. iuris. institu. de iustitia ⁊ iure. Juris precepta sunt honeste viuere, alterū nō ledere, ius suum vnicuiqꝫ tribuere.

14 ¶ †Secundum precedentia dicimus illi est ius adeunde hereditatis. l. j. ⁊ sequē. C. de iure deli. Sic ⁊ immiscendi ⁊ petendi bonorum possessionem. C. qui admitti ad bo. pos. possunt.

¶ Tertio ius excludendi feminas vel aliquem a successione per statutum. de quo Bal. in. l. non pro numero. C. ad orfici. ⁊. l. si arrogator. secunda. in. ij. col. in. ij. oppo. ff. de adop.

¶ Quarto ius exigendi gabellas vel pedagia. c. sup quibusdaꝫ. §. preterea. extra de verbo. signi.

¶ Quinto ius petēdi qn̄ aliquid quocūqꝫ iure petere possumus in iudicio. l. item veniunt. §. petitam. ff. de peti. here.

15 ¶ †Sexto ius eligendi. de quo in titulo de electio.

¶ Septimo ius cōfirmandi. de quo in ti. de confir. vti. vel inuti.

¶ Octauo ius alienandi, quod regulariter hꝫ quilibet dn̄s sane mētis maior. xxv. annis. vel minor cū auctoritate tuto. vel curatoris, qn̄ sunt a patria ptāte liberati. Jtē negotioꝝ gestoribus cōpetit cū cautione rati procuratoribus generalibus cum speciali mandato de quibus ponit̄ in ti. instit. quibus ali. licet vel non.

¶ Nono ius coquendi in furno tuo quod est species seruitutis, sicut ⁊ ius torculandi quod possis in tuo torculari vina facere. de quo Bal. in. l. pe. in. iij. col. C. de condi. inser. Cepola in tract. ser ui. vrba. c. j. Alex. in. l. vt pomum. ff. de serui.

16 ¶ †Decimo ius trebellianice vt quis pōt deducere trebellianicā de hereditate vel parte hereditatis restituenda. De quo in titulis omnibus. ff. ⁊. C. ad trebel. ⁊ in. c. rainutius, ⁊. c. raynaldus. de test. Item ius falcidie, vt. ff. ⁊. C. ⁊ institu. ad. l. falcidiam.

¶ Undecimo ius accrescēdi qd̄ pcedit in hrēditate, ⁊ inuitū etiā obligat, vt hr̄ in. l. q patri. ff. de acquir. hr̄. ⁊ in multis alijs legibꝰ illius tit. Jtē hꝫ et locū in bonoꝝ pos. vt in ti. C. qn̄ non pen. par. Jtem hꝫ locum in legatis et fideicommissis, vt in. l. re coniunct. p Bar. de leg. iij. §. si eadem. insti. de legatis. ¶ Duodecimo ius deliberādi qd̄ quis hꝫ anteq̄ꝫ acceptet hrēditatē, vt possit cōsiderare an sit sibi talis hrēditas accepta vel recusanda. ff. ⁊. C. de iure deli.

¶ Decimotertio ius succedēdi vt filijs vel alijs qbuscūnqꝫ legitimis successoribus ex testamēto vel ab intestato, vt. ff. et. C. de suis 17 ⁊ legi. here. ¶ †Decimoquarto ius petēdi supplemētū legitime, ꝙ illis cōpetit qbus legitima pars bonoꝝ. i. tertia debet̄, vt filijs erga ascēdētes parētes. de quo in. l. omnimodo ⁊. l. quoniaꝫ. ⁊. l. seq. C. de inoffi. testa. ⁊ ecōtra. l. na ⁊ si parētibus. ff. de inoffic. test. Jteꝫ cōpetit patronis aduersus libertorum bona mortuorum sine filijs. patrono preterito vel exheredato absqꝫ causa, vt de hoc habetur in. §. si aūt. insti. de suc. libe.

¶ Decimoquinto ius accusandi ꝙ cōpetit cuilibet de populo in publicis iudicijs, vt in crimine adultery, homicidij, ⁊ similibus, de quibus insti. de publi. instru. in prin.

¶ Decimosexto ius prohibendi aliquē aliquid illicite faciētē ꝙ cuilibet cōpetit cōtra quēcunqꝫ illicita facientē vt contra edificātem in publica strata, cōtra impedientē cursum fluminis ⁊ similia Barto. in. l. quominus. ff. de flu. ⁊ in toto ti. ne quid in loco pub.

¶ Decimoseptimo ius dicēdi nullū testa. ꝙ filijs aut nepotibus dat̄ in inique exhrēdatis vel preteritis. de qbus hr̄ in. l. inter cetera. cū seq. ⁊ seq. ff. de lib. ⁊ posthu. ⁊ insti. ⁊ exhere. lib. in prin.

18 ¶ †Decimooctauo ius excipiendi qd̄ ꝯ petitorē dat̄. l. ait pretor. ff. de iureiu. ⁊. l. j. cū to. ti. ff. de excep. ⁊ extra eo. de excep. ¶ Decimonono ius redimēdi aliquā rē pignoratā vel vēditā vt in. l. ij. C. de pact. inter empto, ⁊ vendi. ⁊ an vni ius cōpetēs tale alteri cedatur ponit Jas. in. l. j. §. hinc videamus. ff. de no. ope. nun. de quo pacto dicit Lu. sing. ccclxij. ꝙ si pcedit mutuū facit psumptionē ꝯ vsuras. s. qn̄ modicū ptiū interuenit, secꝰ si iustū. glo. fi. in. c. ꝯquestꝰ. Et ibi Panor. de vsur. illi iuri spacio. xxx. an pscribit̄. Jas. in. l. petēs. C. d pac. Agnati vo itra annū iure agnationis possunt reluere. ꝙ aliꝰ agnatꝰ vēdidit cū tali pacto ⁊ ibi. Jas.

¶ Uigesimo ius pn̄tādi ꝙ pr̄onis cōpetit vigore iurispa. de quo statim dicet̄ hr̄ in ti. ff. ⁊. C. de iure. liberto. de pn̄tatione hr̄ ex de iurepa. ¶ Uigesimoprio ius arbitrādi, ꝙ qs hꝫ postq̄ cōsensum est vt arbitriū reciperet̄ in causa a prin. volūtariū est cōpromittere sed ex post facto necessariū. ita etiam ex parte recipiētis est necessariū ē postfacto qꝛ ad arbitrādū cogi pōt. l. labeo ait. §. tamet 19 si neminē. ff. de arbi. ¶ †Uigesimosecūdo ius declarādi qd̄ superiori cōpetit q hꝫ auctoritatē iudicādi vel cōponendi vel q dedit aliquod priuilegium, nec trāsit tale ius ad hrdes vel successores. Bal. in. l. liberti. in peñ. col. C. de ope. liber. ⁊ soli competit ambigue loquēdi in suis actibus, vt i iudice pferēte sniaꝫ vel principe ꝯcedēte priuilegiā p vba dubia. notat̄ in. l. ꝙ iussit. ff. de re iudi. vel dat̄ cuilibet facienti, vel cū altero ꝯhēti. Bar. in. l. p hrde. ff. de acq. hr̄. ¶ Uigesimotertio ius excōicādi cui qn̄, ⁊ ex q̄ causa cōpetat, hr̄ in ti. extra de sent. excōi. ¶ Uigesimoquarto ius suspensionis vel interdicti, qd̄ quale sit, cui, qn̄, ⁊ qua causa cōpetat not. in tit. de sen. excōi. suspē. ⁊ interdic. in. vi. ⁊ in cle.

20 ¶ Uigesimoquinto †ius implēdi cōditionē potestatiuā ꝯhētibus sub ꝯditione, qd̄ cōpetit ēt hrdi qn̄ est apposita a testatore, nō aūt trāsit tale ius ad hrdē. Bar. in. l. diē pferre. §. j. in. j. no. ff. de arb. in. l. si decē cū petiero. col. j. ver. solet esse qd̄. ff. de ver. obli. l. a testatore. in fi. ver. dices tu. ff. de cōdi. ⁊ demon. ¶ Uigesimosexto ius occupādi rē aliquā ppria auctoritate cōpetit ꝯhētibus cū tali clausula qd̄ res ppria auctoritate capi possit, nec tūc vim facere dr̄ de quo in. l. creditores. C. de pigno. ⁊ lꝫ possit qs ppria auctoritate capere absqꝫ vi, tamen ibi text. requirit auctoritatem p sidis. ⁊ poterit postea officium iudicis implorare, vt eum defendat a futura violentia. Bald. in. l. si seruus. C. quod cum eo. ⁊ talis occupatio ēt singulari successori pmissa est. Bar. in. d. l. creditores, ⁊ in. l. fi. §. fi. ff. vt in pos. leg. glo. in. l. cū fundus. ff. de vi ⁊ vi ar. Et tale ius pōt vēdi ⁊ cedi cū re ipsa. Bal. in. c. j. §. si vero. de pace iura. fir. Alex. in. l. q fundū. ff. de vi ⁊ vi arma. Cōpetit ēt tale ius in alijs certis casibus no. per. doc. in cle. i. §. abbates. de excess. prela. vꝫ executori de mādato superiores cōtra spoliatorem.

21 ¶ Uigesimoseptimo ius †collectādi a quibus imponat̄. Bar. in. l. j. C. de mulieribus ⁊ in quo loco. in fi. iij. col. li. x. vbi vult ꝙ ciuitas ⁊ ppter publicā vtilitatē ⁊ propter necessitatem ipsius ciuitatis imponere pōt tales collectas, intelligēdo de regētibus ipsam ciuitatē. Jtē intelligendo de ciuitate que non recognoscit superiorem, al's si recognosceret nō posset imponere collectas ob publicā vtilitatē, nisi obtēta licentia a principe. l. placet. C. de excusat. munerū. li. x. l. j. C. de superindi. eo. li. vnde nō posset imponere de iure ciuitas collectas vt principi donaret. de facto sic si nō recognosceret superiorē. posset. Collecta vera dr̄ qd̄ in ciuitate colligitur a ciuibus ⁊ incolis respectu patrimonij vel rerū. ita gl. fi. in. l. rescripto. de muneri. ⁊ hono. ex parte ciuitatis, nec dicitur habere certam formam, sed variātur secundum voluntatem principis vel superioris. Bald. in. l. fin. C. sine censu vel reliqui. v. Tūc autem dicitur collecta, vbi dicit habere imponi secūdum cursum tēporis quandoqꝫ plus, quandoqꝫ minus. puta quandoqꝫ sex denarij pro libra extimi, quādoqꝫ duo, quādoqꝫ decē cū nō habeāt certā formam vel regulam secundum Spe. in ti. de cleri. cōiu. §. j. ver. ad huius autem rei euidentiā. tales collecte imponuntur p solidū ⁊ libraꝫ, ⁊ secundum quātitatem patrimonij. vt no. glo. in. l. j. in verbo, inopes. C. de apochis pu. ⁊ descri. curiali. ⁊ distribu. ciui. li. x. i. l. sancimus. j. C. de aduo. di. iu. Regulariter possunt imponi ciuibꝰ ⁊ oibus incolis. l. rescripto. in fi. ff. de mune. ⁊ hono. l. libertus. §. sola. ff. ad mun. Respectu rerū imponunt̄ psone ideo forenses, qui habēt bona in ciuitate alterius teritorij non debēt teneri ad collectas tales, cum imponantur personis subditis.

22 ¶ Et psona forensis nō sit subdita dictis iuribus†. Quod tn̄ fallit in multis casibus. ¶ Primo in vsurario. ¶ Secūdo in ciuitate de hoc priuilegiata. l. munerū. §. patrimonioꝝ. ff. de mu. ⁊ hō.

¶ Tertio vbi esset i ciuitate cōsuetudo cuius initij nō extaret memoria in ꝯriū, que hꝫ vim priuilegij. l. hoc iure. §. ductus aque. ff. de aqua quoti. ⁊ estiua. nec admittitur pbatio in qua, ꝯ tale presumptū priuilegiū. sicut nec ꝯ talem psumptā seruitutē. Lācelo. decius. l. si certis annis. C. de pac. in. l. cū de in rem. ff. de vsur. A collectis tallibus, vt dixi, nullus regulariter excusat̄ dictis iuribꝰ. §. l. patrimonioꝝ, ⁊. l. pfecto. C. de mune. lib. x. ¶ Fal. in doctoactu legentibus. l. medicos. C. de professo. ⁊ medi. lib. x.

¶ Secundo fallit in clericis vel bonis ecclesiasticis.

¶ Tertio in oibus locis pijs, vt est hodie expssum p nouā cōstitutionē Fed. incip. Jtē nulla cōitas. C. de epis. ⁊ cler. p tali collecta imponenda sit estimatio bonoꝝ mobiliū ⁊ immobiliū vt late hr̄ in. l. forma

l.l.fora.ff.de cés. Extimatio ipa fit p susceptores q erát pposíti ad suscipiédos cēsus a spóte soluētib⁹, τ tales susceptores scribebát modū iugationis possessoꝝ τ spés singulariū.l.susceptores.li.ij. .C.de susc.lib.x. Et tales susceptores imediate restituebát qd ce perát a thesaurarijs.l.diui.τ.l.medicos.C.eo.ius aūt tale collectandi nó pót creditoribus dare intētá p cóitatē, sʒ eoꝝ effectus sic. Bal.in.l.etiá.in.vj.col.de excep.rei iudi. ℭ Uigesimooctauo

23 †Jus pbádi de quo in oibus titulis de pbatio.ꝰ test.de fide istr. an trāseat ad heredes vel successores hr̃ p Bal.c.j.j.col.si de inuesti.inter do.τ vasal.lis oriaᷓ. ℭ Uigesimonono Jus legitimádi.de quo auc.qui.mo.natu.effi.legi.τ isti.ff.τ.C.de adop. ℭ Trigesimo. Jus pascédi,calcis coquēde,arene fodiēde,ius appellādi pecora ad haustū,ius eundi p agrū alienū ad suū,ius ambuládi cū alio,ius agēdi iumētū vel vehiculū qd actus dr̃,ius aque ducēde. Et hec iura dicunť seruitutes rustice. Alia sunt iura que appellanť seruitutes vrbane,vt ius imittēdi tigni in vicini edes. Jus stillicidij,vt possim facere plene tectū meū in edes vicini, vel cloacam,vel curiā,vel ius nó recipiēdi talia,τ tūc appellať ius libertatis,vel ius nó patiēdi aliquā de predictis seruitutibus etiā rusticis,ius altius tollēdi,vel nó tollēdi edes,ne luminibus vicini officiaᷓ. Hec iura oia acqrunť pacto ɔ̄hentiū vel stipulatiōe de qbus oibus insti.de serui.rusti.pdi.τ in tit.de ser.rusti.predi.ff.τ de serui.vrba.predi. ℭ Trigesimoprimo Jus vtēdi,fruēdi,ius habitādi,que quātū inter se differat.declaratur insti.de vsufru. τ de vsu

24 τ habi.ff.de vsufr.τ de vsu τ habi.τ.C.eo. ℭ †Trigesimoscđo ius piscādi optime collocaᷓ inter hec iura.§.flumina.insti.de re.diui. l.si qsq̄.ff.de diuer.τ tēp.pscri.in priuato aūt flumine vel agro nó lʒ,nec aucupari,nec piscari,vel venari dño inuito. Notatur in.l. diuus.ff.de serui.rusti.predi.§.fere.§.illud.insti.de re.diui. Et in vsibus feudoꝝ que sint regalia tali iuri piscādi aut aucupādi prescribiᷓ. Bal.in.l.j.versi.itē prescribiᷓ.C.de emancip.libe. ℭ Trigesimotertio Jus retinēdi rē p expēsis quas in ea qs fecit credēs reʒ suā esse que ab eo vēdicaᷓ.nā ius retētionis hʒ p illis expēsis, sicut ēt dicimus in iure cópēsandi,vbi iura debita sunt liquida.ff. τ.C.de cópēsa. De primoiure est tex.in.l.hoc iudiciū.§.impēdia aūt.ff.cói diui. Sic ēt fit in cautione dāni infecti. Si qs pp nó datam cautionē dāni infecti fuerit missus in possessionē,τ ipsemet reedificauerit domū,tādiu hʒ illaꝝ ediū ius retinēdi donec sibi fuerit satisfactū p expēsis.l.ex dāni.τ toto tit.ff.ď dam.infe.l.j.C.ob chyro.pecu. Itē videm⁹ in obsidibus q possunt retineri.l.ij.τ ibi no.C.de pa.qui filios distra. ℭ Trigesimoquarto Jus studij.i.qd possit publicū haberi studiū qd acquiriᷓ ɔsuetudine vel puilegio.

25 Alex.ɔsi.lxxiiij.in quarto.col.ij.versi.τ pro hoc facit. ℭ †Trigesimoquinto iuspatronatus qd patronis cópetit vel ecclesie,vľ domínis de quo infra latius tractare intēdo , quod τ ius priuatum dicitur.de quo in tit.ff.de iurepatrona.τ extra eo.

ℭ Juspatronatus erga libertos,est potestas quā hʒ patronus erga libertū iure cócessa ex beneficio manumissionis. ℭ Jus aūt patronatus ecclesie,est auctoritas vel potestas pueniēs ex bñficijs ecclesie collatis.s.edificatione,fundatiōe,vel dotatiōe.xvj.q.vij. c.filius.precedēti.xviij.q.ij. Abbates.vel alijs causis.vt.j.in.iij. parte. Jus aūt patronatus ecclesie per Panor.sic diffiniᷓ in rub. eo.est ius honorificū onerosum τ vtile alicui cópetēs in ecclesia p eo qd de ɔsensu diocesani ecclesiā ɔstruxit,dotauit vel fundauit. ipse ab eo a quo cām habuit.ita tenēt Joā.and.τ Jnn.ibi p Hosti.in.§.j.extra eo.sic diffiniᷓ. Est ptās presentandi instituendū ad beneficiū simplex ecclesiasticū vacās. Que diffinitio magis placet vt infra patebit excepto xbo simplex.nisi intelligas de simplici q ad dignitatē ecclesie collegiate,vt.j.iij.pte.q.iij.τ i.fi. Jus āt istud nó dicit spūale ne cē spūale. Sʒ spūali annexuʒ ratiōe institutionis facte vel fiēde q̄ spiritualis est precedēte presentatione p̄roni. Panor.in.c.q̄to.de iudi.col.ij. Host.§.qualiter.e.ti. Nec omnino dr̃ iuris ecclesiastici vt ibi p eū. Nec dr̃ dñium,ʒ solicitudo seruitij. Archid.in.c.monasteriū.xvj.q.vij. Hug.in.c.frigētius eo.

26 †Jstud ius pluribus dr̃ modis. ℭ Primo iuspa. ℭ Scđo aduocatio.c.qꝛ clerici eo. ℭ Tertio vicedñatus vel custodia vel guardia.c.preterea extra eo.c.generali .extra eo. ℭ Quarto appellaᷓ ius p̄sentatiōis.c.pie mētis.xvj.q.vij. Et tale nó posset iudeis cópetere ,qꝛ nó pcedere p̄nt in diuinis catholicis vt ea.τ.c.seq.frigentius. ℭ Quinto appellaᷓ gratia gl.in.d.c.qꝛ clerici. Host.in. tit.eo.§.qualiter vero.ver.mihi vr̃ eo.que aūt τ quia sint ista iura p.quō cuilibet cópetat. Et differētia inter patronos τ cuius effectus sint.τ quō apud quecūq̄ patronū pueniát. τ finalr̃ ex partibus seqūētibus lucide ɔstabit. Hec aūt exēpla iuris priuati pro nunc posuisse sufficiat. Alijs etiaʒ casibus dici pót iuspriuatum, vt ɔlibet ex priuato interesse exēplificare posset in quacūq̄ actione. Pro generali significatione verbi iuris sciēdū est qd aliqñ accipitur large ius pro libertate quadā seu licentia sicut dixit Cice. quare suo iure nostrū ille Ennius sanctos appellat poetas suo inquit iure,qꝛ summus erat poeta. Unde ex propria licētia hoc dicere videbaᷓ. Unde diciᷓ aliquis ius sibi facere vel dicere,qñ illó facit vel dicit quod ,ppŕie spectaret ad iudicē,vt qñ quis propria auctoritate rem aliquā occupat credens hoc sibi licere , τ in iure ɔfiteᷓ hoc fecisse,tunc teneᷓ ad restituēdū rem illaʒ τ oia iura que habuit ad illā perdit cū q̄drupli restōne.l.si qs i tāta.C.vnde vi.l. extra.ff.qd met.cau.rub.C.ne quis in sua causa iudicet vel ius si

27 bi dicat.†Aliqñ pro merito poniᷓ. Quintilianus. Quis enim nó meruisse quis nó iure passum affirmet? Nonnunq̄ ṡm adiuncta significat vt ius agnitionis,ius amicitie.i.necessitudinis vel affinitatis.vt.s̄.satis dictū fuit. Jus pacis. Jus belli τc. Interdū p liquore eoꝝ que coquuntur,licet enim ius summū bonū cótinet. Sic humor ille bonus coctaꝝ reruʒ maximam continet bonitatē τ saporem,apparet ergo quod denominatur iuspatronatus ad differentiā aliarum iuris specierum, vt.s̄.latius tactum est.

SVMMARIVM

ℭ Secunda pars. Quot sint patronorum genera.

Ecūda pars quot sint patronorū gñā apparet accipiēdo genus,put legiste aliqñ capiūt p eo qd ɔstat ex pluribus indiuiduis integris. †nā genus altero de quatuor mo-

1 dis dr̃. ℭ Aliqñ ,ppŕie ,put dialectici.τ est illud qd pdicaᷓ de pluribus differentibus specie. Et hoc modo nonnūq̄ etiam capiūt iuriste.l.ij.§.creditū. Et ibi no.ff.ſi cer.pe. ℭ Secundo modo diciᷓ genus improprie apud legistas,qd dialectici speciē appellant vt, homo,τ hoc genus ɔstat ex pluribus indiuiduis. De hoc gñe hr̃ in.l.legato gñaliter.de leg.j.gl.in.l.j.§.huius studij.ff.de iusti. τ iuŕ. De tali gñe loquamur ergo i p̄nti materia. Cōstat.n.ex plubus idiuiduis vt apparebit ex.j.dicēdis. ℭ Tertio mó dr̃ genus qd ɔsistit pódere,numero,vľ mēsura.l.ij.§.mutui.τ ibi gl.ff.si cer. pe. ℭ Quarto mó dr̃ genus aliqua quota bonorū vel hr̃ditatis q obligatus ē ad aliquā quotā bonorū vel hr̃ditatis dr̃ obligatus in gñe,puta si sum obligatus ad mediā vel tertiā partē hr̃ditatis.iste.n.dñr partes quotitatiue,eo qꝛ ɔtinet sub se partes plures integras puta media hr̃ditas,alias partes ɔprehēdit sub se l.quartā,quintā τc.iō tales partes dñr genus.de quo in.l.j.§.pe. ff.si pars here.l.nó amplius.cū seq.de leg.j. Bar.in.l.meuius.§. duobus.de leg.ij.late Paulus in.d.§.mutui. ℭ Prio istis pmis-

2 sis sciēdū est† ꝙ vocabulū p̄ronus a patre dr̃,pr̃ aūt a grecis sumptū est,τ tm̄ est dicere pr̃ quantū oia seruās.videmus.n.qd p patrē seruaᷓ familia ,pcreando,seruanᷓ bona,τ domestica queq̄ vñ τ primus q imperiū hʒ in familiā paterfamilias dr̃,a patrono venit verbū patrociniū τ patrocinari. Patronorū alij sunt ecclesie alij respectu libertorū, Alij dñr patroni qui in bonis nullū ius habent. Sed causis p̄esunt eas defendēdo,τ tales dicuntur patroni causarum. Ab hoc patrocinio patronum causa honoris vocamus illū cui reuerentiā impendere volumus. Sicut τ patrem appellamus,q nullo paternitatis vinculo coniunctus est,ʒ reuerentie causa,vt Romulus cētū elegit patres,q reipublice causa preessent,τ eos patres appellauit , vt apud Titum liuium.

ℭ Primū igiᷓ genus patronoꝝ dr̃ eccl̃ie vt ceteris digni⁹,de hoc primo principr̃ tractare intēdo,de quo in toto ti.extra de iurep. τ in li.vj.eo.τ cle.eo.xvj.q.vij.per totā cām,ab hoc iurepa.descēdit prio iusp.qd eisdē p̄ronis ɔpetit. Quis āt talis sit p̄ronus vt

3 habeaᷓ substātia rei de qua tractare intēdo.†Dico igiᷓ vt.s̄. qd patronus ecclesie est ille qui hʒ ius honorificū vtile onerosum cópetens in eccl̃ia ex cāis de qbus in.iij.pte diceᷓ,patrono vel ei q p̄rono successit. Ista gñalis diffō pót capi ex.c.pie mētis.τ seq.cū gl.τ.c.qcūq̄.i fi.vbi dr̃ ꝙ taľ p̄ronus facere dēat.τ.c.seq.dr̃ quō iuspa.transeat ad heredes.xvj.q.vij.de hac facta diffinitione latius loquar singulatim.in.vj.parte qd cóferat istud ius.τ in seq. cui acqraᷓ.τ quō ab isto gñe patronatus oritur vnum iuspa.ipsis cópetens.vt.s̄.eo.τ latius dicam in.vj.parte.

¶ Scdm est iuspa. in iure expressum, scz libertoꝝ. tale ius a. l. xij. tab. sumpsit originé. Ex iure eni gétiú introducta sunt bella. l. ex hoc iure. ff. de iusti. ⁊ iure. Ex bellis introducte sunt hoim captiuitates ⁊ fuitutes ꝯ dominú nāz, cú oés hoies liberi nascerent. §. j. isti. d lib. §. j. ⁊ §. serui aút. insti. d his q sunt sui vel alie. iur. Cú ergo de iuregétiú a principio seruitus esset incognita ⁊ manumissio postqꝫ seruitus inuasit, secutú est manumissiõis beneficiú, quo bñficio inuéto, vt homines possent ad suá nām restitui, cú de iuregétiú oés nascerent liberi, tria dominú gña eē ceperút, scz liberi, serui, ⁊ libertini, q ex seruitute a dñis manumissi fuerát. d. §. j. instit. d liberti. ab ista aút manumissione successit iuspa. p manumissioné. i. dationé libertatis, qui dñs fuerat efficiebat patron⁹ ipsius liberti. Et ab illo patronatus ius dr, d quo in tit. ff. de iurep. ⁊ C. d bo. liber. ⁊ iurepa. ⁊ insti. de succes. liber. Js aút patronus liberti sic pót distigui vt. S. de p qbusdá mutatis. †pron⁹ liberti vl liberte ē, q bz ius honorificú vtile ⁊ onerosum in libertú, ex eo cópetés qd manumisit vel aliqd fecit de dicédis. J. in. iij. parte post sex casus acqré. iuspa. ecclesie. versi. núc aút dm restat. Uñ inspa. liberti ab isto gñre patronoꝝ venit iuspa. liberti penitus separatú ⁊ diuersum a superiori vt latius in. vj. parte ꝯstabit. enumerádo effectus cuiuslibet iuris, qui cuilibet patrono cópetat, ⁊ que onera.

¶ Tertiú genus patronoꝝ est cáruz. qui cás suscipiunt in iudicio defendendas. Et tales patroni alias dñr aduocati. de quo hr in genere. in. l. ré nó nouá. §. patroni. C. de iudi. l. aduocati. ⁊ l. sancimus. C. de aduoc. diuer. iu. xv. q. ij. c. vnico. Jo. an. late in rub. extra eo. a talibus patronis patrocinari ⁊ patrociniú dr qd cuiusqꝫ auxiliú qd pstat vel alias hr. c. ij. de dolo ⁊ ꝯtu. c. ex tenore. in fi. de rescr. l. nó plures. C. de sac. san. ec. Et istud tertiú genus aptú ē alia duo cópzehendere gñra, ⁊ hoiem quécunqꝫ in quacúqꝫ causa suffragáté vel opituláté. †Uñ etiá patroni ecclesie illi dñr, in quorum honoré ecclesia edificata est, eo qz ea tueant ⁊ eú q edificauit c. pie métis. ⁊ c. frigétius. j. q. vij. similiter nomé patroni est vbuz honoris, vt. S. dictú est. vt videmus de duce Uenetoꝝ qui etiá patronus sancti Marci dr a patrocinádo. i. defendendo. dixit Panor. in. c. nobis in. ij. col. extra eo. De isto tertio genere nisi specialiter tractare intendo, ꝑpter nimiá alterius iurispa. mām. tales át patroni assumentes causas defendendas licet aduocati gñali nomine vocentur. de qbus in. l. j. §. aduocatos dixit iuriscósultus q causis peragédis quoquo studio operant. ⁊ ibi gl. duo requirit. s. qd per. v. annos in legibus studuerit. l. iubemus. §. nec decreto. C. de aduoc. diuerso. iud. De istis aduocatis in. l. j. §. postulare. ⁊ ibi not. qui ꝓhibeant postulare cú seq. §. ff. de postu. Tñ gaudét hoc speciali nominé vt patroni causaꝝ nominétur. l. sancimus. ⁊ l. aduocati. C. de aduo. diuersoꝝ iud. †Tale officiú patroni dr nobilissimú, offiñ aút ꝓcurádi vilissimú. Bal. in. l. j. §. ait pretor. ff. d postu. Jdé dixit gl. in. l. j. §. hoc edicto. in vbo, personis, codé de postuládo qd aduocare est honoris, ꝓcurare oneris. Tales aút aduocati nó possunt cogi deserere cám postqꝫ sunt lité cótestati. l. pperandú. §. illo. C. de iudi. verbo, necessitate. ⁊ ibi Bald. ⁊ Panor. nisi rationabilis causa subsistat vt ibi, vel ex cósensu aduocati ⁊ partis, sicut etiam videmus in ꝓcuratore. l. post litem autem contestatá seq. ff. de procu. nisi in casibus de quibus istud eius qd acquirút ꝯtestatione large loquédo posset appellari iuspa. cú ipsi defendentes patroni dicant, sed de hoc iure nó habemus specialé titulú, vt de alijs duobus supra positis. Sz qñ talibus patronis p iure suo ⁊ sibi debito acquirendo subueniat dicit in. d. §. aduocatos. ⁊ toto illo tit. ff. de va. ⁊ extraor. cog. l. j. C. de suffra. d. §. illo. per Pañ. ⁊ Bal. de istis aduocatis late per Spe. in titu. de aduocatis. Host. ⁊ Azo in titu. eo. de postulan.

SVMMARIVM.

¶ Tertia pars. Ex quibus causis acquiritur iuspatronatus.

Tertio est videndú vnde iurapronatus descendát.† Prio incipiédo a iureprōnatus ecclesie, ponit Hosti. i sum. v. cās ex qbus tale ius ꝓcedit. s. fundatione ecclesie, dotatione, ditatione, datione, fundi reedificatiōe, quas singulatim numerabo addendo illis questiones necessarias, accessorias ad materiam istam iuspatrona.

¶ Prima igit cá est fundatio ex qua acquirit iuspa. Cú eniz iusprōnatus ecclesie causet ab ipsa ecclesia, ⁊ ipsa ecclesia nó possit sine fundatione stare, fundatio ergo erit cá ipsius ecclesie, ⁊ p ꝯñs iuspatronatus, c. nobis. eo. in prin. c. frigentius. c. pie métis. xvj. q. vij. in quibus dr qui ꝯstruxit, vel fundauit ecclesiá, ad illú spectabit ꝓuidere ⁊ tueri talé ⁊ ꝓcessionis aditú hre,† aduertendú est aút, qd fundare dupliciter intelligit. ná fundare intelligit qui dat fundú ad fundandú, ⁊ acqrit ei iuspat. Scdo qñ qs facit edificare, ⁊ similiter acqrit ei iuspa. Panor. in rub. extra eo. in. c. ad audiétiá. in. iij. nota. de eccle. edifi. Jté intelligédú est vbú fundare ciuiliter, vt ille dicat fundare, qui facit ecclesiá suis ꝯstrui sumptibus. ⁊ ei acquirit iuspa. nó murario q ꝯstruit. Pañ. i. d. rub. c. monasteriú. xvj. q. vij. Nisi murarius suis sumptibus faceret, vel nisi ipse imponeret operas, alius impésas, qz túc cuilibet acqreret iuspa. Jo. an. in. c. nobis. in. ij. col. ver. ꝯstruxit. d iurepa. vbi dicit non referre, an laboribus, an sumptibus aliqd fiat. Juxta illam primá causam congruenter videndum an ex omni fundatione ecclesie acquiratur iuspatronatus.

¶ Primo quero † q sit fundatio q iuspatro. tribuit. Solutio. illa tribuit q facta est iuris ordine seruato. s. cú auctoritate diocesani cú alr ecclesia fundari nó pt, nisi ipse diocesanus veniat vel mittat. Crucé figat, ⁊ orones ad deú fundat, atriú designádo. c. nemo. de ꝯse. di. j. §. illud aút. de mona. col. j. alias pót eps ad placitum talé ecclesiam reuocare. c. cum olim. §. iusper. de priuilegijs. ca. placuit. j. q. ij. §. si quis aút. in auc. de ecclesia. titu. §. sancimus igitur. auc. vt nullus fabricet orato. do. col. v.

¶ Secundo

4 ¶ Scdo quero, † an solus epi ɔsensus cũ suprascriptis sufficiat ad fundationẽ, an alia reqrant̃ ad necessitatẽ fũdatiõis. Solo añ q̃ eps adhibeat ɔsensum de necessitate, reqrit̃ qđ fundãs primo assignet dotẽ ꝓ ipa ecclia fundãda. d. c. nemo. τ d. §. j. auc. vt nullus fa. ora. do. que dos dat̃ ad custodiã ipsius ece. ad custodiũ aliměta. ad luminaria. d. iurib⁹. τ ad cle. sustẽtati. q ad minus duo eẽ debebũt, vt vnus sit q possit cadẽtẽ subleuare. c. illud. vij. q. j. c. ꝓposuit. de filijs preby. c. vt vnusq̃sq3 de vita τ ho. cle. sed q3 nõ põt ecclesia, nisi vni eẽ dispõsata, iõ nõ poterit nisi vnus eẽ platus, ali⁹ erit coadiutor. d. c. illud. c. sicut. xxj. q. ij. † vel si pbẽ. vł ecc. sit abũdans, tũc põt eps de vna facere duas, sicut τ de ꝓuincia pñt fieri due. c. l. imperator. x. dist. c. puenit. cj. dis. Et de duab⁹ vnã fecit. c. sicut de exces. pla. s3 vnio talis epatuũ ad summũ põtificẽ ptinet, vnio aliaꝝ ecclesiaꝝ ad dioc. de tali dotatiõe hr̃ in. c. pie mẽtis. xvj. q. vij. ad ipsum aũt epm spectat ꝓuidere de numero cle. τ alioruz necessarioꝝ. d. auc. vt nul. fa. ora. do. §. j. τ si dos talis nõ sufficit, tũc d3 ad arbitriũ ipsius epi dotari vt ibi, τ auc. de eccle. tit. §.

5 6 si quis aũt voluerit. † Itẽ intm d3 dotare qđ ad hospitalitatẽ sustinendã sufficiat, τ iura epalia psoluenda. c. ij. de supplẽ. negl. pla. c. de mo. ꝺ pbẽ. Si aũt hoc omisit eps tẽpore quo pmariũ lapidẽ posuit in tẽpore ɔsecratiõis ecclie debebit hoc petere τ fundator vel eius heredes ad hoc tenebit̃. c. cũ sicut. de ɔse. eccle. vel alta.

7 τ ibi. gl. distinguit † que erit dos ɔpetẽs iter ecclesias q̃ fundant̃. si monasteriũ, ad minus qnq3 debebũt eẽ monachi. Si collegiata ad minus duo vel tres. d. c. placuit. j. q. ij. τ ꝓ illis psonis sufficiẽter dotare. Si aũt hoc amisit eps in ɔsecratiõe, tũc tenet̃ eps dotare ecclesiã, sicut qñ ordinat aliquẽ sine tit. c. scđo. de pbẽ. q3 talẽ ordinatũ tenet̃ ꝓuidere. de prebẽ. c. cũ sm. eo qđ in subsidiũ fit qñ fundãs nõ eẽt amplius soluẽdo. Si aũt eẽt soluẽdo, adhuc posset ipse fundator p epm cogi ad dotãdũ. d. c. cũ sicut. de ɔsecr. eccl. τ ibi gl. põit totã hãc practicã. c. pie. xvj. q. vij. l. q liberos. ff. de ritu nup. vbi tenet̃ pr̃ q̃rere ɔdõez filiab⁹ vt nubãt, τ dotare, τ ad hoc cogit̃. Si nõ vult pronus ɔpetẽter dotare, ꝓhibet̃ exercer̃ iurap. c. ad audiẽtiã. τ ibi Panor. de eccl. edificã. idẽ de heredib⁹ suis q etiã ad hoc poterũt cogi. §. si qs edificationẽ. auc. de ecc. tit. vbi dr̃. Si cepit edificare oratoriũ, illud tenet̃ intra qnq3 annos pficere. Ita ẽt in fundatione hospitalis reqrit̃ ɔsensus epi. si vult qđ ecclesiastica gaudeat libertate vt ibi ꝺ similib⁹ xenodochijs de qb⁹ Host. tit. de religio. do. §. qs dicat̃ locus religio. tit. de reg. §. j. xv.

8 qđ de rusticis. † domũ ãt piã ad pauperes recipiẽdos vel alios infirmos facere qs põt ad placitũ, ita qđ nõ dr̃ locus sacer. s3 religiosus largo mõ. τ poterit talis locus ad placitũ vẽdi nec gaudebit ecclesiastica libertate. ita põt intelligi. §. religiosuz. insti. de re. diui. Sine ergo dotatiõe nõ põt aliqs fundare ecclesiã. vt. ꝭ. Fallit qñ imineret necessitas, τ piculũ animaꝝ, q3 villa vel castrũ eẽt valde remotũ a parochiali ecclesia, tũc noua poterit fundari ecc. ẽt in preiudiciũ par. τ sine sufficiẽti dote. c. ad audiẽtiã. j. de eccle. edifi. Et ecclesie hoc mõ ꝓuidebit̃. i. eps cõpellet populũ ad subueniendũ capellano. Si populus nõ sufficit, cõpellet abbatẽ, vel ppositũ, cui capella subest, qb⁹ deficiẽtib⁹ ꝓuidebit ꝺ suo. c. si. e. ti. si nõ pt. vltimũ erit remediũ, vt capellan⁹ ex idustria sua q̃rat sibi victũ. c. cle. victũ. xcxj. di. τ ibi gl. τ. c. j. xxj. di. qđ dicit Pañ. i. d. c. ad audiẽtiã. valde no. ad imitationẽ. d. c. nemo. de ɔse. dist. j.

9 ¶ Tertio q̃ro † an mulier possit ecclesiã fundare. τ breuiter, l3 canobis, loquat̃ in masculino gñre. qđ si qs eccliaz ɔstruxerit. ꝺ iure pa. c. pie. τ. c. frigẽtius. c. fili⁹. xvj. q. vij. tñ t3 Panor. in. d. c. nobis. qđ sic, cũ masculinũ ɔcipiat femininũ. c. gñali. τ ibi glos. vniuersas. de elec. in. vj. l. j. ff. de verb. signifi. l. tres fratres. ff. de pac. Et ẽt in delictis τ penalibus masculinũ genus ɔtinet femininũ. c. si qs suadẽte. xvij. q. iiij. c. mulieres. de sen. excõ. τ sic appet q̃ qlibet masculus τ femina pñt fundare domũ religiosaz remanẽte nomine gñali, s3 sacrã nõ. nisi auctoritate epi. de hoc. in. c. qcũq3. xvj. q. j. vbi ẽt ponit̃ cui ecclie debeant̃ decime, qñ noua ɔstruit̃. c. q religiosi. cũ trib⁹ sequẽtib⁹. xviij. q. ij. Postq̃ aũt semel auctoritate epi fuerit talis dom⁹ ɔsecrata, ampli⁹ ad humanos vsus redit̃ nõ poterit. c. iter q̃tuor. ꝺ relig. do. regula. semel deo dedicatũ. ꝺ reg. iur. in. vj. Itẽ qđ femina possit edificar̃ scđo loco facit, qđ lex τ nã nõ facit differẽtiã iter masculũ τ feminã. l. maximũ vitiũ. C. ꝺ lib. preter. τ in his que spectãt ad charitatẽ τ cultũ diuinũ nõ ẽ neq3 masculus, neq3 femina, neq3 liber, neq3 seruus. Oẽs. n. in Christo vnã mercedẽ pcipere diuina predicat gr̃a. §. hinc ãt. auc. ꝺ mona. Cor. iij. Paulus ad Galathas. iij. in fi. xxix. q. ij. §. j. c. j. de ɔiug. seruo. Itẽ tertio apud deũ nõ est acceptio psonaꝝ, nec ẽt iter homines eẽ d3. c. sacroꝝ. lxij. dis. c. dilectissimi. viij. q. iij. Põt itaq3 mulier ex fundatiõe acqrere iusp. sic ẽt videm⁹ qđ põt alius dignitates τ officia ẽt psonalia τ si publica sint auctoritate τ vtilitate dũmodo egeant administratiõe gerere. vt per Bar. in. l. femine. ff. de reg. iur. istã decisionẽ expresse t3 Host. in tit. de eccle. edifi. §. si vero. quilibet etiã masculus per plura de quibus per eum.

¶ Quarto q̃ro † an ex vna fundatiõe pluribus acquirat̃ iuspa. In summa ɔcludẽdũ est qđ insolidũ pluribus acqrit̃, hr̃ in. c. ad audiẽtiã de eccle. edi. τ ibi Pañ. in. iij. no. vbi acqrit̃ antique ecclesie que passa est edificari capellã sub suo districtu τ dñio fundi in q̃ fuit fundata. d. capella, τ dedit residuũ dotis gl. in. c. pie mẽtis. xvi. q. vij. Etiã si partes inequales eẽnt i fundatiõe, puta q3 vnus plus altero ad fundãdũ, vt dr̃ de pluribus heredibus inequaliter succedẽtibus patrono, tñ dñr insolidũ hr̃e iuspatr. quo ad oẽs suos effectus, qui infra declarabunt̃. in. vj. parte preter pñtationẽ sacerdotis, q3 ille est actus idiuiduus, qui oĩbus simul fieri deberet gl. in. c. j. de iurepa. quã ꝺt Ponor. ibi cõem, l3 Inn. videat̃ tenere qđ hñs maiorẽ partẽ in hr̃ditate pinguiorem hẽat vocẽ gl. magna in cle. plures eo. τ dicam in seq. cã acquirẽdi iuspatronatus. s. i donatiõe τ. ꝭ. q. xvj. per. ꝭ. dicta apparet possibile esse, qđ iuspatronatus ex vna cã pluribus acqrat̃, sicut põt pluribus ex pluribus causis puta, vnus ɔstruit ecclesiam, ego do fundũ ad ecclesiã, tertius dotat ipsaz ecclesiã, nã tribus ɔpetit iuspa. ad similitudinẽ pr̃is, q sicut ꝓducit filiũ de nõ esse ad esse, iõ ipsis tribus acqrit̃ iuspa. insolidũ. Inn. in rub. extra eo. hr̃ in. c. ad audientiã. j. de eccle. edi. τ ibi Panor. in. iij. no. τ. ꝭ. dicã. i. d. xvj. q.

11 Quinto q̃ro † an infidelis possit fundare eccliam ad hoc vt sibi acqrat iusp. de hac. q. sunt iura clara qđ nõ. in. c. pie mẽtis. in xbo, omni christiano τ seq. ver. q christianus. c. qcunq3 fideliũ. xvj. q. vij. l3 q3 plures sunt infideliũ spẽs, iõ dico oẽs nõ hñtes fidẽ xpianã infideles dici posse, τ p ɔñs nõ posset fũdare eccliã, vt iurapa. assequant̃. vt. d. iurib⁹, vbi reqrit̃ qđ fundãtes sint fideles. i. Xpani. nã fides Christiana p Aplm sic difinit̃ ad Hebreos. est substãtia reꝝ sperãdaꝝ, argumẽtũ nõ apparẽtiũ, vt latius definit̃ in. c. j. de sum. tri. τ fide catho. τ in gl. Rubrice q nõ h3 talẽ fidẽ infidelis dicit̃, imo q de ea dubitat dr̃ infidelis, nec põt ea facere q̃ fideles faciũt. gl. ij. in. c. j. de sum. tri. Predictis ergo ɔstat iudeos si posse ex fundatione acqrere iuspa. Et iudei dñtur q ad lr̃aʒ legez Mosaicã tenẽt. s. circũcidẽdo, τ alia legalia ad literã faciẽdo. Vñ iudaizare dñr, q nimis adherẽt litere. c. j. §. pe. de sacra vnctione. quod Christiani minime facere debẽt, cũ aliud credant quam cernant. vt in eucharistia ɔsecrata τ similibus misse ministerijs, que firma firmiter credimus, vt in. c. cum marthe. §. ceterum. ij. versi. sed absit a fidelium cordibus error iste. de cele. missa.

12 ¶ Sexto sic responderi † posset ad q̃onem de hereticis, quod nec fundare possunt ecclesias ex qbus possint iuspatronatus acquirere, cum hereticus sit infidelis recedendo a fide vel dubitando de fide, vel in aliquo articulo fidei. dũ in iudicio fuerit ɔuictus de tali crimine. c. j. de hereticis. l. ij. in fi. C. de hereti. c. ad abolẽdaz. in prin. de here. Quõ aũt qs dicat̃ hereticus pluribus modis hr̃ in. c. pe. τ. c. excõicamus. de here. q cõiter carẽt oĩ legis ꝓuilegio. c. si aduersus. extra de hereti. τ nõ solũ ipsi, sed eoꝝ fautores, τ receptatores. q nisi moniti desistant, ita puniunt̃ sicut ipsi hr̃ti. c. excõicamus. §. credẽtes. de here. τ gñaliter, τ large loquẽdo oĩs posset dici hereticus q vt dixi, dubitat in fide, vel simoniacus, vel excõicatus. τ omnis male interpretans sacrã scripturã, τ q opinionẽ inuenit nouã. vel conatur auferre priuilegiũ a pontifice datũ, q3 non recipit cõionẽ catholice ecclesie, qui transgredit̃ precepta sedis aplice, q vult literis aplicis ɔuenire, τ q eas nõ recepit vt p Hosti. titu. de hereti. §. j. sed tñ in casu q̃onis stricte loquẽdo ille solũ dicet̃ hereticus, vt nõ possit ex fundatiõe acqrere iuspa. q aliter sentit de articulis fidei, quã Romana ecclesia. c. hec est fides. xxiij. q. j. de ɔse. dist. iiij. c. venit, τ q nõ recipiũt quatuor cõcilia. l. qcunq3. de hereti. C. vel q aliter de eucharistia, penitẽtia, matrimonio, τ alijs sacris ecclesie sentit vel disputat quã Romana ecclesia talis p epm, vel caplm sede vacãte d3 iudicari hereticus, τ ppetuo vinculo anathematis innodari. d. c. ad abolẽdã. Et tal̃ hereticus nõ põt fundatione acqrere iuspa. hereticus. n. dr̃ ab herisco. heresis dr̃ idẽ qđ diuisio, qñ a sancta τ catholica fide diuisio τ separatio, τ pp talẽ separationem a fide merito quis perdit omne legis ꝓuile, τ oẽm actũ legitimuz. l. quicunq3. τ. l. quoniaz multi. C. de hereti. nec aliquid cũ alijs hominibus debent habere cõe ex legibus vel moribus. Azo eo. tit. C. de here. vbi ponit. vij. spẽs hereticoꝝ per d. l. quoniam. alias plures ponit Hosti. eo. tit. §. ij. τ. §. qua pena. Circa quas spẽs non insisto. nec materiã principalez egrediar, satis est scire quod tales nõ possunt acquirere fundãdo iuspatro. q3 hereticus nullum dicitur in rebus suis habere dominium, vt. ꝭ. Sed sunt ipso iure bona ɔfiscata. l. manicheorum. C. eo. c. cũ scđz leges de here. in. vj. Et posito quod de facto acq

reret ex fundatiōe, tñ ex ɔfiscatiōe i fiscū trāsfert vt dicā.ī.i.ix.pte.

13 ¶ Septimo † an aūt si cessat heresis, recuperetur iuspatronatus. dicā in finali parte. Et hoc idē ꝓcedit in simonaico cōuict o, vt.ī. in septima parte huius operis questione.v.dicam, qui fundando non possunt acquirere iuspatronatus.

14 ¶ Octauo dubitādo queri pōt † qd de scismatico. An fundando ecclesiā acqrat iuspa. puto qꝺ eodē modo, vt.ſ. qꝺ nō possit acqrere iuspa. Cū infidelis dicaṫ ꝛ ab heretico nō multū obstare videaṫ.c.inter heresim ꝛ scisma.xxiiij.q.iij.heresis a prin.malū dogma hꝫ ꝫ fidē scisma.ex post facto durando in diuisione ꝛ dando cadit in heresim vt ibi dicit tex.nullū scisma est, nisi aliquā sibi fingat heresim. Scisma aūt est discessio vel illicita diuisio ab vniuersitate ecclesie ꝑ inobedietiā facta.dicto.c.inter.ideo volētes dei ecclesiā discedere peccāt in fide, quo ad illū articulū. Credo in spiritū sanctū, ꝛ in vnā sanctā ecclesiā catholicā.c.oībus.ca.nō afferamus.c.qz.c.aduocauit.xxiiij.q.j.iō vt infidelis nō hēbit iuspa. imo debent tales scismatici excōicari ꝛ deponi tanq̄ ecclesie corruptores. ꝛ bona eorū, si nō respuerint, per quēcunq̄ possunt inuadi, nec dꝫ aliqs in eorum tabernaculis habitare. fiant eoꝝ filij orphani, ꝛ vxor vidua, tanq̄ maritus ex tali crimine mortuus fuerit, vt dixit Nicolaus papa in.c. In noīe dñi.in fine.xxiij. distin.

15 ¶ Nono † idē dōm puto de apostata, vt nō possit edificādo acqrere iuspa. eo qz apostata verus dicit fieri infamis.c.nō pōt.ij.q.vij.vj.q.j.infames.xvj.dist.c.nulli: ergo nō cōpetit hoc ius vel honor. vt.ſ.dixi in.j.parte.ver.xxxiij.ipsi apostate.regula ifamib⁹. de reg.iu.in.vj.apostata aūt dꝛ tribus modis. ¶ Primo qui statum fidei nostre postponit sacrificia assumendo.l.apostatarum.in fi.C.de apostatis. Et dicit apostata quasi post stans vel retro, vt hꝛ in.c.nō obseruetis.xvj.qōne fin.in fine. ꝛ de talibus loquiṫ titulus.C. ꝛ in decreta.de apostatis.grauius est peccatū apostasie, quā heresis. Azo in.d.tit.C.de aposta. Jō nō aboleṫ tale crimen apud ꝑncipes penitētia, lꝫ quo ad deū sic.l.hi qui sanctā.C.eo. ꝛ lex illa putat grauiorē penā inter homines versari, ꝛ nullū hominem posse habere cōmerciū quā si exbanniret. Et si laici sunt, publicanṫ bona, si nō hñt liberos, vel ɔsanguineos, qbus danṫ talia .l.apostataꝝ.in fi.C.eo.si aūt fuerit clericus, ab omni christiana vrbe repelliṫ.l.fi.C.eo.l.ij.C.de sum.tri. ꝛ fide cath. De iure etiā canonico pōt incarcerari vt ex misericordia vita sibi reseruet, vt vita fiat sibi suppliciū ꝛ mors solatiū.l.qsquis.C.ad.l.iul.maie. ꝛ vt resipiscat.c.pe.eo. ¶ Scōa spēs apostasie inobedietia dꝛ, quā qs preceptū maioris sui spontanea voluntate trāsgrediṫ vt Adā ꝛ Eua. ꝛ q nolūt sacris obedire canonibus.c.si qs.de maioꝛ ta. ꝛ obe. vbi dꝫ talis excōicari.c.illud.eo.ij.q.vij.alieni.talis appostata durante apostasia efficiṫ infamis. iij.q.iiij.si quis q veto.iō repellunṫ, excōicaturq̄ a cōmuni hominū ɔsortio, ꝛ regno dei.c.nobis.ij.q.iij. ꝛ ꝑ ɔñs nec talis apostata poterit habere iuspatronatus cōstituēdo, cū tale ius honorificū nō detur infamibus.l.infamia.C.de decu.lib.x.nam decurionatus est offm̄ honoris, qꝺ per infamiā extinguiṫ.l.ne qs.C.de aposta.l.j.C.de infa.lib.x.l.ij.iudices.C.de digni.lib.xij.etiā si sint infames infamia facti.l.generaliter.§.spurio.ff.de decu. ¶ Tertia species apostasie est irregularitas recedēdo a statu assumpte religionis etiā ꝓfesse habitādo vt laicus, habitū postpositū vt secularis, vel monachus ɔuersus, vel clericus. De istis hꝛ in.c.si.l.distin.c.quantūlibet.xlvij.distin. xvj.qō.j.c.legi.talis apostata ipso iure efficiṫ infamis.c.alieni.ij.q.vij.c.beatus.iij.q.iiij. ꝛ ꝑ ɔñs nec talis poterit ɔstruēdo acqrere iuspatronatus, vt.ſ.in alijs speciebus dixi. Hec ꝓcedūt qñ de apostasia cōstat. Si aūt eēt quis infamatus de apostasia ꝛ nō cōstaret, tunc nō efficereṫ infamis, nisi ꝓbeṫ apostasia. Si nō ꝓbaṫ cogiṫ ipse infamatus purgare infamationē suā.c.tue.eo.similiter dōm puto de saracenis, vt edificādo nō possint acquirere iuspat.

16 † saraceni dñr qui nec vetus nec nouū tenēt testamētū, sed plures deos, vel demones colunt, ꝛ illi ex inspectione intestinoꝝ animalium, futura dicūt inter Christianos talis inspectio vel sacrificia ꝓhibenṫ.tēpla eoꝝ īter Christianos clausa esse debent sub pena mortis. Et pōt iperator talia donare qbus vult.de qbus in.l.j. ꝛ in.l.oīa.C.de paganis. ꝛ de his teneo put.ſ.dixi de here.cū ꝛ saraceni heretici dici pñt. Host.in.ti.de.here.§.j.xxiij.q.iij.here.ca. relatū.xxxvij.dist.tales saraceni ꝑ iudeis accipiūṫ ꝛ eqparanṫ.vt d.c.in nōnullis.ex̄ de iudeis. ꝛ dispositū i vno ꝓcedit i alio vt ibi.

17 ¶ Decimo quero † an excōicatus possit ɔstruēdo acqrere iuspa. Breuiter cōcludit Joā.and.in.c.nobis.eo.qꝺ nō.s.de iurepa.dꝫ admitti ad ɔstruēdū. Sꝫ tñ admissus pōt acqrere iuspatro. Sed nō deberet habere exercitiū ꝑ nota.in simili in.c.veritatis.de dolo ꝛ ɔtu.vbi qs est eps. ꝛ tñ propter cōtumaciā de qua ibi suspenditur ab administratione.c decernimus.de senten.excom.lib.vj. in nouella.vbi ꝓhibentur ab actibus ciuilibus excōicati.i.ab agēdo, patrocinando, iudicādo, ergo ab isto iurepa. quod nō talibus separatis a cōione ecclesie. Lꝫ Bar.in auc.credētes.C.de here. teneat qꝺ nō sit infamis nisi in vno casu tñ.ꝑ hac conclusione videmus facere qꝺ separatus a cōmunione ecclesie ꝑ excōmunicationem ꝑdit omnes actus, nō solū legales, sꝫ ꝛ omnia priuilegia ꝛ beneficia.l.inducta. De hoc est tex.in.§.penulti.in fi.in auc.de priuilegijs dotis hereti.mili.nō prestan.sed hoc iuspatronatus ē a legibus ꝛ canonibus inductū, ergo debent excōicati illius saltē administratione carere, licet possint illud edificando acquirere. sic etiam videmus alios qui possunt iuspatronatus acquirere, ꝛ tñ illud nō possunt exercere, puta quādo plures inequalitates dotant vnā ecclesiā, si est sufficienter dotata, ita hꝫ ius ꝛ administrationē q modicū dedit sicut qui multū.glo.no.lxiij.dist.in summa. Si sufficienter, tunc eius interdicitur administratio donec cōpetenter dotent licet sint patroni ẜm glo.in.c.quicunq̄.ij.xvj.q.vij. quam sequitur ꝛ exclamat Panormi.in.c.ad audientiā.j.de eccle.edi.ɔñ.ccxij.incip.causas.col.ij.sic ergo erit etiā i excōmunicato. Itē videmus quod potest excōicatus testari de suis bonis. Gemi.in.d.c.decernimus.ergo ꝛ ecclesiam fundare, ꝛ ɔsequēter acquirere iuspa. lꝫ stet in suspēso administratio donec absoluatur. sicut dicimus qui nō pōt institui nisi absolutione obtenta.§.gñalem.auc.vt cū de appella. Hosti.in tit.de sen.excō.§.quis ius sit effectus.

18 † Si queraṫ qd ꝓderit qꝺ habeat iuspatro.sine administratione. Responsum est apertū qꝺ multū, naz cessante excōmunicatione poterit exercere qꝺ nō posset si non haberet iuspatronatus, cū iuspa.non presumaṫ in aliquo sꝫ spectet ad diocesanum, si alias nō apparet cui cōpetat ẜm Inn.c.cū venerabilis.de excep. ꝛ.c.regēda.x.q.j. ꝛ hoc quādo fundatur ecclesia. Si aūt fundaṫ altare in ecclesia aut capella sub alia antiqua ecclesia, tunc in dubio cōpetit illi ecclesie in cuius fundo fundaṫ eo qz fundare dicit qui fundū dat.c.nobis eo. Ita possunt intelligi oēs casus precedentes in qbus dixi nō acquiri fundatoribus vel cōstructoribus iuspatronatus, vt tunc domino loci intelligitur per supradicta.

19 ¶ Undecimo quero † an infamis ɔstruēdo iuspa.acqrat per supradicta.dico ꝙ iuspatronatus non acqritur ipsis infamib⁹ saltē administratione, siue sint infames iuris infamia que irrogaṫ per sniaz in illis casibus in qbus caueṫ cōdemnatū esse infamē, vt in ɔdēnato actione furti, vi bono.rapt.iniuria, ꝛ alijs casib⁹ de quibus in.l.j.ff.de his q not.infa.siue sint infames facti, q pluribus dñr modis, puta qz apꝺ graues viros gñaṫ sinistra suspitio ex facto alterius, puta qz qs dānaṫ ex ɔdictione furtiua q̄ nō infamat sed solū grauat ad rē restituēdā furto sublatā, tūc lediṫ fama dānati ex tali snia de facto lꝫ nō oriaṫ ifamia iuris.l.cessat.ff.de act. ꝛ obli.l.arrian⁹.l.parēs.l.lꝫ.ff.de acti. ꝛ oblig. Itē si qs turpiter viuat, puta meretricādo, vel alio mō ꝑ quē ab honesto viroꝝ cetu segregari debeat.l.ij.C.de dignita.li.xij. Dy.in dicta regula, infamibus.de regu.iur.li.vj.quocūq̄ mō de supradictis infamib⁹ nō poterit hēre iuspa.ɔstruēs eccle.saltē quo ad administrationē vt.ſ.pxime in ꝓcedēti.q.cū iuspa.sit ius honorificū qꝺ talibus infamibus nullo mō cōpetere pōt.d.l.ij.C.de digni.l.infamia.l.ne qs.C.de decurio.l.infames ꝑsone.C.de infa.lib.x. Dyn.in d.regula. Et ita intellexi.ſ.oēs casus ꝓcedētes, qꝺ saraceni ꝛ similes acqrūt iuspa.actu sed nō habitu intelligēdo qñ tales ꝑsone retinēt dñium bonorū suorū. Si aūt ex tali delicto dānatus esset ex quo deberent bona publicari vel cōfiscari, tūc trāsferṫ iuspa.ex tali cōfiscatione vt dicā in nona parte.

20 ¶ Duodecimo quero † an illi q sunt in aliena potestate possint ex ɔstructione sibijpsis acquirere iuspa. An illis in quoꝝ sunt potestate, lꝫ hāc qōnez ꝑ aliquē adhuc in teris nō reperierim tactā, tñ puto qꝺ nō possint acqrere ex tali ɔstructione iuspa.naz acqritur illud ex ɔstructione q̄ quis de bonis ꝓprijs facit.c.pie mētis.c.filijs.c.frigentius.xvj.q.vij.sed sic est qꝺ existētes in alīa ptāte regulariter nō hñt liberā rerū administrationem nec dñiū vt filijsfamilias.l.placet.ff.de acq.here. Monachi ꝓfessi.auc.ingressi.C.de sacrosan.eccl. ꝛ serui q immediate domino acqrūt.d.l.placet. Si ergo tales non hñt bona ꝓpria, qz sunt in aliena ptāte, ꝛ q in aliena est ptāte, aliud in ptāte sua hēre nō pōt.l.homo liber.in fine.ff.de acquiren.rer.do.l.qui in seruitute.ff.de reg.iur.nō poterūt edificādā ipsis acqrere, sed illis potius in quoꝝ sunt ptāte, sicut ꝛ acquirūt alia ex alijs omnibus actibus. Fallit hec cōclusio vbi filiusfami.haberet castrensia vel quasi, qz ex illis construendo sibi acquireret. Cuz in illis pro patrefami.habeatur.l.ij.ff.ad macedo.§.j.insti.qui testa.face.possunt. An aūt posset ex aduētitijs bonis fundare, vt acquirat iuspa.licet non reperiam tactū, tamē puto qꝺ nō.eo qz licet in illis filius habeat proprietatem ꝛ pater

vsumfru.

vsumfru.l.fi.C.de bo.que libe.in prin.tamen nō debet posse fundare, vt sibi acquirat, etiā de talibus bonis si vellet in vltima voluntate disponere testando nō posset, vt cōiter tenēt doc.in.l.senium.C.qui testa.fa.pos.etiā si pr̄ adhiberet ꝯsensuz.l.j.§.preter hos.insti.q testa.fac.pos.imo etiā si ad piā cām vellet testari non posset.vt in.l.sicut.§.věditionis.ff.q.mod.pig.vel hyp.sol.Bal.in.l.j.§.j.de leg.iij.lz isto casu si patre volēte ꝯstrueret, tūc sibi acqreret.lz.n.testari nō possit filius volēte p̄re, tñ iter viuos posset donare, ꝛ sic volēte p̄re ꝯstruere.rōnē ponit gl.in.d.l.seniū qꝛ testari ē iuris publici, cui⁹ fo2a nō pōt tolli, secus in fundatiōe vel dona.

21 ¶ Decimotertio quero† Que psone in genere p̄nt acqrere iusp. lz in specie nō reperiā, tñ dico qḋ oēs q h̄nt liberā rerū administrationē ꝛ dñiū ex ꝯstructiōe poterūt iusp.acqrere, fūdar̄.n.ē mā ꝓhibito2ia, sicut testificari.vñ oēs poterūt fundare q nō repiunt̄ ꝓhibiti, vt in dictis capitulis qcūqꝫ.c.pie.cū seq.xvj.q.vij.ꝛ in iure oīa licēt que nō reperiūt̄ expresse ꝓhibita.l.statuas.C.de relig.l.necnō.§.qḋ eis.ff.ex qb.cau.maio.maxime ergo in hoc opere pio cuicūqꝫ licebit edificare, q nō reperit̄ expresse ꝓhibitus ꝛ edificādo acqrere, cū multa liceāt in cām piā.i.vbi tractat̄ de fauore aie. Pano2.in rub.de testa.q̄ nō licēt in alijs.c.inter.j.rñso.de sen.excom.in simili tz Gemi.in.c.decernimus.de sentē.excō.j.§.vt.s̄.de excō.retuli. Teneo ergo firmiter qḋ qlibꝫ poterit fundare q nō reperit̄ expresse ꝓhibitus, vt.j̄.latius dicā in sequenti parte.

22 ¶ Decimoquarto quero† an ex qualibet inceptione fundationis acquirat̄ iuspa.quid.n.si incipiētē edificare peniteat, ꝛ relicto edificio alius perficiat, an incipiēti vel perficiēti acqrat̄ iuspa.ex tali fundatione, posito qḋ alius fundatā dotaret postea, lz hāc.q.non adhuc in specie tactā viderim, tñ puto qḋ primo nō acqrat̄ aliqḋ iuspa.saltē quo ad administrationē.eo qꝛ iuspa.acqrit̄ ex fundatione ꝛ ꝯstructione ecclesie, q̄ ꝯstructa dici nō pōt, dū aliqd supest ꝯstruēdū.§.j.insti.qui.mo.test.infir.sic nec ascēdisse domū vel arborē dici pōt qui de presenti ascēdit.gl.in.l.vēdētis.C.de ꝯtrahē.emp.nec qui vult edificar̄ dr̄ edificasse.nec q vult eligere dr̄ elegisse.gl.in.l.serui electione.ff.de leg.j.lz sic est qḋ oīa iura cōcedentia iuspa.ex ꝯstructione vel fundatione, loquunt̄ in p̄terito fundauit vel fundasse sepi⁹ alleg.c.pie.ꝛ.c.frigētius.ꝛ.c.filijs.§.j.q.vij. qḋ vbum de sui natura actus perfectionē denotat nō inceptionez tm̄.not.in.l.si quis.ver.qḋ si dū ꝑponit̄.ff.de iurisdi.om.iudi.iō statutū puniēs qui bladū expo2tauit de ciuitate, nō puniet expo2tantē, qꝛ adhuc nō perfecit, vt sonat statutū sicut tz Bal.in.l.si qs nō dicā rapere.C.de epis.ꝛ cle.in.l.fugitiui.C.de ser.fug.x.anno.In addi.ad Spe.in ti.de consti.circa prin.ergo, nec huic inceptioni erit acquisitū iuspa.cū nō dicat̄ edificasse, imo etiā si habuisset voluntatē perficiēdi ꝛ nō p̄fecisset, imo nec alteri cōmisisset, vel distulisset vñ perfici potuisset sed passus fuisset alterꝫ perficere nō acqreret̄ sibi iuspa.qꝛ volūtas in his q̄ sunt facti, vt edificare, si stat per mille annos in cogitatione nō habet̄ pro facto.not.in.c.j.extra ď eo q mit.in pos.c.cū aliqbus.de re iud.l.promisso2.§.ꝯstitutio.ff.de ꝯsti.pecunia.cū infinitis concor. Abb.in.d.c.si autē per aliuz o2dinasset p̄fici impeditus mo2te vel alio mō, qꝛ p eū nō stat quominus ꝯstruat ꝯstruere dr̄.l.vter ex fratribus.ff.de ꝯdi.insti. tunc sibi indubitate acquirit̄ tale ius vel heredibus suis. Itē qꝛ q p aliū facit p se facere videt̄. Regula.qui p aliū.de reg.iur.in.vj. alias nō, Licet.n.bona volūtas cū charitate sit deo accepta, ꝛ ꝓ facto habeat̄ quo ad deū, vbi nō adimplet̄ p impossibilitatē vt ꝓbat̄ p Gratianū de peni.dis.j.vsqꝫ ad.c.qs aliqñ.ꝛ in alijs operibus h̄r ꝓ facto.c.qcunqꝫ.§.si qs masculū. ꝛ ibi glo.sola de peni. dist.j. Nō tñ h̄r pro facto, nisi sequat̄ effectus, vbi factū requirit̄ vt in.q.ista de peni.dist.j.p totā p̄sertim in.c.qs aliqñ ea.puta volo facere elemosynas, ire ad sepulchrū sacrū ꝛ similia ista reqrūt actū, iō nō sufficit sola voluntas.plenissime p Archi.in.c.q bona .§.q ergo.xvij.q.j.in alijs.vbi sola volūtas sufficit nō reqrit̄ fcm̄ de necessitate vt in offendendo deū, qui sola hois volūtate affligitur ꝛ grauius ex facto, cū sola voluntas penitētia possit remoueri, factū aūt non. Et sic ꝯcludendo dico qḋ nō sufficiet cepisse, nisi perficiat̄ quo ad acquirēdū iuspa.sic ēt in alijs causis sequētib⁹, vt.j̄.dicā i eis nō sufficere icipere. Scdo ergo p̄ficiēti acqrit̄.arg. .l.j.§.omnia.n.C.de vete.iure enuc.l.ij.§.quoties.ff.de orig.iur. cū seq.ius papirianū dictū est, qꝛ papirius cōpleuit ꝛ nō ꝯdidit.

23 ¶ Decimoquinto q̄ro† quid si quis reedificauit seu restaurauit ecclesiā destructā, cū ꝯsensu epi, cū alias reparari nō pōt sine epi ꝯsensu.§.si qs aūt voluerit fabricare.auc.de ec.tit.de quo tñ per Host.in tit.de eccle.edi.in fi.vbi facit dr̄iam inter facere ꝛ reficere, an acqrat̄ iuspa.restaurāti, an illi q primo edificauerat.in hoc casu tz Hosti.in ti.de iurepa.qḋ acqrit̄ ius reedificāti.§.j.auc.vt nullus edi.o2a.do.co.v.ver.si aūt nō sufficiat.vbi vult imperato2 qḋ aliqs pōt etiā venustissimā ecclesiā accipere ruine periculū habentē ꝛ cū ꝯsensu epi illā reparare vl̄ reedificare, ꝛ dicit̄ fundato2 vel edificato2 illius ecclesie reedificās.ꝛ per illū tex.tz ibi Ang. qḋ acqritur reedificāti iuspa. Cum ipse dicat̄ edificato2 ecclesie. ꝛ ibi est tex.clarus, ꝛ fundato2ibus acqrit̄ iuspa.vt.s̄.c.preterea. c.nobis eo.qs autē teneat̄ ad reparatiōez ecclesie, ꝛ qñ in necessitate, dicā.j̄.parte.vj.articu.v.q.ij. ꝓ hac.q.facit.l.j.§.omnia.C. de vete.iure enu.vbi q nō insubtiliter factū emendat, laudabilio2 est eo qui prius inuenit, sic qui reficit rem casuraz, ꝛ ita teneo qḋ acqrat̄ iuspa.reficienti cum consensu episcopi. Nec me in contrarium mouet qḋ Roffredus tenet ꝯtrariuz in sua summa.versi.qd si refecerit, vbi vult qḋ sit eadē cum prima ecclesia, ideo seruitus imponi nō pōt vt est iuspa.qꝛ dico hoc esse verꝫ vbi ex eadē materia esset in totū refecta, vel qñ in aliqua parte tm̄ reficeret̄ diceret̄ eadem. Secus vbi tota diruta reficeret̄ qꝛ ecclesia diruta non est ecclesia, sicut homo mo2tuus nō est homo.c. Moyses.xxxij.q.ij. col.j.de sum.trini. Itē amplius non reuiuscit actio semel extincta .l.q res.§.areā.ff.de solu.de cōsecra.dist.iiij.c.noueris.ita dicitur deducere ad esse naturaliter q reficit.sicut qui a principio facit, vt supra.ita loquunt̄ iura Roffre.l.si ita legatū.§.si dom⁹.ff.de leg. j.l.quid tñ.§.proinde.ff.qbus mod.vsufr.amit.cōtra Roffre.tz gl.j.in fi.in.c.qm̄.de iurepa.sed ibi Pano2.ponit vbū per quod possibile est saluare Rof.in parte.s.vt remaneat patro.qñ ēt dotauit, sꝫ tñ vult ꝙ etiā reedificās sit patro.etiā si ex eadē materia. ꝛ primus desinit eē patro.vt ibi p gl. Pro hac.q.vide notabilez doc.Jo.and.in.d.c.qm̄.in gl.j.q tz qḋ eps anteꝙ p̄stet ꝯsensuz illi reficiēti, dēret p2io interrogare ip̄m antiquuz patronū si vellet ipse reficere ꝛ ipse ceteris eēt preferēdus, vt ibi per eum allegat.

24 ¶ Decimosexto quero† Si plures reficerent cui acqret̄ iuspa.in hac.q.breuiter tz Host.eo.ti.§.q̄liter.ver.qd si plures.ꝙ acqrat̄ pluribus insolidū, tñ vult qḋ ecclesia sit magis astricta plus exponēti, qḋ est rōnabile. De hac.q.est gl.in terminis in summa.lxiij. dist.q̄ ōt si plures dotauerint ecclesiā ꝛ vnus plus dederit ꝙ̄ alter, qḋ tñ oēs equaliter sunt dñi insolidū. Sic qñ plures fundant expēsis inequalibus, ꝛ hoc intellige qñ sufficiēter dotauit, si autē insufficiēter tūc q minus dedit pt̄ priuari exercitio iurispa.ꝛ sic indirecte pt̄ cogi ad ꝯplēdā dotē, vel fundationē s̄m gl.singu.in.c. qcunqꝫ.ij.xvj.q.vij.in verbo, cōi.idē tz Pano2.in rub.extra eo. ista ꝯclusio huius.q.fundat̄ sup rōne fundationis, qꝛ qui reficit ita dr̄ fundare, sicut qui de nouo fundat, argu.l.j.§.oīa.C.de vete.iure enu.sed plures fundantes acquirunt iuspatrona.vt.s̄.dixi in ista cā acquirendi iuspa.in.iiij.q.ergo eodem modo ꝛ pluribus reficientibus acquiritur iuspa.insolidū.sed plus danti tenetur ecclesia prouidere, vt in.vj.infra arti.iiij.q.vj.

25 ¶ Decimoseptimo quero,† quid si ciuitas ꝛ vniuersitas collegiū fundaret vl̄ ꝯstrueret eccl̄iā, an singulis ď illo collegio, vl̄ co2pore ꝯpetat iuspa.vt.s̄.in.pxi.q.ꝯpetit pluribus insolidū. Hāc extrauagātē.q.posuit Archi.in.c.si plures.xvj.q.vij.in gl.cū versi. insolidū.vbi vult qḋ iuspa.nulli debeat̄ insolidū.in singulari.sed oibus collectiue ꝯgregatis ad faciēdū collegium vel co2pus illud cōitatis, vel vniuersitatis, ꝛ sic iuspatronatus, ex tali fundatione po.vel collegio edificanti. Collectiue requirit̄ sicut seruus quia collegio manumitit̄ nō tenet̄ facere reuerētiā oibus de collegio, sed singulos de collegio pōt in ius vocare.vij.q.ij.qui manumittit̄, alias est.c.eps qui mācipiū.§.si vero ver.collegio, si aūt vult ꝯ̄ illud collegiū agere, tūc hꝫ necesse veniā petere, qꝛ collegij dr̄ libertus, ꝛ libertus nō pōt patronos in ius vocare abſqꝫ venia.idest iudicis licentia, alias punit̄ in.v.aure.l.penul.ff.ď in ius vocā.ꝛ si nō hꝫ in ere punit̄ in co2pus.l.fi.ff.eo.ꝛ verba.c.Eps si mācipiū sunt extracta ex.l.sed si hac lege.§.qui manumittit̄.ff.ď i ius vocā.illud est qḋ vult dicere gl.in.c.pie.xvj.q.vij.qḋ dicit̄ qs seruus cōmunis pluriū. Itē de liberto potius ad intellectū quam actū, qꝛ impossibile est qḋ ab vniuersitate manumissus sit pluriū libertus p̄ticulariter, sed erunt in illo communi quo faciūt co2pus p̄roni quo co2pe vel cōmuni disperso disperdit̄ iuspatronatus.

26 ¶ Decimooctauo quero† an possit incipientez cōstruere ecclesiā penitere ꝛ desistere a constructione, vel si quis inceperit reparare an pōt desistere.licet tactam.q.non reperiam.tamē dico talem incipientem non posse desistere, sed posse ꝛ debere per o2dinariuz loci ad hoc perficiendū.cogi.text.est in.§.si quis āt voluerit fabricare auc.de eccle.titu.col.ix.vbi ponit̄ modus ecclesie, fundande ꝛ vbi quis inceperit, tunc modis omnibus cōpellat̄ dicit impera to2 ab epo ꝛ economis eius ꝛ a ciuili iudice eā explere, ꝛ si distulerit post mo2tem, tunc heredes opus inchoatum adimpleant. Ad idē text.in.§.si quis edificationem.eo.titu.vbi vult qḋ intra quinquenniū compleatur tale opus deo dicatū si sit ecclesia, Si vero

alius locus pius, puta domus leprosorum, vel similis, tunc debe- ret intra annum quando hec sunt in vltima voluntate disposita. Ad idem tex. in. c. ad audientiam. j. ff. de eccle. edifi.

27 ¶ Decimonono quero † Quia. §. si quis edificationē loquit̄ in be rede qd de principali intra quod t ēpus cogat̄. z. d. §. si quis aūt. licet dicat qḋ cogat̄, nec tñ statuit tēpus, q̄uis nō inueniā tactuz, vt tñ puto idē dicēdz in ipso pncipali z cogit̄ ecclesiā intra qnqz annos pficere. aliā vero domū piā intra annū cum illud tēpus sit statutū heredi qui in locū defuncti successit, ergo videt̄ ab ipso de functo tale tēpus habuisse, cū heres defunctus cēseat̄ vna z eadē psona. §. j. auc. de iureiuran. a mori. prestito. hoc tz gl. in. d. c. ne- mo. j. de conse. dist. j. nam sequit̄ Ang. in. d. §. si quis edificatiōe.

28 ¶ Uigesimo † qz. §. cōclusum est quē posse cogi ad pficiēdū opus ceptū, quero qua actione, puto q̄ actiōe in factū possit cogi, sicut in simili videmus qḋ lz regulariter pollicitatio sine causa nō pro- ducat actionē de iure ciuili. l. j. in princi. ff. de polli. l. ij. §. circa. ff. ḋ excep. doli. l. nuda. ff. de dona. l. iurisgentium. §. sed cum nulla. ff. de pac. Tamen hoc fallit qñ pollicitus deuenit ad actuz facti, qz tunc per actionē in factum cogi per ciuitatē potest ad illud perfi- ciendū, vel per illum cui polli ci. facta est. l. j. §. j. z ibi. gl. z Bart. ff. de polli. Itē licet a prin. de iure ciui. polli. nō producat obliga tionē. z per consequens nec actionem qñ sine causa est. Tamē de iure canonico producit actionē per quā poterit quis cogi ad illḋ faciēdū etiā antequā inciperet. c. qualiter. vbi tex. imponit necessi tatē iudici, vt ea que promittunt̄ opere cōpleant̄. extra de pac. er go a fortiori vbi qs iā cepit edificare poterit cogi generali actio- ne in factū ad perficiēdā ecclesiā, vt. §. scriptis questionibus. pri- mis. itē dat̄ talis actio vbicunqz equitas suadet talē actionē dari nō tñ est expressa alia actio. l. ij. qz z ibi Bar. ff. de prescri. verb. l. quoties. eo tit. l. quidā in prin. per Bar. ff. de edendo. z sic cōclu- do quē posse cogi actione in factū pficere ecclesiā. d. c. qualiter. z. c. j. de pac. sufficeret eniz simplex polli. de edificādo ecclesiā facta quo ad obligādū pollicentē vt habet̄ in. c. iurāti. xxij. q. v. inter. n. simplicē loquelā z iuramētū deus nō facit dr̄iam, vt ibi presertim vbi sumus in pia cā, tūc inducit̄ obligatio efficax ex pollicitatio- ne facta etiā sine cā etiā de iure ciuili, qz causa dicit̄ satis expressa

29 p aīa vbi ad cām piā disponit̄. † z pia dr̄ qñ aliqd disponit̄ in fa- uorē anime. Panor. in rub. extra de test. col. iij. gl. in. l. siqs titio. de leg. ij. l. illud. C. de sac. san. eccle. qḋ polli. nuda obligat in piaz cām, tenuit Bar. z Bal. in. l. illud. in fi. C. de sac. san. eccl. Jo. an. in addi. ad Spe. in. ti. ḋ cess. ac. Abb. in. c. ex parte. ḋ cēsi. Jo. an. in. c. i. de cōsue. Si ergo pōt quis cogi actiōe in factū ad pollici- tationē adimplēdā, quāto fortius vbi iā ceptū est in qōne ista.

30 ¶ Uigesimo primo † Per supradicta apparet respōsuz ad aliā questionem qḋ cogitur quis fundare etiam dato quod non ince- perit, dummodo pollicitus fuerit se velle fundare.

31 ¶ Uigesimosecundo † Ex precedētibus infero vnā nouam z no- tabilem qōnem, an qñ quis cogit̄ ad perficiendam ecclesiam, vel de nouo fundare ex pollicitatione. An tunc querat̄ ipsi fundato- ri iuspatronatus, videtur mihi quidem dicendū quod non que- ratur. qz iuspatronatus est gratia que datur patronis laicis in re muneratione beneficij collati ecclesie in honorem dei liberto. glo. j. in. c. quia clerici. eo. c. quoniam. j. rñso eo. Hostien. in. §. qualiter transferatur eo. ver. mihi videtur. Sed bonum coactum, vel inuo luntarium est irremunerabile. c. non satis. lxxxvj. dist. vbi nō suffi- cit bonum facere, nisi bene fiat, alias bonuz quod fit nō ex volū tate nō dicit̄ bonū. c. sicut eniz. xxxij. qō. v. si nō bonū est, ergo nec remunerationē meret̄, qz dicitur qḋ Deus est remunerator aduer biorum. i. attendit corda hominū. An bene vel male opus aliqḋ agant, non nominum, hoc est non attendit bonum qḋ fit. d. c. non satis. gl. ij. in. c. j. de collu. detegenda. que dicit qḋ Deus cor inter rogat non manū dantis. xiiij. q. v. c. si quidē. alibi glo. in. d. c. sicut enim. dicit, volūtatis forma munerat opus. xij. q. ij. c. hec ius. Si non remunerat factum coacte, quia non ex libera voluntate, quia nō bonū dicit̄, ergo nec homines debēt illud remunerare, qz om nis Christi actio, nostra debet esse instructio. c. significasti. extra de elec. de cōsecra. distin. j. c. solēnitates. z ibi glo. j. ij. q. j. c. deus. Et sic ex coacta fundatione non acquiritur iuspatronatus. Secū do pro hac questione facit, qz dicemus, quod si dominus patiat̄ seruum dolose venire ad libertatem, puta per conclusionē non cō sequitur iuspatrona. ex tali dolosa manumissione, sed ille qui de- tegit collusionem. d. l. adoptiuum. §. patronum. ff. de in ius vocā, sic etiam in casu proposito quādo quis dolose adimplere nō vult illud ad qḋ tenet̄ sed patitur cogi. tunc eo opere completo nō de beret habere gaudium de ea structura quā voluit omittere. arg. l. papinianus. §. meminisse. ff. de inoffici. testa. l. alia. ff. de his qui- bus vt indi. Regula, ex eo qḋ quis nixus impugnare non debet, quia lucruo cōsequi. in. vj. Tertio quia iuspatro. est gratia vel be neficiū quod regulariter non confertur in inuitum. l. inuito. ff. de reg. iur. Sed iste qui cogitur efficitur patro. inuitus, ergo non de beret habere tale beneficium, quod gaudium debet conferre, qḋ gaudium in inuito esse nō potest, cū illa sint contradictoria. Nec ob. si dicat̄ fundare, dotare, z similia, est bonū operari ad qḋ qs non cogitur regulariter. l. hac. l. C. de pact. conuen. c. vides. cum seq. per totum. xxiij. q. vj. qz dico illud procedere vbi bonū stat in suo esse absqz aliquo facto hominis, vt nota. in dictis iuribus, sz in. q. nostra istud bonuz non stetit in suo esse, qz per inceptionē vel pollicitationē hominis inducit̄ obligatio ad id ad qḋ antea nul- la fuerat vt videmus in voto. eo. ti. extra de voto. qz que a principio sunt voluntatis, ex postfacto sunt necessitatis. l. sicut. C. de actio. z obligatio. z supra satis probatum est, z quod quis co gatur ad bonum postquam se ad illud destinauit, habetur in. d. c. vides z seq. in fin. z sic concludo quod non debeat acquiri iuspa tronatus coacto edificare. Per hec etiā puto quod si heres gra uatus a testatore fundare, z cogeretur a iudice, quod non habe ret iuspatronatus. secus si voluntarie fundaret, vt in simili vide- mus grauari heredem ad duplum grauatuz aliquid dare pijs lo cis, si solutionem distulerit vsqz ad iussum magistratus. §. sed fur ti quidē nec manifesti. insti. de act. secus si voluntarie fundaret, qz omne cōmodū acqreret ex tali hereditate, put z ipse defunctus acqsiuisset in cuius locū ipse successit nisi a testatore tale ius fuis- set alteri acquisitum vel reseruatū, tunc attenditur illa voluntas testatoris que nō est contra iura. §. his igitur. auc. de here. z falci.

32 ¶ Uigesimotertio qro † An potest acquirere quis iuspatrona- tus fundando ecclesiaz ex male quesitis qūocunqz. In ista qōne breuiter puto qḋ non pōt. z si fuerit fundata nō erit illi iuspatro. quesitum fundatori, eo qz de talibus quesitis, vt de vsura z simili illicito lucro, nō pt̄ fieri elemosyna ex talib9. sic nec pōt fieri aliḋ opus piū puta fundare, ditare vel dotare aut ꝯstruere ecclesias, qz etiā illa omnia cōprehendunt̄ appellatione elemosyne. Cum ꝺm Bonauenturā, in. iij. dist. xv. parte. ij. arti. j. q. iiij. accipit̄ cō- munissime elemosyna secundū qḋ cōprehēdit omne opus mise- ricordie īpēsuz, siue proximo, siue sibi. idē ad salutē suā. Cōmuni ter deo accipit̄ ꝺm quod omne opus pietatis pximo impensum importat, siue corporale siue spūale. Proprie ꝺm qḋ iportat oē opus pietatis ad releuandā pauperis indigētiā, sz qḋ de talibus male acquisitis nō pt̄ fieri elemosyna nec aliqḋ opus pium. tex. est clarus in. c. nō putādū. j. q. i. vbi assignant̄ tres rōnes. Pria qz hostie impiorū sunt deo abominabiles. Scḋa, qz deus iustus laboribus adorādus est. Tertia, qz qui affert sacrificiū de substā tia pauperis, perinde est ac si filiū victimet. z hoc vult ibi expresse gl. qḋ de male quīsitis quoꝝ dñium translatū est, sed datur repe- titio vt in vsura qḋ nō poterit fieri elemosyna, nec edificari eccle- sia ex talibus bonis. idē tenet glo. not. xiiij. q. v. in summa distin- guendo, an detur repititio vt in vsura. nam nō fiet elemosyna de illis restituēdis. c. ḋbitores. ḋ iureiu. idē i simo. acceptis. c. veniēs de. simo. itē in bonis inuētis, nō habitis pro derelictis abscon ditis ab inuētoribus, qz tunc dr̄ furtū. c. si quid. xiiij. q. v. Quid āt in thesauro gl. ibi bene distinguit. idē in nūmis datis iudici etiā pp iustū iudiciū obtinendū. c. nō liquet. ij. q. iij. Multo magis pp iniustū de qbus dat̄ repetitio. c. nō sane. xiiij. q. v. Idē in datis te stibus pp iniquū testimonium ferendū. vt. c. non sane. de test.

33 ¶ Uigesimoquarto quero †. Quid de male quesitis, quoruz, do miniuz translatū est, nec datur repetitio, vt in datis meretrici, vel simili, an ex illis potest cōstrui ecclesia, z si in specie nō inueniā ta ctum, tamen credo qḋ ecclesia posset cōstrui. glo. in. d. c. nō putā duz. que vult meretricē posse facere elemosynā ex suo meretricio eo qz translatū est dñiuz, nec datur repetitio. l. idē z si. §. quoties. ff. de condi. ob turpem causam. idē tenet glo. in summa. xxiij. q. v. eo qz potest fieri elemosina de omnibus bonis que sunt in do minio dantis nec restōni sunt subiecta, z cōcludit Arch. post gl. in. d. c. nō putañ. z in. d. gl. in summa. Nec ob. qḋ dr̄ in. d. c. nō pu tandū. quod hostie impioꝝ sunt deo abomineuoles, cum alijs ra tionibus de quibus supra. c. elemosina. redēptoris oculis que ex concessis z non ex illicitis cōgerit̄ rebus placet. xiiij. q. v. nec. c. scriptū ea. q. vbi iniquoꝝ dona nō probat deus, nec multitudine sacrificioꝝ ppitiabitur peccatis eoꝝ, nec quod habetur Deute. xxiij. Non offeres mercedē prostibuli, qz loquuntur supra allega ta qñ quis talia illicite acquisiuit z ad restitutionē tenet̄, tūc non lz de talibus facere elemosynas, vel aliquod opus pium, cū talia bona nō dicant̄ sua ex quo restituēda sunt. Sed meretrix lz illici te acquirat, tñ acqsitū pōt retinere, nec ab ea repetitur. d. §. lz qḋ

meretrici

meretrici.ad illud Deutero. Rñdetur qḋ loquit̃ dum stat in lo-co publico, tūc nō d3 accedere ad altare vt ex tali reiectiōe reuocet̃ ad pniã3, vel l3 nō posset facer̃ elemosynã altari, tñ poterit facere alia opa pietatis vt ɔcludūt gl.in.c.nō putã.gl.in summa.xxiiij.q.v.vbiq3 etiã seqtur Arch. Sic etiã nō licuit.xxx.denarios mittere in corbonã, qꝛ pretiũ erat sanguinis dñi, tñ licuit emere agrũ figuli in sepulturam peregrinorum. Matthei.xxvij.ac.j.cap. Mar.xv.Luc.xxiij.Joan.xviij.

34 ¶ Uigesimoquinto quero † ex quo apparet, ꝙ nō pōt fundari ex male quesitis ecclesia quoꝝ dat̃ repetitio, qd de fructibus illoꝝ, an poterit ɔstrui vel nō.ad hoc rñdet gl.in.d.c.nō putañ.j.q.j.qꝛ pretiũ, vel fructus rei male quesite succedūt in locũ suũ.c.cũ tu.in fi.de vsur.l.imperator.§.fin.de leg.ij.ideo nec ex fructibus poterit fundari, sicut nec ex re. Sic videmus qcqd ex vsura capit̃, ita cadit in restitutionẽ sicut ⁊ vsura.d.c.cũ tu.⁊ hoc qñ ex pretio.d. rei male quesite lucrat̃. Si aūt ex pretio qḋ recipit nomine vsurarũ aliqd lucraret̃ ex industria sua, tūc ex tali lucro posset cōstruere ⁊ elemosinã facere, qꝛ illud qḋ quis lucrat̃ ex pecunia vsuraria, vꝫ lucrari ex sua industria, cũ pecunia nō sit apta parere fructũ, secus si ex fructib⁹ puenientibus ex vsura lucraret̃.ita no.distinguit Pañ.in.c.fi.in.ij.col.de vsur.de quo per Arch.in.c.fi.de vsur.li.vj.nō ob.l.q vas.§.fi.ff.de fur.vbi nūmus collectus ex re fur. nō dicit̃ furtiu⁹, ⁊ pretiũ male acqsitaꝝ rex nō seqtur vitiũ rei aq pcedit, vñ deberet posse fieri cōstructio ecclesiaꝝ de illis, qꝛ solui illud ɔtiũ3 pōt vt pcedat quo ad vitiũ furti cũ ɔ̃ ipsũ3 furẽ possit agi ad rẽ ɔdōne fur.⁊.ti.ff.de ɔdi.fur.⁊ ad rei estimationẽ, ad quadruplum.§.pena.inst.ð obli.q ex deli. Cũ ergo nō sit i furẽ trãslatũ dñiũ rei furtiue nec ptiũ rei, ergo nō poterit qs ex tali pecunia eccl'iam ɔstruere, cũ nec pōt facere elemosynã vt.s̃.proxime.

35 ¶ Uigesimosexto quero † qd si fuerit ecclesia edificata ð illis male acqsitis ex qbus nō potuit de iure edificari. An erit ecclesia destruenda. Ad hãc qōnem rñdet gl.in.c.nō putãdũ.j.q.j.qḋ nō destruet̃ ecclesia. S3 eṗs q illã ɔsecrauit, tenebit̃ reddere examinationem illius illis quoꝝ fuerant illa bona, ex quibus fuerit constructa p.c.cōperimus.xiiij.q.vj.vbi expressus tex.c.aurũ.ij.q.ij. ibi archi.expresse t3 si eṗs sciuit talẽ ecclesiã ex male q̃sitis edificatam tenebit̃ ad duplu3, si aūt nesciuit, tunc in subsidiũ tenet̃ ad verum valorẽ ecclesie, qñ ɔsecrauit ecclesiã. Idẽ dicit de calice, qñ cōsecraret illũ vel similẽ rem male quesitã ipse tenet̃ dño vero qñ male fidei acquisitor nō potuisset satisfacere pro re illa ɔsecrata, mouent̃ aūt gl.⁊ Archi.eo qꝛ res ɔsecrata ampli⁹ nō pōt ad humanos vsus trahi.insti.de reꝝ diui.§.locus.l.ede sacra.ff.ð ɔ̃hẽ.emp.l.ede sacra.C.de palla.do.regula.semel.de reg.iur.lib.vj.

36 ¶ Uigesimoseptimo quero † ex tali fundatione bonoꝝ quesitoꝝ cui acquirit̃ iuspa. Huic.q.rñdet gl.in.d.c.nō putãdũ.j.q.j.Qḋ illi ecclesie d3 queri, cui est facta talis iniuria p.c.de hoc.extra de simonia, vbi pecunia vel datũ ab eṗo clericis vt eligeret̃ restituit̃ ecclesie in qua debuit fieri electio.§.sed neq3 xenodochiũ.auc.de sanc.epis.col.ix.per.l.⁊ ɔ̃naliter.§.illḋ.⁊.l.si qs ab aliquo.§.si vt filio.ff.de calũ.vbi si qs accipit pecuniã, vt alteri faciat iniuria3, condẽnat̃ ad dãdam illã pecuniã cui debuisset facere iniuriã, quã.l.dicit Ludo.roma.singularẽ in.cccxxix.singulari. S3 p.d.l.ɔ̃naliter.§.illud.videret̃ dōm ꝙ illi deberet̃ cuius fuit talis pecunia vel bona, qꝛ ei facta est iniuria.vnde dic qḋ imo ecclesie cui⁹ eṗs talem rẽ indignã ɔsecrauit, qꝛ a quo bona sunt ablata, tenetur ad restitutionem extimationis.vt.s̃.⁊ facit.c.si quis.xvij.q.iiij.

37 ¶ Uigesimooctauo † qꝛ.s̃.dixi de personis que possunt fundare ⁊ ex quibus possit fundari, dōm puto vbi possit ecclesia fundari, ad hoc vt acqrat̃ iuspat.⁊ breuiter puto qḋ sicut fundare est mã phibitoria quo ad personas vt.s̃.dixi.xiij.q.huius cause, vt qlibet q nō expresse est phibitus pōt ɔstruere, dotare, vel ditare, ita quo ad loca credo qḋ sit materia phibita, vt in omni loco pt edificari, vbi nō requirit̃ expresse prohibitũ.s.loco vtili, salubri.c.ecclesias.cu3 glo.de conse.dist.j. Item dum non fundetur in loco q patit̃ seruitutẽ vel onus, qꝛ liber ab oi fuitio d3 ẽẽ locus i quo ecclesia fundat̃.no.Pañ.in.c.j.de censi. Nisi sit tributarius iperatori vt ibi, qꝛ ⁊ tūc pt edificari.s.si a tributo liberat̃, hoc aūt stabit in cognitiōe eṗi, vt videat an ibi sit aliquis numerus hoium, q pōt facere plebẽ, ex quo sacerdos pōt ibi sustineri.c.vnico.x.q.iij.per illud.c. Arguẽdo a ɔ̃rio non negat̃ quin pōt edificare ecclesiã etiã dato qḋ ibi non sit aliquis homo, dūmodo construens tal̃r dotet qḋ ibi possit haberi sacerdos.c.pcipimus.xxj.q.ij. Archi.in.d.c.vnio.vbi dicit qḋ illud.c.ex consilio procedit. Sed tamen potest edificari etiam si sacerdos nullum haberet homine3.

38 ¶ Uigesimonono q̃ro † an pōt aliqs q nec incepit nec pollicitus est edificaturũ ecclesiã vt a.s̃.positis differat in.xviij.q.cogi ad edificandũ. L3 adhuc nō viderim p aliquẽ tactu3, tñ hꝫ dico qḋ sit in casu necessitatis, vt in.c.ad audiẽtiã.j.de eccl.edi.vbi cogit̃ archieṗs ibi facere edificare ecclesiã in quadã villa distãti ab ecclesia matrici ad quã nō poterãt hoies hiemali tṗe accedere reseruato iurepa.matrici ecclesie ⁊ dño qui dat fundũ ad ipsa3 fundandã, hoc ð̃ in.c.seq.⁊.c.fi.eo.vbi papa iubet eṗm populo indigenti puidere de noua institutiōe ecclesie, nō ob.iuro qḋ fecerat ecclesie sue de bonis nō diminuendis.c.pcipimus.in.fi.xxvj.q.j.vbi crescente populo pñt fieri plures eṗi, ⁊ decrescẽte, de pluribus vnus.i.c.ecclesias.xvj.q.vij.c.ecclesias.ð ɔse.di.j.c.⁊ tṗis qualitas.cũ seq.xvj.q.j.hoc pcedit ex necessitate causata, ⁊ tūc pt cogi eṗs edificare nouã ecclesiã ẽt in preiudiciũ antique.d.c.ad audiẽtiã.cessante aūt necessitate, tūc nō deberet edificari ecclesia cũ preiudicio alterius ecclesie.c.ecclesie.c.qcũq3, ⁊ ibi glo.xvj.q.j.alias posset nouũ opus nūtiari.verũ aūt est qḋ qlibet pt ɔstruere eccl'iã cũ ɔsensu eṗi si eã tal̃r dotaret ꝙ possent hẽri seruitia p vnũ sacerdotẽ. Oratoriũ aūt quilibet pōt in proprietate sua edificare, nō solũ in domo, sed ⁊ extra, dūtñ in eo nō celebret̃ sine licentia episcopi.c.vnicuiq3.cum duobus sequen.de consec.dist.j.xij.q.ij.religi osum.xviij.q.ij.c.quidam.

39 ¶ Trigesimo q̃ro an diceret̃ qs fundat̃ dãdo ecclesiã domũ vꝫ palatiũ liqḋ, vt in ecclesiã, interueniẽte eṗi ɔsensu cōuertatur, dato qḋ hac intẽtiōe fundauerit.vt in domũ priuatã haberet. Ad hoc Arch.in.c.nemo.ð ɔse.dist.j.vbi dicit posse dari tales domos, sicut fecit Bonifaci⁹ q sacrauit tẽplũ idoloꝝ beate virgini ac martiribus ⁊ omnibus sanctis, ac locũ sancte marie ad martyres appellauit, que nūc sancta Maria rotũda a pplo Romano vocat̃. vt in historia lombardica habet̃, tūc d3 eṗs vel alius loco eius ⁊ crucẽ in.d.loco figere, ⁊ locũ illũ deo dicare. Ita fuit factũ Mediolani ex magno palacio Castellani de eustachiis monialibus sancte Agnetis donato per illustrẽ principẽ Ludouicu3 ducem Mediolani, cōsecrato per Archiepiscopũ alias non posset quilibet sine eṗo facere ecclesiam.c.vnicuiq3.de consec.dist.j.c.si qs extra.xxx.dist.⁊ ibi sub pena excõ.phibetur quis vocat̃ populos ad locum tanq̃ ad ecclesiam si non fuerit fundata vel consecrata vt.s̃.in.q.istius cause acquirendi iuspatronatus.

40 ¶ Trigesimoprimo quero † quid si fuit ecclesia edificata ⁊ nō apparet de solẽnitatibus reqsitis ad fundandũ ecclesiã de qbus.s̃.in.ij.q.huius cause. An tales presumant̃. Arch.in.d.c.nemo.ð conse.dist.j.tenet ꝙ si locus sit in forma ecclesie celebratus, ⁊ ibi sint sacerdotes qui celebrẽt, ꝙ omnes presumunt̃ precessisse ⁊ d3 ecclesia iudicari ⁊ gaudere priuilegijs ecclesiasticis.c.qd interrogasti.xxvij.dist.vbi ex habitu sumpto presumit̃ quelibet mulier monialis ita ꝙ impeditur matrimoniũ.c.quẽ progenitores.x.q.j.xxvij.q.c.viduas.cũ alijs per eu3 ibi allegatis.sic etiã no.p glo.in.l.sciendũ.ff.de verb.obli.vbi traditur per legistas materia q̃ de solennitatibus loquitur reqsitis aliquo facto, vt tales interuenisse presumant̃, vt in stipulatiõe, in qua requiritur interrogatio, si nō apparet de illa.sed in stipu.tamen omnia presumuntur solẽniter acta, vt ibi tex.⁊ in.§.si scriptum.institu.de inuti.stipu.

41 ¶ Trigesimosecũdo quero, † An iuspa.acquirat̃ ex fundatiōe cuiuslibet ecclesie vel altaris in qualibet ecclesia ⁊ cui.huic.q.puto posse responderi, licet nō tactam inueniam, colligendo dicta doctoꝝ3 qḋ acquirit̃.vt.s̃.definitũ est in prima parte.art.xxxiij.ex cōstructione cuiuslibet ecclesie nō collegiate.qꝛ nullus in tali ecclesia instituẽdus est, nisi a patrono pñtet̃, al's institutus remouẽdus est.c.illud.de iurepa.c.decernimus.xvj.q.vij. Patronus autẽ intelligit̃ verus vel putatiuus, qui sit in possessione vel q̃si pñtãdi.c.cōsultatiōibus.extra eo.de iure patro. Host.e.ti.§.qd cōpetat. in collegiata vero ecclesia pt fieri electio prelature vacãtis p capitulu3, nec pōt patro.pñtare in talibus, sed electus d3 patrono pñtari vt ipse approbat vel ɔsentiat ad illã electionẽ, qui tñ si nollet consentire nō p hoc irritaret̃ electio facta, nec posset allegare aliquã ɔsuetudinẽ, vel abusum in ɔ̃.in.c.cũ terra.de elec.⁊ l3 tex. ibi videat̃ loqui de ɔuentuali ecclesia, que ſm vulgares intelligeret̃ de regulari, in qua esset ɔuentus religiosoꝝ3, tñ h3 locũ ẽt in ecclesia collegiata, qꝛ quelibet ecclesia collegiata pt dici conuentualis, l3 sit secularis nō regularis. pt ẽt appellari caplm seu vniuersitas, qꝛ sunt sinonyma ɔuẽtus, collegiũ, ⁊ capl'3, l3 regl̃r ɔuẽtus dicat̃ religiosorũ, caplm laicoꝝ.tñ dt ibi Panor.pbari iure illa dñia, sed in ɔ̃riũ esset.c.cũ terra.⁊.c.sancte crucis, ð rescri. quid aūt operet̃ talis consensus patroni, ex quo nō pōt electionẽ impedire.declarat ibi Panor. qꝛ poterit oẽs suas exceptiones opponere, vt postea i futurũ i alijs actibus nō pt aliqd opponere, ɔcor.cũ iter.c.sicut.⁊.c.sacrosancta.c.massana.ð ele. Simul ter ⁊ ei debet̃ honor pcedẽdi i pcessiōe ⁊ alia, pter ius pñtã-

di de qbus in.c.nobis.in fi.eo. Laicus aūt nō pōt i collegiata ec
clesia eligere. qꝛ esset contra libertatez ecclesiasticā.d.c.cū terra.
nisi sibi in fundatione esset ius reseruatū, vt cū alijs possit eligere,
vt nota.in.c.nobis.de iurepa.ideo nō potest laicus eligere, cū ele
ctio dicatur fieri ex pluribus vocibus, ⁊ patronus vnicaz habet,
⁊ licet essent plures patroni, nō tñ dñr eligere laici patroni sed pñ
tare, ꝯsentire, vel postulare. vt per Host.in ti.de elec.§.in quibus.
ver.vbi vero. Si querit̄ q̄re nō ita eligūt patroni laici sicut pñtāt,
dico hoc procedere ex ꝓhibitione canonis que nō vult talē digni
tatis ecclesiam per laicū posse conferri, cū forte in preiudiciū ec-
clesie aliquē posset eligere cōtra dictā libertatē ecclesiasticā.d.c.
cum terra.de elect. Sic etiā videmus in simili canonē ꝓhibētē lai
cum patronū posse aliquē rectorē ecclesie instituere.c.nobis.de iu
repa.c.decernimus.xvj.q.vij. qꝛ patro.nō pōt in preiudiciū epi iu
ra canonica mutare, nec facere qd̄ iura canonica nō habeāt locuz
in sua disputatione.c.tua.⁊.c.reqsisti.de testa.l.nemo.ff.de lega.
j. Verū est autē quod patroni large loquēdo, pñtando, dicunt̄ eli
gere.d.c.nobis. sꝫ illa electio nō tribuit ius electo. prout illa q̄ fit
a capl̄o, que proprie dicit̄ electio.c.cū inter canonicos.de ele.gl.
in.c.quanto.lxiij.di.dicit per electionē acquiri dignitatem ⁊ ius
administrandi per confirmationē exercitiū, sꝫ per presentationez
vel electionē quā facit patronus nō acquirit̄ tale ius.c.qd̄ aūt.ḋ
iurepatro. ⁊ sic apparet qd̄ in ecclesia nō collegiata quacūqꝫ acq
ratur iuspa.etiā fuerit parochialis ⁊ hꝫ presentare rectorē patro.
Quō cognoscamus an ecclesia sit collegiata vel non, hoc ponit
Panor.in.c.nobis.in glo.cōuentuali eo. ⁊ oēs appellat nō colle
giatas extra cathedrales ⁊ ꝯuentuales vel regulares, puta si fuit
per patronū institutū, vt ibi esset rector cū vno clerico, si fuit ꝯsti-
tutū vt ibi essent plures collegiati tunc dicit̄ collegiata, ⁊ habebit
iura collegij. Si nō apparet de institutione, tunc defendit̄ ecclesia
in possessione sua in qua fuerit tunc qñ agit̄, vt si fuit in possessio-
ne collegij habebit̄ prout alias tractabit̄ vt simplex beneficiuz. ⁊
hoc declarat ibi Panor. quō vtrunqꝫ hoc cognoscatur.

¶ Adde ad hec quod etiā inter parochiales ecclesias est dr̄ia, qꝛ
alia ecclesia dr̄ plebani cū dignitate, alia sine plebani que hꝫ sub
se certas capellas, in qbus sunt clerici hñtes ius i illis, nec ab eis
sine culpa possent remoueri tales plebanie, rector nō dr̄ hr̄e sim
plex bñficiū, sꝫ cū dignitate. ⁊ dr̄ plebanatus collegiatus. vñ talis
nō posset audire leges, sicut nec alij hñtes alias dignitates eccle
siasticas de qbus in ca.sup specula.ne clerici vel monachi.c.j.eo.
in.vj.nec deberet ꝓuideri alicui hñte literas, vt ei ꝓuideat̄ de bñ
ficio curato de tali plebania, sꝫ ḋ ecclesia curata nō hñte capellas
sub se ſm Inn. ⁊ Host.in.c.fi.de prebē. qꝛ dñt tales plebanatus
esse dignitates. Gemi.in.c.j.ne.cle.vel mo.in.vj. Fed.de senis.
q.lxxxj. Arch.in.c.statutū.de elec.adducēdo.c.extirpā.§.qꝛ vo.
de prebē.cū alijs. Panor.ibi in repetitione. Idē etiā, qñ nō habe
ret sub se capellas talis eccl'ia, sꝫ plures sacerdotes, vel capellas,
nā vtroqꝫ casu dr̄ plebania cū dignitate pp iurisdictionē quā hꝫ
rōne collegij vel capellarum, ⁊ in vtroqꝫ casu hꝫ locū ꝓhibitio de
qua i.c.sup specula. ⁊.c.statū.vt ⁊ ibi Gemi.in.vj. vnde tales ple
banatus nō veniunt sub gñali p̄cepto rectoꝝ, puta vt in.c. lꝫ ca-
nō.de ele.in.vj. vbi nullus in rectorē aiarū assumi dꝫ, q nō attige-
rit.xxv.an. ⁊ in moribus ⁊ sciētia cōmēdandus existat. itē ꝝ in.c.
statu.eo qd̄ nullus rector animaꝝ assumptus differat ꝓmotionē
suā vltra annū sub pena priuationis, nō veniet plebanatus de q-
bus.s̄.vt in vtroqꝫ loco Gemini. ⁊ gl. ⁊ Arch. Multo ergo for-
tius vbi eēt plebanatus collegiatus, ⁊ hñs sub se capellas, vt iste
nr̄ plebanatus friburgēsis laudabilis, nō diceret̄ simplex bñficiū,
sꝫ cū dignitate. Alia dr̄ parochia simplex i qua sacerdos cū solo
clerico residet. De qbus in.c.j.xiij.q.j. Arch.in.d.c.licet canō.ḋ
elec.in.vj. ⁊ ibi ponit vnde dicat̄ parochia. in parochijs aūt cū di
gnitate adhuc retinet̄ iuspatronatus, qꝛ nō reperit̄ immutatum.
An dignitas eccl'iastica possit vniri simplici parochie vide Arc.
in.d.c.statutū.de elec. Melius Panor.in.c.extirpāde.§.qꝛ vo.
in repe.de prebē. ibi appellat bñficiū simplex sine cura, ⁊ dignita
te.in notabilibus; idē dicere possumus simplicem parochiam nō
collegiatam, vel nō hñtez sub se capellas. Sicut aūt dixi acquiri
iuspatro.ecclesie non collegiate patrono ex cōstructione, ita etiā
dico acquiri ex constructione cuiuslibet capelle vel in ecclesia fa-
cta vel ecōtra, vt ꝓprie loquit̄ tex.in.d.c.nobis. alias capelle in
ecclesia appellant̄ altaria, alias ponitur altare pro ecclesia, ⁊ ecō
tra ecclesia pro altari.c.si quis.j.xvij.q.iiij. vbi ponit̄ altare ꝓ ec-
clesia.c.quesituz.i.q.iij.c.si motū.j.q.j. Talia altaria nō ꝯstruunt̄
sine ꝯsensu epi.c.nullus.de cōsec.di.j.nec sine reliquijs.c.sequēti.

52 ¶ Ut predicta ⁊ infra dicenda intelligantur, † Sciendum est, ꝙ
ecclesia capitur tribus modis. prio dicitur locus parietibus cir-
cundatus consecratus, vbi consueuerunt timentes deum veniam
peccatorum petere.§.qꝛ vero ita cōperiuntur.auc.vt liceat ma. ⁊
auie.col.viij.c.j.de conse.di.j. isto modo accipitur ecclesia in qua
habet̄ iuspatronatus, vel nō habet̄ vt in cathedralibus, dr̄ ergo
ecclesia diuina domus deo dicata ad sacramenta ⁊ diuina officia
celebranda deo. Host.de conse.eccle.in princ. Azo in summa.C.
de sac.sanc.eccle. ¶ Secundo dicitur collectio omnium fideliuz.
l.nemo.ij.l.iubemus.C.de epi.s.aud.c.eccl'ia.de ꝯse.dist.j. ¶ Ter
tio dicitur ecclesia persona vel persone plures destinate ad seruiē
dum deo. de quibus.in.l.fi. ⁊ pe.C.de sac.san.eccle. ⁊ neutro isto-
rum nihil ad materiā nr̄am. Azo eo.tit. Alijs etiā pluribus mo-
dis dr̄ ecclesia de quibus p gl.in.c.querelā.ne prelati vices suas.

43 ¶ Secundo sciendum est quod † capella dicitur locus in ecclesia
priuatus, vl̄ extra ecclesiā, q dꝫ eē deo ꝯsecratus.c.ecclesie.ḋ ꝯse.
di.j.c.ad hec.de reli.do. Jō tp̄e interdicti nō dꝫ in eis celebrari.
Car.post gl.in cle.ij.in.j.opiniōe.de sentē.excō. qꝛ capelle tanq̄
accessorie depēdēt a locis in qbus sunt. ⁊ vt accessorie cū eis trā-
seūt. Et ꝯstructiōe vel dotatiōe tali capelle acqrit̄ iuspa. vt.s̄.ca.
nobis.de iurepa. Dicit̄ aūt capella ecclesia quasi capiēs laos, id
est ppl'os, vel capiēs laudē. Arch.in.c.ꝯcedimus.ḋ ꝯse.dist.j. vl̄
dr̄ ad similitudinē, nā olim dicebat̄ capella tugurium caprarum,
pellibus caprarū tectuz. glo.in.d.c.cōcedimus. Arch.in.c.si plu
res.xvj.q.j. Talis capella etiā in domo priuata fieri pōt ⁊ haberi
ſm Inn.in.c.ad hec.de elec. ⁊ in.c.ex literis.de iurepa. Sꝫ cum
auctoritate epi. Jo.fab.in.§.religiosuz.insti.ḋ re.diui. Alexā.in.
l.j.ff.de relig. ⁊ sum.fune. Si aūt talis capella i ecclesia parochia
li fuerit ꝯstructa, tūc dico qd̄ etiam ecclesie acquirit̄ iuspatro si-
cut ex dotatiōe fundi cuilibet acqrere laico, ita ēt ecclesie acqrit̄,
qꝛ dr̄ dare fundum in quo capella vel altare fundat, ex qbus da
tione acquirit̄ iuspa.c.pie.c.filijs.xvj.q.vij. cum supra allegatis.
Panor.in terminis in.c.ad audientiam.ij.col.per illum tex. Et
dicit illud valde no. qꝛ in multis locis per inaduertentiā nō ser-
uat̄. Si āt p̄latus ecclesie ex residuatis ex p̄latura, vel p̄bēda fun
daret in ecclesia capellā, nō puto qd̄ acquiret̄ sibi iuspa, aut con-
sanguineis. Sed ecclesie tantū.c.apostolicos.xij.q.ij. ⁊ ibi p gl. ⁊
p Archi. nā Panor. dicit tales prelatos peccare edificātes ca-
pellas ⁊ eas patrimonio attribuētes, ⁊ sibi iuspatro. vendicātes
⁊ in.d.c.ad audiētiā.iij.col.de eccle.edifi. hr̄ in.c.questi. ⁊ ibi per
gl.primā.xvij.q.iiij. per illa iura dicit Panor. quem instrui posse
quid fiendū de ecclesia quam prelatus fundauit, vt illi acquirat̄
ecclesie, in qua habuit prelaturā, lꝫ ibi gl. nō clare loquant̄. ¶ Ju

44 xta hoc posset dubitari † qd si aliqua eccl'ia ꝯstrueret capellā in-
tra limites sue ecclesie, an sibi requiret̄ iuspatro. per.d.c.ad au-
dientiā. dicit Panor. ibi quod sic, ⁊ illi posse per ꝓpriū sacerdo-
tē deseruire. per gl.in.c.eam te.de etate ⁊ quali. De quo Innoc.
in.c.in lateranēsi.de preb.in fi.ij.col. sed iura allegata gñaliter lo
quunt̄ in ecclesia edificante, que nō vr̄ in p̄iudiciū epi posse edifi
cari. vt p Panor.in.d.c. nisi a monasterio construeretur, qꝛ tunc
monasterio spectant in totum quo ad temporalia. Et sic piguius
ius hꝫ monasteriū ex fundatione quā laicus, nec mirum, cū mo-
nachi sint clerici, de quo per hostiē.in.§.ij.in tit.de capel.mona.
Capelle etiam appellatione venit ecclesia parochialis, vt Pa-
nor.in.c.exposuisti.in.v.nota.de prebendis.

45 ¶ Tertio sciēdū † qd̄ in ecclesia fundant̄ altaria, q̄ dñr quasi alta
res, in qb⁹ sacerdos oliꝫ thura ardebat, qd̄ nos altar̄ dicim⁹, an-
tiq Aras ab ardore dixere. ꝓprie altare ē dei celi. ara deoꝝ infer
naliū, quos īfideles colueꝛ. De hoc altari hr̄ p Arch.in.c.ḋ fora
ḋ ꝯsec.dist.j. Altare āt Xp̄m significat. Arch.in.c.i scriptis.viij.
q.j.c.reuera.de ꝯsecr.dist.ij. altare āt aliud est imobile, aliud mo-
bile. Immobile est lapideū vel attreū. no.in.c.altaria.ḋ ꝯse.di.j.
p Arch. ⁊ gl.ibi assignātes rōnē, qꝛ altare Christū signat, ⁊ Chri
stus petra dr̄. ⁊ istud dꝫ ꝯstrui i eccl'ia nō ꝯsecrata, ⁊ tūc sine licē
tia epi. In ꝯsecrata vo nō ꝯstruit̄ sine licētia epi, sicut nec ḋstruit̄
sine eius licētia. ita etiā per eū solū vel aliū eius mādato ꝯsecrat̄,
vel desacrat̄, vt ꝓbant̄ hec in.c.nullus p̄sbiter. ⁊.c.placuit de ꝯs.
di.j. Sine altari nō dr̄ eccl'ia p Arch.in.d.c.null⁹. Talia altaria
pñt p quēcūqꝫ erigi, si tales posset ꝯstruere eccl'ias. ḋ qb⁹.s̄.satis
p.ix.q.i hac cā. Reqrit̄ tñ in hoc licētia epi ⁊ reliqe alicuius san
cti in cui⁹ honore fundat̄, vel certitudo passiōis ei⁹ sancti in eo lo
co, vbi edificat̄ altare habite.d.c.placuit. ⁊ ꝯstruēs si illud altare
dotat taliter, vt sacerdos possit ei deseruire. tūc sibi acquirit̄ iusp.
sic.s̄.dixi ex edificio eccl'ie.i.j. ⁊.ij.q. istius cāe. ⁊.j. dicā i seq.cā. A
paritate g̃ rōnis lꝫ aliḋ sit eccl'ia, aliḋ altar̄ vt i.c.eccl'ie.ḋ ꝯse.di.j.
tñ isto casu ita acqrit̄ iusp. ex altaris fundatiōe, vl̄ dotatiōe sic ex
ecc.fūdatiōe. Altar̄ aliḋ mobile ē qd̄ viaticū dr̄, vl̄ portatile, qd̄
fit ex pua lapidea tabula ꝯsecrata.c.fi.de p̄uile.li.vj. ⁊ ibi Gemi.
⁊ Archi.

& Archi.c.pcedimus.de conse.di.j.dr̃ tale viaticū a via,q̃r vehitur,vel portaẽ. Supra talibus pñt celebrari diuina p eos qbus est pcessuz per Papã.d.c.fi.dūmodo in loco firmo reponaẽ,nõ

46 aũt in mari,vel in naui.†In istis mobilibus non puto altaribus psistere iuspat.pp mobilitatẽ cū nõ possint esse ppetua,& p pñs nec dotari.Itẽ q̃r reglr̃ nõ pmittiẽ talia altaria fundari.d.c.fi.iõ si ex spãli grã alicui pcederẽ,forte & p papã posset illud iuspat. pcedi q̃ regulis nostris iuris nõ esset subiectum de qbus iste loquiẽ tractatus.Tale altare portatile q̃ põt per totam xpianitatẽ portari solus papa pcessit,vel põt pcedere.Alij vt epi & similes in casu necessitatis possunt.Gemi.in.c.fi.de puil.in.vj.

¶ Quarto est oratoriū q̃ quisq; ad placitū fundare põt, nõ tñ in eo sine diocesano celebrabiẽ.s.dixi.q.xxix.in fi.nec sunt ibi babẽ de cãpane.c.patẽtibus.de puile.Panor.in.c.fi.de eccle.edific.

¶ Quinto est basilica,que ppriẽ dr̃ ecclesia nõ psecrata, text.est cū gl.in.c.j.de reli.do.que ibi no.q̃ eps ppriẽ dr̃ psecratus,monachus ppriẽ pfessus,dr̃ aũt basilica a Basilio principe imperatore Greco,qui p̃mus fecit se in ecclesia sepeliri,vel dr̃ domus regis,vnde q̃r in ecclesia seruiẽ supremo regi,iõ dr̃ Basilica,basileos grece regẽ latine significat,Archi.in.c.non opz.ij.xxy.di. has Basilicas in Romana curia plures fundatas a Constãtino impatore primus sacrauit Siluester papa,postmodū mãdauit in eius similitudinẽ,vt cetere oẽs basilice psecrarenẽ,vt hr̃ in bistorijs antiqs,psecrata ergo ecclesia Basilica nõ dr̃.c.basilicas.de pse.di.j.sed post psecrationẽ dr̃ ecclesia,qõ est verbū grecum,& idẽ est q̃ pvocatio,q̃r ad eã vocanẽ oẽs xpi fideles.c.ecclesia.de pse.di.j.Panor.in.c.j.de relig.do.&.c.fi.de eccle.edi. latius in rub.de psecr.eccle.vel alta.& lz ista noia ppriẽ sumpta diuersa significent tñ pro maiori pte iura abusiue vtunẽ ipsis vnū ponẽdo p alio,vt expresse in.c.qcqd.de ec.edifi.& ibi Panor.& qcqd fundauerit qs de.s.scriptis si psecratū fuerit, vtq; sacerdos saltẽ cū clerico ibi stare possit puisum p dotationẽ fuerit nõ dubito qn illi acqraẽ iuspat.Si aũt nõ esset dotatus , tunc reglr̃ nõ psecraẽ locus,iõ ẽt nõ haberẽ iuspa.d.c.pie.&.c.frigentius. xxvj.q.vij.auc.vt nullus ora.do.col.v.nisi ecclesia ordinis mendicantium fundaretur,vel nisi ecclesia aliqua ex redditibus alicuius monasterij edificaretur,quia tunc non dotantur.

47 ¶ †Trigesimotertio quero,qd si qs hñs plures pecuniãs absq; agris an posset cogere aliquẽ ad vẽdẽdū fundū p fundãda ecclesia.In hac.q.lz neminẽ reperiã tangentẽ,tñ ex similibus casibus credo,q̃ qs cogaẽ vẽdere fundū pro ecclesia fundãda, eo q̃r videmus q̃ si qs hr̃et sepulturã in agro alicuius,put olim habuerunt antiqui,& nõ hr̃et viam ad aliud,cogereẽ qs vendere viam ad ipsum sepulchrū.l.si qs sepulchrū.in pñ.ff.de reli.& sum.fun. & ibi est spãle fauore religionis,ergo & in.q.ista dz qs cogi spãliter vẽdere fauore religionis,sicut videmus q̃ in plr̃ibus casibus spãliter qs cogiẽ fauore ecclesie ad aliqd faciẽdū ad qõ al̃s non cogereẽ,vt.s.dixi in.xx.& seq.q.huius cause. Scdo videmus,q̃ cogiẽ qs vendere seruuz cõem fauore libertatis qñ a psocio fuit data libertas.l.j.C.de cõmu.ser.manu.l.j.§.illud.C.de lati.libe. tol.vbi ẽt integruz totū seruū solus dñs cogiẽ vẽdere,qñ extneus dat preciū,q̃r vult eū manumittere.§.fin.insti.de his qui sunt sui vel alie.iu.si hoc pcedit fauore libertatis,ergo fortius fauore ecclesie,qui fauor respicit salutẽ animaꝝ,que cūctis est preferẽda. l.sancimus.C.de sac.san.eccl.vbi fauore animaꝝ captiuaꝝ pñt vẽdi bona ecclesie,qui fauor libertatis,& ecclesie eqparaẽ,vt no. gl.in.c.j.de cẽsi.per.c.scdm canonicã.xxiij.q.fi.nam si seruus efficitur presbyter,acquirit libertatẽ , ergo poterit qs ẽt dño inuito in eius fundo edificare ecclesiã iusto tñ pcio oblato pro tali loco qõ ad arbitriū presidis dabiẽ,vt in.d.l.si qs sepulchrum.Tertio facit,q̃r si monachi haberẽt angustū monasteriū , & vellent edificiū ampliare,cogunẽ vicini officio iudicis vẽdere agros,vel domos vicinas pro tali amplificatione,vt Guil.& Flo.in.d.l.si qs sepulchrū.Flo.in.l.ij.§.locus.ff.de reli.do.Ang.in.l.j.ff.sol.ma. q ita dicit obtinuisse de facto.et ibi Bal.Jo.de imo.in.c.apostolice.& de dona.Si hoc procedit in ampliatione fauore religionis,multo magis in noua fundatiõe,religio magis viget ex fundatione q̃z ex ampliatione.c.fi.de rel.in.vj.cle.fi.eo.vnde lz Lepo.in fi.col.tracta.de ser.vrb.qõ non solū p ecclesia augẽda vel monasterio,sz ẽt pro noua domo pstruẽda hoc fieri posset,vt ipse dicit se obtinuisse in ciuitate Verone,q̃r vbi tractatur de fauore publico cogiẽ qs vẽdere.l.ij.ff.de his qui sunt sui vel ali.iu.§. fi.insti.eo.& publicus fauor est q̃ ciuitas sit pulchris edificijs ornata,vñ domui affixa legari nõ pñt,ne auellendo ruat edificiuz. l.cetera.de leg.j.& sic ego teneo q̃ põt inuito dño fundi fundari ecclesia soluto vel oblato pcio p fundo.¶ Nec ob.l.nec emere. C.de iu.delibe.l.inuitum.C.de pben.em.l.nemo.C.de iude.l.sicut.C.de act.& ob.que volunt q̃ nullus cogitur pbere,presertim vendere , q̃r procedunt vbi non haberet locum publicus fauor. Pro ista questio.vide Bal.in.q.seq.in fi.alleg.

48 ¶ †Trigesimoquarto per pdicta puto,q̃ ẽt inuito plebano posset fundari altare,vel capella in ecclesia,vel extra,intra fines illius ecclesie matricis qñ qs fundaret eã excluso omni dãno matricis ecclesie,imo ẽt si sequeretur aliqõ damnū nõ magnū,puto q̃ non deberet qs impediri facere talẽ edificationez , que tendit ad augendū cultum diuinū,cui summi Pontifices q̃ztum possunt fauent,non habita psideratione ad aliqõ priuatū cõmodū alicuius plebani vel alterius,vt de hoc est text.in.c.ex parte.de consti.c.fi.de resti.in.vj.ibi minuiẽ cultus diuinus,quẽ desideramus augeri.Item vbi sumus in dubio , magis fauetur religioni q̃z alteri.l.sunt persone.ff.de reli.& sum.fu.c.ad audientiam. de homi.c.iubemus.de spon.cle.exiui.de ver.sig. Sed vbi non apparet,q̃ talis edificatio sit magnum preiudicium allatura ecclesie matrici,in dubio dicemus tale admittenduz etiam contra voluntatem plebani,argu.d.l.si quis sepulchrum. Amplia etiã hoc procedere cessante necessitate edificandi , sic etiam fit edificium tale,qñ interuenit auctoritas pape ,etiam rectore inuito.c. ad audientiã.ij.de eccle.edi.Si esset necessitas edificãdi,tūc nulla eẽt dubitatio.c.ad audiẽtiã.j.õ ecc.edi.Hosti.e.ti.§.fi.nõ ob. si dicaẽ.nõ dz discooperiri vnū altare.vt aliõ cooperiaẽ.l.fi.§.sz & si qs i fi.& ibi Bal.no.C.eo.õ leg.c.exposuisti.& ibi Pañ.p il lis tex.l.fi.§.finaũt.ff.õ aqua plu.arcẽ.& sic nõ dẽret faueri fundatori nouo,vt diffaueaẽ antiquo plebano,q̃r dico attẽdẽñ.maiorẽ fauorẽ,q ẽ circa nouū fundatorẽ q̃z circa antiquū,maxie cū hoc nõ vraẽ i magnū pıudiciū antiq.d.l.si qs sepulchrū.al̃s iura nõ tolerarẽt,vbi agereẽ de magno pıudicio,q̃r iura canonica volũt pseruẽter honorẽ dẽre pstari eccl̃ie matrici p capellas vel eccl̃ias j.suos limites positas.c.ad audiẽtiã.õ ec.edi.ergo vr̃,qõ dz admitti fundator,q̃r tractaẽ õ maiore fauore aĩe.s.quã rectoris ecclesie.auc.multomagis.C.õ sac.san.eccl.Itẽ qõ tibi nõ nocet,& alteri pdest õ facili pcedẽdū ẽ.l.i creditore.ff.õ euic.& cogor pati aliqd i fundo meo fieri,q̃ fcm̃ nõ nocet,& alteri pdest ẽt si ius deficiat.qõ eqtate nitiẽ.l.i sũma.§.itẽ varus.ff.õ aq̃.plu.arcẽ.in fi.& p.q.hac facit Bal.in.l.ij.§.fi.p illū tex.C.õ pmu.seruo manu.vbi vult qõ si dñs fundi mãdat edificari ecclesiã in testõ cogūtur alij pdomini vẽdere,vt edificeẽ ibi.& illa dicit Bal.multū cõprobat superiorẽ decisionẽ in proxima.q.positã.Istã.q.intellige qñ interuenit epi consensus.Panor.in.c.nobis.in.j.nota.eo q̃r nemo ecclesiam vel altare construit sine eo,vt ibi.

49 ¶ Trigesimoqnto q̃ro†qd si qs edificaret ecclesiã i pprio fundo aliena pecunia. An acqraẽ illi iuspa.an vero dño pecunie. Solutio.distinguo.aut.n.fuit pecunia alicuius psone puilegiate vel ecclesie,& tūc iuspa.illis acqriẽ ex tali pstructiõe,& solū cedit rõne spũalitatis edificio.puta si fuit pecunia ecclesie vel pupilli,militisq; vel vxoris fcm̃ illis acquiriẽ.c.apostolicos.& ibi gl.pe.xij. q.ij.q̃ limitaẽ.§.cū in suo insti.de re.diui. Aut pecunia vel materia ex qua fuit edificata ecclesia fuit alterius priuati,& tūc credo q̃ acquiriẽ iuspa.edificãti,sz ipse tenebiẽ ad pecuniã vel mãm restituẽdã fm di.positã.in.d.§.cū in suo.si edificãs fuisset in dolo tūc iurabiẽ in litẽ p illa materia aut non,& tunc cogiẽ ad duplū.

SVMMARIVM

1 Dos vnde dicatur,& quid sit.
2 Ecclesiam dotare quis teneatur.
3 Dotare inq̃ztum quis debeat,vt iuspat.sibi queratur.
4 Ditans cum primo dotante an acquirat iuspatronatus.
5 Juspatronatus an acquiraẽ ex fundatione,vel alia cã ipso iure.
6 Recessus a iure communi censetur odiosus.
7 Juspatronatus non presumitur quis habere nisi probetur.
8 Dotatio ecclesie an requirat episcopi consensum.
9 Ecclesie dos est similima doti mulieris.
10 Ratificare & consentire in quibus differant.
11 Dotatio nunquid possit fieri ex quibusuis bonis.
12 Ecclesie dotatio an possit fieri ex bonis illius qui nec dotare potuit nec fundare.
13 Dotatio ecclesie an possit fieri sub conditione.
Ecclesia an consecrari debeat sub conditione tributoria.
14 Dotans ecclesiã an ius maius sibi querat q̃z is qui eã fundauit.
15 Dos ecclesie quibus modis constituatur.
16 Dotibus in dubio fauendum.

18 Iudeus filiam christianam effectam an teneatur dotare.
Doté ꝓmittés an quocūqꝫ iure possit excusari qn̄ soluer̄ teneat̄.
Dotem stipulans nunquid stipulare censeatur animo dotandi.
Dos incerta petitur certi conditione.
19 Dos actionem capit in vtraqꝫ parte ex stipulatu.
20 Dotās an de euictiōe possit teneri, ꝛ an possit illi renūciare. 21.
Dos semel deo data non diminuitur.
22 Dotis cā p̄sit dari que alias subiecta sunt restitutioni.
23 Creditori cuicunqꝫ prefertur dotata in repetenda dote.
24 Dos pacto deteriorari nequit.
25 Dos impropria nunquid actionem pariat personalem.
26 Dos non clauditur generali lege.
27 Instrumentum dotis prius factum presumitur.
28 Traditio sine causa non transfert dominium.
29 Pater cogitur filiam dotare, lꝫ nō teneat̄ filio legitimam dare.
30 Compensatio in dote locum non habet.
31 Fideiussores non dantur pro dote accepta.
32 Domini dotis insolidum duo esse p̄nt, in ceteris aūt rebus non.
33 Maior. xxv. ann. causa dotis deceptus an restituatur.
34 Dos ecclesie an detur post consecrationem.
35 Expense facte in dote ecclesie exigenda, an sint deducende.

Secunda causa ex qua acquiritur iuspat. ecclesie est dotalis ipsius ecclesie, capelle vel altaris. c. nemo. de consec. disti. j. c. filijs. de consecra. dist. j. c. quicunqꝫ. xvj. q. vij.

1 ¶ † Primo quero circa istam cām, quid sit dos, ꝛ quare dicat̄ ecclesia dotari, vel capella, vel altare, que sinonyna sunt, ꝛ quod de vno dicam, idē intelligam de altero, quo ad hanc mām acqrendi iuspatronatus, vt. s̄. dixi in ꝓxima cā. q. xxxij. ad qd̄. dico ꝙ dos est illud qd̄ a muliere dat̄, vel eius p̄re marito, vel eius matri pp onera matrimonij, vt ꝑpetuo idē dum viuunt sit penes eū. l. ꝓfectitia. l. etiam. l. si ei nuptura. ff. de iu. do. Goff. in. c. raynutius. ꝛ ibi Hosti. de testa. ꝛ dr̄ proprium matrimonium ipsius mulieris. l. iij. §. sed vtrū. in fi. ff. de mino. hec diffinitio ēt est ƀm Azo. in ti. de iure do. quam diffinitionē reprobat Bar. in rub. ff. sol. ma. qꝛ ēt sine datione ꝯstituit̄ dos. Ideo diffinit Bar. ꝙ est ius incorporale ꝯtiens in se id ꝙ a muliere, vel eius patre dat̄, vel ꝓ dato, vel tradito hr̄, ꝛ sic est vl̄e nomē sicut hḃditas, ꝙ valde vtile dicit Bar. ibi, dr̄ aūt dos a dando qꝛ cōiter dat̄, lꝫ aliqd pro dote remittat̄, sed remittere est dare. d. l. si ei. ꝛ ad hoc vt sit dos. de necessitate reqrit̄ ꝙ sit motrimonium. l. iij. ff. de iu. do. alias non dr̄ dos in isto signatu, vt. s̄. diffinit̄ ƀꝫ Azo. in sum. C. de iu. do. a do ote res dotales dr̄, vt fundi, ꝛ ƀui. que res ꝑprie dicant̄ dotales Bal. post gl. in. l. in rebus. C. d̄ iure do. in fi. ij. col. nā ētqcqd homini datum est, vel a nā, vel ab hoibus, dos dr̄, vn̄ dotes animi dicimus prudētiā, iustitiā, fortitudinē, tēperātiā. Dotes xo corporis pulchritudinē, ꝛ similes, ꝛ ab his dicimus hoiem virtutibus, ꝛ vitijs dotatū, de his dotib⁹ nihil ad ꝓpositū, vn̄ sicut dos dat̄ marito pp onera matrimonij ei incumbentia, ita dat̄ ecclesie ad custodiam ipsam, luminariaqꝫ, ꝛ similia seruanda. c. nemo. de ꝯsec. di. v. sed qꝛ nō dr̄ dos sine matrimonio, ideo dico ꝙ ecclesia dr̄ dotari, eo qꝛ dr̄ ecclesia Xp̄i sponsa, que sacerdoti Xp̄i locum rep̄ntāti in mr̄imonio ꝯiungit̄ vxor ꝛ sponsa, quā caste sacerdos hr̄e cogit̄, ꝛ sincere tractare, ꝛ sicut nō pōt vna mulier duobus eē nupta eodē tpe. §. affinitatis. insti. de nupt. Sic vna ecclesia non potest duobus sacerdotibus esse desponsata, iō videmus ꝙ quelibet ecclesia vnicum hꝫ prelatum non plures, nisi ex magna ꝛ iusta causa, qꝛ duos tunc habere potest. c. j. de parochia. qꝛ ecclesia Christi vxor esse debet non scortium. c. sicut. xxj. q. ij. c. proposuit de fi. presby. cle. j. de summa trini. in prin.

2 ¶ † Scd̄o quero, qs tenet̄ ecclesiam dotare, reḡr ille tenet̄ q fundauit per. s̄. dicta, sicut pater tenet̄ dotare filiam. l. qui liberos. ff. ri. nup. l. fi. §. vtraqꝫ. C. de do. ꝓmis. vbi dr̄ paternū officiū dotare filias, ita qui ꝯstruit ecclesiam, qꝛ de non esse ad esse reḡr illā ꝓducit, ita tenet̄ eā dotare. Inno. in rub. ex̄ eo. gl. in. c. cū sicut. ꝛ ibi tex. de ꝯsec. eccle. Talis dos que a p̄re ꝓficiscit̄, vel eius occasione dr̄ ꝓfectitia. l. ꝓfectitia. ff. de iu. do. Sed qꝛ aliqn̄ filie obuenit dos ex alio q̄ꝫ a patre, vel occasione p̄ris, que dr̄ aduētitia. d. l. ꝓfectitia. §. pe. ꝛ fi. ita ēt est ꝙ qlibet pōt ecclesiā nō dotatā dotare, siue a ꝑncipio qn̄ per alteꝝ ꝯstruit̄. d. c. ad audiētiā. j. d̄ eccl. edi. ꝛ ibi Panor. siue ex post facto post ꝯstructionē dotauerit, si enim vnus fundasset ꝛ ad necessitatē dotasset, tūc posset alter ad dotē addere, eā ecclesiā ditādo, ꝛ tūc ex tali dotatione acqrit̄ iuspat. distinguēdo vt infra dicā in. iiij. q. ꝓxima. c. qcūqꝫ. ꝛ c. fi. ijs. xvj. q. vij. sicut ꝛ dos mulieri auget̄ matrimonio ꝯstāte. §. lꝫ nos. insti. de don. dūmodo sint tales dotātes qui ēt possent edificare, de qbus satis dixi in cā ꝑcedenti, incipiēdo a. v. q. vsqꝫ ad. xij. in qbus dixi infideles, saracenos, iudeos, hereticos, apostatas, scismaticos, excōicatos, ꝛ infames non posse ꝯstruere q̄ꝫtū ad hoc, vt acqrāt exercitiū iurispat. Si nō possent edificare, tūc nec dotare, cū illa a pari ꝓcedant. d. c. qcūqꝫ. qd̄ loqtur alternatiue fundauerit, vel dotauerit. Concludo ergo ꝙ fundator cogit̄ dotare ēt anq̄ꝫ fiat ꝑncipiū, ꝛ si factū fuerit an̄ ꝯsecrationē dotabit, ꝛ si post ꝯsecrationē nō dotauerit pōt cogi per ordinariū loci dotare, ꝛ si non est soluēdo ipse fundator, tūc cogit̄ ep̄s dotare, gl. in. c. nemo. de ꝯsec. di. j. in. c. cūm sicut. de conse. eccle. vt ista omnia latius tetigi in precedenti causa istius partis. ij. q.

3 ¶ † Tertio quero inq̄ꝫtū qs teneat̄ dotare ad hoc, vt possit acquiri iuspa. vel ditare, ꝛ an ex qualibet dotatione, vel ditatione acqrit̄ iuspat. huic qd̄. rn̄det gl. j. in. c. quicunqꝫ. xvj. q. vij. ꝙ ad necessitatem luminū, ꝛ ad necessaria ministroꝝ per. c. nemo. de cōsec. dist. j. §. sancimus igit̄. auc. vt nullus fa. ora. do. colla. v. lꝫ qꝛ diuerse sunt fundationes ecclesiaꝝ, ideo dico si qs fundat monasterium ad minus cogit̄ illud dotare pro ꝑsonis necessarijs, vt. s. sint ꝑsbyteri, diaconi, ꝛ subdiaconi, cātores, ꝛ lectores, gl. i. c. cū sicut. d̄ ꝯse. ec. auc. vt dterminat⁹ sit nūerus cleri. col. j. si xo collegiatā ecclesiā, tūc dꝫ dotare ꝓ nūero collegiatoꝝ quē intēdit, ꝛ ƀm qualitatē collegij. xxj. q. j. ꝛ ibi gl̄. necītatis in fi. multū notat q̄ ēt vult ꝙ habeat̄ ꝯsideratio in dotatione ecclesie quo ad onera epālia, ꝛ quo ad hospitalitatē, vt possint hospites recipe. sed Panor. in. d. c. cū sicut. dicit non esse onerādos patronos in ipsa dotatione, ne expēsaꝝ magnitudine deterreant̄ a fundatione, vel dotatione. Si āt simplicē ecclesiā qs fundat, tūc ꝓ ꝑsbytero, cū clerico saltē dꝫ dotare. c. placuit. j. q. ij. c. ꝛ h̄ quoqꝫ. d̄ ꝯse. dis. j. lꝫ tn̄ qꝛ ditatiōe acquirit̄ iuspat. vt ex dotatione, vt. s̄. ideo.

4 ¶ † Quarto q̄ro, † an ditatiōe fcā ꝑ vnū acqrat̄ iuspat. simul cū p̄mo dotāte, vt sicut pl̄ibus dotātibus acqrit̄ iuspat. vnicū. c. ad audiētiā. j. d̄ eccle. edi. ita ēt acqrit̄ iuspat. ditāti cū dotāte, lꝫ hāc qd̄. nō reperiā tactā, tūc sic puto posse dici, qn̄ qs ditat ecclesiā iam dotatā, tūc crederē ip̄m hr̄e iuspat. cū dotātibus si cū eoꝝ ꝯsensu h̄ fieret, nec aliqd sp̄aliter in ecclesia fundaret sicut vnicū iuspa. acquirit̄ pluribus a princi. inequaliter dotātibus vt Panor. no. in. d. c. ad audiētiā. aut ditat quis ecclesiā specialiter, puta altare, vel capellam fundando, vel nouam prebendam in. d. ecclesia, tūc in sola ditatiōe acquirit̄ iuspatro. vt. s̄. dixi in ꝓxima cā. q. xxxij. versi. iij. sciēdū est. ꝑ. c. nobis. de iurepa. ꝛ alia ibi allegata. Hoc intelligo qn̄ dotās, vel ditās, vel fundans sibi vult iuspatro. reseruare vel posteris tūc pōt alias si simpliciter quis fundaret, dicaret vel dotaret, nō puto qd̄ sibi acquireret̄ iuspatro. lꝫ ordinario qn̄ nō esset intra limites alicuius ecclesie. gl. ij. in. c. vnico. eo. in. vj. c. oēs basilice cū seq. xvj. q. vij. nec ꝑ hoc dico qd̄ patron⁹ efficiat̄ ipse ep̄s, qꝛ lꝫ ad eū ius ep̄ale spectet, tn̄ eccl̄ia erit libera. hoc tꝫ Archi. in. c. nullū. xvj. q. vij. nec populus presentabit ƀm eū. cū nō reperiat̄ tantū. si aūt talis ecclesia esset posita intra limites alterius, tūc rector ecclesie hēbit p̄ntare quasi ex fundo dato ad fundañ, acqrat̄ sibi iuspa. Arch. eo. c. nullus. Pañ. in. c. ad audiētiā. Pañ. in. fi. ij. col. cū seq. tꝫ qd̄ acqrat̄ laico fundanti, ꝛ rectori ecclesie in cuius fundo fundatur, ꝛ bene.

5 ¶ Quito q̄ro † an acqrat̄ iuspa. ex fundatiōe, dotatōe, vl̄ ditatiōe ipso iure, an requirit̄ qd̄ patron. sibi ius illud reseruet, lꝫ sp̄aliter tactā nō viderim, tn̄ vr̄ qd̄ ex indistincte dictis doc. pt̄ elici ꝯclo, qd̄ ipso iure acqrit̄ iuspa. ex ipsafundatione, ꝯstructiōe, vel dotatione ipso iure, id ē absqꝫ alio facto hois. hoc vr̄ dixisse Hosti. in §. exqbus. in p̄n. ex̄ eo. vbi dt̄ qd̄ eoipso qd̄ qs fundat ecclesiā cū auctoritate epi, acqrit iuspatron. c. quicūqꝫ. vbi si aliquid ecclesie ꝯtulerint ꝛ ipse ꝛ eorū filij ad inopiā venerint, debent sustineri ab ecclesia. ꝛ. c. filij. xvj. q. vij. c. qm̄. c. nobis. eo. vbi ex eo qd̄ qs construxit ecclesiā iuspatrona. acquirit hoc idē vr̄ tenere Arch. in. c. vnico. in. vj. eo. sup verbo, de iurepatr. qd̄ habuit, vbi dt̄ si patro. tpe donatiōis facte ecclesie, vel ecclesiastice ꝑsone nil dt̄ sibi retinere tūc totū ex dotatiōe ecclesie acqrit̄, secus si nō dixit qd̄ sibi nihil retineat, qꝛ tūc hꝫ aliqua iura que ipso iure debent̄. s. honor onus, ꝛ vtilitas. c. pie. xvj. q. vij. gl. in. c. si qs basilicā. de ꝯsec. di. j. in gl. ij. ad h̄ vr̄ tex. ad lr̄aꝫ arguēdo a ꝯrio sensu i. c. significauit. d̄ test. qd̄ a ꝯrio ꝓcedat arg. hr̄ i. l. j. ff. qd̄ qs. iu. ¶ Sꝫ ꝯ hāc opi. credo melius facere qd̄ iuspatr. nō ꝯpetit p̄sono, nisi ꝑ p̄sonū referuet̄, eo qꝛ iuspatro. ē grā q̄ ex ꝯcessiōe ecclesie ꝑmittit̄. Pañ. in. c. qm̄. in. j. no. eo. Hosti. in sum. eo. §. qualiter. Et cū iuspa. cēseat̄ ecclesiasticū, qꝛ spiritualibus annexum. c. de iure. infra eodem. c. quanto. de iudi. videtur qd̄ laicus non deberet tam faciliter acquirere iuspatro.

rere iuspat. sed ex reseruatione speciali, & adhuc tunc satis esset vt dicit in simili tex. in. d. c. nobis. eo. d. ecclesia collegiata q non acqrit p̄ronus iuspat. nisi reseruauerit, ergo & in alijs. Itē iuspa. cū iuspat. sit grā, apparet q illud non acquiritur ipso iure cōi so la fundatione, vel alijs causis, sed ex tolerātia, vel grā quaꝫ facit ecclesia. d. c. qm̄. sed in gratijs nō deuiātibus a iure cōi fit plenis sima, vel altissima interpretatio. c. cū dilecti. d do. in fi. in gl. alijs aūt deuiātibus a iure cōi non dꝫ fieri lata interpretatio, sed stri- 6 cta, † q omnis recessus a iure cōi est odiosus, iō stricti iuris. c. j. & .ij. de iure pat. c. qd dilectio. de ꝯsang. & affi. gl. in. c. ordinarij. d offi. ord. ergo in ista gratia iuspat. vt dicamus istam interpreta- tionē stricti fieri, dicemus sine reseruatione non cōpetere iuspatr. ipsi laico sed ecclesie, vel rectori, vel dicemus ecclesiā liberā a ta- li iure, gl. in. c. vnico. eo. in. vj. hoc posset pbari per alias plures regulas, nā in dubijs magis ecclesie quā laico fauēduꝫ est. l. sunt psone. ff. de relig. & sump. fu. itē solet dici. Jura vigilātibus & non dormiētibus subueniūt. l. pupillus. in fi. ff. d his que in frau. cre. Itē videmus bñficiū ecclesie prestituꝫ latissime interpretari. d. c. vnico. eo. in. vj. vbi spāliter pmittit donatarius pat. loco religio so, vel ecclesiastico sine ꝯsensu epi q olim erat phibitū per. c. nul lus eo. Cum ergo plus faueat ecclesie quā laicis nō dicā iuspat. acqri fundatione, ditatione, vel dotatione ipso iure patro. Cum liberalitas que fit erga ecclesiam dꝫ intelligi libera ab oi onere & vexatione seculari, vt dr̄ in. c. cū dilecti. in fi. de don. Nec obstāt in ꝯtrium alleg. in qbus vr̄ pbari q ex ipso facto, vel ipso iure ac grit, q dico q qn̄ aliqd dr̄ fieri ipso iure tn̄ reqritur declaratio ipsius iuris puta homicidia, latro ipso facto quo hominē occi- dit dr̄ sniam excōicationis incurrere, & postq̄ de crimine ꝯstite- rit, dr̄ q nullatenus snia excōicationis aduersus eū reqrit quasi sit ipso iure excōicatus, & tn̄ dicit Archi. in. c. j. in fi. per illū tex. de bo. in. vj. qd oia iura que inferūt penā ex ipo facto crimine de bent intelligi si sequat snia, per quam apparebit illū culpabilem 7 de tali crimine, sic patrono acqrit iuspat. edificando qn̄ apparet eum velle q sibi acqrat. † Ultimo facit q iuspat. non presumit pro aliquo, nisi pbet, & si nō apparet pat. tūc ecclesia presumit li bera. Archi. in. c. nullus. xvj. q. vj. Inno. in. c. cū venerabilis. de excep. ergo reqrit q appareat de volūtate dotātis q voluit sibi reseruare iuspa. alš nō trāsmitteret tale ius ad heredes, cū non appareat q ipsi dotanti, vel fundanti fuerit acqsitū iuspatr. vt. j. in. ix. parte quo transferat iuspat. Nec spāliter obstat. c. signifi- cauit. de testi. q dico q argm̄ a ꝯrio sensu non hꝫ locum quo ad corrigēda iura, que sunt q iuspat. acqrit ex gratia, & qd non li- ceat arguere a ꝯrio sensu ad iuriū correctionē est glo. ij. in. c. j. de eta. & qua. in. vj. gl. mag. ad mediū. de fo. ꝯpe. c. significasti. Jas. in. l. j. in. ij. col. ff. de offi. eius cui man. est iurisdi. & sic non obstat not. per Panor. in. d. c. significauit. in. j. not. de testi. lꝫ Archid. in. c. vnico. eo. in. vj. in verbo, eisdem. distinguat q quo ad que- dam acquiritur iuspat. quo ad quedam non.

8 ¶ † Sexto quero, an ita in donatiōe reqratur ꝯsensus epi sicut in fundatione, vt. s. dixi in prima cā in. ij. q. Puto circa hāc. q. quā adhuc non vidi tactā, quod potest dotari ecclesia sine epi ꝯsensu vel preter ꝯsensuꝫ ipsius. Primo moueor per gl. in verbo, cēsen da. in. c. vnico. eo. in. vj. que vult q pōt qs donare iuspat. loco re ligioso preter epi assensum, lꝫ non possit donare ecclesiam vacā- tem, hoc ēt clare dr̄ in. c. illud. eo. & ibi gl. hoc tꝫ, hoc maxime p- bat per. d. c. vnicuꝫ, vbi expresse dr̄ hmōi colla. absqꝫ epi ꝯsensu efficax est cēsenda. Hoc firmiter tꝫ Archi. & Gemi. q ēt assignāt rōnē quare magis loco religioso sine epi ꝯsensu quā laico potest donari tale iuspat. q per hanc ꝯcessionem fit melior ꝯditio eccle sie, cum laici magis ꝯsueuerūt grauare ecclesiasticas res quā cle rici, vel religiosi. vij. q. vij. laicos. corrupte allegat alias est. c. ij. & c. laici. item q facilius clerici corripiuntur, si vexant ecclesias, quam laici. c. iudicatum. lxxxix. dist. idem tenet glo. in. c. nemini. in fi. xvj. q. vij. ideꝫ Inno. in. c. illud. eo quod laicis & clericis pos sit donari iuspatr. sine auctoritate epi. c. ex insinuatione. & in. c. nullus. eo. hoc idem tenet Panor. post longam dist. ibi qd loco religioso potest donari iuspat. sine epi ꝯsensu ponderando ver- bum liberam, & dicit cōem opi. Hoc tenuit Archi. in. c. pie. sup verbo donatione. xvj. q. vij. si potest donari iuspat. loco religio- so sine epi ꝯsensu eo q non efficit conditio ecclesie deterior sed melior, vt Archi. in. d. locis. ergo eodē modo poterit quis dota re ecclesiam sine epo, eo q non fit nisi melior conditio ecclesie ta 9 li dotatione. ¶ † Scdo pro hac. q. facit, q omnimoda est simili tudo inter dotem que mulieri datur, & ecclesie, vt Rofr. in ti. de iure pat. ver. sequit de scda cā. Sed dos mulieris dat absqꝫ epi ꝯsensu sm nobilitatis diuitias dantis & accipiētis. l. cū post di- uortium. §. gener. ff. de iu. do. l. fi. C. de do. promis. l. cum plures. ff. de admi. tu. nec requiritur alicuius ꝯsilium, ergo eodem mo- do in dotatione ecclesie non debet reqri epi ꝯsensus. ¶ Tertio q iura loquentia de dotatione nō faciunt mentionem de epi cō sensu, sed dn̄t, q qui vult ecclesiam edificare, primo dꝫ monstra- re se fecisse cōpetentem dotationē pro ipsa ecclesia, cū iura non reqrant expressum episcopi consensum, ergo nec nos, ne isto mō homines retardentur a bono opere. satis est q cōpetenter do- tentur ecclesie. c. pie mentis. xvj. q. vij. c. nemo de conse. distin. j. d. c. frigentius. ea. q. vij. §. j. auc. vt nullus fa. ora. do. col la. v. nō obst. gl. in. c. nemini. xvj. q. vij. que tenet in fi. q non possit dona ri iuspat. sine epi auctoritate. Nec glo. in. c. illud. in verbo, reli- gioso. in fi. que vult q sine epi ꝯsensu non pōt laicus ēt loco reli gioso donare iuspat. per. d. c. qd aūt. eo. in fi. qd loquit de eccle sia, & ibi gl. alleg. c. cura. eo. qd loquitur de ecclesia. in. c. nullus. videant, clarior tex. eo. quicquid spūale est non licet laicis dona re, siue diocesano, siue laicis, siue religiosis, vel monasterijs. c. cō sultationibus. de don. In quo dr̄ non valere donationes factas religiosis de ecclesijs nisi approbentur per epm̄. Quia ad om- nia ista dico procedere qn̄ patronus donat ecclesias, q non po test, vt clare in. d. contrarijs, q ecclesia non est in potestate laici in. d. c. nemini. sed episcopi, vt ibi, secus quando donat iuspatr. q tunc potest etiam sine episcopo. d. c. illud. hodie est expressuꝫ in. d. c. vnico. in. vj. maxime loco religioso, vel psone religiose nō nomine proprio. Panor. in. d. c. illud. col. ij. ver. ij. casu, si auteꝫ laico concederet, tunc an transferatur sine epo dicam in. ix. par te. j. & sic concludo posse dotari ecclesiam etiam sine epo dūmo- do ipsa dos sit competens, non etiam obst. si dicatur q ecclesia dꝫ dotari antequā inchoetur, & hoc dꝫ per epm̄ primo videri an sit competens, vel non. d. c. nemo. de consec. dist. j. c. pie. vj. q. vij. §. j. auct. vt nullus fa. ora. do. ergo vr̄ q requiritur approbatio epi, q fateor quod episcopus debeat videre an sit dotata eccle sia, nec per hoc videtur consentire sed apponere presentiaꝫ & co 10 gnitionem, † & multum interest inter ꝯsentire, & ratificare ꝯsen- sus adhibetur per verbum consentio, vel simile & nō sola cogni- tione. Bal. in. §. necessitate. col. pe. ver. q̄ro an sufficiat sola pre sentia in. l. fi. C. de bo. q lib. & ille dicitur consentire qui eius cō trariū de quo ꝯsensus requiritur potest velle, regula eius est nol le. & ibi gl. ff. de regu. iu. Nec solū ꝯsiliū sufficeret vbi ꝯsensus re quireret, sed dꝫ expressus interuenire. Car. in cle. sepe. §. si tn̄. de ver. sig. Itē ꝯsensus reqsitus in actu dr̄ de substātia actus, ꝯsiliū non. Bal. in. d. §. necessitate. col. iiij. versi. no. qd ꝯsensus semper presumit. Archi. xviij. distin. c. epoꝝ. Cū ergo in predictis iuri- bus non requirit ꝯsensus sola pn̄tia, ergo possibile erit aliquē do tare ecclesiam sine epi ꝯsensu. ¶ Nec ob. si dicat fundare & dota re sunt similia vt supra satis dictum est, sed fundare quis non pt sine epi ꝯsensu. vt. s. in prima. q. prime cause ergo ēt non dꝫ quis posse dotare sine epi ꝯsensu. Ad dico eqparationem, pcedere vbi a iure nō reperit dispositū ꝯriū. sed in isto casu aliud dr̄ in funda tione, aliud in dotatione, ergo remanebit diuersitas vt ex. s. scri- ptis patet. Cū ergo possit fieri indistincte dotatio sine episcopo dūmō de ipsa appareat vt. d. §. j. auc. vt nullus fa. ora. do. col. v. c. nemo. de consec. dist. ij. Ideo congruēter dico posse dotari sine consensu episcopi dum vtiliter pro ecclesia fiat dotatio.

11 ¶ Septimo q̄ro † an idistincte d oibus bonis pt fieri dotatio ēt idistincte illicite acqsitis, puto posse dici d his q restōni subiacēt nō posse fieri dotationē q nō dꝫ discooperiri vnū altare vt aliud cooperiat. l. fi. §. sed & si qs. & ibi Bal. no. C. cōmu. de leg. v̄. no. qd nō dꝫ. c. exposuisti. extra de pbē. & i hac. q. illud idē dico qd. s. dixi. xxiiij. q. in pcedēti cā acquirēdi iuspatro. vbi dixi posse fun- dari de male q̄sitis quorū dn̄iū translatū est, & nō remanent subie cta restitutioni, adeo aūt de oibus bonis dotari pōt, vt siue mobi lia sint siue immobilia que dant in dotē. satis erit vt dos dicat si- ue mobilia sint extimata siue inextimata. Spe. i ti. d dote post di uor. restituēda. in princ. Itē tn̄ qd si minor. xxv. annis daret dotē tūc forte deberet interuenire decretū iudicis, sicut in dote mulie- ris. l. lex q tutores. C. de admi. tuto. & ibi Bar. & Bald. lꝫ posset disponere in vltia volūtate ēt sine decreto. Bal. in. l. fi. C. qn̄ de- creto opus non est. & . l. j. ff. de rebus eo. qui adultus in vltima vo luntate censetur maior. l. aurelio. §. gaius. ff. de libera. lega.

¶ An autē potest dos constitui de bonis emphyteoticis. puto qd sic. duꝫ dn̄i ꝯsensus interueniat, vel sine eius pṽdicio. de quo Spe. in titu. de locato. §. postq̄. ver. cxvij. An autē ex vsufructu ꝯstituatur dos, puto quod non, eo q talis dos debet esse perpe- tua, & si vsufructus esset perpetuus, tunc proprietas efficeretur inutilis arg. l. si alij. ff. de vsufru. leg. ideo nō valeret lꝫ posset dari

in dotem pro muliere talis vsusfructus, late per Azo. in titu. de iure dot. col. iiij. versi. item constituitur dos.

12 ¶ † Octauo quero, an possit dotari ecclesia de bonis, que processerunt ab illo, qui nõ potuit, nec dotare, nec fundare, de qbus supra ꝑrime dixi in cã fundationis in .v. cũ seq. ꝛ .§. dixi in .ij. q. huius cause, puta ꝙ excõicatus, vel infamis donat bona sua oĩa Titio, an ille poterit dotarẽ vel ille. T. ei succedit titulo vñi an poterit. T. dotare. breuiter huic opi. põt rñderi, ꝙ donatarius poterit dotare de talibus, put in simili tenuit glo. semestre. in .c. vnico eo. in .vj. que vult ꝙ excõicato cedente bona ꝛ actiones suas oẽs puta. T. ꝙ ille. T. poterit agere illo durãte in excõicatione, illud vitiũ ꝑsonale excõicationis nõ afficit bona, sed ꝑsonaꝫ tm̃, nec trãsit in successorẽ. l. an vitiũ. ff. de diuer. ꝛ tẽp. prescr. l. vitia. ff. de acq. pos. ꝛ ibi gl. clare distinguit inter realia, vt illa trãseãt, ideo ex talibus bonis nõ posset dotari, sicut nec fundari, vt .§. in ꝑced. cã ꝛ ꝑsonalia, ꝛ illa nõ trãseunt, sed sequunẽ ꝑsonam, hoc idem tꝫ Spec. in ti. de ꝑcu. §. fi. vers. qd si excõicatus, vbi vult ꝙ excõicatus possit vẽdere villã, vel donare, ꝛ in q̃nam donatarius poterit exercere iuspat. ergo fortius poterit dotare, ꝙ respicit argu. religionis. Nec huic decisioni ob. rña si qs in ius alterius in. vj. l. q in ius. ff. de reg. iu. qꝛ ꝑcedũt qñ nõ eẽt vitiũ ꝑsonale, ꝛ aliqs obtineret bona excõicati ex titu. nõ lucratiuo, tũc nõ nocet vitiũ auctoris successori, nec sibi pt opponi tale vitiuꝫ. l. apud celsum. §. õ auctoris. cũ. ij. seq. ff. de exce. do. secus si ex tit. lucratiuo vt in .d. reg. ꝛ ꝙ multa liceãt successori q̃ nõ licẽt auctori est gl. fi. in .c. fi. ex qui matrimoniũ accusa. pos. per Dy. in .d. reg. ꝛ .d. gl.

13 ¶ † Nono quero, an dotatio põt fieri sub aliqua ꝯditiõe, puta vt non ptineat ad epi ordinationẽ talis ecclesia. in hac. q. Bar. remissiue in .§. j. auc. vt nullus fa. ora. do. colla. v. vt dicit ꝯcludenvt no. in .c. si qdẽ. x. q. j. que finaliter ꝯcludit, ꝙ tale pactum, vel ꝯditio nõ põt apponi, dato ꝙ iuxta traditionẽ rei sue põt qs apponere legem quã voluerat, vt ibi. Ad hoc plura adduco, quia talis ꝯditio de qua .§. dr̃ ꝯ nãm illius ꝯctus dotãdi ecclesias, ꝛ ẽ ꝯtra .l. ꝛ canones, qꝛ ßm iura res ecclesiastice oẽs spectãt ad ordinationẽ epi. c. nouerint. ea. q. c. sunt qui. xvj. q. iiij. alias si ꝯditio talis, vel pactũ non esset ꝯ legẽ, vel libertatẽ ecclesie, vel honestatẽ, liceret cuiqꝫ iuxta suam traditionẽ rei pactũ, vel ꝯditioneꝫ apponerẽ. c. vex. de ꝯdi. app. c. si tributũ. x. q. j. c. tributũ. xxiij. q. vlti. vbi ecclesia dat de suis fundis tributũ. c. preterea, vbi potest sibi seruare certos redditus, dotans ecclesias, siue ante, siue post ꝯsecrationẽ ßm gl. adducentẽ plures ꝯcord. eo. Scdo ad idẽ adducit Bar. c. si qs basilicam. de ꝯsec. dist. j. vbi ꝓhibẽtur epi cõsecrare ecclesias que pro sanctorꝫ patrocinio constructe sunt, sed sub tributoria ꝯditione, ꝛ melius facit gl. fi. que dicit ꝙ in dotatione ecclesie non põt apponi pactuꝫ de tributo prestãdo arg. d. c. nouerint. ꝛ si apponaẽ vitiaẽ, ꝛ nõ vitiat, vt no. in .d. c. si qdaꝫ. Archi. in .c. si qs basilicã. ꝛ ita teneo ꝙ non põt talis ꝯditio contra naturaꝫ ꝯctus apponi, alie ꝯditiones que nõ essent ꝯtra. sic, ita in simili tꝫ Gemi. in .c. j. in prin. in fi. iij. col. eo. in .vj. ꝙ si donarẽ iuspat. ecclesie, ꝛ apponerẽ ꝯditio, ꝙ donatarij teneanẽ presentare ad voluntatẽ alterius epi, ista ꝯditio vitiabiẽ, ꝛ nõ vitiabit, qꝛ esset ꝯtra ꝯciliũ Lateranense, de quo hr̃ in .c. ij. de ꝯces. ꝑben. vbi disponiẽ, ꝙ ꝑprius eps dꝫ prebẽdas vacãtes ꝓuidere, qñ patroni recusant vel negligũt ꝓuidere, ꝛ tale pactũ vitiabiẽ, ꝛ nõ vitiabit, regula vtile de reg. iu. in .vj. Sic puto ꝙ non posset fieri pactum de dote restituenda in casu dirute ecclesie, qꝛ ecclesie semel dedicatum debet apud ecclesiam ꝑpetuo remanere, regula semel. in .vj. Rofre. in tit. de iure par.

14 ¶ † Decimo quero an maius iuspat. acqriẽ ex dotatione q̃ fundatione, incidẽter reperi Spec. tenentẽ, ꝙ maius ius acqriẽ ex dotatione q̃ ex fundatione, vel dotatione fundi. in tit. de iure patro. in fi. vbi tꝫ, ꝙ si qs sit patro. in aliquo monasterio scdm̃ .c. iij. de sta. mo. qui fuit patro. ex fundatione, vel dotatione fundi, nõ erit pat. in scdo monasterio, secus si in primo esset ꝓnus ex dotatione, qꝛ res trãsiret cũ onere suo, ꝛ esset patro. in p̃mo, qꝛ presbyter dꝫ semp celebrare. c. ꝛ tpis. xvj. q. j. pro hac ꝯclusione facit ꝙ simplr̃ dixit Rofre. eo. ti. ver. seqtur de scda cã. que dicit ꝙ summa fuit rõ ꝙ ex dotatione acqriẽ ius pat. qꝛ non valeret ecclesiã ꝯstruere, nisi ꝛ dos ꝯstituerẽ, per quã clericus ecclesie ministret, quõ cantaret si nõ hrẽt ad mãducãdũ. Quid deniqꝫ ꝓdesset ꝓcreare ecclesiã, vel filiam nisi ꝛ alaẽ, ergo vr̃ qs magis mereri dotãdo q̃ fundãdo. Ideo videmus ꝙ Papa ꝛ Impator prio volunt esse certi de dote pro alimentis, ꝛ necessarijs ecclesie quam patianẽ ecclesiaꝫ deduci in esse. §. j. auc. vt nullus fa. ora. do. col. v. c. nemo. de ꝯsec. di. j. Qui enim bona dat vitam dare vr̃, vel q bona defendit vitam videtur defendere. Bar. in .l. pen. ff. de condi. ob turpem causam. Bald. in .l. interpositas. C. de transa. glo. vitam. in .l. aduocatis. C. de aduo. diuer. iudi. Lancel. in .l. transigere. C. de transac. car. iij. ergo cum plus sit dotare, maius etiam ius dotanti debetur quam fundanti.

15 ¶ † Undecimo quero, quibus modis dos ecclesie ꝯstituaẽ, hꝫ puto ꝙ cum inter dotem mulieris, ꝛ ipsam cadat omnimoda similitudo, vt .§. in .vj. q. huius cause dixi, ita puto ꝙ ẽt eisdem modis poterit ecclesie dos, vel dotatio ꝯstitui qbus, ꝛ mulieri. Azo in sti. de iu. do. Constituiẽ aũt prime ex voluntate a quolibet volẽte dotare qui ad illud non tenetur a princip. nulla habita discretione etatis, vel sexus. l. promittendo. ff. de iu. do. Ex necessitate constituitur ab illo qui ad hoc teneẽ vt pater, auus, vel similes.

¶ Et primo constituitur dos pollicitatione, puta interrogatione precedente nulla. l. licet. ff. de polli. lꝫ abusiue pollicitatio nomen promissionis recipiat. l. sciendum. §. j. ff. de edi. edic.

¶ Scdo promissione precedente interrogatione, ꝛ sic stiplõne. l. cum post. §. gener. ff. de iu. do. vbi ẽt ponit vnuꝫ speciale ꝙ valet promissio licet incerta sit, vt infra alia dotis specialia notabo.

¶ Tertio traditione dos ꝯstituiẽ, qñ mulier viro tradidit dotem, vel eius nomine alteri ipso ratificãte. l. quemadmodum. §. j. ff. de iu. do. Sic etiam istis tribus modis dico posse dotem ecclesie cõstitui, promissione, pollicitatione, ꝛ traditione.

¶ Quarto ꝯstituitur acceptilatione, naꝫ si qs sit mulieri debitor, põt mulier cum eo ꝯcto matrimonio dicere illud qd mihi debes accepto fero noie dotis. d. l. ꝓmittẽdo. §. acceptilatione. ꝛ .l. lꝫ. j. rñso. ff. eo. ita ẽt posset ecclesie dos cõstitui, si aliquis esset debitor meus, ego aũt fundassem ecclesiã sine dote, nã si intẽdo illũ debitorẽ pũtare, ꝛ illud ꝙ mihi dꝫ noie dotis apud eam ecclesiaꝫ accepto fero, tũc nõ video rõnẽ diuersitatis quare nõ ita eccle. dos cõstituiẽ acceptilatione sicut mulieri, sed qꝛ in acceptilatione reqriẽ certa sol̃nitas. s. vt ꝑcedat interogatio de qua in .§. itẽ ꝑ acceptilationẽ. insti. qui. mo. tol. obli. idẽ dico quod in alio.

¶ Et quinto modo ꝯstituiẽ dos remissione simplici debiti, nõ precedẽte aliqua acceptilatione. Et ita illud quod erat debituꝫ erit in dote, ita poterit dos ecclie cõstitui, de qua simplici dotatione hr̃ in .l. si ei nuptura. ff. de iu. do. vbi ꝛ res ꝑ altera dari, vel remitti põt noie dotis, puta si seruũ debes mulieri illa remittit debitũ serui noie dotis tũc ille seruus debeẽ in dotẽ vel eius estimatio.

¶ Sexto constituitur dos delegatiõe debitoris puta si titius mulieri tenetur ad .c. illa contrahens matrimonium cũ .a. ipsi .a. noie dotis delegat illud debitum, tunc tale debitũ habetur pro dote. ꝛ mulieri cõpeteret ad vendicandum a marito in casu repetitionis dotis, ꝛ imputandũ esset marito quare nõ vrserit illũ ad solutiõeꝫ debitorẽ delegatũ. l. si extranens. ff. õ iu. do. l. debitor mulieris eo. distinguẽdo tñ vt ibi. An sit debitor ex causa liberalitatis vel necessitatis, vt pr̃ q ꝯueniẽ inqꝫtum facere põt ibi, ꝙ bñficiũ non ꝑditur pacto vel sententia, vt Host. in .§. fi. de dote post diuor. resti. ꝛ si maritus absqꝫ ꝯsensu vxoris tale debitum delegatum remitteret vel accepto ferret, tñ posset mulier agere ꝯtra maritũ si fuisset in negligentia non exigendo not. in .l. vir ab eo. ff. de iure dot. isto etiã modo puto ecclesie dotẽ cõstitui, ꝛ tunc teneẽ prelatus ecclesie si nõ exigeret vt maritus, eo qꝛ dos ecclesie ita põt ꝯstitui, inter quas dotes diciẽ cadere omnimoda similitudo, ꝛ ita diciẽ ecclesia Christi spõsa, sicut spõsa sui sponsi. vt .§. dixi. j. q. huius cãe, ergo eo mõ dꝫ posse ꝯstitui dos in matrimonio spũali, sicut in carnali. Itẽ qꝛ licet hoc nõ reperiã in iure expressum de ista ꝯstitutione, tñ de similibus ad simi. ia bonũ est arg. l. nõ possunt. cũ ibi no. ff. de legi.

16 † Et in dubio illud attendẽdũ est qd dotibus fauet. c. nuper. de dona. inter virũ. ꝛ de resti. post diuortiũ. c. epi. xvj. dist. l. vnica. qñ imperator inter viduas. c. ex tenore. de foro cõpetẽ. l. in ambiguis. ff. de re. iu. sed fauorabile est, vt quomodocunqꝫ põt dos constituaẽ ecclesie, quã sub vno termino tantũ cõstituatur. ꝛ cum supradictis modis certum sit, qd mulieri constituatur ergo ꝛ ecclesie, cum magis fauẽdũ sit religioni quã secularibus. l. sunt ꝑsone. ff. de relig. ꝛ sum. fu. c. ad audiẽtiã. de homicidio cle. extiui. de verb. sig. c. iuuenis de spõsa. Non ob. si opponaẽ. de. c. pie mẽtis. vbi ostẽsa prius dotatione ꝑ ecclesia fundanda dꝫ eps locum designare, ꝛ sic videẽ ꝙ delegatiõe nõ possit dos ecclesie ꝯstitui. xvj. q. vij. c. nemo. de ꝯse. dist. j. §. j. auc. vt nullus fab. ora. do. col. v. qꝛ dico satis esse aliquẽ ostendere ꝛ diffinire illud qd vult dare ꝑ dote ecclesie, ꝛ de illo faciat prius donationem. postea edificari põt. vt .§. d. §. j. ꝛ si hoc omissum est, post edificationẽ adhuc poterit fieri talis dotatio. c. que ꝯ mores. viij. di. gl. collata in .d. c. pie si q̃titas delegata ꝑ dote nõ exigeretur imputaretur prelato ecclesie quare nõ exegerit, sicut imputaẽ marito nõ exigẽti dotẽ delegatã pro vxore, late per Azo. de hoc in ti. C. de iu. do. ꝛ deberet exigere in

re in expensis dotis, nota. in. l. ij. C. de actio. ꝛ obligat. colum. v.

17 ¶ †Duodecimo quero, an dos ecclesie gaudeat illis ꝑuilegijs q bus, ꝛ dos mulieris, pp oimodã similitudinẽ que inter vtraq̃ do tẽ daꝛ dico eadẽ ꝑuilegia ꝯpetere, vt ex. ĩ. numerãdis priuilegijs apparebit, ꝛ plura crederem priuilegia cõpetere doti ecclesie q̃ mulieris per not. in proxi. q. s. in fi. ipsa vero dotis priuilegia sũt multa de quibus Spec. in ti. de do. resti. post diuor. quare conce dantur habetur in. l. assiduis. C. qui potio. in pig. habe.

18 ¶ †Primum priuilegium q̃ parẽtes, vel pater solus iudeus co gitur dotare, ꝛ alere filiã licet sit facta christiana. l. cognouimus. C. de here. sed hoc nihil ad propositum nostrum.

¶ Scdꝫ est, q̃ qcũq̃ maior. xxv. an. ꝓmiserit dotẽ siue masculus siue femina nõ põt excusari aliquo bñficio ẽt veleiani. l. si dota re. ꝛ. l. fi. C. ad vele. latius. ĩ. dicã. xxiij. priuil. Hosti. in. §. ꝛ ꝯ quẽ. de dote post diuor. resti. Tale priuilegiũ ẽt doti ecclesie ꝯpeteret vt tenui. s. in. q. ij. huius cause oẽs teneri ꝓmissores ad dotãduꝫ.

¶ Tertiũ, qd adhibitus ad stipulãdũ dotẽ vel partẽ dotis in casu soluti matrimonij vr̃ adhibitus aio dotãdi, vt. l. si cũ añ. C. de do na. añ nupt. l. si stipulatio. C. de iu. do. sed hoc nihil ad ꝓpositum dotis ecclesie, qꝛ talis nõ restituiꝛ ẽt pacto facto, vt. s. in. ix. q.

¶ Quartum, dos incerta promissa petitur certi ꝯditione, ꝛ ad ar bitriũ boni viri dẽbit talis dos ꝓstari. l. si cũ ea. ꝛ. l. fi. C. d do. ꝓ mis. l. cũ post. §. gener. vbi ꝯferꝛ arbitriũ. ff. de iu. do. bar. i. l. j. in. iij. col. ff. so. ma. h̃ ꝑuilegiũ ita cõpeteret doti eccl'ie sicut mulieri.

¶ Quintũ, qꝛ ꝓferꝛ in hypo. cuicũq̃ creditori, siue ꝯstãte, siue sol. mat. l. vbi. ꝛ. l. in rebus. C. de iu. do. sꝫ hoc dote iam data, ꝛ nihil ad ꝓpositũ dotis ecclesie, qꝛ talia bona que essent restõni subie cta pro dote ecclesie dari nõ possent, vt. s. in. vij. q. huius cause.

19 ¶ †Sextũ, fingiꝛ actio ex stipulatu semper interuenisse dato q̃ nõ interuenerit, ꝛ semp petiꝛ dos actione ex stipulatu, siue interuene rit valida siue nõ, ꝛ tũc spãli fauore legis ꝯfirmaꝛ. l. vnica. in p̃n. C. de rei vxo. act. vbi illa actio rei vxore sublata est, ꝛ in eius lo cuꝫ subrogata est actio ex stipulatu, vtilitas aũt est magna, vt fin gatur nata actio ad agẽdũ, vbi alias agi non potuisset. itẽ actio, que alias fuit stricti iuris, efficiꝛ bonefidei que magna ẽ vtilitas ꝛ dĩa. §. actionum. ꝛ in. §. fuerat. insti. de acti. Tale priuilegium transit ad heredes, qꝛ cõpetit cõtractui dotis tm̃, Bar. in. l. j. in. ij. col. ff. so. ma. nõ aũt mulieri. talis actio est duplex vna daꝛ ma rito ad peteñ. dotẽ, altera vxori ad dotẽ repeteñ. vt p Spe. in ti. de do. post diuor. resti. in fi. princip. vbi ꝓponit formam libellorũ, hypotheca aũt vxoris dr̃ magis priuilegiata erga maritum quã viri contra vxorem. Hosti. in. §. ꝛ contra. de do. post diuor. restit. hoc prilegium etiam ecclesie doti competit.

¶ Septimũ poniꝛ in eadẽ. l. §. ꝛ vt plenius. vbi ex vtraq̃ pte ma riti, ꝛ vxoris pro dote dãda, vel restituẽda induciꝛ tacitaꝫ hypo. bonoꝝ, ꝛ est priuilegiũ q̃ datur actioni de dote. Bar. in. l. j. in. j. col. ff. sol. ma. ꝛ ad quẽcũq̃ transit ad quẽ trãsit actio de dote, vt ibi Bar. in. ij. col. vel cõpetit ꝓ dote euicta, siue ipsi ꝯiuges dede rint, vel ꝓmiserit dotẽ, vel recepint, siue alij pro ipsis ꝓmiserint dederint, vel eoꝝ ꝯiugũ noie receperint, prout in toto illo text. ꝛ hoc põt bñ ꝯuenire doti ecclesie ex parte dãtis tm̃, qꝛ teneri dꝫ d euictione dotãs ecclesiã ne al's ecclesia remaneat indotata spãli fauore dotis, ꝛ ecclesie, vt in dote mulieris, ex parte recipientis dotẽ ecclesie nõ video qualiter bona debeãt esse hypothecata ta cite, cũ talis dos nõ subiaceat restõni p Rofr. in p̃n. eo. ti. ꝛ. s. di xi in. xv. q. j. cause ne alienationi. toto ti. de re. eccle. ali. vel nõ, ni si aliqs recipet dotẽ vt depositã, vel vt administrator, vel alio si mili mõ, ꝛ tũc nõ posset, nisi ecclesie esse vtile tale priuilegium.

20 ¶ †Octauum, q̃ bona dotantis sint hypothecara ecclesie ꝓ eui ctione casu quo ꝯtingere ꝓbaꝛ distinguẽdo, siue dos sit promis sa extimata ecclesie, puta illos fundos dabo ꝓ mille noie dotis, ꝛ si fundi fuerit euicti añ dationẽ poterit agi ꝯ talẽ ꝓmissorẽ ac tione ex empto, qꝛ si maritus recepisset tales fundos extimatos, efficereꝛ dbitor sũme, ꝛ nõ rei quasi res sit sibi vẽdita. l. quoties. ff. de iu. do. ꝛ ibi dr̃ q̃ si duplũ ꝯsequutus fuerit, resultabit in vti litatẽ mulieris, puta qꝛ extneus dderit, vel ꝓmiserit dotẽ, q de eui ctione teneꝛ ad duplũ, si iteruenit stiplo. l. si dupla. ꝛ. l. euicta re. §. duple. ff. de euic. cũ ibi no. Si euincereꝛ, vel periret res ꝓmissa noie dotis ecclesie anteq̃ ecclesia edificareꝛ, vel anteq̃ cogereꝛ promissor dare tunc periculo promissoris, ꝛ heredum periret, si cut quando euincitur, vel perit res nomine dotis mulieris pro missa ante matrimonium dicitur periculo vxoris perire. l. plerũ que. §. si ante. ff. de iure dotium. Si autem dos sit in re extima ta, data ecclesie ꝛ euincaꝛ, si dationẽ precessit ꝓmissio, vel pollici tatio, tũc aget prelatus ecclesie ꝯ dotem actione ex stipulatu, vel pollicitatione exẽplo generis qui ꝯtra socerũ pro dote euicta. l. j. C. de iure do. qꝛ nõ datũ est q̃ dari debuit ex quo datũ fuit eui ctũ. l. vbi. §. fi. ff. der ver. ob. vbi si qs stipulaꝛ rẽ dari, intelligiꝛ, vt dñium quoquo modo fuit accipiẽtis. l. raro. in p̃n. ff. de acti. em. vbi nõ vr̃ vẽditor possessionẽ tradidisse que iure aduocata est ab emptore ꝛ teneꝛ vẽditor occasione illius possessionis cũ ꝯcor. gl. ibi.

21 †Si nulla ꝓcessit pollicitatio, vel ꝓmissio, tũc nõ teneꝛ mulier de euictione, nisi dolose in dotẽ dedisset rẽ alienã, ꝛ tũc in hono rẽ m̃rimonij nõ dareꝛ actio de dolo ꝯ vxorẽ, qꝛ est infamatoria. l. j. ff. q. ex cau. infa. irrog. l. j. ff. re. amo. ꝛ. s. eo. sed daꝛ actio in fa ctũ gñalis. l. j. C. de iu. do. Eodẽ mõ non poterit agere ecclesia ꝯ dotãtẽ bonafide si postea euincaꝛ. Si aũt dolose pro dote eccle sie dedisset res alienas, tũc puto q̃ agereꝛ ꝯ ipm ẽt actione d do lo, qꝛ dotans ecclesiã dr̃ extraneus quo ad ecclesiam ex quo illã non hꝫ in p̃tãte argu. l. j. §. extraneum. C. de rei vxo. act. Si autẽ ꝯtingit deterioritas dotis estimate omne periculũ ad maritũ, ꝛ ecclesiã ptinet, nisi ante traditionẽ ex toto pereat. l. plerunq̃. §. si ante. ff. de iu. do. si dos sit extimata pertinet ad mulierẽ. d. l. ple runq̃. in prin. ꝛ isto casu non credo ad dotem ecclesiasticã debe re pertinere periculum cũ nõ sit recepturus, ꝛ cui pertinet picu lum eidẽ etiam pertinet cõmodum. Azo. in ti. C. de iu. do. colũ. vj. ꝛ seq. cũ autẽ induciꝛ tacita hypotheca ex parte vtriusq̃ pos sit dubitari an iuri hypothece posset mulier renũciare in preiudi cium patris, vel prelatus in preiudicium ecclesie. Et vtroq̃ casu puto qd non p ea q̃ tꝫ Spe. i tit. de do. resti. post diuor. §. j. v. qd si filiafamilias. Itẽ lꝫ vtriq̃ cõpetat tacita hypotheca, tñ magis ꝑuilegiata est q̃ daꝛ mulieri i bonis mariti, qꝛ ꝓferꝛ creditoribus ꝓcedẽtibus tpe. l. fi. C. q po. in pig. mariti no. Host. i. §. ꝛ ꝯ quẽ. i tit. de dote. post diuor. restitu. Si extneus dotẽ ꝓ muliere dederit ꝛ i ipso ꝯtinẽti nõ fuerit stipulatus dotẽ restitui sibi tũc mulier fin gitur stipulata sibi dotẽ restitui, ꝛ poterit sol. ma. eã icõtinẽti vẽ dicare. d. l. vnica. §. accedit. C. d rei vxo. ac. ꝛ. s. dixi. i spãli dotis, sꝫ hoc ꝑuilegiũ nõ puto doti eccl'ie cõpetere. Cũ illa sp dẽat apd ecclesiã remanere. d. reg. semel. d reg. iur. i. vj. Roff. i ti. eo. d iur. pa. imo si fieret pactũ d dote restituẽ. i casu ecclesie dirute nõ pu to, qd valeret tale pactũ, qꝛ ꝯ iura eẽt, qꝛ qd semel deo. ñ pt iterũ ad humanos vsus trahi, vt. s. dixi. in. q. huius cause.

¶ Nonum priuilegiũ mulieris qd dos semel data per patrẽ nõ debet diminui per eum, dato qd sol. matrimo. ad eum reuertatur nisi pr̃ aliquo casu fortuito patiaꝛ cladẽ aliquã i suis rebus. auc. sed q̃uis. C. de rei vxo. act. hoc autem priuilegium nõ video quo modo ad dotem ecclesie trahi possit, ex quo illa non est amplius restituenda, vt. s. argu. proximo.

¶ Decimũ ꝑuilegiũ bona minoris ẽt imobilia vẽduñ ꝓ dote ꝯsti tuẽda vel vbi magis expedit, vt vẽdaꝛ, quã vt nõ vẽdaꝛ. l. lex q̃ tutores. circa p̃ncip. C. de admi. tut. l. siue gñalis. ff. de iure. do. qd tñ dꝫ fieri cũ iudicis decreto vt ibi. hoc priuilegiũ pt ẽt aliqua liter facere ꝓ dote ecclesie, cũ ẽt minor obligeꝛ ꝓ dotemulieris re cepta. Jo. an. in addi. ad Spe. in ti. de dote resti. in. §. formatis. i vbo, fructus. ꝛ sicut obligañ bona eius rcipiẽdo dotẽ ꝓ ipsa do te, eodẽ modo quando ꝓmitteret dotẽ ecclesie crederem obliga ri eius bona ꝛ hypothecari occasione talis dotis, cũ ipsa sit fauo rabilior dote mulieris vt. s. satis ꝓbatũ ẽ, ꝛ talis dos dr̃ pia cã. i auc. si mulier. C. ad. l. fal. faciĩ fili. l. j. cũ seq. ff. d reb. eo. vbi p̃nt bõa pub. obligari alteri pub. ꝛ illas alleg. Jo. an. i. d. loco. ꝛ qꝛ ꝓ mittiꝛ tali maiori. xiiij. an. ꝯhere m̃rimouiũ, ergo ẽt accessoriũ. s. accipere dotẽ ꝛ obligari ꝓ dote ar. l. mutus, ꝛ surdus. ff. d iu. do. Itẽ qꝛ eadẽ ẽ rõ i dote dãda q̃ i dote restituẽda gl. obliga. in auc. res q̃. C. cõia de le. glo. dotis in auc. contra rogatus. C. ad treb.

22 ¶ †Undecimũ, qd res q̃ subiacẽt restitutiõi vel pure vel sub ꝯdi tione, lꝫ nõ possint alienari, vt in. l. fi. circa fi. C. cõia. de le. tñ p̃nt in supplemẽtũ dotis dari, vel ltime filij q̃ eqparaꝛ vt. ĩ. xxv. priui legio. ꝛ in auc. q̃ sequiꝛ. d. l. fi. Bart. in. l. j. in. iij. col. ver. aliud. C. so. ma. hoc idẽ puto in supplemẽto dotis eccl'ie, qd talia bona da ri possent qñ ipse dotãs nõ sufficienter dotasset vt. s. dixi in. iij. q. huius cause, cum eam perfecte dotare teneatur, vt ibi latius.

¶ Duodecimũ qd grauatus restituere qd superit sibi post mortez alicui, itelligiꝛ saltẽ q̃rtã ptẽ sine oi diminutiõe, ꝛ si eã diminuerit bona eius sũt obligata vsq̃ ad quartã nisi occasiõe dotis ꝯstituẽ de vl' restituẽde cã grauatus diminuerit talẽ quartã vel cã dona tiõis pp nuptias vr̃ ex redẽptiõe captiuoꝝ, nisi aliũde grauatus expẽsas hr̃e nõ potuerit. hoc ꝑuilegiũ hr̃ in auc. ꝯ rogatus. in fi. ꝛ in corpore vñ sumiꝛ. ꝛ ibi gl. C. ad trebel. hoc ẽt puto doti eccle sie ꝯpetere a fortiori, vt. s. l. sunt psone. ff. de reli. ꝛ sump. fu. cũ si.

23 ¶ †Decimũtertium, qꝛ preferꝛ omnibus creditoribus tam in ac. reali q̃ personali, ẽt prioribus tpe, ꝛ tacitã in bonis hypothecaꝫ. habẽtibus. l. assiduis. C. qui pot. in pig. hab. cũ auc. seq. sed illud

priuilegium datur mulieri, ꝛ non transit ad heredes. Bar. in. l. j. ij. col. ff. sol. ma. ꝛ est priuilegiū φ cōpetit in. iij. tpe sol. ma. Bar. ibi col. iiij. post gl. ꝛ dat̄ ēt si ꝯ fiscū agat. not. Jas. in. d. l. j. col. iij. ff. sol. ma. ꝛ col. xviij. ꝛ hʒ locū ꝑuilegiū tale in dote mulieris que venit restituēda. Sʒ in dote eccl'ie secus, qꝛ illa nō subiacet resti.

Decimumquartum, res vxoris dotales, vel parafrenales, vel alia bona q̄cūqꝫ veniūt in ꝯfiscationē mariti. l. si qs. ij. C. de bo. ꝓscrip. sʒ hoc nō pōt hr̄e locū in priuilegio ecclesie, qꝛ illa regulr̄ non ꝯfiscantur, nec delictum prelati hʒ nocere ecclesie, regula de lictum. in. vj. Bal. in. l. meminerint. C. vnde vi. xxvj. q. c. si epm̄.

Decimumquintum, solutum cā dotis indebite, vt solutū nō repetitur, q̄ñ qs credebat ad illud teneri, dato φ non teneret̄, qꝛ remanet illud religionis cā solutū, si suo noie soluit. l. qd̄ noie. ff. de ꝯdi. inde. hoc priuilegium ꝯuenit toti ecclesie, puta si qs se putaret obligatū ad dotandū ecclesiam, ꝛ dotaret, non posset repetere, vt indebite solutū, ita dicit Alex. ibi post Bald. φ datum ad pias cās non repetit dato φ indebitū datū appareat, ꝛ ibi dicit φ lʒ dos mulieris nō sit pia cā, tn̄ eqparatur pie cause. Et sic vr̄ φ dos ecclesie proprie dicatur pia cā, ex quo datur ecclesie. Panor. in rub. de test. pia causa dicitur φ pro anima datur, secus in dote mulieris, que tn̄ equiparatur pie cause vt ibi, ꝛ ei competūt priuilegia que competunt pie cause.

24 Decimūsextū, mulier paciscēdo de dote sua nō pōt facere ꝯditionē suā deteriorē lʒ meliorē, nec ex pacto pōt sibi preiudicar̄. l. de die. §. attilicinus. ff. de pac. do. ibi dicit Bart. casum nota. nec sciret qd diceret si illa lex nō esset, sed hoc priuilegiū nō ꝯpetit ecclesie doti cū illa nō sit restituēda, vt. s. sepius dixi in istis ꝑuileg.

Decimumseptimum, nouatione tollit̄ precedens obl'o, ꝛ noua īducit̄, ꝛ tn̄ si mulier mutauerit dotis actionē suam, per nouationem remanebit actio firma ex stipulatu. l. si cuʒ dotē. §. si mulier. ff. sol. ma. hoc non ꝯuenit doti ecclesie cuʒ illa nō sit restituenda.

Decimumoctauum, lʒ omnia legata cōputent̄ in fal. tn̄ si quis vxori legauerit bona ēt vltra dotē, ipsa dos nō veniet in cōputatione fal. l. si vsusfructus. §. dos legata. ff. ad. l. fal. Sed nō pōt h̄ priuilegiū cōpetere doti ecclesie, cum in legatis factis ecclesie nō habeat locum falcidia. auc. si mulier. C. ad. l. falcid.

Decimumnonum, mulier missa in possessionē noie legate dotis seruāde lucrat̄ fructus. l. pe. ff. vt leg. no. ca. Sʒ illud nō est ꝓprie ꝑuilegiū dotis, sʒ potius feminini sex⁹, vt ibi Bar. iō tale ꝑuilegiū cōpeteret ēt doti eccl'ie cū regl'r omnibus legatarijs ꝯpetat.

25 Uigesimū dos sortit̄ personalē actionē, lʒ adhuc nō ꝓprie fuerit dos. l. ij. §. fi. ff. de ꝑui. ꝛ ibi Bar. hoc posset hr̄e locuʒ in dotē ecclesie, qꝛ si adhuc non est data dos ecclesie, nihilominus poterit peti ipsa dos ꝛ promissor cogi, vt. s. ij. q. huius cause.

Uigesimumprimum, muliere dānata pro aliquo crimine nō publicant̄ bona eius, sʒ maritus ei succedit. l. sed ꝛ si. ff. de bo. dā. nisi in quīqꝫ casibus in. l. quinqꝫ. ff. de bo. dā. Hoc autem priuilegiū non competit doti ecclesie, qꝛ delictum prelati non potest ecclesie nocere, nec dote priuare, vt. s. xiiij. priuilegio.

Uigesimumsecūdum, pro dote iudicatur in ambiguis. l. in ambiguis. cū ꝯcor. ibi per gl. ff. de re. iur. l. in ambiguis. ff. de iu. dot. sic ꝛ in dote facta ecclesie que alia dr̄ mera donatio, ꝛ in donationibus fit latissima interp̄tatio. c. cū dilecti. de do. c. oliʒ. de v. sig.

Uigesimūtertiū, lʒ mulier in obl'onibus suis alieno noie iterpositis inuet̄, vel si tn̄ pro alio dotem ꝓmiserit suo noie obligat̄ non obst. veleiano. l. ḡnaliter. C. ad velle. Hoc idem ꝓcedit in ꝓmissa dote ecclesie ēt ꝑ minorē, qꝛ talis obligat̄, vt. s. in. q. ij. huius cause, ita si ꝑ mulierē ꝓmitteret̄, teneret̄ ipsa mulier, qꝛ cū possit fundare, vt. s. in. iij. q. prime cause, ita pōt ēt dotando obligari.

26 † Uigesimūquartū, lex ḡnaliter loquēs non intelligit̄ cōprehēdere dotē vel cām dotis. Idem de statuto ḡnaliter loquēte, nō intelligit̄ de dote per no. per gl. in. l. sciēdū. in ꝑnc. ff. q sat. cog. gl. ꝛ Bar. in. l. hac ꝯsultissima. C. q test. fa. po. in. l. in testamētis. ꝛ. C. de testa. Bar. in extrauag. ad repri. in verbo non ob. Saly. in. l. fi. per illum tex. C. d iu. do. Jas. in. l. j. ff. sol. ma. Hoc ēt priuilegiū pōt doti ecclesie cōpetere, puta si extaret statutuʒ φ pro singulo cētenario det̄ de quocūqꝫ ꝯctu solidus denarioꝝ fisco, nō per h̄ deberet solidus dari in numeratione dotis, siue mulieris, siue ecclesie per supradicta. Itē facit qꝛ si deducit̄ d dote φ deducit̄ de alijs reb⁹ ex legib⁹, vt in falcidia, vt. s. dixi ꝑ auc. sifr. C. ad. l. fal.

Uigesimū quintū in ḡnali renunciatione iuris nō venit renūciatio iuris dotis perēdo, vt Pau. de ca. ꝯsi. lxxiij. in fi. col. incipit, lʒ ista dn̄a Lira. in. j. parte. Jas. in. l. j. in. iij. not. ff. sol. ma. hoc ꝑuilegiū pōt cōpetere doti ecclesie, puta fundata est ecclesia an̄q̄ dotaret, fundator fecit eidē multa legata vltra dotē, ꝛ illā ecclesiam grauauit in illis legatis vltra legata, prelatus cognoscens talia legata esse inutilia ecclesie, renūciat ḡnaliter oibus relictis a fundatore, nō per hoc vr̄ renūciare doti relicte, qꝛ hoc ēt videmus in legitima, que nunq̄ cōprehendit̄ in ḡnali filij renūciatione. §. ceterū. auc. vt cū de ap. cog. l. si q̄ñ. §. ꝛ ḡnaliter. versi. ꝛ nisi spāliter, ꝛ ibi Panor. Bal. ꝛ Saly. C. de inof. test. Alb. Bal. Ang. in. l. de his. ff. d trāsa. sʒ dos ꝛ legitima eqparant̄ in oibus ꝛ qd̄ in vno dr̄ ꝓcedere volūt iura, ꝛ in altero, nisi in casibus expresse a iure dotatis. Panor. d. ꝯsi. cxxxj. in fi. col. qꝛ ltima subrogat̄ loco dotis, ꝛ subrogatū sapere dr̄ nām eius in cuius locū subrogat̄ in oibus, si pōt, ꝛ si non ꝯtrariatur sue nature. l. filia. §. titia. ff. de ꝯdi. ꝛ demon. c. ecclesia. extra vt li. pend.

27 † Uigesimūsextū, instr̄m dotis p̄sumit̄ prius factū quā alia instrumēta, vn̄ si appareāt duo instr̄a eadem die ꝯfecta, pro instr̄o dotis presumetur, vt ceteris preferatur que prius facta fuerint Bar. super glo. causa. in. l. dotem. ff. solu. mat.

Uigesimūseptimum, bona dotalia nō sunt alienabilia, ꝛ est priuilegium qd̄ cōpetit ipsi doti, ꝛ ad quē vadit dos, ꝛ ad illū ēt trāsit illud priuilegiū. Bar. in. l. j. col. ij. ff. sol. mat. per. l. fundus dotalis. ff. de fun. dot. l. cū vir. ff. de vsuc. latius Bar. in. iij. col. ver. aliud priuilegiū in. ij. tpe, hoc priuilegiū ēt cōpetit doti ecclesie, vt pʒ ex toto ti. extra de reb. eccle. alie. vel non. ex iusta cā regulr̄ alienari p̄nt. Hosti. eo. §. ꝛ qbus ex causis. lʒ regulariter nō alienentur, tn̄ vbi est necesse alienant̄, ꝛ ēt permutant̄ rebus viri Jo. and. in addi. ad Spe. in ti. de dote post diuor. resti. §. j. in verbo, ꝛ. l. quid autem sit res dotalis ponit Hosti. eo. tit. §. quid sit. ꝛ q̄ sint iuste cause alienan. eo. in. §. quando. per Hosti.

Uigesimūoctauū priuilegiū dotis respicit instātiā ipsius cause dotis, vt iudex pōt in cā dotis breuiores dilationes dare quaʒ al's eēt daturus, qꝛ cā est fauorabilis. l. ij. ff. de re iud. cle. dispendiosam. de iud. Bar. in. d. l. j. in. ij. col. ff. sol. ma. ꝛ ibi Alex. col. v. itē īstātia durat vltra triēniū. Jas. i. l. j. i v. aduertēdo. ff. so. ma. ꝯ. l. ꝓperādū. C. de iud. ꝛ h̄ ꝑuilegiū poterit ēt cōpetere doti ecclesie, cū in ea exigēda posset forte fieri ꝯtrouersia ꝑ obētē soluē.

28 Uigesimūnonū, traditio sine cā non transfert dn̄ium ꝛ regulariter causa non subintelligitur. l. nunquam nuda. ff. de acqui. rer. do. fallit hoc in traditiōe, que fit a muliere, vel eius p̄re, marito, qꝛ semper intelligit̄ talis traditio fieri ex causa dotis, vel dotationis. l. qd̄ autem. ff. de iu. do. ꝛ per illam. l. dicit Bar. φ posset facere ad multas qd̄. q̄ñ quis legat filie cētū, ꝛ statutū excludēs filias dotatas ēt excludet istā, qꝛ cā dotis vr̄ legasse sic mulier dās oia bona sua marito vr̄ dare cā dotis, vt ibi per eū. ꝛ Bar. in. l. j. col. iij. ff. sol. ma. hoc priuilegiū nō puto habere locum in dote ecclesie, qꝛ postq̄ ecclesia semel fuit dotata non amplius dr̄ dotari vel augeri. l. cum multe. C. de do. ante nup. §. sed nos. insti. de do. Spe. in tit. de dote post diuor. resti. in prin. in. v. col. itē qꝛ hoc potius redūdaret in preiudiciū ecclesie cū ex dotatione acquirit̄ iuspat. vt. s. in. iij. q. huius cause gl. in. c. si qs basilicā. de ꝯse. dist. j. ꝛ. s. dixi in. v. q. huius cāe ꝛ acquirere iuspa. est eccl'ie onerosuʒ ꝛ ꝯ libertatē eccl'ie no. i. c. nobis. i gl. d sua. de iurepat. ergo intelligitur potius datum eccl'ie cā religionis, ꝛ fauore aie q̄ cā dotationis.

29 † Trigesimū non tenetur pater dare legitima in filio in vita, qꝛ viuentis nulla dat̄ hereditas. l. j. §. si impuberi. ff. de vul. ꝛ pup. sic videtur non teneri dare dotem, ꝛ tamen speciale est vt dotare cogatur ꝛ querere conditioneʒ. l. qui liberos per glo. ff. de ritu nup. quia paternum est officium dotare. l. fin. §. vtramqꝫ. C. de dotis promis. Et dos dicitur succedere loco legitime. Panor. d. consilio. cxxxj. in fi. ꝛ tn̄ spāliter cogitur dotare. Hoc idē ꝑuilegiū competit etiam in dote ecclesie, postq̄ quis produxit ecclesiā in esse cogitur illam dotare vt pater filiam vt. s. dixi. in. ij. q. huius cause.

Trigesimūprimū, dos licet detur vt deseruiat oneribus matrimonij. ꝛ debeat esse apud maritū, ꝛ in dn̄io eius. §. j. insti. quibus alie. lʒ. s. dixi in. j. q. huius cause. tn̄ ex cā pōt, ꝛ dʒ a marito vēdicari, puta eo vergēte ad inopiā. l. vbi. C. de iure do. Bar. i. l. j. i fi. iij. col. ff. so. ma. Et i. l. si ꝯstāte eo. ꝛ q̄ñ hēat locū talis repetitio, ꝛ q̄ñ nō Host. plene i. §. ꝛ q̄ñ. in tit. d dote post diuor. resti. Itē si dʒ solui matri. ex cā enumerata in. l. ꝯsensu. C. de repu. vterqꝫ perdit actionē ad suā dotē. Sed hoc priuilegiū nō pōt hr̄e locū in dote ecclesie, cū nō sit restituenda aliquo modo vt. s. in. xiij. priuilegio.

30 Trigesimūsecūdū, lʒ ꝯpensatio hēat locuʒ in ꝯctibus de liqdo ad liquidū, vt in. l. fi. C. de ꝯpē. tn̄ nō hʒ locū ꝯ repetitionē dotis. l. vnica. §. tacet. C. de rei vxo. acti. tn̄ qꝛ de hoc latius Bar. in. l. diuortio. §. ob donationes. ꝛ in. l. rei iudicate. ff. eo. so. ma. ꝛ qꝛ nihil dotis ecclesie repeti p̄t vt. s. proxi. priuilegio, ideo non insisto.

Trigesimūtertiū, datur priuilegiū marito respectu dotis repetende. s. qd̄ si maritus ꝯueniatur pro dote restituenda nō teneat̄ nisi inquantum facere potest. l. maritum. §. solu. matri. qd̄ intelligitur

gitur.i.eo deducto per quod viuere possit.l.in cõdemnatione.ff. de reg.iu.qđ priuilegium non pdit̃ et pacto expresso a marito renunciando illi, vel per sniam, q̃z lz insolidũ maritus ɔdemnatus, tñ adhuc non exiget̃, nisi inq̃ztum facere poterit.l.nensennius.§.fi.ff.de re iud.Hosti.in ti.de do.post diuoz.resti.Sed hoc non cõpetet doti ecclesie, cum illa non sit restituenda, nisi intelligamus, qñ ille qui dotem ɔstituit ɔueniret̃. Si.n.ad pauptatẽ deducus esset, tunc non deberet insolidum ɔueniri vel exigi, cuz nec donatoz ɔueniat̃ insolidum.d.l.fi.in fi. Item q̃z videmus, si postq̃ȝ dedit dotem vergant ad inopiam dz ali.ab ipsa ecclesia.c.quicũqz xvj.q.vij.quanto ergo fortius dz hr̃e illud beneficium anteq̃ȝ exponat, vt ex tali dotatione non deducat̃ ad inopiã talem, in qua non posset viuere exigendo eum in toto, melius erit ergo intacta iura seruare, quam post vulneratam causam remedium querere.l.ij.C.quando licet vnicuiqz sine iudi.se vindi.

31 ❡ † Trigesimumquartum est priuilegium dotis prohibitorium, scz pro dote data accipiant̃ vel dentur fideiussores, vel mandatores ne locus perfidie detur inter ipsos ɔiuges.l.j.ɀ.ij.C.ne fideius.vel manda.do.den.lz gl.in.d.l.j.distinguat, q̃ ex parte mariti qui dotem recipit non dantur fideiussores. Ex parte vero vxoris que adhuc non dedit dotem bene possunt dari, vt ɀ ibi Azo.

❡ Ad hoc similiter priuilegium ponit Spec.vnam cautelã in tit.de do.post diuoz.resti.in prin.vt alter recipiat dotem pro marito ɀ ipse ɔstituat se debitorẽ in.iiij.col.ver.illud quoqz notandum.

❡ Aliam ponit ibi Io.and.in casu soluti matrimonij promittant fideiussores de dote restituenda. Sed hoc priuilegium ex parte ecclesie non potest intercedere.ex parte autem dotantis sic, vt.s. q̃z sicut potest mulier fideiubere de dote danda anteq̃ȝ dederit, vt in.d.l.j.ita etiam in isto dotante ecclesiam.

32 ❡ † Trigesimũquintum, lz duo nõ possint esse dñi insolidum eiusdem rei.l.si vt certo.§.si duobus vehiculum.cõmo.l.hereditate.§.pater.ff.de castrẽ.pe.tñ in dote videmus duos insolidũ dños, sed vnus quo ad administrationẽ.s.maritus, ɀ quo ad iuris subtilitatẽ.§.per traditionẽ.insti.de re.di. Alius quo ad veritatẽ scz ipsa mulier, de marito est tex.in.l.in rebus.C.de iu.do.ibi per hypothecam vẽdicare, cũ eedem res ab initio vxoris fuerant, ɀ naliter in eius pmanserunt dñio, non.n.q̃ legatũ subtilitate transitus eaꝝ in patrimoniũ fieri videat̃, iõ rei veritas delata, vel ɔfusa est.d.l.in rebus.§.sed vtrũ.ver.dos ipsius mulieris ppriũ est patrimoniũ.C.dẽ iu.do.ideo dicit Bar.ibi quatenus inspicimus ius ciuile q̃ scdm res dotalis est in pñmonio vxoris cõpetit vxori rei vẽdicatio. Sed hoc pꝛiulegium non puto cõpetere doti ecclesie cũ postq̃ȝ semel dñium alicuius rei ecclesie acq̃rit̃, amplius nõ alienat̃ regl̃r, regula semel deo dicatũ.de regu.iu.in.vj. Et q̃z ecclesia que Christi dr̃ sponsa nunq̃ȝ morit̃, vt.s.dixi in.j.q.huius cause, ideo non põt dari casus dotis repetẽde, vñ ergo dñiuz semel in ecclesiã trãslatũ titulo dotis amplius non poterit ab ea reuocari, ɀ sic ipa sola post dationẽ dotis factã dr̃ remanere dña huius dotis. Unde lz prelatus habeat talẽ administrationez bonoꝝ non tñ põt illa alienare, vt Bal.in.d.c.j.in ver.dicit Imol.ti.qui feu.da.pos.ɀ deo tenebitur reddere rationem de illa administratione cũ dicant̃ bona ecclesia bona paupeꝝ. Sic videmus q̃ platus nõ dz renũciare iuri hypothece quam hz pro dote data, vel promissa, vt.s.dixi in septimo priuilegio huius dotis.

33 ❡ † Trigesimumsextum, lz maioz.xxv.annis † regl̃r nõ restituat̃, vt ex ɔ̃nalitate totius tit.ff.qui.ex cau.ma.a ɔtrario. Itez lz non rescindat̃ ɔ̃ctus venditionis, dato q̃ interuenerit alicuius partis lesio, si non vltra medium.l.ij.C.de rescin.ven.item lz videat̃ ɔ̃nale, ɀ ius cõe, vt ɔ̃ctus dolo initus rescindat̃.l.j.ff.de dol.tñ ɔ̃ ista tria dicta est vnũ speciale in dote, q̃ si ɔstituit̃ dos facta rex extimatione, ɀ in extimatiõe decipiat̃ alteruter et maioz.xxv.an. etiam sine alterius dolo, ɀ non vltra dimidiã iusti precij, restituit̃ sic deceptus, q̃z nec ɔuenit aut lucrari aliquem cum damno alterius, aut dãnum sentire p lucro alterius.l.iure.in fi.ff.de iu.dot. eo.priuilegio, credo a fortiori ecclesiam etiam gaudere debere, vel dotantem in quemcunqz caderet talis lesio, vt et ratio suadet in isto casu sicut in altero supiori casu dotis mulieris, imo ecclesia minus agit in talibus lesionibus, q̃z non debet ipsa presertim locupletari cum damno tertij, nec spoliari propter lucrum priuati. Alia autem priuilegia dotis poterit quilibet studiosus istis addere studio camerario.

❡ Trigesimumseptimum, nominibus in dotem marito dotis trãsit actio in maritum vtilis sine cessione.l.j.ɀ.ij.ɀ ibi glo.C.de ac.ɀ ob. Ex predictis ergo.xij.q.in hac causa positis appet ius patronatus posse acquiri fundatione, vt.s.in prima causa, dotatione, vt.s.in.xij.proximis questio.

34 ❡ Decimotertio quero, † an post ɔsecratã ecclesiã põt dari dos ad hoc, vt acq̃rat̃ ius pat. Licet gl.in.c.pie.xvj.q.vij.videat̃ tenere q̃ non, q̃z seruitus imponi nõ põt post ɔsecratã ecclesiaz, ɀ ius pat.est species seruitutis. Inno.in rub.ex̃ eod.Io.an.in.c.j.in.vj.tñ teneo ɔ̃rium rõne de qua in.c.cũ sicut.de ɔsec.ɀ no.per Pano.in.c.qm̃.in gl.j.eo qđ dicit vtile pro capellis fundatis in ecclesijs ɔuentualibus et sacratis, q̃ postea dotant̃, ɀ fauore ecclesie dotatio retrotrahit̃ ɀ fingit̃ fcã añ ɔsecrationẽ, sicut in matrimonio.c.tanta.qui fi.sint leg.§.fi.insti.de nup.ɀ non sufficeret dare aliqd ecclesie, vt acq̃rat̃ ius pat.sed nomine dotis dz dari, vt.s.dixi in.ij.q.ij.cause acquirendi ius pat.ɀ etiam in quarto.

35 ❡ † Decimoquarto quero, an expeñ.quas forte fecit prelatus in dote exigẽda deducant̃ sicut de dote mulieris, de hac Spec.distinguit in ti.de do.post diuoz.resti.§.formatis.versi.illud etiam queritur, vbi post allegatiões hincinde factas dicit si vincit exigens dotem dz a victo hr̃e expensas.c.calumniam.de pe.l.pperã.C.de iudi.si iudex non condemnauit ad expensas agitur contra eum.l.sancimus.C.eo.si iudex condemnauit hz actionem iudicati, si succubuit ex causa iniusta est quid sibi imputetur.

SVMMARIVM

1 Iuspatronatus ecclesie an acquiratur ditatione.

1 **Tertia causa acquirendi** ius patro.est ditatio, si quis ecclesiam iam fundatã, ɀ dotatam ditauerit, tunc acquirit ius pat.de qua ditatione supra satis dixi in.iiij.q.proxime cause, quia ibi congrue contingit illam.q.declarare, vt ibi late.

SVMMARIVM

1 Ius patronatus an acquiratur ex reedificatione.
Fundatoz primus an per reparationem ab alio factam desinat esse patronus.
2 Capella an inuito patrono possit erigi in ecclesiam collegiataz.
3 Ius mihi quesitum me inscio non est a me auferendum.
4 Ecclesiam reparanti quando iuspatronatus queratur cum primo patrono.
5 Reparaturus ecclesiam an primo debeat fundatorez adire eius consensum petiturus.

1 **Quarta causa † acquirendi** iuspatro.est reparatio vel reedificatio ecclesie ẽm Hosti.in titu.de iurepatro.§.ex q̃bus.vbi vult qđ ita acquirit̃ iuspatrona.ex reparatiõe sicut ex edificatione, eo q̃z ita dr̃ edificatoz ille qui reparat, sicut q de nouo edificat.§.j.auc.vt nul.fa.oꝛa.do.ɀ ibi ipse, expresse Bar.de hac cã latius scripsi.s.in prima causa acquirendi iuspa.in.xv.q.

❡ Iuxta istã cãm acquirẽdi iuspa. Prio q̃ro, An pmus pronus designat esse pro.p reedificationẽ factã p alterũ.in hac.q.nemimẽ reperio pter Bar.spãliter loquẽtẽ q in d.§.j.auc.vt nullus. incidẽter ponit vnũ verbũ, allegãdo no.in.c.et.de iurepatro.sed nõ est aliqđ.c.qđ incipiat et forte voluit allegare.c.eã te.in quo nihil dr̃, sed magis facere vr̃ gl.in.c.nobis eodẽ, in verbo, i capel 2 la, vbi † p.v.rõnes tz qđ capella non põt fieri ecclesia collegiata inuito patrono primo p.c.monasteriũ.cũ seq.vbi nõ auferr̃ etiaz ab epo dispositione fundatorũ monasteriũ eis inuitis.xvj.q.vj. Scdo, q̃z sicut nõ põt iuspa.directo auferri a pro.c.decernimus. xvj.q.vij.c.cũ dilectus.ĩ.eo.sic nec indirecte per no.in gl.effectuz in.c.tue.de procur. Tertio, q̃z sua interest, ne hoc fiat cũ eo vergente ad inopiã deberet ali ab ipsa.c.quicunqz.xvj.q.vij. Quarto, ne laici retrahant̃ a prouisione ecclesiarũ. Quinto, q̃z sicut nõ potest dñs vsum mutare in melius vsufructuario inuito.l.fi.in fi.ff.de vsu ɀ habi.etiã dato qđ capella posset fieri ecclesia collegiata, noa tñ deberet pdere iuspa.ɀ sic deberet posse pñtare rectorẽ ergo eodẽ mõ deberemus dicere de reedificatione qđ non desinat pmus esse patro.dato q̃ alius reedificet, nisi primus vellet ad hoc ɔsentire, vt in.d.gl.dr̃ in fi.tunc sine iuris sui prestatione transiret ius eligendi ad collegiũ.sic in questio.transiret ius pñtandi ad reedificantẽ. Et quod non desinat primus esse pronus vr̃ facere regula.id quod nostrum.ff.de regu.iuris vbi nobis ius 3 † acquisitum non potest auferri sine nostra volũtate. Cũ ergo ex ruina nihil possit imputari patrono primo, videtur quod nõ de-

sinat esse patronus. Nec ob. q huic reedificanti de nouo acquiratur ius patronatus, quia nihil impedit, quia pluribus acquir. ius patro. insolidum sicut. s. dixi de pluribus fundantibus q acquiritur pluribus insolidum in. iiij. q. prime cause. Ita etiam potest pluribus insolidum acquiri ius pat. ex diuersis causis, vt in casu nro, not. etiam in. c. ad audientiam. j. de eccle. edi. Sed tn in precedenti casu, q non possit inuito patro. fieri capella in ecclesia collegiata, vt tenet gl. in. d. c. nobis. tenuit etiaz Host. in. c. suggestum. de iure pat. et illa vr cois, vt ibi Panor. Ant. autem de but. non distinguit, vt refert Panor. in. d. c. nobis. in fi. col. eo quod aut subest necessitas et inuito patro. potest fieri, aut non, et tunc procedit glo. et facit. c. nullus. eo. et ea que in simili no. in. c. ad audientiaz. j. de eccle. edifi. Scdo et melius possumus distinguere, aut primus est patro. ex fundatione sola, vel datione fundi ad fundandum, et tunc acquiritur ius pat. reedificanti tantuz. † Aut est primus ex fundatione dotatione patro. et tunc acquiritur ius pat. etiam reedificanti simul cu primo, quia negare non possumus, quin dos data non transeat cum loco qui deniqz remanet religiosus et transit cum onere suo. ita in simili tenuit Spec. in ti. de iure pa. in fi. vbi vult quasi monasterium aliquod desolatum vniatur alteri monasterio, vt in. c. iij. de sta. mo. q patro. primi monasterij ex sola fundatione, vel fundi datione non erit ideo patro. in. ij. secus si esset patro. ex datione, quia tuc remanebit patro. in monasterio in quo debet celebrare. c. et temporis qualitas. xvj. q. j. et de ista materia per Jo. and. vt ipse se remittit in additione fi. in ti. de iure patro. ad Spec. ad dicta per eum in. c. ij. de religi. do. Et sic teneo q in questione ista non remaneat patro. nisi ex datione ecclesie q fuit in ecclesia patro. anteqz reedificaretur. Ita post hec scripta reperi postea glo. tenentem in. c. quoniam. de iure pa. Et faciunt que dixi in. xv. q. prime cause. que differt ab ista, quia ibi quesiui, an reedificanti queratur ius pat. Hic autem an ex acquisito iure pat. reedificanti, desinat esse primus patro. Et concludo q si ex sola fundatione, vel datione fundi fuit primus patro. tunc desinit si ex datione tunc inuitus non desinit esse patro. nisi consenserit in reedificatione, sine iuris sui reseruatione, quicquid dixerit Inn. in rubr. eo. hoc teneo per gl. in. c. nobis. eo. si reseruauit tunc vtriqz acquiritur, vni ex donatione alteri ex reparatione, vt Panor. in. d. c. qm. in fin. glo. prime per. §. affinitatis. insti. de nup.

5 ¶ Scdo quero † an in redificatione eccle requiratur qd pmus fundator adeatur, et debeat ad hoc cosentire. An eo spreto poterit fieri talis reedificatio, breuiter puto qd no requiretur cosensus primi patro. eo quia p ruina totale desiniret esse patronus. l. q res. §. aream. ff. de solutio. cap. queris. de cosecra. dist. iiij. si patro. fuit ex sola fundatione, vt. s. prima. q. si aut fuit patro. quia dotauit, tunc puto q reqratur eius osensus, quia no obst. ruina remanet ex dote patro. ideo no pot preiudicari sibi per alteru reedificante eo inuito. ita tz Inno. in rubrica eo. et Panor. in fi. j. glo. in. c. quoniaz. eo. per nota. in. c. cu sicut. de cosec. ecclesie. no aut puto quod posset prohibere volente reedificare cu in episcopi cosensu stet talis reedificatio, vt in. j. §. j. auc. vt nullus fab. ora. do. colla. v.

SVMMARIVM.

1 Jus patronatus an possit causari prescriptione.
Filius quot modis acquiratur.
2 Jus eligendi per clericu qui non est de collegio an possit pscribi.
Conferre plus est qz presentare.
3 Res vniuerse prescribi possunt. xxx. vel. xl. anno. spacio.
4 Prescriptio que currere dicatur sine titulo.
Jus spirituale non potest per laicum possideri.
5 Jurispatronatus prescriptio nunquid currat contra Papam, vel eius legatum.
6 Temerarium est presumere vel vsurpare alijs concessa.
7 Parochiani semper dicuntur idem populus, etiam si in parte, vel in toto mutetur.
8 Mala fides in toto vno populo in dubio non presumitur.
9 Peccatum quid sit.
Jus eligendi potest acquiri per monachos actu triplici.
10 Uerba narratiua quid operentur.
11 Prescribi an possit quod cum pacto possidetur.
12 Judicium q plurimoruz sententia comprobatur est firmius.
13 Titulus nunquid requiratur, vt aliquid contra ius commune prescribatur.
Rationabilis consuetudo que dicatur.
14 Presentans nullum ius tribuit presentato.
15 Jus patronatus potest esse apud laicum.
16 Laicus spiritualia, vel eis connexa an possidere possit.
Connexorum siue de connexis quando idem iudicium dicatur.
17 Judicans aliter qz papa iudicauerit, est os in celum ponere.

Quinta causa acquirendi ius patronatus.

1 ¶ † Primo quero ergo ius pat. potest causari a pscriptione, ex precedetibus oibus causis appet q vere acqritur ius pat. sicut ex vero coitu acq. filij, ad cuius similitudine gubernatur ius pat. vt dicit Jmo. et Panor. in rub. ex eo. Sed quia acqruntur et filij ex actibus legitimis, puta erogatioe et adoptione, de qbus insti. de adop. toto ti. si arrogator. ff. eo. Jte per subseques matrimoniu. c. tanta. q fi. sint leg. §. fi. insti. de nup. Jte per datione curie. auc. q. mo. na. effi. legi. et tunc per quanda fictione legis filij dnr fieri legitimi filij. Nunqd ergo per pscriptione possit acquiri ius patronatus, sicut ex alijs causis. in hac. q. reperio Fed. de sen. consi. ccxxiiij. conclu dentem q sic. Licet allegetur Joa. and. in regula, q alicui in mercurialibus. in. vj. et Archid. in. c. j. eo. in. vj. in gl. j. in fi. teneetes contrarium.

¶ Mouetur pmo Fed. de se. arguedo pmo de iure eligedi clericoru ad ius pntadi laicoz, qd argm in iure pcedit. c. j. de elect. vbi electio fit ab ipsis clericis, giuncto. c. nobis. eo. † Sed ius eligendi pscribi pot, p clericu, qui no est de collegio istius ecclesie, de cuius electione tractatur, et sine titu. c. cu ecclesia. cu si. de cau. poss. et ppri. vbi quia clerici in electione voce habueru triu epoz, et vult papa q in illo iure manuteneantur, et in illis neglectis electio fca reuocabitur, ergo eode iure ius pat. poterit per laicu prescribi et si ne ti. vel causa. de qua. s. dictu est dumodo sit in bona fide p. c. qrela. ibi, ad que de antiqua gsuetudine pertinet electio, et ibi glo. q. adducit. c. ea noscitur. de his que fi. a ma. par. capi.

¶ Scdo mouetur, quia plus est gferre ecclesiaz, qua pntare, quia hz sub se colla. vice elec. et gfirmationis, sed ius gferedi pscribitur. c. cum vulterana. de elec. in fi. vbi ex gsuetudine inducitur vt caplm in cathedralibus ecclesijs pscribit ius eligedi canonicos. c. fi. de sup. neg. pla. et ibi gl. j. dicit tale gsuetudine ronale, et gsilio lateranensi pbatu. De hac loqtur. c. fi. de gsue. et ibi gl. ronabilis, que dicit gsuetudine ronabile, q aliqs admittitur ad electione, qui de iure no eet admittedus, irrationabile que est g vim et libertatem ipsius ecclesie, ergo eode modo debet posse prescribi ius patro.

3 ¶ † Tertio, p. l. sicut. C. de pscri. xxx. vel. xl. an. vbi oia iura pscribuntur spacio. xxx. vel. xl. an. siue realia, siue psonalia, siue particularia, siue vlia. nisi in casibus in qbus iura nolut hac prescriptione hre locu, sed iste casus no enumeratur ibi, ergo habebit locu de pscrip. Jmo. tz q pscriptio et sine tit. quia tit. dz gcurrere cu pscribete, vbi ius est g ipsum pscribete. No ob. gl. in. c. sacrosancta. i verbo, in laicu. et in. c. massana. in verbo, gsuetudine. de elec. q vr innuere, q laicus in ecclesia collegiata no pot eligere nulla gsuetudine ob. q potius esset diceda corruptela, quia intelligit de pronis eligentibus qui no sunt patroni modis a lege expressis vel legitima pscriptioe. No ob. Archi. in. c. j. in vers. Jte nota qd esse pronu. vbi dicit possessione no facere aliqe patronu. sed q possessio pdest presentato, quia no allegat ad hoc iura pbantiu, sed imo dant iura in g. in. c. quicunqz. xvj. q. iij. et ibi gl. j. vult q etiam prescriptione acquiratur verum dominium non tantu exceptio vt quida dixerunt habetur in summa gl. ea. q.

¶ No obstat et iuspa. gratia ee doc. i rub. eo. et in. c. qm i qbusda. eo. et qd g iura decretoz sint laicis gcessa talia iura, ergo deberet interuenire ti. c. j. de pscri. lib. vj. et gl. in. d. summa, quia dicit Fede. hndo respectu ad antiqua iura. s. c. decretu. et. c. nouerint. x. q. j. talis gcessio fuit religiose gcessa. Cu illa velint q ecclesie et qcuqz bona earu ad epm ptineat, tn ex quo hodie talis gra est in corpore iuris clausa, vt i. c. qcuqz. c. filijs. c. frigetius. xvj. q. vij. c. nobis. c. qd in qbusda. de iurepa. laicus pscribedo tale ius no dr pscribere g ius coe, et sic tz q sine titulo † currat pscriptio talis, pcipue vbi esset adeo vetusta prescriptio cuius initij memoria gria no apparet dumodo bona fides interueniat, Jmo. tertio loco tz qd talis prescriptio etia poterit perfici per vnu tantu sacerdotem qui presentatus per. xl. an. stetit in beneficio gl. antepe. in prin. in. c. cum ecclesia sutrina. de cau. pos. et propri. hodie est tex. in. cuz de beneficio ibi, vno vel pluribus, et ibi gl. de preb. in. vj. Jsta opi. gsulendo sequutus est do. Alex. gsi. lxxiiij. in. iiij. vbi. i. ij. col. vult laicu posse prescribere iuspa. presen. p nota. per Jo. an. in regula quod alicui in mercurialibus. per scribentes. in. c. qrela. de elec. et in gsi. seq. Jte quia vbi tantu tempore possedit cuius initij memoria no hr i griu tale ius dr pscripsisse, eo quia talis pscriptio hz vis constituti.

constituti.in.l.hoc iure.§.ductus aque.ff.de aqua quoti.⁊ estiua. c.epm de prescri.in.vj.cum multis alijs similibus vsq₃ ad finē.ij. col.vbi dicit iurispa.non mere spirituale sed spirituali annexum. c.quāto.de iudi.⁊ ibi clare gl.ideo latius potest possidere ⁊ possidendo prescriber̄.c.filijs.cū precedē.⁊ sequētibus.xvi.q.vij.⁊ hoc solum limitat procedere in ecclesia non collegiata. Si aūt esset collegiata tunc t₃ contra,q₂ esset ius mere spirituale ꝙ nō potest per laicū possideri.d.c.quāto.c.sacrosancta.c.massana.de electio ⁊ talia mere spiritualia nunquam possunt per laicum exerceri nisi in casibus voce expressis.singularis est glo.in.c.fina.xxiij.questio.prima alias potuisset allegare.c.adrianus.cum sequen.lxiij. dist.⁊ ibi Archi.in summa.

5 ¶Secundo limitat,vt procedat talis †prescriptio cōtra diocesanū ⁊ ꝯ alios prelatos quibus cōpetit prescriptio,nō ꝯ papam vel eius legatū. Unde papa vel eius legatus poterūt conferre tale bñficium existēs in iurepa.acquisito prescriptiōe absq₃ aliqua mētione iurispa.vel derogatione.eo q₂ ꝯ papam prescribat̄ cum sit ordinarius cunctoꝝ.c.cuncta per mūdū.c.p principalē.ij.qō. iij.⁊ totus mundus dicit̄ eius diocesis Bal.in.l.rescripta.C.de precib.impe.offe.vbi dicit oia bñficia quo ad papā censeri manualia. Istam opi.seq̄t Alex.in consi.lxxv.in.iiij.vol.in.ij.columna.secus si esset bñficiu₃ iurispa.q₂ nō posset legatus cōferre.gl. pe.c.dilectus.de offi.leg.latius dixi in.xxxi.q.j.in parte.vj. Istā opi.ēt tenuit Marsi.doc.Jo.an.in.d.c.querelā.in verbo,consuetudine.⁊ ibi gl.p illum tex.de elec. ¶Cōtrariū tenuit Arc.in.c. hortamur.lxx.di.latissime hinc inde arguens,⁊ finaliter concludens ꝙ iuspa.indistincte non posset prescribi p laicos p plures rōnes quas breuitatis cā omitto. Sed tñ,q₂ in ꝯriam partem in puncto iuris sentio,put consuluerūt preallegati doc.ideo p Archi.adductis,que magis obstare videantur opi.Fede.⁊ Alexā. rñdere cū venia curabo.faciunt multa premissa,q₂ iuspa.ex gratia conceditur.c.iij.eo.⁊ gratia nō d₃ trahi ad exēplum

6 † S₃ temerarium ⁊ indignū est aliquē propria auctoritate sibi presumere ꝙ romana ecclesia specialibus inspectis beneficijs alicui voluit indulgere.c.sane.de priuileg.si est temerariū ⁊ indignū ꝗ mala fide possidet.c.vigilāti.⁊.c.qm̄.de prescrip.⁊ sic non d₃ posse prescribere. Solutio,dico ⁊ ante premitto in qōne ⁊ rñsione Fed.⁊ ale. sp presuppono ꝙ interuenit bona fides ex parte prescribētis vt prefati presupposuerūt.no.gl.in sum.xvj.q.iij.vbi vult ꝙ interueniente prescriptione ⁊ bona fide acquirit̄ verū rei dominū vt ibi. modo dico ꝙ vbi quis est in bona fide tanto tpe cuius rei memoria non h̄r ꝯria vel p.xl.annos,tunc tollit̄ oē ius ⁊ acquirit̄ prescribenti,vt late in.d.q.in titu.C.de prescrip.xxx.anno.si prescribit mediante iure ergo legitima.l.iuste.ff.de acqui.pos.⁊ sic non assumit sibi qs ex ꝓpria auctoritate ꝙ alicui ex speciali priuilegio cōcessum est,sed assumit ꝙ est a lege inductū sc₃ prescribere ꝙ optime pōt vt in toto ti.de prescri.C.⁊ toto ti.extra de prescri. c.si virgo.xxxiiij.q.ij.⁊.d.iij.q.non ob.ꝙ gratia non extendatur q₂ dico ꝙ non d₃ extēdi p hoiem,sed p legē bene pōt extendi,vt J.probabo.ex quo ergo lex induxit prescriptoinē ⁊ cōsuetudine₃ de omni iure.ergo ēt tale ius d₃ posse p laicū prescribi,cū non sit mere spirituale intelligendo de omni iurepa.ꝙ h̄r in ecclesia non collegiata,nō ēt obs.dum dicit ꝙ parochiani

7 †sp dicunt̄ idē populus,l₃ in pte vel in totū mutatus fuerit.l.proponebat̄.ff.de iudi.⁊ iste populus a principio habuit malā fidē,q₂ sciuit se presentando vsurpare ius,ꝙ ad se sciuit nō ptinere aut ignorauit,⁊ tūc fuit supina ignorantia,que nō d₃ prodesse,q₂ ꝙ meum nō est ad alios ptinere credere debeo.l.cū querabat̄.C.vnde vi.⁊ sic sunt tria implicita argumēta. Ad que primo dico ꝙ l₃ populus mutatus dicat̄ idē,hoc est p legis fictionē,vt gl.estimaret.in.d.l.proponebat̄,que nō h₃ veritatē nec rei substantiā d₃ imutare.l.in rebus.C.de iureiuran.l₃ enim dicat̄ idē populus quo ad nomē.nō tñ sequit̄,ergo est idē quo ad substantiā.potuit enim populus p̄cedēs habuisse malā fidē ⁊ sequēs bonā. Regula iuris,q in locū alterius succedit,licitā h₃ ignorātiā.ff.de reg.iur.vnde in dubio d₃ presumere suum predecessore₃ habuisse bonā fidē,cū in dubio quilibet presumat̄ bonus.l.merito.ff.p soc.simile videmus in homine,in fi.l.proponebat̄.ff.de iudic.homo.xxx.anno.est idē q fuit ⁊ trium annoꝝ quo ad corpus ⁊ famā,non sequit̄ est idē quo ad actus hominis legalis,quia homo.xx.anno.potest contrahere matrimonium,testari ⁊ alia que non potest impubes.

8 ¶Scōm argumētū †nego ꝙ fuit populus in mala fide,q₂ in dubio non est mala fides presumenda presertim in vno toto populo,potest esse ꝙ vnus populus bis vel ter presentauit renouatur populus ex magna mortalitate presuntatus durat in prebenda ad.lx.an.subsequens populus sp potest esse in bona fide credendo precedētē habuisse ius presentandi ex legis beneficio vel ex alia iusta cā,idē potest eē si ponamus exēplū in vno tm̄ laico qui alteri successit qui pluries presentauerat.nā successor qui non est in bona fide poterit prescribere,⁊ sic non interuenire aliquod pactū hic presupponēdo bonam fidē ⁊ ita euitantur multa argumēta p Arc.contra istam partem adducta qui psupponit ꝙ ꝯfuerit populus vel laicus prescribens in mala fide.sic non ob. tertium dum dicebat,aut cōstat laicum habere malā fidē aut ignorat,q₂ potest dari medium sc₃ ꝙ quis ꝓbabiliter se habere ius bonum putat,q₂ vidit predecessorem suum pluries presentasse. ipse ēt vltimo loco presentat ⁊ illa p̄sentatio admissa nemine cōtradicente durat p.lx.ann.vel circa,dūmodo per.xl.an.durauerit inducitur prescriptio ēt ex illo vnico actu cōtinuato p.xl.ann. gl.ante.in.c.cū ecclesia.de caus.pos.⁊ p.c.cū de bene.ibi vno vel pluribus.de pbē.in.vj. Etiam dato ꝙ precedēs populus habuisset malā fidē non video quare successor non potest habere bona₃ d.regula.qui in alterius ⁊ in regula cū qs in.vj.multum facit. c. cura.cum gl.ij.in.fi.de iurepa.que vult ꝙ l₃ antecessores fuerint in mala fide accipiēdo eccle.dotatā a laico sine epi consensu,tamen ex quo antecessores possiderunt,possunt ⁊ successeores prescribere.simile in.c.de quarta.de prescri.⁊ in primis.ij.q.i.c.si sacerdotes.xvj.q.iij. Itē nō ob.ꝙ dicit Archi.de vsurpatione ⁊ de peccato ꝙ est voluntas retinēdi vel consequendi ꝙ iustitia vetat sm̄ Aug.vel sm̄ Ambro.peccatum

9 †est opus iniquitatis,s₃ p̄sentans sine iurepa.facit talē iniquitatem,ergo non d₃ ēt posse p̄scribere,q₂ dico ꝙ nō facit contra iustitiā,sed s₃ iustitiam ⁊ equitatem in iure scriptā que cōcedit bonefidei possideri prescriptionē dictis iurib⁹ ⁊ laicis successores pñt ee tales,ergo hēo itētu₃. ¶Ultimo dicit non obstare.c.querelam.ꝙ loquit̄ in prin.ibi s₃ ipse ad quem p eleccionem populi de antiqua consuetudine ptinet electio in parte referente iura que verba probant,vel quod consuetudo fundabatur sup iur.permisso ex iurepa.⁊ ita intelligit verbum ꝙ postea sequit̄ salua questione iurispa.inter ecclesiam ⁊ oppulum,vt ibi esset questio iurispa.ꝙ competebat ex vi iurispa.id est fundatione,datione fundi,⁊ dotatione s₃ Hostiē. p.c.fi.eo.ad.c.cū ecclesia sutrina.vbi ius eligendi ex consuetudine acqsitum dicitur per monachos ex triplici actu.J.de cau.pos. ⁊ ad.c.ea noscitur.de his que fiunt a prela.sine consensu capituli.vbi ex legitima consuetudine pōt Ab.eligere sine capitulo,nō forte rñdet,q₂ loq̄t in ecclesiasticis psonis,ꝗ talia mere spiritualia pñt acqrere vt Pano.in.d.c.quanto. Sed q₂ opi.Fed.Alexan.⁊ mea fundatur super illo.c.querelam.ꝙ loquitur in populo laico,ideo dico cu₃ venia veritatis dicēde,quod non procedit solutio data p Archi.⁊ Hostiē.ad illud.c.primū.fateor Arch. dictū quod in princip.dum loquitur de consuetudine sunt verba narrantis iura sua,

10 †que l₃ nō dñr probare vt nota moderare,in. l.cetera.§.j.de lega.j.dico illud ꝓcedere vbi lex vel canon postea decideret contrariū. Sed in.d.c.papa non decidit contra illam narratione₃.imo absoluit ibi papa presentatum in virtute illius ꝯsuetudinis ab oi molestia aduersarij,assignat rationem quia cōstitit populū esse in quasi possessione presentandi,sed ille dicitur in quasi possessione presentandi,qui presentauit,⁊ credit se habere ius presentandi bona fide.licet non vere sit patronus.text.est clarus in.c.ꝯsultatiōibus.de iure pa.⁊ ibi gl.⁊ l₃ postea declaret̄ non patro.tñ presentato ⁊ instituto remanet ecclesia,ergo competit ius presentan.non semper ex vi iurispa. Nec obst.qō postea sequit̄ in tex.salua.q.sup iurepa.⁊ ista verba intelligunt̄ de propria vt iurispa.qñ quis esset ꝓprie patronus verus.p.d.c.si sm̄ eos.q₂ dico.qō hoc diuinare est ad ista duo capitula.in ꝯ vero.c. ꝯsultationibus vbi dicitur quod iuspatro.etiam ex parte illius qui nō est vere patro.sed in quasi pos.presentandi,puta ex bona fidei.ita pōt etiam intelligi.c.querelā.⁊.c.fi.de iurepatro.que generaliter loquit̄ argu.l.de pretio.ff.de public.sic ergo apparet qō licet non sumat̄ argu.ab illis verbis narratiuis.c.querelā.tamen adhuc posset sumi argumetū,q₂ papa decidit sm̄ illa verba narratiua.gl.est in verbo,post facto.in.c.auditis.de elec.in.l.vnica. in tertia lectura.C.quando non pe.par.cū concor.per Jas.ibi,⁊ in.l.illam.C.de collatio.secus qñ contra illa verba decideret.

11 ¶Infert deinde ꝯclusionē † qō nō p̄scribit̄ aliquo tpe qō cū pacto possidet̄.c.illō.xciij.di.c.nulls.c.di.c.si diligēti.de p̄scri. Nec potest aliquid ꝯsuetudine induci que ecclesiasticis obuiet ꝯstitutionibus vel iuri cōi. Ad hoc dico qō non est in peccato qui est in bona fide,id est in quasi possessione presentādi ⁊ prescribit cu₃ faciat actū licitū ⁊ a canonibus permissum.toto titu.de prescriptio. Nec ista consuetudo prescribendi dicitur iuri communi cōtraria,quia licet habendo respectum ad.c.decretum.⁊.c.noue

rint.x.q.j.iura antiqua in quibus disponitur bona ecclesiastica esse in episcopi cura, tamen ex quo per alia iura noua dispositum est iuspatro. esse apud laicos p.c.quicunqz.c.frigentius.c.filijs. xvj.q.vij.c.ij.c.nobis.de iurepa.ergo etiam videt quod laici pscribendo non faciunt cōtra iura cōia, sed sz ius, ideo talis cōsuetudo prescribēdi dicit realis ex quo non est contra ius cōe. Itez dico qd aliqñ est dare ꝯsuetudinē ꝯ ius cōe rōnabilē, ⁊ talis ꝯsuetudo dr rōnabilis diuersis rōnibus ꝯsideratis ius.n.cōe disposuit ꝙ eps tractet negocia cū ꝯsilio capituli.c.nouit.extra de his q̃ fiunt a plato sine ꝯsen.c.alias irritant vt ibi. Istud ius fuit rōnabile, qz firmius est iudiciū † qd plurimorū snia ꝯfirmat.c.prudentiā.de offi.deleg. Tamē consuetudo inducit ꝯ istud ius.c.ij. de ꝯsue.in.vj.q̃ ēt est rōnabilis alia rōne ꝯsiderata vt facilius expediant negocia, ⁊ sic duo ꝯria pñt simul esse vera diuersis ꝯsideratis rōnibꝰ, sicut nubere, ⁊ nō nubere.c.nuptiarū.xxvij.q.j.Jas. in.l.ij.p gl.liberis.C.de in ius voc.⁊ sic posset induci ꝯsuetudo pscribēdi, qz vno iure ꝯsiderato, nō est ꝯ ius ꝑmittēs prescriptionē lz videatur ꝯtra aliud, tñ hoc nō est multū ecclesie nociuum, vt J.dicā. Multa insuper facit argumenta ꝑ parte ista, postmoduz facit seximēbrem distin. quō sex vijs ecclesie subuenit, electiōe, nominatione, postulatione, collatione, ⁊ omnibus istis per ecclesiasticas personas alijs duobus etiā per laicos vt in presentatione ⁊ petitiōe. Sed per ista dicta sua nō recedo ab opi. Fede.⁊ Alex. quā tenuit Marsi.pceptor Jo.an.vt.S.dixi. Tenuit ⁊ Hugo.in. c.sic viue, ⁊ in.c.si quis monachus per illa iura vbi populus eos eligebat in prelatos de quibus ibi.xvj.q.j.⁊ ibi gl.in summa. Inno.in.c.qd quis in verbo, ad vsum.de ele.vbi dicit ꝙ si quis laicus ex ꝯsuetudine hret vel ex priuilegio qd posset interesse electioni nō irritaret vt ibi p Cōpost.in.c.capitulū.de rescrip.⁊ ibi Joan.and.versi.querit si ꝯuenerūt post gl.prope finē. Jo.de deo in.q.iij.que fundatur super pñtatione populi. Hanc opi.firmat c.gñali, ⁊ ibi gl.antiqua prescriptione.⁊ ibi Pau.de leaza.relatus per Gemi.de elec.super.d.gl.qui dicit ꝙ imo etiā sine ti.hēbit locū talis pscriptio sed sola bona fides sufficit. †Et ponit nota.limitationē ad.c.penul.de pscri.lib.vj.vbi qñ aliquid pscribitur qd est ꝯtra ius cōe non sufficit bona fides tantū sed requirit tit.h.d.esse verum in actu creato ⁊ alicui quesito persone p ius cōe, secus in actu nondum creato, sed qui prescriptione acquiritur q antea nulli erat attributus, qz lz ei ius cōmune prescribendo videatur resistere, tamen qz post actum perfectū id est perfectam prescriptionē ius cōe ei assistit, ideo non requirit aliquis titulus, sed bona fides sufficit, vt i.d.c.generali ꝙ loquit in prescriptione iurispat.eligeñ.ꝙ est valde aureum dcm̄. Firmat gl.cōsuetu.alleg.bona iura in.c.querelā.de elec.gl.in.c.fi.in verbo nisi de cōsuetudine Panor.ibi dt satis esse cōsuetudinē nō esse peccati nutritiuā ad hoc vt dicat rationabilis vt possit induci lz non tendat ad felicitatem eternam.c.cum dilectus.eo.

14 ¶ Quarto †facit qz ex tali prescriptione nō multū grauat ecclesia, eo qz lz habeat presentare, nō tamē dicit dare aliquod ius psentato, sed eps pōt reijcere talē presentatū, si non vidit eum sufficientem. Arc. in.c.decernimus.xvj.q.vij. Itē ꝙ ecclesia teneat alere pronum egenum hoc nō est grauamē, qz de residuis alit q̃ alias sūt pauperū cū bona ēt clericoꝝ sint pauperū.c.qm̄.xvj.q. j.gl.in.c.quicūqz ea.cā.q.ij.nota. Pano.in.c.q̃to.de iudi.in.ij. col.vbi dicit psentationē nō esse qd spirituale, ⁊ ꝙ nō magnū qd dicit hre ipse patro.ex ipsa presentatione, facit dcm̄ Archi.in.c. monasteriū.xvj.q.vij.vbi dicit iuspa.nō esse dñiū sz sollicitudinē fuitij. Hugo.idē i.c.frigētius.xvj.q.vij.facit.c.dcernimꝰ.ea.q. Cum ergo iuspa.non cōtineat grande grauamē cōtra ecclesiam ⁊ omnis cōsuetudo admittit ꝯ ecclesiam, que non sit ꝯ neruū ipsius.c.j.de ꝯsuetudie, ergo ēt ꝯsuetudie poterit pscribi iuspronatus. ¶ Quinto facit vltra.S.allega.qz negari non potest iuspatrona.cōcessum non esse locis.c.iij.eo.c.nullus.c.adrianus.c. in sinodo, ⁊ quasi per totam.lxiij.di.⁊ hoc omnes fatentur si ex gratia cōcedit, ergo ēt ex cōsuetudine, qz ꝯsuetudo ⁊ priuilegia equiparantur.gl.antiquitas.in.c.qz p ambitiones.lxij.di.c.cū cōtingat, de foro cōpe.ibi ex cōsuetudine vel indulgentia. melior text. in.c.ea noscit, de his que fiunt a prela.fine cōsensu capituli.ibi.p batio.consuetudine vel data libertate, ⁊ ibi expresse glo.

¶ Sexto facit tex.in.c.generali.in verbo, antiqua cōsuetu.⁊ ibi glo.de consuetu.in sexto.

15 ¶ †Septimo facit, qz iuspa.potest esse apud laicū, vt gl.expressa in.c.pie.c.seq.c.quicūqz.xvj.q.vij.que loquitur de fundatione, dotatione, aut ditatione, ergo eodē modo p aliū quēcunqz modum legitimū, vt.J.latius dicet in.ix.parte quomodo transferat, ⁊ est tex.in.c.consultationibus.eo.si pōt possideri, vel quasi possideri cū incorporalia proprie non possideant.c.cū ecclesia.d cā. pos.c.conquestus.de foro cōpe.ergo cū p laicū possit quasi possideri necessarium erit dicere ꝙ ⁊ potest prescribi.c.i.de prescrip. in.vj.gl.in sum.xvj.q.iij. ¶ Istā opi.postq̃ iam oia precedentia scripserā reperi Jo.an.cumulatissime armatē ⁊ ob omni impulsu ⁊ obiectione cōtra protegentē ⁊ attestantē Nicolaum papam quartū hāc.q.cū de facto verteret in curia ꝯ parochianos ecclesie.S.Cecilie de Flo.qui sacerdotē presentauerūt, cū noluisset diocesanus presentationē admittere, appellauerūt ad papā, ⁊ fuit lata sententia pro populo quā papa confirmauit ⁊ executores dedit, ⁊ ipse Jo.an.habuit litteras in manibus bullatas. Maxime institit Jo.an.circa istā regulā vt Marsilium preceptorē suū defenderet cōtra Archi.in.d.c.hortamur.ij.di.ꝙ parochiani ñ possent pscribere iuspa.pñ.suū parochi.vl plebanū, cuius de directo tz ꝯriū prefatus Jo.an.in regula, ꝙ alicui gratiose in merendē opi.videtur sensisse in.c.cum venerabilis.supra verbo, tēporalia, remittēdo se ad no.in.d.regula. Hanc opi.dixit Panor.in.c.querelam.de elec.cōmuniorē oēs modernos sequutos

16 fuisse. †Sed ipse tz ꝯ per rōnem quā dicit inconuincibilē eo, qz laicus nō potest possidere spiritualia, ⁊ p ꝯñs, nec prescriberetur. c.cām de prescri.in.i.no.c.massana.C.de sacrosan.eccle. ita nec ius annexū spiritualitati, sicut est ius presentandi, qz de connexis idē est iudiciū.c.q̃to.de iudi.c.preterea.de transa.de iurepa. Lz ex.S.dictis satis putē ad hoc argumētū responsum, tñ br dico cōsequentiam esse falsam, qz iuspa.quasi possidet per laicū, nec qz annexum si spiritualitati per hoc impedit esse apud laicum.c.cōsultationibus.c.cum seculum ⁊ pluribus alijs.de iurepa.c.filijs. c.frigentius.c.quicunqz.xvj.q.vij.⁊.c.ex literis.de iurepa. Et si illa ꝯsequētia esset vera sequeret ꝙ nullus laicus posset esse patro.verus. Cuius contra.dicit in.d.iuribus. Item sequitur ꝙ ius pa.cum vniuersitate transire nō posset.ꝙ est cōtra.c. ex litteris. de iurepa.⁊ ibi Panor.est gl.ad regulā ꝙ de connexis idē iudiciuz dōm, ergo esset ꝙ laicus nō posset prescribere sicut nec emere spiritualia, dico negando ꝙ illa regula cōnexoꝝ non sp pcedit vt videmus in iurepa.ꝙ accessoriū venit cū tpalibus, ꝙ probat in.d.c.ex literis.⁊.c.de iure.eo.⁊ tñ certum est ꝙ spiritualia non possunt vendi.d.c.de iure. Ita remittit Panor.de ista regula in.c.quanto.ad.d.c.ex literis.vnde ergo apparet opi.Federi. ⁊ Alex.de iure procedere etiam cum omni fauore ecclesie, qz parochiani regendi per ipsum plebanū merito deberent posse presentare quem scirent sufficere ⁊ pro eorum vtilitate valere, vt dixit Jo.an.in.d.regula.non ergo esset inconueniens ꝙ parochiani debeant posse prescribere, vel alij laici cum bona fide.

¶ Istāmet opi.videt sequi Pan.in.c.dilectus.de offi.leg.ꝙ pscribat iuspat.tanto tpe cu.us initij memoria non est in cōtrariū alle.Jo.an.in.c.ij.de preben.in.vi. Cū igit ista sit doc.opi.cōmunior ꝙ laicus cum bona fide possit iurispa.prescribere vt.S.satis clare deductum est, ⁊ cōis consuetudo eam sequit, vt per literas pape Nicolai quarti de quibus.S.p Jo.an.talis prescriptio non sit multum ecclesie nociua, cum patro.non solum adueniat ad cōmodū, sed ad incōmodū.c.decernimus.xvj.q.vij. Minime tenere aut iudicare cōtra cōmunem opi.⁊ consuetudnem que certaz habet interpretationem auderē.l.minime.ff.de legib. Bartho. in.l.assiduis.C.qui pot.in pigno.habeā. †Os esset in celū pone

17 re, qui aliter vellet iudicare quā papa iudicauerit in eodem, vel simili casu, vt in ista prescriptione, vt.S.dixit referendo Jo. an. in. c.in casus.de sentē.⁊ re iudi. Quis ergo tāte superbie fastidio tumidus est vt regulā sensum contēnat quē in sentētia ferenda habuit vt alter venit iudicare, vel tenere quam ipse tenuerit.l.si imperialis.C.de legi.§.sed ⁊ ꝙ principi.insti.de iure natu.gen.⁊ ciui. Presertim cū nō habeamus legem expressam in contrarium sed plura iura sunt pro cōi, ergo intripide tenenda est cōis opin. nec male diceret, Aduocatus vel iudex aduocare, vel iudicare aut consulere si bm hanc cōem opi.consuleret vel iudicaret.bar. in.l.pe.C.de pena iudicis qui male iudi. Mode.in.l.diuortio.§. si fundum.ff.sol.mat. Ale.in.l.cum prolatis.ff.de re iudi.in.ij.co. ⁊ seq.in prin. Patronus vero qui vult hanc prescriptionē pbare fundauit se in pluribus pñtationibus cum cursu tpis factis Panor.in.d.c.querelam.de electio. Bald.in.c.i.§.si vero vassallus.quid sit inuesti.

SVMMARIVM

1 Iuspatronatus an possit taliter defendere a priuilegio vt qs efficiatur patronus ex speciali priuilegio alicuius ecclesie libere.

2 Papa nunquid possit contra ius positiuum, ⁊ an cōtra legem euangelicam

1 PRo sexta cã quero †An iuspat.potest eo.mõ descẽder a priuilegio,vt qs efficiat pro.alicu ius ecclesie liber ex speciali priuilegio.Bř in hac.q. dic o q̃ põt,ꝛ prio vtoꝛ tali rõne.Certũ est .n.iuspa.esse inuẽtũ õ iure positiuo,summus enim põtifex cũ toto cõcilio concessit hoc ius laicis posse acqri ex causis.s.enumeratis ,de quo hř in Toletão ꝯcilio.c.qcũqꝫ.xvj.q.vij.c.pie mẽtis.c.se.c.filijs. xvj.q.vij. c.decernim⁹.e.†Sꝫ in actibus respiciẽtibus ius positiuũ,Papa põt dispẽsare imo ẽt ꝯ legẽ euangelicã ꝛ ꝯ apl̃m vbi cessat rõ illo rum,puta in casibus in qbus dispẽsauit Christus de qbus in sacra scrip.ꝛ de qbus nõ apparet in scriptura recurrit ad papam c.qõcũqꝫ.xxiiij.q.j.puta vbi non dispẽsat ꝯ vl̃em statum ecclesie vel ex multis casibus colligit.in.c.sunt quidã.xxv.q.j.lꝫ in fi. de testi.xv.q.vj.c.iuratos.xxxiiij.di.lectoꝛ. Pano.in.c.p venerabilem.qui filij sint legi.p.c.i.de imu.eccle.Inno.in.c.cũ ad monasteriũ.de sta.mo.õt in his que sunt iuris positiui papa dispẽsat pro velle.Ant.in.c.j.de ꝯsti.Barb.ꝯs.j.col.xviij.dũmodo non dispenset in his que ptinẽt ad articulos fidei,qꝛ illa sunt precepta diuina legis nature tanq̃ principia pratice nõ ex terminis, qꝛ tẽdũt ad fi.bonũ appetẽdũ ꝛ malũ mortis fugiẽdũ.s.peccati, qui oino sunt insdispensabilia,ideo dr̃ ius naturale imutabile. c. ius naturale.ij.di.§.sed naturalia.institu.de iure naturali.Ratio quare super istis nõ possit dispensare,est qꝛ rõ legis nature que ẽ illud q̃ dñt illa duo pricipia.s.fina.bonũ appeteñ.ꝛ malũ eterne mortis fugieñ.penitus ẽ ab illis inseparabilis,vnde sup illis nõ põt dispẽsare,sꝫ cũ respicientibus ius positiuũ rõ sit multũ a dispositis separabilis in iure,ideo a cessante rõne,vel alia rõne militante poterit dispensare,vt patet i omnibus casibus sup quibus quotidie dispensat papa quod potest eam iustificare.

3 ¶Scd̃o q̃ põt†dispensare facit,qꝛ papa dicit generalis dei vicarius assumptus in plenitudinẽ potestatis,vt possit in oibus occurrẽtibus ꝛ necessario expediẽdis ꝯsulere.c.qõcũqꝫ.xxiiij.qõ.j. Matthei.xvj.ꝛ qꝛ vniuersaliter loquutus est Pet.nihil excepit a iurisditione ipsius Petri.c.si romano.xix.di.c.solitis.de maio.ꝛ obe.que ꝟba exponit Inn.in.c.ꝗ̃to.de ꝯsue.vt intelligit p viam ꝯstitutionis precepti,ꝛ q̃ sit generalis vicarius in plenitudinẽ.c.non sunt.de peni.di.i.c.libellis.xx.di.c.qui se scit.ij.q. vj. si põt in oibus necessario occurrẽtibus ꝯsulere ꝛ prouider,ergo ẽt poterit alicui ex priuilegio ꝯcedere iuspa.in ecclesia,sicut in simili videmus q̃ põt interponere auctoritatẽ sup totali alienatione bonoꝝ ecclesie ẽt romane ꝫ Bal.i.l.pe.C.de bo. que lib.ꝛ in alijs occurrẽtibus,ergo ꝛ in casu nostro.Iteꝫ videmus q̃ de plenitudine ptãtis põt ab aliquo auferre prebẽdas cũ cã,vel sine cã Ias.in.l.barbarius.col.viij.ff.de offi.preto.Car.in cle.j.vt lit.pẽden.ix.q.iij.c.per principalem.c.cuncta p mundũ.j.ꝛ seq.ea.qõ. vbi dicit hr̃e ius iudicandi ꝛ absoluendi in oibus casib⁹,nec alicuius subest iudicio,ergo ẽt poterit dare iuspa.ex priuilegio.hř i c.proposuit.de cõces.prebẽ.ꝛ ibi Pan.in quibus pt dispẽsare.

4 ¶Tertio†principaliter p.c.adrianus.ꝛ in.c.synodo.lxiij.di.vbi apparet papã vocasse regẽ Francie in auxiliũ cõtra quosdã hostes ecclesie,ꝛ qꝛ hostes superauit ꝯcessit ei Adrianus papa cuꝫ tota synodo ius ꝛ potestatẽ eligẽdi pontificẽ ꝛ ordinañ.sedẽ apostolicaꝫ,si ibi concessit illud priuilegiũ,ꝛ alia que sequit ibi.ꝛ i.c. seq.de tota ecclesia sub pena excõicationis ꝯfacientiũ,ꝗ̃to ergo fortius poterit iuspa.cõcedere ex priuilegio.sic videmus q̃ solus papa põt cõcedere alicui laico ius electioni interessendi plati ecclesie collegiate cõtra ius cõe,vt no.in.c. nobis. de iurepat. ¶Quarto ꝛ vltimo,qꝛ veritas prestringit paucis cũ papa dicat ordinarius cũctoꝝ.ꝛ totus mũd⁹ dr̃ ei diocesis.d.c.cũcta p mũdũ.c.p principalẽ.ix.q.iij.Itẽ dicit q̃ ẽt oia beneficia sint ei manualia. Bal.in.l.rescripta.C.de preci.impe.offe.Ideo cõcludo q̃ alicui potest dare iuspa.priuilegio alicuius ecclesie non patronate ante.Idẽ tenuit Alex.in.d.cõsi.lxxiij.in.ij.col.in.iiij.volu. Idẽ videt tenuisse Fede.consi.ccxxxiij.arguendo de consuetudi

5 ne ad priuilegiũ,vt est bonũ argu.vt.s.in cã precedẽti.†Itẽ papa dicit potentissimus sacerdos.c.nulli fas.xxv.q.i.q̃ non esset si non posset cõcedere iuspa.Itẽ pape est data omnis iurisditio. Actuũ.xi.c.est ꝛ aliud.xxiij.q.i.vnde tꝫ Barba.in.d. cõsil.i.in viij.col.ꝛ p totũ,q̃ solus papa põt regere ꝛ deliberare ꝛ administrare sine ꝯsilio cardinaliũ ꝛ epõꝝ,qꝛ ipsi soli data est dicta potestas.d.c.xvj.Matthei.alias nõ diceret potentissimus.intelligit enim suplatiuus de supremo,que supmitas nõ dat vbi aliqd deficeret.Itẽ adequat quadrata rotundis.Host.in.c. cũ venissent.de iudi.Itẽ est maioris auctoritatis q̃ sancti.d.c.de libellis ij.di.ꝛ ibi glo.Nec sibi põt dici,cur ita facis.c.in memoriã. xix. di.ergo cõcludo q̃ ex priuilegio poterit acquiri iuspatro .pinde acsi ex aliqua de predictis.v.causis acquireret.s.fundatione,dotatione,ditatione,datione fundi,raparatione.Itẽ prescriptione ex priuilegio.facit qõ in simili tꝫ Io.an.in.c.ij.de preben. in.vj. i ij.col.vbi dicit ex priuilegio posse cõcedi laico vt ecclesias cõferat,ꝛ vt decimas pcipiat lꝫ de iure non possꝫ.ꝛ ibi Gemi.que tñ sunt spiritualia,ergo facilius dabit ẽt iuspa.q̃ nõ est ,ppřie spirituale,sed spirituali annexũ.gl.in.c.pie mẽtis.xvj.q.vij.¶Nunc ãt dõm restat †vnde iuspa.liberti proueniat,quã qdẽ materiam

6 vt breuius potero absoluã cũ alia nimis se extẽdat, ista ãt ñ multũ ,pficua sit lꝫ ambe multũ ꝯformitatis hẽant quo ad diffinitionẽ,vt.s.in i.pte apparuit,qꝛ ambo cõpetũt patronis pp bñficia collata ecclesie vt liberto.c.pie.c.frigentius.xvj.q.vij.l.j.§. cum patronus.ff.de offi.prefec.vrb.Itẽ quo ad emolumẽta vtriqꝫ ex tali iure competentia,vt.j.apparebit in.vj.parte.Prouenit aũt istud iuspa.ex pluribus causis.

¶Prio ex spontanea manumissione q̃ꝫ qs facit õ suo suo qũocunqꝫ ꝗ̃sito,ꝛ illud q̃ dico de patrono,masculo,idẽ ẽt intelligo de patro.qꝛ ita põt manumitter femina sicut masculus sicut ꝛ.s. dixi in alio iurepa.posse mulierẽ fieri patronã fundatione,vel ex alijs causis siue femina sit vxoꝛ testatoris siue filia,siue masculus siue femina fauore libertatis nõ hř ratio manumittẽtis.l.j.in fi. .C.cõmu.de manumis.nec ratio modi manumittendi nec etatis manumissi, vel manumittentis dũmodo sit maioꝛ.xx.annis manumittẽs inter viuos.vl̃.xviij.annũ attigerit qñ testoꝛ vult manumittere.§.cum autẽ.insti.q ꝛ ex quibus causis manu.pos.l.si minoꝛ.C.qui manumit.non pos.

7 ¶†Secundo fit quis patronus detectione collusionis,puta seruus facit sibi moueri litem a domino vel patrono,vt pronunciet ingenuus domino patiente,ꝛ colludente,cum posset cõtradicere. nã.si ,pnuncietur quis liber ꝛ aliquis detegat istaꝫ collusionẽ,efficit ille libertus detegentis.de istis duobus modis est tex.in.l.ad optimum.§.patronum.ff.de in ius voc.ꝛ ibi gl.detexerit.

¶Tertio per sñiam efficitur quis patronus,puta aliquis libertus dicit se ingenuũ,ego dico cum libertum meum,ꝛ ita pronunciat sententia,facit me patronum.d.§.patronum.argu.l.ingenum.ff. de sta.ho.l.res iudicata.ff.de regu.iur.

¶Quarto,si iuraui illuꝫ esse libertũ meũ in iudicio sicut ꝛ desinit esse libertus per ꝯriã sñiam ꝛ per iura.d.§.patronũ.isto mõ ꝗ̃situ iuspa.prohibet in ius vocare patronũ sine venia.non aũt dat successionẽ in bonis liberti sicut alij modi.l.si iurauero.ff.de iure pa. quia non proprie dicit libert⁹ sicut quando lata est sententia.

¶Quinto manumissione acquir.iuspa.puta fideicõmissaria,qꝛ qs fuit rogatus manumittere i testõ ꝛ tũc si fuit filius testõris grauatus,tũc ex tali manumissiõe efficit patro.quo ad illud qõ nõ poterit in ius vocari.l.xvj.quoqꝫ.ff.de in ius vocã.ꝛ i magnitudine poterit imponere opas ꝛ hꝫ ius succedẽdi p ꝯta.l.q ex causa fideicõ.ff.de bo.liber.secus si alius fuerit rogatus a testatore manumittere, quia non poterit imponere operas in manumissione, vt ibi,licet habet contrata.ꝛ alia iura.

8 ¶†Sexto,si hac lege emi,vt manumittã,si postea nõ huo fidẽ,fit liber per ꝯstõnẽꝫ diui Marci,ꝛ Cõmodi.de qua in.l.ij.ꝛ.iij.C. si mã. ita fue.ali.vt ma.ꝛ in.l.sꝫ si hac lege.in pri.ff.de in ius voc. quantũ ergo ad illius edicti dispositionẽ patro.efficit,ꝛ quo ad ꝯ tabu.l.j.C.de bo.liber.ꝛ hoc qñ nũmis meis emi.Si aũt nũmis datis ab ipso huo emi,vt manumittã,si postea frango fidẽ nõ manumittẽdo efficit liber,nec ego habeoꝛ p patrono.d.l.sed si hac .§.sed si suis,ratio diuersitatis est,qꝛ plus est fallere fidẽ ipsi seruo danti nũmos q̃ venditori, qñ meis emo nũmis.l.iiij.ff.de manu. si aũt manumitto lꝫ suis nũmis emero,nihilominus dicoꝛ patro. quantũ ad hoc,vt me in ius vocare nõ possit.l.j.C.õ bo.liber.Si aũt accepi a dño suo pecunias vt emerem ꝛ manumitterem,tunc efficioꝛ patronus quo ad omnia iura.d.l.j.ꝛ ibi glo.retinet.

¶Septimo si hac lege vendidi ancillã,vt si hac lege prostituta esset efficeretur libera.si emptoꝛ contra legem emptionis fecerit effi

citur libera, ꝛ emptoꝛ non efficietur patro. Sed venditoꝛ. d. l. sed si hac. §. prostituta. ff. de in ius voc.

6 ¶ Alijs ét multis † modis efficitur qs liber. ꝛ tñ nó acqui. iusp. puta si seruus morté dñi iuridice védicauerit accusando occisoꝛé ꝛ alias pseuerádo in iudicio filio pꝛoni in hoc negligéte. l. pe. i pñ cip. ff. de iurep. l. j. C. q. ex cau. fui. ꝑ pmio li. ac. ¶ Scḋo si aliqué de adulterina moneta fabricatoꝛé accusauerit. l. ij. eo. tūc recipit a fisco dñs pretiū ꝛ in alijs duobus casibus sequē. ꝛ illá. l. ij. dicit Bal. no. ꝑ ciuitatibus vt faciát iustitiá in expésis suis, ꝛ qs cogi tur védere fauoꝛe libertatis ꝛ publico. ¶ Tertio si qs detexerit raptū virginis preteritū dissimulatione aut pactione transmissuꝫ l. iij. C. quibus ex cau. serui. ¶ Quarto si qs desertoꝛé militie, ac cusauerit. l. iiij. C. ex q. cau. serui a nó dño efficiunť liberi.

¶ Quintus casus a. l. vnica. C. de lati. lib. tol. §. sed scimus, vbi si seruū egrotanté eiecerit publice dñs, nec eū alteri cómendauerit ipso iure efficiť liber, nec aliqua iura pro. reseruanť dño, qꝛ a sua domo talé repulit ꝛ fit liber ꝯ̄ eius voluntaté. ¶ Sextus casus in. §. seq. §. si qs ancillá alienauerit sub pactione ꝓstituať, vt. s. ꝛ si ꝓstituta fuerit efficiať libera, vel sibi reseruauerit manus iniectio né, tūc si ad dñm reuerteť aliquo mó, ꝛ ipse faciat cótra ꝯuétio

10 né efficiť liber ipso iure, dño a iurep. excluso. ¶ † Septimus, si ex volūtate qdá testóꝛis serui prelati funᵘ dñi ꝓcesserit vł steterit in feretro, vel ex volūtate heredis hoc factū fuerit, tūc stati efficie banť ciues romani seruato isto casu iurepa. dñis ne cui de vna li bertate iactari ꝯcedať. d. l. vnica. §. sed ꝛ qui dñi. C. de lati. liber. tol. ¶ Octauus si qs ageret ꝯ̄ seruū vendicáté se in suá libertaté ꝛ dñs obtineat. ná si tūc aliqs daret extraneus dño pretiū, vt eū manumittat, ꝑ talé manumissioné nó pót sibi acqrere iuspa. Sꝫ stati fit ciuis romanus ipse libertus nec eni ꝯsentaneum fuit vt q ptiū accepit hēret ꝛ iuspat. l. qui cū nūmis. C. de ope. liber. l. vni ca. §. illud. de lati liber. tol. ¶ Nonus, si quis alicui tradiderit an cillá suá vt liberá matrimonio eá dotando, vel sciens dolose ta cuerit eá seruá ꝛ dotalia instrumáta cófecerit, vel eꝫ liberá seruo suo vt libero in matrimoniū collocauerit, ná ipso iure efficiuntur ipsi liberi ciues romani seruato iurepa. §. sed ꝛ si quis lib. cū auc se. C. de lati. libe. tol. An auté matrimonium teneat declarat ibi glo. matrimo per. c. si quis liber. xxix. q. ij.

¶ Decimus si heres grauatus manumittere seruū sub códitio ne ante euētū códitionis manumiserit, ná si nó verificať conditio heres, qui eū manumiserit, remanet patro. l. vnica. §. sed ꝛ si sub códitione. C. de la. liber. tol. Sed ad heredes eius vadit iuspa. ad quos dꝫ ire de iure. ¶ Undecimus, si quis in testó, vel sine testó aliqué manumiserit, vel scripserit, vel nó scripserit, lꝫ dicat eū vel le esse libertū latinū, tñ ex quo illa libertas hodie sublata est, re manebit ille libertus ciuis romanus cótra dñi volūtaté, iurepat. ipsi dño seruato. §. illo procul. C. de lati. liber. tollen. ¶ Duodeci mus, si quis apḋ acta aliqué nominauerit libertū, vel filiū seruū ná talis efficiť pro iure liber ꝛ ciuis romanus, qꝛ indignū esset ꝙ dñs iterū illū seruū hēret qué filiū nominauit ideo vera libertate romana gaudet, nó falso dñi sermone qui filiū eum noiauit. §. si

11 miliqꝫ mó. C. de cadu. tol. ¶ Decimustertius casus, qui seruo in strumēta sue emptionis in presentia. v. testiū corruperit, vel lace rauerit, vel alterius cuiuslibet acqsitionis, siue seruo tradiderit, vel deleuerit, dum fiat in presentia. v. testiū, ne deť via furandi ip sis seruis, tūc tales efficiūtur liberi, sed isto casu remanet integrū iuspa. ipsi dño. l. vnica. §. ille aūt nouissimus. C. de lati. lib. tol. Ex istis nominatis casibus apparet iuspa. pꝛonis cópetere ex manu missione, vel qꝛ alias ad libertaté puenerit. ¶ Alius ꝛ decimus quartus casus in. l. i. ꝛ. l. eū. ff. qui sine manu. ad liber. pue. vbi vé ditus sub illa. l. vt in certo tpe manumittať si nó fuerit manumis sus lex facit eū liberū ipso iure. l. i. ij. ꝛ fi. C. si máci. ita fuerit. ꝛ ꝑ totū illū ti. Sed in istis casibus ꝛ illis positis in illo tit. qui sine ma. ad libe. perue. seruať iuspa. manumittēti, ex quo nó repiť ex presse peēptū, vel ab eis ablatū. Et sic poterit ad successioné ve nire, ꝛ ad alia omnia iura de quibus in titu. ff. de iurepa. ¶ Et de istis modis qūo qs efficiať liber, é glo. insti. ḋ liberti. in gl. aṅpe.

SVMMARIVM

1 Leges ꝛ canones quare iurapatronatus adinuenerint.

2 Laicis quare iuspatronatus concedatur. 4.

Beneficium in ecclesia patronata papa conferre potest sine lai corum presentatione.

3 Lata interpretatio est fienda in iurepatronatus.

Iuspatronatus in libertos quare concedatur manumittētibus.

¶ Pars quarta.

¶ Quare leges ꝛ canones iurapatro. adinuenerunt.

In hac quarta parte Uenit expli canda cá, quare iuspatr. ꝛ leges ꝛ canones adin uenerūt. in qua qdé pte me hř absoluá. Cū in ea ñ multa cadant dubia, seruato igiť ordine. s. posito

1 dicá. ¶ † Primo cám iurispa. eccle. quá ponit Host. in ti. eo. §. qualiter transfera. Et ꝙ laicus hēat iuspa. eccle. de gratia susti neť in remuneratione. p. c. qm̄. eo. ꝛ ibi Panoꝛ. in. j. not. c. si qs epoꝛum. xvj. q. ij. alias. n. in bóis ecclesiasticis nullū ius hēat nec se de illis intromittebat post dotationé, vel ditationeꝫ, aut funda tioné ecclesie oia ptinebát ad ipsam ecclesiam, ꝛ ad oꝛdinatioé epi. x. q. j. c. nouerit. c. decernimus. ꝛ gl. fi. in c. pie. xvj. q. vij. c. fi. de re. ec. alie. vel non. Nó aūt istius rónis ꝙ laicis concedať ex gratia pót esse, vt laici inuitētur ad fundatioñe ꝛ ecclesiaꝝ dota tioné, quá sensit gl. in capella in. c. nobis. circa mediū. de iurepat. ita sensit Archi. in. c. hoꝛtamur. lxxi. di. col. ij. Hug. in. c. pie. xvj. q. vij. Goffre. extra de elec. sacrosancta.

¶ Ex quo ergo ex beneficio, vel priuilegio aut gratia cóceditur hoc ius laicis, seqť ét ꝙ pꝛonus gaudebit illis priuilegijs qbus

2 priuilegiatus dꝫ vti in suo priuilegio. Istá illatioé facit Pan. in. c. qm̄. in. j. not. extra. e. vnde ergo fuerit, ꝙ papa poterit ꝯfer re bñficū in ecclesia pꝛonata sine pñtatione laicoꝝ, ꝙ nó posset ꝑ latus fm no. in gl. presentare, circa fi. in. c. cū dilectus, eo ꝙ non poterit eps in preiudiciū pꝛonoꝝ vnū oꝛdinare, patronis spretis, ꝛ si hoc faceret in verecūdiá epi remoueret. ꝛ pñtatus ꝑ pꝛonum oꝛdinari déret. c. decernimus. xvj. q. vij. imo nec legatus pape de beret hoc posse, qñ nó haberet mandatū ad hoc spále vel expol lens, ne retrahanť laici a fundatione, vel dotatione ecclesiaꝝ, so lus ergo papa dꝫ posse cóferre, qꝛ ex quo dat priuilegiū pót etiá tollere. regula eius est. ff. de reg. iur. Et est glo. expressa in cle. ij. in verb. apostolicis. de pre. sed lꝫ hoc pót papa, nó tñ vꝫ collatio, ni si papa expresse de tali iurepa. in collatione faciat expressam men tioné. si nó fecerit, tūc nó vꝫ talis collatio quasi subreptitia. Pa no. in. d. c. cū dilectus. in fi. eo. eandé. opi. tenuit Archi. in. c. pie

3 mētis. in fi. xvj. q. vij. ita ét tꝫ Zab. in. cle. ij. in. iij. q. † Scḋo pót in ferri, ꝙ vbi tractabiť de iurepa. ex quo est priuilegiū ꝛ gratia la ta fiet in eo interpretatio vt in alijs priuilegijs. c. cū dilecti de do na. cum ibi no. ꝑ doc. post glo. que alleg. plures cócoꝛ. c. qꝛ circa. in fi. de priui. c. visis. xvj. q. v. c. fraternitatis. ea. cá. q. j. l. fi. ff. ḋ có sti. prin. Sꝫ qꝛ istud priuilegiū é ꝯ̄ ius cóe vt ex. s. dictis in prin. huius ptis apparet, ꝛ qꝛ vř tédere ꝯ̄ libertaté ecclesiasticá. ió nó crederé ꝙ déret fieri larga interpretatio presertim vbi illa veni ret ꝯ̄ ecclesiam, qꝛ vbi nó apparet de iurepa. ecclesia in dubio ꝑ sumiť libera ꝛ sub epo nó sub patro. c. qm̄. eo. ideo amplius non céseť priuilegiū, lꝫ ius cóe. Bal. in. l. j. pe. col. ver. vnde queritur. C. de furt. Et priuilegium iuri cómuni confoꝛme, nó cófirmať ꝑ priuilegio. vt ibi Bal. ꝛ i auc. ois. C. cómu. de suc. ió cū iusp. ꝯce dať hodie ex cói iuris dispóne. nó me latius extédo ad ea q̄ pri uilegijs ꝯceduntur spaliter, maxime cū ꝯ̄ libertaté ecclesiasticaꝫ có

4 cessum videať vt. s. in prin. huius cause. † Cócludo igiť primam cám quare ius canonicū ꝯcedat hoc iuspa. laicis latius q̄ꝫ olim ex quadá pia remuneratióe erga pꝛonos ecclesie bñficiantes. vñ videmus ꝙ iuspa. ipsis subuenit in alimentis qñ egeni facti sunt vt no. in. c. quicūqꝫ. xvj. q. vij. Secunda forte potuit esse ratio vt non tantum remuneraret ius quātum vt alius. ad benefacień ec clesie per talem iurispa. concessionem inuitaret et hanc rationeꝫ assignare videtur gl. in. c. nobis. versi. in capella. circa mediū. eo.

¶ Cá aūt quare ꝯcedat in libertos iuspa. manumittētibus ipsos seruos expꝛimiť in. l. j. ff. ḋ bo. libe. s. ad remunerádū tá gráde bñ ficiū quod eis ꝯtulerant dñi eos manumittédo ꝙ céseť inestima bile. §. ea. insti. qui ma. nó pos. Hoc itelligo siue pꝛonus sit laicus siue ecclesiastica psona vel ipsa ecclesia, qꝛ pót ét hře tales liber tos. de qbus in. c. liberti. cū seq. xij. q. ij. vbi ét apparet ꝙ ecclia pót grauare suos libertos magis q̄ꝫ laicos vt ibi gl. liberti hř in. c. eps qui mancipiū. ea. q. c. iij. de reb. eccle. nó alie. Cū ergo ap paret vtrūqꝫ iuspa. esse adinuétū cá remunerádi, sequiť ꝙ iuspa. nó diceret mera dóatio. nó. n. donare dicimur qḋ i remuneratio né damus. l. sꝫ si lege. §. ꝯsuluit. ff. ḋ pe. her. l. aqlius. ff. ḋ do. hic se qť ꝙ lꝫ annexa spūalibᵘ spūalia céseanť, ꝛ laicis regłr nó ꝯpetať. c. q̄ꝫto. de iud. tñ iuspa. laicis ꝯpetet in remuneratioé. facit. l. in hemus. C. de sac. san. eccle. Bar. in. j. consti. ffoꝝ. fi. col. v̄. prerea.

SVMMARIVM

1 Patronus beneficij vel ecclesie in quo differat ab alio patro no diuersi iuris.

2 Patroni

2 Patroni ecclesie in quibus differant a patronis libertorum.
3 Patronus ecclesie qualiter quis fiat, et qualiter p̄ronus liberti.
4 Ecclesie patronus fit per priuilegium, sed liberti patronus non.
5 Iuspatro. eccl'ie pluribus causat̄ modis, liberti p̄ronatus vnico.
6 Ecclesie iuspatronatus spirituale iudicatur, aliud laicum.
7 Iuspatrona. ecclesiasticū nūquam apud plures possit esse insolidū.
8 Ecclesie iuspatronatus non querit̄ ad placitum, aliud autem sic.

¶ Pars quinta. In quo differant. patroni.

1 Sequitur videre † in quo differat patronus beneficij, vel ecclesie ab alio patro. diuersi iur. in qua quidem pte, q̄r d̄rie plures patebunt in seq. pte enumerādo effectus quos quodlibet iuspa. tribuit. ideo me paucis absoluā. Sciendū igit̄ est q̄ ambo patro. ecclesie et liberti conueniunt ex pte acq̄sitionis, q̄r sicut ex b̄n̄ficio ecclesie collato acq̄rit̄ iusp. in ipsa ecclesia vt. s̄. dixi in. j. cā et ceteris causis acq̄rendi iuspat. Itē quo ad diffinitionē, vt. s̄. vtrūq̄ diffiniui in prin. in. j. p. in fi. v. iij. Itē quo ad alimēta. l. si qs a liberis. §. solēt. et seq. ff. de lib. agno. c. decernimus. xvj. q. vij. eodē mō ēt acquirit̄ iusp. liberti ipsi patrono et b̄n̄ficio collato liberto. d. l. j. ff. de bonis lib.

2 ¶ Primo āt differūt † patroni ecclesie a p̄ronis libertorum, eo q̄r videmus, q̄n qs fundat, vel dotat ecclesiā, et sic efficit̄ patro. ex fundatione aut ex dotatione facta ad necessitatē tm̄, nō pōt aliquod onus īponere ecclesie, puta vt sibi teneat̄ dare certū cēsum annuū. c. i. et ibi Panor. ēt cū consensu epi. c. de cēsibus. et. c. preterea. eo q̄r nō pōt epi consensus ꝓdesse in his que sunt contra iura. c. vides. x. dist. et ibi gl. ponit multas instātias contra, et intelligit̄ dotare ad necessitatē, q̄n aliter sustineri ecclesia nō posset in statu debito. c. j. de insti. c. nemo. de consti. di. j. Cōtrariū aūt videmus in patro. liberti, q̄r talis pōt in manumissiōe et sic in acq̄sitione iurispa. īponere onera, eo q̄r pōt opas īponere dū manumittat ex libera volūtate, alias aliquo mō grauatus manumittere nō pōt īponere operas vt ista probantur in. l. ij. et. iij. et. l. si mater. l. titius. ff. de oper. libe. et in. l. qui ex causa. ff. de bonis liber.

3 ¶ Scda † d̄ria. nā patronus ecclesie edificādo, vel dotādo si non reseruat sibi iuspatro. ecclesie nō h̄z aliqd̄ iuspa. in ipsa ecclesia vt. s̄. dixi in. v. q. ij. cā. Et posito q̄ reseruauerit, pōt incōtinēti illud a se totaliter abdicare donāda, vel alio vl'i ti. tradēdo. c. cū secul'a. et. c. cura pastoralis. eo. vel simpliciter renūtiando, et tūc ecclesia fit libera vt in. v. q. Sed patro. liberti fit ipso iure ex manumissione et ēt si vellet non pōt totaliter renūtiādo generaliter cedere iuri suo. gl. j. in. c. episcopus. xvj. q. ij. in. c. qcūq̄ laicus. liiij. distin. iuri enim reuerentiali renuntiari nō potest. l. fi. C. de bon. liber. l. ij. C. de in ius voc. no. in. d. c. qcūq̄.

4 ¶ Tertia d̄ria. nā. s̄. i. vj. † cā acq̄rēdi iuspa. conclusi posse acq̄ri tali ius ex p̄uilegio pape, s̄z n̄ video q̄liter iuspa. liberti acq̄rat̄ ex tali priuilegio, nā si ꝓprios seruos papa, vel princeps manumiserit, ex manumissiōe nō sibi acq̄rit̄ iuspa. Azo. in sum. C. de bonis lib. ex iurispa. Si aūt alicui ius suū cedat, nō video q̄ ex priuilegio acq̄rit̄, s̄z ex ti. quo ceditur. idē ēt dōm si ab alio quocūq̄ cederetur iuspatro. liberti, nā ex tali cessione acq̄rit̄ iuspa.

5 ¶ Quarta erit d̄ria † q̄ plures sunt modi causantes iuspa. eccle. vt. s̄. plures enumeraui cās. Sed istud iuspa. liberti ex sola manumissione cātur spontanea in vero patrono et non sp̄ q̄libet manumissio, ēt causat tale iuspatro. liberti, vt. s̄. enumeraui in. vj. cā acq̄rendi iuspa. plures casus in q̄bus ex legis dispositione fit qs libertus et nullus in eū h̄z iuspa. vt in versi. vij. Si hac. l. vēdidi ancillā. Fateor āt q̄ aliqs pluribus modis alijs effici potest patro. liberti, vt p collusionē, sniam, et iurm̄ de quibus. s̄. pte. iij. ver. nunc āt dōm restat. ver. i. ij. et seq. l̄z enim ex illis causis q̄rat̄ iuspa. liberti. non tñ iuspa. ab eis descēdit, sed causatuz trāsferat̄. Sicut etiā videmus q̄ alijs pluribus modis quā. vi. acq̄ratur iuspa. eccle. s. vēditione vniuersali. Itē donatione et successiōe vt. j̄. dicā in. iiij. parte. et tñ nō causatur nisi ab illis. vj. modis. s̄. positis. Sic etiā istud iuspa. causatur ex sola datione libertatis l̄z postea causatuz ex pluribus causis transferatur vt. s̄. in. vj. cā ver. j. et seq.

6 ¶ Quinta d̄ria † q̄ iuspatro. ecclesie est spiritualibus annexum et tanq̄ spirituale rōne cōnexitatis iudicat̄. c. q̄nto. de iud. Pan. in. c. querelā. de elec. c. preterea. de transac. c. de iurepa. Sed aliō est mere laicū vt euidēter apparet, q̄r sine omni spiritualitate causat̄ inter laicos manumissione, que a laicis et ab ecclesiasticis psonis emanat, vt in toto ti. ff. de manumis. et. C. de vni. dic. lib. et apd̄ concilium manu. et insti. qui manu. pos. vel non, ex hac multe alie differentie possunt oriri vt. j̄. apparebit in seq. parte in effectibus quos tribuit ius vtrūq̄ patronatus.

7 ¶ Sexta d̄ria est † q̄r iuspa. ecclesie pōt esse apud plures insolidū et nō aliter quo ad suos effectus, excepto quo ad p̄ntantē, q̄r tū c est apud oēs collectiue vt no. in. c. j. et seq. eo. distinguēdo tñ an apud collegiū fit vel laicos vel plures heredes vnū patronū rep̄sentēt vt. j̄. in. xxviij. q. huius partis cū seq. vt. s̄. pte. iij. q. xvj. quo ad alios effectus insolidū apud singulos. Sed iuspa. liberti est diuisibile intellectu vt qua quisq̄ pte quis fuit dn̄s pro ea ēt efficit̄ liberti pa. manumittēdo vt si cuius seruitutis plures habent pro parte. l. seruus cōis, de stip. seruo. ff. in. §. fi. insti. eo. de here. insti.

8 ¶ Septia † iuspa. ecclesie ad placitū nō pōt causari, req̄rit̄ enim consensus episcopi in fundatione, vel reparatiōe. §. j. auc. vt nul. ora. do. facit. c. nemo. de cōse. dist. i. vel saltem episcopi scientia, vt in dotatione de qua satis. s̄. in. ij. cā acquirendi iuspa. in. vi. q. Aliud autē acquirit̄ ad placitū cū possit quis inter amicos suos manumittere seruum suum, vel per epistolam vt in. §. multis aūt modis. insti. de liberti. sic ēt sine iudicis scientia. Alias aūt differentias seq̄ntes partes denotabunt quo ad effectum iuriū presertim in seq. et in. ix. parte iste sunt in ipsorum iuriū procreatione.

SVMMARIVM

1 Iuspatronatus quis patrono tribuat.
2 Honorē precedendi et sedēdi confert iuspatronatus patrono.
3 Patrono ecclesie an debeatur reuerentia sicut liberti patrono.
4 Honor presentandi debetur ecclesiastico patrono.
5 Patronus senior ceteris paribus precedit.
6 Presentatum per patronum an teneatur episcopus instituere.
Dignus et idoneus quis dicatur.
Ius quale queratur presentato.
7 Presentatus quādo agere possit cōtra episcopū vt eū instituat.
Differentia que sit inter presentatum a clerico et p̄ntatū a laico.

¶ Sexta pars. Quid cuilibet patro. iuspatro. afferat.

1 Sextā aggredior partem q̄ cuilibet p̄rono † ius suum patro. cōferat incip. a patrono ecclesiastico. dico quod iuspa. affert duo in genere. s. commodum et incōmodum vt ex sequentibus patebit.

¶ Primo igit̄ cōmodū accipiēdo. Quero ī quo consistat vel qd̄ cōmodū afferat. incipiēdo a leuiori vt gradatim ascēdā dico afferre honorē ꝓcessionis, q̄r in ꝓcessione p̄fert̄. c. pie. c. frigētius. xvi. q. vij. c. nobis. i fi. eo. et sic ipse cū plato ꝓcedet in ꝓcessione alios. l. nemo. C. de offi. ma. offi. vbi no. Is gradus merito ꝓcedat quē stipēdia meliora aut labor plixior fecerit anteire, l̄z Archi. in. c. frigētius. alio mō exponat ꝓcessionis aditū id est patronus. debebit hēe solicitudinē vt ecclesie, ꝓcedāt id est vt bona ecclesie augeātur, vt sibi p̄rono b̄n̄ merēti remereatur tempore necessitatis.

2 ¶ Eodē mō puto † qd̄ habebit honorē in sedēdo. Cū digniores. altiori loco sedere debeāt. §. aliā vero. inst. de bo. pos. et ibi gl. l. potiores. C. de offi. recto. ꝓuincie. l. j. §. pe. ff. de aqua plu. ar. Istū honorē dixit Rofre. in summa sua. eo. ti. multū curare Italos, et b̄n̄ q̄r honor ē maximū bonorum exteriorum, qd̄ v̄tuti soli d̄bet̄. iiij. Ethicorum. Ipsiq̄ Itali pace aliorū dixeri, oi studio et labore ad virtutes maxime insudāt vt et effectu quisq̄ dijudicare pōt, vn̄ plura librorum volumina. consi. disputationes. quot libertationes bonarūq̄ artiū oiuz erudimēta ꝓueniūt q̄ ex ipsis Italie hoibus, iō nō ꝓuincialis vel ꝓuincia d̄r Italia, sed ꝓuinciarū dn̄a. gl. fi igit̄. in. §. qd enim erit durius. auc. vt oēs obe. iudic. ꝓuin. colla. v. que forte ex vitijs iniquorū non domina prouinciarū, sed ancilla nuncupari potest, quā deus protegat, dirigat, et gubernet nō b̄m impiorum iustitiam, sed b̄m eius solitam immensam clementiam.

3 ¶ Scdo quero † an eodē mō debebit honor et reuerētia p̄rono ecclesie sicut p̄rono liberti. s. vt platus vel clericus p patronū p̄ntatus teneat̄ facere reuerētiā ipsi p̄rono. s. in assurgēdo, sibi honorādo cū birreto, eūq̄ salutādo, et in nō vocādo eū in ius sine venia ptoris patronū, vt ad hoc libertus tenet̄, vt h̄r in. l. si sine venia. que est fi. ff. de in ius voc. et in. l. q manumittit̄. C. de op. lib. Licet hāc. q. nō reperiā alicubi expressam, tñ q̄r. s̄. dixi in prin. v. partis istos potronos in multis cōuenire, iō dico qd̄ eodē modo debet̄ reuerētia in illis p̄rono ecc'iastico sicut p̄rono liberti, et h̄ p̄rio q̄r talis reuerētia q̄ consistit in alijs nominatis in nō vocādo, in nō accusando, in nō edificādo contra ipsum, in assurgēdo, salutādo et similia dn̄r competere de iure naturali q̄ b̄n̄faciēti benefacere dictat. l. venia. C. de in ius vocā. l. si nō fortem. §. libertus. ff. de condi. indeb. Sed

talis pñtatus teneť benefacere ipsi patrono ergo ēt tenebitur ad ista.§.dicta. Scðo certū est ꝙ patro. debeť honor ab ipso administratore ecclesie.c.filijs.c.quicunqȝ.xvj.q.vij.c.nobis.in fi.eo. Sed ista.§.enumerata ꝯsistunt in honore ꝛ reuerētia ergo ex paritate rōnis, vel forte ex maioritate vt.j.subijciā qōnē spālez cui pro no magis debeať iusp. ꝛ reuerētia in illis pro. ecclesia. vł lai.

¶ Tertio qꝛ ꝙ talis reuerētia eis debeať nō pōt esse damnosum ipsi ecclesie, vel eius admistratori, qꝛ lȝ nō possit vocare in ius siñ venia, tñ venia datur vbi est rationabilis cā.l.fi.ff.de in ius vocā. l.venia.C.e.si autem vniuersitas, vel ciuitas esset patro. tūc non teneretur facere reuerentiam omnibus. sed tantum regentibus, vt.j.dicam in ista parte. articulo.iiij.q.v.

4 ¶ Quarto debeť †patrono ecclesiastico in presentando sacerdotē dño ordinario, ꝛ alias nullus sine patro. pōt occupare ecclesias.c.ex insinuatione.e.c.fi.de insti.c.decernimus.c.monasteriū xvj.q.vij. Iste autē honor presen. non est apud oēs insolidū. Sed vt apud vniuersos, qñ plures sunt patroni ecclesie, qꝛ lȝ in alijs effectibus iurispa. qñ sunt plures patroni quilibet insolidum dicatur patronus ꝛ cuilibet debeať talis reuerentia de qua.§.insolidum, tñ in actu presen. iuspatro. non diciť apud singulos, sȝ apd omnes, vt.§.dixi in proxima parte.in.vj.dñia. ꝛ talis bonor presentādi dř esse fructus iurispa. industrialis. Inn.in.c. consultationes.eo.ꝛ ibi Panor.in fi.no.in.c.fi.ꝯe cōcel.prebē.glo.fi.in.c. cū olim.de maio.ꝛ obe. An talis bonor presentandi dicať dispositio vel non. ponit Zaba.in cle.vnica.in.j.oppositione.de supp. neg.prela.ꝛ merito potest presentare, qꝛ bona sua contulit eccle. c.pe.eo.sed non conferre. Jo.an.in.c.ij.de preben.in.vj. Pano. in.c.ꝙ āt.de iurepa.in fi.s.intelligēdo de patrono laico nisi ex priuilegio hoc ei esset cōcessum vt per Jo.ꝛ Ge. post Joan.monachi.in.c.ij.de prebē.in.vj.qꝛ tunc posset conferre, ex hac determinatione ꝙ quo ad reuerentiam dicatur iuspatronatus esse apud plures insolidum, dubitari posset.

5 ¶ Quinto † si essent plures patroni puta.x.quis debebit pcedere in processione. isto casu dicerē, prout in simili diciť ꝙ de instrumētis apud quē debeant esse cū sint plures dñi, ꝙ instrumēta talia cōmunia debent esse apud digniorē qui cōsiderabiť ex qualitate psone, ꝛ dignitate et statu, vt no.in.l.procurator.C.de edē. melius in.l.fi.ff.de fide.instru. attento ergo maioritatis gradu debebunt precedere, vel sedere, quo aūt ad alios actus qui nō simul conceduntur tantum debet iste honor prestari minori sicut maiori, vt in ñ vocādo in ius sine venia, in nō accusan.i ñ testificā.ꝯ ipsuȝ.

6 ¶ Sexto queriť †an teneať eṗs, vel ordiarius pſentatū p patronū instituere. ad hoc respondet gl.in fi.in.c.monasteriū.xvj.q.vij. ꝙ teneť nisi aliquid obijciatur in psonā eius.c.de presenti.lxv.di. ꝙ loquitur in eṗo ꝯfirmādo, q dȝ cū superioris auctoritate confirmare.c.postqȝ.l.di.vbi dȝ intra tres mēses a die mortis predecessoris eligi ꝛ intra tres mēses consecrari nisi cā subsit, vt ibi gl. c.pastoralis.ꝛ ibi clare diciť ꝙ eṗs dȝ admittere presentatū idoneū ēt dato ꝙ patronus vellet variare, quis aūt dicať dignus ꝛ idoneus dixit Panor.in.c.pastoralis.in.ij.col.eo.s.qui est bone fame. ꝛ qui scit legere ꝛ cantare cōpetēter, ꝛ sic ergo pbať ꝙ ex presentatione acquiritur ius ipsi presentato ita ꝙ patronus non poterit eū auocare, lȝ possit aliū presentare, ꝛ tale ius acqriť pſentato ꝙ cogiť eṗs eū instituere nisi babeat iustā ꝯdicēdi cām ꝛ si non instituat danť duo remedia de quibus in seq.q.dicā ꝙ acqrat ius presentato, talis presentatio, ponit Pet.de ancha.in.c.j. de insti.lib.vj.ꝛ tale ius acquiriť ad rem, non in re, hoc est in bñficio ante institutionē sicut electi o.lȝ adbuc patroni dicanť eligeř De hoc Pan.in.c.ij.eo.ꝛ in rub.de elec.et hoc pōt hre locū ēt si primus presentatus per patronū appellauerit cōtra patronū volentē sm presentare, ꝛ posito ꝙ nō appellaret cōtra eṗm non ordinantē, vel patronū variantē, adhuc poterit patronus variare accumulādo alterū, nō tñ taliter remouēdo iam presentatos. Panor.in.c.cū aūt.in.j.no.eo.ꝛ in.c.ꝙ autē.in.ij.no.e.Jo.an.i. c.cū aūt.vbi se remittit ad regulā in re cōi.lib.vj.in mercu.in fin. Et ꝙ presentato cōpetat ius plenū sed ad petēdam ꝯfirmationē vel institutionē ab eṗo tȝ Panor.in.c.nobis.in.iiij.no.de iurepa.clarius ꝛ latius in.c.cū bertoldus.in.iij.col.ꝛ seq p totā de re iud. Itē petē.intrusum remoueri tenuit ibidē Panor. Sed intelligit pcedere duo predicta, qñ vnū tm̄ presentauit quē eṗs sine cā recusat instituere.ꝛ patro.pseuerati i eadē voluntate, si aūt duos simul, vel successiue, tūc neutro cōpetit ius peten.sed pōt eṗs eligere quē velit in primū malitiose recuset admittere, qꝛ tūc tenebitur sibi prouidere de alimentis donec de beneficio prouideatur.

7 c.pastoralis.ꝛ ibi Panor.eo. †si aūt vnū tm̄ presentauit quem eṗs sine cā recusat instituere ꝛ patr.pseuerat in eadē volūtate tūc presentatus potest agere contra eṗm vt eū instituat per illud.c.ꝛ c.dilectus.de offi.leg.ꝛ ibi gl.i.que facit dñiam inter presentatuȝ a laico, ꝛ tūc acqrať ꝙ.§.dixi ꝛ presentatū a clerico, vel collegio vt tunc acqriť ius fortius presentaret eque idoneū, vt Archi.late in.c.decernimus.xvj.q.vij.in glo.ꝛ sic videtur ꝙ oīa predicta procedāt in presentato a vero patrono. si aūt patronus simulatus qui adbuc nō esset in possessione presentādi presentet eṗs instituat vero patrono presentante postea tūc institutio diciť nulla ipso iure, patrono vero pseuerante in ꝯdictione vt ibi Panor. in.d.c.cū bertoldus.colū.v.in prin.ꝛ in fi.precedentis glo.in.c. pastoralis.eo. Si verus patro.nullū presentaret intra.vi.mēses, tūc remittit se ad no.in deci.ccclvij.ꝛ ad.c.illud .eo. vbi dixit se latius dixisse, qꝛ.§.dixi presentatum babere remedium cōtra eṗȝ non admittentē ipsum. Ideo sequitur secundus articulus.

SVMMARIVM

1 Legitime presentatus que habeat remedia contra ordinarium ipsum non admittentem.
2 Presentatus legitime ꝛ non admissus superiorem debet adire. Appellare an possit presentatus legitime contra presentantem, ne alium presentet.
3 Patronus agit contra episcopum, vt presentatum instituat.
4 Iurepatronatus an priuetur patronus minus idoneū pſentās.
5 Indignū si scienter pñtās, illa vice priuať iure presentandi.n.7.
6 Priuilegio caret qui eo abutitur. Beneficium cum vxore tenere nemo potest.

¶ Secundus articulus.

1 Eptimo quero quot† vel q̄ remedia deň ꝯ ordinariū nō instituentē idoneum pñtatū isti pñtato. Ad hāc.q.reperio gl.j.in.c.pastoralis.rñdētē qð poterit interponere applōnē ad superiorē qñ sine rōnabili cā recusat eū instituere, ꝛ tali appellationi debebit eṗs differre qñ patro. aliū nō pñtat sed pseuerat in sua pñtatione, qꝛ sibi pñtato tunc est acquisitū ius aduersus talē ordinariuȝ ad petendū inuestiturā. Itē aduersus aliū inuestitum sine legitima pñtatione.c.cū bertoldus, de iud.vbi est clarus ꝙ lȝ pñtatus per heredē illius cui curia fuit pignorata fuerit institutus, tñ pñtatus a vero patro.lȝ ꝯ eū fuerit lata sentētia, qꝛ nō ꝯparuerat, tñ pbata iusta absentia obtinuit a papa dictā sui pñtationē sortiri effectū.c.decernimus.xvj.q.vij.vbi in cōtemptū eṗi remoueť institutus nō legitime pñtatus, ꝛ per patronū legitime pñtatus admittiť, ꝛ ibi gl.no.eṗm cogi sua retractare facta nō legitie. Amplia istā decisionē pcedere ēt si patronus aliū, vel alios accumulasset pñtando, qꝛ idonei or poterit appellare. Panor.in.c.cū āt in versic.itē dubitať de iurepa.p plura iura, ꝛ lȝ appellet vt instituať, nō tñ appellat vt alius nō pñteť, qꝛ patronus pōt plures accumulare, vt ibi, ꝛ in.c.pastoralis.eo.fallunt pdicta qñ eṗs hret cām Panor.in.c.cū aūt.in fi.eo.ꝛ per supradicta. ¶ Scðm remediū ponit Pañ.in.d.c.pastoralis.qð p modū querele adeat superiorē ꝛ petat illū cogi ad instituē.cū p no.in.c.ex parte astē sis, de ꝯcel.pbē.no.p gl.ibi, ꝛ p Panor. penulti.col.versi. Sȝ dubiū est, vbi tenet qð Archieṗs pōt cogere eṗm ad instituendū p. c.nullū.de iurepatronatus.vbi cogiť ꝯsentire donationi iurispatron.que fit ecclesiastico loco. Episcopo autē negligēte tȝ Panor.in.c.ex parte.quod poterit archieṗs. Et de secundo isto remedio dixit Panor.idem in.c.cum bertoldus.de re iudica.ad istam.q.vide que.j.dixi.q.vlti.

2 ¶ Octauo qro † an pñtatus legitime possit appellare ꝯ ipsuȝ patronū vt nō presentet aliū. Ad hoc respondet Pañ.in.c.pastoralis.qð nō, qꝛ ius canonicū pmittit ipsi patrono variare post psentationē accumulādo, vt.§.dixi in.vj.q.per.c.qð aūt.eod.ergo nō dȝ posse ꝯ patronū appellare, qꝛ appellaret ꝯ ius, que appellatio nō valet. Specu.in tit.de appella.§.ij.ver.xxiij.ꝛ.xxxvij.l. ij.§.de appella.relin.vel nō.l.fi.eo.qꝛ nō pōt appellari ꝙ nō fiat qð de iure fieri pōt.l.ex consensu.§.fi.de appel.cū nobis oliȝ.de elec.c.j.de his que fiunt a maiori par.ca.ꝛ.c.ex ore.circa fi. Archi.c.decernimus .in verbo, offerant.xvj.q.vij. Itē durum est cōtra stimulū calcitrare vt dixit Christus Saulo Actuuȝ.ix.

3 ¶ Nono quero † an patro. possit agere cōtra episcopum nō instituētē presentatū, ad hoc responderi pōt ꝙ sic arguēdo a fortiori. Nā si patro. pōt agere ꝯ eṗm vt iam factuȝ retractet.i.vt non legitime pñtatum ꝛ institutum remoueat in eius eṗi cōtēptū. d. c.decernimus

c.decernimus.xvj.q.vij.c.illud.⁊.c.ex diffinitione.eo. vt p eum alius presentatus instituat, ergo multofortius a principio poterit agere, vt cogat eps iā pñtatū instituere, qr si hoc pōt facere p̄sentatus, multofortius ipse patronus a quo pñtatus h̄z ius. Itē qr patroni interest ⁊ ad hoc tenet vt ecclesie prouideatur.d.c. decernimus.ergo vr ei ɔcessum totū q̄ est necessarium antecedens ad illō.l.illō.ff. d̄ acq.here.in gl.acqsisse.l.ad rē mobilē.l.ad legatū.ff.de ꝓcu.ita iteris tenuit Archi.in.d.c.decernimus.s.quādo eps iam instituisset aliū nō legitime presentatū, tūc legitime p̄sentatus ⁊ patro.pōt ɔ̄ talē institutū remouēdū agere vt legitime presentatus instituat, alias pōt ipse eps puniri vt in.c.pastoralis.eo.⁊ ita teneo q̄ patro.agat cū sua intersit vt ecclesie ꝓuideatur c.nō solēt.⁊ ibi glo.plures adducit cōcor.ij.q.vj. Fallit ista ɔclusio qñ patroni adiuicē se īpediēt discordes in pñtatione, qr post q̄tuor menses si nō concordant eps prouidebit ecclesie.c.quoniam eo. Item fallit in casibus in quibus potest sperni presentatio patroni de quibus.j.in.xiij.q.Host.in.§.qui iure.eo.

4 ¶ Decimo quero † qr debet honor patro.in presentando, qd si presentet vnum nō idoneum sciēter an priuat iurepatro.ipso iure pro ea vice, vt amplius presentare non possit.huic.q.reperio gl. negatiue rñdentē q̄ non priuat, intelligendo de patro.laico. Si aūt de patrono ecclesiastico, vel ecclesia collegiata loqmur, tunc secus est, qr tūc priuat, ⁊ ibi assignat rōnem diuersitatis inter tales patronos.gl.ij.multū no.in.c.cū vos.de offi.ordi.de qua differentia latius dicā in.xiij.parte. Et ꝓbat istā solutionē iste text. qui vult ordinariū loci dēre ponere economos qui habeāt curare bona ecclesie ⁊ illa reseruare futuro instituto, ⁊ regere ecclesiā. Sed ɔ̄ illū tex.vr facere tex.in auc.de sanctis.epi.§.si qs oratorij domū.col.ix.vbi si patronos dignos presentauerit eps ordinari ꝓcuret, si aūt indignos presentauerit, tūc quos meliores putauerit ordinari ꝓcuret, ⁊ ille tex.fecit magnā difficultatē inter doc. iuris ciuilis ⁊ canonici, aliqui enim volūt q̄ p talē presentationē indignā patro.nō priuet p illū tex.ipso iure.aliqui q̄ sic. Et q̄ eps d̄z instituere ⁊ presentare, ista ēt differentia est.cv.posita i repe.c.j.de accusat.gl.firmit t̄z q̄ si est patro.ecclesiasticus priuatur ipso iure, imo ēt a pceptione sui beneficij suspēdit, gl.a collatione.extra de clerico excōicato depo.vel inter.mini. Si laicus si nec ob.§.si qs.qr ꝓcedit de iure ciuili q̄ nō attendit in spiritualibus, vel quasi, que spectāt ad forū ecclesie ⁊ sic canonicū. Breuiter missa longa disputatione que fieri possit, vt ibi p Jo.an. q refert Zaba.in.d.cle.j.in.xiij.q.eo.q vult q̄ priuet si in illa pseueret

5 vsq̄ ad sex mēses, credo q̄ loq voluit de quatuor mēsibus. † Teneo q̄ eps debeat posse ordinare vnū, ⁊ patro.priuet ex presentatione indigna scienter facta ipso facto pro illa vice dicto iure p̄sen.p.d.§.si quis. Nec ob.rñsio Jo.an.ad.§.si quis.q̄ pōt intelligi in patrono.s.q̄ ꝓcuret eps ordinari quoscūq̄ meliores putauerit indigno pñtato p patronū quasi ipse patronus posset iterum presentare, qr ibi potestas presentandi confertur i ipsuz ep̄z dum dicit quosq̄ pñtauerit meliores, nō dicit de patrono.

¶ Scḋo qr lex h̄z maiorē ɔsiderantiā de prouisiōe quā facit eps quā de ꝓuisiōe laici qui a principio voluit sancta dei ꝓpbanādo indigno cōmittere, ɔ̄ illud q̄ dr in.§.si.auc.vt cle.q rece.colū.v. Ad hoc faciūt alie rōnes ⁊ auctoritates Panor.in.d.c.cū vos. allegātes Inno.Host.do.de ro.Jo.de lig.⁊ Bar. hoc tenētes.

6 † Ultimo cōcludit, qr ius patroni ex gratia ⁊ priuilegio concessum est ipsi patrono.c.ij.eo.⁊.s̄.dixi.in.j.pte in diffinitione iurispro. Abutēdo g̊ tali priuilegio dēret puile.priuari.c.gratū.d̄ postu.p̄la.c.priuilegiū.ij.q.iij. Nō ob.q̄ dīt Jo.an.q̄ pōt patro. p̄sentato vno adhuc variare.c.cū aūt.c.qd aūt.c.pastoralis.eo.s̄z ipse nō alle.ergo eodē mō ēt qñ nō idoneū, ⁊ multofortius deberet posse variare, qr iura facilius pmittūt variationē vbi actus ē nullus, quā vbi est validus.c.nosti.de elec.quod non reperit.allega.c.diuersis.de cleri.cōiug.vbi non bene cōuenit psalteriū cum cythara.ideo nō pōt qs tenere beneficiū cum vxore, ideo pōt actum nullū tenere, sc̄z bñficiū omittere, qr dico ꝓcedere dcm̄ Joā. an.vbi quis non peccaret presentando nō idoneū, qr tūc d̄z puniri in illo actu presentādi in quo peccat, sicut punit ⁊ eps q scienter negligit instituere idoneū nulla subsistente legitima cā.c.pastoralis.eo. ¶ Tertio pro predicta opi.facit, qr patroni debent ecclesiam defendere ⁊ oēm suam sollicitā operam intēdere ne operatio aliqua noxā attingat contra ecclesiam.c.filijs.xvj.q.vij. S̄z presentando non idoneū nō dicit defendere, s̄z magis opprimere ergo deberet incurrere penas illius capituli.s.excōicationis ⁊ restitutionis dāni ⁊ interesse, ꝼaciat q̄ dixit Barr.in.l.cū quidaz in prin.de leg.ij.qñ alicui cōmittit electio vt in merā voluntatem tunc potest eligere ꝫm voluntatem, secus qñ cōmittitur alicui electio vt bono viro, qr tūc d̄z eligere magis idoneū vt in casu nostro patrono dat presentatio vt viro bono, qr tūc d̄z eligere magis idoneū.d.c.filijs. Quarto pro hac conclusione facit no. doct. Panor.post gl.iij.in.c.constitu.ij.de appel.vbi t̄z q̄ eligentes in foro conscientie peccāt, qñ nō eligunt idoneorē, dato q̄ idoneum eligant q̄tro ergo fortius in casu nostro vbi eligit nō idoneū scienter, qr tūc dolose facit, ideo tūc dēret priuari, vt dixit Bar.in.d. l.cū quidā.ēt qñ alicui spectaret electio in merā volūtatē si dolose eligit, non deberet amplius posse eligere. Hanc cōclusionē teneo vt ecclesie vtiliorē ⁊ equiorē. Quid si presentaret religiosam ꝑsonā professam, an dicatur indignus ad ecclesiam secularē. Late disputatur in decisione noua.cclj.incipit, in religioso.⁊ cōcluditur quod sit nulla, sed patronus excusatur a culpa, vt ibi late.

SVMMARIVM

64 Presentatio an fiat per possessorem loci. 65. 66.
67 Presentare est fructus industrialis.
Possessor malefidei presentare nequit.
Malefidei possessor quis dicatur.
68 Creditor non facit fructus suos.
69 Pignoratio non transfert veram possessionem.
Cōmoditas inestimabilis non transit in creditorem.
70 Maritus an possit p̄ntare in fundo dotali in quo est iuspatrona.
71 Presentatio tutoris pupilli presentationi an preferatur.
72 Tutor pro tutore non semper habetur.
73 Patronus an presentare possit ad prebendam vacaturam.
74 Presentandi potestas non datur alicui in specie.
75 Generalis procurator ad omnia negotia an presentare possit.
76 Presentatio ad titulum an impediat presentationē patroni post mortem rectoris.
77 Prelato non eligit patronus ministros.
78 Presentatio facta secundo loco ep̄o per patronū prefertur ei q̄ facta est vicario instituere non valenti.
79 Patronus exemptus episcopo an teneatur ordinandos p̄ntar̄.
80 Presentatio an alternatiue fieri possit.
81 Presentare quid sit.
82 Instituere quid differat ab inuestire.
83 Uana disputatio nominum pertinacibus est relinquenda.
84 Canonica institutio que dicatur.
85 Postulare quid sit. Item eligere. 86.
87 Differētia que sit inter electionē, postulationē, ⁊ confirmationē.
88 Nominare quid sit.
89 Patronus an seipsum possit presentare.
90 Presentatus differre debet a presentante.
91 Necessitatis causa patronus seipsum presentare potest.
92 Missa melius omittitur, q̄ in loco prohibito audiatur.
93 Necessitas legi humane derogat.
94 Presentare potest donatarius patronū.
95 Pater nunquid filium presentare potest.
96 Patria potestas in spiritualibus non attenditur.
97 Presentatio facta ecclesia vacante valet, lʒ patronus ante vacationem alteri contulerit ecclesiam.
98 Ius presentandi an vno prelato competere possit in alia ecclesia.
99 Presentādi ius q̄n possit p̄latus vnius ecclesie h̄re i alia eccl'ia.
100 Clericus aduena literas debet habere cōmendaticias vt presentari ⁊ institui possit. 101.
102 Patronus an possit presentare quando prebenda permutat̄ sine suo consensu. 103.
104 Prebende permutatio nō est fienda sine patroni consensu.
105 Tempus an limitetur episcopo ad instituendum, sicut patrono ad presentandum.
106 Patronns an in ecclesia collegiata presentare possit.
107 Neglecta videntur q̄ notabiliter fiūt nisi specialiter notentur.
108 Patronus an teneatur primo p̄ntate victori tertium p̄ntando.
109 Presentat p̄ronus vacāte ecclesia p acceptionē secundi b̄n̄ficij.
110 Ecclesiastica persona an dicatur patronus laicus.

¶ Articulus tertius huius sexte partis.

1 Vndecimo quero † An possit patron⁹ post p̄ntationē factā de idoneo vraiare aliū presentando. Ad hoc h̄r sunt iura clara, q̄ volūt patronū laicū posse aliū p̄ntare eq̄ idoneū. c. qd āt ⁊ c. cū āt. c. pastoralis. c. fi. e. secus eēt in patr. ecclesiastico vel eccl'ia collegiata, q̄ hēret rōnē p̄ntādi, de diuersitatis rōne loq̄r gl. iij. in c. consti. ij. de appel. Melius in c. cū vos. de offi. ordi. latius. j. dicā in. xiij. pte, q2 patronus ecclesiasticus hʒ lōgius tp̄s ad p̄ntandū quā laicus, ideo nō variat. Fallit hoc q̄n patro. ecclesiasticus essʒ patro. vt ex patrimonio p̄ris laici, q2 tūc pōt variare. Pano. in. c. cū dilectus. in. ij. no. eo. Istā ꝯclōnem intelligo vt. s̄. dixi in. vj. q. s. ꝙ possit accumulādo variare nō totaliter recedēdo, vt hoc lʒ Pano. in. d. c. ꝙ aūt. ⁊ in. d. c. cū aūt. † 2 Scdo intelligo, ꝙ patronus pōt variare. s. ante instōnem ep̄i, post aūt institutionē factam p ep̄m tūc nō pōt amplius variare, q2 ius d̄r quesitū prio p̄ntato d. c. ꝙ aūt. melius in. c. si tibi absenti. de preben. in. vj. vbi d̄r post collationē ep̄i, ita ꝙ eius cui collatū ⁊ p̄priū dici pōt, dato ꝙ ēt nō sit presens, ita ꝙ alteri cōferri nō pōt in. c. decernimus. xvi. q. vij. vbi dicit̄ p̄ntatio dat ius ad b̄n̄ficiū, institutio āt dat ius in beneficio. Panor. in. c. q̄rimoniā. in fi. sic ēt d̄r ꝙ solū ius p̄ntandi cōpetit p̄ronis, siue sint ecclesiastici siue laici, hoc ē solū p̄nt p̄ntare nō ꝯferre. Pan. in. c. ꝯsuluit. ⁊ c. fi. eo. lʒ alia emolumēta dēantur. vt. s̄. dixi. ⁊ j. latius dicā. fal. q̄n esset talis p̄ronus q h̄ret ius ꝯferēdi, q2 ēt tūc posset ꝯferre. c. ꝯsuluit. p Panor. eo. cū Apostilla ibi. ⁊ melius in gl. pe. in. c. q2 clerici. e. ¶ † 3 Tertio intelligo predictā ꝯclōnē ꝙ p̄ronus pōt variare ⁊ p̄ceder̄ siue vnus sit patronus tm̄ siue plures laici, dūmō ꝯcordēt in presentatione, poterūt variare. Si āt discordarēt, attēdit̄. c. ij. iij. ⁊ j. eo. Si āt vnus esset laicus alius ecclesiasticus, tūc nō posset variare, vñ si ambo p̄sentauerūt vnū idoneū, laicus postea vellet aliū p̄ntare tūc non deberet eū ep̄s instituere, vt p Jo. an. in regu. in re cōi. in mercu. ⁊ Panor. in. d. c. cū āt. Et pōt forte illa esse rō, q2 sicut p̄ronus laicus pōt gaudere priuilegio clerici, q̄n ecclesiasticus est sibi cōpatron⁹, vt habeat lōgius tp̄s ad p̄ntādū, vt no. in. c. vnico. e. i. vj. rōne ꝯnexitatis, vel cōionis, q̄ hʒ cū clerico, vt ibi no. vt. j. dicam in. xxj. q. j. Sic videmus, q̄n qs hʒ rē cōem cū pupillo gaudet priuilegijs ipsius pupilli rōne ꝯnexitatis ⁊ indiuiduitatis iuris. l. si cōem fundū. ff. queadmo. ser. amit. Sicut ergo p̄ron⁹ laicus sentit cōmodū in vno rōne ꝯnexitatis clerici, nō ēt dʒ esse mirū, si in alio dʒ esse incōmodū. l. cū qui. ff. de iureiu. l. ij. naturā. ff. de regu. iur. ⁊ sic nō poterit aliquo mō variare p̄ronus laicus, q̄n hʒ aliuʒ cōpatronū ecclesiasticū. Quarto intellige predictā ꝯclusionē, nisi patronus pēdēte lite inter presentatos malitiose presentaret tertiū, qui per episcopuʒ admitteretur, q2 tunc victor ageret, ⁊ contra episcopum, ⁊ contra patronū, vt dixi. j. q. lv. in ista parte.

4 ¶ Duodecimo q̄ro † Quid si p̄ronus p̄ntauit vnū idoneū postea variat ⁊ nō p̄ntat idoneuʒ an priuet̄, ita qd̄ p̄t ep̄s ipse ecclesie p̄uidere de altero p̄terq̄ de istis duobus. An vero debeat p̄mū instituere idoneū, vel poterit quē velit de duobus p̄ntatis instituere. vt. d. c. ꝙ aūt. ⁊ c. cū āt. Solu. dixi qd̄ p̄uabit̄ p̄ronus iure p̄ntandi p talē scd̄aʒ p̄ntationē indignā, eo q2 iā fecerat debitū suū p̄ntando dignū, quē tenet̄ ep̄s instituere, si nō hʒ qd opponat. c. pastoralis. eo. alias p̄t p̄ntatus ep̄m molestare agēdo ꝯ eū vt. s̄. in. vj. q. huius partis. ⁊ sic nō poterit ep̄s ecclesie de alio p̄uidere, quā de p̄ntato. c. decernimus. xvj. q. vij. Itē lʒ patronus variare possit accumulādo, nō tm̄ pōt p̄mo p̄ntato ius q̄sitū ex tali p̄ntatiōe auferre, vt. s̄. i. x. q. † 5 Itē nec credo qd̄ isto casu dʒ ep̄s h̄re electionē vt possit instituere quē velit de istis p̄ntatis a p̄ro. q̄n p̄ntatus ē oino indignus, puta q2 nescit legere, nec cātare, nec bone fame est, p̄ut distinguūt Jo. an. Host. ⁊ Panor. in. d. c. pastoralis. in gl. malitiose. j. eo. Sed dʒ instituere primū p̄ntatū, non ob. iura q̄ ep̄o dant electionē vt. c. qd̄ aūt. c. cū aūt. c. pastoralis. eo. q2 si bene ꝯsiderent̄ iura ⁊ gl. ibi dāt ep̄o electionē q̄n p̄ntati oēs sunt idonei. Itē ad ep̄ʒ spectat p̄uidere vt ecclesia dignis cōmittat̄, vt dixit imperator in. §. fi. auc. de cle. qui recedūt. coll. v. iō videm⁹ qd̄ idignos pōt reijcere vt tota die videm⁹. gl. in. c. monasteriū. xvj. q. vij. dixi. s̄. in. vj. p̄xima. q. ergo nō deberet episcopus habere electionē vt posset hūc indignū instituere. imo si primus esset dignius ⁊ scd̄s dignior, teneret̄ digniorē instituere, nec dʒ eligere. Hoc tenuit Panor. p illū text. in. c. pastoralis. eo. vbi dat̄ electio si scd̄o loco p̄ntatus est eque idoneus sicut p̄mus, ergo a ꝯrio si nō est eque idoneus nō deberet h̄re electionē. † 6 Ite facit ad hoc, q2 vbi vota sunt paria, ille preferendus est qui maioribus iuuat̄ meritis. c. si forte. lxiij. dist. sicut in simili dicimus ō testibus, qd̄ vbi sunt testes pares, tūc stat̄ dignioribus. gl. fi. in. c. j. de p̄scrip. in. vj. facit. c. qm̄. de iurepa. ibi, maioribus innatis meritis. Itē qd̄ ep̄s habeat electiōeʒ hoc nō tm̄ ꝯmittit̄ volūtati sue mere. sʒ eius iudicio. c. cū aūt eo. Et sic tanq̄ bono viro. l. fideicō. §. q̄q̄. de le. iij. ergo idoneiorē dēret eligere ⁊ instituere. Nec ob. qd̄ voluit Jo. an. in. c. qd̄ aūt. ⁊ ibi gl. q̄ vult, qd̄ sit loc⁹ gratificatiōi, q̄n oia sunt paria, vt in. d. c. sʒ vbi vn⁹ ē altero idoneior, tūc dʒ ip̄m istituere. Nec ob. expositio sua qd̄ ibi v̄bū nō intelligit̄ i q̄ititate bonitatis, sʒ i eadē q̄titate sufficit ꝙ nō sit malus. p. c. qm̄. eo. q2 dico, qd̄ imo illud verbū eque significat parilitatē, ⁊ equalitatē bonitatis in omnibus, q2 de natura verbi eque est pluribus eq̄litatē distribuere, vt si dicamus primus ⁊ filij fratris mei, eque h̄des, nā tm̄ habebit primus solus q̄tū oēs filij fratris. l. interdū. ff. de here. insti. §. sed si vsq3. insti. qui. mo. in fi. Itēʒ in. c. qm̄. erat quis a maiori p̄te electus. ⁊ ideo, q2 erat idoneus hēbat admitti, lʒ a minori p̄te fuisset electus idoneor, de quo multū tūc dubitatur quis preferatur. ⁊ in foro cōscientie crederē ꝙ adhuc dignior d̄beret p̄ferri. c. lʒ ⁊ ibi gl. q prestātior. in. ij. opi. viij. q. j. c. illud ea. cā. Archi. in. d. c. lʒ. in gl. circa fi. concor. opi. ꝙ in necessarijs deberet preferri idoneor vt in electione prelati. ita loq̄t. c. illud. c. metropolitano. lxiij. di. nec mireris. ⁊ alia allegata p glo. Nec ob. c. monasteriū. xvij. q. vij. q2 ibi nō erat idoneor fʒ gl. i. d. c. lʒ. Si vero sumus in voluntarijs, tūc sufficeret ꝙ aliqs presentaret

tarct

taret idoneum, q2 sufficit qd bonū faciat, lȝ adhuc in isto casu crederē qd in foro ɔsciētie tenerē pronus eligere magis idoneuȝ omni causa cessante. vt .s. dixi in .x. q. per Panor. in c. cōstitutū. ij. de appel. q2 eligentes tenent̄ ꝓuidere ecclesie meliori mō quo possunt. eodē mō presentātes, vt est tex. in .c. pe. ꝛ ibi glo. in ver‑

7 bo, nihil. de elec. in .vj. vbi † qui hȝ duas voces, si vult diuidere ꝛ eligēdo vnū noīe suo, ꝛ aliū noīe domini, nō potest, q2 qua ɔsciētia eligit noīe suo eadē consciētia deberet eligere noīe domini, q̄ vox nō pōt diuidi, ꝛ sic vr̄ quod nō satis sit eligere idoneum, q̄n quis pōt idoneioreȝ eligere. Nec ob. quod liceat patrono variare, q2 ista variatio deberet intelligi vt in melius valeret in fauorē ecclesie, vt in .l. nōnunquā. ff. de colla. bo. q2 in malum non ɔcedit̄ talis variatio. Ista tn̄ decisio posset limitari, vbi ex tali p̄sentatione posset seq aliqd scādalū, tūc potius debere illū ordiare, ꝑ quē remoueretur scandaluȝ, argumento capituli q̄m eo. propter futurum scandalum euitandū, a iure receditur. c. cū teneamur. de preben. ꝛ c. cum ex iniuncto de no. oper. nuncia. glo. in d. c. quoniā.

❡ Decimotertio quero qbus ex causis spernitur p̄sentatio patroni, lȝ nō reperiā specialiter positā .q. istā. tn̄ dico ex pluribus cau

8 sis posse p̄ntationem sperni per pronum factam. ❡ † Primo si presentatus fuerit excōi. q2 tūc pōt eps eū spernere ƀm Lauren. gl. in .c. decernimus. xvj. q. vij. Que quidē ex triplici causa pōt cōtingere, vt in .c. certum. xj. q. iij. Hec causa probat̄ ꝑ ea que .s. dixi in prima causa acquirēdi iuspa. in tertia parte principali. in .x. q. seqtur Specu. in ti. de rescrip. presenta. §. rō aūt impetrantis. versi. Itē excipit̄ quod impetrans fuit excōi. tex. in .c. postulatis. de cleri. excōi. interdi. depo. mi. ꝛ ibi glo. dicit excommu. vtrunqȝ facere inhabileȝ ɔferentem ꝛ cui cōfertur. ꝛ .j. q. xxxvj.

9 ❡ † Secundo pōt spernere p̄ntationem patronis discordiantibus ꝛ presentatis in omnibus equalibus, q2 tūc erit electioni vel gratificationi locus, vt hr̄ in .c. si duo. lxxix. distinc. melius in .c. si forte. lxiij. distinc. q2 in d. c. si duo. per pbas fuerat facta talis p̄sentatio, alias aūt habeat locum. d. c. si forte. ꝛ .c. q̄m eo. vbi prefertur qui maioribus iuuat̄ meritis. Panor. in .c. quis aūt. ver. vltra glo. de iurepa. Cū pluribus cōcor. ibi, Omnibus aūt paribus tunc eps expectat, an velint cōcordare patroni, si aūt nō cōcordant .j. iiij. mēses, tūc eps pōt p̄ntare vel sine presentatione ordinare ecclesiā per alterū sicut sibi melius videbitur, ƀm Deum. c. q̄m. eod. in secundo responso .j. in .vij. causa spernendi.

10 ❡ † Tertio postponere pōt vel spernere ipsam presentationeȝ q̄n nō concordāt patroni, ꝛ nō sine scādalo pōt aliquē illoꝝ p̄ntatorum ordinare, tunc magis omittet presentationē potius quā, ordinet de illis, sed alium poterit ordinare, vt sibi melius videbitur ƀm Deuȝ. d. c. q̄m. eo. nam a iure cōi recedit̄ vt futurū scādalum euitetur. d. capi. cum ex iniuncto. de no. ope. nunc. capi. cum teneātur. de pben. glo. in d. c. q̄m. Sed si eps hoc nō pōt sine scādalo facere, q2 partes sunt ita potētes, ꝙ non auderet hoc facere tunc, ꝓ extremo auxilio dȝ exportare reliquias, ꝛ claudere ecclesiam dum ɔcordent. c. j. ꝛ .ij. eod. c. cōsiderandū. ꝛ .c. si plures xvi. q. vij. ꝛ ibi glo. ponit nobilem distin. quam sequitur Pano. in d. c. j. Si autē est discordia inter epm̄ ꝛ pronū. tunc ponet eps economū duȝ ɔcordent. c. cū vos. de offi. ordi. Aut est inter pronos discordia, ꝛ tunc expectat vsqȝ ad .iiij. menses si sunt laici, si aūt clerici. tūc per .vj. postea instituet. c. q̄m. eod. si de iurepa. est ɔtentio inter pronos, tūc pōt instituere vnum rectorem eps. ꝛ ille dȝ postmodū presentari ab eo qui euincet iuspa. ƀm dictaȝ gl.

11 ❡ † Quarto spernere potest presentationē patronorum ordinarius lite mota sup iurepa. vel sup quasi pos. iurispa. vt not. arg. c. ij. de his que metus causa. c. j. vt lite pendente. ꝛ .c. ɔsultationibus. eo. in fi. vt si apparet quod verus patronus postea p̄sentet vnum qui instituatur, tunc remouetur talis p̄sentatus per nō habenrē ius, ergo codeȝ modo a principio potuisset reyci ꝛ sperni. domini de Ro. dec. xi. eod. tl. in nouis. char. lxi. vbi tȝ qd lite mota aliquis presentatus ꝛ institutus poterit postea remoueri ꝑ illum q in causa obtinebit, ꝛ per .c. ɔsultationibus decidit ob glo. in verbo, possidebat. in prin. quod quinto ꝛc.

12 ❡ † Quinto poterit sperni p̄sentatio illius q mala fide quasi possidet iuspa. q2 etiaȝ institutus poterit remoueri, vt ibi dr̄. Et illā gl. sequitur Inno. ibi. s. qd poterit talis institutus per malefidei possessorem remoueri, vbi cōstabit aliū bonefidei possessorem debuisse presentare, ergo codē modo a principio presentationis si constabit illum esse malefidei possessorē deberet posse illius p̄sentationē spernere eps, q2 tunc non dȝ eps admittere cū sibi sit certum illi malefidei possessori non cōpetere ius. arg. c. decernimus xvj. q. vij. Ne postea cogat̄ retractare factū suū eps si talē admit

13 teret. Male aūt fidei possessor dr̄ † q hȝ cōscientiā rei aliene, bone vero q possidet credēs se dominū. c. si vero. xxxiiij. q. v. q tex. est no. ad h̄, ꝛ hoc intelligo q̄n cōstat de tali animo possidētis. Si aūt nō ɔstat, tūc distinguit Inn. i. d. c. cōsultatio. ꝛ ibi Panor. vt ꝑ eos, sed tūc nil ad ꝓpositū nr̄m. secus si verus pronus p̄ntaret q nūq̄ fuit in vera pos. p̄sentan̄, q2 si alius nō p̄ntat, nō deberet talē p̄ntationē spernere, vel ēt si alius malafi. possideret, Panor. in .c. ɔsultationibus. in .iij. no. eo. Inn. in .c. cumana. de elect. nec talis erit remouendus, vt ibi, lȝ in isto scdo casu q̄n malefidei possessor p̄ntaret, ꝛ verus patro. teneat Panor. qd multa p̄ntatio admittit̄ de quo ēt Pau. picbus in .l. titia. §. titia. col. lxxxij. in ipressa. q. xxxix. de leg. ij. alle. Alex. h̄ tenere in ɔsi. lxxv. q tn̄ h̄ nō dt iō tenerē qd a prono p̄ntatus dēret pferri ex quo hȝ ius. d. c. cōsultationib. ita tȝ Inn. i. c. cumana. de elec. lȝ videat̄ tenere ɔ̄ in .c. in literis. itē no. de res. spo. Sed ibi loqt̄ q̄n nō constabat qd esset malefidei possessor, iō pferr̄ secus in .c. cumana. Si aūt ɔstaret ꝙ alter eēt malefidei possessor. Panor. n̄ firmat multū pedes in .c. cumana circa h̄, sȝ ōt dcm̄ Inn. ibi. valde no. Pau. picbus. in .l. titia. §. titia. de le. ij. lxxxij. col. tȝ qd pferr̄ vox patroni facit qd .s. dixi in pn̄. qd. Idē dico qd pferr̄ p̄ntatio patroni. q̄n ēt possessor bonefidei p̄ntasset, sed fuisset cognitum de iure proprietatis añ institutionē epi, q2 tūc pferr̄ pro. vt no. i. d. c. fi. col. ea. pan.

14 ❡ † Sexto ꝑ d. c. ɔsultationibꝰ i fi. crederem ordinariū posse spernere p̄ntationē illius quē videt nō hr̄e ius i eo q2 si verus pronus postea p̄ntaret, cogeret̄ in sui verecūdiā remouere. d. c. decernimus. xvj. q. vij. Itē nō dēret qs admitti ad agē. illud qd actū nō releuat. §. qbus i. j. ɔsti. C. ex hac decisio. posset inferre, qd spernere ordinarius pōt p̄ntationē fcām i ecclesia collegiata ꝑ pronū, q ꝓhibet̄ in ecclesia collegiata p̄ntare. c. nobis. eo. ti. nisi sibi ius a pnci. reseruauerit a sede apostolica, vt ibi, lȝ Pano. faciat distin. inter p̄ntationē ad pbē. in ecclesia collegiata, ꝛ illā pōt ƀm Panor. in .c. postu. eo. i fi. ēt sine reseruatione facere, nō aūt eliger̄ ad

15 collegiatā ecclesiā vt ibi ꝑ eū. ꝛ Jo. an. ꝛ in d. c. nobis. † Itē ꝑ .s. dicta credo ꝙ episcopus posset spernere p̄ntationē factā a nō habente quasi possessionē iurispat. s. dicta rōne, q2 si institueret posset postea cogi retractare in verecūdiā suā. Panor. in d. c. ɔsultationibus in fi. no. eo.

16 ❡ † Septio spernit̄ p̄ntatio illius q fuit in possessione p̄ntandi, ꝛ p̄ntauit, sed añq̄ instituat̄ p̄ntatus p̄ pronū de ꝓprietate secundi tūc cā possessionis absorbet̄ ꝑ cām dn̄ij vel ꝓprietatis. c. cū dilectus d cā pos. ꝛ ꝓprie. secus si episcopus vel ordinarius ad institutionē venisset anteq̄ appareret de proprietate iuris, q2 tūc poterit, ꝛ debebit spernere p̄ntationē veri proni. cū in dubio pferat̄ ille q est in q̄si possessione p̄ntādi. d. c. ɔsultationibus. in fi. imo ēt si qs esset in q̄si possessio. violēta debebit admitti ab eo. p̄ntatus dn̄i de rota. cclxviij. in nouis. in .lxj. car. sȝ si cōstaret ēt post institutionē deponit̄. Panor. ibi in .ij. ꝛ fi. col. in d. c. ɔsultationibus. archi. in .c. eū q. ver. iuasor. de pb. i. vj. vbi idē tenēdo adducit plures allegationes fallit qd dixi q̄n lis fuisset mota, q2 si tūc .j. vj. mēses lis nō terminet̄, vel. iiij. a tpe vacationis, pōt ordinarius instituere spreta p̄ntatione. cū h̄ vt ille post institutionē p̄ntet̄ ab eo q euinceret. c. si ꝯo. c. eā te. eo. gl. i. c. si plures. xvj. q. vij. Inn. late i. c. ij. de in inte. resti. ꝛ .s. in .ij. casu spernē. ꝛ notā. est qd si isto casu durāte, mādaret̄ legato, vel legatis qd ad p̄ntationē illius q obtinuerit ecclesiā ordinet intelligit̄. i. ordinari faciat ꝑ illū ad quē institutio pertinet. tex. est clarus. ꝛ nota. iu capitulo super eodem de officio. delega. circa finem.

17 ❡ † Octauo spernitur p̄ntatio patroni, q̄n cōsensu patroni prelatus ecclesie presentauit vnū ordinan. ordinario q ordinatꝰ fuit, nam si patronus post mortem illius rectoris presentantis vellet alium presentare non admitteretur, quia sibi preiudicium fecit consentiēdo pme presentationi. hoc dicit̄ in .c. postulasti. ꝛ omnis sa disputatione doc. qui ibi volunt, quod etiam quando prebuit assensum quod nō per hoc sibi preiudicetur, q2 alias aperiret̄ via vacaturis ɔ̄. c. ij. de preben. Sed illa disputatio nō procedit, vbi esset talis consuetudo, vt etiam habetur in .c. relatum. de prebē. vbi postq̄ quis est receptus in canonicum, licet non vacet prebēda, tamen tenuit promissio de prima vacatura. Ideo ex honestate, ꝛ debito tenetur episcopus conferre postea vacanteȝ sic. in .d. c. postulasti nō potest patronus variare, qui primo presentato cōsensit, ꝛ sic ibi fecit p̄iudiciū, q2 dato quod de rigore vellet variare, ille tamē remanebit, ꝛ saltē dēbebit haber̄ alimēta vt Panor. ibi post alios, secus si non prebuit patronus assensum qd poterit alium presentare. c. principali. lxiij. dist. ꝛ ibi glo. ij. que vult quod ad patronum non solum spectet electio prelati, Sed ꝛ alioꝝ sci licet diaconi, ꝛ subdiaconi. vt in .c. eleuterius. xviij. q. ij. §. si qs oratarij domum de san. epis. col. ix. c. ad hoc de offi. vica. vbi not. glo. j. quod non potest sine consensu patroni quis ius cōferre ꝑcipiendi aliquid perpetuum.

18 ¶ † Nono puto posse sperni presentationem factam ab aliquo vel aliquibus patronis ceteris non conuenientibus, vel interuenientibus in presentatione tali, qr vnus omissus possit agere de cōtemptu, ꝛ plus operatur cōtemptus vnius q̄ multoꝝ ꝯdictio vt habetur in.c.venerabilem, de electio. vt in.c. decernimus.xvj. q.vij. Lapus relatus per cardinalem clemen.ij.ver.ꝛ vt facilius. eo. Jo.and. in regula in re cōmuni. in mercurialibus.

19 ¶ Decimo posset similiter sperni p̄sentatio facta ab Abbate vel alio prelato sine consensu capituli vel maioris partis, qn̄ tale ius presentandi spectabat ecclesie, vt in.c.nouit.ꝛ in.c.quāto. de his que fiunt a prela.ꝛ in.c.ea noscitur, per Panor. late. eo. Nisi priuilegiū vel consuetudo aliud suaderet. Panor. ibidem.

20 ¶ † Decimoquarto principaliter quero quō dicaꝛ sperni p̄ntatio p̄roni ab ordinario, vel quō in p̄ntatione dicatur sperni patronus. Huic.q. respondet Archid. in.c. decernimus.xvj.q.vij. qđ tribus modis dr̄ sperni. ¶ Primo si nō vocaꝛ cū cōmode posset, ꝛ expectari, vel si vocatur, ꝛ adest, ꝛ expellitur, siue si adest nō admittitur ad ꝯsiliū aut non audiꝛ glo.ij.in.c.obeuntibus.xiij. distin. ex tribus aūt causis pōt sperni patro.p.c.certū.xj.q.iij. dixi. .s̄.in.xiij.q.huius partis. vbi posui primam causam, quare possit sperni patroni presentatio.

21 ¶ † Decimoquinto quero quō p̄ntatū dicaꝛ spernere ordinarius Solu. siue expresse, siue tacite dicat, vel verba eqpollētia, vtputa Nō recipio te vel te n̄ admitto, vr̄ vnū p̄ntatū spernere puta duobus p̄ntatis vnū instituit, siue effectualiter, nā effectualiter dr̄ alterum spernere, vel reprobare. c.cū dilectus in fi. eo.ꝛ in.c.pastoralis. eo. ¶ Primū autem dictum probatur in.c. parsimoniā p illū tex.xlj. dist. facit tex.in.c.cū aūt.eo. vbi relinquiꝛ iudicio epi, qn̄ sunt duo idonei presentati quem velit admittere, quō ergo cuiqꝫ suū iudiciū ꝑpalauerit, dr̄ admitere, ꝛ alterū reprobare.

22 ¶ † Decimosexto quero an p̄ntatus a p̄rono cogatur consentire ꝛ acquiescere p̄ntationi, ꝛ per ꝯn̄s ēt institutioni fiende per episcopū. Huic.q.lꝫ nō reperiā in specie responsuꝫ, tn̄ credo posse dici qđ nullo mō cogaꝛ ex illa moueoꝛ ratione, quā.s̄.ad aliud propositum adduxi.in.iij.parte in.ij.cā acquirendi iuspa.vbi in.j.q. dixi qđ ecclīa dr̄ Christi sponsa que sacerdoti Christū representanti desponsaꝛ, ideo dicitur ecclesia dotata, vt sponsa, quam sacerdos honeste, ꝛ caste tractare dꝫ.c.sicut.xxj.c.q.ij.proposuit.

23 de filijs presbitero. † Sed sic est qđ nullus ad matrimoniū cogiꝛ cōsentire, qr ꝑcedit ex libero consensu.l.nuptias.ff.de regu. iur. l.cui fuerit.de ꝯdi.ꝛ demon.c.fi.despon.duorū.c.sufficit.xxvij.q. ij.ergo nec presentatus cogetur ꝯsentire tali p̄ntationi vel institutioni, qr ipsi inuito nō dꝫ desponsari ecclesia. ad hāc.q. vr̄ esse factus tex.in.c.cū inter canonicos, de elec. ꝟ. si idē ꝑpositus eidē electioni ꝯsenserit, vt p talē mutuū eligentiū ꝯsensuꝫ, ꝛ electi quasi ꝯiugale sit vinculū spiritualiter contractum tn̄ ꝯsentiret volen

24 ti sibi expresse. Panor. vero not. † quod per ꝯsensum quod ex solo ꝯsensu eligētiū, ꝛ electi quasi ꝯtrāꝛ ꝯiugiū ēt ante ꝯsecrationē, ꝛ dr̄ habere ius talis electus. Sed sicut per copulā ꝯsummaꝛ verū m̄rimoniū, ita p ꝯsecrationē dr̄ ꝯfirmari electio. Ita qđ amplius posset electū sine consensu pape penitere, ꝛ sic ex electione. ꝛ electi ꝯsensu acquiritiꝛ ius ex ꝯfirmatione exercitium. Panormit. in glo. vbi quasi per coniugale.

25 ¶ Decimoseptimo q̄ro an ius presentandi acquiriꝛ ex vno actu presentationis continuato. in hac.q. breuiter reperi Fede. de senis ꝯcludētē qđ sic, ēt ex actu ꝯtinuato.p.xl.anno. ꝯsi.cclxxxiiij. per gl.antep.in.c.cū ecclesia que expresse tenet iuus eligendi posse prescribi per illū tex. de quo hodie vr̄ tex.in.c.cū de bn̄ficio de preben.in.vj. de hac.q. latius dixi.s̄.i.lij.p.i.vj. acqrēdi iuspa. cā vbi firmiter tenui posse prescribi iuspatr.ꝛ si totū p̄scribiꝛ ergo ꝛ ius presentādi a fortiori.l.q̄ de tota.ff.de rei vē.l.ij.C.de nō nu.

26 pe. hāc ꝯclōnē vr̄ tacite sequi Pano.i.d.c.cū ecclīa. † Licet p̄scribaꝛ tale ius, nō tn̄ emiꝛ sed emens ipso iure p̄uaꝛ.c.qr clerici. eo.ꝛ talis possessio p̄ntādi sufficit ad validitatē p̄ntationis q̄ q̄si possessio acqriꝛ sequuta istitutio. Panor. in.c. ꝯsultationibus. eo. secus si p̄ntatio fieret a nō ꝟo p̄rono, nec ab habēte q̄si pos. p̄ntādi, qr nō teneret, alias sic, qn̄ fuit in q̄si pos. imo ēt si euincaꝛ iuspa. ab ipso tn̄ per ipsuꝫ p̄ntatus, ꝛ institutus remanebit. eo.c. ¶ Aduertēdū tn̄ est, qđ lꝫ prescribatur iuspatro. ꝛ sit aliquis in quasi possessione presentandi nō tn̄ sequitur ergo est in quasi possessione p̄ntandi vt verus dn̄s vel patronus. nec proprie potest di

27 ci patronus, † qr esse patronū, esse petitoriū, esse in quasi possessione presentandi est possessoriū que cause nihil cōmune habēt.l. naturaliter.§.nihil cōmune.l.vt permisceri.ff.de acq.pos. Hoc tꝫ Roff.eo.ti.§.nūc de vlti.iō dicit difficile esse, ꝑbaꝛ aliquē eē p̄ronū segꝛ simpliciter Archi.in.c.si plures. in fine colum.xvj.q.vij.

ꝛ in capitulo consultationibus eodem vbi probatur instituto prodesse talis possessio, quia tunc episcopus, vel ordinarius potest illum instituere. Nec obst. quod postea appareat verus p̄ronus, qr nō per hoc presentatus ꝛ institutus deponetur vt.s̄. Fallit in eo qui plures facit presentationes. hoc aduertendum, qr presum prius dicēꝛ p̄ronus, vt p Panor. in ca. querelā.in.vj.notabi. de elec.in.c.cū ecclesiā, de causa posses.ꝛ ꝑprieta. Tale ius prescriptuꝫ dꝫ ꝑbari per plures presentationes, vt ibi Panor.in.d.c. querelaꝫ. pro supradictis facit, qr iuspa. potest abesse a iure presentandi ꝛ econtra. Cardi. in cle.ij.in.iij.q. de preben.

28 ¶ Decimooctauo quero † an aspernaꝛ p̄sentatio illius q hꝫ causam a nō valēre presentare, vt qn̄ excōi. vendidit, vel donat, aut cedit bona sua omnia alteri, vel castruꝫ, vt villā in qua hꝫ iuspa. An cessionarius vel cui data sunt talia bona possit presentare. Spec.in titu.de procu.§.fi.ver. quid si excōi. tꝫ qđ poterit, ēt antequaꝫ absoluaꝛ, qr lꝫ excōi. nō possit sibi aliuꝫ obligare, tn̄ alijs dare bona pōt, ꝛ ille cui dat incontinenti agere. hanc.q. dicit disputatā in.q. venerabilibꝰ Bart.brixi.in.q.xvj. Ad hoc dicit facere.c.veritatis. de dolo ꝛ cōtuma. allegatio illa non bn̄ probat quia loquitur in deposito per contumaciam, qui nō potest alienare bona sua vt ibi in fin. Glo. est penu. expressa in.c.vnico.eo.in. vj. quia vitium excommunicationis persone adherens non transit ad successorem.l.vitia.C.de acqui.possessi. Illam glos. sequitur. Joan.and. ibi latissime approbādo eam. Bar.in.l.apud.§. si cum legitima.ff.de excep.doli. allegat Dy.in.c.si quis in ius alterius.de regu.iur.in.vj. Specu.in titu.de ces.ac.§.nunc videndum. versicu. Item illud queritur. faciunt supradicta.in.iij.parte, in secunda causa acqrendi iuspatron.in.viij.qđ. Item intelligas hanc.q. quando patrona. omnia bona vel illum locum specialiter venderet in quo est iuspatro. alias si tantum vellet patro. excom. committere representationem fiendam quam ipse tunc non poterat nec etiam per procuratorem fieri poterit, ꝛ facta poterit sperni, vt.j. dicam.q.xl. huius partis, per doctrinam Jo. an.c.fi.de preben.in.vj.

29 ¶ Decimonono quero † an presentatus inuitis populis sit instituendus. Licet hanc.q. adhuc tactam non reperiam, specialiter tamen credo posse dici quod ordinarius non debet talem ordinare quem populli in contemptu habituri essent ꝛ odio. vt in simili dicitur de episcopis duobus electis, ceteris paribus debet ꝛ potest gratificare cui vult. dūtamen det vnum populis gratū alias non, vt not.in.c.fi.lxiij.dist. per illum tex. nam si aliter faceret ordinarius posset dare materiam scandalis, quā tamen de

30 bet aduertere quantum in sua est potestate. † Et potius rigori detrahitur vbi strages timetur.c.vt constitueretur.l.distin.ꝛ ibi glo. declarat ad hanc.q. versicu. facere.c.j.de paro. vbi etiam statur electioni populi.ꝛ similis glo.in.c.obeuntibus versi. nunc ergo.lxiij.di. Ad hanc.q. facit quod postea reperi per Innocē. de terminari.in.c.nisi cum priden. de renun.in.j.ꝛ seque.col. vbi dicit quod etiam quando episcopus consecratus patitur persecutionē extrinsecam, ꝛ tota salus ecclesie est in eius absentia, ꝙ talis deberet potius fugere quam stare, quāto ergo fortius nō dꝫ admitti presentatus vbi timendum est futurum scandalū qr po-

31 pulus de eo sit ingratus. Facit.c.qm̄.eo. † vbi propter scādalum alias habilis efficitur inhabilis, ꝛ talem nō dꝫ episcopus admittere, quādo discordia est inter patronos lꝫ presentaretur a maiori parte patronorum ꝛ sic dignus, si timetur de futuro scādalo, naꝫ ꝛ licitum est a mandato pape supersedere.c.cum teneamur

32 de preben. † Item videmus qđ a rigore iuris receditur vbi scandalum timetur.c.ad aures. ibi glo.cum multis ꝯcoꝛ.in verbo, scandalo. de tempo.ordi.c.cum ex iniuncto. de no.ope.nun.l.de pupillo.§.si quis riuos.ff.de no.ope.nū. Fallit hoc vbi ex tali fu

33 turo scādalo veritas opprimeretur, qr † vtilius nasci scādalū permittitur, quam vt veritas opprimatur.c.qui scandalizauerit. de regu.iu.in antiquis. Et sic nō pōt dari inuitis vt.s̄. ita nec inuestiri patrono inuito.c.decernimus.xvj.q.vij. nec reinuestri qn̄ se ipsum deposuit. glo.pe.in.c.ꝙuis.de rescrip.in.vj. Jo.an.in addi. Spec.in ti.de iurepa. in addi. hanc materiam.

34 ¶ Uigesimo quero † Intra qđ tēpus patron. debeat presentare. Solut. distinguendū est inter p̄ronos laicos ꝛ ecclesiasticos. laici enim debent intra quatuoꝛ mēses presentare, ecclesiastici intra sex, vt hodie habemus apertū tex.in.c.vnico.eo.in.vj. de vtroqꝫ distinguētem in.§.verū. Et ibi dicit glo. ꝙ nō habemus olim ita expressum sicut ibi lꝫ adhuc videaꝛ probari in.c.qm̄.eo. vbi si nō intra quadrimestre componitur discordia inter patronos p̄sentādi potest ꝛ debet episcopus ordinare ecclesiam. ad idem videꝛ tex.in.c.cum propter.eo. vbi intra quatuoꝛ mēses lꝫ si tex.in ca.

cam te.

eam te. qui multū vr̃ ꝯ̃riari dum loquitur de. vj. mensibus, alias dz ipse ep̄s ordinare. ⁊ ibi glo. satis laborat ad soluendū ꝯ̃rium

35 Sed quid dixerit ibi glo. ⁊ in. c. si plures. xvj. q. vij. Dico † qꝺ intra quadrimestre tēpus dz presentare patronus laicus, alias prouidere dz ep̄s de iuribus, ⁊ sufficeret ēt si vltima die. iiij. mensis p̄sentaret, cū det̃ sibi quadrimestre, lz aliqui tenuerint ꝯ̃rium, de quibus per Gemi. in glo. quadrimestre. col. iiij. in. d. c. vnico. in. vj. eo. qui tz ſm Jo. and. ꝙ imo valeat vt ibi per euz patro. vero ecclesiasticus dz intra. vj. mēses. ita loquit̃. d. c. eaz te. ⁊ ista est vna differētia inter patronū laicū ⁊ ecclesiasticuz vt infra dicaz in. iij. parte. Hanc differentiā ⁊ p̄dictaz opi. ꝯfirmat glo. in. c. cū vos. de offi. ordi. ꝙ patro. laicus intra. iiij. mēses. Et assignat rōnez diuersitatis, qꝛ clerici deberēt esse peritiores, ideo dat̃ eis longius tēpus vt possint mature ⁊ ꝓuidere vtiliter ecclesie, qꝺ si non fecerint priuātur iure p̄ntandi, vt ibi. istam deci. sequitur Panor. in. c. eam te. eo. Gemi. in. d. §. veruz. eo. in. vj. super glo. Jo. and. in. d. c. cuz vos. de offi. ordi. Archi. in. d. c. vnico. in. vj. in glo. semestre. Circa istam deci. contingit de multis dubitari.

36 ¶ Uigesimoprimo quero † Quid si patronus laicus ⁊ ecclesiasticus deberent presentare. an. ī. iiij. vel. ī. vj. menses presentabunt. huic. q. rn̄det glo. fi. in. d. c. vnico. in. vj. qꝺ poterit ⁊ debebit patro. laicus p̄ntare intra. vj. menses sicut patronus ecclesiasticus. cū rōne cōionis trāseat priuilegiū ad laicū. Sicut dicimus de eo qui hz rez cōez cū pupillo vt gaudeat priuilegijs ipsius pupilli. l. si cōez. ff. quemadmo. serui. amit. ⁊ per ecclesiā ꝯsequit̃ quod p se ꝯsequi nō pōt. c. pe. de ꝯces. preben. Istā opi. tz Gemi. ibidem qꝛ magis dignū trahit ad se minus dignū. c. qꝺ in dubijs. de cōse. eccle. vel alta. l. q religiosis. ij. de rei ven. c. non existimemus. xiij. q. ij. l. si alieni. ff. de solu. l. euz qui edes. ff. de vsuc. Sequitur Joā. and. ibi. preterea. Hec decisio confirmari pōt per ea que. s̄. dixi. in. vj. parte. in. xj. q. vbi dixi quod patro. laicus cuz ecclesiastico non potest variare, quia gaudet priuilegio patroni ecclesiastici, ⁊ sicut ibi sentit illud incommodum ratione communionis, sic ⁊ equum est quod in alio sentiat commodum. l. secundum naturā. ff. de regu. iur. l. eum qui. ff. de iureiurā. ⁊ ita teneo. Predicta tamen limito, nisi talis clericus haberet iuspatro. a laico puta iure successionis vel alias ex iure laici, qꝛ posset variare ⁊ presentare intra quadrimestre. c. cum dilectus. eodem. Roffre. eodez versi. Utrum patro. possit variare.

37 ¶ Uigesimosecundo quero † An sufficiat patronis eligere p̄sentandum intra tempus eis datum ad presentandum. An debeant actualiter presentare, huic. qō. reperi Gemi. j. respondentem in. c. vnico. §. fin. eo. in. vj. qui dicit per illū textum. quod actualiter debeant presentare, quia datur illud tempus ad presentandum, ⁊ sic per talem electionem non est satisfactum, cum gerundia actus necessitatis significent. no. p doc. in. l. j. ff. de iusti. ⁊ iuri qꝺ dicit esse contra laicos, qui credunt satisfactuz. ⁊. c. fi. eo. vbi presentatio dicitur ad patronum pertinere. Idem Archi. in. c. j. de preben. in. vj. allegādo Innoc. in. c. cū vos. de offi. ordi. in gl. j. Ad istius questionis radicez ponunt falcē Domini de Rota decisione. ccxj. in nouis. i char. lxi. Ubi assignat̃ rō quare hoc fieri debeat, ⁊ adducunt̃ plures ꝯcordā. ⁊ rn̄det̃ argumētis in ꝯ̃rium adductis, vt in ea, iō tz ibi qꝺ effectualiter dz fieri talis p̄ntatio, qꝛ verbū p̄ntare hoc sonat nā p̄sens dr̃ q sensibus corporis p̄betur. l. corā titio. ff. de verbo. signifi. vbi

38 † nō dr̃ fieri aliqd coraz aliquo nisi ipse intelligat. cap. Capl̃m sancte Crucis de restitu. Jo. and. post cōpostellanū. ⁊ clarius in. c. fin. eo. de iurepa. Gemi. in c. vnico. in. ij. colū. eo. in. vj. Cōcludendo ergo circa istā qō. dico vt. s̄. qꝺ nō sufficit eligere aliquē p̄ntandū nisi actualiter p̄ntetur ep̄o instruēdus dicēdo, cū talē elegerim ad talē ecclesiā vobis p̄ntandum peto vt eum instituatis, vt Jo. and. in. d. c. fi. dicitur aūt quis actualiter presentare etiam per literas, etiā absentez presentādo, dummodo cognitus ordinario presentetur vt. ī. q. xxxij. huius partis. Unde si non presentaret actualiter.

39 ¶ Uigesimotertio quero † An post tempus elapsum sine p̄ntatione p̄ronoꝝ deuoluat̃ incōtinēti ad superiorē ordinariū. Huic. q. rn̄det hr̃ Panor. in. c. qm̄. eo. ti. no. ꝙ sic incontinēti deuoluit̃ ad ordinariū tale ius p illū tex. ex quo dicit posse notari duos ca-

40 sus i qbus aliquē pōt ep̄s istituere sine p̄ntatione. ¶ † Primus qn̄ nō posset instituere sine scādalo durāte discordia patronoruz ¶ Scđs, qn̄ eadem discordia durāte ante presentationem lapsuz est tp̄s eis statutū ad p̄ntādū. Et ita vr̃ seq ibi a ꝯ̃rio. Jo. an. dū dt ꝯ̃ qn̄ esset differētia inter p̄ronos debētes eligere, qꝛ finito tp̄e nō cōcordātibus illis p hoc deberet ordinarius p̄sentare vt ibi qꝛ agit̃ de magno preiudicio ipsoꝝ canonicoꝝ, secus in presentatione. vide. ī. q. xxxi. ver. iij. casu. Et dicitur ꝯfundi presentatio cū institutione qn̄ fit ab eodē. Panor. in. c. significasti. eo. in fi. ⁊ dr̃ per viam collationis ꝓuidere sicut in alijs ecclesijs non patronatis, distinguēdo, vt p Panor. ibi tertius casus ponitur in. c. p vestras. eo. qn̄ episcopus patronū egenū presentat, qꝛ tūc satis dr̃ p̄sentare tacite acceptando p Panor. ibi late. ¶ Secundū casuz intellige sine patronorū preiudicio nō. n. p hāc discordiā vel negligētiā debēt pdere iuspa. Panor in. c. cū pp. eo. Predictā decisionē intellige, quecūqz sit inter eos discordia, siue sup iure ꝓprietatis simul, vel de iure q̄si possessionis. Hoc excepto. qn̄ ꝯstaret aliquē esse in quasi possessione p̄ntādi, qꝛ si ille p̄ntaret deberet ordinari p ordinariū, ⁊ si negligeret forte pp litē motā sup ꝓprietate p̄ntar̃ itra tale tp̄s tūc posset ep̄s ordiar̃, vt Jo. an. i. d. loco.

41 ¶ † Uigesimoquarto q̄ro quale sit istud tp̄s datū patronis ad p̄sentandū cōtinuū. an vero vtile ⁊ ꝯ̃ñr Quero qn̄ incipiat currere istud tp̄s. Primo dico qꝺ in iure habemus duo tp̄a. vnū est cōtinuum, quod diebus feriatis, ⁊ non feriatis currit in presentia, ⁊ in absentia, siue sit copia iudicis, siue non, de quo tempore loquitur. l. finali. C. de prescriptio. longi temporis. quoddam est tēpus vtile, qꝺ nō currit diebus feriatis, nec in absentia partis, nec vbi deest iudicis copia, vt habemus glo. in. cle. vnica in verbo ꝯtinuā de resti. in integ. ⁊ in rub. ff. de diuer. ⁊ tēp. pres. Et tale vtile aliqn̄ est ꝯtinue vtile, aliqn̄ nō, vt qn̄ quis ignorat, qꝺ ad se spectat vt patronus. Quoddā est qn̄qz cōtinuū vno respectu, vt ēt die feriata currat qꝺ tn̄ alio respectu nō erit ꝯtinuuz puta, qꝛ

42 ignorāti vel nō valēti agere nō currit. l. j. in fi. C. de an. exce. † nūc aūt quo ad ꝓpositū dico secūdū gl. in. c. ij. de ꝯces. prebē. in ver. intra. vj. mēses, qꝺ est tp̄s vtile, qꝛ ignorāti nō currit, sed solum a tp̄e scientie vel nō currit qn̄ esset aliqꝺ impedimentū puta suspensio aliqua vel aliud impedimētū esset. c. qꝛ diuersitatem, de concess. prebē. qꝺ limita qn̄ esset ꝯtētio inter patronos de iurepatro. qꝛ non sopitur intra. iiij. mēses, presentat ep̄s. Et sic vr̃ impedito patrono tp̄s currere. c. cū pp, ⁊ ibi late Panor. qui tz qꝺ nō currat nec ob. ibi tex. qꝛ nō cōstabat quis esset patronus eo. probat̃ hoc qꝺ ignorāti non currat tp̄s. p. l. j. §. fi. C. de an. exce. l. ij. q admitti. l. scimus. C. de iure deli. in qbus dr̃ qꝺ nō valēti ager̃ nec nesciēti sibi delata successione nō currit tp̄s cētū dierū, alio tn̄ respectu istud tp̄s appellat Panor. cōtinuū. in. d. c. ij. quo ad hoc. s. vt ēt currat diebus feriatis postq̄z qs sciuit beneficiū vacare, ⁊ illa pōt esse rō, qꝛ conciliū lateranense considerauit solū negligentiaz nō p̄ntiā cū deberetur p̄ntare de quo hr̃ in. d. c. ij. de cōces. p̄ben. que negligētia ita imputatur diebus feriatis sicut in alijs diebus qꝛ presentare est de actibus voluntarijs, qui etiam possunt fieri diebus feriatis etiam paschalibus. Hostien. in titul. de ferijs. §. quid in eis agi p. l. actus. C. de ferijs vbi tex. clarus. Et iste intellectus Panor. etiam procedit ex gl. d. cle. vnice duz dixit, quoddam tempus est vtile quo ad suum principium, non quo ad processum. Istam opinionem sequitur Joan. and. in. d. c. ij. circa fin. de conces. preben. ⁊ dicit tale tempus simile tempori. quod datur ad appellan. quod currit a tempore scientie. c. anteriorum, ⁊ ibi glo. in verbo a citatione. sicut in dicta clementina vnica.

43 ¶ † Uigesimoquinto quero patrono negligente presentare iuxta tempus statutum cum ius deferatur ad superiorem per capitu. quoniam eodem an superior iste habebit nouum tempus vt persona ecclesiastica, an vero vt laicus ad prouidendum tali ecclesie, post longam disputationem Pilei tenet Gemi. in capi. vnico in sexta. colum. iij. quod habebit ordinarius tempus ad prouidēdum, vt ecclesiasticus, non vt laicus, licet laico succedat, per plura mouetur, quia res due vnite retinent priuilegia que particulariter habebant. glo. est valde nota. in. c. j. ne sede vacante. l. finana. C. eodem de legatis. in fine. cap. medicamentuum. de peni. disti. j. ergo ordinarius cui vnit̃ ius laici gaudebit priuilegio suo. ¶ cō So quia mutata conditione persone ꝯuenit status etiā mutari. l. cum quis. ff. de solu. l. si pupillus. ff. de acquiren. heredita. vbi res intelligitur rebus sic stantibus, vt stant tempore contractus secus si mutentur, qꝛ mutat̃, ⁊ dispositio. Itē qꝛ filius repudiata bonorum possessio. Unde liberi, in qua habet annum si petat vnde cognati habet centum dies, sed tamen episcopus habet annum. l. j. §. quibus. cum sequen. ff. de suc. edic. Alia plura adducit, ⁊ respondet argumentis Pilei disputantis contrarium vt ibi per eum. Hoc idem tenuit Joan. andre. respondendo contrarijs in. c. vnico. in verbo, semestre. eodem. in sexto in capitulo statutum. in prima columna. de preben. in sexto sequitur Pano. in capitulo finali. in verbo, sed hic cadit notabilis questio. eodez ⁊ vult quod non curat tale tempus nisi a tempore scientie. cum ergo concludatur communiter quod istis prelatis detur tempus canonum idest sex menses post negligentiam patronorum.

44 ¶ † Uigesimosexto quero an tm̄ dentur oībus prelatis.v.men-
ses ad presentandum, ⁊ nunquid tantuꝫ proximus superior prela
tus tantum habit prouidere in defectum patroni laici, An vero
⁊ alij superiores superioris. Huic.q.clare respondetur qđ.vj.mē
ses singulis dabūtur prelatis vni post aliuꝫ negligēti. Et sic gra
datim fiet deuolutio cum singulo termino, ⁊ talis ecclesia poterit
diu vacare.i.per.iiij.mēses datos laico.ij.per.vj.menses qui dan
tur episcopo ad prouidendū in defectum laici episcopo negligē-
te deuoluitur ad metropolitanum, qui etiam habet.vj.menses.c.
ij.de conces.p̄ben.in fi.vbi est tex.quod ius eligēdi gradatim de
uoluitur.⁊ cuilibet datur integer terminus ad eligentiam metro-
politani, tunc venit patriarcha, ⁊ ei est metropolitanus, alias ve-
nit papa, qui etiam habet.vj.menses.c. licet de supplen.negli.pre
lato.⁊ supradicta procedunt vbi tales prelati, non sunt exempti
vnus ab altero, q2 potestas tunc deuolueretur de exempto nō ad
immediate superiorē, sed ad papam.d.c.licet, ⁊ ita terminat Pa
nor.⁊ in.d.c.ij.de conces.preben. Inn.in.c.cum in cunctis.in fin.
iij.col.de elec.per.c.ne pro defectu.eo.de elec.

45 ¶ † Uigesimoseptimo quero quando patroni non sunt cōcordes
⁊ diuersos presentant, que presentatio preferatur. Ad hanc que
stionem respōdet Panor.in.c.quoniam.eo.in.ij.colum.qđ pre-
sentatio maioris partis si presentatus est dignus, ⁊ ipse ibi not.
in pen.not.c.si forte.lxiij.distin.hoc tenet Joan.and.ibi que di-
catur maior pars, ⁊ quomodo conueniant patroni, dicam in se-
46 quen.q.paribus † autem patronis presentantibus tunc idonior
prefertur. Panor. in.c.cum aūt eod. Sed si presentati sunt pa-
res, tunc prefertur quē episcopus elegerit, ⁊ locus est gratifica-
tioni. Panor.ibi est glo.in.c.si plures.j.xvj.q.vij.cum concor;p
eū limita predictā ꝯclusionē habere locū vbi partes essent humi-
les, ita ꝙ posset episcopus instituere sine futuro scandalo, ecus si
essent potentes, ⁊ minarentur qđ gladius erit vltor, si talis insti-
tuatur, vt dicit ibi Joan.and.q2 tunc ēt talē omittet ep̄s lꝫ dignū
⁊ ad arbitriū suum vnum instituet, vt.s̄.dixi in.xxiij.qō.⁊.xix. hu
ius partis facit.c.si forte.lxiij.distin.iteꝫ tenuit Joā.and. Hosti.
Panor.in.d.c.qm̄ hoc idem similiter fallit etiā qn̄ ep̄s nō posset
sine scandalo, tunc.n.deuenitur ad remedium.c.j.⁊.ij.eod.scꝫ qđ
claudetur ecclesia ⁊ exportabunt̄ reliquie, donec cōcordēt patro
ni pro ac questio. melius declaranda.

47 ¶ † Uigesimooctauo quero quomodo dicatur fieri presentatio a
maiore parte patronoꝝ an habito respectu ad pautiores p̄ntes;
an habito respectu ad oēs, puta sunt q̄tuor patroni, duo presen
tant vnum, tertius alium, quartus aliū, an presentatus a duobus
dicetur p̄ntatus a maiori parte habito respectu ad omnes, an ha
48 bito respectu ad pautiores. † Circa istam.q.distinguit Joā.and.
in.d.c.qm̄ quod aut p̄sentatio fit ab aliquibus vt a collegio, cor
pore, vel vniuersitate, ⁊ tunc requiritur presentatio maioris par
tis totius collegij vel corporis. De hoc ē tex.in.c.ecclesia.j.de ele
ctio.secus in alijs forte actibus, q2 sufficeret maiorem partē pre-
sentium. Car.in cle.vnica de rerum permu.versi.iiij.quero. Aut
patroni presentant vt singulares, vt cōmuniter faciūt patroni lai
ci, qui habent iuspatro.ex patrimonio, vel alia cā, ⁊ tunc sufficit
qđ p̄ntatio fiat a maiori parte patronorū, q̄ maior pars dicet̄ re
spectu aliaꝝ partiū minorū. quā distin.sequitur ibi Panor. ⁊ di
cit eā multū notandā q2 faceret ad cognitionē aliaꝝ qōnū, q̄ req
runt aliquid fieri a maiori parte, vt aduertamus an illud sit fien-
dū a collegio, an a singularibus. Non obst.ad predictā decisionē
si quis diceret. Amice p̄ntatio pertinet ad omnes patronos inso
lidum, non apud singulos, ergo omnes debent in vnū concorda
re, vt no.i.c.j.de iurepa.q2 dico qđ nō habetur cōsideratio vnius
tm̄ p̄ntantis, qn̄ plures sunt patroni p̄ntantes. Sed consideratio
omnium qui simul debent presentare ꝑm distinctionē.s̄.factam, ⁊
si cōtingat, p̄ntationē de duobus fieri tunc attendit̄ maior nume
rus presentantium.d.c.quoniam.⁊.c.si.lxiij.distin

49 ¶ † Uigesimonono quero an omnes patroni sunt ꝯuocādi in pre
sentatione facienda, an vero separatim possint presentare. Simi
liter distinguit Jo.an.vt.s̄.in.d.c.qm̄.eo.qđ si habent presentare
vt colegium.omnes sunt vocandi ad presentationē faciendā, put
ad electionem.c.qđ sicut.de elec.c.cū in ecclesijs. de preb. in.vj.
alias cōtēpti possent irritare presentationem aliorum factā ipsis
spretis dictis iuribus.⁊.c.bone.de elec.si vero p̄ntant vt singuli
hoc non est necesse, sed quilibet separatiꝫ pōt p̄ntare. Sed postea
in istitutione habebit seruare episcopus quod dicit̄ in.c.qm̄.eo.⁊
c.si.lxiij dist. Et dato quod quilibet faciat suā presentationē alijs
non vocatis, alij tn̄ nō prohibentur, quin possint illum vel aliū p̄-
sentare, hoc āt scđm mēbrū displicet Panor.in.c.quoniam.in fi
ne eodem, vbi tenet quod immo tales deberent simul conueni-
re, alias nō deberet valere presentatio, q2 in q̄bus casibus ꝯsen-
sus maioris partis preiudicat minori, ēt si pertineat ad plures
vt singulos requirit̄, vt illi simul faciāt actum illum.l.⁊ suū.§.si.
⁊ ibi per Bar.ff.de pactis.⁊ Bar.in.l.oēs populi.in.ij.q.prin-
cipali.versi.iij.ff.de iusti.⁊ iure. Item q2 pars minor forte posset
ad se trahere maioreꝫ si fuissent simul.arg.not.in glo.in.c.ij.de
arbi.in.vj.opi.Joan.and.puto veriorem. Nec obst.argu.de.d.
l.⁊ suum.q2 dico, vt Panor.fatet̄, qđ pactum illud alteri pōt p̄
iudicare circa eundē actū, ideo ex speciali causa debent simul cō
50 uenire, q2 † qđ oēs tāgit ab oibus approbari dꝫ, ⁊ si maior pars
remittit debituꝫ, infert̄ damnū alijs, iō requirit̄ omniū ꝯuentus.
Sed in casu nostro presentatio vnius non nocet alteri quo ad
actuꝫ presentandi, q2 quilibet potest presentare quem voluerit ⁊
variare vt.s̄.dixi in.ij.q.huius partis. Cū ergo factum maioris
non p̄iudicet minori quo ad presentandū, ergo iste actus presen
tandi poterit fieri a laicis separatim, etiam si nō sint ꝯuocati vel
collecti. Moeuor q2 iste actus presentandi ptinet ad oēs vt ad
singulos, ergo poterit fieri successiue p ipsos p̄ronos separatim.
l.p fundū.ff.de serui.rusti.predi.l.fin.ff.cōia p̄dio. Nec obst.do-
ctrina Bart.in.d.l.oēs.q2 loqtur in his que sunt cōia pluribus
vt vniuersis.⁊ tūc fateor, qđ oēs debēt ꝯuenire, vt qn̄ plures suc
cederēt vni p̄rono, oēs efficerent̄ p̄roni insolidū, ⁊ tn̄ oēs nō p̄nt
facere nisi vnā presentationē.vt nota.in.c.j.eo.⁊ tunc forte pos-
set ꝓcedere opinio Panor.vt tales simul ꝯueniant ⁊ faciāt vnā
presentationē. Pro predicta opi.vr̄ facere doctrina Bar.in.d.
.l.per.l.de q̄bus.ff.de legi.per.l.sinautem.ff.de aqua plu.arcen.
Preterea Bar.loquit̄ in his que spectant ad plures vt vniuer-
sos, vt de statuto faciēdo, ⁊ tunc fateor ꝙ omnes debent ꝯueni-
re, secus vbi aliquid spectat ad plures vt ad singulos tūc separa
tim possunt; ⁊ maxime qn̄ vnus nō preiudicat alteri, vt in isto a-
ctu p̄sentādi. Ita potest incidēter reperiri Zabarellam tenere in
cle.ij.§.j.de iurepa.versi.quero an facienda ꝯuētione.de qua hic
Que limitareꝫ, nisi cōsuetudo esset ꝙ p̄roni ꝯuenirēt, q2 talis cō
suetudo esset attendenda.c.fin.de consuetudine.

51 ¶ Trigesimo quero † an possit peregrinus clericus p̄sentari, bre-
uiter ꝯcludo ꝑm Joā.and.qđ sic.de ꝯsuetudine ēt in alia patria,
extra diocesim.etiā episcopus vel prelatus poterit vel in sua dio
cesi p̄sentare, licet sit instituendus ab inferiore, dummō p̄sentat⁹
sit idoneus. Ita tenet Joan.and.ꝓcedere de consuetudine in.c.
significasti.de iurepa.post Hostien. scilicet quod clericum ido-
neum quilibet p̄sentare potest vndecunqꝫ originē duxit vel ex q-
buscunqꝫ partibus, dummō bonitas vite ⁊ idoneitas sit cognita
vt dicitur in.c.ad decorem.de insti.vbi Omnis qui facit iustitiaꝫ
deo acceptus est. Ad idem.c.cuꝫ deputati.de iudi. Nec ad hoc
ob.c.fin.de clerico peregri.vbi non potest institui peregrinus cle
ricus sine approbatione locoꝝ ordinarij ⁊ literis dimissorijs, vt
ibi Jo.an.c.hortamur.lxxi.distin.vbi alienigena nō pōt institui,
lꝫ p̄ntatus sine lr̄is cōmēdatitijs suoꝝ ep̄oꝝ, q2 dico ꝙ ꝓcedit de
rigore, vel illud nō habet locuꝫ in ep̄o, qui extra suaꝫ diocesim po
test quem vult p̄sentare sine alijs literis.c.si quis ep̄orū.xvj.q.ij.
⁊ ibi gl.vel potest dici quod patronus potest p̄sentare quādo ha
bet tales cognitos. Sed in institutione dꝫ aduertere ordinarius,
An habeāt literas cōmēdatitias ⁊ dimissorias a suo ep̄o, vt ha
bet̄ in.d.c.si.⁊.c.hortamur. ⁊ tota distin.clxxj.cū seq. Et de hac
q.vide.j̄.qō.lj.⁊ sic nō impeditur p̄sentatio p hoc qđ quis sit ad-
uena dummō cognita sit virtus, mores, ⁊ vita. Opi.Jo.an.seq-
tur Panor.in.d.c.significasti.in fi.

52 ¶ Trigesimoprimo quero † cuius efficacie vel effectus sit ista pre
sentatio. Et an dicatur fructus. ¶ Primo dico qđ est magne ef
ficacie, q2 sine presentatione non potest aliquis ordinarius insti-
tuere aliqueꝫ, ⁊ si institueret in vituperium suum cogeretur taleꝫ
institutionem retractare.c.decernimus.xvj q.vij.⁊ ad presenta-
tioneꝫ patroni cogeretur aliū ordinare vt ibi. ⁊ si hoc nollet tūc
patro.ageret cōtra ordinarium vt.s̄.dixi in.ix.q.huius partis, ⁊
sine p̄sentatione p̄roni nullus potest occupare ecclesias.⁊ si occu
pauerit cogit̄ restituere.c.ex insinuatione.eod. Item quod nulla
fiat institutio sine p̄sentatione, est tex.clarus nec alibi scio melio-
rē quam in.c.illud.in fin.eo.⁊ si instituerit ep̄s erit institutio irri
tanda vt ibi, sed Panor.in.c.cuꝫ bertoldus, in fin.iiij.colum.v̄.
Ex hoc notabili colligitur.de re iudi.tenet quod sit nulla ipso iu
⁊ quatenus est facta de facto, etiam de facto est irritanda p̄rono
53 instante. An aūt si patronus † nullum presentaret talis institutio
ratificetur.ibi Panor.in.v.col.remittit se ad notata in.c.illud.
⁊ dicit ibi quod institutio facta in casu negligētie patroni nō pre
sentantis valet.c.ij.de supplen.neglig ē.prela.in fine vbi etiam si
ne aliqua administratione currit tempus tale. Et non solum epi

scopus

scopus illo casu potest instituere sine presentatione, sed etiam qui libet alius ad quem tale ius deuolueretur cle. vnica. de supplen. negligen. prelatorum. et ibi glo. locorum multum not.

¶ Secundo pōt quando indignum presentauit. d. c. ij. de sup. ne gli. prela. Latius dixi. s. in. x. q. huius partis.

¶ Tertio pōt institutio fieri sine p̄sentatione a summo pontifice late Panor. in. c. iij. in. j. nota. eod. cū cōcor. per eū. et. c. illud. in fi. co. Sed si nō facit mētionem de p̄rono p̄sumuntur subreptitie littere. c. cū dilectus. Et ibi Panor. in fi. eo. et. s. q. xxiij. Idē in le

54 gato pape † de latere, nā aliquē p̄nt tales instituere sine p̄ntatione de plenaria potestate sine alia p̄ntatione, qd̄ intellige qn̄ iuspa. spectat ecclesie, alias si spectaret laicis legatus de latere non posset cōferre sine patroni p̄ntatione. gl. no. in cle. per literas. de preben. in verbo, apostolicis, cū cōcor. ibi p eaz. similis est in. c. di lectus. in verbo, in ɔcessione. de offic. lega. Si aūt patroni essent vnus laicus, alter ecclesiasticus, tūc nec posset legatus conferre. Panor. in. d. c. dilectus. in fi. p. l. si cōmune. ff. quemadmo. serui. amit. et per alia plura de qbus ibi lʒ papa hoc indistincte pōt, tñ tenet facere expressaʒ derogationis iurispa. mentionē arg. d. cle. et Panor. in. d. c. dilectus. in fin. Qd̄ dixi legatū nō posse ɔferre ecclesiā iurepa. sine patroni p̄ntatione, pcedere posset, qn̄ qs eēt patro. edificatione, vel fundatione bn̄ficij, vel dotatione ecclesie, vel reparatiōe. vel ex priuilegio pape ḡnali. secus si ex speciali, et de vtroqʒ ēt de prescriptione clare scripsit Panor. in. d. c. dile

55 ctus. in fi. † Itē p̄ntatio dat ius p̄sentato idoneo, vt possit agere ɔ̄ epm vt. s. in. v. et. vij. q. et duabus seq. nō solū presentato sed et p̄sentanti, qr facit euʒ acqrere ius p̄sentādi si bona fide hoc fiat. c. ɔsultationibus. eo. Intellige si illā ɔfirmationē ab epo ɔsequa tur edicto pposito. c. fin. de elec. in. vj. Jo. an. d. c. ij. de his q̄ fiūt a prelato. Itē reuocat ordinationeʒ factā per ordinariū, sine pre sentatione, que alias staret firma, si patronus nō p̄ntaret intra tē pus debitū, vt voluit Panor. in. c. cuʒ bertoldus. col. v. ver. qd aūt si epus. de re iudi. alleg. deci. Rote. ccclij. ¶ Sexto facit pa tronū retinere possessionē presentādi. dato qd̄ ordinarius non in stituat qn̄ presentatus fuit idoneus, vt decisio. Rote. in nouis. cha. xlj. Itē est iuspa. fructus p̄sentatio. vt. s. late. in. iiij. q. huius. vj. partis nō nego presentationē ēt habere effectus, quos discur sus tractatus huius demonstrabit accumulare magis est laboriosum quam subtile.

56 ¶ Trigesimosecundo quero † an fiat p̄ntatio p̄rono absente. Ad hoc r̄ndet Panor. in. c. ea noscit. de his q̄ fiunt a prelato sine cō sensu. c. in. ij. notabili. qd̄ pōt absens p̄sentare aliquē ordi. p literas suas, arg. illius tex. vbi abbates p̄sentāt p literas. Idē dr̄ de cōfirmatione epi q p alios dʒ cōfirmari, et si alij nō possunt veni re, debēt dare ɔsensum per literas. c. j. cū seq. lxiij. distin. et ibi gl. Literis, que dicit quod in quocūqʒ ɔctu vel causa vbi cōsensus requirit alicuius, nō interest an presens ɔsentiat vel per literas cōsensum adhibeat. Itē pōt fieri electio p pcuratorē, vbi tracta tur de maiori preiudicio. c. qr propter. de electio. ergo et p̄sentatio per literas. verū fatet Panor. quod talis presentādus dʒ es se presens et sensibus corporis se exhibere, alias nō diceret p̄sen tari. gl. in cle. dudū. §. ac deinde in verbo, presentare. de sepult. et ibi Car. p illū tex. adducēdo. c. testes. iij. qō. ix. vbi debent testes deponere de his que facta sunt in presentia sua et eoꝝ intellectu. l. coram titio. ff. de verbo. signifi. hoc putat pcedere, qn̄ presentā dus esset incognitus ipsi, cui per literas presentat. Si aūt cogni

57 tus, tunc tʒ quod possit p literas presentari, sicut † pōt bn̄ficiū ab senti ɔferri. c. accedēs de preben. vbi clarius tex. qd̄ alius p alio inuestiri pōt absens. c. si tibi absenti. eod. in. vj. Ideʒ Car. in cle. vnica. in verbo, p̄sentatos. in. iij. notabili. et clarius in prima oppositione dicit ꝙ possunt p̄roni p̄ntare p literas, et p̄sens dr̄ p̄nta ri, qr ipsemet p̄ntatus portādo literas patroni cōspectui ordina rij satis dr̄ presentari, vt eum examinet. et videat, an sit idoneus. Que omnia fallunt qn̄ presentatus est cognitus, vt. s. dixi. Et ꝙ pōt fieri presentatio p literas tenēt Zabarel. Cap. Jo. and. post gl. literaꝝ in cle. j. §. presentatos. de excessi. prelatoꝝ.

58 ¶ Trigesimotertio quero † an valeat presentatio facta p capitulum vacāte sede, qn̄ ptinebat ad epm presentatio. Spec. in titu. ne sede vacāte. tʒ qd̄ nō poterit fieri in p̄iudiciū futuri epi, et si facta fuerit erit irritāda, qr sicut sententia ɔ̄ minorē indefensuʒ la ta nō tʒ, ita nec talis presentatio, assumptū probatur in. l. acta. ff. de re iudica. c. fin. ne sede vacā. qr minor et ecclesi. eqparant. c. j. de resti. in integ. ij. q. ij. si qua debebas. et ibi gl. q̄ dicit ꝙ nō valet. s. p restitutionē in integrū qd̄ factū est sede vacāte in dānū ec clesie. c. apostolicos. c. et precarie. et ead. q. Illud idem sequit ibi Archid. in. d. glo. c. si qua. de rebus eccle. cū pluribus cōcordā. de primo dicto est ēt tex. expressus in. c. sicut nostris. de iureiur. si milis gl. ibi verbo, dānū epalis. facit. c. qr sepe. de elec. in. vj. cle. statutū. eo. de electio. Pro hac decisione text. in. c. j. de insti. in. vj. vbi capitulū non pōt p̄sentare, qn̄ ad epm spectat, sed potest confirmare presentatos, et per illū dico tex.

59 ¶ † Trigesimoquarto quero plus iuris tribuere conferenteʒ eccle siam, quā cōfirmās cōstat, vt et Gemi. in. d. c. vnico. de insti. in. vj. qr pōt capitulū sede vacante presentatos instituere, vel confirma re, sed non presentare, ratione mouetur assignata in gl. fi. ibi. quia presentare est voluntatis, confirmare iurisdictionis, et necessitatis, vbi est idoneus presentatus, et nullus alius, no. in glo. nō possit, nā q ɔfirmat nihil dat. c. inter de fi. inst. in. §. ceterū, et qd̄ ɔfirmare sit necessitatis. s. dixi in. vj. pte et. vij. q. huius ptis qd̄ sit iurisdictionis tʒ Inn. in. c. decetero de trās. post gl. fi. in. d. c. j. de insti. et in his q̄ sunt iurisdictionis succedit capitulū. episcopo. sede vacā. qr episcopo nō preiudicat, vt in. c. cū olim. de ma. et obe. et ibi gl. fi. sed. cū collatio sit voluntatis, et ad episcopū ptineat, iō non pōt fieri p capi. qr tūc preiudicaret iurib⁹ episcopi futuri, qd̄ ius nō patit vt ibi gl. sed qr ɔ̄ hāc decisionē est expressus tex. in. c. dilectus. de offi. leg. vbi dr̄, cū igit plus iuris habeat in cōcessione p̄latus q̄ʒ in presentatione patronus, et ibi expresse tʒ Panor. qd̄ plus iuris acqui. institutione q̄ʒ p̄ntatione, qr multi casus dant in ɔ̄riū. Iō saluādo vtrūqʒ dictū, dico ꝙ sunt sicut excedētia, et exces sa, nā. in. d. c. j. de insti. in. vj. plus est p̄ntare q̄ʒ ɔferre, iō capi. sede vacante nō pōt p̄ntare tñ pōt ɔfirmare rōne de qua ibi. Sic vide mus qd̄ p̄ntatio nō pōt p patronū reuocari totaliter vt. s. in. xxij. q. et tñ institutio facta per episcopū sine p̄ntatione totaliter reuocat ad petitionē patroni. c. decernimus. xvj. q. vij. et sic institutio ɔfert ius in bn̄ficio reuocabile p̄ntatio ius ad beneficiū irreuoca bile per patronū. Unde ista excedētia cōtingit inuicē ex varijs rō nibus pur, et apparet in casibus. s. no. et in casibus q possunt.

60 ¶ † Trigesimoquinto quero, quō presentans formet presentationem suam corā episcopo vel ordinario pro p̄ntato admittendo, vel si plures sunt p̄roni quō formabunt presentationē suam ordi nario petēdo per eos p̄ntatū admitti, et institui. Licet ex. c. prete rea. ex. c. significasti. eo. et. c. fi. posset colligi forma tñ vt hic collecta habeat materia de oībus ad iuspa. spectantibus bm̄ Spe. in eo. tit. x. superiori aūt sic pōt formari. Nos talis. A. et talis. B. partoni talis ecclesie capelle vel altaris mō vacātis cōcorditer, et cōiter represerntamus vobis tali. C. episcopo. tale. D. clericuʒ ad curā vel rectorē, ad regimen ecclesie prelibate, vel ad capellaniaʒ vel ad beneficiū talis altaris, virū vtriqʒ honestum, literatū, et de legitimo matrimonio natū, iura ecclesie, capellanie, vel altaris defensare scientē, et valentē, petētis ipsum in ecclesia vel capellania vel beneficio institui, et sibi per vos iura eiusdē ecclesie cōcedi, cādem formam sensit Panor. in. c. fina. eo.

61 ¶ † Trigesimo sexto quero. Si qs tpe p̄ntationis p patronū facte habuit presentatus aliquod vitiū propter quod non potuit in stitui, puta excōicationis sed tpe quo venit ad ordinariū, et exegit presentationē cessat illud vitiū an attēdatur tēpus presentationis an tempus datarum. Hanc. q. possum resoluere, vt in simili dixit Specu. in tit. de rescr. p̄ntatione qd̄ attendit tēpus date in. §. rōne aūt ipetrātis ver. quid si impetrās, vbi tʒ ꝙ impetrās rescriptum ad beneficiū si nō exprimat dignitatē, q̄ʒ hʒ, q̄ dignitas erat tēpore datarū si postea cessat qn̄ presentat literas, tñ tʒ qd̄ vitiat rescriptū, et sic ibi attenditur tempus datarū, ar. c. eā te. de rescri. vbi est tex. et glo. quod attenditur tp̄s datarū. c. post cessionem. de proba. et ibi ponitur exemplum quod excommunicatus tempore impetrationis non debet admitti si probatur fuisse excommunicatus tempore impetrationis. Hoc idem tenet eo. §. ver. item ex cipitur quod impetrans fuit excōmunicatus, vbi etiam tenet qd̄ excōmunicatus tempore presentationis vel constructionis non valide possit presentare. Hoc latius dixi. s. questione. xiij. articulo primo huius partis. Idem cum prima opinio tenet Specula. eodem titulo. §. finali. ver. in summa nota. allegatur etiam quedā decisio Dominorum de rota. ciiij. in nouis, quam reperio. Hanc autem opinio. Speculato. putarē de iure procedere vbi esset ta le vitiuʒ quod redderet clericum inhabileʒ ad talem collationeʒ vel presentationem, vt vitium excommunicationis, quod inducit inhabilitatem, etiam ex parte conferentis, et eius cui confertur, quia tale vitium non solum excludit a beneficijs ecclesiasticis, vt habetur in capitulo postulastis. de clericis excommunica. minist. cum bone de etate et qualitate, sed et ab honorabili. offi. et publi. capitulo decernimus. de senten. excommunicationis. in. vj. vbi ab agendo, testificando, et aduocādo, repellit, imo et ab officio vili et oneroso, vt est officiuʒ procuratoris ad quod etiam infamis de

iure ciuili promouet.instit.de excep.in fi.Panor.in.c.imperato rum,de iuramen.calum.secus si esset aliud vitium qd non redde ret eum incapacem,qr in illo casu si nõ interueniat subreptio at tenditur tempus executionis literarum nõ date.c.ei cui,vbi tex. no.ad hoc de preben.in.vj.vbi si mandatur alicui puideri de pre benda vacatura in vna ecclesia,ꝛ in illa sint curate,ꝛ non curate, lꝫ impetrans tempore,date non habeat etatem ad prebendã ha bendam sacerdotalem,si tamen est in tempore qñ vacat, ꝛ sic qñ fit executio satis est,si aũt interueniret subreptio vel dolus impe trantis,ꝛ tacentis etatem quam non hꝫ ad prebendam vel aliud beneficium qd hꝫ tempore impetrationis,tunc in sui doli,ꝛ subre ptionis odium attenditur tps date,ita loquitur.d.c.eã te. de res. ꝛ.c.si eo tpe.de res.in.vj.vbi qr occultauit etatem tpe impetratio nis attenditur tps date,ꝛ ideo si illo tpe non est habilis, lꝫ postea efficiatur habilis tpe executionis,tñ annihilatur rescriptuꝫ, ꝛ in. d.c.eam te.vbi occultanti aliam dignitatem ecclesiasticam,quam habuit tempore impetrationis,ꝛ hanc distinctio.post scripta hec reperi Panormit.tenere.in.c.dilectus.ij.de preben.

62 ¶ †Trigesimoseptimo quero,qũo põt quis probare se hr̃e ius pñtandi,ꝛ esse in quasi pos.hr̃ qr decis.rot.sunt multum in vsu.ꝛ clare hanc qd.decisam hẽmus,iõ dico qd p lr̃as ordinarij q insti tuit põt pbari aliquẽ esse in quasi possessione iuris pñtandi, licet multa possent in ɔtrarium allegari que habẽtur in auc.si quis in aliquo.C.de eden.vbi si instrumentum faciat mentionem de alio non creditur nisi aliud monstretur,simile hr̃ in cap.post cessioneꝫ de pba.ꝛ ibi gl.tñ in ɔtrium fuit de facto iudicatum, alleg.decis. ccccxxvij.in nouis decis.char.lxij.qr ex quo p instõnẽ epi ɔstat de vacatione bñficij,de tpe vacationis bñficij,ꝛ qd pñtatus erat ve rus pr̃onus,ꝛ qd instõ erat facta intra tempus,ꝛ de idoneitate p sone presumi dꝫ pñtationem ad pñtantem,instõnem ad instituen

63 tem peruenisse.†Item qr factum presumit̃ soleniter actũ nisi pbet̃ ɔtrũ.c.in pñtia,de presump.ꝛ.d.c.post cessionẽ,itẽ et facit.l.sciẽ dum,cũ ibi no.ff.de v.ob.eãdẽ opi.tꝫ Panor.in.d.c.post cessio nem,col.vij.ver.ꝛ lꝫ in hoc dubio,vbi plene post gl. examinat qñ lr̃e epi faciant fidem ponendo Jo.opi.ꝛ ibi tꝫ ꝙ totus mundus sequit̃ qd faciant fidem in spectantibus ad officium suum,ꝛ in nõ tangentibus propriam cãm,qr tunc crederet̃. Nec obst.ꝙ aliqñ epi insti.retractat̃ vt in.c.decernimus.xvj.q.vij.qr fateor qd pro bant lr̃e epi quatenus non probatur ɔtrium,vt in.d.c.post electio nem.Item qr si patronus non ɔdicit tunc vr̃ ɔsentire,ꝛ approba re,regula q tacet,de reg.iur.in.vj.itẽ pp difficultatem pbationis iurispa.fuit iudicatum sufficienter pbatum p tales lr̃as,ꝛ adhuc hodie satis pbaret̃ tale ius presentandi per tales literas.

64 ¶ †Trigesimooctauo quero,an possessor castrri vel ville in qua est iuspa.possit presentare,idem de ciuitatibus,ꝛ de alio quocũqꝫ loco vbi esset iuspa.an illius possessor habeat ius pñtãdi,circa solutionem huius questionis, multum facit.c.consultationibus, de iurepatr.in duobus locis.Primo in principio vbi papa vult quod valeat ordinatio facta de presentato ab illo qui credebat̃ esse patro.licet in veritate non esset,ꝛ licet postea euincat iuspat. tamen ordinatio remanet firma propter bonam fidem quam qs habuit in pñtando,ꝛ ibi tꝫ gl.ꝛ cõiter doc.illud aũt primũ dictũ pcedit,qñ qs erat in quasi possessione presentañ.si aũt nõ fuisset in posses.pñtandi,sed tñ pñtauerit,ꝛ ordinatus fuerit, valebit pñ sentatio,ꝛ instõ si verus patro.non ɔdicit,si aũt ɔdiceret,tũc de beret remoueri vt ibi,ꝛ.d.c.decernimus.xvj.q.vij.sic pbat ergo ille tex.qd lꝫ regulariter ptineat pñtatio ad verum pr̃onũ, vt in c.qm̃.c.ij.c.nobis,ꝛ p totũ tituluꝫ,de iure patro.ꝛ.c. filijs.ꝛ.d.c. decernimus.xvj.q.vij.tñ possessor loci in quo est iusp.valide põt presentare,si est in quasi possessione presentandi,ꝛ sic valide pñsen tabit dato quod non habeat iuris pprietateꝫ.Panor.in.c.lite ris.vj.nota.de iurepa.ẽt dato ꝙ moueat qd de pprietate,sed tũc deberet suspendi institutio vt late Panor ibi co.iij.ꝛ latius in.c. ɔsultationibus,in fi.co.nisi sequat̃ instõ ante proprietatis decla rationem,ꝛ ante litem moram,ꝛ si non est in quasi possessione ad huc potest presentare,ꝛ si episcopus instituit valet presentatio, ni si patro.contradicat,ad idem vr̃ esse text.in.c.ex literis, eod.vbi villa conducta ad firmam,id est ex tali ɔctu ex quo transit vtile dominium,in qua erat iuspa.a monasterio quodã per certũ mili tẽ miles vacãte ecclesia presentauit.Abbatissa ẽt monasterij vo luit presentare,ꝛ episcopus non admisit suum presentatũ, vnde mãdat papa adiudicari ecclesiam pñtato per militem,si in ɔdu ctione nõ fuit iuspa.exceptum,vel si institutus fuit ante litem mo tam inter abbatissam,ꝛ militem.† Et sic patet qd loci possessor

65 põt presentare vacãte ecclesia,licet autem pñtet,non tñ fit verus patronus vt.s.xvij.q.huius partis,nisi prescriberet̃ vt.s. dixi in iij.parte.in.v.causa acq.iuspa.ɔ primam decisionẽ vr̃ facere tex. in.c.ex insinuatione,eod.vbi dicitur in fin.qui ecclesias obtinent sine patrono,eas vt detentores patrono restituant ordinandas, ad idem videtur tex.magis fortis in.c.cũ bertoldus,per totum, d re.iudic.vbi ille qui habet villam vel curiam pignori obligatã, ita quod faceret fructus suos, ꝛ quod plus est qui etiam ab ec clesia percipiebat census quosdã de ɔsensu patroni qui patrono debebantur vacante ecclesia presentauit,ꝛ similiter patronus ve rus presenuauit qui presentatus per patronũ ex negligentia fuit condemnatus,qr non per se nec per procuratorem comparuit,ꝛ ecclesia fuit alteri adiudicata presentato per habentẽ pignus,tñ qr per patronuꝫ adhuc comparuit allegando iustam absentiam, vnde papa adiudicauit ecclesiam presentato per patronum,qr lꝫ ille creditor vel heres fuerit in quasi possessione pcipiẽdi censuꝫ, nõ tamen per hoc dicitur patro.ꝛ sic non potuit ibi talis pñtare lꝫ adhuc faceret fructus suos,qr perceptio census non facit quẽ dominum nec possessorem iurs presentan.cũ aliud sit pceptio pẽ sionis,ꝛ aliud quasi possessio iuris preseñ.c.inter dilectos,in fin. de fi.instru gloss.in.c.cum bertoldus,vers.iure,ergo apparet qd

66 ẽt possessor qui facit fructus suos non põt presentare† per illa iu ra,ꝛ per alia plura que pñt adduci, rõ,qr pceptio pensionis vel fructuuꝫ non dr̃ esse de fructibus iurispa.et sic nec iuris presentã di,sed extra iuspa.ergo per perceptionẽ fructuũ nõ põt dici in qsi possessione iurispa.et per consequens nec presentare poterit, cir ca hoc difficile contrarium sic credo posse responderi ꝛ ex respon sione apparet quomodo procedat decisio.q.proposite,aut loquĩ mur de vero loci possessore qui potest facere fructus suos,nec ad restitutionem tenetur,ꝛ tunc dico quod talis possessor poterit pre sentare,qr presentare est fructus iurispa.vt no.in.c. consultatio nibus,eo.ꝛ Panor.in.d c.ex literis,ꝛ quemadmodum fructus pertinent ad bonefidei possessorem,ꝛ non ad dominuꝫ.§. si quis a non domino,insti.de re.diui.c.grauis,de resti.spo.ꝛ ibi glo.no. de istis fructibus ita ius presentandi etiam poterit competere ip si possessori bonefidei,ꝛ sicut non tenet ad restitutionem fructuuꝫ consumptorum possessor bonefidei vbi superuenit dominus, ita nec quasi possessor iurispa.Unde si aliqueꝫ presentauerit qui fue rit institutus,nec verus patronus vnquam fecerit resistentiã non habebit remoueri presentatus per possessorem,ita loquitur.c.cõ sultationibus,secus si ɔdiceret patro.ante instõnem,qr non de beret institui,ꝛ quis preferatur inter presentatum a vero patro no vel possessore dixi,in.xiij.q.ver.vij.huius partis,nec ob.si di catur possessor non facit fructus naturales suos,vt no.gl.in.d.c. grauis.l.fructus.ff.de vsur.quia respondetur qd presentare non est fructus naturalis sed fructus industrialis,requiritur.n.homi

67 nis industria † in eligẽdo idoneum.d.c.decernimus.xvj.q.vij.itẽ intra limitatum tps.c.j.de iurep.in.vj.dixi.s.in.xx.q. eiusdẽ,ꝛ in x.ꝛ si queratur quis erit iste possessor bonefidei, qui possit suos fructus facere,ꝛ per consequens presentare.

¶ Dico fm Inn.ꝛ Panor.in.c.ɔsultationibus,in.ij.col. eo qd ille erit q possidet iudice auctore q ordine seruato pcessit,vt in.l. iuste possidet,no.ff.de acq.pos.l.fi.ff.si p vim vel alio modo a bo. pos.c.ɔquerẽte,de resti.spo.c.cũ cãꝫ,de offi.deleg.alijs ẽt multis modis põt dici bonefidei possessor,puta qr emit villã,ꝛ p ɔñs ve nit iuspa.c.cũ seculũ,de iurepa.ꝛ.c.ex lr̃is eodẽ.l.qñ bona eme ret a nõ dño,idẽ si succederet vel daret̃ villa vel castrũ in dotẽ vel in feudũ,ita qd vtile trãsiret dñiũ,ꝛ p gl.fi.i.d.c.cũ Bertoldus, si ãt eẽt possessor malefidei lꝫ iudex bonafide dedisset ei possessio nẽ,tñ nõ posset valide pñtare ex quo nõ est pr̃onus nec quasi iu rispa.possessor,iõ vero pr̃ono ɔdicẽte talis pñtatus ẽt institutus esset remoueñ.d.c.decernim⁹.xvj.q.vij.c.ex insinuatiõe,eo.de iu repa.Malefidei dr̃ vbi hꝫ ɔsciẽtiã rei aliene,Panor.in.d.c.cõ sultationibus,in.ij.col.eo.vel est in malafide q possidet rẽ iure re sistente,Inn.in.c.de resti.in integ.l.queãdmodũ.C.de agri.ꝛ cen si.lib.xj.regula,q ɔ ius mercat̃ bonã fidẽ hr̃e nõ pr̃sumit̃, de reg. iur.in.vj.ꝛ p hoc,ꝛ p supradicta apparet rñsuꝫ ad.c.cũ Bertol dus.j.qr ibi non fuit talis possessor q posset facere fructus suos,

68 quod clare dr̃ ibi p gl.fi.†creditor.n.non facit fructus suos, sed fructus extenuant sortem.l.j.ꝛ.ij.C.de pign.act.c.j.ꝛ.ij.de vsur. Unde si fiat pactum de lucrañ.fructus fit iure vetante.Unde dr̃ malefidei,ideo presentare non poterit.d.c.consultationibus,iteꝫ soluto debito deberẽt omnia iura pignoris tolli.l.j.ꝛ.ij.ff.quib. mo.pig.vel hypotheca.sol.l.j.ꝛ.ij.C.si pig.pig.datũ sit,vbi solu to debito debẽt pignora restitui pmo pignorãti, ꝛ sic i casu.d.c. cũ Bertoldus,si vbi valuisset pñtatio creditoris q lꝫ dicat̃ pos sideri pignus.d.l.j.ꝛ.ij.ff.qbus modis pign.sol.tñ soluto debito presentatus per eum,ꝛ institutus esset remouendus ꝙ esset con

tra

tra capitulum inuentum.xvj.q.vij.vbi laicus non potest collatam ecclesiam a sacerdote adimere.c.puersum.lvj.dist.c.vlti.de excess. prela.& si diceret vbi quis volente dño percipit aliquam pensionem vel fructus rei tunc dr possessor illius rei.c.cũ venissent, de re iti.spo.l.quamuis.ff.de acquir.pos.vbi si de voluntate dñi percipio pensionem rei satis dicor possidere, vnde ergo cum in.c.Bertoldus debuisset valere pñtatio.& non tenuit vt ibi dr, soluit illud Panor.qd illud pcedit de dñi voluntate precedente tit.habili ad transfereñ.possessionem vel rẽ ipsam, qr tũc transferẽ possessio ex tit.gsti.vt in.c.cũ venisset, in fi.qd nõ hz locũ in.d.c.cũ Bertoldus, qr pignoratio † nõ transfert verã possessionẽ, item commoditas iuspatro.transit in creditorem cuz vniuersitate ratione accessorij.c.ex literis, de iurepat.cum talis commoditas subiaceat restitutioni,& possit sortem diminuere.l.quamuis.C.in quibus causis pig.taci.contra.ca.ad nostram.§.de iureiurã.sed commoditas inextimabilis non transit in creditorem, qr nec posset restitui nec minuere sortem, ideo in gctu pignoratitio iuspatronatus vel ipsius possessio non poterit transire vt ibi est casus, & capitu.cum Bertoldus, de sen.& re iudi.ita dicit Panor.limitandum illum tex.& sic apparet non procedere istam consequentiam, ille est possesor, ergo facit omnes fructus suos,& sic posset pñtare, secus vbi est possessor qui faciat fructus suos, qr talis poterit et pñtare pro ut tenuerunt prudenter,& iudicauerunt dñi de Ro.decisio.cxlj.in nouis decisi.& est decisio.j.Car.lxj.cum limitatione qñ non est lis mota ipsi possessori per patronum, qr tunc non posset presentare dicto.c.consultationibus.eod.de iurepat.& per decisionem huius questio.apparet posse solui alia.q.que est talis.

69 ¶†Trigesimonono quero, qñ mulier dat marito in dotez castrũ, vel villam, vel curiam, vel alium locum in quo est iuspa.an ipse maritus possit presentare, circa hanc.q.minus dubitandum est quaz in antecedenti, eo qr certum est maritum rex dotalium possessorez talem esse qp facit fructus suos, cum dñs dotis per legem dicatur, instit.quibus alie.lz vel non, in prin.l.in rebus.C.de iure do.l.doce ancillam.C.de rei vendi.vel saltem ex rebus dotalibus maritus hz vsumfructum, quo mediante põt onera matrimonij sustinere.c.per vestras, de dona.inter vir.& vxo.c.salubriter de vsuris.l.si is qui.ff.de iure dotium, item etiam certuz erit quod maritus poterit pñtare cum dicatur verus possessor, item qr iuspat.transit cũ vniuersitate rex, vt in.c.ex literis,&.c.cum seculum eo.de iurepa. vnde concludo quod poterit maritus pñtare,& maxime vbi esset consuetudo patrie, que est optima legum interpres.c.cũ gsuetudinis, de consue.l.de qbus.ff.de legi.c.fi.de gsue.& maxime ista que vr iuri cõi consona.c.fi.de dona.inter vir.& vxo.ita tenent do.de Ro.decis.ccccxxij.in nouis.char.lxij.cum limitatione tñ si maritus,& vxor ambo concurrerent pñtando diuersos, quod per vxorem presentatus deberet preferri per Joan.and.in.c.nouella.in c.ex eo, de elec.in.vj.zaba.in cle.plures de iurep.in.iiij.col.& seq. & fuit.d.decis.ccccxxij.eod.tit.incipit, fuit dubitatum, Panor.in c.fina.de conces.preben.vbi tenet expresse cum predicta decisione, per hec potest responderi simili questioni.

71 ¶†Quadragesimo quero, si pupillus hz tutorem,& in bonis suis est iuspat.quis presentabit, tutor an pupillus, concludit Panor. in.c.fi.de conces.preben.quod tutor, nisi in presentatione essent diuersi, qr pupilli presentatio si dignior fuerit vel saltem eque digna sicut pñtatio tutoris, tunc preferẽ pñtationi pupilli, pro hoc tenuit Cancre.& Bartho.brixi.in.q.sua dominicali.lxxvij.incipit tutor cuiusdam, referẽ p glo.suffragium.in.c.ex eo, de elec.in.vj.& ibi late per Jo.an.qui ad vtrãqz partem arguit,& finaliter tz cum glos. ibi per.c.decernimus.xvj.q.vij.& qr pupillus põt facere suã gdõnem meliorem sine tutore, insti.de aucto.tut.in prin. sed qñto melior instituitur, tanto melior est conditio patroni.c.valentinianus. xiij.dist.c.grauibus.iij.q.vij.& qui maiori nititur ratione.c.multi. xl.dist.in fi.que ratio deficiente iure scripto pro iure seruat, qr ratio,& veritas consuetudini sunt preponenda, nisi consuetudo veritate nitatur.c.frustra.viij.dist.glo.in.d.c.ex eo quod, versic.quam rationi,& ratione vincendum.xxiij.q.vj.c.vides.

72 ¶†Quarto mouet, qr vbi est discordia inter tutorẽ,& pupillum quo ad illam non habetur pro tutore, qr sua res agitur, sed datur curator.§.fi.insti.de aucto.tut.Nec ob.qd tutor dicaẽ dñs in bonis pupilli.l.q fundũ.§.si tutor.ff.p empt.& qd pupillus sit in prãte tutoris.§.est aũt, insti.de tute.& accessorie et bona.xij.q.j.precipimus, regula, accessoriũ, de regu.iur.in.vj.qr illa pcedũt, vbi tutor bñ administrat, nõ vbi expoliat pupillũ vel male gerit negotia eius.d.§.si tutor, nec similiter ob.tex.in.d.c.ex eo, vbi phibet minorẽ posse eligere, qr lz minor nõ possit gtrere mrĩmonium.c.j.de despon.impube.insti.de nup.in prin.& ita nõ põt eligere, qr p electionem gtrit matrimonium cũ ecclesia, sed in pñtatione secus, qr patro.potest accumulare.c.pastoralis, eo quod in electione nõ licet.c.publicato, de elec.& ibi late Gemi.tz predictam opi.Jo.an. Archid.in.c.decernimus, in prin.per illuz tex.xvj.q.vij.Panor. in.c.j.versi.quid autem si competit infanti, eo.

73 ¶†Quadragesimoprimo quero, an pñtare possit patro.ad pbendam vacaturam, vel an possit dare alicui certã spẽ de pñtatione futura, itẽ an pcuratori ad gferẽdũ bñficia possit et dari ptãs psentañ.ad ecclesiã in spẽ vacaturam, lz videanẽ plures articuli in ista qõ.tñ qr vnius discussio satisfaciet, ideo simul coniunxi, reperio allegari p Bartachi.in repertoriuz.c.cũ illis, de pben.in.vj.in quo vere nihil ad ppositum, sed loquitur de rescriptis factis qd alicui puideaẽ de bñficio an puidebitur de curato, itẽ an puidendũ sit de spectante ad alterius puisionem, allegatur consiliũ Paul.de cast.consi.x.in quo fit mentio de substitutione pupillari pluribus facta, item an clausula codicillaris operetur rupto testamento paterno natiuitate posthu.& sic nĩl ad propositum, sed qr.q.est satis vtilis,& multum quotidiana, ideo circa istaz vide Panor.in.c.fi. in vltimo notabi.de gces.preben.vbi breuiter tz quod sicut collator bñficiox non põt promittere vacaturum, ita nec dare alicui in specie potestatem gferendi anteqñ vacet.c.ij.&.c.gstitutus, de conces.prebẽ.

74 †sed nec patro.potest alicui pmittere presentationẽ nec dare in specie alicui potestatẽ pñtandi cũ vacabit, qr rõ que est in collatione.s.votũ mortis alterius est et in pñtatione, nã sperãs se pñtandũ desideraret mortẽ proximi,& sic si posset dari ptãs pñtãdi pcuraretur facinus, qr daretur amico hec ptãs pñtandi,& sic indirecte promissio vacaturi fieret, quod eẽt g.d.c.fi.de concef.prebẽ.Fatetur tñ ibi Jo.an.quod posset dare ptãtẽ pñtandi in genere, puta quia vult se in longinquas partes absentare, vel cã studij, vel ex alia iusta cã, nã poterit gstituere vnũ generalẽ procuratorẽ omnium bonorum suox, qui poterit et presentare ad vacantes pbẽ.Cuz talis vsus procuratorũ maxime sit hoibus necessarius.l. j.ff.de pcura.Hanc opinio.sequitur Jo.an.in.c.fi.s.allegato.assignans simile de procuratore qui nõ datur ab excõicato sup actu, qui nõ potuit p ipsuz excõicatũ tpe quo voluit gstituere pcuratorẽ exerceri.c.fi.de pcura.tñ põt cedẽdo totũ ius suũ in altex trãsferre, qr tunc venit iuspa.accessorie. Et hec faciunt ad limitationẽ eox que dixi, in.xviij.questio.huius partis, vbi tenui valere pñtationẽ factã ab habente auctoritatẽ a non valente presentare.

75 Quadragesimoscdo quero †an eodẽ mõ patronus ecclesiasticus posset gstituere gñalem pcuratorẽ ad oia negotia,& et ad pñtationes faciendas. Breuiter tz Panor.in.d.c.fi.quod nõ poterit nisi suo gñali vicario soli. Hoc latius tenuit idẽ Panor.in.c.gstitutus, de gces.prebẽ.in gl.in fi.p.c.fi.de offi.vica. Ita dicit ibi Panor.qd legatus in gñe nõ põt alteri dare ptãtẽ recipiẽdi resignationẽ bñficiox,& illa gfereñ, de quo p Jo.an.i.d.c.gstitutus, qñ soli suo vicario, qd facit ad limitationẽ.c.fi.de offi.vica.& ad extẽsionẽ.d.§.phibemus, vt p Panor.in.d.c.gstitutus. Nõ tñ posset talis vicarius patronũ pñtare alicui ordinario, qr tunc videretur seipsuz pñtare, qd est phibitũ, de quo latius dicam.j.q.xlviij.

76 ¶Quadragesimo tertio quero †an pñtatio facta p rectorẽ ecclesie, vel p aliũ habẽtẽ bñficium ad titulũ ecclesie, cuius presentatio ad patronos ptinet, habeat impedire presentationem patroni fiẽdam post mortem dicti rectoris vel bñficiati, breuiter qr circa hãc qõ.habemꝰ casuz expressum, iõ dico qd nõ facit patrono aliquod preiudicium, casus est in.c.postulasti.§.pe.eo.ti.de iurepa.vbi dixit Inno.papa p talẽ intitulationẽ nullũ gñari patronis preiudicium, lz plures possint ordinari ad eundẽ titulum, vt ibi Panor. in.ij.nota.& prodest quo ad alimẽta obtinẽda talis presentatio, vt ibi, qd intelligit glo.in.d.c.postulasti, et si presentatio fiat tali domino pñte & tacente, quia ex quo inuito pñono põt rector vel aliꝰ bñficiatus facere talẽ pñtationem ad titulum pro ordinando argu.notatox in.c.proposuit, de filijs presbi.&.c.illud.vij.q.j. ergo et in pñtiam, nec presentia habebitur p gsensu, nec requiritur consensus patro.gl.j.in.c.ad hec, de offi.vica. Unde mortuo rectore, vel tali presentato ante per patronũ, lz ipse presentatus alium presentauerit ad titulum suum, tñ poterit ad petitionem patroni remoueri, quia sine ipsius gsensu non potuit constitui titulus perpetuus in tali ecclesia.c.principali.&.c.seq.lxiij.dist.c.ad hoc, d offi. vica.& ibi glo.j.eandem opi.tenet Panor.post Jo.and.in.c. penul.de iurepatr. Et hanc decisionem limitant per tex. ibi, si gsensit patro.tali presentationi, nam si gsensit, tunc decens est qd non possit alium presentare,& maxime si talis est consuetudo quod ille sic presentatus inuestiatur mortuo beneficiato, secus autem non extante gsuetudine, quia dato quod non consenserit non per hoc impeditur quin possit alium presentare vt Panormi.& Joan.an.

77 ibi.† per que apparet responsio ad aliam questionem quod non potest patro. eligere prelato ministros. c. vt quisq; clericus, de vita et hone. cleri. et per glo. in d. c. ad hec, de offi. vica. et ibi Jo. an. et Inno. Jo. an. in c. proposuisti, de filijs presby. vide late per zaba. in cle. j. vlti. q. in prin. illius cle. eo.

78 ¶ † Quadragesimoquarto quero, facta presentatione prima vicario episcopi per patronum qui non hz ius instituendi, et deinde facta secundo epo de alio, que istarum presentationum preferatur, qz est de raro contingentibus, ideo breuiter dico quod secunda presentatio facta prefertur, eo qz prima facta habetur pro non facta. l. si pater. C. ne de statu defuncto. l. quoties, qui satisda. cogã. vnde secunda presentatio legitime facta dz preferri, ita tenet zab. in cle. j. in. ix. q. de iurepa. allegando alias concor.

79 ¶ † Quadragesimoquinto quero, an patronus prelatus vel conuentus habens iuspa. exemptus debeat presentare ordinario ordinãdos ad ecclesiam in qua hz iuspa. vel beneficium, breuiter rñdeo, qz casus est in nouis iuribus, dico qd tenetur pñtare ordinãdos ordinario, et ordinarius tenetur tales instituere vel ordinare, nulla existente legitima cã tales reijciendi, de hoc est casus in cle. vnica. in §. nonnulli, in versi. pñtatos, de exces. prela. et de eo quod tales exempti in salutatione litterarum ad ordinariũ nõ pmittant obediẽtiam, vt ibi dr in tex. quod ibi declarat zabarel. procedere, siue tales prelati presentent ad ordinarium cum titulo, vel sine titulo. Si enim pñtarent aliquem de religione, non requiritur quod habeant titulum presentati, qz a religione habent expensas necessarias. c. ex parte de accusa. secus si pñtarent clericum, qz non deberet talis clericus ordinari sine titulo vel certo reddito firmo ex quo viuere posset. c. accepimus, de etate, et quali. c. cum secundum apostolum, qui altari seruit, de altari viuere dz, de prebẽ. alias ipse ordinarius teneretur prouidere de beneficio vel de expensis, donec posset beneficium obtinere de iuribus, clare in. c. ij. de preben. et sic teneo talem presentationem faciendam, vt. s.

80 ¶ † Quadragesimosexto quero, an quis possit presentare alternatiue. A. vel. B. qz de hoc vr hodie tex. expressus, et ibi gl. not. non ideo multum instabo, p solutione qõnis dico esse gl. in cle. §. si. per illum tex. eo. vbi dr qd pñoni pñt inter se conuenire, vt liceat ipsis patronis alternis vicibus pñtare, qbus dt clemens papa ex eadem cã. i. vt facilius puideatur ecclesie, permittimus vt plures ad vacantem ecclesiã possint eodem mõ pñtare personas, quod vna ex eis eligi per epm valeat et admitti, gl. permittimus, dicit qd olim non poterat plures, licet posset accumulare. c. quod autem. et c. cũ autem, ead. gl. ibi pñtare, intelligit simul vel successiue, et finaliter no. quod electiones non possunt fieri alternatiue per. c. ij. de electi. in vj. vbi in electionibus, postulationibus. et scrutinijs ex quibus ius oritur eligeñ. vota conditionalia, alternatiua, et incerta penitus reprobantur, et pro non adiectis habentur, cũ ex puris vocibus electio celebretur, voce illorum qui non pure consenserint in alijs residente, sed ibi glo. dicit illud. c. habere locum in collatione et seu prouisione que fit ecclesie per eandez rationẽ de qua ibi. Pro prima opi. ij. facere videtur. c. studij. lxj. dist. vbi dr qd plures possunt eligi, vt si vnus non placeat, sit alius in quo possit declinari, et ibi gl. et Archid. lxxxv. dist. sed tñ talis electio hodie reprobatur, cũ per electionem acquiritur ius electo, et videatur quodãmodo desponsari ecclesie, que duos sponsos habere nõ põt, vt dixi in. ij. cã acquirendi iuspa. in. iij. parte. s. c. gaudemus. de diuor. zabarel. in d. cle. fi. eod. secus in presentatione. Item probari potest ista decisio huius. q. vltra iura. s. alle. p rõnẽ, nã sicut põt fieri nominatio de pluribus ad aliquam dignitatem, qz talisnominatio non tribuit ius in re. c. sicut. de elec. ita deberet posse fieri presentatio d pluribus alternatiue cum per presentationem, non conferatur, vel acquisius in re vt no. in. c. pastoralis. eo. Preterea non video aliqnam rationem diuersitatis cum plures possit accumulando presentare patrono, vt late. s. dixi in. xj. q. huius partis, habetur in. d. c. pastoralis. quare etiam non debeat posse simul plures, aut alternatiue presentare, vt relinquat hoc diocesani arbitrio quem magis eximet instituendũ, cum nulla hic fraus possit intercedere ex quo conscientia diocesani oneratur in tali instõne fienda. d. c. pastoralis. et. c. decernimus. xvj. q. vij. ideo cuz gl. cle. fi. dico posse alternatiue fieri presentationem, vt. s. quod plures possint presentari est tex. in. c. si quis episcoporum in gloss. clericos. xvj. q. ij. et in. c. decernimus. xvj. q. vij.

¶ Quadragesimoseptimo, qz circa hanc materiam presentationis habemus aliquos terminos qui idem videntur importare, et tamen non sunt penitus diuersi, Ideo quero quid sit presentare, instituere, eligere, conferre, confirmare, postulare, et nominare, que cum inter se differant, vt infra patebit, ne sim summista. Breuiter

81 hec quo ad intelligentiam presentis intentionis aperiã. ¶ † Presentare quid sit satis potest colligi ex. s. dictis in. xxxv. q. est patroni, vel patronorum persone clerici representatio facta ordinario de eodem instituenda ad altare vel capellam seu ecclesiam patronatam verbo facta presentialiter, vel literas de absente, vel de presente, vt. s. proxima. q. xxxij. sic diffinivit Spe. ponendo ipsam formam eo. tit. de iure patro. ver. superiori autez. Et intellige quãdo presentatus est presens corpore, et sensibus. nam si esset insensatus talis non diceretur presentari etiam si forma. s. dicta seruaretur, qz non solum requiritur quod sit presens corpore, sed quod sentiat, et intelligat per glo. not. clemen. dudum. §. ac deinde, versicu. presentare, et ibi Cardi. adducens. c. testes. iij. questio. ix. vbi debent testes deponere de his que dicta sunt vel facta in presentia sua, id est sub aspectu, et eorum intellectu, aliter non dicerentur presentes. l. coram. ff. de verbo. significatio.

82 ¶ † Instituere aliquem in beneficio, vel inuestire, aut conferre licet vnum videantur, tñ effectu sunt varia, lz Host. dicat in titu. de instit. qd instõ est ecclesie vel beneficij collatio, et dr instõ, quasi intus statio, et sic vr velle quod idem sit institutio quod collatio, et inuestitura, quod probat ex illarum rubricarum ordine. Clarius tñ loquẽdo cum habeant distincta significata, et a diuersis, et distinctis psonis fiant, illa eorum etiam debebit esse distincta rõ. l. si maritus. j. C. de dona. inter virum, et vxo. l. si idem cum eodem. ff. de iurisdic. om. iudi. l. fi. ff. de calum. quod instituere vel instõ est ius alicuius ecclesie vel ecclesiastici bñficij alicui conferre, inuestiture vel inuestitura est illius collationis euidens probatio seu declaratio p quaz inducitur iuris confirmatio. Missio vero in posses. est precedentium, id est collationis, et inuestiture executio, que omnia pulchre probat Dy. in regula. j. de reg. iur. in. vj. in. ij. et sequen. col. de institutione heredis que primo precedit. ij. succedit confirmatio illius institutionis irreuocabilis, que fit per mortem testõris. iij. sequitur institutionis executio, que fit par aditionem hereditatis, et apprehensionem possessionis rerum hereditariarum, item in feudi datione, que primo verbalis fit, secundo inuestitura sequitur, que est collationis confirmatio, que fit per scripturam, vt in tit. quid sit inuestitura. §. j. in vsibus feu. tertio postea sequitur inductio in realẽ possessionem rerum, que fit per traditionem rerum spectantiũ ad illum titulum vt ibi, sed tñ dr ibi quod inuestitura improprie dicitur possessio de quo disputañ. non putat Host. in tit. de insti. §. qd sit,

83 † qz vana nominum disputatio prinacibus relinquenda est. l. ij. C. cõia de lega. verum est quod vsus, et consuetudo abutitur nominibus, et instõnis noie venit confirmatio, et collatio. c. cũ ex iniuncto, de heresi. et inductio in posses. que fit, per Archi. appellatur instõ corporalis. c. ad hec de offic. archi. si tñ in aliquo istorum interueniat defectus, semp vitiatur actus siue ex parte instituẽtis, vt qz instituit, qui de iure instituere non poterat vt vicarius episcopi q non habuit ad hoc speciale mandatum. c. cum in gñali, de offi. vica. in. vj. et d. c. ex frequentibus, de institut. vel a capitulo, sede etiã vacante. c. j. de insti. in. vj. licet capitulum possit confirmare presentatos p patronum vel patro. vt ibi, et ibi accipitur instituere pro confirmare vel instituere, et ita communiter dicit Dy. accipi in. d. reg. j. in. vj. qz ille qui est verbaliter institutus, non posset propria auctoritate ingredi possessionem, et si ingrederetur predo diceretur, nõ vt institutus possessor legitimus. l. si ex stipulatione. ff. de acqui. pos. nec ex venditione. C. eo. ideo post institutionem requiritur inuestitura vel cõfirmatio vel missio in possessionem. que in idem sonant, eodẽ modo si ex parte instituti esset defectus, puta quia laicus vel irregularis institueretur, vitiaretur talis institutio. c. ij. de instit. c. noua actione. xvj. questio. vij.

¶ Idem si forma instõnis esset defectuosa, vt qz in diem vel sub cõdõne facta est, tũc vitiatur, qz actus legitimi nõ recipiunt nec diez nec cõdõnem, regula, actus legiti. de reg. iur. in. vj. et tunc cum. s. d. omnia concurrunt, is instituit, qui põt, is institutus est, q legitime

84 potuit, et solẽnis est seruata instõnis forma, † tũc appellatur canonica institutio largo modo sumpta, pro collatione inuestiture, et inductione in possessionem, sic et dicitur legitima tutoris datio, qñ is dat qui potest, is datur, qui põt dari, et iudex interponit suum decretum, is accipit cui datur. l. naturalis. §. si queratur. ff. de confirm. tuto. secus si non seruaretur substantia in istis, qz vitiaretur, siue collatio seu inuestitura vel inductio in possessionem, quia omissio forme vel substantie vitiat ipsum actum. l. hac consultissima. C. de testa. l. hac consultissima. C. qui test. face. pos. quibus autem pertineant institutiones faciẽde non est proposite materie hic tractare, habetur in. c. ex frequentibus, ex toto tit. de insti. regulariter spectat ad ordinarios vel illis quibus ipsi specialiter commiserũt. d. c. et. c. j. de offi. vica. in. vj. restant duo vltima quid sit postulare, eligere.

85 gere.† Postulare est petere gratiā a supiore de pmouēdo aliquē ad prelationē ad quā de iu.com.pp impedimētū aliquod vel defectū eligi vel pmoueri non poterat.c.vnico.de postu.in.vj.⁊ ibi gl.vera postulatio. Eligere vero est aliquā psonā vel societatē fraternā canonice factā vocare, vt gl.in.c.vnico.versi.vera postulatio. Panor.in rubri.eod.de postula.pla.⁊ in.d.gl.not. differen-
86 tia inter postulationē ⁊ electionē.† Prima nitit̄ gratie, ⁊ nō acqrit̄ aliquod ius postulato, nec initiat̄ matrimoniū cū eo ⁊ ecclesia c.bone.c.postulationē.de postu.prela.secus p electionē, q2 acqrit̄
87 ius electo ⁊ initiat̄ matrimoniū cū eo.c.publicato.eo.de ele.† Et electio nitit̄ iuri nō gratie. vt ibi.⁊ in.d.gl.sic ēt inter postulationē ⁊ electionē est differētia. Electio dat ius in re, ⁊ initiat̄ mr̄imoniū cū electo ⁊ ecclesia vt supra. Sz p̄sentatio nō dat ius in re sz ad rē i.ad ecclesiaz vel beneficiū obtinen. vt.s̄.dixi in.q.vj.in.vj.parte. Licet ēt largo modo dicant̄ p̄roni eligere ⁊ improprie, nō tn̄ dat ius in re. Panor.in.c.ij.p illū tex.eo.de iurepa.⁊ in.c.cū aūt.eo. ⁊ in.c.nobis.in.iiij.not.eo.vbi dicit electione acqri ius, Cōfirmatione exercitiū.cū cōcor.⁊ in.c.iij.in fi.not.ver. Et ex hoc habes. ⁊ vbiqz assignat rōnē diuersitatis, q2 agit̄ de magno p̄iudicio iter p̄ronos debētes eligere, nō sic inter p̄ronos debētes p̄ntare. Dat̄ ⁊ scd̄a differentia qd̄ ep̄s pōt ordinare finito tp̄e p̄sentandi inter p̄ronos debētes p̄sentare absqz vlla p̄sentatione. Secus inter debētes eligere, vt p Jo.and.in.c.qm̄.in.ij.col.in fi.eo.vbi dicit qd̄ ēt durante discordia, triennio inter p̄ronos debētes eligere nō deberet ep̄s aliter posse ecclesiā ordinare, lz satis rigorosuz videat̄, vt ibi Host.dicit ⁊ esset exp̄ssum ius de hoc promulganduz, qd̄ si intra certū tp̄s nō terminaret̄.d.q.qd̄ supior deberet eccle. prouidere. Ita pōt notari differētia inter p̄sentare ⁊ ꝯferre, nā ille q potest ꝯferre, ille nō indiget aliqua p̄sentatione, sz sola collatione puidet eccle.sicut p̄ro.ep̄s, vel ep̄s, q in ecclesijs nō p̄ronatis dz puidere, vt Host. Jo.and. Panor.in.c.significasti.circa fin.eo.de iurepat.secus in p̄sentatione vt supra dixi, q̄ nō cōfert ius in rem. Ita pōt ex supra positis colligi distantia inter instituere ⁊ p̄sentare. Institutio fit ab hn̄te auctoritatē ꝯferēdi. Presentatio a p̄rono tm̄, q nō pōt instituere.c.relatū eo. Sic ēt possumus notare aliquā differētiā inter p̄sentare ⁊ postulare. Postulatio p̄cedit presentationem, ⁊ fit ad prelaturam aliquam, presentatio non, vt.s̄.

88 ¶† Habemus ⁊ septimū noiare qd̄ significat eligere de propria iuris significatione, vt in.c.cum in iure.de elec.l.noiationes.C.de ap.l.obseruare.l.noiationū forma.C.de decurio.li.x. Sz tn̄ nō ē tāte aucto.sicut electio aliqn̄, puta qn̄ fit ꝯcordia vt vn⁹ noiet, alter p̄sentet, tertius ordiet, vt regul'r in ecclesijs collegiatis fiūt iter clericos ⁊ laicos tales ꝯuētiones vt basilice i eccle.sancti Petri.

89 ¶† Quadragesimooctauo q̄ro, an pōt p̄ronus seipsum p̄sentare. vr̄ p̄mo qd̄ sic, q2 si pōt facere p̄sentationē de alijs, ergo puider̄ si bijpsi pōt p̄stādo, cū ordinata charitas a seipso incipiat.l.preses .C.de seruitutibus ⁊ aqua. Sed quia tex.habemus clarū in.c.per vestras, eo.de iurepa.ideo nō instabo. Nam ibi assignat rationē, quia nullus se ingerere debet officijs ecclesie p̄lationis. Ideo quāuis doctus ⁊ qbuscunqz virtutibus ornatus, non tamen posset se ipsum presentare etiam si sit clericus.ibi dicit glo.j.qd̄ tanq̄z ambitiosus deberet reijci per iura allegata per eam.

90 ¶† Secūdā rōnē assignat ibi glo.presentare, q2 dz esse differentia inter p̄sentatū ⁊ p̄sentantē, sicut iter causatū ēt causantē, inter matrē ⁊ filiū, cū nullus a seipso oriat̄ inter baptizatū ⁊ baptizātē.c. debitū.de baptismo.l.pretor.ff.de tuto.⁊ cur.dat.ab his, cū similibus.ergo nō poterit qs seipsuz p̄sentare. Sz cū ille tex.loquitur in bn̄ficio p̄lature.in.c.p vestras.vt se vr̄ fundare papa posset qs dubitare. An ēt p̄cedat hec decisio in simplici bn̄ficio p̄ronato.⁊ lz ibi Joā.and.teneat idē esse ex paritate rōnis, tn̄ forte posset ꝯ̄riū teneri in casu necessitatis, ⁊ puto qd̄ idē dixisset Jo.and.in casu necessitatis, lz dixerit gn̄aliter qd̄ in canonia vel in bn̄ficio non
91 posset qs seipsuz p̄sentare.† Unde dico qd̄ in casu necessitatis potest patro.seipsuz offerre ep̄o ⁊ presentare, posito qd̄ sit dignus ⁊ sufficiens. Nec obst.rō ambitiositatis q2 necessitas excludit talez p̄sumptā ambitiositatē, sicut videmus in simili, qd̄ nō est ambitiosum clericū pauperē emittere preces, vt sibi puideat de beneficio. c.cū s̄m apostolū.de elec.c.tuā.⁊ ibi expressa glo.de hoc de eta.⁊ quali.c.fi.de ꝯces.p̄bē.lib.vj. Alias si nō esset dignus dicit glos. quod cōmitteret simoniā petendo. Itē nō habet ob.scd̄a ratio in textu posito qd̄ debet esse differētia inter p̄sentatū, cū nemo a seipso oriat̄, q2 dico hoc regulariter p̄cedere, sed fallit vbi est necessitas vt in isto casu fauore alimentoꝝ q p̄ponendus est, ⁊ his puidendū est qbus maius intendit̄ periculū iure nouo.in.l.j.§.lz ⁊ si qs.ff.de car.edicto.vbi admittit̄ ꝯtrouersia mota ꝯ̄ puberē, ⁊ sibi decernunt̄ alimēta vsqz ad tp̄s pubertatis, ne fame interi pereat.

Idē dixit impator in.l.fi.C.de car.edic.qd̄ interdū de rebus alienis decernunt̄ alimēta, ne ipuberes fame pereāt. Ad idē facit, q2 videmus qd̄ eccle.reseruauit alimēta patrono in casu necessitatis ēt laico.c.qcunqz.xvj.q.vij.quanto fortius debebit prouidere ipsi patrono quando est habilis, vel vult se habilitare ad seruiēduz ipsi eccle.sic possent adduci multa similia in qbus necessitas reijcit legē, nec seruat̄ lex in casu necessitatis.l.j.ff.de offic.cōsul.⁊ ibi
92 gl.expedire.c.sicut.de ꝯsc.dist.j.vbi licet † esset melius non audire missas ēt in festiuitatibus summis, quā audire in loco p̄hibito aut a psona p̄hibita, tn̄ in casu summe necessitatis possunt ēt audiri in loco p̄hibito, q2 dr̄ i regula, qd̄ nō est licitū in.l.necessitas facit licitū.de reg.iu.in antiqs, ⁊ tēpore necessitatis oia dicunt̄ cōmunia.c.dilectissimis.xxij.q.j.cū alijs pluribus adductis in.d.regula. Ergo nō video q̄re nō possit se p̄sentare ꝯ̄ regulas iuris cō-
93 munis.† Precipue cū sit ex lege humana inductū, qd̄ debeat patro.alios p̄sentare, a qua lege humana licitū est recedere pp necessitatē, secus si esset aliqd̄ p̄ceptū legis diuine.xxxij.q.v.c.ita ne.gl. in.d.c.sicut. Itē nō est admittenda talis iuris humani subtilitas, vbi posset sequi maxima absurditas, vt in casu nostro alimētoꝝ, argu.ca.preterea.in fine.de appellati. Uel aliter dico s̄m Joan. and.quod qs nō habet originē a seipso, verum est de prima origine, sz p hoc quod patro.p̄sentet seipsum, nō per hoc dicit̄ a seipso oriri, cum p̄sentatio nō det sibi ius, sz eius natiuitatis habet dependentiā ab ipso ep̄o, q eū habet ꝯfirmare vel nō. Item si patro.nō posset seipsum presentare in casu necessitatis, posset sequi absurdum, quod illud bn̄ficium nō posset sustinere sacerdotē ⁊ patronū inopem, ⁊ sic cogeretur ipse patro.mendicare pp ecclasiaz pp quam se inaniuisset cōtra.d.c.quicunqz.xvj.q.vij.⁊ ꝯtra.c.postulasti.⁊ ibi no.de iure patro. Unde concludo per supradicta quod patro.pōt seipsuz presentare in casu necessitatis. Et posito quod essent plures, tunc certum est quod possent vnum ex ipsis presentare, sicut ⁊ debentes vnum eligere, possunt vnum ex se eligere, vt nota.in.c.cum in iure.de elec.⁊ in.c.quoniam. p Joan.and.in.j. col.eo.scilicet qn̄ nō habent presentare vt collegium, sed vt singuli, vt ibi per Joan.and.⁊ in.c.fi.de insti.in.c. per vestras.de iure patro. Item ad p̄dictam cōclusionem non habet ob.quod nō potest fieri institutio ab episcopo sine presentatione patroni, sed hic non interuenit p̄sentatio, ergo ⁊c.c.illud.de iurepatronatus.c. ex insinuatione eo.c.decernimus.xvj.q.vij.q2 dico quod imo interuenit presentatio que nō potest fieri vt supra, ⁊ satis dicitur se presentare ex quo consentit inuestiture fiende p ordinariū. Sicut valet ēt ordinatio facta de motu proprio ipsius patroni scilicet epi, q2 tunc ꝯsentiendo illi ordinationi satis dicit̄ patro.p̄sentare, ⁊ siue ante ordinationē siue post patro.consentiat, satis dicit̄ p̄sentare.c.si vero.eo.de iurepatro. De hoc vltimo plene per Joā.and. in.c.p vestras.de iure p̄ro.⁊ ibi p Panor.de vtroqz ita tz non vt supra dixi vbi tenēt p̄sentationē posse fieri post institutionem.

94 ¶† Ad maiorē aūt huius qō.cautelā posset dari remediū, vt patro.cū ꝯsensu epi donet alteri totū iuspa.libere, ⁊ tūc ille donatari⁹ poterit antiquū p̄ro.p̄sentare, vt exp̄sse tz Panor.i.d.c.ex isinuatiōe.d̄ iurepa. Añ eū Jo.an.i.d.c.vl' ius alteri p̄ronat⁹ remittat, q2 remitter̄ ē donare vt ibi Panor.⁊ i.c.veniens.de testibus.

95 ¶† Quadragesimonono q̄ro † an pr̄ possit filiū presentare. circa hanc qō.vr̄ dicendū qd̄ nō, eo q2 pr̄ ⁊ filius censet̄ vna ⁊ eadē persona.§.ei q.insti.de inutili.stipula.l.fi.C.de impube.⁊ alijs substitutio.⁊ sicut nō pōt pr̄ regulariter seipsum p̄sentare vt supra p̄ma questio.sic nec deberet posse filiū presentare. Cuius ꝯtrariuz determinat̄ in cap.cōsuluit, per illum tex.a cōtrario.⁊ ibi glo.auctoritate codez titulo, quia ille tex.prohibet teneri ecclesiam iure hereditario a filijs propria auctoritate, ergo nō videtur p̄hibere patrez presentare filium, argumen.c.cum apud.de spōsa.l.cū pretor.ff.de iudi. Clarius loquitur gl.ibi sequens, que vult quod pater potest presentare filiuz episcopo ⁊ patris suffragium valeat filio per.l.illud notādum.ff.quod cuiusqz vniuer.no.ibi glo.respōdet ad argumētum supra factum, quod patria potestas nō curatur quo ad ius publicuz.l.nam quod.ff.ad trebel.l.in priuatis.ff. de iudi.vel fictione iuris reputatur p vna ⁊ eadem persona, sz in spiritualibus nō attenditur talis fictio. Sic etiam dicimus in voto.c.vnico.de voto in.vj.⁊ ibi Archi. Nec similiter obstat si dicatur quicqd acquirit filius, acquirit patri, saltem quo ad vsumfructum.l.cum oportet.⁊.l.fina.C.de bonis que libe.⁊ sic pater p̄sen-
96 tando filium in effectu videtur seipsum presentare, quia † ad hoc dicit̄ quod in spiritualibus nō curatur talis patria potestas, nec filius acquirit patri.capi.si annū.de iudi.lib.vj. Ita tz Panor.in c.cōsuluit, de iurepatro. Et ibi vide additionem Corseti qui plures adducit auctoritates, ⁊ gl.est in.c.quia clerici.i verbo, filij eo

dem de iurepatro. ꝛ ibi Panor. qui dicit epm posse beneficiū patronatum conferre filio patroni dūz sit dignus, ꝛ ne faciat amore carnalitatis. c. graue. de pbē. ꝛ. c. j. vt eccle. benefi. Sztñ aduertē dū est qḋ licet possit patro. pñtare filiū, nō tñ pōt ↄferre, vt in. c. ↄsuluit. eo. ꝑ Panor. ibi in. j. no. fallit vbi clericus esset ipse patro. ꝛ talis q posset ↄferre, qꝛ tunc ēt filio ↄferre posset. vt ꝑ. c. non satis. lxxvj. dist. c. omne. xxxj. dist. Archi. in. c. eps. x. q. ij. Panor. late in. c. qꝛ clerici. de iurepa. in glo. antepenul.

97 ¶ † Quinquagesimo quero qꝛ supra i hac parte. qḋ. xiij. versi. vj. dixi posse sperni ꝑsentationē, qñ presentās ius nō habuit ꝑsentandi. Quid si patro. ecclesiā nō vacantē alicui donet, ēt loco religioso ꝛ vacante eccle. vnū postea ꝑsentat. An valeat talis ꝑsentatio, ita qḋ istitui debeat ab ordinario. Ad hāc qstio. rñdet. c. illō. de iurepatro. vbi papa vult qḋ scḋa ↄcessio teneat, nō ob. pma q̄ de iure nō est sortita effectū, cū nullus posset donare ecclesias, vel priuato, vel ēt loco religioso sine ↄsensu epi, ꝛ in. c. ↄsultationibus de dona. ꝛ. c. pastoralis. eo. ꝺ dona. Ad decisionē huius qḋ. facit ēt ca. cū laici. de iurepa. vt secundo loco ꝑsentatio facta teneat, qꝛ laici pꝛoni nō possunt ↄcedere alicui ecclesias, nec in eis ordinare sine epo. Ad idē facit si clericus patro. vellet ↄcedere ecclesiā alicui, ꝛ postea presentet alteꝝ, qꝛ ꝑsentatio scḋo loco facta admittit̄ prima cassata, qꝛ prima inualida nō ipedit secundā validā, cū non prestet impedimētū quod de iure nō sortit̄ effectū. c. qḋ aūt. de iurepat. c. bone. ij. c. cōgregato. de ele. ꝛ sic tenet ꝑsentatio secunda. Ita tꝫ Panor. in locis. s. allegatis vt ꝑ eum post Jo. and.

98 ¶ † Quinquagasimoprimo qro, an vni eccle. vel plato illius possit cōpetere iuspa. ꝛ cōsequēter ius presentandi in alia eccle. Breuiter dico quod pōt, cū sit in iure tex. expressus. ēt si platus sit ecclesie cathedralis, vel si sit eccle. c. significasti. eo. vbi admitti ꝺꝫ ꝑsentatus ab epo q iuspatro. acqsiuit ꝑ eccle. sua. Ad idē est text. in. c. fi. eo. Ad intelligentiā huius qḋ. sciendū, qḋ qñ ↄcedit̄ simpliciter iuspa. alicui plato eccle. i dubio vr̄ ↄcedi illḋ ius ꝑ eccle. sua, ita qḋ platus vel capitulū habebit iuspatronatus quo ad ꝓprietatē, ꝛ ↄsequēter ius ꝑsentandi ꝓut cōcedēti placuit. ꝛ in concessione expressuꝫ fuerit. d. c. significasti. Quia vero i. d. c. significasti, ponuntur varij intellectus ad illum textū ideo pro enucleatione huius questio. oēs comprehendendo facio tres casus.

99 ¶ † Primus, quādo prelatus acqrit iuspatro. in alia dioceſi ratione sue ecclesie, qḋ pōt fieri, vt est tex. in. c. j. xvj. qḋ. vij. Hoc aūt casu est dubiū, an episcopus cui est acqsitum tale ius in alia diocesi possit quemcunqꝫ presentare etiam peregrinos dummodo idoneos. Hugo. glos. tenuit quod sic in dicto capitu. significasti. per c. si qs episcoporum. xvj. questio. ij. vbi licet non posset in alia diocesi fundator eps alicuius ecclesie illam dedicare, tñ hec gr̄a sibi seruat̄, vt quos desiderat clericos in re sua ordiari, ipsos ordinat is eps, cuius est territoriū. vr̄ ergo quod eps fundator possit illos ꝑsentare, si ille ordinat̄, quē desiderat, lꝫ vbiqꝫ dicant gl. quod nō ꝓbat̄ opi. Hugo. ex illo tex. Mihi xo vr̄ satis ꝓbari ex illo tex. qḋ eps posset ꝑsentare ēt illa diocesi cū tex. ibi gn̄aliter loquatur. Nec obstat quod nō possint institui clerici peregrini sine approbatione epoꝝ locoꝝ eoꝝ, ꝛ absqꝫ eoꝝ literis cōmendaticijs. c. fi. de cleri. peregrini. vbi peregrinus nō ordinat̄ sine cōsensu epi loci, ordinatus vero remouet̄ vt ibi, nisi cū eo dispēset̄. c. hortamur. ꝛ. c. extraneo. lxxj. distin. vbi extraneus clericus nō pōt sine literis sui epi administrare diuina extra suā ecclesiā ꝛ diocesim, nec pꝛoni debent talē peregrinū presentare in suis fundatis ecclesijs, nisi a suo epo fuerit ↄsecratus vel literis cōmendaticijs susceptus, qꝛ dico in patrono laico ꝑsentate, secus in epo vel alio presentante in alia diocesi cui merito ꝑꝑ ꝑsone elegantiā credendū est glo. fi. in. d. c. si qs epoꝝ. c. eps de loco. vij. q. j. Sic ēt literis abbatis credit̄ pro monacho ordināndo. c. monachi. j. xvj. qḋ. j. Ita Archidia. ibi. et glo. in. d. c. hortamur. Nec huic ↄclusioni ob. dictū. c. hortamur.

100 vbi † nō debent fundatores ecclesiaꝝ suscipere aliquē aliunde venientē, nisi fuerit ab epo loci ↄsecratus, vel nisi cuꝫ literis patroni sui cōmēdaticijs veniat, qꝛ loquit̄ de iure cōmu. oium, ꝛ fateor qḋ aduena regulariter nō possit ꝑsentari, vt ibi, a quolibet patrono. Sꝫ nō ꝓcedit hoc in epis, ꝛ sic nec. d. c. hortamur. ꝓcedet in episcopis, sꝫ. d. c. si qs episcopoꝝ. xvj. q. ij. vt glo. tenet in. d. c. hortamur. quā sequit̄ Hugo. ala. Joan. ibi dicit cōmunē eā Archi. in. c. si qs episcopoꝝ. ꝛ vr̄ satis equa opi. qcqd dixerit Panor. in. d. c. significasti. de iurepa. ꝛ Jo. an. ibi q dicit dictā glo. ꝓcedere de ↄsuetudine i quocūqꝫ pꝛono vt posset ꝑsentare ēt peregrinū, duꝫ sit idoneus. Dictā glo. tenuit Hostiē. in summa de iurepatr. §. ex qbus, ꝓ illa facit. c. ad decorē. de institutio. vbi mandat papa litteratos ꝛ idoneos quosqꝫ suscipi vndecunqꝫ ducant originē, presertim in ecclesijs cathedralibus. cū deus nō habeat acceptionē ꝑsonaꝝ sꝫ qlibet est gratus q facit iustitiā. ad idē facit. c. cū deputati.

101 de iudicijs, ꝛ vide que. s. notaui ꝑxima. q. xxx. huiꝰ ptis. ¶ † Secūdo modo pōt intelligi qñ episcopus acquisiuit ius presentandi in sua diocesi. ꝛ institutio pertinet ad aliquos inferiores prelatos ex iure speciali. licet Joā. and. ibi hūc intellectū nō admittat. An tunc episcopus posset quēcunqꝫ etiam peregrinum presentare, fortius quam superiori casu dicendum est posse eū presentare, qꝛ episcopus satis dicitur eum approbare presentando in sua diocesi. Pro hoc facit ca. fina. de clerico peregrino. ꝛ rōnes. s. adducte. Si vero ꝑsentatio ꝓtinet ipsi episcopo, q postea acquisiuit iuspatronatus, tunc ↄfunditur ipsa presentatio, ꝛ episcopus confert beneficiū illud. c. nullus. xvj. q. vij. ꝛ hoc quādo est episcopus solus patronus. Si autē habetur cōpatro. tunc ipse presentabit sibijpsi tanqꝫ patro. ꝛ tanqꝫ episcopus instituet. l. si consul. ff. de adoptio. vbi quis seipsum emancipat, ꝛ sibi tanqꝫ consul auctoritatē emācipandi prestat, si sit filiusfami. preses vel ↄsul. Et pro secūdo isto membro quod debeat posse quoscunqꝫ presentare facit. c. ne pro defectu, de electio. vbi circa fi. debet ꝓuidere eccle. vel canonicis, vel presbyteris ipsius ecclesie vnum eligendo in locum vacanteꝫ, vel aliū extraneū si nullus est idoneus vt ibi. Tertio modo intelligit Panor. d. c. significasti. qñ epo fuit donatuꝫ ius faciendi vnā presentationem in aliqua ecclesia patro. Isto casu dubitabatur. Utrum posset cōferre prebendā cuicunqꝫ vellet, ꝛ merito dubitabatur, quia ius conferendi prebendas non vacantes non tenet, vt in. c. fi. de conces. preben. tamen in casu. d. c. significasti, poterit ꝑsentare, ꝛ quicunqꝫ per eū presentatus debebit admitti vt ibi, sic ergo patet episcopum vel platū posse etiā peregrinum presentare, lꝫ Panor. magis inclinet in non aduenis, vt illi magis ꝑsententur, cum ꝑ eos magis prouideat̄ ecclesie quā ꝑ aduenas. in. d. c. Adde. c. ad decorē. de insti. in fi. ꝛ satis naturale est vt primo nostrates prouideant̄, secundo loco aduene. d. c. ne pro defectu. Et sicut dixi in istis tribus casibus episcopum posse in aliena diocesi ꝑsentare. Ita ēt licet collegio vel ecclesie presentare aliquē in alio collegio vel in aliena ecclesia, vt ꝑ Panor. no. ꝑmo i. c. significasti. Pro quo ēt facit. c. fi. eo. de iurepatro. Eodē modo eccle. aliqua pōt sibijpsi esse pꝛona ꝛ libera, vt si patro. ius sibi cōpetens eccle. remiserit, vt in. c. vnico. eo. in. vj. Et tunc si in eadē eccle. plures sunt sacerdotes, ita qḋ sit collegiata eccle. inter se, tunc de se ipsis presentabunt. Si autem esset vnicus sacerdos, tunc presentaret ꝛ cōferret episcopus ad quem iure ordinario spectat prouidere ecclesijs, vt ibidē glo. ꝑ. c. omnes. ꝛ. c. nullus. xvj. q. vij.

102 ¶ Quinquagesimosecundo quero † an patro. nouiter possit pñtare qñ ꝑmutat̄ prebēda sine suo ↄsensu. Huic qōni reperio Panor. rñdēteꝫ in. c. cuꝫ dilectus, per gl. ij. ibi. eo. vbi tꝫ qḋ ꝺꝫ patro. posse presentare, que vr̄ satis obscure probare, ideo adducit glo. in cle. vnica. de re. permu. pe. que vult qḋ in ꝑmutatione facienda requirit̄ ↄsensus illius, q pōt eligere, ↄferre, vel postulare. al's collatores vel pꝛoni poterunt alij ꝓuidere de talibus bñficijs, cū ꝑ mutationē dicat̄ vacare bñficiū, vt de hoc est clarior gl. in. c. vnico. in verbo, collationē. Ideo requirit̄. qḋ pꝛonoꝝ vel patroni interueniat ↄsensus, alias, patro. presentaret, cū diceret̄ vacare bñficium.

103 Idē tꝫ Car. in cle. vnica. versi. iiij. ¶ Quero. † Ubi vult qꝫ nō fiat ꝑmutatio, nisi omniū interueniēte ↄsensu quoꝝ interest, si presentatio fiat causa personaꝝ. Si aūt causa ecclesie, tunc sufficeret ↄsensum maioris partis. Ita tꝫ Pet. de ancha. eadē cle. x. ij. ¶ Quero. Lꝫ glo. ibi dicat qḋ eps ꝺꝫ interponere auctoritateꝫ, ꝛ patroni debent ↄsentire, quasi innuat quod teneant̄ patroni post auctoritatē epi ↄsentire. de quo Pet. de ancha. ibi dubitat. ꝛ allegat Panormi. dicēteꝫ, qḋ illi magis deberēt cognoscere q bñt interesse vt sunt patro. ꝛ eps postea deberet approbare. Hosti. in tit. eod. §. qd pōt. versi. Sed nunqd. tꝫ qḋ qñ cap. ꝓtinet collatio qḋ sola auctoritas epi nō validabit talē ꝑmutationeꝫ. per. d. c. ad hec. in fine. ꝛ. c. fina. de his que fiunt prela. Eandem opi. sequitur

104 Joā. and. in. c. vnico. in gl. collationē. eo. in vj. † Cōcludo igit̄ qḋ talis permutatio nō fieri poterit sine ↄsensu pꝛonoꝝ. Et si fieret, posset patro. expellere talē intrusum in ecclesiam suam pꝛonataꝫ sine eius ↄsensu. vltra supradicta facit, naꝫ nō ꝺꝫ qd indirecte fieri qꝫ ēt via directa factū nō tꝫ, regula, cū qd vna via. de regu. iur. in vj. sed nullus sacerdos potest tenere ecclesiaꝫ patronatam sine patronorum ↄsensu. ꝛ si teneat eam, potest etiam per epm inuestitus sine patroni presentatione reijci in scādalum ipsius episcopi. c. ex insinuatione. de iurepatro. c. decernimus. xvj. q. vij. ergo nō poterit quis per viam permutationis inuadere talem ecclesiaꝫ sine patronorum consensu, quo non interueniente. dicetur beneficium vacare ꝛ poterit presentare patro. vt. s.

¶ Quinquagesimotertio, quia. s. q. xx. dixi tempus presentandi omnibus

omnibus esse taxatum, siue laicis, siue ecclesiasticis.

105 ¶ † Quero. An eodē modo sit taxatū superiori tps ad instituendū, sicut prono ad psentandū. Hanc questionē soluit Panor. in c. pastoralis. col. ij. ver. qd aūt si habens istituere nō instituit. f. vj. menses, tenens quod nullibi reperiat taxatū tps ad institutionez faciendā, ergo tale tps deberet esse arbitrariū, vt ipsemet in. c. ij. de ɔcess. pben. ver. extra gl. quero. allegat decisio. Ro. q mouet p illū tex. q tēpus dat debētibus eligere, q nō extēdi dz ad debētē instituere. Cū in institutione nō reperit tēpus limitatū, ergo dz esse arbitrariū, potuisset allegare. l. j. §. ait pretor. ff. de iure delibe. vbi tēpus a lege datū sine taxa ad aliqd faciendū est in potestate iudicis, sed lz nō sit certū tps taxatū, dat nihilominus, remediū Panor. vt eat ad superiorē, q tēpus pfigat intra quod habeat istituere, quod si nō fecerit, ipse supplebit, arg. c. ex parte. eo. ti. Fatet tñ in eodē loco Panor. quod si deberet hre tantum tps ad instituēdū sicut ad ɔferendum, cum ille qui habet ɔferre, habeat magis laborare in cognoscendo psonā τ cōferendo quā habens instituere, alias si tantū tēpus deberet habere ad instituendum, sequitur quod bñficiū vel ecclesia nimis deberet vacare, cum qui deberet ɔferre haberet. vj. mēses, qui vero deberet instituere hēret alios. vj. τ sic nimis vacaret ecclesia. Idē dicit de debēte ɔfirmare electionē vt posset sibi pfigi tps intra quod habeat cōfirmare, alias superior ɔfirmabit. De hac qō. vide et p Genu. in. c. j. de pbē. q p illū tex. dicit qō nec ēt est tps taxatū ordinario ad ɔfirmādā collationē factā alicui de bñficio, pdicta oia limita nisi epo ius istituendi τ ɔferēdi simul delatū eēt ex negligētia prōni ii psentātis, qz tūc bz tps taxatū itra qō ɔferat. f. vj. mēsiū, alias supiori deferet illud ius, vt. s. dixi in ista parte. q. xxix. limitationē istā posuit Panor. in. d. c. fi. in fi. col. ver. Sz hic cadit notabilis. q. de iurepa.

¶ Quinquagesimoquarto cū satis supra dictum sit de presentatione in genere facienda.

106 ¶ † Quero An prōnus in ecclesia collegiata presentare posset. Istā qō. sol. glo. in. c. postulasti. in fi. quod nec platū, nec ministruz poterit patro. pñtare. quā dicit valde no. Panor. ibi, sed tñ dicit quod ad prebē. poterit pñtare, dato quod platurā, eo qz iura que prohibent prōnū in ecclesia collegiata presentare, solū loquuntur de plato, nō aūt in alijs pben. vt in. c. nobis. e. τ. c. i. de electio. Ratio pōt esse, qz electio plati nō fit nisi p ecclesiasticas psonas, nec prō. laicus pōt tali electioni interesse nisi ex speciali cōcessione pape, quā cogit demōstrare ipsis eligētibus, vt no. p glo. in. d. c. nobis, versic. de sua iurisdictione, τ rōnē diuersitatis dixi. s. q. xliij. qz p ipsaz electionē fit initiū matrimonij inter electū τ ecclesiam, quod nō pōt fieri p prōnū laicū eligentiū, nisi ex speciali iussu pape, vt. s. dixi, secus ex psentatione rectoris, qz ex tali psentatione non initiat aliquod matrimoniū, vt. s. dixi. qō. xliij. τ quod possit patro. psentare in ecclesia collegiata ad pbēdas vel canonicatus vident probare verba dicti capituli nobis, vult. n. quod electioni prelati honestius adhibeat ɔsensus quā quod intersit electiōi, ergo tacite vr pmittere quod posset psentare a ɔrio sensu illius litere. τ vt aliquid plus sit spāle in electione plati quā canonici argu. notatorū in. l. item apud labeonem. §. hoc edictum. ff. de iniurijs.

107 que † nota. fiunt nisi specialiter notētur, videntur quasi neglecta. l. cum pretor. ff. de iudi. Eandem opini. tenet Panor. in capitu. postulasti. τ ibi refert Jo. and. ita dicere in. c. eo. scilicet qō patronus possit ad pbēdas psentare nō ad platurā. Et ista opi. vr mihi satis de iure pcedere vt sit differētia inter ecclesie collegiate plati electionē, τ canonici electionē. Electio aūt plati collegiate eccle. spūalis est, τ nō pōt fieri nisi ab ecclesiasticis psonis. d. c. nobis. c. j. c. massana. c. sacrosancta. vbi assignat gl. rōnes, qz spiritualia cōtinet electio, q nō possunt in laicū cadere, τ in. c. qsquis. eo. de ele. ēt nō ob. quacūqz ɔsuetudine q potius dicēda est corruptela, quā ɔsuetudo. Sz in simplici canonico hñ pōt fieri psentatio, cū talis nō dicat qd spūale, τ talis psentatio vel ius psentādi acqrit ex fundatiōe, dotatiōe, vel alijs causis de qb9. s. seriati dixi in. ij. pte.

108 ¶ † Quinquagesimoquinto quero qd si iā prōnus institutis duobus in curia litigātibus tertiū psentet intra tps debitū. de quo. s. eadē parte. q. xx. q ab epo sciēter istituit. An teneat postea victori ēt p eū psentato ad aliquā pecuniaz. Item an episcopus teneatur tunc. Hanc qōnē, reperi motā per Jo. and. in. c. pastoralis in fi. eo. qui p illud. c. tenet, quod victor q in curia obtinuit sententiā habet actionē ēt ɔ epm τ ɔ patronū, nā ibi tenet episcopus prouidere pmo psentato, q malitiose distulit puidere, cū esset idoneus, argumento. c. bone. ij. ver. nec noceat. de postulando. vbi si postq postulatio facta est τ approbata, si liceret ab illa recedere, tūc illuderet summus pōtifex, quod esse nō debet, vt ibi not. τ sic p istam viā fieret durior cōditio vincentis, τ deterior facto patroni τ epi. l. j. ij. τ. iij. ff. de alie. iudi. mu. causa fa. Vñ ergo tenent ad interesse q sic dolose egerunt. arg. l. nō solū. §. hec actio. ff. de alie. iudi. mu. causa fac. Sicut ille q res alienas vēdidit. argu. illi9 edicti tenet l. ex hoc edicto. §. alienare. l. cū miles eo. ti. vel actiōe de dolo, vel actione in factū ad interesse vincenti. l. rē quādā. ff. de dolo vbi datur actio de dolo ɔ pprietariū q dolose emptorē abstulit a possessione dū habet τ postea destitit, maxime de eqtate canonica, qua ɔsiderata qlibet potest petere interesse ab illo cuius facto dolo se lesus est, ēt nulla actione expressa. c. fi. de resc. c. j. τ. ij. de dolo τ cōtuma. Vel vltimo dicit posse teneri crimine stellionatus quo tenētur oēs q crimen aliquod cōmittunt, cuius nomē in. l. nō reperit. l. penul. ff. de crimine stellio. fm Holtiē. Ita determinauit Joan. and. loco pallegato τ satis hñ, qz vt supra dixi lz patro. posset variare accumulādo, nō tñ pōt ius psentati auferre. Nec simil r eps nō pōt iuste nō admittere primo presentatū idoneum, vt supra de primo in. xj. q. huius partis. de. ij. in. vij. q. vbi dixi pluribus presentatis idoneiorē posse contra epm appellare, q nō euz instituit.

109 ¶ † Quinquagesimosexto quero An patronus posset presentare alio instituto existente in beneficio, q fm bñficium acceptauit sine dispensatione, dico quod sic, vt p Inno. in. c. de multa. p illuz tex. de prebē. in verbo, ferat. τ ibi Panor. in glo. ij. super versicu. Sed p receptionē corporalem. ibi ponit multas limitationes ad d. c. de multa. τ in versi. precedenti. τ limitationes illas facit p superuenientia iura de qbus p eum, qz dz habere secūdi bñficij pacificam possessionem, anteq primo priuetur, vt late per eum ibi.

110 ¶ † Quinquagesimoseptimo quero an laicus patronus dicatur ecclesiastica psona. cui breuiter respondet Alex. in. l. semp. §. fi. ff. de iure immuni. eo qz nō habet substantialia ad statum ecclesiasticum vt ibi p eum, qui de multis psonis querit an efficiant ecclesiastice, ex quo sequitur antiquā regulam, τ tenet qō nō, qz tales non habent substātialia regule. s. castitatis, pauptatis, τ obediētie. c. cū ad monasteriū. in fi. τ de statu monachorum. c. j. de voto. in. vj.

SVMMARIVM

¶ Quartus articulus. De commodo pecuniario.

Principaliter. Quia supra in pricipio huius partis dixi iuspatrona. afferre patrono honorem in eundo, τ presentādo, q honor nō respicit aliquod cōmodū pecuniariū, τ tñ iuspa. affert adhuc tale cōmodum pecuniarium. Ideo.

1 ¶ † Primo quero quale cōmodū seu emolumētū hoc sit qō debet patrono prestari. Cui questioni respōdent clare. c. quicunqz. xvj. questio. vij. vbi patronis τ filijs patronorum vergentibus ad inopiā suffragium vite ab eadem ecclesia prestari debet pro tēporis vsu. τ. c. nobis, in fi. vbi si ad inopiam vergat patronus, ab ecclesia illa modeste succurrat. τ. c. fi. x. q. iij. Nec huic obst. qō dici so

2 let qd † quicquid habet ecclesia est pauperum, et similiter quicquid hñt clerici pauperum est, et domus illorum debent eẽ cõmunes oibus egenis, vt inqt Hierony. qr tpe necessitatis sunt eis cõicande et nõ solum ad patro. sed omnibus egenis. Cũ dicat Ambrosius. Nec minus criminis habenti est tollere, quã cũ possis et abundans sis indigentibus denegare. Esuriẽtiũ panis est quẽ detines, nudorum indumentũ est qd tu recludis. cap. sicut hi. xlvij. distinc. ergo non videtur qd hoc emolumentũ pñono egẽti debeat vt pñono, sed vt cuilibet

3 egeno, vt in c. qd aũt. xxiij. q. vij. et in c. conuenior. eo. c. q. viij. † Or ad hoc rñdetur qd lz ecclesia in genere teneat bene facere oibus hominibus. tamen magis tenetur istis patronis, qui bona sua ecclesie contulerunt. glo. in c. penul. de iurepatro. et d. ca. quicunq xvij. q. vij. qr ordinata charitas magis dz tẽderi illũ a quo recepimus beneficium, quam in alios, cum ibi sit naturalis obligatio. c. cum in officijs. de testa. l. sed si lege. §. consuluit. ff. de peti. her. vij. q. j. c. illud. Joan. and. in d. c. nobis. super verbo, inopiam. de iurepatrona. Et differentia erit in modo prouidendi, qr latius prouidetur illi patrono qui alias fuit diues, quã pauperi alteri. c. non cogantur. xlj. distin. sic dixit glo. in d. c. nobis. eo. qd habito respectu ad facultates ecclesie et qualitatis persone patroni, sunt talia alimenta prestanda, nõ solum patrono, sed etiam familie sue. s. filijs, vt in c. filijs. xvj. q. vij. Licet Roffre. dixerit nisi qñ nil hz p. l. que legatorum. ff. vt in pos. legatorum. et in l. ij. ff. de origi. iuris.

4 in penul. col. vbi Sabinus a scholaribus fuit enutritus. † Ita videmus qd libertus nõ solũ inopem patronũ, sed etiã filios alere cogitur. l. si qs a liberis. §. solent. ff. de lib. agno. facit. §. Itẽ si is q edium. insti. de vsu et habi. l. nõ solum. l. nõ aliter. ti. de vsu et habi. Circa hanc meteriam alimentorum ab ecclesia prestandorum.

5 ¶ Secundo quero ad quam † inopiam requiritur quod patron. veniat, ad hoc vt ab eccle. alat. Ad hoc respõdet p glo. in c. qcũq. xvij. q. vij. quod reqrunt due qualitates ad hoc vt alat. s. quos in summã egestatẽ pductus sit pñonus, idest qd nihil penitus ha-

6 beat. illa. n. est summa egestas qua nõ dat maior, qr † illa est natura superlatiuorum supremũ gradũ et vnitatẽ denotare, vt dixi papã appeilari potẽtissimũ in ecclesia, qr oia põt ea. s. in iij. parte. cã. vi. acquirendi iuspatro. versi. iiij. et vltimo. Scda qualitas requiritur quod supsit de ecclesie bonis, alias nõ teneret si nõ superesset. sentit ibi glo. qr primo sunt ministri eccle. secundo patro. alẽdus si superest. primo alleg. c. ita nos. xxv. q. ij. in fi. vbi illis succurrit q bona sua donauerunt eccle. vel locis sacris pijs vel religiosis, vt tempore inopie det suffragiũ vite. probat et p simile liberti, qui tenet patronũ alere in casu necessitatis si sibi superest, et patrono deest, et ibi tenet gl. quod si solũ habet ad necessitatẽ propriã, ipse libertus nõ tenebit aliquid dare patrono. Licet hoc scdm dictũ gl. credã verum, nõ tñ aliud puto posse procedere. s. quod requiritur q ad summã inopiã peruenerit, satis crederẽ iã teneri ad alimẽta qñ iã tendit ad magnã paupertatẽ. Licet adhuc nõ venerit ad summã ita sonant oia iura allegata. et c. nobis, eo. Sic dr qd marito vergente ad inopiã et ɔstante mrĩmonio q intelligit, nõ qñ venit ad summã paupertatẽ, sz solũ incipit pauper fieri, facit. et c. j. §. sane. et ibi glo. de statu regu. in vj. vbi dr venire ad inopiã vbi nõ potest cõmode sustẽtari, puta nobilis nõ põt sine centũ flo. cõmode viuere, lz cũ viginti posset viuere cũ penuria. Facit et illud qd no. dixit Bar. in l. si quis a liberis in §. sz si filius. ff. de liber. agno. vbi tenuit p illũ tex. qd pr q tenet alere filium nõ teneat sibi dare alimẽta, qñ ex operis suis posset acqrere, vt dr in tex. ibi, quod intellexit Bar. verum qñ filius licite posset exercere tale exercitium, secus si licite nõ posset, puta qr nobilis et ars esset mechanica, tunc tenetur alere et dato quod nõ ad summam inopiam peruenerit. p. l. nepos proculo. in fi. ff. de verbo. sig. vbi verba, cum cõmode potero, intelligunt salua hominis dignitate, et sic nõ expectabit ista extrema inopia. Sz vbi nõ poterit viuere secũdũ suã dignitatem, puta rẽ eũ posse petere ab ecclesia vite suffragiũ pro tẽporis vsu. Se-

7 cus qñ esset talis qui arte sua posset viuere, qr † nõ poterit nutrimenta petere. d. §. Sed si filius. l. j. C. de mendi. vali. lib. xj. vbi validi phibentur mendicare. §. fina. auc. de quest. col. vj. et satis dicitur quis redactus ad inopiam, vbi nõ potest viuere fm suum statum et dignitatem, et in paupertate dicit qui nõ habet quadraginta. l. nonnulli. ff. de acti. et obli. auc. preterea. C. vnde vir et vxor.

8 ¶ † Tertio quero quo iure poterit patro. ab ecclesia petere alimẽta vel vite suffragium. De hac. q. breuiter rñdendo. Dico quod offi. iudi. petet vt bar. dixit alimẽta debere peti officio iudicis. in. l. si quis a liberis. in pñ. p illũ tex. ff. de liber. agno. ¶ Secũdo probat ratione naturali quo debent alimẽta filijs a parentibus, et parẽtibus a filijs. l. j. ff. de iusti. et iure, ergo nõ dat actio. Sic et debẽtur patrono ab ecclesia alimenta, qr bona donauit vel cõsumpsit fundãdo ecclesiã, et sic ecclesia vel prelatus est obligatus ad antidora, vt bñfacienti bñfaciamus. que est tantũ naturalis obligatio, de qua in. l. sed si lege. §. ɔsuluit. ff. de peti. here. in. c. cũ in officijs de testa. ergo actione nõ poterit agi ɔ prelatum ecclesie p talibus alimentis. Hoc idẽ tenet Barto. in. l. solent. ff. de ali. leg. vbi in ver. quero, dicit quod p officiũ iudicis, qr iura loquẽtia de alimentis dirigunt verba ad iudicẽ quo casu debet oriri officiũ iudicis, vt in. l. quod si minor. in fin. ff. de mino. et. l. j. eod. argu. l. j. ff. de iur. deliberã. Sed in tota. l. si qs, vbi fit mentio de alimẽtis et patrono pstandis, presertim in. §. penul. vbi semp verba dirigunt ad iudicẽ, ergo orit officiũ iudicis, et dato qd in. c. nobis. de iurepa. et in. c. quicũq. xvij. q. vij. verba sint simpliciter posita, tñ ex quo de iure ciuili est expressum, stabimus illi, presertim cũ nõ sumus in materia peccati, vt p canonistas in. c. j. de no. ope. nũtia. Et sic teneo quod officio iudicis petent q iudex habebit moderari que et quales debeant habito respectu ad psone qualitatẽ, vt dicã infra i seqũti qd. qũo aũt formet libellus in alimentis petẽdis, late spec. in titu. qui filij sint legi. col. iij. versi. competit etiam, per totum.

9 ¶ † Quarto quero qr iura. s. allegata volunt qd pñono inopi suffragiũ vite ɔcedat, quid dandũ erit. Licet adhuc tactã nõ viderim hanc. q. tñ qr. c. qcunq. xvj. q. vij. c. nobis. eo. c. ita nos. xxv. q. ij. in fin. volũt qd det suffragiũ vite. Ideo puto quod si ecclesia abundat, ita quod sibi supersit expen. oibus necessarijs circa ecclesiam deductis, quod teneatur ad omnia necessaria que spectãt ad vsum vite, sicut quando alicui debentur alimẽta, videmus qd

10 debet cibus et potus, vestitus et habitatio, eo quia † sine his corpus humanum viuere nõ potest. l. legatis alimentis. ff. de alimen. leg. l. et si nõ sint. §. si cui forte. ff. de auro et argen. lega. Immo etiã veniunt medicine, vt tenet Angel. in. l. cũ hi. §. qui transigit. ff. de trans. vbi et tenet quod veniet lectus, culcitra, et calciarium, eo qr sine istis homo regulariter viuere nõ potest. Et idẽ dicunt docto. siue loquamur de alimẽtis, siue de victu, in. d. §. q transigit. siue de educatione. l. si. ff. de alimen. leg. quod victus appellatione veniat vestitus, stratũ, et calciarium, dicitur in. l. verbo victus. de verborũ significatio. quod veniant medicine. in. l. si cum dotẽ. §. sinautẽ in seuissimo. et ibi p Alex. et alios. ff. sol. mrĩmo. l. quos nos. §. verbũ viuet. l. in stratum, omne vestimẽtũ cõtineri labeo ait. ff. de verborum significatio. Secus si esca vel cibus deberet, quia nõ veniret medicina vel stratum nec habitatio. d. l. et si. §. si cui forte. ff. de auro et argen. lega. Angel. in. §. q transigit. De predictis oibus ita tenet spec. in. titu. qui filij sint legi. colũ. penul. An magne expẽs. sint faciende in medicinis tunc tenet Barto. in. d. l. alimenti, qd sic, eo quia vbi simpliciter lex grauat aliquem ad alimenta, tunc et est obligatus ad medicinas etiam magnas si potest. Secus vbi homo obligat se daturum alicui alimenta, tunc nõ tenetur ad magnas medicinas. Ita et tenuit Bar. in cõsil. suo. xxvij. Alex. in. l. diuor. §. impendia autem. ff. solu. matrimo.

11 ¶ † Quinto quero quid si populus aliquis esset patro. alicuius ecclesie, vel aliqua vniuersitas, vt hec alma Friburgensis vniuersitas in Briscaudia. An teneatur alere vnũquẽq de populo et vniuersitate inopem factum. Huic questioni reperi Archi. respondẽtem in. c. si plures. xvj. q. vij. vbi tenet quod tenetur clericus pñare reuerentiã cuiq de populo vel collegio, dato quod fuerit ab eo presentatus, vel toti collegio tenet facere reuerentiam. sicut libertus manumissus a collegio, quẽlibet de collegio poterit in ius vocare sine venia, non autem totum collegiũ, argu. c. episcopus qui mancipium. §. si vero a collegio. cum seqũ. xij. q. ij. Ante illa iura fuit dispositum in. l. sed si hac lege. §. qui manumittitur. ff. de in ius vocan. assignat rationẽ ibi, qr a collegio manumissus nõ est libertus singulorum. Sed honorem collegij vel reipublice habere debet, sic in proposito ecclesia non habebit necesse prouidere cuilibet de vniuersitate, sed solum illis qui representant vniuersitatem. i. illã regẽtibus vt et supra dixi i simili. q. in. iij. q. in hac pte, et hoc si abundaret, sinautẽ nõ abundaret multũ, in tantũ teneretur omnibus in genere inquantum posset. Et sic teneo quod siue pño. sit vnicus siue plures ad inopiã redacti, quod ecclesia pñonata teneret eos alere, imo etiam vnicus capellanus teneretur patronum alere i casu necessitatis si sibi superesset vt tenuit Bar. post Dyn. in. l. si qui a liberis. §. de alimentis. ff. de liberis agnoscendis.

12 ¶ † Sexto quero si plures patroni habẽte iuspatronatus ex aliqua de causis supra tactis in. iij. parte, sed ex partibus inequalibus, vel in fundatione, vel in dotatione, puta vnus dedit mille. Alter dedit. ccccc. in fundatione, alter in dotatione, ambo perueniunt ad paupertatem. An magis teneatur in plus ecclesia succurrere illi qui plura dedit, quam illi qui pauciora. videtur quod ambobus equaliter debeat prouidere, quia certum est quod ambo sunt

bo sunt patroni insolidum.glo.in summa.lxiij.distinc.ꝛ Panoꝛ.
in.c.ad audientiã.j.de eccle.edi.si sunt patroni insolidũ,ergo etiã
quo ad oẽs effectus patronatus inter quos est iste.Sꝫ verius pu
to quod in plus teneatur illi qui plura dedit,quã ei qui paucioꝛa,
moueoꝛ hac ratiõe,nã iure naturali bñ facienti bñ facere tenemur
.l.sed si lege.§.cõsuluit.ꝛ ibi not.ff.de pet.here. ergo ꝛ magis bñ
facienti magis tenemur.auc.multomagis.C.de episc.ꝛ cle.c.cuꝫ
in officijs.de testa.dixit Host.in.§.qualiter trãsferatur,ver.quod
si plures.eo.vbi tꝫ qꝺ ecclesia magis tenetur illi qui plura ꝯtulit
quã illi q paucioꝛa.Ita vr̃ tenere Panoꝛ.in.c.ad.audientiã. pri
mo.colũ.j.de eccle.edi.Ita tenui i.iij.pte.s̃.eo.q.iiij.ꝛ.xvj.eiusdẽ.

13 ¶ Septimo quero † an ecclesia debeat vite suffragiũ dare semp eq̃
liter patronis.An plus debeat dare vno tpe quam alio.Breui-
ter puto ꝙ teneatur dare secundũ vite successioneꝫ nam moꝛtuo
p̃rono inope pluribus relictis filijs paruulis teneť dare alimenta
ꝭm etatẽ,qua crescente debent ꝛ alimẽta crescere,moueoꝛ p simi-
le.l.cũ vnus.§.fin.ff.de ali.leg.vbi alimenta filie relicta debenť ꝑ
arbitrio boni viri ꝭm quãtitatẽ etatis,ꝛ etate crescẽte crescere.id
est augmẽtari debebunt ꝛ alimenta.ibi sequitur Bar.doctrinaꝫ
Dy.in.l.si cũ dotẽ.§.sinautẽ in seuissimo.ff.soluto mr̃imo.Simili
ter decisio huius q̃onis nititur rõne naturali vt precedẽs,nã ver-
ba intelliguntur ꝭm qualitateꝫ ꝑsone ꝛ ꝭm tp̃s verbi.l.in delictis
§.si extraneus.ff.de noxali.Sed alimẽta debenť p̃rono in casu ne
cessitatis,ergo p̃rono debebunť vt p̃ronus est.Sic ẽt puto ꝙ di-
uersimode debeantur alimẽta patronis,ꝭm diuersitatẽ p̃ronoꝛuꝫ
posito ꝙ vnus esset nobilis, alter merus rusticus , puta agricola
vel mechanicus.nam alia alimẽta dabit nobili,alia dabit rustico
ecclesia.debenť.n.talia alimẽta arbitrio iudicis habebit discretio
neꝫ personaꝝ,vt.s̃.in.iij.q.huius articuli.Bar.in.l.si quis allibe
ris.in prin.ff.de liber.agno.Spec.in tit.q filij sunt legi.ver.penu.

14 in.fi.† Sꝫ cibi rusticoꝝ sunt alia,cepe,fabe,panis grossus.caseus
ꝛ similia vt dixit gl.in.l.seruis vrbanis.in verbo,cibarijs.ff. de le.
iij.Cibi vero nobiliũ vel delicatoꝝ sunt pulli ꝛ hmõi delicati cibi
nec dicunť nobiles vtẽdo illis peccare, vt no.in.c.cum instantia.
de censibus.in gl.pꝛegrauari.Et ibi clarius Panoꝛ.tex.in.c.nõ
coganť.xli.distin.Ergo cum alimenta debeant dari diuersimode
istis duobus p̃ronis.eo. mõ eidẽ p̃rono dabunť diuersimode ꝭm
diuersam etatem,facit glo.in.d.c.nõ cogitur,que vult aliter de-
bere puniri nobilẽ,aliter rusticũ ẽt data paritate criminis.

15 ¶ † Octauo q̃ro pꝛelatus ecclesie nõ pꝛestaret p̃rono inopi alimẽ
ta ꝛ patro.fame periret.An tenereť de homicidio. Hanc.q.ad-
huc nõ reperi tactã per aliquẽ.Sed nihil omnius puto qꝺ teneať
eo qꝛ q põt malo obuiare,ꝛ nõ obuiat,malũ ꝯmitterre dꝛ.lxxxiij.
distin.in pꝛin.moꝛtẽ.n.languẽtibus pꝛobať infligere qui cũ pos-
set hanc nõ excludit.c.pasce.lxxxvj.dist.c.quãte.de sentẽ.excõ.c.
dilecto.eo.in.vj.ille necare dꝛ nõ tm̃ q partũ pꝛefocat,sed ꝛ q ali-
moniam denegat.ff.de liber.agno.l.nihil interest.An quis occi-
dat vel moꝛtis causam pꝛebeat.l.si quis necãdi.C.ad.l.coꝛne.de
sic.Si peccat in.l.coꝛnelia de sic.ergo eadẽ pena deberet puniri,
qꝺ ẽ capitale suppliciũ.d.l.si qs.ita tꝫ gl.i.d.l.necare.sꝫ ibi Bar.
tꝫ quod pena extraoꝛdinaria teneať,nõ pena homicidij p.l.j.§.pe
na.ff.de liber.agno.Ita vr̃ sensisse Hugo.glo.in.d.c.pri.lxxxiij.di
stin.vt refert ibi Archi.qꝺ talis nõ incidit in canonẽ licet sit reus
moꝛtis.s.eterne vt dicit in.c.pasce.Ista mihi vr̃ mitioꝛ opi.que in
dubijs tenẽda est.l.si pꝛeses.ff.de penis.l.absentẽ. eo.l.semp.ff.de
reg.iur.Nec obstat.ꝯ allegata,qꝛ dicať facere homicidiũ.s.in fo
ro anime,secus in foꝛo ꝯtentioso in quo puniť qs nisi ex facto,nõ
ex volũtate nisi in qbusdã casibus specialibus de qbus in.l.si qs
nõ dicã rapere.C.de epis.ꝛ cle.Istã decisionẽ ꝛ oĩa supꝛa dicta li-
mito ꝓcedeř qñ patro.se bñ habuit,ꝛ habuisset erga ecclesiã ꝛ ip
sum p̀latũ.Si aũt cõmisisset ingratitudinẽ pp quã deberet filius
a patre exheredari,vel posset exheredari,que sunt.xiiij.de qbus.
i.§.aliud quoqꝫ capitulũ.auc.vt cũ de ap.glo.in.c.q̃ntauallis. de
iureiuran.tunc putarẽ qꝺ sicut filio possent denegari alimenta,vt
est tex.in.l.si qs a liberis.§.idẽ iudex.ꝛ ibi glo.detulerat.ff.de lib.
agno.Ita poterant subtrahi alimẽta p̃rono ingrato,ꝛ dato quod
moꝛereť fame,nõ diceret p hoc filicida nec puniret.l.pompeia de

16 par.p̀latus vel pr̃,qꝛ † põt pr̃ totã legitimã filio ingrato subtrahe
re ꝛ denegare,eo qꝛ filius ingratus ꝑdit filiationis priuilegiuꝫ vt
tenet Bal.in.l.fi.C.de dotis pꝛomis.ꝛ p clarissimũ Iasonem pꝛe
ceptoꝛẽ honoꝛañ.in.l.ius aũt.in gl.adiuuãdi.ff.de iusti. ꝛ iure.q̃ꝫ
limitationẽ restrigit ꝓcedere qñ filiũ vel filiã nõ penituit.Si autẽ
penituisset,tunc nõ liceret patri talẽ filiũ exheredare nec alimẽta
denegare,nec similiter ẽt p̃rono penitenti de tali ingratitudine de
berẽt alimẽta denegari,qꝛ in tãto puniť p̃ronus in quãto peccat
vt.s̃.dixi.q.x.in hac parte.articulo.iij.de pꝛesentante indignuꝫ sci
enter qui pꝛiuatur illa vice pꝛesentandi.Et hec nota quia vtilia.

17 ¶ † Nono quero posito quod plures ecclesiã dotauerint vel post
dotationẽ aliũde multa bona acqsiuit,ita quod ẽt sine dote posset
se curare ꝛ regere extincta re data in dotẽ.An ecclesia adhuc te-
neať alimentare p̃ronũ qꝛ dotẽ dederat.Huic q̃õi vr̃ tex.respon-
dere in.l.j.in fi.C.de iure emphy.quod ecclesia amplius nõ tenea
tur pꝛout ibi nõ teneť amplius emphyteota ad canonẽ soluendũ
extincta re pp quã soluebat.Itẽ a cessante cã quare alimenta dan
tur p̃rono deberet etiam cessare datio.l.adigere.ff.de iurepatro.
l.a testatoꝛe.ff.de cõdi.ꝛ demon.Cõtrariã tñ opi.de iure puto ve
rioꝛẽ.quod adhuc ecclesia teneatur alere patronuꝫ,me in hãc par
tẽ inclinat dictũ Bal.in.d.l.j.in fi.versi.de vno. Quero vbi vult
quod si ecclesie donaui domũ,vt me alat,lꝫ domus cõburatur,tñ
teneť ecclesia alere,qꝛ ex parte dantis fuit ꝑfectus ꝯctus. Vñ pe
riculum sequens dꝫ esse acceptoꝛis nõ datoꝛis.l.lucius.ff.de eui-
ctionibus,vbi periculũ eueniens post dationẽ spectet ad accipien
tẽ.l.necessario.ff.de periculo ꝛ cõmo.rei vẽdi.vbi est periculũ em
ptoꝛis ꝑfecta emptione.l.si pecuniã.§.pe.ff.de condi.ob cau.ꝛ sic
tenebiť ecclesia patrono pꝛouidere,dato quod res data cesset.

18 ¶ † Decimo quero qꝛ iura q̃ volunt quod ecclesia p̃rono suffrage
tur.nõ dicunt de loco in quo loco pꝛestabunť alimenta ipsi patro
no,nunqd in domo pꝛopꝛia.An patro.debebit intrare ecclesiã ꝛ
ibi viuere.Breuiter credo qꝺ alimẽta dabeant patrono pꝛestari
in domo pꝛopꝛia.Simile videmus qꝺ si aliquis habet vsum fun-
di alicuius,põt ibi fructus ad necessitatẽ colligere,ꝛ deambulare
ꝛ ad domũ appoꝛtare que spectant ad vtilitatẽ vsus sui ꝛ familie
l.pen.§.pomis.ff.de vsu ꝛ habi.nisi p̃ronus vellet eẽ i eccle.si aũt
nõ vult,nõ potest cogi sicut nec vxoꝛ,q̃ moꝛtuo marito nõ põt co
gi habitare in domo mariti ꝛ ibi ꝑcipeř alimẽta.vt ibi no.p spec.
i titu.qui filij sint legi.ver.sed pone vxoꝛ ab eo petebat ꝛ sequẽti.
Pꝛo ista opi.faciunt q̃ dixi.s̃.in.iiij.q.huius articuli.vbi dixi pa
trono deberi ẽt habitationeꝫ,ꝛ sic extra ecclesiã.Ita tenet Joan.
and.in.d.c.nobis.in verbo,ad inopiã de iurepatronatus.

19 ¶ † Undecimo quero an p̃ronus possit hr̃e aliquod aliud emolu-
mẽtũ ab ecclesia.posito quod nõ sit in paupertate ꝓut est habere
aliquos cẽsus annuos ex ecclesia.Breuiter dico quod nõ põt pa
tro.laicus aliquid tꝑale ab ecclesia extoꝛquere sub pena excom-
municationis,nisi tẽpoꝛe fundationis hoc obtinuerit a diocesano
vel papa.naꝫ illud qꝺ de cõsensu diocesani reseruaui,vel annuum
vel semel tantum poterit exigere.In plus aũt nõ poterit grauare
ecclesias sub eadẽ pena excõmunicationis,vt de hoc est tex.in.c.
p̃terea.eo.de iurepatro.ꝛ ibi dicit Panoꝛ.qꝺ nec cereos nec ali
quid aliud seruitiuꝫ poterit ab ecclesia exigere.Itẽ p illum tex.di
cit Roffre.in libellis suis.eo.ti.in.§.vtilitas patroni,qꝺ nec po-
terit grauare ecclesiaꝫ canibus vel auibus,puta vt sibi alatur ac-
cipiter vel alia auis sub excõmunicatiõis pena.Aliq̃ aũt munu-

20 scula leuia poterit capere vt poma vel similia,nõ tñ cogere.† Ad
idẽ qꝺ nõ possit imponere ecclesie seruitiuꝫ.c.tributum.xxiij.q.fi.
clarioꝛ tex.in.c.filijs.xvj.q.vij.in fin.vbi ꝓhibenť patroni aliquã
partẽ salutaris mercedis recipere,ꝛ si receperint sub excõmunica
tionis pena,ꝛ magna cõfusione cogitur restituere.c.in singulis.§.
fin.ff.de statu mona.Hoc tꝫ ꝛ Joã.and.in.d.c.p̃terea.q dicit qꝺ
ipso iure incurrunt excõmunicationẽ.ꝭm Host.p.c.non minus.ꝛ
c.aduersus.de immuni.eccle.intelligẽdo vt in.d.c.nõ minus.sum
mat Panoꝛ.s.quando moniti nõ desistũt.Illã limitationẽ supꝛa
positaꝫ debemus intelligere,quando reseruat sibi aliquẽ censum
in alijs bonis ecclesiasticis,quã in fundo vbi fundata est ecclesia,
ꝛ vbi sepeliunť homines,ꝛ loco excepto vbi crescit granũ ex quo
fit sacramẽtuꝫ,nã ex istis tribus locis nõ dꝫ aliquid solui,quia de
bent esse omnino libera a quocunqꝫ onere.tex.ꝛ ibi gl.j.in.c.secũ
duꝫ canon.xxiij.q.viij.que vult qꝺ ecclesia nõ dꝫ recipere dotẽ de

21 re onerosa.Alibi dicit Panoꝛ.in.c.nõ minus.col.v.qꝺ ep̃s † nõ
deberet pati quod ecclesia fundaretur in loco oneroso,sꝫ deberet
fundatoꝛẽ cogere ad redimeñ.vt dicitur in glo.d.c.secundũ cano
nicã.in fi.ꝛ Panoꝛ.in.c.j.de cẽsibus.Imo ẽt si talis fundus sol-
ueret tributuꝫ deberet pꝛimo a tributo liberari tanq̃ꝫ ecclesia ibi
edificaretur vel antequã dareť talis fundus in dotẽ eccles.Ita ẽt
vt diciť esse dispositum de iure ciuili.l.placet.C.de sacrosan.eccle.
vbi ẽt perpetuo puniuntur exilio contrafactoꝛes in fi.ꝛ ibi nota.
Per supꝛadicta concludo patronum nihil posse ab eccle. petere
noie cẽsus,nisi sibi reseruauerit,que omnia puto restringẽda,quã
do ecclesia esset a patrono donata cuꝫ cõsensu oꝛdinarij vel pape
ad sustẽtationẽ vite alicui loco religioso,vel loco pio,qꝛ tũc talia
loca possunt ꝑpetuuꝫ vicariuꝫ p̀sentare,ꝛ necessaria tãtum pꝛo vi
ctu tribuere,ꝛ ꝓ oneribus ep̃alibus residuos vel superextantes
fructus imbursare ꝓ necessitatibus pꝛopꝛijs.de hoc text.est in.c.

de monachis.⁊ in.c.in lateranẽſi.de pbẽ. Panoꝛ.in.d.c.de mo- nach.in.iiij.nota.a ɔ̃rio.⁊ in.iij.ver.⁊ in.c.paſtoralis.de dona.c. paſtoralis.de p̃uil.i.d.c.ꝺ monachis,ponit panoꝛ.v.modos quo modo ad tales ꝑtineāt vel ꝑtinere poſſint tales eccle. † Ex hoc vi- 22 demus quotidie fundari loca pia ex talibus ſupfluis fructibꝰ vt hec alma excreſcẽs Friburgẽſis vniuerſitas fundata eſt a diuinis p̃ncipibꝰ Auſtrie,p̃cipue ab Archiduce Alberto ceteroꝝ ɔ̃ſen- ſu.qꝛ vniuerſitas ⁊ ſimilia pia collegia ſtudẽtiū locis religioſis eq parant̃,cū talia collegia naturaꝉr oꝛdinant̃ ad virtutẽ.ſ.iuſtitiaʒ, pꝛudẽtiā,foꝛtitudinẽ,⁊ tẽperātiā acqrẽdā.vt collegia vniuerſita- tū fratrū mẽdicātiū alioꝝqʒ pioꝝ locoꝝ⁊ oia ſunt appꝛobata na turali rõne,qꝛ oia tẽdūt ad bonū cõmune,vniuerſale ⁊ particula re. Inn.poſt gl.in.c.dilecta.de exceſ.pla. Bal.i auc.habita.C.ne filius ꝓ pr̃e.coll.ix.ver.iij.querit̃. Panoꝛ.in.d.c.dilecta.in fi.

23 ¶ † Duodecimo quero an iuſpatronatus faciat p̃ronū dñm,quia tex.habemꝰ expſſuʒ. Breuiter dico quod iuſpa.nullū ius ꝓprie- tatis affert p̃rono,ſʒ ſolūmodo ſalutarẽ ſollicitudinẽ ⁊ curā affert p̃ronis,ꝑ quā cogit̃ oino eccle.ꝓuidere vt latius infra dicā in cõ modo quod affert ipſis p̃ronis iuſpatronatus,⁊ de p̃dictis quod afferat ſollicitudinẽ ſalutarẽ p̃ronis iuſpa.eſt text.in.c.filijs.xvj. q.vij.⁊ in.c.ſeq. Vñ videmus quod ẽt ipſi p̃roni nõ dicunt̃ ɔ̃cede re eccleſiā p̃ronatā clerico nec poſſunt,ſʒ dicunt̃ p̃ſentare.text.eſt in.c.ɔ̃ſuluit.de iurepa.qꝺ hʒ locū ſiue p̃ro.ſit clericus ſiue laicus. c.fi.eo.vbi dr̃ ex vi iuriſpa.nõ cõceſſio ſed p̃ſentatio ad patronuʒ ꝑtinet. Sic videmus quod nõ pōt donare eccleſiā vel iuſpa.quod hʒ ſine epo.c.qꝺ aūt.eo.quod faceret ſi iure ꝓprietatis ad ſe pti- neret,qꝛ poſſet ⁊ donare ⁊ abijcer̃ ad placitū.l.i re mādata.C.mā da.l.ſʒ ſi lege.§.ɔ̃ſuluit.ff.de peti.here. Sic ẽt videmꝰ qꝺ tale ius nõ pōt vedi,cū ſit quaſi ſpirituale,vt no.in.c.de iure.eo. Nõ autẽ qꝛ ꝓprietas eccleſiaꝝ illi epo ſoli eſt reſeruata in cuius territoꝛio ſunt eccleſie fundate.tex.eſt clarus in.c.oẽs baſilice.q̃ diuerſo lo- co ɔ̃ſtruunt̃ vel ɔ̃ſtructe ſunt in epi poteſtate ɔ̃ſiſtunt in cuius ter 24 ritoꝛio ſunt poſite.⁊.c.ſequẽti.vbi ẽt † nulla eccleſiaſtica perſona quacūqʒ dignitate decoꝛata pōt ſine epi ɔ̃ſenſu eccleſiaſtica bñfi cia ɔ̃ferre.xvj.q.vij.⁊ ibi gl.ſequẽ.adducunt plures cõcoꝛdantes ⁊ ꝑ Archi.ibi no.fallẽtia qñ eccleſia eſſet exẽpta vt ibi ꝑ eos. Cū ergo ꝓprietas ſit apud epiſcopū,ſaltẽ quo ad adminiſtrationem, apud patronos eẽ nõ poterit.vulgata.l.ſi vt certo.§.ſi duobꝰ ve hiculū.ff.cõmo.⁊ qꝺ p̃ronus nõ dicat̃ dñs,ſʒ aduocatus potiꝰ tʒ Panoꝛ.in.c.qꝛ clerici.eo.in.j.nota. Bal.in fi.pen.col.C.de edi. diui adri.ſic ⁊ alijs pluribus noibus appellant̃ p̃roni de qbus di- xi ſupꝛa in fi.pꝛime partis,vbi de noibus iuriſpatro.dixi ad q̃ me remitto. Itẽ videmus qꝛ qs nõ eſt dñs eccleſie,ideo nõ poteſt cõ ferre bñficiuʒ,nec eccleſiā,nec aliquẽ inſtituere.c.pꝛeterea.de iure patro.⁊ hoc ſiue ſit laicus ſiue clericus,vt ꝑ Panoꝛ.in.d.c.fi.eo. de iurepatro. Pꝛo hac.q.facit,quia tale commoduʒ patrono de bitū eſt inextimabile,nec ex tali commodo dicitur quis ditioꝛ,nec poſſet poni in extimo vt maioꝛ collecta exigeretur,ſiue loquamur de iurepatrona.eccleſie vel liberti,vt Bar.⁊ Alex.in.l.naturali. in.§.fi.ff.de pꝛeſcri.ver. Pau.de caſt.in.l.plane.la.ij.§.fi.cuʒ glo. ibi.⁊.l.ſeq.ff.de lega.j. Pau.de eleaʒa.in.c.nobis.eo.in.vj.colū.

25 ¶ † Decimotertio quero an ꝑ noiata ſupꝛa afferat iuſpatronatus aliqd p̃rono. Breuiter dico qꝺ affert ⁊ aliā cõmoditatẽ.ſ.qꝺ pōt impedire ne redditus p̃ronate eccleſie in alios vſus ɔ̃uertant̃,q̃ʒ ex tpe fundationis fuerint,vt Panoꝛ.tʒ in.c.ſuggeſtū.eo. Ita di ſputat gl.in.c.nobis.eo.qꝺ eccle.p̃ronata nõ poſſit ɔ̃uerti in aliā collegiatā eccleſiā iuito p̃rono vt late ꝑ eā.⁊ Panoꝛ.ibi ⁊ Hoſt. in.d.c.ſuggeſtū.⁊ Anto.alio modo diſtinguit i.c.nobis.eo. An ſubſit neceſſitas vt tunc poſſit. An nõ,⁊ tunc nõ poterit,q̃ diſtin- ctio hʒ rõnẽ ſatis equā. Cū ipſe p̃ronus habeat iuſpatronatus ex grā.c.qm̃.ꝺ iurepa. Jõ nõ deberet obſtare ɔ̃dictio p̃roni,quo mi nus ſubueniat̃ neceſſitatibus eccle.c.nullus.de iurepatro.vñ con tradictio ſua nõ obſtat,qñ ſine cauſa contradicit argu.c.ſacroſan cta.de elec.in fi.vbi interrogatur vt ſuum adhibeat ɔ̃ſenſum ſi ve lit,⁊ ſi nõ vult,nihilominus remanet electio firma.vt infra.

26 ¶ † Decimoquarto quero an alimenta p̃rono pꝛeſtāda ſint in ſpe cie danda,vel in extimatione,vel quota reddituū. Circa hanc.q. puto diſtinguẽdū.vt Bar.diſtinxit in.l.j.ff.de ali.leg.quod ſi iſta que ſunt pꝛo alimẽtis pꝛeſtāda ſunt bꝛeui tpe duratura,vt carnes aqua,vbi eẽt venalis ⁊ ſimilia.dʒ ſolui extimatio nõ ipſa ſpecies. l.mella.in fi.ff.de ali.⁊ ciba.lega.vbi legatis alimẽtis ⁊ aqua illꝺ p̃tiū vr̃ eſſe legatū quo aqua cõparari potuiſſet.quedā ſunt que ſi ꝓ toto menſe ſoluerent̃,vt cõmuniter debent alimẽta mẽſtrua pꝛe ſtari.l.fi.ff.de lib.agn.l.pecunie.in fi.ff.de alimen.⁊ ciba.leg.non coꝛrūperent̃ vt frumentū,ligna,vina,⁊ tunc nõ debetur extima tio ſʒ ipſa ſpecies.l.cū hi.§.ſi cui.ff.de tranſacti.l.nulli.C.de erog. mili.anno.lib.xij. Iſtā diſtinctionẽ ſequit̃ Petrus de anch.i cle. j.in.ij.col.iiij.notabili.eo.quāuis ibi teneat quod in vicario eccle. q eſt ꝑpetuus,fiet ibi cõputatio ꝓ toto tpe vite,⁊ aſſignabit̃ cer- ta poꝛtio poſſeſſionū ex qbus poſſet viuere ſm intentionẽ illius li tere ⁊ glo.ibi in verbo.⁊ in penā.nõ dicit qꝺ hodie certus nume- 27 rus ſaccoꝝ frumẽti dat̃ ⁊ pecunie. † Quis aūt teneat̃ ꝓ poꝛtatio ne alimentoꝝ,tʒ quod ſi ille cui debent̃ ſit nobilis,vel talis qui cū ſuo honoꝛe nõ poſſet poꝛtare,ille q tenet̃ ad illa alimenta etiā ſol uet poꝛtaturam. Si autem poſſet cum honoꝛe afferre ille cui de- bentur,non deberet ſolui poꝛtatura. Ita etiā in iſto caſu arbitroꝛ dicendū,⁊ multofoꝛtius in caſu noſtro,in quo iura multū fauent, qꝛ in tantum dilexit eccleſiam patro.vt ſua contulerit bona in ec- cleſiam ipſam,vt glo.fin.in fi.c.penul.de iurepatro.

SVMMARIVM

¶ Quintus articulus de onere iuriſpatronatus.

Quia ius P̃ronatus affert onus ipſi pa- trono vt dicit glo.penul.in capi. nobis eodem ideo.

1 ¶ † Quero quale onus attribuat ipſi patrono. Huic queſtio.reſpondet̃ per.c.filijs.i fi.eo.vbi ad onus tuende eccleſie tenet̃ patro.xvj.q.vij.vnde dr̃ patro.aduo- catus ⁊ defenſoꝛ ipſius eccle.qꝛ eā dʒ ab oibus oppꝛeſſionibꝰ de fendere.multominus debent eā oppꝛimere.c.p̃terea.ij.de iurepa. c.vnico.de nato ex libero ventre.cū multis ẽt cõcoꝛdantijs.vt.s̃. dixi in.ij.q.in.iiij.articulo. ¶ Scꝺo incūbit onus p̃rono,vt ſollici tet qꝺ bene ꝓuideat̃ eccle.vt in cap.decernimus.xvj.q.vij. Vñ ſi nõ defenderet eccleſiaʒ,tunc deberet pꝛiuari omni cõmodo quod habet ex eccleſia.glo.defendere.in.c.tributum.xxiij.q.vltima.

2 ¶ † Pꝛimo quero ex quo Patronus tenetur defendere eccleſiā, an ſuis expenſis teneat̃ defendere. An expẽſis eccle. Circa hāc. q.puto qꝺ nõ teneat̃ eius expenſis ſed potius expẽſis eccle.qꝛ ne mo militat ſuis expenſis,ſed potius expẽſis eccle.in cauſa ipſius eccle.c.cū ex officij,de p̃ſcri.in fi.facit.l.tutoꝛibus.i fi.ff.de admi. tu.l.opere.ij.in fi.ff.de oper.liber.vbi nõ ſolū libertis debent̃ ali- menta ꝓ operis pꝛeſtandis,ſed ⁊ cuilibet qui debet operas p̃ſta- re,vt in.d.l.penul. Et ita in terminis tenet Roffre.in libellis ſuis eo.tit. Quod pꝛofecto videtur contra dominos huius patrie qui cogunt agricolas ⁊ aſcriptitios huius terre pꝛeſtare operas diur nas in ſuis expen.quos dominos foꝛte excuſat ɔ̃ſuetudo patrie, vt Barto.in.l.ſuo.ff.de oper.liber.per.l.exceptio.C.locati.

3 ¶ † Scꝺo q̃ro an teneat̃ p̃ronus ad refectionẽ eccle. Videtur pꝛi mo quod ſic,qꝛ tex.in.c.decernimus.iniungit patronis pꝛo eccle ſijs ab edificatis curandum in vita fuerint ſuperſtites.ergo videt̃ quod etiaʒ quo ad refectionem,qꝛ ſi eam dimitteret ruere,non di ceretur eaʒ curare ſicut tenetur. Sed puto qꝺ imo p̃ſbyter illius teneatur,vt videt̃ tex.apertus in.c.decernimus.x.q.j.vbi epiſco- pus viſitando dioceſes annuatiʒ ſi reperiat baſilicam deſtitutaʒ. pꝛecipit illam reparari oꝛdinatoꝛi.i.ſacerdoti retẽta tertia ex om nibus epiſcopo ſoluen.c.vnio.ea.cauſa.q.iij.gl.in.c.ſi monachis xvj.q.j.que cā.pꝛocedunt in parochialibus eccleſijs vt ibi,non in cathedralibus de quibus loquit̃.c.nobis.c.ɔ̃ceſſio.c.quatuoꝛ.c. de redditibus.xij.q.ij.vbi diſponuntur qꝛ redditibus ⁊ omnibus oblatiõibus ſunt quatuoꝛ partes,vna cedit epiſcopo,altera pau peribus,tertia clericis,quarta peregrinis.c.peruenit.xviij.di.gl. expꝛeſſa in.d.c.quatuoꝛ.que ex oibus illis capitulis colligit cle- ricos compellendos ad reparationem eccleſiarum non autem lai cos,quam ibi limitat Archi.niſi conſuetudo eſſet in cõtra,qꝛ illa eſſet ſeruanda.c.ad apoſtolicam,extra de ſimo.in fi.vbi laudabi les ɔ̃ſuetudines ſunt obſeruāde. Ad idẽ.c.ɔ̃ſiliū,cū ſeq.de obſer ua.ieiunio. Sed qꝛ iſta iura vident̃ inter ſe variare,aliqua loquū- tur de tertia,aliqua de quarta.⁊.c.j.⁊.c.de his.de eccle.edifican. ⁊ reparan.loquuntur in bonis eccleſie,ideo exiſtimo iſta iura foꝛe concoꝛdanda federe diſtinctionis.

4 ¶ † Pꝛimo enim ſi eccleſia habet poꝛtionem ad fabꝛicā,tunc ec- cleſia debet reparari per percipientes illaʒ poꝛtionem. Ita deter

minat.c.

minat.c.decernimus.&c.vnico.de qbus sumatur ista pars p fabrica. Ponit Roffre.in ti.de deci.§.ex.diuisione deci.

¶Secundo si nõ esset talis portio p fabrica, aut non sufficeret, tũc habẽtes bñficia in illa ecclesia coguntur exponere ad ratã bñficiorũ. Ita pcedit.c.j.&c.de his.&gl.in.d.c.si monachus. Idez in eccle.cathedrali tenet eps & canonici, alij inferiores nõ, vt Jo. an.in.c.si propter tua debit.de rescrip.in.vj.qd eps & canonici teneant.est tex.in.c.fin.de his que fiunt a maiori parte cap. Et ibi tz Panor.qd solus eps posset ꝯpellere tales canonicos vt de suꝑfluis dent p refectione illius ecclesie ad supfluũ deficiẽs de portione fabrice. Ista duo intellige, vt de residuis teneantur isti bñficiati reficere, id est deducto ne egeant, vt no. Panor.in.c.j.de eccle. edifican.in prin.argu.l.miles.ff.de re iudi. An aũt possit cogi tenẽt cõiter doc.quod sic argu.eoꝝ que dixit Bar.in.l.iiij.§.j. ff.de re iudi.vbi examinat Bar.de vniuersitate cõdẽnata quomodo singuli teneant. ¶Scdo intelligo ꝯsuetudine circũscripta nã si esset ꝯsuetudo illa esset primo seruãda tanꝗ laudabilis.d.c.

5 ad apostolicã. ¶†Tertio qñ eccle.aliter haberet.vt.§.p cõsuetudinib⁹.auc.de sanc.epis.l.priuilegia.l.ad instructionẽ.C.de sacro sanc.eccle.puta qz ecclesia haberet suos redditus separatos p fabrica, tũc nõ cogerent dare epo nec canonicis quartã nisi in defectũ. Si videmus qd eps non diuidit suos redditus ꝑm illa antiq iura. Si autem data ad supplementum p canonicos nõ sufficiũt, tunc crederem alios qui ex ecclesia habent emolumẽtum vel vtilitatem aliquam quod illi tenerentur cõtribuere pro tali reparatione, sicut videmus de claustris vel vniuersitatibus quibus sunt incorporate eccle.nõ pñt illas cõferre vicarijs ꝑpetuis certa portione assignata, residuos vero fructus recipiunt.vt.s.dixi.in.xj.q.articulo.iiij.huius partis, & p hac facit quod dr de vsufructuario, vt debeat ipse hre sarta tecta, vt gl.in isto.c.j.de eccle edi.l.vsufructu leg.in fi.ff.de vsufru.leg.&.l.cũ ad quem.C.de vsufructu. In qbus tamen distinguitur qd vsufructuarius tenetur facere omnes expensas in reficienda re, in qua habet vsumfructum, sed si magistratus fecerit expensas nõ causa fructuũ, sed que perpetuo poterit durare, illas poterit repetere a proprietario, vt ibi glo.& doc. ¶Secundo etiam facit, qui sentit emolumentum de aliqua re, debet merito & onus illius rei sentire. Nec audiendus est qui de solo lucro vult esse intentus, onera vero vult recusare, vt dixit imperator in.l.vnica.§.pro.ij.ver.neqz enim ferendus.C.de cadu.tol. l.manifestissimi.§.alia dubitatio.C.de fur.c.fin.de his que fiunt a maio.parte cap.regula qui sentit.in.vj.secus in patronis qui non sentiunt aliquam vtilitatem.vt.s.in.j.q.huius articuli.

6 ¶†Tertio si nec habet ecclesia portionẽ ad fabricam, nec est aliqua cõsuetudo, tunc recurritur ad habentes beneficia & cõmoda ex ecclesia vt illi teneant pro rata, vt in.c.j.& in.c.de his.de eccle. edi.c.fi.de his que fiunt a maiori parte.c.& ibi Panor.q debeãt de superextantibus reparare, id est deducto ne egeant, vt.s.dixi. si aũt tales nõ possent tunc essent subditi cogẽdi inquãtũ possent, cũ & ipsis eccle.det cõmoda.s.pcipiendo sacramẽta & diuina quecunqz, ideo vltimo ipsi essent grauandi.c.si episcopus in fin.de rescri.in.vj.is enim metit temporalia qui & spiritualia seminat, nec hoc posset euitare parochianus, dato quod vellet cedere vsui ecclesie cũ hoc nõ depẽdeat a potestate sua ex quo est semel christianus factus.c.oĩs vtriusqz sexus.de penitentijs & remissionibus.

7 ¶†Tertio quero cũ appareat p supradicta qs teneat ecclesiã reficere, & qs teneat domũ p sacerdote reficere, sacerdos, an patronus, puto qd q tenet ad refectionẽ ecclesie, pariter teneat ad refectionẽ ipsius domus, qz domus sacerdotis venit accessorie ad ipsaz ecclesiã, certũ est.n.ꝙ ecclesia indiget ministrantibus sacerdotibus.c.reuertimini.xvj.q.j.& p ꝯsequẽs indiget habitatione pro ipsis.q aũt ad refectionẽ ecclesie teneant satis dixi.s.proxima.q. Scdo ad hoc facit, qz accessoriũ sequit naturã sui principalis.c. si sup gratia.de offi.deleg.lib.vj.regula accessoriũ.de reg.iu.l.fundi.ff.de fundo instru.l.j.cũ seq.ff.de pecul.lega.ergo tenebunt beneficiati domũ reficere, si nõ est fabrica, p ecclesi.vel ꝯsuetudo qd alij vel percipientes vtilitatem ex tali ecclesia ad ratam vtilitatis, vt in.c.fi.de his que fiunt a maiori parte capi. quibus omnibus cessantibus putarem, ꝙ ipsimet parochiani possent ad talem refectionem cogi, sicut in proxima qd.dixi de ecclesia reficienda.

8 ¶†Quarto qro qd si parochiani essent adeo inopes, qd nõ possent subuenire, qs deberet reficere, cessantibus ẽt supradictis remedijs, breuiter crederẽ deueniri posse ad alienationẽ bonoꝝ suorũ ipsius ecclesie pro tali reparatione facienda, vel in domo sacerdotis, vel in ipsa ecclesia.cle.j.de reb.eccle.alienan.vel non ibi, nisi necessitas aut vtilitas prioratus monasterij vel ecclesie hoc exposcat. Quis autem tenere debeat quartam deputatam ad fabricam & ex quibus detur illa quarta, dixit hoc latius Roffre.in ti. de deci.in.§.de diuisione decima.

9 ¶†Quinto quero an ad alia onera teneatur pronus preterꝗ ad defendendum & reficiendum vbi habet vtilitatez ex ecclesia. Sol. est clara in.c.quicũqz.xvj.q.vij.vbi enumerat illa duo, & addit tertiũ.s.ius puidẽdi, ecclesie cõsulẽdi, & sacerdotẽ inueniẽdi, sub istis tribus possent ꝯuenire oĩa onera q prono possent iputari. Prouidere.n.est verbuz generale, quod omnia per se videtur comprehendere, quod verbum restringitur p.c.filijs.ea.q.idẽ in.c.decernimus.vt omnia faciat que spectant ad vtilitatẽ eccles.seclusa oi fraude & sinistra machinatione ipsius patroni sub pena excõmunicationis ipsius. Item debet denuntiare rectorem prodigũ & inhonestũ quando est, alias non diceretur defendere. Panor.in.c. nobis.col.iij.ver.& vltra eo.per.d.c.filijs.

SVMMARIVM.

1 Honorem in assurgendo debet libertus patrono.
2 Patronus a liberto non vocatur sine venia.
3 Libertus an actionẽ famosaz intẽtare possit ꝯ patronum.
4 Opere imponuntur a patrono libertis.
5 Patronus quando liberto succedat. 6. 7. 8.
9 Libertus diues patronum egentem alere debet.
10 Libertum ingratum patronus reuocat in seruitutem.
11 Patronatus assignationem affert.
12 Libertum inopem alere tenetur patronus.
13 Defendere debet patronus libertum, & libertus patronum.

¶Sextus articulus. An patronus possit res ecclesie vẽdicare.

Sextus articulus

Habet declarare qd afferat iuspatro.ipsi patrono liberti. Sed qz nõ passim habent tales liberti. Sed vbi sunt serui, vt Venetijs & in alijs locis maritimis, & apud infideles, incipiẽdo ergo a commodo ipsius patroni, vt.s.feci de pronis eccle.seruãdo eundẽ ordinẽ. Dico quod affert iuspatronatus patrono.

1 ¶†Primo affert commodum in honore ꝯsistens iuspronatus liberti pro. Quis aũt sit talis libertus & qbus ex causis debeatur tale ius pronis in ipsos satis dixi in.ij.parte.versi.Secundũ est genus patronorum, & in iij.parte.post sextaz causam acquirendi iuspat.ecclesie.ver.nunc autem dicendum restat vnde iuspatr.liberti. Primo igitur dico tale iuspa.affert patrono honorẽ qui in assurgẽdo ꝯsistit ipsi dño salutando eum, & deponẽdo birretũ, & reuerẽtiã prestando, vt dixi.in.vj.parte.articulo.j.q.iij.hr in.l.j.C.de i ius voc.iste honor dicuntur opere, quas libertus dz, que consistunt in faciendo.

2 ¶Secundo† debet honor prono, q ꝯsistit in non faciẽdo. & iste ẽ nõ vocare dñm in ius sine venia pretoris, non accusare dñm, nõ testificari cõtra pronũ vel ꝯ patronã, vel liberos vel parentes patroni.l.nequã.ff.de excu.tu.Spe.in.ti.de actore.ver. Itẽ qd est libertus. Item nõ datur sibi restitutio ꝯ pronuz.l.fi.C.q & aduer. quos i inte.rest. Itẽ in nõ proponere actio.†famosaz ꝯ patronũ vel acti.doli, vel exceptionẽ, vt hr in.l.adoptiuũ.§.pronum.ff.de ius voc.cũ omnibus legibus seq.vsqz ad fi.in.l.honori.l.liberto .ff.de obsequi.a liber.prestan.l.parens.&.l.lz.eo.titu.l.apud celsum.§.aduersus.ff.de exce.doli. Etiã si proni fecissent aliqua delicta publica, nõ tñ possent liberti pronos accusare.l.q accusare in fi.ff.de accu.l.si adulteriũ.§.liberto.ff.de adul. Nisi in causa ppria, vt si patronum accusaret de adulterio cõmisso ipsius liberti vxore, vt ibi no.vel in alia propria causa, vt in.l.hi tamẽ.§.j.ff.de accu.vel in crimine lese maie.l.famosi.ff.ad leg.iul.maie.l.pen.C. qui accu.nõ pos.l.pe.& fi.C.ad le.iul.maies.& in crimine annone. sicut etiaz admittũtur persone als prohibite accusare.l.mulierẽ. ff.de accu.& i adulterata moneta.l.ij.C.ex qui.cau.serui p pmio. vel si alieno nomine ageret.l.questitũ.ff.de in ius vo. Istos &.j.dicẽdos honores & cõmoda itellige deberi patrono, quãdo ipse libertus a domino fuit manumissus, secus si ex aliquo legis beneficio fuisset effectus liber, qz tunc nõ diceretur libertus habere aliquẽ patronum de quibus habetur in toto ti.C.ex qui.cau.serui p premio liber.accip. Etiam tredecim diuersos casus numeraui.s.in.iij. parte.vj.causa acquirẽdi iuspa.versi.nunc autem dicendũ restat. Istos tales honores affert iuspa.pronis absqz alia impositione, qz iure naturali debentur quod dictat benefacienti benefacere.l. sed si lege.§.cõsuluit.ff.de peti.hered.c.cuz in officijs.de testa.l.si nõ sortez.§.libertus.ff.de cõdi.inde. Adeo tales honores patrono debẽtur vt nec sexui nec rusticati faciẽti contra parcatur. Sed

puniunt̃ vt expresse hr̃ in.l.ij.C.de in ius vocā.q2 nulla excusatio est in his q̄ sunt iuris naturalis vt ibi,⁊ in.l.fin.ff.de in ius vocan.

4 ¶ † Tertio potest īponere operas que respiciūt cōmodū pecuniariū.i.postq̄ manumisit pōt iponere vt prestet.x.operas diurnas, vel aliqd det ꝑ talibus operis,vt bouē,equū,vel aliud, vt habet̃ plene in.l.j.C.de ope.lib.p gl.si certas imposui.tūc certi cōdictione,illas pōt petere.l.a duabus.ff.e.si incertas,pōt illas actiōe ex stipulatu petere.insti.de verb.ob.in prin.vt qn̄ aliquis p̄ronus stipulat̃ a liber.x.operas nō dicit,neqꝫ fabriles,pictorias,vl̃ scriptorias.Isto casu cōdictione incerti petit̃.Si aūt stipulat̃.x.operas scriptorias,tales appellat Azo artificiales,in ti.de ope.li.colū. pe.que ēt p̄sit iponi,vel pictorie.l.si.ff.de lib.cau.⁊ quomō inter se differant latius ꝓsequit̃ Azo in.d.loco,vbi ponit sex differētias.

5 ¶ † Quarto succedit ipse liberto p̄ronus distinguēdo vt hr̃ in.§.sꝫ nostra.insti.de suc.lib.cū seq.§.vbi si maior est cētenario,⁊ moriatur facto testamēto,libertus nō hꝫ aliquā successionē, si vero sine testamēto,in totū succedit p̄ronis.Si vero sit maior cētenario,⁊ moriat̃ cū filijs,tunc in totū succedūt filij vel instituti,vt ab itestō. Si aūt sine filijs ⁊ ab intestō,in totū succedunt p̄roni,si vero fecit testm̄,⁊ nō habuit filios,vel habuit ⁊ filios exheredauit vl̃ pterijt tunc p bo.pos.cōtratab.liberti potest obtinere tertiam partē bonoꝝ sine aliquo grauamine restituēdi,vel supplementū ad ipsam tertiā partē,si quid habuit patronus,qd̄ tamē non sufficiebat ad quātitatē ipsius tertie partis,vt dicit̃ in.d.§.⁊ in ti.C.de bo.pos. contrata.liber.que patro.liber.que eorum datur.† Predicta intellige quando non accepit nūmos ex manumissione.si autē accepisset non daretur ei cōtratab.l.etiam.§.si qui nummos.ff.de bo. lib.l.j.§.si parens.ff.si quis a parente fue.manu.

6 ¶ Scdo qn̄ nihil dedit p̄rono,vt cōputet in legitimā,secus si dedisset,q2 tūc ageret cōdictione ex lege ad supplementū.l.etiā.§.si p̄ro.debita.⁊.§.fi.ff.de bo.liber.§.si vero.insti.de succes.liber. idē si agnouit filio relictum vel seruo suo ipse patro.q2 repellitur a cōtrarabulis.l.si vero.§.si vero.⁊ per totam.ff.de bo.lib.

¶ Tertio quando non est institutus,vel institutus non acceptauit.d.l.etiam.§.libertus.⁊.§.toties.

¶ Quarto in castrensibus.§.patronus.ea.l.

¶ Quinto qd̄ nō sit restitutus natalibus,vel non obtinuerit licētiam liberam testandi a principe,secus si ius anulorum aureorum impetraret.d.l.etiam.in principio.

¶ Sexto fallit in casibus in quibus patronus perdit iuspatr.qui sunt plures.vt.I.dicam in fi.parte.nam in illis perderet patronus etiam alia commoda que ex tali iurepatronatus procederent.

7 ¶ † Septio,q͡ filius p̄roni a p̄re nō sit exheredatus efficaciter.l.si p̄ronis.j.⁊.l.qd̄ si p̄r.de bo.liber.Secus si exheredatio nō valeret.l.nō putauit.§.nō quis.ff.de bo.pos.ꝯta.l.si p̄ro.ij.§.si qs nō mala.in.l.eo.ff.de bo.liberto.pteritus vero a p̄re nō excluditur a bo.pos.ꝯta.liberti.l.paulus.in fi.ff.de bonis libe.nisi esset preteritus a matre vel linea materna,q2 tales pteritiones habent̃ ꝑ exheredatiōe.l.si p̄ron⁹.iij.ff.de bo.liberto.§.fi.isti.de exhere.liber.

¶ Octauo vt nō accuset testamentū liberti vt falsum,al's si accusaret testamentum in quo sibi fuit aliquid relictum ⁊ nō obtineat, tunc excluditur.l.si patronus.iij.ff.de bo.liber.

¶ Nono fallit,quando filius patroni vellet ꝯtabulare vt pater eius,⁊ patronus,⁊ tamē ipse non esset legitimus filius suus ⁊ naturalis.l.patrone.ff.de bo.liber.§.pe.ff.ad senatuscon.orfi.

8 ¶ † Decio,q2 lꝫ habeat bo.pos.ꝯta.nō tn̄ ita rescindit totū testm̄, sicut illa q̄ dat̃ filijs ꝯtabulas p̄ris,sꝫ solū ꝑ tertia pte,vt i.§.si vero testm̄ fecerit.isti.de suces.liber.⁊ i.§.pātronius.ff.si qs a parē. fue.manu.vbi p̄ri manumissi nō dat̃ bon.pos.i totū,nisi qn̄ filius īstituit turpē p̄sonā,si nō turpē,tūc hꝫ ꝑ tertia.Rō diuersitatis ē q2 hereditas p̄ris vel p̄ronoꝝ est magis debita filijs ⁊ libertis q̄ eꝯ.l.in suis.ff.de libe.⁊ posthu.vel q2 sic legi placuit ex rōne maioris ꝯiunctionis ⁊ amoris.magis eniz amat pater filiū q̄ ecōtra, quia amor descendit ⁊ non ascendit.l.liberorū.in fi.⁊ ibi glo.fi.ff. de verbo.signi.cum multis concor.l.nā ⁊ fi.ff.de inoffi.testamēto.

9 ¶ † Quito alit̃ a liberto p̄ronus,si aliūde nō hꝫ sicut p̄ronus ab ecclesia,vt.S.dixi in.iiij.articulo huius partis.in.iiij.q.s.quid veniat appellatiōe alimētoꝝ.habitatio,vestimēta ⁊c.vt ibi.l.si qs a libertis.§.pe.ff.de li.agno.vbi dat̃ arbiter,q2 hꝫ cognoscere de talib⁹ alimētis prestā.ſm qualitatē p̄roni ⁊ quantitatē p̄imonij liberti, q̄diu adsit ipsi liberto,⁊ quādiu desit ipsi p̄rono cē,⁊ si solū tenetur alere p̄ronū,sꝫ ⁊ filios ipsius p̄roni ⁊ familia,vt.S.dixi in.iiij. articulo huius patris.in.j.q.est tex.clarus in.d.l.si quis a liberis in.§.solent.⁊ ibi per Bar.ff.de libe.agno.⁊ in.c.filijs.vj.q.vij.

10 ¶ Sexto potest † ingratus p̄ronus reuocare libertum in seruitutē vt in.l.pe.C.de oper.lib.l.si manumissus.C.de libertinis.⁊ eo.liberto.vbi est clarus tex.quod pp ingratitudinem liberti reuocari potest libertus in seruitutem,⁊ ille solus potest reuocare,qui volens manumisit.glo.in.l.ij.C.de ope.liber.nam quando quis ex causa fideicommissi manumisit,tunc non potest in seruitutem reuocare.d.l.ij.C.de oper.liber.l.j.C.de liber.⁊ eo.libe.que dicit q͡ etiam ex minima causa si iuspatro.fit remissum deberi reuerentiā in.§.illud.auc.vt liberti de cetero.col.vj.Melior glo.in verbo,libertis.instit.de capitis dimi.

11 ¶ † Septimo affert iuspatronatus liberam assignandi facultatez de eo qd̄ voluerit siue legare siue alicui ex filijs assignare,vt in toto ti.ff.de assig.li.precipue in.l.si seruus liber.ff.de assig.lib.Istas autem vtilitates quas affert iuspa.patronis appellauit glo.fi.in. l.fi.C.de bo.liber.sex iurapatrona.licet sint vtilitates ex vnico iurepatronatus descendentes.

12 ¶ † Octauo affert tale ius patronatus patronis onus,vt ita in casu necessitatis teneat̃ alere ipsum libertū p̄ro.sicut eꝯ, alias pōt petere libertus se ꝓnuntiari ingenuū,⁊ sic priuabit̃ ipse patronus iure patronatu,vt de hoc est tex.clarus in.c.vnico.de infanti.⁊ lāgui.expo.vbi si infans expositus extitit relegato pietatis officio a patria potestate liberatus ipso facto,q2 illo casu libertus in ingenuitatem,⁊ seruus in libertatem eripitur.Ad idem.l.vnica.§. sed scimus.de lati.liber.tol.l.nemini.C.de episco.audien.imo ēt officio iudicis posset peti quod puniat̃ talis pater,patronus , vel pena extraordinaria vltra quod iure potestatis,patronatus , vel dominij priuaretur.l.j.§.pena.ff.de libe.agno.latius in.l.nec filiū .C.de patria potestate.specu.in.d.titu.de infanti.⁊ langui.expositis,⁊ Panor.ibi in.c.j.de langui.exposi.Specula.in titulo , qui filij sint legitimi.ver.patronus.

13 ¶ † Nono credo qd̄ ius istud patronatus illud onus patronis afferre deberet ipsi patrono scilicet onus defendendi a paritate rationis vt.S.dixi de patrono ecclesie.late in.v.articulo huius partis.presertim in.v.q.illius articuli,⁊ p naturalē rōnē que dictat eum debere seq cōmoda quē sequunt̃ ⁊ incōmoda ⁊ eꝯ.§.pe.instit.de legi.agna.suc.regula q sentit.in.vj.l.eū qui.ff.de iure.Idē puto q͡ ad alia ēt teneat̃ p̄ronus erga libertū,ad que rō equitatis suadet,cum habeat sperare successionem in bonis ipsius liberti,vnde ita posset committere ingratitudinē erga libertū patro.sicut filius ꝯ patrē vel libertus⁊met ꝯ patronū,pp quā i seruitutē reuocaret̃, vt.S.dixi.i.vj.cōmodo. q͡ affert iuspa.ipsi p̄rono,plus nō insisto ꝑ nūc circa conditionez istius iuris quia hec pars fuit grauata.

SVMMARIVM

¶ Septima pars. Quibus competat iuspatronatus.

PEx hanc septimam Partem patebit q̄bus tale iuspa.competat,vel ecclesie vel liberti sequendo propositum ordinē.Primo de patronis eccle.loquar,successiue de patronis liberti , sed q2 hec pars habet maximam dependentiam a tertia parte,⁊ etiā ab omnibus causis ibi enumeratis,⁊ nona pte in qua videmus quomodo iuspatrona.transferatur,ideo breuius q̄ potero iustabo,

enumerando

enumerando personas quibus competit tale iuspatronatus.

1 ¶ †Primo igitur quero, an omnibus possit competere iuspa. Circa quam questionem puto, quod possit dici omnibus in genere competere, qui nõ reperiuntur expresse prohibiti, hoc probo per ea que .s. dixi in .iij. parte, in .j. causa acquirẽdi iuspat. in .xij. q. vbi dixi quẽlibet posse construere ecclesiam, vel locum pium, in quo habeatur iuspatro. nisi quis reperiatur expresse prohibitus, et per constructionem acquiritur iuspatro. ergo cuilibet expresse non prohibito cõpetere potest iuspatronat⁹, vt .j. latius patebit .s. illis qui habiles sunt ad faciendas causas, propter quas tale iuspa. acquiritur, de quibus dixi in .d. tertia parte enumerando .vj. causas quibus acquiritur tale ius, enumerando etiam plures personas quibus nõ est permissum edificare, sicut infidelis, saracenus, et similes, vt in .d. prima causa, in .v. et .vj. cũ tribus sequentibus questionibus.

2 ¶ †Scdo quero, an istis personis prohibitis edificare, et per consequens prohibitis acquirere iuspa. An cessante illo crimine possit illis competere tale ius, licet specialiter tactũ nõ reperiã .q. tñ credo quod crimine cessante pp quod prohibentur acquirere iuspa. quod et illis poterit competere. Sicut enim videmus quod licet excõicatus nõ possit exercere iuspatro. ante absolutionẽ tamen habet iuspa. etiã illa durante sed absolutione interueniente. tunc etiam recuperat administrationem .c. decernimus, de sen. excõ. lib. vj. et ibi Genti. vbi dicitur quod potest testari et institui, et fundare ecclesias .§. generalẽ, auc. vt cũ de appella. cognoscitur. Host. in ti. de sent. excõ. §. quis sit eius effectus. Ad idẽ vr̃ text. in .c. quia diligentia tua, de ele. vbi scismaticus qui reuersus est ad vnionẽ ecclesie põt eligi in epm, et ibi mandat papa talẽ debere confirmari. Et ibi dicit Pan.

3 sm Hostie. quod peccator †qui penitentiam egit nõ despicitur a deo imo gaudiũ est angelis super vno peccatore penitentiam agente. Luc. xv. tamen quo ad ecclesiã militantẽ pp notorium peccatum inhabilitatur, vt nõ possit eligi nisi cũ dispensatione, vt ibi, et in .c. quia circa. de biga .c. fi. de tẽpo. ordi. ergo eo. mõ et fortiori poterit ipsis competere iuspa. cũ nõ hoc ita reperiatur eis interdictum per talia crimina, sicut administratio dicitur .d. c. fin. quod multum facit a contrario, vult enim quod peracta penitentia integre vel pro parte, preter reũ sanguinis posse administrare quando non sunt notoria crimina, vel in iudicio non sunt comprobata, ergo si essent notoria, et facta penitentia vel crimine deposito per sacramentum, vt in .d. c. quia diligentia. possent tales administrare, et sic posset eis iuspa. cõpetere, pro hac sententia facit illud quod dixit glo. no. fin. in .d. c. quia, que vult ex illo tex. quod excõicati, vel alias suspẽsi, post absolutionẽ omnia sua recuperent iura per .c. nos sanctorum .xv. q. vj. cũ seq. c. iuratos .c. beatus, in fi. iij. q. iiij. cũ alijs pluribus de quibus per gl. ibi. Specialiter postea reperi Joan. an. tãgẽtẽ ibi .q. de hereti. reuerso. An recuperet iuspa. et dicit quod sic, illã literam secundum Jo. et Vicen. p. c. dominus per totũ, et maxime circa fi. vbi dr̃, quicunque pro criminibus suis digne deo penitentiam egerit, auctoritate Gregorij, Augustini. Hierony. et Isidori gradũ pristine dignitatis obtinere possunt, et per quod ita sanatũ est, vt in pristinũ restitueret,

4 perinde habẽdũ †est quasi nunquam morbosum fuerit .l. iij. §. si deportatus patronus restitutus sit bonorum possessiõe contrabulas libertorum habebit. ff. de bo. lib. l. fine, in prin. ff. de iurepa. Istã opinionẽ posuit Jo. gl. in .c. maximũ .j. q. vij. facit .c. si quis de corpore, et ibi glo. pe. xxvj. q. vj. et glo. in verbo, ad a. in .c. ab exordio. xxv. distin. Limitantur predicta, quando sententia non eẽt lata cõtra eos iuspa. priuatiua, quia tunc restituti recuperarent iuspat. c. de diuor. vbi mulier que a viro diuertit pp heresim iudicio ecclesie nõ cogitur amplius redire, quod procedit, vbi mulier vellet intrare monasteriũ .c. fi. cũ ibi no. de quer. ciug. Hanc aũt limitationẽ declarat Panor. in .c. quia diligentia, in fin. si sententia et publicatio bonorum ex tali crimine est facta ab homine vl' a iure nõ recuperat bona restitutus per penitentiam, quia semel commissum nõ retractatur. c. vergẽtis .c. pe. de heret. l. commissa. de pub. Nisi princeps restitueret tales ad propria bona pristina. si aũt publicatio bonorum nõ est facta sed perdidit quis solũ exercitium ex tali crimine vt in excõicato, scismatico, et similibus. Isti integre absoluti recuperant bona sua et per consequens iuspa. ex quo per penitẽtiã, et absolutionem reuertitur ad vnionẽ. Ita intelligitur illud .c. quod per heresim prelati non perdit ius priuatum, sed solũ exercitium stat in suspenso, quod postea recuperatur absolutione sequuta. De hac .q. vide .j. par. ix. q. xx.

5 ¶ †Tertio quero, an excõicato competat iuspa. Breuiter distingue, vt .s. dixi in .iij. pte. in .j. cã acqrẽdi iuspa. in .x. q. vbi secundum Jo. an. dixi quod licet nõ deberet admitti ad ecclesiã edificã. si tñ fuerit admissus põt acquirere iuspa. sed non exercebit illud antequam absoluetur, ita Jo. an. in .c. decernimus, de sen. excõ. lib. vj. i nouella. quod ibi comprobaui latius, iõ nõ insisto. Itẽ quia excõicatus admittit ad actus legitimos post absolutionem. Jo. an. in .c. testimonium. de testibus.

6 ¶ †Quarto quero, quibus specialiter personis competat hoc iuspa. solutio. Primo dico illis competere posse qui sunt patroni veri, ex aliqua de causis .s. positis in .iij. parte huius tractatus siue sint clerici, siue laici .c. quõ, et .c. ex insinuatione, eo. de iurepa. et .s. iij. parte, arti. j. q. iij. siue sint religiosi, quia ecclesie pleno iure ad eos spectare põt. Pet. de anch. in cle. j. de iurepatr. s. fundatione, ditatione, dotatione, reparatione, prescriptiõe, priuilegio, datione fundi, vt in singul. cã latius dixi, ergo nõ competet illis psonis que nõ possũt edificando acquirere, vt in .d. iij. parte, in .v. q. cum .iij. seq. Similiter et iuspatro. competit cuilibet sponte manumittenti, vt .s. dixi, in .iij. parte, causa .vj. acquirendi iuspa. vbi declaraui aliquem .xij. modis fieri libertum et in aliquibus casibus competit iuspa. ipsis patronis, in aliquibus non, vt ibi latius.

7 ¶ †Quinto quero, an competat iuspat. simoniaco .i. illi qui incidit in simoniã. Et specialiter nõ repererim tactũ, tñ arbitror posse dici, quod nõ competat eis ius tale, eo quia sicut .s. dixi in .iij. parte, in .j. cã acquirẽdi iuspa. q. vj. nõ põt hrticus edificare ecclesiã, et per consequens nec acquiritur iuspa. vt ibi, intelligendo de tali simoniaco cõuicto, sicut ibi de excõicato conuicto, vt hr̃ in .c. ad abolẽdã. in prin. et per totũ, extra de hereti. Sed simoniacus dr̃ eẽ hereticus, vt per Host. in

8 ti. de here. §. j. †Immo dr̃ heresis simoniacorum ceteris dãnabilior. c. eos. j. q. c. si quis pecunia. lxxix. dist. c. quoties, õ simonia. et .c. seq. Et licet simonia dicatur species heresis large loquendo, vt per Hostien. in tit. de here. §. j. versi. sed stricto modo, tamen quando quis est infamatus, deponitur a diuinis, vt per Panor. in .c. accusatũ. in fi. de simo. nisi se purget, c. de hoc. de simonia. Itẽ etiam deberet excõmunicari laicus, et per consequẽs nõ competeret illi iuspatro. saltẽ quo ad administrationẽ vt .s. proxime dixi in .iij. quõ. nec eps posset cũ eo dispẽsare, cũ maius delicto homicidio dicat .c. miror minus doctã. l. di. c. sicut simoniaca. de simo. Unde ergo vr̃ tenendum quod simoniaco notorio, vel infamato, et condemnato non debeat competere tale iuspatronatus.

9 ¶ Sexto quero †an alijs psonis cõpetat quam qbus est acqsitum ex aliqua cã de notatis in .iij. q. s. et latius .s. in .iij. pte. Solutio, multis alijs potest competere extra illas causas vt .j. latius dicet, in .xix. parte, vbi enumerabunt cause ex quibus poterit iuspa. r. trãsferri ex contractibus vel quasi inter viuos ex vltima voluntate ex contractu voluntario vel necessario, vt ex emptione, donatione, locatione, successione, legato, delicto, fideicõmisso contractu, quo transfert vtile dominium, vel condictione ad longum tempus, vel diuisione patronorum, vt in singulo casu dicetur parte .ix.

10 ¶ †Septimo quero, an illis dicatur iuspa. competere, qui pñt aliquem pñtare. Solutionẽ ponit tex. clarus. in .c. consultationibus, de iurepa. quod nõ, nã possibile est quod aliqs pñtet tamquam sit in pos. pñtãdi vel nõ, et tñ pñtare põt, licet nõ per hoc sequit quod sit patro. vt ibi. Unde põt iuspa. ab eo qui pñtauit auocari, et tñ pñtatus si fuit institutus remanebit in sua inuestitura, vt ibidẽ et per panor. vt in .c. ex literis, latius per panor. eo. ti. Nã licet tale ius pñtãdi acquirit ex vno actu pñtationis continuato, tamen facit ipsum pñtantem dominum vel patronum vt .s. latius, in .vj. parte arti. iij. q. xvij.

11 ¶ †Octauo quero, an pape dicat competere iuspat. quia disputare de ptãte pape est os ponere in celũ et species sacrilegij, vt dixit imperator in .l. ij. C. de crimine sacrile. iõ breuiter dico quod licet non competat iuspa. ex causis .s. nominatis, vel .j. nominãdis, pte. ix. tñ habet iuspa. rõne supremi dñij, quod habet in vniuersa ecclesia, vt .s. in .vj. parte, arti. iij. q. xxxj. Panor. in .c. iij. in .j. not. ea. vbi assignat rõnẽ, quia iuspa. est inductũ ex gratia vel tolerãtia ecclesie, cũ ex fundatione ecclesie nõ posset acquiri iuspa. laico, cũ sit spiritualibus annexũ.

12 c. quãto, de iudi. †Unde vult quod possit puidere de ecclesia pronata sine presentatione patronorum cui voluerit, et hoc põt eẽ, quia in his que sunt iuris positiui potest ad placitũ dispensare et disponere et .s. ius. Jo. an. in .c. postulasti, de iurepa. p. c. q. peccat. xxiiij. q. iij. et alia vr per eũ Inn. in .c. cũ ad monasteriũ, de statu mona. Anto. de but. in .c. j. de consti. Barb. in .ix. col. xviij. in fi. in .j. volu. Nec sibi põt dici, cur ita facis, cũ habeat plenissimã ptãtẽ sup terrã .c. i memoriã. xix. distinctio. Nec dr̃ hr̃e aliquẽ superiorẽ, sed ipse est sup oẽs. xxj. dist. c. in nono. Uerũ est, quod si papa vult prebẽ. patronatã alicui conferre, debet in literis de ipsis facere mentionẽ patronis, alias viderentur litere subreptitie. iõ talis collatio vel prouisio sine laici patroni mentione, vt subreptitia non valeret, gl. in cle. per literas, in verbo, apostolicis, de prebẽ. glo. in .c. cum dilectus, in fi. de iurepa. Nec ob. si dicatur quod potestas quam fuit Petro data fuit et alijs apostolis concessa, cũ loquutus fuerit Christus in plurali, Amen dico vobis, quecunque ligaueritis sup terrã erunt ligata et in celis, et quecunque solueritis super terram erunt

soluta & in celis. vt Matthei. xviij. & xx. Accipite spiritũ sanctũ, quorum remiseritis peccata remittent̃ eis, quorum retinueritis retẽta erunt. Matth. xxj. Vñ in. d. c. in nono. xxj. distĩ. vbi primus Pe. accepit claues regni celorum, ceteri vero apostoli pari cõsortio cum eo. honorẽ, & ptãtẽ acceperũt, in quorum locũ decedẽtium subrogati sunt epi, & sic vr̃ qḋ in papa nõ detur aliqua superioritas. Itẽ vr̃ oẽs basilicas vel ecclesias spectare ad ordinariũ loci. i. epm̃ in cu ius territorio sunt ecclesie & potestates. c. omnes. & c. nullas. xvj. q. vij.

13 †Quia ad hec respondet̃, ꝙ imo soli Pet. fuit clauium da ta ptãs, vt in. d. c. in nono. vbi romana ecclesia a dño primatũ ac cepit post Christũ, dño Pet. instituẽte. Matth. xvj. ipsi enim pri mo põtificatũ in ecclesia dedit Christus, dicẽdo. Tu es Petr. & sup hãc petrã edificabo ecclesiã meã, & tibi dabo claues regni ce lorum, & porte inferi nõ preualebũt aduersus eas. Et lȝ ceteri Apo stoli pares fuerint in cõsecratione, tñ fuerunt minores in admini stratione vt ibi glo. & Archi. c. seq. in. §. in his, vbi declarat psonã psone presse quinqȝ modis vite, merito, ordine, administratione, cõsecratione, iudiciaria ptãte. Ita vr̃ sensisse beatus Thomas, in. iiij. sententiarum. distin. xxiiij q. vlti. vt refert Barba. in. d. consil. j. col. xx. qui ad corroborationẽ dicit in singulari Christũ Pet. di xisse. Cõfirma fratres tuos, Et pasce oues meas. Ad ca. nullus, & c. oẽs, respõdeo ꝙ pcedunt de potestate ordinaria cuilibet epi scopo in sua diocesi data a p̃ capite pape, secus õ ptãte absoluta, qꝛ null⁹ põt papã cogere, nec ab aliquo sup terris iudicari. c. nũc

14 aũt, cũ seq. xx. dist. †Itẽ videmus ꝙ põt papa ecclesias vel prela tos ecclesiasticos speciali priuilegio eximere a iurisditione ordi naria epi, q̃ ex plenitudine ptãtis multa põt q̃ nõ pt̃ ipse eps, lȝ in consecratione eps videatur sibi similis, vt in. c. cũ & plantare, cuȝ multis cõcor. vbi de priuilegijs, vbi apparet ꝙ a iurisditione ordi naria epi põt papa eximere religiosos speciali priuilegio, qui tñ excedẽtes priuilegiũ suũ, priuatur ipse priuilegio, hoc fortius ap paret in. xxv. q. ij. in gl. i summa, vbi põt cõcedere papa priuilegia in preiudiciũ aliorum, nõ aũt eps, cũ alijs multis cõcor. de qbus p Panor. in rub. de priuile. c. priuilegia. iij. distin. Itẽ si põt iuspat. alteri cõcedere ex priuilegio, vt. s. tenui in. iij. parte, in. vj. cã acqui rẽdi iuspa. ergo videtur ꝙ in se habeat, qꝛ alias vanũ eẽt dicer̃ ꝙ ipse alteri daret qḋ nõ haberet. l. traditio. ff. de acqui. reruȝ domi.

15 †Unde ego cõcludo pape cõpetere tale ius de plenitudine ptãtis, nã. s. ẽt in. iij. pte. in. v. cã acquiren. iuspat. dixi oia beneficia apud papã eẽ manualia, tex. est in cle. j. in fi. vt lite pen. nil inn. Istã opi. tacite sequit̃ Arch. in. c. filijs, ver. in ea. gl. in fi. panor. in. c. cũ dile ctus, ad fi. eo. vbi dt̃ nõ soluere papã hoc cõcedere sine mẽtiõe pa tronorum, alias lr̃e dicerẽtur subreptitie, & nõ valeret talis cõcessio.

16 ¶ †Nono quero, an legato de latere cõpetat iuspa. id est. an pos sit iurepa. beneficiũ cõferre. Breuiter circa istã. q. dixit panor. in. c. cũ dilectus, in. ij. not. de iurepa. ꝙ aut loquimur de iurepa. laici tunc nõ cõpetit tale ius legato, nec põt sine patroni cõsensu cõferre, vel presentare, qꝛ nõ subest ipsi legato laicus, si vero loquimur de iurepa. cleri. tunc põt sibi cõpetere legato. & illud cõferre ẽt inuito patrono ecclesiastico, qꝛ ipse patronus subest ipsi legato, ad hoc quotidie dicit tex. illũ allegari. Ita ẽt sentit Fede. de se. cõsi. lxv. in prima addi. dicens illã eẽ cõiorẽ opi. ẽt si istud iuspa. eẽt cõiunctuȝ ecclesiastice persone & laice simul, vt ibi exẽplificat de vniuersitate que habeat iusp. cũ ecclesiastico prelato. Idẽ tȝ panor. in. c. iij. in. j. no. eo. Idẽ tȝ gl. in cle. p literas, in verbo, apostolicis, de prebẽ. similis gl. in. c. dilectus filius, in fi. gl. pen. extra de offi. leg. Istas ãt gl. limitat Alex. procedere qñ laicus haberet iuspa. ex funda tione, vel dotatione, vel ditatione, secus si ex prescriptione, qꝛ tũc legatus posset tale bñficiũ cõferre patronatũ inuito patrono laico cũ aduersus legatũ nõ prescribat laicus, & tunc cessat rõ que erat ne pterreãtur patroni a fundatione ecclesiarũ. ita Ale. cõsi. lxxiiij. in. iiij. vol. in. ij. col. & cõsi. seq. fuit de mente Jo. an. in clem. per li teras, & zabarel. Ita latius dixi in alio proposito, in. iij. pte. in. v. causa acquirendi iuspatro. allegando consilium Alexan. & in. vj. parte. q. xxxj. versi. & quod dixi legatum.

17 ¶ †Decimo quero, an cõpetat iuspa. reseruãtibus in ecclesia col legiata. Solutio ponitur in. c. nobis, in verbo, iurisditione, eo. vbi disponitur ꝙ laicus q̃tũcũqȝ patronus nõ possit interesse electio ni prelati ecclesie collegiate, tñ hoc fallit, vbi quis ius in fundatio ne sibi reseruauit & papa solus hoc põt cõcedere, vt ibi tȝ gl. q̃ seq tur panor. ibi, sed clarius subdistinxit in. c. postulasti, circa fi. eod. sed Jo. an. ibi, clarius in fi. viij. col. ꝙ aut patro. non reseruauit si bi ius presentandi ad canonicatus, & non poterit presentare. d. c. nobis, aut reseruauit, & tunc poterit presentare. c. fi. de cõcel. preb. Sed tñ credo ꝙ ẽt si sibi reseruasset ex permissu pape, ꝙ posset p̃ latũ presentare vel presentationi interesse ipse pronus laicus, eo qꝛ papa est. s. oẽ ius positiuũ. Ideo ẽt super ius hoc posset dispen sare vt dixit Jo. an. in. c. postulasti. j. e. latius dixi. s. prima. q. viij. & si intelligamus. c. nobis, vt loquunt̃ in canonibus nullã haberet dubitationẽ. Cũ solũ in ecclesia collegiata prohibeat ibi text. pa tronũ laicũ prelatũ eligere, & sic vr̃ presupponere qḋ patronus lai cus ẽt posset presentare ad canonicatus ẽt ecclesie collegiate, & iu ra dant simpliciter ptãtẽ presentãdi ad beneficia per eũ dotata. c. dilectus. iij. s. de prebẽ. Ita vr̃ tenuisse panor. in. d. c. postulasti, in fi. col. eo. ad hoc facit qḋ no. panor. in. c. j. in. j. not. de ele. vbi i col legiata ecclesia nullus citra papã põt dare prelatũ. Sȝ dȝ eligi p collegiũ vt ibi, ergo sicut ipse põt, ẽt vr̃ ꝙ possit dispensare patro nũ laicũ, vt possit eligere & electioni interesse dãdo vocẽ in signuȝ sue supreme plenitudinis ptãtis, de qua latissime p Barba. cõsi. j. & s. dixi in. vj. pte. q. xxxj. Itaqȝ teneo, ꝙ ẽt in ecclesia collegiata nõ solũ cõpetit iuspa. ad pñtãdũ ad prebẽ. sed ẽt ad prelaturam ex speciali priuilegio pape, de quo. s. in. iij. parte, cã. vj.

18 ¶ †Undecimo quero, an cõpetat collegio iuspat. & breuiter qꝛ. s. in. iij. parte, in. q. xvij. dixi collegiũ plebẽ vel populũ posse cõstrue re ecclesiã, & per consequens sibi acquirere iuspa. ergo eidem col legio corpori vel ciuitati poterit competere iuspat. & non soluȝ ex illa causa, sed ẽt ex alijs de quibus dictum est in. iij. parte. & ex qui bus transfertur vt dicam in. ix. parte.

19 ¶ †Duodecimo quero, an epo posset iuspat. cõpetere extra suam diocesim, circa istã. q. facit. c. significasti, qḋ possit q̃cũqȝ psonam extra diocesiȝ pñtare vt ibi de iurepa. Sed quia dantur plures in tellectus ad illud. c. ideo vide que. s. scripsi in. vj. parte. q. lj.

20 ¶ †Decimotertio posset dubitari an minori. xiiij. an possit cõpe tere iuspa. ita vt posset presentare inuito tutore, vel curatore. Et qꝛ de hac. q. satis dictũ est i. vj. parte. q. xl. s. qḋ possit pñtare, & ꝙ preferat̃ pñtationi ipsius tutoris. s. qñ pñtatio pupilli est idonea, ideo nõ insistam, secus si nõ eẽt ita bona sicut presentatio tutoris, qꝛ illa tunc preferretur, verum est quod generaliter ipse tutor dȝ pre sentare, sicut & alios actus facere, sed si discordant, tunc magis at tenditur presentatio pupilli ceteris paribus.

21 ¶ †Decimoquarto similiter possuȝ rñdere de omnibus alijs pso nis que sunt in tutela vel cura, vt furiosi hñtes dilucida interual la, vel pdigi, vel similes, vt illi pferant̃ in pñtatiõe, arguẽdo a for tiori, si hoc in pupillo in quo nõ ẽ tãtus sensus, q̃ tofortius in alio in quo militat maior rõ, auc. multomagis. C. de sacrosan. ecclesi.

22 ¶ †Decimoquinto, respõdeo pariformiter. q. de vxore, an eideȝ cõpetat iuspa. ita qḋ possit pñtare. An vero maritus, nã satis di ctũ est in. vj. parte. q. xxxix. s. qḋ poterit & regulariter debebit pre sentare maritus. Sed si discordarent in presentatione, tũc attẽde ret̃ pñtatio vxoris ceteris paribus, vt ibi allegaui rationes, & iu ra & decisionẽ Rote, nõ audeo itaqȝ amplius instare circa hãc p tẽ, qꝛ video oẽs questiones habere connexitatẽ quãdã ab alijs ta ctis. s. in. iij. & vj. parte. & tangendis. j. in. ix. Unde his paucis in hac parte contentus ero, qꝛ. s. etiam in. iiij. q. huius partis tetigi, quibus competat iuspa. libertorum.

SVMMARIVM

¶ Octaua pars. Quando iuspatronatus competat.

IN hac parte nec multum instandum erit, quia magnam habet dependentiam alijs antecedentibus & sequentibus partibus, preci puc. ix. parte que est proxima sequens.

1 ¶ †Primo ergo querendo, quando cõpetat istud iuspa. siue ec clesie siue liberti ipsis patronis. Dico competere postq̃ aliquis acquisiuit ius tale ex aliqua de causis. s. nominatis in. iij. parte, q̃ sunt. vi. s. fundatione, dotatione ecclesie, prescriptione, ditatione, eiusdem reparatione, vel reedificatione, consuetudine, priuilegio, datione fundi, que etiam dicitur fundatio, vt in. d. iij. parte in. j. cã in. j. questio. postquam quis acquisiuit iuspatrona. vel per alteruȝ in alterum translatum est, tunc diceretur competere iuspatronat. illi in quem translatum est, qḋ multis modis fieri potest, de qbus

late

late patebit.j.in.x parte, et postquam alicui competere ceperit, tandiu competet quamdiu illud non perdiderit, vel extinctum fuerit quod etiam multis pot fieri modis, de quibus dicetur in fi. parte huius tractatus. Circa th hac parte distinguendum puto esse, aut loquimur de proprietate iuris pat. aut de exercitio. Si de proprietate illa semper dicitur patrono competere, quia videmus quod nulla alteratio aut mutatio pot fieri in ipsa ecclesia etiam postquam quis presentauit, et sequuta est institutio ipso patro. inuito, vel ignorante, vt in.c.nobis, eo.tit. et ibi semp debetur honor, et onus de quibus.s.latius in.vj.parte, art.iiij.et.v. per plures questiones, item non pot ipse presentatus et inuestitus permutare inuito patro. et si facit patronus alium presentare vt.s.dixi in.vj.parte, artic.iij.q. lij. ad idem tex.in.c.quicunque, in fin.cum.c.seq. vbi dicitur patronis semp competere ius prouidendi, consulen. et sacerdotem inueniendi, vbi ecclesia indigebit, in quo semper debet salutarem diligentiam adhibere.

2 ¶ †Secundo casu si querimus de exercitio ipsius iurispa. Aut querimus de exercitio iurispa. competentis in ecclesia collegiata, et tunc illud competit post electionem factam, quia tunc deberet patronus adhibere consensum tali electioni regulariter.d.c.nobis, de iurepa. hoc autem fallit vbi tempore fundationis reseruaret quis sibi ius presentandi, etiam in tali ecclesia collegiata quod potest vt.s.dixi in.vj. parte.q.x.

¶ Aut loquimur de exercitio iurispa. competentis in ecclesia non collegiata, et tunc competit ante, quia debet ipse patro. presentare, alias non admittitur aliquis ad ecclesiam patronatam sine patroni presentatione, et admissus pro non instante deponetur, vt in.c.decernimus. xvj.q.vij.c. ex insinuatione, eo. Illud autem intelligas exercitium in vtraque eccle. sic competere, alia vero exercitia que consistunt in alijs emolumentis et oneribus, et que patroni vel clericorum personam respiciunt semp competunt et ante presentationem et post, vt.s.satis in.d.vj.parte, artic.iiij.et.v.

3 ¶ †Secundo quero, an istud ius competat quando quis est in quasi possessione. Solutio, quo ad exercitium presentandi certum est quod competit donec probetur per alterum contrarium, et donec euincatur, quia competit etiam quo ad alias vtilitates vt de hoc est text.in.c.consultationibus, eod. et licet sibi tunc competat iuspatronatus quo ad hec, non tamen sequitur quod ille sit patronus, vt.s.no.questio.vij.in parte.vij.

4 ¶ †Tertio quero, an competat iuspa. ecclesie quando quis incepit bene edificare vel perficit, vel post consecrationem, vel quando. Solutio, duobus primis casibus non puto acquiri iuspat. ecclesie quia non sufficit incipere ad hoc vt quis acquirat iuspa. sed requiritur quod perficiat, vt latius.s. dixi in.iij.parte, in.c.j.acquirendi iuspa.q.xiiij.et.xviij. vbi dixi quem posse cogi et quando cogitur non acquiritur, vt.xxij.q.in eadem causa. Secundo similiter non sufficit vt quis perficiat edificium quo ad acquirendum iuspa.ecclesie, sed requiritur quod edificium nomen ecclesie assumat, quod

5 fit per consecrationem. †Nam ecclesia dicitur locus parietibus circundatus consecratus, vbi conuenerunt veniam peccatorum deum timentes exorare §.quia vero ita aperiuntur, auc. vt liceat matri et auie.col. viij.c.j.de conse.dist.j. Ita dicitur ecclesia domus deo dedicata, et sacrata ad diuina officia deo celebranda. Host.in ti.de consecra.eccle.in principi. Azo in summa.C.de sacrosan.eccle. Postquam fuerit deo dedicata tunc poterit patronus exercere iuspa.presentando, et alia faciendo que ad patronum spectant, de quibus.s.late in.vj.parte. Idem etiam dico in patrono altaris vel alicuius capelle, tunc poterit patronus iurepat. vt cum fuerit consecrata, vt etiam in talibus requiritur consecratio, vt per Hostien.in.d.titu.de consecra.eccle.vel altaris.§.et an sit iteranda consecratio.versi.altaria.et.c.eccle.de consecra.di stin.j.quomodo talia fiant et vbi late dixi.s.in.iij.parte.causa.j.q. xxxij.versi.ij.sciendum est quod capell a.cum sequenti.

6 ¶ †Quarto quero, quando competat iuspa.acquisitum vel translatum ex alijs causis quam ex causis de quibus.s.dixi in.iij.parte.et in princip. huius partis, et.j.dicam in seq. Breuiter dico competere postquam constat esse acquisitum iuspa.vel translatum, vt post sententiam qua fuit aliquem pronuntiatum patronum, vt per Panor.in.c.si vero ordinatio.in fi. eodem. Sic etiam ex alijs causis vbi apparuerit esse translatum iuspatronatus, de quibus.j.in sequenti parte.

7 ¶ †Quinto quero, quando iuspa.liberti competat. Solutio. puto competere eodem modo quo iuspatr.ecclesie.s.perfecte manumissione data, vt et tunc proprie dicitur libertus libertate data per manumissionem. De qua in titu.de libertinis, instituta, et in toto titulo.ff.de iurepatro. quomodo autem quis possit ad libertatem peruenire absque quod acquiratur iuspat.ipsi patrono.s.late dixi in.iij.pte.in.vj. causa acquirendi iuspa.in.vij.et sequenti.q.

SVMMARIVM.

1 Iuspatronatus an alicui acquiratur per successionem.
2 Heredes extranei an succedant in iurepatronatus.
3 Iura loquentia de successione iurispatronatus non distinguunt inter masculos et feminas.
4 Personarum acceptor non est deus.
5 Maior vt minor succedit in iurepatronatus.
6 Patronus nunquid plures compatronos, instituere possit.
7 Successor iuris pretorij in iurepatronatu succedit.
8 Heres an presentare possit nondum in possessionem missus.
9 Iuspatronatus an ad filios bastardos transferatur.
10 Iuspatronatus donatione transfertur.
11 Iuspatronatus an ex generali contractu emptionis transferatur.
12 Locatio an transferat iuspatronatus.
13 Permutatione an possit transferri iuspatronatus.
14 Iuspatronatus non transit in generali obligatione.
15 Dotis dotatione an transferatur iuspatronatus.
16 Diuisione an iuspatronatus transferatur.
17 Iuspatro. nunquid remittatur remissione in fraudem heredum facta.
18 Concessione an transferatur iuspatronatus. Et an cessione. 19. Et an subiectione. 20.
21 Repudiatione hereditatis an transferatur iuspatronatus.
22 Patronus si negligens inueniatur an iuspatro. possit transferri.
23 Adiudicatione transmittitur iuspatronatus.
24 Iuspatronatus an sententia transferatur.
25 Prescriptione transfertur iuspatronatus, et an priuilegio. 26. et nunquid in feudatione vniuersali. 27.
28 Delicto graui admittitur iuspatronatus.
29 Alieanatio semel facta, alienabilem rem facit.
30 Factum semel non retractatur.
31 Translatione dominij transfertur iuspa. et an ex legato. 32.
33 Fideicommisso an transferatur iuspa. et an iuramento. 34.
35 Iuspatronatus transfertur liberti remissione et pluribus alijs causis ab hoc numero vsque ad nu. 57. designatis.

¶ Nona pars. Quomodo transferatur iuspatronatus.

Declarabitur hac parte quomodo de vno ad alterum possit transferri iuspatronatus.

1 ¶ †Primo quero igitur vt a frequentiori. An per successionem alteri acquiratur, vt in alterum transferatur iuspat.eccle. in qua.q.minime dubitandum est quin transeat, eo quia ius tale pot in hereditate consistere, vt manifestum est, et hereditas ad alium transit, ergo et iuspa.l.nihil aliud est hereditas.ff.de verb.sig. et ad omnes insolidum tale ius transit cum sit indiuisibile. De quo est tex.in.c.j.et.ij.eo.ti. sicut dicitur de via, itinere, et actu.l.vie itineris.ff.de seruit.l.ij.§.penul.ff. de verb.obli.l.heredes.§.an ea.ff.fa.herci.c.filijs.xvj.q.vij.vt et.j.latius, in.vj.ampliatione, insolidum dicitur transire quo ad omnes suos effectus, nisi quo ad presentationem, quia ille est simplex effectus, qui non pot esse apud plures, et siue sint heredes simul plures instituti, et sic pro equalibus partibus.§.et ex contrario, insti.de here.inst. siue sint etiam partibus inequalibus instituti, quia nihilominus insolidum competet iuspa. vt ista plene no.per gl.in.d.c.j. Ita etiam Rof.ver.aliter.et quibus causis transfero eo.ti.in libellis suis. Hosti.eo.§.qualiter transferatur, in prin.

2 ¶ †Secundo ampliatur ista conclusio, vt non solum procedat quo ad heredes sanguinis, sed etiam quo ad heredes extraneos per rationem.s.dictam. Item quia transit cum vniuersitate rerum, siue ex contractu, siue ex vltima voluntate, vt.j.latius dicam.c.cum seculum.c.ex literis.j.eod. ergo multofortius debet transire ad heredes a patrono institutos. Ita etiam gl.in.c.pie mentis magna.in fi.xvj.q.vij.hr in cle.fi.in tex. et in gl.j.late, eo.ti. Ita etiam Inno.in rub.e. et Panor.in.c.j.eo.q limitat hoc procedere in vniuersali tantum, secus in herede particulari tantum. Host.in.d.§.qualiter, v. j.nouus heres, Pau.de leaza.in.c.nobis, circa pri.extra eo. Contrarium etiam Fede.consi.ccxxv.et melius. Idem etiam Inn.in rub.eod. in fin. Nec ob.quod sequitur hic imediate, quia aliud in contractu, aliud in vltima voluntate.l.j.C.de sacrosan.eccle. Latius per do.Fed. probari videtur opi. Panor.quia iuspa.non transit in eo contractu, in quo res singularis venditur.c.de iure, eo.et.j.dicam. An veniat in venditione ville vel fundatione vel emphyteosi, ergo nec veniet ex venditione rei singularis. Idem etiam Panor.in.c.cum seculum, cum pluribus concordantibus per eum.s.quod ad heredes extraneos transeat, licet adducat multa in contrarium, que non curo referre, quia comunis opinio est pro hac ampliatione, vt panor.in.d.c.cum seculum. Inno.in.d.rubr. eo. et ibi dicit pano.in quosque tale ius transferri.glo.in.l.si operarum.ff.de ope.lib. Alex.in.l.vnica, col.ij.C.de in ius vocan. Jas.in.l.precibus, col.xvj.C.de impube.etiam si non faciendo consistat tale ius. Jas.in.l.ij.C.de in ius voc. plures etiam concor. habentur in reperto. Bertha.in verbo, iuspa.ver.v.

3 ¶ †Tertio amplia dictam conclusionem non solum procedere in heredes ma-

sculos, sed & feminas, qr iura loquentia de tali translatione nō distingunt inter masculos & feminas, ergo nec nos. l. de pretio. ff. d publi. l. ij. §. quenire. ff. de iud. l. quos phibet. ff. de postulan. l. j. §. quod vero. ff. de ale. lud. Facit pro ampliatione. c. fi. d zces. preb. gl. in. c. qm inuestituras. xvj. q. vij. c. ex literis, eo. Facit & ratio, nā mulier ita est capax huius iuris sicut & masculus, quia apud deuz non est nec masculus, nec femina, nec liber, neqz seruus, cum non habeat differentiam personarum in sanctis operibus. †Unde. s. latius dixi ita posse fundare ecclesiam mulierem sicut masculum, & per consequens acquirere iuspa. in. iij. parte. q. iij. in fi. quia vnū in Christo mercedē percipere diuina predicat gratia. §. hinc aūt. aucten. de mona. collati. iiij. Pau. ad Galathas. iij. ita tz Pan. in. c. j. eo. doc. in. d. cle. fi. eo. Fallit ista ampliatio quando filia accepta dote renunciat hereditati, secus si non renunciaret, Feder. zsi. cxj. in. v. col. versi. Item queritur, an filius, vbi vult quod eo quia de persona ad personā trāsit ius multis modis & inter alios successione, sed non reperitur q ad filios repudiantes, ergo &c. & per alias auctoritates & rationes de quibus per eum, qui dicit q ita seruat zsuetudo, & vidit plures filias maritatas iuri municipali exclusas ab hereditate patris non admissas cum fratribus ad presentandū. Immo si non repudiaret sed alias nō eēt heres, tūc nō trāsit ad eum iuspa. Ita Panor. in. c. cum seculum, col. ij. eod. Jo. an. in. c. ex insinuatione, dum refert antiquam Anglie zsuetudinem, per quam solus primogenitus tantum succedebat, & alij fratres non habebant iuspa. extra eo. titu.

5 ¶ †Quarto procedit ista zclusio, siue heres sit maior, siue sit minor, nō ēt in pupillā vel pupillū transit, vnde potest presentare sicut maior, & si tutor vellet aliū a pupilli presentatione extraneum presentare, tunc paribus presentatis in dubio preferendus est presentatus per pupillū, vt. s. late in. vj. parte. q. xl. per plures auctoritates. Itē facit qr istud verbum, heres, ita conuenit pupillo, sicut maiori, ergo ita debet in eū transferri iuspa. sicut in maiorem.

¶ Quinto ampliatur, vt ēt in nepotē zceptā post mortē aui ab ipo auo transferatur tale iuspa. vt in. l. paulus. §. fi. ff. de bo. liberto.

6 ¶ †Sexto quando vnus tantum patronus esset mortuus relictis pluribus zpatronis viuentibus, & pluribus institutis heredibus, nam tunc isti plures omnes acquirunt iuspa. insolidū simul & succedunt quo ad iuspa. in stirpes, & nō in capita, & habentur illi oēs pro vno, vt hodie est tex. in cle. fin. eo. & ibi zabarella. l. cui fund[9] de zdi. & demō. In linea descendenti succeditur in stirpes, non in capita glo. ij. in. c. si plures, in fi. vacillat Archi. clare tz in. c. vnico, eo. in. vj. & in. d. c. si plures, quod omnes heredes habentur loco vnius, quando fuerunt plures patroni ex diuersis causis, licet sint oēs heredes inter se insolidum, secus si solus esset patronus, quia tunc plures heredes essent patroni insolidum, vnde dicit initium zsiderandum vt per eum, ista autem ampliatio & declaratio procedit siue sint instituti heredes equalibus partibus, siue inequalibus, vt per gl. no. in. c. j. eo. & s. j. ampliatione dixi. In filios autem non heredes non transfertur sm Pan. in. c. cum seculum col. ij. eo. latius. s. in. iij. ampliatione. in fi. & videtur esse tex. in. c. filijs. xvj. q. vij. qui licet in principio videatur loqui de filijs, & nepotibus, non tamen loquitur nisi de filijs heredibus vt ibi. Ipsis tñ heredibus, ita tenet gl. ibi, vnde dicit ibi Archi. in princi. multuz notabiliter, quod omnes illi qui non possunt esse heredes, nec ēt possunt iuspa. acquirere per successionem, vt. s. dixi de pluribus psonis, que non possunt acquirere per principalem causam fundationis, vel dotationis, vel similium, vt hereticus, & saracenus, infamis, iudeus, paganus, quia eorum memoria post mortē potest damnari per excommunicationem. c. fi. xxiiij. q. ij.

7 ¶ †Septio ampliatur. d. zclusio, vt nō solū pcedat in hrde & successore ciuili, sed ēt in succedente de iure ptorio p bon. pos. vt in eum etiam transferatur iuspatrona. vt hoc clare tenuit Feder. zsil. ccxxv. in fin. quia licet vocentur tales heredes. §. quos autem, insti. de bo. pos. tñ in effectu ab ipsis non distant, vt ibi. & l. j. cum seq. ff. de bo. pos. Inno. in rubr. extra eo.

8 ¶ †Octauo ampliat pdicta zclusio, pcedere ēt anteqz heres mittatur in possessionē hrditatis, qr poterit presentare etiā anteqz sit in possessione hereditatis, vt Bal. dicit in. j. col. penu. versi. credo qd heres possit presentare sine aliqua missione, alle. Inno. in. c. in nostris, de zces. preben. not. per Cy. in. l. monumenta. C. de legi.

9 ¶ †Nono ampliatur, vt etiam in filios bastardos trāsferatur iuspa. per successionem. Bald. in. l. eam quam. C. de fideicom. Istas autem extensiones omnes limito procedere quando heres institutus vel ab intestato succedens iam adimisset hereditatem, dato quod non dicitur heres. l. heres, quandocunqz hereditatē adeundo, iam tunc a morte defuncti successiue vr. ff. de acqui. heredi. & j l. omnia fere iura. ff. de regu. iur. & ibi optima glo. nam heres dicitur dñs. l. item mela. §. legis autem. ff. ad leg. aquil. Sed dominiū nō hz in hereditate anteqz acquirat. §. singulor. cū seq. instit. de rer. diui. Aquirere aūt non dr hereditatē anteqz quis exprimat, vt in toto ti. presertim in. C. de acquir. here. & in. l. nullus nec emere, nec donatū assequi, nec dānosam hereditatē adire zpellit. C. de iure delibe. & ibi gl. hereditatem. Idē in bonor possessionibus, que nō dant inuito. l. iij. §. inuito. ff. de bon. posses. vbi nō datur alicui nisi petenti. l. j. & l. iij. §. lz si nemo. ff. de bo. pos. alias nō dr qs heres nec bonor possessor. Jō in eū nō trāsfertur iuspat. vt. s. in. iij. ampliatione dixi. Unde ēt in illos non transit qui nō psit esse heredes, vt. s. in fi. vij. ampliationis dixi.

10 ¶ †Secundo quero, an donatione trāsferatur iuspa. huic. q. pt respōderi, aut donatur laico, & tunc donatur zsensu epi. c. ex insinuatione, eo. licet ibi gl. videatur velle a princ. qd cōpatroni possint donare sine epi zsensu, qr illud cap. non facit mentionē d epo sed reprobatur gl. illa, vt ibi p Panor. & Jo. an. facit. c. significasti, & ibi Joā. an. distinguit q si donatur ēt clerico intuitu tñ psone requiritur zsensus epi, ne interueniat aliqua simulata venditio, vt Panor. in. d. c. ex insinuatione. Si vero ecclesiastico intuitu ecclesie tunc non requiritur epi zsensus, ad hoc est tex. in. c. illud, eod. & c. vnico. eo. in. vj. Istā distinctionem, licet non alleget Ros. ipsuz in. d. c. illud. assignat rationem diuersitatis, qr laici magis aggrauant ecclesias quam clerici. ij. q. vij. laicos, & c. laici. Itez qr si terminos excederent, clerici facilius corrigi possent per epm quā laici. xix. dist. c. iudicatum, & ideo requiritur zsensus epi, qui habet zsiderare an expediat ecclesie mutare patronū. Nec ob. c. cōsultationibus, de dona. qr ibi loquitur de zsensu ecclesie, qz nō pt laicus facere sine epi auctoritate. Panor. in. c. illud, in. j. mēbro, eo. Ita tz gl. in. c. zsiderādū, in fi. xvj. q. vij. quod iuspa. posset donari. Immo ēt si frater alteri fratri remitteret, talis remissio hz vi donationis, & requiritur zsensus episcopi, vt per Panor. in. c. ex insinuatione, eo. Pro secundo membro tenuit gl. censenda in. c. vnico, eo. in. vj. & ibi Gemi. supradictā distinctionē posuit Hosti. in eo. ti. §. qualiter, ver. mihi videtur distinguendum iuxta istā distinctionē, qr. s. dixi. si donatur loco religioso nō requiritur zsensus epi, si laico secus. Quero si laico donaretur & episcopus nollet consentire, an poterit cogi per superiorē ad zsentiendū, tenet Panor. in. c. nullus, eo. in fi. qd per archiepm poterit cogi ad cōsentiendū qñ non subest alia cā, quare non debeat consentire per illum tex. qui lz soli pape videatur reseruare talem superioritatē, & potestatem, nihilominus intelligit ibi panor. vt etiam archiepiscopus possit. sed non ipse concedet talem consensum, sed coget episcopum consentire. vt per panor. ibi, & Jo. an.

11 ¶ †Tertio quero, an iuspa. transferatur ex generali zctu emptionis & vēditionis, lz in hac. q. videatur text. in. c. preterea. ij. & c. de iure eo. qd ztractus vēditionis iurispa. non possit valere. Tamen puto q possit vendi cum vniuersitate rer, puta vendēdo omnia bona sua, vel vendendo omnia pertinentia ad tale castrum cū castro. c. cū seculū, eo. vbi ratione feudor emptor aliterue acquisitor vel alio modo iuspa. acquisiuerit, non potest preiudicari iuribus episcopalibus. Immo etiam in emptione hereditatis transfertur iuspa. vt per Jo. an. in. d. c. ex literis, in. ij. col. versic. posset tñ dici z. extra eo. qd limitat Car. in cle. ij. in fi. ij. collationis, eo. & Ale. in. l. hāc legē. ff. de zhen. emp. nisi eēt facta singularis mentio d iurepa. in ipso zctu, vt per eos, & per glo. in. d. c. cū seculum.

¶ Secundo limitat ibidem Inno. in. c. cum seculuz, procedere, qñ castrum vel villa in genere daretur in feudum, qr tunc etiam transiret iuspa. alias si fundus in quo ecclesia est fundata daretur, non transiret iuspa. in tali re singulari.

¶ Tertio limitat Panor. in. d. c. de iure, si partes expresse vendāt iuspa. vel posito, q vendant villā in genere, tñ exprimunt specialiter iuspa. puta villā cū iurepa. qr iuspa. tūc non trāsibit, qd alias tacite transiuisset accessorie, qr cōmitteretur tūc simonia, si ex tali venditione deberet iuspa. trāsire. c. qsitū, de rer pmu. c. preterea. de transac. & Jo. an. in. c. vnico. eo. in. vj. vbi de hoc late disputat, qñ noiatur in. j. col. panor. in. c. zto. col. iij. versi. sed circa predicta quero, latius per Gemi. qui pro & z arguit, & tenet quod si est expressum declaratiue, puta castrū cū omnibus iuribus. s. cū iurisditione, honore, & iuspat. tunc trāsit, secus si coniunctiue sm eū in. c. vnico. col. j. versi. iiij. quando in venditione, & ita dicit fuisse iudicatū Maguntie. Idem Jo. an. in addi. ad Spec. eo. Bal. in. l. fi. penul. col. C. de edi. diui adri. tol. tenet qd expressio iurispat. facta per copulam non nocet, puta vendendo castrum & iuspatr. quia venit ampliatiue sed male per supradicta.

¶ Quarto quando apparet de voluntate contraria ipsius venditoris,

toris, et ibidē per Jo.an. et p.d.c.ex literis. An aūt expresse vendēs pdat tale iuspa. Archi.in.c.q studet.j.q.j.tz qꝫ nō p no. in.c. qꝛ clerici,eo.vbi est glo. qȯ solus emens deberet puniri, sed fallit si ecclesia emeret iuspa.tūc trāsfert iuspa.qꝛ ecclesia sit libera,non qꝛ ex venditione transferatur iuspa.sed qꝛ venditor spoliari dꝫ illo iure,quod valuit vēdere et nō potuit, et sic ecclesia remanet libera,vt Panormi.in.c.qꝛ clerici,in fi.eo.facit.c.qui studet.j.q.j.ratione diuersitatis quare possit vēdi,et nō donari,posuit Rof. in libellis,qꝛ donatio non habet pactum,venditio sic. Item donatio fit gratis,vēditio nō.l.per diuersas,et.l.ab anastasio.C.man.

12 ¶ †Quarto quero,an ꝯtu locationis et ꝯductionis trāsferat iuspa.huic.q.respondet glos.j.clare in.c.ex literis,extra eod. distinguēdo qȯ si fit locatio ad lōgū tps ex qua trāsferatur vtile dñiūꝫ, tūc ēt trāsferat iuspa.si ex locatione nō trāsfertur vtile dñium, qa ad breue tps,tūc ēt nō trāsfertur iuspa.vt ibi Panor.q pulchraꝫ assignat rōnē diuersitatis,quare trāseat ex locatione tali, et nō ex iure pignoris,vt ibi p eū,et qȯ ex tali locatione trāsferatur iuspa. Vide Inno.in.c.pp.de locato,vbi tꝫ qȯ ꝯductor ad lōgū tps nō posset expelli a dño sicut alius,dicetur aūt lōgū tps i isto casu ad minus.x.anno.vt in toto ti.C.de prescrip.lon.tempo.x.vel.xx.anno.maxime in.l.fi.ad idē tex.in.§.j.instit.de vsucapio.vbi accipit lōgū tps inter presentes decēniū,inter absentes.xx.anno.Secus qñ locatio eēt facta ad modicū tps qꝛ tūc trāsit vtile dñium sꝫ tm̄ possessionis detentio,nā colonus ad modicū tps dño dr̄ possidere,et nō sibi.l.male agitur.C.de prescrip.xxx.vel.xl.anno. vbi nullo tpe prescribūt tales possessores.Itē facit ad pdictā ꝯclusioneꝫ qꝫ iuspa.ex generali lōga locatiōe,qꝛ talis dr̄ similis emptioni.§. adeo āt,institu.de locatione. Jō sicut in vēditione trāsfertur iuspa.ergo et in tali gñali locatione.l.a titio.ff.de verbo.obli.

13 ¶ †Quinto quero,an pmutatione transferat iuspa. Ad hanc.q. respondetur.c.nemini.xvj.q.vij.vbi ēt alicui regum nō licet dare aliqȯ monasteriū alteri priuato, sed solū monasterio,qꝛ monasteriū nō datur nisi altero loco sacro p pmutationē,ergo eo.mō etiā trāsfertur iuspa.accessorie qȯ ibi sentit glo.s.qñ pmutatio fit cum loco sacro vel religioso,cuꝫ alias nō possit fieri talis pmutatio.c. ad questiones,de rerum permutat.et ibi Archi.et ibi ēt gl.fi.in.d. c.ad questiones,de reꝝ pmu.Cū illa glo.vr̄ sentire ibi Jo.an.cōtra Innoc. qȯ in vendicatione castri vel ville trāseant spiritualibus annexa,vt iuspatrona. et similia,licet non mere spiritualia vt ecclesia.Et licet cōiter ꝯcludatur,qȯ ex pmutatione trāsferatur, hoc tñ procedit interueniente ꝯsensu superioris, qꝛ aliter nō pñt talia pmutari,distinguēdo tñ vt.s.q.proxima. An pmutetur cuꝫ laicis vel ecclesiasticis,hr̄ in.c.fi.de reꝝ pmu.Immo ēt si laici haberēt plura iurapa.possent adinuicē pmutare interueniente ꝯsensu epi,vt Panor.in.c.querimoniā.in.iij.intellectu,extra eo. Idē ēt si plures eēnt aliquaꝝ ecclesiaꝝ patroni, possent pmittere quodāmodo per pmutationē,vt vnus in vna, alius in alia ecclesia sit patronus vt.j.latiue dicam,an transferatur diuisione.

14 ¶ †Sexto quero,an ex generali obligōne omniū bonoꝝ trāsferatur iuspa.huic.q.clare rñdet tex.in.c.cū bertoldus,de re iudi.vbi lꝫ qs curiā suā obligauerit alteri,pignori tñ nō vr̄ trāsferri iuspa. vñ prefertur presentatio facta ab ipso debitore pignorāti presentationi ipsius creditori.Nec ob.ibi gl.in verbo,patrono, que vr̄ in princ.velle quod imo trāsferatur in creditorē,qꝛ postea illud reprobat et bene,qꝛ fructus nō debent trāsire in creditorem, sic nec iuspa.a fortiori cū tale ius post presentationē, et institutionē solui nō posset vel restitui et ibi expresse Panor.in.j.not.vult nō transire iuspa.in ꝯtu pignoris quātūcūqꝫ generali lꝫ transeat in generali ꝯtu venditionis castri,vt.s.dixi in.iij.q.huius partis, et illuꝫ dicit cōem intellectum doctoꝝ,vt nō trāseat. Idē tꝫ in.d.glo.patrono,eā reprobando vt per eū in col.pe. replicando rōnē quare nō trāseat,qꝛ dꝫ creditor oēs fructus restituere,sed hoc nō posset restituere,qꝛ presentatus et institutus regulariter nō amouet. Idē ēt sensit gl.in.c.ex literis,in fi.eo. Istā cōem ꝯclusionē limitat barto.in.l.si is q.§.iura.vt nō procedat in iurepa. ex quo percipitur aliquod cōmodū pecuniariū,qꝛ tūc tale ius posset pignorari, vt ibi tex.loquitur in vsufructu.de quo dixi.s.in.vj.parte.arti.iiij.q. ij.Et sic non potest venire in generali obligatione omnium bonorū quando nominatur iuspa.ita nec poterit venire in speciali, cuꝫ nec veniat in speciali venditione nec transferatur, vbi specialiter nominatur vbi alias venisset in generali nominatione, vt.s.in.iij. q.in.iij.limitatione.c.de iure secundo,cum seculum,eo.

15 ¶ †Septimo quero,an iuspa.transeat ex ꝯtu dotis date ab vxore marito. In hac.q. Pau.de elea.tenuit qꝫ nō transeat in maritum,eo qꝛ necesse eēt,vt in dote vel donatione omniuꝫ bonoꝝ fieret traditio de singulis rebus,que traditio non potest habere locum in iurepatrona.Sed tamen refert Joan.and.tenuisse cōtra. et istas opi.refert Card.in clemen.ij.in.vj.q.eod.de hac.q. latius scripsi.s.in.vj.parte.xxix.q.cōcludēdo qꝫ possit maritus presentare.Sed si maritus et vxor duos diuersos pñtant,tūc magis attēditur presentatio vxoris quā mariti per bonas auctoritates de quibus ibi,et.s.vij.parte.q.vij.

16 ¶ †Octauo quero.an diuisione transferatur iuspat.inter patronos. Ad hanc questionem gl.habemus expressum in cle.ij.in verbo,libere,eo.ti.que vult qꝫ sic per rōnē illius cle.dispositum ē plures habentes iuspa.alternis vicibus posse presentare. Ita ēt vult qꝫ possit vnus alteri remittere iuspa.in alia ecclesia,respondet,ad .l.quedā.ff.fami.herci.ad.l.iij.ff.de ali.leg.ad.l.fi.ff.de iurepat.in qbus dr̄, qꝫ nō pōt iuspa.libertoꝝ diuidi,licet alimentoꝝ presta. diuidatur,quod procedit in iurepa.libertoꝝ,quod est fortius iurepa.ecclesie,quantū ad hoc,vt.xiij.parte,dicam. Idē tenet petr. de ancha.in.d.cle.ij.Immo vult quod etiam ecclesia non vacante possit fieri talis diuisio vel vacante per illuꝫ tex.qui vult qȯ posset iuspa.diuidi quātū ad effectum presentandi vel alternis vicibus possint presentare,ergo eodem modo, vt in diuersis ecclesijs possint eē patroni et presentare singuli ꝫm diuisioneꝫ, vt possint facilius ecclesijs puidere deberent posse iuspatrona.diuisione transferre. Istam sententiam sequitur Panormi. in duobus diuersis etiam patronis,vt possint permutare iurepatro.que habent in ecclesijs diuersis auctoritate superioris, vt.s.dixi in.v. parte, panor.in.c.querimoniam,eo.Et talis diuisio non proprie dicitur ius patronatus transferre in alterum patronum iuspatrona. sed potius remittere.c.ex insinuatione.eo,sed talis remissio non transit in liberam donationem,vt eodem capi. quia fit remissio propter remissionem,per hoc facit quod dicit Bald.in.l.familie.C.fami. her.qȯ tale iuspa.dr̄ idiuiduū,qꝛ vnicuiqꝫ isolidū ꝯpetit,iō remissio plus operabit q̄ diuisio, vt et panor.in.c.j.eo.vers.itē querit.

17 ¶ †Nono quero,an remissione vel renunciatione transferat iuspat. Breuiter huic.q.vr̄ rñdere tex.in.d.c.ex isinuatione,eo. vbi ex remissione facta a fratre fratri insolidū,remansit frater patro. et nō solum alteri cōpatrono pōt remitti iuspat. Sed ēt ipsi ecclesie in qua hr̄,et tunc dicetur ecclesia libera. Et ius presentandi, et instituendi spectabit ad ordinarium loci,nec dubitā.est,cū habeamus circa hanc decisioneꝫ tex. expressuꝫ in.c.vnico,eo.in.vj. imo ēt sine episcopi ꝯsensu potest quis remittere iuspat.ecclesie qȯ i ea habuit,ratio satis clara assignatur ibi per Gemi.quia sicut a principio potuit patronus ecclesiam liberam dimittere non retinēdo sibi aliquod ius. Eodem modo postq̄ illud habuit potest remittere,sed licet possit remittere iuspa.non tamen posset remittere illud quod respicit fauorem ecclesie,nisi totum ius vellet remittere vt ibi per Gemi. An aūt hec renūciatio possit fieri in fraudem legitimorum heredum,dic qȯ sic,p.c.vnicū,in.vj.eo. et p.c. significauit,de testi.vbi si edificās ecclesiam vult illam esse liberam, et nihil tempore edificationis dicat se iuspa.retinere potest sacerdos petere,vt examinentur testes ad eternam rei memoriā,de hoc.denunciando fundatoribus vel heredibus eorum,vt receptioni testiū intersint,et debent expectare vt ibi,et per.c.cum seculum, vbi acquiritur iuspa.ex generali emptione castri,de iurepat.Ita post hec scripta postea reperi paul.de castr.tenentem in consi.xlviij. incipit,circa presentem casum notandum est in fi.in.ij. parte mouetur per do. Archi.in.d.c.vnico,in.vj.ver.eidem in fi.

18 ¶ †Decimo quero,an transferatur iuspatronatus concessione ecclesie in alteram ecclesiam facta. Ad hanc.q.responderi pōt per c.suggestum.eo.qꝫ tale ius potest transferri de persona patroni i personam prelati,vel in alteram ecclesiam interueniente episcopi ꝯsensu vt ibi,et in.c.nullus.et.c.qȯ autem eo. Ad idem in.c.illud, ibi panor.eo.in prin.ij.col.posui latissimam distinctionem,si quis vult concedere ecclesiam in genere cum omni genere, potest cum consensu epi aut sine epi consensu,et nihil potest,aut vult tantum proprietatem,et potest transferre interueniente generali translatione omnium dūmodo non exprimatur iuspa. In singulari vero ꝯcessione si fiat loco regioso ēt valet sine epo,alteri vero loco vel persone priuate non fit sine epi consensu talis concessio, et ibi assignat rationem quare interuenire debeat episcopi consensus,ne alterius persona patroni mutata grauetur ecclesia.

19 ¶ †Undecimo quero,an cessione transferatur iuspatro. Questioni huic clare respondet Spec.in tit.de procu.§.fi.ver. quid si excommunicatus, vbi expresse tꝫ qꝫ excommunicatus possit cedere actionem alteri,dato qꝫ ipse non posset agere, et cessionarius incontinenti poterit agere,et faciunt ea que dixi.s.in.iij. parte.in. x.q.eo.ergo multofortius etiam alius, qui non sit excommunicatus vt.s.ex alijs tractatibus dixi posse transferri.

20 ¶ † Duodecimo queri posset, an transferatur iuspa. ex subiectione, puta quãdo eps vellet vnam ecclesiã alteri subijcer, inuito vel ignorante patrono. Circa quã. q. non est dubitandum, eo qz inuito patrono nõ põt eps ecclesiam alteri subijcere, vel in alios vsus quertere, nec facere ecclesiã collegiatam, vt late habetur in. c. sug gestum, ꝛ ibi Panoz. eo. in. c. cum autẽ, ꝛ ibi glo. ꝛ Panoz. eod.

21 ¶ † Decimotertio quero, an ex repudiatione hereditatis trãsferatur iuspa. Hanc. q. soluit Car. in cle. ij. in. vij. q. de iurepa. tenẽs ꝙ trãsfertur tale ius gñali repudiatione hẽditatis, qz trãsit cũ vniuersali hẽditate vt. s. dixi in. j. q. huius partis, ꝛ ita vr̃ ꝙ hereditatẽ repudiãdo totã ad illos trãsibit tale ius, ad quos hẽditas pueneri vt ibi dixi in. xxi. q. pcedẽti, lz gl. videat̃ tenere ꝯ in. c. ꝯsiderãdũ. xvj. q. vij. loquẽdo de iurepa. liber. p. l. filij. ff. õ iurepa. vbi filij abstinẽtes se ab hẽditate patris, nõ tñ amittũt iuspa. libertoꝝ. ad idẽ tex. in. l. si operaꝝ. ff. de ope. libe. vbi si patro. egerit in iudicio ad operas cũ liberto, ꝛ mortuus fuerit, nõ fit trãslatio operarũ ad extraneũ hẽdẽ, sed ad filiũ ẽt se abstinẽtẽ ab hereditate patris, ꝛ sic vr̃, ꝙ nõ trãsferat̃ repudiatione. Sz ibi gl. in. d. l. si operaꝝ, dicit illud pcedere in iurepa. libertoꝝ, qd̃ nõ trãsit in hẽdes extraneos, secus in iurepa. eccle. qd̃ ad quoscũqz trãsit vt. s. in. j. q. huius partis, in. ij. ampliatiatione. Nõ est diuersitatis, qz illud ius ꝯuenit filijs, vt filijs, nõ vt heredibus, iuspa. eccle. datur filijs, vt filijs, ꝛ vt hẽdibus. Ideo qñ nõ vult filius eẽ heres, tũc transit iuspa. cũ vniuersali hereditate, vt vr̃ voluisse Bar. in. l. vt iurisiurandi. §. si liberi, in. j. col. ff. de oper. liber. Hanc autem conclusionem puto limitan. quando quis simpliciter repudiaret hereditatẽ totam, tũc etiam transiret iuspatr. Si autem vellet, vt filius sibi retineret iuspa. tũc crederem ꝙ posset per. c. filijs. xvj. q. vij. vr̃ gl. expressa in. c. constitutum. xvj. q. j. in glo. propinquis.

¶ Secundo putarẽ limitandum dictã ꝯclusionem, quando ꝯsuetudo esset, ꝙ filius nõ heres nõ haberet iuspa. vt expresse cõsuluit Fede. de sen. ꝯsi. cxj. col. vj. versi. preterea si filius, vbi dicit, si filius deberet esse patronus sine hereditate, tunc ẽt sequeretur, ꝙ posset viuente patre presentare. Cuius tamen contrarium dicit ꝯsuetudinem optimam legum interpretem obseruare, qd̃ sequitur Joã. and. in. c. ex insinuatione, eo. Panoz. in. c. cum seculum eo.

22 ¶ † Decimoquarto quero, an trãsferatur iuspa. ex negligẽtia patronoꝝ. Circa hanc. q. non insisto, qz de hac. s. in. vj. parte. q. xxxj. dixi, vbi dixi episcopum posse instituere sine presentatione in certis casibus, qñ. s. patronus nõ presentat intra tps a iure determinatũ. Itẽ qñ indignũ sciẽter, vt latius in. x. q. in. vj. parte, ꝛ in alijs pluribus casibus in quibus spernitur ipsa patroni presentatio, ꝛ ordinarius sine pñtatione põt instituere de qbus dixi in. xiij. q. s. in. vj. parte, in qua. x. notaui casus, in qbus spernit̃ ipsa p̃oni pñtatio, ꝛ ius defert̃ instituẽdi ordinario sine aliq̃ pñtatione, qd̃ intellige vt dixi in dictis locis, vt trãsferat̃ iuspat. ex talib⁹ causis q̃ ad illũ actũ pñtãdi, nõ quo ad alios effectus, vt not. in dictis locis.

23 ¶ † Decimoquinto quero, an adiudicatiõe trãsferat̃ iuspat. Hãc q. expedit Jo. an. in. c. querimoniã, eo. dicẽs ꝙ lz alia iura indiuisibilia possint inter hẽdes adiudicari p iudicẽ alicui heredũ insolidũ, ꝛ grauare partẽ alteri heredi, partẽ pecuniaꝝ refunder̃. l. iij. ff. fa. her. l. heredes. §. j. eo. tamen ꝯ. dicit esse in iurepa. qd̃. s. nec diuiditur, nec adiudicatur, sed insolidum permanet apd̃ oẽs, hoc dicit ẽm Gof. eod. prout not. in. c. vnico. eo. s. quod apud plures hẽdes sit insolidũ, ꝛ licet nõ insistat, tamen optime probatur, qz ñ trãsfertur regulariter iuspa. ex tit. singulari prout esset in isto casu ꝛ quodãmodo cõmitteretur simonia, si ex tali actu adiudicatiõis deberet transire, cũ pro adiudicatione aliquid sit restituẽdũ, vt i. l. itẽ labeo scribit. §. j. ff. fa. her. latius, in. §. quedã, insti. õ actio. circa fin. §. ꝛ quod iuspatro. non transeat ex singulari contractu dixi. s. q. iij. huius partis, ꝛ in alijs de de quibus feci mentionem de singularibus casibus, puta donatione ꝛc.

24 ¶ † Decimosexto quero, an transferatur iuspa. snia. Huic. q. reperio Panoz. respondisse in. c. q̃to, de iudic. qd̃ ẽt si laicus iudicaret, dũmõ iudicaret sup re vniuersali, puta castro, villa, vel hereditate, in qbus eẽt iuspa. qd̃ tale iuspa. accessoriẽ trãsiret ex tali sẽtẽtia. Sicut venit in generali ꝯctu, vt. s. Ita tenuit Ant. de but. p c. ex literis, eo. t. de iurepa. vbi trãsit in generali locatiõe. Ad idẽ est glo. j. no. c. filijs. xvj. q. vij. que vult qd̃ ẽt iudex laicus iudicando, dũmõ sup vniuersitate iudicauerit, poterit priuare iurepa. laicũ, licet p se nõ posset p. d. c. ex literis, ꝛ. c. cũ seculũ, eo. Itẽ dummodo nõ fuerit facta particularis mentio de iurepa. vel in libello vel in snia, alias non valeret iudicium, quia videretur principaliter intentatum, vt per no. per Jo. an. in. c. vnico, eo. in. vj. s. dixi in iij. q. huius partis. An autẽ ex iusta sentẽtia transferatur, de hoc vide latius per Panoz. in. c. quia pleriqz, de immu. eccle. vbi examinat. An inique condemnatus in foro conscientie teneatur parere, concludendo ꝙ nõ, quia ex iniusta sententia nõ oritur ius. l. iulianus, de ꝯdi. indeb. Scd̃o quia lucrans ex iniqua sententia, tenetur restituere, cũ tu. de vsu. Regula peccatum. in. vj. Nec parere debet inique condẽnatus vt ibi per eũ, de hac. q. vide. j. xx.

25 ¶ † Decimoseptimo quero, an ex lõga possessione presentãdi q̃ quis habuit, transferatur iuspa. de vero patrono ad possessorem. Licet in hac. q. teneat Archi. in. c. si plures, in fi. qd̃ possessio non faciat aliquẽ patronũ. xvj. q. vij. qz nihil cõe habeat possessio cum proprietate. l. naturaliter. §. nihil cõe. ff. õ acqui. pos. ꝛ idẽ tenet p plura. Argumẽtũ in. c. hortamur. lxx. dist. Tñ puto posse teneri ꝯtriũ intelligendo de lõga possessione, per q̃ inducatur prescriptio. ꝛ. s. in. iij. parte. in. v. causa acquirẽdi iuspa. vbi tenuit iuspa. posse prescribi, respõdẽdo fundamentis contrarijs adducendo bonas auctoritates, ꝛ rationes, ꝛ in. vj. in. xvij. questio.

26 ¶ † Decimooctauo quero, an priuilegio trãsferat̃ iuspa. Breuiter dico eo. mõ dz transferri ex priuilegio, sicut ex prescriptione. Ita equiparantur ista duo, vt latius dixi. s. posse acquiri iuspa. ex priuilegio pape. in. iij. parte principali, in. j. cã acquirendi iuspat. Ita etiã vr̃ sentire Archi. in. c. filijs, in glo. j. xvj. questio. vij. dum vult de vna persona in aliam posse transferri iuspa. ex causa p papam. Idem videtur tenere in. c. hortamur. lxx. distin.

27 ¶ † Decimonono quero, an in feudatione ꝛ emphyteosi transferatur iuspa. Hanc questio. soluit clare Jo. and. in. c. cũ seculũ, i v bo, emptoꝝ, nõ transferantur ex talibus ꝯctibus iuspa. ꝛ solũ loquitur in infeudatione predij in quo sit ecclesia, ꝛ tz qd̃ nõ transferatur iuspa. secus si villa vel castrũ daretur in feudũ, in quibus eẽt ecclesia, qz tunc transferetur iuspa. ex tali ꝯctu generali, vt. s. dixi in. iij. q. huius partis. Assignat rationem diuersitatis per. c. suggestũ, eo. Item qz feudum requirit homagium. c. de forma. xxij. q. v. que tamen de iure canonico prohibita sunt pro spiritualibus dari. c. fi. ꝛ ibi gl. de regul. iur. Ergo nec etiam pro iurepatro. qd̃ est spiritualibus annexum. c. de iure. ꝛ. c. querimoniam, de iurepatro. Idem tenet Inno. in. d. c. cum seculum. Idem tenet Old. ꝯs. cccxij. quod transeat ex generali infeudatione, secus ex particulari. Panoz. in. d. c. cum seculũ, non addens verbum.

28 ¶ † Uigesimo quero, qz dixi qbus modis trãsferatur iuspa. ex ꝯctibus vel quasi, ergo an ex delicto possit iuspa. transferri. In hac q. respondet Panoz. in. c. cũ laici. eo. ver. Sed hic quero, vbi tenet ꝙ iudex secularis sententia sua priuata nõ poterit priuare patronũ ex iurepa. pp aliquod delictum, nisi eẽt adeo graue ꝙ omnia bona delinquentis venirent ꝯfiscanda, naz tunc trãsiret iuspatro. cũ vniuersitate bonorum, vt. s. dictum est ex generali ꝯctu bonoꝝ omniũ, in. iij. q. huius partis, ꝛ per. d. c. ex literis, alleg. glo. j. in. c. filijs. xvj. q. vij. de qua dixi. s. questi. xvj. pro priuato vero delicto tenuit gl. subiecte in. c. pastoralis, de re iudi. Et infert ad patrẽ ꝯmittẽtẽ crimẽ lese maiestatis vt talis possit etiã priuari iurepa. p ꝯfiscationẽ oĩuz bonoꝝ, ꝛ talis ꝯfiscatio priuat filios ꝛ successores iurepa. ꝛ ita procedit. d. gl. in. d. c. filijs, secus ex alio delicto ex quo nõ venirẽt bona ꝯfiscãda. Eandẽ sniaz vr̃ sequi Bar. in. l. j. C. de bo. libe. vbi vult qd̃ iuspat. trãseat in fiscũ p ꝯfiscationẽ ex quo illud põt ẽt ad extraneos hẽdes venire, vt. s. in. j. q. huius partis, in. ij. ampliatione. Cõtrarium tz Car. zaba. in cle. ij. q. viij. eo. vbi dicit qd̃ potius deberet tale iuspa. reuerti ad ipsaz ecclesia q̃ ad fiscũ, argu. c. felicis, de pe. in. vj. vbi si hñs ab ecclesia feudum cõmittat contra ecclesiam, tunc ad ecclesiã reuertitur feudum. Item quia ageretur de preiudicio ecclesie, quia nunq̃ videretur esse spes quod ecclesia deberet fieri libera ab ipso iurepat. si illud in fiscum transiret. Sed tenendo cõem opi. non ob. c. felicis quia ibi delinquens in ecclesiam deliquerat, ideo in ecclesiam iniuriatam transit iuspa. Nec ob. qd̃ cessaret spes quod ecclesia nũq̃ efficeretur libera. Quia dico ex quo semel ꝯcessum est iuspatr. non curat ecclesia ad quos transferatur, dummodo transferatur, sine preiudicio ecclesie. c. filijs. xvj. q. vij. cũ Cardi. videtur tenere Archi. in. c. frater. in verbo, amittere. xvj. q. vij. Idem tenet Cardi. in clemen. ij. in ver. inquisitoribus, de here. Sed loquitur quãdo ab ecclesia habuit feudum in. vij. q.

29 † Pro contraria opi. facit qd̃ dicitur, quod res prohibita alienari si semel licite alienatur remanet perpetuo alienabilis. l. tutoz reruz. ff. de administra. tut. Jas. in. l. filiusfa. §. diui. xviij. col. de leg. j. Et qd̃ transferatur iuspa. delicto. Tenuit etiam Archi. in. c. quicunqz. xvj. q. vij. per. c. quia diligentia, de elec. vbi confirmatur electio facta a scismatico qui ad ecclesiam redijt. Et ibi glos. not. quod excommunicati omnia sua iura recuperant post absolutionem per plures concordantes, vnde idem dicendum erit in crimine heresis vt talis patro. hereticus perdat iuspatro. dum est in tali crimine ꝛ ibi latius distinguit

30 distinguit Pano.† Aut procedit bonorum publicatio ex delicto ab homine vel a iure, tunc trãsfertur iuspat. nec recuperat qs per solã penitentiã, qz semel ɔmissum nõ retractatur. c. vergentis, cuz c. pen. de hereticis ibi bona publicantur, & ẽt hereticorum heredes puniuntur nisi princeps de gratia restitueret eũ ad bona, si aũt nõ eẽt facta publicatio bonorum pp delictũ sed solũ quis perdit exercitium iuriũ suorum, vt in excõicato ɔtingit, & tunc integre recuperant bona sua cũ eorum exercitio, de hoc arti. an hereticus recuperet ius suũ, & p qñs iuspa. dic vt latius dixi in. vij. parte. q. ij. tenẽdo qđ sic p plura iura de qbus ibi p Archi. in. c. vnico. vers. qd si patro. labit̃ in heresiz, de iurepa. in. vj. Idẽ tz Panor. in. c. q̃rto, col. pen. de iudi. qđ ex crimine lese maiestatis, vel aliquo alio quo quis priuatur vniuersitate bonorum transfertur iuspatro.

31 ¶† Vigesimoprimo quero. An iuspatro. transferatur ex retẽtione vel trãslatione dñij. Breuiter respondet Io. an. in. c. nobis, in verbo, acqrit, eo. qđ ẽt trãslatione nõ retẽtione acquirit̃ & trãsfertur iuspa. vti patet in fundatione & dotatione ecclesie, vt in. c. ij. x. q. j. satis. s. dixi. in. iij. parte. j. & ij. cã acquirendi iuspatrona.

32 ¶† Vigesimosecundo quero. Quia. s. d. est, quõ transferatur iuspatro. successione, delicto, & ɔctu. Nunc quero an transferat̃ ex legato. q. huic r̃ndet Bal. in. l. monumẽta. C. de leg. qđ legãdo spiritualia vt ecclesiã, vel monumẽta, nõ ipsa veniũt, sed ius qđ i eis hr̃, vt ibidẽ tz Pau. de ca. dicens eo. mõ sustineri libellũ, in quo laicus sibi petit ecclesiã, qz intelligit̃ petere ius qđ in ead. eccle. cõpetit & ibi Sali. & vulgo hoc idẽ tz Panor. in. c. cũ seculũ, in ver. Sed ex codẽ vbo queritur de iurepa. Mouet̃ per generalitatẽ, qz sicut põt donari iuspatr. ẽt sine ɔsensu epi, qđ qñ loco religioso ita & legari, cũ legatũ sit donatio, a testatore facta ab herede prestanda. §. j. insti. de lega. l. legatũ. ff. de lega. iij. Ante eũ hoc idẽ tenuit Io. an. ibidẽ, qđ iuspat. legatũ ecclesie sine epi ɔsensu valet, & in additione ad Spe. eod. Licet indistincte tenuit Fede. de senis. ɔsi. ccxxv. qđ trãseat iuspa. p legatũ cuiqz factũ, ẽt sine epi ɔsensu, & ẽt tit. singulari dicat̃ iuspat. trãsire dato qđ legato vel fideicõ. relinquat̃, alias sequeret̃ absurdũ, qđ qui nõ hz nisi iuspa. nõ posset facere testamẽtũ vel vltimã voluntatẽ, qđ esset ɔ omnia iura, ideo vult qđ ex omni tit. vltime voluntatis possit transmitti vel institutionis, vel legati, vel fideicommis. vt in. q. seq.

33 ¶† Vigesimotertio quero. An ex fideicõmis. trãsfertur iuspatr. cui. q. lz. s. proxime tenueriz qđ possit trãsferri ex omni vltima voluntate, fm Fede. consi. ccxxv. Tñ reperio cõem doctorum sniaz cõtrariã, qđ imo nõ trãsferat̃ iuspa. ecclesie ex fideicom. Ita Bart. in. l. qz pinde. ff. ad senatuscon. trebel. p illã. l. in qua dr̃ qđ hereditate restituta remanet iuspa. apud heredẽ, p iura allegata p gl. fi. in fi. l. si operarum, in fi. ff. de ope. liber. Idẽ tz Bald. in. l. fi. C. de edic. diui adri. tol. pen. col. ver. si aũt tibi hereditatẽ relinquo iure directo inducitur iuspa. qz ab vniuerso vna res vacare nõ põt. l. si qs ita heres institutus fuerit exempto fundo. ff. de heredi. institu. Sed in substitutione fideicom. nõ includitur iuspat. per. d. l. qz p inde. Idẽ tz Imo. in. l. si patroni filius extraneo restituerit hereditatẽ operarũ, actio apud heredẽ remanebit cũ apud alios extraneos trãsire nõ possit. ff. ad trebel. Idẽ tz Ias. in. l. precibus, i. xvj. col. in glo. fi. C. de impube. ɔfirmans, eo qz idẽ videmus eẽ in iure patro. libertorum, qđ nõ trãsit ad fideicom. sed remanet penes heredẽ, glo. in. l. sciendũ. ff. de verbo. signi. In verbo, item in. l. j. & in. l. si non sortem. §. libertum. ff. de ɔdi. indebi. d. l. si patroni. ff. ð bo. lib. Illud idem dicit in emphyteosi, & in feudo quia talia iura nõ trãseunt in fideicommissarium. Idem tz Iason in proemio feudorum trãsfertur alijs modis de quibus dicetur in vltima pte, in primo & secundo modo perdendi iuspatronatus.

34 ¶† Vigesimoquarto quero, an iuspatro. transferatur iuramẽto sicut. s. dixi de snia, & arguendo de vno ad aliud prout est bonum arg. l. j. ff. de iureiu. videretur qđ sic. Sed qz tex. est ɔ. in. l. si iurauero me patronũ. ff. de iurepatro. in iurepatro. liberti, & nõ efficior patro. ita ẽt crederẽ in isto ex quo nõ apparet ratio diuersitatis, vel melius primũ puto dictũ, qđ imo trãsferatur iuramento, sicut ẽt iuspa. liberti, quo ad reuerentialia, vt. j. xx. arti. iurispa. liberti, & tale iuspat. ecclesie est quidã honor. vel reuerentia ex gratia debita patrono. c. iij. eo. & s. dixi in. j. parte in diffinitione iurispa. Itez patronus põt in totũ iuspa. remittere. s. proxime in. ix. x. & xj. q. ergo ẽt poterit deferre tale iuramẽtũ sup iurepat. Cũ deferre iuramẽtũ sit alienare. Bar. in. l. iusiurãdũ qđ ex ɔuẽtione. ff. de iureiuran. Bar. in. l. eũ. §. si libertus. ff. de iureiuran. ¶ Restat videre secũdo loco, quõ trãsferat̃ iuspa. liber. in quo breuiter instabo, qz in oibus, regulariter eqparant̃ iuspa. liberti & ecclesie qbusdã exceptis, q̃ venirẽt declarãda. Iõ dico qđ aliqbus casibus trãsfertur.

35 ¶† Primo trãsfertur iuspa. liberti remissione, vel ɔcessione patroni, vel in vltima volũtate, vel inter viuos facta, sz duo iura apđ ipsuz patronũ remanebũt. s. reuocatio in seruitutẽ pp ingratitudinẽ. Et bonor. i. ipse libertus habebit in reuerẽtiã patronũ. l. fi. C. de bo. liber. nec tale ius transfert̃ in aliquẽ, sed libertus a tali iure vt. s. dixi in remissione iurispa. q̃ fit ecclesie vel ɔpatrono. q. ix. in ista parte, & hoc si fuit iuspa. paternũ, secus si auitũ, qz in preiudiciũ filiorum nõ posset pater remittere. Bald. in. l. j. C. de bo. libe. Et gl. in. d. l. fi. ponit. vj. iura iurispa. ipsi⁹ liberti, & septẽ casus vel modos quibus pditur tale ius, & sic trãsfertur a patrono iuspat. alia tria addidi in. vj. parte, arti. vj. modos qbus perdatur, & sic a patrono trãseant, prosequar sequendo eandẽ glo. & alios addendo.

36 ¶† Secundo perditur iuspatronatus liberti ex negatione alimẽtorum. l. diuus. j. in fi. ff. de iurepa.

37 ¶† Tertio, iuramẽti adiectione, ne nubat libertus, vel liberta. l. adigere. & l. qui ɔ legem eliescentiam. ff. de iurepa. & si est ɔsocius patronus, tunc in eum totũ transit. l. cõi. ff. de bo. liber.

38 ¶† Quarto, accusatione capitali. l. eũ. ff. eo. nisi ex necessitate fiat. l. q cũ maior. p totã. l. seruitutẽ. l. cũ patronũ. ff. de bo. libe. & si pater est patronus, tunc in filium transit distinguẽdo inter delicta vt per glo. sed & saluij. in. l. diui fratres. ff. de iurepa. que est multũ nota. qđ delictum patris nõ noceat filio in iurepa. libertorum, qz succedit filius in eo vt filius ẽt non heres, & potest succedere vt heres, vt in reuerentia de non vocando in ius sine venia.

39 ¶† Quito, exactione mercedis operarum fm distinctionẽ positã in. l. patronus. ff. de ope. libe. l. si q̃s. C. de ope. lib. & istis casibus trãsit iuspa. a prõno in penã patroni & alijs casibus i premiũ liberti.

40 ¶† Sexto, qñ filius nõ vẽdicat necẽ prõni, & seru⁹ sic ex quo meretur libertatẽ absqz patronatus iure, & tũc nõ pprie dr̃ trãsire iuspa. a patro. qñ adhuc nõ fuit acquisitũ. l. pe. j. r̃nso. ff. de iurepatr.

41 ¶† Septimo, qñ patronus euz restituit natalibus, vt. d. l. fi. & ibi Bal. C. de bo. libe. & remissione, vt. s. arti. j.

42 ¶† Octauo deportatione vel delegatione patroni in metallũ, vel liberti. l. siue libertus siue patronus. ff. de iurepatr. Fallit quando esset per principem restitutus, qz tunc recuperat iuspa. l. etiam. §. si deportatus patronus. ff. de ope. liber.

43 ¶† Nono si effectus sit libertus minor centenario, non in fraudem patroni, tunc perdit iuspa. quo ad succedendum, vt in. l. si libertus minorem. ff. de iurepa.

44 ¶† Decimo per confessionem legitime partis, vel si minus relinquitur, agitur ad supplementum. §. sed nostra. insti. de succes. libe. & similiter nisi quo ad contratabulas perdit iuspa.

45 ¶† Undecimo vltra gl. transfertur iuspatr. a patrono in filios, si damnetur pater crimine perduellionis. l. iura libertorum. ff. de iurepat. l. i. §. interdum. ff. de suis & legiti. heredi. amittant.

46 ¶† Duodecimo in crimine lese maiesta. l. eorum. ff. ad. l. iul. maie. lz aũt de iure filij dãnatorum bona, vt in. d. §. interdum. tñ ex equitate eis reseruantur, glo. in. d. l. iura. & l. iij. ff. de interdic. & relega.

47 ¶† Decimotertio ex cõmixtione, vt. l. si liberti. ff. de bo. liber. Et hec ex Rof. vltra. d. glo.

48 ¶† Decimoquarto ex noua manumissione, vt in. l. si libert⁹ me⁹ in seruitutẽ redactus, postea ab alio liberatus ẽ, & eius ceperit eẽ libertus, prefertur mihi ad contratabulas. ff. de bo. libe.

49 ¶† Decimoquinto perditur delicto liberti vel patroni. d. l. fi. C. de bo. libe. & ibi Bal. siue remittat ius siue delinquat sicut & iuspatro. ecclesie, vt. s. in hac parte. q. xx. dixi.

50 ¶† Decimosexto, p ius filiationis trãsit in filios, ẽt si nõ sint hr̃des. l. j. §. sub ɔdõne. C. ð lati. liber. tol. l. filij. ff. ð iurepa. gl. pe. i. l. diui frẽs. ff. ð iurepa. Panor. i. c. cũ seculũ. de iurepa. i. ij. col. & in hac successione ẽ drĩa iter iuspa. eccle. & iuspa. liber. Primũ trãsit rõne successionis, vt latius. s. dixi in hac pte. q. j. in fi. iij. ampliationis. & Io. an. i. d. c. cũ seculũ. Itẽ alia, qz filij patroni liberti succedũt p stirpes, sz hr̃des filij patroni ecclesiastici succedũt p capita, gl. j. in cle. fi. eo. Alias differẽtias posui. s. in. v. pte tractatus.

51 ¶† Decimoseptimo trãsfert̃ iuspa. liberti p legato, vt Paul. de ca. consi. clxj. sicut & iuspa. ecclesie, vt. s. xxij. q. in hac. ix. pte, & tale iuspatro. liberti vel ecclesie potest pignorari, vt no. per Barto. in. l. si is qui. §. iura. ff. de pigno.

52 ¶† Decimooctauo perditur iuspatr. liberti quo ad effectũ, licet remaneat quo ad nomẽ vt in casu. l. Si quis tutor. ff. de iurepatr. vbi legatum factum tutori testamẽtario de ancilla manumittẽda, si manumittatur & a tutela se excusat, per iuspa. quo ad effectum.

53 ¶† Decimonono transit iuspa. a patrono nõ seruãte cõuẽtionez prime vẽdionis. s. vt si prostitueret̃, libera esset si tu vendas talez ancillam sine tali cõuentione & prostituat̃, tũc efficitur liberta primi venditoris non alterius. l. diuus vespasianus. ff. de iurepa.

54 ¶† Vigesimo transit iuspa. liberti sententia, non autem iuramen

to, casus est in. l. si iurauero me patronum esse. ff. de iurepat. ꝛ hoc quo ad succedendum, quo autem ad nō vocādū in ius sine venia ꝛ ad ceteras reuerentias etiam per iuramentum transfertur illud iuspa. tex. est ꝛ ibi glo. in. l. eum qui. §. si libertus. ff. de iureiuran.

55 ¶ †Uigesimo primo trāsfertur ius si ꝑetat patronus libertū paternum in seruitutem, ꝛ succumbet, vel eum de aliquo crimine accuset capitali, calumniose, si enim iuste vel ex necessitate, tunc non amitteretur iuspa. vt ista probantur in. l. qui ꝛ seruitutem. l. qui cū maior. in fi. cū duobus seq. ff. de bo. lib. ꝛ. s. proxime dixi.

56 ¶ †Uigesimosecundo perditur iuspa. reuocatione in seruitute iusta, puta propter ingratitudinem liberti. De qua hr̄ in. c. liberti, cum. c. seq. xv. q. ij. vbi siue ꝯ epm̄, siue contra ecclesiā committat ingratitudinem maximam, reuocatur in seruitutem. §. illud auct. vt liberti de cetero, col. vij. licet etiā olim pro leui offensa in seruitutē reuocari potuerit, vt in. l. ij. cum seq. C. de libertis ꝛ eoruꝫ lib. ꝛ tunc reuocans non appellabitur patronus, sed dn̄s, vt antea.

57 ¶ †Uigesimotertio transfertur iuspa. liberti confiscatione facta de patrono in fiscum, in his scilicet que possunt ad heredes extraneos transire, secus in alijs que ad heredes extraneos non transeunt, vt successio in bonis liberti, vel possessio contra testamentū liberti, de quo late per Bal. in. l. j. C. de bo. libe.

SVMMARIVM.

1 Iuspatro. qualiter ꝯpetere dicaꝛ pluribus vel singulis insolidū.
2 Iuspatronatus ecclesie insolidum apud plures potest esse.

¶ Decima pars.
¶ Quomodo pluribus competat iuspatronatus.

1 IN hac Parte nō instādū puto. †Cū satis ex superioribus partibus ꝯstare possit tale iuspa. ecclesie pluribus insolidū acquiri posse siue reficientibus vel dotantibus, etiā ex inequalibus ptibus, vt. s. late, in. iij. parte in. xvj. qō. ꝛ in alijs pluribus, lꝫ ecclesia magis dāti magis faueat. Sic ēt pluribus fundantibus insolidū acquiriꝛ, vel dotantibus, dūmodo integre fundent, vel sufficiēter dotent, alias aūt nō dotans sufficienter deberet exercitio iurispa. carere, vt ibi. Ad idē dixi de fundatione a pluribꝰ inequaliter facta. q. iiij. in. iij. parte, cā id est aquirendi iuspatr. sicut ēt de pluribus heredibus dicitur, qui ēt dato qō patrono inequaliter succedant, nihilominus insolidū succedūt in iurepat. quo ad oēs effectus iurispat. preter ꝗꝫ quo ad sacerdotis presentationē, qꝛ illa est inseparabilis, ideo illa ab oibus fieri deberet simul. Nisi qn̄ plures heredes vni cōpatrono successissent, qꝛ illi oēs representabūt vnā ꝑsonā in cuius locū successerunt, vt ꝑ glo. magnā in cle. plures, de iurepa.

2 †Idē dixi qō iuspa. ecclesie sui natura pōt esse apō plures isolidū, secus i alio iurepa. libertoꝝ, qꝛ apō plures respcū diuersaꝝ partiū eē pōt, vt. s. q. vj. pte. Et hec ꝓcedunt, qn̄ iuspat. ꝯpetit pluribus vt singulis, sed toti vniuersitati vel corpori, vt. s. dixi in. vj. parte. in. iiij. arti. q. v. ꝛ seq. ꝛ in. xi. parte. q. j.

SVMMARIVM

1 Ecclesie iuspatronatus qualiter exerceatur.
2 Liberti iuspatronatus quomodo exerceri debeat.

¶ Undecima pars.
¶ Quomodo iuspatronatus exerceatur.

1 IN hac Quoque parte nō †multum puto, eo quia oēs effectus occurrentes iurispatro. ecclesie ꝛ libertoꝝ, tetigi. s. in. vj. parte. Et ēt quo illud ꝯpetat ꝛ exerceaꝛ p. lxxxvij. q. diuisas i. vj. arti. ¶ In primo dixi de honore reuerentiali debito patrono. Et ō honore presentandi per. vj. q. ¶ In secūdo de remedijs que dātur ꝯ nō ordinātē presentatū per. iiij. qō. In tertio de accumulatione, q̄ fit per patronū in presentando, ꝛ qūo eius presentatio. x. modis spernatur, ꝛ de quibus fiat presentatio. s. qō tps ad quos deuolua tur. Et an in presentatione sint omnes vocandi patroni per. xlv. q. In quarto qūo afferat commodū pecuniarium iuspatro. per. xiij. qō. In quinto de onere qō ꝯpetit exercēdo iuspatr. per. v. qō.

2 †In sexto qūo exerceat iuspa. liberti patronus actiue ꝛ passiue in succedēdo, in nō succedēdo, in faciēdo, ꝛ nō faciendo. In imponēdo operas, qūo alatur reuocādo in seruitutem, qūo alat libertuꝫ, ꝛ defendat p. ix. arti. vel ver. Quod aūt vario modo exerceatur a laico patrono, qꝛ intra. iiij. mēses dꝫ presentare, ꝛ pōt variare suā presentationē accumulādo alio mō a patrono ecclesiastico, qꝛ intra. vj. mēses ꝑitat, ꝛ variare nō pōt, nequaꝗꝫ necessariū esse hoc reassumere existimo. Cū de patrono laico dixeriꝫ. s. pte. vj. art. iij. q. ij. illius partis, assignando rationem diuersitatis de vtroꝗ cāu vt ibi late dixi illam conclusionem restringendam, ꝛ latius. j. dicā in. xiij. parte, in qua ponam recolligendo differentias inter patronos laicos, ꝛ ecclesiasticos eiusdem generis iuspatronatus libertorum exercetur, vt in. vj. parte. s. dixi, arti. si.

SVMMARIVM.

1 Patronus senior nunquid sit preferendus.
2 Episcopus quid agere debeat si presentati sint per omnia pares.
3 Tempus presentandi si labatur discordia durante, nunquid ius presentandi deuoluetur ad episcopum.

¶ Duodecima pars.
¶ Quid agēdū si patroni sint in exercitio iurispatro. differentes.

1 HEc autem Pars intelligitur, qn̄ iaꝫ est eis acqsitum iuspa. ita qō ꝑnt dici patroni, ꝛ multū dependet a. vj. parte, presertim a v. q. illius. †In qua declaraui, si plures sint cōpatroni qbus debetur honor procedendi, sedēdi altius, ꝛ similes vt seniori ceteris paribus ꝯplaceaꝛ ꝗꝫtū ad honores q simul oibus ꝑstantur, ꝗꝫtū vero ad alios q separatim prestanꝛ, nō est differētia, qꝛ equaliter prestari debēt. Si aūt eēnt differētes in presentando, puta qꝛ vnus presentaret indignū sciēter, alius dignū, tunc putarē presentationē digni ꝯfirmādā ab epo. Cū eps ꝗꝫ ꝑitationē dignā voluerit approbare posset. c. qō aūt, de iurepa. Et scienter indignū ꝑntans, priuatur iure presentandi, vt dixi in. x. q. s. in. vj. pte. Immo ēt si a minori parte patronus ꝑntatus eēt dignior, preferreꝛ ꝑntato indigno a maiori pte, vt eadē pte. q. xij. p. c. licet cū glo. q prestātior. viij. q. j. ꝛ in. c. illud, eadē cā, ꝛ clarius in. q. xxvij.

2 †Si vero ꝑntati sint in oibus equales, expectat eps p. iiij. mēses, an patroni velint ꝯcordare vel nō. Si ꝯcordant, bn̄ quidē, qꝛ presentatū instituet. Si vero discordant, tunc pōt eps gratificari cui vult, vt. s. dixi in. vj. parte. q. xij. ij. ver. vbi apparet ꝙ ēt totaliter pōt sperni talis presentatio qn̄ nō ꝯcordant, ꝛ sine scādalo nō pōt aliquē illorum presentatorum ordinare, vt in versi. ibi sequen.

3 ¶ †Si labatur tp̄s presentandi durāte discordia, tūc deuoluitur ius presentandi ad epm̄, vt. s. xxiij. q. in. vj. parte. In alijs vero q̄ ꝯpetunt patronis, vel respiciētia ꝯmodū pecuniariū, ex quo ꝯpetit cuilibet particulariter, vt. s. dixi in. vj. parte, arti. iiij. nō credo ꝙ esset differētia inter eos ex quo quilibet potest acceptare, vel repudiare. In his vero que spectant simul pluribus, ꝛ tēdunt ad onus patronoꝝ, credo ꝙ simul ꝯpelli ꝑnt, sicut quilibet solus tenetur ad illud onus, puta defendendi ecclesiam prouidendi, ꝛ cōsulēdi, ꝛ si in defendendo ecclesiā, vel ꝯsulēdo eēt differentia inter patro. tunc putarem illius votū ꝛ ꝯsiliū semper obseruandū, qui magis ecclesie faueret, cū in dubio sit religioni fauēdū. l. sunt ꝑsone. ff. de relig. ꝛ sumpt. fune. ca. ad audiētiā, de homi. clemē. exiui. de verb. sign. c. iuuenis. de spōsa. Itē qꝛ nec patronis, nec eoꝝ heredibus lꝫ aliꝗꝫ rapinā cōmittere, nec fraudē in rebus ecclesie ingerere, non violentiā ꝗꝫcūqꝫ presumere, sed solū debent salutarē sollicitudinē circā ecclesiā adhibere, qō nulla operatio nocens nōxā attingat, aut nullā vel aliꝗꝫ partē salutaris mercedis assumat, vt dr̄ in. c. filijs. xvj. q. vij. In alijs ēt facile erit notare si dabiꝛ differentia in exercitio vt semper attendamus vtilitatem ecclesie.

SVMMARIVM

1 Ecclesiasticus patronus intra quod tempus presentare debeat, ꝛ quid de laico.
2 Patrono ecclesiastico respondetur de fructibus laico non.
3 Patronus ecclesiasticus non variat, laicus variare potest.
4 Patronus ecclesiasticus in quibus a laico differat. 5.
6 Presentatio alternatiue fieri potest, electio non.
7 Presentat quilibet, sed non eligit.
8 Iuspa. eccle. vel laici an tit. singli trāsferaꝛ, ꝛ an possit diuidi. 9.
10 Iuspatronatus liberti an sit fortius ecclesiastici vel laici.

¶ Decimatertia pars.
¶ Que differentia sit inter patronos seculares, ꝛ ecclesiasticos libertorum, ꝛ inter alios.

Prima

PRima igitur differentia 1 †est in presentatione. Nam patronus ecclesiasticus presentat intra .vj. menses, laicus intra .iiij. c. vnico. eo. li. vj. imo et si ecclesiasticus patron. successisset laico, adhuc habet .vj. menses, vt ibi gl. Rationem diuersitatis dixi .s. in .xx. q. in vj. parte, quia clerici debent esse maturiores, ideo datur illud longius tempus, vt mature possit presentare, quia eis non datur variatio, vt .j. dicam in .iij. differentia, 2 et ibi latius dicam. Pano. in. c. ex literis. in .iij. no. eo. ¶ †Secunda differentia est, quod patrono ecclesiastico respondetur de fructibus temporalibus, secus in patrono laico, cui de temporalibus non respondetur per beneficiatum. Istam differentiam no. Panor. in. d. c. ex literis. eo. in .iij. no. in. c. cum et platare. ex. de pui. et ibi dixit quod non de singulis piscibus et carnibus deberent reddere rationem ipsi beneficiati, sed solum de eo quod ad humanum victum spectat in. c. in lateranensi. de preb. De tali differentia aliquid dixi .s. in .ij. q. vj. partis, quod patronus ecclesiasticus aliquid potest percipere, vt et loca pia, laicus non.

3 ¶ †Tertia differentia, patronus ecclesiasticus non variat post electionem alium presentando, etiam si a principio indignum presentauerit. Laicus vero potest presentare accumulando, vt per Zabar. in cle. vnica. in .xiij. q. eo. Inn. in. c. proposuit. de fil. presby. Panor. in. c. quod autem. in .ij. no. eo. quod limitat si accumulat, alias non potest recedere totaliter a primo presentato. Jo. an. in reg. in re communi. de reg. iu. et in. c. quod autem. eo. De hac accumulatione similiter dixi in .x. q. vj. partis. et in sequenti, in qua assignaui rationem diuersitatis, quia clerici debent esse maturiores laicis, ideo non possunt variare, cum variatio leuitatem quandam inducat. Archi. in. c. ne captatis. de conces. preb. l. generaliter. C. de non nu. pecu. cle. vnica. de renun. regula quod semel. de reg. iu. li. vj. Et verbum sacerdotis debet esse aut sacrum, aut sacrilegium, vt inquit s. Bernardus. c. psalmista. xxiij. di. Que procedunt de labijs meis non faciam irrita. Psal. lxxxviij. Istam differentiam extende et restringe, vt .s. in. d. ij. q. siue sit facta presentatio de digno, siue de indigno a principio. Hosti. dicit plus clericum peccare variando quam cum eo. ti. §. in quibus. versi. ecclesiasticus autem. contra istam dictam videtur facere. d. cle. vnica. de renun. que etiam prohibet laicos variare. et. d. regula, quod semel de reg. iu. d. l. generaliter. vbi non debet quis conuenire illi quod semel confessus est. Solu. regulariter fateor variationem esse improbandam per supra dicta, sed multoties esse permittendam ex causis rationabilibus, vt in. d. l. generaliter. xiij. casus accumulaui in quibus potest quis venire contra factum proprium et propriam confessionem. Item sequeretur absurdum, si denegaretur patrono variatio, qui forte ignoranter indignum presentasset, quo cognito iam dignum presentare vellet, si non posset variare ecclesia male prouisa remaneret per ipsum patronum, quod esse non debet. c. filijs. xvj. q. vij. Pro hac solutione facit quod dici solet Sapientis esse mutare consilium in melius vt not. in. l. nonnunquam. ff. de colla. bon. auc. vt fratrum filij. in prin. gl. in. c. qualiter. j. de accu. Spec. in ti. de excep. §. viso. col. ij. et sapientis est reuocare quod quis male locutus est, secundum Augu. c. magne. xxij.

4 q. iiij. ¶ †Quarta differentia est, patronus ecclesiasticus prouidet vacantem ecclesiam, laicus non, qui solum habet defensionem, hanc differentiam posuit gl. quam Panor. ibi dicit se alibi nescire meliorem, in. c. cum vos. in verbo economos. in fi. de offi. or. pro qua alleg. c. fi. de offi. or. lib. vj. gl. in cle. j. de sup. neg. prela. fatetur patronum etiam laicum posse economum ponere arg. regule, quod per alium. de reg. iu. in. vj. latius et clarius Panor. in. c. de monachis. in prin. iij. col. s. de prebe. per. c.

5 bone. de appel. vbi latius dicit se dixisse, vt per eum. ¶ †Quinta differentia patronus ecclesiasticus scienter indignum presentando priuatur iure presentandi, laicus non, secundum gl. in. c. cum vos. de offi. or. et ibi Jo. an. et Panor. in .ij. col. de hac. q. me ad latius not. s. in. vj. parte. q. x. remitto. ¶ Sexta differentia est, quod patrono laico inuito potest rector ecclesie presentare intitulandum ad suam ecclesiam, secus in patrono ecclesiastico, gl. vnica. in. c. pe. eo. Aliqualiter etiam tetigi .s. in. vj. parte. q. xliiij. de hac differentia licet contra hoc tenuisse videatur Jo. an. in. d. c. cum vos. de off. or. ¶ Septima differentia est, quod presentatio facta per personam ecclesiasticam habet per electione, per laicum non. Inno. in. c. cum autem. de iurepat. in fi. quod sequitur ibi Hosti. et Jo. an. inducendo ad praticam, quod si priore presentatione non cassata attentetur, secunda reprobanda est, ita sequitur Panor. ibi in .iij. not. Unde non potest talis patronus ecclesiasticus variare suam primam presentationem, vt .s. in .iij. differentia. Et hoc quando habet iuspat. iure ecclesie, secus si iure patrimonij laici haberet. Panor. in. d. iij. no. Ex hac differentia sequuntur differentie, que sunt inter presentationem et electionem, de quibus in rub. s. de elect.

6 ¶ †Secunda presentatio potest fieri alternatiue. electio non. gl. ante pe. in cle. fi. eo. et .s. dixi in. vj. pt. q. xlvj. ¶ Tertia presentatio innititur gratie, vt in. c. iij. et ibi late Panor. j. eo. Electio vero innititur iuri communi, vt late in rub. de postu. prela. per Panor. ¶ Quarta per electionem initiatur matrimonium electo spirituale, per presentationem non. Sed offertur initiandum per instituentem, vt in ea. rub. gl. iij in. c. vnico. de postu. in. vj. Et de pluribus differentijs inter presentare, postulare, eligere, instituere, et inuestire .s. dixi in. vj. quest. xlvij. ¶ Quinta, ita electo plus iuris habet quam presentans, et plus iuris acquiritur electo quam presentato, late per Panor. in. c. quam. vers. et hec adducunt. extra eo. de iurepat. ¶ Sexta patrono impedito presentare per litem currit tempus secus in eligente, vt ibi per eum, qui assignat rationem diuersitatis.

7 ¶ †Septima, patronus presentans potest esse quilibet. i. siue masculus, siue femina potest presentare. c. ex literis. extra eo. sed electio non vt late Hosti. in ti. de elec. §. si quis posset. per totum. ¶ Octaua, presentatus debet institui, electus confirmari. Pan. i. c. nobis. i. v. no. eo. de iu. pa. ¶ Octaua differentia magis ecclesie subiectus est patronus ecclesiasticus quam laicus, quod ex eo probatur. Nam potest legatus de latere conferre ecclesiam spectantem ad patronum ecclesiasticum, secus in ecclesia ad patronum laicum spectante, quia non potest tunc talis legatus vel prelatus talem ecclesiam conferre, vel sibi reseruare, vt no. in. c. cum dilectus. eo. et Hosti. in. §. in quibus. versi. subiectio. eo. ¶ Nona differentia, patronatus ecclesie acquiritur a quocunque fundatore vel dotante, de quibus .s. dixi in .iij. parte in omnibus casibus acquirendi iuspa. sed non tamen ex omni beneficio ecclesie prestito, talis. n. dicitur benefactor ecclesie sed non patronus, vt late per Panor. in. c. iij. in pe. col. versi. et aduerte. eo. De hoc tamen distinxi latius .s. in .ij. causa acquirendi iuspatro. in .iiij. q. ad quam me remitto. Patronus vero libertorum ex sola manumissione procedit, licet posset ex alijs pluribus causis iam vere causatum vel ficte in alium transire, vt .s. in .iij. parte. in vj. causa acquirendi iuspatronatus.

¶ Decima differentia quia iuspa. ecclesiasticorum non est tam pingue et forte sicut iuspa. laicorum, et hoc ex effectu colligere licet vt .s. dixi, quod non licet ecclesiastico patrono variare post presentationem, quia talis presentatio confert ius, et habet vim electionis, secus in presentatione patroni laici, vt .s. in .iij. et clarius i. vij. differentia iurispa. laici, et ecclesia. de hac differentia est gl. pe. i. c. cum aut, et ibi Pan. qui dicit dignius ius esse ecclesiasticorum quam laicorum, quia cetus spiritualis firmior est. Et firmiora debent esse spiritualia secularibus. c. ij. de translatione. pla. cle. cum illusio. de renun. c. psalmista. xxiij. di.

8 ¶ Undecima differentia iurispa. ecclesie vel patroni laici titulo singulari non transfertur excepto donationis titulo, vt .s. dixi i. ix. p. q. ij. et seq. Secus i iurepat. liberti. de primo habetur in. c. de iure eo. Et ibi gl. assignat rationem, quia res sacra non potest extimari, vt in. l. sacra loca. in fi. de re. diui. Jus autem pro. liberti. potest alio titulo singulari transferri. vt Pau. de cast. consi. clvj. col. v. si per plegatum, quod tamen dictum non repi. Licet adhuc tale ius liberti non veniat i extimationem bonorum nec aliquam recipiat extimationem. l. si proni. ff. ad trebel. l. plane. ij. de le. j. in fi. vbi gl. manumittere not. non esse locupletiorem quam manumittit, licet acquirat iuspa. Hanc differentiam videtur comprobare totus titulus. ff. de assigna. liber. et presertim lex. j. §. assignare. ff. eo. vbi dicitur quod assignare non est neque legare neque fideicommittere, sed medium. Et ibi assignatur sine alicuius lnia. non sic est in iurepatro. ecclesie de quo supra. ix. parte. q. ij. cum seq.

9 ¶ Duodecima differentia † iuspa. ecclesie vel laici patroni potest quo ad effectus suos diuidi, puta vt patroni alternis vicibus presentent vel vt vnus in vna ecclesia, alius in alia presentet. not. in cle. ij. in tex. et gl. liber. eo. Secus in iurepa. liberti, quia tale ius non recipit aliquam diuisionem. l. quidam. in fi. ff. fa. her. l. iij. ff. de ali. leg. l. fi. ff. de iure pat. nec habet ob. tex. in. c. j. ex eo. vbi dicitur ecclesiam non posse diuidi iter patronos, quia dico procedere in ipso iure, secus quo ad effectus iuris. Idem videmus de iurisdictione que est apud plures insolidum tamen exercitium est apud singulos pro parte. c. prudentiam. in prin. de of. dele. rationem diuersitatis videtur ponere gl. in cle. ij. §. et vt facilius. in verbo liber, quia illa diuisio fit ad tollendam discordiam patronorum, et maiorem ecclesie prouisionem, que prouisio non procedit in iurepat. libertorum cum sit indiuisibile, et ex hoc infert ibi gl. quod fortius est iuspa. libertorum quam iuspat. ecclesie, quia primum non potest tolli per aliquam remissionem, aliud sic. et hoc habetur.

10 ¶ †Deciatertia differentia, quod iuspa. libertorum non potest aliqua remissione tolli, quando semper cogatur prestare reuerentiam, et semper prestat aucteam reuocandi in seruitutem, vt in. l. si quis in poster. C. de bo. lib. vers. reuerentia. no. i gl. ij. i. c. venerabilis. de censi. Istud autem iuspa. ecclesie sic, vt i. c. illud. eo. c. j. lib. vj. de hoc latius .s. dixi in. ix. parte enumerando. xxiiij. modos quibus illud transfertur iuspatro. ecclesie. et. xxiiij. alios quibus transfertur iuspatronatus libertorum, licet aliquid semper remaneat apud verum patronum nisi quando restituitur natalibus.

¶ Decimaquarta differentia, iuspa. liberti transit in suos et non heredes. l. filij. ff. de iurepa. secus in iurepatro. ecclesie, vt no. Inn. in. c. cum seculum. eo. latius not. in. c. filijs. xvj. q. vij. Ad quos heredes transeat iuspatrona. liberti. vide in. l. fabriles. ff. de ope. liber. latius per Zaba. in cle. ij. in prin. in. vj. q. eo. in quibus locis dicitur transire ad heredes etiam extraneos iuspatro. quod in operibus fabrilibus consistit, secus si in officialibus. vt est glo. in. d. l. fabriles.

¶ Decimaquinta differentia ponitur inter iuspa. liberti et ecclesie, quia si recedens non reuerteretur ad ecclesiam, vt ingratus reuocatur in seruitutem, secus in liberto laici. glo. in. c. liberti. q. x. ij. q. ij.

SVMMARIVM

1 Unius generatio alterius est corruptio.
2 Iuspatronatus finitur per confiscationem bonorum.
3 Patronus si hereticus efficiatur iuspatronatus perditur. 4.
5 Liberti iuspatronatus quibus causis perdatur. 6. 7.

¶ Decimaquarta pars.

Hec decimaquarta pars Magnam hз dependentiá a. ix. parte in qua pluribus modis fuit declaratū trāsire iuspa. de vno ad alterū, ꝛ per cōsequens in eo finiri a quo trāsit cum alteri per transitū ab altero finiatur necesse est qͦ in alterū incipiat. † Cum gñatio vnius sit alterius corruptio, vt videmus in vsucapione acquiri dñiū alterius negligētia. insti. de vsucapi. in prin. ꝑtermissis igif. xxiiij. casibus de qbus ibi in. ix. parte dixi trāsferri iuspa. eccle. de vno ad aliū. ꝛ. xxiiij. qbꝰ iuspa. liber. Restat videre qbꝰ ēt alijs modis iuspa. finiaf absq; translatione.

¶ Primo modo pōt finiri iuspa. quo ad effectū presentandi sine aliqua culpa, vt qñ patif ecclesiam in qua patro. est verti in ecclesiam collegiatam absq; sui iuris reseruatione, vt per glo. no. in. c. nobis. in versi. capella. eo. ꝛ ibi Panor. not.

¶ Secundo finitur in patrono, qui patitur ecclesiá sui patronatus alteri ecclesie vel loco vniri sine aliqua cōtradictione, de qua dixit Vincen. ꝛ sequitur Joan. and. in. c. ij. de religio. do. Spec. eo. tit. in fine. Sed istis duobus casibus non ꝓprie dr̄ perdi iuspatro. sed transferri. Perditum enim dr̄ illud quod desinit esse in rerum natura. Idem ꝛ qñ dicimus rem interitam. l. deperditū ff. de petitio. heredita. In istis autē duobus transferrēdi modis, An liceat patrono inuito talis translatio. latius posuit Panor. post glo. in. d. c. nobis. Archid. in. c. monasteriū. xvj. qō. vij. vbi appellat iuspa. nō dominum, sed seruitij sollicitudinem.

2 ¶ † Tertio modo finitur ex confiscatione vniuersitatis bonorum iuspa. etiam si ꝯfiscatio fiat a iudice laico dūmodo vniuersaliter fiat, alias si specialiter nominaref iuspa. vel si nil aliud haberet q delinquit non ꝯfiscaref, qꝛ ex titulo singulari iudex laicus nō posset aliquē laicum priuare patronuꝫ, vt Panor. in. c. laici. eo. per gl. j. in. c. filijs. xvj. q. vij. Idē tз Panor. in. c. nobis. in. j. nota. eo. ꝛ in. c. quanto. de iudi. in pen. col. versi. ꝛ ſm hanc distinctionem. de hac. q. latius dixi. s̄. in. ix. parte in. xx. q. vbi tenui patreꝫ ꝛ oēs successores perdere iuspat. delicto. patris ꝛ ꝯfiscatione omnium bonorum Zaba. in cle. ij. col. vj. q. viij. eo.

¶ Quarto perditur iuspa. ausu temerario patroni. ꝯ prelatum ecclesie. c. in qbusdā. de penis. vbi si quis casu nephando per se vel per alium occidere vel mutilare voluerit, priuatur ipso feudo, vel iure ꝙ habuit, ꝛ nō solum ipse, sed omnes successores priuantur ēt vsq; in quartā gñatione autē perditionē iurispatro. incidit qs ipso facto, vt per Panor. ibi qō dicit notabile.

3 ¶ Quinto perditur iuspat. si patronus efficiatur hereticus, cuꝫ ꝑ tale crimen heretici sint omnia bona ipso iure confiscata. c. cū secculum. versi. bona hereticoꝝ. de hr̄ti. lib. vj. c. excōmunicauimus j. ꝛ. ij. eo. de hereti. Arch. in. c. vnico. de iurepa. in. j. col. ꝛ sicut nō pōt a principio fundare, vel dotare ecclesiam hereticus, vt acquirat iuspat. vt. s̄. dixi in. iij. parte. in. vj. q. vbi dз hereticus omne legitimum priuilegiū perdere, ꝛ nullū dicitur in rebus suis habere dominiū, sed sunt ipso iure confiscata. l. manicheos. C. de here. d. c. cum seculum. de here. in. vj. Sed si reuertatur ad pristinā bonā fidē, ꝯtrouersia est, an acquiraf sibi iteꝝ iuspa. gl. in. c. maximum. in verbo dignitate. j. q. vij. tз qō recuperet iuspa. p. l. sed si. vbi ꝯ legē prostituta patronum habet venditorē. l. iij. §. si deportatus. ff. de bo. libe. ac illis pōt succedere. c. qꝛ diligentia. de ele. quod limitant, nisi lata s̄nia ꝯ talem hereticū super pditione talis iuris, vt Gemi. in. c. vnico. in. ij. col. versi. qd si patro. fuerit, ꝛ gl. in. d. c. maximū. p. c. de illa. de diuor. vbi separata a marito mediante iudicio si cogif ad eū reuerti, ēt si ad verā fidē fuerit reuersus, alias sic. c. fi. d̄ ꝯuer. ꝯiu. De hac sim. q. dixi. s̄. i. xx. q. ix. ptis. dic vt ibi.

4 ¶ † Sexto finif iuspa. in ꝑsona patroni ꝛ heredū remissione ꝛ cessione facta ꝑ ipsum patronū. De qua satis. s̄. dixi. q. ix. in. ix. pte.

¶ Septimo pditur iuspatronatus pdita ecclesia in qua fuit, puta diruta, nā si alius eo reficiat ille dr̄ fieri pr̄onus vt. s̄. dixi in. iij. pte. i. j. cā acqrendi iuspa. in. xvj. q. Itē ēt putarē i pditiōe dotis, vt eodē modo pdaf iuspatr. illius qui dedit dotē, sicut ꝛ pditione edificij a cessante causa vulgata. l. adigere. ff. de iure patrona.

¶ Octauo modo puto pdi iuspa. ꝑ s̄niaꝫ, si qs fuerit ꝓnuntiatus nō hr̄e iuspa. tūc ex talia s̄nia oritf ius. s. illū nō eē pr̄onū, sicut ꝑ alio orif ius affirmatiuū. de qua. q. latius dixi. s̄. in pte. ix. q. xvj.

5 ¶ † Nono pdif iuspa. liberti multis modis, vt p Rof. in suis libellis, quos supra ēt retuli in. iij. pte. in. vj. cā acqrēdi iuspa. ver. nūc autē dicendū restat. vbi plurimis modis dixi aliquē fieri liberam sine patrono. sed ibi nō pditur iuspa. sed a prin. nō nascitur, quia ipso iure a lege fiunt liberi, vt ibi quatuor retuli casus.

¶ Primo pdif iuspa. liberti. Si abūdans pr̄onus denegaret alimenta inopi liberto. l. diuus claudius. ff. de iurepatrona.

¶ Scdo qñ cogit libertos vel libertas iurare de non nubēdo, que alias possent nubere, alias secus, cū mirabilis ēt si ptus qnquagenarius. l. si maior. C. de legi. here. Argumēto. l. ediles. §. iumētorū. ff. d̄ edi. edic. habenf hec in. l. adigerr̄. ꝛ. l. qō ꝯ. ff. de iurepatro.

¶ Tertio pdit pr̄onus ius liberti deportatione, eo nō restituto. l. ēt. §. si deportatꝰ a ꝓrio. ff. de bo. lib. Idē i deportatiōe ipsiꝰ libti.

¶ Quarto ꝯdēnatiōe pduellonis, siue pr̄onus vel libertus ꝯdēnatus fuerit, lз nō auferanf talia iura a libertis eoꝝ. l. iura libertoꝝ ff. de iurepa. de equitate, secus de rigore. l. iij. ff. de iterdi. ꝛ releg.

¶ Quinto vendicatione necis defuncti, ꝛ occisi patroni, ꝙ filius non fecit. Nā seruus qui mortem dñi vendicat efficitur liber. filio patroni talem vindictam omittēte, pro filio patroni habetur. l. pena. ff. de iurepat. sed ibi nō perditur, quia nunꝙ ipse filius patroni fuit. l. j. C. quib. ex cau. serui pro premio liber. accipiant.

6 ¶ † Sexto, si liberti consortium cum ancilis contraxerint imperatoris patronis conuenientibus. i. consentientibus, perdunt patroni iuspatronatus. l. si liberti. C. de bo. libe.

¶ Septio, remissione facta ꝑ ipsuꝫ patro. liberto. Nā iurapa. extinguntf quoad successionē, nō quo ad reuerētiā. l. filius. C. de bo. libe. ꝛ ibi glo. no. que etiam ponit alios modos qbus pdaf iuspa.

¶ Octauo pdif iuspa. liberti. Si patro. exigat mercedē ꝑ operis futuris. l. si ꝙ. C. de oper. libe. l. fi. C. d̄ bo. pos. ꝯtabulas liberti.

¶ Nono ꝑ restitutionē nataliū pditur omne iuspa. liberti, ꝛ remanet libertus, ac si ingenuus fuisset natus. d. l. fi. C. de bo. libe.

¶ Decimo quandō fecit se minorem centenario absq; fraude. l. si libertus minorem. ff. de iurepatro.

¶ Undecimo ꝑ successionē debite partis, ꝙ facit patronus in bonis liberti pdit patro. iuspa. quo ad succedēdū, lз nō quo ad alia, vt ꝛ. s̄. in proxi. ver. facit. §. sed nostra, insti. de successione liberto.

7 ¶ † Duodecimo accusatiōe criminis capitalis liberti. l. eū. ff. de iurepa. vbi excluditur a successione bonoꝝ liberti patro. qui accusauit, dūmō nō in casu ꝑmisso, vt i crimine lese maiestatis, in quo est omniū equa conditio accusandi. l. nullus. C. ad. l. iuliam maiesta.

¶ Tertiodecimo perditur reuocatione in seruitutem sine causa, si in illa perseuerauerit vsq; ad sententiā. l. q ex maioꝝ. ff. de bo. lib. l. queritur, eo. l. qui in seruitutē. l. in seruitutē, eo. Multis ēt modis alijs ab vno pditur, ꝛ alteri queritur vtrūq; iuspat. de quibus in. d. ix. parte ꝛ alijs varijs casibus, vt per doc. cuilibet forte occurrere poterit. Quē rogo ne manū subtrahat a correctione, vel ampliatione huius tractatus, cui finē imponens gratias habeo altissimo oīpotēti, qui me summa clemētia ac largitate ad opus tātillū instruxit, quo si quis optata inuenerit, gratias deo habeat. Si minus occupato ingenio alijs curis veniaꝫ ꝯcessurum spero.

¶ Explicit Tractatus Jurispatronatus, per me Paulum de citadinis. J. U. D. de Mediolano. Et iuris ciuilis ordinarium in Friburgensi vniuersitate Briscaudie compositus. Anno. M. cccccij. in festo vndecim milium virginum Martirum.

FINIS

In hac materia Iurispa. habes Tractatum amplissimum Cæsaris Lambertini.

Opus nunq̄ satis estimatum

ab autore dictum, Directorium conficiēdarum Electionum do. Petri de Baisio Nauarrensis, miras ac luculentas iuris decisiones complectens.

Reuerendissimo suoq; obser

uandissimo domino Amaneo miseratione diuina sancti Nicolai in carcere tuliano sancte Romane ecclesie diacono Cardinali meritissimo, de Albreto vulgariter accersito, Petrus de Baisio huius, atq; illius iurium licentiali immeritus quamuis splendore donatus, regiusq; Nauarre indignus consiliarius famulatum. S. loco.

SEpe diuq; mecū cogitanti, atq; animo voluēti, o celeberrime cardineo fulgētiū nitore obitū tremēdū, ac terribilem fore his qbuscū vna cū corporis mole oia extinguntur, non eorum qui pp aliqd pclarum facinus, magnificaq; gesta gliosum nomē, famaq; pcelebris eximia laude digna emori nō vz. Nam his laborum, ac calamitatū finis, illis xpo sempiternorum apud inferos suppliciorum initiū a supis mors gstituta dr, mibi aio sederit cōtigit, vt tuo fretus psidio ausim h electionū opusculū in tui noie cōponēdū, p te (cui sp diuinū innatū fuit ingeniū, ac aurea dicendi vena) correctiōis lima poliēdiū aggredi, qtenus alios me longe maiores, atq; meliores meo incitē latratu ad magnifica, ac pclara (vt eorum dignitates, necnon lrarum sciam decet) opa pagunda caniculorum more (vt venatores si iubat agā) q eorum demissis, pauxillulisq; latratibus pda adinuēta se maiores, et validiores ad eius capturā vehementiores, ac auidiores reddere soliti sunt, vt inde laus, ac honos sit sūmo rerum opifici, sic sicq; eorum celebri, atq; memoria digna cōpositiōe imortalitatē sibi cōparēt. Et si ipse mihi satis cōscius existā, o Cardinaliū dignissime, qles adoriatur pcellas, fluctuātesq; motus sua, q palā scripta dtegit ve vixq; detractiōis naufragiū, aut ab emulis (vt diuus ille Hieronymus, aut a fastidiosis, qbus lōga qzuis optima displicere solet oro, aut ab isipiētibus qbus ois doctrina ēt sanissima odio hr) nō patiatur. ipse tn pfecta ducor spe, vbi tuipse errata queq; corripe dignū duxeris, ac rudē, incultāq; meā dicēdi formā inexqsitā, splēdidā, politamq; dduxeris, cū genus dicēdi, ceterasq; artes (quas bonas appellāt) iuraq; et canonica, et ciuilia, strenuissime calleas, sua vt obturēt labra lepra detractionis infecti, ac venenata desistāt carpere lingua necesse fuerit, qm tūc, tunc obticēdi, et nō obloquēdi cāpus aderit. Hoc igitur breuiusculū opus a pegrino regijs fraternis iplicito negocijs apd Parisiacos editū (libris vbi opus fuere mēdicitus qsitis) iocūdo qso suscipito aio, maius (vt tua dignū est dignitate) aliqd post hac suscepturus, vbi pmū licuerit p otiū si fors fortuna bōis auspicijs me ad pria reducere fecerit limina, ac meorum cōtubernio librorum aduexerit. Tuus vbi vis obsequētissimus Petrus Cordier (quo quōdā cadurca) cū inibi vitā ageres) suis crebris lectiōibus resonabāt lrarum gymnasia, ac deinde nō minus discipline, ac doctrine intento infula doctorali insignito academia Parisia decorata est) reuerendissimā tuam dignitatem plurima, ac humilima salute saluere iubet aliquas ad te ad paulos vsq; dies daturus conclusiones, quoniam te literarum semper amatorem agnouit, quas ex varijs, et canonice, ac ciuilis facultatū locis inter easdem interpretandum hausit. Uale mi obseruandissime domine, tibiq; cuncta fauste succedant, ventiq; aspirent secundi, meq; vt soles adama. Ex Parisijs idibus Julijs.

SVMMARIVM

1 Abusus principum hodie ecclesias opprimit.
2 Principes seculares non debent contrauenire electionibus canonice factis.
3 Laici clericorum mores et vitaz seducti imitantes, ignibus deputantr eternis.
4 Fortior cruciatus manet.
5 Utilitas q colligi possit ex libello de electionibus rite faciēdis.
6 Cardinales summi Pontificis eligendi ritum debitum ignorare vilissimum esset.

IN illius nomine qui almum in discipulos spiritum insufflauit, quos pre alijs sibi tanquaz peculiares ex omni gente eligere nō dedignatus est, opusculum, electionum conficiendarum directorium breuiter congestum (prout captus componentis ingenioli datur, et negotiorum multitudo patitur) ad laudem indiuidue trinitatis, et profectum ecelesiarū, feliciter incipit, qui ecclesiarū pfectus maximus profecto, foret, si put ius exposcit, electiōes fierēt, nec abusus laicalis ptātis, sicut sepius incidit, obreperet quē superi explodāt, supplice, ac humillima pce deposco. 1 † Nā principū abusu (quorū est munus ecclesias cōtritas restaurare, vt est tex. in. c. boni principis. xcvj. disti. et ibi Archi. et Gemi.) hodie ecclesie opprimuntur, destruuntur, ac penitus pereunt, pro eo qd sanctissimas electiones impediūt eligētes diuersimode ad indignos assumendos cōpellūt, et vt inordinate, et incōgrue fiant electiones cā existūt, cōmunes, gsonātes, ac canonicas electiones quas tueri, protegere, ac defendere deberent, cassari faciunt, et minus canonicas approbāt. prouisis qnq; iniuste qzuis fauent, vt pro voto eorū qnq; minus canonica electio, aut illicita prouisio teneat vtinā pre oculis haberēt aureū tex. in. c. nullus laicorū pncipuz. lxiij. dist. vbi ad literā 2 † quisquis seculariū principū, vel potētum vel alterius dignitatis laicus aduersus cōmunē gsonātē atq; canonicā electionē ecclesiastici ordinis agere tētauerit, anathema sit, donec obediat, et gsentiat quicquid ecclesia de electione, et ordinatione pprij presulis se velle monstrauerit, et ibi Domi. et Archi. et per eūdē Archi. ibidē q electio dicatur canonica qd si fieret nō tot scādala q in Dei ecclesia ptātis laicalis abusu oriuntur, euenirent. Ex quo etenim principum iussu. aut alias ad dignitatum culmina illiterati iuuenculi, ac alias male morigerati, et qnq; irregulares ac multos patientes defectus assumuntur, iura ecclesiastica pereunt ac ecclesie gladius tēporali longe dignior eneruatur vt tota hac tēpestate eccesiastica iurisdictio aboleatur. Hinc multi asini, q vix legere sciunt, ad sacerdotale officiū puehuntur, et qr literarum sunt ignari, mercibus sese implicāt, vsuris studēt, adulterijs inuigilāt, et reliqua id genus scelera ppetrāt, sic vt vere de eis dici possit. Egressa ē iniqtas de Babylone a senioribus iudicibus, q videbantur regere populū. Daniel. c. xiij. 3 † Hinc eorū exemplo paupculi laici seducti, eorum vitā, ac mores imitādo, gehenalibus crutiantur tormētis. Qd. n. agitur a platis facile trahitur a subditis in exēplū, iuxta qd dns ait ad Moysen, Leuit. iiij. Si sacerdos q ē vnctus peccauerit, faciet delinquere populū, q trāslatiue gscripta sunt in. c. magne. de voto et voti redēpt. quo ore. quo ve aio platus simoniachus, irregularis, illiteratus, vitijs irretitus, ordinandū scrutabitur, ad literas virtutūq; cultū in examine hortabitur, cū ignorātie cecitate ipe ducatur, griaq; virtuti exequatur, sibiq; dici possit se eadē cōmisisse, q corripit, pro quo ho. tex. in. c. pmum itaq; distin. xxv. quare sibi caueant principes, ne ecclesiarū ordinationes impediant, et prefatorum malorum causa existant, indignos ad prelaturaz prouehi faciendo, qd si fecerint, potenter tormenta patiētur. viij. q. j. c. illud. 4 † Nā fortioribus fortior instat cruciatio Sapiē. c. vj. Et cui plus cōmittitur, ab eo plus exigitur, vt. ff. de pe. l. qdā delicta. et notatur. C. de epis. et cle. l. psbyteri. ¶ Faueant ergo principes ac dni tēporales electionibus, ad talesq; eligēdos auxiliuz impartiantur. qui verbo pariter, atq; exēplo eorum officium exequi valeant. Juxta sniaz. c. inter cetera. de offi. ordi. vt dicti dni tēporales, cū ante tribunal tremēdi iudicis, q nō est personarum acceptator. Act. x. hm ea que in hoc seculo gesserint recepturi cōparebūt dicere valeant qd Paulus scripsit ad Ephesios, de quo Act. xx. Translatiue aūt in. c. ephesijs. xliij. dist. munde scz sunt manus mee a sanguine oim prelatorum, qm nullū indignū promoueri feci, nec aliquem litiuz anfractibus vexari permisi. 5 ¶ † Hoc breui tractatulo informari poterūt eligētes, tam quo ad formā electionis, qz quo ad materiā. Unde hodie infinite lites oriuntur, viderim ipse in Parisiaco senatu gratia electionū qnq; epatus simul sub litigio, ac varias ac multas abbatiales dignitates, nec nō ēt dni gfirmatores erudiri valebunt quo ad cōfirmationes faciendas, vel denegandas, nam si nouerint aliquem nō canonice electū, illū cōfirmare nō debebunt, nullus etenim est cōfirmādus, nisi canonice electus. in. c. nullus. lxij. distin. et ibi per Arch. et Gemi. quid si qs nō fuerit canonice electus, et fuerit cōfirmatus, an gesta per eū teneant, de quo Panor. c. nihil. de elec. Conducibilis quoq; fuerit

dictus tractatulus aduocatis ac praticātibus ad impugnandas electiones que impugnande erunt, ꝛ ad sustinēdas rite ꝛ iuridice effectas. sunt etenim hec cōgesta, ac breuius quo fieri potuit coniuncta, que sparsiꝫ sunt in iure in plerisqꝫ locis dispersa super electionū materia. † Nec in hoc breui cōpendio de summi pōtificis p elec. assumptione sermonē cōficiēdū putaui, tū ob eligētiū sufficientē doctrinā q oēs cardinales existunt, quos illud ignorare vilissimū si qdē foret, cū alijs presint, dignitate de q̄ copiose. Barb. in tractatu de pre. car. ꝛ Jo. an. in. c. dilectus in. j. de pbē. vbi post Host. dicit ꝙ nulla dignitas ē maior cardinalatu, si sciētia ac sanctitate, alias nō anteirēt. c. vilissimus. j. q. j. ꝛ in hāc facit sniam. c. in sacerdotibus. lxi. disti. ꝛ tex. in. §. nūc aūt. xxv. disti. qui. n. alios docere debent post ordinationē doceri nō debent in auc. de sanc. epis. col. ix. §. damus. aľs est pncipiū. turpe certe est patritio ꝛc. l. ij. ff. de ori. iu. tum ēt de dicta sūmi Pōtifi. electione tractare nō curaui, qm̄ ea satis plene, ac diffuse ē trib. capľis discussa, ac dclarata, scꝫ. c. lꝫ. de elec. in Gregoria. vol. ꝛ. c. vbi piculū. li. vj. ꝛ clemene romani. tit. de elec. ꝛ p totā illā dist. lxxix. ꝛ. c. in noie dñi. xxiij. dist. ꝛ ibi Domi. ꝛ Archi. ꝛ in ea electione. xiij. spālia refert Panor. in. d. c. lꝫ. d vitāda. ꝛ qnqꝫ iura enūerat sup ea, vt ibidē p eū.

❧ SVMMARIVM ❧

1 Confusionem pariunt que sine ordine traduntur.
Institutio queuis de aliqua re suscepta a diffinitione pficisci dꝫ.
2 Electio quid proprie dicatur.
3 Sacerdos, sacra dans, aut docens dicitur.
4 Electiones ex ciuili etiam iure comprobantur.
5 Jurm olim in electionibus non necessarium hodie reqritur.
6 Electionum materia a iure canonico approbata.

¶ Capitulum. j. prime partis.

1 PRoximus aūt ad intētū negociū accedēs, † ꝛ qm̄ q̄ sine ordine tradunť solent ꝯfusionē audiētibus gñare, hūc ordinē obseruare dcreui, pmo post electionū approbationē tāgā ꝛ aperiā, Deo fulcimē afferēte, ꝯcernētia eligētes, scdo eligēdos, tertio formā i electionibus obseruādā adijciā. Et hisce trib⁹ in trinitatis noie peractis ac discussis, atqꝫ aliqbus hoꝝ triū ꝯsecutiuis expeditis, opuscu'i pñtis erit finis, ne tñ p incerta vageť, cuꝫ ois que a rōne suscipiť de aliq̄ re instō, dēat a diffinitione pficisci, vt intelli 2 gať qd sit id de quo disputeť, teste Cice. offi. j. † Electio est alicuius certe psone ad platurā, vel fraternā societatē canonice facta vocatio. Panor. sup rub. de postu. pla. ꝛ Hosti. in sum. de elect. circa pn. gl. in xbo vera. c. vnico. de postu. pla. li. vj. ¶ Approbatio aūt electionū, ꝛ diuini ac humani iuris hꝫ fomētū, nā prio septē diaconi fuere a collegio aplo͛ꝝ electi, vt hř Act. vj. ꝛ Jacobus in Archiepm Hierosolymitanū a Petro, Jacobo, ꝛ Joanne electus est, tex. iūcta gl. in. c. porro. lxvj. di. ꝛ post Jacobi morte Simon Cananeus (vt sua tradit historia) ex ꝯsensu oium apostoloꝝ Hierosolymitane ecclesie eps est ordinatus, mortuoqꝫ Juda, q eps erat, vt est gl. in. d. c. porro. ꝛ in Psal. cviij. vbi dř epatū eius accipiat alter, discipuli inuocato diuino psidio duos elegerunt, ꝛ sors cecidit in Mathiā. Act. j. ꝛ oēs Apľi elegerunt Petrū in pōtificē, ꝛ eoꝝ caput. Panor. in. j. disput. col. xvij. pro quo tex. in. c. in nouo. xxj. di. ꝛ ibi Archi. ꝛ Do. ꝛ ijdē apľi ordinabāt psbyteros. Act. xiiij. ꝛ olim erat psbyter, q ꝛ eps. xcv. di. 3 c. olim. † ꝛ dñs electionē sacerdotū h est platoꝝ, qui sacra dant ꝛ docēt, aut saltē facere debēt, bonis sacerdotibus ꝯcessit, ꝛ spūalibus pplis hoc est clericis, q spūales eē debēt, nā nemo militās Deo se implicat secularibus negocijs. ij. ad Timot. ij. trāslatiue aūt in. c. j. ꝛ. c. sꝫ nec. ne cleri. vel mona. ꝛc. bo. tex. in. c. electionē. lxxix. dist. vbi electionē eoꝝ. s. sūmoꝝ pōtificū ꝛ sacerdotū bonis sacerdotib⁹, ꝛ spūalibus populis dñs ꝯcessisset ꝛc. ex his ꝛ alijs, q̄ copiosius adduci possent, pꝫ māꝫ electionū iure diuino cōprobatā. ¶ Ex varijs āt titulis facultatis ciuilis electiōes approbātur, tex. ad lřam. in. l. si q̄sq̄. C. de epis. ꝛ cler. ꝛ in ti. de decu. in. l. 4 obseruare. li. x. † vbi obseruare oportebit magřatus vt (decurionibus in curiā vocatis) noiationē. i. electionē, glo. ibidē ad certa munera faciāt, eāqꝫ statim in notitiā eius, q fuerit noiatus p officialē publicū pferre, ex qua. l. cū dicit, vocatis, appet q̄lr electio dꝫ fieri vocatis vocādis, vt in. c. venerabilē. de elec. ꝛ. c. bone. el. ij. eo. ti. ꝛ itē ea fcā dꝫ electio statiꝫ electo pñtari, vt in. c. q̄ sit. de elec. li. vj. ad idē tex. in auc. de defen. ciui. col. iij. ꝛ gl. in xbo circulū. ibidē, ꝛ in xbo possessoꝝ. in pn. d. auc. vbi defen. ciui. solet eligi, ꝛ ad hoc quodā oēs d ciuitate solebāt vocari, ꝛ ex his duo querebāt ceteros, hinc orta est forma scrutinij, de qua in. c. q. ppter de elec. ꝯferēdo bonitatē singuloꝝ, inde habita est collatio 5 in platoꝝ electionibus fieri dꝫ. c. cumana. eo. ti. de ele. † vt meliorē eligāt mediāte iurō, ex eo. forte tex. fuit habita forma iurī, de qua in ꝯcilio Basiliano, cū p iura canonica talis iurī forma non foret expssa, q̄uis certa adiuratio eēt obseruata, de qua in. c. cōstitutis. el. ij. de appel. his adde ꝙ ꝫm dispōnē legalē collegia licita pñt sibi eligere vnū q eis presit, ꝛ ille hēbit iurisditionem in illos de collegio. l. fi. C. de iu. om. iu. ꝛ ibi Bar. ꝛ idem in. l. fi. de colleg. illic. ff. Pañ. in. c. ex lřis. de ꝯsti. ꝛ Fely. in. c. eā te. col. iij. de rescrip. ꝛ ibi p eū, an rector studij añ ꝯfirmationē possit administrare, ꝛ idē Fely. in. c. accedēs. vbi multa cumulat remissiue, q possint ꝯstituere collegiū licitū, ꝛ q̄ collegia dicanť approbata, ꝛ 6 modos cognoscēdi ecclesiā collegiatā. in ti. d rescri. ¶ † Approbať pariter electionū mā a iure cano. per iura decre. vt hř. lx. lxj. lxij. lxiij. di. p totū, ꝛ p amplissimas electionū rub. tā in volu. Gregoriano, q̄ Bonifaciano, ꝛ Clemētiniano. Ex pmissis ꝯstat iure multiplici electionū approbatio, q̄ viso pmū aggredi neceē est.

❧ SVMMARIVM ❧

1 Electio prelati a quibus fienda.
Eligens dignum in prelatum boni operis sibi cōparat fructum.
2 Jus eligendi prelatū ad ecclesie vacantis spectat collegium.
Beneficiati non canonici non sunt de corpore capituli.
Jus episcopi eligendi per forinsecos potest prescribi.
3 Collegiati quare prelatū sibi debeāt eligere, ꝛ in eum ꝯsentire.
Jus eligendi prelatum in vno solo remanere potest.
4 Jus toti⁹ vniuer. in vno solo remāet ceteris mortuis, vel pūatis.
Cardinalis solus remanens in conclaui Papam eligere potest ceteris exeuntibus.
Eligere seipsum nemo potest.
5 Dignitas electiua dicitur, que confirmationem requirit.
Electiones seu presentationes quando valide censentur.
6 Electio, presentatio, ꝛ collatio quasi fructus eligendi, presentandi, aut conferendi dicuntur.

¶ Capitulum. ij. prime partis.

1 PRo base ac dicendorum fundamēto hāc cape theoricā † qd viduata ecclesia ꝛ ea vacāte, illi de collegio soli d iure cōi, siue talis ecclesia sit cathedralis siue rľaris, aut alias collegiata, pñt sibi eligere platū, ꝛ electio p eos facta (seruatis q̄ de iure sunt in electionib⁹ seruāda) ē valida, iura pbāt decretoꝝ, vt i. c. adrianus. lxiij. di. vbi ad lřaꝫ a collegio suscipiat finē electio pōtificis futuri, nulla. n. rō sinit, vt inter epos hēanť, q nec a clericis sunt electi. c. in noie dñi. xxiij. dist. ꝛ. c. j. lxij. di. ꝛ in. c. miramur. lxj. dist. vbi tex. aureus, sicut. n. boni opis sibi ꝯparat fructū. q rectū tꝫ i eligēdo sacerdotē iudiciū, ita graui semetipsum afficit dāno, q ad sue dignitatis collegiū sublimat idignū, p quo tex. in. c. nullus inuitis deť eps. eadē dist. lxj. ꝛ. c. ꝯgregatio. xvj. q. vlti. ibi textualř ꝯgregatio dꝫ sibi eligeř abba. ꝛ ibi Arch. ꝛ d h ē tex. i. c. abbatē. i. j. ꝛ. ij. xviij. q. ij. ꝛ. c. j. ꝛ. c. cū terra. ꝛ. c. cū inter vniuersas. de ele. in volumine Gregoriano. ꝛ in eo. vol. c. cū dilectus. de ꝯsuetudine. cū plerisqꝫ alijs iurib⁹, q̄ ad hoc adduci possent. idē Host. i sum. ti. de elec. §. qs possit. tex. i pragmati. titu. de elec. an aūt h sit verū i oi vacatiōe. i. iij. parte subijciā. et d Panor. in. d. c. cū dilectus. 2 † qd ius exigēdi platū spectat dūtaxat ad collegiū illius ecclesie q̄ vacat, ꝛ qd ē ꝯ ius cōe, ꝙ aliq forēses habeāt ptātē eligēdi cuꝫ illis de collegio, ꝛ intellige qd in ecclesia cathedrali soli canonici sunt, q hñt ius eligēdi epm, nec hñt vocē in electione ppetui in ecclesia bñficiati (nisi sint canonici) de iure qꝛ soli canonici faciūt vnū corpus cū epo. c. nouit. ꝛ. c. q̄to. d his q̄ fiūt a plato sine cōsensu capituli. ita no. Pañ. c. dilecti. col. ij. d maio. ꝛ obe. vid sup hoc Pañ. i. c. scriptū. col. ij. d elec. q dicit hoc verū nisi aliud habeat ꝯsuetudo, vt notať in. c. cū oliꝫ. de re iud. ad hoc Jnn. Joā. an. ꝛ alij doc. c. ij. d insti. Alij aūt bñficiati, nisi habeāt canonicatus, nō sunt de capitulo. bo. tex. in. c. fi. de pbē. lib. vj. ꝛ ibi Jmo. ꝛ Domi. ꝛ Phi. fran. col. fi. Et q̄uis de iure cōi electio epi spectet ad canonicos ecclesie cathedralis, hoc tñ ius est pscriptibile p extrinsecos de collegio, opꝫ tñ qd tāto tpe possideať sine interruptiōe, qd pducať ad tps legitimū. ita tꝫ Pañ. in. c. cū ecclesia sutrina. de cā pos. ꝛ pprie. ꝛ ibi vide Joā. an. ꝛ Jnn. sup materia, qñ qs dicať esse in q̄si possessiōe eligēdi, ꝛ qñ dicať turbari, bar. in. l. hoc interdictū. col. ij. de itine. actuqꝫ pri. ff. ꝛ sic de ꝯsuetudine, vel pulegio ad alios q̄ ad illos de capitulo pōt ptinere ius eligendi

eligēdi, vt est tex. in d. c. cum ecclesia. & ibi Panor. & in c. cū dilectus. de cōsue. & c. scriptū. de elec. & c. ij. de in integ. resti. & c. bone. ij. de postu. pla. & ibi Pan. ¶ † Quare aūt illi de collegio habēt eligere sibi platū, & in eū cōsentire? Ad h dōm est, q sicut spōse inuite nō dz dari spōsus. c. cū locū. de spōs. ne coactio hēat difficiles exitus. c. requisiuit a nobis. de spōs. sic nec ecclesie inuite est platus pferēdus, p q bo. tex. in d. c. nullus inuitis det eps. lxj. di. cū inter platū, & suā ecclesiā fedus cōiugij ineat. c. lz. & c. cū inter. de trāsla. pla. epi vel electi. ¶ Et sic est in collegio ius eligēdi platū, vt oibus vno dēpto mortuis, aut alr inhabilibus factis, ius eligēdi in illo solo remaneat, qūuis ab initio collegiū nō possit cōstitui in vno. l. neratius. ff. de ver. sig. tñ ius collegij, seu vniuersitatis in vno residere pōt. l. sicut. ff. qd cuiusqz vniuer. & ibi glos. & Bar. & Inno. in. c. bone. de postu. pla. col. pe. & Jo. and. ibidem. Pro quo no. gl. singlr positā in xbo pauciores. c. gratū. de postu. pla. quā singlr notādā dicit Panor. ibi, col. iij. circa prin. ad quā quotidie fit remissio, cū qrit, † nūqd ius vniuersitatis possit remanere in vno solo oibus alijs mortuis, vel puatis, & cōcludit. d. gl. q sic. & opi. d. gl. tenēt Inno. Hosti. & Panor. pro quo facit. l. j. ij. & iij. ff. de rei vē. vbi vnū caput tāqz grex vēdicat, de hoc Hosti. in sum. de elec. §. qliter. col. xiij. ver. ego puto. ¶ His addo q si cōtingat oēs Cardinales exire cōclaue pter vnū, ille solus poterit eligere Romanū pōtificē, de hoc est gl. singu. & vnica in verbo oēs. in cle. ne romani. de elec. quā gl. alleg. Marti. lau. in tracta. Card. in cōclu. xxiiij. Et lz ius eligēdi platū remanere possit i vno, ipse tñ seipsum eligere, aut seipsum pñtare nō pōt, qbuscūqz meritis fulgeat, & studijs adiuuet. c. per nostras. de iure patro. & c. cumana. de elec. & ibi gl. in vrebo ad maiorez. nullus eteniz sese ingerere dz ecclesiastice platiōis officijs. d. c. p nras. & ibi Jo. and. & Panor. p quo facit. l. q oia. ff. de pcu. ¶ An aūt qs iuste ac sine peccato possit officia petere? Bar. in col. ij. & iij. in repe. & Bal. col. j. & ij. & alij legiste in. l. barbarius phylippus. de offi. pto. ff. & elegātissime & copiose Henri. bohic. in. c. qualiter. de elec. ¶ Ex āndictis pz ad quos spectat electio in ecclesijs cathedralibus, quētualibus, seu collegiatis. ¶ † Aduertēdū est tñ q dignitas dr electiua, q reqrit cōfirmationē, sm gl. in cle. qz cōtingit. §. vt aūt. in ver. electionē. de religi. do. & ibi Card. iiij. no. q gl. est sing. sm Car. in cle. j. de pbē. §. ad hec. col. ij. no. idē Cardi. in ea. cle. j. §. ad hec. de pb. ¶ Dicēdū est ēt q si canonici eligāt in plena forma electiōis, esto q eoz electio nō cōfirmet, tñ rōne forme in electione seruate dr bñficiū electiuū, vt tz Old. cōsil. cxlvj. & ita refert Fely. in. c. in nra. de rescript. correla. xxxj. quē ibi vide, & in correla. xxxij. ¶ Et itē aduerte q ad obtinēdū in bñficialibus, & ad validitatē electionū, & pñtationū sufficit electo, puiso, & pñtato, electores, pñtatores, & collatores fuisse in possessione, seu quasi pñtādi, cōferēdi, aut eligēdi, bonus tex. in. c. cū oliz. de cau. pos. & pprie. & ibi gl. in verbo duobus. tex. ēt in. c. qrelā. de elect. & ibi Bald. col. vij. & in. c. cōsultationibus. de iure pat. & hoc Panor. post Inno. sing. in. c. cum ecclesia. de cau. pos. & pprie. in. vij. col. ver. aduerte. † Et bozū rō esse pōt, qz electio, pñtatio, & collatio sunt quasi fructus eligēdi, pñtādi, & cōferēdi, vt est gl. in verbo capitulo. in. c. cū olim. de maio. & obe. & gl. in xbo pono. c. cū bertoldus. de sen. & re iud. quēadmodū ergo fructus rei corporalis ptinēt ad possessorē bonefidei, & nō ad dñm rei. l. bonefidei. ff. de acquirēdo rerū do. bona glo. ac plena & ibi elegantissime Bart. in. l. & ex diuerso. ff. de rei vendi. gl. in verbo, fructus. in. c. grauis. et ibi Panor. tit. de resti. spo. sic isti quasi fructus debent pertinere ad eos, qui sunt in possessione seu quasi presentandi, eligēdi, & conferendi. Panor. in. c. querelam. de elec. col. ij. p quo vide eūdem Panor. in. c. ij. de in integ. resti. & ibi Inno. & eundem Panor. c. cum olim. de cau. pos. & proprie.

SVMMARIVM

1. Electio facta contra priuilegiorum ecclesie tenorē est cassanda.
   Gesta cōtra pulegioz tenorē nō ipso iur sūt nulla, lz sūt retractāda.
   Jus commune in quo differat a legibus priuatis.
2. Priuilegia in facto consistere dicuntur, & possunt ignorari, ius autem commune ignorare est late culpe.
3. Monasteria pleraqz lniam eligēdi a supioribus impetrant.

¶ Capitulum. iij. prime partis.

Et que dixi superius scilicet q illi de collegio pñt sibi eligere prelatū, & q electio p eos fcā est valida, nō est vez indistincte, † nā pmo reqrit q eligāt sm puilegia ecclesie cōcessa, alr eēt electio in cā cassationis, nō tñ eēt nulla. c. cōsiderauimus. de elec. de hoc tex. in pragma. tit. de elec. xsi. nō derogādo ppea statutis puilegijs &c. & tene mēti q gesta cōtra tenorē puilegiorū nō sūt ipso iure nulla, lz veniāt retractāda, naz electio pma de q in. d. c. cōsiderauim. fuit fcā cōtra tenorē puile. & nihilomin tenuit, qūuis fuerit in cā cassatiōis. Ex quo hz notabilis dria, sm Pan. in. d. c. cōsiderauimus. inter puilegia, & ius cōe, nā attētatū cōtra ius reglr est ipso iure nullū. c. vides. x. di. & l. nō dubiū. C. de legi. cuz si. attētatū vero cōtra puilegia nō est ipso iure nullū, lz sit in cā cassationis, qūqz puilegia sint leges puate, vt in. c. puilegia. iij. di. non tñ sūt leges cōes. † Itē puilegia cōsistūt i fcō, & pñt pbabilr ignorari, iura āt cōia cōcernūt cōmodū publicū, nec pñt pbabilr ignorari, imo est late culpe ignorare iura cōia, vt no. Bar. tuba veritatis in. l. diuturna. ff. de po. in sua repe. col. iiij. ¶ Intelligo pdicta, q electio fcā cōtra tenorē puilegioz (qūuis sit in cā cassationis) nō tñ est nulla, h est vez, nisi eēt appositū decretū irritans in puilegio, nā tūc electio eēt nulla, cū ipm decretū irritans liget ignorātes, vt est tex. c. dudū. & c. quodā. de pbē. in. vj. cū multis simi. Fely. in. c. ceterū. de rescri. col. xij. ver. scda restrictio. ¶ Et h puto bñ notādū eē, † nā sūt pleraqz monasteria, sicut Cadunēse, vbi ē. s. Sudariū, & multa alia i qbus religiosi nō pñt pcedere ad electionē, qn pmo petāt lniaz a supioribus taliū monasterioz p puilegiū talibus supioribus a Romano pōtifice indultū cum decreto irritādi, q decretū facit, q p forma necia illud est inductū in talibus electiōibus, p quo vide Fely. in. c. cū accessissent. d cōsti. col. iiij. & eūdē Fely. i. c. cū dilec. co. viij. x. qntū signū. de resc.

SVMMARIVM

1. Electio de certo gremio fienda non valet aliter facta.
   Statuto epi potest induci vt de certo gremio prelatus eligatur.
2. Facultas eligēdi a collegio p cōsuetudinē potest in totum tolli.
   Jus eligēdi prelatū quando cadat in laicum.

¶ Capitulum. iiij. prime partis.

Secūdo requirit † q si cōsuetudo, vel statutū, aut puilegiū hēat q illi d collegio teneant eligere de certo gremio, opz q d tali gremio eligāt, alr electio esset inualida, pro hoc tex. in pragma. tit. de elec. ver. nō derogādo ppea statutis puilegijs & cōsuetudinib rōnabilibus, qd hoc cōsuetudine possit introduci bo. tex. in. c. cuz dilectus. de cōsue. qd xo ēt possit introduci statuto ēt epi in fundatione ecclesie, vt platus eligat d certo gremio, gl. ita no. in verbo cōstitutū in. d. c. cū dilectus. d cōsti. & est singularis limitatio ad id qd dr, q eps nō pōt statuere cōtra ius cōe. c. qd sup his. de maio. & obe. & ibi Panor. ij. nota. nam hoc hz vez, qn ius cōe est iam deductum in esse, & per illud est iam ius quesitum, secus autē vbi ius non est alteri adhuc quesitum, vt in fundatione ecclesie, sic tz Pano. in. d. c. cū dilectus. col. ij. in fi. qd ēt p puilegiū Romani pōtificis teneant aliq collegiati eligere d certo gremio. tex. est in. c. abbatē. de x. sig. † Et no. q cōsuetudine in totū a collegio pt tolli facultas eligēdi. c. ij. de in inte. resti. vbi eps ptēdebat habere ptātē eligēdi Abbatē i monasterio Rocboñ. vbi Pañ. q cōsuetudine pt introduci, vt eps hēat puisionē platorū oium ecclesiarū collegiatarū sue diocef. qd est bñ notādū. p quo bona gl. i. c. qūqz de elec. in. vj. in gl. posita in xbo, deuoluat, & ita tz Pañ. i. c. cū terra. col. ij. d ele. & adde qd lz ius eligē. platū i eccl'ia collegiata nō cadat i laicū. c. masana. & c. sacramēta. d ecc. d iure cōi tñ ex vi fundatiōis & puilegij obtēti tpe fundatiōis posset ius eligē. platū i eccl'ia collegiata sibi ptinere. Arch. i. c. laici. lxiij. di. & ex cōsuetudine pt laicus interesse tractatui elec. dñi. in co. c. laici.

SVMMARIVM

1. Electio prima cassari debet anteqz ad secundam procedatur.
2. Electio secunda post primam non cassatam quare non teneat.

¶ Capitulum. v. prime partis.

Tertio requirit † quod si illi de collegio velint pcedere ad scdam elec. vt primo cassct pria, nā pria nō cassata, lz sit in cā cassationis si pcedat ad scdam, ipsa scda nō tz, vt ē tex. i. d. c. cōsiderauimus. ti. de elec. i grego. volu. Jo. an. in. c. cū nris. col. iij. de cōces. pbē. ē tñ vez, q si pma esset nulla euidēter, tūc prima nō cassata posset ad scdaz pcedi. Si aūt pria sit aliqua, aut nulla, lz nō euidēter, tūc reqrit, q pma casset, anqz pcedat ad scdaz, sic intelli-

git gl. in verbo cum autem. c. auditis. Panor. & ille intellectus est notabilis secundum eundem Pano. in d. c. auditis. col. iij. & ei plurimum plz, pro quo gl. in. c. constitutus. in gl. posita in verbo factam. de de appel. ad hoc etiam gl. in. c. iter dilectos. in verbo irritam. de excess. pla. ita sentit Inn. in. c. cum terra. de ele. col. ij. ¶ † Non autem quaere electio secunda facta post primam non cassatam (licet sit in causa cassationis) non tenet, quia per primam electionem est contractum matrimonium inter ecclesiam, & electum, vt. s. dictum est c. cum inter canonicos. de elec. cum si. ergo ipsa ecclesia non potest in alium tanquam sponsum consentire durante priori vinculo, cum ecclesia adhuc non sit libera, quare non debent illi de collegio procedere ad secundam electionem prima (que est aliqua, aut nulla, sed non euidenter) non cassata, quod bene nota.

SVMMARIVM

1 Libertas in electione requiritur.
Substantia est que dat esse rei.
2 Consuetudine introduci potest, vt mors prelati nuncietur principi, & ab eo petatur licentia eligendi.
Princeps opponere potest electioni facte de prelato sibi suspecto.
3 Princeps ex causa suspicionis prelatum per papam institutum potest non admittere.
Electio facta per impressionem laicalem quando teneat.
Consensus liber in electione queadmodum, & in matrimonio requiritur.
4 Electio rectoris facta per ciuitatem per tyrannum copulsam, non valet.
Potestas eligendi ad certum genus personarum restringi potest.
5 Metus qualis electionem vitiare possit.
Bona temporalia, alia vita.
Timor grauis iacture bonorum electionem vitiat.
Electio inualidatur per capturam temporalitatis, & per principum preces.
6 Potentia hominis, preces, vel mine, quando sufficiens metus dicantur iudicis arbitrio relinquitur.
7 Principes, & alij domini temporales electiones impedientes sunt excommunicati.
8 Imperator nullum ius in diuinis, aut ecclesiasticis habet.
9 Domini temporales non debent electores cogere ad faciendas electiones minus canonicas.
Imperator absque causa legitima non debet iuri positiuo contrauenire.
10 Princeps non nisi ex causa potestatis plenitudine vti debet.
Prelati canonicum ingressum non habentes fures sunt, & non pastores.
11 Gesta per prelatum putatiuum in foro conscientie sunt valida.

¶ Capitulum. vj. prime partis.

Quarto requiritur vt eligentes † sint in libertate. c. cum terra. quod funiculus de elect. alias non esset electio, si electoribus adimeretur libertas eligendi. c. vbi periculum. §. ceterum. de elec. in. vj. vbi cessat electio, dum libertas adimitur eligendi, substantia etenim dat esse rei. l. iulianus. §. si quis re. ff. ad exhi. cum ergo substantiale ipsius electionis sit, vt sit libera (nam eligere est vnum ex pluribus voluntarie capere) sublata libertate electionem perire necesse est, & quamuis per consuetudinem possit in totum auferri potestas eligendi a collegio, vt. s. dixi in secundo requisito, non tamen potest consuetudine introduci, vt remanente electione tollatur libertas eligendi, quoniam esset electio sine sui substantia, quod implicat contradictionem. † Consuetudine tamen posset introduci, vt mors prelati nuncietur principi, & ab eo petatur licentia eligendi, ita quod electio aliter facta non teneat, iterum enim principis, ne eligatur aliquis sibi suspectus, qui possit reuelare secreta regni sui, arg. l. omne delictum. §. exploratores. ff. de re mil. sic tenet Inn. in. c. quod sicut. de elec. & eum sequitur Pan. in. d. c. quod sicut. & in. c. cum terra. de elect. ¶ Et adde quod contra electionem factam potest princeps obijcere, quod habet electum suspectum, & si poterit hoc probari, debet electio retractari. Istud est dictum singulare Inn. in. c. sup his. de accu. quod recitat Pan. in plerisque locis, & sing. reputat in. d. c. sup his. col. iij. & etiam singulare reputat in. c. j. col. iij. de elec. & idem dictum reputat singu. Fely. in. d. c. sup his. col. iiij. & ibi alleg. sup hoc passu multos doc. quos vide. Do. in. c. in nono recitat dictum Inn. in col. fi. xxj. di. Et ex hoc sing. no. idem Pan. in. d. c. quod sicut. † quod ex predicta causa suspicionis potest princeps secularis non admittere prelatum per papam institutum, quod est plurimum notandum. An autem electio facta per laicalem impressionem sit nulla, videamus Inno. in. c. quod sicut. de elec. tenuit quod talis elec. tenet, licet sit in causa cassationis, super hoc tamen elegantissime distinguit Pan. in. c. licet de vitanda. ti. de elec. colum. v. & vj. c. abbas. col. v. de his que vi metus ve causa fiunt. dicens quod aut electores per impressionem coguntur eligere certum, & tunc ipso iure non valet electio, quia hoc est contra proprium, & substantiale significatum electionis, vnde non est electio, vbi non est voluntas libera, vt. s. dixi, & pro hoc tex. in. c. ad fidem. xxiij. q. v. requiritur ergo consensus liber in electione, sicut in matrimonio carnali. c. ad locum. de spon. & matri. pro hoc bona gl. in. c. quisquis. in verbo libertatem. & in. c. bone. il. j. in verbo metuebant. de elec. idem sentit Bar. in tract. de tyrano. in. ij. col. in versiculo sexto quero, † vbi dicit quod si ciuitas habens electionem rectoris, per tyrannum copulsa eligeret rectorem, non valet electio, & sententie ab eo late essent nulle, pro quo facit tex. in. l. ij. ff. de iur. om. iu. vbi in prorogada iurisditione requiritur liber consensus, & est tex. sing. secundum Pan. in. c. p. & g. circa fi. de offic. dele. gl. in. c. abbas. in verbo coactus. quod est magistra in sua materia ti. de his que vi. &c. aut electores compelluntur ad eligendum aliquem de certo genere personarum, & tunc talis electio non est nulla, quia non adimitur omnino libertas eligendi, sed restringitur, quod fieri potest, sicut. s. dictum est in secundo requisito. Potest etenim facultas eligendi restringi ad certum genus personarum. c. cum dilectus. de consue. & c. abbate. de ver. sig. pro hac dist. possunt concordari iura & doc. que in hac materia videntur contrarij. ¶ † Et aduerte, quod ad inualidandam electionem non requiritur metus mortis, seu cruciatus corporis, sed sufficit metus perditionis omnium bonorum, seu maioris partis, bene facit gl. in sua materia magistra in. d. c. abbas. Bona etenim temporalia sunt alia vita, & gl. in. l. aduocati. in verbo vitam. C. de aduo. diuer. iudi. quam gl. sequitur Panor. in. d. c. abbas. & in. c. cum oporteat. de accus. col. ij. & Fely. sequitur eandem in eo. c. cum oporteat. col. v. Idem dicendum foret. s. quod electio erit inualida, si electores timore patiendi grauem iacturam in bonis suis ad eligendum compellantur, pro quo gl. no. in. d. c. abbas. in ver. coactus. & ibi Panor. hoc pro tanto dixero, quia domini temporales quandoque compellunt eligentes ad eligendum pro voto eorum per capturam temporalitatis, quod est sufficiens pro cassatione ipsius electionis, imo (quod maius est) sole principum preces sunt sufficientes ad cassationem electionis, quando est talis princeps, qui solet tractare male sibi non obtemperantes, quia tunc satis probatur iustus metus, ita tenet Jo. an. in. c. insinuante. in gl. posita in verbo metu regio. que clerici, vel vouentes matrimonium contrahere possunt, quod sing. notandum dicit Panor. licet illa gl. quam sing. notandam dicit Pan. etiam ibidem dicat iuncto tex. quod regis seu principis imperium non iducit iustum metum, intellige tamen quando non solet male tractare non obtemperantes precibus suis, alias secus, habebit autem iudex arbitrari, quando sola potentia hominis, preces, & mine sint sufficientes metus, vt est gl. sing. in verbo mortis. c. cum dilectus. de his que vi metusve cau. fiunt. quam sing. ibidem dicit Pan. his adijcias quod leuis metus in electionibus sufficit bo. tex. in c. si quis autem episcopatum. j. q. vij. gl. in verbo. vel modica. in. d. c. insinuante. que clerici vel vouentes &c. Et minor metus excusat mulieres quam viros gl. in verbo metus. c. cum locum. de spon. quam sing. dicit Pan. i. c. cum dilectus. col. iij. circa fi. de his que vi &c. ¶ Non est tamen intelligendum, quod preces pro bene meritis a principibus & ab inferioribus in beneficijs ecclesiasticis non possint, nec debeant interueniri, quia pro talibus iuste fundi possunt tex. in prag. in decreto incipiente, licet dudum hec sancta. §. item nec credit ipsa, & ita no. Inn. & Pan. in. c. tuam. de eta. & quali. & ibi de materia copiose per eos. Hosti. ti. de simo. §. qualiter, etiam tenet in beneficijs ecclesiasticis posse interuenire preces iustas ac honestas, & est gl. no. in verbo. prorsus. i. c. tuam. de eta. & quali. ord. quam no. dicit Pan. i. c. per inquisitionem. de elec. † hodie tamen nedum preces funduntur per principes ac dominos temporales, vt certi (qui sepe numero indignissimi ac insufficientes sunt) eligantur, imo aliquando & mine, ac manus militaris intercedit, nec verentur dicti domini temporales ecclesiasticas censuras, qui ipso facto sententiam excommunicationis incurrunt, si grauent aliquam personam ecclesiasticam seu eius consanguineum, aut si spolient ecclesias seu monasteria bonis ipsorum, pro eo quia non eligunt pro quo rogantur, vt est tex. in. c. sciant cuncti. de elec. lib. vj. & ibi Do. & Phi. fran. & idem Phil. ibidem post Bar. qualiter metus consanguineorum clericorum dicatur metus clericorum. ¶ Et quandoque dicti domini temporales medijs exquisitis attestari ac capi & incarcerari faciunt electos, donec iuri suo renunciauerint in maximam ipsorum dominorum temporalium damnationem, nam pro eo facto sen. excom. incurrunt. c. multorum ad nos. de pe. in cle. vtinam in eorum dominorum temporalium mente incideret id Ambrosianum verbum quod translatiue habetur i. c. conuenior. xxiij. q. viij. † vbi noli te grauare imperator, vt putes te in ea que diuina sunt imperiale aliquod ius habere, noli te extollere, sed si vis diutius imperare, esto Deo subiectus. scriptum etenim est Matt. xxij. reddite que sunt Cesaris cesari, & que Dei Deo. ad imperatores palatia, ad sacerdotes ecclesie, publicorum tibi menium ius commissum est, non sacrorum, ac etiam illud quod habetur in. c. nullus. lxiij. di. haberent mente reclusum. de quo. s. dixi in prohemio. si enim hec mente tenaci tenerent, non sic (vt sepe faciunt) electiones impugnarent, sed eis admodum fauerent, sicut eorum ordinem decet, ac nisu toto electos defenderent, more Valentiniani imperatoris, qui diuo Ambrosio legitur dixisse post eius electi. noli timere, quia Deus qui te eligit, semper te adiuuabit. & ego adiutor tuus. vt meum ordinem decet. semper existam, vt habetur in. c. valentinianus. lxiij. di. & bene nota, meum ordinem decet. i. meum officium, sed Arch. & Do. d. s. Gemi. ibidem. † Aduertant domini temporales ne cogant electores, ad electiones minus canonicas faciendas, & canonice factas (prout vires fuerint) sustineant nec putent se eorum potentia diuinam euasuros vltionem, cum apud Deum non sit personarum acceptio. ad Gal. ij. ad Ephesios. vj. translatiue i. c. venerabilis. de pbe. imo quanto i eminentiori dignitate

gnitate sunt constituti, tanto gravius delinquunt, et fortius puniuntur, vt. s. dictum est. tex. i. l. omne delictum. §. ij. de re mili. ff. et i. c. nulli fas. xxv. q. j. vbi si quidem maiori reatu delinquit, qui potiori honore fruitur, et gra uiora fac vitia peccatorum sublimitas peccantium, concordat cano, ho xpian9. xl. di. cum si. ¶ Nec debent ipsi domini temporales et imperatores ve nire contra ius positiuum, vbi non subest causa ltima, quod si faciant, peccant illud violando, debent etenim facere, vt bonus pastor. Luc. quia data est eis potestas pascendi oues, non autem turbandi, seu molestandi gregem, et debent domini temporales procedere ex rectitudine iustitie, et equitatis, pro quo vide Pan. in. c. quod in ecclesiarum. de consti. col. iiij. et Fely. vide in. c. cano num statuta. de consti. in. vj. fallen. et raro debent vti plenitudine potestatis. Inn. in. c. innotuit. et Pan. in. c. illa quotidiana. ti. de elec. adde pau. de ca. in. l. centurio. col. j. et Alex. ibidem. viij. col. ff. de vulg. et pup.

10 subst. Ias. in. l. barbari9. ff. de of. pro. col. vij. † dicit quod princeps non debet vti plenitudine potestatis, nisi ex causa, vbi videas. Et domini temporales sint in grandi periculo, quando prefatum abusum perpetrant, quanto in maiori profecto existunt prelati, qui prelaturas tali modo consequuntur, nec merentur dici pastores nec gaudere prerogatiua pastorali. c. relatum. de iu. pat. verius sunt fures, et latrones, cum non intrent ouile ouium per ostium, iuxta Ioannis ver bum, Io. x. ¶ Et sic credo eos obnoxios ad restitutionem fructuum quos perceperint. l. in re furtiua. ff. de condi. fur. et quamuis nullam iurisditionem habeant in subditos tales fures, attamen quas absoluunt propter earum bonam fidem sunt absolute, gl. in versi. decepte. c. dudum. de ele. In secundo

11 quod est singularis secundum Pan. ibidem, quod nunquam est tradenda obliuioni, † vt gesta per platum non canonice institutum toleratum in foro penitentiali, te neant. ¶ Si hic laxauerim calamum plusquam par foret, conferas quesso cum magnitudine materie, nam propter defectum huius conditionis requisite in eligentibus, credo multa mala indies in Dei ecclesia pullulare.

SVMMARIVM

1 Suspensus eligendi non habet ius.
Suspensionum species diuerse.
Suspensus a beneficio tantum, eligere potest.
2 Eligi non potest in prelatum qui suspensus est a beneficio tantum.
Suspensus ab officio tantum, nec eligere, nec eligi potest.
3 Suspensio quedam simplex dicitur, quedam ab officio tantum, quedam a beneficio tantum, et quedam ab vtroque.

¶ Capitulum. vij. prime partis.

1 Quinto requiritur quod eligentes non sint suspensi. c. cum iter. R. seniorem. et c. cum vintoniensis. ti. de elec. Hosti. in sum. ti. de elec. §. qs possit. ver. item iure impeditur mandago. in. c. vj. in. j. parte. Suspensionum autem sunt varie species, vt est gl. sing. in cle. cupientes in verbo suspensi. de pen. quod gl. est sing. secundum Pan. in. c. aplice. col. pe. ti. de excep. ¶ Et dicit quod suspensus a beneficio tantum potest eligere. gl. ad hoc singu. in. d. c. cum vintonien. in verb. admiserant. quam sing. dicit Pan. in. d. c. aplice. de exce. in fi. ij. col. et eandem gl. sing. not. dicit Pan. in. d. c. cum vintonien. iij. col. quod melius quam alia ponit effectum suspensionis a beneficio, et hoc dicit probari p. c. cum in cunctis. §. fi. de elec. iuncto. d. c. cum Vintonien. est gl. etiam quod hoc expresse tamen in. c. cupientes. in. §. ceterum. in verbo beneficijs. de elec. in. vj. et ibi Domi. ratio esse potest, quia ius eligendi annectitur ordini seu officio, a quo non est suspensus ille, qui est suspensus a beneficio tantum in ea ecclesia, in qua est

2 suspensus a beneficio tantum. † Eligi autem non potest suspensus a beneficio tantum in ea ecclesia, in qua est suspensus, de hoc casus sing. c. per inquisitionem. tit. de elec. quem tex. sing. dicit Pan. d. c. aplice. in fi. ij. col. et ita etiam tamen d. gl. in. d. c. cupientes. §. ceterum. in ver. beneficijs. quam gl. not. dicit Pan. in. d. c. aplice. et talis suspensus a beneficio tantum, poterit exercere ea que pertinent ad officium, siue sint spiritualia, siue temporalia. de quo Panor. in. d. c. aplice. de exce. et Inn. et Pan. in. c. cum dilectus. de consue. vbi hanc materiam plene tractant. Si vero quis fuerit suspensus ab officio tantum, tunc non potest eligere, nec eligi. d. c. cum dilectus. de consue. nec potest ea exercere que sunt annexa ordini, vt in. c. j. de sen. et re iud. in. vj. spectantia autem ad beneficium exercere potest, vt in. c. presbyter. xxviij. di. fac canon, studeat. l. dis. hoc tamen est limitandum secundum Pan. in. d. c. aplice. nisi suspensus ab officio sit ex tali causa suspensus, que etiam induceret suspensionem a beneficio, quod quandoque contingat, bona gl. in cle. cupientes. in ver. quod vero. in verbo suspensi.

3 de pen. † quandoque quis suspenditur ab officio et beneficio simul, aliquando autem suspenditur quis simpliciter, et eo casu siue sit suspensio ab homine, siue a canone inferente penam, vt in. c. j. de re iu. li. vj. tunc talis suspensio priuat facultate exercendi iurisditionem spiritualem, et conferendi beneficia, et eligendi. Cum enim ista fundentur super ordine ecclesiastico, et quis sit suspensus ab ipso ordine, qui est fundamentum premissorum, per consequens taliter suspensus videtur suspensus ab omni edificio, quod fundatur super tali fundamento, vt. j. q. j. c. cum paulus. et c. veniens. de presbi. non bap. super hac materia vide. d. Fely. in. c. apostolice. de excep. in col. vj. vij. et viij. vbi plene hanc materiam explicat. et dicit not. et quia non puto te alibi inuenturum.

SVMMARIVM

1 Electores postulatum ad administrationem admittere non debent ante postulationis admissionem.
Electio in quibus olim a postulatione differebat.
2 Electo ius in prelatura queritur, non autem postulato.
Administrationis tria tempora, et que.
3 Electus ante confirmationem quinque casibus administrare potest.

¶ Capitulum. viij. prime partis.

1 Sexto requiritur † quod illi de collegio (ad quos pertinet ius eligendi) non admittant postulatum quo ad temporalia, vel spiritualia, nec patiantur eum administrare ante postulationis admissionem, quia si hoc facerent illi, qui admitterent sic postulatum ad administrationem, essent priuati ea vice potestate eligendi, ac postulandi, et ad alios, qui non delinquerent, deuolueretur potestas eligendi, et postulandi, et si omnes delinquerent, deuolueretur ad papam, vt est tex. in. c. bone. il. j. de elect. ¶ Et erat quondam differentia inter electionem et postulationem, quia si postulatus administrabat ante postulationis admissionem, postulatio erat nulla, et postulantes erant priuati potestate eligendi, et postulandi. d. c. bone. si autem electus administrabat ante confirmationem, non perdebat ius sibi quesitum, sed electio veniebat irritanda, nec eligentes ex eo facto erant priuati potestate eligendi. c. qualiter. eo. ti. et horum ratio erat, quia magis delinquebant postulantes quam eligentes, quia postulatio innititur gratie, et nullum ius per eam acquiritur postulato. c. postulationem. de postu. prel. fit tamen ei iniuria si sit dignus et non admittatur, vt est text. c. bone. il primo. iuncta glos. posita

2 in verbo in tanta. de postul. prela. † Electio autem iuri innititur, et per eam ius acquiritur electo in platura. licet non acquiratur exercitium, vt est gl. sing. in. c. quanto. lxiij. dis. quam sing. dicit Pan. i. c. sacrosancta. col. ij. de ele. et in. c. nihil. col. ij. eo. ti. videas Bar. in. l. absenti. ff. de don. vbi in. j. col. tractat materiam, an electo ante acceptationem ius acquiratur. et ibi per eum de variatione post electionem. Hodie autem cassatur electio, si electus ante confirmationem administret, vt est tex. in. c. auaritie. de elec. in. vj. et aduerte ad tria tempora, que considerantur in. c. cum iandudum. de prebe. nam est quoddam tempus administrationis ante confirmationem, aliud est tempus administrationis post confirmationem ante confirmationis cassationem. Est et tertium tempus administrationis. s. post confirmationem cassatam. In prima et vltima administratione habet verum. c. auaritie. s. in administratione ante confirmationem, et in administratione post confirmationem cassatam. et hoc bene no. quia quotidianum est. vide quinque casus, quos ponit Pan. in. c. nihil. de elec. col. v. gl. in verbo, auctoritate. in. c. inde

3 nitatibus. de elec. in. vj. in † quibus ante confirmationem potest electus administrare. et ibi Philip. et Domini. post glo. que ibi quatuor enumerat, septem casus recitat Philip. in. c. auaritie. colum. ij. de elec. in. vj. super glos. posita in verbo, ecclesiarum. super hoc vide Lucam de pen. in. l. si quos. de decur. lib. x. col. iiij.

SVMMARIVM

1 Excommunicatus eligere non potest.
Excommunicatio minor a participatione repellit sacramentorum sed non a communione hominum.
2 Excommunicatione minori innodatus, eligendi potestatem habere non potest.
3 Exercitio alicuius actus prohibito, prohibentur omnia per que ad illum actum peruenitur.
4 Excommunicati non possunt interesse electioni valide.
5 Excommunicatis nolentibus exire capitulum tempore elect. qualiter sit procedendum.
6 Excommunicatus ad electionem non vocatus non potest agere de contemptu.

¶ Capitulum. ix. prime partis.

1 Septimo requiritur † vt eligentes non sint excommunicati, nam excommunicati maiori excommunicatione non possunt eligere, si autem minori excommunicatione essent excommunicati, bene possunt eligere. c. illa quotidiana. de elec. et c. si celebret. de cler. exco. et ibi per Pan. gl. in. c. perpetuo. in verbo priuentur. de elec. lib. vj. Ratio diuersitatis potest esse, quia excommunicato maiori excommunicatione interdicitur communio hominum et omnes actus legitimi. c. decernimus. de sent. exco. lib. vj. Excommunicatio autem minor, licet repellat a participatione sacramentorum, non tamen repellit a communione hominum, nec a prosecutione iuris, propterea. d. c. si celebret. sed is qui eligit, non vtitur sacris, cum non versetur sacrum in electione, sed vtitur iure proprio

2 merito non debet repelli ab electione. † Hodie tamen cum eligentes debeant communicare iuxta ordinationem concilij Basiliani. ti. de elec. §. et cum huma

ne.ꝛ ſic vtunť ſacr̄is,quare excõicati minori excõicatiõe ſi ꝯſta⸗
ret,eſſent repellẽdi,qꝛ cũ nõ poſſint vti ſacr̄is,p q̄ pueniť ad ele⸗
ctionẽ,p ꝯñs nõ poterũt vti ipſa electione,ar.l.q ſella.§.in ruſti⸗
cis.ff.de ſer.ruſti.p̄d. Excõicatus minori excõicatione,q̄uis eli⸗
gere quõdã poſſet,tñ eligi nõ poterat Bal.in.c.illa.de elec. Rõ
eſt,qꝛ ille q eligiť,eligiť vt ſacr̄a adminiſtret,ꝛ diuina exerceat.a
qbus ipſe remotus eſt pp excõicationẽ.d.c.ſi celebret, nec digni
tatẽ,nec aliquẽ clericatũ excõicatus minori excõicatione ꝯſequi
p̄t,niſi ꝑus ipm peniteat, ꝛ abſoluať. Inn.ꝛ Pan.in.d.c.ſi cele
bret,ꝛ h̄ p̄miſſa rõne monachari tñ bñ p̄t excõicatus minori ex⸗
3 cõicatione. Bal.in.d.c.illa.† Ex quo inferť ꝙ ꝓhibito exerci⸗
tio alicuius actus ꝓhibenť oia p q̄ pueniť ad illũ actũ.l.oratio.
ff.de ſpõſ.ꝛ eſt notã.ꝙ ſi eligẽtes eligãt ignorãter aliquẽ excõica
tũ minori excõicatiõe,nõ vꝫ electio,qꝛ ignorãtia eligẽtiuꝫ electo
nõ dꝫ ꝓdeſſe,gl.quã ſeqť Pañ.in v̄bo,ſciẽter.in.d.c.ſi celebret.
¶ An aũt eligẽtes ſciẽter excõicatũ ſint ꝑuati ptãte eligẽdi,ꝛ in
currãt penas,de qbus in.c.cũ i cũctis.de elec.d.gl.in v̄b.ſciẽter
voluit teneř qđ ſic. Pan.tñ ibidẽ tꝫ ꝯ̃riũ,ꝛ in.c.cũ iter. R.đ ele.
dicẽs ꝙ tũc eligẽtes incurrũt penas.d.c.cũ in cũctis.qñ eligunt
patiẽtẽ aliquẽ ex q̄tuor defectibus.in.d.c.cũ in cũctis,enumera⸗
tis,de quo plene Jo.an.in mercuria.in rľa,odia vbi ponit qõnẽ,
an eligẽtes mutilatũ,bigamũ,vel excõicatũ incurrãt penas.c.cũ
in cũctis.ꝛ ꝓ vtraqꝫ pte rõnes adducit,ꝛ demũ ꝯcludit ꝙ nõ,ni
ſi qs eẽt excõicat⁹ a iure,vel ab hoie iuſte,ꝛ talis ſciẽter eligereť,
nã tũc includereť ſub v̄bo,vita,ꝛ morib⁹.in.d.c.cũ in cũctis.ſe⸗
cus aũt ſi eẽt iniuſte excõicatus. Peccãt tñ eligẽtes eligẽdo ex⸗
4 cõicatũ,vt tꝫ Pan.d.c.ſi celebret.† Et no.ꝙ ſi excõicati maiori
excõicatiõe admittanť ſciẽter p nõ excõicatos, tota electio cor⸗
ruet,de h̄ tex.ꝛ ibi doc.in.c.fi.de ꝓcu.bñ facit tex.in.c.illa q̊tidia
na.de elec.vbi erat dubiũ an electio foret valida,ꝓ eo qꝛ excõi⸗
cati minori excõicatiõe iterfuerãt,de mẽ Inn.Jo.an.ꝛ Pan.in
d.c.illa.ꝛ.c.fi.de ꝓcu.ꝛ in.d.c.fi.elegãter de validitate actus , q
geriť p habiles,ꝛ p inhabiles ſimul,ꝛ đ ihabilitate r̄miſſibili vel
irremiſſibili.de quo Jo.an.in mercu.in rľa,ꝙ alicui,vñ Pan.cõ
ſuluit.in.c.cumana.col.fi.qđ ſp fiat ꝓteſtatio ꝯ̃ excõicatos,ne vi
deanť ſciẽter admiſſi,qꝛ ſic corrueret tota electio,vt dcm̃ eſt , nec
refert quo ad iualiditatẽ electõis,an eligẽtes ſint excõicati occul
ti,an manifeſti,qꝛ vtroqꝫ caſu electio eſt nulla. Pan.c.v̄itatis.đ
dol.ꝛ ꝯtu.col.fi.ꝛ Inn.ibidẽ.ꝛ Jo.an.c.j.de reſcri.in.vj.ꝛ idem
5 Pan.in.c.ſi v̄e.de ſen.excõ.in vol.Grego.† ſi excõicati maiori
excõicatiõe nolint exire capľꝫ dať duplex pratica nõ excõicatis,
p̊ Inn.ꝛ Cõpoſtel.dñt i.c.illa.iã allľato,ꝙ ſi excõicati nõ pñt re⸗
pelli de iure,vel de fcõ,pñt ꝓcedere nõ excõicati, p̄miſſa ꝓteſta⸗
tione,ꝙ nõ intẽdũt cõicare ius eligẽdi excõicatis,ꝛ hmõ ꝓteſta
tio poterit fieri publice,vel occulte ſi timeať ſcãdalũ,vel ſeuitia
excõicatoꝝ,iuxta.c.j.de eo ꝙ met.cau.ꝛ.c.fi.de appel. ¶ Si ãt
poſſint đ capľo expelli,tũc oino ſũt expellẽdi,aľs electio habiliũ
eẽt nulla,vt dcm̃ eſt. Alia eſt pratica Hoſti.q đt ꝙ iſte nõ ẽ de ca
ſibus in quo cũ excõicatis poſſit fieri cõio,cũ nõ cõputeť in caſi⸗
bus ꝯtẽtis i.c.qm̃ multos.xi.q.iii.lõ đt ꝙ ſi nõ excõicati nõ poſ
ſunt expelleř excõicatos,recedãt tũc a capľo, ꝛ ꝯgregenť alia vi
6 ce excõicatis nõ vocatis,nec admiſſis,† qm̃ nõ poterũt agere de
cõtẽptu,qꝛ nõ erãt vocãdi ex quo erãt excõicati,ꝓ quo vide not.
in.c.cũ dilectus.de ꝯſue.ꝛ in.c.cũ inter. R.de elec.hãc praticaꝫ
Hoſt.ſeqť Pan.i.d.c.illa q̊tidiana.qñ ñ curreret tp̄s electorib⁹
ſꝫ vbi imineret finis termini p̄fixi ad eligẽdũ,tunc pp neceſſitatẽ
inſtãtem poterit ſeruari pratica Inn.ꝛ Cõpoſt.qꝛ non dꝫ qs ius
ſuũ negligere,vt euitet pticipationẽ excõicatoꝝ,ex quo ſine dã⸗
no iuris ſui nõ p̄ot eos euitare.arg.opti.in.c.ſi v̄o.de ſent.excõ.
ꝛ quod ibi no.ꝛ.xj.q.iij.anteceſſor. Sint ergo cauti eligentes an
teq̃ꝫ procedant ad actum electionis,quatenus obtineant abſolu
tionis beneficium,ne illius pretextu eoꝝ electio irritetur.

SVMMARIVM

1 Electio facta per abuſum poteſtatis ſecularis eſt ipſo iure nulla,
ꝛ eligentes eligendi poteſtate priuati.
Dignitatem accipiens per abuſum poteſtatis ſecularis, eius ꝛ
aliarum efficitur inhabilis.
2 Dignitatem eccleſiaſticam immediate capiens de manibus lai⸗
corum irregularis efficitur.
3 Princeps inhabilẽ ſcienter promouens cum eo diſpẽſare cẽſeť.
4 Occupans beneficium ſeu ſe intrudens non poteſt illud retinere
niſi a papa,ꝛ facta mentione precedentis intruſionis.
5 Laicus ex conſuetudine ius eligendi non poteſt acquirere licet
bene ex priuilegio.
6 Electio metu facta an ſit ipſo iure nulla.

¶ Capitulum.x.prime partis.

1 OCtauo reqriť,† ꝙ eligẽtes nõ eligãt p abuſũ
ptãtis ſecularis,nã eo caſu electio eẽt
nulla,ꝛ eligẽtes eẽnt tũc ꝑuati ptãte eligẽdi,ꝛ ſuſpẽ
ſi a bñfi.p triẽniũ,ꝛ elect⁹ ſi ꝯſentiret tali electiõi effi
cereť ieligibilis ad q̃ꝫcũqꝫ dignitatẽ ſine diſpẽſatiõe.c.qſqs.de
ele.ꝛ.c.ſi qs deiceps.xvj.q.vij.ꝛ ſic recipiẽs dignitatẽ q̃lẽcũqꝫ(ſi
ue ſit epat⁹,ſiue iferior ſꝫ Inn.ꝛ Pan.)p abuſuꝫ ptãtis ſecula⸗
ris ꝯ̃hit irregularitatẽ.q̊ ad dignitates q̃ſcũqꝫ obtinẽdas,ſꝫ di⸗
ctũ Inn.ꝛ Pan.nõ ãt q̊ ad bñficia curata,neqꝫ quo ad alia bñ
2 ficia iferiora,ad q̄ ſine diſpẽſatiõe poterit ꝓmoueri,† forti⁹ g̊ in⸗
curret has penas irregularitatis cãpiẽs dignitates eccle.a mani
bus laicoꝝ imediate,đ q̊ tex.i.d.c.ſi qs đinceps.iũc.c.ſi qs ep̄s.
xvj.q.vij.ex his ifert Pan.i.d.c.qſqs.ꝙ recipiẽs dignita.a ma
nib⁹ laicoꝝ,ſi poſtmodũ eãdẽ dignita.obtineat a ſupiore eccľia.
ſine diſpẽſatiõe tacita vel exp̄ſſa,ꝙ iniuſte eã đtinet,cũ p̄ria rece⸗
ptiõe effect⁹ fuerit ihabilis ad digni.obti.ꝓ q̊ vıđ Fely.i.c.i nr̄a.
corre.ij.ꝛ eũdẽ Fel.i.c.poſtulaſti.co.añp.đ reſcri.ſi papa tñ ſciẽs
3 ꝑmã intruſionẽ illi ꝯferret videreť ſecũ diſpẽſare tacite,† nã ꝑn
ceps ꝓmouẽdo ihabilẽ ſciẽter ſecũ diſpẽſare vř.l.qdã ꝯſulebãt.
ff.đ re iu.ꝓ q̊ vıđ Inn.ꝛ pañ.i.c.veniẽs.đ fi.p̄ſby.ꝛ Jaſ.i.l.bar⸗
bari⁹.ff.đ of.p̄r.col.iij.vbi not.diſt.põit i mã.adđ his ſi plꝫ.c.j.đ
ꝯceſ.p̄b.vel.ec.nõ va.vbi tex.ꝙ faciẽs ſe ſubſtitui i bñfi.viuẽtis,
dꝫ repelli a cõione eccle.ꝛ dꝫ đponi.c.i ꝑmis.ij.q.j.itẽ efficiť ifa⸗
mis.ij.q.ij.c.audim⁹.ꝛ nõ p̄t ampli⁹ illud bñficiũ obtinere vñ ſꝫ
Pañ.i.d.c.j.ſol⁹ p̄p cũ tali diſpẽſare p̄t Ex quo ifert Pañ.i.d.
c.j.đ ꝯce.p̄b.co.j.qđ ſi is q occupauit bñficiũ viuẽtis maxie ſciẽ
ter faciẽdo ſe iſtitui,ꝛ demũ illud ipetrat a papa,cũ vacat,nõ ha
bita mẽtiõe đ occupatiõe p̄terita,nõ vꝫ collatio tanq̃ꝫ ſubrepti⸗
tia,qꝛ ſi p̄p ſciuiſſet occupationẽ nõ ſibi ꝯtuliſſet,aut ſaltẽ nõ ita
đ facili.facit.c.poſtulaſti đ reſcrip.ꝛ ibi Pañ.ꝛ Fely. Et p eãdẽ
4 rõnẽ ibidẽ đt Pañ.† ꝙ putat idẽ dđꝫ đ his q đ fcõ occupãt,ſeu
potẽtia ſeculariũ ſe itrudũt i bñficijs,ꝛ poſtea ipetrãt a papa nõ
fcã mẽtiõe đ itruſiõe p̄terita,qđ talis collľo ſeu ꝓuiſio ẽ ſubrepti⸗
tia p ſupius dcã.h̄ adduxeriꝫ ꝓ eo qꝛ cũ i Bearnio vñ originẽꝫ
ſumpſeriꝫ,ſp gr̄e expectatiue habuerũt ꝛ hñt locũ vbi q̃ꝫprimuꝫ
aliqs bñficiatus ẽ i piculo mortis ſi h̄ ꝯtingat i mẽſe papali,dñi
tpales,ac alij potẽtes añ đceſſuꝫ taliũ bñficiatorũ occupãt eccle
ſias,ꝛ manu militari(niſi p iuſtitiã coerceanť)detinẽt eas.cuius
gr̄a i dcã p̄ria puto multos itruſos,ꝛ maxie potẽtes malos.ſ.q
h̄ factitare ſolẽt,ac magis quõdã id fieri ſolebat,cũ illa opinio
obſeruareť i dcã p̄ria đ qua i.c.i lr̄is.de reſti.ſpo.vt p̄do ſit reſti
tuẽdus ſine iuſtificatiõe ipſius poſſeſſiõis ex titulo,tũc currebãt
multi ad capiẽdã primã poſſeſſionẽ,qm̃ docto de poſſeſſiõe p̄ria,
ille obtinebat i poſſeſſorio,cũ illud i p̄rio capite nõ adiudicareť
ex iuſtificatiõe tituloꝝ,hodie tñ dñi đ ꝯſilio inibi iuſtitiã admi⸗
ſtrãtes hãc iiuſtã faciẽdi viã ꝯpeſcuerũt. Itẽ no.ꝙ ſi alicui laico
ꝯpeteret ꝑuilegiũ eligẽdi i aliq̄ eccle.ſic̄ audiui ꝙ hꝫ rex Anglie
i multis eccleſijs. Et rex Frãcie ius ꝯferẽdi,ꝓ quo vıđ tex.in.c.
dilect⁹.i.iij.đ ꝯceſ.p̄b.ꝛ ibi Pañ.i fi.j.col.ꝛ Do.ꝛ Phi.c.lꝫ.il.
j.đ p̄b.i.vj.tc̄ capiẽs eccľiã đ manu laicali nõ icideret i penas i.
d.c.qſqs ꝯtẽtas,ꝛ poſꝫ hr̄e laic⁹ tale ꝑuilegiũ,vt ẽ tex.i.c.adria
5 nus.lxiij.di.Jo.an.Phi.frã.ꝛ Do.i.c.ij.đ p̄bẽ.i.vj.† ꝯſuetudie
tñ nõ poſſet ſibi acqrere laic⁹ tale ius eligẽ.c.cãm q̄.đ p̄ſcri.ẽt ſi
ei⁹ initij nulla eẽt memoria,vt p̄dicti doc.tractãt i.d.c.ij.đ p̄b.li.
vj.đ h̄ i.c.maſſana.đ elet.iſtius abuſiõis Inn.ꝛ Pañ.i.d.c.qſ⸗
qſ.ponũt tria exẽpla,p̄rio qñ clerici reqrirũt laicos,vt electioni
iterſint. Scđo cũ reqrũt ꝯſenſuꝫ ꝑncipis ſecularis ſup certa pſo
na eligẽda.ar.c.cũ terra q̄ funiculus.đ elec. Tertio cũ fit electio
minis alicuius ſinglaris potẽtis,ꝛ h̄ vltimũ đt ſinglr notã. Ideꝫ
Pañ.i.d.c.qſqs.col.ij.ex quo ifert Inn.ſentire ꝙ electio fcã p
imp̄ſſionẽ ſeculariũ ſit ipſo iure nulla, ꝛ qđ ꝯſentiẽs tali electiõi
incidat in penã poſitã i ſepe.d.c.qſqs.ꝯ̃riũ tñ tenuit idẽ Inn.i.c.
6 qđ ſic̄.đ elec.l.† ꝙ electio fcã p metũ nõ ſit ipſo iuř nulla,circa h̄
tñ eſt diſtinguẽdũ,vt.s̄.dixi in quarto reqſito quo ad eligentes.

SVMMARIVM

1 Eligentes ſcienter indignum qua pena plectendi.
2 Ptãs eligẽdi i cãu ꝑuatiõis pp đlictũ đuoluiť ad nõ đliquẽtes.
3 Electionis ius quando ad partem minorem deuoluatur.

¶ Capitulum.xj.prime partis.

1 NOno requiritur quod eligentes † non eligant
ſcienter indignum ,quoniam ſi ſcienter eli
gerent indignũ, eſſent pro ꝑma vice priuati ptẽſtate
eligendi,

eligēdi, ⁊ essent priuati triennio bn̄ficijs, que haberēt in eccl'ia in qua indignū elegissent. c. cū in cūctis. §. clerici. ti. de elec. ⁊ ibi Jo. an. ⁊ Pan. idē dic si postularēt indignū sciēter, essent priuati ptā te eligēdi ⁊ postulādi, vt est tex. in. c. gratū. de postul. plato. ⁊ ibi Pan. pro quo vide gl. sing. in. c. j. in vbo, priuare. de postul. pre lato. quā sing. dicit Pan. in. d. c. j. col. v. māda. in. j. parte. c. ix. de hoc. Et si oēs de caplo delinquāt eligēdo sciēter indignū, sunt pri uati ptāte eligēdi, ⁊ tūc fit deuolutio a caplo. si aūt nō delinquāt oēs de cap. sʒ vna pars siue maior, siue minor. eo casu ptās nō de uoluit a caplo, sʒ remanet in nō delinquētibus, sicut tota capitu laris ptās tūc remaneat in nō dlinquētibus. ad hoc. c. cū Vintō. ⁊ ibi Jnn. ⁊ Pan. tex. in. c. duduʒ. in. j. ⁊ ibi Pan. col. ij. de elec.

2 gl. fi. in. c. bone. in. j. ⁊ ibi Pan. col. fi. de elec. ¶ † Rō est q̄r priua ti cēsent mortui, sicut. n. in casu mortis succedūt supstites in totū, in ius capitulare. vt. s. dixi. vbi tractaui mām qualr ad caplm pti net electio plati sui, ita in casu priuatiōis pp delictū, deuoluit po testas ad nō delinquētes; ⁊ si isti nō delinquētes postea dlinquūt, aut eligere negligūt, deuoluit ptās ad eū, ad quē fuisset deuoluta oibus pariter delinquētibus, nō aūt redit ad eos, q fuerāt priua ti. ⁊ est rō, q̄r isti pauciores representant totū collegiū, eis ergo de linquētibus nō succedūt primi delinquentes, sʒ fit deuolutio, ac si oēs deliqssent. Pan. in. d. c. bone. in primo. Et est ɔsiderādū dili gēter, qd ad hoc vt ptās in casu pmisso resideat in minori parte, reqrit qd primo maior pars deliquerit, vel qd ambe electiones fuerint facte vno ɔtextu, vt pbat in. c. dudū. in primo. q̄r dicit ibi

3 dē tex. qd eligētes sua vota in duas diuiserūt ptes. † Et est rō, nā si minor pars pmo eligeret, nō eēt ptās in ea, cū nōdū maior deli querit, quare oʒ q delictū maioris partis pcedat, ad hoc qd po testas capitularis trāsfundat in minorē pteʒ, vel q ambe ptes sit pcedāt, q̄r satis est ad validitatē electionis facte a minori pte, qd ptās maioris ptis adueniat minori pti i ipso limine ⁊ origine ele ctionis. d. c. dudū. ⁊ ibi Pā. col. iij. an aūt eligētes sciēter idignū sint priuati ptāte eligēdi i tota illa vacatiōe, an in pma electiōe, ⁊ an priuati p nō puatos possint expelli violēter, Pan. i. c. cū Vin toniēsis. de electio. post Vin. Tan. ⁊ Cōpostel. col. iij. iiij. v. ⁊. vj.

SVMMARIVM

1 Electio annullatur in qua laici ad coeligendum admittuntur.
Laicus soli⁹ Pape autoritate potest effici iuris spūalis capax.
2 Laici quare ⁊ qn̄ ad prelatoꝝ electionem possint admitti.
3 Laicus quare presentare possit ⁊ non eligere.
4 Electus confirmatus nec consecratus que exercere possit.

¶ Capitulum. xij. prime partis.

1 (d) Ecimo querit, † vt eligentes nō admittant laicos ad coeligendū, alias electio eoꝝ eēt nulla. tex. not. in. c. messana. ti. de elec. nec eēt validū pactū initū cū plato de ɔsensu capituli, vt lai ci admitterēt cū illis de caplo ad coeligēdū platū. c. sacrosancta. eo. ti. de elec. nec eps talē cōpositionē validare posset sua auctori tate, q̄r nullus platus citra papā pt facē laicū habilē ad ius spūa le, vt notat in. c. ij. de iudi. ⁊. c. quāto. de ɔsuetudine. ⁊. c. cām q. de pscrip. ⁊ ibi Jo. an. Feli. ⁊ Pan. bn̄ facit. c. bene quidē. xcvj. dist. cū alijs similibus. gl. in. c. nobis. in vbo, de sua iurisdictione. ti. d

2 iure patro. † Et q̄uis laici nō debeāt admitti ad coeligendū, nisi hoc habeāt ex priuilegio, vt. s. dixi in. c. iiij. vide Bal. in. c. sacro sancta. de elec. col. fi. ⁊ Arch. in. c. hortamur. lxxj. dist. possent tn̄ admitti rōne alicui⁹ vtilitatis ecclesiastice bʒ Cōpostella. ⁊ Pā. Jo. an. ⁊ Bald. in. d. c. messana. ⁊ etiā armata manu ad ptegēdū canonicos, s̄m Bal. post Jo. an. in. d. c. pn̄t laici intesse electioni bus. ⁊ gl. in vbo, reducta. ⁊ ibi Pan. c. q̄r ppter. de elec. sic vide mus qd qn̄ nō sunt periti in aliquo caplo, hn̄t aliquē ad dirigēdū eoꝝ electionē, pn̄t etiā interesse laici electionibus, vt defendāt eli gētes ab oppressionibus. Pan. c. messana. Itē pn̄t iteresse tanq̄ testes. Jnn. ⁊ Pan. in. c. q̄r pp. ti. de elec. Quare aūt est, q laicus pōt pn̄tare instituēdū in bn̄ficio eccl'iastico, vt i. c. decernim⁹. xvj. q. vij. ⁊. c. qd aūt. ⁊. c. ex insinuatione. ti. de iure patr. cū plerisq̄ si milibus, eligere aūt nō pōt, neq̄ coeligere, vt. s. allegatis iuribus.

3 † Rō diuersitatis est, q̄r p presentationē non initiat matrimoniuʒ spūale inter presentatū ⁊ ecclesiā ad quā psentat, nec acqrit psen tato aliqd ius spūale per pn̄tationē, sʒ totū ius spūale trāsfert in pn̄tatū ex institutione epi, que dʒ seq, ideo dicimus q iuspa. nō ē spūale, sʒ est spūali annexū. de quo in. c. quāto. ⁊ ibi Pan. tit. de iud. Per electionē autē initiat matrimoniū spūale inter electuʒ, ⁊ ecclesiā, ad quā eligitur. c. cū iter corporalia. ⁊. c. licet de trāsla. epi vel elec. ⁊ per ipsam electionē ius spūale acqritur electo, vt dicit gl. no. in. c. quāto. lxiij. dist. que ēt sn̄. dicit, q electo p electio nē acqrit ius administrādi in habitu, sʒ p ɔfirmationē cōpetit in actu. c. trāsmissam. de elec. ⁊ ibi gl. no. in vbo, de talibus. que no

4 tabiliter ponit, q̄ sunt iurisdictiōis epalis, ⁊ q̄ sunt ordinis. † Ele ctus ɔfirmatus nōdū ɔsecratus exercet, q̄ sunt iurisdictiōis, non āt q̄ sunt ordinis, donec sit ɔsecratus, vt in. d. c. trāsmissam. ⁊ ibi Jnn. Jo. an. ⁊ Pan. hāc differētiā ponit. d. gl. in. d. c. trāsmissaʒ.

SVMMARIVM

1 Electores qualiter procedere debeant, papa mandāte q fiat ele ctio de forinsecorum quorundam consilio.
Papa solus bn̄ficia pr̄onata laicoꝝ ɔfert absq̄ eoꝝ psentatiōe.
2 Papa solus bn̄ficia sub ɔditiōe ⁊ ad tēpus, put vult ɔferr pōt.

¶ Capitulum. xiij. prime partis.

1 (v) Ndecimo requirit † qd si mādet p papam quatenus eligentes pcedāt ad electionē cū ɔsilio aliquoꝝ forisecoꝝ, alioqn ɔsiliarij pуideāt, tūc eligētes in tractatu electionis debēt illo rū forinsecoꝝ reqrere ɔsiliū ɔgruo tpe, ⁊ expectare rn̄suʒ, alias ele ctio nō teneret. c. cū in veteri. de electione. hāc tn̄ formā posset so lus Romanus pōtifex dare, sicut dicimus q solus pōt beneficia pr̄onata laicoꝝ sine eoꝝ psentatione ɔferre. c. iij. de iurepa. ⁊ ibi Pan. ⁊ Jo. an. qd āt papa hoc possit q hʒ plenitudinē ptātis in bn̄ficialibus, facit tex. i. c. significasti. d elec. ⁊. c. ad honorē. d vsu pallij. ⁊. c. pposuit. d ɔces. pb. vel ecclesie nō vacātis. gl. in vbo, a Romano pōtifice. c. si gratiose. ti. de rescrip. li. vj. quā singulareʒ dicit Pan. in. c. significauerūt. d iud. ⁊ notabilē reputat in. c. si cō

2 stiterit. d accus. q gl. tʒ † q papa pōt ɔferre bn̄ficia solus sub ɔdiō ne, ⁊ ad tēpus, ⁊ sicut vult, ⁊ pluraras etiā. p quo tex. in. c. pasto ralis. vij. q. j. de ptāte pape i bn̄ficijs ecclesiasticis. Bal. in. l. rescri pta. C. de pcibus ipatori offerē. ⁊ copiosissime Pan. in sua. j. di sputatiōe icipiēte, eps. ⁊ Fel. in. c. que in ecclesiaꝝ. de ɔsti. col. xvj. ⁊. xvij. ⁊ Jason in. l. barbarius. ff. d offi. preto. col. viij. an āt istud sit admittēdū s̄m pragmaticā sanctionē, viderint sapientes.

SVMMARIVM

1 Electio simoniace facta est ipso iure nulla.
Simonia cum vno electorum facta totam inualidat electioneʒ.
2 Simonie vitio nostris temporibus multi illaqueati.

¶ Capitulum. xiiij. prime partis.

1 (d) Uodecimo † reqrit q eligētes n̄ sint si moniaci, q̄r si p simoniacā labē aliquē eligerēt, electio eēt nulla. c. si alicui⁹ d ele. ⁊. c. scōꝝ patrū. j. q. j. cū mr̄is silib⁹. i. d. j. q. j. vbi agit pncipalr d simonia p totā illā cām. Et ad iualidādā electionē suf ficit qd simonia sit ɔmissa cū vno ex eligētib⁹, nā p illū solū ificit tot⁹ actus, siue simonia fuerit ɔmissa eligēdo ignorāte, siue sciēte nisi eēt data ab emulis, ac inimicis ipsi⁹ eligēdi, vt sua electio ipe diret. ⁊ d oibus his hēs tex. i. c. nobis. d simonia. ⁊ ē cāus illi⁹. c. sing. bʒ Pan̄. ⁊ Fely. i eo. c. co. j. ⁊ ibi vid no. dist. p Pan̄. qs āt cū simoniaco i ordine vl i bn̄ficio dispēsare possit, siue sit simplex bn̄ficiū, siue curatū, vid Pan̄. ⁊ Fely. i. c. d simoniace. ti. d simo nia. vbi elegātissime h̄ discutiūt, ⁊ qlr i bn̄ficijs curatis pp annexi tatē ptātis clauiū (q̄ ē a deo) papa possit vitio simonie illaqari vi

2 de eosdē. i. c. j. ti. d simo. † h̄ vitio simonie heu heu mlti illaqant, qn̄ ⁊ tpale ⁊ spūale hodie ē venalitati expositū, vt dt Ant. c. tuā co. iij. d eta. ⁊ qli. his adiūgas q, pmissio bn̄ficij fcā, vt qs eligat ē simoniaca. tex. i. c. d h. d simo. Et no. q si qd det, p voce hn̄da i electiōe, esto qd talis vox nō sit necia cōmittit simonia. tex. i. c. Matheus. de simo. an ɔ papā possit opponi q sit electus per si moniam, vide Jaso. in. l. barbarius. ff. de offi. preto. colum. iiij.

SVMMARIVM

1 Furiosi aut mentecapti non habent ius eligendi.
Furiosi consensum habere non censentur.
2 Furiosus religionem pfiteri non potest.
Furiosus dilucida habēs interualla eligere potest.
3 Furiosus semel presumitur furiosus semper.

¶ Capitulum. xv. prime partis.

1 (d) Ecimotertio reqrit † vt eligentes nō sint furiosi neq̄ mēte capti nā si essent furiosi, aut mēte capti, eligere n̄ possent, mādago.

j. parte. c. vij. q̄m sicut. s. dictū est per electionē contrahit matrimoniū, aut saltē initiat inter prelatum & suam ecclesiā. c. licet. de trāsla. epi, vel electi, in quo mr̄imonio requirit ꝯsensus. c. nullus inuitis det̄ eps. lxj. dist. ad exemplū matrimonij carnalis, sed mēte capti & furiosi nullū hn̄t ꝯsensuz. l. emptionē. C. de ꝯhē. emp. & vēdi. & qꝛ neqꝫ sua regere pn̄t, dant̄ curatores eis, vt q p se actus legitimos exercere nō valerēt, saltē discretio & ꝓuidētia curatoꝝ suppleat. l. si pr̄ tuus mētis cōpos nō ē. & p totū tit. C. de curatoribus furiosi. & ff. eo. q̄re eligere nō pn̄t †nec etiā ꝓfiteri religionē aliquā, tex. in. c. sicut tenor. de r̄lari. & trāseūti. ad relig. nec furiosus pōt aliquo casu se obligare Deo. cū nihil sentiat. Pan. in. d. c. sicut tenor. Si tn̄ tales eligētes furiosi, ac mēte capti haberēt dilucida interualla, tūc eligere possent. arg. l. furiosuz. C. q testamēta facē pn̄t. ꝓbat̄ āt furor, & mētis alienatio v̄bo, & facto, ꝑ hoc. c. legim⁹. xxiij. di. vbi fatuus fatua loqt̄. & l. qdā. ff. d ꝯd. inst. gl. i. c. gonsaldus. xvij. q. ij. Arch. i. c. quenior. xxiij. q. viij. & Jo. an. i. c. fi. d suc. ab itest. Bar. i. l. is q. §. diu⁹. ff. d tu. & cura. & idē Bar. i. d. l. qdā. Et furor semel accn̄s p̄sumit̄ adesse, nisi ꝓbet̄ ꝯriū. gl. i v̄bo, cōpotē i. d. c. fi. d succes. ab itest. vbi Pā. d materia furoris.

SVMMARIVM

1 Eligentes etatis legitime debēt esse & consilio prudentes.
Etas pupillaris quicquid videt ignorat.
Malitia an suppleat etatē necne non attenditur in electione.
2 Pupilli sine dispensatione an possint canonicatus in ecclesia cathedrali obtinere.
3 Ordinatus ante tēpus debitū est priuatus executione ordinum.

Capitulum. xvj. prime partis.

1 **Decimoquarto** †requirit̄ vt eligētes sint etatis legitime, nā si nō eēnt etatis legitime, eligere non possent. c. ex eo. de elec. lib. vj. Et rō pōt eē, qꝛ i electiōibus reqrit̄ ꝯsilij maturitas, vt melior ac ecclesie vtilior eligat̄. in. c. ꝯstitutis. i scđo. d appel. que maturitas ꝯsilij nō est in pupillis, aut saltē nō p̄sumit̄ eē, imo est p̄sumptio in ꝯriū, nā etas pupillaris qcqd videt ignorat̄ p̄sumit̄. l. j. C. d falsa moneta. & l. fi. ff. de iur. & facti igno. cū simili vbi minores effecti decuriōes nō hn̄t suffragiū iter ceteros, ꝗuis habeant sportulas. nec distinguit̄, an malitia suppleat etatē, vt est gl. in. d. c. ex eo. in v̄bo, in pupillari, bn̄ facit lex spurij §. minores. ff. de decurio. †an aūt pupilli sine dispēsatiōe possint obtinere canonicatus in eccl'ia cathedrali. gl. in. d. c. ex eo. i v̄bo tua eccl'ia, dicit qđ sic, ꝯriū tenēt Arch. & Phi. frā. in. c. si eo tēpore. d rescrip. lib. vj. & Host. in. c. sup inordinata. & Pan. ēt i. d. c. sup de p̄bē. & Ant. de but. in. c. p̄terea. de eta. & q̄l. sup hoc ē hodie decisio in reḡla cācellarie. xvij. vt in eccl'ia cathedrali, q nō cōpleuerit. xiiij. annū sine ap̄lica dispēsatiōe nō possit eē canonicus. & ē decisio rote i deci. cccxxiiij. icip suppositā ordinatiōe. Quā āt etatē exigāt bn̄ficia eccl'iastica, siue sint dignitates siue bn̄ficia curata, aut simplicia r̄laria, vid copiosissime An. d bu. i. c. p̄terea. d eta. & q̄li. & Pan. i. c. sup iordinata. d p̄bē. & dig. Quā v̄o etatē exposcāt sacri ordines siue minores, est hodie decisuz i cle. gn̄ralē. d eta. & q̄li. †Et no. qꝛ multi hodie p̄ueniūt tp̄s illi⁹ ꝯstōnis, & an̄ illud tp̄s ordinant̄, q ꝗuis sint suspēsi ab ordinū executiōe, si an̄ dictū tp̄s fuerūt ꝓmoti, donec adueniat tp̄s. d quo in. d. cle. gn̄alē. tn̄ si exequāt̄ offim̄ rōne ordinis suscepti an̄ tp̄s legitimū, nō efficiunt̄ irregulares. ita tꝫ Phi. Frā. in. c. ij. d tēpo. ord. & q̄li. ordi. col. ij. & Do. ibidē col. iiij. post. Jac. de sancto Georgio, & h idē tꝫ Car. in cle. gn̄alē, de eta. & q̄li. q. vj. de exequētibus offim̄ rōne ordinū susceptoꝝ an̄ tp̄s legitimū, vide. c. vel nō est cōpos. de tēp. ord. & q̄li. ord. & ibi Ant. de bu. q recitat opi. an ꝓmotus an̄ tp̄s legitimū ad sacros ordines sit suspēsus, vel suspēdendus.

SVMMARIVM

1 Eligentes episcopum in sacris constituti esse debent.
2 Minor octodeciman. i. c. eccl. cathedralis vocē habere nō pōt.
3 Cano. an̄ etatē legitimā ad sacros ꝓmotus vocē in cap. hr̄e pōt.
4 Paria sunt esse, sed non rite, & non esse simpliciter.

Capitulum. xvij. prime partis.

1 **Decimoqn̄to** †requirit̄, vt eligētes sint i sacris ꝯstituti, alias nō haberēt voces in electione, siue ecclesia sit cathedralis, siue collegiata, regularis vel secularis, ēt si ab alijs electoribus volūtarie ꝑmitterent̄, vt ē tex. i cle. vt hi q. d etate & q̄li. & ibi Jmo. & Card. Rō duplex assignari pōt, ꝑma qꝛ minor subdiacono nō eligit̄ in ep̄m. c. a multis. de etate & q̄li. qd aūt sit dꝫ de inferioribus, subnectā in scđa parte. c. ix. pari ratione, nec minor subdiacono eligere dꝫ, vt si queniētia, atqꝫ ꝯformitas iter electū & eligētes. sic dicit Host. in. c. extirpande in. §. q̄ v̄o. de p̄bē. Alia rō qꝛ satis idignū v̄r vt hi q nō sunt in ordine, q pn̄t retrocedere a statu ecclesiastico. c. cū ex eo. de elec. in. vj. admittant̄, in ecclesiasticis tractatib⁹, vt est tex. in. c. satis euidēter. xcvj. disti. vbi illicitū nāqꝫ est eū, q nō sit in ordine sanctissimoꝝ ep̄oꝝ ecclesiasticis itermisceri tractatibus, †ex supradictis iferas ꝙ minor. xviij. annis (nisi eos attigerit) nō pōt hr̄e vocē in. c. eccle. cathedralis, collegiate, regularis vl' secularis, cū an̄ illā etatē nō possit ꝓmoueri ad sacros ordines, vt i. d. cle. gn̄alē de eta. & quali. sic tꝫ gl. in. d. cle. in v̄bo, obseruātiā. ēt si an̄ illā etatē fuerit talis minor ꝓmotus, qꝛ vt dicit ibi gl. nō est rite ꝓmotus. & ita tꝫ Card. i cle. vt hi. de etate. de p̄bē. in. vj. Pan. tn̄ tꝫ ꝯriū in. c. pro illoꝝ. de p̄bē. col. ij. vbi exp̄sse tꝫ. ꝙ †canonicus ꝓmotus ad sacros an̄ etatē legitimā, dꝫ hr̄e vocē in. c. Rō sua est talis, qꝛ principal'r p̄tās eligendi ep̄m depēdet a canonia, vt in. d. c. pro illoꝝ. licet accidētaliter repellat̄ canonicus. si nō est in sacris, vt in dicta cle. vt hi q. ex quo ergo est canonicus, qđ princip'r requirit̄, & est in sacris, lꝫ an̄ tp̄s, poterit & debebit hr̄e vocē in electione, secus aūt foret vbi actus eēt explicādus, q p̄ncip'r ab ordine depēderet, nā tūc regreret̄ ordo rite captus, nec sufficeret ordo an̄ tēpus collatus, qꝛ †eo casu paria essent nō eē ordinatū, & esse ordinatū ante tp̄s. & sic intelligenda est gl. ſm eum in. d. c. ei cui. de p̄bē. in. vj. hāc opi. scđam tenuit Pau. in. d. cle. gn̄alē. ſm ꝙ refert Pan. in. d. c. pro illoꝝ.

SVMMARIVM

1 Eligētes in eccl'ia regulari, tacite vel expresse debēt esse ꝓfessi.
Professus tacite quis dicatur.
2 Professio non valet nisi sit qui possit & velit recipere.
Professio per metum facta an sit valida.
3 Patris imperium an inualidet professionem.

Capitulum. xviij. prime partis.

1 **Decimosexto** †requirit̄, vt si electio iminerat facienda in eccl'ia regulari, ꝙ eligētes sint ꝓfessi regularē obseruātiā tacite vel expresse. sufficit etenim hoc casu ꝓfessio tacita, tex. in. e. ver. in eccl'ijs quoqꝫ. d elec. in. vj. est etiā tex. in. c. indēnitatibus. e. ti. de elec. in. vj. & ibi Do. & Phi. Fran. q̄n aūt qs dicat̄ tacite ꝓfessus, est dōm qđ q̄nqꝫ in religione non est aliqua distinctio patēs, ꝗuis sit latēs i hitibus, sic vt nulla penit⁹ sit extrinseca distō habituū ꝓfessoꝝ, & habituū nouitioꝝ, tūc ex delatiōe hit⁹ talis i tali r̄ligiōe (mō ille q portat sic pubes & mētis ꝯpos) si p annū portet, tacite ꝓfessus v̄r, vt ē tex. i cle. eos. d r̄lari. & i. c. j. de r̄laribus. i. vj. iūcto. c. sicut. i. j. de regu. d mā ꝓfessionis tacite, vide in. c. vidua. & i. c. ex parte. & in. c. statuimus. de reg. & trāseū. ad relig. & ibi Pan̄. & Jo. an. †ad validitatē aūt ꝓfessionis reqrit̄, vt sit q possit & velit ꝓfessionē recipere, & d facto recipiat. Jnn. & Pan̄. in. c. porrectū. d regu. An v̄o ꝓfessio p metū facta sit valida, elegāter Jo. an. & Panor. in. c. sicut nobis, sup gl. posita in verbo, de morte. de regu. & transeūt. ad relig. vbi notabiliter distinguūt, aut ē timor nālis mortis, vt qꝛ qs ē ifirmus, & timet mori, & tūc ille timor nō excusat, imo facta ꝓfessio tꝫ. sic tex. in. d. c. sicut nobis. aut ē timor accidētalis mortis, & tūc distinguit̄, qꝛ aut ē mortis cālis, vt ē i timēte naufragiū ꝑperi, aut icēdio perire, aut forte aliud excidiū, aut cladē, eo casu ꝓfessus nō obstāte tali timore ē obligatus, & tꝫ talis ꝓfessio, qꝛ forte ad hoies ꝯuertēdos h a supis imittunt̄. c. reuertimini. xvj. q. j. & c. sanctū. d ꝯse. dist. iiij. in auc. vt nō luxurient̄ hoies ꝯ nām. col. vj. aut v̄o talis timor mortis ē violētus, puta imittit̄ ab hoie, sicut aliqñ ꝯtingit i paupibus nobilibus hn̄tibus plures filias, quas nō valēt i mr̄imoniū collocare, quas vi aut violētia cogūt ad religionē, quo casu nō tꝫ igressus ipso facto, nec ꝓfessio, vt ē tex. i. c. platū. & ibi Jo. an. & Pan. & idē Pan. in. c. abbas. co. iij. de his q metusue cā fiūt †an pr̄is iperiū solū cā sit sufficiēs ad iualidādā ꝓfessiōez p filiā fcāꝫ. Pā. i. c. cū virū. de regula. & trāseūti. ad relig. col. fi. dīt ꝙ nō, nisi p̄cessissent mine, vl' v̄bera, vl' nisi pr̄ esset terribilis, ita ꝙ filia timebat pr̄i ꝯdicere, ꝑ quo vide. §. q̄ oneràde. i. l. j. ff. quarū rerū actio nō dat̄. & ibi Bar. ꝓmissorū rō est qꝛ ꝑmis duobus casibus ē timor mortis aie, in vltimo vero est timor mortis corporalis. Jtē qꝛ in ꝑmis duob⁹ casib⁹ imittit̄ timor a deo, forsitā ad ꝯuersionē aie vt ē dictū, ꝯ qđ ñ ꝯpetit restō, i tertio āt cāu timor infert̄ ab hoie, ꝯ cui⁹ violētiā subuenit̄, has rōnes ponūt gl. i v̄bo, d morte. d. c. sicut nobis. & Jo. an. ibidē. & h no. ꝑ votis, lꝫ Pan. i. d. c. sicut nobis.

Summarium

SVMMARIVM

1 Interdicti non possunt prelatum eligere.
Electio facta in loco interdicto an sit valida.

Capitulum. xix. prime partis.

1 Decimoseptimo requirit ut eligētes nō sint iterdicti, † nā interdicti eligere non possunt, vt in cap. cum inter R. seniorem. tit. de elec. Hostiē. in summa ti. de elec. in. §. quis possit eligere. versi. sz breuiter dic. Electio autē facta in loco interdicto est valida, sm Jo. and. & Panor. in. c. i. de postu. prela. & ibi p eos vide, que respōdent cōtrijs q̄ possent fieri, p quo vide Pau. & zaba. in cle. ne Romani. in. §. si quis sane. versi. secūdo q̄ro. & ver. iij. q̄ro. tit. de elec. & q electio facta in loco interdicto teneat & sit valida, ita tenet Domi. in. c. in noie dñi. xxiij. di.

SVMMARIVM

1 Eligere non potest qui in loco interdicto celebrauit.
Fama sufficiētē facit pbationē ad obseruādū supioris iterdictū.
2 Fama quando probet & quando non remissiue.

Capitulum. xx. prime partis.

1 Decimooctauo † reqrit, q eligētes nō celebrauerint sciēter in casibus nō pmissis a iure vel ex priuilegio i loco interdicto ecclesiastico supposito, qr si in dicto loco in casibus a iure vel puilegio nō pmissis celebrassent eligere nō possēt, vt est tex. in. c. is qui in ecclesia. in. §. is xo q sciēter. de sen. excō. in. vj. Et aduerte singlr, q fama sola facit pbationē sufficiētē, vt interdictū supioris obseruet, de hoc est gl. fin. in. c. j. in xb. publice. de post. plato. quā gl. Pan. reputat singularē ibidē col. iij. qr i istis spūalib9 debemus tenere qd tuti9 ē, fama qn pbet, vide do.
2 Fel. in. c. veniēs. il. j. de test. q ponit rlam † qliter nō fama pbat, ad quā ponit aliquos casus fallētiales. i ecclijs interdictis qualr possint diuina celebrari voce submissa, & alta, vide pulchrā dcisionē quā hēmus in. c. alma mr. d sen. exc. li. vj. & d iterdictis hodie passim nō ponēdis habes expressaz rub. i pragmatica, quā vide.

SVMMARIVM

1 Hereticus nō est qui contra ortodoxam fidem aliquid tenet, dūmodo non pertinaciter.

Capitulum. xxj. prime partis.

1 Decimonono † requirit, qd eligētes non sint heretici, nā si essent heretici, essent excōicati. c. excōicamus. de here. & p cōns inelligibiles & actiue & passiue. Et nota qd tenēs aliqd ꝯ ortodoxam fidē (modo ne teneat id ptinaciter sz reseruādo terminationi ecclesiastice, ac eius ordinationi se submittendo) nō est hereticus iudicādus. tex. est ad hoc sing. in. c. damnamus. de sum. tri. & fide cat. quem tex. sing. dicit Card. floren. in cle. vnica. de summa tri. & fide cathol. in princp. in. ij. q.

SVMMARIVM.

1 Eligere nequeunt, qui per sententiam priuati sunt.
Sentētia semper requiritur, vbi p verba futuri tēporis apponit.
2 Appellari nō potest a pena iuris, licet bene ab eius declaratiōe.
3 Electio nulla censetur, in qua forma debita nō seruatur.

Capitulum. xxij. prime partis.

1 Vigesimo requirit, † q eligētes nō sint priuati p sniam, vt qr forte nō elegerunt sm formā in. c. qr ppter, de electione traditā, naz si essent p sniam priuati nō teneret electio. & aduerte q eligētes nō seruata forma. c. qr pp. d elec. nō sunt ipso iure priuati, sz per sniam veniūt priuādi, vt est tex. in. d. c. qr pp. & ibi Jo. and. & Pan. ex quo etenim ibidē pena opponit p xba futuri tēporis, requirit snia, vt est gl. in. l. in criminali.. C. de iur. om. iudi. in xbo, babeat. pro quo vide Pan. in. c. si diligēti. de foro cōpe. & Feli. in. c. rodulphus, de rescrip. col. xvij. versi. vlti. qr &c. & ibi p
2 cū, per. vij. col. vbi tractant mām qn ꝯstitutio sit late vel ferende snie. † & fige mēti q q̄uis a pena iuris nō possit appellari. vt in. l. si q pena. ff. de verbo. signi. & c. qr nos de appella. tñ a declaratione pōt qs appellare, vt puta, dicat me incidisse in. c. si qs suadente diabolo. & ita declarat officialis, a tali declaratione possuz appellare, vt est gl. semp mēti tenēda in. c. cupiētes. in xbo, priuatos. §. qd si p viginti. de elec. in. vj. quā gl. semp mēti tenēdā dicit Pan. in. c. peruenit. in prin. de appella. de hac declaratoria & de citatione partis. & de appel. que pōt interponi a declaratione, vide Feli. in. d. c. rodulphus. col. xxiij. xxv. xxvj. xxvij. xxviij. xxix. & xxx. versi. sz declaratoria. & versi. citat. & versi. & appellari. text.
3 tamen in pragmatica in tit. de elec. vult, † vt si forma apposita per concilium Basilianum non seruetur q electio sit nulla, & hoc dicit in versi. qd si aliter. & de alia persona.

SVMMARIVM

1 Electores intra tres menses ad electionem procedere debent nō legitime impediti.
Prescriptio non currit ei qui agere nequit.
Electoribus & patronis quando tempus currere incipiat.
2 Tempus legale non currit impeditis & ignorantibus in his que animi sensu geruntur.

Capitulum. xxiij. prime partis.

1 Vigesimoprimo requirit † q eligētes pcedant ad electionē itra tres mēses in ecclesijs cathedralibus & regularibus, dū tñ nō fuerint ltie impediti. text. in. c. ne p defectu. de elec. nā si essent ipediti, nō curreret tps. d. c. ne p defectu. nō valēti eteniz agere nō currit pscrip. C. d annali excep. l. j. §. ne aūt, qn aūt currat tps electoribus ac pronis, an a die vacatiōis, an a die notitie. dōm ē q a die notitie, de quo vide tex. i. c. qr diuersitatē. de ꝯces. pbē. & ibi Pan. Jnn. in. d. c. ne p defe-
2 ctu. & in. c. lz. de supp. negli. pla. Bal. in rub. de elect. vbi dt † q gnaliter in oibus q animi sensu gerūtur ignorātibus & impeditis nō currit tps legale. vt. l. j. §. biduū. ff. qn appel. sit. & C. de appel. l. psēs, & hec quo ad electionē. quo vero ad pntationē ēt dōm est, q a die notitie tps currit. ita tz Jo. an. in. c. fi. d iu. patro. qd sing. notādū dt ibidē Pan. de quo idē Pan. in. c. cū pp. de iu. patro. vbi plenissime hoc tractat de tpe ad electionē requisito, dicā plenius in. iij. parte post substātialia electiōis scrutiniane. c. electiōe.

SVMMARIVM

1 Electores abbatis aut episcopi debent esse confessi & contriti & Christi corpore cibati.
2 Misse auditio & eucharistie sumptio sunt de substantia electionis episcopi vel abbatis.

Capitulum. xxiiij. prime partis.

1 Vigesimosecundo requiritur † vt eligentes episcopum vel abbatem sint contriti, confessi, ac sacrosancta christi cōmunione cibati, hec adijciuntur ex dispositione Basilei cōcilij, de quo in pragmatica tit. de elec. §. & cū humane, als si hoc omitteret, eēt electio nulla, i eo. §. ver. qd si aliter. sup hoc vide Cosmā Guimier in. d. §. & cū humane. in gl. posita sup verbo, suscipiant. qui intelligit tex. pragmatice quantum
2 † ad auditionē misse & eucharistie sumptionē esse de substātia electionis episcopi & abbatis, precise p rōnes, quas ponit in. d. glo.

SVMMARIVM

1 Electuri prelatum debent premittere iuramentum.
2 Electores sue prouideant saluti ne fauore aberrent in [illegible]ctione.

Capitulum. xxv. prime partis.

1 Vigesimotertio † requirit vt qcunqz eligētes anteq̄z ad electiōis actū pcedāt vinculo iurisiurādi sese astringāt sm formā positā i dicta pragmatica, in. d. §. & cū humane. q forma iuramēti est ex dispōne Basilea, vt. s. dixi. & ē de substātialibus ad elec. additis p dictū ꝯciliū, de h dixero plenius in. iij. pte, q forma ē admodū terribilis, & obseruatu difficilis
2 cuius cā multos deierare puto, † puideāt sue saluti q sapiūt nec pcio, nec pcib9 sanguine aut timore ab eo qd iuris ac rōnis fuerit detorqueāt, sz ecclie cūctis postpositis seductis pcio, pcibus sanguine, & timore, ac alijs eiusmodi de vtiliori puideant pastore.

SVMMARIVM

1 Eligentes religionem causa regule probande ingressi, non debēt ad electionem vocari.
2 Eligere posse fructus quidam beneficij dicitur.

3 Novitius intra tempus probationis testari potest.
Jus singulare fortius est iure collegij.
4 Cano. religionē cā pbatiōis igressus an sit ad electionē vocād⁹.
5 Canonicus in religione novitius ad electionem veniens etiam non vocatus est admittendus.
Religiosus qui ad strictiorē transiuit religionē, an debeat vocari ad electionē primi monasterij vocantis intra tēpus pbatiōis.
6 Consuetudo in electionibus faciendis super vocandis, aut non vocandis servare debet.
7 Pena locum non habet, vbi nulla noxa.

Capitulum. xxvj. prime partis.

1 Vigesimoquarto reqrit† vt eligētes nō sint igressi religionē cā pbāde rle, q eo tēpore lz retineāt bñficia, vt est tex. in. c. bñficiū de rla. τ trāseū. ad reli. lib. vj. tñ ne detr eis mā vagādi, ac ab eoꝝ pposito distrahēdi eos, ad electionē nō sunt vocādi, qꝫuis sint in loco vñ alꝛs vocādi forēt, su p ista qōne repeziunt varie opiniones, quā qōnez ponit gl. in verbo, ꝯferendū. in. c. bñficiū. de reg. τ trāseun. ad religio. vsi. s3 nunquid canonicus τc. Et ibi Arch. tz in col. j. ver. assensus. ꝙ talis exñs intra annuz pbationis debeat ad electionē vocari, qd intellige qñ est in loco vñ eēt alꝛs vocādus, τ rō sua est, qꝛ talis sua bñficia (nisi renūtiauerit) obtinet, ergo τ iura oia ad ipsa bñficia pti
2 nentia, †s3 eligere est fructus bñficij, pro quo allegat Jnn. in. c. in literis. de resti. spoli. cum ergo talr ingressus retineat bñficiū per ꝯñs τ vocē eligēdi, τ sic dz ad electionē vocari, facit ẜm eū, qꝛ sic ingressus adhuc est canonicus. Et canonici sunt ad electionē vocandi. c. cū in ecclesijs. de preb. in. vj. quare erit vocādus, dux. n. videret dicere qd iste efficiatr deterioris ꝯditionis, qꝛ dat operam rei licite, τ iure pmisse. ad hoc. lvj. dist. c. satis puersum. qꝫ alij canonici, q forte nō sic dant licite rei operā. τ. c. indultū. de reg. iuris. cū similibus. τ hoc indistincte veꝝ credit Archi. Sꝫ qꝛ talis fingitr habere iustū impedimētū absentie, vt nō vadat ad electionem, ne suū impediatr experimētū siue interrumpatr, poterit ẜm iuris formā pcuratorē cōstituere ad illū actū. c. si quis iusto. de electio. in. vj. cū habeat volūtatē τ assensuz. τ facit ad hoc. ff. de bono. pos. ex testa. mili. l. j. in fi. τ. l. quesitū. de lega. iij. i. respon. τ. ff. de fundo instru. τ instru. lega. l. seie. §. pamphile. τ lex predia. e. ti.
3 τ †ob hoc dici ꝯsueuit qꝛ talis interim pōt testari. xij. q. ij. c. vlti. hāc qōnē plenissime disputat gl. in. d. c. bñficiū. τ p vtraqꝫ parte rōnes ponit, τ ꝯcludit dicta gl. qd si ius eligēdi sic, vt pmissum ē, ingresso cōpetat iure collegij, qd tūc exñs intra annū pbationis ad electionē nō sit vocādus, si āt iure singulari ius eligēdi eidē cōpeteret, tūc deberet vocari, τ rōnez assignat dicta gl. qꝛ facilius p dunt ea que alicui cōpetūt iure collegij, qꝫ ea que cōpetūt iure singulari, τ fortius est ius singulaꝛ qꝫ collegij. facit gl. j. in. c. cū oēs. de ꝯstit. τ ibi Pan. τ Feli. hinc est, ꝙ ius collegij nō trāsit in monasteriū p pfessionē, s3 ius puati bñ trāsit. xix. q. ij. c. si qua. Pe. de anchar. cōiūgit illas duas opinio. in. d. c. bñficiū. sic vt in casu quo cōpetat iure singulari ius eligēdi illi, q est intra annū pbationis sit ad electionē vocādus, insequēdo opi. Jo. an. ne tñ eius pfessio impediatr dz ꝯstituere pcuratorē, ẜm opi. Archi. τ satis obscure loquitr, qꝛ pfecte nō apparet quā opi. sequatr, qꝛ recitādo trāsit Domi. in. d. c. bñficiū, col. iij. circa mediū. †videt ꝯcludere qd
4 dictus exñs in religione pendente anno pbationis nō sit ad electionē vocādus. si eo tēpore immineat facienda, τ sua rō est talis. ad electionē sunt vocādi q volūt, τ pñt itereſſe. ꝺ elec. c. qꝛ ppter. s3 p ingressuz pz ꝙ talis nō vult electioni interesse, ergo τc. Jtem administratio bñficij, τ collectio fructuū nō fit p eū, q est i anno pbatiōis, s3 p aliū. cū ergo talis nō colligat alios fructus obueniētes rōne tituli bñficialis, nec istū, cū eligere sit fructū colligere iure eligēdi, vt not. Jnn. de cā possessio. τ pprie. c. cū ecclesia. τ. c. in literis. de rest. spolia. hz ergo ius colligiēdi fructū s3 nō exercitiū, donec est in pbatione, hāc tñ opi. Domi. reprobat do. Philip. fran. in eo. c. beneficiū. dicēs primo ꝙ nō est qd, si canonicus ve-
5 niat, q est in pfessione, an debeat admitti ad electionē, †qꝛ vocatus vel nō vocatus si veniat admittēdus est, ex quo ius retinet, s3 qritr an sit ad electionē vocādus. sup quo ꝯfutat rōnes adductas p Do. τ ibi videas, vñ ꝯcludit in hoc casu idē eē dōm quo ad vocationē, qd est dōm de eo, qui est in studio iuxta determinationē. c. cū ex eo. de elec. cū sit quo ad fructus eadē dispositio, τ eēt absurdū, vt ille qui eēt in studio in casu illius. c. cū eo. qd nō vocaretr ad electionē, nec faceret fructos suos. Jdē ergo erit dōm in casu isto, τ iō cogita dicit idē Phili. fran. in. c. ex trāsmissa. de renūti. ponit qōnem de eo qui trāsiuit de vna religione ad aliam strictiorem, an sit vocādus ad electionē primi monasterij vacantis intra tēpus pbationis, τ ibidē distinguit, qꝛ aut trāsiuit cū licētia. τ tūc est dōm ꝙ nō, aut sine licētia, τ tūc secus, cū oino intra annū possit reuerti. c. statuimus. de regulari. deiñ dicit, aduerte qꝛ qd in. c. bñficiū, loquitr de clerico seculari trāseūte ad religionē, τ sic nō cadit sub ista qōne. Ex distinctio. Pan. pōt inferre ꝙ canonicus i
6 casu premisso sit ad electionē vocandus. †Sup hac qōne dicerē, qd si ꝯsuetudo habeat, ꝙ tales exñtes i pbatiōe regule sint vocādi, vel qd nō sint vocādi, illa ꝯsuetudo est seruāda. nam in electionibus multū valet τ ꝯsideratr ꝯsuetudo. Jnn. in. c. corā. ti. de elec. vbi aūt nō esset aliq̄ ꝯsuetudo, ꝯcluderē cū do. Phi. qd etiā eēnt vocādi salua distinctiōe Pan. per rōnes. s. positas, τ p rōnes qꝫ ponit idē Phi. quē ibi vide, τ respōde ad rōnes in ꝯtriū. bñ verū credo, qd cū tales sint impediti rōne pbāde regule, debēt ꝯstituere pcuratores ad eligēdū certā vel incertā psonā ẜm opi. Arch. ne ipsi retrahātr a pposito, τ vt eis mā vagādi auferatr, nā si ꝯtigeret tales experiētes disciplinas regulares exire monasteria, p eo qꝛ se ipotētes viderēt ad onera regule supportanda, si nō possent ꝯstituere pcuratores ad eligendū. eis inuitis daretr eps, qd fieri nō dz. c. nullus. lxj. dist. τ ob beneficiū pferrēt suppliciū, qd foret
7 iniquū, nā pena suos dz tenere auctores. τ ibi dz esse pena vbi τ noxa. tex. in. l. sancimus. C. de pen. Et rōne diuersitatis opinionū satius puto prefatos existen. intra annum probationis vocari, ne tanqꝫ contempti postmodū faciant electionē cassari.

SVMMARIVM

1 Canonici supernumerarij non sunt ad electionem vocandi.
Nudus si quis sit alium vestire non poterit.
2 Cano. seu frēs supnumerarij an debeāt interesse tractatibus ca.
3 Canonici supnumerarij regꝛr iuribus potiunt canonicalibus.
Canonici supernumerarij pñt esse pape delegati.
4 Regulares ius capitulare recipiunt ex sola receptione.
Canonicus supernumerarius quale censeatur habere ius.
5 Canonicus de mandato pape receptus quod ius habere dicatr.
6 Canonici quando canonicorum possint augere numerum.

Capitulum. xxvij. prime partis.

1 Vigesimoquinto reqritr † ꝙ si p canonicos dēat fieri elec. qd canonici nō sint supnumerarij, nisi hēret ꝯsuetudo qd tales possent eligē nā alꝛs eligē nō posset, vt ē gl. i. c. cū. m. ferrariē. ꝺ ꝯsti. i gl. posita sup vbo, vltra numerū. q̄ gl. nō ē alibi ẜz Bal. ibidē co. iij. Et dt ibidē bal. ꝙ canonic⁹ receptus vltra numerū sicut expectat pbēdā, ita ēt τ vocē. Jtē ille qui hz ius semiplenū, nō facit partē cū hñtibus ius plenū, vt notatr i. l. ij. ff. si pars hꝛ. peta. Jtē si talis canonicus supnumerarius hēret vocē, posset vna cū alijs canonicis ꝯferre pbēdas, sed istud ē absurdū, qd aliū inuestiat ille q nō est inuestitus, vel qd aliū vestiat q est nudus, vel qd aliū calefaciat q ē nudus, vt notatr. l. lecta. ff. si cer. pe. quare vꝛ tales supnumerarios ad electionē nō dēre vocari, sup hoc tñ fuit opinionū diuersitas, Jnn. in. d. c. cū. m. col. ij.
2 versi. sed qritr. †querit an hmōi recepti in canonicos, τ in fratres debeāt interesse electiōibus τ alijs tractatibus capituli. ad quaz qōnē rñdet distinguēdo, aut talibus ē assignatus locus in capitulo, τ tūc agēt ea in ordine suo q̄ spectāt ad capitulū, puta electionibus intererūt, alienatiōibus, τ alijs hmōi, nā cū hoc appareat eos esse de couētu, vel de congregatione, τ electiōi interesse debēt, argu. eius qd dr de clauibus datis, τ instro reddito. ff. ꝺ pac. l. ij. τ. ff. de ꝯbē. emp. τ vēd. l. clauibus. vbi clauibus traditis merciū in horreis ꝯditarū, possessio tradita vꝛ, aut vero est assignatū stallū in choro talibus receptis, τ tūc ea agēt in ordine suo, que ptinēt ad chorū, puta lectiōes legēt, cātabūt, τ similia, hec sunt vera, nisi ꝯtria esset ꝯsuetudo. Si aūt nulla esset ꝯsuetudo de installādo, sed tantū simpliciter eligūtur canonici tūc credit dictus Jnno. vbi. s. qd ex electiōe, τ ꝯfirmatiōe sint canonici, τ p hꝰ oia iura canonici habeāt, τ quotidianas distributiōes, p quo. c. dilectus ij. ti. ꝺ pb. Arch. in. c. hi q. de pbē. in. vj. se remittit ad Jnn. in. d. c. cū. m. ferrariē. do. Fely. in. d. c. cū. m. col. xiij. sup. d. gl. quā no-
3 tabilē reputat, facit regulam ex dictis doctorum † quod recepti in canonicos vltra numerum regulariter habeant iura canonicalia, vt ibi pbat, ẜm qd ipse dicit Cald. τ Jnn. qꝛ ex quo canonici sunt debent habere iura canonicalia, siue sint recepti auctoritate pape, siue auctoritate capituli hinc dicit esse ꝙ tales possunt esse delegati pape secundum Guilel. de monte laud. in extrauaganti Jo. incipiēte, sedes apostolica. hanc etiaz materiam tractat Jo. an. in. d.

an.in.d.c.cū.m.v.col.τ l.c.statuimus.de maiori.τ obediē.τ in. c.dilectus.il.j.de prebē.τ Pet.de anchar.in.c.bi qui.de prebē. lib.vj.Pan.tñ longe plenius quā q̄squis alius dictā mā3 exami nat in.d.c.cū.m.col.vj.τ.vij.Et dic post eū,qd aut aliqs fuit receptus in canonicū simpliciter vltra numeꝝ,τ tunc frangit nu mer⁹,vt p3 in.d.c.cū.m.cū dicit in derogationē sue ꝯstōnis,eo ca su sic receptus d3 habere oīa iura canonicalia,τ expectare prebē 4 dā tēpore suo,† nam videmus in regularibus qd ex sola receptio ne recipiunt ius capitulare,τ alia q̄ sunt de iure collegij.Aut canonici recipiunt aliquē hoc adiecto vt sit supernumerarius,τ sic p3 qd noluerūt frāgere numeꝝ,s3 qddam ius extraordinariu3 da re,τ hoc casu ꝓcedit gl.posita in xbo,vltra numeꝝ.in.d.c.vt.sc3 sic receptus nō sit ad electionē vocādus,nisi hoc haberet ꝯsuetu do,q2 talr receptus nōdū habet plenū ius nec possessionē,vt di cit Pan.in.c.dilectus.in.j.col.ff.de pēb.qd talis receptus vt sit supernumerarius,vt putat,habet ius valde tenue τexile,nec rum pit in effectu numeꝝ destinatū,τ talis sic sic receptus nō h3 voce3 in capl'o,nec aliquā cōmoditatē in ecclesia,s3 h3 qddā ius vento sum, est tñ dictū ius qddā ꝑparatoriū ad futuꝝ ius integrū obti 5 nendū,ꝑm dictū Ponor.in.d.c.cū.m.col.pen.† Si xo talis ca nonicus fuerit receptus auctoritate pape,tūc aut mādat papa ta lem recipi cū plenitudine iuris canonicalis,vt in.c.dilectus fili⁹. de pre.τ in.c.proposuit.de ꝯcessio.preben.τ tūc d3 habere oīa iu ra canonicalia,quare tunc eligere poterit,τ p ꝯ̄ns d3 ad electionem vocari,aut vero papa mādat aliquē recipi simpliciter,τ tūc nō vr̄ ꝙ papa voluerit frangere numeꝝ,vt notat̄ in.c.pro illoꝝ. de prebē.quare taliter receptus nō h3 ius itegrū,q2 in dubio nō vr̄ papa derogare numero,s3 potius creare qddā ius extraordinariū,τ preparatoriū ad itegrū ius obtinēdū,quare sic receptus nō h3 vocē in cap.τ hec etiā opinio dñi Ant.τ sic habes an τ q̄n 6 canonici supernumerarij sint ad electionē vocādi.†τ an aūt τ q̄n canonici possint augere numeꝝ canonicoꝝ τ prebēdaꝝ.vide gl. i.c.cū accessissent.de consti.in xbo,ꝯfirmatū.τ ibi p Pan.τ per eundē Pan.in.c.dilecto.de preb.τ per dñ3 Fel.in eo.c.cū accessissent.col.ij.iij.iiij.τ.v.vbi in mā ponit vnā ꝯclusionē cū quatuor declarationibus,vide ibidē Inn.in.col.j.τ Jo.an.in.col.ij.τ.iij. q oēs mām tractāt.Bal.in mā dicit casum eē q nō est alibi in.d. c.cū.M.in col.iiij.versi.itē ibi qualiter validū sit statutū vel cō suetudo,vt canonici supnumerarij nō habeāt vocē in.c.vide Fel. in.c.ꝯstitutus.de rescrip.col.fi.q ibi elegātissine materiā tractat.

SVMMARIVM

1. Canonici prelatū electuri in posſone iuriū canonicaliū eē debēt.
2. Eligere,fructus possessionis dicitur τ non proprietatis.
3. Dominiu3 in temporalibus absq3 traditione non queritur,secus in beneficijs ecclesiasticis.
4. Canonicus ante installationem possessionis adeptionem admini strare valens debet ad electionem vocari.

Capitulum.xxviij.prime partis.

1 Vigesimo sexto requirit̄ † etiā, vt si p canonicos fieri debeat electio,qd canonici sint in possessione iuriū canoni caliū,τ sic canonici q nō sunt i tali possessiōe,nō sunt ad electionē vocādi.sic tenet expresse Pet.de anch.in.c.bi qui. de pben.in.vj.nec tales pn̄t agere de cōtēptu,si nō fuerint ad ele ctionē vocati,cū nō fuerint installati,vt ipse tenet ibidē in fi.verbis.τ Arch.in.c.eū qui.col.ij.de prebē.in.vj.pro hoc facit tex.i d.c.eū qui.ex quo.n.tales nō sunt in possessione canonicatus,nō 2 debēt ad electionē vocari.†na3 eligere est fructus possessionis τ nō ꝓprietatis.Inn.in.c.cū aña.de electione.τ idē Inn.in.c.in literis.de resti.spolia.satis de mā dixi.S.c.ij.§.Et itē aduerte.sup hoc tñ reperit̄ opinio ꝯ̄ria,nā Cōpostellanus dicit i.d.c.cū.M. ꝑm ꝙ i bidē recitat Jo.an.in col.penul.qd is cui collatus ē cano nicatus,q̄uis nō sit installatus,vbi hoc nō h3 ꝯsuetudo,etiā vbi hoc h3,impugnabit electionē ꝓpter ꝯtēptū,si erat in loco vn̄ debeat vocari,τ fuit cōtēptus.vn̄ refert qd Nicolaus cui fuerat vl tra mare collata preben.Cōstantiensis,nec erat receptus vel installatus impugnauit electū ꝯstantiēsem,q2 exn̄s in loco vn̄ voca ri debebāt canonici,nō fuit vocatus,τ canonici collationē ei⁹ nō 3 ignorabāt.†na3 l3 in alijs rebus vel iuribus nō querat̄ dñiu3 vel quasi.nisi per traditionē vel quasi.C.de pactis.l.traditiōibus.ff. de seruit..l.penul.τ.ff.de seruit.rustico.predio.l.j.in fi.sed agit̄ ex stipulatu,si stipulatio interuenerit,vel actione ex ꝯtractu inito.ff. cōmuni diuidūdo.l.venditor.ff.de publiciana.l.si ego.τ.ff.familie heriscun.heredes.in bn̄ficijs autē ecclesiasticis secus,q2 in eis ius querit̄ sine traditione vel presentia rei,ita qd per collatio ne3 qs statim ius h3,etiā in re,vt in.c.vltimo.lib.vj.de cōcessiōe preben.poterit ergo agere in rē ad instar ꝯfessorie,aut rei vendicatione,nā τ in iuribus aliq̄n sine traditione transit quasi dñiu3, vt in seruitute legata.ff.quēadmodū seruitus amit.l.si pro parte. §.j.τ sic vides ꝯ̄rias opiniōes,ꝓ q̄ꝝ ꝯcordia vide Phi.frā.in.c. eū q de preben.in.vj.τ plenissime Pan.in.c.trāsmissam.de elec. in col.j.ij.τ.iij.vbi notabiliter mām examinat quādo cōfirmatus institutus τ ꝓuisus administrare possit,τ an ante inductionem in 4 possessionē τ installationē,quē ibi videas. † Et dic qd in casu in quo canonicus pōt administrare ante installationē,τ possessionis adeptionē,tunc si sit in loco vn̄ debeat vocari,debet ad electionē appellari,alias posset agere de ꝯtēptu,τ sic est opinio Cōpostellani intelligēda.vbi vero canonicus nō posset administrare ante installationē τ possessionis adeptionē,si tunc ꝓcedat̄ ad electionē eo nō vocato,nō poterit eius pretextu electio cassari,τ sic est intelligenda opinio Arch.in.d.c.eum qui.de preben.in.vj.

SVMMARIVM

1. Uagabundus non potest habere ius eligendi.
   Uagabundus an sit ad electionem vocandus.
2. Uagabundus is dicitur qui in loco firmiter non moratur.
   Uagabundus vbi reperitur,ibi conueniri potest.
3. Uagabundus qualiter τ vbi debeat citari.
   Uagatio sola sufficit ad beneficij priuationem.
4. Beneficiatus simplex habens beneficium nō exigens residentiā eo priuabitur,si vagabundus reperiatur.

Capitulum.xxix.prime partis.

1 Vigesimoseptimo requirit̄,† ꝙ is ad quē ptinet eligere,nō sit vagabūd⁹nā vagabūdi nō st̄ ad electionē vocādi q̄uis aliq̄n existāt itra fines electorib⁹deputatos nec obest capl'o l3 aliqua die intra tp̄s quo citatiōes fiūt fuerint intra dictos fines,τ sic t3 Spe.i ti.d ele.i.§.ad electionē.co. ij.v.qd si tpe.Idē tñ Spe.t3 ibidē tutius fore tales vagabūdos vocari.De vagabūdo an sit ad electionē vocādus.Inn.in.c. q2 pp.in col.iiij.versi.Itē si fuerit tpe.dt tutius fore eū vocari,τ verba formalia Inn.posuit Spe.in.d.§.ij.Joā.an.in.d.c.q2 col. ix.dt d vagabūdo q nūc extra fines ē nūc itra,satis eē ꝙ citet̄ ad domū,nec piudicabit capitulo,ēt si aliquo die illo tpe quo citatiōes fiūt reperiat̄ intra metas fuisse.ff.de iud.l.hn̄s absens.§.nā vbi.al's.§.incipit,pinde.Quis aūt dicat̄ vagabūdus,Bar.in.l. 2 nullus.de tyronibus.lib.xij.C.†dt eū vagabūdū q nō stat firme i loco.arg.ꝑfate.l.nullus,ꝓ hoc est tex.iūcta gl.in.l.iij.§.abesse.ff. de dā.infec.al's incipit.§.ꝑtor ait.vbi Bar.de vagabūdo loqui tur post Inn.gl.in verbo.debebit.in.l.hn̄s absens.in.§.pinde.ff. de iudi.dt illud vagabūdū q in aliquo loco certo se figit.quā gl. sequit̄ ibi Bar.τ vide eūdē Bar.in.l.j.sup gl.positā i x.reperiū tur.C.vbi de cri.agi.opor.Et pn̄t tales vagabūdi vbicūq3 repiātur ꝯueniri,nec pn̄t petere remissionē ad alios iudices,ꝓ quo.d. gl.in verbo,reperiunt̄.τ ibi Bar.iuxta illud dn̄icū verbū,vbi te inuenero ibi te iudicabo.gl.etiā in.d.l.heres in xbo,debebit.Et ibidē dicit Bart.per illam glo.multos ribaldos in ciuitatibus τcastris suspēdi,cū nō habeāt alicubi foꝝ.Qualr sint citādi vagabūdi,vide Inn.in.c.si aduersarius.de eo qui mit.in pos.cā rei seruā.in fi.col.Inn.τ Jo.an.in.d.c.q2 pp dn̄t tutius esse vagabū dos citari ad domū,τ idē dt Spe.i.d.§.ij.†s3 cū vagabūdi n̄ ha 3 beāt habitationē certā,in qua domo fiet ista citatio dicerē satis fore si tales vagabūdi citent̄ p edicta apposita in valuis ecclesie q2 cū agat̄ de negocio ꝯcernētē ꝯmodū ecclesie.s.d ꝓuisiōe futuri plati,nec scit̄ vbinā sint tales vagabūdi,q̄ in eadē ecclesia resi dere deberēt,nec tñ residēt,nec habeāt domos certas poterūt p edictū citari,pro quo videas Pan.τ Inn.in c.ex tue.de cle.nō residē.Et aduerte ad vnū qd ē notatu dignū,qd l3 bn̄ficiatus ex nā bn̄ficij nō teneat̄ ad residēdū in eo,nō tñ pōt vagari,imo solū vagatiōis delictū ē sufficiēs ad ipsu3 priuādū,ꝓ quo tex.in.c.nō o3.τ in.c.puenit.vij.q.j.nec valet ꝯsuetudo,vt qs possit se absen tare a bn̄ficio vagādo,nec etiā valeret licētia plati,nā hoc esset ꝯtra bonos mores,qd est notabile ꝯtra simpliciter bn̄ficiatos,q vagant̄ p mūdū,τ q̄nq3 efficiunt̄ stipēdiarij,τ nihilominus tenēt 4 beneficia in partibus.†vt quātūcūq3 illa bn̄ficia sint simplicia,τ nū exigāt residētiā pn̄t priuari pp delictū vagatiōis ita t3 Inno in.c.ex tue.de cle.nō resi.col.j.τ Panor.in eo.c.col.fi.τ Joā.an. in.d.c.ex tue.in col.fi.recitat opinio.Inno.sc3 ꝙ delictū vagatio nis sit sufficiēs ad priuationē bn̄ficij etiā nō regrētes residdētiā.

SVMMARIVM.

1 Religiosi mendicantes transeuntes ad non mendicantes, neqꝫ locum neqꝫ vocem habebunt in capitulo.
2 Factum auctoritate superioris dicitur factum auctoritate iuris.
Mēdicātes ad eccl'ias vltra suū ordinē extātes nō debēt assumi.
3 Religiosi mēdicātes an transeant licite ad non mendicantes.
Dñicanus ad mona. rligionē trāsitū faciēs, ē apostata cēsendus.
4 Religiosus ad aliā pōt migrare religionē duobus ꝯcurrētibus.
Abbas qui abbatie renunciauit primam vocem ꝛ primum locū habere debet post abbatem substitutum.
5 Sorores minorum ꝛ predicatoꝝ possessiones hñt ex priuilegio.
6 Gesta per non mendicantē nunc qui olim mendicans fuit, cuius status ignoratur, an valeant.

¶ Capitulum. xxx. prime partis.

Vigesimooctauo requiritur vt ille qui est de collegio seu monasterio qd̄ hꝫ eligere, nō fuerit alias religiosus de ordine mēdicātiū. nam religiosi de dicto ordine ꝓfessi ad alias religiones trāseuntes etiā ex apostolica ꝑmissiōe, nō hñt locū in capitulo, neqꝫ vocē in eo vt est tex. i cle. vt ꝓfessores. de regularibus ꝛ trāseū. ad reli. ꝛ ibi Cardi. flo. qd̄ fuit statutū, vt libētius ipsi mēdicātes in ea vocatiōe i q̄ vocati sunt remanerēt, ꝛ vt ambitio discordiarū mr̄ ac scismaticū reprimeret̄. ꝛ dt̄ ibidē zaba. col. j. †ꝙ mēdicātes trāseūtes ad ñ mēdicātes semināt discordias, ꝛ scādala, ꝛ faciūt ꝑtialitates, volētes quodāmō oībus dñari initētes suo sensui ꝯ̄. c. ne innitaris. ď ꝯsti. Et hꝫ verū qd̄. s̄. dixi, ēt si tales quodā ď ordine mēdicātiū hēant i ordine nō mēdicātiū ꝓoratus, admīstrationes vl̄ officia aut curā aiarū vl̄ regimē, vt ē tex. i. d. cle. ꝛ ibi gl. in verb. inibi. Et q̄uis isti sic trāseūtes auctoritate pape, nō videat̄ peccare †nā ꝙ fit auctoritate supioris, maxīe pape, dr̄ fieri auctoritate iuris. ff. de acq. pos. l. iuste. ꝛ ꝑ ꝯ̄ns nō vñr peccare. xxiij. q. iiij. q. c. q peccat. sꝫ licite faciūt, vt ibi. ergo penā nō meret̄. l. gracchus. C. ad leg. iul. de adul. tñ q̄ talis lnia nō tollit ambitionē, ꝛ vt libētius dicti mēdicātes remaneāt i eoꝝ religiōibus, sꝫ Pau. i. d. cle. vt ꝓfessores. iō nō hñt locū i capitulo nec vocē, ꝛ itelligas ꝙ nō hñt locū in capitulo, locū. s. honoris, sicut ē i electiōe faciēda, ꝛ alijs honestis tractatibus, hñt tñ locū oneris, sicut i disciplinis ꝛ correctionibus, ꝭm Laud. in. d. cle. al's pena ꝓstaret imunitatē, qd̄ fieri no dꝫ. l. relegatoꝝ. §. fi. ff. ď iterdi. ꝛ releg. Qualr̄ mēdicātes nō pñt assumi ad aliq̄s eccl'ias vel monasteria, extra suū ordinē ē hodie ex̄uagās Jo. xxij. incipiēs, dispendijs ꝛ periculis.
† An āt trāsitus sit licitus ď mēdicātibus ad nō mēdicātes, tex. vr̄ in. d. cle. qd̄ sic, ꝛ sic ex illo tex. colligit Pau. posse dari ordinē nō mēdicātiū artiorē ordine mēdicātiū, al's ñ liceret trāsire. c. lꝫ ď regu. ꝛ trāseūt. ad reli. ꝛ. h. d. ꝙ ꝑdicator pt̄ trāsire ad ordinē monacho. beati Bñdicti, attēta rl'a vtriusqꝫ, q̄ rl'a ꝑdicatoꝝ fundata ē in rl'a beati Augu. q̄ ē laxior rl'a monacho. c. ꝙ dei timorē. ď sta. mona. ꝛ canoni. rl'a tñ ꝭm qd̄ ibidē dt̄ Car. co. vj. attētis ꝯstōnibus additis ꝑ ipsos ꝑdicatores sue rl'e, artior ē fcā, iō trāsitus nō liceret, imo ꝭm Guil. i. c. sane. ď regu. ꝛ trāseū. ad reli. ꝑdicator trāsiēs ad relig. mona. icidit in apostasiā, ꝑ quo videas Pa. i. d. c. sane. ꝛ Jo. an. i. c. ioānes. eo. ti. †ad hoc qd̄ religioso liceat ad aliā trāsire religionē duo reqrūt̄, ꝑrio vt ꝫa religio sit strictior scđo vt religiosus nō trāseat ex temeritate, aut ex leuitate, sed zelo sanctioris vite, nō ergo lꝫ i odiū ꝑmi ꝑlati trāsire ad rligionē alterā strictiorē. tertio reqritur extrinsecus, vt petat lniā trāseūdi a ꝑlato suo. c. lꝫ, ꝛ ibi Jo. an. ꝛ Pan. ď reg. ꝛ trāseūti. ad rli. Quid aūt dōm de abbate q ď vno monasterio ē i alio abbas effectus, si postea abbatiali dignitati rnūtiet, cuius monasterij remaneat monachus. Et qualr̄ sua vox sit pria, ꝛ dēat obtinerē primū locū post abbatē substitutū ob reuerētiā prie dignitatis, arg. l. fi. ff. ď decu. ꝛ. l. seruos. C. ď qd̄. ď oībus bis ꝛ alijs circa hāc mām eādē dilatādo. videas Jo. an. ꝛ Pañ. i. c. cū ad monasteriū. ď sta. mo. ꝛ canoni. regu. Et an dicta ꝯstitutio cle. vt ꝓfessores. extēdat̄ ad religiosas, videas Car. i. d. cle. x. vij. q̄ro. q post Pau. i. d. cle. dt̄ ꝙ sic, ꝛ ita tꝫ gl. i eadē cle. sup xbo, q̄slibet. Et ibi ꝑ dcm̄ do. Cardi. post Cap. † qualr̄ sorores minoꝝ ꝛ ꝑdicatorū hñt possessiones ex ꝑuilegio, ꝛ sorores minoꝝ hñt ꝑpriū in cōi. Cōtra ꝑfatā tñ cōstitutionē Cle. solet papa sic vt ꝑmittit̄ trāseūtes ad religionē ꝑuilegiare, vt habeāt voces ꝛ loca in capitulis, q̄ Clemēs successoribus suis legē iponere, nō potuit cū par in parē nullū hēat iperiū. c. innotuit. ď ele. ꝛ. l. ille a quo. §. tēpestiuū. ff. ad treb. ꝛ ē gl. in. d. cle. sup xbo, priuilegio. Et aduerte ꝙ vox taliū trāseūtiū ex mēdicātibus ad nō mēdicātes nō sunt ꝯputāde i numero aliarū vocū, nec ē ad eas hñdus aliqs respectus q̄uis ipsi eligētes volūtarie ac libere admitterēt tales rligiosos ad coeligēdū, vt ē tex. in. d. cle. sil'e hēs de eis q nō sunt in sacris ꝯstituti, q lꝫ admittant̄ per electores. tñ eorū vox nō est ꝯputanda. cle. vt hi. de eta. ꝛ q̄.
6 † Quid āt si talis mēdicās, quondā, nūc aūt nō mēdicans aliqua gerat. sꝫ eius status ignorat an gesta ꝑ euꝫ teneant, vt puta, quia eligit vel q̄ administrat ꝯ̄ dispositionem dicte cle. vide per dictuꝫ Cardina. in. d. clemen. in versiculo. xiij. quero. q ibi post Paul. disputat qñ veritas ꝑferat̄ opinioni, aut opinio veritati, ꝛ an error cōis faciat ius, de quo plene ꝑ Bart. Bal. ꝛ Jas. ac alios doc. legistas in. l. barbarius ꝑbilip. ff. de offi. pre. qui amplissime hāc materiam examinant. ꝛ Joan. an. Jnno. ꝛ Panor. ꝛ alij canoniste in. c. nihil. de electione. ꝛ Paul. ꝛ Cardina. florenti. in clemē. j. de regulari. ꝛ transeun. ad religio.

SVMMARIVM

1 Eligendus ad ecclesiasticam dignitatem debet esse grauis in moribus, in scientia sufficiens, ꝛ etatis legitime.
Clericus ioculator, goliardus, aut bufo, est ineligibilis.
2 Clericus se seuis immiscens aut enormibus non est ad dignitatem eligendus.
3 Episcopus ꝛ abbas qualem debeant habere scientiam.
4 Dignitatem ecclesiasticam acceptans peccat, si scientiam dignitati competentem non habeat.
Scientia sufficiens in prelato toleratur.
5 Jllegitimi non debent ad dignitates ecclesiasticas eligi.
Matrimonium subsequens legitimos facit prius natos.
Legitimatus per matrimoniū subseqūes in feudo succedere pt̄.
6 Legitimatio ꝑ rescriptū dr̄ dispensatio ꝯ̄ ius, ꝛ iō restringenda.
Legitimatus per subsequens matrimonium qua ratione quo ad omnia pro legitimo sit habendus.
7 Legitimatus ꝑ rescriptū pape ad ep̄alē promoueri pt̄ dignitatē.
8 Dignitas episcopalis in materia dispensationis non venit nomine dignitatis.
Natus ex vero marito ꝛ vxore quando sit illegitimus.

¶ Secunda pars.
¶ Capitulum. j. secunde partis.

Absoluta prima parte in qua tractaui succincte atqꝫ breuius negotioꝝ magnitndine prepeditus q̄ꝫ res ex posceret ꝯcernentia eligentes, nūc aūt ad scđam venio. Jn qua vt predixi adducā iura eligendos ꝯcernentia ꝛ ea que in dictis eligendis sunt necessaria. ¶ † Et ꝑrio eligēdi ad dignitates ecclesiasticas debēt hr̄e grauitatē morū, scientiā sufficientē, etatē ꝯpetentē. tex. in prag. tit. de elec. versi. deinde eligāt. atqꝫ originē nō infectā, debēt. n. esse nati ex legitimo mr̄imonio, vt est tex. in. c. cum in cūctis. ꝛ. c. innotuit. c. cū nobis. c. dudū. il. j. c. cū vitoniēsis. c. in causis. ti. de elec. cū multis simi. ꝛ ibidē ꝑ Pañ. Bal. ac Jo. an. plenissime. Et sic clerici ioculatores, goliardi, ac bufones (nō illā artē ignominiosam ꝑ annū exercuerūt aut citra, si tertio moniti nō resipuerint) tanq̄ꝫ nudati oī priuilegio clericali ineligibiles efficiunt̄, pro quo tex. in. c. j. de vita ꝛ hone. cle. ꝛ ibi Do. lib. vj. † Jdē ēt est dōm de clericis, q dimisso habitu, enormibus ac seuis sese immiscēt. ar. c. cum nō ab hoīe. ꝛ. c. perpēdimus. ꝛ. c. in audientia. de sen. excō. ꝛ ibi ꝑ Jo. an. Pañ. ꝛ Fely. De materia morū ipsoꝝ clericorū, vide rub. in voluminibus Gregoriano. s. Bonifacio, Ac clemētiniano. ti. de vita ꝛ hone. cleri. ꝛ quo ad epos, vide tex. nota. in. c. quis eps ordinādus est. xxiij. dist. ꝛ qualiter dꝫ obseruare. xij. ca. regule apostolice ipse eps. vide a. xxv. di. vsqꝫ ad. l. Uide circa hāc māꝫ morū clericorū Jsidorū ď vita clericoꝝ, trāslatiue i. c. bis igit̄. xxiij. di. ꝛ ibi Arch. ꝛ Do. ꝛ vid i auc. qūo opor. epi. col. j. ꝑfecto bñ morigeratus esse dꝫ eps, ac alij clerici, vt digne possint dñica sacra admīstrare. c. tales. xxiij. dist. tot ꝛ tāta in epis reqruntur, vt qui tales velit vt requiritur a dño eos q̄rat, vt dicit Jo. an. in. d. c. cū in cūctis. in. j. col. vel eos fabricet de nouo, vt dicit Hosti. in sum. §. quis eligi pōt. ver. cōsulo. si tales saltē qui habeāt oia reqsita quo ad mores haberi nō pñt in eligēdo, eligant̄ tñ tales quoꝝ cōparatiōe ceteri grex dicātur, vt dicit tex. in. c. vnū orariū. §. nūc āt. xxv. di. ꝛ Host. i. d. ver. ꝯsulto. † Que āt sciētia reqrat̄ in abbate ꝛ i epo, ac in alijs ꝑmouēdis ad dignitates ecclesiasticas, seu ad officia, vel bñficia ecclesiastica,

stica, vide Pan. post Inn. et Jo. an. ac Host. in d. c. cū in cūctis. Parꝝ docti nō debēt ꝓmoueri ad ecclesiastica officia vel bñficia, nisi sint dociles. i. apti ad discēdū, tūc dispensatiue s̄z Host. Joā. an. et Panor. et ex cā possent ꝓmoueri. Inn. dicit sing. in c. cū in cūctis. col. ij. qd cū parꝝ sciētibus, si spes sit qꝫ possint ꝓficē, pt licite dispēsari, vt ꝓmoueant, qd dictū sing. reputat Fel. in c. j. sup rub. d mag. sunt tñ aliq qui arte qnacūqꝫ nulla discere pñt, d qbꝰ loquit Bal. in l. macedoniani. C. ad senatuscō. mace. tales nō debēt ꝓmoueri. et eos ordināres puniri debēt, qꝛ ꝯ sacros canones

4 faciūt. in c. qñ eps ordinationē. et ibi Domi. xxiiij. dist. † Et nota qꝫ acceptās dignitatē seu officiū (si nō h̄z sufficiētē sciētiā ad exercēdū ea q̄ incūbūt illi dignitati seu offico) peccat, hoc est dictū notabile Inn. s̄m Pan. in d. c. cū in cūctis. col. ij. ꝓ quo bonus tex. in c. nō est putāda. j. q. j. in fi. xbis. vñ Greg. in pastorali. c. ix. virtutibus pollēs coactus ad regimē veniat. xtutibus vacuus, nec coactus accedat ꝓ quo facit tex. in c. illud. vij. q. j. Sufficiēs sciētia sufficit, et tolerat in plato. c. cū nobis. de elec. et ibi gl. in xbo, eminētis. l̄z eminēs in eo eēt desiderāda. c. q̄liter. et ibi Panor. d electio. que aūt dicat sciētia eminēs, q̄ mediocris, et q̄ sufficiēs. Pan. post Inn. et Jo. an. in d. c. cū in cūctis. in j. col. ¶ Quā vo etatē debeāt hr̄e eligēdi, de hoc Jo. an. et Panor. in d. c. cū in cūctis. et Ant. de bu. in c. preterea. de eta. et q̄li. vbi amplissime loquitur de etate bñficiādoꝝ siue bñficia sint simplicia siue curata, siue dignitates quecūqꝫ. Et hoc etiā examinat Pan. in c. sup inordinata. de pre. vt. s̄. dixi. ij. parte. in xiiij. requisito quo ad eligētes.

5 † Quo āt ad illegitimitatē. aduerte qꝫ illegitimi ad dignitates ecclesiasticas nō pñt eligi, nec ad ecclesiastica bñficia ꝓmoueri. d. c. cū i cūctis. et c. inotuit. de elec. et c. fi. d fil. pres. in volumine Gre. et in c. j. et ij. e. tit. lib. vj. cū si. postulari aūt bñ pñt. d. c. innotuit. si aūt tales illegitimi essent p subsequēs matrimoniū legitimati, tūc essent eligibiles, nā tāti vigoris ē subsequēs mr̄imoniū, vt illegitimi quo ad oīa p ipsuz legitiment. gl. in c. tāta. q filij sint legi. q̄ gl. est prima in ordine, et eā sing. dicit Pan. ibidē in col. ij. et sic legitimatus p subsequēs mr̄imoniū succedet in feudo, l̄z legitimatus p rescriptū pncipis nō succedat in feudo, vt est tex. in §. nālis. in ti. si d feudo defuncti ꝯtētio sit inter domi. et agnat. vasali in vsi. feu. et illū tex. §. nāles. reputat Pan. singu. in d. c. tāta. col. ij. et i. c. cū

6 vintoniēsis. col. iij. d elect. † qꝛ illa legitimatio p rescriptū est dispēsatio ꝯ ius et p ꝯñs restringēda. c. qd dilectio. de ꝯsangui. et affi. et c. j. et ij. de filijs presby. in vj. hoc tñ itellige, nisi princeps expresse illegitimū quo ad successionē feudoꝝ legitimaret qd pōt, qꝛ tūc bene succederet in feudo, vt est. gl. not. i dicto. §. nāles. in xbo. nāles. posita. quā gl. notabilē dicit Pan. in d. c. tanta. col. ij. quare aūt legitimatus p subsequens matrimoniū ꝓ legitimo hr̄ quo ad oīa. dōs est qꝫ matrimoniū (cū sit fauorabile) trahit retro, et fingit ꝯtctū ante natiuitatē liberoꝝ. Itē adde qꝫ ēt natus ex furtiuo accessu ad mulierē (q̄ñuis mulier nō sit ꝯcubina) p subsequēs matrimoniū legitimat adeo qꝫ talis poterit eligi ad dignitatē epalem, et ad q̄cūqꝫ vt. s̄. dixi de alijs legitimatis p mr̄imoniū subsequēs. nec hēmus sup hoc tex. s̄z est gl. sing. in c. innotuit. in xbo, cōiunga

7 ta. de electio. quā gl. singu. in d. c. innotuit. col. iiij. de elec. † Adde etiā circa materiā qꝫ legitimatus p rescriptū pape pōt ꝓmoueri ad episcopalē dignitatē. intelligēdū tñ est, qñ papa legitimaret illegitimū, eū restituēdo pristino iuri, et antiqoribus natalibus, ita qd decreuit eū legitimū, ac si fuisset legitime natus, sic d̄z intelligi gl. posita in xbo, promeruerit. c. cū vintoniēsis. de elec. quā singulariter notādā dicit ibidē Pan. in col. ij. Si xo papa ꝯcederet p viā dispēsationis, vt puta qꝛ dispēsat cū illegitime nato, vt possit ad dignitatē et ad ecclesiastica bñficia ꝓmoueri, illa dispēsatio

8 nō extēderet ad dignitatē epalē, † qꝛ appellatione dignitatis nō venit epalis dignitas in mā dispensationis, cum illa sit restringibilis, vt in c. j. et ij. de filijs presbyte. lib. vj. ꝓ quo tex. no. in c. dilectus. de ꝯces. pbē. et Domi. de sancto Gemi. c. nos ꝯsuetudinē. xij. dist. bñ facit gl. in xbo, dignitatū. in c. ij. de prebē. lib. vj. q̄ vult qd appellatione dignitatū nō veniat epalis dignitas. cū sit dignitatū culmen, quā gl. sing. dicit. Panor. in c. venerabilis. col. ij. de preben. et in c. cū nostris. de cōces. prebē. vel eccle. nō vacāt. Superioribus adde vnū casum mirabilē in quo natus ex vero marito et vxore est illegitimus, et p ꝯñs ineligibilis, vt puta si maritus et vxor se absoluāt a vinculo cōiugali in casu a iure pmisso, et maritus ordinet q̄ñuis ipsi maritus et vxor dicant ꝯiuncti in vero matrimonio, si tñ cōmisceant et gñrent, filij inde nati erūt illegitimi, d hoc est gl. ad hoc sing. in c. ministri. in xbo, ꝓprie vxoris. lxxxj. distin. quam gl. sin. dicit Bar. de belen. in addi. ad Panor. in c. cōiugatus. de cōuer. cōiuga. de materia legitimationis, vide in l. ex facto. per Bar. ff. de vulg. et pupil. substi. Et per eundez Bar. in l. gallus. in §. quid si tantum. ff. de libe. et posthu.

SVMMARIVM.

1. Scismatici ad dignitates ecclesiasticas non possunt eligi.
   Scismaticus quis proprie dicatur.
2. Scismaticus non est hereticus.

¶ Capitulum. ij. secunde partis.

Secundo requiritur vt eligēdus nō sit scismaticus, qꝛ si esset scismaticus foret inelligibilis. c. nos ꝯsuetudinē. xij. dist. et ibi Domi. etiā si rediret ad ecclesie vnionē. j. q. vij. c. j. et eadē cā et q. c. conuenientibus. et si eligeret, eius electio esset nulla. c. qꝛ diligētia. et ibi Pan. ti. de electio. et Bal. q in eo. c. dicit scismaticos infames. et Jo. an. et Inn. et cū scismatico solus papa dispēsat, vt. d. c. qꝛ. et ibi Pan. idē dōm eēt de heretico, qꝛ scismaticus ꝓprie et stricte ē hereticus. c. inter heresim et scisma. xxiij. q. iij. qꝛ tūc scismaticus cēsetur eē is q diuidit se ab vnitate romane eccl'ie ꝯstituēdo sibi ecclesiā, put faciūt Greci, qꝛ tūc accedit ꝯ articulū, et vnā sanctā ecclesiam. et vellet diuidere vestē Christi inconsutilez si posset. Bal. in

1 d. c. qꝛ. ¶ † Et nota qd incidens in scisma, si ipse credat papatū esse apud eū cui adheret cū forte duo sunt electi, nō est hereticus. gl. ad hoc singu. in xbo, q vero. xxiiij. q. j. §. j. et ē pria gl. post gl. summe. quā gl. sing. reputat Pañ. in d. c. qꝛ diligētia. i. j. col. et c. at si clerici. de iud. Et idē est dōm de eo q t̄z se ꝓ papa, qd nō sit hr̄ticus. d. gl. q̄ ēt ad hoc reputat sing. Panor. in d. c. qꝛ. col. ij. qñ est dubiū qs sit papa ad ꝯciliū ptinet illud discutere. tex. singu. in c. si duo forte. lxxix. dist. quē tex. sing. dicit Pañ. in d. c. qꝛ diligētia. et in c. l̄z de vitāda. in colū. iij. de elec. Qualiter infidelitas pcedēs impediat cōuersum ad promotionē, vide Fely. in c. eam. de rescrip. col. viij. vbi ponit regulam et tres limitationes, et ibi per eum quis a prelatura sit preferendus, an ille qui semp fuit Christianus, an infidelis quondam nunc autem conuersus.

SVMMARIVM.

1. Eligi non potest qui prius in discordia fuit electus.
2. Electus prius in discordia potest rursus eligi, si omnes eligentes in eum concordent.

¶ Capitulum. iij. secunde partis.

Tertio requiritur vt eligēdus † nō fuerit electus in discordia, qꝛ si in discordia esset electus, et electio esset cassata ēt sine vitio psone, nō posset in eadē eccl'ia assumi, ꝓ tūc, nā quotiescūqꝫ sunt duo electi i discordia i eadē eccl'ia, et vtraqꝫ electio cassat ex aliq̄ defectu, l̄z nō vitio psone, neuter in eadē vocatiōe d̄z assumi in eadez ecclesia, et hoc pp discordiā euitandā. c. ꝯsiderauimus. d ele. et ibi Pañ. et Fely. in c. nihil cū scādalo. d pscri. t̄z, qꝫ si reperiant due electiōes facte d diuersis psonis ꝓ sum. pōti. pt ꝯciliū vtraqꝫ cassare. proquo glo. sing. in c. fi. que gl. est sin lxiij. distinctio. quam gl. ꝓ multū sing. extollit Pañ. in sermone suo incipiē. qm veritas. quē habuit corā Fede. imperatore ad iustificationē gestoꝝ i ꝯcilio Basiliēsi ꝯ Eugeniū, quā gl. sequitur Fely. in d. c. nihil. d

2 pscri. † si vero oēs eligētes ꝯcordarēt alterū electorū i discordia eligēdo ꝯcorditer post cassatā primā electionē valeret talis electio fcā in ꝯcordia, qꝛ tūc cessaret cā ꝓhibitiōis, et sic cessare d̄z effectus. l. gñaliter. C. de sac. san. eccle. et c. cū cessante. de appel. cū simi. sic no. Panor. in c. ꝯsiderauimus. de elec. i. vj. not. sic t̄z Hosti. in c. sup eo. de elec. sic tenet idem Host. in §. quis eligi potest. in versi. illud nota. et hoc etiam tenet Joan. an. in d. c. sup eo.

SVMMARIVM

1. Eligi non potest is propter cuius electionē scandalum oritur.
2. Populo prelatum persequente, debet platus prelature cedere.
3. Mandatarius quando non teneatur pape rescriptum exequi.
4. Pape de ptātis plenitudine rescribēti ius gētiū potest opponi.
   Prelati sunt miseri obediētes pape iniusta precipiēti.
5. Consiliarij principis irati nō debēt statim mandata exequi.
6. Eligētes ad principis cuiuspiā preces indignū nō debēt eligere.

¶ Capitulum. iiij. secunde partis.

Quarto requiritur vt eli gendus nõ sit talis qd † ꝓpter eius electionẽ scãdalũ generetur in ecclesia, nam si ꝓpter talẽ electionẽ generaret scandalũ in ecclesia, posset fieri ꝓhibitio, ne talis eligeret, q̃uis talis eligẽdus nullũ aliuz pateret defectũ. ita tenet Pan. in c. ꝯsiderauimus. ex gl. fi. illius. c. iuncto tex. ⁊ Felin. in c. nihil. de prescrip. versi. decimotertio ꝓpter. multa etenim licita sunt dimittenda rõne scãdali. Simile est de m̃rimonio carnali. nã si aliq ꝯhentes nullũ in se impedimẽtũ habeãt sz pcise vehemẽter timet ex tali matrimonio scãdalũ oriri, eo casu iudex põt ⁊ dz ꝓhibere ne tales cõtrahant. de hoc est tex. fin. in c. cũ in tua. de spõsalibus ⁊ mat. quẽ ad hoc sing. dicit Panor. in d. c. cũ in tua. col. j. q̃m nihil cũ scãdalo fieri dz. c. nihil. de prescri. ⁊ c. ad aures. de tẽpo. ordinã. cũ multis simi. de mã canoniste in c. ij. de no. ope. nũ. iulqz diuinũ scãdalũ fieri ꝓhibet. Matth. xviij. ve homini illi per quez scandalũ venit, ⁊ Marci. ix. Et qd cũ scãdalo populi nõ debeat quis preffici in ecclesia etiã interueniẽte electione collegij, ita tenet Panor. in c. j. col. ij. de elec. pro quo optime facit tex. in c. cũ teneamur. de prebẽ. c. nisi cum pridez. de renun. vbi sing. dicit Inn. † qd si populus persequit prelatũ iam institutũ, nec potest cõpesci a tali persecutione, vt populus quiescat ⁊ ecclesia in quiete remaneat, tũc debet prelatus prelature cedere vel p superiorez põt remoueri, illud dictũ sequitur Panor. ⁊ sing. reputat in c. j. col. ij. de elec. sequit illud dictũ Anto. de but. d. c. nisi cũ pridẽ. dandũ est tñ sic cedẽti bonũ cãbium, sm oẽs doc. pro quo bonus tex. in c. ad supplicationẽ. de renun. dictũ Inno. recitat ⁊ sequit Fel. in rub. de treu. ⁊ pace. col. ij. si ergo iam in prelatura institutus canonice ratione scandali possit ab ea remoueri, quanto fortius poterit eligendus ne eligat ꝓhiberi, auc. multomagis. C. de epis. ⁊ cleri. per regulã topicalẽ, si illud qd minus vr̃ inesse inest, ⁊ illud qd magis. † Adde his vnũ notabile verbũ qd si superior mãdat sub certa pena, puta excõmunicationis, aut alia quã incurrat ipso facto, q nõ paruerit mãdato suo si ex executione hmói mãdati timetur maximũ scãdalũ, vel aliter dubitat de mẽte principis, licite eo casu põt mandatarius nõ exequi, ⁊ rescribere principi, qz hoc facit auctoritate legis vt in c. si q̃n. de rescrip. ⁊ in auc. vt nulli iudi. col. ix. §. ⁊ hoc vero. Panor. in d. c. si q̃n. ⁊ Feli. eo. c. col. ij. iij. ⁊ iiij. pro hoc facit dictũ Inn. in c. inquisitioni. de senten. excõ. vbi dicit ꝙ si mandatũ pape ꝯtinet heresim vel vehemẽter presumit statũ ecclesie ꝑturbari, vel alia mala vẽtura per eius executionẽ, nõ dz subditus parere, qz dz subditus obuiare malo ⁊ nõ adiuuare. qd dictũ semp mẽti tenendũ dicit Panor. in d. c si q̃n. ipsuz sequtur Feli. in d. c. inq̃sitioni. de sen. excõ. Et q̃uis dicat Collecta. in c. cuz dilecta. de rescrip. † ꝙ q̃n papa scribit de plenitudine potestatis nihil possit opponi qd gr̃am annihilet, certe poterit opponi ius gẽtiũ si tale est cuius trãsgressio crimẽ iducat, vt no. Cy. in l. rescripta. C. de precib. impe. offe. ⁊ C. si ꝯtra ius vł vti. pub. l. fi. sic dicit Bal. in ꝓe. decretaliũ. col. iij. vbi miseros appallat prelatos q obediũt pape iniusta precipiẽti, debẽt. n. suspendere donec significauerint pape, ꝓ quo facit tex. in c. qui resistit. xj. q. iij. plene de mã Feli. in d. c. si q̃n. de rescrip. multa eteniz alq̃n princeps male informatus, aut aliis importunitate nimia fatigatus, aut p subreptionẽ vł obreptionẽ psuasus ꝯcedit, q̃ si bene eẽt informatus, aut passionibus sedatus nõ ꝯcederet. l. j. C. de peti. bono. sub. lib. x. vñ dicit Marti. laud. in tractatu de ꝯsiliarijs principũ. † Cõsiliarij notẽt, ꝙ si princeps iracũdia motus sine cause cognitiõe mãdauerit crudeles vindictas ꝯ subditos, nõ debẽt ꝑmittere executionẽ vsqz ad. xxx. dies, vt interiz cesset iracũdia principis. tex. ad hoc mirabilis. in l. si vindicari. C. de penis. qui tex. secundũ eum est auro pingẽdus, quare nota eũ. Hec in mediũ adducta fuẽ qz q̃ primũ vacat ecclesia aliqua cathedralis, aut collegiata, statim principes scribũt eligẽtibus, ⁊ q̃nqz ꝓ idignis, qbus si notorie cõstat de indignitate, nõ est obtẽperãdũ, illi aũt de collegio aut verbo, aut literis (ne princeps videat cõtemni) significẽt principi qualiter salua dicti principis ⁊ ipsoꝝ eligẽtiũ ꝯscientia nõ valent exequi votũ ipsius principis, cũ ipsi eligẽtes iurent se electuros eum quẽ nouerint ecclesie vtiliorẽ, † ⁊ constat notorie de insufficientia ac indignitate illius, ꝓ quo princeps scribit, ⁊ sic forte principis animus liniet, imo si sit bonus, vt esse semp est credendũ, et sue salutis memor eosdẽ ad meliorẽ eligẽduz hortabitur tanq̃ bonus paterfamilias, alias miseri eligẽtes nõ vereant sequi veritatẽ cuz deo, vt dicit glo. in l. puniri. C. si ꝯ ius vel vtili. publi. ⁊ ibi Bal. ⁊ eum eligãt quẽ ecclesie vtiliorẽ crediderint, iuxta iuramẽti p eos prestiti formã. q̃n scriptũ est Leuit. xix. nõ piurabis. ⁊ Matth. v. longe enim magis timẽdus est q potest ⁊ corpus ⁊ animã perdere in gehennam q̃ qui corpus caducũ destruere. Matt. x. c. de materia scandali. xxxiij. specialia inducta ad euitandũ scandaluz contra regulas iuris, collegit do. Feli. in c. nihil. titu. de prescrip.

SVMMARIVM

1. Repulsus ab electione ob vitiũ psonale non põt eligi denuo.
2. Crimen per viam exceptionis probatum contra electum non priuat eum beneficijs habitis.
   Infamis infamia facti non potest promoueri.
3. Exceptio opposita contra iam electum repulsum quid operet.
4. Electio ex multis causis cassari potest.
5. Sanum se esse debet probare, qui semel infirmus fuit.
   Dominus semel presumitur dominus semper.
6. Furiosus semel, semper furiosus presumitur.

Capitulum. v. secunde partis.

Quinto requiritur qd eligẽdus † aliis nõ fuerit vitio psone repulsus ab electione, qz tũc si semel fuisset vitio psone repulsus nõ posset iterum eligi. capitulo super eo. de electione. ⁊ ibi Joannes andreas, Bald. Inn. ⁊ Panor. ⁊ Felin. in capitulo, super his. ꝯ accusa. col. iiij. Ex quo enim semel fuit repulsus vitio psone, illa repulsio cum sigillat ⁊ notat psonam ipsius repulsi, ⁊ sequitur sicut lepra sequit leprosuz. c. cito turpẽ. j. q. j. Et nota qd q̃uis crimẽ oppositũ p viã exceptiõis nõ infamet infamia iuris. c. ij. de ordi. cogni. ⁊ l. lucius. ff. de his q no. infa. Bal. in c. sup eo. ⁊ in c. ꝯsiderauimus. de elec. hñ facit. c. sup his. ꝯ accusat. vbi hr̃ † ꝙ crimẽ ꝓbatũ p viã exceptiõis ꝯ electũ nõ facit vt electus ꝑdat bñficia iã habita, infamat tñ ifamia facti, nã grauat opinio sua ex eo, qz fuit repulsus vitio persone, nõ vi exceptiõis, sed rõne criminis ꝓbati, vt in auc. q̃o opor. epos. col. j. §. si qs aũt talis. sic tz Bal. in c. super eo. col. fi. de elec. ⁊ infamia facti ipedit ꝓmotionẽ, cuz ꝓmouẽdi opinio i nullo dẽat vacillare. c. tãtis Daniel. lxxxj. di. ⁊ c. opus, de accu. ⁊ qd infamia facti repellat a ꝓmotione, satis pz, qz ea infamia facti facit, vt infamatus suspendat a beneficijs habitis, donec se purgauerit, iuxta ea q̃ legunt ⁊ notant in c. ꝑsbyter. ij. q. iiij. ⁊ in c. ij. ⁊ in c. iter. de purg. cano. multo ergo fortius dz ꝓmotio impediri, cũ facilius qs repellat a iure querẽdo pp infamiã facti, q̃ iã q̃sito. c. queadmodũ. de iureiurã. Et facit ad ꝑdicta qd no. Dy. in regula, infamibus. de reg. iur. in vj. ⁊ qd notatur in l. ij. C. de digni. lib. vij. vbi patet, ꝙ nedum infamia iuris sed etiam infamia facti, facit ne quis promoueatur ad dignitatem. de decurio. ff. l. generaliter. §. spurios. ⁊ l. fratres. C. de inoffi. test. Inn. in d. c. sup eo. ⁊ vide ibi Joan. an. † Et q̃uis virtus exceptiõis opposite ꝯ iã electũ repulsum nõ operetur vt ipse iterũ repellat. hoc tñ operat agrauatio opinionis q̃ isurrexit ex prima repulsione, vt est gl. in c. cũ inter canonicos. in vbo recusatus. de elec. ⁊ gl. in vbo, psone. c. sup eo. iam allegato. pro quo text. in l. ⁊ si libidine. C. ad leg. iul. de adul. ⁊ ita tz Pan. in c. sup his. col. iij. de acus. ¶ De crimine aũt ꝓbato p modũ exceptionis an qs ⁊ q̃liter sit puniendus, ⁊ an infamet, Panor. in c. ij. de ordi. cogni. col. x. ⁊ pluribus seq. ¶ † Sup cassatione electionis aduerte, qz electio q̃nqz cassat ꝓpter crimẽ electi vere ꝓbatũ q̃nqz pp crimẽ presumptũ, q̃nqz pp infirmitatẽ electi talẽ, que hz impedire promotionẽ, vt morbus epilẽticus, de quo in c. cũ inter canonicos. de elec. primo casu hz vex indistincte. c. sup eo. de elec. vt. s. ille nõ posset eligi, cuius electio fuit cassata rõne criminis vere ꝓbati, scdo casu nõ impedit scda electio, si ille q fuit repulsus pp crimẽ presumptũ se purgare possit de tali crimine presumpto, qz ꝯ crimẽ presumptũ admittit purgatio, vt ẽ tex. i. c. officij. de elec. ⁊ c. inter. de purga. canoñ. in tertio autez casu, vt. s. q̃n qs est repulsus pp infirmitatẽ, tũc si põt ꝓbare se esse sanum admittet, iste aũt quondã morbosus dz probare se sanũ, ⁊ ei, ꝓbãdi onus incumbit. vt est glos. in verbo, recusatus. in cap. cum inter canonicos. de elec. ⁊ hanc opi. tenet ibidem Joan. an. † vt onus ꝓbãdi se sanũ incũbat ei qui semel fuit infirmus. quẽ sequit in eodez. c. Panor. rõne presumptionis que trãsfert onus ꝓbãdi. ff. ꝯ dona. inter virũ ⁊ vxorẽ. c. vlti. de iureiu. nam ea que nõ mutant, solo tẽporis cursu nõ presumunt mutata, vnde in illis sufficit ꝓbare ꝙ aliq̃n extiterit, sicut dicimus in eo q semel fuit dñs vel possessor, semp presumat dñs vł possessor, vt not. in l. siue possidetis. C. de ꝓba. ⁊ ibi Bal. ⁊ melius ac planius in l. ex psona de pb. C. vbi in ij. col. ponit regulã ꝙ de preterito trahit argumẽtũ ad pñs,

pñs quã regulã exẽplificat in octo pdicamẽtis, quare ibi videas, q in ea mã ẽ totus logicus. nota ẽt in.l.nõ ignorabit.C.ad exhi. q̃liter quondã possessor psumit̃ nũc possessor.c.olim.iij.de resti. spol.ꝛ ibi Jo.and.ꝛ Panor. Bar.in.l.celsus.ff.de vsuca.col.v. morbus aũt nõ tollit solo tractu temporis, ideo presumitur quis 6 ex quo semel fuit morbosus in eodem morbo perdurare, †sicut di cimus in furioso lȝ ille si morbus curabilis tñ semel furiosus sem per presumitur talis nisi probetur contrarium, vt est tex. iũcta gl. in.c.fi.de succes.ab intest.in verbo compotem.

SVMMARIVM

1 Eligendus ad ecclesiam regularem debet esse professus in eadẽ.
Professus expresse eligi dȝ in ecclesia regulari.
2 Clerici seculares in ecclesijs cathedralibus eligi possunt.
Abbas in episcopum eligi potest.
3 Postulatio de clerico seculari in prelatum regularem a solo pa pa potest admitti.
Instrustctus in regula in ecclesia regulari debet eligi.

Capitulum.vj.secunde partis.

Sexto requiritur vt si ele 1 ctio † debeat fieri in ecclesia regulari qd eligendus ad talem ecclesiam fuerit professus regulam.c.cum monasterium de Pellicea.de elec.nec valet consuetudo in con trariũ.c.cũ cãm de elec.ꝛ quod non professus non possit eligi de hoc est tex.in.c.cũ in magistrum.de elec.ꝛ hodie est decisum, qd nullus possit eligi in ecclesia regulari, nisi expresse professus, nec sufficeret professio tacita, ꝛ si eligatur non professus in ecclesia re gulari, electio est ipso iure nulla.c.nullus de elec.in.vj.ꝛ ibi Do mi.ꝛ Philip.nisi talis ecclesia regularis, foret cathedralis, quo casu posset nouitius eligi, ꝛ ẽt i eccl̃ia seculari, cathedrali.d.c.nul lus.li.vj.ꝛ cle.j.de ele. 2 †pñt quoq; eligi seculares clerici in epos in ecclesijs cathedralibus, r̃laribus, vel secularib⁹, ita tȝ gl.in v̈ bo, regimẽ in.c.ꝙ dei timorẽ.de sta.mo. Panor.in.c.cũ cãm.de elec.ꝛ hoc pp excellẽtiã dignitatis ẽpalis, rõne cuius ẽps dr̃ re ligiosus.c.ex multa.de voto.ꝛ iõ põt religiosis imediate preesse, qm̃ epi sanctissimi esse debẽt.in auc.de san.epi.col.ix.ad que be neficia pñt seculares clerici, ꝛ ẽt religiosi pmoueri. Panor.in.d. c.qd dei timorẽ.adde ꝙ Abb.põt in epm eligi.c.si abbatẽ.ꝛ ele ctioni de se facte ꝯsentire, nõ aũt põt trãsire lnia. Domi.ꝛ Phi li.Fran.in.d.c.si abbatẽ.sup quo al's vidi de facto qõnẽ. Et q̃s uis nõ pfessus nõ possit eligi in ecclesia inferiori q̃ sit cathedra lis, postulari tñ põt.c.cũ monasteriũ de pellicea.de elec.ẽm vnuȝ intellectũ, ꝛ ita tȝ ibi Jnn.ꝛ Panor.ꝛ Jo.an.in.c.cum ad nr̃aȝ. ꝛ.c.officij.de elec.ꝛ ibi Panor.ꝛ Jnn. 3 †Talis aũt postulatio q̃ fit in platũ.regularẽ de clerico seculari nõ põt admitti nisi per ro manum Pontificẽ, nec ẽt per legatũ cardinalẽ, vt sentit Jo.an. in Spec.ti.de leg.§.ꝯnter.in prin.quẽ sequit̃ Panor.in.d.c.of ficij.hñ facit gl.in v̈bo eligat̃.cle.j.de elec.q̃ gl.vult ꝙ hõ alteri⁹ pfessionis ꝛ habitus nõ possit postulari in abbatẽ, nisi a papa.ꝛ aduerte ꝙ in eccl̃ia r̃lari nõ dȝ eligi, nisi instruct⁹ in r̃la.c.officij. ꝛ ibi Bal.nã cũ ipse platus hẽat correctionẽ in suos religiosos, ꝛ eosdẽ possit coercere ad obseruãtiã r̃larẽ.c.qñ.ꝛ ibi gl.Jo.an. ꝛ Pañ.ti.de of.or. cuius cã dȝ esse in r̃la instructus, iõ dt Hie ronymus ad rusticũ monachũ ð quo trãslatiue in.c.sic viue.ꝛ.c. si clericatus titillat.xxj.q.j.multo tpe disce q̃ postmodũ doces, ꝛ ne sis prius miles q̃ tyro.p quo tex.in.c.miserũ.lxj.dist.

SVMMARIVM

1 Eligi nõ dȝ q disparis est pfessionis aut habitus ab eligentibus.
Homines diuerse professionis non sunt in eodem officio sociãdi
2 Monachus ad episcopalẽ promotus dignitatẽ alijs in superio ri habitu se conformare potest.
3 Clerici honestis debent vti vestimentis.

Capitulum.vij.secunde partis.

Septimo requiritur vt 1 eligendus non sit disparis professionis, nec habitus q̃ sint eligentes, seu illi de ecclesia ad quã eliguntur vt in cle.j.de ele.ꝛ ibi Car.nec enim rõni ꝯgruit, vt homines di sparis habitu, ꝛ professionis in vnũ in monasterijs socientur, vt dicit.d.cle.nã q̃ male veniunt inequales ad aratra iuuenci. bal. in.c.cũ cãm.de elec.ꝛ.d.cle.vñ declaratiua iuris diuini, nã scribit̃ deutero.xxij.nõ arabis in boue simul, ꝛ asino, q̃ verba exponunt̃ vt hr̃ in.c.in noua.xvj.q.vij.i.hoies diuerse pfessiontis in vno of ficio simul nõ sociabis, vr̃.n.quodãmõ scãdalũ ꝯnari.vt hoies di sparis habitus in vnũ associentur, iõ dt tex.no.ꝛ sing.i.c.deus q ecclesiam.de vita ꝛ hone.cle.qd vbi ex honesta cã conueniunt ho mines disparis habitus, ꝛ obseruantie, si scandalum generetur alijs ex diuersitate habitus, oẽs possunt se ꝯformare in vno ha bitu superiori, ꝛ ad hoc Panor.reputat illũ tex.singu.in colũ.j. Ideo dicit glo.in verbo. nec habitu.in.d.c.in noua.xvj.qõ.vij. 2 †quod monachus effectus eps vel canonicus regularis põt, si scãdalũ generet̃, alijs se ꝯformare in superiori habitu.al's secus, ꝛ sic est intelligẽda gl.in.c.de monachis.xvj.q.j.que vult religio sum q ad ecclesiã secularẽ pmouetur debere portare habitũ suũ. Clerici seculares nõ hñt certũ habitũ gl.in cle.j.de elect.in ver bo, seculares.ꝛ est illa gl.singu.ẽm Zaba.ibidẽ col.fi.in eo ꝙ.d. gl.dicit ꝙ clerici seculares nõ hñt habitũ determinatũ ex colore lȝ aliqui colores sint eis phibiti. 3 †debent tñ dicti clerici honestũ portare habitũ, vt per decentiaȝ habitus extrinseci, moꝝ intrin secã honestatẽ ostẽdant. cle.ij.de vi.ꝛ hone.cle.nã talis quis esse presumit̃ qualẽ habitũ gerit.l.itẽ apud labeonem.§.si quis.ff.de iniur.nec affectate sordes, nec exq̃site delicie (vt Hierony. inqt) laudes pariunt, qd taȝ de cibis q̃ de vestibus est intelligendum. xlj.distin.in princ.ꝛ intelligas quod homines disparis habitus non possunt eligi in prelatos epo inferiores, nã in episcopos be ne possent eligi.d.cle.j.

SVMMARIVM.

1 Administrans ante electionis ꝯfirmationẽ efficitur inellgibilis.
2 Intrusus non hȝ verum prelature titulum etiam si post papa eũ ignorans intrusionem promoueret.

Capitulum.viij.secunde partis.

1 Octauo requiritur† ꝙ eli gẽdus nõ administrauerit añ electionis ꝯfirmationẽ qꝛ si prius administraret ipso facto, nisi in casibus a iure permissis sua electio esset nulla.c.auaritie.de ele.in.vj.ꝛ ipse efficeret̃ ineligibilis in eadẽ vel alia eccl̃ia, qꝛ sua electio hoc ca su cassaret̃ vitio persone, ꝛ sic talis administrãs efficeret̃ inelígi bilis iuxta.c.sup eo.de ele.ꝛ ita tȝ Archi.in.d.c.auaritie.de ele. in.vj.ꝛ Pañ.in.c.qualiter.tit.de elec.col fi.ꝛ dicit hoc notabile ꝯ illos q ex potẽtia principis secularis ingerũt se administratio ni sola elec.pcedẽte, isti.n.efficiunt̃ ineligibiles, vt.c.quisquis.de elec. 2 †Et puta ꝙ si papa ignorãs tales intrusiones pmoueat ta les intrusos ad platuras, ꝙ talis pmotio sit subreptitia.nec hñt sic promoti tit.verũ prelature, qꝛ requirit̃ dispensatio cũ talibus quã papa nõ facit nec tacite, nec expresse, cũ ignoret vitiũ intrusio nis, de hoc satis dixi.s̃.in.j.parte in.viij.requisito quo ad eligen tes, vide septẽ casus quibus põt qs administrare ante ꝯfirmatio nem, quos ponit Phi.fran.in.d.c.auaritie.vt.s̃.dixi in.vj.reqsi to quoad eligentes, vide ibidẽ Phi.de administrante post ꝯfir mationẽ a qua fuit appellatuȝ.vbi notabiliter distinguit, an ap pellatũ fuerit in iudicio vel extra, ꝛ vtrũq; casum psequitur.

SVMMARIVM

1 Eligendus debet esse in sacris cõstitutus.
2 Eligendus non est in ecclesijs collegiatis aut ꝯuentualibus qui non est in sacris constitutus.
3 Laicus infans, ꝛ literatus ad hñficia eccle.pmoueri nõ possunt.
Beneficia quedam ipso actu ordinem sacrum exposcunt.
4 Episcopus qñ dispensare possit contra beneficij institutionem.
5 Eps ex necessitate põt dispẽsare in statu ecclesie p̃rono nolente.
Patronus vtilitatem magnam ecclesie non debet impedire.
6 Eligentes faciẽtes aliqueȝ ordinari, vt eum eligant, possunt aliũ eligere, ꝛ isti competenter prouidere.

Capitulum.ix.secunde partis.

1 Nono requiritur vt eligẽ dus †sit in sacris.in pragma.tit.de elect. ver.deinde eligat̃.est tex.super quo aduerte, ꝙ eligẽdus in epm dȝ esse ad minus in ordine subdiaconatus.c.a multis. de etat.et qual.ꝛ ibi Ant.de but.ꝛ Jo. an.sic ẽt dȝ esse in sacris eligendus in abbatẽ.c.tuã.de eta.ꝛ qua.ꝛ ibi An.de bu.q dicit abbatẽ de bere esse in sacris sicut pmouendus in epm. Quid autẽ dõm est de dignitatibus inferioribus ac de bene curatis. super hoc sunt varie opi.ẽm Pañ.in.c.dudũ.in.j.de elec.tñ est tenẽdũ conclu

2 siue † ꝙ hodie eligẽdus ad prelaturã ecclesie collegiate ꝛ ꝯuẽtualis oꝫ esse in sacris actu, alr̃s electio esset nulla text. in pragma. in d. §. deinde. in alijs aũt digni. inferiorib⁹ ꝛ alijs bñficijs curatis nõ reqrit̃ ordo ipso actu tpe ꝓmotionis, ista ęqparant̃. c. cũ i cũctis. §. inferiora. de elec. ꝛ. c. de multa. de pb. satis. n. est ꝙ ꝓmouẽdi ad talia bñficia sint in minoribus tpe ꝓmotiõis ꝛ ꝙ tpe cõgruo valeãt ꝯseq ordinẽ reqsitũ ẽm exigẽtiã dig. vel bñfi. tex. in. c. ij. de insti. in. vj. ꝛ. c. si ꝓ clericis de pb. ꝛ ibi do. Phil. ꝛ Pañ. c. dudũ. in. j. de elect. col. fi. ꝛ reqrit̃ ꝙ sint in minoribus.

3 † naꝫ laicus, infans, ꝛ penitus illiteratus sunt bñficioꝝ ecclesiasticoꝝ incapaces ẽm Inno. in. c. cũ nostris. de ꝯces. pbẽ. vel eccle. nõ vacãtis. ita ꝙ collatio eis facta perinde est, ac si nulla facta fuisset ẽm dictũ Iññ. in. d. c. cũ nostris. quẽ sequit̃ Pañ. ibidẽ. ¶ Et sup p̃senti materia q̃ est sepe in pratica aduerte, ꝙ aliqñ vacãt bñficia q̃ ex eoꝝ institutiõe certũ ordinẽ ipso actu exposcũt, vt sunt in eccle. Agenẽ. alique pbẽde p̃sbyterales, alie diaconales, alie subdiaconales, hoc est q̃ reqrũt eũ, q ad eas ꝓmouet̃ esse sacerdotẽ, diaconũ, vel subdiaconuꝫ, ꝛ multe capellanie seu altaria in plerisqꝫ partibus vidi, sunt ẽt p̃sbyterales, ꝛ in talibus reqrit̃ vt ꝓmouẽdus sit in ipo actu in eo ꝯstitutus, ordine quẽ bñficiũ exposcit ex institutione.

4 ¶ † Et no. ꝙ in his nõ posset eps dispẽsare, si sunt bñficia p̃ronata sine ꝯsensu p̃roni, ꝛ ita dicit Cal. se obtinuisse, ꝙ eps nõ põt dispẽsare ꝯ institutioneꝫ bñficij, vel ipsam immutare, vel ꝯ venire sine ꝯsensu p̃roni, ꝙ semp notãdum dicit Panor. in. c. cũ accessissent. de cõsti. col. iij. ꝓ quo adducit notabile dictũ Inn. in. c. fi. de cleri. nõ residẽ. vbi dicit qꝺ eps nõ põt ꝯ statutũ bñficij dispẽsare, hoc ẽt sequit̃ Barb. in. c. dilectus. de offi. lega. col. liij. facit ꝙ notat̃ in. c. at clerici. §. de adul. illud dictũ Calde. multũ vtile ꝛ quotidianũ reputat. d. Fely. in. d. c. cuꝫ accessissent. col. viij. ad ꝙ dictũ ponit tres limitationes. ¶ Predictũ dictũ Cal. limitat Pañ. in. d. c. cũ accessissent, dicẽs.

5 † ꝙ si dispẽsatio faciẽda immineret ex necessitate eccle. ꝛ p̃ronus nollet ꝯsentire, posset tũc eps dispẽsare rõne necessitatis, adducit notabile dictũ dñoꝝ de rota, decci. cccvij. incipiẽ, ꝑmuta. in nouis, vbi dicũt ꝙ si p̃ronus sine causa nõ vult ꝯsentire ꝑmutationi bñficij p̃ronati, põt eps hoc facere, si necessitas vrgeat sine cõsensu p̃roni, q꞉ p̃ronus nõ oꝫ impedire magnã vtilitatẽ eccl. c. j. de his q̃ fi. a maio. par. c. ꝛ istud dictũ Pañ. sing. reputat do. Fel. in. d. c. cũ accessissẽt. col. ix. vide eũdẽ Feli. elegãtissime ac copiose hãc

6 materiã tractãtẽ in. d. c. cũ accessissent. colũ. vij. viij. ꝛ. ix. ¶ † Et no. hic. ꝙ sic eligẽtes facerẽt aliquẽ ordinari, vt eũ eligerẽt, si aliũ eligãt, tꝫ electio, ipsi tñ eligentes tenent̃ ꝓuidere isti sic ordinato de stipendio cõpetẽti, vt habeat vnde honeste viuere possit, hoc voluit gl. not. in Ꝟb. sed aliud. §. sed aliud. lxj. dist. ꝗꝫ notabilẽ reputat Pañ. in. c. bone. in prio. de postu. plat. Adijcias supiorib⁹ ꝙ si qs capiat ordines pacto ꝑcedẽte, qꝺ nõ vult ordinari vel monachari, nisi sibi bñficiũ ꝯferat̃, talis collatio est simoniaca, ꝛ per ꝯñs nulla, ar. c. ordinationes. j. q. j. Inn. in. c. cũ vniuersoruꝫ de re. permu. ꝛ ita tenet Pañ. in. c. cum ad nostrã. de elec.

SVMMARIVM

1 Excommunicatus est penitus ineligibilis.
2 Excommunicatus in iudicio suas hꝫ defensiones.
3 Excommunicato qñ subueniatur de sui beneficij fructibus.

¶ Capitulum. x. secunde partis.

D Ecimo requiritur vt eli-

1 gẽdus nõ sit excõi. q꞉ † excõi. excõica. maiore vel minore nõ põt eligi. c. si celebret. de cle. exc. minist. ꝛ ibi Pañ. ꝛ Ioã. an. q dat ꝯsiliũ, vt sit cautus eligẽdus. vt prio obtineat absolutionẽ, q꞉ si excõi. eligeret̃ eius electio ẽ irrita. vt ibidẽ in tex. d. c. si celebret. ꝛ ibi Inno. ꝛ Fely. in. c. dilecte. in col. ij. de except. ꝛ q̃cunqꝫ collationes bñficioꝝ facte excõic. sunt nulle, vt in. c. postulastis. eo. tit. de cle. excõi. mini. refert an qs sit manifestus excõi. an occultus quo ad ipsius excõi. cõmodũ, istud dictũ Inno. in. c. cũ dilectus. de cõsuetu. qꝺ dictũ sequitur Panor. in c. si vere. de sent. excõi. ꝓ quo dicto vide Feli. in. d. c. si vere. col.

2 ij. Et aduerte singu. † qꝺ q̃uis excõi. nõ ꝓhibeant̃ ea q̃ ꝯcernũt eius defensionẽ, sed sunt ei permissa, vt in. c. cũ iter priorẽ. ꝛ. c. venerabilem. de excep. cum simi. cum ẽt diabolo si esset in iudicio defensio nõ esset deneganda, vt dicit Panor. in. c. cum cõtingat col. ix. de foro cõpe. attamẽ si excõica. sua culpa remanet in excõmunicatione, ꝛ nõ vult absolui, nullã debet habere defensionẽ. hoc est dictũ sing. Cal. in. c. ab excõicato. de rescr. qꝺ dictum notabile reputat Domini. c. j. de rescri. in. vj. sequitur ipsuꝫ Feli. in. c. itellexim⁹. col. v. de iud. ꝛ sing. dicit Barb. in. c. raynald⁹. de test. col. clxiij. vbi ponit nouẽ singularia ꝯtẽptus, ꝛ isto casu ex

3 cõmunicatus † qñ sic excõicatus remanet in excõicatione. nõ est sibi subueniendũ de fructibus beneficij ẽt quo ad necessaria vite nisi esset in periculo mortis, sic intelligit gl. Domi. in. c. ꝑter hoc. xxxij. disti. q̃ est posita in verbo, subtrahunt̃ in. c. pastoralis. de appel. ꝛ ibi Pano. an excõicatus possit excipere ꝯ electũ si sp̃aliter nõ fuerit vocatus, q꞉ est difficilis, ꝗꝫ examinat Fely. post Host. in c. dilecti. col. j. ꝛ. ij. de excep. que sint permissa, ꝛ que sint prohibita excõicatis, vide Ioã. de lig. in trac. de ecclesia. censu. versi. restat videndũ. de excõicatis ad cautelã absolutis an possint eligere, ꝛ eligi, vide tex. in. c. solet de senten. excõmu. lib. vj. ꝛ ibi ꝑ. do. Ioã. an. ꝛ Philippum fran.

SVMMARIVM

1 Eligi nõ põt qui olim ꝑ potestatis secularis abusuꝫ fuit electus. Metus qualiter electiones vitiet.
2 Electio per metum facta non potest confirmari.

¶ Capitulum. xj. secunde partis.

V Ndecimo requiritur vt

1 eligendus, nõ fuerit alias electus ꝑ abusuꝫ potestatis secularis, nã huius ratiõe redderetur ineligibilis ad quãcũqꝫ dignitatẽ cũ ex tali elect. per abusum fcã ꝯhat irregularis ad dignitates obtinẽdas vnde nõ põt amplius sine dispensatione ad alias dignitates promoueri. c. quisquis. ꝛ ibi Io. and. ꝛ Panor. de materia satis dixi. s. parte. j. in. viij. requisito, quo ad eligentes. Cui addas ꝙ metus adeo vitiat electiones prelatoꝝ quod superior electioneꝫ vulneratã perseuerante vulnere in morbo ipsius, cum radix eius sit putrida, ꝛ medicine fomenta nõ sen

2 tiat, † cõfirmari nõ potest, q꞉ talis electio est ꝯ ius naturale, ẽꝫ Inno. c. qꝺ sicut de elec. ꝛ ita tꝫ Bal. in. l. his q. C. de his q ꝑ metũ iudi. nõ appel. vnde talis electio, q꞉ vis talis illata nature, nõ cõualescit facit qꝺ no. in. d. c. dudũ. de rebus eccle. non alienan. ꝛ de elec. c. in causis. ꝛ qui confirmat factum per metum, potius confirmat dissensum quam consensum. Bal. vbi supra.

SVMMARIVM

1 Eligi ad dignitates ecclesiasticas sine dispensatione non potest, q꞉ plura beneficia curata habet.
2 Dispensare quis possit in beneficiorum pluralitate.
3 Dispẽsatus sine cã ꝓ bñficioꝝ pluralitate an sit i ꝯsciẽtia tutus.
4 Beneficia plura tenẽs quorũ vnum ei sufficeret, peccat mortal̃r.

¶ Capitulum. xij. secunde partis.

D Uodecimo requiritur vt

1 † eligẽdus nõ habeat plures dignitates, aut plura beneficia currata sine dispensatione pape, q꞉ tũc esset intelligibilis tex. in. c. dudũ. il. ij. de electio. ꝛ. c. cũ iãdudũ. de preb. ꝛ vtrobiqꝫ Io. an. ꝛ Panor. hodie est extrauagãs. Io. xxij. incipiens, execrabilis. vbi in. §. si vero, disponit̃ qꝺ si qs habẽs bñficiũ curatũ, vel dignitatẽ, p̃sonatũ, vel officiũ, ꝛ recipit ẽm ꝯsimile, primo nõ dimisso, verbo, ꝛ facto in manibus ordinarij, postꝗꝫ possessionẽ scdi obtinuerit, est priuatus vtroqꝫ, ꝛ efficit̃ inhabilis ad sacros ordines, ꝛ ad q̃cũqꝫ ecclesia. bñficia ꝛ de hoc gl. i cle. si plures de preb. q̃ est finalis, ꝛ ibi Car. nec potest cum tali alius citra papã dispensare, vt credit Panor. in. d. c. dudũ. in. col. vj. ꝑ. c. dilectus. de tempo. ordi. ꝛ quali. ordi. ꝑ ea q̃ idẽ Panor. no. in c. quisqs col. fi. de elec.

2 ¶ † Quis aũt possit dispensare in pluralitate bñficioꝝ curatoꝝ, vel digni. habes tex. meliorẽ de iure. in. d. c. dudũ. in. ij. vbi hr̃ qꝺ in talibus sola sedes apostolica dispẽsat. Host. tñ intelligit de dispẽsatione, q̃ fit ꝑꝑ ꝓrogatiuã p̃sone, sed si fieret ꝑꝑ vtilitatẽ, vel necessitatẽ ecclesie, possent episcopi dispensare eo casu tex. tñ in. d. c. dudũ. facit ꝯ opi. Host. ꝛ ita obseruat curia romana. ꝛ sedis apostolica sola dipensat in casu premisso. opi. tñ Host. est eqor vt minus corrigat̃ ius antiquũ, sed ꝑmittebat episcopis in casibus premissis dispẽsare vt hr̃ in. c. sanctorũ ꝛ ibi gl. i verbo, duabus. lxx. dist. an aũt dispẽsatus cã nõ subsistẽte sup pluralitate bñficioꝝ, sit tutus quo ad Deũ. Pano. in. c. de multa. ꝛ in. c. extirpande. §. q vo. de pbẽ. his adde

3 † ꝙ dispensatus ꝑ papã cã ltima nõ subsistẽte nõ est tutus quo ad Deũ. gl. est sing. q̃ est scda in ordine. c. nõ est de voto. ꝗꝫ gl. sing. reputat Panor. in. d. c. nõ est. col. j. qꝺ dictũ extẽdit Panor. q̃ñcũqꝫ Papa dispensaret ꝯ ius diuinũ sine cã, vt dispẽsatus nõ sit tutus quo ad

deum

deum, et idē dt eadē rōne in absolōne a iurō q̄ nō vʒ si fiat sine cā vt sing. no. Inn. in. c. cū iter. d renū. qd dcm̄ sing. reputat Pañ. in. d. c. nō est et ibi p eū de dispēsato sup pluralitate bñficioꝝ, d di spē. pape qñ papa dispensat in phibitis iure diuino, vel positiuo iure, sine cā, an qs sit tutus quo ad Deū, vide Fely. i. c. ad audiē. il. ij. d res. col. iiij. et. v. Adiūge singlr pdcis † qd tenēs plura bñfi cia ēt simplicia, quoꝝ altēꝝ p se bñficiato sufficit mortalr peccat p q̄ gl. sing. i. d. c. dudū. i. ij. q̄ ē penul. q̄ʒ singularē dt Pan. ibidē de vitate cuius vide Pan. sup. d. gl. i bñficijs āt simplicibꝰ quo ad pluralitatē, siue sint vniformia, aut difformia, et qñ sunt in vna ecclia, vel pluribus, vide glo. fi. et ibi doc. cano. in. c. lr̄as. de pce. pb. Cæterum cautꝰ q̄ si obtineas plura bñficia curata, aut digni tates, vt bñ custodias dispēsationē, nā vidi quēdā i grādi piculo p eo q̄ cū esset electus i eccle. cathedrali i epm̄, et esset pluralis i bñficijs, sup quoꝝ dispēsatione habuerat signaturā solā, et cū iaʒ mortui essent tres romani Ponti. nō potuit talis electus leuare bullas obstāte rl̄a canzellarie, et q̄ eū obijcebat̄ icapacitas pdcā rōne, credo illū fuisse coactū illius ptextu ad componendum.

SVMMARIVM

1 Seruus ad ecclesiasticas eligi non potest dignitates.
Sacramenta ecclesiastica a quibus tractanda.
2 Libertus eligi nō pōt in quo obsequium sibi retinuit patronus.
Tributum quod ex deuotione prestatur seruituti non ascribitur.

Capitulum. xiij. secunde partis.

1 **Decimotertio** requirit̄, † vt eligēdus nō sit seruus, sed liber nā serui nō pn̄t eligi, cū nō possint ordinari. c. j. et. c. de seruoꝝ. c. psuluit. de seruis nō ordi. et. liiij. dist c. j. et. ij. cū multis simi. Jo. an. c. fi. de po. prela. et in. c. cū in cunctis col. ij. de eccle. ita expsse tʒ Pañ. in. c. cū in cūctis. col. ij. et Host. in suʒ. tit. de electio. §. qs eligi pōt col. ij. Ex quo. n. tales nō pn̄t ordina ri, nec sacramēta ecclesiastica administrare, cū illa a sacratis Deo hominibus sint tractanda. Exodi. xxviij. et in. c. tabernaculū. de cōse. dist. j. nec ergo eligi poterūt, vt. s. dixi d excōicato minori ex
2 excōicatione, in. vij. requisito quo ad eligentes, † et ideʒ dōʒ est de liberto in quo patronus sibi retinuit obsequiū. liiij. d. c. quicūq̄ʒ et etiam de quocunq̄ʒ obligato conditione seruili ratione perso ne. de quibus no. in. c. multorum. de iudeis. secus si rōne rei red deret tributū, sicut angli q reddūt ecclie tot dn̄arios quot sūt ca pita, nō tñ est tributū psonale, q̄ si exeāt patriā nō tenent̄ ad tri butū. liiij. dist. c. si quis obligatus. fm Inn. et. c. fi. de postu. plat. et q̄ pstāt tale tributū ex deuotione, nō est eis ascribendū seruituti arg. de censibus. c. ex pte. Jo. an. in. c. fi. de postu. prelato.

SVMMARIVM

1 Obligati ad ratiocinia eligendi nō sunt ad beneficia ecclastica.

Capitulum. xiiij. secunde partis.

1 **Decimoquarto** requirit̄, q̄ eligēdus † nō sit obligatꝰ ad rōcinia. c. vnico. de obliga. ad rōcinia. Jo. an. c. fi. de postu. prela. tex. in. l. officiales. et i auc. ibidē posita. C. d epis. et cle. sup hac mā vide An. d bu. et io. an. d. c. vni. d oblatis ad rōcinia. et inn. ibidē.

SVMMARIVM

1 Neophitus non est ad ecclesiasticā dignitatē eligendus.
2 Tyronem prius esse expediēs est q̄ʒ militem.
Neophitus postulari potest eligi.

Capitulum. xv. secunde partis.

1 **Decimoquinto requirit̄** † ne eligendus sit neophitus. i. nouiter ad baptisma sacrum aduectus. c. quoniam multa. et. c. prohibent̄ et. c. sicut neophitus. xlviij. dist. et ibi Archi. et Domi. et. c. neophi tus. xlj. dist. ratio est ne forte in superbiam elatus sic nouiter ba ptizatus incidat in laqueum diaboli, in dicto capitulo quoniam. xlviij. distin. debet enim primo instrui in fide catholica, et in ea ap
2 probari antequam in ea ascendat ad dignitatem, † prius profe cto expedit esse tyronem quam militeʒ capitulo si clericatus. xvj. q. prima, quia miserum est eum fieri magistrum qui nunquaʒ fuit discipulus. c. miserum. xlj. distin. pro hoc bene facit lex vnica. de athle. lib. x. C. postulari tamen poterunt neophiti secundum Jo. an. capitulo finali de postu. prelato. et ad minores ordines pote runt promoueri neophiti. Archidia. et Domi. vbi. s.

SVMMARIVM.

1 Infamis infamia iuris aut facti ad dignitates ecclesie non po test eligi.

Capitulum. xvj. secunde partis.

1 **Decimosexto** † eligēdus non de bet esse infamis, neq̄ʒ de iure, neq̄ʒ de facto. de iure vt hr̄. lj. dist. in. c. q in aliquo. et in. d. c. q in aliquo. ponū tur vigintisex impedimēta, q̄ impediūt pmouēdū in epm̄ q̄ sunt notabilia. et vide ibi Arch. et do. inter q̄ numerat̄ infamia iuris. p hoc tex. in. l. vnica. C. de infa. li. x. infames ēt infamia facti nō pn̄t eligi. cū fama pmouēdi i nullo debeat vacillar̄, vt. s. dixi i. v. regsito q̄ ad eligēdos. et qd infamis infamia iuris vel facti nō sit eligibilis, tʒ Jo. an. in. c. fi. de post. pla. et Arc. i. d. c. q in aliquo.

SVMMARIVM.

1 Penitens publicus non est ad dignitates eligendus.
2 Penitentia pulibca pro quibus criminibus imponenda.

Capitulum. xvij. secunde partis.

1 **Decimoseptimo** † requiritur, ne eli gendus publicā pe nitētiā egerit. c. penitētes. lv. dist. et. c. ex penitētibus. l. dist. Joā. an. in. d. c. fi. de postu. pla. ex illa. n. publi ca pnia insurgit qdā nota, q̄ impedit sic notatū ad dignitates p uehi rōnibus. s. adductis, q̄ solēnitas reqrit̄ in publica pnia, ha
2 bes in. c. i capite. l. dist. † publica tñ pnia nō dʒ imponi, nisi p cri mine q̄ ē manifestū et enorme et totā ciuitatē cōmoues. c. psbyter xxvj. q. vj. gl. in. c. in capite. l. dist. et ibi Arc. et Do. quos vide i. c. placuit. eadē. l. disti. qui ponūt quatuor rōnes quare publice pe nitētes non pn̄t pmoueri, nec administrare in sacris ordinibus.

SVMMARIVM.

1 Abscindens seipsum eligi non pōt ad ecclesiasticas dignitates.
2 Abscindi faciens sibi genitalia lepre vitande causa, non tenetur secum ipsa deferre.

Capitulum. xviij. secunde partis.

1 **Decimooctauo** † reqrit̄, ne eligēdus seipsuʒ absciderit, lv. dist. in. c. si quis absciderit. c. ex parte. il prio de cor pore vitiatis. Jo. an. in. d. c. fi. de postu. pla. dn̄i. in. c. maritū. xxxiij. dist. rō aūt est, q̄ seipsum abscindens est suijpsius homicida et dei conditioni inimicus, vt est tex. in. d. c. si quis. de materia vide in. d. c. ex parte. Ant. de but. et Jo. an. q̄ illud ra
2 ro euenit, nō attingo materiā. † Aduerte ad vnū vulgare q̄ si qs genitalia sibi abscidi fecerit, vt lepre morbū euitet aut als, nō est opus, vt genitalia abscissa secū portet, si sit ecclesiasticus, vt putāt vulgares, vt tenet Butrius in. d. c. ex parte.

SVMMARIVM

1 Corpore vitiati ad dignitates ecclesie non debent promoueri.
Vitium corporis quando a promotione possit repellere.
2 Macula qua scādalum inducatur iudicis arbitrio relinquitur.
3 Papa solus cum vitiatis corpore potest dispensare.

Capitulum. xix. secunde partis.

1 **Decimonono** reqritur † ne eligēdus sit corpore vitiatus vt q̄ hʒ magnā maculā in oculo, vel q̄ pdidit pollicē, nā vi tiatꝰ corpore si sit magna difformitas eligi nō potest. Leuiti. xxj. vbi tex. hō de semine tuo p familias q habuerit ma culā nō offeret panes deo suo, nec accedat ad ministeriū eius. et. xlix. d. c. hinc. n. et ibi Arc. et dn̄i. et. c. cū tua de elec. et. c. exposui sti. et. c. fi. de corpore vitiatis. ad hoc qd vitiū corporis repellat a pmotione, reqrit̄, vt sit tale vitiū q̄ scādalū gn̄ret i solēniter cele brāte, vel in actu solēniter celebrādi. tex. in. c. j. de corpore vitia. et ibi Ant. de but. et vide Ant. de but. in. c. thomas de corpore
2 vitiatis. † q̄ aūt dicat̄ macula inducēs scādalū vel scādalosaʒ de formitatē relinquit̄ arbitrio iudicis, et pmouētis vel eius cui pro motio cōmittit̄. Joā. an. in. c. i. de corpore vitia. et An. bu. c. cū d tua. et ibi tex. eo. titu. de corpore vitiatis. de clerico claudo si sit monachus cuʒ pede ligneo, an possit dispensatiue celebrare. Jo. an. tenet q̄ sic. in. c. fi. de corpore vitiatis. pro quo vide Panor.
3 in. c. ij. d cle. egro. † Et nota q̄ cū corpore vitiatis solus papa di

spensat. ita tz Inno. in c. cum eterni. de re iud. libro. vj. vbi dicit Inno. qd cũ irregularibus illegitime natis penitentibus et corpore vitiatis, solus papa dispensat. τ Ant. de but. c. significauit. vt no. ex illo tex. tit. de corpore vitia. bonus tex. in c. nõ cõfidat. .l. di. ita tz Guil. na. τ Jo. an. qu ez vide in d. c. significauit,

SVMMARIVM.

1 Bigamus non est ad ordines sacros ꝓmouẽdus, nec eligi põt.
2 Bigamus ob quatuor rationes ordinari nõ potest.
3 Bigamie irregularitas absq; peccato contrahitur.
4 Papa cum bigamo dispensare potest.

Capitulum. xx. secunde partis.

1 Vigesimo requiritur † ne eligendus sit bigam⁹, qꝛ bigam⁹ nõ põt ad sacros ꝓmoueri. Leuitici. xxj. τ c. j. τ. ij. de biga. τ c. vna. xxvj. di. τ Hier. de virginibus ait, bigam⁹ ad clerũ eligi nõ põt, q̃ ꝟba habẽtur trãslatiue. in c. qũo. xxxj. qõ. ij. τ ibidẽ tex. q̃liter Lamec. de quo Gen. iiij. fuit primus bigamus. ꝯ hoc ẽt apl̃s ad Timothe. ij. c. in prima epistola. Et ad Titũ. j. q̃liter vni⁹ vxoris vir dz esse ordinãdus. Qualiter ꝯbaꝛ bigamia, vide de materia titu. de bigamis. τ totam distin. xxxiij. τ ibi vide in c. maritum. do. et. xxxiiij.
2 † quare aũt bigamus ꝓmoueri nõ põt, q̃tuor assignanꝛ rões in summa. xxvj. di. j. pp defectũ sacramẽti, qꝛ nõ est cũ bigamia sacramẽtũ vnitatis, cũ eius caro fuerit diuisa. l. c. acutius. xxvj. di. Secunda rõ pp ꝓrogatiuã ordinũ. c. vna eadẽ. xxvj. dist. vbi br̃ τ sunt ꝟba Ambrosij in libro de officijs. bigamus vero in sacerdotẽ ordinari nõ dz, nõ q̃ delibuerit secũdã accipiẽdo vxorẽ, sz qꝛ prerogatiua exutus est sacerdotis. Tertia rõ est pp signũ incõtinẽtie ex eo qꝛ ꝯ vna trãsiuit ad aliã, vr̃ quodãmõ fornicari. in c. hac rõne. xxxj. q. ij. Quarta rõ qꝛ bigamus nõ hz frõtẽ hortãdi ad ꝯtinentiã, τ viduitatẽ. d. c. vna. xxvj. dist. has rões ponit Hosti. in summa tit. de tẽp. ordi. τ quali. or. §. τ cui. ꝟ. quare aũt
3 † Et ꝯbiꝛ h̃ irregularitas sine peccato, imo cuz merito, τ grã q̃ sunt in matrimonio, cũ sit sacramẽtũ, sicut diceꝛ infra de iudicãtibus in causa criminali. Et nota quod contrahens matrimonium cũ corrupta ẽt ignorãter est bigamus tex. iuncta gl. in ca. nemo. xxxij. dist. Super hoc sunt opiniones ꝯrie. ꝓ quo vide do. ibidez Et peccat mortaliter bigamus portans tõsurã vel habitũ clericalem, cũ ei ꝓhibeaꝛ sub excõi. pena delatio tonsure et habitus clericalis. c. vnico. de bigamis. in. vj. τ nemo possit excõicari, nisi pro peccato mortali. c. nemo. τ c. nullus. xj. q. iij.
4 † qualiter papa põt dispensare cũ bigamo, vide. c. lector. xxxiiij. disti. τ glo. ibi. τ Jo and. Ant. de but. c. ij. de bigamis. τ Panor. in c. proposuit. de ꝯces. preben. vel eccle. nõ vacan. τ Domi. in c. vnico. τ ibi gl. de biga. in. vj. τ Philip. frã. ibidem.

SVMMARIVM

1 Eligi nullo modo poterit qui pape literas falsificauit.
Literis pape manum apponens est excõ. τ a fortiori qui sacris literis addit vel dextrahit.
2 Rescriptũ presumiꝛ falsum qd in forma curie solita nõ est factũ.
Literis falsis vtens qualiter puniatur.
3 Moneta falsa vtens non ita dure punitur sicut is q eaz cudit.

Capitulum. xxi. secunde partis.

1 Vigesimoprimo reqriꝛ † q̃ eligẽd⁹ non falsificauerit literas pape, qñ falsificans literas pape incidit ipso facto in sñiaz excõi. τ est priuatus ꝑpetuo omnibus beneficijs ecclesiasticis vna cum fautoribus suis siue per se siue per alium falsificatio fuerit facta capitulo ad falsariorum de crimine falsi. τ ibi Joan. and. τ Panor. τ plene ibidem dominus maria. Et no. q̃ qui apponit manus literis pape vel in magno, vel in modico etiam. vt addat punctum est excõic. excõicatione papali. exceptis officialibus quibus hoc est cõmissum. Hostiẽ. in summa de crimine falsi. §. qualiter. col. iiij. ver. sed hodie. τ est canon latus in curia. hoc seqtur dominus Fely. in c. ex parte. in primo. de rescrip. colũ. mihi nona. in versi. stylus curie,
2 † qñ rescriptũ est in forma quã curia Romana nõ ꝯsueuit ex stylo cõcedere est presumptio falsitatis. Panor. τ ibi gl. in d. c. ex parte. imo tz ibidẽ Fely. q̃ talis presumptio erit sufficiens ad cõdemnandũ de falso. τ vide do. Fely. ibidẽ in d. ꝟsi. stylus. in patria mea Bearnij. vbi sicut ꝑdixi gr̃e expectatiue hñt locũ multe lr̃e papales hac via impugnanꝛ, vtẽs aũt lr̃is papalib⁹ falsis nõ puniꝛ tãta pena sicut falsificãs, nã falsificãs incidit ipso facto in sententiã excõica. τ ꝑuationis oium bñficiorũ, τ dz deponi, τ tradi iudicio seculari si sit clericus. d. c. ad falsarioꝝ, vtẽs vero literis pape falsificatis si sit clericus dz ꝑuari offõ, τ bñficio. d. c. ad falsariorũ, ex quo inferre potes arg. illius tex.
3 † qd vtẽs falsa moneta non debeat puniri tãta pena, sicut cudẽs regl̃r, τ ita not. Panor. in. d. c. ad falsoꝝ, τ in. c. quãto. ita tenẽt tit. de iureiu. τ ita tz Bar. i. l. lege. ff. ad. l. cor. de falsis vbi expresse dt i ꝟ. q̃ro vtrũ, qd expẽdẽs nũmos si sunt plũbei, vel stãnei nõ incidit i legẽ cor. de falsis, sed puniꝛ extraordinarie. l. saccularij circa ꝓn. de extraor. criminibus qd est bene notanduz, quia per hoc vt dicit Barto. multos fecit euadere penam legis cornelie de falsis.

SVMMARIVM

1 Cõfessus, ꝯuictus, aut ꝯdẽnatus ꝺ crie i iudicio, nõ põt eligi.
2 Confessio facta calore iracundie non preiudicat confitenti.
Criminum diuerse species sunt aut genera.
3 Crimina que promotionem impediant τ que non.
Papa in crimine notorio perseuerans velut hr̃tic⁹ puniri põt.

Capitulum. xxij. secunde partis.

1 Vigesimosecundo † reqriꝛ qd eligẽdus nõ fuerit in iudicio ꝯfessus ꝯuictus, aut ꝯdẽnatus de crimine, naz eo casu esset notorius criminosus. c. vestra. de cohabi. cle. τ mul. ibi vide Pañ. de notorio, τ glo. ij. q. j. c. manifesta. τ ꝑ ꝯñs nõ posset tãq̃ criminosus eligi tex. i. c. cũ sup de cõfes. ita tz Jo. an. i. c. fi. de postu. pla. τ idẽ Jo. an. in. c. ex tenore de tẽ. ord. col. ij. τ sing. no. qd. si qs i iudicio crimẽ ꝯfessus fuerit ꝑncipaliꝛ ẽt sine tela iudicij, põt puniri pena ꝯtrũcũ qz maxima delicto tamen proportionabili, quia confessio ad sui validitatem nõ exigit telam iudicij. hoc est dictum sing. Inn. in. c. qualiter τ qñ in scdo. de accu. in col. fi. qd singulare reputat Pañ. in. c. at si clerici de iud. col. v. ꝓ quo vide Bar. i. l. si ꝯfessus. ff. de cust. τ exhi. reo. hoc tñ itellige nõ hr̃e verũ, si ꝯfessio fuit fcã calore iracũdie
2 nisi postea dareꝛ ꝑseuerãtia, † nã ꝯfessio calore iracũdie fcã, nisi deꝛ ꝑseuerãtia nõ ꝑiudicat. gl. fin. c. lr̃is. de diuor. fm Pañ. ibi, adde sing. q̃ q̃uis mitius agaꝛ cũ spõte cõfesso. h̃ tñ nõ hz verũ si sit ꝯfessus timore ꝓbationũ gl. sing. i. c. de hoc. in verbo, in iure, de simo. q̃ sing. dt ibidẽ Pañ. col. ij. τ no. qd q̃daz sunt criã grauia. q̃dã leuia, q̃dã mediocria, q̃dã occulta, τ q̃dã notoria. de qbus vide Pan. τ Fely. in. c. at si clerici. de iud. τ Jo. an. τ Anto. ꝺ bu. in. c. ex tenore. τ in. c. fi. de tẽ. ord. τ q̃li. ord. τ ibi ꝑ eos q̃
3 cria ipediãt ꝓmotionẽ. † Et fac regulã q̃ omne crimẽ inhabilitãs aliquẽ ad exercitiũ officij dignitati impedit talẽ ipeditũ eligi, ista regula põt capi ex dictis Pañ. τ Jo. an. in. c. fi. ꝺ post. pl. nã q eligiꝛ, eo eligiꝛ, vt que incũbũt dignitati electiue exerceat, si ergo illa exercere nõ possit, eligi nõ poterit, cũ cessante cã cessare debeat effectus iuribus, vulgatissimis. Et adde sing. q̃ si papa est in peccato mortali notorie, τ scandalizat alios. nec est corrigibilis, qꝛ iugiter in tali peccato notorie manet põt tanq̃ hereticus puniri. gl. singula. in. c. si papa. xl. dist. quam sing. dicit Panor. in. c. significasti de elec. col. iij.

SVMMARIVM.

1 Accusatus inquisitus, aut de crimine denunciatus non est ad ecclesiasticas dignitates eligendus.
2 Inquisitio nõ est ꝯtra aliquem formanda, nisi ꝑcesserit infamia.
3 Electio seu promotio quando per accusationem, aut denunciationem impediatur.

Capitulum. xxiij. secunde partis.

1 Vigesimotertio † requiriꝛ, ne eligẽdus sit de crimine accusatus, vel contra eum fiat inquisitio, aut sit denunciatus, nã is qui accusaꝛ de crimine, aut ꝯ quẽ inqriꝛ, aut si denũciatio sit in eũ formata pendente accusatione, inquisitione, aut denũciatione, nõ poterit ꝓmoueri. c. omnipotens Deus. de accu. τ c. tantis, Daniel. lxxxj. dist. τ ff. ꝺ li. cau. l. qui ꝺ libertate. ff. de mu. τ ho. l. reus delatus, τ arg. in. l. reũ. ff. de pcu. rõ aũt premissorum est, qꝛ ex quo accusatur aliquis, denunciaꝛ, aut inqriꝛ, eius opinio est grauata, vt dt glo. in verbo, nũciant in. d. c. omnipotẽs, τ ibi Pañ. q̃re eligi nõ poterũt accusati, inq siti, τ denũciati sup hac materia fuerũt varie opi. pro qua materia vide Inn. in. c. accusatũ. de simo. accusatus. τ Jo. and. τ Panor. i. d. c. omnipotẽs. τ sic ꝯclude post Panor. in. d. c. oipotẽs. τ dic

2 ꝛ dic ꝙ inqsitus nõ põt eligi,† nã nõ est ꝯ aliquẽ inqsitio formã da, nisi pcedẽte infamia. c. qualiter et qñ. in secũdo. de accusa. ex quo ergo infamia pcessit, eligi nõ poterit inqsitus dictis iuribus. Si vero loquamur de accusato, dõm est qd si pcessit infamia nõ poterit eligi, qꝛ infamia ẽt facti, vt. s. dixi, repellit a dignitatibus. .l.ij. C. de digni. libro. xij. ꝛ regula infamibus. ꝛ ibi p Dy. ff. de regu. iuris. Sed si infamia nõ precessit, eligi poterit accusatus. argumẽ. optimo. in. l. j. §. cũ qs. ff. de qd. nã alias posset aperiri via fraudibus, nã ad impediẽdas electiones quotidie eligẽdi accusarẽtur. In denuntiatis est ẽt distinguẽdũ, qꝛ aut pcessit infamia, ꝛ tunc dõm est rõne pmissa, qd denũtiatus pendẽte lite nõ dz eli

3 gi si aũt nulla precedat infamia. eligi poterit denuntiatus. † Et nota perpetuo, quod ea que superius dicta sunt, hñt verum qñ psona accusata, denũtiata, vel inqsita est infamata apud bonos ꝛ graues hoies, secus si esset infamata apud viles, qꝛ tũc accusatione pendẽte poterit pmoueri, hoc est dictũ Host. in. c. memini mus. ꝙ ppetuo mẽti tenẽdũ. dicit Feli. in. c. oipotens. de accusa. vbi ponit aliquas limitationes ad. d. c. omnipotens. de accusa.

SVMMARIVM

1 Religiosus presbyter qui chirurgiaꝫ exercuit ex qua secuta fuit mors, est penitus ineligibilis.
2 Clericus in minoribus artẽ chirurgicã exercẽs ad sacros pmoueri põt, ẽt si mors secuta fuerit in eo quẽ curãdũ susceperat.
3 Doctor male consulens tenetur parti lese ad interesse.
4 Consiliarij dominoꝝ ad restitutionem tenentur male ablatorũ.

Capitulum. xxiiij. secunde partis.

V Igesimoquarto requirit, si eligẽdus sit religiosus 1 psbyter† ꝙ nõ exercuerit chirurgiã, si ex ea mors secuta fuerit, siue fuerit diligẽs siue negligẽs, siue peritus, siue nõ. c. tua de homicidio. p eo. n. ꝙ religiosus (q vite cõtẽplatiue dz esse deditus, vt in. c. legi epistolam. xvj. q. j.) sese illi chirurgie arti immiscuit, operã rei dedisse vř illicite, iõ mors q̃ inde est secuta, est illi imputãda. ꝛ efficit irregularis. tũ ẽt rõne celebrationis misse, qꝛ nõ dz manus q̃ sacrosanctũ corpus dñi tractant taꝫ vili exercitio deputari. ꝛ hic est verus intellectus. d. c. tua. de homi. ẽm do. Fely. in. d. c. tua. col. ij. vt aliqua differentia ponat

2 inter. c. ad aures. de eta. ꝛ quali. † ꝙ loquit in clerico seculari in minorib' cõstituto, q lꝫ exercuerit chirurgiã, dũ tñ fecerit ẽm artẽ. ꝛ diligẽs fuerit, lꝫ mors secuta fuerit, poterit ad maiores ordines pmoueri. nõ. n. ẽ in medico vt semp curet eger. l. illicitas. §. sicuti medico. ff. de offi. presi. secus aũt si per imperitiam aut negligẽtiã dicti clerici mors euenerit, ꝛ hunc intellectũ ad illud. c. ad aures. ponit Fely. in. d. c. tua. de homi. impitia culpe annumerat. insti. ad. l. aquil. in. §. preterea. ꝛ ibi gl. notabilis pro iuribus que alleg. Pañ. tñ intelligit. in. d. c. tua. i quocũqꝫ clerico seculari exercẽte chirurgiã. vt si inde mors sequat q̃tumcũqꝫ diligẽs ꝛ peritus fuerit, ẽt si hoc intuitu pietatis fecerit, vt talis incurrat irregularitatẽ, ex eo qꝛ nõ dat operã rei illicite, cum chirurgia sit clericis prõhibita. c. sentẽtiã. ne cleri vel monachi. ideo euentus

3 mortis est eis imputãdus, vtraqꝫ opinio ẽ pbabilis. † Et his adde sing. ꝙ doc. ꝯsulens ex cuius imperitia parti est dãnũ illatum, tenetur ad restitutionẽ in foro ꝯscientie. ita dicit do. Ant. in d. c. tua. ꝙ singulariter notãdũ dicit dñs Fely. ibidẽ, in col. j. circa principiũ. ꝛ idẽ est dicẽdũ de aduocatis q offerũt se auxiliatores fouẽtibus omnino iniustitiã, qꝛ si illi succũbãt tenent ad omne interesse. Fely. in. d. c. tua. ita tenere dicit dñm Ant. in. c. caluniã. de penis. idẽ dicit si p imperitiam aut negligẽtiam aduocati pars iustã causam habẽs succumbat, p quo vide Panor. in. d. c calũniã. de penis. ꝛ ibidẽ Hosti. ꝛ eundẽ Panor. in. d. c. si. de iniurijs ꝛ dãno dato. Circa cõsiliarios dominorũ qui qñqꝫ suadẽt bella iniusta moueri, aut exactiones illicitas fieri, qui hac tẽpestate gratissimi sunt multis principibus, adiunge notabile dictũ ꝛ hñ notabile Panor. in. c. sicut dignũ. de homi. in. col. iiij. vbi di

4 cit† ꝙ ꝯsiliarij dominoꝝ, tenẽtur ad restitutioneꝫ male ablatoꝝ in casu pmisso, qd dictũ notabile reputat Fely. in. d. c. tua. de homi. qd iudicio meo est plurimũ cõmendãdũ. Et ista inducit ideꝫ Fely. ibidẽ ꝯ iudices negligẽtes, si eoꝝ negligẽtia pars succũbat vt ipsi teneant ad satisfactionẽ. p quo vide Pañ. in. c. qm̃ ꝯ. col. viij. titu. de pba. q allegat singulare dictũ Inno. in. c. sicut dignũ de homici. qualiter in foro anime qs teneatur ad emẽdam dãni, qñ fuit in dolo vel lata culpa, q̃ dolo equiparat. l. ꝙ nerua. ff. depositi. secus si fuit in leui vel leuissima, lꝫ tũc possit agi ad emẽdã dãni in foro ꝯtentioso. l. in lege. ff. ad. l. acquiliã. secus in foro aie sed imponet pnia iuxta modũ culpe. arg. xv. qd. j. inebriauerunt quod perpetuo notandum dicit ibidem Panor.

SVMMARIVM.

1 Eligi nõ põt, q cã faciende penitẽtie in monasteriũ descendit.
Reuelans confessiones in monasterio penitentiam agere debet.
2 Descẽdens in monasterium gratia penitentie agende non potest eligi ad ecclesiasticas dignitates.

Capitulum. xxv. secunde partis.

1 V Igesimoquinto requiritur, † qd eligendus nõ descẽderit i mõasteriũ cã pnie, sicut dicimus, de reuelãtibus cõfessiones sunt aliq̃ cria rõne quorũ iponit penitẽtia de iure i monasterio agẽda, vt i reuelantibus cõfessiones, vt est tex. i. c. omnis de peni. ꝛ remis. ꝛ i mulierib' adulteris. auc. sed hodie adultera. C. ad. l. iul. de adul. ꝛ multa alia crimina que

2 breuitatis grã ꝯticeo. † tales igitur in monasteria descẽdentes p quocũqꝫ crimine ẽt leui, ꝛ occulto efficiuntur ineligibiles, vt legitur, ꝛ not. in. c. post translationẽ. versi. q̃q̃. de renũ. Jo. an. i. c. si. ꝛ tex. est formalis in. c. si ille. l. dist. ꝛ ibi Domi. de sancto Gemi.

SVMMARIVM.

1 Ecclesiam viduatã vltra sex mẽses detinẽs nõ potest eligi ad dignitates ecclesie.
2 Testes qualiter ad concordiam reducendi.
3 Tẽpus electionũ, ꝯfirmationũ, ꝛ ꝯsecrationum quale, remissiue.

Capitulum. xxvj. secunde partis.

1 V Igesimosexto † requiritur vt eligẽdus non detinuerit aliquã ecclesiã viduatã sua negligẽtia vltra sex mẽses vt in. c. inter corporalia. in ver. sed neqꝫ. vbi tex. vt si vltra. vj. mẽses p suã negligentiã retinuerit ecclesiã viduatã, nec ibi, nec alibi donũ ꝯsecrationis accipiat itẽ tꝫ Host. in sum. tit. de elec. in. §. qs eligi. ver. sed ꝛ. Et dz ille tex. intelligi de sex mẽsibus icohatis nã est tex. in. c. j. in ver. ꝙ si vltra. c. di. loquẽs de elec. ꝙ si vltra. v. mẽses electus p suã negligẽtiã retinuerit ecclesiã viduatam, neqꝫ ibi, neqꝫ alibi, ꝯsecrationis donũ pcipiat, q tex. c. dist. intelligit d v. mẽsibus finitis ita illos tex. ꝯcordat Abb. in. d. c. inter. in glo.

2 posita, in verbo. vj. mẽses ꝛ hoc trahit ad ꝯcordiã testiũ, † vt si deponãt aliq de. v. mẽsibus alij aũt de. vj. intelligat quo ad primos de. v. mẽsibus cõpletis, dictũ aũt testiũ deponẽtiũ de. vj. intelligat de mẽsibus icohatis, ꝛ ita testes ꝯcordat Bar. in simili. in. l. ij. §. creditũ col. ij. ff. si cer. pe. vbi dt qd si aliq testes deponãt de facto añ nuptias, alij aũt de factũ post nuptias, aut de fcõ añ guerrã alij qui alij aũt de facto post guerrã, cã ꝯcordie vt dictũ deponẽtiũ añ nuptias, vel añ guerrã intelligat añ guerrã. s. finitã, ꝛ añ nupt. s. finitas dictũ vero deponẽtiũ, post guerrã, vel post nuptias, intelligat post nuptias ꝯctas, de testiũ ꝯcordia, vide gl. in. c. in nostra in verbo, sed aduersa. ꝛ ibi Panor. ꝛ tex. in. c. cũ tu. ꝛ ibi Pañ.

3 ꝛ Fely. in tit. de testi. vbi multa not. dicta Bar. adducũt. † De tpe aũt qd dat ad eligẽdũ, ꝛ ad electioni ꝯsentiẽdũ ad ꝯfirmationẽ ꝛ ꝯsecra. petẽdas vide gl. i xbo, aliã i. c. si electio. d elec. i. vj. q̃ ẽ admodũ notabilis, ꝛ de ea mã dicaꝫ in. iij. parte. c. xlij. ꝛ. c. xliij.

SVMMARIVM

1 Suspensi nullo mõ pñt eligi, ꝛ de materia suspensionũ remissiue.

Capitulum. xxvij. secunde partis.

1 V Igesimoseptimo † requiritur ꝙ eligendus non sit suspensus. c. p inquisitionẽ. tit. de elec. ꝛ. c. cũ dilectus. de ꝯsue. ꝛ ibi p doc. Host. i sum. ti. de ele. §. quis possit. ver. itẽ iure multiplici genere suspensionum, ac de materia satis dixisse sufficiat. s. in quinto requisito quo ad eligentes.

SVMMARIVM

1 Simoniacus non est eligendus.
Simoniaci sunt excõicati, quacunqꝫ polleant dignitate.
2 Jus nullum queri potest per actum simoniace factum.
Collatio simoniaca beneficij est nulla.
3 Collatio an valeat criminoso facta.
4 Verbum spolietis latam esse sententiam designat.
Simonia multis cõmittitur modis.
5 Simonia committitur si ab eligendo pecunia tradatur.
Simonia an committatur si a tertio pecunia detur.

¶ Capitulum. xxviij. secunde partis.

1 **V**igesimooctauo reqrit̃, † φ eligẽdus non sit simoniacus, nã simoniacus nõ põt eligi. i. c. si alicuius de ele. ꝛ ibi Jo. an. Pañ. ꝛ Bal. ꝛ. c. nobis. de simonia cũ si. Et est hodie decisum in extrauag. Pauli secundi incipiẽte cũ detestabile scelus simoniace prauitatis. φ simoniaci quacũq; dignitate fulgeãt, siue tpali, siue ecclesiastica, siue sint reges, siue regine, siue cardinales, epi, patriarche, aut in quacunq; dignitate mundana vel ecclesiastica existãt, incurrũt excõicationis sniaʒ a qua nõ pñt absolui, nisi in mortis articulo ab alio q̃ a Romano põtifice. Et † per elect. postulationes, cõfirmationes, ꝓuisiones seu quasuis alias dispositiones, quas simoniaca labe fieri cõtingit, nullũ ius cuiq̃ in dignitatibus ecclesiasticis, ꝑsonatibus officijs, ꝛ qbusuis alijs bñficijs acqrit̃, nec simoniace ꝓuisus facit fructus suos, sed ad oim restitutioneʒ tenet̃ que ꝑcepit ex bñficio sic simoniace acqsito sub aie periculo. effectũ dicte extrauagãtis cũ detestabile ponit do. Fely. in. c. de simonia. Et adiunge φ collatio bñficij simoniaca est nulla. ꝛ ẽrrenũtiatio. arg. j. q. j. c. ordinationes. ꝛ. c. sicut. ꝛ. c. mattheus. de simonia. ꝛ ita expsse tʒ Jnn. in. c. cũ vniuersoꝝ. de rer. permu. vbi expresse loquit̃ de collatione ꝛ de renũtiatione, ꝛ idẽ tʒ Gas. ꝛ Cal. ꝛ post eos Pañ. in. c. cũ clerici. de pac. Hoc ẽt tʒ do. Feli. in. c. insinuatũ. de simonia. ꝛ Bal. in. c. si alicuius de elec. Et q̃uis dicat Jnno. in. c. cũ nostris. de ꝯces. pbẽ. † φ collatio facta criminoso tʒ, vt refert Fely. in. c. insinuatũ. de simonia. de veritate cuius dicti, vide Pañ. in. d. c. cũ nr̃is. col. v. nõ tñ hoc dictũ hʒ verũ, si p ipsam collationem fiat qs criminosus, sicut fit qñ collatio est simoniaca, sic intelligit dictũ Jnno. Fely. ꝛ ita declarat in. d. c. insinuatũ. in. j. col. in ver. nõ obstat doctrina. Et pdicta limita, scʒ φ collatio seu ꝓuisio simoniaca sit nulla, hẽre verũ qñ simonia est cõmissa añ collationẽ, vel in actu collationis, q2 si post, nõ eẽt nulla, lʒ possit irritari, Nã titulus legitime impressus ex collatione, pp simoniã superueniẽtẽ non est nullus, q̃uis possit irritari, sic tenet Fely. in. d. c. insinuatũ. col. j. post Panoꝛ. in. c. cũ clerici. de pac. Et esto qđ cõiter dicatur φ constitutio edita per verba futuri temporis. sit ferẽde, nõ late sentẽtie, vt est gl. in. l. in criminali. in ꝟbo, habeat̃. C. de iurisdic̃. om. iu. Panoꝛ. in. c. si diligẽti. de foro cõpe. ꝛ Fel. in. c. rodulphus. c ol. vij. in ver. vlti. q2 ibi per eũ p octo colũnas ꝛ in. c. cũ clerici. de pac. ponitur verbum, spolietis, qđ est futuri, tẽporis quare videtur collatio simoniaca non si nulla sed annullãda. † Ad hoc dõʒ φ dicta doctrina fallit in verbo, spolietis q2 importat latam sniam, quasi spoliatio sit de facto sic dicit Fely. in. d. c. insinuatum. col. j. de simo. ꝛ ibi per euʒ. ¶ Et tene menti tãq̃ quotidianuʒ qđ ꝓmissio beneficij facta, vt quis eligatur, est simoniaca tex. in. c. de hoc de simo. qđ multi faciunt ꝛ cõmititur ẽt simonia si pecunia det̃ ꝓ habẽda voce alicuius in ele. q̃uis illa vox nõ sit necessaria pro validitate ipsius electionis. tex. ꝛ ibi Pañ. et Fely. in. c. matheus. de simonia. ꝓ quo vide Lu. roma. in. cõsi. cccxvij. vbi tʒ φ ꝓmissio canonicat⁹, qs habeat vocẽ proni cõtinet labẽ simonie, p. d. c. mattheus. bñ ꝓbat. c. cum super. de cõfes. † Preterea nota, φ qñ dat̃ pecunia ab eligẽdo aut al̃s ab eo simonia cõmittitur, q̃uis eligentes essent eum al̃s electuri nulla facta datione, aut ꝓmissione, eo casu nõ tenet electio. q2 simoniaca, siue talis pecunia fuerit data electorib⁹ siue alicui. iij. vt puta amico vel consanguineo debentiuʒ eligere. nam pro iure spiritnali querendo non dʒ aliquid dari. c. ad aures. de simonia. Tũ q2 locus regiminis querẽtibus ꝛ ambientibus denegãdus est. c. in scripturis. viij. qõ. j. Si vero pecunia sit data a tertio alicui amico debẽtiũ eligere, ũc ꝓcedit disti. glo. in. c. nobis. in verbo, interueniente. titu. de simo. q2 aut eligentes erant al̃s electuri ꝛ tunc valet electio, q2 eo casu, neq; eligẽtes, neq; eligendus fuere in culpa, ꝛ sic tʒ ele. argu. l. iij. C. si ex fal. instru. Si autem non erant al̃s electuri, non tʒ electio. hec vr̃ mens Panoꝛ. in. d. c. nobis. post Hostien. ꝛ Joan. an.

SVMMARIVM.

1 Judex, accusatoꝛ, testis aut tabellio, qui in causa criminali actuʒ exercuerũt, ad dignitates ecclesiasticas nõ possunt eligi.
Jrregularitas quandoq; cum merito incurritur.
2 Judex ꝛ qui in causa criminali actum aliquem gesserunt, quare promoueri non possunt.
3 Jrregularis efficitur quis ex sola literarum lectura.
4 Pena sanguinis non semper inducit irregularitatem.
5 Clerici de damnis sibi illatis satisfactionem petere possunt.

¶ Capitulum. xxix. secunde partis.

1 **V**igesimonono requirit̃, † φ eligendus nõ iudicauerit i cã criali, nec accusauerit, nec testis, vel tabellio i. d. cã fuerit si moꝛs, aut mẽbꝛi mutilatio secuta fuerit, nã oẽs tals q̃uis meritũ ex iudicio, accusatione, testimonio, ac scriptura consecuti fuerint, arg. c. ea vindicta. xxiij. q. iiij. eo nõ obst. ex illis actibus irregularitatẽ ꝯxerũt q̃re, neq; oꝛdinari, neq; eligi poterũt bonus tex. i. c. aliquãtos. lj. dist. ꝛ ibi gl. i ꝟbo, sacerdotiũ q̃ adducit i mã multa iura, ꝛ bonũ reputat illũ tex. c. aliquãtos, ac. d. gl. Pañ. i. c. sniaʒ, ne cle. vel mona. vbi p eũ, ꝛ p Joã. 2 an. amplissime de mã, † rõ aũt q̃re tales nõ pñt ad sacros pmoueri, est hoꝛroꝛ, ne illi q dederũt cãm effusioni sanguinis, efficiant̃ ministri vnitatis, ꝛ mãsuetudinis. Pañ. i. d. c. sniaʒ. col. j. ne clerici. vl̃ mo. h̃ ãt irregularitas ẽ ð iur̃ positiuo, ƀʒ Jnn. i. c. ad audiẽ. ð homi. ꝛ Pañ. i. c. clericis. ne cle. vl̃ mona. ꝛ Jo. cal. ð homi. c. pe. ¶ Et no. vnũ φ est admiratione dignũ. s. φ si lr̃e mittant̃ alicui pncipi, vt aliquẽ facinoꝛosum, q in tali hospitio moꝛat̃ capi faciat, ꝛ suspẽdat, pnceps ãt tales lr̃as tradat suo clerico, vt eas legat, quas idẽ clericus legit, quibus lectis princeps suspẽdi facit 3 facinoꝛosuʒ, † eo casu ex sola lr̃aꝝ lectura efficit̃ irregularis sm Host Jo. an. ꝛ i. c. sniaʒ ne cleri. vel monachi col. j. ꝛ ita tʒ Pañ. eo. c. sniaʒ col. iij. ꝛ sic dñt dci doc. fuisse r̃isuʒ p. d. Clemẽ. papã. iiij. nec ꝓdest clerico si dicat se ignoꝛasse tenoꝛẽ lr̃aꝝ, q2 debuit sibi p̃ legere, qđ nõ fecit, q̃p̃rimũ puenit ad captionẽ debuit subticere, ꝛ lr̃as dño suo reddere dicẽs nõ esse officij sui tales legere literas ratio aũt pdicte irregularitatis sm dcõs doc. ẽ, q2 dictus clericus legendo literas p̃stitit auxiliũ ad moꝛtẽ facit. qđ legit̃, ꝛ 4 no. i. c. sicut dignũ. de homici. ¶ † Et no. φ non q̃libet pena sanguinis iducit irregularitatẽ, sed illa solũ q̃ moꝛtẽ aut membꝛi mutilationẽ ꝯtinet. c. is q mãdat. de homici. i. vj. ƀʒ Jo. an. ꝛ Do. i. c. fi. ne cle. vel mona. lib. vj. ꝛ Pañ. c. clericis, ne clerici vl̃ mona. Clericus q iurisdictionẽ tpalẽ hʒ aut ex pr̃imonio, aut ex bñficio cõmittẽdo, vt vitate iq̃sita fiat iustitia lʒ inde moꝛs sequat̃ nõ efficit̃ irregularis tex. i. c. fi. ne cle. vel mo. li. vj. ꝛ ibi Jo. an. ꝛ Do5 mi. Phil. frã. Et vide tex. no. i. c. p̃latis. de homi. i. vj. † q̃lr̃ clerici sine metu irregularitatis pñt petere satisfactionẽ de dãnis sibi illatis, ẽt de crinib⁹ exposcẽtibus penã sanguinis protestãdo qđ non agũt ad penã, ƀʒ pcise ad satisfactionẽ, ꝛ ibi vide. d. Philip.

SVMMARIVM.

1 Homicida non potest promoueri, iure diuino refragante.
2 Homicida non est priuatus beneficijs tpe beneficij habitis.
3 Homicida caute sua beneficia amico renunciare debet anteq̃ priuetur per sententiam.
4 Sacerdos simplex in foro penitẽtiali homicidã absoluere põt.
5 Homicida necessarius nõ eget dispẽsatione.
6 Episcopus dispensare potest cum homicida in bñficio simplici.
Episcopus in ecclesia reseruantur ardua.

¶ Capitulum. xxx. secunde partis.

1 **T**rigelimo requirit̃, ne eligẽdus † fuerit homicida, qm̃ homicida nõ põt ꝓmoueri ð iure diuino. j. Paralipo. xxviij. Nõ edificabis domũ noi meo, eo φ sis vir bellatoꝛ, ꝛ sanguinẽ effuderis q̃ ꝟba hñr trãslatiue in. c. si qs oẽm. j. q. vij. si ergo homicida repellit̃ ab edificãdo tẽplo, q̃to plus dʒ repelli a monasterio, gl. de ꝯse. dist. j. in. c. j. i vbo, ꝓhibitus, ꝛ qđ homicida nõ possit ꝓmoueri ad sacros est tex. in. c. ad aures. de eta. ꝛ q̃li. ꝛ. c. fi. de tẽp. oꝛ. ꝛ q̃li. cũ multis simi. † ꝛ no. φ q̃uis homicida 2 nõ possit ꝓmoueri, tñ homicida nõ est puatus bñficijs, q̃ obtinet tpe homicidij. Jnn. in. c. cũ nostris. de ꝯces. pb. Jo. an. in eo. c. in. ij. co. Pañ. i. d. c. cũ nostris. col. v. ꝓ quo bñ facit tex. i. c. clericis ne clerici vel monachi. ꝛ. c. ex literis. de exces. pla. ꝛ sunt notãda illa duo iura. hoc ẽt seq̃t̃. d. Fely. in. c. inq̃sitionis in col. j. circa fi. de accu. ꝛ hoc fallere dicit i homicidio q̃lificato, puta, in homicidio ppetrato p assassinos, vt est tex. not. in. c. j. de homi. i. vj. ibi cũ ðr, ꝛ depositionis, a dignitate, honoꝛe, oꝛdine, officio, ꝛ bñficio incurrat snias ipso facto, ꝛ no. bonã cautelã q̃ ponit. d. Fely. in. d. 3 c. inq̃sitionis. col. j. s. † φ cũ homicida nõ sit puatus bñficio sed veniat p sniam puãdus añq̃ talis homicida puet̃ renũciet sua beneficia alicui amico suo, q eadẽ ei restituat post habitã dispẽsationẽ, adiũge ẽt φ homicida iuste detinet bñficia, donec puet̃. Jnn. i. d. c. cũ nr̃is. ꝛ Pañ. col. v. i eo. c. cũ nr̃is. ꝛ Jo. an. ita tʒ i. d. c. cũ nr̃is. col. ij. hoc ẽt tʒ. d. Fely. i. c. de quarta. col. xxi. in prin. ð pſ. Et vide ibidẽ dictũ. d. Fely, q p septẽ media, q̃ ibidẽ adducit, tenet qua-

net qualiter homicida donec beneficio priuet͂ facit fructus suos, nec tenet͂ ad restitutionē eorū, et ibi elegātissime p eū, vtrū cleric⁹ priuatione bn̄ficij dignus faciat fructus suos, donec i bn̄ficio tol
4 lerat͂ singl'r sige mēti, † q sacerdos simplex pōt in foro pniali ab soluere homicidā tex. fin. i. c. deus q ecclia͂z. de pe. et remis. quem singu. dt ibidē Pan̄. intellige tn̄ nisi p statuta epalia ꝓhibeant͂, vt ibi dt Pan̄. ¶ Quis aūt dispēset cū homicida, dōm est q cū homicida voluntario solus papa dispēsat in bn̄ficio curato, et or dine, Host. et Pan̄. i. c. sicut dignū. de homi. d. Feli. i. c. ad audiē tiā. eo. ti. nā papa cū oī irregulari ēt cū homicida volūtario dispē sat p regulā. c. ꝓposuit, vide copiose tractātē mām dcm̄. d. Fely. in. d. c. ad audiētiā. gl. tn̄ i. d. c. sicut dignū, in ʋbo, ꝯsiliū, voluit te neri q cū homicida volūtario n̄ dispēset͂. tn̄ doc. tenēt ꝯriū vbi. s.
5 † qn̄ aūt homicidiū ꝑpetrat͂ necessitate ineuitabili ēt p clericū, nō est opus dispēsatione, qꝛ nullā eo casu irregularitatē icurrit cle. vnica. d homici. et ibi Car. q multas ponit circa mām qōnes, po terit ergo imediate clericus ministrare Pan̄. i. d. c. sicut. col. iij. Jo. de lig. i trac. d iusto bello, tenuit q si clericus celebrās i uadat͂ iuste pōt dimittere celebratione͂, et si se defendēdo occidit aggres sorē, pōt icōtinēti redire ad altare, et offm̄ pficere, qꝛ aggressor vr̄ potius seipsuz occidere, q̄ꝫ ab agresso occidi, sic refert Pan̄. i. c. clerici arma. de vita et ho. cle. col. j. h tn̄ itellige dū remaneat i me ris terminis defensionis. d mā defensionis, vide pclarā repe. l. vt vi. ff. de iust. et iu. editā a. d. Claudio de seysello, et vide Bald. et alios doc. legales. i. l. recte possidēti. C. vn̄ vi. vide quoqꝫ Pan̄. in. c. clerici arma. de vi. et ho. cle. vbi disputat an clericis sit licitū arma assumere, tā p sui defensione, q̄ꝫ p ꝓximi tuitione, q̄ꝫ p re bus clericoꝝ, et qd i religiosis, et eūdē Pan̄. vide. c. oliz. in. pmo. de rest. spo. col. vj. vij. et. viij.
6 † i bn̄ficio aūt simplici pōt ep̄s cū ho micida ēt volūtario dispēsare, tex. in. c. hēricus d cle. pug. in duel lo. p quo ēt tex. in. c. studeat. l. dist. gl. in. c. reqsitis. in. §. nisi rigor posita in ʋbo plerisqꝫ. vij. q. j. et ita tenēt pan̄. et Host. in. d. c. hen ricus. et Fely. i. d. c. ad audiētiā. i bn̄ficio aūt curato solus papa dispēsat, vt ibidē p dcōs doc. tex. iūcta gl. j. in. c. minor. l. dist. nec nō posset iferior ep̄o dispēsare cū homicida in simplici bn̄ficio, qꝛ vbi ꝯcedit͂ dispēsatio, itell'r ꝯcessa ep̄o, et n̄ inferiori plato, nisi aliō exprimat͂, qꝛ ista ardua reseruant͂ ep̄is, ita singl'r dt Inn. in. c. ij. d eo q fur. ord. recep. qd dcm̄ reputat singl'e pan̄. in. d. c. henricus.

SVMMARIVM

1 Celebrās sciēter in ecclesia interdicta in casibus a iure ꝓhibitis non est eligendus.
2 Irregularitas quotuplex sit, et vnde ortū habuerit remissiue.
Sedi apostolice que sint reseruata remissiue.

¶ Capitulum. xxxj. secunde partis.

1 **Trigesimoprimo** requirit͂, † q eli gendus nō cele brauerit sciēter in casibus nō pmissis a iure, aut ex p uilegio i ecclesia ecclesiastico interdicto supposita, vt in. c. is qui. in. §. is vero. de sen. excom. in. vj. et ibi per Domi. ra tio eius potest assignari, qꝛ celebrās in casu nō pmisso, incurrit ir regularitatē, a qua nō pōt p aliū q̄ꝫ p Ro. pontifi. liberari. vt est tex. in. d. c. is quare talis efficitur inelligibilis, et actiue, et passiue et etiam impostulabilis, vt ibi iuncta glo. posita, in verbo ineligi bilis, d hoc dixi. s. i prima parte. in. xviij. requisito quo ad eligen
2 tes. † De irregularitate quid sit, et quotuplex existat, vide Inno. in. c. nisi cum pridez de renuncia. et Cardi. in clemen. vnica de ho micidio, plenius videas Specula. in titu. de dispensatio. in. §. iux ta propositionis ordinem, qui ibi tractat quid sit irregularitas, et qualiter summatur, et qualiter contrahatur, et vnde ortum ha buerit, an a iure canonico, vel diuino, et ibi per dictum Specula. qui materiam discutit, et tractat per viginti columnas. Et premis sus casus, vt. s. dixi Roma. pontifici reseruatus si videre cupias ea que sedi apostolice sunt reseruata, vide Guil. in Specu. de le gato. in. §. nunc ostendendum, vbi per quatuordecim colum. ma teriam tractat, et ibi octoginta et nouem sedi apostolice reserua ta enumerat.

SVMMARIVM.

1 Prodigus in ecclesia non est eligendus.
2 Prelatus negociorum secularium peritiam non habens repel li potest.
Liberalis sine modo nemo esse debet.
3 Prodigus testari non potest.
4 Prodigus an ligetur iuramento.
Prodigus discretione caret.
5 Juranti temerarie pena est imponenda.

¶ Capitulum. xxxij. secunde partis.

Trigesimosecundo reqritur ne eligēdus sit
1 ꝓdigus, qm̄ † ꝓdigus non pōt eligi. Bal. in. c. cū in cūctis. col. ij. de elec. et hoc si notabiliter sit ꝓdigus. nā tūc luctuosus eēt eccle. gubernāde. p quo facit tex. in. l. fin. C. de sniaz passis et restitutis. plati etenim ecclia͂ꝝ tales debēt insti tui, q nō solū de salute animaꝝ, verūetiā de extrinseca vtilitate et cautela eccl'e sciāt eē solliciti, vt Greg. ingt. cuius verba Gratia
2 nus ponit in. c. petrus diaconus. lxxxix. dist. et ibi tꝫ Arch. † platū posse repelli, qꝛ nō hꝫ peritiā seculariū negotioꝝ, quē seqtur ibi dē do. debēt ēt plati largā manū habere, et necessitatē patiētibus succurrere, alienā inopiaz suā credere, qꝛ si hoc nō hn̄t, vacuū est in eis nomē epi, in ipsa aūt liberalitate modus adhibēdus est re rū et psonarū. Rerū vt nō oīa vni, sed singulis q̄dā pstent͂, vt plu rib⁹ ꝓdesse possint, iuxta illud Dauiticū psalmo. cxj. dispersit de dit pauperibus. psonaꝝ, vt primū iustis deinde peccatoribus, et hec fuit Grego. snia, q̄ꝫ recitat Gratian⁹ in. c. fratrē nr̄m. lxxxvj. dist. de liberalitate q̄ hꝫ multas cautiones Cicero. offi. j. c. dein ceps vt erat et c. vbi optime declarat reqsita ad liberalitatē et de eius mō, hunc tn̄ modū nescit seruare ꝓdigus, nā neqꝫ tp̄s, neqꝫ modū, neqꝫ finē hꝫ expēsaꝝ. l. j. ff. de cura. furio. et gl. in. l. j. in ver bo, ꝓdigis. C. eo. tit. et Spec. i tit. de curatore. §. ij. quare ꝓdigus
3 nō poterit eligi. † Et queadmodū ꝓdigus nō pōt eligi, sic ēt nec testari. text. in. l. is cui. ff. de testa. et ibi Bar. tex. in. §. itē ꝓdigus insti. qbus nō est pmissum facere testa. et ibi. Ang. nisi testaret͂ in ter liberos, vt ꝯsuluit Bal. in cōsi. cclxxxv. j. li. et est decisio rote in antiqs deci. dccclxvj. de testa. q̄ hāc materiaz bn̄ tractat. et q̄ꝫuis ꝓdigus acqrere possit, nō tn̄ pōt obligari p quo tex. et ibi Bar. ff. de verb. obli. l. is cui. qd aūt si iurauerit obserure ꝯtrū ipse ꝓ digus, an teneat͂ ad eius obseruātiam: Bart. in. d. l. is cui. de ʋ.
4 obli. arguit p et ꝯ. et demūꝯcludit post Jacobū de † are. q ꝓdi gus nō teneat͂ ad obseruātiā iuramēti, qꝛ ei est interdictū bonis et iuramētū dꝫ hēre et cōtinere iustitiā veritatē et discretionē et iu diciū, sed ꝓdigus nō dr̄ hēre discretionē seu iudiciū, ergo nō te net͂ ad obseruātiā iuramēti. et sic dicit dictus Bar. rn̄disse quen dā valētē canonistā, et ita ꝯsuluisse se dicit ibidē idē Bar. et rō ē, qꝛ talis actus est ꝓdigo interdictus p superiorem, quo posito sic arguit, venire ꝯ pceptū superioris est peccatū mortale, qꝛ q non obedierit principi morte moriat͂. de maio. et obe. c. ij. et intelligit͂ pricipi siue ecclīastico, siue seculari. vt ibi notat͂. ꝓdig⁹ g̃ q iurat sup ꝯctu ꝓhibito, iurat obseruare q ē pctm̄ mortale, et iō ad eius obseruātiā nō tenet͂, p quo tex. in auc. q eis. C. de nup. et de reg.
5 iur. nō est obligatoriū. lib. vj. Et eadē rōne putat idē Bar. vbicū qꝫ statutū ꝓhibet aliquē ꝯhere vel aliqd facere, ille hoc faciēdo et sup hoc iurādo nō obligat͂. † fatet͂ tn̄ quod imponet͂ sic iurāti pena ratione iuramenti temerarij, quod nota.

SVMMARIVM

1 Usurarius publicus eligi nō potest ad dignitates ecclīasticas.
2 Usure an sint iure diuino ꝓhibite et an iure ciuili.
3 Mutuās qbus casibus possit vltra sortē recipere absqꝫ vsura.
4 Usura qualiter cōmittatur in missarum fundationibus.
5 Dona iniquoꝝ ab altissimo sunt reprobata.
6 Usuras committere non licet pro cultus diuini augmentatione aut captiuoꝝ redemptione.

¶ Capitulum. xxxiij. secunde partis.

1 **Trigesimotertio** reqrit͂ † ne eligē dus sit vsurari⁹ publicus et manifestus, qꝛ tales eligi nō pn̄t. tex. in. c. de petro. xlvij. dist. vbi Grego. ingt amatoribus vsu rarū nulla rōne manus iponimus, et ibi Do. d. s. ge. nā oēs tales sunt infames. tex. in. l. improbū. C. ex qb. cau. infa. irrogat͂, et per ꝯn̄s ad dignitates et officia aspirare non pn̄t. l. neqꝫ famosis. C. de digni. lib. xij. cū similibus. et qd vsurarij publici nō valeāt pro moueri ad dignitates et officia, ita expsse tꝫ Jason de mayno. in. l. barbarius in co. iiij. ff. de offi. pto. et ibi p eū de inhabili electo a populo credēte eū habilē ad exercēdū offm̄, an ppea dicat͂ habi
2 litatus. † Qualiter vsure sunt ꝓhibite de iure diuino, vide Bar. in. l. si nō sortē. de ꝯdi. indebi. ff. p quo tex. in Psal. xiiij. q pecu niā nō dedit ad vsurā. et Leuiti. xxv. vbi ne accipias vsuras nec amplius q̄ꝫ dedisti. et ibidē pecuniā tuā non dabis ad vsuram. et

Deuterono.c.xxiij.vbi nō feneraberis fratri tuo.ꝛ ſic de iure di uino vſure ſunt ꝓhibite in veteri teſtō,in nouo quoqꝫ.Luce.vj. mutuū date nihil īde ſperātes.an aūt de iure ciuili ſint vſure ꝓhi bite,vide Bar.in.l.cūctos populos.C.de ſumma trinita.et fide catho.col.iij.ꝛ.iiij.ꝛ glo.ſup verbo,aplīce.glo.ēt in.l.cū allegas .C.de vſuris.ꝛ ī gl.j.ī auc.de eccle.tit.col.ix.ſup hoc videas pa noꝛ.in.c.cuꝫ ſit gñale.de foro cōpe.col.v.ꝛ.vj.ſup gl.poſita ī xͦ bo,malefactores,vbi ɔcludit ō mēte imperatoꝝ nunqꝫ fuiſſe ex

3 preſſe ꝓhibere vſuras.¶ †Si velis videre aliquos caſus in qͥ bus pōt qs accipere vltra ſortē nec ꝓpterea illaqueabiṫ crimine vſuraꝝ,videas gl.in xͦbo,de feudo.in.c.cōqueſtus.de vſur. vbi pañ.vna cū gl.ibidē poſita enumerat multos caſus. vide ēt Jo. fab.ſup rubrica vſur.C.q ēt aliquos caſus enumerat, vide etiaꝫ Fely.in.c.cuꝫ venerabilis.de excep.col.iij.ꝛ.iiij.q ibi plene poſt Pañ.examinat q̄liter de iure canonico pōt peti itereſſe lucri ceſ ſantis.Et qꝛ quotidie fiūt vēditiones cuꝫ pacto de retrouēdēdo q ɔ̄ctus vt plurimū ſunt vſurarij,an ꝛ qñ ſint tales ɔ̄ctꝰ liciti vel illiciti,ꝛ de ɔditionibus in eis reqſitis,vide pañ.in.c.illo vos.ō pigno.ꝛ in.c.ad noſtrā.de empt.ꝛ vēdi.q̄liter teſtamētū vſurarij manifeſti dicaṫ nullū.ꝛ q̄liter debeat carere eccl̄iaſtica ſepultura vide.tex.in.c.quāqꝫ de vſuris.in.vj.ꝛ ibi Joā. and.do.ꝛ Phi. frāc.ꝛ habes ibidē gl.ſing.in verbo,alioquin.in eo ꝙ tractat an ꝛ qñ vſurarius pſumaṫ acqſiuiſſe ex vſuris vel nō. ꝛ illā gl. ſing. dicit in eo.c. Phi.frāc.in col.xi.ꝑ eo aūt qꝛ multa capitula ſo lēt dare cētū ꝑ decē ſingulis annis, ꝛ qꝛ ſup tali mō faciēdi ſunt

4 multe capellanie in partibus meis fundate,†vbi multi ordinant vnā miſſam dici ſingulis ebdomadis, ꝛ ꝑ hoc dant cētū aureos ꝑ inſtitutione ac fundatione illius miſſe,q̄ pecunie deponunṫ pe nes aliquē ꝛ ei danṫ,vt ex illis faciat ſingulis annis de annua pē ſione decē ꝑ quolibet cētenario,q ɔ̄ctus viſus eſt mihi illicitus, nō dico qḋ eſſet illicitus vbi ille q capit pecunias hēret bona ſuꝑ qbus ɔſtitueret annuos redditus,dū tñ vēditio taliū reddituū eſſet cū iuſto pretio , iuxta determinationē canoniſtaꝝ in dictis. cc.illo vos.ꝛ ad noſtrā.de pign.ꝛ in.c.in ciuitate.de vſuris , ſed iſte q pfatas pecunias capit ſeſe obligat ad reddendū dictas pe cunias toties quoties fuerit reqſitus, ꝛ ſic eſt verum mutuum,ꝛ ſingulis annis ꝓmittit ſoluere decē ꝑ quolibet cētennario. ideo nunqꝫ fuit mihi viſum tales ɔ̄ctus eſſe licitos.ego decreuerā hic attingere materiā qḋ alijs ꝑpeditus nō valeo, ꝛ qꝛ ēt eēt trāſgre di intētū , nec pōt dici dictus ɔ̄ctus licitus, ꝑ eo qꝛ rōne cultus diuini danṫ tales pecunie q augeṫ pp hmōi ɔ̄ctus nā tales ɔ̄ctꝰ ſunt vſurarij,cū ibi ſit vt rex mutuū vt dixi.ꝛ vſura eſt vtroqꝫ te ſtō ꝓhibita,nec lꝫ deo immolare ex aliena ſubſtātia, vt eſt tex.in lib. Prouerbio.iij.vbi honora dominuꝫ de tua ſubſtātia qꝛ qui offert ſacrificiū de re aliena,ſic ē deo gratus,ſicut ſi in conſpectu patris victimareṫ filius.Eccleſi.xxxiij.ꝛ trāſlatiue i.c.nō ē putā

5 da.j.q.j.ꝛ eodē.c.eccleſi.xxxiiij.†Dona iniquoꝝ nō ꝓbat altiſſi mus,nec ī multudine ſacrificioꝝ eoꝝ ꝓpitiabiṫ peccatis, q̄ xͦba habenṫ trāſlatiue in.c.imolās.xiiij.q.v.ea pp ſcribiṫ Mathei. c.v.ſi offers munus tuū ad altare,ꝛ ibi recordatus fuer.s ꝙ fra ter tuus hꝫ aliqd aduerſum te,relinque ibi munus tuū añ altare, ꝛ vade prius recōciliari fratri tuo,ꝛ tunc veniēs offeres munus tuū quare vr̄ tales ɔ̄ctus eſſe a iure diuino reprobatos,nec excu ſanṫ tales ɔ̄ctus pp diuinū cultū,vt pꝫ ꝑ ſuperius dicta.Jtē alia rōne,nā cū tales ɔ̄ctus ſint vſurarij,vt ſatis notū eſt,ſi fiāt ī forma

6 premiſſa†ꝛ ꝑ cultu diuino nō lꝫ vſuras cōmittere,nec ēt pro captiuoꝝ redemptione,vt eſt tex.in.c.ſup eo.de vſuris.ꝛ tñ pro redemptione captiuorum poteſt cultus diuinus minui cū homi num anime ſint cunctis rebus preferēde.l.ſancimus.C.de ſacr. ſanct.eccle.ꝑ quaꝝ redemptione poſſunt ornamēta ſacra eccle. (quibus fit cultus diuinus)vendi,vt in.d.l.ſancimus.ꝛ.c.auruꝫ hꝫ eccleſia.xij.q.ij.ꝛ gl.in ſumma eadē cauſa ꝛ q̄ſtio.ꝛ ſic cū non liceat qḋ magis licere vr̄.ſ.cōmittere vſuras ꝑ captiuoꝝ redem ptione,nec licebit qḋ minus eſt,ſcꝫ eas cōmitere ꝑ cultu diuino iuribus vulgatiſſimis,quare cogita nec pro nunc plenius mate riam attingo quoniam eſſet a propoſito diſgredi.

SVMMARIVM

1 Eps vnius eccleſie non poteſt eligi in epm alterius eccleſie.
2 Epiſcopus poſtulare poteſt.ſed non eligi
3 Epiſcopus niſi priori renuntiauerit vinculo non poteſt ad aliam eligi eccleſiam.
4 Prelatus epiſcopo inferior poteſt in epiſcopum eligi.
Electus non confirmatus eligi poteſt.
5 Epiſcopus qui epiſcopatui renuntiauit eligi poteſt.

¶ Capitulum.xxxiiij.ſecunde partis.

1 Rigeſimoquarto requiriṫ,†ne eligendus ſit eps,nā ex quo eēt eps, eēt ineligibilis , qꝛ eps eſt ſue eccleſie tanqꝫ ɔiugi alligatus,cū inter ipſuꝫ,ꝛ ſuā eccleſiā ſit vinculū ɔiugale ɔ̄ctū.c.lꝫ.ꝛ.c.inter corporalia. ꝛ trāſlatio epi,vel clerici,iō portat anulū.c.clerici.in ſcōo.ō vi.ꝛ ho.cle. ꝛ ibi Jo.an.ꝛ Pañ.ꝛ ſic cū hēat ɔiugē,nō pōt ī aliā ɔſentire,qꝛ cōmitteret adulteriū.c.ſicut.vij.q.j.vbi ſicut vir nō dꝫ adulterare

2 vxorē ſuā,ita nec eps eccleſiā ſuaꝫ ꝛc. † Et q̄uis eps non poſſit eligi,poterit tñ poſtulari.c.bone.in pmo.ꝛ.c.fi.de po. pla. ꝛ ibi Pañ.ꝛ idē Pañ.in.d.c.clerici officia.ō vi.ꝛ ho.cle.ꝛ Jo.an.i. d.c.bone.ꝛ.c.fi.ꝛ Jnn.i.d.c.fi.de po.pla.ꝛ archieps pōt in archiepm poſtulari tex.in.c.bone in ſcōo.de poſt. prela. Nō diuer ſitatis (quare eps poſſit poſtulari,nō aūt eligi)ē,qꝛ cū eū habeat ɔiugē nō pōt ɔſentire in aliā,qꝛ cōmitteret adulteriū.vt.ſ.dixi,ꝛ eligētes eligēdo ɔſentiūt ī eligēdū,vt in ſponſuꝫ , cū ꝑ electionē, initieṫ mr̄imoniale vinculū iter electū,ꝛ ſuā eccleſiā,qḋ ꝑ ɔfirma tionē ratificaṫ,ꝛ ꝑ ɔſecrationē ɔſummaṫ.c.fi.de trāſla. epi , vel

3 elec.†Jdeo opꝫ ꝙ eps pus abſoluaṫ a priore vinculo, añqꝫ aliō mr̄imoniū initiet cū alia eccleſia, q̄re eligi nō pōt eps, ſecus aūt eſt de poſtulatione,qꝛ poſtulātes nō ɔſentiūt , in poſtulatū , vt in ſponſuꝫ,ſed petūt gratioſe,vt tollaṫ vinculū ſeu dfectus ipediēs ipſaꝫ electionē ꝑ eū qui hoc facere pōt.Hāc diuerſitatis rōnē po nit Pañ.i.c.fi.col.ij.de po.pla.ꝛ lꝫ eps nō poſſit eligi,ſed poſtu lari,tñ oēs plati epo iferiores pñt in epū eligi.Probat hoc tex. in.c.cū inter canonicos.de elec.vbi ꝑpoſitus fuit electus in epꝫ, ꝛ ita tꝫ Pañ.i.c.fi.col.iij.de po.pla.Pro quo eſt ēt tex.formoſis.i.c.ſi abbatē.de elec.in.vj.ꝛ ibi p Joā. an. ꝛ Pet.de anch. Do.ꝛ Phil.frā.ꝛ dt Pañ.in.c.eccleſia.in ſecūdo.col.fi.de ele.

4 †ꝙ qlibet prelatus inferior epo pōt in epm eligi ex quo nō patiṫ aliū defectū Hoc ēt tꝫ Pañ.in.c.clerici officia.col.iij.de vi.ꝛ ho ne.cle.qꝛ iter iferiores prelatos,ꝛ ſuas eccleſias non ɔ̄hiṫ ꝓprie verū matrimoniū quēadmodū ɔ̄hiṫ inter epm, ꝛ ſuaꝫ eccleſiam, vt dt ibidem Pañ.¶ Quid aūt ſit dicendū de electo in epiſcopuꝫ,q nō eſt ɔſecratus,an poſſit eligi, Ad hoc eſt dicendū , qḋ ſi eſt talis electus ſi ɔfirmatus eligi nō poterit,qꝛ iam eſt eccleſie alligatus,qꝛ iaꝫ matrimoniū inter ſic electuꝫ,ꝛ ſuā eccleſiaꝫ eſt ma trimoniū iam ratū,vt.ſ.dixi , ꝛ eſt verū ɔiugiū inter eos , ita eſt tex.in.c.inter corporalia.ō trāſla.epiſ.vel elec.q̄re ſine lnia Pa pe nō pōt ſuaꝫ eccleſiaꝫ derelinquere.d.c.inter corporalia quare eligi nō pōt vbi aūt non eſſet ɔfirmatus, ſed preciſe electus, tūc poſſet eligi cū poſſit priori electioni renunciare.c.ſi electio.de ele

5 ctio.in.vj.ꝛ ita tꝫ Pañ.in.d.c.fi.de poſtu.prela.col.ij.¶†Et ad de ꝙ epiſcopus qui epiſcopatui renunciauit (duntamen dictam renunciationem ob aliquod crimen non fecerit) poterit de nouo eligi tex.eſt in.c.poſt trāſlationē.de renun. ꝛ ita tꝫ Pañ.in.d.c. fi.de poſtu.prela.col.ij.qꝛ cum talis nō ſit alligatus priori eccleſie matrimonialiter imo habeaṫ ꝑ mortuo , quo ad eccleſiā porē xvj.q.j.§.ecce.ergo eligi poterit.Super hoc reperiuntur opinio nes quas vide per dominum Anto.Hoſtiē.ꝛ Joan.and.in.d.c. poſt trāſlationem.de renunciatio.

SVMMARIVM

1 Cardinalis ad epiſcopatum eligi non poteſt.
Cardinalis qui pape immediate ſubeſt alas habet ligatas.
2 Cardinalis in officio maior eſt epiſcopo.
Cardinalis in officio maior eſt epiſcopo.
3 Cardinalis non epiſcopus eligi poteſt,ſi auteꝫ ſit eps,nō poteſt.
4 Cardinalis non epiſcopus proprie nō eſt eccleſie ſponſus.
Abbas in epiſcopum promoueri poteſt.
5 Cardinalatus non eſt maior epiſcopatu in ordine.
6 Cardinales in ſuis titulis iuriſdictionem habent epiſcopalem.
Cardinali indigenti prouidere debet pontifex Romanus.
7 Cardinalatus qualiter de iure diuino eſſe dicatur.
8 Cardinalium officium eſt totum gubernare mundum.
Cardinales quales eſſe debeant.
9 Cardinales peccantes ceteris grauius puniuntur.
Papa de iure ardua ſolus poteſt explicare.
10 Electio vt rite celebretur tria,ꝛ ſexaginta requiruntur.

¶ Capitulum.xxxv.ſecunde partis.

1 Rigeſimoquinto requiriṫ,†ꝙ eligēdus ſi ſit cardinalis,nam cardinalis ad epiſcopatū nō poteſt eligi,ſup quo vide tex.ꝛ ibi Jo.an.i.c.bone.in pmo de poſtu.

postula.pla.col.ij.panor.ibidē.col.ij.et eūdem panor.in.c.fi.de postu.pla.col.iij.Jo.and.τ panor.hanc materiā plene examināt in.c.eccle.in.ij.de elec.Unde scias ꝙ Host.i.d.c.ecclesia. tenuit cardinalē in episcopū nō posse eligi,sʒ deberē postulari,pro eo qꝛ cardinalis immediate subest pp̄,τ hʒ alas ligatas magis ꝙ̄ episcopus,cū nō ꝯsueuerint cardinales exire curiā sine licētia pape, sʒ eps nō pōt eligi,sʒ postulari.c.fi.de postula.prela.ergo nec cardinalis.† Preterea cardinalis est maior epō in officio. facit qd̄ notant Joan.an.τ panor.in.c.ex gestis.de cleri.nō resid.de hoc Barb.in.j.qō.de pſtan.cardi.sʒ qs dʒ eligi ad maius officiū nō aūt ad minus,vt est tex.in.c.legimus.xciij.disti.ergo cardinalis nō poterit in epm eligi.pro opinio.Hosti.vř casus in.c.bone.in primo.de postu.prela.vbi dř quidā vestrū sancte Praxedis presbyterꝝ cardinalē,qdā vero Immolēsem epm postulauerūt. Abbas aūt antiquus distinxit,† qꝛ aut cardinalis est eps,τ tunc nō pōt eligi p rōnes positas in p̄cedenti requisito.aut cardinalis est cardinalis p̄sbyter aut diaconus,τ tunc eligi poterit.pro quo est tex.τ casus expressus in.c.eccle.in scđo.de elec.vbi in litera quatuordecim magistrū.G.p̄sbyterꝝ cardinalē cōcanonicū vestrum elegerunt,τ cū dicta opinione vř transire ibidē Jo.an. Prefatā distinctionē sequit̄ panor.in.d.c.eccle.in fin.col.qꝛ rō quā habes supra in p̄cedenti reqsito,quare eps nō possit eligi,cessat in cardinali p̄sbytero vel diacono,† qꝛ cū ipsi nō habeant epatū, non sunt proprie spōsi ecclesia.merito pōt in eis ꝯsentiri matrimonialiter. Nec obstat fm panor.qꝛ habent alas ligatas,nā illa rō nō ꝯcludit.Uidemus eteni abbatē esse ligatū suo monasterio, qd̄ nō pōt deserere sine licētia superioris,vt in.c.cū venerabilis. de ꝯsuetu.τ nihilominus pōt eligi in epm.c.si abbatē.de elec.in.vj. dixi.s.in p̄cedenti reqsito.nec ēt obstat.c.filiū.j.qō.j.qd̄ allegat Host.qꝛ illud.c.nō probat id ad qd̄ inducit̄ p Hosti.sʒ pbat precise qd̄ ordinatus p papā in eccle.Romana nō pōt inde recedere sine licētia pape,nō tñ phibet electionē.nec ēt obstat.c.bone. de postu.prela.qꝛ fm Joā.and.ibidē verbū postulauerunt ponit̄ īpropriē quo ad cardinalē.Itē tex.in.d.c.bone.nō negat qn cardinalis potuerit eligi,ita dicit panor.in finalibus verbis.d.c.ecclesia.i scđo.Et ad rōnē Host.cū dicit ꝙ quis debet eligi ad maius officiū,nō aūt ad minus,dicas † ꝙ cardinalatus nō est maior episcopatu in ordine,cū nō sit maior ordo in eccle.ordine epali.ideo papa se epm dicit τ appellat.tex.in phemio decretaliū, sexti,τ clementinaꝝ.vbi papa se epm noiat.p quo vide qd̄ notatur in phemio sexti,τ hoc casu est intelligēda gl.in verbo, augustinus.c.ꝙ̄ꝙ̄.ij.q.vij.q̄ dicit ꝙ qlibet eps est maior presbytero cardinali,quā glo.singularē reputat panor.in.d.c.eccle.col.fin. Est tñ maior cardinalis epō nō cardinali in officio.qꝛ cardinales faciunt vnū corpus cū papa,τ iudicant totū orbē.c.p venerabilē.q filij sunt legitimi,τ offendens eoꝝ p̄sonas incidit in crimē lese maiestatis.c.felicis.de penis.ledit̄.n.maiestas pape leso eiꝰ collaterali.ita tʒ Pet.de ancha.in.d.c.felicis.colū.j.τ Philip. fran.τ cōmuniter alij doc.canoniste in.d.c felicis.pmissaꝫ distinctionē post Jo.an.Abbatē antiquū τ Anto.de but.τ panor.sequit̄ Marti.laudensis in tractatu cardinaliū.col.v.ver.an dñs cardinalis possit eligi.lʒ Joan.de imo.τ Jo.de lig.τ Host.tenent ꝯriū.¶ † Et nota ꝙ dñi cardinales in eoꝝ titulis habent iurisdictionē epalē.de hoc tex.in.c.bis q̄ de maio.τ obed.τ ita ibi notant Joan.and.τ panor.τ Barba.in.j.q.de p̄stantia cardinaliū.col.xiij.vnde in ecclesijs suo titulo subiectis habēt correctionē τ potestatē fulminādi censuras,τ cetera que sunt episcopalis iurisdictionis,τ tex.illius.c.bis q.nō habeť alibi fm panor.ibidē,τ qd̄ habeant dñi cardinales in eoꝝ titulis iurisdictionē episcopalē,ita dicit Joā.monachi in.c.vnico.lib.vj.de maio.τ obe. ibi papā respondisse,τ ita tenēt ibidē Arc.Do.τ Phili.fran. pro quo vide Jo.and.in.c.dilectus.de capel.mona.τ panor. ibidē.¶ Et aiaduerte,qd̄ si cardinalis indigeat,dʒ Romanus pontifex eidē prouidere τ subuenire fm dignitatē τ qualitatē cardinalis,qꝛ dñs nr̄ papa debet diligere cardinales sicut seipsuꝫ,τ in oibus eoꝝ necessitatibus arbitrio boni viri puidere fm doc.maxime Host.in.c.antiqua.de priui.τ ita tʒ.Marti.laudēsis in tractatu de cardinalibus.col.ij.ver.Querit̄ si dñs cardinalis indigeat.¶ † Est aūt cardinalatus de iure diuino,vt est tex.in.c.ij.j. Regū.cū dř.dñi.n.sunt cardines terre,τ posuit super eos orbeʒ ita dicit Host.in.c.ex gestis.de cleri.nō resi.τ Jo.an.ibidē.Et dicit panor.in.d.c.ex gestis.ꝙ nō credit esse meliorē tex.alibi ꝙ̄ i. c.p venerabilē.q filij sint legitimi.ad pbādū ꝙ cardinalatus saltē figuratiue sit de iure diuino,τ intelligas pro illo textu quē allegat illa decretalis,que habetur Deutero.c.xvij.s.si difficile τ ambiguū apud te iudiciū τc.τ dicūtur sacerdotes Leuitici generis ipsi cardinales.tex.in.d.c.per venerabilem.de hoc Barba.in.j. q.de pſtan.cardinaliū.¶ † Officiū reuerēdissimoꝝ cardinaliū m est gubernare totū mundum,τ ad ipsos spectat sustentare totuꝫ pondus mobilis mūdi,fm Martinū laudē.in tractatu de cardinalibus,col.ij.post Jo.de ligna.in tractatu de bello.Et dʒ cetus cardinaliū reipublice,maxime ecclesiastice ꝯsulere,ac vt senatus assistit principi,sic τ ipsi domino nostro pape assistere debēt.c.j.τ ij.de offi.lega.lib.vj.specu.tit.de legato.§.sequitur.col.j. Debēt aūt reuerēdissimi Cardinales eē primo,vt nubes pp deuotioneꝫ de qbus Esaias.c.xiij.q sunt isti,q vt nubes volāt. Scđo debēt esse vt colūbe pp simplicitatē τ puritatē,ꝙ̄ habere debēt. Tertio debent esse cādidiores niue,quo ad mores τ vite mūditiam. Quarto debēt esse rubicūdiores ebore antiquo pp charitateꝫ τ dñi nr̄i Jesu Christi passionis memoriam, ita dicit dñs Martinus laudēsis in dicto tractatu col.iij,τ Host.in summa tit.de peni.τ remis.§.cui ꝯfitēdū sit.v.cui Cardinales,† τ dicti reuerēdissimi Cardi.quāto Romano pōtifici sunt pximiores,tāto acriꝰ debēt puniri,si peccāt,exēplo Ade.de quo dicit Augu. qd̄ quāto erat deo pximior,tāto magis peccauit.de peni.dist.v.in.c.cōsideret,τ exēplo Luciferi.de peni.dist.ij.c.principiū ita tʒ Host. in.d.ver.cui Cardinales.de hoc plene Barb.in.d.tractatu in. q.x.¶ An papa solus possit legē ꝯdere,τ ardua explicare solꝰ vide do.Fely.in rubri.de ꝯsti.col.j.τ.ij.τ.iij.vbi multos adducit doctores pro,τ ꝯ̄,τ demū ꝯcludit qd̄ papa possit de iure ardua explicare sine ꝯsilio Cardinaliuꝫ,τ iura que pn̄t adduci p parte ꝯtraria debēt intelligi de honestate.de hoc plene Barb.in.ij. q.in tractatu de prestātia Cardinalium.¶ De multis qōnibus circa reuerēdissimos Cardinales videas doctores vbi.s.τ cardinalē floren.in cle.ne Romani.de elec.τ And.Barb.in.d.tractatu de prestantia Cardina. vbi elegantissime ac copiosissime tractat de ipsis reuerendissimis Cardinalibus per.xvij.qōnes.

¶ † Ex premissis habes sexaginta τ tria reqsita quo ad eligētes aut aligēdos, ex quibus poteris alia colligere.τ p hec valebis multas impugnare electiones,si videas eligētes,aut electos nō qualificatos prout.s.premissum est, τ sunt alique qualitates sic requisite vt earuꝫ defectus reddat electiones quādoqꝫ nullas p quo notabis sequentes versus.

Mixti,natales,vitiū,laicus,abusus,tēporis lapsus,iterdictūqꝫ ligate ale,viuētis locus,apellatio,pape iussus,forma viri,reprobatio,neophitus,defectus verbi,populi voces,anathema.
Simō,discordās si sit,suspēsio,scisma,ius electoꝝ nulluꝫ dat quolibet hoꝝ.Quoꝝ versum declaratio sequitur.

Mixti.s.qñ fit per clericos τ laicos.c.messana.de electio.
Natales,qꝛ est defectus in natalibus.c.innotuit.de elec.
Uitium,vt peccatum mortale,vel aliquis alius defectus.de quibus supra late est dictum.
Laicus.c.quisquis.de electio.
Temporis lapsus.de quo in.c.ne pro defectu.
Interdictum.si de interdi.aut ab interdictis cap.cum inter.R. seniorem.
Ligate ale.qꝛ episcopus.c.fi.de postula.prelato.
Uiuentis locus.qꝛ ecclesia non vacat.c.j.τ.c.cum nostris.de cōcess.preben.vel eccle.non vacan.
Appellatio iusta.c.considerauimus,τ.c.auditis.de elec.
Pape iussus.c.cum in veteri.de electio.
Forma viri,qꝛ data erat forma.c.cū dilecti.de electio.vel si ꝯsuetudo,vel puilegiū dat formā,puta vt electio fiat de certo collegio.c.cū dilectus.de cōsue.τ.c.abbate.de verbo.signi.
Reprobatio,quia alias fuit reprobatus propter delictū.c.gratum de postulatio.prelatorum.τ.c.super eo.de elec.
Neophitus.c.ad nostram,τ.cap.cum in magistrum.de electio.
Defectus verbi. quia electio non fuit verbalis.c.ecclesie in primo.de electio.
Populi voces.c.osius.de electio.
Anathema.si excommunicato vel ab excommunicatis.c.bone. de eta.τ quali.τ.c.illa.de electio.
Simon.si simoniace.c.si alicuius.de electio.
Discordans.si sit.c.j.τ.ij.de postula.prela.
Suspensio.quia a suspensis vel de suspensis.c.cum dilectus.de consuetudine.
Scisma.c.quia diligentia nullum dat ius electo.i.electio est nulla.hos versus ponit Hostien.in summa tit.de electio.§.τ qualiter colum.ij.¶ Ex sequentibus etiam poteris electiones impugnare,si non fuerint seruata,que inferius describuntur, ad que bene aduertas.naꝫ plene omnia discutientur,que electionis formam concernunt.

SVMMARIVM

1 Beneficium ecclesiasticum multis modis vacare dicitur.
2 Dignitas electiua in partibus vacare nõ cẽsetur, cui in curia Romana in fauorem certe persone est renuntiatum.
3 Papa de dignitatibus electiuis quandoq; prouidere potest.
4 Renuntiatio facta in fauorem certe persone est simoniaca.
5 Impetrans beneficium ecclesiasticum non necessario mentionez facere tenetur de vacationis modo.

Tertia Pars.

Capitulum primum tertie partis.

DVabus Partibus vtut expeditis, ad tertiã deueniendũ est, in qua pollicitus sũ me appositurũ formã in electionib⁹ obseruandã, aliquã vero ad reqsita ad dictã formã pueniã more cytharedoꝝ (qui solent pludia preponer̃ priusq̃ ad veꝝ puenerint ɔcẽtũ) aliqua pmittã. † Et primo qd vacãte dignitate electiua, siue vacet p mortẽ plati, siue p renũtiationẽ, aut p priuationẽ, aut p trãslationẽ, his.n.modis dr̃ bñficiũ vacare, vt notat̃ in.c. suscep tũ.de rescri.in.vj.z.c.ɔ̃tuis.in.ij.de pbẽ.eodẽ lib.z.c.ex trãsmissa.de renun.z.c.ad petitionẽ, de accusa.z ibi panor.z Feli.z.c.si qs iã translatus.xxj.q.ij.z.c.quanto psonã.de translatio.epi, cuz similibus.illi ad quos de iure cõmuni priuilegio, aut ɔsuetudie ptinet electio, possunt ad electionẽ pcedere, z p electionẽ seu postulationẽ de dignitate electiua puidere, p hoc bonus tex.in.c. post trãslationẽ.de renuntiatione.vbi in materia optimus casus, nam (vt ibidẽ hr̃) vacãte eccle.cathedrali Fauentina Romanus põtifex remisit electionẽ preposito ac canonicis eiusdẽ eccle. Fauentine. p hoc ẽt bo.tex.in.c.post petitã.de elec.z in cap.bone in primo de postula.prela.vbi dicit Romanus põtifex, mãdamus quatenus cũ his q vocẽ in electiõe habere noscunt̃ p electionẽ postulationẽ seu noiationẽ canonicã in psonã idoneã cõuenire curetis, z tex.in pragmatica, titu.de elec.in.§.ad regimẽ, faciunt iura q̃ superius adduxi in prima parte paulo añ primũ reqsitũ quo ad eligentes.an aũt hoc habeat veꝝ in oi vacatione, vide gl.hoc bene declarantẽ in pragmatica.in glo.posita.in verbo clausis.in.d.§. ad regimẽ. † Ad vnũ tñ aduertas, qd si fiat renũtiatio in Romana curia de dignitate electiua in fauorẽ certe psone, dicta dignitas electiua nõ cẽset̃ vacare in partibus, nec est eo casu locus electiõi, sʒ apostolice puisiõi, z sic vidi seruari in parlamẽto Parisiaco. Et rõ eẽ põt, qr p talẽ renũtiationẽ factã in fauorẽ certe psone vr̃ qs sibi eligere successorẽ, quã facultatẽ põt Romanus põtifex solus ɔcedere. vt.in.c.petisti.vij.q.j.nec hoc vr̃ ɔ̃ pragmaticã, nã p pragmaticã† Romanus põtifex nõ phibet̃ prouidere de dignitatibus electiuis in casibus a iure sibi pmissis.vt est text.in d.pragmatica.i.d.§.ad regimẽ. cuiusmodi est iste.d.c.petisti. q̃re Romanus põtifex eo casu poterit puidere de dignitate electiua illo mõ renũtiata.iste passus est disputabilis, z pro vtraq; parte multa adduci possent, q̃ omitto pp dicte curie obseruãtiã, que pfecto istud nõ obseruaret, nisi iustũ ac canonicũ foret, cuz sit viris vndiq; z moribus, z literarũ notitia ɔsummatissimis composita.

† Et nota qd renũtiatio facta in fauorẽ certe psone est simoniaca. pquo vide Panor.z Inno.in.c.cũ vniuersoꝝ, de reꝝ pmut.z eũdẽ Panor.in.c.dilecto.de prebẽ. q̃ inferior Romano põtifice nõ põt admittere, z bñficiũ sic renũtiatũ põt ipetrari tanq̃ vacans, p quo vide Panor.in.c.ex parte.j.de offi.delega.z in dictis.c.dilecto.z cũ vniuersoꝝ. Et adde quod vacãte sede apostolica p priuationẽ, vt puta qr Roma.põtifex p cõciliũ priuatur aut p renũtiationẽ p eũ factã, ad Cardinales ptinet electio, z nõ ad cõciliũ. Ita sub verbo forte tʒ Feli.in.c.ad petitionẽ.de accusa.in col.ij.pro quo vide panor.in sua prima disputa.in finali col. bona glo.in verb.moriente.cle.ne Romani.de electio. vbi dicit moriẽte vel cedẽte.z ibi vide p Car.florẽ.§.sane.versic.q̃ro. † an aũt de modo vacationis sit faciẽda mẽtio in ipetratione bñficioꝝ ecclesiasticoꝝ, dõm qd nõ, ſm Domi.post Lap.z Arch.in.d. c.susceptũ.quos sequit̃ Philip.Fran.in.d.c.susceptũ.col.iij.pro quo gl.in cle.j.in x̃bo quãuis.de pben.glo.in.c.cupientes.in verbo vacationibus.in.vj.z ita tʒ Feli.quẽ vide in.c.in nostra. correlario trigesimoseptimo.de rescri.vbi in mr̃ia adducit multa iura.

SVMMARIVM

1 Eligentes ad electionem procedere possunt prelati corpore nondum tradito sepulture.
2 Prelatũ sepeliri honestũ ẽ pus q̃ ad electio. pcedat̃ successoris.
3 Electionem celebrare statiz ante prelati sepulturam quandoq; ecclesie est conducibile.
4 Tẽpus ad eligẽdũ platũ stati currit a die mortis predecessoris.

Capitulum.ij.tertie partis.

SEcundo Premittendum est, † qd eligẽtes possunt ad electionẽ pcedere corpore plati nõdũ tradito ecclesiastice sepulture, vt est glo.singu.in.c.bone.in scdo.in verbo tractatũ.de electio.quã glo.singulariter notandã dicit Panor.i.d.c. bone.col. iiij.quã glo.sequit̃ Inn.Cõpostel.Ioan.and.z Panor.lʒ Host. z Vin.z qdã alij tenuerint ɔ̃riũ, p opinione Io.and.Inno. Cõpost.z panor.est bonus tex.in.c.ij.viij.q.hanc opi.tenent Arch. do.z Phili.Fran.in.c.si electio.de elec.in.vj.z ibi bo.tex.Bal. dicit in.l.genero.ff.de his q no.infa.qd arg.illius.l.eadẽ die qua sepultus est prelatus, põt fieri electio noui plati.primã opi.tenent Arch.z do.de san.gem.in.c.nullus.in secũdo.lxxix.dist. Et quãuis reperiant̃ tex.p ɔ̃ria opinio.vt in.d.c.bone.z in.c.nullus i secundo.lxxix.dist.cũ similibus.illi tñ tex.debent intelligi qd nõ est pcedẽdũ ad electionẽ corpore plati nõdũ sepulto, ac humato de honestate, † nã honestũ est, vt pus platus sepeliat̃, q̃ futurus pastor eligat̃, si tñ fiat electio priusq̃ corpus plati sepulchro claudatur, nõ ob hoc poterit cassari electio, simile põt adduci p pria opinione de vxore carnali, que statim mortuo marito est soluta a lege mariti.z sic potest nubere cui voluerit iuxta Pauli sententiaz primo ad Cori.vij.vbi mulier alligata est legi quãto tẽpore vir eius viuit.qd si dormierit vir eius, liberata est a lege, cui autẽ velit nubat in domino, que translatiue ponunt̃ in.c.viti.z penu.de secun. nup.z ibi per panor.z Inno.quas penas mulier infra annum luctus nubens incurrat.z per Bar.in.l.j.C.de secund.nup.z p eundẽ.in.l.liberorum.ff.de his qui not.infa. † Et est quãdoq; ɔducibile ecclesijs, vt stati mortuo prelato procedat̃ ad electionẽ, maxime si timent impressionẽ.aut aliud impedimẽtũ, vtputa literas principuz, aut vocationem ad principes, qui quandoq; dant literas ad electores, aut eos ad se vocant, vt melius dicti pricipes electores pro eligẽdo ad eoꝝ votum inducant, vnde timore, aut verbis aliqñ suasionibus. ac promissionibus principuz persuadetur eligentib⁹ ad minus dignos eligẽdos, quos forte nõ elegissent, si statim mortuo prelato ad electionẽ processissent, z priusq̃ dictas literas, aut iussuz habuissent. † Et nota qd electoribus scientibus mortẽ prelati aut vacationez prelature, statim ab hora mortis currit tps ad eligẽdũ.lxiij.di.c.obeũtibus, z.l.di. postq̃.ergo poterunt statim ad electionem procedere etiam insepulto corpore prelati. Ioan.and.in finalibus verbis dicti.c.bone in secũdo.

SVMMARIVM.

1 Electiones viuente prelato cõsultorie de pastore futuro possunt tractare, sed non difinitorie aut deliberatorie.
Tractatus ambitiosus, conuentionalis, pactionalis, cõditionalis, aut aliter inhonestus est illicitus.
2 Tractatus consultorius de prelato futuro, ante pastoris mortem non est in iure prohibitus.

Capitulum.iij. tertie partis.

DEinde Premitte, qd ante † mortẽ prelati non est licitũ electoribus tractare de substituendo prelato, quando talis tractatus esset deliberatorius seu diffinitorius, est.n. talis tractatus illicitus ante mortẽ prelati, nõ solum quando concluderent electores de certa persona eligenda, sʒ etiã qñ ordinarent̃ aliqua spectãtia ad electionẽ futurã, vtputa si eligeret̃ locus electiõis faciẽde, vl̃ si citarent̃ absentes, h.n. ordiatio z silis est i iure, phibita.c.bone.i.ij.de elec.lxxix.dist.c.si qs pp̃. Et idẽ est dõm de oi tractatu ambitioso ɔuẽtionali, pactiõali, vel cõditionali, vel alr̃ inhonesto, cuiusmodi hodie fiũt multi.ita tenent Inn.Hosti.z panor.in.d.c.bone.col.iij.z Ioã.and.ẽt ibidẽ. col. iij. Et quãuis electio fcã post hmõi tractatũ nõ sit nulla, cũ iure cautũ nõ reperiat̃, est tñ annullãda, qr facta ɔ̃ iuris dispositionez. vt in.d.c.bone.z.d.c.si qs papa.lxxix.dist.nec eligẽtes sunt priuati pp hoc potestate eligẽdi, cũ iure nõ caueat̃, sʒ sunt puniẽdi, qr fecerũt rẽ illicitã, qnimo si recedat̃ a priori tractatu, z eligat̃ alia psona, tʒ electio, lʒ aliq diffinitiue p scripturã z pmissiones penarũ simul se obligauerit ad aliquẽ eligẽdũ, dum tñ postea se absoluant. ita tʒ Ioã.and.i.d.c.col.iij.post Inn.z Cõpostel. † Tractatus autez consultorius nõ est iure prohibitus, etiam si aliquis dicat talis persona esset honesta z vtilis ad nostram prelaturã, z alijs persuaderet ad illaz eligendam, non tamen debent eligẽtes hoc omnino deliberare, z secũdũ hoc potest intelligi.c.si trãsitus. lxxix.

lxxix.dist. vbi habetur qualiter viuente papa potest haberi tractatus de Romano pontifice substituendo. bo. tex. in. c. in noie domini. xxiij. dist. & sic tenent Inn. Compostel. Jo. an. & panor. in. d. c. bone il secundo, de electione.

❧ SVMMARIVM ❧

1 Capitulum congregare quis debeat pro futura electione.
2 Capituli conuocandi potestatem hńs ipsum in certo termino cõueniendum monere debet.
3 Jus vniuersitatis aut capituli in vno residere potest, & quando.
4 Capituli congregandi ius habens, terminum a iure concessuz restringere non potest.
5 Capitulum congregare debet pro futura electione, qui antiquior est receptione, non qui etate.
Bona diuidere debet, qui longiori tempore administrauit.
6 Vocatio capituli ad electionem faciendaz qualiter fieri debeat.
7 Populus quibus modis congregandus.
Electores repti psonal'r sunt ad electioné faciendá citandi.

¶ Capitulum. iiij. tertie partis.

Preterea est Premittendum qd vacante dignitate electiua capitulum est cõgregádũ ad prouidédũ de futuro pastore. ¶ † Quis aũt habeat ɔgregare capi. ad hoc dicédũ est qđ si sit aliquis i eccle. ad qué de iure aut de ɔsuetudie pertineat huiusmodi ɔgregatio seu vocatio, ille habet ɔgregare seu ɔuocare. si aũt nõ sit aliqs in eccle. ad qué ptineat de iure seu de ɔsuetudine cõuocatio seu ɔgregatio capi. ɔgregabit antiquior. Inno. in. c. j. de maio. & obe. & Jo. an. ibidé panor. & Fely. in. d. c. j. de maio. & obe. Bar. in. l. obseruare. de decurio. lib. x. petrus de ancha. in repeti. c. canonũ statuta. de ɔsti. col. octuagesimatertia. in versi. x. principal'r quero. † Et ille q hz potestaté capi. cõgregádi poterit monere oés de collegio, vt in vnũ ɔgregentur ad collegiũ in certo termino, & quáuis nõ possit punire nõ venientes, nisi hoc haberet ɔsuetudo, poterit tñ eos ɔstituere ɔtumaces ad hoc vt potestas capitularis resideat penes venientes. Inn. Joá. and. panor. & Feli. in. d. c. j. de maiori. & obedi. p hoc facit tex. in. c. cũ nobis. de electio. & ibi panor. vbi hr̃ qualiter vocati nolentes venire faciunt se alienos. Inn. in. c. eccle. in. ij. de elec. facit glo. i clem. quod circa in glo. posita in verbo q in facto. de elec. q dicit absurdũ esse qđ vocati q venire noluerunt, aut q expresse renuntiauerũt, & ét nõ vocandi cõputent' in electione. & sic illi tres cõparantur. † Et est dicendũ, ꝙ sicut ius vniuersitatis põt residere in vno l. sicut. ff. qđ cuiuscꝫ vniuersitatis noie. c. gratũ & ibi glo. de postu. prela. alijs priuatis aut inhabilibus factis. vt. s. dixi. in pma pte. §. & sic est, vbi tractaui ad quos electio ptineat in ecclesijs cathedralibus & collegiatis. ita dicendũ est in alijs nolétibus venire cõtumaciter graue atqꝫ absurdũ foret negotia vniuersitatis particulariũ ɔtumacia ipediri, sic tꝫ panor. in. c. in causis. col. iiij. de elect. & sic venientes poterunt ad negotia collegij ꝓcedere. † Iste vo q habet facultaté ɔgregandi capi. nõ poterit restringere terminuz iuris datũ ad eligendũ. vt tꝫ Inno. in. c. eccle. in scdo de electio. & ita tꝫ do. Anto. & panor. post eũ in. c. cũ nobis. col. iiij. Et põt rõ assignari, q2 ille terminus est appositus in fauoré collegij, ergo ille solus nõ poterit renũtiare illi fauori, lꝫ capi. hoc possit. vt in. l. si qs in ɔscribendo. C. de episco. & cle. & c. ad apostolicá. de regula. facit regula indultũ. de regu. iur. in sexto. hec vꝫ potestas sibi data ad ɔgregandũ capi. extendi ad casuz diuersuz. s. ad potestatez restringendi terminũ iuxta notata in. c. si. de offi. Archi. p Inno. facit. c. cũ cõtingat. de deci. ¶ † Et nota qđ cũ dr̃, qđ antiqor de collegio hꝫ ɔgregare capi. nõ est intelligédũ de antiquiore etate, sꝫ de antiqore in receptiõe, ita qđ q pmo fuit i collegio receptus, debeat collegiũ cõgregare, ꝓ hoc glo. notabilis in verbo antiqores. c. si. de ɔsuetu. lib. vj. quá glo. not. dicit ibidé domi. facit pro hoc. l. j. ff. de albo scriben. bene facit ét qđ notat panor. in ca. j. de parochijs, vt ille diuidat bona q lõgiori tpe habuit administratione. Pro quo ét facit qđ tꝫ Bar. in. l. cũ pr̃. §. pr̃ pluribus, de leg. ij. p hoc ét vide Lucá de penna. in. l. is cuius. de his q se deferũt lib. x. col. ij. vbi materiá tractat qs bona diuidat adducés auc. iuris diuini. in. iij. col. ¶ † Qualiter aũt fiat ista vocatio, an p cápaná, aut p literas, & p nũtios. Et est dicédũ, qđ si oés canonici aut alij eligentes sunt psentes, si est de more sufficit sola vocatio p cápaná, dũmodo sit talis cápana, q possit audiri, & ei⁹ sonus possit puenire ad intelligẽtiá existentiũ in loco, ita tꝫ panor. in. c. in causis. col. iij. & in. c. corá. col. j. Joan. and. in. d. c. corá in glo. j. & in. d. c. in causis. in. col. iij. de electio. glo. in. l. obseruare. in verb. soléniter. C. de decurio. lib. x. Bar. i. l. oés populi. de iustitia & iure. col. vj. † vbi dicit populũ debere ɔgregari sono tube, vel pulsata campana, aut voce pconia. si aũt nõ essent eligentes psentes sꝫ absentes, tunc essent vocandi p nuntiũ aut p literas. c. cũ inter vniuersas. & c. ꝙ sicut. de electio. Joá. and. in. c. in causis. col. iij. de elec. bene facit lex curiales. C. de pred. decurio. lib. x. Et eo casu si repериant' psonaliter dicti eligentes psonal'r erunt citádi, aut p edicta apposita in valuis eccle. aut in eoꝝ domicilijs, iuxta. c. cám. que. & glo. ibidé in verbo ad domũ. de dolo & ɔtumacia. Joan. an. post Inn. Hostié. & Cõpostella. tꝫ in. c. q2 pp. col. ix. qđ canonicus debet citari psonaliter si sit infra loca infra que fit vocatio. & scit' ibi esse, si vero nescit', vbi sit, citet' p edictũ publicũ in loco, vbi cõmuniter morat'. c. ex tue. de cleri. nõ residentibus. cũ multis similib⁹ idem specu. titu. de electio. §. primo. col. ij. versi. & nota.

❧ SVMMARIVM. ❧

1 Capitulum in quibus sede vacante censeatur succedere.
2 Vicarij sede vacante creádi, p quos fiant q ad Capitu. spectant.
3 Sidicus sede vacáte creat' vicarijs factis, ad actus. c. excercédos.
Notarij & literaꝝ executores sede vacáte assumédi cũ iuraméto.

¶ Capitulum. v. tertie partis.

Consequenter Premitte, qđ sede † vacante capitulũ succedit in multis, vt in ɔfirmatione electionũ prelatorũ inferioꝝ. ca. cũ olim. de maio. & obe. hoc tñ nõ ita bene pbat' alibi sm panor. ibidé. Ité succedit in potestate excõmunicádi & absoluendi. c. vnico de maioritate & obe. in. vj. glo. in vbo capi. in. c. cũ olim de maio. & obe. & ibi plene p panor. & Feli. circa potestaté capi. sede vacáte ponit domi. xxiiij. dubia. in. d. c. vnico. de maio. & obedi. lib. vj. de materia Fráciscus paui. in tractatu qué fecit de potestate capi. sede vacáte. an aũt capi. eccle. inferioris succedat in iurisdictiõe sede vacáte. vide Feli. in. c. his q. de maio. & obe. vbi inducit septé motiua p ea opinione, q tꝫ ꝙ capi. eccle. inferioris nõ succedat in iurisdictione sede vacáte. † Cũ ergo capi. succedat in multis, q p ipsum possunt explicari, solent sede vacáte creari vicarij, q habent facultaté excercédi, q spectant ad capi. sede vacáte. nõ est tñ necessaria ista vicarioꝝ creatio anteq̃ ꝓcedat ad electioné, est bene vtilis si electio differ't pp multa, maxima pp absolutiones a sententijs excõmunicationis & penitentias iniungédas in casibus plato reseruatis. & pp alia, q celeritaté exigunt, q longe facilius qs ɔseq poterit, cũ facultas capitularis erit penes paucos, q̃ si esset penes totũ capitu. qđ eét difficile ɔgregare, ꝓ quocunqꝫ negotio expediendo. ¶ † Creatione vicarioꝝ facta, creat' similiter sindicus ad petédũ ɔtumaciá & defectũ ꝯ absentes, & ad oés alios actus necessarios ad dictá electioné ꝓsequendá, quousqꝫ negotiũ electionis erit finitũ, & ad petendũ instrumẽtũ seu instruméta fieri de his de qbus opus fuerit. ¶ Assumunt' quoqꝫ notarij, & literaꝝ executores, & ét testes q oés sese astringunt vinculo iurisiurádi, qđ fideliter scribent, relationes ad vitaté facient, & alia q eoꝝ officijs incũbunt fideliter peragent, atqꝫ ea secreta tenebũt, donec fuerit facta publicatio p capi. & de oibus his solét fieri istruméta, vt melius appareat ɔfirmatori de ꝓcessu cano. ipsius electiõis. Isti aũt nuntij facta deliberatione p capi. sup ꝓcessu electiõis, quomodo ad ipsam ꝓcedendũ sit, & quo die ɔcessa ac decreta eis citatione seu monitione siue p eũ ad qué spectat decernere siue p capi. siue p vicarios ꝓcedent ad executioné citando personaliter, aut in ecclesia, aut in domicilijs eligentiũ ipsos electores. vt. s. dixi.

❧ SVMMARIVM ❧

1 Terminus datus electoribus ad eligendum an possit arctari.
Canonici electuri presentes procedere possunt alijs legitime vocatis non venientibus.
2 Capitulũ ɔuocans ad eligédũ restringere nõ põt iuris terminũ.
Potentie capitulares in duabus consistunt partibus.
3 Vocatio facta p duas ptes vꝫ ad ɔstituédá minoré in ɔtumacia.
Jura q dicunt valida facta a maiori parte cap. qual'r intelligéda.
4 Vocem non habentes, in duabus partibus capituli eligentibus non sunt computandi.
5 Termino iuris instante, potest vnus solus, penes quem ius capituli residet, ad electionem procedere.
Dies pro homine censetur interpellare.

6 Uniuersitaté ecclesiasticam potest antiquior congregare.
Cósuetudo inducere pót vt p capitulum cógregent̃ eligentes.
7 Remanentes in capitulo alijs se absentantibus an possint ad electionem procedere.

¶ Capitulum.vj.tertie partis.

Consequẽter prepone de 1 termino electoribus dato †an talis terminus datus ad eligendũ de quo in.c.ne,p defectu.de electio. possit arctar.⁊ est dõm, q̄ si facta fuerit vocatio capituli per eũ ad qué de iure aut de cósuetudine pertinet cógregare.c. q̄uis omnes non cópareant, dũmodo fuerint legitime vocati presentes, poterunt ꝓcedere ad explicandos actus iminétes, ⁊ sic poterũt abbreuiare terminũ iuris, q̄ ille est appositus in fauoré capituli, cui fauori poterunt presentes renũciare, cũ tota potestas capitularis resideat in p̄ntibus, q̄uis presentes sint minor pars. nam alij q̄ fuerũt legitime vocati, ex quo nó veniunt, faciũt se alienos a capitulo.⁊ sic nó sunt de capitulo. sic t3 Panor. in.c.cũ oés de cóstitu.col.iiij.⁊ in.c.in causis.col.iiij.de elec. Jo.an.in eodé.c.in causis.col.iij.de elec. Inno. Jo.an. Panor.⁊ Fely.in.c.j.de maio.⁊ obe.p quo vide Fely.in.c.cũ oés de cósti.col.xxij.hunc aũt terminũ nó pót restringere seu abbreuiare ille ad qué de iure ptinet ⁊ capituli conuocatio, vt.s̃.dixi in presupposito inci.preterea 2 est. ¶ †Eo tñ casu quo nó seruat̃ q̄ p aliqué cóuocet̃ collegium, tunc sunt tres opi. qualiter collegiũ sit cóuocandũ, maxie restringendo terminũ iuris, quas recitat Panor.in.c.cũ nobis.in glo. posita in verbo reuocare, titulo de elec. sua tñ est opi. q̄ tũc requiratur due ptes capituli ad monédũ alios, q̄ potétie capitulares cósistunt in duabus ptibus, qñ collegiũ est in cógregãdo.l.nulli. ⁊.l.plane.ff.q̄ cuiusq3 vniuersitatis.⁊.l.nominationũ.C.de decurio lib.x.sic t3 ét Bar.in.l.oés populi.ff.de iusti.⁊ iure.col.vj. in ver.vj.q̄ro.hoc ét t3 Inn.in.c.ij.de no.ope.nun. vbi ét dicit, q̄ nó est vis qualiter, ⁊ p quem iste due ptes cógregent̃, dũmodo con3 ueniãt simul in conuocanda minori parte, †⁊ valet ista vocatio facta p duas partes ad cóstituédũ minoré parté in contumacia, ita q̄ tertia pars non poterit se cótéptã allegare, maior tñ pars, nisi sint due partes non sufficeret ad vocãdã minoré parté, ⁊ ad cóstituédũ minoré pté in cótumacia, ⁊ iura que dicũt, q̄ ea que fiunt a maiori parte capituli, illa sunt valida, vt p totũ titulũ de his que fiũt a maio.par.cap. illa iura debét intelligi, q̄ ea q̄ fiũt a maiori pte capituli illa debét valida reputari, qñ collegiũ est iã congregatũ, sed ad cógregationé faciédã qñ congregatio fit per 4 capitulũ ⁊ nó p aliqué particulariter, ad hoc q̄ vocati reputent̃ cótumaces requirit̃ q̄ due ptes cóueniãt †in istis tñ duabus ptibus non sunt cóputãdi, qui nó hñt vocé. Panor.in.c.cũ oés.de cósti.col.pe.nec ét absentes dñt in dictis duabus ptibus cóputari cũ absentes non sint vocãdi nisi in arduis. sic t3 do. Felyn.in.c. cũ oés.col.xxij.de consti. Sed si iste due ptes vellent ex cã restringere terminũ, possunt, sine cã nó. Host.⁊ Pan.in.d.c.cũ nobis. col.v. Causa ãt dicit̃ subesse eoipso q̄ volunt ꝓuidere ecclesie vacanti.⁊ sic iste due partes in quibus totũ collegiũ representat̃, poterunt restringere terminũ iuris, cũ fauore collegij vt.s̃.dictum é talis terminus fuerit datus. ¶ †Hec tñ procedũt, qñ non instat 5 terminus iuris. qñ aũt instaret iuris terminus ad eligendũ, tunc pars presens posset ad ellectioné ꝓcedere. ét si esset vnus solus, sic t3 Inno.⁊ Panor.in.c.cũ nobis.col.v.arg.c.si.lxv.di. q̄ nó tenet̃ ét vnus dimittere ius suũ pp absentiã aliorũ, nã ex quo terminus est prefixus a iure oés vident̃ esse moniti in termino. dies etenim pro hoie interpellat.l.optimã.C.de ꝯhé.⁊ cómit.stip.⁊.l. iij.C.de iure empbi.⁊.c.potuit de loca. intellige qñ absentes sciuerunt vacationem ecclesie, alias debuisset pars presens notificare absentibus in.c.q̄ pp de elec. ¶ Et aduerte q̄ ſm do. Fely.i.c. cũ oés.de cósti.col.pen. que superius dicta sunt quo ad duas ptes, q̄ requirunt̃ in vocatione partis tertie, illud h3 verũ, qñ é ꝯgre6 ganda vniuersitas secularis. † nã vniuersitaté ecclesiasticã potest cógregare antiquior, vt tenét Inno. Jo.an. Panor.⁊ idé Fely. c.j.de maiori.⁊ obe.⁊ ita t3 Pet.de ancha.in repe.c. canonum statuta.de cósti.fol.xxj.in ver.x.principaliter quero. posset tamé iudicio meo probabiliter sustineri, q̄ ét idé dõm foret in congregatione ecclesiastica, eo casu quo ipsa consueuit per capitulum, ⁊ non per aliquem ꝑticularé cóuocari. nã cósuetudo potuit dare hanc facultaté collegio. pro quo bo.tex.in.l.fi.C.de emanci.libe. ⁊.c.duo de offi.or.ꝯsuetudo.n.iurisdi.donare pót.d.iuribus. an aũt papa, vel legatus possit restringere terminũ iuris datũ ad eligendũ. vide.c.cũ in veteri.de elec.⁊ ibi Jo.an.⁊ Panor.in.c. ex 7 bore.de his que fi.⁊ maio.parte capituli. †Si capitulũ sit ꝯgregatũ pro electione faciẽda, deide, q̄ oriẽ dissidiũ ⁊ ꝯtétio inter eligétes, sic q̄ aliqui exeũt capitulũ, an hi, q̄ in capitulo remanét possint ꝓcedẽ ad eligé. vid Pan.i.d.c.cũ nob.col.v.⁊.vj.ď elec.

SVMMARIVM

1 Electio vocatis vocandis fieri d3, vocatio tamen absentinm nó est de substantia.
2 Successor cótépti in electione, pt cótéptũ predecessoris proseq.
3 Conteptus electionem ratificare potest factam eo spreto, sed inualidam non potest validare.
Vox contempti in electione non auget numerum.
4 Vox contempti qua ratione non cóputet̃ in numero eligentiu3.
Contéptus in electione intra quantum tempus debeat contemptum suum prosequi.
5 Electores ad electionem procedentes non vocato vocando, nó priuantur eligendi potestate.

¶ Capitulum.vij.tertie partis.

Et quia visum est ad quẽ ptineat cóuocare capitulũ, ⁊ an termin⁹ iuris datus ad eligédũ possit restringi, † premittédũ é pariter q̄ 1 electio d3 fieri vocatis vocãdis.c.venerabilé.de elec.⁊.c.bone i scdo.e.ti.⁊.l.obseruare.C.de decur.li.x. Ista vocatio tñ nó est de forma substãtiali, sed est de iustitia.⁊ sic electio facta nó vocatis vocãdis nó est nulla vt in.c.bone.el.ij.ď ele.⁊ ibi Jo.an.i col.ij.i fi.⁊ Panor.in.d.c.bone.col.iiij.⁊ Host.in sum.titu.de elec.§.q̄liter faciẽda.x.p̄ntibus. Et idé Panor. ita tenet in.c.q̄ pp.col. vj.in versi.vij.substãtiale.⁊.c.q̄ sicut col.ij.de elec.⁊ est ibi tex.singu.ſm Panor.ibidé ad h̄ q̄ róne cótéptus aliquor q̄ erant ad electioné vocãdi cassari pót electio ét post ꝯfirmationé ⁊ ꝯsecra2 tioné electi, q̄ seq̄t̃ ibidé Inn.col.ij.⁊ Jo.an.ét col.ij.no.fin.† q̄ mortuo cótépto qñ vox sibi competebat róne dignitatis, poterit successor in platura ꝓseq cótéptũ.gl.est ad h̄ sin.in.d.c. q̄ sic ex literis.in x̃bo ꝯsentire in fi.x̃bis quã sin.ďt ibidé Panor.⁊ ea3 sequunt̃ Inno.⁊ Jo.an. Et q̄.s̃.dixi de ꝯtépto q̄ possit ꝓseq cótéptũ post cófirmationé ⁊ cósecrationé electi, hoc h3 verum, quãdo cótéptus non fuit presens tempore quo fuit emissum edictum p ꝯfirmatiõe faciẽda, nã si esset p̄ns, ⁊ taceret nó posset postmodũ ꝯdicere.c.si.de ele.in.vj. ¶ †Et adde in materia q̄ q̄uis có3 téptus possit ratificare electioné factã eo spreto, nó tñ pót validare electioné inualidã, nec eius vox auget numeru3 adeo q̄d si sint tredecim canonici, quor vnus sit ꝯtéptus, ⁊ sex eligãt vnũ, ⁊ alij sex aliũ, deinde ꝯtéptus alterã illarũ electionũ ratificet, sua ratificatio eã nó validat, ⁊ l3 vox ꝯtéptor q̄ erãt vocãdi dẽat ꝯputari ad sciédũ si electio fuerit lacta a maiore pte capituli. non tñ d3 vox ꝯtéptor, qui postea ꝯsentiũt ad augédũ numerũ eligétiũ cóputari. gl.in verbo valebat.c.ecclesia.in.ij.de elec.⁊ ibi Panor. Inn.ibidé.⁊ in.c.in Genesi.de elec. vt in casu ꝓmisso vox ꝯtépti ratificãtis electioné factã a sex.⁊ si septé sit maior pars capituli, cũ in capitulo sint nisi.xiij.tñ ꝓ eo q̄ vox ꝯtépti nó auget numer neutra reperit̃ facta a maiori parte, q̄ q̄libet in ꝑlibato casu est a 4 sex facta. †Ratio aũt quare vox ꝯtépti postea ratificãtis nó cóputat̃ in electiõe quo ad augédũ numerũ est, q̄ ꝯsensus eligétiu3 debét ꝑstari i scrutinio, ⁊ ex illi d3 resultare electio. vt in.c.q̄ pp quare ꝯsensus p ꝯtéptũ ꝑstitus nó auget numerũ. ¶ Et nota. q̄d iudex róne ꝯptus, puta ꝯfirmator nó pót electioné al's validã annullare ꝯtépto nó ꝓsequẽte. Jo.an.in.c. q̄ sicut.col.ij.de elect. l3 Egi. fuerit in ꝯria opinione, ꝓ quo Pañ.in.c.in Genesi. i fi.col. ¶ Et nota q̄ illi q̄ sunt ꝯtépti debét ꝓseq ꝯtéptũ infra tps datũ eis ad eligédũ, ⁊ idé dõm é de ꝯtépto in actu collatiõis, vt dẽat infra sex mẽses q̄ dant̃ ad ꝯferédũ ꝓseq suũ ꝯtéptũ.arg.c.ij.ď cócess.pb. sic t3 Hosti.⁊ post eũ Pan.i.d.c. q̄d sicut.col.ij.de electi. 5 †His adde q̄d si eligétes ꝓcedãt ad actũ electiõis aliquo q̄ erat vocãdus ꝯtépto. electores ob hoc nó sunt ꝑuati ptãte eligẽdi, ⁊ p̄nt electores cassata electiõe pp ꝯtéptũ ꝓcedere ad electioné, ⁊ illũ eligere, qué prio elegerãt si aliud nó obsistat, vt é tex.in.c.bone el scdo.⁊ notat ibidé Panor.in.vj. notabili titu.de electio.

SVMMARIVM

1 Vocandi sunt ad electionem qui commode vocari possunt.
2 Judex arbitrabitur quando ad electioné vocari debeãt ab̄ñtes.
3 Cófirmator elec. arbitrari d3 ex quo loco vocari ďbuerit ab̄ñtes.
4 Eligentes in regno Francie ex toto regno debent vocari.
Reo quando incumbat onus probandi remissiue.

¶ Capitulum

¶ Capitulum. viij. tertie partis.

Ex quo ad electionē sunt vocandi eligentes, premitte pariter ex quo loco sint vocandi † et est dōm φ de iure cōi illi sunt ad electionem vocandi, qui cōmode vocari possunt. c. q2 pp de elect. et ibi Panor. et Jo. an. Host. in sum. tit. de elec. §. qualiter facienda i ver. cōmode. nec est curādū siue absentes sint in prouincia siue si, q2 posset esse φ aliquis qñq3 esset in puincia, et esset tñ in loco remoto, vt qñ prouincia esset bene lata, et tunc vocare illū de loco tam remoto esset ecclesie grauosum. Et idē posset ɔtigere, quod qs esset ex puinciam, tñ in loco bene ppinquo, quare nō est habēda rō, an quis sit in puincia, vel extra puinciā. † nec pōt dari certa regula, qñ absentes possint cōmode vocari, s3 habebit bonus iudex arbitrari ɓm picula iminētia et discrimina viarū, nā forte si cito nō fieret electio, posset iminere piculū scismatis seu intrusionis, vel abusus ptātis laicalis, vel quid sile, vel pp guerras iminētes nō pōt fieri de facili vocatio absentiū p hoc. c. de causis. de offi. dele. et lex prima. ff. de iure delibe. plerūq3. n. nec locus nec tēpus patif plenius deliberādi ɔsiliū. l. j. ff. de exercito. actio. Et φ hoc sit arbitrariū t3 Host. in sum. tit. de elec. §. qualiter faciēda ꝟ si qcquid dicaf. ita ēt t3 Jo. an. c. q2 pp col. ij. et Panor. in. c. corā col. j. de ele. ¶ † Et sup hoc dubio is ad quē spectat ɔfirmatio electionis erit idoneus iudex et de eo cognoscere poterit. ar. c. si. de elec. in. vj ita t3 Panor. in. d. c. corā. et siliter ita visus est tenere Host. in sum. tit. de elec. §. qualiter. versi. quicquid. q̃uis nō loquatur ita clare sicut facit Panor. qñq3 vocaf qs de toto regno vt in. c. in Genesi. vbi dicit tex. de toto regno Frācie ɓm ɔsuetudinem ecclesie Gallicane dēre vocari absentes, φ intellige nisi sit ɔsuetudo pticularis in loco. vbi ibidē dicit Panor. in colū. iij. † Et no. φ eligētes Frācigene, hñt eoꝝ itētionē fundatā de iure φ debēt ad electionē de toto regno Frācie vocari. dicto capitulo in Genesi. et sic fuerint cōtēpti pro sustētatione electionis als canonice facte, oportet φ illi qui processerunt ad electionē probēt ɔsuetudinē particularem in loco. et sic reo hoc casu incūbet onus pbandi. pro quo bonus tex. in. l. siue possidetis. C. de pba. bona gl. in verbo pbāte. in. c. vnico vt eccle. benefi. sine dimi. ɔfe. que enumerat casus in quibus reo incūbit pbatio. et est gl. similis in. c. accusator. in. vj. q. vlt. et sic fallit regula φ actore nō probante reus absoluitur. de qua in. d. c. vnico vt eccle. bene. sine diminutio. conferantur, ratione fundamenti de iure.

SVMMARIVM

1. Cōsuetudo valida est φ absentes ad electionē nō vocentur.
2. Absentes vocari debent de iure in canonicorum receptione, sicut in prelati electione.
   Consuetudo ius eligendi limitare potest et totum auferre.
3. Consuetudo contra ius cōe est valida, φ eps in corrigēdis excessibus canonicorum consensum non teneaf requirere.
   Vacatio longa ecclesijs est nociua.
4. Consuetudo facit vt incōmoditas parua qñq3 toleref.
5. Clerici absentes in tribus casibus sunt vocandi.
6. Absentes canonici in quolibet actu graui debent vocari.
   Casus exceptus a lege extendi potest rationis identitate.
7. Extensio in septem similibus fieri potest.
8. Absentes canonici quando sint vocandi.
   Absentes propter crimē non sunt ad capitulares actus vocādi.
9. Canonici sine sua culpa absentes debent vocari ad actus capitulares faciendos.

¶ Capitulum. ix. tertie partis.

Item premitte an in vocatione absentiū ad electionē faciendā valeat indifferenter cōsuetudo. † ad φ dōm est φ si sit consuetudo φ absentes nullo modo vocenf ad electionē talis cōsuetudo est valida. c. cū in ecclesijs. de prebē. in. vj. et ibi Jo. an. et do. idem Jo. an. ita t3 in. c. corā in fi. verbis de electione. et ibi dicit Jnn. cōsuetudinē preualere in electionibus. ar. c. nos ɔsuetudinē. xij. di. et de ɔsue. c. cū dilectus. c. cū ecclesia. de cau. pos. et pprieta. et melius in. c. in genesi. de elec. Et licet illud. c. cū in ecclesijs. loquaf ō collationibus prebēdarū vt absentes nō sint vocādi, si hoc b3 ɔsuetudo, qñ ad capitulū ptinet earū collatio tñ, est eadē rō tñ in electionibus prelatoꝝ, † sicut in electione prelati debēt absentes vocari de iure, ita in receptione canonicoꝝ. vt in. d. c. cū in ecclesijs sed in receptione canonicoꝝ, v3 ɔsuetudo, vt absentes nullo mō vocenf p illū tex. ergo pari ratione d3 valere ɔsuetudo, vt absentes nullo modo vocenf in prelati electione. et hāc opi. t3 gl. in. d. c. cū in ecclesijs. que est posita in verbo cōmode, quā glo. ad hoc no. dicit Panor. in. c. corā. col. ij. de elec. videmus. n. φ cōsuetudo pōt limitare, et in totū auferre ius eligendi. c. cū dilectus. de cōsue. et. c. cū ecclesia sutri. de cā pos. et pprie. et. c. ij. de in integ. resti. et ibi p doc. dixi. s. in. j. parte. si ergo hoc pōt cōsuetudo circa electionē, vt priuet veros electores ptāte eligēdi, q̃to magis hoc poterit circa vocationē absentiū, φ vī minus p regulā topicam, si illud φ minus vī inesse, inest, ergo illud φ magis. in. c. cu3 p bellicā. xxxiij. q. ij. et. xxxviij. dis. c. si in laicis cū si. et ponit dicta glo. in. d. c. cū in ecclesijs. aliquas rōnes p validitate cōsuetudinis vt absentes nō sint ad electionē vocādi p hoc facit. c. nō est ō consue. in. vj. vbi hī † φ valida est ɔsuetudo ɔ̄ ius cōe, vt. s. eps ñ teneaf regrere canonicoꝝ ɔsensum in corrigēdis excessibus, inquirendis, et puniēdis suoꝝ subditoꝝ, et hec consuetudo pōt esse ecclesie vtilis pp faciliorē expeditionē electionis, cū lōga vacatio sit ecclesijs plurimū nociua. c. q̃ sit. de ele. in. vj. Si vero esset cōsuetudo, φ absentes oīo vocenf ad electiōis actū, talis cōsuetudo valida eēt, dūmō nō tēderet nimiū in dānū ecclesie. nā si talis ɔsuetudo hīet, φ ēt cū incōmodo ecclesie absentes essent vocandi, talis cōsuetudo nō esset tolerāda tāq̃ ecclesie, grauosa. c. j. de consue. secus aūt foret si cōsuetudo esset, φ absentes vocenf ēt cū parua ecclesie icōmoditate, nā talis ɔsuetudo ess3 valida, quo casu est intelligenda glo. posita in verbo in prouincia. in. c. corā. et c. in Genesi. de elec. † sic vt parua incomoditas tolleref rōne cōsuetudinis propter eius auctoritatē. c. cū tanto. de consue. et. l. cōsuetudinis. C. que sit long. consue. Et hac ratione putat Pano. vt dicit in. c. corā. de elec. valere ɔsuetudinē vt in oibus actibus debeant vocari absentes maxime in alienatione rei ecclesiastice. nā de iure in alienatione absentes non sunt vocandi, vt est singularis tex. in auc. hoc ius porrectū. C. de sacrosan. eccle. canonizara. x. q. ij. c. ea enim. §. hoc ius porrectū. illū text. reputat singula. Panor. in. d. c. corā in fi. ¶ † Et no. φ q̃uis dicaf φ absentes clerici debeāt tantū in tribus casibus vocari. s. in elec. plati. c. q2 pp. de elec. et cū volūt ecclesie prouidere ō canonicis. c. cū i ecclesijs. de pb. in. vj. et cū intēdūt cessare a diuinis. c. si canonici. et. c. quāuis. de offi. or. in. vi. sic t3 gl. in verbo ipsoꝝ i. c. pñtiū. ō test. in. vj. quā gl. no. dt Pañ. in. c. fi. de maio. et obe. col ij. p illa gl. facit tex. nota. in. d. auc. hoc ius porrectū. C. de sac. san. eccle. vt i alienatiōe rerū ecclesiasticarū nō regraf absentiū, vocatio dñs tñ Ant. t3 in. c. cū oēs. de ɔsti. † qd in quolibet actu graui absentes sint vocādi, q2 in tribus casibus pmissis ex grauitate piudicij vocātur abñtes ergo in alijs grauibus idē erit dōm, vbi reperif eadē rō. p hoc est gl. no. in. l. j. in verbo iudicati. C. de ɔdi. indebi. q̃ gl. vult qd casus exceptus a lege extēdaf ex idētitate rōnis. vt est tex. notabilis i. c. cū dilecta. de ɔfir. vtili vel inuti. et sic nō solū lex cōis extēdif ex idētitate rōnis, imo ēt cā excepti, qd est mēti tenēdū ɓm Pan. in. c. cū oēs. ō ɔsti. col. iij. p quo facit gl. sing. in ꝟb. voluerit. C. de reuocā. dona. q̃ gl. vult qd l3 pp cās certas i. d. l. specificatas donatio reuocef, idē ēt i alijs causis erit dōm, vbi est eadē rō, et illā gl. sing. reputat Fely. i. c. pastoralis. de rescri. col. j. post Saly. in. d. l. fi. et vide sup ista materia Fely. in. d. c. pastoralis † q adducit. vij. similia in qbus fit extēsio. et vide eūdē Fely. i c. cū oēs. col. xiiij. xv. et. xvj. de ɔsti. vbi plenissime materiā de vocatione absentiū tractat. et vide quoq3 Do. in. d. c. pñtiū ō test. in col. vij. et Pañ. in. c. cū inter vniuersas de elec. Jnn. in. c. ij. ō no. ope. nū. q oēs tenent paritate rōnis in negocijs arduis absentes dēre vocari Bar. in. l. oēs populi de iustitia et iure. ff. col. vj. ver. ij. quero. et Pañ. in. c. cū oēs. de ɔsti. col. iij. post Bar. sup materia absentiū vocādoꝝ ponūt nota. distinctionē dicētes † qd si absentes nō hñt vocē, tūc illi nō sunt vocādi, p. c. q2 pp de elec. vbi dr φ ad electionē sunt vocādi, q dñt electioni interesse. si aūt absentes hñt vocē in capitulo, aut sunt abñtes ex necessitate, aut ex volūtate, si ex necessitate, tūc ē distinguēdū, q2 aut sunt abñtes ex culpa ppa puta rōne alicui9 delicti dati sunt i exiliū, aut als sunt abñtes pp crimē, et tūc nō sunt vocā. arg. l. amissiōe. §. q deficiūt. ff. ō capi. dimi. facit. c. pter. xxxij. di. aut sūt abñtes sine culpa † vt q2 regnat i pña Tyrānus, aut pars abñtibus ɔ̄ria, ita φ abñtes nō audēt venire, et eo casu ad ħ, vt act9 piudicet abñtib9 debēt illi q̃ sunt pñtes accedere ad forinsecos, aut eos citare, vt saltē si venire ñ audēt mittāt pcuratores. facit. c. q̃to. lxiij. di. no. Jnn. i. c. ij. ō no. ope. nū. dbi pōit pulchra dcā. vbi ꝟo eēnt abñtes ex volūtate eoꝝ, et tūc nō sunt vocādi s3 Bar. in. d. l. oēs populi, excipit tñ Panor. tres casus, de quibus in. c. presentium in gl. posita in

verbo ipsorum de testi. in. vj. et ita intelligit Alex. in addi. ad Bar. in. d. l. oēs in versi. ij. vbi illā glo. reputat singularem.

SVMMARIVM

1 Presentes qui proprie dicantur.
Absens quis dici possit.
2 Canonici absentes et vacationem scientes an sint vocandi.
Certus, quando certiorari debeat, et quando non.
3 Uēditorē scire litē motā emptori nō sufficit, sed ei denūtiari dz.
4 Electores diem electionis scientes, no sunt amplius vocandi.

¶ Capitulum. x. tertie partis.

Ariter nota qd ſm Panor. in c. fi. d maiori. et obe. super gl. posita in ver. presentium. † in factis cōcernētibus totā prouinciā presentes dicunt illi, qui sunt in prouincia. In cōcernētibus autē diocesim illi dicunt presentes, qui sunt in dioceſi, vt in. c. fi. qui matri. accusa. po. In cōcernētibus vero ciuitatē seu castrū illi reputant presentes, qui sunt in ciuitate, vel castro. in auc. hoc ius porrectū. C. de sacrosanctis eccle. quis aūt dicat absens vide glo. in. l. presens. ff. de procu. et ibi de presente, et de absente vide Alex. in addi. ad Barto. vbi ponit multas remissiones, sup pñte et absente nō pōt dari certa doctri. nā ſm diuersitatē negotiorū vario modo quis dicitur presens, vel absens. gl. magistra. i. l. fi. in verbo, inter absentes. C. de prescrip. longi temp. quā gl. magistrā reputat Fely. in. c. quoniā frequenter. vt lite non conte. col. ix. ¶ † Quid dōm erit, si canonici absentes sciuerūt mortē prelati, puta qr erāt cū eo, quādo mortuus est aut alias, an eo casu si sint in loco vnde sint vocandi debeant citari seu moneri. glo. in verbo cognouerūt. in. c. cū inter vniuersas, tz qd lz eligentes sciant ecclesie vacationem, eo tñ non obstāte debent vocari, quā gl. sequunt Jo. an. et Pano. ibidē elegātissime Inno. in. c. ecclesia. el. ij. de elec. hāc materiā tractat. ¶ Et lz certus certiorari non deat. c. eū qui. de reg. iur. in. vj. hoc hz verū, qñ fit intimatio ad finē simplicis scientie, secus vbi fieret intimatio ad aliū effectū qȝ pp simplicē sciētiā habēdā, nā tūc certus dz certiorari, et sic dz intelligi dicta glo. in verbo cognouerūt. in. c. cū inter vniuersas. de ele. Bar. in. l. emptor. C. de euictio. et i l. denuntiasse. ff. ad. l. iul. de adulte. Panor. in. c. fin. de emptio. et vēdi. et idē Bar. in. l. qui absentē. ff. de pcura. et ibi Alex. in additio. ad Bar. et ibi est casus † qualiter nō sufficit vēditorē scire litē motā emptori, nisi venditori fuerit denūtiatū, nec sufficit denūtiatio, sed requiritur, vt petat a venditore, quatenus veniat ad dēfendendū emptorē. vt ibi p Barto. qñ sufficiat sola notitia, et qñ qs dicat habere verā notitiā et indubitatā, do. Fely. in. c. cū contingat. co. iij. iiij. v. et. vj. de rescrip. In casu autē electionis debēt absentes vocari, nō solū, vt sciāt mortē prelati, sz vt sciant diē electionis faciende. quare esto qd sciant ecclesiam vacare, eo nō obstāte debent vocari. Panor. et Jo. and. in. d. c. cū inter vniuersas. † Si vero scirent diē assignationis pro electione facienda, nō essent amplius vocandi, si se absentarent, qr ex quo sciunt diē assignationis certiorari non dñt. l. j. ff. de emp. et vendi. ita tz Inno. i c. ecclesia. in. ij. de electio. pro quo vide Jo. an. ibidem.

SVMMARIVM

1 Uocatus pro electione facienda qua debeat hora comparere.
Citatº ad diē certū ea dz hora cōparere q̄ solet actº ille expediri.
2 Expressio diei quando habeatur pro hore expressione.
3 Nuntio iurato creditur asserenti se aliquem citasse.
Citandi de facto alieno non credendum.
4 Uocatio vna seu requisitio sufficit pro electione facienda.
5 Citatio seu interpellatio vnica sufficit in actibus extraiudicialibus.

¶ Capitulum. xj. tertie partis.

Itatus ad electionem faciendā † dz cōparere de mane ante prandiū, et ea hora solet fieri electio pp missam spiritussancti et sacrā cōmunionē. de hoc Mādago. in. j. pte. c. xvij. citatus etenim ad certam diē dz cōparere ea hora, qua solet expediri actus, ad quē vocatur. si aūt talis actus possit expediri de mane et de sero satis est qd citatus seu monitus cōpareat illa die siue de mane siue de sero. sic intelligit. c. consuluit. de offi. deleg. vide ibi Fely. et Bal. in vsib. feu. in. c. j. de milite vas. qui cōtu. est. quare dicit Jo. and. qd eligentes citentur seu moneantur, vt cōpareant ad certam diē pro assignāda die pro electione facienda, satis est, vt cōpareant aliqua hora diei vsqz ad horā serotinā, et idē est dōm in similibº actibus. pro quo vide Inno. Jo. an. et Panor. in. c. cū nobis de electio. ¶ † Qñ hora est de cōsuetudine, vel natura actus, expressio diei hz pro expressione hore. d. Fely. in. c. ad petitionē. de accusa. in col. xj. Si aūt quis citaretur sine expressione diei et hore, valeret citatio. vt est tex. in. c. cum parati. de appel. qui tex. nunqȝ est tradendus obliuioni ſm Panor. ibidē. et dz eo casu cōparere citatus, qȝcitius pōt cū quodā tempamēto, nō enim tenet illico currere, nec ēt dz esse morosus. pro quo tex. in. l. qd dicimus. et. l. ratū. ff. de solu. ¶ † Et aduerte qd nūtio iurato dicēti se aliquē citasse credit. l. j. §. cura carnis. ff. de offic. prefec. vrbis. et. l. magis puto. §. ne tñ. ff. de rebus eo. Bar. in. d. l. j. glo. et Panor. in. c. cū parati. de appel. dū tñ de cōmissione cōstet, nā si nō appareat cōmissio nō est credēdū nuntio ſm Cy. l. fi. C. de exhib. reis. ad idē l. ij. quēadmodū testa. ape. de facto tñ alieno nō credit nuntio nisi pbationes afferat. p quo vide Bar. et Alex. in addi. ad Bar. in. d. §. cura carnis. bis adde Fely. plenissime hanc materiā tractantē in. c. ad petitionē. col. x. in versi. itē queritur iuxta predicta titu. de accu. ¶ † Et no. qd in vocatione absentiū ad electionē nō requirit trina monitio seu vnū peremptoriū. satis eniz est vna vocatio monitio seu requisitio. gl. in verbo preceptione. c. si eps. xviij. di. ita tz Inno. et post eū Panor. in. c. cū nobis de elec. nā regulariter in reqsitionibus extraiudicialibus sufficit vnica reqsitio, psertim qñ par requirit parem. p. d. gl. in verbo preceptiōe que ad hoc est no. ſm Panor. in. c. cū cā. de offi. deleg. vbi hanc materiā plene examinat cū distin. in fi. col. pro quo vide Bar. in. l. si finita. §. iulianus. de dā. infec. dñs Fely. in. c. ex literis. col. ix. titu. de consti. ponit regulā quā corrobarat multis allegationibus, dicēs pro regula poni † qd in actibus extraiudicialibus sufficit vnica citatio interpellatio seu monitio, ad illā regulam ponit dictus dominus Fely. in. d. c. ex literis. nouē fallētias q̄s ibidē videas.

SVMMARIVM

1 Electio prelati fieri debet in ecclesia viduata.
2 Absentes venire nō tenentur nec procuratores mittere, si realiter impressionem fiendam circa actum electionis timeatur.
3 Canonicorum maiori parte absente, non tenetur minor pars ad eos exire pro facienda electione.
4 Consensus iure munitus seu vallatus est regula potissima humanorum actuum.
Appellatio ex impressione verisimili iustificatur.
5 Citatus ad locum non tutum, an possit confestim appellare.

¶ Capitulum. xij. tertie partis.

Tem premitte ad quē locū † p electiōe faciēda sunt citādi eligētes, hoc ē, vbi dz fieri electio, et est dōm, qd in ecclesia viduata, nec refert vbi fiat, dūmō fiat i ecclesia. tex. in pragmati. tit. d electio. §. et cū humane ibi cū dz i ecclesia qͤueniāt. nā pōt fieri in choro. c. cū nobis. pt ēt fieri i capitulo. c. cū terra. et i locis silibus. J. ecclesie ambitū. arg. c. qua frōte. de appel. dūmō locus sit honestus. argu. l. pe. ff. de iusti. et iure. et in. l. si cū dies. §. si arbiter. ff. de arbitris, posset induci qͤsuetudine, vt electio fieret i certo loco, hz Hosti. in. c. cū terra. si tñ fiat in alio loco honesto (si aliud canonicū nō obsistat) valida erit electio. arg. c. qͤsiderauimus titu. de elec. male tñ faciūt eligētes puertēdo qͤsuetudinē. Panor. in. c. cū terra. sup gl. posita in verbo. in quo titu. de elec. ¶ † Et aduerte, qd si timeat fieri impssio circa actū electiōis, sic qd ille timor sit realis, nō tenent venire abñtes, nec pcuratores mittere, qr persona vtriusqȝ timet impssio. p quo tex. iūcta gl. in verb. metuebāt in. c. bone el. j. de elec. et tūc licite petit vt assignet locus idoneus, et tutus, alias posset hēberi recursus ad superiorē et appellari. d. c. et ibi Panor. et ſm eū p idē esset in quolibet qͤctu ecclesie imminēte, vt si melius possit expediri extra ecclesiā qȝ i ecclesia pp metū realē dz capitulū exire ecclesiā et accedere ad locū tutū, de quo pulchre Inn. in. c. ij. de no. ope. nun. ¶ Ubi aūt metus non esset realis, sed psonalis pp inimicitias quas hñt abñtes particulariter, et tūc nō tenent pñtes exire, sed ii absentes eo casu timēt venire. qͤstituant pcuratores. † Et si maior pars absens foret pp metū personalē minor pars nō tenet exire et ire ad maiorē, qr electio regulariter dz in ecclesia fieri. c. qd sicut. de elec. cū si. vnd ex quo metus qͤcernit psonas absentiū, dñt mittere, pcuratores ipsi absentes. si aūt metus esset realis, maior pars potest constituere locū securū et terminū electiōi future vt tz gl. in. d. c. bone i verbo metuebant, putat tñ Panor. qd eo casu requirantur due partes capituli

pituli. de hoc satis dixi. s. in. c. cōsequenter prepone in hac tertia parte. τ ē capitulū. vi. circa multa egregia ac preclara d̄ metu, τ qualiter prima τ potissima regula actuū humanoꝝ † est cōsensus iure munitus siue vallatus, quo dēpto omnis actus est idifferēs τ informis τ inanimatus. vt. ff. de actio. τ oblig. l. obligationū. τ l. non oīs. ff. si cer. peta. videas Bald. in tractatu scismatis sub titu. si quis aliquē testari prohibuerit. Et no. ꝙ ad iustificandam appellonē pp timorē impressionis interpositā nō est necesse ꝙ impressio fuerit subsecuta. sed satis est ꝓbare ꝙ verisimiliter de impressione timebaꝛ. pro quo gl. no. in verbo metuebant in fi. in. d. c. bone. quā notabilem dicit ibidē Panoꝛ. qꝛ appellatio extraiudicialis non requirit, ꝙ grauamē necessario procedat, sed satis ē ꝙ verisimiliter timeatur vt in cle. sicut. de appella. facit ꝙ notat Inno. in. c. cū nobis. de elec. qualiter aūt dꝫ assignari locus tutus oībus qui sunt venturi ad iudiciū gl. est notabilis in verbo, piculosum. in. c. ex pte el primo de appella. quā glo. nota. τ mēti tenēdā dicit Panoꝛ. ibidē, τ ibi p eum † an citatus ad locū non tutuꝫ possit incontinēti appellare, an teneaꝛ ꝓponere exceptionē loci n̄ tuti corā iudice, que āt requiranꝛ in validitate constitutionis ꝓcuratoꝝ in actu electionis, τ de aliquibus circa dictos ꝓcuratores ad eligendū ꝯstitutos, videas que. j. subnectā circa finē huius partis in. c. xl. incip. an aūt in electione. Et ēt subyciā in fi. huius partis de tpe infra ꝙ fieri electio dꝫ, qn̄ agā de tpe confirmationis, τ consecrationis, atqꝫ prestationis consensus, que oīa vnico contextu expediā in capitulis. xlij. xliij. τ. xliiij. τ si bene congrueret hic in preludijs apponi tēpus. j. qō dꝫ electio celebrari, tamen recurrere poteris ad dictum locum vbi plene videas.

SVMMARIVM

1 Electionis die adueniente, q electuri sunt, in vnū ꝯgregari dn̄t.
Excommunicati, suspensi τ in sacris non cōstituti ab actu electionis sunt exclusi.
2 Electores prelatum electuri, necessario missam de spiritusancto audire debent.
Missa nō ē de substātia collationis ordinū, nec consecrationis.
3 Electores ad electionē processuri, confessi ac contriti sacrosantum corporis dominici sacramentum recipere debent.

Capitulum. xiij. tertie partis.

Aduenente die assignata † p capitulumad electionē faciendā, illi ad quos ptinet electio, q debent, volūt, τ possunt cōmode electioni interesse, debēt oēs in vnum congregari. c. qꝛ pp. de electio, qꝛ qō oēs tangit, ab oībus dꝫ approbari. ff. de a qua pluuia arcēda. l. in cōcedendo. τ in. l. veterē. C. de auctoritat. prestan. gl. in verb. constitutū. c. cū oēs. de constitu. τ ibi Panoꝛ. τ ibi Felyn. Bo. tex. in pragma. in titu. de elec. in. §. τ cū humane. cū dicit in ecclesia conueniāt, ꝑ hoc ꝙ dicit, debēt, excludunꝛ excōmunicati, suspensi, infantes, in sacris non constituti, τ alij qui sunt d ecollegio qui nō sunt qualificati pro vt. s. dixi in. j. pte quo ad requisita concernētia eligentes per hoc ꝙ dicitur volunt, excludunꝛ illi q interesse nolunt, nam illo modo faciunt se alienos a capitulo, vt. s. dixi, τ cū dicīꝛ, cōmode possunt, excluduntur absentes qui cōmode inspecta cōmoditate ecclesie vocari non possunt. sic tenēt τ declarant tex. in. d. c. qꝛ pp. Joan. an. col. j. τ. ij. τ Panoꝛ. colū. ij. τ Host. in titu. de elec. §. qualiter. col. j. ij. τ. iij. τ dicit Host. sup verbo, commode. liga τ repone in scrinio pectoris tui. nā quotidie queritur quis est citandus, τ a quo loco, de quo satis supra dictū est. † Congregatis in vnū eligentibus debent audire missam spiritussancti. τ illud est vnū de substantialibus requisitis ad validitatē electionis. ꝙ fuit additū per cōciliū Basilien, de quo i pragmati. titu. de elec. in. §. τ cū humane. nā antea missa nō erat de substātia electionis. vt tꝫ Panoꝛ. in. c. transmissam de elec. i col. iij. tex. τ ibi Panoꝛ. in. c. cum ecclesia sutrina. de cau. pos. τ proprie. in. j. no. in prin. Nec est de substantia collationis ordinū, vt est gl. notabilis. in. c. qō sicut. de elec. in verbo, diuidatur, que glo. tꝫ missam nō esse de substantia consecrationis, collationis ordinū, vel chrismatis, sed pp ordinationem ecclesie, τ ob reuerentiam sacramentorum non debent conferri τ expleri sine missa τ illā gl. in hoc menti tenēdam dicit ibidē Panoꝛ. † debent quoqꝫ eligentes contriti ac confessi recipere sacrosanctū Eucharistie sacramentum, que communio est hodie de substantiali forma addita per dictum concilium Basiliense, cum antea non reperiretur iure cautum. de quo in. d. prag. in. d. §. Et cū humane. τ ista duo sunt necessario reqsita. s. cōio, τ misse auditio in electionibus epōrum τ Abbatum. vt. s. dixi in. xxij. requisito quo ad eligentes.

SVMMARIVM

1 Electores audita sancti spiritus missa ad locū electiōis ꝓcedūt.
2 Electoribus in loco electionis existētibꝰ qd ꝓmere dēat sindicꝰ.
3 Monitiones generales τ exhortationes in capitulo fieri debēt.

Capitulū. xiiij. tertie partis.

Audita missa τ cōmunione † corporis dominici facta, vexillo. s. Crucis preposito, solent eligētes accedere bini τ bini ad locū i quo solitū est electiones celebrari, aut ad locū pro electione celebrāda constitutū τ ordinatū cātādo processionaliter Ueni creatoꝛ spiritus. cū oratione Deus qui corda. τ actiones nostras, τ alijs pro voto presidētiū more apstoloꝝ. de quo actuū. j. q orātes dixerunt, tu dn̄e q corda nosti oīum, ondit quē elegeris ex his duobus. nā oīa q̄ facimus aut in verbo, aut in ope in noīe dn̄i nostri Iesu Christi facere dēmus ad colos. c. iij. trāslatiue āt in. c. nō liceat Christianis tenere. xxj. q. iiij. τ in. c. si obseruetis. xxvj. q. vij. bonus tex. i auc. vt ꝓponaꝛ nomē ipatoris. col. v. cū dt. τ ichoeꝛ mox authore deo cū simi. ista nō sunt de substātia, sꝫ sic solēt obseruari ex consuetudine laudabili. pro quo tex. τ ibi Panoꝛ. in. d. c. cū ecclesia sutrina. de cā pos. τ proprie. in prin. τ ibi dicit Jo. an. sup verbo, inuocata spiritus sancti gratia per decantationem Hymni Ueni creatoꝛ, vel misse de spiritusancto. facit enim deus gratiam illi qui eligiꝛ. vt est tex. in. c. sup eo. de elec. cū dicit i alijs ecclesijs si deus gratiā fecerit ꝓmoueri. † Et cū fuerint in loco ad electionē faciendā destinato, sindicus dꝫ referre qualiter virtute literarū sibi decretarum p capitulū, aut p vicarios, aut p eū qui de consuetudine cōsueuit cōcedere literas citatorias, seu monitorias fecit citari seu moneri eos qui monēdi erant, vt eo die τ hora comparerent pro negotio electionis tractando, quare dictus sindicus petere dꝫ defectum, seu cōtumaciā cōtra absentes, τ in eoꝝ contumaciā procedi ad electionē. Et tūc nūtij debēt referre qualiter insequēdo literarū monitariarū seu citatoriaruꝫ tenorē ipsi monuerūt seu requisiuerūt eos quos monere erat eis dē iniunctū habitis relatiōibus, q̄ debēt inseri in ꝓcessu electionis, ille ad quē spectat d̄ iure aut d̄ ꝯsuetudine aut vicarij qbus ptās est cōmissa debēt reputare nō ꝯparētes ꝯtumaces, vt tota ptās capitularis remaneat in pn̄tibus, τ de oībus his dꝫ ꝯstare p instrumēta facta ad requisitionē sindici. Deinde † ondiꝛ a capitulo qualiter debēt fieri monitiōes gn̄ales quas faciet ille q hꝫ facere ꝯsueuit seu ille qui p capitulū fuerit ꝯmissuꝫ, dicēs qō si in capitulū sit aliqs excōicatus, suspēsus, interdictus, aut alias inhabilis ad eligēdū fm Canonica statuta, ꝓuilegia, ꝯsuetudines aut alias. q̄tenus ille aut illi habeāt exire capitulū, τ ad hoc moneanꝛ qn̄ alij eligētes nullo mō intendūt cōicare eisdē facultatē eligēdi, imo p expssum ꝓtestanꝛ. de hoc Mādago. j. parte. c. xx τ Inn. in. c. illa. de elec. τ ibi p eū de materia. Et ēt qd iuris, qn̄ oēs sunt excōicati preter vnū ēt occulti, τ ille vnus eligit vnū oēs aūt alij aliū eligūt qlr eo casu electio ab vno fcā ē valida ibi per eū. τ ibidē per eundē qn̄ excommunicati τ nō excommunicati vnū eligūt, an talis electus possit ius ꝯsequi ex tali electione.

SVMMARIVM

1 Capitulum sede vacante succedit in absoluendi potestate.
Eligentes omnes ante electionem ad cautelam sunt absoluendi.
2 Potestatem habens a capitulo absoluendi an possit absoluere excommunicatum ab alio q̄s a prelato ecclesie vacantis.
3 Impetratores bn̄ficioꝝ absoluunꝛ q̄tenus expedit ꝓ actu iminēte.
4 Protestatio que precedere debeat electionem.

Capitulum. xv. tertie partis.

Et cū capitulum succedat † in ptāte absoluēdi excōicatos, vt. s. dixi in hac. iij. parte. in. c. ꝯīr ꝑmitte. solet dari ptās a capitulo vni ex ipsis electoribus ad absoluēdū oēs excōicatos ad illū actū. τ ille ēt absolueꝛ ab alio, cui similiter dabiꝛ ptās absoluēdi a capitulo. τ sic absoluunꝛ ad cautelā seu alias, ne pretextu excōicationis corruat electio. Et aduerte, qō iste talis, cui daꝛ potestas absoluendi a capitulo, poterit absoluere oēs excōicatos p pla-

atũ ecclesie vacantis, qꝛ iste talis ex potestate sibi concessa succedit ꝓlato i potestate absoluẽdi. cũ ergo dicatur eius successor in ea potestate poterit excõicatos ab eo absoluere. bo. tex. ad hoc c. pastoralis. de offi. ordi. in. §. preterea. deinde poterit absoluere a sententia excõicationis p legẽ seu canonẽ inflicta. nisi ɔditor canonis sibi absolutionẽ reseruasset. c. nuper. de senten. excõ. ⁊ ibi Panor. ⁊ Fely. ⁊ idẽ dõm esset in senten. excõ. lata per statutum qñ statuens nõ reseruauit sibi absolutionẽ, ita tʒ Panor. in. d. c. pastoralis. §. preterea. de offi. ordi. ⁊ idẽ Panor. in. d. c. nup. de sentẽ. excõ. ⁊ idẽ Panor. ⁊ Jo. an. in. c. graue. de prebẽ. col. pen. ⁊ idẽ Jo. an. ⁊ Panor. in. c. ex frequẽtibus. de instit. ꝓ quo vide Fely. in. d. c. nuper. col. j. de senten. excõ. versi. adde. ꝙ Archi. ⁊ idẽ Fely. ita ẽt tʒ ꝑ plures rõnes, quas ponit. in. d. §. preter ea. c. pastoralis. de offic. or. fallentia prima. ¶ † An autẽ iste cui est cõmissa potestas absoluẽdi per capitulũ possit absoluere excõicatũ ab homine alio q̃ʒ a prelato ecclesie vacantis, ⁊ videt̃ ꝙ non, qꝛ eo casu eius est absoluere, qui excõicauit, vt ẽ tex. in. d. c. pastoralis. §. pterea. ⁊ in. c. cũ ab ecclesiaꝝ ꝑlatis. de off. or. ꝓ quo gl. in. c. si inimicus. xj. q̃. iij. in fi. verbis, tex. in. l. qui condemnare. ff. de re iudi. cũ si. ⁊ ibi gl. Archi. tamen ⁊ Jo. de Jmo. voluerunt tenere in. c. solet. de senten. excõ. in. vj. ꝙ ẽt in talibus casibus incidentibus possit absoluere ille qui non ligauit, sicut dicit̃ de teste, qui est excõicatus, quẽ iudex cause ecclesiasticus poterit absoluere, ad hoc vt ferat testimoniũ, ⁊ hoc voluit tenere Bar. de belenzi. in quadã sua apostilla de qua Fely. in. c. pastoralis. §. preterea. in colum. iiij. sexta fallentia. ¶ Et posset rñderi ad iura supi⁹ adducta, que dicũt ad illum pertinere absoluere, qui potuit excõmunicare, illa debere intelligi in absolutione ꝑpetua, secus aũt in absolutione ad tempus, puta ad actum deponẽdi seu ad actũ eligendi, que absolutio ad tẽpus seu ad actum potest fieri ab alio q̃ʒ ab illo qui excõicauit. † pro hoc facit stilus curie romane, quo oratores, ⁊ impetratores bñficiorum absoluuntur quãtũ expedit respectu actus tũc iminẽtis, lʒ sint ab alio excõicati, de quo stilo loquitur Fely. in. d. c. pastoralis. in. §. preterea. in sexta fallentia. ⁊ in. c. apostolice. col. j. de excep. bis non obstantibus Joã. an. ⁊ domini. in. d. c. solet. de sente. excõmu. in. vj. in gl. posita sup verbo superiorem, tenent ɔ̃rium ⁊ ibidem respondent ad motiua Arc. ⁊ Jmo. sic tʒ etiam Fely. in. c. veniens. el secundo de testi. colum. x. in versi. iij. no. ⁊. c. nuper. de senten. excom. pro quo vide domi. Fely. in. d. c. pastoralis. §. preterea. in. vj. fal. de offi. ordina. ⁊ Jo. an. in. addi. ad Spec. sup rubrica. de testi. ⁊ credo quod hec sit tutior opin. † preterea presidens in capitulo ex consuetudine, aut ex potestate a capitulo sibi concessa protestari solet ꝙ si electio seu ipsorum prouisio vitio, defectu, vel ignorantia iuris, aut facti, vel alias nulla declaret̃ qd̃ absit quod eo casu ius ac potestas eligendi ad eosdem ⁊ ad capitulum reuertatur pleno iure. iuxta. c. si electio. de electio. in. vj. ⁊ talem protestationẽ volũt dicti de capitulo hñri pro repetita, ð quo fieri dʒ instrm̃.

SVMMARIVM

1 Presidens in capitulo electoribus congregatis tres electionum formas declarare debet.
Electio per inspirationem fit raro.
2 Electio quasi p inspirationem que fit, ⁊ que ad eam requirantur.
3 Electio non dicitur quasi per inspirationem facta cõtempto post modum electioni consentiente.
4 Electio quasi inspirata fieri potest ab existẽtibus in peccato.
Electio quasi inspirata est confirmanda.

¶ Capitulum. xvj. tertie partis.

Incipiet deinde presidẽs † declarare, qualiter tres sunt forme ꝓcedẽdi in electionibus iuxta sanctiones canonicas, vna est p viã spiritus sancti p ĩspirationẽ seu quasi, de hac Mandago. in prima parte. c. lij. vt qñ qs eligit̃ auctore deo, vt fuit electus diuus Nicolaus, Ambrosius, ⁊ Seuerus de qbus in. c. statuim⁹. in. §. his oĩbs. lxj. di. ⁊ ibi glo. talis electio dicit̃ facta p diuinã inspirationẽ, q̃ non indiget confirmatione. nã q̃ spiritu dei aguntur nõ sunt sub lege. c. nisi cũ pridẽ. de renun. ⁊ in. c. due sunt. xix. q. ij. ¶ De hac parum tractatur, qꝛ peccatis nostris exigentibus raro occurrit hodie. vnde dicitur fabulose, ꝙ illa columba per quã olim archiepi Rauennates assumebantur occisa fuit per coruuʒ. vt dr̃ Jo. an. in. c. qꝛ pp. de elec. col. vj. † Alia est, que fit quasi per inspirationẽ ⁊ li, quasi non est expressiuũ veritatis, sed hʒ similitudinẽ ĩportare, hoc est dicere ꝙ est electio ad similitudinẽ vere inspirationis. sic dicit Host. in sum. titu. de ele. in. §. qualiter facienda. in co. xvj. ver. tertia forma, ⁊ fit electio p quasi inspirationẽ quãdo omnes de collegio vno ore consentiunt in aliquẽ, ⁊ nõ constat ꝙ auctore deo fuerit facta, sʒ presumit̃ ꝙ per inspirationem fuerit facta rõne cõcordie, nã spiritus sanctus est in vnitate ⁊ cõcordia, ⁊ nõ segregatis in. c. scisma. xxiiij. q. j. ⁊. c. de illis. xxiij. q. iiij. ⁊ oportet ad hoc ꝙ electio dicatur quasi per inspirationẽ facta, ꝙ talis electio fuerit facta absqʒ vitio simonie, cõspirationis cõiurationis, requisitionis, seu cõsensus extra capitulũ habiti ante electionẽ. arg. c. per inquisitionẽ. de elec. ⁊ sufficit ꝙ omnes concordent simul in capitulo ẽt sigillatim, dũtamen cõmunis electio subsequat̃, alioquin contra. c. in genesi. de elec. secus autẽ esset, si eligentes in tractatu qui habetur in cõi ad concordiam redigerẽtur. nã tunc talis electio nõ diceret̃ quasi inspirata, † nec etiam diceretur quasi inspirata si cõtemptus postmodũ cõsentiat electiõi facte pp bonũ pacis, ⁊ ita tʒ Host. in. d. §. qualiter vsi. iij. forma. ¶ Et in tali electione quasi p inspirationẽ, lʒ nõ debeat interuenire tractatus spãlis, poterit tñ tractatus gñalis interuenire, vt puta poterit dicere ꝑsidẽs rogemus deũ ꝓ bono ꝑlato, ⁊ põt fieri exhortatio ad electionẽ. Jo. an. in. c. qꝛ pp. colũ. vj. ⁊ Panor. ibidẽ col. ix. non tñ debet fieri persuasio respectu certe persone. Panor. ibidẽ. Et ſm Pet. in. d. c. qꝛ pp. si per aliquẽ proponatur quis videat̃ eligendus de certa ꝑsona, si omnes vno ore i'eo ɔueniant, talis electio dicet̃ quasi inspirata. † Et quãuis aliquis eligẽtiũ sit in peccato, nihilomin⁹ talis electio pt dici q̃si inspirata. hñ facit tex. in. c. audacter. viij. q. j. ⁊. c. ꝓphetauit saul rex malus. j. q. j. ⁊. c. multe eadẽ cã. ⁊. q. ⁊ ibi gl. in vbo, vt in saul. q̃ loqtur de Caypha qui ꝓphetauit dicẽs, expedit vobis vt vnus moriat̃ ꝓ populo, ⁊ nõ tota gens pereat. Jo. xj. ⁊. xviij. c. nõ eniʒ repellit̃ criminosus ab eligẽdo, lʒ repellat̃ a testificãdo. Fely. i. c. testimoniuʒ. de testi. ¶ Et qꝛ nõ est certũ an sit vera inspiratio necne, lʒ ꝑsumatur ratione vnionis, ⁊ concordie vt supra dixi, necessaria est confirmatio. bene facit. c. nisi de renun. non enim est qui possit vias spiritussancti perscrutari. Baruch. c. iij.

SVMMARIVM

1 Electio per compromissum seu arbitrium fieri potest.
2 Compromissum electionis in vnum fieri potest. etiam extraneũ.
Compromissum electionis in plures fieri potest.
3 Electio facta a maiori parte compromissariorum an valeat ceteris contradicentibus.
4 Capitulũ non tenet̃ recipere electum indignũ a cõpromissarijs.
5 Forma data compromissarijs ad eligendum seruari debet.
6 Judici potest facultas dari collegas eligendi.

¶ Capitulum. xvij. tertie partis.

Alia est forma electionis per † viam cõpromissi. s. ⁊ ista est plana vcʒ cũ datur potestas vni, vel pluribus vacante dignitate electiua, qui vice omniũ ꝓuideãt ecclesie vacãti, ⁊ talis forma vocat̃ arbitraria seu cõpromissaria. de qua forma in. c. causam q̃. ⁊ capitu. in causis. ⁊ cap. cũ dilecti. ⁊ capitu. qꝛ propter. cũ similibus de electio. ⁊ ibi per Jo. an. ⁊ Panor. de qua Hosti. in summa ti. de electio. §. qualiter col. xiij. versi. ij. forma. de hac forma Mandago. a. c. xxxix. vsqʒ ad. lij. exclusiue in. j. parte. ¶ Et raro ꝓcedit p hanc formã. nam pauci sunt qui velint sua voce priuari, ⁊ alijs cõmittere. nisi aliqñ, vt puta qñ eligẽtes dubitant incurrere indignationẽ aliquoꝝ dominorum, si non eligãt ad voluntatem eorum, aut timent in electione impressionem fieri, tunc qñqʒ remittunt negotiũ electionis romano pontifici, que remissio nihil aliud est quã cõpromissum, sic tenet Cosmas Guy. in titu. ð electi. in. §. ad locũ, in verbo, cõpromissum de electio. potestatem si vellent illi de capitulo in alium seu alios cõpromittere. † Et potest fieri hmõi electionis cõpromissum in vnũ siue sit de collegio eligentium siue nõ. vt est tex. in. c. cãm que de electio. vbi fuit factũ cõpromissum in epm per Moniales, ⁊ dicit ibi Joan. an. in verbo. epm, proprium. s. vł alienũ, ⁊ hoc ibidem tenet Pañ. ⁊ Hosti. in. §. qualiter col. xiij. versi. scđa forma. ¶ Aliqñ autem fit cõpromissum ⁊ fieri põt in plures. vt in capi. cuʒ dilecti. nec refert an sint duo tres quatuor pluresue. c. in causis. vbi est text. de quinqʒ. c. cũ dilecti. vbi est casus de tribus cõpromissarijs. ⁊ in. c.

cum in iure

cũ in iure est tex. de septẽ pro quo bonus tex. in. c. qꝛ pp. §. vel saltẽ, tit. de elec. bene facient tñ ipsi eligentes, si cõpromittant in plures, vt eligant eos in numero dispari pp facultatẽ hominũ ad dissentiẽdũ, arg. l. itẽ si vnus. §. principaliter tñ. ff. de recep. arbitr. vt
3 saltẽ maior pars cõueniat. ¶ † Huius occasione queritur, si fuerit plures compromissarij ꝛ discordent, an valeat electio facta a maiori parte cõpromissariorũ alijs presentibus, ꝛ cõdicentibus. Compostella. tz quod sic. in. c. cũ in iure. de electio. ꝛ ita obtinuit per. l. si in tres cũ. l. sequenti. ff. de recep. arbi. sic refert Jo. an. col. j. circa principiũ. c. cũ dilecti, de electio. ꝛ eiusdem opi. fuit egidius, dũ tñ alij fuerint presentes, hanc opinio. sequitur Panor. in. d. c. cũ dilecti, de elec. in princi. prime colũ. nã sicut in iudicibus valet qḋ fit a maiori parte alijs presentibus cõdicentibus, text. in. l. duo ex tribus. ff. de re iud. ꝛ glo. in. c. fi. de re iudi. in verbo, proferentibꝰ, ita debet valere qḋ fit a maiori parte cõpromissariorꝫ, ꝛ illḋ dictũ Cõpostella. plz doct. fm Panor. in. d. c. cũ dilecti. ¶ Et nota qḋ cõpromissarijs qñqꝫ datur facultas, vt prouideant ecclesie vacanti nulla forma procedendi eis data, ꝛ talis procedẽdi modus est
4 a iure approbatus. c. cãm que, de electio. † ꝛ tenentur tunc eligentes recipere electũ per cõpromissarios, si sit idoneus, secus aũt si nõ eẽt idoneus. d. c. cãm, nã illa verba generalia per que fuit eis data ptãs eligẽdi debẽt ciuiliter intelligi. l. si cui. ff. de seruitu. nã nõ presumitur quod eligentes cogitauerint de indigno, qñ dederunt facultatẽ cõpromissarijs, pro quo bene facit tex. in. c. cũ adeo, de rescrip. nã si mãdetur alicui prouideri illa cõditio subintelligitur. s. si dignus existat. Aliqñ vero datur ipsis cõpromissarijs forma in pcedẽdo, vt in. c. cũ dilecti, de electio. vbi fuit data forma. s. qḋ compromissarij eligerent illũ de capi. seu gremio, in quẽ oẽs de capit. seu maior pars eligentiũ cõsentiret, ꝛ sic restricta fuit potestas ipsorꝫ cõpromissariorꝫ, pro hoc tex. in. d. c. cũ in iure. † Et qñ datur
5 forma ipsis cõpromissarijs ad validitatẽ ipsius electionis requiritur, vt forma seruetur, ex quo data est, pro quo facit text. in. l. cum hi. §. si pretor aditus. ff. de transac. ꝛ. c. cũ dilecta, de rescrip. ꝛ ibi vide do. Fel. qui ponit decem signa, qbus cognoscitur qñ detꝰ forma, ꝛ ibidẽ etiã ponit regulã, qualiter gesta cõ formam sunt nulla, cũ duodeciꝫ ampliationibus, ꝛ octo fallentijs, copiosissime materiã tractat dictus do. Fel. in. d. c. cũ dilecta per decẽ, ꝛ septẽ colũ. quere ad plenos haustus ibi nota. ¶ Et nõ solũ possunt a principio ipsi eligentes compromittere in certas personas dãdo eis eligẽdi ptãtem, imo ẽt possunt cõpromittere in psonas incertas, certificãdas tñ per aliquos, vt qñ datur ptãs aliquibus, vt illi hẽant
6 eligere arbitros, de hoc tex. in. c. in causis, de ele. ¶ † Ex quo tex. singulari infert Panor. qḋ si partes litigantes, vel dissidentes volunt questionẽ eorꝫ in aliquẽ amicum eorꝫ cõem compromittere, ꝛ nõ pñt habere concordiã de certa persona eligenda, que questionẽ terminet ꝛ finiat, alicui possunt dare, vel aliquibus ptãtẽ, vt ipsi eligãt eis arbitrũ vel arbitros, ꝛ valebit electio p illos facta, ac si ab ipsis ptibus arbitri eẽnt electi, ꝛ in hoc est ille tex. mẽti tenendus fz Pan. ibidẽ, pro quo facit tex. in. c. studeat. l. disti. vbi daꝫ iudex certus cũ facultate eligẽdi collegas, qui de cã cognoscãt, ꝛ ita etiam tz Innoc. in. c. inotuit, de arbi. qḋ dictum singu. reputat Panor. in. d. c. innotuit. col. iij. in versi. quartus casus.

SVMMARIVM.

1 Forma compromissi potest per vnum ex electoribus impediri.
2 Prelatum fm animi sui desiderium habere cuiuslibet interest.
Conditio prohibentis in re communi est potior.
Compromissum ab vno factum nomine omnium nullum est alijs presentibus ꝛ non repugnantibus.
3 Consensus omnium debet interuenire in arduis explicandis in vniuersitate.
4 Singularis de collegio alijs volentibus priuilegia tollere potest contradicere.
Compromissum electionis an possit fieri in laicum.
5 Ministerium nudum non versatur in prelati electione.
Laicus arbiter esse nequit in spiritualibus.
6 Laicus per clericorꝫ associationem capax efficitur eius cuius solus non erat.
Arbitrium de re spirituali non est actus spiritualis.
7 Eligere prelatum est actus spiritualis.
Laicus per pape priuilegium rei spiritualis capax esse potest.
8 Laicus de cã spirituali cognoscere pót. si sup possessorio agatur.
9 Exceptiones titulũ inficientes super possessorio coram laicis iudicibus agitato admittuntur.
10 Jus diuinum laicos vetat cognitores esse spiritualium causarũ.

¶ Capitulum. xviij. tertie partis.

1 Deinde nota quod hanc formã † cõpromissi potest vnus solus ex eligẽtibus impedire, adeo qḋ eo nõ cõsentiente nõ possunt alij eligẽtes procedere per hãc formã cõpromissariã, p hoc bo. tex. in. c. in causis, de elec. cũ dicit a singulis de capi. statutũ est, ꝛ cõcessum, vt ille quẽ ꝛc. ꝛ sic tenent ibidẽ Inn. ꝛ Jo. an. ꝛ Panor. Et idẽ panor. c. qꝛ pp, de elec. col. vij. ꝛ gl. ibidẽ in verbo, vice omniũ, ꝛ gl. in verbo, expectare. c. indẽnitatibus, de ele. in. vj. ¶ Un
2 de hoc casu nõ sufficit cõsensus maioris partis capituli, † qꝛ cuiuslibet interest habere prelatuꝫ fm desideriũ animi sui. c. audacter. viij. q. j. cũ ergo cuiuslibet itersit singulariter, vt eligat per se ꝛ nõ p aliũ, poterit quilibet cõdicere, ne fiat cõpromissum, ꝛ in re communi potior est cõditio prohibentis. ff. cõi diui. l. sabinus, ꝛ in regula in re cõi. de regu. iur. in. vj. ¶ Et sic ẽt maior pars nõ pt statuere in preiudiciũ singulorꝫ, de quo vide Bar. in. l. oẽs populi, de iusti. ꝛ iure. ff. col. vj. circa fi. ꝛ Panor. in. c. cũ oẽs de cõstitu. in colum. ij. ꝛ plene Fel. ibidẽ, col. xiij. ver. decimo fallit, ꝛ ibi est bo. gl. in verbo, constitutum. ¶ Et tenet Compostel. quod nõ vꝫ cõpromissum factũ ab vno nomine omniũ alijs presentibus ꝛ nõ cõdicẽtibus, qꝛ cũ istud nõ sit leue, imo magni preiudicij ꝛ importantie, debent sigillatim oẽs inquiri, ꝛ expresse cõsentire, ꝛ istud dictũ Cõpostel. singu. reputat panor. in. c. in causis, de elec. col. ij. ꝛ dicit tale dictũ nõ eẽ tradẽdũ obliuioni. Ex quo dicto facit regulam ibi
3 dẽ Panor. † quod in arduis explicãdis in vniuersitate debẽt oẽs expresse cõsentire, nec sufficit ꝙ actus explicetur p aliquos nomine aliorꝫ, lz illi taceant, ꝛ nõ cõdicant, qꝛ in re onerosa ꝛ graui dꝫ interuenire consensus expressus, nec taciturnitas eo casu hr̃ pro cõsensu. Ex quo põt sumi singularis limitatio ad notata per Inno. in. c. j. de his que fiunt a maio. parte cap. vbi dicit qḋ si in cap. tractatur aliquid illicitũ, ꝛ dãnabile, tenentur illi de vniuersitate cõdicere, alias si nõ cõdicant, habentur pro consentientibus, ꝛ inuoluẽtur peccato. ꝛ pena peccati cũ alijs cõsentientibus expresse vt illḋ dictũ pcedat quo ad euitãdũ peccatũ, ne sub velamine taciturnitatis peccatũ nutriatur. sed quo ad validitatẽ actus requirit̃ consensus expressus, vt. s. dictũ est, ꝛ illud dictũ Inno. reputat singu.
4 Panor. in. d. c. j. de his que fiunt a maiori parte capit. † qualiter aũt vnus de collegio põt cõdicere alijs volentibus tollere cõsuetas cõstitutiones, vel priuilegia, vide do. Fel. in. c. veniens, colũ. iij. de prescrip. ver. duꝫ, q remittit sup materia ad multos doctores, qḋ vnus ex eligentibus possit ipedire formã cõpromissi tz Host. in ti. de elec. §. qualiter. versi. sed nũqd, qꝛ cũ quilibet ex eligẽtibus habeat istud ius eligẽdi, nõ cogitur inuitus ei renunciare, pro q̃ tex. in. l. inuitũ. C. de cõhen. empt. ꝛ vendi. ¶ Sed circa premissa posset dubitari, an eligẽtes possent cõpromittere in laicũ, ꝛ vr̃ dꝫ ꝙ sic, nã videmus qḋ laicus põt cõstitui procurator in spiritualibus. c. j. de procu. lib. vj. pro quo facit qḋ tenent Jo. an. ꝛ Panor. in. c. accedens, de preb. vbi dñt qḋ laicus pt cõstitui procurator ad acceptãdũ beneficia ecclesiastica, qꝛ laico nihil acquiritur, sed transit ius spirituale in clericũ per ipsũ laicũ, sicut aqua per canale lapideum, sup quo videas Jo. de imo. in. d. c. accedens. ꝛ Card. in cle. vnica, de renuncia. His tñ nõ obstãtibus panor. tz cõtrariũ in. c. cãm que, de elec. col. ij. vbi dicit nõ posse cõpromitti in laicũ, vt laicus habeat eligere, nec obstant iura superius adducta, nã in pro
5 curatione laicus est nudus minister, † in electione autẽ prelati nõ versatur nũdũ ministeriũ, imo cõpromissarius ad eligendũ datus hꝫ arbitrari, an qs sit idoneus ad officiũ prelature, nec est omnino simpliciter procurator, imo officiũ radicatur in persona cõpromissarij, adeo qḋ re nõ integra nõ põt reuocari. c. in causis, de electi. ꝛ ibi Jo. an. ꝛ panor. ¶ Pro hoc potest adduci tex. in. c. contingit, de arbitris, vbi hr̃, qḋ laicus nõ põt eẽ arbiter in spiritualibus, nã nõ decet vt in talibus laicus arbitretur vt est ibidẽ text. q̃ rõ militat in cõpromissario ad eligẽdũ, ꝛ qḋ nõ nõ possit cõpromitti i laicũ ad eligẽdũ, ita tz. d. Fel. in. c. apostolice, de exceptio. col. iiij. ꝛ. v. post Panor. in. d. c. cãm que de elec. ꝛ dicit Fely. in. d. c. apostolice, col. v. qḋ Panor. decidit singulariter hãc materiam in. d. c. cãm que, col. ij. ¶ An autem laicus possit eligere tãqꝫ procurator cõstitutus ad certã psonã eligẽdã, si per illos de capit. admittatur, vide do. Fel. adducentẽ rõnes pro vtraqꝫ parte in. d. c.
6 apostolice, qui pro neutra hñ firmat. ¶ † Deinde nota, qḋ cõuis laicus possit eẽ arbiter in causis spiritualibus associatus nõ fuerit clerico, aut clericis, vt est tex. sing. in. c. p tuas, de arbi. ꝛ illum tex. ad hoc sing. dicit ibidẽ panor. in. iiij. nota. nã p illã associatione efficitur laicus habilis ad id, qḋ p se nõ poterat exercere, ꝛ sic inutile habilitatur per vtile, qḋ vr̃ cõ. l. pedius. ff. de arbi. eo tñ nõ

obstante laicus clericis, aut clerico associatus nõ poterit esse ad eligendũ cõpromissarius. pro quo bo. tex. in. c. sacrosancta. ⁊ in c. messana. de elec. hoc visus est tenere do. in. c. si cõpromissarius. col. fi. de elec. in. vj. lʒ non sit ita clare locutus. ¶ Et rõ diuersitatis esse põt, q: arbitriũ de re spirituali non est actus spiritualis. sʒ Jo. an. in. d. c. p tuas. col. iij. ⁊ in. c. nobis de iure patr. quẽ sequitur Panor. in. c. cotingit. ⁊ in. c. p tuas. de arbi. ⁊ sic laicus non ꝓhibet̃ esse arbiter in spiritualibus rõne incapacitatis, sed rõne honestatis. ꝓ quo tex. in. c. contingit. de arbi. q dicit ꝙ nõ decet, vt laicus in spiritualibus arbitret̃. ⁊ se fundat tex. sup honestate, 7 que honestas satis cõseruat̃ ex mixtura clericoꝝ † eligere aũt est actus spũalis, vt tʒ Panor. in. d. c. p tuas. cũ ergo sit actus spũalis, cuius est laicus incapax, ꝓ mixturã clericoꝝ nõ poterit fieri incapax. pro quo tex. in dictis. cc. messana. ⁊ sacrosancta. de ele. ¶ Compromissarij ad eligẽdũ nec dñi arbitri, nec arbitratores nec proprie ꝓcuratores, vnde est quedã species de per se, magis tñ accedunt ad naturã arbirratoꝝ q̃ arbitroꝝ, vt tʒ Panor. i. c. cãm. col. iij. de ele. qualiter priuilegiũ pape põt facere laicũ capacẽ rei spũalis, vide Panor. ⁊ Fely. in. c. cãm que. de prescrip. ⁊ do. in. c. lʒ el. j. de prebẽ. col. iij. sup glo. in verbo, collatio. de pbẽ. 8 ⁊ ibi p Phili. Franc. ¶ † Et singulariter not. ꝙ si sit questio rei spũalis sup possessorio, poterit laicus cognoscere de cã, q: tũc nõ dicit̃ agi spũaliter, vt tʒ glo. in. c. cũ dilecti de elec. in verbo, iuramẽto, quã glo. reputat sin. ibidẽ Panor. ꝓ hoc vide glo. in. c. literas. de iura. calũ. in glo. sup verbo, rebus ⁊ ibi Panor. ⁊ Cardi. in cle. ij. de iudi. q. x. vnde hodie cũ maximũ sit cõmodũ possessorium, ⁊ oẽs tẽdant ad illud, ad aduersariũ cõpellẽdũ subire onera petitoria, iuxta cõsiliũ legale in. l. is q destinauit. ff. ð rei vẽdi. oĩa ferme beneficia ecclesiastica trutinant̃ ⁊ agitant̃ in curijs tpalibus rõne possessionũ. in qbus fit tanta examinatio iustificationis, possessionis ex titulo, vt possessorio expedito sepenumero nõ sit opus ad pretoriũ trãsire, de materia vide Panor. in. c. in litteris. de resti. spo. ⁊ Cosmã guymier plenissime in prag. titu. de paci. possessio. in. §. ordinarij. in verbo, inquirant, ⁊ Fel. in. c. sicut de re iudi. col. xvij. qui adducit ibidẽ illud decretũ Basilianũ, de paci. pos. vna cũ regula canzellarie de triẽnali pacifico possessore 9 in bñficijs que regula est. xxxiij. ¶ † Et vidi alias admitti exceptiones inficientes titulũ sup possessorio corã iudicibus laicis vẽtilato. quã faciẽdi formã curia suprema parlamẽti Parisiaci hic q̃rtus annus agit̃ reprobauit in materia cuiusdã dignitatis Abbatialis. in qua obijciebat̃ labes simoniaca ꝯ quedã electũ p quẽdã prouisum suũ aduersariũ, qui prouisus p iudicẽ laicum fuerat admissus ad ꝓbãdũ illã exceptionẽ, a quo electus appellauerat. ⁊ fuit dcm̃ male iudicatũ bene appellatũ, ⁊ bene merito, nã alias esset mittere falcẽ in messeʒ alienã ꝙ nõ lʒ. c. venerabilẽ. de elec. ⁊ 10 c. scriptũ est in. l. vj. q. iij. † iure etenim diuino nõ lʒ laici causaruʒ spũaliũ capere cognitionẽ. pro quo tex. in. c. xix. Geneseos. vbi spiritu dñi sodomitte dixerũt Loth, ingressus es, vt aduene nunquid vt iudices, que traslatiue habent̃ in. c. leges. iij. q. vj. ꝓ hoc vide Inn. Host. ⁊ Pan. in. c. ij. de maio. ⁊ obe. qualiter laici sint ab aliqbus actibꝰ ꝓhibiti, vide Host. in. c. ꝯtingit. de arbi. ⁊ ibidẽ Jo. an. q enumerat duodeci casus, a quibus laici excludunt̃.

SVMMARIVM.

¶ Capitulum. xix. tertie partis.

1 In no. ꝙ cõpromissarij † dati ad eligẽdũ pñt postulare tex. in. c. causis. de elec. iuncta gl. in verbo, postulatio, pro quo facit gl. singu. in. c. j. de postu. prela. in ver. priuare. que gl. tʒ, ꝙ sicut eligẽtes sciẽter indignũ sunt priuati ptãte eligẽdi pria vice. c. cũ in cũctis de ele. sic ẽt postulãtes sciẽter idignũ sunt priuati ptãte eligẽdi prima vice. ⁊ sic dispositũ in electiõe ẽt penale extenditur ad postulationẽ, quare cõpromissarij dati ad eligẽdũ poterũt postulare, ⁊ illã gl. c. j. de postu. prela. reputat singu. Panor. in. d. c. j. col. v. ⁊ in. c. causis. de elec. col. iiij. ⁊ ibi vid 2 dictũ Panor. ¶ † Et adde, ꝙ potestas data cõpromissarijs ad eligẽdũ põt reuocari re integra. ⁊ hoc qñ potestas eligendi ẽ data cõpromissarijs ituitu ecclesie, vt. s. facilius ꝓuideat̃ ecclesie vacanti, nã tũc ipsi cõpromissarij ad eligendũ deputati sunt tanq̃ nudi ministri ⁊ executores, ⁊ in hoc casu ꝓcedit tex. in. c. in causis de eccle. vbi vero data esset potestas cõpromissarijs ad eligendũ intuitu ipsoꝝ cõpromissarioꝝ, puta rõne honorificẽtie, vt qñ electores darent facultatẽ eligẽdi alicui dño potenti rõne honoris, tũc re ẽt integra nõ possent electores reuocare ptãtẽ datam, q: eo casu vr̃ quedã donatio seu gratiosa cõcessio. sic dʒ intelligi glo. posita in verbo, integra. in. c. in causis. de elec. ⁊ hec distinctio approbat̃ a Jo. an. ⁊ a Panor. in. d. c. in causis, vr̃ de mẽte 3 Inno. in. c. cõstitutus. de ꝯces. pben. vel eccle. nõ vacã. ¶ † Qñ aũt dicat̃ res integra. vide Jo. an. in. c. in causis col. v. ver. si qratur ⁊ Inn. ⁊ Panor. ibidẽ. qui tenẽt, ꝙ res dr̃ integra, cũ non est processum ad substãtialia negotij, lʒ sit ꝓcessum ad solẽnitates. ⁊ inquãtũ loquunt̃ de missa spiritussãcti, ꝙ sit ð solẽnitate, hoc hodie non hʒ verũ vt. s. dixi in hac pte imo est de substãtia p cõcilium Basilieñ. ¶ Et no. ꝙ eo casu quo põt fieri reuocatio illa dʒ fieri verbo. ipsis cõpromissarijs ad eligẽdũ datis, nec sufficeret reuocatio facto. s. si eligẽtes eligerẽt ignorãtibus ꝯpromissarijs, imo si cõpromissarij eligerẽt, priusq̃ scirent electionẽ factaʒ ab electoribus, eoꝝ electio teneret. ar. ff. de pcur. l. si ꝓcurator. ⁊ 4 ff. de instito. l. sed ⁊ si. in fi. §. j. ⁊. ij. ¶ † Quid aũt dõm est, si ex se ptẽ cõpromissarijs q̃tuor eligũt scienter indignũ, tres vero eligũt dignũ, quoꝝ electio erit valida. Dõm est, ꝙ electio facta a tribus. nã ex quo quatuor scienter elegerũt indignum, sunt priuati potestate eligẽdi. ⁊ sic tota potestas ẽ deuoluta ad tres delinquẽtes, ⁊ p ꝯñs vr̃ facta ab oibus, vt hr̃ in simili. in. c. ꝯgregato. ð electio. nec obstat. c. si compromissarius, de electio. lib. vi. vbi habetur ꝙ si compromissarij scienter eligunt indignum potestas redit ad capitulũ, q: illud. c. loqt̃ in alio casu, scʒ qñ oẽs cõpromissarij eligerent sciẽter indignũ, sic tʒ Panor. in. c. cũ in iure. ð electio. col. pe. ⁊ vlti. quid aũt si vnus ex cõpromissarijs sit excõicatus, nunquid ꝓpterea corruet ele. vide Jo. an. in. c. in causis. col. 5 v. post Compost. titu. de ele. ¶ † Deinceps scias ꝙ ð iure antiq nõ tenebant̃ cõpromissarij prestare iurm̃, nec erat de substãtia electionis, vt tʒ Panor. in. c. in causis col. ij. hodie vero isti cõpromissarij iurãt, queãdmodũ ⁊ electores, tenẽtur quoq; audire missam spiritussancti, ꝯfiteri ⁊ sacrosanctũ corpus Christi sumere, vt est tex. in prag. titu. de elec. in ver. ꝙ ẽt iurm̃ que hodie sunt ð forma substãtiali ellectionis faciende p cõpromissi formã, ⁊ si ista 6 omittant̃, aut eoꝝ aliqˀ, electio erit nulla, vt est tex. in prag. titu. de electio. ¶ † Et no. ꝙ si sint plures cõpromissarij, elec. seu electionis pronũciatio dʒ fieri p vnũ. c. sicut. de ele. in. vj. ⁊ eius col lege dñt eidẽ dare illã facultatẽ ꝓnũciandi, dicet ergo ille cõpromissarius ꝓnũciando electionẽ. Cũ vacante ecclesia conuocatis electoribus, q de iure erant vocãdi, placuerit capitulo suas vices cõmittere mihi, ac dñis socijs meis cõpromissarijs, dãdo facultatẽ eligendi pastorẽ in. d. ecclesia obseruata forma, si fuerit data nos dicti cõpromissarij in negotio processimus. ⁊ ego ex potestate mea, si sit de capitulo, atq; ex potestate dñis de capitulo ac a collegijs meis ꝯcessa vice ac noie oium sancti spiritus graria inuocata ad laudem indiuidue trinitatis patris ⁊ filij ⁊ spiritussancti, ⁊ gloriose marie virginis ac beati pͦni seu pͦne eccl'ie vacãtis, prout melius de iure possuʒ ⁊ valeo. N. in pastorẽ. d. eccle. eligo, ⁊ ð his oibus, maxie ð obseruãtia forme si fuerit data debẽt instrumenta fieri.

SVMMARIVM

¶ Capitulum. xx. tertie partis.

1 Est ⁊ alia forma electionis, que † dr̃ forma p viam scrutinij, de q̃ mandago. i prima parte a. c. xxij. vsq; ad. xxxv. q̃ forma est admodum difficilis, ⁊ in ea qñq; periti deficiunt, si practicam dignorẽt, vt tʒ glo. in verbo, inqsitis. in capitulo. cũ expediat. de elec. in. vj. ⁊ pp eius difficultatẽ adinuẽta est forma cõpromissi,

missi, vt dt Pano. in. c. q2 pp. de elect. col. vij. & p eam solet pcedi frequentius quã p alias, nã via spiritussancti seu quasi, raro vt. s. dixi nostris demeritis exigentibus ztingit, via aũt cõpromissi parũ frequẽtat pp promptitudinẽ hominũ ad dissentiendũ. nã velle suũ cuiqz est nec voto viuit vno, vt Persius inqt. & ff. ad treb. l. q2 poterat. & vnusqsqz vult prelatũ fm desideriũ animi sui, & qm illa forma zpromissi nõ est pcedẽdũ, nisi oẽs zsentiant, vnus etenim illã põt ipedire, vt predcm est. † & sic vsitatior forma est illa, q̃ fit p scrutiniũ, fcã igit demonstratione p presidẽtẽ in capitulo q̃liter sunt tres forme pcedendi in electionibus. s. due p̃misse, & forma scrutinij de qua reliquũ est vt agamus, nõ est opus ipsum presidentẽ sic declarare intrinseca ipsarum formarum, sicut. s. feci, quo ad formã inspirationis, & formã cõpromissi, que oia feceris, ne quid dubietatis lectori relinquat, sed inquiret presidẽs in ca. p quã formã intendũt eligẽtes pcedere. Et facta deliberatione pcedendi p viã scrutinij tanq̃ p tutiorẽ, vsitatiorẽ ac magis solẽnẽ, sup quo zficiat instrm publicũ aduertẽt eligentes, vt ipsi obseruent sequẽtia que sunt de forma substãtiali ipsius electionis p que viã scrutinij fit, † nam aliquo sequentiũ deficiẽte actus electionis seu ipsa electio esset nulla ipso iure. Inno. & Cõp. & Joã. an. & Pano. in. c. q2 pp de elec. bonũ tex. in. c. in genesi. de elect. in fi. cũ dicit electionẽ vt puta z̃ formã zcilij attentatã decernim9 irritã, & ita t3 ibi Jo. an. in col. iij. & v. p hoc tex. in caplo, si cui. d elect. in. vj. bene facit ẽt tex. in. c. sicut. cũ per formã. eodẽ ti. in. vj. ¶ Et si eligentes peccarẽt in forma, que ponit in. c. q2 pp. & ibi Panor. col. ix. in gl. posita in verbo, preueniẽt. gl. ẽt ad hoc in ca. si cui. de elec. in. vj. in verbo, firmitatis si vero peccarẽt in forma addita p zciliũ Basilianũ essent priuati ipso iure. tex. in prag. in. §. ad locũ vbi tex. q si predicta nõ fecerint pro illa vice eligendi sint ipso iure potestate priuati. Sint ergo cauti eligentes, ne peccent in formis electionũ, nec ẽt in materia, nã si peccarent in materia scienter eligẽdo indignũ essent priuati illa vice potestate eligendi, & suspensi a beneficijs ecclesiasticis triennio. c. cũ in cũctis de elec. §. clerici. & sic maius est peccatũ materie, q̃ forme.

¶ † Sed posset dubitari, si aliquis fuerit electus. & in eo eligẽdo non fuerit seruata forma fm Canonica instituta ac sacra cõcilia an sic electus, ex quo caplm in eũ zsensit, salua conscĩẽtia possit retinere prelaturã, ad quã fuit electus nõ seruata forma. Inno. in c. q2 pp. de ele. tenuit q est tutus in foro anime taliter electus. ita refert Panor. in. c. j. de in inte. resti. col. fi. nã ex quo talis elect9 habuit zsensum capituli, tenuit electio eius de iuregentiũ, l3 forma a iure positiuo introducta nõ fuerit obseruata, que est introducta pp scandala, & deceptiones euitandas, que in electionibus qñqz interuenire solent, ex quo ergo ista cessant in dicto electo, i quo eligendo precise fuit defectus in forma electionis, erit tutus quo ad Deũ sic electus. & istud dictum Inno. reputat sing. Panor. in. d. c. j. col. fi. de in integ. rest. & dicit illud esse menti tenẽdũ.

¶ † Et ipsum ampliat ibidẽ Panor. ad oẽm actum in quo reqritur certa solẽnitas de iure positiuo, vt si interueniat consensus habentiũ explicare actum de iure naturali, q̃uis solẽnitas iuris positiui fuit pretermissa, nõ teneatur quis sibi de hoc facere conscientiam. de hac materia plenissime vide do. Fely. in. c. canonu3 statuta. col. xj. de cõsti. post Inno. Abb. do. Pet. de ancha. Et no. q ante cõciliũ Basileũ in hac forma scrutinij posuere doc. decem, & octo substantialia dicte forme, que p ordinẽ subiciã, materiam amplians, prout exposcere videro vnũquodqz substãtiale.

SVMMARIVM

1 Apostolis i vnũ coactis apparuit spiritussanctus visibilis ad cuius rei formam prelatum electuri in vnum debent cogi.

2 Electio prelati per congregatos in vnum debet fieri. Actus per capitulum explicandi ad eorum valorem debent collegialiter explicari.

3 Ciuitas non puniẽs singulares ipsius delinquentes, delicti censetur esse particeps.

4 Electio cõis requirit vbi de iure, & necessitate forma seruatur.

5 Senatores legẽ condere volentes consensum suu3 non in domo singulariter prestare debent, sed collegialiter.

6 Collegiũ seu vniuersitas corpus quoddam fictũ per singulos in vnũ congregatos representatum dicitur.

¶ Capitulum. xxj. tertie partis.

Primum ergo substantiale † qñ procedit p viam scrutinij est, vt pcedat p eligentes in vnum congregatos, spiritus enim sanctus descendit in discipulos in vnum congregatos. Act. ij. erãt oẽs pariter in eodẽ loco. ibi tex. nã vbi sunt duo aut tres in vnum zgregati in noie dñi, deus in medio illorum. est Mathei. xviij. translatiue aũt in. c. audiuimus. xxiij. q. j. nec sufficerẽt consensus eligentiũ singulariter prestiti, vt puta, si quilibet eoru3 consentiret in camera sua, sed op3 q zsensus prestentur collegialiter, vt est tex. in. c. genesi. de elec. & ibi glo. in. verbo, cõiter glos. i verbo, formã. c. sicut cũ. de ele. in. vj. & ibi Do. & Phil. fran. gl. in verbo. tractatus. in. c. dudũ. de re. eccl. nõ alie. & ibi Do. † & q electio debeat fieri p zgregatos in vnum, t3 Jo. an. in. d. c. q2 pp col. iiij. & idẽ Jo. an. in. c. in genesi. de ele. & ita t3 Pan. in vtroqz loco. & Host. in sum. titu. de elec. in. §. qualiter. in ver. publicent. & in ver. tertia forma. Inno. in. c. in gene. & c. q2 pp de elec. in actibus enim explicandis p capitulũ seu noie capituli requirit ad validitatẽ eorum, vt explicent collegialiter, fm Inno. & Panor. in. d. c. in genesi. pro quo facit glo. in verbo, nõ debet. in. l. sicut municipij. ff. quod cuiusqz vniuersitatis nomi. que glo. dicit fm Panor. q l3 oẽs homines alicuius ciuitatis ẽt leuato vexillo aliquẽ insultum fecerint, seu rumorẽ, nõ pp hoc põt dici, q ciuitas h fecerit, sed singuli de ciuitate. ad hoc. n. vt attribuat ciuitati, op3 q prius in cõcilio legitime congregato hoc fuerit obtentũ. gl. tñ iudicio meo non sic formaliter loquit, quã vide. ¶ De hac materia qñ crimẽ ascribatur vniuersitati, aut singularibus, vide Bar. in. l. aut facta. ff. de penis. panor. & Fely. in. c. dilectus. in secundo de simo. vnũ tñ est singulare in materia, q sub silentio pretereundũ non duxerim. s. † quod si aliquod delictum fuerit ppetratũ p singulares alicuius cõitatis non cõicato cõcilio, & ipsi de tali cõmunitate nõ mittunt in exiliũ, nec alias puniunt illos singulares de tali vniuersitate delinquentes, sed eos recipiunt in ciuitate seu loco, tunc eo casu esset punienda vniuersitas tan q̃ delinquens, nã per istos actus subsequentes detegit volũtas ipsius ciuitatis Ista est singu. limitatio ad supradicta que põt colligi ex. d. Cardinalis in cle. j. de penis. in. §. ciuitas. ver. ij. quero. vbi in materia delicti ppetrati p vniuersitatẽ ponit elegantia verba, & illam limitationẽ reputat singu. d. Fely. in. d. c. dilectus. de simo. colũ. iiij. versi. ij. limita singulariter & no. hoc dictũ seu limitationem qm quotidianũ est & praticabile, maxime in locis limitrophis, i quibus solẽt fieri multi isultus, & vide multa preclara in materia que ponit dictus Fely. in. d. c. dilectus. ¶ Quare aũt requiritur in prelatorum electione, vt fiat p congregatos in vnũ, vide Inn. & panor. in. c. in genesi. de elec. ¶ Et aduerte ad vnũ q ponit Inno. in. c. in genesi. col. ij. in fi. verbis. & col. iij. de elec. dicẽs † q electio cõmunis requirit, vbi est seruanda illa forma. c. q2 pp de ele. vbi vero non est seruanda forma. c. q2 pp. sufficiũt singulares cõsensus prestiti p capitulũ, q est no. fm panor. in. d. c. in genesi. colum. iij. hoc idẽ t3 glo. in. c. sicut cũ. de elec. in. vj. in verbo, forma3 & ibi Do. in col. j. p illud dcm Inno. in gl. vidi sustineri quãdã electionẽ factã i ecclesia Agenẽsi de quodã canonico, in cuius electione consensus fuerãt prestiti singu. & nõ in cõi. ¶ Itẽ p eo qd. s. dixi, q ad validitatẽ actus capitularis seu collegij, requiritur vt collegialiter explicetur, vide Bar. in. l. oẽs populi. ff. de iustitia & iure. col. vij. & Bal. in auc. hoc ius. C. de sacrosan. eccle. col. iij. alleg. ad hoc Archi. in. c. sine exceptiõe. xij. q. ij. Itẽ vide bal. in. l. non ambigit. ff. de iustitia & iure. q t3 † q in. l. cõdẽda p senatores nõ sufficit zsensus in domo prestitus, sed d3 collegialiter p̃stari, & ita ẽt t3 gl. in. c. cũ oẽs. de zsti. in verbo, zstitutũ, & ibi panor. col. iij. circa fi. p quo vide do. Felyn. in. d. c. cũ oẽs. de zstitu. col. xvj. vbi multa alleg. insequendo gl. ad quã postmodũ adiungit septẽ declarationes, quas ibi vide. sunt enim admodũ nota. ¶ Ex. s. dictis inferas, q qñ iuspatronatus pertinet ad aliquos tãq̃ ad vniuersitatẽ, sicut sepe ad cõsules seu iuratos patrie, mee quos parisiaci scabinos appellãt, seu ad quosuis alios tanq̃ de vniuersitate aliqua existentes, tũc illi de tali vniuersitate dñt dare voces zgregati in vnũ, ita t3 Do. in. c. sicut. de elec. in. vi. col. i. & Jo. an. c. iij. de iure patro. & ibi panor. col. ij. & idẽ panor. in. c. i genesi. de elec. col. iij. ex quo enim ad collegiũ seu vniuersitatẽ ptinet pñtatio, non põt dici pñtatio facta a collegio seu vniuersitate, nisi fuerit zgregatũ collegiũ seu vniuersitas, & collegialiter fuerit decretũ qd sit agẽdũ. † cũ collegiũ seu vniuersitas sit qõdam corpus fictũ repñtatũ p singulos in vnum zgregatos. ad hoc. l. mortuo. ff. de fideiussor. h idẽ t3 Fel. in. d. c. cũ oẽs. d zsti. col. xvij. & xviii. vbi addcit multos doc. & ita se obtinuisse dt alias, q est valde nota. ¶ Et adde singulariter, q ẽt in re spectãte ad plures & ad singulares, dñt singuli in vnũ zuenire, qñ dispositio maioris partis preiudicat minori, hãc theoricã ponit Bar. in. l. oẽs. ff. de iustitia & iure. hoc singu. reputat panor. in. d. c. in genesi. col. iij. p quo vide eundem panor. post Inno. in. c. iij. de iurepa.

SVMMARIVM

1 Scrutatores electionis necessario sunt p collegiũ assumendi.
2 Consensus tacitus sufficere censetur, si de re concupiscibili ꝛ meritoria agatur.

Capitulum. xxij. tertie partis.

1 Secundũ substantiale electionis †p scrutinium est, ꝙ scrutatores assumantur per collegiũ. pro quo tex. in. c. q2 pp de elec. cum dicit assumanť. non. n. debēt se ingerere, q2 redderentur suspecti. l. que oia. ff. de ꝓcur. Jo. an. in. d. c. q2 pp. col. iiij. Videretur tñ ꝙ si scrutatores q̃uis nõ essēt p capitulũ assumpti, sed ꝓcederent sciente capitulo, ꝛ tacēte, demũ ꝛ nõ ꝯdicente seruatis oibus seruãdis, si inde sequereť cõis electio, ꝙ talis electio esset valida. †nã cum agereť de re ꝯcupiscibili, ꝛ meritoria. s. de canonica ecclesie prouisone, sufficeret tacitus consensus ƀꝫ Jnno. in. c. in genesi. col. ij. de elec. circa medium, tutum tñ est vt per collegium assumantur, ƀm Panor. in. d. c. q2 propter.

SVMMARIVM.

1 Scrutatores electionis in numero ternario debēt assumi, ꝛ q̃re.
2 Firmius ac tutius esse censetur quod pluribus cõmittitur.
Forma electiõis seruari nõ põt, si i collegio sint q̃tuor pauciores.
3 Consensus mutuus electorũ sufficiet, vbi pauci sunt eligentes.
Electores non dñt cõpelli ad trãfferendũ in alios ius suum.
4 Lex ligare nõ dicitur, q̃ de facto seruatu impossibilis inueniť.
Forma compromissi voluntatis est, non necessitatis.

Capitulum. xxiij. tertie partis.

1 Tertium substantiale electionis per scrutinium est, †vt dicti scrutatores assumanť in ternario numero, ꝛ nõ plures nec pauciores q̃ tres, ꝛ lꝫ aliqui dixerint hunc ternariũ numerũ nõ esse de substantia, sicut Vincen. ꝛ Tan. tñ Jo. an. ꝛ pano. in. c. q2 pp tenēt ꝙ sit de substãtia electiõis per scrutiniũ, vt tres assumantur, ꝛ idem tꝫ Host. in sum. ti. de electio. §. qualiter faciẽda. col. iiij. vers. assumanť tres. ꝛ hec est cõis opini. p q̃ facit tex. in. l. si vnus. C. de testa. vbi hƷ ꝙ si vnus ex septem testibus regsitis defuerit in testõ iure deficit ipsum testm̃. Ratio aũt quare tres assumunť est duplex, prima vt dicti tres facilius ꝯueniant. arg. l. itẽ si vnus. §. principaliter tñ. ff. de arbi. Scda ratio est, vt
2 negotiũ fidelius tractet. ar. l. qõnē. C. de fideicõ. †firmius enim est ꝙ pluribus cõmittiť. c. prudẽtiã. de offi. deleg. has rõnes ponit Host. in. d. §. q̃liter facienda. col. iiij. que sunt persuasiue, ſꝫ nõ necessario ꝯcludẽtes easdẽ rõnes ponit Jo. an. in. c. q2 pp. ꝺ elec. col. penul. Et aduerte, ꝙ si in collegio non essent nisi duo aut tres, tũc nõ posset seruari h forma: ꝛ tũc esset sequẽda opi. Gof. in. c. j. de elec. vbi dicit ꝙ cũ pauci sunt in collegio non tenētur. ƀuare aliquã formã, vnde pñt ꝓcedere sine forma scrutinij, ꝛ compromissi eligẽdo more antiquo. hãc opi. recitat Pan. in. c. j. col. fi. de ele. ꝛ Jo. an. in eo. c. j. col. ij. ꝛ idẽ tꝫ ipse Jo. an. in. d. c. q2 pp ꝛ Jnno. in. d. c. q2 pp. col. ij. dicit ꝙ ꝯstitutio. d. c. q2 pp. non hꝫ locũ, nisi vbi sunt q̃tuor ad minꝰ, ꝙ ex quo appet, q2 tex. dicit assumanť tres fide digni. preterea dicit pñtibus omnibus, ꝙ ad mi
3 nus de tribus intelligi opꝫ, †vbi ergo pauciores sunt, pñt eligere quomodocũqꝫ volũt, dũmodo mutuus ꝯsensus hincide ꝓueniat ꝛ hoc ꝯstet. Host. tñ voluit tenere ꝙ in casu premisso ꝓcedendũ est per viam cõpromissi aut inspirationis seu quasi. ꝛ ita dicit ꝓcedẽdũ, qñ dictus casus cõtingeret, ꝛ eũ vide in titu. de elec. in. §. qualiter facienda. col. v. versi. sed qd si tã pauci. Panor. tñ opi. Host. reprobat in. d. c. q2 pp. col. viij. dicens ꝙ in prelibato casu, qñ propter paucitatẽ nõ põt seruari forma scrutinij, non debent cõpelli ipsi electores ad transferendum ius suum in alios, q2 presumptio est ꝙ ipsi de collegio fidelius tractabunt negotiũ ꝓpriũ
4 ꝛ ecclesie eoꝝ, q̃ alij. †Jtẽ, quia lex non ligat quando de facto seruari non potest. l. j. §. dies. ff. quando appel. sit. c. erit aũt. iiij. dist. vbi tex. erit aũt lex honesta iusta possibilis, nõ ergo ligat hos paucos forma scrutinij propter facti impossibilitatẽ, nec forma cõpromissi, q2 illa est voluntatis vt. s. dictũ est, presertim qñ essent duo tñ in collegio, vel vnus qbus casibus dixerũt Jnno. ꝛ Cõp. ꝙ sufficit mutuꝰ ꝯsensus eorũ sine alia forma, ꝙ ẽt voluit Jo. an. in regula, in toto. in mercurialibus. col. j. ꝛ si sit vnus tñ, non est opus ꝙ corã testibus exprimat cõsensum suũ, ꝛ postea eligat, ꝛ electionẽ publicet, sed poterit ab electione icipere, q2 cũ tũc nõ sit seruanda forma, satis est ꝙ suũ ꝯsensum exprimat, ꝙ sufficienter facit eligendo, ꝓ quo vide Jo. an. in. d. regula, in toto. in mercu.

SVMMARIVM

1 Scrutatores de collegio ad quos ptinet electio assumẽdi sunt.
Electio cõpetere potest aliquando his qui non sunt de collegio.
2 Scrutatores quare de collegio esse debeant ecclesie vacantis.
Scrutatores quales esse debeant.
3 Electio non cassatur ob scrutatorum infamiam.
Testis instrumentarius excõicatus deponere potest.
4 Scrutatores electionum quale prestare debeant iuramentum.
Forma iuramenti in electione prestandi qualis.
5 Juramenti electorum est de electionis substantia.
Procuratorem cõstituens ad eligendũ iurare debet.
6 Eligentes an teneanť sp magis idoneum eligere remissiue.

Capitulum. xxiiij. tertie partis.

1 Quartũ substantiale electionis p scrutinium est, † vt scrutatores sint de collegio, ƀm Jnno. Jo. an. ꝛ Panor. in. d. c. q2 pp. ꝛ lꝫ sint super hoc opi. tñ hoc. s. ꝙ sint de collegio tenendo seruit verbis constitutionis. c. q2 pp ƀm Jo. an. col. iiij. d. c. q2. ꝙ est faciẽdũ. l. j. §. si is qui naue. de leg. iij. ꝛ intelligit Jnno. in. d. c. q2 pp. col. ij. ꝙ isti scrutatores assumanť ꝺ collegio eligentium, seu electorum nõ aũt de collegio ecclesie vacãtis, ꝛ hoc dicit Jnn. ꝓ eo q2 aliqñ electio ptinere potest ad alios qui non sunt de collegio ecclesie vacãtis, vt ex consuetudine, aut ex priuilegio. c. cũ dilectus. de consuetudine. ꝛ. c. cũ ecclesia sutrina. de cã possess. ꝛ pro
2 prie. ꝛ. c. abbate. de ver. signi. vt. s. dixi in. j. parte. †Nõ autẽ quare scrutatores debent esse de collegio, ꝙ hꝫ eligere est, q2 presumptio est, ꝙ illi de collegio fidelius tractabunt negotiũ electionis. c. cũ in officijs. de testa. ꝛ. l. sed ꝛ si. §. ꝯsuluit. ff. de peti. here. ꝛ. l. ꝺ tutela. C. de in integ. rest. cũ alijs similibus. ꝛ hanc rõnem ponit Host. in sum. de ele. §. qualiter faciẽda. ver. de collegio. ꝛ ibidem addit aliam rationem dicẽs nõ esse honestũ, vt illi qui non sunt ꝺ collegio sciant cõscientiã illoꝝ de collegio. ita dicit Host. in. d. ꝟ. de collegio. Et debēt tales scrutatores esse viri honesti ac fide digni, vt est tex. in. d. c. q2 pp. Et rõ est ƀꝫ Host. in. d. ver. ꝺ collegio q2 si negať consensus statur testimonio oium vel duoꝝ, ergo dñt esse omni exceptione maiores. c. ad nostrã. de pba. ꝺ ꝯsang. ꝛ af.
3 c. ex literis. †Et q̃uis dicti scrutatores essent infames, nõ ex eo electio cassabitur, imo recipieť eoꝝ testimoniũ, ex quo semel fuere approbati p electores, nec poterunt p eos reprobari. ar. c. nulli epoꝝ de accusa. ꝛ. c. in presentia. de sen. excõ. ꝛ. l. si vxor. §. fina. ff. de adul. optimũ, arg. ꝙ non possint repelli, nisi pp crimẽ postea cõmissum, habes in. c. pterea de testi. cogen. ꝛ in. c. fi. §. vlti. de purga. cano. simile habes de teste excõicato, q q̃uis non possit ferre testimoniũ. c. veniens. in. ij. de testi. ꝛ. c. decernimus, ꝺ sen ten. excõ. in. vi. fallit tñ vbi esset testis instrumentarius, vt tꝫ do. Fely. in. d. c. veniẽs, col. x. Et ꝙ pp infamiã scrutatoꝝ nõ casseť electio, alias canonica, ita tꝫ Host. in sum. ti. de elect. §. qualiter.
4 ver. sed est. †Facta aũt scrutatoꝝ electione, atqꝫ creatione, ꝛ onere scrutandi p ipsos scrutatores assumpto, dicti scrutatores i manibus eius qui collegio presidet, aut in manibus alterius, cui capitulo fuerit cõmissum, debet prestare iuramẽtũ rõne officij eorum. s. ꝙ diligẽter, ꝛ secreto, ꝛ fideliter sua vota atqꝫ alioꝝ absqꝫ fraude scrutabunť. Et itẽ q2 dicti scrutatores, vt. s. dixi sunt ꝺ collegio ꝙ hꝫ eligere, prestant iurm̃ aliud in manibus eius, q pͤsidet sub hac forma. ego N. iuro ꝛ promitto omnipotenti deo. ꝛ. N. sancto vł sancte, sub cuius vocabulo dedicata est hec ecclesia, eũ eligere, quẽ credã futurum ecclesie in spũalibus, ꝛ tpalibus vtiliorẽ, nec illi vocẽ dare quẽ verisimilr̃ sciuero ꝓmissione, aut datione alicuius rei tpalis, seu pce p se, aut p aliũ interpositis, aut alr̃s qualitercunqꝫ directe, vel indirecte pro se electionem ꝓcurare,
5 †ꝙ iurm̃ est de substantia electionis hodie ex dispositione Basilea. vt est tex. in prag. in titu. de electio. §. ad locũ vero electiõis de quo dixi in. j. pte in. xxiij. reqsito quo ad eligẽtes. O stupenda iuramenti forma, que multos, vt dubio tecũ ad tartareas pallentes vmbras trahis. Et simile iuramentũ hñt prestare oẽs eligentes in manu presidentis, ꝛ ipse presidẽs in manibus eius qui eũ imediatẽ seqť in. d. §. ad locũ. est tex. ad literã i pragma. Et dꝫ ẽt prestare idẽ iurm̃ ille qui electioni interesse nõ potest in casu quo potest constituere procuratorẽ qñ dat ei mandatum de eligenda certa psona. Si vero cõstituať ꝓcurator ad eligendũ sine specificatione certe psone, tũc ꝓcurator hꝫ iurare, vt hƷ in. d. §. ad locũ
6 †an aũt eligentes teneanť sp eligere idoneorẽ, vide in. c. licet. viij. q. j. ꝛ. c. metropoitano. lxiij. di. ꝛ Archi. ꝛ Domi. in. d. c. lꝫ. glo. in verbo, magis vtilẽ. in. c. constitutis. el. ij. de appel. que glo. ponit duas cõclusiones. ꝛ ibi vide Panor. col. iij. qui nota. dist. ponit

ꝛ bene

τ bene materiam declarat post Bar. in. l. cum quidam. de lega. j. τ post alios doc. et vide Bar. de bel. in addi. ad Panor. in. d. c. ɔstitutis. in. ij. in additione posita sup verbo, cõscientia. vide ẽt do. Gui. in glo. posita in verbo, vtiliorẽ. ti. de elec. in. §. ad locum τ ibi per eum an electio facta d̃ idoneo cũ possit fieri de idoneiore sit valida propter iuramenti formam, que requirit vtiliorem.

SVMMARIUM

1 Vota electorum in electione per scrutiniũ secreto debent exqri.
Daniel sceleratos senes singulatim, τ secreto examinauit, vt veritatem facilius erueret.
2 Scrutatores seorsum ab eligentibus separati esse debent.
Testes in scrutinio admitti possunt.
Testes in arduis negotijs adhiberi dñt in testium examinatiõe.
3 Testes plures ad deponendum commisceri non debent.
4 Scrutatores aliqui si moriantur, aut infirmitate grauẽtur, sic ꝙ scrutinium ceptũ absoluere nequeant, debent alij in locum eorum subrogari.
Sacramenta ab vno cepta presbytero expleri possunt ab alio.
Scrutiniũ vno die pluribusue continuari potest iuxta scrutandorum numerum.
5 Scrutinio prolixiorẽ requirente temporis tractuȝ ad necessaria nature diuerti potest.

¶ Capitulum. xxv. tertie partis.

1 Quintum substantiale electionis ꝑ scrutiniũ est, ꝙ † vota singulorũ in secreto exquirantur, vt quisqȝ electorum possit liberius loqui, τ suũ manifestare votũ. tex. in. d. c. qꝛ pp. in verbo, secreto. τ ibi Inno. Jo. an. τ Panor. τ ratio est q̃ dixi, vt liberius τc. τ ne vnus instruat aliũ. glo. in. c. venerabili. de testi. in verbo, sigillatim. exẽplo Danielis qui sigillatim, ac secreto senes sceleratos interrogauit, veritatem inquirendo, vt hꝫ Danielis. c. xiij. hoc ẽt tȝ Host. in sum. in. §. qualiter titu. de elec. ver. qui secreto. bene facit glo. in. c. cũ cãm. el. j. d̃ te-
2 stib. in verbo, procures. τ tex. in. l. nullum. C. de test. † debent ergo scrutatores adire locũ secretũ se separando a cõsortio eligentiũ vt est tex. in. c. in causis. de elec. dũ dicit ad tractãdũ de electione secessissent in partẽ, nõ est tñ intelligendũ, ꝙ electio seu scrutinium debeat sic fieri secreto, quin possint admitti aliq testes vna cum scrutatoribus, sed sic dȝ fieri secreto, ꝙ illi de collegio nihil audiant, neqȝ percipiant de aliorum scrutinio. Et ꝙ possint adhiberi actu ipsius scrutinij duo testes pluresue, sic tȝ Inn. in. d. c. qꝛ pp. col. j. Panor. in eo. ca. colum. vj. nã in negotio graui atqȝ põderoso cautũ est, vt in examinatione testiũ assumanť aliqui testes qui audient depositionem cuiuslibet testis, vt testes si deponentes vellent postea dicere se aliter dixisse, seu deposuisse q̃ sit scriptũ veritas pandatur ꝑ eos testes, qui depositioni interfuerũt. τ ita tȝ Panor. in. d. c. cũ cãm. in primo. col. ij. ver. venio ad glo. ꝑ hoc facit dictũ Host. in. c. albericus. de testi. qui dicit dicta testiũ posse ꝑ alios testes, tũc adhibitos probari. ad hoc est tex. in. c. vt officiũ. de here. in. vj. qui tex. vult vt in examinatione testiũ in cã heresis adhibeanť due persone religiose, nec obstãt iura que volunt testes sigillatim examinari, vt in. c. venerabili. de testib. cum
3 multis similibus. † nã illa intelligunť, ꝙ plures testes nõ dñt commisceri ad simul deponẽdũ, ne vnus aliũ instruat. ¶ Et no. ꝙ isti testes, qui adhibentur in scrutinio, nec ẽt scrutatores debent assumi terribiles, sic ꝙ incutiant ipsis electoribus terrorẽ, vt aliq potentes qui vellent fauere alicui si possent, τ si tales assumerentur eẽt iusta τ sufficiens cã appellandi. sic tȝ Host. in sum. de electione. in. §. qualiter faciẽdi. ver. qui secreto. τ ita ẽt tȝ Jo. an. in. d. c. qꝛ pp. col. pe. τ Panor. in eo. c. col. vj. ¶ Et no. ꝙ in assumptione istoꝝ scrutatoꝝ maiori parti est deferendũ. Jo. an. post Cõpostel. τ Vincẽ. in. d. c. qꝛ pp. col. ij. ꝑ. l. ꝙ maior. ff. ad municip. bene facit tex. in. c. j. τ. c. ex ore. de his que fiunt a maio. parte capitu-
4 li. † Itẽ adde ꝙ si aliqui ex scrutatoribus moriantur, seu infirmitate grauenť, sic ꝙ ceptũ nõ valeant absoluere scrutiniũ, assumẽtur alij loco eoꝝ τ tales subrogati inquirent vota inquisitoꝝ, ſm Inno. in. d. c. qꝛ. col. ij. circa princip. τ seqť Inno. Jo. an. in eo. c. col. ij. in fi. pro hoc adducit tex. in. c. nihil. vij. q. j. vbi si iam cepta sacramenta ꝑ presbyteruȝ non possint per eundem perfici, ꝑ aliũ loco infirmi subrogatũ perficiantur. ¶ Adycias quoqȝ, ꝙ sit tot fuerint scrutandi, ꝙ vna die non possit scrutiniũ terminari. cõtinueť in sequentẽ, τ sic deinceps, si sint tot numero scrutãdi ꝙ vno aut duobus diebus non possit scrutiniũ finiri Innoc. in. d. c. quia colũ. ij. versi. item si non potest. sic ẽt tȝ Joã. and. in. d. c. quia pp. col. ij. τ ita placere dicit Host. pro hoc facit tex. in. c. cõsuluit. de
5 offi. deleg. τ. l. cum antiquitas. C. de testa. † τ sic si ita sit ipsuȝ scrutinium prolixum poterit diuerti ad negotia nature necessaria. vt ad cibum sumendum, vel ad aliam corporis necessitatem. arg. dicte. l. cum antiquitas.

SVMMARIUM

1 Electorum vota singulatim sunt inquirenda, nec bini sunt simul ad scrutinium vocandi.
2 Scrutatores nominatim vocare debent eligentes.
Adiurationis forma electoribus per scrutatores fienda.
3 Eligens indignũ graui damno afficit semetipsum.
Mens cupiditate ligata iudicio agere non potest libero.
4 Exhortatio congrue per presidentem capitulo fieri debet de idoneo eligendo.
5 Periurium tanto penalius, quanto id per ꝙ iuratur sanctius.
6 Scrutandus est primo primam vocem habens in capitulo.
Scrutatores quare primo seipsos scrutari debeant.
7 Forma qualis in scrutinio declarandi vota.
Scrutandi scrutatorum vota eligere non debent.

¶ Capitulum. xxvj. tertie partis.

1 Sextũ substantiale electionis † ꝑ scrutiniũ est, vt dicti scrutatores scrutentur, τ inquirant vota eligentium sigillatim. non enim debẽt electores vocari ad scrutinium bini τ bini, nec terni, ſȝ singulariter, τ sigillatim vnus post alium, vt est tex. in. d. c. qꝛ pp. de elec. in verbo, τ sigillatim vota cũctoꝝ τc. sic tȝ Jo. an. in. d. c. qꝛ col. v. τ Panor. in eo. col. vj. τ Host. in sum. ti. de ele. §. qualiter. ver. qui secreto. τ sigillatim. sic fit in testium examinatione. c. venerabili. de testi. τ. l. nullũ. C. de testi. exemplo Daniel. vt. s̃. dixi. Sic tȝ Spe. titu. de ele. §. ad electionẽ celebrandã. ver. hoc fa-
2 cto. Et dicit Inn. in. d. c. qꝛ. col. ij. † ꝙ scrutatores debẽt noiatim vocare singulos electores ad scrutiniũ, nec sufficit generaliter vocare sic, ſȝ venite ad scrutinium qui scrutandi remansistis. ¶ Et solent dicti scrutatores habere missale, τ sacram crucem ante se τ adiurare ipsos eligentes sub hac forma positis manibus super te igiť, τ cruce flexis genibus per ipsuȝ scrutandum dicti scrutatores adiurant. Nos N. τ. N. τ. N. scrutatores pro nobis ac noie, ac vice mandato, atqȝ cõmissione dñoꝝ de capitulo, ex potestate nobis ꝑ capitulũ attributa, adiuramus vos. N. cõscrutatorem nostrũ, si sit cõscrutator, vel coeligentẽ nostrũ, ꝑ patrem filiũ τ spiritũsanctũ, vt semotis quibuscũqȝ fauoribus, odijs, τ rãcoribus, ſm deũ τ cõscientiam vestrã, in illũ votũ vestrũ dirigatis, τ illũ nominetis proficiendũ in prelatũ ecclesie. N. nunc. vacantis, quẽ in spiritualibus τ tꝑalibus reputaueritis vtiliorẽ. hec adiuratio hꝫ ex. c. cõstitutis. el. ij. de appella. τ ex Speculatore i ti. de elec. §. j. versi. hoc facto. vbi ponit alia verba. Et scrutato-
3 res dicent scrutando secreto, † frater, sicut boni operis sibi comparat fructum, qui rectum tenet eligendo pontifice iudicium, ita graui semetipsum afficit damno, qui ad sue dignitatis collegiuȝ sublimat indignum, vt. lxj. disti. miramur. τ ideo deũ pre oculis habẽs. cuius nũc cã tractať, si facias tibi eũ τ apostolos eius aduersarios, cuius vicariũ elligere debes, vt. xxv. di. c. ab exordio de sacra vncti. c. i. §. ꝑ frõtis. nõ te abducãt odiũ, amor vel fauor que humanos solent peruertere sensus. iij. q. v. c. accusatores. xi. q. iij. c. quatuor. non timor, nõ pecunia. lxxix. dist. si quis pecunia non lucro tuo prospicias, sed vtilitati cõi, nõ enim libero iudicio preferendam sibi examinat ꝑsonã mẽs, quã cupiditas ligat. viij. q. ij. c. dilectissimi. vij. q. i. scias. de postula. prela. bone. j. preferas tue matris ecclesie salutẽ tue terrene voluntati. ideo adiuramus te per deum viuũ, τ in virtute spiritussancti, τ sub periculo anime tue ꝙ ɔsentias in eũ, τ eũ noies in quẽ ex voto ɔsentis, q in tꝑalibus τ spũalib⁹ tibi videri debeat melior τ vtilior ecclesie, τ sanctior, τ ꝑ quẽ melius iura possint ecclesie defensari. viij. q. j. lȝ er-
4 go. ¶ † Exhortatio que preponiť ꝑ Specu. ante adiurationẽ q̃ fit ꝑ scrutatores melius iudicio meo ɔgrueret presidẽri in capitulo in principio, cũ vult recipere iuramẽtũ in manibus suis ab ipsis eligentibus, vt eos exhorteť ad eligendũ ecclesie vtiliorem, iuxta formã iuramẽti ꝑ eos ꝑstãdi, eisdẽ demonstrãdo merita, q̃ ɔsequenť electores ex boni ꝑlati electione, atqȝ ẽt picula in q̃bus sese ponunt illi, q malũ eligunt ꝑlatũ, cũ sint cã multoꝝ malorũ, q̃ demonstrationẽ relinquo pitie a grauitati presidentis. τ ꝙ. s̃. dixi de, te igiť. ac cruce prepositis, nõ repi iure cautũ, ſȝ ita obserua ri vidi, τ bene ad maiorẽ timorẽ incutiendũ iurãtib⁹ seu
5 adiurãtis. † q̃to etenim ꝑ ꝙ iurať magis sanctũ est, tãto magis

est penale piuriũ.c.monette.xxij.q.j.ȯ tactura euãgelioꝝ p electores, vt illa reqrat̃ ꝑ forma nõ est expressum in prag. ſꝫ sufficit vt electores iurẽt in manibus pſidẽtis, vt.s̃.dixi solẽt tñ dicti psidẽtes tenere missale ⁊ sacrã crucẽ, ⁊ iurãtes appositis mãib⁹.s̃. sacrã crucẽ ⁊ missale genibus flexis pſtẽt iurm̃, ꝙ est plurimũ cõmẽdãdũ, vt.s.dicti electores magis ac magis iducant̃ ad eoꝝ ȯ bitũ exequẽdũ, qñ in maiori piculo cognouerũt, si duiẽt ab eo, ꝙ fuar̃ tenent̃ rõne iuri sup re religiosa pſtiti ȯ tactura euãgelioꝝ, aut alterius scripture, vid Pano.in.c.fraternitatis.de testi.col. vlti. ⁊ penul. ⁊ Fel.in eo.c.col.pe. ⁊ eosdẽ vid in.c.tuis.de testi. ⁊ vide in mã iuri gl.in verbo, tacta.de biti.in cle.j. q̃ gl.fin.dt panor.i.d.c.tuis.col.pe.vide quoqꝫ Bal.in auc.sacra puberũ.C.si

6 aduersus vẽditio. ¶ †Preterea addo, qd dicti scrutatores dñt p scrutari illũ, q hꝫ pmã vocẽ in caplo.c.auditis.ȯ elec. ⁊.ff.ȯ albo scribẽdo.l.j. ⁊ ita tꝫ Spe.ti.de ele.§.j.v.h fcd.deide dñt seipsos scrutari. vt puta duo tertiũ, ⁊ ille terti⁹ cũ altero suo collega aliuꝫ ⁊ duo iã inqsiti aliũ ñ inqsitũ. Rõ ãt q̃re dñt p scrutari seipsos ip si scrutatores ẽ, ne fraus in electiõe ꝯmitti possit. nã si p dicti scrutatores alios scrutarent̃ duobus noiatis in scrutinio posset dpẽdere a voluntate ipsoꝝ scrutatoꝝ alterã electionũ facere meliorẽ cũ alioꝝ vota sint sibi no. q̃ rõnẽ ponit Jo.an.in.d.c.qr. col.iij. post Jnn. Ab.antiquũ, ⁊ Cõp. ⁊ eos seqt̃ Pan.i eo.c.qr.col.iij.

7 circa fi. †Facta adiurõne p.d.scrutatores rñdere dꝫ ille, quẽ scrutatores scrutati sũ sub hac forma. Ego. N. Archi. aut canonic⁹ seu monachus eccl'ie. N. nũc vacãtis ꝯscrutator, si sit ex scrutatorib⁹, in ordinib⁹ sacris ꝯstitut⁹ sciẽs. N. virũ bone vite ac conuersationis honeste in sacris ꝯstitutũ, iõ in dcm̃. N. ꝯsentio eligẽdũ in prelatũ ecclesie. N. nũc vacãtis, votũ meũ in ipsum dirigẽdo, ⁊ si talis elector iqsit⁹ sciat scribẽ, solet se subsignare ad maiorem cautelã, ⁊ sic fieri dꝫ de singulis electoribus, donec oẽs fuerint insiti. Et aduertãt dicti scrutatores, ne scrutãdo legãt vota iã scrutatoꝝ, ⁊ sic teneãt vnũ rotulũ, ꝙ plicet̃, sic ꝙ nullo modo possint instrui inquirendi ex votis iam prestitis. hanc cautelam ponit Hostien.titu.de elec.§.qualiter.ver.posset etiam.

SVMMARIVM.

1 Electorum scrutatorum vota sunt in electione scrutanda.
Omissio scrutandi vnum solum electionem reddit inualidam.
2 Vocatio absentium non est de electionis substantia.

¶ Capitulum.xxvij.tertie partis.

1 Septimum substãtiale electionis †p scrutiniũ est, vt vota oiuꝫ q hñt eligere exqrant̃, vt ẽ tex.in.d.c.qr pp.cũ dt vota cũctoꝝ exqrant̃, sic ꝙ ẽt sua dñt scrutatores scrutari, mõ ⁊ forma qbus.s̃.dixi.in.vj.substãtiali, ꝑ quo vide Jnn.in.d. c.qr.col.ij.sup vbo, cũctoꝝ. ⁊ Jo.an.in eo.c.col.iij. ⁊ col.v.sic tꝫ Spe.ti.de ele.§.j.ver.si ergo viã.vbi dt vota cũctoꝝ nullo omisso.sic tꝫ Host.in ver.vota.§.q̃liter.ti.de elec. ⁊ Pano.in eo.c.qr col.vj.vnde si vnus ex presentibus omitteret̃ votũ.nõ vꝫ electio h tñ ẽ intelligẽdũ, qñ omitteret̃ vnus ex votis, dũmõ sit pñs, fm Host. in.d.ver.vota.sup quo vide Panor.in.d.c.qr.col.vj.vbi tꝫ, ꝙ si aliquis ex eligentibus non vocaret̃ ad electionẽ, lꝫ essꝫ vocandus, nõ redderet electionem nullam cõtemptus illius vocan

2 di †cũ absentium vocatio non sit de forma substãtiali electionis vt.s̃.dixi, tamen si aliquis ex presentibus non scrutaretur, sꝫ omitteretur, non valeret electio, quod nota.

SVMMARIVM

1 Scrutatorum vota sunt scriptis redigenda.
2 Vota eligentium an debeant in scriptis redigi per notarium.
3 Scrutatoribus potius creditur q̃ singulis eligentibus.
4 Notarius ꝓcessum electionis ꝯficiẽs q̃ rõne possit laicus esse.
5 Scriptura est de electionis per scrutinium facte substantia.
Scriptura nõ est de substãtia gratie p papã, vel principẽ cõcesse.
6 Jus parti quesitum per concessionem pape non expirat ante literas de ipsa confectas papa moriente.

¶ Capitulum.xxviij.tertie partis.

1 Octauum substãtiale electionis p scrutiniũ est, vt† vota exqsita i scriptis redigant̃. tex.in.d.c.qr.cũ dicit in scriptis redacta. Jnn.in.c.eo.col.j.vbi dicit ꝙ vota in scriptis redigant̃, siue p eosdẽ scrutatores, siue p vnũ tabellionẽ, siue p vnũ vel duos viros idoneos, cũ al's ꝯstare nõ posset.c.qm̃ ꝫ.de.pba. ⁊ dt Jo.an.in.d.c.qr. ꝙ ex eo ꝙ tex.nõ dt i scriptis publicis, seu auctẽticis.putat sufficẽ vota scrutatoꝝ redigi in scriptis p manũ

2 priuatã. Host.ãt in.d.§.q̃liter.v. ⁊ i scriptis. dt †ꝙ vota eligẽtiũ dñt redigi i scriptis p tabellionẽ, aut p ipsos scrutatores tres manu ꝓpria vidẽtib⁹ inqsitis, ⁊ h vltimũ putat tutius dictus Host. panor.in.d.c.qr col.iiij.in pri.dt se credere esse de mẽte tex.in.d. c.qr. ꝙ ipsimet scrutatores p aliquẽ eoꝝ debeãt vota redigere in scriptis ꝑuatis. nam in h offo eis dlato credit̃ eis, lꝫ multa mala possint facẽ, sꝫ ñ presumit̃, ad h bo.tex.in.d.c.cũ dilecti. de elec.

3 †vbi magna fides adhibet̃ scrutatorib⁹, vt potius eis credat̃ q̃ singulis eligẽtib⁹, q in suis dictis in casu scrutinij dponẽtes ñ possunt dponere nisi singul'r, ꝑ q̃ vid ꝙ no. Bar.in.l.qdã relegatus ff.ȯ reb.dub.tñ cõiter tenet̃, vt possit adhiberi notarius ⁊ vt.s̃. dcm̃ ẽ in.§.creatione vicarioꝝ fcã in.iij.p.in.c.v.in prin. assumuntur notarij testes, ⁊ literaꝝ executores, atqꝫ sindicus, q oẽs in pn ci.iurãt, vt malitijs hoiũ obuiet̃, q̃ hodie, vt pꝫ, maxie sit, vidi al's duos adhiberi notarios in actu electiõis, vt maior fides scriptis eoꝝ afferat̃, nã q̃to plures sũ tabelliões, maiorẽ fidẽ faciũt eoꝝ scripta.gl.vbo, tabularijs.i.§.hinc nobis.in auc.de hẽ. ⁊ fal.col. j. Et talis notarius seu notarij pñt eẽ laici, fm Cõp. Pan. ⁊ Jo. an.in.c.qr pp de elec. ꝑ q̃ hꝫ Jo.an.fac.c.i.ȯ ꝓcu. lib.vj. ⁊ ꝯsuetudo ẽt h approbat, q̃ i talib⁹ opat̃.c.cũ dilect⁹.ȯ fide inst. Et cũ his ꝯuenit Spe.in titu.de instru.edi.§.restat.v.qd ꝫ si tabellio. tñ ꝯrã opi.tenẽt Gui.na. Abb.antiquus, Egid. ⁊ Host. ⁊ dicũt ꝙ ea de cã, qr in electiõe epi Placẽti.fuerat adhibitus notarius

4 laic⁹, eius electio fuit cassata.ad h alleg.c.messana.de ele. † Rõ ãt ẽ q̃re pt esse laic⁹ notarius ꝯficiẽs electiõis, pcessũ hꝫ opi.pmã qr notarius scribẽdo processum electionis nullã aucto.ipartiat̃, neqꝫ aliquod ius spũale exercet, sed pbet seu exercet nudũ misteriũ seu offm̃, queãdmodũ ꝓcurator in re spũali, q nõ repellit̃ a ꝓcuratore vt in.c.j.ȯ ꝓcu.in.vj.sup h vide q̃ dixi in pzio reqsito q̃ ad eligentes, ⁊ ea que adduxit in.iij.p.in.c.xviij.in.§.sꝫ circa premissa.vbi tractaui an laicus possꝫ esse ꝯpromissarius in prelatorum electionibus.opi. Panor. ⁊ Jo.an.vr̃ ꝓbabilior p rõnes.s̃. adductas, nec facit in ꝯrĩũ.c.messana.qr loqt̃ ȯ laico coeligẽte, q non põt eligere cũ clericis, sꝫ ꝙ laicus nõ possit scribere, vl' tãquã director electiõis, vel vt testis electioni interesse, h nõ dt. d.

5 c.q̃re nõ obstat. ¶ †Et no.h esse casuꝫ, in q̃ scriptura ẽ ȯ substãtia actus, ꝑ quo vide gl.q̃ h tꝫ in.c.romana.de cẽsibus.in. vj. q̃ gl. enumerat casus in qbus scriptura est necia, q̃ gl.fin.dt ibidẽ Phil.fran. ⁊ Panor.in.c.ex tenore.de ꝯces.preb. ⁊ eccle.nõ vacã.in.j.no. ¶ Et his accedere põt, ꝙ de substãtia gratie nõ ẽ scriptura, ⁊ sic si papa, aut princeps ꝯferet alicui aliqd bñficium. aut alicꝫ gratiã facit, ⁊ ante l'ras ꝯfectas papa, aut princeps morteꝫ obeat, nõ ꝑpterea grã expirat fm Archi.in pemio sexti.i.§.vniuersitati, ⁊ ita seqt̃ Jo.an.in.d.§.vniuersitati.referẽs se ita ꝯsuluisse adducẽdo.c.institutionis.xxv.q.ij. ⁊ ibi p gl. ꝑ quo tex.i clẽ. dudũ.de sepul.circa fi.in v.nos etenim. ⁊ sic scriptura nõ est necessaria in grã, que fit p principẽ, sꝫ sufficit, ꝙ aliter possit ꝓbari facit.c.si apostolica.de pbẽ.in.vj. ⁊ ibi p Phil.fran. ⁊ institu. de dona.§.pficiunt̃.nã iperialis donatio nõ eget scriptura.l.sancimus.§.exceptis.C.de dona. ⁊ idẽ tꝫ Jnn.in.c.ꝯstitutus.in princ.

6 de rescrip. Et dicit Jo.an.in.d.§.vniuersitati † quod ius quesitum parti per concessionẽ factam per papam per eius mortẽ nõ expirat, si litere non fuerint facte, sꝫ debent litere fieri tẽpore successoris faciendo mentionem de concessione predecessoris, hoc sequitur Phil.fran.in.d.§.vniuersitati. ⁊ est hodie pratica in curia Romana, vt si predecessor qui fecit gratiam moriatur añ bullas expeditas, vt successor concedat bullas super signatura predecessoris. ⁊ tales litere vocentur litere de, rationi congruit. nam congruit rationi, vt ea que fuere concessa per predessorem, que p mortis preuentionem non potuerunt expediri, quatenus per successorem expediantur. super quo est hodie regula canzellarie romane que est octaua in ordine incipiẽs, item voluit ꝙ concessa p predecessorem, ⁊ in materia qualiter de essentia gratie nõ sit scriptura, vide Bald.in.l.humanum.C.de legib. ⁊ in.l.si qua p calumniam.C.de episco. ⁊ cleri. vide quoqꝫ regulas canzellarie romane. ⁊ ibi glosatorem in regula.xxv.incipiente, item voluit. ⁊ in regula.xxix.incipiente, item quod omnes ⁊ singule, vbi ponit alia notabilia dicta.

SVMMARIVM

1 Publicatio votorum eligentiũ est de substantia electionum.
Electio qua forma sit per vnum scrutatorum publicanda.
2 Electioni contradicere potest aliquis ex electoribus.
Appellatio ne fiat votorum publicatio nulla est.

¶ Capitulum.

Capitulum. xxix. tertie partis.

1 Nonū substātiale electionis † p scrutiniū ē, vt vota electoꝝ, q̄ fuere redacta in scriptis p scrutatores, aut p notariū seu notarios, illa publicē tur in. c. text. in. d. c. q2 pp, cū dt publicēt. ita tenent Jo. an. ꝛ Panoꝛ. in. d. c. q2 ꝛ fit hmōi publicatio in hāc formā. vnus ex scrutatorib⁹ ex alioꝝ cōmissiōe, ita dicet vobis, dn̄is d capitulo placuit iniūgere vobis. N. ꝛ. N. ꝛ. N. coelectoribus vestris, vt vota cūctoꝝ scrutaremur, q̄ secreto ꝛ sigillatim scrutati sum⁹, ꝛ in scriptis redigi fecim⁹, aut redigim⁹, si ipsi scrutatores in scriptis redigerint, q̄ vota ex socioꝝ meoꝝ ac vestra iniūctione publicare decreui, iō vnusqsqz vestrū si placuerit aduertat, an scriptura veꝝ ɔtineat, ꝛ tūc alta ꝛ itelligibili voce icipiet ille talis legere vota ꝛ rōnes votoꝝ, q̄ in scriptis apposita fuere, ꝛ dicet, domini, ē ne aliqs q ɔ̄dicat huic scripture, ꝛ rn̄debūt oēs φ non, si

2 nolint ɔ̄dicē. † q āt ɔ̄dicere voluerit, h̄ facē poterit. ꝛ sic ē cautū, vt scriptura fiat p vnū, aut duos notarios, ꝛ φ sint duos testes, ne qs ductus pnia possit suū reuocare votū, ꝛ dicere se alr̄ dixisse in scrutinio, q̄ʒ sit scriptū, nec possꝫ qs appellare, ne hmōi publicatio fieret. d. c. q2 pp. ꝛ actus iste publicatiōis scrutinij nō capit dilatiōnē, iō appellatio n̄ admittit̄. simile de appel. in. c. qua fronte. ꝛ. ff. de appel. recipien. l. si res.

SVMMARIVM

1 Publicatio votorum mox fienda est.
2 Festeinatio preceps reprobat̄ sicut ꝛ morosa cunctatio.
Nominātes indignum scienter in scrutinio non priuantur voce, nisi sequatur electio.
3 Affectus seu conat⁹ delicti ppetrādi nō punit̄ effectu n̄ sequuto.
4 Electores variare possunt ante votorum publicationē.
5 Electores quando variare possint scrutinio publicato.

Capitulum. xxx. tertie partis.

1 Decimū substātiale dicte electionis p scrutiniū ē, † vt dicta publicatio fiat mox tex. in. d. c. q2 ꝛ ibi Pan. ꝛ Joā. an. Host. in sum. de ele. §. q̄liter. in ver. mox. ꝛ sic ipsi scrutatores, q vt secreti⁹ tractaret negotiū electionis i pte secesserāt, ɔgregabunt̄ i. c. vbi sīt alij eligētes. ꝛ ibi i cōi pusq̄ʒ ad alios dūertāt act⁹ faciēt. d. scrutinij publicationē mō, ꝛ forma pmissis. sile hēs. ff. d ꝟ. ob. l. j. §. q pn̄s. ꝛ in. l. hēdes palā. §. fi. ff. de testa. ꝛ. C. d testa. l. hac cōsultissima. vbi nullo actu ex̄neo itermedio testes oēs sil' nec diuersis tpib⁹ dꝫ se i testō subscriber̄ subsignar̄, ꝛ q pn̄s interrogauit se anq̄ʒ rn̄deret̄ sibi, mox discessit. inutilē stipu. facit. d. §. q pn̄s ꝛ lꝫ sup h̄ sint opi. tn̄ tutioꝛ opinio, vt mox publicatio fiat n̄ tn̄ intelli-

2 gas φ. d. publicatō fiat cū pcipiti festinatiōe. † nā moratoria cūctatio ꝛ pceps festinatio reprobat̄ i. l. tutioꝛ. ff. d admistr. tut. §. j. i fi. ꝛ i. l. j. §. n̄ solū. ff. ad. l. fal. nec. n. φ pcipiti vita certū dserit ordinē leros hꝫ exitus. Preterea adde, φ eligētes indignū sciēter sint priuati illa vice ptāte eligēdi. c. cū in cūctis. de elec. nō sūt tn̄ electores puati ptāte eligēdi ex noiatione de indigno sciēter fcā i scrutiuio, nisi cōis electio sequat̄. in. c. ppetue. de ele. li. vj. Ex quo tex. infert Jo. an. ꝛ Phil. fran. φ vbi pena iponit̄ ipso iure p dilecto, nō incurrit qs penā, lꝫ cogitauerit ꝛ aliqd attētauerit, sꝫ nō pfecit delictū, ēt si p ipsū nō steterit, φ dcm̄ notabile reputat Do. in. d. c. ppetue. de q̄ idē Jo. an. in reg. in penis. de reg. iur. in. vj. d hoc vide Bal. elegātissime. in. l. si qs nō dicā rapere. C. de epis. ꝛ cleri. col. i. ij. ꝛ fi. ꝛ Bar. in. l. q ea mēte. ff. de furt. ꝛ ibi Alexā. in

3 addi. ad Bar. † Et adde singl'r, φ ēt in foro pniali ex sola volūtate deliberata cōmittēdi delictū, delicto nō subsequuto, lꝫ per ipotētiā facti, nō dꝫ qs puniri, sicut si delictū actu fuisset ppetratū, ꝛ sic ēt quo ad deū volūtas mala nō h̄r p fcō, sꝫ minori pctō ꝛ minori pena taliter peccātes dn̄t astringi, p h̄ tex. est sin. in. c. sic dignū. de homici. fm̄ Panoꝛ. ibidē col. ij. no. j. quē seqt̄ do. Fel. in. eo. c. sic. col. ij. ver. no. ex eo. ver. ꝛ est tex. satis clarus ibidē. cū dt fere pari existerēt puniēdi. p h̄ est gl. no. d peni. di. j. in. c. fi. cui in verbo, nō min⁹. q̄ʒ gl. no. dn̄t Pan. ꝛ Fely. in. d. c. sicut iura ɔ̄ q̄ vident̄ innuere oppositū dicētiā, ad deū volūtatē ɔsiderādā, ita φ volūtas reputet̄ p fcō. illa sīt itelligēda quo ad iteritū salutis eterne, sed nō q̄ ad q̄ntitatē supplicij, q2 q̄ʒuis h̄ns volūtatē dprauatā ppetrādi actū, ꝛ conat̄ adiplere, si actus suapte nā exposcat dānationē eternā, certū ē φ talis dānabit̄. † Jtē adiplēs eūdē ac-

4 tū illicitū ꝛ dānabilē ēt dānabit̄, veꝝ maioꝛi supplicio afficiet̄ ille q actū ppetrauit, q̄ʒ ille q habuit volūtatē ēt cū conatur, nā volūtati iniq̄ addit̄ factū iniquū. ꝛ sic addit̄ iniquitas iniqtati, vt dt. d. gl. in. c. si cui. ꝛ ē istō ɔ̄ multos theologos, q tenēt actū exteriorē nihil bonitatis, vel malitie addere. an ꝛ qn̄ volūtas dēat reputari p fcō. Arc. i. c. q bona. xvij. q. i. vbi mām tractat p decē colūnas. Jtē no. φ an̄ publicationē scrutinij licitū est electorib⁹ variare, ꝛ h̄ anteq̄ʒ ipsi scrutatores sint sil' cū alijs electorib⁹, vt puta q̄ʒdiu sīt in loco, in q̄ fecerāt scrutiniū, q2 tc̄ dr̄ res integra, ex q̄ vero sūt iā cū alijs volētes scrutiniū publicare, negotiū nō dr̄ integrū. ꝛ sic tc̄ n̄ posset variare, p q̄ vide Jnn. in. c. eccle. el. ij. de ele. ver. sꝫ qd dices. col. iij. ꝛ Jo. an. post Jnn. ꝛ Cōp. in. c. publicato. col. v. ꝛ volētes variare poterūt venire ad scrutatores re integra ꝛ dicere dn̄i, ego ɔsensi. N. postea āt cogitaui. N. eccle. vtilioreꝫ iō reuoco ɔsensuꝫ primi, ꝛ ɔsentio in fm̄. p h̄ vid Host. in sum. ti. de elec. §. q̄liter. ver. nullo pesus. ꝛ Jo. an. in. c. publicato. colū. v. ver. ij. qro. † Et no. φ si publicato scrutinio apparet electoribus

5 noiatū in scrutinio ab oibus, aut a maiori pte esse ineligibilē pp defectū natalis ordis, aut si qd est id genus, tūc pn̄t eligētes variare, ꝛ scrutiniū de nouo facere aliū eligēdo. Panoꝛ. in. d. c. publicato sup quo vide Jo. an. q circa hāc materiam publicatiōis ꝛ occurrētia dubia in ea ponit viginti, ꝛ vnam questionem.

SVMMARIVM

1 Publicatione scrutinij facta in capitulo numeri, meriti, ꝛ zeli fit collatio, ꝛ per quem.
2 Judicio maioris partis collegij statur cū de re necessaria agit̄.
3 Collatio meriti ꝛ zeli ipsius electi quare ꝛ qualiter fiat.
4 Forma collationis meriti qualis quando plures sunt electi.
5 Meritum qualiter conferatur si plures eligantur.
6 Zelus quod in animo consistat probari potest p coniecturas.
7 Meritum in electoribus in doctrina consistit ꝛ moribus.
8 Canonista in prelatum electus an sit theologo preferendus.
Collatio que vno die fieri nō pōt, in diem sequenteꝫ ɔtinuari pt.

Capitulum. xxxj. tertie partis.

1 Vndecimū substātiale electionis p scrutiniū est, † vt facta publicatione in. c. q̄ ad vota q̄ fuere in scrutinio pstita, fiat collatio numeri meriti ꝛ zeli. tex. ꝛ ibi gl. in xbo, collatio. c. q2 pp. de elec. ꝛ. c. in genesi. e. ti. ꝛ est ēt tex. in. c. cumana. ea. ru. ꝛ ibi p Jo. an. ꝛ Pano. ꝛ Jnn. in. c. q2. ꝛ plenius in. c. in genesi. e. ti. ꝛ Host. in sum. ti. d elec. §. q̄liter. ver. collatione. Spe. in ti. de elec. §. j. versi. publicatiōe fcā. fit āt hmōi collatio p eū q pmū in electione hꝫ vocē fm̄ Spe. vbi. s. pt ēt fieri p eū, cui a caplo cōmittit̄, ꝛ in h̄ pualet maioꝛ ps, ita φ poterit aliquē deputare ad collationē faciēdā, ꝛ ad electionē pnūtiādā nō obstāte ɔ̄dictione

2 ptis minoris, nisi opponeret aliqd φ foret rōnabile. † nā cū agit̄ de re necia. sic ē collatio, ꝛ electio, stādū ē iudicio maioris ptis. pan. in. d. c. in genesi. col. iiij. p⁹ Jo. an. ibidē. col. ij. ille ɔ̄ q hēbit facere collationē numeri zeli ꝛ meriti, aut ex ɔsuetudine, aut ex ptāte a caplo sibi ɔcessa, p̄ leget totū scrutiniū, ꝛ aduertet an electio sit ɔcors necne, si eā ɔcordē repiat, dicet, dn̄i audiuistis scrutinij publicationē, ex cuius tenore ɔstat ɔcordiā fuisse in scrutinio. iō nō pōt fieri collatio numeri ad numerū poterit tn̄ fieri collatio numeri ad sciēdū. s. an eligentes sint maioꝛ pars capituli, ꝛ adiunget nos. x. vel. xij. ꝛc. fm̄ numerū faciētiū. c. vota nr̄a, oēs emisim⁹. in. N. alij āt q nō ɔparuerūt fecerūt se alienos, ꝛ sic si reperiat̄ totā ptātē capituli ɔsistere in presentibus, illa electio poterit dici fcā a maiori pte, ꝛ ēt valebit ɔcors nominari, q2 ex q̄ illi i qbus capitularis potestas ɔsistebat fuerūt ɔcordes, pōt dici electio in ɔcordia, ꝛ sic ergo fit collatio in electione ɔcordi, q̄ ad numerū, ad sciēdū. s. an eligētes faciāt maiorē ptē capituli, ꝛ ēt poterit fieri collatio, an. s. oēs q elegerūt habuerint vocē in caplo, ꝛ sic fit collatio numeri qn̄ vnus pcise eligit̄. † fit ēt eo casu colla-

3 tio meriti, an vcꝫ electus sit idoneus, vt puta literatus, legitim⁹, ꝛ sic de singulis in eligēdo reqsitis. fit ēt collatio zeli qn̄ vnus eligit̄, an. s. bono aio eligētes ɔsenserint in eligēdū an pretio, vel pcibus, ꝛ sic habes q̄liter fit collatio numeri, zeli ꝛ meriti, qn̄ vn⁹ eligit̄. ꝛ h̄ est mens Panoꝛ. in. d. c. q2 pp. col. iiij. circa mediū. ꝛ idē tꝫ Jo. an. col. iiij. in eo. c. q2. ꝛ Jo. an. in addi. ad Spe. in ti. de elec. §. j. ꝟ. φ āt. p h̄ est tex. formalis. in. c. cū post petitā. ꝛ ibi Jo.

4 an. ꝛ Panoꝛ. in prin. de ele. † Vbi āt sunt plures electi, tūc fit collatio numeri ad numerū, zeli ad zelū, meriti ad meritū, h̄ mō, ille q hꝫ collationē facere dicet, dn̄i vt ppendere valuistis ex publicatione scrutinij vota nr̄a sunt in plures diuisa, ego reperio ex nobis eligētibus q sumus. xxiiij. nu. tredeci ɔsensisse i Petrū ꝛ sex in Jo. ꝛ qnqꝫ in Carolū, q̄re ɔstat petrū hr̄e maiorē ptē capituli Jtē repio in eūdē petrū electū ab hn̄tibus meliorē zelū, nā eligētes petrū nullo vinculo ɔsanguinitatis, vel affinitatis, neqꝫ alias

sunt ei ꝯiuncti, q̄re bono zelo videtur fuisse moti ad electioné d. Pet. alij aūt elligētes Jo. ꝛ Carolū sunt eis ꝯsāguinei ꝛ affines q̄re videnī sanguine, potius q̄ʒ virtute moti. 5 † Quo aūt ad meritū repio Petrū magis meritū ad nr̄am obtinēdā prelaturā q̄ʒ alios, nā d. Petr⁹ est vir apprie doctus, castus, ꝛ i oib⁹ bñ morigeratus, alij āt st̄ lubrici, malefamati, ꝛ illr̄ati, ꝛ sic solet fieri collatio qñ plures eligunī. hāc praticā ponit Spec. in. d. ti. de elec. §. j. ver. publicatione āt fcā. ¶ In q̄ āt attēdaī numer⁹ nō est exponēdū, q: p se pȝ. ita dt Host. in sum. ti. ð elec. §. q̄liter. xv. in q̄ aūt. zelus vero ꝯsistit in aio, q̄. s. intētiōe ipsi electores elegerūt, an pp ꝯsanguinitatē ꝛ amicitiaȝ, an ex corruptela seu pcib⁹, an ex merito vite ipsius electi, vt pbaī in. c. ecclesia. el. ij. ð elec. in verbo, habito presertim respectu ad psonā electā meliorē zelū ꝛc. 6 † Cōsistit āt zelus in aio, q̄re opȝ, vt pbeī p ꝯiecturas, q: aius aliter pbari nō pōt. c. ij. de renū. lib. vj. ꝛ. l. dolū. C. de dolo. Et dñs Joā. an. ꝛ Panoꝛ. in. d. c. eccle. in. ij. post Jnn. in. c. dudū. el. j. de elec. ꝙ nō est multū curādū an meliori zelo aliq eligerint, dūmō nō fuerint ducti malo zelo, vt puta carnalitate, corruptiōe, vel mala affectione. j. q. i. c. sunt nōnulli. si inqsitus dicat se habuisse malū zelū, credit ei ꝯ se. ff. de interroga. actio. l. de etate. §. j. sȝ si deponeret p se dicēs se habuisse bonū zelū, hēbiī respectus ad psonas. Host. in sum. de elec. §. q̄liter. xv. zelus. ꝛ ibi vide p eū. ¶ 7 † Meritū aūt ppie ꝯcernit ipsos electos, ꝛ ꝯsistit in moribus ꝛ vita ipsoꝝ electoꝝ, ꝛ in alijs q̄ hñtur in. c. cū in cūctis. de ele. pōt et ꝯcernē ipsos eligētes, vt honestiores dicanī maioris meriti, ꝛ sic eoꝝ voces reddanī pinguiores, ita tenēt Jo. an. ꝛ Pan. in. d. c. eccle. el. ij. de elec. ꝛ Host. in. d. §. q̄liter. ver. meritū. Circa hāc mām, ꝛ qñ numerus est ab vna pte, auctas ꝛ meritū ab alia, quis pferaī. ꝛ ð multis silibus. q. vide Jo. an. ꝛ Panoꝛ. in. d. c. eccle. ꝛ Inno. i. c. dudū. el. j. de ele. ¶ Premissoꝝ occasione posset q̄ri, qs sit preferendus ex duobus electis, quoꝝ vn⁹ ē canonista, alter vero theologus, q̄ʒ qōnē ponūt Host. ꝛ Jo. an. ꝛ Panoꝛ. in. c. j. de ꝯsangui. ꝛ affinita. ꝛ ibi ꝯcludūt 8 † ꝙ data paritate in ceteris si in loco seu diocesi, in q̄ illi tales eligunī verseī causaꝝ ventilatio, ꝙ tūc est pferēdus canonista. nā cāe q̄rū cognitio ptinet ad iudicē ecclesiasticū dñt decidi fm statuta canonica, vt est text. in. d. c. j. de cōsan. ꝛ affi. vbi vero in diocesi pullularēt hereses, aut talis diocesis esset vicina hereticis. tūc canonista dēret cedere theologo, ꝛ theologus eo casu esset canoniste pferēdus. ar. c. in causis. ð ele. facit. c. sup Spe. de magi. mixtus āt esset vtriq̄ preferēdus, vt ibi p eos. de hoc aliqd tāgit Fely. in. c. fi. de magi. j. col. ¶ Et no. ꝙ si collatio nō pōt fieri vno die, pōt cōtinuari in fm diē, ꝛ sic ð singulis, q: forte sunt plures canonici. pro hoc facit tex. in. c. literas ð tēpo. ordi. sic tȝ Host. in sum. ti. de elec. §. qualiter. col. vj. versi. quid si tot sunt canonici. vide quod. s̄. dixi in quinto substantiali.

SVMMARIVM

1. Collatio numeri, meriti ꝛ zeli statiȝ scrutinio publicato dȝ fieri. Dicta in prefationibus repetita censetur in sequentibus.
2. Modicum quod est, quando curandum sit vel non.

¶ Capitulum. xxxij. tertie partis.

1 **Vodecimū** substantiale electionis per scrutiniū est, † vt dicta collatio numeri, zeli, ꝛ meriti fiat mox post publicationē scrutinij nullo actu ex̄neo interposito. tex. in. c. q: pp. de elec. ꝛ ibi Panoꝛ. post Jo. an. lȝ aliq teneāt ꝯriū. Phil. dixit ꝙ mox positū in. d. c. q: pp. dȝ intelligi repetitū in collatiōe. q̄. n. in pfationibus dñr in seq̄tib⁹ repetita intelligūtur. l. titia. §. idē ff. de ver. ob. si tñ interponaī mora nālis ꝛ cōpēdiosa ñ obest. ar. l. cū antiquitas. C. de test. cū si. modicū. n. intervallū ꝙ magis intellectu q̄ʒ elocutione pōt exprimi nō nocet. ff. de sol. l. ratū. ꝛ. ff. rē ratā haberi. l. quo. n. §. iulianus ait. 2 † qualiter de modico sit, vel si sit curādū, habes materiā accumulatissime tractatā per Anto. corserū in trac. ð excellētia ꝛ potestate regia, vbi ponit reglā, qō de minimo non sit curandum, q̄ʒ corroborat. lxxix. medijs, ꝛ pro parte contraria adducit. xliiij. media quareeum videas.

SVMMARIVM.

1. Electio cōmunis fieri debet collatione meriti, zeli, ꝛ numeri fcā. Electio singularis que sit, ꝛ quare non sufficiat.
2. Electio quare per vnum fienda sit nomine ac vice capituli. Pronuntiatio electionis per quem fieri debeat. Electio per excommunicatū pronuntiari potest.
3. Consensus omnium requiritur qñ electio extraneo cōmittitur.
4. Consensus expressus requiritur si de re onerosa agatur.
5. Forma qualis scrutiniane electionis.
6. Electione peracta, te deum laudamus, cantari debet.

¶ Capitulum. xxxiij. tertie partis.

1 **Ecimūtertiū** substātiale † prefate electionis p scrutiniū ē, vt facta collatione meriti, zeli, ꝛ numeri, vt premissuȝ est fiat cōis electio. c. in genesi. de elec. c. ecclesia. el. j. de elec. Jo. an. ꝛ Pano. in. d. c. q: Jnn. ꝛ Jo. an. ꝛ Panoꝛ. in. c. in genesi. tex. in. c. sic. ð ele. in. vj. ꝛ i. c. cū ab vno arbitroꝝ. ð re iud. in. vj. ꝛ ibi p Do. Phil. fran. Host. in sum. §. q̄liter. col. x. ver. est gaī. s. cōiter. Spe. in ti. de elec. §. j. col. v. ver. his igiī. nec sufficeret singularis electio ad hūc sensum. s. ꝙ qlibet ex eligentibus diceret, eligo talē ꝛc. sȝ opȝ ꝙ sequaī cōis ꝛ vnica. Jo. an. in. d. c. in genesi. et Panoꝛ. in eo. c. ē hodie forma qualiter dēat fieri electio in. c. sicut cū p formā. de elec. in. vj. vbi est expressum, ꝙ ipsa electio dȝ fieri p vnū noie ac vice capituli, p verba singularis numeri, siue pcedaī p viā scrutinij, siue p viā cōpromissi. 2 † Et est rō q̄re electio dȝ fieri p vnū noie ac vice capituli, nō p singulares de caplo. nā ipsa electio est actus vniuersitatis ꝛ collegij, sicut. s̄. dictū est, cū ad capl'm ptineat eligere p̄latū. sicut g̊ vnicū est capl'm ita vnica esse dȝ electio. hāc rōnē ponit Domi. in. d. c. sicut q̄ʒ seq̄ī Phil. fran. ibidē, p quē āt fiet electionis pnūtiatio, ꝛ est dōm ꝙ p eū p quē solita est fieri, sicut est in aliquibus ecclesijs, in qb⁹ solet fieri p Archi. maiorē, aut poterit fieri dicta pnūtiatio p eū cui caplo fuerit cōmissū, siue talis sit de capitulo, siue nō, ꝛ valebit talis electio, esto ꝙ pnūtiās sit excōicatus. ita tenent Do. ꝛ Phil. in. d. c. sicut. post Spec. in titu. de elec. §. i. col. vj. ver. qd si ille. ꝛ rō ibidē assignaī p dcm̄ Spec. ꝙ dcā pnūtiatio possit fieri per ex̄neū est. nā electio totalis cōmitti pōt ex̄neo. c. cām q̄. ð ele. si ergo tota electio possit ex̄neo cōmitti, multofortius poterit cōmitti sola pnūtiatio, 3 † tñ qñ cōmittiī electio ex̄neo reqriī oium ꝯsensus, vt. s̄. dixi tractādo formā cōpromissi in. c. xvij. inci. deinde no. Et ad vnū aduertas ꝙ in dāda facultate vni ex electorib⁹ ad pnūtiationē faciēdā, stādū est maioris partis iudicio, nō obstāte repugnātia minoris ptis. Jnno. in. c. in genesi. col. ij. circa fi. ꝛ Jo. an. in eo. c. col. iij. ꝛ panoꝛ. in. iij. col. d. c. in. genesi. de ele. nā cū agaī de re necessaria capituli, maiori pti stādū est. c. j. de his q̄ fiūt a maio. pte. c. hāc rōnē ponūt Jnn. Jo. an. ꝛ Pano. in. d. c. in genesi. ꝛ in tali ꝯcessione pnūtiādi electionē sufficit ꝯsensus tacitus ipsius capituli, nā cū agaī de re meritoria ꝛ ꝯcupiscibili, vt scȝ ecclesie puideaī de pastore, sufficit ꝯsensus tacitus, sic tȝ inn. in. d. c. in. genesi. col. ij. ꝛ Panoꝛ. in eo. c. col. iij. Jo. an. ibidē col. ēt tertia. 4 † secus āt si ageret ð re onerosa, vt est seruitus, vel aliqō aliud onus, p quo tex. in. l. filiusfami. §. inuitū. ff. de pcura. ꝛ i. l. q vas. §. vetare. ff. de furtis. ꝛ ꝙ ꝯsensus tacitus sufficiat in casu p̄misso, ħ tȝ gl. no. in verbo, p vnū. de elec. in. vj. in. c. sic. q̄ʒ notabilē reputat ibidē Do. qñ aūt taciturnitas hēatur p ꝯsensu, vide panoꝛ. in. c. nōne de psumpti. ꝛ ibi plenissime Fely. col. ij. iij. iiij. v. vj. ꝛ. vij. vbi mām declarādo ponit q̄tuor regulas cū aliqbus casibus fallētialibus, ꝛ aliq̄s illationes, quē ibi videas, qm̄ vix alibi neq̄ʒ in iure canonico, neq̄ʒ ciuili sic reperies mām digestā. ille ergo, adquē de iure, seu ꝯsuetudine, aut ex ptāte a. c. sibi cōmissa ptinet ptās pnūtiādi electionē, pcedet in hāc formā, 5 † p̄ sese signaculo san. crucis muniet ppositis missali ꝛ cruce dicēs, in noie patris ꝛ filij ꝛ spūssancti amen. Cū vacāte ecclesia. N. p obitū aut alias cōmēdabilis memorie. N. vltimi possessoris vocati q erāt de iure vocādi, placuerit capitolo, vt p viā scrutinij pcederet, factoq̄ʒ scrutinio. ꝛ in scriptis redacto, ac incōtinēti publicato, ꝛ alijs obseruatis que fm iura canonica, ac sacra ꝯcilia erāt obseruāda, collatione facta repertū fuit totū capitulū, seu maiorē ptē ipsius vota sua dixisse in. N. virū vtriq̄ʒ prouidū i spūalibus ꝛ tēporalibus discretū, bñ moratū, literarū notitia fulgētē, ꝯstitutum in etate legitima, de legitimo matrimonio procreatum, maturū, prudētē, sobriū, ꝛ modestuȝ, ꝛ alia obtinētē q̄ decēt ac expediūt i prelato, idcirco ego. N. vice mea, si sit de capitulo necnō ex potestate a capitulo mihi attributa, sanctispiritus gratia inuocata, ad honorē omnipotētis dei pr̄is ꝛ filij ꝛ spūssancti atq̄ʒ virginis itacte matris dñi nr̄i Jesu christi, ac beatoꝝ apostoloruȝ patri ꝛ pauli principaliū ecclesie fundamentoꝝ, necnon beati seu beate. N. huiusce vacātis ecclesie pr̄oni dcm̄ dñm. N. prout melius de iure possū ꝛ valeo i pastorē, ꝛ p̄latū. d. ecclesie eligo, 6 † q̄ pacto domini ð. c. icipiūt cātaī. Te deū laudam⁹. ħ forma hr̄ ex Spec. in ti. de ele. §. j. col. v. ꝛ. vj. ver. his igiī. ꝛ ex Mādago. i. j. p. c. xxxiij. ꝛ. xxxv. ꝛ ex eo. Mandagoto in. ij. p. c. lix. ver. collatione igitur. ꝛ Host. in summa ti. de ele. §. q̄liter faciēda, col. x. xv. inuocata spiritus

spiritus sancti gratia si canonici fuerint in discordia, sic q pars capituli vnum in scrutinio nominauit, alia vero alium, quelibet pars dabit facultatẽ ad eligendum per se nominatum, τ procedetur mutatis mutandis, vt premissum est.

SUMMARIUM

1 Electio confestim collatione facta fieri debet.
2 Cõcordia eligẽtiũ iteruenire põt post collõnẽ, τ añ ꝓnunciationẽ.
Electio quando valeat post collationem protracta.
3 Electores ꝯpelli põt ad eligẽdũ quẽ in scrutinio nominauerunt.
Iudex ꝯpetens qs ad electores cõpellendos vt eũ eligãt quẽ τc.
4 Cõfirmator electionis potest omnia ad illã exercere preambula.
Iudex cause preparantis est index cause preparate, remissiue.
5 Noiatus in scrutinio absq; ambitionis nota põt electionẽ ꝓseq.

¶ Capitulum. xxxiiij. tertie partis.

1 Decimũ Quartũ † substãtiale electionis p scrutiniũ ẽ, vt ipsa electio fiat statiz p⁹ babitã collationẽ numeri, zeli, τ meriti nullo actu extraneo intermedio. c. cũ post petitã tit. d elec. τ ibi bon⁹ tex. cũ dt aliquãdiu fuisse ꝓtractã, τ ita tenẽt ibidẽ panor. τ Ioã. an. post Phil. τ Host. lz Inn. tenuerit ꝯriũ, tñ rõnibus satis persuasiuis panor. tz post Io. an. in. d. c. post petitã, ꝯ Inn. Et qd statim dbeat fieri electio post collationẽ, ita tz Host. in sum. de elec. §. qliter, col. viij. ver. vt tñ scias, τ magis suadet rõ, vt post scrutiniũ publicatũ, τ factã collationẽ statiz fieri electionẽ, qꝫ post scrutiniũ fieri mox publicationẽ, ex multitudine eteniz scrutatoꝝ posset ꝯgrua cã subesse tardãdi publicationẽ, sz nõ põt iusta cã occurrere tardãdi electionẽ p⁹ factã collationẽ, 2 † si tñ p⁹ collationẽ babitã diceref aliqua missa de spũsancto, vel si eẽnt discordãtes eligẽtes, τ tractaref de eoꝝ ꝯcordia post collationẽ, τ añ electionẽ, dũmõ nõ diuerterẽt eligẽtes ad actus extraneos, nõ ꝓpea vitiaref ipsa electio fz Io. an. post Host. quos sequif panor. in. d. c. p⁹ petitã, huius opinionis. s. q electio sit statiz celebrãda post collationẽ habitã, fuere Spe. in ti. de elec. §. j. col. v. τ Mãdago. in. j. pte. in. c. xxxiiij. incip. qr collatione, boc ẽt tenuerunt Io. an. τ panor. in. c. qr pp, de electio. ¶ Et aduerte notabiliter, qd lz electio ꝓtracta post collationẽ ñ teneat, vt vides p iura τ doc. supius adductos, limita tñ hoc bre veꝝ, qñ eẽt ꝓtractio electionis ex ignorãtia eligẽtiũ, aut ex ignauia quadã eoꝝ, secus si eligẽtes differãt eligere post collationẽ in fraudẽ electi, vtputa qr forte sunt ducti pñia, qr talẽ noiauerũt in scrutinio, τ sic differũt eius electionẽ, vt eo medio casser electio. 3 † iste tñ noiatus in scrutinio poterit adire supiorẽ, vt cõpellat ipsos electores ad electionẽ faciẽdã. c. publicato, τ ibi bona gl. in verbo, cõpellanf, ista tñ supioris aditio nõ põt fieri sine aliq mora, q superior bz citare ipsos electores, τ eos audire, q sine magno interuallo fieri nõ põt, bis tñ nõ obstãtibus ista mora ꝓueniẽs ex fraude τ dolo ipsoꝝ eligẽtiũ nõ põt, nec dz nocere noiato in scrutinio, τ sic est casus, in quo ẽ valida electio, qũuis sit ꝓtracta, ꝓ quo vide Io. an. in. d. c. publicato, τ panor. ibidẽ. Et dicũt pfati doc. panor. s. τ Io. an. in. d. c. publicato, qd in h cãu ad cõpellẽdos electores ad electionem post collationem superior, τ iudex cõpetens reputaf ille q bz electionẽ ꝯfirmar, qꝫuis alias nõ sit ordinarius, 4 † qr ex quo ipse bz ꝯfirmare, τ cognitio ipsius ꝯfirmationis ad eũ ptinet, p ꝯñs ad eundẽ ptinebunt preambula τ ꝓparatoria ad ꝯfirmationẽ, seu eoꝝ cognitio. ff. d ꝓcurato. l. ad legatũ, τ. l. ad rẽ mobilẽ, satis facit. c. ñ liceat, i. ij. xij. q. ij. τ boc ẽ notãdũ diligẽter fz panor. ibidẽ, ad boc vt is ad quẽ spectat ꝯfirmatio possit oia pãmbula exercer, ẽt iurisditionẽ exercẽdo in alios sibi nõ subiectos, ꝓ quo vide eundẽ panor. in. c. sollicite, de resti. spo. qliter aũt iudex cãe ꝓparãtis ẽ ẽt iudex cãe ꝓparate, vide Bal. in. l. ordinarij, C. d rei vẽdi. col. ij. τ ibi dt, q si agatur sup absolutione a iurõ pstito sup ꝯctu vsurario aut simulato, τ is q iurauit ab epõ absoluaf, si postmodũ agaf sup simulatione ꝯctus nõ poterit agi in alia curia, sz dz mã tractari in curia epi, ꝯriũ tñ vidi seruari Parisijs, τ Ias. in. l. quoties. C. d iud. τ ibi plene p eũ de iudice cãe ꝓparãtis τ cãe ꝓparate. 5 † nec ẽ notãdus ambitione is, q fuit noiatus in scrutinio, si ꝓsequaf electionẽ fieri, ex quo ipse nõ oritur a seipso fm Io. an. in. d. c. publicato, col. fin. τ ibi vide de mõ quo dz procedere dictus in scrutinio noiatus, ad boc vt fiat τ sequaf electio. Nec ẽt notãdus est ambitione elect⁹ ꝓsequendo confirmationem gl. in verbo, post obtẽtã, in. c. cupiẽtes, in principio, de electione, in. vj. τ Domi. col. iiij.

SUMMARIUM.

1 Eligi dz in prelatũ in quem maior τ sanior pars capituli ꝯsensit.
Maioritas τ sanioritas copulatiue requiruntur in electione.
2 Copulatiua ad sui veritatem vtranq; partem veram esse exigit.
3 Electio in alternatiuis regulariter est debitoris.
Ualidum censetur quod a maiori parte capituli efficitur.
4 Electio pape facta a duobus partibus valet absq; sanioritate.
Meriti τ zeli collatio in qua electione fienda.
5 Maioritas in electione qualiter attendatur respectu numeri.
Uoces in electione faciẽda qñ cõputentur p capita, τ quãdo nõ.
6 Electus a pluribus nationibus, seu capitulis, quando censeatur electus a maiori parte.
Electio vt dicatur facta a maiori parte, plura requirit.
7 Corpora plura vnum facere quibus cognoscatur coniecturis.
Electione ad capitulum, τ episcopum pertinente non sufficit episcopum vnam vocem ex capitulo babere.
8 Uox episcopi sua dignitate inspecta ponderosior est censenda.
Sanioritas in quibus consistat.
9 Zelus in aio ꝯsistit, τ qualiter qs ex zelo censeatur eligere.
Zelus melior eligentium non curatur multum.
10 Sanioritas eligẽtium in opere τ effectu ꝯsistit.
Meritum in electione in quo ꝯsistat, τ quos dicaf concernere.
11 Electio quando dicatur facta a duplo maiori parte.
Postulatus quando sit electo preferendus.

¶ Capitulum. xxxv. tertie partis.

1 Decimũ Quintũ † substãtiale electionis p scrutiniũ est. vt is eligaf i quẽ maior pars τ sanior ipsius capituli ꝯsenserit, tex. in. d. c. qr, de ele. τ ibi Io. an. τ panor. ꝓ quo ẽt tex. in. c. ecclesia, in. ij. de elec. τ ibi Io. an. τ panor. ẽ quoq; bonus tex. in. c. corã, eo. ti. d elec. τ qd ista duo requiranf. s. maioritas τ sanioritas, ita tz Hosti. in sum. tit. de elec. §. qualiter faciẽda. col. xj. τ. xij. ver. maior. τ v. sanior. vbi allegat multa iura, cũ ergo ista duo regranf copulatiue. s. maioritas, τ sanioritas, vt ẽ tex. in dictis. cc. nõ sufficeret alter illoꝝ, quare, si eẽt vna electio facta a maiori pte, τ alia a saniori, neutra foret valida, τ sic tenẽt Ab. antiquus, Pet. Egidius, τ Host. τ panor. τ Io. an. in. d. c. ecclesia, p⁹ dictos doctores, 2 † nã ad veritatẽ copulatiue fm logicoꝝ dogmata reqrif vtrãq; ptẽ eẽ verã, ꝓ quo tex. τ ibi Bar. in. l. si qs ita. ff. de vb. obl. τ idẽ Bar. in. l. sepe, d vb. sig. τ plene i. l. si is q ducẽta. §. vtrũ. ff. d reb. dub. col. j. ij. iij. τ. iiij. vbi ponit qd regrat ad veritatẽ copulatiue, τ qd ad veritatẽ disiunctiue, τ est ibi totus logicus. Qualiter ãt copulatiua posita inter duo facit dispositionẽ verificari in vtroq; regulariter, vide do. Fel. hoc elegãter atq; copiose tractãtẽ post bar. bal. Sali. Lud. Ro. Imol. Abb. Pet. de anch. Do. Archi. τ alios multos doctores in. c. ex pte, el. j. de rescrip. col. x. v. copula. vbi p decẽ col. materiã examinat, ponens regulã, τ sex casus fallẽtiales, cũ qbusdã restrictionibus, eundẽ quoq; do. Fel. nõ minus copiose tractãtẽ naturã alternatiue, in. c. inter ceteras, de rescri. videas, 3 † ẽt qualiter i alternatiuis electio sit debitoris, vbi duas regulas ponit cũ nouẽ fallẽtijs, τ decẽ restrictionibus, nec alibi sic adunatã materiã inuenies, qre hec adduxi, redeat aũt vñ digressa est oratio, hec ergo duo reqrunf ad electionis validitatẽ copulatiue. s. vt ipsa fiat a maiori, τ a saniori pte capituli, ita tenẽt prelibati doc. τ hoc ẽt tz do. Fel. in. c. cũ oẽs, d ꝯstit. col. xiij. in gl. posita sup verbo, ꝯstitutũ, in fallentia. xiij. vbi ponit regulã, qd in rebus collegij vz qd fit a maiori parte, ad qꝫ regulã ponit quatuordeciz casus fallentiales, inter quos enumerat, qñ illa pars maior nõ est sanior, cũ ad validitatẽ actus requiranf ista duo copulatiue. 4 † hoc tñ. s. vt reqraf in electione sanioritas cũ maioritate non bz veꝝ in electione pape, nã in ea nõ reqrif sanioritas, dũmõ fuerit electus a duabus partibus. c. lz, de elec. τ ita tz Fel. post Do. in. d. c. cũ oẽs, de ꝯsti. col. xiiij. Et aduerte, qd nõ dz accipi maior pars partiũ ꝯparatione minoꝝ, sed respectu totius capituli, vt si in capitulo sint duodecim eligentes, si sex eligant vnũ, τ tres aliũ τ alij tres alium, eo casu electus a sex est electus a maiori parte capituli partium comparatione minorum, quia alie partes sunt tres, τ tres, sed nõ est electus a maiori pte capituli, nam cum capitulũ ꝯstituatur ex duodecim, sex non sunt maior pars, sed sunt media pars ipsius capituli. requiritur ergo in casu premisso ad h q electio dicatur facta a maiori parte, illam fieri aut a septẽ, aut a maiori numero puta octo, nouẽ τc. vsq; ad numerum duodenarium, pro hoc tex. in. c. ecclesia, el primo, de elec. τ ibi Io. and. τ panor. τ do. Fel. in. d. c. cũ omnes, de consti. colum. xiij. versi. secundo nota. Et quod dictuz est de maioritate respectu totius capituli, que est de necessitate electionis, sic quod nõ sufficeret maioritas partiũ comparatione minorum, hoc fallit in electione ministri prouincialis minoruz, nam in eius electione satis est, vt ipsa

fiat a maiori pte partiū ꝯparatione minoꝝ, i q̄ electione nulla sit meriti neq̃ zeli collatio. tex. in cle. exiui ꝺ paradiso. §. demū, ꝺ v. sign. ⁊ qꝺ sufficiat ad validitatē electionis dicti ministri ꝓuincialis maior pars partiū ꝯparatione minoꝝ, ita tꝫ. d. Feli. in. d. c. cū oēs, col. xiiij. ⁊ panor. in. d. c. ecclesia, in. j. ꝑ illū tex. cle. exiui. ⁊ il-
5 lū tex. reputat sing. panor. in. ij. col. dicti. c. ecclesia. †Et no. ꝙ maioritas attēdit̄ respectu numeri, sic qꝺ ille dr̄ electus a maiori pte q̄ ē electus a pluribꝰ. Host. in sum. §. qualiter, col. xij. vsi. maior.

¶ Nec est obticēdū vnū, qꝺ ē singu. in materia. s. qꝺ si duo capitula aut plura, seu plures nationes ꝯgregant̄ ꝓ electiōe faciēda, si ꝯgregent̄. d. capitula, seu nationes, vt faciāt vnū corpus, ⁊ non vt diuersa, tūc ꝯputant̄ voces ꝑ capita, vtpura si sunt duo capit. quoꝝ qꝺlibet hꝫ. xij. canoni. q̄ capit. ꝯgregari solēt in electiōe alicuius archiepi, ⁊. d. capi. solēt ꝯgregari, vt faciāt vnū corpus, tūc satis est ad electionis validitatē, vt fiat electio a. xiij. canoni. nam eo casu. xxiiij. faciūt vnū corpus, cuius maior pars ē tredeciꝫ, nec refert an plures sint de vno. c. q̄ꝫ de alio dūmō ex illis duobus capitulis simul iūctis, q̄ in casu ꝑmisso faciūt vnuꝫ corpus, maior
6 pars cū reliq̄s necessarijs ad electionē elegerit. †Si aūt plura capitu. aut nationes, seu vniuersitates ꝯgregarent̄ in vnū, nō vt faciāt vnū corpus. sꝫ vt diuersa, tūc nō ꝯputant̄ voces ꝑ capita singulariū ꝑsonaꝝ, sꝫ hr̄ respectus ad plures natiōes, ⁊ ad plura capitu. ita ꝙ ille dicet̄ ellectus a maiori pte, ⁊ actus reputabit̄ gestꝰ a maiori pte, q̄ fuerit electus, seu factus a maiori pte capituloꝝ seu a maiori pte nationū, lꝫ q̄s nō sit electus a maiori pte ꝑsonaꝝ vtputa si eēnt decē natiōes ad eligēdū rectorē vniuersitatis Parisiace, si vnus eligat̄ a sex natiōnibꝰ, vbi nō sunt nisi mille hoīes, alius vo eligat̄ a q̄tuor, q̄ hn̄t duo milia hoium, electus a sex nationibus dr̄ a maiori pte electus, nā in. d. cāu hr̄ respectus precise ad nationes, ⁊ ñ ad singularia supposita. Ita singl'r decidit panor. in. c. pastoralis, de rescr. sup gl. posita in vbo, plures, ⁊ in. c. scriptū, de elec. col. ij. ⁊. iij. ⁊ idē panor. in. c. postulastis, ꝺ ꝯces. prebē. hoc ēt tꝫ Jo. an. de electio. in. c. scriptū, col. ij. Et hāc materiā copiose tractat do. Fel. in. d. c. pastoralis, de rescri. col. vj. ver. vbi duo corpa, vbi multa elegātia adducit, q̄ ibi videas. †Et aduer-
7 te qꝺ ex circūstātijs cognoscit̄ si duo corpora, aut plura, s. vniuersitates capi. seu nationes ꝯueniāt, vt faciāt vnū corpus, aut diuersa, si. n. dant̄ voces in vnū, sicut fit in ꝯciliorꝝ ꝯgregationibus, nō pōt dici vt ꝯueniant, nisi tāq̄ꝫ vnū corpus, sic tꝫ panor. in. d. c. scriptū, de electio. col. iij. quē sequit̄ do. Fely. in. d. c. pastoralis, de rescrip. col. vj. d. versi. vbi duo corpora, q̄ vba sunt magne iportantie, ꝭm do. Fel. ibidē. Itē adde qꝺ si electio ptinet ad epꝫ, ⁊ ad capi. sicut facit in eccle. Agenēsi, vbi electio canonicoꝝ pertinet ad epꝫ, ⁊ ad capi. tūc nō sufficit ꝙ eps hēat vnā vocē ex. c. sicut voluit tenere Host. in. c. postulastis, de ꝯcessio. ꝑbē. vel eccle. nō vacātis, vbi fuit in mirabili opinione dicēs, qꝺ i eo casu quo electio spectat ad epꝫ, ⁊ ad capi. tātā vocē hēat eps, sicut totū capituluꝫ, ⁊ vox sua reputet̄ ꝓ media totius capi. ⁊ sic si habeat secū vnā vocē ex. c. satis putat eē ad hoc qꝺ dicat̄ electio facta seu negotium gestū a maiori pte, q̄ꝫ opinionē reprobat panor. ibidē, ⁊ Jo. an. in c. a collatione de appel. in. vj. ⁊ ibi plene ꝑ eū, ⁊ ꝑ Dom. q̄ plures rōnes adducūt ꝯ Host. eosdē sequit̄ Phil. frā. in eo. c. a collatione, dictā ēt opinionē refellit do. Fel. in. d. c. pastoralis, col. vij. ꝺ rescr. ex quo. n. electio ptinet ad epm̄, ⁊ ad capi. ⁊ eps nō hꝫ secum maiorē ptē capituli, q̄ꝫuis hēat vnū aut duos cano. nō dr̄ hr̄e vocē capituli ꝭm ꝑfatos docto. quos vide, vbi eos allegaui. hn̄ vex
8 est† qꝺ vox epi rōne sue dignitatis reputat̄ pōderosior, vt est tex. in. c. dudū, in. j. ꝺ ele. ⁊ panor. ⁊ idē panor. in. d. c. postulastis, ꝺ ꝯcesс. prebē. col. iij. Sanioritas āt ꝯsistit in aucto. zelo ⁊ merito. Et auctoritas ꝯsiderat̄ in dignitatibus eligētiū, in prouectiori etate, ⁊ in maioribus ordinibus eorūdē, vt ꝓbat̄ in. c. ecclesia, in. ij. ꝺ electio. iuncto. c. dudū, in. j. ⁊. c. in Genesi. de electio. Panor. in. d. c. ecclesia, in. ij. ⁊ Jo. an. in eo. c. ecclesia, q̄ ponit ēt. d. aucto. attēdi nō solū ex ꝑmissis, sed ēt ex antiquiori institutione, ⁊ ordinatione c. epoꝝ. ⁊. c. ꝯsuluit. lxxiij. distin. ⁊. c. in noie dn̄i. xxiij. distin. ⁊. c. j. de maio. ⁊ obe. tex. in. c. dudū. in. j. ⁊ ibi panor. tit. de elec. ⁊ Jnn.
9 ibidē. † zelus aūt ꝯsistit in aio, qua. s. intētione q̄s elegerit, an ob ꝯsanguinitatē, amicitiā, preces, pecuniā electi, ⁊ amicoꝝ eius an ꝑp virtutes ⁊ merita ipsius electi, qꝺ vr̄ probari in. c. ecclesia, el scdo, de electio. Et cū zelus ꝯsistat in aio oportet ꝓbari ꝑ ꝯiecturas, cū ea q̄ in aio ꝯsistūt ꝑ ꝯiecturas, ⁊ nō aliter ꝓbari pn̄t. l. dolū. C. de dolo. c. ij. de renūcia. lib. vj. Jnn. c. dudū, in prio, de elect. Jo. an. ⁊ Panor. in. d. c. ecclesia. in scdo, de ele. ⁊ dicit Jnn. in. d. c. dudū, in prio, quē sequit̄ ēt panor. in. d. c. ecclesia, in scdo, qꝺ nō est multū curādū an meliori zelo aliq̄ elegerint, dūmō nō fuerint ducti malo zelo, puta carnalitate, corruptione, vel mala affectio-

ne. j. q. j. sunt nōnulli, ⁊. c. sequēti. Jo. an. in. d. c. ecclesia. ī. ij. col. v.
10 dixi. s. in. xj. substātiali. Et lꝫ zelus in intētione ꝯsistat, † sanioritas tn̄ ipsoꝝ eligētiū ꝯsistit in opere, ⁊ effectu, vt. s. illa pars dicat̄ sanior, q̄ digniorē elegit. d. c. ecclesia, in. ij. ⁊ ibi Jo. an. ⁊ Panor. ⁊ Jnn. in. d. c. dudū. Et debēt electores diligēter īqrere ꝺ meritis electi. viij. q. ij. c. fi. nā presumunt̄ scire ipedimēta ipsius, nisi ꝓbet̄ ꝯriū. c. innotuit, de elec. Jnn. in. c. dudū, col. j. vel nisi alia presumptio illam elidat. c. quia, de presumptio. Jnnocen. in dicto. c. dudum, colum. j. ⁊ Joan. and. in. c. ecclesia. el secundo, colum. v. de electio. Meritū aūt ꝓprie ꝯcernit ipsos electos, ⁊ ꝯsistit in moribus, vita ipsius electi, ⁊ in alijs q̄ hn̄r in. c. cū in cūctis, ti. de elec. Jo. an. col. fi. c. ecclesia, in scdo, de electio. ⁊ panor. ibidē, col. v. pt ēt ꝯcernere eligētes, vt hōestiores dicant̄ maioris meriti, ⁊ sic eorū voces ex hoc reddant̄ pinguiores, panor. in. d. c. ecclesia, colū. vj. ⁊ Host. in summa tit. de electio. §. q̄liter faciēda, col. ix. ver. meritū. Et no. qꝺ electus a duplo maiori parte duabꝰ pluribusue electionibus factis, seu celebratis presumit̄ electus ab hn̄tibus meliorē zelū, ⁊ de bene merito, sic vt talis electio ꝑsumat̄ facta a saniori pte, q̄ sanioritas, vt. s. d. est, ꝯsistit in auctoritate, zelo ⁊ merito, ⁊ ꝯ talē electionē a duplo maiori pte factā nō pōt obijci, qꝺ ñ fuerint auctoritas, zelus ⁊ meritū. c. si q̄n. de elec. lib. vj. ⁊ ibi Jo.
11 an. Do. ⁊ Phil. fran. †⁊ dr̄ electio facta a duplo maiori pte, q̄n est facta a duabus ptibus, vtputa si sint duodeciꝫ eligētes, si octo eligant vnū, ⁊ quatuor aliū electꝰ ab octo dr̄ electus a duplo maiori pte, q̄ȝ est electus a duabus ptibus capit. nec reqrit̄ excessus ꝭꝫ panor. ⁊ Jo. an. in. c. scriptū, ⁊ ibi gl. in vbo, maiorē, ꝺ electio. Jo. an. Do. ⁊ Phil. in. c. si q̄n, de elec. in. vj. ⁊ hec hn̄ not. nā sunt quotidiana, ⁊ sepe in pratica, his adijcias, ꝙ si electio, ⁊ postulatio ꝯcurrāt, si postulatio fuerit facta a duplo maiori pte capi. hoc est a duabus capi. ptibus ꝑfert̄ postulatus electo, tex. i. c. scriptū, ꝺ electio. ⁊ ibi Jnn. Jo. an. ⁊ panor. dummō alias fuerit dignus.

SUMMARIUM

1 Electio vbalis eē dꝫ, nec sufficit factū tacite electionē importās.
Pronunciatio verbalis in electione est necessaria.
2 Uerba in sacramento corporis Christi sunt de forma substātiali.
Uerba non sunt necessaria in his in quibus non seruatur forma.
3 Uerba in matrimonio non sunt necessaria.
4 Factum quibus casibus absq̃ verbis sufficiat.

¶ Capitulum. xxxvj. tertie partis.

1 **Decimū** Sextū, † substātiale ꝑlibate electionis ꝑ scrutiniū ē, vt talis electio fiat vbaliter, tex. in. c. ecclesia, in primo, de electio. ⁊ ibi Jo. an. ⁊ panor. tex. in. c. sicut, de elec. in. vj. cū ōt per vnū ꝓnūciāda, ⁊ ibi gl. in vbo, ꝑ vnū. ⁊ Do. ⁊ Phil. frā. ibidem tex. ⁊ ibi Do, in. c. cū ab vno, de re iudi. in. vj. vbi tex. qꝺ electiōis ꝓnūciatio ꝑ vba singularis numeri sit faciēda, nec sufficeret fcm̄ eligētiū electionē tacite ipoꝛtās, nisi fiat vbalis ꝓnunciatio, cū ꝑ forma substātiali reqrit̄ vbalis ꝓnūciatio, ꝭꝫ ꝑfatos doct. Simile ē in baptismo, vbi vba sunt de substātia, vt in. c. detrahe. j. q. j. vbi detrahe vbū ab aqua, q̄d erit nisi aqua, accedit vbū ad elemētū, ⁊ fit sacr̄m, ⁊ sunt vba Augu. q̄ assumpsit magister sniarū in. iiij. dist. iij. de hoc hēs tex. ⁊ ibi ꝑ canonistas in. c. j. de baptis. ⁊
2 eius effectu† hēs quoq̃ simile in sacro eucharistie, vbi vba sunt ꝺ forma substātiali, vt tꝫ Ambro. in lib. ꝺ sacris, cuius vba recitat Gratianꝰ, in. c. panis, de ꝯsec. dist. ij. eadē vba ēt refert magister i. iiij. sniaꝝ. dist. viij. Itē ēt i apostoloꝝ petitione vba sunt necessaria. tex. in. c. ab eo. de appel. in. vj. sic tenēt Jo. an. ⁊ Panor. in. c. ecclesia, in primo, de elec. Et not. ꝙ in electionibꝰ, in q̄bꝰ nō ē seruāda forma. c. q̄ȝ pp, de elec. putat pano. nō eē necessaria vba dūmō ꝯstet ꝺ ꝯsensibus eligētiū ꝑ ipꝫ fcm̄, † sicut dr̄ i mr̄imonio car-
3 nali, vbi vba ñ st̄ necessaria. c. tue, ⁊. c. cū apō, ꝺ spō. ⁊ ibi pan. lꝫ i h̄ Jo. an. distinguat. in. d. c. cū apō, q̄ ē decretalis. j. q̄ꝫ Jo. an. dicit, vt ipse ibidē refert. ⁊ sic mr̄imoniū carnale ⁊ spūale differūt q̄ȝ spūale qꝺ ē inter platū ⁊ suā ecclesiā. c. inter corpalia, ⁊. c. lꝫ, de trāsla. epi vel electi. nō ꝯhit̄ sine vbis, vt ꝓbāt iura supius adducta. carnale āt ꝯhi pōt solo ꝯsensu sine vbis, vt ꝓbat̄ iuribꝰ pallegatis, hn̄ facit tex. in. l. sufficit. ff. de spōsa. q̄ ē canonizata. xxvij. q. ij. in. c. sufficiat, ⁊ ita tꝫ Jo. an. in. c. tue, ꝺ spō. vbi ponit plures dif-
4 ferētias inter mr̄imoniū carnale ⁊ spūale, quē ibi vide. † Sūt tn̄ aliq̄ cāus in q̄bus sufficit solū fcm̄ sine vbis, ꝓ quo vide gl. in. c. dilecti, in. ij. de appel. in vbo, fcō, q̄ gl. ē notabilis. ꝭm panor. ibi. Qualiter aliq̄n plus ꝯsideret̄ fcm̄ ⁊ veritas q̄ꝫ verba, vide rubricā. C. plus vale. qꝺ agitur q̄ꝫ quod simulate ꝯcipit̄. tam in rubro q̄ꝫ in nigro. ⁊ ibi bona gl. in. l. j. ponens aliquos casus fallētiales vna cum regula plus valere ⁊c. ⁊ ibi per Bar.

Summariū.

SVMMARIVM

1 Electio clãdestina eẽ nõ dʒ, sed facta solẽniter pronunciari dʒ.
2 Electio occulta, seu clandestina que dicatur.
Collatio clandestina beneficij suspecta est, sed valida.
3 Capitula penalia non sunt extendenda.
Publicatio duplex in quibus fiat electionibus.
4 Publicatio electionis per quem fiat non curatur.
Publicatio electionis quo loco ⁊ forma fieri debeat.

¶ Capitulum. xxxvij. tertie partis.

1 Decimũ Septimũ †substãtiale electionis per scrutiniũ est, vt facta. d. electione ipsa publicet̃ solẽniter, nõ. n. dʒ eẽ clãdestina text. in. c. qa. §. electiones, de elec. ⁊ ibi Inno. Io. an. ⁊ Panor. nã clandestina electio est ipso iure nulla, bonus tex. in. d. §. electiones, q reprobat tales electiones, ergo inducit̃ nullitas ipso iure, vt in regula que ꝯ ius, de reg. iur. lib. vj. ⁊. l. nõ dubiũ. C. de leg. cũ si. ⁊ qd electiones clãdestine nõ valeant, hoc tʒ gl. sup v̾bo, occulta, in. c. vnico, vt ecclesiastica bñficia sine dimi. ꝯfe. ⁊ ibi Io. an. ⁊ 2 panor. †dr̃ aũt occulta seu clãdestina electio, hʒ Cõpo. de q̃ capi. ordinauit, vt eẽt clãdestina, ⁊ qd nihil de ea ab electoribus diceretur, sic ẽt, tenẽt Inn. Io. an. ⁊ panor. in. d. c. qr, in fin. col. Et q̃uis electio clãdestina nõ teneat, tñ collatio bñficij clãdestina, lʒ sit suspecta, tʒ, pro hoc ẽ tex. sing. in. c. vnico, vt eccl. bñficia. sine dimi. ꝯfe. ⁊ ibi Io. an. ⁊ panor. ⁊ illũ tex. ad hoc sing. reputat panor. in. d. c. qr, col. fi. de elec. Et idẽ posset dici de electionibus in qbus si requirit̃ solẽnitas, de qua in. d. c. qr pp, vcʒ, vt si tales electiones sint clãdestine, ⁊ si sint suspecte, tñ nõ sunt nulle, imo tenẽt sicut supradcm̃ est de collatione, ita tʒ panor. in. d. c. qr, col. fi. ⁊ idẽ pan. in. c. vnico, vt eccle. bñfi. sine dimi. ꝯfe. in gl. posita sup v̾bo, occulta, col. pe. †qr cũ illud. c. qr. sit penale ꝑ eo, qr inducit penã retra 3 ctationis, ⁊ idẽ. c. intelligatur in electionibus in ecclesiaꝝ cathedraliũ ⁊ regulariũ collegiatarũ, nõ dʒ extẽdi ad alias electiones ex quo de ipsis ius nõ est expressũ, sic tʒ panor. in. d. c. vnico. col. pe. nã odia restringi, fauores vero ampliari ꝯuenit. l. cũ qdã. ff. de lib. ⁊ posth. cũ si. Et no. ꝙ in electionibus, in qbus reqrit̃ solẽnitas dicti. c. qr, fit duplex publicatio, vna ẽ qñ scrutiniũ ẽ pfectũ, i qua publicant̃ in. c. vota singuloꝝ in scriptis redacta ꝑ scrutatores, aut notariũ, seu notarios, de qua votoꝝ publicatione satis ẽ dcm̃ in. ix. ⁊. x. substãtiali, est ⁊ alia publicatio de qua hic loquor, ⁊ fit. d. publica. clero ⁊ populo post electionẽ celebratã, nec refert 4 †ꝑ quẽ hmõi publicatio fiat, cũ publicatio nõ sit de substantia, ⁊ sufficiat qd electio nõ sit clãdestina, ita tʒ Inn. ⁊ Io. an. in. d. c. qr, ita tʒ Spec. ti. de elec. §. j. col. vij. ver. ꝯiter aũt ꝯueniẽte populo. Host. vero tenuit qd si publicatio omittat̃, ⁊ nõ fiat cã nocẽdi electo, tũc talis omissio nõ vitiat electionẽ, arg. c. publicatio, de elec. q̃ opinio vr̃ ꝓbabilis. panor. in. d. c. qr, col. fi. ꝑ hoc arg. in. c. nobis, ⁊ in. c. sicut, de simo. fiet aũt hec publicatio in lo. publ. pulsatis cãpanis, ⁊ dicet ille, q electionẽ publicabit. Cũ vacã. eccle. N. ꝑ obitũ bone memorie. N. ⁊c. recitabit̃ ꝓcessus electionis, sicut s. dixi in. xiij. substãtiali, deinde dicet publicans q̃ electionẽ vobis denũcio, ⁊ in pñtia oiuʒ dico solẽniter publi. hec publ. forma hr̃ ex Spe. in ti. de elec. d. §. j. col. vij. ver. ꝯiter aũt ꝯueniẽte populo ad pulsationẽ cãpanarũ, de hac publicatione vide Mãdago. in prima parte. c. xxxv. ⁊ in. ij. parte. c. lix. forma septima.

SVMMARIVM.

1 Ordo in electione est seruandus.
Ordo attendi debet in electionis confirmatione.
2 Ordo ꝓductionis qs sit, qs ordo tꝑis ⁊ qs scripture ordo.
Ordinis omissio quando vitiet actum.
3 Cognitio cause transactionẽ super alimentis debet precedere.
4 Ordo est vniuscuiusqʒ rei agẽde modus, q̃ omissio nõ vʒ qd agit̃.
Substãtialia electionis scrutiniane quot reperiantur hodie.
5 Electio de mendicantibus ad prelaturas extra suum ordinẽʒ fieri debet in concordia.
Mendicantes absqʒ dispensatione extra suum ordinem eligi nõ possunt.
6 Religiosus non mendicans nõ potest eligi in prelatum nisi a parte maiori numero.
7 Voces de facto in monialium electione attendi debent, nec sufficit fictio iuris.
8 Voces in electione religiosorum ⁊ religiosarum, que de iure non valent, computantur.

¶ Capitulum. xxxviij. tertie partis.

1 Decimũoctauũ †Substãtiale electionis scrutiniane est, vt premissoꝝ ordo seruet̃, nec fiat ꝑposteratio, sic tenent Io. an. ⁊ panor. in. d. c. qr pp. Ioã. an. col. v. ⁊ panor. col. vj. nõ. n. eẽt ꝯueniẽs, vt prius fieret publicatio q̃ electio, nec vt prius fieret votoꝝ inquisitio, q̃ scrutatores eẽnt electi. ⁊ sic de singulis, quare ordo dʒ obseruari, ⁊ in electione ꝑ scrutiniũ attendi, attenditur ẽt ordo in ꝯfirmatione, vt. s. prius fiat inquisitio de processu electionis, ⁊ de meritis, ⁊ dignitate vel indignitate ipsi⁹ electi ꝑ ipm̃ ꝯfirmatorẽ, q̃ electus ꝯfirmetur, alias ꝯfirmatio nõ teneret. c. prouida. ⁊. c. fi. de elec. in. vj. ⁊ ibi Do. ⁊ Phil. franc. in gl. posita in v̾bo, inanes, ⁊ quod precedere debeat inquisito d̾ electionis ꝓcessu, ⁊ meritis electi. ita est tex. in. c. nihil est, tit. de elec. bene facit tex. in. c. postq̃, eo. ti. de electio. tex. in pragmati. de electione. §. facta autẽ, ⁊ hoc hr̃ ex Pauli doctrina, prie ad Timotheũ. v. vbi manus cito nemini imposueris. ¶ Circa aũt materiã ordinis, vide Bar. in. l. moribus. in. §. prius, col. ij. de vulg. ⁊ pu 2 pil. substi. ff. vbi triplicẽ ponit ordinẽ. s. †ordinẽ rei quo ad hoc qd aliqua res in eẽ producat̃, vt dr̃ in snĩa, q̃ dʒ ferri ꝑcedẽte libello, ⁊ litis cõtestatione. Itẽ testiũ dʒ hr̃e certũ numerũ testiũ, instõnẽ hr̃dũ, ⁊ similia, de hoc ordine ꝯstat, qd qlibet res dʒ hr̃e in se ordinẽ ꝓductionis, vt in auct. de heredi. ⁊ fal. coll. j. §. inordinatũ aũs incipit. §. si qs aũt. Scõs ordo est tꝑis vnius rei ad aliã, vtputa qr vna res tꝑe aliã ꝑcedit. Tertius aũt ordo est scripture, seu locutionis. Et nota ꝙ qñqʒ ordo est necessitatis, qñqʒ volũtatis, et aliqñ dubitat̃ an ordo sit necessitatis vel voluntatis, qñ ordo est necessitatis, eius omissio vitiat actũ, vt dicimus in snĩa, que ẽ nulla, si ea q̃ sunt de ordine iudiciario, omittant̃, aut si fiat preposteratio, vt in. l. prolatã. C. de sentẽtijs ⁊ interlo. om. iud. ⁊ ibi bona gl. q̃ sint ordinis iudiciarij. sic ẽt dicim⁹ in electiõe ordinẽ eẽ necessitatis, q si omittat̃ electio nõ tʒ, vt. s. dixi, qñqʒ vo ẽ ordo volũtatis, aut dubitat̃, an sit volũtatis, si sit modici p̾iudicij, tũc reputat̃ volũtatis, vt eo cãu ei⁹ omissio nõ vitiat actũ. l. j. in fi. ff. d̾ vẽtre inspi. vero omissio ordinis eẽt magni preiudicij, tũc reputaret̃ necessarius ordo, ⁊ ꝑ ꝯñs vitiaret actũ eius omissio, vt in. l. cũ hi. §. si pre 3 tor. ff. de trãsac. †vbi ante trãsactionẽ sup alimẽtis dʒ ꝑcedere cãe cognitio, qd si nõ fiat trãsactio, nõ tenebit, ⁊ sic vides q̃liter ordinis omissio vitiat actũ, ⁊ qñqʒ ipso iure, qñqʒ aũt facto iudicis, ꝑ quo vide Bar. in. d. §. prius. ¶ De ordine tꝑis, ⁊ de ordine scripture vel locutionis ꝓsequere, put Bar. ꝓsequit̃ in. d. §. prius, ⁊ de materia ordinis, vide Io. an. ⁊ panor. in. c. cũ dilecta, de rescr. ⁊ lõge plenius q̃ ꝑ quẽuis aliũ videas materiaʒ ordinis, aut remissiue, aut d̾terminatiue tractatã p. d. Fel. in. d. c. cũ dilecta, col. iij. iiij. ⁊. v. vbi ponit regulã, qd ordo sit attẽdẽdus, ꝑ q̃ regulã ponit multas decisiones ⁊ illationes, ⁊ qnqʒ declarationes, q̃s nor. 4 qm̃ in materia testãria facient tibi honorẽ. †Et adde, qd ordo est modus cuiusqʒ rei agẽde, quo ꝑtermisso nil rite geritur. ff. de re iudi. l. si cũ nulla. ⁊. C. de sen. ⁊ interloc. om. iud. l. platã. ⁊. c. cũ dilecta, de re resc. ⁊. c. pisanis, de resti. spo. Et sic hẽs ex ꝑmissis decẽ, ⁊ octo substãtialia electionis ꝑ scrutiniũ, qbus hodie sunt addita tria ꝑ ꝯciliũ Basilianũ. s. misse. s. Spiritus auditio, sacrosan. corporis xp̃i susceptio, ⁊ iurisiurãdi p̾statio, vt hẽs in ti. de elec. in pragmati. §. ⁊ cũ humane, ⁊ ꝑ ꝯñs sunt hodie vnũ ⁊ viginti substãtialia electionis ꝑ scrutiniũ, ⁊ sic talia reputant̃ substãtialia, vt si vnũ eoꝝ defuerit, electio sit nulla, vt est tex. in pragma. tit. d̾ electio. §. deinde eligant, ver. qd si aliter, ⁊ de alia ꝑsona ꝓbãt hoc ẽt iura, q̃ adduxi in vnoquoqʒ substãtiali materiã declarãdo, ⁊ rõ eẽ põt, qr qñcũqʒ plura requirunt̃ ad substãtiã alicuius act⁹, vnius omissio reddit actũ inualidũ, text. in. l. si vnus. C. de testa. de hoc 5 Pet. de ancb. in. c. si confirmationẽ, de elec. lib. vj. ¶ †Itẽ pt addi pro substãtiali in mẽdicãtibus, qui eligunt̃, vt si ipsi eligant̃ ad prelaturas extra suũ ordinẽ, qd electio eoꝝ fiat in ꝯcordia, nã si eẽt facta in discordia, talis electio eẽt nulla, ⁊ mẽdicãti in discordia electo nullũ ius acquiritur, de hoc est tex. ⁊ ibi Do. ⁊ Phil. fran. in. c. quorũdã oculos, de elec. in. vj. ¶ Et hodie nullus mẽdicãs põt assumi ad aliq̃ dignitatẽ extra suũ ordinẽ sine licentia pape. Ita tʒ dictus do. Phili. in. d. c. quorundam, colum. j. post Lap. ⁊ ad hoc allegat extrauagan. Ioan. xxij. incipientẽ, secundum quod ipse allegat calumnijs, verum non incipit, calumnijs, sed incipit, dispendijs, ⁊ sic est vitium in scriptura, illa ramen extrauag. non sic loquit̃ clare, sicut facit ipse do. Phil. ⁊ sic habes in electione mendicãtis, que fit ꝑ scrutinium si eligatur ad platuram, puta cathedralem vel regularẽ esse de substantia, seu substã 6 tialia vigiriduo. ¶ †Adijcias quoqʒ, quod si eligatur religiosus non mendicans ad quaslibet prelaturas etiam sui ordinis, requiritur quod eligatur a maiori parte numero, qui numerus ꝯsistat

In facto, nec sufficeret qd talis religiosus haberet maiorē numerū iuris fictione, nec ēt sufficit pro validitate electionis mēdicantis, vt iuris fictione sit in concordia electus, vtputa si sint decē canonici seu alij electores, quorū duo sint suspēsi, sic qd eligere nō valeāt, si ctione iuris totū capitu. seu eius ptās cōsistit in octo, si mēdicans eligatur ab octo, illa iuris fictio eū nō iuuat, nec ēt satis ē religioso alterius professionis a mēdicātib⁹, vt si sint decē eligētes, quorū sex sint pari forma suspēsi, nec eligere possint, cū'uis iuris fictione numer⁹ maior, imo tota ptās capitularis dicat in quatuor eē nihilominus tñ si eligat ipse religiosus a quatuor eius electio cassabit, qr in vtroqz casu factū magis cōsiderat, q̄ iuris fictio. pro hoc vide plene Domi. Pet. de anch. Imo. ꝛ Phil. fran. in. d. c. quorūdā, de elec. in. vj. ꝛ Car. flo. in. c. qd circa, eo. ti. de elec. i cle. ¶ De forma aūt que dz obseruari in electio. Abbatissarū, ꝛ priorissarū, satis eā hēs discussā in. c. indemnitatibus, de elec. in. vj. ꝛ ibi p Archi. Jo. Do. Phi. fran. quare nō attingo, ad vnū tñ aduertas. qd quēadmodū. s. dixi in electione mēdicātiū ad prelaturas extra suum ordinē requiritur concordia eligētiū ipso facto, nec sufficeret iuris fictione concordiā eē, ꝛ idē dixi de alijs religiosis, q eligunt ad quaslibet prelaturas respectu maioris partis. † sic ēt i electione monialiū cōsiderant voces de facto, nec sufficeret iuris fictio, qd optime declarat Domi. in. d. c. indēnitatibus, dicēs qd quedā sunt, q nūq̄ habuerūt vocē in. c. sicut nō pfessi, ipuberes, ꝛ nō cōstituti in sacris, ꝛ mēdicātes, qui ad religionē nō mēdicātiū trāsiuerūt, de qbus hr in cle. vt pfessores, de regu. ꝛ isti oēs nō cōputātur in numero in monasterijs virorū, nec feminarū, ꝛ ad tales null⁹ hr respectus, sed hñt, ac si nō eēnt de collegio, qdā aūt sunt, q hñt vocē in habitu, sed nō in actu pp iuris phibitionē, vt sunt excōicati, interdicti, suspēsi, ꝛ similes ꝛ q̄uis vox taliū nō cōputetur in electione seculariū, cōputatur tñ in electione religiosorū, ꝛ religiosarū mō ꝛ forma supradictis in. §. † Itē pōt addi pro substātiali, ꝛ sic quo ad religiosos, ꝛ quo ad religiosas cōputant voces eorū, q voces de iure nō valent, ꝛ hoc est speciale in religiosis, pro quo vide Cardi. in. d. cle. quod circa. videas quoqz Joan. an. Domi. ꝛ Phil. fran. qui in. d. c. indēnitatibus, ponunt vndecim specialia in electione Abbatissarum ꝛ priorissarum.

SVMMARIVM

1 Forma. c. quia propter, ꝛ concilij Basiliensis in quibus debeat electionibus obseruari.
2 Forma in. c. quia propter, notata nō seruat in dignitatibus post pontificalem.
3 Cōsensus solus sufficit in electionibus canonicorū ad prebēdas.

¶ Capitulum. xxxix. tertie partis.

1 a Duertas † Quoqz, q ea q̄ superius dicta fuere, que tāq̄ substātialia debēt obseruari in electionibus. s. decē ꝛ octo, q̄ ponunt cōiter p doctores i. d. c. qr pp, ꝛ tria que ponunt p cōciliū Basileū, ꝛ sic sunt viginti, ꝛ vnū substantiale, que viginti ꝛ vnum substātiale nō sunt de necessitate obseruāda in electione oium dignitatū ecclesiasticarū, sed precise i dignitatib⁹ cathedralib⁹, quales sunt episcopales, archiepales, ꝛ supiores vsqz ad papatū exclusiue, nā de papatu sunt iura specialia, vt. s. dixi in princ. ¶ Itē ēt predicta, substātialia, ꝛ prefata forma debēt obseruari in oibus dignitatibus ecclesiarū collegiatarū, quarū prelati habēt gñalē iurisditionē in ecclesijs collegiatis, ꝛ sic dicta forma erit obseruāda in dignitatibus abbatialibus, cū prelati earū habeāt gñalē iurisditionē ꝛ in ciuilibus, ꝛ in criminalibus. p hoc vide gl. in verbo, viduatis, in. c. qr pp, ꝛ ista sunt de mēte Jo. and. in. d. c. qr, col. pen. ꝛ Panor. col. y. ꝛ. iij. eodē. c. ꝛ Mādag. in. j. pte. c. xxj. q̄uis nō ita specifice fuerint locuti, Inno. dōt in. j. col. dicti. c. qr pp. d. c. seu formā eius habere tm̄ locū in ecclesijs cathedralibus ꝛ regularibus, argu. c. ne pro defectu, fm opinionē aliquorū. ¶ † Ex supra- 2 dictis inferas, qd. d. forma nō est necessaria in electionibus aliorū bñficiorū, seu prelatorū a supradictis, ꝛ sic in dignitatibus post pōtificalē, ꝛ in canonijs, seu prebēdis, q̄ solent cōferri p electionē, nō est necesse seruare predictā formā, sed satis est vt in talibus qs eligatur a maiori ꝛ a saniori pte. c. pro quo gl. in. c. sicut, de elect. in lib. vj. in verbo, formā, ꝛ ibi Jo. an. Do. ꝛ Phil. fran. sic tz Panor. in. d. c. qr pp, col. iy. hoc tñ intellige, nisi hoc hrēt cōsuetudo, nā si cōsuetudo hrēt qd in dignitatibus inferioribus, q̄ sunt in ecclesijs cathedralibus. d. forma. c. qr pp, deberet obseruari, tūc talis cōsuetudo foret obseruāda, ꝛ p cōns eēt pcedēdū ad electionē in talibus dignitatibus obseruatis his, q̄ ponunt in. d. c. qr pp, p q facit. c. deliberatiōe, de offi. leg. ꝛ ita tz Jo. an. in. d. c. qr, col. pe. ꝛ Mādago. in. j. pte. c. xj. Spe. in titu. de electio. §. nūc nobis, ꝟ. vlti. nota. † dicit qd in electionibus canonicorū ad pbēdas nō est 3 necessaria forma, sed sufficit solus cōsensus. c. ex parte. de cōcessio. prebē. vel eccle. nō vacā. sic tz Do. post Jmol. in. c. c. si quis iusto. col. ij. de elect. in. vj. ꝛ sic vides in quibus dignitatibus debeat obseruari illa substantialia, que superius adduxi.

SVMMARIVM

1 Procuratores communiter ad eligēdū non admittendi, nisi electores sint impediti.
Industria persone censetur electa in electione.
2 Procurator cōstitui dz ad eligēdū qui sit de collegio eligentium.
Procuratores non impeditorum si velint electores admittuntur ad eligendum.
3 Gesta per procuratorem mortui electoris quando valeant.
Procuratores ad eligendum constituentes iurare debent, confiteri ꝛ communicare.

¶ Capitulum. xl. tertie partis.

1 a Naūt † In electione dignitatū inferiorū, ꝛ eorū beneficiorū electiuorū, in quibus de necessitate nō est seruāda forma. c. qr pp, possint eligentes constituere procuratores. panor. tz qd nō, nisi eligentes sint impediti, ꝛ hoc habere verū dicit panor. in qualibet elec. ꝛ ita tz expresse in. c. cōstitutus, de appel. col. ij. ꝛ in. d. c. qr pp. §. illud, ꝛ rō est fm eundē panor. in. d. §. illud, qr in electione vr electa psone industria, ar. c. is cui, de offi. deleg. in. vj. quare alij nō pt cōmitti, nisi in casu. d. §. illud, in quo. §. ponunt quatuor, que requirunt ad cōstituendū procur. in electionibus. s. requiritur absentia cōstituentiū procuratores, nō presentes nō pñt cōstituere procura- 2 torē, ꝛ qd sint in loco vnde debent vocari. † Itē requiritur, qd ille cōstituatur procurator, qui sit de collegio eligentiū pp rationē, q̄ ponit panor. in. c. cōstitutus, de appel. col. ij. ver. nunquid aūt. Tertio requiritur qd electores sint impediti iusto impedimēto, Quarto requiritur, quod si opus sit, faciant fidē de impedimēto. Qualiter aūt istud fiat, vide Mādag. in. c. xj. prime partis, ꝛ ibi ō materia p eū in. c. xij. xiij. ꝛ. xiiij. ꝛ. xv. instrm pcurationis dz inseri in processu electionis, formā procuratorij habes p Mādago. in. ij. parte. c. lix. forma. vj. Circa multa dubia que occurrere pñt i hac materia circa procuratores ad eligēdum constitutos, vide Inno. Jo. an. ꝛ panor. in. d. c. qr. §. illud. de elec. ꝛ Jo. an. Archi. Dom. ꝛ Phil. fran. in. c. si quis iusto. Jo. an. in. d. §. illud, ponit causam illius cōstitutionis de non admittendo passim pcuratores in actu electionis, quē ibi vide, possunt tñ eligentes nō obstāte dicta cōstitutione admittere pcuratores nō impeditorū, ꝛ ēt procuratores extraneos, vt no. panor. in. d. §. illud. qr cum fauore ipsorū sit introductum, poterunt illi fauori renunciare, ꝛ ita tz etiam Phili. 3 fran. in. d. c. si quis iusto, col. j. ¶ † Et no. q si constituatur pcurator ad eligēdum, ꝛ cōstituens moriatur ante electionē perfectam, ipsa electio perficiatur post mortē cōstituentis, anteq̄ eius mors sciatur, tenent gesta per procuratorē mortui electoris, ita tz Cōpostel. ꝛ Jo. an. post eum in. d. c. qr pp, col. x. p quo allega. l. eius q in prouincia. ff. si cer. peta. Hoc etiā tz Phil. in. d. c. si quis iusto, in fi. col. per. l. procuratorem. ff. de procur. Deinde nota qd cōstituentes procuratores ad eligendum certā personā debent prestare iuramentū, confiteri, ꝛ cōicare, necnon ꝛ procuratores gñales ad eligendum constituti in casibus, in quibus fz iuris cōis dispositionem in electionis negotio procurator cōstituti potest, tex. in pragmatica. ti. de electio. §. idemqz iuramentum.

SVMMARIVM

1 Processus electionis qualiter cōfici debeat, ꝛ que in eo inserant.
2 Forma qualis sit processus electionis.
Decretum electionis quid sit.
3 Decretum electionis qua forma conficiatur remissiue.
4 Sigillum capituli non necessario apponitur ad decretum electionis per publicam personam confectum.
Auctoritas notarij sufficit ad valorem instrumenti, in casu perditi sigilli

¶ Capitulum. xlj. tertie partis.

1 p Erfecta † Electione ꝛ ea publicata, aduertant bene notarij electi ad scribēdū, vt hi faciāt pcessuz ipsius electionis, i quo pcessu dñt iseri citatiōes, ꝛ edicta cū relatiōibus. Itē instrumenta

mēta ꝓcuratoria, ꝛ oīa sigillatiȝ debēt apponi ꝑ ordinem, q̄ gestā fuere circa actū electionis, nec omittāt aliqđ ex substātialibus, nā alias ꝛ si oīa que sunt de necessitate fuissent obseruata, si de ipsis nō ꝯstaret, nō posset electus vigore ꝓcessus ꝯsequi possessionē corā iudice laico, si cā corā eo agitetur, nec corā ecclesiastico possessoriū, ꝯfirmationē, nec petitoriū, cū corā eis ante adiudicationem possessorij ꝛ petitorij, atqȝ ante electionis ꝯfirmationē inspiciatur principaliter, an ea fuerit obseruata, que tāq̄ substātialia sunt cōstituta in electiōibus tā ſm sacros canones, q̄ ħȝ dispōnēȝ ꝯcilij. 2 basilei. † formā ꝯficiēdi processu cū ꝓcedit ꝑ viā cōpromissi, ispirationis vel scrutinij hēs ꝑ Mādago. in. ij. pte. c. lxix. forma. viij. ix. ꝛ. x. hēs quoqȝ de mō dicti ꝓcessus electionis in Spe. in tit. de elec. §. j. col. x. versi. oliȝ. ex qbus mutatis mutādis poteris ꝯficere dictū ꝓcessuȝ. Aduerte tñ, q̄ dicti doc. nullā faciunt mētionē de substātialibus additis ꝑ dictū ꝯciliū Basileū, quare ꝓuidēdū ē, vt illa sicut ꝛ reliqua inserant̄ electionis ꝓcessu. ¶ Solet quoqȝ fieri decretū electionis, ꝛ hoc casu decretū accipitur ꝓ scriptura ꝯtinēte seriē electionis a principio vsqȝ ad finē, đ quo hēs ꝑ Car. flo. in cle. j. de iureiur. §. nos itaqȝ, versi. xiij. no. vbi dicit decretuȝ nō eē de substātia electionis, de hoc ēt electionis decreto, hēs in. c. eps. lxj. dist. in gl. posita sup verbo, subscriptionibus, hēs quoqȝ gl. in. c. innotuit, de elec. ꝛ ibi tex. vbi multas poteris videre qōnes circa decretū electionis, ꝑ Jo. an. Inno. ꝛ Panor. post Cōpostel. do. Ant. ꝛ Hostiē. q optime ibidē examināt materiā circa 3 electionis decretū. † De mō aūt ꝯficiēdi dictū decretū, vide Mādag. in pte. ij. c. lxix. in forma. xiiij. ꝛ forma. xv. ꝛ. xvj. videas q̄qȝ Spe. in. tit. de elec. §. j. col. vij. viij. ꝛ. ix. ꝛ ne obliuiscaris apponere in decreto qualiter in electione fuere obseruata ꝯstituta ꝑ ꝯciliū Basiliense, sicut dixi in ꝓcessu debere ꝯtineri, de qbus prefati docto. nihil dñt, cū eoꝝ tpe nōdū fuissent illa ordinata. Et aduertat̄, ne sit aliqua repugnātia, seu ꝯrietas inter ꝓcessuȝ electionis ꝛ eius decretū, nā vnū alteri fidē abrogaret, electoqȝ plurimū obes 4 set. c. ipurari, de fid. instru. ꝛ. l. scripture diuerse. C. eod. ti. ¶ † Ad vnū singulare aduertas, qđ si decretū fuerit ꝯfectū ꝑ ꝑsonā publicā, nō est de necessitate, qđ apponatur sigillū capituli, q̄ tūc facit fidē sine alio adminiculo, cū sit scriptura publica, secus si nō esset factū dictū decretū manu publica. ꝓ hoc facit dictū singulare Inno. semp mēti tenēdū in. c. inter dilectos, de fide instru. col. ij. q dt qđ si instrm̄, seu priuilegiū ꝯfectū manu publica habeat sigillū appēsuȝ, lȝ pdatur sigillū seu destruat̄, nō ꝑ hoc destruit̄ fides instrī, seu priuilegij, quia sufficit auctoritas notarij. hoc dictū sing. reputat panor. in. d. c. innotuit, col. penul. de electio. pro quo vide Fel. in. d. c. inter dilectos, qui optime materiā discutit.

SVMMARIVM.

1 Electores ad electionē procedere debent intra tres menses.
2 Ecclesie iurisditionem generalem habenti intra tres menses est prouidendum.
3 Tempus electionis ab initio est vtile ꝛ continuum.
4 Consensus electi qualiter requiratur, ꝛ intra quod tempus prestari debeat.
5 Electo consensum absqȝ superioris licentia prestare non valente, quid electores debeant facere.
6 Electus non statim suum solet prebere assensum.
Electus qualiter se habere debeat dum eius petitur consensus.
7 Cōsensus eligēdi, seu voluntas ante electionē licite exquiri pōt.
8 Electus suū pbēs assensuȝ qualē premittere debeat ꝓtestationeȝ.
Electus dignum se sciens ꝛ idoneū mortaliter peccat dignitatem sibi oblatam refutans.

¶ Capitulum. xlij. tertie partis.

1 ELectione † Igitur facta, que fieri dȝ intra tres mēses in ecclesijs regularibus, ꝛ cathedralibus. c. ne ꝓ defectu, de ele. de hoc dixi. s̄. in. xxj. resitoq̄ q̄ ad eligētes, ꝛ itellige in ecclesijs cathedralib⁹ respectu principalis plati. s. epi, nō eni hoc hȝ locū in dignitatib⁹, seu canonica. ꝛ alijs bñficijs in ecclesijs cathedralibus sitis, in illis. n. datur semestre ad eligēdū, seu ꝓuidēdū. c. ij. de ꝯces. prebē. vel eccle. nō vacā. Inn. Jo. an. ꝛ Panor. in. d. c. ne pro defectu. Inn. in col. ij. Jo. an. in col. j. ꝛ panor. col. iij. in eo. c. ne. in regularib⁹ āt dȝ intelligi in qbuscūqȝ platis regularibus pricipalibus ecclesiaꝝ regulariū quocūqȝ nomine nūcupentur siue abbates, siue priores, siue ppositi, aut archipresbiter ... intelligunt illū tex. ne ꝓ defectu Inn. Jo. an. ꝛ Panor. ibidē, ꝛ queadmodū diximus illū tex. c. ne ꝓ defectu, nō hēre locū quo ad tres mēses, intra quos dȝ prouideri ecclesie vacāti i dignitatibus inferioribus, ꝛ canonijs in eccle. cathedr. sitis. Sic ēt nō hȝ locū in prioritatibus, ꝛ officijs, q̄ sunt in monasterio post primā dignitatē, nā cū tales nō hēant principalē curā. non iminet tñ periculū in eoꝝ vacatione, sicut i vacatione dignitatū epaliū, ꝛ abbatialiū, ꝛ superioꝝ, quare in illis habebit locū semestre, de quo in. c. ij. de ꝯces. pb. vel eccl. nō vacā. sic intelligunt ꝛ decla- 2 rāt pfati doc. Inn. Jo. an. ꝛ Panor. in. d. c. ne ꝓ defectu. ¶ † Ad vnū aduertas, qđ si de iure speciali platus eccle. collegiate, lȝ secularis haberet iurisditionē ꝯnalē, sicut abbas in monasterio, tūc tali eccle. vacan. eēt ꝓuidēdū intra tres mēses, hoc tȝ panor. in. d. c. ne ꝓ defectu, in col. iij. ꝓ quo videas qđ. s̄. dixi i hac pte post substātialia in. c. aduertas quoqȝ, hoc notabis, q̄ Mādag. in. c. j. in pria pte, hoc nō attingit. ¶ Et ꝓcedit dictū. c. ne ꝓ defectu, siue electio ptineat ad collegiū, siue de iure speciali ad aliquē superiorē puta abbatē vel aliū, qđ fieri pōt, vt. s̄. dixi in. ij. requisito, quo ad eligētes in. j. pte, ita qđ si intra tres mēses nō fiat electio, dū tñ tractet̄ de plato ppetuo, fiet deuolutio ad supiorē, Inn. Jo. an. ꝛ 3 panor. vbi. s̄. ¶ † Qualiter istud tps ab initio est vtile, q̄ ignorātibus nō currit nec ipeditis, vt dixi in. xxj. reqsito, quo ad eligētes, ꝛ est ꝯtinuū, q̄ in eo dies feriati ꝯputant̄, vide Mādag. in. j. pte. c. ij. ꝛ. c. iij. ꝛ gl. in verbo, intra sex. ꝛ ibi Jo. an. ꝛ panor. in. c. nulla de ꝯces. pbē. vel eccl. nō vacā. ¶ Postq̄ ergo electio fuerit celebrata ꝛ publicata dȝ ipsi electo pñtari q̄ cito cōmode fieri poterit, siue fuerit electio facta de prelato eccl. cathedr. siue regularis, siue de inferioribus platis. c. q̄ sit de elec. in. vj. iuncto. §. ceteꝝ, i. c. cupiētes, eo. ti. nā dicti tex. ſm Jo. an. Do. ꝛ Phi. fran. intelligunt̄ de quacūqȝ electione, que est ꝯfirmāda pp verba ꝯnalia ibidē posita. Pena aūt q̄ ponit̄ i. d. §. ceteꝝ, ꝯ electores, q itra. viij. dies electiones, nō pñtant, postq̄ cōmode pñt, hȝ locū precise in electionibus ecclesiaꝝ cathedraliū ꝛ regulariū, ħȝ Jo. an. in. d. §. ceterū, ꝛ ſm Do. Pet. de anch. Lap. ꝛ Phil. fran. in. d. c. q̄ sit, de elec. in. vj. formā ꝓcuratorij ꝯficiēdi ad pñtādū electionē electo, ꝛ ad illius assensuȝ reqrendū, hēs ꝑ Mādago. in parte. ij. c. 4 lix. forma. xj. ꝛ. xij. † qua pñtatione electionis facta ipsi electo, ꝛ eius ꝯsensu petito dȝ electus intra mēseȝ a tpe pñtationis sibi facte de dicta electione suū prestare ꝯsensuȝ. qđ si nō fecerit priuat⁹ est eoipso iure, qđ sibi ex. d. electione ꝯpetebat, dūmō fuerit sui iuris, hoc est, qđ fuerit ea q̄litate qđ nō teneat̄ a supiore petere licētiā ad ꝯsentiēdū, nec alias fuerit legitime ipeditus tex. ꝛ ibi gl. in verbo, distulerit. Do. Jo. an. Archi. Phil. Frā. in. c. q̄ sit, đ elec. in. vj. nā ipeditus nō dr̄ diferre, nec ei currit tps, ēt si iponatur pena priuationis ipso iure ꝑ lapsuȝ tporis, qđ est notabile ꝓ executoribus testoꝝ, ꝛ ꝑ alijs multis, vide dictos doct. ad hoc in. d. c. q̄ sit. §. electus, quot aūt dies habeat mēses, vide ibi gl. in verbo, mēseȝ, ꝛ ibi ꝑ pdictos doc. ꝛ ꝑ Bal. ꝛ Jmo. in. l. đ diuisione. ff. solu. matri. eūdē Bal. ēt videas in. l. eos. §. finautem. C. de appella. colum. ij. ꝛ. iij. ꝛ in aucten. qui semel. C. quomodo, ꝛ quando in- 5 dex, col. fi. ꝛ Bar. in. l. cū bisextus. ff. de verb. sig. † Si vero talis electus nō possit ꝯsentire sine licētia supioris, puta q̄ religiosus, ꝛ eligitur ad prelaturas extra suū monasteriū, vt hr̄ in. c. si religiosus, de elec. in. vj. vel q̄ papa ꝓhibuit forte cā subsistēte, pro quo gl. in verbo, ꝯditio, in. d. c. q̄ sit. tūc eo casu electus, seu electores studere debēt ꝛ laborare, vt dictā licētiā obtineant, q̄ citius fieri possit inspecta pñtia, seu distātia loci, vbi tūc superior vitā egerit, q̄ oīa cōmittitur arbitrio boni viri, hoc est ꝯfirmatoris, vt. s̄. dixi in. xiiij. substātiali. qua licētia obtēta dict⁹ electus habebit adhuc mēseȝ ad ꝯsentiēdū, q̄ cū ante licētiā ꝯcessaȝ ipse eēt ipeditus, ei impedito nō dȝ currere tps, de hoc gl. in verbo, ꝯdō. q̄ sequunt̄ 6 Jo. mona. Archi. Jo. an. ꝛ Do. in. d. c. q̄ sit. † Presentata electione electo, nō solet electus, q̄uis hoc possit, statim ꝯsentire, ne notet̄ ambitione, sed aliquādiu differre suū pstare assensuȝ, nā nō ambiētes, neqȝ sese offerētes, sed fugiētes, ꝛ inuiti debent eligi. c. in scripturis. viij. q. j. nisi timeretur, ne qs pernitiosus se ingereret nā tūc potest statim dicere, charitas me cogit ad ꝯsentiendū, argu. c. sciendū, ꝛ. c. qui episcopatū. viij. q. j. Inno. in. c. cum in iure, col. ij. de elec. panor. in. c. cū post petitā, col. ij. ꝛ. iij. eo. ti. de elect. ¶ Qualiter autem se habere debeat ille a quo petitur ꝯsensus ꝓ electione, dic post Inno. in. d. c. cum iure, in col. ij. ꝛ Panor. in. c. cum post petitam, col. ij. ꝛ. iij. quia aut petitur ꝯsensus ante electionem factam, ꝛ tunc non debet eligendus consentire, quia postea posset cassari eius electio ratione ambitionis. d. c. cum post iuncta glo. in verbo, requisitum, ħȝ debet rñdere, nolo qđ me eligatis, ꝛ ita rogo, potest etiam dicere, nō est mei propositi Dei vocationi resistere, argu. xix. q. ij. c. due. ꝛ sic potest indirecte declarare

7 voluntatem suá. †Et est qñqз vtile requirere voluntatē eligendi anteqз eligatur, ne si ɔtingeret eligendū electionem renuere, ꝛ illi nolle ɔsentire ipsa dignitas vilipendaꝛ, ꝛ ecclesie prouisio differatur. Inno. ꝛ Panoꝛ. in d. c. cū post. Si vero petatur ɔsensus pᵒ electionē, potest electus ɔsentire statī, vt dixi. honestius tñ faciet vt dñt dicti doc. si paululū differat suū pstare ɔsensuз, ne ābitione notetur, ꝛ ɔsentiendo dicere poterit nolens volo, ꝛ volo nolens, glo. in c. in scripturis in gl. posita in verbo, plene. viij. q. j. poterit quoqз dictus electus post sibi presentatā electionem dicere gratias ꝛ laudes ago in primis Deo meo omnipotenti, ꝛ virgini intemerate eius matri, diuoqз. N. in cuius nomine ecclesia. N. est dedicata, ꝛ omnibus sanctis, qui me indignū, ac insufficientez vocare dignati sunt ad tantum onus, qđ satis humeris meis importabile puto, confisus tñ de eoꝝ pietate ꝛ misericordia nolens dei vocationi resistere, sed omnino obedire dicte electioni meliori modo ꝛ forma quibus valeo, ɔsensum pariter ꝛ assensum presto, gratias quoqз ꝛ habeo ꝛ ago dominis electoribus de tanto honore mihi impenso, quibus condigna meritis retribuat omnipotens.

8 †Dicet deinde dictus electus, qđ per dictā acceptionem electionis nullo modo intendit renūciare beneficijs, que obtinet, donec ꝛ quousqз in eo ɔcurrerint omnia, ꝛ singula, que habentur in. c. cū in cūctis. §. cū vero, de elec. nec consentire alicui prouisioni de dictis beneficijs facte, aut faciēde, imo expresse protestatur in cōtrariū, donec ꝛ quousqз pacificā dicte dignitatis, ad quā fuit electus, obtinuerit possessionē, hoc apponet, si nō intendit renunciare suis beneficijs ante pacificā possessionē adeptam, de his omnibus debet instrumentū fieri, pro quo videas Mandag. in. ij. parte, in. c. lix. in forma. xiij. cui addes addenda, nā nō ita ibi loquiꝛ, sed mutatis mutandis, ꝛ aliquibus additis poteris bene instru-

9 mentum dicti assensus conficere. ¶ † Et nota ꝙ si electus renuit consentire electioni de se facte, si putet se dignum ad prelaturam illam sic sibi oblatam refutando mortaliter peccat, ꝓm Archi. in. c. si electio. de elec. in. vj. pro quo glo. in. c. in scripturis, in verbo minime. viij. q. j. quod hз verum qñ alius deest, vt ibi colligiꝛ, hoc etiam tз Jo. fab. in. l. si quemqз. C. de epis. ꝛ cleri. abijt vt opinor iamdiu hoc peccatum, debet autem electus vires suas metiri, vt dicitur. j. questio. j. in. c. nō est putanda. ꝛ. xlix. distinctio. §. j. in fin. nec debet se putare dignum semper, quia multa incumbunt onera prelato. c. nerui. xij. distinc. pro hoc videas Archi. Joā. de imol. Jo. an. ꝛ Domi. in dicto. c. si electio. de electio. in sexto.

❧ SUMMARIUM ❧

1 Electus consensu prestito confirmationem intra tres menses petere tenetur.
2 Confirmatio electionis per pros peti possit.
Confirmatio quid proprie dicatur.
3 Confirmandi electos quis habere dicatur potestatem.
4 Legatᵒ de latere in ꝓuincia sibi decreta electiones ɔfirmaꝛ solet.
5 Episcopus electos inferiores sue diocesis confirmare potest.
6 Eps p archiepm ꝛ archiepiscopus p patriarcham confirmatur.
7 Patriarche principales quatuor sunt.
Imperatoris electionē ɔfirmat pontifex Roma. ipз autē nullus.
8 Gesta per prelatum non canonice electū an teneant.
9 Confirmatio electionis per superiorē facta quātū tribuat iuris.
Confirmatio quando in communi forma dicatur facta.
10 Confirmatio quando ex certa principis scia dicatur facta.
11 Papa contractus inualidos validare potest.

¶ Capitulum. xliij. tertie partis.

1 **Prestito** †Consensu prout. s. dictum est, dз electus petere ɔfirmationē sue electionis intra tres menses computandos a die prestiti consensus iusto impedimēto cessante, qđ si nō fecerit eoipso sua electio viribus vacuatur. d. c. qз sit, ꝛ ibi glo. in verbo, vacuetur, gl. in. c. si electio. in verbo, aliā, de elec. in. vj. que glo. est not. ponens tempora que dantur pro expeditionibus ecclesiarū, qз ad hoc notabilē reputant doc. ꝛ mēti tenendā. dicit ibidē Philip. Frā. in fi. col. ¶ De tpe ad ɔfirmationē petēdā, vide ēt Man-

2 dag. in. j. parte, in. c. lvj. ¶ †Et pōt peti ɔfirmatio p ipsuз electū, ꝛ p eius procuratores. Itē p electores, ꝛ p amicū ēt sine mādato, dūmō ipse electus intra ips statutū ad ɔfirmationē petēdā. s. j. trimestre petitionē hmōi ratā habeat. l. penul. ff. rē ratā habe. de omnibus his habes gl. in verbo, petere, in. d. c. qз sit, ꝛ ibi p Jo. an. Domi. ꝛ Phil. Frā. habes ēt aliā gl. in pragmati. in verbo, presentata. in. §. facta aūt electione, in ti. de elec. p Cosmā guymier. ¶ Est aūt ɔfirmatio iuris quesiti p electionē corroboratiua declaratio, ꝓm zabarel. cle. j. de iureiur. §. nos itaqз, ver. xx. nota. formas ɔficiendoꝝ procuratoꝝ, qñ ab electo, seu a capi. procuratores constituuntur ad ɔfirmationis petitionē, habes p Manda-

3 go. in. ij. parte. c. lix. forma. xvij. ꝛ. xviij. ¶ †Quis aūt habeat pratē ɔfirmādi electos, ad hoc dicas, qđ aut loquimur de electis ad dignitates, que immediate subsunt romano pontifici, ꝛ tales electos ad hmōi dignitates Rom. pōtifex ɔfirmat, siue sint tales dignitates epales, siue abbatiales, siue superiores, tex. ꝛ ibi gl. in. c. nihil de electio. ꝛ ibi Panoꝛ. in colū. ij. ꝛ Joan. andr. in eo. c. nihil, col. ij. ꝛ. iij. pro hoc. c. scriptū, eo. tit. de elec. ꝛ Host. in sum. de elec. in. §. a quo ɔfirmāda. sup hoc videas ɔstitutionē Nico. iij. ꝺ qua in. c. cupientes. de ele. lib. vj. vbi habes formā petēdi ɔfirmationē a roma. ponti. ꝛc. Et est ɔsuetudo Roma. eccle. qđ nō ɔfirmat aliquē electū, nisi sint presentes apđ sedē apostolicam, duo de his q electioni interfuerunt, nisi aliqñ ex certa scientia aliquid de gra faciat, ita dicit Inn. in. d. c. nihil, col. j. Quid aūt dcm, si legatus de latere sit in partibus, an possit prefatas electiones ɔfirmare. Spec. tit. de legato, in. §. nūc ostēdēdū, vbi enumerat octoginta ꝛ nouem reseruata sedi apostolice, in ver. xxij. dt ipsa curia molestū gerit, si legatus electos in maioribus monasterijs ɔfirmet, ꝛ in eo. §. nūc ostēdēdū, in ver. sed nūqd poterit electū in Archiepiscopū ɔfirmare, dt ɔsulo tñ qđ abstinat legatus. s. nā eccle. roma. nō libēter alteri participat hūc honorē, ꝛ sic seruari videmus in

4 epis exēptis. †hodie tñ est decisuз vt legatus de latere valeat, et possit in prouincia sibi decreta ɔfirmare electiones epoꝝ, archiepiscopoꝝ, patriarchaꝝ, ac alioꝝ exēptorū, ita tenēt Jo. an. ꝛ panoꝛ. in. d. c. nihil. ꝛ idē Jo. an. panoꝛ. Host. Egidius, ꝛ Inn. in. c. cū venerabilis, de ɔsue. tex. in. c. si abbatē, de ele. in. vj. ꝛ ibi Do. Jo. an. Archi. Pet. de anch. ꝛ Phil. Franc. ¶ Et aduerte ad vnū qđ ē notabile, qđ si aliqs citramōtanᵒ exēptus fuerit in ɔcordia electus, ꝛ sit legatus in partibus si ante ɔfirmationē sue electionis administret, incidit in penas. c. auaritie, de elec. lib. vj. qa tūc cessat rō. c. nihil, nā cuз taliter electo ɔcedatur administratio pp distātiā a Roma. cur. p eo qꝛ ecclesia posset pati aliqđ dispēdiū, añqз ɔfirmatio cēt a sede apostolica obtēta, q̄ rō cessat, qñ legatus est in partibus, a quo dictus electus posset consequi suam ɔfirmationē, quare sic electus sine icursu penaꝝ. d. c. auaritie, nō poterit administrare. Istud est dictū doc. in. d. c. cū venerabilis, ꝺ ɔsue. qđ not. reputat panoꝛ. in eo. c. col. fi. ꝛ ē notabilis limitatio

5 ad. c. nihil. de elec. qđ dictū nota. ¶ †Quo ad alios vero electos ad dignitates, q̄ imediate nō subsunt Roma. ponti. dicas, quod eps pōt ɔfirmare prelatos inferiores sue diocesis, vt abbates, et alios de hoc est tex. in. c. cū olim, de maio. ꝛ obe. ꝛ ita tз ibidē panoꝛ. col. j. ꝛ Jo. an. col. ij. tex. ꝛ ibi gl. in. c. j. xviij. q. ij. sup verbo, instituere, sic tз Host. in sum. tit. de elec. §. a quo. Et sede vacāte capitu. succedit epo in ptāte ɔfirmandi electos, quos eps potuisset ɔfirmare, tex. in. d. c. cū olиз, ꝛ ibi gl. de maio. ꝛ obed. qđ est menti tenendū, qm non ita bene probatur alibi, ꝓm panoꝛ. in. d. c. cū olī col. j. Et qđ capitu. sede vacante possit confirmare illos, quos episcopus poterat, ita tenent Jo. an. ꝛ Inn. in. c. ad abolēdā, de hereti. dixi. s. in preludijs, seu preparatorijs ad electionē in qbus ca-

6 pitulū succedat sede vacante, in. c. v. †Episcopū autem cōfirmat archiepiscopus. c. cū dilecti, de electio. ꝛ ibi panoꝛ. col. j. tex. in. c. illud. lxiiij. dist. sic tenet Hosti. in. d. §. a quo confirmanda. archiepiscopum confirmat primas, seu patriarcha si sit, alias papa, tex. ꝛ ibi glo. in. c. quia igitur. lxiij. distin. Archi. in. c. de persona. lxv. distin. pro quo tex. in. c. mos antiquus. xv. disti. vbi dicitur quod patriarche habent in suis patriarchatibus eandē potestatē, quā hз Romanus eps, ꝛ ibi videas Domi. de sancto Gemi. pro quo tex. in. c. antiqua, de priuilegijs. ¶ Et dicit panoꝛ. in. c. duo simul. de offi. ord. quod quemadmodū se habent subditi epoꝝ ad archiepiscopū, ita se habent subditi archiepoꝝum ad patriarcham, ꝛ sicut multe dioceses sunt sub potestate ꝛ cura archiepiscopi, ita qđ archieps est superior omniū illoꝝ episcopoꝝ, ꝛ diocesuз, ita multe prouincie sunt sub cura cuiuscunqз patriarche, ita qđ patriarcha est iudex ordinarius omnium archiepiscoporum, qui sunt in

7 suo patriarchatu. ¶ † Et sunt quatuor patriarche principales, quos enumerat tex. in. c. antiqua, de priuileg. quoꝝ primus ē patriarcha Constantinopolitanus, secundus est Alexandrinus, tertius est Antiochenus, quartus aūt est Hierosolymitanus, alij vero nō sunt de principalioribus. Super iure primatie qualiter olīз erat ɔtrouersia inter archiepos Bituricensem, ꝛ Burdegalensem, habes in. c. humilis doctrina magistri, de maio. ꝛ obe. sic ergo gradatiз fit ipsa ɔsecratio, sicut gradatiз appellatur. c. dilecti, de appel.

de appel. z. l. precipimus. C. de appel. z. l. imperatores, eo. titu. de appel. ff. ¶ Electionem aũt imperatoris ɔfirmat Romanus põtifex, qui hʒ eũ examinare, tex. in. c. p venerabilẽ, de elec. papã aũt nullus ɔfirmat, qz superiorẽ nõ hʒ. c. lʒ, de elec. z sic statim vt ẽ electus administrat, tex. in. c. in noie dñi. xxiij. dist. z ibi Domi. glo. z Panor. in. c. nihil, de elec. in glo. fi. dixi. §. saltẽ remissiue casus in qbus electi põt administrare ante ɔfirmationẽ in. ij. parte in. viij. incipiente octauo. † An z qñ gesta p prelatũ ɔfirmatuʒ q̃uis nõ sit canonice electus valeant z teneant. vide Inn. in. c. cũ dilecti, z in. c. nihil, de elec. z panor. in. d. c. nihil, col. vi. q expedit aliquos casus de validitate gestorũ ab eo q gerebat se p plato, si postmodũ deijciatur a prelatura, quos ibi videas, qm̃ notabiliter materiã expedit. ¶ Qualiter aũt pcedatur i ipsa ɔfirmatione habes tex. in. c. fi. de elec. in. vj. z ibi Jo. an. Domi. Archi. Pet. de ancha. z Phil. Fran. habes quoqz p Inno. in dictis. c. cũ dilecti. z. c. nihil. eo. ti. de elec. Itẽ ẽt habes in pragmatica in tit. de elect. §. facta autẽ, z ibi per Guymier. z Hosti. in sum. de elec. §. z q̃liter.

† Et nota qd̃ confirmatio facta per superiorẽ in electione tribuit multũ noui iuris, nã tribuit potestatẽ administrandi in spiritualibus z temporalibus. c. trãsmissam. z. c. qualiter, de ele. in volu. gregoriano. z. c. auaritie. ibi glo. in verbo, confirmetur. panor. in. c. j. col. j. de ɔfir. vtili vel inutili, z Jo. an. in. c. de confirmationibus, col. j. eo. ti. z ẽm Inn. in. c. ex parte, de arbi. ɔfirmatio electionis tribuit z transfert ius prelature in ɔfirmatũ, qñqz tamen confirmatio nullũ ius tribuit, vt est ɔfirmatio cuiuscũqz rei facta per superiorẽ in forma cõi, sed solet impetrari ad cautelam, ne impetrans huiusmodi videaẽ sine sciẽtia superioris procedere, vt magis timeatur. ¶ Et dr̃ ɔfirmatio facta in forma cõi. qñ fit ɔdõnaliter nõ cognito de cã, vt si dicatur ɔfirmamus tibi possessiones, aut bona tua, que iuste possides in tali loco, vel per similia verba, seu p similẽ formã, de hac ɔfirmatione est tex. in. c. qz diuersitatẽ, de conces. prebẽ. cũ dicit nõ obstãte ɔfirmatione a sede apostolica obtẽta in forma cõi, que ɔfirmat beneficia, z prebẽ. sicut iuste, z pacifice possidentur, z ibi est gl. in verbõ, cõi. ¶ Aliqñ vero cõfirmatio vetus ius ɔfirmat z ɔsolidat, vt qñ fit ɔfirmatio ex certa scientia principis. ¶ † Et dr̃ ɔfirmatio ex certa sciẽtia principis fieri qñ totũ negotiũ ẽ principi reseruatũ, z ipse postmodũ cõfirmat, maxime apponẽdo clausulã ex certa sciẽtia. Et hec ɔfirmatio operaẽ plus, vel minus ẽm materiã propositã. nã si petens seu impetrans hmõi ɔfirmationẽ iuste possidebat operabiẽ, vt inferior nõ possit amplius de illa re cognoscere. s. vtrum iuste possideat, necne. c. ij. de ɔfir. vti. vel inuti. idẽ est de ɔfirmatione sententie z processuũ in iudicio habitoꝝ, ꝑ quos nõ audiuntur partes postq̃ sunt cũ cause cognitione ɔfirmati. c. j. de transac. z. l. nam ita. ff. de adop. ¶ † Et potest papa ɔctus q̃tuncunqz inuidos ab ecclesijs initos validare, dũmõ ex certa scientia ɔfirmentur, arg. c. proposuit, de ɔcesi. prebẽ. vel eccle. nõ vacan. z. iij. q. vj. c. hec qppe. Itẽ. d. ɔfirmatio facta ex certa sciẽtia facit rẽ maioris auctoritatis. xj. dist. c. qs nesciat. qñqz operatur maiorẽ effectũ, nã si impetrans talẽ ɔfirmationẽ nõ iuste possidebat, incipit iuste possidere. vnde solent papa z principes apponere in hmõi ɔfirmationibus clausulã supplentes de plenitudine potestatis oẽm defectum z sic talis ɔfirmatio de inualido facit validũ, pro quo videas panor. in. d. c. j. de confirma. vti. vel inuti. z Jo. and. eo. ti. c. ij. super hoc videas Fel. in. c. ad nostrã, de probationibus, col. iij. in versi. vltimo nota. z eundẽ Fel. in. c. cũ venissent, de testi. col. j. z. ij. in gl. j. videas ẽt Fel. in. c. ij. de rescript. col. xix. z. xx. versi. leges inserte z ibi p eũ an ɔfirmatio principis ex certa scientia prosit in defectũ substãtialiũ, an solũ in defectũ solẽnitatũ, vt in vocatione partis z similibus, z in materia coadunat ibi multa elegantia dicta, vide etiam in materia Dom. in. c. quis nesciat. xj. distin. z in glo. posita super verbo, auctoritate, z eundẽ Dominicũ etiã in. c. cenomanensem. lvj. distin. qui ibi tʒ qualiter confirmatio per principẽ ex certa scientia facta actum nullum validat.

SVMMARIVM.

1. Electus ɔfirmatus sʒ nõ ɔsecratus non est eps vocandus.
   Consecratio dat nomen episcopo.
2. Interficiens electũ nõ ɔsecratũ nõ censetur occidisse episcopum.
3. Priuilegiũ qd̃ epis conceditur quando electo concedi cẽseatur.
4. Electus ɔfirmatus nõ ɔsecratus qua polleat ptãte remissiue.
   Electus ɔfirmatus nõ ɔsecratus res ecclesie põt administrare.
5. Electus nõ consecratus ea que sunt ordinis exercere non potest.
   Prouisus p sedẽ apostolicã ea, q̃ sunt iurisditionis exercere põt.
6. Confirmator prouidendo eligit z confirmat.

¶ Capitulum. xliiij. tertie partis.

Confirmatione † Obtenta nõdũ ipse elect⁹, si fuerit ad epalem dignitatẽ electus, vocabitur eps, sed precise electus, tex. z ibi panor. in. c. tã literis, de testi. text. ẽt z ibi panor. in. c. tua nup. de his que fiunt a prelato sine ɔsen. c. in primo notabili. nã ɔsecratio ɔfirmat nomẽ, z dignitatẽ epalẽ, ad hoc. c. nisi, de aucto. z vsu pallij. ẽm panor. in. c. eã te, de rescrip. p hoc gl. in. c. j. in verbo, dedicãda, de religio. domi. que dicit, quod in ɔsecratione electus nomẽ assumit epi, glo. ẽt in cle. si quis suadente, in verbo, quemuis pontificem, de penis, que glos. dicit electos nõdum consecratos nõ esse põtifices, hoc est episcopos, nec etiam vocantur dicti electi confirmati necdum ɔsecrati pontifices, gl. etiam in verbo, pontificũ, in cle. dignum, de celebra. missa, iõ dicit Bal. in. l. si nõdũ. C. de furtis, col. j. versi. z nota. in fi. verbis, notabilis † quod si ciuitas interficiat electum. non dicatur interfecisse episcopum, quem sequitur ibidem Barbat. in addi. ad eundẽ Bal. z sic nõ incidet in penas de quibus in. c. ita nos. xxv. q. ij. glo. tamen est sing. in cle. vnica, in vbo, episcopis, de foro cõperẽ. que glo. vult qd̃ priuilegiũ (de quo i dicta cle. vnica ɔcessuʒ) epis, extẽdatur ad electos ɔfirmatos, nondum ɔsecratos, q̃ glo. sing. dicit Andre. barba. in. d. l. si nõdum. C. de furtis, in addi. ad Bal. gl. tamen in. d. cle. ij. de celebra. mis. in verbo, pontificum, videtur contradicere, ita qd̃ priuilegiũ ɔcessum epis nõ extendatur ad electos ɔfirmatos, nam priuilegium concessum epis, seu eorũ seruitoribus de horis dicendis, de quo in dicta cle. ij. non hʒ locũ in electis confirmatis nondum consecratis. pro quarum glosarũ concordia est dicendum, † quod si sit casus in quo sit eadẽ ratio in epo, z in electo confirmato nõdũ ɔsecrato, priuilegium epo cõcessum vendicat sibi locum in electo confirmato, nec consecrato, z sic intelligitur gl. in. d. cle. vnica, de foro compe. in verbo, epis, facit tex. in. c. inter corporala, de trãsla. epi, vel elec. ¶ Si aũt nõ est eadem ratio, vt puta, qz priuilegiũ est datum ad decorem episcopalis dignitatis, tunc in priuilegio concesso epis nõ cõprehenduntur electi ɔfirmati, qui non sunt consecrati, z sic est intelligenda glo. in. d. cle. dignum. in verbo, pontificum, de celebra. missa. ita dictas glo. concordat dictus Barba. in. d. l. si nondum. C. de furtis, in addi. ad Bald. z ita ẽt dicit, z sunt verba formalia panor. in. d. cle. j. de foro competenti, in recollectione gl. an z quãdo electi ɔfirmati nec consecrati includantur in dispositionibus, vide Car. in locis. s. adductis, z copiose do. Fel. in. c. eam te, de rescrip. in. j. ij. iij. iiij. v. z. vj. col. vbi multa adducit. ¶ † De potestate electi confirmati nondum tamen consecrati habes per dictum Fel. in. d. c. eam te. col. iij. ver. restringuntur, qui dicit eum ea posse, que sunt episcoalis iurisditionis, glo. in. c. transmissam, in verbo, de talibus, de elec. dicit electum ɔfirmatum posse exercere iurisditionalia epi, inter que enumerat iudicare, excõmunicare, z ex ɔsequenti absoluere, esto qd̃ nõ sit sacerdos, ẽm doc. ibidem, corrigere, iuramenta recipere a vasallis, confirmare, inuestire, beneficia conferre, pro hoc tex. iuncta glo. in. c. nosti. in verbo, confirmata, z etiam tex. in. c. qualiter, iuncta glo. in verbo, administrationi titu. de elec. ¶ Et dicit Inn. in. d. c. trasmissaʒ, col. j. qd̃ ex quo electus est ɔfirmatus potest administrare res ecclesie, taʒ in spiritualibus q̃ in temporalibus, tam in colligẽdis fructibus q̃ in actionibus intentandis nomine ecclesie sue. Rationem ponit panor. i. d. c. nosti, vbi dicit qd̃ per electionem electus ɔsequitur ius prelature, z administrandi in habitu. z per confirmationem superioris consequetur ius administrandi in actu, pro quo gl. notabilis in verbo, relatio. in. c. quanto. lxiij. dist. q̃ glos. singu. dicit panor. c. nihil, col. ij. de elec. hʒ electus confirmatus merum imperium, ẽm Innocen. in. d. c. transmissam, de elec. † Ea vero que sunt ordinis episcopalis electus in episcopum confirmatus, si non fuerit consecratus, non potest executioni demandare, v; puta non potest ordines conferre, nec chrisma sacrum conficere, nec clericos deponere, super qua depositione sunt opiniones quas vide per panor. in. d. c. transmissam, col. vlti. z penul. nec etiam potest virgines benedicere, neqz ecclesias, seu altaria consecrare, gl. in. d. c. transmissam, in verbo, de talibus, z est bene notabilis dicta gl. ẽm panor. ibidem. ¶ Et not. quod quemadmodum potest electus cõfirmatus non consecratus exercere ea, que sunt iurisditionis, sic etiam poterit per sedem apostolicam prouisus administrare, z ea q̃ sunt iurisditionis exercere, quamuis non sit consecratus, nam talis p uisio habet vim electionis, z confirmationis, glos. in verbo, prouisionem. c. primo. de elec. in. vj. z ibi Domi. z Philip. Franc. z notatur in. c. cum olim, de causa pos. z proprie, z est idem dicẽdũ

6 in omni electo a confirmatore.† naȝ confirmator prouidendo eligit ꝛ confirmat. ita tenet Inno. in. c. cum olim. de cau. pos. ꝛ proprie. ꝛ do. Feli. in. c. eam te. col. ij. ꝛ iij. de rescrip. ꝛ Panor. ibidẽ ꝛ in. c. transmissam. de elec. idem Panor. in col. ij.

❧ SVMMARIVM ❧

1 Exceptiones que aduersus electum confirmatum non consecratum obijci possint.
2 Confirmatio qñ nulla censeatur edicto fraudulenter proposito.
3 Confirmatione solenniter facta non auditur obijciens crimina.
4 Eligens põt ꝯ electũ obijcere crimia tpe electionis occulta.
5 Supiore de plato ꝓuidẽte, qualiter ꝯ sic prouisuȝ possit excipi.
6 Jus plenum in beneficio habenti quãdo possit aliquid opponi.

¶ Capitulum. xlv. tertie partis.

1 Que exceptiones possint † opponi ꝯ electuȝ ꝯfirmatũ nõ ꝯsecratũ, ꝛ vr̃ quod exceptiones, que ĩpediunt ꝯfirmatiõis executionẽ nõ possint opponi. ꝓ quo tex. i. c. ꝯstitutis. in. ij. de appel. ꝛ i. c. post electionẽ. de ꝯcesf. preben. ꝛ in. c. accedens. de accusa. sup hoc dicẽdũ est, quod aut ꝯfirmatio fuit facta nõ ꝓcedente citatione, qñ est coelectus vel oppositor, vel edicto non proposito vbi non est coelectus vel oppositor, ꝛ tunc confirmatio est ipso iure nulla, ꝛ sic admittet̃ exceptio nullitatis ipsius electionis. de hoc est casus in. c. fin. de electio. in. vj. ꝛ in pragma. titu. de elec. §. facta. aut edictũ fuit propositũ, iuxta dictũ. c. fin. ꝛ tex. in pragma. dicto titu. de electio. §. facta aũt. Et aduertas qd̃ ſm dictũ. §. facta ẽt in casu quo appareat coelectus, aut oppositor q vocandus est noiatiȝ, nihilominus dȝ edictũ proponi, quod edictum si sit nimis acceleratum, nõ valet, ꝛ tunc admittit̃ exceptio ꝯ ꝯfirmatũ ad impediẽdũ effectũ ꝯfirmationis. Inno. in. c. cũ olim. de causa posse. ꝛ proprieta.

2 ꝛ putat Panor. in eo. c. cũ olim. col. vj. circa finẽ, † qd̃ iste casus ẽt procedat qñ fraudulenter proponit̃ edictũ cũ termino breuissimo, ꝛ procurat̃ amotio incõtinẽti, ne pueniat ad notitiã hominũ, sicut pluries cõpertũ est, ꝛ tunc talis ꝯfirmatio est nulla, ar. dicti. c. fi. ꝛ tunc admittet̃ exceptio ad differendũ ꝯfirmationis effectũ cũ ꝑ talẽ exq̃sitã fraudẽ oppositores fuerint supplãtati, que fraus iuuare nõ dȝ dictũ ꝯfirmatũ iuribus vulgatissimis, ꝛ ex tali exquisita fraude est magna presumptio ꝯ ꝯfirmationẽ, arg. c. vt nostrũ. vt eccl. benefi. sine dimi. ꝯferant̃. Itẽ admittet̃ exceptio nullitatis ꝯ electũ ꝯfirmatũ, vtputa, qñ talis electio dr̃ facta ꝑ simoniã, aut alias nõ seruata forma, de qua in. c. fi. de elec. in. vj. ꝛ in pragma. in. d. §. facta aũt electione, ꝛ hoc qñ probatio offert̃ incõtinẽti, ꝓ quo facit lex. iij. §. ibidẽ. ff. ad exhibẽdũ. ꝛ. l. si is a quo. ff. vt i pos. lega. bon. glo. in verbo, ꝯtentionẽ. c. j. de restitu. spo. cuȝ simi. pro hoc videas Inn. Jo. an. ꝛ Panor. in. c. cũ olim. de causa posses. ꝛ proprie.

3 ¶ † Et aduertas, quod si ꝯfirmatio est solẽniter facta, ꝛ ante dictã ꝯfirmationẽ fuerint obiecta aliqua crimina seu defectus sup qbus fuit sententiatũ, nõ audit̃ quis ad proponẽdos tales defectus, sup qbus fuit sententiatũ, q2 tunc talis actio cum sit popularis seu quasi, vno agente ꝯsumit̃. l. iij. ff. de popu. ac. nec. n. de delicto vnius sepe est querendũ. l. licet. ff. nau. caupo. stabu. gl. in. c. cũ dilecti. de elec. in verbo, iudicatũ. ꝛ ibi Panor. Si xo nullus ꝯdictor cõparuerit, nec fuit de aliquo crimine discussum, tunc q̃ꝫtumcunqȝ solenniter processerit ꝯfirmator cõparens nouiter, si sibi nõ possit iputari, quare in principio ante ꝯfirmationẽ nõ cõparuerit, puta, q2 erat extra dioceſiȝ, vel infirmitate grauatus, ita qd̃ ignorauerit ꝯfirmationẽ fieri, vel opponit ea, q̃ nouiter ad sui notitiã puenerunt, de quo est tex. notabilis in. c. fi. q matri. accu.

4 pos. † nã ꝛ ille qui elegit potest ea, que erant occulta tpe electiõis celebrate obijcere electo, vt in. c. nulli. de elect. in. vj. ꝛ ibi ꝑ Phili. qualiter eo casu põt qs venire ꝯ factũ ꝓpriũ ẽt iuratũ, sicut ex noua causa põt qs offendere, nec dicet̃ rũpere pacẽ. Petr. de ancha. ꝛ Phili. in. d. c. nulli. ꝛ Bar. in. l. q seruũ. ff. de verbo. oblig. col. j. ꝛ in. l. licitatio. §. quod illicite. ff. de publi. ꝛ vectig. col. j. ꝛ audiet̃ ille talis ꝯ electũ ꝯfirmatũ, saltẽ ꝑ viã accusationis vel denũtiationis, si ꝓponat crimen, aut obiectũ sup quo nõ fuit discussuȝ. Panor. in. c. cũ olim. de dolo ꝛ ꝯtu. ¶ Et no. qd̃ si nullus ꝯdictor cõparuerit, ꝛ in ꝯfirmatione fuerit processum prepositis edictis, si elapsis edictis ꝯfirmator ꝓnuntiauerit neminẽ deinceps audiendũ, ꝛ tunc nõ debet aliquis audiri, cũ possit imputari, quare tunc nõ cõparuerit ẽt si res adhuc sit integra, vt q2 nõ fuit ꝓcessum ad ꝯfirmationẽ. ad hoc tex. notabilis in simili in. l. titia. ff. de accusa. aut iudex nihil pronũtiauit sup hoc, ꝛ si res est integra, audietur cõparens. glo. notabilis. ꝛ ibi Inno. in. c. fin. q matri. accusa. possunt. in verbo excluderet. aut res nõ est integra, vt q2 iudex processit ad ꝯfirmationẽ, ꝛ nemo tunc audiet̃, cui inculpari poterit, quare tpe edicti nõ cõparuit, cũ sit presumptio malitie ꝯ talẽ, vt est tex. no. in. d. c. fi. q matri. accusa. hec videas ꝑ Panor. in. c. cũ olim. de causa posses. ꝛ proprie. ꝛ ꝑ eundẽ in. c. cũ olim. de dolo ꝛ cõtu.

5 ¶ † Aduerte qd̃ cũ superior prouidet ad quẽ spectat ꝯfirmare eodẽ iure, tunc prouidẽdo ꝯfirmat, vt supra dixi. ꝓ quo vide Fel. in. c. accedens. col. j. de accusa. eo. casu opponentes (cũ nõ habuerint tp̃s ad opponẽdũ se ante ꝯfirmationẽ) admittet̃ ad excipiẽdũ ꝯ electionẽ ꝛ ꝯfirmationẽ, atqȝ ꝯ ꝑsonã diffamatã, ꝛ hoc casu effectus ꝯfirmationis seu collationis impediet̃, quousqȝ id qd̃ obijcit̃ fuerit examinatũ, ꝛ diffinitũ, vt. c. cũ oliȝ. de causa pos. ꝛ proprie. ar. xxiij. dis. c. q episcopus, ꝛ in auc. quomodo oportet epi. §. oportet aũt in ipso ordinationis tpe. colla. prima. ꝛ de sanctissi. epis. §. si qs aũt electũ. coll. ix. Jo. and. in. c. cũ olim. de causa posses. ꝛ proprie. col. j. ꝛ ibi plene ꝑ eũ de materia. ꝛ ꝑ Inno. ibidẽ. ꝛ ꝑ eosdẽ, ꝛ ꝑ Panor. i. c. cũ olim. de dolo ꝛ ꝯtu. ꝛ in. c. quod sicut. de elec. ¶ Et quãuis in casibus ꝓdictis nõ possit aliquid opponi ꝑ viã exceptionis ꝯ sic ꝯfirmatũ, vt ꝓmittit̃, sed ꝑ viã accusationis, seu denuntiationis, quod impediat effectũ ꝯfirmationis, poterit tñ opponi ꝯ ipsum ꝯfirmatũ tam ꝯ ꝑsonam, q̃ꝫ ꝯ electionẽ, q̃ꝫ ꝯ ꝯfirmationẽ ꝑ modũ exceptiõis, qñ ipse electus petet cõsecrationẽ. c. cũ dilecti. de elec. ꝛ. c. sup his de accusa. Jo. an. col. j. c. cũ olim. de causa pos. ꝛ ꝓprie. sup hac materia vide Panor. in. c. accedẽs. de accusa. in glo. posita sup verbo, publice. vbi tres casus ꝓsequit̃. Primus est, qualiter exceptio opponi põt ꝯ electũ, siue opponat̃ ꝯ ꝑsonã, siue ꝯ formã, siue electus sit infamatus de crimine obiecto, siue nõ. de quo in. c. j. ꝛ in. c. vt circa. de electi. in. vj. ꝛ ibi Do. ꝛ Phili. Scd̃s casus est, qñ excipit̃ ꝯ electũ ꝯfirmatũ, qui petit ꝯsecrationẽ, quo casu admittit̃ exceptio. c. super his. de accusa. ꝛ hoc ſm ea q̃ supius dicta fuere.

6 † Tertius casus est, qñ quis ius plenũ hȝ in beneficio, tñ petit aliquid facti, puta possessionẽ, ꝛ tunc ꝓsequere hunc casuȝ, siue agat̃ ꝓ iuribus beneficij, siue pro possessione adipiscẽda, siue ꝓ possessione recuperanda ſm qd̃ ꝓsequit̃ Panor. ꝛ Feli. in. d. c. accedẽs. de accusa. ꝛ vide dñm Anto. Corsetuȝ de excellentia ꝛ potestate regia, q ponit quinquaginta casus, in quibus spoliato non debet fieri restitutio.

❧ SVMMARIVM ❧

1 Exceptio ad possessionem impediendam non admittitur in beneficialibus, collectione, electione, ꝛ confirmatione factis.
2 Collationes clandestine non presumuntur canonice.
3 Titulo non apparente iusto, quid contra possidentẽ obijci possit.
Episcopus solus dignitates cathedralis ecclesie nõ põt coferre.
4 Agenti possessorio adipiscende in ꝓphanis potest opponi exceptio dominij.
Exceptiones coram iudice competenti debent opponi.
5 Laicus parochianus seu pronus ꝯ ꝓmouẽdum excipere potest.
Excipiẽs de crimine ꝯ electũ punit̃ si deficiat in probatione.

¶ Capitulum. xlvj. tertie partis.

Dezin Materia prefata videas Panor. in. c. cũ olim. de causa posse. ꝛ proprie. vbi

1 in hac materia facit regulã dicẽs † quod in beneficialibus si agat̃ possessorio adipiscẽde post collationeȝ, aut post electionẽ, ꝛ ꝯfirmationẽ regulariter nõ admittitur exceptio ad impediendã possessionẽ. c. ꝯstitutis in secũdo. de appell. ꝛ. c. post electionem. de cõcesf. preben. vel eccle. nõ vacan. ꝛ. c. accedens. de accusa. Et ratio est, quia exceptio debet esse ꝓportionabilis ad actionem in iudicio deductam, cũ sit actionis exclusio. c. cum dilectus. de ordi. cog. l. ij. ff. de excep. sȝ exceptio hoc casu nõ est proportionabilis, cum prouisus nõ petat aliquid iuris, sȝ quid facti ad executionem iuris obtenti de preterito. ideo exceptio cõcernens defectum iuris non debet admitti tanq̃ꝫ nõ proportionabilis, hec regula fallit. Primo, vbi opponeretur crimen, seu defectus cuȝ infamia, vt in dicto. c. accedens. Ratio potest esse, quia infamatus existens in possessione debet suspendi, donec se purgauerit. c. presbyter. ij. q. iiij. ꝛ. c. ꝑmo. ꝛ. ij. ꝛ. c. iter. de purgat. cano. fortius ergo debet repelli talis a possessione ꝯsequenda, quia turpius eijcitur q̃ꝫ nõ admittitur hospes, ꝛ facilius quis repellit̃ a querẽdis, q̃ꝫ a iam quesitis, vt. s. dixi.

2 ¶ † Secundo fallit, quãdo collatio fuit clandestina, quia presumitur contra collationes clandestinas, quod nõ sint canonice. c. vnico. vt eccle. beneficia sine diminutio.

minutio.conferant.z.c.vt nostrū.de appel.z ibi per Panormi. in col.fin.z huius pretextu dicit Panor.in.dicto.c.cum olim de causa pos.z pprie.col.vj.posse attēptari qd cōtra clandestine p͂uisum possit excipi de crimine,siue infamia ad possessionē differē daz,qz est presumptio ɔtra talē collationē vt dictis iuribus,pre terea quia iste,qui tunc opponeret fuit supplātatus,cū nō habue rit facultatē opponēdi tēpore collatiōis.vn̄ nō est qd sibi iputet.

¶ Tertio fallit,quando allegant p͂uisiones nō tenere.ar.c.cum olim.de dolo z ɔtu.z.c.cū olim.de causa possessionis z pprieta tis.Sup hoc tertio casu sic distingue,qz aut ostēdit ti.apparēter iustus,vtputa,qz est quis p͂uisus ab hn̄te ptātē ordinariā,nec ex ceptio hz aliquā presumptionē apparentē contra titulū,z tūc nō debet admitti aliqua exceptio nullitatis per rationē supra positā in regula,nisi offerrent pbationes incōtinēti.pro quo.l.iij.§.ibi dem.ff.ad exhibend.z bon.gl.in verbo, contentionē.c.j.de resti. spolia.z in.c.literas.eo.tit.in verbo,primi.que gl.hoc volunt in

3 possessorio adipiscēde.†Si vero nō est tit.apparenter iustus , vt qz est habitus ab eo,qui de iure cōmuni nō hz potestatē p͂uidēdi, z eo casu prius discuti dz hec exceptio,anteq̃ tradat possessio,qz illo casu tollit fundamētū possessionis z pprietatis.z ita pōt in telligi.c.cuz olim.de causa posses.z pprie.fm vnā lecturā,tenēdo qd ibi agebat possessorio adipiscēde,qz eps solus nō pōt ɔferre dignitates ecclesie cathedralis,qz hoc pertinet ad episcopum, z ad capitulū simul,fm Jo.an.in.d.c.cū olim de causa posses.z pro prie.de quo copiose Pan.s.ad quos spectet p͂uisio beneficiorꝫ ecclesiasticorum.in.c.cum ecclesia vulterana.de electio.post Hosti. Inn.Jo.calde.z Jo.de lig.z alios doc.p̄dictos tres casus po suit dominus Feli.in.c.accedens.de accusa.vbi sequitur Pan. dicens,vide semp in hac materia dominum Pan.in dicto.c.cuz olim.de causa posses.z propieta.col.vlti. z penulti.quē se sequi dicit Feli.vide etiā de hac materia per eundē Panor.in dicto.c. cum olim.de dolo z contuma.z in.c.post electionem.de conces. preben.z in.c.accedens.de accusa.z in.c.ɔstitutis.in.ij.de appel. vbi in fi.col. Panor.ponit istos tres casus.videas quoq; in hac materia Inn.in dictis locis.z in.c.inter dilectos.de exces.prela.

4 z Jo.and.similiter in prefatis locis.¶ †Qualiter agenti posses sorio adipiscende in ppbanis potest opponi exceptio dominij.vi de Bal.in.l.incerti.C.de interdic.col.vij.per.l.fin.C.quorꝫ bo no.z idē in possessione vacante adipiscenda.l.fi.C.vnde vj. Agē ti possessorio recuperande,que exceptiones possint opponi, vide Pan.in.c.in literis,de resti.spo.plenius hanc materiam tractat dominus Antoni. Corsetus in trctatu quem fecit de potesta te z excellentia regia in regula quam ponit , qd spoliatus ah oia est restituendus.ad quā regulā ponit quinquaginta casus fallen tiales,vt.s̄.dixi.Iste exceptiones que opponuntur contra benefi ciatos debent opponi coraꝫ iudice competenti.¶ Qui autem ad mittantur contra electum ad excipiendum,z ɔtra formaꝫ electio nis , siue contra petentem confirmationem, consecrationem, seu ordinationē.vide Inno.in.c.super his.de accusa. z Joan.and. z Pan.ibidē.dominus Feli.ponit ibidē in.vj.vij.viij.z.ix.col.in materia sex cōclusiones.videas etiā Pan.in.c.ex parte ade.de

5 testi.vbi aliquid ponit in materia.in col.iiij.z dicit† qd laicus si ē parochianus,vel patronus pōt excipere cōtra pmouendum.qd tenet glo.in.c.vt circa.de electione.in verbo,aliqui.z ita tenēt ibi Domi.z Philip.Fran.qui optime materiam declarāt quos vi de.hoc etiam tenent Pan.z Feli.in.d.c.super his.¶ Obijciēs contra electum vel electionem,z succumbens qualiter puniatur, vide tex.z ibi doct.in.c.j.z.c.vt circa.de elec.in.vj.z ibi Domi. z Phil.z Panormi.in dicto.c.super his.de accusa.

SUMMARIUM

1 Possessoria summarie tractari debent,z potissime in beneficia libus.

2 Recredentia absq; inquisitione alia,per literas z titulos est ad iudicanda.

3 Litium protelatio quantorum in ecclesia sit malorum causa.

4 Prelatorum dignitas eorum frequentia vilescit.

5 Subditi prelatorum exactionibus vexantur ratione litium.

6 Grex de manu pastoris requiretur.

Prelati nostri temporis beneficiorum fructus locant laicis,q pplm' vexant exactionibus innumeris,horrendum dictu sed mercenarij sunt,non pastores proprij,z ob id non mirandū.

7 Dilatio iudiciorū quantorum sit causa malorum.

Episcopus epm agat,z princeps principē,z suo quisq; recte fun gat munere,reddet enim iudex vnicuiq; qd gessit in corpore.

¶ Capitulum.xlvij.tertie partis.

Et quia sermo factus est

1 de exceptionibus † que pn̄t opponi ɔ̄ prouisos in be neficialibus ad impediēdam possessionis adeptionē nota qd ista materia cū sit possessoria,summarie dz tractari,nam possessoria mox debēt expediri.l.momētanee posſiōis.C.vn̄ vi. z gl.in vbo momētanee.C.q legi.pso.hn̄t stādi in iud.dicit in fi nalibus verbis qd possessio pōt dici momētaria,qz cito dz expe diri,z sine mora.arg.l.ij.C.vt intra certū tps.Et si possessoria in oi negocio(qn̄ nō hn̄t maxime cām pprietatis annexā)debeāt citius quo fieri possit expediri,quātomagis possessoria in bn̄ficia libus debent cito terminari,ne ecclesie in sp̄ualibus,z tpalibus graue patiant dispēdiū,z lupus rapax gregē inuadat Bn̄ficū.c. q̄ sit de elec.in.vj.z.c.postq̄.l.dist.z.c.ne p defectu.d ele.in an tiquis.¶ Ideo reges Francorū laudabiliter ac sanctissime eorū lege ordinarūt,vt possessoria breu' quo fieri posset i bn̄ficialibus

2 expedirent,†z q recredētia absq; alia inqsitiōe si mō fieri possit p literas,z titulos adiudicaret,sic statuit Carolus septimus,z eius lege seu ordinatiōe est dispositū in ordinatiōe.lxxviij.i meis ordinatiōibus.Hoc ēt edicto firmauit bone memorie.Carolus octauus,ordinatiōe.lviij.nec horū cepit obliuio Ludouicū duo decimū iustitie cultorē,q supradicta ɔfirmauit,ac multis fraudi bus,q̄ rōne appellationū ac oppositionū in possessorijs bn̄ficiali bus interiectarum interueniebāt,grauiter ac ingenue p͂uidit sua or dinatiōe mihi.lxxxij.His ce tn̄ nō obstātibus vidi,z audiui in re gno Frācie z extra dictū regnū possessoria bn̄ficialia diutius, i mo diutissime sub iudicibus secularibus agitari, z aliqua quinq; aliqua decem,aliqua viginti annis sub tēporali iudice fuisse,rela tumq; mihi est de quodā possessorio cuiusdā dignitatis episcopa

3 lis quadraginta annis sub laico iudice prestitisse.¶ † Unde infi nita oriunt in ecclesia Dei mala,nā bona ecclesiastica que in vsus pauperum,ac reparationes ecclesiarum deberēt exponi.c.aurūꝫ.z.c. gloria.z.c.quatuor.xij.q.ij.z.c.episcopus pauperibus.lxxxij.di. ab aduocatis z procuratoribus absumunt.¶ Et prelatos quos populo sibi credito intentos esse deceret, iuxta prouincie sibi in iuncte officiū.c.cleros.z clericos.xxj.dist.z.c.sit rector.xliij.dist. z.c.qui episcopatū.viij.q.j.z aucten.d sanctissi.episco.colla.ix.§. interdicimus.curias persequi necesse est,z in vilipendium suarū di gnitatū hac ac illac circūcursare,abiectis ac sceleratissimis q̄nq; magnos impendere honores cogunt,vt quos sanctissimos quon dam appellarunt iura,nūc ɔsuetūdine ac frequētia z pretoria oc

4 cupatione vilescāt,ac paruipendant.c.perlatuꝫ .lxxxviij.dist.†ra ro etenim prelati debent in publicaꝫ prodire,vt in maiore habeā tur honore ac reuerentia,naꝫ omne qd rarum est plus amplectitur. c.legitimus.xciij.dist.¶ Hoc prelatorum vilipendium spiritu p phetico videns zacharias suis pphetijs.capite.xj.in hec verba prorupit,vox vlulatus pastorum,qz vasta est magnificētia eorꝫ quorum sublimitas nullis potest cōparationibus adequari, naꝫ si regū fulgori cōpares, z principuꝫ diademati,lōge erit inferius, q̄ si plumbi metallum,aut auri fulgorem compares.c.duo sunt. xcvj.dist.z litiū anfractibus prepediti dicti prelati nō valent ascē dere,ex aduerso,neq; sese opponere murum p populo sibi cōmisso. vt ad eos spectat.Ezechie.xiij.que translatiue ponunt in.c.si re ctor.xliij.dist.neq; pascere gregē fm domini preceptū possunt,vt cum apparuerit princeps pastorum pcipiant inmarcessibilem glo rie coronā,vt Petrus scripsit prima sui Epistola.c.vt trāslatiue

5 autē in.c.isto subiectus.xcv.dist.†Exactiōibus ac super indictis suos grauare cōpelluntur subditos,vt se curialesq; laute, ac splē dide pascāt,de quibus Ezechiel cecinit.c.xxxiiij.dicens.ve pasto ribus Israel qui pascebāt semetipsos,nōne greges a pastoribus pascunt,lac comedebatis,z lanis operiebamini,z qd crassuꝫ erat occidebatis,gregem autē meum non pascebatis,qd infirmuꝫ fuit non consolidastis,z qd egrotū non sanastis,quod confractuꝫ est non allegastis.deinde subiungit,z disperse sunt oues mee, eo qd nō est pastor,z facte sunt in deuorationem omniuꝫ bestiarū agri, z disperse sunt,errauerunt greges mei in cūctis mōtibus, z non erat qui requireret,propterea pastores audite verbuꝫ domini, vi uo ego dicit dominus deus,qz pro eo quod facti sunt greges mei

6 in rapinā,z oues mee i deuoratiōnē,z cetera que sequunt.† Ec ce ego ipse super pastores requiram gregem meuꝫ de manu eorum. z cessare faciam,vt vltra nō pascant gregē meum,nec pascāt am plius pastores semetipsos.Et liberabo gregem meum de ore eo rum,z nō erit vltra eis in escam,qz hec dicit dominus deus.Ec ce ego ipse requiram oues meas z visitabo eas.boni pastoris nō est deglutire oues vt hodie fit.gl.in verbo,ɔsumit in clemen , ad

nostraꝝ de censibus. ¶ Super talijs ꝛ superindictis an eas possint reges ꝛ episcopi facere sine peccato ꝛ eas exigere. vide Arch. in.c.qꝛ.x.q.iij. ꝛ Geminia. ¶ Et qd peius est, vt ecclesie prelatis suppetant necessaria ad lites prosequẽdas, laicis locant prelaturaꝝ fructus. ¶ Etiã cum potestate conferendi, qd est horrendũ dictu, qui laici populũ dilaniãt illicitis exactionibus, vt nõ cõtenti lana, carnes vorent, indignissimisq; beneficia ꝯferri faciũt, aut si maius ipsi conferunt, ꝛ vt pecunias plures extorqueãt, eos, q vix legere sciũt, ad sacros ordines admitti faciũt, vnde deus plurimũ offendit, nam proculdubio deus offenditur, si ad sacros ordines quisq; nõ merito, sed ex fauore (quod absit) aut venalitate ꝓuehit. c. pueri. j. q. j. ¶ Et oẽs penas etiã corporales in pecuniarias cõuertunt, vñ grandis perniciosis criminũ ꝑpetrandoꝝ datur audacia, † infinita id genus scelera perpetrant, quoꝝ cã q̃nq; existunt dilata iudicia in possessorijs beneficialibus. ¶ Horũ differendoꝝ iudicioꝝ causa q̃nq; existunt princeps, q̃nq; ipsi iudices, qui caueant si bene sibi velint. nam terribile cunctis instabit iudiciũ, in quo qua mẽsura mẽsi fuerint homines remetietur eis. Matthei. vij. ꝛ Luce. vj. ꝛ. c. qualiter. in primo. de accusa. filius qppe hois vẽturus cũ angelis suis reddet tã principibus q̃ iudicibꝰ, ꝛ vnicuiq; ẽm opa sua Matthei. xvj. ꝛ ad Ro. ij. c. ꝛ ꝑmi Regũ. c. xxvj. dñs retribuet vnicuiq; scđm iustitiã suã ꝛ fidem.

(margin: 7)

❧ SVMMARIVM ❧

¶ Capitulum. xlviij. tertie partis.

1 **Confirmatione obtẽta debet** † electus ad dignitatẽ episcopalem petere consecrationem infra tres menses a tempore confirmationis, nisi forte excusabilis necessitas coegerit consecrationis tempus amplius protelari. tex. in. c. quoniam. lxxv. dist. ꝛ in cap. q̃m. centesima distinctio. gl. notabilis in verbo, aliam in. c. si electio. ꝺ elec. in. vj. quam glo. notabilem reputãt Dñi. ꝛ Philip. fran. ibidem. que glo. melius q̃ queuis alia declarat tẽpora pro expeditionibus ecclesiaꝝ vacantium. de dictis tribus mensibus ad consecrationem petendam glo. in verbo, tempore in. §. cum vero in. c. cum in dictis. de electio. ꝛ ibi Inno. Joan. and. ꝛ Panormi. ꝛ Hostien. in summa tit. de electio. in. §. quo tempore. col. ij. ¶ Et si dictus electus confirmatus necdum consecratus vltra dictos tres menses distulerit consecrari potest communione priuari, donec loco cesserit, aut se consecrandũ offerre nõ distulerit, legitimo impedimento cessante. Centesima dist. in. c. j. Inn. in. c. cum in cũctis. de elec. col. ij. † Itẽ dictus electus cõfirmatus (si possessionẽ pacificam fuerit adeptus, aut per eum steterit quo minus pacificam possessionem habuerit, ꝛ intra tres menses a tempore confirmationis non fuerit consecratus) est priuatus suis prioribus beneficijs, que possunt per eos ad quos ꝺ iure pertinet institutio vł collatio statim conferri. de hoc tex. ꝛ ibi Inn. Jo. and. ꝛ Pan. in dicto. c. cum in cunctis. §. cum vero. Et requiruntur quatuor antequam priora beneficia electi in episcopum vacent. primũ quod sit electus. secundum quod sit confirmatus. tertiũ quod sit possessionem adeptus. quartum quod sit consecratus, aut quod tempus de consecrandis episcopis fuerit elapsum. text. in dicto. §. cũ vero. ꝛ ibi Innocen. Joan. an. ꝛ Panormi. Et si dictus electus fuerit consecratus infra dictos tres menses ꝛ possessionem pacificam adeptus sua priora beneficia vacant. glo. in verbo spectã. ꝛ ibi Compostel. Innocen. Joan. and. ꝛ Panormi. ꝛ communiter doc. in dicto. §. cum vero. licet Hostien. videatur velle contrarium quem ibi concordat Joan. an. ꝛ Panor. post eum. † Quid aũt dõm sit in ꝓuisis apostolicis quo ad dignitates episcopales, an eoꝝ bñficia statim vacent, ex quo sunt ꝓuisi, cũ talis ꝓuisio (vt. s. dixi) habeant vim electionis, ꝛ cõfirmationis, hãc qõnẽ ponit Pan. in. d. §. cum vero col. ij. ꝛ ibi cõcludit, qd dicta beneficia ꝑ talẽ ꝓuisionẽ nõ statim vacãt. sed dꝫ expectari, qd talis ꝓuisus cõsequat̃ prius administrationẽ, ꝛ qd consecret̃. j. legitima tẽpora, quo facto vocant priora beneficia. glo. in verb. collato in cle. j. vt lite pendente. ꝛ ibi Card. ꝛ Panor. ibidẽ in recollectiõe glo. clementinaꝝ. ¶ An autẽ beneficia electi ꝛ ꝯfirmati ac ꝯsecrati in curia, vacent in curia. glo. in. d. cle. in verbo collato. tenet qd si talis cõsecratus habeat possessionẽ ẽpatus, per ꝯsecrationẽ factam in curia, vacant priora beneficia in curia. Si aũt talis cõsecratus nõ habebat possessionẽ, ꝫ vadit ad possessionẽ adipiscẽdam ad partes, aut ꝯstituit ꝓcuratorẽ ad accipiendã possessionẽ in partibus, tunc priora beneficia in vtroq; casu vacant in partibus, ꝛ nõ in curia. ita tenet, dicta glo. in verbo collato. ꝛ ibi Car. ꝛ Panor. in recollec. gl. ꝛ talia beneficia potuerunt per ordinarios in patria ꝯferri. Et ratio esse potest qꝛ quo ad potestatẽ conferendi talia beneficia debet considerari actus priuationẽ inducens, qui est adeptio possessionis in casu premisso. † sepe etenim qd in vno loco agit̃ porrigit̃ ad aliũ, vbi ius effectus ꝑficit̃. ff. de offic. prefec. vr. l. j. ff. de actio. ꝛ obliga. l. cõtraxisse. ꝛ. c. dilecti. de fo. compe. ꝛ est dicta glo. ꝛ eam sing. reputat Panor. in. d. c. cũ in cunctis. §. cum vero col. ij. ꝛ Feli. eam etiã sing. dicit in. c. cum Bertoldus. de sñia ꝛ re iudi. col. ij. in princ. ¶ Et adde ꝑmissis quod si electus seu prouisus habuerit dispensationem de non cõsecrando infra annum, vocatio priorum beneficiorum suspenditur ad annum. Et quamuis Jo. and. distinxerit in dicto. §. cũ vero. vbi dixit, quod dispensatio fuerit concessa ad partis requisitionem, ꝛ illam confirmatus pro suo commodo priuato procurauit, tunc vocabunt priora beneficia post tres menses ad consecrandum datos. pro quo facit lex. iiij. ꝛ. l. qui mittuntur. §. fina. ff. ex quibus cau. maiores. ꝛ. c. primum. ꝛ secundũ de filijs presby. in. vj. Si vero dispensatio fuerit facta motu proprio, ꝛ ex aliqua causa pro vtilitate publica. tunc non vacabũt priora bñficia post lapsum dictoꝝ trium mensium, sed expectabitur annus. pro quo l. si qs iniquũ. ff. qd quisq; iu. ꝛ. l. j. ꝛ. ij. C. de peti. bo. subla. lib. x. vbi sunt casus, qualiter fauorabilior est ꝑncipis ꝯcessio motu ꝓprio ea q̃ ꝯceditur ad partis requisitionẽ. Pañ. tñ tꝫ qd in neutro casu bñficia vacant post dñm An. in. d. §. cũ vero. Et rõ est, qꝛ priora beneficia vacãt per ꝯsecrationẽ, aut per negligentiã, q̃ ꝯmittit̃ in petenda ꝯsecratione, que ꝯhibit̃ per cursum tꝑis trium mensiũ a tꝑe ꝯfirmationis. sed q̃n quis dispẽsat̃ ad hoc, qd non ꝯsecret̃. j. annũ, nõ dr̃ negligẽs. j. illud tꝑs ad petendã ꝯsecrationem, quare priora beneficia in casu premisso. j. annũ nõ vacabũt. Item ꝛ alia ratione. j. dictũ annũ non debent priora beneficia vacare. † nam dispẽsatio ad vnũ extẽdit̃ ad ꝯsecutiua ad illud gl. in verbo plures in. c. qꝛ in tantum. de prebẽ. ꝛ in. c. si quis in clero. vij. q. j. ꝛ ibi Arch. ꝛ Do. de. s. gemi. Hosti. in. c. postulasti. de rescrip. ꝛ ibi ꝑ Fely. in col. iiij. v. ꝛ. vj. qualiter qualitates ꝛ que debeant exprimi in dispensatione. ꝛ idẽ Fely. in, d. c. postulasti. col. xij. ponit regulam qualiter in dispensationibus nõ fiat extẽsio ẽt ad casum minorẽ ꝛ habentẽ in se maiorẽ rõnẽ, quã habeat casus ꝯcessus, ꝛ ita ẽm eũ tenet singulariter Hosti. in. d. c. quẽ sequunt doc. ad quam regulã ponit dictus Fely. octo. fallentias. ꝛ ibi ꝑclare materiam declarat per plures col. quẽ ibi videas. Et ꝑ premissa rõnẽ tenet Panor. in. c. qꝛ in tantum. de preben. qd dispensatus super etate, vt possit habere ecclesiam curatã, vr̃ dispẽsatus vt nõ teneat̃ se facere promoueri ad sacerdotium. j. annum iuxta determinationẽ. c. licet canon. ꝛ. c. commissa. de elec. in. vj. pro hoc facit glo. nota. in verbo retine in. c. non potest de prebẽ. in. vj. que glo. tenet † quod dispensatus super pluralitate beneficiorum requirentiũ residentiã videatur dispensatus, vt nõ teneatur in vtroq; residere, sed sufficiat vt in altero resideat. quam gl. singu. dicit Pañ. in repeti. §. qui vero in. c. extirpande. de prebẽ. in col. ij. ꝛ limitat ibidem dictam gl. dicere verũ, q̃n bñficia sunt equalia, vt eo casu possit residere nũc in vno, ꝛ nũc in alio. vbi autem vnũ esset altero maius teneretur residere in maiori. ꝛ qd dispẽsatus, vt possit hr̃e ecclesiam curatã, videat̃ dispẽsatus, vt nõ teneat̃ se facere promoueri, iuxta. c. licet canon. ita tꝫ do. Felyn. in. d. c. postulasti. de rescrip. col. xv. vbi autẽ esset specificatũ, qd interim priora beneficia non vacarẽt, tunc nullũ esset dubiũ, qd post lapsum triũ mensium dicta bñficia non vacarent, sed suspẽderet

derek vocatio p annum, quare pro maiori securitate bonũ esset, vt impetrãs dispensationem de eo nõ consecrando infra annũ, aut maius tẽpus faceret opponi, ꝛ ꝙ interim priora beneficia nõ vacent. ꝛ sic vides quãdo vacãt priora beneficia, que habent electi in epos. 7 †In abbatibus aũt dicas eoꝝ priora beneficia vacare per adeptionẽ pacificã possessionis dignitatis abbatialis, licet nõ fuerint benedicti. naꝫ priuilegiũ speciale est ipsius electi in episcopum, vt vsqꝫ ad ꝯsecrationẽ, aut vsqꝫ ad tẽpus lapsum de cõsecrandis episcopis possit priora beneficia retinere. ca. cum in cunctis. §. cuꝫ vero. de electio. gl. in ꝟbo, vbi prius in. c. si qui episcopi. xcij. dist. ꝛ ibi Arch. ꝛ Domi. de san. Gemi. ꝛ Inn. in. c. in nostra. col. ij. de rescrip. ꝛ Host. in sum. de elec. §. quo tẽpore. ver. qd si ante tres. vbi dicit hoc esse priuilegiũ electoꝝ in episcopos, ergo ad abbates nõ est extẽdẽdũ. c. sane de priuilegijs. regula qꝺ alicui de regulis iuris. Itẽ abbatiales dignitates cõputant̃ inter inferiora beneficia. c. cum in cunctis. §. inferiora. de electio. ꝛ. c. ꝙꝙ. de elec. in. vj. modo si hñs beneficiũ cũ cura aliud simile cõsequat̃, p adeptionẽ pacifice possessionis secundi, vel siper ipsum stet quominus adipiscat̃ pacificã possessionẽ secũdi, vacat primũ c. de multa. de preb. ꝛ ibi per doct. tex. in. c. licet el scdo. de prebẽ. in. vj. quare est dõm, qꝺ priora beneficia electoꝝ i abbates vacãt per adeptionẽ pacifice possessionis dignitatũ abbatialiũ, aut si p eos stet quominus habeãt pacificas possessiones, nec est opus expectare benedictionẽ. ita ꝯcludit per multas rõnes do. Oldra in suis consilijs cõsilio. xiiij. quẽ ibi singu. vide. nam in hac mã ibidẽ singu. loquit̃. ꝛ ita dicit do. And. barba. in additio. ad Bal. in. l. 8 si nondum. C. ꝺ fur. †vbi tꝫ beneficia electi in abbatẽ vacare ante benedictionẽ, ꝛ eum abbatẽ appellari, licet secus sit, vt. s̃. dixi de electo in episcopum. Et hoc idẽ tenet. do. Feli. in. c. eam te. de rescrip. col. v. versi. tertio restringit̃. ¶De consecratione episcopoꝝ habes in. c. si archiepiscopus. ꝛ in. c. nec episcopi. de tẽporibus ord. ꝛ quali. ordi. ꝛ ibi per Io. an. Ant. de but. ꝛ per Inn. ꝛ per eosdẽ in. c. vnico. de sacra vnctio. de eadẽ episcoporum cõsecratiõe habes in dist. lxiiij. lxv. ꝛ. lxvj. ꝛ ibi Arch. hñt quoqꝫ episcopi in corꝑꝫ pastorali formã consecrationis, quam ibi vide.

SVMMARIVM

1 Officia ꝑlatoꝝ sunt duodecim, quoꝝ primũ est preconis officiuꝫ.
2 Prelati populum docere debẽt ne idola colant, ꝛ ne sint homicide, adulteri, falsidici ꝛc.
Predicatione verbi veritatis vigente, robur non modicum censetur virtutes assumere.
3 Caput artis dicitur, si quod docetur opere compleatur.
Episcopi non prohibiti per totum orbem verbi dei annuntiandi habent potestatem.
4 Prelati quales in ecclesijs ordinare debeant.
Prelati huiusce tẽpestatis nr̃e parietes extruẽtes colũnas sbtrahũt, ac aĩalia dõ offerũt ceca, idoctos doctoꝝ loco sufficiẽtes.
5 Ignorãtia prelatoꝝ quãtis nubiũ tenebris obtexerit seculũ, facile cognoscet qui ad lumen illud eternũ suum iecerit intuitum.
Prelati temporis nostri fruges tantum consumere nati, nõ annuntiant verbum dei, sui immemores officij.
Prelati apostolorum loco sunt suffecti, sed vtinam ad cor redeũtes apostoloꝝ vitam ꝛ doctrinam niterentur imitari.
6 Prelati beneficiorum deglubentes cõmoda ꝛ renuentes onera nullo pacto ferendi.
7 Taciturnitas in prelatis infert qñqꝫ maculaꝫ peccati mortalis.
8 Pastores muti nõ aperientes iniquitates populi, ꝛ subditos nõ nutrientes pabulo verbi, idolis ꝛ simulacris sunt assimilandi.
Idolis similes fiunt qui ea faciunt, hoc est, principes ꝛ electores ꝑlatos creãtes mutos ꝛ iutiles parẽ cũ eis accipiẽt mercedẽ.
9 Prelati carnales luteo simulacro comparantur.
10 Prelati rudes, ꝛ indocti ligneis simulacris sunt assimilandi.
11 Prelati in ꝓphanis ꝛ secularibus prudentes, ꝛ in diuinis ceci, idolis ereis similes sunt censendi.
Prelati temporali fortitudine fracti, nõ audentes exercere que sui sunt officij, idolis lapideis sunt comparandi.
12 Christus solus dicitur lapis offensiõis ꝛ petra scãdali, his q nõ credũt verbo dei, offendũt. n. in lapidẽ qui alij innitũt fundamẽto, volẽtes propriã statuere iustitiã, iustitie dei nõ subiecti.
13 Prelati per pecuniã intrusi argenteis similes sunt simulacris.
Diues prefertur pauperi apud homines, at non ita apud deum.
14 Prelati ob gñris claritatẽ iniecti aureis idolis siles sunt effecti.
15 Nobilitas generis deo gratum neminem facit, nisi fidei ꝛ virtutibus iuncta fuerit.
Prelati mali leonibus quandoqꝫ, quandoqꝫ lupis, coruis ꝛ similibus sunt comparati.
16 Prelatoꝝ munus primum est Christi populo annuntiare ꝟbũ.
Populus sub prelatis indoctis famẽ ꝟbi dei patit̃ messis ꝗppe multa, ceteꝝ operarij pauci, sꝫ de prelatis nõ euãgelizantibus
Prelati subditos verbo dei nõ pascẽtes sunt lanijs crudeliores.
17 Scriptura sacra quando cibus ꝛ quando potus dicatur.
Pastores cõmoda tẽporalia sequentes, lucris inhiantes, honorem appetentes, que sua sunt querunt, nõ que Iesu Christi.
18 Principes indignorum promotorum in causa existẽtes sibijpsis attendant, rationẽ quippe Christo sunt reddituri, pro ecclesia quam tuendam susceperunt.

¶Capitulum. xlix. tertie partis.

Officia prelatorum principalia sunt duodeciꝫ. 1 †primũ est offim̃ ꝑconis, de quo Esaie cap. lviij. In prin. hr̃, vbi clamare cesses, quasi tuba exalta vocẽ tuã. ꝛ ibi gl. clama aperte abiecto timore prenũcia, et ne cesses predicationẽ debite ꝯtinuãdo, quasi tuba, exalta vocẽ tuã, manifeste docẽdo, que trãslatiue a Gratião fuere assumpta in. c. sit rector. xliij. dist. his adde eundẽ Esaiam. c. xl. Clama, ꝛ dixi, qd clamabo? omnis caro fenũ gl. i. omnis homo carnaliter viuẽs fenũ. i. nullã firmitatẽ seu stabilitatẽ ex se hñs, ꝛ omnis gloria eius flos agri, qm̃ repẽte deficit homo ꝛ ex modico calore 2 febrili ex volũtate dei. †Qualiter prelati predicãdo debẽt populum instruere ad fugiendũ errores idoloꝝ, atqꝫ ad vitãdũ homicidia, adulteria, piuria, falsa testimonia, ꝛ reliqua peccata mortifera, necnõ plebẽ sibi cõmissaꝫ exhortari ad obseruãdũ precepta diuina, atqꝫ ad fidei articulis credẽdũ, ꝛ assentiendũ, preponere quoqꝫ debẽt diẽ futuri iudicij, quo vnusqsqꝫ recipiet, put dũ viueret, gesserit, hec omnia optime inserunt̃ in. c. placuit. x. qꝺ. j. ꝛ ibi Arch. ꝛ Dominicus de sancto Geminiano. de hac predicatiõe i c. j. de censib. ꝛ ibi Ioan. and. ꝛ. c. inter cetera. de offi. ordina. ꝛ ibi Ioan. and. ꝛ Panor. nã vigente predicatione vigent virtutes q̃ intereunt ea cessante. Io. and. ibidẽ. prelati ꝟbo, pariter ꝛ exẽplo edificare debẽt populũ sibi commissum. c. cuꝫ ad monasterium de statu monacho. ꝛ cano. regu. ꝛ. d. c. inter cetera. de offi. ordina. de verbo, habes diuum Hieronymum in proemio ad bibliaꝫ in. c. j. vbi habet nescio qd latẽtis energie viua vox, ꝛ in aures discipuli de auctoris ore trãsfusa fortius sonat de exẽplo habes apud eũdẽ Hieronymũ sup Mar. in fi. prout refert Io. an. in. d. c. cũ ad monasteriũ. col. iij. terra multis plena miraculis, vbi fideliũ cre3 dulitas plus actibus, quã lectiõibus erudit̃. †nã caput artis est docere qꝺ facias, iõ Christus prĩo cepit facere ꝛ postea docere. Actuũ prĩo. qui dedit formã ꝑdicatoribus, vt prius opera virtutũ faciãt, ꝛ postea alijs facienda ꝓponãt. cuius. n. vt Grego. inquit vita despicit̃, restat vt eius ꝑdicatio ꝯtẽnat̃, que ꝟba assumpsit Gratianus in. c. infames. iij. q. vij. de epõrum ptãte ꝑdicandi p totũ orbẽ (nisi ꝓhibeant̃ a diocesanis, q tñ nõ sunt sine cã ꝓhibẽdi, cũ sint ad ꝑdicanduꝫ a deo missi, iuxta illud. Ite, ꝛ ꝑdicate euangeliũ oi creature. Marci vltimo) videas Io. an. i. c. excõicamus de hr̃ti. col. iiij. ꝛ. v. ꝛ Pañ. ibi col. fi. de hoc ẽt habes in cle. Archiepi. de priuilegijs in. gl. posita sup verbo ẽt celebrare. Qualiter ꝑdicare sit munus eorũ, qui hñt curã animarũ, habes tex. in cle. dudũ de sepultu. in. §. verũ. ꝛ capi. qꝺ dei timorẽ. de sta4 tu mo. ¶†Et debent dicti ꝑlati tales ordinare in ecclesijs q̃ sint eis coadiutores ꝛ cooperatores verbo, pariter ꝛ exemplo, nõ solũ in ꝑdicationibus, verũ etiã in audiendis ꝯfessionibus ꝛ penitentijs iniungẽdis, ac ceteris que ad saluteꝫ animarũ pertinent, d. c. inter cetera. de offi. ordi. ꝯtrariũ tñ faciũt epi nostri tpis, vt dicit ibidẽ Io. an. nã edificant parietes, ꝛ colũnas subtrahunt. xij. q. ij. c. gloria epi, ꝛ ceca deo offerunt animalia, cũ indoctos loco doctorũ ordinant. qꝺ est valde graue atqꝫ absurdũ. vnde multa damna ecclesijs ꝑueniũt. c. graue. de ꝑbẽ. ꝛ magistros faciũt eos qui vix legere pñt. xlix. dist. c. sacerdotes, ex quo mortaliter dicti ꝑlati peccant tales ordinãdo fm Hostiẽ. Io. an. in. d. c. inter ce5 tera. † Ignorantia etenim mater cunctoꝝ errorũ maxie in sacerdotibus dei euitanda est, qui docendi officiuꝫ in populo dei susceperunt. capitu. ignorantia. xxxviij. distin. ꝛ ibi Archi. ꝛ Domi. ꝛ ibidẽ, sciant sacerdotes sanctas scripturas, ꝛ canones, ꝛ omne opus eorũ in predicatione ꝛ doctrina consistat, atqꝫ edificẽt cũctos tam fidei scientia, quam operum disciplina, ad hoc tñ hac deuentum est tempestate, vt pauci ꝑlati ac curati, imo ferme nulli predicent. alij quia despiciunt, putarent etenim se negligi, si verbum dei proponerent, quibus Christus fuit exemplo multoties docens in templo. Matthei. xxvj. Marci. xiiij. ꝛ Ioannis. xviij

qd̄ si hoc Christus magister τ dominus fecerit dans prelatis exē plum, vt queādmodū ipse fecit, ita τ prelati faciāt. Joan. xiij. sunt etenim prelati loco apostoloꝝ. c. vidētes. xij. questio. j. nō debent ipsi veteri officiū eis iniunctū honestū, ac salutare exequi. τ est ip- sis prelatis ecclesiaꝝ admodū turpe, damnabile, ac inhonestum nolle predicare, † neqꝫ sunt ferendi prelati vt prelaturaꝝ commo da amplectantur, officiū aūt, ac onus eis iniunctum negligant. l. vnica. §. p scd̄o. C. de cadu. tol. cū similibus. qm̄ iuxta pauli sniaꝫ. scd̄e ad Thesaloni. c. iij. qui nō vult operari nec manducet. glo. in verbo, denegandā in. l. quamuis. ff. de damno infecto. Alij autē formidine percussi libere loqui nō audēt. de quibus Grego. in pa storali. in. xv. cap. τ Gratianus in. c. sit rector. xliij. dist. dicūt sepe rectores improuidi humanā amittere gratiā formidātes, loqui li bere recta pertimescūt, et iuxta veritatis voce nequaq̄ gregis cu stodie pastoꝝ studio, sed mercenarioꝝ vice deseruiunt, q꞉ veniē- te lupo fugiunt, dum se sub silentio abscondunt. hinc eos dn̄s in- crepat dicens in Esaia. c. lvj. Canes muti. gl. ibi sine voce predi- cationis nō valentes latrare, † qui tacendo mortaliter peccāt, vt est gl. in. c. vnū orariū. in. §. alias ea demuꝫ. xxv. distinctio. in ver- bo, plus tacet. pro quo idem Esaias. capi. vj. ve mihi q꞉ tacui gl. q꞉ Oziaꝫ τ alios libere nō reprehēdi τ deinde q꞉ vir pollutus labys ego suꝫ. Lyra. sic. n. polluūt labia loquēdo qd̄ nō decet, ita ēt tacēdo qd̄ dici dꝫ. vnde Lyra sup prima Epistola ad Thimo. c. iij. latratu canum ac baculo sunt arcēdi lupi. vnde maledictus canis nō valens latrare. Alij vero prelati nō predicāt, sed tanq̄ muti permanent nō aperientes populo iniquitatē, q꞉ ignorantia dncunt, de quibus Naum. c. iij. dormitauerunt pastores tui, lati- tauit populus tuus in montibus, τ nō est qui congreget. τ Baru ch. c. iij. qm̄ nō habuerunt sapientiā interierunt, ꝑpter suam insi- pientiaꝫ. † qui oēs prelati nō predicantes nō merent̄ dici veri pre lati, cum prelatoꝝ officiū nō exerceant, sꝫ solū similitudinē prelati habēt. sicut idolum qd̄ nō exercet officiū hominis, sꝫ est solū simi- le homini. Et possunt dici tales prelati simulacra seu idola scd̄m Arch. in. d. c. sit rector. col. iij. de quibus Baruch. c. vltimo circa principiū. inquit, lingua ipsoꝝ polita a fabro, ipsa etiā inaurata, τ inargentata, τ non possunt loqui. Et idem Archi. ibidem ait. Et q tales creant, similes sunt illis sicut faciunt multi principes, τ electores mali qui damnantur cum illis iuxta illud Dauiticuꝫ, Psal. cxiij. similes illis fiant qui faciunt ea. Et queādmodū quō dam gentiles habuerunt sex simulacroꝝ genera. s. lutea, lignea, erea, lapidea, argentea, τ aurea, sic hodie in ecclesia dei reperiunt̄ vere multi prelati qui prefatis (vt cunctis notū est) ꝯferri possunt simulacris, † nam luteo simulacro conferunt̄ prelati carnales, qui tanquā brutales carnē sequunt̄, vt eos nō pudeat, nedum perpe- trare actus venereos, sed nec palā ꝑpalare eoꝝ lubricitateꝫ, qm̄ ſm Pau. ad Roma. viij. Qui enim ſm carnem sunt, que carnis sunt sapiunt. qui vero ſm spirituꝫ sunt, que sunt spiritus sentiunt. τ paulo post subdit, ergo fratres debitores sumus nō carni, vt ſꝫ carnē viuamus. si enim ſm carnē vixeritis, moriemini. si autē spi- ritu facta carnis mortificaueritis, viuetis. de quibus Dauitica musa Psalmo. xvij. τ cōminuā eos vt puluerē ante faciē venti, vt lutum plateaꝝ delebo eos. τ ad Roma. viij. si ſm carnē vixeritis moriemini. de his Esaie. c. threno. iiij. hi qui vescebantur volu- ptuose nō laborantes. s. in ꝑdicatione interierūt in vitijs q nutrie bant̄ in croceis amplexati sunt stercora. † Rudes τ indocti prela ti comparātur idolis ligneis, de quibus Hieronymus. c. x. lignuꝫ est argēto inuolutū, τ isti sunt tanquā chimere que nō sunt nisi in opinione. de his Osee. iiij. c. tu ibi inquit, dominus per prophetā scientiā repulisti, τ ego te repellam, ne sacerdotio fungaris mihi. Et hec habent̄ translatiue in. c. nisi de renuntiatione. τ. c. omnes. xxxviij. dist. τ ꝑpter ignorantiā tales prelati possunt deponi. c. si. de etate τ qualitate. τ ibi Anto. but. τ Joan. and. τ idē Joan. in d. c. nisi col. j. que scire debeāt episcopi, vide in. d. c. oēs. τ. c. q epi scopus. xxiij. dist. doc. canoniste. c. cum in cunctis. de elec. de hoc dixi in prima parte. ¶ † Prelati autē elegantes in secularibus τ mundanis, qui copiose de illis loquunt̄ τ plusquā par foret q̄nqꝫ dicētes linguā nostrā magnificauimus labia nostra a nobis sunt. Psal. xj. de quibus Paulus ad Romanos. j. dicentes. n. se esse sapientes, stulti facti sunt τ mutauerunt gloriā incorruptibilis dei in similitudine imaginis corruptibilis τc. τ idē Paulus ad corin thios. j. perdam sapientiā sapientum. τ prudentiam prudentium reprobabo. isti de diuinis non curātes mundanis ac corruptibili- bus dedit τ in eis multū elegantes assimilant̄ simulachris ereis, que bene sonant, es. n. sonoꝝ est. ad Corinthios. xiij. in princi. fa- ctus sum velut es sonans, aut cimbalū tinniens. Illi autē prelati qui frangunt̄ fortitudine tēporali, sic qd̄ nō audent propter dictā fortitudinē agere qd̄ eos decet, iuxta officij τ prelature exigētiaꝫ comparandi sunt tales idolis lapideis, non sunt tamen lapis, qui debeat poni in capite anguli. de quo Psalmographus Psal. cxvij. lapidē quē reprobauerunt edificantes, hic factus est in ca- put anguli. de quo etiā Esaias. c. xxviij. † Ecce ego mittā i funda mentis Syon lapidē, loquit̄ de bonis prelatis lapidē probatum angularē preciosum in fundamento fundatū. in quantū ipsi inni- tunt̄ Christo qui fuit verus lapis ecclesie fundamētalis, sed sunt dicti prelati lapis offensionis τ petra scādali, de q̄bus Paulus ad Roma. ix. c. τ Petrus in prima Epistola. c. ij. vbi hic factus est in caput anguli, τ lapis offensionis, τ petra scandali, de q̄bus dicit tex. in. c. clericis. de immunitate ecclesiaꝝ. nōnulli ecclesiaꝝ prelati ecclesiasticeqꝫ persone trepidantes, vbi trepidādū nō est, transitoriā pacem querentes plus timentes maiestatē tempora- leꝫ offendere quā eternā, abusibus multis nō tā temerarie quā im ꝑuide acquiescūt. ¶ † Sunt τ alij prelati, qui imitant̄ simulachra argentea. τ sunt illi qui habent in ecclesia ingressum per pecuniaꝫ de quibus in actibus Apostoloꝝ. c. viij. pecunia tua tecum sit in perditionē, que translatiue posuit Gratianus in. c. qui studet. j. q. j. τ ibi q̄liter crimē symonie fuit detestabiliter vindicatū in vtroqꝫ testamēto, de his Esaias exclamabat Esaie. c. lxij. dicens trāsite, trāsite p portas. preparate viā populo planū facite iter, τ eligite lapides, τ eleuate signū ad populos, sufficiētes ordinādo, Et no- ta qd̄ data paritate in reliquis i ecclesia diues preferēdus est pau peri, τ potens impotēti, vt ecclesia subleuet̄ p eos. gl. τ ibi Pan. in. c. ꝯstitutis in secūdo de appel. in verbo impotētiā. Reperiunt̄ quoqꝫ prela. qui dici possunt idola aurea, pro eo q꞉ auruꝫ est spēs metalloꝝ nobilior. † Et sunt illi qui obtinēt prelaturas ꝑpter no bilitatem tm̄, vt q꞉ sunt orti nobilibus natalibus eoꝝ ꝯsanguinei eos ꝑpter eoꝝ potētiā in dei ecclesia intrudunt, τ iure vel iniuria in dignitatibus ecclesiasticis sublimāt, vt ex bonis ecclesie viuere possint, ne patrimoniū nobiliū diuidat̄, sed ipsum permaneat pe- nes vnū aut paucos, vt tāto maius existat, quanto apud paucio res fuerit diuisuꝫ. ꝯ͂ his Hieronimus, τ post euꝫ Gratianus in. c. moyses. viij. q. j. scripsit principatū in populo nō sanguini diferē duꝫ, sed vite meritis. Cernimus tamen hodie multos in ecclesia potētes positos eoꝝ potētia, nō vt erigerent̄ colūne, cum nō va- leant ecclesie prodesse, τ cum ad ecclesiastica tractanda sint peni- tus inutiles, quos ad ecclesie prelatiōes amor improbus, aut ob sequij delinimentū, aut rogamina hortēda q̄nqꝫ maioꝝ aut mu- neruꝫ detestanda exhibitio vexit, vt est tex. in. d. c. moyses. † No bilitas generis sola nō efficit deo gratū, sed moꝝ honestas. ac vir tutū nobilitas. tex in. c. venerabilis. de preben. nec apud deū gra dus elegantior, sed vite melioris actio cōprobat̄. c. sicut excellen tiaꝫ vestrā. xxiij. q. iiij. His adde Hierony. in ꝑlogo ad Roma. qui in hec verba prorupit. Sic aūt vos de generis nobilitate ia- ctatis, quasi nō moꝝ imitatio magis q̄ carnalis natiuitas filios vos faciat esse sanctoꝝ. Unde Seuerinus de ꝯsulatu philosophi co inq̄t, quid genus, τ ꝑauos strepitis, si primordia vestra aucto rēqꝫ deū spectes, nullus de genere extat, ni vitijs peiora fouēs ꝑ priū deserat ortū. ceteris tm̄ paribus nobilis ignobili ē ꝑferēdus, vt. s. dixi. nec putes predictas idoloꝝ silitudines a me inuentas, sꝫ ꝑcise aliquātulū dilatatas. nā eas tāgit Arch. i. d. c. sit rector. xliij. dist. τ ibi videas Dominicū de sancto Geminiano, qualiter mali prelati cōparant̄ aliquando leonibus, aliq̄n lupis, aliq̄n cor uis, aliq̄n canibus τc. Et q꞉ paulisper digressiōe vlus suꝫ, redeat oratio ad intētum. † Manus ergo primū prelatorū est proposi- tio verbi diuini, vt. s. tetigi, quod pauci ad modū prelati hoc tpe administrāt. ideo sub eis quo ad eos populus famē τ sitiꝫ audiē di verbi dei patit̄, vt scribit Hiero. τ post eū Gratianus. in. c. au dacter. viij. q. j. τ hoc Hieremias deplorat. Treno. c. iiij. dicens deleth, adhesit lingua lactētis ad palatū eius in siti, paruuli pe- tierunt panē, scꝫ verbū dei, τ nō erat qui frangeret eis distinguē- do τ predicādo. Jo. an. ita exponit. ca. qd̄ dei timorē. col. ij. de sta tu mona. Lyra ibidē Trenoꝝ. s. c. iiij. declarat, adhesit lingua la ctētis ad palatū, q꞉ nō habuit lac doctrine, negligēte eo q debuit lac ministrare, de quo lacte dr̄ prime ad Corinthios. iij. tanquaꝫ paruulis in Christo lac vobis potū dedi, ꝑp facilē doctrinaꝫ, ac nutrientē in predicatiōe gl. ibi paruuli perierūt panē, qui possent scꝫ solidū capere cibū, mysteria, scꝫ intelligere, si eēt qui frāgeret id est exponeret, sed negligūt hi ad quos spectat lanijs crudelio res fetib⁹ suis. † Scriptura. n. sacra aliq̄n dr̄ cibus, aliq̄n potus, potus in apertis, cibus in occultis. Un̄ Esaie. lv. dr̄. oēs sitiētes venite ad aquas, id ē scripturas, emite τ comedite vite cibū. De his prelatis, q nō curāt verbū diuinū ꝑponere, subnectit Pau lus prime ad Corinthios. ix. ve mihi est si non euāgelizauero. de

his

bis plątis negligētibus post Augusti. dicit Gratianus. viij. q. j. in. c. sunt in ecclesia quidam prepositi, de quibus Apostolus dicit ad Philippen. c. ij. sua querentes nō que Jesu Christi temporalia commoda sequentes, lucris inhiantes, honorē ab hominibus appetentes, hec qn̄ amantur a preposito ꝛ propter hec ser uit deo, quisqꝫ talis est, mercenarius est, ꝛ inter filios eius se non computet, ego vt Ambrosium sequar in. c. quid autem. viij. q. j. non de omnibus loquor prelatis, quia quidam ea que eis conueniunt exercent, alij autem sunt ad hoc negligentes. Ego neminē nomino, conscientia sua vnumquēqꝫ conueniat. † Et pre oculis hr̄e dignentur principes qui quādoqꝫ indignorū ad prelaturas assumendorum causa existunt. id qd̄ dicit Jsidorus, ꝛ post eū Gratianus in. c. principes. xxiij. q. v. vbi cognoscāt principes seculi deo se debere esse reddituros rationem propter ecclesiā quā a Christo tuēdam suscipiūt, nā siue augeatur pax ꝛ disciplina ecclesie per fideles principes, siue soluatur ille ab eis rationem exiget, qui eorum potestati suam ecclesiam tradidit.

SVMMARIVM

1 Prelati duces quidā esse bebent, populū siquidē per doctrinā ꝛ contemplationem ducere tenent̄ ad verum pastorem.
Prelati vtriusqꝫ testamēti verā habere debēt intelligētiā ſꝫ heu, quā plurimi sunt q ne alterꝫ qdē supficie tenus legerūt.
2 Pastor bonus ꝓ ouiū salute animā nō veretur exponere, ſꝫ veh mercenarijs lanam tantum querentibus.
Pastor bonus ciuitati in monte situate comparatur.
3 Prelati boni comparantur ducibus belli.
Prelatus cecus quis dicatur.
4 Cecus si ceco ducatum prestet, ambo in foueam ruent.

¶ Capitulum. l. tertie partis.

Secundo habent prelati ducis † offi͞m. c. cū sit ars artiū. de etate ꝛ qualitate. ꝛ in. c. que ipsis. xxxviij. dist. debēt. n. gregē sibi cōmissum per viā doctrine ꝛ lucē cōtēplationis superne ad eternā felicitatē ducere, ideo dicit̄ eis Matthei. v. vos estis lux mūdi, sic luceat lux vestra corā hominibus ꝛc. ꝛ ibi Lyra dicit prelatos ꝑ intelligētiā sacre scripture debere ex officio notificare alijs oīa opa vtutū, in cuius signū portāt in capite mitrā, in q̄ sunt duo cornua, qꝛ debēt scire duo testamēta, vetus. s. ꝛ nouū. Archi. ꝛ Domi. in c. disciplina. xlv. dist. ꝛ debēt prelati esse ↄstātes in oppressiōibus pauperꝫ reprimēdis, vt dicit Lyra vbi. s̄. hoc facere debēt more boni ducis ac militis, q iurat se pro re publica mortē nō euitaturꝫ vt vult Vegetius de re militari. ꝛ est gl. in. l. milites. ff. ex quibus cau. maio. in integrū resti. ideo dicit saluator Joan. x. † bonus pastor animā suā dat pro ouibus suis, mercenarius aūt ꝛ qui nō est pastor, videt lupum veniētē, ꝛ dimittit oues, ꝛ fugit, qd̄ exponēs Gregorius dicit, lupus etem̄ super oues venit, cū qlibet iniustus ꝛ raptor fideles quosqꝫ atqꝫ humiles opprimit, sed qui pastor videbat̄ esse, ꝛ nō erat, relinquit oues, ꝛ fugit, qꝛ dum sibi ab eo periculū metuit resistere iniustitie nō presumit̄, fugit āt nō mutādo locum, ſꝫ subtrahendo solatiū, ꝛ ideo pastor bonus ciuitati in mōtē posite cōparat̄, qꝛ ad ipsum debēt habere oppressi refugiū, quasi ad quoddā fortaliciū, ꝛ hoc est qd̄ dicit̄ Matthei. v. nō potest ciuitas abscondi supra montē posita, qꝛ bonus prelatus in ꝓsecutiōne nō dꝫ se abscōdere, ſꝫ ad defensioāē gregis se ostendere manifeste, ꝛ sua lucerna oēs illuminare. ꝛ debent laborare prelati, sicut boni milites Christi Jesu vt Paulus scribit Ad Timotheū Epistola. ij. c. ij. † Et cōparantur prelati ducibus belli. in. l. iij. §. in bello qui rem a duce. ff. de re mili. in gl. posita super verbo, in bello. Caueant egro ecclesiaꝝ prelati ignorantiā, que cecitatē inducit, vt est tex. in. c. sacerdotes. xlix. dist. ne ceci fiant, ꝛ per viā virtutis ac doctrine progredi non valeant vna cuꝫ grege sibi cōmisso, ꝛ eum perducere nō possint ad caulas preparatas, vnde quidā inquit si vos terret oues lupus ad caulas redire volentes, cornibus elatis illū mea cura petatis. Cecus quippe prelatus est, qui superne lucem contemplationis ignorat, ꝛ qui presentis vite tenebris pressus lucem venturam (de qua Joannis primo. erat lux vera, que illuminat omnem hominē ꝛc.) nequaquam diligendo conspicit, quo gressus porrigat nescit ca. hinc etenim. xlix. distinctio. ꝛ sic in foueam tenebrarum cuꝫ sua plebe incidit, † Nam si cecus cecum conetur ducere secuꝫ in foueam ductor primus cadit, inde secutor glo. in verbo, ceco. cap. post translationem de renun. tex. in dicto ca. que ipsis. xxxviij. distin. ꝛ in cap. penul. de eta. ꝛ quali. ꝛ Matthei. xv. ꝛ Luce. cap. vj. ꝛ in ca. ideo prohibetur. xxvij. di. de quibus Psalmista Psal. lxviij. obscurentur oculi eorum ne videant, ꝛ dorsum eorum semper incurua.

SVMMARIVM

1 Prelati ecclesiarum sunt magistri populorum.
Pontificum opera sunt in duplici differentia.
2 Prelati recta ꝛ vtilia docere debent.
Doctrina presulis seu doctoris dupliciter potest esse vtilis.
3 Pastores ecclesie ad magis necessaria debent insudare.
Prelati non debent querere que alios doceant, cum ante prelaturam susceptam docti esse debeant.
4 Doctrina prelati seuiēs eē dꝫ, sed pie, ne desperationē incutiat.
Prelatus leuitatem cum seueritate quadam debet miscere.
5 Baculus pastoralis qualis sit, ꝛ quid significet.
Prelati multi in sacra doctrina tepidi.
6 Prelati non pauci pro terrenis ad mortez vsqꝫ desudant, ceterū pro spe perpetua fidelibus in celis recondita in Christo, ne digitum quidem admouere curant.
7 Prelati boni ex palmarum quantitate designantur, de quibus dictum creditur, quamq̄ꝫ ꝛ de cunctis fidelibus, ꝛ maxime de Christo illo qui solus inuentus est iustus, dici possit, iustus vt palma florebit ꝛc.

¶ Capitulum. lj. tertie partis.

Tertio habent prelati officium † magistri. c. cum sit ars artium regimē animaꝝ. Hostiē. in summa tit. de electi. §. ad qd. more saluatoris q fuit magister. Jo. xiij. vos vocatis me magister ꝛc. Et debēt ascendere in montem virtutum Mattei. v. ascendens in montez ꝛ aperiens os suum docebat dicens. beati ꝛc. text. in ca. si quis vult pontifex esse. xxvj. distin. ꝛ ibi in text. hec duo sunt pontificis opera, vt a deo discat legendo scripturas diuinas, ꝛ sepius meditando, aut populum doceat non vsuras committere, non adulteria perpetrare, non ludis insistere, non vagari, non rapinas, ꝛ reliqua scelera perpetrare, sed subiungit̄ in text. sed que a deo ipse didicit, nō ex ꝓpo corde vl̄ humano sensu, ſꝫ q̄ spirit⁹ scūs docet. ¶ † Debēt ergo plāti docere recta ꝛ vtilia. vn̄ dn̄s dt ꝑ Esaiaꝫ. Esaie. xlv. cap. Ego dn̄s deus loquēs iustitiā, annuntians recta ꝛ Esaie. xlviij. ego dn̄s deus tuus docēs te vtilia, gubernās te in via qua ambulas, vtinā attēdisses mādata mea ꝛc. nā qui ea docet q̄ ab auditoribus nō valēt intelligi, nō ad eorū vtilitatez, sed ad sui ostentationē, facit. c. si. xliiij. di. ꝛ ibi dispēsatio est nobis celestis seminis iniūcta, ve si nō sparserimus. vn̄ ibidē subiūgit̄, ꝓinde nō leue discrimē incūbit pōtificibus siluisse, qd̄ cōgruit. Est aūt vtilis doctrina ꝓsulis seu doctoris dupliciter. aut inquantuꝫ reformat̄ homo respectu per gratiā, que necessaria est ad salutē, ꝑ quā homo iustificat̄. ꝛ ad hoc refert̄ exhortatio de qua Paulus ꝑrie ad Timotheū. iiij. attēde lectiōi exhortationi, ꝛ doctrine, que trāslatiue hr̄ in capi. qui Ecclesiasticis. xxxvj. dist. aut ē vtilis doctrina doctoris in q̄tū homo illuminat̄ ꝑ cognitionē, ꝛ scientiam, sine qua non pōt esse salus, ꝛ ad hoc refert̄ doctrina ꝓ ꝑrie, de qua. in. d. c. qui ecclesiasticis. † ꝛ qꝛ gratia magis necessaria est quā scientia, ꝛ ad id qd̄ magis necessariū est amplius debēt inuigilare pastores, ꝛ doctores, iō Apostolus monēs Timotheū discipulū suū exhortationē ꝓposuit doctrine, vbi. s̄. de quo etiā textus in. c. j. xxxviij. distin. hec dicit Archid. in. d. c. si quis. xxxvj. distin. Hi aūt a deo ꝓbati sunt, qui bn̄ pn̄t docere. capitu. iō diuina. xxiij. q. iiij. dicit plāti cū magisterij noie fungāt̄, debēt alios precellere in moribus primo. scd̄o in sciētia. tex. in. l. magistros. ꝛ ibi Bar. de professio. ꝛ medi. lib. x. C. nec tūc querere debēt discere, cū ex officio alios debeant docere capi. qui ecclesiasticis disciplinis. xxxvj. distin. ꝛ text. in. c. conuenientibus. j. q. vij. dicit non oportet nos qui episcopi summus indigere doctrina, sed aliorum esse doctores, bn̄ facit tex. in. l. si qui ex argentarijs. §. ꝑtor ait. ff. de edē. qui tex. absurdum putat edi argentario rōnes, qui ipse alijs edere tenet̄. de hoc dixi in prima parte. † Et debet prelatorū doctrina esse pie seuiens. hoc est qood semiuiui illius vulneribus (de quo Luce. x. qui a samaritano in stabuluꝫ ductus est) adhibita vinuꝫ, ꝛ oleum fuere, quia per vinum moderantur vulnera, per oleum vero fouentur quatenus vnusquisqꝫ q sanandis vulneribus preest, in vino morsum districtionis adhibeat, in oleo molliciē pietatis. capi. omnis vtriusqꝫ sexus de peniten. ꝛ

remissio per vinū mundantur putrida, per oleū sananda fouent̄. miscenda est ergo lenitas cum seueritate. faciendū est igitur qd̄ daz ex vtroq̄ tēperamētū, vt neq̄ multa asperitate subditi, neq̄ nimia benignitate soluant̄ textus. in. c. disciplina. xv. dist. iuxta illud. Est modus in rebus sunt certi deniq̄ fines, qd̄ vltra citraq̄ rectū cōsistere nō possit, vt nota. in. l. siquis. §. ea. l. ff. de verborum obliga. ꝛ illud. Inter vtrunq̄ vola, medio tutissimus ibis. gl. c. j. de offi. custo. in verbo modū. † ideo baculus pastoralis est acutus ad pungendū per seueritatē, ꝛ curuus ad attrahendū per dulcedinē, vnde dicit̄. In baculi forma presul dat̄ hec tibi norma. Attrahe per primū, medio rege, punge per imum. gl. in verbo, propter. in. c. vnico. de sacra vnctio. dicuntur ergo prelati magistri a monendo seu demōstrando. ff. de verborū significatio. l. quibus. precipue q: demonstrare debēt ꝛ docere viā virtutis, ꝛ declinare a semita vitioꝝ. ideo dicitur Esaie. lxvij. viam facit, eprebete iter, declinate de semita, auferte offendicula de via populi mei. sunt tñ hodie multi prelati in officio doctrine multum tepidi, in terrenis admodū fortes, in celestibus autē debiles. † nam pro temporali gloria vsq̄ ad mortē desudare appetunt, ꝛ pro spe perpetua nec parum in labore quidem subsistunt, pro terrenis lucris quaslibet iniurias tolerant, ꝛ pro celesti mercede, vel tenuissimi verbi ferre contumelias recusant, terreno ac temporali principi (a quo aliqd corruptibile expetunt) toto die assistere fortes sunt, in oratione vero coram domino, vel vnius hore momento lassantur, a quo felicitas perpetua est speranda, sepe deiectionē, vel famen pro acquirendis diuitijs atq̄ honoribus tolerant, ꝛ earū rerum spe se per abstinentiā cruciant, ad quas adipiscēdas festinant. superna aūt laboriose querere tanto magis dissimulant, quanto magis ea retribui tardius putāt, ꝛ hi tales vocantur huius seculi dilectores. de quibus Gregorius. in. xix. Moralium. translatiue autē in. c. omnes. xlvij. dist. qui ibidem a Gregorio malis comparantur arboribus, pro eo q: deorsum vasti sunt. sursum vero angusti, † boni autem prelati ex qualitate palmarum designantur, ideo de eis dicitur, iustus vt palma florebit. Psalm. xcj. q: nequaquam sunt in terrenis desiderijs fortes, ꝛ in celestibus debiles, sed longius atq̄ distantius studiosos magis se deo exhibent, quā seculo fuisse meminerint. text. in. d. c. omnes. xlvij. distinctio.

SVMMARIVM

1. Prelati pastoris vice censentur fungi.
   Pastores ecclesie gregem sibi cōmissū qualiter debeāt pascere.
2. Prelati diligenter non pascentes sibi commissas oues. Christū se amare mentiuntur.
   Prelati sancte conuersationis exemplo gregem pascere debent sicut et veritatis verbo.
3. Prelatis non sufficit bona ꝛ recta conscientia, sed ꝛ apud eos q foris sunt debet esse estimatio bona.
4. Prelati gregem sibi commissum pascere debent administratione sacramentorum.
5. Christus quare ter Petro dixerit, pasce oues meas.
6. Prelati ecclesiarum exemplo Naboth vineam suam ꝛ potius domini, sanguine suo debent defendere.
7. Prelati in necessitate debent subditos alimēto corpali pascere.
8. Bona ecclesiarum debent esse pro sustentatione pauperum.
9. Prelati bona ecclesie qualiter debeant expendere.
   Clericus concubine de bonis ecclesie non potest donare.
10. Episcopi nomine multi sunt, sed re ipsa pauci.
    Pastor quā excusationem habere possit si lupus oues comedit.
11. Negligētia i plato i ꝯcernētibus offim̄ suū est mortale peccatū.
    Dissimulatio in prelatis est mortale peccatum
12. Prelati ob complacentiam subditorum non debent omittere correctionem eorum.
13. Prelatus negligens deponi debet.
14. Iudex negligens ab administratione deponi debet.
    Negligentia magna est culpe annumeranda.
15. Prelatus nedū de dolo ꝛ lata culpa sed etiā de leuissima tenet̄.
16. Beneficium maius maiorem requirit diligentiam.
    Prelati circa gregem sibi commissum vigiles esse debent.
17. Episcopum vigilantem, solicitum ac sobrium esse oportet.
18. Episcopi superintendentes dicuntur, curam. n. gerunt subditoꝝ.
19. Opera pontificis que sint.
20. Ecclesiastici quibus vitijs sint irretiti.
21. Prelati ecclesiarum quales esse debeant.
22. Timotheus ecclesie Ephesine episcopus a Paulo instruitur de pertinentibus ad officiumum episcopi.

¶ Capitulum. lij. tertie partis.

Quarto habēt prelati officiū† pastoris. c. ne pro defectu pastor's lupus rapax. de elec. ꝛ. c. postq̄. l. di. tex. in. c. innotuit. ꝛi. c. cū Vintoniensis. ꝛ in. c. cū dilecti. ꝛ in. c. officij. ꝛ. c. scriptum. cum similibus. ti. de elec. in antiqs. ꝛ. c. oues q̄ suo pastori. ij. q. vij. ꝛ. c. oues pastorē. vj. q. j. ideo iubet dn̄s prelatos attētos esse circa gregem sibi cōmissum. Act. xxv. vbi habet̄, attēdite vobis ꝛ vniuerso gregi, in quo vos spiritussanctus (ꝛ vtinā talis ruerit ingressus) posuit epos regere ecclesiā dei quā acqsiuit sanguine suo. que trāslatiue sunt in. c. suggestū. vij. q. j. Modū gregis pascēdi ponit Petrus. j. Petri. v. Cū dicit, Pascite qui est in vobis gregē dei. gl. ibi. i. populū cōmissum vestro regimini, puidētes. glo. subditis de oibus necessarijs nō coacte. s̄z spontance, q: voluntariū militē diligit deus. c. nō est. xv. q. j. fm deū. neq̄ turpis lucri gratia s̄z voluntarie. neq̄ vt dominātes in cleris, s̄z forma facti gregis ex animo i. tenētes debitā humilitatē ad subditoꝝ informationē. gl. ibi ita exponit. ꝛ cū apparuerit princeps pastoꝝ principietis imarcessibilē coronā glorie. hec ibi. † Et nisi prelati diligēter pascāt oues sibi cōmissas, Christū veꝝ pastorē nō vident̄ amare, q: Christus dixit, Symon Jo. amas me, pasce oues meas. Joā. xxi. ꝛ in. c. in scripturis. viij. q. j. debēt ecclesiaꝝ prelati, qui pastores dicunt̄, pascere greges suos instructiōis verbo. tex. in. c. ephesijs. xliij. di. q: dū increpare deliquētes nolūt, eos pculdubio tacēdo pastores occidūt in quā famē verbi dei, qd̄ est anime cibus. Gratianus ibidem p tex. in. c. audacter. viij. q. j. ꝛ nō corripiēdo eos in malitia fouent, negligere. n. cū possis perturbare puersos, nihil est aliud, quā eos fouere. tex. in. c. error. lxxxiij. dist. qd̄ fm gl. ibi de prelatis intelligit̄, de xbo predicationis ꝛ doctrine satis est dictū in primo ꝛ tertio prelatoꝝ officio. Scd̄o debēt prelati pascere gregē ꝯuersationis honeste exēplo, q: qd̄ agit̄ a prelatis facile trahit̄ a subditis i exēplū. c. magne. d̄ voto ꝛ vo. redēp. dixi. s. an pncipio. Juxta illud Claudiāi. Cōponit̄ orbis regis ad exēplū, nec sic flectere sensus humanos edicta valēt, vt vita regētis. Ecclīastici. x. s̄z iudicē populi sic ꝛ ministri eius. ꝛ qualis rector est ciuitatis, tales ꝛ inhabitātes in ea, a malis ergo prelati caueāt exēplis, nā ipsi positi sunt tanquā signū ad sagittā. c. qualr ꝛ qñ in scd̄o de accu. ꝛ Trenoꝝ. iij. posuit me quasi ad sagittā. † quare prelatis nō sufficit bona ꝛ recta ꝯsciētia, s̄z requirit̄ extrinsecus bona existimatio ꝛ fama, ppter exēplū. Ad Roma. xij. puidētes bona nō tātū coram deo, s̄z etiā corā oibus hominibus. ꝛ. ij. ad Corin. viij. ꝛ. c. nolo. xij. q. j. alias aias occidūt. tex. in. c. nō sunt audiēdi. xj. q. iij. p quo etiā tex. Matth. xvij. vt aūt nō scandalisemus eos vade ad mare ꝛc. nā Christus q nō erat legi obnoxius, rōne exēpli voluit reddere tributū. ne sui exemplo putatiue malo alij peccarēt, ideo dicit tex. in. c. precipue. xj. q. iij. scire debēt prelati ecclesiarū, qd̄ si peruersa vnq̄ ppetrāt, tot mortibus digni sunt, quot ad subditos suos pditionis exēpla transmittūt, vñ necesse est, vt tanto se cautius a culpa custodiāt, q̄to p praua q faciūt nō soli moriunt̄. † Tertio debēt prelati ecclesiarū pascere gregē sibi cōmissum sacramētoꝝ administratiōe. c. inter cetera de officio ordi. ꝛ ca. nō phibeat dispēsator. de ꝯsecra. dist. ij. ꝛ. c. de his. de ꝯsecra. di. v. Et oēs aie diocesis sunt cōmisse prāti epi. c. quicunq̄. x. q. j. ꝛ. c. pcipimus. xij. q. j. ꝛ oēs de diocesi dñr parochiani epi. c. lz. d̄ fer. ꝛ. c. j. d̄ rapto. iō dr̄ ei, diligēter agnosce vultū pecoris tui, tuosq̄ greges ꝯsidera. Prouerb. xxvij. Jo. an. ꝛ Philip. frā. in. c. ij. de peni. ꝛ remis. lib. vj. ꝛ q: epūs nō pōt intendere ꝯfessionibus oium de sua diocesi, nec administratiōi sacroꝝ, iō h̄z rectores pochiales qui sunt vocati in partē sollicitudinis, habēt tñ epi soli facultatē absoluēdi suos subditos in certis casibus, de quibus habes gl. in verbo reseruant̄. c. si epūs. de peni. ꝛ remi. in. vj. ꝛ ibi Jo. Jo. an. ꝛ Phili. Fran. Host. in summa in ti. de peni. ꝛ remissio. §. cui confitendū sit, † Et q: verbo. exemplo. ꝛ sacroꝝ administratiōe debēt plati pascere gregē sibi cōmissū, iō Christus dixit Petro ter, pasce oues meas siue agnos. Jo. xxi. ꝛ itē et q: debēt dicti plati docere fidē trinitatis, ꝛ quē pariter tres hoiū species debēt plati instruere. scz virgines, continentes, ꝛ coniugatos. iō ter fuit Petro dictū, pasce oues meas. Archi. in. c. imitare Petrū. vj. q. j. Debent quoq̄ ecclesiarū prelati pascere gregē sibi a dn̄o creditum temporali subsidio, nec ipsū deserere debēt in persecutionibus, imo eque piculosum foret prelatis derelinquere suā plebē in aduersitatibus sine subsidio, sicut rectori nauis suam deserere nauim in fluctibus. tex. in. c. sciscitaris. vij. q. j. in quo cap. subnectitur loquendo de prelatis. sed quod pcipue nos qui tanq̄ arietes ducatū gregibus prebemus, imo qui ꝛ boꝝū pastores summo deo auctore

deo auctore,cū eis in periculis pro viribus psistere ꝑ certo cōueniat,⁊ cū trāquillitas reddita diuina fuerit pietate,sopitaq₃ furentiū infestatio,mox gregē perquirere,⁊ in vnū colligere,⁊ eius animos celestis patrie pace,ac potissimū securitate predicata sursum exigere debemus. Et tandiu sup eoꝝ cautela oportet nos eē solicitos,vt si dei iudicio p̄sentis tēporis cōmoda fortassis amittunt,future vite se sperent gaudia absq₃ ambiguitate pcipere sempiterna.hec ibi,que nota.nā sunt v̄ba aurea.bonus p̄latus Christi exēplo oportuno tēpore d₃ animā suā pro ouibus exponere.c.suggestū.vij.q.j.vt.s̄.dixi.de hoc tex.in.c.nisi.cū pridē.de renun.⁊ Pan.in.c.j.de treuga ⁊ pace. Et debēt ecclesiaꝝ p̄lati eē Naboth imitatores qui sanguine vineā suā defendit.vt habetur.iij.Regū.c.xxj.⁊ trāslatiue i.c.cōuenior.xxiij.q.viij.sic p̄lati debēt ecclesiā sibi cōmissā defendere.vt.in.d.c.cōuenior.gl.de hoc in verbo eternā in.c.clericis.de immunitate ecclesia.in.vj.seruando tñ dist.quā habes in.c.aduersitas.in.§.hoc etiā.vij.q.j.de multis tñ hodie potest dici qd̄ habetur Hieremi.xij.pastores multi demoliti sunt vineā meā,conculcauerunt partē₃ meam, dederunt portionem meam desiderabilē in desertū solitudinis,posuerunt eam in disputationē.

7 †Debent quoq₃ ecclesiaꝝ prelati pascere grege₃ sibi commissu₃ corporali alimēto,pauperibus necessaria administrando.c.aurū h₃ ecclesia.⁊.c.gloria episcopi.xij.qō.ij.fraudare quod est paupeꝝ,sacrilegiū est.in.d.c.gloria.sunt aūt bona ecclesie bona paupeꝝ.tex.in.c.indigne.xij.q.ij.Et.c.vlti.xvj.q.j.vbi tex. qui aūt bonis parentū,⁊ opibus sustētari possunt,si quod pauperum est accipiunt sacrilegiū profecto incurrunt ⁊ cōmittunt,⁊ ꝑ abusionē taliū iudiciū sibi manducāt ⁊ bibunt,quod intellige si ex auaritia,⁊ cupiditate hoc faciunt,vt viuāt superflue,⁊ luxuriose. Arch.ibidē.nā potest licet clericus ex bonis ecclesie viuere honeste ⁊ suu₃ patrimoniū coseruare ꝑ suis heredibus.⁊ ita tenet Pan.in.c.postulasti.de rescrip.colum.fi.⁊ idē in.c.episcopus.d̄ preben.col.ij.⁊ Inno.in.d.c.episcopus.plenissime de hoc do.Fely.in.d.c.postulasti.post canonistas ⁊ theologos.col.x.versicu. quō clericus.tex.in.c.sine exceptione decernimus.xij.qō.ij.dicit, episcopus rebus ecclesie tanq̄₃ cōmodatis nō tanq̄₃ ꝓprijs vtat̄.

8 †qualiter bona ecclesiaꝝ dicunt̄ paupeꝝ quo ad sustētationē,vide Pan.in.c.cum sup de cā posses.⁊ ꝓprie.col.v.⁊ ibi ꝑ eu₃ qs habeat ꝓprietatē ⁊ possessionē reꝝ ecclie.sup quo vide repetitionē dñi Andree barba.in.c.si qs sane d̄ peculio cleri.q plenissime mā₃ attigit.prelati ergo quoꝝ admodū vt videmus fructus sunt aucti debēt pauperibus distribuere necessaria.neq₃.n.minus est criminis hñti tollere,q̄₃ cū possis ⁊ abundās sis indigētibus denegare,esurientiū panis est,quē tu detines.nudoꝝ indumētū est, qd̄ tu recludis,⁊ miseroꝝ redēptio est ⁊absolutio pecunia,quā tu terra defodis.tātoꝝ ergo scias te inuadere bona,quātis posses prestare qd̄ velis.hec Ambrosius,que sunt trāslata in.c.sicut hi. xlvij.dist.

9 †Nec debēt expendi bona ecclesie in comessationibus,⁊ ebrietatibus,ac illecebris,qm̄ sacerdotibus d̄ bonis ecclesie viuere,⁊ nō luxuriari p̄mittit̄.xliij.dist.in prin.Et queādmodū donatio facta a milite armate militie cōcubine non tenet.text.⁊ ibi Bald.⁊ Bar.l.ij.C.de dona.inter vir ⁊ vxo.sic nec donatio facta a clerico ꝯcubine,si quā habeat,nō t₃.Bart.in.d.l.ij.⁊ idem Bartol.in.l.affectionis.de dona.ff.hoc etiā t₃.Pan.in.c.j.d̄ clerico egro.col.j.pro quo facit gl.notabilis in.l.miles.que est posita in verbo facere pōt.ff.de re iudi.que vult priuilegia cōcessa militibus terrestris militie cōpeter̄ militibus celestis militie.Hodie tñ sunt multi prelati,q nec supradicta officia,nec alia que sibi ex dignitate incūbūt,psequunt̄,de quibus loquit̄ Hieronymus ad

10 Eliodoꝝ,vt habet̄ translatiue in.c.nō omnes †episcopi sunt epi. ij.q.vij.dicens sal infatuatū.gl.ibi.idest stulti prelati insipidi in predicando,fatui in delinquendo,ad nihilū ꝓdest,nisi vt proijciatur foras.i.deponat̄.gl.⁊ ibi Arch.⁊ Dominicū de san.geminiano ibidē.⁊ a porcis cōculcet̄.i.a demonibus,qui dominant̄ malis prelatis quasi pecori suo.gl.ibidē.⁊ text.in.c.miramur.xxiiij. q.j.in finalibus verbis.Et animaduertāt prelati,qui vt premissu₃ est,hñt officiū pastoris ad bene sibi creditas a domino oues custodiēdas,nec ēeas a lupis rapacibus permittāt deuorari,⁊ sic i uigilent gregi sibi cōmisso,ne qua ouis pereat,qm̄ nō pōt esse pastoris excusatio,si lupus oues comedit ⁊ pastor nescit.c.quāuis. de regulis iuris,in volumine gregoriano.nā tenet̄ pastor de custodia.l.qui mercedē.ff.locati.⁊ ibi Bartol.⁊ Spec.in tit.de actiōe ⁊ peti.in ver.itē nota.nec debent oues sine custode dimitti,alias imputat̄ pastori.ff.de vētre in posses.mit.l.j.§.idē ait ad custodiē

11 da.⁊.ff.cōmodati.l.si vt certo.§.si de me.⁊ ibi Bar.†Et caueāt prelati negligentiā in pascēdis gregibus,qm̄ negligētia talis eēt mortale peccatū,vt notat gl.in verbo reatu.in.c.ea que.de offi. Arch.⁊ ibi Jo.and.⁊ Anto.de but.Inn.in.c.querelā.colū.j.de elec.dicit negligētiā prelatoꝝ esse crimen.ꝑ quo allegat.j.q.j.§. ecce cum honoris.q.§.est sub.c.si quis eps.⁊ etiā allegat ꝑ hoc. c.negligere.ij.q.vij.⁊ qd̄ negligētia prelatoꝝ sit mortale peccatū, ita tenet Pan.in.c.j.de treug.⁊ pace.col.j.Et nedū negligētia i prelatis est peccatū capitale,imo etiā dissimulatio, qñq₃ vt notat gl.in verbo,dissimulatione in.c.clericis.de immunitate eccle.quā gl.sequit̄ Pan.in.d.c.j.d̄ treuga ⁊ pace.col.j.hoc ita tenet Feli. in.c.licet heli.de simo.quē ibi videas pro hoc facit tex.in.c.fina. xlvij.dist.⁊ ibi tex.notabilis qualiter ꝯsciētie platoꝝ cōuenit semper dare operā,ne quis culpa eoꝝ de ecclesia pereat,qm̄ in die iudicij reddituri sunt rationē de correctione subditoꝝ,vt est tex.in

12 d.c.fi.xlvij.dist.⁊ ita notat ibidē Dominicus.†nec pp cōplacētiā subditoꝝ debēt prelati dimittere correctionē eoꝝ,vt est tex.in.d. c.fi.qm̄ hominibus cōplacendo famuli dei esse nō possent,scd̄m Paulū ad galatas.j.⁊ trāslatiue in.c.qd̄ ad nos.xlvij.dist.⁊ ibi Dominicus de san.Geminiano distinguit duplicē prelatoꝝ complacentiā.nam quedā est que tendit ad vitia.vt q₃ prelatus vult cōplacere pessime voluntati subditoꝝ,faciendo prout ipsi volūt, qualē cōplacētiā p̄lati querere nō debēt,vt in.d.c.quod ad nos. Alia est cōplacētia,que tendit ad leuiandū penā delictoꝝ,quam cōplacētiā prelatus querere debet erga corrigibiles,erga incorrigibiles vero nō.⁊ ita scd̄o modo pōt intelligi tex.in.d.c.qd̄ ad f₃ Geminianū ibidē.Et si fuerint dicti prelati negligētes in gregibus pascendis ea nō agēdo que sibi ex prelature debito incūbūt,

13 possunt a prelaturis deponi.†nā negligētia in prelato depositionem exposcit.ita tenet gl.in verbo negligētiā.⁊ ibi est text.lxxxj. dist.in.c.dictū.tex.⁊ ibi gl.sup v̄bo negligēs.in.c.cū ad monasteriū.de statu mona.⁊ canonicoꝝ regulariū.⁊ ita t₃ ibidē Pan. ⁊ in.c.fi.eo.tit.Idē tenet in vtroq₃ loco Jo.and.vt.s.ꝓpter negligentiā debeat prelatus deponi,nō tñ omnis negligētia est depositione digna etiā in prelatis regularibus.sed requirit̄ qd̄ talis negligentia sit magna,vt t₃ gl.in verbo negligēs.in.d.c.cū ad monasteriū,quā gl.ad hoc notabilē reputat ibidē Pan.col.iiij.pro quo v̄r tex.in.c.fi.dicto tit.de statu mona.⁊ notat̄ in.c.qcquid.j. q.j.qd̄ bene notādū dicit Panor.in.d.c.fin.⁊ qd̄ p̄latus debeat deponi pp negligētiā.bñ facit tex.in.l.si quos.C.de offi.prefec.p̄

14 torio oriētis.vbi tex.†qd̄ pp negligētiā iudex d₃ deponi ab administratiōe.⁊ ibi Salice.ꝑ h̄ ēt fac̄ tex.i.l.carceri.ff.d̄ custodia reorū vbi carceri p̄positus pp negligētiā ē remouēdus.gl.i.l.ad cōmētarienses.C.de custodia reoꝝ.i v̄bo q fugerit.q̄ glo.penā que ꝯmentariēsibus imponit̄ pp negligentiā applicat prelatis dicēs. Itē ⁊ facit ꝯ p̄latos erga subditos negligētes in finalibus v̄bis dicte gl.Magna etenim negligētia culpe ac dolo annumerat̄.l. magna.ff.de verb.sig.Et ipsi p̄lati tenent̄ de dolo culpa lata ⁊ leui ad instar tutoris.C.de pericu.tuto.vel cura.l.si res pupillares ⁊.l.qcqd.C.arbitriū tutele.ita t₃ gl.in verbo negligētia in.c.Ea q̄ de offi.Arch.quā gl.nota.dicit Anto.de bu.in.d.c.ea.dicens illā gl.declarare melius quā alia qñ p̄latus de culpa,⁊ de qua tenea t̄.Et dicit ibidē dictus dñs An.post alios doc.qd̄ v̄r p̄latos teneri nō solū de dolo ⁊ culpa leui,imo ēt de leuissima,nec miru₃

15 †q₃ q ꝑtiū capit ꝑ custodia tenet̄ de leuissima,sed p̄latus plusq̄₃ preciū recepit,q₃ plus est hr̄e dignitatē,quā preciū,ergo tenebitur de leuissima.Eadem verba ponit Jo.an.in.d.c.ea.de officio Archi.an aūt accipiēs ꝑciū ꝑ custodia teneat̄ de leuissima.Panor.dicit in.c.bona fides.col.j.de deposito qd̄ cōiter tenetur hoc casu venire leuē culpā ⁊ non leuissimam,cum talis ꝯctus fiat gratia vtriusq₃,⁊ in ꝯctibus,q fiūt gratia vtriusq₃,nō venit leuissima culpa.ꝑ quo tex.in.l.si vt certo.§.nūc videdu₃.ff.cōmo.facit qd̄ no.in.l.ꝯctus.ff.de regu.iur.⁊ ita t₃ idē Panor.in.c.vnico d̄ cōmodato.col.ij.Et ratio est quare in ꝯctibus qui fiūt gr̄a vtriusq₃ nō veniat leuissima culpa,sicut in ꝯctibus que fiunt gratia tantum recipientis,quia in contractibus,que fiunt gratia vtriusq₃, non versat̄ tantum bñficium respectu recipiētis,sicut si solū esset

16 ꝯctus initus gratia recipientis.†⁊ sic vbi est maius beneficium maior d₃ adhiberi diligētia pro rerum conseruatione.ꝑ hoc facit tex.in ca.cum in officijs.de testa.⁊ per hanc rōnē possemus cōcludere post Jo.an.Inn.⁊ An.de bu.in.d.c.ea.d̄ officio Arch. qd̄ cū depositarius teneat̄ de dolo ⁊ culpa leui,si mercedē accepit ꝑ custodia.ff.depositi.l.j.§.si quis seruū ⁊.c.bona fides.⁊ ibi Hosti.Jo.an.⁊ Pañ.qd̄ p̄latus,qui plusq̄₃ precium capit puta dignitatē,que est maior precio magis sit astrictus ad ouiū custodiā,q̄₃ accipiens preciū pro custodia,⁊ sic qd̄ teneat̄ de culpa ēt leuissima.pro quo videas Inn.Jo.an.⁊ Ant.de but.in.d.c.ea. q̄ de offi.Arch.quare vigiles debēt esse p̄lati ecclesiarū ꝑ ouiu₃ suarū custodia,q₃ vt.s̄.dictū est,si pereat aliqua eorū ouicula,te

nent ipsi de leuissima culpa, ad vigilādum eos hortat id euangelicū luce capite scdo, pastores erant in ragione eadē vigilātes, et custodiētes vigilias noctis super gregē suum, quos claritas dei circūfulsit, et angelica visio apparuit. qd de episcopis diuus Ambrosius super idē euangeliū exposuit dicēs, episcopus ad tuēdū populū a domino ordinatos, pro quo facit tex. in. c. rationis ordo. centesima dist. vbi in fine dicitur loquendo de episcopis, et circa subiectorum actus sit cura vigilans. et. lxxxiiij. dist. in prin. †sollicitū quoqz et vigilantem oportet esse episcopuz et eadē dist. c. nuntiatum dicitur episcopi in his que eos iuste scdm deū agere conuenit vigilantes existant. Nec debent prelati esse intenti circa secularia negotia. sed debēt occupari his studijs, per que salus hominibus datur, vnde in epistola Petri ad Clemētē. de qua in. c. te quidē. xj. q. j. habet. te quidē oportet irreprehensibiliter viuere et summo studio niti, vt omnes vite huius occupatiōes abijcias, nec fideiussor existas, ne aduocatus litium fias, neue in aliena occupatione prorsus inueniaris mundialis officij occasione perplexus. neqz enim iudicē, neqz cognitorem secularium negotiorum hodie te ordinare vult Christus, ne pfocatus presentibus hominum curis, non possis verbo dei vacare. hec vero opera que tibi congruere minus diximus exhibeant sibijnuicem vacantes laici, et te nemo occupet ab his studijs, per que salus hominibus dat. †nam episcopi superintendentes curā gerendo subditorum dicūtur, et speculatores, ac prospicientes populorum infra se positorum mores et vitam vocantur. c. cleros ac clericos. xxj. dist. sed heu bone deus hac tempestate creati sunt multi episcopi, q forte nūquaz suarum ouium vultum prospicient a quinquaginta aut sexaginta annis et vltra. vt audiui Pamphilonensem diocesim suam nō ingressus est episcopus, plereqz id genus dioceses reperies, quare qualem dicti episcopi reddent de suis ouibus rationē, quas nunquam viderunt, cum comparebunt ante tribunal furibūdi, ac tremendi iudicis, iuxta id quod habetur in. c. si. xlvij. distinc. et ibi p Geminianum. superintendant ergo pōtifices populo sibi cōmisso, et exequantur quod Heronymus de eis scripsit in leuitico. de quo in. c. si quis. xxxvj. dist. vbi si quis vult pontifex esse, nō tā vocabulo, quam merito imitet Moysen, imitetur et Aron, qui non discedebant de tabernaculo dn̄i, et erat Moyses indesinenter in tabernaculo domini, vt aut a deo a'iqd disceret, aut ipse populuz doceret. hec duo sunt pōtificis opera, †vt a deo discat legēdo scripturas diuinas, et sepius meditando. aut populū doceat illa, que a deo didicit, hec ibi. vt. s. dixi. qd hodie pauci faciūt prelati, alij ignorantia prepediti, alij incuria ducti, alij distantia locorum, que inhabitant a suis prelaturis prepediti, vtinaz in toto clero aliquā bonaz vite ac morū dominus dignetur apponere reformationē, et fiat de capitibus, sicut effectum est de pauperibus mendicantibus. optimū si quidem foret si a capitibus ipsa inciperet reformatio. nam a capite ratio edi debet. l. argentarius rōnes. §. edi autē ff. de eden. quoniam iuxta commune prouerbium. dum caput dolet cetera mēbra dolēt. p quo text. i. c. sunt plurimi. in. §. vez hac. et in. c. ex merito. vj. q. j. Et totū corpus morbus inuadit, si nō fuerit in capite curatus. tex. in. c. sicut inquit. ij. q. vij. ideo dicit Augustinus ad Ualerium, de quo in. c. ante omnia. xl. dist. nihil est in hac vita et maxime in hoc tēpore difficilius et laboriosius, et periculosius episcopi et presbyteri, aut diaconi officio, sed apud deuz nihil beatius, si eo modo militetur, quo noster imperator pcipit, et ibi Dominicus. pauci admodum tamen nunc ecclesiastici militant in dei ecclesia, put dominus ordinauit bonis reformatis exceptis. †de qbus alij viri ecclesiastici dissolutionibus intēdētes, que sua sunt precise querentes, nec regiminis in se rationez habētes, nec sua delicta detergentes, nec filiorum seu suoruz subditorum crimina corrigentes (qui potius tales canes impudici sunt dicēdi, quam prelati. vt est tex. in. c. qui nec regimini. ij. q. vij. et ibi Geminianus.) quandoqz derisorie multos conficiunt sermones insipidos, puos malos clēricos ludibrio hn̄tes bonos reformatos i futurum dicturos arbitror id quod habetur Sapientie. v. ibi, hi sunt quos aliquando habuimus in derisum et i similitudinem improprij, nos insensati vitam illorum extimabamus insaniam, et finem illorum sine honore. Ecce quomodo computati sunt inter filios dei et inter sanctos sors illorum est. Ergo errauimus a via veritatis et iustitie lumen non luxit nobis, et sol intelligentie non est ortus nobis, lassati sumus in via iniquitatis, et perditionis, et ambulauimus vias difficiles. viam autez domini ignorauimus, quid nobis profuit superbia, aut diuitiarum iactantia, quid cōtulit nobis? transierunt omnia illa tanquam vmbra, et tanquam nuntius precurrens, et tanquam nauis, que pertransit fluctuantem aquā, aut auis que transuolat in aere, cuius nullum inuenitur argumētum itineris illius et paulopost subiungitur, in malignitate aūt nostra consumpti sumus. †Quales autem debeant esse prelati ecclesiaruz dixi in secunda parte, vbi apposui triginta et quinqz requisita quo ad eligēdos, ex quibus alie qualitates etiam possunt sumi. quibus addas tex. in pria epistola Pauli ad Timotheum cap. iij. ibi oportet episcopum irreprehensibilez esse vnius vxoris virum sobrium, ornatum, prudentem, pudicum, hospitalez, doctorem, non vinolentum, non percussorem, sed modestum, nō litigiosum, non cupidum, sed sue domui bene prepositū, filios habētez subditos cum omni castitate, si quis aūt domui sue preesse nescit, quomodo ecclesie dei diligentiam habebit, non neophitum, ne in superbiā elatus incidat in iudiciū diaboli, oportet autem et illum testimoniū habere bonū ab his q foris sunt, vt nō in opprobriuz incidat, et in laqueum diaboli. Et idē Paulus ad Titū. c. j. oportet epm̄ sine crimine esse, sicut dei dispēsatorē. nō superbum, non iracundū, non vinolentū, nō percussorē, non turpis lucri cupidū, sed hospitalē, benignū, sobrium, iustum, sanctuz, continentē, amplectentem eum qui sm̄ doctrinā est fidelez sermonē, vt potēs sit exhortari in doctrina sana, et eos qui ↄtradicunt arguere, et vide totā illam epistolam primā et secundam apostoli ad Timotheuz. †vbi cuz Timotheus fuisset in epm̄ ecclesie Ephesine ordinatus a Paulo instruit de his que ad epi officiū pertinent, vt dicit Lyra in. c. j. prima ad Timotheum epistola, vel sm̄ aliquos cum ecclesia Ephesina esset principalis totius puincie Ephesine in qua erant multi episcopi per Timotheum instituendi, propter quod Paulus instruxit Timotheum, quales esse deberet instituēdi in episcopos, vt dicit Lyra ad Timotheum prima epistola. c. iij. et illa Pauli doctrina (de qua in cap. vnum orariū. xxv. dist.) optime exponit et declaratur a. xxv. dist. vsqz ad quinquagesimam, et ibi per Archid. et Domi. de sancto gemi. et in multis alijs distinctionibus, et maxime vsqz ad. lxj. et in distinc. lxxxiiij. et. lxxxvij. et lxxxviij. et. lxxxix. et c. ¶ Et si voti foret mei vlterius progredi in declarandis ac discutientibus alijs prelatorum officijs, tamen qr quatuor premissa existunt principaliora, et magnitudo que admodum grandis existit negociorū per me pertractādorum que arctuū meorum vires mei tenuissimas excedunt, hic terminum ac metaz figere cogit omnia tamen premissa dixisse profiteor sub maiorū meorum correctione, ac protestatione, de qua in capi. dānamus de sum. trini. ac fide catho. ad laudem indiuidue trinatis patris et filij ac spiritussancti. vnius solius dei eterni, immensi, incommutabilis, incomprehensibilis, omnipotētis, ineffabilis, omnino simplicis, qui in fine seculi iudicaturus est viuos et mortuos, et redditurus singulis secundum opera suam taz reprobis quā electis qui omnes resurgemus in proprijs corporibus recepturi scdm opera nostra siue mala, siue bona, alij cum diabolo penam perpetuam, alij cum Christo gloriam sempiternam, quā nobis sua ineffabili bonitate atqz immensa clemētia meritis ac precibus alme virginis matris domini nostri Jesu Christi (cuius virginis hac luce vigiliam annuntiationis angelice agimus anno incarnationis dominice quingentesimo vndecimo supra mille) oiumqz intercessione sanctorum concedere dignetur ille qui in trinitate perfecta viuit et regnat per infinita seculorum secula. Amen.

FINIS

Joan. Staphil. Arch. Tragurini Utri. Jur. Doct. Rome ordinarie legentis mox episcopi Sibinicen. Sacriqz palatij apostolici auditoris super gratijs, expectatiuis, et alijs litteris apostolicis in primis gratie, deinde iusticie tractatus feliciter incipit.

SUMMARIUM

1. Pontifices Romani olim raro, et cum difficultate concedebāt gratias beneficiales, et quare.
2. Papa quando scribebat pro aliquo beneficiando paria tria literarum successiue dabat.
3. Litere monitorie, et preceptorie quando sint in vsu.
4. Pōtifices Romani maiorem potestatem circa collationes in se retinuerunt, qz in ordinarios transtulerint.
5. Papa in beneficialibus absolutam habet potestatem.
6. Menses ordinariorum qui sint, et qui apostolici.

Papa

7 Papa est vniuersalis ordinarius omnium.
8 Papa etiam in mensibus ordinariorum non abdicauit a se potestatem conferendi.
9 Preuentioni inter Papam et ordinarios locus est in mensibus ordinariorum.
10 Expectatiue non cadunt in mensibus ordinarijs, etiam si data illarum, et fulminatio processuum caderet in ipsis.
11 Impetrans a principe, vt possit edificare in loco publico, non videtur concessum, vt edificetur cum alterius preiudicio.
12 Signatura nō signat aliquid propter quod beneficia perpetuo extinguantur, vel perdant ea clerici seculares.
13 Legatum ad centum opus pium deputatum non solet in aliud eque pium commutari, nisi ex speciali gratia.
14 Gratie expectatiue motu proprio concedi solent.
15 Collationes ordinariorum, que fuerunt facte a chalendis Martij vsq; ad. xiiij. Maij, valent.
16 Gratia principis ante confectas literas est quedā res impfecta.
17 Litere expedite in beneficialibus loco tituli habentur.
18 Bullatoribus inhibetur, ne literas sup gratijs expectatiuis partibus non tradant, anteq; processus desuper decreti fuerint.
19 Clausula illa ex nunc decernit irritum et inane quō intelligatur.
20 Decretum intelligitur modificatum fm modificationem gratie.
21 Decreti natura est, quia per illud superior videtur habere pro illicito omne, quod in contrarium fieret.
22 Decreti clausula vbi apponitur, illud videtur esse datū ꝓ forma.
23 Collationes ordinariorum sunt fauorabiles, et ampliande.
24 Decretum an statim liget manus ordinariorum a data literaꝝ.
25 Dictio vna pro alia ponitur, prout est necesse.
26 Dictio ex quandoq; significat causam remotam.
27 Collatio ordinarij in mensibus apostolicis, si non sint ibi expectantes valet.
28 Ordinariorum potestas in conferendis beneficijs non est ad certos menses restricta, sed ea vacantia ꝯferre pñt.j.sex menses.
29 Papa si beneficia vacantia in curia.j.mensem non conferat, illi ad quos pertinet collatio, ea possunt conferre.
Ordinarij in mensibus alternatiuis, non extantibus expectatiuis, possunt in omnibus mensibus conferre.
30 Expressio clausule exprimende debet fieri in parte dispositiua.
31 Stilus potius in facto, q̄ in iure consistit.
32 Causa si mādetur terminari fm iura canonica, et delegatus procedat fm stilum curie contrarium iuri, nulliter procederet.

Quia omnis cognitio a generalibus incipit iuxta illud sapientis. Tunc opinamur vnū quodq; cognoscere cum causas cognoscimus primas, et prima principia vsq; ad elementa, quod optime seruarunt sapientes nostri, vt patet in.l.j.ff.de iusti.et iu.et insti.eod.ibi. Hijs ita generaliter cognitis in.l.j.ff.si cer.pet.et in ti.de serui.cum rubri.seq. ideo tractaturus in primis de literis gratie inuocato diuini nominis suffragio. 1 †Premitto illud qđ dicit Jo.an.in addi.Spec.sup rub.de ꝯces.preb. ꝙ olim Romani Ponti.raro et cū difficultate ꝯcedebāt gratias bñficiales ea vt ego opinor ratione, qꝛ ab initio plena ptās omnium hmōi iurium epis in eorū episcopatibus fuit attributa, vt not. Inno.in.c.postulasti.de iure pat.et glo.in.c.quamquā.de elec.lib.vj.et ob id non facile grauabant eosdem arg.tex.in.c.peruenit.xj.q.j.ibi nam si sua cuiq; iurisditio.etc. Hinc est ꝙ in decretis de ista materia non tractatur, verum postea procedente tempore inceperunt eas dare parce tñ et curialiter, vt not. Pañ.in.c.ꝯstitutus.in.j.not.de rescri. 2 †nam cū Papa scribebat pro aliquo beneficiando dabat successiue tria paria literarum, primo monitorias quibus monebat ordinarium collatorem, vt prouideret ei pro quo scribebat. secūdo dabat preceptorias que concedebantur si monitorijs non obtemperabatur. tertio dabantur litere executorie per quas deputabatur executor ad prouidendum loco Pape, vel ad compellendum ordinarium collatorem. Hodie solum dantur execu- 3 torie, †quia monitorie et preceptorie non sunt in vsu, nisi quando Papa scribit pro receptione alicuius monialis, vt dicit Pano. 4 in.c.ex insinuatione.de rescrip. ¶ †Nec pñt adeo ꝯqueri ordinarij collatores si Romani Ponti. vtantur iure suo, qꝛ lꝫ a pñcipio plenam potastatem circa collationes beneficiorum in ordinarios transtulerint, vt.s̄.nibilominus multo maiorē penes se retinuerūt arg.c.dudum.et.c.q̄suis.ij.de preb.lib.vj. Quamcunq; enim ptātem det Papa alicui, aut quecunq; verba dicat in suis priuilegijs, vel ꝯstitutionibus, maiorem tñ ptātem retinet penes se ad totum illud causandum, vel limitanduꝫ ex certa scientia, vt 5 in dictis iuribus iuncto.c.j.de consti.eo.li. †maxime in beneficialibus quorum plenam et absolutam hꝫ dispositionem.c.ij.de preben.li.vj.et in cle.ij.vt li.pen. Sed nec in totum absorbetur ptās ordinariorum in premissis, imo limitatur et diuiditur iusta partitionem per regulam Pape que dat eis quatuor menses ad cōferenduꝫ stantibus gratijs expectatiuis, quecunq; beneficia que infra quinquennium a data diei concessionis expectatiuaruꝫ cōputandum vacare contigerit, dūmodo reseruata, aut affecta nō 6 fuerint prout in regula latius continetur. ¶ †Menses auteꝫ ordinarioꝝ sunt hij vꝫ Martius, Junius, September, et December. Reliq octo sunt apostolici in qbus ordinarij in ꝯferēdo excludunt pp inhibitionē, et decretū que apponunt in gratijs expectatiuis cle.j.§.secus.de ꝯces.preb. Predicta aūt regula et par- 7 ticio dictoꝝ mēsium fuit iusta et rōnabilis, †qꝛ cum papa sit vl̄is ordinarius oiuꝫ.c.p pncipalē, et.c.cūcta per mūdū.ix.q.iij. sicq; solus ipse in plenitudinē ecclesiastice ptātis assumptus alij inferiores in partem solicitudinis.c.ad honorē.de auct.et vsup. ideo iuste et ꝯuenienter ampliori ꝓrogatiua dignū se iudicauit respectu plurium mēsium, et collationes suorum executoꝝ, vel subexecutoꝝ in dictis octo mēsibus collonibus ordinarioꝝ pretulit p 8 illud qđ hr̄ in.c.si a sede.de preb.lib.vj. †Per quē tex.cū suis cōne iunctis premissis infero, ꝙ ēt in mēsibus ordinarioꝝ Papa nō abdicauit totaliter a se ptātē ꝯferēdi, sed venit accumulatiue cū ordinarijs ꝯnr inter eos locus est ꝓuentioni arg.l.fi.C.de in.om.iu.et eoꝝ que not.per doc.in.c.cum ꝯtingat.de fo.compet. 9 ¶ †Jstud tñ ꝙ dico de preuentione inter Papā, et ordinarios in mēsibus ordinarioꝝ dꝫ sane intelligi, vt procedat quo ad bñficia vacātia in qbus Papa p seipsuꝫ apponit manū p suā signaturā et nouā ꝓuisionē ꝙ pōt per supius dicta, sed illa nō possunt per expectantes acceptari, nec p executores, aut subexecutores eisdē ꝯferri prout disponit regula de mēsibus ordinarioꝝ decer- 10 nens irritū, et inane etc. †Que regula procedit, et hꝫ locum, etiam si in aliquo illorum quatuor mensium ordinariorum cōcurreret data expectatiuarū et fulminatio ꝓcessuuꝫ. ex quo p prius virtute illius regule fuit ꝓseruatū ius ordinarioꝝ quo casu ꝯcessio principis subsequēs vr̄ facta sine pīudicio illoꝝ iuxta tex. vulgatū 11 notabilē tñ in.l.ij.§.si qs a principe.ff.ne qd in lo.pub. vbi dr̄ †qđ si qs impetrauit a principe vt possit edificare in loco publico nō vr̄ ꝯcessum vt incōmodo alterius seu pīudicio edificet ad idē tex.i. 12 c.super eo.de officio dele.cū ꝯcor. †Hinc est ꝙ signatura non signat aliqd pp ꝙ vel bñficia ppetuo extinguant vel perdāt ea cle- 13 rici seculares aut qn̄ tollit in epo ius ꝯferēdi † similiter certū legatū ad certū opus piū deputatū nō solet ꝯmutari in aliud eque piū nisi ex speciali gratia cle. qꝛ ꝯtingit de rel.do. arg.vt.s̄.qđ p- 14 cedit ēt si ꝯcessio principis fiat motu ꝓprio† put solet fieri ꝯcessio expectatiuarū fꝫ Jo.an.in.c.si motu ꝓprio.de pb.li.vi.et Jo. Cal.in.c.mādatū de rescrip. quos refert in hoc et sequit Pano. in.c.j.in.viij.col.de iudi. hīc facit tex.in.c.q̄suis.de rescrip.lib.vj. et qđ p illū dicit vna decisio in antiqs.cccclviij.inci. postq̄ titius et hoc nisi aliud appareat spāliter et expresse de mēte pape in beneficialibus, iuxta.c.pe.et fi.de pb.li.vj.cū si. ¶Ex qbus infero ꝙ fulminatio ꝓcessuū in expectatiuis Julij pape.ij.q fuit facta. xv. Maij nō dꝫ trahi ad idē date expectatiuarū q̄ fuit.IX. Mar- 15 tij † et ex hoc sequit magnus effectus ꝙ collationes ordinarioꝝ que facte fuerūt a chal. Martij vsq; ad. xiiij. Maij vꝫ et tenēt p .s̄.dicta et p regulā q̄ disponit qđ nullus valeat acceptare aliqđ beneficiū vel illud asseq literis nō expeditis et aū factā fulmina- 16 tionē. †qꝛ gratia principis ante ꝯfectas literas est qdā res informis et imperfecta q̄ postea per ꝯfectionē et expeditionē litterarū pollit et ad suū esse pfectū p dationē certoꝝ executorum reducit vt dicit decisio. cccclviij. incipien. circa secundum in nouis. 17 ¶ Hinc dr̄ † ꝙ in beneficialibus littere expedite habentur loco tituli vt notat Cōpost.in.c.ꝯstitutus ad fi. de rescrip.et Jo.and. 18 in.c.vnico.de litis contest.lib.vj. † et ideo solet per vnam regulaꝫ inhiberi bullatoribus et alijs officialibus ne literas super gratijs expectatiuis antequam processus desuper decreti fuerint partibus tradere presumant. faciunt ad hoc notata per Archidiaco. et Jo.an.in probe.lib.vj. vt per dominos de Rota deci.cccxxxij. incipiente. Licet Romana curia etc. Cum ergo expeditio litterarum, et fulminatio processuum in gratijs expectatiuis Julij fuerit facta. xv. Maij certe videtur quod beneficia que in antea

vacarunt etiam in mense apostolico potuerunt valide conferri p ordinarios ex quo expectãtes illa tunc acceptare, seu asseq non valuerunt vt dixi. ¶ †Et tenẽdo hanc ptẽ põt dici q non obstat decretũ irritãs appositũ in dictis gratijs expectatiuis per qd ex nũc decernit irritũ ꝛ inane ꝛc. qꝛ rñdet q illa verba restringunt ad habilitatẽ literaꝝ. q.d. ex nũc. i. lrĩs plene ꝛ pfecte expeditis, ꝛ decreta fulminatiõe, pcessuũ, ꝛ nõ añã qñ litere sunt adhuc informes ꝛ inhabiles restringunt ergo illa verba de habilitate, arg. l. vt gradatĩ. ff. de mu. ꝛ ho. ꝛ eoꝝ que no. Bar. ꝛ Mod. in. l. j. §. nunciatio. ff. de ope. no. nũ. vbi ponunt qñ signum vniuersale recipiat limitationẽ ꝛ restrictionẽ, facit gl. in. c. j. de osti. ꝛ in. c. dilecto. de sen. excõ. li. vj. ꝛ qd elegãter scribit Domi. osil. cxxxij. in. iiij. col. †vbi dicit q decretũ appositũ in gr̃a non afficit nisi beneficiũ cadẽs in illa qꝛ intelligit modificatũ s̃m modificationem gratie, pari modo põt dici in isto casu, vt tale decretum dicat esse potẽs, ꝛ habile ad pducẽdũ suum effectũ stãte potẽtia ꝛ habilitate lr̃aꝝ quo ad eaꝝ effectus acceptatiõis. s. ꝛ similiũ nec fulminatio que postea sequuta est retrotrahit ad datã literaꝝ stãtibus collationibus ordinarioꝝ. d. c. q̃uis. cum alijs de qbus. s. ꝛ pro hac pte inclinant multi in casu qui iam est in scõ lꝫ nõnulli teneãt ɔtrũ quo ad bñficia que vacarunt de mẽse Aprilis vsqꝫ ad. xv. Maij, qꝛ cũ pdicti mẽses sint aplĩci lꝫ expectãtes ante fulminatiõnẽ pcessuum nõ potuerint acceptare p rõnes, ꝛ motiua de qbus in pte affirmatiua ɔstat tñ s̃m eos q ligate erãt manus ordinarioꝝ in dictis mẽsibus apl̃icis pp decretũ appositũ in gratijs hmõi, q qdem decretũ lꝫ nullũ interim attulerit cõmodũ expectãtibus, attñ a data literaꝝ impediuit ordinarios in ɔferẽdo in mẽsibus apl̃icis †hec est. n. natura decreti qꝛ per illud vr̃ superioꝝ hr̃e pro illicito oẽ q fieret in ɔtrium s̃m Panoꝛ. in. c. dilecto in. iiij. col. de preb. ¶ †Preterea vbi appõit cl̃a decreti vr̃ illõ esse datũ pro forma s̃m Bal. in. l. j. ff. de lib. ꝛ posth. ꝛ seqtur do. Fely. cũ alijs quotis in. c. cũ accessissent. de osti. ꝛ in. c. cũ dilecta. de rescrip. ɔstat aũt q actus gestus nõ seruata forma est nullus iuribus vulg. Tandẽ in isto ɔflictu rõnũ inclinarẽ ego in primaꝫ partẽ affirmatiuã, †fauẽdo collationibus ordinarioꝝ que sũt fauorabiles, ꝛ ampliãde, vt dicit gl. in. c. j. in ver. pcessus. ad fin. de rescrip. li. vj. ꝛ in cle. ij. de of. or. quã in hoc dicit esse no. Panoꝛ. in. c. si qs ɔ clericũ in. ij. col. de fo. ɔpe. ¶ †Nec est veꝝ, q decretũ statim a data literaꝝ ligauerit manus ordinarioꝝ ex quo litere nondũ erant pfecte expedite, sed respiciebant actũ de futuro, scꝫ fulminationẽ qua mediãte debebãt ɔsequi suã pfectionẽ ɔñr ipsum decretũ fuit interim suspensum in euẽtũ futuꝝ q satis bñ cõprobat ex cle. cũ ei quẽ in pñ. de ɔces. preb. sũcta glo. in ver. ex tũc. que exponit dictionẽ ex tũc pro ex nũc ꝛ ecõuerso, †ꝛ hoc est de iure q vna dictio pro alia ponat put est necesse, vt dicit gl. in l. eas causas. ff. de ɔdi. ꝛ demõ. ꝛ seqtur Pet. de anch. exponẽdo dictionẽ ex nũc pro ex tũc in ɔsi ccxix. incip. mix prima facie ꝛc. †nec semp dictio ex, denotat cãm pximã ꝛ immediatã, sed qñqꝫ signat remotã, vt est bo. tex. ꝛ ibi hoc colligit Bar. in. l. j. §. ex incendio. ff. de incẽd. rui. nau. ꝛ in. l. non dubiũ. C. de legi. per mod. can. in. c. inter dilectos. de fid. instru. pari modo nõ semp importat tps instans, sꝫ futuꝝ vt in casu predicto. ¶ Ex pdictis infert vnũ aliud vcꝫ q bñficia que vacant in mẽsibus apl̃icis non sunt reseruata Pape eoipso q ɔcedit gr̃as expectatiuas ita q ordinarij nullo modo possint de illis disponere, sed quatenus hmõi gratie ɔcernunt eoꝝ collationes, ꝛ eo casu tũc demũ impediunt ordinarios in ɔferendo, ꝛ non alias qñ sunt plene, ꝛ pfecte expedite vt superius dixi. ¶ †Hinc est q si nemo expediuit gr̃am expectatiuã ad collationẽ alicuius ordinarij, ille poterit ɔferre in mẽsibus ẽt apostolicis. Habet. n. manus liberas, ꝛ per nullã reseruationẽ, aut decretũ, seu aliquas literas papales impeditas, †nã de iure cõi ptãs ordinarioꝝ in ɔferẽdis bñficijs suaꝝ collationuꝫ nõ repit litata, seu restricta ad certos mẽses, imo qñcũqꝫ ɔtingit vacare ea ɔferre pñt dũmodo nõ differãt p sex menses, iuxta dispõnẽ ɔcilij Lateran. c. lꝫ. de sup. neg. prela. ꝛ in. c. nulla. de ɔces. preb. ꝛ in hoc sunt melioris ɔditionis q̃ Papa q si beneficia vacãtia in curia nõ ɔferat. j. mẽsem a die vacationis numerãdũ, illi ad quos collatio ptinet pñt illa ɔferre. c. statutũ. de preb. li. vj. Licet ille tex. nõ habeat locũ qñ Papa ẽt reseruasset illa post mẽsem, put fecit Bonifa. per extrauag. suã que incipit pie solicitudinis, ꝛ Jo. xxij. p aliã, que incipit ex debito. ¶ †Hec eadẽ dico pcedere in mẽsibus alternatiuis, qui aliqbus ordinarijs ɔcedunt, q nõ extãtibus ibidẽ expectatiuis hñt oẽs menses ad ɔferẽdũ, al̃s alternatis mẽsibus ɔferunt, in qbus pari modo nõ est locus expectatiuis, nisi illis spãliter in eisdẽ derogetur, iuxta not. in. c. j. ꝛ in. c. cũ ordinẽ. de rescrip. faciẽdo mẽtionez de mensibus alternatiuis in parte dispositiua gratie per illud quod habetur in clem. j. §. si. de preben. †vbi probatur q expressio clausule exprimende debet fieri in parte dispositiua alias non prodest ad quod etiam facit quod scribit Lapus allegatione. xv. iuxta meum ordinem, ꝛ do. Anto. in. c. cum nostris. de conce. preben. de clausula amoto quolibet illicito detentore ꝛc. ¶ Postremo quo ad ista euidentialia non ommitto vnum videlicet quod non dantur reualidationes gratiarum neqꝫ secunda gratia expectatiue, ꝛ ideo quando gratia expectatiua in se habet ad instar descriptorum, vel aliquam dispensationem tunc ponitur data isto modo, ꝛ sub data currenti que perinde valeat ac si sub data chalen. Martij litere expedite fuissent. Attento quod aliam gratiam expectatiuam a nobis non obtinuit, quando vero non habet ad instar, neqꝫ dispensationem, tunc simpliciter dicitur ꝛ sub data chal. Martij pontificatus nostri anno tertio. ¶ His ita in genere prelibatis descendendum est ad specialia, quia vt inquit Philosophus tunc veriores efficiuntur sermones nostri cuꝫ ad indiuidua descendimus. ¶ Quapropter in prima parte huius primi tractatus circa literas beneficiales subijciam varias formas huiusmodi literarum incipiẽdo a gratijs expectatiuis, deinde percurram plures formas executorum, qui deputantur in mandatis de prouidendo, dicam etiam de executoribus ad compellendum, ꝛ postremo de mixtis. ¶ In secunda parte ponam qualitates omnium beneficiorum ad effectum, vt sciri possit que ꝛ qualia beneficia includantur in qualibet forma literarum beneficialium, item que sint compatibilia, ꝛ que non.

¶ In tertia dicetur quot ꝛ quibus modis contingit vacare beneficia ipso iure, ꝛ etiam p priuationem in forma iuris, ꝛ de multis modis prouisionis, ꝛ hoc quo ad validitatem, vel inualiditatem impetrationũ ꝛ puisionũ. ¶ In quarta ɔsiderabo vim ꝛ effectũ cl̃arũ q̃ in hmõi lr̃is apponunt maxime quos effectus operat cl̃a motus pprij. ¶ In quinta succincte attingã de durabilitate lr̃arũ hoc est qbus modis expirãt litere ad beneficia. ¶ Postremo in vltia parte dicã plenius de prerogatiuis expectãtium ꝛ de multiplici intellectu regule prerogatiuarũ, ꝛ hec erunt latius attingenda, qꝛ sunt admodũ quotidiana iuxta illud vulgatũ in. l. legaui. ff. de liber. lega. verũ qꝛ (vt inqt Hiero. ɔteraneus meus mihi p alijs sanctis ꝛ electis dei merito honorãdus) in epl̃a ɔ vigilantiũ ꝛ in expositione symboli in prin. qui scribit multos sumit iudices, dũ facile alter in alterius ingeniũ inuehit, si legentes has meas lucubrationes aliquid qd sit carpendũ deprehẽderint cogitẽt huiusce puicie nõ paruũ onus ꝛ subiecte materie naturã que maiori ex parte initit stilo curie q vt dt Hosti. in pñ. summe. mõ est albus mõ niger. ꝛ iõ si in parte aliqua (qd nõ credo) deuiabo a stilo nõ erit hoc tãtopere improbandũ †qꝛ ille potius in facto quã in iure cõsistit, vt innuit tex. in. c. ex literis. de ɔstitu. ibi tã iuris canonici quã nostri moris ꝛc. †per quẽ dñt ibi aliq moderni qd si in rescripto delegatiõis mãdet cãm dẽre cognosci, ꝛ terminari s̃m iura cano. ꝛ delegatus pcederet s̃m stilũ curie ɔtrũ iuri canonico nulliter pcederet, qꝛ aliud ẽ ius canonicũ, aliud stilus curie Romane, ɔñr videret excessisse fines mãdati iuxta notata in. c. cũ dilecta de rescrip. ex quo apparet quod ignorantia illius in aliqua parte non habetur vsqꝫ adeo intollerabilis prout ignorantia iuris, quia vt dixi ex tempore variatur, iuxta illud in c. nõ debet. de consan. ꝛ affi. Spero tamen quod etiam circa stilũ non errabo, quia cum stilatis ꝛ magnis praticis quotiẽs opus fuit in multis communicaui ꝛ multa ab eis super stilo didici iuxta text. in. l. si auiã. C. de inge. ꝛ manu. duꝫ dicit. si cũ peritioribus tractatũ habuisses, facile cognosceres, ad idem bo. tex. in. l. ij. §. si. ff. qs ordo in bon. pos. seruetur. ibi consulendo peritiores ꝛc. Nõ si ab aliqbus (prout sepius, ꝛ multis ꝛ magnis viris euenire solet) carpi has meas vigilias contingerit propter naturalem hominum ad dissentiendnm facilitatẽ vt inquit iureconsl. in. l. itẽ si vnus. §. principaliter. ff. de arbi. eis vice nostra respondebit. idem Hiero. in prologo paralipomenon. quem ad hoc propositum alle. Fely. in prohe. decreta. dicens sepe rudentes in publico detrahunt qd in angulis libenter legunt. sed de hijs hactenus.

SVMMARIVM

1. Forma quando creatur canonicus in vna ecclesia.
2. Canonicus creatus per Papam dicitur verus canonicus ante q̃ prebendam consequatur, ꝛ quare.
3. Effectus qui causentur ex ista creatione in canonicum ante prebendam adeptam.

4 Dispensatus

4 Dispensatus per episcopum super illegitimitate quare prebēdā ecclesie cathedralis consequi non potest.
5 Canonicatus est dignius beneficiū, quando est in ecclesia cathe.
6 Canonicus ecclesie cathedralis per Papā pōt delegatus dari. Canonicatus an sit dignitas.
7 Creato in canonicum competit stallum in choro, & vox in.c.licet nondum prebendam sit consecutus, & debet interesse tractatibus, & alienationibus per capitulum fiendis.
8 Canonicus creatus de quibus participet, vide.j.nu.12.
9 Fructus possessionis seu quasi possessionis canonicalis qui sint.
10 Beneficia conferre inter bona episcopalia computatur.
11 Canonicus vltra numerum receptus potest habere dignitatem consuetam conferri canonico.
12 Creati in canonicos de consuetudine anteq̄ consequantur prebendam intra numerum, non participant de obuentionibus canonicalibus, immo dicuntur canonici in herbis.
13 Canonicus creatus duo tantum consequitur, prebendam videlicet in ecclesia cathedrali, item dignitatem, aut personatum sine administratione in ecclesia cathedrali, extra illam nil potest, preterq̄ in hispania.

1 **Inter formas** † igit̄ gratiaꝝ expectatiuaꝝ primum se offert illa ſm quā pauci expediūt, iō ipsa quoqʒ erit paucis expediēda, vcʒ qñ creat̄ canonicus in vna ecclesia tm̄, cū reseruatione prebēde ꝯferēde per certū executorē deputatū, sub hac forma, canonicatū in ecclesia Paduana cum plenitudine iuris canon. apostolica tibi auctoritate conferimus, & de illo etiam ꝓuidemus, prebendaʒ vero &c. necnon dignitatem ꝑsonatū administrationē, vel officiuʒ ēt si ad illā, illū, vel illud ꝯsueuerit qs per electū assumi. &c. prout hec forma colligit̄ ex tex. cum ibi not. in.c.si post quā. de preb. lib. vj. circa quā notanda sunt aliqua. ¶ † Primo ꝙ creatus canonicus per Papam dr̄ verus canonicus ēt añq̄ ꝯsequat̄ prebēdam, qꝛ iam hʒ illud quod est dignius, vcʒ canonicam que est quoddam ius spūale, expectāt aūt prebēdaʒ que ꝯsiderata in abstracto est qd tpale, vt no. Panor. post gl. in ver. receperūt in.c.cum. M. ferra. de ꝯsti. & Inno. in.c. maioribus. de preb. † Ex ista creatione in canonicum ēt añ adeptā prebendam causant̄ aliq effectus, ꝑmo qꝛ creatus in canonicū honorādus est, vt canonicus, supra alios simplices clericos nā magnus honor est esse canonicū ecclesie cathedralis, vt dicit Inno. in.c. fraternitatē. de sepul. queʒ in hoc refert vna dec. in nouis. cxxxvj. incip. voluerūt Domi. vbi per hoc infert̄ † ꝙ dispēsatus per epm̄ super illegitimitate nō potest ꝯsequi prebēdam ecclesie cathedralis ꝑꝑ eminētiam, & maioritatē quā hn̄t canonici ecclesie cathe. pre alijs clericis ciuitatis, & diocesis, nam ipsi dn̄r esse pars corporis ecclesie, & epi. c. requisisti. de testa. cum si. Hinc est ꝙ de stilo curie dat̄ vnio de parrochiali. † Canonicatui qꝛ canonicatus est dignius bn̄ficiū quādo est in cathedrali. c. super. eo. de preb. lib. vj. ad indigniore ʒ. n. non dat̄ vnio, puta ꝙ vniat̄ parochialis capelle. ¶ † Hinc est ꝙ canonicus creatus in cathedrali pōt dari delegatus a sede apostolica per rōnem de qua. s. prout tenēt doc. in.c. statutum. §. j. de rescrip. li. vj. lʒ tex. ibi videat̄ innuere ꝙ canonicatus nō sit dignitas qꝛ prius dicit de ꝯstitutis in dignitate postea subijcit seu canonicis, nihilominus negari nō pt̄ qn sit honor, & ꝑeminētia, & iō dt̄ Pan. in.c. cāʒ. in. iiij. col. de iu. ꝙ canonicatus & ꝑbēde cōiter ꝯferunt̄ ciuibus optimi status, & ꝯdōnis, & q multū pre alijs honorant̄. ¶ Causat̄ & alius effectus ex sola canonica † qꝛ creato i canonicū lʒ nōdū sit ꝯsecutus ꝑbēdā ꝯpetit stallū in choro & vox in capitulo, prout in lr̄a executoria expresse dr̄ & clare ꝓbat̄ in.c. pro illorū in fi. de preben. notat Arch. in.c. hij qui. eo. ti. lib. vj. & ideo dʒ interesse tractatibus & alienationibus fiēdis per capitulū cū alijs canonis actu prebēdatis ſm Inn. & ibi late dixi legendo isto anno in.d.c. cū. m. ferr. super ver. canonicos in fin.

8 ¶ Nascit̄ etiam alius effectus † qꝛ rōne solius canonicatus participat de distributionibus quotidianis & de cōibus redditibus ac sup excrescētibus fructibus vt ꝑ do. Ant. & mode. in.d.c. cuʒ. m. ferr. Qd̄ absqʒ dubio procedit de iure cōi qñ in gratia dr̄ ꝓut cōiter dici solet cū plenitudine iuris canon. Que verba includūt predicta iura canonicalia & precipue perceptionē quotidianarū distributionū ſm eundē dn̄m Ant. in.d.c. illoꝝ ad fi. per text. hn̄ ꝓbantē in.c. fi. §. in illis vero de conces. prebē. li. vj. Idē tʒ Fede. de senis ꝯsi. ccxc. incip. qꝛ in ꝑñti. vbi assignat ad hoc rōnē ex mēte Inn. in.c. cumana. de ele. & in.c. in literis in princ. de resti. spo. vcʒ † qꝛ eligere itē interesse cōibus tractatibus & alia consimilia dn̄r esse fructus possessiōis seu quasi possessionis canonicalis, vt dicit Jo. an. lʒ nō allege t̄ ꝑ Fed. in addi. Spe. in ti. de teste. §. nūc videndū in additione magna † sicut & ꝯferre beneficia inter bona episcopalia & fructus computatur vt dicit glo. in.c. cum olim de ma. & obe. ergo postq̄ creatus in canonicum habet quasi possessionem iuris canonicalis certe sequit̄, quod debet habere hmōi fructus & sic iura canonicalia, cum sit verus canonicus etiā ante consecutam prebendā vt supra dixi, & ideo dicit Joā. and. & post eum Domi. in.c. si is cui ver. sed, & fi. de preben. lib. vj. † qd̄ creatus & receptus vltra numerum pōt habere dignitatem consuetā conferri canonico tm̄, qꝛ appellatione canonici pōt ꝯprebēdi canonicus nondū prebendatus per supradicta. Et lʒ ista sint verissima de iure. nihilominus de consuetudine fere vbique seruatur contrarium † nam creati in canonicos anteq̄ assequant̄ prebendā intra numerū nō participāt de quotidianis distributionibus nec de alijs obuentionibus canonicalibus, imo vocant̄ canonici in herbis, nec retinēt perpetuo illū canonicatū collatū ꝑ Papā sed vacāte prebēda distincta canonicali & collata tali expectanti statim ille ꝯsequit̄ nouū canonicatū intra numerū, & primus redit ad papā ꝓut formaliter attestat̄ decisio. Rot. ccccxlv. incip. si legatus in nouis. & vʒ talis ꝯsuetudo ſm dn̄os. ibid. & d. Ant. in.d.c. cū. M. ferra. & Imo. in cle. fi. in. ij. col. d̄ preb. ¶ Postremo nō ommitto illud qd̄ ꝑitioribus est satis notū, sʒ alijs forte incognitū, † ꝙ vbi qs est creatus canonicus duo tm̄ ibidē asseq pt̄ prebēdā, vcʒ in ecclesia cathedrali, sʒ nō in collegiata. Itē dignitatē, aut ꝑsonatū vel officiū, siue administrationē pur i cathedrali, dūmodo maior post pontificalē ibidē nō reputet̄ ex cathedralē nullū bn̄ficiū acceptare pt̄ q̄uis paratus sit dimittere dignitatē debitā sibi in cathedrali vigore haꝝ lr̄aꝝ, & eē ꝯtētus vno beneficio q̄uis minoris valoris, & h̄ ꝑꝑ formaʒ lr̄aꝝ q̄ ad illa duo ibidē, & nō alia, seu alibi se extēdūt, q̄ qdē forma exacte, & ad vnguē est seruāda. c. cū dilecta. cū ibi not. de rescri. maxime in bn̄ficialibus. c. q̄uis. & c. cui de nō. de ꝑb. li. vj. an aūt creatus cano. in hispania possit vltra illa duo obtinere ꝑstimōia dicet̄ in. v. for.

SVMMARIVM.

1 Forma quando creatur quis canonicus in duabus ecclesijs.
2 Canonicus ꝑbēdatus qs nō pōt eē in pluribus eccle. nec i eadē.
3 Multitudo & pluralitas prebendaꝝ est canonibus inimica.
4 Papa supra ius dispensat.
5 Inferior nullus a papa sup pluralitate bn̄ficioꝝ dispensare pōt.
6 Canonicatus duos vel plures per dispensationem Pape obtineri possunt, & nō inferioris, qñ residentiam requirunt.
7 Inferior a Papa quando possit dispensare super pluribus prebendis in diuersis ecclesijs.
8 Dispensatio facilius fit circa beneficia difformia q̄ circa conformia, & ibi de ratione.
9 Gratiam hn̄s nō pōt ꝯseq dignitatē hn̄tem prebēdā annexam.
10 Executor non potest prouidere expectanti de beneficio specialiter, aut gn̄aliter reseruato.
11 Dignitas maior post pōtificalē qñ includat̄ sub expectatiua.
12 Dignitas maior pꝰ pōtific. q̄ dicat̄, ꝯsuetudo illiꝰ eccl. attēdi dʒ.
13 Canonicus creatus in duabus ecclesijs quādo possit habere dignitatem in qualibet illarum.
14 Dispēsatꝰ sup bn̄ficioꝝ pluralitate vr̄ ēt dispēsatꝰ sup residētia.
15 Dispensatio extēdit̄ ad depēdētia ex eo, sup quo est dispēsatum.
16 Minor si sit dispēsatus, vt possit hr̄e ecclesiā curatā, vr̄ ēt dispēsatus, vt non teneat̄ facere se. j. annū ad sacerdotiū ꝓmoueri.
17 Dignitas seu beneficium electiuum non includitur in literis ad beneficia, nisi modus electionis exprimatur.

1 **Secunda forma** est † qñ creat̄ quis canonicus in duabus ecclesijs ꝑ hec, vel ꝯsimilia verba. vcʒ vnū Paduan. & aliū vicentinū ecclesiarū canonicatus cū plenitudine iuris can. aplīca tibi auctoritate ꝯferimus &c. vnā vero Paduā. & aliā Vincen. ꝑdictaꝝ ꝑbēdas, necnon dignitatem perso. admi. vel officium alterius earundem ecclesiaꝝ ēt si ꝑ electionē &c. Istam formā ego nō repio de iure scriptā, qꝛ ꝑ illā ꝯferunt̄ duo canonicatus, & reseruant̄ due ꝑbēde i duabus cathedralibus, & sic h̄ forma, & sequēs sūt ꝯ̄ dispōnē iuris cōis, vt apparet in.c. sanctoꝝ. lxx. disti. † vbi dicit̄ ꝙ non debet quis esse canonicus prebēdatus in pluribus ecclesijs, & multo minus in eadem cle. fi. de preben. vbi est expressum quod adeptus in certa ecclesia dignitatem habentem prebendam annexā perdit primam prebendam, quam obtinebat ibideʒ & etiam canonicatum annexum prebende, vt volunt ibideʒ docto. & clarius

Philip. fra. in. c. cum in ecclesia in glo. iij. in fi. eo. ti. li. vj. Ratio 3 premissorum colligitur ex tex. in. c. qr in tantum. de preb. † vbi dicitur q multitudo, et pluralitas prebendarum canonibus inimica dissolutionis materiam, et euagationis inducit certumqz continet periculũ animarum. † Nihilominus non obstante premissa 4 dispositione iuris cõis potest Papa de iure. §. ius dispensare. c. proposuit. de conces. preb. dispensare autem intelligitur concedendo literas in hac, et sequenti forma, ex quo maxime apponit clausulas derogatorias, vt est notum. † Sed nullus inferior post 5 Papam hoc potest dispensare, scz super pluralitate prebendarum nedum in eadem ecclesia, sed nec in diuersis, put attestatur Domi. in. d. c. sanctorum. dicens q hoc cõiter tenent oẽs, et q sic seruat curia alleg. Inno. in. c. fi. de cle. non resi. Quod ego intelligo et limito dupliciter. ¶ † Prio vt duo vel plures canonicatus pre 6 bendati possint obtineri per dispensationem Pape tm̃ et nõ alicuius inferioris. Hoc sit verum et procedat quando ipse preben de ex statuto, vel consuetudine requirerent residentiam, qr vt dicit Host. in. c. sup inordinata. de prebẽ. sicut in pluribus castris quorum quodlibet requirit certos homines ad sui custodiam, non potest quis obtinere locum plurium, ita et in duabus, vel pluribus prebendis requirentibus residentiam nisi accedente dispensatione Pape, secus ergo si non requirunt residentiam, qr tunc pñt licite obtineri si conferantur per inferiorem, et hoc modo dz intelligi opi. Inno. in. c. cum iam dudum. de preb. ¶ † Scðs casus 7 est in quo inferior põt dispensare super pluribus prebendis in diuersis ecclesijs qsi vna ex illis prebendis esset tenuis, et minus sufficiens fm Jo. an. in. c. literas. de conces. preb. quem hoc modo intelligit, et declarat Panor. in. d. c. cum iam dudũ, in diuersis 8 ecclesijs, † ideo dixi qr non posset inferior dispensare vt qs in eadez ecclesia habeat duos canonicatus, et sic duo cõformia, lz in difformibus possit, vt puta q sub eodem tecto quis habeat dignitatem et canonicatum cum prebenda pari modo vz in hoc pbatur in. c. cuz in ecclesia. et in. c. si is cui. de preb. li. vj. et ibi hoc colligit Franc. sed non vz circa duo conformia puta duas dignitates, vel personatus, vt in. c. j. de ꝯsue. eo. lib. idez puto duobus canonicatibus sub eodem tecto per hoc qð sequit. Ratio diuersitatis est qr per dispensationem in diuersis ecclesijs, vel in eadez circa difformia non frangit numerus in ecclesia, nec illi tollit suffragium canonicorum, sed circa ꝯformia ledit ecclesia, et frangitur numerus vlterius circa hanc formam aduertẽdum est ad aliq. ¶ Et primo dũ in ea cũ misterio dr necnõ dignitatẽ etc. alterius earũdẽ ecclesiarum, ista vba hoc importãt q vltra duas prebẽdas vnã scz in qualibet nõ põt expectãs in hac forma et sequẽti ꝯsequi nisi vnã dignitatẽ vel vnũ personatũ aut admi. vel officiũ in altera illarũ ecclesiarũ. qð clarius specificat in forma sequẽti, dũ dr in vna ipsarũ etc. et dz intelligi, qð aliqð predictorum non habeat 9 prebendã annexam † qr alias ꝯsequeret duas prebẽdas in eadẽ ecclesia, quod est phibitũ de iure, ẽt qñ altera est annexa, vt pbatur in cle. fi. de pbẽ. et notat Jo. an. in. c. literas de ꝯces. prebẽ. ex quo apparet qð due pbende sunt magis incõpatibiles sub eo dẽ tecto ẽt si altera eorũ sit annexa quã sit dignitas cũ ecclesia pa rochiali que est annexa pbende in ecclesia cathedrali vt pbat in. c. super eo. de pbẽ. lib. vj. hoc verũ est et pcedit nisi in literis aliud diceret per quod appareret qð Papa intellexit de duabus prebẽdis obtinẽdis sub eodẽ tecto, qr tũc nõ est recedendũ a verbis Pape. c. si Papa de priuil. lib. vj. et in. l. nõ aliter. ff. de lega. iij. ¶ Secundo debẽt intelligi illa verba. de dignitate etc. dũ mõ aliqð illorum. i. dignitas vel administratio etc. nõ sit maior post põtificalẽ ibidẽ q̃ expresse in literis excipit, et rõ est qr tales dignitates que sunt vel reputant maiores post põtificales sunt p regulas cã 10 cellarie reseruate † ꝯstat aũt qð hmõi litere nõ extendunt ad dignitates et bñficia spalr aut gñalr reseruata vel affecta fm do. ð rota dec. cccclxxxix. incip. nũcius apostolicus in nouis ad qð bñ facit tex. in. c. ij. de pbẽ. lib. vj. nisi in literis reseruatis caueat expsse, nã aliq bñt ad vnũ reseruatũ vt cãtores pape, sed istud qð dr de dignitate dz sane intelligi dũmodo dignitas hmõi maior post pontificalẽ valorẽ decẽ florenorum auri fm cõem extimationẽ excedat 11 iuxta rlam cancellarie † alias si est. j. dictũ valorẽ includit in literis q̃uis reputet ibidẽ maior post pontificalẽ nã ex quo talis dignitas nõ censet reseruata certe cadit sub expectatiua, et potest acceptari arg. eius qð legitur et notatur in. l. j. §. si stipulari. ff. de ver. ob. et in. l. cum pretor. ff. de iudi. iuncto. c. nonne. de presump. nescio tamen si Rota hoc admitteret quia litere hoc non distinguunt ergo nec nos distinguere debemus. l. iij. cum glo. ff. de of-12 fi. presi. l. de pretio. ff. de publici. ¶ † Que autez dicatur dignitas maior post pontificalẽ in hoc dz attendi ꝯsuetudo et reputatio illius ecclesie vt notat in. c. deliberatiõe de officio deleg. lib. vj. et ponũt dñi de Rota. dec. clxxxiij. inci. de thesauraria in nouis. Et per hec remanent declarata illa verba necnon dignitatẽ etc. alte 13 rius earundẽ ecclesiarum. † Si qs aũt vult in qualibet ecclesia vbi creatur canonicus hr̃e dignitatẽ opz, q prius obtineat dispẽsationem ad duo, vel tria incompatibilia, et demuz circa principiũ gratie sue expectatiue dicat isto modo, vcz cuz quo dudũ, vt duo incompatibilia beneficia ẽt si dignitates psonatus admi. vel officia forent, et ad eos etc. si tibi alias canonice ꝯferant recipere, et insimul retinere libere, et licite valeres apostolica fuit auctoritate dispensatũ premissorum meritorum tuorum etc. et isto casu nõ dr dignitatẽ alterius earundẽ, sed earũdẽ ecclesiarum fit aũt talis narratio dispẽsationis iam obtente cũ misterio, qr alias virtute gratie ad duo incõpatibilia non censeret dispensatũ sup retẽtione vtriusqz 14 vt est casus no. in. c. non põt. §. cũ vero. de preb. li. vj. ¶ † Quid aũt si vtraqz dignitas in casu premisso reqreret residentiã an sup illa censeat dispensatũ virtute taliũ literarum dico q sic vt tz gl. in. c. si quis in clero. vij. q. j. vbi dicit q ex quo dispẽsat cũ aliquo super pluralitate beneficiorum, seu prebendarum vr ẽt dispensatũ super 15 residentia ratio huius est lz glos. illa non declaret, † qr q̃uis dispensatio sit stricti iuris, et stricte interpretãda. c. j. et. ij. de fi. presby. li. vj. nihilominus extẽdit ad ꝯsecutiua, seu depẽdẽtia ex eo sup quo est dispẽsatũ fm Panor. post gl. ibi in. c. qr in tm̃. de pbẽ. 16 † vbi per hoc infert q si dispẽsat cum minori, vt possit hr̃e ecclesiam curatã vr ẽt dispensatũ, vt non teneat se facere pmoueri ad sacerdotiũ. j. annũ iuxta dispõnem. c. lz canon. et. c. cõmissa. de elec. lib. vj. idẽ tz ipsemet Panor. in. c. cum in cunctis. §. cum vero. de elec. et Mod. lare in. c. postulasti. de rescrip. ¶ Postremo 17 sciendum est, † q ideo apponuntur illa verba vcz etiam si per electionem quis consueuerit ad illam assumi, quia alias non includeretur dignitas electiua non expresso modo electiuo. c. cum in illis. §. j. de preben. lib. vj. et in cle. j. eo. tit.

SVMMARIVM

1. Forma quando creatur canonicus in tribus, aut pluribus eccle.
2. Litere ad plures dignitates nõ debent concedi, nisi pro magnis nobilibus, aut magnis literatis.
3. Expenditum causa studij in vtilitatem ecclesie dr expenditum.
4. Ecclia idiget viris lrãtis, et magnis nobilib9 p quos subleuet.
5. Papa facilius concedit, vt quis sit pluralis in prebendis diuersarum ecclesiarum, q̃z in dignitatibus.
6. Prebendas plures habens sine dispensatione potest cogi ad renunciandum vni.
7. Jura plus abhorrent pluralitatẽ in eadẽ ecclesia, q̃z in diuersis.
8. Dispensatus super pluribus dignitatibus obtinendis non intelligitur de dignitatibus eiusdem ecclesie nisi exprimatur.
9. Casus in quibus certa taxa non exprimitur.

1 **Tertia forma** † qñ creat qs canonicus in tribus aut pluribus ecclesijs, hoc modo vnũ in Paduã. et vnũ in Vincẽti. ac vnũ in Veron. maioribus ecclesijs canonicatus etc. necnõ vnã in qualibet ecclesiarum pdictarũ pbendã, ac dignitatẽ, vel psonatũ, aut officiũ in vna ipsarum etc. in ista forma pñt repeti ea que dcã sunt in duabus precedẽtibus circa declarationẽ verborum, et qd illa importẽt, fraternizant. n. ad inuicẽ, saluo q ista est magis larga, qr cõprehẽdit plures canonicatus, et pbẽdas, sed vnã tm̃modo dignitatẽ in vna ipsarum eccle-2 siarum, prout in forma dr † in qua vel fm quã nõ deberet ꝯcedi lr̃e, nisi pro magnis nobilibus, aut magnis lr̃atis arg. c. de multa. in fi. de preb. et gl. in. c. cũ adeo. de rescrip. que vult q simplici clerico sufficiat tale bñficiũ q non sufficeret nobili, rõ põt esse qr cum tales cõiter sint dediti, vel studio, vel laudabilibus curis et nego 3 cijs nedũ vna pbẽda, sz vix multe eis sufficiũt. † Hic est q qcqd exponũt cã studij dr expositũ in vtilitate ecclesie fm Domi. p illum 4 tex. in. c. cũ ex eo. de elec. lib. vj. nã vt ibi dr † ecclesia Dei q̃ maxime indiget viris lr̃atis, et ẽt magnis nobilibus p quos defendit et subleuat, vt dicit gl. in. c. ꝯstitutis. in ver. ipotẽtia. ð appel. Et iõ solẽt expedire expectatiuas in ista forma dñi de Rota et merito eis ꝯcedit p ea que dicã de pfatis dñis in vltima parte circa pogatiuas expectãtiũ, silr solẽt expedire abbreuiatores ð parco maiori, et alij magni viri. Ceteris nõ eẽt ꝯcedendũ p illud qð dicit tex. in. c. qr in tm̃. de preb. iõ vlterius circa hanc formaz 5 non insisto. † Hoc solum ex ea noto q facilius cõcedit Papa vt quis sit pluralis in prebendis diuersarum ecclesiarum q̃z in dignitatibus, personatibus seu officijs ex quo in hac, et precedenti forma conceditur

ma conceditur dignitas tantūmodo in vna ecclesiarum cum tamen in qualibet cōcedatur canonicatus & prebēda, rō est, q: plures p̄bende in diuersis ecclesijs non sunt ita incōpatibiles prout sunt plures dignitates, aut psonatus, vel officia p3 q: istis p asse cutionē pacificā scdi vacat primū ipso iure. d. c. de multa. cum si. 6 qd non est in prebēdis, †nā per receptionē scde nō vacat pma ipso iure l3 qñ tenenť sine dispēsatione saltē epi pōt fieri vt illas taliter obtinēs cogať ad renunciandū vni, vt dicit Domi. in. c. j. de ꝯsue. lib. vj. ex mēte Jo. de. s. Geor. ibi alleg. not. per Inno. in. c. cū nostris. de ꝯces. preb. & quod not. in. c. si eo tpe. de rescrip. lib. vj. illud aūt quod dictum est per receptionem scde prebende non vacare primā ipso iure d3 intelligi in prebēdis diuersaꝝ ecclesiarum, secus in vna & eadē ecclesia, vt pbať in cle. si. de prebē. †Ex 7 quo apparet qd iura plus abhorrent pluralitatem in eadē ecclesia q̄3 in diuersis, †& ex hoc inferť ꝙ si est dispensatum cu3 aliquo 8 sup pluribus dignitatibus obtinēdis, non intelligiť de dignitatibus eiusdē ecclesie nisi hoc exprimať, q: ista prohibitio h3 specialem notā de qua specifice est mentio facienda arg. l. item apud labeonem. §. hoc edictum. ff. de iniur. & ita t3 Jo. and. in. c. de multa. de preb. Pet. de anch. & Franc. in. c. j. de consue. lib. vj. quod est notandū ad illud quod dixi in forma precedēti in ver. si quis autem vult &c. ad alia similia vidi insuper aliquas gratias Auditoꝝ, & ēt conclauistarum qui in duabus expediuerunt in Canonicos creatos, & in tertia ad larga3 in qua ex quo sunt graduati pñt acceptare vnum cuiuscunq3 taxe, & hic est casus in quo cer 9 ta taxa non exprimiť sicut nec in canonicatu, & prebēda ac dignitate personatu, vel officio quando gratia est in canonicum creatum, secus quando datur ad largam, vt inferius subijciam.

SVMMARIVM.

1 Quarta forma est †quando creatur canonicus in vna & in alia datur ad largam, sub hijs verbis canonicatum ecclesie sibenicē. &c. necnō beneficium ecclesiasticum cum cura, vel sine cura etiam si decanatus, vel archipresbyteratus ruralis, seu vicaria, vel capellania perpetua &c. ad collationem prouisionem &c. Ista forma multu3 frequentatur, ideo pro eius declaratione sciendum est primo qd vigore talium literarum pōt expectans ꝯsequi tria diuersa beneficia vc3 duo vbi est, creatus canonicus, & tertium vbi h3 ad larga3, prima duo sunt prebēda. s. & dignitas, aut psonatus, vel officium in cathedrali dūmodo nō sit maior post pontificalē, vt in superioribus dixi, & illa duo habentur loco vnius attento ꝙ in quam pluribus ecclesijs seruatur de consuetudine, vt quis non

vide infra. fol. 360. pag. 2. n.° 54.

possit assumi ad dignitatē personatum, vel officium ibidē nisi sit canonicus prebendatus, vt p3 ex not. per Jo. an. & Domi. in. c. si is cui. de preben. lib. vj. q̄ñr hñr loco vnius vt dixi, ad ꝙ faciunt 2 not. per domi. Anto. in. c. cum olim. de re iudi. †vbi t3 ꝙ si quis gerit vices plurium personarum, puta canonici, & prepositi non d3 habere duplicatas distributiones, q: seruit pro vno & hr̄ loco vnius pro quo Panor. ibi alleg. bon. tex. in. c. vnico. de cle. non resi. li. vj. & ꝙ scribit Fede. de se. consi. cx. inducendo, vt ibi p eū. ¶ Et ex predictis sumitur ratio quare est, ꝙ canonicus creatus potest vigore literaꝝ consequi ibidē, dignitatē, personatum, vel officium, & tñ nisi in literis aliud exprimatur, non pōt assequi simplex beneficiū, quod est minus, q̄3 aliquod premissoꝝ, hec inquā 3 est ratio, †q: l3 simplex beneficium sit compatibile cum canonicatu, & prebenda etiam in eadem ecclesia, vt vult Car. consi. iij. incip. domina &c. & similiter prebenda cum dignitate, tñ negari nō potest quin obtinens duo priora. sit magis pluralis, q̄3 eo casu quādo obtinet prebendā cū dignitate in eadem ecclesia ex quo vt dixi ista duo habentur loco vnius, & sic primo casu notať maior pluralitas q̄3 in secundo constat aute3 ꝙ iura abhorrent pluralitatem etiam cōpatibilium, vt sunt plura simplicia qñ quodlibet illorum per se est sufficiens maxime in eadem ecclesia, vt vult gl. in. c. dudum ecclesia rotho. in ver. retinere de elec. facit tex. in c. sanctorum. lxx. di. & in. c. q: in tantum de preb.. Nec valet hoc casu argumentum de maiori ad minus, videlicet si potest conse 4 qui dignitatem ergo multo fortius beneficiu3 simplex, †q: dico ꝙ huiusmodi argumentatio cessat in literis ad beneficia quaru3 forma exactissime seruanda est. c. quāuis. &. c. cui de non. de preb. in. vj. & propterea creati canonici in hispania possunt vltra prebendam & dignitatem consequi, vnum duo, vel plura prestimonia vsq3 ad summam deputata3, & hoc quia istud exprimitur in literis quo ad partes Hispanie, prout in forma sequenti la 5 tius dicam. ¶ †Idem etiam esset extra Hispaniam quādo creatus canonicus impetraret ibidem etiam ad largam ad aliū collatorem quo casu posset consequi ibidē tria, vc3 prebendam ite3 6 dignitatem, & aliud beneficium cū cura, vel sine cura, †& hoc etiā propter tenorem literarum qui semper seruandus est & diligēter inspiciendus, vt. s. facit. c. porro. de priuile. cum vulg. Eo tamen casu quo virtute huiusmodi literarum assequeretur dignitatem expiraret gratia quoad bñficiū curatū dūtaxat in illa vel alia collatiōe & e3 pp clausulā que apponiť in fine literaꝝ. volumus aūt 7 qd quāprimū &c. c. j. de ꝯsue. lib. vj. iūcto. c. de multa. †nā p hoc qd dať gratia ad duo incōpatibilia nō censeť dispēsatū sup retētiōe vtriusq3 vt pbať in. c. nō pōt. §. cū vero de p̄bē. li. vj. nisi dispēsat io prius obtēta narreť post principiū literarū, vc3 cū quo dudū &c. vt dixi in alio ꝓposito. s. in scda forma ver. si qs aūt &c. Predicta ꝓcedūt quo ad bñficia q̄ pōt ꝯsequi canonicus creatus in ea collatiōe vbi ē creatus canonicus. in alia aūt in qua h3 ad largā si est graduatus aut de magnis nobilibus dať ad vnu3 8 cuiuscūq3 taxe. †alias apponiť taxa p reg̃las ꝺputata, & dať maior sūma i curato aut dignitate vel psonatu (nā & i istis exp̄miť sūma in collatiōe ad largā alias nō) pp onera illis incūbētia iuxta notata in. c. de monachis. de p̄b. itē i recōpēsationē laboꝝ quos circa curā sustinēt, & q: magis d3 incedere honoratus ex quo ē in dignitate vel officio honorabili constitutus iuxta no. in. c. statu 9 tū in prin. de rescrip. lib. vj. & p Inn. in. c. cū oēs. de ꝯsti. †vbi dr qd inter canonicos vbi p̄bēde nō sunt distincte respectu eoru3 q̄ danť ꝓ vestimētis & alijs necessarijs d3 fieri distributio fm merita psone & ꝯdōnē cuiuslibet, q: plus d3 dari doctori vľ nobili aut 10 in dignitate ꝯstituto q̄3 simplici clerico & ideo te. †& iō dicit bal. in. l. sed & si qd. ff. de vsuf. qd abbas d3 ceteris melius iducre. hñ facit gl. in. c. ꝯquerēte, de cle. nō resi. & in. c. clericus ab istāti. xxi. 11 q. j. iūcta gl. in. c. cū adeo ō rescrip. †q nolūt qd in ꝯsiderāda sufficiētia bñficij attēdať nobilitas & dignitas clerici, cū ergo pp curā & dignitatē grauētur maioribus laboribus & expēsis ꝯueniēs fuit releuare eos in maiori summa ar. l. cū qui. ff. de iureiu. & c. cū fm apostolum. de preben. ibi qui ad onus eligiť repelli non de 12 bet a mercede. cum multis alijs concor. ibi in gl. ¶ †Postremo sciēdū est qd summa & valor i gratijs expectatiuis ꝯsiderať fm taxationē decie. nō aūt fm cōe3 extimatiōe3, put i līis exprimiť, qd rspicit ꝯmodū & fauorē expectātiū. vt possint hr̄e bñficia piguiora, nā bñficiū qd fm cōe3 extimationē ē valoris cētū & viginti ducato. fm taxationē decie vix erit octuaginta. creuerūt. n. bñficia 13 p industriā bñficiatorū, †& iō diligētia & industria eorū nō debet esse illis vel successoribus dānosa. l. fi. C. de alluuionibus cū alijs 14 per glo. no. in. c. cum clerici de pac. †Sed quid si per incuriam & inaduertētiā scriptoris, qui scripsit bullā, repeririť scripta sum

ma seu valor non ſm taxationem decime, prout ſolitū eſt ſcribi, ſed ſm cōem extimationē, ꝛ expectās acceptaret bñficiū, qd ſm taxationē decime caderet in ſua grā excederet tñ ſm cōem extimationē, an talis erronea expreſſio ſibi preiudicaret, ꝛ certe caſus eſt dubius, vr̄. n. prima facie dōm, ꝙ error hmōi nihil officit 15 veritati, † prout in ſimili expreſſe dicit text. in. l. ſi in nomine. C. de teſta. ꝛ clarius in. l. errore. C. eo. ti. dr̄ ꝙ error ſcribentis veritati nō nocet, ꝛ iō dicit ibi Bal. ꝙ ſi errat in eo ꝙ ptinet ad officium ſcribētis, puta in indictione, tunc preſumit̄ error ſcribētis, q non dꝫ parti nocere, ꝛ ita vr̄ dōm in hoc caſu, qꝛ ad officiū ſcriptoris apoſtolici ſpectat ſcribere ſummā prout exprimit̄ in regulis cancellarie circa regimen expectativaꝝ, que pro maiori parte nō ſūt de dādis, qꝛ ꝯcernunt modū, ꝛ formā expeditionis literaꝝ, ꝛ re 16 ſpiciunt officiales, ꝛ nō iudices. † Nihilominus hijs nō obſtant. puto ꝙ talis erronea expreſſio noceat expectanti, ita ꝙ teneatur ſtare ſumme in lr̄is expreſſe, ꝛ non in regula cācellarie, ꝛ hoc erit ei minus dānoſum ne al's careat lr̄is in totū nam certū eſt, eo ipſo 17 † ꝙ ꝑducunt̄ litere i qbus nō apparet obſeruatus ſtilus cōis Romane curie nec rōnabilis curſus cācellarie in hmōi lr̄is ſeruari ꝯſuetus ille de falſitate ſuſpecte ſunt, nec eſt eis fides aliquatenus adhibenda, vt tꝫ Panor. in. c. ex parte. ij. de offic. dele. ꝛ in. c. j. vt lit. pen. per gl. ordi. ꝛ approbatā in. c. cāmqꝫ. in ver. rōni. ꝺ teſti. ꝛ eſt tex. opti. in. c. porrecta. de ꝯfir. vti. per que ꝯſuluit Ro. 18 ꝯſi. ccclxxvj. inci. qō eſt, † ꝙ ſi in expectativa deficiunt illa verba de qbus in. c. cum in illis. de preb. li. vj. ſcꝫ ad collationē preſent. elec. ſeu ꝛc. ei tanqꝫ de falſitate ſuſpecte fides nō adhibet̄ ex quo illa verba ſm ſtilū cācellarie ſunt ꝯſueta apponi. Igit̄ in ꝓpoſito ne talis grā reiciat̄ in totū tanqꝫ ſuſpecta iudicādū erit ſm valorē expreſſum in grā, ꝛ ita alias fuit iudicatum in Rota.

SVMMARIVM

1 Canonicus in hiſpania creatus poteſt conſequi plura preſtimonia vſqꝫ ad ſummam in literis expreſſam.
2 Preſtimonia dicuntur beneficia eccleſiaſtica ſaltem large.
3 Preſtimonia etiam mille abſqꝫ diſpenſatione retineri poſſunt, nec poſſunt propria dici beneficia, ſed ſtipendia.
4 Preſtimonia quare fuerunt inſtituta.
5 Juri patro. Papa in dubio non vr̄ derogare velle, niſi exꝑmat.
6 Preſtimonia idem ſunt, ꝙ ſimplicia beneficia.
7 Neutrum bene peragit, qui ad vtrumqꝫ feſtinat.
8 Canonici creati quare poſſint obtinere preſtimonia, ꝛ non beneficia habentia ſeruitium annexum.
9 Canonicorum appellatione veniunt canonici creati, etiam ante conſequutam prebendam.
10 Gratiam habens ad largam quare poteſt acceptare beneficium ſeruitorium, ꝛ non preſtimonia.
11 Argumentum valet ratione cōiecturata alicuius diſpoſitionis, licet ſpecifice non ſit expreſſa.
12 Gratiam habens ad largam quando poſſit acceptare preſtimonium, ſed non beneficium ſeruitorium.
13 Verba que in executorijs literis dicuntur videlicet, vt recipi faciant in canonicum, de qua receptione intelligantur.
14 Receptus in canonicum de mandato Pape, vt illum recipiant in canonicum, ꝛ fratrem, ꝛ ſibi ius canonie conferant, cenſetur ordinaria, ꝛ non apoſtolica auctoritate receptus, ꝛ in quo differat iſte receptus a recepto per literas Pape datis executoribus, ꝛ. j. nu. 15. 16. et. 17.
18 Receptio in canonicum, prout eſt facti, poteſt fieri a canonicis ſingulariter, ꝛ ſeparatim.

1 Quinta forma eſt que frequentatur in hiſpania † in qua dr̄ canonicatum eccleſie iſpalen. ꝛc. prebēdā vero ac dignitatē pſon. adm. vel offi. eiuſdem eccleſie, nec nō pſtimonia pſtimoniales portiones, aut ſimplicia bñficia in ciuitate ꝛ dioceſ. vnius duoꝝ vel pluriū ꝛc. quoꝝ qdē preſtimonioꝝ fructus ꝛc. in iſta forma ꝯcedit̄ plus qꝫ in alijs ꝓcedentibus, qꝛ creatus canonicus iuxta hāc formā pōt ꝯſeq ibidē, ideſt in eadē collatiōe vltra prebēdā ꝛ dignitatē preſtimonia 2 ēt plura, quot aſcendunt ad ſummā expreſſam in literis, † ꝛ ratio eſt qꝛ lꝫ preſtimonia que ꝯcedunt̄ clericis in titulū dicant̄ eſſe, ꝛ ſunt beneficia eccleſiaſtica, ſaltem large vt no. Jo. an. in. c. poſtulaſti. de reſcrip. ꝛ Jo. cal. in. c. in noſtra. eo. ti. per Domi. pulchre 3 in ꝯſi. lxxix. incip. vacāte Archidiaconatu. in fi. col. † tñ ex quo nullum hñt ſeruitium annexū, nec aliqō onus ēt mille teneri pñt abſqꝫ aliqua diſpenſatione, ꝛ ideo nō pñt dici ꝓprie bñficia eccleſiaſtica, ſed quedam ſtipendia, de qbus non eſt neceſſe facere mētionem in reſcripto bñficiali ſm Jo. an. in. c. vnico. de re. pmu. li. 4 vj. prout ēt ſentit Old. ꝯſi. cxxxix. alias. cxliij. in ti. de reſcri. † fuerunt. n. inſtituta pro ſtudentibus, ꝛ pro ſubſidio ꝯ infideles, ideo pluralitas eoꝝ, vt dixi nō eſt ꝓhibita in diuerſis eccleſijs, ex quo ꝯſiſtunt in ſola tpalitate, ꝛ nullū ſeruitiū ſpūale hñt annexū, cadunt ergo in hmōi literis per ſupradicta dūmodo nō ſint preſtimonia patrimonialia, nā talia nō includunt̄ qꝛ ſunt ꝺ iure patro 5 natus laicoꝝ, † qbus Papa in dubio nō vr̄ derogare velle, niſi exprimat, iuxta gl. in. c. ij. de preb. lib. vj. in verſ. collatio. que dicit, ꝙ ſepius reperit̄ receptū in curia Papā non ꝯferre beneficia vacantia ēt apud ſedē, qn̄ illa ptinent ad pſitationē laicoꝝ, ꝛ hoc ne illi retrahant̄ a fundatione, ꝛ datione bñficiorum, vt dicit alia gl. in. c. cū dilectus. de iu. pat. in hiſpania tñ dat̄ expectativa ſi ſpāliter petit̄ ad vnū, ꝛ aliqn̄ ex fauore ad duo beneficia patrimonialia in diuerſis eccleſijs, in qbus expectans eſt filius pͥmonialis, ꝛ tūc derogatur iuri patronatus laicorum etiam in totum qn̄ ſcꝫ eſt pro vno patronoꝝ filio, vel nepote vnius ex ꝑōnis ſꝫ 6 ſtilū curie. † Inſup ſciendū eſt, ꝙ lꝫ canonicus creatus poſſit acceptare preſtimonia preſtimoniales portiones, aut ſimplicia bñficia (que oīa idē ſignificāt ꝛ importānt) dūmodo illa nō ſint patrimonialia, vt dixi, nō tñ poterit acceptare aliqō ſeruitorium bñficiū, obſtāte rl̄a cācellarie, que hꝫ decretum irritans, rō illius regule poteſt eſſe iſta, ne ſcꝫ canonicus qui hꝫ deſeruire in eccleſia cathedrali diſtrahat̄ ab ea pp onus, ꝛ ſeruitiū ꝙ iminet bene 7 ficio ſeruitorio, † ſepe. n. qui ad vtrūqꝫ feſtinat neutrū bene peragit. l. nemo. C. de aſſeſſ. cū alijs iurib. per gl. ad h̄ no. in. c. accuſatus. in ver. offendiculū. de heret. li. vj. ad hanc rōnē bñ facit tex. in. c. extirpande. §. quia vero. de preben. ibi dum dicit cum oporteat eum in maiori eccleſia deſeruire, at iſta ratio ne ſclicet diſtrahatur a maiori eccleſia ceſſat penitus in preſtimonijs cum illa, vt ſepius dixi nullum onus, aut ſeruitium habeant annexum, ideo conceduntur canonicis creatis, immo in pluribus eccleſijs hiſpanie ſunt ſtatuta, quod preſtimonia obtineri non poſſint, niſi per canonicos prebendatos, vt illi ſint magis honorabiliores, ꝛ ideo talibus ſtatutis in huiuſmodi literis derogatur expreſſe, dum dicitur non obſtantibus conſtitutionibus ꝛc. illis preſertim quibus caueri dicitur expreſſe quod nullus in ciuitate, ꝛ dioceſi pdictis pſtimonia preſti. por. aut ſimplicia beneficia obtinere poſſit, niſi in. s. dicta eccleſia Iſpalē. canonicus actu pbēdatus aut alias i ea ꝑpetuus bñficiatus exiſtat. qbus illis alias ꝛc. ſpāliter ꝛ expſſe derogamus q̄ derogatio ē neceſſaria i eccleſijs, vbi extāt talia ſtatuta, ex quo in illis dī de canonicis pbēdatis per q̄ verba excludunt̄ iſti canonici creati nōdū actu pbēdati. alias ſi nō eſſet in ſtatuto illud verbū actu pbē. nō eſſet neceſſaria aliqua 9 derogatio † qꝛ canonici creati dn̄r veri canonici ēt an̄ ꝯſequtā pbēdā ꝛ ꝯprebēdunt̄ appl'one canonicorū ſm Jo. an. ꝛ domi. i. c. ſi is cui ver. ſed ꝛ ſi. de pbē. lib. vj. cū alijs iuribus ꝛ rōnibus q̄ 10 deduxi. s. i. l. forma. Ex. s. dictis ēt colligit̄ rō † quare ad largā in aliqua collatiōe pōt ibidē acceptare bñficiū ſeruitoriū ꝛ nō pſtimonia. ꝛ ſic de directo ꝯriū eius qd dictū eſt in canonico creato. ceſſat. n. in hñte lr̄as ad largā, rō ne diſtrahat̄ a maiori eccleſia, qꝛ acceptādo bñficiū ſeruitoriū nō pōt vigore illarū literarū acceptare ibidē pbēdā vel dignitatē in eccleſia cathedrali, nec etiā collegiata, ex quo litere nō extendunt̄ tali caſu niſi ad vnū in illa collatione. iuxta dictū Hoſt. i. c. cū dilectus. ꝺ iure pat. arg. c. mādatū cū ibi nota. de reſc. cū ergo tali caſu ceſſet rō ꝯiecturata illius rl̄e, q̄ diſponit de bñficijs ſeruitorijs nō acceptādis, ceſſare 11 ēt dꝫ illius diſpoſitio † nā licitū ē arguere a rōne ꝯiecturata alicuius diſpōnis (qualis ē iſta) lꝫ i'la ſpecifice nō ſit expreſſa vt ē tex. melior ꝺ iure i. l. milites agrū i pn̄. ff. ꝺ re mili. quē ad h̄ exclamat Roma. ꝯſi. xxxij. i. ij. col. ꝛ ꝯſi. c. i pn̄. Bal. i. l. maximū vitiū. C. ꝺ lib. pte. ꝛ bona gl. i. l. ꝙuis. C. ꝺ fideicō. Preſtimonia aūt acceptat̄ nō pt ꝺ qbus i lr̄is ad largā nulla fit mētio, qꝛ ceſſat, tūc rō. 12 q̄ militat i canonicis creatis, ꝑut ſupius tetigi. † Et attētis pdictis rōnibus poſſet nō abſurde attētari, ꝙ ſi canonicus hiſpalē. iā exñs actu pbēdatus expediret ad collatiōes Archiep. hiſpalē. ad largā vigore taliū lr̄arū forte poſſet acceptare pſtimonia, ſꝫ nō bñficiū ſuitoriū, qꝛ ex quo iā eſt canonicus, vr̄ qd poſſit ꝯſeq pſtimonia, ad hoc vt ex illis cōmodius ꝛ honorabilius poſſit ſuſtētare honorē ſui canonicatus in eccleſia cathe. ad qd facit bona gl. i. c. vnico. §. ſane. in verb. abſqꝫ piurio. ꝺ ſtatu regul. lib. vj. ꝛ qd hr̄ i. c. vacāte. ꝺ pb. ſꝫ nō poterit acceptare bñficiū ſuitoriū p rōnē ſepius dictā ne diſtrahat̄ a maiori ecclia, ꝛ lꝫ iſtud videat̄ ſatis iuri ꝯſonū cōiter tñ ꝯriū praticat̄, ꝛ minime mutāda ſūt ꝛc.

¶ Hactenus dictum eſt de quinque principalioribus formis expectativarum

pectatiuarum in canonicum creatum cum declarationibus opportunis ad vnamquamq;, restat solum declarare quedaз verba que apponuntur in executorijs expectatiuarum, vcз in quantum per literas executorias mandat Papa certis executoribus, vt illum pro quo sic scribitur recipi faciant in canonicum illius ecclesie. 13 †Que verba quo ad canonicos creatos per Papam intelligūtur de receptione facti, scз quantuз ad ea que in facto cōsistunt hoc est, vt assignetur eis locus in.c. τ stallum in choro cuз plenitudine iuris canon. τ de ista receptione prout in facto consistit, loquitur tex. in.c. capitulum. de rescrip. τ in.c. eum cui. eo. tit. lib. vj. Differt autem ab alia receptione, que potest dici receptio iuris τ facti, prout qñ Papa mandat capitulo alicuius ecclesie, vt illum pro quo scribit recipiant in canonicum, τ in fratrem, τ conferant sibi ius canonice τ fraternitatis, differt inquam ista secunda a prima in aliquibus. 14 ¶ †Et primo qз receptus per secūdam causat ius a recipientibus, τ sic censetur ordinaria non apostolica auctoritate receptus. c. cum aliquibus. de rescri. lib. vj. qđ est vtile scire pp illud quod dr̄ in.c. hij qui. τ in.c. si a sede. de preben. lib. vj. cum ibi not. per doc. 15 ¶ †Secundo differt in alio, qз per presentationeз literaꝝ in forma scđa non afficitur prebenda immo canonici quibus sic scribitur p̄nt occurrente vacatione eā alteri conferre τ tenebit collatio. c. dilectus. el. ij. de preb. nisi vigore talium literaruз fuisset ille iam in canonicum receptus τ admissus, vel in literis contineretur decretum irritans, aut si executor ad compellendum inhibuisset quibus casibus, vel aliquo ipsorum censetur affecta prebenda alias minime, vt est casus in.c. si soli. de conces. prebē. At quando scribitur primo modo etiam antequam recipiatur ille ad ea que sunt facti afficitur prebenda pp canonicatum quem hз ex creatione Pape. c. si post quam. de preb. lib. vj. τ. §. mensem ligate sunt manus ordinarij cle. vnica. §. secus. de conces. preb. iuncto eo q̄ scribit Card. zaba. consi. ciiij. incip. post redditum consilium in fi. 16 ¶ †Tertio differt qз scđam receptionem que est iuris τ facti non p̄nt facere canonici existentes excōicati vel suspensi, primam vero sic ex quo in nudo facto consistit ſm Fede. de sen. consi. ccxc. incip. qз in presenti. faciunt not. in.c. si celebret. de cler. excom. 17 ¶ †Quarto τ vltimo, qз secūda receptio debet fieri a canonicis collegialiter congregatis in capitulo. primum vero p̄nt facere canonici, vt singuli, τ sic separatim ſm Inno. in.c. bone. lo. ij. de postu. prela. τ Archid. in.c. si capitulo. de conces. preb. lib. vi. illa enim receptio vt sepius dixi est executio nudi facti consequēter potest fieri per canonicos singulariter τ separatiз, per illud quod dicit gl. in.c. j. in ver. tractatus. de reb. eccl. non ali. lib. vj. per que clare constat, quid importent illa verba in executorijs recipi in canonicuз τc. ¶ Ultra formas predictas in canonicum creatum sunt τ alie forme expectatiuarum habentes diuersos modos, τ diuersos effectus.

SUMMARIUM.

1. Forma, qñ beneficia in duabus collationibus ad largā dantur.
2. In beneficijs curatis maior idoneitas requiritur.
3. Dictio implicatiua, etiā, de sui natura idē implicat in alio casu.
4. Beneficij appellatione in materia stricta non includit̄ p̄benda.
5. Bñficij appellatione in materia restringibili nō venit dignitas.
6. Dignitas principalis in collegiata ecclesia, si habet secundaз sedem in in cathedrali non includitur in literis ad beneficia.
7. Prohibitio remanet impedimento vno sublato, si aliud etiam remanet.
8. Gratiam expectatiuam habens ad largam in duabus ecclesiis an possit in qualibet duo consequi summam limitatam non excedentia.
9. Pluralitas beneficiorum toleratur ob eorum tenuitatem.
10. Beneficiatus non dicitur sufficienter tria obtinens beneficia insufficientia.
11. Pape intentio non est velle grauare eundem collatorem in pluribus beneficijs, nisi aliud exprimat.
12. Beneficia duo acceptans in eadem collatione consumit gratiā in primo acceptato.

1 **Sexta igitur forma** in ordine est, †quando in duabus collationibus datur ad largam, videlicet vnum vel duo beneficium seu beneficia etiam si alterum cum cura aut decanatus τc. seu dignitas, vel personatus τc. dummodo dignitas ipsa τc. ad venerabilium fratrum nostrum τc. Expectans in ista forma potest obtinere duo beneficia vnum in qualibet collatione ad summam in literis expressam, etiam si alterum sit curatum prout dr̄ in literis. Que verba exprimuntur cum misterio, quia alias curatum non includeretur. c. cum in illis in prin. de preben. lib. vj. 2 †eo q̄ in curatis maior q̄з in alijs idoneitas requiritur, vt ibi cum sit ars artium regimen animarum. c. pe. de eta. τ quali. item illa verba important, τ aliud qз poterit acceptare ambo simplicia vnuз in qualibet ad summam, que datur in simplicibus, 3 †quod innuit dictio implicatiua etiam que de sui natura idem implicat in alio casu ſm glo. in cle. j. in ver. etiam. de sequest. τ Domi. consil. lxv. 4 in. iiij. col. ¶ †Dicitur insuper in huiusmodi literis ad largaз, q̄ possit acceptare canonicatum, τ prebendaз in cathedrali, vel collegiata ecclesia, alias si hoc non diceretur in literis, nō posset cōsequi prebendam, quia illa non includitur appellatione beneficij in materia stricta, ſm Archid. τ Mod. in.c. cui non. de preben. lib. vj. per illud quod dicitur in.c. quamuis. eodem titu. libr. vj. τ sic isto casu nō hз locū tex. in.c. tua nobis. de ver. signi. cū ibi no. ¶ Item dr̄ de dignitate personatu admi. vel officio. dūmodo aliqua dignitatū predictaruз in metropolitana vel alia cathedrali post pōtificalē maior aut in collegiata principalis nō existat. ista verba opponunt̄ etiā cū misterio, qз si hoc non exprimeret̄ in li- 5 teris nō posset ɔsequi aliquā dignitatē † que in materia restringibili nā includit̄ appellatione beneficij vt notat̄ in.c. cū in illis. de preben. lib. vj. itē ideo dr̄ dūmodo in cathedrali maior aut in collegiata principalis τc. ¶ Ista verba ponunt̄ alternatiue isto 6 respectu †qз si dignitas principalis in collegiata h̄ret scđam sedē in cathedrali, τ sic non reputaret̄ ibidē maior post pontificalem, certe nō caderet in literis hmōi, qз ex quo in illis dr̄ alternatiue vt. q̄.lз talis dignitas non sit maior in cathedrali post pontificalem, est tñ principalis in collegiata. ¶ Sufficit autem alterā partē alternatiue esse veram. c. inter ceteras cum ɔcor. ibi in glo. de 7 rescrip. †vnde lз cesset vnum impedimentum vt, qз non est maior pontif. in cathe. subest tamen aliud qз est principalis in collegiata, τ ideo alio impedimēto remanēte remanet ꝓhibitio arg. tex. in. §. affinitatis instit. de nup. τ in. l. ventri. §. in bonis. ff. de priuil. cre. cū simi. ¶ Dicitur etiam de integra vel dimidia portione, qñ in ecclesia sunt integre τ dimidie portiones, prout sunt in Hispania. Itē poterit acceptare beneficium seruitorium, licet in literis de seruitorio non exprimat de quo latis dixi in. v. forma.

8 ¶ †Rastat vnum dubium nunquid habens expectatiuaз in ista forma possit in qualibet collatione acceptare duo beneficia non excedentia illam summa puta duo simplicia quadraginta ducatorum insimul Jo. an. in.c. quamuis. p. de preben. li. vj. tenuit qđ possit acceptare plura minura beneficia vsq; ad illam summam p qua opi. facit ille tex. dum dicit si alicui vsq; ad certā summaз ꝓuideri mandamus ei non in pensione sed in beneficijs ecclesiasticis tantum volumus prouideri. pondero dum in plurali dicit in beneficijs ergo intelligit ad minus de duobus regula pluralis locutio. lib. vj. cum vulg. Preterea satis est quod non excedant 9 illam summam quamuis sint plura, †quia pluralitas videtur tolerabilis propter tenuitatem beneficiorum argu. c. eam te. in fin. 10 de eta. τ qualit. †τ ideo solet dici quod obtinens tria insufficientia beneficia non dr̄ sufficienter beneficiatus vt dicit Dec. deci. ccccxlv. incip. si legatus in nouis. τ notatur in.c. is cui. de prebē. lib. vj. ¶ Contrariam opinionem tenet Hostien. in.c. cum dilectus. de iure patr. que seruatur in practica, τ habet equitatem τ 11 rationem in se, †quia non est de intentione Pape velle granare eundem collatorem in pluribus beneficijs, nisi aliud exprimat. c. 12 mandatum. de rescrip. †Et ideo si hoc casu acceptaret duo in eadem collatione ɔsumeret gratiam in primo acceptato. c. si clericus. cum ibi notatis. de preben. lib. vj. τ hoc quatenus primum sibi debeatur, alias dimisso illo poterit aliud acceptare, dummodo primum acceptauerit, cū protestatione solita, vt moris est ſm Archi. in.c. ne captande. de preben. lib. vj. τ ponunt do. de Ro. decis. cxliij. inci. no. q̄ vbi est. in antiquis τ Domi. consi. lxxviij. in ij. col. Nihilominus ista opi. non procedit in p̄stimonijs τ beneficijs simplicibus in hispania per ea que dixi in forma precedē. Sunt τ alie forme expectatiuarum que variantur ex personis eorum quibus conceduntur prout apparet ex infrascriptis.

SUMMARIUM

1. Forma expectatiue pro prelato.
2. Beneficia promoti in episcopum post consecrationem vacant.
3. Dispensatio cur ponitur in expectatiua pro episcopo circa retētionem beneficiorum cum episcopatu.
4. Commenda non dat verum titulum in beneficio.

1 **Septima** igitur forma est,† quando gratia expectatiua conceditur prelato, qui si hȝ pacificā possessionē sue ecclesie, ꝛ epatus, ꝛ vult habere beneficia in titulum opȝ ꝙ in literis ponaᷓ dispensatio, vcȝ vt illa bñficia posset obtinere ꝛ tenere vna cum suo episcopatu, alias sine dicta dispensatione non daretur gratia epō ad beneficia in titulum, qꝛ illa cum 2 epatu censentur incōpatibilia† hinc est ꝙ beneficia ꝓmoti ad ecclesiam vacant post ꝯsecrationem, ꝛ adeptam possessionē. c. cum in cunctis. §. cū vero. de elec. ꝛ in. c. post electionem. iuncta glos. in ver. ꝯfirmationem. de ꝯcess. preb. si ergo epūs per promotionez eicitur a prioribus beneficijs, que ante promotionem obtinebat, certe multo minus admittiᷓ ad alia de nouo obtinenda in titulū sine dispensatione, qꝛ turpius eicitur quaȝ non admittiᷓ hospes. c. quēadmodum. de iureiur. ꝛ multa prohibenᷓ fieri que iam fa- 3 cta tenent. l. patre furioso. ff. de his qui sunt sui iur.† Hac igitur de causa poniᷓ in literis dispensatio que daᷓ isto casu ex quo est necessaria ad effectum gratie, lȝ alias in expectatiuis non deᷓ dispensatio, qꝛ cum sint oēs motu proprio non bene sonat dispensare motu proprio, nam dispensationes ad postulationez partis ꝯceduntᷓ. Sed si danᷓ dicta beneficia prelato in cōmēdam ꝙ raro fit, qꝛ in expectatiuis nō daᷓ aliquid in cōmendam, qñ tñ ꝯceditur quod ego non vidi, tunc non est necessaria dispensatio, sed satis est ꝙ dicaᷓ, vt possit tenere illa beneficia vna cum epātu, vel cum ecclesia magna cui preesse dignosciᷓ, simile est qñ Cardinali prouideᷓ de beneficio regulari, qꝛ si daᷓ in cōmendam satis est ꝙ dicaᷓ ꝙ possit illud tenere vna cum alijs beneficijs que obtinet, alias si daᷓ in titulū tunc dȝ poni in fine dispensatio, vt illud pos- 4 sit obtinere.† Ex qbus apparet qd̄ cōmenda non dat verum titulum in beneficio pro quo bene facit tex. in. c. dudum ecclesie rotho. de elec. vbi dᷓ ꝙ quamuis non liceat alicui regl'r hr̄e duas ecclesias in titulum ꝯferentem ius eis, tñ licitum est hr̄e vnam in titulum alia vero in cōmendam, ergo pȝ ꝙ cōmenda non dat verum titulum, de quo latius per doc. in. c. nemo. de elec. lib. vj. ꝛ p Ro. ꝯsi. cccl. incip. in representi. ꝛc. Epis aūt vltramontanis nō datur expectatiua, quando tamen conceditur, tunc beneficia dātur in titulum cum dispēsatione, ꝛ non in cōmēdam vt supra.

SVMMARIVM

1. Forma quando conceditur gratia expectatiua alicui regulari.
2. Beneficium, vt dicatur regulare quid requiratur.
3. Tempus. xl. an. tribuit statum beneficio de seculari in beneficiuȝ regulare, ꝛ de regulari in seculare
4. Ecclesia probatur non curata, si a. xl. an. citra fuit collata tanꝗ non curata.
5. Rationi non congruit, vt homines disparis professionis, vel habitus simul in monasterijs socientur.
6. Regulari quando detur gratia ad beneficium seculare.
7. Monachus, licet deo viuat, mortuus est mundo.
8. Monachus non potest ꝯsequi ecclesiā secularē sine dispēsatiōe.
9. Regularibus litere ad beneficia secularia non solent concedi.
10. Prioratus alicui conferri non potest, nisi expresse ordinem monachalem professus fuerit, nisi habeat dispensationem, vel nisi concedantur litere in forma cupientibus proficisci.

1 **Octaua** forma, † qñ ꝯceditur gratia expectatiua alicui regulari dᷓ isto modo, volentes itaqȝ tibi premissorum meritorum tuoꝝ intuitu gratiam facere specialem beneficium ecclesiasticum cum cura, vel sine cura per monachos talis monasterij talis ordinis gubernari ꝯsuetuȝ, cuius fructus ꝛc. ista forma extenditur ad beneficium regulare, prout sonant illa verba per monachos gubernari ꝯsuetum in ista forma. Ad hoc aūt vt debeaᷓ expectāti ad seculare curatū nō extendiᷓ qꝛ in grā illud nō exprimiᷓ. itē qꝛ necessaria est ad tale bñficiū dispositio ꝓ monachis ꝛ fratribus mēdicātib⁹, cū qbus dispēsaᷓ ad vnū tale duntaxat ad duo cū difficultate preterquam in anglia vbi datur ad vnum seculare cū cura vel sine cura nō tñ ad dignitatē psonatum administrat, vel officiū, sed fratribus sancti Jo. Hierosolimitāi. ꝛc. non daᷓ dispensatio ad obtinēdū beneficiū seculare vel alterius ordinis regulare. nā etiā beneficia illoꝝ non danᷓ cleri- 2 cis secularibus nisi in titulū † ꝛ vt dicaᷓ beneficiū regulare dȝ intelligi qd̄ p. xl. annos ꝯtinue ꝛ pacifice ab vno vel pluribus monachis institutis in eo extitit gubernatū, vt est casus in. c. cuȝ de bñficio iuncta gl. in ver. modū de pbē. lib. vj. satis est ergo qd̄ per spaciū tanti tēporis fuerit gubernatū p monachos, lȝ primeuus status illius fuerit secularis, id est licet per antea fuerit beneficiū 3 seculare † cursus enim, tpis. xl. anno. tribuit statū beneficio de seculari in bñficiū regulare ꝛ de regulari in seculare fm dños de rota dec. cccxxxij. incip. fuit dubitatū in nouis. p tex. in. d. c. cū de bñficio. p quē dt elegāter in simili Pe. de anc. cōsi. clxij. icip. in. q. ec- 4 clesie ꝛc.† qd̄ ecclesia ꝓbatur nō curata si a. xl. annis citra collata fuit tanꝗ nō curata, ꝛ sic postea ꝯtinue sit possessa. dato qd̄ antea ꝓbetur fuisse curata, qꝛ vt dixi cursus tāti tpis tribuit statuȝ beneficio. Demū ante non obstā. solet in tali spectatiua dici vcȝ decernētes te ꝗ primū vigore pñtium hmōi beneficiū fueris pacifice assecutus de primo monasterio ad dictū monasteriū illius ordinis trāsferēdi ꝛc. daᷓ ergo grā ad bñficiū regulare alterius ordinis cū trāslatiōe, id est vt ad illud monasteriū ad cuius colla- 5 tionē beneficiū assequiᷓ trāsferaᷓ † qꝛ rōni nō ꝯgruit vt homines disparis professionis vel habitus simul in eisdē monasterijs socieᷓtur dicit tex. in cle. j. de elec. ꝛ est notandū qd̄ regularibus non datur licētia trāsferēdi nisi ad parem vel arctiorē ordinē. ꝛ tūc ꝯsueuit addi. de licentia superioris. item non datur clericis secularibus neqȝ religiosis eiusdē ordinis expectatiua ad dignitatē conuentualem vel officium claustrale nisi qualificatis, ꝛ illis ad vnū tantum conuentuale. ad claustrale nō datur nisi regularibus fm aliquas formas in quibus dicitur etiam si alterum claustrale ꝛc. 6 ¶ † Sed si datur gratia monacho ad beneficium seculare, quod raro fit, maxime curatum, opȝ quod prius habeat dispensationē vt tale beneficium obtinere possit, ꝛ tunc effectus dicte dispensationis dȝ poni in principio literarū ibi existis ꝛ cui nos dudū ꝛc. 7 sine dispensatione autem tale beneficium obtinere non pōt † qꝛ monachus mortuus est mundo licet deo viuat. c. monachus ꝛ. c. placuit. xvj. q. j. ꝛ in. l. deo nobis. C. de episc. ꝛ cle. sed per assum- 8 ptionē ad ecclīaȝ secularē maxime curatā resuscitatur.† istaresuscitatio est miraculosa, ergo vt resurgat ꝛ actus ciuiles exerceat opus est dispēsatiōe. ꝛ ita p istā rōnē tȝ decisio Rote. cccclxxxiij. incip. collatio. in nouis ꝛ Egidius de bellamera cōclusione dcc- 9 xiij. incipien. collatio de quo latius notatur in. c. ij. de statu mo. ꝛ in. c. qd̄ dei timorē.† sed vt dixi nō solent ꝯcedi litere regularibus ad beneficia secularia, nec trāseunt p cancellariā argu. tex. in. c. in noua actione. xvj. q. vij. dum dicit in vno eodemqȝ officio non dȝ dispar esse professio, dicente moise non arabis in boue simul ꝛ asino, idest hoies diuerse ꝓfessionis in vno officio simul nō sociabis ꝛ iō in expectatiua ꝓ monacho si petaᷓ ad duo bñficia secularia vel regularia ponit clausula, vcȝ ad vnum bñficium sui ordinis 10 in titulum. ¶ Eadē rōne prohibeᷓ, † ne prioratus aliqs, siue administratio cōmitti alicui, vel ꝯferri possit nisi expresse ꝓfessus fuerit ordinē monachalē, vt est casus in cle. ne in agro. §. sane. ij. de sta. mo. ꝛ ponit Egid. in ꝯclu. lxxvij. incip. non expresse professus ꝛc. ꝛ hoc nisi habeat dispēsationē, vt dixi in regularibus respectu secularium beneficioꝝ, vel nisi ꝯcedanᷓ litere in forma cupientibus proficisci in qua ꝯceditur clerico seculari beneficiuȝ regulare in comenda vsque ad sex menses a die pacifice possessionis cōputandos et deinde in titulū cū opportuna habitus assumptione et professionis regularis emissionis quasi iam destinatione animi censeatur religiosus, p illud qd̄ dicit glo. fi. in. c. ij. de instit. ꝛ dec. Rote. cccxij. in antiquis.

SVMMARIVM

1. Forma gratie expectatiue pauperum clericorum expectantiuȝ.
2. Litere que conceduntur clericis pauperibus sunt potius litere iustitie ꝗ gratie, ꝛ quare dicuntur iustitie.
3. Clericus non debet proprijs stipendijs militare.
4. Clericus pauper licite operas suas locat.
5. Litere in forma pauperum dicuntur etiam in forma communi.
6. Papa olim non concedebat literas gratiosas.
7. Litere predicte appellantur etiam in forma cum fm apostolum.
8. Litere in forma pauperum an possint dici gratiose.
9. Conferre beneficium est gratia in cui dando.
10. Uerba hec, qui vt asserit beneficium aliquod non obtinet, quare statum post literarum principium ponantur.
11. Pensionē obtinens an possit impetrare lr̄as in forma paupeꝝ.
12. Pensio non dicitur beneficium ecclesiasticum.
13. Pensionis taciturnitas nō reddit gratiā pauperis subreptitiā.
14. Pensio non dicitur titulus perpetuus, ꝛ spiritualis.
15. Pensionem soluens dicitur beneficiatus, non eam recipiens.
16. Pēsionē obtinēs an possit expedire lr̄as i hac forma pauperū.
17. Patrimonium sufficiens habens prohibetur occupare stipendia, ꝛ beneficia ecclesie que dicuntur panis pauperum.
18. Beneficium obtinens. xx. librarum potest literas in forma cōi

pauperum

pauperum impetrare.

19 Possessionem habens beneficij excedentis valorē.xxiiij.lib.in forma pauperum impetrare non potest, licet possessio non sit pacifica quo ad titulum.

20 Possessor si litem super possessione, & fructibus patiť ita, φ eos nō percipit, perinde est, ac si possessionem nō haberet, ideo poterit impetrare lrās in forma pauperum.

21 Promotus ad episcopatum, etiam post cōsecrationem, & adeptam possessionem si fructus episcopatus non percipit, priora eius beneficia non vacant, & ea potest retinere.

22 Examinatio eoꝝ, q i forma cōi paupeꝝ expediunť, fit circa tria.

23 Promouendus non presumitur idoneus, nisi probetur.

24 Ex conuersatione pro aliquo vel ꝯtra ipsum presumitur.

25 Sciētia, etas, mores, & ordo requirunť in promouēdo aliquem.

26 Defectus etatis est maior φ̃ ordinum.

27 Indecoꝝ est, vt hij eccle. regant, q nesciūt se ipsos gubernare.

28 Etas legitima quo ad beneficium dicitur.xxv.annorum.

29 Etas maior septennio sufficit ad beneficium simplex, canonicatum, & prebendam.

30 Uerba ista, si aliud canonicū nō obsistat, qd īportent.

31 Collatio criminoso facta virtute literarum ad beneficia est ipso iure nulla.

32 Dispensatio an fiat cum voluntario homicida.

33 Illiteratus penitus ad beneficiū ecclesiasticū est inhabilis.

34 Laicus beneficij ecclesiastici est incapax.

35 Beneficiū an possit ꝯferri nō clerico incedenti tñ in habitu.

36 Clericus animi destinatione, licet ordinē nō habeat coronam tñ portat, gaudet priuilegio.c.si quis suadēte diabolo.

37 Laico quando mandatur beneficiū conferri, apponitur illa clausula cupienti ascribi militie clericali.

38 Clerici pauperes extra suam prouintiam locari non possunt, nisi ibi per sex annos moram traxerint.

39 Honestum esset, vt quisqȝ in sua patria beneficiaretur, nec alter occupet beneficia, vel stipendia alterius.

40 Uerba hec, ei de aliquo beneficio ecclesiastico quid importent, & de qua prouideri poterit, &.ꝫ.42.

Pensio non dicitur beneficium ecclesiasticum.

41 Beneficij appellatione non venit hospitale, nec elemosinarie.

42 Beneficium manuale non potest dici ecclesiasticum.

43 Beneficia manualia non includuntur in reseruationibus beneficiorum factis per papam.

44 Beneficij appellatione non venit vicaria perpetua vnita mense episcopali, vel abbatiali.

45 Beneficij appellatione non venit curatum, nisi de cura sit facta mentio.

Limita vt ibi, nu.46.

47 Beneficia ecclesie cathedralis non veniunt cum scribitur prouideri de beneficio in ciuitate, vel diocesi.

48 Dictio aliqua verificatur in qualibet re minima.

49 Gratiam a papa impetrans de personatu, officio, vel dignitate pertinente ad collationem episcopi, & capitu. communiter, vel vel diuisim, non includitur ecclesia cathedralis, quo ad dignitates in ea existentes.

50 Collatio beneficiorum in ecclesia cathedrali ad epm̄ spectat.

51 Expectans ad collationeȝ decani, & capituli ecclesie cathedralis potest acceptare beneficium in ea vacans.

52 Dispositio.c.quamuis de preben.in.vi.debet restringi, & teneri in suis terminis.

53 Dispositio dicti capitu. quamuis an in beneficijs modicis locum habeat.

Expectans in forma pauperum an possit consequi beneficiū modicum in cathredrali ecclesia existens, &.ꝫ.nu. 55.

54 Statutum si prohibet alienare rem in forensem non habebit locuȝ in domūcula.

56 Constitutio penalis ex idemptitate rationis fauore maxime ecclesiarum est extendenda.

57 Constitutio penalis fauore ecclesiarum dicitur fauorabilis.

58 Ecclesie per honorabiles personas honorantur, & per pauperes deprimuntur.

59 Paupes expectātes cur excludunť a bñficijs eccl. cathedralis.

60 Pauperi minus creditur, φ̃ diuiti.

61 Honor est esse canonicum ecclesie cathedralis.

62 Taxa olim in literis pauperum exprimebatur.

63 Summa quando ponitur ascensiue tunc de minori prouideri potest, secus quando taxatiue ponitur.

64 Beneficij valor non computatur respectu vtilitatis, que habeť in residendo, sed in apportatis in absentia.

65 Distributiones quottidiane in beneficij valore non computātur nec augent corpus prebende.

66 Prebenda habet suos redditus consuetos, licet ob statutuȝ absenti non debeantur.

67 Ualor secundum taxationem decime computatur.

Nona forma Pauperum clericorum expectantium,† videlicet dilecti filij.N.&c. precibus inclinati. mandamus quatenus de vita, & conuersatione ipsius.n.qui vt asserit &c.nō pono istaȝ formā hic extense & ad longū, qꝛ statim reassumā singulas eius partes declarādo qd importent, & cur ita scribiť, in ista forma q̄ post annū nō dať vt vult regula. nisi vlterius prorogeť put fecit Julius.† Pro cuius euidētia sciēdū est qđ huiusmodi littere, q̄ cōceduntur pauperibus clericis ad beneficia potius dicuntur littere iustitie quam gratie; quia iustum & rationabile est clericum beneficiari ex quo deputauit se seruitijs diuinis, & non habet aliud beneficium secundum Joan.and.& Domi.in capi.si pauper.de prebend.lib.vj. Justuȝ ergo vt dixi clericum pauperem beneficiari, † quia cum similes celestis militie vt dicit text.in capitu. degradatio. de penis libro sexto, & glos.in.l.si miles.ff.de re iudi. certe non debet proprijs stipendijs militare capitulo cum secundum de prebend.† & ideo per illum text. dicunt ibi docto. quod licite pauper clericus locat operas suas spirituales ad hoc vt inde viuat, secus si haber beneficium de quo possit viuere, facit glos. in capitulo significatum eodem titulo.† Iste eedem littere appellantur in forma communi, secundum Panormita. in capitulo postulasti.in.iiij.not.de rescrip.† quia olim papa non solebat grauare ordinarios in collatione beneficiorum, nec concedebat litteras gratiosas sed scribebat contra ordinatores, vt ipsi prouiderent illis, quos promouerant ad ordines capitu. episcopus, & capi. non liceat, de preben. eo quod ad obtinendum ecclesiasticum beneficium eos debebāt idoneos reputare, quos ad ordines susceperunt capitulo accepimus, de etate & qualitate ¶† Appellantur etiam in forma cuȝ secundum apostolum quia sunt fundate super illo dicto apostoli qui altari seruit &c. dicto capitu. cum secundum. de prebendis. Predictis ergo de causis huiusmodi litteř sunt appellate de iustitia.† Possunt tamen aliquo respectu dici gratiose, vt ponunt Moderni in dicto capitulo postulasti, & potissime ea ratione in quantum conceduntur magis vni quam alteri puta existentibus in curia, licet enim collator ordinarius necesse habeat conferre beneficiū, nō tñ necessitatur magis isti quam illi, & ideo si ꝯferat vni vel alteri grāȝ illi facit, vt dicit pulchra gl. in.c.relatū. de prebē.† est ergo grā & liberlitas in cui dādo, vt dicit alia gl.in.c.fi. de officio vica. libro sexto. & in capitulo q̄uis. in ver. pensionem de prebend. eodem libro. Hac de causa in principio literaꝝ dicitur dilecti filij talis clerici supplicationibus inclinati. &c. ad ostēdendum quod per concessionem talium literarum fit gratia illi pro quo scribitur, alias si concessio esset omnino necessaria vba illa non premitterentur, quia frustra precibus impetratur, quod de iure communi conceditur lege prima.C.de thesau.lib.x.l.prima.ff.ad municip.& in.l. si quando.C.de inof. testa.

¶† Ex predictis etiam colligitur, quare statim post principium literarum dicuntur illa verba videlicet qui vt asserit beneficium aliquod ecclesiasticum non obtinet. quia vt pȝ ex premissis nō ꝓuidetur in ista forma, nec ꝯceduntur littere clericis beneficiatis, cum non possint tamen dici pauperes alias littere dicerētur surrepticie argumento.c.significantibus. de officio delegat. ibi cuȝ nobilis esset & diues pauperem se dixit. Item propter aliud dicuntur illa verba beneficium aliquod ecclesiasticum nō obtinet †quia si obtineret pensionem posset nihilominus expedire literas in hac forma, eo quod pensio non dicitur beneficium ecclesiasticum, licet quantū ad religiosos cedat loco beneficij.† sed regulariter non dicitur beneficiū ecclesiasticum, ex quo consistit in sola temporalitate, nec assignatur in titulum, vt ponit Domini. in capitulo quamuis. in fine principij. de prebēdis libro sexto immo plus dicit Decisio Rote incipien. nota quod pauper numero.ccx. in antiquis† quod taciturnitas pensionis non reddit gratiam pauperis surreptitiam, licet sit assignata in titulum de auctoritate episcopi, ex quo non est pensio perpetua assignata, & cōstituta iure beneficij. ita quod transferatur de persona in personā† Idē tȝ alia decisio.xj.incipien. vtrum intitulatus. sub titulo. de prebē. in antiquioribus. vbi dicitur φ pensio nō dicitur titulus perpetuus & spiritualis, qꝛ moriēte eo. cui est assignata, expirat.† Hoc etiam sentit Oldra. consilio.clxviij.incipiē.ad pri-

mam questionem vbi tenet quod soluens pensionem dicitur be-
16 neficiatus non eam recipiens,† ex quibus videtur concluden-
dum quod obtinens pensioné potest expedire litteras in ista for
ma pauperum de iure communi, Dominicus tamen in.c. postu-
lasti ad fi. de rescrip. quam refert ibi & sequitur Fely. in tertia] de
claratione tenet contrarium motus ista ratione, q: papa intédit
per concessionem harum litterarum solum subuenire & opitulari
paupertati clerici, sed ex quo habet pensionem de qua viuit, cer-
te satis est prouisum eius paupertati, sicut si esset sibi assignatuz
patrimonium pro titulo, vnde istis casibus videtur cessare ratio
propter quam conceduntur littere in ista forma, si eni volens ex
pedire litteras in forma pauperum exprimeret se habere patri-
monium sufficiens aut pensionem congruentem certe vel nullate
17 nus haberet gratiaz in ista forma, vel nó ita de facili,† & pro ista
opinione benefacit tex. in.c. clericos.q.ij. qui loquit in litteris de
iustitia secundum docto. ibi & prohibet quod habens sufficiens
patrimoniū occupet stipendia & beneficia ecclesie, que dicunt eẽ
panis pauperū. Tandé pp predictas opiniones doctorum & ra
18 tiones hincinde facta est vna regula † qua cauet, quod obtinens
beneficia viginti quatuor librarum aut alterius similis monete,
& similiter pcipiés pẽsioné annuá similis valoris & summe super
fructibus &c. possunt in cómuni forma paupeꝝ litteras impetra
re. Ita tamé quod p assecutionez alterius alia dimittere teneant
& pensio cesset & expiret. ¶ Et ista regula est multū equa & iuridi
ca, inquantum primo disponit quod obtinens beneficiuz vel pé
sioné vsque ad summá predictaz nó excludatur ab impetratione
litterarū in cómuni forma pauperum, & postea vult quod p asse-
cutioné alterius alia dimittere teneant quod est cōsonum & con-
forme iuri cómuni vt probat in.d.c. si pauper clericus, p rationé
19 que ibi exprimit, scilicet quia cessat &c. ¶ † Alterius pro decla-
ratione dicte regule notandū est, dum dicit quod non habentes
possessioné beneficioꝝ in quibus se ius habere asserunt, & super
quibus litigant cuiuscūque valoris annui possunt in cómuni for
ma paupeꝝ litteras ipetrare. vult ergo regula in hac parte pro-
ut innuunt verba predicta a cótrario sensu, quod habens posses-
sioné beneficij cū titulo licet dicta possessio nó sit sibi pacifica, vt
q: litigat sup titulo beneficij, talis nó poterit in hac forma litte-
ras impetrare, ratio est, q: ex quo percipit fructus satis est proui
sum eius paupertati, & sic cessat causa propter quam conceditur
gratia in hac forma, prout in simili de habente pésioné tenet Do
mi. in.d.c. proposuisti quem superius retuli. preterea regula in il
lis verbis non requirit pacificam possessionez, prout facit tex. in
.c. de multa. de prebé.c. cómissa. de elec. lib. vj.c. licet episcopus
de prebé. eo. lib. & extrauagans execrabilis in casibus quorum
iurium non sufficit possessio turbulenta & litigiosa vt in eis nota
tur, & ponit Decisio Rote. xxxvj. incip. no. quod vbi aliquis, in
antiquis & .lxj. in nouis. sed simpliciter dicit de non habentibus
possessionem beneficioꝝ vt possint impetrare in ista forma, ergo
vult a cótrario sensu, quod non habentes possessioné nó possint,
licet possessio non sit pacifica, sed turbulenta p rationé de qua su
20 pra.† & arguendo a dicta ratione infero, quod si possessori bene
ficij mouetnr lis super sua possessione, ita quod nó percipit fru-
ctus beneficij licet incūbat possessioni poterit nihilominus impe
trare in forma paupeꝝ, q: tunc ex quo nó percipit fructus perin
de est ac si possessioné nó haberet p illud quod dicit glo. in.c. si ti
21 bi cócesso. in ver. vacare. de preben. lib. vj.† vbi vult p illum tex.
quod promotus ad episcopatū ẽt post cōsecrationem & adeptá
possessioné si fructus dicti episcopatus nó percipit vt q: ex causa
aliquo tépore alteri debentur quod propter hoc priora eius be-
neficia nó vacát, sed possit ea interi retinere, quod etiá tenet Ro
manus consil. cccxxxv. incip. circa primum, & alio consil. cccxlv.
¶ Ex predictis patet declaratio ad ea que dicunt in prima par
te probemij litterarum in ista forma, in quibus subsequenter di-
citur, & quem per certos examinatores super hoc a nobis depu-
tatos de litteratura examinari fecimus diligenter &c. Circa istaz
particulam sciendum est, quod sub illis verbis de litteratura exa
22 minari fecimus continentur tria. † q: examinatores examinant
de tribus, videlicet si bene legit, si bene cōstruit, & si bene cantat.
quoꝝ salté duo debent cócurrere scóm Domi. in.c. si paup cleri-
cus vbi subijcit quod quoad partes gallicanas plus ponderant
cantū q̃ ꝯstructū. facta auté examinatione in premissis & eo re-
perto idoneo ad beneficiū ecclesiasticū obtinendum rursus papa
mandat in eisdé litteris solerter inquiri de vita laudabili & hone
sta illius clerici cóuersatione, cognoscit auté vita laudabilis ex
operibus & abstinétia vicioꝝ secundū Panor. & Cardi. in clem.
23 cū ei quem. de concessio. prebend.† nec sufficit isto casu presum-
ptio nature vt in.c. vnico. de scrut. & in.c. fi. de p̄sumptio. ex quo
agitur de aliquo promouendo & beneficiádo cuz omnis etas ab
adolescentia sit prona ad maluz capi. ij. xij.q.j. & ideo mandat ẽt
24 inquiri de honesta ꝯuersatione † q: presumit pro aliquo vel ꝯ ip
sum ex conuersatione capi. inter iuncto capi. cuz in iuuentute, de
purgatio. canoni. iuxta illud cum sancto sanctus eris &c.
25 ¶ † Et est notandum circa premissa, quod licet quatuor requirá
tur in promouendo, videlicet scientia, etas, mores & ordo. vt di-
cit glo. in.c. si pro clericis, in ver. alijs de prebend. lib. vj. tamé in
ista forma mandatur inquiri primo de literatura, deinde de mori
bus vt patet ex p̄missis, de etate autem & ordinibus nulla fit mé-
26 tio,† cum tamen valde maius sit pati defectum in etate q̃ in or-
dinibus vt probatur in capi. si eo tempore. de rescriptis libro sex
to vbi pacienti defectum in etate tempore date non prouidetur
de beneficio curato ex quo de tali defectu non fuit facta mentio
in litteris quamuis postea superueniat legitima etas vt ibi. & ta-
men potest prouideri si nó est in sacris, esto quod de ordinum de
fectu nó fuit in litteris facta mentio dicto capi. si pro clericis, cō
sequenter apparet quod maior est defectus etatis quam ordinū
vt in predictis iuribus & per glo. in capi. primo de eta. & qualita.
in sexto. Sed saluando formas huiusmodi litterarum potest dici
quod tacite mandat inquiri etiam de etate per illa verba que in
litteris sequuntur, videlicet aliudque canonicū ei nó obsistat per
27 que importatur legitima etas † q: indecorum est vt hij debeant
ecclesias regere qui non nouerunt gubernare seipsos.c. indeco-
28 rum, de etate & qualita. & in.c. super inordinata. de preben. † le-
gitima autem etas intelligitur. xxv. annorum quoad beneficium
cum cura.c. cum in cunctis. de electio. & notatur in.c. si eo tempo
29 re. de rescri. lib. vj.† Quo vero ad beneficium simplex & canoni-
catum ac prebendam extra tamen cathedralem ecclesiaz sufficit
etas maior septénio vt notat in.c. ex eo. de elect. eo. lib. licet quo
ad canonicatus & prebendas ecclesie cathe. fuerit ordinatuz per
Greg. xj. quod non conferantur nisi habentibus annos. xiiij. pro
ut attestat Dec. Rote. cccxxiiij. inci. supposita. in nouis. decisioni
30 bus. ¶ † Secundo important predicta verba scilicet aliudque
canonicum non obstat, vt ille pro quo taliter scribitur sit legiti-
me natus quia illegitimi ad beneficia ecclesiastica absque dispé-
31 satione sunt inhabiles.c.i. & ij. de fil. p̄sbi. li. vj. ¶ † Tertio quod
nó sit periurus infamis seu alias criminosus ná licet collatio bñ
ficij facta talibus valeat mero iure vt tenet Lappus in additio-
ne ad ꝯsiliū Federici quinquagesimū, & Car. in.c. querellam. de
iureiur. p.c. inter. de exces. prelato. illud tñ nó habet locū quádo
prouisio facta periuro vel alias infami fiat virtute litterarū ad
beneficia, q: tunc pp maximá eoꝝ odiositatem erit ipso iure nul
la, prout eleganter tenet Calde. consil. xx. in titu. de preben. & se-
quuntur moder. in.c. ij. de rescrip. cum alijs ibi latius per Fely.
¶ Quarto quod alias nó sit incapax tituli bñficialis, put si eẽt
irregularis ex homicidio bm Inno. in.c. cum nostris. de conces.
32 preben. in tñ qd aliqui volūt quod cū homicida voluntario nó
dispensatur, nisi sit persona regularis, & tunc circa altaris mini-
steriū, & cum volente ingredi religioné mendicantium, cui datur
rehabilitatio ad omnes ordines etiam in altaris ministerio, ali-
qñ tñ datur signatura de absolutione & obtentis ad simplicia.
postea signatura ampliari poterit iuxta qualitatem casus homi
cidij, qñqz etiam ponitur clausula pro presbitero homicida. vcz
eo ad trienniū suspenso &c. vel apostata in quo nó cadit tale ius
33 bm Bal. in repeti. l. barbarius in. x. col. ff. de offi. preto. ¶ † Aut
penitus illitteratus qui est inhabilis ad beneficiū ecclesiasticum
bm Innoc. in.c. dilectus. de tempo. ordi. & Arc. in.c. nullus. co.
titu. lib. vj. quod vr intelligendū in beneficio cum cura. secus for
34 te in simplici, vt ponit Dec. cccxij. in antiquis. ¶ † Similiter pu
rus laycus incapax est beneficij ecclesiastici. cū adeo de rescrip.
& in.c. ex litteris de transac. qcquid dicat gl. in.c. ij. de instit. que
tz sufficere quo ad hoc propositum clericandi quasi destinatione
animi possit iam dici clericus. sed illa glo. cómunite reprobatur
per doc. in.d.c. cuz adeo. nisi saluetur vt p vná dec. Rote. cccxij.
35 incip. nota quod clericus in antiquis † vbi dicitur quod non cle-
rico incedenti tñ in habitu pót beneficiū cóferri vt clerico, quasi
velint quod habitus & dispositio animi sufficiant quo ad hoc, vt
36 quis clericus reputetur † ad quod bene facit dictum Archi. in.
c. si quis suadéte. xvij.q. iiij. vbi dicit quod ille qui nonduz hz or-
diné sed tñ coronaz portat & est clericus animi destinatione gau
det priuilegio illius canonis. Hijs tamé non obstátibus verius
est quod prius dixi per tex. in. l. ex eod. ff. de testa. mil. vbi dicitur
quod miles gaudet priuilegio militari ex eo tempore quo in nu
37 meris relatus est non ante. † & ideo praticha & communis stilus
est qñ

est qñ purus laycus impetrat & ei mandatur beneficium conferri apponitur illa clausula cupienti ascribi militie clericali &c. vt p Abb. in. d. c. ex litteris, de trãsa. alias littere essent surreptitie, & isto respectu qñ scribit pro aliquo in ista forma in principio litterarum appellat clericus, qr alias esset quoad hoc inhabilis p supradicta, insuper diceretur canonicũ impedimentũ sufficiens ad excludendũ pauperẽ clericũ si nõ sit oriundus in loco ad quẽ littere 38 extenduntur arg. l. in ecclesijs. C. de epis. et cle. † stante regula cancellarie que disponit, quod pauperes clerici extra suã prouinciã locari nõ possint nisi ibidẽ per sex annos morã traxerint vt latius in dicta regula. cuius dispositio fundat in tex. not. in. c. nullus in uitis. lxi. di. vbi dicit. habeat vnusquisque suũ fructũ militie in ecclesia in qua suã p omnia officia transegit etatẽ in aliena stipendia minime alter obrepta, nec alij debitã alter sibi vendicare audeat mercedẽ, & licet ille tex. loquat de promouendo in episcopũ tamẽ ratio illius cõmunis est etiã ad beneficia inferiora ẽm Pa 39 nor. in. c. ad decorẽ. de insti. † Ubi dicit quod esset valde honestũ & fructuosum vt quisque in patria sua beneficiaretur, nec alter occupet beneficia vel stipendia alterius, p quod tolleretur materia depauperandi ecclesias & beneficia, & pp hec nõ cõsueuit prouideri alicui de beneficio extra suã nationẽ ꝯsistenti licet quãdoqz ex fauore cõceditur cũ derogatione. Subsequenter in huiusmo 40 di litteris dicit ei de aliquo beneficio ecclesiastico &c. † Hec verba importãt, vt nõ possit eidez prouideri de pẽsione. c. quãuis. p. de preben. lib. vj. qr pensio non dicitur beneficiuz ecclesiasticũ, ex quo in sola temporalitate consistit, & nullum habet ministeriũ spirituale annexum, vt per domi. in. d. c. quãuis, eodẽ modo propter illa verba non poterit prouideri de hospitali ẽm glos. in. c. si pauper clericus, de preben. in. vj. per tex. in cle. per litteras, eodẽ tit. nec de elemosinarijs vt ibi, immo etiam si predicta fuissent instituta de auctoritate episcopi, & solita essent conferri in titulũ beneficij, adhuc non caderent in huiusmodi gratijs expectatiuis, vt dicit notabiliter Dec. Rote. cclxv. incip. nota quod vbi religio 41 sus in antiquis, vbi assignatur ratio. † qr cum hospitalia & elemosine sint ad nutum amobilia regulariter, certe non veniunt nomine beneficij quantum ad clericum impetrantẽ posito quod in titulum beneficij conferantur, idem sentit alia decisio. cccccixxxiiij. incip. quidam in ciuitate. in antiquis, & ista sunt notanda quia licet predicta loca dicãtur loca pia & religiosa siue ecclesiastica qñ sunt de auctoritate episcopi constituta. c. ad hec. de religio. dom. tamen non includuntur in huiusmodi litteris per supradicta.

42 ¶ † Similiter propter illa verba non potest obtinere beneficiuz manuale & ad nutũ superioris remouibile, dato quod ab olim cõsuetum esset clericis secularibus assignari, quia tale beneficiũ nõ potest proprie dici beneficiũ ecclesiasticũ, cum non sit perpetuuz, sed vt dixi ad nutum superioris remouibile, arg. c. pcepta. lv. di. 43 & eorum que notantur in. c. veniens. de fil pre. † & ideo dixit Cald. consi. xxvj. in titu. de preben. quod in reseruationibus beneficiorum quas facit papa non includuntur beneficia manualia, quia reseruando beneficia videtur intelligere de beneficijs que perpetuo conferuntur. Ex quo infero quod nec vicariam temporalem 44 poterit obtinere predicta ratione. ¶ † Idem si vicaria esset alias perpetua sed modo vnita mense episcopali vel abatiali quia per talem vnionem illa perpetuitas transit in temporalitatem vt ponunt domini de Rota dec. cclxxiij. incip. fuit dubitatum in nouis 45 cõsequenter nõ venit appellatione beneficij ecclesiastici. † Post predicta verba de aliquo beneficio ecclesiastico dicitur cuz cura vel sine cura. ista verba necessario apponuntur, quia nisi sic diceretur nõ veniret beneficiuz curatum. c. cum in illis. in prin. de preben. lib. vj. & licet aliqui voluerunt dicere istud procedere, quãdo papa mandat prouideri de vacaturo, quo casu non facit tantam gratiam, prout quando prouidet de vacanti, verius tamen est vt neutro casu includatur curatum de cura non habita mentione vt per dominos de Rota deci. ccij. incip. nota quod quis non tene 46 tur in antiquis † sed ista conclusio non habet locum quando beneficium curatum esset annexum prebende quia tunc ratione annexionis de cura non est necessario facienda mentio arg. c. super eo. de preben. lib. vj. per rationem de qua ibi notatur, subijcitur post modum, dummodo in cathedrali ecclesia non existat, ista ver 47 ba videntur apponi ad maiorem declarationem † quia etiam si non exprimerentur nõ venirent beneficia ecclesie cathedralis cũ scribitur prouideri in ciuitate vel diocesi secundum opinionẽ cõpost. in. c. capitulum sancte crucis, de rescri. quod satis bene probatur in capi. quãuis, lo primo. de preben. lib. vj. licet ille text. videatur loqui in alijs terminis videlicet, cum alicui prouideri mãdatur de beneficio in aliqua ecclesiarum ciuitatis vel diocesis vt tũc sub illa gñalitate nõ includunt ecclesia cathedralis pp illius honorẽ & pemĩnentiã, & ideo dicũt aliqui, secus eẽ qñ scribit in terminis in qbus loquit cõpost. s. qñ mandat prouideri in ciuitate vel diocesi qr tunc verum est dicere ẽm eos quod prouidendo in cathedrali prouidet in ciuitate nõ sic est cũ dr in aliqua ecclesiaruz quasi illa dictio aliq̃ respiciat minores & inferiores ecclesias iux 48 ta glo. in cle. j. in ver. aut earum parte. de foro compe. † vbi dicit quod dictio aliqua verificat in qualibet re minima. prout et ponit panor. in. c. pastoralis in prin. de offi. dele. & Pet. de anch. cõsil. clx. presupponit &c. Old. tñ cõsil. clxxxv. incip. thema tale est 49 ticius canoni. &c. sequit primã opinionẽ † ꝯcludens qđ si qs impetrat gratiã a papa de psonatu officio vel dignitate ptinente ad collationẽ epi & c. cõmuniter vel diuisim nõ includit eccle. cathedralis quo ad dignitates in ea existentes pp rõnẽ de qua supra, & p illud qđ dr in. l. pretor ait. §. qđ aũt. ff. de iniur. & c. sedes, de rescriptis. ¶ Et tenẽdo pdictã opinionẽ cõpost. & Old. oportet dicere qđ ista verba dũmodo &c. exprimunt ad maiorẽ expressionẽ & causa tollende dubitatiõis resultãtis ex ꝯria opinione Io. an. in. d. c. quãuis, & clarius in addi. spec. in titu. de actione. §. superpetitione. in additione magna ad finẽ in qbus locis tz qđ qñ scri 50 bit ad collationẽ epi includat ecclesia cathedralis † qr ad episcopũ principalissime spectat collatio bñficioꝝ in ecclesia cathedrali. c. cũ ecclesia. de elec. ergo principalius illius beneficia vident includi nisi noĩatiꝫ excludant, & ppterea dicit ipse in litteris pauperũ apponunt illa vba dũmõ i cathedrali nõ existat, & sic ẽm eũ illa vba ponunt necessario & nõ ad maiorẽ declarationẽ istõ ẽt vi 51 dent sentire. d. õ Rota Dec. cxij. ici. nota qđ vbi † aliqs i antiqs vbi dñt qđ expectans ad collationẽ decani & c. eccl. cathedralis põt acceptare bñficiũ vacans in ea. Idẽ tz alia Dec. ccxiij. incip. nota qđ vbi i antiquis vbi dr qđ expectãti ad collationẽ epi sim 52 pliciter prouideri põt de beneficio & pbenda cathedrali, † qr dispositio. c. quãuis, dz restringi & teneri in suis terminis, videlicet qñ scribit ẽm formã illius. c. s. i aliqua ecclesiaꝝ ciuitatis vel diocesis &c. vtcunq̃ sit alias in alijs formis in ista certũ est excludi expresse bñficia eccle. cathedralis p illa verba sepius dicta dũmodo &c. q̃ cũ sint gñaliter & indefinite prolata excludunt oĩa bñficia quãtuncũqz modica existentia in eccle. cathe. c. si romanoꝝ. 53 xix. di. & glo. in. c. vt circa cũ vulg. † Lz vna decisio Rote. cccix. incip. nota qđ vbi sententia in antiquis dicat quod dispositio dicti. c. quãuis sepius allegati nõ hz locũ in bñficijs modicis, sicut est vicaria, quã potest acceptare expectans in forma pauperum, lz illa existat in eccle. cathedrali, & similiter aliud bñficiũ modicuz qđ nõ est de principalioribus in eccle. assignat ad hoc duplex rõ. Prima qr dispositio sepe dicti. ca. quãuis est penalis, & ideo restringenda regula odia. cum vulg. secundo quia illud ibi disponitur propter honorem et prerogatiuã ecclesie cathedralis vt sub verbis generalibus nõ veniat bñficiũ existens in ea. at in modicis beneficijs ecclesie cathedralis cessat illa ratio, qr intitulati in eis nõ intersunt negotijs capitularibus ꝯsequẽter isto casu nõ vẽdicat sibi locũ rõ dicti. c. q̃uis nec sua dispositio. ad qđ facit illud tritũ & vulgare. vcz qđ de modicis & minimis nõ curatur. l. 54 scio. ff. de restitu. in integ. et in. c. & si qões. de simon. † & qđ p illũ tex. dicũt notãter docto. maxime Angel. in. l. senatus. §. marcellus. ff. de legat primo, vcz si statutũ phibet alienare rem immobilẽ in forensem nõ habebit locũ in domuncula & parua casa. q tex. exclamatur p singulari ad hoc per Romanũ singulari inci 55 pien. hodie. † ex quibus vr qđ pauper expectans põt acceptare bñficiũ modicum in ecclesia cathedrali ẽm dominos de rota qđ mihi vr satis mirũ ex quo generaliter et indefinite excluduntur p illa verba bñficia ecclesie cathe. maxime cũ rõ. d. c. q̃uis. & pmissoꝝ nõ est illa cõsiderare scz bñficiũ paruũ vel magnũ sed honorẽ et preeminentiam ecclesie cathedralis, que rõ ita militat in beneficio modico existente in ecclesia cathedrali, sicut in magno 56 † quo casu propter identitatẽ rõnis licitũ est extendere ꝯstitutionẽ penalẽ & odiosaz pcipue fauore ecclesiaꝝ, iuxta glo. in. c. sciãt 57 cuncti. in ver. alios. de elec. lib. vj. † que dicit qđ cõstitutio penalis dicit esse fauorabilis & extẽdenda fauore ecclesiaꝝ, idem dicit Bo. ꝯsil. xxxvij. in pe. col. et ꝯsi. cvj. in prima colum. certũ est aũt qđ illa verba dũmodo &c. apponunt fauore cathedralis ecclesia 58 rũ ne i eis nisi psone honorabiles obtineãt beneficia, † per quos honorantur ecclesie & subleuantur que p pauperes spoliantur & deprimunt iuxta glo. in. c. cõstitutis. in ver. impotẽtia. de appel. per que videtur dõm quod illa verba excludunt generaliter omnia beneficia existentia in ecclesia cathedrali, istud tamen nõ pono pro constanti propter dictam decisionem contrariam dominoꝝ de Rota quoꝝ magna est auctoritas apud omnes.

59 ¶ Et ex supradictis potest summi ratio ꝛ causa† quare est quod pauperes expectátes excluduntur a canonicatibus et alijs bñfi‑ cijs existentibus in eccle. cathedrali ꝛ hic clarius eã declaro, vi‑
60 delʒ qꝛ ex quo qs est paup ꝓsumiť vilis ꝑsona.† Hic est quod ta li minus crediť ꝙ̃ alteri diuiti ꝛ potenti iuxta illud, quot nũmos in archa tantũ hʒ fidei. ꝛ ꝓbať in. l. iij. ff. de testi. in. §. sancimus in
61 auctẽtico. eodẽ titu. ꝛ in. l. spadonẽ. §. fi. ff. de excu. tut.† Vñ sicut magnus honor est eẽ canonicũ eccle. cathedralis vt dicit Inno. in. c. fraternitatẽ de sepultu. ꝛ retuli in superioribus. Ita aliquid plus est esse bñficiatũ in eccle. cathedrali ꝙ̃ in alijs inferioribus extra illã pp illius honorẽ ꝛ preeminentiã ꝛ propterea arcentur pauperes expectantes a beneficijs ꝛ canonicatibus eccle. cathe. ridiculũ. n. vulgo videreť videre pannosuʒ clericũ beneficiatum vel canonicũ in cathedrali iuxta illud quod dicit glo. in. c. statu‑ tũ in ver. cõmittanť, de rescri. lib. vj. ¶ Demũ post particulas ꝑ
62 cedentes poniť taxa. videlicet cuius fructus ꝛc.† pro declaratio ne istius partis sciendũ est qꝺ olim in huiusmodi litteris paupe‑ rũ nõ exprimebať certa taxa, sʒ dicebať de bñficio ſcõm sue pro‑ bitatis merita cõpetenti vt ponit Lapp. allegatione. lxxix. incip. Innoc. que verba importabant, vt ꝓuidereť expectanti de bene ficio ẽm qualitatẽ sue ꝑsone ad arbitriũ executoris vt ꝑ Panor. in. c. fi. de ꝓben. ꝛ clarius ꝑ butri. in. c. cũ dilecrus, in. ij. col. de iu‑ re patro. ad quod ẽt facit bona glo. in. c. primo. in ver. absque pe nuria de statu regu. lib. vj. Hodie aũt ista cõpetẽtia taxata est ad certã summã diuersimode tñ secundũ diuersitatẽ regionũ prout in regula de taxa in forma pauperũ, dicit tñ Joan. and. in addi. spec. in titu. de ꝯces. prebẽ. in additione magna quod finis huius modi litterarũ vr̃ id ponere in arbitrio pauperis expectantis. s. quod sibi volenti possit ꝓuideri de minori valore, de qbus vobis dubitat ibi multũ. Idẽ Joã. and. qꝛ ẽt si dicta verba nõ appone
63 renť posset eidẽ de minori summa prouideri,† nã quãdo summa poniť ascẽsiue potest tunc ẽt de minori ꝓuideri, secus quãdo po‑ nitur taxatiue, ꝛ prout vult glo. not. in. c. quãuis, in ver. vsque ad certã de prebẽ. lib. vj. ꝛ latius declarat Domi. ꝯs. cxxxij. in sex‑ ta col. ꝯsequenter expressio illoꝝ verborũ, videlicet quod volen‑ ti possit de minori prouideri videť superflua, qꝛ expressio eorum que tacite insunt nihil operať iuxta iura vulg. tandẽ huic obie‑ ctioni respõdet prefatus Jo. and. ibidẽ ꝛ in. c. cui de nõ. de pre‑ bẽ. lib. vj. quẽ nõ expedit referre, qꝛ hodie nõ opponunť illa ver‑ ba, ꝛ bene propter supradicta. ¶ Ultimo pro declaratione pre‑ missoꝝ circa istam formaʒ ꝛ alias precedentes in qbus exprimiť
64 certa summa ꝛ valor.† sciendũ est quod valor beneficij nõ cõpu‑ tať respectu vtilitatis que habeť in residendo, sʒ in apoꝛtatis in absentia, vt sentit notabiliter Oldra. consil. cxviij. inci. ex virtute gratie ibi dum dicit cõstat autem redditus appellari qui ꝑcipiunť
65 ex corpore beneficij ꝛ debentur vnicuique absenti,† subijcit etiaʒ quod quotidiane distributiões ꝛ anniuersalia nõ cõputantur in valore beneficij, nec augent corpus prebende, ex quo dantur ra‑ tione opere ꝑsonalis, argumen. tex. in. l. prima in secundo respõ. ff. si mens. fal. mod. dix. ꝛ in. l. cũ duobus. §. si inchoãda. ff. pro so cio. ibi precium. n. opere ꝛc. idem tenet Decisio Rote. cxxxiiij. in cipien. quãdo impetratur i nouis. dantur enim tantummodo in‑ teresentibus diuinis, ꝛ ideo nõ sunt de corpore beneficij, nec sub illo comprehenduntur, ad quod facit quod legitur ꝛ notatur in. ca. licet. de preben. ꝛ in. c. vnico. de cleri. non residen. libro sexto. Idem vult alia Decisio. ccccviij. ꝛ. dcclxvj. in antiquis. ¶ Et ꝑ dicta intelligo procedere, etiam si in aliqua ecclesia ex statuto vel cõsuetudine nihil percipiant absentes, quia pari modo valor de bebit considerari non in residendo, sed quantuʒ alias perciperet
66 absens si statutum ꝛ consuetudo non extarent.† Habet eniʒ pre benda suos redditus consuetos licet propter statutum vel cõsue
67 tudineʒ non debeantur absenti, ꝛ ita intelligo dictũ Oldr.† Pu to tamẽ quod vtilius ꝛ magis expediens expectanti est quod va lor beneficij computetur secundum taxationem decime ꝙ̃ secun dum communem extimationem quia per industriam clericorum creuerunt redditus beneficiorum, que industria non debet esse il lis damnosa. l. fi. C. de alluuio. ꝛ notatur in cap. cum. m. fer. de cõ sti. ꝛ in capi. cum clerici. de pac. ꝛ ita solet in litteris exprimi.

SVMMARIVM

1 Forma literarum in forma pauperum pro graduatis.
2 Prescriptio decẽnalis sufficit i ꝯsuetudie ẽm ius cõe itroducta. Status beneficiorum primeuus secularis fuit.
3 Beneficiũ seculare fit regulare spatio annorũ. xl. sed econuerso sufficit decẽnalis prescriptio.
4 Prescriptio quadragenaria requiritur, vt beneficiuʒ dicatur se culare in communi forma pauperum.
5 Summa maior cur detur in forma ista, ꝙ̃ in superiori.
6 Bñficij sufficiẽtia ꝯsiderať secũdũ q̃litatẽ, ꝛ dignitatẽ bñficiati.
7 Sũma olim nõ ponebať in principio gratie in forma pauperuʒ.
8 Inqri de idoneitate impetrãtis nõ mandatur in litteris in forma pro graduatis.
9 Executor gratie pauperis licet sciat pauperem esse idoneum nõ sufficit, nisi inquirat.

1 **Decima**† ꝛ vltima principalis forma quo ad gratias expectatiuas est pro pauperibus graduatis que differt in aliquibus a cõi forma pauperũ ꝑcedenti primo, qꝛ in ista post illa verba bñficium ecclesiasticũ ꝛc. nõ poniť ab olim clericis secularibus assignari cõsuetum, prout ponitur in forma precedenti, sed simpliciter dr̃ ꝯsuetũ clericis secularibus assigna ri. ꝛ hoc vt reor rõne, qꝛ fauore graduatoꝝ vult summus Pon ti. vt intelligatur bñficiũ seculare seu clericis secularibus assigna ri ꝯsuetũ, qñ per decenniũ pacifice ꝛ quiete fuit rectũ ꝑ clericos seculares, ꝑ illud quod dicit Jo. and. in. c. fin. de ꝯsuetudi. lib. vj.
2 †vbi tʒ sufficere decennalẽ ꝑscriptionẽ in ꝯsuetudine ẽm ius cõe introducta, qualis põt dici ista de qua loqmur ꝯcurrente maxi‑ me fauore graduatoꝝ vt. s. naʒ de iure cõi oĩa beneficia cẽsentur esse secularia ex eo qꝺ primeuus status bñficiorũ fuit secularis.
3 †Hinc est qꝺ de bñficio seculari fit regulare dũmõ legittima pre scriptio quadragenaria. s. sit decursa, sed ecõuerso sufficit decẽna lis ꝑscriptio quasi velint docto. sufficere tali casu breuius tẽpus ad hoc vt res reuertať ad naturã suam. c. ab exordio. xxxv. disti. cuʒ vulga. item pp fauorẽ pauperũ graduatoruʒ vt sepius dixi.
4 Sʒ in cõmuni forma pauperũ potest dici † qꝺ requirať quadra‑ genaria prescriptio vt bñficiũ dicať seculare seu rectũ a seculari bus clericis, qꝺ denotat illa dictio ab olim que ponitur in dicta forma cõmuni ꝛ obmittiť in ista, ꝛ hoc modo possunt cõcordari opiniones cõtrarie doc. in. d. c. cũ de bñficio, ꝛ dominoꝝ de Ro ta de qbus Dec. xxxij. incipien. fuit dubitatum, in nouis. ꝛ Dec. ccccxxxvij. in antiquis. ¶ Differt insup ista a precedenti, qꝛ ma ior taxa dať in ista ꝙ̃ in precedẽti, vt puta in alemania in cõmuni forma pauperũ dať ad beneficiũ cũ cura. xx. sine cura. xv. mar‑ charũ argenti, in ista vero pro graduatis si cũ cura. xxv. sine cu‑ ra. xviij. mar. arg. ꝛ similiter in alijs partibus augetur taxa pro pauperibus graduatis respectiue ad taxam que est in forma cõi
5 †ꝛ istud introductũ est non sine rõne vt pinguius prouideať gra duatis in redditibus iuxta. c. de multa. circa fi. de preben. naʒ di cit gl. in. c. cũ adeo. de rescrip. qꝺ simplici clerico sufficit tale bñfi ciũ, ꝗ non sufficeret nobili ꝛ similiter viro litterato et graduato,
6 †ꝛ ideo dicit glo. in. c. clericus. xxj. q. j. qꝺ sufficientia bñficij cõsi deratur ẽm qualitatem ꝛ dignitatem beneficiati, facit etiam bo‑ na gl. in. c. vnico. §. sane. in ver. absqʒ penuria de statu reg. lib. vj. Eodeʒ modo in alijs formis precedẽtibus in qbus datur ad lar gam maior est taxa ꝑ graduatis ꝙ̃ pro alijs, vt apparet ex regu
7 la de taxis bñficioꝝ† et est aduertẽdũ, qꝺ olim, nõ ponebať sum‑ ma in prin. gratie in forma pauperũ. imo dabať gratia de omni bñficio cõpetẽti ꝛ postea in fine gratie dicebatur nostre aũt intẽ‑ tionis existit vt sibi ꝓuideať de bñficio cuius fructus ꝛc. talẽ sũ‑ mã nõ excedũt prout declarat Rota in antiquioribus Dec. vj.
8 de preben. Tertio ꝛ vltio differt †qꝛ i ista ꝑ graduatis nõ mãda tur iquiri de idoneitate ipetrãtis q̃si iã semel cẽseať approbatus ar. tex. i. l. vnica. ꝛ qꝺ ibi no. per bar. C. de athl. li. x. at in prece‑
9 denti poniť illa clausula si ꝑ solertem inquisitionẽ ꝛc.† que facit cõditionẽ ꝛ dat formã executori qua seruata non valet prouisio etiã si paup alias millies esset idoneus ꝛ ꝑ executorẽ scireť ꝛ pro nunciareť esse talis qꝛ executori vt executori ꝛ certo modo videť licet ꝑ inquisitionẽ solertẽ de hoc cõstare debet, ita formaliter di cit Egid. cõclu. dclxviij. incip. clausula allegat Pau. ita tenentẽ in cle. cũ ei quẽ primo respõso sup hoc verbo inqsitionis de con‑ ces. preben. ¶ Hactenus dictũ est de decẽ principalibus formis gratiarum expectatiuarum, alias non prosequor causa breuita‑ tis, dicenduʒ est modo de mandatis de prouidendo, ꝛ de varijs formis executorum, qui aliquando sunt prouisores, aliquando compulsores, ꝛ quandoque mixti. de qbus sigillatim dicetur.

SVMMARIVM

1 Forma mãdati de ꝓuidẽdo ꝑsone certe de certo beneficio.
2 Clausula anteferri quem habeat effectum.
3 Clausula dummodo non sit ius alteri quesitum preseruat ius ha bentes

bentes in re, sed derogat habentibus ius ad rem.
4 Clausula retrotractiua perinde ac si &c. quid importet. Limitatio cle. j. de conces. preb.
5 Gratie due expectatiue habētes eandē datā mutuo se ipediunt.
6 Habentes eandem datam quando concurrunt, quis preferatur & quid si sunt etiam pares in processu.
7 Prouisionem nouam habens cur preferatur expectanti.
8 Mandata duo si sint ad idem beneficium, primum preualet nisi de primo fiat mentio in secundo.
9 Reseruationum quedam sunt generales, q̄dā sunt speciales.
10 Effectus clausule, etiam si benefitium sit generaliter vel specialiter reseruatum, quis sit.
11 Clausula preterq̄ per obitū apud sedem, quare ponatur.
12 Papa nō p̄sumit̄ p v̄ba gn̄alia velle piudicare p̄mo reseruatiuo.
13 Nō obstantia generaliter prolata nunq̄ alteri in spē preiudicat super iure suo, nisi specialiter illud exprimat.
14 Beneficium impetrans in fauorem alterius specialiter reseruatum non prefertur illi, licet habeat clausulam anteferri.
15 Reseruatio gn̄alis vsq; ad certā summā quid importet.
16 Pape intentio non est velle preiudicare habenti speciales reseruationem super beneficio.
17 Beneficij reseruati prouisio de reseruatione non facta mentione in quo locum habeat.

DE MAN. DE PROVIDEN.

1 **Prima igitur** forma † mandati de prouidendo est, qn̄ scribit̄ pro certa p̄sona & pro certo beneficio, exēplū in. c. ex parte. lo primo. de offi. dele. ibi dū dicit, vt si auunculus suus archidiaconatū quē habet in ecclesia illa velit oino dimittere ipsum ei facias assignari, & sic tale mandatū respicit fauorē certe p̄sone, & cōprehendit certū beneficium. ¶ Circa hanc formā notandū est primo, quod habens tale mandatū, si in eo est clausula anteferri, prefert̄ expectanti, qui est prior in data, ēt si expectans tēpore date talis mandati iā acceptauerit illud beneficiū, dūmodo sibi de illo nō obtinuerit pro
2 uideri, † & hoc pp clausulā anteferri, p quā posterior in data prefert̄ priori habēti solū ius ad rē, quale est illud quod querit̄ p solā acceptationē, vt probat̄ in. c. quodā. de prebē. li. vj. p quē tex. ita tenuerunt domi. de Rota dec. viij. incip. vnus innocentianus in titu. de cōces. prebē. in antiquioribus. ¶ Ex quo infert̄, quod si apostolicus expectans vacante beneficio illud acceptauit, & antequā obtineat sibi de illo p executorē vel subexecutorē prouideri alius impetrat a papa tale beneficiū tāquā vacans, certe preualet istius ipetratio, ēt si in suis litteris sit clausula, dūmodo tēpore date presentiū nō sit alteri ius quesitū, nec potest dici surreptícia ex eo q̄ de iure expectantis id est de sua acceptatione non faciat mētionē, prout tenēt domi. de Rota Decis. ccxliiij. incip. li
3 cet de more. in nouis. † ad hoc ēt facit doctrina Jo. an. & doc. in. c. causam que. de rescri. vbi dicunt q̄d dicta clausula dūmodo nō sit alteri ius quesitū, preseruat habētes ius in re, sed derogat habentibus ius ad rē, idē cōsulēdo tenuit Cal. in tit. de rescrip. ꝯsi. viij. ad finē, & Roma. ꝯsi. cclvj. ¶ Notandū est secūdo circa istā formā, q̄d habēs tale mādatū de ꝓuidēdo vt supra. licet illud sit ꝯditionale. videlicet si p diligentē examinationē &c. prefert̄ expe
4 ctanti habenti gratiā purā, † dūmodo in huiusmodi noua prouisione sit clausula retrotractiua pinde ac si &c. fiatque purificatio ꝯditionis ante vacationē beneficij, talis. n. purificatio operat̄, vt prouisio eidē postea facta p executorē pinde habeat̄, ac si tpe date facta eēt, ita firmat Rota Decis. ccclxxxiij. inci. si papa. in nouis. limitādo isto modo dispositionē clemē. prime. de ꝯces. p̄ben. quod ego intelligo ꝓcedere ēt si expectans prior in data iā fecerit acceptationē illius beneficij nō sequuta prouisione tēpore date noue prouisionis & hoc pp clausulā anteferri vt dixi in principio. Sed hoc nō procederet in duabus gratijs expectatiuis successiue ad eandē collationē duobus concessis, quāuis posterior habeat clausulā anteferri, & alias de quibus supra, propter verba que in huiusmodi gratijs dicuntur videlicet, qbus omnibus preterquam auctoritate nostra in canonicos receptis, vel similia
5 beneficia ibidem expectantibus te volumus anteferri. ¶ † Idē dico si due gratie expectatiue habent eādē datā, q2 alias mutuo
6 se impedirent argu. l. duo sunt ticij. ff. de testamen. tut. &c. si q̄s in sto. de electio. lib. vj. † & ideo in tali casu, si ambo expectātes concurrunt simul ad idē beneficiū, ex quo habent eandem datam & similes seu pares clausulas stat̄ dispositioni. c. duobus. de rescripti libro sexto. c. iuncta Deci. Rote. ccccij. incipi. nota si vnus in antiquis, vbi dicitur quod tunc prefertur diligentior in processu. sed si pares sunt etiam in fulminatione ꝓcessus recurritur ad prerogatiuas, de quibus late dicetur in vltima parte huius operis circa litteras gratie. Ratio autem differentie inter duas expectatiuas ad inuicem concurrentes & mandatum noue prouisionis, quando concurrit cum expectante, ista est, videlicet quia littere expectantium habentes eādem datam sunt generales nā habitualiter includunt plura beneficia sed nullum certuz, & ideo generi per genus non derogatur, sed recurritur ad ea que predi
7 xi. † At huiusmodi mandatum de prouidendo respicit certum corpus talis beneficij iam vacantis, & sic est prouisio specialis, nimirum ergo si generi, id est litteris expectatiuis, que sunt generales vt dixi per speciem derogantur iuribus vulg. & quasi in termi
8 nis in. c. quāuis tibi. de preben. lib. vj. ¶ † Secus dicerem quando concurrunt duo mandata de prouidendo ambo specialia ad idem corpus beneficij, q2 tunc preualet primum in data, etiam si respiceret tale beneficiū cū vacabit, nō obstante secūdo, quod est cōcessum ad illud idem beneficium iā vacans, nam cū vtrunque respiciat idē beneficiū, & sic vtrūque est speciale, debet preualere primū, nisi de primo fieret mentio in secūdo prout vult glo. not. & sequūtur doc. in. d. c. quāuis superius allegato. Nec sufficeret si in secundo mandato diceretur, etiaz si sit generaliter vel specia liter reseruatū, q2 talis clausula nō est potens ad tollēdū omnes
9 reseruati es quarū diuerse sunt species. † Quedā. n. sunt generales vt patet in extrauaganti execrabilis Joā. xxij. Quedam sunt speciales quo ad certum opus beneficij, non tamē pro certa persona vt patet in. c. cū olim. de re iud. & in. c. si eo tempore. de elec. lib. vj. Quedam alie sunt speciales super certo corpore beneficij & in specie pro certa persona vt in ca. ex parte lo primo. de offic.
10 deleg. & in. c. dudum. de prebē. lib. vj. † ex quibus apparet quod licet in tali mandato posteriori apponat̄ dicta clausula etiā si sit generaliter vel specialiter reseruatuz, illa tamē non est apta tollere omnes reseruationes patet quia non tollit reseruationem generalem clausam in corpore iuris, vt quando beneficium vacat in curia, nisi de illa faceret mētionē specialē & expressam ca. ij. de
11 preben. lib. vj. † & ideo cum impetrātur beneficia certo modo vacantia & ponit̄ clausula, & quod vltimus vere vacationis modus etiā si ex illo queuis reseruatio generalis etiam in corpore iuris clausa resultet habeant̄ pro expressis. ibi ante verbū habeant̄. solent poni hec verba. vc3 preterquā per obitū apud sedem. & hoc ne Papa in impetratione hmōi decipiatur. talis enim reseruatio nō includitur in impetratione nisi specialiter exprimat̄ vt di
12 xi. † Lȝ alias in supplicationibus prouisionū p obitū signādis p Papā nulla reseruatio exp̄ssa vel exprimēda consueuit cassari. Pari mō non d3 posse tollere reseruationē certi bn̄ficij in fauorē certe persone reseruati per sola illa verba generalia, q2 p hoc in totū excluderet̄ reseruatiuus † non p̄sumitur aūt q̄ Papa p illa verba generalia voluerit primo reseruatiuo in tm̄ preiudicare. vt excludatur in totum ex quo de illius speciali reseruatione, non fuit informatus arg. c. q̄uis & c. si propter tua de rescrip. li. vj. & in hāc partē inclinat Dom. ꝯsilio. xij. incip. vtrum ille &c.
13 † vbi allegat Jo. mo. in extrauag. dudū bon. xi. dicente q̄ hmōi non obstantia generaliter prolata unquam preiudicat alteri in specie super iure suo, nisi specialiter illud exprimat. Concludo ergo q̄d illa verba ēt si sit gn̄aliter vel specialiter reseruatū nō preiudicāt reseruatiuo habēti specialez reseruationē sup certo bn̄ficio, nisi de tali reseruatione dispositiue fieret mētio, secus si cōditionaliter per. §. dicta. ꝓ quo facit quod in simili seruat signatura gratie. nā qn̄ Cardinalis in supplicatione commende de beneficio p obitum vacante sib faciēde narrat defunctū familiarē suū cōtinuū comēsalē addit̄ clausula. & q̄d dispositiue dicat̄, q̄d fuit familiaris ꝯtinuus comēsalis dicti Cardinalis, nō sufficit ergo ponere familiaritatē ꝯditionaliter per ea que cōclusi in precedē
14 tibus. † Que cōclusio procedit & hȝ locū, ēt si in secundo mādato seu noua prouisione esset clausula anteferri. non obstāte eo q̄d dictū est. §. in prin. huius forme vc3 q̄d habens mandatū de ꝓuidendo cuz clausula anteferri prefertur expectanti qui solummō fecit acceptationē ꝓuisione nō subsequuta, q2 in illo casu lȝ preiudicetur expectāti quo ad istud bn̄ficiū propter nouā prouisionem secundi impetrātis, tn̄ ex toto gratia sua nō perimitur, sed remanet sibi ius saluū acceptādi aliud bn̄ficiū cadens in sua gra
15 tia † Idē dico in reseruatiuo habēte reseruationē generalē, puta in dn̄io Venetoꝝ ad certā summā, q2 habēs nouā ꝓuisionē certi bn̄ficij vacātis in. d. dominio precedet illū, q nondū fecit de tali bn̄ficio sibi ꝓuideri p eandē rōnē. l. illud. ff. ad leg. aq. cū vulg. Que rō cessat in reseruatiuo habēte reseruationez specialem su

per certo bñficio vacaturo, cui p nouā prouisionē de illomet bñficio iā vacante nō preiudicatur, qꝛ sic in totū ꝛ ꝑpetuo durante illa vacatione remaneret exclusus, quod esset absurdū ꝛ ↄtra mē-
16 tem Pape † cuius intētio nō fuit preiudicare habenti speciale reseruationē sup illo beneficio, ex quo de illa nō fuit facta mētio argu. c. sup eo. de offi. dele. ꝛ c. quāuis, de rescrip. lib. vj. ꝛ p hanc rationē determinant similē questionem domini de Rota Decis.
17 ccxliiij. incip. licet de more in nouis. † Que ratio cessat quādo beneficium est reseruatum soli pape ꝛ non in fauorem certe persone, valet enim tunc noua prouisio pape licet de tali reseruatione non fiat mentio, prout tenet Rota decis. dccclxxvij. incip. vtrum si papa conferat in antiquis.

SVMMARIVM.

1 Forma literaꝝ qn̄ scribit̃ pro ꝑsona icerta, ſꝫ de beneficio certo.
2 Executor mandati de prouidendo de certo beneficio persone incerte alteri vices suas committere non potest.
3 Unio quando mandatur fieri eccle. vel beneficij vacanti, executor ad hoc datus alteri vices suas non committit.
4 Unionis mandatuꝫ precedens an tollatur per nouā prouisionē.
5 Unio non potest fieri de beneficio non vacante.
6 Ablatiui absolute positi non semper stant conditionaliter.
7 Clausula anteferri non habet vim suam, nisi ad gratias sibi similes, non autem ad maiores.
8 Gratia vnionis fiende est omnino dissimilis, ꝛ maior quā sit gratia mandati de prouidendo.
9 Collatio que fit impetranti beneficium in titulum, etiam si fiat vigore reseruationis papalis, non impedit vnionē respectu proprietatis beneficij, sed suspendit̃ pro ille tp̄e eius effectus.
10 Preiudicium modicū est in mora non longi temporis.

1 **Secunda forma** Principalis mādati de prouidendo est † qn̄ scribitur pro ꝑsona incerta sed sup beneficio certo, ꝛ ista potius respicit fauorē ecclesie q̄ ꝑsone. Hinc est ꝙ executor talis mādati vices suas
2 alteri cōmittere nō potest, nisi aliud in litteris dicatur, text. est ꝛ exēplū in. c. is cui, in secundo respon. de offi. deleg. lib. vj. quia vt dicit ibi tex. in eligendo ꝑsonā idoneā videtur fuisse electa industria ꝑsone talis executoris facit tex. in. c. si. de offi. deleg. Hoc ēt ponit Decis. Rote. ccccxliij. incip. fuit dubitatū vtrū exec. in no-
3 uis. † Idē dico qn̄ mādatur fieri vnio ecclesie vel alicui beneficio vacanti aut mense episcopali sede vacante qꝛ istis casibus versatur principaliter fauor ecclesie prout ēt in exēplo proxime prece-
4 denti. † Sed hic cadit dubiuꝫ satis notabile pone ꝙ beneficium quod venit vniendū nondū vacet tēpore quo fit mandatū vnionis, ſꝫ mandat̃ vniri in euentū qꝺ rector illius cedat vel decedat. ¶ Dubitat̃ nunqd eo postmodū actualiter vacāte, si alius de eodē sic vacāte obtineat sibi ꝓuideri cū clausula anteferri, ꝛ cū clausula nō obstātiarū generali, debeat preferri in tali beneficio, non obstāte mādato vnionis, dico excludendo prius vnū casum claꝝ videlicet, ꝙ si papa iā tale beneficiū vniuit ꝛ annexuit tunc habens mādatū noue prouisionis excludit̃, nō obstāte ꝙ in suis litteris habeat clausulā anteferri, qꝛ illa prout in superioribus dixi preseruat habentes ius in re, quale pōt dici esse illud ꝙ fuit causatū ex dicta vniōe, licet tēpore vnionis bñficiū illud nōdū vaca-
5 ret, † nā vnio pōt fieri de bñficio nōdū vacāte. c. ꝛ tp̄is qualitas. xvj. q. j. ꝛ notat̃ i. c. j. ne sede vacā. vnde illa verba cedente vel de-
6 cedente rectore † licet sint ablatiui absoluti q alias ↄditionē faciunt vt in. l. a testatore. ff. de ↄdi. ꝛ demon. ꝛ per glo. in. l. cum ab eo. ff. de contr. emp. tamen isto casu nō stant ↄditionaliter sed solū diē adijciunt quā certū est exiturā, nā certū est quod rector illius bñficij aut cedet aut decedet, ꝛ ita p hec ꝛ alia motiua tenuit in simili questione Old. cōsi. ccxxij. incip. factū tale est. Hinc inoleuit praticha, qn̄ in vacantibus p obitū ponitur clausula. Et cū suspensione quarūcunque reseruationum vnionuꝫ gratiaꝝ expectatiuaꝝ ꝛc. dicta clausula solet cassari, qꝛ reseruationes ꝛ vniones eo tunc cū beneficia vacāt sortiuntur effectū, ꝛ ideo nō vult papa per nouā prouisionē derogare vniōi iā facte p' supradicta. ¶ Sed casus dubitabilis est qn̄ papa nō vniuit a pricipio, ſꝫ vniri mādauit bñficiū vacaturꝫ p cessum vel decessuꝫ, quo casu nondū dr̃ ius in re quesitū taliter impetrāti, sed solūmodo ius ad reꝫ quod vr̃ tolli p clausulā anteferri appositā i noua prouisione per ea q̄ i supioribus dixi. Nihilominus hoc nō obstāte idē puto dicēdū isto casu qꝺ dixi i casu ꝓxime ꝓcedēti, qꝛ clausula anteferri
7 apposita in noua ꝓuisione nō extēdit † vi suā nisi ad gratias sibi similes, nō autē ad maiores arg. eoꝝ que habent̃ i. c. sedes. de re-
8 scri. ꝛ in. c. q ad agēdū de ꝓcu. li. vj. † sed sic est quod gratia vnionis fiēde est oino dissimilis ꝛ maior q̄ sit gratia mādati de prouidēdo, nā illa est ꝑpetua, hec tēporalis, illa fauorabilis, hec odiosa. c. quāuis, de ꝓbē. li. vj. illa ecclesiā seu bñficiū p modum proprietatis applicāt alteri ecclesie, vt augeat̃ cultus diuinus, vel ob aliam iustam ꝛ rōnabileꝫ causam. c. eaꝫ te. in fi. de eta. ꝛ qualita. ꝛ in. c. vnico. x. q. ij. Hec autē per modū tituli per quē potius ꝓuidetur persone q̄ ecclesie. cōstat aūt inter predicta esse magnaꝫ differentiam vt legit̃ ꝛ notat̃ in. c. eum qui. de eo q mittit̃ in pos. lib. vj. Preterea aliter dicēdo excluderetur in totū ius vnionis ꝛ sic militat rō, qua in simili vtunt̃ domini de Rota decis. ccliiij. incip. lꝫ de more in nouis ꝛ in hanc sniaꝫ vr̃ inclinare Old. in. d. cōsil. de quo. s. Posset tñ dici fauendo isti qui hꝫ nouam prouisionem ad hoc vt dicta clausula anteferri aliquid operet̃, ꝙ vnio poterit nunc fieri sed eius finalis ꝛ totalis effectus suspēdit̃ ꝓ il-
9 lo tempore, quo isti impetranti confert̃ beneficiuꝫ id est durante eius vita. † Collatio enim que fit impetranti beneficium in titulum etiam si fiat vigore reseruationis papalis non impedit vnionem respectu proprietatis beneficij sed suspenditur pro illo tempore eius effectus, prout firmat Rota decis. xix. incip. nota qꝺ reseruatio in antiquis. ꝛ ista pars equitatem hꝫ in se. videlicet vt
10 vtraqꝫ gratia suo tēpore sorciatur effectum maxime cuꝫ habens nouaꝫ prouisionem possit breui mori † ꝛ sic in mora non longi tēporis modicū est ꝑiudiciū. l. si debitori. ff. de iudi. differtur enim vt dixi effectus vnionis ad tempora et nō perpetuo arg. l. cum ita. ff. de cōdi. et demon. Sed prima pars vr̃ verior in puncto iuris et propterea ad omnem dubitationem tollendam consueuit apponi in tali mandato noue prouisionis hec clausula suspendentes quascunqꝫ vniones ꝛc.

SVMMARIVM

1 Forma litteraꝝ qn̄ scribit̃ pro ꝑsona incerta de incerto bñficio.
2 Littere facultatis sunt fauorabiles, ꝛ que sint.
3 Res facilius renascitur, q̄ de nouo nascatur.
4 Littere facultatis a mādato de ꝓuidēdo in qbus differant.
5 Impetrans litteras facultatis a papa pro se, ꝛ ordinarius habeat facultatem conferre sibi benefitiuꝫ alias forte reseruatū vel deuolutū, dr̃ recipi auctoritate ordinarij.
6 Impetrās l̃ras facultatis an teneat̃ facer̃ mētio. de bñfi. obtētis.
7 Noiatus p l̃ras facultatis an ꝛ qn̄ ꝑferat̃ apostolico impetrāti.
8 Impetrās apostolic⁹ ꝑfert̃ noiato, nisi ꝓus sit fcā ꝓuisio noiato.
9 Papa licet litteras facultatis concedat, non ob hoc a se potestatem conferendi abdicat.
10 Noiati p Reges hispanie virtute apostolici indulti non preferūtur apostolicis expectantibus, nisi aliud indulto caueatur.
11 Reges habētes indulta nominādi sunt nudi ministri pape.
12 Laicus qualiter exerceat spiritualia ex pape priuilegio.
13 Ellecto quale ius acqratur ante confirmationem, ꝛ presentato ante institutionem.
14 Reges habentes indultum nominandi, ad beneficia reseruata nominare non possunt.
15 Nominatus a rege habente indultum an preferatur nominato a Regina simile indultum habente.
16 Nominati per reges ob indultum an preferantur scriptoribus apostolicis, vel alijs officialibus.

1 **Tertia forma** mandati de prouidendo est † qn̄ scribitur pro incerta persona ꝛ de incerto beneficio, de qua hr̃ in. c. q̄uis lo. ij. de preben. lib. vj. ibi dum dicit potestatē dedimus beneficia sex clericoꝝ tuoꝝ cedentium vel decedentiū auctoritate nostra personis idoneis ↄferendi. similis forma ponitur in. c. dudū eo. titu. ꝛ lib. pro cuius declaratione sciēdū est qꝺ hmōi littere vt plurimū cōcedunt̃ ordinarijs super beneficijs reseruatis, vel alias legittime ad curiā de-
2 uolutis. † Que proprie appellātur littere facultatis ꝛ sunt fauorabiles vt probat bonus tex. in. c. si cui. de preben. lib. vj. nam p eas reducitur ordinarius ad ius suum primeuum ꝛ naturale, cōferre scilicet beneficia sue ecclesie ꝛ diocesis, facit tex. in. c. ab exordio. xxxv. di. ꝛ in. l. si vnus. §. pactus. ff. de pact. iuncta. l. filio quem pater. ff. de lib. ꝛ postb. ibi. nō translatus sed redditus ꝛc.
3 ꝛ ita per istam rationem tenet Pet. de ancb. consi. cxxxj. incip. ad exclusionem. † pro quo etiam facit, quia facilius res renascitur q̄ de nouo nascatur, vt probat bonus tex. in. l. si testamentū. ff. de testa. Ex qbus patet ꝙ si scribitur sub predicta forma alij quam

quaz ordinario collatori dicet mádatú de prouidédo, & nó littere facultatis, inter que lóga est differétia. ¶ † Et primo q2 p litteras facultatis nó dicit grauari ecclesia, & sic nó h3 locú dispositio c. mandatú, cú sua materia, de rescri. sed p mandatú de prouidédo bene grauat, vt dicit glo. not. in. c. cú aliqbus, in ver. cócedimus facultaté, de rescrip. lib. vj. ¶ Secúdo differunt in alio, q2 cú littere facultatis dirigant ordinario, puisus vel receptus virtute earú céset receptus auctoritate ordinarij, † ex quo sequit qd si qs ipetrat hmói litteras a papa p se vt ordinarius habeat facultaté cóferre sibi bñficiú alias forte reseruatú vel deuolutú cum dicat recipi auctoritate ordinarij & nó pape p dictú. c. cú aligb9 † vt dixi forte taliter impetrans nó h3 necesse facere métioné de beneficijs que obtinet iuxta dispositioné clem. si. de offi. ord. cótrariú tñ in hoc tenet Jo. mo. Arch. & Moder. in. d. c. cú aliqbus mouent bona ratione, q est mihi placet videlicet, q2 p tales litteras remouet impedimétú pp quod ordinarius cóferre nó poterat, & sic p eas preparat via ad obtinédú beneficiú, vnde idé ius debet esse de termino quod de via que ducit ad terminú. l. oratio. ff. de spons. & in regula cú quid cú vulg. facit ét bona gl. in. c. si apostolice, in glo. pe. de prebé. lib. vj. Dictú ergo circa istá secúdá differentiaz verum est in se, licet illatio non sit vera per supradicta ¶ † Ex quo dicto infero q si puisus auctoritate mere apostolica cócurrit cú nominato p litteras facultatis, certe apostolicus preferet noiato arg. c. hij qui. & c. si a sede. de pbé. lib. vj. qd absq3 dubio procedit, si vtraque prouisio reperiat facta eadé die, tunc n. neutro eo2 possidéte, ille, cui papa prouidit pp eiusdé maiorez prerogatiuá, erit alteri preferendus, vt in dictis iuribus. † S3 si noiato p litteras facultatis facta sit prius prouisio tunc preferet apostolico postea prouiso prout tenet Per. de ancb. cósil. ccxv. incip. scripsit papa, alias si noiatus p talé facultaté cócurrat ad prebédá vacaté cú ipetráte apostolico túc ipetrans apostolicus preferet noiato † q2 papa cócedédo litteras facultatis pp hoc nó ligauit sibi manus nec videt a se potestaté cóferédi abdicasse. c. dudú, de pbé. lib. vj. & ita tenet rota in antiquis decis. lv. incip. nota q vbi aliqs. ¶ † Et ista sunt notanda ad noiatos per Reges Hispanie virtute indulti apostolici, vt nó preferantur impetrantibus seu expectantibus apostolicis, nisi aliud caueat in indulto regú, iuxta cuius tenoré & cótinentiá iudicandú est. c. porro. & c. recepimus de priuil. ratio summit ex premissis & magis specifice ex hoc quod sequit videlicet † q2 in ista nominationé prefati reges & alij habétes similia indulta sunt delegati, imo potius nudi ministri pape, iuxta illud quod dicit Joá. an. in. c. ij. de pbé. li. vj. † quotiés papa ex priuilegio transfert iura spiritualia in laicum nó execrat illa nec sunt in laico vt fundata in ipso sed vt in ministro & agéte noie pape, ad quod facit bonus tex. qué ibi ad hoc ponderat dominus Anto. in. c. cú apostolica, de hijs que fiunt a prela. Nec obstat si diceret ex quo sunt nudi ministri vt supra ergo videtur quod nominatus p eos causat ius a papa nó ab ipsis nominantibus arg. l. si quis ticio. ff. de leg. ij. & sic potest dici nominatus p papá q2 is facit cuius nomine fit seu cuius auctoritate & mandato actus explicatur capi. mulieres in fi. de senten. excom. quia ad hoc respondetur quod taliter nominatus consequitur ex tali nominatione saltem facultatem ad obtinendum plenum ius in beneficio perficiendum facto & ministerio persone ecclesiastice scilicet executoris, vnde apparet quod aliquale ius preparatorium saltem causat nominatus a nominante argu. l. oratio. ff. de spon. † prout etiam dicitur in iure quod queritur ex presentatione patroni quo mediante peruenitur ad institutionem, & similiter in electione per quam ante confirmationem queritur ius prosequendi electionem ad obtinendum plenum ius per confirmationem superioris, vt tenet glo. ord. in. c. nosti. & ibi Inno. et in. c. ex trásmissa. de elec. ponút domini de rota Dec. cccexcij. incip. cú ad capitulú in nouis. hoc mó intelligétes glo. in. c. quarto. lxij. di. ¶ † An autem reges vigore talis indulti possint nominare ad prebendas vel dignitates reseruatas, puto quod nó, nisi aliud exprimatur in indulto, & hoc propter decretú appositú circa beneficia reseruata, róne cuius vr Papa voluisse habere pro illicito quicquid in cótrariú fieret absq3 sua licentia speciali, arg. c. dilecto ad finem versic. nisi forte. de preben. & que notat Fel. & Moder. in. c. cú accessissent. de cóstitut. sciendú est tñ q in Curia nó derogatur indulto dicto2 Regú quoad Canonicatus & prebendas graduato2 in ecclesijs cathedralibus & Metropolitanis castelle, & legionis. nisi ad eorú dez regis et regine instátiá. ¶ † Sed quid si Rex h3 indultum nominandi tot idoneas psonas in tot ecclesijs. & Regina habeat aliud indultum consimile, pone, q nominát quilibet eo2 de per se ad eandé prebédá in genere puta ad primá vacaturá in certa ecclesia, quis vel vter eorú preferatur, dico q si in altero indulto teneatur. q nominati vel nominádi ab eo nominatis & nominandis ab alio preferantur, tunc casus est clarus, & satis est q ita principi placuit. §. Sed q principi. insti. de iure natu. glo. in. l. relegati. ff. de pé. alias cessantibus predictis clausulis antelationú, prius nominatis per vnuz preferet alteri postea nominato in assecutione prime prebéde vacátis, put sentit Rota decisi. dccclxxxi. incip. Papa. in antiqs. ¶ † Sed an taliter nominati per reges preferátur scriptoribus apostolicis, vel alijs officialibus, & in hoc nó potest dari certa rñsio, q2 inspiciédus esset tenor indulti et priuilegio2 & iuxta illum iudicádú. d. c. accepimus. de fide instr. & c. porro de priui. Pridie tñ fuit iudicatú in Rota pro nominato per Regé Hispanie cótra scriptoré apostolicú propter clausulas fortiores cótétas in indulto cócesso regibus Hispanie per Alex. Papá. vj. in quo voluit q nominati per indultuz preferant omnibus alijs exceptis decé familiaribus sue sanctitatis in cancellaria describédis. & l3 idé Alex. cócesserit scriptoribus apostolicis perogatiuas deseri ptoru3 nó tñ censet voluisse eos preferre nominatis per indultú arg. c. tibi q. de rescrip. li. vj. & c. sup eo. de offi. dele. cú similibus.

SVMMARIVM

1. Forma litera2 executoris ad prouidendum post ordinarij negligentiam.
2. Executor datus sub forma de qua hic in quo differat ab executore simpliciter ad prouidendum dato.
3. Ordinarius lapso termino, licet res sit integra, puidere nó pót.
4. Nominatione semel de aliquo facta finitur facultas nominádi.

Quarta forma Principalis, est † qñ datur executor ad puidédú post negligentiam ordinarij, qui d3 facere mádatú siue preceptú illi ad cuius collationé taliter scribitur, vt infra certú terminú competété prouideat impetráti, quo elapso & illo in negligétia existéte, ex tunc in ipsum executoré transferatur potestas prouidédi, vt est casus in. c. si capitulo. de conces. prebé. lib. vj. † Et ex hoc apparet qd executor datus sub pdicta forma differt ab executore dato simpliciter ad prouidédum in hoc, q2 primus debet requirere prius ordinariú anteq possit ipse prouidere, vt patet ex premissis, secundus pót p se absq3 aliqua requisitione ordinarij mádatú apostolicú exequi, vt sentit Inno. & expressius t3 hoc Pañ. in. c. sup eo. de officio delega. † An aút lapso terio re adhuc existéte integra possit ordinarius purgare moraá si velit parere mádato vt. s. sibi facto. Inn. i. c. pposuit de cóces. pb. t3 q nó, arg. c. lras. eo. ti. et. l. mácipio2. ff. de opti. leg. pro quo facit, quia nó debet posse ordinarius lapso iá termino vlterius variare in preiudiciú executoris, cui honor é facere puisioné & fungi in hoc vice pape, argu. c. precipimus. xciij. di. hoc et vident seq moder. i. d. c. si capi. que determinatio procedit maxime eo casu, qñ executor lapso termino pronunciaret se solú debere exeq, q2 vt dixi ordinarius semel exclusus nó pót vlterius variare ad quod bene facit quod dicút domi. de Rota deci. xxxv. incip. nota quod vbi episcopus, in antiqs † q p noiationé semel factá de aliquo excludit eps a facultate iterú noiandi, cóuis primo nominatus renunciet nominationi de se facte ar. l. apud aufidium. ff. de opti. leg.

SVMMARIVM

1. Forma littera2 de executore ad prouidendú in alicuius códitionis euentum.
2. Impetrans in forma speciali prefertur impetranti in forma pauperum in bñficio vacante ante purificationem códitionis.
3. Clem. cum ei quem de concef. preben. hic limitatur.
4. Gratiam conditionalem habens ad certuz corpus beneficij prefertur secundo impetranti illud pure.

Quinta forma Est † quando datur executor ad prouidédú in euétú alicuius conditionis puta si ad id accesserit episcopi & capi. assensus, aut alia cósimilis, & tunc pari mó ptás hmói executoris suspédit in euétú illius códitionis, in tátú q si interi aliqs alius obtineat prouisioné pure a papa erit pferédus primo, vt pbat in. c. si p te de rescr. lib. vj. p qué tex. similé qóné determinat Old. cósi. ccxxxij. incip. credo de iure. † vbi dicit q ipetrás in forma speciali preferet illi q ipetrauit in forma paupe2 i bñficio vacáte añ purificationé códi

tionum, de qbus in litteris pauperum, et nō est sm eū qr in potestate illius vez superioris ex cuius facto ius causabit fuit impedire illud ante purificatas cōditiones. l. q balenū. in. ij. respon. et in. l. q potior. ff. q pot. i pig. hab. ¶ † Predictā tñ illationē q̄ feci supra i pri. istius forme i ver. itātū et c. itelligo sane et declaro dupliciter. Prio vt procedat, nisi i litteris primis ɔditioālibus eēt clausula retrotractiua, vez perinde ac si die date psentiū pbēdā eidez vel beneficiū cōtulissemus, et isto casu sequuta purificatiōe ɔditiōis primus dz pferri scdo pure ipetranti, qr prouisio primi pp subsequutā purificationem prouisio inquā ex post eidē p executorē facta pinde habet, ac si tpe date facta fuisset put tenēt domini de Rota decis. cccl xxxiij. incip. si papa in nouis. Hoc et tenet Car. in dicta clem. cū ei quē, de cōcel. pben. ita limitando dispositionē illius tex. pp verbū pinde et c. ¶ † Scdo eaz intelligo et declaro, vt procedat nisi prius habēs gratiā ɔditionalē impetrasset certū corpus bñficij, qr tūc prefert secundo impetranti illud idē beneficiū ante euētū ɔditionis primi, quāuis iste secundus ipetret illud pure dūmodo in sua ipetratione nō fecerit mētionē de pma gratia illius primi lz ɔditionali. ad quod facit bonus tex. in. c. ex parte, primo de officio deleg. vbi sm cōmunē lecturā vtraque gratia erat specialis, qr referebat ad idem corpus beneficij, et tamen papa ibi dicit, quod si memor fuisset se scripsisse pro primo nō concessisset gratiam secundo, et ita in terminis per illū tex. tenuit Domi. consil. cvij. incip. super primo dubio, quicquid dicat Card. in dicta cle. cum ei quem, quia primum est verius.

SVMMARIVM.

1. Forma executoris ad puidēdū iuxta formā litterarum legati.
2. Legatus non potest dare ius ad vacaturum beneficium, nec reseruare beneficium iurispatronatus laicorum.
3. Papa solus pōt sanare nullitates a iure positiuo prouenientes. Et quando sanare intelligatur.
4. Legati mandatum de puidendo re integra finitur per eius mortem, et finito legationis officio.
5. Legatus non potest mandare aliquem recipi in canonicum ɔtra statuta, et priuilegia ecclesie.

1 **Sexta forma** Est † qñ dat executor ad puidēduz iuxta vel sm forma litterarum legati, prout qñ gratia legati ɔfirmat p papā in forma speciali, quo casu censet gratia papalis. c. si apostolice de pbē. li. vj. † Ex qua cōfirmatione sequit iste effectus q si gratia legati ē nulla, vt qr simpliciter pmisisset pmū vacaturum, et nō p viā seu modū reseruationis, et sic nulliter, cū legatus nō possit dare ius ad vacaturum, vt dicit glo. in. c. si eū. de preben. lib. vj. p. c. dilectus filius. t. eodē titu. in antiqs, vel qr reseruasset in fauorē alicuius beneficij iuris patronatus laicorum, qd facere nō potest de iure cōmuni. ca. dilectus de officio leg. cū cōcor. hijs vel similib⁹ casibus gratia legati existente nulla si papa ex certa sciētia scribat sub forma pmissa tunc gratiā nullā firmā et validā facit, qr vt dixi iā censet gratia papalis † ipse. n. solus potest sanare nullitates a iure positiuo ca. i. de transac. cū ibi nota. sanat aūt siue sanare intelligit eoipso qd confirmat ex certa sciētia gratiā nullā, arguméto eorum que notent in. c. ij. de scisma. et in. l. qdā ɔsulebāt. ff. de re iu. ¶ † Sequit et alius effectus ex huiusmodi litteris nā lz mādatū legati de puidendo sup certo bñficio vacante expiret ipso iure legato moriēte reintegra, vt p Egidiū cōclusione. cccccxliij. incip. cōclusio et c. preserua tur tñ et nō expirat qñ papa scribit i forma pmissa, pari modo lz mandatū legati reintegra expiret, nedū p eius mortez, put dicit Egidius, sz et finito legatiōis officio, qñ ad collationē vacātis p cessuz nō extitit, nō expirat tñ qñ papa ɔfirmat talē gratiā scribēdo vt supra secundum glo. in. d. c. si apostolice. ¶ † Tertius effectus est nā mandatū legati nō potest necessitare canonicos ad recipiendū aliquē ɔ̄ statuta ecclesie et ipsius priuilegia, vt p gl. not. in. c. p illorū. de preben. et ponit Panor. in. c. cum. m. fer. in glo. sup ver. vltra numerum in fi. de ɔstitu. illis tñ per litteras pape sub forma premissa derogatur, per rationes de quibus supra.

SVMMARIVM.

1. Forma qñ mādat executori, vt illi pro quo scribit prouideat de canonicatu, et pbendā ei ɔferat, cū pmū eā vacare contigerit.
2. Executor ad prouidendum de canonicatu et prebenda, an possit conferre antequam vacent.
3. Papa in dubio non presumitur velle rumpere certum numerū in ecclesia nisi exprimat.
4. Executor ad prouidendum de canonicatu non poterit prouidere de canonicatu in ecclesia numerata.
5. Executor non potest reseruare certam prebēdam anteq̄ vacet.
6. Executor potest primum beneficium vacaturum, et secundum ac etiam alterius, reseruare.

1 **Septima principalis** Forma est † quando mandatur executori, vt illi pro quo scribitur prouideat de canonicatu et prebendam eidem conferat, cum primum eam vacare contigerit, iuxta ea que habentur in. c. abbatem. de rescrip. pro cuius declaratione notandum, est quia sm aliquos solet poni in huiusmodi mandato vt prouideat de canonicatu statim, prout ponit gl. que vtitur hijs verbis in hac forma in. c. si clericus in ver. postea de preben. lib. vj.

2 ¶ Unde non immerito potest dubitari † quid si in litteris nō exprimantur illa verba de canonicatu statim et c. an executor possit conferre canonicatum impetranti, antequam vacet.

¶ Circa quod sunt varie opiniones, sed finaliter standuz est stilo curie, qui habet, vt executor possit de canonicatu prouidere in tali casu, sed ita demum quando in litteris adest clausula videlicet non obstante certo canonicorum numero. alias minime † quia in dubio Papa non presumitur voluisse rumpere certum numerum illa ecclesia nisi aliud exprimat, secundum compost. in cap. eam te. de rescri. Nihilominus dominicus et Pet. de anc. quos simpliciter refert et sequitur Franchus in. d. c. si. c. tenent procedere predictam conclusionē de mero iure, q̄uis stilus id non haberet. mouentur ista ratione † quia qñ in litteris aliud non exprimitur nō vrincludi ecclesia habens certum numerum. c. pro illorum. de prebē. ɔsequenter nū pōt executor tali casu puidere de canonicatu in ecclesia numerata ex quo littere illā nō includunt arg. c. fi. de preben. Quid autez ecōuerso, † an executor possit reseruare prebēdā antequā vacet. dico q certaz ɔferre nō pōt, nec aliquem processum super ea facere, vt probatur in. c. ne captāde ver. quod si fecerit. de conces. preben. lib. vj. vbi probatur, quod si executor ad prouidenduz expectanti de beneficio vacaturo certuz beneficium nondum vacans sue prouisioni reseruet inhibeat que et c. talis reseruatio et processus inde sequutus non valent ex defectu potestatis ipsius executoris, qui non potest reseruationē facere super certo beneficio nondum vacante, et ideo huiusmodi sua reseruatio tanquam nulla non afficit illud beneficium, quominus eueniente vacatione possit ordinarius de illo disponit, vt est casus rotundus in dicto capitu. ne captāde quem tex. ad hoc vltimum dicit esse sing. Rom. consil. cccxxxv. incipien. circa primum in. iij. colum. † Sed primum vacaturum bene potest in genere reseruare et secunduz siue etiam vlterius si hoc illi competit ex beneficio litterarum vt dicit tex. in capitu. executor de conces. preben. lib. vj. Ratio differentie inter predicta ista est, quia primo casu timetur, et subest votū captande mortis illius, cuius prebenda seu beneficium sic in specie reseruatur, que ratio cessat in secundo casu, vt patet in dictis iuribus et ponit Egidius in simili casu conclusione. dlxxxviij.

SVMMARIVM.

1. Executor ad compellenduz non potest prouidere, sed solum inobedientes excommunicare, nec in possessionem mittere pōt.
2. Inuestitura que fit de beneficio non precedente collatione vim collationis habet.
3. Inductio in possess. beneficij non potest fieri, nisi precedat collatio canonica.
4. Executor ad prouidendum in quibus differat ab executore ad compellendum, et. j. nu. 10.
5. C. si capitulo et c. si soli de conces. preben. quomodo intelligant.
6. Gesta contra mandatum pape quando valeant.
7. Decretum irritans quid operetur.
8. Constitutio noua habens decretuz an liget statim, vel post duos menses.
9. Constitutio noua habens decretum irritans non ligat ignorantes quo ad penam.
11. Subexecutor an debeat esse qualificatus.
12. Ministerium nuduz simplici clerico demandari potest.

Octaua forma est per quam deputantur executores ad compellendum. puta quando datur executor, vt compellat ordinarium

1 narium ad faciendum quod sibi mandatur † ad cuius euidētiam sciendum est qd executor taliter deputatus non potest prouidere seu instituere sed solummō excōicare obedire nolētes, vt dicit gl. τ latius doc. in. c. abbatē. de rescrip. itē non pōt in possessionē mittere, ſm gl. ibidem. ratio est qr inducendo in possessionez per indirectū et i quādā ꝯsequētiā ꝓuideret, iuxta illud qd notāt cō

2 po. τ Jo. an. i nouella in. c. trāsmissa. de cle. † dicētes ꝙ inuestitura que fit de beneficio nō precedēte collatione hꝫ vim collationis, ad ꝙ bene facit tex. in. c. pro illorum. ibi inuestiuit. de prebē. istud idē tꝫ Roma. cōsi. cccxxxvij. incip. quo ad primū. ratio hoꝝ est qr ad positionē sequentis ex presumpta intentione illud agētis seqtur positio necessarij antecedētis. l. ad rē mobilē iun

3 cta. l. ad legatū. ff. de ꝓcur. † sed sic est quod inductio in possessionem canonicatus et prebēde seu alterius beneficij nō potest canonice fieri absqꝫ eo quod precedat canonica collatio τ institutio, vt in regula prima. lib. vj. ergo sequiꝛ ꝙ talis executor ad cōpellendum qui prouidere non potest vt dixi non potest etiam inducere in possessionē virtute sui mandati, nisi aliud in eo dicatur.

4 ¶ † Et ex predictis pꝫ vna differentia inter executorē ad prouidendū τ istum qui datur ad compellēdum. naꝫ iste prouidere nō potest nec in possessionem inducere vt. s. sed ille bene pōt. Est τ alia differētia, nā per solum presentationez mandati de prouidēdo factam per executorē ad prouidēdū. c. τ canonicis, ad quos prouisio spectat seu ordinario collatori, afficiꝛ prebēda, ita vt si alteri conferatur nō valet collatio seu prouisio, ꝗuis executor non fecerit aliquam inhibitionem vel reseruationꝫ, vt est casus in. d. c. si. c. preallegato, qui effectus nō sequitur ex presentatione litterarum, quam facit executor ad compellendum vt pro

5 batur in. c. si soli ordinario de cōces. preben. lib. vj. † τ hoc modo concordantur illa duo iura que prima facie videntur contraria. Ratio autem istius diuersi iuris ponitur per glo. in. d. c. si cap. in ver. exequatur. videlicet quia eo casu quo dat Papa executorē ad prouidendum videtur ad se vel ad suum executorem aduocare dispositionem beneficij illius, et per consequens adimit illam ordinario, argu. c. vt nostrum. de appel. At quando dat executorem ad compellendum cessat penitus predicta ratio τ valet tunc collatio alteri per ordinarium facta non obstante manda

6 to Pape vt ibi. † ad quod bene facit glo. in cle. j. in ver. inhibētes. de iurepatro. que dicit valere gesta contra mandatum Pape per eum qui alias circa illud habet iurisdictionem ex se, licet contrafaciens veniat puniendus per iura preallegata.

¶ Hoc tamen intelligo verum, nisi in mandato executoris ad

7 compellendum Papa apposuisset decretuꝫ irritans. † quia per hoc ligantur manus ordinarij etiam ante presentationem talis mandati, vt notatur in. d. c. si soli. in glo. super ver. cōtra ipsam. videtur enim superior apponendo decretum habere pro illicito omne quod in contrarium fieret per inferiorem etiam ignoran

8 tem. c. dilecto vers. nisi forte. de preben. τ in. c. pe. eo. tit. li. vj. † facit ad hoc quod in simili dicitur qd lꝫ noua ꝯstitutio nō liget. nisi post duos mēses a die publicationis, vt in auc. vt facte no. constit. τ per glo. in. c. ij. in fine. de cōstitut. legitur, τ notatur in. c. nouerit. de sent. exc. tñ si noua constitutio habet decretum irritans statim ligat etiam ignorātes propter naturā decreti, τ in hoc decretū ipsum non imitatur naturam constitutionis, cui apponitur vt sentit gl. in. c. j. in ver. referri de conces. preben. lib. vj. cū alijs per Philippum fran. super data eiusdem libri. quicquid in hoc dicat glo. in probe. clementinarum in verbo decerto. Intelligo tñ sane istud vltimū dictum. videlicet vt propter naturam decreti appositi in ꝯstitutione alteretur natura cōstitutionis vt statim

9 liget etiam ignorantes †, intelligo inquā procedere quoad nullitatem actus, qui in contrariū geritur, sed non quo ad penaꝫ, que non ligat ignorantes, vt vult glo. not. in ver. ex nunc in cle. ij. de hereti. idē notat Lappus Abb. in cle. j. de ele. τ Pau. in probe. cle. Reperitur alia differentia et sic tertia inter predictos execu

10 tores † nam illi qui dantur ad prouidendum debent esse qualificati prout requirit. c. statutum de rescrip. lib. vj. qr vt plurimum tales executores dantur cū clausula. videlicet vocato dicto A. τ alijs qui fuerint euocādi τc. maxime qñ beneficium super quo scribitur est iam plenū, quo casu sunt veri iudices, qr debent procedere vocata parte τ cū cause cognitione. c. exhibita de iudi. ꝯsequenter in talibus executoribus hꝫ locū dispositio. d. c. statutū tam quo ad ꝑsonas ꝗ quo ad loca, prout expresse firmat de

11 cis. Rote in nouis. ccclxx. Incip. ex hoc τ ꝑpter primū. † Idē ꝓcedit in subexecutore cui nō pōt cōmitti aliquid ꝙ requirat cause cognitionem cum potestate assumendi officium iudicis, nisi sit qualificatus vt. s. prout ponit alia decis. xcix. incipt. nota quod

12 executori in antiquis. † Nudum autem ministerium simplici presbit ero aut clerico potest demandari secundum dominos vbi supra arg. l. statuliberа. §. fi. ff. de statuli. at cessant predicta in executoribus, qui dantur ad cōpellendū, qr tales sunt nudi ministri, τ meri executores in compellendo ordinarium, τ per hoc potest dici quod in eis vendicat sibi locum dispositio dici capitulo statutum, τ hoc modo intelligo vnam decisio. in nouissi. ccclxix. incipien. si in forma quamuis prefata decisi. videantur innuere ideꝫ in executoribus ad prouidendum quod satis posset procedere in executore simpliciter dato ad prouidendum de beneficio iam vacante, τ per neminē occupato, alias si haberet assumere partes iudicis tunc procederet quod superius dixi, τ hoc modo possunt reduci ad concordiam prefate decis.

SVMMARIVM

1. Forma dandi executores mixtos.
2. Executor mixtus quare dicatur.
3. Executor mixtus ante presentationem litterarum processum fulminare non potest.
4. Executor ad ꝓuidēdū datus, sicut dꝫ eē q̄lificatus, ita τ mixtus.
5. Ab executore mero lꝫ nō appellaꝛ, a mixto tñ appellatur.
6. Cōpositū ex duobꝰ simplicibus assumit nāꝫ simplicis dignioris.
7. Affectio prebende ad hoc vt inducatur per executorem mixtum vnum de quatuor requiritur.

Nona forma Est executorum, qui dicuntur mixti

1 † videlicet partim ad prouidendum τ partim ad compellendum prout. quando datur executor qui illum pro quo scribitur in canonicū recipi faciat ꝑ ordinariuꝫ vel capitulum, τ de prebenda si que vacat alioquin de vacatura pro

2 uideat. † Iste executor ideo dicitur mixtus, qr in aliquo participat de executore ad prouidendum, τ in aliquo de executore ad compellendum, nam sicut executor ad prouidendum nihil facere potest ante presentationem literarum, vt no. Jo. and. in capitulo duobus. de rescrip. lib. sexto. cum multis alijs iuribus q̄ allegat dec. Rote. in nouis. ccccliх. incipiente. circa tertium.

3 ¶ † Eodem modo executor mixtus non potest exequi gratiam, nec aliquem processum fulminare ante presentationem litterarū vt probat tex. iuncta gl. τ ibi Archid. in. c. tibi qui eodem titul. τ libro, qui textus ponit formam executoris mixti.

4 ¶ † Secundo conuenit cum illo, quia sicut datus ad prouidendum debet esse qualificatus vt superius dixi in forma precedenti ita τ iste mixtus, quia non habet nudum ministerium vt predixi.

5 † facit ad hoc bonum simile nam licet a mero executore sententie non appelleꝛ regulariter. l. ab executione. ff. de appella. tamen a mixto bene appellatur, eo quod tunc non habet nudum ministerium, sed procedit ad executionem cum aliquali cause cognitione, iuxta notata in. c. quod ad consultationem. de re iudica. τ

6 in. l. ab executione. C. quorum appel. non reci. ¶ † Preterea cōpositum ex duobus simplicibus assumit naturam simplicis dignioris, vt probatur in. c. per tuas de arbit. τ patet ex notatis ꝑ glo. fin. in. c. vnico de iure patro. lib. vj. vbi dicit ꝙ laycus patronus propter ecclesiam seu clericū compatronū habet sex menses ad presentandum facit. c. quod in dubijs de ꝯsecr. ecclesie vel al. ex quibus patet ꝙ executor mixtus debet esse qualificatus sicut exec. ad prouidendum. ¶ Participat tñ etiam in executore ad

7 compellendum † nam sicut per solam presentationem literarum factam executori ad compellendum non afficitur prebenda, nisi concurrat aliquid eorū que statim subijciā, ita τ in isto mixto requiriꝛ vnum de quatuor vt inducatur affectio. videlicet quod ordinario collatori intimetur ꝑ istū executorem quod vult prebendam seu beneficium conferre. Aut quod illud sibi reseruet. seu qd illi interdicat illius collationem. siue quod decretum interponatur, vt est casus in. c. tibi qui. de rescrip. lib. vj. cum ibi notatis.

SVMMARIVM.

1. Executores gratiarum possunt deputare subexecutores.
2. Delegati principis subdelegare possunt.
3. Subexecutores in vim clausule ceterum debent esse clerici.
4. Laicus purus non potest prouidere in vim clausule ceterum.
5. Papa solus pōt dare puro laico ptātē prouidēdi de beneficio.
6. Executor de iure communi executionem generaliter subdelegare non potest, licet de consuetudine τ stilo aliter seruetur.
7. Stilus iuri communi preualet.

Decimo et vltimo Pro declaratione premissorum dubitari pōt, de aliq̄bus, † et prio vtrū executores hmōi gratiarū possint cōmittere executionē alijs faciēdo eos subexecutores et qbus, itē sub q̄ forma. ad primū dico q̄ pñt facere subexecutores, q̄r hñt iurisdictionē delegatā, nā eorū materia ponit̄ i tit. de offi. deleg. vt p3 in. c. si sup gratia. et in. c. is cui. de offic. deleg. lib. vj. ex quo datur intelligi quod sunt delegati per illud quod dicit glos. in. c. j. eodem. tit. et lib. et in. c. tibi q de rescrip. † vnde ex quo sunt delegati p̄ncipis pñt subdelegare. l. a iudice. C. d iudi. et in. c. cū cām de appel. ¶ † Qui autem, et quales possunt esse subexecutores in vim clausule ceterū. dico quod debent esse clerici. et licet vna decis. xcix. incip. nota quod executor in antiquis videatur requirere, q̄ sint p̄sbiteri seu curati, tamen secundū stilum curie satis est q̄ sint simplices clerici prout attestatur alia decisio. ccclxix. incipi. si in forma in nouis. † Ex quo infero quod purus laicus non potest prouidere tanq̄ subexecutor in vim clausule, ceterum quia laicis de rebus spiritualibus nulla est attributa facultas. c. ecclesia sancte marie. de q̄sti. c. decernimus de iudi. et in. c. si. de rebus ecclesie nō alie. † solus enim papa, et non alius pōt dare puro laico potestatē prouidēdi de beneficio, per illud quod notat̄ in. §. verū. xxxij. di. ¶ Ad vltimum sub qua forma deputant̄ subexecutores, rñdeo q̄ in hoc stilus discrepat a iure † q̄r de iure cōi executor nō potest subdelegare executionē generaliter omnibus qui fuerint requisiti quod procedit siue dicamus huiusmodi subexecutores esse iudices, siue procuratores, seu defensores, aut executores, q̄r omni casu non valet talis generalis subdelegatio, prout expresse firmat Lap. allegatione. xxxvij. incip. anastasius canonicus idem t3 Domi. consi. lxxv. incip. in causa magistri &c. de stilo tamen et consuetudine aliter seruatur, quia mandatur generaliter abbatibus prepositis Archi. et qui quidem stilus p̄ualet iuri cōi iuxta iura vulga. ¶ † Dictū est hactenus de varijs formis literarum bñficialiū circa gratias expectatiuas et mādata de prouidendo. dicendum est modo de secunda parte principali huius operis.

❧ SVMMARIVM ❧

1 Beneficia simplicia que sint.
2 Beneficium nullam curam habet, nisi habet clerum, et populū.
3 Beneficia simplicia quotuplicia sint.
4 In bñficiorū impetratione an debeat fieri mentio de p̄stimonijs.
5 Prestimonia an sint beneficia ecclesiastica.
6 Beneficia plura simplicia an quis sine dispensatione obtinere possit, vt. j. nu. 8.
7 Beneficia plura habens quorum alter per se sufficeret, non potest sine peccato aliud retinere.
8 Beneficium etiam minimū de iure cōmuni residentiā requirit.
9 Clerici coniugati beneficia in stipendium habere possunt.
10 Incompatibilitas circa beneficia dupliciter considerari potest, et infra numero. 12.
11 Beneficiorum pluralitas toleranda est circa sublimes et literatas personas.
13 Personatum habens si recipit dignitatē vel beneficium curatum, aut econuerso, primum vacat.
14 Officia plura perpetua simul sine dispēsatione obtinere nō pōt.
15 Capellaniam si habens ibidē consequatur canonicatum per assecutionem alterius non vacat primum ipso iure, cum sint difformia.
16 Canonicus impetrans beneficium facta mentiōe canonicatus, et non prebende, nulliter impetrat.
17 Papa in dubio presumitur se conformare cum iure communi.
18 Canonicus impetrans beneficium non debet facere mentionē de prebendis consecutiuis, nec de portionibus prebendalibus.
19 Canonicus impetrans beneficium an debeat facere mentionem de prebenda tantum, et canonicatum tacere.
20 Curā dupliciter considerari potest large, et stricte.
21 Curā stricte sumptam nullus, nisi sit sacerdos habere potest.
22 Beneficium dicitur curatum, etiam si actu curam non habeat.
23 Ecclesia non dicitur curata per actum sepeliendi vel baptizādi.
24 Baptizandi actus quandoq̄ per laicum exercetur.
25 Laici curam prescribere non possunt.
26 Cura fori penitentialis potest prescribi per illos, qui sunt capaces.
27 Beneficium vt dicatur curatum, que requirantur.
28 Fratres predicatores, et minores licet possint exercere ea que sunt fori penitentialis non tamen censendi sunt curati.
29 Curam nomine alieno exercens non dicitur curatus.
30 Ecclesia vacare dicitur per mortem vicarij perpetui.
31 Curatus, vt quis dicatur, requiritur, quod tanquam prelatus suo nomine singulariter ad regimen parochialis ecclesie, et populi assumatur.
32 Curatus neuter cēsetur si duo instituātur in ecclesia parochiali.
33 Beneficium curatum vt quis possit obtinere que requirantur et infra numero. 39. et. 40.
34 Papa solus contra concilia dispensat.
35 Episcopus ex magna causa potest dispensare cum monacho assumēdo ad parochialem ecclesiam.
36 Maior septem annis reputatur idoneus etiam ad canonicatū ecclesie cathedralis.
37 Episcopi quare dispensant cum minoribus. xxv. annis circa dignitates, sed nō circa curata.
38 Dispensationes super defectu etatis q̄n̄o concedi solent.
41 Declaratio extrauagan. execrabilis Jona. xxij. et. c. de multa de prebendis.
42 Beneficium simplex requirens residentiam cum alio curato incompatibile dicitur.
43 Dispositio constitutionis execrabilis est penalis.
44 Constitutioni execrabilis vt sit locus, que requirantur.
45 Dignitas non habens curam stricte vel large non cadit sub constitutione execrabilis.
46 Capitulum conuocans non potest de iure aliquam iurisdictionē contra non venientes exercere.
47 Pena canonicorum vocatorum venire contemnentiū.
48 Constitutio execrabilis vt habeat locum, requiritur, q̄ vtriusq̄ beneficij incompatibilis habeatur pacifica posses.
49 Possessio pacifica que dicatur, quo ad capitulū de multa. de p̄ben. et iurium consimilium.
50 Possessione in pacifica aliquādiu stetisse quis dicatur.
51 Dictio diu s̄m stilum curie refertur ad. xl. dies.
52 Uacatio primi curati, vt dicatur facta, requiritur, q̄ habeat posses. pacificam, nedum beneficij, sed etiam fructuum, vel maioris partis eorum.
53 Beneficia promoti ad episcopatum non vacant etiam post consecrationem, et adeptam posses. si fructus episcopatus aliquo tempore alteri debentur ex causa.

DE QVALITATE ET STATV BENEFICIO.

Ut sciri possit que et qualia bñficia includantur in hmōi literis beneficialibus. Item que sint compatibilia, et que nō sciendū est ergo multas, et varias esse qualitates ecclesiasticorum beneficiorū † nam quedā sunt simplicia, prout sunt illa, que nō hñt populum vel clerum et hoc de iure cōi. Hinc est quod asserenti bñficio curā nō imminere nō incūbit probatio talis negatiue † q̄r de iure ita est quod nullū bñficiū h3 curā nisi habeat populum vel clerū, vt dicit Egidius cōclusione. dclxxvj. incip. si impetrās. † horū aūt simpliciū q̄dā sunt mere simplicia seruitoria, prout q̄n hñt aliquod onus annexū, puta dicere missam vel iuuare presbiterū curatū in canendo, et alijs similibus, arg. c. significatū de prebendis. vbi dr̄ quod prebende erat onus annexū, q̄ eā obtinens teneret̄ quottidie celebrare missam de san. Maria, faciunt notata in cle. i. de off. vic. Nōnulla appellantur prestimonia que et ipsa sunt beneficia ecclesiastica prout t3 Joān. an. in. c. postulasti. de rescrip. ad quod facit bonus text. in. c. si. in prin. de q̄cess. preben. lib. vj. ¶ † Ex quo infertur q̄ de illis etiā d3 fieri mentio in impetrationibus beneficiorū sicut de beneficijs vt per Joan. Cal. in. c. in nostra. de rescrip. et per Pan. in cle. ij. de offi. ord. Licet q̄trium teneat idē Joan. and. in. c. vnico. de rerū permuta. lib. vj. † dicens q̄ prestimonia nō sunt beneficia ecclesiastica sed quedā stipēdia de quibus nō est necesse facere mētionē in rescripto beneficiali. Idem sentit Oldra. consi. cxxxix. alias. cxliij. in titu. de rescrip. Reperio tamē q̄ hanc q̄trietatē reducit ad q̄cordiā do. cōsi. lxxxix. incip. vacante Archidiaconatu. in fi. vbi dicit cōsiderandā esse naturā prestimoniorū. nā si p̄stimoniū datur in titulū p̄petuū et h3 annexū aliquod obsequiū spirituale, ita quod intitulatus in eo arctatur ad seruitium ecclesiasticū, dūmodo illō sit tale, q̄ nō possit expediri per laycū, tūc istis cōcurrentibus dr̄ beneficiū ecclesiasticū, et de eo d3 fieri mētio specialis sicut de alijs bñficijs. c. ad aures. et. c. si proponente de rescrip. c. nō potest. et. c. si motu proprio. de prebend. in. vj. aut consistit in sola temporalitate, et nullum seruitium spirituale habet

6 bet annexum. ⁊ tunc procedit prima opinio. Dubitatur mõ† an pluralitas hoꝝ simpliciũ sit permissa de iure, qđ est vtile scire ad multa, precipue ꝓpter clausulã volumus aũt que apponit in litteris expectatiuis pp bñficia incõpatibilia, in hoc dubio doc. reperiunt varij, nam aliqui tenent quod sit prohibita, qꝛ cũ de iure cõi bñficiũ ẽt minimum requirat residentiã. c. cõquerente de cleri. non residen. ⁊ bñficia que requirunt residẽtiã sunt incõpatibilia ergo sequit qđ pluralitas ẽt simpliciuꝫ est prohibita de iure nisi
7 obtineat dispensatio.† et ideo dicit gl. in. c. dudũ. in ver. retinere de electio. qđ q hꝫ plura bñficia quoꝝ alteꝝ per se sufficere, non põt sine mortali peccato retinere aliud, sed dispensatio reddit licitũ quod erat illicitum.† Verior tñ vr̃ esse distinctio dñi Anto.
8 de butri. in cle. gratie de rescrip. quã refert ⁊ seqtur Domi. in. c. gratia. eodeꝫ tit. lib. vj. videlicet qđ aut beneficia reqrunt residẽtiam de iure cõi ꝯsuetudine vel statuto. ⁊ tunc pluralitas talium est prohibita. aut ius ꝯsuetudo vel statutũ disponunt, quod non requirant residẽtiã, ⁊ in his pluralitas est permissa, ẽt si redditus sint pingues, dummodo in altero deseruiatur per sufficientẽ substitutũ in onere, si quod hꝫ, assignata sibi congrua de redditibus portione. c. eam te. de eta. ⁊ qualit. Aut statutuꝫ vel consuetudo nihil disponunt de residentia, ⁊ tunc qꝛ vt dixi de iure cõi beneficiũ ẽt minimũ requirit residẽtiam, pluralitas censetur prohibita de iure nisi adsit dispensatio vt. s. vel nisi sunt talia beneficia que nõ conferuntur in titulũ sed in stipendiũ, puta pro sustentatione
9 pauperũ clericoꝝ, in quibus nõ requiritur aliqua residẽtia† hinc est qđ clerici cõiugati possunt illa retinere vt est casus multũ no. in. c. si q vero sunt clerici. xxxij di. ⁊ ideo de talibus beneficijs nõ est necesse in impetratione facere mẽtionem, vt vult vna decis. in antiqs. ccxxxij. qꝫ refert Jo. milas in v̄. gratiã bñficij impetrãs. Ex quibus apparet qđ habere plura simplicia in titulum sine dispẽsatione regulariter est ꝓhibitũ de iure, nisi cautũ esset exp̃sse, qđ nõ requirãt residẽtiã vt. s. ⁊ ne videatur hoc mirũ qđ simplicia ẽt bñficia sint incõpatibilia de iure, cum vsus ⁊ experientia se
10 habeat in ꝯtrariũ.† Jdeo sciendũ est qđ incõpatibilitas põt duobus modis ꝯsiderari. vno mõ dicunt illa bñficia incõpatibilia q̃ simul licite ⁊ sine peccato absqꝫ dispensatione teneri nõ possunt ⁊ hoc mõ plura simplicia in titulũ dicũtur incõpatibilia vt superius dixi, dũmodo alterũ per se sufficiat, iuxta dictũ Hieronymi trãssumptiue in. c. j. xliiij. di. dũ inqt tibi dico o sacerdos de altari viuere nõ luxuriari pmittitur. alias est genus negociationis, ⁊ turpissimũ vitiũ auaritie, qđ detestatur idẽ Hierony. in epistola ad rusticum transsumptiue autem in. c. diaconi. xciij. di dum dicit ex quo in ecclesijs sicut in Romano Jmperio creuit auaritia perijt lex de sacerdote, ⁊ visio de propheta. Sed curiales hec nõ bene seruant, immo multi de patrimonio Jesu christi ditati recedunt, vt dicit tex. in. c. cum ex eo. de electio. lib. vj. ⁊ oẽs su-
11 mus in eadem damnatione.† Circa tamen sublimes ⁊ literatas personas huiusmodi pluralitas facile esset tollerãda per illud qꝺ dicit tex. in. c. de multa in fi. de prebend.

12 ¶† Alio mõ ⁊ secundo casu illa dicuntur beneficia incompatibilia per quorum vnius assecutionem aliud vacat. d. c. de multa vbi disponitur quod quicunqꝫ habens beneficium curatum vel dignitatem aut personatum etiam non curatum, si recipit secundum, tale vacat primum ipso iure. ⁊ idem est si recipiat alteruꝫ de
13 hijs prohibitis simul cum alio† vnde si habens personatum recipit dignitatem vel beneficium curatum aut econuerso, vacat pri
14 mum, vt ibi et in. c. primo de consuetu. lib. vj.† vbi additur idem de officijs perpetuis, vt quis non possit retinere plura simul sine dispensatione. ⁊ de tali incompatibilitate intelligitur illa clausula volumus autem ⁊c. Circa istã incompatibilitatem considerãtur quatuor tempora, prout eleganter prosequitur Cardi. cõsi.
15 lij. incipien. domina ⁊c. vt ibi latius per eum† vbi etiam concludit quod Canonicatus ⁊ Capellania non sunt incompatibilia de iure in eadem ecclesia, accipiendo incompatibilitatem secundo modo, ⁊ ideo habens capellaniam si consequatur canonicatum ibidem per assecutionem alterius primuꝫ non vacat ipso iure, cum sint difformia, faciunt notata per docto. in. d. c. primo de consuetu. et in. c. cum iam dudum de prebend. puto tamẽ ego quod cadunt sub prima incompatibilitate, quia negari non põt quin Canonicus prebendatus dicatur bñficiatus vt colligitur ex vna decis. in nouis. ccccxlv. incipien. Si legatus. ⁊ ideo si habet sufficientem prebendam tali sufficientia de qua per glo. ⁊ docto. in. c. cum adeo. de rescrip. ⁊ in. c. de monachis de preben. nõ poterit absqꝫ dispẽsatione retinere eam licite, ⁊ sine peccato vna
16 cũ alio bñficio. Hinc dicũt doc.† qꝺ Canonicus impetrãs beneficium facta mentione Canonicatus tm̃ ⁊ non prebende, nulliter impetrat, qꝛ põt esse qđ sit canonicus nõ prebẽdatus, ideo supplicatio sua non informat plene Papam, q forte nõ cõcessisset aliud beneficiũ obtinẽti prebendã, si de prebenda fuisset expressum, cuꝫ
17 sint incõpatibilia pmo mõ vt. s. dictũ est,† Papa aũt i dubio p̃sumit formare se cũ dispõne iuris cõis. c. cãmqꝫ. de ref. ⁊ in capi. ꝓposuit. de concess. pben. ⁊ istã ꝯclusionem firmat Pañ. ⁊ Modder. in. c. cũ adeo de res. ⁊ deci. rote. ccccxlix. inci. quidam habẽs in nouis. Quod verũ est, ⁊ procedit fm Compillatorem ibidem
18 de canonicatibus ⁊ prebendis distinctis. ¶† Secus in nõ distinctis, ⁊ presertim in prebendis consequutis quas quis consequit eo ipso qꝺ Canonicatũ adipiscit. c. fi. de cõce. preb. lib. vj. ¶ Jdẽ de portionibus prebendalibus in quibus casibus prebende cẽsentur annexe canonicatibus, ⁊ sunt de iuribus, ⁊ pertinentijs ipsoꝝ de quibus necessariũ nõ est facere mentionem, arg. c. sup eo. de p̄
19 ben. lib. vj. ¶† Quid autem ecõtra vtrũ sufficit facere mentionẽ de prebenda ⁊ tacere canonicatum: dñi de Rota antiquitus tenuerunt quod sic, vt ponit decisio. dxlvij. incip. vtrũ canonicus, ⁊ alia in antiquioribus in ti. de pb. secunda in ordine, qꝛ isto casu cessar ratio retrahẽs papã a cõcessione que militat in casu pcedẽ
20 ti. ¶† Circa secundã qualitatẽ beneficioꝝ q̃ sunt curata sciendũ est qꝺ cura põt ꝯsiderari dupliciter, vcꝫ large ⁊ stricte, vt ponit Jnno. in. c. cũ satis. de offi. archi. large cura dr̃ ptãs fori ꝯtẽtiosi put est suspendere, excõicare, absoluere, visitare, ⁊ alia hmõi, que tendunt ad correctionem moꝝ. c. dudum ecclesia de elec. ⁊ ibi bona gl. hanc curam pñt habere Archidiaconi. ⁊ alij inferiores prela-
21 ti. c. j. de offi. archi. ⁊ p doc. in. c. cũ cõtingat. de fo. cõpe. ¶† Stricte cura dr̃ ptãs ligandi ⁊ soluendi in foro peni. ⁊ hec in nullo pt esse, nisi sit sacerdos. c. in nouo. xxj. dist. ⁊ in. c. ois de peni. ⁊ remi.
22 ¶† Dr̃ ergo beneficium curatũ illud de quo constitutum est, qđ habeat potestatem fori penitentialis dato quod actu nõ exerceat curã vt qꝛ recesserunt parochiani, put formaliter dicit Car. cõsil. xlviij. incip. quidã nobilis. lꝫ in hoc vltimo ꝯtrariũ teneat Fede. de senis. cõsi. cxxxv. inci. casus talis est, vbi dt qđ lꝫ olim bñficiũ fuerit curatũ ex quo tñ mõ nõ est, vt qꝛ actu nõ hꝫ parrochianos, nõ dr̃ incõpatibile, ita vt per assecutionẽ illius vacet aliud curatum. allegat Host. in. c. qꝛ nõnulli de cle. nõ resid. ⁊ qđ no. Jo. an. in. c. lꝫ canon. de elec. li. vj. Nihilominus vtraqꝫ opin. diuersis respectibus põt esse vera, prima quo ad hoc vt de tali cura fiat mẽtio in ipetratione, scđa vt nõ dicat incõpatibile cũ alio curato de quo
23 latius per doc in. c. de multa. de preb. ¶† Jllud ẽt notãdũ est, qđ ibidẽ subijcit Fede. vcꝫ qđ actus sepeliendi nõ facit dici ecclesiaꝫ curatam, nã sine cura põt habere cimiteriũ ex ꝯsuetudine, vel cõcessione epi. alleg. Archid. in. c. j. de sepul. ⁊ Host. in. d. c. qꝛ nonnulli. Similiter per actũ baptizandi nõ intelligit quis habere curaꝫ, ex quo nõ hꝫ certã parrochiã, qꝺ ẽt tꝫ Pau. i cle. vnica de ba-
24 ptismo, ⁊ sequit Car. in. iiij. q.† qꝛ actus baptizãdi licite qñqꝫ exercet p laicũ vt in. §. verũ. xxxij. di. ⁊ tñ laicus nõ est capax cure, nec ẽt mulier siue loquamur quo ad forũ penitẽtiale, siue quo ad
25 ꝯtentiosuꝫ. c. omnis. ⁊. c. noua. de peni. ⁊ remis.† Jmmo tales psone nõ pñt prescribere curã, qꝛ prescriptio nõ pcedit sine possessione tales aũt sunt incapaces possidendi spiritualia. c. causamqꝫ
26 de prescri. cum vulg.† Sed per aliosqui sunt capaces possidendi hmõi iura põt prescribi cura fori ẽt penitentialis, vt ponit Car. in cle. ij. §. fi. de relig. domi. ⁊ in. d. c. cũ satis đ offi. archi. qđ est no-
27 tandum. ¶† Patet igit ex premissis beneficiũ dici curatũ qñ hꝫ certam parrochiam seu aliquando habuit cum potestate fori pe-
28 nitentiali, que consistit circa ea que premisi.† Ex quo dat intelligi quod non sufficit potestas fori penitentialis sine certa parrochia ad hoc vt quis dicatur curatus. alias quilibet sacerdos ex quo habet potestatem ligandi, ⁊ soluendi diceretur curatus qđ esset absurdum. ⁊ hoc sentit glo. notabi. in clementina dudum. in versiculo impendant. de sepultu. dicens quod licet fratres predicatores ⁊ minores possint ex priuilegio illius constitutionis, ⁊ clementi. exiui. exercere ea que sunt fori penitentialis, non tamen per hoc sunt censendi curati, ⁊ ratio est secundum glo. (quã rationem ego pondero) qꝛ nec ipsi astricti sunt ad exercitium cure, nec fideles sunt astricti, vt in foro penitentiali ad eos recurrant, ad idem bona glossa in clementima prima in versiculo presbyteri de priuile. quam dicit sing. Panor. in. c. significasti. de foro compe. ⁊ in. c. omnis. de peni. ⁊ remis.
29 ¶† Reqrit, ⁊ aliud vltra parochiam ⁊ parochianos vt qs dicatur curatus, videlicet quod exerceat curam nomine suo, ⁊ non alieno vt ponit Petr. de ancha. ⁊ Jmo. in clemen. vnica de officio vica. ⁊ late per doc. in. c. extirpande. §. qui vero de prebend. in quibus locis tractatur etiam an perpetuus vicarius dicatur curatus, ita vt talis vicaria perpetua cẽseatur incõpatibilis cuꝫ

30 alio curato, de quo vt latius in dictis iuribus.†hoc solũ nõ pter mittã φ per mortẽ vicarij perpetui in ecclesia parrochiali dr̃ va care ecclesia, ꝛ põt impetrari vt vacãs, q꞉ lꝫ nõ careat principali prelato, vacat tñ ex eo q꞉ secũdario prelato viduata est, prout cõ cludit Egidius ꝯclusi.dccij.incip.supposito φ episcopus ꝛc.

31 ¶†Requirit̃ ꝛ tertiũ vt qs dicatur curatus, qd̃ tãquã prelatus suo noĩe singulariter ad regimen parrochialis ecclesie ꝛ populi assumatur, ꝛ ideo ꝯsuluit egregie Oldra. ꝯsi.lxvij.inci.qd̃ talis

32 est ꝛc.†φ si duo instituantur in ecclesia parrochiali, ita quod qui libet ipsoꝝ ꝯsueuit audire ꝯfessiones, ꝛ cetera facere, que spectãt ad curã animaꝝ, nullus, seu neuter eoꝝ censetur curatus, nec in eis habeat locũ dispositio.c.lꝫ cano.de elec.lib.vj.nec.c.de mul ta qd̃ probat p multas rõnes.bñ facit tex.in.c.sicut vna.xxi.q. ij.ibi sed vnum tm̃modo habeat sacerdotem, alias in vna eccle. ꝛ sic in vno corpore essent duo capita quod est mõstrũ.c.q꞉ pleri que de offi.ord.cũ alijs pulchris rõnibus vt ibi p Old. Uisuꝫ est ex parte subiecti que requirãtur vt beneficiũ dicat̃ curatũ. vidẽ dũ est mõ de reqsitis circa personas hmõi bñficia obtinẽtes seu obtinere volentes, nã maior idoneitas reqritur in curatis q̃ in simplicibus, cũ sit ars artiũ regimẽ animaꝝ.c.pe.de etate et q̃li.

33 ꝛ ideo requirit̃.†Primo quod sit legittimus, alias solus Pa pa dispensat cũ illegittimo, vt possit obtinere bñficiũ curatũ, ꝯse quenter id epĩs est interdictũ. epi.n.dispẽsant cũ illegitimis solũ vt possint obtinere simplicia, vt legit̃ ꝛ notat̃ in.c.primo.de fil. p sbi.lib.vj.dũmodo parẽtes eoꝝ ibidẽ nõ ministrẽt. ꝛ ideo qñ qs petit a papa qd̃ possit tenere bñficium in ecclesia in qua genitor suus fuit ꝛ est vel erit bñfici atus secuꝫ dispensatur sed solent in signatura addi hec verba. videlicet dũmodo simul nõ ministrẽt. Secundo requiritur φ sit in etate legittima scꝫ.xxv. annoꝝ.c. cum in cunctis.de elec.ꝛ notatur in.c.si eo tpe.de rescrip.lib.vj. Hinc est qd̃ de stilo curie nõ datur parrochialis in titulũ minori. xviij.annoꝝ sed in comẽdã vsqꝫ ad decimũoctauũ ꝛ deinde in tit. regulariter aũt parrochiales nõ comẽdantur nisi epĩs vel pre latis aut valde qualificatis, aliqñ tñ comẽdãtur regularibus per sonis, sed vna tm̃ ꝛ non due similiter nec locus aut canonicalis portio. Et in premissis epĩ dispẽsare non possunt quacũqꝫ causa subsistẽte, ƀm Jo.mo.in.c.cupiẽtes.§.denique.de ele.li.vj.ꝛ Jo. an.in.c.vnico.de eta.ꝛ qual.eo.lib.rationem assignat Philip pus ibi q꞉ absurdũ esset φ epĩs ꝯ tã solẽne ꝯciliũ de quo in.d.c.

34 cũ in cũctis posset dispẽsare, †nã illud ẽ solius pape dispẽsare scꝫ ꝯ ꝯcilia.c.significasti.de ele.nõ aũt inferioris ẽt si sit legatus de latere vt notat̃ i.c.dilec.de pb.ꝛ p Jo.an.in addi.spec.i tit.de di spẽsa.§.cõsequẽter in prin.lꝫ Arc.i.c.lꝫ cano.de ele.li.vj.teneat ꝯtrũ. p quo facit vna deci.cclxij.incip.in religioso.in nouis.vbi dicit qd̃ ex magna causa vtilitatis vel necessitatis dispẽsant epĩ

35 ꝯ ꝯcilia gñalia.c.tali.ꝛ.c.exigẽte.j.q.vij.†ꝛ p hoc infert̃ ibi qd̃ ex magna causa põt epĩs dispẽsare cũ monacho assumẽdo ad ec clesiã parrochialẽ, lꝫ illud sit expꝰsse prohibitũ per cõciliũ laterã. vt in.c.ij.de statu mona. Sed q̃uis hec vltia opinio posset pce dere de iure arg.l.si hominẽ.ff.mãd.ꝛ φ p illã legẽ in hoc pposi to scribit Panor.in.c.at si clerici.§.de adulterijs.de iud.ꝛ late p dñm And.siculũ.in repeti.rubrice.C.q admitti.et p Fel.i.c.j. de ꝯstitut.primã tñ tꝫ curia vt notat̃ in dictis iuribus hmõi aũt idoneitas respectu etatis nõ reqrit̃ in obtinẽtibus simplicia bñfi

36 cia, †q꞉ in illis maior septẽ annis idoneus reputat̃ ẽt ad canoni catũ eccl'ie cathedralis.c.si eo tpe.de rescrip.li.vj.ꝛ nota glo.in specie in.c.ex eo.de elec.eodẽ lib.idẽ ponit rota decis.cciiij.inci pien.nota quod maior in antiquis.lꝫ per vnam regulã cãcellarie factam per Gregorium.xj.caueatur aliter. videlicet qd̃ prebẽde ecclesie cathedralis nõ nisi habẽtibus.xiiij.annos ꝯferãtur, quo casu annus ceptus nõ hr̃ p cõpleto vt ponit alia decis.cccxxiiij. incipiẽ.supposita.in nouis.ꝛ Egidius ꝯclusione.dccxxvij. q̃ ideꝫ dicit. Solet tñ dispensari ad canonicatus ꝛ prebendas in cathe dralibus etiam metropolitanis et in collegiatis ecclesijs cum cõ stitutis in octauo anno regulis contrarijs non obstantibus.

37 Non pretermitto vnũ qd̃ vr̃ satis mirum circa istã idoneitatẽ in curatis respectu etatis†quia in hoc epĩ dispensare non possunt vt.s.ꝛ tñ dispẽsant vt i minores.xxv.annis dũmodo peregerint vigesimũ annũ possint obtinere psonatus vel dignitates sine cu ra.c.j.de eta.ꝛ qualit.li.vj.nisi dicat̃ hoc ideo esse q꞉ nõ requirit̃ tãta idoneitas in dignitatibus, quanta in beneficijs curatis cuꝫ sit ars artium regimen animarum vt supra in alio pposito dixi.

38 ¶†Consueuit tamen Papa dispensare super defectu eta tis p nõ qualificato ad vnũ curatuꝫ.in.xix.anno.et de secundo in etate legittima.sed p nobilibus vel alias q̃lificatis ad vnum curatũ in.xvij.anno.de secundo in.xx.ꝛ de tertio in etate legi tima.cum talibus enim dispensatur ad tria incompatibilia arg. c.de multa in fi.de preb.cuꝫ alijs minime, nisi ex singulari gratia, in Francia tamen pro omnibus, ꝛ etiam pro non qualificato ad vnum curatum in.xij.de secundo in.xv.anno.ꝛ de tertio in eta

39 te legitima. ¶†Tertio queritur quid sit sacerdos, vel qd̃.j.annũ ad sacerdotiuꝫ promoueatur, alias lapso anno integraliter cessan te iusto impedimẽto, si pmotus nõ fuerit, remanet priuatus ipso iure, nec in hoc episcopi dispensare possunt, nisi rõne studij hec p bant̃ in.c.licet canon, ꝛ.c.cõmissa iuncto.c.cũ ex eo de ele.in.vj.

40 ¶†Quarto requiritur quod non habeat aliud curatũ, seu aliud incompatibile alias per adeptionem pacificam secũdi vacat pri mum ipso iure p ꝯstitutionẽ execrabilis Jo.xxij.ꝛ per prius p.c.

41 de multa.de preb.†sed in hoc plus disponit̃ p ꝯstitutionẽ execra bilis, q꞉ p illã ille qui consequitur secundum incompatibile tene tur renunciare primo absqꝫ more dispendio verbo, ꝛ facto in ma nibus ordinarij sub testimonio publico, alias efficitur inhabilis ad ordines ecclesiasticos sacros, ꝛ ad ecclesiastica beneficia vt ibi, ꝛ debet intelligi de tali incõpatibilitate q̃ inducit priuationẽ ipso iure prout est in duobus curatis, aut in curato ꝛ dignitate, vel personatu etiam sine cura, vel officio perpetuo iuxta disposi

42 tionem dictorum iuriũ ꝛ.c.primi.de consuetu.lib.vj. ¶†Secus dico in alia dissimili incõpatibilitate, puta si habẽs vnũ curatum adipiscat̃ bñficiũ simplex reqrẽs psonalẽ residentiã ex priuilegio vel statuto, siue ꝯsuetudine, nã lꝫ tale ẽt bñficiũ sit incõpatibile cũ vno curato, vel aliquo alio de pdictis, vt not. Innoc.in.c.ex tue de cle.non resid.ꝛ clarius in.c.fina.eo.ti.ꝛ Joã.and.in cleme. gratie.in glo.iij.de rescrip.nihilominus per adeptionẽ secũdi ta lis non vacat primum ipso iure, nã licet possit priuari tali benefi cio requirente residentiã, nisi in eo resideat, nõ tñ ipso iure priua tus est aliquo illorum, vt ponit decis.clxxxiiij.inci.nota qd̃ habẽs

43 in antiquis, †ꝛ ratio est q꞉ dispositio dictorum iuriũ maxime cõ

44 stit.exec.penalis est, ꝛ dꝫ solum in terminis suis teneri. ¶†Item ꝛ secundo, ad hoc vt sit locus dicte constitutioni execrabilis, ꝛ penis in ea contentis circa dignitates, ꝛ beneficia incompatibi lia requiritur qd̃ illa sint curata stricte, vel saltem large secundũ quod ponit Inn.in.c.cum satis de offi. archi.ꝛ supra declaraui, videlicet quod habeat curam fori penitentialis, vel ꝯtẽtiosi put

45 innuit dicta constitutio ad finem. ¶†Et ideo tenui in questione occurrente in facto qd̃ obtinens personatuꝫ qui sonat in nomen dignitatis de iure cõmuni, put est Archidiacona. vt ponit deci. clxxiij.inci.de thesauraria, in nouis, si retinet illum absqꝫ dispen satione cum beneficio curato certe nõ incurrit penas dicte con stitutionis execrabilis, dũmodo talis dignitas non habeat cu ram stricte, vel large, vnde habet locum isto casu dispositio.c.de

46 multa sepius allegati. †dicebã istud pcedere etiã si obtinẽs talẽ dignitatem haberet conuocare capitulum, q꞉ per hoc nõ diceret̃ habere aliquam iurisdictionẽ fori cõtentiosi, cũ nõ possit punire

47 in aliquo nõ venientes ad capitulũ.†Hec est enim pena canoni corum qui fuerũt vocati si cõtẽnũt venire, q꞉ faciunt se alienos quo ad illum actũ pro illa vice, in tñ qd̃ vꝫ, φ faciunt reliqui ca

48 pitulantes, vt dt̃ Inn.in.c.j.de ma.ꝛ obe. ¶†Tertio ad hoc vt sit locus dictis iuribus requiritur qd̃ vtriusqꝫ icõpatibilis habea tur pacifica possessio, secus ergo si nõ esset pacifica ex aliquo im pedimẽto.c.cõmissa.de elec.lib.vj.ꝛ licet varient doc.ꝛ glo. que dicat̃ pacifica possessio, vt in.d.c.cõmissa.ꝛ etiam quedã decis.ro te.vcꝫ.lxj.inci.sufficit impetrãti.ꝛ.xxxvj.inci.no. qd̃ vbi aliquis

49 in antiquis † tamen quo ad hoc approbata est opi. Archidia. ꝛ glo.in.d.c.cõmissa, vt non sit locus.c.de multa, ꝛ similibus iuri bus, nisi quando secunda assecutio est pacifica nedum de facto, sed ẽt de iure, puta si statim, ꝛ incõtinẽti nõ fuit turbata, ꝛ litigio sa prout dicit Egidius conclusio.dxcvij.inci.non est locus ꝛc.ꝛ ideo glo.in.d.c.cõmissa dicit qd̃ possessionẽ aliquandiu obtinuit

50 sine litigio hac q̃stõne arctat̃, †dr̃ aũt aliquãdiu stetisse in pacifi ca possessione q possedit pacifice p vnũ mẽseꝫ vel ad plus p duos

51 ƀm doc.ibi † facit ad hoc qd̃ no. Jo.an.in.c.ex pte abbatisse. de

52 pui. vbi dt̃ qd̃ dictio diu r̃fert̃ ƀꝫ stilũ curie ad.xi.dies. ¶†Quar to ꝛ vltimo ad hoc vt sit locus dictis iuribus reqrit̃ qd̃ hẽat pa cificam possessionẽ nedum beneficij idest exercitiũ cure sed ẽt fru ctuũ vel maioris partis eoꝝ, non enim sufficit pacifica possessio solius cure ꝛ minoris partis fructuũ, q꞉ licet illud sufficiat quo ad ordinũ pmotionẽ nõ tñ sufficit quo ad incursum penarũ di ctorũ iuriũ, nec quo ad inducendã vacationẽ primi curati ipso iu re put tenẽt cõiter doc.i.d.c.d multa.ꝛ gl.no.p illũ text.i.c.ubi

53 ꝯcesso.d pb.li.vj.†vbi vult qd̃ bñficia pmoti ad epatũ nõ vacat ẽt post ꝯsec.ꝛ adeptã pos.si fructus epatus aliquo tpe dñr alteri ex aliqua causa, idem sequitur Roma.consi.cccxxxiij.incip.cir

ca primum

ta primum, et alio consi. cccxlv. in pe. col. illam et gl. exclamat ad hoc propositum Do. consi. lxxviij. inci. formant etc. et ex hoc infero quod promotus ad episcopatum titularem non perdit priora benefi. p. s. dicta. ¶ Dixi breuiter de requisitis quo ad personas huiusmodi curata beneficia obtinentes seu obtinere volentes dicendum restat.

SUMMARIUM

1 Cure qualitas in impetratione exprimi debet.
2 Beneficiorum appellatione an et quando veniant curata.
3 Beneficij appellatione de propria significatione venit benificium cum cura preterquam in litteris restringibilibus.
4 Indultum cardinalium de conferendis beneficijs suorum familiarium includit etiam curata.
5 Procurator habens mandatum ad acceptandum vel impetrandum beneficia poterit acceptare etiam beneficia curata.
6 Beneficia curata veniunt, si litere motu proprio conceduntur.
7 Curam per equipollens exprimere an sufficiat, et i. nu. 11.
8 Expressio vbi requiritur pro forma, non sufficit illud per equipollens exprimere.
9 Electus acceptando votum suum declarat.
10 Forma verborum baptismi alterari non potest.
12 Verba gratie solum comprehendunt, quid necessario inferunt.
13 Ecclesiam esse curatam possibile est, et quod dignitas ibi principalis non sit curata
14 Capitulum potest prescribere iurisdictionem corrigendi singulos de capitulo excludendo episcopum.
15 Gratia an censeatur surreptitia, si dicatur beneficium esse curatum et sit simplex, et i. nu. 17.
16 Argu. de maiori ad minus in beneficialibus non valet.
18 Surreptionem que dicantur inducere.
19 Gratia non redditur subreptitia, si exprimatur dignitas, que re vera est officium.
20 Capitulum cui de non de preben. in. vj. quomodo procedat.
21 Impetrans an teneatur exprimere qualitatem suorum beneficiorum.

DE MODO ET FORMA IMPETRANDI.

1 Debet †ergo in impetratione talium exprimi qualitas cure alias curatum non includitur. c. cum in illis in prin. de prebe. lib. vj. vbi dicitur, quod si mandatur prouideri de dignitatibus vel alijs beneficijs ecclesiasticis curata non includit, ex quo non exprimitur de curatis, et hoc idem obtinet in impetratione iam vacantium per regulam canzellarie disponentem, quod alias gratie desuper facte sint nulle et hoc ex defectu intentionis concedentis qui forte gratiam non concessisset, si qualitas cure fuisset expressa, ex quo in curatis requiritur maior idoneitas, quam in
2 alijs beneficijs vt ibi. ¶ †Predicta tamen procedunt in literis ambitiosis concessis ad petitionem supplicantis in quibus non veniunt curata de cura non habita mentione vt. s. ¶ Secus est in literis non restingibilibus, sed ampliandis vt puta quando fit gratia in aliud derivatiua quod est fauorabilis, et ampliada. c. dudum. et. si. c. cui. de pb. lib. vj. tali casu et alijs similibus appellatione beneficiorum veniunt non solum simplicia, sed etiam curata, licet de cura non sit facta mentio secundum doc. in. d. c. cum in illis, quod fundatur duplici ratione videlicet tum propter gratiam principis, que tali casu fa
3 uorabilis est et ampliada, ex quo in ea cessat ambitio. †tum etiam quia de propria significatione appellatione beneficij venit beneficium cum cura preter quam in litteris restringibilibus, secundum Inn. in.
4 c. fi. de preben. Ex quo infero tria que sunt notanda. ¶ † Primum quod in indulto Cardinalium de conferendis beneficijs seruorum familiarium includuntur omnia beneficia etiam curata, vt ponit Federi. consilio. lxxij. incip. factum tale est etc. et nota quod episcopi non sunt familiares Cardinalium quo ad indultum predictum licet in supplicatione super beneficijs episcoporum consueuit poni hec clausula, et quod exprimi possit si dictus Nico. episcopus fuerit familiaris continuus commensalis ali-
5 cuius Cardinalis dum in minoribus erat. ¶ † Secundum quod procurator habens mandatum ad acceptandum vel ad impetrandum beneficia poterit acceptare beneficia etiam curata, secundum Innocentium in capitulo accedens. in tertia columna. de preben. quia tale mandatum non est odiosum sed fauorabile
6 †Tertium quod si litere conceduntur motu proprio tunc veniunt etiam curata, licet de cura non fiat in literis mentio, vt sentit gl. et sequitur Cap. in. d. c. cum in illis. per bonas rationes, vt ibi per Philp. quicquid dicat Domi. ibidem. Sed circa expressionem cure in impetratione dubitatur de aliqui-
7 bus† et primo vtrum sufficit exprimere curam per equipollens. quod videtur, quia regulariter non refert quid ex equipollentibus fiat. l. preses
8 cum ibi notat. C. de senten. cum similibus. contra videtur quod non† quia vbi requiritur certa expressio pro forma (prout in hoc casu impetrationis curatorum vt. s.) tunc non sufficit illud exprimere per equipollens, imo tali casu longe differt quod ex equipollentibus fiat, vt dicit bal. in. l. si institorem seruum. ff. si cer. pet. et ideo tenuit collector decisionum decis. dccclxiiij. incip. canonici. in antiquis, quod si compromissarij habent in forma mandati, vt scrutentur vota omnium et singulorum, et ipsi inuenientes maiorem partem concordem in quendam de. c. ipsum eligunt eo non scrutato. certe non dicitur seruata forma compromissi, ideo
9 electio non valet† quia licet ille acceptando declaret votum suum vt po-
10 nit gl. in. c. cum in iure. de elec. tamen non dicitur formaliter scrutatus. †Similiter dixit Inno. et sequuntur doc. in. c. j. de baptis. quod non sufficit dicere baptizo te in nomine Trinitatis, quia illa verba videlicet baptizo te in nomine patris et filij et spiritus sancti sunt de forma, faciunt multa similia que cumulauit dominus Fely. in. c. cum dilecta in ver. amplia. xj. de rescrip. cum ergo vt dixi expressio cure requiratur pro forma in impetratione curatorum. d. c. cum in illis. videtur quod non
11 sufficit illam exprimere per eqpollens† istam questionem videtur terminare vna decisio licet de predictis motiuis non faciat mentionem in ordine. xij. incip. vtrum cum quis impetrat in ti. de prebe. in antiquioribus distinguendo, quod aut equipollens expressum est tale quod de necessitate et infallibiliter infert curam, prout si exprimitur, quod tenetur audire confessiones, conferre ecclesiastica sacramenta, et alia huiusmodi, et isto casu talis expressio sufficit ex quo talia verba equipollentia inferunt veritatem facti infallibiliter. Secus si exprimeretur equipollens necessario curam non concludens prout quod beneficium vel ecclesia habet cimiterium vel fontem baptismalem, quia talia non inferunt curam necessario vt superius dixi. consequenter non probat hoc esse quod ab hoc contingit abesse. l. neque natales et. c. in presentia. de proba. et istam partem pulcherrimis rationibus sequitur consulendo Card. consi. xxx. incip. quedam presbiter. vbi tamen quod impetrans dignitatem curatam non sufficit quod de cura faciat mentionem per equipolens puta quod habet collegium† quia verba gratie beneficialis concesse ad instantia impetrantis solum comprehendunt illud quod necessario ex vi verborum inferunt, vt est casus in. c. non pot in fi. de preben. li. vj. vbi si impetrans beneficium adiecit clausulam non obstante alio beneficio etc. operatur solum sublationem surreptionis non autem dispensationem
13 sed possibile est quod ecclesia sit collegiata et curata et quod dignitas principalis ibi non sit curata vt quia ex speciali dispositione instituentis, vel alio iure potest cure parrochie et collegij ad alium pertinere, vt probatur ex notatis in. c. statutum de elec. lib. vj. et in. c. ir-
14 refragabili. §. excessus de offic. or. †vbi probatur quod capitulum pot prescribere iurisdictionem corrigendi singulos de cap. excludendo episcopum, ita quod non sit locus preuentioni secundum Joan. and. ibi. Preterea est dare dignitatem principaliorem in ecclesia prout est Archidiaconatus que tamen nullam habet iurisdictionem vt probat optime Card. in. d. consi. ex quibus concludo quod non sufficit facere mentionem de cura per equipollens, nisi illud si tale quod de necessitate et infallibiliter infert curam per supradicta. Secundo principa-
15 liter dubitatur de tali. q. †vnus supplicat Pape vt sibi prouideat de certo beneficio cui asserit curam animarum imminere. Papa mandat sibi de eo prouidere narrando in litteris secundum asserta in supplicatione illi scilicet beneficio imminere curam animarum. reperitur postea quod est beneficium simplex nullam habens curam. Vtrum gratia censeatur surrepticia propter falsam qualitatem expressam. Istud dubium ponit rota decis. ccccclxij. incipien. Pape supplicat in antiqs. et concludit quod talis expressio cure non nocet impetranti. quia ex quo Papa concessit de qualitate maiori, scilicet curata, multo fortius concessisset de minori. vt in regula cui conceditur, licet postea in fine de-
16 cisionis opponat de. c. cui de non. de preben. lib. vj. †vbi probatur quod in beneficialibus concessionibus non valet argumentum de ma-
17 iori ad minus. †Sed hoc non obstat. ego teneo primam partem quia hic est error in demonstratione tamen respectu qualitatis. constat autem quod error respectu qualitatis demonstratiue, si alias constat de corpore vel persona cum qua vel in quam disponitur non viciat dispositionem. l. falsa demonstratio. ff. de condi. et demon. et in. c. tua de spons.
18 ¶ Preterea facit alia ratio †nam illa dicuntur imprimere surreptionem que si fuissent expressa vel non tacita retraxissent principem a gratia concedenda vel saltem non ita de facili inclinassent eum ad concedendum. c. super litteris et. c. postulasti. de rescrip. sed sic est, quod tali casu fuit expressa talis qualitas, et suppressa alia vera, que si fuissent expresse Papa nihilominus verisimiliter literas dedisset, cum maiori idoneitas requiratur in curato quam in simplici, ergo sequitur quod quem reputauit idoneum ad curatum,

19 multo fortius idem reputasset quo ad simplex,† & per has consimilesq; rationes idem tenuit alia decis. in impetrante dignitatem exprimendo quod sit dignitas, & re vera sit officium nihilominus talis expressio non reddit gratiam nec impetrationē surreptitiā, ita ponit decis. xix. sub tit. de preben. in antiquioribus, &
20 alia decis. dlxxxij. incip. quidam obtinuit in antiquis † non obstat contrarium de. c. cui de non, qr illud procedit quando maius exprimitur causa taxationis gratie, secus quando causa demonstrationis secundum doc. ibi, & ponit Domi. consi. cxj. incip. dñs noster. ¶ Tertio, & vltimo circa predictam materiam dubitatur vtrum habens beneficium curatum annexū prebēde, & canonicatui in cathedrali nō dico capelle, qr nō datur vnio ad indigniorē teneatur in impetratione alterius curati facere mentionem de il-
21 lo curato annexo,† & certe tenēdo illud quod dicit gl. in cle. j. de preben. quod impetrans non tenetur exprimere qualitatem beneficiorum que obtinet, tunc questio non haberet dubiū. ¶ Sed casu quo etiam de qualitatibus obtentorum mentio fieri deberet, adhuc illud non haberet locum isto casu, quia sicut super annexo requiritur dispensatio, quamuis illud sit curatum immo de iure communi licite potest teneri cum alio curato. c. super eo. de preben. libro sexto, & ponit Lappus allegatione. xxxvj. incipien. vtrum absq; dispensatione. Ita & pariformiter non est necessaria expressio talis qualitatis in impetratione alterius beneficij, sed sufficit exprimere principale cui annexum est tale curatum, sm domi. in. d. c. super eo. & in dicto consilio.

SVMMARIVM

1 Auctoritas episcopi ad constituendum iuspatronatus. est necessaria
2 Ecclesia quare iuspatronatus laicis concessit.
3 Juspatronatus non acquiritur, si dos conferatur ecclesie iam consecrate.
4 Juspatronatus non potest concedi in ecclesia consecrata nisi per Papam.
5 Fundator non est necesse q̄ reseruet sibi expresse iuspatrona.
6 Juspatronatus an acquiratur ex ecclesie reedificatione.
7 Beneficia iurispatronatus an cadant in gratijs expectatiuis.
8 Papa non confert beneficia patronalia etiā vacantia in curia.
9 Beneficia iurispatronatus, licet in curia vacent non censentur reseruata.
10 Clausula derogatoria iurispatronatus laicorum etiam ex fundatione conceditur vacantibus per obitum apud sedem.
11 Permutationes que fiunt in curia de beneficijs patronalibus non valent, iurispat. non facta mentione.
12 Jurispatronatus laicorum per que verba videtur facta mentio.
13 Clericus psītans iure patrimonij per omnia, vt laicus censetur.
14 Juspatronatus si pertineat ad clericum, & laicum, an includatur sub illis verbis ad presentationem quorūcūq;.
15 Juspatronatus quibus modis in alium transferatur.
16 Juspatronatus non acquiritur per illos modos, per quos iuspatronatus acquiritur.
17 Patronus potest donare ius presentandi iurepatronatus sibi retento quo ad alia.
18 Legatus potest conferre beneficium, in quo laici habent tantum ius presentandi.
19 Capi. ij. de preb. in. vj. quomodo intelligatur.
20 Casus in quibus in impetratione de iurepatronatus non est facienda mentio.
21 Possessio in presentando plus attenditur, q̄ proprietas.
22 Collatio facta ab eo, qui est in quasi possessione valet, lz postea deregatur de non iure ipsius.
23 Dispensatio pape facta cū pmoto ad epatum q̄ retineat beneficia sua, ɔprebendit etiā bñficia iurispatronatus laicorū, q̄uis de tali iure in dispensatione non sit facta mentio.
24 Cōsensus epi an sit necessarius in pmutatione iurispatronatus.
25 Permutationes beneficiorum auctoritate epi fieri debent.
26 Consensus patronorum non acquiritur in permutatione beneficiorum iurispatronatus.
27 Juripatronatus non derogatur in prouisionibus beneficiorum quorum collatio est ad sedem deuoluta.

Sequitur videre de tertia qualitate beneficiorum que sunt iurisp. q̄ ius queritur principaliter tribus modis vcʒ dotatione, ɔstructio-
1 ne, & fundatione† accedente tñ auctoritate epi, que est necessaria ad creandū ius patronatus tam in clerico q̄ in layco. c. ɔsiderādū. xvj. q. vij. & in. c. nobis de iurepa. ad illū enim pertinet examinare locū erectionis ecclesie, & ipsius dotē. item disponere qualiter sit regenda & gubernanda. §. illud in auc. de monach. & in. c.
2 nullus de iure patro. iuncta cle. j. eodē tit.† Cōcessit aūt ecclesia tale ius laycis vt illi per hoc inuitarentur ad dotandas et ɔstruē-
3 das ecclesias, vt in dictis iuribus.† Ex quo infert̄ q̄ si post constructā & cōsecratā ecclesiā, daret, quis illi dotē, per hoc non efficeret̄ patronus, qr esset imponere seruitutē rei sacre quod est phibitū. l. seruitutes. §. fi. ff. de seruitu. quod. n. humani iuris eē desinit seruitutē nō recipit. l. caueri. ff. cōmunia pdi. & hoc tʒ expresse gl. in. c. pie mētis. xvj. q. vij. idem tenuit do. cōsi. xxxij. incip. in
4 Christi noīe amen per examinationē predictoꝝ &c. † dicens q̄ eps seu alius prelatus citra Papā nō potest ɔcedere layco ius pronatus in ecclesia iā ɔsecrata neque in capella ipsius, pro quo facit tex. optimus in. c. hoc ɔsultissimo. de rebus eccle. nō ali. lib. vj. vbi disponit̄ quod cōcessio iuris pronatus in ecclesia iaʒ ɔsecrata facta per prelatos laycis absq; sedis apostolice licētia speciali sit nulla ipso iure nec ex tali cōcessione ius aliq̄ acquiritur habile ad prescriptionē. Dubitatur mō circa predicea de aliqui-
5 bus.† et primo vtrum requiratur quod in dotatione ɔstructione vel fundatione expresse reseruetur iuspatronatus. Calde. consi. quinto in titu. de iurepat. refert aliquos tenere, q̄ nisi edificans ecclesiā reseruet sibi expresse ius pronatus, nō remanet pronus quod ego nō puto verū, qr casus est in ɔtrium in. c. significauit de testi. per quē tʒ ibi Car. & sequt Pano. quod ex fundatione ecclesie acquirit̄ ius patronus, lʒ fundator hoc ius expresse nō reseruauerit, & trāsit ad hrdes lʒ fundator hoc non dixerit. facit ēt bona glo. in. c. cum dilectus. & ibi per doctores. de consuetu.
6 ¶ † Secūdo dubitat̄ vtrū ex redificatiōe ecclesie destructe acquratur iuspronatus. Hoc dubiū tāgit Inno. in rub. de iurepatr. & gl. magistra in. c. qm̄. e. ti. i qbus locis ɔcludit̄ q̄ ad hūc effectuʒ causandū duo reqrunt̄ primo licētia epi. scđo q̄ illa ecclesia sit oino destructa, ita quod de nouo edificās a fundamentis reincipiat, qr tūc perinde est ac si de nouo cōstruxisset arg. c. ɔsuluit de iude. et facit bona gl. i ver. innouata in. c. de fabrica de ɔsec. di. j. que dicit q̄ ecclesia reedificata in eodē loco a fundamētis non est eadē cū prima sed diuersa, lʒ quoad cōsecrationē si ibi remāsit altare censeat̄ eadē ad euitādū iteratione sacramēti ɔsecrationis. si ergo est alia a prima certe reedificans acquirit iuspatro. & hoc sequit̄ do. ɔsi. cxvij. incip. Jesu Christi. &c. in. q. &c. vbi ēt subijcit q̄ licētia de eccl'ia edificāda nō sufficit illi q reedificat, vnde nō erit patronus reedificate, vt ibi per eum per bonas rōnes.
7 ¶ † Tertio an sit locus expectatiuis in bñficijs, que sunt iurispa. & breuiter dico q̄ nō nisi in literis aliud exprimatur. qr nō est verisimile, nec presumēdū, q̄ papa tm̄ preiuditium voluerit facere pronis in iure presentādi, nisi illis deroget expresse per illud q̄
8 dicit gl. in. c. ij. in ver. collatio. de prebe. li. vj. † dū inqt sepius reperit̄ receptū in curia Papā nō cōferre bñficia ēt vacātia apud sedē, si illa sunt de iurepa. & precipue laycoꝝ, q̄ est indubitatū in iurepat. Regū, cui nūquā derogat̄ ēt si bñficia apud sedē vacarēt per obitū, q̄ est in solis regibus speciale, rō huius ponit̄ per aliā gl. in. c. cū dilectus de iurepa. ne scʒ layci retrahant̄ a ɔstructione dotatione & fundatione ecclesiaꝝ, ꝙ q̄ rōne Papa verisimiliter nō veniret in specie, ergo multominus presumitur velle venire p verba gñalia, que ponūtur in gratijs expectatiuis arg. c. cū in generali de offi. vic. li. vj. & l. itē apud labeonē. §. hoc edi-
9 ctū. ff. de iniur. † et per hāc rōnē tenuit Lappus allegatiōe. xcvj. q̄ hmōi bñficia iurispat. nō cēsent̄ reseruata lʒ vacent (intellige aliter q̄ p obitū vt statim dicā) in curia Romana vel apud sedē q̄ idē est vt notat gl. in. c. statutū de preben. li. vj. & hoc nisi vt dixi expresse Papa deroget iuripa. predictoꝝ q̄ pōt vt dicit gl.
10 in cle. ij. in ver. apostolicis de preben. † ɔsueuit aūt in talibus bñficijs vacātibus p obitū apud sedem derogari ēt in totum lʒ sint de iurepatro. laycoꝝ ex fundatione dotatione secus qñ vacant
11 ibidē aliter q̄ p obitū † infert ēt ibidē Lappus q̄ pmutationes que fiunt in curia de talibus bñficijs nō valent nō facta mētione iurispatr. vt. s. Idem tenet Egidius ɔclusione. clxxxj. incip. in co
12 quod tenui. &c. Sed dubiū est† an p illa verba que in literis apponi cōsueuerunt videatur de tali iure sufficienter facta mentio. videlicet dum dicitur ad cuiuscūque seu quorūcūque collationē presentationem vel quamuis aliam dispositionē &c. dico quod non, qr verbum presentationis non cludit isto casu presentationem laycorum patronoꝝ ex defectu intētionis Pape, qui quotiēs scribit p aliquo beneficiando nō hʒ mētē, nec intentionē q̄ ei conferatur ecclesia in qua laycus habet iuspatronatus, nisi aliud exprimat vt. s. & ponit Jo. an. in. c. dilectus de offic. leg. illa

ergo

ergo verba ad presentationē ⁊c.includūt presentationē clericorū patronoꝝ habētiū ius patronatus rōne ecclesie secus forte si 13 rōne patrimonij † p illud qd dicit glo.in ver. pñtare in cle.fin.de iure patro. quod clericus presentans iure patrimonij p oia censetur vt laycus 14 ¶ † Quid aūt si ius patronatus in aliqua eccl'ia partim pertineat ad laycū partim ad clericū rōne eccl'ie.an sub illis verbis ad pñsentationem quorumcunqȝ ⁊c.includatur tunc ius tale, ⁊ an si vacet in curia censeatur reseruatuz, potest dici ꝙ sic, qꝛ tali casu pars clerici trahit ad se partem layci, ⁊ sic totuz censetur ius patronatus ecclesiasticum, arg.c.per tuas ⁊.c.contingit.de arbi. ⁊ ꝙ dicit Bar.in.l.precipimus.§.eodē obseruando.C.de ap. ⁊ Pano.in.c.de.iiij.in.v.col.de pscrip.tādē reperi vnā deci.que tȝ hāc ꝯclusionē expresse.in ordine meo.cclxvj.incip.nota ꝙ Papa in antiquis.facit qd in dubijs.de cōsecr.ecclesie vel alt. ⁊ ideo ꝯsueuit in nouis ꝓuisionibus iuri pronatus laycoꝝ ⁊ clericoꝝ mixtim.in totū derogari. Quarto principaliter circa predicta dubitaꝛ, qd si aliqui layci nō sunt patroni sed hñt tm̄ ius presentādi ex ꝯsuetudine vel prescriptione sine alijs modis de qbus statim dicā. An valeat gratia apostolica super aliquo ꝯsimili bñficio nō facta mentione de iure presentandi qd aliquibus cōpetit ad illud bñficiū, sed prius pro euidentia istius 15 notabilis dubij premittēdū est quod lȝ ius patronatus acquiratur a principio tribus modis ex quibus causatur iuspa. vt.s. † tñ postqȝ est iam acqsitū per aliquē de dictis modis tunc trāsfertur in aliū certis alijs modis. Primo successione.c.cōsiderādū.xvj. q.vij. ⁊ in.c.qm̄ de iure patrona. Scdo donatione.c.ex insinuatione.eodē ti.iūcto.c.j.lib.vj. Tertio permu.c.nemini.xvj.q.vij. Quarto venditione per quam transit cum vniuersitate.c.cū hm. ⁊ in.c.ex literis.de iurepatr.quos modos ponit gl.in.c.pie mentis.xvj.q.vij. ⁊ Inno.in rub.de iurepatr.tñ vltra predictos sunt adhuc alij duo. videlicet consuetudine siue prescriptione. item 16 priuilegio † per quos ēt modos acquiritur ius presentandi.non tamen per illos aut alios predictos queritur ius pronatus, nec per istos modos efficitur quis patronus vt vult domi. Gemini. 17 cōsi.xlv.incip.ꝯsuetudo in.iij.col. † ⁊ sentit Cald.consi.xix.inci. cōcessum est in ti.de iurepa.vbi dicit quod patronus potest donare solum ius presentandi retento sibi iure patronatus quo ad alia, allegat Vincē.in.d.c.ex insinuatione. ⁊ sic innuit qd aliud est esse patronum, aliud habere tantum ius presentandi.

Unde redeundo ad principale quesitū dico, qd valet gratia apostolica lȝ nō faciat mentionez de tali iure presentandi qȝuis tale ius presentādi competat layco ex aliquo de dictis modis ⁊ hoc quia cessat tunc ratio super qua fundatur illa ꝯclusio, qua disponitur per gratiam apostolicā nō preiudicari patronis laycis, nisi de eis et dicto eoꝝ iure fiat mentio ne scȝ retrahanꝛ a fundatione constructione ⁊ dotatione ecclesiaꝝ vt superius dixi. ⁊ hoc in terris firmat Car.consi.lxix.incip.vacante quadam parrochiali 18 in.ij.col.allegat Fed.de senis ꝯsi.lxiij. † vbi plus dicit quod etiā legatus pōt ꝯferre talia bñficia in qbus layci hñt ius tm̄ presentādi, quod nō pōt qñ hñt ius patronatus.c.dilectus.de offi.leg. cū similibus. Predictis vt puto rationibus cōsueuit Papa in impetratione beneficioꝝ pronaliuz parcius derogare patronis laycis qui hñt ius pronatus aliquo de primis tribus modis qȝ alijs habētibus tm̄ ius presentandi, nam istis derogant in totuz. illis pro medietate tm̄, lȝ aliqñ ex aliquo fauore derogeꝛ illis ex duabus tertijs.nisi sit ius patronatus vnius tm̄ qꝛ nō derogatur 19 illi in totū neque ꝑ medietate derogari, pōt, † ⁊ hoc mō intelligo ⁊ restringo gl.in.c.ij.de preben.lib.vj. Patent igitur ex premissis duo casus in qbus valet gratia apostolica de tali iure nō facta mētione, vel ad plus sufficit mētio generalis, qualis est illa q̄ cōiter ponitur in gratijs expectatiuis videlicet ⁊ alterius cuiuscūque collationē, presentationē, ⁊c. Est alius et sic tertius ca- 20 sus † vt si aliqui sunt veri patroni aliquo de tribus primis modis sed non sunt in quasi possessione iuris presentandi sed quidā alij qꝛ tunc nec de istis habentibus ius tm̄ presentandi dȝ necessario fieri mentio per proxime dicta, nec ēt de illis qui sunt veri patroni, ex quo p literas apostolicas eis nō fit preiudiciū quo ad presentationē, qȝ nō ipsi lȝ alias sint veri patroni sed illi quasi possessores hñt facere, vt notat Innoc.in.c.cū ecclesia.de causa pol. ⁊ 21 prop. ⁊ probatur in.c.consultationibus.de iure pat. † vbi probatur cum ibi notatis, quod in presentādo plus attenditur possessio qȝ proprietas ⁊ idem est in iure cōferendi, vt dicit decis. Rote.cccccl vij.icip.qda ipetrauit ⁊ alia.cccccl xxv.incip.vtrū sicut i 22 antiqs † vbi tenēt quod valet collatio facta ab eo qui est in quasi possessione istius iuris, lȝ postea deuegatur de non iure ipsius. et ita istum tertiū casum firmat Card.in cōsi.lxix.in ver.sufficit.n

¶ Quartus ⁊ vltimus pro nunc ponitur per dominos de Rota 23 decis.cccxxxj.incip.supposito facto in nouis, † vbi dñt valere dispensationem Pape dispensantis cum promoto ad episcopatū qd retineat sua bñficia, ⁊ cōprehendit etiam beneficia iurispa.laycorum, quāuis de tali iure in dispēsatione nō sit facta mētio, potissima eorū rō hec est, vcȝ qꝛ non tractaꝛ de preiudicio patroni ex quo tpe dispensationis nondū vacat effectualiter bñficiū consequenter nondum cōpetit patrono ius presentandi ar.l.nā ⁊ si.§. post defectū.ff.de iniusto testa.cū alijs rōnibus, vt ibi per eos, ⁊ ista rō, ⁊ conclusio multū facit contra illud qd dicit Lappus allegatione.xcvj. quam superius retuli. ¶ Quinto pro complemento istius qualitatis beneficiorum, qꝛ superius dixi ꝙ inter alios modos quibus trāsfertur iuspatro.in aliū est permutatio.c.nemini. xvj.q.vij.queriꝛ de duobus primo vtrū in tali permutatione sit necessarius consensus, ⁊ licentia episcopi. Secundo quid de con- 24 sensu patroni. ¶ † Circa primum dicēduz est qd aut permutatio fit inter duos patronos habentes quilibet de per se ius patro.in diuersis ecclesijs, ⁊ tunc nō pñt illa ꝑmutare sine auctoritate episcopi, casus est secundum vnum intellectū q videtur placere ibi, Panor.in.c.querimoniam.de iurepatro. ¶ Aut fit permutatio inter ipsos beneficiatos, ⁊ tunc idem, vt vult gl.in.d.c.nemi- 25 ni, † qꝛ regulariter ꝑmutationes bñficioꝝ fieri debēt d̄ auctoritate epi, vt si vidit vnum esse magis vtilem in alia ecclesia qȝ sit ille qui eā possidet, ⁊ ecōuerso possit eos ꝑmutare.c.qsitū.de re.per. sed primum dictum intelligo verum, quando fit permutatio inter ꝑuatos.i.ipsos bñficiatos, secus si cū monasterio vel eccl'ia cui laicus pōt donare, ⁊ ēt ex cā ꝑmutationis ꝯcedere iuspa. sine ꝯsensu episcopi.c.vnico. ⁊ ibi hoc not. Philip.de iure pat. li.vj. 26 alleg. Fede.ita tenētē ꝯsi.ccxxv.inci.si opi. ¶ † Circa scdaȝ an in ꝑmutatione q̄ fit inter bñficiatos de auctoritate epi vt dixi reqratur ꝯsensus pronī dico qd nō qꝛ tūc demū proni reqrunꝛ ad pñtādū ⁊ pstādū ꝯsensuz qñ daꝛ libera vacatio bñficij, ⁊ talis p qȝ ipsi pñt quēcūqȝ voluerint dūm idoneū pñtare.c.decernimus.xvj.q. vij. ⁊ in.c.qd aūt de iurepa.sed sic est qd qñ bñficiū vacat ex cā ꝑmutationis, lȝ tūc deꝛ vacatio, vt ꝓbaꝛ in.c.j.de re.ꝑmu.li.vj.nō tñ daꝛ libera vacatio qd patroni possunt quē voluerint presentare, nam permutantibus solummodo, ⁊ non alijs sunt talia beneficia necessario conferenda clementi.prima de rerum permuta.

27 ¶ † Hinc est quod in prouisionibus beneficiorum, quorum collatio est deuoluta ad sedē apostolicā nō derogaꝛ iuripatro.cū patroni ea vice se ipedire nō hñt, ⁊ sic nō est necesse derogare, dȝ tñ de iurepa.fieri mētio, ⁊ hāc ꝯclusionē quāpluribus alijs rationibus tenet Pet.de ancha.quem refert, ⁊ sequitur Domi. consi. quinquagesimo.incip.in Christi nomine queritur an episcopus.

¶ Ultimo nō obmitto vnū qd seruat curia in talibus beneficijs qꝛ solet derogari fundationi beneficioꝝ, ēt si in illa caueaꝛ expresse qd obtinens tale beneficiū teneatur apud illud residere personaliter, ⁊ .j. annum ad sacerdotium promoueri, ac quod cū illo nō possit aliud obtinere, secus qñ petiꝛ fundationis derogatio quo ad omnes eius partes ēt nō expressas vel exprimēdas, qꝛ illa nō datur, possunt enim esse tales quod illis Papa non derogaret, ⁊ ista sufficiant quo ad istam qualitatem beneficiorum.

SVMMARIVM

1 Dignitas quomodo se habeat ad personatum ⁊ officium.
2 Dignitas quid sit.
3 Episcopatus ⁊ Abbatia in dignitatem sonant.
Archidiaconatus in nomen dignitatis sonat.
4 Personatus est honor sine administratione.
5 Dignitas an veniat appellatione personatus.
6 Litere ad personatum impetrate dignitatem non cōprehendūt.
7 Officium quid sit.
8 Guardianus fratrū maiorum, ⁊ priores mendicantium an dicātur habere dignitatem, personatum, vel potius officium.
9 Prelatorum appl'one veniūt guardiani, ⁊ priores mendicātiū.
10 Prior conuentualis est prelatus, ⁊ potest esse procurator sine superioris licentia.
11 Guardiano minorum, ⁊ priori mendicantiū cause delegari pñt.
12 Uicarius episcopi dicitur in dignitate constitutus.
13 Consuetudo non valet, quod Archidiaconatus precedat vicarium episcopi.
14 Uicario episcopi generali possunt delegare cause.
15 Consuetudo plus attenditur, quam ius cōmune circa dignitates ⁊ officia ecclesiarum.
16 Dignitas seu beneficium electiuum quod dicatur.

17 Papa si mandat prouideri de beneficio spectante ad collationē capituli, intelligitur de beneficio electiuo.
18 Vocabula debent accipi in proprio significatu, maxime in beneficialibus literis, nisi absurditas vitanda vrgeat contrarium.
19 Mandatum de prouidendo de beneficio ellectiuo quō itelligat.
20 Forma dat esse rei.
21 Declaratio ad.c.cum in illis.§.j.de preb.in.vj.
22 Beneficij electiui appellatione in literis beneficialibus non venit canonica, vide.j.nu.24.7 nu.27.
23 Prebende, 7 canonicatus non sunt electiui.
25 Consuetudo 7 legitima prescriptio tribuit statum beneficio.
26 Dignitates inferiores non includuntur sub.c.qz propter, nec de iure sunt electiue.
28 Dignitas collatiua, 7 etiam electiua venit, quando simpliciter mandatur prouideri de dignitate.
29 Prouidere in ecclesia aliud est, 7 aliud est prouidere de ecclesia.
30 Dignitas an includatur, si mandat prouideri de beneficio.
31 Mandatum factum per episcopum vicario super conferendis beneficijs, dignitates etiam includit.
32 Mandatum alicui factum de prouidendo de beneficio. an possit de prebenda prouideri.
33 Beneficij appellatione an 7 quando prebenda includatur.
34 Beneficia ecclesie cathedralis non includuntur in generali dispositione.
35 Mandatum ad beneficium comprehendit prebendam in ecclesia collegita secundum rotam.
36 Prebenda 7 minora beneficia electiua non includuntur in mandato de prouidendo de beneficio expressis aliquibus modis.
37 Beneficia minora de consuetudine electiua esse possunt.
38 Mentionem an sufficiat facere de electione per equipollens.
39 Ad esse collegij plura requiruntur.
40 Verba que supponunt aliquid nihil disponunt.

Transeo Nunc ad dignitates, ad effectum vt sciri possit, an 7 quando, 7 que dignitates includant in literis expectatiuis, 7 in nouis prouisionibus, 7 primo videndū est quid sit dignitas, 7 in quo differat a personatu, 7 officio. Scdō de varijs qualitatibus ipsarum dignitatum. Tertio, an 7 qñ veniant in literis beneficialibus †circa pmū dicit Domi.in.c.j.de cōsue.lib.vj. qd dignitas habet se ad personatum 7 officium tanquam genus ad speciem, nam dignitas est nomen generalissimum aptum denotare omnem habentem aliquem gradum preminentie, allegat gl.in.c.deniqz.iij.distin. Sed in hoc clarius loquitur Oldra. consilio.cl.incipien. in ecclesia valentina vbi dicit qd si ista nomina proprie sumantur neutrum est alterum 7 longe inter se differunt, †qz dignitas est quedam preminentia cum administratione vel iurisdictione.l.bonor.ff.de mune. 7 honoribus. † 7 hoc modo episcopatus 7 abbatia sonant in dignitatem, vt notant docto.in.c.ij.de prebendis lib.vj. similiter Archidiaconatus sonat in nomen dignitatis, quia examinat promouendos 7 alia exercet, que magnam continent administrationem.c. ad nos, 7 per totum de officio archi. plus dicit Innocē.in.c. de multa. quod Archidiaconus ratione nominis sonat in dignitatem, etiam si nullam habeat iurisdictionem ratione consuetudinis. † Personatus autez minus dicit quam dignitas, quia est quidaz honor sine administratione inter que est magna differentia, vt probatur in.l.ad rempublicā.ff.de muneri. 7 honoribus. 7 isto respectu dignitas 7 personatus sunt diuersa, 7 propterea diuersis nominibus nuncupantur.l.si idem.C.de codicil. Sed quando dignitas sumitur large tunc ista ambo sunt sinonima, 7 conuertibilia alterum in altero prout genus, 7 species, 7 ideo iura que videntur aliquando exprimere, 7 ponere ista vt diuersa 7 separata potius faciunt hoc ad tollendas cauillationes quam ad finem, vt denotant differentiam esse inter ista, nisi prout differt genus a specie secundum Guil. de monte Lauden. in extrauag. execrabilis Joan. vigesimosecundo. super verbo personatus.

¶ † Ex quibus infero, quod in materia larga appellatione personatus venit dignitas puta in terminis.c.si pluribus. de prebē. lib.vj. 7.c.tua nobis. de verbo.signi. cum similibus. secus in materia stricta, in qua verba stricte 7 proprie debent accipi.l.prima §.is qui nauem.ff.de exercito. cum vulga. consequenter statutū loquens de personatu non complectitur dignitatem per dictam rationem † idem puto in literis ad beneficia. vt si quis impetrat personatum non possit sibi prouideri de dignitate cum administratione, vel iurisdictione argumen. capitulo quamuis. de prebēdis lib.sexto. 7 notatur in capitulo cum in illis, eodem titulo.

¶ † Officiū vero dr administratio rerū ecclesiasticarū sine iurisdictione 7 absque prerogatiua seu preeminentia, fm doct.in.d.c. de multa. prout sunt sindici procuratores. Castellani. 7 sacriste vt p Rotā deci.clxxij. incipiē. de thesauraria in nouis, vbi ē bona decisio circa predicta. ¶ Sed anteqz veniā ad fm dubitatur de aliquibus, † 7 primo vtrū guardianus fratrū minorū 7 priores, mēdicantiū dicant habere dignitatē aut psonatū vel potius offm. 7 certe dici pōt qd hnt dignitatē. ppie sumēdo ex eo, quia hnt preeminētiā cū administratione. 7 ēt iurisdictionē in illos de guētu. iuxta notata in.c. edoceri. de rescr. 7 in cle.j.eo.ti. † Hinc est quod appellatione prelatorū veniūt isti tales vt est glo.not.in cle. dudū. in ver. nō habētur de sepul. 7 ibi Card.i.§. statuimus dicit se gsuluisse † qd prior guētualis est prelatus adeo qd pōt esse pcurator sine licētia supioris, iuxta illud qd dicit glo.j.in cle. religiosus de proc. ad idē facit gl.in cle.j.in ver. prelatū. de electio. 7 bonus tex.in.c. quorundā in ver. soliū prelature eodez tit. lib.vj. ¶ † Ex quo infero vnū satis notandū, quod ex quo tales dicuntur habere dignitatem vt.s. certe possunt eis delegari cause a sede apostolica, iuxta.c. statutū. de rescript.in.vj. quod tenet et firmat expresse domi.in.c. nullus de elec. eodem lib. quē refert 7 sequitur Fely.in.c. insuper de testi. 7 ibi legendo latius dixi.

¶ Secundo dubitatur † an vicarius episcopi dicatur habere dignitatē 7 breuiter dico quod dr in dignitate cōstitutus arg.c.pcipimus.xciij.dist. vbi pbatur qd locū tenens dz honorari sicut principalis, cuius vices gerit, per quem tex. dicit Roma. singulari suo.ccclx. incip. Bar. 7c. quod vicerector dz sedere 7 honorari vt rector 7 similiter guadet alijs perogatiuis rectoris secundum Bar.in.l.si filius.ff.de legatis. † imo gsuluit Abbas pañ. gsi.xx. 7.xxi. incip. casus super quo gsiliū petitur talis est. 7c. nō valere cōsuetudinem quod Archidiaconus precedat vicarium epi qz caret rōne 7 nō pōt induci nisi ex quadā ambitione per dictū.c. precipimus, qd dictū refert 7 sequit Fely.in Rub. de ma. 7 obedien. ¶ Ex quibus infero † quod vicario epi generali pñt cōmitti cause iuxta dispositionē d.c. statutum. qz est gstitutus in dignitate, secus in vicario foraneo, vt legitur 7 notatur in cle. 7 si principalis. de rescr. Ultimo circa predicta notādum est † quod quo ad officia 7 dignitates ecclesiarū plus attenditur gsuetudo quam ius commune, vt dicit glos.in.c.ad hec. de exces. prela. et Cardi. consil.lxij. incipien. in ecclesia bellunen. Ad fm principale quesitum videlicet de qualitatibus dignitatum. dico qd quedam sunt electiue, quedam non. (et idem dico esse in personatibus 7 etiam alijs beneficijs) sed prius dōm est de electiuis, † dr ergo dignitas personatus seu beneficium electiuum, quando occurrente illis vacatione proceditur ad elect. fm formaz.c.qz pp de elect. ¶ † Ex quo infero, quod si Papa mādat prouideri de beneficio spectante ad electionem capituli intelligitur de beneficio electiuo modo predicto. 7 sic de electiuo proprie sumpto, scz in quo dz seruari predicta forma de iure vel gsuetudine, put sentit Card. consil. ciij. incipien. casus super quo. 7c. ratio est vt colligitur ex verbis ipsius † qz vocabula debent accipi in proprio significatu maxime in literis beneficialibus nisi absurditas vitāda in contrarium vrgeat.l.nō aliter.ff. de leg.iij. 7 in.c. preterea. vbi bona gl. de ver.sig. † cū ergo mandatur prouideri de beneficio seu dignitate electiua intelligendum est de tali in quo vel in qua sit electio proprie sumpta, talis est autem ea sola que sit seruata forma.d.c.qz propter. qui tex. dat formā electioni, qua nō seruata non dr proprie electio celebrata † qz forma est que dat esse rei qua nō seruata nō dr illa res sed alia.l. Julianus.§. si qs rem.ff.ad exhib. gsequenter tale beneficium in cuius vacatis electione non seruatur illa forma nō venit nec includitur in tali mādato, qz verba gratie beneficialis concesse ad instantiam impetrantis solum illud beneficium includunt, 7 eum solum effectum operantur, quod seu quem ex vi verborum necessario inferunt, talis enim gratia est restringenda 7 proprie intelligendā pp ambitionem, vt dicit formaliter Cardi. consi.xxx. incipien. quidaz. A. presbiter. 7 retuli superius in alio proposito circa expressionem cure. ¶ Infero aliud 7 secundum † quod in terminis capcum in illis.§.j.de preben. libr.vj. 7 clementine prime. eodem titulo, in quibus dicitur, quod ex pressis aliquibus modis in mādato de prouidendo puta ad prouisionem vel presentationē 7c. etiam si addatur vel quāuis aliā dispositionē, non venit modus electionis. ad hoc ergo vt sit locus dictis iuribus idest vt nō veniat beneficiū electiuū reqritur qp illud si tale in cuius electione dz seruari forma sepe dicti.c. quia ppter. vt dicit expresse. Guil. de mōte laud.in cle.j. de preben. 7 seqtur Car. in dicto consi.ciij. ¶ Tertio infero † qp appellatione bnficij electiui in literis beneficialibus

ficialibus non venit canonia, & ista tertia illatio est exemplum prime illationis, quia in canonijs non seruatur forma dicti. c. quia propter secundum glo. & doc. ibi. † & ideo dicit Egidius conclusione. lxix. incip. Palatium. & c. quod non reperitur prebendas, & canonicatus cathedrales esse electiuos. Hinc est quod licet receptio canonicorum spectet ad collegium, tamen non est necesse quod tunc seruetur dispositio. c. in genesi. de elec. quia ille tex. loquitur de electione prelati. consequenter sufficit in receptione canonici, quod illi de collegio personaliter consentiant dummodo consensus presententur in capitulo, prout tenuit Lappus Abbas in repetitione. c. Jacobus. de simo. & glo. ij. in. c. sicut de elec. lib. vj. † hec tamen intelligenda sunt sane nisi de consuetudine esset in tali ecclesia inductum vt forma dicti. c. quia propter obseruari debeat in electionibus canonicatuum & prebendarum, quia tunc appellatione beneficij electiui in talibus literis veniret canonia † consuetudo enim & legitima prescriptio dant statum beneficio vt probatur. in. c. cum de beneficio. de preben. li. vj. & ponit Pet. de anchara. consilio. clxij. incipien. in questione ecclesie &c. † idem dico de inferioribus dignitatibus vt dicantur electiue ad hoc, vt veniat & includantur in literis quando exprimitur modus electionis alias minime, vt. s. ita demum. s. quando de consuetudine illarum ecclesiarum, in quibus existunt seruaretur, sepe dicta forma in electionibus earum, hoc dico, quia de iure communi non dicuntur electiue, cum in electionibus earum non sit seruanda forma. d. c. quia propter ex quo per obitum illas obtinentium ecclesie non dicuntur viduate, quia non sunt sponsi ecclesiarum proprie, sed quasi sponsi, vt dicit glo. in. c. per venerabilem. in versi. adulterinis. quod filij sint legit. & quod dicte dignitates de iure non dicantur electiue, nec seruetur in eis forma sepe dicti. c. quia propter tenet gloss. in. d. c. sicut & maior pars dominorum de Rot. decision. cclxxxix. incip. maior pars dominorum. in nouis. ¶ † Concludo ergo quod si in literis solum exprimitur modus electiuus, vt si mandatur prouideri de dignitate, vel beneficio electiuo tunc non venit Canonia, nec alia dignitas collatiua, nisi in electionibus earum de consuetudine seruetur forma dicti. c. quia propter. Secus quando exprimuntur etiam alij modi prout fit communiter in huiusmodi literis ad beneficia, quia tunc virtute aliorum verborum venit canonia, & etiam dignitas collatiua † similiter quando in litteris nullus modus exprimitur sed simpliciter mandatur prouideri de dignitate, prima que vacabit, tunc venit dignitas collatiua, & etiam electiua, vt tenet gl. in cle. j. in ver. quamuis. de preben. & ponunt doc. in. d. c. cum in illis. §. primo. Nec obstat si diceretur contra predicta, ex quo dignitas episcopalis & principalior in ecclesia collegiata sunt electiue, vt constat, ergo per rationes de quibus. s. debent includi in literis ad dignitates electiuas. † sed ad hoc respondeo breuiter quod superius dicta procedunt, quando mandatur prouideri de dignitate electiua in ecclesia cathedrali vel collegiata, quo casu non includitur ecclesia cathedralis, nec principalis dignitas in collegiata, licet sint electiue, quia tunc non esset prouidere in ecclesia. sed de ecclesia, iuxta glo. in cle. j. in ver. in certa. de preben. ponit Egid. conclusione. dccvj. incipien. supposito. & Cardi. consilio. xxx.

¶ Circa tertium principale quesitum videlicet, an & quando in literis beneficialibus includantur dignitates † dico quod si mandatur prouideri de beneficio non poterit prouideri de dignitate, quia in tali casu nomen beneficij debet summi stricte, cum sit materia ambitiosa & restringibilis. c. quamuis. de preben. lib. vj. ¶ Hinc est quod in dispensationibus ad quemcunque pro paciente defectum natalium non datur ad dignitates maiores nec principales, & ideo solet cassari clausula & de speciali ad vitam nisi pro qualificato aut alias ex fauore.

¶ Secus quando nomen beneficij exprimitur in gratia cuius effectus deriuatur in alium, quia tunc includuntur etiam dignitates prout sentit vna deci. in antiquioribus sub titu. de officio vic. secunda in ordine † vbi dicit quod si episcopus dedit potestatem vicario conferendi beneficia poterit conferre etiam dignitates non reseruatas, licet de dignitatibus nihil specialiter sit expressum hoc enim casu nomen beneficij summitur large, cum non sit materia odiosa sed fauorabilis. c. dudum. & c. si cui. de preben. lib. vj. & sic per istam rationem sentit Rota quod in primo casu non includitur dignitas.

¶ † Utrum autem in primo casu videlicet, quando mandatur prouideri de beneficio possit prouideri de prebenda. Archi. in. c. cui de non sacerdotali de preben. lib. vj. tenuit quod non. arg. d. c. quamuis propter materiam odiosam & restringibilem. idem tenet Jo. an. in fi. eodem tit. in antiquis, sed florianus ibi est in contraria sententia. Cuius opinio potest saluari in duobus casibus † primo quando nomen beneficij ponitur in materia larga, prout supius exemplificaui, similiter in terminis. c. tua nobis. de ver. sig. videlicet, quando conceditur priuilegium de percipiendis fructibus beneficiorum, quia prebendas & maiora beneficia includit vt ibi. secundo posset procedere etiam in materia stricta, quando mandatur prouideri de beneficio in ecclesia cathedrali poterit tunc prouideri de prebenda. † Secus si in mandato non fit mentio de ecclesia cathedrali, quia tunc propter honorem & excellentiam illius in mandato generali ad beneficia non includuntur prebende, nec alia beneficia ecclesie cathedralis, nisi quando, vt dixi, fit de ea specifica mentio, vt probatur in. c. quamuis. §. quamquam de prebend. libr. vj. & so(lent) tamen cancellaria, quod vbi est dispensatum cum illegitimo quod possit tenere beneficia cum cura & sine cura etiam si ad ea quis per electionem assumatur non includuntur beneficia ecclesie cathedralis, nisi de ea fiat mentio secundum Rotam deci. xlv. incip. no. quod secundum aliquos & hoc modo potest procedere opinio Archi. & Joan. and. licet indistincte loquantur.

¶ Quam opi. limito etiam non procedere in prebendis ecclesie collegiate, quia ille includuntur in mandato generali ad beneficia, † nam in ea cessat ratio honoris & excellentie, que militat in ecclesia cathedrali, & ita prope loquitur prefata deci. cxxxiij. in antiquis incip. no. quod illi &c. vbi dicitur quod illi cui mandatur prouideri de beneficio. poterit prouideri de prebenda in ecclesia collegiata, posito quod ad eam quis eligatur vt ibi. Et licet s. dicta distinctio per quam reducuntur ad concordiam prefate opiniones contrarie videatur esse satis iuridica & procedere ex mente iuris, tamen stilus & consuetudo curie vestre indistincte amplecti opinionem Arc. in. d. c. cui de non, quia stilo. n. curie quando datur gratia ad largam dicitur expresse in ea quod possit acceptare canonicatum & prebendam in cathedrali, vel collegiata ecclesia, per quod datur intelligi, quod alias id est si illud non exprimeretur in literis non veniret prebenda etiam in collegiata alias illa verba frustra, & superflue exprimerentur. s. c. si Papa cum vulg. quod latius declaraui in forma literarum expectatiuarum, vnde minime sunt mutanda &c. l. minime. ff. de legibus. ¶ Non obmitto tamen vnum quod sentit prefata deci. cxxxiij. dum vult quod in mandato ad beneficium includatur prebenda etiam electiua † & forte intellexit etiam eo casu quando aliqui modi sunt expressi, licet non electionis, & sic sentit quod dispositio c. cum in illis. §. illis. de preben. lib. vj. & cle. j. eo. titu. non habet locum in prebendis & minoribus beneficijs, quod expressius tamen Cal. asserens se bis ita consuluisse consi. xij. in ti. de preben. contrarium tenuit Guil. de monte Lau. in. d. cle. j. quem sequitur do. in. c. cum in illis. quia Papa facilius grauat vnum quam plures. & quia ratio illius tex. est vniuersalis videlicet propter materiam ambitiosam & restringendam. ¶ Quam opi. ego intelligo procedere quando prebende & minora beneficia in aliquo loco essent electiua de consuetudine antiqua. in additionibus Spe. in ti. de act. & pe. §. sup petitionibus ad finem ver. per literas quoque alias procederet opinio Cald. † quia de iure prebende & minora beneficia sunt collatiua & non electiua & sic circumscripta consuetudine non haberet in eis locum dispositio dicti. c. cum in illis. §. j. vt dixi superius in tertia illatione secundi quesiti. ¶ Ultimo pro complemento premissorum quia dictum est sepius de dignitatibus, & beneficijs electiuis, item an & quando includantur in literis beneficialibus facta, vel non facta mentione modi electiui † queritur oportune vtrum sufficiat facere mentionem de electione per equipollens. dico quod non, vt ponit decis. Rote. dccclxxviij. incip. premissa igitur in antiquis, vbi dicitur quod ad hoc vt dicatur facta mentio de dignitate electiua, non sufficit, quod sit facta mentio de collegio, nisi exprimatur quod est electiua, quia non sequitur stant plures cum priore in tali ecclesia ergo prioratus est electiuus, forte. n. spectat ad electionem alterius pro quo vltra illam decisionem facit quod no. Archi. in c. monasterium. xvj. q. j. vbi dicit non esse bonam consequentiam videlicet in tali ecclesia stant multi clerici ergo est ibi collegium † plura. n. requruntur vt dicatur collegium de quibus per Inn. & alios in. c. cum dilecta de exces. prela. quare non probatur hoc esse &c. ex quibus apparet non sufficere quod fiat mentio electionis per equipollens, nisi illud esset tale quod argueret necessitatem & veritatem facti fallibiliter, vt dixi in superioribus in alio proposito de mentione cure per equipollens. ¶ Similiter non sufficit quod de electione fiat mentio in parte gratie executiua tantum cle. j. ad fi. de preben. † quia verba que supponunt aliquid nihil disponunt vt ibi & plene Fely. in. c. licet. de offi. ord. Dixi in parte precedenti de qualitatibus beneficiorum & dignitatum, & an & quando includantur in literis beneficialibus cum multis questionibus necessarijs & opportunis dominum est modo de tertia parte principali.

SVMMARIVM

8 Permutatio si non perficit, an sit opus noua collatione, ex quo beneficia iam fuere ex tali causa resignata.
9 Papa si mandat alicui prouideri de certo beneficio, si vacat, vel cum primum vacabit, si beneficiatus beneficium ex causa permutationis resignet, poterit prouideri de illo taliter ipetráti.
10 Beneficio priuandus lite pendéte potest resignare, dūmodo nō ex causa permutationis.
11 Impetrans beneficium in fauorem alterius specialiter reseruatū non prefertur reseruato, si nō est de reseruatiōe facta mentio.
12 Impetrās debet apponere clausulam ꝙ resignatio cedat in fauorem impetrantis per priuationē.
13 Beneficium vacans ex causa permutationis an possit alteri ꝙ̄ permutanti conferri.
14 Limitatio ad.c.primo decer.permu.in sexto.& j.nu.17.et.18.
15 Casus in quo obtinens dignitatem non potest illam resignare in preiudicium expectantis.
16 Dispositio non dicitur generalis, lȝ generaliter loquatur quando in vna specie verificari potest, secus si venit verificanda in vna specie de multis speciebus.
19 Permutatio quod fiat de beneficio pingui cum tenui, non est verisimile.
20 Redditnum sola inequalitas in beneficijs permutatis fauorem non arguit.
21 Beneficium per resignationé vacat quantum ad resignanté, sed non vacat statim quo ad superiorem.
22 Resignatio facta per metum an valeat.
23 Voluntas coacta est voluntas, vide.j.nu.25.
24 Actus meticulosi de iure canonico tenent, licet per exceptionē possint elidi.
26 Resignatio debet fieri libere, & sine aliqua pactione.
27 Renuntians beneficio in fauorem alterius non potest pacisci, vt illi conferatur.
28 Resignare vt conferatur certe persone cessante fraude non est illicitum.
29 Resignatio quando dicatur libere facta.
30 Resignans per resignationem titulum beneficij amittit, & multo fortius possessionū.
31 Superior potest renūtiationem simoniacam simpliciter admittere, & alteri illud beneficium conferre.
Limita vt ibi.
32 Cle.vnica de cer.permu.non dȝ extédi, sed tm̄ teneri in terminis in quibus loquitur.
33 Superior quis dicatur, vt possit resignationem recipere.
34 Beneficium qui potest conferre, nō semper potest destituere, & resignationem admittere.
35 Potestatem habens conferendi beneficia vacantia non potest admittere resignationem beneficioꝝ, nisi specialiter ei ꝯcedat.
36 Executor ad prouidédum resignationem recipere non potest.
37 Auditor sacri palatij resignationem beneficiorū recipe nō pōt.
38 Vicarius non potest admittere resignationes beneficiorum sine speciali mandato.
39 Vicario generali potest dari potestas conferendi beneficia vacatura, & recipiendi resignationes.
40 Episcopus an possit cómittere, vt recepta resignatione certi beneficij, illud certe persone conferatur.
41 Cap.susceptum de resc.in.vj.non habet locum in collationibus ordinariorum.
42 Commissarius habens potestatem recipiendi resignationem nō poterit illud conferre, nisi ad conferendum speciale mandatum habeat.
43 Vicarius potest instituere presentatos per patronos sine speciali mandato.
44 Vicarius quare possit presentatos instituere, sed non cōferre beneficia resignata.
45 Tempus nullum vȝ prefixum ad instituendum.
46 Beneficia promoti ad episcopatum post consecrationem, & habitam pacificam possessionem, vacant.
47 Beneficia promoti ad episcopatum qn̄ possunt conferri.
48 Beneficia promoti & consecrati de consuetudine curie statiȝ cōferri possunt.
49 Prouisio pape vim electionis, & confirmationis habet.
50 Electo si prorogatur tempus consecrationis, an interim priora retineat beneficia.
51 Dispensatio circa vnum extenditur ad consecutiua illius.
52 Consecrationis tempus non currit inquisito vel accusato, seu denuntiato.
53 Impeditus non dicitur negligens, licet impedimentum ex culpa sua prouenerit.
54 Prouisus si statim se facit consecrari, an priora beneficia statim vacent.
55 Cap.de multa de preben.in quo differat a ꝯstitut. execrabilis.
56 Cap.de multa & constitutio execrabilis vt habeant locū, que requirantur.
57 Assecutio non dicitur pacifica, quādo statiȝ cepit esse litigiosa.
58 Cap. de multa de prebē.limitatur.
59 Dimissio realis beneficij primi sufficit in casu ꝯstitu.execrabilis in.§.quia vero.
60 Verba voluntatem & consensum designant.
61 Factis plus est demonstrare ꝙ̄ verbis.
62 Vacationis modus per.c.licet canon de elec.in.vj.
63 Cap.lȝ canon de elec.in.vj.soluȝ in pochiali ecclesia locū habet.
64 Parochia vnde dicatur.
Cap.licet canon non habet locum in non curatis, licet sacerdotium requirant.
65 Cap.lȝ canon est penale, ideo extendi non debet.
Cap.licet canon quando habeat locum, etiam in non curato, sacerdotium tamen requirente.
66 Contrahens cum alio cōditionem contrahentis & rei, super qua contrahitur, scire debet.
67 Verbum futuri temporis factum hominis importat, non sententiam ipso iure.
68 Papa.c.licet canon respectu priuationis ipso iure loquit de iure in re, & non habet locum in iure ad rem.
69 Licentia valet de non promouēdo, ꝙ̄uis tempore licentie iā non possit promoueri ob temporis breuitatem.
70 Ecclesiam parochialem habens, potest eam permutare etiaȝ decies circa finem cuiuslibet anni.
71 Fraus an presumatur ex pluralitate permutationum totiens reiterata.
72 Variatio in personis ecclesiasticis maxime vitanda est.
73 Beneficiatus matrimonium contrahens per verba de pn̄ti videtur suis beneficijs renuntiare.
74 Impetranti beneficium per contractum matrimonij satis est ꝓbare matrimoniū per verba de presenti, & non copulam.
75 Clericus beneficiatus, si contrahit matrimoniū cum habente vndecim annos per verba de presenti, perdit beneficium, lȝ matrimonium non fuerit consumatum.
76 Etas.xj.an.cuȝ sit proxima pubertati an ad matrimoniū contrahendum apta sit.
77 Proximus pubertati quis dicatur, vt sit aptus ad matrimoniū contrahendum.
78 Beneficium vacat per matrimonium vere contractum, et non per sponsalia.
79 Clericus minor pubertate si contrahit matrimoniū ꝑ verba de presenti, tūc eius beneficium non vacat vide.j.nu.81.
80 Sponsalia de futuro matrimonium non dissoluunt.
81 Spōsalia quando in matrimonium transeant.
82 Clericus si contrabat matrimonium, quod non tenuit ex alio defectu ꝙ̄ etas, an & quando beneficium perdat.
83 Quid si matrimoniū non tenuit ob mulieris fauorem.
84 Quid si matrimoniū non tenuit ob defectū consensus a metu ꝓcedentis, qui in constanté metū cadere potuit.
85 Quid si matrimonium nō tenuit ob sacros ordines clerici sic cōtrahentis.
86 Episcopus cum bigamo post penitētiam potest in officio & beneficio dispensare.
Bigamus qui incurrit in penam bigamie, est indispēsabilis ab alio preter papam.
87 Clericus debet perdere beneficium, dato ꝙ matrimoniū per eū contractum sit nullum.
Actus nulli effectū iuris inducunt.
88 Matrimonium nulliter contractum publice honestatis iustitiaȝ inducit.
99 Cōsensus in matrimonio debet esse liber, & coacta voluntas nō est voluntas.
100 Beneficium vacat ꝑ ingressum religionis per ꝓfessioné tacitaȝ vel expressam, & quare vacet.
101 Religiosus nil possidere potest, cum ab alio possideatur.
102 Vacatio sicut inducitur per mortem naturalem, ita et ꝑ ciuileȝ.
103 Episcopus an possit dispensare cum beneficiato volente profiteri, vt beneficium retineat.
104 Multa iam habita retineri pn̄t, que de nouo acquiri non pn̄t.

105 Regularis

105 Regularis si possedit beneficium, et prescripsit potest illud retinere, et si spolietur, restituitur.
106 Regressus non datur a priuatione ad habitum.
107 Medicus infirmum preseruare potest.
108 Monachus post monachatum quare ecclesie parochiali preffici potest.
109 Papa ex magna causa pōt absoluere monachuz a monachatu.
110 Papa non potest precipe alicui stante monacho aliquid, quod repugnet regule per eum professe.
111 Ingressus monasterij non operatur amissionem beneficij, nisi ingrediatur, vt fiat monachus.
112 Monasterium ingrediens, vt fiat cōuersus, beneficium nō pdit.
113 Conuersi et offerentes se ecclesie an et quando proprijs renunciasse intelligantur.
114 Monasterium ingrediēs infra annum probationis beneficium non perdit.
115 Monasterium ingrediens infra probationis annum testamentum facere potest.
116 Simoniacus notorius in beneficium ab eo repellitur.
117 Episcopus an cum simoniaco dispensare possit.
Et simonia in quibus cōmittatur.
118 Titulus de simonia cur in sexto, nec in clemen. non reperiatur.
119 Concubinarius notorius, si monitus non dimittit concubinam a beneficijs suspenditur.
120 Sodomie crimē impedit ordinis executionem, etiam post penitentiam peractam.
121 Periurus beneficijs priuandus est.
122 Beneficio priuandus non venit veniens contra fidē, promissaz sicut veniēs contra iuramentum.
123 Deus non facit differentiaz inter simplicem loquelam, et iurm.
124 Irregularitas incurritur non solum ob homicidium, sed etiam ex truncatione alicuius membri.
125 Clericus de iure respondēs in casu occurrēti super pena sanguinis irregularis efficitur.
126 Episcopus pōt dispensare cum homicida voluntario circa habendum beneficium.
127 Episcopus quasi semper dispensat circa beneficium.
128 Papa solus circa curatum cū homicida dispensat.
129 Priuandus potest lite pendente simplici beneficio cedere, sed secum dispensari non potest.
130 Non residens in beneficio post competentem monitionem eo priuari potest, nisi iustum habeat impedimentum.

DE VARIIS MODIS VACATIONIS.

Et in hac Parte subijciam quot et quibus modis contingit vacare beneficia, et etiaz varios modos prouisiuos quod vtile est scire ad cognoscēdū validitatē vel inualiditatē impetrationum et prouisionum papalium.

1 ¶ Pro euidentia prime partis premittēda sunt duo.† Primuz est ꝙ verbū hoc vacare multiplicem recipit a iure expositionem vt declarat Roma. cōsi. cccl. omnipotentis. etc. in casu proposite consultationis etc. aliqñ enim vacare exponit̄ idest cessare. l. q tertiana. ff. de edil. edic. aliqñ dicitur vacans idest inutile. l. quintus
2 cecilius. ff. depositi. †Sed proprie quo ad propositum nostrum dicitur ecclesia seu beneficium vacans ꝙ est vacuū seu nō plenuz hoc aūt pōt contingere dupliciter primo, qꝛ vacat de iure et de facto, vt qꝛ mortuus est prelatus, seu rector, et nemo in possessione reperitur, quo casu vacat de iure quo ad titulū, et de facto quo ad possessionē. Scdo dicitur vacans, qñ vacat de iure sed non de facto, vt qñ mortuo prelato siue rectore aliquis reperitur i possessione saltē colorate. c. cum nostris. de conces. prebē. et in. c. licet
3 episcopus. ¶ Scdo premitto† ꝙ impetrās non tenet̄ de iure exprimere modum vacationis ɓm Joan. de fantuc. put refert do. et sequit̄ Fran. in. c. susceptū. de rescrip. lib. vj. idem tenet Lappus allegatione sexta. incip. in hac sexta, pro quo facit glo. in cle. j. in ver. quamuis de preben. que dicit non esse necesse exprimere mo
4 dū p quē prouidet̄ beneficio †ideo si fit simpliciter mentio de vacatione beneficij includit̄ omnis modus prouidendi, ergo dꝫ etiā includi omnis modus vacādi, vt dicit alia gl. in. c. si pp. in versi. vocabunt de resc. lib. vj. et in. c. cupientes in princip. de elec. eodē lib. et hoc de iure. verū qa de stilo et cōsuetudine solet exprimi certus vacationis modus. ideo subijciā multos modos quibus contingit vacare beneficia, vt impetrans sciat per quem modū vacat beneficium, ꝙ vult impetrare, nā si vacet alio modo ꝗ expresso per impetrantem male impetrat. c. susceptū. de rescrip. lib. vj.

¶ Et ideo cauti impetrantes in prouisionibus non exprimunt certū modū vacādi, sed impetrant certo modo vacan. ꝙ solet cōcedi preterquā de canonicatu et pbēda certo mō vacātibus tunc nō datur si nō nominet̄ Canonicus qꝛ posset capere quēcūqꝫ canonicatum in illa ecclesia. et idē de alijs beneficijs de quorū corpore nō cōstat puta simplicibus, sed qꝛ vt predixi vt plurimū cōsueuit exprimi certus vacationis modus ideo de illis latius subijciam. ¶ Primo igit̄ incipiendo ab actibus voluntarijs occurit modus vacationis per renunciationē et hoc dupliciter videlicet ex causa permutationis et per simplicem resignationem.
5 ¶ Primo casu† qñ resignatur beneficiuz ex causa permutationis iducit̄ vera vacatio et possessionis et proprietatis idest tituli, vt pbat̄. in. c. vnico. de rerum permu. lib. vj. ponderādo illa verba equitatē preferentes in hac pte rigori. idē notat̄ in. c. inter cetera sup ver. debeat de preben. alias non esset possibile ꝙ fieret p
6 superiorē inuicē permutantibus aliqua collatio† cū illa fiat ð beneficio vacāte. c. j. et. c. nulla. de conces. prebē. et hoc expresse firmat Cal. consi. iiij. incip. an renuncians in titu. de renun. vbi assignat rationem, qꝛ possessio animo perdit̄, ergo p renuntiationez amittit̄, vt not. Inn. c. veniēs in. j. gl. de renun. cū alijs vt per eū.
7 ¶ Ex quo infertur† ꝙ cū tali casu inducatur vera vacatio, vt. ß. sequit̄ ꝙ in permutatiōe necessaria est noua collatio ipsis pmutātibus, ꝙ expresse firmat Decisi. Rote. cccxcviij. incip. nota resi
8 gnatio cum seq. in antiquis†imo dico plus ꝙ si permutatio non perficitur inter permutare volētes, opus est similiter noua collatiōe, id est ꝙ illi qui iam resignarunt sua beneficia ex causa pmutationis reuertantur ad ea auctoritate superioris nō autem auctoritate propria, ne incurrant penā. c. eum qui. de pbē. lib. vj. put tꝫ Jo. an. in. c. si beneficia. eo. titu. et lib. qcquid dicat ibi Arc. lꝫ pro Archidia. multū faciat ille tex. dū dicit libere reuertant̄. et sic innuit ꝙ p se sua sponte possint ad suum quilibet redire beneficiū, sed iste opi. concordantur isto modo qꝛ in beneficijs iam occupatis seruatur opi. Joan. an. in vacātibus vero de iure et ð facto pcedit opi. Archi. prout attestat̄ vna deci. xxiij. incip. fuit dubitatū in nouis. Tutius tñ est ꝙ vtroqꝫ casu interueniat auctoritas superioris, q pp nō sequutā permutationē dat vnicuiqꝫ eorū licentiam ad suum beneficicium reuertēdi absqꝫ alia collatione seu cōcessione executoris sup reductione in pristinaz possessionē et talis licētia habetur pro collatione vt ponit eleganter Rota ð
9 cisi. dccclxiij. in antiquis. ¶ Et per supradicta dici pōt† ꝙ si Papa mandat prouideri alicui de certo beneficio si vacat vel cuz pmum vacabit. certe si beneficiatus resignet illð beneficiū ex causa ēt pmutationis poterit nihilominus prouideri de illo taliter impetranti, qꝛ reuera vacat quo ad titulū et possessionē p supius
10 dicta, quod videt̄ sentire Domi. cons. cv. in. ij. col. †vbi dicit in casu simili ꝙ lꝫ pendente lite sup priuatione beneficij ob aliquod crimen possit ille qui venit priuādus tale beneficiū renūciare, vt sentit gl. no. in. c. ij. in ver. si. ibi dū dicit cedat vel decedat vt lite pē. lib. vj. nō tñ hoc facere poterit ex cā permutationis, imo si fecerit resignationē ex cā pmutationis poterit de illo prouideri, illi qui impetrauit in euētū priuationis.
¶ Quod ego itelligo verū qñ fuit scriptū in terminis de quibus .ß. vꝫ sup certo beneficio. tū qꝛ p resignationē iducitur vera vacatio vt sepius dixi. tū ēt qꝛ p tale mādatū sup certo beneficio videtur illud iā esse effeceū in fauorē impetrantis, et illi p hoc que
11 sitū ius saltē ad rem, ꝙ ei auferri non dꝫ ex facto beneficiati, †p illud ꝙ in simili dicit gl. notāda in. c. ꝗuis tibi. in ver. in genere. de prebē. lib. vj. ꝙ p ɓm madatū speciale factū sup aliquo beneficio vacante nō preiudicatur primo continēti reseruationē illiusmet beneficij in fauorē alterius, qꝛ tā primū ꝗ ɓm pōt dici speciale, et ideo preualet primū, nisi de primo in scdo fiat mentio specialis, quasi sentiat gl. ꝙ pp reseruationē factā in fauorē primi cēseatur effectū ēt anteqꝫ vacet. et illam glo. dicit notabilem Do. cons. ciij. in. j. col. ¶ Secus dico quando beneficiū esset alias reseruatum sed non in fauorem certe persone, qꝛ tūc valet prouisio de tali reseruatione non habita mentione vt vult Decisio Rote. dccclxxvij. incip. Utrum si Papa. in antiquis, vnum tamen obstat contra determinationē dominici quā superius retuli, dū vult ꝙ si priuandus resignet ex cā permutationis potest nihilominus de beneficio taliter resignato prouideri illi, qꝛ impetrauit in euentum priuationis, obstat inquam tex. cū sua materia in. c. susceptū de rescrip. lib. vj. vbi dicitur ꝙ expresso vno modo vacatiōis puta in euentum priuatiouis non venit alias vt puta ex causa per
12 mutationis† et propter hoc in talibus ipetrationibus per priuationem solet hec clausula adijci. et cū decreto, quod resignatio cedat in fauorem impetrantis, ꝙ solet ꝯcedi post primā priuatiōis

sniaz,aſi minime,ꝛ ita dꝫ intelligi dcm̄ domi.alias nõ bñ diceret.
13 ¶ †Ex p̄dictis colligit̃ caſus in quo beneficiũ vacãs ex cã p̄mutationis poteſt conferri alteri q̃ p̄mutanti vt pꝫ ſupra in verſi.ꝛ
14 per .§.dicta†nec obſtat tex.in.c.j.de rerũ p̄mu.lib.vj.p quem diſponitur ꝙ expectantes apoſtolici nõ poſſunt acceptare beneficia vacantia ex cã p̄mutationis nec de illis ſibi facere prouideri ꝙ procedit ẽt ſi expectans haberet gratiam motu proprio, nihilominus non põt ip̄edire p̄mutare volẽtes,vt vult domi.ꝯſ.ciij. in pen.col.qꝛ dico ꝙ cũ ille tex.diſponat illud ex quadã equitate contra ſtrictas regulas iuris vt pꝫ ibi dũ dicit̃ equitatẽ preferentes in hac parte rigori ꝛc.certe tenendus eſt in proprijs terminis in quibus loquitur,qꝛ omnis receſſus a iure eſt odioſus ꝛ ſtringẽdus.c.j.de fil.preſby.lib.vj.vnde cum ille tex.loquatur de expectantibus beneficia incerta nõ dꝫ habere locum in reſeruatiuo habente gratiam ad certũ corpus beneficij cum primũ vacabit, cum iſte plus iuris habeat q̃ ille qui expectat in genere.
15 ¶ Ex hoc infero vnum valde notandũ † ꝙ expectãs dignitatẽ in certa eccleſia quam primo ibidem vacare contigerit, ſi non ſit in illa eccleſia,niſi vnica dignitas poſt pontificalem, certe illã obtinẽs nõ poterit reſignare ſimpliciter,vel ex cã p̄mutationis in p̄iudicium expectantis,preſuppoſito ꝙ talis dignitas alias includatur in gratia expectãtis,qꝛ tunc militat eadẽ ratio in tali expectãte lꝫ ḡnaliter,q̃ in reſeruatiuo ſpecialiter pꝫ p tex.i.c.ex p̄te el
16 primo.de off.dele.cũ ibi notatis† vbi probatur ſm doc.ꝙ diſpoſitio nõ dicit̃ generalis,qñ poteſt verificari in vna ſpecie tantum quamuis generaliter loquatur.Quod intelligo ſane,qñ diſpoſitio loquẽs generaliter poteſt verificari in vna ſpecia tm̃ ita ꝙ nõ in alia prout poſui exemplũ de expectante dignitatẽ primo vacaturam in certa eccleſia,in qua nõ eſt niſi vna poſt pontificalẽ,tunc procedit quod dixi per rationẽ de qua.§.ꝛ p illud ꝙ in ſimili dicit Bald.in.l.quiſquis.C.quorũ app.nec rec.ꝛ canoniſte in.c.cũ omnes.de conſti.¶ Secus dicerem qñ diſpoſitio venit verificanda in vna ſpecie de multis ꝛ diuerſis ſpeciebus dũmodo non cer
17 titudinaliter in aliqua earũ,ſed que prius occurrerit,†tunc eniꝫ procedit diſpoſitio.d.c.j.de rerũ permu.lib.vj.nã iſto ſecundo caſu potius dicitur diſpoſitio generalis q̃ ſpecialis ex quo habitudinaliter cõp̄rehendit multas ſpecies licet effectualiter veniat verificanda in vna tantũ quicquid in hoc dicat Bar.in.l.ſi domino.ff.de lega.j.quem ſequitur Abbas Pano.in.c.paſtoralis.§.
18 quoniam.de reſcrip.¶ †Limitatur aliter ꝛ ſecũdo diſpoſitio.d.c.j.cum ſuperius dictis vcꝫ,vt non ſit locus expectantibus quãdo vacant beneficia ex cã p̄mutationis,illud eſt verũ,niſi p̄mutatio fieret fraudulenter ad excludendum expectantẽ qui expectabat beneficium pingue veriſimiliter de proximo vacaturũ,tũc.n. ſi obtinens beneficium tenue illud reſignet,ꝛ ex cã p̄mutationis conſequat̃ pingue eo ipſo probata eſt fraus p expectantẽ,qui põt illud pingue,vel aliud ſi prius ipſum vacare contigerit petere ꝛ habere vt eſt caſus formalis in.c.ſi.de renun.lib.vj.facit.c.qꝛ ve
19 riſimile.de preſum.†vbi p̄bat̃ ꝙ nõ eſt veriſimile vt fiat p̄mutatio beneficij pinguis cũ tenui.ꝛ ratio eſt qꝛ tẽporibus noſtris augeri cupimus nõ minui ꝛ aſcendere potius q̃ deſcẽdere vt dicit glo.in.c.cum acceſſiſſent in ver.confirmatum.de cõſtitu. eadẽ verba ponit vna deciſ.ccc.incip.ſi mandetur alicui prouideri.in nouis alleg.c.quanto.ꝛ.c.lꝫ de tranſla.prelatorum.ſtantibus ergo huiuſmodi circunſtantijs p̄ſumẽde fraudis ſuccurritur expectan
20 ti vt.§.†alias ſola inequalitas redditũum in beneficijs p̄mutatis non facit ſufficientẽ fraudis preſumptionẽ,ſm Jo.mo.ꝛ Jo.an. quos ibi ſequuntur Moder.in.d.c.j.de rerum p̄mu.in.vj.quod ẽt tꝫ deciſ.Rote.incip.nota ꝙ non viciatur in antiquis arg.l.dolus.C.de reſcin.vend.¶ Scd̃s caſus p eundẽ modũ vacationis
21 eſt†qñ vacat beneficium ex cauſa ſimplicis reſignationis, prout quando quis ſponte ꝛ libere reſignat in manibus ſuperioris habentis poteſtatem admittẽdi reſignationem,quo caſu quantum ad reſignãtem vacat beneficiũ tã quo ad proprietatẽ q̃ quo ad poſſeſſionẽ,ſꝫ nõ vacat ſtatim quo ad ſuperiorẽ,niſi ille acceptet reſignationẽ,qꝛ põt reſignãtem ẽt inuitũ ex cã in beneficio retinere.c.admonet ꝛ.c.ꝙ in dubijs.cũ ibi notatis.de renun.iſtud tamen ꝙ dixi quo ad reſignantẽ vacare beneficium tã reſpectu p̄prietatis idest tituli ꝙ ẽt quãtum ad poſſeſſionem.Intelligo ſane de poſſeſſione iuris qꝛ illam perdit reſignans vt not.Inno.in d.c.ꝙ in dubijs.nã poteſt poſtea de facto incũbere in poſſeſſione ꝛ ſi tali poſſeſſione ſpoliaretur veniret reſtituendus,vt ponit idẽ Inn.in.c.ſup hoc.de renũ.ꝛ deciſio Ro.clviij.que icipit.lꝫ reus. in nouis.¶ Modo pro declaratione huius ſecundi caſus ſcien
22 dum eſt†primo,ꝙ reſignatio dꝫ fieri ſponte alias ſi fiat p metuꝫ non tenet ipſo iure vt vult deciſ.cciij.inci.no.ꝙ reſignatio in antiquis.vbi alleg.no.in.c.ſuper hoc de renun.Quod eſt ſatis mi
23 rum ꝛ non tranſit ſine dubio†qꝛ voluntas coacta volũtas eſt.l. ſi mulier.§.ſi.ff.ꝙ metus cã no.gl.p illũ tex.in.c.merito.xv.q̃.j. vnde ex quo in reſignatione facta p metum adeſt voluntas deberet tenere mero iure q̃uis propter metum adhibitũ poſſit reſcin
24 di†maxime cuꝫ de iure canonico actus meticuloſi regulariter teneant licet poſſint reſcindi,vel per exceptionem eligi,vt notatur in.c.cũ dilectus.ꝙ metus cauſa.ꝛ ita in terminis tenet alia deciſio.in nouis.cclxxxiiij.incip.fuit dubitatum,niſi ſaluãdo primã deciſionẽ Rote dicatur,q̃d cũ reſignatio d̃beat fieri libere, vt ſta
25 tiꝫ dicã ſi fit p metũ,nõ dicit̃ volũtarie nec libere facta†qꝛ illd̃ q̃d dicitur voluntas coacta voluntas eſt non hꝫ locũ vbicunq̃ requiritur libera voluntas prout in matrimonio.c.veniens ꝛ.c. cuꝫ locum de ſpon.ꝙ expreſſe firmat gl.in.d.c.merito. ꝛ ita poſſet dici in reſignatione,vt ſi fiat per metum non teneat ipſo iure. ꝛ ita ſaluo primam deciſio.ſed forte in puncto iuris ſecũda eſt verior.
26 ¶ Scd̃o requirit̃†ꝙ reſignatio fiat libere,hoc eſt ſine aliqua pactione,ꝯditione,vel modo.c. cũ pridem de pac.no.gl.i.c.cũ vniuerſorum de rerũ permu. ꝛ in.c.ex parte.de officio deleg.
27 ¶ Ex quo infero ſm aliquos†quod volens renũciare beneficio ſuo in fauorem alterius non põt deducere in pactũ,q̃d reſignat cum hoc,vt conferatur illi,vt videt̃ tenere Panor.poſt gl.in.d. c.ex parte.dꝫ ergo pure ꝛ libere reſignare in manibus ſuperioris licet gerat in animo vt conferatur certe perſone,non renuntiaturus alias quaſi propoſitum in mente retentum non operet̃ ꝯditionẽ,vel modũ.l.ſi repetendi.C.de condi.ob cãm cũ vulga.
28 ¶ Poſſet tñ probabiliter dici † ꝙ licite poſſit reſignans verbis exprimere illud ꝙ in mẽte gerit dicendo reſigno in fauorem talis tum qꝛ iſto caſu ceſſat omnis pactio conditio ſiue modus tũ etiã qꝛ expreſſio eoꝝ que tacite inſunt nihil op̄atur ẽt in ſp̄ualibus,vt vult glo.ij.in.c.ſignificaſti.de elec.ꝛ in.c.ij.eo.titu.lib.vi.ꝛ p has rationes tenet Domi.in.c.vnico.de rerum permu.lib.vj.ꝙ permutantes ad inuicem ſua beneficia poſſint petere a ſup̄iore hãc p̄mutationẽ ꝛ exprimere,ꝙ renunciant p̄mutationis cã vt p̄bat̃ in cle.j.eo.ti.qꝛ vt dixi licet eis exprimere ꝙ in mente gerunt,ꝛ in effectu pro hoc videt̃ eſſe caſus in.d.c.ex p̄te vbi Papa nõ ſcripſiſſet ſub illa forma ſi continuiſſet ſimoniã,vcꝫ duꝫ dicit litteras impetrauit vt ſi auunculus ſuus Archi.quẽ haberet vellet oĩno dimittere ipſum ei faceres aſſignari.ꝛ.c.nec obſtat verbum oĩno quod exponit ibi glo.id eſt ſine aliqua pactione ꝯditione vel mõ
29 †qꝛ intelligo ego de pactione,ꝯditiõe, vel mõ alias illicito ꝛ ꝯtinente ſimoniã prout ſentit glo.in.d.c.vnico dum exponẽs verbũ libere dicit vt ſimonia vitet̃ alleg.c.cũ pridẽ.de pac.At reſignare in fauorẽ certe perſone,vt conferatur,illi,nõ ꝯtinet aliq̃d illicitum,dũmodo ceſſet fraus ꝛ ſimonia,ergo nõ dꝫ cenſeri prohibitum p.§.dicta.¶ Puto tñ ꝙ ſup̄ior poſſit admittere reſigna
30 tionem ſimpliciter reiecta omni ꝯditione ꝛ modo†qꝛ p reſignationẽ reſignãs amittit titulũ beneficij,ꝛ multo fortius poſſeſſionem iuris,que facilius perditur.l.ſi quis vi.§.differentia.de acqui.poſ.prout dixi ſuperius.in facultate autẽ ſup̄ioris eſt acceptare reſignationẽ ſimpliciter,vel cum modo,cum totũ hoc de
31 pendeat a poteſtate ipſius.c.queſitum.de rerum p̄mu.†Hinc eſt ꝙ lꝫ renũciatio ſimoniaca non teneat ẽt in preiudiciũ renũciãtis vt vult glo.in.c.ſup hoc in ver.pecunie.de renũ. ꝛ ponit deciſio Rote.ccxxxvj.incip.no.ꝙ reſignatio in antiquis,poteſt tñ ſuperior eã ſimpliciter admittere,ꝛ tertio illud beneficium ꝯferre, prout ſentit Domi.conſi.cxxv.in.ij.col.ꝛ ita teneo excepta reſignatione,que fit ex cã p̄mutationis,quo caſu non valet ſi fiat alteri collatio,niſi ipſis p̄mutantibus,vt in cle.vnica.de rerum p̄mu.ꝛ ratio illius clementine eſt ſm Stef.ꝛ Cardi.ibi qꝛ talis renũciatio intelligitur fieri ſub modo ideo non dꝫ effectũ niſi adimpleat̃ modus idest ſequat̃ permutatio, ꝛ lꝫ iſtamet ratio videatur militare eo ẽt caſu quo fit reſignatio per modũ de quo ſuperius vcꝫ
32 vt alteri conferat̃.†dico tñ ꝙ diſpoſitio illius clementine nõ dꝫ extendi,ſed teneri tm̃ in terminis in quibus loquitur,qꝛ venit limitatiue ad ius antiquũ,quo beneficia reſignata ex cã p̄mutationis poterãt alijs q̃ p̄mutãtibus conferri,adeo ꝙ de illo iure neceſſaria erat gratioſa prouiſio,vt non valeret collatio alteri fcã. c.inter cetera.de preben.ꝛ in.c.cũ vniuerſorum.de reruꝫ p̄mu.ꝛ ideo extra caſum dicte cle.ſtandũ eſt in alijs caſibus iuris antiquis ꝯñr ſi ordinarius in primo caſu conferat beneficium alteri ꝛ nõ illi in cuius fauorẽ fuit reſignatum,nemini iniuriam facit,
33 cum vtatur iure ſuo.c.cum eccleſia.de elec.cum vul.¶ † Tertio ad validitatem reſignationis requirit̃ ꝙ fiat in mãibus ſuperioris vt in.d.c.admonet iuncto.c.q̃d in dubijs ille aũt intelligit̃ ſuperior in hoc caſu q poſſet illũ inuitũ deſtituere,vt dicit gl.in cle. vnica.

vnica.in vers.manibus de renun.τ ideo possibile est, qd̄ resignatio fiat in manibus vnius τ collatio ad alium pertineat iure suo.

34 ¶ Ex quo sequitur † ꝙ lꝫ quis possit cõferre beneficium situ in diocesi alterius epi ex priuilegio ꝯsuetudine prescripta, non ideo tñ poterit resignationem illius recipere, vt sentit glo. τ ibi clare hoc firmat Cardi.in clemẽ.vnica.de rerum pmu.in.vij.q.ꝯñr dꝫ fieri resignatio in manibus epi, in cuius diocesi situ est beneficiũ, ꝙ resignatur, τ nõ in manibus habẽtis illius collationẽ ex priuilegio, vel prescriptione.lꝫ enim prescripserit collationẽ nõ sequit̃ ergo τ destitutionẽ seu resignationis receptionẽ, qꝛ tantum prescriptum, q̃tum possessum τ non plus.c.fi.de offi.Archi.τ in.c.auditis τ.c.cũ olim.de prescri.τ ita in terminis tenet decisi. Rote.

35 ccc xcviij.incip.si aliquis eps in nouis.† Hinc dicit alia decis.cc viij.incip.nota ꝙ si cui in antiquis ꝙ habens potestatem ꝯferendi beneficia vacantia.ex cõcessione superioris nõ põt admittere resignationẽ beneficioꝝ, τ propterea opus est ꝙ istud spẽaliter cõcedatur τ expresse vcꝫ, vt possit resignationes beneficioꝝ recipere, τ resignata cõferre, vt ꝓbat tex.apertus in.c.dudũ in prin.de preben.lib.vj. ¶ Hinc scd̄o dicit alia decisio.dxxxj.inci.queritur

36 vtrum in antiquis † ꝙ executores gratiarum dati ad prouidẽdũ nõ possunt admittere resignationes beneficioꝝ, vt de beneficijs sic resignatis prouideãt.τ hoc per rationes de quibus supra.

37 ¶ Hinc tertio dicit alia deci.dccviij.in antiquis.† auditor sacri palatij nõ põt recipe resignationẽ beneficij d̄ quo corã eo litigat̃ sine speciali mãdato Pape, lꝫ possit recipe cessionem litis τ cause.τ ita dicit seruare Rotã, ꝙ est notãdũ pp clemẽtinã auditor d̄

38 rescrip. ¶ Hinc quarto dicitur † nõ valere resignationẽ beneficij factã in manibus vicarij nõ habẽtis ad hoc speciale mandatum, prout ꝯsuluit Cald.cõsi.ij.inci.an renunciatio in titu.de renunc. assignat aliquas rõnes, sed hec est potissima per admissionẽ renũciationis clericus ab ecclesia alienat̃, sed vicarius alienationẽ facere nõ põt iuxta illud ꝙ no.Inno.in.c.ad hec de offi.archi. vbi dicit Archi.qui est vicarius epi, nõ posse alienationibus cõsentire, ergo nec vicarius generalis poterit renũciationẽ sine speciali mandato recipere, de vicario aũt singulari hoc est ad id solum deputato minus est dubium, vt ponit deci.Rote.cclxxxviij.inci.

39 no.ꝙ eps in antiquis.† dicẽs ꝙ vicario seu officiali gñali potest dari potestas conferendi beneficia vacatura τ recipiẽdi resignationes.c.fi.de offi.vic.lib.vj.sed singulari ꝑsone de singulari beneficio cõmitti nõ põt.c.deliberatione.§.probibemus.de offi.le. lib.vj.τ ibi hoc not.Jo.an.imo fortius tenet alia decis.cccxcvij. incip.si eps.in nouis.ꝙ nedũ singulari ꝑsone, sed nec ẽt vicario generali põt cõmittere eps in specie resignationem seu admissionẽ resignationis, τ collationẽ certi beneficij, qꝛ p talẽ cõmissionẽ datur via ad vacaturũ beneficium cõferendũ ꝯ ꝯciliũ Lateranẽ. de quo in.c.nulla.de cõces.preben.cũ simi. Nõ videt̃ valde mirũ τ propterea non cõtẽtus de premissa determinatione, inueni vnã decisionẽ mirabilẽ in antiquioribus quintã in ordine in ti.de cõ

40 ces.prebẽ.vbi tꝫ totũ ꝯrĩũ ẽt cõmissione que fit per epm singulari ꝑsone vt valeat τ teneat lꝫ sibi cõmittat̃, ꝙ recipiat resignationẽ certi beneficij, τ ea recepta cõferat τc.qꝛ p hoc nõ aperit̃ via ad vacaturũ, τ sic cessat votũ cãptãde mortis, nã tali casu nõ cõmittitur generaliter potestas cõferẽdi quo vis mõ vacet illud beneficium, quo casu veniret ẽt modus vacãdi p mortẽ, ꝯñr nõ valeret, qꝛ p hoc posset captari mors aliena ꝯ iura cõmunia. Ar in casu p̃misso τ in terminis nr̃is nõ cõmittit̃ gñaliter ptãs ꝯferẽdi quo vis mõ vacet, sed dumtaxat si vacet p resignationẽ.p quẽ moduꝫ cessat ratio concilij generalis τ piculũ captãde mortis, qꝛ si vacaret aliter q̃ p resignationẽ nõ deberet̃ illi pro quo taliter scriptũ

41 est iuxta.c.susceptũ.de rescrip.li.vj.† lꝫ Domi.cõsi.cxix.in fi.col. dicat ꝙ dispositio.d.c.susceptũ nõ hꝫ locũ in collationibus ordinariorum, ꝙ aliter pro nunc non discutio subijcit ꝑfacta decisio. ꝙ cõpillatores dictaminis libri sexti errauerũt in reddenda ratione ad dictũ.§.probibemus in.c.deliberatione preallega.τ ꝙ ita fuit obtentũ in Rota p tres instantias, τ sententias ꝙ puto verissimum p rõnes premissas que sunt vrgẽtes, τ sic qñq; bonus dormitat Homerus. ¶ Quapropter retẽta ista conclusione pro vera vt possit cõmitti in genere τ in specie potestas recipiendi τ ad

42 mittẽdi resigationẽ, † dico ꝙ talis cõmissarius nõ poterit beneficium sic resignatum ꝯferre, nisi ad ꝯferendũ habeat speciale mãdatum sine quo nõ venit alias facultas ꝯferendi, prout tꝫ decisi. Rote hoc expresse determinãs scd̄ꝫ meũ numerũ.xliij.incipi.no.

43 ꝙ vicarius in antiquis. Quod videt̃ mirũ prima facie, qꝛ potest vicarius presentatos p patronos instituere sine speciali mandato ꝟm Archi.in.c.fi.de offi.vic.lib.vj.τ ꝓbat in.c.ex frequentibus.de institu.ergo deberet ẽt posse ꝯferre beneficia resignata ex cã pmutationis, cũ vterq; actus expediat̃ ex necessitate iuris, τ si de mera gratia, vt ꝓbat in.c.j.de institu.lib.vj.iuncta cle. vnica.

44 de rerum pmu. ¶ Potest dici soluendo hoc ꝯrĩũ † vt ideo p̃ntatos posset instituere sine speciali mãdato, sed nõ conferre beneficia resignata ex dicta cã, qꝛ primũ est precise, vt ita dicã necessitatis, τ expedit̃ p modũ iustitie, vt ꝓbat tex.in.c.decernimus.xvj. q.vlt.nimirũ sit in generali mãdato, vt ponit Egidius ꝯclusione xciij.incip.lꝫ vicarius, scd̄ꝫ vero nõ est tante necessitatis, qꝛ possunt taliter pmutantes habere recursum ad epm ꝓ collatiõe obtinẽda, p illud ꝙ in simili dicit decisio Rote.xxiij.incip.fuit dubitatũ in nouis, dubito tñ de ista solutiõe, qꝛ istamet ratio de facultate habẽdi recursum ad epm militat ẽt in institutione obtinẽda

45 ex quo maxime piculum nõ est in mora † qꝛ nullũ tẽpus ad instituendũ reperit̃ in iure expressum, sed tñ ad presentandũ vt dicit decisio.ccxij.incip.ꝟm oẽs.in nouis.preterea nõ videt̃ minor necessitas in secundo casu q̃ in primo. trãseat tñ pp auctoritatem dominorum. ¶ Scd̄s principalis modus vacationis est p pro

46 motionẽ ad ecclesiam cathedralem † nã beneficia promoti ad illam vacant postq̃ cõsecratus extiterit τ pacificã possessionẽ habuerit, vel p eũ steterit quominus eã assequeret̃.c.cũ in cũctis.§. cũ vero.de elec.iuncto.c.lꝫ eps de pbẽ.lib.vj.interim aũt conferri non possunt vt ꝓbat in.c.post electionẽ.in ver.cõfirmationem iuncta gl.sup eo.verbo.de ꝯces.τ propterea dicit alia gl.Jo.an.

47 in.c.si tibi cõcesso.sup ver.vacare.de preb.lib.vj.p illum tex.† ꝙ ẽt post ꝯsecrationẽ τ adeptã possessionẽ si fructus epatus nõ percipit promotus vt qꝛ ex cã certo tpe debent̃ alteri.certe tũc priora eius bñficia alijs cõferri nõ possunt, sed p eũdẽ iteri retinebuntur.plus dicit Roma.consi.cccxxxv.incip.circa primũ.in.j.col. ꝙ interim nedũ ꝯferri, sed nec ẽt possunt acceptari arg.c.benefi

48 cium.de regu.iur.lib.vj.† in curia tñ Roma.ꝯrĩũ practicat̃ qꝛ beneficia prouisi, τ ibidẽ ꝯsecrati statim ꝯferuntur ante adeptam possessionẽ epatus. Quã quidẽ ꝯsuetudinẽ dicit Jo.an.pp predicta dãnabilẽ.in cle.j.in gl.sup verbo collato.vt lite pen.hoc refert τ seqt̃ Romanus cons.cclxv.in.iiij.col. Añ ꝯsecrationẽ aũt vel ante lapsum tps de ꝯsecrãdis epis ẽt in curia non solent ꝯfer

49 ri talia beneficia lꝫ prouisio pape hẽat viꝫ electionis, τ ꝯñr.vt dicit glo.in.c.j.in ver.prouisionẽ.de elec.lib.vj.τ ꝓbat in.c.cũ olim

50 τ ibi Inno.de cã pos.† sed lapso tpe ꝯsecrationis statuto a iure possunt de ꝯsuetudine curie vt dixi ꝯferri statim, nisi illõ tps prorogetur electo per Papam motu proprio, secus si ad illius supplicationẽ, vt dicit.decis.Rote.dlxxxvj.incip.vtrũ eps in antiqs alleg.Inno.τ Jo.an.in.d.c. cum in cũctis.vbi assignant rõnẽ diuersitatis iter primũ casum τ ꝟm, qꝛ in primo casu dꝫ fieri larga interpretatio, ex quo fuit dispẽsatũ motu proprio, arg.c.si pluribus de prebẽ.lib.vj.q̃ rõ cessat in scd̄o, sꝫ d̄.Ant.τ Pano.in.d. §.cũ vero.tenent indistincte vt durãte ꝓrogatione ẽt ad instãtiã τ supplicationẽ ꝓmoti scã nõ vacẽt iteri priora illius bñficia, nã

51 vacatio bñficioꝝ venit ꝯsecutiue ad ꝯsecrationẽ † dispẽsatio aũt ad vnũ obtẽta extẽdit̃ ad ꝯsecutiua illius iuxta gl.no.in.c.qꝛ in tñ.de prebẽ.τ in.c.si quis in clero.vij.q.j.facit ad hoc bo.tex.in c.accepimus.de eta.τ quali.vbi ꝓbat̃ ꝙ approbatus ad ordies videt̃ approbatus ad bñficiũ tãq̃ ordinũ ꝯsecutiuũ, τ hãc ptem

52 pdictis rõnibus puto veriorem. ¶ † Quid aũt si ꝓmotus ad episcopatũ accuset̃, ingrat̃, seu denunciet̃, ita ꝙ pẽdẽte iudicio labit̃ tps ꝯsecrationis, an possint sua bñficia ꝯferri, τ certe si tps petẽ de ꝯsecrationis nõ currit iqsito, vel accusato seu denũtiato, put ꝯsuluit Do.ꝯs.xlij.in fi.col.tũc clarũ est, ꝙ nõ vacãt iteriꝫ sua beneficia, ex quo nõ est negligẽs in petẽda ꝯsecratione stãte ipedi

53 mẽto † nã ipeditus nõ põt dici negligẽs, nec incurrit penã negligentie, q̃uis ipedimẽtũ ꝓuenerit ex culpa sua vt ꝓbat bo.tex.in

54 c.qꝛ diuersitatẽ.de ꝯces.pbẽ. ¶ † Ultio ꝓ ꝯplemẽto istius modi vacationis q̃rit̃.vtrũ si ꝓuisus de epatu faciat se statim ꝯsecrari d̄beat expectari lapsus triũ mẽsiũ, q dant̃ a iure ad ꝯsecrationem, vel possint statim ꝯferri priora eius bñficia.gl.in.d.§.cũ vero.tꝫ hoc vltimũ sed Host.ibi ꝯ.vñ ꝯcordãdo opiniones, distiguit ibi Jo.an.ꝙ aut statim post ꝯsecrationẽ habuit possessionẽ epatus τ vera sit opinio glo.alias nõ sufficit sola ꝯsecratio.hoc seqt̃ ibi Panor.τ est verissimũ. ¶ Tertius vacationis modus est per.c. de multa.de pbẽ.itẽ p ꝯstitutionẽ execrabilis Jo.xxij.in quibus disponit̃, ꝙ habẽs bñficiũ curatũ aut dignitatẽ, vel ꝑsonatũ etiã nõ curatũ si recipit ꝟm tale vacat primũ ipso iure.τ idẽ si recipit alterũ de hijs ꝓhibitis simul cũ alio, vnde si habẽs ꝑsonatũ recipit dignitatẽ, vel bñficiũ curatũ aut ẽt offĩm ppetuũ vacat primũ

55 τ ecõuerso vt in predictis iuribus iuncto.c.j.d̄ ꝯsue.lib.vi.† Differẽtia tñ est inter.c.de multa.τ ꝯstõnẽ execrabilis, in hoc qꝛ p.c. de multa vacat primũ ipso iure, lꝫ retinet ꝟm, nisi vtrũq; retinere

ↄtenderit, qꝛ tūc ēt scđo spoliādus est vt ibi, sꝫ p ↄstitutionē exe-
crabilis disponit plus in hoc, qꝛ ↄsecutus ſꝫ tenet renūtiare prio
ꝛ illud dimittere absq; more dispēdio verbo ꝛ facto in manibus
ordinarij sub testimonio publico, alias est inhabilis ad ordines
ecclesiasticos sacros, ꝛ quecunq; ecclesiastica bñficia, vt ibi in. §.
qꝛ vero. ¶ Modo p declaratiōe predictoꝝ iuriū aduertēdū est
56 ad aliqua, ꝛ primo vt dicta iura intelligant† qñ scđa assecutio est
pacifica nedū de facto, sed ēt de iure, puta qꝛ nō litigiosa, alias ñ
est locus dictis iuribus, dūmodo in limitibus legitime possessio-
nis moueat lis iuxta glo. in. c. cōmissa. de elec. li. vj. ꝛ expresse po
57 nit Egid. conclusio. dxcvij. incip. non est locus † ꝛ hoc modo dꝫ
intelligi ꝛ limitari decis. Rote. lxj. incip. sufficit. in nouis. que di-
cit ꝙ impetrāti beneficiū vacaturū p assecutionez sufficit pbare
assecutionē de facto. ꝙ ego itelligo nisi in limitibus legitime pos
sessionis fuerit eidē lis mota vt supius dixi. ¶ Scđo debēt intel
ligi in beneficijs incompatibilibus qualia sunt illa de quibus .s.
58 †secus si habēs beneficiū curatū assequat aliud simplex, ꝙ tñ re
qrit residētiā, qꝛ p talē assecutionē nec pdit primū, nec scđo spo-
liandus est ex hoc capite, sed ex alio forte si nō resideat in eo fm
dominos de Rota decis. clxxxiiij. in. c. no. ꝙ habēs. in antiqs, as
signant rōnē ibi qꝛ. c. de multa. est penale ꝛ dꝫ solum in teris suis
teneri. ꝛ sic istū casum nō cōprehendit. ¶ Tertio quo ad ↄstōnē
59 execrabilis in. §. qꝛ vo, notā. ē † ꝙ ad euitādas illas penas suffi-
cit ꝙ primū incōpatibile dimittat realiter ꝛ cū effectu, lꝫ nō fiat
verbalis dimissio. prout egregie tꝫ Egidius ↄclusio. dcclv. incip.
si rector. cōprobans hoc multis argumētis. ꝛ respondēs ad tex.
in dicta extrauaganti, qui prima facie videt inuere ↄriū, dū dicit
verbo ꝛ facto. quasi innuat ille tex. ꝙ nō sufficit realis dimissio ni
si sit ēt verbalis, dicit Egid. ꝙ dꝫ subaudiri in ↄtrū ibi dicitur ver
bo, vel alio modo eqpolleti puta signo, nutu, vel literis, sufficit. n.
ꝗlitercūq; corā ordinario ēt sine verbis suaꝫ volūtatē circa dimit
tēdū primū incōpatibile ońdat argu. c. tue. cum ibi notat. ꝺ spō.
60 † vba. n. ꝺsignāt volūtatē ꝛ ↄsensuꝫ. c. is aūt. xxij. q. ij. ↄsensus
ꝛ voluntas ita declarat factis sicut verbis. c. dilecti filij. ꝺ appel.
61 † vbi dicit gl. ꝙ plus est factis demōstrare ꝗ̄ vbis dicere. l. si tū
§. ei q. ff. de edil. edic. satis est ergo ꝙ rector illius ecclesie infra
mēsem a tpe assecutionis scđi incōpatibilis realiter cū effectu ꝛ
sine fraude dimittat primū, ꝛ eius possessionē lꝫ. j. dcīm mēsem co
ram ordinario sub publico testimonio illud verbotenus non rela
62 xet. ꝙ est no. ¶ † Quartus principalis vacationis modus est p.
c. lꝫ canō. de elec. lib. vj. qñ obtinēs ecclesiam parochialē nō effi-
citur sacerdos. j. annū, naꝫ illo elapso si promoueri se non fecerit
priuatus est ipso iure, nulla ēt premissa monitione, vt hr ibidem.
Currit āt iste annus, vt dicit glo. ex quo habuit pacificā possessio
nem, vel p eū stat, quominus habeat, nec currit iuste impedito, vt
pbat. in. c. cōmissa eodem titu. ꝛ ista sunt cōmunia ꝛ vulgaria.
63 ¶ Sed pro maiori premissoꝝ declaratione sciēdū est, † ꝙ dispo-
sitio. d. c. lꝫ canon. ꝛ istius modi vacationis respectu pene ipso iu
re incurrēde hꝫ locū in ecclesia parochiali tm̄ id est cuius rector
64 hꝫ curā populi infra illos limites ↄgregati † hic dicitur parochia
quasi partitio cure vt ibi declarat Domi. ꝛ Romanus ↄsil. ccc.
lvj. sed nō hꝫ locū in alijs ecclesijs ꝛ beneficijs nō curatis, vt per
Rotā dec. dxx. incip. no. ꝙ tenēs. in antiquis, vbi dicit ꝙ tenens
capellaniam requirentē sacerdotiū nō priuat ea ipso iure nisi fue
rit monitus posito ꝙ nō pmoueat. j. annū, ꝛ idē ego intelligo de
65 alio beneficio sacerdotali dūmodo nō curato † ratio illius deci-
sionis est qꝛ. c. lꝫ canon. est penale ꝛ nō dꝫ extēdi iuribus vulg.
¶ Intelligo tñ sane istud ꝛ limito vcꝫ nisi tale bñficiū ex sui fun-
datione haberet hoc onus annexū cū pena expressa, ꝙ obtinens
illud promoueat. j. annū ad ordines illi annexos, alias priuetur,
qꝛ tūc si nō facit se pmoueri pdit illud absq; alia monitione, ꝛ sic
tali casu hꝫ locū. d. c. licet canō. prout expresse firmat alia decisi.
cviij. incip. no. ꝙ vbi. in antiquis. imo plus dicit ibi ꝙ ignoratia
nō excusat illū, dato ꝙ obtinuerit hmōi bñficiū ex cā pmutatio-
66 nis † qꝛ qui cū alio ↄhit ↄditionē ↄhētis ꝛ rei sup qua ↄhit scire
dꝫ. regula qui cū alio de regul. iur. lib. vj. ¶ Sed mirū est ꝙ illa
decisio ponat terminos qōnis respectu priuationis p verbū futu
67 ri tpis dū dicit alias priuet. † Qd verbū cū sit vt dixi futuri tpis
iportat fcīm hoīs, nō sniaꝫ ipso iure, iuxta gl. in. c. si diligēti. de fo
ro cōpe. ꝛ in. l. in criali. C. de iurisd. om. iud. maxime ex quo vt dixi
illud. c. lꝫ canon est penale ꝛ ↄsir nullatenus extēdēdū p quā rō-
nē tenuit Egid. de bella mera ↄclu. cliij. incip. Pape ꝛc. qđ si dis
pensetur p Papā cū eo q tenuit ecclesiam parochialē nō pmo-
tus p plures ānos ꝛ cōmittat executoribus, ꝙ dūmodo ille ante
oia dimittat totaliter illā ecclesiā se faciat ad sacros ordines p-
moueri. dicit Egid. dicit tunc currere nō a data illaꝝ literarū, sꝫ
a die adepte possessionis seu tpis quo p eū stetisset ꝛ hoc quo ad
effectuꝫ priuationis de qua in. d. c. lꝫ canon, fundamentū huius
sue opinionis ꝙ ↄcilia est illud de quo. s. vcꝫ qꝛ. c. lꝫ canō iponēs
penā ipso iure nō ē aliqualiter extēdēdū et iō illius dispō est exa
68 cte seruanda, † adeo ꝙ ex quo iponit penā priuatōis ipso iure ꝛ
loquit in priuatione iuris in re nō hēbit locū in priuatione iuris
ad rem, lꝫ regulariter citius pdat ius seu tollat ius ad rē ꝗ̄ in re.
c. si. de ↄces. pbend. lib. vj. pari modo igit p eādē rōnē dico in casu
premisso illius decisionis, ꝙ stāte ordinatione fundatoris respe-
ctu priuationis p verba futuri tpis nō pōt hre locū dispositio se
pedicti. c. lꝫ canō quo ad incurrēdā priuationē ipso iure. Quare
puto ꝙ verba illius decisionis sunt depravata, ꝛ corrupta, nisi
dicatur ꝙ decisio intellexit qđ illo casu hꝫ locū dispositio. c. lꝫ ca
non quo ad hoc vt monitio non sit necessaria nō autem quo ad
incurrendā priuationem ipso iure, ex quo fundator fuit loqut⁹
per verba futuri tpis vt. s. ¶ Scđo principaliter intelligēda sūt
premissa, vt p non promotionē vacet ecclesia parochialis ipso iu
re. s. dūmodo annus infra quē tenebat pmoueri ex toto sit ela-
psus ꝛ non ante, dato ꝙ sit prope finem anni ita ꝙ certū sit illuꝫ
promoueri non posse. j. illum annū vt probat tex. in. c. cōmissa. ꝺ
69 elec. lib. vj. † Et p hoc dicit decisio Rote. clxxxvij. incipi. no. ꝙ te
nens in antiquis valere sniam cōcessam per ordinarium pmouē
do ꝙ non promoueat cā studio ꝗ̄uis tpe licētie ille iam si pos-
set promoueri pp breuitatē tpis circa finem anni. qꝛ lꝫ nō possit
pmoueri. Habet tñ ius in bñficio donec annus totaliter sit ela-
psus posset ēt ecclesiam illam pmutare ex quo hꝫ ius in illa vt di
70 xi † imo fortius quo ad istud vltimū tenuit Old. consi. cciij. incip.
fcm̄ tale est collata fuit ꝛc. quod habens ecclesiā parochialē pōt
eā pmutare decies in fine, vel prope finē cuiuslibet anni, vt qꝛ pri
mam tenuit p decē mēses sine pmotione, ꝛ cū esset ppe finē anni
pmutauit eam cū alia ecclesia parochiali, quā ēt tenuit p decem
mēses, demū pmutauit istā scđā cū tertia, ꝛ tertiā cū qrta, ꝛ qrtā
cum quinta. Certe si in ista quinta pmoueat. j. annū, vel si cū eo
legitime dispenset valebūt oēs ille pmutationes precedentes, qꝛ
tpe cuiuslibet pmutationis habebat ius in illa quā pmutauit, ex
quo vt supius dixi annus non erat totaliter elapsus, nec plurali-
tas pmutationū fraudē necessario ↄcludit, qꝛ multa potuerunt
esse cā iterāde permutationis vel vicinitas vel loci amenitas aut
aeris salubritas argu. l. si cui fundus. ff. de lega. ij. ꝛ in. l. j. §. ꝛ als
videamus. ff. i frau. qd. j. patr. iūcta. l. si in ēptione. ff. de minor. va
rie enim sunt hoiuꝫ voluntates. l. qꝛ poterat. ff. ad treb. cū vulga.
71 † Posset tñ probabiliter dici, ꝙ nisi essent tales cōiecture, q̄ om
nino ꝛ necessario excluderent fraudē ex ipsa pluralitate pmuta-
tionū totiens reiterata satis ↄcludenter esset pbata fraus argu.
c. si. de renun. lib. vi. alias adinuenta foret via ad illudēdū dispo
sitioni predictoꝝ iuriū, ꝛ essent verbis ꝛ non rebus imposita, fo-
rentq; ludibrio, vt dicit tex. expressus in. d. c. cōmissa. nam posset
quis sub isto colore pcipe fructus tot ecclesiarum nō existēs in sa
cris ꝛ forte ditatus ex primonio Jesu Christi retrocederet vt in
simili dicit tex. in. c. cū ex eo. de elec. lib. vj. tanta igit variatio nō
72 caret suspitione fraudis † qꝛ variatio in psonis ecclesiasticis ma-
xime vitāda est cle. j. de renun. ꝛ hoc modo intelligo ꝛ restringo
ↄsiliū Old. ¶ Quintus vacationis modus est p ↄtum mrimo-
73 nij. c. j. ꝛ. iij. de cleri. coniuga. † vnde si beneficiatus ↄhit mrimo-
nium p verba de presenti videt p hoc renunciare suis beneficijs,
qꝛ cythara cū psalterio male ↄcordat, id est vita actiua seu layca
lis cū vita ↄteplatiua seu clericali, vt legit ꝛ notatur in. c. diuersis
fallacijs. eo. ti. vbi ōt elegans tex. cum vir cogitet quomō pla-
cere possit vxori, ꝛ iō minus que dei sunt valeat cogitare auferē
dū est stipendiū id est bñficiū ab eo, qꝛ deo a quo stipendiū reci-
pit militare plenius si potest. ꝛ pp hoc ↄsueuit dispēsari ad oēs
ordines, ꝛ bñficia cū illis, qꝛ oliꝫ ↄxerunt cū vnica ꝛ virgine nūc
defuncta, ex quo iam cessat predicta ratio. ¶ Sed notādū est in
74 pratica † ꝙ ipetranti beneficiū vacās p hunc modū sufficit pba-
re mrimoniū p verba de presenti ↄtum, ꝗ̄uis nō fuerit carnali
copula ↄsumatū, vt dicit decisio Rote. xxvj. incip. si impetret. in
nouis. imo plus tꝫ alia deci. ciij. incip. nota ꝙ vbi. in antiqs † ꝙ
75 si clericus beneficiatus ↄxit mrimonium cū impubere habente
xj. annos p verba de presenti pdit suum bñficiū, lꝫ mrimonium
nō fuerit consumatum. ꝛ ratio est fm Rotam ibi, qꝛ ex quo non
stetit p eū quin ↄsumaret vī habuisse aium pdendi beneficiuꝫ. c.
nuper. de bigamis iuncta. l. quid ergo. §. cum autē. ff. de his qui
no. infa. Et pondero verba illius decisionis qꝛ cū misterio dicit
76 de ↄhente cū ipubere. habente. xj. annos † eo ꝙ illa etas cum sit
prima pubertati dicit apta ad mrimonium ↄhendū fm vnā opi
77 nionē. Sed tenēdo aliā opi. que hꝫ ꝛ que est verior † vcꝫ illū dici
proximum

proximum pubertati, & q̃r aptum ad mřimoniũ ꝯhendum, qui distat a pubertate solũ p sex menses prout tz glo. cõitr approbata in.c.continebat in ver.proxima.de impub.despons. & ibi Inn. dicit illã esse circa duodecimũ annũ, & sic proximã pubertati que bz.xj.annos cõpletos cum dimidio.subjiciẽs hoc esse tenẽdũ.qc quid dicant alij. ¶ Stãte ergo ista opi.pro vera q̃ ꝯsulendo sequtur ẽt Car.cõs.iij. Certe prefacta decisio Rote.ciij.superius relata nõ ꝓcedit absq; dubitatione, qz ꝯhens cũ puella habente vndecim annos dicit ꝯhere cũ minore, cũ qua non potest dici ꝯhi matrimonium, lz ꝯhatur p verba de presenti, sed iuris interpretatione intelligunt solũ sponsalia de futuro.c.vnico.de despon.im

78 pub.lib.vj.† vnde beneficiũ ꝯhentis cum tali minoris etatis non videtur vacare, qz tũc demũ vacat p ꝯctum huiusmodi, q̃si matrimonium est legitime ꝯctum non aũt p sola spõsalia de futuro vt

79 s. ¶ Idẽ dico, † si clericus beneficiatus minor pubertate contrabit matrimoniũ p verba de presenti, certe p eandem rõnem non vacat eius beneficiũ, ex quo vt dixi iuris interpretatione intelligunt ꝯhi solũ sponsalia de futuro & hoc in terminis firmat Joã. an.in.c. Joannes.ver.de scdo cũ queris &c.de cleri.coniuga.vbi adducit duplicẽ rõnem.primo qz sicut p acceptationẽ scdi curati nõ vacat primũ, nisi subsequat possessio, vel stet p ipsum quominus illã babeat.c. lz episcopus.de prebẽ.lib.vj.cũ simi. sic nec p solaz sponsionẽ de matrimonio ꝯhendo dicet vacare beneficiũ.

80 ¶ Scdo & ista est melior ratio.† sicut sponsalia de futuro nõ dissoluunt matrimoniũ.c.sicut.de spon.ita nec dz dissoluere primuz coniugium spirituale.arg.c.inter corp.de trãs.prela.

¶ Quapp vt saluet illa decisio, dicerẽ in terminis in qbus loqui

81 tur, ꝙ p talẽ ꝯctũ clericus pdit beneficiũ † tunc demũ q̃n minor cũ qua ꝯhit puenerit ad pubertatẽ, qz tunc spõsalia transeunt in matrimoniũ iuxta iura cõia, vel opz dicere, ꝙ decisio predicta intelligit de impubere proximo pubertati p ea que superius dixi.

¶ Quid aũt si matrimoniũ ꝯctum per clericũ beneficiatũ nõ te-

82 nuit ex alio defectu q̃ etatis † & tũc ẽm Jo.an.in.d.c. Joannes. si non tenuit ex defectu ꝯsensus procedentis a furore ex parte ipsius clerici beneficiati, qui sic de facto contraxit.non perdit per h̃ beneficiũ, qz sicut pp furorẽ non obligaret, ꝓfitẽdo.c.sicut de regul. Ita nec matrimonium contrahendo.c.dilectus.de spon.

83 ¶ † Idem si non tenuit mřimoniũ pp furorẽ mulieris, cũ qua sic de facto cõtraxit, qz pinde est ac si cum imagine quadã, vel cum

84 dormiẽte ꝯheret. † Idẽ si matrimoniũ nõ tenuit pp defectũ consensus procedẽtis a metu, qui potuit cadere in cõstantẽ virũ. c. veniens.&.c. ꝯsultationẽ de sponsa.nã tali casu non teneret renũciatio ẽt expressa.c.ad audientiã.ꝙ me.cã, multo minus dz tener tacita, que inducitur ex ꝯctu matrimonij inualidi. ¶ Si vero ma

85 trimoniũ tz ex cõsensu † sed non tz pp sacros ordines clerici sic ꝯhentis.isto casu de rigore iuris dz pdere beneficia secundũ Jo.

86 an.† Nihilominus si non incurrit ex illo ꝯctu bigamiam poterit eps cum eo in officio & beneficio post penitẽtiam dispẽsare.c.sane.ij.de cler.coniug.sed si incurrisset penã bigamie indispensabilis est ab alio preter Papã.c.nup.de big. Papa ẽt cũ tali bigamo difficulter solet dispẽsare, nisi sit qualificatus, vel ad instantiã magni dñi, & tunc ad priuilegiũ fori tñ ẽt si secunda vxor viuat. cũ bigamo tñ carente culpa bene dispẽsatur. ¶ Possent tñ nõ absurde dici vltra Jo.an.ꝙ in oibus casibus premissis preterquaz in vno vt.j.subijciã clericus sic de facto ꝯhens perdit beneficium mero iure, nec illud potest retiner absq; dispensatiõe episcopi saltẽ siue ꝯhat cum minore nõ proxima pubertati, siue cum furiosa, aut consanguinea, qz lz matrimonium in dictis casibus non teneat tñ ille fecit qd̃ potuit, & q̃tũ ad se habuit ecclĩã ꝓ drelicta.ar.

87 eoꝝ q̃ no.in.c.ꝙ in dubijs.& in.c.admonet.de renũc.† & dato ꝙ matrimoniũ taliter ꝯctum per clericũ sit nullũ dz tñ pdere beneficium mero iure, qz actus ẽt nulli inducũt effectum iuris, vt patet

88 in.c.j.de spolia.lib.vj.† nã matrimonium ẽt nullũ & nulliter ꝯctũ inducit publice honestatis ipedimẽtum.pz ẽt in.c.auditis de ele. cum multis ibidẽ.in qbus hr̃ ꝙ electio prima inualida impedit secũdã, nisi prima prius casset.ad idẽ facit.l.plane.in prin.ff.de lega.j.& tex.in.l.& si transferam cũ.l.legatũ in fi.ff.de adimẽ.leg.cũ multis alijs de quibus p Roma.cõsi.cccxxxv.incip.circa primũ in.ij.col. ¶ Ex quibus infero ad ꝓpositũ de quo.s.ꝙ q̃uis matrimonium ꝯctũ p clericũ non teneat in illis casibus, tñ ille mero iure dz pdere beneficiũ, nisi cũ eo dispenset vt.s.sed istud non pcedit in vno casu vcz q̃n matrimonium non tenuit ex defectu ꝯsen

99 sus ꝓcedentis a metu, qui potuit cadere in ꝯstãtem virum, † qz in matrimonio reqrit ꝯsensus liber.& ideo tali casu coacta voluntas non est voluntas, iuxta glo.in.c.merito.xv.q.j.& sic isto casu

100 non pdit beneficium per.s.dicta. ¶ † Sextus vacationis modus est per ingressum religionis post professionẽ expressaz, vel tacitam.c.beneficium.de regul.lib.vj. Ratio huius potest esse duplex prima, qz beneficiatus possidet beneficiũ, & dicitur esse suũ.

101 c.si tibi absenti.de preben.lib.vj.† Religiosus aũt nihil põt possidere cũ ipse ab alio possideat ar.l.sic eueniet.ff.de adul. nec hz proprium.c.non dicatis.xij.q.j.& in.c.cum ad monasteriũ.de sta.

102 mona. ¶ Scda ratio est † qz monachus moritur mundo, lz deo viuat.iuribus vulg.vnde sicut p mortẽ naturalẽ inducitur vacatio, ita & istam ciuilez.d.c.beneficium. ¶ Sed dubiũ est non pa

103 ruum, † an de licentia abbatis & ex dispensatione epi possit, volens profiteri, retinere beneficium, ꝙ prius obtinebat.& primo videtur ꝙ non, qz esset dispensare, vt monachus habeat proprium argu.d.c.si tibi absenti, ꝙ fieri de iure nõ põt, ẽt p Papã.qz illd̃ est cõtra substãtiã regule.& sic indispẽsabile Econtra vr̃ ꝙ sic, qz ex quo monachus post monachatum põt de licentia Abbatis.& cũ dispensatione epi prefici ecclesie parochiali, & cuilibet beneficio ꝯsueto clericis secularibus assignari, vt no.in.c.ij.de sta. mo. dum illud fiat ex cã vtilitatis, vel necessitatis.c.cum pro vtilitate &.c.de cetero.xvj.q.j.multo fortius vr̃ posse dispensari cũ volen

104 te profiteri, vt retineat beneficium, si ꝙ hz † qz multa possunt iam habita retineri que de nouo nõ possunt acquiri vt pz in.c.j.& p to

105 tum.de corp.viciatis.† Hinc est ꝙ regularis, qui non põt obtinere beneficiũ seculare absq; dispẽsatione vt dixi.nihilominus si possedit, & prescripsit ab initio põt illud retinere, adeo ꝙ si eo spolietur dabitur sibi restitutio, vt dicit decisio Rote.cxiiij.incip.no.

106 ꝙ vbi regularis.in antiquis. Fortificat dubium ex alio.† naz cũ de priuatione ad habitũ nõ det naturaliter regressus.l.cũ res.§. areã.ff.de sol.mat.& monachus mortuus sit mũdo p assumptionẽ de nouo ad beneficiũ seculare resuscitatur.vnde si potest resuscitari ex dispensatione supioris, ꝙ est pene ipossibile naturaliter & miraculosum, prout in simili proposito dicit Ro.deci.cccclxxxiij. incip.collatio facta.in noui.& Egidius cõclusione.dcxiiij. Certe multo fortius debet posse preseruari ne moriatur, quo ad retentionem beneficij, vt patet in medico q nõ potest suscitare mortuum sed bene potest preseruare egrotum p diligentẽ curã ne moriatur. ¶ Hinc est ꝙ heres qui testatori non adhibuit medicuz

107 vel malum adhibuit tãq̃ indignus priuatur hereditate † quasi lex presupponat, ꝙ p diligentẽ curã boni medici poterit testator preseruari, vt ex illa infirmitate non periret vt p glo. iuncto tex. in.l.ꝙ si nolit.§.culpam.ff.de edil.edic.& ꝓbat in.l. indignum.ff.

108 de hys quibus vt indig.† Potest dici soluẽdo istud ꝯriũ, qd̃ id̃ post monachatũ potest monachus assumi ad ecclesiaz parochialem, & eam habere & possidere vt suam in titulũ, qz p talẽ promotionẽ absoluit a monasterio, & nullam cõmunionẽ amplius cũ eo hz, quam rõnem ad aliud propositum in simili assignat Jo. and. in.c.fi.de capel. mo.quẽ refert & sequit Panor.in.c.ꝙ dei timorem. de de statu mona. Nimirum ergo ex quo ab alio iam non possidet potest ipse ecclesiam, & beneficium possidere. ¶ Secus est in beneficiato volente profiteri, cum inferior dispẽsare nõ põt vt retineat beneficiũ, quia ista sunt cõtraria, nec cõpatiuntur ad inuicem.videlicet stante professione habere beneficiũ & sic ꝓpũ ꝯ substãtialia regule. Sz lz ista rõ videat satis colorata, tñ adhuc facit dubiũ, qz lz in primo casu absoluat a monasterio & obediẽtia abbatis vt dt Joã.an.nõ tñ absoluit a monachatu, nec a sub

109 stantialibus regule. † immo ab illis per solum papam absolui põt ex magna cã, & non aliter, vt notant doct. in dicto.c. cum

110 ad monasterium, vbi concluditur † quod licet Papa non possit precipere religioso aliquid quod repugnat regule ab eo professe nec est tali precepto obediẽdũ, vt dicit Inn.in.c.ne dei ecclesiã.d simonia, illud tñ intelligitur, vt non possit aliqd tale precipere eo stante monacho, sed bene põt eũ de monacho facere non monachũ, vt per Inn.in.c.presbiter in fine prime gl.de sacram.nõ iterandis, & sic remanet dubiũ insolutũ, nisi dicatur, qd̃ retinẽdo beneficiũ nõ dr̃ habere propriũ, qz possidet monasteriũ tale beneficiũ, ex quo eius nomine possidetur, iuribus vulg. ¶ Declaranda sunt mõ verba que premisi in principio istius modi vacationis, &

111 primo dixi per ingressum religionis.† hoc ideo qz solus ingressus monasterij nõ operatur hunc effectũ, nec alios qui causantur ex professione, nisi quis ingrediatur vt fiat monachus, seu religiosus vere, & proprie, & ideo quotiẽs fit mentio de ingrediẽte monasteriũ quo ad effectus predictos additur verbũ, vt fiat monach9

112 vt probatur in.c.j.in prin.de regul.lib.vj. ¶ Ex quo infero, † ꝙ ingrediens monasteriũ, nõ vt fiat monachus, lz ꝯuersus monasterij nõ pdit bñficiũ, lz illud retinet, qz dicit notãter Bal. in.l.generali, & in auc.ingressi q̃ ibi imediate sequit.C.de sacrosan.eccle.

113 in.iiij.col.† qd̃ ꝯuersi, & offerẽtes se ecclesie regulari, ita demum

renunciant proprijs, nec possunt mr̃imonium contrahere seu testari, qñ totaliter renunciant seculo faciendo professionem, alias si non renunciant, tunc retinẽt vxores ⁊ eqparãtur clericis secularibus, ⁊ hoc modo dicit esse intelligendã gl. in. c. vt lex ꝯtinẽtie. xxvij. q. j. que vr̃ aliqualiter sentire ꝯ̃triuz, sed melius sentit ibi archi. ⁊ in. c. ex eo. de elec. lib. vj. vbi dicit ꝙ ad hoc vt offerẽs se ecclesie regulari presumat̃ tacite profiteri, ⁊ sic renũciare proprijs, nõ sufficit promittere simpliciter obediẽtiã, nisi promittat obediẽtiam monachalem, q: talis promissio, ⁊ talis obediẽtia pro professione habetur. ¶ Dixi ẽt superius in prin. istius modi. s. post ꝓ

114 fessionẽ expressam, vel tacitam † hoc ideo q: .j. annũ ꝓbationis itrãs religionẽ non ꝑdit bñficium, nisi adsit vnũ de quatuor corũz que ponuntur in. d. c. beneficiũ. ⁊ ratio est q: interim non dicitur

115 perfectus religiosus ex quo. j. annũ licite potest exire † hic est ꝙ infra annũ probationis põt facere testamentum vt per glos. in. c. non solum. in versicu. iudicijs. de regul. lib. vj. facit alia gl. in. c. j. de relig. domi. que dicit ꝙ monachus nõ dicit̃ nisi fuerit professus. ⁊ hec de varijs modis vacationũ. ¶ Considerãdi modo essent alij modi, qbus venit quis priuãdus bñficijs, quos breuissi-

116 me ꝑcurrã † ⁊ primo notorius symoniacus in beneficio ab eo deponit̃. idẽ in infamato qui se purgare nõ põt. c. insinuatũ. de symo.

117 † vtrũ ãt possit cũ symoniaco ꝑ epm̃ dispensari, non insisto, quia hoc latiorẽ requirit indaginẽ, nã simonia, qñqz cõmittitur in ordine, quãdoqz in prelatura siue beneficio curato, quãdoqz in simplici, qñqz ignorante ordinato, vel electo seu alias prouiso. qñqz eo sciente, vel pecuniam dante, que plene examinat Jo. Cal. in. c. post translationem. de renunc. ⁊ reassumit Panor. multa addendo in. c. de simoniace. de symo. notatur etiam in. c. pe de ele. que

118 ego vlterius non prosequor † q: temporibus nostris silet titulus de simonia. ⁊ ideo non repetitur in. vj. nec in clementinis vt est no

119 tum. ¶ † Scdo notorius concubinarius, si monitus nõ dimittat concubinam, suspenditur a beneficijs, ⁊ si se nõ corrigit remouet̃ ⁊ priuatur eisdẽ. c. sicut. ⁊. c. si aũt. de cohab. cleri. ⁊ mul. ⁊ multo fortius si laborat vicio pessimo contra naturam, propter ꝙ venit ira dei in filios diffidẽtie. c. vt clericorum. de vita ⁊ hone. cle. ⁊ in

120 c. clerici. de exces. prela. † ⁊ quod magis est huiusmodi viciuz impedit ordinis executionem etiam post peractam penitentiam vt notat dominus Ant. in. c. nisi cũ pridẽ circa finez principij. de renunc. in quo etiam longius non insisto. tum q: vt dicit Bar. in. l. cum vir nubit in feminam, ꝙ illa lex non consueuit legi, quia de eius materia loqui non est honestum, tum etiam, q: omnes declinauerunt ⁊ coinquinati sunt, sed deus malos male perdet.

121 ¶ Tertio periurus † qui nõ necessitate, sed voluntate venit contra iuramentum licitum, priuandus est beneficijs, quia non merẽtur ecclesias regere, qui sunt crimine periurij irretiti, dic tex. in. c.

122 querelam. de iureiuran. ⁊ in. c. peruenit de fideius. † tñ non sic est in eo qui venit contra fidem promissam, cũ pene sint restringẽde, ⁊ maius reputat̃ prestare corporalitr iuramentum supra librũ, q̃z simpliciter fidem promittere, vt dicit Rota decis. cxxxiiij. inci. nota ꝙ posito. in antiquis, qd̃ est notandum. nã alibi dicit in. d. c. ꝑuenit in glo. fi. ꝙ idem est venire contra fidem promissam sicut ꝯ̃

123 iuramentum † q: inter simplicem loquelam ⁊ iuramentum nõ facit deus differentiam. c. iuramenti. xxij. q. v. Signatura tamen nõ dat pro periurio priuationem beneficioruz nisi sit periurium iudi

124 ciale. ¶ † Quarto homicida venit priuandus. propter irregularitatẽ que ꝯ̃hitur ex homicidio, immo etiam ex detruncatione alicuius membri. c. j. de cle. pugna. in duel. ⁊ in. c. fi. de homicid. lib. vj. no. gl. in ver. multi. ⁊ eo. titu. in cle. vnica saluo eo ꝙ dicit̃ ibi in illo textu multis alijs modis incurrit̃ irregularitas quos hic non

125 prosequor. ¶ Sed vnum non obmitto † ꝙ si clericus in casu occurrenti consuleret ⁊ respõderet de iure super pena sanguinis imponẽda per secularẽ efficeretur per hoc irregularis, vt no. in. c. omnis lex. iij. di. ⁊ per doc. in. c. ex literis ꝑ illũ tex. in ver. consuluit de exces. prela. ⁊ ꝑ Spe. in tit. de legato. §. iuxta. versi. quid si

126 iudex habens latronem ⁊c. ¶ † Potest tamen episcopus cum homicida etiam voluntario circa habendum beneficium misericorditer dispensare, vt dicit textus no. in. c. ij. in fi. de cleri. pug. in duel. ⁊ in. c. studeat. l. di. ponit Inn. in. c. ij. de cleri. non ordi. mi.

127 † vbi dicit episcopuz quasi semper posse dispensare circa beneficium. arg. predictorum iurium, in quibus probatur ꝙ dispensat

128 cum homicida. † ꝙ intelligit ibi Host. ⁊ sequit̃ Panor. vt curia simplex beneficium dispenset eps̃ circa curatuz solus Papa ar. c. fi. de fil. presby. ⁊. c. j. ⁊. ij. eo. ti. in. vj. ¶ Dico tamen, ꝙ si qs in hoc casu, ⁊ alijs premissis impetraret beneficiuz alicuius de. s̃. dictis conferendũ sibi in euentum priuationis, non posset amplius cũ eo episcopus dispensare ẽt ante litis pendentiam, ex quo impetranti iam est quesitum ius ad rẽ. prout singulariter tenet Bo.

129 consi. cv. in fi. col. † quod est summe notandũ, pro limitatione gl. in. c. ij. in ver. fi. vt lite pen. lib. vj. que dicit ꝙ priuandus potest lite penden. cedere beneficio, ⁊ tamen non potest secum dispensari. ⁊ ita intelligo ꝙ dixi. s̃. in prin. huius tertie partis. in. iij. colũ.

130 ¶ Quinto ⁊ vltimo pro nunc † nõ residens in bñficio post monitionem cõpetẽtem potest eo priuari, nisi habeat iustum ipedimẽtum. c. conquerẽte ⁊ in. c. ex parte. de cler. non resi. alios casus quibus qs venit priuãdus beneficijs nõ prosequor. Sz me remitto ad dispositionem iuris, q: nunquam signatur impetratio per priuationẽ, nisi d̃ iure ille veniat priuãdus. ẽt si clericus petat priuari regularẽ, ⁊ sibi ꝯferri, vt latius dicã i seq. tractatu cõmissionũ.

SVMMARIVM

1 Ecclesijs ⁊ beneficijs quot modis prouideatur.
2 Empliteosi finita per generationem finitam, descendentes pñt petere, ꝙ eis refirmetur.
3 Limita, nisi vellet penes ecclesiam retinere.
4 Jus petende renouationis emphyteosis descendentibus ⁊ non extraneis competit.
5 Electionis via qñ prouidet̃, seruat̃ forma. c. q: propter de elect.
6 Electio ante confirmationem non competit ius in re sed tantuz ius ad rem reuocabile.
7 Electo ante confirmationem moriente beneficiuz non dicitur vacare per eius, obitum, sed per obitum primi.
8 Papa solus episcopos transfert de vna ecclesia ad aliam ex causa necessitatis.
9 Papa an possit sine causa transferre episcopum inuitum.
10 Papa priuare potest vnum episcopum suo episcopatu sine causa, sed non posset priuare omnes eopiscopos.
11 Causa iusta semper presumitur in papa, nisi quando venit contra vniuersalem statutum ecclesie.
12 Ecclesijs via collationis, et prouisionis prouidetur, que vim electionis ⁊ confirmationis habet.
13 Collatio vim electionis ⁊ confirmationis habet.
14 Prouisio quid comprehendat.
15 Dispositio, ⁊ ordinatio quid comprehendant.
16 Collatio a prouisione in quo differat.
17 Papa si reseruat beneficium sue collationi, reseruatio per commendam non expirat.
18 Superior, ad quẽ fit deuolutio ob negligentiam electoruz potest vnico actu collationis seu prouisionis se expedire.
19 Beneficia manualia obtinentes ad nutuz superioris remouent̃.
20 Ecclesijs via annexionis, vnionis, ⁊ incorporationis ꝓuidetur.
21 Vnio ecclesiarum tribus fit modis.
22 Episcopus ad vitam vnire non potest.
23 Inferior episcopo si prescripsit vnire potest.
24 Legatus an vnire possit.
25 Coadiutor quibus detur.
26 Coadiutor cuius etatis esse debeat.
27 Etas in minoribus dignitatibus que sufficiat.
28 Ecclesijs prouidetur per viam yconomatus.

DE MODIS PROVISIVIS.

1 Superest Modo pro cõplemẽto huius tertie partis subijcere modos prouisiuos † qui multi sũt ꝑ quos bñficijs, ⁊ ecclesijs, itẽ clericis ⁊ ecclesiasticis ꝑsonis ꝓuidet̃, nã qñqz ꝓuidet̃ via postulationis, q: is q de iure eligi nõ p̃t postulat̃ a supiore ⁊ innitit̃ gr̃e lz iniuria sit si talis gr̃a ꝑ supiorẽ nõ ꝯcedat̃, vt qñ postulatus est idoneus. c. bone. cũ ibi no. ⁊ ꝑ to

2 tũ de postula. prela. † facit ad hoc ꝙ dt̃ Bar. ꝑ illũ tex. ⁊ ꝑ gl. in d. c. bone i. l. j. §. ꝑmitt̃. ff. d̃ aqua quot. ⁊ estiua. ꝙ finita emphy. ꝑ gñationẽ finitã. descẽdẽtes possunt petere ꝙ eis refirmetur, ⁊ d̃ facili ipetrabũt, imo est iniuria, si nõ fiat refirmatio, ⁊ ideo ꝯm eũ possent appellare de iure Canonico ad superiorẽ, vt cogat ꝙ refirmatio fiat, sicut in postulatione dr̃, in qua gr̃a fit si admittat̃ iniuria si repellat̃.

3 ¶ Sed istud dcm̃ Bart. limitat Abb. Pan. in. c. bone. ij. in. pe. col. d̃ postu. prel. qñ prelatus vellet emphyteosim reuersam ꝯcedere ex̃neo, secus si vellet retinere penes eccle-

4 siam, q: tunc cogi nõ possit ad refirmãdũ † itẽ descendentibus ⁊ non alijs extraneis heredibus ꝑsone defuncte in cuius ꝑsona finita est emphyteosis cõpetit ius petende renouationis, ꝯ̃z Pet. de ancha. cõsi. cxxxiiij. incip. plene ⁊ subtiliter. ⁊ consi. clxxi. inci. casus talis est ⁊c. ⁊ hoc quo ad modum postulationis.

5 ¶ Quandoqz

5 ¶ † Quādoq; prouidetur via electionis, et illud ,ppric quādo ser natur forma.c.q2 pp,de elec.fm Inn.et doc.ibi,et ponit Rota de cis.ccccliij.inci.ex hoc insurrexit in nouis.de quo plenius in superioribus dixi circa dignitates, et beneficia electiua,ad que me remitto.
6 ¶ Illud tñmodo circa hunc modū notādū est , † q electo añ confirmationez superioris nō competit ius in re, licet ipse electioni de se facte consentiat,sed tñ ius ad rē reuocabile vel ɔfirmabile per superiorem confirmatorem,vt tenet gl.ordi.in.c. nosti.et.c.qualiter.et in.c.trāsmissaz de elec.
7 † adeo q si electus ante confirmationem moriatur beneficium nō dr̄ vacare per eius obitum sed per obitum primi,fm gl.in cle.j.in ver.collatio,vt li.pendē.q̄s dicit singularem decis.penu.in nouis.facit text. et q ibi notatur in.c.si electio.de elec.li.vj.et glo.in.c.cum venissent,de resti. in integ.
8 ¶ † Quandoq; via trāslationis,vt qñ papa,cui soli hoc licet,transfert epos de vna eccle.ad aliā ex cā necessitatis,vel vtilitatis.c.inter corporalia,et.c.q̄sto cū.c.fi.de transl. prela. immo tenent aliqui q papa inuitum potest transferre , q2 licet a principio non cogatur quis inuitus acceptare episcopatum,vt p3 in.c. gesta et.c.vbi ista didicisti. lxxiiij.di. tamen ex quo suo ɔsensu qs ep̄s factus est potest per papam inuitus ad aliam ecclesiam trāsferri.quod tenet Host.et Jo.an.in.c.et si vnanimiter.de post.pla. vbi pro hac opinione allegant casum in.c.scias frater.vij.q.j. equ peratur.n.ep̄s iam ɔsecratus per respectum ad papaz monacho qui nō pōt ɔdicere suo superiori.c.nō dicatis.xij.q.j.cum multis ibidem.
9 ¶ Sed predicta opinio intelligenda est,† vt papa possit trāsferre inuitū ex iusta,et probabili cā , al's minime,vt ,pbat multis rationibus,et argumentis.ro.ɔsi.cccxlv.inci. circa primū etc. vbi ex hoc infert q ecclesia translati per papam nuda voluntate, et sine cā non vacat ante ipsius translati ratificationē, adeo q papa nō pōt interim.i.ante consensum taliter translati de ea prouidere,sed ista sua determinatio vr̄ mihi satis dura,
10 † quia si potest papa vnum ep̄m priuare episcopatu,et remouere sine aliqua causa,licet omnes ep̄os priuare et remouere non posset,q2 sic vniuersalem ecclesiā turbaret,vt sentit gl.no.in.c.per principalem.ix.q. iij.q̄s aprobat idem ro.ɔsi.cccl xxx.incip.qō est etc. quāto fortius poterit episcopū inuitū transferre ex sola,et nuda sua voluntate, nec dicitur tūc facere sine cā quia magna,et iusta causa in principe est sola eius voluntas,vt dicit glo.in.l.relegati in versi.ex aliq̄ cā.ff.de pen.
11 † et semper in eo presumitur iusta cā nisi qñ veniret ɔ̄ vniuersalē statū ecclesie,vt in exēplo quod statim dixi et hoc sentit Inn.et expressius Panor.in.c.quāto de ɔsuet.cum ergo habeat pro ratione volūtatē,nec sit qui ei dicat cur ita facis,vt dicit glo. not.in.c.quanto,versi.vicem dei,de transla.prelat. vbi allegat.c. q̄uis,de penit.distin.iij.certe sequitur vt indistincte possit transferre inuitum,vt vult prima opi.quam puto per hec veriorem.
12 ¶ Quandoq;,† et sic quarto prouidetur via collationis,seu prouisionis,que habet vim electionis,et etiaz confirmationis,vt notat Inn.in.c.ɔstitutis,super ver.effectum de appel.et gl.in.c.j. in ver.prouisionem,de elec.lib.vj.vbi dicit quod is ad quez spectat prouisio prouidendo eligit et ɔfirmat.
13 † et idem in collatione que similiter h3 vim electionis et confirmationis.c.cū olim,iuncto eo qō ibi notat Inn.de cā pos.et ppr. et ista duo quasi idem importāt.s.collatio,et prouisio.
14 † nisi quod verbū prouisio est magis generale aptum denotare omnem modum prouidendi , nā cōprehēdit nominationem,postulationē,presentationē,et collationē,vt dicit glo.no.in cle.fi.in ver.prouisioni,de elec.
15 † idem importat verbū dispositio,seu ordinatio,vt qñ Papa reseruat beneficium dispositioni sue seu ordinationi , per que v̄ba cōprehēditur omnis modus per quem de iure potest ecclesie prouideri, vt p3 in cle.j.i ver.dispositionem,de supl.neg.prela.et in.c.j.§.fi.de ɔsue.lib.vj. notat gl.in.c.post electionē super ver.ordinationem,de ɔces. preben.cum simi.
16 † sed verbū collatio strictius accipitur, quia p̄supponit concessionem beneficij,que tribuit ius in re , et facit beneficium eē illius cui ɔfertur post ratificationē.c.si tibi absenti, de p̄bē.lib.vj.p que infert notabiliter Rom.consi.cccl.incipi. in casu proposite ɔsultationis etc.
17 ¶ † Quod si papa reseruat beneficiuz sue collationi p cōmēdā,que ius in re non tribuit,reseruatio non expirabit,cū p eā nō verificētur verba reseruationis , or redeundo ad id quod in principio dixi , ista verba , et quodlibet de per se habent vim electionis, et confirmationis.
18 ¶ † Hinc est q superior ad quē negligentibus electoribus fit deuolutio potest vnico actu collationis,seu prouisionis se expedire , qō probatur in.c.si postquam in fi.de elec.lib.vj. cum alijs que in superioribus in simili proposito deduxi,faciunt notata in.c.cum in illis.§.cū autē, et ibi bonus tex.de preben.eo.lib.
¶ Predicta habent locum in collationibus et ,puisionibus perpetuis,nā aliquando hec verba
19 sapiunt prouisionē non perpetuā,sed temporalem, † vt fit in prouisione beneficiorum manualium,in quibus remouentur illa obtinētes ad nutum superioris,vt in cle.quia regulares,de sup.neg.pl. et in cōmissionibus hospitalium,que non ɔsueuerunt in beneficiū
20 ɔferri,vt per glo.in cle.q2 contingit,de relig.dom.
¶ † Quādoq; et quinto via annexionis vnionis,et incorporationis de quibus,et eorum formis,ac modo habetur plene per gl.et doct.in.c.j.ne sede vac.et in.c.sicut vnire,de exces.prel.per tex.et gl.in cle. si vna d
21 rebus ecclesie non alie.et in cle.ne in agro.§.ad hec . † et breuiter tribus modis fit vnio ecclesiarū,nam qñq; vna ecclesia vnitur alteri principaliter,qñq; accessorie,quandoq; dubitatur , que pulchre prosequitur Pet.de anch.ɔsi.cxiiij.incip.pro impetranti,et
22 alias etiam dixi,† et quis possit vnire dic q episcopi in suis diocesibus cum consensu suorum capitulorum perpetuo,et non ad vitaz, quia sic eēt prouidere persone non ecclesie,vt notant docto.in iu
23 ribus premissis,et Domi.cons.xxxviij.in.vj.col.
¶ † Similiter inferior ep̄o vnire potest,si hoc prescripsit,vt notat Jo.an.in cle. ne
24 in agro.§.ad hec,de statu mona.
¶ † Eodem mō legatus de latere,vt ponit Rota deci.cccclix.incip.nota fm maiorē partē dominorum,in antiquis,et melius q̄s alibi per Egid.conclusione.dxij. incip.conclusio q legatus de latere,cum sequenti.
¶ Quandoq;,et sexto via administrationis quando additur alius administrator
25 primo qui appellatur coadiutor,† et datur primo suspecto de dilapidatione.c.venerabili,de offic. dele. Item leproso.c.tua de cler. egr.iunctis ibi notatis per Jo.an. Item epilentico.c.fi.eo.ti. Itē multum seni.et alias propter infirmitatem impedito suum officiū exercere.c.scripsit,et.c.quamuis cum.c.petisti.vij.q.j. de coadiu
26 tore autem dando ep̄o habet̄ in specie.in.c.j.de cler.lib.vj. † Cuius autem etatis debeat eē coadiutor dicit Jo.an.in.c.fi.de cler. egr.illam etatem in coadiutore requiri que requiritur in offic.cui datur,vt coadiutor episcopi debeat eē etatis que requiritur in ,p
27 mouendo ad ep̄atum.c.cum in cunctis,de elec. † in minoribus āt dignitatibus sufficit q attigerit.xxv.annum,quia talis etas requiritur de iure in promotis,seu promouendis ad eas. vt in.§.inferiora,et de multis alijs circa hoc plene per Jo.an.in.d.c.fi.
28 ¶ † Quandoq; septimo,et vltimo prouidetur ecclesie vacanti per viam yconomatus.c.illud.xij.q.ij.et in.c.cum vos,de offi.or.sunt et alij modi,quos nō prosequor,sed premissi videntur eē principaliores.
¶ Et ista sufficiant quo ad tertiam partem principalem, in qua dictum est de varijs modis vacationū, et de modis prouisionis.item quibus modis venit quis priuandus beneficijs, competēti ordine dōm est de quarta parte huius opusculi,vc3 de vi et effectu clausularum,que apponuntur in gratijs , seu literis gratiosis.

SVMMARIVM.

1 Dispositio sequens restringitur,et regulatur iuxta narrata in prefatione.
2 Gratia non corruit,si non verificantur narrata in lr̄arū exordio.
3 Causa impulsiua cessante,dispositio non cessat.
4 Causa in dubio non presumitur finalis.
5 Clausula teq; a quibusuis excommunicationis etc. quare in literis apponatur.
6 Titulus beneficij,licet non exercitium in excommunicatum cadit vide tamen.J.nu.8.vbi tenet contrarium.
7 Electio de excommunicato facta quando valeat.
9 Dictio negatiua preposita verbo necessitatē importat.
10 Sententia iuris ob crimen plus ligat.
11 In literis pape nec vna litera vacare debet.

DE VI ET EFFECTV CLAVSVLARVM.

Et primo Circa gratias expectatiuas notandum est circa verba que in exordijs apponi consueuerunt , videlicet grata familiaritatis obsequia et ceter. vel alia verba similia que varijs respectibus variātur,
1 † notandum est in quam quod sicut in exordio,seu prefatione alicuius dispositionis ponatur causa finalis dispositionis.l.fi.ff. de hered. instit . ponit Bar.per illum tex.in.l.cum hij,in prin.et in.§.eam transactu3.ff. de transac.ita quod dispositio sequens restringitur , et regulatur iuxta narrata in prefatione.l.cum pater.§.dulcissimis.ff.de lega. ij.quia,vt dicit Bald.in.l.prima,in.iij.colū.C.de fal.causa adiecta. leg. causa finalis est obiectum intellectus,sicut signū est obiectum visus , et portus est obiectum nauigantium,et quicquid agimus propter finem agimus .
2 † Credo tamen quod gratia non corruit , quamuis non verificentur omnia narrata in exordio

literarum, quod sic demonstratur, qr aut in narratis in prefatione ↄsistit cā finalis gratie, τ tunc non oportet quod illa verificent aliter, immo illis statur necessario, nec potest probari contrariū, ex quo super sic narratis fundatur intentio Pape per clem. primam, de probatio. ¶ † Aut talia narrata nō fuerunt causa finalis gratie, sed potius causa impulsiua, τ tunc illa cessante, seu non existēte vera non cessat neq; corruit dispositio. l. ij. §. sexum. ff. de postula. τ notatur in capitulo cum cessante de appella.

¶ † In dubio autē pͥsumā nō finalē, vt tenet gl. in. l. ij. in fi. ff. d̄ do nat. qr lz papa dicat se facere grām pp impensa sibi seruitia, ex q̄ tñ illa nō specificat, dr̄ simplex liberalitas, τ non remuneratio ob cām, vt vult in simili Old. ↄsi. v. incip. ticius, dr̄ post modū in prefatione literarū. ¶ † Teque a quibus excōicationis, suspensionis τ interdicti aliisq; ecclesiasticis sententijs censuris τ penis τc. ad effectū presentiū τc. absoluentes τc. Hec clausula fm aliquos in istis verbis ponitur ad abūdantē cautellā. † qr vt dicit Car. ↄsil. xl. incip. in facto, in excōicatum cadit titulus beneficij, τ ordinis susceptio, τ valēt cuncta que facit in sui essentia, lz nō in exercitio, vt in. c. pia. de excep. lib. vj. τ. c. solet, de sen. excō. eo. lib. Ad quod bene facit quod dicit Cōp. τ recitat ibi Jo. an. in. c. quod sicut, de ele. vc3, † ꝙ electio facta de excōicato vel suspenso lz nō teneat, tamen ex tacito ↄsensu eligentiū secuto post absolutionē ↄfirmatur qr dicunt ꝙ talis electio nō erat nulla iure naturali secundū eos.

¶ † Verior tñ vr̄ alia opinio τ magis cōis ꝙ excommunicato ipso iure nō pōt ↄferri beneficium, vt probat tex. apertus in. c. postulastis, de cler. excō. min. dum dicit clericis excōicationis vinculo innodatis ecclesiastica beneficia ↄferri nō possunt, nec illi valēt retinere ea licite, nisi forsan cū eis fuerit misericorditer dispensatum † pondero dictionē negatiuā prepositā verbo pōt que necessitatē importat iuxta glo. in regula. j. de regul. iuris, lib. vj. τ hāc ptē tз Rota decisione. ccclxiij. incip. nota ꝙ excōicato in antiquis, tā in excōicato ab homine q̄3 a iure, et multo fortius quādo a iure, † qr sententia iuris imponitur pp crimē iō plus ligat arg. notatoꝝ in. c. peruenit, de exces. prelat. Dico igitur ꝙ clausula predicta teque a quibusuis τc. apponitur necessario, τ nō superflue, vt alij volunt, † qr nec sillaba debet vacare in literis pape iuxt. gl. q̄3 sepius allegaui in. c. solite, de maio. τ obe. facit ad predicta clemen. c. summus Pont. τ quod ibi notatur de sent. excom.

SVMMARIVM.

1 Clausula motu proprio per regulam cancellarie quid suffragetur. τ quid de iure communi.
2 Effectus quos producit clausula motus ꝓprij de iure communi.
3 Motus proprius non inducit dispensationē irregularitatis.
4 Irregularitas que causatur ex homicidio, an sit de iure diuino, vel positiuo.
5 Clausula supplentes omnem defectum de plenitudine potestatis quid importet.
6 Motus proprius licet tollat vitium surreptionis, aliam tamen inhabilitatem non tollit.
7 L. ij. C. de crimin. sacrileg. quomodo intelligatur.
8 Clausula ex certa scientia quid operetur.
9 Papa ꝙ faciat aliquid ex certa scientia, vel de plenitudine potestatis paria sunt.
10 Cause cognitio non requiritur, nec partis vocatio cum princeps facit aliquid ex certa scientia, vel de plenitudine potestatis.
11 Clausula ex certa scientia tollit inhabilitatē impetrantis, sed nō motus proprius.
12 Clausula motus proprij in quo differat a clausula ex certa scientia, τ. j. nu. 14. 16. 17. τ. 18.
13 Scientia certa per testes probari potest, sed motus ꝓprius non.
15 Scientia certa principis idem operatur, qd̄ clausula nō obstāte.
16 Clausula motus proprij non tollit defectum intentionis, sed certa scientia purgat illum.
17 Motus ꝓprius nō operatur circa qualitates intrinsecas bñficij.
18 Papa non intendit prouidere de dignitate vel circa, nisi illas q̄litates exprimat.
19 Motus proprius facit. ꝙ priuilegium cum ea pluralitate cōcessum extendatur ad litem pendentem.
20 Priuilegium concessum lite pendente an noceat parti aduerse, si fiat motu proprio.
21 Priuilegium valet lite pendente impetratum, si nulli sit preiudiciale, alias non.
22 Leges generales facte motu proprio non trahuntur ad lites pendentes, nisi hoc specialiter dicatur.
23 Impetrare ius nouum lite pendente non est attentare.
24 Motus proprius operatur, vt indultum iniquitatem sapiens alicui motu simili concessum in eundem non retorqueatur.
25 Heres licet. j. tempus conficiendi inuentarium non possit a creditoribus conueniri, tamen debitores conuenire potest.
26 Judei in die sabbati conuenire, nec conueniri possunt.
27 Conueniri qui non potest certo tempore, an possit ipse tunc alios conuenire.
28 Motus proprius diligentiam processus tollit.
29 Gratia data motu proprio dicitur beneficium principis.
30 Dictio quomodolibet est vniuersalis.
31 Exceptio firmat regulam in casibus non exceptis.
32 Exceptio quando iungitur cum dictione taxatiua, tunc quo ad alios casus stat negatiue.
33 Motus proprius supplet etatis defectum.
34 Limitatio ad. c. si eo tempore de elec. in. vj.
35 Mandatum motu proprio super vacante extendit ad vacatuꝝ.
36 Clausula generalis non obstante, τ clausula motu proprio deffectum etatis, vel ordinis non tollunt.
37 Ex certa scientia aliquid fieri, vel ꝙ fiat mentio de obstantibus paria sunt.
38 Gratia motu proprio concessa in aliqua ecclesia de beneficio vacante, si plura vacent, refertur ad pinguius.
39 Dispensatio motu proprio facta cuз electo, vt non teneatur vsq; ad certum tempus promoueri, priora beneficia durante dispēsatione non vacabunt, limita vt ibi dupliciter, nu. 40. τ. 41.
40 Motus proprius an τ quando faciat gratiam latiorem.
42 Motus proprius licet tollat diligentiam processus non tamen prioritatem date.
43 Motus proprius non preiudicat vnioni per ordinarium facte. Limita vt ibi.
44 Beneficium vnitum non potest per beneficiatum permutari, anteq̄3 vnio sortiatur effectum.
45 Actus procedens a liberalitate principis nemini preiudicans ē late interpretandus, etiam si materia sit exorbitans.
46 Regula cancellarie super valore exprimendo in impetratione, quomodo intelligatur.
47 Nobilissimus quisq; debet in domis crescere τ non decrescere.
48 Dictionis aliorum que sit natura.
49 Dictio quorumcunq; beneficiorum est vniuersalis.
50 Gratia motu proprio facta Cardinali valet, licet valor verus nō sit expressus.
51 Motus proprius tollit subreptionem etiam in literas inferioꝝ, sicut in literis pape.
52 Motus proprius non tollit vitium false expressionis.
53 Uerum tacens non est ita odiosus, sicut exprimens falsum.
54 Unio corruit, si cause expresse non sunt vere.
55 Clem. prima, de probat. quomodo intelligatur.

Subsequenter Statim post principium literarum consueuit apponi clausula motu proprio non ad tuam τc. que clausula cum sepissime apponatur tam in gratijs expectatiuis quam alijs literis beneficialibus plenius erit attingēda, quia frequenter de eius effectu dubitatur. † Et licet per regulam cancellarie non suffragetur in alio, nisi solum τ duntaxat ad tollendum τ excludendum surrptionē. tamen ex dispositione iuris communis non solum operatur exclusionem surreptionis. c. si motu proprio, de preben. lib. vj. sed etiā quamplura alia quorum aliqua enumerat Romanus consil. ccc xxvij. incip. iste sunt rationes, sed ego latius exordiar ponendo effectus principaliores. ¶ † Et primo clausula motus proprij inducit tacitam dispensationem circa inhabilitatem persone, cui fit gratia, τ concessio, dummodo talis inhabilitas proueniat a iure positiuo, secundum Romanum in dicto consilio allegat casuз singu. in. l. ij. C. de crim. sacril. τ reprobat glo. que aliter sentit in clemen. si romanus, de preben. Sed mirandum est de romano, quia totus fere mundus sequitur, τ approbat illam gl. in pluribus locis, τ maxime domini, de rote decisio. cxij. incip. dicebant domini in nouis. τ alie decis. ccccxlv. incip. nota licet proprius motus in antiquis. † vbi dicunt ꝙ motus proprius non inducit dispensationē irregularitatis, seu illegittimitatis vel alterius defectus illius pro quo scribitur, τ tamen vitium illegittimitatis prouenit a iure positiuo, quo ad assecutionem dignitatum τ beneficiorum, capitulo innotuit, de elect. iuncto. c. osius, τ est palea. lvj. di. † similiter, τ vitium irregularitatis. c. primo, de senten. excō. lib. vj. etiā si irregularitas causetur ex homicidio secundū aliquos. Licet de hoc

hoc vltimo nō sit plena ɔcordia inter doc. vt plene p Marianū in repetitiōe. c. ad audiētiā de homic. cū multis alijs quotis de q bus p Fel. in. c. humilis. de ma. & obe. vbi ponit remissiue tñ, per que manifeste cōprobat̄ gl. in. d. cle. si Roma. & ipsemet Roma. approbat illā dicēs eē singularē in singularibus suis sub nu. cccc-
5 xviij. incipiēte an verba &c. † vbi dicit φ clausula illa que in rescri ptis apponit̄, vcʒ supplētes oēm defectū si qs interuenerit de no stre plenitudine ptātis &c. supplet oēs defectus, & illos purgat, p ter eos, q ɔcernunt psonā supplicātis, vel ɔ̄bentis, qꝛ illos mini me supplet, allegat singulare verbū speculatoris in tit. de lega. qd̄ refert Arch. in. c. cenomanē. scʒ. lvj. di. istud ēt cōprobat ibidē ro
6 manus p. d. glo. superius allegatā, † q̄ dicit qd̄ lʒ motus ꝓprius tollat vitiū surreptionis aliā tñ inhabilitatē illius p quo scribit̄ nō tollit, & hoc puto verissimū. Nō obst. tex. allegatus p Roma. in. d. l. ij. vbi dicit sacrilegij instar est dubitare an is dignus si quem
7 elegerit imperator, † qꝛ intelligitur de electo p iperatorē ex certa sciētia, vt dicit ibi gl. expresse, quo casu cū princeps bñficium vel gratiā incapaci ex certa sciētia ɔfert, vel qd ei ɔcedit, ad qd̄ non est habilis, eo ipso sup inhabilitate dispēsare cēsetur. l. qdā ɔsule bāt, & ibi late p docto. ff. de re iudi. & in. l. idē vulpianus. §. primo. ff. de excu. tuto. no. glo. in. c. statutū, in ver. literaꝝ, de rescrip. lib. vj. dūmō exprimat̄ in literis, qd̄ ex certa sciētia facit, ſm gl. ibi, & in. d. c. si motu proprio, lʒ aliqui requirant ēt, qd̄ princeps sup fa cto cāe cognitionē premiserit, vt notat̄ in. c. ij. ď scisma. p gl. & Jo.
8 and. & Inn. in. c. veniēs, de fil. presbiteroꝝ. † Quibus ɔcurrētibꝰ hec clausula ex certa sciētia operat̄, φ lʒ alias princeps nō presu mat̄ vti ptāte absoluta, nisi de hoc faciat expressā mētionē, vt no tat Inn. in. c. innotuit. de elec. tñ si apponat in literis. d. clausulā vr̄ vti ptāte absoluta, ēt si de ptāte absoluta mētionē aliter nō fa ciat, vt sentit glo. notabilis in. c. ad hec, versi. satis tñ credo, de re
9 scrip. † dū vult paria esse papam facere aliquid ex certa scientia vel de plenitudine ptātis vt exclamat̄ in hoc ibi ab oibus & p pa nor. in. c. iiij. de re iudi. & late p Fel. in. c. cū inter. de excep. ¶ Ve rius tñ vr̄ nō requiri, φ p principē premittatur alia cāe cognitio,
10 † qꝛ eo ipso qd̄ facit ex certa scientia, & illud exprimit in literis, vr̄ eē de facto informatus, & illud minime ignorare, iō nō requirit̄ alia cāe cognitio, ad q̄ non astringitur princeps cū aliqd facit ex certa sciētia, seu de plenitudine potestatis, imo plus dixit Inn. in. c. nisi cū pridē, circa finē in gl. sup v̄bo indulgeri, de renun. qd̄ cū princeps ex certa sciētia vel de plen. ptātis facit gratiā nō est ne cesse ad illius validitatē vocari illos qbus ex ea preiudiciū fieri pōt secꝰ ſi ꝓcedit ex ptāte ordiaria, vt late ꝓbat Ro. ɔ. ccclxix.
11 inci. Circa primū. &c. in. ij. & viij. col. ¶ † Ex quibus clare appa ret qd̄ tex. in. d. l. ij. nō probat nisi de certa sciētia, que in hoc plus operat̄, q̄ motus ꝓprius, vt p eā expressā in literis videat̄ subla ta inhabilitas impetrātis, q̄ nō tollit̄ p motū ꝓpriū, vt pʒ ex su pradictis. Nec requirit̄ in hijs q̄ fiūt ex certa sciētia φ princeps premittat cāe cognitionē vt dixi, lʒ secus sit in inferiore in quo req rit̄ qd̄ precedat cause cognitio saltē summaria sup causis dispen sationis, puta an sit necessitas vel vtilitas dispēsandi, seu alia iu sta cā subsit, vt no. Spec. in tit. de dispens. §. qualiter aūt, vers. di
12 cunt quidā. Quod nō est in principe, vt. s. ¶ † Immo volunt aliq qꝛ nō admittit̄ ꝓbatio p testes ad ꝓbadū motum proprium, nec aliter pōt ꝓbari, nisi p expressionē in literis, vt vult gl. cōiter ap probata in. d. c. si motu ꝓprio, in gl. fi. & sequit̄ Rota decis. cxxxj. incip. nota qd̄ in. c. si motu proprio, in antiqs, & tñ certa sciētia be ne ꝓbatur ēt aliter q̄ p expressionē, puta p testes, qd̄ puto verius ɔcqd dicat gl. in. d. c. statutū in ver. literaꝝ, q̄. s. retuli, pp rōnem differētie inter hec duo qd̄ assignat vna decisio. cccxxxij. in nouis,
13 & Egidius conclusione. dccxlvj. incip. lʒ obseruet &c. vcʒ † qꝛ mo tus proprius includit de necessitate vnā negatiuā nō coarctatā, vcʒ qd̄ nullus sup hoc vnq̄ pape supplicauerit, talis aūt negati ua vel impossibilis est ad probādū. l. actor. C. de ꝓba. & c. qm̄ cō tra. eo. tit. vel nimis difficilis, vt notat predicta gl. in. c. si motu ꝓ prio. Sʒ certa sciētia nullā negatiuā, sed simplicē affirmatiuā in cludit q̄ ꝓbabilis est nimiꝝ si ista probari pōt aliter q̄ per solam
14 expressionē, illa nō. ¶ Tertio differt in alio, † qꝛ motus ꝓprius ñ tollit ius tertij, puta si bñficiū spectat ad ius patro. alicuius laici de quo papa si sciuisset nullatenus prouidisset iux. no. in. c. ij. de p
15 bē. libr. vj. † & tñ certa sciētia principis rescribētis idē operat̄ qd̄ clausula nō obstan. l. idē scribit. §. fi. ff. de excus. tut. & ponit Rota iuncta additione que est ibi. dec. cxj. cū seq. in nouis. qꝛ vt supius dixi, eo ipso qd̄ ꝓuidet de tali bñficio ex certa sciētia vr̄ eē infor matus de hmōi qualitate. s. qd̄ sit iuris patronatus laicoꝝ, & iō cessat tūc defectus intētionis pape, q quotiens scribit pro aliquo bñficiādo nō sue intentionis, qd̄ ei ɔferatur beneficiū iuris patro natus laicoꝝ, nisi aliud exprimat̄, seu aliter ɔstet de mēte pape, vt no. Jo. an. in. c. dilectus, de offi. leg. dr̄ aūt satis ɔstare eo ipso qd̄ illud ɔfert, seu ɔferri mādat ex certa sciētia, qꝛ perinde est ac si fa
16 ceret de plenitudine ptātis per superius dicta. ¶ † Ex qbus pʒ quarta differētia inter ista, vcʒ qꝛ lʒ motus ꝓprius tollat defectū surreptionis, tñ nō tollit defectū intētionis, vt no. Jo. an. & doct. in. d. c. si ꝓ motu ꝓprio, & ponit Egi. ɔclu. ccccl xxv. incip. premis se tres ɔclusiones, vbi dicit qd̄ motus ꝓprius nō tollit surreptio nē que ꝓcedit ex intētione, & iō infert in ɔclusione precedēti ibidē nō valere grām ēt motu ꝓprio in qua fuit tacitū de iure patroni ad quē spectat pñtatio pp defectū intentionis pape, q si sciuisset nullatenus vel saltē nō ita de facili ɔtulisset iux. no. in. c. ij. de pre bē. li. vj. q qdē defectus intētionis cessat i grā que fit ex certa scie
17 tia vt ꝓbaui. ¶ Colligitur alia & sic quinta differētia † qꝛ motus ꝓprius nō excludit, nec tollit qualitates intrinsecas puta curā, vel principalitatē bñficij de quo ꝓuidet̄, seu ꝓuideri mādatur, de qbus si nō fit mētio in grā ēt ꝓprio motu facta ipso iure est nulla vt tʒ rota dec. cxj. in nouis sepius allegata qꝛ hoc casu est defectꝰ
18 intētionis, † cū papa nō intēdat ꝓuidere de dignitate vel cura ni si illas qualitates exprimat. c. cū in illis, & ibi hoc firmat Domi. de prebē. lib. vj. lʒ ɔ̄riū ibi teneat Frācb. prout in superioribus retuli in secūda pte principali circa dignitates, & beneficia cura ta, qd̄ nō disputo aliter ꝓ nūc, sed presupposito pro vero, qd̄ sta tim dixi. Aliud est in gratia que fit ex certa scientia qꝛ cessat hoc casu defectus intentionis, vt. s. ɔ̄nter veniet beneficiū hñs digni tatē & curā & hoc mō posset saluari opinio Frācbi ɔ̄ria in. d. c. cū in illis, & ista sufficiant de primo effectu clausule motu proprio.
¶ Secūdo principaliter operat̄ motus proprius ſm Roma. in
19 ꝓallegato consi. † qꝛ facit qd̄ priuilegiū cū ea qualitate ɔcessū extēdatur ad li. pend. cū eo cui ɔceditur, lʒ secus si ad postulatio nē tacito de litis pēdētia, vt vult gl. q̄ dicit singularē in. l. q aūtē in prin. in prima solutione ɔ̄rij. ff. si qs caut. sequit̄ hoc ibi Pau. de castr. & Alex. dicētes p illā glo. qd̄ si li. pend. princeps ɔcedat priuilegiū motu ꝓprio, pars pōt vti tali priuilegio ɔ̄uis emana uerit lite pēdēte, & ita limitāt. c. fi. vt li. pen. & l. ij. C. eo. tit. cū simi. Contrariū tamen & melius tʒ ibi do. Jas. allegādo primo. Joan. an. in addi. Spec. in ti. de dolo & ɔtu. §. fi. versi. porro, in addi. ma
20 gna. & canonistas in. c. cām. ij. de testi. † vbi tenent qd̄ priuilegium cōcessum pendente lite etiam motu proprio superioris non no cet cause pendenti nec parti aduerse, quia princeps nō presumit̄ derogare iuri tertij p. l. ij. §. merito, & §. si qs a principe. ff. ne qd in loco publi. & iō dicit Spe. quē Jas. nō allegat in ti. de dispens. §. q
21 liter aūt ver. diximus ergo, † qd̄ ita demū valet priuilegiū li. pen.
22 impetratū, si nulli affert preiudiciū, alias minime, † ad idem facit alia rō qꝛ leges ɔ̄ales fiūt motu ꝓprio principis. l. humanū. C. de leg. no. Bar. in auc. quas actiones in. ij. col. C. de sac. san. eccl. & tñ nō trahuntur ad li. pend. l. leges & ɔstituones. C. de legi. & in auc. vt cū de appel. cog. §. j. nisi hoc specialiter dicat̄, qd̄ et ad pē dētia noua constitutio extendatur vt probat tex. in cle. dispendio sam de iud. in fi. & in cle. j. ad fi. de sequestr. pos. ¶ Utrū aūt isto casu priuilegiū taliter impetratū lit. pen. reuocet̄ p modū attēpta ti. dicit notabiliter Egid. cōclusione. cij. incip. si possessio benefi
23 cij, quod nō † qꝛ impetrare ius nouū lit. pend. nō est attēptare, et iō dicit in alia ɔclusione. dclxij. incip. si ex gratia, qd̄ post conclu sionē & ante sententiā potest impetrari noua gratia, & canonizari absqꝫ obseruatione nouoꝝ terminoꝝ, sed bene proceditur in li. ta li gratia, & impetratione, nō obstante, ex quo de lite non est facta mentio, vt probatur in. c. fi. vt lite pen. quia vt dicit ibi Inno. non est verisimile quod in preiudicium partis velit princeps lite pen.
24 aliquid concedere. ¶ † Tertio motus proprius operatur, vt in dultum iniquitatem sapiens alicui motu simili concessum in eun dem non retorqueatur, vt est tex. nota. qui non est alibi secundū docto. ibi in lege si quis iniquum. ff. quod quisqꝫ iur. quia cessat ratio retorquutionis, ex quo tale ius non fuit ad postulationem partis concessum, vt ibi, & per illum textum decidit notabiliter
25 Barto. in. l. fin. §. donec. C. de iure delibe. † φ licet heres I. tem pus conficiendi inuentarium non possit a creditoribus heredita rijs conueniri, tamen ipse bene potest infra illud tempus debito res hereditarios conuenire, nec tunc habet locum retorquutio, quia non fuit illud concessum ad postulationem partis, sed lex ex priuilegio & sic motu proprio concedit licet contra hanc deter minationem Bartol. multum stringat text. in. l. die sabbati. C.
26 de iudeis, † vbi disponitur quod in die sabbati, & alijs festiui tatibus Judeorum ipsi non possunt conueniri nec etiam alios
27 conuenire, per quem dicit ibi Bartol. † quod si aliquis dies est feriatus quo ad te, vt non possis conueniri debet etiam esse

feriatus ꝯ̃ te, vt tu nõ ꝯuenias alios, ad idẽ facit bonus text. in l. ij. §. sed ⁊ si agant. ff. de iudi. vbi legati q꞉ ex priuilegio legis durã te legatione nõ pñt ꝯueniri si agant ⁊ ꝯueniant alios cõpelluntur se aduersus oẽs defendere, ⁊ ista pars ꝑ hec ꝯ̃ria vr̃ pp equalitatẽ seruãdã in iudicijs, regula nõ lꝫ actori de reg. iur. libr. vj. ⁊ in l. fi. C. de fruc. ⁊ litis expen. per quẽ dicunt ibi Bar. ⁊ docto. ꝙ qñ ius iniquum respicit ꝓcessuz litis tũc illius iuris sit retorqutio, ꝗ̃uis eẽt ꝯcessuz motu ꝓprio. ¶ Possent tñ ista ꝯ̃ria reduci ad ꝯcordiã distinguendo inter priuilegiũ clausum in corpore iuris q̃ le est ꝙ heres nõ possit ꝯueniri. J. annum, ⁊ ẽt in casu iuriũ ꝯ̃rioꝝ, ⁊ aliud priuilegiũ extra ius, vt fiat retorqutio primi clausi in corpore iuris, ⁊ nõ secũdi, q꞉ ex quo est clausuz in corpore iuris ⁊ nõ presumat̃ ꝯcessuz ad postulationẽ partis sed motu ꝓprio principis, cũ sit lex dꝫ eẽ cõis. c. erit aũt lex. iiij. di. alias nõ diceretur lex si nõ eẽt honesta iusta, ⁊ cõis vt ibi, que ratio cessat in priuilegio extra ius, quod dr̃ lex priuata nõ cõis. c. priuilegia. iij. di. iõ si ꝯceditur motu proprio nõ dꝫ fieri retorqutio lꝫ ꝯtineat iniquitatẽ,

28 regula qđ ob fauorẽ, ⁊ hoc puto verissimũ. ¶ † Quarto motus ꝓprius excludit diligẽtiam processus, ⁊ sic inter duos expectantes eiusdẽ date, si vnus hꝫ gratiã motu ꝓprio prefertur alteri. d. clausulã nõ habẽti, lꝫ diligentiori in processu, ẜm Jo. an. quẽ sequunt̃ doc. in c. duobus, de rescrip. lib. vj. q꞉ ille tex. volens preferri diligẽtiorẽ inter duos eiusdẽ date loquitur đ gratijs simi. sed iste gratie sunt dissimiles, q꞉ vna odiosa. c. ꝗ̃uis. de prebẽ. eo. lib. alia fa-

29 uorabilis, ⁊ sic amplianda. c. si pluribus, eo. ti. ⁊ lib. † Gratia eniꝫ data motu proprio dr̃ principis beneficiũ, vt pꝫ in d. c. si motu ꝓprio vnde nõ sonat in ambitionẽ, ⁊ sic est late interpretãda. c. cum dilecti, de donat. ꝯsequẽter alter nõ hñs motũ propriũ prius presentãdo. ⁊ sic ex suo facto tm̃ fauorẽ eius nõ minuet ẜm domi. in. d. c. duobus. Preterea hñs canonicatũ, in quo est ambitio, ꝓfertur nõ hñti, vt ibi, ergo fortius hñs ꝓpriũ motũ, vbi deficit ambitio, ⁊ viget fauor preferendus est nõ habẽti, ad hoc vt sit differentia inter gratiã fauorabilẽ, ⁊ odiasaꝫ, vel ambitiosam ꝑ predicta. ¶ Sed lꝫ predicta sint vera de iure cõi ex dispositione tñ regule circa motũ ꝓpriũ disponẽte nõ procedunt, q꞉ per illã cauetur expresse qđ verba ꝓprij motus quo ad beneficia vacatura nulli quomodolibet suffragent̃, nisi solũ ⁊ dũtaxat ad excludẽdũ surreptio-

30 nẽ, † põdero dictionẽ q̃uolibet que est vniuersalis apta cõprehendere oẽm modũ ⁊ formã, vt probant iura, que allegat Domi. ꝯsi.

31 cxv. in secũda col. † Preterea exceptio firmat regulã in casibus nõ exceptis. l. nã qđ liquide. ff. de penu. lega. l. quesitũ. §. denique, ⁊ ibi Bar. ff. de fundo instr. ⁊ in l. generaliter. §. vxori. ff. de vsufr.

32 leg. † maxime qñ est iũcta cũ dictione taxatiua sicut est dictio tm̃, solũ, ⁊ dũtaxat, q꞉ lꝫ alias exceptio nõ stet negatiue, nec excludat casus similes exceptuatis, vt est gl. singu. in l. j. C. de ꝯdi. indeb. ⁊ ponit Panor. in c. qm̃ frequenter vt lite nõ ꝯte. tñ qñ est iuncta cũ aliqua dictione taxatiua stat negatiue ad alios casus, q꞉ hmõi dictiones taxatiue habent implicitã negatiuã, ⁊ iõ introductum fuit vt oĩbus darentur expectatiue motu ꝓprio, ⁊ bene vt per domi. consi. lxxv. in iij. col. cum ergo regula excipiat tantum casum surreptionis cum duabus dictionibus taxatiuis certe alium non

33 operabitur per predicta. ¶ † Quinto motus proprius supplet đfectũ etatis, q꞉ licet alias nõ sufficiat impetrãtẽ esse legittime etatis ad beneficiũ curatũ tpe vacationis beneficij, si tpe date nõ hꝫ

34 legittimã etatẽ. c. si eo tpe, de rescr. lib. vj. † Fallit tñ hoc ⁊ nõ habet locum in gratia facta motu proprio, quia tunc poterit prouideri de curato, dũmodo tpe prouisionis sit etatis apte ẜm domi. ibi, q꞉ cã pp ꝗ̃ in terminis illius capituli nõ potest prouideri de curato illi qui tpe datis nõ est legittime etatis, lꝫ tpe ꝓuisionis sit etatis apte, nõ ẽ alia nisi, q꞉ in ea pte in qua scribit̃ ꝓ curato rescriptũ ẽ surrepticiũ tpe ĩpetratiõis, ⁊ sic nullũ, supueniẽtia ꝯ̃ etatis legitime nõ põt validare rescriptũ nullã ꝑ regulã non firmatur, de regul. iur. lib. vj. ¶ Sed qñ papa scribit motu proprio tũc rescriptũ nõ ẽ surrepticiũ in ea parte, cũ motus ꝓprius tollat surreptionẽ ꝯñter superueniẽte maiori etate nõ est qđ impediat, quo minus ille obtineat curatũ. Nõ surreptio, qm̃ illa sublata est per motũ ꝓpriũ. Nõ inhabilitas etatis, ex quo est legittime etatis tẽpore ꝓuisionis, ⁊ ita residet domi. ꝯfirmatur hec opinio ex dicto

35 Jo. an. in c. dilectus filius. S. de prebẽ. † vbi dicit ꝙ si papa motu ꝓprio mãdat alicui ꝯferri ecclesiã vel prebẽdã si vacat, satis ẽ ꝙ vacat tpe collationis vel receptionis, lꝫ nõ vacaret tpe date ꝑ illã decretalẽ. Nihilominus predicta opinio nõ plꝫ alijs moder. ⁊ ꝓcipue Frãcho in d. c. si eo tpe, ꝗ̃ ẽt mihi nõ vr̃ sustẽtabilis, q꞉ licet motus ꝓprius tollat surreptionẽ, vt dicit do. tñ nõ tollit aliaꝫ inhabilitatẽ ꝑsone illius pro quo scribit̃, vt late dixi in primo effectu istius eẽ, ⁊ ꝗ̃uis dict⁹ defect⁹ etatis ꝑ viã surreptionis oppo-

ni nõ possit pp expressionẽ ꝓprij motus, tñ oppoi poterit ꝑ viã iuris cõis cũ motus ꝓprius nõ inducat dispensationẽ alicuius inhabilitatis, vt. S. ⁊ iõ sublato defectu taciturnitatis ꝑ motũ ꝓprium remanet defectus iuris cõis, ⁊ ẽt intẽtionis ꝯcedẽtis, cũ nõ sit verisimile qđ papa ꝑ d. clausulã velit fraudare ecclesiã officio vni⁹ sacerdotis, a quo pẽdet tota deuotio fideliũ, ⁊ hoc quasi in termi-

36 nis tꝫ Pet. de anch. ꝯsi. xx. incip. viso predicto pũcto, † vbi dicit sequẽdo opinionẽ Archi. ⁊ Lappi. in c. ei cui, de prebẽ. lib. vj. qđ clausula ꝯ̃nalis nõ obst. ⁊ ẽt clausula motu proprio nõ sufficiunt ad tollẽdũ defectũ etatis vel ordinis, cũ predicti defectus causentur ex ꝑsona illius, ꝓ quo scribitur. ¶ Secus eẽt si papa scriberet pro paciente talem defectũ ex certa sciẽtia, q꞉ tũc si de ea ꝯstaret vel ꝑ expressionẽ in literis, vel aliter, nõ obstaret defectus eta-

37 tis tpe date, dũmõ adesset etas legitima tpe ꝓuisionis, † q꞉ paria sunt qđ aliqđ fiat ex certa sciẽtia, ⁊ qđ fiat mentio obstãtibus, vt sentit gl. no. in c. j. in ver. noscat̃, de ꝯstitu. lib. vj. ponit panor. in. c. si. vt lite pend. ⁊ dixi. S. ¶ Sexto similis motus operat̃ q꞉ gra-

38 tia † motu ꝓprio ꝯcessa in aliqua ecclesia de prebẽda, seu bñficio vacãte cũ plures, seu plura in eadẽ vacent refert̃ ad pinguiorẽ, siue pinguius, vbi si fuisset ꝯcessa ad petitionẽ alterius referet̃ ad minorẽ siue magis tenue, vt est casus notabilis in c. si pluribus, đ prebẽ. lib. vj. ⁊ rõ est, q꞉ cũ sit bñficiũ principis late est interpretã-

39 dũ. c. cũ dilecti de dona. cũ vulg. ad hoc, † ⁊ iõ dixit Joã. an. in c. cũ in cũctis, de elec. qđ si dispẽsatũ est cũ electo, vt nõ teneat̃ vsqꝫ ad certũ tps promoueri. si dispẽsatio est facta motu proprio pape, nõ vacabũt priora bñficia durante tpe dispẽsationis, secus si fuit ꝯcessa ad petitionẽ, arg. c. qđ dilectio, de ꝯsang. ⁊ affi. sed de hoc vltimo me remitto ad ea que dixi late in v. parte principali huius operis in secũdo mõ vacationis circa beneficia promoti ad epatũ. ¶ Limitandus est tñ iste sextus effectus dupliciter pri-

40 mo † q꞉ motus ꝓprius nõ semp facit gratiã latiorẽ qñ. s. ꝑ hoc immutaret̃ ꝓprius Xboꝝ significatus lꝫ alias faciat gratiã vberioris interpretationis ẜm Car. consi. lxi. incip. volẽtes. ⁊c. ¶ Scđo

41 limitatur, † q꞉ lꝫ clausula motus ꝓprij sit ampliatiua gratie cũ sit bñficiũ principis, vt. S. tñ illud est veꝝ, qñ ex tali ampliatione nulli fit preiudiciũ, alias minime ẜm domi. ꝯsi. ciiij. in fi. col. ⁊ iõ si tacet̃ qualitas beneficij respiciẽs ius tertij tũc motus ꝓprius ei nõ preiudicat, puta si est iuris patro. laicoꝝ, vt ꝑ rotã decis. cxij. ꝗ̃ ẽt superius allegaui. Hinc est ꝙ ista clausula nõ facit postea impetrãtẽ preferri primo, nisi de illo fiat mẽtio, ẜm Jmol. post Cal. in.

42 c. mãdatũ, in pe. col. de rescrip. † ⁊ sentit domi. in c. duobus. eod. tit. lib. vj. vbi vult qđ motus ꝓprius tollit diligẽtiã ꝓcessus inter expectãtes eiusdẽ date, secus ergo si alter est prior in data, đ quo

43 dixi. S. in quarto effectu † hinc ẽt dicit domi. in repetitione. c. postulasti in xxvj. col. de rescri. ꝙ motus ꝓprius nõ preiudicat vnioni facte ꝑ ordinariũ ẽt nõdũ sortite effectũ, q꞉ nõ tollit ius quesitũ alteri in re vel ad rẽ, qđ notabiliter limitat Feli. in c. ad aures in v. col. de rescri. nisi cũ clausula motus ꝓprij eẽt clausula ꝯ̃nalis nõ obstãtibus quibuscũqꝫ ꝑ q̃ gr̃a nostra posset q̃uolibet impediri vel differri q꞉ tũc ꝑ talẽ clausulã intẽdit impedire ius alterius ad rẽ ⁊ ꝑ clausulã motus ꝓprij tollit̃ surreptio qđ est notabile si eẽt veꝝ. ¶ Sed de ista limitatione ego dubito, q꞉ lꝫ motus ꝓprius tollat defectũ surreptionis nõ tñ intẽtionis, vt sepius est. d. S. cũ igitur vnio legittime facta respiciat cãm necessariã. c. cã tẽ. de etate, ⁊ qualit. certe nõ est verisimile ꝙ papa voluerit eã tollere ꝑ ꝓuisionẽ suã subsequẽtẽ nisi de vnione expresse fiat mẽtio vel saltẽ ꝑ illã clausulã suspẽdẽtes quascũqꝫ vniones ⁊c. ¶ Et iõ di-

44 cũt in simili do. de rota deci. clx. inci. nota † qđ bñficiũ, in antiqs, qđ bñficiũ vnitũ nõ põt ꝑmutari ꝑ illũ, q tꝫ bñficiũ, añq̃ vnio sortiatur effectũ, q꞉ alias sequeret̃, ꝙ vnio posset eẽ inutilis ꝑ frequentes, ⁊ plures ꝑmutationes, seu ꝓuisiones, qđ nõ est de mẽte ⁊ intẽtione pape, stat ergo dcm̃ domi. simpliciter ⁊ absolute, veꝝ pp preiudiciũ tertij qđ nõ tollit motus ꝓprius, secus si taceantur aliqua nõ ꝯcernẽtia alicuius ꝑiudiciũ, q꞉ illa tollunt̃ ꝑ d. clausulaꝫ,

45 † eo quod actus procedẽs a mera liberalitate principis nemini preiudicans est late interpretandus, etiam si materia sit exorbitans ⁊ restringibilis, prout egregie probat Pet. de anch. ꝯsil. cc

46 xcv. incip. ꝑ clariori euidẽtia, vbi dicit quod regula cancellarie ꝑ quam gratie super beneficijs motu etiam proprio facte reddun tur inualide, nisi verus valor exprimatur in eis censenda est odiosa, ⁊ per consequens restringenda, quia cum sit beneficium principis nemini preiudicans nisi concedenti, debet ampliari per supradicta, ratio autem istius rationis est, quia vbi motus proprius principis ibi mera liberalitas, ideo latissime interpretanda in rebus super quibus latissimam habet potestatem, prout super ecclesiasticis beneficijs. c. ij. de preben. lib. vj. cum similibus.

¶ Ex

¶ Ex quo pz qd. d. regula sic restringens munificētiā ac donū ip sius principis est odiosa et nature beneficiorum opposita igit restrin

47 gēda regula odia cū vulg. †nā propositū cuiuslibet nobilissimi dz eē vt in donis crescat et nō decrescat. c. j. de dona. p que infert ali qua multū notāda. s. qd. d. regula loquēs generaliter d beneficijs dz restringi ad simplicia bñficia tm, et nō extēdi ad psonatus offi cia vel dignitates. c. q̄uis iuncto. c. cū in illis de preb. lib. vj. sed istud hodie forte nō pcederet pp regulā modernā, que dicit illorum et aliorum quorūcūque beneficiorum. ¶ Pōdero ista verba vniuersa

48 lia, et primo †dictionē aliorum que de sui natura est apta cōprehen dere omnia in infinitū vt ponit Do. ɔsi. xiij. in. ij. col. maxime qñ nō iungitur termino restrictiuo precedēti, iuxta nor. in. c. sedes, de rescr. vbi dicit gl. qd dictio alius apta est includere etiam maiora

49 expressis, de quo ibi late per Fel. ¶ † Scdo pōdero dictionē quo rūcūq3 beneficiorum que similiter est vniuersalis dictio, nec limitat nisi in casibus a iure expressis siue exceptis, vt pulchre p domi. cō s. cxxxj. in fi. col. et sic ista prima illatio Ancharani nō pcedit ho

50 die, stante regula de qua. s. ¶ Scdo infert, † qd. d. regula cum de beat tāq3 odiosa restringi nō dz extēdi ad gratias factas motu p prio psonis dñorum Card. arg. c. qr periculosū, de sent. exc. lib. vj. qr que speciali nota digna sunt, nisi exprimant, vñr neglecta. l. itē apud. §. hoc edictū. ff. de iniu. infert ēt quedā alia satis notāda, vt ibi per eū. ¶ Septimo et vltimo sciēdū est quo ad istā clausulam

51 motus proprij, † qr p appositionē illius ēt in literis inferiorum tolli tur surreptio, prout in literis pape, vt probat tex. et ibi Franchus in primo not. in. c. si postq̄, de prebē. lib. vj. iuncta gl. in. c. fi. de of fi. leg. eo. lib. nā iura non arctant superiorē ad exprimēdū bñficia impetrantis, sed ipsū impetrātē, vnde qñ ei ɔfertur bñficiū mo tu proprio, et sic ex mera liberalitate nō pōt aliqua culpa ascribi

52 eidē, vt p Car. in cle. ij. de offi. or. † Finaliter p cōplemento istius clausule nō obmitto, q lz motus pprius tollat surreptionē id est purget vitium taciturnitatis, nō tñ purgat vitium false expressio

53 nis, et sic aliud est supprimere verū et aliud exprimere falsū, † nā nō est ita odiosus tacēs verum sicut exprimens falsum, qr potuit ta cere ex ignorātia, vt dicit Panor. in. c. sedes in prima col. de re scrip. aliā rōnē et magis clarā assignat Fel. ex mēte doct. in. c. ad aures, in ver. quartus casus est. eodē ti. vt ibi per eū. et ideo dicit

54 notāter Car. ɔsi. xcvj. incip. Papa vniuit et c. † nō tenere literas Pape i qbus expressis certis causis mādabat pprio motu quā dā abbatiā vniri episcopatui, ex quo ille cāe erant false, qr p fal sā expressionē ɔstat, q fuit deceptus quasi sup illis causis funda retur intētio pape, vnde verisimile est q illis existētibus falsis nō

55 fuisset gratiā ɔcessurus. † Nec obstat huic ɔclusioni cle. j. de pro bat. qr loquitur vbi papa pro cā suarum literarum fundat se in facto p eū gesto, tunc enī nō pōt fieri pbatio inferēs mēdatiū pape. At in casu premisso et similibus fundat se in facto alieno, quo casu d veritate illius facti potest fieri questio, et ɔtrium probari, vt nota tur in. d. cle. j. et ponit Panor. in. c. dudum, circa medium, in ver. et nota hoc dictum et c. de priuil.

SVMMARIVM.

1 Clausula mensis dati ad acceptandū quid operetur.
2 Acceptatio secundi in data. j. mensem primi an valeat, si primus non acceptat.
3 Canonici iuniores possunt optare. j. tempus primi antiquioris.
4 Uerba ista, ita q manus ordinarij sint ligate idē important, qd decretum irritans.
5 Quod nullū est ob fauorem alicuius potest tacite, et expresse ab illo approbari.
6 Frigiditas quando est iusta causa dirimendi matrimonium.
7 Successor in beneficio an possit dare de regula de triennali.
8 Jus tertij allegare prohibitum est.
9 Equitas in dubio sequenda est.
10 Ordinarius si confert beneficium. j. mensem, quod fuit specialiter impetratum cum clausula inhibitionis et decreti, collatio tenet si impetrans sua gratia vti non vult.
11 Impetrantes si sunt disparis date, quilibet habet mensem inte grum ad acceptandum, et durante mense primo dato, secun dus acceptare non potest.
12 Expectantes pares in data, et fulminatione processus omnes ha bent vnicum mensem.
13 Diligentior in processu prefertur habenti eandem datam.
14 Mensis datus ad acceptandum quot dies habeat.
15 Mensis quando incipiat currere ad acceptandum.
16 Acceptās an possit acceptare bñficiū post mēsē, si adhuc vacet.
17 Canonicus creatus a papa potest prebendam vacantem etiam post mensem acceptare, si res est integra.
18 Forma mandati maxime in beneficialibus est attendenda.
19 Acceptatione facta. j. mensem an possit executor prouidere post mensem.
20 Presentationi licet sit tempus prefixum, non tamen cōfirmatio ni, seu institutioni.
21 Executori nullum tempus est prefixum ad prouidendum.
22 Determinatio quando plura respicit, tunc potius debet deter minare verbum proximum, q̄ remotum.
23 Papa si beneficia in curia vacantia. j. mensem non confert a die vacationis, illi, ad quos pertinet collatio conferre poterunt.
24 Cap. statutum de preben. lib. vj. an hodie procedat de stilo, et cō suetudine curie.
25 Impetrantis negligentia suam gratiam corrodit, et potestatē exe cutoris expirare facit.
26 Inductio in possessionem per executorem facta viz prouisionis dz.
27 Expectans necesse est, q petat sibi de beneficio prouideri.
28 Mandatum speciale requiritur ad acceptandum.
29 Procurator generalis vel coniuncta persona acceptare nō pos sunt, nisi speciale mandatum habeant.
30 Sanguinis coniunctio non supplet defectus speciales mandati.
31 Negotiorum gestor in spiritualibus interuenire potest, sed opus est q dominus ratificet. j. illud tempus in quo tenebatur dcla rare animum suum.
32 Laicus potest constitui procurator ad acceptādū, et. j. nu. 34.
33 Excōicatus potest acceptare, sed non facere sibi prouideri.
35 Laicus potest habere a papa prebendarum collationem.
36 Dispositio cle. vnice in. §. secus de conces. preben. an habeat lo cum in gratia, que est in forma pauperum.
37 Decretum non ligat ante purificationem gratie, licet in gratia sit appositum certum tempus.
38 Collatio ordinarij non valet etiam post mensem, si non stetit per pauperem purificare suam gratiam in tempore.

1 **Successiue** † In huiusmodi lrīs expectatiuis subij citur hec clausula, vcz que tu p te vel p curatorē tuū ad hoc legitime ɔstitutum. j. vnius mensis spacium postq̄ tibi vel eidē procuratori vacatio illorum innotuerit duxeris acceptāda et c. Ista clausula multa operatur. ¶ Et primo, qr nul la cēsetur collatio interim ab ordinario facta, q̄uis expectās nō acceptet. j. mensē, vt appositio mēsis aliquid operet, clemē. cū ei quē. §. secus, de ɔces. preben. et ratio est fm Paul. et Cardi. ibi qr talis collatio ordinarij reperitur facta tpe inhabili, quo fieri non poterat, et sic opus est noua collatione arg. c. bone. et. c. pe. de ele

2 ctio. ¶ Idem dico per eādē rationē, † qñ secundus in data acce ptauit. j. mensem primi, quia requiritur similiter noua acceptatio j. secundum mensem, licet primus debito tempore non acceptat, secundum Jo. an. in addi. Spec. in rub. de conces. prebē. in prin. allegat. l. si filius. §. cū filius. ff. de bonis lib. cum alijs, vt per eum. ¶ Sed ego de ista sua determinatione dubito propter tex. nota bilem iuncta glo. in. l. fi. C. qui admitti. vbi agnitio bonorum posses sionis facta per sequentem in gradu intra tempus primi qui eum precedit, et sic ante tempus congruum operatur effectum suum tē pore congruo, nec est necessaria alia agnitio. quod exclamat ibi Romanus, et proprie i terminis supradicte questionis tenet hāc partē ibidem Sal. per illum tex. in fi. et in. l. filio. §. contratab. ff. d

3 inof. test. iuncta glo. in ver. pertulit. † facit etiam bona glo. in. c. fi. in glo. penul. de ɔsuet. lib. vj. dum vult q iuniores canonici pos sint optare. j. tempora primi, et valet optio sequentium in euentū, in quem antiquior non optabit. Et istam partem puto veriorem per supradicta, quam etiam disputando tenuit Joan. Cal. prout refert, et sequitur Egidius de bellamera conclusione. ccccixviij. in cipi. si primus et c. Non obstat ratio contraria, quia ex quo appo sitio mensis, et decreti respiciat fauorem primi, certe ipse huic fa uori potest, et expresse, et tacite renunciare, pro quo facit bonus tex. in. c. si clericus in. §. verum, de preben. libro sexto.

¶ Hanc eandem conclusionem puto procedere, si in literis dice

4 retur post illa verba quod duxerit acceptandum, † scilicet ita q interim manus ordinarij, et cuiuslibet alterius sint ligate. prout antiquitus dicebatur tempore Clementis quinti, vt notatur in dicta clementi. cum ei quem, et refert vna decisio. xcv. incipien. paraphus, in nouissi. Que verba idem important quod decretum

5 irritans cum appositione mensis. d. §. secus, † vñ cū respiciant fa uorē primi expectantis, vt dixi, certe potest ille approbere colla tionē ordinarij aut alterius interiz factā, q̄ nō ē nulla absolute, et

ꝛ simpliciter, sed ita demum, si ipse velit, prout in simili dr̃ ꝙ testamẽtũ in quo filius in potestate est preteritus est nullũ nõ absolute ꝛ simpliciter, sed ita demuȝ si filius dicat nullũ. l. filio preterito cũ materia. ff. de iniusto testõ ad idẽ bonus text. in. l. nõ eo minus. C. de procur. †ꝛ gl. no. in. c. si qs acceperit in fin. xxxiij. q. j. vbi dicit qđ vir. qui tpe ꝯtctus sciuit se frigidum nõ põt recedere a muliere si ipsa velit cohabitare eidem, quia frigiditas viri est cã sufficiens dirimendi matrimonium. s. ita demum, si alter coniuguȝ non frigidus velit, ꝛ ita teneo in premissis. ¶ Et per ista vidi alias praticari, †quod si impetretur beneficiũ pacifice possessum per trienniũ, successor in tali beneficio nõ põt dare de regula de triennali, qꝛ illa decernit impetrationes hmõi irritas, ꝛ inanes censeri debere. vcȝ in fauorem vt dicebatur possessoris, hoc est ita demum, si ipse opponat alias minime, per rationes de quibus. s. ¶ Ego ẽt allegaui in illa cã, ꝛ informãdo dños tenui ꝯriũ, mouebar ista rõne, nã successor q nũc nititur dare de regula nõ venit ex iure sui predecessoris simpliciter, nec ex illius pſona, dicit se ius habere dõ ille nõ potuit molestari, nec ego õbeo molestari ex quo eidẽ successi, †qꝛ allegaret ius tertij quod regulariter est probibituȝ. l. loci corpus. §. cõpetit. ff. si seruitus vendicetur, notatur in regula si quis in ius, per Bar. in. l. si tertius. ff. de aqua plu. arc. ꝛ late in. l. qui cũ herede. ff. de excep. rei iud. Sed nititur ex decreto Pape posito in regula de triennali, inferendo per hoc quod impetratio aduersarij obstãte decreto nõ valuit, ad quod facit bonus tex. in. c. cũ dilectus, de iure patro. vbi. H. obtinuit ecclesiã cõtra Guil. ex eo quia facta fuerat ipsi Guil. collatio ꝯ inbibitionẽ ꝛ reseruationẽ legati intendentis ꝓuidere cuidam nepoti suo. ꝛ sic ex isto capite obtinuit fundando se simpliciter in nullitate collationis, nõ autẽ ex iure, ꝛ persona illius nepotis reseruatiui. Nõ ob. modo. d. l. filio preterito in qua est principale fundamẽtũ partis ꝯrie, qꝛ ibi expresse dicitur ꝛ statuitur, vt tunc demũ testm̃ in quo preteritur filius iam natus sit nullũ, cũ ipse preteritus hoc dicere voluerit. At in casu premisso papa decernit impetrationẽ nullam de beneficio ꝑ trienniũ pacifice possesso non distinguẽdo nec aliter declarando an velit vel nõ velit ipse possessor, iõ generaliter ẽ ipsum decretum intelligendũ. l. j. §. generaliter. ff. de leg. prestã. c. si Romanoꝝ. xix. di. cũ simi. ꝛ iste rationes aliqbus dñis placuerunt sed adbuc sub iudice lis est. ꝛ profecto militant etiã, ꝛ stringunt ꝯ conclusionẽ principalẽ, ꝛ forte pars ista obtineretur in pratica pp auctoritatem Old. consi. cccvj. incip. Quis pater Reueren. ꝛc. Quã partem etiam tenuerunt ꝯsulendo doc. Collegij patauí. vt habetur in consilijs Car. numero. cv. vbi adducunt rõnes pulcherrimas ad vtranq̃ partẽ nõ prosequor vlterius, ꝛ ideo credo ꝙ Rota que semper innititur equitati amplecteretur partem q̃ꝫ. s. teni qꝛ altera pars sapit rigorẽ iuris, ista equitatem, †que in dubio sequenda est. l. placuit. C. de iud. ꝛ in. l. quod si ephesi. ff. de eo quod cer. loc. qua equitate motus in simili dixit Joã. mo. in. c. statutũ, de preben. lib. vj. ꝛ refert Rota dec. dccccxxxij. inci. cũ ad collationem, in antiquis †ꝙ si ordinarius confert beneficiũ. ĩ. mẽsem quod fuit specialiter impetratum cũ clausula inbibitionis, et decreti, tenet sua collatio, si impetrans non vult vti suis clausulis ꝛ sua gratia, ꝛ ista sufficiant in ista qõne. ¶ †Scđo principaliter notandum est circa mensem datum ad acceptandum, ꝙ si impetrans sunt disparis date, tunc quilibet hȝ integrum menseȝ ad acceptandũ, ita vt durante mense dato primo impetrãti, scđs in data acceptare nõ potest, ꝛ si acceptat acceptio, ꝛ collatio est nulla pp decretum appositum in literis primi, vt deduxi in precedenti. q. late hoc firmat Oldra. consil. cxxxvij. incip. plures.

¶ †Sed quando sunt equales in data ꝛ in fulminatione processus, cum clausula acceptãdi. ĩ. menseȝ, tũc oẽs habent vnicum mẽseȝ, ita ꝙ quilibet põt acceptare statim beneficium vacans incluſuȝ in sua gratia, ꝓut plene determinat Jo. an. in addi. Spec. sup rub. de ꝯceſ. pb. Jdẽ tȝ Jo. Cal. approbans opinionẽ zenzelini. i. d. cle. cũ ei quẽ, ꝛ seqtur do. ꝯsi. cxxxiij. inci. casus talis est in pen. col. ꝑ qua ꝯclusione facit bonus tex. in. c. fi. de ꝯsue. lib. vj. vbi ad optãdũ danť tm̃mõ. xx. dies quotcũq̃ sint optare volẽtes, prout ẽt dixi. s. in alio proposito, ad idẽ facit. l. ij. §. fi. ꝛ. l. iiij. in primo respõ. ff. de adul. vbi lȝ maritus in accusa. vxor. adultere preferatur alijs tñ tps. lx. dieꝝ currit simul sibi, ꝛ alijs accusatoribus, sicut ꝛ alias, oibus q vocanť ad successionẽ pupilli currit annus ad petẽdũ dari tutorẽ pupillo, alias ꝑdunt ius succedendi. l. sciant. C. de leg. her. inducit ẽt ꝑ casu. d. cle. cũ ei quẽ, vbi mẽsis currit a tẽpore quo vacatio nota est in ecclesia ꝛ sic tunc statim currit oibus.

¶ † Quid aũt si eẽnt pares in data, sed dispares in fulminatiõe ꝓcessus, puto qđ qlibet haberet mẽseȝ ad acceptãdũ integrũ õ ꝑse, qꝛ ex dispositione regule cancellarie sunt dispares, ꝛ nõ pares, nã ꝑ illã diligentior in fulminatione ꝓcessus prefertur, ꝛ sic hȝ locũ primũ mẽbrũ. ¶ †Tertio principaliter pro declaratione dicti mẽsis dati ad acceptãdũ queri põt, quot dies debet habere dict⁹ mẽsis, ad qđ breuiter respondeo, ꝙ lȝ Bal. in. l. eos. §. fi. C. de appel. dicat ꝙ in materia indifferẽti appellatione mẽsis indistincte intelligitur de. xxx. diebus allegat. l. fi. in. §. fin. C. de iure delib. de quo ẽt ꝑ Bar. in. l. cũ bisextus. ff. de ver. sig. mihi tñ verior vr̃ doctrina gl. in. c. q̃ꝫ sit in ver. menseȝ, de elec. li. vj. vbi dicit qđ mẽsis datur electo ad ꝯsentiẽdũ post electionẽ sibi pñtatã tot dies habebit, quot habuerit ille in quo pñtata fuit electio. ꝛ ita dico in ꝓposito isto, vt iste mensis habeat tot dies quot habuerit ille, i quo vacauerit beneficiũ, ꝛ si dies aliqui lapsi erant supplẽtur de mẽse seq. ꝑ. d. gl. q̃ꝫ ibi sequiť Jo. mo. ꝛ Arch. ꝛ Bart. in. d. l. cũ bisextus ꝛ ponit Alex. consi. xlij. in. iij. vol. ¶ Quarto notandum est †quod dictus mẽsis incipit currere a tpe note publice vacatiõis in loco vel ecclesia beneficij vacãtis. d. cle. j. in fi. quasi ius interpteť impetrantẽ nõ prius scire q̃ꝫ sciatur in dictis locis, curret ergo dictus mẽsis si impetrans sciet vacationẽ anteq̃ꝫ sciatur in dictis locis, qꝛ nõ in certis sed in incertis locus est ꝯiecturis. l. ꝯtinuus. §. cũ ita. ff. de ver. ob. qđ tȝ expresse Egidius de bellam. cõclu. dlxxiij. ꝛ est notãdũ qđ indubitãter hodie ꝓcedit pp clausulã q̃ ponıť in literis, vcȝ. ĩ. vnius mẽsis spaciũ postq̃ꝫ tibi vel eidẽ ꝓcuratori vacatio hmõi inotuerit ꝛc. ¶ Quinto nõ est obmittẽdũ illud, qđ tȝ Jo. an. in. d. cle. cũ ei quẽ ꝛ sequiť Rota decisi. cxcij. in antiqs, †qđ expectãs nõ põt acceptare beneficiũ post mẽseȝ a tẽpore vacationis ẽt si adhuc vacet ꝛ sit res integra sed huic ꝯclusioni multũ ob. tex. in. c. si tibi absenti, in fi. de prebẽ. li. vj. vbi post terminũ assignatũ ad ꝯsentiẽdũ, si res est integra, licitũ est ꝯsentire, ẽt si prius dissensisset, ſm glo. ibi dũmõ isto vltimo casu ꝯferẽs maneat in eadẽ volũtate, ꝑ. c. lȝ de ꝓcu. ad idẽ bonus tex. in. l. mãcipioꝝ. ff. de opt. legata ꝑ que iura tȝ vna decisio in ꝯclusionibus Egidij, †qđ creatus canonicus a papa põt prebẽ. vacãtẽ etiam post mẽseȝ acceptare si res est integra, ꝛ est in ordine. dccxxxviij. incip. Canonicatus, ꝛ istã partẽ tȝ Arch. in. c. dudũ. de prebẽ. libr. vj. q̃ de iure vr̃ verior ꝑ ꝑdicta, ſȝ pria põt ꝓcedere pp formã mãdati †q̃ exacte attẽdẽda est. c. cũ dilecta, de rescr. ꝛ in. l. diligenter. ff. mãd. maxie in bñficialibus. c. cui de nõ. de pbẽ. li. vj. ex quo. n. in literis dr̃ ꝙ. ĩ. mẽseȝ possit acceptare, certe post lapsuȝ mẽsis negare vr̃ arg. l. cũ ptor. ff. de iud. cũ si. preterea dato ꝙ post mẽsem re integra adhuc posset acceptare, tñ executor de eo sibi ꝓuidere nõ põt, obstãte forma mãdati, vt. s. ꝛ ita ꝑ istã rõnẽ inclinat Ro. dec. xxxiiij. inci. not. qđ vbi impetrãs in antiqs. ꝛ Egi. in. d. ꝯclusione superius alleg. ¶ Sexto queriť, †an facta acceptatione. ĩ. mẽseȝ ꝛ sic tpe ꝯgruo possit executor ꝓuidere post mẽseȝ, ꝛ h̃ circũscripta regu. cãcel, q̃ꝫ postea subijciã, gl. in. d. cle. cũ ei quẽ i ver. ĩ. mẽseȝ sentit, ꝙ nõ possit, ibi dũ dicit, ita qđ post mẽseȝ ex vi reseruationis acceptari, vel ꝑ executorẽ ꝯferri nõ possit, q̃ꝫ gl. ita intelligit ꝛ sequiť Car. ibi ꝛ multi alij quos ipse refert, idẽ tenuit et clarius ipsemet Car. ꝯs. lxj. inci. ad primũ motus tali rõne, qꝛ qualitas tpis adiecta acceptationi intelligiť repetita in colla. executoris cũ vtrũq̃ sit sub oratione. l. fi. §. cui dulcia. ff. õ vino tri. oleoq̃ꝫ leg. ꝛ in. c. ij. reqrit in prin. de appel. ꝛ istã ptẽ suadet restrictio faciẽda in talibus lr̃is bñficialib⁹. c. q̃ꝫuis. cũ vulg. ne i ꝑpetuũ stet collatio in suspẽso in ꝑiudiciũ ecclesie cui diuturna vacatio est dãnosa. c. q̃ꝫ sit de electio. lib. vj. Cõtrariã partẽ tȝ Paul. in. d. cle. vnica. dicens qđ mẽsis adijciť reseruationi, ꝛ acceptationi nõ collationi ꝑ executorẽ faciẽde. Jdẽ vr̃ tenere Jo. Cal. ꝯs. xxxij. in ti. de ꝯceſ. pbẽ. moueť, qꝛ executor succedit in locũ pape, cui nõ ẽ statutus certus termin⁹ nec currũt tpa sibi, vt not. Cõp. in. c. capitulũ, de rescr. ꝛ ponit gl. in cle. si de bñficio, in ver. ſȝ nũqd, de preb. †Pro hac pte adduco bonũ simile qꝛ lȝ sit pfixũ tps a iure pñtationi, nõ tñ ꝯfirmationi, imo nullũ tps reperiť pfixũ a iure ad instituẽdũ, vt õt vna dec. ccxij. inci. hȝ oẽs, i nouis vbi adduciť simile de. q. ista. s. de acceptãte. ĩ. mẽseȝ sibi pfixũ cui lȝ nõ ꝓuideať per executorẽ. ĩ. multa tpa postea, nõ ppea euanescit acceptatio, † qꝛ ad ꝓuidẽdũ nullũ tps ẽ pfixũ executori, ita formaliter õt ꝑdicta deci. ꝛ tenẽdo hãc ptẽ posset rñderi ad rõnẽ Car. faciẽdo arg. totũ ꝯriũ sue rõni, ꝙ tps mẽsis videať assignatũ acceptationi, ꝛ nõ collationi, qđ ꝓbať ex ipa ꝓximitate xboꝝ. d. cle. † nã quotiens determinatio põt plura respicere dȝ tũc determinare potius verbũ ꝓximũ q̃ꝫ remotũ. l. talis scriptura. ff. de leg. j. cũ. l. seq. c. cũ dilecti. de dona. ꝛ max. ſm Cal. in. d. ꝯsi. qñ actus nõ sũt cõnexi sicẽ acceptare ꝑ ipetrãtẽ, ꝛ ꝯferre ꝑ executorẽ, q act⁹ sũt diuersi. cuȝ autem proximum xbum appositioni mensis sit acceptatio, quia litera gratie dicit qđ. ĩ. vnius mensis spacium duxeris acceptandum, certe ista determinatio mensis apponitur acceptationi tm̃. vnde

vnde nō vr̄ repetita in collatione executoris, put arguit Cardi. ¶ Ex quibus apparet quod ista questio ē multū dubia, credo tñ q̄ prima pars sit verior, q̄ reperio q̄ etiā pape currit tēpus ad

23 conferendum, †vt probatur in.c. statutum de prebē. lib. vj. vbi dicitur q̄ si papa beneficia vacātia in curia nō confert .j. mēses a die vacationis, illi ad quos collatio pertinet poterunt illa conferre, multo

24 to fortius idem debet eē in executore. ¶ † Et licet dubium sit an dispositio dicti. c. statutū, procedit hodie de consuetudine & stilo curie s̄m quē semel affectum semper durat affectum, vt ponit Rot. dec. dcc. & Lap. allegatione. xcvj. incip. beneficia &c. tamen quicquid

25 quid sit de stilo verꝰ est de iure quod dixi. †ad idem facit q̄ negligentia impetrantis corrodit suā gratiā, & facit expirare potestatem executoris, vt probatur in.c. tibi qui de rescr. lib. vj. & in.c. si clericus primo respon. de preben. eo. lib. & ita per ista iura tenuit Gasp. de cal. prius patri in hoc consi. xxxiij. incip. .j. quantū tps inducendo dicta iura vt ibi per eum. ¶ Et propterea ad omnem dubitationem tollendā, cautū est hodie per regulam cācellarie, q̄ q̄cunq; vigore gratiarum expectatiuarū acceptauerint quecunq; beneficia &c. debeant .j. vnius mensis spacium a tpe huiusmodi acceptationis computandum de hmōi beneficijs sic acceptatis p suos executores vel subex. facere sibi prouideri, alioquin &c. & pōdero pro declaratione predicte regule, & premissoꝝ, q̄ satisfactū est illi & eius dispositioni, si probetur sola inductio in posses. facta per executorem .j. tps requisitum a regula, licet aliter non probet̄ alia

26 prouisio seu collatio, †q̄ talis inductio h̄ vim prouisionis, vt concludunt domi. de Rot dec. ccccxlj, inci. fuit dubitatū, in nouis. ad quod vltra rationes eoꝝ facit rō, quia inductio in posses. est executio, & quoddā cōis prouisionis, vnde faciendo consequens vr̄ facere & eius antecedēs. l. oratio. ff. de sponsal. & melior text. in. c. ex parte. c. de spons. vbi verba executiua operantur contractum matrimonij, & ita per illum tex. tenet in terminis istis Egid. de bellam. conclusio. ccxxv. incip. in causa &c. ¶ Aduertendū est & aliud ad de

27 clarationem eiusdē regule, dū dicit facere sibi prouidere, †ex quibus verbis datur intelligi quod ad validitatem prouisionis faciēde per executorē necessaria est preambula petitio per illum, cui debet conferri, vt sibi conferatur, quod expresse probatur in. d. clemē. vnica ibi petendo sibi &c. & ideo petitio semper debet scribi, vt videatur beneficium fuisse acceptatum, quia acceptatio requirit voluntatem, seu consensum impetrantis siue sui procuratoris declaratum per verba vel per aliquem actum, qui non eēt indifferens. puta si reciperet collatum ab executore, quia ex hoc videretur acceptare dicta clemen. vnica. versi. quem etiā, vbi tex. alternatiue loquitur, & ideo petitio confectionis instrumēti de prouisione facta absenti nō habet vim acceptationis, q̄ est actus indifferens, cum etiā contradicens possit petere instrumentū fieri, consequenter talis actꝰ nō d̄z inducere acceptationē, q̄ nō probat hoc eē &c. c. in presentia, de probat. cū simi. & ita expresse firmat Cald. consi. incip. an assignatio, verꝰ quia. §. proxime dixi sufficere voluntatem, seu consen

28 suē procuratoris ipsius expectantis, †qui debet eē legitime constitutus, & habere speciale mandatū, vt dicit glo. in. d. clemē. vnica, in versi. presenti. Arch. & Jo. an. in. c. ne captāde, de preben. lib. vj.

29 †& ideo procurator generalis vel coniuncta persona nō possunt acceptare, nisi super hoc habeant speciale mandatum, vt dixi, quod firmat dec. cccxxiij. inci. nota Pau. in antiquis, & alia. ccxcvij. incip. purificatio in nouis. de quo ēt per Inno. in. c. accedens, de p̄

30 ben. & sequitur ibi panor. †ratio est, quia coniunctio sanguinis nō supplet speciales defectus mandati vt in. l. pater. ff. de minor. bene verum est quod hmōi persone possent acceptare sine mandato sed beneficiū seu ius in eo nō quereretur expectanti, nisi ratificaret .j. tps debitū per illud quod dicit gl. in. c. q̄ sit de electi. lib. vj.

31 †que vult q̄ in istis spūalibus pōt interuenire negocioꝝ gestoꝝ, sed opus eēt, q̄ dn̄s qui est principalis habeat ratū .j. illud tps .j. quod ipse tenebatur declarare animum suū per. l. pe. ff. rē ra. hab.

32 q̄ est notandū. ¶ † An aūt laicus possit constitui procurator ad acceptandū, tz Jo. an. in loco preallegato, quod sic, quē sequitur ibi panor. nā nō auctorizat in hoc casu laicus, nec sibi aliquid acquiritur, sed trāsit istud ius spirituale in dn̄z, sicut aqua per canale lapideū. ego assigno aliā rationē, q̄ acceptatio nil aliud est q̄ volū

33 tatis declaratio, & istud cadit in laicū, & quēlibet incapacē, †put est excōicatus, q pōt acceptare, sed nō facere sibi prouideri, vt tenēt dec. cxxvj. inci. nota quod excōicatus in antiquis, nudū. n. cōsensū exprimit noie alterius. vnde sicut qs pōt contrahere tanq̄ procurator matrimoniū carnale cū illa, cū qua nō posset suo noie, vtputa clericus, ita etiā dicēdū est in matrimonio spirituali, nam valet arg. de carnali ad spirituale, & econuerso. c. ij. de transla. prela. cū

34 alijs simil. ¶ Ex quibus apparet s̄m doc. in. d. §. quē ēt q̄ lz laicus nō possit pro se acceptare beneficium cuius tanq̄ laicus nō ē capax. c. cum adeo, de rescr. & notatur in. c. ex frequētibus, de institu. pōt tñ acceptare pro alio, & illi acquirit ex collatione execu

35 toris absq; aliqua cessione, †ad quod facit quod notat Inn. & docto. in. c. quod sicut, de elec. & in. c. postulasti, de iure patr. de laico habente collationem prebendarum ex concessione pape, q̄ inuestitutus ab eo non consequitur aliquid spiritualitatis ab illo, sed a confirmatore vel alio ministro ecclesiastico. ¶ Septimo, & vltimo pro declaratione istius clausule que .j. mensem &c. dubitatur

36 †vtrum. d. clemen. vnica, in. §. secus, h̄z locum in gratia que dicitur in forma pauperum sequuta purificatione illorum verborum quatenus de vita & conuersatione &c. hoc est querere vtruz ante purificationem sint ligate manus ordinarij. In hoc dubio do. de rota fuerunt varij, maior tamen pars tenuit, quod ante purificatio

37 nem possit ordinarius conferre, †q̄ decretū non ligat ante purificationem gratie, licet in gratia sit appositum certum tps, vt hr̄ in duabus decisionibus vna est in antiquis. ccccl. incip. nota q̄ §. alia in nouis. xcv. incip. §. secus. Verior tñ vr̄ opinio tenentiū contrarium, quod interiz sint ligate manus ordinarij, dūmodo sequatur postea purificatio tempore congruo, & hoc vt decretum, & appositio mēsis aliquid operetur, dicto. §. secus. Itē q̄ sequuta purificatione gratia & decretum retrotrahitur, maxime sibi est clausula retrotractiua, iuxta vnam decisionem q̄ in superioribus deduxi, & hanc ptē tenuit Jo. de lig. in. c. proposuit, de conces. preben. & Jo. Cal. in dicta clem. vnica, immo plus tenet ibi Cardi. quod si expectans in forma pauperum petijt .j. mensem purificari conditionem sue gratie, & circa hoc fecit omnem diligentiam, sed p executorem stetit, nihilominus dictus expectans, nondum purificata sua gratia fecit acceptationem .j. mensem valet sua acceptatio intantum q̄ lapso mense ordinarius conferre non poterit beneficium taliter acceptatum, quod dicit eē singulare & nouum, sed de hoc est vna dec. in terminis. cccxcv. incip. ē. nota si impetrans, in

38 antiquis. ¶ Ex quo apparet †quod multo magis censentur ligate manus ordinarij .j. mensem, licet gratia nondum sit purificata, dūmodo in tempore fiat eiusdem purificatio. & etiaz postea casu quo per expectantem non stetit, vt. s. & hoc puto verissimum, quicquid dicat Egidius conclusione. ccclx. hec de clausula infra mensem sufficiant.

SVMMARIVM.

1. Clausule districtius inhibentes, & decernentes ex nunc &c. cuius sint effectus.
2. Clausula cū plenitudine iuris canonicalis quid includat.
3. Canonici in herbis qui dicantur.
4. Clausule inducentes, & defendentes inductum, itē contradictores &c. quare in literis apponātur.
5. Deputatus ad ponēdū aliquē in possessionem nō h̄z iurisditionē cōtradictores, nisi dicte clausule apponantur.
6. Potestas clausule defendens inductum quāto tēpore duret.
7. Per clausulā contradictores cōpescēdo con̄ quos iurisditio deſ.
8. Delegatus quid possit vigore dicte clausule contradictores compescendo.
9. Possessor beneficij non tenetur desistere a possessione, si vult stare iuri.
10. De qua molestatione intelligatur, quando quis debet a molestatione cessare.
11. Clausula amoto quolibet illicito detentore quid operetur.
12. Clausula que apponitur in executione gratie non firmat gratiaz contra subreptionem.
13. Clausula amoto quolibet illicito detētore de q̄li poss. itelligat̄.

1 **Competenti** †Ordine in huiusmodi literis sequitur clausula districtiꝰ inhibētes &c. ac decernentes ex nunc &c. iste clausule magnū effectū operantur q̄ vt dicit glo. in cle. j. in ver. inhibentes de iure patr. valent gesta con̄ mandatū Pape si fiant per eum qui alias circa illud quod mandatur habet iurisditionem & potestatē ex se licet cōtrafaciēs veniat puniendus vt in. c. dilectus filius. S. de preben. nisi in mādato & literis Pape sit appositum decretum cū inhibitione. naz per hec ligantur manus illorum etiā ante presentationem talium literarū vt notatur in. c. si soli. de conces. prebē. lib. vj. de quo latius dixi in prima parte principali in antepenul. carta vt ibi.

2 ¶ † Subsequenter dr̄ in lr̄is expectatiuis in canonicum creatum stallo tibi in choro, & loco in capitulo eiusdem ecclesie cum dicti iuris plenitudine assignantes & cetera. ista verba, vt dixi

In prima forma literarum expectatiuarum, de iure includunt omnia iura canonicalia, & precipue perceptionem quottidianarum distributionũ, ſm do. Ant. in c. pro illorum, ad fi. de preben. de cõsuetudine, tamen quasi vbiq; seruatur contrarium, † quia creati in canonicos anteq̃ assequantur preben. intra numerum nõ participant de iuribus canonicalibus, & vocantur canonici in herbis, ſm domi. de Rota decis. ccccxlv. incip. si legatus in nouis, cum alijs, vt dixi in dicta prima forma. ¶ Sequitur postmodũ alia clausula, † videlicet inducentes te & defendentes inductum &c. ista clausula idẽ apponitur, quia vbicunq; deputatur quis ad nudũ ministeriũ, put est inducere quem in possessionẽ, apposita ista clausula. s. & defendentes inductum, cũ alia que statim in literis sequitur vcz contradictores &c. potest talis executor in executione mãdati exercere iurisditionẽ compescendo cõtradictores, q̃ nõ haberet sine dictis clausulis, ſm Jo. an. in c. querenti, de offi. deleg. & ex hoc dicto Joan. an. infert ad propositum notabiliter panor. in c. pro illorum, de preben. † qđ deputatus ad ponẽdũ aliquem in possessionem non habet iurisditionem in contradictores, nec potest eam exercere, nisi apponãtur hmõi clausule, & idem quando deputatur qs ad conferendũ, † subijcit etiam ibidem panor. quanto tempore duret ptãs istius clausule defendas inductum &c. & refert quosdam tenere, q̃ durat ad instar potestatis conseruatoris, iuxta c. fi. de offi. lega. lib. vj. & sic qđ claudatur anno. sed Jo. an. dicit ibidẽ, quod audiuit cuiusdam tenere, quod si inductus in posses. possedit aliquãdiu pacifice, tunc expirat eius potestas, quod satis placet panor. ne preiudicetur ptãti ordinarie, arg. in c. ad hec, de rescri. & c. peruenit. xj. q. j.

¶ † Tertio dicit ibidem panor. ex mente glo. qđ per istam clausulã contradictores cõpescendo, datur iurisditio non solũ inter partes, sed etiã contra extraneos contradicentes de facto, secus si contradicant de iure. Que verba ponderanda sunt ad duo. Primũ est, † quia regulariter delega. nõ habet iurisditionẽ in extraneos turbãtes partes, nisi quando sua iurisditio impeditur. c. j. de off. ordi. & bona glo. in c. nõ solũ de appel. lib. vj. sed virtute huius clausule potest ferre excõicationem in omnes extraneos etiã vt dixi, Secũdum est, quia potest compescere contradicentes de facto, secus si contradicant de iure, † ad quod optime facit elegans consilium Old. lxxxj. incip. qđ pcessus, vbi concludit, quod possessor beneficij non tenetur desistere a posses. ad mandatũ executoris, ex quo non resistit de facto sed offert se paratum stare iuri. quia nõ debet sine cause cognitione expelli a posses. c. licet, de preb. lib. vj. & in l. fi. C. si per vim vel alio modo. ¶ Ex quo infert Oldr. qđ sententia excõicationis etiã nominatim in eũ lata nõ tenet, nã executor nõ habet in eũ potestatẽ, nec aliquã iurisditionem, nisi indebite contradicat, certum est autem, quod nolens possessionẽ sine cause cognitione dimittere non dicitur indebite contradicere vt ibi latius per eũ, † facit etiã ad hoc qđ dicũt doc. in c. in presentia in. iiij. not. de probat. duz declarant quid importat quando agitur, vt quis cesset a molestatione, nã intelligit de molestatione facti & de facto, non autem iuris bene facit dictũ Bal. in l. j. in. vj. col. C. de his que pene noie. & qđ consuluit Pet. de ancha. consi. lxxxvij. incip. obmisso primo dubio &c.

¶ Ulterius sciendũ est, q̃ in mãdatis de prouidẽdo, & in nouis prouisionibus vltra pdictas clausulas, † consueuit apponi clausula amoto ex inde quolibet illicito detẽtore, de qua hr in c. pposuit, de conces. preb. & respicit beneficia vacantia, tãdẽ operatur hunc effectũ, vt possessio facti alias colorata nõ inualidat literas neq; gratiã, licet de tali posses. nõ sit expresse facta mẽtio, nã satis videtur facta mentio de possessione facti per istam clausulã, ſm Jo. an. & Panor. in c. cum nostris, eod. tit. & Car. cõsi. xxxj. incip. Millesimo, i fi. alias litere sunt surrepticie, vt ibi cum multis simi. Dicit tamẽ ibidem Panor. ex mente Lapi de castel. & Jo. cal. q̃ hoc procedit quando hec clausula ponitur in literis gratiosis, secus si in literis executorialibus vel in executione gratie, † quia ea que apponuntur in executione gratie non firmant gratiã aduersus vitium surreptionis, prout est casus in cle. j. de preben. idem sequitur domi. consi. lxxxvj. & hoc est multum notandum secundum eundem Panor. quia hodie dicta clausula communiter consueuit apponi in fine literarum in executione ipsius gratie, consequenter attenta dispositione dicte clemen. prime, de prebend. non tollit vitium surreptionis circa colorotam facti alterius possessionem.

¶ † Ex quo sequitur, quod virtute huius clausule non poterit hodie executor amouere quem a possessione colorata, nisi sit merus intrusus, vt quia ex colla. ordina. possidet bñficiũ reseruatũ, quo casu nõ cẽsetur hr̃e titu. vt sentit Domi. in c. eũ q, de pb. li. vj. imo nec posses. sed nudã detẽtationẽ, vt p dom. de rota decis. lvj. incip. nota q̃ vbi aliquis in antiquis, & hoc propter decretũ quod habet annexum vt dicit alia decis. ccccxxix. in antiquis.

SVMMARIVM

1. Clausule generales posite in gratijs nõ obstãtibus constitutionibus & ordinationibus &c. quid operentur, & j. nu. 4.
2. Per clausulas generales derogatorias non tolluntur ordinationes fundatorum, si illi sunt laici.
3. Papa potest preiudicare ordinationibus clericorum.
5. Papa non intendit per clausulas generales in dubio contra ius commune dispensare.
6. Clausula contrarijs quibuscunq; nõ obstantibus quid operetur.
7. Clausula gñalis q̃tum ad cõprehensa sub ipsa, ita singula cõplectitur, ac si essent specialiter enumerata.
8. Clausula non obstantibus non tollit iuramentũ, neq; cõfirmationem, nisi aliud expresse dicatur.
9. Sententiarum non obstantia generalis non tollit sententiam latam de expresso consensu pape.
10. Cap. cum aliquibus de rescript. in. vj. quomodo intelligatur.
11. Clã nõ obstãte canonicorum nume. quare in literis apponatur.
12. De canonicorum numero in quibus casibus non est necesse mentionem facere.

Post predictas clausulas sequunt̃ clausule nõ obstantium generales, † & primo in gratijs expectatiuis in qbus dr̃ nõ obstãtibus constitutionibus, & ordinationibus &c. per istas clausulas generales derogatorias sublata vel saltẽ dilata cẽsentur statuta contraria ecclesiarũ, vtputa actu sacerdotiũ reqrẽtia, vel aliqđ simile, ita qđ expectãs vel alias impetrãs apostolicus pôt hmõi bñficia acceptare, licet nõ sit in sacerdotio constitutus, dũmõ sit in tali etate, q̃ j. annũ possit pmoueri in sacerdotẽ, prout in terminis firmãt do. de rota decis. ccccl xvj. incip. nota q̃ statuta in antiqs p. c. ei cui. de preben. lib. vj. cũ ibi notatis per Jo. an. & p eundẽ in c. si pro clericis pauperibus, eo. tit. & libro † dicunt tñ dñi. in d. decisione q̃ clausule pdicte nõ tollunt nec derogant ordinationi fundatoris in suo testõ quia sicut papa nõ vult preiudicare in pñtatione patronis, ita nec i tollendo ordinationẽ vel vltimã volũtãtẽ eorũdẽ, argu. c. cũ dilectus, cum ibi notatis, de iurepatr. Quã conclusionẽ intelligit procedere cõpillator decisionum in nouis decis. tertia inci. si statutũ &c. in statutis, seu ordinationibus laicorum ne retrahant̃ a fundatione & dotatione beneficiorum, † secus in ordinationibus clericorum qbus Papa vult & potest leuius preiudicare, iuxta nota. in d. c. cũ dilectus, & vj. q. j. c. decernimus, † subijcit in fine pdicta decisio. iij. q̃ hmõi clausule nõ obstãtiũ q̃uis tollant impedientia gratiam, puta vicium surreptionis, defectũ tamen, seu inhabilitatem persone nõ remouent, nec dispensationẽ contra ius cõe inducunt, quia † quod ius cõe papa in dubio per tales clausulas nõ intendit dispensare vt notatur per Jo. mo. in c. cũ aliqbus, de rescrip. lib. vj. cum alijs vt ibi. ¶ Post dicta verba generalia sequũtur alia verba magis vniuersalia, † vcz contrarijs quibuscunq;, & debet repeti illõ verbum nõ obstantibus vt in c. cũ nõ deceat, & in c. quia sepe de elec. li. vj. ista verba magis respiciunt consuetudines, & statuta ecclesiarũ, q̃ verba precedentia, que tollunt vel magis differunt constitutiones, & ordinationes apostolicas, put pz ad sensuz, pp hmõi clausulas consuluit Old. consi. cxvij. inci. bone memorie, q̃ studẽtes rome pñt percipere fructus beneficiorum suorum nõ obstãte statuto ecclesie, quo cauetur q̃ per annũ debeant facere residẽtiã, quia illõ statutũ intelligitur sublatum per hmõi clausulas gñales nõ obstantibus contrarijs quibuscũq;, † & ratio est quia generalis clausula quantum ad comprehensa sub ipsa, sic singula complectitur, ac si essent specialiter enumerata. l. si chorus, in prin. ff. de lega. iij. & hoc iudicat verbum vniuersale quibuscunq;. l. hoc arti. ff. de her. insti. & in l. si creditores. C. de pac. † plus dicit Car. consi. xxv. ad finẽ. incipi. in dei nomine amen. in cã & q. quod clausula non obstantibus tollit iurm & penam & quicquid obstat in contrariũ, casus est de iuro i. c. cũ aliquib⁹, de rescr. lib. vj. & de pena ẽt est casus ibidẽ iũcta gl. sup verbo firmitate alia, & gl. dicit puta vinculo pene, sed salua pace tanti viri contrariũ est verius, vt tz gl. ordinaria in c. cũ nõ deceat. sup v. effectus, superius allegato, q̃ dt qđ ex gñali nõ obstãtia constitutionũ nõ tollũtur constitutiones iuro firmate, similis glo. in cle. duduũ, in v. pacta, de sepul. q̃ dt qđ generalis nõ obstãtia pactorum nõ tollit pacta & quẽtiones mõ aliquo firmatas, & istas gl. exclamat ad hoc Roma. consi. cccxciij. inci. pñs consultatio. & consi. cccciiij. & alio. ccccxxxvj. facit qđ ponit Egidi⁹ conclusione. dxxxiiij. inci. si papa. † dum dicit qđ generalis nõ obstãtia sñiarum nõ tollit sñiaz latas de expresso consensu Pape, quia aliud est simplex sñia, aliud sñia talis per dictas glo. † Non obstat tex. allegatus per Card. in d. c. cum

cum aliquibus, q2 ibi expresse in obstantijs fit mentio de iuramẽto, & confirmatione apostolica, dum dr̃ nõ obstã. eiusdẽ ecclesie priuilegijs, consuetudinibus, vel statutis iuro confirmatione apostolica, vel quacunq3 firmitate alia roboratis, & sic innuit q necessariu3 est de hijs mentionẽ expressam facere, hoc idẽ t3 Domi. cõsi. lxv. in fi. col. & alio cõsi. lxxxiij. in. j. colũ. & ita seruatur & praticatur in gratijs expectatiuis, in qbus expresse apponunt̃ predicta verba de qbus in. d. c. cum aliqbus. ergo sine illis nõ intelligeret̃ derogatum statutis, & cõsuetudinibus iuratis, vel per sedem apostolicam confirmatis, alias frustra mẽbranas occuparẽt. c. si romanoꝝ. xix. di. & bona gl. in. c. solite. de ma. & obe. ¶ Ultra predictas clausulas non obstantiaꝝ gñales, consueuit derogari in specie, qbusdam statutis, & consuetudinibus, & precipue in expectatiuis, que fiũt in canonicũ creatũ, †primo dum dr̃, ac de certo canonicoꝝ numero. Ista cl'a ideo in literis apponit̃, q2 non est de intẽtione Pape ꝓuidere alicui in ecclesia numerata nõ facta mentione de numero, nec intẽdit in dubio frangere numeꝝ, nisi dicat non obstã. certo canonicoꝝ numero, vt ꝓbat̃ in. c. cõstitutus. de rscri. ¶ Ex quo sequit̃, † q si canonicatus vacat de pñti, vel si Papa mandet ꝓuideri de primo vacato, istis casibus non est necesse apponere istam clausulam, nec facere mẽtionẽ de numero canonicoꝝ, q2 neutro casu frangitur numerus ẽm doc. in. d. c. cõstitutus. & qc quid dicat ibi Compost. q est notabile & seruatur de stilo.

11

12

SVMMARIVM

1 Clausula derogatoria statutis, & cõsuetudini optãdi quar̃ ponit̃.
2 Consuetudini de optando quando opus est derogare.
3 Optio & cõsuetudo optandi cessat in prebendis apud sedem vacantibus, nec opus est tunc derogare statutis curatis.
4 Optandi consuetudo non cadit in beneficijs qualitercunq3 reseruatis, nec in fructibus grossis, ẽm Rot.
5 Optio an & qñ in reseruatis locum habeat.
6 Consuetudo an valeat de optando prebendas in curia vacantes reseruatas.

1 **Insuper derogatur** † Statutis & cõsuetudinibus de optando, qbus cauetur q vacantibus canonicatibus, & prebendis pinguioribus antiqores canonici pinguiores prebẽdas sic vacãtes optare possint, ista clausula ponit̃ ad tollẽdum dispõnem. c. fi. de cõsue. lib. vj. vbi dr̃, q per rescriptũ aplicum, quo prebenda primo vacatura mandat̃ alicui prouideri, laudabilis illius ecclesie cõsuetudo non tollitur, hinc est q si ibidem est cõsuetudo q antiquiores Canonici vacantes prebendas possint optare gradatim, non obstante rescripto & mãdato apostolico pñt antiqores vacantẽ optare prebendã, nisi cõsuetudini prefate, & similiter statuto deroget̃ vt. s. † Que derogatio necessaria est eo casu qñ mãdat̃ ꝓuideri de prebenda pinguiori, dũo ꝑbendã vero ẽt ex pinguioribus &c. nec isto casu sufficeret gñalis derogatio statutoꝝ, & cõsuetudinũ, vt ponit vna decis. ccc. incip. si mãdet̃ in nouis. q2 grã impetrantis in prebenda non optata suũ nõ posset sortiri effectũ, ex quo expresse mãdat̃ de maiori prebenda ꝓuideri, vñ illã minorẽ non optatã habere non posset, propter. c. cui de nõ. de prebẽdis lib. vj. minus posset hr̃e pinguiorẽ, si ad illã venit̃ tantũ ꝑ optionẽ & cõsuetudinẽ, cui per illas cl'as gñales nõ derogat̃, idõ vt in principio dixi opus est illis in specie derogare. qd ꝓcedit ẽt si gratia sit facta motu ꝓprio ẽm doc. ibi & ponit do. de. s. Gemi. cõsi. ciiij. ¶ † Cessat tñ optio & talis cõsuetudo in ꝑbẽdis vacantibus apud sedẽ, vt dicit tex. in. d. c. cũ in tua, ex quo libera earum dispositio de iure cõi spectat ad Papã. c. l3. de ꝑbẽ. eodẽ lib. nec est opus tũc spẽaliter derogare dicte cõsuetudini de optãdo, s3 sufficit gñalis derogatio statutoꝝ & cõsuetudinũ, que tali casu extendit̃ ad statuta etiã iurata, ẽm Rotã in titu. de rescrip. deci. xij. incip. nota si aliqd in antiqs. ¶ † Cessat similiter optio in ꝑbẽdis & beneficijs qualitercunq3 reseruatis, non tantũ reseruatiõe gñali clausa in corpore iuris vt statim dixi, sed gñalr̃ in oibus vt ponit decis. Rote. ccxix. incip. nota qd ẽm. in antiquis. ¶ Eodem mõ sicut ꝑbẽda vacãs in curia nõ põt optari vt. s. ita nec ẽt fructus grossi obtẽti per canonicũ in curia defunctum, ẽt si illi grossi fructus redeant ad capitulũ. vt vult alia decis. ccxcvj. incip. sicut canonicatus in nouis. ¶ Aduertẽdũ tñ est qd licet predicte decisiones videant̃ velle qd cõsuetudo de optãdo nõ habeat locum gñaliter in oibus qualitercũq3 reseruatis † melius tñ in hoc distinguit Car. cõsi. xvj. incip. dñs Papa vbi dicit qd aut papa facit reseruationẽ gñalẽ bñficioꝝ, sicut aliqñ fit, & tũc in totũ sublata est optio, siue ꝑ se cõferat siue mãdet cõferri. aliqñ facit reseruationẽ spẽale3. & tũc si illa sit facta motu ꝓprio, & idẽ est dõm, sc3 qd nõh3 locũ optio, intelligẽdo tñ vtrũq3 casu3, quod i literis sit clausula saltẽ generalis, vc3 nõ obstantibus statutis, & consuetudinibus &c. alias non intelligeret̃ tollere cõsuetudines particularium locorũ, nisi hoc exprimeret. c. j. de cõstitu. lib. vj. Si vero reseruatio specialis nõ sit facta motu proprio. & tunc nisi apponat̃ clausula specialis, per quam in specie derogatur consuetudini de optando habet locũ optio, argu. c. cõuis. &. c. si ꝑpter tua de rescri. lib. vj. &. c. cum in ecclesia. de preben. eo. lib. Hanc distinctionem sequuntur moderni in. d. c. cum in tua. in. §. in prebendis assignãtes rationem istius vltimi membri, quando reseruatio nõ fit motu ꝓprio, sed ad petitionem alterius, vt sit locus optioni, q2 tunc talis gratia ꝓcedit de radice ambitionis. c. cõuis de preben. lib. vj. ¶ † An aũt valeat cõsuetudo cõtra predicta, scilicet de optando ꝑbẽdas spẽaliter reseruatas etiã motu ꝓprio vl' vacãtes in curia, ponit Calde. consil. iij. in titulo de consue. vr̃ ibi per eum.

3

4

5

6

SVMMARIVM

1 Clausula si aliqui apostolica, vel quauis auctoritate in dicta ecclesia in canonicos sint recepti ad quid in literis ponatur.
2 Clausula aut si aliqui, quare in literis apponatur.
3 Onus iam finitum amplius pro onere non habetur.
4 Clausula seu si hodie pro alio, vel alijs quare in fine lr̃aꝝ ponat̃.
5 Papa dicitur ordinarius ordinariorum.
6 Papa cum omni prelato in iurisditione, & potestate cõcurrit.
7 Clausula seu si super prouisionibus sibi faciendis &c. qd opet̃.
8 Expectantes si sunt pares in data prefertur diligẽtior in ꝓcessu.
9 Pauperes expectantes preferuntur diligentioribus in processu, quo ad beneficia simplicia.
10 Per clausulam anteferri prefertur posterior priori habenti solum ius ad rem.
11 Clausula seu si episcopis archidiaconis &c. a dicta sit sede indultum &c. quid operetur, & .j. nu. 14.
12 Papa nunq̃ per aliqua indulta sibi ligat manus.
13 Par in parem imperium non habet.
15 Rescriptum impetratum contra miserabilem personam non valet, nisi expresse de eius miseria faciat mentionem.
16 Mentio de priuilegio quando dicatur specialiter facta.
17 Mentionem facere assertiue sufficit de priuilegio derogatorio.
18 Clausula de prestando iuramento super obseruatione statuti ecclesie quare ponatur.
19 Cautio idonea, & idoneus procurator qñ accipiatur.
20 Mandatum speciale requiritur ad acceptandum beneficium pro absente.
21 Mandatum speciale requiritur ad iurandum in animam constituentis super obseruantiam statutorum.
22 Impetrans arctatur cum ad ecclesias venerit vigore dicte clausule corporaliter prestare iuramentum de obseruandis statutis licet etiam per procuratorem iuratum fuerit.
23 Clausula volumus autem q cõprimum possessorium beneficij fueris assecutus, quare in literis ponatur. j. nu. 25.
24 Clausula ista, volumus autem, quid vltra ius cõmune operetur.
26 Clausula nulli ergo hominũ liceat &c. quare apponatur, & quid sit effectus, & .j. nu. 28.
27 Inhibitio, ea que de iure fiunt, non impedit.

1 **Post hec** † In lr̃is dr̃, aut si aliqui aplica, vel q̃uis alia auctoritate in. d. ecclesia in canonicos sint recepti, vel vt recipiant̃ insistant, aut al's sibi bñficia expectent &c. Ista cl'a ponit̃ ad tollẽdũ dispõnẽ. c. mãdatũ. de rescri. vbi dr̃ q cessantibus clausulis in dubio Papa nõ intẽdit grauare eãde3 ecclesiã, seu eũdẽ collatorẽ sup ꝓuisione duoꝝ, imo a ꝑncipio papa nõ scribebat ꝑ aliquo bñficiãdo, vt dicit ibi Pan. & dixi ego in principio istius opis, vñ in volu. decreti nõ reperit̃ hmõi grãs vnq̃ fuisse cõcessas, cũ tẽdãt in graue ꝑiudiciũ ordinarioꝝ arg. c. ecce. xc. di. & in. c. puenit. xj. q. j. postmodũ incepit eas cõcedere cũ moderamine tñ vt in. c. cõstitutus. &. c. ex insinuatiõe. de rescr. & idõ qñ scribebat ꝑ scdo apponebat illã cl'am, si ꝑ alio nõ scripsimus, q2 vt dixi non intẽdebat grauare eandẽ ecclesia3 pluribus, prout in sili dr̃ in. l. titia. §. qui inuita. ff. de le. ij. non esse verisimile q pater voluerit grauare filium duplici onere. † Hodie summi Ponti. non habent hunc respectum, imo indifferẽter cõpluribus concedunt literas expectatiuas ad eundem collatorem, & ad tollendum antiquum stilum, & consuetudinem curie de non

2

grauando eundem pluribus apponunt in literis hãc clausulam, aut si aliqui &c. & est notandum, q̃ cum misterio dñi illa verba sint recepti, vel vt recipiant̃ insistãt, ad tollendas gl. opi. Hosti. & doc. in. d. c. mandatũ. distinguẽtiũ vtrum tpe secũdaꝝ literaꝝ prima gr̃a pendeat, vel iam sit executioni mãdata, vt primo casu non valeãt secũde litere, nisi sit apposita predicta cl̃a, per quã cõstet qd̃ Papa velit grauare ecclesiã in pluribus, scđo casu minime, arg. l. ij. in fi. iuncta. l. non tm̃. in prin. ff. de excu. tut. nã in. l. ij. dr̃ q̃ hñs tres tutellas non dz onerari quarta, subdit̃ in. l. nõ tm̃ hoc esse veꝝ, si prime tres pẽdẽt, secus si sunt finite, 3 † & sic pbat̃ ibi q̃ onus iam finitũ non hr̃ amplius pro onere, ergo idẽ in proposito, finita prima gr̃a & executa, non põt allegari pro onere cõ scđm impetrãtẽ. Que distinctio est satis iuridica, lz aliq eã impugnent, & ppea ad oẽm dubitationẽ tollẽdã apponunt̃ pdicta verba, que cõprehẽdũt, & gr̃az finitã, siue executã, & adhuc pẽdẽtez, quod clarius declaratur circa finem literarum, dum dicitur.

4 ¶ † Seu si hodie p alio, vel alijs sup equali, vel equalibus gr̃a seu gratijs in dicta eccl̃ia necnõ ð simili bñficio lr̃as duxerimus ꝯcedẽdas. Nos. n. tã illas q̃ p̃sētes effectũ sortiri volumus quacunqz ꝯstõne apl̃ica ꝯria non obstãte &c. per que verba manifeste apparet de intẽtione, & voluntate Pape volẽtis & intẽdẽtis grauare eandẽ ecclesiã & eũdẽ collatorẽ sup ꝓuisione pluriũ, & iõ bene dicit Panor. in. d. c. mandatũ. q̃ hodie pñt ordinarij multũ ꝯqueri cum ex reseruationibus sũmi Pontifi. & ex lr̃is expectatiuis ius ꝯferẽdi sit quasi abdicatũ ab ipsis ordinarijs. Sed 5 certe si bñ ꝯsiderer̃ hec mã non hñt de quo ꝯquerant̃, † q̃ Papa ꝯcedẽdo reseruationes & gr̃as expectatiuas vtit̃ iure suo cuz 6 sit ordinarius ordinarioꝝ. c. cũcta p mũdũ. ix. q. iij. † & cũ oi plato ꝯcurrit in iurisditione, & ptãte, vt no. Jo. mona. in. c. si eo tpe. de elec. lib. vj. & Bal. in. c. j. qui feu. da. pos. in vsib. feu. in pñ. maxime q̃ reseruauit ipsis ordinarijs quatuor mẽses ad ꝯferendũ, & multi hñt alternatiuas, & sic non excludunt̃ a iure ꝯferendi in 7 totũ, prout latius dixi in prin. operis. ¶ † Deinde seqtur alia cl̃a, vcz seu si sup ꝓuisionibus sibi faciẽdis &c. per istã cl̃am dat Papa antelationẽ expectãti, vt preferat̃ quo ad assecutionẽ bñficiorũ cadẽtiũ in sua gr̃a oibus alijs bñtibus similes gr̃as in illa ecclesia a quocũqz, quibus omnibus pterquã auctoritate sua ibidem in canonicos receptis, aut alia beneficia in illa ecclesia expectantibus, vult illum pro quo scribit anteferri dictis gratijs saluis manentibus quo ad assecutionẽ alioꝝ bñficioꝝ. ¶ Ex qbus verbis suspendit interim gr̃as ab alijs ꝯcessas, & preseruat illas quas ipsemet Pontifex ibidẽ iam alijs expectãtibus ꝯcessit ad quos non extẽdit̃ cl̃a anteferri quasi eos reliquat in dispo 8 sitione iuris cõis scz vt prior in data alteri preferat̃, † & si sunt pares in data tunc prefert̃ diligẽtior in ꝓcessu iuxta. c. duobus. cuz 9 ibi no. per doc. de rescrip. lib. vj. † & ponit decis. Rote. ccccij. incip. nota si vnus in antiquis exceptis paupibus expectãtibus q preferuntur diligẽtioribus in ꝓcessu quo ad bñficia simplicia, ꝓut latius dicã in vltima pte principali circa prerogatiuas, dictas aũt gr̃as ab alijs ꝯcessas suspendit ẽt si per eas ad inhibitionem reseruationẽ, & decretũ, vel al̃s quõlibet sit ꝓcessum, per ista verba vltima credo q̃ includat̃ etiam acceptatio citra tñ ꝓuisionez subsequutã, & sit sensus, vt iste expectãs, pro quo sic scribit̃, preferat̃ alijs bñtib⁹ gr̃as ibidẽ sedis apl̃ice vel legatoꝝ, ẽt si illi pus acceptassent q̃ iste, dũmodo ꝓuisio nõ sit subsequuta, qd̃ sic pbatur, nã per solã acceptationẽ querit̃ tm̃modo ius ad rez vt pbat̃ 10 in. c. quodã. de preb. li. vj. ꝯstat aũt † q̃ per cl̃az anteferri posterior prefert̃ priori hñti solũ ius ad rẽ, vt ibi ponit vna decis. in antiquioribus, que incip. vnus innocẽ. de quo latius dixi. s. in pma 11 pte circa primã formã mãdati de ꝓuidẽdo. ¶ † Subsequẽter in lr̃is dr̃, seu si epis archidiaconis &c. a dicta sit sede indultũ q̃ ad 12 receptionẽ &c. minime teneant̃, & ad id cõpelli non possint, † per ista verba appet q̃ nũq̃ ligant̃ manus pape p q̃cũqz indulta, & ꝓuilegia sua, vel suoꝝ predecessoꝝ, vt pbat̃ in. c. dudũ. & c. quãuis. ij. de preb. lib. vj. q̃ nemo põt sibi legẽ imponere a qua non liceat recedere. l. pe. ff. de pac. l. si qs in pncipio testamẽti. ff. de lega. iij. & iõ q̃cunqz, & qualiacũqz verba dicat summus Ponti. in suis ꝓuileg. vel ꝯstõnibus, aut q̃cũqz ptãtẽ dat alicui. nihilominus maiorẽ retinet penes se ad totũ illud cassandũ vel limitãdũ, & idẽ vt dixi, quo ad priuilegia, & ꝯstões suoꝝ pdecessoꝝ q non pñt successoribus legẽ imponere pari post se, imo eadẽ ptãte fun 13 cturis, † cũ par in parẽ nõ hẽat imperiũ, vt dicit tex. formalis in. c. innotuit. de elec. facit. l. ille a quo. §. tẽpestiuũ. ff. ad treb. & bo. 14 tex. in. c. fi. in vltimis verbis. de rescri. lib. vj. ¶ † Derogat ergo per ista verba oibus ꝓuilegijs & indultis in ꝯriũ faciẽtibus, ẽt si essent talia de qbus ac toto eoꝝ tenore plenã, & expssaz ac de verbo ad verbũ opporteret facere mẽtionẽ, & qualibet alia dicte sedis apl̃ice indulgẽtia nõ obstãte, de qua eiusqz toto tenore habẽda sit in lr̃is mẽtio spãlis, ista verba apponuntur ad tollẽdã surreptionẽ, & defectũ intẽtionis Pape, vt pbat̃ in. c. cũ ordinẽ. de rescrip. vbi p rescriptũ nõ tollit̃ priuilegiũ cistersiẽsiũ nisi i rescripto fiat mẽtio de illo ordine, & sic reqrit̃ mẽtio singularis, put apparet ex verbis pmissis dũ in pncipio huius cl̃e dr̃, seu si epis archidiaconis archipresbytero pposito caplõ, & psonis pfatis, vel qbusuis alijs sit indultũ qd̃ ad receptionẽ &c. p que xba, vt dixi sit spãlis, & singularis mẽtio al̃s nõ sufficerẽt xba sequẽtia q̃tũ 15 cũqz sint gñalia, & pregnantia, † iuxta doctri. Jnno. in. c. significãtibus. de offi. dele. vbi not. dicit, q̃ rescriptũ impetratum contra miserabilẽ psonã non vz, nisi expresse de miseria ipsius faciat mẽtionẽ, per hoc ẽt facit qd̃ no. Cy. in. l. vna. C. qñ impe. inter pup. & vid. vbi dicit q̃ si monialibus aliqbus ꝯcessum est ꝓuilegiũ q̃ non teneãtur ad collectas non tenent̃ ad ꝓcurationes Cardinaliũ, ẽt si habeãt ꝓuilegiũ, q̃ possint imponere collectas nõ obstãte aliquo ꝓuilegio q̃uis in ꝓuilegio Card. dicat̃ q̃ Papa intẽdit derogare cuicũqz ꝓuilegio in ꝯriũ faciẽti q̃q̃ de ipso debe 16 ret fieri mẽtio spãlis † talis. n. mẽtio nõ sufficit, q̃ dz fieri mentio spãlis, qd̃ dictũ ꝓcedit s̃m Card. ꝯsi. cxxxvj. incip. factũ sic se hz in. v. col. qñ in ꝓuilegio monialiũ esset cl̃a q̃ non teneant̃ ad ꝓcurationes, nisi fiat de ipsaꝝ ordine mentio spãlis, & subijcit ibidem exẽplum magis claꝝ ex mẽte Guil. de mõte laud. in cle. dudũ. ver. nos etenim. de sepul. vbi dicit q̃ p lr̃as impetratas a papa sup bñficio non derogat̃ ꝓuilegio cluniacẽsium per qd̃ eis cõcedit̃, qd̃ non teneant̃ recipere impetrãtes apostolicos, nisi de ordine cluniacẽsi, vel de coꝝ indulto in literis fiat mẽtio, & hoc ẽt si in literis impetratis sit clausula nõ obstã. &c. siue qualibet alia dicte sedis indulgẽtia cuiuscũqz tenoris, ẽt de qua opporteat fieri mẽtio spãlis. Ratio oium premissoꝝ est q̃ si secus diceret̃ priuilegium pmum esset nullius roboris q̃ non est dõm, adducit que 17 dam alia Card. in. d. ꝯsi. vt p eũ. † Credo tñ q̃ stãtibus talibus priuilegijs sufficit de ipsis facere mẽtionẽ specificã & singularem assertiue licet non fiat dispositiue argu. c. j. cum ibi nota. de con 18 stitutio. lib. vj. ¶ † Sequitur in literis alia clausula, videlicet seu si presens non fuerit ad pstandũ de obseruandis statutis & ꝯsuetudinibus ecclesie, seu ecclesiaꝝ predictaꝝ solita iuramẽta &c. p ista verba dat̃ intelligi, qd̃ iste actus hoc est pstare iurñ sup obseruantia statutoꝝ requirit mandatũ spãle, put apertius probãt verba que sequunt̃. scz dũmodo in absentia tua p ꝓcuratorẽ idoneũ. i. habentẽ ad hoc spãle mandatũ, prout ego intelligo, arg. l. si mãdato. §. vltimo. ff. mãd. & in. c. ex parte iuncta gl. in ver. suffi 19 ciens. de ver. sig. iũcta. l. sancimus. C. eo. tit. † in quibus iuribus hr̃ q̃ noie cautionis reqr̃r sola pmissio intelligit̃ s; cũ adijcit̃ idonea intelligimus fideiussores vel pignora. ¶ Pari mõ intelligo ꝓcuratorẽ idoneũ in h̃ casu h̃ ẽ hñtẽ spãle mãdatũ, sicut & alias 20 dr̃, † qd̃ ad acceptãdum beneficiũ pro absente requirit̃ spãle mãdatũ, iuxta gl. tritã in cle. vnica. in ver. absenti de ꝯces. prebẽ. nec sufficit ꝓcurator gñalis aut etiã ꝯiuncta persona, vt ponũt doc. in. c. accedẽs. de preb. & Ro. deci. cccxxiij. notat Paulus. in an 21 tiquis facit tex. in. c. fi. de iur. cal. ¶ † Debet ergo hr̃e talis ꝓcurator speciale mandatum iurãdi corporal̃ter in animã ꝯstituentis super obseruatione &c. arg. tex. optimi in. c. ꝓcurator. de elec. 22 lib. vj. ¶ Sed ad hoc est aduertẽdum, † q̃ ex forma literarũ arctat̃ impetrans cũ ad ecclesiam seu eclesias ipsas accesserit corporaliter prestare hmõi iuramentum de obseruandis statutis, & consuetudinibus nõ obstante qd̃ in absentia per idoneũ ꝓcuratorẽ illud pstiterit vt probant̃ illa verba q̃ in lr̃is dñr dũmodo in abs̃ntia tua p ꝓcuratorẽ idoneũ, & cũ ad eccl̃ias ipsas accesseris corporaliter illa pstes. & sic reqrit̃ vtrunqz vt denotat natura copule. l. si hẽdi plures. ff. ð ꝯdi. insti. cũ alijs iuribus tritis & vulgaribus ad hoc. ¶ Penultimo in hmõi gratijs expectatiuis ꝯsue 23 uit apponi hec cl̃a. † volumus ãt q̃ q̃primũ alicuius dignitatis psonatus aut cũ cura administratiõis vel officij seu curati beneficij vigore presentiũ possessionẽ pacifice fueris assecutus eedẽ presentes lr̃e & ꝓcessus habiti per easdez & inde secuta quecũqz quo ad reliquũ illi incõpatibile sint cassa, & irrita nulliusqz roboris vl momẽti. ¶ Pro cuius decl̃one sciendũ est, qd̃ ista cl̃a ponit̃ solũ & dũtaxat, qñ in duabus collatiõibus dat̃ dignitas psonatus administratio cũ cura, vel officiũ, aut beneficiũ curatum, & creat̃ canonicus aliter nõ. & hoc q̃ pluralitas predictoꝝ est incõpatibilis sine dispẽsatiõe. c. de multa. de pbẽ. iuncto. c. j. de ꝯsue. lib. vj. itẽ ponit̃ ad hũc effectũ, q̃ licet detur gratia ad duo incõpatibilia per hoc non censet̃ dispensatum super retentione vtriusqz. c. 24 non potest. §. cũ vero de prebẽ. lib. vj. † imo in hoc plus disponit̃

per

per istam clausulam q̄ per ius commune, qr adepto pacifice pri mo incōpatibili expirat grā quo ad assecutionē scōi, q̄nr nedū ꝓhibetꝰ retētio vtriusq̄z, prout de iure cōi, sed et assecutio, & iō apparet q̄ non stat sine virtute operādi, lz prima facie videaꝰ sona-
25 re idem qd ius cōe, iuxta iura vulg. ¶ † Solet et poni hec cl'a q̄n obtinēti ecclesiam parochialē daꝰ grā ad aliud incōpatibile dōo in hunc modū, volumus aūt q̄ q̄primum vigore p̄ntium dignitatez, psonatū, aut officiū, vel bñficiū curatū fueris pacifice assecutus, dictam parochialē ecclesiā, quā vt preferꝰ, obtines, & quā ex nunc vacare decernimus, oīno dimittere tenearis, ista v̄ba bene ꝯcordant cū dispōne iuris cōis, maxime cū ꝯstōne execrabilis Jo. xxij. & exprimuntur ad maiorē declarationē, & iō illa veba quā ex nūc vacare decernimus debēt intelligi. s. post pacificā assecutionē scōi, non aūt q̄ vacet statim de p̄nti, sed in euentū pacifi-
26 ce assecutionis scōi prout de iure. ¶ † Ultimo dr̄, nulli ergo oīno hoīum liceat &c. cōminaꝰ per hanc cl'am Papa oībus qui ausi fuerint ꝯdicere literis suis sine iusta, & rōnabili cā, vt ꝓbant illa verba que sequūtur, vcz infringere, & ei ausu temerario ꝯ ire. Ex quo pz, q̄ si qs ꝯdiceret, & se opponeret de iure & nō de facto, talis non cōprehenderetꝰ sub ista cl'a, iuxta no. per doc. in. c. in presentia in. iiij. no. de ꝓba. cū alijs que latius deduxi. s. declarando cl'am ꝯdictores cōpescendo, bñ facit q̄ elegāter scribit Old. ꝯsi. cxxxvj. incip. q̄ ex ꝓductis. in fi. col. vbi dicit q̄ inhibitio nō impe-
27 dit ea que sunt iuris, † sed ea que sunt facti, id est ꝓhibet solū ea que de facto fiunt, nō aūt que iuris sunt, & de iure fiunt, alle. l. fi.
28 ff. qd qs. in. & qd not. Inno. in. c. veniens. de p̄scri. ¶ † Effectus aūt huius cōminationis subijciꝰ per illa verba que sequunꝰ, vcz si quis aūt hoc attēptare p̄sumpserit idignationē oīpotētis Dei ac beatoꝝ Petri & Pauli apostoloꝝ eius se nouerit incursuꝝ, ista cl'a iportat quatenus verbū ip̄m sonat qr Deus & eius apostoli indignati ex hoc nō exhibebūt se gratiosos, vt dicit Bart. in extrauag. qui sint rebelles in versi. indignationē nostrā. ¶ Ex quo seqꝰr q̄ ꝯdicens & se opponēs sine iusta cā literis & mandato Pape peccat mortaliter, prout innuunt predicta verba, qr si Deus illi indignaꝰ, & irasciꝰ, ergo peccat mortaliter, iuxta illud Psalmiste iniquos odio habui, facit. c. odio. lxxxvj. di. & ad p̄ncipale dictū bonus tex. in. c. ij. de ma. & obe. ibi dum in libro Regū legiꝰ, qui nō obedierit p̄ncipi, & gl. exponit idest Pape morte moriaꝰ id est mortaliter peccat, nā dz ei reuerēter parere, vt dicit tex. in. c. si q̄n. de rescript. Bal. tñ in. c. j. §. porro. ij. col. que sit prima causa benefic. amit. dicit q̄ ista verba in literis Pape significant priuationem beneficioꝝ, sed mihi magis placet dictuz Bar. de quo supra. Hec de clausulis principalioribus gratiarū expectatiuarum dicta sufficiant.

SVMMARIVM

1 Clausula, que ponitur quando expectans in forma pauperum vult impetrare aliam expectatiuam, quare apponatur.
2 Impetrans aliam gratiam non de iure in re, sed etiaz de iure ad rem tenetur facere mentionem.
3 Mentio specialis debet fieri de prima expectatiua non alterius impetratione, nec generalis sufficit.
4 Casus in quo non operatur tātū genus quo ad omnia, sicut species quo ad speciem.
5 Pratica. c. si pauper clericus de preben. in. vj.
6 Clausula non obstantibus constitutionibus, & ordinat. apostolicis quando in literis apponatur, & .s. nu. 8.
7 Beneficioꝝ pluralitas canonibus est inimica.
9 Prestimonia an in titulum dentur.
10 Prestimonia residentiam non requirunt.
11 Pensio in titulum assignatur.
12 Clausula ceterisq̄z contrarijs quibuscunq̄z quādo in literis non debet poni.
13 Clausula generalis, q̄ subsequatur aliquibus specialiter enumeratis, non est nouum.
14 Clausula aut ex alterius cuiuscunq̄z persona quare ponatur.
15 Clausula quouis alio modo omnes vacatiōis modos ꝯcernit.
16 Dictio alius est relatiua precedentium cum eadem qualitate.

Sunt & alie Quedam cl'e que ꝑm diuersitatem casuum, & occurrentium negocioꝝ in literis apostolicis apponunꝰ quas cursim ꝓut occurrunt percur-
1 rā. ¶ † Et primo q̄n ille qui expedit literas in forma pauperum impetrat aliā grām expectatiuā solet in scōis lr̄is exprimi hmōi clausula, seu qd beneficium ecclesiasticum cum cura, vel sine cura ad collationem &c. pertinenes auctoritate literarū nostraꝝ in ea forma ꝑm quā pro pauperibus clericis bñficiandis dudū scripsimus, te asseris expectare, quas qdem literas & processus habitos per easdē, & quecunq̄z inde sequuta ex nunc cassamus, & irritamus. Ista clausula necessario apponitur pp tex. in. c. in nr̄a. de rescrip. vbi ꝓbatur, q̄ bñs vnam grām expectatiuam, si vult impetrare aliam tenetur facere mentionem de prima, alias scōa
2 grā censetur surreptitia. ¶ † Ex quo inferꝰ q̄ nedum de iure in re sed et de iure ad rē dz impetrans aliam grām dz inquā, & tenetur facere mentionem, & ad hoc illū tex. alle. Rot. decis. ccccxlix.
3 incip. quidā bñs in nouis. † Et est notandū q̄ dz fieri mētio expressa, & sp̄alis de prima expectatiua in impetratione alterius, & non sufficit mentio ḡnalis, ꝑm Panor. ibi lz aliud dixerit Compostol. qui putauit sufficere, si dicaꝰ non obstāte q̄ pro eo in alia ecclesia scripsimus, dz ergo mentio esse expressa, & sp̄alis sub ea
4 forma quā premisi, referēdo verba clausule, vt. s. † & sic est casus in quo non operatur tm̄ genus quo ad omnia sicut species quo ad sp̄em, nā lz sub genere cōprehēdanꝰ oēs sp̄ēs ḡnis, vt no. in. l. iurisgētiū. §. sed si fundādo. ff. de pac. tm̄ vbi requiriꝰ notabilis expressio sp̄ei, nō sufficit facere mētionē p genus, & rō est, qr exp̄ssio p speciem posset retardare principem a concessione qd est notā. ¶ Si vero expectans vt supra impetraret beneficiū vacans, tūc poniꝰ clausula q̄ litere sup grā expectatiua ꝯcesse sint casse post
5 q̄ fuerit assecutus beneficium &c. † hec clausula ponitur pp tex. in. c. si pauper clericus. de preb. lib. vj. ideo autem hoc exprimiꝰ, quod litere sint casse, qr postq̄ expectans in forma paupeꝝ assecutus est beneficium, cessat iaz causa primaꝝ literarum, vt dicit ibi tex. nec distinguitur isto casu vtrum beneficium habitum nūc per expectantem sit compatibile, vel incompatibile cum illo, qd expectat, prout alias distinguitur in clem. gratie. de rescrip. quia vtroq̄ casu militat ratio dicti cap. si pauper superius relata.
6 ¶ † Secundo sciendum est, q̄ clausula non obstantibus ꝯstitutionibus & ordinationibus apostolicis tunc demum apponitur in literis, quando datur expectatiua ad duo, vel plura beneficia,
7 † qr pluralitas beneficiorum est canonibus inimica. c. quia in tātum. de preben. & in. c. sanctorum. lxx. di. Secus quando ad vnū beneficium tm̄, qr tunc nihil obstat arg. c. cum scōm. de preben. nisi ille cui expectatiua conceditur intituletur de alio beneficio.
8 ¶ † Itē non poniꝰ q̄n impetrans obtinet solūmodo p̄stimonia & p̄stimoniales portiones qr in istis ꝑm ꝯsuetudinē multitudo non est canonibus inimica. & iō nō est eis eadem rō, que in beneficijs prout formaliter dicit Old. in simili ꝓposito. consi. clx. incipiē. in
9 ecclesia calaguritana. ad finē. † Qd ego intelligo verū tenēdo illā opinionē, qd p̄stimonia nō assignenꝰ in titulū nec denꝰ pro titulo bñficij, ꝓut notāt doct. in. c. fi. de cleri. nō resid. & in cle. grē. de rescrip. sed tenēdo aliā opinionē qd denꝰ in titulū ꝓut tenuit dn̄s Anto. in cle. fi. de offi. ordi. tunc necessario esset dicta cl'a appo-
10 nēda. posset tm̄ ꝓbabiliter dici illā nō esse necessariā † ex quo p̄stimonia de iure vel ꝯsuetudine nō requirūt residētiā, nec aliqd seruitiū ecclesiasticū vel sp̄uale ꝓut late deduxi in scōa parte p̄ncipali. ¶ Idē posset dici de obtinēte annuā pēsionē sup bñficijs ec-
11 clesiasticis † lz illa q̄nq̄z assigneꝰ in titulū, vt vult gl. in cle. fi. in v̄. qdcunq̄z. de vita & hon. cle. in ꝯriū tm̄ facit tex. cū ibi no. in. c. ad audientiā. de rescrip. & qd notat Jo. an. in. c. postulasti. eo. titu. & domi. in. c. si pauper. de p̄ben. lib. vj. iō circa hoc & et quo ad p̄stimonia me remitto ad stilū & praticaz. ¶ Tertio notandū est qd
12 cl'a. † Ceterisq̄z ꝯrijs quibuscunq̄z non poniꝰ in literis, q̄n dz subnecti aliud ꝯriū, sed ꝯr statutis & cōsuetudinibus ꝯrijs quibuscunq̄z aut si aliqui, &c. vt superius latius deduxi. Est enim clausu
13 la ḡnalis que solet sequi sp̄aliter enumerata. † nō enim est nouū vt aliquibus sp̄aliter enumeratis ḡnalis cl'a subsequaꝰ, que oīa cōprehendat. l. si seruus seruū. §. inquit lex. in fine. ff. ad leg. aql. c. q̄m ꝯ falsam. de ꝓba. & in. c. qui ad agendum. de procur. libro. vj. & ideo notarij in fine orationis solent dicere &c. vt notatur in. l. gallus. §. quidam recte. ff. de lib. & posth. ¶ Quo vero ad alias clausulas, que apponunꝰ in mandatis de ꝓuidendo & in nouis prouisionibus dixi latius in prima parte p̄cipali huius operis,
14 vbi descripsi formas hmōi mandatorum † excepta clausula aut ex alterius cuiuscunq̄z persona que iō poniꝰ, quia alias si bñficiū vacaret per obitū alterius p̄sone, vel alias q̄ocūq̄z, nō deberetꝰ taliter impetrāti, nā mors est modus vacatiōis, & mors vnius nō
15 est mors alterius, vt notant in. c. susceptū. de rescrip. lib. vj. † qd procedit etiam si esset apposita clausula, vel alio quouis modo quia illa concernit omnes modos vacationis ex persona illius
16 de quo est facta mentio in literis sed non alterius. † quia verbuz alius est relatiuū precedentium cū eadē qualitate vt in. c. sedes.

de rescrip. ꝛ notatur in. l. si fugitiui. C. de ser. fugiti. quare solet in supplicatiõe addi, vel cuiuſuis alterius, vt ponit vna additio in nouiſ. deciſ. xxvij. ꝛ ista de cl'is principalioribus dcã sufficiant.

SVMMARIVM

1 Litere ad beneficia quibus modis expirẽt, ꝛ. j. nu. 10. 11. et. 15. ꝛ nu. 27. ꝛ nu. 37. et. 40. et. 41.
2 Mandatum mortuo mandante expirat.
3 Ampliatio ad tex. in. c. si cui. de preben. in. vj.
4 Res non dicitur amplius integra ob fulminationem processus, quam fecit executor presentata sibi bulla expectatiua.
5 Executor non potest fulminare processum ante bullas pñtatas.
6 Executori non sufficit ostendere bullam in plumbo existentem.
7 Pape gratia dicitur perfecta per solam signaturam, ꝛ solo eius verbo sine aliqua literarum expeditione, ꝛ. j. nu. seq.
9 Constitutio Pape per testes probari potest.
11 Gratia pauperum non expirat per assecutionem qualiſcunq; beneficij, nisi de eo competenter viuere possit.
13 Negligens quando quis dicatur.
14 Executor secundi potest monere primum, vt. j. certum tẽpus faciat sibi prouidere, quo elapso secundus prouidere poterit. Limita dupliciter vt ibi.
15 Cle. gratie de rescrip. quomodo procedat.
16 A priuatione ad habitum non datur regressus.
17 Per electionem vnius ex beneficijs mihi competentibus etiã re integra penitere non possum.
18 Litigans super curato, si recipit secundum simile, eo ipso liti renunciare videtur.
19 Clem. gratie de rescrip. limitatur.
20 Gratia consumitur per acceptationem nullam scienter factam.
21 Gratia non presumitur in actu, quem quis prouidere debuit.
22 Gratia an sit consumpta ob probabilem errorem.
23 Beneficium habens aliud acceptat putans illud sibi debitum, quando possit ad primum redire.
24 Jus ad rem facilius perditur, q̃ȝ ius in re.
25 Clemen. gratie de rescrip. in tribus casibus locum non habet.
26 Protestatio gratiam preseruat.
28 Executoris potestas durat, donec durat potestas collatoris.
29 Executor cur potest conferre deuolutum ad papam, sed non ad inferiorem.
30 Clemen. si de beneficio de preben. multipliciter limitatur, ꝛ infra nnmero. 32. 34. 36.
31 Executor ad prouidendum potest prouidere etiam post sex mẽses, cum nullum tempus sit ei prefixum.
32 Affectio beneficij tolli non potest in preiudicium impetrantis.
35 Deuolutio an per solam acceptationem impediatur.
38 Executoris processus super narratis an in iudicio fidem faciat.
39 Fides magna ei adhibetur, cui committitur aliquod negocium extra iudiciũ expediendũ, quando super illo negocio refert.
40 Gratia per solam acceptationem consumitur.

Dicendum est Modo de quinta parte principali, vcȝ de durabilitate literarũ apostolicaꝝ, †hoc est qbus modis expirẽt lr̃e ad beneficia circa qd̕ primo occurrit tex. in. c. si cui. in vlti. rñ. de prebẽ. li. vj. iunctis no. in. c. si sup gr̃a. de offi. dele. eo. li. in qbus hr̃, ꝙ si Papa mãdat prouideri alicui de bñficio, expirat mãdatum, si mãdãs re integra moriat̃, per que iura dicit Egid. ɔclu. ccccxliij. incip. ɔcluſ. ꝙ mãdatũ factũ per legatũ de ꝓuidẽdo certe psone de certo beneficio tũc vacãtẽ expirat ipo iure legato moriẽte añ mãdati executionẽ, q꞉ añ ꝓuisionẽ dr̃ res integra, †iõ mortuo mãdãte expirat mãdatũ. §. recte. insti. mãdati. ꝛ ista ɔclusio Egid. est notãda pro ampliatione. d. c. si cui. †q꞉ ille tex. loq̄tur qñ mãdat̃ ꝓuideri certe psone de incerto incerto bñficio vacaturo, quo casu nõ est tñ dubiũ, cũ gr̃a nõ respicit, nec videat̃ afficere aliqd̕ bñficiũ certũ. At in casu ɔclusionis Egid. cũ scribit̃ de certo bñficio iã vacãte, vr̃ q̃situ ius saltẽ ad rẽ illi, pro quo scribit̃, ꝛ tñ ante ꝓuisionẽ dr̃ res integra, ꝛ expirat gr̃a vt. s. idẽ vr̃ tenere Rot. deciſ. ccclxix. incip. si Papa. in nouiſ. ¶ Et per hec infero ad intelligentiã regule reuocatorie expectatiuaꝝ, q̃ fit in crastinũ assumptionis moderni Pontificis, q꞉ per illã reuocant̃ expectatiue, que in aliqua sui pte sunt sortite effectũ, vñ a ɔ̃rio sensu, si aliqua ipsaꝝ non est sortita aliquẽ effectum non censet̃ reuocata ipso facto p mortẽ ɔcedẽtis, ꝛ iõ solẽt oẽs indifferẽter reuocari qñ noue expectatiue ɔceduñt, †nã vt dicit domi. post Lap. in. d. c. si cui. pp fulminationem processus quã fecit executor presentata sibi bulla expectatiua non dr̃ amplius res integra, ɔ̃r talis gr̃a nõ reuocat̃ ipso facto per obitũ ɔcedentis, nisi per successorẽ expresse reuocet̃, vt ꝓbatur in. c. pe. ꝛ fi. de preb. li. vj. in qbus pȝ ꝙ Bonifa. reuocauit expresse expectatiuas Celestini, per quas erat q̃situ ius ad rem, ꝛ ita facit qlibet modernus Ponti. vt superius dixi. ¶ Ideo aũt dixi de fuminatione processus, quã fecit executor bulla expectatiua sibi pñtata, †q꞉ executor qcũq; nõ põt fulminare ꝓcessum, nec qcquam aliud exeq de hijs, que sibi ad exequendũ mãdant̃. nisi primo receperit lr̃as sue pñtis, nã ante earũ pñtationem hȝ pñtem habitu, sed non actu, vt probat tex. in. c. super eo. in fi. ꝺ appel. ꝛ in. c. vt debitus cũ suo vero intellectu. eo. ti. vbi pȝ ꝙ impetrans primum rescriptum, ꝙ nondũ est presentatũ, non põt excipere de ipso facto ꝯ̃ scdm̃, ꝙ est pñtatũ, donec ipm̃ primum pñtet, q꞉ virtute primi iudex per ipm̃ datus ꝓcedere non põt ante illius receptionẽ, ꝛ ita per ista iure tȝ expresse deciſ. ccccliх. incip. circa tertiũ in nouiſ. vbi subijcit hec verba. Indubitatũ est ꝙ executor nondũ pñtatis literis non põt facere ꝓcessus per not. Jo. an. in nouella in. c. duobus. in gl. mag. ꝺ rescript. ¶ †Et ex his pȝ, ꝙ non sufficit ostendere bullam expectatiuaꝝ executori existentẽ in plumbo, lȝ illa iã sit plũbata, put aliqui maliciosi faciunt tamen propter regulam modernam, que hoc vetat expresse, tamen etiam ex dispositione iuris cõis, ſm ꝙ vbiq; ponderatur receptio literarum, vt probat tex. in. c. cum teneamur. in prin. de preb. ibi mãdatum nostrum receperis, ꝛ in. c. susceptum. de rescrip. lib. vj. in prin. ꝛ clarius in. d. c. super eo. in fi. ibi literas recepisse. ¶ †Nec obstat predictis, ꝙ gratia Pape dicitur perfecta de iure per solam signaturam, ꝛ solo eius verbo, sine aliqua expeditione literarum, vt probat tex. cum gl. in. c. institutionis. xxv. q. ij. ꝛ in cle. dudum. §. nos enim. de sepul. ponit Rota deciſ. dccclxxxij. incip. nota ꝙ vbi gratia, in antiquis, q꞉ ad hoc rñdeo ꝙ lȝ sit perfecta quo ad se in suo esse non tamẽ quo ad potestatem executoris deducendam ad actum, nisi post confectionem, ꝛ presentationem literarum, argumen. l. vnice. C. de mand. princ. ꝛ in. c. nobilissimis. xcvij. distinc. Preterea dato quod sit perfecta in se, vt dixi, tamen non potest probari nisi per literas maxime de stilo curie, vt dicit decisio. cccxxxij. incipien. licet Romana curia. in nouissimis.

¶ Et iõ dicit nota. Egidius ɔclusio. dcxliiij. incip. † si Papa ꝙ p solã signaturã nõ dr̃ dispositũ de bñficio, si ipetrãs moriat̃ vel vxoret̃ seu religionẽ ꝓfiteat̃ lr̃is nõ ɔfectis. q꞉ sola signatura nõ ꝓbat. lȝ in h̕ aliq teneãt ɔ̃riũ, vt p Jo. an. in ꝓn. lib. vj. in nouel. ꝛ p Arch. in. c. si electio sup ver. ex eo. de elec. eo. lib. sed primũ est verius, ꝛ ꝓcedit de stilo vt dixi. imo ẽt de iure ſȝ aliquos q tenẽt qd̕ gratia Pape nõ dr̃ perfecta, nisi reducat̃ in mundũ, argu. l. ɔctus. C. de fide instru. ꝛ hoc tȝ glosator regularũ in regula. xxv. vbi allegat Bal. hoc aperte dicẽtẽ in. c. j. in. ij. col. p quos fiat inuesti. ꝛ Old. ɔ̃s. ccxxvj. qd̕ articuli dati ꝛc. ¶ Ego tñ ꝺ iure hoc nõ ausim firmare p primo allegat. Itẽ cũ sint certi casus in qbus requirit̃ scriptura de qbus p gl. in. c. j. de cẽsibus li. vj. in alijs vr̃ pmitti qd̕ fiat ꝓbatio p testes † ꝛ iõ dicat Rota deci. xcvj. incip. nota qd̕ reseruationũ. in antiqs qd̕ ɔstitutio Pape põt ꝓbari p testes q assistebãt ei, q꞉ scriptura nõ est de esse siue de substãtia legis siue ɔ̃stõnis, vt dicit alia deci. cclvj. incip. ɔstitutio in nouiſ. ꝛ hoc teneo de iure. ¶ †Scdo principaliter expirãt lr̃e ad bñficia qñ cessat cã pp quã ille fuerũt ɔcesse. ꝛ iõ litere in forma pauperũ expirãt si pauper clericus expectãs sub tali forma assequat̃ interim aliud bñficiũ. c. si pauper. de ꝓbẽ. lib. vj. Papa enim p illas literas intendit ꝓuidere paupertati clerici nullũ bñtis bñficiũ, vñ si interim assequat̃ aliqd̕ bñficiũ, iã nõ dr̃ pauper, ɔ̃r cessante cã mandati cessat mandatum, vt ibi ꝛ in. c. postulasti. de rescrip. ¶ Et est notãdũ qd̕ acceptãdo qd̕libet bñficiũ pauper expectãs renũciat sue gr̃e ſm do. ibi q꞉ tex. nõ distinguit quale vel q̃tũ debeat esse bñficiũ qd̕ acceptat̃, ſȝ dicit simpliciter aliud bñficiũ. †Credo tñ ego qd̕ debeat esse tale bñficiũ de quo possit viuere ɔpetẽter, q꞉ alias nõ cessaret cã mãdati, cũ per beneficium multũ tenue non censeat̃ prouisũ eius paupertati. facit. c. de monachis. ꝛ qd̕ ibi nota. de preben. ꝛ in. c. is cui. eod. titu. libr. vj.

¶ †Tertio expirant hmõi litere ad beneficia quãdo ille cui mãdatur prouideri de prebenda prima vacante negligit petere primam sibi debitã tunc extinguitur gratia per ipsius negligentiã. c. si clericus in prin. de preben. libr. vj. † Quãdo aũt dicatur esse negligẽs dicit ibi glos. quod istud arbitrio boni viri idest iudicio relinquendum est arg. l. continuus. §. cũ ita. ff. de verb. ob non. n. statim post mortẽ necesse habet eã petere, imo aliquod tempus sibi assignandum est in quo deliberet, an prebenda sibi debeatur de iure

de iure vel non, idez dicunt do. de Rota. decis. ccccxrij. incip. no
14 ta primus & scds in antiquis, †asserētes cōiter praticari φ exe-
cutor scdi impetrantis pôt mouere primum, vt faciat sibi ꝓuide
re presigēdo eidē tps cōpetēs, quo elapso poterit scds ꝓuide-
re, sz iste casus limitādus est dupliciter. ¶ Primo nisi in literis
primi esset cl'a quā duxerit acceptādā, qr tunc lz per negligētiaz
obmittat primam acceptare, poterit nihilominus petere scdam
nulli alij debitā, fm Rot. decis. xxxvij. inci. no. φ vbi &c. nec isto
casu hz locum dispositio. d. c. si clericus. idē tz Domi. ɔsi. cviij. in
fi. col. vbi vnum aliud addit, φ cl'a predicta quā, vel qđ duxerit
acceptādū operaṫ, φ si impetrās male acceptat primuz, pôt illo
dimisso aliud acceptare, φ alias nō posset. ¶ Scdo litaṫ qñ ne-
glexit petere debitam, adhuc tñ res est integra, tūc pôt illā adhuc
vacantē petere, & acceptare, fm gl. ibi in ver. aliam. & seqṫ Egid.
ɔclu. dccxxxviij. incip. canonicus, alleg. ad hoc tex. in. l. mācipio
rum. ff. de opt. leg. & in. c. si tibi absenti. de preb. lib. vj. & Inno. in.
15 c. cū in cūctis. de elec. ¶ † Quarto modo expirāt qñ expectans
bñficiū ɔsequiṫ aliud qđ cū illo φ expectat de iure tenere nō pôt
vt est casus in cle. grē. de rescri. φ procedit ēt, si tale beneficium
recipit nedum in titulum, sed ēt in perpetuam vicariam, fm Ro.
ɔsil. ccclvj. incip. Circa pmum, argumēto cle. vnice. de offi. vica.
¶ Et est notandū φ hmōi grā per talē modum semel extincta
amplius non reuiuiscit, lz ille renūciet, vel sit paratus renunciare
16 bñficio interim adepto, vt dicit ibidē tex. in fi. † qr de priuatione
ad habitū non daṫ regressus. l. qui reo. §. aream. ff. de solu. ad qđ
17 facit glo. not. in. c. gratia. in gl. fi. de rescri. lib. vj. † que dicit φ si
elegi vnum ex bñficijs mihi competētibus non possum penitere
ēt re integra, per r'ām φ semel placuit, li. vj. facit ēt † φ elegāter
18 ponit Pet. de anch. ɔsi. ccxiij. incip. Franciscus. vbi dicit φ liti
gans sup bñficio, & acceptās fm, φ cū primo de quo litigat tene
ri nō pôt, vr̄ eoipso liti renunciare, per. d. cle. gratie. alleg. ēt In-
19 no. & Compost. in. c. in nr̄a. de rescrip. qđ est notandū. ¶ † Limi
taṫ tñ iste modus, & d. cle. gratie, vt non habeat locum in eo qui
recepit fm incōpatibile credēs in eo sibi ius cōpetere, tñ qr text.
in. c. eum qui. de preb. li. vj. supflueret, tum ēt, qr dispositio. d. cle.
gratie, loquiṫ in tacita renūciatione, quam ignorans nō presumi
tur facere, arg. l. si per errorē. ff. de iur. om. iu. & ita mirabiliter fir
mat Egid. ɔclu. cccccl xij. incip. ɔclusio φ clem. gratie. &c. subij-
ciens φ tali casu presumiṫ ignorantia, nisi probeṫ scientia. l. ve-
rius. ff. de pba. cū si. ¶ Sed de istis verbis, & de tota ista ɔclusio
ne Egi. ego valde dubito, lz istis diebus fuerit deducta, & alleg.
in pratica coram do. de Rota, ratio que me mouet est, qr ille fuit
in culpa acceptando fm sine protestatione ɔsueta, vcz si & in q̄ɔ-
tum, &c. alioquin &c. per glo. in. c. cum in multis. de rescrip. in. vj.
20 col. cum alijs per Ro. ɔsi. cccxxix. incip. presens cōsultatio, † vbi
expresse approbat dictuz illius gl. intelligndo eam in faciente ac
ceptationem nullam scienter, & tunc grā consumatur, pro quo fa
cit. l. iij. iuncta. l. seq. que incipit scipbi. ff. de op. leg. vbi probatur
φ hñs facultatem acceptandi iure proprio, si scienter male acce
ptat suam acceptādi facultatem intelligiṫ ɔsumpsisse, ad idez fa-
cit tex. in. c. si cōpromissarius cum ibi not. de elec. lib. vj. & qđ al's
dr̄ malam electionē scienter facienti eaz in culpā ascribi, pp quā
facultate sibi ɔcessa priuatur. l. j. §. hec actio. ibi sibi imputare de
bet. ff. si mens. fal. mod. dix. & in. l. iij. cum. l. seq. ff. de min. ita dōm
est in proposito istius dubij, qr imputare dz sibi φ acceptauit si-
ne protestatione, & non preuidit illud quod preuidere debuit scz
sibi nullum ius in dicto beneficio competere. l. si qs domū. ff. loc.
21 & per Jo. an. in. c. ioannes. de bomi. † vñ in actu quē debuit pre-
uidere non presumiṫ ignorantia, nec est probabilis, arg. l. cetera.
§. si. ff. de leg. j. quem tex. ad hoc vltimuz formaliter alleg. Rot.
decis. cviij. incip. no. φ vbi aliqs, in antiqs, & sic de directo cōtra
Egid. qui dicit φ hoc casu presumiṫ ignorātia, nisi probeṫ scien-
22 tia, sed esto φ hoc sit veruz, † & qđ pp probabilem errorem gra
tia non sit ɔsumpta, qñ possit variando aliud acceptare per. l. ij.
in fi. ff. de opt. leg. vbi probatur non consumi facultatem acceptā
di ob acceptationem illegitime factam errore ꝓbabili, tñ dico φ
adhuc fuit in culpa, si presupponaṫ, qđ fuit in mora non relaxan
di possessionem statim φ sibi ɔstitit ius in dcō bñficio non hr̄e, &
sibi illud nō esse debitū, vñ p h' cēseṫ sua grā ɔsumpta p tex. quē
23 Ro. dicit sing. in. c. si bñficia. de preb. lib. vj. † vbi hr̄ φ hñs bñfi-
cium si aliud acceptat putans illud sibi debitū. Ita demū reddit
ad primū, si postq̄ certior effectus est de iure sibi nō cōpetēti in
scdo oino, & sine difficultate aliqua illud acceptatū dimittit, φ si
difficultatem in dimittēdo fecerit, tunc pdit facultatē redeūdi ad
primū, in quo habebit ius totale, ergo multo fortius pdit qs cō
moditatē grē expectatiue, p quā prius & añq̄ deducaṫ ad actuz

24 consequitur quis ius solūmodo ad rē, † φ facilius pdiṫ q̄ ius in
re. c. antepe. de preb. lib. vj. & in. c. fi. de ɔces. preb. eo. li. pdit inq̄
cōmoditatē gratie, si certior effectus de nō iure suo in bñficio ac
ceptato illud sine difficultate nō relaxat, sed mora, & negligentia
pcedēte, nec est necesse isto casu expectare sniam sup declōne nō
iuris sui, imo statim pôt, & debet illud dimittere, vt possit aliud
acceptare, vt probat multis rationibus Roma. in prefato con
sil. cccxxix. φ est celeberrimum in ista materia. Idem expresse te
nent do. de Ro. decis. cxlij. incip. no. φ vbi est notoriū. in antiqs.
¶ Ex quibus pz φ multipliciter reddiṫ dubia prefata conclusio
25 Egid. de qua. s. si ita gn̄aliter intelligaṫ prout sonat, † ideo vt sal
ueṫ oportet eā restringere, vt intelligaṫ altero de tribus modis,
26 vel qñ recepit fm incōpatibile cū ꝓtestatione, vt. s. † qr ꝓtestatio
preseruat grām, arg. l. pro herede. ff. de acqr. here. & eoꝝ que hñr
in. c. cum. M. ferra. de ɔsti. vel qñ nō habuit pacificā possessio.
scdi, nec per eum stetit, quominus hr̄et. c. cōmissa. de elec. lib. vj.
& in. c. lz eps. de preb. eo. li. aut tertio casu qñ ꝓbabili errore du-
ctus credidit sibi ius in scdo cōpetere, demū certior effectus de
non iure suo statim sine aliqua difficultate illud relaxauit, qbus
casibus pma gratia salua manet, vt virtute illius possit accepta-
re bñficium in ea inclusum, per. d. l. ij. ff. de op. leg. iuncto. c. si be-
27 neficia. & hoc modo cessant omnia ɔria. ¶ † Quinto principali-
ter expirāt qñ gratia ɔprehendit primū vacatuꝝ, ita φ nō aliud
vlterius, quo casu si certa psona grauaṫ p rescriptū dato execu-
tore, & illius. s. collatoris tps est elapsum puta semestre ob hoc,
φ deuolutū ad inferiorē, certe tūc post deuolutionē executor se
28 intromittere de illo bñficio nō pôt, † qr durat eius ptās solū do
nec durat ptās collatoris, casus est iuncta gl. in cle. si de bñficio.
de preb. & rō huius dispōnis est fm Car. ibi, qr aut executor vult
ɔferre tanq̄ spectās ad collationez primi, & nō pôt, cū amplius
ad illius collationē nō spectat ea vice tanq̄ ad alium deuolutū.
c. ij. de ɔces. prebē. aut vult ɔferre tanq̄ spectās ad collationem
eius, ad quē facta fuit deuolutio, & similiter nō pôt, qr de illo nō
recepit mādatum, nec dz grauari non expressus in rescripto. c. cū
in illis. in fi. de preb. lib. vj. Item per hoc preiudicareṫ iuri que-
29 sito tertio, quod sibi auferri nō dz, r'a indultum. cū vulga. † Hec
dicunt procedere, nisi per tot negligentias collatio steterit in su-
spenso φ ad Papam sit deuoluta, tunc enim executor conferre
illud pôt per illā cle. in fi. & rō est qr hoc vltimo casu cessat cā gra
uaminis & preiudiciū tertij, cum Papa nō possit dici grauari a
seipso, & rescriptū late sit interpretandū in preiudiciū ɔcedētis.
c. cū dilecti. de dona. nimirū si pôt ɔferre deuolutū ad Papā. lz
nō reseruatū spāliter aut gn̄aliter ꝓut de hoc vltio attestanṫ dñi
de Rot. deci. ccccl xxxix. inci. nūcius apostolicus in nouis. & alia
30 deci. cccj. in antiquis. ¶ † Sed iste casus est multipliciter limitan
dus. prio vt nō pcedat in executore dato ad prouidendū, qr tūc
p solā pñtationē litterarū factā ordinario effectū est bñficiū, ita
vt amplius nō curaṫ diligentia vel negligentia illius in ɔferendo
qr si post terminū statutū ab executore ordinarius fit negligens,
non causaṫ deuolutio ad inferiorē, sed executor poterit ꝓuidere,
eo amplius nō vocato, casus est in. c. si capitu. de ɔces. preb. lib.
vj. nec isto casu hz locū qđ dicit Car. in. d. cle. si de bñficio, φ du-
rat potestas executoris solū donec durat ptās collatoris prout
31 . s. retuli. † qr imo executor ad prouidendū pôt ꝓuidere etiā post
sex mēses, cū nullū tps sit sibi prefixū ad prouidendū, tz Pau. in
cle. vnica. §. secus de ɔces. prebē. lz ɔriū innuat ibi gl. in ver. j. mē-
sez sic intellecta p Car. ibi & clarius in ɔs. lxj. tñ primū est verius,
qr executor succedit in locū pape, cui nō ē statutus terminus nec
currūt tēpora. & ita p istā rōnem tz Cal. ɔsi. xxxij. incipi. an sicut.
in titu. de preben. lz eius ratio posset cauillari per. c. statutum de
preben. lib. vj. sed de hoc alias in superioribus latius dixi. ad qđ
circa istud me remitto. nō pcedit ergo dispositio. d. cle. si de bene
ficio in huiusmōi executore ad ꝓuidendū qđ vr̄ satis iuri confo-
nū per. s. dicta lz gl. & doc. ibi gn̄aliter loquanṫ intelligētes illum
tex. in quolibet executore indistincte de quo satis miror. submit-
32 to me rationi & veritati. ¶ † Secundo limitaṫ vt procedat in
executore ad compellendū qr per pñtationē hmōi mandati non
afficiṫ beneficium consequenter, si ordinarius est negligens p sex
menses causatur deuolutio ad inferiorez, & habet locum. d. cle. si
de beneficio. nisi in lr̄is esset decretū irritans, aut executor ordina
rio insinuasset & interdixisset, qbus casibus cū sit affectū bñficiū,
adeo φ alteri facta de eo collatio nō tz, vt probaṫ in. c. si soli. de
ɔces. preben. lib. vj. certe nec poterit causari deuolutio ad inferio
33 rē. † nā affectio beneficij que predictis casibus induciṫ tolli nō pt
in preiudiciū impetrātis per negligentiam ordinarij sicut nō tol-
litur per contrariū factum. idest per collationem quam facit al-

teri vt ibi ꝛ in.c.tibi qui.de rescrip.eo.lib.immo nec tollitur eadem affectio per negligentiam executoris ſm Lap.in.c.ij.de cõces.preb.nisi ꝯcurrat negligẽtia impetrantis, qꝛ tunc illa corrodit grãm suaꝫ,vt probaꝝ in.d.c.tibi qui.in fi.ꝛ in.c.si clericus.j. rñso.de prebẽ. ¶ †Ex quo elicio tertiã limitationẽ qñ scꝫ impetrans ante deuolutionẽ acceptasset illud beneficium, qꝛ tunc cuꝫ dici negligẽs non possit impedietur deuolutio,ex quo per acceptationem est iam sibi in beneficio quesitũ ius ad rẽ.c.pen.de preb. lib.vj.cum si.†hoc tñ non pono pro ꝯstanti,qꝺ per solã acceptationem impediatur deuolutio,cum per illam non censeatur affectum beneficium,quin teneat alteri facta collatio.c.dilectus.de preb.nisi ꝯcurrat alterum eoꝝ,que.s̃.dixi,ꝛ que hñr in.c.tibi q. ꝛ.c.si soli.ꝛ istud optime probant illa iura,si bene ponderentur. ¶ †Quarto limitaꝝ,vt non procedat qñ in literis esset clausula ꝙ duxerit acceptandũ,qꝛ tunc lꝫ non debeatur primum vacans deuolutum per negligentiam ad aliud tñ acceptãdum grã salua manet per illud quod dñt do.de Rot.decis.xxxvij.incip.nota ꝙ vbi sunt duo in antiquis ita limitantes.c.si clericus,de preb.lib. vj.ꝛ Domi.ꝯsi.cviij.in fi.col. ¶ †Sexto principaliter ꝯsumitur gratia ꝛ expirant litere,qñ mãdatum de prouidendo est ꝯditionale,ꝛ nõ existit,sed deficit ꝯditio requisita a Papa,qꝛ tũc non põt effectualiter prouideri impetranti,ex quo nõ verificaꝝ ꝯditio,de qua in literis,puta prouideas tali, si nullum possidet beneficium,vel si accesserit ꝯsensus capituli,seu qd aliud extrinsecus verificãdũ,arg.l.cedere diem.ff.de ver.sig.ꝛ.c.si pro te.de rescrip.lib.vj.ꝛ ita expresse firmat Panoꝛ.in.c.j.in fi.col.de re iudi.vbi ad hoc adducit,ꝙ in simili no.Bar.in.l.is cui.ff.de ver. ob.in illa qõne,si iudex dedit tutorem adulto tanꝗ minori,ꝛ nõ teneat datio,ex quo in veritate nõ erat minoꝛ,per.l.seie egresse. ff.de tut.ꝛ cur.da.ab his.vbi hoc clare probaꝝ,secus si dedit alicui curatorẽ vt ꝓdigo,qui non erat prodigus,qꝛ tunc tꝫ datio,lꝫ in veritate non sit prodigus,vt no.gl.in.l.j.C.de cur. fu.assignat rõnem diuersitatis,vt ibi per eum,quam Abb.panoꝛ.in.d.c.j. reducit ad propositum huius materie,limitando vt conclusio de qua supra non habeat locum qñ ꝯditio de qua in literis esset verificãda facto.i.cognitione ipsius iudicis,vt puta si repererit eũ vite laudabilis ꝛc.qꝛ tunc tꝫ prouisio lꝫ conditio in veritate non existat,cum enim ista veniant verificanda per iudicis cognitionem,presumptio est ꝙ insint ex quo iudex sic declarauit,ar.text. in.§.quod semel.insti.qui man.non pñt,vbi dr̃ satis esse ꝙ semel fuit cã approbata,siue sit vera,siue non,bene tamen fatetur Panoꝛ.ꝙ superioꝛ postmodum ex officio procedens poterit prouisionem cassare,si non reperierit requisita,arg.c.pastoralis.de appel.ꝛ quod no.glo.in cle.vnica.de offi.deleg.ꝛ idem voluit ipse Panoꝛ.in.c.fi.de presump.vbi plene per eum. ¶ Sed hoc vltimum ego limito per vnam conclusionem Egid.in terminis sub nu.dcxviij.incip.si executoꝛ,†vbi dicit ꝙ lꝫ processus executoris super narratis in gratia parte absente non facit fidem in iudicio in quo agitur de non existentia narratoꝛum,tñ hoc verum esse dicit,nisi forma mandati haberet,ꝙ de repertis in inquisitione fidem faceret executoꝛ sub proprio eius sigillo,qꝛ tunc crederetur processui,ꝛ hmôi sigillo pp formã mandati prout attestaꝝ Specu.in ti.de remis.§.vtile.in fi.quasi voluerit tunc Papa ꝙ eius assertioni ꝛ processui plene stetur, argu.l.theopompus.cum ibi no.per Bar.ff.de do.preleg.†maxime cum ꝛ alias magna fides adhibeatur ei,cui cõmittitur aliquod negocium extra iudicium expediendum qñ super illo negocio refert,vt no.Inno.in.c.j.in fi.pen.glo.de fi.instru.Jo.an.ꝛ Mod.in.c.post cessionez.de ꝓba.ꝛ ibi late dixi legẽdo isto anno.plenius tñ creditur,qñ scribitur vt supra. ¶ †Septimo consumitur gratia per solam acceptationem lꝫ prouisio executoris nõ subsequatur,prout tenet Oldr. consi.ccxxix.incipiẽ.hec sunt dubia,vbi dicit ꝙ sola acceptatio gratiam consumit.l.apud aufidium.ff.de opt.leg.cum alijs vt p eum,licet aliqui velint istud procedere quando acceptatio est valida,alias non,de quo superius late dixi.

¶ †Octauo daꝝ de ꝯsumptione gratie si acceptanꝝ simul plura beneficia excedentia simul taxã literarũ,qꝛ lꝫ valeat quo ad primũ,ſm,ꝛ tertiũ,que nõ excedunt,in alijs tñ excedentibus nõ est locus gratie tanquam iaꝫ consumpte,vt per Egid.ꝯclu.cccj.incipien.si accepto per iura que allegat vt per eum.

SVMMARIVM

1 Occultatoꝛ aliene laudis furi par est.
2 Acceptio personarum non est apud Deum.
3 Ecclesia per pauperes deprimitur , ꝛ expilatur , ꝛ per potentes defenditur.
4 Arguere licitum est a ratione legis quamuis specialiter non sit expressa.
5 Episcopi gerentes vices auditoꝛum gaudent ijsdem prerogatiuis,quibus ceteri auditores.
6 Dignitas episcopalis auditori superueniens ei prodesse debet.
7 Dispensatio facit licitum,quod alias est illicitum.
8 Ratio quando in similibus eadem reperitur per omnia tunc in vno dispositum extenditur ad aliud,etiam in materia stricta, ꝛ penali.
9 Locum tenens sicut principalis honorari debet.
10 Referendarij,ꝛ alij officiales,si actu sua officia non exercent,nõ gaudent prerogatiuis regule.
11 Priuilegium datum militibus in testando extenditur ad illis,q testantur in actu militie existentes.
12 Clausula in fine posita an sit referenda ad omnia superioꝛa.
13 Capellani pape sunt exempti ab ordinarijs,licet actu sua officia non exerceant.
14 Officialem quem fuisse tempoꝛe date non sufficit,nisi sit tempoꝛe vacationis.
15 Auditoꝛ nouus Rote gaudet priuilegijs auditoꝛum, si tempoꝛe vacationis sit de collegio,licet non fuerit tempoꝛe date.
16 Officiales qui ponuntur in secunda parte regule,an preferantur pauperibus expectantibus.
17 Dictio quecunqꝫ non semper stat vniuersaliter.
18 Expectantes in foꝛma pauperum preferuntur diligentioꝛibus in processu quo ad simplicia beneficia.
19 Pauperes an preferantur familiaribus Pape descriptis.
20 Simplicium appella.in penalibus an veniat mixtum, ꝛ nu.seq.
21 Prioꝛi si legetur Biblia,ꝛ cuilibet fratruꝫ cappa,prioꝛ vtrũqꝫ non habebit.
22 Capi.licet canon de elec.in.vj.non extenditur ad ecclesiam habentem cũ qualitate parochialitatis mixturã collegialitatis.
23 Referẽdarij ꝛ alij officiales an preferantur nominatis per indultum regum Hispanie.
24 Exceptio in vno inducit inclusionem omnium alioꝛum casuum sub regula compꝛehensoꝛum.
25 Rex est inferioꝛ papa.
26 Respondenti sufficit dare instantiam.

Restat postremo dicere de prerogatiuis Expectãtiũ ꝛ de multiplici intellectu regule prerogatiuarũ que lꝫ satis bene glosata fuerit per illũ dñm de sotto hispanũ cuius laudẽ in eo in quo hñ dixit nõ tacebo†canẽs illꝺ qꝺ vulgo dici solet occultatoꝛ laudis aliene par furi est.l.hrditatũ.§.fi.ff.ad.l.falci. Nihilominus qꝛ i multis ab eo dissentio tã in intellectu prefate regule ꝗ ẽt in ꝯpluribus eiusdẽ determinationibus,dicã dño inspirante qꝺ sentiam.demũ cõplectẽdo totã regulã cum sua materia,faciam decez principales conclusiones cũ quibusdã coꝛrelarijs ꝛ illatiõibus opportunis. ¶ Premittendũ est igiꝝ pro aliquali fundamento,ꝛ rõne dicte regule,qꝺ lꝫ in celestibus nõ attẽdaꝝ gñis nobilitas ꝛ alie similes ꝓgatiue,sed potius vite honestas ꝛ probitas moꝛũ gratũ deo faciũt ꝛ idoneũ seruitorẽ,qui ad regimẽ ecclesie non multos ſm carnẽ nobiles ꝛ potẽtes elegit,sed ignobiles ꝛ pauperes † eo ꝙ nõ est psonarũ acceptio apud ipsum vt dicit tex.formalis in.c.venerabilis de pbẽ.in humanis tñ alia hr̃ ꝯsideratio certis de causis,vel vt ita dicã respectibus,vt puta nobilitatis ꝛ diuitiarũ p illud qꝺ õt gl.in.c.ꝯstitutis.de appella.†vcꝫ ꝙ p nobiles ꝛ potentes defendiꝝ ꝛ subleuaꝝ ecclesia que p pauperes depꝛimiꝝ,ꝛ expilatur.facit.c.de multa circa fi.de prebẽ.itẽ hr̃ ꝯsideratio laboꝛuꝫ quos sustinẽt officiales sedis apostolice q nominanꝝ in scõa parte regule,quos sequentibus oĩbus qualitercunqꝫ qualificatis,ꝛ diligentioꝛibus in processu vel receptis aut creatis in canonicos voluit p hanc regulã summus Pont.anteferri ꝛ merito quidez vt is gradus ceteros antecedat quẽ ꝓlixioꝛ laboꝛ fecerit anteire dicit tex.elegans in.l.nemo.C.de off.magi.offi.facit.l.j.C.de ꝓpositis laboꝛũ lib.xij. ¶ Et hãc puto esse verã rõnez quare ꝓdicti officiales fuerũt ita prerogatiuati vltra alios.vcꝫ in recõpensatiõẽ laboꝛũ vt dixi.Que ratio cum sit vnica nec alia conuenientius reddi possit†certe licitũ est ex ea arguere ꝗuis nõ sit scripta seu specialiter expressa,vt est casus in.l.milites agrum in prin.ff. de re mil.quem ad hoc allegat Bal.in.l.maximum viciuꝫ.C.de lib.prere.ꝛ Ro.ꝯsi.xxxij.incip.visa municipali,ꝛ alio ꝯsi.c.incip.pñti causa,facit bona gl.in.l.ꝗuis.C.de fideic.vnde arguẽdo a dicta rõne infero duo satis notanda. ¶ † Primum est ꝙ episcopi

episcopi gerentes vices auditorum debent gaudere prerogati-
uis ɔcessis auditoribus Rote per istam regulam, quicqd dicat
in hoc dñs de sotto, qꝛ dico ꝙ ex quo tolerant̃ pro auditoribus
per summum Ponti. ⁊ pariformiter laborant cum alijs, debent
ẽt in recõpensationem laboꝝ gaudere eisdẽ prerogatiuis, facit
tex. in. c. charitatẽ. ⁊ in. c. quicunqꝫ. xij. q. ij. iuncto. c. cuꝫ scdm. de
preb. ibi dum dicit qui ad onus eligit̃ repelli non dꝫ a mercede.
6 ¶ † Preterea dignitas epalis superueniens auditori dꝫ eidem
quo ad hoc potius prodesse ꝙ̃ obesse, arg. l. non distinguemus.
§. sacerdotio. ff. de arbi. facit ho. tex. in. c. ij. de offic. dele. li. vj. vbi
dr̃, pontificali dignitate preditis plurimum deferri ɔuenit, ⁊ eos
plus alijs honorari, ergo ⁊ prerogatiuari, lꝫ honestũ esset, vt di-
cit tex. in. d. §. sacerdotio. qđ potius vacarẽt sacris ꝙ̃ alijs occu
pationibus, tñ ex quo tolerant̃ per Papam vt dixi, illa tolleran
7 tia operat̃ tacitã dispensationẽ. ¶ † Que dispensatio facit licitũ
ꝙ alias esset illicitum, vt dicit gl. in. c. dudũ ecclesia rotho. in ver
si. retinere. de elec. alias ɔcessum ob grãm retorqueret̃ in odium
ɔtra reg. cões. Non obst. rõ dicti dñi de sotto, dum dicit, ꝙ vicẽ
gerens alterius nõ gaudet ijsdẽ priuilegijs, qbus principalis, cũ
non sit idẽ ꝙ alteri assimilat̃ sm eum, alleg. gl. in. l. mercis appel-
latione. ff. de ver. sig. poterat allegare aliã magis cõeꝫ in. l. quod
nerua. ff. depo. ad qđ ego rñdeo, ꝙ lꝫ simile non sit ideꝫ cũ eo cui
8 assimilat̃ vt ꝓbant gl. predicte, † tñ qñ in similibus reperitur per
omnia eadẽ rõ tũc dispositum in vno extendit̃ ad aliud illi simi-
le, ẽt in mã stricta, ⁊ restringibili, puta in maleficijs, ⁊ penis male
ficioꝝ, hec sunt verba Bal. in terminis referẽtis Spe. in. l. si qs
non dicã rapere. in. j. col. C. de epis. ⁊ cle. facit gl in. c. j. in ver. ita
lie. de temp. ord. li. vj. Cũ ergo in epis vices auditoꝝ gerẽtibus
sit per omnia eadẽ rõ, ꝑut in alijs auditoribus pp labores cões
illis omnibus, certe dꝫ esse eadẽ iuris dispositio iuribus vulg. fa-
9 cit ad predicta bonus tex. in. c. precipimus. xciij. dist. † vbi dr̃ ꝙ
locum tenens alterius honorari dꝫ sicut principalis cuius vices
gerit, ⁊ in hoc dr̃ singularis ille tex. per Ro. sing. sue. ccclx. inci-
10 pien. Bartholus. inferẽteꝫ ad qõnẽ vt per eũ. ¶ † Infero aliud
⁊ scdm, ꝙ referẽdarij, ⁊ alij officiales de qbus in scda pte regule
non debẽt gaudere illis prerogatiuis, si tpe vacationis bñficioꝝ
non exercẽt actu sua officia, qꝛ cũ tali casu cesset rõ regule quam
supra ponderaui, cessare ẽt dꝫ eius dispositio. l. adigere. §. quis.
ff. de iure pat. nã qui non laborat nõ manducet, non. n. ferendus
est is qui lucrũ amplectit̃, ⁊ cõmodũ, onus aũt subire recusat di-
cit tex. in. l. vnica. §. pro scdo. C. de cad. tol. ⁊ idõ mens regule fuit
dare illas prerogatiuas nõ simpliciter officialibus sedis aposto-
lice, sed laborãtibus ijsdem ⁊ actu sua officia exercẽtibus, ꝙ vl-
tra ꝑdicta, ꝓbat̃ necessario dupliciter. ¶ Primo ꝑ text. quasi in
termininis in. l. titius. ff. de testa. mil. vbi dr̃ ꝙ ɔstõnibus princi-
pum nõ militũ testamẽta ɔfirmant̃, sed que a militibus fcã sunt,
11 ⁊ gl. ibi exponit, idest in actu militie existẽtibus, ecce † ꝓuilegiũ
datũ militibus in testãdo quo modo velint, ⁊ quo modo possint.
l. j. ⁊. l. diuus. eo. ti. extẽdit̃ ad illos tm̃ qui testant̃ in actu militie
existẽtes. Ideꝫ ergo de prerogatiuis hmõi officialiũ ideo (⁊ hoc
est sm) nominatis omnibus officialibus predictis subijcit regu-
12 la in fine illius cellule, vcꝫ sua officia actu exercentes, † que clau-
sula referẽda est ad oẽs superius nominatos ex quo nõ põt assi-
gnari ɔcludens rõ quare ad oẽs referri non debeat, vt ꝓbat̃ in.
l. iij. §. si filius. ff. de lib. ⁊ posth. ⁊ in. l. j. C. de libe. prete. not. plene
Bar. in. l. talis scriptura. ff. de leg. j. ⁊ in specie per ista iura tra-
dit hanc reg. Ro. ɔsi. clxxx. incip. si admittimus ⁊c. vnde cũ non
appareat ratio cur dicta cl'a magis ɔueniat abbreuiatoribus de
parco maiori, qbus immediate adiungit̃, ꝙ̃ alijs officialibus ibi
dem nominatis, certe necessario dꝫ dici, ꝙ ad oẽs referẽda est ꝑ
supradicta. Bene fateor ꝙ referendarij ⁊ alij officiales ibidem
nominati sint exẽpti ab ordinarijs, ita ꝙ excõicari ab eisdeꝫ, vel
suspendi non pñt, eoipso ꝙ sunt officiales sedis apostolice, ⁊ pa
13 pe, lꝫ non exerceant actu officia sua † per illud qđ dicit Deci. ccvij.
lꝫ extra ordinationẽ. in nouis. de capellanis honoris Pape, vt
sint exempti ab ordinarijs, ẽt si non exerceãt actu officia sua. Il-
lud tñ non puto procedere in terminis istius regule, que cũ exor
bitet a iure cõi, vt pꝫ ex. c. duobus. de rescrip. dꝫ intelligi, ⁊ ita in
terpretari, vt minus ꝙ̃ possibile sit ledat̃ ius cõe. c. que a iure. de
reg. iur. li. vj. cum si. ⁊ hanc partẽ puto verissimam, quicqd dicat
in hoc glosator in ista regul. ¶ Patet ergo ex premissis requiri
duo copulatiue, vt predicti officiales in ea parte regule nomina-
ti potiantur illis prerogatiuis primo, vcꝫ actu exerceant sua
officia, scdo ꝙ sint officiales tpe vacationis, vt probant verba re
14 gule ibi in assecutione beneficioꝝ, † ⁊ sic non sufficeret quem fuis
se officialẽ tpe date, nisi illa qualitas ẽt adsit tpe vacationis, ar-
gu. l. in delictis. §. si extraneus. ff. de noxa. ⁊ istud tꝫ ẽt dñs de sot
to ⁊ bene. Idem ego dico si tpe date non erat officialis dũmodo
tpe reuocationis adsit illa qualitas, qꝛ gaudebit ꝓgatiuis offi
cialium, arg. c. ei cui. de preb. li. vj. iuncta gl. fi. ⁊ eoꝝ que in simi-
15 li qõne tꝫ Domi. ɔsi. cxiij. † ꝙ nouus auditor Rote gaudet pre-
rogatiuis auditoꝝ etiam ꝙ̃tum ad gratiam ante auditoratum
obtentam, dũmodo tpe vacationis sit de numero auditorum.
16 ¶ † Dubitatur modo de aliqbus circa istam parteꝫ regule, ⁊ ꝓ-
mo vtrum predicti officiales preferantur pauperibus expectãti-
bus quo ad assecutionem simplicium beneficioꝝ magna, ⁊ dubi
tabilis est qõ. nã prima facie vr̃ ꝙ officiales illis non preferant̃
pp regulam, que disponit circa priuilegiũ paupeꝝ, dum vult eos
singulis alijs quacunqꝫ antelationum prerogatiua munitis pre-
ferri, pondero illa verba singulis alijs, que in materia larga qua
lis est illa de qua loquitur predicta regula de sui natura sunt ap-
ta cõprehendere omnia in infinituꝫ, vt probant iura que ad hoc
alleg. Domi. ɔsi. xiij. in. ij. col. cõprehendunt igit̃ ẽt predictos of
ficiales, qꝛ per totum dicit ⁊c. l. iulianus. ff. de leg. iij. cũ vulg. iteꝫ
verba illa quacunqꝫ antelationũ prerogatiua munitis sunt mul-
tum generalia, ⁊ stant vniuersaliter, ɔñr comprehendunt omnes
qualitercunqꝫ ꝓgatiuatos. c. si romanoꝝ. accedit ad hoc ꝙ re
gula ista prerogatiuaꝝ est exorbitans a iure cõi vt pꝫ ex. c. duo-
bus. illa continens priuilegium paupeꝝ non exorbitat, sed est fa
uorabilis. Econtra vr̃ ꝙ predicti officiales preferant̃, per illud
qđ dr̃ si vinco vincentẽ te vinco ẽt te. c. auctoritate Martini. de
ɔcess. preb. lib. vj. cũ si. sed sic est ꝙ predicti officiales preferunt̃ ꝑ
istam reg. alijs diligentioribus in ꝓcessu, ⁊ creatis in canonicos,
qui tñ in canonicos creati preferunt̃ pauperibus expectãtibus,
vt apparet ex illa regula, ibi dum dicit, ⁊ non canonicatus ⁊ pre
bende fuerint, ergo pꝫ ꝙ ẽt predicti officiales sunt paupibus ꝓ-
ferendi, per illud qđ premissi, si vinco vincentẽ te vinco etiam te.
Et tenẽdo hãc partẽ pt rñderi ad verba gñalia illius regule pau
17 peꝝ, que superius ponderaui, † nã dictio quecunqꝫ nõ semp stat
vlr, sed limitat̃ in casibus a iure exceptis, vt ꝓbat per aliqua iu-
ra Domi. ɔsi. cxxxj. in fi. col. vnde cũ hmõi officiales sint spãliter
excepti per istam regulam prerogatiuaꝝ sub verbis magis ge-
neralibus, ⁊ multũ pregnãtibus, vt probant illa verba, que dñt
omnibus alijs qualitercũqꝫ qualificatis, ⁊ ibi quorũcunqꝫ bene
ficiorũ, ⁊ rursus ibi quacunqꝫ diligẽtia, certe ex his videret̃ dõm
qđ verba gñalia illis regule limitant̃ per istã rlam, ⁊ ꝑ eius ver-
ba gñaliora, ⁊ sic qõ remanet dubia. ¶ Inclinando tñ in fauorẽ
18 pauperũ, ⁊ ɔ̃ officiales † dico falsam esse rõnẽ. ɔ̃. pro parte officia
liũ adductã. vcꝫ qđ diligẽtiores in ꝓcessu preferant̃ pauperibus
expectãtibus i bñficijs simplicibus, imo pauperes diligẽtiorib⁹
ꝓferunt̃, qꝛ alias parũ aut nihil ɔtulisset Papa ꝑ illã rlam pau-
peribus. Preterea excipit aliquos casus ibi summus Põti. in
qbus pauperes ꝓferre noluit, ergo icludit oẽs alios, qꝛ exceptio
firmat rlam in casibus nõ exceptis. l. nã qđ liqde. ff. de penu leg.
l. quesitũ. §. denique. ff. de fun. instru. vñ stante hoc ꝑ vero ꝑut ve
rũ est, corruit illud argm̃, si vinco vincẽtẽ te ⁊c. Lꝫ militet quo ad
creatos in canonicos q preferunt̃ pauperibus ⁊ postponunt̃ ꝑdi
ctis officialibus. sed nõ curo multũ de illo argumẽto, qꝛ ẽ mate-
ria brocbardica, ⁊ posset retorqueri in fauorẽ pauperũ, ⁊ ɔ̃ offi-
19 ciales † nã certũ est qđ illi postponunt̃ familiaribus Pape de-
scriptis vt pꝫ ex hac regula ꝓgatiuarũ in fine, ẽt si dicti officia-
les vel quiuis alij haberẽt prerogatiuas ad instar descriptorũ, qꝛ
ille ɔcedunt̃ sine ꝑiudicio eorũ, quibus descriptis pauperes ꝓfe
runt̃, non obstante bulla descriptorũ, q̃ lꝫ excipiat ꝑsonas cardi-
naliũ dũtaxat, nõ tñ ꝑ hoc excludit pauperes ꝑ ꝑus iã exceptos
ꝑ regulã de qua. ɔ̃. iuxta iura cõia et vulg. ad hoc ergo sequit̃ qđ
ex quo pauperes vincũt descriptos ⁊ descripti vincunt ꝑdictos
officiales. certe ipsi pauperes debẽt vincere ẽt ipsos officiales ꝑ
illud si vinco vincentẽ te ⁊c. ⁊ hãc partẽ seqrer ego iudicãdo bñ-
do respectũ ad paupertatẽ clericorũ qbus fauendũ est in assecu-
tiõe simpliciũ saltẽ bñficioꝝ, ne in obrobriũ ordinis clerica. mẽ-
dicẽt, ꝑ illđ qđ dr̃. in. c. diaconi. xciij. di. ⁊ i. c. clericos. j. q. ij. ⁊ qđ
notat per doc. in. c. postulasti. de rescrip. ⁊ in. c. si pauper de preb.
¶ Secundo principaliter dubitatur circa istam partem regule,
que vult predictos officiales omnibus alijs preferri dẽbere nõ ob
stante diligentia quacunqꝫ receptione vel creatione in canonicũ.
Quid si omnes predicte prerogatiue sint iuncte simul in vno. vt
si quis alius expectans sit diligentior in ꝓcessu ⁊ sit receptus vel
creatus in canonicum. an si aliquis predictorum officialium con
currat cum tali tollat eidem omnes istas prerogatiuas simul iũ
ctas. glosator in ista regula tꝫ ꝙ non, mouet̃ potissime ista rõne
20 † qꝛ appellatiõe simpliciũ nõ venit mixtũ in penalibus. c. statutũ.

de elec.lib.vj.item qr ista regula tanquam exorbitans a iure cõmuni debet restringi. ¶ Sed ego teneo totum contrarium isto fundamento, qr in odiosis appellatione simplicium venit casus mixtus, qñ disponens cogitauit de vtroqꝫ, ⁊ vtrũqꝫ expressit, q̃uis seperatim, tunc enim mens disponentis extenditur ad casuꝫ mixtum, ⁊ ꝯñr eius dispositio, vt est casus sing.in.l.si ita facta.ff. d͛ iniu.test.quẽ ita intelligit do. Jas.in.l.gallus.§.⁊ qd sitm̃.iiij. fallen.ff.de lib.⁊ postb.⁊ clarius in.l.ij.in prin.ff.de ver.ob.nam ibi in exheredatiõe, ⁊ sic in mã odiosa expressis duobus casibus simplicibus alternatiue, puta si filius natus nataue sit exheres esto, vtrisqꝫ natis, ⁊ sic occurrẽte casu mixto, non rũpitur testm̃, qr vterqꝫ censet̃ exheredatus, ꝙ non est ex alio, nisi qr vt dixi testator de vtroqꝫ cogitauit, ⁊ vtrunqꝫ expressit, lꝫ alternatiue nimirum si dispositio illa simpliciũ q̃uis odiosa, extenditur ad casum mixtum ex mente disponentis, ⁊ identitate rationis. Pari modo dico in proposito ex quo Papa cogitauit de omnibus istis prerogatiuis, ⁊ illas oẽs expressit, licet alternatiue certe voluit dispositionez istius regule in ea parte procedere quo ad omnes sequentes, quatenus etiam omnes predicte prerogatiue cõcurrerent copulatiue in vno, quasi omnes ille tunc pro vna tantum censeri voluerit, ad quod facit quod no. Cy.⁊ Pet.in.l.cũ questio.C.de lega.⁊ Bar.in.l.si seruis communis.ff.de stipu.seruo. †21 vbi dicunt ꝙ si quis legat priori Bibliaꝫ, ⁊ cuilibet fratrũ vnam cappam. Prior non debet habere nisi Bibliamꝫ, nõ etiã cappam tanquam frater, licet in eo concurrat duplex qualitas prioris scilicet ⁊ fratris, nam ex eo quod est prior non desinit esse frater.c.fi.de simo.⁊ sic illa duplex qualitas concurrens in eadẽ persona habetur pro vnica, ne vna ⁊ eadem res diuerso iure censeatur.l.eum qui edes.ff.de vsuc. Posito etiam ꝙ dicte prerogatiue concurrentes in vno non censerentur nisi plures, adbuc dico idez, quia perinde est ac si disiunctiue essent in pluribus personis, vnde sicut tunc nullus illoruꝫ respectu sue prerogatiue precederet officialem, codez modo, nec iste in cuius persona omnes simul concurrunt, ex quo censetur iure diuersorum, argumen.l. spadonem.§.qui iura multa.ff.de excusatione tutorum.facit.l.si consul.ff.de adop.⁊ per hec tollo nota.per Innoc.Joan.and.⁊ docto.in.c.cum olim.de re iudi.de duplici voce, ⁊ duplicatis distributionibus. ¶ Non obstat ratio glosatoris de qua supra, ⁊ tex.quem allegat, quia procedit eo casu, quo militat identitas rationis in mixto que militat in simplici, vt apparet in casu.d.c. statutum.de elec.lib.vj. †22 vbi dispositio.c.licet canon.eo.ti.⁊ libro.quod loquitur de ecclesia parochiali simpliciter nõ extẽdit̃ ad ecclesiam, que cum qualitate porochialitatis hꝫ mixturã collegialitatis ea ratione, quia in isto mixto non militat ratio, que subest in simplici cũ prouideatur tunc cure p collegiũ ẽm doc.ibi At hic est identitas rõnis in casu mixto igit̃ ex diuersis nõ bene infertur.l.papi.ff.de minor.⁊ sic ꝯcludo officialem de ibi enumeratis preferendum, non obstante ꝯcursu illarum prerogatiuaruꝫ simul in vno. ¶ Tertio ⁊ vltimo queritur pro intelligentia istius partis †23 nunquid predicti officiales preferant̃ nominatis vigore indulti per Reges Hispanie, ⁊ in hoc vr̃ dõm qđ non, qr vt audiui indultũ excipit tantũ familiares Pape descriptos quibus nõ vult preferri nominatos, ergo de alijs vr̃ ꝯcedere arg.c.nõne de p̃sum.⁊.l.cũ pretor.ff.de iudi. †24 exceptio enim in vno inducit inclusionẽ omniũ aliorũ casuũ comprehensoꝝ sub regula.l.que situ.§.deniqꝫ.ff.de fun.instr.cũ alijs supius allegatis in simili ꝓposito. Econtra vr̃ qđ officiales nominatis per indultum preferant̃ rõne maioris preeminentie ⁊ prerogatiue ipsius nominãtis nam officiales vñr nominati per Papam ex dispositione istius regule, illi per Regez, †25 qui est multo inferior ipso Papa.c.solite.de maior.⁊ obed.⁊ in.c.duo sunt.xcvj.dist.facit ad hoc.c.hij qui.⁊.c.si a sede.de preben.lib.vj.ad rationem contrariam potest responderi dando instantiam, quia expectãtes in forma pauperum preferuntur in beneficijs sine cura predictis nominatis vigore indulti, prout dicitur seruari in pratica, ⁊ tamẽ dicti pauperes expectantes non sunt excepti per indultum, sed solum familiares descripti, ergo idez potest dici de p̃dictis officialibus, †26 ⁊ sic soluitur illud, arg. † qr sufficit respondenti dare instantiam, iuxta gl.in.c.sicut vrgeri.j.q.j.nihilominus inspiciendus est tenor indulti, ⁊ ita iudicandum.c.porro.de priuil.

SVMMARIVM

1 Dictionis repetitiue natura que sit.
2 Non est presumendum, ꝙ quis incontinenti se corrigat.
3 Verisimile non est, ꝙ lex eadem in continenti se corrigat.
4 Idem quandoqꝫ bis repetitur per eadem, vel diuersa verba ratione maioris declarationis.
5 Lex quandoqꝫ se ipsam declarat.
6 Nobiles an sint mercatores Veneti, ⁊ Florentini, ⁊.j.nu.9.
7 Mercaturam excercens an dicatur artem vilem facere.
8 Nobilis non põt dici exercens mercaturã rex viliũ ⁊ minutaꝝ.
10 Nobilitas que dicatur.
11 Nobilitas quõ quo ad casum nostrum capiatur.
12 Nobilitas consistit in communi reputatione.
13 Dignitas est illa, que in loco reputatur dignitas.
14 Consuetudo attenditur circa officia ⁊ dignitates ecclesiarum.
15 Nobilis dr̃ natus ex p̃re nobili, ⁊ matre plebea, sꝫ non econtra.
16 Mulier popularis nupta nobilis dicitur nobilis.
17 Mulier nobilis nubens plebeo nobilitatem perdit.
18 P̃ris ꝯditio, ⁊ nõ matris q̃tũ ad dignitatẽ, ⁊ honores ĩspicit̃.
19 Licentiatus an gaudeat prerogatiua doctorum quo ad casum nostrum, ⁊ nume.sequen.
20 Dictio etiam auget ⁊ includit, quod prius non includebatur.
21 Papa in dubio videtur se conformare cum iure communi.
22 Doctor non est qui doctoratus insignia non accepit.
23 Declaratio ad.l.pen.ff.de testa.mil.
24 Aliud est esse talem, aliud gaudere priuilegio talis.
25 Clericus non dicitur, qui non habet ordinem, licet incedat in habitu clericali, ⁊ coronaꝫ portet, ⁊ gaudeat priuilegio.c.si quis suadente diabolo.
26 Licentiatus in fauorabilibus tantuꝫ priuilegio doctoꝝ gaudet.
27 Dominatio fit ab eo quod est, non ab eo quod erit.
28 Ciuitas si interficit electum, non dicitur interfecisse episcopum, nec priuatur episcopatu.
29 Destinatum non habetur pro completo.
30 Clericus animi destinatione beneficium vt clericus impetrare non potest.
31 Doctor graduatus in studio prefertur licentiato.
32 Doctor graduatus extra vniuersitatem non prefertur licentiato ab vniuersitate.
33 Arguendum an sit ab ordine litere.
34 Nobilis ex inferiori genere nobilium vel mag.in theologia, aut doctor an preferatur familiari Pape diligentiori in ꝓcessu.
35 Familiaris pape si tempore assumptionis cõcurrat cum graduato in vniuersitate, debet seruari ius commune.
36 Casus aliquis lꝫ non sit decisus in lege vel statuto, nihilominus id seruandum est, quod verisimiliter statutum esset, si de illo statuentes interrogati fuissent.
37 Socij passionum sunt etiam participes consolationum.
38 Expressum satis dr̃, qđ colligit̃ ex mẽte disponentis.
39 Euidens dicitur, quod ex coniecturis colligitur.
40 Expressum dr̃ in libello, quod ex presumptionibus colligitur.
41 Doctores graduati extra vniuersitatem studij generalis vt plurimum sunt illiterati.
42 Doctor in vtroqꝫ iure si ignorat canonos, bonũ can.nõ p̃cedit.
43 Studium Romanum quare sit nobilius alijs studijs.
44 Licentiatus in vniuersitate, ⁊ doctoratus extra simpliciter licentiato prefertur.
45 Licẽtiatus p̃, ⁊ postea doctorat⁹ doctoratũ medio tpe precedit.
46 Doctor in vtraqꝫ vel altero iuriũ graduatus in studio an p̃ferat̃ familiari pape, qui erat ꝯtinuus ꝯmensalis tpe assumptiõis.
47 Pape non est, qui dicat cur ita facis.
48 Supplere velle nostrum non est.
49 Doctoraudus ter examinari debet.
50 Intentio principis presumit̃ esse talis, qualis est legis scripte.
51 Dictio aliquibus in minima verificatur.
52 Unitas non est numerus, sed principium numeri.
53 Legẽtes i domib⁹ p̃uatis p̃uilegio doctoꝝ ꝑlegẽtiũ nõ gaudẽt.
54 Legere publice quis non potest, nisi prius doctoretur.
55 Scolares publice legere non possunt, etiam tanq̃ substituti.
56 Familiares.xij.qui nominantur per Cardinales debent esse familiares, ⁊ continui commensales.
57 Precedentia declarant sequentia.
Clausula in precedenti posita qñ in sequẽti cẽseat̃ repetita.
58 Cardinalis si semel.xij.familiares nominauit, ⁊ aliqui recedant vel moriant̃, an possit alios loco illoꝝ nominare, ⁊.j.nu.62.
59 Qualitas adiuncta verbo dꝫ intelligi secundum tempus verbi.
60 Familiaris ꝙ quis fuerit tempore date non sufficit, nisi sit etiã vacationis tempore.
61 Familiaritate cessante cessant priuilegia prouenientia ratiõe familiaritatis.

62 Episcopus

63 Eps hñs priuilegiũ ꝙ certi sui familiares in absentia fructus pcipiant, pót loco cedétiũ vel decedentiũ alios subrogare.

64 Legatum fundi cum instrumẽtis ꝛ mancipijs que ibi erant comprehẽdit etiam mancipia postea inducta.

65 Priuilegium an ꝛ quando vnico actu consumere.

66 Papa si dat potestatẽ Regi Francie nominãdi duas personas idoneas in sua coronatione in certa ecclesia, si semel nominauit, illis deficientibus alios surrogare non poterit.

67 Jura infinitatem abhorrent.

Circa Tertiã partẽ regule, in qua dr̃, alij ꝟo nobiles ex inferiori gñre nobiliũ magistri in theologia ꝛc. oibus alijs etiã creatis ꝛc. siſr pferanṫ. ❡ Notãdũ ẽ, qð illa ꝟba oibꝰ alijs intelligunṫ. s. inferius nõ superius noiatis nõ obstãte dictio 1 ne illa repetitiua pcedẽtiũ, siſr. †cuius nã est vt oia expressa alio casu supiori habeãt locũ in casu inferiori, vbi dicta dictio poniṫ. ꝛ idẽ in alijs similibus dictionibus repetitiuis, ſm domi. formaliter per gl. ibi in. c. cupiẽtes. §. insup. sup gl. in ver. pſentauerint de elec. lib. vj. Nihilominus in casu istius regule repetit alias qlitates ↄtẽtas in parte supiori, nõ aũt prelationẽ pſonaꝝ ibidẽ ex 2 pressaꝝ, vt isti pferanṫ illis †alias corrigeret se incõtinẽti, qð nõ ẽ dõm, nec presumẽdũ per illud qð dicit gl. in. l. nõ ad ea. in ver presens i fine. ff. de ↄdi. ꝛ demõ. quã gl. Cy. Bal. in. l. si domino. C. p quas perso. nob. acqui. extẽdũt ad dispositionẽ legũ ꝛ statutoꝝ 3 dicẽtes †nõ esse verisimile qð eadẽ lex incõtinẽti corrigat seipsaꝫ. codẽ mõ nec statũ. ꝛ idẽ sequiṫ Roma. ↄsi. ciiij. incip. pater reuerende. in. ij. col. est ergo sensus regule vt nobiles ex inferiori nobiliũ gñre ꝛ alij in hac tertia parte nominati oibus alijs. s. sequẽtibus. siſr preferanṫ. i. quacunqꝫ diligẽtia receptione vel creatione in Canonicũ nõ obstãte, ꝓut iam dictũ erat in parte superiori. qð etiã in hac parte repetit, quo ad hic expressos respectu oium inferioꝝ, declarando seipsum, licet satis intelligereṫ illud repetitũ 4 per dictionẽ similiter vt dixi. †qñqꝫ. n. repetiṫ bis idẽ per eadẽ vl̃ diuersa verba rõne maioris declarationis, vt pꝫ in. c. sup qõnuꝫ. 5 iuncto. c. cum te. de offi. dele. †ꝛ qñqꝫ lex est expositiua sui ipsius vt colligiṫ ex. l. gallus. ff. de lib. ꝛ posth. cũ multis similibus. exprimendo ergo illas qualitates explicite voluit exponere ꝛ declarare dictionẽ similiter, in qua illud continebatur implicite, ad qð facit bona glo. in. c. j. in ver. ꝛ filio. de sũma tri. ꝛ fide catho. li. vj. que est ad ꝓpositũ not. ❡ Declarata quo ad corticẽ ꝛ ↄtextũ ista pte rr̃e, dubitaṫ circa eã ð aliqbus, ꝛ prĩo quos itelligit nobiles ħ 6 Papa ꝛ lꝫ in hoc multa ꝟba effundat dñs de sotto subijciẽs †ꝙ Veneti ꝛ Florẽtini ac aliaꝝ ciuitatũ mercatores nõ possunt dici nobiles, ꝓut tenet in tractatu suo nobilitatis ad quẽ se remittit. Sꝫ salua pace sua dico, ꝙ pñt dici ꝛ sunt nobiles nõ obstãte mer 7 catura, quã exercẽt, †qꝛ exercẽs mercãtiã nõ dr̃ facẽ artẽ vilẽ aut mechanicã, qñ illa est magna, ita qð maiorẽ partẽ suaꝝ facultatũ tenet in mercãtijs. ꝛ ideo talis de iure nõ subiacet muneribus ꝛ oneribus precipue sordidis, vt ꝓbat tex. ꝛ ibi Bar. in. l. semp. §. negociatio. ff. de iure imunit. ꝛ ponit Alex. con. xcix. in. iiij. volu. 8 †negociatio aũt que fit in rebus vilibus ꝛ minutis dr̃ vilis ꝛ mechanica. ꝛ ideo eã exercẽs nõ põt dici nobilis vt est tex. quẽ dicit ibi Bal. esse notabilẽ in. l. nobiliores. C. de cõmert. Cũ ergo nobiles Veneti faciãt mercãtias in rebus magnis ꝛ ꝓciosis ꝛ maiorẽ partẽ suaꝝ facultatũ in eisdẽ teneãt, ꝓp hoc nõ possunt dici ignobiles. ꝛ idẽ de Florentinis ꝛ alijs cõsimiles mercãtias exer 9 centibus. †dico ergo qð sunt nobiles. qꝛ in eis cadit diffinitio no 10 bilitatis quã ponit Bart. in. l. j. C. de dignit. li. xij. †vbi dr̃, ꝙ nobilitas diciṫ qualitas illata p principatũ tenẽtẽ, qua qs vltra honestos plebeios receptus ostẽdiṫ, ꝛ dñr de iure cõi esse in ordine decurionũ penes quos ſi exñte alio rectore vel superiore diciṫ eẽ gubernatio ciuitatis. l. vbi absunt. ff. de tuto. ꝛ tuto. ꝛ cura. datis 11 ab his. †licet ergo nobilis dicaṫ multis modis, tñ quo ad istã regulã intelligo de nobili ſꝫ cõmunẽ ꝛ vulgarẽ modũ loquẽdi, arg. l. labeo. ff. de suppel. leg. ꝛ. l. liberoꝝ. §. qð tñ cassius. ff. de leg. iij. cũ vulg. vcꝫ ex stirpe. qꝛ ita vulgus accipit, prout dicit Bal. in. d. l. nobiliores. C. de cõmer. ꝛ nõ requiritur ꝙ descendent de stirpe multũ magna vt quo ad hanc partẽ regule includatur, sed ꝙ differat in sua ciuitate ab alijs communibus ciuibus, ꝛ sit illis prestantior, vt colligitur ex suprascriptione. c. Petrus. xxix. di. vnde satis est ꝙ in illo loco sit tentus habitus ꝛ reputatus pro tali inter alios ibidem pro nobilibus reputatos, ꝛ ꝙ admittatur cũ eisdem communiter ꝛ indistincte in congregationibus officijs ꝛ 12 sessionibus †. multum enim in hoc facit cõsuetudo particularis locorum, ꝛ cõmunis ibidem reputatio. ꝛ ideo dicit Inn. in. c. de 13 multa. de preb. †ꝙ illa est dignitas, que in loco reputatur dignitas, ꝛ si nõ reputatur dignitas nõ est dignitas, licet alias sit de iu 14 re cõmuni. †Hinc est quod circa officia ad dignitates ecclesiaꝝ magis attenduntur particulares consuetudines locorum, quam uis cõmune, vt dicit glo. de Archidiacono in. c. ad hec. de exces. prel. ꝛ idem dicit glo. circa officia in. c. ij. de offi. Arch. ꝛ expres 15 sius Inno. in. c. j. eod. tit. ❡ †Sed quid si aliquis habuit patrem nobilem de nobili genere secundum consuetudinem, ꝛ reputationem illius loci, matrem vero plebeiã, an descẽdẽs a talibus dica 16 tur nobilis, dico ꝙ sic. quia popularis siue plebeia mulier nupta vni nobili diciṫ nobilis, nã coruscat radijs mariti. l. femine. ff. de senato. ꝛ notaṫ in. l. si auguste. ff. de legi. ij. Non sic est in casu, ecõuerso quando plebeius accipit in vxorẽ mulierem nobilem, qꝛ cũ ipse tunc non efficiatur nobilis, vt dicit Bar. in. l. fi. C. de ver. significa. per. l. pronunciato. ff. eo. tit. certe nobilitatẽ quam ipse non 17 habet non transfundit in filium. est alia ꝛ melior ratio †qꝛ tali casu ex quo illa nobilis nupsit plebeio perdidit nobilitateꝫ, sicut. n. mulier ꝓpter viri nobilitatẽ coruscat, ꝛ extollitur, ita ꝓpter eius ignobilitatẽ deprimiṫ, vt in. l. j. ꝛ. l. mulieres. C. ð digni. lib. xij. iũcta dicta. l. femine, cõsequenter natus ex talibus diciṫ plebeius, cum vtrunqꝫ parentẽ plebeium habeat vnum, ex natura, aliuꝫ ex 18 participatione. †quantum enim ad honores ꝛ dignitatẽ inspiciṫ ↄditio patris ꝛ nõ matris vt notat gl. ꝛ doc. in. l. paꝝ. C. de rei vẽdi. An aũt bastardi dicanṫ nobiles ꝛ de nobiliũ gñre qð est trita ꝛ vulgaris de qua p Bar. ꝛ alios in. l. suggestioni. C. de ver. sig. ꝛ ↄcludiṫ ꝙ nõ per rõnes vt ibi per eos. ❡ Scðo principaliter dubitaṫ in ea parte huius tertie partis, dum diciṫ magistri in Theo 19 logia ꝛ Doctores in vtroqꝫ vel altero iuriũ ꝛc. †An licentiatus in studio vniuersali gaudet ꝓrogatiua doctoꝝ, quo ad istã partẽ regule in quo glosator huiꝰ regule arguit pro ꝛ ↄtra, tandẽ ↄcludit pro parte affirmatiua ꝙ sic, mouetur quibusdam rationibus vt p eũ, q subijcit, ꝙ hec vr̃ eẽ veritas. Sed cũ venia sua mihi vr̃ qð sit maxĩa falsitas, ꝛ ↄ ꝟba ꝛ mẽtẽ istius regule. ꝓmũ pꝫ ex cellula siue parte immediate sequẽte, in qua fit mentio de lniatis in 20 vtroqꝫ vel altero iuriũ, vt pꝫ ex dictione etiã † que de sui natura ẽ implicatiua, ꝛ auget, qð prĩo nõ includebaṫ, vt pꝫ ex quotis, de qbus p domi. ↄsi. cxx. in fi. ꝛ alio. cxxv. quas hic nõ refero vñ cũ tota ista regula sit diuisa p cellulas siue paraphos seu versiculos certe sequiṫ qð posita in cellula siue versiculo inferiori nõ referutur ad superiorẽ cellulã siue versiculũ, vt est gl. not. quaꝫ ibi ponderat do. in. c. vt circa. in ver. corã de ele. lib. vj. allegat similẽ in. c. vnico de postul. prel. eo. lib. nisi qñ in sequẽti esset dictio repetitiua precedẽtium, vt. S. in alio ꝓposito dixi, ꝛ sic ex quo in sequẽti expressit de licẽtiatis certe noluit in pcedenti de illis intelligere alias sciuisset id exprimere si voluisset, iuribus vulga. qð aũt sit ↄ 21 mẽte huius regule ꝓbaṫ sic † nã certũ est qð summus Pontif. in suis dispositionibus in dubio presumitur conformari cuꝫ iure communi quando aliud non exprimit. c. causam que. de rescrip. ꝛ in. c. proposuit. de conces. preben. sed sic est, quod de iure communi non dr̃ miles, nisi posteaquã in numeros relatos est alioruꝫ militũ, vt est casus in. l. ex eo. ff. de testa. mili. vbi text. subijcit hec verba proinde, qui nonduꝫ in numeris sunt, licet etiam electi tyrones sint ꝛ publicis expensis iter faciant nondum milites sunt 22 debent enim in numeros referri. ❡ †Ergo idem dicendꝫ est in doctoribus (nã ꝛ ipsi militãt ꝛ habent peculiũ quasi castrense. l. fori. ꝛ. l. aduocati. C. de aduoc. diuerso. iudiciorum) vt quis non possit dici doctor, nisi postꝙ acceperit insignia doctoratus, nõ 23 dũ. n. milites sunt vt dicit ille tex. ꝛ similiter nec doctores. †Nõ obstat. l. pe. eod. titu. qꝛ non dr̃ ibi quod cingendus sit cinctus. ꝛ ascribendus sit ascriptus. alias ↄdiceret legi precedenti, dum dicit nondum milites sunt, vt superius retuli, sed disponit quod cingendus vel ascribendus gaudeat priuilegio iaꝫ cincti ꝛ iã ascripti, vt ꝓbãt illa verba ibi posita. vcꝫ cingi ↄfestiꝫ iussus testm̃ de 24 castrẽsi pecu. facere pt. ꝛ in hoc ↄsistit priuilegiũ militũ. ❡ †Inter hec aũt est dñia, esse talẽ, ꝛ gaudere priuilegio talis sicut pꝫ p multa exẽpla nã partus ↄceptus, nõdũ dr̃ natus, ꝛ tñ in hijs q̃ ↄcernunt eius fauorẽ gaudet priuilegio natoꝝ. l. qui in vtero. ff. 25 ð statu homi. ꝛ in. l. pregnãtis. ff. de pen. †similiter incedẽs in habitu clericali, ꝛ portans coronaꝫ, si nondum habet aliquẽ ordinẽ non dr̃ clericus, ꝛ tamen gaudet priuilegio canonis si quis suadente. xvij. q. iiij. ſm Archid. ibi licet aliqui in hoc contra, vt in superioribus ad aliud ꝓpositũ retuli. ꝛ idẽ in similibus. ex qbus patet solutio ꝛ intellectus illoꝝ iuriũ, que pĩa facie videnṫ ↄria, sꝫ soluunṫ vt dixi, qꝛ aliud est eẽ militẽ aliud gaudere priuilegio militũ. ꝛ siſr aliud eẽ doctorẽ aliud licẽtiatũ, q gaudet priuilegio doctoꝝ in fauorabilibus, sꝫ nõ est doctor p supradicta, ꝛ si dicaṫ ex quo licẽtiatus gaudet priuilegio doctoꝝ ergo includiṫ in hac

parte regule. qd ego nego. qz regula est exorbitãs z restringenda ex quo tollit ius alterius. s. diligētiū pcessus receptionē z creatione in canonicū vt. s. dixi. † z sic nō sumus in fauorabilibus, in q̄bus licētiatus gaudet priuilegio doctoꝝ, vt. s. satis ergo fuit attenta ista rōne, qd includat in parte sequēti, vt sit aliqua dr̄ia inter licētiatū z doctorē, quā p istā regulā Papa voluit cōstituere ponēdo doctores in cellula precedēti, licētiatus aūt in sequēti, vt sit sensus qd doctor graduatus in studio vl'i pferat licētiato creato vel recepto in canonicū aut diligētiori in pcessu, quāuis sit licentiatus in studio vniuersali. z de talibus pōt intelligi cellula sequēs qcquid dicat gl. ibi. ¶ Qd aūt ista dr̄ia quā facit hic Papa inter doctorē z licētiatū sit iuridica, pbat rōne, † qz aliquid nō recipit denominationē ab eo qd erit, sed ab eo qd est fm Bal. in l. si nōdū. C. de furtis inferēs ibidē duo. primū est, q licet testor mādet in domibus suis fieri ecclesiā, nō tñ interim dicit ecclesia. † Secundū est, si ciuitas interficit electū nō dicit interfecisse epm, nec priuat epatu, prout qñ interficit eps ɔsecratū. c. ita nos. xxv. q. ij. nam electus nō dicit eps, ex quo nōdū est cōsecratus. c. tua nuper d hijs que fiūt a prel. c. cū dilecti. de dolo z ɔtu. † Preterea destinatū nō habet pro cōpleto. l. cetera. §. sed si priuauerit. ff. de leg. j. vbi pbat q res legata, vt adiungat edibus, pōt interim alienari. qz non est idē aliquid esse in habitu, vel esse in actu. † z ideo clericus destinatione animi nō pōt impetrare beneficiū vt clericus, qz pōt dici clericus habitu tm̄, z destinatione animi, sed nō actu, prout late per multa motiua probat dñs Fel. in. c. cū adeo. de rescrip. quicquid dicat gl. in. c. ij. de insti. ¶ Cōcludo ergo licētiatū etiā in studio vl'i nō includi in ista tertia parte seu cellula sed in sequēti. † ex quo sequit ista cōclusio. q doctor graduatus in aliqua vniuersitate studij in vtroqz vel altero iurium prefertur licentiato in vtroque, vel altero iurium etiam ab vniuersitate studij quacunque diligētia processus receptione, aut creatione in Cano. nō obstant. satis est. n. q licētiatus fuerit parificatus doctori graduato extra vniuersitatē per cellulā sequētē, ita q paribus passibus ambulāt, nec vnus alteri prefert. nisi sit diligētior in pcessu, aut creatus in canonicū. ¶ Ex quo facio aliā ɔclusionē. † q doctor graduatus extra vniuersitatē nō prefert licētiato ab vniuersitate diligētiori processu vel recepto aut creato i canonicū. qz doctores extra vniuersitatē z licētiati ponunt inferius in eadē cellula p qd dat intelligi qd mēs z intētio Pape fuit vt oēs positi in eadē cellula preferant positis in cellulis sequētibus, nō aūt positis in cellulis precedētibus, z similiter inter positos in vna z eadē cellula cōcurrētes inter se nō fiat aliqua antelatio, nisi quatenus esset vnus altero magis graduatus, vel magis qualificatus, prout inferius dicit. cōstat aūt doctorē graduatū extra vniuersitatē nō esse magis graduatū quo ad hoc aut magis qualificatū q̄z sit licētiatus in vniuersitate p supradicta. facit bonus tex. in. l. magistros. ibi optimoꝝ cōsensu cōspirante. C. de pfesso. z medicis lib. x. † Nec est arguendū ab ordine littere quo ad positos in eadē cellula, qz nō semp ordinē scripture seruamus, dicit gl. in. c. j. de iur. cal. lib. vj. per. l. nec ordo. ff. de solu. licet ergo i cellula sequēti in ordine littere premittant doctores extra vniuersitatē licentiatis cū rigore examinis. z si in vniuersitate, vt sepius dixi. nō pp̄terea sequitur qd tales doctores preferendi sint hmōi licentiatis diligētioribus aut receptis vel creatis in canonicos, sz erit ius cōmune inter eos seruādū. ¶ Ex quo infero vnū aliud quo ad istā tertiā partē, † qd nobilis ex inferiori genere nobiliū vel magister in theologia, aut doctor in vtroqz vel altero iurium graduatus in aliqua vniuersitate studij nullus eoꝝ per se prefert familiari Pape nō descripto, qui erat familiaris cōtinuus cōmesalis tēpore sue assumptiōis diligētiori in pcessu vel recepto, aut creato in canonicum, licet de predictis familiaribus post supradictos fiat mētio in ista celula. Quicquid dicat dñs de sotto, q arguendo ab ordine littere tz in hoc ɔ̄riū, z minus bñ iudicio meo qd patet apertissime ex quinta parte, in qua dicit inter se aūt si cōcurrūt ipsi graduati z familiares, vltimo loco scripti ius cōmune seruari voluit. ¶ Ex q̄bus verbis arguo sic. sicut. n. qñ vnus graduat⁹ extra studiū vniuersale ɔcurrit cū familiari Pape, q post assūptionē ad ei⁹ familiaritatē venit vel cū vno ex. xij. familiarib⁹ Card. inter eos sic ɔcurrētes dz seruari ius cōmune per illū. §. eodem mō † z pariformiter dico, qd si graduati in studio vniuersali vel alij positi in ista tertia parte cōcurrunt cū familiaribus Pape nō descriptis, qui erāt familiares ɔtinui cōmēsales tēpore assumptionis inter eos sic ɔcurrētes, dz ēt ius cōmune seruari, put seruari voluit quo ad positos in q̄rta pte, qz vtrobiqz est eadē rō. z sic debet esse eadē iuris dispositio. l. illud. ff. ad leg. acqui. c. inter corpalia. de trāſ. prel. Nec obstat qd Papa in illa q̄nta parte expressit de familiaribus positis in quarta pte, p̄xime pcedēti per illa verba, z familiares vltimo loco scripti etc. qz qua rōne dictos familiares post assumptionē veniētes ad familiaritatē q añ nō sustinuerūt labores z seruitia i eius cardinalatu, z ēt alios. xij. Car. eqparare voluit graduatis extra vniuersitatē, eodē modo z pariformiter mēs z itētio sua fuit idē seruari debere inter graduatos in vniuersitate, siue alios i q̄rta pte positos, z familiares existētes tpe assūptiōis, nō obstat ergo qd papa exp̄ssit d illis z non de istis qz idē expressisset de istis si de hoc fuisset iterrogatus, iuxta glo. not. in. l. tale pactū. §. fi. ff. de pac. † q̄ dicit qd lz aliquis casus exp̄sse decisus nō sit i lege vel statuto. nihilominus id seruandū est, qd v̄isimiliter statutū fuisset, si de illo postulati fuissent statuētes, ad idē facit gl. in cle. j. in ver. p̄sidētes de rescrip. quas allegat z sequit Rom. ɔ̄si. cccxcij. incip. circa primū. z Ancha. ɔ̄si. lxxxiiij. incip. domina zc. ¶ Nō. n. absqz ministerio posuit familiares post assumptionē ad ei⁹ familiaritatē veniētes z alios. xij. familiariū cū graduatis extra vniuersitatē studij ḡnalis. z sic i cellula inferiori. alios aūt familiares exn̄tes tēpore sue assumptiōis in cellula supiori inter graduatos in aliqua vniuersitate studij generalis, qz istos voluit magis p̄rogatiue. † vt q fuerint socij passionū sint ēt magis pticipes cōsolationū arg. c. cū fm. de preb. z. l. ij. C. de offi. magistri officioꝝ. ibi dū dicit is gradus ceteros añcedat, quē p̄lixior labor fecerit añire. ɔsequēter sicut inter familiares positos in quarta pte, et graduatos de q̄bus in eadē cellula sit ɔcurrētes inter se ius cōmune seruari voluit. eodē mō ɔsiderata mēte z intētiōe principis ex rōne p̄xime assignata, idē cēset voluisse seruari inter familiares, z graduatos, q ponunt i ista pte tertia, vt iter eos sit ɔcurrētes seruet etiā ius cōe. z sic nō obstat qd de istis nō expressit, arg. c. ad audiētiā de decimis. z. l. vnice circa finē. C. de cadu. tol. † qz dico qd satis dicit expressū illud qd colligit ex mēte z intētione disponētis p rōnē nālez (qualis ē de qua. s.) que vnica z sola reddi pōt, lz vrbis expressis nō sit specificata. l. miles agrū. ff. de re mil. cū alijs ɔcor. superius in alio p posito. facit bonus tex. in. l. licet imperator. ff. d leg. j. † vbi euidēs dicitur id quod colligitur ex coniecturis. z illum ad hoc allegat Pañ. i. c. lz cām. in. xiij. no. de pba. ad idē qd ponit Egid. ɔclu. dccxxxiiij. inci. si i libello vbi sentit † qd dr exp̄ssuz in libello qd colligit ex p̄sumptionibus. Cōcludo ergo z ex p̄missis facio br̄ has ɔclones. Prima sit qd licentiatus in vniuersitate studij ḡnalis postponit doctori graduato in cōsimili vniuersitate, ex quo de licētiatis fit mētio in cellula inferiori z p alia de quibus. s. Scda qd talis licentiatus in vniuersitate equiparat doctori graduato extra vniuersitatē ex quo ponunt in eadē cellula cū alijs rōnibus vt. s. z iter eos ɔcurrētes in simul seruet ius cōe circa diligētiam pcessus z alia put in. c. duobus. † nā vt plurimū doctores q graduant extra vniuersitatē studij ḡnalis sunt illitterati z ignari d q̄bus ait † Cicero multi insignia virtutis sine v̄tute ɔsequunt. z iō talis gradus nō facit, vt qs dicat magis graduatus licētiato in vniuersitate, ad qd bñ facit qd dñt doc. moder. i. c. clerici de iud. qd legista q hz titu. i vtroqz iur z ignorat Canones nō pcedit bonū canonistā, nec dr magis graduatus illo, idē sentit Pet. d ancha. i. c. j. d parr. dū loquit de legistis nesciētibus rubricas decretaliū, z hodie videmus multos tales, fm do. Fely. in rub. d ma. z obe. Nec ē bona rō illa, q̄z dt dñs de sotto, sufficere q sint doctores q̄ocūqz z vbicūqz, qñ vl'i studio nō potuerūt fecisse sumpt⁹ doctorales, qz illa rō nō est vl'r vera. ¶ Nec hz locū saltē i doctoribus, q fiūt h in vrbe, vbi modico sumptu z nō magna ipēsa p̄st doctorari p Collegiū aduocatoꝝ q faciūt vniuersitatē studij Romani † q studiū nobilius ē, z magis antiquū alijs vl'ibus studijs qñ legū origiē anterior Roma sortita est, dt tex. in auc. vt ecclesia romana. in p̄n. facit. l. sed z reprobari in. §. pe. z fi. ff. de excu. tu. z. l. eos in p̄n. ff. de vaca. mune. Magis in specie tex. i. c. ij. de pui. lib. vj. z vtinā essent bona sallaria, qz nō deficerēt boni lectores iuxta illud sint mecenates nō deerunt flacci marones. ex quo pz q ratio illa non est vniuersalis, nec ɔcludit † posset tamē pcedere eo casu, quo qs eēt lñiatus i studio vl'i, z doctoratus extra vniuersitatē, qz talē dicerē magis graduatū simplici lñiato. ita vt si ɔcurreret cū eo, eēt eidē lñiato pferēdus, n̄ obstāte diligētia i pcessu siue receptiōe vl' creatiōe i Canonicū, z h p. §. sextū. vbi disponit qd magis graduati minus graduatis pariformiter pferant. z ita lito istā scdam ɔclusionē. Facit ad hoc qd notabilr ponit Ang. Are. i. §. qdā i. x. co. isti. d act. † vbi dt qd prio lñiat⁹ postea doctorat⁹ pcedit illū q medio tpe fuit doctoratus p tex. singu. in. l. j. C. de consu. lib. x. vñ in simili dico q precedit licentiatū simplr in vniuersitate, lz ille fuerit doctoratus extra. ¶ Tertia cōclusio sit, † q doctor in vtroqz vel altero iuriū graduatus i aliqua vniuersitate

vniuersitate studij gñalis nõ preferẽ familiari pape qui erat fami liaris ꝯtinuus cõmẽsalis tẽpore sue assumptiõis, lꝫ nõ sit ð descri ptis, ſꝫ inter eosdẽ in simul ꝯcurrẽtes dꝫ seruari ius cõe, sicut iter familiares post assumptionẽ ad familiaritatẽ Pape venientes nec nõ illos .xij. singulo᷑ Cardinaliũ τ doctores graduatos ex tra vniuersitatẽ. τ idẽ dico de alijs qualificatis de qbus in .iij. τ .iiij. parte respectu familiariũ in qualibet ea᷑ partiũ nominato᷑.

¶ Nõ obstat si diceref ergo ſm predicta stabularius pape ꝯcur rit τ equiparaf doctori in vtroqꝫ vel altero iuriũ, τ cũ eodẽ pari passu ambulat, τ siſr cũ alijs qualificatis de qbus .in .iij. τ .iiij. par te, cui absurdo nõ põt aliud respõderi, nisi ꝙ ita principi placuit,

47 qui hꝫ pro rõne volũtatẽ, iuxta glo. in .l. relegati. ff. de penis. † qð maxime vẽdicat sibi locũ in papa qꝛ nõ est q ei dicat cur ita facis iuxta gl. in .c. quãto de trãsla. prela. potissime in bñficialibus quo rũ plenã τ liberã hꝫ ptãtẽ. c. ij. de preb. in .vj. τ i cle. j. vt lite pen.

¶ Sequif quarta pars regule, cuius mã ꝓ maiori parte fuit ex pedita in parte superiori. τ dicit hic in prin. glosator ꝙ in hac pte dr̃ de alijs graduatis extra vniuersitatẽ ex quo postea infert, ꝙ licẽtiatus in altero iuriũ in studio vniuersali nõ cõprehẽdif i hac parte sed in superiori. quod ego non puto verum, quia in par te superiori nulla penitus fit mentio de licentiatis in aliqua

48 vniuersitate vel extra † vnde nõ est nostrũ hoc velle supplere argu men. c. ad audientiã cũ similibus, maxime ex quo verba deficiũt circa hoc nec apparet alr̃ de mẽte disponẽtis. l. scire opꝫ. §. aliud. ff. de excusatio. tuto᷑. ibi ſꝫ τ si maxime verba legis hũc habeãt intellectũ, tñ mẽs legislatoris aliud vult, τc. facit qð dicit Cyn. i .l. nõ dubiũ. in penul. qõne. C. de legibus, qð aũt verba deficiant, hoc cla᷑ est, qꝛ nullũ verbũ de licẽtiatis in parte tertia vt dixi. τ de mẽte ꝓbaui late supra, dico ergo qð hic loquif de licẽtiatis in studio vr̃i, qꝛ cõiter fiũt licẽtiati in talibus studijs ab illis de vni uersitate in priuato examine, in quo daf eis licẽtia qð possint do ctorari qñ velint τ tũc demũ fit publicũ examẽ, vt declarat Bar. in .l. vnica. C. de athlet. lib. x. ex quo apparet qð licẽtiati nõ fiunt extra vniuersitatẽ, ꝓut clare colligif ex verbis Pan. in .c. ꝓposui

49 sti in fi. col. de ꝓba. † dũ dicit añ doctoratũ debet qs ter approba ri, primo a presentãtibus, scðo in examine priuato a doctoribus collegij. tertio in publico. τ sic per illa verba vcꝫ a doctoribes col legij sẽtit aperte, qð licẽtiati fiũt a collegio vł vniuersitate ꝯsequẽ ter arguẽdo a cõiter accidẽtibus. l. nã ad ea. ff. de legi. τ ab eo qð de iure fieri dꝫ, sequif qð in ista quarta parte intellexit Papa de

50 licẽtiatis i studio vniuersali nõ extra † qꝛ talis presumif esse itẽtio Principis qualis est legis scripte. c. causamqꝫ. de rescrip. τ in .c. ꝓposuit. de ꝯcess. p̃b. τ hũc intellectũ clarissime ostẽdũt verba in hac parte regule posita, dũ dicif, τ cũ rigore examinis licentiati, nec obstat dictio ceteri que videf esse aduersatiua precedẽtis ora tionis, qꝛ hoc ꝓcedit quo ad graduatos expressos in parte prece denti, vt repetitos simpliciter in ista sequẽti quo casu dicto ceteri aduersaf in hoc, vt hic nõ intelligaf de graduatis in vniuersitate sed extra. ſꝫ nõ aduersaf qð licẽtiatos, de quibus nullũ ꝟbũ in ꝓ cedẽti. Scðo principaliter aduertẽdũ est, dum in hac parte dicif. nec nõ in medicina τ in artibus magistri qui post susceptũ gradũ aliqbus annis legerit. ꝑ quot annos debẽt legisse magistri in me dicina τ in artibus vt gaudeãt ista ꝓrogatiua. Puto ad minus requiri qð biẽnio legerint arg. l. vbi numerus. ff. de testibus. τ re

51 gule. pluralis. locutio. lib. vj. † hoc etiã suadet nã dictionis aliq bus, q̃ verificaf in re minima, vt per gl. in .cl. j. in ver. aut ea᷑ par te. de so. comp. ergo etiã in numero breuissimo, qualis est numer⁹

52 bin⁹. quo nu. nõ põt eẽ numer⁹ breuior. † qꝛ vnitas nõ ẽ numer⁹. ſꝫ principiũ numeri, ſm gl. in .l. si quis ante. in ver. solũ. ff. de acq. pos. lꝫ Bar. ibi dicat, qð est idẽ ius de principio numeri, qð ð ipo numero. de quo vt ibi ꝑ eũ. τ per eundẽ in .l. nõ ideo. C. de her. in

53 sti. † Puto etiã qð debẽt legisse in studio generali, nõ aũt in do mibus suis priuate, licet ꝯ̃riũ dicat in hoc dñs de sotto. τ minus bene. vt probat tex. not. iuncta gl. in ver. cõmittũt in probe. dige sto᷑. §. hec aũt tria. vbi dicit qð priuilegiũ docto᷑ nõ hñt, qui ali bi legũt q̃̃ in studijs gñalibus, τ alijs regijs vrbibus, que id hñt ex priuilegio. ¶ Tertio notandũ est pro declaratiõe illo᷑ verbo rũ, qui post susceptũ gradũ etc. qð ideo requirit eos legisse post

54 susceptũ gradũ † qꝛ nisi prius quis doctoref nõ admittif ad legẽ dum publice. in eo. n. actu exercendo reqrif titu. τ gradus docto ralis. l. magistros. C. de profes. τ medi. li. x. τ ponit Abb. in .c. cle rici. de iudi. ex quo sequif qð scholares nõ possunt legere publice etiã tanquã substituti docto᷑, per illud qð dicit signãter Bal. in

55 .l. parabolani. C. de episcopis τ cle. † Curãt regula in ista parte actũ ꝓfitẽdi potius in magistris artiũ τ medicine q̃̃ in magi stris in theologia vel doctoribus iuriũ. nõ põt aliud rationabili ter dici, nisi qꝛ sic princi͂pi placuit facit. l. nõ oium. ff. de legibus cũ

56 vulg. ¶ † Quarto τ vltimo quo ad declarationẽ isti⁹ partis, qro inquãtũ dr̃ ð .xij. familiaribus singulo᷑ cardinaliũ. An intelliga tur simplr̃ prout verba sonãt de familiaribus tñ, vel requiraf ẽt qð sint ꝯtinui cõmẽsales ipso᷑ Card. qð puto verius, ꝯcquid di

57 cat glosator. † qꝛ precedẽtia declarãt sequẽtia. l. si seruus pluriũ. §. fi. ff. de leg. j. τ clausula posita in ꝓcedẽti intelligif repetita in se quẽti, qñ alias sine repetitione sequeref aliqð absurdũ, vt ꝑ Bar. in .l. j. ff. de pac. dota. ſꝫ sic est qð si illa clausula. vcꝫ ꝯtinui cõmẽsa les adiecta familiaribus pape nõ intelligeref repetita quo ad fa miliares Cardinaliũ, certe isti viderenf fauorabiliores illis. qð eẽt absurdũ, τ ꝯ̃ partẽ septimã, in qua expresse dr̃. ipsi aũt familia res sue. S. supradictis .xij. familiaribus cardinaliũ ceteris pari bus ꝑferanf. Nõ obstat rõ glosatoris inquãtũ põderat illã quali tatẽ, vcꝫ ꝯtinui cõmẽsales, q̃ adijcif ꝑmis, τ nõ scðis, arg. l. iij. §. filius. ff. de lib. τ post. qꝛ dico ꝙ illud ꝓcedit, qñ illa qualitas ꝯue nit tñ illi, cui adijcif, τ nõ alij, secus si vtriqꝫ. τ ita soluit τ intelli git illũ tex. Romanus ꝯsil. clxxx. incipiẽ. si admittimus in fi. col. At in casu nostro ꝯuenit omnibus, igif τc. ¶ Quinta pars prin cipalis rł̃e clara est. qꝛ i ea eqꝑanf graduati, τ familiares Pa pe, nec nõ .xij. familiares singulo᷑ Card. in lib. cancelarie apl̃ice ðscripti ita vt iter eos .s. graduatos τ familiares ad iuicẽ ꝯcurrẽ tes sueſ ius cõe, intelligo ãt τ extẽda istũ .§. vt dixi in tertia ꝯclo ne tertie ptis principalis vt ibi. vel qꝛ hic τ clarius in pte supio

58 ri fit mẽtio de duodecim familiaribus singulo᷑ Card. † qꝛi põt si cardinalis nominauit semel .xij. familiares suos continuos com mensales in cãcellaria. demũ aliq ipso᷑ recedũt de familiaritate vel moriunf. an possit alios loco ipo᷑ noiare. Ista qð ꝑsupponit vnũ qð noiatus iter illos duodeciꝫ recedẽs ð familiaritate Car. nõ gaudeat amplius ista ꝓrogatiua, cuius ꝯ̃riũ sentit hic glosa tor, maxime si familiaris fuit licẽtiatus sine cã, vel ille ex causa se expediuit totaliter a Cardinali. arg. c. cũ nõ stat. τ .c. imputari. ð

59 reg. iur. lib. vj. Qð ego nõ puto ve᷑, † qꝛ q̃litas adiecta verbo dꝫ intelligi secundũ tẽpus verbi. l. in delictis. §. si extraneus. ff. de no xal. τ in .l. ticius. τ ibi clare Bar. ff. de test. mil. vnde cum hic τ in parte superiori dicaf qð familiares predicti omnibus alijs .s. infe rioribus preferanf pariformiter. scilicet in assecutione beneficio rũ. τ hic dicatur quod inter graduatos τ familiares vltimo loco scriptos seruef ius cõe subaudiaf que .s. in assecutiõe bñficio᷑, er

60 go sequif ꝑ rõne de qua .S. † qð ad hoc vt familiaris gaudeat ista ꝓrogatiua nõ sufficit qð tpe date fuerit familiaris, nisi persistat in eadẽ familiaritate tpe vacationis. Nec obstat qð per eũ non stat. qꝛ dico istud nõ eẽ in ꝯsideratiõe. nã iste familiaritates sunt ad instar cuiusdã societatis q̃ lꝫ ꝯsensu plurium ꝯ̃haf tñ alterius dissensu dissoluif. §. manet instit. ꝑ socio. τ .ff. ꝑ socio. l. ij. τ .l. si cõ

61 uenerit. in hoc ergo inspicif nuda voluntas vtriusqꝫ, nõ aũt iusta vel rõnabilis cã † τ hoc quo ad priuilegia prouenientia ratione familiaritatis, vt illa cessent, cessante familiaritate qualitercũqꝫ lꝫ nõ cesset affectio bñficio᷑, qꝛ semel affectũ semper durat effe ctũ. τ hoc expresse vult regula super impetratiõe talium bñficio rũ. ¶ Stãte ergo ꝓ vero qð vtroqꝫ casu finif familiaritas τ ex pirat ista ꝓrerogatiua quo ad nominatũ mortuũ vel recedẽtem

62 de familiaritate. † Dubiũ est an expiret etiam quo ad Cardina lẽ, quin possit aliũ loco illius nominare, τ vr̃ glosatori, qð alium noiare nõ possit, qꝛ ista licẽtia nominãdi intelligif de prima tantũ τ nõ vlteriori. l. boues. §. hoc sermone. ff. de ver. sig. c. nõ põt. de prebend. libr. vj. demũ subijcit qð ita ꝯsuleret iudici si assideret Sed contra istam determinationem facit. de directo quod in si mili qõne tꝫ do. post Jo. mo. τ Jo. an. in .c. sicut. de verb. sig. lib.

63 vj. † vbi dñt qð si eps hꝫ priuilegiũ cũ tpis prefinitione, vt possit eligere quatuor clericos suis obsequijs insistẽtes, qui ꝑcipiant fru ctus bñficio᷑ suo᷑ in absentia, illosqꝫ eligat demũ alter illo᷑ ce dit, vel decedit, certe loco illius poterit aliũ subrogare, ar. l. sicut in annos. ij. rñso. ff. quib. modis vsuf. amit. ad idem. l. si ita fuerit ff. de leg. iij. vbi ẽt eius q natus est post testm̃, vel eius q post in fa

64 miliã venit hr̃ ratio. facit ẽt. l. si mancipia. ff. de fun. inst. † vbi si te stator legauit fundũ cũ instro τ mancipijs que ibi erant, veniunt etiã mancipia post inducta colendi cã in illum fundũ. que oia cõ cludunt Cardinalẽ loco illius posse aliũ nominare, cõfirmaf hoc bona rõne nã cũ Cardinali nõ aũt familiaribus sit hec gratia ꝯ facultas nominandi concessa, certe ipsius persona est principali ter attendenda argumen. c. si cui. de prebend. libro sexto. Non obstat motiuum tenentis contrarium, quia dico quod cum ista gratia, τ facultas concessa Cardina. sit fauorabilis non odio sa, vt per Ancharanum consilio. cxxxj. sequitur ergo quod de beat extendi, τ non consumi ex prima nominatione, que caruit

effectu, facit. c. ex tue. de cler. nõ resid. Nihilominus pdictis nõ
65 obstãtibus, prima pars videt verior, † qr priuilegiũ de quo loquimur, & gratia nominãdi producit suũ effectũ momẽtanee, quo producto cõsumit priuilegiũ licet effectus nõ pseueret. secus in priuilegio pducente effectũ extẽsiuũ cuz certi tẽporis prefinitione, qr tũc p totũ illud tẽpus dz sortiri suũ effectuz. ita q producto vno effectu, & eo sublato multiplicabit alius & alius effectus, donec durat tẽpus prefinitũ, & isto casu locus est surrogationi. & ita proprie procedit qd docto. in. d. c. sicut. ¶ Secus est in casu presentis qõnis, vbi priuilegiũ nõ hz certũ tẽpus successiuuz, sed statim per vnũ actũ. i. per primã nominationẽ producit suũ vnicuz effectum. s. vt talis nominatus habeat istas prerogatiuas. quo effectu pducto consumit priuilegiũ consequenter nõ est locus surrogationi, qr postquã priuilegiũ est consumptũ non potest amplius effectũ producere. & ideo per hec & similia dicit signãter Egidius
66 cõclusione. dcxxvj. incip. suppositis etc. † qd si Papa dat potestatem Regi Francie nominãdi duas personas idoneas in sua coronatione in certa ecclesia. Certe si semel nominauit duas personas ad duas prebendas illis deficientibus nõ poterit alios sur-
67 rogare. qr sic procederet in infinitũ. † iura aũt infinitatez abhorrent. c. cum in multis de rescrip. lib. vj. cum concor. allegatis ibi in glo. concludo ergo quod loco familiaris deficientis qui fuit semel nominatus non poterit alius nominari per supradicta.

SUMMARIUM

1 Magis graduatus prefertur minus graduato.
2 Magister in theologia an preferatur doctori in vtroqz iure.
3 Canonista purus puro theologo pfertur in bñficijs obtinẽdis. Limita vt ibi.
4 Vincula duo magis stringunt q̃ vnum.
5 Theologie subiectum quod sit.
6 Juris canonici subiectum quod sit.
7 Ordo nominationis quo ad prelationem inter nominatos in eadem cellula simpliciter non inspicitur.
8 Persona primo nominata in aliqua scriptura an sit dignior.
9 Verba seruato tamen ordine suprascripto quid in hac parte sexta significent.
10 Substitutio omnis est institutio.
11 Substitutus an preferatur coniuncto.
12 Maior gradus vel maior qualitas consideratur inter nominatos in eadem cellula tantum.
13 Nobilis de genere ducum prefertur alteri de nobili genere marchionum, vel comitum, & j. nu. 25.
14 Consuetudo multum attenditur circa dignitates & officia.
15 Argumentũ validũ in iure nõ potest summi ex iuribus feudorũ.
16 Jura feudorũ sunt contra regulas iuris communis.
17 Prouincia vnaqueqz in suo sensu habundat.
18 Ordo nominationis non est simpliciter inspiciendus.
19 Maioritas q̃litatis inter cõcurrentes ad idem beneficium ex loco beneficij consideratur.
20 Consuetudines loci in decisorijs seruande sunt, vbi est res de qua contenditur.
21 Locus vbi res est sita inspicitur, si de rei onere tractatur.
22 Cause reales clericorum circa feuda non deciduntur secundum ius canonicum, sed hm consuetudinem terre, & curie regis.
23 Episcopus delicti clericum de delicto condemnat, sed executio fit ab episcopo beneficij.
24 Beneficiatus ratiõe beneficij tenetur obedire episcopo, in cuius diocesi habet beneficium.
26 Nobilis magis preferet minus nobili hm cõmunẽ reputationẽ.
27 Nobilitas sicut q̃sistit in reputatiõe, ita & maioritas nobilitatis.
28 Veneti cur sint nobiliores nobilibus ragusinis.
29 Cardinales quare sint episcopis digniores.
30 Archidiaconus quare sit maior Archipresbytero.
31 Reputatio loci originis, vbi est situm beneficium, attenditur, vt aliquis plus vel minus reputetur nobilis.
32 Verba ambigua intelliguntur hm communem intelligentiam loci, vbi prolata sunt.
33 Pretia rerum ex loco & tempore variantur.
34 Filij ducum, si inter se concurrunt, magis qualificatus preferetur alteri minus qualificato.
35 Priuilegium potentius preponitur, quando duo priuilegiati dispari priuilegio q̃currunt.
6 Singula singulis sunt referenda, quando aliqua inter se diuersa coniunguntur permixtim cum suis qualitatibus.
37 Magis nobilis dicitur ille, qui est proximior stipiti, a quo nobilitas causatur.
38 Digniores in altiori loco sedere debent.
39 Sedere immediate post episcopum est signum maioritatis respectu inferiorum dignitatum.
40 Primogenitus Regis sedet a dextris regis.
41 Sedens a dextra superioris dicitur magis honorari, q̃ sedens ad sinistram.
42 Cubicularij Secreti alijs cubicularijs digniores sunt.
43 Nobilis ex vtroqz parente prefertur alteri nobili ex altero tm̃.
44 Dignitatem habens in loco nobiliori alteri prefertur, licet eiusdem nominis sit.
45 Canonicus eccle. cathedralis est dignior canonico alterius eccle. licet in redditibus sint equales.
46 Episcopus nobilioris ciuitatis an sit dignior episcopo minoris ciuitatis.

1 Videndum Est nunc de sexta parte principali † que vult quod inter graduatos & qualificatos de quibus supra, magis graduatus preferri debet minus graduato, & magis qualificatus minus qualificato, seruato tamen ordine suprascripto. que vltima verba important secundum glosatorem, quod seruetur ordo nominationis tam quo ad graduatos quam quo ad qualificatos. vt sit sensus qd inter nominatos in eadẽ cellula primo nominatus preferatur secundo nominato. & ille tertio. & sic deinceps in reliquis ibidẽ nominatis, quã-
2 uis posteriores sint magis graduati prioribus. † Ex quo infert quod magister in theologia qr est primo nominatus prefertur doctori in vtroque iure. quod ego non puto verum, quinimmo cũ & ipsum ius Canonicũ censeatur esse diuinũ vt in. c. nimis de iure
3 diuino. de iure iur. & in. c. qualiter. ij. de accus. † voluerũt eleganter Host. & Jo. and. in beneficijs obtinẽdis purũ Canonistã preferri debere puro Theologo, nisi ecclesia, in qua est illud beneficiuz ad qd concurritur, magis Theologo indigeat, vt qr sit hereticis vicina, ita eleganter dicunt prefati docto. in. c. primo. de cõsan. & affi. Jdẽ consulẽdo sequitur Ludo. Rom. consi. cccxxxiij. incipien. quo ad primum. in finali colum. & sic loquuntur in fortioribus terminis. s. in puro Canonista. multo ergo fortius in
4 doctore vtriusque iuris † quia duo vincula magis stringunt q̃ vnũ. c. j. de treu. & pace. l. fi. C. de adop. & in auc. post fratres. C. de legi. here. preterea lz scientia theologie habeat subiectũ nobilius
5 ceteris scientijs † cũ pncipalis eius sermo sit de deo, vt pz ex ethymologia vocabuli. tñ scientia Canonica est melior & vtilior in
6 ecclesia dei participatiõe aliorũ bonorũ † qr eius subiectũ est homo dirigibilis nõ solũ in bonũ cõe, sed etiã in deũ hm sacras regulas, vt nota. in phe. decretaliũ, & ponit Pano. in. c. clerici. de iudi. Cõcludo ergo q doctor in vtroqz iure, qr ẽ magis graduatus pfert puro Theologo, & tollit sibi diligẽtiã pcessus, & recep-
7 tionẽ siue creationẽ i cano. p. s̃. dcã. ¶ † Ex quo infero nõ eẽ verũ gñaliter & indistincte, qd debeat seruari ordo nominationis simpliciter inter nominatos in eadẽ cellula, vt primo noiatus pferatur sequẽtibus ibidẽ diligentioribus in processu vel receptis aut creatis in Can. nisi ita demũ, qñ primo noiatus esset magis graduatus inter graduatos, vel magis qualificatus inter qualificatos de quibus in eadẽ cellula, qd apertissime demonstrat ex quarta parte, vbi prlo nominant baccalarij formati in theologia, quã doctores in vtroqz iure, & tñ nemo sani capitis diceret, qd baccalarius formatus in theologiã debeat pferri doctori in vtroqz, cũ ẽt magister illi nõ preferat vt superius probaui, similiter in tertia parte prius nominant doctores iuriũ quã familiares Pape tpe sue assumptiõis. & tñ illi non preferunt istis, sed inter eosdẽ debet seruari ius cõe sicut inter familiares vltimo loco scriptos & doctores graduatos extra vniuersitatem vt in quinta parte. eodem modo. ¶ Jn quinta parte primo nominantur prefati doctores graduati extra vniuersitatem, quam licentiati in studio generali cum rigore examinis. & tamen ceteris paribus illi non preferuntur istis, put hec omnia superius late pbaui. ¶ Ex qbus appa-
8 ret † qd lz alias persona primo noiata in aliqua scriptura videat esse dignior, iuxta gl. vulgatã in. c. quorundã, in ver. predicatorũ de elec. lib. vj. facit bonus tex. iũcta gl. in pe. in ver. noiatus. e. tit. & lib. & in. c. ij. & ibi Panor. in notabilibus. de iudi. Tamẽ Papa in ista regula non habuit talem respectuz vt inter nominatos in eadem cellula primo nominatus censeatur dignior, & sequentibus ibidem eoipso preferatur tollatque eis diligentiam processus, & alia. Sed habuit considerationem, vt omnes positi in priori cellula preferantur positis in cellula inferiori, licet

sint

9 sint diligētiores in ꝓcessu recepti vel creati in Cano. † ⁊ istud ꝓprie vult dicere ista sexta pars in illis verbis videlicet seruato tñ ordine suprascripto.s.cellulaꝝ,q꜡ digniores quosq; posuit in cellulis superioribus,per ea que dicit gl.in.d.c.quorundã.cuꝫ alijs concor. ¶ Hinc est qd̓ baccalarios ⁊ licentiatos nõ posuit in prima scd̓a ⁊ tertia parte,sed demũ in quarta,ad denotandũ qd̓ positi in precedentibus cellulis sunt illis digniores ⁊ preferēdi,sicut in simili videmus qñ testator i suo testamēto facit plures gradus heredũ vtputa si ille heres nõ erit.ille heres esto, ⁊ deinceps inquantũ velit testator substituere potest dici tex.instit.de vulg.substi.in prin. ⁊ in.l.j.cum.l.sed si plures.ff.e.tunc enim quãuis oẽs
10 possunt dici heredes instituti † q꜡ omnis substitutio est institutio vt dicit glo.in.l.gallus.ff.de liber. ⁊ posth.in princ. Nihilominus oẽs instituti ⁊ positi in primo gradu preferunt̃ omnibus positis in gradu sequēti.quibus.s.substitutis ⁊ positis in gradu sequēti, ita demũ locus est qñ primi in totũ deficiunt,vt probat text.not. in.l.quidã testamento.ff.de vulg. ⁊ pupil.ibi duꝫ dicit eam videri voluntatẽ patrissa.fuisse vt in tertio gradu scriptos heredes, ita demũ substituere,si tota hereditas vacasset.licet cõmuniter dicatur ad illum text.illud ꝓcedere ex presumpta voluntate defuncti
11 † secundũ quaꝫ coniunctis prefertur substituto.alias regulariter est contrarium,videlicet vt substitutus preferat̃ cõiuncto.l.ij.§.si duo.ff.de bon.pos.ɓꝫ tab. ⁊ in.l.vnica.§.in primo. ⁊ .§.ꝓ scd̓o.C. de caduc.tol.qd̓ hic longius nõ disputo,sed me remitto ad notata per Bar. ⁊ Moder.in.l.re coniuncti.ff.de leg.iij.satis est ꝙ quantũ ad principale propositũ procedit similitudo respectu graduum siue cellularũ,vt illi qui sunt primi gradus preferãtur alijs sequentibus in gradu vel cellula inferiori tanquã digniores, quã-
12 uis illi sequētes sint magis graduati quã primi. † ⁊ sic inter primos ⁊ secũdos nõ cõsideratur quo ad prelationẽ maior gradus vel maior qualitas.sed inter nominatos in eadẽ cellula ꝯcurrentes inuicem inter se,habet locũ ista sexta pars,vt magis graduati minus graduatis etc.preferant̃.nõ aũt seruat̃ simpliciter ordo nominationis. Quapropter correspectiuando primo qualificatos nominatos in eadem cellula.scd̓o graduatos ibidẽ nominatos prius qualificatos cũ qualificatis, ⁊ graduatos cũ graduatis.deinde mixtim inter se.vcꝫ qualificatos cũ graduatis,cõferã
13 faciendo infrascriptas cõclusiones † quaruꝫ prima sit.qd̓ nobilis de genere ducũ prefert̃ alteri nobili de genere marchionũ. Item
14 alteri nobili de genere comitũ. † q꜡ p̃mus est magis qualificatus scd̓m consuetudinem italie (vt est notum) que in hoc multum debet attendi vt patet ex notatis per docto.in.c.de multa de preb. ⁊ ponit vna dec.in nouis.clxxiij.incip.de thesauraria. ⁊ Card.cõsi.lxij.inci.in ecclesia bellun. Hinc est quod iura de predictis nobilibus loquentia modo in ordine littere premittunt ducem,modo marchionẽ vt patet in ti.quis dicatur Dux vel Marchio iũcto titulo de feudo marchie cõmitatus vel ducatus.in vsibus feu-
15 doꝝ. ¶ † Ex quibus iuribus non potest summi validum argumẽtum in iure vt notat Bar.in.l. ⁊ iusiurandi.ff.de operis libertoꝝ
16 vbi dicit † qd̓ consuetudines ⁊ iura feudoruꝫ sunt contra regulas iuris cõmunis,ideo nõ sunt trahenda ad consequentiam.l.quod vero. ⁊ .l.ius singulare.ff.de legi.ideꝫ ponit Alexã.in.l.fi.in fi.C. de col.consequenter debet in hoc attendi consuetudo regionum. vt si in aliqua regione marchio vel comes reputatur maior duce descendentes de illorũ genere preferant̃ in assecutione beneficio-
17 rum descendentibus de genere ducum. † q꜡ vnaqueq; prouincia abundat in suo sensu.c.certificari.de sepul.nõ obstante qd̓ in ista
18 regula permittũtur duces † ex quo etiã datur intelligi illud quod sepius dixi qd̓ in ista regula nõ est simpliciter ⁊ indistincte inspiciendus ordo nominationis,argu.l.nec enim ordo.ff.de solut.cũ
19 alijs de quibus supra † Quid autem si vnus de genere Marchionũ,qui in aliqua ꝓuincia reputant̃ maiores ducibus ꝯcurrat ad bñficiũ cũ altero de gñre ducũ in Italia.vter hoꝝ alteri p̄ferat̃ tãquã maior ⁊ magis qualificatus,puto qd̓ ista maioritas tali casu debebit ꝯsiderari ꝫm ꝯsuetudinẽ illius regiõis,in qua sitũ est bñ-
20 ficiũ,ad qd̓ concurrit̃, † q꜡ qñ est qd̓ rõne rei de qua litigat̃ ⁊ partes sunt diuersaꝝ dyocesum,tũc seruande sunt ꝯsuetudines ⁊ leges loci,vbi res de qua ꝯtẽdit̃ sita est in decisorijs.c. Raynutius. de testa.l.an in totũ.C.de edif.priua. ⁊ in.l.pupillo.ff.de tuto. ⁊
21 cura.datis ab hijs † similiter si tractat̃ de onere rei inspiciẽdus est locus vbi sita est res,arg.l.fi.C.de predijs nauicularioꝝ lib.xj. ⁊ id dicit notabiliter Host. ⁊ referũt doc.i.c.qd̓ clericis.de fo.cõp.
22 † qd̓ cause tales clericoꝝ circa feuda nõ deciduntur ꝫm ius canonicũ,sꝫ ꝫm ꝯsuetudinẽ terre, ⁊ curie regis.ad idẽ facit bonus tex.in
23 c.postulasti.e.tit. † vbi ep̃s delicti ꝯdẽnat clericũ de delicto.priuãdo illũ bñficio alibi sito,sꝫ executio realis fit ab ep̃o bñficij.ꝑ quẽ
24 textũ dicit ibi Pan. † qd̓ rõne bñficij tenet̃ bñficiatus respõdere ⁊ obedire illi ep̃o,in cuius dyocesi hꝫ bñficiũ,allegat Inn.in.c.cũ
25 iã dudũ.de preb. ¶ Ex qbus ꝯcludo † qd̓ ꝯcurrẽtibus predictis vcꝫ vno q esset de gñre Marchionũ q in sua ꝓuincia reputarent̃ maiores ducibus.cum alio de genere ducũ in Italia, vbi seruatur contrarium ad beneficium situm in Italia certe tunc descendens de gñre ducũ preferẽdus eẽt alteri rõne bñficij siti i Ita-
26 lia. ⁊ idẽ in casu ecõuerso. ¶ † Hec eadẽ dico ꝓcedere in nobili ex iferiori gñre nobiliũ,de qbus i tertia pte,qñ ad iuicẽ ꝯcurrũt, vt magis nobiles p̄ferant̃ minus nobilibus ꝫm cõmunẽ reputationẽ, ⁊ põt dari exẽplũ,vt si nobilis Venetus ꝯcurrat cũ nobili Ragusino,q ⁊ ipsi nobiles sunt hñtes dominiũ ⁊ suã rẽpub. Certe si sic ꝯcurrãt Venetus erit p̄ferẽdus Ragusino tanquã magis
27 qualificatus ꝫm cõmunẽ reputationẽ † sicut.n.nobilitas ꝯsistit in reputatiõe vt supius dixi. ⁊ ponit Bar.in repetitione.l.j.C.de di-
28 gnit.l.xij.ita ẽt maioritas nobilitatis. ¶ † Preterea nobiles Veneti sunt nobiliores nobilibus Ragusinis,rõne maioris administratiõis, ⁊ amplioris iperij qd̓ lõge ⁊ late terra mariq; ꝓtẽdit̃,
29 ꝯsequẽter sunt illis digniores. † ꝓut dicimus de Card.q sunt digniores ep̃is rõne maioris officij ⁊ administratiõis,eo qd̓ p̄sunt gubernatiõi vl̃is eccl̃ie,vt ꝑ Bar.in.l.j.§.si qs in appellatiõe.ff.
30 de appella.eo.respũ, † Arch.maior est Archipresbytero ꝑꝑ maiorẽ administrationẽ, vt dicit gl.in.c.deliberatiõe.in ver.electionis.de offi.leg.lib.vj. ⁊ idẽ dico in silibus exẽplis maioris ⁊ minoris nobilitatis respũ nobiliũ ex iferiori gñre,vt ɓꝫ p̄dictas ꝯsideratiões vnus p̄ferat̃ alteri tãquã magis q̃lificatus,ꝑ istã rl̃am in hac sexta pte,dũ dicit ibi iter oẽs ⁊ singulos suprascriptos ma-
31 gis q̃lificati ⁊c. † ⁊ si in reputatiõe iter p̄dictos eẽt dr̃ia, vt q꜡ Veneti alicubi plus ⁊ minus reputarent̃ nobiles quã alij.tũc attẽderẽ reputationẽ loci vel regiõis,vbi sitũ est bñficiũ,ad qd̓ ꝯcurrit̃, ꝑ supredicta.facit ẽt bonus tex. ⁊ qd̓ ibi plene notat Bart.in.l.
32 labeo.ff.de suppel.leg. ⁊ in.c.ex lr̃is.primo ꝺ spõs. † vbi ꝟba sunt ambigua intelligunt̃ ꝫm cõmunẽ intelligẽtiã illius loci vbi ꝓlata
33 sunt.ad idẽ melior tex.in.l.precia reꝝ.ff.ad leg.fal. † vbi dr̃ ꝙ ex loco ⁊ tẽpore reꝝ p̄cia variant̃.nec.n.tãtũdẽ Rome ⁊ in Hispania oleũ estimat̃.vñ a sil̃i,illi q hñr ꝓ ml̃tũ nobilibus in aliquo loco.extra illũ tãti nõ hñtur. ⁊ ideo in hac diuersitate debet attẽdi reputatio illius loci ⁊ regionis,vbi situm est beneficiuꝫ,vt supra. ¶ Dixi iã in hac prima ꝯclusione,qñ nobilis de gñe ducũ ꝯcurrit cũ nobili de gñe Marchionũ vel comitũ qs eoꝝ alteri p̄ferat̃ nũc dd̓m ẽ qñ nobiles de gñe ducũ ꝯcurrũt inter se. ⁊ de gñe mar-
34 chionũ inter se. ⁊ similiter de gñe comituꝫ pur inter se. † Circa q̃ facio scd̓am ꝯcl̃onẽ ꝙ si filij ducũ ꝯcurrũt inter se magis qualificatus vel magis graduatus p̄fert̃ alteri nõ ita qualificato vl̃r nõ ita graduato. Ex qua conclusione sequunt̃.j.scripte illationes. ¶ Prima est ꝙ descẽdens de gñe ducũ ⁊ marchionũ p̄fert̃ alte-
35 ri descẽdẽti de gñe ducũ, ⁊ comitũ tanq̃ magis qualificatus. † ꝙ sic ꝓbat̃,q꜡ qñ ꝯcurrũt duo p̃uilegiati dispari p̃uilegio tũc p̃uilegiũ potẽtius p̄ponit̃.l.verũ.§.fi.cũ.l.seq.ff.ꝺ mio. ⁊ i.l.fi.§.fi.ff.ex q.cau.ma.plene ponit bar.i auc.q̃s actiões.C.de sac.san.ecc.refert ⁊ sequit̃ Panor.in.c.in p̄ñtia.de probat.sed sic est,qd̓ priuilegiũ primi est potẽtius,q꜡ est cõpositũ ex altero de duobus simplicibus potẽtiori,quã sit alterũ de duobus simplicibus secundi cũ cõiter Marchiões sint digniores comitibus,ergo primus dr̃
36 magis qualificatus scd̓o ꝑ istã literã. ¶ † Preterea qñ aliqua cõfungunt̃ diuersa inter se cũ suis diuersis qualitatibus permixtis. tũc referẽda sunt singula singulis vt ꝓbat tex.iũcta gl.no.in.c.si qs pecunia in ver.laicis.lxxix.di.vñ in ꝓposito referẽdo qualitates singulas singulis,lꝫ predicti in gñe ducũ sint equales. ⁊ ideo vnus aduersus alterũ isto respectu nõ vtat̃ aliquo priuilegio.cõquassatis tñ priuilegijs paribus,iuxta.l.assiduis.C.q po.in pig. hab.debẽt vti iure cõi vt ibi.ꝯstat ãt ꝙ de iure cõi est disparitas inter eos respectu aliarũ qualitatũ,q꜡ Marchio maior est comite regl̃r,igit̃ primus reperit̃ magis qualificatus quã scd̓s,ꝯñter est illi preferendus. ¶ Scd̓a illatio ꝙ si vnus est filius comitis.
37 alter nepos alterius comitis primus prefert̃ scd̓o †.q꜡ dr̃ magis nobilis ex quo est magis proximus stipiti a quo causat̃ nobilitas ⁊ hoc tenet dominus de Sotto ⁊ bene argu.§.aliam cum gl.in-
38 sti.de bon.pos. † que dicit ꝙ digniores altiori loco sedere debẽt, dicitur autem altior,qui est proximior domino,poterat allegare ad hoc bonum text.in.l.vnica.C.de prepositis laborum ibi im-
39 munitate digni sunt,quos nostri alterius comitatus illustrat † facit etiam quod in simili dicunt Ioan.and. ⁊ domi.in.c.fi.de offi. leg.lib.vj.vbi inter signa maioritatis respectu inferiorum dignitatum in ecclesia dicunt potissimam esse.s.sedere immediate post
40 episcopum. † Hinc dicit Bald.in.l.decernimus in tertio not.C.

de sacr. san. eccl. qd primogenitus regis sedet a dextris regis. ex quo daē intelligi qd ceteris est honoratior, p gl. ibi, que dicit† qd 41 ille qui sedet a manu dextra superioris dicit magis honorari sedē te ad sinistrā, ꝛ ista videnē in vsu quottidiano, ꝛ per hec pōt dici qd inter familiares Pape ille dicaē dignior ceteris paribus qui 42 magis est propinquus ad latus Pape.† ꝛ ideo cubicularij secreti iudicādi sunt digniores alijs cubicularijs per tex. in dicta. l. vnica. ibi nostri lateris comitatus illustrat, hec eadē dico, pcedere in alijs qualificatis inferioribus respectu aliorum ꝯsimilis qualitatis, vt magis qualificati preferanē minus qualificatis, ex quo nascit. 43 ¶ Tertia illatio† qd si vnus est nobilis ex vtroqꝫ parente. pferē alteri nobili ex altero tm̄, argu. c. pmi de treug. ꝛ pa. ꝛ in auc. post fratres. C. de legit. her. faciunt que latius deduxi. §. in tertia parte regule. vers. sꝫ quid si aliquis. ¶ Quarta ꝛ vltima illatio respectu huius scōe ꝯclonis est qd inter nobiles ex eodē gn̄re nobiliū 44 circūscripta cōi reputatione de qua superius dixi† dicerē de iure illū dici magis nobilē q̄ esset nobilis in loco nobiliori. qꝛ hn̄s dignitatē in loco nobiliori preferē alteri, licet sit eiusdē nominis, vt 45 per Inn. in. c. fraternitatatē in fi. de dona.† vbi dicit qd dignior ē canonicus ecclesie cathedralis q̄ꝫ canonicus alterius ecclesie, licet in redditibus sint equales. qd refert ꝛ sequiē do. Feli. in rub. 46 de ma. ꝛ obe.† ꝛ ex hoc posset argui qd epūs ciuitatis nobilioris eēt dignior epō minoris ciuitatis. qd vltimū nō affirmat pp text. directe in ꝯrīū in. c. legimus. cū gl. in ver. eiusdē meriti. xciij. di. puto tn̄ qd illatio sit vera, qꝛ cōiter sic fuaē quo ad nobiles igiē ꝛc.

SVMMARIVM

1. Officiales apostolici ꝯcurrētes iter se, siue sint eiusdē q̄lificatiōis siue diuerse, magis qualificati preferunē minus qualificato.
2. Priuilegiorum tenores sunt īspiciēdi, ꝛ scōm illos iudicādum est.
3. Officiales reputantur magis qualificati, ꝛ ceteris preferunē, qui reipublice sunt vtiliores.
4. Magis laborans magis meretur.
5. Merces secundum laborem constituenda est.
6. In exemplū nō opꝫ trahere ea, que in figuram dicta sunt.
7. Auditores rote in assecutiōe bn̄ficiorum debent pferri oibus alijs exceptis psonis Cardinaliū, ꝛ familiariū Pape descriptorum.
8. Priuilegia cōcessa auditoribus rote per remunerationē nō cēsentur reuocata per quascunqꝫ clausulas derogatorias.
9. Doctor in vtroqꝫ iure prefertur doctori in altero iurium, etiam prius graduato.
   Prioritas tēporis, sed maioris auctoritatis attenditur.
10. Presentes in curia absentibus ob labores, quos curiales sustinent, preferuntur.
11. Cardinalis presens in curia dignior q̄ꝫ absens.
12. Cardinalis absens nō gaudet prerogatiua regule super prestando assensu in beneficijs, que impetranē ob obitum familiariuꝫ.
13. Non beneficiati preferuntur beneficiatis, quando presentes inter se vel absentes inter se concurrunt.
14. Verba ceteris paribus qūo intelliganē, ꝛ quid importent.
15. Presentes ceteris paribus absentibus preferuntur.
16. Verbum pariformiter est repetitiuuꝫ precedentium qualitatum.
17. Verbum vnum ꝛ idem non debet diuersimodam significationeꝫ habere, quando in eadem dispositione ponitur.
18. Clausula posita inter plura capitula ad que referatur.
19. Presentes in curia quando absentibus preferantur.
20. Interpretatio debet procedere, vnde ius prodijt.

1 **Tertia** Principalis conclo,† qd officiales sedis apl̄ice de qbus in scōa pte cōcurrentes inter se, siue sint eiusdē qualificationis, vt referendarius cuꝫ referendario. siue diuerse vt referendarius vel protbonotarius de principatibus cuꝫ Auditore Rote ꝛ similiter alij ibidem nominati, si concurrāt ad inuicē, magis qualificati debent preferri minus qualificatis per istā literā in sexta parte ibi, ꝛ similiter inter oēs ꝛ singulos suprascriptos magis qualificati etc. que verba intelliguntur siue cōcurrant inter se qualificati eadē qualificatione siue diuersa, vt superius exēplificaui. Sꝫ istā maioritatē qualitatis nō intelligo simpliciter ex ordine nominationis vt primo nominati hoc ipso intelliganē digniores sequentibus ꝛ magis qualificati prout sepi⁹ circa istā regulam in superioribus dixi, arg. l. nec. n. ordo. ff. de solut. ꝛ gl. in. c. primo. de iur. cal. lib. vj. cum alijs de quibus supra. qꝛ si id voluisset ita debere intelligi expressisset argu. c. ad audientiam cuꝫ vulga. consequenter hāc considerationem reliquit in dispositione priuilegiorum concessorum collegij ipsorum officialiuꝫ 2 † quorum tenores sunt inspiciendi ꝛ iuxta illos iudicandum. ca. porro. c. recepimus. de priuile. ꝛ de fide instru. cap. accepimus. ꝛ. cap. quoniam facti questio est illis non visis, nec eorum tenoribus, non potest dari certa doctrina, iuxta tex. C. de transac. l. vt responsum congruum accipere possis inserere pacti exempluꝫ. ¶ Verum qꝛ vt audiui singula Collegia perdictorum officialiū habēt priuilegia vberrima ꝛ eiusdē pene tenoris. videlicet ꝙ omnibus preferanē exceptis psonis dominorum Cardinaliuꝫ ꝛ familiarium Pape descriptorū cuꝫ clausulis derogatorijs.† ꝛ iō 3 in hac veritate dicerem illos officiales reputari magis qualificatos ꝛ ceteris preferendos, qui essent vtiliores reipublice ꝛ magis laborarent pro communi vtilitate. argu. l. ij. C. de officio magistri offi. ad quod facit tex. optimus in auc. de referen. in princi. col. ij. vbi dicit imperator, quod omnibus oportune prouidendū est, sed tanto magis hijs, qui nobis vtiliores constituti sunt. Hāc autem rationeꝫ conijcio ex mente Pape, que colligitur ex prohem. vt in princ. dixi, videlicet in recompensationem laborum quos predicti sustinent circa Papam ꝛ sedem apostolicam. prout innuunt illa verba in prefatione regule posita. s. iuxta personarum conditiones ꝛ merita.† Certum est autem quod ille qui ma- 4 gis laborat, magis meretur, dicta. l. nemo. C. de officio mag. offi. ibi is gradus ceteros antecellat quem prolixior labor fecerit anteire† ꝛ ideo iuxta laborem constituenda est operatio merces. 5 Nec obstat quod in Euangelio legitur de operarijs nouissima hora venientibus, qui pares facti fuerunt illis, qui venerant summo mane ꝛ sustinuerant pondus diei ꝛ estus,† qꝛ dico qd illud 6 mistice ꝛ in figurā dictum est de populo iudayco ꝛ gentili, ad denotandum misterium fidei, vnde nō est trhabenduꝫ necessario in exemplum. c. ex parte. de conuerſ. cōiuga. c. gaudemus de diuort. ꝛ in ca. nos si incompetenter. ver. Balaam. ij. q. vij. ¶ Ex qui- 7 bus infero† ꝙ Auditores Rote, qui laborant plus oibus alijs. in ministrādā iustitiā toti mūdo tanquā magis qualificati debēt preferri alijs qbuscūqꝫ exceptis psonis Cardinaliū, ꝛ familiariū Pape descriptorum, ꝛ forte etiā nobiliū, qui ponunē in prima parte regule, nō obstāte diligētia processus receptione vel creatione in Canon. ꝛ hoc in recōpēsatiōe laborum, quos p vtilitate rei pub. 8 ꝯtinuo patiunē† nō obstātib⁹ priuilegijs aliorum officialiū cū qbuscūqꝫ clausulis derogatorijs, p que nō intelligunē reuocata priuilegia Auditorū ꝯcessa i remunerationē laborū excedētiū labores aliorū p ea que singulariter ꝛ multū egregie scripsit Lud. ro. circa priuilegia Auditorū in cōsi. cccc xxxvj. incip. ꝙ indultū Petri ꝛc. p totū. Ubi allegat nouē rōnes. vt p eū. Post auditores in alijs officialibus idē dicerē, vt vtiliores ꝛ magis laborātes circa rē publicā ꝛ sedē apostolicā tanq̄ꝫ magis qualificati ceteris pferantur eadē rōne inter se aūt si ꝯcurrūt qualificati eadē qualificatiōe, puta auditor cū Auditore, aut referēdarius cū referēdario, tūc ꝯquassatis priuilegijs hincinde rōne cōis officij pueniētibus iuxta. l. verū in. §. fi. ff. de mino. ꝛ. l. assiduis. C. qui po. in pig. hab. debēt attēdi alie qualitates, vt alter alteri preferaē. s. magis graduatus min⁹ graduato ꝛ iter equaliter graduatos prius graduati vt vult regula in hac parte. sexta. ꝛ pōdero ista verba vltima, in quibus dr̄, ꝙ inter equaliter graduatos preferaē ille, q̄ est prius graduatus. ꝛ sic innuit a ꝯrio, qd iter nō equaliter gradua- 9 tos nō attēdiē prioritas graduatiōis, sꝫ maioritas gradus† itaque doctor in vtroqꝫ iure pferē doctori i altero iuriū ēt prius graduato. ad qd facit bona gl. in. c. isidorus. xvj. di. dicēs qd nō attēdiē prioritas tpis, sed maioritas auctoritatis p quā gl. dixit domi. in. c. Eps. xvij. di. qd si vnus Canonicus est maior altero scia vel nobilitate vite precedet aliū ēt prius receptū, ergo eadē rōne doctor magis graduatus dꝫ pcedere minus graduatū, q̄uis ille minus graduatus fuerit prius graduatus. Ceteris āt paribus, debēt attēdi ea q̄ ponunē i octaua parte rl̄e quā nūc expedio. vꝫ vt pn̄tes in curia q̄ eā p sex mēses an̄ vocationē bn̄ficiorum sequuti fuerint abn̄tibus ab eadē etiā graduatis extra studiū gn̄ale pari- 10 formiter pferant† ꝛ sic pn̄tes in curia pferunē absentibus pp la- 11 bores quos sustinēt curiales et varias erūnas† ad ꝙ bn̄facit dictū Bal. in rubrica de offi. pcō. vbi dicit ꝙ dignior ē Cardinalis, qui est presens in curia, quā q̄ est extra curiā, arg. l. prime. C. de 12 ppos. laborum. li. xij. Hinc est† qd qn̄ Cardinalis ē absens nō gaudet prerogatiua regule sup prestādo ꝯsensu in beneficijs, q̄ impetranē per obituꝫ suorū familiariū, q̄uis etiā tunc requiratur expressio nois ꝛ tituli ipsius Cardinalis, quasi illud sit datuꝫ p forma in impetratione, ex quo regula habet decretum irritans iuxta doctri. Bal. i. l. j. ff. d lib. ꝛ posth. ꝛ iō nullo pacto obmitti potest. c. dilecto. ꝛ ibi do. Anto. Imo. ꝛ Abb. de prebē. Bar. in. l. de his. ff. de transac. ꝛ ita teneo licet aliqui contra.

¶ Quando

13 ¶ † Qñ ãt cõcurrũt presentes iter se vel absentes inter se, tũc nõ bñficiati bñficia obtinẽtibus preferenť. qđ est summe equũ τ iuri cõsonũ, vt patet in.c.cũ adeo. τ.c.postulasti.ď rescrip. τ in.c.cũ
14 fm.de preb.cũ similibus. Et est sciẽdũ † ꝙ oia que i hac pte octaua dñr debẽt intelligi ceteris paribus, vt dicit lra, que verba iudicio meo hoc ipoztãt, vt si qualificati eadẽ q̃lificatione, puta duo filij ducũ ꝯcurrãt inter se, vel duo nobiles ex iferiori nobiliũ gñre inter se. Aut duo graduati in studio vři, qui sint pares in gradu τ i tẽpore graduatiõis i ter se. τ sic oia sint paria quo ad q̃litates
15 τ gradus τ etiã paritatẽ date † tũc premissis exñtibus paribus p̃sentes preferunť absentibus τ inter presentes nõ bñficiati bñficiatis. similiter inter absentes ad inuicẽ cõcurrẽtes nõ bñficiati bñficiatis etiã diligẽtioribus i ꝓcessu vel receptis, aut creatis in cano
16 nicos † vt denotat illud verbũ pariformiter qđ est repetitiuũ qualitatũ in scđa parte regule positaꝝ iuxta gl.in.c.cupientes.§.insuper.de elec.lib.vj. ꝯstat aũt qđ nominati in scđa parte regule tollunt alijs inferioribus diligentiã ꝓcessus receptionẽ τ creationez in canonicuz, τ similiter nominati in sequẽtibus cellulis tollũt posterius nominatis, vt denotãt verba repetitiua similiter pariformiter posita in fine cuiuslibet cellule. Qñ cuz verbũ pariformiter de quo in ista parte importet in precedẽtibus cellulis, vt tollatur diligẽtia ꝓcessus, et alie prerogatiue iuris cõmunis. ergo sequiť qđ idẽ dz importare quo ad hic nominatos, ꝑ illud vulgare qđ p̃
17 cedẽtia declarãt sequẽtia.l.si seruus pluriũ.§.fi.ff.de leg.i. † alias vnũ. τ idẽ verbũ diuersimodã haberet significãtionẽ, qđ videť absurdũ maxime qñ apponiť in eadẽ dispositione, τ eadẽ lege.arg.
18 l.iij.§.filius.ff.de libe. τ posthu. † vbi ꝓbať qđ clausula posita iter plura capitula, siue ponať añ oia, siue post oia, referť ad oia, multo fortius qñ reperiť i fine cuiuslibet capři, dz idẽ significare, τ eũdẽ effectũ importare, ne vna τ eadẽ res diuerso iure censeať.l.eũ qui edes.ff.de vsuc.c.cognouimus.xij.q.ij. ¶ Et hunc intellectuz puto esse verissimũ, licet ꝯtrium dicat dominus de Sotto. τ minꝰ bñ iudicio meo. Nõ obstat sua ratio, dũ arguit ab absurdo, dicẽs si familiaris Pape post assumptionẽ ad familiaritatẽ veniẽs nõ tollit diligẽtiã ꝓcessus graduato extra vniuersitatem, sz inter eos simul ꝯcurrẽtes dz seruari ius cõmune, vt vult ista regula in quinta parte, quãto minus solũmodo presens in curia nõ familiaris Pape, sed alias forte stabularius vnius curialis non debet posse tollere tali graduato diligentiã processus. Sed salua pace, qꝛ si est stabularius, iã nõ est ita qualificatus, sicut alius, τ sic cetera nõ sunt paria, vt vult regula in ista parte, pdit.n. prorogatiuã sui gradus licet alias sit graduatus, ex quo exercet offiñ, ita vide argu. tex.in.c.fi.de vita τ honesta.cler. iuncta cle.i.eo.tit. τ ideo, vt euiteť absurdũ, qđ ipse adducit, opz intelligere, qđ presens in curia ita demũ tollat diligẽtiã ꝓcessus absenti. qñ ambo sunt graduati. vel alias hñr pares qualitates, tunc ceteris exñtibus paribus presens tollit diligẽtiã ꝓcessus absenti. ¶ Et hoc apertissime de-
19 clarauit modernus põtifex Julius.ij. † dum in sua regula prerogatiuaꝝ noluit quẽcunqꝫ presentẽ in curia debere preferre absenti graduato etiã extra vniuersitatẽ. sz ita demũ, si presentes in curia ad minus in artibus magistri, vel in aliqua alia facultate baccalarij, seu de nobili genere ꝓcreati extiterint. ¶ Ista sunt verba formalia moderne regule, que cũ misterio fuerũt apposita ad declarandã mẽtẽ alioꝝ Põtificũ precedẽtiũ. τ fuit optime factuz,
20 † vt vñ ius ꝓdijt, interpretatio quoqꝫ ꝓcedat.c.iter alia.de sent. exc.lex.n.dz eẽ clara.c.erit aũt.iiij.di. Hec quo ad tertiã ꝯclõnẽ ꝑncipalẽ dicta sufficiãt. Als tres ꝯclones, τ sic sunt sex. posui. & circa tertiã partẽ regule. in ver. ꝯcludo ergo, τ ex premissis, τc.

SVMMARIVM

1 Nobilis ex inferiori genere nobilium an preferatur theologo, vel doctori iurium, τ nume. sequentibus.
2 Argumentum ab ordine litere valet.
3 Qualitas naturalis inspicitur, quando concurrit naturalis, τ accidentalis.
4 Meum magis est, quod per meam virtutem acquiro, q̃ȝ illud quod per antecessores habeo.
5 Clarus quis potest ex ignobilibus parentibus effici, τ ex claris ignobilis.
6 Uiri eminentis scientie vix ad culmina dignitatum nedum ad prebendas reperiri valent.
Consuetudo vel statutum reprobatur disponens, ꝙ non admittatur in canonicum, nisi nobilis.
7 Nobilis moribus τ scientia nobili tantuz ex gñe est pferendus.
8 Nobilis moribus τ gñe pferẽdus est ei, q est nobilis moribus.
9 C.de multa de preben. loquitur in magnis nobilibus.
10 Nobilis non graduatus, lz sit presens in curia non tollit diligẽtia processus graduato in vniuersitate licet absenti.
11 Argumentum a contrario sensu in iure est validum.
12 Gradus plures hñs quorum nullus per se sufficit ad precedendum alium etiam non procedit virtute omnium insimul.
13 Probationes due imperfecte plenã ꝓbationem non inducunt.
14 Familiaris pape si concurrat cum vno de duodecim familiaribus cardinalium, τ ambo sint pares in data, et processus fulminatione, τ in ceteris equales, quis preferatur.
15 Familiares pape descripti in cancellaria apostolica omnibus hic enumeratis preferuntur exceptis pauperibus expectantibus.
16 Respublica Christiana regitur per curam, τ consilia cardinalium.

Unde facio septimã ꝯclusionẽ, sed qꝛ est disputabilis ad vtranqꝫ partẽ pono eã p modũ dubij. † vcz vtrũ si nobilis ex iferiore nobiliũ gñe nõ graduatus ꝯcurrat cũ magistro in theologia vel graduato in vtroqꝫ, vł altero iuriũ in studio generali, qui nõ sit nobilis ex gñe, quis horũ preferať. τ certe vt prediři dubiũ est disputabile, qꝛ oẽs predicti ponunť in eadẽ cellula, vnde videndũ est, quis eoꝝ de iure cẽseatur dignioꝛ τ magis qualificatus. ¶ † Et primo ꝓ nobilibus facit argumẽtũ ab ordine littere. nam in ista regula τ in.c.de multa.ad finem.de preben, premittunť nobiles. ¶ Scđo ad idẽ facit ratio. † qꝛ qñ ꝯcurrit qualitas naturalis τ accidentalis inspiciť τ prefertur naturalis.l.qui habet.ff.de tutel. sed nobilitas põt dici qualitas naturalis sciẽtia vero accidẽtalis iuxta gl.in.c.si forte. de elec.lib.vj. igiť etc. ¶ Sed pro graduatis facit gl. elegans in.l.si qd in bello in ver. erat.ff.de captiuis τ postli.re. † que dicit qđ magis est meũ qđ per meã virtutẽ τ ꝓbitatẽ acqro, quã illud qđ per antecessores habeo. τ Phalaris in quadã sua epistola sic inquit. ego solã virtutẽ nobilitatẽ scio cetera omnia fortuna. † fieri n. posset vt ex ignobilibus parentibus quis efficiať clarus, τ ex claris ignobilis. Pro hac parte facit text.in.c.cũ ex co.de elec. lib.vj. vbi diciť qđ vniuersalis ecclesia viris litteratis p maxime noscitur indigere similiter dicit tex.in.c.venerabilis.de preben. † ꝙ vix ad culmina dignitatũ nedum ad prebẽdas viri eminẽtis scientie valẽt reperiri. τ ibi etiã reprobať ꝯsuetudo vel statutũ disponens quẽ nõ admitti in canonicũ alicuius ecclesie, nisi sit nobilis, τ ita illũ text. notat ad hoc Roma.cõsi.cccxxvij. incip. iste sunt rõnes. ¶ Tandẽ ꝓ veritate ego inclinarẽ in istã partẽ p elegans dictũ Cy. qui videť decidere hãc qõnem in.l.ꝓuidendũ.C. de postu. † vbi dicit qđ nobilis moribus τ scientia preferẽdus est nobili ex genere tñ. qꝛ ille nobilitatez exquirit a se, alius vero pollet nobilitate suoꝝ. † sed si quis esset nobilis moribus τ genẽ tunc est preferendus ei qui nobilis est moribus tñ, qꝛ duplex decus fulget in eo, τ suũ ꝓpriũ, τ suoꝝ. hoc dictũ Cy. refert τ sequitur Pan.in.c.j.de don. allegãdo pro eo bonũ tex.in.c.nunquaz de vicijs.lvj.di. ¶ Et tenẽdo hanc partẽ posset respõderi ad.c.ď multa.§.pro nobilibus iductũ † vcz qđ loquiť de magnis nobilibus de qbus in prin. huius regule. τ hoc denotat illud verbũ sublimes personas, ꝙ ꝓprie respicit magnos nobiles nõ inferiores.
10 ¶ Sz hãc ꝯclonez limito vt nõ ꝓcedat † qñ nobilis nõ graduatus, eẽt pñs in curia, qꝛ tũc pferť absenti graduato extra vniuersitatẽ, vt vult regula Julij. dũ dicit seu de nobili gñre ꝓcreati extiterit, sed nõ preferť graduato in studio gñali p vniuersitatẽ, nec tollit illi diligẽtiã ꝓcessus vel receptionẽ in canonicũ aut creationes. qꝛ regula in ista parte octaua q̃ vult presentẽ preferri debere absenti nõ obstãte diligẽtia ꝓcessus fm intellectũ quẽ superius tenui. loquitur qñ absens est graduatus extra vniuersitatez. secus
11 ergo qñ in vniuersitate † arguẽdo a ꝯrio sensu qđ argumentũ est validissimũ in iure.l.j.§.huius rei.ff.de offitio eiꝰ.cũ vulgaribus. ¶ Octaua ꝯclo qđ si quis habet oẽs istos gradus. vcz qđ sit baccalarius formatus in theologia. τ licẽtiatus in iure ciuili cũ rigore examinis, itẽ magister in artibus cõsequẽter sit Petrus in cũctis, talis nõ preferť decretoꝝ doctori, τ multo minus in vtroqꝫ
12 iure graduato in studio generali. † qꝛ hñs plures gradus quoꝝ nullus per se sufficit ad precedendũ alium. nõ precedit illum virtute omniũ ipsoꝝ, vt eleganter ꝓbat Romanus cõsi.cccxxxiij. incipien quo ad primum. per.l. Spadonem.§.qui iura multa.ff. de excus.tuto. qui est optimus text. per quem dicit Egieius con
13 clusio.cccccxix. incip. ꝙ duo. † duas probationes singulariter de per se imperfectas non inducere plenam probationem, vt vincatur vna de se plena τ perfecta. vnde cum singuli predicto-

rũ graduũ nõ sufficiãt de per se contra doctorẽ decretorũ, vt innuit ista regula coniungendo tertiam & quartam cellulam prout in eis dixi. Igitur nec omnes simul iuncti debent sufficere contra talem doctorem & graduatum. ¶ Nona † si concurrat familiaris Pape cum vno de duodecim familiaribus singulorũ Cardinalium. & ambo sint pares in data & fulminatione processus ac in ceteris equales preferetur familiaris Pape per istã regulã in septima parte. Quã intelligo de familiaribus Pape etiã post eius assumptionẽ in familiaritate receptis ex quo regula gñraliter & indistincte loquit. c. si Romanorũ. xix. di. & in. l. j. §. generaliter. ff. de leg. prestan. & pondero qꝛ nõ dicit in hac parte pariformiter preferant, sꝫ ceteris paribus preferant, per quod dat intelligi qꝺ huiusmodi familiares Pape nõ preferunt predictis. xij. fami. Car. diligentioribus in processu vel receptis aut creatis in canonicos. qꝺ suadet ratio, vt quanto minus fieri põt ledat ius cõmune, per istã regulã q̃ ẽ exorbitãs & nõ extẽdenda extra suos terminos, in quibus precise loquitur. c. primo de fil. presbyterorũ lib. vj. qꝺ. n. nõ mutat &c. l. sancimus. C. de testa. l. precipimus. C. de appella.

15 ¶ Decima & vltima conclusio † familiares cõtinui commensales Pape descripti in cancellaria apostolica omnibus in hac regula enumeratis preferunt exceptis pauperibus expectãtibus, vt in superioribus dixi. & etiã psonis dominorũ Cardinaliũ † per quorũ curã & ꝯsilia respublica christiana regit & expedit, vt dicit Oldra. cõsilio. ccxj. incipien. ad ꝑpositũ, verũ qꝛ instat principiũ studij & vrgent lectiones ordinarie receptui, canam: Laus Deo & beate virgini ac diuo Hieronymo conteraneo meo. Amen.

¶ Explicit Tractatus super Literis Gratie.

Idem Joannes Staphileus super Commissionibus, & litteris iustitie.

SVMMARIVM

1. Littere iustitie aut sunt commissiones, aut breuia, aut rescripta.
2. Commissiones in quo loco per Papam concedantur.
3. Commissiones per quem signantur.
4. Commissionũ subiecta materia que sit.
5. Auditores rote in diffiniẽdo iurisdictionẽ delegatũ hr̃e dicunt.
6. Commissiones in curia quibus dirigantur.
7. Auditor camere, & auditor contradictarum an iurisdictionem ordinariam habeant.
8. Ordinariam iurisdictionem, vt quis dicatur habere, que sint necessaria.
9. Cõmissiones cõcedunt ꝑ solã signaturam, nec registrantur.
10. Commissiones quare nõ registrantur, sicut supplicationes.
11. Sumptum de registro supplicationũ non facit fidem in iudicio.
12. Signaturarum in commissionibus varij sunt modi.
13. Petita in commissionibus intelliguntur concessa, si non sunt cancellata.
14. In signatura que debeant specialiter concedi.
15. Commissio specialis requiritur ad procedendum summarie.
16. Processus summarius, vt intelligatur concessus, Signatura debet dicere audiat talis, & summarie procedat.
17. Verba de plano, sine strepitu, & figura iudicij sunt diuersa, & vnũ sine alio sepe ponitur.
18. Vicecancellarius poterat declarare dubia iuris, & concurrebat olim cum papa in potestate.
19. Eius est interpretari, cuius est condere.
20. Vicecancellarius commissiones simplices signat, aut regens cancellariam.
21. Signatura quando dicit, q̧ procedatur summarie, vel q̧ ꝓcedatur sola facti veritate inspecta, vel vtrunque copulatiue, quomodo sit procedendum.
22. Articuli qñ fungantur officio petitionis, & facti probatorij.

1 Absoluto Tractatu litterarũ gratie. † Dicendũ est de literis iustitie. quorum summa diuisio hec est, qꝛ aut sunt ꝯmissiones, aut breuia, aut rescripta. Licet hec omnia largo sumpto vocabulo sub appellatione Rescriptorũ comprehendant qꝛ ius & iustitiã cõcernunt. l. falso. C. de diuer. rescri. ibi ad ius rescribunt. & in. c. causam que. de rescrip. Propriẽ tñ & stricte inter se differunt. qꝛ fiunt & expediunt per diuersos super diuersis materijs sub diuersa forma & vario stilo, ideo diuersis nominibus nuncupant, iuxta. l. si idẽ. C. de codicil. & qꝺ notat Abbas Pan. in. c. quoniã ꝯ falsam. in notabilibus de ꝓbatio.

2 ¶ † Commissiones nanque concedunt aliquando per Papam in consistorio publico, & ꝓponunt per aduocatos consistoriales, vt oẽs palã & publice videãt summũ Pont. facere iustitiã cũ equitate. c. primo. de officio delega. iuncto. c. forus. de verbo signifi.

3 † Sed vt plurimum pp occupationes cõmittit istam signaturam alicui Cardinali q videt cõmissiones cũ Referẽdarijs & signat ad maiorẽ partẽ ipsorũ. vel cõmittit alicui Episcopo ad partem vt patet per experientiam, & ponit glo. in regula vigesima quinta,

4 † Predictarum commissionum subiecta materia sunt cause incepte vel incipiende in Romana Curia, & diriguntur Auditoribus

5 Rote pro maiori parte † & ideo dicuntur habere iurisdictionem delegatam in diffiniendo, vt dicit glo. in clemen. Auditor. de rescrip. & ponit Specu. in titulo. iij. §. primo post principiũ

6 † diriguntur etiam Episcopis & alijs prelatis in Romana curia commorantibus. qꝛ ibi nullus hꝫ ordinariam iurisdictionem, nisi Papa, vt notat Archidiaco. in capitulo experientie. xj. questione prima. facit quod legitur, & notatur in clementi. ne Romani.

7 de electio † licet aliqui dicãt Auditorem camere & Auditorem contradictarum habere ordinariam, ista tamen consistunt plus in facto quã in iure vt dicit Cardina. in. d. cle. Auditor subijciẽs quod si aliud nõ appareat in dubio vera est opinio Arch. q̧ omnes habent delegatam † quia non habent certam administrationem respectu territorij, quod requiritur ad hoc vt quis dicatur

8 habere ordinariam. iuxta notata in. c. cum contingat. de foro cõpetenti. sed deputantur personis argumen. c. penulti. de in integ. restitu. & ita pronunciauit Bonifacius Papa vt refert Joã. an. in loco superius allegato, cui pronũciationi standum est. c. in causis. de re iud. Omnes ergo in Romana curia existẽtes iudicant aut ex generali delegatione Pape, vt dicit Specu. in titulo primo. §. j. in ver. sed nunquid. in fin. aut ex specialibus & particularibus commissionibus de quibus modo loquimur.

9 ¶ † Concedunt autem huiusmodi commissiones per solam, et simplicẽ signaturã absq; alia expeditione bullarũ, & ſm ipsarum tenores & formas iudices iudicãt, vt vult regula vigintiquinque facit qꝺ no. gl. in. c. institutionis. xxv. q. ij. & p doc. in ꝓhemio sexti.

10 † nec registrant, ꝑut supplicationes, qꝛ cũ ille ꝯtineat iustitiam iste vero gratiã nõ presumit ita falsitas in illis, sicut in istis. c. penul. de crimi. fal. sicut nõ presumit qꝺ in re modica dolose agat. l. si oleũ. §. fi. cũ. l. seq. ff. de dolo facit. c. ex lr̃is. de fide. instru.

11 † & ex hijs colligit cã quare sumptũ de registro supplicationũ signatarũ nõ facit fidẽ in iudicio, vt dñt de Rota. deci. dcxxj. incip. nota sumptũ. in antiq. sed in ꝯmissionibus aliud seruat, vt pꝫ ex ꝑmissis.

12 ¶ Dõm est mõ de stilo & forma signature † que fit varijs modis in hmõi ꝯmissionibus secundum varietatem & diuersitatẽ casuũ, & materiarũ occurentium. & est mare magnũ, & cãpus latissimus ad currendum, & qꝛ complecti omnia esset nimis arduũ & mihi difficile, cũ plura sint negocia quã vocabula. l. iiij. ff. de prescrip. ver. natura enim semper nouas cupit edere formas, vt dt tex. in. l. ij. §. sed qꝛ. C. de vete. iur. enucle. Ideo ex multis & pene infinitis aliquas formas & nonnulla exempla subijciã. sed prius

13 premittendum est vnum generale. videlicet † quod licet omnia petita in commissione intelligantur concessa, si non sunt cancellata, vt dicit Rota decisio. ccclxxviij. incipien. nota quod si petat. in antiquis. &. lxxvij. in nouis. per. c. olim. de rescrip.

14 † sunt tamẽ quedam que debent specialiter, & expresse concedi in signatura, vt puta si in commissione petitur quod procedatur in causa simpliciter & de plano sola facti veritate inspecta &c. licet predicta verba non sint cancellata, nec aliqꝺ eorum. si signatura tantum habeat audiat talis, & iustitiam faciat, Auditor vigore talis cõmissionis non potest procedere summarie &c. prout fuit petitum qꝛ hoc non videtur commissum imo neglectũ, si eniꝫ Papa voluisset hoc expressisset. c. ad audientiam. de decimis. Ita formaliter dicit Rota Decis. ccclxxix. incipien. nota quod si in commissione. in antiquis.

15 † Preterea requiritur expressio et specialis cõmissio de mandato Pape ad procedendũ summarie, vt est tex. in clemen. sepe. de verbo. signi. in princi. ibi committimus & procedi mandamus &c.

16 † & ideo ad hoc vt intelligatur cõcessus summarius processus dꝫ signatura dicere. Audiat talis & procedat summarie &c. qꝛ tunc sub illo verbo &c. veniunt omnia alia in cõmissione non cancellata. videlicet de plano sine strepitu et figura

17 iudicij † que tamen sunt diuersa & vnum sine alio sepe ponitur, & committitur, vt notat Jo. an. in dicta clemen. sepe. & ita attestantur domini de Rota in decisi. preallegata & alia in nouis. ccclviij. incipien. si commissione &c. idem ponunt in antiquis decisione. dcclxxxviij.

declxxxviij. incipiente sciendu3 est. Ubi dicunt quod ita declarauit semel vicecancellarius. † et loquitur secundum illa tempora quando vicecancellarius poterat de mero iure declarare dubia iuris, nam concurrebat cum Papa in potestate, vt ponit Car. di. in clementina Romani. de electio. Hodie habet potestatem restrictam et limitatam per certas regulas, & bene vt sit vnum caput, & non plura in vno corpore tanquam monstrum. c. in apl bus. vij. questione prima. iuncto. c. quoniam in plerisq3 de officio or. & ideo quando occurrit aliquod dubium iuris vt in casu premisso recurritur ad Papam pro declaratione † quia eius est interpretari cuius est condere. c. inter alia. de senten. excom.

¶ † Pro commissionibus autem simplicibus recurritur ad vicecancellarium, qui per se vel per suum regentem cancellarie signat de mandato domini nostri Pape &c. Redeundo ad propositum † quando signatura dicit quod procedatur summarie &c. qui termini sunt seruandi in beneficialibus vel prophanis. Item quando dicit quod procedatur sola facti veritate inspecta, vel terminis non seruatis. Item quando conceditur vtrunq3 copulatiue, quomodo & qualiter sit procedendum, declarat magistraliter decis. Rote. xxxiij. incip. quando committitur in nouis.

Unum non obmitto pro complemento huiusmodi signature, quod vbi petitur summarie procedi in causa magna & dicatur quod summarie. † tunc solet addi, quod articuli sint loco libelli. nam alias non precedente petitione non posset ferri certa sententia, prout requiritur. §. curare instit. de act. & in. l. hec sententia. C. de sent. que sine cer. quant. & ideo tali casu articuli duplici funguntur officio, tenent enim locum petitionis, & locum facti probandi, secundum Oldr. in qõne. ccxxiij. & ponit additio ad Rotam in decis. xxxiij. in nouis. Hijs ita generaliter cognitis, deueniendu3 est ad particularia quia vt in superioribus dixi in simili proposito. tunc veriores efficiuntur sermones nostri, cum ad indiuidua descendimus secundum Philosophum.

SVMMARIVM

1 Signatura quomodo aptatur, quando petitur posse experiri litteris non confectis.
2 Gratia apostolica ante litterarũ ɔfectionẽ dr̃ qdã res impfecta.
3 Gratia pape non dicitur perfecta, nisi per litterarum confectionem in mundum reducatur.
4 Reus non dicitur vexari ex sola commissionis impetratione.
5 Prohibitus impetrare iudicem sub pena, si impetrat non punitur, nisi sequatur vexatio.
6 Uexatio a citatione incipit, ita demum, si citatus aliquod interesse pretendere potest.
7 Cautela vt quis possit experiri litteris non confectis, fere vsq3 ad sententiam.
8 Commissiones sunt cõmunes, & reus potest vti rescripto p actorem impetrato, etiam cum clausula preiudiciali, & econuerso.
9 Malitijs hominum indulgendum non est.
10 Sumptum de registro litterarum apostolicarum bullatarum fidem in iudicio facit.
11 Clausula quod beneficium interim non censeatur litigiosum, etia3 quo ad effectum subrogandi, quare apponatur.
12 Litis pendentia de iure inducitur post citationem executa3 quãtum ad reum, & possessorem.
13 Actor si moritur post decretam citationem, regula de surrogandis locum habet.
14 Causam committi faciens contra possessorem & obtinens citationem, si ante illius executionem spoliet aduersariu3 per modum attentati reuocabitur.
15 Clem. ij. vt lit. pen. habet locum etiam in actore ante executionẽ citationis factam contra reum.
16 Lis dicitur pendere etiam ante terminu3 ad articulandũ quoad priuilegia lite pendente p actorẽ impetrata, & cessione ipsius.
17 Actor impetrans ius suum cedere non potest alteri ante terminum ad articulandum.
18 Litis pendentia inducitur per solum decretũ citationis quo ad pjudiciũ ipetrãtis, licet citatio ad notitia citati non puenerit.
19 Clem. ij. vt lit. pend. hic declaratur.
20 Commissio non datur litteris non confectis super duobus beneficijs, nisi contra vnum.
21 Commissio qualiter detur super validitate processus habiti parte absente.
22 Citationis notitia sufficit quomodocunq3 habeatur.
23 Modus probandi quod citatus habuit notitiam citationis.
24 Citationis in totum ommisse defectus insanabilis est.
25 Clausula supplentes omnes defectus de quibus defectibus intelligatur.
26 Clausula predicta refertur ad iuris solennitates, non autem personarum defectum supplet.
Nec per talem clausulam intelligitur dispensatum, vbi dispensatio est necessaria.
Nec absolutio ab excommunicatione inducitur.
27 Citatio est de iure naturali, & diuino nec per Papam tolli põt.
28 Papa defectum consensus supplere non potest.
29 Papa non potest inducere matrimonium supplendo ɔsensum.
30 Processus quando est nullus, vel sententia ex defectu mandati, tunc nullitas per aliquam signaturam non sanatur.
31 Nullitas ex defectu mandati non sanatur, etiam refectis expensis.
32 Iudex potest ex officio compellere procuratorem, vt mandatum exhibeat.
33 Iurisdictionis defectus, & competentie non sanatur.
34 Consensus tacitus in prorogatione sufficit.
35 Consensui nil est tam contrarium, quam error.
36 De iurisdictione prius, & ante omnia constare debet.
37 Exceptio aliqua, licet non possit opponi contra tres sententias conformes exceptio tamen nullitatis ex defectu iurisdictionis opponi potest.
38 Nullitas nunquam censetur sublata per quam iurisdictio negatur.
39 Statutum quod sententia arbitri nulla exceptione obstante executioni mandetur, intelligitur dummodo constet quod sit arbiter, & sententiam tulerit.
40 Signatura licet sanet defectus ex via nullitatis refectis expẽsis nunquam tamẽ sanat defectum ex capite iniustitie, vide infra numero. 44.
41 Sententia, vt per papam confirmetur, requiritur, quod sit iuste lata quando procedit ex potestate ordinaria.
42 Nullitas processus ante sentẽtiam latam sanatur sine refectione expensarum in beneficialibus.
43 Sententia si deficit iniustitia naturali, non potest per papam cõfirmari.
45 Sententia secunda confirmatoria prime an sit nulla vel iniusta.
46 Casus in quo sanatur defectus sententie ex capite iniustitie.
47 Confirmans nil de nouo dat.
48 Ex sententia confirmata an agatur, an ex confirmante.
49 Iudex primus exequitur sententiam ɔfirmatam, & nõ secundus.
50 Ius nouum impetrare lite pendente non est attentare.
51 Actor lite pendente nouum ius agendi acquirere potest.
52 Commissio datur, quod auditor ex eodẽ processu faciat iustitiam super nouo iure.
53 In causa beneficiali ab initio deducitur omne ius, quod competit, vel competere potest vtriq3 parti.
54 Possessor an possit petere refectionem expensarum.
eo quod actor non fouendo iustam causam multum in lite expendidit.
55 Actoris temeritas & rei in litigãdo compensatur, quo ad expensarum refectionem factarum ante productionem noui iuris.
56 Per signaturam commissionum nil cõceditur, quod merita cause tangat.
57 Rescriptum, si quid contra ius concedit, mutat nomen rescripti.
58 Signatura de iustitia nunquam statutis derogat, nec datur quod simul de spolio & proprietate cognoscatur.
59 Petitorium, & possessorium si simul, & semel a principio intentatur, aduersarius potest super vtroq3 se defendere.
60 Stilus signature commissionum in dubio presumitur, commissio, & non gratia.
61 Monitorium si petitur dari contra debitorem defuncti datur cum clausula absq3 preiuditio potioris creditoris.
62 Signatura cur dicit prouideat protector, vbi materia religionem tangit.
63 Ordo ecclesiasticus confunditur, si vnicuiq3 sua iurisdictio non seruatur.
64 Executa sententia si aliquid petitur super materia executionis vel subreptionis monitorij nil per signaturam datur, quod re3 iudicatam tangat.
65 Subreptio gratiam vitiat.
66 Commissio datur super nullitate, non obstante quod sententia transiuerit in rem iudicatam.
67 Super nullitate si petitur procedi, an debeat addi sine preiudi-

cio rei iudicate.
68 Sententie nulle executioni mandantur.
69 Exceptio nullitatis an & quando sententie executionem ipediat.
70 Que de facto processerunt de facto reuocari possunt, non citata parte.
71 Possessio vnius alteri data iuris ordine non seruato potest de facto reuocari, possessore etiam non vocato.
72 Exceptio quando plus operetur, quam actio mota cum inhibitione iudicis.
73 Crimen per exceptionem probatum non punitur.
74 In signatura melius est apponere illa verba sine preiudicio rei iudicate.
75 Executor videns exceptionem falsi opponi causa differende executionis, quid debet facere.
76 Iudex quando vehementer presumit contra excipientem non debet curare de exceptione, vel appellatione.
77 Subrogato quando detur effectus executorialium habitarum iam per defunctum.
78 Gratia noua impetrata per actionem debet intimari reo, etiam contumaci.
79 Iudex in cõmissione petitus an dari debeat.
80 Cõmissio alteri preiudicialis non signatur nisi prius ille citetur.
81 Innocẽtius fuit veritatis pater.
82 Cõmissio datur petenti procedi in petitorio iam suspenso, sed refectis expensis.
83 Variare non licet cum alterius discrimine.
84 Causa non debite pensionis non committitur, nisi cum clausula absque retardatione solutionis eiusdem.
Et qua de causa dicta clausula ponatur.
85 Commissio datur super pensione imposita per inferiorem, & non apponitur clausula sine retardatione &c.
86 Commissio non datur simpliciter super reductione pensionis et successori illius qui consensit.
87 Pensio potest esse excessiua, & tamen non erit reducenda.
88 Iniuria non fit volenti.
89 Pensio vltra medietatem fructuum debet reduci.
90 Contractus debet reformari quando deceptio interuenit vltra dimidiã iusti precij.
91 Causa iusta que sit petendi reductionem pensionis.
92 Census impositus ecclesie quando moderari debeat.
93 Consuetudines ecclesijs grauamen inferentes tolli debent.
94 Clericus non conuenitur vltra quam facere possit.
95 Papa licet manum apposuerit in aliqua cõmissione, tamen reformatur, si venit reformanda.
96 Sententia pape in melius reformari potest.
97 Factum proprijs manibus quando dicatur.
98 Literis pape asserentibus resignationem fuisse factam in eius manibus, quando stetur.
99 Verba narratiua pape de resignatione an probent vacationem vel procuratorium.
100 Reseruatio an probetur ex verbis pape narrantis reseruasse beneficium collationi sue.
101 Pape assertioni quando non stetur.

1 In primis Igitur sciendum est, † quod potens posse experiri literis non confectis debet opponere in commissione istam clausulam, videlicet quas tamen infra terminum ad articulandum expedire paratus est, alias debet istud addi in signatura, quod fit propter regulã canzellarie, que cassat commissiones fiendas suer beneficijs concessis per gratiam apostolicam, de quibus non sunt litere apostolice confecte cassat etiam processus desuper habendos, que regula habet in se equitatem, quia vt. s. dixi in alio proposito ex mente Rote decis. dcxxj. in antiquis sumptum de registro supplicationum signatarum nõ
2 facit fidem in iudicio † gratia enim apostolica ante confectionem literarum dicitur quedam res informis, & imperfecta, que postea in confectione literarum formaliter politur & ad suum esse perfectum, per adiectionem clausularum necessariarum reducitur, vt dicit formaliter Rota decisio. cccclviij. incipiente circa secundum in nouissimo. & ideo dicit Oldra. consilio. ccxxvij. & Bald.
3 in. c. primo. in secunda columna per quos fiat inuestitura † quod quelibet gratia Pape non dicitur perfecta, nisi reducatur in mundũ per confectionem literarum, argumen. l. cõtractus. C. de fide instrumento. Curia tamen tenet literas dici expeditas, quando sunt plumbate. ad quod bene facit tex. in. c. licet de crim. fal. & quod ponit domi. ex mente Lap. in. c. si cui. de preben. lib. vj.

Derogatur igitur predicte regule per talem signaturam modificatam vt. s. nam datur commissio litteris non confectis, & valet, dummodo in termino ad articulandum litteras expediat, nec
4 pro hoc fit preiudicium reo. † quia ex sola impetratione cõmissionis non dicitur vexari seu molestari, iuxta glo. not. in clemen. prima. in versic. vexare de rescriptis. & probatur in. c. ceterum.
5 §. verũ eodem titulo in antiquis. † Ubi ille qui prohibetur impetrare iudicem sub pena, si solũmodo impetrat, non punitur, nisi sequatur vexatio, & licet predictum terminũ ad articulãdum precedant tres alij termini. videlicet ad dõm contra commissionẽ, item ad libellandũ, libellarique videndũ. item ad iurandũ iurarique vi-
6 dendum de calumnia, & veritate dicenda. † ex quibus potest contingere vexatio, & molestatio rei que incipit a citatione, secundũ Imol. in. d. cle. prima. ad finem. & ponit dominus Feli. in. c. ex tenore in prima col. de rescrip. facit quod notat Bart. in. l. amplius non peti. ff. rem ratb. ba. & Bal. in. l. i. C. de nundi. Nihilominus tolleratur talis signatura, quia potest esse quod impetrans commissionem faciat citare reum, & quod in super seruet predictos tres terminos. & tamen reus nullas expensas pacietur, vt quia est presens in curia, vel si sit absens, forte citatus nõ cõparebit. & sic nõ põt pretendere aliquod interesse, cũ nihil interim expendat, facit bonus tex. in. c. dispẽdia. de rescrip. lib. vj. vbi ponderatur fatigatio solum quo ad expensarũ reseruationẽ, secundum Ioan. & domi. ibi ad idem tex. in. d. c. ceterum. §. verũ, vbi ponderatur quod ille coegit reum laborare. & sic põderatur fatigatio rei quo ad expensas. quibus cessantibus cessat vexatio fatigatio & molestia prout verba ipsa sonant. Pone enim quod impetrans in termino ad articulandum non expediat literas, & quod reus est presens in curia, vel si est absens non comparuit. vt dixi. certe non dicetur vexatus vel fatigatus in aliquo, nec potest pretendere aliquod interesse, etiam quoad hoc vt suum beneficium nõ efficiatur litigiosum respectu regule de surrogandis, quia cautũ est sibi per vnam clausulam, que apponitur in tali commissione,
7 vt inferius dicam. Aduertendũ tamen est, † quia cauti procuratores solent per indirectũ extorquere cõmissiones, vt possint experiri litteris nõ confectis, & illas nõ expedire quasi ad vltimũ. fere vsque ad sententiam exclusiue, formant enim cõmissionem, quoad istum effectum sub hac forma, constitutionibus & ordinationibus apostolicis regulisque cancellarie apostolice sanctitatis vestre illa presertim, qua inter cetera voluit quod causarum commissiones, & inde sequuta litteris apostolicis super concessis gratijs non confectis nullius sint roboris vel momẽti, cui specialiter & expresse placeat derogare. dummodo prefatus. N. litteras apostolicas super huiusmodi cõcessionis gratia expediri fecerit, antequam ipse terminum ad articulandum in huiusmodi causa obseruet. Stante ista cõmissione & ea signata faciunt citare reum seruatoque termino ad dõm contra cõmissionẽ nihil aliud curant facere ad effectum, vt non cogantur expedire litteras in termino ad articulandum, quẽ actor seruare non curat. & dato quod reus citatus prosequatur litem & insistet in obseruatione terminorum quod facere potest in vim com-
8 missionis obtẽte per actorẽ, † quia commissiones sunt cõmunes ita quod reus põt vti rescripto impetrato, et cum clausula preiudiciali per actorẽ & econuerso. c. j. & ij. de mut. petit. notat Inno. in. c. ex conquestione de restit. spol. & dñi de Rota decis. ccccij. in ci. si actor, in nouis. nihilominus nõ excluditur actor, quin post terminum ad articulandum tentum & seruatum per reũ possit ipse litteras expedire. & processus interim factus valet quia cõmissio arctat illum ad expediendas litteras circa terminum ad articulandũ seruandum per ipsum actorem vt. s. in forma, & non curat de termino ad articulandum seruato vel seruando per reum, quia verba ita sonant a quibus non est recedendum. l. non aliter. ff. de leg. iij. cũ vulg. Sed quamuis ista cautela seruetur a multis, nihilominus est contra mentem predicte regule, que facta est ad obuiandum fraudibus impetrantium, qui habentes solam signaturam molestant possessores, vt laboribus & sumptibus fatigati vel cõpellãtur componere vel cedere iuri suo, vt in simili dicit tex. in. c. si. de rescrip. et sic manifeste fit per hoc fraus legi & prefate regule, quia amplexantes verba illius faciunt contra eius mentem & voluntatem statuentis, vt dicit tex. in. l. non dubium. C. de legi. alias inuenta esset via ad subuertendum predictam regulam, & videretur imposita verbis & nõ rebus, vt dicit in simili tex. in. c. cõmissa de elec. lib. vj. Preterea huiusmodi impetrationes & cõmissiones huiusmodi sepius fiunt in fraudem & cum maliciorum contra possessores sepius fiunt in fraudem & cum mali-
9 tia vt superius dixi † et ideo malitijs hominum non est indulgendum. l. in fundo. ff. de rei vend. c. sedes. de rescrip. cum alijs communibus ad hoc. Utrum autem dicatur satisfactum huiusmodi signature

ture, si actor in termino ad articulãdũ vel infra ipsum terminum producat sumptũ bulle, ⁊ nõ ipsam bullã, ⁊ certe dõm est qd sic 10 † quia sumptũ de registro litterarũ apostolicarum bullatarum facit fidẽ in iudicio. ⁊ ita tz et seruat curia Romana prout attestat rota Decis. dcxxj. incipien. nota sumptũ. in antiquis. Insup in eadem 11 cõmissione super dicta materia apponit alia clausula, † videlicet ⁊ qd interim beneficiũ ipsum ẽt quo ad effectuz regule de subrogandis minime censeat litigiosum. alias nõ datur cõmissio litteris nõ ꝯfectis posse experiri, nisi cũ predicta clausula, qd bñficiũ interim nõ sit litigiosum ẽt quo ad predictã regulam. ⁊ est notandum qd cũ ministerio apponitur dictio implicatiua ẽt ante verbum quoad ⁊c. propter multiplices alios effectus rei litigiose, ꝓut de iure. ⁊ per glo. in. c. j. de alien. iudi. mut. cã fac. per doc. in. c. lij. vt lit. pen. ⁊ ideo põt possessor interim possessionẽ bñficij libere in alium transferre. nec reuocabitur per modũ atemptati, q cessat tunc viciũ litigiosi, propter qd id alias fieri prohibetur, vt ponit dec. Rote. lvj. in nouis. Ista ergo clausula apponit ad tollendas fraudes impetrantiũ beneficia per alios possessa, qui nullo vel non ita bono iure suffulti videntes possessorez beneficij valde senem vel alias verisimiliter de proximo moriturum introducunt litem super illius bñficio, vt gaudeant bñficio regule de subrogandis. facit ad similez malitiã tex. in. c. fina. de renunc. libro 12 sexto. † vnde ꝓuidetur huic morbo per dictam clausulam ꝓpter quã interim nõ intelligitur inducta litis pendẽtia, lz alias de iure inducatur post citationẽ exequutã, iuxta tex. et glo. in cle. fina. vt lite pẽden. quã ꝓ notabili allegat Abbas Panor. in. c. gratũ. de offi. dele. sed põt Romanus põtifex ex causa quaz predixi ꝑ suã signaturã limitare in certo casu dispositionẽ iuris cõmunis argu. c. inter alia. de senten. excom. cum similibus dico tñ, quod lis dr interim pẽdere quo ad preiudiciũ actoris taliter impetrã13 tis, quo ad tria, de quibus in presentiarum recolo. † ⁊ primo quia si ipse moreret ante terminũ ad articulãdũ, dũmodo post decretã citationẽ ꝯ reũ possessorẽ, certe haberet locũ regula de surrogandis in fauorẽ possessoris arg. eorum que dicit Egidius ꝯclusio14 ne. ccclxxx. que incipit si faciens cõmitti. † ꝙ faciẽs causam committi ꝯ possessorẽ ⁊ obtinẽs citationẽ ad partes si ante illius exe15 cutionẽ spoliet aduersariũ reuocabit per modũ attentati. † quia cle. ij. vt lite pẽden. hz locũ ẽt in actore ante executionem citationis factam ꝯ reũ, vt tz palatium, ⁊ attestatur idem Egidius conclusione. cccccxlv. que incipit si pendente inquisitione ⁊c.

16 ¶ † Secundo dr inducta litis pendentia respectu actoris, quo ad alium effectũ videlicet quo ad priuilegia impetranda ⁊ similiter quo ad impetrationẽ gratie per ipsum actorẽ in preiudiciũ aduersarij, super eo sup quo lis pendet, si nõ fiat mẽtio de lite, adeo vt in ea lite talis impetrata nullũ cõmodũ afferunt actori nec incõmodũ reo, vt ꝓbatur in. c. causam que de testi. ⁊ ibi bona gl. et in. c. primo. ⁊. c. dilectus vt lite pẽd. c. dudũ. de priuil. cũ simili17 bus. Tertio † q dictus actor impetrans nõ põt cedere ius suũ alteri ẽt añ dictũ terminũ ad articulãduz, ⁊ cessio diceret facta lite pẽdente, ꝯñr posset reuocari per reũ possessorẽ cle. j. §. si vero vt lite pend. facit qd dicit decis. ccccxj. incip. si lite pẽdẽte in nouis. 18 Rõ autẽ omniũ premissorum est † q inducitur litis pendentia quo ad preiudiciũ impetrantis per cõmissionẽ ab eo obtentã, ⁊ citationem decretam contra aduersarium, licet illa nõdũ in citati noticiam peruenerit, vt dicit formaliter Romanus consil. cccxxx. 19 incip. Circa primũ in prima col. cle. n. ij. vt lite pẽdẽte. † volens ad introducẽdã litis pẽdẽtiã necesse fore citationẽ in citati noticiam peruenisse non loquitur quo ad pendentiam introducendã ex parte agentis, sufficit enim quo ad ipsum solum citationis decretum. quia ex quo ipse certus est de commissione ⁊ citationis decreto certe amplius certiorari non debet. de reg. iur. eum qui certus. lib. vj. c. ab excommunicato. de rescrip. cum simil.

20 ¶ Ulterius sciendum est, † qd non datur hmõi cõmissio litteris non ꝯfectis posse experiri super duobus beneficijs, nisi ꝯ vnum, ⁊ tũc ita demũ, si ambo beneficia sint in eadem supplicatione. q tunc ex quo ambo sunt in eadẽ suplicatione, ⁊ impetrantur ex ꝑsona eiusdẽ, vnica censetur gratia, ex quo signatura dicit fiat vt petitur, iuxta regulam cancellarie sexagesimam. facit. l. scire debemus cum materia. ff. de verbo. obliga. secus si peteretur talis cõmissio sup duobus vel pluribus bñficijs ꝯ diuersos. quia non conceditur nam ex quo sunt plures diuerse gratie in diuersis supplicationibus debet pro vnaquaque obtineri specialis commissio, ⁊ de per se seperata, argumento eorum que dicuntur de pluribus capitulis connexis vel separatis per glo. in. l. etiam. §. i. ff. de minor. ꝑ Bar. in. l. Aurelius. §. idẽ quesiit. ff. de lib. leg. ꝑ Bal. in. l. ij. C. de re iudi ⁊ i. l. amplior. C. de appell. q̃ sunt loca cõia.

21 ¶ † Postremo quo ad hanc signaturã, super dicta materia, addo vnũ, vcz qd non datur cõmissio super validatione processus, qñ fuit processum parte absente, nisi cum ista clausula. s. parte legittime citata, alias minime conceditur, licet enim sanentur defectus processus, tñ defectus citationis est insanabilis ẽt refectis expensis. ¶ Et hoc qñ in totum fuit omissa citatio, secus qñ non fuit debito modo executa, ⁊ non securata forma. q sanatur talis nullitas cum clausula, dummodo ad notitiam citati peruenerit, 22 † ⁊ tunc sufficit quoquomodo de tali citatione notitiam habuerit, si modo fuit notitia plena ⁊ certa, vt probat tex. in cle. causaz ad fi. de elec. ponit Roma. consi. ccclx. ⁊ alio consi. ccccx. Rota 23 decis. cclxxj. in nouis. † ⁊ inter modos probandi quod sic citatus habuit notitiam est vnus, vcz si postea misit procuratorez ad illã causam, vt pouit Egidius ꝯclusione. lix. ⁊ alia. dxxxix. istis ergo 24 casibus sanatur defectus minus legitime citationis, † secus qñ in totum fuit obmissa, q tunc talis defectus insanabilis est, vt probat tex. elegans licet multuz cõmunis in clemen. pastoralis. ver 25 ceterũ. de re iud. ⁊ ibi Car. in tertio nota. † Colligit qd clausula que ponitur in processibus seu priuilegijs supplẽtes ex plenitudine potestatis omnes defectus, si qui forsan interuenerunt. Intelligitur quo ad defectus iuris positiui, puta circa solẽnitates requisitas a iure, idem dicit Pañ. per illũ tex. in. c. j. de trãs. referẽdo Spec. in tit. de legato. §. nunc ostendendũ. ver. xviij. vbi nota. 26 dicit, † qd hec clausula supplentes omnes defectus ⁊c. refertur duntaxat ad solennitates iuris non autem supplet defectum inhabilitatis personarum, ⁊ ideo subijcit Cardi. in dicto ver. ceterum, qd per illã clausulã nõ intelligitur dispensatũ, vbi est necessaria dispẽsatio, arg. eius qd not. in. c. veniens. de fil. presbyterorum, sic etiam non inducitur absolutio ab excommunicatione secundum eum per clemen. si summus, de senten. excõmuni. quod dictũ est notabile, cum talis defectus videatur esse iuris positiui, iuxta nota. in capitulo veritatis. de dolo ⁊ cõtu. per Moder. in. c. post cessionem, de preb. tñ hoc ideo est, q per illam clausulam nõ inducitur aliquod extrinsecum, neq dispẽsatio, nec habilita27 tio personaruz vt predixi † multo minus supplet defectum naturalem qualis est citatio que dicitur de iure naturali, ⁊ diuino, iuxta illud Adam vbi es, consequenter per papam, ⁊ alium quem libet principem tolli, vel suppleri non potest, iuxta not. ꝑ Inno. ⁊ omnes in. c. que in ecclesiarum de consti. ⁊ per legistas in. l. j. ff. de consti. prin. plene omnes in. l. fi. C. si ꝯ ius vel vti. pub. ⁊ in specie, quo ad citationem, facit bonus tex. in. c. j. in fi. de causa pos. ⁊ 28 proprie. ¶ † Eadẽ ratione Papa non potest supplere defectum consensus vt vult notabiliter Jo. and. ⁊ Pañ. in. c. per venerabi29 lem. qui filij sint legit. † vbi dicunt quod Papa non potest inducere matrimonium supplendo consensum, cum ille sit de iure na30 turali, vt est notum. ¶ † Hinc est, qd etiam defectus mandati dicitur esse insanabilis, nam vbi processus est nullus; vel sententia nulla ex defectu mandati, iuxta tex. in. c. in nostra. de procu. ⁊ in. l. licet. C. eodem. tunc talis nullitas non sanat per aliquam signaturam, multominus quando fuit processum cum procuratore legitime reuocato, si mandati reuocatio ad illum peruenit. c. ex insinuatione. de procu. nam plus est mandatum fuisse reuocatũ quã a principio non habuisse mandatum, q prius agit ꝯ voluntatem domini. vt dicit tex. notabilis iuncta glo. in. c. ex parte decani. in 31 fine. de rescrip. † Immo fortius talis nullitas non sanatur etiam refectis expensis, quia qui vidit hunc defectum, forte non curauit succumbere, sciens saluã sibi fore exceptionẽ talis nullitatis ẽt post sententiam, vt in. d. iuribus, sed forte ex eo qd maliciose tacuit, ⁊ in tpe nõ opposuit, vt actor laboribus, ⁊ expensis fatiget, tenetur ꝓp hoc eidem ad expensas per. c. exceptionẽ. de excep. ⁊ qd noabi. ponit Egidius conclusione. ccxxvj. incip. in causa tenendo tñ primũ dictũ indistincte nihil obstat, imputet enim sibi pars, que ante omnia perquisiuit mandatũ, ⁊ similiter iudex, qui nõ legitimauit ꝑsonas antequã inciperet processum arg. l. si queramus. ff. de test. l. quidã referũt. ver. esse. n. dz. ff. de iur. codi. ⁊ in. l. si in diẽ. in prin. ff. de cõdi. ⁊ demon. facit gl. in. l. vt liberis. C. de colla. que dicit qd in primis querẽdũ est de ꝑsonis, que ante oia 32 sunt legittimande per partẽ, ⁊ ẽt ꝑ iudicẽ, † qui põt ẽt ex officio cõpellere procuratorẽ exhibere mãdatũ ne ipse iudex laboret in vanũ, vt dicit gl. not. i. c. j. i ver. obseruantia. de elec. li. vj. ⁊ ponit Roma. ꝯsi. lx. in fi. dicta ergo nullitas est insanabilis ꝓp defectũ 33 consensus, qui exigitur in mandato procuratorio. ¶ † Eadẽ rõne defectus iurisdictionis, ⁊ cõpetentie nõ sanatur, q tũc processus est nulls, ⁊ omnia inde secuta nõ solũ ex defectu ꝯsensus, sed ẽt ꝓp defectũ solẽnitatis, que nõ potuit corã alieno iudice interuenire, vt dr pañ. i. c. significasti in pe. col. de foro cõ. Preterea

aut partes litigātes sciebant eū esse iudicē incompetētē, ⁊ poterat eius iurisdictionē ꝓrogare, ⁊ tūc nō est aliqua nullitas ex defectu iurisdictionis qꝛ litigādo corā eo tacite videnꝉ eius iurisdictionē prorogasse† 34 sufficit.n.tacitus sensus in ꝓrogatione, vt tz Bar.in.l.prima.ff.de iudi.⁊ Innoc.in.c.ad petitionez.in princ. de accus.gl.in.l.vna.C.qui ꝑ sua iurisdi.⁊ in.l.j.in ver.incboare .C.q ꝑ sua iur.aut ignorabant eū esse incōpetētez.⁊ tūc ꝓcessus cū inde sequutis est nullus ꝑꝑ defectū consensus, q est insanabilis vt.S.q̃uis.n.potuissent illum de iudice incōpetēte facere cōpetentē tñ error impediuit ꝓrogationē† 35 cū nihil sit tam ꝯ̃riū consensui quam error.l.si per errorem.ff.de iur.om.iu.

¶ Et ex hijs inferꝉ qḋ sanatis nullitatibus cū clausulis quātuncūqꝫ ꝑ̃gnantibus non intelligiꝉ sanatus defectus iurisdictionis.

36 ¶ † Quia in primis ⁊ añ oia dꝫ ꝯstare de iurisdictione.c.cum in 37 iure.de offic.delega. † Et ideo lꝫ ꝯ̃ tres sententias ꝯformes non possit opponi aliqua exceptio, donec plenarie fuerint executioni demādate cle.vt calūnijs.de re iud.pōt tñ opponi exceptio nullitatis ex defectu iurisd.ẜm doc. ibi ⁊ facit glos.singu.in cle.vnic. 38 de sequestro. † que dicit qḋ nūquā censeꝉ sublata nullitas ꝑ quā negaꝉ iurisdictio qꝛ oportet qḋ cōstet de iurisdictiōe iudicātis. 39 ⁊ ꝑ illā decidit ibi Car.q. † dictat statutū qḋ snia arbitri nulla obstāte exceptione mādeꝉ executioni.dꝫ intelligi, ita tñ qḋ cōstet ꝙ sit arbiter.⁊ qḋ sniaz tulerit.facit qḋ in simili dicit Bar.in.l.prima.§.hoc interdictuz.ff.ꝙ vi aut clam. Ulterius notandum est,

40 ¶ † Quod lꝫ signatura sanet defectus ex via uullitatis refectis expēsis, ꝙ semꝑ apponiꝉ quotiēs sanaꝉ nullitas de qua ꝑ partē aduersam opponiꝉ, nūquā tñ sanat defectuz ex via siue ex capite iniusticie, qꝛ vt dicit Pasi.in.c.iiij.circa finē.de re iudi.inferēdo 41 ad intellectū illius tex. † ꝙ reqriꝉ sniaz fuisse latā iuste ⁊ rōnabiliter ad hoc vt ꝑ Papā ꝯfirmeꝉ, qñ ꝓcedit ex iudicis potestate ordinata.sed ex plenitudine ptātis pōt ꝯfirmare sniaz quātūcunque iniusta vt legiꝉ ⁊ notaꝉ in.c.hoc quippe.iij.q.vj.⁊ ꝑ glo.magistrā in.c.nullus.ix.q.ij.facit tex.in.c.ad petitionem de accusa. Quod vltimū intelligit magistraliter Panor.in.d.c.iiij. ꝓcedere in dependentibus a libera ptāte principis, vt in bñficialibus, quoꝝ Papa hꝫ liberā ⁊ absolutā ptātē cle.ij.alias prima vt lite pēdē. Qua rōne in hmōi beneficialibus solet sanare nullitatē processus añ latā sniaz sine refectione expēsaꝝ.qḋ non facit in ꝓphanis, nisi allegereꝉ paupertas prout latius dicā in sequētibus

42 ¶ † Quia in bñficialibus vt dixi hꝫ liberā potestatē vt pꝫ ex notabili dicto dñi Anto.in.c.ꝯstitutus.de relig.do.sanat ergo in- 43 iustitiā in talibus rōnibus predictis. † sed si snia deficit in iusticia naturali nō pōt ꝑ principē cōfirmari seu talis defectus suppleri 44 vt est tex.nor.in cle.pastoralis de re iud. † ⁊ ideo vt principio istius col.dixi nūquā ꝑ signaturā iusticie sanaꝉ defectus ex via iniusticie, nisi vno casu, q prout accepi post longā discussionē obtentus fuit coraz Inno. Papa.viij.vcz.qñ prima snia fuit nulla forte ex defectu ordinis posituі, iuxta.l.prolataz.C.de sententijs.et in.§.diffinitiua, vers.itē snia.ij.q.vj.⁊ secūda illā primā confirmauit.quo casu super vtraqꝫ data fuit sanatio refectis expensis, qꝛ lꝫ secūda snia cōfirmatoria prime nulle nō fuit nulla sed iniusta iuxta notata ꝑ Bar.in.l.si expressin.ff.de appella.⁊ in.l.i.per il- 45 lū tex.ff.que sentē.sine appella.rescindan. † vbi dicit qḋ snia ꝯfirmatoria prime nelle est nulla, sicut prima, qñ expressus est error in prima nā tūc idē error est in secūda q est in prīa.d.l.j.§.si vero prima est nulla ex alio capite q̃ꝫ ꝑꝑ errorē expressum in ea, tūc secūda illis ꝯfirmatoria non est nulla.sed iniusta qꝛ presumiꝉ qḋ iudex pronūciauit bñ iudicatū respectu inqtatis nō nullitatis q̃ꝫ 46 ignorabat subesse. † Licet ergo secūda ꝯfirmatoria prime nō sit nulla, sed iniusta. vt dixi tñ super vtraqꝫ daꝉ sanatio, cū ista iniusticia secūde sentētie nō tāgat merita cause, ⁊ oriaꝉ totaliter ex illa nullitate vnde quasi eodem morbo effectualiter vr̃ infecta.nā a primordio tituli posterior formatur euentus.l.j.circa fi.C.de 47 impon.lucr.descrip. ¶ † Preterea q ꝯfirmat nihil de nouo facit sed ꝯfirmat prout erat prius iūcto ca.inter dilectos.§.porro.de 48 fide instru. iuncto.c.j.⁊.ij.de confir.vtili vel inutili. † Hinc est ꝙ agiꝉ ex sententia confirmata ⁊ non ex confirmante secundum vnā opinionē, quaz recitat glo.in.l.eos.in ver.vel iniustam.C.de 49 appella. † ⁊ ideo si secundus index ad quē simpliciter confirmat primā sniaz nullo addito vel detracto.tunc primus exequiꝉ eam ⁊ non secundus ẜm Hostien.Innocen.⁊ Panormi.in.c.pastoralis.§.preterea.de offi.delega.⁊ in.c.cū in ecclesia.de appellatio.ponit Jo.an.in addi.Spec.in titulo.de execu.sen.§.ij.in.v. sed pone, ex quibus apparet quod secunda consumatoria effectualiter habet dependentiam a prima, ⁊ ideo cum prima fuit nulla, etiam secunda in effectu censetur nulla potius quā iniusta.

nec dꝫ haberi ꝯsideratio qḋ ẜm potuit transire in rez iudicatā, qꝛ re vera ille trāsitus nō meruisset solitū fauorē ex quo ꝯfirmabat ⁊ faciebat esse iudicatum id qḋ erat fundatū in nullitate ꝑ.S.dicta. ¶ Postremo circa istam mām sanationis notāda sunt duo primū est, qꝛ qñ processus nō est nullus, nec vsquequaqꝫ iniustus, aut inualidus, sed pēdet ex futuro euentu, puta ex bono, vel non bono iure partis agētis tūc ꝑꝑ bonū ius de nouo supueniēs lite pēdēte daꝉ cōmissio qḋ ex eisdē actis iudex procedat suꝑ hoc nouo iurꝉ.exēplū litigaui tecuz diu, ⁊ fui cā qḋ multū expēderes, nec 50 foui hucusqꝫ bonū ius. † Hodie impetro ius nouū puta si neutri vel nouā ꝓuisionē qḋ possuz nō obstāte litis pēdētia dūmō de ea fiat mētio, nec dicor attēptare, vt dr̃ Egidius ꝯclu.cij.q̃ incipit si 51 possessio ꝑ.c.abbate.de re iud.lib.vbi ꝓbaꝉ ad literā, † qḋ actor lite pēdēte pōt sibi acqrere nedū i possessorio, veꝝ ēt in petitorio 52 nouū ius agēdi ex toto facit.l.si post acceptū.ff.de rei vē. † mō ad ꝓpositū iperrato isto nouo iure peto ꝑ cōmissionē, qḋ auditor ex eodē ꝓcessu hactenus habito faciat iustitiā suꝑ hoc nouo iurꝉ ad 53 mittiꝉ, ⁊ signaꝉ talis cōmissio, † qꝛ i cā bñficiali deduciꝉ omne ius ab initio qḋ cōperit vel cōpetere pōt vtriqꝫ parti.c.statuimus.de elec.lib.vj.ꝑ q̃ꝫ rōnē in fortioribus terminis dr̃ elegāter Egid.cōclu.dclxij.q̃ icipit si ex gr̃a qḋ si ex gr̃a ꝑ me beneficio obtēta sub certo mō vacandi egeriz ꝯ̃ ritiū aduersariū vsqꝫ ad conclusionē, ⁊ post ꝯclōnē, ⁊ ante sniaz obtineo de eodē beneficio aliā gr̃am sub alio modo vacandi absqꝫ alia terminoꝝ reiteratione pōt pro me vigore scōe gratie snia ferri, si ꝑ eā ꝯstet de bono iure meo, nec pōt ꝯqueri altera pars, qꝛ omnes terminos sibi necessarios, ad docēdū de iure suo habuit, posset tñ petere ẜm dños ꝓut attestaꝉ Egid.qḋ termini cōpetentes sibi assignanꝉ, si aduersus istaz scōam gr̃am cōpeterēt sibi defensiones legitime ꝑ eis ꝓponēdis ⁊ ꝓbādis arg.c.statuimus.in fi.⁊.c.vt circa.ꝺ elec.lib.vj.⁊.c.pa 54 storalis in scōo rñ.de excep. ¶ † Sed dubiū est, an reus, ⁊ possessor possit petere in tali casu refectionē expēsaꝝ, dicēdo, qḋ actor nō fouēdo vsqꝫ tūc bonū ius fecit ipsum multū expendere in illa lite vr̃ qḋ sic, ꝑ.l.eū quē temere.ff.de iud.sed ꝯ̃riū est verius, qꝛ si per sniam ꝯstabit reū nunq̃ꝫ habuisse bonū ius, lꝫ nec actor vsqꝫ tūc bonū ius habuerit nihilominus succūbentia rei infert illū suꝑ fuisse iniustū possessiorē, ⁊ ideo nō audiꝉ petēdo refectionē expēsarū, arg.l.is qui se obtulit.ff.de rei vēdi.nō ob.lex ꝯ̃ria, qꝛ loquiꝉ eo casu qñ reus absoluiꝉ ex nō iure actoris, qḋ cessat in casu isto. Puto tñ qḋ lꝫ reus succūbat ꝑꝑ nouū ius actoris, tñ nō cōdēnabiꝉ sibi in expēsis factis ꝑ actorē ante ꝓductionē illius noui iuris, qꝛ vterqꝫ temere egit, ⁊ actor litigādo, sine bono iure vsqꝫ tūc d.l.eū quē temere, ⁊ reus offerēdo se defensioni iniuste ꝑ.d.l.is. 55 qui se obtulit, † ⁊ sic temeritas vtriusqꝫ ad inuicē cōpēsaꝉ quo ad refectionē expēsaꝝ factaꝝ ante ꝓductionē noui iuris ꝑ actorē, ar 56 gu.l.si ambo.ff.de cōpen.cū simi. ¶ † Scōm est, ⁊ ꝓ nūc vltimuz circa istā mām sanationis, qḋ nunq̃ꝫ sanaꝉ ꝯ̃ctus inualidus, neqꝫ testamētū neqꝫ ꝯfirmanꝉ ꝯsuetudines ꝑ istā signaturā iustitie cōmissionū, ꝑ q̃ꝫ nihil ꝯcediꝉ qḋ tāgat merita cāe, qꝛ nō eēt mera iustitia, sed potius gr̃a dare nouū ius in meritis cāe, ⁊ ideo dicit gl. 57 notāda in.c.j.in ver.noscaꝉ de cōsti.lib.vj. † qḋ si rescriptū ꝯcedit aliquid ꝯ̃ ius, iā in eo mutat nomē rescripti, ⁊ dicēdū est priui 58 legiū.c.priuilegia.iij.dist.⁊ in.c.abbate.de ver.signifi. ¶ † Hinc est qḋ in ista signatura de iustitia nunq̃ꝫ derogaꝉ statutis, secus in alia, arg.l.ij.C.ꝺ diuer.rescr.ibi ad ius rescribunꝉ, ⁊.c.causamqꝫ de rescrip. ¶ Similiter in ista non datur, qḋ simul de spolio, ⁊ ꝓprietate cognoscaꝉ, ⁊ iudiceꝉ qꝛ obstat dispositio iuris cōmunis 59 de quo in.c.literis.de rest.spo.ibi prius ⁊c. ¶ † Si tñ spoliatus intentat a principio simul, ⁊ semel possessoriū, ⁊ petitoriū, tūc licituz esset aduersario super vtroqꝫ se defendere, ⁊ petere qḋ simul de spolio, ⁊ proprietate cognoscaꝉ, ⁊ iudicetur, vt vult gl.in.c.cū ecclesia sutrina in gl.ij.de cau.pos.⁊ propri.si tñ iudici videbitur, poterit suspēso petitorio examinare solū possessoriū, ⁊ illud prius terminare capi.secundum, ⁊ ibi clare Panor.eodez titulo, quod procedit etiam si spoliator habeat cōmissionē de procedēdo simul in vtroqꝫ quod datur aliquando ex fauore, vt per Egidium con 60 clusione.dvj. ¶ † Constat autem ꝙ stilus signature cōmissionum in dubio presumitur commissio, ⁊ non gratia, vt dicit Domi.post Joan.an.in.c.si cui.de preb.lib.vj.⁊ hoc patet per multa exempla, in quibus apparet quod Papa in dubio non presumitur in ista signatura concedere aliquid in preiudicium alterius, nec facere gratiam nisi aliud exprimat. † Hinc est quod quando vnus 61 petit monitorium dari contra debitorez defuncti, cuius ipse qui petit est creditor datur, sed cum ista clausula absque preiudicio potioris creditoris, regula potior lib.vj.⁊.ff.⁊.C.qui potio.in pigno.habe. per totum. ¶ Similiter vbi materia tāgit Cameram

62 ram. †Signatura dicit videat Camera, vbi tangit religionez videat protector, qr ipse est verus & legitimus ordinarius illorum de illa religione, vt dicit Cardi. cõsi. xvij. Incip. casus post factũ &c. eodẽ mõ vbi tanguntur officia pape. signatura dicit videant domi-
63 ni secretarij. †qr ordo ecclesiasticus confunditur, si vnicuiqz sua iurisdictio non seruatur. c. placuit. xj. q. j. facit ad premissa bonus text. in. c. ex tenore. de foro cõpetẽti. ibi sic sumus viduis in iustitia de-
64 bitores qd alijs iniustitiam facere nõ debemus. ¶ †Hinc est vltra predicta, quod si post executionem sententie aliquid petitur super materia executionis, vel subreptionis monitorum, nõ datur per istam signaturam aliquid, quod tangat rem iudicataz, ideo nõ datur super subreptione qr transitus in rem iudicatã extinxit subreptionẽ, de qua põt opponi dupliciter, vt dicit Panor. post Inno. in. c. cõstitutus. ver. extra glo. de rescrip. primo contra litteras dilatorie vt in. c. ad audientiam. eodem titulo. secundo põt op-
65 poni peremptorie contra gratiã, †cũ subreptio concernat ipsam gratiã & eã viciet. c. si motu proprio. de preben. lib. vj. cuz similibus. sed vsqz ad sñiaz opponi põt & nõ vltra sicut in alijs exceptionibus peremptorijs. l. perẽptorias. C. sent. rescindi. non posse. Secus dico si aliquid allegatur qd cõcernat nullitatẽ iudicij & sñie, vt cũ dr iudiciũ nullum fuisse, qr iudex incõpetens vel excõic. C. qñ prouocare nõ est neces. per totũ. & si a nõ cõpetenti iudi. per totũ
66 similiter in exceptione falsi procuratoris. l. lz. C. de procura. †nã cum istis et similibus casibus iudiciũ sit nullũ põt agi de nullitate ex dictis capitibus. & dantur commissiones etiam post sñiam que transiuit in rem iudicatã, qr transitus in rem iudicatam non extinguit predictas exceptiones. lz improprie dicantur exceptiones istis casibus, vt dicit glo. magistra in. l. prima. C. de iur. & facti ignor. & in. c. Exceptionẽ de excep. nec põt dici iudicatũ. l. iiij. §. cõdemnatũ. ff. de re iudi. & in. l. ij. C. qñ prouoc. non est neces.
67 ¶ Hinc est† quod vbi agitur de nullitate, & petitur super ea nullitate procedi, nõ dz addi in signatura ista clausula. sine preiudicio rei iudicate fm aliquos, qr vt statim dixi, si sententia est nulla, nõ põt dici iudicatum, sed dr isto modo sine preiudicio triũ sentẽtiarum, propter cle. vt calũnijs. de re iud. alij aliter dicunt moti ista
68 rõne †ex eo qd sñie nulle ẽt executioni demandantur iuxta nota-
69 ta per doc. in. c. cum in iure. de offi. delega. †sed potest distingui ex mente Barto. in. d. l. iiij. §. condemnatum. quia aut ex parte eius qui petit procedi super nullitate, nihil est probandum, vt qr dicit quod non fuit citatus, vel nõ fuit procurator, qui egit. & tũc procedit prima oppinio cũ dictis casibus non possit dici iudicatũ & exceptio hmõi nullitatum impedit executionem. d. §. condẽnatũ. & in. l. lz. de procu. Idem qñ in causa nullitatis aliquid est probandũ dũmodo possit probari incõtinenti. l. si pretor. §. marcellus. ff. de iudi. & in. l. iudicati. C. si ex fal. instru.

¶ Aut probatio fiẽda super nullitate hz altiorẽ indaginẽ. & isto casu põt procedere secunda opinio. qr tunc nõ obstãte exceptione nullitatis sñia põt executioni demãdari. l. fi. in fine. C. de ord. cog. cuz similibus. Cõsequẽter tũc dz addi sine tñ preiudici rei. iud. quod procedit, qñ executio nõdũ est facta alias si est facta, & aliqd petitur contra eũ nõ dz in cõmissione dici sine preiudicio rei iudicate, qr iam est facta executio. sed dr sine preiudicio legitime executionis. idẽ si nõdũ est facta executio, sed iudex incepit eam facere, vt dicã latius infra in vers. qñ cõmittitur causa nullitatis. &c. & est notandum quod cum misterio additur illud verbuz legitime. quia si alias non sit rite & legitime facta executio, sed contra dispositionez iuris communis vel formam sñie nõ meretur solutuz fa-
70 uorem † & ideo quatenus de facto processit põt de facto reuocari ẽt non citata parte iuxta sing. dictum Innocen. in. c. cum dilecti de elec. qd exclamat Franchus in. c. primo in princ. de relig. do.
71 lib. vj. † & ideo dicit idẽ Innoc. in. c. querelã. in. ij. col. de elect. qd possessio vnius alteri data iuris ordine non seruato põt de facto reuocari possessore ẽt nõ vocato. facit gl. ord. in. l. minor in principio. ff. de euict. cũ multis similibus dictis ad propositum de quibus per Roma. consilio. cccxx. incip. hec istorum. in fi. col.

¶ Ad predicta facit maxime pro distinctione, quaz superius feci elegãs decisio Rota. cclxxx. que incipit lz per viaz in nouis. vbi dr qd licet exceptio nullitatis impedit executionem sententie que transiuit in rẽ iudicatã, si incontinenti probetur coram iudice, qui illã sñiaz tulit, tñ hmõi executio nõ impeditur per viam actionis super nullitate, ẽt si iudex cui nullitas hmõi est cõmissa inhibeat
72 primo iudici volenti exequi sñiaz. suam. † & sic sentit Rota quod maiorẽ effectũ operatur sola exceptio quoad impediendam executionẽ sñie, quam actio super nullitate mota cuz inhibitione se-
73 quuta, quod videtur contra tex. in ratione sui cũ ibi notatis per glo. magistram in. c. ij. de ord. cog. quod crimen probatum per exceptionem non punitur sicut quando probatur per viam actionis, sed ratio motiua dominorum quare secundo casu non obstãte inhibitiõe potest fieri executio, est ex eo quia motio litis huiusmodi non impedit executionem secundum Inno. in. d. c. cum in iure peritus. (quod ego intelligo cũ distinctione quam superius feci) nec etiã inhibitio impedit, qr non est legittime facta. c. non solum in fine. & c. romana. de appel. lib. vj. concludunt igitur domini in predicta decisione, quod fiat executio per primum iudicem per quam non impeditur litis prosecutio super nullitate,
74 † ex quibus apparet qd melius, & consultius est apponere in signatura illa verba sine tñ preiudicio rei iudicate, vt nõ retardetur executio, & prosecutio litis super nullitate suo marte decurrat, ex quo interim presumitur pro veritate rei iudicate, & contra impetran-
75 tem, arg. tex. optimi in. l. ij. C. de falsis, †vbi probatur qd qñ executor percipit quod malitiose opponitur exceptio falsi cã differende executionis debet facere executionem salua manẽte qõne falsi, facit elegans dictum Inno. in. c. post electionẽ in fi. de cõcess. preben. vbi dicit † quod quandocũqz iudex vehemẽter presumit cõ-
76 tra excipientem quod maliciose excipiat non debet talem excipiẽtem admittere, nec de appellatione curare, qr illa non prodest nisi probetur veritas cause, vt per Pañ. referentem istud dictum Innocen. in. c. super eo. de appell. & in. c. de cetero. in fi. col. de re iud. nec est admodum preiudicialis dicta executio agenti in causa nullitatis, qr si in ea obtinebit reuocationem executionis. c. suscitata. de rest. in integ. c. in nostra. & c. auditis de procurato. cum multis similibus, & per hoc iura vtriusqz partis seruantur illesa per huiusmodi signaturas, nam vt superius dixi Papa per istaz signaturã iustitie nõ presumitur in dubio concedere aliquid in preiudicium alterius partis, nec facere aliquid gratiose nisi id exprimat, vel aliter appareat de sua intẽtione, & hoc probaui sup-
77 ius aliquibus exemplis, possunt & alia exempla adduci. ¶ †Nã si quis subrogatur illi qui iam habuit executoriales contra aduersarium, non datur tali subrogato effectus executorialium, nisi intimetur cõdemnato huiusmodi subrogatio, qr forte impugnabit eam ex regula de subrogandis, vel aliter, naz sufficit reo quod vincat per non ius actoris etiam si constet de non iure suo, puta per confessionem, vel alias arg. no. per Compost. in. c. mandatũ de rescr. iuncta. l. fi. C. de rei ven. & ponit decis. Rote. ccccxix. que incipit nota an reus in antiquis, & ad predictam practicam de intimatione subrogationis facienda facit in simili decisio Rote.
78 cccxx. que incipit licet in causis in nouis. †vbi dicitur quod noua gratia per actorem impetrata lite pendente super beneficio est intimanda reo possessori etiam cõtumaci, nec curanti venire, vel mittere, qr forte vult, & potest de subreptione eam impugnare, ergo etiam subrogatio intimanda est condẽnato, & per eandẽ rõnẽ & hoc quasi in terminis ponit Egid. cõclu. clvj. incip. mortuo &c.
79 ¶ †Patet etiam ex alio iusticia istius signature, nã nõ dat iudicem petitum ab vna parte, qr ẽt elegans tex. de iudi. obseruandum est, ne is iudex detur quem altera pars nominatim petit, id enim iniqui exempli esse &c. facit etiam tex. in. c. ad hec. de resc. ideo cõsueuit dicere supplicatio alicui probo viro &c. & postea petitur verbo, & sic per indirectum datur iudex peritus secundum voluntatem petentis, tamen circa hoc distinguit pulchre Pañ. in. c. ceterum. in fi. col. de rescri. ¶ Quod aut vtraqz pars est presens coram superiore, & non debet superior dare iudicem ad petitionẽ vnius. d. l. obseruandum, & ideo regens canzellarie non consueuit in curia cõmittere causam auditori Rote quando vna partium allegat talem auditorem habere suspectum, & si vnum vel duos hz pars suspectos, tunc regens committit alteri auditori secundum suum turnum & certũ ordinẽ quem seruat. ¶ Aut vna pars est absens, & alia est presens, & tũc de stilo est vt detur iudex ad petitionem vnius partis, salua alteri parti facultate recusandi iudicẽ ex cã rõnabili. c. insinuãte. de offi. deleg. & si petit presens aliquid preiudicale alteri parti, & dicta pars est presens in curia fit citatio in audientia per edictum generale secunduz Pa-
80 nor. in. d. c. ceterũ. †sed Inn. in. c. cũ olim. de re iud. non vult qd sufficiat citatio in audientia, sed tali casu debet fieri in persona vel ad hospitiũ ad dicendum. quare talis cõmissio non debeat si-
81 gnari, & hoc sequitur Fely. allegãns Pau. de cast. consi. lj. †qui dicit quod postquaz Inn. hoc tenet, nõ est amplius de hoc dubitandum cũ fuerit pater veritatis, & ita seruat reuerendissimus Cardi. Alex. qui est alius pater veritatis, & hz in manu sceptrum iustitie tanqz alter Salomon. ¶ Quando vero vtraqz pars est presens sed non concordant in iudicem tunc quelibet pars eligit vnũ, & curia tertiũ fm gl. in. d. l. obseruandũ, de quo me remitto ad stilũ curie quẽ in hoc nõ perquisiui facit. c. ex literis. de consti.

82 &c. quã graui. de cri. fal. † Comẽdat stilus istius signature et ex hoc, nã qñ qs petit pcedi in petitorio reiecta sua suspẽsione eiusdẽ. hz cõmissionẽ, sed refectis expẽsis, in qbus fatigauit aduersa
83 riũ i possessorio, † qr nõ lz variare cũ discrimine alterius, vt dicit tex. in. l. pretor edixit in princ. ff. de iniur. facit regula mutare. de re. iur. lib. vj. & in cle. cũ illusio. de renũciat. & hoc in teris de refe-ctione expẽsaꝝ in tali casu tz Host. in sũma de causa pos. et ppr. in. §. an qd possessionis. versi. sed prius proponit. & ponit. deci-sio Rote. ccv. que incipit in causa in nouis. Nõ minus cõmẽda-
84 tur ex alio, † qr causa nõ debite pẽsionis nõ cõmittitur. nisi cum clausula absqz retardatiõe solutionis eiusdẽ, que clausula ponit duplici rõne. prima est pp fraudes & malitias recusantiũ soluere pẽsiones legitime impositas, qbus malitijs non est indulgẽdũ. l. in fundo. ff. de rei vendi. & in. c. sedes. de rescrip. facit p ista pratica bonus tex. in. l. ij. C. de fals. quẽ superius in alio pposito induxi. alia & secũda rõ est. quare opponit vcz pp honorẽ pape mãdãtis solui pẽsiones per eũ impositas, & sic vt eius littere super pensione nõ careant obediẽtia, qbus est humiliter & cũ reuerẽtia parendũ donec cõstet de ɔ̃rio. c. si qñ de rescrip. ibi mãdatũ nrm re
85 uerenter adimpleas &c. † que rõnes cessant in pẽsionibus impositis ab inferioribus, q regulariter de iure pñt pẽsiones ppetuas imponere, maxime vt transeant ad successores. c. nisi essent de pbendis, & iõ qñ pẽsio est ab inferiore imposita tunc dat cõmissio super dicta pẽsione, & nõ apponitur predicta clausula absqz re-
86 tardatione &c. ¶ † Et est notãdũ qd nõ datur simpliciter cõmissio sup reductione pẽsionis etiam successori illius q ɔ̃sensit, nisi cũ clausula prout de iure faciendum esse cognouit, qr forte pape scienter dedit antecessori qd posset obligare bñficiũ vltra tertiaz partẽ fructuũ, forte et data est pẽsio super fructibus bñficij nõ resignati, que solet cõcedi dummodo exprimantur illius fructus.
87 ¶ † Preterea potest esse pẽsio excessiua, & tamen non est reducẽda, puta si is qui cessit fuit deceptus, cum crederet valorẽ bñficij esse magnũ, ductus assertiõe optãtis bñficiũ nõ curãtis de enormi pẽsione. ad qd facit bona glo. in simili in. c. fi. de consuetu. li. vj. ibi minorẽ forte ex causa sibi gratam &c.
88 ¶ † Preterea volenti & cõsentienti sup enormi & excessiua pẽsione nõ fit iniuria neqz dolus. l. j. §. vsqz adeo. ff. de iniur. & in. l. nemo. ff. de reg. iur. ¶ Hinc est quod admittitur cessio beneficij cũ reseruatione oim fructuũ loco pensionis pcipue in Francia † sed
89 cõiter solẽt imponi hmõi pensiones vsqz ad tertiã partem fructuum, & qñque vsqz ad medietatem. & tũc in supplicatione dicitur et si dicta pẽsio sup fructibus dicti bñficij tertiã partẽ hmõi fructuũ excederet dũmodo illoꝝ medietatẽ nõ excedat, tũc enim es
90 set reducẽda si medietatẽ excederet. † nã queãdmodũ reformationi subiacet ɔ̃ctus vẽditionis qñ vltra dimidiã iusti precij circunuentio interuenit vt in. l. ij. C. de rescin. vẽ. & in. c. cuz causam. de emp. & vẽdi. parimõ reformationi subiacet pẽsio, cũ illa vltra dimidiã iuste pensionis excedit, hic est casus, put ibi quoad hoc parificant pretiũ et pẽsio in. l. itez si precio. §. fi. cũ. l. seq. ff. locati iuncta. d. l. ij. C. de rescin. ven. posset tñ quis scienter ɔ̃sentire pensioni et vltra medietatẽ, vt superius dixi, & renũciare reductioni sed cõiter nõ ɔ̃cedit vltra tertiã partẽ fructuũ eiusdẽ precipue si sit ecclesia parrochialis vel dignitas valoris. xxiiij. ducatoꝝ, ne bñficia tm̃ grauẽtur, possintqz illoꝝ onera supportari argu. c. de
91 monachis. in fine. de preben. ¶ † Et ideo iusta causa petẽdi reductionẽ pensionis est redditũ et fructuũ diminutio cõtingens post impositã pẽsionẽ, qua stante bñficiũ grauatũ onere pẽsionis nõ sufficit ad eam psoluẽdam & sustinẽdũ simul onera ipsius bñficij, prout eleganter consuluit Lud. Roma. cõsil. ccclxix. incip. circa primũ versi. quoad quintũ. &c. mouetur ex notatis p doct. et precipue p dñm An. in. c. preterea. de iure patro. decidente in
92 simili. † quod si census a diocesano in fauorẽ patroni tpe fundationis impositus ecclesie fundate in tm̃ ecclesiã onerat, qd si soluat non possit necessitatibus eccle. seu substẽta. presbi. subueniri tũc prõni cẽsus diminui & moderari dz, argu. tex. in. c. primo. de
93 cõsuetu. vbi est expressum † quod tolli debent vel moderari ɔ̃suetudines ecclesijs grauamen excessiuuz imponẽtes, ad idem in simili bonus tex. i. c. suggestũ de deci. facit et bonus tex. i. c. quãto
94 de cẽlibus. ¶ † Preterea hoc est priuilegiũ clerici, vt nõ ɔ̃ueniatur vltra q̃ facere possit ad instar militis armate militie, vt dicit gl. or. in. l. miles. ff. de re iudi. id ẽ dz sibi tm̃ relinq, vnde ipse & sui ministri eidẽ necessarij possint sustẽtari, vt dicit alia gl. i. c. studeat l. d. ɔ̃cludo ergo qd iuste petit reductio pensionis ex dicta causa nõ obstãte indulto qd ad certã partẽ reduci nõ possit. ex quo cõtingit diminutio fructuum ex postfacto per. S. dicta.
¶ Et hoc important illa verba que apponunt in hmõi cõmissionibus sup reductione, vcz prout de iure faciẽdũ esse cognouerit, qr attenta diminutione fructuũ ɔ̃tingente ex postfacto, & ɔ̃sideratis honeribus incũbẽtibus beneficio grauato pensione ac alijs
95 vt. S. poterit reduci & debito modo moderari. ¶ † Et ex hijs apparet qd et si papa apposuit manũ in aliqua supplicatione, vel cõmissione, & venit de iure formãda sine dubio reformat, nã vt superius dixi, lz Papa dicat in supplicatione qd pensio ad certã ptẽ reduci non possit si tñ de iure ex dictis causis, venit reducenda indubie reducit, & reformat, ad qd faciunt bona iura tex. in. c. sententiam. xxxv. q. ix. in. c. cũ ex literis. de in integ. rest. & in. c. cum
96 olim. de re iud. † in quibus dicitur sententiã Romani pontificis posse in melius cõmutari, facit elegãs ɔ̃si. Lud. roma. in ordine. dxxj. Christi nomine repetito. Circa ppositam, nec ob. si dicat ex quo Papa apposuit manũ, vr̃ omnibus alijs de, & super eo ademisse ptãtẽ, arg. c. vt debitus. de appel. ɔ̃nr cõmissionẽ nõ cẽseri reuocatã, nec posse reformari nisi proprijs manibus Pape reuo
97 cetur, vel reformetur, qr † dico qd satis proprijs manibus factũ fuisse dr̃ cum ab habente mandatum, speciale fiat, vt est tex. in. c. mulieres. i fi. de sen. ex. ibi cũ is cõmittat vere cuius aucte vel mãdato delictũ cõmitti pbat. facit et tex. i. l. ita tñ. §. gessisse. ff. d ad. tu. & i. l. j. §. deiecisse. ff. d vi & vi ar. cũ alijs vul. ad h. ¶ Ex hijs et
98 põt summi ratio vnius obseruãtie, quã seruat signatura, † nã licet stetur literis Pape asserentibus resignationẽ fuisse factã in suis manibus iuxta cle. literis de pb. si tñ talis regsinatio facta appareat p pcuratorẽ, & de falsitate illius mandati dubitat existentibus aliquibus coniecturis cõmittit arbitrio auditoris, vt prefigat terminũ parti ad dicendũ quo mandato vti velit & an ex eo resignatio subsequta fuerit, nã vt dt sign anter Egidius ɔ̃clusio
99 ne. ccliij. que incipit si Papa, † qd verba narratiua Pape de resignatione beneficij in suis vel alterius manibus facta per procuratorem nõ pbãt vacationẽ, nec pcuratoriũ, & hoc quo ad effectum adiudicationis, vt p eũdẽ Egid. ɔ̃clu. ccxc. & alia. ccclij. incip. ad effectũ &c. lz ɔ̃riũ in casu simili firmet Pet. de anc. cõsi.
100 cccxcix. incip. intẽtio dñe Constãtie &c. † vbi dicit qd si Papa in prouisione, quã facit de beneficio, narrat se specialiter dictũ beneficium reseruasse sue prouisioni, dum talis illud obtinebat ex hijs verbus hm eũ probat plene reseruatio, & presidentia possessoris tũc tpis, sed dictũ egidij in suis terminis puto fore verius existẽtibus aliquibus ɔ̃iecturis de & super falsitate eius qd narratur per papã, vt superius dixi, qr tali casu non est arguere Pa
101 pam de mẽdatio, sed quod fuerit circũuentus, † & ideo dicit idez Pet. de anc. in cõsi precedenti quod incipit permitto pro clariori &c. qd dicto seu assertioni pape non stet, qñ est ɔ̃ iura & in preiudiciũ iuris alteri quesiti, qd non est sue intentionis velle tollere. l. j. §. si qs a principe, & §. merito. ff. ne quid in loco pub. c. ex tuaꝝ. de vsu pal. maxime in ista signatura iustitie, in qua non vult derogare iuri alterius precipue cũ graui dãno, & licet vni cõcedit aliquid gratiose semper tñ preseruat ius alterius conformando se dispositione iuris canonici, & etiam ciuilis, vbi deficit ius canonicum. c. si in auditorium. x. dist. cũ multis similibus, qd pz per alia plurima, & varia exempla que subijciam per ordinem, prout occurrent materie quas vidi vel praticaui seu a praticis habui iuxta tex. in. l. si auiã. C. de inge. manumis. ibi si cum peritioribus tractatum habuisses facile cognosceres &c.

SVMMARIVM

1. Quando quis petit admitti ad beneficium. c. odoardus quomodo signatura debeat dicere.
2. Commissio quando detur de inhibitione sub censuris.
3. Judex ecclesiasticus quando brachium seculare inuocet.
4. Delegatus quando brachium seculare inuocare possit.
5. Episcopus quare solum sub pena suspensionis, & non excommunicationis, inhibeatur.
6. Episcopi quando sententiam suspensionis, & interdicti incurrant.
7. Modus concedendi interdictũ ob non paritionem.
8. Ecclesia cathdralis non censetur interdicta, licet tota diocesis & ecclesie ciuitatis interdicantur.
9. Interdictum suspenditur in aduentu regis, vel principis.
10. Uerbũ mandamus non opponitur in literis, que per Papam regibus destinantur.
11. Pape exhortationi obediendum est.

1 **Quando quis** Petit admitti ad beneficium. c. odoar. de solu. vel alternatiue ad cessionẽ bonoꝝ aut ad terminũ quinquenalez iuxta. l. fi. C. qui

q bon.ced.pñt,semp i signatura dr cōstito summarie de paupertate,& put de iure.& hoc pp multa q̄ requirunt circa hoc, iuxta not.in.d.c. Odoardus, nec est necesse qd aliter cedat bonis dū mō possit legitime ꝯstare de paupertate,ſm Pañ.ibi.& rotā de cis.cccccl xvij.incipiē.vtrū possit ad fi.facit bona.gl.in.l.miles.ff. de re iud.& in.c.audeat.l.di.& de mā.d.c. Odoardus plene per Bal.in.§.fi.isti.de acti. ¶ †Petēti cōmitti inhibitionē sub cēsuris et penis &c.daf solū de inhibitione sub cēsuris.qꝛ nō dꝫ quis duplici ꝯtritione ꝯteri.c.at si clerici in fi.de iudi.& in.c.presbiter aut diaconus.lxxxj.di.nisi sit maxima ꝯtumacia vel mā grauissima,tūc daf ēt sub penis.ad qd facit bonus tex.in.c.qm̄ frequenter in.fi.vt lite nō cōt.ibi dū dicit ita vcꝫ qd alterutra pena q̄ magis timeri debeat iudex a principio sit ꝯtētus.ad alterā nihilominus ꝓcessurus si hoc meruerit ꝓteruitas cōtumacis,facit ēt bonus tex.in.c.cū i cūctis.§.fi.de elec.& ibi Pañ.i pño not.ponūt doc.in.c.tue.de ꝓcur.& in.l.senatus cēsuit.ff.de accu.addit ēt qm̄ que & de brachio seculari put de iure.†naꝫ qm̄ iudex eccl'iasticus fecit qd potuit & nō hꝫ vltra ꝙ faciat pōt tūc de iure iuocare brachiū seculare.c.cuꝫ non ab hoie.de iudi.& in.c.ij.de malefi.ponit Oldra.consi.lxxxix.incip.Episcopus inuocata.&c.

¶ †Et est notādū,ꝙ nisi in signatura adderef & de brachio seculari nō posset delegatus inuocare tale auxiliū. ſm Arch.in.c.vt offm̄.§.fi.de hrti li.vj.dicēté curiā ita tenere.qcqd dicat Jo. an. in.c.significasti.de offi.deleg. ¶ †Jtē est notādū,qd qm̄ petit inhiberi sub pena excōi.si inter eos qbus est inhibendū sint epi vel superiores prelati.tūc ponitur quo ad eos sub pena suspēsionis non excōi.deferf.n.illis in penis imponēdis.tūc pp reuerentiam sacri officij qd exercēt.vt est casus in.c.ij.de offic.dele.lib.vj.iuncta gl.in.c.j.de cler.venat.tñ ēt pp periculū plurimoꝝ. † & ideo sniam suspēsionis & interdicti tales nō incurrūt nisi de ipsis expssa mētio habeat vt dicit tex.in.c.qꝛ periculosum.de sent.excō.li. vj.Ex qbus apparet qd iste cēsure debent a principio moderate ꝯcedi tā respectu psonaꝝ vt pꝫ ex premissis q̄ ēt locoꝝ in qbus morant & degūt psone cōtumaces. ¶ †Et iō vbi petit poni iter dictū pp nō paritionē forte executorialiū cū magna difficultate ꝯcedit,vnde,pño ponit i eccl'ia parrochiali aduersarij.& alia ecclesia parrochiali vel collegia.Demū crescente ꝯtumacia daf in duob⁹ monasterijs vel ecclesijs collegiatis. & sic nec si resipiscat tota diocesis supponit interdicto, vltimo loco vbi pmissa nō afferunt remediū oratori ꝯ aduersariū,q tandiu insordescit,interdicit ecclesia cathedralis†que alias nō censet interdicta nisi expresse interdicat lꝫ tota diocesis & ecclesie ciuitatis interdicāt ꝓpter eius excellētiam & honorem.arg.c.q̄uis.§.q̄q̄.de preben. lib.vj.& quod notabat Cōpos.ante illā decretalē in.c.capitulus sancte crucis.in versi.itē querit de hac forma.&c.& Oldra.cōsi. clxxxv.incip.thema tale est.& dñi de Rota deci.xlv.incipiē nota ſm aliquos.in antiqs nā ista magna & notabilia,nisi de eis expsse dicatur,nulla verboꝝ generalitate includuntur.l.pretor ait.§. qd aūt.ff.de iniur.c.sedes.de rescrip.l.eos.C.de aqueduc.lib.xj. ¶ Aduertendū tñ est † quod in aduentu regis vel principis in vrbe,in qua dicta ecclesia cathedralis est sita,interdictū suspēditur.& in hoc defertur talibus personis,arg.c.solite. ibi regi tanquā precellenti.de ma.& obe.sicut & alias deferf eisdem.†nam ꝯ Reges nō danf littere ꝯtētiose per Cācellariā.& in litteris, que eis destinantur per papā, nō ponitur mandamus quatenus, ſm Specu.in titulo de rescrip.presen.§.ratione forme.versi. item ꝯ Reges.facit bonus tex.vltra Specu.in cle.prima.de testi.ibi reges eosdem & principes in.domino exhortamur quamuis dicat ibi glo.†qd licet exhortatio Pape videatur cōsilium,est tamen consilium reuerentie, cui necessario parenduꝫ est,iuxta notat in. c.ad aures.de eta.et qualita.Quid autē si nec per tot gradus interdicti pareatur,tunc potest petere orator executiue procedi ꝑ brachium seculare,arg.c.cuꝫ non ab homine.in fine.de iudi.sed tunc in commissione debet addi hec clausula.videlicet in euentū quod docuerit &c.

SVMMARIVM.

1 Ultimo quo †ad materiaꝫ censurarū iam incursarum,sciendum est,quod vbi excōmunicatus,vel suspensus petit se absolui a cēsuris prestita iuratoria cautione cassantur regulariter ista verba, & loco eoꝝ dicitur cautione prestanda iudicis arbitrio,†qꝛ dꝫ inspici qualitas ꝑsonaꝝ an sit de solo eaꝝ iuro ꝯfidēdū arg.c.literas. de presump. & hoc per doctri.Jnno.in.c.ad reprimēdū de offi.ordi.& ibi panor.j.col.& in.c.qua fronte de appel.& in.c.ex parte.de ver. sig. ¶ †Sed ego distinguerē put distinguit gl.not.i.c.ad hec.ō sen. excō.qd aut quis petit absolui ob iniectionē manuū in clericū,& tunc sufficit sola cautio iuratoria per.c.ex tenore.&.c.cum deside res.eod. tit. si vero ꝑ ꝯtumacia vel crimine manifesto tunc sufficiēs dꝫ cautio pstari.c.ex pte.ō ver.sig.& ibi dīt gl.ꝙ sufficiēs cautio est si pignora vel fideiussores denf.l.si mandato.§.vlt.ff.mād. cū sim. ¶ †Ubi petit ꝓrogatio fataliū sp dr in cōmissione pñ ꝯgnantē arbitrio iud.qꝛ forte pars nō fecit debitā diligētiā in tpe debito put facere debuit,iuxta ea q̄ hñr i.c.cū sit romana de appel.nō enim sufficit ꝓbare solū impedimētū tpe primi fatalis,nisi ēt probef,qd tale impedimētū fuit immediata cā quare nō potuit ꝓseq appellationē tpe debito,& iō dꝫ docere se fecisse debitā diligētiā ꝑ tex.not.in.l.q cōmeatus in principio.ff.de re.mi.& ibi Bart.et in.l.qbus diebus.in principio.ff.de cōd.& demō.& bal. in.l.ꝓperādū.§.finaūt vtraqꝫ.C.de iudicijs.

SVMMARIVM

Dicendum est Modo succinte de aliquibus causis seu materijs que reijciuntur per istam signaturam iustitie, et non solent signari certis respectibus 1 † et primo causa ecclesie, et quelibet alia spiritualis non cõmittitur laicis etiam de consensu partium, ad quod facit capitulo decernimus. de iudi. iuncto capitulo si diligenti, de foro compe. nisi laico, vel laicis associetur aliquis clericus, qui vna cum illis vel terminet, vel concordet, que obseruãtia fundatur in dispositione capitu. per tuas ad finem de arbit. ibi a duobus laicis, et vno clerico etc. 2 † Clericus enim tanquam dignior trahit ad se laicos minus dignos. argumento capitu. quod in dubijs. de consecratione ecclesie, facit notabile dictum Barto. per illum textum. in l. 3 precipimus. §. eodem obseruando. C. de appellatio. † vbi dicit quod si laicus, et clericus debitores conueniuntur simul ambo debẽt conueniri coram episcopo ratione clerici, ad idem quod ponit Ludouicus romanus consilio. cclxv. incipiente in casu pro 4 posito † vbi dicit quod si iudicantes vel arbitrantes sunt mixte persone, vt puta vnus clericus vel alter laicus debet tali casu appellari, et similiter peti reductio ad iudicem ecclesiasticum ratione clerici, qui vt dixi tanquam dignior trahit ad se laicum, † fa- 5 cit ẽt elegans doctrina Panormi. in capitulo de quarta in sexta columna versiculo sed circa predicta. de prescript. vbi dicit qd si laicus habet rem communem, et indiuisibilem cum ecclesia, tunc contra laicum non prescribitur spacio a iure communi statuto, sed conseruatur ius suum propter ecclesiã per. l. si cõmunẽ ff. quemadmodum seruitus amittatur. et quod in simili notat gl. in capitulo vnico. de iure patrona. libro sexto. et ibi Joã. an.

6 ¶ † Cause prophane non committuntur in curia, nec signantur per istam signaturam, nec ẽt debent proponi, qr non sunt de foro 7 ecclesie, facit tex. in capi. si clericus laicum de fo. compe. † hinc est qd ista signatura nõ cõmittit causam dotis a mrĩmonio separatã. qr tunc dr causa pphana. et id corã iudi. seculari agi dz, vt p glo. in c. de prudẽtia. in ver. incidens de don. inter vi. et vxo. nisi lis fuisset semel inchoata p partes corã iudice eccliast. arg. eius qd dr semel transmissibile semp durat trãsmissibile. l. videamus. 8 ff. qd metus cã cũ similibus. † Itẽ nõ cõmittit in curia cãm denegate pẽsionis cũ mere ꝯsistat pẽsio in tẽporalitate, et nõ dr cã bñficialis, p illud qd in simili dicũt doc. in. c. postulasti. de rescrip. et in. c. ad audiẽtiã. ij. eo. ti. nisi cessãs soluere sit i curia, vel nisi solu tio pẽsionis sit destinata Rome, qr tũc vr ibi cõtraxisse. et id põt ibi cõueniri, p. c. Romana in. §. ꝯtrahentes. de foro cõpe. lib. vj. iũ 9 cta. l. cõtraxisse. ff. de acti. et oblig. † Similiter cã iniuriarũ ex partibus nõ cõmittitur in curia nisi veniat accessorie ad aliud cõcessibile arg. d. c. de prudẽtia. et l. quotiẽs. C. de iudicijs. in qbus pbatur qd iudex cognoscit accessorie de causa de qua principaliter cognoscere non potest. Idez quando reus apprehenditur psonaliter 10 in curia fm aliquos. † Excipiuntur quidã casus, in qbus dantur et signantur cõmissiones in curia super pphanis. Primus ẽ, qñ partes ꝯsentiũt. qd. n. aliud agit pretor nisi vt partes sint cõcordes. l. j. §. inde queritur. ff. de no. oper. nũc. facit. l. si cõuenerit. ff. de 11 re iud. et in. l. j. §. si ꝯuenerit. ff. de po. Secundus. † qñ causa est ardua puta. ꝯ. quingentos florenos secundum aliquos. sed hoc puto esse arbitrarium, argu. l. nõ quicquid. ff. de iudi. facit. c. de causis. de offi. delega. et in. l. j. et. ij. ff. de iure delib.

12 ¶ † Tertius qñ nõ speratur iusticia in partibus ob potẽtiã forte vel fauores aduersarij argu. c. statutũ. §. cũ vero. de rescrip. li. vj. precipue qñ clerici conquerũtur de laicis et seculares iudices in exhibẽda iusticia sunt remissi. c. cũ sit generale. et c. lz. de foro cõpe. bona glo. in. c. si clericus. eo. ti. de hoc tñ tertio casu latius dicã in sequẽtibus respectu aduocationis causarum a partibus in curiã. Quartus de causis prophanis in terris ecclesie, argu. c. si duobus de appel. et c. venientes. de iureiurando.

¶ Quintus quando supplicat Cardinalis pro seipso secunduz 13 aliquos † in Cardinalibus enim multa specialia introducta sunt vt pz ex. c. hijs q de ma. et obed. iuncto eo qd dicit Inno. in. c. dilectus. de capel. mo. nã sicut honore alijs preminet. ita maiori dz prerogatiua gaudere vt dicit. tex. in. c. j. de officio leg. lib. vj.

14 ¶ † Hinc est quod de consuetudine curie committunt Cardinales obseruationes terminorum Auditoribus suis etiaz sine speciali mandato Pape, vt per Egidium ꝯclusione. xliij. que incip. 15 Articulus. ¶ † Item statur dicto Cardinalis in hijs que aguntur coram eo in causis sibi commissis. fm eundem Egidium ꝯclusione. clxxxiij. incip. assertioni. quod procedit etiam in preiudicialibus presertim, vbi alij Pape in talibus nõ assistunt, vt p eundẽ conclusione. dcxxxvj. supposito etc, quicquid dicat glo. de iure. in 16 c. sicut nobis. de senten. excõi. † Item Cardinali non inhibetur per auditorem, secundum eundem Egid. cum multis similibus prout de stilo, et consuetudine curie.

17 ¶ † Ultio quo ad pdictã materiã, viduis et pauperibus, et alijs miserabilibus personis dat signatura cõmissiones etiam super rebus prophanis quia tales persone sub protectione ecclesie esse dignoscuntur, vt probatur in. c. ex parte. b. de foro compe. ẽt 18 si patiantur oppessionem circa rem feudalem. † que alias de sui natura tractanda est coram domino feudi. c. ceterum. de iudi. c. ex transmissa. c. verum et c. ex tenore. de foro competen. dum dominus feudi in exhibendo iustitiam non probatur negligens vt in dictis iuribus. sed quo ad viduas et alias miserabiles personas credo quod indistincte procedat primum dictum, vt possint agere in foro ecclesie etiaz si dominus feudi non probetur negli 19 gens † cum sint sub protectione ecclesie. vt dixi et optime probatur in. d. c. ex parte. b. et ibi Panormit. dicit illum text. singu. ad 20 hoc in vltimo notabili. † excepto si tunc lis penderet partibus coraz domino temporali, quo casu posset excipi de talis litis pẽdentia contra commissionem factam Auditori in Curia ad instantiam vidue vel alterius miserabilis psone, ex quo de dicta lite in commissione non sit facta mentio secunduz Egidium ꝯclu. 21 xlvj. que incipit exceptio etc. † quia in dubio nõ est verisimile qd Papa causam pendentem coram vno iudice ab eo velit auocare, nisi ex certa scientia id faciat. quod in dubio non presumitur nisi de processu expressam faciat mentionem. c. coram. de offic. 22 deleg. et c. inter monasterium de re iudi. ¶ † Sed nec tunc solet causam auocare si iam sit instructa argumento. c. pastoralis. de causa posses. et proprieta. ibi vt iam possit causa diffinitiue sententie calculo terminari etc. nisi secundum aliquos orator paratus sit pstare iuramentũ de perhorrescentia. iuxta notata in capi. statutum. §. cuz vero. de rescriptis. libro sexto. de quo tamen latius dico infra in simili proposito. in versicu. econtra causa etc.

23 ¶ † Signatura non dat commissiones contra iudices vel executores auctoritate iudicum procedentes, licet enormiter pars dicat se lesam, vel alias dicat se indebite spoliatam. et ratio est qr si passim darentur commissiones contra tales, nunquã inuenirentur iudices vel executores timentes se in posterũ posse mole- 24 stari, et sic semp se exonerarent ab isto onere, † naz iudicare onus est. c.

est ca. pastoralis, ibi exonerare, de offic. deleg. et in. l. fi. §. iudicandi. ff. de muneri. et honori. nõ presumit aũt quis appetere onerosa, vt dicit glo. in ca. si ꝯtra vnũ, in glo. magna. de officio delega. lib. sexto. † Credo tñ, quod si esset maxima proteruitas, et inobedientia iudicis vt qꝛ nõ obstante appellatione, et inhibitione auditoris processisset in causa nimis fauendo parti, tunc daretur cõmissio cõtra partem et iudicem, et ita proximis diebus ego obtinui in causa canonicatus Sibenicen. cõtra quendã Leonardum de Datis Floreñ. † facit. c. de priore. de appella. vbi dicitur quod punitur nõ differens appellationi interposite ad papam, et mittit ad curiã puniendus, qꝛ debet deferre ob reuerẽtiã superioris nedũ vbi est certũ appellationẽ ipsam fore probabilẽ, sed ẽt vbi dubitat, an probabilis sit interposita, secundũ dominũ Antonium, in ca. vt debitus, de appellatio. ꝑ capi. sacro. ad finẽ, de senten. excõmunicatio. idẽ ponit Ludoui. Romañ. vbi multa allegat in cõsil. ccccci. Incipien. vt declarationem, etc. ¶ † Qñ narrat plura in cõmissione, qꝛ papa nõ est plene de oĩbus informatus, dat signaturã solũ de cõmissione cause, pari modo seruat in signatura gratie, qñ petunt plures gratie, inter quas est solũ vna cõcedenda, tunc ponit illa specifice in signatura, puta de prouisione, vel de dispẽsatione seu de ꝯfessionali in forma etc. alias si simpliciter diceret placet, vel Cardinalis diceret cocessum vt petit, oĩa petita intelligerent cõcessa. † qꝛ simplex respõsio intelligit talis, qualis precessit interrogatio. vt probat in. §. preterea instit. de inutil. stipu. et in. l. ticia. §. idẽ respõdit. ff. de ver. obli. Ideo in primo casu habens signaturã solũ de cõmissione cause, si vult quod cõmittat aliquid in specie de narratis in cõmissione, puta ꝙ aduersarius citet ꝑsonaliter vel qd simile, facit vnã reformationẽ, et sic illud de facili obtinet, † et ad illud de citando quẽ ꝑsonaliter ꝙ requirat expressa cõmissio in curia, facit tex. iuncta bona glo. in. c. fi. i ver. ꝑsonaliter de dil. et ponit decisio rote i antiqs. cccxxxix. que incipit nota quod regulariter, † vbi dr̃ ꝙ Auditor ẽt in causa criminali nõ potest reũ citare vt cõpareat ꝑsonaliter, nisi hoc habeat specialiter cõmissio. et licet ex multis et diuersis causis cõcedant citatiões ꝑsonales, ita qꝺ tunc nõ sufficit mittere procuratorẽ vt dicit decisio. cclxxij. incipit lꝫ ꝯ in nouis. tñ passim, et indifferenterr id nõ ꝯceditur, et iõ qñ narrantur plura pp quorum quodlibet posset citãdus declarari nõ datur ꝙ citetur personaliter, nisi omnia verificent, vel nisi aliquod eoꝝ eẽt valde graue, argu. c. primi in fi. de iudi. lib. vj. et in clemẽ. j. eo. tit. cum similibus. ¶ † Si causa principalis agitetur in vno loco corã certis iudicibus, et aliquid dependens, siue ad dictã causam attinens in alio de facili aduocatur, et cõittitur iudicibus negocij principalis, et hoc ne continẽtia cause diuidatur. l. nulli. C. de iudi. c. di spendia de rescrip. lib. vj. † et ideo si causa agitetur in partibus corã vno iudice, et ꝯtingat appellari ab aliqua interlocutoria vim diffiniti ue habente, puta si ille pronunciauit se iudicẽ cõpetẽtẽ, iuxta gl. in auc. habita. C. ne filius pro parte, nõ auditur appellatus, si petat cõmitti in curia cãm pretense appellationis tantũ, ideo additur in cõmissione, cũ toto negotio principali, et hoc per rõnem de qua. §. de facili aũt aduocatur negociũ principale de partibus in beneficialibus, tñ qꝛ tales cause sunt tractande in curia de sui natura, tum ẽt vt impinguetur et bonificetur ipsa curia, dũmõ non sit conclusum in causa, qꝛ tunc nõ aduocatur, et ideo solet in commissione dici. Corã quo ad nõnullos actus citra tamẽ cõclusionẽ cause processum extitit, et nõ fit aliqua mentio, quod causa sit instructa corã illo iudice, qꝛ cũ magna difficultate aduocaretur, vt superius dixi ꝑ. c. pastoralis, de cã possess. et ꝓprieta. ibi si vero cõclusum, etc. ¶ † Qñ petitur cõmissio ad partes ꝑ breue semper additur in commissione, et per breue sanctitatis vestre etc. alioqn in curia nõ solet trãsire, et credo quod istud seruetur duplici de cã prima est pp lucrum officialiũ, vt orator cogatur expedire bullã, in qua plus exponitur, secunda per breue habet orator iudicem, quem petit postea verbo, sed si per bulla tunc apponitur in principio, et si alia pars opponit tunc coguntur concordare de iudice, facit gl. in. l. obseruãdũ. ff. de iud. et superius latius dixi, † predictis ẽt respectibus nõ cõmittuntur appellationes in partibus per breue, nisi in certis casibus puta pro pauperibus q nõ tenentur ad expensas eis ipossibiles, vt dicit Egidius ꝯclusione. xliiij. que incipit allegatio paupertatis ꝑ. l. procuratorẽ. §. si ignorantes. ff. manda. † itẽ cõmittitur appellatio ꝑ breue in partibus qñ alia pars habuit cõmissionẽ similiter per breue et hoc vt seruetur equalitas inter partes, regula nõ dꝫ licere, lib. vj. ¶ Itẽ in terris ecclesie qñ in ꝯmissione est clausula ðrogatoria ꝯstitutionis Bonifaciane de vna et ꝯcilij gñalis de duabus dietis, de qbus in. c. cõnulli de rescri. et in. c. statutũ eo. tit. lib. vj. addit dũmõ nõ vltra duas vel vltra tres referẽdo singula singulis, id est quo ad ꝯstitutionẽ Bonifacij, dũmõ nõ vltra duas, quo ad ꝯciliũ gñale nõ vltra tres facit, bona glo. de relatiõe singuloꝝ ad singula in. c. si qs pecunia. lxxix. distin. sꝫ hodie gaudent breuitate moderni, vt etiã sillabã vnã nõ necessariã nõ apponant, vt dicit glo. in. l. j. ff. quod metus causa, et ideo dicunt solũ illa ꝟba dũmodo nõ vltra tres, et est melius. † Cãcellaria tñ nõ derogat dietis, sicut nec cõmittit causam simplici clerico, put attestat Egidius conclusione. lxxxj. q̃ incipit ꝯsensus partiũ ꝑ clementi. ne romani. de electio. cũ ꝯcordan. de quo latius dicam infra in materia rescriptorum. ¶ † Insup inter alias regulas, quas hñt referendarij potissime frequẽtatur ista, q̃ cauet, qꝺ multa reiciunt ꝑ signaturã placet, quatenus tollat ius qsitũ, nec est necesse, qꝺ dicat, quomõ tollit ius quesitũ † qꝛ nõ est de intentione pape qꝺ alicui tollat ius quoquomodo qsitũ, neque ꝑ se neque ꝑ suos antecessores, nisi aliud appareat i bñficialibus, iuxta. c. pen. et fi. de pben. lib. vj. et in. c. fi. de conces. pben. eodẽ lib. facit. l. ij. §. merito, et. §. si qs a principe. ff. ne qd in loco publi. secus qñ peteret aliqd ꝯ bullã in cuius cõcessione papa quasi ꝯtraxisset accipiendo multã pecuniã, qꝛ factũ vigore talis bulle nõ solet reici ẽt cũ dicta clausula, nisi orator dicat quomodo tollat ius quesitũ, et hoc qꝛ multũ refert † an fuerit ius quesitũ ꝑ ius positiuũ, cui ꝑnceps põt ðrogare, an ꝑ ius gẽtiũ, iuxta not. ꝑ moder. in. l. gallus. §. et qd si tantum. ff. de liber. et posthu. ¶ † Qñ est lata vna sententia ꝯ aliquẽ, et trãsiuit in rẽ iudica. vel sunt tres sñie ꝯformes, ita qꝺ nõ lꝫ tertio ꝓuocare. c. sua nobis. de appel. et in. l. vnica. C. ne lic. ter. ꝓuoc. et tũc si reus ꝯdẽnatus vult agere de nullitate ipsam, aut aliquis ex eis admittit via ordiaria, sꝫ cũ tẽperamẽto, de quo in cle. vt calũnijs de re iud. si vero nõ dicit eas nullas, sꝫ in quas tũc ex quo ꝑclula est sibi via appellãdi, et sic nõ hꝫ remediũ ordinariũ dꝫ recurrere ad extraordinariũ, et petere restõnẽ ad appellandũ a diffinitiua, vel ꝯ lapsũ fatalium ad appellationẽ prosequendam. argu. l. cause. ff. de mino. ex clausula generali si qua mihi iusta causa esse videbitur. l. j. et per totum. ff. ex quib. cau. ma. que restitutio cõceditur sed cũ magno moderamine et temperamento, nam etiam quando nõ sunt tres sciendũ tamen sit res iudicata datur restõ, † sed cum clausula parito iudicato, que importat vt orator dimittat possessionem restituat fructus perceptos et soluat expensas vt ꝓbat in cap. fi. de restitu. spolia. et in. d. cle. vt calũnijs. ibi plenarie etc. ¶ † Sed hoc hꝫ locũ, qñ dicta sñia est lata parte ꝑsent e vel eius procuratore. secus si per ꝯdictas, qꝛ tunc restituitur solũ refectis expẽsis in quibus fatigauit aduersarium arg. c. exceptionẽ. de excep. sed nõ cogitur dimittere possessionẽ, ex quo causa nõ fuit plene discussa pp absentiã alterius partis, qꝛ causarũ merita partiũ assertione panduntur. l. fi. C. si per vim vel alio modo. Sed istud quod dixi de refectione expensaꝝ in tali casu dꝫ intelligi qñ fuit aprehensus personaliter. secus si per edictũ, ita qꝺ verisimiliter potuit ignorare, tunc non est necessaria aliqua restitutio. sed simpliciter cõmittitur causa super appellatione emissa a die notitie, per illud quod dicit decis. cclxiij. incipien. cum iura. in noui. ¶ † Sed si per ꝯdictas essent late due sñie vel tres tunc propter nimiam cõtumaciam partis nõ datur restitutio, nisi cũ dicta clausula parito iudicato. facit bonus tex. in. l. fulcinius. §. fi. ibi ꝑter nimiã cõtumaciã. ff. ex quibus cau. in pos. ea. Si vero tres sentẽtie non sunt late per ꝯdictas sed cum parte vel eius procuratore tunc attendit quo modo et ex qua causa petatur restitutio. nam si narratur paupertas ab eo qui vul restitui. cõcedit restitutio iuxta tex. in. l. procuratorem. §. si ignorãtes. ff. manda. et quod notat Innoc. et Abba. in. c. ex ratione de appella. glo. ordinaria in l. eos. C. eodẽ titulo. † ꝯceditur in quã restitutio sed cũ ista clausula videlicet. placet dimissa possessione et cõstito de oratoris paupertate. et est iustissima concessio, qꝛ quoad possessionem dimittẽdam nõ põt allegare impedimẽtũ paupertatis, ideo in eo dꝫ parere iudicato. fructus vero et expense reseruantur in fine litis. ꝑ quo facit bonus tex. in. c. olim, de resti. spolia. vbi probatur sm vnũ intell. ꝙ qui nõ est soluendo ad restitutionẽ fructuũ, nõ vrgetur similiter nec expẽsaꝝ impossibilium, vt in superioribus dixi ex mẽte Egidij ꝯclusione. xliij. que incipit allegatio. etc. ¶ † Si vero nõ narrat paupertas, sed aliqd aliud pp ꝗd pꝛedit orator sentẽtias nõ mereri executionẽ, vt puta si i terio misit ꝓcuratorẽ ad ꝓsequẽdũ, sed ꝓcurator decepit eũ, et nõ iuit † quo casu malitia ꝓcuratoris nõ dꝫ domino iputari. vt dicit decisio rote. clv. q̃ incipit si certus terminus. in nouis. ꝑ. l. q mittunt. ff. ex quib[9] cau. ma. istis et similibus casibus dat restitutio, put de iure, que restitutio tũc nõ cõcedit ex gratia, sed de iure cõmuni, ideo dat, put de iure, vt dixi, alias ꝯcedit cũ clausula parito iudicato, et ꝯstito

de bono iure, quo casu docendū est in aliquo lz nō plene de iusti-
cia volentis se restitui ēt quo ad negociuz principale, per rōnem
48 quā ponit Egidius ꝯclusione.xxxviij.incipien.eccclesia† ꝑdicta
ꝓcedunt in bñficialibus in qbus datur restitutio aduersus sñias
vt.§.In ꝓphanis vero nō daꝛ restitutio, sed cōmittitur causa re-
49 stitutionis per hec verba, placet de restitutione prout de iure† cō
putaꝛ aūt quadrienniū a die vltie sñie qñ petiꝛ restitutio adner-
sus tres sñias vel ꝓbationes obmissas.nā vltima sententia que
finem liti imponit est que ledit.⁊ iō ab illo tpe incipit lesio et tem
pus petende restitutionis , vt late ponit decisio Rote.clxv.que
incipit latis tribus sententijs in nouis decisionibus.

50 ¶†Ultimo quo ad istā materiā notādū est quod lz subrogatus
teneatur iustificare ius illius in cuius locuz subrogatur vt ponit
Egidius ꝯclusione.cxij.per regulā cum quis in ius lib.vj.⁊ inti-
mare subrogationē cōdemnato, vt per eundem Egid.ꝯclusione.
clvj.ista tñ nō hñt locū, qñ quis subrogatur illi qui habuit execu
toriales, vigore triū sñiarū ꝯ̃ aduersariū, qui nō pōt amplius pre
tendere aliqd interesse, ex quo, vt dixi, habuit tres sentētias ꝯ̃ se,
⁊ nō est restitutus.⁊ ideo nō auditur dictus aduersarius cōdēna
tus, vel eo defuncto, alius, q illi successit, si petat, qd non deꝛ effe-
ctus executorialium iaz decretaꝝ ad istantiā primi in cuius locū
ego successi, nisi canonizata mea subrogatiōe, qꝛ sua nō interest
ex quo nullus eorum obtinuit restitutionez aduersus tres sñias.
51 †facit ad hoc elegās dictū Inno.in.c.cū bertoldus in fine.de re
iudica.vbi dicit qd nō auditur actor petens aliquid in libello qd
aduersario obest, ⁊ sibi non prodest, argumento.l.in fundo.ff.de
rei vendi.ad idem quod notat in.c.ꝙ sup hijs in ver.excludatur
52 de accusa.†vbi dicit qd ad excipiendū de crimine ꝯ̃ electuz siue
confirmatum non admittuntur nisi illi quoꝝ interest, per regulaz
53 generalē q̃ hz † qd nō solent audiri quoꝝ nō interest, argu.c.ve-
niēs de testi.cū vulg.q̃ regula ꝓcedit ⁊ hz locū ēt in bñficialibus
ſm gl.in.c.post elec.in gl.fi.ibi vel iō nō fuit auditus.de ꝯces.pre
bē.nihilominus ista determinatio sup q̃ fundaꝛ stilus signature i
54 h̃ casu vr̃ posse ipugnari.†nā sufficit reo ꝙ vincat ꝑ nō ius acto
ris, ēt si ꝯstet de nō iure suo.l.fi.C.de rei vend.l.loci corpus.§.cō
petit.ff.si serui.ven.l.q accusare.C.de edē.⁊ in.c. vnico.vt eccle.
benefi.q̃ iura ēt in beneficialibus locū obtinent secundū Cōpo.
in.c.mandatū, de rescri.⁊ sequiꝛ Lud.Roma. ꝯsi. cccxlvij inci.
55 quo ad articulū in.i.col.¶†Cōsequenter licet ꝑ tres sententias
cōstet de nō iure cōdēnati.tñ vr̃ audiēdus, si petat, quod nō deꝛ
effectus executorialiū ꝯ̃ se, nisi prius canonizeꝛ subrogatio subro
gati.forte.n.subrogatio nō tenuit, ⁊ pōt ipugnari, ⁊ ideo ex quo
est possessor, satis est qd vincat ꝑ nō ius subrogati, itē melius est
qd iste iniuste remaneat in sua possessione, quāuis iniusta vel vi-
ciosa, quā qd alter viciose ingrediaꝛ, nec ꝑꝑ hoc ille iniustus pos
sessor q habuit tres sñias ꝯ̃ se remanebit i bñficio, qꝛ ordinarius
illū poterit ex officio remouere ꝑ.c.ordinarij, de offi.ord.lib.vj.⁊
ista rōne in terminis vtiꝛ decisio Rote.ccccxix.q̃ incipit nota an
reus in antiquis. ¶Ex qbus manifeste apparet, ꝙ petēti talem
cōmissionē nō pōt dici tua nō interest, ex quo habuisti tres sñias
ꝯ̃ te, ⁊ nō es restitutus, imo pōt sua plurimū interesse, vt patet ex
ꝑmissis, ⁊ iō in superioribus dixi signaturā seruare, ꝙ vbi qs sub
rogaꝛ illi q habuit executoriales ꝯ̃ aduersariū nō daꝛ ei effectus
illaꝝ, nisi intimeꝛ cōdēnato huiusmodi subrogatio, qꝛ forte ipu-
gnabit eam, ergo sua interest, alias ad impugnandū nō admitte
reꝛ ꝑ supius allegata, posset tñ practicari prima opinio, ⁊ ille sti-
lus in illis q se ītruserūt i bñficio post mortē illius, q habuit tres
sñias ꝯ̃ se vel in venientibus ꝓ suo interesse, iuxta tex.i.c.ij.vt lite
pēd.lib.vj.q cū nō hēant aliquā possessionē nō possunt petere ꝙ
nō deꝛ effectus executorialiū decretaꝝ ꝯ̃ defunctū, nisi canonize
tur subrogatio subrogati, nā tūc verꝝ est dicere, qd sua nō īterest,
ex quo nō possident, ⁊ aduersus tres sñias nō sunt restituti.⁊ hoc
mō intelligo illā obseruantiā ⁊ stilū signature de quo supra.

¶Et ex predictis patet , ꝙ ēt pro nō litigāte daꝛ subrogatio in
locū ⁊ ad bñficiū illius, q iā habuit executoriales ꝯ̃ aduersariuz,
56 ⁊ illis nōdū exequutis decessit, † nec isto casu necessariū est dero-
gare regule de subrogandis collitigātibus, ex quo lis iā est finita
ꝑ sñiaz, que trāsiuit in rē iudicatā, iuxta tex.cū glo.in.c.j.de litis
57 cont.li.vj.⁊ in.l.causas.C.de trāsac.in qbus ꝓbaꝛ† ꝙ ꝑ senten
tiā nō suspensaz appellatione finiꝛ lis, ⁊ sic nō dr̃ amplius colliti
gans, multo fortius post tres ꝯformes, nisi aduersus eas sit resti
58 tutus, quo casu efficiꝛ collitigans vt prius erat, † qꝛ restitutio est
in pristinū statū repositio.l.qd si minor.§.restitutio.ff.de minori.
59 ⁊ in.l.j.C.de sent.pass.¶† Et ideo post restitutionē credo, quod
in eo haberet locū regula de subrogandis, qꝛ virtute restitutiōis
dr̃ adhuc lis pendere, ꝯsequēter sua subrogatio infra mēsez post
impetrationē alterius erit potior, ⁊ preualebit impetrationi alte
rius tertij, ꝑ dictā regulā de subrogandis, nisi illi derogatū eēt in
impetratione illius tertij.prout sepe ⁊ quasi indifferēter deroga
tur in bñficijs litigiosis vacātibus ꝑ cessuz vel decessuz, quod mi
60 nime fieri deberet † ne ꝑꝑ nouos aduersarios, q maliciose inter
dū subroganꝛ, litigia in ecclesiaꝝ dispēdiū prorogari ꝯtingat, vt
61 dicit elegans tex.in.c.si hij ꝯ̃ quos, vt lite penden.lib.vj.† ⁊ po-
tissime derogatio dicte regule de subrogandis deberet denegari
potentioribus ꝑcipue dominis Cardinalibus, q possunt mina-
cē vultū ⁊ terribilē feruorē suis aduersarijs ostendere argu.tex.
in.l.vnica.C.si rector prouin.⁊ in.l.j.C.si quacūque preditus po
62 testate.†nec est dubiū eos esse potētiores alijs clericis immo ve-
ro potentissimos, qꝛ vt dicit Joan.andre.in.c.cū olim.de re iud.
Cardinales vna cū papa iudicant oēs, ipsi vero a solo papa iudi
63 canꝛ, †Hinc est quod appellatione Cardinaliū cōprehendiꝛ etiā
64 papa vt tenet Archi.in.c.sacrosancta.xij.distin.†⁊ ideo iactura
cause affici deberent hij, q sibi patrociniū potētioꝝ aduocāt vel
eis iura ⁊ actiōes cedunt annullata penitus cessione, vt disponit
tex.in.l.j.⁊.ij.C.ne liceat potent.¶Et ideo istis de causis tēpo-
re Inno.viij.Cardi.Alerien.tunc signator denegauit expsse de-
rogationē dicte regule de subrogandis, licet multū esset ad cōce
dēdū sollicitatus ꝑ Reuerēdissimū Cardi.sancti Petri ad vin
cula nunc Magnanimū Juliū.ij.Pōti.maxi.q tunc in Cardi-
nalatu petebat cōmendari oia bñficia cuiusdā sui familiaris per
obitū eiusdē vacantia, ⁊ se ēt in litigiosis cū derogatione dicte re
gule subrogari, sed fuit sibi denegatū vt dixi, ⁊ bene ꝑ supradicta
ꝑꝑ que qñ derogaꝛ dicte regule solēt apponi ista verba, vcz attē
to ꝙ orator nō est cedente potētior, aliqñ tñ ex fauore derogaꝛ i
casu ꝑmisso.vcz ꝓ Cardinalibus ꝑ obitū familiariuz suoꝝ, ideo
bonum est esse Cardinalem, ⁊ habere fauores.

65 ¶†Est ⁊ alius casus in quo nō derogatur regule de subrogan-
dis, sz nec daꝛ subrogatio.vcz in beneficijs ꝯsistorialibus hoc est
monasterijs viroꝝ valorē ducentoꝝ florenoꝝ auri cōmuni exti-
matione excedētiū, qꝛ talia sunt ꝑ vnā regulā reseruata, ⁊ de illis
66 solet ꝓuidere papa ꝯsistorialiter, †ideo i illis daꝛ subrogatio, nisi
ꝑcesserit alia ꝓuisio, vel cōmēda ꝯsistorialis, ⁊ ita seruat stilus q
ꝓ iure hr̃ cap.ex litteris, de ꝯstitutio, ⁊ in capi.quā graui de cri.
67 fal.cū similibus.¶†Hinc ēt est, quod nō admittunꝛ resignatio-
nes taliū monasterioꝝ dictū valorē excedentiū, qꝛ vt dixi illis cō
sistorialiter ꝓuideꝛ de ꝑsonis idoneis, aut cōmēdanꝛ illitteratis,
⁊ asinis ferratis, iuxta illud Jo.mo.i.c.cū ex eo.de electiōe li.vj.

68 ¶†Ultimo quo ad istā materiā subrogationis occurrit ēt alius
casus, i quo nō daꝛ subrogatio vcz, vbi de crimine agiꝛ ad priua
tionē, qꝛ bñficiū nō est litigiosuz, sz ꝑsona ꝑꝑ crimen, ⁊ ideo ante
quā priueꝛ, pōt cedere in fauorē alterius, vt sentit gl.not.in capi.
secūdo.in ver.finita.circa mediū, vt lite pēdēte lib.sexto.eadē rō
ne non daꝛ grã si neutri vel si nulli.Tñ post diffinitiuā priuatiōis
sñiam gratie predicte ⁊ subrogatio dari possunt qꝛ ꝑ sententiam
prouideꝛ de beneficio.Et ideo qñ in impetratiōe priuationis po
niꝛ clausula, ⁊ cum decreto quod si priuandus metu priuationis
post accusationē ⁊ inscriptionez bñficium huiusmodi in alterius
quā oratoris fauorē resignauerit, iudices nihilominus ad execu
tionē litteraꝝ priuationis procedere possint, ꝑinde ac si resigna-
tio huiusmodi minime facta fuisset, tunc addi solēt hec verba vi
delz post primā priuationis sñiam, qꝛ vt dixi ꝑ sñiam ꝓuideꝛ de
beneficio clemen.auditor cum ibi notatis, de rescrip.non prose-
quor vlterius hanc materiā subrogationis, quia pro maiori par
te potius concernit signaturam gratie quam iusticie.

¶Uerꝝ qꝛ supra proxime facta est mētio de ꝑuatione ꝑꝑ crimē,
ideo subijciā aliqua, que seruat signatura iusticie in tali materia.

SVMMARIVM

absqȝ superioris auctoritate reuocando piurus efficitur.
9 Absolutio a iuramento de quo in auc. sacramenta puberum. C. si aduer. vendit. qualiter concedatur.
10 In iuramento auctoritas superioris semp excepta intelligitur.
11 Promittēs in transactione non impetrare iudicem sub pena nō incidit in penam, facta transactionis mentione.
12 Votū nō valet de nūq̄ȝ petendo dispensationem super voto.
13 Causa iusta concedendi restitutionem in materia auct. sacramē ta puberum que sit.
14 Judex ꝯtra iniquitatem occurrere debet.
15 Clausula que ponitur in gratia si neutri opaᵗ ꝙ expediātur pri me littere prouisionis.
16 Clausula perinde valere non datur, nisi superius expeditis.
17 Supplicatio solū signata dr̄ res informis añ litteraꝝ ꝯfectionē.
18 Citatio quando conceditur per edictum, solet apponi clausula constito summarie de non tutto accessu.
19 Testes qualiter debeant deponere super non tutto accessu.
20 Brachium seculare quando concedi debeat.
21 Commissio aliqua regulariter non datur post conclusionē in cau sa, nisi conclusioni expresse derogetur.
22 Cautela vt quis post ꝯclusionē in causa comissionē obtineat.
23 Conclusio auditori rote non obstat.
24 In commissione preinserta quando est aliquid exorbitans in re formatione, debent addi verba corrigētia illā exorbitātiam.
25 Gratia quando dicatur obreptitia.
26 Ellectio monialis ellecte quando confirmari debeat.
27 Capitulū fecit aliud est dicere, ⁊ aliud ē dicere canonici fecerūt.
28 Cōmissio datur, ꝙ executoriales pēdente lite itruso intimentur.
29 Commisso super homicidio quomodo fiat.
30 Homicide pena que sit.
31 Fideiussor non interuenit, vbi venit pena mortis imponenda.
32 Procurator quando in causa criminali interuenire possit.

1 Et primo sciendum est † quod priuationes huiusmodi non solent committi in curia, nisi delictum sit ibi commissum, vel qꝛ censure ob quarum incursum datur priuatio fuerunt in illa fulminate, aut priuandus sit presens, ⁊ resistens in eadem curia, istis casibus priuandus sortitur ibi forum, vt probaᵗ in. l. j. C. vbi de cri. agi oportet, facit. c. postulasti, ⁊. c. fi. de foro cōpe. cū ibi plene notatis p scribentes. 2 ¶ † Secundo notandum est quod quādo impetrans narrat multa delicta per priuanduȝ commissa, ⁊ postea in conclusione petit committi probis viris, vt si eis de premissis vel altero premissorum constiterit dictum. N. ⁊c. tunc semper cōsueuerunt cassari illa verba, vel altero premissorum, quia dictus impetrans diffamans aliquem de pluribus criminibus debet arctari ad probandum omnia, quibus illum diffamat, ⁊ propter istam rationem euitatur tex. qui videtur probare contrarium in capi. inter ceteras, de rescrip. ⁊ quod per illum dicit decis. Rote. lxviij. que incip. licet plura in nouis, si enim nō probat omnia tenetur ad penaȝ talionis, vel saltē ad penā diffamationis, cap. super hijs, de accusationibus, ⁊ in capi. licet heli de simonia.

3 ¶ † Hinc est quod in priuationibus ⁊ alijs causis criminalibus puta iniuriarum, quando agitur criminaliter, non datur, ⁊ quod summarie, quia vt dixi interest partis propter penam talionis, in causis autem ciuilibus ⁊ prophanis datur summarius processus vt in superioribus dixi, sed solent cassari hec verba videlicet sola facti veritate inspecta, nisi ex fauore ob que autē crimina dantur priuationes huiusmodi dixi late in tertia parte precedentis 4 tractatus, ⁊ vltra ibi dicta addo duo. † primum est quando quis existens excōmunicatus celebrauit missas, quo casu irregularitatē incurrit, ⁊ est priuandus beneficijs. c. latores. ⁊. c. postulastis. 5 de cler. exc. mi. ¶ † Sed aduertendum est, quod datur tali casu priuatio, ⁊ signatur impetratio, si ab homine fuit excommunicatus sed tunc addi debent in supplicatione hec verba videlicet declaratus ⁊ publice denunciatus propter concilium constantien. ⁊ sic istis concurrentibus datur priuatio sub forma predicta, secus quando a iure exigeretur, tamen in primo casu, quod ille habuisset noticiam excommunicationis vndecunque saltem per solam famam, nam tunc celebrando diuina incurrit irregularitatem, vt est casus quem ibi ponderat Panor. in tertio notabili in capitulo illud. de cler. excom. mini. sed quo ad priuationeȝ beneficiorum requiritur vt dixi quod celebrauerit declaratus, ⁊ pu 6 blice denunciatus. ¶ † Secundus casus est, in quo datur priuatio vltra in superioribus enumeratos, videlicet ob non solutionem pensionis ⁊ propter incursum, sed huiusmodi priuatio non debet committi, nisi ad illius instantiam cui debetur pensio, quia illius tantum interst, ⁊ ideo alij non audiuntur. c. cū inter de ele. ⁊ in capi. non solent secunda questione sexta.

7 ¶ † Postremo quo ad istam materiam datur vna regula generalis, quod nunquam signatur impetratio per priuationem, nisi in forma iuris, idest nisi de iure ille veniat priuandus, etiam si clericus petit priuari regularem ⁊ sibi conferri, nec debet poni conditionaliter, si priuandus est propter honorem signature, quia videretur ignorare iura, ⁊ tēderet in eius dedecus iuxta illud in. l. ij. §. seruius. ff. de orig. iur. nisi esset articulus vade dubius in iure an quis ob talem causam debeat priuari, quia tunc datur prout de iure in forma iuris, hec licet tangant signaturam gratie, cōferunt tamen ad intelligentiā signature iustitie, ⁊ ideo volui ea hic 8 inserere. † Qui iurauit nō reuocare procuratores in materia beneficiali reuocando eos absque auctoritate superioris efficiᵗ periurus, vt dicit glo. in. c. fi. in versi. reuocatus, de procura. lib. vj. allegat. c. sicut ⁊ ca. si inter, de sponsa. in fine. ideo ad hoc vt sine metu piurij possit eos reuocare, debet petere relaxationeȝ a iuramento, que danda est in materia beneficiali, secus in materia con 9 tractuum, † ⁊ ideo quando minor petit absolui a iuramento de quo in auc. sacramenta puberum. C. si aduer. vendi. vt possit petere restitutionem aduersus contractum, debet sic dici. qꝺ absqȝ metu periurij aperiatur ei via ad implorandum officium iudicis super restitutione quatenus de iure sit ei concedenda, ⁊ est notandum quod per talem signaturam non conceditur minori restitutio aduersus contractum per rationem quam statim subijciam, 10 sed solum aperitur sibi via ad petendam restitutionem † non obstante iuramento, in quo intelligitur semper excepta auctoritas superioris. c. venientes de iureiuran. nec incurrit periurium veniendo contra iuramentum, quia certum est istum actum esse licitum, ex quo vult cōtrauenire auctoritate superioris, ad quod bene facit quod eleganter voluit Cardi. cōsi. xxv. incip. in dei ⁊c. in 11 causa ⁊ questione ⁊c. † quod qui in transactione promisit sub pena non impetrare iudicem, si impetrat facta mentione transactionis nō incidit in penā per tex. no. in. c. ceterū, de rescri. vbi domi. 12 Fely. † corroborat in hoc per dictū Ricar. in. iiij. dist. xxxviij. q. ix. arti. iij. vbi firmat nō valere votum de nunquā petendo a papa dispensationem super voto, quia esset in preiudiciū superioris, cuius auctoritas est semper excepta etiā in iuramento vt supra. ¶ Quare autem per talem signaturam non conceditur restitutio, dico quod ideo illud est, quia in prophanis nō datur restitutio sed cōmittitur causa restitutionis vt in superioribus dixi, ⁊ isto respectu dr̄ in ista materia super restitutione quatenus de iu 13 re sit ei cōcedēda, † iusta aūt causa ꝯcedēdi restōnē in materia. d. auc. sacramēta puberū, est si de dolo re ipsa et euidenti inquitate ꝯctus arguaᵗ, nā tūc iuramētū esset vinculū iniquitatis. ⁊ p ꝯñs 14 nō seruādū. c. si vero de iureiu. et in. c. inter cetera. xxij. q. iiij. ⁊ iō de facili relaxaᵗ, cū † ꝯ iniqtatē iudex dȝ occurrere. ⁊ ita in terminis predicte auc. sacramēta puberū expresse dicit Pet. de anch. ꝯsi. lxxxij. inci. visis diligēter. ⁊ alio ꝯsi. clxxx. icip. visa diligēter ⁊c. Qñ aliqs petit gratiā, si neutri literis nō expeditis attēto qꝺ prius obtinuit posse experiri literis nō ꝯfectis, tūc dȝ poni hec clau 15 sula, † ⁊ dūmodo literas p̄me prouisiōis expedita, vel sic, ⁊ quod super ꝯcessione hmōi literas omnino expedire teneaᵗ, ⁊ sic datur gratia si neutri sup sola supplicatione signata, virtute cuius stante prima ꝯcessione quā obtinuit posse experiri literis nō ꝯfectis poterit introducere liteȝ ad effectū obtinēdi gratiā si neutri que daᵗ postq̄ȝ causa corā iudice legittime fuerit introducta, ante. n. lis nō dr̄ nec impetrans interim dici pōt collitigans arg. l. amplius non peti. ff. rē ra. ha. ⁊. c. forus. de verb. sig. ⁊ qꝺ no. glo. in. l. iudiciū soluitur. ff. de iudi. ⁊ in hoc differt gratia si neutri ab illa 16 perinde valere. † nā nō datur perinde valere supplicatione signata sed sup litteris expeditis in litteris perinde valere narrandis, 17 ad hoc vt possint de surreptione impugnari † sola enim concessio et supplicatio signata dicitur res informis. ⁊ imperfecta ante cōfectionē literarū, vt dicit rota decis. ccccluij. incip. circa fm in nouis. ⁊ in superioribus dixi circa prin. huius tracta.

18 ¶ † Si petitur cōmitti causa cū facultate citandi etiā per edictū dȝ addi, ⁊ ꝯuenit apponi ista clausula veȝ constito summarie de nō tuto accessu. ⁊ hoc pp tex. in cle. j. de iudi. vnde tūc necessariū est qꝺ super hoc fiat informatio p auditorē p aliquos testes, an sit verum, qꝺ dicit supplicās ⁊ si inueniᵗ mō predicto qꝺ citandi sunt tales decerniᵗ ēt citatio p edictū, ⁊ ita seruat Rota, put attestatur decis. dccliij. que icipit dic qꝺ in. c. dudū ⁊c. in antiquis.

19 ¶ † Qualiter aūt debēt deponere testes sup nō tuto accessu i tali casu ponit alia decis. dcxcij. que icipit no. ꝙ aliquotiens in an

tiquis, sufficit.n. q̄ dicāt se credere, q̄ impossibile vel nō tutū sit illos personaliter vel in domo citare, ꝛ est aduertēdū q̄ cū miste rio ponit dicta clausula eo mō vt supra, q̄ si simpliciter signare tur, vt petit, tūc nō eēt necessariū, q̄ sup nō tuto accessu fieret ali qua iformatio, vt dicit deci. dcclxxxij. que icipit si aliqs i antiqs. ¶ Ubi qs petit executiue ꝓcedit ꝯstito de certa qualitate ꝛ sub dit de brachio seculari ꝛc. solet addi hec clausula. in euētū. l. qd

20 docuerit ꝛc. † brachiū. n. seculare nō debet passim ꝛ indifferēter cōcedi, sed tūc in casum in quē ecclesia, vel iudex ecclesiasticus fe cit, qd potuit, ꝛ nō hꝫ vltra qd faciat. c. cū nō ab homine. de iud. ꝛ in. c. ij. de malefi. ibi si necesse fuerit cū alijs iuribus ad istud ꝓ positū allegatis p Oldr. cōsi. lxxxix. incip. eps, dixi ēt aliquid su

21 per hoc in ꝓcedentibus. ad que me remitto. ¶ † Nō daꝛ aliqua cōmissio de iustitia post cōclusionē in cā, ēt si in ea de cōclusiōe hu iusmodi implicite vel explicite mētio fiat, nisi expresse derogeꝛ cō clusioni, ꝛ hoc pp regulā cancellarie sic disponentē, ꝯ quā inuēta

22 est vna cautela, ꝛ praticaꝛ † nā qñ est conclusum in cā, ille q vult habeꝛ cōmissionē aliquā in illa cā ꝓducit certas materias de no uo vel aliquos testes, ꝛ si p auditorēʒ admittunꝛ, vꝛ tacite rupta

23 cōclusio, † q̄ auditori nō obstat cōclusio, vt ponit Rota deci. v. que incipit si post cōclusionē, in nouis, ꝛ quod dicit glo. in. c. cum dilecti. in ver. decenniū, de elec. postquā igiꝛ rupta est ꝯclusio tūc ꝓsentaꝛ cōmissio ꝛ valet, ꝛ sic vt dicit glosator in illa regula opoꝛ tet in istis habere iudicē propitiū, p illud qd dicit glos. in regula in iudicijs. lib. vj. ¶ Ulterius ꝓ declaratione oium premissorꝫ

24 ꝛ ēt sequentiū, sciendū est † quod licet p̄inseratur vna supplicatio vel commissio, in qua sit aliquid exorbitans, ꝛ reformatio sit ho nesta, tamē semper in reformatione debent addi verba corrigen tia illā exhorbitantiā, q̄ potest eē, qd sit falsa illa preinserta, exē plū dꝛ in preinserta, quod causa priuatiōis cōmittaꝛ in curia, qd nō daꝛ regulariter, prout in superioribus dixi, tūc in reformatio ne dꝫ poni qd extra curiā, ꝛ idē in similibus facit ad hoc qd not.

25 Oldr. cōsi. ccxv. incip. puncta breuia, † vbi tꝫ qd gratia dꝛ obre ptitia, qñ in ea narraꝛ imperfecte ꝛ truncate alia gratia prius ob tenta, hñ ergo facit referendarius corrigēdo verba cōmissionis preinserte, q̄ ex quo in ea ꝯtinetur aliquid exorbitans a stilo ꝛ cōi cursu signature presumitur qd sit falsa, iuxta gl. in. c. causam que in versi. rōni. de testi. ꝛ est bonus tex. in. c. ex parte. el primo.

26 de rescri. ꝛ in. c. porrecta. de ꝯfir. vtili vel inutili. ¶ † Hinc insur rexit alia pratica, nā cū oratrix dicit se electā p moniales eiusdē monasterij, tunc stante ista narratione, illius electio nō consueuit ꝯfirmari, neque dari ei noua prouisio, nisi dicat se electā p ꝯuen tū aut medietatē cōuētus, q̄ illa verba p moniales cū sint nomi na designantia singularia corpora possent verificari de duabus tantū, forte. n. due mulieres elegerunt quo casu vex esset dicere, quod moniales elegerunt. l. inter illā. §. vltimo. ff. de verb. signi. ꝛ in. l. libertas. §. fina. ff. de manu. testamen. ¶ Unde pp hec in no ua prouisione dꝫ poni clausula videlicet, ꝛ de ꝯsensu medietatis ꝯuētus, sed vt dixi satis eēt dicere se electā p cōuentū absque eo quod exprimanꝛ aliter noia monialiū, ex quo poniꝛ nomē colle ctiuū, p illō quod elegāter ponit Old. ꝯsi. cētesimo. Jnci. i execu

27 tione vbi tꝫ qd valet procuratoriū ca. si dicaꝛ p nomē collectiuū, vcꝫ capi. ꝯstituit procuratorem, nec est necesse tunc exprimere no mina canonicorū, secus si dicaꝛ p noia singularia puta canonici

28 p supradicta. ¶ † Daꝛ talis cōmissio, qd executoriales possint in timari intruso pendēte lite nō cognito p executorē, an sit itrusus pendēte lite, ne p talē cognitionē ꝛ disceptationē retardeꝛ execu tio, facit capi. pastoralis. §. q̄ vero de officio delega. ibi cū nō co gnitio, sed executio tātū demādeꝛ eidēʒ, facit. l. si vt proponis. C. de executio. rei iudi. ꝛ in. c. de cetero. de re iudi. est ꝛ alia rō, cur p executorē nō debeat cognosci de intrusione, q̄ facta intimatiōe executorialiūꝫ, ꝛ illis reproductis, si auditor nolit illū declarare, tunc citabit eū, ꝛ tunc corā auditore docebiꝛ, quod fuit intrusus pendente lite, facit quod nota. in capi. non solum de appellatio. libro. vj. ꝛ per Rotā decisi. cccexi. incipien. si lite in nouis.

29 ¶ † Qñ homicida in terris ecclesie petit cōmitti causam appella tionis p eū interposite in partibus tunc in signatura semp ponū tur hec verba. Oratore in carcere cōstituto quod fit vt purget in dicia. itē ne eludat aufugiēdo primā ꝛ secundā sententiā, cuꝫ illa sit corporis afflictiua, ꝛ tēdat ad penā mortis. l. iij. C. ꝺ episc. aud.

30 ibi homicida quod fecit expectet. † ꝛ est similis tex. i decreto. iij. dist. c. ois, vbi ponitur pena interficiētis aliū q̄ dānatur ad mor

31 tem, † nec in tali casu pōt accedere fideiussor ex quo vt dixi venit imponēda pena mortis iuxta glo. vulgatā in. c. cū homo. xxiij. q. v. ꝛ ponit Bal. in. l. si qs reū. C. de custo. reo. istis respectibus cō missio ꝛ signatura vt supra, Cācellaria tñ hoc nō seruat, sed com mittit causam appellationis simpliciter cum clausula, quod iu

32 stum fuerit decernatis ꝛc. ¶ † Stāte tñ prima signatura ꝛ orato re in carcere ꝯstituto tūc admitteꝛ procurator ad eū defendēdū, ex quo ipse psonaꝛ seipsuꝫ defendere nō pōt, lꝫ alias in cā crimi nali nō possit interuenire ꝓcurator. l. pe. §. ad crimen. ff. de publi. iud. capi. veniens, de accusa. ꝛ ita firmat decisi. ccj. que incipit li cet in causa criminali in nouis.

SVMMARIVM

1 Moratoria in vrbe alicui grauato onere debitorum qualiter concedatur.
2 Cautionis idonea appellatiōe fideiussores vel pignora ꝯtinenꝛ.
3 Cautio idonea cum dicitur, hipotheca non sufficit.
Hypothecam dare minus est, q̄ȝ pignora, ꝛ fideiussores.
4 Debitor qui moratoriam impetrauit, si non potest cautionēꝫ ido neam dare, nec habet immobilia, quā cautionem dabit.
5 Moratoria in partibus nō datur laicis extra terras ecclesia.
6 Moratoria non datur clericis in odium laicorum.
7 Moratoria contra executoriales non datur.
8 Nec pro fideiussoribus.
9 Signatura quomodo fiat, qñ executio sentētie petitur.
10 Sententia si est nulla, non potest dici res iudicata.
11 Signatura quomodo fiat per papam.
12 Et quomodo per cardinalem.
13 Causa grauaminis non cōmittiꝛ, nisi cū toto negotio ꝑncipali.
14 Cap. vt debitus de appel. in quo iudice loquatur ꝛ. j. nu. 16.
15 Auditor si de partium consensu procedat sup toto negotio, gra uamine non iustificato, partes possent redire ad iudicē a quo.
17 Causa semel commissa in curia regulariter nō extrahitur.
18 Ueneti non permittunt suos subditos trahi ad curiā romanā.
19 Causa in partibus cepta auocatur, ꝛ in curia committitur.
20 Causa instructa qualiter auocetur.
21 Per iuramentum solum probantur, que in animo consistunt.
22 Causa censetur a primo iudice auocata sine alia expressa reuoca tione, si signatura dicat audiat talis.

1 **Quando cōceditur** † moratoria in vrbe alicui grauato onere debitorū, solent addi hec verba vcꝫ data idonea cautione. ꝛ hoc per text. qui ita disponit in. l. vniuersa. C. de precibus imperato. offerē. canonizata in. c. vniuersa vigesimaquinta qōne secunda, aliqñ additur ēt ista clausula, ꝛ ad elect. creditorum, an velint ex tunc bona immobilia pro satisdatione acceptare. poniꝛ. n. in ele.

2 creditox an velint acceptare cautionē idoneā. † cuius noie intel liguꝛ fideiussores vel pignora. l. mādato ti. ij. §. fin. ff. manda. ꝛ in. l. ergo. §. adici. ff. de fideicom. lib. vel acceptare hipothecam immobiliū. de qua ideo specialiter expꝛimiꝛ quia sub illis verbis

3 generalibus vcꝫ data idonea cautione nō includiꝛ † nam cum dꝛ idonea cautio nō sufficit hypotheca, vt ꝓbat elegāter Old. ꝯsi lio sexagesimooctauo incipien. noie cautionis ꝛc. et lꝫ minus sit dare hypothecā quā pignora vel fideiussores vt per Oldr. in di cto cōsilio. tñ istud poniꝛ in electione creditox, ꝛ satis est qd il lis ad eox volūtatē qualitercūqꝫ satisfiat argumento. l. si rem. §.

4 satisfactū. ff. de pignora. actio. † Quid aūt si debitor q impetra uit moratoriā nō pōt dare idoneam cautionē, nec ēt hꝫ immobi lia. tunc dabit quā pōt. vcꝫ iuratoriā. arg. tex. in auc. generaliter. C. de epis ꝛ cler. ꝛ. l. fi. §. insup. C. de asser. tol. ꝛ in. §. sed hodie. instit. de satisd. facit. c. alma. de senten. excom. lib. vj. ꝛ qd notat gl. in. l. i. ff. q satisd. tenenꝛ. in qbus iuribus ꝓbatur qd si hñs sa tisdare facultatē satisdandi nō hꝫ tunc sufficit cautio iuratoria. li cet aliud videaꝛ innuere tex. in. l. ij. C. de tutel. tu. q satis nō dedit ꝛ gl. ord. in. l. iiij. C. de vsufr. sed loquunꝛ in alijs casibus vt ponit Romanus cōsi. ccccxxxix. qd incipit. circa primū in fi. col. Pre

5 dicta ꝓcedunt, qñ moratorie conceduntur in vrbe. † in partibus aūt nō dantur moratorie laycis extra terras ecclesie, arg. illius qd ponit Jnnoc. in. c. inquisitioni. de sent. excō. facit. c. si duobus

6 ad finem. de appel. ꝛ. c. venientes de iureiurādo. † nō danꝛ etiam clericis in odiū laicox arg. tex. in. c. nouit. in princi. de iudi. et qd ponit gl. in. c. si clericus laycū. in ver. de ꝯsuetudine de foro com pe. ꝛ sic ex predictis apparent duo casus in quibus non dantur

7 moratorie. Alius ꝛ tertius casus est. † nam cōtra executoriales non datur moratoria, q̄ in executorialibus apponunꝛ certi dies ad paredū iudicato, ꝛ arctatur tēpus quadrimestre., q̄ datur cō demnatis iuxta. l. ij. C. pen. vsur. rei iudi. facit. l. si debitori. cum

8 ibi notatis. ff. de iudi. ¶ † Quartus casus est q̄ ꝓ fideiussoribus nō datur

nō daṫ moratoria, q̄r sic res iret in infinitū, infinitas aūt reprobaṫ a iure. c. ij. de rescri. lib. vj. ¶ † Qñ petiṫ cōmitti executio sententie, q̄r no fuit appellatū infra decē dies iuxta. c. cōcertationi de appel. lib. vj. ⁊ in auc. hodie. C. eodē, aut q̄r appellatio mansit deserta ⁊ nō fuit ꝯsequuta infra tēpus a iure datū iuxta. c. cū sit romana. de appella. cū similibus istis casibus dr̄ in corpore commissionis aut in clausulis vel in signatura, placet vel fiat cōstito de re iudicata † nā si sentētia est nulla nō pōt dici res iudicata. l. iiij. §. cōdēnatum. ff. de re iudi. snia. n. nulla nunquā transit in rem iudicatam, pari modo stante nullitate sententie non potest causa ri vel produci desertio, iuxta iura communia. ¶ † Et nota hic incidenter, q̄r qñ papa signat supplicationē de gratia dicit, fiat vt petiṫ, nisi sit materia, que signaṫ motu proprio, prout sunt expectatiue, q̄r tunc simpliciter dicit fiat motu proprio, ⁊ nō additur fiat vt petiṫ motu ꝓprio, q̄r iplicaret ꝯdictionē, ⁊ hoc vbi ē gr̄a noua, sed vbi est reformatio dicit fiat. † ⁊ Cardi. signans dicit cōcessuʒ Joā. Cardi. al's signatura Cardi. semp dicit ꝯcessuʒ vt petiṫ ⁊c. Qñ xp̄o p̄p̄ signat cōmissionē dicit placet, nisi rescribat ad partes cōmittendo, q̄r dicit fiat, ⁊ ita seruat stilus in similib⁹. ¶ † Qñ appellaṫ ab interlocutoria ⁊ petiṫ cōmitti causa grauaminis auditori. tunc addiṫ in pede cōmissionis hec clausula vcʒ, ⁊ cū toto negotio principali, quod ideo fit, ne ꝯtinentia cause diuidaṫ. l. nulli. C. de iudi. ⁊. c. j. de sequestra. posses. ⁊ fruc. ⁊ aduerte qȯ tali casu nō poniṫ tota causa in cognitione auditoris, nisi in euentū legitime appellationis ab interlocutoria, vt dicit Egidius bell. cōclu. cccxix. incip. si auditori ⁊ sequenti, idē ponit vna decisio. in nouis. in titu. de appel. tertia in ordi. Nō ob. quod illa verba ⁊ cū toto negotio pͥcipali videnṫ ɓm hoc essent superflua ⁊ nihil prima facie operanṫ, ex quo illud inerat de iure, qȯ eēt iudex totius cause in euentū grauaminis. c. vt debitus. de appella. † q̄r rñdet Egidius vbi supra qȯ cap. vt debitus loquiṫ in iudice ordinario appellationis, secus in delegato, q causa obseruandi forma rescripti nō posset cognoscere, nisi de grauamine ēt iustificato, si nō esset dicta clausula † immo plus dicit Egidius cōclusione seq̄ti, incipiente illud qȯ ⁊c. quod ēt si auditor de ꝯsensu partiū procederet sup toto negotio nō iustificato grauamine, ad hoc liceret partibus redire ad iudicē a quo, † q̄r capi. vt debitus ponens totū negotiū in manibus iudicis ad quē ꝯstito de grauamine, nō hʒ locū in delegato, vt supra, facit ad hoc bonus tex. in cap. Romana. in princ. de foro cōpe. lib. vj. Audiui tn̄ qȯ stilus romane curie se hʒ in ꝯtrariū in causis grauaminū de partibus, ɓm quē si est cōmissa auditori causa grauaminis de partibus cū toto negotio quāuis auditor pronunciat male appellatū, nihilominus nō reuertiṫ causa ad priorē iudicē, prout attestaṫ Fely. in ca. causamque de rescrip. ꝓ quo facit qȯ dicit idē Egidius conclusione. xlviij. incipien. processus ⁊c. † causa. n. semel cōmissa in curia nō extrahiṫ regulariter, nisi cū maxima difficultate, ⁊ bona iustificatione, vtputa si facienti cōmitti causam in Rota inhibeatur p suū dominū tēporalē † vt faciunt domini mei Veneti q sub grauissimis penis nō pmittunt quod subditus trahat aliū subditū ad curiā romanā, ideo tunc solet extrahi causa quāuis iā pendeat in Rota ⁊ cōmittiṫ in partibus, ⁊ ita obtinui in vna causa mea ꝯ quēdā obstinatū ⁊ bestialē aduersariū, qui tandē meritas dedit penas nō ob. l. vbi ceptū. ff. de iudi. q̄r ex quo alia pars. s. rea procurauit talē inhibitionē, vt cōmuniter faciūt intrusi i partibus nostris, certe nō pōt excipi de litis pendētia corā primo iudice cōsequēter valet ꝓcessus agitatus corā secundo, p illud qȯ not. Panor. in. c. cū. m. ferrarien. circa finē de cōstitutio, ⁊ in. c. ex tenore iuncto. c. cū ꝯtingat in secūdo notabili. de rescrip. ⁊ ita seruaṫ. ¶ † Ecōtra causa iā incepta in partibus auocaṫ ⁊ cōmittiṫ in curia ēt si ad aliquos actus ibidē sit ꝓcessum, citra tn̄ cōclusionē i causa, arg. c. pastoralis, de cau. pos. ⁊ proprie. ¶ † Unde ēt si causa sit instructa nihilominus auocaṫ dūmodo in cōmissione sint apposita dicta verba citra tn̄ ⁊c. ⁊ ita intelligo quod dixi in superioribus in simili ꝓposito. Solet tn̄ huiusmodi cōmissio semp iustificari, dicēdo qȯ orator sperat nō posse ꝯsequi iusticie cōplementū in partibus † quo casu sufficit hoc ꝓbare p solū iuramētū impetrantis, q̄r ea q ꝯsistunt in mēte vel aio alicuius aliter ꝓbari nō possunt, vt dicit deci. Rote. xlij. que incipit si impetraṫ i nouis, allegat. c. si vero. de sen. exc. ⁊c. vt circa de rescr. in. vj. ¶ Et est aduertēdū, ꝙ nō est necesse petere spāliter in tali cōmissione, ꝙ cā aduoceṫ a pmo iudice, sufficit. n. solū narrare pendētiā litis corā illo ⁊ petere, qȯ alteri cōmittaṫ, † q̄r si signaṫ audiat talis ⁊c. eoipso aduocata cēseṫ cā a pmo sine alia exp̄ssa reuocatione ɓm dños de Rota deci. lxvij. inci. si petaṫ i nouis, ⁊ rō est q̄r satis ꝯstat de mēte cōmittētis alteri cām, qȯ voluit cā a primo reuocare, ne cōtinētia cāe diuidaṫ, ⁊ ꝯtingat intricatio ꝓcessuum. c. pastoralis ⁊. c. cū ꝯtingat cū ibi not. de rescri.

SVMMARIVM.

Auditor non † pōt sine speciali mādato admittere articulos obiectiuos post terminū, ideo opus est qȯ fiat cōmissio releuans ꝓ talibus articulis admittitur impetrās ad ꝓbādū materias obiectiuas, nō obstante lapsu termini. ⁊ hoc in prima instātia duntaxat, sed nō in secūda vel tertia, vt vult decis. xcij. que incipit cōmissio impetrata, ratio est, q̄r in dictis alijs instātijs vcʒ. secūda et tertia, potest tales articulos de nouo in termino dare iuxta. l. p hanc. C. de tēpo. app. ⁊ in. c. cū Joā. de fide instru. † vnde ex quo hʒ ordinariū remediū nō est ad extraordinariū recurrendū. l. in cause. ff. de minori. saluo si in secūda vel tertia instātia specificari nō posset illa materia vt q̄r esset negatiua vel alias impossibilis ad specificandū. quia tūc potest et dʒ admitti in dictis instantijs vigore dicte cōmissionis nō obstāte mala specificatione, ɓm dominos vbi. s. ⁊ hoc mō dʒ intelligi qȯ dicit Egidius ꝯclusione. cccxxij. que incipit commissio. vbi nimis generaliter loquitur. sed dʒ intelligi vt. s. ¶ Et ista procedūt in mr̄ia obiectiua, vt iudex nō possit post terminū admittere articulos obiectiuos sine noua cōmissione ⁊ speciali mādato, † dicit tn̄ Egidius ꝯclusiōe. cclxx. qȯ articuli obiectiui nō dati in termio postea i alio termino dari pn̄t, si alius terminus hmōi p iudicē assigneṫ, ⁊ ab assignatione termini nō appelleṫ, puto tn̄ ego qȯ male facit iudex assignādo alium terminū q̄r talis materia est odiosa ⁊ restringenda, ex quo nō est directe de iure ecclesie vel dantis persone, vt nota. in. c. vt circa. de elec. et in clementi. constitutionem eodem titulo, sicut enim licet vnicuique in suo facere qȯ vult, lʒ p hoc alius dāmficeṫ, nō lʒ tn̄ qȯ in alienū immittat ēt stramēta. l. proculus. ff. de dam. infec. ⁊ in l. sicuti. §. aristo. ff. si serui. vēdiceṫ, † ⁊ ideo q dat articulos obiectiuos nō dr̄ propriū ius tueri sʒ alienū impetere. l. iij. §. si duo. ff. ad carbo. hinc dicit. l. quoniā Alexandrū. C. de adul. qȯ seruus accusatus a dn̄o de adulterio nō pōt excipere de lenocinio, q̄r vt dicit Oldra. ꝯsi. clxx. incipi. ad hoc ⁊c. vbi optime declarat istaʒ materiā † omnis defensio daṫ seruo que ipsuʒ duntaxat tueṫ nō aliū grauat quod facit exceptio Lenocinij. l. j. §. si publico. ff. de adult. ⁊ in. l. ita pudor. C. eo. titu. ⁊ similiter alia materia obiectiua. Nec moneat quemquā ɓm Oldr. vbi supra qȯ p indirectuʒ ⁊ ex quodaʒ cōsequenti facit ad ius dantis, quia hoc attendi nō debet. l. j. ff. de aucto. tuto. ⁊ in. l. is qui duos, de liber. leg.

¶ Ex q̄bus apparet qȯ mr̄ia obiectiua est odiosa ⁊ restrigēda ⁊ īō nō admittiṫ vlterius post terminū vel malā specificationē, nisi vigore cōmissionis releuantis vt supra, audiui tamen quod alias fuit reiecta quedam cōmissio regien. in qua petebatur post elapsum terminum ad articulandū admitti quendam ad probandū de falsa expressione valoris in impetratione per aduersarium facta, sed illud ideo forte, quia poterat ei consuli per gratiā si neutri. ¶ † Secus est in alia materia in qua potest iudex ex equitate prorogare terminū. c. cōsuluit. de offi. deleg. ⁊ ponit Egidius inferendo ad pulchrū casuʒ conclusione. clxxvij. incipi. in casu. ⁊c. ⁊ sic nō obstante lapsu termini admittere articulos, q sunt de bono iure dantis parte alia ēt nō vacata, q̄r dicit Bal. in. c. i. in pn.

de milite vasal. q ɔtumax est, ꝙ interlocutoria q̄ iudex dilationes suas moderat̃ augēdo vel minuēdo eas potest fieri parte nō citata, allegat Inn. in c. ad petitionē, de accusa. ꝛ inde dicit bar. in extrauagan. ad repri. in ver. ꝑ edictū in. ij. col. quāuis ɔ̃riū teneat Bald. in. l. j. in fi. C. quomodo ꝛ q̄n iud. sed ꝓmū est verius,
8 † qꝛ nō requirit̃ citatio partis in interlocutoria q̄ sit modici preiudicij, puta que citationē partis ɔtineat vel prorogationē termini, ſm Bar. ꝛ cōiter doc. in. l. ne qcquā. §. vbi decretū. ff. de offic.
9 procōs. ꝛ leg. ꝛ in. l. quod iussit. ff. de re iudi. ¶ † Si commissa est causa possessionis auditori nō vr̃ cōmissa causa proprietatis nec ecōtra, vt ꝓbat tex. in. l. si de proprietate. C. si a nō cōpet. iud. qđ intellige ver̃ ſm Bal. in. c. i. de cau. pos. ꝛ proprie. q̄n delegans cōmisit causaꝫ discretiue nā cōmittendo vnū specialiter ꝛ expresse aliud nō expressum vr̃ denegasse, arg. l. cū pretor. ff. de iudi. cū similibus ſꝫ si cōmittat absolute ꝛ idefinite, puta cōmittimus causaꝫ, que vertit̃ inter titiū ꝛ semproniū sup tali re, tunc vtraque cā vr̃ cōmissa. s. possessionis ꝛ proprietatis, vt vult glo. notāda. in. c. ij. in glo. i. de cau. pos. ꝛ proprie. que allegat optimū text. in. c. ad hoc de sequestr. pos. ꝛ fruc. de quo latius dixi isto mane in lectiōe ordinarie allegādo duas decisiones, vna est in ordine. cccxcvj. in nouis. alia Egidij bell. de vi. in qbus tenent indistincte vtranque causam videri cōmissam siue cōmittat̃ discretiue, siue indefinite,
10 † maxime q̄n simpliciter cōmittit̃ petitoriū, qđ est principalius, ꝛ trahit ad se possessoriū, lꝫ de eo in cōmissione specialiter nō ex-
11 primat̃. c. cū ecclesia ꝛ. c. cū dilectus de cau. pos. ꝛ proprie. † iteꝫ qꝛ cōmissiones sunt late interpretāde in curia vt no. Inno. in ca. sup literis de rescri. ſꝫ iste rōnes iudicio meo non militant eo casu, q̄n cōmissa est causa absolute ꝛ indefinite, tūc. n. includitur vtraque
12 causa † nā indefinita equipollet vniuersali, iuxta glo. vulg. in ca. vt circa, de elec. lib. vj. cū similibꝰ, secus q̄n delegans cōmisit cāꝫ discretiue ꝑ rōnē quā predixi. ꝛ ita cōclusi in lectione, possent tñ saluari ꝑdicte decisiones, q̄n in cōmissione essent apposita verba q̄ possent applicari ad vtrunque, iuxta doctrinā Inno. in ca. epi. de reb. eccle. nō alie. vbi dicit ꝙ sub illa forma qua scribit̃ ꝑ Cācellariā ea que de bonis talis ecclesie alienata repereris ad ius ꝛ proprietatē eccle. studeas reuocare. quo casu dicit Innoc. ꝙ pōt agi possessorio ꝛ petitorio, quod non est mirum, quia talia verba comprehendunt vtrunque alias minime per supradicta.
13 ¶ † Ex qbus collige ꝙ lꝫ cōmissiones sint late interpretāde in curia vt dicit Inno. quē supra retuli, tñ nō extendunt̃ ad ea q̄ sunt ɔ̃ vel preter intentionē cōmittentis, vt superius probaui, ꝛ ideo
14 dicit deci. Rote. ciij. in nouis. † qđ cōmissio inpetrata ꝑ actorē ɔ̃ duos reos victo vel mortuo ipetrante finit̃, in tantū qđ auditor nō poterit ꝓcedere vigore illius cōmissiōis iter illos duos reos simul cōuentos volētes inter se experiri ſꝫ necessaria est noua cōmissio. qꝛ nullus istoꝝ obtinuit hanc cōmissionē, ꝛ qꝛ mutate sunt
15 ꝑsone, † nā q primo fuit reus nunc est actor. Et ideo illa cōmissio que cōprehendebat illū vt reū nō extendit̃ ad illū eundē vt actorē, licet alias sit nominatus in commissione, quod est notabile ad c. p. et. g. cum materia, de officio delega.

SVMMARIVM

1 Commissio an ꝛ q̄n det̃ sup causis motis ꝛ mouēdis ꝑ ipetrātē.
2 Cōmissio est nulla, si appellatio tpe cōmissiōis nō fuit iterposita.
3 Appellatio ꝛ commissio si appareat eadem die facta, que istarū presumatur precessisse.
4 Commissio an valeat, si impetratur super certa re, ꝛ quibusdam alijs rebus, si tempore impetrate commissionis nullum ius in illis rebus competebat.
5 Nō ius impetrātis nō inficit ipso iure cōmissionē ipetratam.
6 Cessio valet facta ꝑ tertiū vni ex litigātibus lite pendente.

1 **Non datur** † Cōmissio super causis motis ꝛ mouēdis i futurū ēt ɔ̃ certū noiatū, ꝛ ita se habet stilus in similibus, vt legit̃ ꝛ notat̃ in. c. ad hec de rescri. nisi liquido appareret de veritate rescripti seu cōmissionis ꝛ certa sciētia pape, qꝛ tunc parendū esset, facit. c. audita, in princi. de resti. spolia. ꝛ qđ notat̃ in. c. si q̄n. de rescrip. alias minime, bñ tñ datur cōmissio sup causis motis ꝛ mouēdis ꝑ impetrantē, dūmodo nō addat̃ illud verbū in futurū, ꝛ tunc talis cōmissio extendit̃ duntaxat ad causas tunc id est tpe ipetrationis ꝛ nō postea exortas, vt vult decisio. cxlviij. que incipit cōmissio. in nouis, qđ dicit procedere ēt si postea stati inciperet cōpetere actio, puta si post impetrationē incipat possidere, ꝛ spoliatus vult agere possessorio, certe nō pōt vigore dicte cōmissionis, que nō extendit̃ ad futura, vt dixi. facit. c. fi. de rescri. ibi ad futuras trahunt ɔtrouersias q̄ nō
2 dū fuerant tpe impetrationis exorte † ꝛ ideo dicit Egidius bell. cōclusione cētesima qđ si ɔstat appellationē nō fuisse interpositā tpe cōmissionis ipetrate, talis cōmissio effectualiter nulla est, qꝛ ad futurā appellationē extēdi nō pōt, allegat capi. nōnulli. de re
3 scri. quid aūt si eadem die fuisset appellatū ꝛ similēꝫ impetrata commissio. quod istorum presumeretur precessisse, ꝛ vr̃ Egid. inclinare quod excipiens contra commissionem haberet probare commissionem precessisse, vt ibi per eum, ꝛ latius ponit vna decisio. ccx. que incipit si immediate in nouis.
4 ¶ † Sed quid si impetretur cōmissio super certa re ꝛ quibusdaꝫ alijs rebus iuxta. c. Pastoralis. de rescrip. et tempore impetrate cōmissionis nullū ius sibi cōpetit in illis rebus, sed post impetrationē sibi cedunt̃ vel donant̃, an valeat cōmissio taliter impetrata. dicit notabiliter decis. Rote. clxxvj. que incipit commissio impetrata. in nouis. qđ valet, ēt si cessio vel donatio fiat post litē cōtestatā per. c. abbate sane. de re iud. lib. vj. pro quo facit bona
5 rō † quia non ius impetrantis non inficit ipso iure cōmissionē impetratā, alias exceptiones peremptorie ɔcernētes negotiū principale possent obijci ɔ̃ litteras ꝛ litis cōtestationē impedirent ɔ̃ casum. c. primi. de litis conte. lib. vj. sed istud ego intelligo dummodo ex inspectione cōmissionis nō appareret euidenter de nō iure impetrantis alias nō daret̃ sibi cōmissio. vt si exprimeret talē causam ēt proprietatis qua expressa nō darentur littere ēt ad possessoriū, iuxta singulare dictū vinc. qđ ibi clare declarat Ab. in. c. ex parte. b. i fi. col. de for. cōpet. ꝛ Romanus cōsi. ccccxcix. alias procedit quod statim dixi ex mente Rote Ex quo infertur
6 alia conclusio ſm dominos vbi. s. † quod cessio facta vni ex litigantibus lite pendente per tertiū valet ꝛ tꝫ cle. ij. cū ibi notatis. vt lite penden. nec ista ɔ̃ria conclusioni precedēti, qꝛ cōmissiones non trahuntur ad futuras controuersias vt dixi. s. sed super controuersia tpe impetrationis iuste vel iniuste exorta includūt omne ius tunc competens impetranti vel competiturum ex post ēt post litem contestatam. d. c. Abbate sane. quod est sane intelligēdum, quando impetrans non expressit certā causam. sed in genere dixit sibi ius competere absqꝫ alicuius cause declaratione seu specificatione vt vult ille tex. not.

SVMMARIVM

1 In snia taxationis expensaꝝ an debeat citari pars.
2 Auditor rote qualiter habeat fructus liquidare.
3 Possessor beneficij si post primā sniaꝫ latā ɔ̃ se in curia nō dimittat possessionē, nec velit ponere fructus in sequestrum, non fit sequestratio de fructibus aliorum beneficiorum.
4 Idē si sit innodatus in censuris ꝓ certa summa pecuniarum.
5 Derogatio regule de insordescentibus non datur.
6 Ptās exequēdi nō solet auocari, q̄n iudex executio. facer̃ cepit.
7 Papa nam est verisimile, ꝙ velit auferre iurisdicionem vni iudici, ꝛ dare alteri, nisi appareat de certa eius scientia.
8 Processus factus contra intrusum per executorem an valeat licet de intrusione non cognouerit.

Latis tribus sententijs cōformibus, vel vna que transiuit in rem iudicatā solet impetrari vna commissio ꝑ q̄ꝫ cōmittit̃ eideꝫ auditori q tulit tertiam sniaꝫ vel primā appellatione nō suspēsam vt taxet fructus a tpe mote litis perceptos ꝑ illū q succubuit ꝛ ēt expēsas vt superius
1 in alio ꝓposito dixi. † dubitat̃ mō in snia taxationis saltem expēsaꝝ debeat citare aliam partē Bar. in. l. terminato. C. de fruct. ꝛ lit. expen. dicit qđ nō. ꝛ in. l. ij. C. qūo ꝛ q̄n iud. sed in curia seruatur ɔ̃riū, qꝛ citat̃ pars per cursorē ad videndū liqdari fructus ꝛ taxādū expensas, vt ponit decisio Rote. cccciiij. que incip. fuit
2 dubitatū vtrū sub executor in not. † Qualiter aūt auditor bēat liqdare fructus ponit decisio Rote. cccxxxvij. q̄ icipit auditor in noui. vbi dicit qđ hꝫ declarare taxādo fructꝰ singulis ānis tñ valuisse ꝛ valer̃, fietque postmodū corā executore cōputus, quot annis possederit, ꝛ fructus percepit, ꝛ compelletur per eundeꝫ executorem ad restituendos omnes fructus vsque ad illud tempus perceptos nō solet dari commissio de fiēda sequestratione aliaꝝ rerū quā de hijs de quibus agit̃ etiam obtētis executorialibus ꝛ secuta excommunicatione agrauatione reagrauatione ꝛc. † ꝛ
3 ideo si possessor beneficij post primam sententiam latam contra se in curia non dimittat possessionē beneficij nec velit ponere fructus in sequestrum prout tenet̃ iuxta clemē. primaꝫ de sequestra. tunc nō datur cōmissio de sequestrandis fructibus alioꝝ beneficiorum

4 clo℞ eiusdē † eo.mō si quis inodatus est pdictis censuris p cer ta summa pecuniarū in qua extitit cōdemnatus q̃ iudicato non paruit,nō datur ēt ꝯ talem cōmissio in qua petitur quod debeāt sequestrari fructus suo℞ beneficio℞ vsq; ad cōdignā satisfactio nem illa℞ pecunia℞ facit ad hoc Rubrū τ nigrū.C.de prohibi. sequest. Istud tñ dz sane intelligi cū ista modificatione videlicet nisi laspum foret tm̄ tēpus,vt propter insordescētiā incens.exe cutio nimium differetur.τ ideo in tali commissione dz exprimi tē pus in quo talis debitor sic māsit inodatus,τ insorduit,tūc enim propter nimiā illius ꝯtumaciā τ insordescētiam dabitur cōmis sio de fructibus bñficio℞ sequestrādis argumēto.c.qm̄ frequen ter in fi.vt lit.non cōtesta. τ.l.fulcinius.§.fina.vbi bonus tex.ff. ex quib.cau.in pos.ea.datur enim tali casu hmōi cōmissio pp̄ter insordescētiā tāquā remediū subsidiariū in eo℞ odiū,qui tandiu insordescunt,τ cōtemnēdo censuras ecclesiasticas veniunt in p fundū malo℞.c.cū nō ab homine de iud.† pp quod nō solet dari

5 derogatio regule de insordescētibus,nisi pauperibus presertim qm̄ p annū insorduerunt.τ si ponātur hec verba in supplicatione videlicet ēt singulis casibus eiusdē regule xba hmōi ꝯsueuerūt

6 tolli propter bullā in cena domini.¶ † Quando cōmittitur cau sa nullitatis alicuius snie cū illa clausula consueta sine tñ preiu dicio legittime executionis prout in superioribus dixi.tūc nō so let dari cōmissio,qd iudex,cui cōmittitur causa dicte nullitatis, pcedat ipse sup executione,quatenus sit pcedendū auocata ta li potestate exequēdi ab alio iudice.τ hoc qm̄ idem iudex cepisset facere executionē,facit text.vulgarē in.l.vbi ceptum.ff.de iudi.τ quod notaꝛ in.c.ex tenore.de rescrip.ad idē faciūt notata p In no.in.c.cū.M.de constitu.de appel.vt nostruz.τ.c.vt debitus.

7 eodē tit.†per que apparet qd non est verisimile,qd Papa velit auferre iurisdictionē vni iudici,τ dare alteri,nisi appareat de cer ta eius scientia,quod velit eam auocare,idem dicit Egidius cō clusione.ccccxix.que incipit si auditori τc.τ hoc indubitāter pro cedit in Romana curia,secus in partibus,p rationē quā in supe

8 rioribus dixi.¶ † Utrū aūt valeat processus factus p executorē sententie ꝯ intrusum,licet de intrusione facta lite pēdēte,vel post sententiā nō cognouerit,dōm est qd valeat,secundū dominos de Rota decisione.ccccl xxx.que incipit si executor in nouis.

¶ Et ideo datur commissio quod executoriales possint intimari intruso pendente lite vt in superioribus latius dixi.

SUMMARIUM.

1 **Dantur littere** † Per cancellariā,qm̄ petiꝛ de putari adiunctus pp suspicionē iudicū ab aduersario ipetratorū,sed hoc datur per cancellariā, ita demū,si nōdū est ad litis cōtestationē processuz,iuxta notata p doc.in.c.insinuante.de officio deleg.τ.c.causamque eo.ti.iun

2 cta.l.apertissimi.C.de iudi.†signatura autem raro consueuit cō cedere adiunctum propter intricationes iudicioruz,que inde cō tingunt,arg.c.cum contingat de rescri.nisi forte in criminalibus propter maius periculum quod in illis vertitur ideo cautius est agendum.l.sciant.C.de proba.cum vulg.

3 ¶ † Dat aūt signatura adiunctuz ēt post litē contestatam dum modo nō sit cōclusum in causa,raro tñ hoc cōcedit vt premisi et aliquid tāgā in sequētibus,ideo aūt pp suspicionē iudicū ab ad uersario impetratorū daꝛ ad instantiā alterius partis adiunctus

4 nō aūt illis primis totaliter exclusis danꝛ noui iudices† q̃ ad so lā allegationē suspicionis nō debet dari nouus iudex,cū habeat ellegās remediū arbitro℞,iuxta.c.suspicionis,de offi.deleg.τ in

5 c.ab arbitris eo.tit.lib.vj.¶ † Ideo ad solā allegationē daꝛ ad iunctus ad hoc vt lites sine suspicione procedant.l.aptissimi.C. de iudi.τ pro deputatiōe huiusmodi adiūcti facit ibi auc.sequēs si vero,licet loquaꝛ in dando adiunctū qm̄ ordinarius recusatur.

¶ Sed idem seruatur de stilo curie,qm̄ iudices ipetrati allegan̄ suspecti p aliā partē vt patet ex premissis,predicta procedunt qm̄

6 petiꝛ adiunctus vt supra.¶ † Aliud seruaꝛ circa dandū cōfidē tē,q̃ in tali materia semp cōsueuit dici,dūmodo partiū ipsarum ꝯfidens p eosdē iudices eligaꝛ,post quā deputationē τ electionē si deputatus vna cū dictis iudicibus vel eorum altero procedat parsque redeat cōquerens de duobus iudicibus ad nutū aduer sarij ipetratis τ propterea velit auocare ab eis causam τ alteri cōmitti nō audiꝛ,q̃ vt superius dixi ad solā allegationē suspicio nis nō daꝛ nouus iudex p rōnē vt supra,ideo tūc addiꝛ in cōmis sione qd pdicti iudices procederꝛ nō valeant sine deputato,alias ad instantiam ipsius oratoris impetrato. τ ita seruatur.

SUMMARIUM.

1 **Spoliatus** Beneficio agit spolio.† Aduersarius eius videns se succūbere obtinet proce dit in petitorio dicto spolio purgato.q̄ tamē post trinaz dilatio nem eidem concessam non facit,petit modo spoliatus quod pro pter istam confessionem aduersarij que iudicialis est decernan tur executoriales ad instar rei iudicate, an debeat hoc sibi con cedi. Audiui quod alias hoc fuit denegatum per Reuerē. Car. Alexan.τ potuit esse ratio,quia dato etiam quod talis confessio

2 sit iudicialis,†τ in confessum nulle sint partes iudicis.l.proinde cum vulg.ff.ad leg.aquil.tamē requiritur saltim preceptum iu dicis.l.si debitori.ff.de iudi.quod preceptum succedit loco sen tentie ,secundum Panormita.τ doct.in capi.finali. de confes. Item quia constito de errore forsan posset reuocari, iuxta nota ta per Ioan.andr.in capitulo fina.de iureiuran.libro sexto, vbi

3 dicit q̄ posito τ sic confessio † quia ponens videtur confiteri om nia contenta in positionibus , iuxta notata in capitulo primo de

4 confes.eodem lib.† positio inquam facta per errorem potest re uocari docto de errore etiam si sit iurata,dummodo fiat per mo dum credulitatis,secundum Egid.conclusione.ccccxxxi.cum er go talis confessio in omnibus vim sententie non sortiatur, certe non possunt decerni aliquo modo tales executoriales vigore so lius confessionis,quamuis illa sit iudicialis vt supra.

5 ¶ † In possessorio nō statuiꝛ terminus de probando canonico ti tulo,q̃ in eo sufficit quod existat coloratus,vt notat Inno.in.c. in litteris,de restitu.spolia.quod est receptum potius per stiluz, quā quod sit introductum de iure communi,ratio autē istius stili quod agens interdicto recuperande teneaꝛ coloratum titulum producere fuit itroducta τ sumpta a paritate rationis.c.eū qui. de eo q mit.in posse.causa rei seruā.lib.vj.τ hoc firmat collector decisionū.in nouis decis.cccxcliij.que incipit si ꝯferaꝛ, subijciens ex mente Inno.in.c.ex parte.de restitu.spolia.sufficere p colore q̄ agēs interdicto pbet se auctoritate superioris possessionē bñ ficij apprehēdisse,lz forte sua collatio siue electio sit viciosa τ nō

canonica,†qꝛ etiam predo restituẽdus est.c.in litteris cuȝ seq.de re.spo.facit.c.cũ nostris.de ꝯces.prebẽ.cũ ibi nota.†Quod ego intelligo procedere cũ ista limitatione videlicet nisi notorie ꝯstaret in iudicio de titulo reprobo petentis restitui, iuxta notabile dictũ Inno.in.c.cum ecclesia sutrina.de cau.posses. ⁊ ꝓprie.vbi dicit quod predo ⁊ possessor malefidei restituendus est nisi cõstet in iudicio eum esse predonẽ per ꝯfessionẽ vel pacta.vt in.c.significasti.de diuoꝛ.facit.c.ad decimas.de resti.spo.libꝛ.vj.⁊ qd̃ notat Innoc.in.c.cõstitutus de fil.presbiteroꝝ†Quid aũt si ꝯuentus,sup spolio vult improbare titulũ allegatũ excipiendo,ipsum nunquã, sed aliũ tpe spoliationis pretense possedisse, petiq; ad id probãdũ se admitti, an sit audiẽdus in hoc per oẽs dominos fuit alias ꝯclusum qd̃ sic.sed collector tȝ ꝯ̃triũ taleȝ scȝ in ꝓbando hãc exceptionẽ nullatenus audiendũ,nisi de hoc notorie constaret,vt dixi statim ex mente Innoc.hec ponit decis.ccccxxxix. que incipit si agẽti.in nouis.⁊ certe collector mouet̃ bonis rõnibus,vt in dicta decisione,⁊ pȝ ex premissis,predicta procedũt in beneficialibus,ne in illis detur viciosus ingressus, per rationem dicti.c.eum qui.†Secus in ꝓphanis,in qbus propter notorium non ius agẽtis nõ impedit̃ restitutio,qꝛ in illis cessat rõ que militat in beneficialibus.⁊ subest odiũ spoliatoris,prout tȝ decis.vij. que incipit nota qd̃ vbi agit̃ in antiquis.⁊ Oldr.cõsi.j.vbi quoad bñficialia ponit notabile dictũ, † ꝙ spoliatus possessionẽ bñficij quã manu ⁊ auctoritate regia fuerat consecutus nõ venit restituendus,quod ego intelligo qñ de hoc ꝯstaret notorie vt.s̃.

¶†In cõmissionibus iustitie decretũ irritans nõ ꝯsueuit apponi.vnde si in cõmissione petat̃ adiũctus deputari nõ dȝ addi clausula,ꝙ si absq; eo qcquã fieret extunc irritũ sit et inane ⁊c.sed in tali casu solẽt per signãtẽ addi ista verba,qd̃ post commissionem ꝑ̃tatã,si secus actũ fuerit ⁊c.dicũt tñ aliqui et forte nõ male qd̃ ẽt talis additio nõ est multũ necessaria†cũ statim valeat inhiberi alijs cõiudicibus per ipsum adiunctũ qui statim presentata cõmissione recipit iurisdictionem actu.c.sup eo.ij.de appel.no.glo. in.c.j.in ver.receptis.de ꝓcu.in cle. Archi.in.c.si is cui de offic. deleg.lib.vj.⁊ in.c.is qui.de procu.eo.lib.cũ multis alijs quotis allegatis per Roma.consil.ccclij.incip.quoad primũ ⁊c.vnum tñ vr̃ obstare in quãtũ dixi ꝙ adiũctus presentata commissione statim põt inhibere alijs cõiudicibus.† quia ad hoc vt possit inhiberi oportet corã iudice inhibẽte pẽdere litẽ,vt probatur in.c. tuaȝ de ordi.cog.c.latoꝛ ⁊.c.cãm.qui filij sint legi.sed lis nõ põt dici pẽdere nisi saltẽ sequuta citatione clem.si.vt lite pendẽ.ergo ante ⁊ sic statim presentata cõmissione videtur ꝙ adiunctus non possit inhibere. Nihilominus hoc non obstante cõtrariũ pratica tur†nam iudex presentata cõmissione decernit simul et semel citatione cũ inhibitione,ad ꝙ faciũt not.ꝑ Bal.in auc.causa que fit cũ monacho.⁊ melius in.l.ꝑ̃sbiteri.C.de epis.⁊ cle.⁊ per do. Anto in.d.c.tuam pro qua practica facit bona ratio.†quia inhibitio potest fieri plente ⁊ inuita altera parte ⁊ suis iudicibus ergo ⁊ absentibus ⁊ minime citatis,per regulam quod potest inuitis.ff.de regu.iu.facit.l.iiij.§.illud.ff.de fideicom.liber. concluditur ergo quod adiunctus potest statim inhibere vt supra †sed qꝛ talis inhibitio non impedit processum illorum coniudicum nisi postquam eisdem intimatur ideo bonum est quod addantur in commissione illa verba quod post commissionem presentatam si secus ⁊c. ¶†Si diuerse cause etiam forsan dependentes diuerso tempore sint introducte,⁊ contingat illas auocari ⁊ alteri cõmitti. Parsq; ex aduerso instet, vt eodem modo diuersis, scilicet temporibus decidantur,prout etiaȝ decidisset primus iudex, ne registra ⁊ cause inculcentur.argumen.l.permisceri.ff.de acquiren.pos.⁊.l. ordinarij.C.de rei vendi.nihilominus consueuit addi in tali commissione hec clausula coniunctim vel diuisim prout prefacto iudici vel auditori videbitur,quod fit ea ratione,quia posset forte expedire partibus,vt omnes cause de quibus actum est simul ⁊ semel diffinirentur,⁊ econtra vt est tex.optimus in ca. ij.de causa pos.⁊ proprie.† vbi probatur quod licet simul actum est possessorio ⁊ petitorio per spoliatum quo casu de iure debet vtrunque vna sententia terminari data prerogatiua possessorio in ordine pronunciandi,vt in capi.cum ecclesia sutrina ⁊ cap.cũ dilectus eodem titulo,si tamen iudici videbitur hoc expedire et fore conducibile poterit discutere probationes super possessorio ⁊ illud prius terminare,pari modo si viderit magis expedire vt simul terminentur poterit simul et semel vna sententia diffinire, †quia commixtio et cumulatio conseruans ius partium ⁊ illis ꝓficiens debet per iudicem admitti.l.j.ff.de quibus rebus ad eundem iudi. ea. debet enim iudex parcere sumptibus litis,vt sic minus quam fieri possit grauentur partes in illis cap.vt litigantes de offic.oꝛdi.libr.vj.cum similibus.

¶†Qua ratione conceditur commissio quod simul ⁊ semel cognoscatur ⁊ iudicetur de nullitate sententie,innouatis,seu attemptatis,⁊ negotio principali,ne continentia cause diuidat̃,⁊ fiant plura registra in damnum ⁊ dispendium partiũ quod bonus iudex debet precauere vt dixi.⁊ idem in similibus casibus.

SVMMARIVM

1 Citatio personalis per auditorem decerni non potest,nisi expresse sibi committatur.
2 Citatio personalis quando fiat.
3 Clausula que debet apponi,qñ citatio personaliter fit.
4 Clausula ꝯstito de assertis quid in cõmissionibus importet.
5 Verbum constiterit quid importet.
6 In commissione quando dicitur constito de assertis quando citanda sit pars.
7 Auditor quãdo vult se informare super nõ promotione an pars vocari debeat,etiam si in commissione non esset verbum constito appositum.
8 Verba ratione subiecte materie impropriantur.
9 Citatio partis semper in iudicialibus requiritur.
11 Verba si inuenerit,si repererit posita in cõmissiõe qd importent.
12 Quando de priuatione agitur citata parte proceditur adhibita summaria cognitiõe sup extraiudiciali formatione.
13 Clausula constito de paupertate,vel constito de assertis, vel de bono iure,qñ est in cõmissione posita,an reqrat̃ ptis citatio.
14 Mandatum de non innouando intelligitur.s.in ꝑ̃iudiciũ litis.
15 Reus si lite pẽdẽte cõtinuat suã possessionẽ,nõ dr̃ attentare.
16 Iudex non dicitur innouare,si reformat possessionem appellanti in qua pendente appellatione turbatur.
17 Inhibitio non debet fieri,nisi collitigantibus.
18 Appellatione pen.omnia debent esse in eodem statu.
19 Signatura pro vt de iure quando fiat.
20 Spoliatus post sententiaȝ contra se in possessorio que transiit in rem iudicatam,an audiatur refectis expensis.

1 **Citatio personalis** †nõ põt decerni ꝑ auditorẽ nisi expresse et specialiter sibi cõmittatur,vt dicit glo.exposuit.in ver.ꝑsonaliter de dila.ex multis aũt ⁊ diuersis causis citationes personales cõcedunt̃.vt in.c.j.de iudi.lib.vj.⁊ in cle.j.eodem titulo† ⁊ inter cetera qñ agit̃ de crimine ꝯ̃ aliquẽ ẽt ciuiliter ꝯceditur citatio ꝑsonalis.tum pp penã ordinariam sibi ꝓ crimine infligẽdã ⁊ causam in qua nõ põt interuenire procuratoꝛ.l.penul.§.ad crimen. ⁊ in.c.tue.tũ ẽt ꝓpter enormitatẽ forte criminis,⁊ scãdali ex hoc exorti in partibus,⁊ qꝛ forsan non potest ita plene cõstare,nec ꝓbari per testes de facto,sicut per suã respõsionẽ ⁊ ꝯfessioneȝ,hijs respectibus ꝯceditur citatio personalis prout superius in alio ꝓposito dixi†solet tñ in cõmissione super tali materia dici illum de hijs fore publice diffamatũ.⁊ ideo addit̃ in cõmissione citet ꝑsonaliter si repererit de ꝯtentis in cõmissione publice diffamatum, quo casu sup infamia ⁊ diffamatiõe illius auditoꝛ recipit testes. sed nõ recipit aliquos testes ꝓ parte infamati de bona fama vt firmat decisio Rote.cccclxxvij.incip.auditoꝛ in nouis.† Secus forte,si in commissione diceretur constito de assertis.quia tunc non potest citare illũ ꝑsonaliter nec facere informationem super infamia,nisi prius citet ꝓcuratoreȝ illius,⁊ recipiat testes ꝓ parte sua sup bona fama.†⁊ hoc propter verbũ ꝯstiterit qd̃ importat vacationẽ partis iuxta glo.in cle.presenti.in ver.cõstiterit.de censi.⁊ ponit decisio.dclxxiij.que incipit dic quod si in aliqua in antiquis.†⁊ ideȝ in similibus casibus qñ in cõmissione dr̃ ꝯstito de assertis.nã semp citãda est pars vel eius ꝓcuratoꝛ antequam auditoꝛ faciat summariã informationẽ super assertis in commissione.Immo danda est ei copia receptoꝝ in informatione super asertis vt notabiliter sentit decisio.dcclxxiij.in antiquis.

7 ¶Et ex hoc infero,†ꝙ si cõmittitur auditori,vt cõstito sibi illũ cuius bñficiũ est impetratũ tanquã vacans per eius nõ promotionem per verisimiles coiecturas nõ fuisse promotũ.prefigat ei tẽpus infra qd̃ doceat de ꝓmotione vel de impedimẽto aut dispẽsatione iuxta.c.cõmissa.cũ ibi nota de elec.lib.vj.Certe habita tali cõmissione auditur in informatione hmõi super nõ ꝓmotione dȝ primo et ante omnia vocare partem ⁊ summarie de hoc cognoscere.⁊ hoc pp naturã illius verbi cõstito ⁊c. Idẽ tñ dõm esset hoc casu ẽt si in hmõi cõmissione nõ esset verbũ cõstito.sed aliud puta si inuenerit vel si repererit. qꝛ talia verba licet de sui natura

natura non inferant necessario vocationem partis vt supius dixi tn̄ qn̄ addiciuntur in psonā iudicis & circa materiā iudicialē accipiūtur pro verbo si ꝯstiterit † 8 & sic rōne subiecte materie ipropriātur argu. l. si vno. ff. loc. & hoc in terminis firmat Egid. ꝯclu. clxxvj. incip. auditor. &c. † 9 in iudicialibus enim sp reqrit̄ ẜm eū ptis vocatio. c. inter quatuor. de maio. & obe. de testi. c. in nomine domini. † 10 que decisio in hoc non procedit mihi sine dubio, quia talis informatio potius est extraiudicialis quo cāu satis videtur ꝙ ipsi auditori & sibi soli concludat vt sentit decisio Rote. cccclxxvij. in nouis quam superius allegaui. & alia in antiquis. dclxxxv. que incipit nota si ponat̄. ¶ In cōmissione possent tn̄ iste decisiones ꝯcordari cū dicto Egid. † 11 vt qn̄ ponit̄ in cōmissione si inuenerit, vel si repererit & agit̄ de re modica & puo preiudicio, tūc non est necessariū, ꝙ pars citet̄, secus qn̄ tractat̄ de graui preiudicio, vt in exemplo Egid. circa informationē sup nō pmotione † 12 cum talis materia sit grauis ex quo agit̄ de priuatione. in qua est procedendū citata prius parte & adhibita summaria cognitione sup tali extraiudiciali informatione, vt vult Egid. & hanc distinctionē videt̄ sentire decisi. Rote. dclxxxvj. que incipit dominus Pet. in antiquis † 13 que distinctio potest habere locum etiam quando adest in cōmissione illa clausula constito de assertis, vel alia similis puta cōstito de paupertate, aut cōstito de bono iure, lʒ aliqui dicant hijs & similibus casibus indistincte nō requiri citationem partis quasi huiusmodi informationes sint extraiudiciales & propterea dicunt sufficer̄, ꝙ soli iudici ꝯcludāt, pro quo faciunt due decisiones supius allegate. ¶ † 14 Hodie praticaui vnā cōmissionē, que talis est petebat̄ vt ꝯstito de re iudicata mandaretur eidem auditori taxari fructus & expensas. item ꝙ pcederet super attentatis & innouatis lite pēdē. & ꝙ inhiberet tam pti contrarie, quā ēt iudicibus & colonis, ne aliquid innouarent lite pendente in pede cōmissionis erat additum. ad illa verba de non innouando. vcʒ in preiudicium dicte litis, que clausula ideo apponit̄ qꝛ nō omnia que fiunt lite pendente ēt p ipsas partes dicūtur attentari vel innouari, nisi fiant in preiudiciū illius litis. † 15 & ideo si reus lite pendente continuat suam possessionē non dicitur attēptare. c. j. vt lite pendente. & in. c. dudum de priuileg. † 16 nec iudex dicitur innouare si reformat possessionem appellanti, in qua turbatur pendēte appellatione. c. cū teneamur. de appel. facit ad hoc ꝙ notat Inno. in. c. dilecte. de exceptio. ¶ Signatura autē dicte cōmissionis erat talis. vcʒ placet prout de iure. de quo valde miratus sum attento ꝙ omnia petita in dicta cōmissione sunt iuridica & pcedunt de iure vt pʒ ex premissis, & forte ideo fuit signata prout de iure qꝛ petitū fuit vt inhiberet̄ ēt colonis qui non sunt de collitigantibus † 17 constat autēʒ de iure non esse inhibēdūʒ nisi collitigantibus tm̄. argu. eorum que notātur in. l. creditor. §. mandatorē. in prin. ff. manda. & in. c. Romana. §. in alium. de appella. lib. vj. in quibus locis habet̄ in simili † 18 ꝙ pendente appellatione omnia debent esse in eodēʒ statu hoc verū quantum ad collitigantes non quantum ad extraneos. lʒ aliqui dicant inhibēdū esse ēt illis qui liti possunt preiudicare vt sentit dcisio Rote. lviij. que incipit. nota ꝙ vbi auditor. in antiquis. Istis vt puto respectibus fuit dictum in signatura placet prout de iure † 19 & isto modo semper concipitur signatura quando omnia petita non sunt concessibilia, vel quando aliquis articulus est valde dubius in iure, tunc committitur iudici vt procedat circa illud prout de iure. facit. c. cum venisset ibi ẜm ius. &c. de eo qui mit. in pos. cau. rei ẜuā. ¶ Quando sententia absolutoria fertur in possessorio pro possidente spoliante. & contra spoliatum in expensis cōdemnatum si dicta sententia transiuit in rem iudicatam & spoliatus petat restitui pp negligentiam sui procuratoris debito tempore non appellantis. auditur, sʒ refectis expensis, nisi alleget paupertatē, qꝛ tūc datur sibi cōmisio constito de ipsius pauptate, & expense reseruātur in fine litis. alias tenet̄ prius satisfacere expensas possidenti vt pdixi. & hoc modo dʒ intelligi & limitari decisio Rote. cccxix. que incipit licet spoliato. in nouis. vbi dicit spoliatum succūbentem in possessorio & volentem resumere petitorium antea per ipsum suspensum, nō teneri ante huiusmodi resumptionem satisfacere possidēti de expensis, in quibus extitit ꝯdēnatus, sed victor recuperet eas, si velit vigore executorie sue sup snia predicta facte, & nihilominus in petitorio procedat. ratio est ẜm dn̄os, quia tali casu cessat odium ex parte spoliati, sed non cessat in casu ecōuerso, qn̄. s. spoliator succūbit in possessorio, quo casu ante ingressuʒ petitorij p ipsuʒ intētādi debet spoliatus plene & integraliter restitui ēt quo ad fructus & expensas, capitulo finali. de ordi. cogni. capitulo pisanis. de restitu. spoliato. & in ca. significauerunt de testi. Primus ergo casus dʒ limitari vt spoliatus succumbēs in possessorio non teneatur ante omnia satisfacere de expensis, si velit prosequi vlterius causam in petitorio vel possessorio, nisi dicta prima sententia transiuisset in rem iudicatam. tunc nihilominus auditur si velit prosequi, sed refectis expensis vt. s̄. propter transitum in rem iudicatam per premissa.

SVMMARVM

1. Instantia statutaria dierum vtilium, quando est decursa & dubitatur, ꝙ sententia sit nulla quomodo commissio fieri debeat.
2. Instantia perempta, que acta pereant.
3. Iura loquentia de peremptione instantie per lapsum triennij de iure ciuili habent locum in peremptione instantie statutarie.
4. Instātia quando decursa est, supplicatur vt termini vno contextu reiterentur.

1 **Quando instantia** † Statutaria dierū vtiliū ē decursa puta i capitolio fʒ statuta vrbis. & dubitat̄ ꝙ snia pp id subiacet nullitati tunc impetratur cōmissio, vt in omnem euētū reiteratis omnib⁹ terminis simul & semel ac vnico contextu iudex ad vlteriora pcedat & terminet alias iustitiā ministrando. datur talis cōmissio, sʒ refectis expensis † 2 pro ista pratica facit bona gl. iuncto tex. in. l. properandū in principio. C. de iudi. in ver. triennij. vbi tʒ ꝙ perempta instantia ex quo pereunt acta ordinatoria snia sup illis lata ñ tenet. qꝛ repitur lata sine tella iudicij & substātialibus, debitis perimitur eniʒ citatio libelli litis ꝯtesta. satisdatio, & similia que sūt acta litis ordinatoria, sed non perimuntur acta cause tēdētia ad veritatis indagationem, vt depositio testium, confessio partium, & cetera huiusmodi, vt hec probantur ex. l. cum lite mortua. ff. iudicatum solui. iuncta. l. cū antea. C. de arbi. & l. iubemus. C. de li. cau. ponit Inno. & sequitur Pano. in. c. causamq; primo đ testi. & Bar. in. d. l. cū lite † 3 & lʒ predicta iura loquantur in peremptione instantie p lapsum triennij de iure ciuili. Idem tn̄ intelligo in peremptione instantie statutarie quamuis illa sit breuior, argu. l. ij. C. de noxali. cum si. Isto ergo respectu instantia statutaria est đcursa † 4 & ob id sententia non valet supplicatur vt reiterentur oēs termini simul & semel ac vnico cōtextu, pro qua pratica facit gl. no. qꝫ ibi ad hoc ponderat Bar. in. l. mutari. in prin. ff. de pcur. & Panor. in. c. qꝛ Gu. de iudi. dʒ tamen prius reficere expēsas vt. s̄. & vide quod de reiteratione terminorum dicit Deci. cxxxv. incipit si mandetur in nouis.

SVMMARIVM

1. Heres institutus si conuenitur a creditoribus vel ab alijs, ne ad diuersas curias trahatur, quō debet petere cōmissionē fieri.

1 **Quando** † Heres institutus in aliqua hereditate conuenitur a pluribus creditoribus, vel alijs ptendētibus habere aliquod ius in bonis & rebus dicte hr̄ditatis si adiuit cum beneficio inuētarij iuxta. l. fi. C. de iure delibe. ne in varijs curijs hēat distrahi pōt petere cōmissionē, vt cōmittatur vni iudici cā de & sup discussiōe bonoꝝ aut termino quinquēnali iuxta. l. fi. C. qui bonis cedere possunt postqꝫ obtētā & presentatā si sup aliqua re, que sit de pertinētijs dicte hereditatis, conueniat̄ dictus heres corā alio iudice ēt ordinario puta vicario pape. tūc pōt petere aliam cōmissionē cū prima preinserta ad euitandum circuitus & expensas, vt illa cā a vicario auocet̄ & cōmittat̄ prio iudici cum dicta cā discussionis audienda terminādā & decidenda prout iuris fuerit. & datur talis cōmissio argu. c. dispendia cū simi. de rescrip. lib. vj. sed in pede cōmissionis adduntur ista verba simul vel separatim, quod fit per rationem quam in superioribus dixi in simili proposito.

SVMMARIVM.

1. Pars si obtineat causam cōmitti super nullitate censurarum similiter alia pars poterit petere cōmissionem, & simul & semel procedere super confirmatione, vel infirmatione sententie.
2. Comixtio ius partium conseruans admitti debet.
3. Cōmissio si hʒ ꝙ sil̄ & semel cognoscat̄ đ ꝯfirmatiōe vl̄ infirmatione snie, tn̄ potest prius expediri id de quo prius constat.

1 **Si pars** † Innodata censuris obtineat cōmitti cām super nullitate censurarum, iuxta ea que habent̄

in.c.i.de appel.& in.c.p tuas.de senten.excõ.cũ simi.potest nihilominus alia pars petere cõmissionẽ & cõceditur q simul & semel procedat sup cõfirmatione, vel infirmatione sentẽtie.& ẽt sup pre
2 tensa nullitate censurarum † pro quo facit cõmixtio cõseruãs ius partium & illis proficiens debet admitti vt probat in.c.ij.de causa pos.& proprie.secus si cõmixtio ius puertat qr illa reprobat.c.
3 exhibita.de iudi.& .s.iã bis dixi in simili pposito † puto tñ qd qd cẽsurarũ põt prius expediri,si de ea prius cõstet,nõ obstãte tali cõmissione q hz qd simul & semel &c.qr hoc nõ tollit cõmissio.sz solũ tollit priuilegiũ qd hz pretensa nullitas cẽsurarũ ad qd optime facit cõclusio. Egidij.cccccvj.vbi formaliter dicit,qñ spoliationis bñficij mota incidẽter p modũ attẽptati,& lata vna snia super attẽptatis.s.p suspensione petitorij,si reus spoliator impetret cõmissionem,vt premissis nõ obstantibus procedatur super petitorio & possessorio simul.nihilominus potest prius possessoriũ expediri,si de eo prius constet per rationem de qua supra.

SUMMARIUM.

1 Equites hierosolimitani debent conueniri coram magistro Rodi,& si coram alio iudice conueniantur,auditor camere iudici,& parti,inhibet.

1 **Si quispiam** † De ordine & religiõe sancti Joã. hierosolimitani cõueniat coraz aliquo iudice ẽt dlegato apostolico põt petere cõmissionẽ & dat qd auditor camere inhibeat iudici & parti ne cõ talẽ oratorẽ in illa cã procedat,ẽt sub pena pecuniaria puta quingentorũ ducato.tales.n. dñt cõueniri corã Magistr. Rodi vl certis suis iudicibus iux.eorũ puilegia a sede aplica indulta Magistro Rodi & illi ordini. facit tex.cũ sua mã in.c.cũ ordinẽ.d rescri.cũ multis ibi per doc.

SUMMARIUM

1 Absolutio nõ datur a iuramento ad effectum agendi in obligationibus in forma camere factis.
2 Cõmissio datur aduersus transactionem & obligationem simoniacam in forma camere factaz.
Transactio vel resignatio & quilibet actus simoniace celebratus non tenet,etiam in preiudicium resignantis,& paciscentis.
3 Jurãm interpositũ sup obseruatione peccati mortalis est nulluz.
4 Juramento conuentiones turpes non validantur.
5 Juramentum quando obliget iurantẽ,vel sit ipso iure nullum.

1 **Stilus** † Signature est in obligationibus,q̃ fiũt in forma camere nõ dare absolutionẽ a iurõ ad effectũ agẽdi,ad qd facit in simili bonus tex.in.c.sup hoc.de renũ.&
2 in.c.sollicite.de restitu.spo.† si tñ sit facta aliqua transactio simoniaca sup bñficio,& vna partiũ obligauit se cũ iurõ in forma camere,certe si petat transactionẽ tanquam simoniacã rescindi dat sibi cõmissio,nec est necesse tali casu opponere in pede cõmissionis ista verba non obstãte iuramẽto,qr cũ trãsactio resignatio & quilibet actus simoniace celebratus nõ teneat ẽt in preiudicium resignantis & paciscentis.vt no.Jnno.in.c.cũ vniuersorũ.de rerũ pmu. Archi.in.c.dudum.in princ.de prebẽ.lib.vj.& gl.in.c. sup hoc de renun.nimirũ si ẽt non validat iuramẽtũ alias esset vinculum iniquitatis contra suã propriã naturam.c.& si Christus d iureiurã.cũ simi. nõ est ergo necesse opponere in fi.illa verba.qr vt dixi in hoc casu simonie iurãm nõ tz,immo posset teneri q sit ipso
3 iure nullũ † qr iuramẽtũ interpositũ sup obseruatiõe peccati mortalis quale est in hoc casu simonie est nullũ. cũ ita demũ debeat seruari,si seruatum non vergit in dispendiũ salutis eterne.c.quã-
4 uis.de pac.lib.vi.& in.c.lz.de iureiuran.eod.lib.† preterea tales conuentiones sunt turpes cõir non validant iuramẽto.l.generaliter.&.l.si plagij.ff. de verbo.obli.& ibi no.Bart. & latius in.l.si quis pro eo.ff.de fideiussoribus.nec obstat tex.in.c.j.& capitu.de
5 bitores. de iureiuran. † que iura probãt quod iuramentum prestitum per debitorem sup soluẽdis vsuris mero iure tenet & obligat iurantem patet,qr recipiens cogit illud relaxare,ex quo continet peccatuz, relaxatio enim presupponit vinculum.c.ad dissoluendum.de despon.impube.& in.l.decẽ de verbo.obli. qr rñdet ad ista iura, q procedunt,qñ iuramẽtũ continet turpitudinem & peccatum ex parte suscipientis tm̃.prout in casu dictorũ iuriũ.nã promittens soluere vsuras non peccat secundum Panor.ibidẽ. de quo per Jnno.in.c.sup eo.de vsur.Sed qñ ex vtrusq vcz recipientis & prestantis iuramentum continet turpitudinẽ & peccatum,tunc non est opus aliqua relaxatione,qr ipso iure non valet regula ñ ẽ obligatoriũ.li.vj.c.si Xo.d iureiu.&.xxij.q.iiij.p totũ.

SUMMARIUM

1 Commissio qualiter fiat,si in causa prophana petitur procedi reiectis quibuscũq nullitatibus,si que sunt,preterq̃ ex defectu iurisditionis cõstito de bono iure super principali.
2 Processus qui portantur de partibus modicum valent.
3 Nullitas quãdo sanetur in prophanis sine expensarũ refectiõe.

1 **Si in** † Causa prophana petitur procedi reiectis quibuscunq nullitatibus, si que sunt preterq̃ ex defectu iurisdictionis constito de bono iure super negotio principali. datur talis cõmissio ante latã sniam sine aliqua refectione expensarum .prout ẽt in beneficialibus vt in superioribus dixi, sed istud credo hre locum qñ processus fuit factus in partibus & dubitat q subiaceat aliquibus nullitatibus, tunc sanãtur nullitates etiã
2 sine refectione expensarum,vt dixi † qr cõiter processus qui portantur de partibus modicũ valent,vt dicit Egi.cõclu.lxxiiij. que incipit termini instantie &c.preterq̃ si esset defectus citationis iurisdictionis mandati.& ex capite iniusticie qui defectus sunt isanabiles vt in superioribus dixi.vidi tñ sanari nullitatez pcessus agitati ẽt in vrbe vcz corã dominis cõseruatoribus sine aliqua refectione expensarum,nisi sit aliqua nullitas insanabilis vt.s.
3 ¶ Sed istud hz locum eo casu,qñ per partem aduersam nõ dat de nullitate processus,alias nõ dat sanatio ẽt ante latã sniam, nisi refectis expensis , saluo qñ allegat paupertas tunc conceditur reseruatis expensis in fine litis p illud q habet in.c.olim secundum vnum intellectũ.de resti.spolia.& q ponit Egid.conclusio. xliiij.& in tali casu debet constare de paupertate aliter quam per iuramentum eam allegantis,& ita vidi seruari.

SUMMARIUM

1 Fatalia vigore commissionis quotiens prorogentur.
2 Tempora sunt communia tam appellanti q̃ appellato.

1 **Fatalia** † Prorogantur aliquando vigore bulle Jnnocẽtiane,aliquando vigore cõmissionis bis,ter,quater,& pluries arbitrio iudicis,& prima prorogatio datur ad annum iuxta.c.cum sit romana de appel.secũda & vlteriores ad sex menses.que debent peti ante decursum fatale,alias eo in totũ decurso non dat prorogatio argu.tex.notabilis in.l.sed & si manẽte.ff.de precario.& hoc ẽt ad instantiã appellati volẽtis in causa beneficiali prosequi cãm appellationis extraiudicialis interposite in ptibus ad papã,qr ob.sibi dcursus fataliũ fz aliquos dños, põt se iustificare ex taciturnitate & negligẽtia aduersarij appellãtis qr appellat' debuit petere.j.tps,vel fataliũ prorogationẽ,vel
2 instare sup expeditione cause † tempora enim sunt cõia tam appellanti quam appellato.c.statuimus.de elec.lib.vj.& in cle.si appellationem.de appel.alij & maior pars voluerũt cõtrium,vt ponit decis.Rote.ccccxlvij.que incipit no.q maior pars in antiquis.

SUMMARIUM

1 Auditor nõ hz iurisdictionem super simplici beneficio.
2 Reformatio super errore preinserto quando detur respectu qualitatis beneficij,vel nominis proprij.

Si petitur Quod auditor procedat ad vlteriora nõ obstante q alterũ ex duobus bñficijs nominatis in preinserta dicatur esse parochialis cum in veritate sit beneficium simplex.& ob id fiat vna reformatio.illa nõ dat ex q̃
1 talis reformatio nõ correspõdet preinserte & sic auditor † nõ hz iurisdictionẽ sup simplici beneficio.facit.c.pe.&.gl.de offi.deleg.
2 ¶ † Similiter si sit erratũ in preinserta quo ad expressionẽ nominis proprij ipsius intrusi lz non in cognomine nõ dat reformatio sup hoc,nisi ille fuisset personaliter citatus,vel diceret in reformatione cõstito q deuenisset ad noticiaz intrusi.istis casibus daret cõmissio errore nois nõ obstãte facit.l.si qs in fundi vocabulo.ff.de le.j.&.l.iiij.C.d test.cũ vul.& ppterea fuit reiecta vna supplicatio, qr ex pmissis ñ erat iustificata pp solã equocatiõez nois pprij ad q facit bo.tex.in.c.inter dilectos.d fid inst.& q no.per doc.i.c.fi.d resc.& i.c.qm̃ abbas.de of.dleg.facit ad hoc decisi. Rote.cxxxiij.icipit error nominis.in nouis.lz dicat & maxie.&c.

SVMMARVM

1 Cause prophane non solent de partibus cõmitti nõ expresso cõ siderabili valore, τ minus auocari.
2 Ad iurandum multi sunt faciles.
3 Judicem fore amicissimum τ suspectissimum in genere non sufficit dicere.
4 Consideratio ad iuramẽtum perhorrescentie an hodie fiat.
5 Signatura regulariter adiunctum non dat.
6 C. oblate de appella. in curia romana locum non habet.
7 Canzellaria seruat dictum ca p. in suis rescriptis.

Si appellatus Super appellatione aduersarij i cã prophana obtineat committi per breue cãm in partibus appellans, qui interposuit dictã appellationẽ, nõ auditur, si petat cãm a partibus auocari, τ committi in rota, quamuis dicat se paratum iurare, q̃ nõ sperat posse cõsequi iustitie cõplementũ in partibus †τ ratio est q: cause ꝓphane non solẽt de partibus cõmitti in curia non expresso considerabili valore τ multo minus auocari, cũ nõ sint fori nostri. c. si clericus laicũ de fo. cõpe. cum similibus. ¶ Nec multũ est i cõsideratione q̃ orator dicat se paratuz iurare †cum multi sint faciles ad iurandũ τ sepe ac frequenter deieratur, vnde non habetur ꝯsideratio ad tale iuramẽtũ pp periculũ animarum. arg. c. clericos de cohabi. cleri. τ muli. l. ij. C. de indi. vidui. ¶ Et ista etiam de causa non solet concedi auocatio causarum suspitionis gratia nisi narratis causis militantibus quo ad suspitionez. † nec sufficit in genere dicere indicez fore amicissimũ aduersario τ oratori, suspectissimũ ẽm iura canonica, lʒ aliud sit de iure ciuili. l. apertissimi. C. de iudi. †nec hodie ẽm aliquos praticos fit ꝯsideratio ad iurm̃ perhorrescentie de quo in. c. statutũ. §. cũ vero. de rescrip. li. vj. τ hoc pp periculũ animarũ vt dixi. τ ita vidi quasdas ꝯmissiones reiectas. qđ facit ꝯ illos, qui dicũt q̃ omnia ꝯceduntur ꝓ deferendis causis ad curiam. causa illã bonificãdi. sed ego vidi non ꝯcedenda non concedi, vt patet ex premissis. ¶ † Predictis respectibus signatura nõ ꝯsueuit ꝯcedere adiunctũ sine vrgẽti cã τ magna iustificatione, vel in cã criminali. τ hoc pp intricationes cãꝝ, τ ꝓcessuuz exinde prouenientiũ, vt in supioribus dixi. τ iõ fuit reiecta vna ꝯmissio, per quam petebat̃ cõmitti cãm appellatiõis cũ clausula adiũcti in euẽtum preuentionis per partẽ aduersam. †qđ ꝓcedit sine dubio in Romana curia vbi nõ hʒ locũ dispositio. c. oblate. de appel. imo statim datis apostolis pars appellata põt impetrare cõmissionẽ super appellatiõe τ sic preuenire appellantẽ ẽm Jo. mon. super rubrica. de rescrip. ¶ Jdẽ forte hʒ locũ extra curiã qñ ad instantiã appellati cõmittit̃ cã appellatiõis per breue. τ sit ratio vt citius finis litibus imponat̃. c. finẽ. de dolo τ ꝯtu. τ vt circuitus vitetur clemen. Auditor de rescrip. ¶ Que rõnes habẽt locũ etiã in ꝯmissionibus extra curiaz. licet aliud sentiat vna decisio rote. ciiij. que incipit. Capitulũ oblate. τ est eadem in antiqs. quicquid sit in hoc reiecta fuit prefata supplicatio circa adiũctũ in euentũ preuentionis vt. s. † cancellaria tñ i suis rescriptis seruat. c. oblate. put dicã i materia rescriptoꝝ.

SVMMARIVM

1 Litigans si liti ob impotentiam cessit ad cause prosecutionẽ non admittitur, si hoc petat.
2 Lis per principis rescriptum resuscitare non debet.
3 Actiones suas remitientibus non est dandus regressus.

Unus ex †Colligãtibus nõ sperãs posse ꝓseq cãꝫ pp ipotẽtiã soluẽdi registrũ ꝓ pte sua cessit liti τ cãe, nõ admittit̃, si petat, ħ nõ obstãte, restitui ad ꝓsecutionẽ cãe in statu quo erat, ac si nõ cessisset. τ rõ est †q: cã ꝗ̃tũ ad eum dr̃ finita. τ iõ iterũ suscitari non dʒ per rescriptuz principis. l. cãs vel lites. C. de transac. †ex quo. n. sponte cessit succedit ratio que dictat q̃ remittẽtibus actiões suas nõ est dãdus regressus ad eas. l. queritur. §. si venditor. ff. de edil. edic. facit. c. super hoc. de renũ.

SVMMARIVM.

1 Signatura commissionum sepe variatur.
2 Rescriptorum quot sint species, τ qũo expediantur.
3 Rescripta in forma breuium a quibus conficiantur τ quomodo signantur.
4 Breuia quare sic appellentur.

5 Forma breuis de non promouendo se ad tempus.
6 Dispensatus in forma breuis vt non promoueatur ad tempus, non tenetur interiʒ promoueri ad subdiaconatũ, sicut tenetur dispensatus per ordinarium causa studij.
7 Prorogatio datur per aliud breue ad annum narrata prima dispensatione.
8 Prorogatio non potest fieri post temporis lapsum, sed datur noua concessio.
9 Dispensatus si quis sit per papam de non promouendo eo existente intra illud tempus, si episcopus dispensat, an per istam dispensationem videatur a prima recessum.
10 Dispensatio per breue aliqñ concedit̃ ad beneficia incõpatiblia.
11 Papa quando dispensat circa beneficia incompatibilia, debet intelligi de beneficijs canonice adeptis.
12 Dispensatio super pluralitate beneficiorum quid operetur.
13 Prouisio facta per papam de beneficio, non obstante q̃ aliud habeat, non inducit dispensationem super vtroqꝫ.
14 Testandi licentia de bonis intuitu ecclesie quesitis per breue solet concedi.
15 Testandi licentia non datur religiosis, nisi de superioris licẽtia.
16 Frater minor episcopus de bonis ecclesie quid modicum pp obsequia impensa donare potest.
17 Testandi licentia papa sine iusta causa concedere non debet.
18 Dominium rerum ecclesie non est penes papam, sed penes deũ.
19 Testari potest clericus de rebus ecclesie, si prius tantum de suo conferat.
20 Licentia vendendi bona ecclesiastica quando per breue detur.
21 Clausula si in euidentem quare ponatur in licentia vendendi bona ecclesiastica.
23 Supplicatio proponitur in signatura, quando quis petit q̃ posset vendere bona ecclesie ad effectum reparationis domus, vel ecclesie.
24 Possessio beneficij solet aliquando per breue concedi.
25 Scientia certa pape derogat regule canzellarie τ constitutioni.
26 Papa dispensare censetur, quando incapaci aliquid concedit, vel facit actum iuri contrarium.
27 Dispẽsationes matrimoniales aliqñ in forma breuis cõcedunt̃.
28 Dispensatio ẽt cũ cõpositione in causa matrimoniali sine iusta cã concedi non debet.
29 Dispensatio dicitur debita, qñ cum iusta causa fit.
30 Dispensandi iuste cause que sint super matrimonio.
31 Dispensatio fit, vt firmum remaneat matrimoniuʒ de facto contractum in gradu prohibito, in quo longo tempore perseueratum fuit, τ proles inde suscepta.
32 Altare portatile nisi ex fauore τ gratia ꝑ breue nõ datur.
33 Altare portatile non conceditur in locis interdictis.
34 Lnia vescẽdi laticinijs de ꝯsilio vtriusqꝫ medici datur ꝑ breue. Et an medicus anime debeat credere parochiano dicẽti habuisse licentiam a medico vescendi lacticinijs.
35 Sanguis an cõprehendat̃ sub licẽtia vescẽdi lacticinijs τ ouis.
36 Licentia doctorandi extra terras ecclesie nõ debet ꝑ breue dari.
37 Licentia doctorandi in vrbe datur sub sola signatura.
38 Priuilegio pari gaudet, qđ est in esse ꝓductum, τ quod est in fieri τ in potentia propinqua.
39 Doctores examinantes doctorandum debent iurare de credulitate super sufficientia.
40 Forma iuramenti quod prestant doctores aliquẽ doctorantes.
41 Judei vti infames doctorari non possunt sine principis licẽtia.
42 Licentia reliquias extrahendi per breue datur.
43 Corpora sanctorum de loco ad locum sine consilio pape transferri non possunt. Jdem de corpore alterius q̃ de vna ecclesia ad aliam transferri non potest sine licentia.
44 Secus quando corpus non est traditum sepulture.
45 Corpus confinati extra ciuitatem non potest ad ciuitatem reduci sine principalis licentia.
46 Licentia visitandi sepulchrum Christi sub sola signatura datur absentibus τ religiosis, de licentia tamen eorum superioris.
47 Confessionale, τ facultas recipiendi sacramenta datur sub sola signatura.
48 Confessio semel in anno proprio sacerdoti fieri debet.
49 Licentia promouendi ad ordines extra curiam a quocunqꝫ episcopo datur per breue.
50 Papa proprijs ordinarijs preiudicium facere non intendit.
51 Licentia promouẽdi ad ordines in vrbe sub sola dat̃ signatura. Et solis episcopis, τ superioribus conceditur, q̃ vno die domi

nico, vel festiuo ad omnes ordines promoueri possint.
52 Indultum de fructibus in absentia percipiendis non datur p bre ue, sed per bullam.
53 Fructus beneficiorum in absentia non percipiuntur cessante dispensatione, consuetudine, vel statuto.
54 Distributiones quotidiane non dantur presentibus, qui diuinis non intersunt.
55 Appellationes in partibus non cōmittūtur per breue, nisi ex cā, puta pro pauperibus.
56 Persona miserabilis que dicatur.
Iusta causa cōmittendi appellationem in partibus que sit.
57 Cōmitti solet per breue negotium principale cū cā appellatiōis.
58 Causa grauaminis cum negotio principali auditori in curia cōmittitur.
59 Appellationis causa ad instantiā appellati quomodo cōmittaṙ.
60 Cap. oblate de appellat. non seruatur in causis appellationis in curia committentis.
61 Materia expedibilis pre breue expeditur in forma sua nobis, vel significauit.
62 Dispensatio τ prorogatio ad duo semestria datur per breue cuz promoto ad regularem locum.
63 Prorogatio debet fieri pendente primo termino.
64 Moniali professe per breue datur licentia ex iusta causa permanendi extra monasterium.
65 Moniali aliquando per breue conceditur licentia ex iusta causa religiose permanendi in domo patris, vel fratris, extra monasterium.
66 Variatio in religiosis reprobatur.
67 Exceptio ab ordinario datur per breue iusta causa subsistente, τ infra numero. 69.
Inimicicie oriuntur ex contentione, etiam iuridica.
68 Inimici τ suspecti iudices esse non debent.
70 Clericus homicida a reatu homicidij, τ omnis inhabilitatis per breue absoluitur.
71 Et vigore breuis beneficium poterit obtinere.
72 Clericus homicida voluntarius vigore talis breuis an ad alterius ministerium rehabilitatus intelligatur.
73 Irregularitas omnis per religionis ingressum tollitur.
74 Irregularitas incurritur ex administratione iustitie in causa criminali, τ sanguinis.
75 Dispensatio per breue quando concedatur super defectu oculi.
76 Oculi deformitas magis impedit promouendum, q̄ totalis oculi clausura.
77 Oculum inspiciendi commissio cui fiat.
78 Dispensatio per breue datur promoto ad capellaniam habentē onus celebrandi, vt per substitutum deseruiat.
79 Legatorum commutationes ad piam causam in aliam dantur, τ sunt de reseruatis pape.
80 Legatum incertum non autem certum commutari solet.
81 Reseruationes beneficiorum per breue conceduntur.
82 Reseruationes odiose sunt.
83 Dispensatio per breue fit super etate in. xxij. an. in ordine diaconatus constituto, vt promoueatur ad sacerdotium die dominico, vel festiuo extra tempora.
84 Ordinarius qs dicaṙ ad hoc, vt ordinādus ab eo licentiā hēat.
85 Licentia manendi extra ordinem per breue datur professo ordinem regularem.
86 Licentia manendi in alio ordine datur per breue regulari professo ordinem certum.
87 Cum licentia tamen superioris, alias posset eum reuocare.
88 Confirmatio datur per breue illis, qui habuerunt licentiam a superiore transeundi ad alium ordinem.
Confirmatio ius de nouo non tribuit.
89 Prorogatio temporis de consecrandis epis per breue datur.
90 Prorogationes que sint, que sub sola signatura cōceduntur.
91 Prorogatio non fit post temporis lapsum.
92 In prorogationibus tempus quod de nouo indulgetur a fine termini concessi per ius commune, vel regulas computari debet.
93 Dispensatio per breue fit cum fratribus tertij ordinis, vt possint matrimonium contrahere.
94 Fratres tertij ordinis non sunt religiosi proprie, sed potius ꝺ natura laicorum participant.
95 Dispensatio per breue datur ad ordines τ beneficia illis, qui cōtraxerunt matrimonium cum vnica τ virgine iam defuncta.
96 Papa cum bigamis ad ordines de potestate ordinaria non consueuit dispensare.
97 Dispensatio quando fiat cum neophytis ad omnes ordines.
Ecclesia de iudeis conuersis est fundata.

DE RESCRIPTIS IN FORMA BREVIVM.

POst Commissiones τ aliqualem earum noticiam, q2 ille concernunt causas inceptas, vel incipiendas in curia Romana, prout in precedentibus cōpendiose dixi, attēto ꝙ in illis nō potest dari firma regula τ certa doctrina circa oia negotia pp diuersitatē casuū occurrētium τ varietatez temporū [1] †p que signatura cōmissionū multipliciter τ sepissime variatur, iuxta tex. in. c. non dz. de ꝯsang. τ affi. ideo post precedentem tractatum dōm est aliquantulū latius de secūdo genere rescriptorū que respiciunt cās inceptas, vel incipiendas extra romanā curiā τ similiter alia negocia ꝯtinētia gratia, que cōmittunṫ τ expediuntur vigore hmōi rescriptoꝝ in partib⁹. [2] ¶ †Hoꝝ rescriptoꝝ due sunt species principales. Aut enim expediunṫ in forma breuis, aut p canzellariam procurātibus illa ꝑcuratoribus audientie cōtradictarum sanctissimi. D. N. Pape. ¶ Prius dōm est de rescriptis in forma breuium [3] †que ꝯficiunṫ a solis secretarijs, τ per papā signātur in cera rubea, annulo piscatoris supplicatione introclusa in breui, q̄nq3 tñ fiunt absq3 supplicatione introclusa, vt statim dicā, τ habēt eandē vim quā rescripta, prout dicit gl. ij. in. §. scriptione extrauagātis vnigenitus τ refert Fel. in rub. de rescrip. [4] †appellanṫ aūt breuia, q2 fiunt τ scribuntur breuibus verbis ẜz Bal. in. c. j. ꝺ ꝯtrouer. inuesti. ¶ Aliqñ non habēt supplicationē introculosam, ꝑut qñ ꝯceditur p breue dispēsatio de nō ꝑmouendo ad certū tēpus cuius tenor sequiṫ. τ est talis forma.

[5] ¶ † Julius Papa. ij. Dilecte fili Salutem τ apostolicā benedictionem cupientes cōmodis tuis, q̄tū cū deo possumus paterna benignitate ꝯsulere, tuisq3 in hac parte supplicationibus inclinati. Tibi vt rōne Archia. ecclesie traugurien. quē sicut asseris in dicta ecclesia obtines. aut cuiuscūq3 alterius beneficij ecclesiastici curati, vel alias sacros ordines requirentis p te ꝑ tpe obtenti ad aliquē ex sacris ēt subdiaconatus ordinibus ad bienniū a data p̄sentiū ꝯputādū, vt interiz te in diuinis officijs melius instruere possis te ꝑmoueri facere minime tenearis, nec ad id inuitus a quoquā ꝯpelli valeas presentiū de speciali gratia indulgemus. Prouiso τc. nō obstantibus τc. datuz sub annulo piscatoris τc.

[6] ¶ †Vigore istius dispensationis nō teneṫ taliter dispensatus interiz ꝑmoueri ēt ad ordinē subdiaconatus, vt apparet ex tenore breuis, ad ꝙ arctaṫ dispensatus, p ordinariū ratione studij ad septenniū vt. in. c. cū ex eo. de elec. lib. vj. [7] †¶ Cōsueuit ēt dari secūda dispensatio seu prorogatio p aliud breue ad annū. narrando primā dispensationē p hec verba. ¶ Dudū tecū, vt rōne quorūcunq3 beneficioꝝ. τc. que dispensatio narraṫ saltē in substātia, ne secūda subiaceat subreptioni, iuxta tex. in. l. ij. de filijs presbiterorū. libro. vj. τ ꝙ ponit Oldra. cōsi. ccxv. ꝙ incipit puncta breuiter. Postea sequiṫ tenor breuius. vcz. ¶ Cum aūt sicut nup exponi fecisti finis dicti biennij instare noscaṫ τc. Bienniū predictū itra ꝙ sicut asseris adhuc existis ad annū ab illius fine cōputandū extēdimus τ prorogamus. ¶ Aliqñ fit prorogatio ēt ad longius tempus, ẜz nō vltra trienniū, nisi petens fuerit i subdiaconatus ordine constitutus saltē. j. annū aut alias fuerit legitima prorogationis cā τ ita seruatur, sed non solet ꝯcedi tali casu per breue, sed per bullā gratie. [8] ¶ †Et no. q2 vt vides dz fieri prorogatio dum dispensatus existit intra primū tps τ nō eo elapso p. l. ẜz τ si manēte. ff. de precar. nā tēpus elapsum non potest prorogari, sed datur noua ꝯcessio, vel dispensatio, ꝙ intelligerē procedere, qñ prima τ scđa dispensatio sunt eiusdē nature, τ ab eodē ꝯceduntur, puta a Papa, quo casu dz fieri prorogatio intra primū tempus, τ eo nōdū elapso, vt. §. ¶ Sec⁹ si ꝯcedrenṫ a diuersis, puta post dispēsationē ꝯcessam a Papa de nō promouēdo ad tēpus nam eo ēt elapso posset ordinarius ratione studij cuz eodē dispēsare ad septēniū iuxta dictū. c. cū ex eo. nec isto casu ꝑcederet illud ꝙ. §. dixi p. l. sed τ si manēte ad ꝙ bene facit gl. nota. in. c. hij qui. de preben. li. vj. dū in simili qōne rñdet ad. d. l. sed τ si manēte. ¶ Tutius tñ est obtinere p breue apostolicū hmōi dispēsationē rōne studij, que daṫ ēt ad omnes ordines ex iusta cā. vt q2 petens secū dipensari nō pcipit fructus ecclesie pro qua est astrict⁹ ex eo ꝙ alteri p̄uta illā resignāti sunt reseruati loco pensionis.

[9] ¶ †Quid tñ si cū dispēsato p papā de nō ꝑmouēdo existente adhuc intra illud tēpus eps dispēsat rōne studij, an p istā scđam dispensationē videaṫ a prima recessum quo ad residuū tpis, ita qꝺ statim incipiat currere tps secūde dispensationis, puto ꝙ sic, ar. c. veniens

c.veniens cum ibi notatis.de prescrip.& ponit Oldra.cõsi.cciij.
10 in fine.ꝙ incipit factũ tale est &c. ¶ †Insuper ꝯcedit̃ aliqñ dispensatio ꝑ breue ad beneficia incõpatibilia.pcipue ad duas dignitates obtinẽdas in vna ecclesia ad duos menses.itẽ ad duos canonicatus & prebẽdas ad quatuor mẽses post habitã pacificã possessionem,raro tñ & cũ difficultate dispẽsatio & habilitatio da
11 tur ꝑ breue. ¶ †Aduertẽdũ tñ est,ꝙ qñ Papa dispensat cũ aliquo, vt possit plura beneficia incõpatibilia simul ꝑpetuo, vel ad tẽpus retinere vt.s.dꝫ intelligi de beneficijs alias canonice ade
12 ptis ſm Panor.p illũ tex.in.c.dudum el.ij.de elec.in pe.no. †solum enim operat̃ talis dispensatio,vt ei pluralitas nõ noceat, nõ aũt ꝯcedit̃ titulus de nouo,si bñficia essent minus canonice adepta,nisi aliter fieret expressio magis specialis ,ad quod facit bonus tex.in.c.si gratiose.in fi.de rescrip.lib.vj.& melior in.c.nõ po
13 test.§.j.&.ij.de preben.eodẽ lib. †vbi dicitur ꝙ prouisio alicui facta ꝑ sedẽ apostolicã de beneficio,non obstante ꝙ aliud habeat, dispẽsationẽ sup vtroqꝫ retinẽdo nõ inducit,& hoc qꝛ in dispensationibus fit strictissima interpretatio.c.i.&.ij.de filijs presbyterorum lib.vj.& propterea extat vna regula canzellarie qua disponitur ꝙ per quãcũqꝫ signaturã in quauis gratia nulla dispensatio veniat,nisi sup dispensatione principaliter sit facta,vel si alias ni
14 hil operatur. ¶ †Solet ẽt ꝑ breue concedi facultas seu licentia testandi de bonis intuitu ecclesie quesitis ad certã summã & pro parua summa dat̃ in forma,nec consueuit tali casu cõponi cũ datario,alias sic,qꝛ de modicis non curatur.l.scio & in cap.& si quones cum vulg. ¶ Et cum religiosis circa facultatẽ testandi par
15 cius dispensat̃,qꝛ non datur eis talis licentia,nisi de licentia eorꝫ supioris.arg.c.cũ ad monasterium.de stat.reg.& in clemẽ.religiosus.de procu.item de non magna summa ꝑ illud ꝙ in simili põit
16 Egid.conclusio.ccxlvij. †vbi dicit ꝙ frater minor eps de bonis ecclesie modicum quid vꝫ.xxx.florenos ꝑꝑ impensa obsequia donare potest.facit.l.iubemus.C.de sacrosanct.eccle.&.c.ceterum.de donat. ¶ Uidi tñ religioso Epo ꝯcedi facultatẽ testan
17 di ad summã decẽ milium duca. †datur aũt ad maiorẽ,vel minorẽ summã arbitrio pape,qui in hoc dꝫ informare suũ arbitriũ ex iustis & rõnabilibus causis,alias nõ põt sine iusta cã hanc licentiam testandi ꝯcedere,vt singulariter probat Panor.in repe.c.
18 cum esses.in.xv.col.de testa. †ratio est qꝛ ſm opi. veriorẽ dominium rerũ ecclesie nõ est penes Papã,sed penes Deũ,iuxta no. per Inno.& doc.in.c.cũ sup.de cã pos.& propri.vbi hoc tenui isto anno legendo,ꝑ tex.in.c.cum ex eo.de elec.lib.vj.cuꝫ multis alijs iuribus & rõnibus.si igit̃ hec bona dei sunt & ex fructibus eorũ habeat subueniri egentibus.vt in cap. videntes.xij.q.j.certe ſm Abba.nulla ratio ꝑmittit,vt ꝙ pro cõi vtilitate datũ esse dino
19 scitur vsibus cuiusqꝫ aplicet̃.c.rõ.de prebẽ. ¶ †Dicit ẽt ibidem Panor.ꝙ licet clericus simpliciter de bonis ecclesie testari non possit,si tñ tantũdẽ de suo proprio ecclesie ꝯtulerit ꝗtũ vult alienare,hoc bene ei licebit.alleg.cap.si eps.xij.q.v.dummodo ante alienationẽ rei ecclesiastice conferat tãtũdem de suo proprio. secus si post vt ibi latius ꝑ eum. ¶ †Datur ꝑ breue licẽtia vendẽdi
20 bona ecclesiastica precipue terras,& possessiões incultas,& steriles, & pecuniã exponẽdi i alijs bonis i euidẽtẽ ecclesie vtilitatẽ iuxta. c.terrulas.xij.q.ij.& in auc.item prediũm.C.de sac.san.eccle.ponit glo.in ver.monere in.l.si fundus.ff.de rebus eorꝫ. Sciendũ tñ est ꝙ istud ꝯcedit̃ ꝑ breue supplicatiõe introclusa,vel ꝑ rescriptum apostolicũ in forma dilectus.tunc demũ & eo casu qñ valor nõ excedit centũ ducatos,aut annuus census quinqꝫ ducatos , & tunc in clausulis supplicationis debent dici ista verba.Et ꝑ breue.S.U.hac supplicatione introclusa,vel ꝙ litere per canzellariam expediant̃ ꝑ rescriptũ apostolicũ in forma dilectus,attento ꝙ preciũ non excedit.c.ducatos &c. ¶ Alioqñ nõ datur per breue,sed ꝑ bullã,sed qñ est in vrbe tũc ꝑ solã signaturã,dꝫ tñ tũc ex
21 primi titulus prelati,vel canonici.cui cõmittit̃ †dicit̃ ẽt in clausulis super tali materia.Et ꝙ pecunia apud edem sacram, vel aliquem probũ virũ deponatur,donec pro alijs bonis stabilibus ex
22 ponatur,ad quod bene facit tex.i.l. acceptã.C.de vsuri.† demũ in fine clausularum semp ponitur hec clausula vꝫ & si in euidentem quod ideo ponitur.vel si nõ est in clausulis.dꝫ poni ꝑ referẽdarium in pede supplicationis,ad hoc vt signator ponat illa verba in signatura,attento ꝙ in hac materia solet fieri difficultas su
23 per alienatione huiusmodi bonorum ꝑꝑ diminutionẽ dotis,† & ideo qñ aliquis petit ꝙ possit alienare siue vendere possessionem vel aliquid aliud imobile sue ecclesie ad effectũ reparationis domus,vel ecclesie,tũc ꝯsueuit proponi supplicatio in signatura,qꝛ vt dixi solet in similibus fieri difficultas propter diminutionẽ dotis ,facit.c.nulli liceat &.c.qui abstulerit.xij.q.ij.& in.c.res.iũcto.

24 c.videntes.xij.q.j.cum similibus. ¶ †Consueuit ẽt aliqñ ꝯcedere Papa per suũ breue supplicationẽ introclusa, & mandare qd prouisus de aliqua dignitate,vel beneficio ponatur in possessiõe per executorẽ in partibus ante expeditionẽ bullarum , quo casu non potest opponi de regula canzellarie contraria disponente nõ debere iudicari ſm tenorẽ supplicationis concernẽtes gratiã,sed ſm tenorem litterarum expedit,nec ẽt põt oppoui de extrauagã
25 ti Bonifa.viij.que in.c.iniuncte. †nã ex quo ꝯstat de volunte pape & de eius certa scientia nõ hꝫ locum prefata regula, vel constitutio,cui ꝑ hoc videt̃ derogare,arg.l.quidã consulebant.ff.de re iudi.ff.de excusa.tu.l.idẽ vulpianus.§.i.ff.de offi.pretoris.l.barbarius notat glo.in.c.ij.de scisma.in.c.statutum.sup verbo. literarum.de rescrip.lib. vj.& in clemen.& si principalis.in ver.obser
26 uari †ꝑ que iura ꝓbat̃ ꝙ cũ princeps concedit aliquid incapaci ex certa scientia,vel facit actum contrarium iuri eo ipso sup incapacitate,vel iure contrario dispensare censetur,ergo vꝫ tali inductio in possessione nõ obstan.premissis.imo dicunt aliqui ꝙ non datur priuatio illius,qui cũ sola supplicatione se intrusit. Quod
27 est valde mirum ꝑꝑ predicta. ¶ †Dispensationes matrimoniales nõnunꝗ̃ cõcedunt̃ in forma Breuis,cõsueuerũt tñ cõiter remitti ad Datariũ propter cõpositiones,qd iuditio meo bene sonat in auribus fidelium precipue laicorum,qui ex hoc scandali
28 zantur ad ꝙ facit bonus tex.in.c.fi.de transa. †aut enim nõ subest iusta cã dispensandi.& tunc nõ deberet cõcedi dispensatio etiã cum cõpositione,qꝛ nõ est tutus quo ad Deum,cũ quo Papa ñ dispensat sine cã iuxta gl.in.c.non est de voto & in.c.ꝗto de iure
29 iuran. †aut adest iusta & legitia cã & tunc deberet liberaliter dispensari cessante qualibet ꝯpositione.nã tũc gratia & sic dispensatio dicit̃ quodammodo debita,iuxta no.in.c.bone.el.ij.de postu
30 la.prela & in.l.j.§.permittitur.ff.de aqua quot.& esti. †iusta autẽ cã dispensandi in gradibus a iure diuino prohibitis est bonũ quetis,& pacis,qꝛ nõ nisi in pacis tpe bñ colitur auctor pacis , vt in cle.super cathedrã.de sepulturis facit.c.ij.de despon.impub.vbi tolleratur contractus matrimonij inter incapaces ex defectu etatis,qñ ex eo sequit̃ bonũ pacis. ¶ Similiter est iusta cã dispẽsandi vt matrimoniũ in gradu prohibito de fecto contractum tolleretur qñ ex separatione graue scandalum oriret̃.c.qꝛ circa de cõ
31 sang.& affi. †Sicut & alias dispensatur vt firmum maneat matrimonium de facto cõtractum in gradu prohibito ,i quo longo tẽpore perseueratũ fuit,& inde suscepta proles.c.de gradibus.xxxv.q.viij.& in.c.nõ debet.de consang.& affi.facit ad predicta.c.vt ꝯstitueret̃.l.di.& in.§.nisi rigor.in.q.vij.& ꝙ ꝑ Roma.consi.cccvij.ex quibus poterit instrui volens formare supplicationes in
32 premissis. ¶ †Altare portatile non datur ꝑ breue,nisi ex fauore & singulari gratia.nec deberet cõcedi passim & indifferẽter omnibus,sed tñmodo nobilibus,aut grauis,vel alias dignis ꝑsonis arg.in auc.vt in prin.do.sacr.mis.non fiant.col.v.bene facit.c.fi. de offi.deleg.& in.c.de multa in fi.de preben.iuncta cle.vnica.de
33 bapti. †& ẽt nõ solet cõcedi in locis apostolica,seu ordinaria auctoritate interdictis,prout audiui ob officialibus.& tunc soluꝫ in petentis & familiariꝫ suorum domesticorum presentia,nisi esset vir dignus & qualificatus,tunc potest dari etiaꝫ in presentia ali
34 quarum aliaruꝫ personarum.& in forma. ¶ †Datur per breue licentia vescendi lacticinijs,ouis,& carnibus,de consilio tamẽ vtriusqꝫ medici id est anime & corporis. An aũt medicus anime hoc est presbiter parochialis debeat credere suo parochiano dicenti se habuisse consilium a medico corporis vt ob aliquam iustã causam vescatur premissis.puto ꝙ sic, qꝛ non est presumendus immemor sue salutis.c.sancimus.j.q.vij & in.c.significasti.ij.de homi. ad ꝙ bene facit quod no.glo.in cle.j.in ver.habita.de priuileg. & in.c.placuit.de penitẽ.dist.vj.& in.c.tua nos.in glo.de sponsa.
35 & matrimo. ¶ †Quid ãt si licentia nihil diceret de carnibus, sed solummodo de lacticinijs,& ouis an tunc comprehenderetur sanguis.glo.in.c.fi.lxxxij.di.dicit ꝙ sic õ quo me remitto ad barba. in suo trac.de prestan.Card.in.j.q.col.v.versic.& eleganter dixit
36 Guil. ¶ †Licentia doctorandi extra terras ecclesie nõ debet dari per breue,& ideo Reges Hispanie habent indultum ꝙ nullus etiam vigore breuis doctorari debeat , nisi prius in aliqua vniuersitate eiusdem regni fuerit examinatus.consueuit tamen derogari tali indulto,& alias conceditur huiusmodi licentia ꝑ breue
37 ex gratia. ¶ †In vrbe aũt datur sub sola signatura,& cõmittitur alicui prelato vel aduocato Cõsistoriali adhibitis duob[9], vel tribus eiusdem facultatis doctoribus,vel licẽtiatis,qui quoad hoc habentur pro doctoribus,ex quo sunt licentiati & de proximo cingendi vulgata.l.penul.ff.de mili.testa.facit bonus tex.in.l.q pe
38 ne.ff.de manu.& in.c.fi.õ iude. †vbi ꝓbat̃,ꝙ pari priuilegio gau

det id, ꝙ est in esse productū, ⁊ id ꝙ est in fieri, ⁊ in potentia propinqua. Additur ét in hmoi licētia doctorādi hec clausula. vcꝫ ⁊ as-
39 sistētiū votis iuratis† ⁊ hoc ideo ponit, qꝛ doctores examinātes scholaré doctorādū debēt iurare saltē de credulitate sup sufficiētia illius, fm Bar. in prohe. ffoꝝ. ad ꝙ bene facit tex. in. l. nemini. C. de aduo. diuer. off. vbi doctor attestat iureiurādo de peritia
40 scholaris† formā aūt hmoi iuramenti ponit Panor. in. c. ꝓposuisti. de ꝓba. in pe. col. vcꝫ. ꝙ nō priuato odio neque amicitia ⁊c. ⁊ ꝙ id ꝙ deponunt perceperūt fm peritiā artis eoꝝ. ⁊ credūt ita esse, vt colligit ex. c. quotiés. de testi. ¶ Uidi ét in vrbe p solam signaturā dari lniam iudeo assumēdi gradū doctoratus in medicina, vigore cuius fuit doctoratus p collegiū medicoꝝ, me ibi existēte ⁊ auctoritaté prestāte vice ⁊ noie dñi mei reueré. cardina. s.
41 Geor. camerarij ⁊ vice canzellarij studij romani, †⁊ dixi ibi ꝙ ille iudeus nō potuisset doctorari aliās sine spāli licentia. S. D. N. qꝛ doctoratus est dignitas a qua arcentur iudei tāꝗ infames secundū Bar. in. l. fi. C. de iude. ⁊ in. l. oēs. C. de decur. lib. x. ponit
42 Abb. in. c. clerici. de iudi. ⁊ in. c. proposuisti de ꝓbatio. † ¶ Licētia recipiēdi reliquias ex capella monasterij. s. Anastasij triū fontium ⁊ portandi ad partes datur similiter sub sola signatura in ꝗ consueuit addi clā ⁊ de licētia Comēdatarij dicti monasterij, ad
43 quod facit bo. tex. in. c. corpa. de ꝯse. di. j. † vbi dī ꝙ nemini licet corpora sanctoꝝ de loco ad locū transferre sine consilio Principis id est Pape facit. l. ossa. ff. de reli. imo nec corpus cuiuslibꝫ alterius traditū iam ꝑpetue sepulture lꝫ transferre de vna ecclesia ad aliam, nisi habita simili licentia ⁊ ex rationabili cā. l. vlti. .C. de religio. ⁊ tunc solēt in signatura addi hec verba. vcꝫ sine ꝑiudicio. argu. l. ij. §. si quis a principe. ff. ne quid in loco pub. cum
44 vulga. ¶ † Quando aūt est depositū solūmodo in ecclesia, hoc ē qñ corpus nō est traditū perpetue sepulture, licitū est illud transferre ad aliū locum sine licentia ⁊ auctoritate alicuius, fm glo. in d. c. corpora p. l. si nec dum. C. de religio. dūmodo trāsferatur ad
45 locū, vbi alias viuus stare potrat † ꝙ cadauera rebelliū, vel confinatoꝝ nō possunt sine licētia ꝑincipis reduci ad ciuitaté in qua viui stare nō potuerunt, fm Bar. p illū tex. in. l. si quis in insula. ff. de cada. puni. sequit Car. in cle. j. de peni. ⁊ remi. ⁊ Bal. in. l.
46 ij. C. qui test. fa. pos. ¶ † Pari modo dat sub sola signatura licentia visitandi sepulchrum dñicum ⁊ alia loca vltramarina ét pro absentibus ⁊ p religiosis, d lnia tñ eoꝝ supioris, ⁊ hoc ne sub specie peregrinationis vagent, ⁊ discurrāt p diuersas mūdi partes. c. si cupis. xvj. q. j. si quis, tñ in premissis ⁊ multis alijs que dant sub sola signatura vellit expedire literas in forma breuis de facili audiet ⁊ erit gratū officialibus solēt eniz multi precipue veniētes de partibus esse multū curiosi ⁊ nō credentes in premissis solam sufficere signaturā expediunt literas sue in forma breuis vel
47 alias p Canzellariā. †⁊ sic vidi aliquos expedire cōfessionale ꝙ alias dat sub sola signatura ét de casibus reseruatis iuxta. c. de multa. de voto. ⁊ ꝙ no. in. c. ꝙ trāslationé de offi. leg. sp tñ in clā de reseruatis adduntur ista verba vcꝫ casibus in bulla cene dñi cōtētis dūtaxat exceptis. Similiter ꝯcedit petentibus ꝙ possint recipere sacra ecclesiastica a quocunqꝫ catholico sacerdote. sed tūc solēt addi hec verba. vcꝫ preterꝗ in pascate, ⁊ sine preiudicio
48 † ad hoc est dictū Abb. ⁊ doc. in. c. ois d penit. ⁊ remis. vbi dicit p illū tex. ꝙ ꝯfessio dꝫ fieri, ꝓprio sacerdoti semel saltē i anno, vcꝫ in pasca resurrectionis dñi, ét si talis habeat licentiaz ꝯfitēdi cuilibet alteri. ⁊ intellige propriū sacerdoté isto casu rōne domicilij, vbi audit diuina p annū, fm gl. in. c. placuit de peni. di. vj. qꝛ ⁊ ibi decimas ꝑsonales dare dꝫ. c. nouū genus. de decim. facit ꝙ not.
49 Car. in cle. pastoralis. §. rursus. de re iudi. ¶ † Datur p breue licentia ꝓmouēdi extra Romanā curiam a quocunqꝫ catholico antistite ad oēs ordines, in qua ꝯsueuit addi hec clā, vcꝫ de lnia
50 sui ordinarij. facit. c. nullus de paroch. ⁊ ix. q. ij. p totum. † Papa. n. nō intendit facere preiudiciū proprijs ordinarijs arg. c. puenit. xi. q. j. fit ét hoc ad obuiādū fraudibꝰ, nā multi pp excessus p eos ꝯmissos a suis ordinarijs repulsi ꝯfugiūt ad alios ordiarios qbꝰ excessus hmoi sunt icogniti, ⁊ recipiūt ab eis oēs ordies virtute hmoi breuis. ⁊ ideo sp dꝫ addi dicta clausula. facit. c. j. de té-
51 po. ord. lib. vj. ¶ † In vrbe hmoi licētia ꝓmouēdi dat sub sola signatura, sꝫ epis ⁊ supioribus solūmodo cōcedit ꝙ vno die dominico, vel festiuo ad oēs ordies ꝓmoueri possint. ⁊ hoc est quo ad illos speciale, prout ⁊ pleraqꝫ alia iuxta tex. in. c. ij. de offi. de leg. lib. vj. ⁊ in. c. qꝛ periculosum. de senten. excōmu. eo. lib. cū si.
52 ¶ † Indultum de fructibus in absentia ꝑcipiēdis nō dat p breue. sed p bullā stando in Ro. cu. vel in altero beneficioꝝ residēdo seu studio, vbi illud vigeat generale insistēdo. ⁊ est necessariū hu-
53 iusmodi indultū existētibus in studio † qꝛ alias de iure cōmuni n

ꝑcipiunt fructus suoꝝ beneficioꝝ in absentia cessante dispēsatione, consuetudine, vel statuto ecclesie, fm glo. in. c. ij. de priui. li. vj. licet aliud dicat gl. in. c. de quibusdā. xxxvij. di. de quo ibi late p
54 domi. ⁊ per scribētes in. c. lꝫ de prebē. † ⁊ no. ꝙ hmoi indultū nō ꝯprehendit distributiones quotidianas fm gl. in. d. c. ij. qꝛ ille nō dant ét presentibus qui nō intersunt diuinis. c. vnico. de cleri. nō
55 residen. lib. vj. ¶ † Regulariter nō cōmittunt appellationes in partibus p breue. nisi ex cā, puta p pauperibus, qbus in hoc ⁊ in multis alijs fauet, qꝛ sunt miserabiles ꝑsone sup quibus natura mouet ad miserendū, fm Jo. an. in. c. significantibus. de offi. dele.
56 facit bo. tex. in. c. j. de postu. † vbi dicitur ꝙ miserabilis ꝑsona est que per se nō pōt cām promouere pp paupertaté. Ité iusta causa cōmittēdi appellationem in partibus p breue est qñ alia pars habuit ét p breue, qꝛ in iudicijs equalitas est seruāda. l. in sacris. C. de proxi. sacr. scri. lib. x. ⁊ regula in iudicijs ⁊ ꝙ ibi no. li. vj. ité in terris ecclesie nō tñ passim, sed cū aliqli iustificatione, refert aūt ꝙ cōmittat p breue, qꝛ dat iudex petitus, ꝙ est mali exēpli,
57 l. obseruandum. ff. de iudi. ¶ † Soler ét p breue committi negotium principale vna cū cā appellationis, ꝙ ideo fit ne scꝫ ꝯtinentia cause diuidat. l. nulli. C. de iudi. ⁊ c. j. de seque. posses. ⁊ fruct.
58 Hinc est, ꝙ ét in curia nō cōmittit † Auditori cā grauaminis nisi cum toto negotio principali, vt apparet ex decisiōe Egidij. ccc xix. incipi. si auditori ⁊ dixi latius. s. in materia cōmissionum.
59 ¶ † Insuper ad instantiam appellati cōmittit cā appellationis in forma sua nobis. ⁊ hoc qñ appellans. j. octo menses ⁊ vltra huiusmodi suā appellationé nō fuerit ꝓsequutus. ad ꝙ facit. c. obla
60 te. cū ibi no. de appel. † lꝫ illud. c. ⁊ eius dispositio non seruet in causis appellationū cōmittendis in curia romana, put attestatur
61 Decis. Rote. ciiij. in nouis. ⁊ ccccliiij. in antiquis. ¶ † Et aduertē ꝙ aliqua materia expedibilis p breue petit expediri in premissa forma sua nobis, vel simili. tūc loco illius clausule ⁊ per breue S. U. ⁊c. ponit ista clausula. ⁊ p rescriptum. S. U. in forma sua nobis, vel significauit, que via est cōmoda multis, cū sit celerior
62 expeditio, quā p breue. ¶ † Datur p breue dispensatio ad sex mēses ꝓmoto ad locū regularem seu canonicalem portioné, ⁊ ex ista cā ꝯceditur prorogatio ad alios sex mēses, ꝙ interim nō teneatur suscipere habitū p alios eiusdé ordinis, vel ecclesie gestari so
63 litum nec professioné emittere regularé† dꝫ tñ peti hmoi prorogatio. j. primos sex mēses, ⁊ illis nōdū elapsis, arg. l. sed ⁊ si manente. ff. de precario. ⁊ demū a fine illoꝝ cōputat fm semestre, ar. no. in. c. cū ex eo de elec. lib. vj. ⁊ tetigi superius in simili proposito.
64 ¶ † Moniali professe certū ordiné in aliquo monasterio dat per breue licentia transeundi ad aliud monasteriū monialiū alterius ordinis cum mutatione habitus, qꝛ vt dicit tex. in cle. j. de ele. rationi nō cōgruit, vt hoies disparis professionis, vel habitus sil in eisdé monasterijs socient, hoc tñ fit iuxta cā subsistente, ⁊ de ꝯsen
65 su superioꝝ ⁊ nō alias. ¶ † Aliqñ ét ex iusta cā ꝯcedit per breue moniali, ꝙ in domo sui patris, vel fratris extra monasteriū, quoad vixerit religiose ꝑmanere possit. De lnia tñ sui superioris ⁊ ea durante, facit tex. in. c. ꝑiculoso. de statu regu. lib. vj. ⁊ ꝙ hr. in. c. mulieres. de iudi. eo. lib. ⁊ inter alias iustas cās pōt esse ista vcꝫ. si moniales illius monasterij susceperūt habitū alterius monasterij ⁊ ipsa que petit licentiam velit ꝑmanere in habitu qué semel suscepit, ⁊ in ea vocatione qua vocata est, quoad vixerit ꝑdurare
66 ⁊ nō variare † cum variatio in ꝑsonis maxie ecclesiasticis repro-
67 betur cle. j. de renū. cum si. ¶ † Datur p breue exemptio ab ordinario. iusta cā subsistente, puta si subditus dt suū ordinariū sibi fore suspectū, ⁊ inimicū, occasione forte litis quā hꝫ cū eo. nā ex ꝯtē ptione ét iuridica oriūtur inimicitie ⁊ multotiens grauissime. c. j. vbi Panor. ⁊ Moder. de iudi. ⁊ in. c. ité cum quis. cū seq. de re
68 sti. spo. ⁊ ob id concedit hmoi exēptio † qꝛ rō naturalis dictat ꝙ inimici ⁊ suspecti iudices esse non debēt. c. qꝛ suspecti. iij. q. v. c. ij.
69 requiris. de appel. ⁊ in. l. apertissimi. C. de iudi. † restringit tñ ⁊ limitatur hmoi Exēptio in tali casu. vcꝫ. lite illa dūtaxat durante
70 arg. c. ad hec. de appel. ¶ † Homicida ét clericus absoluit p breue a reatu homicidij. ois que inhabilitatis ac infamie macula siue nota p ipsum occasione homicidij ꝯcta penitus ⁊ oino abolet ac ad oēs ⁊ singulos pristinos honores statum ⁊ famaz restituit
71 ⁊ reponit. † ¶ An aūt vigore hmoi breuis poterit obtinere beneficium si sibi conferat puto ꝙ sic arg. tex. in. c. ij. in fi. de cleri. pug. in dul. maxie qꝛ vt plurimū voluntario ét homicide petenti dispensationi dat signatura de absolutione ⁊ obtētis ⁊ ad simplicia postea signatura pt apliari iuxta qlitaté casus homicidij ar. c. sicut dignū de homici. ¶ Aliqñ ponit clā p ꝑsbitero homicida. vcꝫ eo ad triēniū suspēso a die ꝑpetrati delicti. ⁊ extra locum ꝑ
72 petrati homicidij † sed an intelligat rehabilitatus volūtarius homicida

micida vigore talis breuis ad ministeriū altaris, puto ꝙ nō nisi aliud expresse dicatur, vel nisi velit īgredi religionē mēdicātiū, quo casu datur rebabilitatio ad oēs ordies ēt in altaris ministerio, † q: ingressus religionis oēm tollit irregularitatē, in auc. de monac. i prin. & in c. j. lvj. di. vel saltē īducit facilitatē dispēsandi vt no. gl. & doc. in c. ij. de aposta. & in c. j. de fi. presby. ¶ Parimodo datur rebabilitatio ēt in altaris ministerio & ad bñficia quecūq; illis q fuerūt ptātes, vel alias iudices in causis crialibus, & tulerūt sententias sanguinis, ex qb⁹ illata fuerūt vltia supplitia. † nā ēt ex administratione iustitie in cā criali & sanguinis incurrit irregularitas. c. sniaȝ ne cleri. vel mona. & in c. ex literis. de excel. pla. cū si. In summa dantur bmōi reabilitationes in plus & minus iuxta q̄litatem psonarū, & varios casus homicidij. ¶ † Cōcedit dispēsatio p breue petēti secū sup defectu oculi ad oēs ēt sacros presbyteratus ordines, & ꝙ in illis ēt in altaris ministerio ministrare libere & licite valeat, dūmodo tñ in oculo tāta nō apparet dformitas, ꝙ ex hoc possit in populo scādalum generari. † Quasi magis īpediat grādis macula seu deformitas oculi q̄ totalis clausura. c. ij. de corp. viciatis. facit. l. qui clauum. §. j. ff. de edil. edic. ¶ † Aduertēdū tñ est, ꝙ qñ supplicans in hoc casu est absens, tunc cōmittitur ordinario, vt diligēter inspiciat oculū & defectū de quo supplicatur, alias si est in curia pñs ostēdit se referēdario defectū bmōi postea relaturo. qñq; ēt cōmittitur alicui plato in curia residēti. † pmoto ad capellaniā bñtē annexū onus psonale celebrādi in ea missas & alia diuina officia. datur dispēsatio p breue, vt eidē capellanie p aliquē sufficientē & idoneū vicariū deseruiēdo ac missas & alia diuina officia bmōi celebrari faciēdo, eidē capellanie psonaliter deseruire minime teneatur, ad qđ facit. c. significasti ibi no. de preb. ¶ Dantur ēt p breue cōmutatiōes legatoȝ ad piā cām in aliā cām piā. & est de casibus reseruatis pape cle. q: contingit de religio. do. no. in c. ꝙ translationem. de offi. leg. ¶ † Aduertendū tñ est fm aliquos praticos, ꝙ lȝ legatū incertū, puta p incertis paupibus soleat cōmutari pro paupibus consanguineis, vel pro aliqua fabrica. ¶ Dicūt tñ ꝙ certū legatū ad certū opus deputatū nō consueuit papa cōmutare, & hoc nō ex defectu ptātis sed voluntatis, facit. ff. de cōdi. & demō. l. in cōditionibus primū locū voluntas dfuncti obtinet eaq; regit cōditiones & dnatur in testamētis. ¶ † Reseruationes bñficioȝ vidi cōcedi p breue p cessum vel decessum, vel q̄cūq; aliā cōmissionē dcā bñficia obtinēdū, cū derogatione quorūcūq; collatoȝ idultoȝ ēt scē. Ro. ecclesie Cardinaliū. istud tñ solet cōcedi psonis multū gratis, vel de sede apostolica benemeritis, alias nō † q: bmōi reseruationes sunt odiose ex quo p illas aperitur via ad vacaturas & preiudicatur collatoribus ordinarijs. vt dt gl. in c. pñti. de offi. leg. lib. vj. vtrū aūt stante bmōi reseruatione valeat cessio facta in mā̄ibus pape in fauorē alteri⁹, & puisio inde sequta d bñficio sic vr. s. reseruato. dico ꝙ non, nisi in ea fiat spālis mētio de bmōi spāli reseruatione, nec sufficiūt tali casu clausule gnāles derogatorie quarūcūq; reseruationū, ex quo resuatio cōcernit certū corpus illius bñficij, vt vult gl. no. in c. cūuis tibi. in ver. in gñe de prebē. lib. vj. & ponit Domi. cō. ciij. in j. col. ¶ † Datur dispēsatio p breue existēti in xxij. vel circa etatis āno, & in ordine diaconatus cōstituto, vt pmoueatur ad sacerdotiū aliq̄ die dñico, vel festiuo ēt extra tpa a iur̄ statuta. d qb⁹ i. c. ij. & iij. d tēp. or. dūmō alias reperiatur idone⁹, & aliō canonicū ei nō obsistat, sup quo sua & Antistitis eligēdi p eū cōsciētia oneratur, dȝ tñ taliter ordinādus bīe lniaȝ a suo ordinario. c. nullus. d paro. ¶ † Quis aūt intelligatur ordinarius in hoc casu bꝫ in c. iij. de tēpo. or. lib. vj. & ex pdictis apparet ꝙ inferior circa etatē i sacerdotio dispensare nō pōt ꝙ tȝ gl. in cle. si. in ver. anno. eo. ti. ꝙ aūt dixi de cōstituto. in. xxij. anno. intelligo pcedere in clericis secularibus, q: cū monachis dispensatur in. xxj. anno ad oēs sacros ordines. ¶ † Professo ordinem regularem datur per breue licentia, vt extra illum ordinem illiusq; domos, & claustra possit & valeat cōmorari. & ꝙ alicui capelle, vel ecclesie cū cura vel sine cura, de cōsensu tñ illius rectoris in diuinis deseruire, ac ēt aiarum curā illius parochianoȝ siliter possit & valeat, de lnia tñ sui superioris, puto tñ ꝙ ēt vicarius gnālis illius ordinis possit dari huiusmodi lniam pfesso, q: p hoc nō preficitur ecclesie parochia. quo casu necia est dispēsatio supioris, vt no. in c. ij. de sta. mo. in sum. xxj. q. j. & in c. ij. di. xxij. lȝ aliq̄ c̄ vt ponit dec. rot. cccclxxxiij. q̄ icipit collatio fcā i nouis. ¶ † Regulari professo certū ordinē, q nulla supioris sui desup lnia obtēta, habitu ēt illius ordinis dimisso ad aliū ordinē ēt regularē se trāstulit, datur p breue, seu cōmittitur absolutio ab apostasia, nec nō excōis, alijsq; ecclesiasticis cēsuris, & penis, q̄s pmissoȝ occasiōe q̄uolibet incurrit, itē dispēsatio super irregularitate, si q̄ cōtrxit celebrādo, dū talibus cēsuris existeret innodatus cū ptāte ppetuo remanēdi in illo ordine, ad quē trāsiuit sȝ nō cōsueuit cū tali dispēsari ad bñficia regularia, vel ēt vnū seculare curatū, nisi cū magna difficultate. † Et no. q: necia est bmōi lnia illi q pprīa auctate trāsiuit ad aliū ordinē vt possit in eo licite remanere. q: alias posset p suū supiorē reuocari, dato ꝙ trāsiuerit ad religionē arctiorē, ex quo recessit nō petita saltē lnia a dicto suo supiore, fm gl. in c. intelleximus. de eta. & q̄li. in c. mādamus. xix. q. iij. ponit Host. Jo. an. & cōiter oēs. in c. lȝ de reg. Credo tñ ꝙ ex quo trāsit ad aliā religionē ēt laxiorem nō incurrit penas. c. ij. ne cleri. vel mo. lib. vj. p rōnē q̄ ponit Rō. cō. cccxlj. i. c. circa primū &c. ¶ † Aliqñ ēt illi, q habuerūt lniam a supiore pprio, petūt illā p subsistētia firmiori apostolica auctate cōfirmari, datur tūc bmōi cōfirmatio p breue cū clausula vcȝ. durante licentia, & rō est q: cōfirmatio ius de nouo nō tribuit. c. inter dilectos. de fide inst. lȝ aliquos alios effectus operatur vt no. gl. in c. si. xj. dist. ¶ † Electis in epos datur p breue dispēsatio, vel potius prorogatio tpis de cōsecrādis epis. ad biēniū cōputādū a fine tpis de cōsecrādis epis, a canonibus diffiniti, ꝙ est triū mēsiū post obtētā cōfirmationē, vt no. in c. cū in cūctis. §. cū vero. de elec. & iō electis in epos in frācia nō datur pogatio de nō pmouēdo ad sacros ordines nec tpis. s. dicti de cōse. epis. nisi eoȝ electōes fuerit d sede apo. cōfirmate. ¶ † Quedā alie prorogationes cōcedunt sub sola signatura vcȝ. terminus de publicādo vigore gratie ad tres menses, itē pogatur tps regule de annali ad aliū annū. dūmodo. s. primū an. adhuc existat † q: tps lapsum progari nō pōt. l. sȝ & si manēte. ff. de preca. sȝ datur noua cōcessio. aliqñ datur dispēsatio cū noua puisione. Itē pogatur terminus de intimādo vigore gratie ad sex mēses. siliter pogatur terminus ad intimandū in loco bñficij resignationē in manib⁹ Pape fcāȝ ad tres mēses subsistēte cā. arg. c. q: diuersitatē. de cōces. pbē. isti termini qñq; progantur ad lōgius tps iuxta q̄litates tpoȝ & cās in supplicatione expssas. ar. l. j. & ij. ff. de iur. deli. & c. cōsuluit de offi. dele. ¶ † Illud aūt regulare ē in bmōi pogationibus, q: sp tps ꝙ de nouo indulgetur dȝ cōputari a fine termini p ius cōe vel regulas cōcessi, ar. notatoȝ. in c. cū ex eo de elec. lib. vj. & ideo cōsueuit addi clā vcȝ. nondū elapsi. aut de primo instātis. &c. ¶ † Dispēsatur cū frīb⁹ & sororib⁹ tertij ordis sci frācisci p breue, ꝙ possint cōtrhere mrīmoniū. ex quo nota ꝙ lȝ tales licite vtātur matri. iā cōtcto cū dicantur bīe potius quedā modū viuēdi, q̄ certam regulā, fm Jo. an. in cle. cū ex eo. d sen. excō. tñ n̄ videntur posse de nouo cōtrhere sine dispēsatione, q: multa pbibentur fieri q̄ iā fcā tenēt. l. patre furioso. cū vulg. pōt aūt cū talibus sine aliquo scādalo dispēsari circa mrīmo. cōtrhendū † q: non sunt vere & pprie religiosi, & potius participāt de nā laycoȝ, cuȝ habeāt pprīū, in sing. fm do. cōsi. xlj. & Jo. an. vbi. s. ¶ † Datur ēt dispēsatio p breue ad oēs ordines & bñficia illis, q olim cōtrxerunt mrīmo. cū vnica & virgine iā defuncta, sȝ cū bigamis aut maritis viduaȝ corruptaȝ nō dispēsatur. c. accutius. & c. vna. xxvj. dis. pōt tñ papa ex certa sciētia dispēsare cū talibus ad oēs ordines pp plenitudinē sue ptātis. c. j. de trāsacti. c. pposuit de cōces. pbē. maior est enim apostolo in potestate. c. sacrosancta. xxij. di. ¶ † Sȝ de ptāte iuridica & ordiaria nō cōsueuit papa cū vero bigamo ad ordines suscipiēdos dispēsare. q: decet eū de honestate lȝ nō de necessitate obseruare gnālē pbibitionē apostoli, ar. c. digna vox. C. de leg. maxime cū nō oia q̄ lȝ expediūt. c. magne. de voto. & hr̄ tenere Cōpillator decisionū. in nouis deci. cccxlvij. incip. qđā factū. &c. ¶ † Cum neophitis, q vulgo dñr marrani, dipēsatur ad oēs ordies & bñficia, dūmō ipsi sp vixerint vt catholici. facit. c. eū te. de rescrip. ibi, p eo ꝙ iudeus extitit ipsum dedignari non debes. de iudeis. n. conuersis fundata est ecclesia fm ange.

FINIS

Tractatus siue compendium

gratiarum expectatiuarum perq̄ vtile, & necessarium, editum per Reuerendum in Christo patrem. D. Ludouicum Gomes. Episcopum Sarneñ. sacri palatij apostolici causarum auditorem.

SVMMRIVM

1. Gratie expectatiue quando ortum habuerunt.
2. Pontifi. veteres nullas grās expectatiuas concedere solebant.
3. Episcopis in eorum episcopatibus ab initio orientis ecclesie attributa fuit plena potestas.
4. Papa cum scribebat pro aliquo beneficiando tribus precipue

literarum formulis vtebatur.

5 Joannes.xxij.primus omnium scriptores literarum numero distinxit, et taxas literarum ordinauit.

6 Executorie litere solum sunt in vsu, monitorie vero, ac preceptorie recesserunt, nisi quando papa pro moniali aliqua recipienda rescribit.

7 Expectatiuarum materia habet in se lac, lanam, pellem, et carnes, in qua tam maiores quam minores studiose peccant.

8 Illius est condere, cuius est destruere.

9 Qui suo iure vtitur ei iniuriam fieri non debet.

10 Pontifices summi non solum causas totius mundi iudicant, sed etiam de omnibus beneficijs disponunt.

11 Papa solus in plenitudinem potestatis, vocatus est, vnde omnes ab illo potestatem habent, ipse vero a Deo.

12 Papa ex plenitu. ptātis expectatiuas ad omnes mēses cōcedere pōt, et collationem oium beneficiorum orbis sibi reseruare.

13 Ordinarijs episcopis quatuor menses .s. Martium, Junium, Septembrē, et Decembrem ad conferendum quecunque beneficia papa concessit reseruatis, et affectis dūtaxat excep.

14 Quid dat id, ad quod non tenetur, liberalitatem videtur exercere.

15 Citatus debet prius coram ordinario comparere etiam si iudex particularis eodem die illum citauerit.

16 Legatus in quatuor mēsibus ordinarijs reseruatis pōt et ɔferr.

17 Nemo potest beneficium aliquod acceptare literis non expeditis, nec ante factam fulminationem processus.

Litere expedite in beneficialibus habentur loco tituli. ibidem.

18 Episcopus in omnibus mensibus beneficia sui episcopatus conferre posse, nisi probiberetur.

19 Decreti natura adeo maligna est, quod quicquid inuenit, destruit, et in oppositum reddit.

20 Vna dictio pro alia poni solet.

21 Ordinarij meliores sunt ɔditionis in bñficijs vacātibus quam papa.

22 Expressio clausule exprimende fieri dēbet in parte dispositiua alias non prodest.

23 Reualidationes gratiarum, et secunde gratie expectatiue quando dari solite sunt.

24 Sermones veriores efficiuntur, cum ad indiuidua descendimus.

25 In longo opere fas est obrepere somnum.

26 Expectatiuarum et mandatorum varie sunt forme.

27 Fortuna bonorum omnium nouerca.

28 Expectatiuarum decem, et mandatorum totidem formas facit auctor, quas breuiter descripturus pollicetur, ac eas .s. que origi nem hñt a iure communi, que vero nudi facti assertionem continent relinquens.

29 Prima forma expectatiue.

30 Papa qñ creat canonicū confert plenum ius in canonicatu.

31 Qua pena puniantur canonici alteri conferentes prebendam cōtra mandatum pape.

32 Canonicatus ius quomodo se habet ad prebendam.

33 Quanto quis est dignior tanto est nobilior et durabilior.

34 Illegitimus dispensatus non pōt obtinere canonicatum in eccle. cathedrali pp maiorem preeminētiam quam d. canonici habent.

35 Canonicus creatus in ecclesia cathedrali potest esse iudex delegatus a sede apostolica.

36 Beneficium dignum minus digno vniri non potest.

37 Canonicus sine prebenda dicitur canonicus in berbis, sicut comes sine redditu.

38 Creatus in canonicum sub expectatione pbēde debet habere distributiones, vocem in capitulo, et pōt cantare in coro.

39 Conclusio prime forme expectatiue.

40 Licentia ad duo vel tria patrimoniala in Hispania frequentissimo solet dari.

41 Canonicus creatus non potest beneficium seruitorium acceptare, videas ibi rationem.

42 Quando quis habet gratiam expectatiuam ad largam potest beneficium seruitorium acceptare.

43 Secunde formule expectatiue declaratio.

Quis nō potest obtinere duos canonicatus i pluribus ecclesijs, multo minus in eadem ecclesia ibidem.

44 Nullus inferior, etiam si fuerit legatus potest contra concilium aut iura communia dispensare.

45 Expectans in forma secunda vltra duas prebendas, vna scz in qualibet non potest consequi nisi vnam dignitatem, vel officiū in altera illarū ecclesiarum.

46 Dignitas que maior dicatur post pontificalem.

47 Ex quo dispensatur cum aliquo super pluralitate beneficiorum videtur etiam dispensatum super residentia.

48 Papa non intelligitur ita velle preiudicare pluribus sicut vni.

49 Expectatiue tertie forme declaratio.

50 Expectatiue quarte forme declaratio.

51 Clerici literati quicquid exponunt causa studij, dicitur expositum in vtilitatem ecclesie.

Jus canonicum diuinum appellatur ibidem.

52 Ecclesia dei solis magistris nec sola biblia gubernari potest.

Doctores qui res ecclesie iuste defendunt nō minus mererentur quam sacerdotes, qui corpus Christi conficiunt ibidem.

53 Papa facilius concedit, vt quis sit pluralis in prebendis diuersarum ecclesiarum quam in dignitatibus seu officijs.

54 Expectatiue quinte forme declaratio.

Distributiones duplicate non dantur ei, qui gerit vices plurium personarum, qz seruit loco vnius ibidē.

55 Gratia et si ad duo incompatibilia data est, non ideo censetur dispensatum super retentione vtriusque.

56 Distribuitio, respectu eorum que dantur secundum merita et conditionem persone fieri debet.

57 Valor et summa in gratijs expectatiuis fm taxationē decime nō aūt secundum cōmunem extimationem consideratur.

58 Litere in quibus nō apparet seruatus stilus cōis Ro. curie. nec rōnabilis cursus canzellarie, de falsitate suspecte sunt.

59 Quādo papa per literas executorias mādat vt illum, pro quo scribit, recipi faciant in canonicū illius ecclesie, verba ista quo modo intelligantur.

60 Canonici excommunicati vel suspensi receptionem iuris et facti facere non possunt.

Presentatio a patrono excōicato fieri non potest ibidem.

61 Expectatiue sexta forma scz quando expectans pōt duo beneficia obtinere, vnum in qualibet collatione.

Cura animarum est ars artium et salus animarum ibidem.

62 Expectans an poterit in qualibet collatione in ista sexta forma acceptare duo beneficia, non excedentia summam in literis expressam.

Obtinens tria sufficientia beneficia non dicitur sufficienter beneficiatus ibidem.

63 Septima forma expectatiue explicitur vcz qñ gratie expectatiue conceduntur prelato.

64 Turpius eijcitur, quam non admittitur hospes.

Multa probibentur fieri, que iam facta tenent, ibidem.

65 Dispensatio non datur in expectatiuis.

66 Commenda non dat verum titulum in beneficio.

Episcopis vltramontanis non datur expectatiua, et vbi conceditur beneficia dantur in titulum ibidem.

67 Octaua forma expectatiue explicitur, vcz quando conceditur alicui regulari.

68 Ad hoc vt beneficium regulare dicatur quid sit necessarium.

69 Gratia ad beneficium regulare alterius ordinis conceditur cum translatione.

Expectatiua ad dignitatem conuentualem, vel officium claustrale non datur nisi qualificatis ibidem.

70 Gratia ad beneficium seculare non datur monacho nisi cum dispensatione.

71 In vno eodemque officio non dz dispar esse professio.

72 Nona forma expectatiue explicatur, que pauperibus clericis conceditur.

73 Expectatiue pauperibus concesse potius dñr litere iustitie quam gratie, que qdē et gratiose dici possunt multis de causis.

Frustra precibus impetratur, qd de iure cōi conceditur ibidem.

Executores literarum iustitie non debent esse in dignitate ibidē.

74 Pauper obtinens pensionem potest expedire literas.

75 Pensio non dicitur titulus ppetuus et spiritualis et in caplo. 92.

76 Obtinens beneficia, vel pensionem. xxiiij. librarum potest in forma pauperum literas impetrare.

77 Habēs possessionem beneficij cum titulo, licet possessio non sit pacifica non poterit in forma pauperum literas impetrare.

78 Habens beneficium litigiosum, ita quod non recipit fructus potest in forma pauperum impetrare.

Promotus ad episcopatum etiam post adeptam possessionem, si fructus illius recipere non potest, ex eo quod alteri debeantur priora illius beneficia non vacant ibi.

79 Tria requiruntur, vt quis reperiatur idoneus ad beneficium ecclesiasticum.

80 Petenti aliquid incumbit probare se esse bonum, quia presumptio nature non habet locum, nisi quando quis se defenderet.

Etas

Etas omnis ab adolescentia prona est ad malum ibidem.
Ubi agitur de piculo aie, capit in dubio sinistra suspitio, ibidem.
81 Boni mores in clerico ante omnia requiri debent.
In anima mala non intrat spiritus sapientie ibidem.
82 Literatura in clericis simplicibus & pauperibus non est multum necessaria quo ad deum, nec quo ad mundum.
83 Canonici ita debent esse literati sicut nobiles.
84 Etatis defectus maior est, quam morum & ordinum.
Patienti defectum in etate tempore date non prouidetur de beneficio curato, ibidem.
85 Indecorum est, vt hi debeant ecclesias regere, qui non nouerunt gubernare se ipsos.
86 Etas legitima que intelligatur, quo ad beneficium curatum, & canonicatum, & prebendam.
87 Illegitimi ad bñficia eccl'astica absq3 dispẽsatione sũt inhabiles.
Collatio bñficij facta periuro vel infami est ipso iure nulla ibidẽ.
88 Circa homicidium voluntarium cum quibus dispensatur.
89 Purus laicus incapax est beneficij ecclesiastici.
Habitus & dispositio animi sufficiunt, quo ad hoc, vt quis clericus reputetur ibidem.
90 Miles non gaudet priuilegio militari, nisi ex eo tempore, quo in numeris relatus est.
91 Clerici pauperes extra suam prouinciam locari non pñt, licet hodie ex fauore concedatur cum derogatione.
92 Pensio non dicitur beneficium ecclesiasticum nec spirituale.
93 Hospitalia, cum non veniant nomine beneficij in gratijs expectatiuarum non cadunt.
94 Beneficium manuale non dicitur proprie ecclesiasticum.
95 Cum alicui prouideri mandatur de beneficio in aliqua ecclesiarum, ciuitatis, vel dioc. non includitur ecclesia cathedralis.
Prouidẽdo in cathedrali, puidet' in ciuitate, sed nõ ecõ ibidem.
96 Collatio bñficiorum in eccle. cathed. ad epm pricipalissime spectat.
97 Expectans ad collationem decani & capituli ecclesie cathedralis potest acceptare beneficium vacans in ea.
98 Dispensatus per episcopum ad beneficia potest obtinere dimidiam portionem in ecclesia cathedrali.
De modicis & minimis non curatur ibidem.
99 Plus & minus non differunt specie.
100 Constitutio penalis dicitur esse fauorabilis, & extẽdenda fauore ecclesiarum.
101 Rote auctoritas magna est apud omnes.
Dispõ simpliciter loquens minima non comprehendit ibidem.
102 Pauperes expectantes quare excludantur a canonicatibus, & alijs beneficijs existentibus in ecclesia cathedrali.
Canonicũ eẽ in ecclesia cathedrali magnus est honor ibidem.
103 Taxa certa in literis pauperis olim non exprimebatur, hodie autem aliter fit.
104 Valor beneficij nõ computatur respectu vtilitatis, que habetur in residendo, sed in portatis.
105 Expectatiue decima & vltima forma, que pro pauperibus graduatis conceditur.
106 Possessio decennalis secundum ius cõmune introducta, de cõsuetudine sufficit.
Bñficia omnia de iure cõi censentur eẽ secularia ibidem.
107 Taxa bñficiorum exprimit' in paupib⁹ graduatis & nõ graduatis.
Beneficij sufficientia secundum qualitatem & dignitatem beneficiati consideratur ibidem.
108 Idoneitas impetrantis pro pauperibus graduatis non inquiri mandatur.

Gratias expectatiuas post annum. 1150. ortum habuisse, ex eo manifestam coniecturam capimus. † Quia cum circa ea tempora decretum Gratiani compilatum fuerit, vt Archiepiscopus Florentinus in tertia parte historie, tit. xvij. c. vj. auctor est sequutus in hoc glo. in. c. post appellationẽ. §. forma. ij. q. vj. in eo tamen libro tales gratie non habentur. Nec inter decretorum canones meminit Jo. and. se legisse, tales literas fuisse, aut concessas, aut impetratas, quia tempore decretorũ papa nunquam grauabat ordinarios, dicit Jo. and. in. c. duobus de rescrip. lib. vj. in nouella. Et hoc idem affirmat Ab. Panor. in. c. mandatum col. fi. eo. tit. † Nam consueuerunt veteres illi summi pontifices Christiane religionis patres non solum nullas gratias expectatiuas, sed quod est magis mirandum, gratias de vacantibus raro, & cum difficultate concedere, vt dicit Jo. an. in rubrica de ccesi. preben. in addi. ad specul. † Ea, vt opinor, ratione, quia ab initio orientis ecclesie, plena potestas omnium huiusmodi iurium epis in eorum episcopatibus fuit attributa, vt no. Innocen. in. c. postulasti de iur. patro. gl. magna, in. c. quanquam de electi. lib. vj. cum alijs concordan. de quibus per Abb. in disputatione Augerio in secundo dubio principali, secunda column. versicu. secundo probatur, & in. c. cum olim in secunda colum. & de maio. & obedien. & in. c. ij. in secundo notabili de resti. in integ. Et ob eam causam non facile grauabant eosdem ordinarios argu. tex. in. c. peruenit. xi. q. j. Hinc est, quod de ista materia in decretis non fit mentio. Sed deinde successu temporis summi pontifices inceperunt expectatiuas dare, parce tamẽ, & curialiter, vt notat Abba. in. c. constitutus in primo notabili de rescript. Nam vt dicit ibi Abb. & in. c. mandatum colum. penult. eod. titu. cum Papa scribebat pro aliquo beneficiando, tribus precipue literarum formulis vtebatur, & tunc cum magna circumspectione. † Nam vtebatur illo moderamine, videlicet quatenus pro alio non scripserimus, vt dicit Domi. in. c. duobus colum. fi. de rescr. libro sexto, primo enim concedebat monitorias, quibus ordinarium collectorem monebat, vt illi pro quo Papa scribebat, prouideret, per quas quidem monitorias potius videbatur acquiri ius ad rem quam in re, vt tradit Petr. de anchar. in. c. literis de rescript. & hoc videtur probari in. c. dilectus de preben. & ibi not. idem Pet. Solum enim videtur inducere monitionem de congruo vt patet, quia illis ordinario presentatis, si monitorijs literis non parebat, secundo loco papa dabat preceptorias. Deinde si ordinarius illas etiam negligebat, executorias literas concedebat, per quas executor loco pape deputatus, compelleret ordinarium. Per istas tamen tres species literarum non tribuebatur ius in re in beneficio, vel ad illud, sed solum dabatur facultas implorandi officium iudicis, id est executoris, quia ius in re acquirebatur per receptionem, auctoritate pape factam, vt dicit specul. titu. de actio. & petitio. §. iiij. in princip. & inferius dicetur. Et iste modus expectandi beneficia promiscuus erat, † & sine aliquo ordine, donec Joan. vigesimus secundus primus omnium per regulas suas rem in ordinem redegit, scriptores literarũ numero distinguens, & taxas literarũ ordinãs. Deinde Bñdictus duodecimus, & Gregorius vndecimus, hoc domesticum peculium magis auxerunt, vt auctor est Polidorus. libro octauo, de inuẽtio. rer. c. ij. A quibus veluti ab antesignanis posteriores omnes põtifices, regulas suas expectatiuarum veluti per manus acceperunt, plura addendo, & formas varias inducendo, vt ex lectione regularum cancellarie, & plurium extrauagantium colligere possumus. Modernis tamen temporibus, sublatis illis antiquorũ formulis, solum executorie litere sunt in vsu, † vt dicit Joan. de imola in. c. capitulum, in secundo notabili, & Andr. sicul. in. c. eam te per illum text. in tertio notabili de rescript. monitorie vero, ac preceptorie recesserunt ab aula, nisi eo tantum casu, quo papa pro moniali aliqua recipienda rescribit, vt dixit Abb. post Joan. andream in. c. ex insinuatione de rescript. Et probatur in. c. cum dilecta eodem titulo, vbi etiam vnum aliud est notandum, quod quando papa scribit dictis monialibus, vocat eas dilectas in Christo, & eodem modo vocat reginas, vt ibi notat ex illo text. Joan. de imol. & Andr. sicul. & ante ipsos hoc dixit specula. in titulo de rescript. presentatione. §. ratione forme in prin. qui ad hoc alleg. d. c. cum dilecta. & ad hoc speculato. allegat Joan. Andr. & imol. in. ij. proemio decretalium incip. Gregorius in. ij. colum. vbi dicunt, quod nullis alijs quam abbatissis monialibus & reginis dirigũtur predicta verba in Christo, sicut hodie nullis alijs dirigũtur litere monitorie vel preceptorie, quam predictis, & licet Car. in dicto capitulo ex insinuatione dixerit se non vidisse hoc seruari in receptione alicuius monialis, non tamen ex hoc infertur, quod non ita fiat, quia ipse non viderit presertim, cum sit text. de hoc clarus in dicto capitulo cum dilecta, tenenda est igitur ista opini. quod sole executorie hodie sunt in vsu, que adeo iã inualuerunt, quod videntur ad instar pluuie ex vbertate sedis Apostolice emanantis, que in dies magis germinant, quam herba graminea, in graue ordinariorum collatorum damnum, & preiuditium. Ex concessione enim earum innumera pene incommoda suborta sunt in ecclesia Dei, que sigillatim numerantur in concilio Basiliensi sub titulo, de collationibus beneficiorum cess. xxxj. Adeo enim expectatiuarum creuit vsus, quod regule antiquorum pontificum nihil fere aliud, quam expectatiuarum ordinationes continebant. † Nec mirum, quoniam hec materia expectatiuarum, & beneficialis, secundum Alberi. in verbo prebenda. habet in se lac, lanam, pellẽ, & carnes, id est abundantiam temporaliũ. Et iõ nõ ab re, varia in

ea iura fuerunt edita, plures et questiones orte quotidie. Ex qui bus, quia pratici multa lucrantur in curia Roma. et alibi, istā materiam studuerunt, et student, que longe plus dilatata est, q̄ materia de penitentijs, et similes, et papa, cardinales, et religiosi etiam pauperes, et clerici seculares in hac materia studiose peccant continue. Hec Albericus, ni mirum igitur, si dixerunt moderni mediolanen. in c. j. in ij. col. de electio. qd̄ pp istas expectatiuas to-8 tū ius canonicum destructum videtur. Uerū q† eius est destruere, cuius est cōdere, si recte cuncta pensentur, non poterunt ex hoc 9 ordinarij collatores grauari. † Quia scriptum est, nemini iniuriā 10 facere, qui suo iure vtitur, vt in c. cū ecclesia, de electio. † Nā vt a primordio orientis ecclesie exordiar, satis cōstat, ad Roma. pontifices, tanq̄ ordinarios vniuersales, et epos totius orbis, pertinere, nō solum causas totius mundi iudicare, sed etiam de omnibus beneficijs disponere, vt not. gl. in c. felicis. §. fi. in verbo priuata, de penis, lib. vj. et in c. ad romanam. ij. q. vj. et in c. sola. cū sequen. ix. q. iij. et in c. quanto, de transla. Naz sicut inferiores ab episcopo non habent potestatem conferendi, nisi quantum eps tacite concedit. et patiatur, vt in c. ex frequentibus. et c. cū venissent, de institutio. Ita et episcopi, nisi ex pape cōcessione non habent conferendi potestatem, vt est tex. no. in c. multū. iij. q. vj. Et quamuis a principio Romani pontifices plenam epis conferendi potestatem dederint, multo tamen maiorem penes se retinuerunt, vt tradit Calde. cōsi. iij. tit. de preben. arg. c. dudum, et c. quā uis to, de preben. lib. vj. et no. Franci. curtius in cōsi. lxiij. in. v. colum. Per q̄ rationem voluerunt domini mei auditores, de mense Januario. 1538. in vna causa Parmen. Valliū corā. R. P. D. Nicolao Aragonia episcopo Bossanen. Imperatorē Uinsislaum, qui primus omnium ducatum Mediolani erexit, et omnimodam infeudandi iurisditionem duci tradidit, maiorem apō se, sicut papa iurisditionem et potestatem retinuisse. Adeo q̄ potuit Federicus Imperator eius successor, loca de Corrigio Duci subiecta, alteri infeudare, et illa a iurisditiōe ducis totaliter eximere, prout fecit. Nam vt dixi, licet supremam iurisditionem duci dederit, maiorem tamen Imperator apud se retinuit, per quā potuit, et potest cū quolibet inferiori cōcurrere, vt late post alios per plura consilia probat Brunus Astēsis. Ex quibus sufficiet breuitatis causa cōsi. xlvij. post Bal. in c. j. quis dica. dux vel march. Quod si ista in Imperatore admittimus, in papa multo ma-11 gis concedendū est, † qui solus vocatus est in plenitudinem potestatis. Episcopi vero, et alij inferiores tantum in partem sollicitudinis, vt dixit tex. in c. decreto, cū sequenti. ij. q. vj. et in ca. ad honorem de auctor. et vsu. pal. hinc est, quod epi in suis diocesibus vices pape gerunt, vt dicit Archidiaconus in tract. de heresi. c. Insuper sciendum. Quem refert, et sequitur Gaspar de Perusio episcopus frequentinus doctor antiquus in tract. reseruationum fo. j. et omnes prelati de mundo habent potestatem a papa, ipse vero a Deo, vt dicit Guliel. de mōte lau. in sacramētali, post Jo. and. in c. cum ex eo ad fi. de pen. et remis. et sequitur Stephan. de Gaieta larius in suo etiam sacramentali fol. ij. ex quibus potest resolui illud, quod dicebam ex dictis Imol. in d. c. postulasti, qd̄ licet papa in beneficialibus, in quibus habet liberam et plenissimam potestam, iuxta c. ij. de preben. lib. vj. a principio cōcesserit totam potestatem alteri disponendi, ex quo tamen maiorem apō se retinuit, potuit ex certa scientia immutare, vel limitare in aliq̄ parte totum illud, quod concessit, prout postea fecit, quia in hoc videtur vsus iure, et facultate sibi data a Deo, et ab inueterata ecclesie primitiue cōsuetudine, vt dicitur in d. c. ij. ex quo doctores inferunt, non solum papam iurisditionem conferendi datam posse in parte limitare, et ad certum tempus restringere, sed etiam de iure nō data aliqua negligentia ordinariorū omnia beneficia mūdi conferre, vt dixit Abbas in c. quia diuersitatem in. v. notabi-12 li per illum textum. de cōces. preben. † et per consequens concedere poterit expectatiuas ad omnes menses, et non solum vnam ecclesiam cathedralem collatione priuare, et a potestate episcopi totaliter eximere, sed etiam collationem omnium beneficiorum orbis sibi reseruare, vt dictū est. Et de primo dicto est doctri. Bal. in c. q̄ translationem de offi. lega. et docto. in c. j. ne sed. vac. et in alijs locis congestis per modernos Asten. in cōsi. liiij. et quod fortius est, non solum ea, que sunt sui apostolatus, potest papa infeudare, sed oēs res, que sunt aliarum omnium ecclesiarū, vt latius tradunt Moderni Bononi. in cōsi. ij. et posito inter consilia Bruni in. vj. col. et ipse idē in suo. j. cōsi. post Bal. in c. j. in prin. q feu. da pos. Uerum cum hec omnia legitime papa possit facere, non tamen cōcessa vti voluit potestate, sed vrbanius agens, iurisditiones, et ptātem suā omnimodā cū ordinarijs epis partitus est eis, 13 cōcedens per suas regulas cācellarie quatuor mēses, † vcz Martium, Junium, Septembrem, et Decembrem, a die date expectatiuarum computandos, ad conferendū quecunq̄ beneficia, reseruatis, et affectis dumtaxat exceptis, reliquos octo menses sibi reseruans, in quibus ordinarij pp decreta, et inhibitiones regulaꝝ, et expectatiuaꝝ conferre prohibentur, iuxta cle. primā. §. secus ō cōces. preben. et talis mensium partitio facta per regulam faciē hȝ honesti. quia conueniens, et rationabile videtur, quod papa, qui est dominus, et creator, vt dixi, beneficiorum, et habet plenissimā potestatem eorum omnium, que sunt sub celo, vt dicit Bald. in proemio Gregoriano, pp eius maiorem potestatem, sibi partem maiorem mensium retineret, arg. c. si a sede de preben. lib. vj. et in 14 alijs quatuor mensibus concurret cum ordinarijs. † Nā qui dat id, ad quod non tenetur, liberalitatem videtur exercere, vt tradūt Moder. in c. relatum de preben. post gl. ibi et est text. notabilis i cle. si dominū de reli. et ve. sancto. et in c. j. de donat. Dedit igitur potestatem ordinarijs in illis quatuor mēsibus accumulatiue, nō autem priuatiue. Itaq̄ erit locus preuentioni, vt dicit Joan. monach. in c. si eo tempore de electi. lib. vj. de quo Bal. meminit in c. j. in princ. qui feu. da. pos. Et in hoc consistit potestas ista accumulatiua, q̄ si pape collatio in illis quatuor mensibus erit anterior collatione ordinarij, illa preualebit. Sicut in simili dicit glo. 15 notabilis in c. j. de inuesti. in marit. fact. † Quod si iudex feudi, q̄ est iudex particularis, citat aliquē, et iudex ordinarius vniuersalis citat eundem, non solum si ordinarius preuenit, debet citatus prius coram eo comparere. Sed qd̄ notabilius est in dubio, quādo vtraq̄ citatio est facta eodem die, debet citatus prius coram ordinario comparere. Ita est ibi glo. quā pro singulari no. Cardinalis in c. super literis de rescrip. et And. Sicul. in rub. de of. delega. et in c. studuisti nume. xlv. de offi. lega. et alibi sepe, et ista dignitatis, et potestatis prerogatiua non solum hȝ locū in papa, 16 sed etiam in legato, † qui eius vicet gerit, qui et potest in. iiij. mēsibus ordinarijs reseruatis conferre, et erit et locus preuentioni, prout in vna causa iudicarunt Domini. vt refert. d. Per. And. Gāmarus auditor in tract. legati lib. iij. q. iij. et ita nouissime reperio consultum per. d. Fran. de ripa virū doctissimū in li. j. rñsoꝝ. c. xv. per plures rationes de qbus ibi per eum. Nō obstan. quodā cōsi. Soci. cclx. qui tenebat cōtrium, ratio illius decisionis fuit, quia ex quo legatus nō poterat in mensibus pape cōcessis, expectantib⁹ prouidere, ne eluderentur expectantes, frustarentur, et deciperentur, auctoritate sedis apostolice, fuit visum legatum posse in reliquis illis quatuor mensibus prouidere, et concurrere cum ordinarijs, sicut papa, cuius personam legatus representat, ne potestas legato concessa videretur inanis, vacua, et sine aliquo effectu. Et ista, que dicta sunt, procedunt, quando papa scienter prouidet, et hac intentione, vt preiudicetur ordinarijs, secus vero in dubio. Unde si i. illos quatuor menses, vel in aliquo eorum concurreret data expectatiuarum, et fulminatio processus, non pp hoc censeretur derogatum illi regule, quatuor mensium, ex quo per prius virtute illius fuit preseruatum ius ordinariorum, quo casu cōcessio principis subsequens, videtur facta sine preiudicio illorum, iuxta ea, que notat Fel. in c. causam, per illum tex. de rescrip. et in c. super eo. de offi. dele. solet enim semper capi interpretatio in eam partem, vt minus preiudicetur ordinarie iurisdictioni, vt est text. notabilis in c. ij. de religio. domi. quem habui in punctis disputationis secrete auditoratus mei a Reuerendis Dñis meis coauditoribus die. xvj. Junij. 1529. Nā vt dicit ibi gl. ecclesiasticus, ordo cōfunditur, si epis iurisditio data nō seruatur. c. peruenit. xi. q. j. vt dixi late in c. j. post gl. ibi de rescr. et predicta pcedūt, etiā si gratia principis fiat motu ppio, vt tradit Jas. in l. si mihi, et tibi. §. in legatis, in. ij. lectio. ff. de leg. j. et latius deci. in consi. cclxxxij. col. j. vt dixi in regula cancellarie de iure que. non tol. in. vij. q. et hac ratione idem erit dicendum in expectatiuis, que solent concedi motu proprio, vt dixit Jo. andr. in c. si motu proprio de preben. lib. vj. post alios, quos refert Abb. in c. j. in. xij. col. vers. argumentum optimum de iudi. propter rationem glos. posite in vltima parte regule prerogatiuaꝝ Julij. Ex quibus infertur, q̄ fulminatio pcessuū in expectatiuis dñi nostri pape Pauli. iii. q̄ fuit facta die. j. Janua. 1537. nō dȝ trahi ad datam expectatiuarū, que fuit Kal. Septem. Ex quo sequitur iste magnus effect⁹, q̄ collationes ordinarioꝝ, que facte fuerunt a kal. Septē. vsq̄ ad Kal. Januarij, valent, et tenent, per supradicta, et p regulā, q̄ 17 disponit, † q̄ nullus possit acceptare aliquod beneficium, vel illud assequi, literis non expeditis, nec ante factam fulminationē pcessus, quia gratia principis ante cōfectas literas est informis, et imperfecta. Et ideo ante expeditionem literarum valet pūisio ordinarij,

ordinarij, que nō valeret literis expeditis, ex eo, qꝛ gratia pape ꝑ ꝯfectionem, ⁊ expeditionē literaꝝ perficitur, ⁊ que in vtero erat, per expeditionē literaꝝ in mūdū producitur. Et deinde ꝑ dationē certoꝝ executoꝝ roboratur, ⁊ quodā mō pubescit, iuxta decisio.ccccluiij.incip.cū ſm, in nouis. Hinc dr̄, ꝙ in beneficialibus litere expedite hn̄r loco tituli, vt no. Cōpo. in.c. constitutus, ad fi.d rescri. ⁊ Jo.an.in.c.j.de lit.contesta.li.vj. Fel.in.c.in nr̄a, in verb.titulus de rescrip. ⁊ Milus in verſi.gratia. Et ideo solet ꝑ vnā bullā inbiberi bullatoribus, ⁊ alijs officialibus, ne literas ſuper gratijs expectatiuis, anteꝗ̄ processus desuꝑ decreti fuerint, aut fulminati, partibus tradere presumant. faciunt ad hoc no'. ꝑ Archi. ⁊ Jo.an.in proe.lib.vj. ⁊ per Domi.de rota deci. cccxxij.incip.licet Ro.cu. Cū ergo expeditio literaꝝ, ⁊ fulminatio ꝓcessus in gratijs expectatiuis Pauli fuerit facta Kal. Janu. certe vr̄, ꝙ beneficia, que in antea vacuauerint, etiā in mēse Apostolico potuerunt valide ꝯferri per ordinarios. Ex quo illa expectātes tunc acceptare, seu assequi nō valuerunt, vt dixi. Nā licet pa-

18 pa sit generalis ordinarius orbis, quoad beneficia, †epūs tn̄ est ēt generalis ordinarius epatus sui, adeo, ꝙ posset ꝯferre in oībus mēsibus, nisi ꝓhiberetur, vt dixi, qꝛ est preordinator in cunctis, vt dicit decisi.clxvij.incip.de collatione. ⁊c.in no. Et tenendo hanc partem pōt dici, ꝙ nō obstat decretū irritans appositū in dictis gratijs expectatiuis, per quod decernit irritum, ⁊ inane ⁊c. Quia rn̄detur, ꝙ illa verba restringūtur ad habilitatē literaꝝ, quasi dicat, ex nunc, id est, literis expeditis, ⁊ decreta fulminatione processum, ⁊ non antea, qn̄ litere sunt adhuc informes, ⁊ inefficaces. Recipiunt igitur verba illa decreti restrictionem de habilitate. argu.l.vt gradatim.ff.de mune. ⁊ hono. ⁊ eoꝝ, que no. Barto. ⁊ Moder.in.l.j.§.nunciatio.ff.de ope.no. nun. facit glo.in.c.j. de ꝯst.in verb.oībus, ⁊ in.c.dilecto, de sen.excō.lib.vj. Et quod elegāter scribit Do.ꝯſ.cxxxiij.in.iiij.col. vbi dicit, ꝙ decretū appositū in gratia nō afficit, nisi beneficiū cadens in illa, qꝛ intelligitur modificatū ſm modificationē gratie. Pari mō potest dici in isto casu, vt tale decretum expectatiuaꝝ dicatur eē potens, ⁊ habile ad producendū suū effectū, stante potentia, ⁊ habilitate literarū, quoad earum effectus, acceptationis.ſ. ⁊ similiū. Nec fulminatio, que postea sequuta est, retrotrahitur ad datā literaꝝ, stantibus collationibus ordinarioꝝ.c.ꝗ̄uis, de rescrip.lib.vj.cū alijs, de qbus.s̄. Et pro hac parte inclinant multi in casu, qui iam est ī facto, licet nonnulli teneant ꝯ̄rium, quoad beneficia, que vacarūt de mense Octob. vsqꝫ ad kal. Janua. Quia cum predicti menses sint Apostolici, licet expectātes ante fulminationem ꝓcessuū nō potuerint acceptare, per rōnes, ⁊ motiua, de qbus in parte affirmatiua, tn̄ ſm eos, ligate erant manus ordinarioꝝ in dictis mēsibus Apostolicis pp decretū appositū in gratijs hmōi. Quod quidē decretū licet medio tpe nullū attulerit cōmodū expectātibus, impediunt tn̄ ordinarios in mēsibus Apostolicis a data ꝑdictarū literarū. Hec est.n.natura decreti, qꝛ ꝑ illud vr̄ superior habere pro illicito, ⁊ nullo, quicqd fieret in ꝯ̄rium, ſm Panor.in.c.di

19 lecto, in.iiij.col.de preben. † Nā est tā malignantis nature, quod qcqd inuenit, destruit, ⁊ in oppositū ducit, vt habetur in deci.j.vt lit.pen.in antiquo. Presertim, qꝛ in quacūqꝫ dispositione decretū vr̄ dare formā, ſm Bal.in.l.j.ff.de lib. ⁊ posthu. ⁊ sequit̄ Fel. plura ponens in.c.cū accessissent de ꝯsti. ⁊ in.c. cū dilecta, de rescr. Et factū ꝯ̄ formā est nullū ipso iure, vulg.c.cui de nō sacerdotali, de preben.li.vj. Tn̄ vtcunqꝫ sit, in isto ꝯflictu rationū, inclinarem ego magis in primam partem affirmatiuam, in fauendo collationibus ordinarioꝝ, que sunt fauorabiles, ⁊ ampliande, vt dicit glo.in.c.primo in verbo processus. ad fi.de rescr.li.vj. ⁊ gl.in verbo epi in.c.si ꝯ̄ vnū de offi.delega.lib.vj. ⁊ in cle. ſa de offic. ord.ꝗ̄ in hoc dicit eē notabilem Panor.in.c.si qs ꝯ̄ clericū in.ij.col.de for.compet. ⁊ ita reperio seruatū tpe Julij, pape.ij. vt ad notauit Domi. Lauren. Card. sanctoꝝ quatuor. Nō obstāt ea. que dicta sunt in ꝯ̄rium, videlicet, decretū statim a data literarū ligare manus ordinarioꝝ, qꝛ hoc nō est verū ante expeditionem literarū pp rationē superius dictam. Respiciunt ergo litere expedite actū de futuro, vcꝫ fulminationem ꝓcessuū, qua mediante, ꝯsequuntur robur ⁊ ꝑfectionē suā. Decretū igitur irritans, qd sortitur naturā dispositionis, suꝑ quo interponitur, erit ēt suspensum in euentū futurū, vt probatur in cle.j.in prin. de ꝯcess. prebē. iuncta glo.in verbo, extunc, que exponit dictā dictionē ex tunc ꝓ

20 ut ex nunc, † ⁊ econuerso, nec est mirum quod vna dictio pro alia ponatur, vt patet in.l.ij.C.de his que ex.pub.rat.mut.pec.ac. li.xij. vbi verbū cōmodauit ponitur pro mutuauit, quod est lōge diuersum, ⁊ tradunt Doc.in.c.suꝑ eo.de offi.deleg. ⁊ in.c. cū dilectus de ꝯsuet. ⁊ ita istam dictionē exnūc exponit Pet.de ancha.

in ꝯsi.ccxix.incip.mirū prima facie ⁊c. Sic igitur in proposito est dōm, ꝙ licet in dictis literis ponatur dictio prefata cum decreto irritandi, illa tn̄ respicient, ⁊ resoluentur in tempus futurū, in quo fiet fulminatio processuum, ⁊ ſm hoc dictio ex nō inducet, aut significabit cām proximā, ⁊ immediatā, iuxta.l.j.§. ex incendio, ⁊ ibi Bar.ff.de incen.ru.nau. ⁊ in.l.non dubiū.C.de legi. vbi hoc notant moderni ⁊ in.c.inter dilectos de fi.instru. ex quibus infertur vnū vcꝫ, ꝙ beneficia vacantia in mensibus Apostolicis non erunt reseruata pape, eo ipso, ꝙ ꝯcedit gratias expectatiuas ita, qd ordinarij nullo modo possint de illis disponere, sed quatenus hmōi gratie concernunt eoꝝ collationes, ⁊ eo casu tūc demū impediunt ordinarios in ꝯferendo ⁊ nō alias, qn̄ sint plene, ⁊ perfecte expedite, vt superius est dictū, ⁊ isto mō possunt ꝯcordari plures decisiones ꝯ̄rie, de quibus in antiquis decisionibus.ccccxxij. ⁊.ccccl. ⁊. dccccxxxiiij. cū alia bisig.xxiij. de quibus dixi in regula de publicandis, ⁊ cū ministerio dixi quatenus hmōi gratie cōcernant eorum collationes, ⁊c. Nā si nemo expediret gratiam expectatiuam ad collationem alicuius ordinarij, ille posset cōferre in mensibus etiā apostolicis. Nam nihil est, quod impediat, cuꝫ habeat manus liberas, ⁊ per nullam reseruationem, aut decretum, seu aliquas literas papales ipeditas. Nā de iure cōi ptās ordinarioꝝ in ꝯferendis beneficijs suaꝝ collationū nō reperitur limitata, seu restricta ad certos menses. Sed qn̄cunqꝫ contingit vacare, ea ꝯferre possunt, dūmō nō differant per sex menses, iuxta dispositionē concilij Lateranensis.c.licet de suppl.negl.prelat. ⁊

21 in.c.nulla de conces.prebend. † ⁊ in hoc meliores sunt ꝯditionis, ꝗ̄ Papa, qui si beneficia vacantia in curia non conferat.j.mensem a die vacationis numerandum, illi, ad quos collatio pertinet possunt illa ꝯferre.c.statutū de preben.in.vj. licet ille text.nō habeat locum, quando papa ēt reseruasset illa post mensem, prout fecit Bonifacius, per suam extrauagantem, que incipit, pie sollicitudinis, ⁊ Jo.xxij. per aliam, que incipit ex debito, ⁊ hodie indistincte ordinarius nō posset ꝯferre, si veꝝ est, quod vulgo dicitur per dictam extrauag. pie, illud.c.statutum fuisse reuocatum, vt dicit decisio.ccvij.incip.licet iuxta ordinationem in no. ⁊ Gemi.ꝯſ.lxxviij. tn̄ suꝑ hoc dubitant moderni Perusini in nouo tract. reseruationum in prima parte in.vj.effectu, vbi multis rationibus probant.d.c.statutum nō fuisse reuocatum, respondens ad.d.deci. ⁊ alia allegata. Et tenendo illam opinionē, assumptum superius factum subsisteret, de quo aliquid dixi in regula de triennali in illa.q.de reseruatione facta in curia, ⁊ quod dictū est superius de mensibus apostolicis, idem, ⁊ fortius dicendum est in mensibus alternatiuis, aliquibus ordinarijs ꝯcessis, qui non stantibus ibidem expectatiuis habent omnes menses ad conferendum, licet alternatiuis mensibus conferant, in quibus pari modo nō est locus expectatiuis, nisi illis specialiter in eisdem derogetur, faciēdo mentionem de mensibus alternatiuis in parte dispositiua gratie, iuxta no.in.c.j. ⁊.c.cū ordinem de rescrip. ⁊ videtur expressuꝫ

22 in cle.j.§.fi.de preben. vbi probatur. † quod expressio clausule exprimende fieri debet in parte dispositiua alias non prodest. Ad quod ēt facit, quod scribit Lap. allega.xv.iuxta meū ordinem, ⁊. d. Anto.in.cum nostris de ꝯcess.preben.de clausula, amoto quolibet illicito detentore ⁊c. ⁊ Fely.in.c. in nostra in.xj. ⁊ latius in.xxxvj.corr.de rescrip. ⁊ declarat notabiliter gemin.in ꝯsi.lxxxvj. tamen circa hoc non audeo firmare pedes, pp illa, que dico in regula, de quatuor mensibus. Et scripsit super hoc latam decisionē

23 do. Guliel. quāuis de predictis nihil attigerit. ¶ † Ulterius non omitto vnū, quod licet tempore Julij non darentur reualidationes gratiarum, neqꝫ secunde gratie expectatiue, tamen tempore Leonis, ⁊ Clementis contrarium vidi obseruari. Et ideo quando gratia secunda expectatiua in se habet ad instar descriptorū, vel aliquam dispensationem, tunc ponitur data isto modo, ⁊ sub data currēti, q̄ ꝑinde valet, ac si sub data Kalen. Septē. litere expedite fuissent attēto, ꝙ aliā gratiā expectatiuā a nobis non obtinuit. Qn̄ vero nō habet ad instar, videlicet dispensationem, tūc semper dr̄, ⁊ sub data kalen. Septēb. Pont. nostri. Anno ⁊c.

24 ¶ † Et quia vt inquit Philosophus veriores efficiuntur sermones nostri, cum ad indiuidua descendimus, quem refert Andr. Sicul.in ꝯsil.iiij.illud offeram ⁊c. col.j.libr.iiij. Ideo expeditis euidentioribus, quedam particularius circa istam materiam expectatiuarum. ⁊ mandatorum de prouidendo per exempla, ⁊ formulas quasdam disponam, in reliquis referendo me ad ea, que dicam in regulis expectatiuarum, que hic nō scribā, ne dos debi

25 ta illis subtrahat̄. Nō ꝙ sperē in singulis satisfacere. † Nā in lōgo ope fas ē obrepere somnū, vt Flacus ait, ꝑsertim cū iste labor hameris meis sit lōge ipar. sufficiet igit̄ mihi i magnis voluisse,

⁊ primos, vt inquit ille, edere vagitus. Reliquū supplebit posteritas magis docta, que facile inuentis addet meliora. Interī vero si quid minus accurate dixero, veniā promerebor, dum in tantis occupationibus ista tentauerim. Sed iaꝫ rem ipsaꝫ aggrediamur. 26 ¶ †Varias apud antiquos iuris peritos, presertim cancellarie apostolice abbreuiatores legimus expectatiuaruꝫ, ac mandatoꝝ formulas, quaꝝ aliquas succincte attingit Hieroni. Paulus Hispanus noster, ⁊ antiquus literaꝝ apostolicaꝝ correctoꝛ, in eo libro, qui vulgo pratica cancellarie apostolice appellatur, vbi licet multa vtilia obseruauerit, in multis tamen defecit, ⁊ ea, que notatu sunt digna plerūqꝫ nuda, ⁊ sine auctoritate, vel ratione dimisit, deinde do. Jo. baptista de. s. Seuerino, vulgo Caccia luppus appellatus, super ista materia aliqua notabilia collegit, ī quodā epilogo, quē fecit de notis gratiaꝝ, lꝫ preuētus morte, vel propter occupatiões imperfectū, ⁊ sine aliquo ordine reliquerit. Postremo memorabilis vir Laurentius Puccius Cardinalis sanctoꝝ quatuoꝛ, qui in hoc genere laboris etatem cōsumpsit, et reliquos omnes superauit, ⁊ in qua materia, vt ipse, tunc mihi auditori suo referebat, plus q̄ȝ ducenta millia ducatoꝝ lucratus fuerat. Longe plures gratiarū formulas ꝯgessit, fortassis plures, q̄ȝ Sibylle folia, ⁊ ea per formularia, ⁊ paraphrases dimisit, ad que perlegenda nō sufficeret vita hominis. Non tñ habuerunt suam decoctionē, nam dū animū ad componendā illā rerū sarcinam, ⁊ immensaꝫ formulaꝝ syluam applicare constituit, iam negocia sedis apostolice grauioꝛa tm̄ viꝝ obruerant, quibus factum est, vt machina illa formularum, nuda sine auctoritatibus iuris, vt dereuerat, manca, ⁊ ieiuna remanserunt. Cogitauerat tamen aliquando summus ille vir, vt dicebat se velle receptui canere, ⁊ per etatem excusationem petere, ⁊ totam illam cōgeriem ad quoddam breue compendium, quod manuale abbreuiatorum nuncupabat 27 redigere. †Sed vt est bonoꝝ omniū fortuna nouerca, acres illos ⁊ illustres cogitatus, ac libroꝝ immensaꝫ seriē, calamitosa vrbis direptio, ac deinde inuida mors interrupit, ⁊ penitus absumpsit adeo vt vix vnus, vel alter liber superest. Et ideo ego ne per mediū ꝓfundum, vt ita loquar, incedere videar, ⁊ opus quasi desperatum, vite lapsu imperfectum dimittam, vt prefatis contigit, cō 28 stitui apud me ipsum ex congerie adnotationum mearum †deceꝫ formulas in totum deligere, decem concernentes gratias expectatiuas, ⁊ totidem mandata de prouidendo, quas R. D. V. recipere dignabitur, veluti decem illa talenta, que in Euāgelio Luce. xix. fidelis ille seruus obtulit. Et he qdem decem formule, breuiter, ⁊ succinte a me describentur, plures alias dimittens, que vñr pene improbabiles, nō enim facile quis oēs literaꝝ formas colligere, ⁊ ꝓbare poterit. In qbus si ꝑ occupationes plurimas, qbus detineoꝛ in aliquo defecero, dabit veniā mihi materie difficultas, ⁊ laboꝛ ingens, cui me oīno impendere sentio, tum etiaꝫ, quia hec omnia in stilo curie consistunt, in quo ignorantia videtur tolerabilis, quia in facto consistit, vt notant docto. per illum tex. in. c. ex literis de ꝯstit. ⁊ sepissime in vrbe talis stilus variatur vt dicit Fel. in. c. Rodulphus in. xv. col. versi. vbi autē didici ⁊c. de rescrip. nihilominus tamen licet in predictis facile quis excusationem mereatur, diligentiam adhibui, ne in aliquo euidenter errarem, ea omnia, que stilū concernunt cū Reuerēdissimo tunc Domino meo Laurentio Cardinali sanctorum quatuoꝛ, viro ꝓculdubio in his reb⁹ singularissimo, ac cū alijs viris practicis cōferendo, sequutus in hoc iurisconsultum in. l. ij. §. fi. ff. quis oꝛ. in bo. pos. ser. ibi, consulendo peritioꝛes ⁊c. ⁊ in. l. si auiam. C. de ingenu. ma. ibi, si cū peritioꝛibus tractatuꝫ habuisses, facile cognosceres. Et ob eam causam decreui, formulas tantū gratiarum expectatiuarum, ⁊ mandatorum de prouidendo, quas probare potui, describere, que oꝛiginem ⁊ fomentum habent a iure cōi. Reliquas, que nudi facti assertionem continent, dominis abbreuiatoꝛibus relinquens que res, vt maturius fiat, incipiam a quadaꝫ formula literarum vsitata apud nostros Hispanos, que licet nō fuerit ceteris antiquioꝛ, est tamen illis frequentioꝛ, quorum intui 29 tu libuit, eam primam ponere. ¶ †Prima igitur forma est, que vsitatur in Hispania, vcꝫ, quando creatur quis canonicus in certa ecclesia, sub hac forma, canonicatum ecclesie Valentine cū plenitudine iuris canonicalis, tibi auctoritate apostolica conferim⁹ ⁊ de illo etiam prouidemus, prebendam vero ac dignitatem personatū, administrationē, vel officiū eiusdē ecclesie, necnō pstimonia prestimoniales portiones, aut simplicia bñficia in ciuitate, ⁊ diocesi vnius, duorum vel plurium ⁊c. Quoꝝ qdē prestimonioꝝ fructus ⁊c. Circa istam formā notanda sunt aliqua euidētialia, que erunt cōia, ⁊ necessaria ad alias formas ſ. dicēdas. Et deinde q̄dam particularius erunt circa istam formam adnotanda, que nō erunt communia cum alijs, sed eam tantum concernent.

30 ¶ †In primis igitur illud meminisse opoꝛtet, q̄ papa q̄ñ creat canonicum, confert plenuꝫ ius in canonicatu, sed taliter creatus non dicitur consequutus ius in prebenda, sed ad prebendam, vt in. c. fi. de ꝯces. preben. lib. vj. Adeo quod propter illud ius potest euincere prebendam alteri collatam tanq̄ȝ sibi debitam agēdo, vt possessoꝛi auferatur, ⁊ sibi conferatur, vt tenet Joan. an. ⁊ Domi. in. c. si soli, de conces. preben. ⁊ Inno. in. c. inter ceteras d̄ preben. ⁊ formam petitionis scribit specul. tit. de actio. ⁊ peti. §. 31 iiij. †Et qua pena puniantur canonici, alteri conferentes prebendam, ponunt doctores in. c. statuimus de maio. ⁊ obe. ⁊ habetur in. c. dilectus el. ij. de preben. Redeundo igitur ad propositū, dico q̄ per creationē in canonicum non solum papa dat ius in canonicatu, sed facit verum canonicum, licet expectet prebendam, adeo, quod interim posset capere distributiones quotidianas, vt tradit Jo. Franc. Paui. rote auditoꝛ in tract. de sed. vacan. fol. xj. col. iiij. post Inn. in. c. cum. m. de consti. ⁊ Bal. in Margarita in versi. canonicus vers. ij. ⁊ in. l. fi. in fi. C. de alluuio. sequitur Jo. firmianus in tract. de episcopo in. iij. parte primi lib. nu. xxij. Nā per creationem canonici acquiruntur ea, que sunt diuini, ⁊ ecclesiastici officij, sicut cantare in choro, ⁊ alia similia exercere. c. dilecto de preben. adeo q̄ poterit dare vocem in electione epi lꝫ non habeat prebendam, vt dicit Inn. in. d. c. cuꝫ. m. ⁊ sequitur firmianus in. d. tract. Et in ista cratione canonicatus tantuꝫ confertur quoddam ius spirituale, ⁊ incoꝛpoꝛeum, quod non cadit in laicū 32 sicut prebenda. †Nam habet se ius canonicatus ad prebendaꝫ, sicut anima ad coꝛpus. prebenda vero, qꝛ est quid mere tempoꝛale, potest cadere in laicū, ꝯsiderando eam de per se, sed quādo est annexa canonicatui, habet se ad canonicatū, sicut coꝛpus ad animam, vt in. c. si quis obiecerit. ij. q. iij. ⁊ tunc dicitur ius spirituale, ratione canonie, cui est annexa. Et dicitur ius spirituale indiuiduum, vt est tex. notabilis in. c. dilecto, de preben. Et tunc habēt inter se coniunctionē, tanquaꝫ anima, ⁊ coꝛpus, vt dixi, vel vt dicit Cardinalis in clemen. fin. q. xv. de preben. q̄ habet se prebenda ad canoniam, tanquam filia ad matrem, ⁊ est decisi. ccccxxvj. ⁊ Bisign. decisio. xj. titulo de concessio. preben. ⁊ tradunt Moderni post glo. ⁊ Abb. in. c. cum. m. d cōstituti. ⁊ in. c. maioꝛibus, de preben. Et licet ita sit canonicatus, tamē quia se habet vt ani 33 ma, dat ius magis firmum. †Quia quanto quis est dignius, tanto est nobilius, ⁊ durabilius, vt not. in. c. querelam, de iure iurando. Hoc patet, quia sicut anima sine coꝛpoꝛe durat, coꝛpus vero sine anima dissoluitur, ita ⁊ canonicatus sine prebenda operatur in canonico plures effectus iuris, quos prebenda non inducit.

Primus effectus potest ꝯsiderari vltra predicta, quia videmus q̄ creatus in canonicum, dicitur habere quandam singulareꝫ preeminentiam inter cereros inferioꝛes clericos, propter q̄ȝ dicitur habere dignitatem, vt dicit glo. penultima in verbo vltrix. in. c. si canonici. de offi. oꝛdina. lib. vj. quam multum commendat Fely. in. c. pastoꝛalis, in. iij. col. versi. not. tex. de officio delega. Naꝫ canonicus in ecclesia cathedrali est nomen maximi honoꝛis, ⁊ preeminentie, vt dicit Domi. in. c. quamuis, in principio, ⁊ in. §. quāquam, in tertio notabili de preben. lib. vj. ⁊ in. c. j. de filijs presbiterorum, eo. lib. ⁊ Fel. in. c. super his, in principio de accusationibus, ⁊ Inno. in. c. fraternitatem. de sepulturis. sequuntur Moderni in tractatu, de beneficio questione. xlv. tertie partis. Adeo q̄ dicuntur collaterales episcopi, vt dicit Bald. in. l. prima. C. d̄ petitio. bono. sublat. lib. x. Et ideo voluerunt Domini in decisio. ij. titu. de filijs presbiterorum, in nouis. Quod illegitimus dispensatus non potest obtinere canonicatum in ecclesia cathedrali pro 34 pter maioꝛem preeminentiā, q̄ȝ dicti canonici habent. †Et adeo ista preeminentia est ꝯsiderabilis, q̄ multi reges se canonicos aliquaꝝ ecclesiaꝝ cathedralium creari procrearunt, vt Rex Anglie, Rex Francie in ecclesia sancti Hilari, vt refert Abbas in. c. extirpande. §. qui vero, de prebendis, ⁊ reassumunt Moderni in tractatu electionum, fol. xviij. Et ideo dicit Abbas in. c. causaꝫ, in. v. col. nu. ix. de iud. q̄ propterea canonicatus in ecclesia cathedrali ꝯferuntur cōiter ciuibus optimi status ⁊ ꝯditionis, qui dedicant se studio literaꝝ, ⁊ pre ceteris honoꝛantur. Est bñ verū, q̄ lꝫ hēant dicti canonici in eccle. cathedr. maximū honoꝛē, ⁊ quandā effigiē, ⁊ similitudinē dignitatis, nō tñ ꝓprie pñt dici in dignitate ꝯstituti, vt pꝫ in. c. statutū in prin. de rescr. li. vj. ⁊ ibi late dixi. Sꝫ largo mō hꝫ qd dñr in dignitate, vt dt Fel. i. c. pastoꝛalis, i. iij. col. de of. deleg. ⁊ vltra ipsum Imol. in. c. relatū el. ij. in. iiij. col. d̄ 35 testa. ⁊ in. c. dudū el. j. col. j. de elect. ⁊ iō videmus, †q̄ rōne illius preeminentie, ⁊ quasi dignitatis, creatus canonicus in ecclesia cathedr. pōt eē iudex delegat⁹ a sede apostolica, sicut si existeret in dignitate,

dignitatē, vt patet in.d.c.statutum ⁊ ibi tenet Domi.in.ij.q.
36 ¶ † Et pari modo licet secundum stilū curie non possit vniri be
neficium dignum minus digno. Et sic parrochialis non posset
vniri simplici beneficio, posset tamen vniri canonicatui, quia pro
pter dictam preeminentiam reputatur dignus, vt probatur in.c.
super eo. de preben.lib.vj.⁊ iste est primus effectus creationis in
canonicum. Nec obstat, si diceretur, ꝙ tex.in.d.c.statutū debet
intelligi de canonicis cum plenitudine iuris canonicalis, id est
actu prebēdatis, vt verba cū effectu intelligant̄ iuxta.c.relatum
37 de cle.nō residen. † Presertim, q꞉ canonicus sine preben. est si
cut comes sine redditu, ⁊ episcopus sine episcopatu, qui vocant̄
nulla tenentes, ⁊ abusiui, ⁊ canonici sine prebenda dicunt̄ cano
nici in herbis, vt dicit Imo.in.d.c.relatū ⁊ deci.xxv.titu.de pre
ben.in no.inci.si legatus, ⁊ reassumit Ias.in.l.id quod apud ho
stes col.fi.ff.de leg.j. Nā illa procedunt quoad cōsequendū effe
ctus plene dignitatis. Secus vero quoad effectū delegationis,
Quia istis canonicis sic creatis sine spe future prebēde, causa cō
mitti potest, vt dicit predicta decisio.xxv.⁊ tenet expresse. And.
Sicul.post Calde.in capi.cū.m.in.lviij.col.de cōstitu.⁊ tali ca
su solū canonicatus sine prebenda sufficit. ¶ Hinc est, qd si in ali
qua ecclesia sit ꝯsuetudo, qd dignitas nō cōferat̄ nisi canonico,
poterit cōferri canonico creato sine ꝑbēda, vt dicit.D.in.c.si is,
cui.§.⁊ si ꝑbē.lib.vj. Et iste sit secundus effectus creationis in ca
nonicū, quē intelligas in canonico seculari, secus esset in creatio
ne canonici regularis, vt latius dixi in.d.capi.statutū post Do.
¶ Tertius effectus istius creationis in canonicū resultat ex his,
que tradit Jo.Franc. Pauinus quondā egregius auditor rote
post docto.in.c.dilectus el.ij.de preben.⁊ in.d.c.cū.m.in illo suo
docto tract.de offi.⁊ pote.capi.sede vacā.in.v.euidentiali prin
cipali alias est fol.xj.col.iiij.secundū paruā impressionez, vbi di
38 cit, † ꝙ creatus in canonicū sub expectatione prebēde, debet ha
bere interim distributiones. Ratio reddit̄ ꝑ Joannē Baptistā
caccialupū in quibusdā suis notis gratiarū, q꞉ ꝑ huiusmodi crea
tionē acquirūtur ei ea, que sunt diuini ⁊ ecclesiastici officij, hic est
quod potest cantare in choro, ⁊ habere stallū in eo, ⁊ vocez in ca
pitulo, ⁊ quolibet aliud diuinū officiuz exercere. Ita dicit ille, et
fuit prius dictuz Inno.in.d.c.cū.m.quem refert ⁊ sequitur Jo.
firmanus in tracta.episcopi in tertia parte primi libri nume.xxij.
Adde quod hoc idē ei cōceditur in littera executoria, que illi da
tur ex mēte, ⁊ verbis, tex.in.c.pro illorū de preben.circa finem ⁊
notat Archi.in.c.hi q de preben.li.vj.⁊ ideo si vocē habet in.c.
poterit dare vocē suam in decretis alienationū ꝑ capitulū, ⁊ ca
nonicos, ⁊ interesse alijs tractatibus ecclesie cū canonicis prebē
datis, vt dicit Inno.in.d.c.cū.m.sup verbo canonicos in fine, ⁊
quod dictū est de distributionibus quotidianis, ꝓcedit etiam in
alijs cōmunionibus redditibus, ⁊ superexcrescentibus fructibus,
vt moder.in.d.c.cum.m. Et hoc nō habet hodie dubiū propter
clausulā illam, que nunc de stilo apponit̄ in litteris, videlicet, cuz
plenitudine iuris canonicatus, vt tradit Domi.in.c.fi.§.illis de
cōces.prebē.lib.vj. Q꞉ illa clausula importat predicta iura, ⁊ per
ceptionem quotidianarum distributionum, secundum Anto.de
Butrio.in.d.c.pro illorum ⁊.c.cum.m.allegat.d.§.illis ⁊ idem
tenet Fede.de senis cōsil.cclxxx.incipien. Quia in presenti, post
Innocen.quem ibi allegat, assignans rationem, q꞉ interesse tra
ctatibus, predicta omnia capere, ⁊ exercere dicūtur esse fructus
possessionis, seu quasi possessionis canonicatus, vt etiam vltra
ipsum dicit Joan.Andr.in addit.magna ad specul.in titu.de te
ste.§.nunc videndum. Sicut etiam beneficia conferre, inter fru
ctus computatur, vt dicit glos.in.c.cum olim de ma.⁊ obe. Cuz
igitur creatus in canonicum habet quasi possessionem iuris ca
nonicalis, sequitur ꝙ debet habere huiusmodi fructus, cum sit
verus canonicus. Et ista omnia procedunt, postquam fuit rece
ptus ad possessionem, ⁊ militant de iure communi. de consuetu
dine tamen forte in pluribus ecclesijs seruatur contrarium, quia
videmus, quod antequam creatus in canonicum consequatur
prebendam, non participat de distributionibus, nec permittitur
exercere superius dicta, ⁊ propterea vocātur canonici in herbis
prout dicta decisio.xxv.nec retinent perpetuo illum canonicatū
collatum per papam, sed vacante prebenda distincta canonica
tu, ⁊ collata dicto expectanti, ille consequitur nouum canonica
tum intra numerum, ⁊ primus redit ad papam, prout dicit deci
sio.cl.incipien.si legatus in nonis, ⁊ talis consuetudo, de qua est
dictum, habet faciem honesti, secundum Dominos in dicta de
cisione ⁊.d.Anto.in d.capitu.cum.m.⁊ Imol.in clemen.finali
in.ij.colu.de preben. Hinc est, ꝙ in regulis reuocatorijs gratia
rum facile huiusmodi creationibus ⁊ receptionibus in canoni
cum derogatur, vt apparet in regula.D.N.Pauli pape.iij. Se
cundū quā reuocauit creationē, ⁊ receptionē in canonicū in eccle
sia.S.Marie maioris Ualeriani, ⁊ canonizauit gratiā factā eo
dē canonicatu ꝑ eūdē dominū nostrū episcopo Sezenareñ, vt ali
bi dixi latius. Et ista in vniuersum dicta sufficiant pro introdu
ctione dicendoꝝ, redeo igitur ad formā, qua Hispani nostri vtū
39 tur. ¶ † Dico igitur, ꝙ vigore illius forme literarū potest expe
ctans cōsequi in eadē collatione vltra prebendā, ⁊ dignitatē, pre
stimonia etiam plura, que ascendunt ad summā expressam in lite
ris, ⁊ rō est, quia licet prestimonia, que conceduntur clericis in ti
tulū, dicantur eē, ⁊ sunt beneficia ecclesiastica saltē large, vt not.
Joan.and.in.c.postulasti de rescrip.⁊ Jo.Cal.in.c.in nostra eo.
titu.⁊ tradit notabiliter in ꝯsi.lxxxix incipi.vacan. archidiacona
tu in fi.col.tñ ex quo nullum habent seruitiū annexum, nec ali
quod onus, ⁊ q꞉ mille teneri possunt absq꞉ aliqua dispensatione,
iō nō possunt dici proprie beneficia ecclesiastica, sed quedā stipē
dia, de quibus nō est necesse facere mentionē in rescripto benefi
ciali, ꝭm Jo.an.in.c.vnico, de reꝝ permu.lib.vj.prout etiā sentit
Oldr.ꝯsi.cxxxix.alias.cxliij.in titu.de rescript. Nā prestimonia
ab initio fuerunt instituta pro studentibus, ⁊ pro subsidio contra
infideles, ideo pluralitas eoꝝ, vt dixi, nō est prohibita in diuersis
ecclesijs, ex quo ꝯsistunt in sola temporalitate, ⁊ nullū seruitiū spi
rituale habent annexū. Cadunt igitur, ⁊ comprehendūtur in hu
iusmodi literis per supradicta, dūmodo nō sint prestimonia pa
trimonialia, nā illa nō includunt̄, q꞉ sunt de iurepatronatus laico
rū, qbus papa in dubio nō vr̄ derogare velle, nisi exprimat, iuxta
glo.in.c.ij.de preben.lib.vj.in verbo collatio. que dicit, ꝙ sepius
reperitur receptum in curia, papam nō ꝯferre beneficia vacātia,
etiā apud sedē, qñ illa pertinent ad presentationē laicoꝝ. Et hoc,
ne illi retrahātur a fundatione, ⁊ dotatione beneficioꝝ, vt dt alia
glo.in.c.cū dilectus, de iurepatro. In Hispania tamē datur expe
ctatiua, si specialiter petitur ad vnū, ⁊ aliquādo ex fauore ad duo
beneficia patrimonialia in diuersis ecclesijs, in quibus expectās
est filius patrimonialis, ⁊ tunc derogatur iuripatronatus laico
rū, etiā in totū, qñ.s.est pro vno patronoꝝ, filio vel nepote vnius
40 ex patronis, ꝭm stilū curie. † Et frequentissime hodiernis tempo
ribus per sacrum officium penitentiarie datur licētia ad duo, vel
tria patrimonialia, ꝭm antiquā formā. ¶ Insuper sciendū est, ꝙ
licet canonicus creatus possit acceptare prestimonia, ꝑstimonia
les portiones, aut simplicia beneficia, que omnia idem significāt,
41 ⁊ importāt dūmodo illa non sint patrimonialia, vt dixi, † non ta
men poterit acceptare aliquod beneficiū seruitoriū, obstāte regu
la cancellarie, que habet decretum irritans. Ratio illius regule
potest esse ista, ne canonicus, q habet deseruire in ecclesia cathe
drali, distrahatur ab ea propter onus, ⁊ seruitium, quod imminet
beneficio seruitorio. Sepe enim qui ad vtrunq꞉ festinant, neutrū
bene peragunt.l.nemo.C.de assesso.cū alijs iuribus, per glos.ad
hoc notabilem in.c.accusatus, in verbo offendiculū, de here. lib.
vj. Ad hanc rationē bene facit tex.in.c.extirpāde.§.qui vero, de
prebendis, ibi dum dicit, cū oporteat eū in maiori ecclesia deser
uire. Ista ratio, ne.s.distrahatur a maiori ecclesia, cessat penitus
in prestimonijs, cum illa, vt sepius dixi, nullum onus, aut seruitiū
habeant annexum. Ideo conceduntur canonicis creatis. Immo
in pluribus ecclesijs Hispanie sunt statuta, ꝙ prestimonia obtine
ri nō possint nisi per canonicos prebendatos, vt illi ex hac copia
reddituum sint magis honorabiliores. Et ideo talibus statutis i
huiusmodi literis derogatur expresse, dū dicitur, nō obstantibus
constitutionibus, ⁊c. illis presertim, quibus caueri dicitur expres
se, ꝙ nullus in ciuitate, ⁊ diocesi predictis prestimonia, prestimo
niales, portione, aut simplicia beneficia obtinere possit, nisi in su
pradicta ecclesia fuerit canonicus, actu prebendatus, aut alias
in ea perpetuus beneficiatus existat, quibus illis alias ⁊c. specia
liter, ⁊ expresse derogamus que derogatio est necessaria in eccle
sijs, vbi extant alia statuta. ¶ Ex quo est notandū, q꞉ ex eo, ꝙ in
dictis statutis dicitur de canonicis actu prebendatis, videntur
per ista verba isti excludi canonici creati nondum actu prebenda
ti. Alias si non esset in statuto illud verbum, actu prebendatus,
non esset necessaria aliqua derogatio, quia canonici creati dicun
tur veri canonici etiam ante consequutam prebendam, ⁊ com
prehenduntur appellatione canonicorum, secundum Joan. and.
⁊ Domini.c.si is cui versicu.sed etsi de prebend.lib.vj.cum alijs
iuribus, et rationibus, que adducam inferius, in tertia forma.
¶ Et ꝙ dictum est, gratiam expectatiuam non concedi sub pre
dicta forma canonico creato ad simplicia beneficia seruitoria.
Cōcedit̄ tñ de facili prouisio de vacāti bñficio seruitorio cū dispē
satione, vel de residēdo i maiori eccle. dūmō in.d.bñficio seruitiū

consuetum nō negligatur. Que clausula importat, vt p aliū possit illi deseruire, vt notatur in cle. j. de preb. ⁊ ibi dixi. ¶ Ulterius, ne aliqd remaneat intactuz, est aduertēdū, qd lz in predicta formula creationis in canonicū, detur facultas prebēdā capiēdi indistincte, dz tñ restringi de iure, nisi illa prebēda fuerit sacerdotalis, qꝛ illa sub hmōi formula nō cadit, nisi dicat, vt notat Cal. ꝯsi. xiij. ti. de preben. per rōnē, de qua ibi per eum. ¶ Postremo circa predicta vnum aliud est notandū, ꝙ licet creatus in canonicū nō possit vigore illius clausule, nec nō simplicia beneficia ⁊c. acceptare simplex beneficium seruitoriū per ea, que superius dicta fuerunt.

42 †Illud tamen non procedit, quando quis haberet gratiā expectatiuā ad largā, in aliqua collatione, sine creatione in canonicū, qa tunc pōt ibidem acceptare beneficiū seruitoriū, ⁊ nō prestimonia. Et sic de directo ꝯtrium eius, quod dictū est in canonico creato. Rō diuersitatis est, qꝛ in creato in canonicū, cessat illa rō, ne vcz distrahatur a maiori ecclesie canonicus, ⁊ qꝛ acceptando beneficium seruitoriū, non potest vigore illarum literarū acceptare ibidem prebendam, vel dignitatem in ecclesia cathedrali, neqꝫ etiaz collegiata, ex quo littere nō extēduntur tali casu nisi ad vnum in illa collatione, iuxta dictum hostien. in. c. cū dilectus de iure patron. argu. c. mandatum cum ibi notatis de rescript. Cum igitur isto casu cesset ratio coniecturata illius regule, que disponit de beneficijs seruitorijs nō acceptādis, cessare etiā dz illius dispositio. Nā licitū est arguere a ratione coniecturata alicuius dispositionis, qualis est ista, licet illa specifice nō sit expressa, vt est text. melior de iure in. l. milites agrū in prin. ff. de re milita. quē ad hoc exclamat Roma. consi. xxxij. in. ij. col. ⁊ ꝯsi. c. in prin. Bal. in. l. maximum viciū. C. de lib. preteri. ⁊ bona gl. in. l. ꝗuis. C. de fideicō. Et ista gratia ad largā, licet in hoc sit proficua, in alio tamē est dānosa, qꝛ vigore illius nō possunt prestimonia acceptari ex eo, qa de illis in literis ad largā nulla fit mentio, ⁊ qꝛ cessat hoc casu rō, que militat in canonicis creatis, prout superius tetigi. Et attētis predictis rōnibus, posset nō absurde attentari, quod si canonicꝰ Carthaginen. iā existens actu prebēdatus expediret ad collationē epī Carthaginensis ad largā vigore taliū literaꝝ, forte posset acceptare prestimonia, sed nō bñficiū seruitoriū. Quia ex quo iā est canonicus, vr̄ ꝙ possit ꝯsequi prestimonia ad hoc, vt ex illis cōmodius, ⁊ honorabilius possit sustentare honorē sui canonicatus in ecclesia cathedrali, ad qd facit bona glo. in. c. vnico. §. sane in versi. absqꝫ penuria de statu regul. lib. vj. ⁊ qd hr̄ in. c. vacante, de prebē. Sed nō poterit acceptare bñficiū seruitoriū per rōnē superius dictā, ne distrahatur a maiori ecclesia, ⁊ licet illud videat satis iuri ꝯsonū, cōiter in ꝯtrariū praticat, ⁊ minime mutāda sūt ⁊c.

43 per rōnē, ꝗ superius scripsi. ¶ †Sed iā hanc formulā attingamꝰ q̄ magis ex voluntate, ⁊ arbitrio pape ꝯcedi pōt, ꝗ iuridica videatur. In ea eniz creat qs canonicus in duabus ecclesijs hmōi, vnū Ualentinū, ⁊ vnū Carthaginen. ecclesiaꝝ canonicatus, cum plenitudine iuris canonici apostolica auctori. tibi ꝯferimus ⁊c. Unā vero Ualenti. ⁊ aliā Carthagi. predictaꝝ prebēdas necnō dignitates, personatus, administrationes, vel officiū alterius earundē ecclesiaꝝ, ēt si p electionē ⁊c. Exemplo igitur istius formule apparet, potius hanc formulā eē volūtariā, ꝗ iuridicā, vt probatur in ca. sanctoꝝ. lxx. dist. vbi dr̄, quez nō posse obtinere duos canonicatus in pluribus ecclesijs, ⁊ multo minus in eadē ecclesia vt probatur ēt in cle. si. de prebē. Ubi est expressuz, ꝙ adeptus in certa ecclesia dignitatē habētē prebēdā annexā, ꝑdit primā pbēdā, ꝗ obtinebat ibidē, ⁊ ēt canonicatū annexū prebēde, vt volūt ibi doctores, ⁊ clarius moderni Perusini in. c. cuz in ecclesia, in glo. iij. in fi. eo. ti. li. vj. rō reddit in. c. qꝛ nōnulli, de cleri. nō resi. ne per hmōi retentionē pluriū dignitatū, vel canonicatuū vnus occupet stipendia plurimoꝝ, cū vix qs vni officio vel ecclesie deseruire possit. Talis igitur multitudo, ⁊ pluralitas prebēdaꝝ est canonibus inimica, dissolutionis materiā, ⁊ euagationis occasionē inducit, certūqꝫ ꝯtinet periculū animaꝝ, vt dicit tex. in. c. qꝛ in tātū de prebē. Uex, vt dixi, hec oia ꝯsistunt in voluntate pape, qui in istis bñficialibus pōt quadrare rotūda quadratis, ⁊ quadrata rotūdis, vt dicit Hostien. in. c. cū venissent de iudi. ⁊ pōt has formas, ⁊ similes ꝯ iura ꝯcedere, prout cōiter videmus similes in rota discuti, quas presertim Leo. x. ꝯcedere solebat. Propterea eā hic volui inserere. Et licet papa hoc possit, nullus tamen inferior post papam huiusmodi formam posset concedere, quia non potest dispensare super pluralitate prebendarum, nedum in eadem ecclesia, sed neqꝫ in diuersis, prout attestatur Domi. in. d. c. sanctorum, dicens ꝙ hoc communiter tenent omnes, ⁊ ꝙ sic seruat curia. allega. Inno. in. c. fi. de cleri. non residen. Et hoc in ratione fundatur, quia illa retentio est prohibita non solum per conciliū generale, de quo in. d. c. quia nonnulli. sed etiam per ius commune, de quo in. d. c. sanctorum.

44 †Et tamen constat, nullum inferiorem, etiam si fuerit legatus, posse contra concilium, aut iura communia dispensare, nisi sibi specialiter concedatur, vt in clementi. ne romani, de elec. ⁊ nota. in. c. j. de bigam. lib. vj. ⁊ tradunt omnes, in. c. at si clerici. §. de adulterijs. de iudi. Hoc tamen declaratur procedere, quando ipsi canonicatus, vel preben. ex statuto, vl ꝯsuetudine requirerent residentiam, quia vt dicit Hostien. in capitulo super inordinata, de preben. sicut in pluribus castris, quorum quodlibet requirit certos homines ad sui custodiam, non potest qs obtinere locū pluriū. Ita neqꝫ quis prefici potest duabus, vel pluribus prebendis, requirentibus residentiam, nisi accedente dispensatione pape, secus ergo, si non requireret residentiam, quia tunc possunt licite obtineri, si conferantur per inferiorē. Et hoc modo debet intelligi opi. Inno. in. c. cum iam dudum, de preben. Isto enim casu inferior poterit dispensare. Uel quando vna ex illis prebendis esset tenuis, ⁊ minus sufficiens, secundum Ioan. in. c. literas, de concess. preben. Quem hoc modo intelligit, ⁊ declarat Panor. in. d. c. iam dudum. In diuersis ecclesijs, ideo dixi, quia non posset inferior dispensare, vt quis in eadez ecclesia habeat duos canonicatus. Et sic duo conformia, licet in difformibus possit, vtputa, ꝙ sub eodem tecto quis habeat dignitatem, ⁊ canonicatum cum prebenda, vt declarat Abb. in. c. extirpande. §. qui vero, de prebend. Pari modo valet in hoc consuetudo, vt probatur in. c. cum in ecclesia. ⁊ in. c. si is cui, de preben. lib. vj. Et ibi hoc colligit Philippus Perusinus. Sed non valet circa duo conformia, vtputa duas dignitates, vel prioratꝰ, vt in. c. j. de consue. eo. lib. Idem puto de duobus canonicatibus sub eodem tecto, per hoc quod sequitur. Ratio diuersitatis est, quia per dispensationem in diuersis ecclesijs, vel in eadem ecclesia circa difformia, non frangitur numerus in ecclesia, nec illi tollitur suffragium canonicorum, sed circa conformia leditur ecclesia, ⁊ frangitur numerus. ¶ Ulterius circa hanc formam aduertendum est ad aliqua. Et primo dum in ea cuz ministerio dicitur,

45 necnon dignitatem ⁊c. alterius earundem ecclesiarum. †Ista verba hoc important, quod vltra duas prebendas, vnam. s. in qualibet non potest expectans in hac forma, nec sub quarta, de qua. j. consequi, nisi vnam dignitatem, vel vnū personatum, aut administrationem, vel officium in altera illarum ecclesiaruaz. Quod clarius specificatur in dicta quarta forma, dum in ea dicitur, in vna ipsarum. ⁊c. Etiam dz intelligi, ꝙ aliquod predictorum non habet prebendam annexam, quia alias consequeretur duas prebendas in eadem ecclesia, quod est prohibitum de iure, etiam quādo altera est annexa, vt probatur in cle. si. de preben. ⁊ no. Io. an. in.

46 d. c. literas, de conces. preben. †Ex quo apparet, ꝙ due prebende sunt magis incompatibiles sub eodem tecto, etiam si altera earū sit annexa, ꝗ sit dignitas cum ecclesia parochiali, que est annexa preben. in ecclesia cathedrali, vt probatur in. c. super eo. de pbē. lib. vj. Licet aliqñ disputando puplice sustinui contrariū tā Rome, ꝗ Patauij, licet ille disputationes cū alijs scriptis meis furto perierint. Et hoc quod est dictum, verum est, ⁊ procedit, nisi in literis aliud diceretur, per quod appareret papam intellexisse de duabus prebendis obtinendis sub eodem tecto, quia tunc nō eēt recedendū a vbis pape. c. si papa, de priui. lib. vj. l. nō aliter. ff. de lega. iij. Secundo debent intelligi illa verba de dignitate. ⁊c. dūmodo aliquod illorum, idest dignitas, vel administratio ⁊c. non sit maior post pontificalem ibidem, que expresse in literis excipit. Et ratio est, quia tales dignitates, que sunt, vel reputantur maiores post pontificalem, sunt per regulas istas cancellarie reseruate. Cōstat aūt, ꝙ hmōi litere nō extendunt ad dignitates, ⁊ beneficia specialiter atqꝫ gñaliter reseruata, vel affecta, secundūz dominos de rota in decisione. ccccxcix. incipiente nuncius apostolicus, in no. ⁊ vltra ꝙ ad hoc sunt plura consilia Roma. cccxliij. ⁊. clx. ⁊ Cald. in titulo de prebend. consilio. ix. que in alia questione allegaui. Est ⁊ de hoc regula cancellarie expressa. Ad quod bene facit text. in capitulo. ij. de preben. lib. vj. Sed istud, ꝙ dicitur de dignitate debe sane intelligi, dummodo dignitas huiusmodi post pontificalem valorem decem flor. aur. secundum cō. extimationem excedat, iuxta regulam tertiam cancellarie. Alias si est infra dictum valorem, includitur in literis, quamuis reputetur ibidem maior post pontificalem. Nam ex quo talis dignitas non censet reseruata, certe cadit sub expectatiua, ⁊ pōt acceptari, argu. eiusdē, qd legitur, ⁊ not. in. l. j. §. si stipulāti. ff. de vbo. obli. ⁊ in. l. cum pretor. ff. de iudi. iuncto. c. nōne de presump. Nescio tamen, si rota hoc admitteret, quia litere non distinguunt. Ergo nec nos distinguamus. l. iij. cum glo. ff. de offic. presi. l. de precio de publica.

presertim

presertim, quia isto casu, ne talis dignitas comprehendatur, concurrit duplex ratio, non solum extimatio valoris, sed etiam prerogatiua ecclesie cathedralis, de qua in c. quamuis de prebe. lib. vj. vnde licet vna ratio cesset, militat tamen alia, in qua potest sustineri dispositio, vulga. §. affinitatis insti. de nup. et ista prerogatiua ecclesie cathedralis non solum in dignitate prima sed in alijs canonicatibus, et dignitatibus multum consideratur, vt est dictum superius in prima forma, et latius dixi in c. statutum de rescr. lib. vj. Que autem dicatur dignitas maior post pontificalem in hoc debet attendi consuetudo, et reputatio illius ecclesie, vt notatur in c. deliberatione de offi. lega. li. vj. et ponit rota decis. clxxiij. incip. de thesauraria in nouis alias decis. viij. titu. de prebe. Et illa verba dummodo non sit maior post pontificalem arguunt in ecclesia plures adesse dignitates, quia non posset aliqua dignitas dici maior, nisi alie essent minores, et ideo si in ecclesia non esset nisi vnica dignitas, non intelligeretur de ea illa regula, vt tradit Gemi. in consi. xxxvj. facit quod dicit d. Gundisaluus in tracta. legati. in ix. q. j. partis col. xx. in prin. Nam prout alias dixit rota in vna causa cameriatus ecclesie neapolitan. que est vnica regula predicta debet intelligi tantum in casibus expressis, et ita adnotauit tunc d. Melchior Baldasinus doctissimus aduocatus. Et per hec remanent declarata illa verba, necnon dignitatem etc. alterius earundem ecclesiarum, si quis autem voluerit in qualibet ecclesia, vbi creatus est canonicus, habere dignitatem, oportet quod prius obtineat dispensationem ad duo, vel tria incompatibilia. Et demum circa principium gratie sue expectatiue dicatur isto modo, videlicet, cum quo dudum, vt duo incompatibilia beneficia, etiam si dignitates, personatus, administrationes, vel officia forent, et ad eos etc. si tibi alias canonice conferantur, recipere, et insimul retinere libere, et licite valeres, apostolica fuit auctoritate dispensatum, premissorum meritorum tuorum etc. Et isto casu non dicitur dignitatem alterius earundem, sed earundem ecclesiarum, fit autem talis narratio dispensationis iam obtente cum ministerio, quia alias virtute gratie ad duo incompatibilia non censetur dispensatum super retentione vtriusque, vt est casus no. in c. non pot. §. cum no. de prebe. lib. vj. ¶ Quid autem si vtraque dignitas in casu premisso, requireret residentiam, an super illa censeatur dispensatum virtute talium literarum, dico quod sic, vt tenet gl. in c. si quis in clero. vij.

47 q. j. † que dicit quod ex quo dispensatur cum aliquo super pluralitate beneficiorum, seu prebendarum, videtur etiam dispensatum super residentia. Ratio huius est, licet gl. illa non declaret, quia quamuis dispensatio sit stricti iuris, et stricte interpretanda c. j. et ij. de fil. presbi. lib. vj. nihilominus extenditur ad consecutiua, seu dependentia ex eo, super quo est dispensatum, secundum Panor. post glo. ibi in c. quia intantum, de preben. Ubi per hoc infert, quod si dispensatur cum minori, vt possit habere ecclesiam curatam, videtur etiam dispensatum, vt non teneatur, se facere promoueri ad sacerdotium infra annum, iuxta dispositionem c. licet canon. et c. commissa. de electio. lib. vj. Idem tenet ipsemet Pan. in c. cum in cunctis. §. cum no. de electio. et in c. ad aures, de rescri. et Moder. late in c. postulasti, de rescri. ¶ Postremo sciendum est, quod ideo apponuntur illa verba, videlicet etiam si per electionem quis consueuerit ad illam assumi, quia alias non includeretur dignitas electiua, non expresso modo electiuo c. cum in illis. §. j. de preben. lib. vj. et in cle.

48 j. eo. ti. † Ratio est, quia papa in dubio non intelligitur ita velle preiudicare pluribus, sicut vni. Quia melius presumitur prouisum ecclesie per consilium plurimorum, quam vnius c. prudentiam, de of. dele. per quem tex. voluit ibi Abb. et Moder. quod per clausulam generalem non censeatur derogatum concilio generali propter predictam rationem. Est bene verum, quod circa hoc, an dignitas electiua comprehendatur vel non, fuerunt aliquе opiniones, quas refert Cal. tit. de prebe. consi. xij. et xx.

49 iiij. et tradit Fel. in c. in nostra de rescrip. ¶ † Tertia forma, quia ea raro curiales vtuntur, breuiter absoluetur, et est, quando creatur canonicus in vna ecclesia tantum cum reseruatione prebende conferende per certum executorem deputatum, sub hac forma, canonicatum in ecclesia Ualentina cum plenitudine iuris canonici tibi auctoritate apostolica conferimus, et de illo etiam prouidemus. Prebendam vero etc. necnon dignitatem, personatum, administrationem, vel officium, etiam si ad illum, illam, vel illud consueuerit quis per electionem assumi, etc. Hec forma colligitur ex tex. cum ibi notatis in c. si postquam de prebe. lib. vj. ¶ Sed pro intelligentia istius forme, et aliarum est aduertendum vnum, quod peritioribus est satis notum, sed alijs forte incognitum, quod vbi quis est creatus canonicus, duo tantum ibidem assequi potest prebendam s. in ecclesia cathedrali, sed non in collegiata, item dignitatem, personatum, vel officium, siue administrationem in eadem tamen ecclesia cathedrali, dummodo maior post pontificalem ibidem non reputetur, extra cathedralem nullum canonicatum acceptare potest, quamuis paratus sit dimittere dignitatem debitam si bi in cathedrali vigore harum literarum, et esse contentus vno beneficio, quamuis minoris valoris. Et hoc propter formam literarum, que ad illa duo ibidem, et non alia, seu alibi se extendunt. Que quidem forma exacte ad vnguem est seruanda c. cum dilecta cum ibi notatis de rescrip. maxime in beneficialibus c. quamuis et c. cui de non. de preben. libr. vj. An autem creatus canonicatus in Hispania possit vltra illa duo obtinere prestimonia dictum fuit

50 in prima forma. ¶ † Quarta forma exemplificari potest, quando creatur quis canonicus in tribus, aut pluribus ecclesijs, hoc modo vnum in Oriolen. et vnum in Ualentin. ac vnum in Conchen. maioribus ecclesijs canonicatus etc. Nec non vnum in qualibet ecclesiarum predictarum, ac dignita. vel personatum, aut officium in vna ipsarum etc. In ista forma possunt repeti ea, que dicta sunt in precedentibus formis circa declarationem verborum. Quia habent inter se quandam similitudinem, excepto, quod ista forma est magis pinguis, quia comprehendit plures canonicatus, et prebendas, sed vnam tantummodo dignitatem in vna ipsarum ecclesiarum, prout in forma dicitur, in qua, vel secundum quam non deberent concedi litere, nisi pro magnis nobilibus, aut magnis literatis, argu. capitulo de multa in fin. de preben. et glo. in c. cum adeo de rescript. que vult, quod simplici clerico sufficiat tale beneficium, quod non sufficeret nobili, sicut de dote dicit Barto. in l. si constante in iij. colum. ff. solu. matrimo. Ratio potest esse, quia cum tales communiter sint deditі vel studio, vel laudabilibus curis, et negocijs, ne dum vna prebenda, sed vix multe eis sufficiunt. Et ideo secundum qualitatem personarum beneficia concedenda sunt, arg. l. plenum. §. equitij. ff. de vsu et habi. et quod per illam l. cumulat Fel. in c. causam, in xij. col. de rescr. et Moder. Bononien. in repe. rub. C. de pro

51 ba. in v. et vj. colum. ¶ † Hinc est, quod tales literati, quicquid exponunt causa studij, dicitur expositum in vtilitatem ecclesie, secundum Domi. per illum tex. in c. cum ex eo, de electio. lib. vj. quod est verum, quando studium est theologie, vt dicit Bald. in repe. l. pri. ff. de leg. j. Et tali casu relictum pro studio, censetur pium, vt ibi dicitur, et sequitur Jas. in l. prima, colum. fi. C. de sacro san. eccle. et pro illis videtur tex. in c. super specula. de magistra. et c. fi. ne cle. vel mo. et ita potest intelligi text. in d. c. cum ex eo, dum ibi dicitur, quod ecclesia Dei quam maxime indiget viris literatis, non asinis ferratis, vt vtar verbis Jo. monachi antiq. Cardi. et dum dicit de literatis, adde etiam magnis nobilibus, per quos ecclesia defenditur, et subleuatur, vt dicit glo. in c. constitutus in ver. impotentia de appella. et Abb. in c. de multa de prebend. et ibi est tex. Et licet dictum Bal. in d. l. j. loquentis de magistris teologie prima facie nobis blandiatur, tamen text. in cle. fin. de magist. indi

52 stincte loquitur etiam de doctoribus legum, † et canonum, qui etiam necessarij sunt ecclesie, vt patet in c. primo, de consang. et affini. et quod ibi notant doctores. Adeo quod cum solis magistris ecclesia regi non possit, sicut etiam dicit Hostien. in titu. de peni. et remissi. §. qui confitendum col. ix. ver. iij. quod cum sola Biblia non posset etiam ecclesia sancta dei gubernari, ideo necessarij sunt tales doctores, qui quidem si res ecclesie iuste defendere vel docendo instruxerint non minus merentur quam proprij sacerdotes, qui corpus Christi conficiunt, vt dicit idem Hostien. in proemio summe, immo magis merentur quam fratres predicatores, et alij religiosi, vt dicit Alberi. in l. ab anastasio. C. mandati, et tradit Andre. de isernia in proemio feu. allegat illud Danielis. xij. c. qui ad iustitiam instruunt multos fulgebunt sicut stelle in regno dei, referunt Moder. in l. j. per illum tex. ff. de iust. et iu. Nam ius canonicum diuinum appellatur, vt in c. j. de iur. calum. cum concor. vt scribit Andre. Sicul. in c. filius in tertio notabili de testam. et dixi latissime in c. ij. de constitu. lib. vj. et reassumunt Moder. in c. ecclesia de consti. concludo igitur, quod text. in d. c. de multa largius disponens circa literatas personas, quod debet intelligi non solum de theologis sed etiam de iurisperitis, vt ibi in repetitione mea latius scribo, et ideo videmus quod domini mei Auditores rote, licet principaliter theologi non sint, solent tamen expedire expectatiuas in ista forma, et merito eis conceditur, per ea, que de prefatis dominis meis late dixi in proemio regularum, similiter solent expedire abbreuiatores de Parco maiori, et alij magni viri, ceteris autem hec forma non esset concedenda, per illud, quod dicit tex. in c. quia in tantum de prebe. Ideo vlterius circa hanc materiam non insisto. Hoc solum ex hac for

53 ma noto, quod facilius concedit papa, † vt quis sit pluralis in prebe. diuersarum ecclesiarum, quam in dignitatibus personatus, seu offi. ex quo in hac et precedentibus formis conceditur dignitas tantummodo in vna ecclesiarum, cum tamen in qualibet concedatur canonicatus, et prebenda. Ratio est, quia plures prebende in diuersis ecclesijs non sunt ita incompatibiles, prout sunt plures dignitates, aut persona. vel officia. Patet quia in istis per assecutionem pacificam secunde, vacat primum ipso iu

re.c.de multa, cũ simi. Quod nõ est in prebẽdis, nã per receptionẽ secunde nõ vacat prima ipso iure, licet qñ tenetur sine dispensatione saltẽ epi, potest fieri vt illas taliter obtinens cogatur ad renunciandũ vni, vt dicit Domi. in.c.j. de 9sue. lib. vj. ex mente Jo. de san. Georgio allegant nota. per Inn. i.c. cũ nostris de 9ces. p̃bẽ. ⁊ quod notatur in.c. si eo tempore de rescri. lib. vj. Illud autẽ, quod dictũ est per receptionẽ secunde prebende nõ vacare primã ipso iure, debet intelligi in prebenda diuersaꝝ ecclesiaꝝ, secus in vna, ⁊ eadem ecclesia, vt probatur in cle. fi. de prebẽ. Ex quo apparet, ꝙ iura plus abhorrent pluralitatem in eadẽ ecclesia, quaꝫ in diuersis, ⁊ ex hoc infertur, ꝙ si est dispensatum cum aliquo super pluribus dignitatibus obtinendis non intelligitur de dignitatibus eiusdem ecclesie, nisi hoc exprimatur. Quia ista probibitio hꝫ specialem qualitatẽ, de qua specifice est mẽtio faciẽda, arg. l. itẽ apud Labeonẽ. §. edictum ff. de iniur. Et ita tꝫ Jo. an. in.c. ꝺ multa de prebẽ. Pet. de ancb. ⁊ Francus in.c.j. de 9suet. lib. vj. qꝺ est notandum ad illud, qꝺ dixi in precedentibus formis, ⁊ ad alia similia. Uidi insup aliquas gratias auditoꝝ, ⁊ etiam 9clauistarũ, qui in duabus expediuerunt in canonicos creatos, ⁊ in tertia ad largã, in qua ex quo sunt graduati, possunt acceptare vnuꝫ cuiuscunqꝫ taxe. Et hic est casus, in quo certa taxa non exprimitur, sicut neqꝫ in canonicatu, ⁊ prebẽda, ac dignitate, personatu, vel offi. qñ gratia est in canonicũ creatum, secus qñ datur ad largã, vt inferius subijciam.

54 ¶ † Quinta forma est, qñ creaẽ canonicus in vna, ⁊ alia datur ad largã sub his verbis canonicatũ ecclesie Ualenti. ⁊c. Necnõ beneficiũ ecclesiasticũ cũ cura, vel sine cura, ẽt si decanatus, vel archipresbiteratus ruralis, seu vicaria, vel capellania ꝑpetua ⁊c. Ista forma multũ frequẽtaẽ, iõ pro eius declaratione sciendũ est primo, ꝙ vigore taliũ literarũ potest expectans 9sequi tria diuersa beneficia, vcꝫ duo, vbi est creatus canonicus, ⁊ tertiũ, vbi hꝫ ad largã, prima duo sunt prebẽda. s. ⁊ dignitas, aut personatus, vel officiũ in cathedrali, dũmodo nõ sit maior post pontificalẽ, vt in superioribus dixi. Et illa duo habentur loco vnius, attẽto, ꝙ in pluribus ecclesijs seruatur de 9sue. vt qs nõ possit assumi ad dignitatẽ, psonatũ, vel officiũ ibidẽ, nisi sit canonicus prebendatus, vt pꝫ ex notatis per Jo. an. ⁊ Domi. in.c. si is cui, de prebẽ. lib. vj. 9ter hñr loco vnius, vt dixi, ad quod faciunt no. per. d. Ant. in.c. cũ olim de re iud. vbi tꝫ, ꝙ si qs gerit vices pluriũ psonaꝝ puta, canonici, ⁊ prepositi, nõ dꝫ habere duplicatas distributiões, qꝛ seruit pro vno, ⁊ hr̃ loco vnius. Pro quo Panor. ibi allegat bonũ tex. in.c. vnico de cle. nõ resi. lib. vj. Et qꝺ scribit Fede. de senis 9sil. cx. inducẽdo vt ibi per eũ, ⁊ ex predictis sumitur rõ, quare est, ꝙ canonicus, creatus potest vigore literaꝝ 9sequi ibidẽ dignitateꝫ, psonatũ, vel officiũ, ⁊ tñ, nisi in literis aliud exprimaẽ, nõ põt assequi simplex beneficiũ, qꝺ est minus ꝙ̃ aliquod premissoꝝ. Hec inquã est rõ, qꝛ licet simplex bñficium sit compatibile cũ canonicatu, ⁊ prebẽda, ẽt in eadem ecclesia, vt vult Car. 9si. iij. incip. domina. ⁊c. Et similiter prebẽda cũ dignitate, tñ negari nõ põt, quin obtinens duo priora sit magis pluralis, ꝙ̃ eo casu, qñ obtinet prebẽdam cũ dignitate in eadẽ ecclesia, ex quo, vt dixi, ista duo hñr loco vnius. Et sic primo casu notatur maior pluralitas, ꝙ̃ in secũdo, 9stat aũt ꝙ iura abhorrent pluralitatẽ ẽt cõpatibiliũ, vt sunt plura simplicia, qñ quodlibet illorum p se est sufficiens, maxime in eadẽ ecclesia, vt vult gl. in.c. dudum ecclesia, in versi. retineri de electio. facit tex. in.c. sanctoꝝ. lxx. di. ⁊ in.c. qꝛ in tñ de prebẽ. Nec vꝫ hoc casu argu. de maiori ad minus, vcꝫ si põt 9sequi dignitatẽ, ergo multo fortius beneficiũ simplex, qꝛ dico, ꝙ hmõi argumentatio cessat in literis ad beneficia, quarũ forma exactissime seruãda est. c. quãuis ⁊ c. cui de nõ, de p̃bẽ. lib. vj. ⁊ ꝑpea creati canonici in Hispania pñt vltra prebẽdã, dignitatẽ consequi vnũ, duo, vel plura prestimonia vsqꝫ ad sũmaꝫ deputatã, ⁊ qꝛ istud exprimitur in literis quoad partes Hispanie prout in pria forma latius dixi, idẽ ẽt eẽt extra Hispaniã, qñ creatus canonicus ipetraret ibidẽ ẽt ad largã, ad aliũ collatorẽ. Quo casu posset 9sequi ibidẽ tria, vcꝫ, prebẽdã, item dignitatem, ⁊ aliꝺ bñficiũ cũ cura, vel sine cura, ⁊ hoc etiã propter tenorẽ literaꝝ, q semp seruãdus est, ⁊ diligẽter inspiciẽdus, vt. s. facit. c. porro ꝺ priuileg. cũ vulg. Eo tamẽ casu, quo virtute huiusmodi literaruꝫ assequeretur dignitatẽ, expiraret gratia, quoad beneficiũ curatũ dumtaxat in illa, vel alia collatione, ⁊ eꝫ, ꝑp clausulã, que apponitur in fi. literarũ, volumus aũt, ꝙ ꝙ̃ primũ ⁊c. c.j. de 9sue. libr. vj.

55 iuncto. c. de multa. Nã ꝑp hoc † ꝙ datur gratia ad duo incõpatibilia, nõ cẽsetur dispensatũ sup retentione vtriusqꝫ, vt ꝓbat in.c. nõ põt. §. cũ vero de prebẽ. lib. vj. Nisi dispensatio prius obtẽta narreẽ post principiũ literaꝝ, vcꝫ, cũ quo dudũ ⁊c. vt dixi superiꝰ in alio proposito, ⁊ in alia forma ver. siquis aũt ⁊c. Predicta ꝓcedunt, quoad beneficia, que põt consequi canonicus creatus in ea collatione, vbi est creatus canonicus. In alia ãt, in qua habet ad largã, si est graduatus, aut ꝺ magnis nobilibus datur ad vnũ cuiuscunqꝫ taxe. Alias apponiẽ taxa ꝑ regulas deputata, ⁊ daẽ maior summa in curato, aut dignitate, vel psonatu. Nã ⁊ in istis exprimitur summa in collatione ad largã, alias nõ, ꝑp onera illis incũbentia, iux. nota. in.c. de monachis de preben. Itẽ in recõpẽsationeꝫ laboꝝ, quos sustinent, ⁊ quia magis debet incedere honoratus, ex quo est in dignitate, vel officio honorabili constituꝰ, iuxta nota in.c. statutũ, in prin. de rescr. lib. vj. ⁊ per Inn. in.c. cuꝫ

56 oẽs de 9stitu. Ubi dicit, ꝙ inter canonicos, † vbi prebẽde nõ sunt distincte, respectu eoꝝ, que dantur pro vestimentis, ⁊ alijs necessarijs, dꝫ fieri distributio, ẽm merita persone, ⁊ 9ditioneꝫ cuiuslibet. Quia plus dꝫ dari doctori, vel nobili, aut in dignitate 9stituto, ꝙ̃ simplici clerico, ⁊ idiote. Et iõ dicit Bal. in.l. sꝫ ⁊ si qd. ff. de vsur. quod Abb. dꝫ ceteris melius indui. Benefacit gl. in.c. 9querente de cleri. nõ resi. ⁊ in.c. clericus ab instanti. xxj. q.j. iuncta gl. in.c. cũ adeo de rescrip. que volunt, ꝙ in 9sideranda sufficientia beneficij attẽdatur nobilitas, ⁊ dignitas clerici. Cũ ergo ꝑp curaꝫ, ⁊ dignitatẽ grauentur maioribus laboribus, ⁊ expensis, conueniens fuit releuare eos in maiori summa, arg. l. euꝫ q. ff. de iure iuran. ⁊ c. cũ ẽm apostolũ, de prebẽ. ibi, qui ad onus eligitur repelli non debet a mercede, cum multis alijs 9cor. ibi in glo.

57 ¶ † Postremo sciendum est, ꝙ summa, ⁊ valor in gratijs expectatiuis 9sideratur ẽm taxationem decime, non autẽ ẽꝫ cõem extimationem, prout in literis exprimitur, qꝺ respicit cõmodũ, ⁊ fauorem expectantiũ, vt possint habere beneficia pinguiora. Nam beneficiũ, ꝙ ẽm cõem extimationẽ est valoris centũ, ⁊. xx. ducatorũ, ẽm taxationẽ decime est octuaginta. Creuerunt enim beneficia per industriã beneficiatoꝝ, ⁊ iõ diligentia, ⁊ industria eoꝝ nõ dꝫ eẽ illis, vel successoribus dãnosa. l. si. C. de alluuioni. cũ alijs ꝑ glo. notatis in.c. cũ clerici, de pac. ¶ Sed quid si per iniuriã, ⁊ inaduertentiã scriptoris, q scripsit bullã reperiretur scripta summa seu valor, nõ ẽm taxationẽ decime, prout solitum est scribi, sed ẽꝫ cõem extimationem, ⁊ expectans acceptaret beneficiũ, qꝺ ẽm taxationẽ decime caderet in sua gratia, excederet tñ ẽm cõem extimationẽ, an talis erronea expressio sibi preiudicaretur, ⁊ certe casus est dubius, vr̃ eniꝫ prima facie dõm, qꝺ error hmõi nihil officit veritati, prout in simili expresse dicit tex. in.l. si in nomine. C. ꝺ test. ⁊ clarius in.l. errore. C. eo. ti. dr̃, ꝙ error scribẽtis veritati nõ nocet. Et ideo dicit ibi Bal. quod si erratur in eo, quod pertinet ad officiũ scribẽtis, puta indictione, tunc presumitur error scribẽtis, qui nõ dꝫ parti nocere, ⁊ ita vr̃ dõm in hoc casu, quia ad officiũ scriptoris apostolici spectat scribere summã, prout scribiẽ in regulis cancellarie, circa regimen expectatiuaꝝ, que pro maiori parte nõ sunt de dãdis, qꝛ concernũt modũ, ⁊ formã expeditiõis literaꝝ, ⁊ respiciunt officiales, ⁊ non iudices. Nihilominus his nõ obstãtibus, puto ꝙ talis erronea expressio noceat expectanti, ita ꝙ teneatur stare summe in literis expresse, ⁊ non in regula cancellarie. Et hoc erit ei minus damnosum, ne alias careat his

58 in totum. † Nã certũ est eo ipso, ꝙ producunẽ litere, in quibꝰ nõ apparet seruatus stilus cõis Roma. curie, nec rõnabilis cursus cancellarie in hmõi literis seruari 9suetus, ille de falsitate suspecte sunt, nec est eis fides aliquatenus adhibenda, vt tꝫ Panor. i.c. ex parte. ij. de offi. de leg. ⁊ in.c.j. vt lite pend. per gl. ordinariã, ⁊ approbatã in.c. porrecta de 9fir. vtili. per que 9suluit Roma. 9sil. cclxxvj. incip. questio est. ꝙ si in expectatiua deficiunt illa ꝟba, de quibus in.c. cũ in illis, de preb. lib. vj. vcꝫ ad collationẽ presenta. electionẽ seu ⁊c. Ei tãqꝫ de falsitate suspecte fides nõ adhibereẽ, ex quo illa ꝟba secũdũ stilũ cancellarie sunt 9sueta apponi. Igitur in ꝓposito, ne talis gratia reijciatur in totũ tãqꝫ suspecta, iudicãda erit ẽꝫ valorẽ expressuꝫ in gratia. ⁊ ita alias fuit iudicatũ in rota. Reliqua sup expressione valoris, q̃ desiderari hic poterunt, petẽda sunt ab his, que latius dixi in regula de valore exprimendo. ¶ Hactenus dictũ est de quinqꝫ principalibus formis expectatiuaꝝ in canonicũ creatũ cũ declarationibus opportunis ad vnamquãqꝫ. Restat solum declarare quedã verba, que apponunẽ in executorijs expectatiuaꝝ, vcꝫ inquantũ per literas

59 executorias mandat papa certis executoribus, † vt illum ꝓ quo sic scribit, recipi faciant in canonicũ illius ecclesie, que ꝟba ad canonicos creatos per papã intelligũtur de receptione facti. s. quã tñ ad ea, que in facto consistunt, hoc est, vt assignentur eis loci in.c. ⁊ stallũ in choro, cũ plenitudine iuris canonici. Et de ista receptione, prout in facto 9sistit loquitur tex. in.c. capitulũ de rescr. ⁊ in.c. cũ cui de prebẽ. lib. vj. Differt aũt ab alia receptione, que pt dici receptio iuris ⁊ facti, prout quando mandat papa capitulo alicuius

alicuius ecclesie, vt illũ pro quo scribit, recipiant in canonicũ, ⁊ in fratrem, ⁊ conferant ei ius canonie, ⁊ fraternitatis. Differt enim ista scda a prima in aliquibus Et primo, qꝛ receptus p se-cundam causat ius a recipiente, ⁊ sic censetur ordinaria, nõ apostolica auctoritate receptus. c. cũ aliquibus de rescript. lib. vi. qd est vtile scire ꝓpter illud, qd dicit̃ in. c. hi, qui, ⁊ in. c. si a sede. de prebẽ. lib. vj. cũ ibi nota. per docto. Secundo differt in alio, qꝛ p presentationẽ literaꝝ in forma secũda nõ afficit̃ prebẽda. Immo canonici, quibus sic scribit̃, possunt occurrente vacatione, eaꝫ alteri conferre. ⁊ tenebit collatio. c. dilectus. cl. ij. de preb. Nisi vigore talium literarum, fuisset ille iam in canonicũ receptus, ⁊ admissus, vel in literis contineretur decretum irritãs, aut si execu-tor ad compellendum inhibuisset, quibus casibus, vel aliquo ip-sorum censetur affecta prebenda, alias minime, vt est casus in. c. si soli. de conces. preben. At quãdo scribitur primo modo, etiam anteꝗ̃ recipiantur ille ad ea. que sunt facti, afficitur prebenda ꝓpter canonicatũ, quẽ habet ex creatione pape. c. si postꝗ̃. de pre-ben. lib. vj. Et. J. mẽsem ligate sunt manus ordinarij. cle. vnica. §. secus. de conces. preb. iunctis his, que scribit Card. zaba. consi. 60 ciiij. incip. post redditum consilium. in. fi. ¶ † Tertio differt, qꝛ secundã receptionẽ, que est in iuris, ⁊ facti, nõ possunt facere canonici excõmunicati, vel suspensi. Primã nõ. sic, ex quo in nudo facto consistit ſm Fed. de senis consi. ccxc. incip. qꝛ in presenti. faciunt notata in. ca. si celebret. de cleri. excom. Et ista ratione dicimus, ꝙ acceptatio, ⁊ optio facta ab excõmunicato valet, qꝛ cõsistunt in facto. Prouisio autem, qꝛ est iuris. ab illo facta nõ tenet, vt est decisio. cxcv. incip. acceptatio facta. in no. ⁊ decisi. cxxvj. incip. no. ꝙ excõmunicatus, in antiquis. Nõ est verum, nisi ille, cui executor excõmunicatus prouidet, hoc ignoret, nam tali casu valeret receptio, prouisio, ⁊ similia, vt est decisio. cxxviij. in antiquis. vt ibi dicitur, non inspicitur persona, que prouidet, sed cui prouidetur. Et eodem modo presentatio, qꝛ hꝫ adminiculuꝫ iuris, fieri nõ potest a patrono excõicato, vt in deci. clxj. ⁊. dxxvij. in antiqs. Nõ ꝓcedit in clerico, qui variare nõ potest, secus est in layco, qꝛ illa est mere facti, vt me pñte tenuit Rota in vna Zamoren. corã. R. P. D. Jo. Clerici de mense Martij. 1533. Et quod dictũ est, canonicos executores, quando sunt excõicati, nõ posse aliquẽ in canonicũ, nec patronum proesentare, forte procederet, quando illi essent publicati, ⁊ declarati, secus vero si simpliciter excõicati essent propter extrauagãtem Martini, de qua pluribus locis meminit Fely. presertim in. c. ad probandũ. de re iud. ¶ Quarto, ⁊ vltimo, qꝛ secunda receptio debet fieri canonicis collegionaliter congregatis in. c. Primaꝫ vero possunt canonici vt singuli, ⁊ sic separatim, ſm Inn. in. c. bone. Jo. ij. de postu. prela. ⁊ Arch. in. c. si capituluꝫ, de concess. preben. lib. vj. illa enim receptio, vt sepius dixi, est executio nudi facti consequenter potest fieri p canonicos singulariter, ⁊ separatim, per illud, qd dicit gl. in. c. j. in vers. trac. de reb. eccl. nõ alien. lib. vj. per que clare constat, quid importent illa verba in executorijs recipi in canonicuꝫ ⁊c. ¶ Vltra formas predictas in canonicum creatum, sunt ⁊ alie forme expectatiua-61 rum habentes diuersos modos, ⁊ diuersos effectus. ¶ † Sexta igitur forma in ordine est, quando in duabus collationibus dat̃ ad largam, videlicet vnum vel duo beneficium, seu beneficia, etiã si alterum cum cura, aut decanatus, ⁊c. seu dignitas vel personatus, ⁊c. dummodo dignitas ipsa, ⁊c. ad venerabilium fratrum nostrorum. ⁊c. Expectans in ista forma potest obtinere duo beneficia, vnum in qualibet collatione, ad summam in literis expressam etiam si alterum sit curatum, prout dicitur in literis. Que verba exprimuntur cum misterio, qꝛ alias curatum non includeretur. c. cũ in illis i prin. de preb. lib. vj. Et ꝙ in curatis maior, ꝗ̃ in alijs idoneitas requiritur, dixi in regula de idiomate, presertim. in. q. xj. ⁊ aliquid in prima. q. Et hoc manifesta ratione apparet, qꝛ cura animarum est ars artium, ⁊ salus animaruꝫ. c. pe. de eta. ⁊ qualit. Iteꝫ illa verba important ⁊ aliud, qꝛ poterit acceptare ambo simplicia, vnuꝫ quodlibet ad summam, que datur in simplicibus, ꝙ innuit dictio implicatiua, etiam, que de sui natura idem implicat in alio casu, secundum glo. in cle. j. in verbo, etiam de seque-stra. posses. ⁊ Domi. lxv. in. iiij. col. Dicitur insuper in huiusmodi literis ad largam, quod possit acceptare canonicatum, ⁊ prebendam in cathedrali, vel collegiata ecclesia. Alias si hoc non diceretur in literis, non posset consequi prebendam, qꝛ illa non includitur appellatione beneficij in materia stricta. secundum Arch. ⁊ moder. in. c. cui de non, de preben. lib. vj. per illud, quod dicitur in. c. quamuis eod. tit. lib. vj. ⁊ sic isto casu non habet locum text. in. c. tua nobis de verbo. signifi. cum ibi notatis. Contrariun tamen voluit Calde. consi. xxxj. tit. de preben. nisi dicamus predicta procedere, quando non fit mentio de beneficijs ecclesie cathedralis. secus si diceret duo beneficia etiam in ecclesia cathedrali, qꝛ tali casu includeretur canonicatus, vt dicit Cald. Tamẽ in omnem euentum capiet canonicatus aliarum ecclesiarum inferiorũ vt in. c. si eum ⁊. c. dudum de preben. lib. vj. ⁊ in. c. fi. de preben. sequitur. Cald. in. d. consil. xxxj. ⁊ sequitur late Fely. in. c. in nostra in. xxxix. corr. de rescrip. Item dicitur de dignitate, persona. administ. vel officio, dummodo aliqua dignitatum predictaruꝫ in metropolitana, vel alia cathedrali post pontificalem maior, aut collegiata principalis non existat, Ista verba apponuntur etiam cuꝫ mysterio, qꝛ si hoc non exprimeretur in literis. non posset consequi aliquam dignitatem, que in materia restringibili non includitur appellatione beneficij, vt notatur in. c. cum in illis de preben. lib. vj. Item, ideo dicitur, dummodo in cathedrali maior, aut collegiata principalis ⁊c. Ista verba ponuntur alternatiue isto respectu, qꝛ si dignitas principalis in collegiata haberet secundam sedem in cathedrali, ⁊ sic non reputaretur maior post pontificaleꝫ, certe non caderet in literis huiusmodi, quia ex quo in illis dicitur alternatiue, vt supra licet talis dignitas nõ sit maior in cathedrali post põtificalẽ, ẽ tñ ꝓ̇ncipalis i collegiata. Sufficit aũt alteram ptẽ alternatiue eẽ verã. c. iter ceteras cũ ꝯcor. ibi in gl. de rescrip. Vñ lꝫ cesset vnũ ipedimẽtũ, vt qꝛ nõ ẽ maior pꝰ põtificalẽ i cathedrali, remanet tñ aliõ, qꝛ ẽ ꝓ̇ncipalis i collegiata. Et iõ alio ipedimẽto r̃manẽte r̃manet ꝓhibitio. ar. tex i. §. affinitatis isti. d nup. ⁊ i. l. vẽtri. §. i bonis. ff. d ꝓuil. cre. cũ si. Dr̃ ẽt d itegra vl̃ dimidia portiõe. cũ in eccl̃ia sunt itegre, vl̃ dimidie portiões, ꝓut sũt i Hispania. itẽ poterit acceptare bñficiũ ſuitoriũ, lꝫ i lr̃is d seruitorio 62 nõ exprimat de quo latius dixi i pria forma. ¶ † Restat vnũ dubiũ, nunquid hñs expectiuã i ista forma, possit in qualibet collatiõe acceptare duo bñficia nõ excedẽtia illã sũmã, puta duo simplicia. xl. ducatoꝝ. Insimul, Jo. an. i. c. ꝗ̃uis prio de pb. lib. vj. tenuit ꝙ possit plura minuta bñficia vsqꝫ ad illã sũmã. Pro q̃ opi. facit ille tex dũ dt, si alicui vsqꝫ ad certã sũmã ꝓuideri mãdamus ei, nõ i pẽsione, sꝫ i bñficijs eccl̃iasticis tm̃ volumus ꝓuideri. Põdero, dũ i plurali dt in bñficijs, ergo itelligit ad minus d duobus r̃la pluralis loqutio de re. iur. lib. vj. cũ vulga. ꝓpterea satis ẽ, ꝙ nõ excedãt illã sũmã, ꝗ̃uis sint plura, qꝛ pluralitas vr̃ tollerabilis ꝓp tenuitatẽ bñficioꝝ, ar. c. eã te in fi. de eta. ⁊ quali. ⁊ iõ solet dici. ꝙ obtinẽs tria isufficiẽtia bñficia nõ dr̃ sufficiẽter bñficiatus vt dt dec. ccccxlv. ici. si legatꝰ i nouis ⁊ notat̃ i. c. is cui d pb. li. vj. ꝯriã opinionẽ tꝫ Host. i. c. cũ dilectus d iu. patr̃. q̃ seruat̃ i pratica, ⁊ hꝫ eqtatẽ, ⁊ rõnẽ i se, qꝛ nõ ẽ d intẽtiõe pape velle grauar̃ eũdẽ collatorẽ i pl̃ibꝰ bñficijs, nisi illd exꝓ̇mat. c. mãdatũ d rescrip. ⁊ iõ si hoc casu acceptaret duo in eadẽ collatiõe, ꝯsumeret gratiaꝫ in primo acceptato. c. si clericus, cũ ibi no. de preben. li. vj. ⁊ hoc quatenus primũ sibi debeat̃, alias dimisso illo, poterit aliud acceptare, dũmodo primũ acceptauerit, cũ protestatione solita, vt moris est ſm Arch. in. c. ne captande de prebend. lib. vj. ponunt dñi de Rota decis. cxlij. incip. nota, ꝙ vbi est in antiquis ⁊ Domi. consi. lxxviij. in. ij. col. ⁊ in. c. cũ in multis de rescrip. li. vj. Nihilominus ista opinio nõ ꝓcedit in prestimonijs, ⁊ beneficijs simplicibus in Hispania, per ea que dixi in forma prima, de qua domi. Guiel. aliqua dixit in quadã decisione posita inter extrauagãtes. ¶ Sũt ⁊ alie forme expectatiuarũ, que variant̃ ex personis 63 eorum, quibus conceduntur, prout apparet ex infrasc. ¶ † Septima igit̃ forma est, qñ gratie expectatiue ꝯceduntur p̃lato, qui si hꝫ possessionẽ pacificã sue ecclesie, ⁊ episcopatus, ⁊ vult habere beneficia in titulũ, oportet ꝙ in literis ponat̃ dispensatio, vcꝫ, vt illa beneficia possit obtinere, ⁊ tenere vna cũ suo episcopatu, alias sine dicta dispẽsatione non daretur gratia episcopo ad beneficia in titulũ, qꝛ illa cum episcopatu censerentur incompatibilia. Hinc est, ꝙ beneficia promoti ad ecclesiam vacant post consecrationem, ⁊ adeptam passessionem capi. cum in cunctis. §. cuꝫ vero de electio. ⁊ in capitulo post electionem. iuncta glo. in verbo confirmationem. de conces. preb. Si ergo episcopus per promotioneꝫ eijcitur a prioribus beneficijs, que añ promotionẽ obtinebat, certe multo minus admittitur ad alia de nouo obtinẽda 64 in titulum sine dispensatione. † Quia turpius eijcitur, quaꝫ non admittitur hospes. c. quẽadmodũ. de iure iurã. Et multa prohibentnr fieri que iam facta tenent. l. patre furioso. ff. de his q sunt sui vel alie. iur. Hac igitur de causa ponitur in literis dispensatio, qne datur isto casu, ex quo est necessaria ad effectum gratie, 65 † Licet alias in expectatiuis non detur dispensatio, quia cũ sint omnes motu proprio, non bene sonat dispensare motu proprio. Nam ad postulationem partis conceduntur dispensationes, sed si dantur dicta beneficia prelato in commendam, non est necessa

ria dispensatio, sed satis est, quod dicatur vt possit tenere illa beneficia vna cum episcopatu, vel cum ecclesia magna cui preesse dignoscitur. Simile est quando cardinali prouidetur de beneficio regulari, quia si datur in commendam, satis est, quod dicatur, quod possit illud tenere vna cum alijs beneficijs, que obtinet. Alias si datur in titu. tunc debet poni in fine dispensatio, vt illud possit obtinere.

66 †Ex quibus apparet, quod commenda non dat verum titulum in beneficio. Pro quo bene facit tex. in c. dudum ecclesia. de electionibus. vbi dicitur, quod quamuis non liceat alicui regulariter duas ecclesias habere in titulum conferentem in eis, tamen licitum est habere vnam in titulum, alteram vero in commendam. Ergo patet, quod commenda non dat verum titulum, de quo tamen latius dico in regula de idiomate in quinta questione. et latissime super regula de triennali questione quarta. Vbi hoc limito, et declaro multis modis. Episcopis autem vltra montanis non datur expectatiua, quando tamen conceditur, tunc beneficia dantur in titulum cum dispensatione, et non in commendam, vt. s.

67 ¶ †Octaua forma, quando conceditur gratia expectatiua alicui regulari, dicitur isto modo. Volentes itaque tibi premissorum meritorum tuorum intuitu, gratiam facere specialem, beneficium ecclesiasticum cum cura, vel sine cura, per monachos talis monasterij, talis ordinis gubernari consuetum cuius fructus etc. Ista forma extenditur ad beneficium regulare, prout sonant illa verba, per monachos gubernari consuetum, et ad hoc vt habeatur tale beneficium huiusmodi expectandi, oportet, quod fiat mentio de illo modo premisso, vt ex hoc colligatur, gratiam suam ad seculare curatum non extendi, non solum, quia in gratia illud non exprimitur, sed quia necessaria est ad tale beneficium dispensatio pro monachis, et fratribus mendicantibus, cum quibus dispensatur ad vnum tale duntaxat, ad duo cum difficultate preterquam in anglia, vbi datur ad vnum seculare cum cura, vel sine cura, non tamen ad dignitatem, personatum, administrationem, vel officium. Sed fratribus sancti Jo. Hierosolimitanis etc. Non datur dispensatio ad obtinendum beneficium seculare, vel alterius ordinis regulare. Nam et beneficia illorum non dantur clericis secularibus, nisi in titulum. Est tamen circa hoc vnum aliud notandum, quia videtur, quod quando conceditur simpliciter gratia regulari, de primo beneficio vacaturo, non oporteret fieri mentio de regulari, quia eo ipso secundum qualitatem persone, pro qua scribitur intelligitur de tali, sicut videmus in gratia concessa clerico ad beneficia vacatura, quod in ea non includitur beneficium solitum regi per laicum secundum rotam deci. lxvij. tit. de resc. in antiquis. nam beneficia, que conferri debent, debent intelligi secundum qualitatem persone, vt dicit Gemi. in c. fi. §. j. circa fi. de offi. dele. lib. vj. et reassumit late An. sicul. in c. possessiones in ij. notabili, de rebus eccl. non aliena. et alibi sepe, et tenet Fely. in c. in nostra, i. xxij. cor. de resc. et vt dicatur beneficium regulare, debet intelligi,

68 †quod per. xl. annos continue, et pacifice ab vno, vel pluribus monachis, in eo extitit gubernatum, vt est casus in c. cum de beneficio. iuncta glo. in verb. modum de preben. lib. vj. satis est ergo, quod per spatium tanti temporis fuerit gubernatum per monachos, licet primeuus status illius fuerit secularis, id est per antea fuerit beneficium seculare. Cursus enim temporis quadraginta annorum tribuit statum de beneficio seculari in beneficium regulare, et de regulari in seculare, secundum dominos de rota. deci. xxxij. incip. fuit dubitatum in nouis, per tex. in d. c. cum de beneficio. per quem dicit eleganter in simili Pet. de ancha. consi. clxij. incipien. in questione ecclesie etc. quod ecclesia probatur non curata, si a quadraginta annis citra collegiata fuit tanquam non curata. Et sic postea continue sit possessa, dato, quod antea probetur, fuisse curata, quia, vt dixi, cursus tanti temporis tribuit statum beneficio. De quo tamen videndum est late per Fely. qui studio pertinaci voluit ampliare tex. in d. c. cum de beneficio in c. in nostra in quarto cor. de rescrip. Et est aduertendum, quod ante clausulam non obstante solet in tali expectatiua dici, videlicet, decernentes te, quam primum vigore presentium huiusmodi beneficium fueris pacifice assecutus, de primo monasterio ad primum monasterium illius ordinis transferen. etc.

69 †Datur igitur gratia ad beneficium regulare alterius ordinis, cum translatione, id est, vt ad illud monasterium, ad cuius collationem beneficium assequitur, transferatur. Quia rationi non congruit, vt homines disparis professionis, vel habitus, simul in eisdem monasterijs socientur, dicit tex. in clem. j. de electio. Et est notandum, quod regularibus non datur licentia se transferendi, nisi ad parem, vel arctiorem ordinem. Et tunc consueuit addi de licentia superioris, nisi causa infirmitatis, vel subuentionis parentum, aut inimicitie capitalis cum superioribus, vel nisi monasterium sit redactum ad strictiorem viuendi modum, vt hec omnia latissime promo in trac. meo, de offi. et potest. officij sacre penitentiarie, et in Apologia ad S. S. Paulum, contra superiores ordinum conuentualium responsiua ad aliam eorum accusationem contra predictum officium, cuius regentis officium indigne gero, dico etiam late in precedenti tracta. breuium. Item non datur clericis secularibus neque religiosis eisdem ordinis expectatiua ad dignitatem conuentualem vel officium claustrale. nisi qualificatis, et illis ad vnum tantum conuentuale, ad claustrale non datur, nisi tantum regularibus secundum aliquas formas, in quibus dicitur, etiam si alterum claustrale etc.

70 †Sed si datur gratia monacho ad beneficium seculare, quod raro fit, maxime curatum, oportet, quod prius habeat dispensationem, vt tale beneficium obtinere possit. Et tunc effectus dicte dispensationis debet poni in principio literarum ibi ex istis, et cui nos dudum etc. Sine dispensatione autem tale beneficium obtineri non potest, quia monachus mortuus est mundo, licet deo viuat. c. monachus et c. placuit. xvj. q. j. et in l. Deo nobis. C. de epi. et cle. sed per assumptionem ad ecclesiam secularem maxime curatam, resuscitatur. Et ista resuscitatio est miraculosa, ergo vt resurgat, et ciuiles actus exerceat, opus est dispensatione. Et ita per istam rationem tenet decisio rote. cccclxxxiij. inci. collatio. in nouis. et Egidi. de Bella. conclu. dccxiiij. incipi. collatio. Sed vt dixi, non solent concedi litere regularibus ad beneficia secularia, neque transeunt per cancellariam. arg. tex. in c. i noua actione. xvj. q. vij.

71 †Dum dicit, in vno eodemque officio non debet dispar esse professio, dicente Mose, de quo habetur in cle. j. de electio. Non arabis in boue simul et asino. Idem homines diuerse professionis in vno officio simul non sociabis. Et ideo in expectatiua pro monacho, si petatur ad duo beneficia secularia, vel regularia, ponitur clausula, videlicet, ad vnum beneficium sui ordinis in tit. Eadem ratione prohibetur, ne prioratus aliquis siue administratio committi alicui, vel conferri possit, nisi expresse professus fuerit ordinem monachalem, vt est casus in cle. ne in agro. §. sane. ij. de sta. mo. et ponit Egi. conclusione. lxxvj. incipien. non expresse professus. etc. Et hoc nisi habeat dispensationem, vt dixi in regularibus, respectu secularium beneficiorum, vel nisi concedantur litere in forma cupientibus proficisci, in qua conceditur clerico seculari beneficium regulare in commendam vsque ad sex menses, a die pacifice possessionis computandos, et deinde in tit. cum oportuna habitus assumptione, et professionis regularis emissione. quasi iam destinatione animi censeatur religiosus, per illud, quod dicit gl. fi. c. ij. de inst. et decisio. rote. cccxij. in antiquis. et l. pen. ff. de testamen. mili.

72 ¶ †Nona expectatiue forma dicitur pauperum clericorum expectantium, que taliter concedi solet, videlicet. Dilecti filij etc. Precibus inclinati, mandamus, quatenus de vita, et conuersatione ipsius. Nam vt asserit etc. Nono pono istam formam, hic extense, ad longum, quia statim reassumam, singulas eius partes declarando, quid importet, et cur ita scribatur in ista forma, que post annum non datur, vt vult regula nisi vlterius prorogetur, prout soliti sunt facere aliqui pontifices. Pro cuius euidentia sciendum est, quod huiusmodi litere, que conceduntur pauperibus clericis ad beneficia, potius dicuntur litere iustitie, quam gratie.

73 †Quia iustum, et rationabile est, clericum beneficiari ex quo deputauit se seruitijs diuinis, et non habet aliud beneficium, secundum Jo. and. et Domi. in c. si pauper de preb. lib. vj. iustum est ergo, vt dixi, clericum pauperem beneficiari, quia cum sit miles celestis militie, vt dicit tex. i. c. degradatio. de penis lib. vj. et glo. in l. miles. ff. de re iudi. certe non debet proprijs stipendijs militare. c. cum secundum de preben. et ideo per illum tex. dicunt ibi doctores, quod licite pauper clericus locat operas suas spirituales ad hoc, vt inde viuat, secus si habet beneficium, de quo possit viuere. facit glo. in c. significatum eod. titul. iste eadem litere appellantur in forma communi, secundum Panor. in c. postulasti. in iij. nota. de rescrip. quia olim papa non solebat grauare ordinarios in collatione beneficiorum nec concedebat litteras gratiosas, sed scribebat contra ordinatores, vt ipsi prouiderent illis quos promouerant ad ordines sine titulo, vt patet. c. episcopus, et c. non liceat de preben. eo quod ad obtinendum ecclesiasticum beneficium eos debebant idoneos reputare, quos ad ordines susceperunt. c. accepimus de eta. et qualit. appellantur etiam in forma speciali, vt est dec. cvj. in no. et ccclxiij. in antiquis, et milis in verb. gratia nu. xxviij. appellantur etiam in forma cum secundum apostolum, quia sunt super illo dicto Apostoli fundate, qui altari seruit etc. d. c. cum secundum de preb. predictis ergo de causis huiusmodi litere sunt appellate de iustitia. Possunt tamen aliquo respectu dici gratiose, vt ponunt moder. in d. c. postulasti, et potissime ea ratione, inquantum conceduntur magis vni, quam alteri, puta existentibus in curia, licet enim collator ordinarius necesse habeat conferre beneficium, non tamen magis necessitatur isti, quam illi, et ideo si conferat vni, vel alteri, gratiam illi facit, et dicitur erga illum liberalitatem exercere, vt dicit pulchra glo. in c. relatum de preben. et tamen zenze. in extrauag. xxij. suscepti in verbo gratie. Est ergo gratia, et liberalitas in cui dando, vt dicit gl. pulchra, in c. fi. de offi. vica. lib. vj. et in c. quamuis in verb. pensionem de preben. eo. li. et sequitur Alex. in consil. clxxx. col. pe. lib. ij. Lanf. in trac. de arbit. in. iij. col. Et ideo hac de causa in principio literarum dicitur, dilecti filij talis clerici supplicationi. inclinati etc. Ad ostendendum, quod per concessionem talium

lium literarū sit gratia illi, pro quo scribit. Alias, si cessio esset omnino necessaria, verba illa non premitterentur, quia frustra precibus impetratur, quod de iure cōmuni cedit. l. j. C. de thesau. li. x. l. j. ff. ad municip. et in. l. si quā. C. de inoffi. test. et est vlterius considerandū, quod iste litere iustitie siue in forma pauperum prīt etiā alijs respectibus dici gratiose, nam cū papa solutus sit legibus, iuxta vulg. c. proposuit de cōces. preben. certe tales literas non astringitur de iure cōcedere, cū posset remittere impetrantē ad suū ordinariū. dicitur igitur in hoc papa gratiā cōcedere, in quo nō astringitur, et hoc sentit Abb. in. c. nōnulli in. j. notabili per illū tex. de rescrip. Itē prīt dici iste litere gratiose, quia sicut in executoribus datis per literas mere gratiosas nō requiruntur qualitates. c. statutū isto tit. ita neque requiruntur in executoribus datis in forma pauperum, quod tñ procedit, quū liter. diriguntur ordinario extero, qui nō tenebatur alias ordinato prouidere, et tūc hmōi lrē pauperum dr̄ gratiose, et in talibus nō hz locū. d. c. statutū, secus quū dicte lrē pauperum diriguntur ordinario, qui alias de iure prouidere tenentur, quia tunc litere tales dicuntur vere iustitie, vt declarat notabiliter decisio. vij. tit. de rescrip. in antiquio. circ. fi. et hoc sequitur gemi. in rep. c. postulasti de rescrip. et Io. Bap. de sancto Seuerino in notis gratiarum. Ex predictis ergo colligitur, quare statim post principiū literarum dicuntur illa verba videlicet, qui vt asserit, beneficium ecclesiasticū aliquod non obtinet, quia vt patet ex premissis nō prouidetur in ista forma, nec conceduntur litere clericis beneficiatis, cum non possint tunc dici pauperes, alias litere dicerentur subreptitie, arg. c. significantibus de offi. delega. ibi, cum nobilis esset, et diues, pauperem se dixit. Item propter aliud dicuntur illa verba, beneficiū aliquod ecclesiasticū nō obtinet, [74] † quia vt patet, si obtineret pensionē, nihilominus posset expedire literas, in hac forma, eo quod pensio nō dicitur beneficiū ecclesiasticum, licet quantum ad religiosos cedat loco beneficij, sed regulariter nō dicitur beneficium ecclesiasticū, ex quo consistit in sola tēporalitate, neque assignatur in titulum, vt ponit Domi. in. c. quāuis in fine principij de preb. li. vj. et dixi in regula, de infirmis resignantibus. Immo plus dicit decisio rote inci. nota quod pauper. num. ccx. in antiquis, quod taciturnitas pensionis nō reddit gratiam pauperis subreptitiam, licet sit assignata in tit. de auctoritate episcopi, ex quo nō est pensio perpetuo assignata, et constituta iure beneficij, ita quod transferatur de persona in personam. Itē et alia decisio. xj. incipien. vtrū intitulatus sub tit. [75] de prebē. in antiquioribus. † Ubi dicitur, quod pensio nō dicitur titulus perpetuus, et spiritualis, quia moriente eo, cui est assignata expirat. Hoc etiā sentit Oldr. cōsil. clxviij. incipi. ad primam quōnem, vbi tenet, quod soluens pensionē dicitur beneficiatus, non eam recipiens, ex quibus videtur concludendū, quod obtinens pensionē pōt expedire literas in ista forma pauperum, de iure cōmuni. Domi. tamē in. c. postulasti, ad finem de rescrip. quem refert ibi, et sequitur Fely. in tertia declaratione, tenet contrariū, motus ista ratione, quia papa intendit per concessionem harum literarum solum subuenire, et opitulari paupertati clerici. Sed ex quo habet pensionē, de qua viuit, certe satis est prouisum eius paupertati, sicut si esset ipsi assignatum patrimoniū pro tit. vnde istis casibus videtur cessare ratio, propter quā concedūtur litere. Si. n. volens expedire literas in forma pauperum, exprimeret se habere patrimonium sufficiens, aut pensionē congruētem certe, vel nullatenus haberet gratiā in ista forma, vel non ita de facili, et pro ista opinione bene facit tex. in. c. clericos. j. q. ij. qui loquitur in literis de iustitia, secundum doc. ibi et prohibet habēti sufficiēs patrimoniū occupare stipēdia, et bñficia ecclesie, que dicuntur esse panis pauperum, tandē propter predictas opiniones doctorum et rationes, [76] hinc inde facta est vna regula, qua cauetur, † quod obtinens beneficia. xxiiij. librarum, aut alterius similis monete, et similiter percipiēs pensionē annuā similis valoris, et summe super fructibus, possunt in communi forma pauperum literas impetrare, ita tamen, quod per assequutionem alterius, alia dimittere teneantur, et pēsio cesset, et expiret. Et ista regula est multū equa et iuridica, in quātum primo disponit, quod obtinens beneficiū, vel pensionē vsque ad summam predictā, nō excludatur ab impetratione literarum in communi forma pauperum, et postea vult, quod per assecutionē alterius alia dimittere teneantur, quod est consonū, et conforme iuri cōmuni, vt notatur in. d. c. si pauper clericus per rationē, que ibi exprimitur, sed quia cessat cā. cessat et c. ¶ Ulterius pro declaratione dicte regule notandū est, dum dicit, quod nō habentes possessionem beneficiorum in quibus se ius habere asserunt, et super quibus litigant cuiuscunque valoris annui, possunt in communi pauperū literas impetrare. Uult ergo regula, in hac parte, prout innuunt verba predicta a contrario [77] sensu, † quod habens possessionē beneficij cum titulo, licet dicta possessio non sit ipsi pacifica, vt quia litigat super titulo beneficij, talis nō poterit in hac forma literas impetrare, ratio est, quia ex quo percipit fructus, satis est prouisum eius paupertati, et sic cessat causa, propter quam conceditur gratia in hac forma, prout in simili, de habente pensionem tenet Domi. in. d. c. proposuisti quē superius retuli. Preterea regula in illis verbis non requirit pacificam possessionem, prout facit tex. in. c. de multa de preben. c. commissa de electio. lib. vj. c. licet episcopus de preben. eo. lib. et extrauagante, execrabilis, in quorum iurium casibus non sufficit possessio turbulenta, et litigosa, vt in eis notatur, et ponit decisio rote. xxxvj. inci. nota, quod vbi aliquis in antiquis et. lxj. in nouis, sed simpliciter dicit de nō habentibus possessionem beneficiorum, vt possint impetrare in ista forā, Ergo vult a contrario sensu, quod hñtes posses. nō possint licet possessio nō sit pacifica, sed turbulēta, per rationē de qua supra, et ar[78]guēdo a dicta ratione, infero, † si possessori beneficij mouetur lis super sua possessione, ita quod nō percipit fructus beneficij, licet incumbat possessioni, poterit nihilominus impetrare in forma pauperum, quia tunc, ex quo non percipit fructus, perinde est ac si possessionē nō haberet, per illud, quod dicit glo. in. c. si tibi concesso. in verbo vacare de preben. lib. vj. vbi vult per illum tex. quod promotus ad episcopatum, etiā post consecrationē, et adeptam possessionem, si fructus dicti episcopatus nō percipit, vt quia ex causa aliquo tempore alteri debentur, quod propter hoc priora eius beneficia nō vacāt, sed possit ea interim retinere. Quod etiam tenet Roma. consil. cccxxxv. incip. circa primum et alio cōsil. cccxlv. Ex predictis patet declaratio ad ea, que dicuntur in prima parte proemij literarum in ista forma, in quibus subsequenter dicitur, et quem per certos examinatores super hoc a nobis deputatos de literatura examinari fecimus diligenter, et c. Circa istā particulam sciendum est, quod sub illis verbis, de literatura examinari [79] fecimus, continentur tria, † quia examinatores examināt de tribus, vcz, si bene legit, si bene construit, et si bene cantat. Quorum saltē duo debēt concurrere, secundum Dominic. in. c. si pauper clericus de preb. in vj. Ubi subijcit, quod quo ad partes Gallicanas, plus ponderant cantum, quam constructum. Hoc autem, plus induxit Gregorius vndecimus, per quandam suam regulā. Ubi voluit, quod in Uasconia, et Hispania requirerentur ad minus duo ex istis tribus competenter interuenire, licet male se haberet in cantu. Itaque satis colligebatur quod in alijs prouincijs requirebatur ad minus sufficienter cantare. Et idem statuit Benedictus decimus tertius. Et postea sequuti sunt alij successores aliqua addentes, prout tpis opportunitas suasit, facta aūt examinatiōe in premissis, et comperto idoneo ad beneficiū ecclesiasticū obtinēdū, rursus papa mandat in eisdē literis solerter inquiri de vita laudabili, et bonesta illius clerici, et de eius conuersatione. Dignoscitur aūt vita laudabilis ex operibus, et abstinētia vitiorum, secundum Panor. et Car. in cle. cū ei quē de cōces. preb. Nec sufficit isto casu presumptio nature, vt in. c. vnico. de scrut. et in. c. fi. de presump. Nam ex quo agitur de aliquo promouēdo, et bñficiando, probari debet bonitas, vt dicit cardinalis in. d. cle. et sequitur Deci. i. c. ij. in. ij. col. de electio. [80] † Et hoc regulare est, quod quū quis aliquid petit, probare debet se eē bonū, et idoneū. Et presumptio nature, de qua in. d. c. vnico et in. l. merito. ff. pro socio, nō hz locū, nisi quū quis se defenderet, vt dicit Bar. post gl. ibi in. l. qui iurasse. §. si pater. ff. de iur. iur. sequitur Deci. in. l. si emancipati. in. iij. nota. C. de colla. Et tūc bñ consonat, quod dr̄ in. c. ij. xij. q. j. quod ois etas ab adolescentia prona est ad malū. Et iō mādat etiā inquiri papa de honesta conuersatiōe, quia presumitur pro aliquo, vel contra ipsum ex conuersatiōe. c. inter. iuncto. c. cū in iuuentute de purg. cano. iuxta illud cū sancto sanctus eris et c. Et presertim in hoie, qui tractare debet spūalia, cuius conuersatio, si mala est, inducit laqueū et periculū anime. Et ob eā cām requiritur, quod conuersatio bona probetur, quia etiam in dubio non presumitur bona, quia vbi agitur de periculo anime, capitur in dubio sinistra suspitio, quia illa vr̄ esse tutior. Et isto casu receditur a presumptiōe. l. merito. ff. pro soc. vt in nota. tradit Pet. de anch. in consi. lxxix. circa fi. cum multis concor. vt scribunt moderni in. c. in prīria. de proba. in. xij. nota. ¶ Et est notandū circa premissa, quod licet quatuor requirantur in promouendo, vcz, sciētia, etas, mores, et ordo, vt dicit gl. in. c. si pro clericis in verb. alijs de preb. lib. vj. tñ in ista forma mandatur inquiri primo de literatura, deinde de moribus, vt patet ex premissis. De etate āt, et ordinibus nulla fit mētio. Sed antequā de etate dicamus, vnū est admiratione dignū, quod prius de literatura inquiri mandatur [81] cū in clerico ante oia requiri debent boni mores, † deinde scientia, iuxta illud psal. Bonitatē, et disciplinam doce me. Prius ergo propheta bonitatē petijt sine qua disciplina seu scientia perfecte acquiri nō pōt. Quia in animam malam non intrat spiritus sapientie, nec in corpore subdito peccatis, vt dicit propheta sapien. c. j. initium igitur sapientie timor Dñi prouerb. c. j. Quoad

illũ igitur timorẽ, ex qua sapientia procedit, requiruntur boni mores. Apparet igitur ex istis, ꝙ incõsiderate mandat̃ in ista forma prius de literatura inquiri, q̃ de moribus, † Presertim, qr litera 82 tura quoad Deum, nec quoad mundum in simplicibus, ⁊ pauperibus clericis, non est multũ necessaria, vt dicit Innocẽ. in. c. j. de summa tri. vbi dicit, ꝙ sufficit istis clericis pauperibus, ꝙ tantum sciant, sicut simplex laicus, vel aliquantulũ plus circa sacramenta, circa que quotidie versantur, ita ibi Inn. quẽ in hoc multum cõmendat Bald. in rub. de sum. tri. ⁊ pro singulari sequitur And. Sicul. in trac. de prestã. card. in. x. q. j. partis, in. ij. ⁊. iij. col. Et ideo dicebat gl. singularis in. l. societas contrahitur. in gl. ij. p illum tex. ff. pro socio. † ꝙ ad canonicatus ita debent promoueri 83 literati sicut nobiles, quã glo. pro singulari cõmendet And. sicu. in consi. lvij. preclare scribitur in. viij. col. lib. ij. Apparet igitur ex istis, in clericis pauperibus magis attendendos mores, q̃ literatura, qr in istis clericis, sicut in regularibus, qui pauperes etiam sunt, magis attendit̃ vita imaculata, q̃ scientia, vt dicit Bal. in. l. athlete. §. de rusticis. in. fi. ff. de excusa. tuto. Sed vt video, ẜm istam formam. de moribus vltima fiet qð, vt ait Satyri. De eta te etiã est mirandũ, ꝙ in ista forma nõ fiat mẽtio. † Cum tñ valde 84 maius sit pati defectum in etate, q̃ in moribus, vt probat̃ in. c. si eo tempore, de rescrip. lib. vj. Ubi patiẽti defectũ in etate tẽpore date, nõ prouidetur de beneficio curato, ex quo de tali defectu nõ fuit facta mẽtio i literis, quãuis postea superueniat vltima etas, vt ibi, ⁊ tamẽ potest prouideri, si nõ est in sacris. Esto ꝙ de ordinum defectu non fuerit in literis facta mentio. d. c. si pro clericis. Consequenter apparet, ꝙ maior est defectus etatis, q̃ ordinum, vt in predictis iuribus, ⁊ per glo. in. c. j. de eta. ⁊ quali. in. vj. Sed saluando formas hmõi literaꝝ, post dici, ꝙ tacite mandat̃ inquiri etiam de etate, per illa verba, que in litteris sequũtur, videlicet, aliudq; canonicũ ei nõ obsistat, per que importat̃ legitima etas. † Quia indecorum est, vt hi debeãt ecclesias regere, qui nõ noue 85 runt gubernare seipsos. c. indecorum. de eta. ⁊ quali. ⁊c. super in ordinata. de preben. † Legitima autẽ etas intelligit̃ viginti qnq; 86 annoꝝ quo ad beneficiũ cum cura. c. cum in cunctis. de electio. ⁊ not. in. c. si eo tempore. de rescrip. lib. vj. Sed quo ad beneficium simplex, ac canonicatũ, ⁊ prebendã, extra tñ cathedralẽ ecclesiã sufficiat etas maior septennio, vt no. in. c. ex eo. de elec. lib. vj. Licet quoad canonicatus, ⁊ prebendas ecclesie cathedrales, fuerit ordinatum per Gregorium. xj. ꝙ nõ conferantur, nisi habẽtibus annos. xiiij. prout attestantur decisio rote. cccxxiiij. incipien. supposita. in nouis decisiõibus. Et hodie est regula Cãcellarie. nu. xvij. in qua disponit̃, ꝙ canonicatus in cathedrali nõ dentur, nisi hñtibus decimũ quartuz annũ completum, Alias prouisio sit ipso iure nulla, quã regulam ad hoc allegãt moderni in tract. de aucto. ⁊ preeminen. magni consi. fol. vj. in collegiatis vero disponitur in dicta regula, ꝙ canonicatus nõ dentur minori decem annorũ, declarando, vt per Alex. in. consil. lxxv. in. ij. col. lib. iiij. Secũdo important predicta verba. s. aliudq; canonicũ nõ obsistat, vt ille, pro quo taliter scribit̃ sit legitime natus, † qr illegitimi ad beneficia ec 87 clesiastica absq; dispensatiõe sunt inhabiles. c. j. ⁊. ij. de fil. presby. li. vj. Tertio qð nõ sit periurus, ifamis, seu alias criminosus. Nã licet collatio beneficij facta talibus valeat mero iure, vt tenet Lapus in additione ad ꝯsilium Federici quinquagesimuz. ⁊ card. in c. querelam. de iur. iur. per. c. inter. de excess. prelat. Illud tñ non habet locũ, qñ ꝓuisio facta periuro, vel alias infami, fiat virtute literaꝝ ad beneficia, qr tunc ꝑpter maximã eoruz odiositatẽ erit ipso iure nulla, prout eleganter tenet Cald. consil. xx. in. titu. de preben. Et sequuntur moderni in. c. ij. de rescrip. cum alijs ibi latius per Fely. adductis. Quarto, qð alias nõ sit incapax tituli beneficialis, prout si esset irregularis ex homicidio, ẜm Inn. in. c. cũ nostris de concess. preben. intantũ, ꝙ aliqui volunt, † qð cum ho 88 micida voluntario nõ dispensat̃, nisi sit persona regularis, ⁊ tunc circa altaris ministeriũ, ⁊ cũ volenti ingredi religionẽ mendicantium, cui datur rehabilitatio ad omnes ordines, etiam in altaris ministerio, vel nisi homicidiũ fuisset omnino occultũ, ⁊ cũ isto dispensatur primo casu per soluz papã, vt late tradit Thom. ferra. cautell. xliiij. in duobus alijs casibus dispensat officiũ sacre penitẽtiarie, sed in occulto in susceptis, qr hoc potest facer̃ episcopus ẜm Uincen. ⁊ quosdam alios, quos refert Arch. in. c. de his. 50. dist. sequitur Federicus in consil. clxviij. in fine, licet preposi. in. d. c. de his teneat contrariũ, tamen prima opinio est de stilo hodierno in vsu, aliqñ tñ dat signatura de absolutione, ⁊ obtẽtis ad simplicia, postea, signatura ampliari poterit iuxta qualitatẽ casus homicidij, qñq; ponitur etiã clausula pro presbytero homicida, vcz eo ad triennũ suspenso ⁊c. vel apostata, in quo nõ cadit tale ius,

secundum Bald. in repetitione. l. Barbarius in. x. colum. ff. de offi. preto. aut penitus illiteratus, qui est inhabilis ad beneficium ecclesiasticum, secundum Innocen. in cap. dilectus de tem. ordi. ⁊ Archid. in. c. nullus eo. titulo lib. vj. quod videtur intelligenduz in beneficio cum cura, secus forte in simplici, vt ponit decisio. 89 cccxij. i antiquis. † Similiter purus laicus incapax est beneficij ecclesiastici, capitulo cum adeo. de rescript. ⁊ in capitulo ex literis de transac. quicquid dicat glos. in capitulo. ij. de institu. que tenet sufficere solum propositum clericandi, quasi destinatione animi possit iam dici clericus. Sed illa glosa communiter reprobatur per doctor. in dicto capitulo cum adeo, nisi saluetur, vt per vnam decisionem rote. cccxij. incip. nota quod clericus in antiquis. Ubi dicitur, ꝙ non clerico, incedenti tamen in habitu, potest beneficium conferri vt clerico, quasi velint, quod habitus, ⁊ dispositio animi sufficiant, quoad hoc vt quis clericus reputetur. Ad quod bene facit dictum Archidiaco. in capitulo si quis suadente. xvij. questio. iiij. vbi dicit, ꝙ ille qui nondum habet ordinez, sed tantum coronam portat, ⁊ est clericus animi destinatione, gaudet priuilegio illius canonis. Et hoc in notabili casu tradit Jaso. in. l. cum; quedam puella in. ij. colum. ff. de iur. om. iud. His tamen non obstantibus verius est, quod dixi prius. 90 per tex. in. l. ex eo. ff. de testa. milita. † Ubi dicitur, ꝙ miles gaudet priuilegio militari ex eo tempore, quo in numeris relatus est, non ante. Et ideo pratica. ⁊ communis stilus est, quando purus laicus impetrat, ⁊ ei mandatur beneficium conferri, apponitur illa clausula, cupienti adscribi militie clericali, ⁊c. vt per Abba. in dicto cap. ex literis de transac. Alias littere essent surreptitie, ⁊ isto respectu, quando scribitur pro aliquo in ista forma in principio literarum, appellatur clericus, qr alias esset quoad hoc inhabilis per supradicta, Insuper diceretur canonicuz impedimentum sufficiens ad excludendum pauperem clericuz, si non sit oriundus in loco, ad quẽ litere extenduntur. arg. l. in eccl. C. de epis. 91 ⁊ cleri. stante regula cancelarie, que disponit † ꝙ pauperes clerici extra suam prouinciã locari nõ possint, nisi ibi per sex annos moram traxerint, vt latius in dicta regula, cuius dispositio fundatur in textu notabili in capitulo nullus inuitus. lxj. distinct. Ubi dicit̃ alius hẽat vnusquisq; suũ fructũ militie in ecclesia, in qua suaz ꝑ omnia officia transegit etatẽ, in aliena stipẽdia minime alter obrepat, nec alius debitã alteri sibi vendicare audeat mercedez. Et lz ille tex. loquat̃ de ꝓmouendo in epm̃, tamen ratio illius cõmunis est etiam ad beneficia inferiora, ẜm Panormita. in. capi. ad decorẽ. de institutio. Ubi dr̃, ꝙ esset valde honestũ, ⁊ fructuosũ vt quisq; in patria sua bñficiaret̃, nec alter occupet bñficia, vł stipendia alterius, ꝑ qð tolleret̃ materia depauperandi ecclesias, ⁊ bñficia, vt dixi latius. i. j q. regule de idiomate. Propter hec nõ ꝯsueuit ꝓuideri alicui de bñficio extra suã nationẽ ꝯsistenti, licet qñq; ex fauore ꝯcedit̃ cũ derogatione. Super quo tñ varie fuerũt rł'e edite. Hodie tñ vnicuiq; põt ꝓuideri extra suã nationẽ, si itelligat idioma loci, ⁊ itelligibiliter loquat̃, vt i dcã rł'a dr̃, Neq; requirit̃ aliqua derogatio, qr vndecunq; quis veniat, dũmodo sit idoneus, nõ repellit̃ a sanctuario dñi, apud quẽ nulla est acceptio personarũ, vt latius ibi dixi. ¶ Subsequẽter in hmõi litteris dr̃, ei de aliquo beneficio ecclesiastico ⁊c. Hec verba importãt, vt nõ possit eidẽ ꝓuideri de pensione, capitulo q̃uis primo de prebẽd. 92 lib. vj. † Qr pensio nõ dr̃ bñficiũ ecclesiasticũ, ex quo in sola tẽporalitate ꝯsistit ⁊ nullũ hꝫ ministeriũ spũale annexũ, vt ꝑ Dñicũ in. d. c. q̃uis. Eodẽ mõ ꝑ illa verba nõ poterit ꝓuideri de hospitali, ẜm gl. in. c. si pauper clericus. de ꝓbẽ. lib. vj. ꝑ tex. in clemen. p literas. eodẽ titu. Nec de elemosinarijs, vt ibi, imo et̃ si ꝑdicta fuissent instituta de auctoritate epi, ⁊ solita essent ꝯferri in titulũ bñficij, adhuc nõ caderẽt in hmõi gratijs expectatiuis, vt dixit not. 93 decisio Rote. ccv. incip. nota. ꝙ vbi religiosus. in antiqs. † Ubi assignat̃ ratio, Quia cũ hospitalia, ⁊ elemosine sint ad nutũ amouibilia regulariter, nõ veniũt noie beneficij, q̃tũ ad clericũ impetrantẽ, posito ꝙ in titulũ beneficij ꝯferant̃, ⁊ ideo nec expectatiue talia beneficia ꝯprehendunt, imo fortius et̃ capellanie ab elemosinarijs dependentes, licet dent̃ in titulũ. nõ cadũt sub gratijs expectatiuis, put est decisio. cccccclxxxiiij. incip. qdam in ciuitate in antiquis, alias est sub titulo de ꝯcess. ꝓbẽ. lj. ⁊ sequit̃ eã Pauinus in tract. ð offi. ⁊ pot. ca. sede vac. ꝑ quo plura ponit Rocchus in trac. iurispa. in ver. in ecclesia. q. iij. Et ista sunt notanda, quia licet predicta loca dicant̃ loca pia, ⁊ religiosa siue ecclesiastica qñ sunt de auctoritate episcopi constituta. c. ad hec de reli. domi. tamen non includuntur in hmõi literis per supradicta. De quo aliquid tangunt moderni in. c. in nostra in. xxij. cor. in fin. de rescriptis. ⁊ latius in cap. de quarta de ꝑscrip. ⁊ in notabili casu consuluit

fuluit Federi. in consil. cclxxx. casus talis est, & ex istis posset inferri q beneficia sancti Ioã. Hierosolomitani & preceptorie sancti Antonij siue alterius ordinis, prout sunt in Hispania, non cadant sub huiusmodi gratijs, scdm ea que dicit Cap. alleg. lxxxiij. dominus Papa col. pen. licet aliquando ille preceptorie reseruate fuerint de iure antiquo, vt tradit idem Cap. alle. xxvij. declarando, vt idez dicit allega. ix. & pariter dicenduz esset in beneficijs magistralibus & doctoralibus, qz nõ caderet sub expectatiuis, iuxta not. per glo. magnam in. c. cum in ecclesia de preb. lib. vj. tñ si habens expectatiuam esset doctor. & alia non obstarent, forte illa gl. non procederet propter plures doctri. quas modo non allego ex eo, qz causa pendet de presenti in rota. Similiter propter illa verba de beneficio ecclesiastico &c. non potest obtineri beneficiũ manuale, & ad nutum superioris amouibile. Dato q ab olim consuetum esset clericis secularibus assignari, qz tale beneficium, nõ põt proprie dici beneficium ecclesiasticum, cum nõ sit perpetuum, sed vt dixi ad nutum superioris remouibile, arg. c. precepta. lv. disti. & eoruz, que notanẽ in. c. veniens de filijs preby. & in. c. j. de capel. mo. lib. vj. Et ideo dixit Cald. consi. xxvj. in titu. de preben. q in reseruationibus beneficiorum, quas facit Papa nõ includunẽ manualia beneficia, qz reseruando beneficia videẽ intelligere de beneficijs, que perpetuo cõferuntur. Ex quo infero, qd nec vicariã temporalem poterit obtinere predicta ratione. Idẽ si vicaria eẽt alias perpetua, sed vnita mense episcopali, vel abbatiali, qz p talem vnionẽ illa perpetuitas transit in tẽporalitatẽ, vt ponunt domini de rota decisi. cclxxiij. incipien. fuit dubitatũ. in nouis. Consequenter nõ venit appellatione beneficij ecclesiastici, & etiã nõ dicuntur vacare, vt in cle. j. & ibi gl. in ver. mensa. de supplen. negligen. prelato. & in cle. j. de excessi. prelato, tradit Andr. sicul. in. c. cuz accessissent. xij. col. de cõsti. pro quo vide notabilia verba Anto. de but. in. cle. j. de rescrip. vt ibi referũt Moder. vbi limitat nõ procedere, qñ episcopus illa in tituluz contulisset, qz tunc possunt a mensa separari, iuxta glos. tenues. & in verbo fauore in cle. j. de reb. eccl. nõ alie. lib. vj. De qbus oĩbus dixi in regula de annali, & triẽnali, & aliqbus alijs regulis. ¶ †Post pdicta verba d aliquo beneficio ecclesiastico, dicitur cum cura, vel sine cura. Ista verba necessario apponuntur, qz nisi sic diceretur, nõ veniret beneficiuz curatum. c. cum in illis. in principio de prebendis. lib. vj. Et licet aliqui voluerunt dicere istud procedere, quando papa mandat puideri de vacaturo, quo casu non facit tantam gratiam, prout qñ prouidet de vacanti. Uerius tamen est, vt neutro casu includatur curatum, de cura non habita mentione, vt per dominos de rota decisio. ccij. incip. nota q quis non tenetur, in antiquis. Sed ista conclusio non habet locum, quando beneficium curatum esset annexum prebende, qz tunc ratione annexionis de cura, non est necessaria mentio. arg. c. super eo. de preben. lib. vj. per rationem, de qua ibi notatur. ¶ Subijcitur postmodum, dummodo in cathedrali ecclesia non existat. Ista verba videntur apponi ad maiorẽ declarationẽ, qz etiam si non exprimerentur, non venirent beneficia ecclesie cathedralis, cuz scribitur prouideri in ciuitate, vel diocesi secundũ opinionez Compost. in. c. capitulum sancte crucis. de rescriptis. Quod satis bene probatur, in. c. quamuis. el primo de prebendis. libro. vj. vt conclusit Rota proximis diebus in vna causa Zamoren. †licet ille tex. videatur loqui in alijs terminis, videlicet, cum alicui prouideri mandatur de beneficio in aliqua ecclesiarum ciuitatis, vel diocesis, vt tunc sub illa generalitate non includatur ecclesia cathedralis propter illius honorem, & preeminentiam. Et ideo dicunt aliqui secus esse, quando scribitur in terminis, in quibus loquitur Compost. Sed quãdo mandatur prouideri in ciuitate, vel diocesi, qz tunc verum est dicere secundum eos, q prouidendo in cathedrali, prouidetur in ciuitate, non sic est, cum dicitur in aliqua ecclesiarum, quasi illa dictio aliqua respiciat minores, & inferiores ecclesias, iuxta glos. in clementina prima in verbo aut earum parte de foro competen. Ubi dicit, q dictio aliqua verificatur in qualibet re minima, prout etiaz ponit Panormitan. in capitulo pastoralis in principio de officio delegat. & Petrus de Anchara. consil. clxxxv. incip. thema tale est, Titius canonicus, &c. sequitur primam opinionem, concludens, quod si quis impetrat gratiam a Papa de personatu, officio, vel dignitate pertinente ad collationem episcopi, & capituli, communiter, vel diuisim, non includitur ecclesia cathedralis, quo ad dignitates in ea existentes propter rationem de qua supra, & per illud, quod dicitur in lege pretor ait. §. quod autem. ff. de iure iurando, & capitulo sedes de rescrip. Et tenendo predictam opinionem Compost. & Oldra. oportet dicere, q ista verba dummodo, & cetera. Exprimuntur ad maiorem expressionem, & causa tollende dubitationis resultantis ex cõtraria opinione Io. And. in. d. c. quamuis super glo. in verbo includi, & clarius in additio. Specula. in tit. de action. §. supra petitione in additione magna ad fin. in quibus locis tenet, q qñ scribitur ad collationẽ episcopi, includatur ecclesia cathedralis, †qz ad episcopuz principalissime spectat collatio beneficiorum in ecclesia cathedrali, cap. cuz ecclesia de election. ergo principalius illius bñficia videnẽ includi, nisi nominatim excludantur. Et ppterea dicit ipse, in literis pauperis apponi illa verba, dũmodo i cathedrali ecclesia nõ existat. Et sic secundum eum illa verba ponuntur necessario & nõ ad maiorem declarationẽ, qd etiã ex alio suadetur, qz litere iste pauperum, ex quo dicunẽ iustitie. q. v. ita videtur iustum, q episcopus prouideat pauperi clerico, quẽ sine titulo ordinauerat in ecclesia cathedrali, sicut in alia, & sic tex. in. d. c. qũis nõ habet locum in istis literis iustitie, vt ibi dicit glo. in ver. includit & glo. in. c. accepimus de eta. & qualit. conueniẽs igiẽ fuit, vt clausula predicta ponereẽ, istud etiã videntur sentire domini de rota deci. cxij. incip. noto, q vbi aliquis in antiquis vbi dicunt, †q expectans ad collationez decani & capituli ecclesie cathedralis potest acceptare beneficiuz vacans in ea. Idẽ tenet alia decisio. ccxiij. incipien. nota q vbi in antiquis, vbi dicit, q expectãti ad collationẽ epi puideri põt de beneficio, & pbenda cathedrali, qz dispositio. c. quãuis dz restringi, & teneri in suis terminis, vcz qñ scribit fm formã illius capituli. s. in aliqua ecclesiaruz ciuitatis, vel diocesis &c. Ut cunqz sit in alijs formis, in ista certũ est, excludi expresse bñficia ecclesiastica cathedralis ecclesie p illa verba sepius dicta dummodo &c. Que cũ sint gñaliter & indiffinite plata, excludunt oĩa bñficia quantũcunqz modica existẽtia in ecclesia cathedrali. c. si Romanorum. xix. dist. & glo. in. c. vt circa, cũ vulg. licet vna deci. rote. cccxix. incip. nota, q vbi sñia, in antiquis. dicat, q dispositio dicti. c. quãuis se pius allegati nõ hz locũ in bñficijs modicis, sicut est vicaria, quã põt acceptare expectans in forma pauperum, licet illa existat in ecclesia cathedrali, & similiter aliud bñficiũ modicũ, qd nõ est de pncipalioribus in ecclesia. Assignaẽ ad hoc duplex rõ, primo qz dispositio. d. c. quãuis, est penalis. Et ideo restringenda regula odia cum vulga. Secundo, qz illud ibi disponitur propter honorẽ, & p rogatiuã ecclesie cathedralis, vt sub verbis gñalibus nõ veniat bñficiũ exñs in ea. At i modicis bñficijs ecclesie cathedralis cessat illa ratio, qz intitulati in eis nõ intersunt negotijs capitularibus. Consequẽter isto casu nõ vẽdicat sibi locũ rõ. d. c. quamuis, nec sua dispositio. Et per istã rationem & alias, quas non refero, rota in vna ciuitateñ. dimidie portionis, coram. R. P. domino Nicolao Aragonie die. xxviij. Martij. 1536. cõclusit †dispẽsatũ p epm ad bñficia posse obtinere dimidiã portionẽ in ecclesia cathedrali, qz in tali dimidia portione cessat ratio preeminẽtie ecclesie cathedralis, que cõsideraẽ in decis. ij. de filijs psby. in no. ad qd facit illud tritũ, & vulg. vcz, & q de modicis, & minimis non curaẽ l. scio. ff. de restitu. in integ. & in. c. & si qões de simo. & qd p illum tex. dicũt notãter doc. maxime Angelus in. l. senatus. §. marcellus. ff. de leg. j. vcz, si statutũ prohibet alienare domũ. vel aliã rem imobilẽ in forensem, nõ habebit locũ in domuncula, & parua re. Qui tex. exclamaẽ pro singulari ad hoc per Roma. singulari incipit. hodie ex quibus vr, qd pauper expectans potest acceptare beneficiũ modicuz in ecclesia cathedrali, fm Dños meos de Rota, qd mihi vr satis mirum ex quo generaliter, & indiffinite excludunẽ p illa verba, beneficia ecclesie cathedralis. Que verba debent comprehẽdere tã parua, q̃ magna beneficia, lz maior ratio sit in vno casu, q̃ in alio, iuxta textum in. l. j. §. quod aũt. ff. de lusu alee, & alea. †Nã plus & minus nõ differunt specie. l. fi. ff. de fund. instruc. maxime cũ ratio dicti capituli q̃uis, & premissorum, non est illa considerare, vcz beneficium paruũ, & magnum, sed honorẽ & preeminentiam ecclesie cathedralis, que ratio ita militat in bñficio modico existente in ecclesia cathedrali, sicut in magno. Quo casu propter identitatem rationis, licitum est extendere constitutionem penalem, & precipue fauore ecclesiarum, iuxta glo. in capitulo sciant cuncti in verbo alias de electio. lib. vj. †Que dicit, qd constitutio penalis vr esse fauorabilis, & extendenda fauore ecclesiarum, idẽ dicit Dominicus consi. xxxvij. in penul. colũ. & consil. cvj. in. j. colũ. Certum est autẽ, quod illa verba dũmodo & cetera apponuntur fauore cathedraliũ ecclesiaruz, ne in eis, nisi persone honorabiles obtineant beneficia, per quas honorantur ecclesie, & subleuantur, que per pauperes spolianẽ, & deprimunẽ, iuxta glo. in. c. constitutis in verbo impotentia de appellatio. per que vr dicendum, quod illa verba excludunt generaliter omnia beneficia existentia in ecclesia cathedrali, Nam ex quo est data forma in literis, certe ita violatur in paruis, sicut in magnis, capitulo cui de

non sacerdotali, ꝛ capitulo si motu proprio de prebend. lib. vj. ꝛ c. j. de baptis. ꝛ tradunt Moder. in. c. cū dilecta. de rescrip. Istud tamen non pono pro ꝯstanti, propter dictam decisionē ꝓriaꝫ do 101 minorum, quorū † magna est auctoritas apud oēs vt ꝓbaui latius in ꝓemio regulaꝝ cācellarie in. ij. q. Presertim, qꜫ lꝫ in aliquibus casibus a iure exꝓssis modicū attēdat̃, tñ regulariter negari nō pōt, ꝙ dispō simplr loquēs minima si cōprehēdit, vt tradūt Moder. in. c. de appella. p illū tex. de appel. ꝛ dixi in. §. penales. col. ij. inst. de actio. In quo gñere vltra Corse. in trac. de minimis. lx. decisiones cumulat Iaco. Florius de Utiñ. in repetitio. l. si quos. C. 102 de offi. ꝓfec. preto. † Et ex. s. dictis pōt summi rō, ꝛ cā, quare est, ꝙ pauperes expectātes excludunt̃ a canonicatibus, ꝛ alijs bñficijs existibus in eccle. cathedrali. Quā rōneꝫ hic melius declaro, vcꝫ, qꜫ ex quo quis est pauper, ꝓsumit̃ vilis ꝑsona. Hinc est, ꝙ tali minꝰ credit̃, ꝙ̄ alteri diuiti, ꝛ poreti, iuxta illud Satyrici. Quātum quisqꝫ sua nūmoꝝ seruat in archa, tm̄ hꝫ fidei. Et ꝓbat̃ in. l. iij. ff. d̃ testi. in. §. sancimus. i aucte. e. tit. ꝛ in. l. spadonē. §. fi. ff. d̃ excusa. tuto. Unde sicut magnus est honor esse canonicū ecclesie cathedralis, vt dicit Inn. in. c. fraternitatē. de sepul. ꝛ retuli in superioribus. Ita aliquid plus est esse bñficiatū in ecclesia cathedrali, ꝙ̄ in alijs inferioribus extra illā, pp illius honorē, ꝛ preeminētiā. Et ppea arcent̃ pauperes expectātes a bñficijs ꝛ canonicatibus ecclesie cathedralis. Ridiculū. n. vulgo videret̃, videre pannosuꝫ clericū bñficiatū, vel canonicū i choro cathedralis ecclesie, iuxta illud, qꝺ dicit gl. in. c. statutū. in ver. cōmittant̃. de rescrip. lib. vj. Licet ista ratio posset etiā morderi, ex eo, qꜫ illa vilitas cessaret, ꝛ aboleret̃ habito canonicatu, ex cuius redditibus facile sibi vestes posset cōparare. Quia videmus Deū infirma huius mūdi elegisse, vt ꝯfunderet fortia, ꝛ paupes, ꝛ ignobiles asciuit Christus ad apostolatū, vt patet in. c. venerabilis de preben. Precedēs tñ opinio videtur magis recepta, per ea que dicunt doctores post gl. in. c. statutū. de rescriptis. lib. vj. Et ibi dixi. ¶ Demū post ꝑticulas ꝓcedētes ponit̃ taxa, vcꝫ cuiꝰ fructus, ꝛc. Pro declaratiōe 103 istius ꝑtis, sciēdū est, † ꝙ olim in hmōi literis pauperis nō exprimebat̃ certa taxa, sꝫ dicebat̃ de bñficio ꝺm sue probitatis merita cōpetēte, vt ponit Lap. allega. lxxix. incip. Inn. que verba importabant, vt ꝓuideret̃ expectāti de bñficio ꝺm qualitatē sue persone ad arbitriū executoris. arg. l. plenū. §. equitij. ff. de vsu, ꝛ habi. vt p Pan. in. c. fi. de preb. ꝛ clarius p Butriū in. c. cū dilectus in. ij. col. de iur. patr. Ad qꝺ etiā facit bona glo. in. c. j. in ver. absqꝫ penuria. de sta. reg. lib. vj. Hodie aūt ista cōpetētia taxata est ad certam summā diuersimode tñ ꝺm diuersitatē regionū, ꝓut in regula de taxa. in forma paupeꝝ. Dicit tñ Ioā. Andr. in addi. spec. in. titu. de cōcess. preb. in additione magna, qꝺ verba finalia hmōi literaꝝ videnꝫ id ponere i arbitrio pauperis expectātis, ꝺm qꝺ sibi volenti possit ꝓuideri d̃ minori valore, de qbus xbis dubitat ibi multū idē Io. Andr. qꜫ etiā si dicta verba nō apponerent̃, posset idē de minori forma ꝓuideri. Nā qñ summa ponit̃, pōt tūc etiaꝫ de minori prouideri, secus qñ ponit̃ taxatiue, ꝓut vult gl. notabilis in. c. quāuis in. ver. vsqꝫ ad certā summā de ꝓbē. li. vj. ꝛ latius declarat Domi. ꝯsil. cxxxij. in. vj. col. ꝯsequenter expressio illoruꝫ verboꝝ, vcꝫ, ꝙ volēti possit de minori prouideri, videt̃ superflua, qꜫ expressio eoꝝ, que tacite insunt, nihil operatur, iuxta iura vulg. Tandē huic obiectioni respondit prefactus Io. And. ibidē, ꝛ in c. cui de non. de preb. lib. vj. quē nō expedit referre, qꜫ hodie non apponunt̃ illa verba, ꝛ bene pp supradicta. ¶ Ultimo pro declaratione premissoꝝ circa istā formā, ꝛ alias precedētes, in quibus 104 exprimit̃ certa summa, ꝛ valor sciendū est, † ꝙ valor beneficij nō cōputat̃ respectu vtilitatis, que habet̃ in residendo, sed in portatis, seu in absentia, vt sentit notabiliter Oldra. ꝯsil. xvij. incip. ex virtute gratie, ibi, duꝫ dicit ꝯstat, redditus appellari, qui ꝑcipiunt̃ ex corpore beneficij, ꝛ debent̃ vnicuiqꝫ absenti. Subdit etiam, qꝺ quotidiane distributiones, ꝛ āniuersalia nō cōputant̃ in valore beneficij, nec augent corpus prebēde, ex quo dant̃ ratione opere ꝑsonalis, arg. tex. in. l. j. in secundo responso. ff. si mēs. fal. mod. dix. ꝛ in. l. cum duobus. §. si in choeunde. ff. pro socio. ibi, preciū enim opere ꝛc. Idē tenet decis. rote. cxxxiij. incip. qñ impetrat̃ i nouis. Datur. n. tantūmodo interessentibus diuinis ꝛ ideo non sunt de corpore beneficij, nec sub illo cōprehendunt̃. Ad qꝺ facit, qꝺ legitur, ꝛ notat̃ in. c. licet de preben. ꝛ in. c. vnico de cleri. nō residētib. lib. vj. Idē vult alia decisio. ccccviij. ꝛ. dcclxvj. in antiqs, ꝛ predicta intelligo ꝓcedere, etiā si in aliqua ecclesia ex statuto, vel cōsuetudine nihil ꝑcipiant absentes, qꜫ pari modo valor debebit cōsiderari, nō in residēdo, sed quantū alias perciperet absens, si statutū, ꝛ ꝯsuetudo nō starent, habet enim prebenda suos redditus cōsuetos, licet ꝓpter statutū vel ꝯsuetudinē nō debeant̃ absenti.

Et ita intelligo dictum Oldra. puto tñ, qꝺ vtilius, ꝛ magis expediens expectanti est, qꝺ valor beneficij cōputet̃ ꝺm taxationē decime. ꝙ̄ sꝫ cōmunē extimationē. Quia per industriā clericoꝝ creuerunt redditus beneficioꝝ, que industria nō debet illis esse dannosa. l. fi. C. de aluuio. ꝛ notat̃ in. c. cum in fer. de consti. ꝛ in. c. cuꝫ clerici de pac. ꝛ ita solet in literis exprimi. de quo tamē latius dicam in regula de valore exprimendo vbi est proprius locus. 105 ¶ † Decima ꝛ vltima principalis forma, quoad gratias expectatiuaꝝ est, pro pauperibus graduatis, que differt in aliqbus a cōmuni forma paupeꝝ, precedēti primo, qꜫ in ista post illa verba beneficiū ecclesiasticū ꝛc. Nō ponunt̃ ab olim clericis secularibus assignari consuetū, prout ponitur in forma precedenti, sed simplr dicit̃ ꝯsuetū clericis secularibus assignari. Et hoc ea, vt opinor ratione, qꜫ fauore graduatoꝝ vult summus Pontifex, vt intelligat̃ beneficiū seculare, seu clericis secularibus assignari cōsuetū, qñ per decenniū pacifice, ꝛ quiete fuit rectū, p clericos seculares, 106 per illud, qꝺ dicit Io. And. in. c. fi. de consue. lib. vj. † Ubi tenet sufficere decennalē possessionē de cōsuetudine, ꝺm ius cōmune introducta, qualis potest dici ista, d̃ qua loquunt̃ maxime ꝯcurrēte fauore graduatoꝝ, vt. s. Nā de iure cōmuni omnia beneficia censent̃ eē secularia, ex eo, qꝺ primeuus status beneficioꝝ fuit secularis: hinc est, qꝺ de seculari beneficio, fit regulare, dūmodo legitima prescriptio quadragenaria sit decursa, Sed ecōuerso, sufficit decennalis ꝓscriptio, quasi velint doctores sufficere tali casu breuius tēpus ad hoc, vt res reuertat̃ ad naturā suaꝫ. c. ab exordio. xxxv. dist. cum vulga. pp fauorē paupeꝝ graduatoꝝ, vt sepius dixi. Hinc est, qꝺ licet ꝯsuetudo cōtra ius cōmune nō valeat, nisi sit quadragenaria, fallit tñ, nisi p eam reuerteremur ad ius antiquū, qꜫ tūc sufficiunt decē anni, vt tradit curtius in rep. c. fi. in gl. rōnabilis de ꝯsue. ꝛ fol. xxviij. ꝺm primā impressionem, cum concor. de quibus moder. in vulg. l. si vnus. §. pactus. ff. de pac. Sed in communi forma paupeꝝ pōt dici, qꝺ requiratur quadragenaria prescriptio, vt beneficium dicatur seculare seu rectum a secularibus clericis, quod denotat illa dictio ab olim, que ponitur in dicta forma cōi, ꝛ omittit̃ in ista. Et hoc mō ꝑnt ꝯcordari opiniones ꝓrie doctorū in. d. c. cū de beneficio. ꝛ Dñoꝝ de rota, de qbus deci. xxxij. incip. fuit dubitatū, in nouis ꝛ deci. xlviij. inantiqs. De qua tñ materia latius diuagat̃ Fely. in. c. i nr̃a i. iij. corr. de rescrip. ꝛ Bartho. Belenzinus auditor in trac. de chari. sub 107 si. q. lxxxij. ¶ † Differt insup ista forma a ꝓcedēti, qꜫ maior taxa dat̃ in ista, ꝙ̄ in ꝓcedēti, vt puta in Alamania in cōi forma pauperū dat̃ ad bñficiū cū cura. xx. sine cura. xv. marcharū argenti. In ista vero pro graduatis si cū cura. xxv. si sine cura. xviij. mar. arg. Et similiter in alijs partibus auget̃ taxa p paupibus graduatis respectiue ad taxā, q̄ est in forma cōi, ꝛ istud introductū est nō sine ratione, vt pinguius prouideatur graduatis in redditibus, iuxta. c. de multa circa fi. de prebend. nam vt dicit glos. in. c. cum adeo de rescrip. qꝺ simplici clerico sufficit tale bñficiū qꝺ non sufficeret nobili, ꝛ similiter lr̃ato, ꝛ graduato, vt no. Bar. in. l. si ꝯstante in. iiij. col. ff. solu. ma. ꝛ iō dicit gl. in. c. clericus. xxj. q. j. qꝺ sufficiētia beneficij ꝯsiderat̃ ꝺm qualitatē, ꝛ dignitatē beneficiati. facit etiaꝫ bona gl. in. c. vnico. §. sane in verb. absqꝫ penuria. de sta. relig. lib. vj. eodē mō in alijs formis ꝓcedentibus, in quibus dat̃ ad largas maior est taxa p graduatis, ꝙ̄ p alijs, vt apparet ex regula de taxis beneficiorū, ꝛ est aduertendū, qꝺ olim nō ponebat̃ summa in principio gratie in forma pauperū. Immo dabat̃ gratia de oi bñficio cōpetēti, ꝛ postea in fine gratie dicebat̃ nostre aūt intentiōis existit, vt sibi ꝓuideat̃ de beneficio cuius fructus ꝛc. talē summaꝫ nō excedūt, prout declarat rota in antiquis. deci. vj. de prebē. ter108 tio ꝛ vltimo differt † ꝙ in ista forma pro graduatis nō mandatur inquiri de idoneitate impetrātis, quasi iā semel censeat̃ approbatus arg. tex. in. l. vnica. ꝛ qꝺ ibi nota. p Bar. C. de athl. lib. x. At in ꝓcedēti ponit̃ illa clausula, si per solertē inquisitionē ꝛc. que facit ꝯditionē, ꝛ dat formā exequutori, qua nō seruata nō valet ꝓuisio, etiā si pauper alias millies esset idoneus, ꝛ hꝫ executor sciret ꝛ ꝓnūciaret esse talē, qꜫ per hoc nō crederet̃ ei, sed opꝫ, ꝙ hec examinatio fiat certo mō, vcꝫ p inqꝫitionē solertē, de qua ꝯstare dēat. Ita formaliter dicit Egid. couclu. dclxvij. incipiē. clausula allegat Paulum ita tenentem in cle. cum ei quem primo responso super verbo inquisitionis de conces. prebend.

FINIS

Tractatus de reseruatiõibus beneficiorum R. P. D. Gasparis de Perusio. Episco. Frequentini.

SVMMARIVM

1 Ecclesia Romana habet ordinariam potestatẽ in iudicando cãs totius mũdi, & in cõferẽdo beneficia, ac administrãdo vt nu. 3.
2 Episcopi ꝯferunt ex ꝯcessione pape quãuis nõ nomine expresso.
4 Papa est iudex supremus omnium ordinariorum.
5 Papa est Christi vicarius, Petri successor, ac caput ecclesie.
6 Ecclesia dicitur corpus misticum, & assimilatur naturali.
7 Ecclesia militans representat triumphantem.
8 Petrus dedit licentiam Paulo predicandi.
9 Papa transfert imperium, & de ipso iudicat.
10 Pape resistentes acephali vocantur, & sibi preiudicant.
11 Obedientiam pape subtrahentes sunt scismatici, & heretici.
12 Episcopi sunt successores apostolorum sicut Papa. s. Petri.
13 Epũs est ꝑcurator aiaꝝ sue diocesis & de ipsis tenet̃ rõnẽ reddeř.
14 Pape nõ licet bona ecclesie alienare sine causa rationabili & bonesta & aliter faciendo mortaliter peccat.
15 Imperium & sacerdotium duo luminaria mundi existũt, nec licet vni ponere falcem in messem alterius, & nu. 28.
16 Episcopi multi prestant iuramentum fidelitatis Imperatori, ac Regi Francie, ac alijs dominis temporalibus.
17 Apostoli licet fuerint a deo vna cũ Petro instituti, nõ tamẽ fuit par institutio.
18 Petro commissa fuerunt iura celestis & terreni imperij.
19 Ordinarij habent curam animarum a papa & sub papa.
20 Lex Julia de ambitu nec simonia habent locum in cu. Ro.
21 Pape actus & animũ debemus i meliorẽ ptẽ iterpreta. & nu. 26.
22 Simonia est heresis.
23 Crimina oia ad cõparationẽ simonie, & heresis ꝑ nullo cõputãt.
24 Simonia peius est idolatria.
25 Simonia proprie sumpta & improprie.
27 Pape detrahentes sunt infames & maxime peccant.
29 Manichei asserebant duo esse principia.
30 Tributum quare fuerit solutum a Christo Cesari.

De Reseruatione bñficioꝝ tracturus, subsequẽter annectam materiaꝫ de potestate reseruãtium, & primo de potestate ordinaria summi Pontificis sub suis rubricellis, vt. j. patebit. Circa hoc primo videndũ est, quis potest reseruare, & quo iure. Secũdo que beneficia possunt reseruari. Tertio quis sit effectus reseruatiõis. ¶ Ad pmũ, ꝙ Papa aut legatus, vel executor beneficia sue collationi reseruat, de quibus in singulari dicam, & primo de summo 1 Pontifice & eius iure &c. qd̃ premitto † ꝙ nõ solũmodo Ro. ecclesia in iudicando causas vniuersas totius mundi habet ordinariam potestatem. ij. q. vj. ad Romanam. j. & ij. immo ad ipsam & non ad aliam. ix. q. iij. cuncta per mundum. immo ẽt in conferendo de translat. epis. c. quanto q2 sicut inferiores ab episcopo non habent potestatẽ conferendi de iure, nisi inquantum episcopus tacite puta per prescriptionem concedit de institu. ex frequẽtibus & c. cum venissent & not. de offi. archi. cum satis. xvj. q. vij. nullus & q. ij. visis de quo p Host. in summa de offi. archi. §. quod sit eius 2 officium & de insti. §. qui posset. Ita & episcopi nisi † ex pape concessione & ipsius conferunt auctoritate ꝗuis nõ nomine expresso. iij. q. vj. multũ, stupeo eniz dicit Leo papa vices. n. nostras ita tue credidimus charitati &c. ideꝫ in. c. decreto. ij. q. vj. ibi & vices suas idẽ in. c. qui se scit, in prin. ij. q. vj. ipse qdã vocatus est in plenitudineꝫ ptãtis, epi vero in partẽ solicitudinis. x. dist. ꝗñs. & d. c. decre 3 to, idẽ in administrãdo, † q2 omniũ bonoꝝ ecclesiasticorũ quo ad vsum & sicut dominus vniuersalis. xxv. qõ. ij. c. posteaꝗ. §. his ita in prin. idẽ quo ad dispẽsationẽ, q2 culpa exigẽre potest ab vno accipere, & dare alteri ad hoc. xvj. q. iij. siquis deinceps. xxvj. q. j. siquis rapuerit dist. lxviij. Adrianus, ad hoc facit. c. grãdi, de sup. ne. prel. in. vj. de reli. domi. c. vnico. §. confirmatus in fi. eo. lib. vj. 4 ideo dicit Archi. † ꝙ est iudex supremus omnium ordinarioꝝ potest inhibere restitutioneꝫ de peni. di. vj. c. j. in fi. ita tenet in suo tracta. contra hereticos, in. c. insuper sciendum est, & facit ꝙ not. glo. que incipit veri dei in. c. quanto, de transla. episco. dicit etiam Archi. in. d. c. ꝙ episcopi. in suis diocesibus vices pape gerũt. vt d. c. multum stupeo, natura enim est ordinarius totius mundi, videlicet, papa. ix. q. iij. c. cuncta per mundum. & c. seq. & est in plenitudine iurisdictionis & potestatis, alij vero sunt ordinarij eius nomina in partẽ solicitudinis electi, qui omnes ab eo iudicantur. xl. dist. c. si papa, ideo dicit Inno. c. super his, ꝙ omnis creatura est sub papa, ꝗuis tex. & Ber. dicãt in. c. j. de const. non ligat nisi sub 5 ditos, q2 vicarius Christi est & Petri successor † cui dictuꝫ est a Christo vocaberis cephas, ꝙ interpretat̃ caput. Ideo Petrus est ecclesie caput, & cardo aliarum ecclesiarum caput. xij. dist. c. ij. nec tale priuilegium potest tolli per prescriptionem q2 esset contra salutem animarum secundum archidiaconum, probat const. Bonifa. extraua. vnam sanctam recognosce Roma. ecclesiam in dominam maiorem, ꝙ probatur rationibus naturalibus, vt reci 6 tat Archi. ecclesia dicitur corpus † misticum & assimilatur naturali secundum apostolum, sed corpus naturale habet multa membra, & spiritus dependentes ab vno capite, qui sub ipso capite reguntur. Item secundum Philosophum in vno quoqꝫ genere est reperire vnum primum & suppremuꝫ, ꝙ est mensura & regula omnium illorum in genere contentoꝝ, & alibi dicit oportunum, ergo ꝙ multitudo hominum deducitur ad vnum & in genere hominuꝫ reperire vnum, qui sit suppremus in illo genere, que sit mensura & regula omnium aliorum, huic quidam rationi naturali concordant, ideo rata & diuina voluit nãqꝫ diuina ordinatio, ꝙ ecclesia 7 † militans representaret triumphantem, vt no. de elect. fundamẽta in. vj. hoc probat in Apocal. Joan. xxj. ibi vidi sanctam ciuitatem Hierusalẽ nouam descendentem, q2 hec terrestris exemplata est celestis Hierusalem, que sursum est, & est mater nostra, naꝫ secundum doct. beati Dionisij noue sunt ordines sub triplici hierarchia, & est ordo sub ordine, & tandem sub vno capite, ꝙ est ipe Deus, & sic in ista ecclesia militante ratio ordinis, & diuina ordinatio voluit oia reduci sub vno capite, q2 si esset ponere duo capita de pari se habentia, quorum vnuꝫ alteri non subesset, non eẽt ratio celestis ordinis congruenter supposita in ecclesia militante, sed iure merito ratione celestis ordinis gradus prelatoruꝫ, & principium sub vno capite collocentur, & ei obedient, & subdantur, vnde Job. xxxviij. nunquid nostri ordinem celi, & ꝺm rationeꝫ in terris hoc ẽt ꝓbat̃ in Mose quẽ Deus ꝯstituit verũ principẽ, vt supremũ totius populi sui cui plenariã ꝯcessit ptãtẽ iudicãdi, & post eũ ꝯstituit Josue, sed oibus his maior fuit Petrus, cui vb̃is ꝯcessa fuit ptãs i celo & in terra. j. q. l. nõ quales. ex quibus dt Archi. ꝙ satis probat̃, ꝙ papa sit vicarius Christi, & Petri successor, & summus põtifex & regula directiua omniũ alioꝝ, cui oẽs sunt subiecti, in tantũ ꝙ cũ venerit plenitudo tpis ois israel saluus fiet, sicut dicit Apostolus, oẽs rõnes huic capiti subijcient̃ & obediẽt & tũc implebit̃, ꝙ dr̃, & erit vnum ouile & vnus pastor. Jõ dicit ꝙ ad salutẽ anime nostre est tenendũ Ro. ecclesiam omnium aliarũ tenere principatũ, & sic ordinatũ ab ipso Christo p translationem de Antiochia ad Romam. vij. q. j. mutationes. & papam principẽ mundi, vt vicariũ, q2 dictum est terra & plenitudo eius, vnde di 8 cimus ꝙ Petrus † dedit Paulo licentiã predicandi in. c. fi. di. xi. in gl. petrus, & ibi Archi. & ꝑ tanto cantat ecclesia in cathedra Petri, tu es pastor oniũ & pnceps apostoloꝝ, tibi tradidit Deus 9 oia regna mũdi p. c. j. xix. di. † & ipse solus qdẽ trãsfert imperiũ, & de ipso iudicat de re iudi. ad apostolice, in. vj. ac regẽ Francorũ q dicit, ꝙ nõ recognoscit superiorem. c. per venerabileꝫ, qui filij sint legi. alias esset acephalus sine capite, ꝙ esset quoddam monstruosum. xciij. di. nulla ratione. vij. q. j. in apibus, ex quibus Archid. infert ꝙ ecclesia Grecorum Ro. ec. subiecta est, nec aliqua pscriptione potest se tueri. xxij. di. de ꝯstantinopolitana. xxiiij. q. j. rogamus. Ita tenet Host. xvj. q. iij. nemo. ¶ Scdo infert̃ ꝙ summus pont. põt trahere ad se ipsum cognitionẽ causarum & collationeꝫ beneficiorum totius mundi, q2 cum habet plenã potestatẽ. xj. dis. c. ꝯñs. & adiectiõe nõ indiget nec alia plenitudine. vj. q. j. si omnia 10 ex quo infert̃ ꝙ resistentes tali reseruationi, † quia ledunt papam in talibus sibi ipsis in eorum iure preiudicant & falcem in messem alienan poneñ. ab vnitate, & capite suo recedunt, & eis nomen acephale imponitur. xij. dist. per totum. c. dist. contra moreꝫ. xxiiij. q. j. alienus, & ex hoc infertur, ꝙ tales non sunt in vnitate ecclesie, vt in supradicta con. Bon. vnam sanctam. xxij. dist. c. j. xcij. dist. qui cathedram. Immo qui dicit papam predicta non posse est hereticus. xix. dist. nulli. & no. glo. de elec. generali lib. vj. in verb. inhibe 11 mus. ¶ † Infertur etiam ex predictis, quod subtrahentes obedientiam ecclesie Romane, vel dominium in totum, vel in parteꝫ sint scismatici vel heretici, apparet ergo ex pdictis, ꝙ iure suo ꝑ prio & directo papa vtitur in causarũ cognitione reseruationibus beneficiorum collatione, bonorum administratione omnium ecclesiarum, vt infra dicam. §. quis sit effectus. ¶ Contra hanc cõ

clasionez ⁊ supradicta põt opponi, prout Arch. opponit Christi
voce appostolis data est iurisdictio fratribus ⁊ Petro, cum eis
dicit q̃cunq; ligaueris super terrã erit, ⁊c. xxiiij. q. ij. c. nec q̃sq̃, ⁊
12 epi loco apostoloꝝ sunt † successores numero, sicut papa est suc-
cessor s. Petri, ita epi apl'oruz successores. lxviij. dist. c. vlt. ⁊ pro
hoc facit text. in. c. in nouo. xxj. di. ⁊ q̃d dicit beatus Cyprianus.
xxiiij. q. j. loquit̃ iuxta prin. facit. ij. q. vij. Paulus Petro, ⁊ sic vi
det̃, ꝙ epi sua iurisdictiõe vtant̃, ⁊ ꝙ nõ sint pape vicarij, nec sua
iurisdictione priuare posse, ad hoc facit. xij. q. j. p̃cipimus. vbi di-
cit ꝙ anime hominũ sunt epo tradite. Jdeo de ipsis tenet̃ ratio-
nem dare, ad hoc. xcvj. di. duo xviij. q. ij. Cognouimus de offi. or.
13 c. irrefragabili † ⁊ est ꝓcurator animaꝝ vocatus eps. xj. q. c. cleri
cũ. §. illud aũt. ¶ Secundo opponit̃ d. c. non liceat pape. xij. q. ij.
vbi pape nõ licet bona ecclesie alienare, vbi dicit Host. ⁊ Arch.
ꝙ sicut est peccatũ alienare res ecclesie sine vtilitate, ⁊ sine causa
14 rationabili, ⁊ honesta, † ⁊ multo magis in papa, q mortaliter pec
cat, ecclesiam vult consumere in vsum nõ permissuz, idẽ Lauren.
q dicit natura est turpe alienare res ecclesie in casu nõ ꝯcesso. Jõ
nõ põt ipsi pape licere. ff. de verb. sig. l. probrum, ⁊ per hoc patet
ꝙ illa ꝯcl'o est falsa, ꝙ liberã habeat administrationẽ papa oium
bonoꝝ ecclesiasticoꝝ, ⁊ per ꝯñs nõ est supremus dominus. Jta
ꝙ inhibere ⁊ reseruare. ¶ Tertio plena sunt iura q̃ nobis indu-
cunt mundi duo esse luminaria, ⁊ q̃dibet ipsoꝝ a Deo institutuz
15 † vt duo capita imperiũ ⁊ sacerdotium de maior. ⁊ obe. c. solite, ⁊
ista sunt diuersa, ꝙ nõ licet vni ponere falcẽ in messem alienaz. de
iudi. nouit. Jdeo papa de tẽporalibus nõ cognoscit de fo. cõpe. c.
ex transmissa. ⁊. c. licet, ⁊. c. ex tenore. ⁊ sic nõ videt̃ supremus, ⁊
dominus mundi solus papa, vt. s̃. dictuz est, immo plures sunt epi
16 † ⁊ ordinarij, qui in tẽporalibus recognoscunt imperiũ regẽ Frã-
cie, ⁊ alios dominos tẽporales, de quibus prestant eis iuramẽtũ
fidelitatis ⁊c. xxij. q. vlt. si vobis de appel. cum parati. cum si. ad
17 primum r̃ndet Archi. in. c. supradicto, dicens † ꝙ q̃uis Apost.
fuerint a Deo instituti vna cum Petro, nõ tñ fuit par institutio,
q̃r vnus prefuit alijs, vt dicit beatus Clemẽs. lxxx. di. in illis, ⁊ il-
le fuit qui dictus est cephas. i. caput. xxij. di. c. ij. ⁊ beatus Leo di
cit, ita ad oĩuz apostoloꝝ offim̃ pertinere voluit ad sanctũ mun⁹,
de quo in psal. Jn oẽm terrã exiuit ⁊c. vt in beato Petro oium
apl'orum summo collocaret di. xix. ita dñs. Jdeo dicit Archi. ꝙ
Petrus nõ fuit electus in simplicẽ Apostolũ, sed vt summũ sa-
cerdotẽ dñ ei pre oibus, ⁊ ꝓ oibus claues regni celoꝝ tradidit.
xx. dist. c. j. iuxta finẽ. De istis clauibus habet̃. xxiiij. q. manet ⁊. c.
ꝙcũq;. Jtez idẽ dicit dñs Simon Jonnes amas me, pasce oues
18 meas. viij. q. j. in scripturis. Jdeo dicit tex. † ꝙ dominus cõmisit
Petro iura celestis, ⁊ terreni imperij. xxij. dist. c. j. ⁊ ex hoc patet
solutio primi ꝯrij, ⁊ differẽtia potẽtis iurisdictiõis inter Petrũ, ⁊
19 alios Apl'os, ⁊ inter papam, ⁊ ordinarios, † qui sub ipso, ⁊ ab ip
so curaz habent animaꝝ. c. j. xxj. dist. ꝭm Arch. vnde dicit Aug.
loquẽs de prelatione Petri, ⁊ successoꝝ, Quis. n. nescit istũ apo
stolatus principatũ, cuilibet episcopatui preferẽdũ. ij. q. vij. puto,
quasi dicat nullus, ex quo Arch. ꝙ ꝯriũ tenens est hereticus, ita
dicit Nico. papa. xxij. dist. omnes siue. Scd̃o infert, ꝙ tanta est
20 potẽtia Petri, ⁊ per ꝯñs successoꝝ. de electio. significasti, † ꝙ lex
Julia de ambitu nõ hz locum in Curia Romana. ff. ad leg. iul. de
ambi. l. j. nec simonia, ⁊ ita ponit. j. q. j. c. fi. ⁊ hoc ex eo ꝭm Arch.
ꝙ papa si recipit tẽporalia nõ recipit, vt det spirtualia, nec ꝑ viã
cõtractus innominati, vcz, do, vt des, sed recipit tẽporalia ab illo
cui dat ecclesiastica beneficia, nec per ipsa ex tali causa, vcz. vt vẽ-
dat spiritualia munera recipit, simoniã nõ cõmittit, cessãt tũc pec
cata, cessat tunc estimatio, ⁊ per ꝯñs cessat infectio, hoc idẽ videt̃
voluisse Host. in. c. pro humani. de homici. lib. vj. vbi dicit ꝙ. l. j.
ff. ad leg. iul. de ambi. nõ habet locũ in principe, ⁊ hec est melior
dist. q̃z glo. in. c. ex parte, el. j. de offi. eleg. que dicit quedã sunt ꝓ-
hibita, q̃r simoniaca, quedã simoniaca q̃r prohibita. Cũ etiam in
primo casu papa non cõmittat simoniã, si munera recipit, vt. s̃. di
ctum est, alias secus ꝭm Tho. ⁊ Arch. in tracta. cõtra hereticos
in. c. sed ⁊ si volumus, vbi dicit in fi. ꝙ papam cõmittere simoniã
est, vt sic, ⁊ nõ, q̃r totũ consistit in eius mente, ⁊ opinione, sed qñ re
cipit tẽporalia, tñ confert ecclesiastica beneficia, ex quibus infert
ꝙ nos inferiores qui mẽtẽ, ⁊ opinionẽ tãti principis ignoramus,
21 † debemus in meliorẽ partẽ interpretari ipsius animũ cuz tẽpora
lia recipit, quibus spiritualia, ⁊ beneficia ecclesiastica confert, de
reg. iur. c. ij. Jta etiã tenet Beda in homilia, ⁊ ꝯcordat. xlj. di. c. j.
¶ Sed opponẽs minaberis mihi de heresi, q̃r Bonifa. viij. post
eius mortẽ corã Clemẽte ei⁹ successore fuit accusatus a suis emu
lis de heresi, ⁊ iter alia ad ꝓbationẽ heresis, Et ꝙ dictus Boni.
fuisset hereticus alleg̃ ꝙ ipse tenebat illã opi. vcz, ꝙ papa nõ po

22 terit cõmittere simoniã, † cũ simonia sit heresis. j. q. j. benedictio.
⁊. c. quisquis. ⁊. c. eos. ⁊. c. fertur, extra de simo. quotiens, cũ mul-
23 tis concordã. vñ dicit tex. † ꝙ omnia crimina ad cõparationẽ si-
monie, ac heresis ꝓ nullo cõputant̃. j. q. vlt. c. fi. ⁊ extra de simo. ꝑ
tuas. §. ceteras, ⁊ alibi dicit tex. ꝙ talis pestis simonie sua magni
tudine omnes alios morbos vincit, et eo. tit. simoniaca, ⁊ alibi di
24 cit tex. † peius est crimen simonie, q̃z idolatrie. j. q. j. cito turpem.
⁊. c. eos, stante ergo dicta conclusiõe, ꝙ in animo pape esset simo
niam committere, vel non, ⁊ per papam committere simoniam, ⁊
vt sic, ⁊ vt non, de simonia non posset accusari, quod esset hereti-
cum asserere. xl. dist. si papa. ¶ Circa responsionẽ ad predicta nõ
recedã ab Archi. q ꝯ dictos accusatores ⁊ dictatores exclama-
uit, ⁊ subtiliter allegauit integrã famã Boni. prefati ꝯseruando
25 ⁊ defẽdẽdo dicit, † ꝙ quedã sunt impetrabilia de iure, ⁊ de facto,
vt fides, spes, charitas, Spiritussanctus, ⁊ dona eius, vcz donũ
ꝓphetie, ⁊ potestas faciendi miracula, ⁊ talia credẽs posse vendi
⁊ emi ꝯheret hereticam prauitatẽ, ⁊ ita fuit praua voluntas Si-
monis magi, vt pz. j. q. j. Petrus cum duobus seq. quedã sunt im
petrabilia de iure, sed nõ de facto, vt Sacerdotia ecclesie, que re
vera de iure vendi nõ possunt, licet de facto qñq; vendant̃, ⁊ quia
sunt prohibita, vt simoniaca, ⁊ papa põt tali casu ꝯuinci, vt infra
dicaz, ⁊ de tali intelligũtur supra alleg. videlicet, nõ de qualibet
simonia, sed quando est perfecta imitatio Simonis magi, q fuit
cuz infidelitate, ⁊ malitia, vt patet Actuũ. viij. vbi Petrus dicit,
nõ est tibi pars neq; sors in sermone isto. i. eos ⁊c. Petrus, adeo
sedens in sede Petri põtest conuinci de simonia per malitiam ⁊
cum infidelitate, vt d. c. si papa in fi. si vero ex cupiditate non ex
malitia commitatur simonia quamuis papa de hoc non possit cõ
uinci, q̃r in dicto suo consistit, isto casu simoniam non esse, ꝭm Ar
chi. peccatuz i spũsancto. de peni. di. j. c. si sacerdos. §. potest, ⁊ in
c. seq. §. Sed q̃r nõ est heresis de hac papa nõ potest accusari, nec
conuinci, Jmmo in dubio debemus interpretari, ꝙ nõ ex cupidi-
tate, nec animo vendendi ecclesiastica beneficia munera recipiat,
vt. s̃. dixi, ⁊ predicta potius procedunt, cum papa pecuniã vel mu
nera recipit a clericis ⁊ personis ecclesiasticis, quo casu habet lo
cum ratio supra alleg. vcz. ꝙ recipiat dicta bona vt sua, ⁊ q̃r do-
minus est omnium bonorum ecclesiasticorum, ⁊ clericorũ, ⁊ prin-
cipalis dispensator, secus si a laycis, ⁊ de bonis laycoruz, cũ in il-
lis sit dñs ⁊ dispẽsator mediatus, vt infra dicã, ⁊ probat̃ de foro
ꝯpe. c. lz. C. de quadr. p̃scrip. l. bñ a zenone, sed Archi. nullã facit
differentiam, sed tantũ inspiciendum in quẽ vsum, ⁊ quo animo,
munera recipiũt in. d. c. sed si in fi. quia si ad suũ vsum conuerten
da vel alias ꝓ ecclesie vtilitate capit in hoc casu ipsis vtit̃ in quo
ruz vsu dñs est, vt. d. §. is ita. Si vero illis abutet̃ cessat vsus, ⁊ ꝑ
ꝯsequens dñium, nec potest dici ꝙ capiat vt sua, ⁊ illorũ bonorũ
dispensator, ⁊ tunc est simonia. ij. q. j. Petrus ⁊. c. refert, ⁊ ita te-
net Archid. ꝭm Tho. in. d. c. sed si. §. si tantũ papa hac intẽtiõe, ⁊
ex predictis duo principaliter infero. Primo ꝙ satis apparet so
lutũ ꝭm ꝯriũ. s̃. dic. de. c. nõ liceat, ꝙ locũ habeat in abusu ⁊ non
in vsu. Scd̃o infero ꝙ stãte dicta iuris p̃sumptione, ꝙ papa simo
niam non committat, q̃uis certũ sit vel possit quilibet certificari,
ꝙ cuz ꝯfert spiritualia ⁊ ecclesiastica beneficia recipiat tempora-
26 lia, † tñ animus suus dz interpretari in meliorẽ partẽ. c. ij. de reg.
iu. imo ꝓ eius Sanctitate ⁊ oibus factis suis, ꝙ oia bene, ⁊ san-
cte faciũt, est iuris presumptio. xl. di. c. j. Jdeo dicit Archi. ꝙ cri-
minale est de factis tanti dñi dubitare. xvij. q. iiij. c. si quis suadẽt.
27 §. qui autẽ, † ⁊ magnũ incurrũt periculum in foro contentioso. ⁊
magnũ peccatũ in foro anime, qui in tali materia minus honeste
de tanto dño loquunt̃. Et q̃r quotidianũ est errare in curia maxi
me putaui vtile fore tale periculũ aperire, ⁊ hoc nullatenus serua
tur, quo ad forũ ꝯtentiosuz sunt in periculo, q̃r efficiunt̃ infames.
ij. q. iiij. clericus, vbi tex. dicit infames sunt qui in partes, scz, spiri
tuales ꝭm Archi. armantur, scz, verberando, vel calũniose accu-
sando, vel diffamãdo. vj. q. j. Sacerdotes ⁊. c. infames, vnde dicit
beatus Anacle. papa nostri quoq; detractores, ⁊ morũ corru-
ptores nostrorũ siue q aduersus nos armant̃ ꝓprie nos ipsos de-
cipiunt. Jdeo iuste infames sunt. vj. q. j. deteriores quo ad forum
ꝯscientie loquit̃ ꝓpterea dictũ detrahentem in proximo suo hũc
persequar. xxiij. q. iiij. c. qui peccat, in prin. ⁊. vj. q. j. ex merito, ⁊ ali
bi scriptum est, indignatus est dominus omni semini Jsrael, ⁊ de-
moluit eos. vij. q. j. deniq;. Ex quibus apparet ꝙ tales qui oblo-
quunt̃ vel murmurant̃ maximũz sibi parant preiudiciũ in vtroq;
foro, nec aliud faciunt, nisi ꝙ in puluerem suflant, ⁊ in occulos
suos terram excitant, ⁊ vnde plus detractionis perflant, inde ma
gis nihil veritatis videant. xj. q. iij. inter verba. inde Augu. dicit
ante te iniquitas ante te equitas vnam linguaz habes, quouis cã

vertis ad iniquitatem, ventri tuo das cibos dulcedinis, ⁊ linquẽtes das cibos iniq̄tatis, sicut eligis quo versaris, sic elige q̄d loquaris, afferente loquelam stateram de scripturis sanctis tanq̄ de thesauris dñicis. xxiiij. q. j. non afferamus. ¶ Quo ad tertiũ principaliter contra luminaria respondeo ſm Archi. ꝙ verũ est, 28 † ꝙ Deus fecit duo luminaria, vcz maius ⁊ minus, ⁊ ad diuersã iurisditionez significantia, vnum. n. est sub altero tãq̄ sub maiori, ⁊ suã fortitudinẽ influẽtem, vt no. d. c. solite. ⁊ si dicat̃ ꝙ ecclesia non recognoscit de temporalibus. d. c. ex transmisse. cuz si. dico ſm Archi. ꝙ hoc contingit propter impotentiam, q̄ posset, si vellet. Ideo dicit Archi. in. c. nunc de his tribus. §. sed contra ex istis, ꝙ ecclesia potest cognoscere de omni causa criminali sicuti temporali, ⁊ ecclesiastica, ſm Apost. ad Corinth. vbi Apostolus precepit ⁊c. causas priuatorum ad ecclesiaz deferri. xj. q. j. relatum. ⁊. c. placuit. in fin. facit. ij. q. iiij. si q̄s presbyter, ⁊ ideo omnis creatura, ⁊ omnis causa sine distinctione est sub Papa, vt supra dixi, ideo reperio ꝙ Petrus substituit sibi Clementez, ⁊ sibi dixit trado tibi potestatem mihi a deo traditam ligãdi atq̄ soluendi, ligabis enim ꝙ oportet ligari, ⁊ solues ꝙ expedit solui, tanq̄ qui ad liquidum ecclesie regulam noueris te quidez oportet irreprehensibiliter viuere, ⁊ summo studio niti, vt oẽs vite huius occupationes abijcias, ne fideiussor existas, ne aduocatus litiũ fias, ne ve in vlla aliqua occupatiõe prorsus inueniaris mundialis negocij cuiuscunq̄ occasione ꝑplexus, iccirco ergo tu quidem ad hoc solum vacato vti oportune, ⁊ sine intermissione doceas verbum Dei, ad hoc facit. x. q. j. te quidam. Ex quibus patet, ꝙ ideo Papa de temporalibus non iudicat, imo hoc habet, vt ponere falcem in messem alienam, non q̄ non habeat potestatez, sed q̄ ad talia vacare non vult, q̄ non decet, ⁊ sic rñdet̃ ad. c. licet. de fo. compe. vt si aliter sentiret aliq̄s, ꝙ cum sic esset, discordaret in ecclesia militante duo capita vnum in tp̄alibus, ⁊ 29 aliud in spũalibus, ꝙ sapit heresim Manicheorũ, † qui dixerunt duo esse principia vnum spũalium, ⁊ aliud tp̄alium, ad hoc. xiiij. q. iij. quidam autem. §. manicheis. ⁊ hoc etiam probat extraua. Bonifacij vnam sanctam. Ideo Imperator dicitur filius ecclesie, siue pape. xcvj. di. in scripturis, ⁊. c. si imperator, nec obs. ꝙ imperium sit a Deo, q̄ idem de quolibet alio principatu, ideo dicit Aug. non est potestas, nisi a Deo, siue iubẽte, siue sciẽte. xxiij. q. j. qui culpatur, facit de homi. lib. vj. c. pro humani. §. j. iuxta p̄n. ibi, ac omis potestas ꝯtra predicta solet alleg. ꝙ scribit̃ Math. 30 xvij. vbi † Christus filius Dei soluit tributũ. xi. q. j. magnũ, ⁊ alibi, reddite que sunt Cesaris Cesari, ⁊ que sunt Dei Deo, Mathei. xxij. ⁊ Marci. xj. ⁊ in. xxiij. q. j. c. militare, Aug. rñdet, ꝙ tributum soluit causa remouendi scandalũ, ⁊ hr̃. xxviij. q. j. iam nũc ver. vnde ⁊ ipse voluit, ꝙ soluerentur que sunt Cesaris Cesari, q̄ sunt constituta ad pacem, ⁊ pro pace, ad quam tenentur principes, vt nos in pace, ⁊ quiete tueantur, ⁊ ita dicit tex. xxiij. q. vlti. tributũ, ⁊ ex predictis satis apparet, ꝙ reseruatio beneficiorũ ac etiam cognitiones causarũ tam in foro contentioso, q̄ penitẽtiali, ac etiam casus administrationis sine aliqua mensura ꝑ vniuersum, ⁊ sine regula fieri potest a Papa, sed oppones de. c. literis. ⁊. c. mandatum. de rescrip. sed rñdetur, ꝙ ideo in. d. c. nõ grauat, nisi de vno beneficio vnam ecclesiam, ⁊ non de pluribus, q̄ ita vult, ⁊ intendit, dum inibi ponitur clausula si pro alio ibidem non scripsimus, immo ex illa clausula potest notari ꝙ omnia potest reseruare, nisi scribat restrictiue, vt ibi.

SVMMARIVM

1 Exempta beneficia, seu exemptorum bñficia veniũt in reſuatio.
2 Reseruatio generalis capit beneficia de quibus non debentur fructus primi anni camere apostolice.
3 Depressa beneficia an veniant in reseruatione.
4 Permutationis cã vacantia beneficia, an veniant in reseruatio.
5 Patronata beneficia laicorũ, an includuntur in reseruatione.
6 Beneficia vacantia de iure, ⁊ non de facto, an includantur in reseruatione.
7 Beneficia nouiter creata, an includantur in reseruatione.
8 Reseruatio est fauorabilis, ⁊ non ambitiosa.
9 Beneficia tempore reseruationis non dotata non veniunt.
10 Commendatum beneficium non venit in reseruatione.
11 Priuationis causa vacantia beneficia, an includantur in reser.
12 Regalia beneficia, an includantur in reseruatione.
13 Officialium pape beneficia, an includantur in reseruatione.
14 Beneficia in quibus est ius optandi de consuetudine, an veniãt in reseruatione.

Que autem beneficia reseruant̃, ⁊ que in reseruatione includant̃, videt̃ dõz, 1 ꝙ omnia bñficia, † q̄ ipse est aliorũ regula, ⁊ mensura, ⁊ nemo sibi regulaz, ⁊ mẽsurã imponit, arg. C. de legi. l. digna vox. ix. q. c. cuncta ⁊ se. vt. s̄. dictũ est, ideo in reseruatione sua veniant ẽt beneficia exempta, vel exemptorũ, q̄uis reseruatio restringat̃ ad certam diocesim, vt not. per Jo. an. c. si propter tua. 2 de rescrip. lib. vj. in prin. † item veniunt in gñali reseruatione etiã beneficia de quibus iuxta ꝯsti. extrauagã. Jo. xxij. primi fructus non debent̃ Camere Aposto. dumtñ non vacent per viam permutationis, vt in. c. vnico. de re. permu. lib. vj. ⁊ eo. tit. cle. vnica. ⁊ pro hoc facit gl. de deci. cle. ij. in gl. j. idem Jo. an. in. c. si ꝑp tua in gl. idem Archi. super ver. puto. sed q̄ per negatiuã ꝯstabit d̃ affirmatiua. de presumpt. c. nonne. dicemus aliqua de beneficijs que non includuntur in reseruationibus, q̄ non dicant̃ vacare d̃ sup. neg. pre. cle. vnica. ver. premissa vero. de exces. pre. clem. fre- 3 quens. ver. q̄dã ẽt, ecclesias, ⁊ beneficia depressa † non includunt̃ de ꝯsti. cum accessisset, dũmodo in fraudẽ expectantiũ nõ sit depressum, vt dicit gl, statuimus in cle. literas. de rescrip. ⁊ simpliciter non ad tp̄s per. l. sed si manente. ff. de preca. ⁊ est notañ. ꝙ q̄uis possit bñficium reseruatum hoc non puto verũ, vt dixi. In simili trac. in. xxiiij. effectu supprimi reseruatioñ. non obst. vniri nõ põt in epistola Jo. quã non inueni, nec in gl. per Zenzel. nec in cõmunibus reperi in q̄nterno cancel. dixi in. d. tracta. in. xxiij. effec. in fi. xxij. qui incipit dudũ felicis, ⁊ idem Lap. in. c. deliberatione 4 de offi. leg. libro. vj. ¶ † Beneficia vacantia ex causa permutationis non includuntur, vt. j̄. dicã, vbi aũt nõ est certus numerus cano. aut distinctio preb. c. dilecto. ⁊ de ꝯce. pre. c. ex parte, an includantur vide que dicam. j̄. in verbo nunc de executore. iiij. q̄õ. ⁊ est notandum ꝙ q̄dam dubitans, an omnia beneficia permutabilia includant̃ in reseruatione, petit a Jo. an. qui rñdit ꝙ nõ, vt in casibus. s̄. expressis. Et q̄ spũale põt permutari cum spãli. de re. permu. quesitum. ⁊. c. ad q̄õnes. ⁊ tñ non potest reseruari, fa- 5 cit eo. ti. cle. vnica. ita Lap. recitat in. c. vno. e. ti. li. vj. ¶ † Beneficia spectantia ad ius patronatus laicorũ non includũtur, iuxta not. in. c. ij. de preb. libr. vj. etiam quantũcunq̄ sit generalis, ſm Lap. in. c. si ꝑp tua. ⁊ est notandũ, ꝙ si papa vult ea reseruare potest, dum tñ exprimat, q̄ laici quo ad hoc sunt de foro ecclesiastico de iudi. c. q̄to. vide per Jo. an. in. c. ij. de preb. in. vj. super gl. ⁊ dixi vide plene per Lap. in alleg. suis. xcv. ⁊ predicta vera, nisi laici haberent ius in prin. ex ꝯsuetudine, ꝙ dic vt. j̄. dicam in. §. sequitur modo in ver. beneficium ꝙ spectat, idẽ si alteri sit preiudicium q̄ his, quos papa per reseruationem grauare intendit. de offi. deleg. c. super eo. de preb. cum in ecclesia. lib. vj. ¶ Capellanie ⁊ altaria ꝯsueta in beneficiũ dari includunt̃ de deci. cle. ij. in 6 gl. j. in fi. ¶ † Itẽ bñficia vacantia de iure, q̄uis non de facto, dũmodo sint specialiter impetrata quo casu haberet locũ. c. cũ nostris. de ꝯces. preb. hoc tz Lap. in alleg. suis. lxxxiiij. in ver. quero 7 tpe. ¶ † Beneficium nouiter creatũ non includit̃, ſm Jo. and. ⁊ Pau. in cle. literas. de rescrip. facit de cẽsi. cle. j. in fi. ⁊ ꝙ Pau. no. de deci. c. ij. in prin. lib. vj. etiam si gratia sit fauorabilis, vel reseruatio puta in casu. c. quamuis secundo. ⁊. c. si cui. ⁊. c. dudum de preb. lib. vj. Lap. ꝯ in. c. si propter tua. de rescri. li. vj. vbi dicit 8 † ꝙ cum reseruatio est fauorabilis, ⁊ non ambitiosa includit̃, vt. d. c. si propter tua. fa. quod no. Jo. an. ⁊ Jo. mo. de verb. sig. vlt. lib. vj. in glo. saltem ⁊ hoc verius, quia etiaz isto casu impeditur permutatio, vcz cum reseruatio non est ambitiosa, vt in extraua. execrabilis. §. que omnia. idem Lap. in. c. si eo tempore. de elect. lib. vj. ¶ Fructus excrescentes qui faciunt nouam prebendam, ⁊ omne augumentum quod facit beneficium non includit̃, quãuis debeatur ratione canoni recepti sub expectatione prebende, vt in. d. cle. literas. in glo. fi. ⁊ hoc intelligo verum iuxta distinct. 9 Lap. supra alleg. ¶ † Beneficia tempore reseruationis non dotata, quamuis postea dotentur, non veniunt, ſm Pau. in. d. cle. literas. ¶ Patrimonium loco beneficij concessum non venit, ꝙ intelligendum est, vt not. de preb. c. tuis. ⁊ de simo. tua ⁊ per Jo. 10 and. c. pen. de verb. sig. ¶ † Beneficium commendatum non venit, q̄ non dicitur vacare, cum vacatio fuerit purgata ex causa ꝑ commendam. c. nemo. de elec. lib. vj. in glo. fi. ⁊ Jo. and. in. d. c. pe. vnde dicimus ꝙ non vacat per mortez, vt est videre in no. in. 11 c. cum accessissent. de ꝯsti. ¶ † Beneficium ꝙ per priuationẽ vacat q̄si priuatus ad illud restituitur non includit̃, ſm Jo. an. in. d. c. pen. de ver. sig. qui ita dicit gl. vero in. c. si propter tua. de resc. in. vj. que incipit morte tz contrarium, immo dicit, ꝙ veniunt beneficia, que vacant per priuationẽ, vel quocunq̄ alio modo, sed

verbũ restituit tollit illud contrarium, duo ergo requirunt, vcȝ, ꝙ vacet per priuationeȝ, secundo ꝙ illud restituatur priuato, ad hoc vt in reseruatione non includatur.

12 ¶ †Beneficia regalia videlicet, que rex Francie ꝛ Anglie cõferunt tempore vacationis in reseruationibus non comprehendũtur, qꝛ illa non possunt cõferre, nisi ex speciali concessione pape, de hoc plene per Jo. an. post Archi. in. c. ij. de preb. li. vj. sup gl. vbi dicit in fi.

13 ¶ †Beneficia officialium Pape, sicut sunt auditores sacri Palatij, Capellani, collectores, ꝛ subcollectores sunt reseruata, ꝛ etiam illa de qbus adhuc qñ effecti sunt tales nõdũ notitiã hũerũt ꝑ not. in. c. j. de ꝯces. preb. lib. vj. veniunt etiaȝ beneficia ipsoꝝ post extinctum, vel reuocatum officium, ẜm deci. Rot. sub ti. de preb. in no. nu. ix. alias. clxxxj. alteri debita beneficia reseruationis tempore non veniunt, ẽt si in reseruatione apponatur clausula generalis non ob. ꝛc. vide Archi. in. c. si pp tua. ꝛ ibi Jo. an. in gl. vl. sup ꝟbo non ob. ꝛ ibi in fi. Lap. q distinguit inter fauorabilẽ reseruationẽ ꝛ odiosam.

14 ¶ †Beneficia in quibus est ius optãdi ꝺ consuetudine non veniunt ex sola reseruatione, nisi Papa ille, que reseruauit, specialiter contulerit, qꝛ per collationem Papa censetur apposuisse manum de appel. vt nostrum. de elec. si eo tẽpore. ꝛ de hoc per Archi. ꝛ Jo. and. in. c. fi. de consue. lib. vj. vide que dicam infra quis sit effectus. xj. q.

SVMMARIVM

1 Effectus reseruationis qui sint.
2 Reſuatio absq inhibitione, ꝛ decreto nõ ligat manus ordinarij.
3 Legatus non confert beneficia reseruata.
4 Uacare non dicuntur proprie beneficia que vacãt ex causa permutationis.
5 Motus proprius non immutat odium ꝙ inest.
6 Permutatio est dispensatio, atqȝ auctoritas permutandi maior est, ꝗȝ conferendi.
7 Legatus cui papa concessit ꝙ possit recipere resignationẽ ꝑmutare volentium, ꝛ illa ꝯferre, an veniãt beneficia reseruata.
8 Reseruationis est facienda mentio in impetratione.
9 Reseruatio specialis presumitur facta ad instantiam alicuius.
10 Permutatio vitiatur etiam coram Papa propter taciturnitatem reseruationis.
11 Papa conferendo simpliciter videtur conferre iure ordinario non reseruato.
12 Permutantes an possint propria auctoritate redire ad beneficia dimissa, ꝛ an facta renunciatione ad effectum permutandi nondum sequuta collatione possint penitere.

QUis sit effectus reserua- 1 tionis †apostolice, vide de reser. leg. ꝛ executoꝝ pa- 2 pe. †Reseruatio absqȝ inhibitione, ꝛ decreto non ligat manus ordinarij, vt no. de elec. si eo tpe. lib. vj. ẜm gl. que incipit ꝓuisionẽ, ꝛ ẜm Jo. an. sup ea. dist. Lap. vcȝ, ꝙ aut reseruatio est odiosa, vt. ĩ. dicam, aut fauorabilis, puta qñ querit de iure pape, ꝛ non alterius, primo casu requiram decretum, nam gl. super alle. intelligit, qñ est facta reseruatio cum inhibitione, ꝛ stati qꝛ quo ad ignorantem requirit decretũ. de ꝯces. preb. c. j. c. si soli. lib. vj. opi. glo. ꝛ Lap. plȝ, qꝛ ẽt Archi. hoc vult sentire in. c. fi. de ꝯsue. lib. vj. vcȝ, ꝙ paria sunt beneficia esse reseruata, ꝛ vacare in curia, ꝛ in eis manus ordinarij ligantur absqȝ ꝺcreto, ꝙ est in reseruatio. de preb. c. ij. lib. vj. pro hoc facit ꝙ not. in dubium. C. de legi. vbi dicit Bal. ꝙ qñ lex stat in finibus prohibitionis tacite inclusa censetur cla de nullitate, vnde nõ est necesse, ꝙ lex procedat vltra annullando ꝛc. nec ẽt cassañ. vel inutilem actum reddendo cum sit idem, qꝛ semper subintelligitur ipso iure, ꝙ est no. ꝛ ex eadem ratione dicit Lap. c. si eo tempore. ꝙ in causis fauorabilis reseruationis non habet locum. c. vnum. de rerum permutatio. lib. vj. ꝛ hoc probat extrauagãs execrabilis. §. que omnia. ꝛ ad regimen benedicti. xij. idem Fede. de sen. in suo tract. de rerum permu. in. q. j. idem etiam tenuit Lap. in. d. c. vno. dicens, 3 †ꝙ talia beneficia sic reseruata, nec per ordi. vel delegatum apostolice sedis, vel legatum possunt conferri etiam tit. permutationis, sicut nec vacans in curia, non obstat. c. hi qui. §. cum quoqȝ. de preb. lib. vj. qꝛ habet locum, vbi nulla prohibitio sit delegato vel legato similiter, vide no. in clem. si de beneficio, ꝛ dicã infra. ¶ Contra hoc oppo. de. d. c. vno. ꝙ loquitur sine aliqua distinctione inter reseruationem fauorabilem, vel odiosam. de deci. c. ad audientiam. qꝛ ẜm intellectum supradictum sequitur, ꝙ in expectante motu proprio, que gratia est fauorabilis de preb. si motu proprio, ꝛ. c. si pluribus. lib. vj. istud. c. vnum. de re. permu. lib. vj. non habet locum, quod est absurdum, cum ratio tex. locuȝ habeat in omnibus ibi dum dicit equitate preferentes rigori, ꝛ pro hoc etiam facit eo. ti. cle. vnica. ibi illudatur ꝛc. ꝛ generaliter loquitur, ꝙ non valeat collatio alteri facta de beneficio vacãte ex causa permutationis, quam illis ꝛc. ꝛ glo. ij. vnum tñ excipit casum, vcȝ, cum in fraudem expectantium fieret permutatio, argu. de renun. c. ij. lib. vj. Item secundo modo potest sic impugnari ẽt predicta opinio, nulli dubium, ꝙ reseruatio non hȝ locum in beneficijs non vacan. vt dixi supra in. ij. parte in ver. beneficium cõ- 4 mendatum, †sed beneficia que vacant ex causa permutationis, non dicuntur proprie vacare, sed est vna continuatio precedentis tituli superioris misterio, ẜm Jo. mo. in. d. c. vno. de rer. permu. lib. vj. ꝛ idem Inno. in. c. quesitum. qui dicit ꝙ statim ꝙ interuenit auctoritas superioris permutantes ius habent in beneficijs, sed quamuis hoc sit verũ, consuetudo seruat, ꝙ sicut fit renũciatio, ita fit collatio, ꝛ pp hoc emanauit cle. vna. eo. ti. ꝛ vide ibi, qꝛ si aliter diceremus in nullo nobis seruirent. c. vnum. in. vi. ꝛ in cle. ꝛ de preb. inter cetera. ꝛ de re. permu. cum vniuersorum. ¶ Ad primum potest responderi, ꝙ tex. in. c. vno. de re. permu. lib. vj. ibi, cum dicit expectent, ꝛ tex. in clem. vna. ibi cum alijs ꝗȝ ipsis declarant, ꝙ in reseruationibus pro expectantibus quocũqȝ modo fiant, non habent locum dicta iura, nec ego talem reseruationem dicerem fauorabilem etiam factam motu ꝓprio. Sed in reseruationibus in quibus queritur de iure Pape, prout dicit Lap. in. d. c. si eo tpe. cuius verba sunt. ṡ. dicta, nec dubito ꝙ nõ habeant locum supradicta duo capitula, ꝛ ista dr̃ reseruatio fauorabilis, qꝛ tñ de iure Pape tractatur, nec deducitur, nec ius Pape ꝛ fauor iste, qꝛ de iure ordinario id tractatur, ꝛ res de facili ad suam naturam reuertitur in iurisditione qlibet ad manus pape, a quo omnes iurisditiones procedunt, vt dixi. ṡ. in. j. parte, ar. xxxvj. di. ab exordio, ꝛ pro hoc facit glo. in. c. pp tua. de rescrip. lib. vj. que incipit morte, ꝛ vide ibi Archi. ꝛ Jo. an. qui dicunt, ꝙ si papa reseruat fructus beneficiorum vacantium, ꝛc. ẽt si pro alio, vt in. d. c. si propter tua. ꝛ de ver. sig. c. pen. vbi excipiuntur beneficia per permutationem includantur, ꝛ etiam asserũt Jo. xxij. in reseruatione fructus primi anni ꝺclarasse. Restat mõ rñdere ad contraria, ꝛ dimisso primo venio ad rationem cleme. vcȝ, ꝙ nõ seqtur illusio, que seqtur si ꝑmutantes defraudarẽtur, ad hoc dico ꝙ nulla seqtur illusio, qꝛ aut papa reseruat ꝯferẽda, ꝛ tunc qꝛ collatio ad eũ spectat, inferior ꝯferre nõ põt, nec auctoritatẽ interponere sine mãdato, ꝛ lnia pape, sȝ ipse papa auctoritatẽ interponit ꝛ ꝯfert. fa. ꝙ no. Jo. an. post Host. in. c. sicut nũc de exces. pre. ꝛ si diceres ꝙ tãqȝ vacãtia ab alijs interim poterit impetrari, ꝛ vt vacãtia ꝑ renũciationẽ, ad hoc dico ꝙ nõ, nisi faceret mẽtionẽ aĩo ꝑmutãdi, ꝙ papa nõ ꝯcederet, ꝛ sic isto cãu hȝ locũ cle. vna. de re. ꝑmu. Si aũt reseruat, vt. ṡ. quo ad fructus, ꝛ pro alio, aut ꝑmutatio necessaria, ꝛ tũc ẜm Archi. ꝛ Jo. an. non icludunt, qꝛ fraudarent in fructibus necessario ꝑmutãtes, ꝙ est absurdũ, ꝛ quedã illusio. d. cle. ꝛ satis ꝑuersum, ita dixerũt in. d. c. si pp tua. sup gl. morte. ꝛ ita põt intelligi dictũ Jo. mo. ꝛ Inn. vcȝ, ꝙ non dicant bñficia ꝑmutata vacare, sȝ quodãmõ ꝯtinuare titulũ ꝓcedentẽ, vt. ṡ. in ver. itẽ scꝺo mõ, si vero nõ sit ꝑmutatio necessaria, qꝛ tunc hȝ vim ꝯctus, vt no. in. d. c. vno. eo. ti. li. vj. nõ dr̃ illusio, si grauant ad certũ tps, qꝛ in alio releuant quo ad ipsam ꝑmutationẽ, que ꝯcessa est arg. ꝙ no. Jo. an. post Archi. in. c. si pp tua. in gl. vlti. ad id vero ꝙ pmo alle. in ꝯrium de mo- 5 tu ꝓprio, dico †ꝙ cla motu ꝓprio nõ imutat odium, ꝙ inest, iuxta suam mãm, quo minus grã, vel rescriptũ non maneat odiosum, ꝗȝuis tollat subreptionẽ nõ tollit odiũ, ꝛ iste est intellectus. c. si motu ꝓprio, de preb. lib. vj. reddit ergo grãȝ fauorabilẽ quo ad illã prerogatiuã, sȝ nõ aliter ampliat, vt in cle. si romanus. eo. ti. ꝛ facit ꝙ no. Jo. an. in. c. duobus. de rescrip. lib. vj. Sed pone ꝙ papa reseruat certa bñficia ꝯferenda per talẽ epm, cui ꝯcedit ꝑtãtem ꝯferendi auctoritate apostolica, ita ꝙ cessat casus. c. vnici. de re. ꝑmu. lib. vj. ibi expectãt, ꝛ Jo. an. dicit hñtes, vel nõ habẽtes canonicatũ, ꝛ cle. vnica. ibi, alijs ꝗȝ ipsis, qꝛ in isto casu nõ est dare vnum certum, cui dȝ conferri, sed de iure qdem ꝯferret, ꝛ ẜm quod diximus in papa, ꝙ cessat illusio, dicimus hic, ꝛ cessabit, qꝛ nec ad permutantes per quem auctoritas interponitur, ꝛ fiat collatio ꝗȝuis isto casu non veniant beneficia in curia vacã. vt est decis. in antiq. qꝛ sicut non veniunt in potestate permutãdi, vt no. in. d. c. ij. de preben. lib. vj. ꝛ Fede. de sen. in suo opere. q. v. ego tamen credam contrarium, quia ꝗȝuis non habeat locum. c. vnicum. de rerum permu. ꝛ cle. vnica. vera potestas ꝑmutandi non

non includitur sub potestate ↄferendi. Ideo cancellaria per hoc
in specie ponit, ⁊ ideo est, quia cum illa mandata sint stricti iuris
stricte interpretantur. c. q̄uis. ⁊ c. non potest. ⁊ c. dudū. de preb.
lib. vj. sed maior est auctoritas ꝑmutādi, q̄ ↄferēdi, vt ponit Fe
de. de sen. in suo trac. q. xxiiij. e͞pis cōpetit, vt auctorizabilis insti
tutio, ꝯm Archi. de ↄsue. c. fi. lib. vj. ⁊ ibi Io. an. sup ꝟbo alios
6 de re. ꝑmu. cle. vna. in gl. mag. ideo dicit Hosti. † ꝙ ꝑmutatio est
dispēsatio in. c. quesitū. de re. ꝑmu. Scd̄a vero inferioribus pōt
cōpetere ex ↄsue. de ꝓscri. auditis. de exces. pre. accidētibus. Ra
tio est, q2 prima est ↄ̄ria bis, vt no. de re. ꝑmu. c. quesitū. ⁊ de pre
bē. c. maioribus. scd̄a est de iure, ⁊ necessitate de preb. relatuz. de
7 ↄces. preb. c. ij. Quuz ergo puta ↄcedit papa legato, † ꝙ possit re
cipere renūciationē bn̄ficioꝝ volētiū ꝑmutare, ⁊ illa ↄferre. Nū
q̄d veniant bn̄ficia reseruata, hic fuit. q. preal. ⁊ tz ꝙ non veniāt
de offi. deleg. de trāsla. ⁊ c. ij. de preb. li. vj. ⁊ in. c. generi. de regu.
lur. Lap. in. d. c. ij. dicit, ꝙ hoc veꝝ, nisi spāliter reseruant̄. Sed si
facta reseruatio gn̄alis oīuz bn̄ficioꝝ illius ꝓuincie tunc veniūt,
q2 alias mandatū nō ꝑaret̄, ad hoc de ver. sig. abbate. de priui
leg. si papa lib. vj. hāc tn̄ opi. repꝓo ꝑ aliū alle. sz nō repꝓo in meo
Lap. sz bene repꝓo, ꝙ ipse tz in. d. c. ij. ꝙ si papa ꝓprio motu dat
ptātē ↄferēdi bn̄ficia vacātia, vel in posteꝝ vacātura q̄ncunqz, ⁊
vbicūqz, ⁊ qualitercūqz vacēt aliquo in ↄ̄riū non obst. ⁊c. de quo
oporteret de verbo ad verbū facere mentionē expressam, ⁊ spālē
in literis apostolicis, ꝙ illo casu veniūt bn̄ficia in curia vacantia
si a successore cl'a ↄcessa fuit, ⁊ idē si ab eodē ꝓprio motu, per gl.
in. c. fi. de rescrip. li. vj. in gl. vlti. ⁊ qd̄ no. de ↄsti. c. j. ꝑ Io. an. post
Io. mo. ⁊ redeūdo ad casuz n̄ruz tenēt ꝓdicti doc. ꝙ sicut nō ve
niunt bn̄ficia reseruata sub ptāte ↄferendi, ēt ita sub ptāte renū-
ciandi, ⁊ ꝑmutādi, idē tenēt do. de Ro. in decis. in antiq. que inci
pit legatus, vel nūcius sub ti. de of. leg. Ego vero teneo ↄ̄rium, ꝑ
tex. in. d. c. vno. de re. permu. vbi bn̄ficia reseruata icludunt̄ sub
ptāte ordinaria circa renūc. recipiēdi ⁊ ꝑmutādi, vel melius non
eximunt̄ a ptāte predicta, multo ergo magis includi debent sub
ptāte legati vel delegati, que maior est ipsa ordinaria, de off. leg.
studuisti, amplior est. n. ptās legati ⁊ delegati in sibi expresse cō-
missis, q̄z ipsius ordinarij, de offi. dele. c. j. ⁊ c. ꝑterea. imo in eius
executione pōt cōpelli ordinarius. d. c. studuisti. ⁊ c. sane. ⁊ c. pa
storalis. de of. dele. eq̄tas vero ꝺ qua in. c. vno nō est introducta
in fauorē ordinarij, q̄zuis tex. dicat lz in tua dioc. qd̄ voluit Ar-
chi. pōderare, sed Io. an. ↄ̄, sed in fauorē ꝑmutātiū, ⁊ ēt in. d. cle.
vna apparet, vn̄ sicut in fauorē ipsoꝝ ꝑmutare volētiū bn̄ficia re
seruata nō excludunt̄ a ptāte ordinarij, ita in fauorē eorūdē lega
toꝝ, ⁊ delegatoꝝ includi debēt sub ptāte de ꝑmutādo ↄcessa, ar.
de reg. iu. c. j. sequit̄. n. hoc absurdū ꝯm opi. predictoꝝ dn̄oꝝ, ꝙ
reꝯuatio bn̄ficioꝝ, q̄ fit in ꝑiudiciū ordinarioꝝ in eoꝝ fauorē re-
uertat̄ quo ad hoc, q2 per talē reseruationez legatus nō pōt per-
mutare, ⁊ ordinarius secus, ↄ̄ r'lam iuris, que dicit, ꝙ pena, vel
dānū non dz ↄuerti in ꝑmium. xvj. q. c. legi epistolā. c. ꝙ ob gra-
tiaz, de reg. iu. lib. vj. ita vr̄ velle Io. an. in. c. lz. sup verbo hmōi,
q̄zuis Archi. ↄfiteor tn̄, ꝙ in casu beneficia vacantia ex cā per-
mutationis includunt̄ in reseruatione, sicut ordinarius, ita ⁊ le-
gatus, ⁊ delegatus, tn̄ ↄferre poterit vt dixi. s̄. ver. ⁊ ex eadē ra-
8 tione, ⁊ ver. ad primum. ¶ † Alius est effectus reseruationis, q2
impetrantes beneficia reseruata tenent̄ facere mentionez de re-
seruatione, ista fuit qd̄ Fed. de ꝑmutātibus in manibus Pape
beneficia reseruata non facta mētione de reseruatione, exēplum
in scd̄o, puta si idem Titio ↄtulit, vel si in odium ordinarij colla-
tionē reꝯuauit, q2 indignis bn̄ficia ↄferebat, quo casu ↄferendo
papa alteri satisfacit reꝯuatiōe. Et ꝓdicta locū hn̄t in spāli, ⁊ ꝑti
culari reseruatiōe. In gn̄ali vero tz idistincte, ꝙ nō sint necesse fa
cere mētionē de reseruatione, q2 tunc presumit̄ ꝙ notitiam hēat
de ↄsti. c. j. lib. vj. ⁊ ꝙ in glo. no. q2 pari modo ↄcludit quo ad ef
fectum ꝑmutatione, vcz, vt si valeat collatio non valeat permu-
tatio, ⁊ econuerso, cum vz collatio valeat ꝑmutatio, hec tn̄ ↄn̄tia
quam facit Fed. nō semꝑ est vera, q2 pōt e͞ps permutare benefi-
cia, que ↄferre non pōt, vt in glo. magna de re. ꝑmu. clem. vnica.
Ego vero ꝑꝑ rōnem, ⁊ dicta. s̄. in prece. q. ↄ̄rium teneo, ꝙ impe-
trans in casu ꝑmutationis, cum per reseruationē non impeditur
ꝑmutatio, ꝙ q̄zuis nullā faciat mentionē de reseruatione, valeat
ꝑmutatio, q2 cā reseruationis nō violat̄, sed si permutatio impe-
diret̄ per rerseruationem, vt. s̄. dixi, secus esset hoc ꝓbat text. in.
d. c. vno. de re. permu. in fi. dum dicit nullatenus impediri. Secū
do omne impedimentū tollit. cum fit ꝑmutatio coraz ordinario,
multo magis si coram Papa, arg. in cle. ij. de offi. ord. sed ibi lo
quitur in materia ambitiosa, in qua collatio ordinarij fauorabi-
lior est, quam legati, ꝯm gl. hoc ideo non est sufficiens ad nostraz
reseruationem, que fit specialiter de certo, seu certis bn̄ficijs spe-
cificatis, cum per ↄtractum matrimonij, vel per mortem, vel per
renunciationem vacare ↄtingit, quo casu violat̄ permutatio cau
sa reseruationis, ⁊ ipsa reseruatio per permutationez, ad hoc est
duplex r̄nsio, prima ꝑ ↄstitutionē Urbani talia beneficia in oēm
euentum remanent reseruata, ⁊ illa scd̄a est in Cancellaria, sz q2
nimis exorbitat, dn̄i de cancellaria illam non exhibēt sub sigillo.
¶ Scd̄o modo pōt sic r̄nderi, Fed. de sen. in. q. sua. s̄. alleg. tenet
9 † ꝙ omnis reseruatio specialis presumit̄ facta ad instantiam ali-
cuius, ⁊ ↄtemplatione alicuius impetrantis, vt moris est, arg. de
pig. illa nos. de emp. ⁊ vend. ad nostrā. ⁊ sic talis reseruatio non
est fauorabilis, q2 de iure impetrantis tractatur, vt. s̄. dixi in ver.
ad primum, ⁊ ideo sibi imputet̄, qui se astrinxit ad certū modum
vacationis, ⁊ ad certum beneficium. de rescript. susceptum. li. vj.
⁊ facit ꝙ no. Archi. ⁊ Io. an. in. c. si ꝑꝑ tua. sup glo. fi. eo. ti. ⁊ li.
¶ Tertio ⁊ melius, ꝙ in casu isto habeat locū dictū Fed. de sen.
10 vcz, † ꝙ taciturnitas reseruationis vitiat permutationez, vt. d. c.
cum olim. de reg. iu. ⁊ hec in sciente reseruationē. de rescrip. grā.
lib. vj. non obst. c. vnum. de re. permu. q2 si alias in fraudem expe
ctātis non fit ꝑmutatio, talis taciturnitas non inducit subreptio
nem in collationibus ordinarioꝝ, sicut loquit̄ ille tex. pro quo fa
cit. d. cle. ij. de offi. or. in casu vero quo beneficia ex cā ꝑmutatio-
nis vacan̄. includant̄ in reseruatione, vt. s̄. est dictum, est stilus cā
cellarie, ꝙ in literis pape semꝑ fit mentio de reseruatione extra-
uag. execrabilis, ⁊ similibus, nec obstat ꝙ cā reseruationis, vcz,
ꝙ solus Papa vult illa ↄferre, ⁊ illis ꝓuidere, ⁊ non alius vio-
lat̄, postq̄z ipsis nec ↄfert per ꝑmutationē, ⁊ aliter reseruat̄, nec
11 venit modus specialis ↄferēdi, nisi † exprimat̄, sicut est ex iure re-
seruato, sed semper presumitur, nisi aliter exprimatur, ꝙ confert
ex iure suo ordinario gn̄ali, facit ꝙ no. Hosti. de offi. dele. cū sup
⁊ no. de prescrip. cum ex officij. de rescrip. cum aliquibus libr. vj.
de offi. ordi. cū nos. de pen. ⁊ re. c. ij. lib. vj. de appel. a collatione
lib. vj. In gl. de elec. cum inter vniuersas in vlti. glos. ⁊ c. cuz inter
tantos. in glo. nōne, ⁊ hoc veꝝ, vbi est gn̄alis reseruatio qualifi-
cata, vt in. d. extrauag. execrabilis. in. c. ij. de preb. lib. vj. ita ꝙ in
oēm modum vacationis dn̄r beneficia reseruata, sed si est sic, vt
papa in conferendo non presumat̄ ignorare reseruationem tunc
taciturnitas reseruationis non inducit subreptionem, ⁊ sic hēat
locum dictum Fed. de sen. per. c. j. de ↄsti. lib. vj. sed ecce benefi-
cia reseruata ex cā ꝑmutationis sunt permutata per ordinarium
in casu prohibito, vel per Papam non facta mentione de reser
uatione in casu quo fieri dz ⁊c. q̄uo valet permutatio valebit re-
nunciatio, ita quod dicantur beneficia vacare per renunciationē
12 Fede. de senis quo ad primum casuz in opere suo. q. iij. dixit, † ꝙ
propria auctoritate possunt permutantes reddire ad sua prima
beneficia per. c. si beneficia. de preben. lib. vj. ⁊ not. in. c. quesituz
de rerum permu. vel si volunt sequi permutationem, mittant ad
Papam pro expeditione eorum sumptibus, ⁊ expensis, ⁊ hoc
est verum, si possunt excusari de ignorantia dicte reseruationis,
puta quia erat specialis ⁊ particularis. Si vero erat generalis,
ita ꝙ merito de ignorantia non possunt excusari de postula. c. j.
de constit. c. ij. lib. vj. non datur eis optio, sed necessitantur sequi
permutationem, nec poterunt ad sua reddire, sed veniet permu-
tatio perficienda per Papam, ⁊ hoc verum intelligo, si Papa
velit dictam renunciationem approbare, cum sit facta ex causa
permutationis, ⁊ in manibus episcopi, vel legati, cuius manus
erant ligate, ad hoc facit. c. admonet. ⁊ c. ꝙ in dubijs. de renun.
Circa secundum. d. iij. q. videlicet, ꝙ videntes nō valere permu-
tationem factam per manus Pape, ex tali de causa debent sup
plicare. S. N. Pape, ꝙ cum talia beneficia quamuis sint reser
uata, quia tamen vacarunt ex causa permutationis, ꝙ alijs per-
sonis non possunt conferri, ⁊ ideo ꝙ alterum faciat, vel perficiat
ꝑmutationem, vel licentiaz det, ꝙ redire possint ad sua, vt. d. c. si
beneficia, ⁊ hoc consi. Fede. habet locū, quum ꝑmutantes essent
in culpa, quia tunc beneficia vacant, ideo ad ea non possunt re-
uerti propria auctoritate. Et isto casu Papa posset dare alteri,
nec habet locum clemen. vna. de rerum permu. ⁊ eo. titu. c. vno.
lib. vj. quia locum habet ꝯm Ioan. and. in dicto. c. vno. super gl.
quid si ibi, ꝙ aut permutatio non valeat absqz vtriusqz culpa, ⁊
tunc propria auctoritate possunt redire, quia quamuis renuncia
tio fuerit pura, vt capitu. vno tamen subintelligitur conditio, vi
delicet, si permutatio habebit effectum, nec propter hoc dicitur
renunciatio conditionalis, nec talis conditio est a iure reproba-
ta. C. de rerum permutatio. l. cum precibus. ⁊ l. sequenti. ⁊ dicto
capitu. si beneficia, ⁊ de iureiur. c. quemadmodum. in glo. super
ver. cōditio. aut ex alterius culpa, vel vtriusqz, ⁊ locus erit expe-

ctanti in locum culpabilis, vel ordinario collatori, facit de renū. c.ij.lib.vj. est verum ſm Jo.an.ibi, ꝙ qñ vnus ignoranter pmutat cum beneficio alterius indebito, vel in manibus non sui ordinarij, quo casu excepto casu.c.si beneficia, si beneficiū postea renūciat non hȝ regressum ad suum est enim ꝙ sibi imputet, qꝛ nō inquisiuit, anteq̄ȝ prouideret veritatem. C. de fur. in ciuile, ⁊ satis graue est istud vltimum dictum Jo.an. super. d. glo. qꝛ de facili, ⁊ quasi sine sua culpa illuderetur permutans ꝯtra tex. ⁊ mentem cle. de re. permu. ⁊ de raro ꝯtingenti reperiretur casus, quo propria auctoritate permutantes possent reuerti ad sua beneficia, idō dico, ꝙ si permuto cum pacifico possessore, ⁊ qui pro tali hr̄, ⁊ reputatur ab omnibus, vel in manibus ordinarij collatoris sicuti epi, vel de eius consensu, si est inferior, qui sic reputatur tenetur, ⁊ hr̄ qꝛ omnis tunc cessat culpa, si non valet pmutatio ex aliquo dictoꝝ casuum, propria auctoritate pȝ ingressus ad suuȝ, ad hoc facit qd̄ no. de elec. dudum. ij. ⁊ per Jnn. de resti. spo. literis. ff. de ꝯdi. inde. l. si vrbana. ⁊ l. barbarius. ff. de offi. preto. sed sequendo hanc mām in qua repio vlt. Fed. de sen. multos alios doc. laborasse maxime do. Alexā. de antella, ⁊ do. Pet. de peru. ⁊ do. Joā. de li capina de omnibus quod vtilius videtur ad ipsius intellectum, ⁊ studentium vtilitatem simplici materia permu. omissa remota ab illa de beneficijs reseruatis.

SVMMARIVM

1. Mortuo intruso in beneficio reseruato qui paifice possedit vsq̄ȝ ad mortem, an censeatur vacare per obituȝ, vel duret reserua.
2. Solutio facta creditori putatiuo, an liberet debitorem.
3. Titulum predecessoris nullus ostendere cogitur.
4. Collatio pape, vel eius executoris, vt valeat sufficit ꝙ beneficiū vacet de iure.

Quero primo de ratione reseruationis in casu in quo reseruatio impedit permutationem, vel alias collationem nō vȝ pmutatio, vel collatio in pmutantes, vel illi cui collata sunt bñficia reseruata tenuerunt, ⁊ possiderunt vsq̄ȝ ad mortem, qūo dicent̄ vacare beneficia, ⁊ vr̄ dn̄m, ꝙ bñficia reputari debent ꝙ vacent facto vltimi possessoris ⁊ ꝑ renūciationē rōne reseruationis ꝑ ꝑorem vacationem de deci. c.ij. lib. vj. in glo. super ver. possidebant iure suo, ⁊ ad hoc potest adduci. l. barbarius cum mā. ff. de offic. pret. ⁊ qd̄ no. Jnno. de elec. nihil est. ⁊ de resti. spo. in literis, ⁊ ꝙ operatur cōis error, modū putatiuū preualere vero. de iure pat. ꝯsultationibus. viij. q. iiij. nōne, ⁊ no. in. d. c. ij. ⁊ ideo si ita fuerūt tenti ⁊ habiti isti permutantes in vita ipsoꝝ, ⁊ per ipsoꝝ mortez fuit cōis opinio, ꝙ vacarēt, iste modus preualet vero rōne cōis opi. ideo dicit Jo.an. ꝙ si cā delegat̄ alicui prelato, ⁊ vnus hr̄ ꝑ prelato, ⁊ alter non, q̄ȝuis veꝝ titulum habeat, dȝ cōmissio putatiuo presentari, ⁊ non vero, ⁊ tenebit eius processus alleg. de cōsec. di. j. hic ergo. xj. q. j. si quisq̄ȝ, simili modo cum debitore soluēret † putatiuo creditori qui liberat̄, si solueret vero, vt not. in. d. c. nihil est, ꝙ secus esset, si cessaret cōis opi. ⁊ per hoc facit qd̄ no. Jo.an. de presump. c. si. vcȝ, † ꝙ nullus tenetur sui predecessoris titulum probare, iuxta cōem opi. ⁊ facit, ꝙ no. de cau. pos. cū super, ⁊ cum olim. Et de hoc per Lap. in alle. suis. lxxxix. vltra medium in ꝯrium facit. c. susceptū. de rescrip. lib. vi. vbi attendit̄ verus modus vacationis, ⁊ si Papa scribit beneficiuȝ vacare per mortem talis, non venit vacatio per mortem alterius, per cuius mortem vere vacabat, ēt si diceret̄ quocūq̄ȝ alio modo vacaret, vt ibi no. ita ꝙ q̄ȝuis sit prouisum per illam clām de omni modo vacationis alio ab expresso ex eadem persona. non tñ ex alia, vt ibi no. si ergo impetrans beneficium per mortem Titij, ⁊ ego ꝓbo ꝙ vacat per renunciationem Gaij, clā illa, vel quocunq̄ȝ alio modo in tua gratia expressa non obstante mihi beneficium debetur, ⁊ non tibi, ⁊ in ista opi. fuit Lap. qñ permutantes fuerunt in dolo, vel culpa, vel alter eoꝝ, puta qꝛ sciebat reseruationem ⁊c. vel aliud impedimentuȝ permutationis, Fed. de sen. in suo tract. q. vj. tȝ, ꝙ dicant̄ vacare per mortem, qꝛ per renunciationem nō pōt dici vacare, qꝛ hȝ in se tacitā ꝯditionem, qua non secuta, vel impleta, nec dr̄ renūciatio perfecta, ſm Jo.an. in. c. vno. de re. ꝑmu. lib. vj. super glo. ꝙ si super ver. sui epi, vbi vr̄ satis approbare vtrunq̄ȝ dictum, vcȝ, ꝙ vbi est dolus, vel culpa dicatur vacare per renunciationem, ⁊ locus est expectanti alias per mortem q̄ȝuis Fe. in. q. vij. dicat, ꝙ eo casu vacat per priuationem. c. euȝ qui. de preb. lib. vj. Alex. vero de peru. dicit, ꝙ dictum Jo.an. in fert in permutatione non perfecta puta, qꝛ anteq̄ȝ conferant̄ alter permutantium morit̄. Sed in casu nr̄o permutatio fuit perfecta, q̄ȝuis non iuste, quo casu cessat rō de ꝯdi. tacita, qꝛ ⁊ si non de iure tñ de facto impleta per actū de iure inualidū, vñ si non teneret permutatio, q̄ȝuis sequuta fuit de facto, si cessat culpa, est liber regressus ad primū ꝑ ꝯditionem tacitam non adimpletam de preb. si beneficia. lib. vj. ⁊ ita tȝ Jo.an. in. d. gl. qd si, idē Lap. in. d. c. si beneficia. vbi dr̄, ꝙ si is cui competit regressus ad pma bñficia anteq̄ȝ regrediat̄ moriat̄, q̄ȝuis possessionem scḋi habuerit, primū beneficiū dr̄ vacare per mortē, ⁊ nō per adeptionē ꝑ dictā tacitā ꝯditionē vcȝ scḋi fuerit bñficij possessionem adeptus si ergo valde hñs cām ꝯtinuam non actus sequatur ꝯtinuus nō nō dr̄ eam impleuisse. ff. de arbi. inter castellanū ſm Bar. arg. de iureiur. c. quintauallis. vij. q. j. nihil, quare non vr̄ recedendū a ꝑdicta opi. ⁊ ad. c. susceptū. pōt dici ꝙ loquit̄ qñ duo ꝯctarūt, quo casu rōne ꝯtrouersie veritas prefertur opi. ⁊ ille obtinet qui veꝝ modū retractationis expressit, per hoc facit ꝙ no. Jo.an. in. c. lȝ de sepul. lib. vj. vbi dicit ꝙ parochialis ecclesia potior est, si cum alia ꝯtendit, sed si non ꝯtendit, amicis dat̄ electio, idē tȝ Lap. in suis alleg. lxxxix. in. ij. cap. vbi vero est alius, qui ꝯctat tunc hȝ locū opi. predicta. Sed vnū volo ꝙ pōderes, ꝙ. c. susceptū hȝ locuȝ in suo casu, nisi aliud appareat de intentione mādātis, vt ibi hoc dico pro tanto, ꝙ si supponimus ꝙ dicta beneficia essent reseruata ꝓuidet, q̄ȝuis asserat̄ vacare per mortē, dūmodo vacent de iure, ⁊ de facto, de mēte Pape est, ꝙ solūmodo ipse ꝓuideat ⁊ nunc intendit ꝓuidere, qꝛ presumit̄ cām reseruationis dicti beneficij adimplere in ꝯferendo imperranti, ⁊ hoc voluit in eisdem terminis Lap. in alleg. suis alle. lxxxix. in. ij. mēbro pro quo alle. dictū Jo.an. in. c. si tibi abñti. de preb. lib. vj. super ver. nō acquires, vbi satis probat̄, † ꝙ in bñficijs reseruatis sufficit ad effectū vt valeat collatio facta per Papam, vel executorē, ꝙ bñficium vacet de iure, q̄ȝuis nō vacet de facto, vñ tunc tacitā subreptionē inducit, cū est defectus in ꝯferēte, secus si tñ in ꝓuiso, qꝛ in ꝑmo casu non est collata, ſm Jo. cald. in suis decis. in. c. cū nr̄is. ⁊ Lap. in. d. c. si tibi abñti, ⁊ q̄ȝuis r̄scriptū sit subreptitiū, dūtñ nō sit nullū, nō vitiat̄ collatio, lȝ vitiari possit executio, ſm Jo.an. ⁊ Jo. mo. ibi, ⁊ ita intelligūt. c. cū nr̄is. de preb. vnde ad nostrū ꝓpositū redeūdo, sicut tacitus vacationis modus in facto ꝯsistēs non vitiat in beneficijs reseruatis, ita nec expressus nō verus q̄ȝuis putatiuus, qꝛ intentio Pape erat omnino conferre, ⁊ presupposita cōi opi. vbi non agitur de ꝯcurrente in titulo, q̄ȝuis agat̄ de preiudicio possessoris, vel collatoris tollit̄ omnis subreptitio, per. c. gratia. de rescrip. lib. vj. ⁊ ꝙ ibi no. Sed oppones ꝙ verbum vcacare refert se ad vacationē iuris, ⁊ facti de conces. preb. c. cum nostris. arg. ff. de act. emp. l. ij. ⁊ sic sicut in iure ita ⁊ in facto debeo vacationem iustificare, vt dicit. c. susceptuȝ ad hoc dico, ꝙ satis iustificat̄ vacatio facti ex cōi opi. dumtñ alias de iure vacet, ſm Lap. in alleg. s̄. alleg. ⁊ vbi non esset cōis opi. in reseruatione nō vitiat̄ collatio, q̄ȝuis ista non esset ꝑ finali rōne sufficiens responsio ad. d. c. suscep. j. respon. in versi. nisi, habebis rationē istam pro sufficienti. Sed si vis opponere de. l. nec nos. C. de cap. ⁊ postli. reuer. ⁊ l. heres. insti. ff. de acqui. here. in quibus requiritur vera ⁊ certa notitia heredis de morte testatoris, resp. illud verum in hereditaria successione, vt not. Jo.an. post Joan. mo. in. d. c. si tibi. ⁊ quod not. vt li. pend. c. ij. lib. vj.

SVMMARIVM

1. Optio an impediatur per reseruationem.
2. Optioni derogatur per non obstantias generales.

Secundo quero † an reseruatio impediat optionē, ⁊ mō declabimus. c. si. de ꝯsue. li. vj. est tñ sciēdū, ꝙ sicut pmutatio vincit resuationē, nō intelligas tñ de oi reseruatiōe. Sed ꝓut dictū est. s̄. ita ⁊ optione, de quo per Fe. in ope suo. q. xxviij. ⁊ plene ꝑ Alex. de pu. in ope suo. cxv. ⁊ distigue, vt ibi, ⁊ ꝑ Lap. in. d. c. vlt. post Jo.an. suꝑ ꝑ Pau. in cle. vna. de re. pmu. sȝ quo ad qō. nostrā sciēdū est, ꝙ Jo.an. hāc. q. formauit in. d. c. si. sup ꝟ. vacātibus vbi tȝ, ꝙ in reseruatione, ⁊ collōne ꝑ papā nō hȝ locū optio, sil̄r Archi. alle. de app. vt nostrū, ⁊ ꝙ ibi no. ꝑ Jnn. ⁊ Host. vt li. pē. ecclesia. ij. de ꝑbē. inter cetera. iij. q. vj. multū, nā. c. ꝯ papā siue eius factum non pt̄ ꝯsuetudinē iducere nec legē. xxij. di. iserior. de ele. inotuit alle. de ꝯfir. vti. vel inu. c. j. ⁊. ij. vbi de re ꝯfirmata ꝑ papā sine speciali mādato inferior nō cognoscit, vt no. dixi. xj. di. c. vlt. i si. xvij. q. iiij. frater. in si. si vero eēt reseruata, sȝ nō specialr̄ collata ꝑ papā

optio

optio locū hʒ,vt in.d.c.q2 cū papa scribit pbē.vel aliud benefi-ciū ꝯferri vacaturū cōiter illud reseruat,si vō vacat p manus ap positionē dr̄ reseruatū,vt i.c.si eo tpe,de ele.li.vj.ꝛ cū appet i.d. c.vl.ꝗlocū hʒ optio,ꝛ pp.h.d.Pe.de pe.ꝙ si papa reseruat col lationē siue pb.Titij in vita dicti Titij ꝛ post mortē dci Titij ali⁹ optat dictā pbēdā rōne ꝯsuetudinis,ꝛ post dictā optionē vigore .d.reseruatiōis papa ꝯfert dictā pb.ꝗuis spālis reseruatio pces sit dictā optionē,ꝛ p ꝯns pape collatio subsecuta,ē tenuit optio q2 iā fuerat acqsitū ius iure optādi,ꝛ ita dr̄ ꝯsuluisse p dictū Jo. an.ꝛ.c.vlt.de ꝯsue.lib.vj.dico ꝙ requirunt,vt ipediat optio,vcʒ, ꝙ pcedat reseruatio in gn̄e,vel in specie,ꝛ ꝙ papa reseruatū ꝯfer rat,ꝛ p hoc vr̄,ꝙ si papa ꝯfert ipsaʒ vacaturā,ꝛ.c.talis collatio q̄ nō ē de certa pbē.ꝛ in specie nō ipedit optionē,est tn̄ aduerten dū ſm Lap.ꝙ si papa facit gn̄alē reseruationē,vel spālē proprio motu,siue ꝯferat,siue mādat ꝯferri maxie cū oppositiōe cl'e gn̄a lis nō obstā.ꝛc.nō est locus optiōi,p.c.j.de ꝯst.lib.vj.si vō spāl'r reseruat ad alterius instātiā,siue mādet ꝯferri,nisi de ipsa ꝯsuetu dine expssa fiat mētio,est locus optiōi,ſm Lap.in.d.c.vlt.q2 no. de simo.Jac.facit de rescri.ꝗuis li.vj.ꝛ.c.si pp tua,ꝛ de preb.cū in ecclesia eo.lib.ꝛ.h.d.Lap.apparet,ꝛ spālis collatio pape ni-hil operaṫ,q2 aut gn̄al'r reseruat ꝛ pprio motu,aut ad instātiā.ſ. ꝛ.ij.casu tolliṫ optio ex sola reseruatiōe,tertio casu nō tolliṫ,etiā si sequaṫ spālis collatio pape,nisi de ipsa ꝯsuetudine in specie fa ciat mētionē,ꝛ si sit mētio tolliṫ optio ꝛc.si nō ꝯferat,sed mādat ꝯferri,pōt dici ꝙ dictū Archi.ꝛ Jo.an.hʒ locū in reseruatiōe si-ne cl'a gn̄ali,nō obstā.j.ꝛ.ij.casu ꝛ,p hoc facit ꝙ no.Jo.an.ī ex-cess.pre.c.j.lib.vj.ꝛ post Dy.in regula ꝙ semel,de reg.iu.lib.vj. in tertio casu nō pōt hr̄e locū,q2 est mādatū odiosuʒ,ꝛ stricte dʒ interpetrari sine piudicio alterius,de rescri.c.ꝗuis ꝛ.c.si pp tua lib.vj.Uel pōt dici,ꝙ in isto vltimo casu hʒ locū qd̄ dixi.ſ.in ꝟ. ꝛ pp hoc vr̄,ꝛ rō est,q2 si papa ꝯfert certā pb.ꝛ ibi esset locus op tioni in totū fraudareṫ is ad cuius instantiā est facta reseruatio ꝛ collatio,cū alia nō veniat in gratia.ꝛ collatiōe,de pb.si clericus. j.rn̄so ꝛ.c.cui de nō.c.cui in gl.ij.ꝛ p Jo.an.de ꝯces.pb.cle.vna. .ſ.secus,sed Lap.tʒ ꝯriū.imo dt̄,ꝙ si papa ꝯfert certū qd̄ cadit in optiōe,illa censeṫ collata,que est dimissa ab optāte,p.d.c.fi.fa cit.c.ecclesia.j.vt li.pen.ꝛ scd̄a ꝛ p Jo.an.de relig.do.c.vno,lib. vj.in.gl.fi.nec obst.c.si clericus,q2 ibi fuit culpa vel in dolo impe trās,vt hr̄ de rescrip.tibi q.ſ.si.q.ij.li.vj.sʒ ego pōdero,ꝙ ꝗuis illa solutio esset sufficiēs quo ad.c.si clericus,nō ē quo ad alia.ſ. alleg.Jtē pōdero ꝙ.c.fi.de ꝯsue.lib.vj.loquiṫ in beneficio ꝯferē do quo ad dimissum p expectantē,q2 ꝗuis nō sit necessaria i op tāte collatio noua,in expectāte vr̄ necessaria,si id ꝙ fuit collatuʒ nō fuit optatū,nec reperiṫ casus.quo sit dare ꝯtinuationē tit.de bn̄ficio ad bn̄ficiū,nisi in casu pmutatiōis,qd̄ dixi supra.ſ.qs sit effectus,ver.sed ꝯ hoc pōt opponi,q2 sicut cessat hr̄ditaria suces sio in bn̄ficijs de psona ad psonā,vt dicit Jo.an.vt li.pen.c.ij.lib. vj.ꝛ i.c.si tibi abn̄ti,de pb.eo.li.ita de bn̄ficio ad bn̄ficiū,excepto in casu in.c.si bn̄ficia,de preb.li.vj.imo in eodē bn̄ficio cuius pos sessio fuit mediata ēt si nō reperiaṫ vacua,qd̄ dic plene p Jo.an. de arbi.c.ex parte,qd̄ est verū,qn̄ qui amisit possionē fuit puētus p sn̄iam hois,vel iuris,alias quocūqʒ pōt recuperare,recuperet dūtamē caueat a pena.l.si quis in tanta.ꝛ.c.eū q,ꝛ ibi plene sup ꝟ.sublatus,ꝛ ꝙ illa rn̄sio Lap.ad.c.cui de nō.nō sit sufficiēs,p-bat ibi tex.in fi.itē ibi cessat culpa ꝛ dolus ipetrantis,sʒ ad hoc posset dici,ꝙ in.c.cui de nō,cessat opi.Lap.sed vbi esset oino pa ritas hʒ locū opi.Lap.obstant tn̄ rōnibus.ſ.alleg.dn̄i de Rota in.ij.decis.prima est in no.sub titu.de preb.xiij.in qua tenēt,ꝙ qn̄ Papa puidet,vel mādat puideri de certo bn̄ficio,cessat optio in alia,que est ēt in no.sub ti.de ꝯsue.ꝛ dn̄t,ꝙ si Papa mādat p uideri de maiori qn̄ vacauerit,ꝛ ꝯsuetudo sit in ecclesia,ꝛ nō pos sit qs hr̄e maiorē,nisi primo habuerit minorē,ꝛ maior optat ma iorem,†si cl'a gn̄alis apponiṫ nō ob.ꝛc.tolliṫ ꝯsuetudo,ꝛ optio, q2 al's frustrareṫ impetrās in totū,cū minorē hr̄e non possit,per. c.cui de non.j.decis.rote est vera,cū Papa motu pprio puidet, vel mādat puideri,scd̄a est vera,qn̄ inesset gn̄alis reseruatio,vel specialis motu proprio,vt dixi.ſ.ſm Lap.ego dico,ꝙ vbi Pa-pa specifice non derogat ꝯsuetudini de optādo,si circa illius ta-citurnitatē non est,ꝙ possit impetrāti imputari si tolli peteret op tionem aliquā,ꝛ tūc tolliṫ optio per tantā mentē pn̄cipis,que est vt sua gr̄a aliqd opereṫ,ꝛ non frustreṫ,de reg.iu.decer.lib.vj.de pri.c.si papa.eo.lib.si vero pōt saluari in hoc,vel in alio non tol litur optio,vt.d.c.vlti.si vero est,ꝙ imputeṫ impetrāti,ꝛ tunc hʒ locū dictū Lap.vcʒ,ꝙ siue Papa ꝯferat,siue mādet ꝯferri,non tollitur,optio,arg.c.ꝗuis.de rescrip.ꝛ.c.si pp tua.ꝛ de preb.cū in ecclesia.ꝛ illo casu melioris ꝯditionis erit,cui papa ꝯferri mā dat,ꝗ̄ cui ꝯfert,si paria sunt beneficia,si vero disparia,aut man dat in forma paupeꝝ,ꝛ melioris est ꝯditiōis,q2 gr̄a pōt saluari in pte,si nō in toto.de preb.si pauper,ꝛ p Jo.an.in.d.c.cui de nō li.vj.al's optiōe stāte,si nō pōt saluari in eo,vel simili,in totū cor ruit.de preb.si clericus.j.rn̄.lib.vj.ꝛ.c.tibi q.in fi.de rescri.eo.li.

SVMMARIVM

1 Reseruatio,an expiret si collatio Pape facta vigore reseruatio nis non habuit effectum.

Tertio quero Qn̄ reseruatio expiret,adeo ꝙ or dinarij collatio in ꝯferēdo illa re-uiuiscat,circa istā materiā fient aliqua quesita,ꝛ primo pone†ꝙ Papa reseruauit bn̄ficia suoꝝ cōmēsaliū ꝛc.quoꝝ vno mortuo suum beneficiū ꝯtulit cuidā absenti,qui anteꝗ̄ reciperet literas mortuus est,queriṫ,an ordinarius possit istud beneficiū ꝯferre,ꝛ vr̄ ꝙ non,q2 cum collatio istius beneficij spectat ad papam iure pprio.c.ij.de preb.lib.vj.ex quo prima collatio non habuit effe ctum,iteꝝ poterit ꝯferre,de elec.si cōpromissarius.li.vj.ꝛ eo.ti. c.si electio,q2 ad effectū pfectionis collationis reqriṫ ꝯsensus eli gentiū,ꝛ electi ꝯferentis,ꝛ illius cui ꝯferṫ,vt extra de elec.cū in-ter canonicos.de preb.tibi absēti.lib.vj.cū ergo de ꝯsensu istius non appareat,dōm est collationē nō habuisse effectū,nā moriēs hr̄ pro dissentiēte.de rescrip.si gratiose.lib.vj.ꝛ dn̄t doc.ꝙ ante ꝗ̄ absēs ꝯsentiat hr̄ bn̄ficiū p vacāte,lʒ nō sit libera eius dispō, ꝛ Jo.an.in.d.c.si tibi absenti.nec sufficit si sciebat ante mortē,ni si collatio p collatorē sit sibi notificata,hʒ Archi.in.d.c.si tibi fa cit.ff.de ꝯhen.emp.l.j.ꝛ.C.de dona.nec ambigi idem tʒ Old.in consi.lvij.ꝛ intelligas,ꝙ per vnā collationem expirat,vt.ſ.dixi.

SVMMARIVM

1 Reseruatio de certo beneficio in fauorem certe persone,an expi ret si tempore vacationis ille effectus erat inhabilis,vel per assecutionem incōpatibilis,vel alio modo.

1 **Quarto pone** †ꝙ Papa reseruauit p Titio.ſ. prebendā vacaturam,ꝗ̄ sibi mā dauit ꝯferri,ꝛ anteꝗ̄ dato tit.ius in re fuerit acqsitū,dictus Ti-tius aliud beneficiū assecutus est,queritur,an ordinarius prebē-dam postea vacantē possit ꝯferre,non obstā.dicta reseruatione. Jo.an.in addi.in Spec.de ꝯces.preb.ponit in rub.ꝛ satis est cla ra in cle.gratie.de rescrip.in glo.vlti.vbi dicit,ꝙ ꝗuis gr̄a expi ret,si tn̄ ſm vult dimittere,pōt reuerti ad.i.per collationem ordi narij,ꝛ attento,ꝙ manus impositio hʒ vim reseruationis.de ele ctio.si eo tpe de appel.vt nostrū,ꝛ quum mandat ꝯferri ſm cōeʒ vsum,similiter reseruat,vr̄ casus iuncta glo.vlti.in.d.cle.gratie. de rescript.ꝛ intelligo predicta locum habere in rescripto in for ma pauperum,sed in rescripto gratie non sic,nisi secundum acce ptatum sit incompatibile cum reseruato hoc primo,ꝛ pacificam fuerit possessionem adeptus,ꝛ hoc secundo,iuxta nota.in.d.cle men.in glo.j.ꝛ per Jo.and.in.c.si pauper clericus.de preb.li.vj. sed tunc oppones de eo ꝙ supra in preced.questio.dixi in versi. requiritur vt expiret reser.ꝛ ꝙ collatio fuerit cum effectu facta. argu.de cleri.non residen.relatum,dic ꝙ duo sunt casus,aliquā do Papa reseruat ad instantiam impetrantis,ꝛ tunc cessat effe ctus reseruationis cessante gratia,cui tacite ꝛ expresse potest im petrans renunciare,vt.d.cle.gratie.primo casu reserua.videtur princ.ꝛ graria dependet a reseruatione secundo casu econtra,ar gu.de offi.delega.si super gratia lib.vj.arg.ff.de testa.milit.eius militis.ſ.j.vbi tollitur,ꝛ expirat testamentum primum militis,ꝛ quod iure militari roboratur etiam per ſm imperfectum factum a militia misso,sed si primum est factum iure communi non tolli tur per secundum imperfectum.

SVMMARIVM

1 Reseruata beneficia cum vacauerint si papa infra menseʒ ea nō conferat an poterit ordinarius ea conferre.

1 **Quinto quero** An.c.statutum.ꝛ cap.si apo-sto.sede.de prebend.lib.vj.ha beant locum in beneficijs†reseruatis,sicut in beneficijs vacanti bus in curia,ꝛ quid de deuolutis,hoc vltimum est expedituʒ per Joan.andr.in.d.c.statutum.super versicu.post mensem,ꝛ in.c.si

aposto. super versi. vacare. Sed circa primum dicēdum est, q̄ in reseruatiōibus nō hn̄t locū. d. c. nec. c. ij. de ɔces. preb. nec. c. ne p̄ defectu. de elec. fm̄ Lap. in. d. c. statutum. q2 nullū tp̄s currit, nisi reperiatur in iure expressum, fm̄ Jo. an. de appel. ex ratione post Hosti. ⁊ in. d. c. si apost. arg. ij. q. vj. c. anterioꝝ. §. ad hoc, hec vera in deuolutis, in q̄bus solū pape, nec sunt alterius ptes, secus vbi alie sunt ptes valide, puta in casu. c. j. de ele. li. vj. ⁊ cle. si appellat. de app. ⁊ vide Jo. an. post Host. in. c. ex rōne. i gl. vř ḡ ⁊c.

SVMMARIVM

1 Sede vacante cum ordinarij, vel alij hn̄tes ptātem ɔferēdi a papa possint confere bn̄ficia curata, que vacauerunt in curia viuente papa, q̄ de illis non ꝓuidit, an idē sit si ante eius obitū papa per viam commissionis de illis disposuit, sed illecui facta fuit cōmissio ante dictum obitum non prouidit.

1 **Sexto** †Sed ecce bn̄ficiū curatū vacās in curia, si de ipso Papa nō disposuit sede vacāte apost. ordinarius pōt ɔferre, vt. d. c. si apost. nūqd idē erit qn̄ papa de ipso disponit p̄ viā ɔmissionis alteri facte de ɔferēdo dictū bn̄ficiū, vel in genere bn̄ficia vsq3 ad certū numeꝝ vacantia in curia, ⁊ an is cui talis est ɔcessa ptās ēt mortuo Papa possit beneficiū curatū vacās in curia ɔferre, nec expiret reseruatio Arch. in. d. c. si aposto. dicit, q̄ satis est ꝓuisum p̄ Papā de bn̄ficio, qn̄ p̄ viā cōmissionis ꝓuidit, idē ibi Jo. an. sup ṽ. ibidē facit de of. dele. sup eo ⁊ hoc veꝝ qn̄ cōmissio est fcā gr̄a illius cui cōmittiť, q2 sicut non expirat morte ɔcedētis mādatū, ita nec reseruatio, s3 Lap. in. d. c. si apost. eo. ti. si cui. j. rn̄so. de of. dele. si sup gr̄a, facit q̄ no. Jo. and. de fil. presby. c. ex tuis. ⁊ Lap. in fi. alleg. lxxxix.

SVMMARIVM

1 Reseruatio renunclanti fauori ⁊ iuri suo, an collatio ordinarij, que propter talem reseruationem erat nulla valeat.

1 **Septimo** †An collatio facta per ordinarium de reseruato in fauorem alicuius eo cāu quo reseruatiuus sue gr̄e, ⁊ fauori renūciat sit valida, ⁊ vř q̄ sic, quocūq3 decreto apposito nō obstā. q2 q̄l3 pōt renūciare fauori itroducto pro se. de reg. ad apostolicā, ⁊ in dcreto apposito Pape subintelligiť cl'a, dūmō ipetrator illa gr̄a vti velit, fm̄ Jo. and. in. c. statutū. de preb. li. vj. ⁊ sicut Jo. an. ponit in casu suo in. d. c. statutū. q̄ vbi Papa nō offendiť, nec eius dcretū, t3 collatio ordinarij, ⁊ hoc veꝝ si ante collationē ordinarij appet, q̄ impetrās noluit vti gr̄a, ⁊ decreto al's secus, per. c. auctoritate, de insti. p̄ qua facit de appel. c. sup li. vj. in. §. si vero. ibi, nisi applōni renūciatū fuit, ⁊ q̄ ibi no. p̄ Jo. an. de elec. si postq̄. §. j. s3 tn̄ oppones cum Jo. mo. in. d. c. statutū. q̄ valeat collatio ordinarij idistincte p̄. l. ꝓinde. ff. si cer. pe. que ita dicit, q̄ q̄uis dn̄iū trāseat in legatariū rei legate recta via mortuo testāore, tn̄ si legatarius repudiat, fingiť nō trāsisse, q2 est dn̄iū repudiabile, ita ibi hř. ij. rn̄. ⁊ est optia lex p̄ his que no. in. c. si tibi abn̄ti. de preb. li. vj. sic in ꝓposito repudiato decreto, ⁊ gr̄a fingiť tāq̄ si nō esset appositū, ⁊ gr̄a cum decreto fcō, ⁊ pro ista opi. facit, q̄ no. Jnn. de ɔces. preb. c. q2 cūctis. lib. vj. in gl. hoc intelligūt qdā in fi. Guil. in Spec. de loc. §. nūc aliqua. ver. xiij. vbi dicit, q̄ is in cuius fauorē dř aliqd nō valere pōt facere, vt valeat. d. Lap. q̄ vbi agiť de bn̄ficio ɔsequendo h3 locū dictū Jo. an. q2 tunc attēdiť ꝑncipiū de elect. dudū. j. ⁊. c. auditis, ⁊ facit q̄ Lap. ponit d̄ simo. c. iacobus. iij. q. iij. ego pōdero ɔtemptū mādati, ⁊ ꝑiudiciū iuris acq̄siti ad rē, que duo cessant, fm̄ opi. Jo. an. q2 nō fit in ɔtēptū Pape, nec in preiudiciū eius cui gr̄a facta est, s3 si nō habuit notitiā q̄ nollet vti gr̄a remanet ɔtēptus, q̄uis cesset p̄ ɔsensum, ⁊ renūciationē, ⁊ in acq̄rēdis bn̄ficijs attēdiť initiū fm̄, vt. s̄. dixi, no. Jo. an. in reg. non firmať, de reg. iu. lib. vj. nec collatio bn̄ficij est talis ɔditionis q̄ possit validari ex post fcō, facit q̄ no. de elec. si religiosus. lib. vj. ad rōnem Jo. mo. ⁊. l. ꝓinde. alias incipit omnia. ff. si cer. pe. rn̄deť, q̄ in illo casu cessat rō ratio ɔtēptus, ⁊ non attēdiť, nisi intētio in legatarij cōmodum, ⁊ illa presumiť fuisse intentio testatoris. ff. de furt. l. a titio. nec ēt loquitur in casu quo principium de substantia attendiť, vt. d. c. dudum. ⁊. c. auditis.

SVMMARIVM

1 Reseruādi ptāte alteri ɔcessa vsq3 ad certū numeꝝ, an ante electionem, seu nominationem illorum beneficiorum que ille reseruare intendit sint ligate manus Pape, ita q̄ non possit de dictis beneficijs disponere.

1 **Octauo quero** †An veniunt beneficia specialiter, vel ignoranter reseruata sub ptāte alteri ɔcessa auctoritate apostolica de reseruādo quecūq3 bn̄ficia vsq3 ad certū numerū collationi, seu cū ptāte ɔferendi ēt in tam plena forma, causa dubitationis est, q2 si sunt ēt beneficia pape specialiter reseruata, nō l3 manū alteri apponere. de appe. vt nostrū. de elec. si eo tpe. lib. vj. q2 cū spāliter reseruat, alijs inhibere vř in. d. c. vt nostruz. in ɔ̄rium facit, q2 ex quo papa ɔcedit, q̄ qs auctoritate sua reseruet, ⁊ ɔferat, ꝓ hoc q̄ in hmōi sua reseruatione sibi soli ꝑiudicat, late qdē d3 interpretari ꝑuilegiū cōtra eū, q̄ potuit aptius dicere, vt no. gl. in cle. si de bn̄ficio. super ver. siue ad nos. de preb. ⁊ de fcō suo ꝑ̄sumiť, q̄ papa erat cert⁹ de rescrip. c. ab excōicato, ⁊ ṽba exp̄ssa in dcā gr̄a, vc3, q̄ possit reseruaŕ sue collatiōi tria vel quatuor bn̄ficia vacātia includūt oēm modū vacatiōis, ⁊ quecūq3 sunt illa dūmō vacent, facit de elec. vt circa. li. vj. Et ṽbū vcatiōis iducit vacationē de iure, ⁊ d̄ fcō de ɔces. preb. cū n̄ris. Circa hoc vř dōm, q̄ aut loq̄tur de bn̄ficijs vacātibus in curia, aut de spāliter reseruatis, aut de generaliter reseruatis, aut duobus insimul, primo casu nō veniūt p̄. c. l3. de preb. lib. vj. ⁊ forte illa locū hn̄t durāte mēse vacationis i curia, p̄. c. statutū. sup ver. valeāt. scd̄o hn̄t locū iura. s̄. alle. in. ij. pte, ⁊ ita t3 Lap. in alleg. suis. alle. xxxiij. si vero spālis reseruatio seq̄tur post dictū mādatū, papa ꝑ̄sumiť noluisse manus suas ligasse. de ɔces. preb. c. j. li. vj. ⁊. d. c. dudū, ⁊ ita t3 Lap. alleg. supra alleg. Tertio casu veniūt, ⁊ includanť bn̄ficia reseruata gn̄ali reseruatione, quia de generali semper papa presumiť hr̄e notitiam. de ɔ̄sti. c. j. lib. vj. ⁊ facit q̄ no. Fed. de se. in. q. iiij. in trac. de permu. benefi. vt dixi supra. §. alius est effectus. iō dādo istā potestatem vř intellexisse de reseruatis, postq̄ non excipit, maxime q2 gr̄a fuit facta respectu collatoris, que est fauorabilis de pbē. si cui nulla. lib. vj. ⁊. c. cui hoc verum, nisi reseruatio esset gn̄alis, ⁊ psonalis, puta in reseruatiōe bn̄ficioꝝ familiaris auditoꝝ ⁊c. quo casu sicut vacantia in curia non veniunt, ita nec hec ista, fm̄ Lap. in. c. si cui nulla. de preb. lib. vj. ⁊ ratio diuersitatis est, quia vacāt p̄ mortē suorū familiariū vel alias ipsum seq̄ntiū vł hnīetiū, q2 ratione prime, scilicet familiaritatis acquiritur specialis iurisdictio, ⁊ subiectio, ar. de offi. arch. c. fi. de fo. cōpe. postulasti. ⁊. c. pen. rōne reseruationis declarať ius proprium, vt no. glo. in cle. si de beneficio. de preben. ⁊ p̄ Lap. in alleg. lxxxiiij. iō vbi illa duo ɔcurrunt ius propriū, vc3, ⁊ particulare rōne loci, vt in. c. presenti. de preb. lib. vj. vel rōne persone, q2 de familia pape nō presumiť, q̄ papa de istis intellexerit, sicut quando solum concurrit vnum, vc3 sola reseruatio, q̄ declarat ius ꝓpriū spectās ad papā in ɔferēdo ex plenitudine potestatis, vt dixi supra i. j. parte, Ad hoc facit qd̄ no. Lap. in. d. alleg. lxxxiiij. s3 q̄ sequať post illā gratiā vel mādatū reseruatio gn̄alis, q2 tūc ɔcurrit genus cū gn̄e d̄ pbē. lib. vj. c. dudū, ⁊. c. q̄uis. ij. Lap. i scd̄o gn̄aliter dt. q̄ illo casu d3 attēdi, q̄ est magis gn̄ale, vł vł'e loco spēi, ⁊ sic p̄ minus vł'e derogat magis vł'i. vel sic q̄ aut p̄ reseruationē gn̄alē subsecuta3 in totū euacuať mādatū ⁊ gr̄a p̄dicta, aut tn̄ eidē detrahiť, primo cāu h3 locū mādatū, ēt in resuatis, q2 nō ꝑ̄sumiť, q̄ papa velit in sua gratia talē defraudare. ar. de pbē. c. fi. ff. de solu. l. stichū, aut Pamphilum. in princ. l. q̄ hoiē3. ff. de adi. le. scd̄o casu remanet gratia ⁊ mādatū q̄ in eo pōt ɔseruari sine lesiōe reseruatiōis, ita q̄ nō veniāt reseruata. ff. d̄ leg. l. ij. meuius. §. duobus. ⁊. d. l. q̄ hominē, ⁊ facit q̄ no Jo. an. i. c. q̄uis. ij. sup ve. auctoritate n̄ra d̄ pbē. lib. vj. Quarto dōm est, q̄ veniūt bn̄ficia deuoluta, facit gl. i cle. si de bn̄ficio, ⁊ Lap. in. d. alleg. lxxxiiij. rō diuersitatis est fm̄ dictū gl. que incipit determinat ⁊c. q2 in vacātibus in curia papa ɔfert tā iure ꝓprio, q̄ de plenitudine ptātis, sed deuoluta ɔferūtur de ptāte ordinaria, ⁊ deuoluta, vide Lap. in. d. alleg. lxxxiiij.

SVMMARIVM

1 Electus si añq̄ ɔsentiat supueniat reseruatio, an possit ɔsensu3 p̄stare, ⁊ qd de eo cui ignorāti fuit collatū anteq̄ ratū habeat.

1 **Nono** †Quero si facta electiōe, ⁊ anteq̄ electus ɔsentiat vel facta collatione, anteq̄ is cui ɔferť ratā hēat, supuenit reseruatio, an tūc impediať ɔsensus p̄stādus, ⁊ electio. vel collatio sit reuocata, ⁊ tenet Lap. in. c. si eo tempore, de elec. libro. vj. q̄ vtrunq3 impediretur ex aliquo impedimento superueniente

uenien te, puta si ante ɋsensum electus excóicaretᷣ, vel suspenderetur. de ɋsue. c. cū dilectus. de cle. excó. si celebrat, ⁊ hoc verū si añ absolutioné ɋsentiret electiói, facit rl'a factū legitime, ⁊ qđ in qone mercu. dicit Jo. an. ⁊ facit id ꝙ no. ð elec. dudū. i. ⁊ ꝑ illa opi. facit ꝙ no. ð preb. si tibi abñti. lib. vj. ⁊ ꝙ dixi. s. in. q. iij. nó tñ fateor, ꝙ precedétia dictá electioné, seu ratificationé sint nulla, vel reuocata, per. d. c. si eo tpe. sed ꝙ electus sine Pape lnia nó poterit ɋsentire, sicut ab alio nó posset ɋsecrari, si prius a papa con firmatus fuisset, sm glo. in. d. c. si eo tempore.

SVMMARIVM

1 Manus pape appositio quid sit, ⁊ in quo differat a reſuatione.

1 **Decimo** Quero, † que sit dría inter reseruationez, ⁊ manus appositioné, rñ. ꝙ manus appositio ɋtinet in se inhibitioné, ⁊ decretū, qꝛ cū Papa manus apponit nó est necessaria alia inhibitio, vel decretū, sm Jnno. de appe. vt nostrū, sed reseruatio ꝑ se sola sine inhibitione nó ligat, vt est gl. que incipit ꝓuisioné puta in. c. si eo tpe. ð elec. li. vj. ⁊ vide ꝙ no. ibi Jo. an. q dicit, ꝙ curiales hoc nó approbát, sꝫ ꝑ gl. facit. c. si caplo. ⁊ qđ ibi no. in gl. de ɋces. preb. sed reseruatio cū notificatione bñ afficeret, vt dicit. c. si caplo. ⁊ ꝑ Jo. an. in. d. c. si eo tpe. vide. s. in. §. qs sit effectus. in pn. ¶ Undecimo qro, qd si eodeꝫ die ɋcurrit reseruatio, ⁊ ordinarij collatio, de hoc ꝑ Jo. an. in. d. c. si eo tempore. ⁊ vi de preb. si a sede lib. vj.

SVMMARIVM

1 Reseruare magis est q̃ꝫ conferre.
2 Legatus de latere licet non possit conferre vacaturum potest tamen reseruare primum vacaturum beneficium.
3 Legatus, an possit reseruare in fauorem certe persone cum clausula, ꝙ duxeris acceptandum.

Sequitur Modo videre de legato, ⁊ de officio reseruationis legati de latere, qꝛ de alijs legatis, cū nó possint ɋferre. de of. leg. c. j. lib. vj. nó est querédū, an 1 † possint reseruare, ꝙ est magis, vt in. c. iij. eo. ti. ⁊ li. ideo dicit gl. ꝙ ordinarius ad qué non spectat collatio vel electio nó pót inhibere, ꝙ is ad qué spectat electio, vel collatio ne eligat vel ɋferat de offi. le. c. pen. in gl. sup ver. interponat i. vj. † Et pmitto, ꝙ q̃uis 2 legatus non possit ɋferre vacaturū, puta tibi canonicatuꝫ, ⁊ prebendá, cū vacabit de preb. dilectus. de ɋce. preb. c. j. ne captá de eod. ti. tñ pót reseruare sue collationi primum, vel scḿ vacaturū, vel cū cl'a quod duxerit acceptádū, vt. d. c. iij. de of. le. in. vj. ⁊ de preb. si apostolica. eo. lib. ⁊ de iure pat. cū dilectus. ió dicit Lap. ꝙ. c. pñti. de offi. leg. lib. vj. in prin. dū loquiᷣ de reseruationis expiratione loqtur in vacaturis, q̃uis possit hre locū in vacātibus pendeñ. processu executorū vt ibi, vel melius re integra.
3 † Sed ꝙ legatus nó possit reseruare, nec ꝓuidere cū cl'a ꝙ duxerit acceptádū, facit mens. c. pñti. §. ceterū data ꝓhibet facti plures reseruationes, ⁊ sic vr̄ eius mens, ꝙ nó pñt esse acceptatio numeruꝫ saltē duorum, Lap. tꝫ in. c. si eū. de preben. in. vj. quod potest, qꝛ sufficit ꝙ nó sit, nisi vna reseruatio q̃uis incerta, ⁊ ita Fe. in ɋsi. lxv. ⁊ colligiᷣ ex forma reseruationis leg. in Spec. c. ij. §. nūc tractemus. ver. reseruatio. Sed an legatus poterit ꝓmittere primū vacaturū, sicut pót reseruare ꝑ me primū, ita ⁊ ꝓmittere, dic ꝙ nó, qꝛ per ꝓmissioné inducit votū captádi morté, ⁊ est ɋtra ɋcilium Lateraneñ. de ɋces. preb. c. iij. ideo sicut nó pót vacaturū confere, sic nec ꝓmittere, in Spec. c. ij. §. nunc tractemus. ver. iré legatus, ⁊ Jo. and. in addi. ibi ratio est, qꝛ reseruatio pót reuocari. de offi. lega. c. iij. §. primo. in glo. secunda. sed promissio non, quia que procedunt de labijs meis ⁊c.

SVMMARIVM.

1 Cardinalis assertioni asserenti se legatum creditur, tamen quo ad potestatem reseruandi debet probare.
2 Legatus de latere confert beneficia deuoluta.
3 Legatus non reseruat beneficia expressa in. c. deliberatione. de offi. leg. in. vi.
4 Patronata beneficia laicorum non confert, neque reseruat legatus de latere.
5 Legatus, an possit recipi facere aliquem in canonicuꝫ, vbi est certus numerus canonicorum iuramento firmatus.
6 Legatus potest cóferre canonicatum sub expectatióe prime prebende, etiá vbi est certus numerus canonicorū iuró firmatus, si receptus in canonicū ignorabat iuraméṫuꝫ, secus in sciéte.

Que aūt Beneficia possit legatus sue collatiói reseruare aliqua dicemus, ꝑ. c. pñti, ⁊ seq. ð of. le. nimis alleg. si plene itelligaᷣ. Et primo premitto, ꝙ qꝛ cardinales de raro recedūt a curia sine aliqua legatióe, put dicit Jo. an.
1 in. c. j. de offi. leg. lib. vj. sup gl. tria gña. † ió in ɋmissione eis credīᷣ sine literis sm Host. xcvij. di. nobilissimus, sed Jo. an. dt hoc verū, nisi velit vti reseruatióe pape, qꝛ tūc ɋcessioné ꝓbare dꝫ, de offi. leg. ꝙ trāslatióe, de quo in Spe. ti. ij. §. superest, ver. ꝙ si legati, ⁊ ró est, qꝛ de raro papa sibi reseruata cómittit. ff. de legi. ná ad ea. Ex hoc prio infero, ꝙ legatus, nisi ad hoc hꝫ spále mádatuꝫ
2 nec ɋfert, nec reseruat bñficia pape reſuata, q̃uis possit † ɋferre bñficia duoluta, ꝙ dic, vt no. Jo. an. i. c. j. super vlti. gl. ð off. leg. lib. vi. ⁊ qđ no. gl. mag. in cle. si de beneficio. Jté pendéte prima reseruatione, siue de vacatura, siue de vacáte, puta qꝛ lis pendet super vno, qđ vacauit, qꝛ lit. pédente aliud ad collóné eiusdé spectás nó ɋfert facit de frig. ⁊ malef. c. fraternitatis, nisi sꝫ Arch. ⁊ Jo. an. post Jo. mo. in addi. ꝙ leg. qñ grauat ordinariū in secūda reseruatióe dꝫ facere métionez de pria. vꝫ si pria quá fecit ꝑ alio nó pédet, sicut ⁊ papa, q ponit cl'am nó obstante ⁊c. si ꝑ alio scripsreimus de rescrip. mádatū cū se. ⁊ hoc verū in vacatura, sꝫ
3 de vacáti nó est necesse facere métioné de prio, ꝙ ɋtulit. ¶ † Dignitaté ecclesie ⁊ alia bñficia expssa i. c. deliberatióe nó reseruat nec ɋfert, etiá si ad inferioré a papa sint deuoluta, qꝛ si nó ɋfert, vt primo vacátia, nec illa deuoluta ɋferre poterit, qꝛ cá ꝓhibitionis durat oí tpe sm Lap. in. d. c. pen. de offi. leg. lib. vj. imo sicut nó pót ɋcedere in titulū, ita nec in ɋmendá sm Jo. an. de elec. nemo. lib. vj. sup ver. parrochialé, ⁊ hoc in vacáte pp. c. peruenit. ij. de appe. ⁊ ð seq. cle. vna. ¶ Dignitas maior post pontificalé nec ɋferᷣ, nec reseruaᷣ ꝑ legatū, vt in. d. c. pen. ⁊ illa dr̄ maior, q̃ pest caplo post epꝫ epo viuére, nec attédiᷣ casus vacationis, nec aliꝰ eueniés, quo forsan illa pferᷣ ab alia, sm Jo. an. ibi, qꝛ de casibꝰ euétitijs nó est curádū, de re iu. d. l. si qs ab alio. ff. q ⁊ a q. l. iulianus. xiij. q. v. c. iij. ð homi. c. ij. lib. vj. Et si plures sunt dignitates in eadé ecclesia equales ⁊ neutra maior altera nullá ɋfert, nec reseruat, de quo plene ꝑ Lap. in alleg. xcvj. ꝙ é verū, nisi ad laicum spectaret de ɋsue. quo casu, qꝛ dubitaᷣ, an possit ex consuetu. vel pscriptióe hri ius pñtádi, sm Arch. lxxj. di. hortamur. ⁊ Jo. an. in mer. in regu. ꝙ alicui stabimus constitutioni quia de latere legati beneficia intra suam legationem vacantia ɋferre possunt secundū Fed. de senis in cósi. lxv. idé dicit Car. flo. in cle. vt lit. pé. in. vij. q. ⁊ ró, qꝛ cessat cá pp quá talia bñficia nó includunᷣ sub reseruatione, vcꝫ, ne laici retineant se ab edificatione, vt not. in cle. lr̄as. ð rescri. ⁊ cle. ij. de preb. in. d. alle. xcvj. vbi plene, si ergo habét ex ɋsuetudine cessat cá pdicta, vt dixi. s. §. q̃ bñficia, vers. spectátia.
4 † Bñficiū ꝙ ad pñtatioé laicorū non confert, nec reseruet, ⁊ talia non pót legatus ɋferre, ⁊ reseruare de iure pat. cuꝫ dilectus. de of. leg. dilectus, ⁊ in Spec. in ti. de leg. §. nūc tractemus, ver. nunqd legatus vacat, hoc expresse tꝫ Fed. de sen. in. d. ɋsi. s. alleg. in prin. ¶ Certus est numerus cano. ⁊ preb. in ecclesia iuró firmatus, poterit ne legatus ɋferre, vel recipi facere aliqué in canonicū sub expectatione preb. Spec. in ti. de leg. §. nūc
5 tractemus. ver. si legatus, tꝫ † ꝙ non pót legatus ɔ numerū statutū, ⁊ iuró firmatū aliqué recipe, vel recipi facere, qꝛ illi de capitulo sunt periuri, ego aliter dico, vcꝫ, ꝙ sufficiat, ꝙ in mádato legati sit facta métio de numero statuto iuró firmato, quo casu recipiétes nó erunt periuri, dūmodo statutū iuró firmatum non sit auctoritate Pape corroboratū, ⁊ hoc per. c. veniétes, de iu. iur.
6 ita ét tꝫ Lap. in. d. c. si cū. de preb. lib. vj. Jtem ad id qđ dixi, † ꝙ legatus non posset canonicatum conferre sub expectatione prebé. vbi est certus numerus iuró firmatus, vt no. de preb. dilecto. ⁊ ibi per Jo. an. sup ver. iuró, ⁊ hoc verū si receptus in canonicū ignorabat iuramentum, si vero sciebat ⁊ procurauit contra iuramentum se recipi, nó valet receptio, etiam ex mandato, quia periurus est, qui aliquid contra iuramentuꝫ fieri procurat. xxij. q. v. c. j. ⁊. c. si qs cū se. ij. q. j. notum, ⁊ periurus non est capax bñficij, de iureiur. querelaꝫ, ita no. Jo. an. in addi. in Spec. in ti. de leg. §. nunc tractemus. versi. sed si legatus.

SVMMARIVM

1 Reseruatio legati ligat manus ordinarij.
2 Jgnorantes, an ligentur decreto legati de latere.

1 Sequitur Nunc videre de effectu† reservationis legati, et est sciendū, q legatus, vel eius executor potest inhibere, et decernere, de conces. preben. lib. vj. c. j. et c. si soli. facit de iure pat. cum dilectus. et talis inhibitio, et decretum ligat manus ordinarij collatoris, facit de elec. innotuit. §. si. de preb. inter cetera, sed oppones de. l. j. §. j. ff. de vsu. vbi tractus futuri temporis non spectat ad iudicez, de quo vide de sen. excō. Romana ecclesia. lib. vj. sed dic, q hoc est speciale in legato, vt no. Spe. in ti. de leg. §. nūc ostēdemus. ver. xxxvij. et dicit Host. q delegatus, vel executor non potest apponere tale decretuz, quia gradus, qui nondum est non potest rumpi. ff. de iniu. et rup. test. l. nam et si sub conditione, de quo dicam infra in. §. nunc de execu

2 tore. †An autem decretum legati liget ignorantes, sicut ligat decretum Pape. Jo. an. in. c. si apostolice. de preb. lib. vj. super gl. no. contra opin. tenet q non ligat, quamuis hodie in ipsorum literis reservatorijs apponant, versic. scienter vel ignoranter sicut Papa, pro quo facit. l. vltima. ff. de decre. ab ordi. facien. de cōstitut. c. ij. lib. vj. idem ibi Archid. Jmo. et Hosti. in. c. cum dilectus. de iure patro. contrarium Lap. in allegat. xiiij. tenet, quod liget ignorantes sicut decretum Pape, pro ipso allega. dictum Pau. de eleaza. in clemen. vna. de concess. preben. super verbo attentare. allegat secundo pro ipso dictū Jo. and. in. d. c. si apostolice. qui immo potius tenet, vt supra dixi, quamuis hodie in ipsorum literis verba illa ponunt scienter vel ignoranter secunduz Guil. in. §. nunc tractemus. ver. a quocunqz quomodolibet contingat attentari, et rationes satis reperies in. d. c. si apostolice. super glo. nota. per Joan. and. post Archid. et pro hoc facit satis tex. in. d. c. primo. §. adijciebatur. et. §. ex parte. de concessi. preben. lib. vj. Sed pone q legatus inhibuerit absqz decreto, an postea facta collatio ab ordinario sit valida, et dicendum est q non, facit de dolo. c. veritatis. in fi. de iure patro. cum dilectus. et vide ibi Joan. and. super verbo miles, nam per inhibitionem, et reservationem suspensus est a collatione beneficioruz. de consue. cum dilectus. de elec. cum inter. idem Guili. Spec. in. d. §. nunc tractemus. versi. fina. sed potes dicere si sola inhibitio operatur suspensionem ad quid appositio decreti. Respondeo primo casu requiritur declaratio. de homi. c. j. lib. vj. ideo dicit glo. in. c. si eo tempore. de elec. lib. vj. quod sola inhibitio sufficit ad causandum, quod factum est scienter. Sed ad hoc vt ab ignorantibus facta vitietur necessarium videtur, facit q not. Joan. an. de preben. si apostolice. lib. vj. super glo. non in forma, et vide. iij. q. v. et de offi. leg. c. presenti. libr. vj. vbi de materia quantum durat reservatio legati. Sed an ex eadez ratione is pro quo Papa scribit prefertur illi pro quo legatus reservauit, sicut prefertur recepto a capitulo, et dicendum est q sic, qr quamuis Papa priuilegiat legatum, in hoc tamen intelligitur contra alios non contra se, argu. de presump. dudum. et hoc verum videtur, si is pro quo scribit sit vltimus in data, et vide Jo. an. in. d. c. si apostolice.

SVMMARIVM

1 Potestate conferendi alicui data, an censeatur simul data reseruandi, decernendi, atqz inhibendi.
2 Papa solus deputat executorem ad conferendum beneficia cū vacabunt.
3 Executor datus ad prouidendum, an possit semper reseruare, et inhibere.
4 Executor datus ad prouidendum, an possit compellere ad prouidendum seu recipiendum.
5 Executor datus ad prouidendum non potest recipere ad canonicatum cum expectatione prime prebende, licet possit reseruare.
6 Vacatio non datur proprie vbi non est certus numerus canonicorum nec prebendarum.
7 Executoris reseruatio insinuata ligat manus ordinarij.
8 Mortuo executore potestas conferendi reuertitur ad Papaz non ad ordinarium.

Nunc De executore aliqua dicamus, premisso quod notat Joan. and. post Joan. mona. in. c. si apostolice

1 de prebend. lib. vj. super glo. non in forma quod statim, †quod si alicui concedatur potestas conferendi, censetur concessa potestas reseruandi, et inhibendi, et decernēdi. Et hec vera quādo veniunt accessorie in exequendo, secus si in dando, argu. de offi. de lega. c. primo. et. c. preterea. et ad hoc facit clemen. auditor. de rescrip. Sed de hoc est casus in. c. executor. de conces. preben. lib.

2 vj. †Secundo premitto, q solus Papa, qui potest dare ius ad vacatura, potest executorem dare ad conferendum beneficia, cū vacabunt, de quo plene de offi. lega. c. penul. §. prohibemus. lib. vj. et ibi per Joan. and. post Archid. et Joan. mona. per Jnno. et

3 Hostiē. de offi. delega. ex parte. ¶ †Modo quero, an executor datus ad prouidendum possit semper reseruare, et inhibere, et dicendum est q sic, tenet Jnno. in. c. pro illorum. de preben. et Jo. and. in. c. si soli. super glo. nota. ibi de conce. preben. lib. vj. et hoc verum, iuxta formam mandati de prouidendo, quia aliquando mandatur simpliciter de preben. c. mandato. et. c. ei cui. lib. vj. aliquando post negligentiam et non ante, vt in. c. si capitulo. de concess. preb. lib. vj. tunc enim executor poterit conferre, alias si primo conferret non valeret, iuxta nota. in. c. proposuit. de conces. preben. sed verius dicitur, quod reseruatio potest precedere conditionem, et fieri ante euentum conditionis, vt not. glos. de conces. preben. clemen. vna, que incipit iste terminus. ¶ †Secundo

4 quero, an possit compellere ad conferendum, et dicendum est, q non, quia sicut datus executor ad compellendum non confert, nec reseruat, vt not. Joan. and. in. d. c. si soli. super. d. glo. ita nec datus ad prouidendum compellit, vt not. in. d. c. si capitulo. super ver. exequatur poterit ad recipiendum, quia hoc venit executiue, de offi. deleg. preterea et. vi. Jo. an. in. d. c. proposuit, et Hos-

5 tien. in. c. pro illorum, de preben. ¶ †Tertio quero, an executor datus ad prouidendum, sicut potest reseruare, ita possit recipere aliquem ad canonicatum vacaturum, et preben. et dic quod non, quia aliud est conferre, aliud est recipere, et ad alium primū spectat, et ad alium secundum, ita tenet Compo. de rescrip. eam te, et Joan. an. in. c. si capitulo. super ver. dare de conce. preb. lib. vj. qui dicunt, quod executor ad conferendum in conferendo debet dicere do, vel confero tibi canonicatum, et prebend. vel inuestio te de canonicatu et prebenda, et non recipio te in canonicatuz et c. ¶ Quarto an reseruatio cano. prebend. etiam possit fieri in ecclesia vbi cano. et preb. nō sint distincti, nec est certus numerus, et videtur dicendum quod executor reseruare potest sue collationi canonicatum cum prebend. vacante vel vacatura in tali ecclesia non numerata secundum Hostien. de conces. preben. ex parte, et glo. eod. titu. c. fi. lib. vj. idem Pau. laz. in clemen. litteras, de rescript. idem. Lap. in allegat. xiiij. contrarium mihi videtur, quia

6 conditio non pōt hic existere, †qr in tali non est dare vacatione, de preb. dilecto. d. c. ex parte, gl. in. d. c. fi. i. quia illa clausula si vacat, vel cū vacabit nō faciunt ɔditionem, qr nō sunt apposita, vt aliqd impedimentuz includāt, sed vt remoueant si quod esset, de rescrip. ɔstitutus, et vi. glo. super ver. infra mensem in cle. vna de conces. preben. ibi, sed queritur et in regula q ob gratiaz, nō obstat. c. ex parte. et. c. dilecto, qr q̄uis non habeat ibi locuz concilium Lateranē. et ius deuoluti, non tñ sequit̄ q ille canon. et preben. non sit impetrabilis, immo magis, q̄z vbi est vnus secunduz Hosti. in. d. c. ex parte, et predicta vera in papa duntaxat, qr alij non possunt conferre non vacantes de conces. prebē. c. ij. et papa non potest etiam non vacans ad finez, vt conferatur illi pro quo scribit de nouo creare, quod no. in cle. lrās, de rescri. et ex hoc dico, q sicut executor non potest non vacans conferre de concess. preben. proposuit, ita nec reseruare, vbi non est dare vacationez cum hoc sit in papa speciale secundum glo. in. d. c. fi. §. presenti, ver. distinctio, de conces. preben. lib. vj. et an inducat subreptionē

7 talis expressio. vi. Lap. in. d. aleg. xiiij. ¶ †Quinto quero de effectu huius reseruationis cum insinuatione que ligat manus ordinarij collatorum et afficit beneficium affectum, non sufficit notificare generali procuratori, vel vicario etiam generali. vi. Jo. an. in. c. si capitulo. super glo. no. ibi is alius est effectus, quia perpetuat gratiam, et facit rem non integraz, quod dic vt no. in. c. licet de offi. deleg. et. c. cui de preben. lib. vj. et hoc si non procedit, vt executor, vt iudex, quo casu requiritur partis citatio vt res non dicatur integra, vbi alias si procedit vt executor sufficit ad prosecutionem incipi a processu, nec aliud mandatur a superiore se-

8 cundum Lap. in. d. c. cui, de preben. lib. vj. ¶ †Sexto quero an facta reseruatione si moritur executor potestas conferendi reuertatur ad ordinarium, et est dicendum, q non, sed ad papam, cuius auctoritate facta est reseruatio per Arch. de rescrip. tibi, qui et allegat Jnnocen. in. c. vt nostrum. de appellatio. et de iure patro. cum dilectus. et c.

FINIS

Tractatus vtilissimus reser-uationum Papaliū, ac Legatorum, Cōpositus p Egregium quondam. I. V. D. Do. Aeneam de Falconibus de Magliano Sabineñ. Nunc primū in lucem editus per R. P. D. Ludouicū Gomesiū Epm Sarneñ. ac Sacri Palatij Apostolici Auditorem, ad communem omnium vtilitatem.

Compendiose Tractaturus de reseruatione beneficioꝝ, diuiduo ipsum Tractatum in duas partes. In prima ponā de reseruatione Papali. In secunda de reseruatione Legati de latere. Rursus in prima pte queram principaliter de quinqꝫ. Primo postq̄ⷨ posuero aliqua preludia, quid sit reseruatio. Scdo quotuplex fit reseruatio. Tertio que beneficia non includantur in reseruatione. Quarto de effectibus reseruationis. Quinto qūo expiret reseruatio. In secunda parte post certa preludia ponā ēt quinqꝫ q̄stiones principales similes predictis. Et si aliqua post factū reputabuntur fuisse facilia, ōrium tamē suspicor experiri. ¶ Est sciendū, ꝙ recol. me. Do. Gaspar de Perusio, q fuit Episcopus Frequeñ. ꝛ arbitror fore illū quē Lud. Ro. in ꝯs. cclxxxvij. in terminis ꝛc. in fin. dixit eē profundissimū doctorem, composuit similē tractatū, qui est viginti chartaꝝ paruarum, quatenus in ipso tracteť de ista materia, ꝛ incipit de reseruatione beneficioꝝ ꝛc. quem hactenus nec impressum vidi, neqꝫ per aliquē allegari, nisi aliquando in glosis Cōcilij Basilee. Ego vero nihil mihi tribuendo de suo, nec occultādo eius dicta, quod esset furti species, fertilē hāc materiā, q̄ⷨ nullus alius, ēt Modernorū, quez viderim, pertractauit, vineā tenui cultura renouandā delegi, ꝛ in ea pro viribus elaborare institui, reformādo tradita p prefatum doctorem in tribus. ¶ Primo enim omnia per ipsum posita plenius tractabo, illaqꝫ textu ratione, vel opinione iuuabo. ¶ Secūdo dū ab ipso discordo, ꝛ eius opinio nō placebit id exprimā, ꝛ causaz allegabo. ¶ Tertio multa p ipsum omissa que erunt in proposito necessaria cū oi possibili diligētia supplere curabo. In quo satis mihi actū credidero, si alios ad acutius inuestigandū, ꝛ vberius cogitandū inuitauero. Nec ignoro, ꝙ in his, q̄ presenti libello ponā, erūt quedā bona, multa mediocria, sed mala plura, tñ, vt dicit Epigrāmatarius Poeta, Alr non fit auite liber. Illa tñ que erunt veritati ꝯtraria haberi volo pro nō scriptis, vt p hoc pateat me repħendi nō posse, vt scribit Hiero. ad Damasum, quod est canonizatum. xxiiij. q. j. hec est fides. ¶ Sz ne morosior sit prologus, q̄ⷨ fabula. In noie illius q est Pater, ꝛ Filius, ꝛ spiritussanctus, accedo ad. i. q. prin. Primo quedam preludia premittendo, que ad infra dicenda conferent multum.

SVMMARIVM

1 Reseruationes tempore antiquo non fiebant.
2 Reseruationes fuerunt reprobate in Cōcilio Basilien. facto tēpore Eugenij, tamen dictum Conciliū est reprobatū, vt nu. 3.
3 Papa est supra concilium,

¶ Primum preludium.

Priusquam Ad premissoꝝ declarationem deueniā, putaui opportunc ad scientiam illoꝝ, qui hoc ignorant recitare, † ꝙ tempore antiquo non solebant Pontifices facere gratias, nec aliquas reseruatiōes sup beneficijs. Ideo in volu. Decreti nō fatigamur in his, vt dicit Jo. an. in. iij. parte spec. in rub. de cōces. preben. in prin. ꝛ do. Abb. in. c. mādatū, vlt. col. extra de rescri. Demū ceperunt fieri reseruationes cū inhibitione, ꝛ decreto, vt ifra patebit in discursu. † Nouissime in cōcilio tēpore Euge. iiij. Basilee cōgregato inter alia multa fuit in. xij. sessione factū decretū, quod incipit sicut in ꝯstruenda, ꝛ in. xxiij. sessione duo alia, quoꝝ alteꝝ icipit licet dudū, ꝛ alterū, ꝛ qꝛ multiplices, fuit generaliter ꝓhibitū ne Ro. Pōtifices possent aliquas gñales, siue particulares reseruationes facere, reuocando ēt illas que in extrauag. ad regimē, execrabilis, ꝛ in regulis Cācel. ꝯtinenť, q̄ decreta acceptauit Eccle. Gallicana, ex qbus cuz certis alijs facta est Pragmatica solēnissime glosata p quendā Cosmā doct. Vltramo. vir, vt opinor, magne sciētie. Veruz qꝛ sup validitate dicti Cōcilij fuit alias plene disputatū pp plures reprobatiōes, † quas fecit idē Euge. de illo, quos reassumit breuiter gl. in proemio pragmatice fol. v. in ver. Martini, temere nihil audeo iudicare. Sz cū firmiter credā Papā posse in bñficialibus, oia, ꝛ sup oia, ꝛ neminē posse sibi legē iponere, vt dicaz infra in. j. q. prin. sup xbo p habentē potestatē, dico Sūmū Pōt. posse p totū orbē Christianū hmōi reseruationes facere, lz de facto eius litere in aliqbus locis non recipianť, nec potuisse ligari decretis dicti cōcilij, † qꝛ oēs bñ sentientes affirmant Papā eē supra cōciliū, vt aperte cōcludunt Card. S. Sixti, ꝛ Augu. de Anco. in trac. de pote. Pape, licet Anto. Rosel. de Are. i sua monarchia contrarium concederit, cuius errores sunt confutati, vt potest videri in moder. impress. sui libelli.

SVMMARIVM.

1 Reseruatio an sit odiosa vel fauorabilis cū distinctione.
2 Papa naturalr est solus dñs bñficioꝝ, ꝛ ordinari⁹ ordinarioꝝ.
3 Clausula si pro alio non scripserimus si nō apponereť in gratia ecclesiastica tenereť recipere mille habentes similes gratias.
4 Motus proprius non facit, ꝙ odiosum efficiatur nō odiosum, lz reddat gratiam fauorabilem quo ad prerogatiuam.

¶ Secundum Preludium.

Est etiam Pro fundamēto dicēdoꝝ sciēdū, † an reseruatio sit odiosa, vel fauorabilis. Omissis, ac reiectis his que super dictis decretis dicunť, dico, ꝙ omnes reseruationes generales, ꝛ speciales, q̄ñ nō sunt facte ꝓ certa persona, quod dic, vt declarabo in. ij. q. prin. ver. ij. mō sunt fauorabiles facte, scꝫ a Papa, ꝛ ꝓprio motu, put solitum est fieri ¶ † Et hoc qꝛ Papa naturaliter, ꝛ vere ipse solus est dominus ꝛ ordinarius ordinarioꝝ oim bñficioꝝ mūdi, vt hř i. c. ij. de prebē. lib. vj. ꝛ in. c. cuncta p mūdū. ix. q. iij. ꝛ cle. j. in fi. vt lite pen. ꝛ aliqd p do Abb. in. qꝛ diuersitatē. in. v. not. extra de ꝯcess. preb. Quod satis apparet ex proemio quo vti solēt Rom. Ponť. in reseruationibus quas faciunt, de quo in prac. Cancel. fol. xxiij. ver. et si oim. Et hodie in Cōcilio Lateraň. in Bulla reformationis in. ix. Sess. facta, que incip. superne dispositionis arbitrio ver. ꝛ cū fructuū, ꝛ alij inferiores gerunt vices Pape, ꝛ in partē sollicitudinis sunt ab ipso vocati, vt i. c. multū stupeo. iij. q. vj. vnde si contingerit ad se auocare, siue reseruare, que alijs. vt ita dixerim, precario concessit. dicer hoc mere fauorabile, ꝛ res ad suū caput reuerti. argu. l. si vnus. §. pactus ne peteter. in fin. ff. de pac. optima glo. in ꝓposito in. c. statutū. in verbo numerādū. de preb. in. vj. sicut dici solet, cū omnia a principe descēdant, non est mirū, si facile ad ipsum reuertanť, vt refert Egi. in cōsi. xv. factū tale est. in prin. Nec pōt dici, ꝙ in talibus reseruationibus Papa grauet aliquē, qꝛ qui suo iure vtitur, neminē ledit. c. cū eccclesia. extra de elec. l. gracchus. C. de adul. ꝛ hoc firmat do. Gasp. i isto trac. ver. ad pmū bñ pōt. fol. ix. ꝛ ad ꝓpositū satis ꝯferet, q̄ dicā infra in. ij. pte. in. iiij. q. vlt. q. prin. ver. sz huic dicto. Multū tñ ob. tex. in. c. mādatū, extra de rescri. vbi ꝯsiderať grauamē respectu inferioꝝ in gratijs Pape. Dico, ꝙ illud causať pp illā clausulā, quā Papa posuit in gr̄a. s. † si ꝓ alio nō scripserimus, q̄ si nō fuissent apposita cogereť eccle. recipere mille fm. ij. lectu. quā dicit eē verissimā ibi And. sicu. in. x. col. Vel dico, ꝙ papa ibi loquiť de honestate, magis q̄ⷨ de iure. Magis obstat authoritas Egi. i trac. pmu. i. j. q. iij. ptis, i fi. q dicit, ꝙ reseruatiōes ꝓꝑ ēt gñales, ꝛ ꝓprio motu facte sunt odiose, ꝛ restrigēde, qꝛ ordinarijs auferūt iura sua, nihilominus credo pmū dictū xius p suas rationes, cui addo Lap. in allega. xxvij. dispu. j. ¶ Reseruatio vero q̄ⷨ facit Papa in fauorē alterius nominati dř odiosa. ex illo solo respectu, qꝛ reseruatiuus nil aliud expectat, nisi mortē alteri⁹, ꝛ illā desiderat. Que rō magis ꝓpōderat, q̄ⷨ fauor Pape reseruātis, ꝙ vř esse de mente Rote in antiquis. cclxxiiij. no. ꝙ vbi Papa reseruat i fine. Et ita intelligo doc. in ifinitis locis dicentes, reseruationes odiosas, etiam si fuerit facte motu ꝓprio fm do. Gasp. in. d. versi. ad primū. † qꝛ motus ꝓprius nō inmutat odiū, ꝙ inest i literis iuxta eaꝝ materiā, nec facit quominus nō remaneant odiose, lz reddat gratiā fauorabilē quo ad prerogatiuā, ꝛ lz tollat subreptionē nō tollit odiū, fm eundē paulo inferius ver. ad id venio. qui dicit istū fore intellectū. c. si motu ꝓ

prio. de pb. in. vj. q verba tanq in ista mria iportantia sunt diligenter notanda. Qd multo fortius hz locu in reseruationib⁹ Legatoz, q oi respectu sunt odiose, tu qz pp eas sitit mors alteri⁹, tu qz piudicat ordinarie collationi, vt est gl. in. c. psenti. in princ. in glo. magna, de offi. leg. lib. vj. z in. c. vlt. in ver. similib⁹, de verbo. signi. eo. lib. secus dico de reseruationibus quas faciunt ordinarij ex facultate eis cocessa, vt dica in dicto vsi. sed huic dicto.

SVMMARIVM

1. Reseruatio, z manus appositio, an differant, z in quibus.
2. Reseruatio, siue manus pape appositio si no sortiatur effectum, an beneficium remaneat affectum.
3. Reseruatio quomodo cognoscatur.
4. Manus pape appositio que sit.
5. Collatio quid sit.

Tertium preludium.

Confert Etia scire † q differetia sit inter reseruatione, z manus appositione, q tanq diuersa ponit in extrauag. Pauli. ij. ad Roman. Pont. in tit. de pbe. siue de bnficijs affectis, z collatione ad effectu, † an si reseruatio hmoi, vel manus appositio, siue collatio suu no sortiant effectu, an remaneat bnficiu affectu. Dico q sic. † Reseruatio pape cognoscitur ex verbis reseruatiuis in ea positis, vcz, reseruamus zc. z ista q no sortita effectu afficit bnficiu in tm, vt nullus pter papaz pot de illo disponere, put est decisuz hodie p pdicta extrauagan. vt dicet plenius infra in. iiij. q. prin. in. xvj. effectu. † Manus appositio est, qn papa aliter no reseruado bnficiu intromittit se circa illius dispositione, vt si madauerit electorib⁹, ne ad electione talis bnficij pcedant, vt in. c. si eo tpe. de ele. lib. vj. Uel qn papa bnficio vacati dat comedatariu, vt dica infra in. iiij. q. prin. in versi. bnficia comedata. Uel qn dat puisore ecclesie vacati, vt p doc. in. d. c. si eo tpe, alias in psenti, in prin. Uel qn mandat alique priuari suo bnficio, quo casu facta priuatione remanet reseruatu, de quo vide remissione, qua dabo ifra in ista parte in. iij. q. pri. v. bnficia vacatia p puatione. Uel qn papa facit madatu de puidedo, quo casu dr manu apponer, z tale madatu icludit qua da reseruatione speciale, sm Egi. in qsi. xxxiiij. supposito statuto vsi. ad sm dubiu, cu seq. vt est expssuz in. d. extrauag. §. Roma. quoqz. Et ista manus appositio in tm afficit, vt mortuo comedatario, siue puisore, z donec no fuerit p papa plene puisuz, ordinari⁹ no pt se imittere vt e expssuz i. d. extraua. Pau. ij. sup quo dabo alias remissioes. i. iiij. q. pn. i. effectu. i si. z plus afficit q reseruatio, vt ibi dica. Fallit tn in hoc in casu de quo dica i. d. xvj. effectu. i si. in v. pdicta. vbi no sp manus appositio pape ipedit ordinariu. † Collatio aut est qn papa qfert voledo de bnficio plene disponere z puidere, vt vba sonat. Et ista si sit inualida, an remaneat bnficiu affectu, vid remissione, qua dabo i. d. xvj. effectu.

SVMMARIVM

1. Extrauagans ex debito, z extrauagans ad regimen, an ligent hodie. z numero. 2.

Quartum preludium.

Preterea Est aduertedu, qz in discursu huius. j partis multoties allegabo extrauaga. ex dbito. Jo. xxij. in tit. de cler. z ad extrauag. ad regime. Bndi. xij. i tit. de pb. Que p extrauagatibus allegant p Rota z doc. z qciliu Basilee sapissime, vt patebit in multis locis. Qd tn arbitror esse periculosuz, qz reperi do. de. S. Gemi. in. c. statutu. ij. col. de pbe. in. vj. q dicit, † q extrauagans ex debito durauit tantu in vita qditoris, vt dicit patere in ea, vult dicere in illis verbis donec Christi idignatio zc. † Ide de extrauag. ad regime. dicit Glosator regul. Cacel. in. j. xxx. z. lxij. regu. pp similia verba in ea posita. Ide dr d vtraqz Gemi. in. c. si aplica. in fi. de pbe. eo. lib. Roma. de simili in qsi. statim allegando. Tn multi egregij doc. faciut fundametu in ipsis, z inter extrauagates coes sunt impsse, quo casu iuris psumptioes cesent esse extrauagantes sm Roma. in cosi. cclx. in ppo sito casu. ver. ij. z credo verius. z illaru reseruationes approbari in extrauag. Pau. ij. qua in precedenti pludio allegaui, Si tame super dictis extrauagantibus cotigerit aliqn dubitari recurratur ad vna extrauagante Nico. v. que incipit ad sacra Petri sede. circa pma carta. q pinguius ponit reseruatioes q pdicte.

SVMMARIVM

1. Reseruationis diffinitio, seu descriptio.
2. Legatus non potest omnino reseruare, z que remissiue.
3. Reseruatio si contineat vnum modum vacandi, an veniat alius.
4. Reseruatio si sit p cessuz vel decessuz, an afficiat beneficium vacans per priuationem.

Prima questio principalis.

PRimo Principaliter quero qd est reseruatio. Ego no reperio alique q posuerit illius diffinitione, z scio q periculosum sit velle diffinire, in quo multi prudentes errauerunt. l. omnis diffinitio. ff. de regu. iur. super quo vide do. Anto. in commen. c. fi. dum ponit diffinitiones consuetudinis, extra de qsue. Nihilominus dubitado tn puto posse sic diffiniri, siue describi. † Reseruatio e alicuius bnficij ecclsiastici vacaturi p habete potestate ad se facta auocatio. Alicuius bnficij. Nome est gnale, vt in. c. vnico. iucta glo. in ver. bnficia de reru pmu. lib. vj. z pz ex eius diffinitione, qua ponunt doc. in. c. ad audietia. ij. extra de rescri. aptu coprehedere et dignitates, z alia quecuqz, si papa hoc expssit in reseruatioe sua. Sz quatenus ista diffinitio qenit Legato. istu vbu no est multu pingue, † cu multa sunt, q Legatus no pot reseruare, vt numerabo in. ij. q. prin. ij. ptis. Et inquantu illa verba sunt singularis numeri, coprehendut speciale reseruatione pape, sm primu z sm modu, que pona in. ij. q. prin. huius partis. Coprehedit et reseruatione Legati, q vnica, z sup vno bnficio fieri pot, vt dica in. ij. parte in. iiij. pludio z in. xij. q. iiij. q. prin. Possunt et dicta verba coprehedere plura beneficia secundum Rotam in nouis. ccxvj. voluerunt, z ordinauerunt. z tunc coprehendunt specialem reseruatione facta a papa secundum tertium modu, quem ponam in. d. ij. q. prin. huius partis, z generales reseruationes de quibus ibide dicam ecclesiastici, ideo posui istud vt excluda res profanas, que de stilo roma. curie non reseruantur per papa secundu Pau. de ca. in con sil. xlvj. viso z examinato puncto. ij. col. ver. restat in. ij. lib. Nec sufficiebat verbum beneficij, nisi addidissem ecclesiastici. Quia et feudum pot largo modo dici beneficium, vt pz ex eius diffinitione, qua ponunt summiste, vcz Gofre. z Pile. in summa de feudis vterqz in prin. z Gofre. in. ij. rub. que diffinitio couenit etiam diffinitioni beneficij ecclesiastici, de qua per Abb. z Ant. sic. in. d. c. ad audientiam. circa prin. qd tn vt dixi non solet reseruari. Uacaturi. includit omnis modus vacandi. Rota in nouis. cxcvj. habens gratia, vbi est notabilis addi. z in eisde. ccccvij. si expectas. d. Car. soleniter in qsi. ciij. discutiam premissa dubia, vbi post solene disputatione residet cu Rota predicta Calde. in tit. de prebe. cosi. xxiiij. an si Papa dispensat zc. ver. circa secudu gl. in ver. vacabut. in. c. si propter tua debita de rescri. in. vj. Sed an vacantia ex ca permutationis includantur in reseruatione, dicam in ista parte. ij. q. ver. beneficia vacantia ex causa permutationis, quid de vacantibus per resignatione, dica ibi in versi. beneficia vacantia, ex ca resignationis. Quot aute sint modi vacandi, melius q aliquis de mundo enumerat Jo. fra. Pavi. in aureo trac. de pote. cap. sede vacan. in vlt. preludio. qui est omnino videndus. † Sed si in reseruatione exprimeretur vnus modus vacandi no veniret alius vt in. c. susceptum. de rescript. in. vj. et si fuisset appositum decretum irritans, exemplum vide p Anto. de but. in consi. xliij. aggrediar. ad quod facit. lxij. reg. cacel. item voluit, q si reseruet in prin. † Sed quid si diceret per cessum, aut decessum, an veniret vacatio per priuationem, alias in simili. q. dubitaui, vcz. vtru ille q reseruauit sibi regressum p cessum z decessuz admittit si vacauerit p priuatione. ad vtrunqz rndendo, dico q non, super quo vide expressam decis. Rote in dubijs Tome fasioli causa. xxiiij. dubio. xlvj. pro hoc facit notabilis obiectio opposita per concilium pisis z constantie contedes ad ipsum spectare electione pape, qz iura que dant ista electione Cardinalibus loquuntur moriente, vel cedente Papa non aut ipso priuato, prout refert. d. Abb. in. c. lz de vitanda. iij. col. ex tra de elec. vbi dicit q fuit obtentum p sedada discordia, vt Cociliu transferat ptate in Cardinales. Sed in. c. ad petitionez. iij. not. extra de accu. refert tm factu, z nihil decidit And. sicu. licet predicta no alleger, tenet isto casu electione ptinere ad cocilium in. c. q traslatione. xxxij. col. extra de offi. lega. Includit etiam

dictu

dictū verbū vacaturi beneficia deuoluta de qbus poterit executor prouidere ipsi reseruatiuo, gl. in ver. siue ad nos. in cle. pen. de pre. ¶ Includit ēt istud participiū futuri tpis si qua vacabāt tpe reseruationis, gl. in ver. notitia. in cle. vnica. §. secus. de pceb. cū qua concordat ibi Imo. super ea, & alia gl. que est tertia in c. si postq̄. de preb. in. vj. cū concor. traditis p Papien. in comento soléni. l. quominus. in. xxviij. col. ff. de flu. & in. l. titius. §. luci. ff. de li. & post. ex hoc faciā. x. effectū. j. in ista parte. in. iiij. q. pnci. & ibi vide remissionē quā dabo ad collectariū. ¶ Sed an includat canonicatū, & prebēdā in ecclesia in qua nō est certus numerus canonicorū, & prebendarū, vide que dicā in ista pte i. iiij. q. pnci. in. xxxiiij. effectu. vbi tenebo q sic. ¶ Per prātē habētē. i. papā, q vt dixi. §. in. j. preludio est oia, & sup oia in beneficialibus secūdū Bal. in. l. barbarius. in vlt. ver. ff. de offi. preto. & q cōtrū dicit mentitur, vt dt pau. superius, & ppea dicit Guil. de mon. lau. i cle. si roma. sup xv. si cū eū. de pb. q i istis papa voluit & reuoluit put vult, cōprehēdit ēt legatū de latere, vel aliū ad hō habētē spāle3 facultatem, vt dicā in. j. q. pn. ij. par. ¶ Ad se facta auocatio sicut per auocationē cāe papa ipedit iurisdictionē inferiorum, vt not. maxime p Phil. de peru. in. c. vt nostrū extra de appel. ita per auocationē beneficiorū factā cū inhibitione, & decreto vt dicaz in ista par. in. iiij. q. pn. in. j. effectu. & in. ij. par. i. q. iiij. q. princ.

SUMMARIUM.

1. Reseruationum altera specialis, altera generalis.
2. Reseruatio specialis, & generalis, que sint, confutatis multorū opinionibus, vsq3 ad fi. c.
3. Reseruatio specialis tripliciter debet considerari.
4. Reseruationi facte pro certa persona certi beneficij nō derogatur per aliam gratiam habentem clausulam non obst. speciali reseruatione, &c. vide nu. 7.
5. Reseruatio certi beneficij licet nō cōtineat in fauorem cuius est facta censetur facta ad instantiam alterius, & censetur odiosa q limita vt nu. 6.
8. Reseruatio generalis d3 tribus, aut quatuor modis considerari.
9. Papa confert beneficia existentia in vrbe, qr est episcopus vrbis, & licet illa reseruet nō dicit proprie reseruatio.
10. Cardinales in eorū titulis habent ius tēporale nedū spirituale.
11. Beneficia resignata in curia animo permutandi, si permutatio nō sortiatur effectum, & resignans decesserit extra curiam beneficia nō dicunt vacare in curia, l3 ibi fuerint resignata.
12. Reseruatio in corpore iuris clausa, an sit vna, vel plures. & que.
13. Reseruatio iuris in corpore clausa efficacior que sit.

¶ Secunda questio principalis.

Secundo principaliter quero quotuplex sit reseruatio. † Rñde duplex, vna est specialis, alia gñalis. Quō aūt cognoscatur vna ab alia docto. sunt varij. ¶ Rota in antiquis. dcclxxxiiij. & dr specialis &c. que est ver. siue pars precedentis decisio. dicit. † Specialis reseruatio est qñ papa reseruat aliqd beneficiū collationi sue vel sedi aposto. generalis vero est qñ reseruat beneficia officialium de quibus loquit extrauag. ex debito, que est Jo. xxij. in tit. de elec. & ita dicit q t3, & reseruat Rota. d. Auditorū. ¶ Rota in nouis. cccxxxviij. si mādet, &c. dicit q specialis reseruatio est illa q̄ inducit p reg. canzella. & ita dicit fuisse rñsum p. d. Uicecanzellariū vni ex Dominis, & sepe pronunciatum, & determinatum per oēs dños subdit preterq̄ expressa in extrauag. ad regimē. ex quib. ver. sumit q dicta extrauagā. q̄ fuit Benedi. xij. & posita in tit. de preb. fuit regula canzel. cui opinioni assentiunt quidā relati per gl. in. j. reg. canzel. vbi tñ non allegatur dicta decisio. ¶ Rota ēt in nouis. clxxxj. beneficia collectorum &c. in fine dt, q reseruatio beneficiorum collectorum est specialis, & q ita fuit terminatū in Rota, & p Uicecanzellariuz. ¶ Rota pur in nouis. xvj. si cōtra &c. in fi. dicit, q reseruatio generalis est illa, que fit de beneficijs capellanorum collectorum, & similium. ¶ Nico. milus in ver. reseruatio. §. ij. ex predicta decisione. cccxxxviij. quam tamen ipse corrupte allegat, dicit colligi, q illa dicitur generalis reseruatio, cuius causa est manifesta, & notoria. Que autem est secreta, & ignoratur, est specialis. ego nō video quomodo colligatur hoc ex dicta decisione, que in mille annis hoc non dicit, sed predicta distinctio fuit consideratio Fede. de senis ad aliud propositum in tracta. permu. in. iiij. qō. vel dic, subdit Milus, q dicta decisio vult, q illa sit specialis, que fit p regulas cā ius cōe subdēs, q l3 illa decisio velit q reseruationes cōtente in. d. extrauag. ad regimen, sint generales, tamen secundum ipsum debet intelligi, q ille sunt generales que etiam erant de iure communi, vt de vacante in curia, alie secus. ¶ Fely. autem nil aliud facit aut concludit, nisi q refert aliqua ex predictis in. c. in nostra. in. v. corrella. extra de rescrip. ¶ Ego vero vlterius perquirendo veritatem super isto casu maxime propter tam magnam contrarietatem rote, & qr super eo vidi sepenumero dubitari in familiaribus interlocutionibus, reperio q glo. in concilio Basilee, in tit. de reserua. §. ipsis omnes. in prin. que est in pragmatica fol. lj. sequitur simpliciter Rota3 in antiquis vbi supra nil addendo. ¶ Sed eadem gl. in tit. de electio. & reser. super ver. reseruationes que est ibidem fol. xlij. dicit q specialis reseruatio est quando reseruatur vnum beneficium pro certa persona, generalis est illa que est in corpore iuris clausa, vel inducta per extrauagantes aut regulas cā3el. siue per particulares literas, vt hoc vltimū sumitur ex dicto cōcilio in tit. de elec. in prin. iuncta glo. in ver. factis. de quo est tex. expressus in tit. seq. §. ipsas omnes. ¶ Alphon. sotto, qui commentauit regulas canzel. tempore Inno. viij. de quo nonnulli curiales truffantur, sed iudicio meo non est contemnendus, residet cum Rota in nouis. cccxxxviij. §. allegatis nisi in regulis dicatur. Item generaliter reseruauit &c. quo casu dicit esse inductam generalem reseruationem pro hoc vltra ipsum vide Bal. in. l. ij. in ver. quintum signu3. C. de legi. & ista dicit prefatus doc. in. j. & lxij. regu. ¶ Lapus in alleg. cxxvij. Anastasius in prin. presupponit reseruationes p obitum capellanorum pape esse speciales. ¶ Egid. bellamera in cōsilijs suis nouiter impressis in cō. xxxiiij. supposito statuto vsi. ad tertium dicit, q reseruatio generalis dicitur quādo sub vna oratione includuntur plures species idest plura beneficia, specialis quando eius causa inducens nō habet inducere nisi vnum suppositum. ¶ Gaspar de cald. in titulo de rescriptis consilio septimo quis preferatur &c. dixit. reseruationem generale3 esse quādo reseruantur beneficia capellanorum, scriptorum, abbreuiatorum &c. specialis vero quando pro aliquo est reseruatu3 certū beneficiū. ¶ Do. de sancto Gemi. in consi. xxx. Bonifacius. ix. ij. col. refert, q generalis est, qñ nō ē facta in fauorē alicuius specialis. Idem in consi. vij. vtru3 ille quē &c. ad fi. dicit generalem esse, de qua in extrauag. execrabilis. Specialis pōt fieri dupliciter, vno mō qñ ad certum corpus beneficij, sed non pro certa psona, alio mō ad certū corpus beneficij, & p certa psona. ¶ Mihi placet dictū Egi. in. d. consi. §. alleg. cū certis opportunis declarationibus, quas statim subijciam, & melius q̄ alibi hoc probat in extrauag. clem. v. & si temporaliū. in tit. de preb. in vlti. impressionibus, q̄ nemo allegat, & hoc vident oēs affirmare, dum de beneficijs reseruatis in aliquo pposito loquuntur prout sunt Fed. de senis in trac. permu. in. iiij. q. Pet. de peru. in fini. tract. in. iij. q. iiij. partis, Egi. in eod. in. ij. q. iij. partis. Alex. de antilla in cōmē. c. l3. de rerū pmu. lib. vj. in. iij. q. iiij. partis. Gasp. de peru. in isto trac. x. carta. Lap. alleg. lxxxiiij. dñs papa. ver. quid ergo Philip. de peru. in. c. vlt. §. in preben. de cōsue. in. vj. Jo. an. in Spec. de actio. & peti. §. pen. in vlt. additio. in prin. in. ij. parte An. sic. i. c. constitutus. xvj. col. extra de rescrip. & alij plures quos omitto. ¶ † Declarando predicta apertius dico, q spālis reseruatio pōt cōsiderari tribus modis, & erit multū vtilis consideratio ad infra dicēda. ¶ Primo modo, qñ papa reseruat certū bñficiū p certa psona, & hoc pōt esse dupliciter. Uno casu, qñ papa in indiuiduo noiando reseruat puta Thesaurariā Auriēsem, datis certis executoribus, vt q̄ primū illā vacare cōtingerit, conferāt Titio. de quo vide tex. in. c. ex parte. j. extra de offi. delega. & ē de mēte doct. quos. §. retuli maxime Gem. l3 iura sua adaptent casui, quē nūc dicā, altero casu, qñ papa confert canonicatū i certa ecclesia, & mādat prouideri de prima prebēda inibi vacatura, vt in. c. dudum, de preb. in. vj. iuncta gl. in ver. incertū, & ibi Phili. de peru. in fi. & in. c. j. cū glo. in ver. certā, & in ver. incertam, de cōcess. preb. eo. lib. que prebenda dr reseruata ipsi recepto, vt circa dictū. §. in. iiij. prelu. Utroq3 enim istorum casuum dicitur facta reseruatio ad certum beneficium, vt dicam etiam in. ij. parte. in. iiij. prelu. in prin. Nihilominus inter ipsos possunt colligi aliquē differentie, quarū vnam pona3 in ista parte, in. iiij. q. prin. in. iiij. effec. in fi. vbi specialiter derogatoria requirit tā in primo, q̄ in. ij. & aliam ibide3 in. v. effec. in ver. illa vero que est facta, iunctis dictis in. iij. effec. ver. sed siqd de facto, cū seq. vbi reseruatio facta fm primū casum secus. Item alia differentia, quia facta secū dum primū casum non requirit derogatorias ad effectū impediendi optionē, vt in. d. x. Illa vero que est facta &c. sed facta secū

dũ aliũ casuz reqrit, vt in.d.effec.v.vsi.omissis multis. Jtẽ alia, q2 prima nõ includunt in facultate Legati.postea cõcessa, scõa vero sic, vt dicã infra in.vj.effec.in.ij.cõclu. ¶ 4 † Et reseruatio facta scḋm primũ casum.s.pro certa psona, τ pro certo bñficio, lz sit odiosa, vt dixi supra in.ij.prelu.nihilominus est tãti effectus, ꝙ si papa dixerit in alia gratia alteri facta nõ obstãte speciali reseruatione τc.nõ tñ censet derogatũ reseruationi facte de illo bñficio pro certa psona, sz illi tm̃ que est facta in fauorẽ ipsius pape, de qua stati in.ij.casu. Egi.i ɔsi.xxxiiij.supposito statuto, ver.ad primũ dubiũ. Jdẽ si de tali bñficio fecisset collationẽ pmutanti, quo casu pmutatio nõ valeret, scḋm eundẽ in cõsi.preced.in.v.conclu.vide qd dicã in.d.iiij.q.pñ.in.iiij.effec.vsi.excipio a pdictis. ¶ Scõo modo põt cõsiderari specialis reseruatio, qñ papa reseruat certũ bñficiũ puta Decanatũ Auenion.sine noĩatiõe certe psone, arg.c.si eo tpe, cũ ibi no.de elec.lib.vj.τ reseruatio isto modo facta cõuenit cũ illa, de qua in pced.modo in prin.q2 neutra venit in facultatẽ cõcessaz alicui, vt possit reseruare τ ɔferre, vt dicã in ista parte in.q.prin.in.vj.effec.in.ij.ɔclu. Tñ differũt, q2 in illa requirit clausula derogatoria multũ specialis, in ista secus, qõ declarabo ibidẽ in.iij.effec.vsi.ego dico sic, τ i seq.effec.vsi.si vo. 5 † Et talis reseruatio lz in ea nullus exprimat, psumit facta ad instãtiã alterius, scḋm Fede.de senis i trac. pmu.in.iiij.q.in fi.cuius opi.recitat Collec.in.c.cũ nr̃is, versi.sz supposita, extra de ɔces.preb.τ melius Alex.de antilla in.d.cõmẽto in.iij.q.iiij.partis, τ p hoc forte nõ dicetur fauorabilis ista reseruatio, vt expsse firmat Gaspar de Perusio in isto trac.fol.xj.versic.scõo modo. Jllud vero ꝙ dixi supra in.ij.pln.in prin.pcedit qñ nõ potest ɔsiderari, ꝙ fuerit facta intuitu psone, qõ facile erit ɔsiderare, si cessabunt rõnes Alex.in pdicto loco. ¶ Et ne eat sup hoc in ambiguo declaro sic. 6 † Reseruatio de certo corpore bñficij.sine expssione certe psone, si est bñficiũ de quo papa potuit habere notitiã, vel q2 ibi fuit, vel forte q2 est notabilis dignitas, vt Archipsbiteratus Perusinus, aut Archidiaconatus Bononien. τ similes, est cẽsenda fauorabilis, q2 nõ psumit papaz reseruasse p certa psona, sz magis in eis de idonea psona prouidere, vt põt poni exẽpliũ de Clem.v.q reseruauit sibi specialiter monasteriũ scẽ Crucis Burdegallen.ecclesie.de q̃ fuit ad põtificatũ assumptus, vt in extrauag.sua τ si in tẽporaliũ, tit.de preb.qõ nõ presummã fecisse intuitu alicuius.sz magis vt de idoneo ibi puideret. ¶ 7 † Sz si papa reseruaret vnũ bñficiũ nõ multũ notabile, et de quo verisimiliter nullã habebat notitiã, isto casu psumã ad instantiã alicuius fecisse, τ ita loquunt rõnes τ militãt quas adducit Alex.in supra alleg.loco, τ p ɔsequẽs reseruationẽ odiosaz, τ sic intelligo Gasp.vbi supra q̃ oia relinquã arbitrio boni iudicis. ¶ Tertio modo fieri solet, qñ papa reseruat incerta bñficia p certa psona vsq3 ad talẽ summã ascẽdẽtia.q̃ vacare ɔtingerit in tali loco τc.Datis certis executoribus, vt q̃3 primũ vacauerit τc.ɔferant tali reseruatiuo acceptanti, sup quo vide Bal.in ɔsi.cccclxviij.dñs.B.i.iiij.vol.Et ista dicet specialis reseruatio, attẽta potius psona sup qua est facta, quo casu nullus ex supra relatis negat eẽ specialẽ, q̃3 pluraliter bñficioꝝ q̃ in ea includũtur, cũ specialis reseruatio possit fieri ẽt ad plura bñficia, vt colligit in alio pposito ex vbis do.Gasp.in.d.trac.fol.xj.ver.ego vero. τ melius ex Lapo alleg.lxxiiij dominus papa.vj.col.ver.itẽ reseruatio.x.reg.Cãcel.incip.itẽ reuocauit quascũq3 τc.iũctis intellectu τ exẽplis glo.ibi in fin.τ talis reseruatio nõ est tãte potẽtie sicut due alie supra posite, q2 isti facilius derogat, q̃3 illis, vt patebit infra in discursu, cũ ex tali derogatione nõ tollat ius ipsi reseruatiuo, sz differat, vt in simili legit in.c.si pp tua debita.de rescri.lib.vj. ¶ 8 † Gñalis vo reseruatio põt ɔsiderari quatuor, aut qnq3 casibus, τ erit ẽt ista ɔsideratio vtilis multũ ad ea q̃ in discursu dicã. ¶ 9 † Primus casus est in bñficijs existẽtibus i vrbe, τ ista papa ɔfert, nõ q2 sit supra oẽs platos mũdi, τ cõcurrat cũ eis in iurisdictione, sz tanq̃3 Eps vrbis Rome, pz in.c.si qs episcopus.vij.q.j.τ in.c.siquis eps.ij.q.vi.cũ simi. Jccirco ad ipsuz solũ ptinet ipsorũ collatio, τ ista nõ est pprie reseruatio, q2 illa fit pp timorẽ puentionis, vt dicã in.ij.parte prin.in.ij.plu.q̃ isto casu nõ põt ɔsiderari, q2 nullus alius citra ipsum põt illa ɔferre, nisi subsint tituli Cardinaliũ, vt stati dicã. Et ob h̃ supflua vr̃.vij.regu.Cãcel.in qua papa reseruat sibi bñficia in Ecclesijs.s.Petri.s.Joãnis, τ.s.Marie maioris. Dico, ꝙ facta fuit ad cautelã ne Archipresbyteri vẽdicarent sibi ius illa ɔferendi, cũ sint Cardinales, τ ita debet eẽ, vt legit in puinciali ecclesiaꝝ in prin.lz de eccle.s.Joãnis nõ dicat ibi, q2 illo tpe regebat a Canonicis regularibus. Maiorẽ aũt parte bñficioꝝ Vrbis ɔferunt dñi Cardinales, q2 subsunt coꝝ titulis, 10 † in qbus hñt ius episcopale, vt plene p Moder.in.c.his q.i.col.extra de maio.τ obedien.sup quos alias emanauit regula tpe Sixti.iiij.nu.xxxj.incip.itẽ cuz Cardinales.S.R.E.ipressa inter alias reg.ipsius in modernis ipressionibus decisi.Rote.in fin.τ sup ea, vt audiui, fuit expedita bulla, τ ista est forte cã, ꝙ alij Põtifices nõ posuerũt dictã regulã inter alias regulas Cãcel. Sz circa hoc vnũ est sciendũ, ꝙ si dicti Cardinales, vel aliqs ipsoꝝ se absentauerit a curia, ꝙ talia bñficia remanent reseruata ipsi pape durãte dicta absentia in pratica Cãcel.fol.lxxxij.in fi. ¶ Secũdus casus est i bñficijs vacantibus in curia, quoꝝ dispositio, lz iã dudũ spectaret ad ipsuz papã de ɔsuetudine, vt in.c.ij.de pb.in.vj.τ apparet in facto in.c.accedens, extra de accu.tñ ista sunt sibi reseruata ex dispositione.d.c.ij.ɔfirmata p Joã.xxij.in extrauag.ex debito, τ Bñdic.xij.in extrauag.ad regimẽ.sup allegatis. 11 † Not.tñ casuz, in quo bñficiũ resignatũ i curia, nõ dr̃ vacare in curia, vcz, qñ fuit ibi renunciatũ aĩo pmutandi cũ alio, talis pmutatio nõ fuerit sortita effectũ. Jn tm̃ ꝙ si illi q volebãt pmutare moriant extra curiã, cẽsetur tale beneficium ibidem vacare, Rota solenniter in antiqs.ccxciij.Not.ꝙ vbi beneficia sunt resignata. ¶ Et quamuis do.Gasp.de Peru.in isto trac.in.ix.q.versi.circa, videat facere differẽtiã inter gñaliter reseruata, τ vacantia in curia. Tñ verius ẽ, ꝙ ẽt illa dicãtur generaliter reseruata, vt est expssum in extraua.Clemen.v.τ si in temporalium.in tit.de preben.τ ista est proprie illa reseruatio que dr̃ in corpore iuris clausa. ¶ 12 † Et an reperiantur plures reseruationes in corpore iuris clause, an vo sit vnica tm̃, Alfonsus sotto in.xxxiij.reg.Cancel.in ver.item queritur, τ in.lxij.ad fi.dixit vnicã tantũ esse, de qua in.d.c.ij.τ propter hoc multũ miratur de compilatoribus regularum, qui supponunt in d.regula.xxxiij.esse plures reseruationes in corpore iuris clausas. Decretũ vero cõcilij Basilee quod incipit sicut in ɔstruẽda.§.j.in titu.de ele.qõ est in pragmatica fol.xxvij.apte sentit eẽ plures, dũ dicit reseruationibus in corpore iuris clausis τc. Jdẽ sentit Milus in ver.reseruatio.§.ij.in fi. Ego credo verius eẽ ꝙ reperiant plures reseruationes in corpore iuris clause. Pria est illa de qua in.c.lz, τ in.c.psenti.de pbẽ.in.vj. Secũda est illa de q̃ in extrauag.ex debito Jo.xxij.τ ad regimẽ Bñdi.xij.q̃ est de beneficijs vacãtibus extra curiã p obituz quarundam personarum ibi expressaꝝ. Tertia est i pluribus incõpatibilibus detentis vltra tempus prefixum in extrauag.execrabilis.§.que oia. Quarta est de beneficijs illorum qui pmouent in episcopos post manus cõsecratiõis, iuxta no.in.c.cũ in cunctis.extra de elec. Quinta de bñficijs deuolutis, vt in.c.lz.extra de sup.neg.pla. Sexta de bñficijs exẽptis τ imediate subiectis Pape de qbus in.c.fi.extra d renũ. Jsti tñ vltimi duo casus nõ pñt dici proprie reseruati, q2 papa talia confert tanq̃3 ille ad quẽ spectat collatio vt ordinarius.iuxta ea que dixi.s̃.v.primus casus. Non autẽ confert taz q̃3 reseruata τ affecta, τ ꝙ bñficia deuoluta nõ sint reseruata, dicã i ista parte.iiij.q.pñ.i.iiij.ɔclu.vj.effectus, τ ad talia forte habuerũt respectum rl̃a Cancellarie pdicta, τ concilliuz Basilee. ¶ 13 † Est bñ verũ, ꝙ ex dictis reseruatiõibus in corpore iuris clausis illa est efficacior, q̃ causat p obitũ apud sedẽ. Hinc puto, ꝙ illa cl̃a poni solita in ipetratiõibus, vcz, nõ obstãte reseruatiõe in corpore iuris clausa, velit intelligere de illa, q̃ resultat p obitũ in curia, τ ita multotiẽs audiui. ¶ Vtilis posset esse ista iuestigatio si ɔtingeret papã ɔcedere alicui legato facultatẽ ɔferẽdi bñficia qualitercũq3 reseruata, excepta reseruatiõe in corpore iuris clausa, quo casu veniret discutiẽdũ, an sit vna vel plures. Jtẽ est vtilis, ꝙ aliud qõ ponã in ista parte in.iiij.q.prin.in.xxxvj.effectu.in.ij.limitatio.τ.in.xliij.effectu. ¶ Tertius casus est, in reseruatiõibus inductis p extrauag.ex debito, execrabilis, τ ad regimẽ quas oẽs.s̃.relati ɔcordant esse gñales, qbus adde Rotã in antiq.cccclx.no.ꝙ legatus siue nũcius.in prin. ¶ Quartus casus ẽ in reseruatiõibus inductis p rl̃as Cãcel.q̃ dñr gñales, vt dicit gl.in ɔcilio Basilee, vt dixi.s̃.qõ ẽ expssuz in.lxij.regu.Cãcel.q̃ incip.itẽ voluit τ ordinauit, ꝙ qñ puidet, seu mãdat puideri, τ suadet ex rõne, quã dt Egi.in.d.ɔsi.xxxiiij.quã.s̃.ɔmemoraui i prin.huius qõnis. Nec alij ibi relati ɔdicũt, nisi Rota quã.s̃.recitaui, nec possuz ɔprehendere cãm, ex qua fuerit. ¶ Quintus casus ẽ in reseruationibus inductis p particulares literas, nã τ iste erũt gñales, vt p gl.τ tex.quos allegaui.s̃.in prin.huius.q.i versi.sed eadẽ gl.τc.τ pone casuz in facto qõ refert Cald.in tit.de pbẽ.ɔsi.xxij, an si papa.τ ɔsi.seq.eiusdẽ pncipij i pñ.vtriusq3 τ Lap.in addi.ad Fede.de senis in trac.pmu.i.ij.q.in fi. Et iste casus pbat in extrauag.Cle.v.τ si in tẽporaliũ.quã.s̃.allegaui, iũcto summario, ibi psertiz in puincia Burdegalleñ.lz in tex.nõ fiat mẽtio de puincia, sz ecclesie Burdegalleñ.τ credo ꝙ velit

esse

esse post illa verba, q apud sedē apostolicā 7c. qd suadet verbū illud pro hac vice reseruamus, qz vacantia apud sedem sunt semper reseruata. ¶ Et breuius scias, q reseruatio generalis ex tribus casibus oritur, aut ratione loci, vbi vacant beneficia, aut ratione persone ex quibus resultat vacatio, aut ratione ipsorū beneficiorum, vt de principalibus siue maioribus dignitatibus.

SVMMARIVM.

1 Reseruatio non includit beneficia de mensa, nisi episcopus illa per prius contulerit, vide nu. 2.
3 Mensa episcopi que bona dicatur habere remissiue.
4 Suppressa beneficia non comprehenduntur in reseruatione.
5 Permutationis causa vacantia beneficia non comprehenduntur in reseruatione.
6 Patronata beneficia nō includuntur in reseruatione.
7 Reseruatio nō icludit bñficia illius quē papa nō itēdit grauare.
8 Beneficia erecta post reseruationem, an 7 quando includantur in reseruatione.
9 Beneficia ante reseruationem creata, sed post dotata, an includantur in reseruatione.
10 Reseruatio nō capit patrimonium concessum loco beneficij.
11 Commendata beneficia, an veniunt in reseruatione, 7 quot modis commendentur beneficia.
12 Priuationis causa beneficia vacantia, an comprehendantur in reseruatione.
13 Regalia beneficia, an includantur in reseruatione, 7 que dicantur beneficia regalia.
14 Reseruatio an includat beneficia per prius reseruata.
15 Beneficia auditorū, 7 aliorū officialium, 7 curialium decedentiū extra curiam, an sit reseruata.
16 Capellanum pape aliquem fuisse quomodo probetur.
17 Reseruatio non capit beneficia alteri debita tempore reseruati.
18 Beneficia in qbus est ius optandi nō includunt̄ i reseruatione.
19 Beneficia quorum collatio spectat ad episcopum, 7 capitulum simul, nō veniunt in reseruatione omnium beneficiorum talis dioc. preter beneficia, quorū collatio spectat ad episcopum.
20 Reseruatio non includit beneficia que de facto conferre nō potest grauatus, licet de iure posset.
21 Beneficia electiua non veniunt in reseruatione.
22 Reseruatio an deroget consuetudini vel statuto, 7 an capiat beneficia secularia, vel que obtinet certa persona, vide numero. 23. et. 24.
25 Manualia beneficia an comprehendantur in reseruatione.
26 Beneficia creata, 7 dotata ante reseruationem, sed approbata a superiore post, an includantur in reseruatione.
27 Beneficia suppressa ante reseruationem, licet post ipsam renouata, an includantur in reseruatione.
28 Reseruatio non includit beneficia vacantia de iure tantum, 7 non de facto.
29 Beneficia regularia non comprehenduntur in reseruatione.
30 Reseruatio non includit beneficia collata licet non acceptata, nec electiua.
31 Resignationis cā vacantia bñficia nō includunt̄ i reseruatione.
32 Monoculare beneficium nō venit in reseruatione.
33 Hospitalia in quibus eligitur rector per conuersos, vel ablatos non includuntur in reseruatione.

¶ Tertia questio principalis.

Tertio Principaliter quero que beneficia non includantur in reseruatione ista ponuntur per do. Gasp. in isto trac. fol. vj. ver. q autē bñficia 7c. qz hucusqz nihil necessarij auxilij attulit, cum de predictis aliquid nō posuerit vel parum, 7 primū enumerādo beneficia que ponit ipse opportune addendo, 7 declarando que videbuntur necessaria, postea ponam quedam alia que ipse emisit. ¶ 1 † Beneficia q sunt de mensa non includuntur in reseruatione, qz talia non dicuntur vacare cle. vnica ver. promissa vbi gl. in ver. de mensa, de sup. negli. prela. tex. in cle. vna ver. quidā 7c. de exces. pla. Adde q hoc est absqz dubio verum presupponendū q tpe reseruationis talia beneficia essent de mensa, quo casu ēt nō vacant per mortem illorū quibus erant assignati fructus talium beneficiorum vt dicit And. sic. in. c. cū accessissent. xij. col. extra d ɔsti. qd est expressū in. d. ver. quidam ēt. 2 † sed si episcopus de cuius mensa erant contulerit illa in titulū alicui, ex cā legitima separando a mensa, tūc bene includentur in reseruationē ꝑm do. Ant. in cle. j. de rescrip. prout ibi refert 7 sequitur Imo. in antepe. col. circa illud, 7 q talia bona siue beneficia possint a mensa separari vide gl. in. c. j. in ver. tenues, 7 in versi. defensore de reb. eccle. nō alie. li. vj. sed aduerte, qz nō vř bona illa ratio q ideo bona de mensa non cōprehendantur in reseruatione, qz non dicuntur vacare, cū alias videamus q in reseruatione includitur canonicatus esto q in illa ecclesia nō sit certus numerus canonicorū quo casu nō dat̄ vacatio, vt dicā in seq. q. prin. in. xxiiij. effectu. Pōt dici, q bona de mensa vere, 7 ꝓprie nō vacāt, qz mēsa epi nunqȝ morit̄, sed canonicatus in ecclesia nō numerata, lz nō dicat̄ vacare, tñ nō pōt negari, qn det̄ aliqua vacatio pp obitū illius qui erat canonicus vel dicas esse pp spālitatē reseruatiōis, 7 similē rōnē, qz nō dicūtur vacare 7c. Uide infra statim in ver. bñficia cōmendata. 3 † Et que dicant̄ bona de mēsa vide in gl. magna in. d. cle. vnica. de excess. prel. cū multis cōcord. quas remis. in cle. j. in. v. premisso. de rescrip. ¶ 4 † Bñficia suppressa non veniunt in reseruationē, qñ suppressio nō est facta in fraudē, vt dicit do. Gasp. alleg. gl. vlt. in cle. vlt. de rescri. Adde q istud dictū nō est verū, vt dicā infra in ista parte in. iiij. q. prin. in. xxiiij. effectu. vbi teneo q bñficia reseruata nō pñt supprimi. vide q dixi in alio exēplari. ¶ 5 † Bñficia vacātia ex causa ꝑmutationis in ecclesia vbi nō est distinctio prebēdarū, nō includūtur in reseruatione, de quo dicit prefatus doc. se dicturū in fi. tractatus dū ponet de executoribus in. iiij. q. Adde q prefatus doc. nō dicit de hoc verbū aliquod. Ego vero dico, q talia bñficia nō includunt̄ in reseruatione, siue ꝑmutatio fiat in ecclesia numerata, siue nō, 7 hoc per easdem rōnes ꝑquas talia nō possunt optari quas ponit Fede. de senis in trac. ꝑmu. in. xxviij. q. 7 si aliquo casu ꝑmitteret̄ optio in talibus ꝑm distin. Lapi ibi in addi. cū quo vř ɔcordare Alex. de antilla in cōmen. c. lz. in. iiij. parte. in. xv. q. de rerū ꝑmu. li. vj. nihilominus ɔsulitur ꝑmutare volētibus de prebēda dimissa ꝑ illū q optauit, sed in casu nostro si vocaret̄ reseruatiuus ad talia vacātia aio ꝑmutādi i totū defraudarent̄ ꝑmutare volētes, 7 de. q. an habeat locū optio in predictis, vide ēt Egi. in trac. perm. in. ij. q. vij. partis, 7 Pet. de peru. in eo. trac. vlt. ptis. vide q scripsi in alio exēplari. ¶ 6 † Bñficia pꝛonata laicorū nō includunt̄ ꝑm ipsū alleg. no. in. c. ij. de preben. lib. vj. Adde intelligas notata ꝑ doc. nō ꝑ gl. qz ipsa voluit ɔtriū, qȝ secutus fuit pp eius auctoritatē, qdam ɔsulēdo cuius nomē ignoro postea reperij allegatū sub noie an. sicu. vt dicā in. xiiij. effectu ifra allegādo. Sed eius ɔsiliū est iter ɔsi. Alex. in. iiij. vol. lxxiiij. viso pūcto. pe. col. Corroborat̄ dcm̄ do. Gasp. ex multis q cumulauit Fely. i solēni trac. qñ lr̄e apost. nocēāt patronis. qbus adde Rotā in anti. cclxvj. No. q papa. i ꝑn. 7 Collecta. i. c. nobis. i. ij. col. ver. sed qd si papa. extra de iu. pat. Pōt ampliari istud dictū, ēt si tale ius ɔpeteret clericis laycis. ꝑ ea q ponit Collecta. in. c. ex insinuatiōe. de priua. extra de iu. pa. 7 Rochus in trac. de iurepatr. in. vij. q. j. partis. Istis adde do. Ant. in. c. dilectus. extra de offi. leg. q in duobus locis refert Host. vidisse bullas, q in mādato pape de ɔferēdo, nō includunt̄ pꝛonata laycorū, qūo āt cognoscat̄, an iuspꝛonatus sit laycorū an clericorū, vid pulchre in prac. Cāc. fo. lxxiij. in fi. X. i mea cā. cū seq. fo. Et intellige ista 7 lita, vt dicā in. d. iiij. q. prin. i. xiiij. ef. ¶ 7 † Bñficia in qbꝰ grauat̄ alius qȝ is quē papa intendit grauare nō veniūt in reseruatione, ad qd alleg. pꝛatus doc. tria iura vcȝ. c. sup eo. extra d offi. deleg. c. cū i ecclesia. d pb. li. vj. c. qȝuis de rescrip. eo. lib. Adde q istud vltimū nō facit ad materiā nec. c. cū in ecclesia. facit ad ꝓpositū, qz ibi non grauat̄ collator, sed ille cui debebat ɔferri, 7 sic non conuenit huic casui, sed ad aliud quē ponā infra in ver. bñficia alteri debita. Et vltra iura alleg. ꝑ ipsum que bene probant, pone exemplū, papa reseruauit primū bñficiū vacaturū, quod est ad collationē Episcopi Perusini, nō venit illud qd est ad collationē epi 7 capituli cōmuniter, qz papa nō intendit ꝑiudicare cap. siue illud grauare, vt in. c. cū in illis. §. fi. 7. c. vlt. de preben. in. vj. Limita hoc nō ꝓcedere, qñ tale bñficiū spectaret ad collationē epi cū ɔsensu capituli, qz isto casu tale bñficiū bene comprehēderet̄ rota in antiquio. x. titu. de pben. queritur an impetrans 7c. 7 in eisdē de cōces. pben. ij. facta est rōnē sumē ex Egid. decis. lxix. palatiū. Ad predicta vide aliqd per Card. in cle. pen. x. q. de pben. 7 de hoc vltimo faciam. xlix. effectū in ista parte in. iiij. q. prin. ¶ 8 † Bñficia post reseruationē nouiter creata vel erecta. nō icludūtur sub ea, alleg. do. Gasp. Jo. an. 7 Paul. in cle. litteras. de rescrip. cū certis iuribus in simili facientibus, ēt si gratia vel reseruatio sit fauorabilis, vt in casu. c. qȝuis. ij. de prebē. in. vj. cū alijs ꝑ eū adductis. Subdit postea

ꝙ Lap.tz ꝯ in.c.si pp tua.de rescri.in.vj.qñ.s.reseruatio est fauorabilis,ꝛ hoc dicit eẽ verius. Adde ꝙ Joã.ꝛ Pau.q fuit eius discipulus,sentiũt id,qđ dicit pfatus doc.in.j.gl.alibi hoc nõ ponũt in apparatu.d.cle.literas. Sꝫ Gemi.in ꝯsi.lxix.B.N.papa in versi.nec obstat,dicit illã cle.loq in ipetrationibus,ꝛ nõ in reseruationib⁹,tñ credo ꝙ ex eius ꝯnalitate cõprehẽdat vtrunq;. Ad propositũ dico,ꝙ ex dictis do.Gasp.sequẽtis Lapũ sumit, ꝙ si reseruatio sit odiosa,pcedit dictũ Jo.an.ꝛ Pau.secus si sit fauorabilis,qꝛ tũc talia bñficia includent in ea. Ego nõ habeo lectu.Lapi,ꝛ p hoc nescio quõ ꝯsiderauerit reseruatiões fauorabiles aut odiosas.Mihi aũt qđ visuꝫ fuit sup hoc posui supra i.ij.plud.Tñ in pñti dubio puto sic posse distigui,ꝙ si papa reseruauit simpliciter oĩa bñficia talis diocesis,fm.v.casuꝫ quẽ posui supra i.ij.q.prin.in fi.tũc nõ dubitarẽ,talia nouiter creata cõprehẽdi in reseruatiõe,nõ qꝛ ista sit fauorabilis,put est,vt dixi in.ij.plu. Sꝫ qꝛ idefinite reseruauit,iuxta doctri.Bar.i.l.q habebat.ff.de auro ꝛ argẽ.lega. Alijs aũt reseruatiõibus ꝯnalibus nõ vꝛ posse adaptari iste casus,qꝛ in eis nõ põt bñ ꝯsiderari creatio bñficij post ipsas reseruatiões,cũ sint iducte p cõstitutiones siue leges,q̃ semp loquunt,vulgata.l.arriani.C.de here. Vñ si ꝯtigat post extrauagãtes,vel regulas iducẽtes reseruatiões ꝯnales,aliqđ bñficiũ de nouo creari,ꝛ illud ꝯferri psonis in eis noiatis nõ dicet ,ppꝛie creatũ post reseruationẽ,qꝛ tã tpe creatiõis q̃ post,lex semp reseruat,ꝛ loquit,vt dixi,ꝛ p hoc cadet in reseruatiões pdictas. Si vo reseruauit certa bñficia,ꝛ habuit respectũ ad vacationẽ ipsoꝝ,ꝛ tali casu placet mihi distictio,q̃ facit Gemi.in ꝯsi.lxix.supra alleg.q refert fuisse dist.do.sui Ant.de bu.i.d.cle.literas,q ,ppꝛie ꝯsuluit in isto casu,nã papa reseruauerat sibi specialiter duos canonicatus ꝛ duas pbẽdas in eccle. Bononien. ꝯtingit,ꝙ capi.Bononi.de nouo creauit i dicta eccle.duos canonicatus ꝛ duas pb.vñ ꝗrebat an venirẽt in reseruationẽ pdictã. Dicit Gemi.post multa elegãtia argumẽta ad vtrãq; partẽ, ꝙ aut verba reseruatiõis extẽdunt ad futuꝝ,quo ad substãtiã,ꝛ q̃ ad accidẽtalia,ꝛ isto casu icludunt bñficia postea creata. Exẽplũ. Reseruat papa duos canonicatus in talia eccle.cũ ibi se facultas obtulerit,nã ista reseruatio est extẽsa in futuꝝ,tã respectu substãtie siue subiecti.i.respectu corporis bñficij,q̃ respectu accidẽtis.i.ꝙ fuerit creata post datã reseruatiõis,qꝛ illa vba,cũ facultas se obtulerit,sunt apta cõprehẽdere ẽt post creatũ,vt satis ẽt de se pꝫ. Qñ aũt vba reseruatiõis extendunt in futuꝝ quo ad q̃litatẽ.i.quo ad vacationẽ,qꝛ in eo ꝯsiderat tps vacatiõis,ꝛ tũc nõ venit nouiter creatũ. Exẽplũ,papa reseruat duos canonicatus ,pꝛime vacaturos ꝛc.quo casu cũ psupponat bñficiũ in esse,ꝛ q̃litatẽ.i.vacationẽ in futuꝝ,nõ põt dici cõprehẽdi postea creatũ,ꝛ ita residet pfatus doc.ꝛ istã dist.magis extẽse recitat Jmo.in.d.cle.literas,in.xxij.col.ver.ad fm quo tpe,ꝛ seq.ꝛ cũ te residet,ꝛ ista sunt vba in simplici reseruatiõe,si vo diceremus aliquẽ eẽ creatũ in canonicũ a papa sub expectatiõe pbẽde,tũc veniret pbẽda postea creata ex fructib⁹ excrescẽtib⁹ nõ virtute mãdati, sꝫ pp canoniã sibi collatã,fm glo.in.d.cle.literas,in fi.ad quã vide Jmo.post Pau.in palleg.loco,lꝫ do.Gaspar faciat de istis fructibus excrescẽtibus aliud mẽbrũ qđ satis cõprehẽdit i isto. Nec pdictis ob.ꝙ bñficiũ nouiter creatũ,nõ dicat vacare,quia ꝯriũ est veꝝ,cũ proprie dicat vacare,fm gl.vlti.ibi in princ.cum q̃ cõcordãt ibi doc.qđ est itelligẽdũ,put dicit do.Maria.de Senis in ꝯsi.xxxij.ex eis ꝙ supius in.iij.col.ver.nec obstat.in fi.quẽ vide oĩo Collec.in.c.in nr̃a,in prin.de rescri.dicit,ꝙ bñficiũ nouiter creatũ dꝛ vacare,si illa creatio ẽ renouatio bñficij alias suppressi. ¶ †Bñficia añ reseruationẽ creata,sꝫ post illã dotataꝫ nõ includunt in reseruatiõe. Dicit pfatus doc.hoc velle Pau.i.d.cle.literas. Adde ꝙ Pau.in lec.mea vult ꝯriũ,dicẽs,ꝙ in talibus bñficijs,nõ putat hr̃e locũ illũ tex.ꝛ ita refert ipsuꝫ do.Car.ibi in.viij.q.Credere inspiciẽda vba ipsius reseruatiõis. Naꝫ si eẽt reseruatio ad primũ bñficiũ vacatuꝝ puto nõ cõprehẽdi postea dotatũ,qꝛ eccle.erecta sine dote tpe facte reseruationis non erat bñficiũ ad cuius substãtiã habuit respectũ reseruatio.prout vba idicãt. Et dixi in pcedẽti casu,cũ bñficiũ sit quedã beniuola actio gaudiũ tribuens capiẽti,vt diffiniũt do.Abb.ꝛ Mod.in.c.ad audiẽtiã.ij.extra de rescri.cuius diffinitio nõ ꝯuenit eccle.nõ dotate,ex q̃ nullũ gaudiũ capit. Si vo i reseruatiõe eẽnt verba,q̃ ẽt ad eccle.vacaturas possent adaptari,tũc eẽt vꝛa,vt opinor,opi.Pau. Qꝛ eccle.erecta ẽt añ dotationẽ dꝛ eccle.vt ẽ tex.i.c.cũ sicut,extra de ꝯse.eccle.vel alta.ꝛ no.i.c.nemo.ꝺ ꝯse.dist.i. Ad quã dotãdã,põt ille q edificauit cõpellj,vt elegãtissime declarat doc.eximius Bald.nouellus,q fuit genitor pmi pceptoris quẽ habui Perusij,in solẽni trac.dotiũ,in prin.lꝫ ꝯriũ de dotatione Capelle edificate in aliq̃ eccle.ꝯsulerit Joã.de ana.i ꝯsi.xxiiij.prio vꝛ,ꝛc.ꝛ ibi Ludo.bolo.in additi. Iste tñ casus,ꝛ pcedẽs,sunt multũ difficiles,ꝛ dubij,pp magnã discrepãtiã doctoꝝ, quos ad plenũ refert Jmo.in.d.cle.literas,vñ i eis vellẽ potius

10 discere,q̃ docere. ¶ †Pꝛimoniũ qđ est cõcessuꝫ loco bñficij nõ venit in reseruationẽ. Dicit do.Gaspar hoc eẽ itelligẽdũ,vt not.extra de pb.c.tuis,ꝛ de simo.c.tua,ꝛ p Jo.an.in.c.pen.de verb.signi. Adde ꝙ pfatus doctor aliter hoc nõ declarat, Arbitror tñ sup hoc posse dici,ꝙ pꝛimoniũ ad qđ Clericus est intitulatus in receptiõe sacroꝝ ordinũ,vt no.in.d.c.tuis,nõ cadit in reseruationẽ,qꝛ nõ est bñficiũ ecclesiasticum,qđ pꝫ,qꝛ põt vendi,vt dicit ibi gl.in fi.nec de eo dꝫ fieri mẽtio in ipetrationibus,fm Gemi.i c.si paup,in fi.de pb.in.vj. Si vero aliqs ꝯsignauit,siue donauit pꝛimoniũ suũ eccle.ex quo est ipsi donatario sine aliqua pactione ꝯstituta pbenda,iuxta no.in.c.cũ.M.extra de ꝯst.ꝛ in.d.c.tua,tunc mortuo tali pbẽdato,bñ cadit in reseruationẽ,qꝛ iã est effectũ bñficiũ ecclesiasticũ,ꝛ ꝯsolidatũ cũ eccle.arg.optimũ de.

11 l.sꝫ si plures.§.filio.ff.de vulg.ꝛ pup. ¶ †Bñficia cõmẽdata nõ includunt in reseruatione,fm eundẽ,qꝛ talia bñficia nõ dicuntur vacare p mortẽ cõmẽdatarij,alleg.c.nemo,ꝛ ibi not.de elec.lib.vj.ꝛ in.c.cũ accessissent,extra de cõsti. Adde ꝙ alias plenissime scripsi in materia cõmende,quantũ aũt attinet ad presentẽ casuꝫ ita ꝯcluderẽ. Aut sumus in cõmenda tẽporali,aut ppetua, Si i tpali,de qua loquit tex.in.d.c.nemo,ꝛ tunc aut est facta ab epo, aut a papa,si ab episcopo dicerẽ ꝙ finita cõmẽda p lapsum sex mẽsiũ,de quo i.d.c.nemo,poterit reseruatiuus facere sibi ,puideri p suos executores de tali bñficio,nõ ꝙ vacet p cessationẽ commẽde,sꝫ respectu illius vacationis ex q̃ fuit cõmẽdatũ,q̃ adhuc oĩ respectu durat, Et quãuis in reseruatiõe fuerit positũ tm̃ participiũ futuꝝ,tñ cõprehendit ẽt vacantia ante datã,siue tpe date reseruationis,vt dixi supra in.j.q.prin.in declaratiõe vbi vacaturi,qđ est positũ in diffinitiõe. Nõ tñ posset reseruatiuus ante lapsum sex mensiũ facere sibi ,puideri,p ea que ponit Joã.Fran.Paui.in trac.de pote.c.se.vacã.in.iij.q.ij.ptis.iij.col.versic.ꝛ similiter. Si vo cõmẽda tpalis ẽ facta a papa,ꝛ isto casu dico nõ venire in reseruationẽ. Ratio est,qꝛ p appositionem manus,quã fecit papa ꝯmẽdãdo tale bñficiũ,illud ibi reseruauit fm Paui.vt.s.in.vj.col.v.sꝫ aduerte.q alleg.hoc voluisse Cõpost.in.c.cũ nobis extra de elec.quẽ vide in vlti.gl.in v.ꝯmittẽtes,circa mediũ,ad idẽ vide Ro.in ꝯsi.cccl.in casu ,pposite ꝯsultationis.iij.col.ver.ceterũ,ꝛ posito ꝙ loquat de ꝯmẽda tẽporali reprobata quadã distin.dñoꝝ de Rota quã in pcedẽ.col.refert. Quo casu donec fuerit ,puisuꝫ ꝺ ppetuo rectore nullus etiã ignorãs,põt se in illa intromittere,hꝫ remissionẽ quã dabo in ista parte.in.iiij.q.prin.in.j.effectu in fi. Sequit si est reseruatũ ꝙ nõ ꝯprehenditur in alia reseruatiõe,vt dicã statim in ver.beneficia alias reseruata. Si aũt sumus in ꝯmẽda ppetua quã nullus citra papã pt facere,ꝛ isto casu.aut papa ꝯmẽdauit ppetuo bñficiũ seculare,aut regulare. Si bñficiũ seculare iuxta terminos.c.dudũ.ij.extra de elec.ꝛ.c.q plures.xxj.q.j.credo ꝙ mortuo cõmendatario ppetuo illud bñficiũ includat in reseruatiõe,ꝛ eius virtute possit acceptari,de quo vide q̃ dicã in ista parte in.iiij.q.princ.in.xxxviij.effectu. Qꝛ sicut p collationẽ extinguit reseruatio,vt dicã i ista pte i.j.q.v.prin.ita ẽt p ꝯmẽdã ppetuã,cũ p eã plene papa disposuerit de tali bñficio,nisi quo ad vnũ effectũ tm̃,vcꝫ titulũ,vt plene dixi in trac.ꝯmende in ver.ꝯmẽda aũt ppetua,ꝛ in remissione quã tibi dedi,de quo vide Rotã in terminis antiquis.in titu.de pbẽ.ꝛ ita dꝫ intelligi Rota in ant.ccxliiij. No.ꝙ vbi ꝛc.q̃ est corrupta vitio impressoꝝ,vide aliã remissionẽ q̃ dabo sup hoc in ista parte.in.vj.q.v.prin.pdicta itelligo,vt statim dicã in ver.aduerte. Aduerte diligẽtissime,qꝛ vidi determinatũ in Rota p tres sententias ꝯformes,ꝙ bñficia ꝯmendata ad vitam nullus dat,nec ꝺ ipsis disponit,nisi papa,donec sit ꝺ talibus plene pꝛouisum p ipsuꝫ,p no.in.c.si eo tpe,de elec.in.vj.ꝛ ita sine ꝯdictione seruat curia. Quid dõm. Or aduerte,qñ Papa reseruat in fauorẽ certe psone nominate aliqđ bñficiũ forte regulare.isto casu illud beneficiũ vacãs,si ꝯmẽdauerit tali reseruatiuo,crederẽ reseruationẽ extinctã pp duo.primo pp odiũ talis reseruatiõis vt dixi.s.in.ij.plu. Scđo qꝛ papa satisfecit intẽtiõi ꝛ mẽti sue,q̃ fuit vt illi ,puideret cui iã ,puidit p ꝯmẽdã ad eius vitã,ꝛ ita ẽ itelligẽda Rota pdicta i antiquori.si bñ aduertat. Si vo papa reseruat nõ i fauorẽ alicuius vnũ bñficiũ,siue illud in aliq̃ ꝯnali reseruatiõe icludat,tũc credo nõ extingui reseruationẽ,si illud alicui ad vitã ꝯmẽdat. Rõ qꝛ cũ nõ psumat papã illud reseruasse,nisi vt ei plene ,puideret de idonea psona,donec tale nõ dederit i titulũ,ꝛ sic plene prouiderit,semp durat reseruatio,ꝛ ita puto pcedere

cedere determinationē q̄ vidi. Idē puto si nulla alia reseruatiōe pmissa, papa cōmendat aliqd̄ bñficiū p not. in. d. c. si eo tpe. Sed si papa cōmēdasset ppetuo bñficiū regulare, tunc mortuo cōmēdatario nō veniret in reseruationē, ꝛ hoc q2 bñficia regularia nō includunt̄ in ea, vt stati dicā in ver. bñficia regularia. Sz reuertitur ad ordinariū, sup quo vide dictā remissionē in. vj. q. v. q. pri.

12 ꝛ intellige fm predictā dist. ¶ †Bñficia vacantia p priuationē, dicit do. Gasp. q̄ si fuerint restituta priuato nō veniunt in reseruationē alias secus, aliud nō dicit in effectu, sz dat certas remissiones, quas nō habeo hic. Istud dictū in. ij. pte puto vez in tribus casib9. Primo qn̄ essemus in priuatiōne iuris, de qua in. c. lz canon. de ele. in. vj. quo casu ɔstat tale bñficiū nō eē reseruatū, cū eps̄ possit illud ɔferre, vt in. c. lz eps̄, de preb. eo. lib. qd̄ lz loquat̄ in alio casu, tñ q̄ in casu. c. lz canon. possit eps̄ ɔferre. alleg. glo. istū in. c. cōmissa. sup ver. nolente. de ele. eo. lib. Scd̄o quādo essemus in priuatione iuris pp incōpatibilitatē, quo casu primū incōpatibile lz stati vacet, vt i. c. de multa. extra de pb. Tñ pusqz labat̄ tēpus in extrauag. execrabilis, statiz venit in reseruationē, cū nō sit adhuc reseruatū, vt dicā in seq. q. prin. in. xviij. ꝛ. xlj. effectibus. Tertio qn̄ essemus in priuatione hominis, puta qn̄ ordinarius sua auctoritate quē priuaret, quo casu ēt ipse ɔfert, vt colligit̄ ex dictis p do. Abb. in repe. §. q vero. c. extirpāde, extra de pben. Sz si bñficia vacarent p priuationē iuris, de q̄ in extraua. execrabilis, tunc q2 sunt reseruata, vt ibi in. §. q oia, nō venirent in reseruationē, vt dicā stati in ver. bñficia alias reseruata, Idē si eēt priuatio facta auctoritate vel iussu pape, q2 ēt isto casu beneficia taliter vacantia remanent reseruata, ꝛ ita intelligo extrauag. ex debito, ꝛ ad regimē. in prin. in vbo puatiōnē, secus si alio mō vacarent, vt dixi supra in. ij. q. prin. sup ver. vacaturi, ꝛ dicā i ista parte in. iiij. q. prin. in. xvj. effectu. ver. pdicta ꝛc. puta q2 priuandus añ priuationē moreret̄, aut resignaret. Est bñ vez, q̄ in talibus in qbus dixi talia bñficia vacantia p priuationē includi in reseruatione, q̄ si reseruatiuus nō voluerit illa acceptare q̄ excusatur, vt infra in ista. q. ver. bñficia q̄ vacant de iure vbi ponā q̄ dif

13 ferētia sit inter istū ꝛ illū versi. ¶ †Bñficia regalia nō veniūt in reseruationē fm eundē, q allegat Archi. ꝛ Jo. an. i. c. ij. de preb. in. vi. Adde q̄ ipse nō aperit q̄ sint talia bñficia lz ex remissione sua possit hoc declarari. Vñ vltra tradita ibi p docto. est sciēdū, q̄ illa sunt bñficia regalia q̄ ex aliquo priuilegio (nō dico pp iuspatronatus, q2 illud nō hz dubiū) habent Reges ɔferre in regnis suis, de qbus loquit̄ Collec. in. c. cū dilecta, in prin. extra de cōcel. preb. put sunt Rex Anglie, ꝛ Rex Ungarie, fm Bal. in. l. rescriptū. ij. col. C. de pci. imper. offer. Rex Frācie in aliquibus ecclesijs regni sui, vt in eccle. Carnoten. vt refert spec. in tit. ne sede vac. i fi. in. iij. pte, ꝛ Cōpost. in. c. qd̄ sicut, vlt. col. ver. sz nunqz illi, extra de elec. ¶ Idē de Imperatore fm spec. in tit. de prebē. versi. Itē no. q̄ Imperator in eadez pte, Dux Mediolani, q in Ducatu suo tz vices Impatoris, ꝛ Regis, vt p plura oñdit Frā. Cur. ɔsi. xlviij. memorie recolēde. x. col. De inferioribus, vt sunt alij Duces, Marchiones, ꝛ similes, forte idē eēt dicēdū, pp reg. Cācel. q̄ est. xl. Itē voluit q̄ sup quouis ecclesiastico ꝛc. q̄ equi

14 parat in casu simili istos inferiores Regibus. ¶ †Bñficia alias reseruata nō includunt̄ in reseruatione, fm eundē, q exēplificat i Auditoribus sacri palatij, in Capellanis, ac collectoribus, ꝛ sub collectoribus, ꝛ dicit, q̄ bñficia pdictoꝝ sunt reseruata. s. que habuerunt postqz effecti sunt tales ēt si nōdū notitiā habuerint, per no. in. c. j. de cōcess. pbē. in. vj. ꝛ subdit, q̄ veniunt bñficia ipsoꝝ post extinctū, vel reuocatū officiū, p decis. Rote in titu. de collec. aliō nō dicit. ¶ Aduerte, q2 vtiliter glosabo ista dicta, ꝛ pfatus doctor nō pbat, q̄ bñficia alias reseruata nō veniāt i reseruationē. Et qz̄uis auctoritas sua satis sufficeret, nihilominus, est de hz decisio Card. in ɔsi. ix. an valeat, in tit. de pb. ꝛ pbat̄ rōne, q2 papa reseruādo vni bñficiū nō cēset̄ gratiā reuocare p aliā, qz̄ de eodē bñficio facit, Cald. in ɔsi. vij. qs pfert̄, tit. de rescri. est de mente Rote in ant. ccxcj. no. q̄ papa faciēdo, qd̄ pcedit ēt si papa faceret secūdā gratiā motu ppio, vt refert Fely. in. c. in nr̄a. v. cotelario, ver. ꝛ istis, extra de rescri. de quo p gl. in Cōcilio Basilee in tit. de elec. ꝛ reser. sup ver. impediri, in. ij. col. in pragmatica fol. xlv. lz obstat fortiter Rota i ant. cclxxiij. no. q̄ vbi papa, vbi in reseruatione de qua ibi cōprehendit̄ bñficiū quo qs erat puatus pp incōpatibilitatē, quod ɔstat eē reseruatū p extrauag. execrabilis. §. q oia, de preb. dic vt dicā infra in seq. q. prin. in. xviij. effectu, ꝛ dixi aliquid supra in ver. beneficia vacantia p priuationē in. ij. casu. Et aduerte bñ, q2 si ex verbis pape in ista reseruatione comprehenderetur illud beneficium esse alias reseruatū, tunc comprehenderetur in tali reseruatione, sume exemplū ex bis que dicam in seq. q. prin. in. iiij. effectu. ¶ Et inquantum dicit prefatus doct. q̄ bñficia dominorum Auditorum sacri palatij sunt reseruata, scias hoc esse expressum in extrauag. Bñdicti. xij. ad regimen. §. ac ēt, quod est intelligendū quādo moriuntur extra Curiam, quia si in Curia, non est dubium per ca. ij. de preben. in. vj.

15 ¶ †Et isto casu quando, scilicet moriunt̄ extra Curiā, an sint reseruata nō habita distinctione loci, in quo moriātur, reperio Geminia, in ɔsi. xcij. in causa canonicatus ꝛ preb. ꝛc. ij. col. ver. autē volumus, qui consuluit, q̄ tunc beneficia Auditoris decedentis extra curiā sunt reseruata virtute dicte extrauagantis, si moriat̄ infra duas dietas ab ea. Pōderādo ver. seqntē. Necnō quomodolz, ꝛc. Si vo vltra duas dietas nō erūt reseruata. Ego ɔtriuz puto propter verbū vbicunqz positū ibi in ver. pcedenti. Necnō si forsitan in fi. Sub quo verbo includuntur omnia beneficia personaꝝ, que sunt expresse vsque ad ver. Necnō quorumlibet ꝛc. ꝛ exponit̄ in quocunqz loco, vel pte mundi, vt p Moder. post Jo. an. in. c. vbicunqz, de preb. in. vj. quod videt̄ apertius expssuz in quadā extrauaganti Nicholai. v. q̄ incipit Ad sacrā Petri sedē vbi reseruat beneficia taliū vbicunqz ꝛc. anteqz ad Ro. Curiā veniant decesserint. Illa vero restrictio de duabus dietis hz tm̄ locū in duobus casibus ibi expssis. Primo qn̄ aliqui veniūt ad curiā pro expediendis negotijs, ꝛ ex curia recedunt. Secūdo de curialibus, q alias nō sunt de personis ibi expssis, q recedūt a curia causa recreationis, vel alia, ꝛ in hoc quasi cōcordāt cū. c. psenti, de pb. in. vj. Et istū credo eē intellectū illius extrauag. tamē cogitabis propter auctoritatem prefati doct. que magna est. Sed circa beneficia ipsoꝝ auditoꝝ facit me dubitare extrauag. Jo. xxij. ex debito. §. rursus, de elec. que tunc vult bñficia auditorū extra curiā decedentiū esse reseruata, si cōtigerit eos deputari nuncios, aut legatos sedis Apostolice, ꝛ durāte legatiōe decesserint. Relinquo cogitandū, tñ predicta arbitror veriora propter extrauagan. Nico. quā statiz allegaui. ¶ Successiue dū pfatus doct. dicit bñficia capellanoꝝ pape esse reseruata, scias ēt hoc eē decisuz in. d. extraua. ad regimē, in versi. ac etiam per obituz, in. fi. do. aūt Card. in cōsi. cxxvj. vacarūt, ad fi. ver. quarto dixit, q̄ nō ex psona omnium capellanorum pape sunt beneficia reseruata, alleg. extraua. Inno. v. ad futuram, quā nō habeo, ꝛ credo

16 reuocatā per alias extrauagētes, ꝛ regulas Cācellarie. † Sz pulchrū est videre, qūo pbabit̄ quē fuisse Capellanū Pape ad effectū oñdēdi eius bñficia fuisse reseruata. Pone factū. Ego volo pbare bñficiū Sanctorū Nazarij, ꝛ sociorū, quorū hodie festū celebrat̄, esse reseruatū, q2 vacauit p mortē Titij Capellani Pape dico q̄ sufficiet ostēdere literas apostolicas in qbus papa ɔferēdo tale bñficiū ipsi Titio appellat eū Capellanū suuz. Gemi. in cōsi. lxxix. Dñs Jona. in prin. rō est fm eū, q2 Papa fundat sup illis verbis intentionē suā, qui si forte nō fuisset talis nō ɔcessisset grām tā pinguē, ꝛ pp ista possit dici, q̄ illa vba posita in bullis aplicis grata familiaritatis obsequia ꝛc. pbēt familiaritatē, qd̄ satis voluit Gemi. in. d. ɔsi. circa pnci. si vo aliqs volēs pbare bñficiū reseruatū, ostēdit puisionē sibi de tali factā a Papa qui sibi ɔtulit tanqz reseruatū, ꝛ vacās per mortē Titij Capellani sui, nō p hoc pbabit resuationē, Rota i Ant. cxcvij. No. q̄ vbi papa ꝛ dicit esse rōnē, q2 Papa nō narrat factū suū lz alienū, dubito multū ō vitate huius dicti, q2 ɔtriū vult gl. i clē. vnica, in v. fecisse, in pnci. de pba. dicēs, q̄ si papa narret in lr̄is bñficiū vacasse per mortē bñficiati in curia, q̄ stat̄ eius dicto, donec ɔtriū pbet̄, ꝛ illā gl. sequit̄ imo. in eius decōne, do. Card. in viij. q. ꝛ in ɔsi. xvj. do. papa, in pn. ꝛ hoc credo verius maxie in casu nr̄o, i quo Papa allegat vacationē p mortē Capellani sui quā psumit̄ nō ignorare, cū sit de pmis officijs, siue gradibus, q sint inter familiares pape, pōt tñ vno casu saluari Rota, vcz, qn̄ i literis Aplicis diceret̄, qd̄ vt asseris, vacauit p mortē. N. Capellani nostri. tūc oporteret, q̄ ille aliter pbaret talē fuisse Capellanū pape, fm do. Cardi. ibi in. x. q. ꝛ seq. i. fi. p quo facit Rota in anti. lxxiiij. No. q̄ vbi alicui, ꝛ in eisdē. dccxxvij. no. q̄ si ponat̄. Sz si qs vellet pbare p testes aliquē fuisse Capellanū ad pdictū effectū, nō admitteret̄ talis pbatio, vt p bonas rōnes, dt Egid. in decisio. dcxj. lz capella. cuz seq. Actor admissus, ꝛ si de facto fuerit admissa pbatio, q̄ talis reputabat̄ capellanus ꝛc. nō pderit allegāti ꝛ pbāti, nisi fuerit reus, vt ibi dt in. d. seq. decisio. ꝛ huic vltio ɔferūt decisio. qs ibi posui. ¶ Debes bñ aduertere ad dcā Egi. i pdicto loco ne decipiaris q2 credo ips̄ loq ō illis Capellanis, q admittunt̄ cū certis solēnitatib9, ō qb9 ibi put sunt auditores Rote, q capellani pape sunt, quos vidi admitti in Camera aplica p dationē Cape, ꝛ Roccheti. Sz i alijs Capellanis Pape q dicūt Missam corā eo put sunt ēt Cubi

cularij puto ad ꝓbãdũ eẽ, vł fuisse tales sufficiat ꝓbatio p testes cũ nõ repiaꝛ ꝓhibitũ, iuxta tradita in. l. pactũ qð bona fide. C. de pac. qd aũt si papa creat aliquos absentes in suos capellanos, an priusq̃ȝ hoc sciant fit acqsita eis aliq̃ ꝑrogatiua, Rota i no. ccvij. tȝ ꝙ sic, ꝯriũ dicit Anc. i ꝯsi. cccxcviij. ꝑmitto, de quo aliqd p And. sicu. in addi. Bal. in. l. falsus. viij. col. C. de fur. forte. Xius est dictũ Rote p q̃ statim subdã. ¶ Subdit do. Gaspar de collectorib⁹ ꝛ subcollectorib⁹ allegãs Rotã in incerto sub ti. de collectorib⁹ bñficioꝝ. De istis loquiꝛ Rota in no. clxxxi. bñficia collectoꝝ, ꝛ eisdẽ. ccvij. quã supra ꝓxime allegaui, ꝛ in ant. ccccxij. no. lȝ ꝟm, i qbus locis, ꝯcludiꝛ eoꝝ bñficia esse reseruata, lȝ ignorent officiũ eis iniunctũ. Et remanent reseruata ẽt finito officio. ¶ Ultimo dicit ꝑfatus doctor, q̃ habuerint postq̃ȝ effecti sunt tales ꝯcordat regula cãcellarie, tertiã in ordine. Ibi, ꝛ in posteꝝ obtinebunt eoꝝ familiaritate durãte, Rota autẽȝ in no. clxxxj. supra ꝓxime allegata, vł velle idẽ in acqsitis añ officiũ, lȝ nõ acqsitis post officiũ. Dicã ifra in ista pte in seq. q. pri. in. xxij. effectu, ver. ex eodẽ pacto veniũt, vbi ponã veꝝ intellectũ ad illã

17 regulã. ¶ † Bñficia alteri debita tpe reseruationis, nõ includuntur sub ipsa ꝟm eundẽ, q allegat quasdã remissiones quas nõ habeo. Adde ꝙ hoc nõ est indistincte veꝝ, ꝓ declaratione dico, ꝙ si alicui est ius q̃sitũ ad bñficiũ vigore acceptatiõis quã fecit de ipso virtute gratie expectatiue, tũc tale bñficiũ includiꝛ sub reseruatione, ẽt facta cũ clausula si a die date ꝑsentiũ nõ sit alteri ius q̃sitũ, pp rõnẽȝ quã ponit Rota in no. ccxlv. lȝ de more ꝛ stilo ꝛ Egi. in deci. clxvij. p illa Xba ꝛc. q̃ est ꝙ remaneat expectãti saluũ ius acceptandi alia vacatura, vt ẽt dicã i seq. q. prin. in. xv. effectu, ꝛ lȝ ꝑfate decisiões loquanꝛ de collatione pape, tñ idẽȝ est dicẽdũ de reseruatione, qꝛ ista duo equiparanꝛ ꝟm Gemi. in. c. si a sede in. ij. col. ibi, ego crederẽ, de ꝑb. in. vj. nec obstat dicta clausula, p quã vł, ꝙ papa voluerit preiudicare alteri, qꝛ intelligiꝛ de ꝑiudicio iuris in re, vel ad rẽ, qñ est irreparabile. Et licet predicta sint vera, tamẽ nõ põt negari qn expectatiuis multũ graueꝛ, qꝛ ad hoc vt admittaꝛ ad alia vacatura, oportet, ꝙ ꝓbet impedimentũ reseruationis quare p primã acceptationẽ nõ fuerit extincta gratia sua, Gemi. solẽniter in ꝯsi. ciij. ꝓ responsione ꝛc. In primo dubio. Si Xo eẽt ius q̃sitũ ad bñficiũ p electionẽ, nõ puto tale includi in reseruatione, p ea q̃ ponunt Rota ꝛ Egi. vbi supra. s. qꝛ ius suũ in totũ expiraret. Idẽ si eẽt acqsitũ ius p ꝑsentationẽ, ꝟm ꝑdictos p eandẽ rõnẽ sup quo latius scripsi in cle. auditor sup glo. in ver. debitũ versi. quartus modus de rescri. Idẽ de bñficio collato absenti antequã acceptet. de quo dicã i seq. q. ꝑn. in. vij. effectu. Idẽ in alio casu, quẽ ponã ibidẽȝ in. xxij. effectu in

18 istis casibus ꝛ similib⁹ Xificaꝛ iste Xsi. ¶ † Bñficia in qbus est ius optãdi iuxta. c. vlt. de ꝯsue. li. vj. nõ cadũt in reseruationẽ, nisi illa papa speciaꝛr ꝯtulerit allegat ꝑfatus doct. Arc. ꝛ Jo. an. in. d. c. si. cũ certis alijs remis. postea facit remissionẽ ad seipsum vbi dicit se dictuꝝ. Adde, ꝙ ego ponã istũ casuȝ in seq. q. prin. i. v. effectu, vbi solẽniter examinabo materiã dicti. c. vlt. inquãtum attinet ad ꝓpositũ nostrũ. ¶ Ista sunt oia bñficia, q̃ ꝑfatus doctor dicit nõ cõprehẽdi in reseruatione papali. Addo plura alia

19 alibi nõ reducta. ¶ † Bñficia spectãtia simul ad collationẽ epi, ꝛ capi. nõ veniunt in reseruationẽ, in qua papa voluit includi oia in tali ꝓuincia, ꝑter ad collationẽ dicti epi Joã. cal. egregie i tit. de ꝑb. ꝯsi. xxij. an si papa reseruat oia vbi moueꝛ p optimas rõnes, qð sequiꝛ modernoꝝ viuẽtiũ, excellẽtissimus. d. Jaso. i. l. serui electiõe. §. labeo. in fi. ff. de leg. i. quẽ, vt viderẽ, accessi alio die papiã, vbi ab ipso ꝓ sua bonitate ꝑbenigne receptus fui, ꝛ tunc dixit mihi, ꝙ recordabaꝛ alias vidisse duos tractat⁹ i ista mr̃ia,

20 lȝ de noibus auctoꝝ nõ recordareꝛ. ¶ † Bñficia q̃ de facto non põt ꝯferre ille q est grauatus, nõ includunꝛ in reseruatione. Exẽplũ. Papa reseruat bñficia spectãtia ad collationẽ Epi Perusini, nõ veniũt illa quoꝝ collationẽ de facto sibi occupauit archipꝛ̃sbyter Perusinus, lȝ de iure eoꝝ collatio ptineat ad ipm epm, Cald. ꝯsi. xxiij. An si papa reseruet bñficia totius diocesis, p to

21 tũ ti. de ꝑb. ¶ † Bñficia electiua nõ cõprehẽdenꝛ in reseruatiõe facta sub ista forma. Reseruemus bñficia ꝛc. ad cuiuscũq̃ȝ collationẽ, ꝓuisionẽ, ꝑsentationẽ, seu dispositionẽ spectãtia. c. cũ in illis. §. j. de ꝑb. in. vj. ꝛ in cle. j. §. j. eo. ti. Nec obstabit tex. ibi i ver. inhibẽtes, ibi seu electionẽ, qꝛ illud verbũ nõ fuit positũ in gr̃a, sȝ in inhibitione executoꝝ vñ nõ ampliaꝛ p hoc gr̃a, vt reperi postea tenere Car. in ꝯsi. statim allegãdo in. ij. col. ver. qnto, Si Xo in reseruatione nullus modus vacan. eẽt exꝑssus, bñ venirent bñficia electiua ꝟm glo. in. d. cle. in versi. quãuis, cui adde Rotã in no. cxcvj. habẽs gr̃aȝ, ꝛ. d. Car. solẽniter disputãtẽ in ꝯsi. ciij. discutiã ꝑmissa dubia, ꝓ totũ, q tãdẽ residet cũ Rota ꝑdicta, vide p ꝛ ꝯ p Cal. in titu. de ꝑb. ꝯsi. xij. an bñficia electiua, vide remis-

22 siõnẽ, quã i alio exẽplari feci. ¶ † Bñficia q̃ virtute ꝯsuetudinis vel statuti debenꝛ alicui puta magistro vel alteri nõ cõprehendũtur in reseruatione. c. cñ in tua, iuncta glo. magna in fi. de ꝑbẽ. in

23 vj. ¶ † Bñficia secularia collegiata, við i alio exẽplari. ¶ † Bñ

24 ficia q̃ obtinet Titius, vide vbi supra. ¶ † Bñficia manualia nõ

25 includunꝛ in reseruatione Gasp. de Cal. in ꝯsi. xxvj. An in reseruationibus in ti. de ꝑb. ꝛ talia q̃ sint declaraꝛ p doc. in cle. j. de rescrip. Et hoc est veꝝ ẽt ꝙ de talibus nõ fuerit facta ꝓuisio p ordinariũ infra sex mẽses, cũ in ipsis nõ habeat locũ deuolutio ꝟm d. Fran. de Areti. in cõsi. lxiij. in ꝑsenti ꝯsultatione. iiij. col. ver. sȝ

26 ad istud. ¶ † Bñficia creata, ꝛ dotata ante reseruationẽ, sȝ ꝯfirmata, ꝛ approbata p superiorẽ post ipsam reseruationẽ, nõ comprehendunꝛ in ea. Rota in antiquio. xvij. in ti. de preb. Quidem ꝑronus, que est repetita in ant. dxlv. eiusdem princ. que disputat multũ subtilitet istũ casuȝ, ꝛ ponit vltimã opi ꝙ nõ veniãt, aliud nõ determinãdo Fely. ad aliud ꝓpositũ in. c. cũ adeo. ij. colũ. extra de rescrip. allegat Rotã ꝑdictã, ꝙ talia bñficia nõ veniãt in gr̃aȝ, ꝛ hoc credo veꝝ, qꝛ talia nõ pñt dici bñficia, ad q̃ papa habuerit ꝯsiderationẽ, vt est dictũ supra in versi. bñficia post reser-

27 uationẽ, cũ sequẽti ver. ¶ † Bñficia suppressa añ reseruationeȝ, sȝ post ipsaȝ renouata nõ veniũt in reseruationẽ. Tñ sup hoc nõ est ita de facili transeundũ, pp magnã varietatẽ doctoꝝ sup hoc loquentiũ, vñ And. sic. post egregiã examinationẽ huius casus, dicit, soluat Apollo, in. c. cũ accessissent i. xvij. col. cũ quatuor sequẽ. extra de ꝯsti. Docto. in cle. vlt. de rest. post gl. sunt varij, Fel. in. d. c. cũ accessissent, nõ multũ insistẽdo in pen. col. sequiꝛ distin. Joã. de lig. ꝙ si ex suppressiõe bñficij fuit oino extinctus eius titulus, tunc nõ venit in gratiã, qꝛ talis reuocatio est potius q̃dam noua creatio, alias secus. Que distinctio mihi placet, tñ in prio

28 casu ꝯcludo, ꝓut dixi i. d. ver. bñficia post reseruationẽ. ¶ † Bñficia q̃ vacant de iure ꝛ nõ de facto nõ cõprehendunꝛ in reseruatione facta ꝓ Titio ad duo vel tria bñficia in tali loco vacatura, q̃ infra mẽsem acceptabit Rota in ant. dcviij. si aliqs, ꝛ in eisdẽ. dcxcv. no. ꝙ nõ currit. Sed si reseruatiuus vellet talia acceptare põt facere sibi de illis p suuȝ executorẽ prouideri, de quo vide factũ p Gemi. in. c. j. in prin. ver. Sȝ pone, ꝙ executor de ꝯcel. ꝑb. in. vj. ꝛ sic est ad electionẽ reseruatiui, an velit talia acceptare, an nõ, ꝛ iste ver. differt, ab illo de quo supra in ver. Bñficia vacãtia p ꝑuationẽ, qꝛ ibi locutus fui de ꝑuatiõe iuris vel hois. Hic aũt intelligo de eo qui est incapax beneficij, tamen de facto tenet vt simoniacus, irregularis, laycus, vel tenens illa sine titulo, ꝛ similes, nec obstat, ꝙ reseruatio est facta p pticipiũ futuri tpis, qꝛ cõprehẽdit ẽt añ reseruationẽ vacãtia, vt dicã in seq. q. princ. in. x.

29 effectu. ¶ † Bñficia regularia nõ ꝯphẽdunꝛ i reseruatiõe, iuxta no. p doc. in. c. cũ de bñficio. iũcta gl. i X. priorатu. de ꝑb. in. vj. ꝑsertiȝ Abbatie, vt in isto q̃si casu dt Lap. in alleg. lxxxiiij. d. Papa pen. col. Et pp hoc puto ꝙ bñficia ordinis. S. Jo. Hierosolimitani, ꝛ ꝑceptorie. S. Antonij, siue alterius ordinis ꝓut sunt in Hispania, nõ includanꝛ i reseruatiõibus. Maxie qꝛ papa exꝑsse, sꝑ talibus nõ ꝯcederet, nisi cũ difficultate, lȝ aliqñ reperiãtur hmõi ꝑceptorie reseruate, sup quo vide Lap. alleg. xxvij. disputat ꝛc. vbi refert factũ i ꝑceptoria reseruata. Et ð istis nõ vł hodie esse dubiũ, ꝙ nõ includanꝛ in reseruatiõe, qꝛ sunt alias reseruate ipsi Pape, vt i. iij. r̃la Cãcel. p ea q̃ dicta sunt. s̃. i X. bñfi

30 cio aꝛ̃s reseruato. ¶ † Bñficia collata, nõ tñ adhuc p ꝓuisuȝ acceptata iuxta. c. si tibi absenti de ꝑbẽ. in. vj. nõ veniũt in reseruationẽ, vt dicã i seq. q. ꝑn. i. vij. effectu. ¶ Bñficia electiua quoꝝ

31 electio ꝛc. við i alio exẽplari. ¶ † Bñficia vacãtia ex cã resignatiõis, ñ veniũt i reꝟuatiõeȝ factã ð prio bñficio vacãte, qꝛ dũ loqmur ð vacatiõe intelligiꝛ de naturali, q̃ ꝓprie dꝛ̃ vacatio. ꝯriũ tñ seruaꝛ, ꝟm Collec. in. c. ꝓ illoꝝ. X. Sȝ qd Papa mandat extra de ꝑb. Pro quo faciũt dicta. s̃. in. j. q. ꝑn. sup Xbõ vacaturi, ꝛ dicta p eũdẽ in. c. j. in. viij. col. v̂. sed qd de. q. facti extra de reg. iu.

32 ¶ Bñficia monocularia nõ veniũt i reseruationẽ. Exẽplũ Papa reseruauit sibi bñficia spectãtia ad collationẽ Archipꝛ̃sbyteri Perusini si ille nõ hr̃et ꝯferre nisi vnicũ tñ bñficiũ, illud nõ icludeꝛ in ea. Rota. i no. ccxvj. voluerũt. Cũ ꝯcor. adiũctis p Fely. i. c. nr̃a. in. xxiiij. cor. extra ð rescri. Quibus adð pulchrũ ꝯsi. Gemi. xxxvj. casus talis ẽ, iter sanctũ ꝛc. vbi ꝯsuluit, ꝙ si Papa reseruat sibi maiores dignitates post põtificales, ꝛ ꝑncipales i collegiatis, ꝙ nõ includiꝛ dignitas, q̃ ẽ sola i collegiata. Qð ẽ multũ notãdũ ꝓ intellectu. iij. regu. Cãcel. ad qð vide ẽt Car. in ꝯsi. xxx. i hac dubia. q. iij. col. vłi. sȝ adhuc. ¶ † Tñ hospitalia i qb⁹

33 oblati, siue ꝯuersi, eligũt rectorẽ nõ veniũt in reseruationẽ factã ð collegiatis ecclesijs, abbatijs, monasterijs, ꝑoratibꝰ, i qbus, ꝛ

ad que

ad q̃ ꝯsueuerūt rectores p viā electiōis assumi. Fed. de sen. i ꝯsi. cclxxx. cāus talis ē. ¶ Duo sunt sciēda circa pdicta, Primū, ꝙ si noiatiꝫ vellet papa talia bñficia refreuare, ꝙ posset, p ea q̃ dixi. in. j. prelud. ꝛ in. j. q. prin. sup ver. p habentē ptātē. ¶ Scōm, ꝙ habent locū in reseruatione specialiter facta ad incerta beneficia in qua nō includunꝰ predicta. In generali vero nō possunt adaptari multa ex predictis, ꝛ si qua possent adaptari includenꝰ in ea. ¶ Plura alia beneficia his similia posset studiosus lector inuenire lꝫ super predictis potest frequentius dubitari.

¶ Quarta questio principalis.

Sed quia iste tract. nihil pficeret, nisi reseruatio aliquē effectū hēret, vt dixit Egi. i trac. primu. in. x. q. prin. iō de illius effectibus aliqua breuiter discurramus. ¶ Quarto pricipaliter q̃ro, q sunt reseruatiōis aplice effectus, ꝛ sequēdo ordinē pfati. d. Gasp. q inter paucos quos ponit aliquos ptractat p viā qōnū, ꝛ hi pertinēt potius ad ea que dicenꝰ in. v. q. princip. huius partis, adaptādo tñ dicta sua vbi melius ꝛ aptius videbitur, dico sic.

SVMMARIVM

1 Reseruatio cum inhibitione, ꝛ decreto afficit ignorantes, ꝛ qd sine inhibitione, ꝛ decreto, vide nu. 2.
3 Reseruationes in pectore, siue mentales, que dicantur.
4 Manus pape appositio ligat ignorantes.

¶ Primus effectus.

1 Reseruatio †cū ihibitiōe, ꝛ decreto afficit ēt ignorātes, esto ꝙ nō fuerit posita illa ꝟba sciēter, vel ignorāter ꝛc. gl. i. c. si eo tpe sup ꝟ. ignorāter ð elec. in. vj. Zenzel. in extrauag. execrabilis Jo. xxij. i tit. ð pb. §. q̃ oia sup ꝟ. irritū Lap. alleg. lxxxiiij. dñs papa. viij. col. ꝟ. sꝫ qd si eps. Collec. c. dilectus in pri. ꝟ. sed nunqd ꝛ in fi. ꝟ. sed nunqd ex̃ de preb. Et hoc est idubitatū hodie, lꝫ tpe Cōpostel. fieret differētia, an esset ipositū sup bñficio vacaturo, ꝛ tūc nō ligabat ignorātes, an sup vacāti, ꝛ tūc ſm quosdā ligabat, maxime in vacāte in curia, dicit tñ, ꝙ istū casuꝫ nō vidit determinari, in quo ipse credit ꝯriū, nisi priceps suā sup hoc isinuet volūtatē. Ita dicit ipse in. c. capitulū vlti. colū. ibi, ꝙ vero de alijs duobus extra de rescrip. Qđ hodie est imutatū vt dixi. Et pp hoc dixit aurea ꝟba in pposito Guli. de mō. lau. in cle. si Romanus, sup ꝟ. cū cura de prebē. ꝙ sermo Pape est penetrabilis cū gladio ancipiti, ꝛ eius decretū oia interiora, ꝛ occultissima afficit ꝛ astringit. Sunt tñ nōnulli casus in qbus decretū nō afficit, quoꝝ vnū ponit. d. Alex. in ꝯsi. xcvij. cōsideratis in. v. lib. vcꝫ, qñ est positū in literis cōditionalibus. De alio dedi remissio. ad An. ð but. s. in. j. q. pric. sup ꝟ. vacaturi. de alio dabo remissio. in. vij. qū. vj. effectus. Aduerte tñ qꝛ ꝯ pdicta vr̃ facere tex. in cap. dudū, versi. ꝯsiderātes ibi, ꝛ ꝙ decretū nr̃m extra de prebē. in. vj. dum dicit, ꝙ decretū Pape afficit ignorātes cū sup certo bñficio fuerit appositū, quasi secus si sit positum sup incert. cogitabis. ¶ Sed dubitatio est nō mediocris, an so-
2 la †reseruatio Pape sine inhibitione, ꝛ decreto afficiat ignorātes, gl. in. d. c. si eo tpe in versi. puisionē dicit ꝙ nō, sed Jo. an. in nouella mutauit ppositū dicēs, nō sto precise cū hoc dicto, ꝛ credo, ꝙ curia non reciperet illud, vt reseruatio aliquid opereꝰ. ista sunt verba Jo. ꝛ ibi Nihilominus optime conatꝰ defendere, qđ dixerat in glo. cum qua transeunt ibi Petr. de Anch. ꝛ Phili. de peru. ꝛ idē Ancha. in. c. si bñficia ver. sed hic quero. de preb. lib. vj. Collect. aūt in. c. dilecto. ꝟ. sed nunqd reseruatio extra de preb. dicit ꝙ opi. Jo. an. in antiqua in gl. sup ver. dicto. c. si eo tēpore nō seruaꝰ, nec est probabilis. D. Gasp. in isto tract. ver. qs sit effectus in prin. residet cū Lap. vcꝫ, ꝙ si sumus in reseruatiōe fauorabili, nō requiriꝰ decretū, in odiosa vero secus, sed in. xij. q. simpliciter tꝫ dictū glo. predicte. Ego nō recedēdo multuꝫ a distinctione lapi dico sic, ꝙ in reseruatione generali nō requiriꝰ aliqđ decretū, ꝛ absqꝫ eo afficit ignorātes, ꝛ hoc nō tñ ꝙ sit fauorabilis, prout dicit ipse, ꝛ ego dixi. s. in. ij. prelu. sed qꝛ hꝫ vim ꝯstitutionis, siue legis, vt refert Phili. de Peru. in. c. si a sede pen. col. post Gemi. ibi in. j. col. de preb. lib. vj. ꝛ idē dicit Gemi. in cō si. xxx. quo ad primū, in prin. que qñ est facta in fauorē alicuius, statim ligat, vt dicā infra. in. xxj. effectu. coadiuuaꝰ, qꝛ in omni reseruatione gñali inest decretū, ꝛ inhibitio de qua in. c. ij. de preb. in. vj. ſm Rotam in ant. cccclx. no. Legatus siue Nuncius, que est repetita in no. cxix. Legatus, ꝛc. scꝫ ꝙ nullus citra papā sine eius speciali mādato posse talia ꝯferre ꝛ si inferior ꝯtulerit de facto, nihil acqriꝰ ipsi prouiso, vt colligiꝰ ex his que dicā infra in xx. effectu, in speciali vero facta in alterius fauorem tanq̃ͅ mere odiosa, vt dixi in. d. ij. plud. Arbitror necessariū decretū, ad effectū, vt liget ignorātes, ꝙ bñ pbaꝰ ex his q̃ dicūt doc. i. d. c. si a sede in. q. illa qs pferaꝰ reseruatiuus pape, an ille cui eadē die ꝯtulit ordinarius bñficiū idē, cōcludētes, qđ si reseruatio erat facta cū decreto, ꝙ pferꝰ reseruatiuus alias secus, qꝛ isto secūdo casu nō erat ipeditus ordinarius, lꝫ Collecta. in. c. post electionē, ver. qd si papa, vel legatus, extra de cōces. preb. teneat indistincte pferēdū puisuꝫ ab ordinario. Preterea extraua. Pau. ij. ad Romani pōti. q̃ tñ priuilegiat reseruatiōes, fundaꝰ sup decreto in illis posito. Et lꝫ ista opi. sit verior, de iure tñ, vt dicit gl. pdicta, curiā illaꝫ nō recipit, ꝛ vidi seruari tpe Sanctiss. Julij. ij. qui facie-
3 bat describi reseruatiōes †aliquas speciales i libro Datarij, nec volebat sup talibus lr̃as expediri, ꝛ sup vna istarū vidi postea altercari, q̃ fuit super decanatu Auinionen̄. ꝛ de istis dici solet, ꝙ papa reseruauit i pectore, quas Leo. x. papa modernus appellat reseruatiōes mētales, vt pꝫ in reuocatorijs regulis taliū reseruationū mētaliū. In qbus nō apparet aliqđ decretū, ꝛ tñ curia vult, ꝙ liget ignorātes, de q̃ vide do. post Paul. in. d. c. si eo tpe ij. col. circa mediū, q ponit simile exēplū. Unū nō omitto, ꝙ lꝫ reseruatio opereꝰ, vt iferior a papa nō possit disponere de bñficio reseruato, vt pꝫ ex pdictis, tñ poterit illō cōmēdare iuxta formā c. nemo de elec. i. vj. Cal. i ꝯsi. iij. an valeat pe. col. in tit. de ꝯsue.
4 allegat ita dicere Jo. an. in. d. c. nemo. ¶ †Manus aūt appositio pape ex tūc ligat māus ordinarij ēt ignorātis, pinde ac si eēt decretū. Inn. i. c. vt nr̃m, i fi. extra de appel. sequiꝰ. d. Gasp. i isto tract. in. xij. q. ꝛ glo. in ꝯcilio Basilee in tit. de elect. ꝛ rescrip. in prin. sup ver. impediri in. j. col. in fi. ꝛ plus afficit, quā specialis reseruatio, vt colligiꝰ ex his que dicam in. vj. effect. in. ij. cōclu. maxime in fi. qꝛ donec nō fuerit puisum p papaꝫ de vero rectore in bñficio vbi Papa manū apposuit, nullus se intromittet. Rom. in ꝯsi. cccl. in casu pposite ꝯsultationis. iij. col. ver. ceteruꝫ. secus in specialiter reseruatis, vt ibi dicam, non tñ intelligas de omni speciali reseruatiōe, vt ibi videbis. Et ista manus appositio qūo sit vide dicta per me. s. in. iij. prelud.

SVMMARIVM

1 Reseruatio operaꝰ, vt bñficia reseruata vacātia vbicūqꝫ eqparētur vacā. in curia. cū aliqbus differentijs, vt nu. 2. 3. ꝛ. 4.
2 Optari non possunt beneficia vacan. in cu.
4 Gratia ad primum beneficium reseruatum in cu. includit beneficium alias reseruatum.

¶ Secundus effectus.

1 Beneficia †Reseruata vbicūqꝫ vacēt, eqparanꝰ vacātibus i curia, itellige ð reseruatiōe gñali iducta ex vacatiōe p obitū certaꝝ psonaꝝ, ð qbus i extrauag. ad reginē, ꝛ ex debito, ꝛ ibi ē exp̄ssū, p q̃s ita dt Lap. i alle. xcvj. bñficia vacātia i prin. ꝛ rota i ant. dccxxvj. not. ꝙ bñficia. Et vr̃ valere ista ꝯsequētia bñficiū ē reseruatū, ꝯ cēseꝰ vacare i curia, put sumiꝰ exp̄sse cū declaratiōe, q̃ͅ ibi feci i margine i dubijs tho. Fasioli causa. xxviij. dubio. ij. vel ſm ordinēꝫ oim. liij. lꝫ in causa. iij. dubio. iiij. aliter videaꝰ distinguere, ꝛ pbaꝰ apte ex ꝟbis cuius dā ꝯcessionis facte p Bonifa. ix. de q̃ p Gemi. in ꝯsil. xxx. in narratiōe casus q̃ͅ facit nō tñ ista eqparatio est in oibus vera, vt pꝫ ex his q̃ dicā infra in. iiij. q. vj. effectus ꝛ ex alio qđ dicā ifra i. ix. effectu, ad fin. ꝛ ex alio de quo in. xij. effectu. ¶ Pōt tñ eē vtilis ista eqparatio ad multa. i. ad ea q̃ habenꝰ in. c. vlt. §. in prebē. de
2 ꝯsue. in. vj. vbi est determinatū, † ꝙ bñficia vacātia in curia non pñt optari, pretextu alicuius ꝯsuetudinis de optādo, nō idē erit in alijs generaliter reseruatis, vt. s. vacantibus extra Curiaꝫ, vt dicam infra in. v. effectu. ver. secūdo casu principali, qñ scꝫ essent generaliter reseruata rōne personarum, quod declarabo in. vj. effectu, in. iij. conclu. Et ita cōsului Marsilie anno elapso ad qđ allegaui Cal. in tit. de ꝯsue. consi. iij. an valeat ver. nō obst. §. ꝛc. q extendit dictis. §. in preb. ad beneficia aliter reseruata, quaꝫ p obitū apud sedē ꝛ Gemi. in. d. cōsil. xxx. Bonif. xi. ver. ex hiis ergo. cetera multa pertinentia ad declaratiōnē. d. c. vlt. dicā in. v. effect. ¶ Scđo posset esse vtilis dicta eqparatio ad. c. statutū. de
3 preb. in. vj. vbi nisi papa †ꝯtulerit beneficiū vacās in Curia infra mēseꝫ poterit ordinarius de illo disponere. Idē forte esset de pdictis, nisi illud. c. fuisset reuocatū hodie p extrauag. Pie sollicitudinis Bonif. viij. de q̃ irreuocatiōe vide q̃ dicā infra in. vj. effec. i. j. ꝯclu. lꝫ ꝛ ibi dicā nō esse reuocatū, tñ nō sto cū isto dicto

qr ille mẽsis quẽ sibi statuit papa, nõ hz locũ in bñficijs aliter reseruatis, vt dictam infra i.xx. effectu. ¶ † Tertio põt esse vtilis, qr si papa faceret gratiã alicui de primo bñficio apud sedẽ vacaturo includeret alias reseruatũ gñaliter q̃ extra sedẽ vacauerit. rota in antiq. dccxxvi. not. q̃ bñficia, que hoc vult dicere si fuerit bñ intellecta, ꝓ hoc faciũt que dicã statim in ver. v. qr. iiij. potest esse vtilis, qr sicut in facultatẽ ꝯcessam alicui, vt possit reseruare, ꝛ ꝯferre. nõ veniũt bñficia vacãtia apud sedẽ, vt dicã infra in. vj. effect. in. j. ꝯclusi. ita nõ veniẽt talia, vt dicã ibi in. iij. ꝯclu. Quinto qr bñs facultatẽ cõferẽ bñficia apud sedez vacantia poterit ꝛ tali conferre, vt dicã in. ij. q. vj. effec. ¶ Et gñaliter qbus modis ꝛ casibus dicantur vacare beneficia in curia, vide Phili. de peru. in. c. presenti. §. fi. de preb. in. vj. cui adde Rotã in ant. cccj. not. q̃ vbi papa. Que dicit q̃ beneficia deuoluta dicunt᷑ vacare in curia ꝛ in partibus sequitur effectus de quo ibi.

SVMMARIVM

1 Permutari an possit beneficium reseruatum.

¶ Tertius effectus.

1 **Reseruatio** † impedit fieri ꝑmutationẽ bñficij reseruati super quo multũ insistit dom. Gasp. i ꝑalleg. loco, ego omisso multiloquio, dicã q̃ mihi videbitur esse de mẽte iuriũ, ꝛ doc. ¶ Aut q̃rimus, an possit fieri ꝑmutatio de bñficio reseruato corã ordinario, aut corã papa, si corã ordinario, ꝛ tũc dico, q̃ bñficia generaliter siue specialiter reseruata, nõ pñt coram epo ꝑmutari, ſm Fed. de Sen. in tract. ꝑmu. in. j. q. ꝛ Lap. ibi in addi. cũ quo ꝯcordat, sed non ꝑ suas rõnes, Alex. de antil. in cõmẽto. c. lz, in. j. q. j. partis de re. ꝑm. in. vj. idẽ Egi. in trac. ẽt ꝑmu. in. j. q. iij. partis, ꝛ Pet. de anc. in. d. c. lz. in. iiij. no. in fi. Gem. pen. col. ver. deinde, ꝛ Phili. de peru. sup glo. in ꝟ. auctoritate, Gasp. de peru. in isto tract. fo. viij. circa mediũ q parũ allegat de predictis, vcz, tñ Fede. ꝛ Lap. idẽ Cal. in tit. de re. ꝑmu. ꝯsi. iij. an bñficiũ reseruatũ Lap. alleg. xxvij. disputat an ꝑceptor. ꝛc. Rota. in no. xxiij. fuit dubitatũ vtrũ bñficia reseruata in. ij. dubio. Fede. de Sen. in ꝯsi. cxij. amice. vlt. col. ver. vlt. Cõprobo ex rõne vltra ipsos in ꝑmutatione, duo interueniũt renũtiatio vtriusq; ꝑmutare volẽtis, ꝛ collatio superioris, vt ꝑ claro ꝑsupponũt ꝑfati doct. in tract. permu. Sed sparsim Alex. in. iij. parte Egi. in. i. Pet. de peru. in. ij. ꝑ totũ. Sed ordinarius in neutro istoꝝ hz auctoritatẽ qd ostẽdo renũtiationẽ bñficij reseruati non põt admittere, qr is põt auctoritatẽ prestare renũtiationi, q põt in vitã destituere, rota in pulchro casu i anti. cccccl xxiij. gdã cardinalis, que est ẽt in antiquioribus. iiij. i tit. de renũ. Sed ordinarius nõ posset talẽ inuitũ destituere, qr nõ ẽ de sua iurisdictione, maxime si talis esset familiaris Pape. vel cardinalis, ergo corã eo nõ potuit fieri renũtiatio, lz istud primũ dictũ sit dubiũ ꝛ ꝯriũ expresse firmat Ro. predicta. in no. in. j. dubio, ꝛ Fed. in. d. ꝯsi. tñ ꝑ cõcordia vide q̃ dicã statim in ver. Sed qd si de facto. Itẽ collatio bñficij reseruati ad eũ nõ ꝑtinet ſm rotã in. d. ij. dubio, ꝛ Fed. in. d. cõsi. amice. ꝛ Phi. de peru. in. c. statutũ pen. col. ver. ij. intellige, de preb. in. vj. Et lz dicta rõ sit cõis tã ad gñaliter, q̃z specialiter reseruata, tñ pro speciali ꝛ noiato bñficio põt reddi alia rõ, qr si de eo posset fieri ꝑmutatio. Reseruatiuus excluderet᷑ in totũ ſm Alex. in. d. j. q. ver. dico ergo tenẽdo, a q̃ nõ recedit ꝑfatus doctor, qñ aliqs expectat bñficiũ reseruatum. Ex istis remanet firma ꝯclusio, q̃ ꝑmutatio de bñficio reseruato, nõ põt fieri coraz ordinario, q̃z limito duobus modis. ¶ Primo mõ qñ reseruatio est inclusa in mãdato de ꝑuidẽn. ꝑ bñficio vacaturo, vel in grã expectatiua, nã isto casu bñficiũ põt ꝑmutari coraz ordinario, q̃ lz alias caderet in grãz reseruatiui, vel expectatiui, tñ ꝑmutatio impedit᷑, ꝛ ita ꝑcedit tex. in. c. vnico. de re. ꝑmu. lib. vj. ẽt si tale mãdatũ, vel grã essent facta motu ꝑprio, ſm Alexã. ꝛ Egi. vbi. ſ. ẽt. d. Gasp. in isto trac. fol. viij. versi. ꝯ hoc, ꝛ Gemi. pulchre in ꝯsi. ciiij. ꝑ huius dubij, circa mediũ, lz Fed. in. d. j. q. ꝟ. cũ ergo, aliud voluerit. Talis igit᷑ reseruatiuus siue expectãs habebit aliud vacatuꝝ alteri nõ debitũ ſm Alex. de antil. in. d. cõmẽ. in. v. q. j. partis versi. ꝛ si dicas. Et aduerte, qr si isto casu fieret ꝑmutatio in fraudẽ reseruatiui nõ valeret, glo. in cle. vnica. in gl. ij. de re. ꝑmu. ꝛ hoc quõ cognoscat᷑ vide Egi. in decis. ccc xliij, ꝑsumit᷑ ꝑmutatio. ¶ Secũdo mõ limita, non ꝑcedere in bñficio reseruato ꝑ Legatũ, qr tũc nõ impedit ꝑmutationẽ fieri ꝑ ordinariũ, ſm gl. in. d. c. vnico. in ver. auctoritate, qd an sit veꝝ in bñficio noiatim ꝑ legatũ reseruato, dicã forte in. ii. parte in. xiiij. q. iiij. q. prin. Et istis duobus casibus siue fiat resignatio, ꝛ ꝑmutatio corã ordinario, vel papa nõ requirit᷑ fieri mẽtionẽ de reseruatiõe ſm. d. Gasp. duz tract. de materia sequẽ. effectus in. d. trac. fol. xi. ver. ego vero. ¶ Sed qd si de facto fuerit admissa resignatio bñficij reseruati ex causa ꝑmutationis corã inferiore, an poterit reseruatiuus facere sibi de illo ꝑuideri ꝑ suos executores tanquã de bñficio vacãti. Pendet huius dubij decisio, an talis renũtiatio teneat, adeo q̃ bñficiũ vacet. Rota, vt dixi. ſ. in ver. cõprobo, est sibi ꝯria, naz in nouis dicit, q̃ vacat, ꝛ in antiqs, quas. ſ. allegaui, dicit, q̃ nõ vacat, in tñ q̃ de eo dz fieri mẽtio, in alijs impetrationibus alias essent subreptitie. Pro rñsione, ꝛ ꝑ ꝯcordia dicerẽ sic. Aut bñficiũ reseruatũ, erat reseruatũ rõne ꝑsone obtinẽtis, qr familiaris, aut alias officialis, ꝛ isto casu nõ posset reseruatiuus facere sibi ꝑuideri, ꝑp duo. Primo, qr in reseruatione nõ veniũt bñficia alias reseruata, vt dixi in. q. preced. ver. bñficia alias reseruata. Secũdo, qr ꝑ resignationẽ factã isto caso corã inferiore nõ vacabit bñficiũ, nõ qr reseruatuz, sed qr erat talis renũtiãs exẽptus a iurisdictione ordinarij, ꝛ ita ꝑcedit Rota ꝑdicta. dlxxij. in anti. q̃ allegat istã rõnẽ in prin. ꝛ in fi. ꝛ vide q̃ dicã infra in. viij. effect. Si vero bñficium erat ipsi reseruatiuo specialiter reseruatũ, ꝛ isto casu si obtinẽs illud resignauerit, statim vere vacat, lz nõ potuerit ꝑ inferiorẽ ẽt ex causa ꝑmutatiõis ꝯferri, ꝛ ita ꝑcedat Rota in nouis. xxiij. fuit dubitatũ ꝛc. in. i. ꝛ. ij. dubio, ꝛ Fede. in. d. ꝯsi. cxij. amice ad fi. ver. vltimo, quos. ſ. allegaui, ꝛ Rota. in ant. cccxcviij. no. resignatio bñficij cũ seq. ꝛ ꝑ ꝯñs poterit reseruatiuus facere sibi ꝑuideri de eo ꝑ suos executores, ꝛ ita põt exẽplificari rota, in ant. ccccij. no. q̃ siqs ꝑmutauit, ibi si vnũ euincat᷑ ꝛc. q̃ satis voluit ẽt Alex. de antil. in. d. cõmẽ. in. v. q. j. partis, in ꝟ. qñ vero mandat cõferri, vbi vult q̃. c. vnicũ de re. ꝑmu. in. vj. nõ ꝑcedit, qñ est reseruatũ certũ bñficiuz ꝛ noiatũ, ꝑ quo facit qd dicã infra in. v. effectu, i ꝟ. illa vero ꝛc. cũ seq. Nec obstabit ꝑdictis ꝛ infra diceñ. in seq. ver. cle. vnica, de re. ꝑmut. qr illa hñt locũ data validitate renũtiatiõs ex causa ꝑmutationis, ꝛ ꝑtãtẽ habẽtẽ illaz implere, ꝛ ꝑpea dico q̃. d. cle. nõ hz locũ i bñficiis gñaliter reseruatis, ꝑut dicit. d. Gasp. in. d. ver. ad primũ, nec in particulariter, ꝛ noiatim reseruato, vt statiz dixi, post Alex. de anti. c. vnico de re. ꝑmu. i. vj. ¶ Et si reseruatiuus nollet tale bñficiũ, ꝛ alter illud impetraret oporteret, q̃ ille alter in ipetratiõe faceret mẽtionẽ, q̃liter vacabat ꝑ renũtiationẽ, aio ꝑmutãdi factã. alias grã eẽt subreptitia, ita singulariter. d. Gasp. vbi. ſ. versi. restat mõ circa illud tñ in quo intellexi predictã Rotã. cccccl xxij. ſ. in ver. ꝑ rñsione forte tutius est dicere bñficiũ q̃ocunq; reseruatũ vacare, si fuerit renũtiatũ in mãibus ordinarij, ꝑp alias decisiones ad hoc allegatas, q̃ indistincte loquunt᷑, qd plenissime examinaui i cle. gratie in. ij. no. de res. nõ tñ de tali vel simplici posset reseruatiuus facere sibi ꝑuideri ꝑ rationes, quas dixi. ſ. ꝑxime. Et ista sunt diligẽter notãda tanq̃ vtilia ꝛ ab alijs nõ tacta. ¶ Si vero ꝑmutatio bñficij reseruati sit corã Papa, ꝛ tũc dicit Fed. in. d. tract. in. iiij. qõ. q̃ si reseruatio erat notoria, valet ꝑmutatio, ꝛ collatio sequuta, si vero erat occulta, nõ valet. ꝛ cũ Fed. ꝯcordãt Alex. de antil. in. iij. q. iiij. partis, ꝛ Pet. de peru. ẽt in. iij. q. iiij. partis, vbi nullo adito trãscribit verba Fed. Egi. vero ꝯ, vt dicã in sequenti effectu. Ego dico sic q̃ talia bñficia erãt gñaliter reseruata, ꝛ in supplicationibus factis dño Pape, erãt verba ꝑp pue poterat cõprehẽdere eẽ reseruata gñaliter, q̃ q̃liter fiet declarabo i seq. effectu. tũc valebit ꝑmutatio. Si aũt bñficiũ erat specialiter reseruatũ, ꝛ tũc si erat reseruatũ ea reseruatiõe, q̃ ẽ in mãdato de ꝑuidẽdo, vt dixi. ſ. in. iij. prele. ꝛ ponũt, doc. in. c. vlt. de ꝯsue. i. vj. siue i grã expectatiua quo casu dr̃ specialis reseruatio, vt est dictũ in. ij. q. prin. ver. primo mõ, nõ impedit᷑ ꝑmutatio, ẽt de ꝑdictis nõ facta mẽtione, ꝛ multo fortius, qr ẽt corã ordinario nõ impedit᷑, vt dixi in casu ꝑcedẽti, ver. primo mõ. Si vero esset specialiter reseruatũ, ꝛ noiatim ꝑ certa ꝑsona ſm q̃ posui exẽplũ in. d. l. q. ꝟ. primo mõ, in prin. ꝛ isto casu nõ valeret ꝑmutatio, nisi speciali reseruatiõi fuisset derogatũ, ita egregie Egi. in ꝯsi. xxxiij. in ver. quinta ꝯclusio. q alleg. Fed. ꝛ Alex. vbi. ſ. Nec sufficeret tali casu gñalis clausula q̃cunq; speciali reseruatiõe nõ obstãte, ſm eundẽ Egid. in ꝯsi. seq. xxxiiij. supposito statuto. ꝟ. ad primũ dubiũ, cui adde remissionẽ q̃z dabo in seq. effec. ver. exceptio a predictis, Secus dicerẽ si esset reseruatũ certũ bñficiũ ꝑ incerta ꝑsona, vt in exẽplo. in. d. ij. q. ver. ij. mõ, per rõnes quas ponã in seq. effect. versi. si vero bñficiũ intellige ꝑdicta qñ Papa cõferet alteri. Sed si ꝯferret ipsi reseruatiuo, nõ requirit᷑ alia mentio reseruationis, ſm Fed. in. d. iiij. q. ibi, ergo si potest constare.

SVMMARIVM.

1 Reseruationis est habẽda mẽtio in ipetratione obtinẽda a põtifice

tificē de beneficio reseruato, ⁊ quomodo, latiss. ⁊ quid si tale beneficium confert motu proprio, vide nu. 2.

¶ Quartus effectus.

1 **Beneficia** † Reseruata si impetrantur a papa opus est ꝙ impetrans faciat mētionē de reseruatione, adeo ꝙ dixerit Egi. in trac. permu. in. ij. q. iij. partis, in fi. ꝙ de omni reseruatione gn̄ali, vel speciali, publica, vel secreta dz fieri mētio, tn̄ qꝛ sup hoc casu quē. d. Gasp. in isto tract. in. x. alius est effectus. sub longo inuolucro verboꝝ trac. ⁊ doc. ⁊ rota variarūt, quos cōmemorat Fely. in. c. in nr̄a, in. v. correla. extra de rescrip. Mihi vr̄ ita dōm, ꝙ si vacauerit bn̄ficiū generaliter reseruatū, ⁊ aliquis illud impetrauerit a papa, ⁊ ex narratiua pōt cōprehendi esse reseruatū, non est opus facere mētionem de reseruatione. Exēplū. Siquis impetrauerit bn̄ficiū qd̄ dicit vacasse in Curia, nam ex ista narratiua satis cōstat pape esse reseruatū ex dispositione. c. ij. de p̄ben. in. vj. quod papa non presumitur ignorare. c. j. de cōstitu. eod. lib. sufficit enim in impetrationibus exprimere eqpollēs, Rota in no. ccvxj. voluerūt, ⁊ ordinauerunt, ⁊ in antiquio. de prebē. xiiij. vtrū cū qs de quo vide quid dicā in pulchro casu infra in. xxxvj. effectu, in. ij. limita. ⁊ faciunt decisio. Egid. statim allegande. Idē si esset reseruatio inducta p regulas Canzellarie, puta impetrando beneficia que dicit vacare p mortē cursoris, vel Collectoris, ⁊ similiū reseruationes inductas per ipsas regulas nō presumatur ignorare, vt dixit Egi. in decis. ix. commissio gratiosa. ⁊c. ⁊ decis. dcxcviij. ꝯclusio extra Rotā ⁊c. ij. col. ver. si hoc nō obstat, ⁊ col. seq. ver. dico enim primo, ⁊ id̄ rota in anti. dccxx. no. ꝙ. S. N. Papa, ⁊c. requirit ꝙ fiat mētio qualiter defunctus erat familiaris cardinalis, ⁊ nihil dicit de reseruatiōe, qꝛ ex expressione familiaritatis resultat reseruatio iuxta. iij. reg. Cāzel. ⁊ de hoc est bona decisio Cal. si bn̄ intelligat̄ in ti. de rescrip. cōsi. vij. quis preferat̄, idē si reseruatio inducta p extrauag. ex debito. Jo. xxij. de elec. execrabilis eiusdē in tit. de prebē. ad regimē Bn̄dicti. xij. eo. tit. quas papa nō p̄sumit̄ ignorare, per multa que dicit Joā. Fran. Paui. in preludis ad extrauag. Jo. xxij. glosatas per Zenzel. ⁊ Fel. in. c. i. extra de re iud. Fateor bn̄ ꝙ si hodie essent ille ordinationes, que oliz extabāt, ⁊ sunt posite p rotā i no. xxviij. si mādet̄, ⁊ Egi. ccccxxv. si Papa nūtio nō ꝓcederēt superius dicta, que hodie arbitror verissima. Sed qd̄ si nō esset positū in supplicatione aliquod eqpollēs, p qd̄ Papa posset cognoscere bn̄ficiū esse reseruatū sed tn̄ esset posita clausula quecunqꝫ gn̄ali reseruatione nō obstāte forte sufficeret in alijs gn̄aliter reseruatis, ꝯm Gemi. in cōsil. xij. vtrū ille, in fi. secus in his que vacāt in curia, vt ibidem dr̄, ⁊ melius dicā infra in. xxxvj. effectu. ¶ Excipio a predictis duos casus. Primus est, nisi cū gn̄ali reseruatione ꝯcurreret ēt specialis facta de illo eodē bn̄ficio ꝓ certa p̄sona reseruato, qꝛ tunc dz fieri mētio istius reseruationis. p ea que dicta sunt in p̄cedēti effectu in fine. Et requirit̄ indiuidua mētio p ista v̄ba nō obstante reseruatione speciali, ēt ꝓ certa p̄sona facta, vt cōsuluit Gem. in d. ꝯsi. vij. vtrū ille, in fi. cū remissione quā dedi in precedēti effectu in fi. ver. ego dico sic, ⁊ cōferūt dicēda infra in. xxij. effect. in princi. ¶ Secūdus casus est qn̄ reseruatio generalis esset facta p particulares litteras pape ꝯm casum de quo dixi in. ij. q. prin. in fi. in ver. quintus casus de qua ipse Papa pp negotioꝝ multitudinē nō presumit̄ recordari. Puto tn̄ hoc casu sufficere illaz clausulā quacunqꝫ gn̄ali reseruatione nō obstante, vt. s̄. dixi allegādo Gemi. in cōsi. xij. scz, qn̄ talē reseruationez gn̄alē p litteras suas particulares credit̄ Papā fecisse fauore p̄sonarū illius loci, vt ipsis ꝓuideret̄, prout esset presumēdū si Sanctis. Julius reseruasset oīa bn̄ficia patrie sue, sed si hmōi reseruatio esset facta ad hoc, vt ipse solus cōferret, nec magis vni, q̄ alteri ꝓut in dubio esset presumēdū, vt dicit Alex. de antil. in. d. cōmen. in. iij. q. liij. partis, ver. qd̄ dixit, tūc esto, ꝙ nō fuerit facta mētio de reseruatione valeret gratia, cū causa reseruationis nō violat̄, nā p reseruationē p̄dictā hoc solū papa intēdit, vt ip̄e, ⁊ nō ordinarius cōferat. Si ergo cōtulit nō est in quo possit subreptio, seu circūuētio notari. Et ista rō fuit. d. Fede. in. d. tract. in. iiij. q. in princ. quā in casu isto credo multū accōmodatam, ⁊ verā. Ex p̄dictis igit̄ ꝯstat, ꝙ in impetrationibus dz fieri mentio de reseruatione saltē p eqpollens, ⁊ nisi ita fiat impetratio nō valet, Ro. in anti. cclviij. no. de bn̄ficio reseruato, ⁊ q̄uis videat̄ de hoc dubitare, tn̄ ita obseruat curia. ¶ Si vero bn̄ficiū esset specialiter reseruatum ꝓ certa p̄sona semp est de tali reseruatione faciēda mentio, nisi eidē p̄sone Papa ꝯferet, vt est dictū in preced. effectu in fi. Si aūt esset reseruatū ꝓ incerta p̄sona, ꝯm modū quē dixi in. ij. q. prin. ver. ij. mō, tūc credo sufficere illā clausulā quecūqꝫ speciali reseruatione obstāte, ⁊ hoc qꝛ p eū nō est alicui specialiter ius quesitū, lz ibi dixerim, ꝙ certo casu presumit̄ facta ad instātiā alterius, q cū nō sit noīatus i reseruatiōe, nō pōt dici qd̄ tractet̄ de p̄iudicio suo, ⁊ maxime qꝛ causa reseruatione nō violat̄, cuz ille ꝯferat q reseruauit, vt p Fede. in. d. trac. in. iiij. q. quē retuli. s̄. ꝓxime. Idem est fortius dōm in reseruatione specialiter facta ꝯm tertiū modū, de quo ibi, cū gratia reseruatiui differat̄, ⁊ nō tollatur, arg. no. in. c. si pp tua, de res. in. vj. ¶ 2 † Sed qd̄ si Papa bn̄ficiū ꝓ certa p̄sona reseruatū ꝯferat alteri motu ꝓprio, nō facta mētione reseruationis, an valeat talis collatio, reperio istū casuz positū in vna addi. ad Ro. in no. cccxxxviij. si mādet̄, que nō est posita in decisionibus impressis, sed in alijs quas habeo manu scriptis, que ꝯcludit post Jo. de ligna. in. c. cū in nostris, extra de ꝯcess. preb. valebit collatio, nec poterit argui de subreptione per ipsuz reseruatiuū, ne videat̄ sibi data occasio captan̄. mortis alicuius, vt in. c. ij. eo. tit. lib. vj. Nec ipse Papa pōt dicere de subreptione, qꝛ motu ꝓprio, de preb. eo. lib. ⁊ ista est in effectu mēs dicte additionis, lz nō ita exprimat ꝯceptū suū. P̄rium ⁊ melius vult Gemi. nulla de hoc dicto facta mētione in. c. postulasti. xvj. col. ver. vt extra hac materia, extra de rescrip. prout refert, ⁊ sequitur Fely. in. c. in nostra, in. v. correl. versi. ⁊ istis adde, extra eo. tit. nihil dicēs de dicta additione, allegat Fel. rōnē qꝛ motus ꝓprius nō tollit ius tertij. ⁊ plus nō dicit. Declaro post mortem illius q tenebat bn̄ficiū est acqsitū ius reseruatiuo in tm̄, ꝙ si papa ꝯferat alteri nō facta mētione de reseruatione, nō valet collatio, vt ꝯsuluit Cald. in tit. de rescrip. consi. vij. qs preferat̄ ⁊c. qd̄ ius nō presumitur Papā velle tollere p gratiā motu ꝓprio factā. Rot. in no. cxij. dicebāt dn̄i, in pri. Gemi. in ꝯsi. ciiij. ꝓ huius dubij, in prīn, que clausula ꝫ mēte principis nihil operat̄, ꝯm do. Abb. in. c. ad aures. pen. col. ⁊ And. sicu. in. viij. extra de rescri. Pet. de Anch. solēniter in pulchro casu, in cōsi. cxxxviij. de natura ⁊ efficacia, circa mediū. Nec obstat ꝙ dr̄ in dicta addi. s. ne det̄ reseruatiuo occasio captan̄. mortis, qꝛ ista occasio cessat. cū p̄supponat̄ illū iaz mortuū, cū de collatione suoꝝ bn̄ficioꝝ agat̄. Sed si alijs modis specialiter sit reseruatū, de qbus statim dixi in ver. si vero bn̄ficiū ⁊c. vel quocūqꝫ gn̄aliter reseruatū, ⁊ papa ꝯferat ꝓprio motu, tūc sine dubio collatio valeret, ꝓ quo vide q̄ dicā infra in. xxxvj. effectu. ¶ Pone ꝙ bn̄ficiū certū, sit noīatū ꝓ aliquo certo reseruatū p legatū, ⁊ postea cuz vacauerit papa, ꝯtulit illud alteri nulla facta mentione de tali reseruatiōe, an collatio valeat. Credo ꝙ sic per. c. dudū de preb. in. vi. eius rationē presertim, cum nullum preiudiciū fiat reseruatiuo legati, cui aliquod ius non erat quesitum, vt dicam in. ij. parte. prin. in. vj. prelu. ⁊ ibidem in. vij. q. v. q. prin.

SVMMARIVM.

1 Optari an possit beneficium reseruatum.
2 Motus proprius non ampliat gratiaz plusq̄ sit de sui natura.
3 Excommunicatus an possit optare.

¶ Quintus effectus.

1 **Reseruatio** † Impedit optionē de q̄ in. c. vlt. de consue. li. vj. d. Gasp. in isto trac. in. ij. q. prime partis volēdo declarare materiā. d. c. multū insistit. ⁊ loqtur iudicio meo multū ꝯfuse, ⁊ inordinate, cuius verba sunt corrupta, ⁊ male scripta, put ē qn̄ totus eius tractatus, ego vero ꝓ viribus ordinate, ⁊ clare ꝓcedēdo vltra dicta p ipsum, ponā multū vtiliter, ⁊ nō extra ꝓpositū materiā ipsius capituli ꝓut fui pollicitus. s̄. q. pce. i x. bn̄ficia, i qbus est ius optandi. ¶ Unde ꝓsequēdo istū articulū. Dico. ꝙ aut querimus de reseruatione speciali aut generali scilicet que istaruz impediat optionem, si de speciali reperio. Gasp. de cal. i ti. de ꝯsue. in ꝯs. iij. an valeat ꝯsuetudo, ꝙ p̄bēde ⁊c. apte dicere, ꝙ p̄bēda specialiter reseruata, si vacauerit, nō poterit optari p̄textu alic⁹ ꝯsuetudinis de optando. puto esse diligēter aduerten̄. ad casuz in quo ꝯsuluit p̄fatus doc. qꝛ si crederes ꝯsuluisse in ecclesia vbi alias erat consuetudo optandi, non procederet dictum suum, quia cōtra casum. d. c. vlt. prout declarabo statim in ver. seq. vnde oportet intelligere, qd̄ ipse consuluerit, quod in ecclesia vbi nulla adhuc erat consuetudo optandi Papa reseruauit sibi specialiter prebendam proximo vacaturam, de qua mandauit prouideri tali quā primum vacauerit ⁊c. vacāte postea p̄ria prebēda, fuit optata, ⁊ ex isto actu cepit habere initiuz cōsuetudo, illo reseruatiuo nō cōtradicente, ⁊ successiue eueniente simili casu, fuit pro tēpore optata talis p̄

benda, et per tot vices, quod inducta fuit consuetudo, euenit quod vnus reseruatiuus similis, petebat sibi prouideri de prebēda taliter reseruata, quam cū antiquior canonicus virtute dicte consuetudinis optasset, orta est lis inter ipsos, et fuit consultū pro optāte, et nisi iste sit casus super quo emanauit illud cōsiliū, nō possum aliū bene comprehendere. ¶ Reuertendo ad propositum, omisso casu dicti cōsilij, dico quod specialis reseruatio, pōt cōsiderari multis modis, vt dixi. §. in. ij. q. princip. versi. declarando predicta &c. et fm illum modū qui continetur in mandato de prouidendo recepto in canonicum auctoritate Apostolica, in quo semper inest specialis reseruatio fm Egid. in cōsil. xxxiij. supposito statuto. versi. ad fm dubiū, vt et posuit doc. post. Joan. and. in. d. c. vlti. et Ro. in not. ccxvij. si mādet alicui in princip. Nō impeditur optio virtute cōsuetudinis de optando tex. est in. d. c. vlt. de cōsue. in. vj. et si mandatū de prima vacatura esset factū motu proprio, vt egregie consuluit Gemi. in cōsi. ciiij. pro huius dubij p totum, rō est fundamentalis, vltra illā que colligit ex tex. quia gratia reseruatiui nō expirat, sed differt et purificat in illa prebēda que remanet inoptata, vt ibi dr. Fallit tñ hoc in quinque casibus alibi non reductis, in quibus reseruatio predicta, vcz, que cōprehendit in mādato de prouidēdo impedit optionem. ¶ Primus casus est, qñ in mādato de prouidendo est derogatū consuetudini optādi p nō obstātias in eo positas. Philip. de Peru. post alios in. d. c. vlti. i vlt. not. cui adde Ro. in ant. ccxix. no. quod fm. ¶ Sed an sufficiant obstantie gñales ad hoc vt dicat derogatū tali consuetudini, Ro. predicta. ccxix. sentit quod sic, dum se remittit ad seipsam inferius. cccclxvj. no. quod statuta, que loquit de nō obstātijs gñalibus, Joā. and. in. d. c. vlt. dicit, quod motus proprius cū clausulis gñalibus tollit optionē, cuius opi. seruat in cōsi. Rote, vt inquit Joā. Fran. Paui. qui fuit vnus ex Auditoribus Palatij Apostolici in pludijs ad extrauagātes Jo. xxij. in. fi. Nico. milus in verbo consuetudo. §. vlt. dicit simplr, quod sufficiūt nō obstātie gñales alleg. Rotā lz corrupte vult allegare in no. ccc. si mādet &c. Que tñ ponit clausulas multo pinguiores, quam ipse referat, q et repetūtur i no. ccvij. si mādet, in fi. Phili. in loco prealleg. insistit tñ sup declaratiōe Rote predicte. ccc. ¶ Omissis multis que hic recitari possent arbitror ita dōm, quod si in gratia siue reseruatione predicta est expresse derogatū consuetudini optādi, isto casu cum simus in claro, nō est opus querere vltra. l. ille aut ille. ff. de leg. iij. si vero in pdicto mādato et motu proprio facto sit posita clausula nō obstātibus qbuslibet consuetudinibus, priuilegijs, et statutis, per que nostra ipediri posset gratia, de qua in. c. si pp tua, de rescrip. in. vj. tūc nō derogat consuetudini optādi, quia p ipsam nō impedit gratia reseruatiui, sed differt ad prebēdā nō optatā. d c. vlt. in fi. prin. lz do. cardi. in cōsi. xvj. dñs papa, in fin. dixerit, quod in speciali reseruatione motu proprio facta sufficiat clausula illa gñalis nō obstātibus cōsuetudinibus &c. quod nō placet. ¶ † Quia motus proprius non ampliat gratiam plusquam sit de sui natura, fm Gemi. in d. consi. ciiij. et dixi. §. in. ij. prelu. in fi. Si vero dicte clausule esse additū p que nostra gratia non posset impediri, vel quolibet differri, tūc puto derogatū consuetudini, quia per illam differtur gratia reseruatiui. et ita reperio consuluisse Gemi. in cōsi. xxxix. ex themate &c. versi. sed quo ad casum nostrū. Nec curo de illis clausulis positis p Ro. ccc. §. alleg. et sup qbus insistit Philip. in. d. vlt. nota. quia nō faciunt ad propositū casus nostri si bñ inspiciat. ¶ Secūdus casus in quo reseruatio predicta impedit optionē, est qñ Papa mādaret tali. N. prouideri de primo vacaturo, qd ex tūc ipse conferebat fz Arch. et Jo. an. in. d. c. vlt. prout refertur ibi a doct. Et lz aliqui, et fere omnes non recipiant istud dictum indistincte, quia lap. et Jo. de lign. relati ibi p Phi. de Peru. et per Ab. de Balio. et de Peru. qui vocabatur. d. Lucas, et legit. i. partē. vj. vna cū d. Petr. de Ubaldis, pnepote Baldi, vt pz in eius reportatis que habeo, dixerūt, quod si Papa cōfert primam vacaturā ad petitionē alterius, quod non tollitur optio, cū qbus simplr trāseunt pfati doc. et Ge. i cōsi. xxx. Boni. i. ij. col. tñ arbitror illō eē verū, quia qñ pp reseruauit, et contulit. (pōdero bñ verbū contulit) nulli erat dēbitū, cū adhuc nō vacauerit fm. d. Abb. Cuius fuit ista rō, sed ad aliud, propositū in cle. fin. de rescrip. et bñficia q nō vacant, nō pñt dici alicui debita ex rōne. c. ij. de cōces. preb. in. vj. Que tñ pōt papa cōferre, vt hr in. c. pposuit. extra eo. tit. Uñ cum ipse contulerit priusquam vacauerit, intentionis sue est, vt ipse habeat, et nō alius, cum venerit ad actum conferendi, forte dubitans de tali consuetudine. Et tali casu nō puto necessarias clausulas aliquas derogatorias. ¶ Tertius casus est, a nemine positus, qñ Papa i tali mādato reseruaret primū vacaturum, collationi, prouisioni, dispositioni, ac ordinationi sue, quo casu censetur tollere alteri omnē modū, et viam, p quos posset qs de tali bñficio disponere. Nam qui optat dr disponere, fm Egid. in. j. et lxiij. decis. Ro. in no. cccclx. querit. Pro hoc facit qd voluit Pet. d peru. in trac. vnionū i. iiij. c. in. iiij. q. dū tractat de ptāte Legati circa vniones q dixit, quod si bñficia sint reseruata p talia verba, nō pōt Legatus illa vnire, alias secus. cui adde glo. Gulie. de mon. lau. in extrauag. sedes apl̄ica, i ver. ordinationē, de offi. deleg. et Lucā de balionibus in. d. §. in preb. in. i. not. post Gemi. et vide q dicā infra in. xxiij. effectu. ¶ Quartus casus est, qñ reseruatiuus apprehēderet possessionē pbēde postea vacātis, psente et nō cōdicēte illo q poterat optare, quo casu si vellet postea cōdicere nō posset. gemi. in cōsi. xxxix. ex themace, in. fi. quod est verū, nisi alter canonicus vellet optare, vt dixi in cle. auditor, sup gl. i. ver. debitū, &. octauus modus in. iiij. limit. de rescrip. ¶ Quintus casus est, et hic est magis, et in habilitate alterius, quam virtute reseruatiōis, vcz, qñ ille q poterat optare erat excōi. Ro. in ant. cxxvj. no. et excōi. mouet[illegible] si excōi. priuat fructibus prebēde, vt in. c. pastoralis. in fi. extra de appel multo minus dz posse nō optare, facit rō. l. patr. furioso. ff. de his q sunt sui vel alie. iu. refert tñ quod cōriā opi. tenuerunt aliq, ex eo quia optio nō est collatio. † Item quia excōi. equiparatur deportato, q tñ pōt optare. l. ex facto. §. si qs rogatus. ij. ff. ad trebel. quam opi. cōriā tenuit ro. in no. cxcv. acceptio. i fi. ego credo quod excōi. nō possit optare, put et tenuit Pet. de per. in trac. pmu. i. c. referēte, extra de pbē. quē refert et sequit addi. ij. ad ro. i no. §. alle. et allego rōnē, quia optās p optionē acqrit ius in re. Et in bñficio optato, fm eundē Pet. de peru. i tract. pmut. i vlt. q. vlt. partis. ij. col. ver. sed aduertēdū, pp quam rōnē nō valet puisio bñficij facta excōic. fm Rotā in predictis locis. Nec obstat qd nō requirit noua collatio vt videnf tenere doc. in. d. c. vlti. quia et si non requirat collatio, requiritur saltē quedam amissio fienda per illū cui de consuetudine cōpetit, que hr loco institutionis secundum Rotam in no. cccclx. queritur, in fi. quod p resupponit et Rota in antiquio. de resti. spol. mortuo, in prin. Nec ob. equiparatio de deportato. quia ipse eligit in fauorem alterius, non in suū et ita loquitur tex. in. d. §. siquis rogatus. Immo si vera esset equiparatio, potius faceret in contrarium, quia sibi sunt interdicti oēs actus ciuiles, secundū doc. in. l. si victū. ff. de re iud. Bald. in. l. ij. C. de bo. dā. ac etiā acqsitio. l. j. C. de here. insti. ergo idē excōicato, si equiparatio foret vera, q tñ in oibus nō admittit fm Papien. in. l. fi. iij. col. in fi. C. q admit. Bal. in. d. l. j. vij. colū. ver. vñ excōicatus. Et iste casus erit verus qñ aliter capax noluerit optare, vt dixi in pcedēti casu in fi. ¶ Spālis vero reseruatio facta fm tertiū modū, quē dixi. §. in. ij. q. prin. nō ipediet optionē, put superior, quia gratia reseruatiui nō aufert, sed differt. ¶ Illa vero que est facta ad certū corpus beneficij, dicit Lap. in quadam sua dist. quā referūt oēs i. d. §. i pbē. quod si ē facta motu proprio ipedit optionē, si ad instantiā alterius nō impedit, nisi fuerit expsse derogatū. Cū quo dicto oēs trāseūt simpliciter, et etiā Gemi. in d. cōs. xxx. ij. col. Ego habito prio casu p indubitato, idem credo qñ nō proprio motu reseruauerit, dūmō certū, et nominatū beneficiū, siue p certa psona, siue p incerta nō curo, lz similes reseruationes et in quibus est expssa certa psona fieri soleāt motu proprio. Et hoc iō quia nō reperit tex. q cōriū dicat, Nā. c. vltimum, de cōsue. in. vj. loquit, qñ est reseruatū prime vacaturū, nō qñ est reseruatū certū et nominatū. Et similē cōsiderationē facit Alex. de antil. in. d. cōmē. c. lz, de re. pmu. eo. lib. in. v. q. j. partis, ver. qñ vero mādat conferri, dū vult illud. c. lz nō procedere qñ qs expectat certū, et nominatū bñficiū, quia tali casu dicit, quod impedirent pmutatio bñficij. Pro vtroque dicto qd arbitror verū facit ratio, quia si haberet locū optio, et pmutatio Reseruatiuus in totū frustraret nec ad aliud virtute dicte reseruatiōis, haberet aditū, arg. c. cui de nō sacerdotali, de prebē. in. vj. Quā rōne de perpetua exclusione in multis locis cōsiderat Ro. vcz, in no. ccxliiij. Lz de more, et stylo, et in eisdē. ccxvj. voluerūt, et. ccc. si mandet, et. cccxxix. tu obtines, et alibi sepe benefacit qd. dixit Collecta in. c. relatū, ver. qd si virtute, extra de pb. vbi voluit, quod si vtute statuti vnus canonicus pt conferre suū canonicatū alteri, et contingat Papā reseruasse vnū canonicatū nominatū, nō poterit ille canonicus talē conferre. Ex quibus pz, quod in certa, et speciali reseruatiōe, nō habent locū statuta ecclesie, in qua est facta reseruatio, idē tñ Collecta. in. c. dilecto, vlti. colū. in princ. extra de prebend. vult, quod si Papa reseruauit prebēdā quā obtineo, quod illa possit optari, qd nō reputo verum per supradicta, nec in istis puto fore necessariā clausulā illam generalē non obstātibus, vt est de mente Lapi in dicta sua distinctione, quā omnes sequuntur, dum dicit maxime cū clausula generali &c. q. d. idem sine clausula, cuius cōrium expresse

presse dixit do. Card. in consi. statim allegãdo in fin. Sed primũ dictũ est verius, vt pz in exemplo. Collect. in. d. c. relatum. Et ꝓpter ista nõ puto bene dixisse Pet. de peru. quem refert ꝛ sequitur do. Gasp. qui fuit eius discipulus in isto tract. in. ij. q. i. partis, q ↄsuluit ꝙ si Papa reseruauit prebendã titij, quã post mortẽ Titij alius optauit, dñs Papa eadẽ ↄtulit ipsi reseruatiuo, ꝙ prefertur illi qui optat. ¶ Secundo casu principali, scz, de generali reseruatione, an impediat optionẽ. Dico ꝙ sic, vt dixi. s. in. ij. effectu, ver. põt tñ, vbi dedi remissiones. Quibus adde Lap. in. d. distinct. in. j. mẽbro cũ quo omnes trãseunt in. d. §. in preben. Gemi. in. d. cõsi. ꝛ car. in con. xvj. dñs Papa ꝛc. ad fi. Collect. in. c. tenore, ver. sed qꝛ, extra de conces. preb. ¶ Cuius dicti rõnẽ adduxit Jo. de lig. relatus ibidẽ ꝑ oẽs, qꝛ Papa reseruãdo gñaliter derogat oibus iuribus. ꝛ statutis, ꝛ tollit omnẽ ptãtẽ ↄferendi, ꝛ sic tollit iura, que dant ptãtẽ optandi. Ista ratio lz sit vera, tñ est nimiũ gñalis, ꝛ põt adaptari ẽt alteri reseruationi cõprebẽ se in mãdato de ꝓuidẽdo, que nõ impedit optionẽ, vt dixi in isto effectu in ver. reuertendo, vnde dicas meliorẽ rõnez, qꝛ generalis reseruatio habet vim legis ꝛ cõstitutionis, vt dixi in. j. effect. ver. sed dubitatio, cui inferior nõ põt derogare optando, vel alias disponẽdo argumẽto glo. vlti. in cle. ij. de rescrip. Et ꝓ hoc dico, ꝙ nõ requiritur clausula nõ obstãte, qꝛ si videbis oẽs extrauagãtes, ꝛ regulas que inducant generales reseruationes non hñt clausulas derogatorias, lz ↄ̃rium dixerit do. Cardi. in. d. consil. xvi. in fin. ¶ Est bene verũ ꝙ Gasp. de cal. in tit. de cõsue. in ↄsi. iij. an valeat ↄsuetudo ꝙ prebende ꝛc. multũ audacter cõsuluit ꝙ reseruatio generalis de qua in. c. ij. de preb. in. vj. nõ impedit optionẽ, stãte de hoc ↄsuetudine. Motus precipua rõne, qꝛ ibi reseruatur pape collatio. ergo nõ vꝫ ꝓhibituz, quin aliter possit de tal bus bñficijs disponi. Hic dicit, ꝙ possunt vniri ꝛ optari. Dubito multũ de veritate huius dicti, ꝛ credo ꝙ curia nõ reciperet illud, qꝛ tex. in. d. c. ij. tollit ordinario facultatem ↄferendi, eligendi, ac etiam ꝓuidendi, ꝛ lz Papa in reseruatione quã facit vtatur verba collationi, tñ põt exponi, ꝓprie ꝛ improprie, referẽdo ad vnũ quodqꝫ dictoꝝ verboꝝ, ꝛ nõ est nouũ, vt idẽ verbũ in eadẽ oratione positũ diuersimode sumatur, gl. aurea. in. l. ij. ff. de offi. procõsu. cũ multis concor. quas ibi posui in margine. Et fortificãdo hoc dico, ꝙ dispositio bñficioꝝ apud sedẽ vacãtiũ vult Papa ꝙ spectet ad se ꝑ x̃bũ magis latũ i. d. §. in ꝑbẽ. vcz, ꝑ verbũ ordinatur, de cuius verbi iportãtia, dedi remissionem in isto effectũ, in. iij. casu, est bñ verũ, ꝙ ꝑbenda vacãs in curia, si nõ fuerit collata in mẽsem ꝑ papã poterit post mẽsem optari, posito ꝙ. c. statutũ, de preb. in. vj. nõ sit hodie correctũ, ꝓut dicam in seq. effect. in. j. cõclu. ver. sed aduerte. ¶ Posita tñ ꝓ vera tali ↄsuetudine, quãto tp̃e inducatur nõ est tactũ ꝑ aliquẽ, nec ꝑ Rotam in not. cccclx. q̃ritur, nec ꝑ Egi. in. j. ꝛ. lxiij. decisi. ego posui in. d. cle. auditor in ver. octauus modus, ibi sed posita pro vera.

SUMMARIUM.

1 Reseruata beneficia non possunt reseruari ab habente facultatẽ a Papa reseruandi, ꝛ nu. 3. 4. 6. ꝛ. 8.
2 C. Statutum an sit correctum.
5 Reseruatio inducta ꝑ extrauagãtes ꝛ r̃las canzel. vꝫ ꝑsonalis.
7 Bñfic. deuoluta, an veniãt i facultate ↄcessa alicui õ reseruãdo.
9 Reseruata beneficia, an veniant in facultate cõcessa de conferendo beneficia qualitercunqꝫ vacantia.
10 Facultate concessa de conferendo beneficia vacantia apud sedẽ an possit conferre aliter reseruata.
11 Beneficia reseruata duplici modo, an veniant in facultate concessa de conferendo beneficia reseruata.
12 Facultate concessa cõferendi beneficia reseruata, que beneficia intelligantur venire in dicta facultate.
13 Mortuo papa, an facultas conferendi concessa alicui expiret.
14 Facultate concessa alicui, ꝙ possit authoritate apostolica cõferre. x. beneficia, an ordinarius illorum beneficiorum possit conferre antequam ille eligat.
15 Reseruatio pape, an possit suspendi per legatum cui est data facultas admittendi resignationem ꝛ conferrendi.

¶ Sextus effectus.

1 Beneficia † Reseruata nõ veniunt in facultatẽ ↄcessaz alicui de reseruãdo quecunqꝫ bñficia vsqꝫ ad certũ numerũ collationi sue do. Gaspar in. ix. q. j. partis multũ luculenter ponit istum casum faciens quadruplicẽ cõsiderationẽ, ꝛ maiorẽ partez sue distinctionis habuit a Lapo alleg. lxxxiiij. dñs, Papa quod nõ debuit tacuisse pro honore suo. Ex dictis igitur per ipsum faciã quatuor ↄclusiones, quas cũ necessarijs additionibus diligenter expediã, subdendo quasdã questiones in proposito multũ vtiles. ¶ Prima conclusio est, ꝙ beneficia reseruata ex vacatione in curia non includuntur in ista facultate, sub quacunqꝫ verboꝝ gñalitate fuerit cõcessa. tex. apertus in. c. ij. de preb. in. vj. vbi hoc declarãt doc. moderni maxime, vꝫ sentire tñ prefatus doc. sub dubio forte, ꝙ si talia beneficia vacãtia apud sedem non conferantur per Papam infra mensem, ꝙ bene venient in facultatem predictam, qꝛ non censetur vlterius, vacasse in curia, sed aliter ipsi pape vel Sedi apostolice reseruata virtute extrauag. pie sollicitudinis Boni. viij. de preb. Et bñficia gñaliter reseruata cõprehenduntur in tali facultate, vt dicetur statim in. iij. cõclusi. credo indistincte ↄclusionẽ verã, qꝛ dicta extrauagãs fuit facta solũ ad derogationẽ ꝛ reuocationez. c. statutum, eo. tit. ꝛ lib. secundum Rotam in not. ccvij. lz iuxta ordinationem, Gemi. cõsi. lxviij. formantur ista ver. vnde cum Bonifatius, ergo remanent reseruata, ꝛ affecta ex dispositione. d. c. ij. ¶ 2 † Sed aduerte, qꝛ si verũ est. prout totus mundus dicit, ꝙ c. statutũ sit correctũ ꝛ abrogatũ ꝑ illã extrauagan. pie sollicitudinis, quare Bonifacius voluit illud inseri in sexto, cũ decretales abrogare nõ sint in eo inserende, iuxta notata in proemio dicti libri, ego nescio bñ r̃ndere ad hoc. Et propterea nõ esset magnũ peccatũ dicere, ꝙ illa extrauagans facta primo anno sui põtificatus tertio nonas Maij, vt patet in eius data, emanauerit a principio ad derogationẽ. d. c. statutũ, ꝙ fuit Gregorij. x. tñ ipse Bonifatius ex aliqua causa motus, voluerit. d. c. statutũ obseruari, ꝛ ideo in. d. j. libro ponit pp̃ qḋ colligi vꝫ reuocatio dicte extrauag. cũ lõge post eius editionẽ fuerit liber. vj. cõpilatus, vcz, anno. iiij. dicti Pontificatus nonis Martij. Et hoc est id quod forte voluit dicere Joan. mo. in gl. d. extrauag. duz querit, an sit abrogata, ꝛ r̃ndet ꝙ sic, si nõ in toto saltẽ in parte, ꝑ que verba si diligẽter ↄsiderentur, nõ negat quin in totum sit sublata. Hinc est ꝙ. d. Car. in consi. cxvij. agitatus. ij. col. ver. Itẽ ẽt fundat se sup c. statutũ. s. nisi papa cõferat in mensem, ꝙ sublata est reseruatio Nec est credendũ, ꝙ tãtus doctor illud allegauerit ad decisionẽ si ẽet hodie reuocatũ. Et sup. d. c. statutũ, ẽt se fundat gl. in. c. fi. in ver. ordinatur, de cõsue. in. vj. ꝛ alibi sepe. Et hec ẽ forte rõ quare nõ fuit posita inter alias cõstitutiões Bonifa. in. vj. Et lz multe alie sint extrauag. Bonifatij q̃ sunt i obseruãtia, tñ nõ sunt in. vj. tñ illud ẽ. qꝛ emanauerũt post sextũ, vt pz ex data in illa q̃ incip. declaratiões. in tit. de decimis, lz in alijs nõ sit posita data. ꝛ si ista mea cõsideratio est vera. prout pñt esse bñficia vacantia in curia, si de illis papa nõ ꝓuidet, veniũt post mẽsem in facultatez predictã ẜm Lap. alleg. lxxxiiij. dñs papu. ij. col. ver. circa hoc q̃ri põt, qꝛ possent ẽt optari ẜm gl. in ver. ordinatur, in. c. fi. de cõsue. in. vj. ꝛ vterqꝫ istoꝝ ꝛ Lap. ꝛ glo. presupponit. d. c. statutũ esse in obseruãtia, credo bñ ꝙ curia hoc nõ reciperet. Et tñ sup hoc cogitãdũ. ¶ Sed redeundo ad ꝓpositã ↄclusionẽ, qḋ dicemus de bñficijs alias gñaliter reseruatis. quoꝝ vacatio eq̃paratur vacatiõi apȯ sedẽ vt dixi. s. in. ij. effect. an talia veniãt i dictã facultatẽ dico ꝙ nõ vt dicã statiz in. iij. cõcl. ¶ 3 † Scḋa ↄclusio est qḋ bñficia specialiter reseruata añ ↄcessionẽ dicte facultatis cõprehenduntur in ea, qꝛ ex quo papa ↄcedit ꝙ qs auctoritate sua reseruet, ꝛ ↄferat, est facienda interpretatio larga ꝓ ipsum ↄcedẽtez. cũ nõ ledat aliud, nisi ipsuz, si vero sint reseruata specialiter post cõcessionẽ predictã, tũc nõ cõprehẽduntur, qꝛ ꝑ hoc cẽsetur derogatũ illi facultati, quo ad illa tm̃ post reseruata, allegat Lap. alleg. lxxxiiij. si Papa quẽ vide in. iij. col. ver. de bñficijs specialiter reseruatis. ¶ Circa ↄclusionẽ puto esse aduertẽdũ, qḋ lz dicta Lapi. s. relata, q̃si ad syllabã sequatur ẽt Gemi. in. c. q̃uis. ij. pe. col. de ꝑb. in. vj. tñ primã partẽ ꝑdicte distinctionis, nõ arbitror indistincte verã, cũ nõ omne bñficiũ spãliter reseruatũ ante vacationẽ ↄcessam cõprehẽdatur in ipsa facultate. Hoc dico ꝓ tãto, ꝙ si specialis reseruatio ẽet facta de certo bñfio ꝓ certa ꝛ nominata ꝑsona, expressa in gratia ẜm modũ quẽ posui in. ij. q. pri. x̃. prio mõ, in pri. tũc tale bñficiũ nõ includetur in facultate ꝑdicta postea ↄcessa, ꝛ hoc pp̃ preiudiciũ irrecuperabile, qḋ fieret ipsi reseruatiuo, qui in totũ excluderetur, ꝛ faciũt rationes quas adducit cal. in tit. de res. con. vij. quis ꝓferatur, ꝛ in ti. de preb. consil. iij. an si legatus. Ro. in no. ccxlv. licet de more ꝛ stylo, cuz alijs remissionibus, quas dedi ad Egi. in. d. x̃. prio mõ in fi. Hinc est, ꝙ reseruatio predicto mõ facta est tãti effectus, vt impediat ꝑmutationez fieri, adeo, ꝙ in ea nõ hz locum. c. vnicum, de re permu. lib. vj. vt dixi. s. post Alex. de antil. in. iij. effectu, versi. lz qḋ si de facto ad

fin. Nã Papa non presumit velle tollere ius alterius, nec in re, nec ad rez, vbi hoc nõ exprimit, vt refert Rota in anti. dccclviij. dñs Papa in. v. col. versi. ij. est circa. Itẽ nõ est verisimile, q̃ papa q̃ reseruauit certũ bñficiũ, ⁊ nominatũ, voluerit q̃ alter virtute facultatis sibi postea cõcesse, preiudicet reseruationi sue. Et p̃pter istã rõnẽ vltimã arbitror idem esse in reseruatione papali facta p̃ certo bñficio expresso, ⁊ p̃ incerta p̃sona, de quo vide exẽplũ in. d. ij. q. prin. ver. ij. mõ. Idem ẽt in omni bñficio in quo papa manũ apposuit, de q̃bus vide exẽplum. s. in. iij. prelud. Potest tñ saluari, siue verificari dictũ Lapi. s. relatũ in. j. mẽbro distinct. sue in duobus casibus. Primo in illa speciali reseruatiõe cõtẽta in mãdato de prouidẽdo facto ad primã prebẽdam vacaturã in tali ecclesia, de qua dixi in. d. versi. primo mõ, ⁊ in. d. ij. p̃lud. q̃r si talis virtute dicte facultatis reseruauerit prebẽdã Titij canonici dicte ecclesie ⁊ illã vacare cõtingerit, p̃feret̃ reseruatiuus ipsius. Scdõ q̃n specialis reseruatio esset facta s̃m tertiũ modũ quẽ posui in. d. ij. q. prin. versi. iij. mõ, ⁊ ipse reseruauit certum bñficiũ, ⁊ hoc taz p̃ rõnes ipsius Lapi, q̃z ẽt q̃r reseruatiui pape, nõ excludunt̃ in totũ, sed eoꝝ gratia differt̃ argumẽto no. in. c. si

4 p̃p tua de res. in. vj. ¶ † Tertia ꝯclusio, est q̃d beneficia gñaliter reseruata cõprehẽduntur in dicta facultate s̃m Lap. in. d. alleg. lxxxiiij. iiij. col. ver. de bñficijs gñaliter reseruatis per rõnes de q̃bus sibi per eũ. do. Gasp. nõ stat simpliciter cũ isto dicto lapi, lz ipsum nõ alleget, q̃uis pro conclusione referat omnes suas rõnes. Et dicit ꝯclusionem vnã, nisi reseruatio sit gñalis, ⁊ personalis, idest, inducta p̃ obituz certaꝝ p̃sonaꝝ puta familiariũ, auditorũ, ⁊ similiũ, q̃r isto casu non includunt̃ bñficia p̃dictoꝝ, idest vacãtia p̃ eoꝝ morte in dicta facultate. Allegat rõnẽ diuersitatis, q̃r sicut bñficia vacantia in Curia, sunt de foro p̃prio Pape, ⁊ iõ speciali quadã prerogatiua sibi reseruata, ita pariter q̃n vacãt per obitũ quarundã personarum suorum familiarium, vel alias ipsi ⁊ toti curie seruientium, cũ ratione persone acquiratur quedã iurisdictio, ⁊ subiectio, argumẽto de offici. archidia. c. fin. ⁊ de for. cõpeten. postulasti. Placet mihi multũ cõsideratio ista pro qua adduco aliã rõnem, vcz, q̃r Papa beneficia talium p̃sonaꝝ ẽt q̃ extra curiã decedãt iudicat vacare in Curia, vt est expressum in extrauag. ad regimẽ, ⁊ ex debito, quas. s. multotiens allegaui, de quo per Lap. ẽt in alleg. cv. bñficia vacãtia, in prin. ⁊ vacãtia in curia ꝯstat nõ includi in dicta facultate, vt dixi. s. in j. cõclusi. lz ista equiparatio p̃ omnia non procedat vt dixi. s. in ij. effectu. ¶ Et istud dictũ extẽdo ẽt ad gñalẽ reseruationẽ, ⁊ personalẽ factã fauore Cardinaliũ, de qua loquitur. xxx. regula Cãcel. vnde si vacauerit beneficiũ p̃ mortez vnius familiaris alicuius Cardina. extra curiã nõ poterit iste ꝯferre virtute facultatis sue, q̃r ẽt collatio Pape esset inualida, nisi adesset ꝯsensus dicti Cardinalis, vt est expressum in. d. regula, ⁊ ponit Ro. in antiq. dccxxj. No. q̃. d. N. ⁊ Egid. in pulchro casu. dcxxxij. supposita noua, vnde non plus auctoritatis dz hẽre iste q̃z papa. ¶ Plus dico, q̃ si esset reseruatio personalis in odiũ p̃sone, puta auctoritate ap̃lica priuãde, nõ includerent̃ talia bñficia in dicta facultate, q̃r censent̃ vacare apud sedem, vt in extrauag. ex debito, ⁊ melius ad regimen. idẽ dico de illa priuatione de qua in extrauag. execrabilis. §. que oia, sed q̃ predicta vr̃ facere vna decis. Egidij quã allegabo infra in. iij. q. huius effectus, dic vt ibi dicã. ¶ Vlterius aduerte quomodo reperies exemplũ q̃ generaliter reseruata tñ includantur in dicta facultate. ¶ † Cum ois gñalis re-

5 seruatio inducta tã p̃ extrauagantes, q̃z regulas Cancel. sit ẽt p̃sonalis, vt videri põt ego nescio q̃mõ ad hoc r̃nderet do. Gasp. Vnde dico posse poni exẽplũ s̃m. v. casum quẽ posui in. d. ij. q̃. prin. in fi. s̃m. iij. reg. Cancel. in prin. que non est personalis. Et si quis vellet scire que sint ille p̃sone, ex quaꝝ obitu sunt bñficia reseruata recurrat ad. ij. reg. Cãcel. in fi. cũ tribus seq. ⁊ latius ad extrauagan. ex debito ⁊ ad regimen. Et apertius ad extrauag. Nicol. v. que incipit ad sacrã Petri sedẽ, in. §. premissoꝝ itaqz que non est impressa inter cõmunes, sed alibi de p̃ se, sed eius substantia circa hoc ponit̃ in pratica Cãcel. fol. lxxxix. sed ad vnum est cũ diligẽtia aduerteñ. q̃r in dictis extrauag. ex debito ⁊ ad regimen, reseruant̃ bñficia notarioꝝ, q̃ vulgariter appellant̃ Protonotarij, an intelligãtur de illis septẽ p̃tonotarijs participantibus, an vero de alijs vltra dictũ numerũ, quoꝝ maxima ẽ copia, tã de creatis a Papa, q̃z ab eius Legatis, istud dubiũ est nouũ apud me. Reperio, q̃ Nic. v. in dicta sua extrauag. nõ dicit simpliciter de bñficijs notarioꝝ, sed dicit simpliciter de bñficijs septem notarioꝝ, ⁊ ita dicit ẽt pratica Cancel. predicta, Quod videt̃ equissimũ p̃p ipsoꝝ maximã multitudinem, propter quaz generaretur non leue preiudicium ordinarijs. Tamen Sixtus. iiij. in quadam sua extrauag. que incipit ad vniuersalis ecclesie regimen, in ver. ⁊ quoniam sedis, que est vltima inter cõmunes in antiqs impressionibus ⁊ in no. in tit. de treug. ⁊ pa. vr̃ sentire cõtrariũ, duz vult q̃ in regno Delphinatus beneficia Protonotariorum q̃ incedunt in solito habitu dumtaxat sint reseruata, ⁊ plati illarũ partium non possint conferre, quasi velit q̃ extra dictũ regnuz etiam aliorum non incedentium in habitu sunt reseruata. Et istud credo, q̃ facilius seruabit curia. ¶ Reuertendo ad propositum conclusionis subdit prefatus doctor, q̃ si post dictã facultatem † concessam, Papa generaliter reseruet in loco in quo

6 poterat ille ẽt reseruare, q̃ si per consequentem reseruationez papalem, facultas sua in totũ periret, q̃ non noceret sibi immo includerentur in eius facultate generaliter reseruata p̃ papã, alias secus. Sed forte verius est dicere facultatẽ predictã in totũ extingui p̃ rõnes de q̃bus in. c. dudum, ⁊ in. c. q̃uis. ij. de prebẽ. in. vj. ⁊. c. j. de ꝯcess. preben. eo. lib. Maxime q̃r sibi tollit̃ facultas ⁊ non commodum, vt in simili considerauit Cal. in tit. de renuntia. cõsi. ij. an capellanus, in fin. facit optime p̃ ista ratione tex. in d. c. dudũ ad fin. q̃d ibi notãt Pau. ⁊ Gemi. relati ad aliud propositum per Fely. in. c. j. iiij. colum. versi. ij. restrictio, extra de rescrip. Nec requiritur, q̃ Papa in sua sequenti reseruatione faciat mẽtionẽ de tali facultate concessa. d. c. q̃uis. ¶ Quarta cõ-

7 clusio est. q̃ bñficia † deuoluta veniunt in dictam facultatem s̃m Lap. in. d. alleg. lxxxiiij. v. col. versi. de beneficijs ad sedem apostolicam deuolutis, quem sequitur do. Gasp. in dicto loco, quia ius deuolutum nõ est reseruatũ, ideo executor talia confert. glo. in ver. siue ad nos in cle. pen. de prebẽ. Et q̃ beneficia deuoluta nõ dicant̃ reseruata, dixi aliquid. s. in. ij. princi. ver. ⁊ an reperiantur. ¶ Aduerte diligẽter quia videor frustra laborasse in dictis in isto. vj. effectu, quia verius est dicere q̃ talis vigore facultatis sibi cõcesse de reseruando non possit reseruata per papam reseruare, sicut dicimus. q̃ in facultate eidem cõcessa de conferen̄. bñficia qualitercũq̃z vacantia, non cõp̃rehenditur, q̃ possit ꝯferre reseruata, vt dicã. in. j. q. huius effectus, q̃r conferre ⁊ reseruare p̃cedũt a pari, vt dicã infra in. xv. effec. Ego. cõsideraui istã difficultatem, dũ scribebã istum tract. post primaz manus impositionem, ⁊ multũ turbauit me. Et si. s. in isto discursu stetissem dicto Lapi absolute dicẽtis q̃ spãliter, ⁊ gñaliter reseruata p̃ Papã añ facultatẽ ꝯcessaz ipsi põt ipse reseruare, ⁊ starẽ simpliciter doctoribus quos in. d. j. q. allegabo, esset opus dircere vnũ de duobus, vel q̃d sicut põt alia reseruare, possit etiã ꝯferre, q̃d venit in necessariã ꝯñaz ad reseruationẽ, vel sicut nõ põt ꝯferre, nõ possit ẽt reseruare. Sed q̃r ista dicta scz Lapi. ⁊ doc. quos statiz allegabo in. d. j. q. cũ certa distinctiõe sequor. Ideo resoluendo difficultatẽ dico sic vnico verbo, Illa beneficia que iste virtute facultatis sue spãliter sibi ꝯcesse, põt reseruare, illa ẽt ꝯferri, ⁊ q̃d nõ põt reseruari non põt ꝯferre. Nam, vt dixi. s. restringẽdo dicta Lapi, non omnia reseruata per Papã, põt ipse reseruare, sz solũ illa que ꝯp̃rehundunt̃ in mãdato de p̃uidendo ad primũ vacaturuz, ⁊ illa que insunt in speciali reseruatione facta s̃m tertiũ modũ, vt dixi. s. in. ij. conclu. ver. põt tamẽ saluari. Itẽ põt reseruare ꝯtẽta in. iij. reg. Cancel. ⁊ gñaliter reseruata s̃m vltimũ casum de quo dixi. s. in. iij. ꝯclu. ver. vlterius, ⁊ talia inclusa in dictis reseruatiõibus poterit ꝯferre, ⁊ ita restringo doc. in. d. j. q. allegãdo, vt saluet̃ vtrũq̃z dictũ. ¶ Obstat fortiter Rota in ant. ccccl x. no. q̃ Legatus, siue nũcius, q̃ vult, q̃ ille cui ꝯcessa fuit a Papa facultas ꝯferen̄. beneficia non põt ꝯferre reseruata nisi de reseruatis fiat mẽtio in sua facultate. Ergo remanet adhuc non leuis difficultas, quare potius põt reseruata reseruare, lz de reseruatis in facultate sua nõ fiat mẽtio, ⁊ talia non põt ꝯferre.

8 ¶ † Vñ ad euitãdos istos scropulos, forte tutius ẽ dicere, q̃ iste nõ possit indistincte vigore sue facultatis reseruata p̃ Papã reseruare, q̃d vr̃ esse multũ iuri ꝯgruũ, vt inferior nõ possit se intromittere in his q̃ superior sibi reseruauit, iuxta no. in. c. vt nostruz extra de appel. Maxie q̃r nõ est verisimile, q̃ Papa velit vt talis p̃iudicet reseruatiõi sue q̃d suadet̃ ex alio, q̃r facultas isti⁹ põt impleri in alijs nõ reseruatis p̃ Papã, q̃r tñ decisionẽ Lapi non reperio p̃ aliquẽ reprobari, imo do. Gaspar in isto trac. ix. q. illã sequit̃, ⁊ ẽt Gemi. in. c. q̃uis. ij. pen. co. de p̃b. i. vj. Nõ esset masolũ adherere his q̃. s. p̃xime dixi in ver. sed q̃r. Et intelligere Rotã s̃m ibi dicta, scz q̃ nõ loquat̃ de reseruatis, de q̃bus in. d. versi. sed q̃r. Sed de reseruatis gñaliter, ⁊ p̃sonaliter, de q̃bus est dictũ in. iij. cõclu. ⁊ de reseruatis specialiter p̃ certo beneficio, de q̃bus dixi in. ij. ꝯclu. q̃ nõ possit iste cõferre, aut reseruare, nisi in hoc habeat spãlẽ ꝯmisionẽ, ⁊ facultatem. ¶ Nec est multum in cõueniens ista restrictio ad Rotã predictã, cũ possit adduci ratio

tio differentie inter istos casus. Naz ideo pōt talis absq; eo, qđ hēat in facultatē de reseruatis reseruare, ꝛ ꝯferre illa reseruata, q̄ numeraui supra prox. ver. sed quia ista qꝛ nō generatur ex hoc magnum preiudiciū reseruatiuo papali. cū gratia sua solū differatur, vt est dictū in. ij. conclu. in fine. Idē in reseruatis generaliter illis modis, quos in. d. ver. sed qꝛ ꝛc. dixi, in quibus nō vř, ꝙ Papa habeat magnam affectionem, vt dř ex dictis in. iij. conclusi. ❡ Sed reseruata specialiter ad certum bñficium, ideo non pōt ex generali facultate reseruare. nec cōferre, qꝛ in totū reseruatiuus Pape excluderetur, vt dixi in. ij. cōclu. Idem gñaliter ꝛ personaliter reseruata per rationes de quibus in. iij. conclu. est tñ cogitandū tanq̄ sup nō leui difficultate. ❡ Prosequēdo breuiter aliqua in ꝑposita materia multū cōuenientia circa facultatē ꝯcessaz Nūtijs Apostolicijs. siue alijs a Papa in collatione beneficiorum. ❡ † Quero primo, quid si Papa ꝯcedat facultatem alicui ꝯferendi bñficia qualitercunq; vacantia, an possit conferre bñficia reseruata, Rota in antiq. ccccl x. nota ꝙ legatus, sine Nuntius, tz ꝙ non que est repetita in nouis. cxix. Legatus. Idē Egidius. dxlix. nūtius. ꝛ latius. dccxx. nuntius. ꝛ Gemi. in. c. si cui nulla. in fine. de preben. in. vj. Philip. de Perusio in. c. ij. vltimo not. in fine, eo. tit. ꝛ lib. Et istud vel est indistincte verū, vel saltē restringi dꝫ vt possit ꝯferre, que pōt reseruare, qđ dic, vt dictū fuit. s̄. prox. ver. aduerte diligēter. Sed si Legatis ꝯcederetur facultas, prout iamdudum fuit cōcessa Cardinali Pictauieñ. in partibus Alamanie esset secus dōz, de quo vide p Egi. in ꝯsi. xix. in cā pēdēte. ❡ † Scđo quero. Papa dedit facultatē alicui ꝯferendi bñficia apud Sedē Apost. vacātia, prout solent habere Legati vrbis, qñ Papa se absentat cū Curia ab ea, nō possit ꝯferre bñficia alias reseruata Ro. in antiq. clxij. no. ꝙ vbi est data, dicit ꝙ nō, ꝙ credo verū, argu. c. susceptū, de rescrip. in. vj. Et intelligo vacantia apud sedē apost. ēt illa de qbus dixi. s̄. in. ij. effectu, vbi dedi remissiones. Et ꝯferunt ibi dicta in ver. iij. pōt, ꝛ. v. qꝛ Potuerit tñ ꝯferre bñficia deuoluta, Ro. in ant. ccij. no. ꝙ vbi epo. ❡ † Tertio quero, legatus hꝫ indultū a Papa, vt possit cōferre bñficia reseruata, an poterit ꝯferre illa que sunt duplici reseruatione reseruata, Egi. in decis. ccccxxv. si Papa refert Rotā tenere ꝙ sic. Sed ipse ꝯtrū vult, lz nō fuerit in rota exauditus. Aduerte qꝛ ista opi. Rote vř ꝯfundere, que dicta sunt. s̄. in. iij. concl. vbi dictū fuit, ꝙ legatus nō pōt reseruare gñaliter ꝛ personaliter reseruata, ꝛ tñ Rot. predicta volēs, ꝙ possit cōferre duplici reseruatione reseruata, intelligit de reseruatione inducta ex ꝑsona obtinēte bñficiū, nescio qđ dicā. Dubitādo tñ dico, ꝙ illud ꝓcedat qñ reseruatio est ꝑsonalis respectu ꝑsonaꝝ seruientiū curie, ꝛ que sunt principaliter deputate ad seruitiū pape, ꝛ curie, vt sunt familliares, de qbus ē dictū Egi. in decis. dcxxxij. supposita. v. ꝯfirmabat, vel auditores ꝛ similes. In ꝑsonis vero nō tā qualificatis, ꝑut sunt Collectores, q cōiter deputanť extranei, credo ꝓcederet decis. Rote relate ibi p Egi. que de talibus loquiť. Uel pōt dici, ꝙ illud ꝓcedit ex eo, qꝛ facultas Nūtij aplici, siue alterius in illo casu nō loquebať expresse, ꝙ posset reseruata reseruare, vt pōt videri in pri. huius effectus. In casu autē isto erat secus, qꝛ poterat ꝯferre reseruata, vt pꝫ i casu huius. q. ꝛ istud est verius. Et pone exēplū de ista duplici reseruatione, qꝛ ille bñficiatus erat forte cursor. ꝛ collector decimaꝝ. † quarto quero retēto eodē casu, que bñficia poterit ꝯferre bñs talē ꝑtatē Ro. i anti. cccclxij. No. ꝙ bñs dicit, ꝙ pōt ne dū specialiter sed gñaliter reseruata cōferre vacātibus in Curia p obitū dūtaxat exceptis. qꝛ priuilegiū principis latissime est iterpretādū ꝯ̄ ipsuz Idē. Ro. in no. xcvij. bñs auctoritatē. Ex ista rōne infero. qđ reseruata specialiter ẜm primū modū quem posui. s̄. in. ij. q. prin. in ver. j. mō, in principio, nō posse ꝯferre, qꝛ ꝑpetuo preiudicaretur reseruatiuo papali, vt dixi in secūda ꝯclusio. huius effectus. Et quāuis Rot. predicta loquať p dictionē taxatiuā dūtaxat p obitū in curia, tñ credo ꝙ vacātia alio mō, q̄ p obitū in curia nō poterit legatus ꝯferre, puta qñ bñficia resignarēt in curia, quo casu dř ibi bñficiū vacare, ꝛ nō in loco vbi ē ꝯstitutus ꝓcurator ad resignādū, ẜm Rot. in antiq. q. xxxij. Not. ꝙ ibi bñficiū, cū cōcordātijs quas in eius margine scripsi, quas reassemaz intra in. xxij. effectu in fin. Idez in curia quis suo bñficio priuareť quo casu dř ibi vacare Rot. in eisdē. lxxx. not. ꝙ vbi quis priuať, qꝛ quocūq; mō vacauerit in curia, hꝫ locū ꝓhibitio. d. c. ij. de ꝑben. in. vj. naz verbū vacare ibi positū cōprehēdit omnez modū vacādi, vt dixi. s̄. in. j. q. pri. sup verbo vacaturi. ❡ Quinto quero de. q. de qua fui Bononie, dū ibi erat curia, interrogatus. Sixtus. iiij. erexit in certo loco Frācie quādā dignitatē, cuius collati. ꝛ prouisionē sibi, ꝛ successoribus reseruauit. Dicebat. n. bulla, cuius collationē, ꝓuisionē ꝛc. nobis ꝛ successoribus nostris reseruamus. Cardinalis Rothomageñ. tpe Julij. ij. in illis partibus legatus bñs facultatē posse ꝯferre ēt sedi Apost. reseruata, volebat dictā dignitatē ꝯferre, fuit a me quesitū an posset, respōdi ꝙ nō, qꝛ differentia est an Papa, dicat reseruamus nobis, an sedi aposto. ẜm Immo. in cle. vnica in. j. no. de ꝓba. sicut aliud est bñficia apud sedē apost. vacātia cōferre, ꝛ aliud bñficia sedi aposto. reseruata ꝯferre, qꝛ prima nō pōt legatus ꝯferre secūda sic, Ro. in no. xcvij. bñs auctoritate in fi. ❡ † Sexto q̄ro, qđ si Papa moriať, an ꝑdicta facultas expiret. Lap. ꝙ nō in alleg. lxxxiij. dñs Papa, in fi. ꝓ quo est casus in. c. si cui nulla de preb. in. vj. Idē Gem. in. c. ij. j. col. ver. quid si Papa eo. tit. ꝛ libr. nisi fuerit ꝯcessa limitatiue, vt ibi p eū, cū quo trāsit ibi Phil. pen. col. ver. queriť primo ꝛ añ ipsos ibi hoc voluit Pe. de anch. in. iij. q. ❡ † Septimo q̄ro, fuit ꝯcessa facultas alicui, vt possit auctboritate aplica ꝯferre. x. bñficia, ꝛ in facultate est apposita clausula inhibitiōis ꝛ decreti. An ordinari⁹ illoꝝ bñficioꝝ siue loci, vbi talia bñficia sunt possit ꝯferre bñficia vacātia i sua diocesi, priusq̄ Legat⁹ eligat, q̄ bñficia vult vigore. d. facultatis ꝯferre, Egid. in consi. xxxiij. ꝙ sic ad ꝑsonas, i. iiij. ꝯclu. dicēs, ꝙ iterū decretū nō ligat, ad qđ vide Inn. q idē vult i si. casu in. c. cū dilectus. j. col. in fi. v. si vero aliqs, extra de iur. patro. sed qđ si reseruauit in genere, vtrū ordinarius ignorās possit ꝯferre, Lap. ꝙ sic alleg. lxxxiiij. do. Papa. viij. col. ver. sed qđ si eps. Uide similē remissionē circa decretū q̄ dedi ad Butr. ꝛ Alex. s̄. in. j. effect. ❡ Itē quero, qđ si iste q ex facultate sibi ꝯcessa reseruauit aliquod bñficiū, ꝛ priusq̄ illud, vacet moriať, an remaneat tale bñficiū reseruatū pape, vide que dicā in vlt. effect. vbi est istud signū. ❡ † Item quero, quid si Papa dat facultatē alicui Legato vt possit admittere resignationes bñficioꝝ ꝛ de talibus ꝓuidere, sup quo vide factū i. c. dudū, de ꝑbē. i. vj. an possit suspēdere reseuationē q̄ facit papa de illo bñficio corā eo resignato. Ego credo qđ si facultas Legati in totū periret, ꝙ posset suspēdere reseruationē alias secus, p ea q̄ dixi. s̄. in. ij. q. versi. circa istā, ꝛ p dictū do. Gasp. ꝙ retuli. s̄. in. iij. q. vers. Redeundo, lz ibi nō steterim cū illo dicto, ꝙ tñ pōt in isto casu accommodari. tñ dixi mihi. d. Signata ꝙ alio die Rota pronuntiauit contrarium indistincte quod videtur durum.

SVMMARIVM.

1 Reseruatio tollit effectum executionis gratie, siue collationis.
2 Motus propius non tollit ius tertij irrecuperabile.

❡ Septimus effectus.

Reseruatio † Superueniēs impedit executionē siue effectū actus iaz inchoati. c. si eo tēpore de elec. in. vj. ẜm. d. Gasp. in isto tract. in. x. q. Pro tāto vt dicat post Lap. ꝙ si ordinarius ꝯferat absenti vnū bñficium, ꝛ papa priusq̄ absens cōsentiat, illud reseruauerit, ꝙ impediť ꝯsentire sine licētia pape. Cōtrariū teneo in hoc vltimo, prout ēt tenent Pet. de Anch. ꝛ Philipp. ꝛ peru. ibi post glo. ij. Ratio est qꝛ p collationē lz nō acceptatā acquiriť absenti ius ad illud beneficiū vt est expressum in. c. si tibi absenti, de preb. eo. lib. qđ non creditur papam velle tollere p suam reseruationē, vt ēt dicit ibi Anc. in. iij. q. in fi. ꝛ Philip. in. i. q. extra glo. seq. post lōgū discursum nec etiam per collationem ẜm prefactos. quod expressius istud de colla. legiť in pra. Cācel. f. lxx. i fi. vbi allegat collec. in. c. eccl. extra de sortileg. vbi hoc voluit exꝑsse in. ij. col. v. sed qđ si papa ꝯfert. ꝑsertiz, qꝛ p talē collationē ꝛ reseruationē inferet ꝑpetuuz ꝑiudiciū ipsi ꝓuiso. Nec distinguo, an ꝓprio motu, vel ad instantiā partis reseruauerit, vel ꝯtulerit. † Quia ꝓprius motus nō tollit ius. iij. irrecuperabile, vt est ēt de mēte dictoꝝ doc. Nec obst. c. si eo tpe. s̄. alleg. qꝛ non hꝫ locum in inferioribus ecclesijs. siue beneficijs, vt voluit ibi glo. ij. ꝛ Anch. ꝛ Philip. super ea, cum quibus ꝯcordant ibi qdam mod. peru. vcꝫ. d. Lucas de Baliōnibus, idem ꝯsuluit. d. Car. in cons. xxx. in hac dubia. q. vlt. col. Idē dicerem de electis circa casum. d. c. si eo tempore, qꝛ talibus acqritur ius per electionē, Ro. in no. ccxlv. licet de more ꝛ stylo. Egi. clxij. p illa verba. Et in ista opi. est Ab. in. c. vt nostrū, in. ij. col. extra de appel. ❡ Quosdam alios effectus illos ponendo p viam questionum prosecutus fuit. d. Gasp. in isto tract. qui magis conueniunt vltime questioni quam subijciam, ibi illos ponā, non tamen vt effectus. Interea ꝑsequar plures alios, quos per quirendo multos libros inueni Et si quos habuero vltra predictos a prefacto doctore illum non taccbo.

SVMMRIVM

1 Papa solus potest admittere resignationem beneficiorum reservatorum generaliter.

Octauus effectus.

1 **Beneficia** † Generaliter reseruata nõ possunt resignari, nisi in manibus pape, qui reseruã do bñficia certarũ psonarũ vĩ illas eximere a iurisdictione ordinarij. Rota in auc. dlxxiij. qdã cardinalis, que ẽt in antiq. iiij. in tit. de renun. Et in tm̃ renũciatio aliter facta nõ valet, q̃ si de tali bñficio nulliter renunciato, non fiat mentio in impetrationibus erunt subreptitie s̃m Rotã predictã. Quod vltimũ nõ trãsit sine dubio. vt plene posui in cle. gratie. in. ij. nota. de rescrip. Obstabit tñ talis renũciatio petenti bñficiũ renuntiatũ, siue intentet petitoriũ, siue possessoriũ, Ro. in nouis. ccclij. si opponat. Declarabis 7 intelliges istũ effectũ ex his, que dixi. §. in. iij. effec. x. sed qd de facto. Et ex ibi dictis maxime in ver. seq. apparet idẽ dõs esse de specialiter reseruatis, scz s̃m primum modũ in princ. 7 s̃m secundum modum de qubus. §. in. ij. q. princ.

SVMMARIVM.

1 Beneficiorũ vacãtium apud sedẽ fructus non efficiũtur illorũ q bus fuerũt collata ab ordinarijs, 7 ab ipsis sciẽter acceptata.

Nonus effectus.

1 **Reseruatio** † De qua in. c. ij. de prebẽ. in. vj. adeo afficit beneficia reseruata, vt siquis, illa ab ordinarijs receperit scienter, nõ facit fructus suo a die habiti bñficij. vt colligit ex Spe. in. j. parte tit. de dispen. §. videdũ restat de dispẽsatione in vlt. charta ver. sed pone q̃ aliqs, vbi vide Jo. an. in addi. Pro hoc facit, q̃ cũ iste prouisus ab ordinario sciuerit bñficiũ vacasse in curia, nõ debuit ignorasse eius reseruationẽ i corpe iuris clausã cũ iuris igno. neminẽ excuset, vt i regula iuris. 7 ppea nõ habuit bonã fidẽ, ex quo sequit, q̃ nõ fecit fructus suos a die habiti bñficij, Ro. in no. xxiiij. fuit dubitatũ vtrũ detẽtor. Abb. in. c. cũ dilectus. pen. no. extra de iur. pat. coadiuuat ex solẽni dicto Bart. cũ quo trãsit ibi. d. Alex. in addi. in. l. sed 7 si lege. §. scire ver. sed cõtra. ff. de peti. here. qõ quasi in casu nr̃o sequit. d. Abb. in. c. dilecto. ij. col. ver. nũc est. extra de preb. 7 alibi sepe, vt scripsi in lectura Bar. in. d. §. scire. immo cõdẽnabit in fructibus, q pcipi potuerũt, 7 ita põt intelligi Ro. in. cxxx. No. q̃ vbi agit. Jn alijs aũt reseruationibus oporteret pbare sciẽtiã ipsius puisi, scz, q̃ sciebat psonã, per q̃ vacauerat bñficiũ fuisse de illis, que sunt cõtẽte in extraua. ad regimen, siue ex debito, vel q̃ sciuerat inhibitionẽ executoris deputati, qbus pbatis haberet locũ, qõ est dictũ, alias secus, q̃ ignorãtia presumit, vt in regula iuris, faciũt que dixi in cle. gratie, de rescrip. dũ pono multa vtilia ad intellectũ. c. si bñficia, de preb. in. vj. q reassumã in tract. de pluralitate bñfi. phibita. forte in. j. limi. ad regulam q̃ formabo. Uide que dicã infra in. xxvj. effectu.

SVMMARIVM

1 Tempus futurum transit ad presens in reseruationibus.

Decimus effectus.

1 **Reseruatio** † facta sub participio futuri temporis, vcz, de bñficijs vacaturis, icludit ẽt beneficia tpe date reseruationis vacantia, gl. no. 7 ibi Jmo. in cle. vnica. §. secus, in ver. notitia de cõcess. preb. 7 in. c. si postquã, in gl. iij. q̃ approbãt ibi doc. de preb. in. vj. lz dicte gl. loquant de v̾bo futuri tẽporis cũ ɔcor. traditis p papieñ. i cõ. l. quo minus i xxviij. col. x. iiij. ff. de flumi. 7 in. l. titius. §. lucius, i. iij. no. ff. de li. 7 postu. lz Bal. ang. 7. d. Alex. distinguãt certo mõ, q̃ tñ nõ obhuic effectui, dixi. §. in. i. q. prin. i ver. vacaturi. 7 in. ij. q. pn. ver. bñficia que vacãt de iure, i fi. sup hoc tñ vide oio Colle. q aliter visus est distinguere in. c. constitutus, in prin. extra de rescrip.

SVMMARIVM

1 Spoliatus de beneficio reseruato agens possessorio recuperande, an restituatur.

2 Reseruatio qñ allegatur a spoliante contra spoliatũ, quomodo 7 quando probari debeat.

3 Possessio inficitur per reseruationem.

Undecimus effectus.

1 **Reseruatio** † Repellit spoliatum de beneficio reseruato agẽtem possessorio recuperande. Ro. consi. in no. xvj. si ɔ agẽtẽ, Et liccet collector decisionum multũ insistat ɔ hoc, nihilominus dicit in fi. q̃ sp vidit seruari q̃ reseruatio repellit agentem predictum. subdens hoc esse verũ in reseruatione speciali, in generali vero raro vidit, 7 de illa magis se dicit dubitare, nisi esset notoria, 7 cum decreto facta sicut in. c. ij. de preben. in. vj. 7 per hoc refert, q̃ reseruatio beneficiorum capellanorum, 7 similium non repelleret spoliatum agentem interdicto, cũ de illis possit esse dubiũ, an essent vel fuissent tales. † Aduerte, q̃ si spolians non probat illum ex cuius persona vacauit beneficium esse capellanum, vel similem, non esset probata reseruatio 7 per ɔñs non esset deneganda restitutio, 7 verum diceret prefatus Collector. Sed si excipiens esset cautus in probando predicta per quem resultat reseruatio, esset idem dicendũ prout est dictum. §. s. q̃ impeditur restitutio, 7 talis probatio debet fieri incontinenti, alias non retardaretur restitutio. Ro. in. cclxxv. no. quod vbi spoliato 7c. quia in omni reseruatione generali inest inhibitio, 7 decretũ, q̃ nullus possit de ea se impedire, nisi papa vel habens ab eo specialem facultatem, vt dixi. §. in. j. effectu ver. sed dubitatio est 7 hãc opinionem, scilicet qõ reseruatio impedit spoliatum restitui tenet indistincte Roma. in. vij. not. q̃ vbi agitur, 7 in eisdẽ. ccccxxv. no. si agenti, cum concord. in ipsis adductis cũ quibus concordat Egid. conclu. dxxxvj. in possessione. Jstis adde do. Bal. de Bartolinis de peru. in repe. §. nihil cõmune. l. naturaliter, vltima carta in. xx. fal. ff. de acqui. pos. 7 ant. corset. in solenni trac. de potest. 7 excel. regia. in. lxxij. qõ. in. xlj. limit. quam dat ad regulam, q̃ spoliatus ante omnia debet restitui, 7. d. Abbas. in. c. in litteris, pen. col. ver. 7 ideo, extra de resti. spo. qui adducit rationem, q̃ iste spoliatus non habebat in beneficio, nisi solam detentationem ad quã constat q̃ non datur restitutio, vt elegantissime per prefatum de perusio ibidem in. xvj. fallen. Jmmo dico plus, q̃ etiam detentationẽ nõ dicitur quis habere in beneficio reseruato, q̃ reseruatio non solum inficit naturalem, 7 ciuilẽ possessionem, sed etiam simplicem detentationẽ, de quo vide solennissime Ro. in antiqui. in tit. de resti. spol. in. j. decil. per totũ, maxime in verbo hec opi. 7 vide quasi simile. J. in. xlj. effectu intellige predicta esse vera, nisi esset spoliatus lite pendente, quo casu. §. dicta non procederent. Ro. in. lvj. no. q̃ vbi aliquis, quod procedit propter odium attentatorũ, in quibus ius 7 iudex offenditur. Ro. in no. xiij. fuit dubitatũ, 7 in antiquio. vt lit. pen. prima in fi. 7 isto casu ad instan. iudicis non partis reuocant, vt ibi. Obstant predictis duo. Primo dictum Lapi in allega. xxiiij. limi. 7 alleg. lij. letatus sum in fi. vbi loquens in isto casu proprio postq̃ visus est tenere quod. §. dixi subdit post Jo. de cal. q̃ iste spoliatus ad petitionem spoliãtis, nõ debet iustificare titulũ sue possessionis, sed ad petitionem iudicis sic, 7 prout iudex inuenerit restituet, 7 non restituet. dicens, q̃ si ipse esset iudex ita praticaret, sed cum reuerntia tanti doct. dixerim ista est inepta consideratio in casu reseruationis in quo ipse 7 nos sumus, cum statim, q̃ excipiẽs ostendit beneficiun reseruatum, 7 tũc liquet auditori illũ nõ habuisse illius possessionẽ. † Quia, vt dt Rota, predicta reseruatio inficit etiam possessionem. Et tali casu non ad spoliatum, sed ad spoliantem incumbit defensio. Dictum autem ipsius magni Docto. conuenit illi articulo subtili an in beneficijs non reseruatis debeat spoliatus iustificare titulum sue possessionis, priusq̃ restituatur, queẽ profundissime examinat. d. Abb. in. d. c. in literis in. ix. colum. 7 sequen. 7 ponunt prefati Peru. ibidem in. ix. fallen. Secundo obstat, q̃ predo est restituendus in possessione sua, secundum vnam opinionem de qua per domi. Abb. vbi. §. dico, qõ lz talis opinio sit vera tamen presupponitur apud predones fuisse possessionem, a qua fuit deiectus, in casu nostro nulla fuit possessio, a qua sit deiectus. vt dixi, 7 ponit do. Abb. in. d. c. in literis. versi. 7 ideo. Unum tamen scias, q̃ licet reseruatio inficiat possessionem beneficij reseruati secundum Ro. decisione. dxxxvj. in possessorio, 7 alibi sepe in rota, nihilominus si quis detinuerit beneficium reseruatum de facto, 7 alius illud impetrauerit a Papa non facta mentione talis detentationis, impetratio est surreptitia. Roma. in anti. dcclxxxiij. Dic q̃ ordinatio papalis,

palis, super cuius intellectu vide Fel. in. c. in nostra. in. xxxvj. cor. in. iij. no. extra de rescrip.

SVMMRIVM

1 Fructus beneficiorum reseruatorum vacantium, an debeantur fabrice primo anno.

Duodecimus effectus.

1 Licet †Fructus beneficiorũ vacãtiũ debeãtur primo anno ex cõsuetudine, vel priuilegio fabrice ecclesie, iuxta. c. si propter tua, de rescrip. in. vj. tñ si talia beneficia essent reseruata, hoc nõ haberet locũ, Ro. in auc. cclxix. No. q si ex priuilegio, ad fi. nec alibi legi. Sed caue, q disputat hũc casum, tñ nõ decidit, si bene cõsiderabit, q tã in prin. q in fi. refert opiniones. Unde in principio qñ cõposui istũ trac. ego faciebã differentiam, an beneficia essent reseruata, q vacauerũt vere in Curia, & tunc fructus talium, nõ deberẽtur fabrice, aut erant alias reseruata, & tũc secus. Nunc vero dico esse considerãda verba priuilegij. Nam si dicant, fructus beneficiorum perusine Diocesis, q in futurum vacabunt &c. nullo loco vacationis circunscripto, tunc si vacent, etiam in curia, credo deberi, q qui concessit priuilegiũ habuit respectum ad vacationẽ tantum. Si vero dicant fructus beneficiorum vacãtiũ in ciuitate vel diocesi perusina &c. isto casu nõ debebuntur fructus beneficiorum vere in curia vacantium, de qua vacatione loquitur. c. ij. & c. presenti, de preb. in. vj. Sed si sint beneficia aliter reseruata, & vacauerint in. d. locis, tũc eorum fructus debebuntur fabrice. Et lz vacatio taliũ beneficiorum equiparet vacationi in curia, vt dixi. s. in. ij. effec. tñ illud est iterpretatiue, & nõ vere, put vere nõ vacauerunt in curia, vt de se pz, & in priuilegijs sumimus verba vere, & nõ ficte. Cal. in titu. de priui. consi. ix. facta est cõcessio, similẽ distinctionẽ vide p Gemi. in. d. c. si pp tua, quam refert & sequitur ibi Phil. de perus. in. iij. col. ver. an autẽ. Et vide que dicam. j. in. lxiij. effectu.

SVMMARIVM

1 Tempus presens in reseruatione extenditur ad futurum.

Decimustertius effectus.

1 In reseruatione †Que ptinet in mandato de prouidẽdo de prima vacante, & sic p verbum siue participiuz presentis tpis, facto p recepto in canonicũ auctoritate apostolica, iuxta no. in. c. fi. de consue. li. vj. de quo dedi vnã remissionẽ. s. in. iij. prel. cõprehẽdit et vacatura, si tpe mãdati nõ erat aliqua prebenda vacans, vt no. in. c. dilectus. ij. extra de preb. Quod est verũ, nõ ratione mandati predicti, sed ratione canonie, que nõ potest stare diu sine prebenda, vt declarat ibi. d. Abb. super gl. i. faciunt que dixi. s. in. iij. q. princi. ver. beneficia post reseruationem nouiter in fi. q in mandato de vacante, non cõprehenditur vacaturum, secundum Bald. in. l. si quis mihi bona. §. plane. cum quo concordat ibi. d. Fran. de are. in. §. iussum in. v. no. ff. de acqui. here.

SVMMARIVM

1 Reseruatio comprehendit beneficia patronata clericorum, ac clericorum, & laicorum simul propter communionem.

Decimusquartus effectus.

1 Reseruatio †Comprehendit beneficia patronata laicorum simul, & clericorũ, Ro. in ant. cclxvj. no. q papa. Nec obstãt plura alleg. p And. sicu. in. c. dilectus, pen. col. extra de offi. leg. q pcedunt in reseruatione legati nõ aũt in reseruatione papali. Et quis Fel. in trac. qñ litere apo. noc. patro. in. vj. ampli. teneat contrarium, tamen eius fundamẽta, & remissiones loquunt in reseruatione facta p legatũ. Uñ verius credo q dixi, q posset ex pluribus corroborari, que omitto. Idẽ & multo fortius pcedit si est ius patronatus clericorum, vt clericorum, p. c. dilectus, extra de offi. le. Idẽ si iuspatronatus cõpeteret laicis ex priuilegio, consuetudine, vel prescriptione, q cum possit conferri per Papam, ac etiam legatuz de latere absq alia derogatione, sup quo vide. iij. cõsi. d. Alex. in. iiij. vol. cons. lxxiiij. viso pũcto pen. col. q cõs. nõ est ipsius. d. Ale. sed And. sicu. refert Fely. in. d. trac. in. ij. limi. in fi. cum solẽnibus remis. adiũctis p ipsum Fely. ibi in. xj. limi. quibus adde Phil. deciũ consi. cxlix. in cã iurispatronatus, vlt. col. & do. And. in. d. c. cũ dilectus, in. j. q. Qui ibidẽ in seq. q. limitat solẽniter, vcz, nõ pcedere qñ laici haberent ex priuilegio apostolico, cui papa nõ presumit derogare. Idẽ puto dõm, si tale ius competeret laicis, tñ de facto nõ presentarent, q forte alius occupauit eis ius psentandi, nã isto casu nõ possent se opponere pro impugnatione gratie, in qua non est derogatum iuripatronatus. Card. singulariter, nec alibi vidi, in cõsi. lxix. quo ad primũ. ij. col. versi. sufficit. Idez est dõm, si tale ius patronatus cõpeteret illis qui sunt de aliquo ordine, puta tertij ordinis. s. Fran. Ro. in ant. cccxxxij. No. q clericus. Et his casibus puto posse saluari opi. Zenzel. in extrauag. execrabilis. §. q vero deinceps. super verbo disponere de prebẽ. quam simpliciter reprobat and. sic. in. d. c. dilect' i fi. & d. Car. i. cle. j. vij. q. vt li. pẽ.

SVMMARIVM

1 Expectantis gratia superueniente reseruatione super beneficio per ipsum acceptato redditur inualida quo ad illud beneficium reseruatum.

Decimusquintus effectus.

1 Reseruatio †Includit beneficium, in quo quis hz ius ad rem virtute acceptationis, quã fecit ex gratia expectatiua, iuxta formam clemen. vnice. §. secus de conces. preb. ex rõne q ponunt Rota & Egi. in remissione, q dedi. in. iij. q. prin. ver. beneficia alteri debita in prin. secus si haberet ius ad beneficium & alijs modis quos ibi dixi. Suadetur q si collatio pape valet facta de tali beneficio acceptato per expectantem, licet de tali acceptatione non fiat mentio in ea, vt in dictis deci. eodem modo debet valere reseruatio. Cum ista duo, scz collatio & reseruatio, procedant a pari, secundũ Ge. in. c. si a sede. ij. col. de preb. in. vj.

SVMMARIVM

1 Reseruatio de beneficio durat, lz prouisio secuta virtute talis reseruationis nõ tenuerit, & qd d beneficio, in quo Papa apposuit manus tantum, & de beneficio collato tanquam reseruato, vide numero. 2. & 3.

Decimussextus effectus.

1 Si papa †Reseruauit aliqd beneficium, cuius collatio postea non habuit effectũ, remanet nihilominus reseruatum, quod licet hodie sit expeditum vt. j. dicã tñ libet referre Doc. alibi nõ reductos, qd senserit super hoc. Ab. sic. in. c. inter dilectos. sup vlt. gl. extra d exces. prel. dixit q aut Papa reseruauit sibi p verbũ reseruamus aliqd bñficiũ, & eius collatio non habuit effectum, non poterit inferior se intromittere in illa vacatione, p. c. si eo tpe, de elec. in. vj. Si vero non est vsus verbo reseruamus, sed mãdauit tale beneficium conferri idonee psone non expresso eius nomine, & idẽ q videt reseruasse, & beneficio magis q psone voluisse puidere. Sed si mãdauit cõferri certe psone, & collatio non valuit, tunc redit potestas ad ordinariuz puidendi de tali beneficio, & dicit istam dis. sumpsisse ex Cõpost. in. c. q sicut. extra de elec. vbi nihil dixit Cõpost. de hoc, sed bene posuit in. c. capitulum. in vlt. charta. i. col. ver. item qd si prouisio extra de rescrip. Fely. in. c. vlt. in fi. extra de presump. ad syllabam refert istam di. & nil aliud facit, nisi q vnicam tantum remissionem dat. Glo. in Concilio basilee in ti. de elec. & reserua. c. licet dudum. in princi. in ver. cã que est in prag. fol. xlv. iij. col. dicit q si reseruatio est facta motu pprio, in fauorem ecclesie, & collatio non habuit effectũ, durat reseruatio, Si vero reseruatio est facta ad instantiam alterius, secus, que distinctio multum discrepat ab illa. d. Abb. in vltimis mẽbris, lz ipse nõ ponat verbum reseruamus. Egi. bella. in cõsi. xxxiiij. supposito statuto. iiij. colum. ver. ad fm, dixit, q si non valet collatio reuertitur puisio ad ordinariũ, nisi Papa vsus fuerit verbo reseruamus. Gemi. in consi. cxxxvj. super primo. ver. non obstat. dicit idẽ, q Egi. lz non faciat mentionem de ipso. Compost. in dicto loco solũ in duobus casibus dicit prouisionem remanere penes Papam, primo quando vsus est verbo reseruamus. Secundo, quãdo mandauit

prouideri de persona idonea, cum quo concordat do. Anto. de but. in. c. inter dilectos. ad fin. extra de exces. prelat. ¶ Pet. de anch. melius quã aliquis alius in consi. lviij. circunscriptis p totũ disputat egregie de iure istum casuz, postea in fi. dicit esse decisũ per regulã canzel. vrbani. v. lz in. c. si electio. in. ii. no. de ele. in. vj. referat opiniones, τ nõ eligat. ¶ Idẽ Pet. d anc. in ɔ̃s. cccxix. intẽtio τc. consuluit, φ si nõ valet collatio vel prouisio Pape facta virtute sue reseruationis, φ nihilominus remanet beneficiuz reseruatũ qñ reseruatio fuit facta non pro certa persona. ¶ Col lec. aũt in. c. ecclesia. iij. col. xv. sz qd papa tibi abñti, extra de sortile. vr̃ super hoc variare, licet in effectu ɔcludat in fauorez pape. ¶ Ista tñ dubitatio est hodie decisa p extrauagã. Pau. ij. ad roma. ponti. in tit. de preb. vcz φ durat reseruatio, licet prouisio nõ tenuerit, que extrauagãs ɔcordat cũ dicta regula Urbani. v. de qua faciunt mentio. Gemi. τ Anch. in. d. consilijs, τ Ro. in no. clxxxj. beneficia τc. cuius similem fecit ẽt Clemẽs. vj. lz p Inno. vj. reuocata. Ro. in anti. de preb. ix. supposita, τ per illam extrauag. est extincta longa altercatio de qua per rot. in anti. dxxxvj. infra mensez, que est ẽt in antiq. vij. de cõces. preb. τ ɔferũt q̃ dicã in seq. effectu. ¶ [2] † Predicta non procedũt qñ papa apponeret manũ super beneficio certo modo vacaturo, qđ tñ ex alia cã vacauerit, nã ex ista alia cã nõ ramanet affectũ Ge. in. d. ɔ̃s. cxxxvj. τ Rot. in anti. ccxciij. Not. φ vbi bñficia sunt resignata, melius Ro. in no. antepe. deci. titius, ver. sed secus. Et ita limito id qđ dixi de manus appositione. j. effectu. in fi. Idem si conferret vnũ beneficiũ tanq̃ reseruatũ, qđ tñ nõ esset, vt dicam in. xix. effectu. in fi. ¶ [3] † Quid aũt si papa ɔferat beneficium alias non reseruatum, τ collatio nõ valeat, an reuertatur ad Papam, an ad ordinarium, vide Anch. in. c. si bñficia. j. not. de preb. in. vj. Ro. cõsi. cccxxxv. circa primũ. ij. col. τ cogita an isto casu possit exemplificari dicta extrauag. Pau. ij. in ver. vt τ si litere aposto. sup prouisionibus beneficioꝝ τc. in istis verbis super prouisionibus beneficiorumque non possunt intelligi de mandatis, de prouidendo, qꝛ d his sequitur in litera, credo tñ φ nõ quia papa ibi semp presupponit reseruationẽ precessisse, vt patet ibi de beneficijs taliter reseruatis τc. vt in discursu.

SVMMARIVM.

1 Reseruatio cãta p familiaritatẽ nõ expirat cessãte familiaritate.
2 Familiaritatis cardinalium effectus decem, quo ad beneficia.

¶ Decimusseptimus effectus.

[1] Reseruatio † Causata p familiaritatẽ, nõ expirat vel extinguitur cessante familiaritate, vt i. iij. reg. canzel. in fi. Ro. in ant. diij. Papa reseruauit, que est etiam in antiquio. xx. de preb. vide simile. j. in. xxxj. effec. Quod hodie est decisum per dictã extrauag. Pau. ij. per quã dico esse reprobatũ, φ ɔsuluit Ge. i cõsi. xciij. Clemẽs. v. vbi ɔsuluit, φ reseruatio vigore familiaritatis inducta per regulas canzel. expiret per mortem pape, aut eius depositionem, licet in penultima colum. dicti consilij multum dubitaret de hoc. Ac etiam dico reprobatam opin. Mili in verbo reseruatio. §. vlt. de quo est mirandum cũ viderit, vt puto dictã extrauag. τ idẽ de opi. Egi. relata, p tbomaz fasioli in cã. xxviij. dubio. ij. τ ẽm ordinem oium dubio. liij. [2] ¶ † Non omitto quedã vtilia in proposito, que surgunt ex reseruatione inducta virtute familiaritatis. Primũ est φ infert ex pmisso effectu vcz, cõsensus prestandus p Cardi. in collatio. beneficiorũ sui familiaris fienda p papã, requirit ẽt ipsa familiaritate finita si talia beneficia acquisita fuerit illa durãte, vt est expressum, in. xxx. reg. canzel. secus si fuerint acquisita post familiaritatem, vt innuit. d. reg. τ extrauag. Pau. ij. s. alleg. in prin. si vero fuerit acquisita ante familiaritatẽ dicã. j. in. xxij. effe. ver. ex eodẽ facto. ¶ Secũdũ est, φ vigore dicte regule. xxx. est opus, vt in supplicatione fiat mẽtio qualiter defunctus erat familiaris Car. nec sufficeret φ ille Cardi. dedisset licentiam impetranti, vt tacito de familiaritate impetrate d quo est solẽnis deci. Egi. dcxxxij. supposita, licet in fine dicat casum esse prima facie dubiũ, τ vt patet in prin. illius dcisionis multi auditores tenuerũt ɔ̃riũ. ¶ Tertium est, φ taciturnitas familiaritatis Card. nõ inducit nullitatem gratie qñ ipsemet Car. de cuius familiaritate erat facienda mentio, impetrauit pro illo. ita dicit summariuz pdicte deci. Egidij rubꝛicatũ in tit. de preb. tñ de hoc nullum verbuz in ipsa deci. Nõ dictũ est forte verũ, qꝛ si considerer rõ predicte regu. q̃ est, vt Cardi. honori deferatur, put dr̃ i simili regula, q̃ erat tpe Greg. xj. de qua fit mentio in prin. d. decis. lz in regulis moder. Pontificũ nulla rõ sit expressa, cõstat esse tali rõni satisfactũ, p impetrationẽ quã ipsemet Car. facit pro tertio. Nõ tñ nõ teneo p firmo ideo cogitabis. ¶ Quartum est, τ erit notabilis limitatio predictorum, φ si sed vacãte vnus efficiatur familiaris alicuius Car. eius beneficia nõ erũt reseruata, qꝛ regula pape mortui que inducit reseruationẽ pp familiaritatẽ est sepulta, τ extincta cũ ipso conditore Gemi. singulariter in. d. cõsi. xciij. iij. col. ver. sed reseruatio facta. Quod dictũ credo verissimum, si ille moriatur ante electionẽ noui Pontificis, τ ante cõditas regulas per successorem in Papã ẽt de beneficijs acquisitis illis paucis diebus, quibus sedes apostolica vacauit. τ ɔoc qꝛ nullo iure probatur beneficia familiarium esse reseruata, nisi in regulis canzel. q̃ sede vacãte sunt extincte vt dixi. Nec huic dicto obstat extrauag. Pau. predicta in prin. qꝛ presupponit beneficia taliũ iaz fuisse reseruata, lz postea desierit cã reseruationis, sed in casu nostro nunq̃ fuerunt reseruata. ¶ Quintuz, q proprie sunt familiares ad effectũ prerogati. vide per Pau. de cast. in consi. cccxl. premissis alleg. circa prin. τ s. j. lib. aliquid per gl. regularũ canzel. in. iij. reg. ver. itẽ quero. ¶ Sextum est, φ si vacat beneficiũ familiaris vnius Card. qđ sit ad collationẽ alterius Car. qꝛ est sitũ in sua ecclesia, vel dioces, isto casu iste vltimus card. hz illud ɔferre. nõ obstãte familiaritate predicta, τ ita seruat. qđ põt cõprobari, qꝛ magis attenditur facultas ordinaria ipsius cardi. qui hz ordinario conferre quã extraordinaria reseruatio respectu familiaritatis ar. ff. de test. mili. l. eius militis τ. ff. de tut. l. iij. ¶ Septimum si quis familiaris vnius card. fuerit canonicatus in ecclesia nõ numerata, τ moriatur, φ prouisio talis canonicatus spectet ad cardi. qđ tñ habeo pro dubio, qꝛ in tali ecclesia nõ datur vacatio, vt dicam infra in. xxxiiij. effec. ¶ Octauũ est, φ sumitur ex dicẽdis in. xlv. τ. xlvij. effe. ¶ Nonũ ẽ, qꝛ reseruatio inducta in fauorẽ card. i. xxx. reg. cancell. hz locũ, qñ vacãt bñficia familiariũ p eoꝝ mortẽ, nõ ãt si alijs modis vt ibi p gl. idulta tñ card. includũt oẽs modos. ¶ Decimuz est, φ lz in prouisione fienda per papã de talibus beneficijs debeat accedere voluntas cardi. tñ de dicta familiaritate nõ debet fieri mentio in literis apostolicis, si de dicta voluntate per scripturam cardina. debet fieri mentio in cancella. vt not. in pra. cancel. fol. lxxxiiij. in fine.

SVMMARIVM

1 Obtinet τc. hoc verbum tenet verificatur in reseruationibus ẽt si de facto teneat.

¶ Decimusoctauus effectus.

[1] Reseruatio † Facta de omnibus beneficijs, q̃ obtinet Titius cõprehendit si qua beneficia, de facto teneret ipse titius, Ro. in ant. cclxxiiij. no. φ vbi papa reseruat, sequitur simpliciter. d. Prepo. in. c. clementis. xvj. dist. lz alleget collec. aliđ voluisse in. c. ecclesia, extra d sortile. τ in c. cõstitutus, extra de conces. preb. circa hoc puto bene aduertendum, qꝛ rota predicta exemplificando dictum suum dicit de beneficio quo titius erat ipso iure priuatus, qꝛ incompatibile cũ alio quod tenebat, nã secundũ istũ exemplũ dubito multũ de veritate sui dicti. si rota intellexit de reseruatione facta pro certa, τ nominata persona, qꝛ beneficia incompatibilia sunt sedi apostolice reseruata, vt est expressum in extrauag. execrabilis. §. que omnia, titu. de preb. τ cõstat, φ ad beneficia alias reseruata non extendit reseruatio, vt dixi. s. in. iij. q. pñ. ver. bñficia alias reseruata, τ in h potest saluari opinio aliquoꝝ quã refert tibi rota in fi. qui voluerunt reseruationem nõ extendi ad beneficia de facto tãta sz opi. Collec. s. relati, qui tñ in. d. c. ecclesia, in. vj. col. ver. quid si papa reseruet, locutus fuit cũ distinctionẽ, sed in. d. c. constitutus, nõ loquitur aperte in hoc casu. Sed dictuz rote potest esse verũ in alia iuris priuatione ex qua nõ resultat aliqua reseruatio, de qua in. c. licet cano. τ in. c. commissa. de elec. in. vj. de quibus dixi in. d. iij. q. ver. beneficia vacantia per priuationem. posse ẽt saluari dictum rote in beneficijs incompatibilibus, priusq̃ labatur tẽpus prefixum in. d. extrauag. execrabilis, quo casu non sunt adhuc reseruata, vt dicã. j. in. xlj. effec. vbi vide omnia, τ vide Lap. pro isto effectu in alleg. lxxxiiij. do. papa antepen. col. ver. quero tempore. Sed huic effectui fortiter obstat puod dicit milus in ver. obtinere, ad fi. vbi vult, φ reseruatio inducta per. c. presenti, de preben. in. vi. non includit beneficia, que de facto possidentur, dicas aliud esse in reseruatione iuris, τ aliud in reseruatione hominis,

ratio

ratio differentie est, quia mitius agit cum lege, quam cum homine, per iura vulgaria, sed forte tutius est dicere, quod dicit milus per rationes suas, et maxime, quia in dubio non presumitur papam velle preiudicare iuri, quod alter habebat super talibus beneficijs de facto tentis, vt sepe dixi. Opi. tamen collec. in. d. c. ecclesia, iunctis his que ponit in. c. tuis questionibus, ver. quod si tibi extra de preben. est multum probabilis, dum vult, quod verbum obtinens habeat plurimum iuris, hinc dicitur, quod veniunt beneficia in quibus habeat titulum, licet iniustum. sed ibi nullum habebat, vel cum vitio intrusi, tunc secus.

SVMMARIVM

1 Demonstrõ falsa non vitiat reseruationem, et quid de collatione.
2 Bñficio collato a papa vt resuatio, cũ nõ sit, an valeat collatio.

Decimusnonus effectus.

1 **Reseruatio** † Non vitiatur ex falsa demonstratione, exẽplum papa reseruauit sibi Archipresbyteratum perusinum, quamprimũ vacare contigerit ex persona dilecti filij Horatij de corneo, quẽ tamen non Horatius sed do. Ang. de vbal. tenet, qui tamen si vacauerit ex persona ipsius do. Ang. remanebit reseruatus. Ro. in ant. cxcj. not. quod vbi papa, que dicit hoc non procedere in generali reseruatione super qua cogitabis de exẽplo. Huic dicto non obst. c. susceptũ. de res. in. vj. quia loquitur de modo vacationis, non de persona, per quã potest vacare. Rot. in ant. ccccxiij. no. impetrans. † sed si papa conferret vnum beneficium tanquam reseruatum, quod non esset, collatio non valeret Gemi. consi. xxxvj. casus talis est inter sanctũ roma. consi. cccxxxv. circa primum. ver. his tamen non refragantibus. Pet. de anch. in consi. cccxcviij. premitto etiam si sequeretur declaratio pape illud beneficium fuisse reseruatum, secundum ipsum, quod habeo pro dubio, vide que scripsi in alio exẽplari.

SVMMARIVM

1 Tempus non est prefixum pape ad cõferẽdũ beneficia reseruata.

Vigesimus effectus.

1 **In beneficijs** † Reseruatis nullum tempus est prefixum pape ad eorũ collationem secundũ do. Gasp. in isto trac. in. v. q. fo. xvij. ex quo infero, quod si hodie non remaneret reuocatum. c. statutum de prebẽ. in. vj. per illã extrauag. pie sollicitudinis de quo dixi. s. in. i. cõcl. vj. effe. adhuc non curreret aliquod tp̃s ipsi pape ad conferendũ reseruata alia reseruatione quam per obitum apud sedem, secundũ omnes in. d. c. statutum maxime Phil. quibus adde Guil. de mon. lau. in extrauagan. execrabilis. §. que omnia, super ver. quoquo modo, in tit. de preb. Et per ista posset dici, quod si beneficiũ alias reseruatũ vacaret in curia non haberet locũ. c. statutum, quia adhuc non curreret tempus mensis ipsi pape et attenderetur magis alia reseruatio super tali beneficio, quam illa per obitum in curia.

SVMMARIVM

1 Ignorantes statim ligantur per reseruationem inductam per regulas cancellarie.
2 Regule cancella. quando incipiant ligare.
3 Lex que tm̃ cõcernit fauorẽ vnius non est necesse vt publicetur.

Vigesimusprimus effectus.

1 **Reseruatio** † Inducta per regulas cancel. statim habet effectum, et ligat ignorantes gl. in proemio dictarum leg. ver. sed propter aliqua etc. ponderando dictionem ex tunc que est in dicto proemio contrarium tenet consulendo Gemi. in consi. xcij. in causa canonicatus et preben. ij. colũ. 2 dicens, quod verior est opi. † quod regule predicte non ligent quo ad reseruationem a tempore edictionis, sed a tp̃e publicationis. credo verius esse, quod dicit dicta gl. primo per remissiones quas dat, in quibus optime probatur dictum suum. † Secundo quia lex, que nõ cõ- 3 cernit fauorem nisi vnius, non requirit publicationem, secundum Bal. in. l. leges. j. C. de legi. prout est in casu nostro, quia regule iquã tum loquuntur de reseruatione non concernunt fauorem nisi ipsius cõditoris, vt satis constat tertio, quia per dictas regulas inducitur generalis reseruatio, vt dixi. s. in. ij. q. prin. ver. quartus casus, quod ligat stati, et afficit ignorãtes ac si inesset decretũ, vt dixi. s. in. j. effe. reperio tñ cãcel. tenere quod pcipiens fructus bñficij reseruati ex regulis cancell. est excusandus, et nõ indiget rehabilitatione propter iustam ignorantiam, vt legitur in pra. cancel. fol. xcij. ver. quando impetrans etc. Dicas quod non ligant quo ad penã si bene ad hoc vt beneficia non possint per alium conferri.

SVMMARIVM

1 Reseruatiuus cui erat reseruatum certum beneficium, si sup illa bñficia supueniat alia generalis reseruatio, nihilominus põt de illo sibi facere prouideri p suũ executorẽ, cum distin.

Vigesimussecundus effectus.

1 **Si sit** † facta reseruatio certi, et nominati beneficij in fauorem alicuius persone expresse, et superuenerit super eodem beneficio alia reseruatio generalis forte, quia qui illud obtinebat est effectus familiaris pape, vel quia in curia decessit, vel existens in partibus constituit procuratorẽ ad resignandum in curia, et ibi fuerit resignatum, poterit ille primus reseruatiuus facere per suos executores sibi prouideri de tali beneficio postea vacante. et quãuis non reperiam istum casum ab alio tactum probatur quod dixi eo, quia ex illa speciali reseruatione facta pro certa persona, est acquisitum sibi tale ius, quod nisi papa illi punctualiter deroget, in collatione alteri facta de eodem beneficio, non preiudicatur reseruatio, vt singulariter consuluit Gemi. in consi. xij. vtrũ ille, in fi. de quo dedi aliam remissionem. s. in. iiij. effec. versi. excipio a predictis, et si contrarium diceremus in totũ defraudaretur ipse reseruatiuus quod non est dicendum secundum remis. quas dedi ad rotam in. iiij. q. prin. ver. beneficia alteri debita. corroboratur quia dicta reseruatio, que superuenit cũ sit generalis, vt declaraui, in. ij. q. prin. in. ij. iij. et. iiij. casu habet vim legis vt dixi. s. in. i. effe. ver. sed dubitatio est non mediocris, ergo non censetur derogare iuri specialiter acquisito arg. c. j. de consti. lib. vj. nihilominus relinquo hunc casum indecisum pp maximas prerogatiuas, quas habet vacatio apud sedem, quia non reperitur alias efficacior, pra. cancel. fol. lxxxviij. in prin. et ideo isto casu forte tutius est dicere quod si ipsi reseruatiuo est datus executor, vt conferat etc. quod nõ poterit conferre, et sic sit extincta sua reseruatio, quia nullus citra papam põt vacantia in curia conferre. c. ij. de prebẽ. in. vj. sed si non fuisset datus executor secus de quo vide quod dixi in. xxj. q. seq. pri. sed si esset cautus ille reseruatiuus, cui est datus executor non faciet sibi prouideri per ipsum, sed recurret ad papam, quod fieri põt, arg. no. per gl. pen. in cle. auditor, de rescrip. in alijs generalibus reseruationibus superuenientibus non esset tm̃ dubiũ, vid que dicam. j. in hoc. lxiij. effe. No. tñ ex facto proposito casum in quo super eodem beneficio possunt cõcurrere quatuor reseruationes. Prima quando est specialiter reseruatum. Secunda, quia persona que obtinebat est effecta familiaris. Tertia, quia est etiã effecta officialis. Quarta, quia decessit in curia, sed an impetrans talia beneficia, in quibus concurrunt tot reseruationes debeat de omnibus reseruationibus facere mentionem dicam. j. in. xliij. effectu. Ex eodem facto veniunt declaranda, quedã vtilia. Primo dum presupono, quod reseruatio supeueniens, afficiat beneficia ante familiaritatẽ obtẽta, contrarium sentit, licet in alio proposito. d. Gaspar. in isto trac. fol. viij. in prin. dum dicit, quod beneficia alias reseruata nõ veniunt in reseruationẽ, ponit exẽplum in auditore, et officiali in bñficijs, que habent postquam effecti sunt tales, ergo ex his verbis videtur innuere contrarium esse, si antequam essent effecti tales obtinuissent beneficia cuius dictum corroboratur. ex. xxx. regula cancel. que loquitur de beneficijs acquisitis durante familiaritate ibi quo ad beneficia etc. contrarium tamẽ credo prout aperte sumi potest ex facto quod narrat Anch. in cõsi. cccxcviij. premitto, quod factum est. s. consi. positum, vbi Benedictus. xiij. creauerat vnum absentẽ in eius familiarem, quo mortuo beneficia illius tanquam reseruata contulit, et constat ibi quod ante familiaritatẽ habuerat illa bñficia, et licet Anch. consulat contra tamẽ illud est, quia non valebat illa receptio familiaritatis, sed si valuisset secus foret, quod et videtur, et est expressum in. iij. reg. cancella. in ver. obtinent, cuius intentio est reseruare beneficia, que familiares obtinẽt non facta determinatione, an ante familiaritatem, an ipsa durante fuerint acquisita. et sic conditor regularũ voluisset reseruare obtenta durante familiaritate, et non ante dixisset

set per verbum preteriti temporis obtinuisset. illud autem verbum quod sequitur, eorum familiaritate durante determinat verbum obtinebunt, quasi velit q illa, que post finitā familiaritatem obtinuerūt nō sint reservata, qr cessat cā reservationis id est familiaritas, pro quo vide Bal. in. l. ij. versi. sed querit. C. de epis. & cleri. & ista est veritas, & intellectus illius. iij. reg. coadiuuatur istud ex aureo consi. Gemi. cxiij. ioānes episcopus, vbi per bonas rōnes consuluit, q priuilegia cōcessa auditoribus sacri palatij circa antelationes in gratijs expectatiuis comprehendunt et illas gratias quas ipsi habebāt priusq essent facti auditores scdo dū presuppono, q si est cstitutus procurator in partibus ad resignādū in curia, q beneficium resignatum vacabit vbi est facta resignatio, & non vbi fuit constitutus procurator, nam hoc est expeditum qr istud firmat Anch. in. c. ij. in. j. q. & Phil. de peru. ibi in gl. super ver. vacare de preben. in. vj. Car. in cle. j. in vlti. q. de renun. Anch. in. c. cōmissa in fi. de elec. in. vj. Ro. in consi. cccxlij. Bal. in. l. lutius. §. rome, de excu. tuto. Egid. in tracta. permu. in vlti. q. vij. partis, dicens q ita seruat curia Roma. idem in. viij. q. j. ptis dixi supra in. iiij. q. vj. effec. istis adde Colle. in. c. cum in cunctis ver. quid si feci extra de elec.

SVMMARIVM

1 Unionis effectus impeditur per reservationem precedentem.
2 Uniri an possint beneficia reservata ab ordinario, aut alio inferiori a papa.

Uigesimustertius effectus.

1 **Reservatio** † precedēs impedit effectū vnionis sub sequentis facte de beneficio reservato, Rot. in ant. xix. no. q reservatio pape, in prin. & in eisdem. dclviij. dic q vnio pōt fieri intantum. q vnio non sortitur effectum, donec vacauerit beneficium vnitum ex persona illius cui papa cōtulit nisi ex eiusdē psona orireť alia reservatio, secundū rot. predictam. dclviij. in fien. & in hoc conferunt dicenda in. ij. qō. vlt. q. pn. huius. j. partis. 2 † Ex isto effectu sumiť q ordinarius, & sic inferior a papa pōt vnire bñficia reservata cuius criuz sentit Joan. and. in. c. si tibi absenti. de preb. in. vj. dum ponit pro vna maxima, qui non potest conferre, non potest vnire primuz tñ dictū tenuit cōsulēdo Fed. de sen. in consi. cxij. amice vlt. col. ver. item querit, & Phil. de peru. in. d. c. si tibi absenti pen. col. in prin. super gl. in ver. in personā. d. Car. in cle. ij. in. ix. q. de reb. eccle. nō alie. non aliter refert q cū ista questio esset de facto, Jo. xxij. determinauit vnionem non valere, ipse tñ residet cū rota predicta, lz non alleget numerum decisionis, idē tz in cle. vlt. v. col. ver. ad secūdam, de rescrip. Ad dictum Jo. and. s. adductū, nec Phil. nec Car. rñdet qr de ipso nō faciunt mētionē. sed Fed. de se. in. d. consilio. in fi. respondet, q Jo. an. nō dicit q nō valeat vnio, sed dicit q non pōt fieri in preiudicium absentis, cui erat facta collatio p episcopum quasi sentiat q valebit vnio, sed non sortitur effectum ante mortē collatiui. coadiuuatur hoc, q multa prohibentur fieri, que tñ facta tenēt. l. j. §. biduū. ff. qñ appel. sit. aliter rñdet in consilio preced. q. &c. vij. col. ver. nec ob. videlicet, q iō in illo casu, nō valebat vnio, qr erat acquisitum ius absenti putat tamē vnionē posse fieri illo casu, sed nō in preiudicium absentis, & est in effectu eadē rñsio cū prima. Ego intelligo predicta secundum vnam distin. quam alias cōsideraui apostillādo solēnē trac. vnionū Pe. de peru. in. iiij. c. in. iij. q. & seq. aut enim loquimur in generaliter reservatis, aut in specialiter reservatis. Primo casu aut sunt reservata illa reservatione de qua in. c. ij. de preb. in. vj. & tūc dicit Pet. de peru. in. d. iij. q. q legatus poterit talia beneficia reservata vnire, qr licet papa rseruet sibi collationē ipsorū tñ als dispositiones de dictis beneficijs nō vr velle tollere ordinarijs. p quā rōnē dicit, q et episcopus pōt vnire in. d. iiij. c. qñ tractat de vnione fienda per metropolitanum in. iij. q. istud dictum cum reuerentia non reputo verum. qr beneficia vacantia apud sedem papa non solum collationi sue reseruat, vt in. d. c. ij. lz et ordinationi vt in. c. vlti. §. in prebendis, de consue. lib. vj. qō verbū impedit, q nō possint fieri et vniones per inferiores, vt fatetur idē doc. in alio proposito paulo inferius in. iiij. q. de quo plenius dixi. s. in. v. effec. ver. tertius casus, & in ver. est bene verū. nec. Nec credo contrarium dixisse prefatum doc. si fuisset recordatus de tex. in. d. §. in preb. pro hoc vide not. collec. in. c. sicut vnire, ver. sed nunquid beneficium reservatum. extra de exces. pre. Si vero talia beneficia sint reservata alia reservatiōe generali, & isto casu si reservatio est, & gñalis, & psonalis, lz qō declaraui. s. in. vj. effe. in. iiij. cōclu. puto procedere istū effectum, & rota & doc. quos. s. cōmemoraui, sed si sunt reservata gñaliter tm, secūdum exēpla que ibidem dixi, tunc credo vnionē factā de talibus sortiri effectum, non expectato, q papa de talibus prouideat rationē differētie colligē ex dictis in. d. iiij. conclu. Secūdo casu. s. in specialiter reservatis & tunc dico, q si sint specialiter reservata secūdū primū modum in prin. & secundum modū quos posui. s. in. ij. q. prin. versi. declarādo predicta possunt vniri per inferiorem, sed vnio nō sortitur effectū, vt dixi. s. in prin. huius effectus, & isto et casu possunt intelligi rota, & doc. s. relati, & cald. in tit. de cōsue. cōsi. iij. an valeat pen. col. ver. imo, & pet. de peru. i trac. vnionū. fo. xxvij. si vo sūt rseruata lz pmū modū, i. ij. casu, vel tertiū mo. qs ibidē posui credo vnionē sortiri effectū, nō expectato, q de talibus alicui virtute reservationis predicte prouideatur, ex eo, qr ante vacationem beneficij vniti nullum ius erat acquisitū ipsi reservatiuo, secundum. d. Abb. in cle. vlt. de rescri. itē qr eius gratia non extinguitur in totum cum possit purificari in alijs vacaturis, pro hoc vide quasdam remissiones quas posui in. iij. q. prin. ver. beneficia alteri debita, & super hoc vide Collec. qui dicit curiam ita seruare in. c. constitutus, vlt. col. in princ. extra de rescrip. & pp hoc forte dicit Ro. in ant. ccliij. no. q beneficium, q bñficia possunt vniri in preiudicium expectantium, qr eorū gratia pōt in alijs vacaturis purificari, credo tamen qō in casibus in qbus prohibeť fieri vnionē per inferiores, de beneficijs reservatis q nō sit prohibitum, quin possint cōmēdari ipsos iuxta formā. c. nemo deinceps de elec. in. vj. super quo dedi remissionem. s. in. j. effec. ad fi. versi. vnū nō omitto predicta arbitror vera, saluo semper eo qō circa h dicitur determinatum in quadam extrauag. que incip. dudū, quā quidā dicunt fuisse Jo. xxij. per quā dicit. d. Gasp. in isto trac. fol. vij. beneficia reservata nō posse vniri, nec et permutari, secundum Cal. de re. permu. cōsi. iij. an beneficium in fi. & Lap. alleg. xxvij. disputat, & per dictam extrauag. quā dicūt fuisse Benedicti. xxij. glo. in conci. Basilee de elec. & reser. super ver. impediri, dicit per illum suspendi vnionē, ego nō possum aliquid dicere, qr ipsum nō habeo, nec et inter alias ipressas pdcā pcedūt, qñ inferior a papa vnierit beneficium reservatum, quid aūt si ipse Papa vnierit talia bñficia, an expiret reservatio, dicā i. xv. q. vlt. q. pn. huius p.

SVMMARIVM.

1 Beneficium reservatum, an possit supprimi in preiudicium reservatiui cum distin.

Uigesimusquartus effectus.

1 **Beneficium** † Reservatum nō pōt extingui siue supprimi in preiudicium reservatiui siue reservationis papalis secundum terminos. c. cum accessissent, extra de consti. ita referunt doc. tenuisse Lap. in cle. fi. de rescrip. & gl. vlt. ibi que cū distin. locuta est, & licet do. Cardi. ibi in. v. col. ver. ad secundā referat, q curia Ro. tenet dictū Lapi tamen nō recipitur indistincte ad doc. & omissis dictis ipsius Car. & Imo. ibi vr forte dicendū q in duobus tm casibus possit beneficium reservatum supprimi, & in totum extingui, qñ esset reservatum hm primū modū in secūdo casu, vel tertiū modū specialis reservationis quē posui. s. in. ij. q. prin. quibus casibus, si ante datā reservationis, illud non vacabat poterit ordinarius ex tunc supprimerere, & extinguere, vt mortuo rectore reperiať extinctū, qr ex hoc non generatur aliquod preiudicium ipsi reservatiuo, q tē pore suppressionis nullū habebat ius, nec in illo, nec ad illud, cum ergo nō sit dare vlterius vacationē dicti beneficij, vt in. d. c. cum accessissent, ipossibile est q cadat in gratiam, que loquitur de vacaturis, sed dici potest, q isti casus non faciunt ad propositū, qr tpe suppressionis nō erāt reservata, lz posset cadere in reservationem, si reservatiuus illa acceptasset. & ppea dico distincte dictum Lapi esse verum, & merito a curia receptum. quod ostēdo. nā qñ beneficium est specialiter reservatum p certa, & nominata psona, nō pōt extingui pp irrecuperabile, & perpetuū preiudicium reservatiui, ad qō est habēdus magnus respectus, vt dixi. s. in. v. effec. x. illa vero & alibi sepe, qō intellige verū si in tali reservatione est appositum decretū, qr sine eo forte nō ligaret ignorātes, qr suppresserunt, de quo dic, vt dixi. s. in. j. effe. ver. lz dubitatio, qñ vero est reservatum alia reservatione, que est facta nō pro aliqua psona, lz vt ipse papa de idonea psona in eo pùideat, tūc et nō pōt extingui qr fieret in cōtēptū ipsius reservantis, vt in sim. dicit. d. Gasp. in isto

in isto trac.in.viij.q.⁊ ista rõ põt habere locũ ẽt in reseruatis, generaliter, videlicet, vt nõ possint supprimi siue perpetuo extingui in precedenti autẽ effectu ideo vnio multotiens permittitur, qꝛ ꝑ eã non violatur reseruatio, cum vnio suspendatur, ꝙ in isto casu nõ põt ꝯsiderari, qꝛ beneficium extinguitur in totum.

SVMMARIVM

1 Ecclesie collegiate beneficia si reseruentur remanent reseruata etiaꝫ cum ecclesia desierit esse collegiata.

¶ Uigesimusquintus effectus.

1 **Reseruatio** † Dignitatum principaliũ facta in ecclesijs collegiatis de quo in.ij. regu. cancel. sortitur effe. ẽt ꝙ tales ecclesie desierint esse collegiate, de quo est pulchrum cõsi.in.iiij.vol.cõsi. Alexan.lxxiiij. viso puncto j.col.cui se subscripsit ipse.d. Alex.in cõsi.seq. visis ponderatis. ij.col.quẽ vide oĩo.quib.adde Phil.de peru.in.c.pe.in fi.de off.leg.in.vj.in ꝯ̃rium faciunt dicta per Collec.in.c.ij. ver. sed de quibus, extra de conces.preb.essent super isto effectu multa dicẽda ⁊ declaranda.s.an procedat, si ante reseruationem vel post desierit esse collegiata, ⁊ quid si post reseruationẽ ẽt erecta alia ecclesia in collegiatam, que omnia pẽdẽt ex profundis.tradit.ꝑ docto.maxime Jmo.in cle.vlt.de reser.ad quẽ si casus cõcurrerit est recurendũ, ⁊ prout dr̃ in collegiatis, idẽ põt dici in reseruatione maioꝝ dignitatũ post pontificales facta in ecclesijs cathedralis, lꝫ postea desierint cathedrales, pone exẽplũ, in ciuitate Aquilegie cuius Patriarcha erexit sedem Uenetijs, vt dicit Pet.de anch.in cle.⁊ si principalis.ij.col.de rescrip.idẽ in ciuitate Fesulana, cuius episcopus residet Florentie, vt dicit Lapus alleg.cxxij. ciuitas Fesulana.

SVMMARIVM

1 Intrusus in beneficio reseruato non confert beneficia pertinentia ad collationẽ ipsius beneficij reseruati.

2 Fructuum beneficij appel.venit collatio virtute ipsius facta.

¶ Uigesimussextus effectus.

1 **Intrusus** † In beneficio reseruato nulliter cõfert beneficia ad ipsius beneficij reseruati collationem spectantia, Rot.in ant.clxxxij.no.vbi aliquis secus, si alias esset intrusus, sꝫ nõ in bñficio reseruato secundũ rotã ibi posset super hoc forte probabiliter distingui, an iste intrusus sciat vel scire debeat tale beneficiũ esse reseruatũ an ignoret, vt primo casu nul-
2 liter conferat, qꝛ nõ facit fructus suos, † ⁊ collatio dicit̃ fructus iuxta not.in.c.cũ oliꝫ.de ma.⁊ obe.de quo dixi.s̃.in.ix.effec.secũdo casu, secus vt i ro.predicta in fi.vide Egi.in deci.lxvj.decretum ⁊c.⁊ ro.in anti.iiij.de preben.vtrum intrusus ⁊c. ⁊ que dicã infra in.lxxiiij.effec.

SVMMARIVM

1 Supplicatio signata solum non facit expirare reseruationem, licet per collationem expiret.

¶ Uigesimusseptimus effectus.

1 **Licet** † reseruatio expiret per collationem subsequenteꝫ vt dicã in.j.q.⁊ seq.v.q.princi.huius.j. partis, tñ si istius collationis ostendatur sola supplicatio signata per habentem potestatẽ.i.papã vel habẽtẽ causam ab eo non probabitur per hoc reseruationẽ expirasse, ita refert Fely.in rub.extra de cõsti.iij.col.vide rot.lxij.item no.ꝙ vbi gratia, pono vt melius intelligatur casum in facto papa reseruauit vnum beneficium, quo vacante successu temporis vnus obtinuit illud ab ordinario, alter obtinuit postea a papa, orta lite inter eos iste vltimus dicebat bñficiuꝫ reseruatum, ⁊ hoc probauit, ideo collatio ordinarij nulla, vt.s̃.in.j.effe.alter dicebat reseruationẽ expirasse, qꝛ papa virtute illius reseruationis cõtulerat, ⁊ de ista collatione ostẽdit tm̃ supplicationẽ signatã, replicabat̃ non probari per hoc extinctionem reseruationis credo ꝙ prefatus doc.voluerit allegare Rot. in ant.dcccl xxxij.no.ꝙ vbi gratia est facta in.ii.q.que est corrupta, ⁊ loquitur cum distinctione, vt poteris videre.

SVMMARIVM

1 Reseruatio pape probatur per testes. Gratia vero secus.

¶ Uigesimusoctauus effectus.

1 **Gratia** † Pape, licet nõ possit probari per testes, Ro. in nouis.cccxxxij.lꝫ romana tñ reseruatio Pape bene probabit̃ per testes.rot.in ant.xcvj.not.ꝙ reseruatione, ⁊ sufficit summaria probatio, ꝙ beneficiũ sit reseruatũ. secundũ.d.Uiuiaren.olim aduocatorẽ Pal.postea Card.queꝫ refert, licet videatur sibi dictum Egid.decis.cccxlij.in fi.ad effectum obtinendi, ratio est, qꝛ tales reseruationes solitus est facere papa ꝑ verba simplicia, videlicet, reseruamus nobis tale bñficiũ de qua datarij pro tẽpore existentes faciunt simpliceꝫ memoriã in libro suo, vt dixi factum.s̃.in.j.effe.ad fi.vnde presumitur ꝙ testes recordant̃, ⁊ ꝙ reseruatio possit ꝓbari aliter ꝙ̃ per literas apostolicas, vr̃ apte decisuꝫ in dubijs Tho.fasioli, cã.xxij. dubio.xxxij.

SVMMARIVM

1 Reseruatio presumitur facta motu proprio pape absqꝫ eo ꝙ exprimatur, licet gratia secus.

¶ Uigesimusnonus effectus.

1 **Quamuis** † Papa tunc dicatur fecisse gratiam motu proprio, qñ exprimit̃ in literis, vt dixit Ang.in.l.omnes.in prin.C.de quad.pres.cuꝫ quo concordat roma.in cõsi.cccxxvij.iste sunt rationes.iiij.col.ver. preterea, ⁊ est tex.in.c.si motu proprio.de preb.in.vj. Tamen si dicat̃ fecisse aliquam reseruationem, presumitur illaꝫ fecisse motu proprio, and. sic.in.c.constitutus.xxvj.col.de reser.⁊ est necessariũ intelligere de reseruatione facta, vt dixi in ꝑced.effectu, qꝛ si super ea essent litere expedite, staremus literis.

SVMMARIVM

1 Familiarium appellatione in reseruationibus familiares familiarium comprehenduntur.

¶ Trigesimus effectus.

1 **Reseruatio** † Facta per papã de beneficijs familiariũ suorũ cõprehendit ẽt beneficia familiarium suorum familiarium, ita sing. Saly.in.l.ij.in fi.C.de epis.⁊ cle.pro quo faciunt quedã pulchre rõnes adducte per old. in alio proposito in cõsi.xj.thema talis est ꝙ est multum notã.ad intellectum regularum cancel.per quas reseruantur beneficia familiarium pape, ⁊ Cardinalium.

SVMMARIVM

1 Juramento censetur derogatum per reseruationem pape absqꝫ expressa ipsius derogatione.

¶ Trigesimusprimus effectus.

1 **Si in** † Aliqua ecclĩa est certus numerus canonicoꝝ iuro firmatus, ⁊ papa in illa reseruat vnũ canonicatũ, ⁊ ꝓben.nõ est opus facere in tali reseruatione mẽtionẽ de numero, ⁊ iuro ꝑdictis, Lap.alle.xv.idẽ est dicere ver.item materia.

SVMMARIVM

1 Reseruatio causata ex officio iniuncto nõ expirat cessante offõ.

¶ Trigesimusecundus effectus.

1 **Si caueretur** † Reseruatio ex aliquo officio alicui iniuncto puta collectorie, vel simili nõ expirat cessante officio, Rota in nouis.cxxxj.beneficia collectorum, in principio, ⁊ in eisdem.ccvij. licet iuxta ordinationem. Petrus de ancharа.cxxxviij.de natura efficacia in fine faciunt dicta supra in.xvij.effectu.

SVMMARIVM.

1 Reseruatio per papam si fiat eadē die, qua ordinarius contulit, si non apparet de prioritate, prefertur reseruatiuus, non obst. ꝙ secus sit in expectante cum ratione diuersitatis.

Trigesimustertius effectus.

1 **Quando** † Papa eadē die reseruat, qua ordinarius in partibus cōfert bñficiū ꝙ cadit in reseruationē, si reseruatio habet decretum prefertur reseruatiuus, si non apparet de prioritate, puta hore Gemi. in.c.si a sede.ij.col.qd si Papa. Pet.de ancha.in.ij.q.in fi. Phil.de peru.super gl. vlt. omnes sicuti Lap.ibi de preb.lib.vj.licet Collec.in.c.post electionē ℣.qd si papa, vel legatus ex̄ d̄ ɔces.pb.teneat simpliciter prouisuz ab ordinario preferen. obstat fortiter huic effectui dictū Egid.ccxv.si reseruatio.ccxxxv.in cā.d.Guil.vbi dicit ꝙ si Papa eadē die reseruat, qua expectatiuus fuit ꝓuisus p suos executores prefertur expectatiuus.idē rot.in ant.ccclvj.cū reseruatio in prin.dicas ꝙ in casu Ro.eadē auctoritate q̄ fuit facta reseruatio fuit facta prouisio p executores, q ꝓcedūt auctoritate apost. casu vero nostro secus, qꝛ ɔcurrunt maior, ⁊ minor, merito presumēdū est pro maiori, put dñt Gemi.⁊ Anch.vbi.s.in quadaz simili oppo.sed de ista non faciunt mētionem.

SVMMARIVM

1 Reseruatio facta de canonicatu, ⁊ prebēda, que p̄mo vacare cōtingerit in certa ecclesia, sortitur effectum etiam ꝙ in.d.ecclesia, non sit certus numerus canonicorum.

Trigesimusquartus effectus.

1 **Reseruatio** † Facta de canonicatu, ⁊ p̄ben.que primū vacare ɔtingerit i tali eccl̄ia, sortit̄ effectū ēt, ꝙ ibi nō sit dare vacationē predictorū forte nō erit in ea certus numerus canonicorum, gl.est in.c.fi.super ver. distinctio de ɔces.pb.cū qua ɔcordāt Anch.Gem.⁊ Phil.⁊ ista opinio tanq̄ equa seruat̄ in pratica, ſm Jmo.ibi relatū p predictos vltimos scilicet Gemin.⁊ Anch.quibus adde Bal.in.c. cuma na.j.col.ver.clausula, extra de elec.vbi multū cōmēdat dictū gl. ⁊ Lap.alle.xiiij.ɔclu.in.iiij.cōclu.d.Aba.in.c. ɔstitutus.ij.col. ver.sed q̄ro, extra de rescrip.⁊.in.c.ex parte, pen.col.℣.ſz est qd, extra de ɔces.pb.Et cū ista opi.in effectu residet Egid.in decisi. xiij.reseruatio ⁊c.post aliqualē disputationē.i ver.si vero.Et.D. Gasp.in isto trac.in vlti.car.ver.iiij.lz nō alleget, maiorē partē p̄ dictorū.Secus est, qñ papa mādat aliquē recipi in canonicū ⁊ in fratrē, ⁊ ꝓuideri de p̄ria p̄benda, si vacat, vel q̄ cito vacabit. Nā isto casu nō poterit ꝓuideri, si in ecclesia nō est numerus p̄bēdaꝝ Cōp.in.c.capl̄m, ver.Jtē qd si papa, extra de rescrip.q d̄t ita obtinuisse. Nā nō dat̄ vacatio i tali eccl̄ia. Jō Canonicatus nō dñr vacare, ſz desinere, ſm Anch.i.c.si gratiose.ij.col.v.⁊ p hoc.d̄ rescrip.i.vj.Hinc ē, ꝙ ex mora capituli nō deuoluit̄ electio canonicoꝝ ad ep̄m ſm Jnn.in.c.cū ecclesia vulterana i p̄n.extra d̄ ele.

SVMMARIVM

1 Intrusus in beneficio reseruato, si illud postea impetret a papa, tacito de intrusione nihil agit.

Trigesimusquintus effectus.

1 **Siquis** † Beneficiū reseruatum sciēter apprehēdit ex collatione ordinarij, ⁊ illud idē facta mētione reseruationis a papa impetrauerit, tacito ꝙ in eo esset intrusus ex dicta collatione non valebit talis subsequens impetratio. Egid. decis.ccccxcviij.si obtinens.

SVMMARIVM

1 Beneficia vacan.apud sedē, si ɔferātur p papam, hoc tacito, ꝙ in cu.vacauerint, collatio est nulla ēt ꝙ in gratia dicatur non obstantibus reseruationibus ⁊c.nisi fiat motu proprio.

Trigesimussextus effectus.

1 **Beneficia** † Vacantia in curia, si papa ɔferat, nō facta mētione, ꝙ i curia vacauerint, collatio est nulla Gemi.in.c.ij.pe.col.℣.⁊ ex isto tex.vbi idē ɔcludit phil.de peru. in vlti. col.de preb.in.vj.secuti Lap.ibidē, ⁊ reprobantes Anch.qui ɔ̄riū voluit ibi in.iiij.not.quarū opi.coadiuuatur.ex hoc, nā nulla reperitur maior, ⁊ efficacior reseruatio, q̄ illa que inducit̄ p vacationē apud sedē, vt ɔstat ex.d.c.ij.⁊ ex his que dicā, in.xliij.effectu, ⁊ in vno ex effectibus quos addidi q est de vltimis, iō bñficijs ibi vacātibus itēdit papa specialius de p̄sonis idoneis prouidere, vt in extrauag.Boni.viij.pie sollicitudinis.de p̄bē.vñ si illa ɔferat ignorās, ꝙ sint talia, vr̄ circūuentus ēt ꝙ fuerit apposita clausula quecūq3 generali reseruatione non obstā.ſz Gemi.i ɔsi.xij.vtrū ille in fi.istud tñ dictū limitat Lap. quē ceteri referūt, ⁊ nō iprobāt nō ꝓcedere, qñ papa ɔferret motu proprio, qꝛ lz nō faciat mētionē, ꝙ in curia vacauerit, valebit tñ collatio.qđ credo veꝝ, qꝛ in talibus collationibus motu proprio factis nō pōt esse circūuētio, vt in.c.si motu proprio factis eo.ti.⁊ lib.vltra ipsos limito ho mō, qꝛ si in collatione ēt ad instātiā alterius facta esset clausula nō obstāte q̄cūq3 reseruatione ēt in corpe iuris clausa, nō vitiaret̄, qꝛ dicta clausula operat̄ expressionē vacationis in curia, lz sint alie plures reseruationes in corpore iuris clause, vt dixi.s.in.ij.q.prin.ver.⁊ an reperiatur, iuncto ver.est bene verum, ⁊ in talibus impetrationibus sufficit exp̄rimere equipollens, vt dixi.s.in.iiij.effectu.

SVMMARIVM

1 Prebēda alicuius reseruata, si illa dimissa optauerit aliā, ⁊ decesserit, que prebenda reseruata censebitur.

Trigesimusseptimus effectus.

1 **Reseruatio** † Operat̄, ꝙ si papa reseruat prebē. alicuius, si ipse postea optet aliā, ꝑ.c. vlt.de cōsue. lib.vj.remanebit reseruata illa optata nō illa dimissa, ſm Jo.de lig.in.c.dilecto extra dc preb.quē refert, ⁊ sequitur do.Car.in ɔsi.cxxvj.vacarūt canonicatus, ⁊ prebē. ad fi. ver. v. aduerte, qꝛ si papa reseruasset prebē. talis puta Titij q̄ꝑrimū p cessum, aut decessuz, vel aliā dimissionē vacauerit, forte esset dicēdum illam dimissam cadere in reseruationez, qꝛ vacauerit vno ex modis expressis in reseruatione, coagitabitur.

SVMMARIVM

1 Reseruatiuus p̄t acceptare bñficia vacā.p cessionem cōmende.

Trigesimusoctauus effectus.

1 **Beneficia** Cōmēdata vacātia p cessionē cōmēde ex morte cōmēdatarij, veniūt in grām reseruationis, ſm Mar.de sen.in ɔsi.xxxij.ex his que superius.vj.colū. ℣.⁊ p p̄dcā ɔclu.q d̄t hoc voluisse ro.in ɔsi.ccclxiij. ego perquisiui in ɔsilijs Rot.nec in illo, nec in alio numero hoc inueni presertim in illo.cccl.qđ totū est in materia cōmēde, credo tñ dictū esse verū in casu, in quo reseruatio extinguit̄ per cōmēdā ad vitā de quo dixi.s.in.ij.q.princi.versi.beneficia commendata ibi aduerte diligētissime ⁊c.

SVMMARIVM

1 Optari nō potest camera decedentis in cur.sicut nec preb. licet quo ad alia optio teneat, vt in stallo, ⁊ voce, ac iure optandi.

Trigesimusnonus effectus.

1 **Reseruatio** † Per vacationē in curia nō solū impedit optionē ipsius bñficij in curia vacātis, vt in.c.vlt.§.in preb.de ɔsue.in.vj.verū ēt ipedit, ꝙ nō possit optari camera, que erat illius per cuius obitū vacauit bñficium in curia do.Car.in ɔsi.xvj.do.Papa ver.sed alius est casus. p h facit ꝙ reseruato bñficio regulari itelligit̄ reseruatus locus, q debet̄ obtinēti beneficium reseruatum pra.cancel. fol.xcij. versi. reseruato. Unde ille, qui habuit prebēdā taliter reseruatā que alias poterat optari, intrat in locū predefuncti quo ad p̄bēdam, ⁊ camerā, qꝛ est annexa illi prebēde, reseruate.non tamen intrabit quo ad stallum in choro, ⁊ vocē in.c.sed sedebit in vltimo loco, ⁊ ius optandi in tali ecclesia, non competet i.bi, nisi postquaz erit antiquior, in receptione, vide remissionem in alio exēplari.

Summarium

SVMMARIVM

1 Expectans non potest acceptare beneficia reseruata.

¶Quadragesimus effectus.

1 **Beneficia** †Reseruata nō pñt acceptari per expectatiuā virtute sue gratie expectatiue lu. doui. ro. in qñ.cclx.in proposito casu p totū,seqr Fely.in.c.capitulū ver. de duabus collationibus post mediū,extra de rescrip. istis adde Cal.in tit.de pb.qñ.ix.an valeat acceptatio,⁊ hoc tēpore inno.viij.erat decisū p vnā suā reg.que incipiebat.Itē statuit,⁊ ordinauit q nullus vigore cuiusuis gratie ⁊c.q̄ nō est in illis glosatis sed in his q̄ sunt impresse in fi.decisionū rote in vlt.impress.fol.ccxcj.conferunt dicta supra.in.iij.q. prin. ver. beneficia alias reseruata in princi.

SVMMARIVM

1 Spoliatus non restituitur,si obijciatur de reseruatione inducta per extrauagan.execrabilis.

¶Quadragesimusprimus effectus.

1 **Siquis** †Fuerit spoliatus altero ex bñficijs incōpatibilibus,qd tenuit vltra tāpus statutū in extrauag.execra.Jo.xxij.de pb.nō est audiēdus si petat de se restitui ad illius possessionē.rot.in qñ.ccccxcix. in premissa qsultatione ℣.iij.ad idē alleg.rot.i an.xx.credo q velit allegare vnā additionē q̄ est i no.xvj.incipit additio pone q aliqs.idē tz An.corse.in tra.de regia pōt.in.lxxij.q.in.vj.limi.q̄ dat regulā,⁊ spoliat⁹ ⁊c. ⁊ ibidē in.xxxiij.limi. vbi dicit hoc velle Mod.peru.in.l.nāles §.nihil cōe.ff.d acq.pos.credo q voluerit intelligere de.d. Bal. nouello d bartoli.q multū solēniter repetit illū.§.q tñ ɔ̄rium vult ibi in.xviij.fal.credo vtrūq3 dcm̄ posse esse vex, vc3, illud Rote ⁊ Ant.in.d.xvi.limi.sed nō p ipsox rōnes q̄ sunt ɔ̄ tex.aptū i.c. l3 eps,d pb.i.vj.q2 bñficiū icōpatibile tm̄ post tps pfixū i.d.extrauag.efficit reseruatū,vt ibi.§.q̄ oia,q̄ reseruatio ificit ēt possessionē,adeo vt nō cōpetāt remedia possessoria,vt pdcm̄ est.s.i.ix. effe.d quo vid addi.magnā i pn.i no.deci.xvj.si ɔ̄.d.do bal. nouelli est vex.s.si pusq̄ labat tps pfixū ibi eps qferat,quo casu nō est ille de fcō puādus possessione sua.d.c.l3 eps,nec cadūt pusquā labat tps ibi statutū in reseruationē illius extraua. ⁊ h̄ ē qd voluit Fed.d se.q collatio pmi bñficij deuoluti ad ordinariū, l3 Collec.ɔ̄ i.c.de multa.iij.col.℣.l3 qd habēs extra de pben.q̄ oia sunt bn̄ notāda maxie ad itellectū.d.c.l3 eps.⁊ vide q̄ dixi.s.i.iij. q.pn.℣.bñficia vacā.p puationē,⁊ bn̄ vex,q si pp bnfi alia bnficia fecit grāz de alio bñficio obtinēdo,⁊ in casu q̄ obtinebit vult q pma bñficia dimittat isto casu post assecutionē talis bñficij pora sunt reseruata,ēr pusq̄ labat tps pdcm̄,⁊ vsr vacare in curia rot.in ant.ccxlix.no.q vbi papa habenti dignitatem, ⁊ hoc est, quia papa voluit ex tunc esse reseruata.

SVMMARIVM.

1 Unionis effectus impeditur per reseruationem sequentem.

¶Quadragesimussecundus effectus.

1 **Reseruatio** †Subseques ipedit effectū vnionis p cedētis ro.i ant.xix. no.q reseruatio in ver.⁊ ex hoc dr̄ ēt q si tali vnione nō fiat mētio in reseruatiōe rō est,q2 vnio nō tollit,l3 eius effectus differt b3 ipsa3,⁊ ex h̄ iferro duo.Primū,q vnio facta ad tps i fauorē plati puta ad vitā suā nō impedit,q2 preiudicaret ipsi plato,⁊ sic iste effectus pcedit i vnione ppetua put sentit rot.pdcā ibi q2 vnio ppetua nō tollit ⁊c.Scd3 ē,q reseruatio subseques nō ipedit regressu3,quē aliqs habebat sup bñficio tpe regressus ñ reseruato,q2 i totū dfraudaret ille q habebat talē regressu3,qferūt huic rōni qdā decis.qs allegaui.s.i.iij.q.pn.℣.bñficia alteri debita ⁊c.⁊ alibi i discursu l3 si papa vellet facere grāz alicui sibi grato d tali bñficio reseruato posset suspendere regressum prout vidi fieri in quadā abbatia ad quam habebat regressum Reuerendis.Cardi.agenen.fuit tamen suspensus talis regressus de consensu suo.

SVMMARIVM

1 Beneficia vacan.in cur.nō pñt conferri ab aliquo nisi specialiter mandetur etiam q motu proprio,⁊ sub quacūq3 verborū forma dicta facultas amplissima concedatur.

¶Quadragesimustertius effectus.

1 **Potestas** †Cōferēdi bñficia vacā.i curia vere, ⁊ p prie nō venit i facultatē qcessa3 alicui etiā motu pprio,q possit qferre bñficia vacā.vel vacatura q̄liacūq3, vbicūq3 nō obstā.quocūq3 puilegio de quo oporteret d ℣bo ad ℣bū expressa3 facere mētionē,put i effectu qcludit Pe.d anch. in.c.ij.col.ij.℣.circa h.⁊ Gem.col.pe.℣.l3 qd si papa.⁊ Phi.in vlt.no.d pb.in.vj.qd credo verissimū ēt si fuerint addita ℣ba generaliter,vel spālr reseruata p illū tex.ibi nisi, ⁊ si d qferēdis eisdē i ro.cu.vacātibus spālis,⁊ expressa mētio ⁊c.l3 qd si i facultate diceret q possit cōferre bñficia nō obstā.q̄cūq3 reseruatione ēt in corpe iu.clausa,pēdet decis.ex his q̄ dixi.s.i.ij.q.pn.℣. ⁊ an recipiat, ⁊ i remissiōe q̄ dīdi ibidē i seq.℣. ⁊ ēt an p ℣ba eqpollētia dicat fcā mētio specialis,⁊ expressa,super quo volo vt cogites.

SVMMARIVM

1 Reseruationes plures si concurrant circa idem beneficium omnium reseruationū est habenda mentio in gratia.

¶Quadragesimusquartus effectus.

1 **Qñ** †Circa idē bñficiū qcurrūt plures reseruationes gñales,q2 illa psona ex qua vacauit collector, abbreuiator, capellanus,⁊ hmōi de oibus talibus reseruationibus ē facienda mētio in ipetratione,alias est ipso iure nulla,b3 vnā reg. cācel. q̄ erat tpe Gre.xi.pp q̄ dt ita seruare cancel.cal.in tit.de res. qñ. vij.qs pferat de q̄ reg.facit mētionē rot.i no.cccxxxviij.si madet Geml.i.c.ij.pe.col.⁊ Phil.de pb.i.vj.cū qbus trāsit simpliciter Fely.i.c.in nostra.ij.correl.extra de rescri.ad q dt eē pōderāda ℣ba moderne reg.cācel.lxij.itē voluit,⁊ ordinauit qñ puidet ⁊c. aduerte,q2 nisi pfati doc.moder.q fuerūt post Greg.xj.p multa tpa essent qcordes i.s.dicto effectu,ego multū dubitarē d veritate ipsius,q2 reg.cancel.moriunt cū qditore,vt sepe dictū ē,d quo vide Jo.frā.de paui.in pludijs ad extraua.Jo.xxij. glosatis per Zenzeli.in.ij.col.q2 tñ pdicti illā allegāt remitto me ad cancel.⁊ inquantū Fely.pōderat dictā reg.mod.credo ipsu3 cū reuerētia tāti doc.nō bñ qsiderasse.q2 in ea solū narrat factū supplicantis du3 loquit de pluribus officialibus,si bene aduertat,nō aūt in ea ponitur ministerium vnionis,videlicet,q2 ita debeat fieri.

SVMMARIVM

1 Reseruatis bñficijs obtētis p titiū qprebēdunt ēt bñficia,in quibus titius habebat ius ad re3,l3 alter de facto illa obtinebat.

¶Quadragesimusquintus effectus.

1 **Reseruatio** Comprehēdit beneficia in quibus. s. ex cuius psona reseruabant,hēbat ius in re,l3 alter de facto possideret hoc pbat ex.xxx.reg.cancel.incip.itē voluit q impetrās bñficia,⁊ ibi in quibus eis ius cōpetierit.⁊ vult.d.reg.q in impetratione taliū requirat qsensus Car. si familiaris ipsius fuerat ille q est defunctus, idē puto in alijs reseruationibus specialibus,vel gñalibus,q2 beneficia dñr illox qui habēt ius in re,l3 alius de facto possideat, ad qd vide oino collec.in.c.qstitutus.ver.sed qd de.q.facti extra de qces.pbē. cōprobat,q2 si beneficia,que quis de facto obtinet includunt in reseruatione,vt est dictū.s.in.xviij.effec.multo magis ista,de qbus loquimur, in quibus plus iuris hr̄,quā in illis,vt de se patet tñ ille effectus non est multum securus,vt ibi dixi,⁊ pro isto effectu, vide omnino Mil.in ver.obtinere circa medium.

SVMMARIVM.

1 Electus nō cōfirmatus si renunciet beneficio electiuo i manibus Pape efficitur reseruatum,licet si moriatur sit secus.

¶Quadragesimussextus effectus.

1 **Sielectus** †Non confirmatus moriatur in curia, l3 tale beneficiū ad qd est electus, nō di-

catur vacare in curia nec reseruatum, fm Ro. in no. in pe. deci. & Phil. de peru. in c. q̄ sit. §. j. in prin. de elec. in. vj. tñ si talis electus renūtiet in manibus Pape, & Papa admittat renūtiationē, tale bñficiū remanet reseruatū, de quo in extrauag. ex debito, & ad regimē, in prin. rō est, qr Papa admittēdo resignationē, vr apponere manū sup tali bñficio, & cōsequēs reseruasse, que aūt sit ratio quare per mortē electi in curia non dicat̃ vacare ibi beneficium est, qr durat illa prima vacatio, pp quam ille fuerat electus. Collec. in. c. ecclesia. ij. col. ver. sed nunquid si celebrata, extra de sortileg. & in. c. cū in cunctis, ver. sed quid de elec. extra de electio.

SVMMARIVM

1 Familiaritatis causa inducta reseruatio includit beneficia, in quibus tales familiares habebant ius ad rem.
2 Ius ad beneficia multis modis querit̃, de quo vide. x. exempla.
3 Acceptatio dat ius ad rem.
4 Canonicus creatus auctoritate apostolica habet ius ad primaz prebendam vacatu.
5 Electus habet ius ad rem. i. beneficium.
6 Presentatus an habeat ius ad rem.
7 Reseruatiuus certi beneficij habet ius ad rem.
8 Collatio facta absenti nondum acceptata dat ius ad rem.
9 Optandi consuetudo dat ius ad rem.
10 Pensionis non solutio dat ius ad rem illi, cui pēsio est reseruata.
11 Regressus & accessus dat ius ad rem.
12 Jus ad bñficiū hz ille, cui venit cōferēdi ob priuationē alterius.

¶ Quadragesimusseptimus effectus.

1 Reseruatio †Causata ex familiaritate includit ēt beneficia, ad que familiaris habebat ius ad rē, vt in. iij. reg. Canzel. in fi. q̄ est mirabile. Est tamē sup hoc diligentissime aduertendū, qr multi sunt modi p quos acqritur ius ad rem. i. ad beneficium, & tñ nō in omnibus illis pōt dicta regula habere locum, iungendo. s. illā cum alia que est. xxx. in ordine, qua cauetur, q̄ in impetratione beneficioꝝ familiarium requiratur consensus illoꝝ Cardi. quoꝝ erant, vel fuerant familiares. Ego alias scribendo, cum qua potui diligentia sup tit. de rescrip. in cle. & specialius sup cle. auditor, reduxi sup glo. in ver. debitum plures modos alibi non reductos, p quos acquirit̃ ius 2 ad beneficium. †Et pro intellectu dicte regule, & huius effectus reassumam ibi dicta breuius q̄ potero, omissis multis, que in proposito nō sunt necessaria. †Primus modus, p acceptationē acq3 ritur expectanti ius ad beneficium acceptatum, fm do. Card. in. d. cle. auditor, & in cle. seq. vtrobiq3 in. ij. no. Ro. in no. cclxv. licet de more & stilo. Egi. clxvij. p illa verba tñ. d. reg. non pōt verificari in isto mō, q̄ ꝯstat ex eo, qr si alius tale beneficiuz acceptatū impetrauerit a Papa nō facta mentione de expectante prefert̃ expectatiuo, Rota & Egi. vbi. s. qui non distinguunt, an fuerit acceptatum p familiarem, an p alium, vnde si non est facienda mētio de tali iure in impetratione facta a Papa, sequitur, q̄ nō requiritur ꝯsensus Car. cuius erat familiaris defunctus. ¶ †Secun4 dus modus p mādatum de prouiden. de prima prebenda factuz recepto, siue creato in canonicū auctoritate apostolica acqrit receptus ius ad rem, idest ad prebendā prio vacaturam. c. si postq̄ de preben. in. vj. adeo q̄ Papa ꝯferendo alteri talē prebendam non facta mentione de tali mādato, collatio est ipso iure nulla, hz Anch. Gemi. & Phili. ibi post antiquos, ēt si motu ꝓprio Papa confert, vt ibi late. Et in isto casu arbitror predictas regulas verificari, qr talis prebēda p canonicatū, collationē, reseruatiōez & decreti interpositionem remāsit affecta, q̄ videt̃ hodie decisuz 5 p extraua. Pau. ij. ad Roma. Pont. de preb. ¶ †Tertius modus p electionē acquiritur ēt ius ad rem idest ad beneficium, ad qd̄ quis est electus Ro. & Egi. allegati. s. in ver. primus modus tamen non includitur in predictis regulis, qr si talis electus moriretur in curia, nō remaneret reseruatū bñficium, q̄ dic, vt dixi i 6 preced. effe. ¶ †Quartus modus, p pñtationē acquiritur pñtato ius ad beneficium patronatū Ro. & Egi. vbi. s. in ant. cccxxviij. no. q̄ vbi est Ro. in no. ccxij. fm omnes in fi. Intellige post acceptationē Abb. in. c. cū bertoldus. ij. oppo. de re iudi. Cald. consi. xvij. presentato, in titu. de iurepa. etiam q̄ ordinarius illam non admiserit Roch. in trac. de iurepa. fol. v. iiij. q. prin. ver. beneficia patronata includitur in. d. reg. Si vero sit illud de quo dixi s. in. xiij. effe. & tunc includitur in eis per rationez, qr erat sibi ac7 quisitum irreuocabiliter. ¶ †Quintus modus p reseruationem factam pro familiari de certo beneficio acquiritur sibi ius ad illud, intantum, vt si Papa alteri conferat non derogando expresse tali reseruationi, collatio est nulla, vt dixi. s. alleg. Eg. in. ij. effectu in fi. & in. iiij. effe. ver. Excipio, vbi dedi aliam remissionem, & istum casum puto includi sub dictis reg. quia remanet beneficiuz reseruatum per mortem ipsius reseruatiui, vt in. d. extrauagan. 8 Pau. ij. ¶ †Sextus modus per collationem nondum acceptatam acquiritur ius ad tale beneficiuz. c. si tibi absenti, de preben. in. vj. & puto hunc etiam casum includi in predictis regulis, quia erat ipsi prouiso acquisitum ius in tali, vel ad tale beneficiū irre9 uocabiliter, vt dicūt doc. i. d. c. si tibi absenti. ¶ †Septimus modus per consuetudinem optandi acquiritur ius ad preben. q̄ pōt optari. c. vlt. in. prin. de consue. in. vj. Pono exemplū mortuus ē quidā canonicus, cuius prebēdā poterat, & volebat optare alter canonicus q erat familiaris pape, aut Cardinalis, q priusq̄ optet mortuus est, an talis pbē. in optata remaneat reseruata, & sic includat̃ in. d. reg. iij. & in. xxx. forte q̄ sic p pdcām rōnem de qua 10 in precedē. mō. ¶ †Octauus modus p cessationē solutionis pensionis in terminis ꝯuentis & descriptis in literis Apostolicis pp clausulas positas in eis de consensu pensionem debentis vt si cessauerit &c. liceat ipsi pensionario &c. Nam si pp nō solutionē familiaris pensionarius mouerit iudiciū ꝯ principalem & decesserit 11 forte tale beneficium cadet in reseruationem, de qua. s. ¶ †Nonus modus est p regressū, quā familiaris habebat ad bñficia Titij. Nā si ꝯtingat Titium primo mori, postea ipsum familiarem priusq̄ vigore regressus apprehenderit beneficia Titij forte cadent in reg. predictam. Quia tamen isti duo casus non reperiunt̃ expressi, nec in iure nec per doc. quos viderim, idcirco dubito maxime, quia non potui videre tenorem bullarum, que super ipsis expediri solent, & forte in literis vtroq3 istoꝝ casuum ius in re tri12 buitur. ¶ †Decimus modus per priuationem in forma iuris efficitur debitū bñficiū intantū vt consuluit Gemi. in consil. cv. ad supplicationem, col. ij. ver. quo ad secundum, q̄ rector priuandꝰ non possit permutare cum alio lite pendente. Istud dictum Gemi. habeo ꝓ multum dubitabili, & contrarium teneo in. d. clemē. auditor, in ver. nonus modus, & quicquid sit, non puto comprehendi in reseruatione. d. reg. cum non vacat tale beneficium, antequam ille priuetur, nec ille familiaris ante mortem dicitur habuisse aliqd̄ ius, vt colligit̃ ex Ro. in no. antepe. decesſ. Titius &c. de quo vide latissime Villadiego in tracta. de lega. in. xiiij. q. j. partis col. xiiij. versi. sed quero cum seq. ¶ Quatenus autē reseruatio inducta per dictam tertiam regulā ad beneficia, ad que habebatur ius ad rem respiciat solum fauorē pape, non dubitarē omnes predictos modos includi in ea, qr huiusmodi reseruatio est fauorabilis vt dixi supra in. ij. prelud. ¶ Et nisi esset predicta regula, nullus ex dictis modis includeret̃ in reseruationibus, quia tamen ita reperitur expressum, standum est ei. l. prospexit. ff. qui & a quib. ¶ Potest tamē assignari vna ratio generalis, quare plures ex predictis modis includant in ea, videlicet, quia illa reseruatio de qua ibi est fauorabilis, vt dixi supra in. ij. prelud. merito amplian. quia beneficia reuertuntur ad suum caput, & naturalē principem, vt ibi dixi.

¶ Quinquagesimusoctauus effectus.

Reseruatio Facta ab executore pape, afficit bñficiū ēt executore mortuo, vel reuocato Pet. de anc. in. c. pñti. in prin. & ibi Phil. in. ij. no. de offi. leg. in vj. Quibus adō Colle. in. c. dile. Jo. pe. ver. qd i executore ō pb.

¶ Quadragesimusnonus effectus.

Si fuerit Reseruatum beneficium tale pertinens ad collationē Epi Perusini, cōprehendit illud etiam si in tali collatione requireretur consensus capituli sui, vide remissiones, quas dedi. s. in. ij. prin. versi. beneficia, in quibus grauat̃ in fi. Secꝰ si collatio spectaret ad vtrūq3, vt ibi dixi i pñ.

SVMMARIVM

1 Optans scienter beneficium reseruatum ipso priuatur, nec potest redire ad primum.

¶ Quinquagesimus effectus.

1 Si quis †Sciēter optauit virtute consuetudinis de optando beneficium reseruatum, nō solū illud nō obtinebit

obtinebit, vt dixi latissime.§.in.v.effec.immo nõ poterit vlterius reuerti ad aliud dimissum, tex.est quasi in terminis in.c. si beneficia de preb.in.vj.quē dixit singularē Ro.in ɔsi.cccxix.pñs ⁊c.j.col. Pro hoc facit, ꝙ voluit Cald.in ɔsi.vj.an si ɔsuetudo, in ti. de cõsuet.qui ɔsuluit, ꝙ si canonicus qui optauit preb.super qua sibi postea moueatur lis, si ille male optauit per ignorantiam iuris vel facti non excusabilem, siue non probabilem, sibi imputet. poterit tñ, vt arbitror, ne ille canonicus remaneat sine prebē. sibi prouideri de primo vacatura, per ea que ponit And.sic.in.c.ea3 te.viij.col.in fi.de rescri.vel habebit, que remanebit inoptata, secundum Fede.de sen.in trac.permut.in.xxviij.q.

¶Quinquagesimus primus effectus.

Gratia Concessa alicui, vt possit ɔferre reseruata preter illa, que vacant in curia, extenditur, ēt ad deuoluta, Rot.in ant.cccj.no.ꝙ vbi eps. ¶Effectus autē.§. enumeratos reputo eē magis substantiales ⁊ importātes, plures.§.ipsos inueniet studiosus ⁊ diligentior inuestigator. vltra predicta vide in alio exemplari plures ⁊ longe plures, quos ad partē addidi.

SUMMARIUM

1 Reseruatio an expiret ꝑ collationē subsecutā factā a reseruante.

¶Quinta questio principalis.

Quinto Principaliter quero quō extinguatur papalis reseruatio. Istā materiā expediā per infrascriptas questiones, in qbus ponā multos casus dubitabiles in hoc, l3 aliq terminabunť in partē negatiuā.†¶Primo quero, Papa ɔtulit bñficiu3 reseruatū alicui, an ꝑ talē collationē sit extincta reseruatio, intm̄ vt illius dispositio, ⁊ ordinatio, si vacare ɔtingerit, reuertať ad ordinariū, Rot.ꝙ sic in no.clxxxj.bñficia collectoꝝ, ⁊ in eisdē. ccvij. l3 iuxta Rot.in anti.cclxxxiij.no.ꝙ vbi papa prouidet, idē Cap. alleg.cxxvij. Anastasius pen.col.ver.ad quintā, cū seq.¶Limita quinq3 modis.j.⁊.ij.vt in duabus.q.seq.iij. nisi de colla. pape ostendeť sola supplicatio signata, de quo dic, vt dixi.§.in preced. q.prin.in.xxvij.effec.iiij.nisi in reserua.eēt prefixū tp̄s, puta reseruamus tale beneficiū dispositioni nostre ꝑ.x.annos, sup quo vide exēplū in extrauag.Sixti.iiij.ad vniuersalis.§.volumus aūt, vel quādiu ecclesie vniuersali presidemus, nā durātibus.x.annis, vel durāte vita pape nō expirat reseruatio, Jo. Cal. in vna addi. ꝗ facit ad.x.consi.Gas.de cal.an reseruatio de prebē. ver. aut non apparet quinto, nisi papa in reseruatione apposuerit causa3, q2 illa durāte durat reseruatio vt in.d.addi.ver.si āt tp̄s ⁊ tp̄is aut cā cessantibus cessat reseruatio ⁊ decret.Gemi.in ɔsi.xciij.Clemēs. vij.ver.preterea ista pone exēplū de cā forte q2 papa i reseruatio. dixit, q2 est principalis dignitas in illo loco, vnde cessante cā predicta forte q2 est erecta alia dignitas principaliter cessat reseruatio, vt est dictū. Jtem limitari potest alio modo, qui colligitur ex his que dixi.§.in preced.q.in.lxxv.effect. ⁊ istis casibus quando papa ad certum tempus vel ex certa causa reseruauit forte nō h3 locum extrauag. Pau.ij.ad Roma.pontificis.

SUMMARIUM

1 Reseruatū beneficiū, si ɔferatur familiari pape, an expiret reseruatio prima, ⁊ nascatur noua, vel remaneat prima.
2 Mortuo illo, cui beneficiū reseruatum erat collatum, anteꝗ acceptaret, an reseruatio expiret, ⁊ quid si acceptauerat, sed non apprehenderat possessionem vide, nu.3.
4 Collationis vim habet inductio in possessionem.
5 Commenda an faciat expirare reseruationem.
6 Reseruatio an expiret morte reseruanti. ⁊ nu.19.
8 Papa si renunciet papatui vel deponatur, an expirent reseruationes facte per ipsum ⁊ nu.9.
10 Reseruatio an expiret ꝑ reuocationē grāꝝ factaꝝ a ꝑdecessore.
11 Mortuo papa an reseruationes iducte ꝑ regulas cācell.expirēt.
12 Reseruatiuus si renunciat beneficio in sui fauorem reseruato expresse vel tacite, vt puta per assecutionem incompatibilis, an expiret reseruatio, ⁊ nu.13.⁊ nu.17.
14 Executoris negligentia an noceat, vel nocere possit reseruatiuo.
15 Unio an faciat expirare reseruationem, ⁊ nu.20.
16 Morte reseruatiui an expiret reseruatio.
18 Reseruatio superioris an expiret per reseruationem inferioris.
21 Beneficio certo reseruato non expresso vacationis mō an censeatur reseruatum, si vacauit per resignationem.
22 Reseruatio generalis an expiret per specielem superuenientem.

Secūdo †Quero qd si papa ɔferat vni beneficiū reseruatū, ⁊ ille cui contulit erat suus familiaris vel aliter officialis, an per talē collationē expirat reseruatio, Gem. ꝙ nō in ɔsi.xxx. Bonifacius.ix.ver.⁊ ad hoc rñdeť, Gas. de cald. in.d.ɔsi.x.S3 ꝓprius est dicere, ꝙ incipit noua reseruatio ex persona illius, cui papa ɔtulit.†Tertio quero, papa ɔtulit bñficiū reseruatū vni abñti, ⁊ iste priusꝗ hrēt notitiā mortuus est, an sit extincta reseruatio, Gasp.in isto trac.in.iij.q.fol.xvj.t3 ꝙ nō, allegat certas remis.inter quas alleg. Oldr.in ɔsi.clxxxij. sed est allegatio corrupta, ⁊ vult dicere in ɔsi.lvij.papa reseruauit, cui⁹ sunt omnes rōnes adducte ꝑ.d.Gas.qbus adde Joā.an.in spec.in.ij. pte in.j.tit.§.pe.in vlt.add.q idē ɔcludit, cū quo ɔcordat Ge.in. c.ij.in fi.de preb.in.vj. Jdē voluit Collec.in.c.ecclesia.iij.col. ꝟs. s3 qd papa tibi absenti, extra de sortil.vide pro ⁊ ɔ̄ Rot.in antiq. dccclxxxij. No. ꝙ vbi gratia ē facta ver.ij. ¶†Quarto quero, ille cui papa ɔtulit beneficiū reseruatū mortuus est, anteꝗ apprehēderit possessionē talis bñficij, an expirauerit reseruatio. Jo.an. format istā.q.in loco preallegato, q in effectu ɔcludit, ꝙ sic, idem Ge.vbi.§.de quo est decis.Rot.in ant.cclxxxiij. no. ꝙ vbi papa. ¶†Quinto quero, qd si papa nō ɔferat, sed mādauit certis executoribus, vt ponerent Titiū in possessionē talis beneficij reseruati, an ꝑ istū actū sit extincta reseruatio. Dico ꝙ sic, q2 inductio in possessionē h3 viz collationis, Rot.in no.ccccxlj.fuit dubitatum, Egid.ccxxv.fuit dubitatū, Ro.in ɔsi.cccxxxvij.quo ad primū, in princi. ¶†Sexto quero, papa cōmendauit bñficiū reseruatū, an ꝑ talē cōmēdā expiret reseruatio. Distinguo, vt dixi.§.i.iij.q. ꝑn. ver.bñficia cōmēdata, ⁊ vltra decis.quas ibi allegaui, vide gl. in ɔcilio Basilee, in tit.de elec.⁊ reser.in prin.sup ꝟbo causa. in fi. que est in prag.fol.xlv. Ro.vero sup hoc casu visus est aliter loq in ɔsi.cccl.in casu prepositе ɔsultationis.ij.col.ver. Ex predictis inferri pōt. Sed dicta sua, ⁊ dicta Ro.ꝗ ibi allegat, ⁊ ꝗ nō reperio in meis, loquuntur in cōmēda tpali. ¶†Septimo quero, an reseruatio expiret morte reseruātis. Rñdeo ꝙ nō expirat respcū successoris, q2 bñficia semel reseruata, semp remanent reseruata, ex dicta extrauag. Pau.ij.ad Ro.pōtifi.tit.de prebē.cū his que adduxi in prece.q.prin.in.xvij.effec.qbus adde.ix.reg.cācel.ite3 declarauit ⁊c. Et nisi emanasset.d.extrauag.posset ɔriū attentari, fm Collec.c.vij.ver.S3 qd si papa, extra de ɔces.preb. S3 respectu ipsius reseruatiui, dico, ꝙ si grā sua viuēte papa, est in aliquo sortita effectū, puta q2 est creatus in canonicū a papa, ⁊ mādauit sibi prouideri de prima vacatura, iuxta.c.si postꝗ de preb. in.vj.in quo mādato inest reseruatio, vt dixi.§.in.iij.prelud. ⁊ no. doc.in.c.fi.de ɔsue.in.vj. tali casu morte pape nō expirat reseruatio, ēt respectu ipsius reseruatiui, intm̄ ꝙ executores teneť ipsi reseruatiuo recepto in canonicū ꝓuidere de prebēda post mortē pape vacante.ꝑ.c.si sup grā, de offi.deleg.co.li.vbi hoc declarat Phili. Sup gl.ij.quē vide oīo ꝓ declaratione huius.q. ꝑdictū exēplū ponit gl.in ɔcilio Basilee.in tit.de collatio.§.ij.q2 de ipo decreto in ver.mādatū, que est in prag.fo.c. Jdē Petr.de anch. in.c.presenti, in fi.prin.de offi.leg.eo.lib.⁊ videbis sup hoc optimā remissionē, ꝗ dabo statī3 in.x.q.huius partis. Jdē est dōm, si papa reseruet certū bñficiū tunc vacās, datis executoribus, vt cōferant puta Titio, quo casu, si priusꝗ executores cōferant papa moriatur, nō extinguitur reseruatio. Ro.in no. cccxlix. Si papa mandet alicui. Ratio potest eē, q2 cū beneficiū tpe reseruationis vacaret, est acquisitū ius ipsi reseruatiuo ad illud, ⁊ sic gratia cepit sortiri effectū viuo papa. Maxime, q2 satis dr̄ papa prouidere de beneficio vacāti, si mandauerit illud ɔferri, secundū doc.in. c.si apostolica, de preb.in.vj.⁊.d.Gasp. in isto tract. in.vj.q. fol. xvij. Et vide super hoc Fede. de sen. q idē vult ⁊ loquens de papa in ɔsi.ccxcvij.legatus ɔcessit, vlt.col.per totā. Jdē crederem, si papa moriatur post vacationem beneficij reseruati, licet ante ꝓuisionē, per eandē rationem. Predicta non procederent, si papa fecisset gratiam certi vel incerti beneficij vacaturi secundum Rotā predictā, q2 isto casu omi respectu res est integra, ⁊ ita loquitur tex.in.c.si cui.§.fi.de preb.eo.lib. Jta intelligo istum casu3, l3 nō reperiam penes alium ita distinctum, ⁊ adde gl.in vers.finitur ad fi.in.c.presenti, de of.leg.in.vj. Glo.tamen in concilio Basilee in tit.de elect.⁊ reser.in prin.super versicu.causas in prin. aliter distinxit, que est in prag.fo.xlv. fallit hoc in casu de quo dicā in.xx. q.presentis.q.prin.vbi ēt respectu reseruatiuus durat reseruatio

post mortē pape reintegra. Sȝ qd si successor reuocaret grās predecessoris, an eēt ꝑiudicatū reseruatiuo in casibus ꝑdictis, dicaȝ
8 statiȝ in.x.q. ¶ †Octauo qro, qd si Papa nō moriatur. Sed renunciet papatui, vt fecit Celestinus.v.de quo dicit Poeta florē.
Poscia che nhebbi alcun riconosciuto,
Uidi ꝛ cognobbi lombra di colui
Che fece per vilta lo gran refiuto.
An isto casu procedant dicta in preced.q. Credo ꝙ sic, qꝛ mors, ꝛ renūciatio papatus equiparanť.glo.vult in.c.si cui de preb. in.
9 vj.ꝛ no.in.c.j.in ver.ꝑdecessor.de renun.eo.li. ¶ †Nono quero, qd in papa deposito, put fuit Balthasar cossa.Jo.xxiij.Pet. ꝺ Luna.Benedictus.xiij.in eoꝝ obediētijs nūcupati,in ꝯcilio cōstan.an post eius depositionē expiret reseruatio. Ista questio multū differt a predictis duab⁹, qꝛ priuatus siue depositus, est pluſqȝ mortuus, ꝛ renūtians. In qua ita mihi vř dicē. Qñ papa est ꝺpositus, ꝛ tūc qꝛ nō pōt ſm magis approbatā opi.deponi, nisi qꝛ hereticus, prout fuerunt depositi ꝑdicti duo, vt pȝ in sentētijs ꝯ eos latis, oēs eius regule, ordinationes, ꝛ ꝯtōnes sunt dānate, ꝛ reuocate.c.fraternitatis,extra de here.ꝛ p ꝯñs reseruationes facte p ipsuȝ, ita ꝯsuluit Gemi.in ꝯsi.xciij.Clemēs.vij. q ꝑprie loquiť in reseruationibus factis p Petrū de Luna predictū, qui put dicit ꝑfatus doct.fuit depositus in concilio Pisano. Sȝ ego habeo eius priuationem in cōcilio cōstantien.in sess.xxxj. que incipit de vultu eius hoc iudiciū prodeat ꝛc. Credo bene, ꝙ si reseruatio est sortita effectū in totū vel in partē, ꝙ nō extinguitur in ꝑiudiciū reseruatiui, qui habuit ius añ priuationē.pp dictū Inno. in.c.nihil est.j.col.ver.Sed pone ꝙ isti, extra de elec. Et predicta intelligo vera, qñ papa priuatus in nulla parte mūdi hȝ obedientiā. Sed si habebat obediētiā, put habebat Euge.iiij. lȝ fuerit in ꝯcilio Basilee priuatus, tūc nō dubito, ꝙ eius reseruationes, in loco in quo tolereť, nō extinguanť, p ea que ponit Gemi. in ꝯsil. viij.qdā Car.in princ. iunctis plene traditis in.l.barbarius.ff.de offi.preto.ꝛ.ꝺ.Ant.in proe.decre.iij.ver.Sȝ nūqd vitiať instru-
10 mētū. Ibi sed in terris antipape. ¶ †Decimo quero, si papa reuocet oēs grās factas p predecessorē suū, put fecit Bonifa.viij. ꝛ alij secuti sunt, an sit extincta reseruatio alteri facta. Dico ꝙ si reseruatio est sortita effectū, lȝ nō totalē, ꝙ non extinguiť. Pone exēplū, vt p Tho.fasioli in dubijs Rote cā.xxiij.in.j.ꝛ.ij.dubio. Credo bene, ꝙ in casibus positis.s.in.vij.q. preiudicaretur in totū ipsi reseruatiuo, qꝛ nō est acqsitum ius in re in aliquo illoꝝ.c.si
11 is cui, in prin.de preb.in.vj. ¶ †Undecimo quero, reseruatio inducta p regulas cācel. que cū morte pape ꝯditoris expirāt, vt dedi remissionē in preced.q.princip.in.xvij.ꝛ.xliij.effect.an ēt ipsa extinguať. Dico ꝙ nō, p rōnes quas dixi in.d.xvij.effe. Et scias ꝙ reseruationes gñales, put ista, inducta p regulā cancel. vt dixi.s.in.ij.q.prin.ver.gñalis xo.in.iiij.casu, ꝛ speciales facte de certo beneficio ſm primū ꝛ ſm modū, quos ibidē posui, nūqȝ expirant p mortē pape, vt in sepe allegata extrauag. Paul.ij. que pricipaliter emanauit ad declarandū hoc, vt pȝ in eius prin. p aliam tñ cāȝ pñt dicte reseruationes expirare, vt pȝ in discursu pñtis.q.
12 prin. ¶ †Duodecimo quero, papa reseruauit certū beneficiū pro Titio, Titius expresse renūciauit gratie, put pōt qsqȝ fauori suo renūciare, tex.vulgaris in.l.si quis in ꝯscribēdo.C.de pact.an illud beneficiū remaneat reseruatū, an vero libeꝝ, vt de illo possit ordinarius disponere, crederē nō extingui p renūciationē reseruatiui, sed remanere affectū, p dictā extrauag. Pau.ij.ibi vt si litere apost.ꝛc.ex aliqua cā debitū nō sortiantur effectū ꝛc. vt dicā
13 ēt statim in seq.ꝛ.xviij.q. ¶ †Tertiodecimo quero, qdā reseruatiuus, pendente reseruatione pro se facta de certo beneficio curato assecutus est aliud simile, quod eēt incōpatibile cū reseruato, an illud reseruatum, cui est tacite renunciatū ex dispositione cle.gře, ꝺ rescrip.possit p ordinariū ꝯferri, tāqȝ vlterius nā reseruatū. Ista est.q.ꝺ.Gas.in isto trac.in.iiij.q.fol.xvj.vbi distinguit, ꝙ aut ē facta reseruatio ꝑprio motu, aut ad instātiā, vt primo casu duret re-
14 seruatio, ſo nō.ego dico prout dixi in.q.preced. ¶ † Quartodecimo quero, an ex negligētia executoris nolētis ꝯferre beneficiū reseruatū possit gnerari aliqđ preiudiciū ipsi reseruatiuo, distingue duos casus, aut nō superuenit aliqua reuocatoria gratiaꝝ, ꝛ isto casu nullū preiudiciū pōt generari, qꝛ ipsi executori nō est prefixū aliquod tps ad ꝯferrēdū, ſm doc.maxime Phili. de perus.in.c. statutū.ij.col.de preb.in.vj.ꝛ Cal.consi.xxxij.an sicut impetrās in fi.in tit.de preb.Ro.Inn.ccij.secundum omnes ad fi. Fede. in tract.permut.in.xxix.q.ꝛ nullus alius inferior pretextu dicte tarditatis aut negligentie posset ꝯferre, super hoc tñ vide collect.in. c.ij.ver.quid si expectans, extra de conces.prebē. vbi vř velle, ꝙ debeat reseruatiuus.J.certum tempus facere sibi prouidere. Aut superuenit reuocatoria gratiarum, ꝛ tunc preiudicaretur ipsi reseruatiuo, postqȝ non fuit sibi prouisum de tali beneficio, Ro.in ant. dcxcvj.dic ꝙ reuocatoria pro quo vide glo.in.c.presenti, in prin. in ver.ad collationem de offi.leg.in.vj. ¶ Est bene verū, ꝙ Gre. xj.fecit vnam declarationem, ꝙ reuocatoria predicta nō ꝑiudicaret, si facta fuisset diligentia per expectantes, vt eis prouideretur p executores, que declaratoria fuit temporalis, vt potes videre in Rota predicta. Nec predictis obstat Ro.in.ant.clxiiij.no. ꝙ vbi nō stetit ꝛ in eisdem.cccxcv. No.si impetrans vbi negligētia executoris nō nocet impetranti, quia ibi nulla superuenit reuocatoria gratiaꝝ, sed solū queritur, an pauper possit acceptare anteqȝ eius gratia purificetur, si per euȝ nō stetit, quominus purifi-
15 cetur. ¶ †Quintodecimo quero, an expiret reseruatio in preiudicium reseruatiui, si beneficiū reseruatum fuit cum altero vnitum vel aliter extinctum, dic vt dixi in preced.q.prin.in.xxiij.effect. et seq. Sed qꝛ ibi dicta habent locum, quando vnio fit per inferiorē, hic est videndū, qd si fieret a papa, dic vt dicam statiȝ in.xxj.q. ¶ Sextodecimo quero, an finita familiaritate, vel officio vigore quorum erunt reseruata beneficia, expiret reseruatio. Dic vt dixi
16 in.d.q.prin.in.xvij.ꝛ.xxxij.effec. ¶ †Decimoseptimo quero, an per inualiditatem reseruationis, vel eius caducitatem, forte quia reseruatiuus est mortuus, aut alias effectus inhabilis ad beneficia obtinenda extinguatur reseruatio. Dic vt per omnia dixi ibi-
17 dem in.xvj.effec. ¶ †Decimooctauo quero, quid si reseruatiuus renunciet gratie sue, an reconualidetur collatio facta ꝺ beneficio reseruato per ordinariū, Gasp. ꝙ non isto trac.in.viij.q.fol.xvij. ꝛ seq. quod sine dubio est veꝝ, qꝛ renunciatio reseruatiui, non facit desinere beneficium remanere reseruatum, vt dixi.s.in.xij.q.
18 huius vlt.q.prin. ¶ †Decimonono quero, qdā virtute specialis facultatis sibi per papā ꝯcesse reseruauit beneficia, que erant ēt p papaȝ reseruata, an p hoc expiret papalis reseruatio. Collige responsionem ex his que late dixi in.q.prece.prin.in.vj.effec.
19 ¶ †Uigesimo quero, papa reseruauit sibi beneficia, que sperātur vacare per manus ꝯsecrationis alicuius promoti, vel per ꝯtractum matrimonij, vel per assecutionē alterius incompatibilis, vel per professionē emittendā, de qbus mandauit prouideri alicui, ꝛ sup hoc fuerunt expedite litere in cācel. apostolica, si priusqȝ talia beneficia vacent aliquo ex predictis modis, papa moriatur, an respectu reseruatiui sit extincta reseruatio. Dico ꝙ nō, vt est expressuȝ in.x.reg.cancel.incip. Itē reuocauit quascūqȝ, iuncto intellectu gl.ibi in fi.q̃ refert ita respōdisse sibi Nico.de castello, q fuit ꝯditor illaꝝ regulaꝝ, ꝙ est mirabile, vt respectu reseruatiui duret reseruatio post mortem pape reintegra, cuius ꝯriū est regulariter
20 vt dixi.s.in.vij.q.presentis.q.princ. ¶ †Uigesimoprimo quero, papa vniuit bñficiū reseruatū, an per istā vnionē sit extincta reseruatio. Credo ꝙ p vnionē perpetuā sit extincta reseruatio. Si vero vnio fuit facta ad vitam prelati tñ, tunc est discrepantia inter cancel.apost.ꝛ Rotā. Nā cācel.tȝ eē extinctā, ꝛ sic vacare beneficiū p dissolutionem vnionis, Rota vero tenet ꝯriū, vcȝ, ꝙ duret illa prima vacatio, vñ si erat reseruatū, qñ fuit vnitum remanet ēt reseruatum ex illa vacatione, qñ dicta vnio est dissoluta. Mihi magis placet opi.Ro.que cōprobatur ex multis, q̃ ponit Pet. de perus.in trac.de reuo.vnio.in.vij.c.vbi vide omnino.
21 ¶ †Uigesimoscđo quero, papa reseruauit collationi sue bñficiū Titij, nō expresso aliquo mō vacādi. Cōtingit ꝙ Titius resignauit illud bñficiū in manibus pape, de quo fuit ꝑuisuȝ mihi tanqȝ de vacan.per resig.an sit extincta predicta reseruatio. Dicas ꝙ non; vnde si alius illud impetrauerit tanqȝ reserua.obtinebit secūdum, Col.in.c.j.in.viij.col.versic.sed qd de.q.alia facti, extra de reg.iur. Est bene verū, ꝙ si papa reseruauerit in meum fauorem certum beneficium Titij extra Cu.exñtis dato certo executore, ꝛ ille Titius resignauerit in cu.illud beneficiuȝ, vel alias in Cu. vacauerit, tunc est extincta illa prima reserua.per istam superueniē. in Cu.pp quam impeditur ille executor prouidere mihi.s. reseruatiuo. Ita Colle.ibi.col.seq.ver.sed ecce papa.sed si non fuisset datus executor, esset idem, ꝙ in casu superiori, de quo aliquid di-
22 xi.s.in.xxii.ef.post prin. ¶ †Uigesimotertio quero, papa reseruauit collationi sue beneficia vacantia in Dioc.peru.tractu tpis eadem reseruat ad duos annos, an prima reseruat. generalis sit extincta per istam superuenientem, non defuerunt qui dixerint ꝙ non, quia ista secunda venit cumulatiue. Tamen Colle.tenet contrarium in.c.dilectus, vlt.colum.versi.sed quid de.q.facti ext. de preben.quod magis placet. ¶ Uigesimoquarto quero, an reser. specialis expiret si Papa prouidet de tali beneficio alteri quam reseruatiuo ponen.non obstantias generales. Dic vt dixi.s.in. iij.effec.in fi.ꝛ in remissione quam ibi dedi.

Secunda

SECVNDA PARS.

¶ De reseruatione Legati de Latere.

Nunc videndum Restat de reseruatione Legati de latere, in qua cōpēdiosiore stilo vtar, q̄ fecerim in parte preced. seruādo illū ordinē, quē ibi seruaui. ¶ Sz qr aliqua sunt tractāda, q̄ nō pōt bene adaptari qōnibus quas .J. formabo, idcirco tanq̄ preludia quedam ponam in isto prin.

❧ SVMMARIVM ❧

1 Legatus de latere ɔcurrit cū ordinario prouincie sibi subiecte.
2 Legatus de Latere an ɔcurrat cū persona, que de speciali facultate potest conferre beneficia certi loci cum distin. ⁊ nu. 3.

¶ Primum Preludium.

1 Legatus †De latere ⁊ nō alij legati, vt dicā in .j. q. p̄n. ɔcurrit tāq̄ superior cū omni ordinario sue prouicie in collatione beneficiorum, gl. vlt. in. c. j. de off. lega. lib. vj. Abb. in. c. j. iij. not. ⁊ ibi And. sic. in. iiij. extra eo. tit. Spe. lz non loquatur in collatione beneficiorum expresse, tñ dicit de iurisditione in .j. parte tit. ij. §. nunc ostendū, vlt. char. ver. legatus igitur, ⁊ dicā .J. in. viij. q. iiij. q. prin. ēt si habens ius ɔfereñ. sit alterius prouincie, dū tñ bñficiū sit in prouincia sibi directa, vt preclare ɔsuluit Ro. in cons. ccclxj. in casu proposite cōsulta. 2 †Recipit tñ hoc vnā restrictionē, nā si Papa ɔcederet facultatē alicui persone sibi grate, vt posset ɔferre beneficia in certo loco prouincie ipsius legati, de quo pone factū, vt p Cap. alleg. lxxxiiij. dominus papa ⁊ dixi in parte preced. in. iiij. q. prin. in. vj. effec. Isto casu legatus nō ɔcurret cū tali in collatione beneficiorum illius loci. d. Abb. in. c. dilectus, in vltimis verbis, quē recitat simpliciter ibi And. sic. pen. col. in prin. de offi. leg. ad q ɔferunt dicta p Ro. in ɔs. ccc xc iij. presens ɔsideratio. ij. col. ver. sed aduerten. ⁊ p ɔsequens non posset reseruare p id q dicā in seq. prel. 3 ¶ †Limita istā restrictionē singulariter, nisi ille qui ex priuilegio posset ɔferre ⁊c. haberet ex priuilegio ppetuo. Exēplū, papa ɔcessit vt archipresbiter Perusinus, q pro tpe erit, possit ɔferre omnia beneficia sita in territorio Corciani, nā cū tali ɔcurrit legatus in illis partibus, isto modo intelligo Ro. in d. ɔsi. ccclxj. in fi. ⁊ de tali habēte ppetuū priuilegiū, vide Ro. in anti. de preb. xvj. vtrū si sit ɔcessa, reperi post modū Uilladiego q in suo aureo tract. de leg. in. ix. q. j. partis in. lx. col. ver. vlterius quero tenere indistincte, q legatus ɔcurrit cū quolibet collatore, ēt hñte speciale priuilegiū ɔferrēdi, posset dici q si papa dederit hāc facultatē alicui, postq̄ legatus ē creat⁹, q tūc legat⁹ ñ ɔcurrat, sec⁹ si añ, eēt op⁹ videre facultates vtriusq̄.

❧ SVMMARIVM ❧

1 Reseruare non potest qui non potest conferre.

¶ Secundum Preludium.

1 Qui non †Potest conferre, nō potest reseruare, gl. in vers. sue legationis in. c. presenti, in princi. de off. lega. in. vj. ⁊ per hoc infert. d. Gas. in isto trac. vers. sequit̃ mō videre de legato, in prin. q iō alij legati nō reseruant, qr nō conferunt. Caue, qr si hoc eēt simpliciter verū, nō venirent in reseruationē legati beneficia, de quibus loquitur tex. in. c. pe. d. tit. ⁊ lib. q̄n eorum collatio esset deuoluta ad papam, cuius ɔ̄rium tenebo .J. in. vij. q. iiij. q. prin. vnde dico, q qui nō potest ɔferre ɔcurrendo vt superior cū ordinario, nō potest ēt reseruare, sed qui potest ɔferre tanq̄ deuolutū, ⁊ sic alio iure q̄ ordinarius, potest ēt reseruare, istud dicū nō est verum, qr licet Legatus possit ɔferre deuoluta ad papā, vt dicit glo. in ver. siue ad vos, in cle. si ō beneficio, de preb. tñ nō pōt illa reseruare, qr ille reseruat, q ɔcurrit tanq̄ superior, vt dicā in seq. prelu. Preterea reseruatio est inducta ad impediendū alios inferiores, ne in beneficio reseruato se intromittant, vt colligitur ex dictis in parte preced. in. iiij. q. prin. in. j. effec. sed absurdū eēt dicere, q legatus reseruando deuoluta, velit, aut possit impedire papā, ad quē erat facta deuolutio, aliū vero nō posset impedire, qr alter nō se impedit de talibus, nec dicas q impediret executorē apostolicū, qui expectantibus pōt de talibus prouidere, vt dicit gl. predicta qr dico q tales funguntur auctoritate apostolica ɔferrendo deuoluta, legatus vero vtitur sua ptāte, ⁊ hoc est verius, vñ dicta in. d. vij. q. ⁊ prece. loquuntur, q talia bñficia deuoluta includunt̃ in reseruatione legati, nō tñ dicitur in ea, q legatus possit talia reseruare, ⁊ ppea verum est, q dr̃ in prin. huius preludij, qui nō potest conferre, non potest reseruare.

❧ SVMMARIVM ❧

1 Reseruare non semper potest qui potest conferre, ⁊ qui possint.

¶ Tertium Preludium.

1 Qui †Potest ɔferre, potest reseruare, hoc sumitur ex mente. d. gl. alleg. in prin. prece. prelu. q nō est ita insipide intelligēdū, qr Archieps Cantaurieñ. potest ɔferre beneficia in Archiepiscopatu suo, iuxta not. in. c. transmissam, extra de elec. tñ nō pōt reseruare. c. j. de offi. leg. in. vj. vnde intelligas, qui pōt ɔferre ratione superioritatis ɔcurrendo cū alio, potest reseruare. Ideo dixi rōne superioritatis, qr eps ɔcurrit cū papa in colla. beneficiorum, vt hr̃ in. c. si a sede, de preb. in. vj. tñ nō pōt reseruare, qr reseruatio est inducta ad impediendū, vt est dictū in prece. prelu. q nō pōt eps tāq̄ inferior facere. ¶ Jō dixi ɔcurrēdo, vt excludā illos, q veniunt, supplendo negligētiā aliorum, de quibus in. d. clemen. si de beneficio, de preb. in quos nō cadit reseruatio beneficij deuoluti respectu inferiorum, nō qr sunt propter negligentiā pro illa vice priuata respectu superiorum, minime per ea que dicta sunt in preced. prelud. ver. preterea. Si vero ⁊ supplendo ⁊ ɔcurrēdo simul tunc bene posset reseruare, vt dicam .J. in. viij. q. iiij. q. prin. Itē vt excludantur illos, qui veniunt cumulatiue, vt in. c. cū in illis, in fi. ⁊ in. c. vlti. de preb. in. vj.

❧ SVMMARIVM ❧

1 Legatus de latere duobus modis potest reseruare.

¶ Quartum Preludium.

1 Potest †Duobus modis reseruare Legatus ō latere. ¶ Primo modo reseruando certum beneficiū illud nominando, vt in. c. psiti. §. ceterum, de offi. leg. in. vj. vel illud aliter nō nominādo, sed primū vacaturū in tali ecclesia, prout colligit̃ ex forma reseruationis, q̄ posuit spec. in. d. tit. §. nūc tractemus, ver. reseruatio aūt, ⁊ vtroq̄ istorum casuū dr̃ facta reseruatio ad certū beneficiū, super quo vide remis. quas dedi in pte preced. in. ij. q. prin. ver. primo modo. ¶ Scđo mō potest Legatus reseruare sub ista forma, reseruamus collationi nostre primū beneficiū, q talis duxerit acceptan. fm Pet. de anch. Ge. ⁊ Phi. in. c. si eū, de preb. in. vj. qui referunt hoc voluisse Cap. ⁊ Jo. de lign. qr in effectu in tali reseruatione nō cōprehenditur nisi vnum beneficium ⁊ vnica reseruatio, ⁊ cū Capo residet. d. Gasp. in tra. isto ver. sequitur modo circa prin. quibus adde Fed. de sen. in ɔs. lxv. J. scripte questiones non sunt leues, ver. ad id q secūdo, in fi. ⁊ Uilladiego in trac. de leg. in. ix. q. j. partis in. xx. col. ver. sed q̄ro iuxta. Adde hic aliam remis. in alio exemplari.

❧ SVMMARIVM ❧

1 Cardinales ⁊ Papa sunt vnum corpus.
2 Cardinalis verbo statur asserentis se legatum.

¶ Quintum Preludium.

1 Cum †sit q. d. Car. faciāt vnū corpus cū Papa, vt dicit Car. Flo. in cle. ij. in. ij. no. de celebr. mis. ⁊ ideo dicūtur de eius latere, vt in. c. decreto. ⁊ in. c. si qs tps. ij. q. vj. a quib⁹ decretis debuit hr̄e originē stilus Ro. cu. q vocat Car. missos legatos de latere, p quo ē optim⁹ tex. iuris ciuilis i. l. vnica. C. de pposi. labo. li. xij. Raro ē q extra cu. exeāt sine aliq̄ legatiōe, vt simpliciter dt. d. Gas. in isto trac. X. q̄ āt bñficia fol. xx. Jō psumēdū ē eos eē tales, put se asserunt, ƀ3 Pet. de anch. in cle. vni. ij. col. ō pba. qō intelligen. ē de his q̄ virtute legationis facere pñt, alias secus, vt ibidē dt Pet. de anch. ⁊ Jo. and. in. c. j. de of. leg. in. vj. put ibi refert Phil. ver. dixit tñ hec. 2 †Ex quo infero, q si oriat̃ lis, an tale bñficiū q dr̃ reseruasse legatus fuerit a legato reseruatū, q presumatur talē Car. reseruantē fuisse legatū, cū reseruare possit legatus virtute sue legationis. c. presenti. d. tit. de of. leg. q vr̃ firmare Phil. de perus. in. c. si cum. j. not. de preb. eo. lib.

SVMMARIVM

1 Reseruatio legati de latere non dat ius ad rem.

¶ Sextum Preludium.

1 Legatus † Licet nō possit reseruare, vt est dictu͂, tñ p talē reseruationem nullū ius acquiritur ipsi reseruatiuo, fm. d. Abb. in. c. dilectus. j. in. ij. no. extra de preben. nec in re nec ad rē, fm Villadiego, in. d. ix. q. col. xxij. ver. notādū tamē est hinc, q postq̄ beneficium a se reseruatum vacauerit potest alteri, quam reseruatiuo conferri, de quo dicā. j. in. v. q. vlt. q. prin. possetq; legatus reseruationem ipsam reuocare, vt dicit. d. Gasp. in isto tract. fol. xx. circa medium, alleg. glo. sed corrupte, & vult allegare glo. super ver. precedenti, in. c. presenti. §. j. de offic. leg. lib. vj. de quo dic, vt egregie ibi Philip. & valida est collatio pape de tali etiam nō facta mētione de reseruatione legati, p. c. q̄uis. ij. & in fi. & c. dudū, de preb. in. vj. Est bene verū, q per reseruationē legati afficitur beneficiū respectu inferiorū, fm Anch. in. c. hi qui auctoritate, in. ij. no. Gemi. ibi ver. quero de ratione & Phil. super. ij. glo. de preb. lib. vj. adeo q collatio facta contra inhibitionem Legati per ipsos est nulla, gl. magna, in. c. si soli. ij. col. versi. si vero vnus de conces. preb. in. vj.

SVMMARIVM

1 Legati omnes an possint reseruare, & qui dicantur de latere.
2 Cardinalis Vicarius an possit reseruare & conferre.

¶ Prima questio principalis.

1 Primo † Principaliter quero, quō diffinit̄ reseruatio legati de latere. Rñ. illo modo, quo diffinit̄ Papalis reseruatio, cuius difinitionem posui in parte preced. in. j. q. prin. Sed dū ibi dicit alicuius beneficij &c. stat proprie in numero singulari, per ea q̄ dicta sunt. s. in. iiij. prelud. ¶ Et dū in diffinitione predicta ponit̄ verbū beneficij, nō cōprehendit illas dignitates, de quibus in. c. deliberatione, de offi. leg. in. vj. siue illarū electio pertineat ad capitula, vt ibi dr̄, & declarabo in. iij. q. prin. in ver. ecclesias cathedrales, cū duobus seq. siue sint deuolute ad inferiores a papa, secus si deuoluantur ad papā, vt dicā. j. in. vij. q. iiij. q. prin. ¶ Successiue ponitur per habētē potestatē, pro huius declaratione quero. q; sunt plures species legatorū, vt numerat Spe. in. j. parte titu. ij. §. sequit̄ videre p totū, & Villadiego in trac. de lega. in. iij. q. j. partis. An oēs illi possent reseruare. Respondeo q nō. Sed illi soli qui sunt legati de latere. c. pñti. iuncta gl. j. in fi. de offi. leg. in. vj. Et iste de stilo sunt soli Cardi. fm spe. in. d. §. sequit̄. in prin. Nec alius legatus citra Cardi. vocat̄ de latere, vt dicūt. d. Ab. & An. sic. in. c. insuper gl. vlt. extra eo. tit. & Villadiego in pdicto loco. Dñr ergo de latere, q; ipsi soli assistunt lateri pape in explicatione arduorum, & p hoc qñ mittuntur dicuntur mitti a latere Pape, fm doc. Et de his intelligens beatus Bernardus cuius hodie festū celebramus scribit ad Eug. iij. Nō dico te sanū dolētem latera, prout refert gl. in ɔci. Basilee in ti. de nu. & quali. cardi. in prin. in ver. collaterales q̄ est in prag. fo. cxlvj. Ex his ɔferunt dicta. s. proxi. in. v. prelu. ¶ Posset etiā alij citra card. legatos reseruare ex speciali facultate eis a papa ɔcessa, fm Lap. qui ponit factū in alleg. lxxxiiij. dominus papa. Et de talibus latissime dixi in parte preced. iiij. q. prin. in. vj. effec. ¶ Idē est dicendū in Gubernatoribus puinciarū, cū facultate legati de latere. Secūdū Phil. deciū ɔsi. cxlix. in cā iurispatronatus in fin. Et dicit Villadiego in. d. parte in. ix. q. j. col. q istā opi. seruat Rota. & q ipse vidit ibidē ita iudicare, & propterea eēt difficile in iudicio obtinere ɔriū, lz de rigore iuris dicit posse teneri ɔriū. Et hāc facultatē, habuit Reuer. d. meus. d. Orlandus Archiepis. Auinioñ. tpe sanctis. Julij. ij. in puincia Romādiole & Exarcatu Rauēne, 2 cui cōmiserat sūmā negociorū tūc tumultuātis Italie. ¶ † Sz qd dices de Card. Vicario, put fuit Egi. Hispanus car. & eps Sabineñ. in Italia tpe Inn. vj. Auinio. cōmorātis. An talis possit ɔferre beneficia. Reperio Bal. in. l. aliqñ in. xiiij. q. ff. de offi. pro consul. q dicit q nō, lz, si esset legatus, posset, monet̄ p. c. vlt. de off. vic. in. vj. ɔriū tz expresse And. sicu. in rub. extra de offic. leg. i. ij. col. q lz sup hoc multū insistat, tñ eius dicta pñt reduci ad vnā rationē, que est talis, lz vica. simplex nō possit ɔferre bñficia, vt dicit Bal. vbi. s., tñ si addit̄ qualitas Cardinalatus, poterit ɔferre. Allegat simile, lz legati nō possint ɔferre, tñ si erunt cardi. poterunt ɔferre, vt in. c. j. de of. leg. in. vj. Mihi magis plz. d. Bal. qđ sequit̄ Jo. fran. paui. intra de pote. c. se. vac. ad fi. fol. lvij. lz ipse loquatur de Vicario vrbis, q pōt eē et Card. fm eū. Moueor tali rōne collatio bñficiorū nō cōpetit nisi illis, q hoc bñt a iure, iuxta no. in. c. trāsmissaz, extra de ele. & in. d. c. j. vel illis, qbus papa specialiter facultatē ɔcessit, vt. s. pxime ver. possent. Sz in vicar. Card. neutrū istorū ɔcurrit, vt de se pz. Qđ maxime pcedit, q; si secus diceremus generaret̄ magnū preiudiciū ordinarijs locorū, qđ nō presumit̄ eē de mēte pape, p. d. Rot. in ant. dccclviij. Dñs papa in. vj. col. cū si. ¶ Et si opponeres de facto narrato p Egi. in ɔsi. xix. in cā pēdēte, in prin. vbi Card. pictauieñ. ɔstitutus vicarius in ptibus Germanie ɔtulit beneficia. Dico q fuit ɔstitutus cū ptāte legati de latere, vt vbi pz in facto, quo casu potest cōferre & reseruare, vt. s. in ver. Idem est dicendum.

SVMMARIVM

1 Legatus de latere hodie potest reseruare specialiter solum.

¶ Secunda questio principalis.

1 Secundo † Principaliter quero, an legatus possit gñaliter, & specialiter reseruare, prout pōt Papa, vt est dictū in parte preced. i. ij. q. pri. Rñdeo anteq̄ emanasset restrictio. c. pñti. §. j. de off. leg. in. vj. poterat legatus generaliter sibi reseruare oīa bñficia legatiōis sue, vt pz ibi in xv. restringere ac et ex fcō qđ refert ibi gl. ō car. s. Marie noue, q talē reseruationē fecerat in puincia sibi ɔmissa. Qui dedit cāz, q facultas legatorū fuerit i h̄ restricta. Et iste fuit. d. Pet. de piper. q prout refert And. sic. in rub. extra de of. leg. in. ij. col. fuit magnus baratator & tādē occisus a diabolo. ¶ Pōt igit̄ legatus hodie solū specialē reseruationē facere, vt est decisuz in. d. §. j. fm declarationē q̄ dedi. s. in. iiij. prelu. & illam q̄ dabo. j. in. xij. q. iiij. q. prin.

SVMMARIVM

1 Beneficia que non potest legatus reseruare.

¶ Tertia questio principalis.

1 Tertio † Principaliter quero, que beneficia nō veniunt in reseruationē legati, qñ reseruauit sibi primum vacaturum. Respondeo illa que dixi non includit in reseruatione papali, que enumeraui in parte preced. in. iij. q. prin. per totam. ¶ Sed que beneficia non posset legatus nominatim & in specie reseruare. Rñdeo omnia illa, que non posset conferre iuxta ea que dixi. s. in. ij. prelud. in prin. & sunt infrascripta alibi non reducta. Beneficia reseruata Pape secundum do. Gasp. in isto tract. fol. xx. qui ponit vnum verbū tantum. Et hoc intellige virtute legationis. Sz si alias haberet potestatem a papa, conferendi & reseruandi, tunc dic vt dixi in parte preced. in. iiij. q. princi. in. vj. effec. per totum. ¶ Beneficia de mensa, quia talia non vacant, vt in cle. vnica, xv. quidam autem ecclesias de exces. prela. quod intelligo prout dixi in parte preced. iij. q. prin. ver. beneficia de mensa. ¶ Beneficia patronata Laicorum, vel clericorum, vt laicorum secundum. d. Abba. in. c. dilectus, ver. Et ex his habetur, extra de off. lega. vel clericorum, & laicorum simul, secundum eundē ibi paulo inferius, & plenius per And. sicu. in pen. colū. & seq. & Villadiego in loco in seq. versi. allegando. viij. col. ¶ Limita tribus modis, primo in iurepatronatus clericorum, vt clericorum, fo, si tale ius eēt acquisitum laicis priuilegio, ɔsuetudine, aut prescriptione, excepto q non sit ex priuilegio apostolico. ¶ Tertio qñ laici de facto nō presentarunt, super quibus vide remis. quas dedi in parte preced. in. iiij. q. prin. in. xiiij. effec. quibus adde Gasp. in isto tra. fol. xxj. ver. bñficiū q spectat. & Villadiego in tract. de leg. in. ix. q. j. partis. vii. col. ver. aduertendum tamen. ¶ Beneficia regalia, per ea que no. per doc. in. c. ij. de preb. in. vj. de quibus dixi in parte prece. iij. q. in prin. ver. beneficia regalia, & que sint talia dic vt ibi. ¶ Ecclesias cathedrales, vt episcopatus vel regulares, vt Abbatias, & prioratus siue sint collatiue, siue electiue, vt in. c. deliberatione, iuncta glo. mag. ibi alias sequeretur, de off. leg. in. vj. ¶ Ecclesias collegiatas, vt sunt plebanie cōiter, alibi sunt Archidiac. vt Bononie, alibi Archipresbiteratus, vt Aretij. d. c.

deliberatione, iuncta. d. glo. et si desierint esse collegiate, fm doc. ibi, qbus adde que dixi in. d. iiij. q. prin. in. xxv. effec. ¶ Dignitates maiores post pōtificales in cathedralibus, vt ibidem est decisum, qñ sunt electiue, secus si collatiue, fm. d. gl. q credo verū ēt si desierint eē cathedrales, vide remissio. q̄ dedi in prece. ver. Ratio āt quare ecclesias electiuas nō ɔfert vel reseruat legatus est, q2 vnus facilius exorbitat, q̄ multitudo, que hz eligere fm Guiladiego in tra. de leg. in. ix. q. j. partis. v. col. in fi. ¶ Alia nō occurrunt pro nunc que legatus nō possit ɔferre, nisi predicta, que ēt nō pōt reseruare p id q dixi in prin. huius. q. ¶ †Circa predicta quero, legatus reseruauit pro aliquo primā preb. vacaturam in tali ecclesia, an possit facere recipi illū in canonicū illius ecclesie priusq̄ preb. ita reseruata vacet. Respō. q aut talis receptio mādatur fieri in ecclesia, vbi est certus numerus canonico♃ iurō firmatus, ⁊ tunc si in mandato receptionis hmōi fit mentio de predictis. i. de numero, ⁊ iurō debent canonici mādato obedire, ⁊ recipere talē in canonicū ⁊ in fratrē sine metu periurij. fm Ge. ⁊ Phil. in. c. si cū sup, de pb. in. vj. qui referūt hoc voluisse Lap. ⁊ Jo. de lign. ⁊ Jo. de san. cū qbus ɔcordat Pet. de anch. ibid. Idē firmat. d. Gasp. in isto trac. fol. xxj. ver. certus est. ¶ Si xo in mādato pdicto nō fiat ō mētio ō numero, ⁊ iurō, tunc nō tenet capitulū obedire, lz si reciperet, valeret receptio, sed illi de capitulo erunt piuri, fm predictos, ⁊ spe. in. j. parte ti. ij. §. nūc tractem⁹ ver. sed si legatus. Nec talis receptio vitiabitur, ex eo q sit facta a periuris, vt leg. ⁊ not. de excōicatis, in. c. pro illo♃, in gl. pen. extra de prebē. vel melius dici pōt, q nō fuit facta a periuris q2 añ receptionē nō incurrunt periuriū, fm. d. Abb. in. c. dilecto, penu. col. in prin. extra eo. tit. de preb. ¶ Qñ aūt statutū de certo numero eēt p papā ɔfirmatū, tūc dicunt do. prefati, q legatus nō posset mādare, lz si mādaret, ⁊ cap. reciperet, an valeret receptio, vid Phil. in. d. c. si cū qui. ij. col. ¶ Si aūt mādatū predictū fieret. c. ecclesie, in qua nō est certus numerus canonico♃ dicti doct. tangunt, sed nō determinant. Ego crederē indistincte, q deberēt parere ⁊ recipere, q2 nullū obstaculū est, q impediat, nec numerus, nec iurm, immo facilius qs recipitur in tali ecclesia, q̄ in numerata, fm Guliel. de mō. lau. in cle. vlt. in. j. gl. in ver. si queras, de prebē. cū i tali ecclesia sit i ptāte legati, siue capituli creare canonicos de nouo, fm Fed. de sen. in ɔsi. ccxcvij. legatus ɔcessit, pen. col. x. sed ō facit, in fi. Et ex predicta distin. notabis, q reseruatio legati facta de prima preb. vacatura in tali ecclesia sortitur effectū, ēt q in ea nō sit dare vacationē, ex eo q2 illa ecclesia nō sit numerata, q in reseruatione papali, nō est dubiū, vt dixi in parte preced. ij. q. prin. xxxiiij. effec. ¶ Sed nūqd Legatus auctoritate sue legationis possit ɔferre canonicatū sub expectatione preb. d Gas. format istā. q. mixtā cū prece. in isto trac. fol. xxj. versi. Certus est numerus, ⁊ breuiter se expediēdo dicit, q sic, q2 capitulū hoc possit facere. Cōtrariū reperio tenuisse Guliel. de mō. lau. in loco pxi. allegato. lz dicat, q alij ordinarij hoc possint. Teneo opin. do. Gasp. pro qua tex. nisi cauilletur in. c. hi qui de preb. in. vj. lz Ge. ⁊ Phil. restringant, q ille fuit receptus a capitulo auctoritate legati, quasi velint, q legatus hoc nō possit, qd est violare illū text. Et hanc opi. expresse sentit Phil. in. c. psenti, in prin. x. qd aūt si legatus, de offi. leg. in. vj. vbi dū format. q. presupponit posse legatū ɔferre canonicatū, ⁊ reseruare prebē. ⁊ idē ibi Anch. versi. vlti. pro quo facit illa generalis rō, q oia potest legatus in sua puincia, q̄ pñt alij ordinarij. vt dixi. s. i. j. prelu. idē ēt psupponit. d. Car. i ɔsi. xviij. diebus elapsis, pa♃ p⁹ prin. x. A. obtinebat. el. ij. Et ego. j. in. iiij. q. vlt. q. pñ. Adde hic qd posui in alio exēplari.

SVMMARIVM

1. Ignorantes an ligentur reseruatione legati de latere cuz decreto ⁊ inhibitione.
2. Reseruationes legatorum sunt odiose.
3. Cla sciēter vel ignorāter nō pōt poni in reseruationibus legati.
4. Collatio ordinarij post inhibitionem legati an valeat.
5. Inhibitio sola an sufficiat ad annullationem collationis.
6. Ordinarius si conferat non obstan. inhibitione, opus est declaratoria sententia ad annullandam eius collationem.
7. Reseruatiu⁹ pape posterior an pferatur reseruatiuo leg. anteriori.
8. Reseruatio legati an includat beneficia deuoluta ad Papam.
9. Legatus de latere an possit conferre ecclesias cathedrales ⁊ maiores dignitates post pontificalem, si earum collatio per deuolutionem pertineat ad papam.
10. Legatus an possit reseruare beneficia, quorum collatio est deuoluta ad episcopum.
11. Legatus an possit reseruare derogando iure optandi.
12. Legatus extra prouinciam an possit reseruare beneficia vacatura in prouincia.
13. Episcopi, qui sunt in curia, quomodo solent conferre bñficia sue diocesis extra cu. vacantia.
14. Reseruatio legati an probetur per literas eiusdem legati.
15. Legatus an possit eodem tempore facere plures reseruationes.
16. Reseruatio legati, si concurrat cū collatione ordinarij, que presumatur precessisse.
17. Permutari potest beneficium reseruatum per legatum.
18. Reseruatio secunda legati an debeat facere mentionē de prima.
19. Lite pendente super prima reseruatione facta per legatū an possit de nouo reseruare.

¶ Quarta questio principalis.

Quarto Principaliter quero, de effectibus reseruationis legati de latere, Rñ. q ista materia est expediēda per aliquas questiones, ex quibus patebunt plures effectus huius reseruatiōis. ¶ †Primo quero, vtrū reseruatio legati facta cū inhibitione ⁊ decreto afficiat ignorantes. Ista est. q. tacta p oēs in. c. si apostolice sedis de prebē. in. vj. in qua doc. maxime antiq fuerunt varij. Nā Cōpost. in. c. capitulū, pen. col. ver. itē querit. ibi. Nec credo q decretū, extra de rescrip. dixit, q decretū legati card. positū sup vacaturo vel vacāte nō impedit ptātē ordinarij ignorātis. Rō est fm eū, q2 alius citra papā nō pōt ō vel. s. ius, naz ō ius eēt, q ignorans ligetur decreto. Eādē opi. dicit Gemi. in. d. c. si apostolice, tenuisse Pau. in cle. j. de ɔces. preb. Sz Pau. in lectura mea sup ver. ɔtingerit attētari, refert tñ opi. ⁊ nullā eligit, refert etiaz Ge. ibi nōnullos alios q tenuerunt opi. Cōp. ¶ Cōtrariū tenuit Inn. in. c. cū dilectus, extra de iurepa. q tñ si bene inspiciatur super ver. inhibens nō firmat pedes. Et alij plures quos adducit Ge. in predicto loco, quo♃ opinionē reputat ipse veriorem, p qua dicit eē casuz in. d. c. cū dilectus, ibi. Et si archidiaconus ⁊c. vbi papa rñdendo ɔsiderat, q fuerat dispositū de illa ecclesia post reseruationē legati. Et cū isto♃ opi. ɔcordat Lap. alleg. xiiij. ɔclu. j. in ver. tertia, vbi refert hoc voluisse Pau. in. d. cle. j. Et sic p vtraq3 opi. allegatur Pau. sed prout dixi nihil eligit. ¶ Reperio q. d. Car. in cle. predicta in prin. in. vij. no. dicit, q cōiter tenetur in. d. c. si apostolice, q decretum legati afficit ignorantes, cuius ratio est secundum eum, quia potest superior impedire iurisditionem inferioris, vnde si concurrunt prefertur superior. c. si a sede, de prebē. in. vj. Subdit q hodie ad tollendū oē dubium, ponūt legati clausulam decernentes ⁊c. siue scienter, siue ignoranter. d. Gaspa. de peru. in isto tract. fol. xxj. ver. an autem decretum, refert pauca ex predictis, ⁊ nihil eligit. ¶ Mihi placet opi. Compost. ⁊ sequacium, quam firmat etiam Phil. post aliqualem disputationē in. d. c. si apostolica, qui dicit esse de iure veriorem, cum quibus concordat Pet. de ancha. in. c. si beneficia in. vij. nota. d. titu. ⁊ lib. ⁊ Gemi. sibi contrarius in. c. j. §. fi. in fi. de ɔces. preben. eo. lib. q2 non reperitur cautū in iure, q legatus in suis reseruationibus apponat scienter vel ignoranter, hinc est q spec. in forma reseruationis, q̄ ponit in. d. §. nunc tractemus, ver. reseruatio aūt nō ponit talia verba. Quibus adde collect. in. c. dilecti in fi. ver. sed nunq̄ alius, extra de preb. ⁊ ibidem. ij. col. versi. Itē ⁊ decretum, q2 nō reperitur cautum in iure, q legatus in suis reseruationibus apponat scienter vel ignoranter. Hinc est q spec. in forma reseruationis, q̄ ponit in. d. §. nunc tractemus, versi. reseruatio autē non ponit talia verba. ¶ †Suadetur hoc, quia legatorum reseruationes sunt odiose, vt dicit glo. in. c. presenti, in gl. mag. de offic. leg. lib. vj. merito non taliter interpretan. q afficiat ordinarios ignorantes. ¶ Nec ob tex. in. d. c. cum dilectus, quem Ge. allegat p casu contrarie opi. quia dico, q si iungatur responsio Pape, in qua prefatus doctor se fundat cuz facto narrato in pri. illius tex. ad q Papa in dicta responsione vult se referre, videbis ibi fuisse intimatum reseruationem ordinario collatori. i. Archidiacono de quo ibi. Nec obst. ratio. d. Card. q superior possit ipedire iurisditionem inferioris, quia dico, q ignorans non dicitur impediri, vt in clemen. vnica de renuncia. ¶ †Et quamuis hodie, vt dicunt doctor. ⁊ experientia docet, legati ponant in reseruationibus scienter vel ignoranter, tamē hoc nō nocebit ordinario ignorante, quia de facto ponunt talem clausulam, quia ius non concedit talem facultatem ipsis, vt in fim. dicam. j. in. iij. q. vlti. q. princ. Concludo ergo breuiter, q reseruatio legatorum facta cuz inhibitione, ⁊ decreto non ligat ignorantes, nisi facta eis notificatio-

ne.ex quo sequitur effectus, quem ponã in.xiij.q.pñtis.q.princi. Et hanc partẽ reperij postea tenuisse etiã Uilladiego in suo trac. de leg.in.ix.q.j.partis in.xxj.col.ver.Sed quero an decretũ ꝛc. qui p plura ꝫ opi.Cõpost.Si vero scirent hoc ex alia via de notificatione eis facta,an isto casu ligent,Gem.in.d.c.si apostolice pe.col.ver.ex his oĩbus,in pñ.dicit ꝙ sic,subdẽs ꝙ est cõis opi. Idẽ ibi Phili.Quibus hoc asserẽtibus,lꝫ sit credẽdũ,pp eoꝝ excellẽtiã,vt dicũt nouissimi papieñ.id est Lancell.Decius in.l.j.i vlt.ỽbis.ff.de leg.j.nihilominus reputo dubitabile,qꝛ talis noti tia dꝫ dari p ministros ad h deputatos,de quo vid multa similia adducta p mod.Bonoñ.in.l.si qs nec.q.xiij.col.ꝛ seq.ff.de.q.q

4 bus adde Rot.in no.clxviij.si in cã ꝛc. ❡†Scdo quero,an collatio facta p ordinariũ post inhibitionẽ legati,teneat spec.ꝙ nõ in.d.§.nũc tractemus,ver.vlt.quẽ ad hoc alleg.d.Gasp.in isto tra. fol.xxij.ỽ.sed pone.Sꝫ si videbis spec.ibi nõ dicit post inhibitionẽ,sed post reseruationẽ,lꝫ paulo inferius dicat post inhibitionẽ. Idẽ vult gl.magna in.c.si soli.in.ij.col.ỽ.si ỽo vnus expectat,de ꝯces.preb.in.vj.Rõ est,qꝛ respectu inferioꝝ reseruatio legati afficit beneficiũ reseruatũ,vt dixi.s.in vlti.prelu.huius partis.

5 ❡†Tertio quero,si sola inhibitio sufficit annullationẽ collationis facte ꝯ ipsaꝫ,vt dixi in.q.preced.ad qd ponit in reseruatione clausula decreti,vt pꝫ in eius forma,q̃ ponit spe.in loco,ad queꝫ remisi in.j.q.huius.q.prin.ver.mihi piꝫ.d.Gasp.in loco preallc. tãgit incidẽtes istã qõnẽ,ꝛ breuiter.Cuius verba declaro aptius q̃ ipse dicat.Qñ est sola inhibitio,ꝛ ordinarius ꝯueniat,requiritur declaratoria,ꝙ factũ ordinarij nõ valuerit,pro hoc gl.in ver. ꝓuisionẽ,in.c.si eo tpe,de elect.in.vj.sed qñ est positũ decretũ,nõ requirit declaratoria per.c.j.de homi.eo.lib.qꝛ tũc legatus de

6 clarauit eẽ nullũ.Ita dicit prefatus doc.lꝫ nõ ita clare.❡† Sed aduerte,qꝛ lꝫ nõ reqrat declaratio sup nullitate collationis,tñ requirit,ꝙ declaret ordinariũ venisse ꝯ inhibitionẽ,ꝛ decretum,vt colligitur ex dictis Ge.in.d.c.i.de homi.pen.col.ỽ.Quero qua

7 re,ꝛ Anch.in.xiiij.no.ꝛ Phil.in vlt.not.❡†Quarto quero,an reseruatiuus legati pferat illi,p quo postea papa rescripsit in eadẽ eccle.d.Gasp.in loco preal.dicit ꝙ nõ,qꝛ si papa priuilegiauit legatũ intelligit ꝯ alios nõ ꝯ se,vt in.c.dudũ,de prebẽ.in.vj.p q̃ vide pulchra ỽba Pet.de anch.in.c.hi qui,in.ij.no.de preb.eo. lib.p quẽ tex.est hodie decisa ista.q.q̃ fuit spec.in.d.§.nũc tractamus,vers.de illo ẽt.❡Quinto quero,capitulũ siue eps crearunt aliquẽ in canonicũ sub expectatione preb.in vna ecclesia,in qua postea legatus reseruauit primã preb.vacaturã,qs pferat in dicta pb.an primo receptus a capitulo,vel epo,an reseruatiuus legati.Istã.q.mouet gl.magna in.c.si soli in.ij.col.vers.si vero vnꝰ de ꝯces.preb.in.xxxj.q̃ determinat reseruatiuũ legati pferendũ p

8 bonas rões,quas vide in ea.❡†Sexto quero,an in reseruatione legati includãtur bñficia deuoluta ad papã,nã talia reseruare nõ posset,vt dixit in.ij.preludio huius ptis,istã.q.nõ reperio tactã p aliquẽ,tñ credo,ꝙ includantur,in tm̃ ꝙ executor reseruatiui legati poterit sibi de tali prouidere,sicut posset executor pape, iux.no.in cle.pen.in gl.siue ad nos de preb.conferũt dicẽde statim.viij.q.maxime qꝛ legatus posset talia ꝯferre,vt in spec.in.d.§. nũc tractemus,in prin.ꝛ gl.in.c.j.in fi.de offi.leg.in.vj.cum sim.

9 ❡†Septimo quero,legatus nõ põt se impedire inꝰ bñficijs expssis in.c.deliberatione,de offi.lega.in.vj.put declaraui.s.in.iij.q. prin.huius ptis in ver.ecclesias cathedrales,cũ duobus seq.an si talia fuerint deuoluta possit legatus se intromittere,adeo vt nõ habeat locũ ꝓhibitio.d.c.deliberatione,dico sic.❡Aut illoꝝ ꝓuisio deuoluit ad inferiorẽ a papa,vt in cathedralis in casu negligentie,ꝛ nõ aliter,vt in.c.q̃ q̃,de elec.in.vj.regulares aũt,ꝛ alie semp deuoluunt ꝓ pria vice ad inferiores,vt ibi no.in.j.gl.lꝫ de regularibus als eẽt altercatio,vt refert Mãdagot.q fuit vnꝰ ex cõpilatoribus.vj.libello solẽni electionũ in.j.pte.c.ix.in fi.sup ỽ. cathedralibus,q̃ hodie est sospita,vt ibi,ꝛ isto casu oẽs ꝯcludũt in.d.c.deliberatione,ꝙ legatus nõ possit se intromittere,ꝙ ẽt firmat.d.Gasp.in.d.trac.fol.xx.ỽ.dignitates ecclesiastice,aut pdictoꝝ collatio siue ꝓuisio deuoluit ad papã ex negligẽtia aliorum ad quos ẽt erant deuoluta,ꝛ isto casu doct.ibi sunt varij,nã Archi.ꝛ Jo.an.dixerũt ꝙ tũc nõ hꝫ locũ ꝓhibitio illius text.quos refert,ꝛ sequit ibi Anch.in.j.no.Lapus ỽo ꝛ Gemi.tenẽt ꝯriũ, quos sequit ibi Phil.de peru.in ver.qd ãt si beneficia.❡Sꝫ est sciẽdũ,ꝙ pdicta dubitatio est hodie sopita,qꝛ tã cathedrales ecclesie,q̃ regulares ꝛ dignitates maiores post põtificalẽ in cathedralibus ꝛ precipue in collegiatis sunt reseruate ipsi pape,vt.ij.ꝛ iij.reg.cancel.p quas tã ordinarijs q̃ legatis vñ ꝛ est sublata facultas de talibus ꝓuidẽdi iuxta latissime dicta in pte pcedenti. ❡Põt tñ pcedere questio in regularibus nõ excedẽtibus valorẽ.cc.ducat.ꝛ in dignitatibus pdictis nõ exceden.valorẽ.x.duc. in qbus reseruatio p dictas regulas nõ hꝫ locũ vt in eis dr̃,i qua ꝯcludo cũ Jo.an.Archi.ꝛ Anch.Tũ pp aucto.Jo.an.que quãta sit dixi in cle.ꝛ si principalis,sup.i.gl.de res.dũ examino illã.q. subtilẽ,an successor in vicariatu possit cognoscere de cã commissa priori vicario.itẽ pp auctoritatẽ Arch.quẽ multũ sublimauit gl. j.in prin.v.lib.ac ẽt Pet.de anch.cuius auctoritas nõ est leuis. ❡Pro ista opi.adduco hãc rõnẽ.Nã lꝫ alias qñ aliqd ꝓhibet vna via ad id alia nõ dꝫ admitti,vt in reg.cũ qd de reg.iur.in.vj. Tñ illud ꝓcedit,qñ in odiũ ꝓhibitũ ius resistit,alias secus,secundũ Dy.ibi in fi.in solutione ꝯrioꝝ ꝙ nõ est in casu isto.nã legatꝰ nõ ꝓhibetur talia ꝯferre in odiũ sui,sed in fauorẽ illoꝝ ad quos spectat electio ꝛ collatio,vt ibi dicit Phil.in ver.qd aũt si bñficia vñ nõ dꝫ ꝓhiberi alia via.i.deuolutionis de illis disponere cõferẽdo aut eligẽdo,nõ aũt reseruãdo,p ea q̃ dixi in.ij.preludio huius partie,includeret tñ in eius reseruatione,vt dixi in preced.q.

10 ❡†Octauo quero,ex negligẽtia inferioꝝ deuoluta ẽ collatio certi bñficij ad epm,iuxta cle.pe.de preb.an tale bñficiũ sic deuolutũ possit legatus reseruare.Ista.q.est vtilis ꝛ nõ tacta p aliquẽ,ꝛ ex dictis rot.in no.cccxiij.fuit dubitatũ vtrũ archieps vꝫ posse dcidi ꝙ nõ.Qꝛ lꝫ legatus ꝯcurrat cũ ordinarijs in collatione beneficioꝝ,tñ illud est veꝝ,qñ ꝯferunt iure proprio,secus qñ ꝯferunt iure deuoluto,qꝛ hoc nõ reperit iure cautũ.Cũ ergo talia nõ ꝯferat,ergo nõ reseruat,vt dixi in.ij.preludio huius partis.Allegat Rot.simile,qꝛ capitulũ nõ supplet negligẽtia prelati in deuolutis ẽm Inn.in.c.cũ in cũctis in gl.pe.in ver.ꝛ p capi.extra de electi. ❡Magna est auctoritas rot.predicte q̃ simpliciter sequit mil. in ver.legatus.§.ij.Tñ ꝯriũ põt attentari,qꝛ expeditũ est,ꝙ legatus ꝯcurrit cu omni ordinario sue prouincie,adeo ꝙ quicqd ipse potest,ẽt potest legatus,vt refert.d.Abb.in.c.fi.ij.col.versi.ego pro hac opi.de ꝯfir.vti.vel inut.ꝛ idẽ Abb,ꝛ And.Sic.in.c.j.i not.de offi.leg.melius p Bal.in.l.si in aliq̃.§.j.in fi.ff.de offi.p cons.ꝙ fuit dictum in.j.prelu.huius partis.Nec hunc casum,ꝙ nõ ꝯcurrat in deuolutis,reperio exceptum.Preterea,si executor pape potest conferre deuoluta ad epm,vt in cle.pe.ꝛ ibi no.de pbẽ.ergo idem in executore legati,cum legatus omnia possit i sua prouincia,que potest papa,nisi specialiter reperiatur prohibitũ, Spec.in.j.pte tit.ij.§.nunc ostendendum vlti.charta.versi.legatus igitur.❡Coadiuuatur,quia legatus ad talia deuoluta nõ solũ venit concurrendo vt dixi,verum etiã supplendo negligẽtiã inferiorũ negligentium ꝯferre,ẽm Ro.in consi.ccclxi.in casu ꝓpositẽ.❡Non ob.dictum Inn.ꝙ sequitur ibi Comp.in ver.capitulum,ꝛ alij oẽs vt latissime Jo.fran.paui.in trac.de pote.cap. se.vac.in.ij.q.ij.partis,qꝛ ex eo nõ infertur,ꝙ dr̃ Rot.cũ nõ videatur bona consequentia,capitulum non supplet negligentiam epi,ergo legatus nõ concurrit in deuolutis ad episcopum cũ ipso epõ,quia,vt est dictum,ꝯcurrit ꝛ supplet,vcꝫ,in alijs preter expressa in.c.deliberatione de offic.leg.in.vj.dixi in.q.prece.ꝛ maxime,qꝛ negligẽtiam non supplent inferiores sꝫ superiores,vt pꝫ

11 in.c.nulla,de concef.preben.❡†Nono quero,an legatus possit sibi reseruare prebendam vacaturam,in qua alias haberet locuꝫ optio,iuxta.c.vlti.de consuetu.lib.vi.ꝛ derogare tali consuetudini de optando.Dico ꝙ sic ẽm Pet.de peru.nec alibi legi in tra. permut.in vlt.q.vlti.partis,versi.dr̃ aũt superior.Coadiuuatur optima rõne,nã ꝯsuetudo optandi,que est quasi quedã prescrip. nõ tribuit ius,nisi ꝯ eũ,ꝯ quẽ est inducta.i.ꝯ capitulũ vel epm,nõ p hoc habet locum contra papam vel legatum,ꝛ quia ratio fuit. d.Ant.in sim.casu in.c.dilectus.iij.col.in.j.q.de offi.leg.ꝛ requiritur ꝙ legatus deroget iuri optandi,alias secus quia reseruatio

12 legati nõ adest,ꝛ ẽt vt differat a papali.❡†Decimo quero,an legatus existens extra suam prouinciam possit reseruare beneficia vacatura in sua prouincia.Respon.ꝙ sic,quia potest illa extra prouinciam existens conferre,cum hoc sit voluntarie iurisditio. vt dicit glo.quam omnes approbant in.c.noui de offic.leg.cum qua concordat ibi Inno.in fi.Idem dicit Philip.non allegando glo.predi.in.j.c.ij.colum.in fi.eod.titu.in sexto.

13 ❡†Sed quid si legatus sit in curia,an possit reseruare beneficia sue prouincie conferre.Dicas ꝙ sic,quam ꝛ conferre forte facit, prout cõiter faciunt episcopi,qui vadunt extra menia vrbis ad conferendum ad hoc,vt dicantur esse in aliena dioecesi,ꝛ iste modus ponitur in prat.cancell.fol.lxxxiij.versi.an episcopus,vel si papa est extra curiam forte causa recreationis,tunc ordinarius ꝯfert in curia,ꝛ in lrĩs dicit abñte ab vrbe.S.D.N.ꝛc.ꝛ vtrũq modũ vidi seruari p.d.Auinio.❡Credo tñ,ꝙ de iure possit legatus siue alias ordi,ꝯferre bñficia in curia,q̃ vacauerint in sua prouincia vl dioc.ꝛ vltra remissiões q̃s dat pra.cãcel.vbi.s.hoc ponit

nit Inn.in.c.qꝛ diuersitatẽ,ad fi.extra de ꝯces.prebẽ.quẽ sequit. d.Prepos.in.c.qui in aliquo,ante fi.lI.dist.Tñ circa hoc multũ me facit dubitare tex.in.l.ij.in prin.ff.de offi.procõs. vbi procon sules statim egressi vrbẽ habent iurisditionẽ volũtariã.q.d. dum sunt in vrbe etiã volũtariã iurisditionẽ nõ possint exercere,ꝗsi tota sit penes principẽ,ꝛ sic ꝯferre beneficia,ꝙ est volũtarie iurisditionis,nõ possit legatus in curia,ꝛ per ꝯñs nec reseruare, ꝙ relinquo cogitandũ,ꝛ vide Rot.in ant.dlxxij.qdã cardinalis,que est in anti.iiij.de renun.que in facto presupponit ordinariũ posse cõferre beneficia in curia.

14 ¶†Undecimo quero,vtrũ reseruatio legati probetur per literas suas,in quibus narrat se aliquod bñficiũ reseruasse.Dico ꝙ nõ,gl.in cle.vnica,in ver.reseruasse, ꝛ ibi Pau.de eleaza.sup ver.sedis aposto.de pb. cũ qbus transeunt ibi Imo.ꝛ Pet.de ancha.requirunt ergo litere cũ suo sigillo, in qbus ipse legati reseruet tale bñficiũ.

15 ¶†Duodecimo quero, an legatus in prouincia sibi decreta possit eod.tpe facere plures reseruationes,aduerte qꝛ nunc declarabo in duobus verbis.§.ceterum,in.c.presenti,de offi.leg.in.vj.Dico sic,quot sunt collatores diuersaꝝ ecclesiaꝝ,tot bñficia põt reseruare, vt statiꝫ declarabo, ꝛ si eẽnt plures,q possent ꝯferre bñficia,vt capitulũ, reputo pro vno collatore,vt est de mẽte gl.ibi sup ver.illius vñ legatus Bononieñ.poterit eo.tpe reseruare vnũ in cathedrali eccle.s. Pet. cuius collatio spectat ad epꝫ,bꝫ Phil.in.c.quãuis.j.§.j.col.ij.ꝟsi.qñ ꝟo,de pbẽ.ꝛ vide sup hoc lõgã deci.Egi.lxlx. palatiũ,aliõ in collegiata ecclesia.s.Petronij,cuius collatõ spectat ad.c. ro. in no.clxvij.õ colla.pb. Lap.alleg.xxxj.j.ꝯcl.in prin.Fed.õ sen. egregie in ꝯsi.xxxiiij.querit ad quẽ.lꝫ Ge.aliõ senserit i hoc in.c. cũ in ecclesijs ad fi.de pb.in.vj.ꝛ de istis duabus ecclesijs loquit tex.in.d.§.ceteꝝ,in prin.aliud in alia eccle.in qua qs bꝫ collationẽ bñficioꝝ depẽdẽtiũ ab ea,vt põt eẽ in eccle.s. Proculi,vel.s. Michaelis in boscho,aut.s.Jo.in mõte,ꝛ de simili pone factuꝫ p Ro.clxxxij.No.vbi aliqs in ant.ꝛ in.c.mãdatũ,ver. ad bñficia.eo.ti.ꝛ li.ꝛ ita intelligit ver.Nec ẽt in.d.§.ceterũ, sic de alijs collatoribus,q in ecclesijs suis bñt ius ꝯferrẽdi,ꝛ cũ intẽtio.d.§. ceteꝝ sit nõ grauare eũdẽ collatorẽ in diuersis reseruationibꝰ,sit poterit legatus mille facere,si mille collatores bꝫ in sua ꝓuincia. ¶Et aduerte,qꝛ iõ in prin.dixi quot sunt collatores diuersarum ecclesiaꝝ,qꝛ si i vna eccle. legatꝰ reseruauerit vnũ bñficiũ,ꝙ erat ad collationẽ epi,nõ poterit in eadẽ reseruare aliud ꝙ sit ad collationẽ archipresbiteri,ꝫm gl.in.d.§.ceteꝝ,in ver.in eadẽ,cũ qua ꝯcordat ibi Archi.ꝛ ceteri trãseunt, temerariũ eẽt pp istoꝝ supremã auctoritatẽ velle aliud,ꝙ̃ ipsi dicant,nihilominus ipsi ꝯsiderant grauamẽ ecclesie.ꝛ mihi vꝛ ꝯsideran.eẽ grauamẽ collatorũ,q grauant,ꝛ nõ ecclesie,ꝛ lꝫ tex.ꝛ.c.mãdatũ,de rescr.loquant de grauamine ecclesie,tñ dꝫ forte exponi.i.ꝓsidẽtiũ in ecclesia, q vere pñt grauari,ꝛ nõ ecclesia,ꝗ est qd inanimatũ,vñ dico,ꝙ posset attẽrari,ꝙ qñ legatus reseruat vnũ bñficiũ in vna ecclesia, ꝙ sit ad collationẽ epi,possit ẽt reseruare aliud in eadẽ eccle. ad collationẽ alterius,cũ iste alter p primã reseruationẽ nõ sit grauatꝰ ꝛ istud dictũ sine dubio est veꝝ in alijs ecclesijs nõ collegiatis vel nõ cathedralibus,qñ diuersi collatores ꝯferrẽt bñficia in eis existẽtia,puta capellanias,ꝛ similia,vt dicit Phil. in.d.§. ceteꝝ in. ij.not.ꝛ Uilladiego in tract.de lega.in.ix.q.j.partis in.xiiij.colũ. ver.ꝓ declaratione,tñ idẽ forte in predictis,vt dixi,sup quo cogitabis.

16 ¶†Decimo tertio quero,si eadẽ die legatus reseruet certũ bñficiũ,qua illud idẽ ordinarius ꝯfert,qd presumet precessisse Rñ.ꝙ Gemi.format hanc.q.de papa simul, ꝛ legato,tñ nõ determinat nisi in papa,in.c.si a sede.ij.col.ꝟ.qd si papa vel legatꝰ, de prebẽ.in.vj.de qua dixi in pte preced.iiij.q.prin.in.xxxiij.effectu credo prouisuꝫ p ordinariũ debere obtinere,nisi p reseruatiuũ legati ꝓbetur fuisse illa die inhibitũ ipsi ordinario,ne ꝯferret, arg.gl.in cle.vlt.in ver.creatũ,in fi.de rescr.ꝙ expresse tenuit collect.in.c.post electionẽ,ver.si papa vel legatus,de conces. prebẽ. sola.n.reseruatio ẽt cũ qd cũ decreto irritatur nõ sufficit,ꝫm magis verã opi.ꝙ̃ recitaui in.i.q.presentis.q.prin.

17 ¶†Decimoqrto quero,an bñficiũ reseruatũ p Legatũ possit ꝑmutari,dicas ꝙ sic,gl. in ver. auctoritate,in.c.vnico,de.permu.li.vj.Nec ex hoc fraudat reseruatiuus,cui nullũ ius poterat sibi acquiri,vt est dictũ.s.in vltimo preludio huius partis.

18 ¶†Decimoquinto quero,an in secũda reseruatione ꝙ̃ facit legatus debeat facere mentionem de prima.d.Gasp.in illo tra.fol.xx.ver.Item pendẽte dicit ꝙ sic,idẽ Anch.in.c.presenti.§.j.ver.querit gl.ꝛ ibi Phil.ij. col.de off.leg.in.vj.ꝛ Uilladiego in tract.de leg.in.ix.q.j.partis in.xiij.col.ver.ex quo infertur ꝛ col.xxv.ver.qui tñ si finita.

19 ¶†Decimosexto quero,an si sup prima reseruatione,ꝙ̃ fecit legatus,pẽdeat lis,possit facere aliam,doc.tenent ꝙ nõ,in.c.presenti,de offi.lega. in.vj. quos sequitur Uilladiego vbi.s.in. xvij. col.ver.ꝛ qꝛ. ¶Decimoseptimo quero,vt in alio exemplari. Et est sciendum,ꝙ quam plures effectus enumerati in parte prece. in reseruatione papali ꝯueniunt etiam reseruationi legati, prout sunt decimus cum seq.xij.ꝛ.xviij.cum seq.xxiij.cum sex seq.xxxj. ꝛ.xxxiiij.ꝛ.xxxvij.cũ seq.ꝛ.xlv.ꝛ.xlviij.ꝛ si in aliquo predictoꝝ dꝛ de pluribus beneficijs,ponatur exemplum de vno,quia plura non potest legatus reseruare,nisi prout dixi.s.in. xij.q. Item si in aliquo dicatur de principali aut maiori dignitate ponatur exemplũ in inferioribus beneficijs,quia tales legatus non confert,aut reserua vt dixi.s.in ista parte in.iij.q.prin.ver.ecclesias cathedrales,cum duobus seq. ¶De primo autem effectu reseruationis papalis,an ꝯueniat huic reseruationi dictum est in.j.q. huius.q. prin.de qnto,et dcm̃ in.ix.q.eiusdẽ de.xiiij.est dictũ in.iij.q.prin. huius ptis ver.bñficia ꝓnata.de.xxxiij.est dcm̃ in.xij.q.pñtis. q.prin. ¶Quidã alij nõ ꝯueniunt reseruationi legati. Et si q sũt qui ꝯueniunt nõ haberent locum in ea propter eius debilitatem.

SUMMARIUM

1. Legatus si moriatur,vel reuocetur,an expiret reseruatio per ipsum facta.
2. Reseruatio legati an duret finita legatione.
3. Legatus si reseruet pape,an ipso legato mortuo, vꝉ reuocato duret reseruatio.
4. Reseruatio prime preb.pro eo qꝛ a legato fuerat creatus canonicus an expiret mortuo,vel reuocato dicto legato.
5. Legatus si conferat Titio beneficium alias per ipsum reseruatũ in fauorem.N.ꝛ executores per ipsum deputati primo contulerint dicto.N.quis preferatur.
6. Mortuo legato,vel reuocato executores per ipsum deputati in reseruatione facta in fauorem certe persone poterunt illum reseruatiuum inducere in possessionem,si eo viuo contulerant.
7. Reseruatio legati expirat per collationem pape subsequen. nulla de tali reseruatione mentione habita.

¶Quinta questio principalis.

QUinto Principaliter quero,quomodo extinguatur reseruatio legati.Istum articulum expediaꝫ per infrascriptas questiones.

1 ¶†Primo quero,vtrum morte vel reuocatione legati extinguatur reseruatio per ipsum facta,ista est.q.Spe.in.i.parte ti.ij. §.nunc tractemus ver.Sed ecce legatus, qui primo distinguit, an legatus moriatur,aut reuocetur re integra,aut re nõ integra, vt primo casu expiret reseruatio,secundo non,dicit postea,ꝙ pro maiori parte curiales tenent,ꝛ dicunt fuisse sepe declaratum, ꝙ exeunte legato legationem omnes processus per ipsum vel executores facti ipso facto expirant.Et ista opini. est hodie approbata per.c.presenti in prin.de offi.leg.in.vj.Ratio est,quia reseruatio legati est personalis,ꝛ cum persona extinguitur.vide Dy.in. c.j.in fi.de reg.iur.

2 ¶†Secundo quero,an beneficia reseruata p legatum finita legatione remaneant reseruata saltem respectu pape,vel successoris in legatione.Dico,ꝙ cum talis reseruatio fuerit,vt est dictum personalis,non remanent talia beneficia affecta sed eorum collatio reuertitur ad ordinarium,vt tandem concludit Spe.in.d.ver.sed ecce legatus,cũ quo trãseunt doct. in.d.c. presenti,in prin.vbi Phil.in.iij.no.post Ancha.vel circa istã, ex quo limitabis extrauag.ad Ro.pontificis,Pau.ij.in ti.de prebẽ.nõ habet locũ,nec loqui in reseruationibus inferioꝝ a papa.

3 ¶†Tertio quero,quid si legatus reseruasset beneficiuꝫ collationi pape,an ipso legato mortuo,aut reuocato remaneat tale beneficiũ reseruatũ ipsi pape,spe.in.d.ver.sed ecce in fi. tenuit indubitate,ꝙ sic,adeo ꝙ ordinarius nõ põt se de tali impedire.Nõ dictũ Jo.an.ibi nõ putat indistincte veꝝ.vñ dicit,ꝙ si reseruauit legatus virtute sue legationis,lꝫ dixerit se reseruare pape,hoc non obstabit,qui ipso mortuo,aut reuocato reuertatur ad ordinariũ. Si vero reseruasset ex facultate ad hoc sibi a papa concessa tunc ꝟũ est ꝙ dicit spe. qõ apertius ponit in ꝟ.sequen.qd si legatus.

4 ¶†Quarto quero,qd si legatus ꝯtulit alicui canonicatũ sub expectatione preb.datis certis executoribus,vt ꝙ̃ primũ illã vacare ꝯtigeret,conferant ꝛc. Nũqd mortuo vel reuocato legato expiret reseruatio dicte preb.ista fuit.q.Lapi prout refertur a doc. in.d.c.pñti.in prin.in qua ipse ꝯclusit, ꝙ reseruatio nõ expirat ꝛ Phili. de peru.inferen.ibi dicta sua variat,qꝛ primo dicit Lap. velle ptatẽ executoris non expirare, adeo ꝙ prebendam postea

vacantem poterit conferre, postea subdit ꝙ talis prebenda non debebit conferri per executorem, sed per alium, ad quem spectat. Pet. de ancha. ibidem in fi. referendo dicta Lapi dicit ꝙ Lap. licet voluerit reseruationem non expirare, tamen dubitando loqtur de potestate executoris, ipse tamen tenet simpliciter, ꝙ duret etiam potestas executoris, si reseruatio durat, ⁊ sic loquiť dubitatiue, an reseruatio prebende duret in casu premisso post finitã legationem, ⁊ hanc opi. quam dicunt docto. tenuisse Lap. in d. c. presenti, tenuit etiam in alleg. xvij. an datio in princi. Phil. vero adherens opi. Jo. de Fantu. ⁊ Gemi. tenet ꝙ tam reseruatio ꝗ̃ datio executoris expiret, per tex. in d. c. presenti ⁊ pro tali opinione dicit esse casum in c. fi. de conces. prebẽ. lib. vj. vbi reuocatoria pape annullat ẽt gratias predecessoris sui, in quibus erat collatus canonicatus sub expectatione prebende, ergo fortius in legato. ¶ Sed est aduertendum, quia tex. in d. c. fi. non bene hoc probat, q2 ibi ideo reuocatur collatio canonicatus, quia hoc in reuocatoria expresserat Bonifacius, vt patet in prin. Illius tex. Villadiego autem in tract. de leg. in. ix. q. j. partis col. xxiij. versi. sed an si ꝯferat tenuit reseruationẽ expirare. ¶ Non potest negari, quin passus sit dubius. Arbitror tamen ita posse concludi, ꝙ in terminis questionis preposite verior sit opinio tenentium, ꝙ morte vel reuocatione legati expiret reseruatio preben. immo dicere aliud reputo magnam simplicitatem, ꝙ ostendo euidenter. Naz tex. in. d. c. presenti, in princ. requirit pro validitate reseruationis legati beneficium reseruatum iam vacans eẽ collatum, sed in casu premisso, non fuit deuentum ad collationem alicuius beneficij vacantis. Nam licet sit collatum canonicatus, non dicitur collatum beneficium per multa, que solennissime ponit Rot. in no. ccccclv. si legatus in primis argumentis, que sunt in hoc veriora, sꝫ posito ꝙ quoad quid dicatur collatum beneficiuz per ea, que ponuntur ibidem in secundis argumentis. Quibus addo collect. in ca. ij. ver. quid si papa reseruauit, extra de conces. prebend. tamen non est satisfactum dispositioni. d. c. presenti, que est vt beneficiuz reseruatum iam vacans sit collatum, ꝙ non fuit factum in casu q̃stionis nostre, q2 ille canonicatus, qui fuit collatus, non fuerat reseruatus, nec dicebatur vacare ex persona alicuius, imo dr̃ quoddam ius de nouo creatũ, secundum omnes in. c. cum. m. de ꝯstit. ¶ Sed huic dicto ob. fortiter Rota in. no. cclxxxv. si episcopus, que in indiuiduo facit pro contraria opinione, ⁊ que multum turbauit me in isto casu. Nam ibi dicit, ꝙ si episcopus ex facultate sibi concessa a papa contulerit vni canonicatum, ⁊ reseruauerit primam prebẽ. vacaturam, ⁊ ante hmõi vacationem ipse nouať, poterit nihilominus reseruatiuus acceptare illam postea vacantez, quia gratia iam erat facta. ¶ Ad euitandam istam decisionẽ, cogitaui ita posse dici, quia dispar est natura difficultatis concessa legato ⁊ facultatis concesse episcopo posse reseruare bñficia sue dioce. Nam illa legati est odiosa, vt dicit gl. in. d. c. presenti, in fi. prin. ⁊ dixi in parte preced. in. ij. prelud. in fin. Illa vero concessa episcopo de beneficijs sue diocesis est fauorabilis, quia per eam episcopus reducitur ad ius suum. s. conferendi beneficia ecclesie sue, vt eleganter dicit Petr. de ancha. in consi. cxxxi. ad exclusionem. d. Nicolai, circa princi. ⁊ talia non posset legatus conferre, nec reseruare, vt dixi in. j. prelu. huius partis, ⁊ ita proprie loquitur rota predicta. Non est ergo mirum, si plus durat reseruatio, ⁊ plus afficit, quia sic ex facultate pape, arg. c. hi qui, in fi. de preben. lib. vj. ¶ Si vero in tali ecclesia vbi est certus canonicorum, ⁊ prebendarum numerus legatus reseruauerit pro Titio primuz canonicatum vacaturum, quem postea vacantem contulerit ipsi reseruatiuo non facta mentione de prebẽda, datis executoribus, vt facerent tali responderi de fructibus ⁊c. ⁊ legatus, priusquam ipsi executores exequantur, moriatur, aut reuocetur, non est extincta eorum potestas, immo poterunt talia facere, per que ipsi reseruatiuo respondeatur de fructibus, ⁊ hoc quia est tanta cõnexitas hoc casu per canonicatum, ⁊ prebendam, vt vno collato, aliud veniat in consequentiam, pro quo sunt notabilia dicta Gul. de monte lau. clemen. si iuxta in prin. de preben. que reassumpsit Rot. in no. cccclx. Queritur. ij. colum. ⁊ pro hoc est tex. in. c. si is cui. §. nõ sic autem, de preben. in. vj. ⁊ isto casu potest saluari opini. Lapi ⁊ Ancha. Si autem legatus aut executor contulerit prebendaz reseruatam iam vacantem, ⁊ antequam ipsi executores induxerint ipsum in possessionem prebẽ. legatus moriatur, aut reuocetur, nõ est expirata siue extincta executoruz potestas, Lap. alleg. xvij. an datio, versi. an si papa vel a legato. ¶ In ecclesijs autem, in quibus nulla est distinctio prebendarum, forte idem est dicen. per ea que dixi in. iij. q. princi. huius partis, versic. si autem mandatum cum sequen.

5 ¶ † Quinto quero, legatus reseruauit vnum beneficium pro tali datis certis executoribus, vt quam primum vacaret conferrent reseruatiuo. Contingit ꝙ vacante beneficio, ꝙ cõprebendebatur in reseruatione, legatus contulit alteri. Executores vero contulerunt ipsi reseruatiuo. Quis istorum preferatur, doct. sunt varij in hoc. Nam Hostien. in. c. cum dilectus, extra de iurepatro. tenet ꝙ legatus potuit alteri conferre, licet pro altero reseruauerit, cum quo concordat ibi. d. Abb. super glo. pen. idez tenet Joan. andre. in Specu. in prima parte titu. ij. §. nunc tractemus, versi. sed si non potest, in add. incip. cum reseruans, ⁊ gl. in. d. c. presenti. §. primo, super versi. illa pendente, in princi. ⁊ Joan. de lign. vt referunt Ancb. ⁊ Philip. in. d. §. primo. Joan. andr. consultus a Lapo in ista. q. respondit, ꝙ reseruatiuus prefertur, ⁊ sic ꝙ non licuit legato variare. Item refert Phil. de perus. in. d. §. primo, ⁊ Cald. in consi. iij. An legatus, penul. colum. de preben. Lapus vero vt referunt ibi docto. dixit, ꝙ reuocare potest legatus antequam vacet, sed non postea, licet Philip. aliter referat Lap. Cald. in dicto consi. in effectu distinxit ꝙ si in collatione, quam facit legatus, derogauit expresse reseruatione precedenti, prefertur collatiuus, sed si non fecit de ea mentionem, prefertur reseruatiuus, quia non presumitur velle contrauenire gratie, quam fecit reseruatiuo, vnde presumitur ex obliuione contulisse alteri. ¶ Philip. de perus. in dicto. §. primo, post Pet. de ancb. ⁊ Geminia. aliter locutus est in isto casu ponendo dictum cuz certis limitationibus. Ego vero dicerem sic, aut legatus reseruauit certum ⁊ nominatum beneficium pro tali, ⁊ tunc si illud idem postea vacans alteri quam reseruatiuo conferat, placet mihi distinctio Cal. quam. s. retuli. Limitando vltimum eius membruz duobus modis. Primo, nisi parum ante factam collationem reseruasset dictum beneficium, quia si de tali reseruatione non fecerit mentionem, adhuc preferuntur collationes, quia presumitur de sua reseruatione recenti fuisse recordatum legatum, ita dicit Villadiego, qui fuit vnus ex auditoribus pal. in tracta. de lega. in. ix. q. prime partis. xxiij. colum. versi. ⁊ hanc partem ego crederem, qui plenissime hunc casum examinat, quem refer, ⁊ sequitur Fel. in. c. cum olim. ij. colum. versi. ⁊ adde extra de re iud. Secundo, nisi legatus contulisset isti secundo ex facultate a Papa sibi concessa, quia isto casu videtur facere auctoritate pape, Joan. Cald. in consi. viij. legatus vigore gratie, in tit. de preben. ¶ Aut legatus reseruauit primum vacaturum in fauorem talis, ⁊ tunc credo indistincte preferendum collatiuum ⁊ non reseruatiuum, cui executores de eodem beneficio prouiderunt, nec per hoc puto gratiam reseruatiui expirasse, si ostender fuisse impeditum a legato, vt in reseruatiuo pape consuluit Gemi. in consil. ciij. pro respõsione, in primo dubio ⁊ si diceres, ꝙ legatus non potest conferre pẽdente reseruatione, sicut non potest reseruare, vt refert Philip. in dicto. §. primo, respondisset Joan. andre. Lapo ꝙ apertius refert Cald. in dicto consi. iij. ij. colum. vel. iij. ⁊. d. Gasp. in isto tracta. fol. xx. versi. item penden. ꝙ videntur firmare istud dictum. Dico ꝙ hoc non reputo verum scilicet, ꝙ pendente reseruatione non possit legatus conferre, quia text. in dicto. §. primo prohibet fieri reseruationem altera pendente restringendo facultatem legati, non autem loquitur in collatione, in qua non reperitur restricta legatorum facultas.

6 ¶ † Sexto quero, legatus reseruauit datis certis executoribus, qui beneficium postea vacans contulerunt reseruatiuo, contingit legatum mori, aut recedere, priusꝗ̃ ille reseruatiuus fuerit inductus in possessionez beneficij, an sit extincta eorum potestas, dico ꝙ non, vt dixi supra proxime in quarta questio. in fin. versiculo si autem legatus, ⁊ ibi dictis adde que dixi in parte prece. in quarta. q. vltima questio. princi.

7 ¶ † Septimo quero, legatus reseruauit certum beneficium pro certa persona, ꝙ postmodum vacans papa contulit alteri nulla facta mentione reseruationis legati, an reseruatio ipsius legati extinguatur. Credo ꝙ sic, ⁊ vide que dixi in parte preced. in. iiij. q. in. iiij. effec. versi. si.

FINIS

Incipit Tractatus qui vocatur regula decimarum perutilis omnium ecclesiarum Christi fideli beneficiatis, cōpilatus in insula maris Corsice per in theologia magistrū Andream Hispanum ordinis sancti Benedicti paupe rem. Episcopum Aiacensem, olim ciuitatem, predicandus populis diebus festiuis.

❧ SVMMARIVM ❧

1. Solutio decimarum quid operetur.
2. Decimas non soluentes furari dicuntur, ꝛ in peccato mortali moriuntur.
3. Peccata cum in consuetudinem veniunt, aut nulla, aut parua esse petantur.
4. Consuetudo que est contra ius diuinum, aut canonica instituta non valet.

1 DEcimarum solutionem, ꝛ primitiarum, ac oblationum quibus in temporalibus principaliter manu tenetur diuinus cultus, ꝛ ecclesiasticus augetur Christi Dei nr̄i fides, ꝛ ipse Deus Jesus cognoscitur, veneratur, ꝛ honoratur, ac subueniť pauperibus breuissime pp multas personas catho 2 licas, † que decimas non soluūt, ac veris dominis decimas soluere negligunt, aut non de omnibus iuste acqsitis laboribus, seu de his que omni anno crescunt, ꝛ renouanť, soluere renuunt, aut furantur, aut negant, aut ꝯtradicūt pp quādam peruersam ꝯsuetudinem, imo verius abusionem, q̄ꝫ soluere decimas, seu primitias ecclesie resistunt, ꝛ resisterunt pp quandā ꝯsuetudinē, siue pp rerum Dei, ꝛ bonoꝝ spūalium rapinam furtum, ꝛ spoliationem, moriuntur in peccato mortali, ac descendunt in infernum viuentes, ꝛ deputantur ardoribus sempiternis, intendo in presenti doctrina predicare, ꝛ docere pp simplices plebanos, ꝛ rectores, ac presbyteros, qbus ex parte Dei Jesu Xp̄i nostri pastoris humilis, ꝛ pauper ego Aiaceñ. insule Corsice infortunatus ep̄s Andreas destabar Hispanus, supplico, quatenus diebus dñicis, ꝛ festiuis, ꝛ in plateis, ac locis publicis hanc decimaꝝ doctrinam, ꝛ primitiaꝝ, ac oblationū xp̄ianis qbuslibet debeant insinuare alta, ꝛ intelligibili voce proclametur, ne excusationē hñt de peccato suo, ꝛ ne vos dñi mei presbyteri ꝯtinuo arguendo, obsecrando, increpando non soluētes decimas Deo rōnem reddatis de tam maximo peccato furti, ꝛ rapine in die iudicij, qꝛ lꝫ nunc tale peccatū non reputeť peccatū pp ꝯsuetudinē pestiferā esse magnū tñ exsuperat crudelitatē om 3 nium predonū ẜm Hierony. † Qꝛ vt testať Isid. Hispa. pctā cuꝫ in ꝯsuetudine veniunt, aut nulla, aut parua esse putanť, sicut fit ō p̄ñti in decimis, que non soluunť, decimaꝝ ergo primitiaꝝ, ꝛ oblationū p̄sone eas non volētes soluere maxime in ꝓuincia Italie ꝛ insule Corsice detestante multas mihi interrogationis solebāt facere. ¶ Quaꝝ prima fuit ꝯsuetudo illa, que multi ex illis nunq̄ꝫ soluerūt decimas, oblationes, seu p̄mitias eos excusat a peccato mortali, ita ꝙ nunq̄ꝫ teneanť restituere. Cui interrogationi rñdendo, ꝛ semp me determinationi matris sancte ecclesie, ꝛ dñi nostri pape Martini qnti subiacendo, ꝛ si qd demū a iure diui- 4 no, vel canonico dixero reuocādo, dixi, † ꝛ dico ꝙ ꝯsuetudo que est ꝯ̄ ius diuinū, aut preceptū seu ꝯtra canonica istituta sanctoꝝ patrum non vꝫ nec tꝫ, vt habeť de ꝯsuet. c. j. ꝛ de arbi. c. ꝯtingit. ꝛ de snia ꝛ re instituta qualis est ꝯsuetudo non soluēdi decimas, seu primitias, vt postea ꝓbabiť, vel ꝯsuetudo de non soluēdo veris dominis decimas de omnibus que crescunt, vt sūt boues iumenta, ꝛ omnia alia animalia, grana, fructus, ꝛ etiam que omni anno renouantur, vt sunt vinee, olíueta, saline ꝛ alia ꝛc. Et ideo ponitur ista conclusio prima.

❧ SVMMARIVM ❧

1. Decima est de iure naturali ꝛ diuino.
2. Consuetudo de non obseruando decem precepta, vel de non accipiendo baptismum, vel eucharistiam non liberat aliquem a peccato.
3. Decima solum ad viros ecclesiasticos pertinet.
4. Consuetudo non soluendi decimam prescribi non potest.
5. Consuetudo non soluendi decimam qūo contra ius naturale. Labor premium spectat.
6. Consuetudo non soluendi decimas quomodo ꝯ̄ ius diuinuꝫ sit.
7. Consuetudo non excusat a peccato. Nec potest prescribere contra res spirituales.
8. Decima quotuplici iure sit debita. Decima quare detur.
9. Deus producit fenum iumentis, ꝛ herbam seruitutis hominum ꝛ panem de terra producit.
10. Deo debemus id quod nobis dedit. Consuetudo a solutione decimarum non excusat.
11. Consuetudo non soluendi decimas est contra. l. apostolicam.
12. Prescriptio non currit in decimis a laicis possessis, vide infra numero. 14. Decimas non soluentes sunt excommunicati.
13. Consuetudo nulla valet ꝙ nō soluanť decime, aut minus plene. Nec valet compositio, vel pacto de non soluendo decimas, vel minus plene. Papa contra diuinum preceptum non dispensat.
14. Parochia contra parochiam, ꝛ non laicus decimas prescribit.
15. Decime prediales ex precepto Dei debentur.
16. Decimas dare tenentur tam laici, q̄ꝫ clerici de proprijs patrimonijs viuentes.
17. Participantes consilium, auxilium, consensum, ꝛ defensionem prestantes ꝙ decime non soluantur sunt in statu damnationis eterne.
18. Morientes in peccato mortali non sunt in cimiterio sepeliendi. Preceptum morale neminem excusat.

1 Decima est Jure naturali, ꝛ diuino cōmendanda, ꝛ sicut precepta moralia cuiuslibet homini in precepto tradita, pꝫ ꝯclusio. Nam sicut patebit in seque- 2 tibus, † sicut. n. ꝯsuetudo de nō seruādo decē precepta Dei, que sunt moralia, vel de non accipiēdo baptismū, vel eucharistiā, seu aliqđ aliud sacr̄m nō liberat aliquē a peccato mortali, nec ab inferno ẜm. l. cōem, sic ꝯsuetudo sola de non soluēdo decimā, vel p̄mitias nō excusat aliquē fidelem qui teneť decimas soluere a tali crimine, nec tꝫ talis ꝯsuetudo in vero iudicio, nec ẜm Deuꝫ est bona, nec valida, seu approbata, nec per ecclesiā que regiť spiritu sancto esse potuit, vel pōt totaliter, vel parcialiter in perpetuū esse ꝯfirmata, seu ꝯcessa saltē quo ad ius ꝑcipiendi decimas, seu 3 ipsas soluēdi alicui laico † cū ad viros ecclesiasticos solū ꝑtineāt vt pꝫ. x. q. iij. viuo cū in tua. Itē hec ꝯsuetudo que impedit solonem decimaꝝ preiudicat iuri cōi, ac rōni, ac sanctoꝝ patrū determinationi, ꝛ est in se irrationabilis ꝯ̄ria iuri nāli, ꝛ diuino, ꝛ iuri 4 positiuo, ergo nō est tenēda, † nec pōt p̄scribere ꝯ̄ ecclesiā, vt pꝫ. viij. d. ꝑ totū, ꝛ extra de ꝯsuet. c. vlti. ꝛ. c. ex literis. pꝫ ꝯ̄ña, ꝛ añs ꝓbatur, qꝛ preiudicat iuri cōi, vt pꝫ in multis locis decretoꝝ, ac decretaliū. xvj. q. j. per totū, ꝛ extra de deci. per totū. xxxij. di. preter hec, ꝛ extra de paroch. c. vlti. ꝛ ēt est in se irrōnabilis dupliciter, qꝛ ꝯ̄ria est iuri nāli ꝙ fundať super rōnem, ꝛ ēt iuri diuino, 5 ꝙ fundať super spūalitatē ꝛ virtutē. † Primo ꝯ̄ria est iuri nāli, qꝛ nālis rō dictat, vt qcunqꝫ salutē populi ministrat, ꝛ ꝓcurat dꝫ ad vitā necessaria hr̄e. Quis. n. ꝓprijs stipēdijs militat, dicit apostolus. j. ad Corint. ix. c. labor. n. premiū spectat dicit ph̄s, ꝛ nullus virtutē cōplectiť premia si tollas dicit iuuenalis, ꝛ bonorum opeꝝ gloriosus est fructus, dicit sapiens. aliter ergo alterius one 6 ra portare dēmus ẜꝫ Apost. † ꝯsuetudo ēt hec nō soluēdi decias est ꝯ̄ria iuri diuino vñ dñs Leui. c. vlti. precipit dicēs, oēs d̄cime terre, siue de frugibus, siue de pomis arboꝝ dñi sunt, ꝛ illi sanctificanť oues, ꝛ boues, ꝛ capre, que sub virga pastoris trāseūt. qcquid decimū venerit sanctificabiť dño, ꝛ non eligeť bonum, nec malū, nec altero cōmutabiť. Hec ergo faciētes scienter ꝯtra ius 7 diuinū peccant mortaliter, † a quo peccato nō pōt excusare de lege cōi aliqua ꝯsuetudo, ergo hec ꝯsuetudo nō soluēdi d̄cimā nullatenus est in Dei lege sustinēda. Itē nulla ꝯsuetudo pōt p̄scribere ꝯ̄ res spūales, vel ꝯnexas spūalibus, al's iādiu vsura, ꝛ symonia prescripsissent ꝯ̄ euangeliū, ꝛ ꝯ̄ ecclesiastica bñficia, ꝛ ꝯ̄ sacr̄a qꝛ diu ꝛ per magna tp̄a regnauerūt in pleb. Xp̄i cola, sed d̄cima est res spūalis sanctificata dño, vel res annexa spūalibus deo cōsecrata, vt pꝫ per oēs doc. ergo ꝯ̄ decimā nō dꝫ, nec p̄t aliqua sustineri ꝯsuetudo. Et ꝙ illa ꝯclusio sit vera. Pꝫ per oēs doc. san-

8 ctos,† que dicunt ꝙ duplici iure debent̃ decime ecclesijs, primo intuitu diuini obseqj in eis pstiti, vt notatur. xij. q. j. si ergo ⁊ di. xvj. q. j. ꝯsequēti, ⁊ ex̃ de deci. nemini, vñ decima maxime danda est, ⁊ dat̃ pp sacrã, ⁊ maxime primitia, vt dicit tex. c. tua. de deci. iuri. n. cōi, ⁊ diuino est ꝯsonū, vt honoret Deum, ⁊ ecclesiã p solu tionē decimaꝝ, qui ab ecclesia recipit salutare sacrꝫ. Scdo deci me debent̃ ecclesie in signū vl̃is dñij cuius dñij cã Deus voluit si

9 bi decimã reseruari ecclesijs pfuturã. † Ipse. n. pducit fenū iumē tis, ⁊ herbã seruitutis hoim, vt dicit ppheta, ⁊. xiij. q. j. iō canoni ca, ⁊ Math. xxiij. c. ve vobis q nō decimatis ipse pducit panē d terra, ⁊ vinū letificet cor hois. Ipse dat ligni, cāpi, ⁊ cedros liba ni, ipse plātaui, ipsius est mare, ⁊ ipse fecit illud, ⁊ siccam manus eius ornauerunt. Ipsius est terra, ⁊ plenitudo eius orbis terraꝝ

10 ⁊ qui habitāt in ea. † Debemus ergo Deo de illo ꝙ dedit nobis fm Aug. ꝯsiliū, qꝛ ipe dignat⁹ est a nobis decimã recipe, q cūcta ad vitã nrãm necessaria nobis dignatus est dare, vt pꝫ. xvj. q. j. ⁊ iō pp bñficioꝝ Dei recognitionē, ⁊ grãrum actionē tenemur de cimas dare, nec pōt nos aliqua ꝯsuetudo a solōne decimaꝝ ex cusare, vt no. in. c. reuertimini. xvj. q. j. ⁊ ex̃ de deci. tua nobis. qꝛ ergo rōne vl̃is dñij dant̃ he decime ecclesijs, iō multi sunt bñficia ti, ⁊ religiosi Dei ecclesie ministri, nō hñtes animaꝝ curã, nec dã tes sacrã, qui pcipiūt decimas. Pꝫ ergo ex istis, ꝙ hec ꝯsuetu do detestãda est, ⁊ p reformationē ecclesie oimode tollēda est, ēt ꝯ̃ria hec ꝯsuetudo iuri ⁊ legi euãgelice, q̃ Xp̃s mãdauit suis apo stolis Math. x. c. qui x̃ba Dei pdicabāt, ⁊ salutē ppl̃i pcurabāt vt faciunt viri ecclesiastici dicēs in q̃cūqꝫ domū intraueritis ibi manete. dignus est. n. oparius mercede sua, ⁊ dignū est ēt, vt de decē ptibus pp eius substētationē vnã ptem hñt q cū suis orōni bus, sacris, ⁊ pdicationibus nouē al̃s ptes a Deo Xp̃o Jesu in pane, ⁊ vino fructibus, ⁊ iumētis, ⁊ ēt bestijs, ⁊ alijs rebus ad vi tã necessaria pcurat. Cōfūdant̃ ergo ⁊ reuereant̃ nō soluētes de

11 cimã p ꝯsuetudinē pmissã ꝫ † est ēt ista ꝯsuetudo abhoiabilis, ⁊ ꝯ̃ legē aposto. que dicit si vobis sp̃ūalia seminamus. Nō soluētes ergo decimã de rebus, q̃ crescūt, ⁊ renouant̃ oi anno, aut acqrun tur labore, lucro, arte, vel negocio, seu ꝯmercio, aut negātes, vel abscōdētes, seu furātes, vel occupātes iniuste, ⁊ eis ꝯsentientes peccāt mortal̃r, ⁊ sunt fures, ⁊ latrones, qꝛ ꝯ̃ctāt rē alienã inuito dño suo, qui est dñs nr̃ Jesus Xp̃s, nō obstāte q̃cūqꝫ ꝯsuetudine qꝛ cū sit decima res sp̃ūalibus annexa, nulla pōt tueri, vel defen

12 di ꝙ non soluat̃ ꝯsuetudine antiq̃, † qꝛ nō currit pscriptio in de cimis a laicis possessis, vt no. in. c. cām. qꝛ in tit. de pscrip. ⁊ ēt qꝛ excōicatio nō fert̃, nisi p pctō mortali. Jō oēs tales decimas nō soluētes sunt excōicati, vt dcm̃ est, ⁊ ēt. ꝑ. pbabil̃r, ⁊ nō pñt absol ui, nec cōicari nisi pmo restituāt, vel dent cautionē de restituēdo, vel ipsis p ecclesiã loco elemosine velut paupibus debitū dcima rū nō solutaꝝ remittat̃. Et hoc pncipal̃r de manifestis detētori bus decimaꝝ, ⁊ pmitiaꝝ, q sepius reqsiti nō volūt soluere alle

13 gātes eoꝝ pmissã ꝫ ꝯsuetudinē, † vñ Inno. in glo. sup. c. decimis. dicit ꝙ in eo ꝙ nō soluent̃ decime, aut minus plene soluent̃, nul la ꝯsuetudo vꝫ, ⁊ alleg. c. qcūqꝫ. xvj. q. vij. ⁊ dicit ꝙ ēt, nec cōpo sitio, vel pactū circa hec p ecclesiã iuste fieri pōt cū aliqua psona ꝙ nō teneat̃ decimas soluere, vel ꝙ minus soluat q̃ꝫ decimã, qꝛ dare decimã. s. de decē ptibus vnã ptē dare ecclesie est pceptū di uinū ꝯ̃ ꝙ nō potest Papa dispēsare. Et allegat decretalē extra de ꝯsec. in gr̃ia sup. c. venerabilis. ⁊ idē vr̃ dicere. c. cām. extra de pscrip. vbi dr̃ ꝙ laici decimas pscribere nō pñt. Etiã dixit Inn. ibidē, ꝙ nō pñt se aliqua ꝯsuetudine tueri quo minus nō satisfã

14 cient, † lꝫ. n. parohia ꝯ̃ parochiã pscribat in decimis ꝯsuetudine vt. c. quarta. extra de pscrip. nūq̃ꝫ tñ ex sola ꝯsuetudine aliqua p sona singularis ꝯ̃ ecclesiã in decimis pōt pscribere, nisi forsan ad tps fuerit puilegiata puilegio dūtaxat dñi Pape, imo tāto est i maiori peccato mortali, q̃to fuerit negligētior in soluēdo, ⁊ hoc

15 ēt corroborat Hosti. in tit. de deci. † vbi dicit ꝙ decime maxime pdiales ex pcepto Dei debent̃, ⁊ ꝯ̃ illas, nec in toto, nec in pte di minutionē aliquã facere, valere pōt ꝯsuetudo, ergo sola ꝯsuetu do nō liberat debitores decimaꝝ, nō liberat ēt, vbi nō soluūt ho mines, nisi vigesimã, vel qntãdecimã, aut duodecimã, vel vndeci mã, vel cētesimã, vel aliã ptē minorē decīma pte q̃ est ꝙ de decē ptibus soluat̃ vna pars. Jō hec ꝯsuetudo cū sit ꝯ̃ria legi nature ⁊ diuine oimodo est tollēda, ⁊ reformãda, ⁊ ad statū pstinū redu cēda fm sanctoꝝ patrū decreta ⁊ sancta ꝯsilia in decretis, ⁊ de

16 cretalibus determinata. † Ex qbus correlarie deduco ꝙ reges pncipes ⁊ nobiles, rustici, ⁊ ciues, ⁊ vtriusqꝫ sexus psone secula res, vel ecclesiastici, q de pprijs rebus, seu ptrimonijs viuūt tenen tur dare decimas. Et tñ nūq̃ꝫ eas soluūt de ꝯsuetudine suis or dinatis, vel psbr̃is, aut psonis ecclesiasticis, aut si eas soluūt nō soluūt veri nominis decimas. s. de decē partibus, vel rebus vnã partē, vel rē, sed solū p decima cētesimã, seu trigesimã, vel vigesi mã, aut aliã minorē ptē de rebus, q̃ oi anno crescūt, ⁊ renouant̃, vt puta seminū, liquoꝝ, fructuū, bestiaꝝ, aut aliaꝝ reꝝ, q̃ acqrū tur de lucro, seu negocio, aut labore humano, vt mādat diuina, ⁊

17 canonica scriptura. † Oēs tales sūt filij pditiōis, nō obstāte qua cūqꝫ ꝯsuetudine, imo verius vsurpatione, ⁊ violētia, occupatio ne, ⁊ sunt in statu dānationis eterne, ⁊ eis pticipātes ꝯsiliū, auxi liū, ꝯsensuꝫ, ⁊ defensionē directe, vel indirecte, ꝙ nō soluant̃ deci me, vel pmitie pbr̃es, ipsi oēs singuli sunt fures, ⁊ latrones bo noꝝ Dei, ⁊ sanctoꝝ depdatores, qꝛ manifesti ecclesie Dei, ⁊ sa crilegi sunt, ⁊ excōicati, ⁊ ab oi orōne, ⁊ indulgētia, missa, sacrifi cijs, ⁊ bñficijs ecclesie, segregati, ⁊ si p se, vel suos hēdes nō satis faciāt añ mortē, ⁊ restituāt, eis nō pdest ad salutem sacroꝝ pce ptio, aut sacerdotis absolo, vel ꝯfessio, ⁊ cū Juda proditore sūt pditores, ⁊ fures thesauri Dei q̃ est decima hac infideles, ⁊ in

18 grati sunt, ⁊ in inferno erūt ppetue dānati, † ⁊ qꝛ moriunt̃ in pec cato mortali. s. in pctō rapine, ⁊ spoliationis, ac detētionis deci maꝝ ⁊ pmitiaꝝ notorie obstinati, iō in cimiterio nō sunt sepeliē di. Nec orōnes, aut oblatiōes p eis debēt fieri, ⁊ h̃ pncipal̃r de manifestis occupatoribus decimaꝝ ⁊ pmitiaꝝ, qui tenebant̃ sol uere, ⁊ nūq̃ꝫ soluere curauerūt, q̃ꝫq̃ꝫ fuissent p suos sacerdotes, vel suos ordinarios reqsiti, ac moniti. Alios aūt nō reqsitos, nō audeo a pctō excusare, cū ad solōnē decimaꝝ tenent̃, ⁊ obligent̃ diuina lege, cū sit pceptū morale, ꝙ neminē excusat, vt postea di cet̃ nō obstāte quacunqꝫ obstinatione ꝯsuetudine, dissimulatiōe, ⁊ taciturnitate, aut tpis duratione que contra moralia precepta non possunt prescribere decurenti lege.

SVMMARIVM

Dei iam Scdo iterrogasti me q̃lr isti detētores dcimaꝝ ⁊ pmitiaꝝ sūt fures ⁊ latrones sacrilegi, ⁊ dep datores manifesti Dei ⁊ sãctoꝝ, ⁊ totius ecclesie inimici, ⁊ inua sores. Rñdeo tibi ꝙ nō solū ipsi, sꝫ fautores auxiliatores, ⁊ ꝯsen

1 tiētes eis qꝛ pari pena puniētur, ⁊ grauissime peccāt, † primo pec cato sacrilegij qꝛ retinēt, ⁊ recipiūt decimas, ⁊ pmitias q̃ sunt de putate a Deo, ⁊ ab ecclesia p ministris ecclesie, sicut testatur san ctus Tho. ij. scde articu. iij. vbi dicit. Sacrilegij crimē incurrunt qcūqꝫ ea que sunt ordinata ad sustētationē ministroꝝ ecclesie, si ue sint mobilia, siue imobilia accipit, ⁊. xvj. qō. iiij. sicut qsqs, vbi dr̃ ꝙ que p furtū, ⁊ p vim aufert posita in ecclesia sacrilegus iu dicat̃. ¶ Ex his dictis pꝫ ꝙ nō soluētes decimas, seu oblatiōes vel dtinentes, aut bona ecclesia, vel furātes, seu negātes decias, seu p violētiã, vel p vim, seu p rapinã recipiētes, aut occupantes

2 sunt sacrilegi. Sed qꝛ ois sacrilegus est ipo iure excōicatus, † pꝫ ēt ꝙ isti detētores decimaꝝ sunt excōicati. Et ꝙ sacrilegus sit ex cōicatus pꝫ. xj. q. iij. c. canonica. ⁊. xvij. q. iiij. c. oēs ecclesie, ⁊ hec excōicatio est maior, q̃ separata sacris, ⁊ ab ingressu ecclesie, ⁊ se pultura, ⁊ ecclesiastica, ⁊ fideliū cōiōe, vt pꝫ. iij. q. iiij. c. ego itidē. vñ ꝙ oēs tales sunt excōicati maiori excōicatiōe, dr̃ in ti. d re. ec cle. nō alie. c. hec ꝯsultissimo. lib. vj. vbi dr̃ ꝙ oēs illi q capiūt de cimas ecclesie, ⁊ res ecclesiaꝝ sunt excōicati ipso iure maiori ex

3 cōicatione. ¶ † Itē ꝙ tales decimas nō soluētes sunt fures, ⁊ la trones, ⁊ depdatores māifesti Dei ⁊ sanctoꝝ, ⁊ toti⁹ ecclesie, pꝫ. vij. q. j. c. q̃ꝫq̃ꝫ. ⁊. xvj. q. j. c. decie. qꝛ rapiūt, ac dtinēt, ⁊ recipiūt tri buta animaꝝ egētiū que sunt decie pprie, vñ decie ex debito req runt̃, ⁊ nō sunt de ꝯsilio ecclesie, imo de pcepto vt dicet̃ postea, ⁊ nō dant̃ a populo iura ecclesiastica, vt elemosina, sꝫ potius, vt de bitã, ⁊ oblō tributoria, vt sic cibus i domo dñi p ministris ⁊ sa

cerdotibus

cerdotibus Dei, et gl. decreti dicit sup. c. maior. xvi. q. vij ubi cō
4 sentire vr̄ Augu. † q̄ iō his tpibus sunt sepius maris, et terre ste
rilitates, et victualiū caristie, et mortalitates, ac fames, q2 deci-
mas Deo nō soluūt Xp̄i fideles, vñ ipse dicit maiores nr̄i, iō oi-
bus abūdabāt, q2 decimas Deo dabāt, et cēsum reddebāt. Nō
aūt q2 discessit deuotio fidei accrescit iudiciū fisci, id ē extorsio fa
5 cta p fiscū. Et tollit fiscus q̄ nō h3 Xp̄s, † ēt in gl. decreti dicit q̄
q̄ dare decimas nolūt, res alienas inuadūt, et tenenť ad restōnē,
nec p̄nt absolui, nisi p̄mo restituerit. Ex q̄bus ōndiť, q̄ nō dātes
decimas veri nōis de rebus oibus, q̄ renouanť, vel nascunť de vi
neis, castaneis, de fructibus, de ortis, de oliuetis, de sale, ō lana,
de rebus alijs minutis illa ɔ̄suetudo nō excusat, vt dicit Bern.
sup. c. in aliq̄bus vr̄ ergo q̄ si in Italia, vel Corsica, vel aliq̄ alia
p̄ria vnus dñs, vel aliq̄s nobilis, vel rusticus, aut cleric⁹, seu mo
nachus, vel heremita laicus nō soluit vnq̄ decimā, vel p̄mitiam
cū sola ɔ̄suetudo eū, vel eos nō excusat, q2 nō obstāte ɔ̄suetudine
ecclesia q̄ regiť Spūsancto decimas tā p̄diales, q̄ p̄sonales p̄-
6 cipit itegre solui, † nisi i p̄sonalibus vbi ɔ̄suetudo excusaret ō
ɔ̄sensu ecclesie ad tp̄s certū, et tñ ēt nō excusat, nisi p̄, et sepius pe
tat illas p̄sonales decias sibi remitti ab ecclesia amore dei, et vt
dr̄ Inn. imo ɔ̄formādo me iuri diuino, ac canonico, dico q̄ qñ-
cunq̄ p̄sona alicuius p̄rie teneť dare decimas, et si canonice, aut
monita noluerit decimas, seu p̄mitias, vt dcm̄ est soluere, cōpel-
lēda est p cēsurā ecclesiasticā, et p excōicatiōes, et p interdicta di-
ctorꝝ locorꝝ, eccliaꝝ, ac p̄sonaꝝ quousq̄ soluat sicut d3, vt poniť
7 in decretali ex̄ de deci. c. tua nobis. etc. Cū nō fit, † et in oibus die
bus festiuis in singulis ecclesijs dioces. tā in publicis sermonib⁹,
q̄ in missis, et officijs tā p f̄res mēdicātes, q̄ p monachos, et r̄la
res quoscūq̄, et ēt p sacerdotes seculares, et clericos d3, vt man-
dat Papa Bonifa. lib. vi. p̄dicari decime, et denūciari excōica-
ti ipso facto p sedē Aposto. notorij detētores decimaꝝ, et p̄mi-
tiaꝝ, et vlterius ɔ̄ ipsos p̄cedere inuocādo ēt auxiliū brachij secu
larijs debēt p̄lati ad maiores penas formidabiles, ēt p captionē
reꝝ, ac p̄sonaꝝ, si opus fuerit, sicut ɔ̄ rebelles tirānos p̄dones fu
res, et sacrilegios, et fidei catholice, et legis diuine hostes, et ɔ̄rios
vt quos Dei timor a malo nō reuocat seueritas coerceat disci-
8 pline, dū viuūt in hac vita. † Sed cū finis vite aduenerit, ēt hi de
tētores decimaꝝ carere d̄bēt ecclesiastica sepultura, nec d3 p eis
fieri aliqua orō, seu missa celebrari, vt no. in ti. de deci. c. p̄hibe-
mus. in fi. ex dictis ergo p3 q̄ hec pessima ɔ̄suetudo nō soluendi
decimas personales, vel prediales est per sacrum conciliū, et per
Papam tollenda, et penitus extinguenda. Et hec de secundo in
terrogatorio, seu articulo.

SVMMARIVM

1 Decima personalis debet dari de iuste acquisitis.
2 Et quid de prediali.
3 Decia p̄sonalis q̄re ō meretricio solui nō d3, aut ō histrionatu.
Decimam ecclesia non accipit de iniuste acquisitis.

1 **Tertio querebatur** † a me, qd sit ista deci-
ma, quā domin⁹ iubet
dari, et ego dixi q̄ hec decima est omniū bonoꝝ iuste acquisitoꝝ
siue in predialibus siue in personalibus talis pars sc3 decē parti
bus vna pars debita vt poniť in. c. de decimis, et dr̄ in diffinitio-
ne oim bonoꝝ iuste acq̄sitoꝝ deť decima, q2 vt dicit hostiēsis su-
p ca. ex trāsmissis de omni lucro iuste acq̄sito d3 dari decia perso
2 nalis. ¶ † Predialis āt dari d3 nō solū a iusto, s3 ēt a violēto et
p̄done possessore ēt a iudeo et sarraceno et h̄retico ēt si seminet ex
semine furtiuo, q2 nō dať rōne furti, sc3 rōe predij. Sed i p̄sonali
3 bus aľr est, q2 sicut elemosyna nō d3 fieri de illicite acq̄sitis. † Ita
nec decia p̄sonalis d3 solui ō meretricio, nec ō histrionatu, l3 i ip
sis trāsferať dñiu3 ne ecclesia videať approbare crimina ipsa vel
ēt vbi nō trāsferť dñiū rei, q2 de iniuste acq̄sitis ecclesia dei nō re
cipit decimā vt in furto, violētia, et rapina, in simonia, in vsura, ta
lis iniustis, in ludo taxilloꝝ, in sententia iniqua, in scriptura falsa
de bello et guerra iniusta, de oppressione pauperu3, et captione et
spoliatione rerum ipsorum.

SVMMARIVM

1 Decime solū primitie, et oblatio in p̄ceptis moralib⁹ includunť.
2 Precepta moralia nō implens mortaliter peccat.
Decias soluere quo iure obligamur et siľr p̄mitias, et oblatiōes.
3 Decima debetur ex precepto ecclesie.

4 Papa ɔ̄tra ius diuinū nō dispensat, nec ɔ̄trā id valet ɔ̄suetudo.

Quarto fui interrogatus, q̄liter est p̄ceptū a Deo,
q̄ dēmus decias soluere et primitias vľ
1 oblatiōes vel vbi reponiť h̄, † et ego rñdi q̄ h3 doct. theologos, et
iuristas solutio deciaꝝ ē p̄ceptū morale, et in p̄ceptis moralibus
icludiť, et sic ē ō p̄mitijs, et oblatiōib⁹, qd̄ p̄bať, q2 in p̄ p̄cepto q̄
dr̄, dñ3 deū tuū adorabis et illi soli seruies. Includūť h̄ tria sc3 ō
cima, p̄mitia, et oblatio. Q2 adoratio est cult⁹ latrie. cultus āt la
trie eē ñ p̄t sine dei s̄uitio ac recognitiōe, et q2 p illa tria deū reco
ɔ̄scim⁹, et sibi soli s̄uim⁹, iō illa tria in p̄ p̄cepto, qd̄ ē morale iclu
dunť, sunt ergo illa tria de essentia precepti moralis. itē i primo p̄
cepto secunde tabule q̄ dr̄ honora p̄re3 tuū icludunť illa tria ho
noram⁹ Deum de nr̄a s̄ba p oblationes, p decias, et p p̄mitias,
2 † ergo tenemur ad illa tria ex quo sunt p̄cepta moralia, et p loco
ac tp̄e ea nō adimplēdo, sed pretermittēdo peccamus mortali-
ter, et si queras q̄liter ad ipsa obligamur, rñdeo q̄ obligamur ad
ipsa, vt dictū est iure nature, iure scripture diuine, iure legis euā-
gelice, et auctē eccľie catholice, q̄ Spūsctō regiť ordinatissime, et
p̄ tenemur iure nature, q2 ɔ̄sonu3 est sue rōni ac rōne, vt dign⁹ sit
mercēnarius, vel oparius sua mercede, et q̄ seminātes spiritua
lia debēt metere carnalia s̄m apostolū vt sit rō dati et accepti s̄m
ph̄m, et bonoꝝ laboꝝ gloriosus est fructus, vt dictū est tenenť ēt
x̄piani ad illa tria iure scripto, primo q̄tū ad oblationes q2 scri-
ptu3 est exodi. xxij. Nō appebis in ɔ̄spectu meo vacuus. Scdō
quantū ad primitias q2 scriptū est exodi. x. Loquere filijs Israel
vt tollant mihi primitias ab oi hoie q offert vltroneus accipiēs
eas et. xxij. c. dr̄ decias suas ac p̄mitias nō tardabis offerre prio
gēitū filioꝝ tuoꝝ dabis mihi et de bobus et ouib⁹ siľr facietis. Et
i leuitico scribiť. Cū messueritis segetē offeretis manipulos spi
caꝝ p̄mitiaꝝ vestre messis ad sacerdotē q̄ leuabit fasciculū corā
dño, vt acceptabilis sit p vobis. Tertio quātū ad decimas obli
ganť q2 deus dixit et p̄cepit malachi. iij. c. Inferte omnē decima-
tionē in horreū meū, vt sit cibus in domo dñi. Iure legis euāgeli
ce tenenť ad ista tria, et primo quātū ad oblationē exēplū x̄pi pro
quo maria virgo obtulit in tēplo turturas, aut duos pullos co-
lūbaꝝ, et sic ēt ea de dcimis et primitijs, quas Xp̄s p̄cepit dari di
cēs, reddite q̄ sunt Cesaris, Cesari et q̄ sunt Dei Deo, et h̄ itelli-
3 git Xp̄s ta3 de decimis p̄sonalib⁹ q̄ p̄dialib⁹. † S3 q̄ teneanť ēt
x̄piani reddere dcimas ipsas ex p̄cepto ecclesie que Spiritusctō
regiť ordinatissime ita de p̄dictis sicut de aialibus, sicut ēt de la-
boribus lucro, et arte acq̄sitis, p3. xvij. c. ij. et. iij. et in dcretalibus
extra de decimis. ex q̄bus oibus ostēdiť, q̄ soluere decimas p̄so
nales et p̄diales primitias et oblatiōes sit p̄ceptū morale, et si nō
fiat obligat ad pctm̄ mortale, et nō pōt ipsū aliq̄ ɔ̄suetudo excu-
sare, q̄tuncunq̄ sit diuturna, cum sit de iure diuino contra que
4 nec aliqua consuetudo, † nec ip̄e papa potest dispensare simplici
ter et perpetue vt alle. Inn. c. venerabilis. de cōfirmatione vtili.

SVMMARIVM.

1 Decime p̄mitie et oblationes qñ et q̄liter fuerunt a deo institute.
Homines in p̄ncipio mūdi p oblationes, et sacrificia saluabanť.
2 Deus p̄cipit dari leuiticis decimas sub pena peccati mortalis.

1 **Quinto querebatur** † A me qñ et q̄liter
fuerunt a dño Deo
illa tria, sc3 oblatiōes p̄mitie et decie instituta, rñdi q̄ oblatiōes
erant postq̄ decime et primitie postq̄ decime, in mūdi. n. princi-
pio in. l. nature saluabanť homines solū p oblatiōes, et sacrificia
vt dicit magister s̄niaꝝ in q̄rto libro, sic̄ p3 de Cayn, et Abel q of
ferabāt dño manipulos messium, et prio genita ouiū. crescēte cul
tū dei p̄cepit deus p̄mitias dari ministris dom⁹ sue q̄ sunt p̄prie
sacrificia offerētes vnde sacerdotes sacra dātes vel sacrificia of
ferētes dicunť oblatiōes nō tollēdo sed p̄mitias addēdo, postea
vero magis, ac magis cultu dei triūphāter crescētes pp multitu
dinē ministroꝝ ecclesie addidit illis duabus decimas, et reseruauit
sibi decimā partē reꝝ oim que crescūt et renouanť, ac acq̄runť oi
2 anno † quas precepit dare suis leuitis et ministris in ecclesia sub
pena peccati mortalis.

SVMMARIVM

1 Oblationes que fiunt de pane, candelis, de pecunijs sunt volun
tarie, et quandocunq̄ offerri possunt.
2 Parochiani in sex casibus cogi ad offerendum possunt.

3 Oblationes non soluentes sacrilegi sunt.
Diocesis iudicatur ecclesia parochialis episcopi.

Sexto fui Interrogatus qualr obligank fideles xpiani dare oblatióes cũ sint volũtarie.† Dixi, ac dico ꝙ lȝ ipse oblationes q̃ nũc fiũt de pane, de cãdelis, aut ꝺ pecunijs, ⁊ reb⁹ ceteris sint volũtarie, ⁊ volũtarie possint hoies ipsas offerre qñcũqȝ dieꝝ, qꝛ scriptũ ẽ Exo. xxv. † ab oi hoie q offert oblatióes vltronei recipietis eas, tñ in certis casibus obligãtur parochiani, ⁊ pñt cõpelli p cẽsurã eccl. ⁊ excõicationẽ ad eas offerẽdũ epo, vel p̃sbitero i ecclesia, vt dicit Host. in sum. sup ti. ꝺ paroch. ¶ Primus casus est, si qs dimisit in testõ ꝙ fierẽt oblationes p ipso, † qꝛ oblatióes tales mortuoꝝ sunt necio soluẽde, adeo ꝙ q ñ soluũt sacrilegi iudicank, vt ponik. xij. q. ij. c. nulli ab stuleris. ¶ Scõs casus ẽ, cũ dimisit ꝺfunct⁹ possessionẽ aliquã q̃ oi ãno dȝ dak cẽsuȝ, vel certas oblatióes eccl'ie, p aia sua. ¶ Tertius casus est, si p̃sbr̃ q seruit ecclesie, nõ bȝ vñ viuat, vel vñ sustẽtek, tũc cõpelli pñt ad offerẽdũ parochiani p epm̃, cuius officiũ ẽ in talibus explorãdũ, imo si sacerdos paup est pt ipsis subtrahere diuina officia, qꝛ nemo cogik suis stipẽdijs militare. ex̃ de si. c. cũ nõ sit ⁊. c. ad aplicã. ¶ Quartus casus ẽ, si fuerit ꝯsuetũ in illa eccle. diebus dñicis, vel festiuis, aut alijs diebus ꝙ parochiani offerãt, qꝛ oblationes quotidiane necio soluẽde sunt, ⁊ q non soluũt dñt excõicari. ꝺ ꝯse. di. j. ois xpianns, ⁊. xvj. q. j. statuim⁹. ¶ Quĩtus casus ẽ, pp p̃ceptũ eccl'ie. tenenk. n. offerre parochiani in p̃cipuis festiuitatib⁹. s. Natalis dñi, pẽthecostes, ⁊ pasche, ⁊ in dedicatióibus ecclesiaꝝ, ⁊ in festis p̃ronũ, ⁊ sunt ꝯpellẽdi offerre tũc illis diebus maxime, cũ sit gñalis ꝯsuetudo vbiqȝ terrarũ, vt p̃cipik. de ꝯse. di. j. c. si qs. ⁊ he oblatióes sunt epi, ac ordinarij, qñ ipse celebrat in aliq̃ ecclesia sue dioc. vel facit corã se celebrare, ꝙ pbak p. c. p̃mũ de raptorib⁹, † qꝛ sua tota diocesis reputak sua eccle. pochialis, qꝛ ipsa bȝ curã de oibus suis pochianis, ⁊ p̃sbr̃is, ⁊ ꝙ nõ pt p se facẽ i tota diocesi h ipse agit p sacerdotes curatos, ⁊ nõ curatos imediate, vt ponik ex̃ de paroch. c. ff eo. ⁊ si eps nõ est pñs dãde sunt oblatióes p̃sbr̃is dũtaxat ꝺ iure cõi, qꝛ ipsi dãt sacra, ⁊ corpus Xpi offerũt, ⁊ oblatióes deo re p̃ntant, ⁊ p pp̃lo ex suo officio tenenk orare, vt pȝ. x. q. j. qꝛ sacerdos. ⁊. c. hñt hãc ꝯsuetudinem, ⁊. xvj. q. j. doctos. Ex istis ergo concluditur qualiter, ⁊ quando oblationes necessario tenentur dare Christi fideles clericis, presbiteris, ⁊ episcopis.

SVMMARIVM

1 Primitia quando, qualiter, ⁊ a quibus sint dande.
2 Primitia quid sit.
3 Consuetudo prescripta an excusare possit a solutione decimarum personalium.
4 Consuetudo a peccato non excusat.
Obstinatio ⁊ desperatio sunt peccata in Spiritumsanctum.
5 Peccatum consumatum mortem generat.

Septimo fui Interrogat⁹ qñ ⁊ q̃lr, ⁊ a qbus p̃mitie ꝺbẽt dari, ⁊ ego inherẽdo dictis sãctoꝝ dixi † ꝙ p̃mitie debẽt dari, qꝛ sunt ꝺ p̃cepto dei. Nã dñs p̃cepit exod. xxij. dicẽs p̃mitias terre frugũ ꝺferes in domũ Dei tui, † vñ p̃mitia est p̃ma ps frugũ Deo offerẽda, ⁊ statim debẽt dari, vt ex̃ de deci. c. nũcios. ⁊. c. ex pte. alia vero dr̃ decia p̃sonalis q̃ dak, vel dȝ dari de piscatióibus, de venationibus, de pẽsionibus, de molẽdinis, de balneis, de negocijs, ꝺ artificijs, de aduocatibus, de collecta scolariũ, de mercede mercẽnarioꝝ, de militia militũ, vt pȝ. xvj. q. j. decime, ⁊. q. vij. qcũqȝ, ⁊ dixi, ac dico ꝙ nõ obstã. quorũdã theologoꝝ opi. q dñt ꝙ p̃diales decie sunt ex diuino mãdato, vt leui. vlti. c. † sȝ p̃sonales sunt ex ꝯstõne ecclesie ⁊ ꝙ in so͏̃lõne decimaꝝ p̃sonaliũ pt excusare ꝯsuetudo p̃scripta, q̃ iuri derogat positiuo, vt pȝ de ꝯsuetudine. c. ex l'ris. ex̃ de arb. c. dilectus. tñ veꝝ ⁊ catholicũ est asserere, ⁊ tenere ꝙ vtraqȝ decima, tã p̃sonalis, q̃ȝ p̃dialis est de iure diuino, ⁊ a Deo fuit nobis cõmẽdata de p̃cepto, ⁊ nõ obstã. qcũqȝ ꝯsuetudine q̃ iuri diuino nõ pt p̃iudicare, vt dr̃ de snia, ⁊ re iudi. eodẽ mõ, ⁊ eq̃lr, tã p̃sonalis, q̃ȝ p̃dialis debẽt solui sb pena pcti mortalis, nã ꝺ oibus bonis iusto titulo acq̃sitis tenek dare decimaȝ, vt dicek. j. ⁊ ponik ex̃ de deci. c. pastoralis. ⁊. c. cũ hoies. itẽ ꝙ iure diuino talis decima dȝ dari, pȝ scdo paralipo. xxx. j. c. vbi p̃cepit dñs p Ezechiã pp̃lo hitãti i israel, vt ptes darẽt sacerdotib⁹, ⁊ leuitis, vt possẽt vacare legi Dei, itẽ rõne, pbak ꝙ talis decia p̃sonalis solui dẽat, qꝛ si de tpe tenemur decimã Deo personalẽ reddere multo magis tenemur de bonis, ⁊ laboribus, p̃sonalibus, ac lucris decimã dare pȝ q̃ña p locũ a minori, ⁊ ãñs pȝ de ꝯse. di. v. c. q̃dã. † Nõ q̃ ꝯsuetudo, aut aliq̃ tpe p̃scriptũ pt aliquẽ a pctõ mortali excusak nõ soluẽtẽ decimã p̃sonalẽ, qnimo pctm̃ ei⁹ magis aggrauat, ne ex ꝯsuetudine veniant ad peccãdi necessitatẽ, ⁊ de peccãdi necessitate labank in obstinatõe, ⁊ desp̃atione, q̃ sunt pctã in Spm̃ sanctũ ẽm Aug. ij. lib. sniaꝝ di. vlti. q̃ nec remittunk in h seculo, nec in futuro, vt pȝ Math. xij. ⁊ si pp istã ꝯsuetudinẽ nõ soluẽdi decimas p̃sonales, ⁊ p̃diales, qꝛ nõ reputak pctm̃ multoꝝ xpianoꝝ aie ꝺscẽdũt in infernũ, † qꝛ pctm̃ cũ ꝯsumatũ fuerit generat mortẽ. Ja. ij. c. ⁊ pp talẽ ꝯsuetudinẽ vr̃ illa ꝯsuetudo eẽ q̃si pctm̃ in spm̃scm̃, qꝛ fit ex malitia ueterata, ⁊ obstiatione, ⁊ huius mortis, ⁊ pcti sunt p̃ncipes p̃lati, ⁊ rectores curati, ⁊ predicatores, qꝛ sunt canes muti non valẽtes latrare. Nec sunt suis parochianis annunciantes damnationeȝ decimas non soluentibus, ⁊ tot mortibus digni sunt, quot ad subditos perditionis excusatióis extra transmittunt, vt dicit Greg. xj. q. iij. c. scire dñt. ⁊ hec de septimo interrogatorio.

SVMMARIVM

1 Decima de quota parte debet dari, ⁊. j. nu. 6.
2 Decime in quatuor diuiduntur partes.
3 Decime an ẽm patrie consuetudinem sint dande.
4 Consuetudo in decimis est seruanda, ⁊. j. nu. 7.
5 Primitie ex consuetudine, ⁊ constitutione ecclesie sunt dande.
8 Primitiam soluere est de precepto ad quam quis per excõmunicationem compellitur, sicut in decima.
9 Primtie quibus dari debeant, ⁊ quare dentur.

Octauo fui † Interrogat⁹ de quota pte decia dȝ dari, ⁊ dixi, ac dico, vt in p̃ce. q. salua semp reuerẽtia aliquoꝝ theologoꝝ, qbus nõ adheremus, dicẽtiũ ꝙ p̃ceptũ de decimis ẽm sbaȝ suã est morale, ⁊ est scriptũ i corde hoĩnis. Cuiuslȝ. n. dictat ꝯscia, ꝙ si hȝ Apost. seminam⁹ sp̃ualia, nõ est magnũ si metamus carnalia ẽm istos theologos nõ est p̃ceptũ morale q̃ȝtũ ad taxationẽ ꝙ dek tãta ps, ⁊ nõ min⁹, vñ ponit ex̃ de deci. c. j. q̃dã decie dabank in veteri testõ a pp̃lo filijs leui, qꝛ possessiones aliqȝ al's nõ hẽbãt, q̃dã dabank sacerdotibus ⁊ leuitis, ẽt reddebank ad paupeꝝ vsus, † sicut ẽt decime mõ debẽt diuidi in q̃tuor ptes q̃rũ vna est epi, alia est clericoꝝ, alia ẽ fabrice, alia paupibus dȝ dari, vt ponik. xij. q. ij. c. q̃tuor. ⁊ extra de testa. req̃sisti, ⁊ qꝛ. xij. erãt tribus voluit dñs, vt trib⁹ leui sola recipet ab alijs tribubus ꝺcimã laboꝝ suoꝝ, ⁊ nullas al's possessiones hr̃et dñs leui. xviij. deutero. nõ hẽbũt sacerdotes, ⁊ oẽs q de eadẽ tribu. sunt ptẽ, ⁊ hr̃ditatẽ cũ reliquo pp̃lo Israel, dñs. n. ipse est ps, ⁊ hr̃ditas eius, ⁊ iõ dñt isti theologi, ex quo iã abũdat i possessióibus qbus pt sustẽtari. Jõ veri nois decia nõ ẽ dãda sub p̃cepto, nec ẽ p̃ceptũ ẽm taxatio. s. hȝ solã sbaȝ p̃cepti, vbi ãt esset ecclesia paup, ⁊ nõ hr̃et aliũde viuere, q̃ȝ de decimis, tũc veri nois decia cadit sub p̃cepto, ⁊ pochiani tenenk dare sub pena peccati mortalis veri nois decimã, dicẽte Malachia. Inferte oẽm decimationẽ in horreũ meũ, vt sit cibus in domo dñi, † iõ dñt nũq̃ȝ decime sunt dãde ẽm ꝯsuetudinẽ p̃rie, ⁊ ita est determinatũ ex̃ ꝺ deci. c. in aliq̃bus. ⁊. c. in tua. sȝ qꝛ ista opi. est valde ꝯ̃ria ⁊ onerosa statui clericali, ⁊ scẽ romane eccl. ⁊ decia in scõrũ p̃riuȝ, p̃cipue hti Aug. iõ saluo meliori iudicio, dico ꝙ decia ñ solũ ad sbaȝ verũ ẽt q̃ȝtũ ad taxa. cadit sub p̃cepto diuino, ⁊ ẽ p̃ceptũ morale, si ãt sit p̃ceptũ diuinũ soluek de. x. ptibus, seu rebus vnã ptẽ, vel rẽ pȝ p istos theologos, q ẽt ꝯcedũt, ꝙ tũc qñ trib⁹ leui nõ hẽbat possess. neciuȝ erat, ꝙ darek veri nois decia, ⁊ dñt ꝙ nũc de noua lege nõ ẽ neciuȝ sicut tũc, qꝛ nũc ecclesia abũdat in a'ijs redditibus, lȝ ẽm taxatio. decimaꝝ Xp̃s q nihil de p̃cepto deciaꝝ locutus fuit reliq̃t determiatiói ecclesie, † iõ papa ꝯsultus dic, ꝙ cõsuetudo in decimis est fuãda, vt ẽt. c. in aliq̃bus. ex̃ de deci. lȝ vere ista determinatio mihi nõ plȝ, qꝛ ex quo decima tũc fuit p̃ceptũ morale quo ad taxationẽ, ⁊ mõ ẽt ẽ p̃ceptũ, cũ p̃ceptũ morale ẽm. l. currẽtẽ sp fit inariabile, itẽ attẽtõ, ꝙ sp fuit p̃ceptũ diuinũ, ergo nec papa, nec ꝯsuetudo potuerũt ꝯ̃ ipȝ dispẽsare, nec q̃ȝtũ ad sbaȝ, nec q̃ȝtũ ad taxationẽ, itẽ vr̃ icludere ꝯ̃dictionẽ p̃mitie in p̃ncipio, dicẽte dño exo. xxij. decias ⁊ p̃mitias nõ tardabis offerre, † ẽt dãde sunt p̃mitie ex ꝯsuetudine ecclesie, ⁊ ꝯstõne, vt pȝ. xvj. q. j. reuertimini. ⁊. xxxij. di. c. p̃ter h. ¶ † Sȝ q̃lr dñt dari interrogatus fui, dixi ꝙ ex auc̃te. s. Hiero. ⁊ maioꝝ traditione introductũ est, ꝙ q p̃lmũ dabãt. xl. ptẽ dabãt, q ãt minimũ sexagesimã, ⁊ sic iter. xl. et. lx. licebat offerre p volũtate soluẽtis, vt ponitur

nit̃ ex. ð deci.c.j.⁊ h̃ verũ est in aridis, vt est granũ, ⁊ in liqdis, vt ẽ vinũ, ⁊ oleũ. In pecudibus vo priogenitũ dabãt, vt ponit̃ in.c. 7 magne, ex̃ de voto. †Et iõ h̃ ↄsuetudo in solõne pmitiaꝝ dz fuari nũc p totã eccl̃iã latinã, vt si qs hz vltra.xl.mẽsuras vini etiã si hr̃et mille nõ dabit nisi vnã mẽsurã illius p̃rie, p pmitia. Si ãt hz xl. vitulos vel porcos, vl̃ agnos, nõ dabit nisi vnũ p pmitia, ẽt si hr̃et mille. Et si habuit minꝰ q̃ꝫ.xl. mẽsuras bladi, vl̃ vini, vl̃ bestiaꝝ dabit̃ pmitia p extimatiõe, ⁊ valore rei i pecũia, vl̃ i alia re 8 equalẽte sicut fit in decia † vñ soluere pmitiã est in pcepto. ⁊ q eã nõ soluit peccat mortaliter, ⁊ ↄpellẽdus est p cẽsurã eccl̃iasticã, ⁊ excõicãdus q̃usqꝫ soluat pmitiã ð oibus rebus ⁊ singulis ð qbꝰ soluit̃ decia, vel dz solui. Et ꝙ h̃ sit veꝝ pbat̃.xvj.q.ij.c. pcipientes statuimꝰ vt decie ⁊ pmitie ⁊c. Ex q̃ sequit̃ ꝙ opz soluere pmitiã de necessitate sub pena peccati mortalis vl̃ magnã vel puã vt notat̃.xxxij.di. pter h̃ Et sicut ẽ ð decia ꝙ nulla ↄsuetudo ipsaꝫ p̃scribit ꝙ nõ soluat̃, sic ẽt dicimus de pmitia, ⁊ sicut oblatiões decimas nullꝰ laicus pt hr̃e vt dicet̃.j. sic nullus laicus pt petere vl̃ accipere pmitias ecclesijs debita nec aliqs pt eas dare laico sine 9 peccato. †sꝫ dãde sũt pmitie sacerdotibus vt puta epis vl̃ pſbyteris dũtaxat, qbus solis deus mãdauit dari pmitiã q̃r ipsi solidãt sacra ⁊ pmitie dant̃ pp sacra. vt põit̃.xvj.q.j. doctos. Et pñt diuidi pmitie iter eccl̃ias sicut decie, sꝫ ipse pmitie dñt dari eccl̃ijs, ⁊ pncipalr̃ vbi accipiunt̃ sacra, vt no.xiij.q.iij.c. Cõcesso, nisi aliter ordinetur inter episcopos vel presbyteros ex pacto expresso.

SVMMARIVM.

1 Decime que sint ille, que ecclesijs debentur.
2 Decima vtraqꝫ danda est anteq̃ꝫ fiat separatio.
3 Decimam non soluens in fame morietur.
4 Maledictiones que dantur ob non solutionem decimarum.
5 Benedictiones que dantur decimam soluentibus.
6 Decimarum substractio que mala inducat.
7 Remunerationes que decimam soluentibus dantur.
8 Episcopus nec alius sine licentia pape non soluentem decimam non potest absoluere, nec penitẽtiã dare, nec cũ eo dispẽsare.

1 Nono fui Interrogatus circa solõnẽ decimaꝝ. †Primoque sunt ille decime, q̃ debent̃ ecclesijs, ⁊ iure diuino. Et dixi eis ꝙ duplex erat decia, vna q̃ vocat̃ pdialis, q̃ dat̃ ex terre fructibus, ⁊ ex bestiaꝝ, ac aialiũ fetibꝰ, ⁊ ex talibus dz solui veri nois decia. Nec aliq̃ ↄsuetudo excusat, ꝙ nõ soluat̃, ⁊ tñ nõ sit xi nois decia, nisi velitis sumere hoc nomẽ decima gnalr̃ p q̃cũqꝫ quota nũeri, siue p vigesima, vel trigesima, vel cẽtesima, vel alia pte, ⁊ tũc ẽ equocatio in noie, ⁊ ita bñdixisset dñs. Quicqd trigesimũ, vel cẽtesimũ fuerit sanctificabit̃ dño. Leui. vlti. ꝙ tñ ẽ falsuꝫ. Itẽ frustrat̃, ⁊ annullat̃ intẽtio Dei pcipiẽtis decimã p hãc expõnẽ falsaꝫ, ⁊ toto statui eccl̃iastico nociuã, ⁊ ↄriã, vꝫ ꝙ veri nois decia sit q̃cũqꝫ ps pua, vel magna, que dat̃ loco decie ecclesijs, q̃r tũc qs p solõnẽ vnius denarij, vel panis excusaret̃ a solõne deciaꝝ cẽtũ mẽsuraꝝ grani, ⁊ sic oporteret pſbr̃os mẽdicare, vel aliqd in terrenis laborare, dimissis diuinis officijs, ⁊ pprijs stipẽdijs militare, ꝙ ẽ ↄ Apost. ⁊ iõ dimissa ista opi. erronea, ⁊ expõne falsa quorũdã theologoꝝ paupeꝝ mẽdicãtiũ religiosoꝝ, ac seculariũ q sup decimaꝝ solõnẽ cõiter 2 irridẽt, ⁊ ↄdicũt pſbr̃is, ⁊ bñficiatis, ac pochialibus eccl̃ijs, †dico ꝙ aurelio Augustino doc. sanctissimo eccle. cui magis est credẽdũ q̃ꝫ istis aduersarijs decimaꝝ ⁊ pmitiaꝝ ꝙ vtraqꝫ decia pdialis, ⁊ psonalis psertim pdialis dãda est ecclesie ⁊ offerẽda statim añq̃ꝫ fiat aliq̃ sepatio, vcꝫ de decẽ vitulis vnꝰ vitulus, de decẽ rebus vna res, de decẽ lucris vna merces, vel vnus cẽsus dũtaxat, ita ꝙ si nouẽ ptes p se reseruauit fidelis xpianus decimã ptẽ offerat, vel tradat Deo, ⁊ mistris eccl̃ie de rebꝰ oibus, ⁊ singulis q̃ apud ipꝫ crescũt, ⁊ renouant̃ oi ãno, seu acqrunt̃ negotiatione, lucro, vel artificio, ⁊ nulla ↄsuetudo pt huic decie piudicare ꝙ minꝰ soluat̃ cũ sit ↄ pceptũ Dei, ẽt q minꝰ soluit scienter vel furat̃, vel negat ipaꝫ, vel ↄdicit, vel tacet, ⁊ nõ reuelat rectori, vel eccl̃ie peccat mortalr̃ cũ sibi ↄsentiẽtibꝰ, ⁊ est excõicatꝰ a iure ⁊ sacrilegus, vt dcm̃ ẽ, ⁊ tenet̃ ad restõnẽ, ac dꝫ, ⁊ pt cõpelli p cẽsurã eccl̃iasticã, ⁊ vitãdꝰ ẽ i sacris eccl̃ie, ⁊ si moriat̃ nõ satisfaciẽdo p se, vel p suos hr̃des carere dꝫ eccl̃iastica sepultura, vel cimite- 3 rio, vt pcipit̃ in ti. de deci.c. tua. ⁊.c. phibemꝰ. †imo q nõ soluit decimã ptẽ de rebus suis ad decimã vix reducet̃, ac in fame ⁊ penuria reductꝰ moriet̃, ⁊ ð r̃.c. reuertimini. ⁊.c. decie.xvj.q.j. sꝫ ꝙ pcise soluẽda ẽ vna ps de decẽ ptibus, ⁊ minꝰ pcipit scã m̃r ecclesia, ⁊ declat.s. Aug. pdictꝰ q nõ ẽ glosandꝰ, nec declarãdꝰ in hac pte in.c. decie.x.xvj.q.j. vbi expsse narrat bñdictiões illoꝝ q fideliter soluũt de.x. ptibꝰ vnã ptẽ, vcꝫ decimã, ⁊ ecõuerso narrat maledictiões q̃s hñt illi q illã decimã ptẽ nõ soluũt, aut q minorẽ ptẽ q̃ꝫ sit decia soluũt, vñ ðt, q pmiũ ecclesie ↄparare, aut pctõrũ idulgẽtiã ðsiderat, pmereri reddat decimã, ⁊ de nouẽ ptibus 4 elemosinã studeat dare paupibꝰ. †Qui xo de.x. ptibꝰ nõ dat ð. cimã puniet̃ i q̃tuor, vt testat̃ dñs p Malac. iij.c. vbi ðt. q̃r mihi nõ reddidistis decias ⁊ pmitias, icc irco in fame, ⁊ penuria maledicti estis, ẽt maledci estis ifallibilita. ⁊ ðfectu fructuũ olei, ⁊ frumẽti, ⁊ aliaꝝ messiũ, feraꝝ, bestiaꝝ, pecoꝝ, carniũ, pisciũ, herbarũ, ẽt maledicti estis i aere pestifero, ⁊ corrupto, ac bestiali, morbo, i guerra, fame, i gladio, i verme corrodẽte terrã dẽte pessimo ẽt maledicti estis, q̃r rꝰpẽte moriemini mala morte subito sine penitẽtia, ⁊ ↄfessiõe, ⁊ absqꝫ vllo sacro. Etiã maledci estis i defectu filioꝝ, ⁊ nepotũ, ⁊ pibit vr̃a gñatio, ⁊ vsqꝫ i tertiã, ⁊ q̃rtã gñationẽ maledicet̃, ⁊ patiemini in iferno ppetuo, ⁊ dispibit de terra memoria vr̃a, ⁊ successoꝝ vr̃oꝝ p eo, ꝙ nõ fuistis recordati miaꝝ cũ Deo vr̃o facẽ cũ suis paupibꝰ, ⁊ scẽ eccl̃ie mistris, qbꝰ pmitias, ac decias tenebamini dare de iure diuino, has qdẽ maledictiones, ⁊ excõicatiões dat Deus nr̃ ↄ nõ soluẽtes decias xi nois, 5 aut nõ soluẽtes eas pfecte, fidelr̃, ⁊ integralr̃. †Sꝫ fm btm̃ Aug. alijs q̃tuor bñdictiõibꝰ Deus nr̃ remunerat fideles fidelr̃ decias soluẽtes, ⁊ pmitias, aut illos q de.x. ptibꝰ vnã ptẽ soluũt, ⁊ p̃ pmisit eis dare fructuũ, vini, ⁊ olei iumẽtoꝝ pecoꝝ. ac herbarum abũdãtiã. Scdõ pmisit dare sanitatẽ corpis, aerẽ salubrẽ, extirpationẽ tirãnoꝝ, pacẽ inimicoꝝ, ⁊ diuitias, ⁊ felicitatẽ oim rerũ. Tertio pmisit dare vitã tranqllã, ⁊ i necijs bñdãtẽ, ⁊ copiosam securã, ⁊ lõgeuã, ⁊ tãdẽ i senectute bonã mortẽ corã Deo pciosã liberationẽ a penis iferni, ⁊ remissionẽ pctõrũ plenarie cũ susceptiõe sacroꝝ eccle. Quarto pmisit filios, ⁊ filias filioꝝ vsqꝫ i tertiã q̃rtã, ⁊ q̃ntã gñationẽ dare pcreare ⁊ augere, ⁊ bñdicẽ, ⁊ scificat̃, ⁊ tãdẽ post mortẽ i paradisi gl̃ia soluẽtes sic decias collocare, hec sũt v̾ba bti Aug. vbi.s. cui magis ẽ credeñ. q̃ꝫ istis theologis xi nois decias al̃r expõnẽtibꝰ, vñ btũs aureliꝰ Aug. ↄ istos nõ soluẽtes decias, vel nõ plene soluẽtes ð.x. ptibꝰ vnã ptẽ clare ibidẽ ðt, h̃ est iustissima ↄsuetudo, vt si tu Deo tuo decimã nõ dederе tua decia reuocare.s. amittis nouẽ al̃s ptes, ⁊ dabis impio militi ꝙ nõ vis dare sacerdoti, Deus.n. nr̃, q̃ nobis dignat̃ totũ dare ad vitã nr̃aꝫ neciũ, dignatꝰ ẽ a nobis decimã recipe nõ sibi. sꝫ nobis pcul dubio pfuturã, ⁊ ðt ibi gl. ꝙ decie ex debito regrũtur, q̃r sũt i pcepto Dei, ⁊ sic debitũ pñt peti i iudicio, ⁊ ex̃ iudi- 6 ciũ. †Ex quo pꝫ ꝙ substractio veri nois deciaꝝ, vel nõ solõ ipsarũ q̃cũqꝫ ↄsuetudie nõ ob. mala pl̃a iducit, vt dcm̃ ẽ q̃r ẽ puaricatio diuini mãdati, vt ponit̃ ex̃ de deci.c.a nobis. Scdõ q̃r oli soluẽtes decias bonis oibus abũdarũt, vt pꝫ.xvj.q.vij.c. maiores. Tertio q̃r q decimã nõ soluũt vix ad ðcimã ↄuertunt̃, vt pꝫ.xvj. q.j.c. decie. Quarto q̃r pp h̃ pctm̃, ⁊ alia multa pctã Deus fm p pbetã dat nobis celũ ferreũ, ac terrã ereã, ⁊ nõ apit catharactas celi, nec dat pluuias tpibꝰ suis, nec icrepat locustas, aut tollit tirãnos, ðpdatores, homicidas, ⁊ alios iniqs nos mille modis duorãtes, vñ deuorat̃ terra cũ germie suo p locustas vermes ⁊ brocos, quoꝝ nõ ẽ numerꝰ ⁊ dũ cãpi expectãt fructuosi i fructibꝰ cũ ẽ tps ipsoꝝ recollectiõis ira Dei ðscẽdit sup eos, ⁊ vsqꝫ ad fundamẽta ipsos ↄburit, vt pꝫ.xvj.q.j. reuertimini. Quito p guerras, p tirãnos, p spoliatores, qd nõ decimat̃, ⁊ deo nõ dat̃ p violentiam, vel per ignem, vel p aquas, vel alijs modis tollit̃, ⁊ aufert̃, ⁊ sic tollit fiscus ꝙ nõ hꝫ Xp̃s, vt no. i pdi.c. maiores.xvj.q. 7 vij. †Sꝫ dãtes decias xi nois q̃drupl̃r remunerant̃, ⁊ pria remuneratio, vt pꝫ ex dcis ẽ abũdãtia fructuũ, s̃a ẽ corpis sanitas, tertia ẽ pctõꝝ idulgẽtia, q̃rta ẽ vita eterna, vt pbat̃.xvj.q.j. ðcime. ¶Ex pdcis ergo r̃ndet̃ ꝙ nõ soluẽtes decias, vel xi nois decimas nõ plene soluẽtes, sicut estis vos ipĳ pochiani, ⁊ capellani mee ecclesie Aiaceñ, vel alteriꝰ cuiuscũqꝫ eccl̃ie, quoꝝ aliq vr̃m soluũt decias de.xv. ptibꝰ vnã, alĳ de.xxx. ptibꝰ vnã, alĳ de cẽtũ, alĳ nõ soluũt decimã de caseo, nec de lana q̃ oi anno renouant̃, nec de iumẽtis, nec de porcis, nec de venatiõibꝰ, nec piscatiõibꝰ ð sale, nec ð oleo, nec ð fructibꝰ, nec ð ortis, ⁊ rebꝰ silĩbꝰ. Et oẽs vos tales ẽt si sitis comites, barones, nobiles, pncipes, vel potẽtes, seculares, vel r̃lares estis a Deo, ⁊ eius ecclesia excõicati, sacrilegi, fures, pdones bonoꝝ dei ⁊ scõꝝ, ⁊ tenemini restituẽ decimas ⁊ pmitias, q̃s nõ soluistis, vel ↄponẽ, ac ↄcordare cũ eccle- 8 sia, vt pꝫ de deci.c. ad ppl̃i. ⁊.c. tua nos. ⁊ cõpel. dẽtis p cẽsuram ecclesiasticam, †nec pt nisi de licentia pape aligs eps, vel pdicator, vel fr̃ mior, seu curatꝰ vos ab ipso pctõ deciaꝝ, quas nõ soluistis, absoluẽ, nec pniaꝫ dare, nec ẽt dispẽsar̃, nisi p̃ añ oia p vos vel vr̃os hr̃des satisfaciatis de decimis, quas non soluistis, vel

concorderis cum ecclesia, vel pietatis Dei amore remitti vobis vel detis fideiussoriam cautionem de soluẽdo plenarie, dum pinguior fortuna euenerit, quia non remittitur peccatum, nisi restituatur ablatum, vt patet de regu. iu. lib. vj.

SVMMARIVM

1 Decima de quibus rebus solui debeat.
2 Doctor, aduocatus, procurator, ꝛ notarius ðcimã dare tenent̃.
3 Decime personales debent dari de iniuste acquisitis, quando dominium transfertur.
Meretrix licet turpe faciat non tamen turpe accipit tamen earũ decimas non capit ecclesia, ꝛ quare.
4 Elemosina de iniuste ablatis dari non debet.

1 **Decimo fui** † Interrogat⁹ ð qbus reb⁹ decia dꝫ solui ꝛ dari. Et dixi ei ac oibus dico ꝙ decima est dãda de oibus fructib⁹ terrarũ, de tritico, de grano quocũqꝫ, de ordeo, de siligine, ð milio, de spelta, de scãdala, ð auena, de ricio, de sciba, de ceteris leguminib⁹, ꝛ de oibus q̃ sũt arida, ꝛ seminant̃ i terra, ꝛ colligunt̃. Etiã de liqdis, de vino, de oleo, de melle, de castaneis, de nucibus, de auellanis, de pomis, ꝛ piris, de fructib⁹ oim arborũ, de seminib⁹ ẽt lini, ꝛ canapis, de bõbicis serici, ꝛ aliarũ herbarũ q̃ seminant̃ i terra, ð paschuis herbarũ aialiũ, de herbis ortorũ, de apibus, de nutrimẽtis aialiũ, de ferro, ð paleis, ꝛ lignis siluarũ, de iumẽtis, de eqs, de bobus, de vitulis, ð vaccis, de porcis, de peccorib⁹, de ouib⁹, de agnellis, de lana ipsarũ, de lacte, de caseo, de butiro, de ouis, de gallinis, ð anserib⁹, de piscationib⁹, de venatiõib⁹, de argẽtarijs, de metallis, ꝛ auri fodinijs, de lapidicinijs, de sale, ac de salmis, de balneis, de molẽdinis, de negocijs, de artificijs, de cẽsibus, de pẽsionib⁹, de mercedib⁹, de locatiõib⁹, ac ꝯductiõib⁹, de stipẽdijs, ꝛ ð reb⁹ captis in guera iusta ẽt dꝫ dari, vt ponit̃. xxiij. q. v. c. dicat. ꝛ hr̃ de cunctis bonis, ꝛ reb⁹ iusto titu. acqsitis. ꝛ dare decimã tenent̃ de tpe vt pꝫ de ꝯsec. di. v. c. xl. ꝛ. xvj. q. j. decie sũt tributa egẽtiũ aiarũ, ꝛ. xvj. q. vij. c. qcũqꝫ. ꝛ. c. oẽs decie, ꝛ ex̃ de ðci. c. ꝯmissuꝫ. ꝛ. c. nõ est in ptãte. ꝛ. c. pastoralis.

2 † Itẽ decimas dꝫ dare doctor de collecta scolarũ, ꝛ aduocat⁹ de aduocatiõe, pcurator de pcuratiõe, ꝛ notari⁹ de scriptura, ꝛ mercẽnari⁹ de mercede, ꝛ miles de militia. xvj. q. j. decie. ꝛ. q. vij. qcũqꝫ.

3 † Itẽ decie psonales ẽt dari debẽt ð iniustis, ꝛ iniusto titulo acqsitis, vbi dñiũ trãsfert̃ sic sũt illa q̃ acqrunt̃ ex meretricio, vel histrionatu. Meretrix. n. q̃q̃ turpiter faciat qꝛ meretrix est, nõ tñ turpiter accipit, cum sit meretrix ecclesia tñ earũ nõ capit decias ne videat̃ approbare earũdẽ pctm̃ vt dicet̃ postea.

4 † Et ßm h̃ vr̃ mihi ꝙ sic elemosina nõ dꝫ dari de iniuste ablatis, vel acqsitis, ita nec decie, vt ponit̃ in gl. c. ex trãsmissa. titu. de deci. Hec sufficiãt de isto iterrgatorio, ꝙ qdẽ clare ondit̃, ac pcipit ꝙ q nõ soluit ðcimã ð oib⁹, ac singulis supradictis, cũ iusto ti. ac lucro pueniẽtib⁹ talis qcũqꝫ sit, aut cuiuscũqꝫ status existat est excõicatus, ꝛ per censuras ecclesiasticas cõpellẽdus est, vt sepe dictum est in. c. supra scriptis.

SVMMARIVM

1 Homo omnis decimam maxime predialem soluere tenetur.
2 Et si sint clerici de bonis paternis tantum.
3 Hereticus iudeus ꝛ turchus soluunt decimas prediales.
Et quid de personalibus. ĩ nu. 5.
4 Decima debet dari de his quorum dominium transfertur, meretritio ꝛ histrionatu excepto.
6 Secus si dominium non transferatur.

Undecimo fui Interrogatus in dcã insula Corsice, in qua nobiles nõ soluũt decimas de ꝯsuetudine, q sunt illi, vel q̃ sunt psone, q̃ debẽt decias ac pmitias dare, † ꝛ dixi, ac dico assertiue ꝙ ois hõ natus ð muliere seu psona nata de masculo ꝛ femia tenet̃ ꝛ obligat̃ Deo, ꝛ ecclesie decimas soluere de cõi lege, nisi sit a Deo puilegiata, vel eius vicario, qꝛ oibus hoibus ẽ a Deo datũ pceptũ morale leui. vlti. c. vbi dr̃, qcqd decimũ fuerit scificabit̃ dño, ꝛ exo. xxij. decimas, ac pmitias ñ tardabis offerre dño deo tuo, cũ g̃ sit diuinũ pceptũ, vt dcm̃ ẽ, obligat oẽs hoies bonos ꝛ malos, nobiles, ꝛ ignobiles, ecclesiasticos, ꝛ seculares, psertiꝫ in decimis pdialib⁹ ois hõ cuiuscũqꝫ dignitatis, status, ac ꝯditionis existat obligat̃ sub pena peccati mortalis pdiales decias de pprijs reb⁹ soluet̃ rõne terrarũ, ꝛ pdiorũ, ac tpuꝫ q̃s Deus sibi dedit, qꝛ dñi ẽ terra, ꝛ plenitudo eius orbis terrarũ, ꝛ q hitãt in eo. Et ipse Deus p se ac p suis mistris hãc ptẽ vcꝫ decimã reseruauit de oibus reb⁹ ad vitã necijs, q̃s terra, vel mare pducũt. Ergo ois hõ inq̃ʒtũ peccator, ꝛ Deo subditus siue sit papa, siue iperator, siue rex, siue eps, siue dux, siue comes, siue nobilis, siue rustic⁹, siue diues, siue pauper, siue seclaris, vel ecclesiastic⁹ tenet̃ ð pprijs Deo ðcimã offerre decurrẽti lege, qꝛ sum⁹ ppl̃s eius, ꝛ oues pascue ei⁹, ꝛ nihil oino hẽmus ßm Apost. ꝙ nõ accepim⁹ ab ipso, ꝛ ois nr̃a sufficiẽtia vi te ab ipso ẽ, ꝛ sine ipso nihil possum⁹ facẽ, vt dt Xp̃s Joã. ix. c. ꝛ oia nr̃a opa opat̃ ipse, ꝛ nisi dñs edificauerit domũ, vel gubernauerit i vanũ laborãt q edificãt, aut colũt, aut gubernãt eã, g̃ iustũ ẽ vt Deo pr̃i nr̃o q nobis dedit eẽ, viuẽ, ꝛ itelligẽ, ꝛ nõ cessat q̃tidie nobis vite necia dare, ꝙ de. x. ptib⁹ necessariorũ, ac nutrimẽtorũ q̃s, ve! q̃ nobis dat deus oi tpe dem⁹ ei vnã ptẽ cũ gr̃arũ actiõe, ꝛ recogĩcam⁹ eũ bñfactorẽ, creatorẽ, gubernatorẽ nr̃uꝫ esse, pꝫ g̃ ex pdictis ꝙ ois psona a Deo creata rõnalis, ꝛ hũana tenet̃ decias dare,

2 † ꝛ p̃ pꝫ de xp̃ianis fidelib⁹ laicis, ꝛ secularib⁹ q sũt oblĩati ad soluẽdũ decias ð iur̃ diuino, ꝛ euãgelico, vt pꝫ. xvj. q. j. decie, ꝙ pꝫ ẽt ð clericis, ꝛ sacerdotib⁹ ppa, seu pr̃imonia hñtib⁹, seu de artificio viuẽtib⁹ q tenent̃ decias dare, nõ tñ ð pr̃imonio, seu dote eccl̃ie tenet̃ dare decias, sꝫ ð pprijs reb⁹, ꝛ pr̃nis, si ue ð reb⁹ pr̃uꝫ suorũ, siue pdia sint sita i ppria pochia clericorũ, siue i alienã nisi p puilegiũ sũmi Põti. q ẽ Xp̃i vicari⁹ eẽt absolutus, vt ponit̃ ex̃ de deci. c. ij. ꝛ. c. a nobis ẽt violẽr⁹ possor, ac pdo tenet̃ dare decias pdiales.

3 † ẽt hr̃tic⁹ iude⁹ ac sarracen⁹, ꝛ ifidelis, ac turchus tenet̃ de terris q̃s colũt decias dare. Etiã si cãpus, vel terra eẽt semiata, vel culta cũ semie furtiuo tenet̃ cultor decias dare, ꝛ eã recipe, qꝛ nõ dat̃ decia rõne furti, vel rõne vsu-

4 re, hr̃sis, nec ifidelitatis, sꝫ rõne pdiorũ, ac possessionũ, † ꝛ hr̃ vbi cũqꝫ trãsfert̃ dñiũ rei dꝫ dari ðcia exẽpto meretricio, ꝛ histriona-

5 tu, † ne videat̃ ꝙ eccl̃. approbet ista, ifideles ẽt, vt iudei ꝛ sarraceni decias psonales nõ soluũt, qꝛ ð corpe eccl̃ie nõ existũt, nec ab ea recipiũt sacr̃a, sꝫ bñ de terris q̃s colũt decias soluũt ẽt de aia-

6 lib⁹ q̃ nutriũt, ex̃ de ðci. c. de terris. † ẽt vbicũqꝫ nõ trãsfert̃ dñiũ rei, vt i furto, ac rapina, ꝛ violẽtia, vel spoliatiõe, vel i simonia, vl̃ vsura, vl̃ iniustis talijs, i gabella, vel guerra iiusta, ac i ludo taxillorũ, i snia iniq̃, vl̃ violẽtia maifesta, aut i scriptura falsa, ꝛ silib⁹, ecclesia Dei nõ capit decias psonales, nec illi tenet̃ dare, qꝛ iniuste acqrunt̃, ꝛ nõ sũt eorũ res, sꝫ aliene. sꝫ oẽs illi ꝛ siles nõ excusant̃ a decimis pdialib⁹, qꝛ nõ dãt decias rõne pcti, sꝫ rõne pdij. ꝛ sic pꝫ ex pdcis, ꝙ q nõ soluũt decimã, vt dcm̃ ẽ ꝯpellẽdi sunt p eccle. siue sint seclares, siue eccl̃iastici, ꝛ silr̃ dr̃ de pmitijs, ꝛ oblatiõibus put papa decl̃at i ðcretis dñis. xij. q. ij. Precipiẽtes statuim⁹, vt pmitie ꝛ decime, seu oblatiões viuorũ, ac mortuorũ ecclesijs fidel̃r reddãt̃ a laicis, q̃s g retinuerit a cõione scẽ mr̃is ecclesie separet̃, hoc idẽ dr̃ ꝛ mãdat̃. xxxij. di. c. preter hec.

SVMMARIVM

1 Papa ꝛ episcopi an ꝛ q̃ñ teneantur soluere decimas.
2 Leprosi an ꝛ quando soluere decimas tenentur.
3 Quid de fratribus. s. Franc. s. Dominici, ꝛ de heremitis.
4 Quid de clericis secularibus, ꝛ. ĩ. nu. 5.
6 Quid de clericis curatis, ꝛ beneficiatis.
Quid de canonicis secularibus.
8 Decimarũ perceptio episcopis iure communi pertinet.
9 Quid de monachis cistercienſibus, ꝛ de ordine. s. Benedicti.
10 Quid de fructibus mendicantibus.
11 Religiosi recipientes decimas capellarum debent presbitero cõgruentem assignare portionem.
12 Fr̃es cistercienses, ꝛ mendicantes q̃re decimas pscribet̃ nõ pñt.

1 **Duodecio fui** † Interrogat⁹ † q̃ sũt psone laice vl̃ religiose ac eccl̃ie q̃ nõ obligant̃ dare decias aut pmitias, ꝛ ego dixi, put dico ꝙ lꝫ ois homo teneat̃ dare decimas deo, tñ dñs papa ꝛ epi q sunt loco aplorũ q fundauerũt eccl̃ias pñt aliq̃s psonas puilegiare, ꝙ nõ soluant decias, nõ rõne psonarũ, sꝫ rõne locorũ, ꝛ eccl̃iarũ, ꝛ rerũ spũaliũ i qb⁹ cultus diuin⁹ auget̃ ꝛ distẽdit̃, ꝛ celebrat̃, a qb⁹ fides Xp̃i manutenent̃, ꝛ ius diuinũ ð decimis datũ nõ dissoluit̃, nec dissolui pt, qꝛ tales aut tales sunt puilegiati nõ reddet̃ decias, sꝫ manẽte eodẽ pcepto, ꝛ eadẽ intẽtiõe pcepti fit q̃dã variatio q̃ ad loca, ꝛ decimas nõ recipiẽtes, qꝛ ꝙ vni ecclesie dari dẽret, aut vni loco ecclesiastico alteri p puilegiũ ꝯcedit̃, ꝛ p̃ sũt excepti a solone decimarũ, ꝛ applicant̃ ille decie p defensiõe xp̃ianitatis illi ordini, vt sunt q̃dã laici militares religiosi, q pugnãt, vel pugnare tenent̃,

ꝛ certare

r certare pro iustitia fidei ꝯ sarracenos, r scismaticos, ac hreticos r ifideles, r paganos, r pmittũt obediẽtiã suis supiorib⁹, vt sũt hospitalarij milites sci Joã. hierosoli. r scẽ Marie de psia, r sci Ja. de galicia. r ordies sb rla. s. Bñdi. ꝯstituti militares i hispania, vt sũt, ordo calatrabe, ordo Xpi, ordo anisij, ordo mũtesie, r siles ordies sũt exẽpti a solõne deciaꝝ, si ppriis manib⁹ vel sũpti b⁹, ac laborib⁹ excollũt, r h ẽ veꝝ si posßiões ecclie añ ꝯsiliũ Laterañ. ac acqsite sint, vt no. ex̃ d̃ dci. c. ex pte. r. c. ad audiẽtiã. s3 si post euenerit possessiões, vel sũt eis donate gratis, r si ppriis manib⁹ eas excollũt teneñ decias dare, vt dr̃. c. nup. ex̃ d̃ deci. exceptis g̃ istis laicis, r rligiosis, q opponũt se ifide. p custodia xpianitatis oẽs alij laici, seculares reges, r pncipes, comites, barones, ciues, rustici, serui, dñi oblãnt dare decias de bonis suis iusto tit. acqsitis psonales, r pdiales, vt no. xvj. q. vij. decias. †ite3 leprosi q viuũt in cõi, r stãt sil in vno loco, r i vna domo nõ teneñ tur dare decias de ortis suis, q sũt i circuitu dom⁹ eoꝝ, neq3 de aialib⁹ suis ibidẽ pascẽtib⁹, aut d̃ ipsoꝝ nutrimẽtis, vt voluit papa de tertio i eccl'ijs edificãdis. c. xj. s3 si colũt agros, vel vineas aut terras teneñ dar̃ decias, sic alij laici, vl si viuũt p se i domib⁹ suis, vel si viuerẽt soli i aliq̃ oratorio, vel hrmitario tenenñ sic alij laici dare decias, †r h idẽ dico de obsuãtib⁹ ordinẽ. s. Frãcis. laicis, vel. s. Dñici, r pnia, vel de hrmitis, barbaris, q vocanñ monisi in regno Corsice, siue sint viri, siue mulieres, ex q̃ sũt laici, r nõ psbri viuũt p se soli cũ eoꝝ familia i aliquo hrmitario, aut oratorio, r nõ viuũt in cõi i aliq̃ monasterio, dico q tales q̃ꝫ seruãt i locis r capellis ordinũ approbatoꝝ, r exẽptoꝝ, tñ si colũt agros vel vineas teneñ de oib⁹ sic laici alij soluẽ decias tã pdiales, q̃ psonales, sicut testañ Bernar. i. c. nup. de deci. qꝛ p laicis reputanñ, ex q̃ nõ sũt sub pfessiõe ordis, r obediẽtia, s3 viuũt ad voluntatẽ suã i dcis hrmitagijs, r hospitalib⁹, r h idẽ de fuiẽtib⁹ i hospitalib⁹ itelligit q sũt laici, †de clericis vo secularib⁹, r psbris, r ẽt religiosis qbulcũq3, dr̃ Host. i ti. de dci. vbi t3 q siue sit eps, siue psbr, siue laic⁹, siue religiosus teneñ decias pdiales soluẽ de pdio, de vinea, siue de possessiõe q̃ nouiter ad ip3 deuenerit, vl p ẽptionẽ, r donationẽ, vel aliq̃ q̃uisnõ, vel si hũerit de prĩmonio, †si. n. semel illud pdiũ, vel illa vinea soluit decimã sp soluet postea cuiuscũq3 psone fuerit, ẽt si sit iude⁹, vel hrtic⁹, vel ifidelis, qꝛ res trãsit cũ onẽ suo, vt ponit i titu. de dci. c. de terris. r. c. cũ sint r. c. pastoralis. r. xvj. q. vij. qcũq3. verũtñ dr̃ canõ, r ius ex̃ de deci. c. a nobis. †q clerici curati r bñficiati nõ dãt decias d̃ dote, seu de prĩmonio ecclie, si colũt ppriis manib⁹ r sũptib⁹, aut laboribus terras, r vineas ecclie, s3 si eas nõ colũt, s3 laicis, r alijs p sonis locãt ad colẽdas p tertia pte, vel q̃rta, vel p certo pcio tenenñ collẽtes, r laborãtes dcias dare ecclie, vñ rlare ẽ certe q siue sit cleric⁹, siue religiosus, siue psbr, siue eps, aut q̃licũq3 sit bñficiat⁹, nisi p papã puilegiat⁹, vel alio mõ exẽpt⁹ teneñ q̃si castrẽsi siue prĩmonialib⁹ bonis suis, vel de alijs ex euẽtu, vel artificio licite acqsitis soluẽ decimã supiori, vel rectori, vt dr̃ decret. xvj. q. j. ꝯquesti. r. c. si qs laicus ex̃ de dci. i pncipio. qꝛ vt dcm̃ ẽ nãlis rõ dictat, vt illi q hñt curã de cõi salute puideanñ de cõi bono, r vtilitate bona, r ista dñr de clericis p se viuẽtib⁹ in suis bñficijs, r ecclesijs. †S3 de clericis q viuũt i cõi, sicut sũt canonici rlares vel clerici seculares collegialr viuẽtes i coi, r nõ i pprio dr̃ Hosti. q nõ obligãñ dare decias q pbat p. c. de deci. xvj. q. j. g̃ a ꝯrio sensu dr̃ ipsi clerici, ac psbri q viuũt, r hñt ppriũ d̃ ppriis manib⁹, vel sumptib⁹ teneñ soluere decias, nõ qdẽ dr̃ ipẽ eq̃les eq̃lib⁹ sic psbr psbris, vel rectores rectorib⁹ ẽt diocesis eiusdẽ cum eis nõ subsit, nec ab eis recipiũt eccl'iastica sacra pp q̃ danñ decime, s3 supiorib⁹ ordiarijs, r epis, †qꝛ p epos p r pncipalr de iur cõi ptinet dciaꝝ pceptio, vt no. i. c. vnio. x. q. iij. r ex̃ d̃ dci. qꝛ eis subsunt oẽs de epatu, r ab eis recipiũt crisma, r bñficia r sacra. Jõ ipsis epis decias teneñ dare ipsi clerici miores suis ordinarijs maiorib⁹, sicut leuite solebãt dare decimã sacerdotib⁹ r erat pceptũ. xviij. c. numeri. vbi dr̃ dñs ad Moysen. pcipe filijs Jsrael, qñ dixi vobis primitias offerre dño, vbi dicit glo. j. decimã decie Aarõ sacerdoti, h ẽt p3 p scm̃ Thomã, vbi. s̃. r ex̃ de deci. c. j. p3 ergo ex pdictis q de bonis prĩmonialibus debẽt ẽt soluer decimã, ac de alijs reb⁹ r bonis ex euẽtu licite acqsitis. †Sed de religiosis, sciẽdũ ẽ q religiosi q vocanñ monachi cisterciẽsi, r de ordie. s. Bñdi. canonici rlaris q viuũt in cõi, r pñt hñre possessiones in cõi talib⁹, r alijs religiosis ordinũ approbato. q aliqd habent in cõmuni, ꝯcedit q de noualibus sc3 de terris nouiter cultis r nutrimẽtis animaliũ suoꝝ nõ soluunt decimas extra de decimis. c. ex parte. et titulo de priuilegijs ca. s3 si proprijs sumptibus vel laboribus colunt possessiones post consiliũ Lateranen. acquisitis alias a predictis noualibus r ortis teneñ decimas ordinarijs dare vel psbris curatis †r hoc idẽ de fratribus mendicantibus, si colũt aliquas terras vel vineas sicut colũt iã in istis partibus cõtra eoꝝ regulã r ꝯsuetudinẽ faciũt in aliqbus partibus mũdi q sunt obligati soluere decimas, sicut pdicti ordines, l3 ꝯsimilibus mẽdicãtibus, q̃tũ ad decimas nullã mẽtionẽ facit ius cõe, nec ipsos puilegiat expsse, qꝛ psupponit ius q nihil habeant ex pprio, nec in cõi sm eoꝝ pfessionẽ cuius tñ ꝯriũ in multis apparet, dico ergo l3 faciãt ꝯ suã rlam tenẽdo, r colendo vineas, r terras, nõ tollit pp h, quin soluere decimas teneanñ, qꝛ nõ rõne peccati, sed rõne pdij soluunt, vt dcm̃ est de iudeo, r res trãsit cũ onere suo, vt ponit in. c. de terris. ti. de deci. †ẽt si sint aliqui religiosi q recipiũt decimas d̃ ꝯsuetudine capellaꝝ dñt psbitero q nõ h3 vñ viuat cõpetẽtẽ assignare portionẽ nõ obstã. tali ꝯsuetudine, qꝛ dñt hrẽ necessaria vite ipsoꝝ, r compelli pñt p ordinariu3 diocesis, vt no. ex̃ de pb. †cũ religiosi q nõ hñt, nec pñt habere parochias sicut sunt cisterciẽñ. r fratres mendicantes dcimas pscribere nõ pñt, qꝛ nec possidẽ l3. xvj. q. j. c. placuit, imo teneñ soluere dcimã nisi puilegiati sunt. xvj. q. j. puenit r. c. gñaliter. r. xij. q. ij. duo sunt. hoc idẽ dicit Bernard. in. c. nup p3 ergo ex predictis q̃ sunt persone que decimas tenentur soluere sub penis predictis, r qualiter sunt compellende per censuraz ecclesiasticam. Et hec de isto sufficiant.

SVMMARIVM

Tertiodecimo Interrogat⁹ fui qb⁹ psonis vl qbus locis he decie r pmitie ac oblatiões dñt dari, †r dixi ac dico q canonice r iuste h3 dcreta scõru3 patrũ r ecclesie romane decie pmitie ac oblatiões dñt dari solis clericis r cultui diuino mãcipatis, videl3 sacerdotibus r leuitis, dũ tñ iustũ titulũ r apparẽtẽ habeant in bñficijs, r loco leuitarũ pono oẽs clericos, q nõ sunt sacerdotes, ẽt si pmã dũtaxat habeãt tõsurã, dũtñ nõ sũt mrimonio copulati, qꝛ clerici vxorati h3 hoc nullatenus pñt hrẽ ius in decis, cũ nõ sint vnius vxoris viri. S3 ad dei officiũ q sunt in ecclia deputati, r nõ sunt excõicati illi pñt decias hrẽ nisi p ecclia sint aliq vxorati milites, r religiosi puilegiati sicut sunt illi d̃ ordine. s. Jac. q sunt in hyspania, q dũtaxat vonẽt obediẽtiã paupertatẽ r castitatẽ ꝯiugalẽ, r pñt sine pcõ vxores ltimas hrẽ, r filios ltios pcreare i ordie educẽdo, s3 succedere in ꝯmẽdis bñficijs, r decis nõ pñt ipsoꝝ genitorib⁹, q̃s milites laicos r q̃scũq3 alios religiosos militares pono loco leuitarũ, Et q sacerdotibus r leuitis mãdauit deus dare decimas. p3 p superius dicta ac etiã p3 leuiti. xviij. c. r. ij. paral. ij. c. vñ sanctus Thomas scda scde articulo tertio dicit. pmitie debebanñ sacerdotibus r decime leuitis r mãdauit dñs, vt ipsi loco pmitiarũ soluerẽt decimã decie sacerdoti dicẽte dño p Malachiã. i. c. inferte oẽm deciationẽ i horreũ meũ vt sit cibus i domo mea p ministris meis q seruiũt in ecclia gratis r sine labore terrenoꝝ debent laici dare temporalia ministris dñi vt libere vacare valeant legi dei. Sũt etiã decime tributa aiarũ egentiũ, que danñ prelatis, sacerdotibus, r ministris ecclesiarũ ad tuitionẽ, r

curationem animarum, et non debet aliquis illud tributum accipere, qui animas non currat, sicut tributa dantur Cesari, vel principi ad tuitionem corporum decimarum, 2 † ergo perceptio de iure communi ad episcopum videtur pertinere presertim ad summum Pontificem, vel episcopum, qui est Papa, vt pz. x. q. iij. viuo, et ex de of. or. c. querete. et sm ius mr ecclesia pcipere dz decimas, nisi per indulgētiā, vel p pscriptionē alijs ecclesijs ccedant decime ipse, vt pz de deci. c. cū ctingat. et. xvj. q. vij. decimas, 3 † itē ad parochiales ecclesias, et capellas dcime ipse ptinēt sm diuersas csuetudines ex de deci. c. in tua. solis ergo pbris et ministris ecclesie, q sunt viri spūales ius pcipiēdi decias quod est annexū spūali, vel est spūale iure nāli, et diuino est cessum, ēt si clerici sunt mali, et fornicarij publici, vel fures, aut si ēt scirent eos simoniacos soluēde sunt eis dcime rōne sacrorum, q fidelibus cferunt. n. lz sint mali, iustū. n. est vt q semināt spūalia metant et carnalia, 4 † qr decime rōne Dei dant potius q rōne diuini officij, vt dicit tex. tua de deci. vbi de hoc gl. cū ergo decima sit qd annexū spūali, et sit in se spūale solis viris spūalibus hoc est ministris ecclesie nāli, et diuina ordinatione debet, q soli pncipalr dare sacra tenent, et nulli alij maxime qnqz sacra. Eis ergo est dāda decima pprie, 5 † qr pncipalr pp sacra dat, vt not. de deci. c. tua. ex qbus seqtur quod laici ciugati q nō sunt in sortē dñi vocati ēt nō ciugati nullo mō pñt decimas hre, qr esset c ius diuinū, quod nō pōt infringi quacūqz auctē, vel csuetudine, 6 † Unde ius decimarum cum sit mere spūale nō pōt laicis ēt p aliqd tps infeudari, sicut nec ius pcipiēdi oblationes, vt ponit ex de deci. c. qūis. nec pōt laicus decimas, nec pmitias sicut, nec alia mere spālia iure hdītario possidere, et iō ipsas pscribere, vel possidere nō pōt, vt ponit ex d deci. c. adhuc. et merito laicus non pōt decimas hre, qr res spūales non debēt tāgi, nec hri a laico, vt est res sacra, vt calix, et corporalia, et similia, vt pz. x. q. j. hanc csuetdinez, et ex de insti. cū in ecclesia. codē mō sicut ius pcipiēdi decimas nō pōt hri a laico, nec decima ipsa integra, que est qdā oblatio sacra, et Deo sanctificata, pōt aut dz tāgi a psona laicali. Et si laicus decias, vel ius decimarum nō pōt habere, multo minus laici ipsi ecclesias, et parochias, aut beneficia ecclesiastica possunt quacunqz auctoritate habere, cum tales propter inhibitionem diuinā non sint capaces, attento quod propter ecclesias, et beneficia, ac sacramenta datur decima. Peccat ergo grauissime et mortaliter laicus quicunqz, et merito sunt predones, ac fures Jesu Christi tenentes ecclesias, et capellas, et beneficia ecclesiastica quocunqz titulo, vel auctoritate, et recipientes decimas, et primitias, ac oblationes dictarum ecclesiarum seu capellarum. Non obstante quod aliquam partem decimarum alicui presbitero assignent et tradant, qr faciunt contra preceptum iuris diuini et ecclesie. 7 † Et similiter peccant mortaliter, ac grauissime prelati, et epi superioris presbiteri et alij quicunqz ministri ecclesie, qui ad tempus, vel in perpetuū vendunt, vel donāt, vel concedunt alicui persone laice aliquam ecclesiam, vel ius aut potestatem decimas, ac primitias percipiēdi, aut medietatem ipsarum decimarum, seu primitiarum, vel alteram partem in ipsis concedunt. Quod clare ille. s. Grego. j. q. iij. dixit ac etiam declarauit vbi dixit. Peruenit ad nos fama sinistra, quod quidem eporum proprie dioce. decimas, atqz Christianorum oblationes non conferunt sacerdotibus, sed potius personis laicalibus, scz militibus, siue seruitoribus suis, vel qd grauius est suis csanguineis, vnde si quis modo eps inuentus fuerit hmōi diuini precepti transgressor, inter maximos hereticos, et antichristus non minimus habeatur. Et sicut in cena sinodus de simoniacis censuit, et eps qui dat, et qui recipiunt ab eo siue pcio, 8 siue beneficio eterni incēdij ignibus deputentur, hec ibi. † vnn nullo mō vz collatio decimaruz facta laicis post generale cilium Lateran. celebratum sub Alexandro papa, qr talis collatio est penitus interdicta, vt ponitur in tit. de deci. c. prohibemus. imo deponendi sunt transgressores, vt ponitur in. c. qūis. de deci. dicunt tñ quidam canoniste moderni, quorum dicta possunt teneri ad libitum legētis, nisi per ecclesiam determinetur, quod decimarum fructus possunt ex causa ccedi laico tpe vite sue sed non infeudari, 9 † qr fructus decimarum etiam possunt vendi ad tps extra de deci. c. ad hec. et. c. qūis. vbi de hoc in gl. c. laici. et titu. ne prel. vices suas. c. pen. similiter possunt ad tempus locari, extra locato et cducto. c. ij. vbi de hoc, ius verō decimarum cū sit mere spūale, nec pōt laicis ad tps vendi, nec ēt infeudari, sicut nec ius oblationes pcipiendi, extra de deci. c. qūis. et vere salua reuerētia dicētium vellem audire que sit dria inter decimarum fructus et ius decimarum, nisi velent isti dicere quod decimarum fructus sunt corporales, et ius decimarum est res spūalis. Ex qua opi. sequitur quod fructus decimarum non sit preceptuz morale, et per qñs nec decima in se, et absolute cñderata est preceptū, nec res spūalis, patet qña, qr preceptū morale est de rōne virtutis, et spūalitatis, sz fructus decimarum non sunt virtus, nec de rōne virtutis, qr per eos sunt res corporales, ergo decima nō est quid spirituale, aut annexum spūali quod est contra omnes sanctorum dicta. ¶ Item si fructus decimarum non sunt decima, sed sunt due res absolute, ergo pñt separari, et distingui saltem diuina virtute, ergo possunt esse fructus decimarum, et tamen illorum fructuum non erit decima, quod videtur includere contradictionem. ¶ Item si dicis quod ecclesia decimat, et sic cōsueuit fieri per totum mundum, quod laicis sine peccato venduntur fructus decimarum, et non ius decimarum, sequitur ergo, quod rusticus et colonus non soluēs decimas laico locatori, vel receptori decimarum non peccat. Nec etiam ille laicus, qui petit fructus decimarum potest ipsum facere conuenire in iudicio, probatur consequens, quia iste laicus p se nullum habet ius in decimis, quare ergo petit rem, in qua per se nullum ius videtur habere, item etiam si fructus decimarum potest vendi ad tempus, vel in perpetuum, et non decima sic ius decimarum, quia est res spiritualis, eodem modo ecclesie episcopatus, capelle, et omnia beneficia ecclesiastica possunt vendi laicis ad tempus vite episcoporum, et calices, ornamenta, oleū sanctuz, et crisma, et cetera spiritualia bona, probatur, qr venduntur fructus ipsarum ecclesiarum epatuū bñficiorum calicis olei sancti crismatis, qr lz sit sanctum, tñ adhuc fructus ipsius posset in coquina proficere pro oleribus condiendis, et tñ non venderetur propter hoc ius ipsarum ecclesiarum, et capellarum, siue calicum, aut olei sancti, quod apud me non est intelligibile. Et ideo simpliciter textui decretorum, et dictis sanctorum patrum, vt iacent simpliciter adhereo, sine aliqua alia expositione, nisi sancta ecclesia aliter determinauerit 10 † cuius dominationi, si aliquis resistat, non se catholicum, sed hereticū comprobabit, vt dicit Hieronymus xxiij. q. j. cap. hec est fides. Ex istis ergo perpenditur clare quod nec ius decimarum, nec receptio ipsarum, quam pro eodem sumo, nec ipsa decima potest vendi alicui laico cum bona conscientia cum sit res spiritualis et sacra. Et quod hec sit intentio sanctorum patrū sine expositione alia, lege Gregorium. xvj. qō. vij. c. decimas vbi dicit. decimas quas in vsum pietatis concessas canonica demonstrat auctoritas a laicis possideri auctoritate apostolica prohibemus, siue enim ab epis, siue a regibus, siue quibuscūqz psonis eas receperint, nisi ecclesie reddiderint, sciāt se sacrilegi crimē cmittere, et eterne dānatiōis piculū incurrere. Et Alexāder in cilio lateranēsi extra de deci. c. phibemus ne laici decimas cū aiarum suarum piculo detinētes i alios laicos aliqñ trāsfere possint. Si quis vero receperit, et ecclesie sue nō reddiderit christiana sepultura priuet, 11 † et quod etiam nō solum ius decimaruz sed etiā decimarū fructus nō pñt vendi sine peccato simonie alicui persone laico. manifestat paschalis scds papa romanus in consil. j. q. j. In decretis vbi dicit. Altare et decimam pro pecunia dare est spiritum sanctum vendere, et simoniacā heresim nullus esse ignorat. Sicut ergo consecratum integrum non pōt vendi laico, sic et decima integra emi non potest sine peccato a persona laica. 12 † Et tamen est verū, quod ex priuilegio pape potest laicus ad tempus modicum, et non in perpetuum decimas recipere ex manifesta causa presertim contra hereticos, vel sarracenos pro fidei defensione et dilatione, Tamen inferior papa non potest cōcedere hoc nisi ad modicuz tempus, et cum licentia pape, vt ponitur in capitu. prohibemus extra de decimis. Nec possunt laici eas tenere sine peccato 13 † rustici soluentes eas laicis presertim si contradicat ecclesia, vel episcopus, etiam si soluunt per metum, qui potest cadere in constantem virum, vt ponitur extra c. metus et. c. ad audientiam, excusantur nō a toto sed ad tanto, quia iniuriam dei et ecclesie verbis et factis nō repulerunt, quia iniuria fit per laicos per decimarum perceptione vt ponitur extra de clericis. c. vltimo, 14 † et sic correlarium infero in hoc interrogatorio, quod sicut laicis non potest dari nec vendi decima, vel primitia cuz sit res sacra, sic dico quod nulla parrochialis ecclesia aut beneficium curatum potest dari, aut committi sine peccato alicui puro laico, et nulla est collatio, seu prouisio, et est contra iusticiam quacunqz fiat auctoritate, que de beneficio clerico alicui persone laice, nec potest per ipsum laicum, aut per quēcunque alium allegari consuetudo, que sic non valet in decimis, sic non tenet in ecclesijs possessio. que debet modo vt laicis, patet correlarium, quia ipsi laici talium beneficiorum non sunt capaces, primo, quia non sunt vocati in sortem, et hereditatem domini. Item non possunt sacramenta conferre, propter que cōferuntur

runt ecclesie. Itez non possunt, vt dictum est, decimas habere, seu possidere, cum non sint presbiteri, et dei ministri, nec penitentias iniungere seu corpus Christi conficere. Et ideo quicunque laicus vi vel spõte occupatiõe, seu tpis pscriptiõe, aut possessione regit gubernat et possidet aliquod beneficium curatum. vel parrochialem ecclesiam, vel percipit decimas, primitias, fructus et redditus eiusdẽ, sicut fit in illa excõmunicata et destructa isula corsice, et solebat tẽporibus meis aliqñ fieri rome, dico quod talis psona laica est sacrilega, et excõmunicata, et eterne perditionis filia, sicut dictũ est de laicis decimas occupantibus vbi. s. quia violẽter et aliũde sicut fur et latro intrat domũ dei, et recipit spũalia deo dedicata q̃ solis sacerdotibus competũt. et qui aufert ea sacrilegus iudicatur. xvij. q. iiij. c. Sicut quisquis. Quia vnius ecclesie sacerdos eẽ debet et nõ vnus laicus, vt ponitur extra de pbendis. c. Cũ nõ ignores. Et quia ois sacrilegus est ipo iure excõicatus vt ponitur. xj. q. iij. c. Canonica et. xvij. q. iiij. Ois ecclesie. Jõ oẽs isti vẽdicãtes sibi ius in ecclesijs qui sunt laici sunt excõmunicati, et amplius excõicandi, et cõpellendi tanquam tirãni et inhabiles ad bñficia eccliastica dimittẽda

15 † quia ecclesiastica bñficia pp diuina officia sunt constituta, que isti laici nec sciũt nec facere possunt vt ponitur. xvj. q. ij. Concesso. Et. xvj. q. j. c. Generaliter. imo dico plus ego paup eps hyspanus, quod epi, vel abbates vel psb. vel bñficiati, seu plati concedẽtes, aut conferẽtes ecclas laicis sunt suspẽsi p triẽniũ ipso iure, et ipsi laici nisi dimittãt i libertate sua ipsas ecclesias et bona sua, sunt ipso facto excõicati, etiaz cuiuscunque status vel conditiõis existãt, vt ponitur clare lib. vj. de sententen. pcepti et diffõnis, imo dicitur ibidẽ, et si aliq̃ persone ecclesiastice dent laicis vel pmittãt aliquã quotã puentuũ, vel suorum bonorum vel ecclesiarum aliq̃ quãtitatẽ, vt puta medietatẽ vel tertiã partẽ decimarum, vel oblationũ absque licẽtia pape, dãtes et laici recipientes sunt ipso facto excõicati. et quia isti laici tenẽtes sic ecclias curatas, et recipiẽtes contra deũ bona ecclesiarum sunt fures, et raptores et male fidei possessores tyranni et ecclesie imunitatis violatores, et sic sunt consimiliter decimarum et bonorum ecclesie laici detẽtores et

16 emptores et occupatores. Ideo dico quod talibus itrusis et ibi nullũ iustum titulũ in ecclesijs et decimis habẽtibus rustici et debitores ecclesiarum possunt sine peccato decimas, oblationes, et primitias denegare furari et abscondere et i alios pios vsus pauperum destribuere, et sicut nõ tenetur quis dare gladiũ in manu furiosi, sic nec isti forsan saluo meliori iudicio tenentur dare decimas, nisi suo sacerdoti vel epo. Et quod decime dentur laico nullatenus obedire tenentur quã sniam clarius manifestat Inn. super ti. de iure iur. c. iij. vbi dixit quod notorie intrusis in bñficijs, vel nõ pmotis. s. tẽpus a iure cõstitutũ, et etiã priuati, qui sunt male fidei possessores, et per violentiam tenent beneficia debitores dignitatis nunquam debent soluere aliquid, ne sibi causam peccandi prestent. Et si soluent tali psone nõ liberantur per talem solutionẽ, quia nõ sibi sed dignitati sunt obligati. Quia ipse dicit quod debent potius excõicationẽ tollerare quam contra cõsciẽtiã soluere, vt arguitur extra de sententia excõmunicationis. c. Inquisitionẽ. Et sicut istis sunt supradicto denegando, ita filijs presbyterorum qui in corsice de quadã peruersa consuetudine sine pape licentia succedũt suis pgenitoribus in eisdez bñficijs et

17 dignitatibus vsque in tertiã et quartã gñationẽ † nõ attendentes quod non tollitur viciũ per successionẽ dist. lvj. dñs Jesus et in iure. Successionẽ hereditariã detestantur in dei ecclesia. vt p3 extra de fi. psc.

18 Ex trãsmissa. et † ideo bñficiũ iure successiõis nec peti nec hri põt nec consanguinitatis vt ponitur extra de pben. c. j. Cõferenda. n. sunt nõ carni et consanguinitati et nobilitati, sed iustis meritis vite, extra de preb. c. Sup et. c. Multa. Cũ ergo tales filij psbyterorum succedẽtes sine medio suis parẽtibus sint male fidei possessores talium bñficiorum, sequitur quod rustici et capellani sciẽtes eos esse tales peccãt grauiter, si eis offerat decimas, vel oblationes, ac iura seu bona suarum curatarum eccliarum, q dãt eis peccãdi occasionẽ et q occasionẽ dãni dat damnum dedisse videtur. vt p3 extra de diuortijs. c. Significasti. Ex predictis ergo p3 quantũ sit illa consuetudo pessima detestãda q̃ laici decimas ecclesie recipiũt, et occupãt pmutẽt vẽdũt, et tenẽt ecclesias et bñficia et se impediunt factis ecclesie spiritualibus, ergo per dominum nostrum papam et per concilium est reformanda taliter quod in factis et negocijs redditibus et bonis ecclesie non se immisceant seculares cum clericis, vt precipitur extra de decimis et de vita et honestate clericorum. capitul. et de consecratione, distinctione tertia. capitulo sacerdotes. Et hec de tredecimo interrogatorio.

SVMMARIVM

1 Decima debet solui de toto cumulo antequam fiat aliqua separatio, nec deducuntur alique expense, nec semen conputandum.

2 Decima soluitur per patronum et colonum si añ quã deducatur sit facta separatio.

Idem in primitia.

3 Quid in decimis personalibus.

4 Decimas tarde dare est peccatum.

Decimarum periculum ad quem spectet.

5 Decime de animalibus debent dari quando nutrita sunt.

6 Decime prediales debent per decimatores ad ecclesiam cui dantur portari.

7 Decima cum de animalibus soluitur mediocria debent dari.

8 Decima est debitum necessarium.

Quartodecino interrogatus fui si sine peccato staret ista consuetudo in regno corsice que est, quod vbicunque soluitur decima in agro, vel vinea primo deducitur quantitas seminis, quod fuit seminatum. Secundo deducuntur expense facte in vineis, vel agris. Tertio soluuntur ante omnia domini, quorum est campus vel possessio. Quarto mercennarij, et conductores qui laborauerunt in colendo et etiam fabri qui instrumenta ferrea fecerunt vel reparauerunt contententur antequam detur de causa. Quinto etiam rusticus, qui seminauit computat quantum granum potest ipse cum sua familia comedere infra illud tempus quo metit et excutit a palea granum et alijs persolutis de residuo grano vel vino quod remanet soluitur decima. Itez de ouibus et de vitulis ac bestijs de caseis, et porcis quod deterius est soluitur pro decima, item decimaz, illam non portant ad locum, vbi est ecclesia vel capella, sed exponunt eam in campo vel in agro et non curant vtrum predatur vel non. Et quia hec fiunt in multis partibus, querebatur a me vtrum possit fieri sine peccato. et ego dixi sicut dictum est, quod decima est duplex scilicet predialis et personalis et tunc res conclusiones posui saluo semper

1 meliori iudicio † quarum prima est quod antequam fiat separatio aliqua in capo de vino vel de grano vel de bestijs ac de lana vel de caseo, debent rustici notificare ecclesie, et dare primitiaz de toto cumulo, alias cõmittitur peccatũ mortale, et est cõpellendus qlibet rõnẽ decimatã soluere. p3 ergo p supius dcã quod de oibus debet dari decima iuxta pceptũ dei, et quicunque xpianus ad quẽ peruenit res non decimata tenetur ipsam decimare, maxime in predialibus, et ideo decime si sint prediales et distincte non deductis expẽsis nec computatis sumptibus vel laboribus ac vacamẽtis vel mercenarijs debẽt dari ecclie vt p3 in. c. cũ hoies, et c. Tua nobis titulo. de deci. Vñ nec semẽ computãdũ est, nec deducẽdũ l3 alias fuerit decimatũ, quia creuit forsan in cẽtuplũ vel quinquagesimũ, et iõ non iudicatur fuisse decimatũ, vt dr titulo õ decimis, et ita dñs tenetur soluere decimas pdiales de parte sua, et qlibet tenetur de parte sua nõ decimata ẽt si sit mercenarius nõ deductis expẽsis, cẽsu, tributo, semine, sumptibus laboribus vacamẽtis, messoribus, vt ponitur. c. in aliqbus extra de decimis. nã dãde sunt decime statim antequam se

2 paratio fiat vt dictũ ẽ † sed si separatio foret facta añquam veniret ecclesia, tũc dñs de pte sua et mercẽnarius de sua decimas soluãt vt p3 extra de deci. c. tua nobis; et sic dõm de premitia, quod debet solui de toto cumulo primo, antequam soluatur decima, quia primo fuit nobis a deo in pcepto comẽdata, qõ declaratur exo. xxy. c. vbi dr sicut dñi ẽ cũ messueritis segetẽ offeretis manipulos spicarũ pmitias messis vre ad sacerdotẽ, q leuabit fasciculũ corã dño, vt acceptabilis sit pro vobis, et sic psoluta pmitia tã de bestijs quam de agris imediate et

3 plenarie soluitur decima predialis, † sed in decimis psonalibus nõ sic fit sm aliquos doctores, quia si surgãt vel veniãt ex pecunia ex lucro ex negocio ex arte q̃ fuerũt iam alias decimata tũc deducuntur et computantur expense facte. Si vera illa res vel illud lucrũ aut pecunia aut mercãtia nunquam fuerint decimata tũc nõ deducuntur, nec cõputantur expẽse nec labores aut sumptus, vt ponitur extra de deci. c. pastoral. sed soluẽda est simpliciter sicut pdialis. In. ij. conclusio. dici quod obligatur sub pena peccati mortalis rusticus ad decimã antequam fiat separatio aliqua in pdialibus statim cũ fructus sunt col-

4 lecti et pcipiunt dari decime pdiales, † et quod hec, ppositio sit vera sc3 quod tarde dare decimas sit peccatũ p3 per simile argumẽtũ. xvj. q. j. c. Quõ qui non fecerit. Unde periculũ decimarũ ad ipsum spectat, q eas dare debet si est in mora pp culpã suaz. Si vero sacerdos recipere nõ vellet, vel ecclesia, tũc periculũ decimarũ ad sacerdotez spectat, quia mora illi nocet p quẽ mora facta fuit de vsu. et dixi

5 quod prediales de grano et vino statim dare debent † quia decime prediales de agnis, de vitulis capretis, porcis, pullis, eqs et animali-

bus viuentibus debent dari deo, cũ fuerunt nutriti non indulgẽtes lacte ineterno qꝛ si alias darentur, cũ nascuntur fere fraus, ꝛ dolus in solutione decimarum ꝛ ꝓ nihilo decima reputaretur. ꝛ fraꝰ ꝛ dolus nemini patrocinari debẽt vt ponit̃ extra de rescrip. c. sedes apl̃i. ¶ † Ad tertiã ꝯclusionem dixi, ꝙ tales decime prediales ex vi precepti diuini debent per decimatores ipsaꝝ ad illã ecclesiam, cui dant̃ deduci vel deportari patet ista ꝓpositio ꝑ auctoritatẽ domini dicentis Malachi. iij. c. Inferte omnẽ decimationẽ in horreũ meũ, vt sit cibus in domo mea, ergo debet illa decima deportari in horreũ ecclesie ex dei ꝑcepto ꝛ auctoritate. vtꝝ aũt excuset ꝯsuetudo contraria que iuri derogat positiuo a peccato si nõ deportaretur ad ecclesiã vt patet de consuetudine ca. Dilectus nõ est presentis speculationis, tñ in dubijs securior via est eligenda, vt ponitur. c. significasti. extra de homicidio. ꝛ extra de sepultu. c. sacris ꝛc. ¶ † Ad quartã ꝯclõnẽ dixi ꝙ cũ decima soluit̃ de aialibus vel de alijs rebus nec meliora, nec deteriora, ſꝫ mediocria debẽt solui ꝓ decima. vt pꝫ. x. q. v. c. hoc ius porrectũ. ita ꝙ maxime de aialibus viuẽtibus nõ dꝫ solui decima de melioribus seu peioribus ſꝫ de mediocribus sicut trãseũt sub ꝟga pastoris. indignũ est. n. dare deo deteriora que dedignat̃ recipere mortalis homo. vt patet. xlix. d. c. vlt. ꝛ. xvj. q. vij. Oẽs decime. ꝛ faciẽs ꝯrũ peccat mortaliter ꝛ grauissime ꝛ dꝫ cõpelli ꝛ põt ꝑ ecclesiã. † Qꝛ decima ẽ debitũ necessariũ qđ qs tenet̃ dare ꝛ nõ volũtariũ vt dictũ est. s̃. ꝛ dñs dicit leuiti. vltimo. Quicqđ decimũ fuerit vcꝫ in diuidẽdo ꝛ numerãdo sanctificabit̃ dño, ꝛ nõ eliget̃ bonuꝫ nec malũ, nec altero cõmutabit̃, ſꝫ q̃le venerit tale dño deo dabit̃. Cũ ergo hoc sit dei ꝑceptũ faciẽs ergo ꝯrũ scienter peccat mortaliter. Tollat̃ ergo illa ꝑdicta ꝯsuetudo pessima ꝛ reformet̃ sub ceteris penis ꝑ dñꝫ ꝑp̃m, ꝛ ꝯsiliũ ꝙ soluat̃ decima expẽsis ꝛ sumptibus nõ deductis, ꝛ hec sufficiãt de q̃rtodecimo iterrogatorio.

SVMMARIVM

1. Decime qualiter inter ecclesias diuidantur.
2. Una ecclesia, contra aliam prescribit, sed laicus non.
3. Monachi an contra ecclesiam decimam prescribant.
4. Decime personales cui ecclesie debeantur.
5. Decime prediales cui ecclesie debeantur.
6. Fetus animalium an sint prediales, ꝛ cui ecclesie debeantur.
7. Boues de fundo intelliguntur in quo nutriuntur.
8. Decime noualiũ cui ecclesie debeant solui.
9. Decime insularum cui ecclesie dari debeant.

Decimoquinto † fui interogatus per illos insulares corsice, qualiter inter ecclesias decime pñt vel debẽt diuidi, qꝛ videmus i locis ꝛ ꝯsuetudine, ꝙ ecclesia parochialis, que ꝯfert sacramenta nihil recipit ꝺ decimis, a suis parochialibus, q colũt terras in illa parochiali ecclesia. etiã aliq̃n videmus, ꝙ medietas dat̃ in eccl̃ia repũtat̃ ꝑ totũ mũdũ vinea, vt patet. xxxiiij. q. ij. c. loquit̃. † Jõ vna ecclesia ꝯ aliã ecclesiã põt prescribere decimas maxime si eas recipit ꝑ spaciũ. xl. annoꝝ pacifice sine aliqua ꝯdictione. Ut pꝫ extra de ꝑscriptionibus. Sꝫ laicus nunq̃ põt prescribere decimas, etiã si ꝑ mille ãnos receperit pacifice vt pꝫ extra ꝺ decimis. c. Ad hoc. ꝛ ꝺ ꝑscriptio. c. Causam ꝛ. xvj. q. ij. c. j. † Nec etiã monachi ꝛ alij religiosi possunt ꝯ parochialẽ ecclesiã ꝑscribere decimas, nisi tituluꝫ ostendãt qui cãm det prescribẽdi. extra de decimis. c. nup. ꝛ. c. duduꝫ. ꝛ de prescrip. cũ dilecti. Excepta ergo ista prescriptiõe ad ecclesias ꝛ clericos q̃ iuri cõmuni derogat, † dico ꝙ decime ꝑsonales que dant̃ ex his que acquirant̃ ex artificio, vel militia, mercãtia, vel q̃ hr̃ ex piscatione, vel venatiõe, ex molẽdinis, ex siluaꝝ lignis, ex herbaꝝ pascuis, ꝛ silibꝰ, he dãde sunt illi ecclesie, vbi qs recipit ecclesiastica sacr̃a, qꝛ iter ꝑsonales decimas reputant̃ ꝑdicta, ꝛ pñt dare i fine anni, vt sic maior vtilitas crescat eccl̃ie. vt ponit̃ ex̃ de decimis cap. Ad ap̃lice. vbi ꝺ hoc in gl. † Sed decime ꝑdiales que debent̃ ex his q̃ veniũt ex fructibꝰ ꝑdioꝝ. he dãde s̃t illi ecclesie, in cuius territorio ꝑdia sunt sita. vt ponit̃ extra de parochijs. c. vl. ꝛ. c. de decimis. Ad ap̃lice, nisi ꝯsuetudo ꝯria eẽt inter illas eccl̃ias parrochiales vel ẽt diocesis, qꝛ i m̃ltis locis dant̃ decime vbi ꝑdia sunt sita. Jn alijs ꝟo locis vbi quis hꝫ ꝯtinuum domiciliũ. Jn aliqbus ꝟo diuidunt̃ ꝑ mediũ. ꝛ sic stãdũ est ꝯsuetudini q̃ derogat iuri, vt ponit̃ extra de decimis. c. Cũ sint hoies. † itẽ fetus seu partus aialiũ vt agnelli, capreti, vituli, pulli, ꝛ ꝯsimiles oua gallinaꝝ ꝛ anseꝝ ꝛ silia q̃ immute decime appellant̃. ꝛ fructus ortoꝝ, ꝛ arboꝝ dñr eẽ prediales. ꝛ debẽt solui vbi aialia pascunt̃, vl̃ vbi sunt orti vel arbores, vt ponit̃ extra de decimis cap. Ex multiplici ꝛ. c. Cõmissuꝫ. ꝛ si ꝑ medietatẽ anni pascunt̃ in territorio vnius ecclesie equũ est vt diuidant̃ inter illas eccl̃ias argumẽtũ ponit̃ ad apostolicã, extra ꝺ decimis. vbi de hoc in glo. † qꝛ boues de eo fundo intelligunt̃ i quo nutriunt̃ vt. ff. de fundo. Hoc idẽ dicit. s. Tho. scđa scđe qõne octuagesima septima articulo tertio † Sꝫ decime noualiũ q̃ de nouo fiunt debẽt dari illi ecclesie, in cuius parochia noualia sunt sita ꝛ ep̃s inde hꝫ ꝑtẽ suã, ẽt si dubitat̃ ꝛ nõ apparet in cuius parochia sunt sita põt ep̃s ea sibi vẽdicare. extra de decimis. c. Qm̃ ꝛ. xij. q. j. precipimus. † itẽ decime insulaꝝ que surgũt de nouo debent̃ illi ep̃o vel parrochie de cuius ꝓuincia cẽsent̃ insule ille, vt ponit̃ extra de iudicio. c. Jnsule. ꝛ sic patent ex predictis respõsiones, ꝛ solões ad quedã interrogatoria facta mihi sup decimis ꝛ decimaꝝ solutione, q̃ valde sunt necessaria ꝛ vtilia ad sciẽdũ vnicuiqꝫ ep̃o vel plebano seu rectori curato ꝑdicandũ ad populũ publice diebus festiuis ꝛ dñicis ad minus vnũ de istis interrogatorijs quolibet festo, ꝛ ad interrogandum in confessionibus, ꝛ penitẽtijs impendendis.

¶ Jncipiunt quedam notabilia super decimis.

SVMMARIM

1. Decime preteriti tẽporis iniuste retente repeti possunt.
2. Peccatum non dimittitur, nisi restituatur ablatum.
3. Clerici quod habent pauperum est.
4. A solutione decimarum quis se liberare non potest dando vnaꝫ possessionẽ ecclesie in perpetuum vt alie libere remaneant.
5. Prelatus nõ põt pignorare decimas nec eas in pignus accipere.
6. Priuilegium factũ religiosis ꝙ nõ soluant decimas de suis possessionibus non valet si ecclesia fuerit enormiter lesa.
7. Decimaꝝ fructus quomodo ad tẽpus vẽdi possunt ꝛ in. nu. 10.
8. Decimas male alienatas clerici reuocare possunt.
9. Bñficiũ recipiẽs in quo sunt decime de manu laici qũo puniat̃.

Primum † notabile est i ꝯfessionibus ꝛ in iudicio, publice ecclesia põt petere decimas ꝑteriti tẽporis iniuste detenatas a quocũqꝫ detẽtore seu possessore etiã violẽto, extra de decimis. c. Pastoralis. ꝛ. c. Jn aliquibus. ꝛ. xvj. q. vij. qcũqꝫ. Et illi tenent̃ restituere si habeãt, vnde nec alias dabit absolutionẽ ꝯfessor † qꝛ nõ dimittit̃ peccatũ nisi restituat̃ ablatuꝫ xiiij. q. vj. Si res aliena. vñ dicit decretũ. xvj. q. vij. Quicũqꝫ si qs lõgo tẽpore nõ soluit decimas veniat ad penitentiã ꝛ imponat̃ ei vt si minus bene dedit modo emẽdet ꝓuiso tñ vt ei remaneat vñ viuet̃ possit, † qm̃ qcqđ habebit cleric. paupeꝝ ẽ. xvj. q. j. Qm̃ qcqđ. ꝛ. xxiij. q. iiij. Cõueniat ꝙ aũt imponat̃ ei etiã vt in totũ satisfaciat si ad fortunã venerit pinguiorẽ, extra ꝺ solonibꝰ. c. Tardꝰ ꝑt ẽt tñ sibi remittere ecclesiã totũ vel ꝑtẽ si sit paup. ¶ † Scđm notabile est si aliqs velit dare ecclesie vnã possessionẽ ꝑpetuã ꝛ sic remaneãt libere alie possessiones sue a solone decimarũ certe hoc facere nõ ꝑt. sicut dt̃ bernardus extra de re. ꝑmura. c. exhibita in in glosa q̃ incipit, ꝛ sic. ¶ Tertiũ notabile est † nec ep̃s nec cathedralis ecclesia, nec aliquis rector curatus seu beneficiatus potest impignorare decimas nec recipere in pignus decimas parrochialiũ ecclesiarum, ẽt si in eis hẽat ius patronatus. Nec ꝑt ep̃s in hoc suã auctoritatẽ dare his t̃pibus, vt pꝫ in. c. Jnterdictis, extra de decimis. Et facta est hec ꝓhibitio vt sic facilius decime ad prochiales eccl̃ias reuertant̃. ¶ † Quartũ notabile est priuilegiũ factũ religiosis qbuscũqꝫ, ꝙ ꝺ possiõibus suis decĩe nõ soluãt̃, ꝑdit̃, ꝛ nõ vꝫ, vbi eccl̃ia prochialis fuerit enormiter lesa, nec extẽdit̃ ad pos. locales, vl̃ ẽptas, vl̃ ad firmã ꝯductas nec ẽt intelr̃ ꝺ ꝑdijs alienis ꝯductis ꝛ suis alijs locatis, vt pꝫ ex̃ ꝺ deci. c. Dilectꝰ filius. vbi de h̃ ꝛ duobus capitulis seqũẽtibus. ꝛ. c. lꝫ. ¶ Quintũ notabile est. † Et si decimaꝝ fructus pñt vẽdi ad t̃ps, ergo ad t̃ps alicui ꝑsone laice locari. vt dt̃. c. Ad h̃. ꝛ. c. q̃uis. de decimis. vbi de hoc in glo. ꝛ. c. Laici ne prelati vices suas. c. vlt. ꝛ extra de locato ꝛ conducto. c. ij. Tamen hoc seorsum ꝛ diuisum potest intelligi propter securitatẽ conscientie salua maiorum sententia, quia cum decima sit res spiritualis non potest cadere in laicum extra de iusticia. c. sit i eccl̃ia, ꝛ arg. x. q. j. hãc ꝯsuetudinẽ. Et voco decimã vt dixi ius decimarũ qđ nec vẽdi nec locari põt alicui laico sicut nec ius ꝑcipiẽdi oblatiões, extra ꝺ decimis. c. Sanctuarijs, ꝛ extra de iure patronatus. c. de iure ꝛ de simonia. c. Querelam. ¶ Sextũ notabile ẽ † clerici male alienatas decias a p̃latis pñt remouere seu reuocare, vt pꝫ. xij. q. j. non lꝫ. Et lꝫ spũalia cũ temporalibus ñ ꝑmisceant̃, extra de reꝝ ꝑmutatiõe. Ad qões. ꝛ. c. exhibita. Possunt tñ redimi decime, maxime auctoritate episcopi

scopi si hoc fiet qui hoc casu remouet, extra de rerum permuta-
9 tiōe.c.quesita. ¶Septimū notabile est† recipiens ecclesiā vel be
neficiū in quo sunt decime de manu laici si nō statim renunciat, ꝛ
est clericus suspendendus est ab officio ꝛ beneficio, ꝛ si contra-
dixerit deponendus est, ꝛ si laicus est vinculo excōmunicationis
innodādus, vt patet de iure pronatus.c. Preterea.ꝛ.c.delatus.
10 ¶Octauū notabile est† vendi possunt fructus decimarum benefi-
ciorum clericis primo, ꝛ si nō possunt haberi possunt vendi laicis
ad modicū tēpus ꝛ seorsum sicut dictū est.ꝛ hoc est licitū.vt poni
tur extra ne prelati.c.querelam. Sed nō debent vendi per totum
tēpus, quo venditor tenet beneficiū, qꝛ licet non sit simonia, tamē
nō est honestū.ꝛ hoc potest, si nihil interueniat spirituale, vel ven
datur, vt pꝫ de rerum permutatione. Ad qōnes. Ergo finē loquēdi
tractatus pariter audiamus, vcꝫ ꝙ decima est preceptū diuinū, ꝯ
qō nullus hō mortalis pt dispēsare, ꝛ ꝙ veri nominis decima est
soluēda, ac ꝙ etiā christianus tenet decimā soluere, nō obstāte q̄-
cunqꝫ ꝯsuetudine de his que crescūt, renouant, et ꝙ laicus nō pt
ius in decimis habere nec ipsas iuste possidere, aut prescribere.
Supplico ergo cuicūqꝫ sacerdoti vel clerico, vt qō erratū est emē
det, ꝛ decimas omni tempore predicet, ꝛ pro episcopo paupere
aiacen. hyspano, ordinis sancti Benedicti quotiens legerit hūc
tractatum dominum exoret Amen.

FINIS

Tractatus de charitatiuo sub-sidio. Et decima beneficiorum, Excel. U. J. D. Bartholomei Bellencini, olim Rote Auditoris.

Quoniam plerunqꝫ Inter prelatos ꝛ subditos super exactiōe charitatiui subsidij ꝯtētiones ꝛ iurgia oriunt, ideo ad laudē dei ac gloriosissime virginis matris eius Marie, ꝛ ad cōmunē vtilitatē, vtqꝫ lites facilius euitari pos-sint, Hūc tractatū de charita.subsi. currēte anno domini nr̄i Jesu Christi. M.cccc.lxxvij. regnāte Sixto Papa quarto cōponendum duxi, quem cuiuslibet correctioni atqꝫ emēdationi subijcio, in quo de subsidio qō prelati a clericis suis exposcunt dumtaxat tractare intendo, nō aūt de collectis ꝛ oneribus que principes seculares tam subditis suis laicis q̄̄ clericis ꝛ ecclesijs in eorum dominijs existentibus imponunt, qꝛ incassum esset laborare ꝛ frustra membranas occupare vt.xix.di.c.in memoriam.

¶Quis possit imponere subsidium charitatiuum.

SVMMARIVM

1 Episcopi, archiepiscopi, patriarche, ꝛ primates possunt impone re charitatiuum subsidium.
2 Papa pro libito potest charitatiuum subsidium exigere.
3 Dominus tempore necessitatis potest charita.subsi. imponere ꝑ seruitijs personalib. vsqꝫ ad valorem operarum.
4 Reges quomodo imponant huiusmodi subsidium.

¶Questio Prima.

1 Primo quero, qs possit peteē subsidiū charita. †Respondeo epi, archiepi, patriarche, seu primates in ciuitatibus ꝛ diocesibus suis, tex. est in.c.conquerente.in fi.de offi.ord. ꝛ i.c.cū aplus.§.phibemꝰ.
2 de censi. †de Papa nō est dubium, qꝛ qñcunqꝫ sibi videbit pōt exigere charitatiuū subsidiū, cū sit dn̄s oium, vt inquit Host. in summa de cēsi.§.ex q bus causis.ver.ꝛ breuiter.allegat.c. nunc vero.ꝛ.c.cūcta per mundū.ix.q.iij. benefacit text.in.c.ij.de preb.li.vj.ꝛ in cle.j.in fi.vt lite penden. ¶Et dicit Bal.in.l.j.in fine.C.de ope.liber. ꝙ tēpore necessitatis ꝑ seruitijs psonalibus,
3 †dn̄s pōt imponere suo subdito charita.subsi. vsqꝫ ad valorē operarum, vel mādat subdito ꝙ seruiat alteri in eisdē operibus, vt.l.si libertus artē.ff.de ope.liber. ¶Simr dicit Bal.in.d.c.ꝯquerēte.in
4 fi.ꝙ† Reges possunt imponere ista subsidia, sꝫ prius debēt imponere sibi, postea alijs, si mensa regis non sufficit, allegat.l.ab omnibus.§.si titio.ꝛ quod ibi notat Dy. de leg.j.

¶Archieps, patriarcha, ꝛ primas nō possunt extra suas dioceses iponere charita.subsi. nisi ꝯsuetudo esset in contrarium.

SVMMARIVM

1 Metropolitanus potest subditos suffraga. monere ad subsi. non autem compellere.
2 Quod non reperitur permissum censetur prohibitum.
3 Relatio fieri debet ad proxima.
4 Diuersitas facit ꝙ dictum in vno nō censetur repetitum in alio.
5 Primas fere in omnib. est idem quod patriarcha.
6 Tex.in.c.vt preterito de elec. dum dicit de bonis patriarchatus quomodo intelligatur.
7 Consuetudo valeret ꝙ Archie. patriarcha. ꝛ primas exigerent subsi. charita. a subditis suffraga.
8 Punitio subditorum suffraganeorum denegantium charita. sub sidium archiepiscopis ex consuetu. debitum spectat ad suum episcopum, non ad archiepiscopum.

¶Questio.ij.

Secundo quero, an archieps extra diocesim suā etiā ab ecclijs ꝓuincie sue possit exigē charita. subsi. Host.in.c.vt pterite de elec. cū quo trāsit ibi Ant. de bu.tꝫ, ꝙ patriarcha de iur pōt pp magnas expēsas ꝓ cōi vtilitate ecclesie factas exigere charita.subsi. ab oibus ecclesijs, que sunt de patriarchatu suo, ꝑ illū tex.ꝛ p rōnem qō oēs tāgit.li.vj. Et idē vr̄ sen tire de archiepo, quo ad illos d ꝓuincia sua, ꝛ cū illo dicto Host. vr̄ trāsire et Gasp.cal.in suis ꝯsilijs in tit. de cēsi.ꝯsil.iij. ¶Sꝫ ꝯ-
1 riū credo eē verius de iure, ꝛ ꝑ hac pte vr̄ casus in.c.romana in fi.de peni.ꝛ remi.lib.vj. vbi solū pmittit† metropolitano, ꝙ possit subditos suffraganeorum ad subsidiū charitatiue monere q̄si velit tex.ꝙ nō possit ꝯpellere, ꝛ hoc ibi sentit Host. ꝛ aptius ibi Do
2 mi.i v.q̄ro q̄re isti nō pn̄t ꝯpellere. Jtē cū h iure nō repiat † Archiepis pmissum, eis cēset inhibitū p tex.i.c.romana.de supp.neg. pla.lib.vj.ibi. Cum id nō inueniatur a iure concessum.ꝛ per text. i.c.pastoralis.in pn̄.de offi.ord. Nec obstat.c.cū apl's.§.phibemus.ꝟ.sustinemus aūt.ibi, Moderatū ab eis valeāt auxiliū postulare.d cēsi.qꝛ dico ꝙ ille v. solū refert ad pncipiū.§. phibemus aduersādo ei ꝙ dixerat phibēdo ne epi subditos suos tale is grauare psumāt, loquēdo de solis epis, nō aūt refert ille.v. valeāt ꝛc. ad.§.quo circa ꝓrie pcedētē, vbi dicebat de pcuratiōibus eporum
3 ꝛ archieporum ꝓuincias visitantiū.† Qꝛ relatio fieri dꝫ ad ꝓxima, vt in.c.cū dilecti.de dona.ꝛ.l.si idē cū eodē.§.fi.ꝛ ibi no.ff.de iurisdi.om.iudi. Et qꝛ ex quo ꝯstitutio est diuersa p.§.cōe apposite in vno nō referunt ad aliū, vt notat gl.in.c.vnico.in verbo sic postulatus.de postu.pla.li.vj.ꝛ in cle.cupiētes.§.fi.de penis. ¶Di
4 uersitas † enim capitulorum facit, ꝙ dictū in vno nō censet in alio repetitū, vt plene no. Bar.in.l.ptor.§.erat itaqꝫ.ff.vi bon.rap.ꝛ in.l.talis scriptura.de lega.j.ꝛ Abb.sicu.in.c.ij.requiris.de ap. Et qꝛ si ista interpretatio fieret ꝙ dictus.ver.sustinemus āt.hēret locū in archiepo quo ad ꝓuinciā suā, posset p eā inferri grauamē ecclesijs, ꝯ.c.i.de ꝯsue. Et idē dico de patriarchis, quo ad eccle-
5 sias patriarchatus sui. Et idē de primate.† Qui idē est fere in oibus qō in patriarcha, vt est tex.in.c.ij.xcix.dist.ꝛ hr̄ in tex.ꝛ glo. in.c.cleros.xxj.dist.qm̄ ad instar archieporū in ꝓuincia sua patriarche seu primates in patriarchatu suo nihil pn̄t, nisi quatenus de iure eis hoc repit pmissum, tex.ē i.c.ꝯquestus.xx.q.iij.ꝛ i.c.duo simul.de offi.ordi. ¶Nō obstat dictū.c.vt pterite, qꝛ ille tex. dum
6 dicit de bonis patriarchatus † intelligit de bonis camere ecclesie patriarchalis, nō aūt de bonis ecclesiarū, q̄ sunt in patriarchatu, qō indicant ibi verba sequētia, dūmodo ecclesie bona nō fuerit occupata, ꝛ ita illū tex. itelligūt ibi Go.ꝛ Abb.siculꝰ. ¶Predicta tn̄ itelligo ꝟa, nisi ꝯsuetudo eis tribueret hāc facultatē exigēdi charita.subsi. etiā a ꝓuincialibus vel existētibus de patriar-
7 chatu, † Quia talis consuetudo bene valeret, vt expresse tenent Hosti.ꝛ Anto.in.d.c.vt preterite.de elec.ꝛ Gasp.calde.in suis ꝯsi.in titu.de cēsi.ꝯsi.iij. Pro qbus ē casus expressus in terminis i extrauag. Bn̄dicti.xij.q̄ icipit, Uas electiōis.§.pmissis quoqꝫ. in ꝟbo vel ꝯsuetudine, hn̄ facit tex.in.d.c.ꝯquestus ꝛ in.c.romana.§.j.de foro compe.libro sexto.ꝛ in.c.romana.§.primo de appella.libro sexto. ¶Dicit tamen Anto.post Innocē.ꝛ Hostier. ꝙ si subditi suffraganei archiepiscopo metropolitano denegarēt charitatiuum subsidium, vel hospitium ab eis ex gratia petenti,
8 † Non archiepiscopus sed episcopus suus eos punire poterit,

q2 inhumaniter se habuerunt contra suum archiepiscopum, vt ip se Anto. de butr. refert. in. c. cum ex officij. in. j. col. de prescrip.

¶ Cardinales ab eccle. subiectis titulis suis possunt exigere charita. subsi. q2 habent in eis iurisdict. episcopalem.

SVMMARIVM.

1 Cardinalibus cōpetit iurisdictio in ecclesijs subiectis suis titulis.
2 In. c. his que de maio. ⁊ obe. enumeratur ea, que competūt Cardinalibus in ecclesijs suis titu. subiectis.
3 Cardinales habent iura episcopalia in dictis ecclesijs.
4 Enumeratio facta in. d. c. his q̄ fuit causa exēpli iō nō restringit.

¶ Questio. iij.

Tertio q̄ro, an cardinales ab ecclesijs seu capellis subiectis titulis suis in qbus ḋ iure cōmuni eis cōpetit † iurisdictio, vt est tex. in. c. querelā. ḋ elec. possint exigere charitatiuū subsidiū, sicut possunt eas visitare, ⁊ ab eis procuratiões recipere, vt est tex. in. c. cum apostolus. §. j. de cēsi. Videt̄ dōm q̄ nō, q2 licet Cardinales in ecclesijs titulis suis subiectis habeant pinguius ius q̄ȝ alie matrices ecclesie in capellis sibi subiectis, vt inquit Inn. in. c. dilectus. in glo. sua que est sup verbo de iure cōmuni de capel. monac. ⁊ Jo. an. in. c. dilecto. quem sequit̄ ibi dn̄s Ant. de but. de offi. arch. Tamē istud pinguius ius nō reperit̄ in iure specificatū in exactione charitatiui subsidij, vt patet in tex. in c. his que. de ma. ⁊ obe. † vbi enumerant̄ illa que competunt cardinalibus in ecclesijs titulis suis subiectis, inter que hoc nō enumeratur. ¶ Sed tn̄ ꝯtrariū dico esse verū de iure, per doctrinam Jo. mona. in. c. vnico de maio. ⁊ obe. lib. vj. † vbi dicit q̄ cardinales in ecclesijs titulis suis subiectis habent iurisdictionem episcopalē ⁊ iura episcopalia, ⁊ ita refert papā sibi respōdisse, ⁊ sequūt̄ ibi Jo. and. ⁊ Domi. Et idem tenent dn̄s Anto. de butr. Joan. de imo. ⁊ Abbas sicu. in. d. c. his que, ⁊ latius ceteris dominus Card. zaba. post Math. in cle. ne romani. §. irritū. in. iij. q. ḋ elec. ergo queādmodū episcopi possunt exigerere charitatiuum subsidium ab ecclesijs sibi subiectis, vt dictū est. s. in. j. q. ita ⁊ cardinales ab ecclesijs titulis suis subiectis. ¶ Nec obstat. c. his que pre allegatū, q2 nō sequit̄ ibi nō enumeratur exactio charitatiui subsidij, ergo nō pōt exigi, q̄ patet, q2 ibi etiā nō enumerat̄ institutio ⁊ destitutio. ⁊ tn̄ illa spectat ad cardinalē, vt dicit Inn. in. d. c. dilectus. ⁊ est tex. in prealleg. c. querelā. Illa enim † enumeratio specierū iurisdictionis, quam fecit Papa in. d. c. his q̄. potius facta est cā exēpli. ⁊ iō nō hꝫ restringere solū ad specificata, vt est tex. in c. j. ne cle. vel mona. l. damni infecti stipulatio. ff. de damno infec.

¶ Prelati seculares episcopis inferiores non exigunt Charita. subsi. nisi ex priuileg. vel consuetu.

SVMMARIVM

1 Dictio vero aduersatur precedentibus.
2 Dictio nullā quid importet.
3 Prelatis inferiorib. episcopis pauca de iure communi cōpetūt.

¶ Questio. iiij.

Quarto quero, An prelati seculares inferiores episcopis, puta archidiaconi, decani, archipresbyteri, prepositi ⁊ similes possint exigere charitatiuū subsidiuȝ ab ecclesijs prelature vel dignitati sue subiectis glo. in. c. cum apostolus. de censib. in verbo exactiones. tenet q̄ sic, ⁊ eam sequunt̄ ibi Hoff. ⁊ Phili. Et idem tenet Archid. in. c. dictū est. xciij. distin. ¶ Sꝫ ꝯtrariū tenent Pet. ⁊ Abb. antiquus in. d. c. cuȝ apostolus. quoꝝ opinionē sequunt̄ ibi Host. ⁊ Ant. de but. dicētes hoc eis nō licere, nisi ex priuilegio vel ꝯsuetudine eis permissuȝ reperiretur. Et ista videt̄ esse cōmunis opinio, quā tenet Archi. in. c. iuxta sanctionē. xvj. q. j. Et idē sentit Host. in summa de offi. ord. §. quid pertinet. ver. quid si religiosi tales. Et istam opinionē teneo, ꝑ qua bene facit tex. in. d. c. dictū, que etiā iudicio meo ꝓbatur ex textu dicti. c. cū apostolus. §. prohibemus, qui cum primo pmisisset episcopis exigere charitatiuū subsidiuȝ, postea subijcit. vers. Arch. vero siue decani nullā in presbyteros seu clericos exactionē exercere presumāt. Pondero verbum † vero, qđ venit ad correctionē, ⁊ moderationē seu aduersantiam precedentiū, vt est tex. cū glo. in. c. statutū. §. cū vero. de rescrip. li. vj. cū similibus. Pōdero etiā verbū † nullaȝ, quod verbum generale videtur includere etiā charitatiuū subsidiū, ⁊ pro hoc facit. c. ad aures. ḋ excessi. prela. ⁊ q2 talibus prelatis valde pauca † de iure cōmuni competunt, nisi plus sibi de cōsuetudine competere reperiatur. vt in ca. cum satis ⁊. c. ad hec. ⁊ ibi plene notatur de offic. archidi. q2 ratione consuetudinis bene ei hoc liceret, vt dixi. s. in secunda questione. Et idem si super hoc haberet speciale priuilegium a Papa, vt est tex. in extrauaganti Benedicti duodecimi que incipit. Vas electiōis. §. permissis quoq3. in verbo ex aplica indulgētia.

¶ Abbates non possunt exigere charita. subsi. nisi ex consuetu. generalis autem potest.

SVMMARIVM

1 Abbates vel priores ab eccle. non pleno iure, subiectis non exigunt charita. subsidium, nisi ex consuetu.
2 Generalis totius ordinis pro vtilitate communi potest exigere.
3 Quando ecclesie sunt pleno iure subiecte, quid dicendum sit.

¶ Questio. v.

Quinto quero An abbates vel priores possint exigere † charitatiuuȝ subsidium ab ecclesijs secularibus vel regularibus monasterijs suis non pleno iure subiectis. Dico q̄ non, nisi hoc habeat consuetudo, per ea que dixi supra proxima questione. ⁊ pro hoc facit. c. auaritie de preben. ⁊ clemē. q2 regulares. §. eadem quoq3 auctoritate. de supple. negl. prela. ⁊ c. prohibemus de censi. ¶ Consuluit tamen Gasp. calde. in suis consilijs in titu. de censi. consilio tertio, † q̄ si generalis totius ordinis fecit magnas expensas in promotione pro communi vtilitate religionis, poterit ꝑpter hoc exigere charitatiuū subsidiū a tota religione, si non potest soluere de bonis prelature. ¶ Si autem ecclesie subiecte † essent monasterijs pleno iure, tunc quid iuris sit. Dicendum est vt plene habetur per glos. ⁊ Archidia. xvj. quest. ij. in summa. ⁊. c. j. ⁊ per Innocen. in. c. in lateranensi. de preben. ⁊ in. c. cum ⁊ plantare. §. in ecclesijs. vbi etiam glo. ⁊ doc. ḋ pui. ⁊ plenius ceteris p Ant. de but. in. c. de monachis. de pbē.

¶ Commendatarius perpetuus potest exigere charita. subsidi. ab eccle. sibi subiectis.

SVMMARIVM

1 Cōmēdatarius lꝫ nō hēat titulū hꝫ tn̄ legitimā administrationē.

¶ Questio. vj.

Sexto quero, An ꝯmēdatarius perpetuus ecclesie cathedralis, prout sunt cōiter cardinales, possit exigere charitatiuū subsidium ab ecclesijs sibi subiectis, ac si haberet ecclesiaȝ in titulū. Rn̄debo q̄ sic, per ea que not. Arch. in. c. nemo deinceps. de elec. lib. vj. ⁊ in. c. q plures. xxj. q. j. ⁊ Inn. in. c. si ꝯstiterit. de accusa. do. Card. zaba. post Zenze. in cle. fi. in. xij. q. de ꝓcura. vbi dicunt, q̄ lꝫ ꝯmendatarius non habeat titulum ecclesie. † Tamen habet legitimam administrationem, ⁊ potest exercere iurisdictionem, que competeret episcopo titulato.

¶ Capitulum, ⁊ collegium cardinaliū se. vacan. in necessitate possunt exigere charita. subsi.

SVMMARIVM

1 Ecclesia quando dicatur quasi vacare.
2 Collegium Cardi. quando possit exigere subsi. charita.
3 Cautela pro cauta solutione sede vacante facienda.
4 Lex prouidit administratori pupilli pro eo soluenti.
5 Ecclesia carens rectore tenetur ad solutio. subsidij charitatiui.
6 An dicta ecclesia possit iudicialiter compelli ad dictā solutionē.

¶ Questio. vij.

Septimo quero, An capitulum sede ep̄ali vacante possit exigere subsidiū charitatiuū a clericis diocesanis, Rn̄deo q̄ sic, fm gl. in. c. cupiētes. §. ad hec. in verbo aliunde vbi etiam hoc firmant Jo. mona. Archid. ⁊ domi. ḋ electio. lib. sexto. Idem etiam voluit Domini. in capitulo vnico. vers. xvij. an possit. de maio. ⁊ obedien. lib. sexto. Et idem dico si

1 ecclesia nõ vacaret, sed quasi vacaret, † Puta q: eps captus esset abhostibus, vel alias ei esset interdicta administratio, nulla alia adhuc facta per papã puisione de administratore ecclesie, p tex. in.c.si eps a paganis.de supp.negli.prelat.lib.vj.z per id qd notat glo.in cle.j.in verbo sede vacãte.de here. ¶ Similiter dico,
2 ꝙ collegiũ † Cardinaliũ sede vacante potest imponere generale subsidiũ omnibus beneficiatis, dũmodo immineat grãdis z euidens necessitas, z periculũ ecclesie immineat, nisi imponat, z hoc fiat de consensu omniũ cardinaliũ, per tex.in.c.vbi periculum.§. Idẽ quoqꝫ.de elec.lib.vj.z glo.ordinaria.in.c.ad succidẽdas.in verbo sede vacante.de scisma.lib.vj. Alias aũt cardinales non hoc possent vacãte sede, p tex.in cle.ne romani.§.irritũ.de elect.
3 Volens aũt † caute soluere vacante sede debet procurare, ꝙ iudex iubeat ei, ꝙ soluat, z eius auctoritate soluat, secundũ Host. z
4 Io. Ant.in.c.si.ne sede vacan.sicut in simili prouidit † Lex soluenti administratori pupilli vt.l.ait pretor.§.pmittit.ff.de mino.
5 ¶ An aũt ecclesia vacans † seu carens rectore teneatur ad solutionẽ charitatiui subsidij. Dico ꝙ sic, per tex.optimũ cum glo.in verbo oneribus.in.c.presenti.§.porro.de offi.ord.lib.vj. z in.c. charitatẽ.xij.q.ij.vbi patet, ꝙ ista solutio fiet per iconomum. Et
6 an ecclesia vacans possit tunc iudicialiter † ad hanc solutionẽ cõpelli. Pendent ex his que habẽtur in dicto.c.si.ne sede vacãte.

¶ Administrator datus per papam eccle.cathed.potest exigere subsidium charita.

SVMMARIVM

1 Coadiutor simpliciter datus episcopo põt omnia que põt eps.

¶ Questio.viij.

Octauo quero, Utrũ administrator datus per papam ecclesie cathedrali vacanti possit a subditis illius ecclesie exigere charitatiuũ subsidiũ. Respondeo ꝙ sic, per tex.in.c.is cui.de elec.li.vj.z in.c.vltimo in fi.de supp.negl.prel. li.vj.z in.c.cum nobis oli.in fine.de elec. ¶ Et idẽ dico de coadiutore episcopo simpliciter dato, per ea que notant Joan.and.z Anto.de but.in.c.vltimo de cler.egrotan.vbi dicunt ꝙ coadiu-
1 tor simpliciter datus † Episcopo omnia potest, que potest episcopus preter alienationem bonorum sibi inhibitam, per.c.vnicum de clemen egro.lib.vj.

¶ Electus z confirmatus, potest exigere charita.subsi.

SVMMARIVM

1 Exigere charitati.subsi.est iurisdictionis non ordinis.
2 Electus expediat bullas pro cautela.

¶ Questio.ix.

Nono quero, Utrum episcopus electus z cõfirmatus nõdum consecratus possit exigere charitatiuũ subsi-
1 diuꝫ. Respondeo ꝙ sic, cum hoc sit iurisdictionis. † Nõ ordinis, z hoc probatur per tex.in.c.cõquerente.in fi.de offi.ordi.iuncto.
2 c.transmissam.de elec. Caueat tamẽ, ꝙ prius expediat † Bullas suas, ne incurrat penã extrauagãtis Boni.viij.q̃ icipit. Iniũcte.

¶ Episcopus cum consilio capituli exigit charitatiuꝫ subsidiũ.

Questio.x.

Decimo quero, Quando episcopus a clero suo exigere vult charitatiuum subsidiũ, an requiratur consensus capituli. So. Inno.in.c.cuꝫ apostolus.de censi.quẽ sequũtur ibi. Jo.and. z Anto.de but.dicit ꝙ episcopus hoc nõ debet facere sine consilio capituli sui, z etiam ipsorum clericoruꝫ, per.c. nouit, z.c.quanto.de his que fi.a prela. Cal.tamen in suis consi. In.tit.de censi.consi.iij.tenet ꝙ requiratur consensus capituli, sed primũ cõmuniter tenet. Si vero ageret de imponẽdo nouo cẽsu ecclesie, q: tunc ageretur de re grauiori.i.de perpetuo preiudicio ecclesie. Dicit Host.in.c.significauit.de censi.quem sequitur ibi Ant.de but. ꝙ eo casu bene requiritur cõsensus capituli. Et ideꝫ repetit Host.in.c.cuꝫ clerici.de pac.quẽ sequunt ibi Ant.de but. z Abb.sicu. Licet glo.videatur aliter velle in.d.c.significauit.

¶ Vicarius episcopi non potest imponere, nec exigere charita. subsi.nisi ex speciali mandato.

SVMMARIVM

1 Exactio requirit speciale mandatum.
2 Quid non dicatur venire in mandatum generale.

¶ Quest.xj.

Undecimo quero, An vicarius episcopi sine speciali mandato episcopi possit imponere z exigere charitatiuum subsidium. Non reperio questio.hanc specifice tactam, sed Fede.in consilio suo.cccvj.quod incipit, Reuerende pater dicitur in iure, vbi multa tractat de potestate vicarij, z videtur sentire, ꝙ si episcopus constituit vnuꝫ solum vicariuꝫ suuꝫ generalem, ꝙ hoc non poterit, dicit enim ꝙ talis non poterit visitare, q: in visitatione inest inquisitio, z correctio, que non veniunt in generali mandato, vt ex tex.in.c.ij.de offi.vica.lib.vj. Sed si esset constitutus vicarius generalis in temporalibus z spiritualibus, tũc magis dubitat, dicens ꝙ talis predicta omnia poterit, dumtamen non sint nimis ardua, z inuerisimilia, z incogitata, z exigentia speciale mandatum. Ex quibus verbis Fed.credo, ꝙ neutro casu vicarius poterit imponere z exigere charitatiuum subsidium, nisi hoc sit sibi specialiter ab episcopo demanda-
1 tum, quia exactio requirit † speciale mandatum, vel saltem generale cum libera, quod speciali equiparatur.l.procurator cum libera.ff.de procura. Item quia non est verisimile episcopum in generali mandato de tali materia cogitasse, nec forte sibi fuisset
2 hoc in specie concessurus, ergo non dicitur † venisse in mandato generali, arg.cap.vltimo de offi.vica.lib.vj.z regule iuris in generali.libro.vj.

¶ Legatus de latere potest exigere charitatiuum subsidium in tota prouincia.

SVMMARIVM

1 Jurisdictio legati est ordinaria.
2 Jurisdictio legati stricte est intelligenda.
3 Jurisdictio legati est improrogabilis.
4 Legatus pape omnia potest que potest quilibet ordinarius.
5 Legatus pape habet omnib.maius imperium in sua prouincia.
6 Legati iurisdictio fauorabilior est q̃ ordinaria episcopi.
7 Procurationi legati magis fauetur q̃ procurationi episcopi.
8 Facilior surreptio fit in literis legati, q̃ episcopi.
9 Jurisdictio ordinaria d iure cõi nõ ꝯpetit abbati nisi ex pũilegio.
10 Legatus pape non potest reseruare omnes fructus beneficioruꝫ vacantiũ.

¶ Questio.xij.

Duodecimo quero, An legatus pape i tota puincia sua possit exigere charitatiuũ subsidiũ, psertiꝫ si sit legatus de latere, vr dõm ꝙ nõ, q: lꝫ iurisdictio
1 legati sit † ordinaria, vt ẽ tex.in.c.ij.de offi.lega.li.vj. Tamen est
2 supindicta, z † stricto mõ intelligẽda, vt voluit gl.pen.in cle.ij.de offi.ord.p qua bñfacit.c.pñti.de offi.lega lib.vj. Et ẽ iurisdictio
3 † improrogabilis, fm Host.in.c.pe.z ibi clarius Ant.de but.d offi.leg. Hec ãt exactio charitatiui subsidij a iure legatis nõ reperit pmissa, ergo nõ est extẽdẽda eoꝝ facultas. ¶ Cn ꝯriũ de iure credo esse verũ, p doctrinã Spe.in tit.de legat.§.nũc ostẽdẽdũ.in
4 vlti.col.ver.legatus.vbi dicit † ꝙ legatus pape cui ꝯmissuꝫ ẽ plene legatiõis officiũ in sua puincia oia libere z imediate poterit, q̃ siue d iure siue de ꝯsuetudie qlibet ordinari⁹ sue legatiõis exercere posꝫ siue sit abbas siue Archieps siue pñarcha, siue prias, vl ali⁹
5 qcunqꝫ. Nã ipse maius † imperiũ oibus post romanũ põtificẽ in puincia sua hꝫ.c.si abbatẽ.de elec.lib.vj.z.l.z iõ.ff.de offi.pcon. z lega.z plenissimã hꝫ iurisdictionẽ, vt.l.si in aliã.ff.si.ff.d off.pcõ. z lega. Finge eniꝫ ꝙ turcus debellauit terrã in qua residebat legatus pape, z oia bona legati abstulit, vel cepit familiã suã, quã ab hostibus redimere opꝫ, vl domus, quã inhabitabat cũ oibus suis bonis casu ꝯbusta est, vel alia subest cã legitima, de qbus.J.dicaꝫ. Certe nõ video quin charitatiuũ subsidiũ iponere, z exigere pos-
6 sit a suis puincialibus, † Quinimo vr forte attẽtari posse, ꝙ iurisdictio legati fauorabilior sit, q̃ ordinaria epi, p tex.in.c.si a sede. in.si.de pb.lib.vj.z in.c.dilectus.de offi.leg. Preterea videmus
7 ꝙ maior fauor a iure tribuitur † exactiõi procurationis, que debetur legato pape, quam illi que debetur episcopo, vt est text.in.

c. cũ inst. ntia. de censi. & in. c. accedentes. de prescrip. iuncto. c. cum ex officij eo. tit. Nõ ob. gl. in. d. cle. ij. de offi. ordi. q̃ fateor. quo ad terminos illius cle. s. quo ad inducẽdã subreptionẽ indu- citur faciliter subreptio † in literis legati, vt in. c. fi. de offi. leg. lib. vj. q̃ nõ presumit̃ habere notitiã rerũ sue ample prouincie, sicut & papa, que subreptio nõ cadit in epo, qui presumit̃ habere notitiã sue vnice diocesis. Et similiter nõ ob. c. presenti. de offi. leg. q̃ ille reseruationes bene sunt odiose, qm̃ per eas ligantur manus infe- rio2, & tollitur eis ipsorum potestas per decretũ legati, per not. per Io. an. in. c. si apostolice. de preb. lib. vj. Similiter nõ ob. di- ctum Host. in. d. c. pe. de offi. lega. q̃ Host. loquitur multum du- bitatiue, & dicit q̃ equum & rationabile sibi videretur contrari- um, & contra Hostien. tenet Spe. in. tit. de legato. §. nunc dica- mus, ver. item potest iudicare in aliena prouincia. & ver. sed nun- quid legatus constitutus, quinimmo cõtra Host. videt̃ tex. in. c. si gnificasti de fo. cõp. tenẽdo illud qd̃ sentiunt ibi Host. & d. Ant. q̃ iurisdictio † ordinaria de iure cõmuni nõ cõpetat abbati, nisi ex ɔsuetudine, vel priuilegio preterq̃ꝫ correctio in monachos. Et contrariũ etiã vult. d. Abb. sicu. in. c. ceterũ. iuxta prin. de iudi. q̃ cõcludit q̃ iurisdictio domini feudi, que est ordinaria ex priuile- gio iuris speciali põt prorogari, dũtamẽ proroget̃ ad diuersum genus causarum. Preterea lex dicit generaliter, q̃ iurisdictio or dinaria põt prorogari, nõ distinguendo an sit ordinaria natura- lis vel ex priuilegio. l. est receptũ. & l. si cõuenerit. ff. de iurisdi. om. iud. & l. j. ff. de iudic. ergo generaliter est intelligenda. l. de pcio. ff. de publicia. Nec ob. etiam predictis gl. in. c. si pter tua debita. in verbo concedimus. de rescrip. lib. vj. que sequẽdo Goff. tenet, q̃ legatus pape † non potest etiã ad tẽpus reseruare oẽs fructus beneficiorum vacantiũ, sed hoc põt solus papa, q̃ illa loquitur, quando omnes fructus reseruantur. hic vero loquimur, quando certa portio pro subsidio petitur sine magna lesione ecclesiarum.

Forma exigendi charitatiuum subsidium.

SVMMARIVM

1 Sponsa debet succurrere sponso laboranti necessitate.
2 Clerici non debent expectare compulsionem, sed ponte soluere.

Questio. xiij.

Tertiodecimo quero de forma exigendi chari tatiuum subsidiuꝫ. Respondeo Host. in. c. conquerente. de offi. ord. instruit super hoc prelatos, dicens q̃ prelatus congregato clero cum charitate & humanita- te loquatur clero exprimendo causam sue egentie, & hortando, q̃ cum cuilibet proximo in necessitate sit subueniendum, fortius sibi subuenire debent, narrando q̃ sponsus est totius ecclesie, & absur dum esset, q̃ sponsa † videret sponsum laborantem egestate ipsa existente diuite, sicut in simili dicitur in. l. non tantum. ff. de re iud. hortando q̃ nõ expectent, † compulsionem, sed potius sponte sol uant, allegando id qd̃ dicitur in. c. j. de dona. & ipsuꝫ Hosti. sequũ tur simpliciter Anto. de but. & Io. de Imo. in. d. c. conquerente.

Quare appellatur subsidium charitatiuum.

SVMMARIVM

1 Charitatiuum subsidium a prin. debet peti cum charitate.
2 Subsidium dicitur ad instar subsidiarie actionis.

Questio. xiiij.

Quartodecimo quero. Quare appellet̃ cha- ritatiuũ subsidiũ, Respõdeo q̃ a principio cũ charitate dꝫ peti † & non violẽter extorqueri, ar. c. ex parte de censi. ꝭm Host. & doc. in. d. c. cõquerente, Et idẽ sub stantialiter dicit Inno. in. c. cũ apostolus de censi. & Pau. in cle. ad nostrũ. de censi. vt ibi refert. d. Card. in. j. notabili, Et appella tur subsidium, q̃ sicut subsidiaria actio † datur, qñ deficit ppria & specialis actio, vt institu. ad. l. aquil. §. fi. & institu. de interdic. §. fi. cuꝫ glo. ita hoc subsidiũ petitur, quãdo redditus proprie ec- clesie non sufficiunt pro oneribus incumbentibus.

Subditi possunt compelli ad soluen. subsi- dium charita. existente causa iusta.

SVMMARIVM.

1 Subditi denegantes charita. subsi. possunt cogi.
2 Iudex in facto proprio potest esse iudex ratione notorij.
3 Pro exactione subsidij calices non possunt vendi.

Questio. xv.

Quintodecimo q̃ro, Si subditi ab episcopo suo cũ charitate requisiti no- lunt ei prestare subsidiũ, an per ipsum epm̃ poterunt ad hoc cõpel li, Arch. in. c. cauendũ. x. q. iij. sup hoc varias refert opiniones, & nullã approbat. Similiter Bal. in. c. cõquerẽte. de offi. or. arguit pro; & cõtra, & nõ firmat. Sed Inno. in. c. cuꝫ apostolus. de censi. super hoc recitat opiniones, & tandẽ cõcludit, q̃ si subsit manife- sta & rationabilis causa ipse epũs † poterit eos ad id cõpellere, & ip sum sequuntur ibi Host. Ioã. and. Ant. de butri. & Abbas sicul. Et hoc videtur d̃ mente tex. in. d. c. cũ apostolus. §. prohibemus. dum dicit moderatum valeant subsidium postulare, dũmodo eis graues non existant, quasi innuat, q̃ dum subditos non grauant bene eos possunt cogere. Et pro hoc est tex. cum glo. in verbo in exigendo in cle. frequẽs. de excessi. prelato. & ibi clarius Pau. de leaza, quẽ sequitur ibi Pet. de ancha. in ver. viij. nota. Et idem tenet ibi dominus Cardi. in. §. nonnulli. in prima qõne. Et idem tenet Lapus allegatione. xx. que incipit. Si vacãte, dicens q̃ p pter hoc eos poterit excõmunicare, per tex. in dicta cle. frequẽs. de excessi. prelato. Quinimmo ponunt pro constanti domini de Rota in nouis decisi. ccccxxv. que incipit, Itẽꝫ extra rotam pete batur consilium, q̃ episcopus in sua dioceſi potest proponere edi ctum, q̃ quicunqꝫ clericus beneficiatus sue diocesis non soluerit ei charitatiuꝫ subsidium infra tantum tempus sit excommunica tus. Et ibi plene disputant, an illi qui non soluerunt pretendẽ- tes ignorantiam edicti euitant penam excõmunicationis, vt la- tius dico infra qõne. ci. Nec obstat q̃ episcopus videat̃ eẽ iudex in causa propria, contra. l. j. C. ne quis in sua causa. Quia ratio ne notorij seu manifesti permittitur † episcopo q̃ sit iudex in facto proprio saltẽ cõcernente commodum & honorem ecclesie sue, vbi alias esse non posset, tex. est in. c. romana. de penis, & notat Inno cen. in. c. ex parte in christo, de verbo. signi. & Anto. de but. in. c. cũ venissent. de iudi. Rationes eniꝫ notorij efficit̃ iudex cõpetẽs. qui alias esset incompetẽs. c. romana. §. notoria vero crimina. de cẽsi. lib. vj. & c. solicitudinem. de appel. & c. j. de offi. delega. lib. vj. Pro exactione tñ subsidij nõ poterũt loco pigno2is † capi, vl̃ distrahi calices, libri vel alia ornamẽta diuinis officijs deputata, p tex. in cle. si bñficio2 d̃ decimis, q̃ cle. solũ intelligit̃ & restringit̃, qñ subsidiũ exigit̃ p collectorẽ pape vl̃ al's iuxta terminos illius cle. sed i subsidio q̃ iure ppriо exigitur per ordinariũ, nõ hꝫ locũ illa clemẽtina, sed antiqua iura seruabunt̃, ꝭm Paul. de leaza. in. d. cle. quẽ sequit̃ ibi Cardi zaba. in vlti. q. Et hec dico latius in- fra questione. lxxxviij. & quatuor questionibus sequentibus.

Que sit iusta causa exigendi subsidium charitatiuum.

SVMMARIVM

1 Que dicatur rationabilis causa exigendi.
2 Contentio inter episcopum, & clerum super exactione subsidij de ciditur per superiorem.
3 Statur arbitrio superioris an sit iusta causa.

Questio. xvj.

Sextodecimo quero, Que sit iusta cã exigendi charitatiuũ subsidiũ. Rñdeo req rit̃, q̃ sit manifesta & rõnabilis cã, ne nimis grauent̃ subditi tex. ẽ in. c. ɔquerẽte. in fi. de offi. ordi. & i. c. cũ apostolus. §. phibemus. de cẽsibus. † Et dr̃ rõnabilis cã releuatio oneris debito2, & expẽ se nimis graues, & itollerabiles puta pp guerrã p iure ecclesie tuẽ do exortã, ꝭm Host. in summa in ti. vt ecclesiastica bñfi. §. j. in. iiij. col. versi. sed que põt esse iusta cã. & in titu. de censibus. §. ex qbus causis. Itẽ põt fieri exactio, vel qñ facit expẽsas p aliqbus ne gotijs cõibus totius diocesis, ꝭm Inn. in. c. j. circa finẽ de sta. mo na. Vel qñ eps̃ facit magnã expẽsaꝫ in litigãdo p iuribus eccle- sie sue, vel quicunqꝫ sit casus superueniens pp quẽ supportanduꝫ hꝫ necesse talia petere, ꝭm Anto. de butri. & Ioã. de Imo. in. d. c. ɔquerente. circa fi. Pro quo etiã allego optiẽ qd̃ no. Cy. in. l. ne minẽ. in vlti. q. C. de sac. san. eccl. & Arch. in. c. q̃ cognouimus. x. q. iij. & Spe. in titu. de feu. §. quoniam. versi. & nota. q̃ vasalli. Et idẽ dico de expensa facta in promotione sua pro soluenda bulla- rum

rum annata in camera apostolica, vel pro prosequēda electione sua in curia, iuxta.c.cupiētes.§.ad hec.ꝛ.§.si vero.vbi etiā bona glo.in verbo discreta.de elec.lib.vj. ¶ Predicta intelligunt vera Anto.de bu.ꝛ Jo.de Jmo.in.d.c.conquerente,nisi eps in casuz illuz incidisset culpa sua,qꝛ si ꝑpter suā ꝓdigalitatē sibi imputare tur,argumēto.c.ex parte.de cōsue. ¶ Et si oriat contētio inter epm ꝛ clerū,eo qꝛ clerus dicat nō subesse rationabilē cām petendi subsidiū episcopo petente,ꝛ cōtrariū asserēte hoc determinari debet

2 †arbitrio superioris,ſm glo.notabilē in vbo rationabilis.in.d.c.cum apostolus.§.prohibemus.ꝛ Host.in summa decensi.§.ex quibus causis.ver.quid si subditus dicat.qui ita dicit teneri Goff. pro quo allego qđ notat Archi.in.§.iuxta sanctionē.qui.§.alias

3 incipit,nouaꝝ.xvij.q.j.vbi dicit ꝙ stat†arbitrio superioris,an subsit rationabilis causa imponendi aliqđ onus ecclesie,ꝛ ita dicit tenere Ala.Lau.ꝛ Philip.i.d.c.cū apostolus. ꝛ ita sentire Goff. in summa de censi.§.nūc videmus.pro quibus est bonus tex.cum glo.in verbo tantā necessitatē in.c.non minus de immu.ec.ꝛ glo. in.c.cum olim,in verbo indici.de verbo.sig.

¶ Stante contentione inter episcopum, ꝛ clerum an subsit causa exigendi subsidi.charitatiuum, ꝛ quis erit iudex.

SVMMARIVM

1 Eligentur arbitri super competentia Judicis.
2 Episcopus an possit cogere nolentes,eligere arbitros.

¶ Questio.xvij.

Decimoseptimo quero, Quando est contentio inter episcopum ꝛ cleruz super causa exigendi charitatiuū subsidiū,qꝛ clerus dicit nō subesse causam manifeste rationabilez,quis erit iudex cōpetens sup hoc Host.Jo.and.ꝛ Anto.de but.in.d.c.cum apostolus.dicunt

1 ꝙ hoc casu†eligentur arbitri,qui hoc terminabunt,per.c.si clericus.xj.q.i.ꝛ sic dicit Jo.and.fuisse de facto obtentū,ꝛ idem dicit Arch.in.§.iuxta sanctionē.xvj.q.j.per dictū.c.si clericus. Et sub

2 dit Arch.in.d.§.iuxta sanctionē.ꝙ si subditi nollent eligere†arbitros,episcopus eos cōpellet, per notata in.c.irrefragabili.§. ceterum.de offi.ordi. Host.vero in summa de censib.§.ex quibus causis,ver.quid si subditus dicat.dicit ꝙ in hac controuersia, si epūs sit reus,recurret ad metropolitanū,si vero clerus sit reus,eligent arbitri, si vero sit appellatū,tunc recuret ad iudicez,ad quē est appellatum. Et idē cōcludit Pau.de leaza.in cle.j.de excessi. prela.quē sequunt ibi Cardi.zaba. Pe.de ancha.ꝛ Jo.de Jmo. Nec hoc casu ipse episcopus esset iudex cōpetēs,stante dubio an causa exigendi subsidiū sit rationabilis,vt concludit Oldra cōsil. cccxxxiiij. Jn secundo dubio. Si vero constaret,ꝙ causa esset manifesta ꝛ rationabilis,tunc procederent, que dixi.s.in.xv.qōne.

¶ Jn dubio non debet presumi causa rōnabilis.

Decimooctauo quero, An iudices de controuersia inter episcopum ꝛ clerū super charitatiuo subsidio cognoscentes debeant,in dubio presumere causam esse rationabilē, Videt ꝙ sic,attenta dignitate petētis,ꝛ honestate persone ipsius,arg.c.in nostra.de procura.ꝛ.c.ij. de no.ope.nuntiatio.ꝛ in.c.nisi essent.de prebē.ꝛ gl.in.l.titio fundus de condi.ꝛ demon. Jn contrarium facit tex.in.c.siquis preposterа.l.di.ꝛ in.c.ego solis.ix.dist. Et hoc vltimū credo esse verius,qꝛ tex.in.c.conquerente in fi.de offi.ordi.ꝛ in.c.cum apostolus.de censib.nō solum requirit causam rationabilē,sed ꝙ sit manifeste rōnabilis,ergo innuit,ꝙ in dubio nō dꝫ p̄sumi rōnabilis.

¶ Que dicatur causa rationabilis exigendi subsidium charitatiuum.

SVMMARIVM

1 Que emptio inducat causam iustam exigendi charita.subsi.
2 Expensa pro fabrica idem operatur.
3 Emptio prediorꝫ pro ecclesia nō inducit exactionē subsi.charita.
4 Vasalli tenentur conferre domino pro terra emenda.

¶ Questio.xix.

Decimonono quero, Episcopus fecit magnā emptionez,puta ꝓ fabrica ecclesie sue sumptuosa,vel aliā magnā emptionē fecit pro ecclesia sua,an pro satisfaciendo venditoribus possit a clericis subditis suis exigere charitatiuū subsidiū. Hosti.in summa vt ecclesi.bnfi.§.j.ver.sed que pōt esse iusta cā.ꝛ in tit.de censi.§.ex qbus causis.ver.itē pōt fieri exactio.ꝛ Ant.de bu.ꝛ Jo.de Jmo.in.c.conquerēte.circa fi.de offi.ord.tenēt ꝙ sic,qđ intelligo veꝝ.qñ eps fecisset magnā em

1 ptionē pro ecclesia sua cōtinētē publicā†vtilitatē, puta qꝛ emisset pro ecclesia vnū castrū,qđ erat valde necessariū statui ecclesie sue. ꝛ sine quo ecclesia nō erat bene secura de statu suo, Et hoc est qđ ꝓprie determinat Oldra.cōsil.suo.ciiij.qđ incipit Circa ꝓpositā

2 qōnem.† Et idē dico,si fecit magnā expēsam pro fabrica ecclesie sue necessariā,ꝛ eps vltra necessaria sibi ꝛ familie sue nō pōt de redditibus ecclesie satisfacere debitis cōtractis ꝓ fabrica illa,qꝛ tūc licite poterit exigere charitatiuuz subsidiū arg.c.j.ꝛ.c.de his.de eccle.edifi.ꝛ.c.cōcesso.ꝛ.c.quatuor.xij.q.ij. ¶ Alias.n.si eps fe

3 cisset magnā emptionez prediorū†pro ecclesia,vt ex his annuos maiores fructus perciperet,ꝛ sibi iburssaret,vel ampliorē statū retinere possit. Nō credo,ꝙ eps pro soluēdo vēditoribus possit exigere charitatiuū subsidiū a clericis suis lōge minores reditus eo bnfitibus,argumēto.c.cū cām de preb.qꝛ hoc nō esset rōnabile,vt exigit.c.cū apostolus. Et ita intelligi ꝛ limitari debent dicta doctorum.s.allegat. Et ſm predicta etiā limito dictū Spe.in tit.de

4 feud.§.qm̄.in penul.col.versi.ꝛ nota ꝙ vasalli. † vbi simpliciter dicit,ꝙ vasalli comitum vel baronum imperij tenentur domino conferre pro aliqua terra emenda.

¶ An episcopus eundo ad papam possit exigere charita.subsidium pro expensa facienda.

¶ Questio.xx.

Uigesimo quero. Si episcopus habet facere iter ad papam,vel Jmperatorez vel Regē, an ꝓ ista expensa possit exigere charitatiuum subsidium. Jnnocē.in.c. j.circa finē de statu mona.tenet ꝙ sic. Jdē tenēt Host. Ant.de bu. ꝛ Jo.de Jmo.in.c.conquerēte i fi.de offi.ord.ꝛ gl.in vbo ꝓ regijs i.c.vnio.q.iij.ꝛ Bal.in.l.si qs ad declinādā in.viij.colūna.C.de epi.ꝛ cleri.ꝛ Pau.de leaza.in cle.j.de excessi.prela.quē sequitur ibi dominus Card.in.§.nō nulli.in.iij.oppo. Et idez tenet ibi dominus Pe.de anch.in ver.viij.nota. Pro qbus allego optimuz tex.in.c.ca q̄ de cēsi. ¶ Qđ intelligo verū,qñ epūs accedit ꝓ necessitate cōi vel sue ecclesie. Uel qñ visitat limina beati Petri,vt impleat iuꝝ a se p̄stitū, iuxta formā.c.ego eniz in fine de iureiurā. ꝛ ita ꝓprie loquit.c.ea que.preallega. ¶ Alias eniz si accederet ꝓ priuatis negocijs, vel cā solatij,nō credo ꝙ possit exigere charitatiuuz subsidiū,argu.c.cum ꝓ cā.cū glo.vltima de ꝓcura.ꝛ.c.vt preterite.de elec.cū glo.ibi sup verbo fecerint.ꝛ argu.c.statutum. §.insuper.cū gl.in verbo pp cām de rescrip.lib.vj.ad hoc.tex.in. l.ex parte.in princip.ff.fami.bercisc.ꝛ gl.vltima in.c.inter cetera. x.q.iij.ꝛ ita ꝓprie restringit Abb.siculus in.c.cū apostolus.de cēsi.dicens etiā ꝙ qñ permittit epō exigere charitatiuū subsidiū ꝓ predicta itineratiōe,hoc ita demū ei licebit,si talē expensam subire nō pt ex redditibus ecclesie sue p illū tex.in.§.ꝓhibemus,q pōderat necessitatē,dū dt sustinemus aūt pro multis necessitatibus.

¶ Episcopus vocatus ad concilium potest exigere chari.subsi.

SVMMARIVM

1 Episcopus tenetur ire ad concilium generale.
2 Episcopus tenetur ire ad concilium prouinciale.

¶ Questio.xxj.

1 Uigesimoprimo quero, Si epūs vocatus est ad cōciliū † gñale,ad qđ ire tenet vt est tex.in.c.placuit.xviij.dist.ꝛ notat Jnno.ꝛ Jo.an.in.c.gra

2 ue.de pbē.vel est vocatus ad cōciliū ꝓuinciale,† ad qđ etiā ire tenet vt est tex.in.c.epūs ad sinodū.xviij.distin.ꝛ quasi p totū illā distinctionē, An possit pp hāc cām a clero suo exigere charitatiuū subsidium. Dic ꝙ sic,secundū Jnn.in.c.j.circa fi.de statu mona. quem sequunt ibi Anto.de butr.ꝛ Abbas siculus,qui Abbas pre ceteris bene ibi ponderat illud dictum Jnnoc. Et idem dicit Abb.siculus in.c.conquerente.de offi.ordi.ꝛ in capitu.dilectus. eodem titulo.ꝛ Bald.in.l.si quis ad declinandam.in.viij.colum. de episco.ꝛ cleri.

¶ Quando pro expensa facienda in aduentu regis, vel Imperatoris episcopus possit exigere charitatiuum subsidium.

SVMMARIVM

1 Vassalli tenentur contribuere in sumptib. quando imperator trãsit per loca eorum.

¶ Questio. xxij.

Uigesimosecundo quero. Utrũ episcopus possit a clericis suis pro expensa facienda pro aduentu regis vel Imperatoris seu principis charitatiuum subsidium postulare. Dic ꝙ sic, presertim si ab eo tenet regalia. sed nõ debet eos grauare vel ad hoc cogere, ꝭm Archi. post Hugo. in. c. vnio. x. q. iij. Sed credo ꝙ etiã eos posſit cogere per textũ in. l. neminem. C. de sacr. sanc. eccl. Et hoc clarius dicit Inno. in. c. non minus. de immu. ec. Et pro hoc allego, quod notat Specu. in tit. de feu. §. quoniã i. penul. col. ver. ⁊ nota ꝙ vasalli, vbi dicit ꝙ vasalli comitum ⁊ baronum † tenentur conferre seu contribuere in sumptibus, quando Imperator transit ꝑ loca eorum, aliter tamen ibi loquitur Jo. and. in addi. post Roff. vbi precise loquitur, an vasalli Imperatoris teneãtur ei ministrare expẽsas, dum transit per eorũ loca, qñ vadit Romã ꝓ corona.

¶ Existente rationabili causa episcopus potest exigere semel ⁊ pluries chari. subsi.

SVMMARIVM

1 Quot vices importet verbum quoties.

¶ Questio. xxiij.

Uigesimotertio quero, Utrum episcopus a subditis suis possit semel dũtaxat, an vero etiam pluries exigere charitatiuum subsidiuz. Dic ꝙ pót nõ solũ semel, sed etiã pluribus vicibus ipsum exigere, dũmodo subsit rõnabilis causa secundũ dominũ Abb. siculuz in. c. cum apostolus, de censi. mouetˀ per illuz tex. in. §. prohibemus, dũ dicit que aliquotiens superueniunt. ⁊ posita opinione Abbatis pro vera, pro qua benefacit. c. visitandi. cuz glo. j. xviij. q. ij. ⁊. c. fi. de censi. lib. vi. ⁊c. mandamus. de offi. archid. ⁊. c. cum venerabilis, de censi. An possit exigere vltra bis vel ter, decidi pót ex his, que notat Bald. in. l. si duo. per illuz tex. ff. de arbitris. ⁊ in. l. j. C. de his que pene nomine. ⁊ Ang. in. l. oratione. ff. de ferijs. ⁊ in. l. si finita. in principio de damno infec. ⁊ Arch. in. c. nũc vero. ix. q. iij. vbi ponunt † quot vices importet verbum quotiens.

¶ Si episcopus non existente causa manifesta excommunicat denegantes subsidium charita. excommunicatio est nulla.

SVMMARIVM.

1 Sententia pastoris siue iusta, siue iniusta ligat.
2 Decretalis cũ ad quorundã de excessi. prela. ꝯtinet ius cõmune.
3 Intellectus trahentes decretalis ad gratiam sunt fugiendi.
4 Sententia excõmunicationis ꝯtinẽs intollerabilẽ iuris errorem est nulla.
5 Dubium probabile nõ annullat excõmunicationẽ latam ꝑ epm̃.

¶ Questio. xxiiij.

Uigesimoquarto quero, Dictũ est. s. in. xv. questione ꝙ eṗs potest excommunicare subditos denegantes ei charitatiuum subsidium, an si episcopus petat subsidium sine manifesta ⁊ rationabili cã, ⁊ sic contra iura presertim, contra. c. nullus episcopus grauamẽ. j. q. j. ⁊ subditis negantibus illud exhibere eos excommunicat, An sententia excommunicationis sit ipso iure nulla. Uidetur ꝙ non, qꝛ sententia pastoris siue iusta siue † iniusta ligat ⁊ timenda est. xj. q. iij. c. primo ⁊ secundo. Contrarium credo esse verius, qꝛ potius credo sententiam esse nullam, per tex. in. c. cum ad quorundam. de excessi. pre. ꝭm intellectum Hostien. ⁊ Joã. and. ibi tenẽtium, ꝙ illa decre. contineat ius commune, † ⁊ per gl. eundem intellectum sequentem in. c. presenti. in glo. ij. de sent. excõmu. li. vj. ⁊ per not. per Inno. in. c. cum apostolus. in glo. sua. j. de censi. vbi patet, ꝙ si episcopus vel prelatus, dum visitat, vltra formam iuris, grauat subditos in exhibendis procurationibus, si ꝓpter hoc eos excommunicat, sententia est ipso iure nulla, quod etiam tenet Host. in summa de censib. §. fin. in fi. Et pro hoc qd̃ notat Pau. de Leaza. in cle. si beneficiorum. de deci. quez sequitur ibi Card. zaba. in. xv. q. vbi dicit, ꝙ si subditi resistentes collectoribus pape volentibus occupare calices, vel ornamenta ecclesiarum pro exactione decime papalis contra illam cle. ab ipsis collectoribus excommunicantur, illa excommunicatio est nulla, per text. in. d. c. cũ ad quorũdã, ꝑ quẽ tex. etiã ꝯsuluit Gasp. cal. in suis ꝯsilijs in ti. de sen. exc. ꝯsi. ix. qd̃ icipit, Collector papalis, ꝙ si collector pape exigere volens decimã a religiosis exẽptis a solutione decime papalis eis priuilegiũ suũ allegãtibus ipsos ꝑꝑ denegationẽ solutionis excõmunicat, sñia est ipso iure nulla, pro hoc tex. in. c. vl. de preb. ⁊ gl. fi. in. c. manus. de ꝯse. di. v. Et quãuis. glo. in. d. c. cũ ad quorũdã. ⁊ in. d. c. cũ apl̃us. in verbo existãt. videanť velle, ꝙ illa decretalis cũ ad quorũdã. ꝯtineat spetiale priuilegiũ. ¶ Tñ mihi magis placet, ꝙ cõtineat ius cõmune, vcz speciale in excõmunicatione lata ꝑꝑ exactionẽ indebitã. Et si teneremus opi. gl. sequereť absurdũ, ꝙ decr. nihil operareť, qꝛ nõ apparet cui decr. dirigať, ⁊ sic nullus ex ea priuilegiũ cõsequereť. † Jtẽ qꝛ fugiendi sunt intellectus trahentes decreta. ad grãm, ꝭm Joã. and. in. c. ex parte ade. de testi. ⁊ licet decr. cũ ad quorũdã. loquať in procuratione a visitãte vltra debitũ exacta. tñ qꝛ mẽs pape ibi principalr est fundata sup exactione indebita, quã faciũt prelati a subditis. Dico ꝙ licet ille casus annulãs ipso iure excõmunicationẽ sit exorbitãs a regulis iuris cõmunis, tñ ꝑꝑ mentẽ cõditoris decret. ⁊ omnimodã idẽtitatẽ rõnis decre. ⁊ illa locũ hꝫ in excõicatiõe lata in subditos denegãtes charitatiuũ subsidiũ epo suo ab eis sine rõnabili causa petitũ. ⁊ in collectore pape indebite rõnem decime exigẽte, ꝑ tex. cũ gl. in. c. si postq̃. §. j. in verbo mẽte. de elec. lib. vj. ⁊ in. c. j. cũ gl. in ꝟbo italie de tẽp. ord. lib. vj. ¶ Et predicta sine dubio ꝓcederẽt, qñ eṗs eos excõmunicaret, qꝛ ad nutũ ⁊ simplicẽ volũtatẽ epi absq; aliqua rõnabili cã nolunt charitatiuũ subsidiũ solueť, hoc expresso in sñia, qꝛ tũc clarissime appareret de nullitate sñie excõmunicationis, eo † ꝙ ꝯtineret intollerabilẽ iuris errorem, per. c. per tuas de sen. exco. ⁊. c. venerabilibus. §. fi. de sentẽ. excom. lib. vj. ¶ Sed si esset probabile dubiũ, an cã exigendi subsidiũ esset manifesta ⁊ rõnabilis, † tunc excõmunicatio per episcopũ lata nõ esset nulla, ꝑ ea que scribit dñs Cardi. zaba. in. d. cle. si beneficioꝝ in. xv. q. vbi. h. d. in excõicatiõe lata ꝑ collatorẽ pape capientẽ ꝓ decima calices vel alia ornamẽta diuinis officijs deputata, ꝯ illã cle. p. l. si qs ex aliena. ff. de iudi. ⁊. l. ex quacũq;. ff. si qs in ius voc. non ierit. ¶ Et an epo vel collactori decime in predictis exercentibus possint subditi violenter resistere. Dico. j. q. xc.

¶ Pro nullo commodo pecuniario potest poni generale interdictum sine speciali licentia pape.

SVMMARIVM

1 Prouisio extrauagantis prouide attendentes quo ad interdictum generale.
2 Speciale interdictũ eṗs ponere pót propter denegatũ subsidiũ.
3 Quis dicatur generale vel speciale interdictum.
4 Generale interdictum quando poni possit per episcopum.
5 Que sit causa interdicti generalis.
6 Cautela contra dictam extrauagantem.
7 Cautela pro extrahendo debitore inuito de domo pro cã ciuili.
8 Pena adiecta dationi quantitatis non valet.
9 Cautela pro validitate pene adiecte dationi q̃ttitatis.

¶ Questio. xxv.

Uigesimoquinto quero, Episcopus ex causa manifesta ⁊ rationabili petit charitatiuum subsidium a subditis suis, ipsi vero contumaciter recusant illud soluere, seu exhibere. An eṗs ꝑꝑ talẽ denegationẽ possit apponere gñale interdictũ in dioceſi sua. Dico ꝙ nõ. Et idẽ dico in collectore pape exigẽte decimã bñficiorũ noie pape. qꝛ ꝓ nullo pecuniario ꝯmodo vꝉ alia q̃ttitate pecunie pt̃ poni gñale interdictũ in loco sine spãli lnia pape, vt ẽ hodie † puisuz ꝑ extrauagãtẽ Bonifacij. viij. q incipit, Prouide attẽdẽtes, ⁊ idẽ dt Jo. an. in nouella in. c. pñti. de sen. excõ. lib. vi. ⁊ in addi. Spe. i tit. ð rescri. pñ. §. rõne forme ꝟ. nũc dicamꝰ. ⁊ Jo. cal. i tractatu suo ð ecclĩastico iter. d. v. fi. qrať an vacãte rememorãtes dictã extrauagãtẽ, sꝫ spãle interdictũ † puta in certe ecclesie bñ poteris

terit eps apponere pp denegatum subsidium, quia extrauagans pdicta non hz locu in speciali interdicto sed solum in gnali vt de clarat Jo.cal.in dicto tractatu de ecclesiastico interdicto.in ver. item quero an extrauagans & Joa.and. & Domi.in dicto.c.pnti

3 Quod aut dicatur † gnale vel speciale interdictu, hr in.c.cum in ptibus.de verb.sig. & plenius per Joan.calde.in dicto tractatu.

4 ¶ Predicta tn limito nisi subditi † denegates soluere subsidium prius fuissent pp hoc ab epo excoicati, qn si pseuerat in 9tumacia, no obstate excoicatione, eps poterit apponere gnale interdictu. Nec obstabit dicta extrauagas, puide attendetes, q loqtur, qn directe & imediate apponit gnale interdictuz in loco p pecuniario comodo, hoc aut casu apponit potius pp cotumacia, & solutio subsidij no est ca immediata, sed mediata, & remota. Ca vero interdicti

5 † gnalis imediata & ppinqua est, coteptus excoicationis, q plus dz attedi, q ca remota vt in.c.cetero.de homi. & l.sociu q in eo.ff.pro socio. Ita singulariter concludit Gasp.cal.in suis 9silijs in tit.de sente.excoi. 9si.viij.quod incipit, Eps interdicit. & dicit hoc ee verissimu, & ita debere intelligi illam extrauagate

6 puide. † Et ita erit, cautela p q indirecte pro re pecuniaria poterit apponi interdictu gnale similis ei, q tradit Bar.in.l.cu eo.ff.ad.l.iul.pecula. & Ange.in.l.pleriq3.ff.de in ius vo. & Joa. de immo.in.c.lator de pigno.vbi volunt, q lz debitor p ca ciuili non possit inuitus extrahi de domo, vt.d.l.pleriq3 tn si p debito

7 ciuili prius citatus, † 9stitutus est in cotumacia, poterit inuitus de domo extrahi, & carcerari, & postea ibi pro debito ciuili recomedari. ¶ Et erit simile ei, quod dicit Jaco.but.in.l.cu allegas .C.de vsur. & in.l.rogasti.§.si tibi. & ibi Bar.ff.si cer.peta. quem seqtur. Ant.de bu.in.c.dilecti.de arbi.vbi voluit, q lz no valeat

8 pena † adiecta dationi qntitatis, qz presumit adiecta in fraudem

9 vsurarum, tamen si dationi quantitatis addatur † oblo facti, vt pstatio pignorum vel repntatio in iudicio, cui facto adiiciatur pena tunc valebit.

¶ A quibus possit exigi subsidium charitatiuum.

SVMMARIVM

1 A clericis & non a laicis per epm exigitur charita.subsidium.
2 Laici diocesani non dicuntur subditi episcopo proprie.
3 Eps licet visitet clerum & populu non tamen habere dz procurationem nisi a clero.

¶ Quest.xxvj.

Uigesimosexto quero, A qbus possint epi exigere charitati.subsidiuz. rndeo

1 a clero. & ecclesijs sue ciuitatis & diocesis per capi. 9querente in fin.de of.ordi. A laicis vero † diocesanis per episcopum m exigi no poterit p.c.qz cognouimus.x.q.iij.salte de 9suetudine gnali, & lz.c.cu apostolus.§.phibemus de cesi.loquat simpliciter de subditis, tn intelligendu est de ecclesiasticis, vt loqtur.c.9querente, & qz stricte & pprie sumedo laici diocesani non dicutur subditi

2 † epo, lz quo ad queda foro suo subijciant, vt notat gl. in cle.j.in verbo subditos.de foro cope. & hr in.c.nuper.de sent.excoi. Et p hoc quod notat Arch.in.c.cauendu.x.q.iij.vbi vr 9cludere, q lz eps visitet cleru & populu, vt in.c.romana.de censi.lib.vj.

3 † tn a laicis no pot exigere procuratione, nisi hoc dictet 9suetudo. Et ad idem est glo.apta in.d.c.romana in verbo laicos.tex. tn in.d.c.cauendu, pot adduci p & 9, vt plenius tangit Domini. post doc.in.d.c.romana.in fi.prin. Et p pdictis allego qd notat Pau.in cle.ad nraz. & ibi card.zaba.in.xvj.notabili de cesibus.

¶ Capitulum tenetur prestare subsi.charita episcopo suo.

¶ Quest.xxvij.

Uigesimoseptimo quero, An capitulu3 seu canonici ecclesie cathedralis teneatur epo suo prestare charitatiuu subsidiu, qn ab eis petit ex legitimis causis, d qbus dictu est.s. Dic q sic bm Host. Bal. & Ant.de bu.in.c.vt preterite.de elec. & fortius ipsi debet ei subueniri q ceteri.qz dignius est, q mebra subueniant capiti suo, q extranei, ar.c.cu no liceat.de prescrip. & c.requisisti. de testa. Et vide quod dico infra in.lxvj.questione.

Uigesimooctauo quero, An exactio charitatiui subsidij, quam fecit eps, dicat esse de.l.diocesana, an vero dicat esse de.l.iurisdictionis. Questio est magni effectus pp illa, que dicaz infra proxima q. Inno.in.c.j.de sta.mo.dicit q est de.l.diocesana. Idez tenent Jo.an. Ant.de bu. & Jo.de imo.in.c.dilectus.de offi.or. & Bal. in.l.si quis ad declinada.in.viij.col.de epi. & cler. Hoc idez velle videnť Arch. & Jo.and.in.c.i.de prebe.lib.vj. Idem sentit glo. magna in.d.c.dilectus, & glo.x.q.i.in summa.tn Ab.sicu.i.d.c. dilectus, multu de hoc dubitat, tu qz Inno.in.d.c.j.de statu mona.super cuius dicto oes pdicti doct.se fundat, postea in fi.vr recedere ab illa opinione, dum vltimate Inno.dicit, Uel dic quod h no sunt de.l.diocesane s3 iurisdictiois, qz de lege iurisdi.dr esse omne illud, ad qd monasteria tenent. Nunq enim in canonibus antiquis aliqua metio fit de lege iurisdictionis, sed noua decre.tn facit metione &c.tuz pp verba Inn.in illo.c.dilectus, q di

1 cit potius dicedu esse eps vna † tantu lege habere.s.diocesanam

2 & sub hac coprehendit totu ius epale † qd in diocesi hz eps, & et lex iurisdictionis, & sic Inno.no vr distinguere lege diocesanaz a lege iurisdictionis. ¶ Tamen vt ex predictis apparet, cois doc. sententia est, quod charitatiuum subsidium no sit de lege iurisdictionis, sed de lege diocesana.

¶ Monasteria non tenentur ad subsidium charitatiuum.

SVMMARIVM.

1 Monasteria sunt exempta a.l.diocesana.
2 Cle.j.de censi.in quo casu intelligatur.
3 Monasteria tenentur ad subsi.charita.pro ecclesi.sibi subiectis alias prestare solitis.
4 Procuratio debetur a monasterijs episcopo visitanti.
5 Monasteria ratione populi tenentur ad omnia que sunt de lege diocesana.
6 Declaratio generalis super hoc quo ad monasteria.
7 Monasteria monialium etiam exempta quo ad visitatione subsunt ordinario.

¶ Quest.xxix.

Uigesimonono quero. An monasteria teneantur prestare epo charitatiuum subsidiu, in hoc cois snia doc.ts q no, & ita firmat in teris Joan. and. Anto.de butri. & Joan.de imo.in.c.dilectus.de offic.ordi. Inn.in.c.j.de sta.monac. Bal.in.l.siqs ad declinada. in.viij.colum.de epis. & cler. & Archi. & Joa.and.in.c.j.de prebe.li.vj.mouent, qz exactio charitatiui subsidij est de lege diocesana, & no iu

1 risdictionis, vt dixi.s.proxima.qd.a qua.l.diocesana † monasteria sunt exepta, vt est tex.in.c.ne pro cuiuslibet.xvj.q.j. & in.c.q sit. in fin.cu glo.xviij.q.ij. & in.c.j.de sta.mona. Et expresse tz Host. in summa de statu.mon.§.fi. & in tit.de censi.§.ex quibus causis. ver.item eps exigit. & glo.in verbo solutionis.in.c.inter cetera. x.q.iij. Sed Abb.sicu.in.d.c.dilectus. & in.d.c.j.de statu mona. dubitat de hoc coi dicto. & dicit, q quida 9sluerut 9triu, qbus ipse vr adherere, per tex.in.cle.j. & ij.de cesi.vbi pz q religiosi tenent soluere onera & iura epalia, nisi se tueri valeant speciali priuilegio pape vel 9suetudine. Et p hac opinione allego text. vbi vr casus in terminis in extraua. Bndicti.xij.que incipit vas electionis.§.premissis quoq3, in verbo monasterijs & locis alijs.

¶ Sed teneo coem opinione per predicta. No obstat dicta cle.

2 j.qz loquit, qn moasteria † nolet soluere epo subsidiu charitatiuu pro ecclesijs monasterio subiectis, que ecclesie anteqaz essent subiecte monasterio soluebat & soluere tenebant epo charitatiuuz subsidium, & alia iura epalia, que ecclesie censent fuisse subiecte monasterio cu suo onere, vt in.c.pastoralis.de deci. & sine preiudicio epi vt in.c.qz monasterium de reli.do. Et q ita intelligi debeat.d.cle.i.indicat tex.ibi dum dicit, Ac iura episcopalia & alia prestari pro ipsis anteq ad eos peruenissent solita &c. Illud.n.

3 † verum est, q monasteria bn tenentur soluere epo charitatiuum subsidiuz pro ecclesijs, & capellis monasterio subiectis, vt inquit Innoc.in.d.c.j.de statu mona. & Bal.in.d.l.siqs ad declinada. Et sentit glo.in dicto.c.inter cetera.in verbo solutionis. Pro qbus recte intuenti est casus proprie in.c.coquerete.de offic. ord. vbi papa vult, q abbas montis cassini p ecclesijs & capellis monasterio suo subiectis teneat epo assisino soluere subsidiu charitatiuum. Bene facit.c.cuz capella. & c.ex ore de priuileg. & c.de monachis de prebend. & c.j.de preben.lib.vj. & cle.i.de iurepa. No obst.tex.in.c.inter cetera.x.q.iij.dum text.dicit Monaste

rioꝝ tñ basilicis ab hac solutionis pensione seiunctis, q꞉ vt dicit Hostien. in summa de statu monachoꝝ. §. fina. ille tex. exponi dꝫ basilicis monasterioꝝ. i. basilicis que sunt monsteria. alias corrigeret̃ p alia iura, vel intelligi dꝫ de monasterijs, que sunt exépta cũ capellis suis, que capelle tũc gaudẽt eodẽ priuilegio. Eodem mõ põt rñderi ad. §. premissis quoqꝫ. in extrauagãti vas electionis, ꝙ loqtur qñ charitatiuũ subsidiũ exigit̃ a monasterijs ꝓ ecclesijs ⁊ capellis sibi subiectis vel referẽt ad superiora verba, vcꝫ qñ exigit̃ charitatiuũ subsidiũ a mõasterijs ex speciali priuilegio vel ↄsuetudine, dũ tex. ibi dicit, Ex apostolica indulgentia vel cõsuetudine nõ ꝙ h̃ fieri possit d̃ iure cõi. Et si dicat̃ cle. j. de cẽ si. loqtur nõ solũ de eccle. sed ẽt d̃ monasterijs q̃ alijs mõasterijs subijciũt̃. Rñdeo ꝙ ille tex. nõ grauat, ꝙ soluãt nisi iura epalia q̃cũqꝫ eis subijcerent̃ epo erãt prestari solita, que forte antea epo ex speciali priuilegio tenebant̃ ad charitatiuũ subsidiũ psoluẽdũ vel põt intelligi ille tex. gñaliter loquẽs de solutione alterius iuris epalis, †vcꝫ de solutione ꝓcurationis, que sine dubio a monasterijs debet̃ epo vel archiepo visitãti, vt est tex. in. c. sopite. de cẽsi. ⁊ in. c. romana. de cẽsi. lib. vj. Et ꝑ hoc vltimum ẽt rñdeo ad cle. ad nr̃m, de cẽsi. q꞉ nõ loquit̃ i charitatiuo subsidio, sed in solutione ꝓcurationis faciẽda rõne visitationis, ad q̃s h̃ñ tenent̃ monasteria vt predixi. ¶ Et ꝑ hec remanet salua cõis opinio, a qua nõ est recedẽdũ in iudicando, ⁊ ↄsulẽdo. ¶ Predicta intelligo vera, †nisi monasteriũ haberet populũ, qm̃ cũ tũc rõne populi teneat̃ ad oĩa, que sunt de. l. diocesana, vt vult Innoc. in. d. c. j. de sta. mo. ⁊ Jo. and. in additi. Spe. in rub. de priuile. ẽt tenebit̃ ad charitatiuũ subsidiũ, qđ est de. l. diocesana, vt dictũ est. §. ꝓxima q. Itẽ ꝙ dixi monasteria teneri † pro ecclesijs ⁊ capellis sibi subiectis ad charitatiuũ subsidiũ, intelligi dꝫ de ecclesijs vel capellis habẽtibus populũ, vel si nõ h̃nt populum, sunt tñ ecclesie vel capelle seculares, alias enim si sunt regulares ita demũ tenebuntur ad charitatiuũ subsidiũ, si monachi ibi resident simpliciter vt monachi, nõ vt ↄgregatio. nã si essent ibi vt cõgregatio. nõ esset ꝑ eis soluẽdũ charitatiuũ subsidiũ, cũ ẽt tales sint exẽpti ab epo quo ad legẽ diocesanã, sicut monasteria. Et hoc vult Inno. in. c. in lateranensi. circa fi. de prebẽ. ⁊ in. d. c. j. de sta. mo. per. c. i. x. q. j. Et que dixi de monasterijs, intelligo nõ solũ si sint monasteria nõ habẽtia abbatẽ, sed ꝓpriũ priorẽ alteri monasterio nõ subiecta, ꝑ tex. in. c. ea que. §. fi. de sta. mo. ⁊ in. c. cũ in ecclesijs de ma. ⁊ obe. Et idẽ dico de monasterijs monialiũ, ꝑ text. in. d. c. ea que in. fi. ⁊ glo. ij. in. cle. j. de elec. ⁊ ꝑ id quod notãt Archi. ⁊ Jo. an. in. c. j. de religi. do. libr. vj. ⁊ Lap. abbas in. c. vnico. de excessib. prela. li. vi. lꝫ quo ad visitationẽ monasteria† monialiũ ẽt exẽpta subsint ordinario loci, vt est tex. in cle. attendentes. de sta. mona.

¶ Charitatiuum subsidium non est exigendum a pauperibus.

SVMMARIVM

1. Clericus modicum habenꝫ de illo modico soluitur pro rata.
2. Due ecclesie pauperes iungunt̃ pro solutione procurationis.
3. Clericus quo casu iudicari debeat pauper.
4. Clericus varijs modis dicitur pauper.

¶ Quest. xxx.

Trigesimo quero An clerici pauperes teneãtur episcopo prestare charitatiuũ subsidiũ. Hosti. Ant. de but. ⁊ Jo. de imo. in. c. ↄquerẽte. de offi. ord. dicũt, ꝙ eps hoc nõ põt exigere a pauperibus ⁊ oppressis, ꝑ. c. licet, de cẽsibus, ꝑ qbus allego tex. in. c. cũ apostolus in fin. de cẽsib. ⁊ in. c. j. de magist. ⁊ in. c. placuit. i. q. ij. ⁊. d. Car. in cle. j. in. xvj. q. de cen. Quod intelligo verum, qñ totaliter sunt pauperes, ꝑ text. in. c. statutũ. §. insup. de rescrip. lib. vj. dũ dicit. sed ⁊ vbi totaliter fuerũt pauperes, nil ꝓrsus exigat ⁊c. Et hoc tꝫ Bal. in. l. ẽt in pe. col. C. d̃ execut. rei iud. ⁊ in auc. defuncto. in vlti. col. C. ad tertu. vbi allegat ꝑ hoc notat. in. l. inditiões. C. de anno. ⁊ trib. lib. x. † Si aũt posset clericus aliqđ prestare lꝫ satis modicũ crederẽ ꝙ de illo modico teneat̃ ꝓ rata prestare charitatiuũ subsidiũ, ar. c. ꝓcurationes in fine p̃mi respõsi de cẽsi. Et ꝙ ibi notat Ant. de but. ⁊ eius qđ notat Host. in summa de censi. §. fi. versi. sed ⁊ pꝫ, ꝙ si aliqua ecclesia, vbi pꝫ, ꝙ due eccle. pauperes, † que tñ aliqđ p̃stare pñt, iũgunt̃ simul, vt soluãt integrã procurationẽ visitãti. Et hec maxime ꝓcederet, qñ subsidiũ imponeret̃ ꝑ epm ꝓ negocio tãgẽte totã diocesim, ꝑ ea q̃ notat Host. in summa de offi. arch. §. qđ sit eius offm̃. ver. sed nunqđ plures ecclesias. Et crederẽ hoc casu iudicari †debere pauperẽ clericũ, q ex redditibus nõ ꝑcipit vltra decẽtẽ victũ suũ, cũ tex. i. c. cũ apostolus. §. ꝓhibemus de censib. precipue ꝓhibeat subditos ob hãc causam nõ grauari, q certe grauarent̃, si eoꝝ decens victus minueret̃, habita ẽt ↄsideratione eius qđ dicit gl. in. c. j. xxj. q. j. ⁊ in. c. ↄquerẽte. de cle. nõ resi. ⁊ Card. zaba. in cle. j. §. sane. in. ver. notabili de iurepa. ¶ †Licet alias pauper varijs modis dicat̃, vt plene notat Barto. in. l. si cõstãte. in prin. ff. solu. matrim. ⁊ in auct. ẽpreterea. ⁊ ibi ẽt Bal. C. vnde vi. ⁊ Bald. in repeti. l. i. in. xvj. col. ver. sup quinto. C. de sac. san. eccle. ⁊ in. l. si vero ꝑ ↄdẽnato. §. qui pro rei qualitate ⁊ ibi ẽt Ange. ff. qui satisda. cog.

¶ Clericus habens patrimonium ⁊ non beneficiuꝫ an teneatur ad subsidium, sic de equitate saltem suo episcopo.

SVMMARIVM

1. Clericus tenetur de bonis patrimonalibus soluere decimas.
2. Exactio charitatiui fit ab ecclesijs.
3. Clerici quo ad bona p̃rimonalia sunt exẽpti a collectis laicoꝝ.

¶ Quest. xxxj.

Trigesimoprimo quero, Si clericus nullũ hꝫ bñficiũ, hꝫ tñ patrimoniũ valde amplũ, an teneat̃ ↄtribuere ad subsidiũ charitatiuum epo prestãdũ, presertim si est intitulatus ad titulũ p̃rimonij. text. in. c. cũ apostolus. §. prohibemus, de cẽsi. hoc aperit sed simpliciter dicit, ꝙ a subditis põt peti, dũ tñ nõ grauent̃. tñ Credo dici posse, ꝙ tales ad hoc nõ teneant̃. ⁊ hoc colligo ex mẽte glo. ij. ⁊ doc. ibi in. c. tuis de pbẽ. ⁊ doc. in. c. nouũ genus de deci. volẽtiũ ꝙ† clericus de bonis suis p̃rimonalib⁹ teneat̃ soluere decimas ac si esset laicus, ⁊ ꝑ ea que notat Innoc. in. c. eps. in vltima glo. sua ver. itẽ nõ credimus ꝙ pp hoc. de pbẽ. ⁊ q꞉. c. conquerẽte. in fi. de offi. or. vr̃ velle ꝙ solũ ista exactio fiat ab†ecclesijs, ⁊. §. prohibemus in. c. cũ apostolus, intelligi dꝫ de subditis. s. bñficiatis. tñ qđ satis dubia est, q꞉ cũ clerici quo†ad bona sua p̃rimonialia exẽpti sint a collectis ⁊ a muneribus laicoꝝ, vt text. in. c. q̃q̃. de cẽsibus. lib. vj. ⁊ in cle. p̃senti. de censib. ⁊ plene notat Spe. in tit. de cleri. ↄiug. §. i. ⁊ Anto. de but. ⁊ Imo. in. c. vltimo. de vita et honesta cle. satis equum vr̃ ꝙ econuerso ratione patrimonij sui prestent saltem charitatiuum subsidium episcopo suo.

¶ Charitatiuum subsidium non exigitur ab exemptis.

SVMMARIVM

1. Charitatiuum subsidium vr̃ secundum Bar. munus ord.
2. Exemptus est liber etiam a munerib. ordi.
3. Episcopus nullam hꝫ potestatem in loco exempto.
4. Sensus a ↄrio summi nõ dꝫ vbi est absonus iuris intellectus.
5. Cle. frequens de excessi. prela quomodo intelligatur.
6. Charitatiuum subsidium an sit munus ordinarium.
7. Que requirantur ad munus ordinarium.
8. Quando papa eximit ecclesiam cum plena libertate quid important verba plena libertate.
9. Quando papa dicit in priuilegio exẽptionis, volumus ꝙ eccle. remaneat in charitate priori cũ epo suo quid importet.

¶ Quest. xxxij.

Trigesimosecundo quero, Utrũ eps possit exigere charitatiuũ subsidiũ ab ecclesijs sue diocesis, exẽptis, vr̃ ꝙ sic ꝑ tex. in clem. frequens. §. j. de excessi. prela. dum tex. dicit exigẽdo insup ab ipsis exẽptis ipsorumqꝫ subditis subsidiũ charitatis excedunt nimiũ ↄ eos, quasi velit ille tex. a ↄrio, ꝙ si nõ nimiũ excederẽt, sed esset moderatũ ab exẽptis posset exigere. Et ita ꝑ illuꝫ tex. ibi firmat Ab. siculus. Et idẽ vr̃ velle ipsemet Abb. sicu. in. c. dilectus de offi. ord. Pro quo facit, q꞉ istud vr̃†munus ordinariũ, cũ imponat̃ a. l. seu canone, fm̃ Bar. in. l. omnes. C. de anno. ⁊ tribu. lib. x. Sed exẽptus itelligit̃ exẽptus†a muneribus extraordinarijs tm̃ nõ ab ordinarijs, fm̃ Bart. in. l. vacuatis. C. de decurio. li. x. ⁊ in. l. j. ꝑ illũ tex. C. de indictionibus. lib. x. ⁊ in. l. ij. ff. de iure immunit. ⁊ in. l. vnica. C. de vacatione muneris publici. lib. x. Sed tñ ↄriũ teneo, per text. in cle. j. in verbo exẽptionis. de censi. ⁊ ꝑ tex. in. c. luminoso circa mediũ. xviij. q. ij. vbi pꝫ ꝙ eps nullã potestatem

3 testatē† nec facultatē hʒ in loco exēpto sue diocesis duʒ text. ibi di cit, nec audeat ibi eps cathedrā suā collocare, vel qualibet ptātez exercere imperādi, nec aliquā ordinationē, q̄uis leuissimā facien di ⁊c. Et hāc partē, vcʒ ꝙ eps nō possit exigere charitatiuū subsi diū ab exēptis in terminis tʒ Paulus in dicta clem. frequēs, quē sequit̄ ibi Car. zaba. in. §. nonnulli. in. iij. oppo. Et idē tʒ ibi Pe. de anch. in ver. viij. not. Et hoc idē ēt satis vr̄ velle Innoc. in. c. j. circa mediū de sta. mo. Nō obstat tex. in dicta cle. frequens. ver.
4 i exigēdo, qꝛ ibi nō dʒ sumi sensus a ɔ̄rio q̄m† resultaret absonus iuris intellectus, p gl. in cle. j. de vsur. ⁊ ea que notat Joā. an. in. c. publicato. de elec. Resultaret. n. absurdū, ꝙ exēpti vexari possent ab ordinario, ɔ̄ dictū. c. luminoso. vel pōt dici, ꝙ tex. dicte cle. duʒ
5 dicit nimiū excedūt† intelligit̄, qñ eps exigit charitatiuū subsidiū a monasterijs vel locis exēptis rōne ecclesiaꝝ nō exēptaꝝ populum habētiū sibi subiectaꝝ, quo casu eps bñ potuisset exigere charitatiuū subsidiū, si fuisset moderatuʒ. Et huic intellectui applau det litterra illius cle. dum dicit ipsorumqꝫ subditis subsidia ⁊c. Et istū intellectū tʒ Zenze. in. d. cle. frequēs. p quo facit. c. cū capella ⁊. c. ex ore de priuilegi. Et ꝙ p talibus capellis vel ecclesijs non exēptis habentibus populū possit exigi charitatiuū subsidiū a lo cis exēptis qbus tales ecclesie seu capelle sunt subiecte, tʒ Inno. in. d. c. j. circa mediū de sta. mo. de quo dixi latius. s̄. in. xxix. q. nec
6 est veꝝ. ꝙ prestatio charitatiui subsidij sit † munus ordinariū, qꝛ ad hoc vt sit munus ordinariū, nō solū regritur, ꝙ imponat̄ a. l. seu canone. vel statuto seu senatuscōsulto, vt. d. l. j. cū gl. ⁊ ibi bar. C. de vaca. mune publici libr. x. sed ēt requirit̄ ꝙ habeat certam
7 † annuā ⁊ regularē prestationē, ſm Guil. de cun. in. l. neminē. C. de sac. san. eccl. ⁊ Cy. in. l. volūtarie. in. j. q. C. de excus. tuto. ⁊ Bart. in. l. j. in vltima colū. C. de mulie. ⁊ in quo loco. lib. x. qd̄ nō est in p̄ statiōe charitatiui subsidij, que nō est annua, nec semp vniformis sed iuxta indigētiā ⁊ ɔ̄tingētē necessitatē, dūmodo nō excedat taxaʒ extrauag. Bñdicti. xij. que incipit, vas electionis §. premissis quoqꝫ. ¶ Predicta procedūt ⁊ vera sunt presertim si priuilegiū
8 exēptionis pape diceret, ꝙ eximit† ecclesiā cū plena libertate, q̄m illud verbū plena libertate importat ꝙ ɔcessa intelligat̄ exēptio tā ab oibus, que sunt de. l. diocesana, ſm Inno. in. c. veniēs, in gl. sua que est super verbo libertate, de verbo. sign. lib. vj. Prestatio autē charitatiui subsidij est de. l. diocesana, vt dictū est. s̄. in. xxviij. q. Sed si in priuilegio exēptionis apposita esset clausula, que interdū apponit̄, vcʒ volumus aūt, ꝙ ecclesia hmōi exēpta in chari
9 tate† priori cū epo suo remaneat, tūc pp exēptionē non excusaret̄ a pstatiōe charitatiui subsidij p ea q̄ scribit abbas sicu. ɔsil. ciij. ꝙ incipit. Oipotētis dei postulato suffragio. In causa que vertitur inter monasteriū sancte crucis. in tertio dubio principali.

¶ An clericus excommunicatus teneatur ad prestationem subsidij charitatiui.

SVMMARIVM

1 Clericus excommunicatus durante excommunicatione non percipit fructus beneficiorum suorum.
2 Clericus excommunicatus sua culpa nō excusatur a solutio. charitatiui subsidij.
3 Excommunicatus quo ad subeunda onera ⁊ grauamina dʒ haberi pro non excommunicato.
4 Nobilis priuatus nobilitate propter delictum tenetur tamen ad onera, ⁊ collectas.
5 Ecōicatio que dʒ afferre damnum ⁊ incommodum excommunicato, ei non debet prodesse.
6 Bānitus restitutus tenet̄ ad collectas medio tēpore impositas.
7 Suspensus a beneficijs durāte suspensione non percipit fructus beneficiorum suorum.
8 Intellige de excommunicatione, ⁊ suspēsione predictis dummodo sint iuste.

¶ Quest. xxxiij.

Trigesimotertio quero, Tenēdo ꝙ clericus solū teneat̄ prestare charitatiuū subsidiū de redditibus bñficioꝝ suoꝝ de quo dictuʒ est. s̄. in. xxx. q. Vtrū clericus excōi. teneat̄ ad solutionē charitatiui subsi
1 dij. vr̄ ꝙ nō, qꝛ† clericus excōi. durāte excōicatione nō pcipit fructus bñficioꝝ. c. pastoralis. in fi. ⁊ ibi Inno. ⁊ doc. de appel. ⁊ notat gl. vltima in. c. studeat. l. distin. ⁊ Arch. in. c. ad hec. xxxij. dist. ⁊ Host. in summa de sen. excōi. §. qs sit effectus, circa prin. tñ ɔ̄riū ⁊ bñ iudicio meo tʒ Bar. in. l. inter quos. §. dāni. ff. de dam. infec.
2 qꝛ ex quo excōi. † est sua culpa nō dʒ excusari a solutiōe. vt. l. si mer
3 ces. §. culpe. ff. loca. Excōi. n. quoad subeūda† onera ⁊ grauamina haberi dʒ p nō excōi. vnde ab eo totum exigi pōt, ꝙ posset, si nō eēt excōi. tex. de iudi. ⁊ notat Inn. ⁊ doct. in. c. veritatis. de do lo ⁊ cōtu. Et p hoc ꝙ no. Bart. in. l. j. C. de infa. lib. x. ⁊. l. j. C. de digni. lib. xij. ⁊ Cy. ⁊ Bal. in. l. siqs solidū. ff. de here. insti. vbi vo
4 lūt ꝙ si nobilis† pp delictū priuat̄ nobilitate, tñ post priuationeʒ tenebit̄ ad onera ⁊ collectas ad quas tenent̄ nobiles, qꝛ intelligit̄ priuatus nobilitate quoad cōmoda dūtaxat, nō aūt quo ad one
5 ra ⁊ incōmoda. Nec est equū ꝙ excōi. † que excōi. afferre dʒ damnū ⁊ incōmodū, ei afferat cōmodū ⁊ ꝓrogatiuā. c. intelleximus.
6 de iudi. ⁊. l. siue hr̄ditaria. ff. de ne. gest. Sic est in bannito† restituto, qꝛ tenet̄ ad collectas medio tpe impositas, ſm Alberi. de rosa. in. l. princeps bona. p illū tex. cū gl. ff. de verbo sig. ¶ Et idē di
7 co de clerico suspenso a bñficijs, q durāte suspēsione† non pcipit fructus bñficioꝝ suoꝝ, ſm glo. ⁊ ibi clarius Ant. de but. in. c. cuʒ bone. de eta. ⁊ qua. ⁊ Host. in. d. §. qs sit effectus. versi. sed nunqd ita est de suspēso. Innoc. in. c. sicut. de coha. cle. ⁊ mul. ⁊ doct. in d. c. pastoralis. ex eadē rōne, ne reportet cōmodū de suo dolo vel
8 delicto. † Predicta intelligo, qñ snīa excōicationis vel suspēsionis est iusta. secus si esset iniusta, qꝛ tūc nō esset qd clerico imputādum. nec culpa posset ei ascribi. Pro hoc qd̄ notat Joā. an. in. c. oliʒ el. iij. de resti. spo. ⁊. c. cū dilecti. de his q̄ vi metusue causa fi. ⁊ Hostien. in dicto. §. qs sit effectus. ver. hic ēt notabis. in fine. ⁊ qd̄ dico infra proxima questione, In predictis tñ aliter loquitur Lud. pont. consilio. lxxiij. quod incipit. In christi noie amen circa primum nullum videtur dubium.

¶ An verus beneficiatus qui non possidet non culpa, sua teneatur ad subsidium charitatiuum.

SVMMARIVM

1 Clericus possidens beneficium si nō percipit fructus ꝑpter guerras non tenetur ad subsidium.
2 Clericus q non percipit fructus nō tenetur ad pensionem.
3 Charitatiuum subsidium exigitur ab intruso.
4 Delegatio facta ꝑposito intelligit̄ si est in possessio. propositure.
5 Intrusus non dʒ esse melioris conditionis iusto possesore.
6 Pendēte lite inter duos pretendētes se esse dominos bñficij est in optione epi in quo velit subsidium charitatiuum.
7 Pendente lite inter duos pretendentes hereditatem est in optione creditorum a quo velit exigere.
8 Qui soluerit postea succūbat solutum repetet ab aduersario.

¶ Quest. xxxiiij.

Trigesimoquarto quero. Retēta eadē opinione, ꝙ clericus nō teneat̄ ad prestationē charitatiui subsidij, nisi occasione fructuū bñficioꝝ suoꝝ. si clericus hʒ bñficia, que nō possidet, qꝛ ab alio occupantur forte p tyranniā vel intrusionē, lʒ ipse habeat veꝝ ⁊ indubitatū titulū. an tenebit̄ ad prestādū charitatiuū subsidiū. Dico ꝙ nō ſm Guiel. de cu. in. l. solēnibus. C. de rei vendi. quē sequitur ibi Bal. in fi. cōmēti. Et idē tʒ Pau. de castro ɔsilio suo. ccxij. ꝙ incipit. In christi noie amē, si nō interuenisset in finalibus verbis cōsilij. ⁊ Pet. de anch. ɔsi. clxx. circa fi. qd̄ incipit, In christi noie amen, dominus Lazarius fuit inuestitus. Et hoc satis equū vr̄, qꝛ ɔciliū lateranēse. s. c. cū apostolus. §. ꝓhibemus. de cēsib. vult ꝙ ex solutione charitatiui subsidij subditi nō grauent̄. q certe gra
1 uarent̄, si cogerent̄ soluere p bñficijs. que nō possidēt. ¶† Et idē eadē rōne dico, si clericus possidet bñficia, ex qbus fructus nō p cipit, forte pp guerras, vel inūdatiōnē aquaꝝ, vel aliū casum fortuitū, arg. c. pp sterilitatē, de loca. ⁊. l. si merces. §. vis maior. ff. lo
2 ca. Sicut ⁊ dicimus de illo qui obligatus est alteri soluere† pensionē annuā p fructibus bñficij sui, qꝛ si nō pcipit fructus, nō tenebit̄ ad pēsionē, dato ꝙ possideat bñficiuʒ, vt expresse ɔsuluit dñs Paulus de ca. ɔsilio suo. li. quod incipit, In christi noie amē, qꝛ exceptiones. ⁊ Lud. ponta. ɔsilio suo. ccclxx. qd̄ incipit. Oipotētis dei postulato suffragio, circa primū proposite consultationis articulum ⁊c. in penul. carta. versic. quo ad sextum in quo queritur. ⁊ Abb. sicu. in. c. nisi essent in penultima col. de preben. Predicta tamen intelligo, quando fructus non percipit sine culpa suas, alias secus p. l. pen. in pn̄. ff. solu. ma. ⁊ p ea q̄ dixi supra pro
3 xima. q. ¶† Ab intruso aūt seu alio possessore bñficij, q nullū ius

bz in bñficio, poterit eps exigere charitatiuũ subsidiũ, p ea q̃ notat Inno. in c. nihil est, de elec. qr in talibus attẽdẽdũ vr principaliter, qs sit possessor bñficij, qm̃ onus collecte, vt plurimũ sequitur possessorẽ, vt. l. ij. & iij. C. sine cen. vel reliquijs, p hoc facit. c. cõsultationibus. de iurepatr. cũ olim de causa possess. & ppriet. & c. querelã de elect. ¶ Ad hoc qd notat vinc. & Jo. and. & Ant. de but. in. c. per venerabilẽ, q fi. sint legi. & Archi. in. c. si quisq̃. xi. q. vbi 4 dicũt q de legatione † facta tali pposito intelligit cõmissia facta existenti in possessione ppositure, lz nullũ habeat ius, nõ aũt illi q nõ est possessor lz verũ habeat & iustũ ipsius tit. Ad idẽ qd notat 5 Inno. in. c. cumana. de elect. & qr nõ est dignũ † q intrusus vel iniustus possessor & canonicus intitulatus, q cogeret ad pstationez subsidij. xvj. questio. j. c. legi. c. eum qui de prebend. lib. vj. & c. ptingit de dolo & contuma. Et hic adde que scribo infrã in. q. li. Predicta procedunt quando beneficium non est litigiosum, sed si pendet lis super beneficio inter duos quoruz vterq̃ pretendit se esse rectorem beneficij, & illud ad se spectare, sed vnus est possessor beneficij & alter nõ, qs eor cogi dz p epm ad prestationẽ charitatiui subsidij. dic q eps poterit agere c̃ quẽ ex eis voluerit, & h erit, 6 † in eius optione, fm qd de creditoribus prelature ccludit Inn. in. c. qr cũctis. in gl. sua que est sup vbo de. c. v. sed qd si duo sunt quẽ sequitur ibi Domi. de concess. preben. lib. vj. & idẽ tenet Bar. in. l. si post litẽ. crica fi. ff. de excepti. & dñi de Rota in antiqs deci. dccclij. que incipit. Duobus abbatibus ptẽdẽtibus ad instar creditor hrditatior agere volẽtiũ actione psonali c̃ plures ptẽdẽtes sup hrditate, quor qlibet ptẽdit hrditatẽ ad se tm̃ ptinere, qr 7 est in optione † creditor agere volẽtiũ c̃ quẽ ex litigãtibus sup hrditate volũt, siue sit possessor. siue nõ possessor, vt. l. fi. §. finautem ex ptibus. ibi. c̃ possessorẽ vel petitorẽ. & ibi et gl. in vbo cautione. & ibi Bar. C. de peti. hr. facit tex. in. l. hec aũt. §. si duo. ff. si cui 8 plusq̃ per. l. fal. & q hr in. l. ctrouersia. ff. de transact. ¶ † Et si is q soluerit subsidiũ postmodũ in lite succubuerit ab aduersario solutũ repetet vel cõpẽsabit, vt. d. l. fi. §. finautẽ ex ptibus. C. de peti. hrdi. ¶ Quid aũt eẽ si lis pẽdet iter duos sup epatu, an subditi reqsiti a possessore teneãtur soluere charitatiuũ subsidiũ. Dicẽdum est vt in. l. litibus. & q ibi p Bar. C. de agri. & censi. li. xi. & p gl. fi. & ibi Ant. de bu. in. c. querelam de elect. & Bal. in. l. cum status. C. de ord. cog. tex. xi. q. j. c. quia reo.

¶ Rector dz soluere charitatiuũ subsidiũ epo, vbi sita est eccl'ia.

SVMMARIVM

1. Charitatiuum debet ab ecclesijs vel a personis ppter ecclesias.
2. Ecclesia debet attendi tanq̃ caput.
3. Predia sunt ecclesie accessoria.

¶ Quest. xxxv.

Trigesimoquinto quero, Si ecclesia sita in vna diocesi hz predia vel possessiones in alia dioceſi, an p eis rector teneat soluere charitatiuũ subsidiũ epo in cuius dioceſi sita est ecclesia, An vero epo in 1 cuius dioceſi sita sunt pdia. Dic q cũ istud subsidium † debeat ab ecclesijs vel a psonis pp ecclesias, vt in. c. pquerẽte. de offic. ordi. nõ aũt sit onus reale ipsi rei seu pdio specifice affixũ, dz solui epo vbi sita ẽ ecclesia, nõ aũt vbi sita sunt pdia Et idẽ in similibus, puta in pcurationibus legator vel decima papali psoluẽda, Ita cõcludit Jo. and. in. c. j. de immu. eccle. lib. vj. quẽ sequit ibi Do. de santo Gem. & Pet. de ancha. in repet. regule accessoriũ in sexta oppo. libr. vj. Idẽ tz Fede. multum diffuse hoc attingẽs psi. suo. clj. qd incipit. Thema tale ẽ monasteriũ sancti Galgani. & Pau. in cle. j. de iurepat. quẽ sequit ibi Car. zaba. in. §. sane. in sexta. q. Et idẽ firmat Pe. de anch. psi. cxlj. q incipit, In chrsti noie amẽ ad pdicta dubia p ordinẽ. Et p hoc bñ facit q notãt Inn. Host. & Jo. an. in. c. pastoralis. de priuileg. & Pau. in cle. j. de rebus ec. nõ alie. & Gaspa. calder. in suis consilijs in titul. de rebus ecclesi. 2 non alie. psil. x. Attẽdi enim dz † ecclesia tanq̃ caput, arg. l. cuz in diuersis. ff. de reli. & sumpti. fun. Nõ aũt predia que sunt ecclesie 3 † accessoria, vt in. c. vnico de psc. eccle. vel alta. lib. vj. & dicta regula iuris accessoriũ. Secus vo esset in muneribus mere realibus, vt. l. forma. §. si vero qs agrũ. & ibi Bar. ff. de censibus. De qbus intelligi et dz, qd notat Bal. in. l. et. in vltima colum. C. de execu. rei. iudi. ¶ Aliter tñ in ista materia terminare vr Barr. in. l. i. in. v. col. ver. sed quero cui posset imponi, & plenius ibidẽ in. vj. col. versi. aliqs est hic ciuis. post gl. ibi. C. de mu. & in quo loco. lib. x.

¶ Charitatiuũ subsidiũ exigitur ab epo ecclesie non monasterij.

SVMMARIVM

1. Possessiones nullum habent statum de per se, sed ecclesia est capax iurium.

¶ Quest. xxxvj.

Trigesimosexto quero, Dictũ est. s. xxix. q. q ecclesie & monasteria tenent soluere charitatiuũ subsidiũ pro ecclesijs & capellis sibi subiectis habẽtibus populũ, qd si monasterium est in vna dioceſi, & ecclesia sibi subiecta est in alia dioceſi, an debebit charitatiuũ subsidiũ solui epo, in cuius dioceſi sitũ est monasterium, an vero epo, in cuius dioceſi sita est ecclesia subiecta. Pet. de ancha. diffuse tãgit istuz passũ psil. suo. cxli. qd incipit, In christi noie amẽ, ad predicta dubia p ordinẽ rñdẽdo, & post argumẽta ad vtranq̃ partez ccludit q solui dz epo, in cuius dioceſi est ecclesia subiecta, nõ aũt, illi vbi est monasteriũ principale, mouet potissime p tex. in cle. j. de censi. & in. c. qr monasteriũ de relig. do. & dicit q aliud est qñ in alia dioceſi sunt tm̃ pdia & possessiones, qr tũc seruari dz qd dictũ est. s. p 1 xima. q. Aliud est qñ ibi est ecclesia, qr possessiones † nullũ habẽt statũ de p se, sed ecclesia capax est iuriũ, & status, & similiũ, & eps loci illius ecclesie hz curã. Idẽ tz Pau. in cle. j. de iurepat. quẽ sequit ibi Pet. de ancha. in. ij. col. Et idem vr ibi velle Car. zaba. in. §. sane. in. v. q. Et p hoc bene facit tex. cũ glo. in verbo locor, in cle. j. de sup. negli. prela. & in. c. cũ seculũ. de iurepatr. & in extrauagan. Joã. xxij. que incipit ad apostolatus nostri, & quod notat Innoc. in. c. pastoralis. de priui.

¶ Clericus habens beneficiuz & pensionarius super eo pro rata tenentur soluere charita. subsidium.

SVMMARIVM

1. Charitatiuum subsi. exigit ab ecclesijs propter redditus earum.
2. Pensio annua ex stilo curie semper imponitur super fructibus.
3. Solutio decime papalis fit ad instar charita. subsidij.
4. Procuratio visitationis tota soluitur a rectore ecclesie.
5. Procuratio soluitur intuitu personarum & non rerum.
6. Colonus, & dominus pro rata soluunt decimam.
7. Rector beneficij dicitur tantum habere in redditibus quantum ei superest soluta pensione.
8. In ecclesiasticis equitas obseruanda est.

¶ Quest. xxxvij.

Trigesimoseptimo quero, Si clericus habet bñficiũ, ex quo alteri soluit annuũ censum vel pensionẽ annuã legitime pstitutã, an teneat soluere charitatiuũ subsidiũ epo p oibus redditib9 bñficij, an vero ille q recipit pẽsionẽ teneat illud soluere, p rata pẽsionis sue, q̃ pcipit. Rñdeo, q qlibet eor soluere dz p rata sua, nõ aũt clericus possidens bñficiũ tñbit soluere solidũ seu p oibus fructi 1 bus, qr cũ exactio † charitatiui subsidij fiat ab ecclesijs pp redditus ear, vt colligit ex. c. pquerẽte de offi. or. iuncto. c. cũ aposto 2 lus. §. prohibemus de censi. † Pensio vero annua, vt ex stilo curie pz, semp imponat sup fructibus, redditibus. & pouentibus illius bñficij iustũ ẽ q ille, cui soluit pẽsio p illis redditibus subeat partẽ oneris in solutione charitatiui subsidij. Et idẽ credo qñ agi 3 tur de solutione decime † papalis. Et hoc formaliter vr velle Innoc. in. c. dilecto. in fi. de verb. sig. Secus dõm est, qñ agit de solu 4 tione pcurationis rõne visitatiõis faciẽda, qm̃ illa † integre soluetur p rectorẽ bñficij nõ p pẽsionariũ, qr visitatio pp quã debet p 5 curatio fit magis intuitu † psonar q̃ rer. Ad idẽ qd notat Inn. in. c. cũ nõ sit in homine. ppe fin. de deci. vbi dicit q qñ pẽsio ẽ cõstituta sup fructibus eiusdẽ fundi, tũc pẽsio trãsit cũ onere suo. Et sic apte ibi vr velle Inno. q pẽsionarius teneat soluere p rata pẽsionis, nõ aũt rector bñficij soluat integrũ. Pro hoc bñ facit tex. 6 in. c. tua nobis, circa fi. de deci. dũ tex. dicit sicut † colonos de parte fructuũ, que sibi remanet rõne culture, sic dñs de portione, quã pcipit rõne terre decimã reddere sine diminutione tenet, Ad idẽ allego qd plenius notat Inno. in. c. nobis, de deci. cuius dicta sequit Ant. de but. in. c. cũ sint homines de deci. ex cuius mẽte satis colligit ista conclusio. bñ facit glo. j. in. c. questi. xvj. q. j. Rõne enim

enim oneris incūbentis rectori bñficij in soluēda annua pensione
7 p eius fructibus dici pōt, q † rector ex illius bñficij tm̄ habeat dū taxat in redditibus, quātū est id, qd ei supest soluta pēsione, per tex. optimū in. l. nō amplius. in prin. de legat. j. et in. l. sed si hoc. §. j. de cōdi. et demō. et qd ibi notāt Bar. Bal. et Joā. de imo. et hoc
8 multū dictat † equitas que presertim in istis ecclesiasticis obseruāda est. c. dilecti. de iudi. et. c. j. de dolo et ɔtu. In ɔ̄riū tñ vr̄ facere, q notat Jo. an. in addi. Spe. in rubrica de ɔcess. prebē. in fi. Sed si recte aduertat̄ ad verba Jo. an. nō ɔ̄dicit his que predicta sunt qr loqtur, qñ sumus in ɔsideratione valoris beneficij ad finez, an bñficiū comprehendatur sub gratia. Ad predicta tñ videndum est quod dico infra. q. lxxxi.

¶ Hospitalia nō tenentur ad subsidium charitatiuum.

SVMMARIVM

1 Hospitalia large possunt dici beneficia ecclesiastica.
2 Hospitalia, et similia loca nō tenent̄ ad solutionē decime papalis.
3 Hospitale datur in titulum perpetuum certis casibus.
4 Hospitale regulariter non datur in titulum perpetuum.
5 Quis potest deputare sine alicuius authoritate hospitalitatem in domo propria.
6 Locus hospitalitatis modo predicto deputatus non tenetur ad prestationem charita. subsi.
7 Eps hz curā dictoꝝ locorum vt supra, deputatorum.
8 Grangie nō tenentur ad iura episcopalia seu diocesana.
9 Hospitale fundatū authoritate epi an teneatur ad charita. subsi.
10 Ad epm spectat q bona hospitalium cōuertantur in vsum piuz.
11 Ab hospitali fundato autho. episcopi exigitur charita. subsidiū.
12 In beneficijs non fit missio in possessionem ex primo decreto.
13 Hospitalia fundata auctoritate epi iuuant̄ restitutiōe in integrū.
14 In alienatione rerum hospitalis requiritur ea solemnitas que in alijs rebus ecclesiasticis.
15 Loca pia tenentur ad procurationem sicut alie ecclesie.
16 Hospitale in dubio qūo cognoscatur fundatum autho. episcopi.
17 Locus censendus est ecclesiasticus ex facie.
18 Hospitali sine signis predictis ēt sub noie alicuius sancti non dicitur eccle.
19 Hospitalia q̄ nō tenent̄ ad solutio. char. an teneant̄ ad collectas.

¶ Quest. xxxviij.

Trigesimooctauo quero, An ab hospitalius xenodochijs vel leprosarijs, seu rectoribus eoꝝ exigere possit eps charitatiuū subsidiū vr̄ q sic p tex. cū glo. in verbo pia loca. in. c. romana. §. j. de cē si. lib. vj. vbi pz, q talia loca visitant̄ p epm, et ab eis exigit̄ pcura
1 tio. Ad idē tex. in cle. p litteras, de preben. vbi † vr̄ probari, q talia loca large sumēdo possint dici bñficia ecclesiastica. qr alias ibi frustra dubitaret̄, an in expectatiuis ad bñficia vacatura, q̄ sunt odiose, cōprehenderent̄ hospitalia. Ad idē in teris vr̄ text. in extrauag. Bñdicti. xij. que incipit vas electionis. circa fi §. premissis quoqz. in verbo locis, et in verbo rectoribus seu personis. vbi apte vr̄ pbari, q talia loca teneātur ad pstationē charitatiui subsidij. In ɔ̄riū facit. c. fi. de cēsi. et declaratione Clemētis quarti bonorij et Bonifacij octaui quos refert gl. in cle. si bñficioꝝ. de deci. et ibi dñs Card. in. iij. q. vbi p viā declarationis decernit̄ hospita
2 lia leprosaria et alia similia loca nō † teneri ad solutionem decime papalis, qd ēt tz Lap. in repeti. c. de xenodochijs. in. lij. q. de reli
3 gi. domi. Sed sup hoc puto distinguēdū. ¶ † Quod aut hospitale dat̄ in titu. ppetuū clerico, qd certis casibus fieri pōt, vt in cle. qr ɔtingit. §. vt aūt. de relig. domi. Et tūc qr cēset̄ ecclesia et bñficiū regulat̄ vt alia bñficia. et ideo tenebit̄ ad oia iura epalia psoluēda sicut alie ecclesie. Et hoc tz Card. zaba. in. d. §. vt aūt. in. xj.
4 q. et allegat notata p Inno. in. c. vltimo de cēsi. ¶ † Si vero hospitale nō dat̄ in tit. put hoc est regulariter, vt in dicta cle. qr ɔtingit, et tūc est aduertēdū, qr aut hospitale est erectū sine auctoritate
5 epi, et sine aliqua ɔsecratione, qd fieri pōt, † nā licite pōt qs ex deuotione sine alicuius auctoritate deputare partē domus sue ad suscipiendos pauperes peregrinos, et ibi hospitalitatē retinere, fm glo. in dicta cle. qr cōtingit. §. fi. in vbo altaria, et Host. in summa de regular. §. j. versi. qd de rusticis, et in titulo de eccl. edif. §. cuius auctoritate. ver. qd si eps. et Inno. Host. Jo. an. et Ant. de bu. in. c. ad hec de rel. do. et Ant. de but. in. c. cū dicat apostolus. de ecc. edif. et plenius Lap. in repetitione. c. de xenodochijs. in. x. q. de re
6 lig. do. ¶ † Et tūc sine dubio talis locus nō tenet̄ ad prestationē charitatiui subsidij, nec ad alia iura epalia, qr talis locus nō est ecclesiasticus. vt dicunt doct. in predictis locis. et posset talis locus iterū ad pphanos vsus redigi, vt dicit Inno. in. c. inter dilectos circa mediū. ver. vel dic q melius vr̄, de dona. et idē vult Bal. in auc. hoc ius porrectū. i. ij. col. C. de sa. san. ec. et in. l. orfanotrofos de epi. et cle. allegans Spec. in tit. de stat. mo. §. j. ver. xxxvj. cuius dicta sequit̄. d. Pet. de ancha. in. d. cle. qr ɔtingit. et in cle. p litteras. de prebē. Et idē ɔcludit Pet. de ancha. cōsi. suo. cxxij. quod incipit, In christi noie amē, sup prio dubio prima facie. et Paul. de ca. ɔsi. suo. cccxcv. qd incipit. In Xpi noie amen, presupposita p vera. et Ab. sic. in dispu. sua que incipit, Sempronius. in. iij. dubio. et hoc expresse tz Pau. in. d. cle. qr cōtingit. quē sequit̄ ibi. d. Car. in. xij. q. et Ab. sic. in. c. officij. in fi. de testa. allegās Fed. in cō
7 si. suo. cxxx. ¶ † Taliū tñ locoꝝ ēt nō ecclesiasticoꝝ curā et solicitudinē hz eps saltē mortuo fundatore durāte adhuc hospitalitate, fm Ab. sic. in. d. c. officij. de testa. et. in. c. inter dilecto. in fi. de dona. et. c. de xenodochijs, de rel. do. et. c. sopite. de cēsi. semp allegādo tex. in. §. si qs edificationē in auctē. de eccle. titu. Et de talibus hospitalibus priuatis intelligit̄ tex. in. c. patētibus. de priui. et in. d. c. inter dilectos. de dona. De talibus ēt intelligit̄, qd dicit Inn.
8 in. c. j. vltra mediū de sta. mo. vbi dicit † q grāgie non tenent̄ epo
9 ad ea, que sunt de. l. diocesana, p. c. fi. de censi. ¶ † Si vero hospitale sit fundatū authoritate epi, et ibi sit oratoriū, in quo celebrātur misse, tūc est magis dubiū, an talis locus teneat̄ epo ad prestationē charitatiui subsidij et alioꝝ iuriū epaliū. Et in hoc dñs car. in dicta cle. qr ɔtingit. in principio. in. xij. q. tz q nō. Et idē vr̄ velle Petr. de perusio in tractatu suo de quarta canonica in. xiij. q. principali. ver. demū querit̄ de visitatore. et Lap. in repetitione. c. de xenodochijs. in. cv. qd. de religio. domi. et dicentes post Fede.
10 in suis ɔsilijs. Quod licet ad epm † diocesanū spectet prouidere q hospitaliū et locoꝝ similiū bona ɔuertant̄ ad vsum deputatū, et pter hoc possit ea visitare, tñ nō poterit pcurationē, nec alia iura epalia ab eis exigere, qr talia bona ɔuerti debēt in alimoniā pauperū, et sustētationē rectoris hospitalis, et ita dicūt tenere Joā. de ligna. in. d. cle. qr ɔtingit. ¶ Sed ɔ̄riū credo hoc casu eē verius qr ex quo hospitale est fundatū auctoritate epi, et ibi de eius au
11 ctoritate celebrat̄ ab eo exigere possit licite † eps subsidiū charitatiuū et alia iura epalia, sicut ab alijs ecclesijs sue diocesis, p ea que notat Inno. in. d. c. de xenodochijs. de relig. domi. et. c. vltimo. de cēsibus. Et de talibus hospitalibus loqtur. c. ad hec. de relig. domi. Et in hāc partē inclinare vr̄ Fede. ɔsilio. cxj. quod incipit, questio talis est an diocesanus, et ɔsilio. cxxx. qd incipit, Factū tale est quedā domus. et Abbas siculus in dicta disputatiōe que incipit Sempronius. in. iij. dubio et in. c. sopite. de cēsib. et in. d. c. fi. de cēsi. qr de talibus hospitalibus et similib9 pijs locis auctoritate epi fundatis cōiter et vt plurimū idem iudicat̄, et disponit̄ q de ecclesijs, vt est tex. et ibi Bar. in. l. oia priuilegia, de epi. et cler. et est tex. in. c. accedētibus. de priui. et in. c. neqz decēnij. xvj. q. iiij. iuncto. c. de quarta. de prescrip. Et pro hoc tex. cū gl. in verbo bñficijs in cle. dispendiosam. de iudic. Pro hoc ēt tex. in. c. sciant cūcti. et. c. gñali. de elec. lib. vj. et in. c. reqsisti. §. secus. et. c. fi. de testa. et in. c. ex litteris de cōsuetu. et in. c. cū sit gñale. quē ibi multū notat Abb. sicu. de foro cōpe. et in. c. grādi. de supp. neg. prela. li. vj. Et p hoc qd notat Lap. de caste. in repetitione. c. de xenodochys. in. liij. q.
12 de religio. domi. vbi tz q queadmodū in bñficijs nō fit missio † in possessionē ex primo decreto ɔ̄ ɔtumacē, sed pcedit̄ ad diffinitiuā sniaz. vt in. c. cū q de eo q mit. in possess. causa rei seruan. li. vj. Ita eodē mō fieri dz, qñ agit̄ de hospitali, et ita dicit disputādo tenuisse Lap. Abb. et illud dictū sequit̄ Domi. in. d. c. cū q. et Petr. de
13 anch. in. d. cle. dispēdiosam. ver. quarto nota de iudi. ¶ † Itē quia talia hospitalia et similia loca pia auctoritate episcopi fundata iuuantur restitutione in integrum, sicut ecclesie, secundum Joan. Andr. Jo. de fant. et Domi. in cap. ij. de restitu. in integr. libro. vj. et Bald. in dicta aucten. hoc ius porrectuz. in. ij. colum. et Pe. de ancha. dicta cl pement. litteras. de prebend. et in. c. j. de in integ. restitu. lib. vj. ¶ Et qr in alienatione rerum talis hospitalis
14 † requirit̄ eadez solēnitas, q̄ requirit̄ in alienatiōe aliarū rerū ecclesiasticaꝝ, fm Anto. de bu. in. c. nulli. ad finē post Host. et Joā. and. ibi. de reb. ecc. nō alie. per text. in. d. auc. hoc ius porrectuz, vbi ēt vult Bal. et idē vr̄ ɔcludere Lap. in repetitiōe dist. c. de xenodochijs. i. lxx. q. et de talib9. hospitalibus et pijs locis auctoritate epi fundatis ppie intelligit̄ tex. in. d. c. romana. §. j. de cēsi. lib.
15 vi. ¶ † Dum vult, q pia loca teneantur ad procurationem, sicut alie ecclesie, et per ɔ̄ns eadē rōne ad alia onera epalia a quibus talia loca nō reperiūtur specialiter exēpta. Et hoc satis vr̄ velle tex.

in.c.cum dicat apostolus.de eccle.edifi.dum dicit, Caueant tñ vt iniuriosi veteribus ecclesijs de iure parochiali nequaq̃ existant. Quod enim ꝑpietate eis cōcedif ad alioꝝ iniuriā nolumus redū dare, De talibus ēt hospitalibus, auctoritate epi fundatis intelli gi dꝫ text.in dicta extrauagan.vas electionis.§.premissis quoq̃.

16 ¶ † Si vero non apparet, ꝙ hospitale fundatū fuerit auctoritate epi, ⁊ tunc si ibi celebranf misse publice, ⁊ hꝫ cāpanile, ⁊ cāpanas publicas, tūc credo idē, qḋ in casu.s̄.ꝓximo, vcꝫ ꝙ teneaf ad pstationē charitatiui subsidij, q̃ talis locus presumif fundatus aucto ritate epi ſm Arch.in.c.nemo.de ꝯsecra.distin.j. quē sequif dñs Ant.de but.post.doc.in.d.c.fina.de cēsi.⁊ Pet. de peru. in tractatu suo de quarta canonica.in.xiij.q.principali.ver.demū querif si appareret.⁊ Lap. in repetitiōe.d.c.de xenodochijs in.lviij. q.⁊ Ludo.siculus in.c.patētibus.de priuile.⁊ in disputatione sua que incipit, Sempronius in.iij.dubio principali, ⁊ in.c.inter dile

17 ctos.de dona.⁊ Fede.ꝯsil.cxj.quod incipit.† Questio talis est an diocesanus, ex quo.n.locus ꝑ talia signa hꝫ faciē loci ecclesiastici, talis presumēdus ⁊ censendus est, arg.c.si iudex laicus de senten. excōi.lib.vj.⁊.l.stigmata.C.de fabricēsi.lib.xj.⁊.l.sed accepto.ff. de iure fis.⁊.l.itē apud labeonē.§.siqs virginē.ff.de iniurijs.⁊.c.si vero el primo, ⁊ in.c.ad audiētiā.de senten.excōic.Et ꝙ talis locus presumaf fundatus auctoritate epi, expresse tenēt dñi de Rota in antiqs deci.cix.que incipit datur articulus ꝙ ecclesia.per.l. si filius.C.de peti.hꝛ.⁊.l. q in aliena.de acqui.here.⁊ ꝑ ea que notat Innoc.in.c.innotuit.de eo qui fur.ordi.susce.lꝫ ꝯriuꝫ ⁊ male iudicio meo in hoc tenuerit Pau.de castr.in dicto ꝯsil.cccxcv.cir

18 ca finē. ¶ † Si vero hospitale de quo dubitaf an sit fundatū auctoritate epi, nō haberet signa ꝓdicta, tūc dico, ꝙ lꝫ appellaretur sub vocabulo alicuius facti, ēt si haberet ꝑronos, ⁊ ibi esset rector ⁊ fratres ibi ēt secrete misse celebrarenf, ꝑut cōiter fit in domibus principū, q̃ ꝑ talia signa nō ꝓbaf oratoria seu hospitalia alia eē publica, sed potius debēt dici priuata, ſm Inno. Anto. de butri. ⁊ Abba.sicu.in.d.c.inter dilectos.de dona. A talibus locis non poterit eps exigere charitatiuū subsidium, sicut nec ab hospitalibus priuatis sine auctoritate epi constructis, vt dictum est supra.

19 ¶ † An aūt hospitalia ⁊ alia loca pia de qbus dictū est, ꝙ nō tenenf ad solutionē charitatiui subsidij, nec alioꝝ iuriū epaliū, teneātur cōtribuerre ad solutionē collectaꝝ, ⁊ oneꝝ que ꝑ principeꝫ secularē, vel cōitatē imponūtur populo ⁊ cōi seu laicis, plene examinat Pet.de ancha.in dicto cōsil.cxxij.ꝯcludit ꝙ nō ꝑ plura media, cuius contrarium tꝫ Lap.in repetitiōe dicti.c.de xenodchijs in.lx.q.quod discutere non pertinet ad presentē materiam.

¶ Questio de charitatiuo subsidio an possit terminari summarie iuxta cleme.sepe.

SVMMARIVM

1. Cle.sepe non hꝫ locum inter collectorem pape ⁊ clericos.
2. Idem iuris est de epo, ⁊ patre spirituali, quod de patre carnali.
3. Quando pater a filio petit alimenta causa est summaria.
4. Quando agitur de decenti tractatione, ⁊ iure sustentationis causa est summaria.
5. Causa criminalis potest agitari diebus feriatis.

¶ Quest.xxxix.

Trigesimonono quero, Qñ est contētio inter epm ⁊ clerū sup charitatiuo subsidio, an qḋ ita debeat agitari ⁊ decidi summarie ⁊ de plano sine strepitu ⁊ figura iudicij.iuxta formā cle.sepe.de verbo.sig. Rñdeo ꝙ nō, immo agitari dꝫ plenarie, ꝑ id qḋ notat glo.in cle.dispēdiosam in verbo decimis, q̃ sequunf ibi Pau.Car.zaba Jo.

1 de Jmo.de iudi.que vult.ꝙ qñ est qḋ † inter collectorē pape ⁊ clericos sup subsidio pape prestādo.j.sup decima papali, nō hꝫ locū dispōsitio illius cle.sed causa dꝫ agitari plenarie qḋ ēt latius tenet Card.zaba.in cle.si bñficioꝝ.in.ij.q.de deci.lꝫ Stepha.ibi teneat ꝯriuꝫ, ergo idē ⁊ fortius dōm in subsidio epi, vel alteriꝰ prelati. ¶ Pro opinione tñ Stepha. vrgere vr̃ text.in.l.publicas.C.de ferijs.⁊ tex.in.l.ne quisq̃.§.de plano.ff.de offi.procon.⁊ lega.vbi tex.dicit de plano aūt ꝯsul pōt expedire hoc vt obsequiū parentibus ⁊ ꝑronis liberisq̃ ꝑronoꝝ exhiberi iubeat ⁊c.cōiuncto ei.c. qualis.ij.q.vij.⁊.c.ita diligere.⁊.c.picratiū.xxx.q.iij.in qbus iuri

2 buꝰ pꝫ, ꝙ idē iuris † dōm est de epo ⁊ patre spirituali, qḋ dr̃ de patre carnali. Pro quo ēt facit text.in.l.iuj.§.pretor ait.ff.de in ius vocā.iuncta.l.ꝯnaliter.eod.tit.⁊ cle.liqs suadēte.§.epi, de penis. Sed pōt ꝑ cōcordia dici, ꝙ prima opinio, que est cōis, ꝓcedat regulariter. Opinio vero Stepha.procedat, qñ eps peteret a clero charitatiuū subsidū, ꝑ sustentatione sua quo casu causa agitari deberet summarie. q̃ talis causa censef causa alimētoꝝ, que dꝫ agi

3 tari summarie, qñ † pater a filio petit alimēta, ⁊ eꝫ vt est text. in.l. siqs a liberis.§.si vel parens.ff.de liber agno.⁊ notat Spe. in tit. de offi.iudi.§.postremo.versi.tertio dōm est.⁊ Bart.in extrauagāti ad reprimēdū sup verbo summarie, circa mediū, facit.l. eadē oratione, in verbo alimēta ꝯstituātur.ff.de ferijs, presertim qñ alimēta petunf officio iudicis, ſm Spec.in tit.de appellati.§.in quibus.versi.octauo.Et ꝑ hoc qḋ notat Zenze.in cle.j.de iurepatr. quē seqtur ibi Cardi.zaba.in.§.fi.in.iij.q. Et sequif ēt ibi Pet. de ancha.in vltima colū.ver.sed querit zenze.vbi dicūt ꝙ qñ agif

4 de decēti tractatione † ⁊ iure sustentationis, cū hoc concernat alimēta ꝑsone, causa ista dꝫ tractari summarie, ad.l.ne quicq̃.§.de plano.posset faciliter rñderi, ⁊ lꝫ ibi ꝑmittaf, ꝙ ꝓcedaf de plano, ꝑ hoc nō sequif, ꝙ causa sit summaria, iuxta formā cle.sepe, q̃ verbū de plano de ꝑ se positum hoc nō importat, ſm Bar.in.d.§.de plano.⁊ in dicta extrauagāti ad reprimēdū, sup verbo de plano. ⁊ Car.zaba.in clem.dispēdiosam.in.xli.q.de iudi.⁊ doct. in dicta cle.sepe Ad.l.publicas pōt responderi, ꝙ lꝫ causa possit agitari diebus feriatis. ꝑ hoc nō sequitur, ꝙ sit causa summaria, vt pꝫ in

5 causis † criminalibus, que possunt agitari die feriata vt.l.custodias. de publi.iudi.⁊ tñ non sunt summarie.l.sciant cuncti.C.de probat.⁊.v.q.vj.c.epiphaniuꝫ.

¶ Legatus de latere non potest cōcedere prelato inferiori vt exigat charitatiuum subsidiuꝫ.

SVMMARIVM

1. Indulgentia legati de latere non sufficit vbi requiritur indulgentia apostolica.
2. Quod emanata legato non dr̃ emanare a sede apostolica.
3. Ex predictis sit vnus casus pape reseruatus.

¶ Quest.xl.

Quadragesimo quero, Dictuꝫ est.s̄.in.iij.q.ꝙ prelati epo inferiores non pñt exigere charitatiuuꝫ subsidiū a subditis suis, nisi hoc eis cōpetat ex ꝯsuetudine, vel priuilegio, An legatus de latere possit hoc priuilegiū eis ꝯcedere. Rñdeo ꝙ nō ꝑ tex.in extrauagāti Bñdicti. xij.q̃ incipit, vas electiōis.§.premissis quoq̃.vbi tex.nō sine mini

1 sterio dicit ex apostolica indulgentia. ¶ † Vbicūq̃ enim reqritur apostolica indulgentia nō sufficit priuilegiū vel indulgentia legati de latere, vt est tex.cū glo.in verbo apostolicis, in cle.ꝑ litteras de preben.⁊ in cle.q̃ ꝯtingit.§.j.in verbo apostolice sedis.de rel. domi.⁊ in.c.si postq̃ in princi.in verbo sedē apostolicā. de elect. lib.vj. ¶ Vnde dicit Inno.in.c.dilectus.de fil presb.quē sequitur

2 Archi.in.c.quisquis pulsatus.ij.q.vj.ꝙ non dr̃ emanere † a sede apl̃ica, qḋ ab eius legato emanat, nisi ab ipso papa emanet, ꝑ quibus est tex.in.c.hi q auctoritate.de preben.lib.vj.Et iste est vnus

3 de casibus pape reseruatis addendus † ad alios quos enumerat glo.ordi.in.c.quod translationem.de offi.lega.⁊ plenius Spe.in tit.de legato.§.nunc ostendendum.

¶ Quantitas subsidij charitatiui exigēdi hodie est determinata.

SVMMARIVM

1. Taxa procurationum que datur visitantibus.
2. Taxa procaurationum vbi declaratur.
3. Extrauagans vas electionis princ.non fuit recepra ſm Lapum.
4. Charitatiui subsidij q̃titas pendet ex arbitrio.
5. Hodie epi staf determinatiōi extrauag.quo ad charitati.subsi.
6. Joan.And.fuit antiquior lapo.

¶ Quest.xlj.

Quadragesimoprimo quero, an sit statuta certa meta seu quantitas vltra quam non possint prelati a subditis suis exigere pro charitatiuo subsidio. Dico ꝙ sic, q̃ hodie est determina

1 tum, ꝙ nō pñt exigere, nec ēt a volentibus recipere, nisi tm̃ quantum ascederent ꝓcurationes † singule si prelati palium licite visitarent,

taxet, et hoc p extrauagãtẽ Bñdic.xij.que incipit, vas electionis circa finẽ.§.premissis quoq; adijciendo, † Que aũt sit quantitas illarũ procurationum, declaratur in superiori parte illius extrauag. Sed Lap.allega.sua.xxxvij.que incipit, Stante ꝯstitutione dicit, ꝙ cũ illa extrauag. † vas electionis, nõ fuerit a principio recepta. nec vsu vtẽtium cõprobata, ꝙ eps poterit sine pctõ a subditis exigere, et a volentibus recipere charitatiuum subsidiuз vltra taxam in.d.extrauag.terminatã per.§.leges.iiij.distin. et per nota in.c.j.de treu. et pace. dicẽs ꝙ tñ nõ audet hoc asserere, sed vnicuiusq; iudicio hoc relinquit, arg.c.mulieri.de iureiurã. Et pro hoc qđ notat Car.zaba.in cle.frequẽs §.nonnulli. in. iij.q.de excessi. prelat. vbi dicit † arbitrariuз esse quãtũ possit per prelatos a subditis exigi p charitatiuo subsidio, et ita dicit se dixisse in.c.cũ apostolus.§.phibemus in.vij.q.de censi. ¶ † Sed credo, quod hodie standũ sit taxe imposite p dictã extrauagãtẽ, p ea que notat. Joã. and.in nouella.in.c.felicis.de censi.lib.vj. vbi Joan.and. qui fuit † antiquior Lap. nõ dicit ꝙ illa extrauagãs a principio nõ fuerit recepta vsu vtentium, quinimmo expresse dicit, ꝙ quo ad solutionem charitatiui subsidij hodie standum est determinationi et taxe emanate p dictã extrauagãtẽ vas electiõis. et cũ eo simpliciter trãsit Domi.in.d.c.felicis. Et fateor ꝙ dictũ.d.Card.esset verũ vcз ꝙ esset arbitrarium.s. vsq; ad summam extrauagã. et ab illa taxa infra, sed taxam illam nõ possunt excedere per predicta.

¶ Charitatiuum subsidium non potest exigi vltra taxam positaз in.d.extrauaganti. Vas electio. ex consuetudine.

SVMMARIVM

1. Consuetudo exigendi charitatiuũ subsi.vltra taxã reiicit a papa.
2. Consuetudo predicta tanquam grauosa non valet.
3. Consuetudo archiepiscoporum exigendi a suffraga.iuramentuз, vltra formam non valet.
4. Consuetudo inueterata hз vim priuilegij.
5. Charitatiuum ex priuilegio pape potest exigi vltra taxam.
6. Ex consuetudine generali idem fieri potest.
7. Consuetudo generalis qũo intelligatur quo ad dictum effectum.
8. Cõsuetudine potest introduci qcquid ex priuilegio concedi põt.

¶ Quest.xlij.

Quadragesimosecundo quero, An valeat ꝯsuetudo, ꝙ epi, vel alij prelati a subditis possint exigere. et a volentibus recipere charitatiuũ subsidiũ vltra taxã positã in dicta extrauag.vas electionis. Dico ꝙ nõ p tex.illius extrauagantis in.d.§. 1 premissis quoq;.in verbo, vel cõsuetudine vbi papa † vr̃ improbare et reijcere cõsuetudinẽ, p quã charitatiuũ subsidiuз exigeret vel ẽt a volẽtibus reciperet vltra taxã illã. Et hoc satis rõnabile vr̃, qr Benedictus.xij.ex diffinitione sua ibi arbitratus est, ꝙ si vltra taxã illã charitatiuũ subsidiũ exigeret, ecclesie cẽserentur grauate cõtra mẽtẽ et verba cõcilij gñalis, videlз.c.cũ apostolus.§.phibe 2 mus.de cẽsib. † Ideo dici dз, ꝙ talis ꝯsuetudo nõ valeat tanquaз grauosa ecclesijs, p tex.in.c.j.de ꝯsue. et.c.cũ causa. de re iudi. Et p hoc optimus tex.cũ glo.in verbo ꝯsuetudinis.in.c.dilecti. et ibi 3 clarius Hosti. et doc.de maio. et obe. vbi pз ꝙ nõ valet † ꝯsuetudo ꝙ archiepi metropolitani a suis suffraganeis exigant iuramentũ vltra formã a iure statutã, Hoc tñ itelligo vex̃ nisi esset ꝯsuetudo antiqua tanti tẽporis, cuius initij nõ sit memoria in cõtrarium, qr 4 talis † ꝯsuetudo ita inueterata hз vim priuilegij a principe ꝯcessi vt in.c.sup quibusdã.§.preterea de verbo. sig. et.l.hoc iure.§.ductus aque.ff.de aqua quot. et estiua. et.l.j.§.fi.§.de aqua plu.arcẽ. ad hoc.c.j.de prescrip.lib.vj. et quod notat Abb.sic.in cle.si vna. in fine.p gl.ibi in verbo ꝙ̃uis.de reb.eccle.nõ alie. et.in.d.c.dilec. 5 de mai. et obe. q hoc mõ limitat dictũ gl. et doc.ibi. † Clax̃ est autẽ, ꝙ ex priuilegio speciali pape posset exigi charitatiuũ subsidiuз vltra taxã positã in dicta extrauagãti, arg.c.proposuit.de cõcessi. 6 preb. et.c.cũcta p mundũ. et.c.p principalẽ.ix.q.iij. † Secundo limito, nisi esset cõsuetudo gñalis ꝙ prelati exigerẽt seu reciperent charitatiuũ subsidium a subditis suis vltra taxã.d.extrauag.qm̃ tunc id eis liceret, qr p ꝯsuetudinẽ gñalẽ acquirit̃ id qđ nõ potest acqri, nisi ex solo priuilegio, dũmodo vtentes illa gñali ꝯsuetudine sint capaces possessionis illius iuris, quo vtunt̃, vt est in isto casu. Ad hoc est gl.not.in.c.catholica.xi.di. Nec dico hoc casu ad 7 obtinẽda ea, q̃ nõ psit haberi, nisi solo ex priuilegio sufficere † gñalẽ ꝯsuetudinẽ vnius puincie vel nationis, p tex.in.c.ex tuaruз.de auct. et vsu.pal. vbi dr̃, ꝙ gñalis ꝯsuetudo Hispanie nõ sufficit ad tollẽdũ ius vel honorẽ alterius. Sed intelligo de gñali ꝯsuetudine vniuersalis ecclesie, p tex.in.c.ꝯ̃ morẽ, ibi, Aut.n.mos est oĩm metropolitanox̃ etc.c.distinct.quaз papa sciat et tolleret, per ea q̃ 8 notat Oldra.cõsi.ccliij.qđ incipit. † Quia tota decani, vbi dicit ꝙ quicquid põt priuilegio ꝯcedi põt cõsuetudine introduci sciente illo qui posset priuilegiũ ꝯcedere. Et hanc regulã dicit ponere Inno.in.c.nouit.de iudi. et in.c.cũ ꝯtingat.in fine.de foro compe. cuius dicta debent intelligi ẽm quod predixi.

¶ Pena de qua in prima parte extrauagan. vas electi. non habet locum in.ij.parte quo ad charitatiuum subsidium.

SVMMARIVM

1. Pena apposita in prima parte intelligitur repetita in.ij.in.c.de multa de preben.
2. Pene in prima parte extrauagan.vas electio. non intelliguntur repetitie in.ij.
3. Additio constitutioni qñ fiat per modum purificationis.

¶ Quest.xliij.

Quadragesimotertio quero, An pene suspẽsionis et restitutionis dupli et alie pene imposite in prima parte.d.extrauagã. vas electionis, prelatis excedentibus taxã ibi positaз in exigẽdis pcurationibus rõne visitationis intelligant̃ repetite in sequẽti.§. premissis quoq;, ꝯ̃ prelatos excedẽtes taxã ibi positã in exigendo charitatiuo subsidio, cũ in illo.§.premissis, nulla penitus fiat mẽtio de pena. vr̃ ꝙ sic p id qđ notat glo.ordinaria in.c.de multa.§. hoc idẽ.in verbo in eadẽ ecclesia.quã sequunt̃ ibi cõiter doct.de 1 prebẽd.que vult † ꝙ pena ibi in prima parte apposita acceptãtibus secundum curatum etiam intelligatur repetita in secũda parte que loquitur de dignitatibus et personatibus. vbi nulla fit mentio de pena. Et idẽ tз Lap.in cle.statutũ. de electio. quẽ sequitur ibi Cardi.zaba.in tertia oppo. Idem vr̃ velle Pet.de ancha. in clemẽ.ne Romani.§.porro.versic.quinto nota de elect.per illum text. et per legẽ.j.§.hec actio lege siquis testato.liber esse ius. fue. Sed ꝯ̃rium in terminis proprijs tз Lap.alleg.sua.xxxvij.que in 2 cipit, Stãte ꝯstitutiõe, vbi expresse vult. † ꝙ pene apposite in prima parte.d.extrauag.vas electionis, nõ intelligunt̃ repetite in secũda parte, que loquit̃ de charitatiuo subsidio.p regulã in penis. lib.vj. Et hãc partẽ teneo, pro qua allego gl.in cle.qm̃.§.fi.in verbo sanctioni, de vita et honesta.cleric. et in.c. cupiẽtes.§.ceterũ in verbo priuent̃.de elec.lib.vj. Nec obstat gl. et cõis snĩa doc.in.d. 3 c.de multa, qr illa doctrina † est vera qñ additio fit cõstitutioni p viam parificationis. et ita fuit in.c.de multa, qđ indicãt xba text. ibi dũ dicit hoc idẽ. secus si additio nõ fiat p modũ parificatiõis sed p modũ ꝯtinuationis, put fuit in casu dicte extrauagantis.§. premissis. vbi tex.nõ dixit hoc idẽ etc. sed dicit pmissis quoq; adijciẽdo statuimus etc. que dictio quoq; est dictio ꝯtinuatiua, vt notat Arch.in.c.quorundã.de elec.lib.vj.loquit̃ ẽt tex.in dicta cle. qm̃ in fine de vita et honest.cle. Nõ obstat tex.in.d.cle.ne romani .§.porro. qr ille tex.potius facit p hac parte qr ibi de iure non cẽsebantur repetite pene, nisi papa eas repetijsset expresse in ver. penas in dicta constitutione contentas etc.

¶ Pena imponenda exigentibus charitatiuũ subsi.vltra taxaз.

SVMMARIVM

1. Clausula siquis attentare presumpserit, refertur ad quamlibet partem constituti.
2. Clausula alioquin indignationẽ importat comminationem.
3. Quis priuari non debet suis beneficijs sine graui culpa.
4. Contra episcopos proceditur cum maiori maturitate.
5. Episcopi difficilius ceteris remouentur a suis ecclesijs.
6. Pena priuationis quando imponitur.
7. Pena quando sit arbitraria.
8. Verbũ indignationẽ nõ iportat nisi ꝙ̃tũ sonat secundum Bar.
9. Contraueniens tali clausule peccat mortaliter.
10. Prelati tenent̃ ad restitutio.illius, qđ exigũt vltra taxam.
11. Indignatio principis inducit infamiam.
12. Indignatio principis inducit penam mortis.
13. Indignatio que ponitur in litteris summitur in bonam partem.

14 Differentia inter indignationem, & dedignationem.

¶ Quest. xliiij.

Quadragesimoquarto quero dictum est .s. in. xli. q. quod prelati in exigendo vel a volentibus recipiendo charitatiuo subsidio non possunt excedere taxam, que emanauit per extrauagantem Benedicti. xij. que incipit, vas electionis. ¶ Et dictum est .s. prima. q. quod pene apposite in prima parte illius extrauag. non intelliguntur repetite in secunda parte, que loquitur de charitatiuo subsidio, in qua nulla fit mentio de pena, si prelati in hoc excedunt recipiendo subsidium vltra taxam dicte extrauagan. qualiter puniri debeant, Forte posset dici, quod tenentur ad restitutionem dupli, per tex. in. l. vnica. C. de superexactionibus. lib. x. & in. c. procurationes. in fine. de censi. & c. exigit. de censib. libro sexto Vel tenentur indebitum exactum restituere, & tantundem pauperibus erogare, per text. in capi. quia plerique, de immu. ecclesia. Sed circa hoc dubium facit, quia in fi. illius extrauagantis apposita est clausula, que communiter in bullis apostolicis apponi consueuit, vcz. † si quis autem hoc attentare presumpserit, indignationem omnipotentis dei ac beatorum Petri & Pauli apostolorum eius se nouerit incursurum, que verba cum in fine constitutionis posita sint referuntur ad quamlibet partem ipsius constitutionis vt in. c. ij. requiris, & in. c. inquisitioni. de appe. & plene notatur in. l. talis scriptura. de leg. j. Idem restat videndum, que pena veniat imponenda excedentibus taxam in exigendo charitatiuo subsidio propter illam clausulam de indignatione apostolorum. Et in hoc Bal. in. c. j. §. porro. in secunda col. in tit. que fuerit prima causa benefi. amit. in vsibus feu.

1

2 ¶ † Dicit quod illa verba que communiter in litteris apostolicis apponuntur, vcz alioquin indignationem beatorum apostolorum Petri & Pauli se nouerint incursuros, importat comminationem priuationis beneficiorum ecclesiasticorum, quod dicit menti tenendum. ¶ Sed credo illud dictum

3 Bal. non esse verum. quia hoc nullo iure probatur, nec † priuari quis debet beneficijs suis sine graui culpa, vt est text. in. c. inuentum. xvj. q. vij. & tenet doc. maxime Ant. de butr. in. c. at si clerici de iudi. presertim epi

4 quos † cum maiori maturitate procedit vt. i. c. quia pontificali. de offi. deleg. lib. vj. & c. pastoralis. in prin. eod. tit. & c. quia periculosum. de senten. excoi. lib. vj. qui etiam † difficilius ceteris suis ecclesijs amouen

5 tur, vt in. c. j. & ij. de transla. epi. & c. nisi specialis. de offi. lega. & quia

6 pena priuationis † nemini imponitur, nisi vbi hoc iure reperitur expressum, vt est glo. nota. in. c. vltimo de iurepa. & notat Bald. in aucte. ex testo. in pen. colum. C. de secun. nupt. allegans pro hoc tex. in aucte. de non eligendo scdo nub. §. cum igitur. ibi, nec lex est aliquid ta

7 le dicens. ¶ † Unde dico, quod erit hoc casu pena arbitraria, arg. c. de causis. in fine. de officio deleg. & l. j. ff. de iure delib. Et ita precise decidit Bald. in repet. l. cunctos populos. circa prin. ver. nota pro litteris apostolicis. C. de summa tri. & fide catho. Et Ang. in repeti. l. si vacantia. in secunda carta per illum tex. in verbo non euitat indignationem. C. de bon. vaca. lib. x. Et idem vult Bald. in aucte. statuimus. circa medium. C. de episco. & cle. allegat. §. sup hoc. in auten. de questo. & in aucte. vt liti. iurent. §. j. Idem videtur etiam sentire Bar.

8 in extrauag. qui nup. sup verbo † indignationem. vbi dicit, quod illius verbi nullum effectum reperit, nisi quatenus verbum sonat, quia princeps ex hoc indignatus non exhibebit se ei gratiosum. Pro quo allego tex. in cle. ad nostrum in fi. de censi. coniuncta ei gl. in verbo religiosi. in fine. in cle. j. de sente. excoi. Ad hoc bene facit tex. cum gl. penul. in. c. si canonici. §. fina. de offi. ord. lib. vj. Et secundum hoc intelligitur tex. in. c. j. §. conuenticulas, in verbo nostram indignationem subituris, de pace iura. fir. in vsi. feudo. & in cle. exiui de paradiso. in fine

9 de verbo sign. & in cle. nolentes. §. notarij. de heret. ¶ † Fateor, quod ratione talis clausule contraueniens peccat mortaliter, etiam si materia alias de sui natura non esset preceptiua, nec ad mortale peccatum obligatiua, per ea que notat Jo. an. in nouella. in. c. romana. §. procurationes, sup verbo maledictionem incurrat. & ibi Lap. & Domi. de censibus. lib. vj. & Joan. mo. Archi. Jo. and. & Domi. in. c. j. in princi.

10 de sepul. li. vj. ad hoc. c. si quis venerit. de maiori. & obe. ¶ † Item etiam absque. d. clausula prelati tenerentur ad restitutionem eius, quod vltra taxam posite in dicta extrauag. fuisset pro charita. subsi. perceptum, per regulam pec

11 catum lib. vj. & c. cum tu. de vsuris. ¶ † Indignatio tamen principis interdum videtur inducere infamiam, ita videtur velle tex. in. l. ij. in prin. ibi non tamen si citra indignationem principis ei successor datus sit. ff. de his qui no

12 tan. infam. † Et aliquando indignatio videtur importare penam mortis, per tex. in. l. nihil interest. in prin. ibi, quia lex partem in eos qui deprehensi

13 sunt indignationem exigit. ff. de adulter. † Illa tamen indignatio, que apponitur in litteris apostolicis sumitur in bonam partem & ex bono zelo sicut & indignatio dei, de qua loquitur tex. in. §. sed contra. de pen.

14 dist. j. ¶ † Et in hoc est differentia inter indignationem & dedignationem quia indignatio communiter & proprie assumitur in bonam partem, & ex bono zelo. Dedignatio vero fit ex malo zelo, vt est tex. & glo. & ibi Archi. & Do. de sancto Gem. in. c. vera iustitia. xlv. distin. Pro quo illud Virgilij, in secundo libro Eneidos. Et casum insontis mecum indignabar amici. Aliquando tamen indignatio large & improprie sumitur in malam partem, vt est tex. in. c. indignantur. xxxij. q. vj. & in. c. quanslibet. de peni. di. j. Hoc tamen indubitanter verum credo, quod si prelati a subditis exigunt charitatiuum subsi. vltra taxam dicte extrauag. licite id in quo excedit possunt ei denegare. Et si propter hoc excoicatur sententia erit nulla, vt latius dixi. s. in. xxiiij. q.

¶ Capitulum vacante sede episcopali non potest per suum statutum diminuere charitatiuum subsidium.

SVMMARIVM

1 Capitulum sede vacante succedit epo in facultate condendi statuta.
2 Capitulum non pot per statutum suum minuere subsi. charitatiuum.
3 Capitulum non potest in preiudicium episcopi, vel eccle. cathedralis concedere statutum se. va.
4 Eps non pot condere statutum in preiudicium inferiorum sine illorum consensu.
5 Statutum inferioris ius superioris tollere non potest.
6 Juramentum quando non ligat, neque astringit ad obseruationem.
7 Juramentum prestitum a cano. super statuto de non soluendo charitatiuo subsidio an liget.
8 Absolutio ad cautellam a iuramento.
9 Juramentum prestitum a prelato in preiudicium dignitatis non valet, neque obligat.

¶ Quest. xlv.

Quadragesimoquinto quero, An valeat statutum editum per capitulum vacante sede episcopali, per quod statutum diminuitur

1 charitatiuum subsidium epo. † Videtur quod sic, quia capitulum sede vacante succedit epo in facultate condendi statuta, que durabunt etiam in tempore futurorum eporum secundum Joan. and. in. c. vnico de maio. & obed. lib. vj. & Fede. consil. xvij. quod incipit, Capitulum ecclesie cathedralis, cuius dicta sequitur Pet. de anch. in repeti. c. canonum statuta. in. xij. carta. versi. sed quero an sede vacante. de consti. quia capitulum vacante sede regulariter succedit epo in his que sunt iurisdictionis, vt in. c. his que & c. cum olim. de maio. & obe. condere statuta est iurisdictionis, vt. l. omnes populi. & ibi plene per Bar. de iusti. & notatur in. c. cum omnes de constitut. Sed contrarium in hoc teneo, quia licet capitulum sede vacante possit conde

2 re statuta vt dictum est, † Tamen non pot condere statutum, per quod minuatur subsidium charitatiuum epo, secundum Lap. expresse hoc tenentem allega. sua. xx. que incipit, Si vacante. quem sequitur Domi. de scto Gemi. in. §. j. q.

3 incipit eporum. xviij. distin. † quia statuta tendentia ad preiuditium epi vel ecclesie cathedralis, non pot capitulum condere vacante sede, cum ecclesia careat legitimo defensore argumento. c. dudum. de rebus eccl. non ali. lib. vj. & eius quod notat glo. in. c. si qua de rebus. xij. quod. ij. Sicut

4 enim non pot eps † condere statuta ad preiudicium inferiorum, nisi illi consentiant tacite vel expresse, vt notat Inn. & Hosti. in. c. vestra. de cosecra. distin. iij. & Anto. de butri. in. c. cum omnes, de consti. & in. c. quod in ecclesiarum. eodem titulo. Ita & fortius dicendum est, quod capitulum vacante sede non possit condere statutum, per quod minuatur charitatiuum subsi. epo, vel aliud preiudicium epo, vel ecclesie sue inferatur. ¶ Plus dicit Lapus in dicta allega. xx. quod etiam si statutum capituli sup diminutione charitatiui subsidij esset iuratum, quod eps postea creatus non obstante illo statuto & iuramento. poterit exigere consuetum subsidium, quia

5 † statutum inferioris ius superioris tollere non pot, vt in cle. ne romani, in principio de electio. & in. c. quod super his. de maio. & obed. ¶ Quod intelligo verum, etiam si eps postea creatus antea erat vnus de canonicis, qui condiderunt & iurarunt obseruare illud statutum, cum tale iuramentum fuerit temerarium, & in damnum episcopalis dignitatis prestitum, per tex. optimum in. c. sicut nostris est auribus intimatum, de iureiuran. ¶ Per quem tex. dicit ibi Abb. siculus, quod si cardinales ante creationem summi pontificis statuunt aliqua tendentia in preiudicium pontificalis dignitatis, & iurant illa seruare, si con

6 tingat aliquem eorum creari pontificem, tale iuramentum † Non ligat neque astringit ad obseruationem. ¶ Similiter dicit Lapus allegatione sua. xxi. que incipit, Ad dubium precedentis dubij, quod canonici met qui iurarunt † seruare illud statutum eorum su

7 per diminutione charitatiui subsidij, licite poterunt, episcopo postea creato, soluere charitatiuum subsidium iuxta priorem formam, non obstante

stante eorum statuto iuramento temerario, quia sicut eps licite pot exigere non obstante dicto statuto et iuramento, ita et consequens ipsi etiam licite possunt soluere. allegat not. per Inn. in c. dilecto. de prebe. et per Pau. in cle. vt professores de regula. et per Ioa. and. in c. i. de his que fi. a mai. par. cap. ¶ 8 † Dicens quod tamen ad cautelam capitulum posset absolui ab illo iuramento per epm vel eius vicarium. Pro hoc quod notat Bal. in l. si ad excludendam, circa finem. C. de rebus credi. vbi dicit quod statuta iurata sapientia monopolium non artant iurantes, et tale iuramentum non ligat ipso iure. et allegat. l. i. C. de monopo. Pro quo etiam allego bonum tex. in c. constitutionem. §. ceterum, et §. sequenti. de verbo. signi. lib. vi. et in c. vbi periculum. §. penultimo de elec. lib. vi. Et quod notat Bar. in l. fina. vltra medium. ff. de colleg. illi. et Gaspar. calde. in suis consiliis in titulo de iureiurando consilio quarto quod incipit, An legatus. Si. n. non valet neque obligat iuramentum 9 † prestitum ab ipso prelato in preiudicium dignitatis et ecclesie sue, vt est tex. in c. peruenit. el primo, et c. tua nos el primo. et c. i intellecto. de iureiurando, Fortius nec iuramentum prestitum a capi. sede vacante platum representante.

¶ Subditi possunt denegare charitatiuum subsidium episcopo in eo in quo excedit taxam.

SVMMARIVM

1 Quantitas debita ab indebita facile separatur.
2 Utile per inutile vitiari non debet.
3 Positio de quantitate ratione partis false negari tota non pot.
4 Positio que non consistit in quantitate ratione predicta negari pot, et sic per huiusmodi distinctionem dicta doctorum intelliguntur.

¶ Questio. xlvi.

Quadragesimosexto Quero, Dictum est supra i. xli. et. xliii. q. quod eps in exigendo charitatiuo subsidio non pot excedere taxam extrauagantis Benedicti, que incipit vas electionis, et si excedit licite ei pot denegari. ¶ An si eps petat subsidium vltra taxam dicte extrauagantis possunt licite subditi ei denegare totum subsidium, etiam quod est licitum, et infra taxam ipsius extrauagantis, Pau. de leaza. in cle. attendentes, de statu mona. quem refert ibi Petrus de ancb. in verbo. septimo nota. loquens de numero superfluo accedentium cum epo visitante quo ad prestationem procurationis, arguit pro et contra, et non firmat. ¶ Sed credo quod non possint totum denegare, sed possunt ei tantum denegare in eo quod excedit debitum iuris. i. taxam dicte extrauagantis, non autem in ea quantitate, que est infra taxam per tex. in l. i. §. trebatius. ff. de aqua quoti. et estiua. et glo. in c. inter cetera. in verbo existant de censib. 1 † Cum 2 enim quantitas debita ab indebita sit facile separabilis. † Non debet vtile per inutile vitiari, vt habetur in regula vtile lib. vi. Et pro hoc quod notat Bar. in l. i. §. si stipulanti. de verbo. obligati. quem sequitur Ant. de but. in c. vnico de plus peti. vbi voluit, quod si positio consistat 3 † in quantitate ratione partis false non pot tota positio negari, quia in quantitatibus facile potest debitum ab indebito separari. Et per hoc respondetur ad que notat spe. in titulo depositi. §. septimo ver. vndecimo et glo. in verbo rationabili. c. ii. de confes. li. vi. et in c. presentium in verbo sigillatim de testi. lib. vi. cum concordantiis plurimorum aliorum doctorum 4 volentium, quod ratione † partis false, pot negari positio, quia dictum eorum intelligitur, quando positio non consistit in quantitate, sed est in die, vel sub conditione, vel aliter qualificata, vt declarat Bar. in d. §. si stipulanti. Clerus tamen hoc casu litigando super toto subsidio petito cum episcopo non diceretur esse in mora, et haberet iustam causam litigandi, nisi eps offerret se paratum recipere illam partem liquidam charitatiui subsidii, que est infra taxam dicte extrauagantis vas electionis, per ea que scribit Bar. in l. qui solidum in principio de lega. ii. Et multo fortius excusaretur clerus, quando eps recusaret recipere partem debitam sibi oblatam, sed vellet totum quod petit, quia tunc si non de iure saltem de facto debitum ab indebito esset inseparabile, secundum Anto. de but. in d. c. cum apostolus qui dicit ita intelligi debere Innocen. et Ioan. and. ibi licet ipsi loquantur in procuratione, que petitur ratione visitationis, sed eadem est ratio in charitatiuo subsidio.

¶ Episcopus vel alius prelatus non potest subditos eximere a subsidio charitatiuo.

SVMMARIVM

1 Remissio seu liberatio gratuita dicitur donatio.
2 Prelatio charitatiui subsidii est iuris publici.
3 Episcopus non potest remittere charita. subsidium.
4 Remissio realis charita. subsi. facta per episcopum non valet, nec personalis ad ipsius vitam episcopi.
5 Quando commodum episcopi est separabile a commodo ecclesie remitti potest.
6 Commodum charitatiui subsidii non est separabile a comodo eccle.
7 Procuratio visitationis quomodo possit remitti.
8 Charitatiuum subsidium non soluitur nisi propter comodum ecclesie.
9 Episcopus ex gratia potest remittere vni vel duobus amicis charitatiuum subsidium.
10 Eps de re. eccle. potest facere modicam donationem.
11 Prelatus in querendis facilius potest preiudicare quam in quesitis.

¶ Quest. xlvii.

Quadragesimoseptimo Quero, an episcopus vel alius prelatus cui competit facultas exigendi charitatiuum subsidium possit illud charitatiuum subsidium subditis remittere, et eos ab ipsius prestatione eximere. ¶ Videtur quod sic, per text. in capitu. constitutus, de religio. domi. et in capitu. cum venissent de institu. Et hoc videtur aperte velle Innocen. in capitu. pastoralis, per illum text. in verbo omnes prouentus preter cathedraticum de donati. vbi Innocen. exponit prouentus idest moderatum auxilium. De quo in capitu. cum apostolus. §. prohibemus, de censibus. Et in eadem glos. etiam refert Innocen. quod quidam dicunt, quod si episcopus dat alicui priuilegium, quod non soluat moderatum auxilium, in illo valet exemptio. Pro hoc quod notat Petrus de ancharano in clemen. presenti. de censibus in fine post. Ioan. andr. in capitu. peruenit, de immuni. eccle. vbi dicunt quod barones, marchiones, duces et alii principes his casibus quibus possunt imponere subditis taleas et collectas, possunt etiam aliquos eximere a solutione illarum collectarum. ¶ Sed contrarium est communis doctorum opinio, vt expresse tenent Host. Ioan. and. Antoni. de but. et Abbas siculus in c. cum venerabilis, de censi. et Paulus in clemen. prima de iurepatrona. quem sequitur ibi Petrus de ancha. in vltima questio. quia vt dicit Apostolus, Charitas nunquam excidit. c. querendum de peni. distin. ii. ¶ 1 † Et hanc opinionem teneo, quia remissio seu liberatio gratuita dicitur donatio. l. in edibus. in princ. ff. de donatio. et in l. non solum. §. si is qui. ff. de libera lega. et c. veniens el. i. de 2 testi. que donatio regulariter prohibita est plato. c. ii. de dona. † Et quia prestatio charitatiui subsidii est iuris publici fundati super naturali equitate, quod pactis priuatorum tolli non pot, vt. l. ius publicum. ff. de pac. et c. si diligenti. de foro compe. Nec obstat. c. constitutus, de religio. do. quia ibi exemptio fuit per papam confirmata. c. autem cum venissent, loquitur de alio iure epali, videlicet de institutione et custodia ecclesiarum iste autem est vnus de casibus specialiter enumeratis per Ioan. an. et doctores in d. c. cum venerabilis. in quibus non pot eps remittere subditis 3 † ius epale, scilicet quod non prestent charita. subsi. addendus ad alios enumeratos, per gl. in c. visis. in verbo tradite. xvi. q. ii. et in c. pastoralis de donatio. et in c. cum ex officii. in verbo penitus. de prescriptio. ¶ Plus sentiunt Io. and. et Ant. de butr. in d. c. cum venerabilis, 4 quod nedum non valet remissio realis charitatiui subsidii facta per epm, † sed nec personalis ad vitam ipsius epi, licet secus in quarta epali seu fructibus canonice portionis et Anto. de bu. post doctores in d. c. pastoralis. de donatio. et in aliis iuribus epalibus regulariter verum sit 5 quod † quando commodum prelati est separabile a comodo ecclesie, vt quia consistit in honorificentia concernente personam ipsius prelati tantum potest ad vitam suam illud ius remittere, presertim si remissio sit firmata iuramento, vt concludit Anto. de butr. post gl. et doctores in. d. c. cum venissent. et in c. si quis presbiterorum. de rebus eccle. non aliennan. et in ca. peruenit. el primo. de iureiuran. Ad hoc capitu. veniens. de transactio. Secus dicens. si commodum prelati non esset separabile a commodo ecclesie, et ita hoc casu forte dicere possu6 mus, † quod comodum quod percipitur ex charitatiuo subsidio est ita connexum, quod in eo comodum prelati non est separabile a commodo ecclesie sue bene consideratis causis, ex quibus potest exigi charitatiuum subsidium. De quibus dictum est plene supra in decimasexta et decimanona questionibus ibi sequentibus. Ex quibus concludi potest quod licet vera etiam esset opinio Inno. Ant. de butri. et Abbatis siculi in. c. cum ex officii. de rescrip. volentium quod 7 † procuratio ratione visitationis debita possit per epm remitti saltem pro tempore preterito, presertim si remissio fiat particulariter, et in specie, et post visitationem, et non in tempus successoris episcopi, quia illa procuratio concernit commodum priuatum ipsius epi duntaxat, cui renunciari potest vt. vii. q. i. c.

ꝙ periculosum, ⁊.c. ad apostolicã, de regula. Tñ hoc nõ haberet forte locũ i charitatiuo subsidio, qḋ nõ soluit̃, nec solui debet, nisi 8 pp † cõmodũ ecclesie principaliter, vt patet in questióibus supra allegatis. Nec obstant notata p glo. ⁊ Bar. in. l. iiij. C. de anno. ⁊ tribu. li. x. quos sequit̃ Ludo. põta. ꝯsilio quinquagesimo qḋ incipit In Christi noie amen. Idẽ in prefata cõsultatione, q volunt, ꝙ exactor tributorum cõmunis pp paupertatẽ potest subditis remittere solutionem tributi, qꝛ vt dictuꝫ est plene supra in. xxx. questione, qñ clerici sunt pauperes de mero iure absq; aliqua remissione nõ tenent̃ ad prestationẽ charitatiui subsidij. ¶ Sꝫ lꝫ predicta sint vera de iure, tñ nõ credo, ꝙ ita rigide intelligendũ sit, qn epũs possit eo tpe, quo exigit ab alijs charitatiuũ subsidiũ vti gra 9 vel liberalitate erga vnũ † vel duos clericos amicos vel consanguineos suos, ⁊ forte benemeritos, remittendo eis portionẽ suaꝫ charitatiui subsidij, p illa vice, si ex hac remissióe nõ grauat̃ eccle 10 sia cathedralis, pserti si hoc hꝫ ꝯsuetudo, qñ sicut põt † eps de rebus eccle. sue facere modicã donationẽ dictante hoc cõsuetudine vt i. c. ceteꝝ, de donatio. ⁊ c. si quos de seruis, ⁊ c. bone rei. xij. q. ij. ⁊ plene notat Host. in summa de donati. §. ⁊ qcqd, Multo for 11 tius põt facere remissionẽ moderatã. Et † qꝛ in querẽdis facilius platus pñdicare põt eccle. ꝙ̃ in q̃sitis vt hr̃ in regula delictũ, de regu. iur. lib. vj. ⁊ in. §. fi. xvj. q. vj. ⁊ in. c. j. de restitu. in integrũ. lib. vj. Et isto mõ saluari põt opinio Inno. in. d. c. pastoralis, de donatio. Fateor tñ, ꝙ facilius presumeret̃ fraus in remissione, ꝙ̃ in donatione p. l. si ego. ff. ad velleia. ⁊ p id quod notat glo. in. c. statutũ. §. notoriũ. in verbo remissione, de rescriptis lib. vj. Quid aũt iu 12 ris sit sup subsidio, qḋ iponit̃ p papã seu sup decima papali. † Clarũ est, ꝙ nõ põt remitti p collectorẽ pape sine speciali mãdato, p. l. filiusfamilias. ff. de dona. in. l. ꝯ iuris. §. fi. ff. de pactis, ⁊. c. fi. de offi. vica. lib. vj. Cũ remittere sit idẽ quod donare, vt in. c. veniẽs. el primo de testi. ⁊. l. si fundũ. §. titio fundũ, de leg. j. ⁊ hr̃ in. l. si qs obligatione, de regu. iuris q̃ donatio nõ venit in generali mãdato p iura pdicta. Sꝫ vtrũ ⁊ quo modo possit qs ab eius solutióe eximi. Dico plene infra in questione. lviij. ⁊ duabus sequentibus.

¶ Episcopus potest componere cum subditis super prestatione, ⁊ quantitate subsidij charitatiui.

SVMMARIVM

1 Cõpositio fcã p psidẽ puĩtie cũ subditis vꝫ sup solutio. tributoꝝ.
2 Compositio valet super decimis soluendis.
3 Cõpositio iter epm, ⁊ archidiaconũ sup iurisdictio. i subditos vꝫ.
4 Transactio inter patrem, ⁊ filium emancipatum tenet.
5 Multa permittuntur propter bonum pacis.
6 Compositio super charitatiuo subsidio valet dummodo sit minor quantitate taxata.
7 Compositio super charitatiuo debet fieri cum consensu capituli.
8 Compositio super decima non valet sine speciali mandato.
9 Compositio super decima papali etiam sine mandato specia. valet si constat esse ad commodum pape.
10 Princeps cui concessa fuit decima super beneficijs potest componere cum clericis.

¶ Quest. xlviij.

1 **Quadragesimooctauo** † Quero, An valeat cõpositio inter episcopũ ⁊ cleꝝ sup modo prestationis, ⁊ quantitate charitatiui subsidij. Respõdeo ꝙ sic, p tex. in. l. illud, ⁊ ibi Bar. C. de anno. ⁊ tribu. lib. x. vbi pꝫ, ꝙ vꝫ cõpositio facta p presidẽ prouincie cũ subditis sup quantitate solutionis tributi. Ad idẽ etiã mo ueor p tex. cũ glo. in verbo legitima, in clem. j. de cẽsibus, ⁊ quod ibi notant Pau. ⁊ Guiel. ⁊ ibi latius dñs Cardi. in. xij. questióe, 2 ⁊ p tex. cũ gl. in ꝟbo nec ꝯpositióes, in cle. ad nostrũ. de cẽsi. † Sicut ⁊ vꝫ cõpositio sup decimis soluẽdis, vt in. c. ex multiplici. de 3 deci. ⁊ in. c. statuimus, de trãsactio. Et sicut vꝫ compositio † inter epm, ⁊ archidiaconũ sup iurisdictione in subditos, vt ꝯsuluit Ludo. ponta. ꝯsilio. ccclxxj. qḋ incipit, Oipotentis postulato suffra 4 gio, in prepositẽ ꝯsultationis articulo. † Sicut ẽt tꝫ trãsactio iter patrẽ ⁊ filiũ emancipatũ facta, vt. l. si superstite. C. de dolo. ⁊. l. fi. C. q ⁊ aduersus quos. Presertĩ si talis ꝯpositio sup charitatiuo subsidio fuit firmata iuramẽto, argumẽto. c. quãuis, de pactis, li. vj. Uel si fiat pp bonũ pacis ad euitãdas discordias ⁊ rãcores in 5 ter epm, ⁊ cleꝝ suũ, qñ † pp bonũ pacis multa pmittunt̃, q̃ alias de iure nõ pmitterent̃ vt ẽ tex. i. c. vbi nõ ẽ ꝯsensus, de despõ. ipu. 6 ⁊ i. c. nisi eẽnt, de pb. ⁊ i. c. placuit. xc. di. † Et hoc itelligo veꝝ, dũ modo quãtitas cõtẽta in cõpositione sit minor quãtitate taxata a iure sup charitatiuo subsidio p extraua. Gsidi. xij que icipit, vas electióis. §. pmissis quoq;, qñ cũ ille tex. ñ solũ phibeat exigi ab inuitis vltra summã ibi taxatã, sꝫ ẽt phibet a volẽtibus spõte soluere vltra summã illã id recipi, satis apte ibi papa vr̃ iprobare cõpositionẽ, p quã exigi possit vel recipi charitatiuũ subsidiũ vltra summã i illa extraua. taxatã. Sꝫ cõpositio sup summa i illa extra 7 ua. valebit, vt supra dixi. ¶ † Fateor tñ ad hoc vt cõpositio talis sit realis, ⁊ ppetua, nõ aũt psonalis ad vitã plati cõponẽtis tñ, requirit̃, ꝙ sit fcã cũ ꝯsensu capituli sui, p. c. tua ⁊. c. pastoralis, de his q̃ fi. a pla. sine ꝯsen. cap. ⁊. c. pastoralis in fi. de dona. In collectore aũt pape ad exigẽdũ subsidiũ vel decimã papalẽ noie pp̃ p ipꝫ 8 papã deputato. † Claꝝ est, ꝙ non posset cõponere, nisi ei specialr̃ eẽt hoc demãdatũ, vel hẽret gñale mãdatũ cũ libera, p tex. in. c. q ad agẽdũ, in fi. de pcu. li. vj. ⁊ i. l. mãdato gñali. ff. ḋ pcu. ⁊ qḋ no. Bar. in. l. q rome. §. calimacus, de ꝟbo. obli. ¶ Nisi haberet generale mãdatum ad exigẽdũ subsidiũ vbicũq; locoꝝ, vel saltẽ alicuius magne prouincie. Qm̃ forte tũc talis collector possit cõponere, p tex. in. l. nã ⁊ nocere. ff. de pac. facit tex. i. l. solutũ. §. fi. cũ. l. seq. q̃ incipit, Uel vniuersoꝝ. ff. de pignora. acti. ⁊ in. l. iusiurandũ qḋ ex cõuẽtióe. §. fi. ff. de iureiu. ⁊ in. l. ediles la. j. §. pcuratoris. ff. de edili. edicto. ¶ Et idẽ fortius dõm icamerario pape, q est prepositus administrationũ bonoꝝ tẽporaliũ pape. Pro quo ẽ optimus tex. in. l. j. in prin. ff. de offi. procu. cesa. Lꝫ in cõtrariũ vrgeat tex. in eadẽ. l. j. §. deniq;, sed ille. §. deniq; fm glo. ibi intelligit̃, qñ cõstaret aperte, ꝙ compositio fieret ad damnũ fisci seu principis. 9 † Si autem manifeste constaret, ꝙ compositio fieret ad commodum pape, Credo ꝙ tunc quilibet collector pape etiam sine speciali mandato vel libera posset talem compositioneꝫ facere p tex. in. l. cum hi. §. eam transactionem. ff. de transac. ⁊ in. l. non eo minus. C. de procu. ⁊ glo. in capi. j. in verbo vacante. ne sede vacan. 10 ¶ † Princeps autem secularis cui per papam ad tempus concessum est, ꝙ percipiat decimam fructuum beneficioruꝫ forte sui domini, iuxta cle. si beneficiorum de deci. cuꝫ glo. in verbo cui vis licite potest componere super decima cuꝫ beneficiatis, fm Pau. in. d. cle. si beneficiorum, quem sequitur ibi Car. zaba. in. v. q.

¶ Episcopo etiam habenti magnum patrimonium charitatiuum subsidium denegari non potest.

SVMMARIVM

1 Quando pater tenetur alere filium.
2 Bona patrimonialia plati sunt obligata ad subueniẽdũ indigẽti.
3 Prelatus est obligatus vinculo matrimoniali ecclesie.
4 Prelato restituit̃ qcquid exposuit de suo pro vtilitate ecclesie.
5 Si episcopus fecit expensas in curia de suo proprio pro ecclesia subsidium charitati. debebitur heredibus episcopi.

¶ Questio. xlix.

Quadragesimonono q̃ro, Si eps hꝫ valde magnũ pr̃imoniũ, ex quo posset subueniri idigẽtie, ⁊ necessitati iminẽti eccle. sue sed tñ reseruato pr̃imonio vult imponere clero subsidiũ charitatiuũ, an possint eo casu subditi licite denegar̃ subsidiũ, dũ ei ꝙ subueniat suis ⁊ ecclesie necessitatibus de pprio pr̃imonio, postꝙ̃ hꝫ 1 amplũ pr̃imoniũ. ¶ Ur̃ ꝙ sic p. l. si qs a liberis. §. sꝫ si filius. ff. de liber. agnosc. vbi pꝫ † ꝙ pr̃ ita demũ tenet̃ alere filiũ, ⁊ eꝯ, si nõ hꝫ 2 aliũde se alat. † Preterea bona pr̃imonialia plati vñr oblata ad subueniẽdũ indigẽtie ⁊ necessitati ecclesie, vt vr̃ velle glo. in. c. ꝯstitutus. lo vltimo in verbo impotẽtiã. ⁊ ibi clarius sentiũt Hosti. ⁊ doc. de appel. Pro hoc qḋ no. gl. i. c. ex litteris. de pigno. ⁊ in. c. similiter. xvj. q. i. q̃ volũt, ꝙ bona pr̃imonialia plati sunt tacite obligata ecclẽe, sicut bona mariti vxori. Sicut. n. maritus subueniri dꝫ vxori pserti ꝫ necessitatẽ patiẽti, vt. l. si cũ dotẽ. §. si maritus. ⁊. §. sinautẽ in seuissimo. ff. solu. matri. ⁊. l. qḋ in vxorẽ. de nego. gest. Ita equũ ẽ, ꝙ platus subueniat spõse. i. eccle. sue necessitatẽ patiẽ 3 ti, argumẽto. c. sicut vir. ⁊. c. sicut alteri. vij. q. j. † cũ ei sit mr̃imo. vicul o alligatus, vt est tex. in. c. reqsisti. ad finẽ de testa. ⁊ i. c. ij. de translatio. epi vel electi. Pro ista opinióe ẽt adduci põt tex. in. c. eps, in fine de pbẽ. dũ tex. dicit, nisi talis ordinatus de sua vel pr̃na hereditate subsidiũ vite possit hr̃e, ⁊ i. c. tuis, cod. titu. in ꝯtrarium videlicet, ꝙ subditi non pñt episcopo denegare subsidiuꝫ charitatiuꝫ pretextu bonorum patrimonialium ipsius episcopi, vrgere

vrgere videtur tex. in c. quicūqз. xij. q. iiij. vbi patet, ꝙ si prelatus 4 aliquid de proprio † exposuit pro vtilitate vel negocijs ecclesie, hoc ei dз restitui ꝛ resarciri ab eccle. qđ exp̄sse ēt tenent Jo. and. in c. ex parte de ꝯstitutio. ꝛ Hy. ꝛ Nico. de Neapoli in l. a tutela. p illū tex. ff. de ꝯrio iudi. tute. Plus dicunt Jo. de ligna. Ant. de butri. ꝛ cōmuniter docto. in c. de multa. de pbē. ꝙ si hńs bñficiū curatū p eccle. sua fecit expēsas de p̄prijs bóis, si ꝯtigat post modū eū adipisci, 2m bñficiū curatū cū pacifica possessione, licite poterit retinere possessionē prioris bñficij, donec ei satisfiat ab ecclesia priori de expositis p eū de proprijs bonis p illa eccle. nec incurret penā extrauag. Jo. xxij. q̄ incipit, Execrabilis. §. q vo, nec aliquā aliā penā. Si ergo pōt exposita repetere, sequit̄ ꝙ nō tenetur prelatus de proprio p̄rimonio subuenire necessitati ecclesi. Et p ꝯsequens nō v̄r ꝙ subditi hoc pretextu se a prestatione charitatiui subsidij excusare valeāt. Et hec pars forte est verior. Pro qua faciunt notata p Inno. in d. c. eps, de pbē. Et idē in terminis pro prijs v̄r velle Oldr. ꝯsi. suo. ccxlix. qđ incipit. Querit̄ vtruз mor5 tuo. Ubi plus dixit, ꝙ si eps de suo † proprio fecit expēsas in curia, vel alibi pro vtilitate eccle. sue, ꝛ pp hanc expēsaз iposuit charitatiuū subsidiū subditis, sз an̄ solutionē subsidij mortuus est eps heredibus epi debebit̄ illud subsidiū, ꝛ ipsi habebūt pcipere illaз subuentionē, argu. l. vsufructu. ff. solu. matri. Sз verꝰ est, ꝙ in casu quo ꝯsuluit Oldra. dicit ꝙ papa cōcesserat episcopo facultatem exigendi subsidiū. Sз nō credo ꝙ priuilegiū pape ibi fuisset necessariū, sз forte fuit obtentū ob cautelā rōne dubij euitandi, vt. l. testamenta. C. de testa. vel forte subsidiū ꝙ petebat̄ erat immoderatū, ꝛ p ipsius exactionē grauabant̄ subditi, ꝯ. c. cuз apostolus, de censib. ideo fuit necessarium priuilegium seu indultū pape.

¶ Subditi an possint prescribere charitatiuū subsidiū episcopo.

SVMMARIVM

1 Petere subsidiū charitatiuum pendet a facultate superioris.
2 Prescriptio non currit in his que sunt facultatis.
3 Prescriptio non currit in tributis.
4 Prescriptio valet ꝙ ecclesia particularis non teneatur cōtribuere cum alijs eccle. in oner. communibus.
5 Clemen. i. de censibus quomodo intelligatur.
6 Quarta decimarum, ꝛ mortuariorum est prescriptibilis.
7 Charitatiuum subsidium non est prescriptibile.
8 Charitatiuum subsidium prescribitur contra alias ecclesias.
9 Eccle. pticularis nō p̄scribit ꝯ legatū se. apo. sз ꝯ eccle. diocesis.
10 Charitatiuum subsidium indirecte prescribi non potest.
11 Prescriptio, vel ꝯsuetudo qn̄o valeret ꝯ charitatiuū subsidium.

¶ Questio. l.

Quinquagesimo Quero, An subditi prescribere possint, ꝙ non prestent charitatiuū subsidiū epo. Respondeo ꝙ nō, qꝛ hoc eēt prescribere ꝯ charitatē, ꝛ sic prescriptio nō posset hr̄e iustā causaз seu iustū 1 fomentū, † Itē qꝛ petere tale subsidiū pendet a facultate superioris cā rationabili subsistente, ideo ibi nō currit prescriptio, q̄ non 2 currit † in his que sunt facultatis, iuxta notata p Inno. in c. cum eccle. sutrina. de cā poss. ꝛ proprie. ꝛ in c. bone. el scōo, de postu. prelat. Et ita p istas rōnes, ꝙ nō currat prescriptio ꝯ prestationē charitatiui subsidij, tenent Host. Ant. de butr. ꝛ Abbas siculus in c. cū apostolus, de censib. ꝛ dñi de Rota in antiquis decis. sexcētesima septuagesimasexta que incipit Dic ꝙ subsidiū. Idem v̄r velle Pet. de anch. post Pau. in cle. i. in fine. đ iure patro. Et p 3 hoc facit, qꝛ in tributis non † currit prescriptio, vt. l. cōpetit. C. de prescrip. xxx. anno. ꝛ. §. porro publice functiones. xvj. q. iij. Et notat gl. magna. in c. cū nō liceat, de p̄scrip. ꝛ in c. tua. el scōo in verbo tributa, de decimis, ꝛ in c. decime in glo. prima. xvj. q. j. ꝛ. c. clerici. xvj. q. iij. Cōtrariū tn̄ v̄r velle Abbas siculus in c. dilectus, 4 de offi. ordina. vbi dicit ꝙ valet p̄scriptio † ꝙ eccle. particularis nō teneat̄ cōtribuere in oneribus cōmunibus cū alijs eccle. p tex. 5 cū glo. in cle. i. de cēsibus. † Sз rn̄deo ꝙ cle. i. de cēsi. intelligit̄ de iuribus episcopalibus ꝛ oneribus prescriptibilibus, put est quar6 ta decimarꝰ ꝛ mortuariorꝰ † que est prescriptibilis ēt ꝯ episcopū, vt in c. de quarta de prescri. nō aūt de imprescriptibilibus, vt est 7 charitatiuū † subsidiū, ꝛ quedā alia iura episcopalia, de qbus p doctores in c. cū venerabilis de censib. Fateor tn̄, ꝙ lз particularis eccle. nō possit prescribere charitatiuū subsidiū ꝯ episcopū, tn̄ 8 † poterit illud prescriber̄ ꝯ alias ecclesias diocesis, vcз vt relique eccle. teneant̄ epo ad prestationē integri subsidij ēt p rata, q̄ alias cōpeteret huic particulari eccle. p̄scribēti. Ita ꝯcludit Abb. sicu. consilio suo. xcv. qđ incipit Jesu Christi saluatoris eiusqз p̄ijssime genitricis, p ea q̄ notat Joā. de ligna. in c. accedētes, de p̄scri. vbi 9 voluit, ꝙ lз particularis † eccle. nō possit prescribere ꝯ legatū vel nunciū sedis apostolice, ꝙ nō teneat̄ ad ꝯtributionē procurationis legatorꝰ, pōt tn̄ ꝯ alias eccle. diocesis p̄scribere, ꝙ relique ecclesie teneant̄ ad integrā procurationē legatorꝰ. Et hoc dictū itelligo verꝰ, nisi tot essent prescribentes ꝯ reliquas ecclesias, ꝙ indi10 recte ex p̄scriptione † minueret̄ charitatiuū subsidiū epo, forte qꝛ relique eccle. essent nō soluendo, vel nimis grauarent̄ ex solutione integri subsidij, p se ꝛ ecclesijs, q̄ prescripserunt soluēdo 2m dñm Car. zaba. in d. c. accedētes, qꝛ ita intelligit ꝛ declarat dictū Jo. 11 de ligna. ibi. † Forte tn̄ valeret prescriptio vel ꝯsuetudo, ꝙ nō prestaret̄ p clerꝰ integrū subsidiū epo, sз certa portio tātū seu quantitas minor loco subsidij, p ea que scribit. d. Cardi. zaba. in cle. j. in prin. in. iij. q. de iure. pa. ꝛ in c. cū venerabilis, de cēsi. sicut de procuratore rōne visitatiōis debita ēt tз gl. in c. qcūqз recognouerit. xvj. q. vij. ꝛ Inn. in quadā extrauagāti q̄ incipit, venerabilibus, ꝛ in c. cū ex officij quē sequit̄ ibi Ant. de but. de prescrip. ꝛ Archi. in c. relata. x. q. j. Pro qbus est bonus tex. in c. olim. de censi. Et qđ notat Bar. in l. si prius, in prin. ff. de aqua plu. arcen. ¶ Preserti si eēt p̄scriptio vel ꝯsuetudo tāti tpis, cuius non est memoria in ꝯriū. p. c. j. de prescri. li. vj. ꝛ. c. sup qbusdā. §. preterea, de verb. signi. ¶ Licet aliter firmare videant̄ Joā. and. in c. vltimo. de cēsib. lib. vj. ꝛ Abba. sicu. in d. c. cū ex officij. Predicta tamen credo intelligenda ꝛ declaranda secundū ea q̄ scribit dominus Car. zaba. in cle. j. in. xiij. questione. de censi.

¶ Successor an q pcepit fructus teneat̄ ad subsidiū charitatiuū.

SVMMARIVM

1 Possessor bñficij tenet̄ ad onera realia ēt p tempore preterito.
2 Decime prediales debent solui per modernum possessorem.
3 Possessor bñficij tenet̄ soluer̄ iura episcopalia p̄sentia ꝛ p̄terita.
4 Est i opinio. epi an velit ager̄ ꝯ possessorē vl̄ eū q pcepit fructus.
5 Eps de equitate debet compellere quemlibet de p̄dictis p rata.

¶ Questio. li.

Quinquagesimoprimo qro, Eps ex cā manifesta ꝛ rōnabili imposuit chari. subsi. subditis suis, ꝛ p̄fixit eis certū terminū ad soluendū, ꝯtingit ꝙ qdā bñficiatus in sua dioceci post ipositionē subsidij, ꝛ an̄ solōnē, ꝛ an̄ lapsuз tpis soluēdi pceptis iaз fructibus illius anni, renūciauit bñficio, vel mortuus est, vel translatus est ad aliā ecclesiā, seu pmutauit beneficium, vel alias dimisit beneficium. An successor in beneficio, qui nullos fructus illo anno percepit ex beneficio teneatur ad solutioneз charitatiui subsidij, an vero teneatur ille, qui dimisit beneficium fructibus iam pceptis. Dñicus in c. p̄nti. §. porro. circa pncipiū p illū tex. đ offi. ord. lib. vj. ꝯcludit ꝙ tenebit̄ soluere ille q pcepit fructus illius anni, nō aūt successor in bñficio, q fructus nō pcepit. Et ita d̄r se plu ries determinasse. p quo facit qꝛ hoc onus v̄r reale, ꝛ soluit̄ respectu fructuū, iō dз solui p illū q fructus pcepit, vt in l. qro. ff. de vsu fruc. leg. ꝛ. l. ꝯnali. §. fi. eo. tit. ꝛ. l. neqз stipendiū. ff. de impēsis. ꝛ. l. hactenus. ff. de vsufruc. ꝛ. l. si pēdētes. §. si qd cloacarij. eo. tit. Et p hoc qđ no. Ant. de bu. ꝯsi. lx. qđ incipit, in noie Jesu Christi v̄ prio aspectu. ¶ Sз ꝯriū teneo, qꝛ cū talia sint onera realia ꝛ pnci1 paliter † imponant̄ dignitati seu bñficio ad ea tenet̄ possessor bñficij ēt p p̄terito tpe, vt. l. impatores. ff. đ publica. ꝛ hr̄ in. l. fi. in verbo pēsitatiōes. C. sine cēsu. vel reliquijs, ad hoc tex. in c. j. de solut. ¶ Et istā partē in decima papali imposita post Jo. de mōte muelo disputādo tз Jo. an. in regula iuris nō est in mora. in mercuriar libus. lib. vj. quē sequit̄ Fed. ꝯsi. ccix. qđ incipit, capitulū, vacant2 sede. † Hoc idē in decimis p̄dialibus preteritis nō solutis ab auctore qui percepit fructus, ꝙ debeant solui p modernū possessorē predij, cōsuluit Fede. ꝯsi. lxxxj. qđ incipit, Laicus de p̄dio, ꝛ hoc tз Jo. an. Anto. but. ꝛ Abbas siculus in c. cū hoies. de decimis. ꝛ Hosti. Jo. an. ꝛ Abbas siculus in c. pastoralis. eo. titu. ad idē qđ notat Zenzel. in cle. j. de censi. vbi sub dubio tamen forte dicit, ꝙ 3 † possessor beneficij tenetur soluere iura episcopalia, nō solum pro presenti tempore, sed etiam p preteritis tpibus, quibus auctor suus, qui pcepit fructus, iura episcopalia non soluit, ꝛ lз de hoc ibi multū dubitet Pe. de ancha. qui non audet firmare. Tamen dñs

Car. zaba. in. d. cle. prima in. xj. q. tz istã opinionẽ, vcz, ꝙ possessor bñficij possit queniri etiã ꝑ preteritis iuribus episcopalibus nõ solutis ab auctoribus, In ꝯtrariũ tñ multũ vrget tex. in. l. apud eũ. in prin. C. de cẽsitoribus ꝛ ꝑ equatoribus, lib. xj. presertim si collatio bñficij est facta nouo possessori bñficij ꝑ eũ, q petit nũc subsidiũ ꝛ debitũ ꝑ preterito tꝑe, vt pulchre ad ꝓpositũ declarat Arc. in. c. siqs laicus. xvj. q. j. Sz pp hoc nõ auderẽ recedere a priori opinione, q̃ est cõmunis. Fateor tñ, ꝙ si eps̃ vellet agere ꝯ illũ, q dimisit bñficiũ iã ꝑceptis fructibus illius anni iposito charitatiuo subsidio, sz nõdũ soluto, ꝙ posset eũ cõpellere ad solutionẽ, qr in eius † est optione vtruz velit agere ꝯ possessorẽ bñficij, an vero ꝯ illũ q ꝑcepit fructus. Et idẽ est in alijs iuribus episcopalibus ſm d. Car. in. d. clem. j. in. xj. q. Et hoc idẽ in decimis ꝑdialibus, ante eũ firmauit Jo. and. in. d. c. cũ homines, de deci. ꝛ Fed. in. d. cõsi. lxxxj. ꝛ Tho. in scda secũde. q. lxxxvij. arti. ij. in fi. ꝛ glo. fi. in. c. plerirqz, de pac. Pro hoc tñ facit, qd̃ notat gl. magna in. c. si qs pſbiterorum, de rebus ec. nõ alie. ꝛ in. c. monemus. xij. q. ij. ꝛ in. c. ex presentiũ, de pigno. ꝛ in. c. abbas de his q̃ vi metusue cã fi. ꝛ in. c. cuz venissent. in glo. pen. de resti. in integ. Fatetur tñ Jo. and. in. d. mercu. in. c. nõ est in mora, ꝙ si possessor cõpellatur ad soluẽdũ subsidiũ eo soluto, si ille, q dimisit bñficiũ ꝑceptis fructibus, ꝛ eis asportatis, erat talis, q nõ faciebat fructus suos, vel malo modo eos consumpsisset, queniri poterit ꝑ possessorẽ bñficij, q coactus fuit soluere subsidiũ repetendo solutũ. Pro quo bñ facit tex. cũ gl. i verbo ꝑteritũ, in. l. apud iulianũ. §. heres, de leg. j. Et idẽ dicit Fede. in. d. ꝯsi. ccix. Et respõdet Jo. and. in dicta regula nõ est in mora. ad ꝯria ꝙ loquuntur in mero vsufructuario, q facit fructus suos in vita, ꝛ in morte, ꝛ ad onera tenetur suo proprio noie, qd̃ nõ est in bñficiato presertim habẽte dignitatẽ seu administrationẽ, vt notat gl. ordinaria i. d. c. presenti. q ꝑ dimissionẽ bñficij sui quo ad illud bñficiũ hr̃ ꝓ mortuo, vt. vij. q. j. §. ecce. Et ꝑdicta multo fortius procederent, qñ qlibet eorum percepisset partẽ fructuũ illius anni. Licet qdã voluerint quẽlibet teneri ꝓ rata fructuũ ꝑceptorum, arg. l. diuortio. in prin. ꝛ in. l. de diuisione. ff. solu. matri. Equũ tñ ꝛ magis honestũ eẽt, ꝙ eps̃ vel collector subsidij, cui datur † optio cõueniendi quẽ velit, ex predictis, vt supra dixi, cõpelleret quẽlibet ad solutionẽ ꝓ rata fructuũ ꝑceptorum. Et si ille q demisit bñficiũ percepisset oẽs fructus illius anni, ipsuz solũ cõpelleret ad solutionẽ subsidij, ꝑ regulã qui sentit, de reg. iur. li. vj. qr vt dicit tex. in. l. vnica. §. pro secundo. C. de cadu. tol. non est ferendus is qui lucrũ quidem amplectitur, onus autem annexum contemnit. Et hic adde que scripsi supra in. xxxiiij. questione.

Quando ecclesia est sita in confinibus duorum episcoporum cui debeat solui charitatiuum subsidium.

SVMMARIVM

1. Monstrum eẽt, ꝙ eccle. duo capita hrẽt eque principalia.
2. Tota ecclesia vna est ꝛ indiuisibilis.
3. Delictum, ꝛ culpa prelati non debent nocere ecclesie.
4. Archiepiscopus metropo. potest cogere episcopos ad cõcordiã.

Quest. lij.

Quinquagesimosecundo Quero, Si ecclesia est sita in cõfinibus duarum diocesum, cui episcopo soluet eccle. illa charitatiuũ subsidiũ. Rñdeo nõ eẽ hoc casu attendẽdũ in cuius diocesi sint ꝑdia illius eccle. ꝑ ea que dixi supra in. xxxv. quest. Sz in hoc qdã dicũt, ꝙ vterqz eps̃ poterit exigere subsidiũ charitatiuũ, ꝛ alia iura epalia ꝓ dimidia, ꝑ. l. adeo. §. insula. ꝛ. §. fi. ff. de re iudi. ꝛ i. j. arbor. cõi diuid. ꝛ in. c. cũ qs. §. j. de sepul. lib. vj. ꝛ. c. relatũ, el scdo in fine de testa. ꝛ in. §. insula. institu. de rerũ diui. Et istã opinionẽ seq vr̃ Abbas siculus, de parrochi. ca. sup eo. Alij tenent, ꝙ qlibet insolidũ habebit iura episcopalia. Et hoc in terminis tz glo. in. c. lz in regulis, in verbo cõuenit. xvj. q. iij. Sz hec opinio nõ placet, qr ex duplici onere faciliter cõtingere posset, ꝙ ecclesia grauaretur, ꝯ. c. cũ apostolus. §. ꝓhibemus, de cẽsib. ꝛ quia quodãmodo mõstrũ † videretur, ꝙ eccle. haberet duo capita eque principalia, ꝯ. c. qm̃ i plerisqz, de offi. ordina. ꝛ. c. in apibus. vij. q. i. Alij tenent, ꝙ illius cẽseri dz eccle. vbi est caput arg. l. cũ in diuersis. ff. de reli. ꝛ sump. fune. Et in hoc vr̃ residere Inno. in. d. c. sup eo. de parrochi. post varias opiniones recitatas. Alijs videtur ꝙ illius debeat cẽseri eccle. in cuius diocesi est porta eccle. ꝑ. l. ꝑdijs. §. q domũ, ꝛ qd̃ ibi notat Bar. de leg. iij. ꝛ Bar. in. l. qd̃ con claue. ff. de dã. infec. ꝛ Bal. in addi. i. l. si tertius, de aq̃ plu. arcen. Sz hec opinio nõ placet, qr vbi est paries porta ibi existẽs nõ hz alterare dispositionẽ iuris, vt est tex. in. c. vnico. in fine, ꝛ ibi Do. de ꝯse. eccle. vel alta. li. vj. † Nec placet ꝑcedens opinio, qr tota ecclesia, vna est, ꝛ indiuisibilis cap. nouacianus. vij. q. j. ꝛ clemen. frequens. §. pen. de excessi. prela. Vñ ꝯcludo, ꝙ rõne dubij poterunt ambo epi inuicẽ ꝯcordare, ꝙ alternis vicibus exigant charitatiuũ subsidiũ ꝛ alia iura episcopalia, argu. clemẽ. plures de iure patrona. ꝛ. l. quotiens, in prin. ff. de vsufru. ꝛ. l. via. ff. de seruitu. ti. gñali, ꝛ. l. cõmuni diuidũdo. §. cũ de vsufructu. ff. cõmuni diuidũ. Nec i hac cõcordia erit necessarius ꝯsensus rectoris illius eccle. ꝑ tex. in cle. si vna. de reb. eccle. nõ alie. Lz in ꝯriũ faciat. c. dudũ, de rebus eccle. nõ alien. lib. vj. qd̃ loquitur, qñ agitur de totali alienatione particularis rei imobilis eccle. rectore carẽtis. Si vero nolent cõcordare sup alterna ꝑceptione charitatiui subsidij, ꝛ aliorum iuriũ episcopaliũ, qbusdã vr̃, ꝙ ꝑ cõcursum se ipediãt, ꝛ sic vterqz excludatur, ꝑ tex. in. l. ij. §. fi. ff. qui. mod. vsufruc. amit. ꝛ in. d. l. quotiens, in prin. ff. de vsufru. † Sz hoc nõ credo verum isto casu, qr delictũ, ꝛ culpa ꝑlati nõ dz nocere eccle. xvj. q. vj. c. si episcopũ, ꝛ regula delictũ, de reg. iur. lib. vj. † Sz credo, ꝙ hoc casu archiepiscopus metroppolitanus ipsorum eos cogere poterit, vt cõcordent sup ꝑceptione charitatiui subsidij ꝛ aliorum iuriũ episcopaliũ, ex quo discordia episcoporum vertitur in preiudiciũ eccle. in ꝯfinibus ꝯstitute, ꝑ tex. in. l. huiusmodi. §. fi. ꝛ qd̃ ibi notat Bar. de leg. j. ꝛ i. l. fine. in prin. vbi etiã Bal. C. cõmunia delega. precipue si diuturna fuerit discordia illa iter epos, ꝑ tex. notabilẽ i. c. placuit. xc. dist. Poterit etiã metropolitanus ordinare, ꝙ alternis vicib[9] ab illa eccle. subsidiũ charitatiuũ ꝛ alia iura episcopalia ꝑcipiantur. Et sic alternis vicibus ipsa eccle. ꝯferatur, vt tz glo. nota. in. d. ca. lz in regulis. xvj. q. iij. Et idẽ recitat Inno. in. d. c. sup eo. de parrochi. lz ibi vltimate nõ resideat in hac opinione. Sz hãc opinionẽ amplecti vr̃ ibi Ant. de but. ꝛ istã tz etiã Abbas sicu. in. c. vltimo de re iudica. Et hec opinio mihi placet, presertim si metropolitanus videret iminere piculũ, ne epi pp ꝯtentionẽ huius eccle. in confinibus posite venirent ad rixas ꝛ arma, ꝑ. l. equissimũ. ff. de vsufruc. ꝛ ꝑ ea q notat spe. in ti. de peti. ꝛ pos. §. j. ver. in summa. ꝛ in tit. de sequestra. poss. ꝛ fruc. §. j. ver. sz nunqd vbi agitur, ꝛ Jo. and. i regula locupletari i mercu. li. vj. ꝛ Ang. in auctẽ. vt liti. iurẽt. §. j. Sz si ageretur de oneribus mere ꝑsonalibus, tũc ꝑcedere possent dicta Joã. and. Domi. ꝛ aliorum in. d. c. cũ qs. §. j. de sepul. lib. vj. Et hic adde qd̃ scribo infra. in. lxiij. questione.

Compẽsatio admittitur in charitatiuo subsidio, ꝛ decima papali.

SVMMARIVM

1. Unus officialis non debet se intromittere de officio alterius.
2. Compensatio non admittitur quando charitatiuum petitur causa alimentorom episcopi.
3. Compensatio non admittitur in solutione tributi.

Questio. liij.

Quinquagesimotertio quero, Si eps̃ nomine sue ecclesie petit subsi. charita. a subditis, an subditus possit petere, ꝙ fiat cõpensatio eius, quod sibi debet eps̃ nomine ꝛ ituitu ecclesi. epalis. Et eodẽ mõ, si collector pp petit subsidiũ, An possit obijci exceptio cõpẽsatiõis ð eo, qd̃ habẽti soluerẽ subsidiũ dz camera apostolica, Rñdeo ꝙ sic ꝑ tex. in. l. idẽ iuris, ꝛ. l. si. ff. ð ꝯpẽ. Qd̃ est verũ, dũmodo debitũ sit ex eadẽ statione, secus si esset debituz ex diuersa statiõe qr tũc nõ fieret ꝯpẽsatio vt est tex. in. l. j. C. de cõpen. † qr vnus officialis nõ dz se intromittere ð officio alterius, vt l. in ꝓuincijs. ꝛ ibi Bart. C. de numerarijs ꝛ actuarij. lib. xij. ꝛ. l. q cũqz. C. de executo. ꝛ exactoribus. ꝛ ibi Bar. lib. xij. Et de tali debito petitur cũ fisco epi vel pape ꝯpẽsari dz fieri fides. j. duos mẽses. vt. l. aufertur. §. q ꝯpẽsationẽ. ff. de iure fisc. ꝛ. l. fi. cũ gl. i verbo indaginẽ. C. de ꝯpensa. nisi iudex statueret breuiorẽ terminũ ad hoc ꝓbadũ qd̃ facere posset, ſm Bal. in. l. in ea. C. de ꝯpẽ. Predicta limito vera, nisi charitatiuũ subsidiũ legitime peteretur ob cãm alimentorum ipsius epi, † qm̃ tunc nõ admitteretur ꝯpẽsatio, vt est casus in. d. l. ea. C. de ꝯpẽ. Et idẽ dico, qñ peteretur pp exercitũ nulsuz ꝓ defensiõe status ecclesie, ꝑ tex. in. l. ob negociũ. ff. de ꝯpẽ. vel qñ collector pape peteret subsidiũ seu decimã ipositã pp fauorẽ fidei christiane, vt sentit gl. in. d. l. ob negociũ. Et idẽ dico, si episcopo petenti charitatiuum subsidium obijceretur compensatio de eo

eo, qd̄ eps dz noie suo proprio ex psona sua nō tanq̄ eps, qr talis cōpensatio admitti nō dz, fm Arch. in. c. sacerdotes. xj. q. iiij. per tex. optimū in. l. pen. ff. de cōpen. Pro quo est qd̄ notat Bal. in. l. eius, ver. extra q̄rit. C. de cōpē. † Si aūt agerer de solutione tributi clar esset, q tunc nō admitterer cōpensatio vt est casus in. d. l. in ea. ɀ in. d. l. aufertur. §. vt debitoribus, ɀ glo. i. in. c. decime tributa. xvj. questione prima.

¶ Collectores decie, vl subsidij charitatiui sunt exēpti a solutiōe.

SVMMARIVM

1 Exactores sunt exempti a solutione.
2 Exactores in onere mixto non excusantur.

¶ Questio. liiij.

Quiquagesimoquarto Quero, An collectores, vl alij officiales deputati ad colligēdū seu exigēdū subsidiū charitatiuū in certo loco, si ibi sunt bñficiati, teneanr ipsi ēt p rata sua cōtribuere ad solutionē subsidij. Ur q sic, p text. ɀ gl. i. l. actores. C. de exactio. tribu. li. x. Sz tenēdo q charitatiuū subsidiū nō sit munus ordinariū, sz potius extraordinariū, put cōclusi supra i. xxxij. q. pdicti officiales † sunt exēpti a tali solutione, fm Bar. in. l. j. in fi. C. de imunita. nemi. cōce. li. x. p tex. in. l. honorē. ff. de muner. ɀ hono. † Nisi teneremus, q tale onus soluēdi subsidiū eēt mixtuz, qr tūc a tali onere officiales nō excusarenr, fm Bar. in. d. l. honorē. Ad. l. actores respōderi pōt, q loquir in muneribus ordinarijs, ɀ mere realibus, ad que subeunda officiales tenentur.

¶ In causa charitatiui subsidij potest appellari.

SVMMARIVM

1 In causa decimarum potest appellari.
2 In causis spiritualibus appellari potest.
3 Appellari non potest quando imponitur charitatiuum subsidiū propter necessitatem episcopi.
4 Appellari non potest in causa studij.
5 Appellari non potest in causa cadaueris ne sepeliatur.
6 Sepultura hominis non recipit dilationem.
7 Qn appellatur in causa subsidij ad quem sit appellandum.
8 Appellatur ad papam qn appelletur a collectore decime.

¶ Quest. lv.

Quiquagesimoquinto Quero, An a sententia lata i cā charitatiui subsidij possit appellari. Host. in summa de cēsibus §. ex qbus causis, ver. qd si subditus dicat, ponit p ɀstanti q sic, vt dixi supra, in. xvij. q. Nō credo ver regulariter, p. l. ɀ in maioribus. C. de appel. ɀ. c. de appellationibus, de app. sicut ɀ appellari pōt † in cā decimar, vt notat glo. in. c. tua. el scdo de deci. ɀ i alijs † causis pijs ēt spiritualibus, vt est tex. in cle. dispēdiosam, in fine de iudi. Sz hoc intelligo ver, nisi subsidiū † charitatiuū iponeretur pp necessitatē alimentor epi, quo casu cū alimenta petanr ex officio pp inopiā a sentētia in tali causa subsidij lata nō posset appellari, fm spe. in ti. de appella. §. in qbus, ver. sz nunqd qn iudex decernit, ɀ Bar. in. l. mella. in prin. ff. de alimē. ɀ cib. leg. ɀ in. l. fi. circa prin. ff. de appel. reci. ɀ Bal. in. l. nemo. C. de sum. trini. ɀ fide catho. Et idē dico, si subsidiū iponerer p aliqua alia cā dilationē nō recipiēte, puta qr opprimētib⁹ hostibus iminet ruina, ɀ periculū status eccle. nisi p subsidiū cito subueniar. Hoc. n. casu cuz res sit pitura, nō dz dici q appellatio sit pmissa, p tex. in. l. fi. ff. de appel. reci. ɀ in. l. qsqs. C. quorū appel. nō reci. ɀ in. §. sunt quor. ver. si qs ēt ausus. ij. q. vj. Et hoc vult spe. i. d. §. in qbus. ver. octauo qn res, ɀ Host. i sūma i ti. de sen. ɀ re iud. §. quo remedio. ver. qnto qn res, ɀ Jo. an. in. c. romana. de appell. lib. vj. Et ideo dicit Bal. i. l. vnica i pe. col. ver. qd si vnus scholaris. C. si de momēta. poss. fue. app. q a snia lata i cā studij n̄ pōt appellari, † puta vtrū turbans studiū possit expelli, qr studiū nō patir dilationē. ¶ Sicut nec ēt appellari pōt, ne cadauer seu corpus humanuz tradar † sepulture, fm gl. ɀ Jo. and. in. c. ex pte. el pmo de sepul. ɀ Arc. in. d. §. siqs ēt ausus, ɀ spe. in. d. §. in qbus, ver. octauo qn res, per tex. in. §. pen. in auctē. vt cū de appel. cog. qr sepultura † hois nō recipit dilationē, vt. l. ne corpora. ff. de relig. ɀ sump. fune. ɀ. l. fi. ɀ auctē. itē q domū. C. de sepul. vio. Qn aūt appellar licite a snia lata in cā subsidij, ad † quē sit appellādū. Dic, q si arbitri pnunciauerunt fm ea, q̄ dixi supra in. xvij. q. appellabir ad papā, p text. cū glo. in xbo iudicē, in. c. ab arbitris, de offi. dele. lib. vj. † Si xo appeller a collectore pape iponēti subsidiū, appellabir ad papā tanquā a pape delegato, vt in. c. sup questionum. de offi. delega.

¶ Imperator, ɀ principes tenentur ad subsidiuz charitatiuū impositum per papam pro defensione rei christiane.

SVMMARIVM

1 Imperator est vassallus pape, ɀ ei iurat fidelitatem.
2 Papa tenetur domare rebelles Imperatoris.
3 Duo gladij debent seinuicem iuuare.
4 Ecclesia inuocat auxilium seculare.

¶ Quest. lvj.

Quinquagesimosexto Quero, Descendendo modo ad subsidiū qd̄ imponir p papā, qd̄ tex. in cle. ij. de deci. appellat decimā beneficior, sed proprie decima nō est, qr frequēter variar, fm glo. in clemen. dispēdiosam in verbo decimis de iudi. An imperator ɀ pricipes seculares teneanr ɀtribuere ad subsidiū impositū p papā p expeditione ɀ turcū in defensionē fidei christiane. Rñdeo q sic, p tex. in. c. maximianus, ɀ. c. ab iperatoribus, ɀ. c. ostendit. xxiij. q. iij. ɀ in. c. regū, ɀ. c. princeps. xxiij. q. v. ɀ in. c. quoniā. x. di. ɀ in. c. cū ad verū. xcvj. di. Presertim Imperator, † qui est vassallus pape, ɀ ei iurat fidelitatē, vt in cle. j. de iureiuran. Sicut ecōuerso, cū Impator nō pōt cohercere suos subditos inobediētes, papa † tenet sua potētia domare rebellionē ipsor, fm Inno. i. c. lz ex suscep. de fo. cōp. Pro q̄ ē bonus tex. i. c. j. de forma fideli. i vsi. feu. ɀ i. c. de forma. i fi. xxij. q. v. † Et qr hi duo gladij dñt se inuicē iuuare. c. dilecto. in fi. de sen. excō. li. vj. ɀ. d. c. cū ad verū, † ɀ sepe videmus, q ecclesia inuocat auxiliū seculare. c. tāta. in fin. de exces. pla. c. j. ɀ. c. qm i plerisq. de offi. ordi. xvij. dist. c. nec licuit. c. postulasti. de homi. c. petimus. xj. q. j. cuz multis similibus, q auxilium Imperator mandat sibi exhiberi, vt est tex. in. §. si quis cōtra aliquem clericum. in auctēn. de san. epi. qui text. est canonizatus. xj. q. j. c. si quis contra aliquem clericum.

¶ Principes seculares pñt per censuram compelli, qn denegant subsidium pro defensione christiane religionis.

SVMMARIVM

1 Adrianus papa precibus induxit Carolum regem ad bellum.
2 Ecclesia excommunicat ratione peccati, non soluz iudices seculares, sed etiam imperatorem, ɀ reges.
3 Papa potest acrius q̄ per excommunicationem punire Imperatorem denegantem subsidium.
4 Cōtra Impatorē rōne peccati papa pt idicere bellū, vl eū pnare.
5 Hortatus pape habetur pro mandato.
6 Ecclesia quando non potest sibi subuenire potest cogere principes seculares ad subsidium.
7 Duo gladij exigente necessitate inuicē ɀsueuerunt sibi suffragari.
8 Judex ecclesiasticus habens carceres habiles non potest arctare iudicem secularem ad detinendos clericos pro debitis.
9 Imperator vel principes seculares tenentur suis sumptibus pro subsidio predicto prestare exercitum pape.
10 Principes a quibus papa petit subsidium an possint refricare in dubium q bellum non sit iustum.
11 Stante dubio an bellum sit licitum tenentur prestare subsidium.
12 Quando bellū esset iniustū etiā vassali licite denegant subsidium.

¶ Quest. lvij.

Quinquagesimoseptio q̄ro, Si papa iponat subsidiū, vl iplorat auxiliū a pncipibus secularib⁹, vl a laicis psertiz p auxilio fidei, ɀ defensiōe religiōis xpiane ab oppssiōe turci. pncipes vero seculares ei subsidiuz inhumaniter denegāt, vel id pstare negligūt, an possint ad id p papā cōpelli, vl cēsura ecclesiastica coartari. Ur q nō, per tex. in. c. hortatu. xxiij. q. viij. vbi † Adrianus

papa solo hortatu & precibus induxit regẽ Carolũ ad bellũ cõtra longobardos antea p pipinũ eius patrẽ susceptũ, Ad idẽ tex. in c. ptérea deuotióis ea. cã, z. q. Pro hoc facit qđ notat Inno. in c. inqsitiói. in fi. de sen. excõ. vbi dicit, φ si papa pcipiat laico, q nõ est de iurisdictiõe sua, nec rõne psone sue nec alia rõne nõ videt, q̃ re debeat obedire. Sz cõriũ credo, qz ẽt p cẽsuras ecclesiasticas cõpelli poterũt. Et hoc exp̃sse tenẽt Jo. an. Ant. de but. & Abbas sicu. in c. exposui. de dila. p illũ tex. in verbo p eccle. romane subsidio, & p tex. in c. administratores. xxiij. q. v. Pro qbus ẽt allego tex. in c. excõicamus, el. i. §. moneatur, de here. & in c. statuimus, de cleri. maledi. & in c. adrianus, el. ij. cõiuncta glo. i. lxiij. di. Ad idez allego glo. Inno. & doc. in c. j. de offi. ord. & in c. iudei siue saraceni, cũ glo. in vbo excõicationis, de iude. Idẽ sentit Inno. in c. qđ sup his de voto. Pro hoc facit. c. decernimus, de sentẽ. excõ. lib. vj. c. seculares, de fo. cõpe. eod. li. c. ij. de excep. eo. lib. & c. lz de iureiu. eo. li. Rõne † eni peccati & inobediẽtie eccle. nõ solũ excommunicat iudices seculares, vt in dictis iuribus, sz ẽt Imperatorẽ reges, & alios pncipes seculares. c. nouit. de iudi. c. duo sunt. xcvj. dist. c. valẽtinianus. lxiij. di. c. si aũt. xj. q. iij. ¶ † Plus dicit Abbas siculus in d. c. exposuit. φ papa põt acrius q̃ p excõmunicationem punire pserti Imperatorẽ ei denagãtẽ subsidiũ, allegat. c. venerabilẽ, de ele. & c. alius. xv. q. vj. & c. ad abolẽdã. §. statuimus de heredi. Sz melius facit cle. j. de iureiu. & c. vt officiũ. §. fi. de heret. li. vj. † Et sic sentit, φ forte pp hoc cõ eũ posset iuste idicere bellũ, vel pcedere ad penã priuationis, qđ forte nõ eẽt absonũ dicere, qz cũ agat de sustẽtatione fidei, & religionis christiane subsidiũ nõ põt negari, qn inhumaniter auxiliũ eccle. denegando grauissimũ delictũ cõmittat, & claues eccle. cõtẽnere videat, & periuriũ incurrit cõueniẽdo fidelitatis iuramẽto p eũ prestito, sm formã dicte cle. j. de iureiur. & c. tibi dño. lxiij. di. Et ideo deponendus merito cẽseat, p text. cũ glo. in verbo grauissima, in c. ad apostolice de re iudi. lib. vj. & glo in d. c. alius. Ut ẽt pulchre ad ppositũ determinat Host. in summa de ele. §. qs eligat. ver. cõsultus apud lugdunũ, pserti si Imperator sepius ab eccle. reqsitus, vt auxiliũ impartiat, subsidiũ nõ exhiber, p glo. magnã in fi. i. c. si papa. xl. di. Ad c. hortatu, & c. ptérea deuotióis, põt faciliter rñderi, φ ibi Adrianus papa ex vrbanitate curialiter fuit locutus hortãdo, cũ tamẽ posset mãdare, & cõpellere, qz hortatus † pape habet p mandato, cle. j. cũ glo. in verbo exhortamur. de testi. & c. j. & ibi docto. de testa. Ad hoc. c. rogo. xj. q. iij. & qđ plene notat Ant. de but. i. c. nã cõcupiscẽtiã, de cõsti. Predicta intelligo vera, nisi papa seu sedes apostolica ex redditibus vel bonis romane eccle. se iuuare posset ab oppressione turci, qm̃ cũ istud sit remediũ subsidiariũ, ita demũ cogi † debent ad hoc subsidiũ pricipes seculares, qñ eccle. nõ põt sibi subuenire. Hoc satis colligit ex his q̃ scribit Ant. de but. in. c. cũ nõ ab hoie, in. j. col. ver. & no. φ cessãtibus, p illũ tex. de iudi. Pro quo bñ facit tex. in c. ij. in fi. de cle. excõ. min. & in c. cũ ad verũ. xcvj. di. & in c. qm̃. x. di. & in c. dilecto. in fi. de sen. excõ. li. vj. vbi tex. dicit qz hi duo gladij cõsueuerũt exigẽte † necessitate sibi inuicẽ suffragari, & in iuuamẽ alterius subuẽtione mutua frequentius exerceri. Ex quo ifert Ant. de but. in d. c. cũ nõ ab hoie, φ qñ iudex ecclesiasticus hz potestatẽ carcerandi, & hz carceres habiles † ad clericos detinẽdos, nõ põt artare iudicẽ secularẽ ad carcerãdos clericos, p debitis, qđ dictũ refert ẽt & sequit Abbas siculus in d. c. cũ nõ ab hoie. Et p hoc facit tex. in c. illi aũt, & c. si priuatũ. xij. q. j. & c. clericos, & c. pastor. j. q. ij. & in l. si qs a liberis. §. sed si filius. ff. de liber. agn. & c. qm̃ qcquid. xvj. q. j. ¶ Nec credo, φ ecclesia teneat prius vẽder bona sua pserti sacra, anteq̃ cõpellat principes ad pstationẽ subsidij, qz iura q̃ loquunt de taliũ rex alienatione, põderãt necessitatẽ, vt in c. aux hz ecclesia &c. sicut oino. xij. q. ij. & signanter tex. in auctẽ. hoc ius. C. de sa. san. ec. canonizata. x. q. ij. c. hoc ius vbi tex. dicit nec aliũde soluere valet, † An aũt Imperator vel principes seculares teneant pape seu põtifici pro subsidio pdicto prestare exercitũ sumptibus suis ipsox principũ, vr̃ φ sic. p text. in l. suo victu. ff. de bo. lib. Sz hoc pẽdet ex his, q̃ scribit spe. in ti. de feu. §. qm̃ ver. xxj. & ver. seq. Old. cõsi. cccxxiij. qđ incipit, Factũ tale est qdã miles, & Bar. in l. si nõ sortẽ. §. libertus. ff. de cõdi. inde. & in l. meuia. §. j. ff. de annu. leg. & Bal. in c. j. i vltima col. de capita. q curiã ven. & i. l. liberti liberteqz. C. de ope. liber. & l. qm̃ liberi. post glo. ibi. C. de testi. & Ant. de but. & doc. in c. in qbusdã de penis, & gl. in c. vos aũt. xvj. q. j. † Et an pricipes a qbus papa exigit subsidiũ refricare possint in dubiũ, an bellum qđ indicit p papã sit iustũ vel iniustũ, forte dicẽdo, φ hoc casu nõ lz eccle. pugnare cõ infideles reuocãdo in dubiũ dicta cõria, Inno. Hosti. in c. qđ sup his, de voto. & Archi. in c. si de rebus. xxiij. q. vij. & Oldr. cõsil. lxxj. qđ incipit, An cõ saracenos & Pe. de ancb. in repetitione regule peccatũ, in tertia. q. lib. vj. vel aliter allegando φ bellũ nõ sit iustũ. ¶ Ita φ ipsi possint cognoscere de veritate huius exceptionis pẽdet ex his, q̃ plene scribũt Inno. Jo. and. Ant. de but. & docto. in d. c. j. de offic. ordi. & Guiel. de cu. Bar. Bal. & moderni in l. magistratibus. ff. de iurisd. om. iud. & Bar. in l. diuus, & l. nõ est dubiũ. ff. de custo. reo. ¶ Sz in principibus secularibus, q sunt vasalli pape, put est Imperator p dictã clem. j. de iureiuran. & multi alij clarius dicendũ est, φ stãte dubio, † an bellũ sit iustũ tenent pstare subsidiũ pape, sm glo. notabilẽ in verbo offendere in c. j. de noua forma fide. p qua est optimus tex. formalis in c. j. in princ. in titu. hic finit lex deinde cõsue regni, & in c. qd culpat, in fi. xxij. q. j. nec eox est cognitio an bellũ sit iustum vel iniustũ, sm Bal. hoc plene attingẽte in d. c. j. in ij. col. in titu. hic finit lex deinde cõsue. regni. & Ant. de but. in c. olim, el. j. versi. ad sm ad quos spectet cognoscere, de rest. spoliato. ¶ † Si tñ bellũ esset iniustũ ẽt vasalli pape ei licite denegarent subsidiũ, sm glo. i. c. de forma, in glo. j. xxij. q. v. & in d. c. j. de noua forma fideli. & in c. breui. & ibi latius docto. de iureiu. & est satis de mẽte tex. in d. c. j. de noua forma fidel. vbi dicit, Si cõtingat te rẽ aliquã iniuste vel fortuito casu &c. & vbi dicit, Si sciuero te velle iuste offendere aliquẽ &c. ¶ Qñ iusticia belli est notoria, & est bellũ ad offẽdendũ, secus si ad defendendam ecclesiam, vt est tex. apertus in dicto ca. j. in princ. hic finitur lex deinde cõsuetudines &c. & ibi clarius Bal. de quo dicendum vt ibi latius per eum & per eundem Bal. in c. j. in prima colum. in titulo quibus modis feud. amit. vbi plene loquitur super hac materia.

¶ Priuilegium pape generale non eximit quem a subsidio imposito per papam.

SUMMARIUM

1 Nullus põt se tueri priuilegio, φ nõ teneat ad eũ venire.
2 Priuilegiũ gñale eximẽs a muneribus nõ liberat a charita. subsi.
3 Priuilegium speciale eximit.
4 Priuilegiũ eximẽs ab obediẽtia nõ vz qz qs efficeret acephalus.

¶ Questio. lviij.

Quinquagesimooctauo quero, Utrũ aliqs subditus possit puilegio pape se tueri φ nõ teneat ad solonẽ subsidij p papã iposit. Old. cõsi. ciiij. qđ incipit. Circa ppositã qõnẽ circa fi. cõclndit φ nõ, p. l. j. C. de indictióibus. lib. x. Et p hoc quod not. Jo. and. in c. cũ instantia. de cẽsi. vbi dicit, φ nullus † põt se priuilegio pape tueri, φ nõ teneat ad eũ venire, vl' φ nõ possit p eũ excõicari. Sed dictũ Oldr. intelligo verũ, qñ priuilegiũ esset gñale † eximẽs a muneribus, qz tũc iste casus nõ cõprehẽderet, p tex. i. l. nemineẽ. C. de sac. san. eccle. ¶ † Sz si esset spãle priuilegiũ cõcessũ a papa pcise de nõ soluẽdo subsidiũ impositũ vel imponendũ per papã, vel sedẽ apostolicã, vel de nõ soluenda decima papali, Non video, quin tale puilegiũ sit reseruãdũ, donec p papã reuocet, p regulã decet. de reg. iur. lib. vj. & c. j. & ij. xxv. q. ij. Nõ est tñ credẽdũ φ p papã tale priuilegiũ cõcedat. Et p hoc tex. in d. c. cũ instãtia. vbi dicit, nisi forte p spãle priuilegiũ sedis aplice, φ nõ credimus, sit exẽpta. Ad idẽ tex. in c. accedẽtes. in vbo nisi spãle priuilegiũ de prescri. Nec obstat dictũ Jo. an. in d. c. cũ instãtia. s. relatũ qđ ibi sequunt Ant. de but. & Abba. sicu. qz iõ nõ valeret tale priuilegiũ, † qz ibi eximeret ab obediẽtia pape, & efficeret acephalus, qđ esse nõ põt. c. nulla. xciij. dist. qđ nõ est in casu isto. Et p pdictis allego, qđ not. Jo. an. & Ant. de bu. in c. puenit. de imu. ec. lz akr loq videat Pe. de anc. cõsi. ccliij. qđ incipit. In xpi noie amẽ, in qõne que vertitur inter do. Fede. per. l. vacuatis. C. de decuri. lib. x. Et per multa alia quibus faciliter responderi potest.

¶ Subsidiũ charitatiuum non minuit propter aliquem exẽptũ.

SUMMARIUM

1 Onus deficientium nullus tenetur subire.
2 Exemptio singulorum non prodest vniuersitati.
3 Priuilegiũ exemptionis a charita. debet reuocari quando propter illud ceteri nimium grauarentur.
4 Nõ ẽ verissimile φ papa voluerit eximere i graue piudiciũ aliox.
5 Motus proprius non tollit defectum intentionis pape.
6 Portio exempti quando detrahi debeat.
7 Quomõ

Quomõ debeant inter se diuidere illi q cõposuerũt onus decime.

℄Quest.lix.

Quinquagesimonono Quero, Facta est quẽtio inter papã seu camerã apostolicã; ⁊ cleꝝ certe diocesis, ꝙ clerus noĩe subsidij seu decime papalis teneat̃ tantã summã soluere pape, qñ ꝯtingerit p papã imponi decimã, deinde ꝯtingit, ꝙ papa specialiter exemit quendã bñficiatũ illius diocesis a solutione subsidij seu decime papalis, querit̃ an clerus teneat̃ ad solutionẽ integri subsidij, sicut prius, an vero detrahi debat portio, q̃ ꝯtingeret illũ bñficiatũ exẽptũ, si nõ fuisset exẽptus, Vr̃ dicendũ, ꝙ tãto minus debeat solui pp exẽptionẽ illius, p tex. i. l. vnica. C. vt nullus ex vicarijs pro alienis vicarioꝝ debitis teneat̃ li. x. ⁊ i regula nõ dꝫ, de regu. li. vj. ⁊ in. l. si fundũ sub ꝯditione. §. si libertus, de leg. j. Et h̃ vr̃ tenere spe. in ti. de censi. §. nunc dicendũ. ver. qd si vniuersitas alicuius loci quẽ sequunt̃ Jo. and. ⁊ Anto. de but. in. c. puenit, de immu. ec. ⁊ Pe. de ancha. ꝯsil. ccliij. quod incipit In christi noĩe amẽ, in qstione q̃ vertit̃, ⁊ Stepha. in cle. p̃senti. de censi. ⁊ Ang. i. l. si vnus. §. itẽ si pactus. ff. de pactis. Ita dicẽs ibi tenere Guiel. de cu. ⁊ Ray. Pro quo dicit esse gl. ordinariam in. l. vacuatis. C. de decurio. li. x. Pro quo ẽt allego Bal. in. l. ẽt in vltima col. C. de execu. rei iudi. Ad idẽ qd̃ notat Barto. in. l. muneꝝ. §. fi. ff. de mune. ⁊ bono. vbi dicit, ꝙ de iure cõmuni onus † deficientiũ nullus tenet̃ subire, allegat. l. j. C. de oi agro deserto. li. xj. ℄Sꝫ ꝯtrũ teneo p ea, q̃ notat Bar. post Ja. de are. in. l. ab oibus, in princ. p illũ tex. de leg. j. vbi dicit, ꝙ si dictat statutũ ꝙ comitatẽses teneãtur soluere salariũ potestati, postea eximit̃ aliqua villa, ceteri tenebunt̃ ad integrũ salariũ potestatis, ⁊ sequit̃ Pet. de ancha. in. d. clem. p̃senti. Sꝫ melius ad propositũ adduco, qd̃ scribit Car. zaba. in. d. cle. presenti. in fi. vbi dicit ꝙ si collecte debent̃ ab vniuersitate alicui tanq̃ supiori, si iure supioritatis eximit aliquos a solutione, sicut est papa hoc casu, exẽptio † singuloꝝ nõ pderit vniuersitati, ⁊ ideo infert ꝙ si papa specialiter eximit aliquos a solutione pcurationis legati, p hoc reliq nõ minus tenent̃ ad integrã pcurationẽ legati. Dictũ aũt spe. in. d. §. nunc dicẽdũ, intelligitur ſm eũ in collectis, q̃ debent̃ ex ꝯtu, nõ aũt de iure cõmuni, ⁊ rõne superioritatis, put est p̃statio subsidij charitatiui ⁊ pcurationis legatoꝝ sedis apostolice. Et idẽ substãtialiter ꝯcludit Abbas sicu. plene hoc attingens in. c. accedentes, de p̃scri. Pro hoc qd̃ notat Bar. in. l. actores p illũ tex. C. de exac. tribu. li. x. Nec obstat qd̃ dixi supra de quentione inter cleꝝ ⁊ papã, seu camerã apostolicã, p quã vr̃, ꝙ hic sumus in debito ex ꝯtu, qꝛ cõuentio illa est dumtaxat sup quota, quoniã ipsa p̃statio subsidij seu decime papalis est debita de iure cõmuni ad oẽm requisitionẽ pape, p. c. ij. de preb. li. vj. ⁊ cle. j. in fi. vt lite pẽden. † Si tñ tot eximerent̃, ꝙ ceteri grauarent̃ in p̃stando integrũ subsidiũ, reuocari debet tale priuilegiũ exẽptionis, p. c. suggestũ, de deci. ſm Car. zaba. in. d. cle. p̃senti. in fi. ℄Immo possunt reliq integrũ subsidiũ denegare, ⁊ ad papã appellare, ſm Car. zaba. in. d. c. accedentes, qꝛ † nõ est verisimile, ꝙ papa voluerit eximere cũ graui p̃iudicio alioꝝ, argu. l. ij. §. siqs a principe. ff. ne qd in loco pub. ⁊. c. sup eo. de offi. deleg. Lꝫ Abbas sicu. in. d. c. accedentes, in vltima col. sup hoc vltimo distinguat, An priuilegiũ exẽptionis sit p papã ꝯcessũ motu proprio, An vero ad supplicationẽ alicuius, cuius distinctio nõ placet, qꝛ † motus proprius nõ tollit defectũ intẽtionis pape, vt sentit Jo. an. in. c. si motu proprio. de p̃b. lib. vj. ⁊ dñi de Rota in nouis decisione. cvij. q̃ incipit Itẽ lꝫ motus proprius ⁊ exp̃sse Egi. de bellame. deci. cccclxxv. q̃ incipit Premisse tres. Que intentio pape est p sua rescripta nõ velle alios grauare, vt dictũ est. Sup ista ẽt materia qñ ex pluribus grauatis vno vel aliqbus exẽptis ceteri teneant̃ ad integrã prestationẽ, ⁊ qñ detrahi debeat portio † exẽpti videndũ erit, qd̃ scribit Ange. ⁊ Joan. de imo. in. d. l. ab omnibus, in princi. ⁊ Ludo. ponta. plene in. l. iiij. §. actoꝛ. versicu. quarto dubitatur. ff. de re iudi. ℄ † Et quando est facta predicta compositio qualiter debeant illi qui composuerunt inter se onus decime sic composite diuidere, declarat Bartol. in. d. §. actoꝛ. ⁊ melius Bal. in. l. etiã. in pen. col. ⁊ melius ibidẽ in vlti. col. ver. oꝛ mõ pone dñs mediolani. C. de execu. rei iudi. ⁊ Bar. in. l. ne quid. ff. de incend. rui. ⁊ naufra. ⁊ in. l. j. in. v. colũ. ver. q̃ro qualiter iponat̃. ⁊ ver. seq. C. de mulie. ⁊ i quo loco. li. x. ⁊ Bal. in auc. defuncto in vlt. col. C. ad tertu. Inno. in. c. graue. de sen. excom. glo. in capi. cupientes. §. ad hec. in verbo. discreta. de elec. lib. vj.

℄Eps ⁊ clerus ꝯcedendo priuilegia exemptionis non possunt preiudicare pape vel camere ap̃lice in solutio. decie seu subsidij.

SVMMARIVM

1 Pactũ liberatoriũ a pcuratiõe legati aposto. nõ nocet legato.

℄Questio. lx.

Sexagesimo q̃ro, Utrũ eps cũ clero ex cã priuilegiare possint aliquẽ bñficiatũ ibidẽ forte nobilẽ vel aduocatũ, quo ad hoc, ꝙ nõ teneat̃ soluere subsidiũ ipositũ p papã seu decimã papalẽ. vr̃ ꝙ nõ, p tex. i. l. vacuatis. C. de decurio. li. x. ⁊ alia q̃ diffuse adducit Pe. de anch. ꝯsi. ccliij. qd̃ incipit. In Xp̃i noĩe in qõne q̃ vertit̃. Pro hoc tex. i. l. iusemphyteoticũ, ſm vnã lec. quã approbat ibi Bar. C. d̃ fune. patrimo. lib. xj. Sꝫ dic, ꝙ ex quo eps ⁊ clerus hoc faciũt ex cã, vꝫ priuilegiũ ẽt subdito ꝯcessũ, ſm Spe. in ti. de cẽsi. §. nũc dõm, versi. qd si vniuersitas fecit pactũ. ℄Qd̃ intelligo verũ, quo ad p̃iudiciũ ipsius cleri. ⁊ ꝯcedentiũ dũtaxat, nõ aũt quo ad p̃iudiciũ pape vel camere ap̃lice exigẽtis decimã seu subsidiũ, cui p h̃ nullũ infert̃ p̃iudiciũ, ſm gl. ⁊ Bar. in. d. l. vacuatis. ⁊ Lud. põta. ꝯsi. ccliij. qd̃ incipit in Xp̃i noĩe amẽ, p decisione pposite consultatiõis. Pro hoc bonus tex. in. l. iter debitorẽ. ff. de pac. ⁊ in. l. iii. in prin. ff. de transac. ⁊ in. l. ij. ⁊. iij. C. sine cẽsu vl̃ reliquis. Et ad idẽ optime qd̃ notat Ant. de bu. post gl. in. c. pleriq de pac. vbi dicit, ꝙ pactũ, † p qd̃ clericus liberat̃ a solutione pcurationis legatoꝝ apostolicoꝝ, tꝫ in p̃iudiciũ paciscentiũ, sed nõ in p̃iudiciũ legatoꝝ. Pro hoc ẽt allego tex. in. l. debitorũ. ⁊. l. sequẽti. C. de pac. ⁊ qd̃ notat Archi. in. c. si quis laicus. xvj. q. j. Quid aũt sit in subsidio charitatiuo, quod episcopus exigit a subditis suis nomine proprio. Dixi plene supra. in. xlvij. q.

℄Facta solutione subsidij a priuilegiato protestatio de non sibi preiudicando iuuat ipsum.

SVMMARIVM

1 Cõpulsus soluere ẽt sine ptestatione nõ pdit priuilegium.
2 Priuilegiatus spõte soluẽs an p illũ actũ pdat priuilegium.

℄Quest. lxj.

Sexagesimoprimo Quero, Dixi supra. q. lviij. ꝙ papa potest priuilegiare aliquos, ꝙ non teneantur ad solutionem subsidij seu decime papalis, Pone, ꝙ quidam priuilegiatus instante collectore pape soluit subsidium, cum protestatione, ꝙ per talem solutionem non preiudicetur priuilegio suo, an protestatio eum iuuet, ita ꝙ remaneat sibi saluum priuilegium in solutione alioꝛum subsidioꝝ. Dic ꝙ sic, p tex. i. l. j. ⁊ quod ibi notat Bart. C. de his q sponte ciuilia munera susce. lib. x. Et p id qd̃ notat Cy. in. l. voluntarie, in. v. q. C. de excusa. tuto. Et idẽ tꝫ Ludo. ponta. consi. ccliij. quod incipit. In christi nomine amen pro decisione proposite consultationis, in vltimo dubio. ℄Et idem dico, si nulla emanasset protestatio, si per vim compulsus est † soluere, per tex. in. l. cura extruendi. circa prin. versi. nec si per vim extortum. ff. de mune. ⁊ bono. ℄Si autem sponte, ⁊ sine protestatione soluisset, tunc penderet ab illa vulgari questione, an per vnicum actum contrariũ videatur quis renunciasse priuilegio suo, de qua late per Cy. in dicta. l. voluntarie, ⁊ per Inno. in. c. accedentibus, de priuile. ⁊ per glo. ⁊ omnes doctores in ca. cum accessissent, de constitutio. An autem protestatio predicta vitiet illam solutionem subsidij factam pro tempore protestationis, Cy. sentit ꝙ non in dicta. l. voluntarie in quinta questione.

℄Eps vel collectoꝛ ꝯcurrentes cũ creditore p̃ferrunt̃ creditori.

SVMMARIVM

1 Ante omnia census debet solui superiori.
2 Dominus prius deducit sibi debitum a seruo.
3 Actio funeraria prefertur creditoribus.
4 Actio fiscalis prefertur creditoribus.

℄Quest. lxij.

Sexagesimosecundo Quero, Si episcopus nomine proprio, vel collector noie pape exigat subsidiũ charitatiuũ a subditis bñficiatis, ⁊ eodẽ tpe cócurrãt creditores clerici, a quo petit̃ subsidiũ, an debeat preferri creditoribus petens charitatiuum subsidiũ. 1 † Dico ꝙ sic, qꝛ ante oia solui debet census superiori, secundũ Jo. and. ⁊ Anto. de but. in. c. eã te. de eta. ⁊ quali. ⁊ Arch. i. c. cũ singula, circa mediũ de pbẽ. li. vj. 2 Sicut dominus† prius deducit, quod sibi a seruo debet̃, vt. l. sed si damnum. §. peculium, ⁊ 3 §. preterea. ff. de peculio. † Nec mirũ, qꝛ si funeraria actio ⁊ multe alie de quibus in. l. ij. cũ sequẽti. ff. de priuileg. credi. habent priuilegium, vt preferant̃ alijs creditoribus, multo fortius hec, que 4 † est fiscalis, ⁊ valde pia, vt probat̃ ex tex. in. c. cũ apostolus. §. prohibentes, de censi. Hoc tñ intelligunt verum Jo. an. ⁊ Anto. de but. in. d. c. eam te. Si debitum fuit contractũ cũ clerico ignorante vel ꝯdicente prelato nunc subsidiũ exigentes, secus si illo sciente, qꝛ tũc platus ꝯcurreret cũ alijs creditoribꝰ, p. l. j. ff. de tribu.

¶ Episcopus concurrens cum collectore pape in petendo subsidium charitatiuum, vterqꝫ potest exigere.

SUMMARIUM

1 Duo visitantes eodẽ tpe ꝯcurrentes habebũt duas visitatiões.
2 Unus visitans vice duorum duas habebit procurat.
3 Subditi si non possunt soluere nisi vnuz subsidium collector pape preferretur, ⁊ aliud cessabit.
4 Procuratio semp pstabit̃ maiori qñ oibus prestari non potest.

¶ Quest. lxiij.

Sexagesimotertio Quero, Si episcopus petit charitatiuum subsidium a subditis, ⁊ eodẽ tpe collector pape ab eisdem petit subsidiũ, ⁊ vterqꝫ petit ex legitima causa, an vtriqꝫ sit prestandũ. Respõdeo ꝙ sic si vtriqꝫ põt prestari, p id quod scribit Ant. de bu. 1 post doct. in. c. cũ nuper. de censi. vbi dicit, † ꝙ si eodẽ tpe cócurrant duo visitantes ecclesiã, habebunt duas procurationes. 2 † Et idez erit ßm eos, si vnus tantũ visitat vice duoꝝ, quibus cõpetit 3 visitatio. ¶ † Si vero subditi nõ possent soluere, nisi vnicũ subsidiũ, debet illud solui collectori pape, ⁊ cessabit subsidiũ impositũ p episcopum, arg. in. c. qui resistit. xj. q. iij. ⁊. c. si a sede. de prebẽ. li. vj. ¶ Et pro hoc allego quod notant Arch. Jo. an. ⁊ Domi. in. c. romana. de cẽsi. lib. vj. vbi dicunt ꝙ si archiepiscopus ⁊ metropolitanus ⁊ episcopus diocesanus visitant ecclesiã, ⁊ ecclesia 4 nõ põt prestare, nisi vnicam procurationẽ, † illa prestabit̃ archiepiscopo tanqꝫ maiori, nõ aũt episcopo. Similiter dicentes, ꝙ si archidiaconus, cui ex ꝯsuetudine cõpetit visitatio, ⁊ episcopus visitant ecclesiã, que nõ põt prestare nisi vnicã procurationẽ, illa prestabit̃ episcopo, nõ aũt archidiacono. Pro hoc ẽt quod notat Inno. in. c. in lateranensi. vltra medium de preben. ⁊ in. c. cuz ex officij, in glo. sua pen. de prescri. quẽ sequit̃ Arch. ix. q. iij. in. §. fi. Et pro hoc facit. l. contra pupilluz. §. is qui ad maius. ff. de iudi. ⁊ qd̃ notat Hostiẽ. in summa de ma. ⁊ obe. §. ⁊ ad quid, ver. quid si duo sunt, ⁊ glo. in. c. cum parati. de appellat. ¶ Si autem exigentes subsidia diuersa essent paris ꝯditionis, tunc recurrendũ esset ad glo. magistram in. l. ciues. C. de incolis, li. x. Et ad ea que plene scribit Spe. in titulo de feu. §. quoniã, versi. xij. ⁊ versi. sequenti. ⁊ Ludo. ponta. cõsi. xlvij. quod incipit. in Christi nomine amen, visis necessarijs, vbi plurima adducit, hoc tamen difficile esset reperire p. c. quoniam in plerisqꝫ, de offi. ordi. ⁊ sicut in vnaquaqꝫ. xxj. q. ij. Nisi forte ex dispẽsatione pape, prout fuit in Augustino, vt in. c. nõ aũt. vij. q. j. Et hic adde qd̃ scripsi supra. q. lj.

¶ Exactio charitatiui subsidij facta pendente locatione cadit lucro conductoris.

SUMMARIUM

1 Illa que non renascuntur non censentur in fructu.
2 Lucruz quod pcipit̃ ex prthocollis notarij nõ dicunt̃ in fructu.
3 Lucrum capsoldi proueniens ex renouatióibus cedit ꝯductori.
4 Lucrum proueniens ex iurisdictione castri dati in dotem mariti cedit marito.
5 Nõ semel natũ est nõ idẽ renascit̃, ſꝫ aliud eiusdem generis.
6 Subsidium charitatiuum quomodo dicatur fructus.
7 Subsidium charitatiuum ꝙ non cedat cõductori quantitas precij, ⁊ alie coniecture considerantur.

¶ Quest. lxiiij.

Sexagesimoquarto Quero, episcopus locauit cuidã oia bona ⁊ fructus episcopatus sui, ꝯtingit postea, ꝙ durãte locatiõe eps exigit charitatiuũ subsidiũ a subditis, Utrũ illd, qd̃ pcipit̃ ex solutione subsidij cedet̃ debeat lucro ipsius ꝯductoris. 1 † Uĩ ꝙ nõ qꝛ illa nõ cẽsent̃ in fructu, q̃ nõ renascunt̃, vt. l. diuortio. §. si vir in fundo. ff. soluto mat. Et ideo dicit ibi Bar. ⁊ in. l. qdã. §. nihil. ff. de edendo, ꝙ illud qd̃ nõ pcipit̃ nisi semel, vt est lucrũ qd̃ pcipit̃ 2 † ex prothocollis notarij, nõ dr̃ esse in fructu. Cõtrariũ credo eẽ verius, ꝙ immo cedat lucro ꝯductoris, p tex. in. j. vsufructu legato. §. j. ff. de vsufruc. ⁊ in. l. itẽ si fundi in prin. eo. titu. ⁊ in. l. pretor ait. §. qd̃ de fructibus. ff. de bo. auc. iudi. poss. ⁊ in cle. statutuz, de ele. Et pro hoc allego qd̃ plene notat Joan. and. in addi. spec. in tit. de loca. §. nũc aliqua. ver. xciij. vbi post multa vr̃ ꝯcludere, ꝙ nisi de mẽte ꝯhẽtiũ vel ex ꝯiecturis aliter psumat̃ ꝯductori fru 3 ctuũ ecclesie cedit † lucrũ capsoldi, pueniens ex renouationibus vel inuestituris, quas facit platus. Ad idẽ qd̃ notat Bar. i. l. fi. ff. so. mat. quẽ sequit̃ ibi Joã. de Jmo. vbi tꝫ, ꝙ si mulier dedit ca 4 strũ in dotẽ marito, ẽt lucrũ qd̃ puenit † ex iurisdictione vt ꝯdẽnatiões ⁊ mulcte seu pene, q̃ exigunt̃ pp delicta, dicunt̃ esse i fructu, ⁊ cedunt lucro mariti. Et rñdet ibi Bar. ad illd, qd̃ dr̃, ꝙ nõ 5 dicunt̃ fructus, nisi renascant̃, dicens † ꝙ nunqꝫ ex aliqua re illd idẽ qd̃ semel natũ est, postea renascit̃, ſꝫ aliũ eiusdẽ generis, ⁊ ita est in iurisdictione, qꝛ sepe, ⁊ sepius ꝯtingit, ꝙ cõmittunt̃ delicta, pp q̃ pene mulcte ⁊ ꝯdẽnationes bonoꝝ iponunt̃, q̃ dicunt̃ renasci lꝫ nõ in eodẽ numero ⁊ specie bonoꝝ. Et eodẽ mõ dico, ꝙ cũ 6 subsidiũ † charitatiuũ possit vltra semel iponi, vt ꝯclusi supra questione. xxij. Cũ pluries occurrere possint legitime cause, ex qbus rõnabiliter possit exigi subsidiũ, satis dici possit, ꝙ hic fructus renascat̃, ⁊ p hoc remanet respõsũ ad. §. si vir in fundo. Et p predictis bñ facit, qd̃ notat Bal. in. l. j. C. de fruc. ⁊ lit. expen. ⁊ in. l. j. in fi. C. si pp pub. pẽsita. ⁊ in. c. j. §. sciendũ in tit. de feudi cogni. ⁊ Bar. in. l. in puinciali. §. si ego. de no. ope. nun. p. l. creditor. in 7 prin. ⁊ qd̃ ibi notat Cy. in additi. ff. de actio. ẽpti. ¶ † Fateor tñ, ꝙ si ex quãtitate pcij vel alijs pbabilibus cõiecturis considerata reruz ⁊ personarum qualitate constare posset, ꝙ episcopus in generali locatione non intendebat, ꝙ hoc commoduz quod percipitur ex subsidio obuenerit, conductori, tunc non veniret, per. c. intelligentia, ⁊. c. preterea. de verbo. signi. prout etiam concludit Jo. an. post Pileũ in addit. in. d. ꝟ. xciij. allegat. l. sed ⁊ si susceperit. §. j. ff. õ iudi. Et p hoc bñ facit qd̃ no. gl. i. l. j. §. j. i ꝟbo agendo. ff. de superficie. ⁊ Barto. in. l. cotez. §. qui maximos. ff. de publica. ⁊ in. l. aristo. in princip. ff. de dona.

¶ Datis duobus conductoribus, altero tempore impositi subsidij, altero exactionis tempore, subsidium debetur primo.

¶ Questio. lxv.

Sexagesimoquinto Qro, Stãte opinione quã tenui i prima qõne, ꝙ ꝯmodũ, qd̃ percipit̃ ex subsidio charitatiuo, debeat̃ vniuersali ꝯductori bonorũ, seu reddituũ epatus, Quid si tpe impositi subsidij erat vnus ꝯductor, sed tpe quo soluit̃ subsidiuz forte sequẽti anno reperit̃ alius cõductor, cui ꝯductori cedet lucrum subsidij, Dico ꝙ prio ꝯductori debet̃, qꝛ debitũ est ꝯtrũ tpe quo erat ꝯductor, ⁊ fructus percepti quorũ intuitu sequẽti anno postea fit solutio per tex. in. l. defuncta. ff. de vsufru. ⁊ in. l. iulianus. §. si fructibus ßm vnũ intellectũ gl. ff. de actio. em. Pro quo bñ facit qd̃ no. Bal. post Cy. in. l. fi. ff. de iurisdi. om. iudi. ⁊ in. l. diuortio. in prin. ff. solu. ma. ⁊ in rub. C. de re. pmu. in fi. Ueritas tñ huius pẽdet ex his q̃ magr̃aliter tradit Bart. i. l. fi. ff. de iure fis.

¶ Subsidium impositum in subsidium fidei christiane debetur etiam a cardinalibus ratione suorum beneficiorum.

SUMMARIUM

1 Senatores exempti sunt a muneribus.
2 Cardinales senatoribus equiperantur.
3 Cardinales non comprehẽduntur in materia penali seu reuocatoria

toria priuilegiorum.
4 Cardinales nunquam comprehenduntur sub censuris in constitutione appositis, nisi de eis fiat mentio specialis.
5 Cardinales sunt pars corporis pape.
6 In generali sermone intelligit exclusa persona loquentis.
7 Cardinalatus est maior quacunqz dignitate ecclesiastica preter papatum.
8 Mixtum non continetur appellatione simplicis.
9 Nullus potest esse maior fauor, q̃ fauor fidei.
10 Cardinales dicuntur a Cardine.
11 Cardinales tenent locum apostolorum.
12 Episcopi minores sunt Cardinalibus.
13 Cardinales dicuntur columne ecclesie.
14 Inferiores imitantur ipsorum vestigia.
15 Cardinales sunt tanq̃ signa ad sagittam.
16 Dispositio decretalis loquentis fauore animarum, ne ipsaꝝ cura nõ idoneo cõmendatur, comprehendit etiã cardinalem.
17 Constitutio generaliter loquens cõprehendit cardinales ratione proportionis.
18 Constitutio loquens de pricipibus ꝛ prelatis fauore animarum comprehendit principes maximi gradus.
19 Regula canzellarie de idiomate cõprehẽdit cardinales.
20 Residẽtes in Romana curia excusant a residẽtia i suis bñficijs.
21 Lex, vt cõiter ligat, debet adaptari ad ea, que cõiter accidunt.
22 Constitutio generaliter loquens in materia odiosa, vel penali nõ comprehendit cardinales.
23 Cardinales dicuntur summi patricij.
24 Pena extrauagan. execrabilis. §. qui vero non habet locum in cardinalibus.
25 Regula canzellarie de vero valore exprimendo non comprehendit gratias cardinalibus factas.
26 Dispositio extrauagan. Bonifa. viij. iniuncte. non comprehendit cardinales.
27 Electus, ꝛ confirmatus potest administrare.
28 A sordidis muneribus non solum cardinales sunt exempti, sed omnes clerici.
29 Papa habet omnia iura in scrinio pectoris sui.
30 Papa dicitur habere iura in pectore quo ad iuriũ interp̃tatiões.
31 Episcopus, ꝛ canonici faciunt vnum, ꝛ idem corpus, episcopus vt caput, canonici vt membra.
32 Differentia debet esse inter dantem. ꝛ accipientem.
33 In mandatis procuratorum fieri debet stricta interpretatio.
34 In literis pape ad beneficia non comprehenditur beneficium curatum, vel dignitas.
35 Persone Cardinalium ratione beneficiorum que obtinet alio si docto debent subiacere illis, in quoruz diocesi obtinẽt bñficia.

¶ Quest. lxvj.

Sexagesimosexto Quero, Papa imponit generale subsidiũ quibuscunqz beneficiatis pro expeditione contra infideles, vtrũ cardinales ratione beneficiorum suorum teneant contribuere ad prestationẽ huiusmodi subsidij. d. Ludo. ponta. ɔsi. suo. ccccxcviij. ꝙ incipit, Omnipotentis dei postulato suffragio, in casu quo qrit nũquid, ɔsuluit expresse ꝙ nõ teneatur ad prestationẽ talis subsidij, mouetur pluribus medijs. Prio p. l. senatorũ. ꝛ. l. nemo. C. de dignit. li. xij. vbi dicitur ꝙ senatores 1 † exempti sunt a muneribus, qbus senatoribus cardinales 2 † equiperantur, vt in. c. ecclesia hꝫ senatũ. xvj. q. j. ꝛ i. c. ɔstãtinus. xcvj. di. ꝛ not. Inn. in. c. cum te. de re iudi. ꝛ habet in. l. j. §. de qua re. ff. de postula. Facit tex. in. l. ius senatoꝝ. C. de dignit. lib. xij. vbi imperator seipsum connumerat inter senatores. Scdo, p ea que no. Host. ꝛ Jo. in. c. ad liberãdã. de iudeis, vbi referunt quandã extrauagantẽ Inno. tertij p quã. in subsidiũ terre sancte imposuit subsidiũ omnibus subditis ꝛ p̃latis, in qua subiungit, nos autez, ꝛ fratres nostri sancte romane ecclesie cardinales plenariam decimam persoluemus ꝛc. Per q̃ verba colligitur, ꝙ ideo papa se cũ cardinalibus obtulit solutorũ, qꝛ alias in generali impositione cardinales nõ comprehendebantur. Tertio per ea que no. Jo. mo. ꝛ Jo. an. in. c. vnico d scisma. li. vj. vbi dicunt ꝙ in materia penali seu reuocatoria 3 † priuilegiorum dispositio loquens p verba quantũcunqz generalia non cõprehendit cardinales, nisi de eis fiat specialis mẽtio, p illum tex. ꝛ propterea dicunt ibi olim fuisse declaratũ declaratoriã bonifacij octaui de qua in. c. fi. de ɔces. preben. lib. vj. non cõprehendere cardinales. Pro quo ẽt allegat no. p Jo. an. in. c. qꝛ periculosum. de sen. excõ. lib. vj. vbi vult ꝙ cardinales 4 † nunq̃ comprehendantur 5 sub censuris appositis in constitutione, nisi de eis expresse fiat mentio. † Quarto qꝛ cardinales sunt pars corporis pape. vj. q. l. §. verum. versi. si quis ꝛ. l. quisquis. C. ad. l. iul. maie. ꝛ ipsius speciales fratres. c. fundamẽta. §. decer. de ele. lib. vj. ꝛ. c. j. de offi. leg. lib. vj. vnde sicu. non presumit papã ɔ p̃sonã suã scripsisse, seu mãdasse, vt in. c. cũ instãtia. ꝛ ibi no. de censi. qꝛ i ge6 nerali sermone intelligit † exclusa p̃sona loquentis. c. petitio. d iureiuran. ꝛ. l. inquisitio. C. de solu. ita ẽt intelligunt exclusi cardinales, qui sunt pars corporis pape ꝛ eius mẽbra. Quinto per. c. sedes. de rescrip. ꝛ cle. non potest, de procu. ꝛ. c. qui ad agenduz eo. ti. lib. vj. ꝛ p. l. fi. §. cui dulcia. de vino tri. ꝛ oleo lega. ꝛ. l. nã ꝙ li7 quide. §. fi. de penu. lega. cum cardinalatus † sit maior quacunqz dignitate ecclesiastica preter papatũ, ſm Host. ꝛ Jo. an. in. c. dilectus. el. j. de preben. Et pro hoc ẽt alleg. c. p venerabilẽ. §. rationibus, qui fil. sint leg. Sexto ꝛ vltimo dicit, non posse dici, ꝙ cardinales rõne beneficioꝝ suorum teneantur tãq̃ administratores seu cõmẽdatarij, qꝛ eo ꝙ ista qualitas cardinalatus reperit adiecta administrationi nõ potest dici, ꝙ vt administrator teneat, cuz 8 appellatione simplicis † nõ contineatur mixtum, vt. l. titie textores de lega. j. ꝛ. l. legatus. de lega. secundo, ꝛ. l. hoc legatum. de lega. tertio. ꝛ. l. vim passam. §. prescriptione. ff. de adul. ꝛ allegat no. per. d. Anto. de but. in. c. at si clerici. §. de adulterijs. de iudi. Sed salua reuerentia tãti doc. credo ꝙ. d. Ludo. pont. potius in predicto consilio locutus fuerit studio cõplacendi q̃ animo veritatis exprimẽde, ꝛ opinor ꝙ veritas sit in contrariũ, vcꝫ ꝙ cardinales teneant ad prestationẽ subsidij, ꝙ imponitur p papaz in subsidium fidei christiane. Quod probabo ratione, ꝛ auctoritate Et presuppono ante oia, ꝙ impositio subsidy ex tali cã est fauo9 rabilissima, qꝛ nullus potest eẽ maior † fauor q̃ fauor fidei christiane, pp quẽ sepe receditur a terminis iuris. c. ij. de ɔuer. infide. ꝛ. c. iudei. xxviij. q. j. ꝛ. c. ex multa. ver. in tanta quoqz necessitate populi christiani. c. in fidei fauorẽ. ꝛ. c. accusatus. §. lꝫ. ꝛ quasi p totũ. de here. lib. vj. Hoc sic presupposito dico, ꝙ ratio natura10 lis dictat, ꝙ ipsi teneant ad prestationẽ huius subsidij. † Cum. n. dicantur cardinales a cardine, qꝛ sicut a cardine regitur, ꝛ sustinetur hostiũ, ita p cardinales regit, ꝛ sustinet vniuersalis ecclesia ſm glo. in. c. ij. de offi. archipresby. ꝛ Archi. in. c. sacrosancta per 11 illum tex. in fi. xxij. di. ꝛ in. c. vbi periculũ. de elec. lib. vj. † Preterea cũ ipsi teneant locũ apostoloꝝ rõne maioris dignitatis, quaꝫ obtinent post papam per. c. per venerabilẽ. §. rationibus. qui fil. sint legi. iuncto. c. videntes. cũ gl. xij. q. i. Sicut de episcopis etiã dicit tex. in. c. in nouo. xxi. di. ꝛ in. c. quorum vices. lxviij. di. q mi12 nores † sunt cardinalibus, vt in. c. q̃q̃. ij. q. vij. vt plenius ipse do. Ludo. ponta. hoc concludit consilio suo. cccxciij. ꝙ incipit, Uos 13 estis lux mundi. ¶ † Itẽ cũ dicant esse colũne ecclesie. c. accusatio. ij. q. vij. ibi. Colũne sancte dei ecclesie que apostoli. ꝛ eoꝝ successores non imerito dicuntur. ꝛ cle. si quis suadente. §. pe. de penis, ergo sicut hostiũ sustinet, ꝛ adiuuat a cardinibus, sicut domꝰ sustinet a colũnis, sicut apostoli oia fecerũt p glorificãdo ꝛ ampliando Xpi noie ẽt se morti subijciendo, ita conueniẽs est, ꝛ rõni cõsonũ, ꝙ cardinales ɔtribuãt ad solutionẽ subsidij in fauorẽ fidei, ꝛ religionis xpiane impositi. Itẽ cũ vt. s. d. est, sint pars corporis pape qui vicarius est Christi, vt. in. c. q̃to. de transla. prela. ꝛ c. ita dominus. xix. di. Imitatores esse debent Jesu Christi, q vt legitur in actibus apostolorum, Cepit primo facere, postea docere, vt alios verbo pariter instrueret, ꝛ exẽplo, Cum enim ipsi cardiales prestiterint subsidia ꝛ stipẽdia pro auxilio fidei christiane 14 facile † inferiores eorum exẽplo proniores erunt ad talia exhibẽda subsidia. c. magne de voto. c. cũ in iuuẽtute. de purg. cano. ꝛ. c. 15 precipue. xi. q. iij. qꝛ cardinales † sunt tanq̃ signum ad sagitã positũ, in quos omnes oculos conyciunt. c. qualiter, ꝛ qñ el. y. de accusa. Qd aũt ista sit vera conclusio, probat pluribus auctoritatibus, ex qbus patebit, ꝙ dispositio fauorabilis, put est hec, generaliter loquẽs ɔprehendit cardinales. Prio ex auctoritate Archi. ꝛ Jo. an. in. c. nemo deinceps de elec. li. vj. vbi volũt, ꝙ dispõ16 † illius decer. gñaliter loquentis, que introducta est in fauorẽ aiarum, ne cura aiarum ɔmẽdet nõ idoneo, ɔprehẽdit ẽt cardinalẽ. Scdo ex doctri. Jo. mo. in extraua. Bonifacij q̃ incipit. Excõicamus. quẽ sequit Do. d. S. Ge. in. c. ad succidẽdas. d scisma. lib. 17 vj. vbi dicit ꝙ ɔstitutio † gñaliter loquẽs ɔprehẽdit ẽt cardin. qñ est piter pportionabilis cardinalibꝰ, ꝛ id ɔcludit, ꝙ ẽt añq̃ emanaret. c. felicis. de pẽis. li. vj. dispositio. c. hqs suadẽte. xvij. q. iiij. q̃ ẽ fauorabilis, ꝛ introducta in fauorẽ totius ordinis clericalis, vt est tex. in. c. ɔstringit. el. i. de sen. excõ. ɔprehẽdebat cardinalẽ, ꝛ qñ reuocat, q̃ dixerat in. d. c. ad succidẽdas, dicẽs sibi tũc nõ fuis-

se credēdū q̄si loq̄ret̄ in cā ꝑpria tāq̄ȝ cardinalis. Tertio ꝑ id ꝙ no. Host. in. c. ꝑ humāi. de homi. li. vj. quē seq̄t̄ ibi Jo. an. ⁊ Do. in. §. sacri. vbi dicit, ꝙ ille tex. gn̄aliter loquēs ꝺ principibus ⁊ ꝓ 18 latis, cū sit editus in fauorē † animaꝝ, cōprehendit principes ēt maximi gradus, ⁊ ita ꝺt se audiuisse ab auctore illius decret. talē fuisse ipsius intētionē. Quarto, ꝑ id ꝙ no. Car. zaba. post Pau. in cle. in plerisq̄ȝ. in prin. in. xvj. q. de ele. vbi tȝ, ꝙ dispō illius cle. generaliter loquēs, q̄ inducta est in fauorē cultus diuini, ⁊ digni tatis pōtificalis, nō solū ꝯprehēdit archiepos, ⁊ patriarchas, ꝓ ut dixerat ibi glo. in ɤbo q̄ſtūcūq̄ȝ, ſȝ ēt gn̄aliter ꝯprehēdit quos cūq̄ȝ alios citra papā. Et ꝓpterea alias inter dn̄os meos ꝺ Ro. 19 ta me p̄ſente fuit determinatū, ꝙ regula † cācellarie gn̄aliter dis ponens, ꝙ nullus extra natiōnē suā vigore gratie expectatiue as sequi possit parochialē ecclesiam, nisi intelligat, ⁊ sciat intelligibi liter loq̄ illud idioma ꝯprehēdat cardinales, cū regula illa edi ta fuerit in fauorē aiarū. ¶ Nō sine dubio ꝓcedit in cardinalibꝰ nō residētibus in curia, q̄ꝛ illi nō excusant̄ a residētia, vt est tex. in 20 c. ex gestis. de cle. non resi. Sȝ in residētibus in curia † romana, ⁊ assistētibꝰ pape dubiū facit, q̄ꝛ tales de iure cōi excusant̄ a residē tia in bn̄ficijs suis, ſm̄ Jo. an. in addi. Spe. in ti. de cler. nō resi. §. j. in. fi. ⁊ in titulo de legato. §. seq̄t̄. Sȝ h̄ nō obstāte credo, ꝙ bene fuerit indicatū, q̄ꝛ cū h̄ priuilegiū cessare possit nō residēdo in cu ria, nō haberi dȝ in ꝯsideratione, q̄ꝛ alias seq̄ret̄ ꝙ regula illa de idiomate nullos officiales assistētes pape, q̄ excusāt a residētia i bn̄ficijs suis, ꝑ. c. cū dilectus de cle. nō resi. Nec alios priuilegia tos sup̄ residētia ꝯprehēderet, ꝙ esset absurdū. ad h̄. n. vt lex † cōi 21 ter oēs liget ꝑ. c. j. de ꝯsti. sufficit ꝙ adaptet̄ ad ea q̄ cōiter acci dūt vt. l. nā ad ea. ff. de leg. ⁊. c. j. de cler. nō resi. ꝙ est cōiter verū q̄ꝛ vt plurimū curati resīdēt in parochijs suis, ⁊ curā aiarum ꝑ se 22 exercēt. Illud aūt † de plano fateor, ꝙ in mā odiosa, vel penali cō stitutio gn̄aliter loquēs ꝑ quecūq̄ȝ verba nō ꝯprehēdit cardina les, nisi de eis fiat specialis mētio, q̄ꝛ summi † sunt patricij, vt i. §. 23 filiusfamilias. insti. q̄bus mo. ius patr. potesta. sol. ꝺ q̄bꝰ, nisi spe cialiter dicat̄, cū spāli no. digni sint, neglectū intelligit̄, vt. l. itē apō labeonē. §. h̄ edictū. ff. de iniur. Et ita ꝓprie intelligit̄, ⁊ restringit̄ dcm̄ Jo. mo. in. d. c. ad succedēdas, volētis, ꝙ nūq̄ȝ ꝯstitutio ꝯp̄ hendat Cardinales, nisi de eis fiat spālis mētio, q̄ꝛ intelligit̄, qm̄ ꝯstitutio est penalis, vel aliter odiosa. Et ita declarat Abb. sicu. in. cle. j. circa prin. de exces. pla. ⁊ ꝑ h̄ ꝺt Hostiē. in. c. ex gestis. de cleri. nō resi. quē seq̄t̄ Jo. an. in add. Spe. in. ti. ꝺ lega. §. seq̄t̄. qō ꝯstitutio ꝯtinēs cēsuras ꝯ̄ quecūq̄ȝ nō ꝯprehēdit cardinales, nisi de eis fiat spālis mētio, argu. c. q̄ꝛ ꝑiculosum. de sentē. excō. li. vj. 24 † Et ꝑ hoc dicimus, ꝙ pena extrauagātis execrabilis. §. q̄ vero iposita retinētibꝰ bn̄ficia incōpatibilia sine dispēsatione, nō hȝ lo cū in cardinalibꝰ, vt est tex. in. d. extraua. execrabilis. §. nos itaq̄ȝ ⁊ tȝ Jo. an. in addi. Spe. in. d. §. seq̄t̄ in fi. q̄cquid dixerit Ab. si cul. in. c. bone. el. j. de postu. prela. ⁊ in. c. eccl̄ia. el. ij. de ele. Et ꝓp hoc recte ēt ꝯsuluit Pe. de ancha. ꝯsi. suo. cclxxxviij. qō incipit. i 25 Christi noie amē. Pro clariori euidētia. † ꝙ regula canzellarie anullās gratias ēt motu ꝓprio factas, nisi in eis exprimat̄ verus valor bn̄ficij nō ꝯprehēdit gratias cardinalibus factas, q̄ꝛ talis regula est exorbitās, ⁊ restringēda. Et ꝑ multa alia motiua, q̄ ip se ponit ibi Et ꝓpterea alias fuit determinatū ꝑ dn̄os meos de Ro. me p̄ñte, ꝙ dispositio extrauag. Bonifacij octaui q̄ incipit 26 † iniuncte, que punit ꝓuisos in curia ꝑ papā de ecclesia cathedra. si admistrāt anteq̄ȝ redimerint bullas de camera ap̄lica, nō ꝯpre hēdit cardinales, q̄bus ꝑ papā ꝓuisum est, vel ꝯmēdata ecclesia cathedralis, q̄ꝛ dispō illius extrauagā. est penalis, ⁊ odiosa, ⁊ ꝯ̄ iura, vcȝ ꝯ̄. c. trāsmissam. ⁊. c. nostis. de elec. ⁊. c. auaricie. eo. tit. li. 27 vj. cū ibi notatis, vbi h̄r, ꝙ † electus, ⁊ ꝯfirmatus pōt administrare quoꝝ amboꝝ loco succedit prouisio ap̄lica, vt no. gl. in verbo ꝓ uisionē. in. c. j. de elec. lib. vj. ⁊ in. c. vt circa. in gl. ij. eo. tit. ⁊ li. Re stat modo rn̄dere ad motiua do. Ludo. pon. adducta ꝑ pte ꝯ̄ria in dicto ꝯsi. Et primo ad. l. senatoꝝ. C. de dignita. lib. xij. Rn̄deo ꝙ illa lex intelligit̄ de sordidis muneribꝰ, lȝ ibi sic, verbū gn̄ale a ceteris prestationibus, q̄s iudices describunt, a q̄bus muneribꝰ sordidis de iure sunt exēpti oēs illustres, vt. l. fi. C. de excusa. mu neruȝ. lib. x. ⁊ oēs habētes culmina maximaꝝ dignitatū, vt ē tex. 28 in. l. maximaꝝ. in prin. C. de execu. mune. lib. x. † A q̄bus muneri bus sordidis ēt exēpti sunt nō solū cardinales, lȝ ēt oēs clerici ra tione suaꝝ ecclesiaꝝ, ⁊ beneficioꝝ, vt. l. plȝ. C. de sac. san. eccl. ⁊ in. §. nouaꝝ. ⁊. c. plȝ. xvj. q. j. Nō aūt. d. l. senatoꝝ intelligat̄ solū de muneribus sordidis, sentit ibi gl. in verbo nec nōdū dicit inculca tio. Et h̄ apertius ibi tȝ Bart. ita summādo illū tex. ⁊ ꝑ hoc tex. in. l. qm̄ diuersi. C. de dignita. lib. xij. ad. l. nemo. C. de dignita. xij. Rn̄deo hoc verum esse, ꝙ senatoribus nō pōt indici munus, nisi ex certa sciētia principis, ⁊ ꝓbat̄ in. l. precipimus. eo. ti. Sed im positio subsidij ob fauorē fidei christiane de qua dictū est facta ē auctoritate pape, ⁊ de eius certa scientia, qui scit eā ipositionem ꝯprehēdere cardinales. Ad ſm̄, in quo dicebat̄ de extraua. Inn. tertij relata ꝑ Host. ⁊ Jo. an. in. c. ad liberādā. de iudeis, vcȝ ꝙ di cit nos aūt, ⁊ fratres nostri cardinales plenariā ꝑsoluemus. Rn̄ deo, ꝙ ibi nō fuerūt apposita illa verba, eo q̄ꝛ cardinales nō ꝯp̄ hēderent̄ sub gn̄ali impositione subsidij, sed ꝓp ipsum papā, q̄ nō ꝯprehēdebat̄, q̄ꝛ in generali sermone non intelligit̄ ꝑsona loquē tis, vt. l. si mercedē. §. fi. ff. de ac. emp. ⁊. c. petitio de iureiu. Et sp̄ i telligit̄ excepta ꝑsona principis, vt in. c. veniētes, de iureiu. ⁊. l. j. imperatores. ff. ad munici. Uel fuit ideo de cardinalibus expres sum ibi ad cautelā, vt facilius alij inuitarent̄ ad solutionē, nō ꝙ nō ꝯprehēderent̄ in generali ipositione, habundās enim cautela nō hȝ nocere, vt. l. testamēta. C. de testa. ⁊. l. q̄ mutuā. §. non ideo. ff. māda. Uel pōt dici, ꝙ illa extrauagās sit reuocata, ꝑ tex. i pro hemio. sexti. §. fi. Ad tertium, dū adducebat dictū Jo. mo. in. c. ad succedēdas. de scisma. li. vj. volētis, ꝙ in generali dispositione nunq̄ȝ ꝯprehendant̄ cardinales, nisi specifice de eis fiat mētio, sa tis plene fuit respōsum. s. q̄ꝛ illa doctrina procedit in penalibus, ⁊ odiosis, hic autem sumus in fauorabilibus. Ad quartum, dum dicebat Ludoui. ꝙ cardinales sunt pars corporis pape. ⁊ eius membra. Rn̄deo, ꝙ hoc non est simpliciter veꝝ, sed intelli git̄, quo ad assistēdū pape, ⁊ prestāda ei salubria consilia, vt in. c. fundamēta. §. decet. de elec. lib. vj. nō aūt ꝙ cardinales tanq̄ȝ ꝑs corporis pape gaudeāt oibus priuilegijs, ⁊ prerogatiuis, q̄bus 29 gaudet papa, vt de se ꝑȝ, sicut dicimus, ꝙ papa hȝ † oia iura i scri nio pectoris sui, vt in. c. j. de ꝯsti. li. vj. Nā illud nō est simpliciter verū, sed intelligit̄ habere i scrinio pectoris ꝑ viros disertissimos ⁊ doctores clarissimos, quos sp̄ in curia sua habere presumit̄, vt dicit Cy. in. l. oium. C. de testa. † Uel intelligit̄ h̄re iura in scrinio 30 pectoris quo ad iuriū interpretationē, ſm̄ gl. in. c. preterea. xxij. di. Alias enim si diceremus, ꝙ ex hoc ꝙ cardinales sunt mēbra ⁊ pars corporis pape, nō tenerent̄ ad prestationē subsidij, seque ret̄ eodē mō, ꝙ capitulū seu canonici non tenerent̄ ꝯtribuere ad prestationē subsidij ipositi ꝑ suū epm̄, q̄ꝛ ipsi sunt vnū, ⁊ idē corpꝰ 31 cūeo, qm̄ † eps̄ est caput, ⁊ ipsi mēbra, vt est tex. in. c. nouit. de his q̄ fi. a prela sine ꝯsen. c. ⁊. c. cū clerici. de verb. sig. Et q̄ꝛ dȝ esse dif 32 ferētia. † inter dantē, ⁊ recipiētē, vt in. c. fi. de institu. ⁊. c. ꝑ vestras de iurepa. ⁊. c. debitū. de baptis. ꝙ tn̄ est falsum, q̄ꝛ imo ipsi tenen tur ad prestationē subsidij caritatiui ipositi ꝑ epm̄, qm̄ ipsi magis tenent̄ subuenire epo suo q̄ȝ alij, vt ꝯcludūt Host. ⁊ Aut. ꝺ butr. in. c. preterite. de ele. ⁊ dixi. s. in. xxvij. q. Ad q̄ntū dū adduceba t Lud. c. sedes. de rescrip. ⁊ cle. nō pōt. de ꝓcura. Rn̄deo, ꝙ. c. se des, loq̄t̄ in rescrip. ad lites, q̄ sunt odiose vt in. c. ad hec. ⁊. c. fin. 33 de rescrip. Et † similiter cle. nō pōt. loq̄t̄ in mādatis ꝓcuratorijs in q̄bus dȝ fieri stricta interpretatio, vt est tex. in. c. cū olim. el. j. ꝺ offi. dele. hic aūt sumus in materia fauorabili, in qua fieri dȝ lar ga, ⁊ ampla interpretatio. Sicut. n. dicimus in literis Pape ad 34 beneficia, † ꝙ nō ꝯprehēdit̄ bn̄ficiū curatū vel digitas, nisi de eo fiat mētio in literis, qm̄ emanant litere odiose, vt est tex. in. c. vlti. de prebē. ⁊ in. c. cū in illis in prin. eo. titu. lib. vj. Tn̄ talia bn̄ficia ꝯprehendunt̄ sub gn̄ali vocabalo bn̄ficiꝝ, qm̄ litere pape emanāt in materia fauorabili, vt est tex. in. c. si tibi ꝯcesso. de prebē. li. vj. ⁊ in. c. tua de ver. sig. ⁊ h̄r ꝑ gl. ordinariā in. c. bn̄ficium. de re. iu. lib. vj. ita dōm est, ꝙ in ista gn̄ali, ⁊ fauorabili dispositione ꝯp̄hē dantur cardinales. Ad. l. fi. §. cui dulcia. de vi. tri. ⁊ oleo legat. ⁊ l. nā ꝙ liquide. §. fi. de pen. lega. Rn̄deo, ꝙ illa iura loquunt̄ in re bus nō in ꝑsonis vt hic. Uel loquunt̄, qm̄ ꝓcessit enumeratio spe cieꝝ, sub q̄bus, id de quo q̄rit̄ nullo mō ꝯprehēbebat̄ ⁊ secuta ē clausua generalis, ꝙ nō est in casu nostro. Ad sextū, ⁊ vltimū, dū dicebat Lud. ꝙ appellatione simplicis nō venit mixtū, dico ꝙ il lud ꝓcedit in materia odiosa, vt est tex. in. c. lȝ canō. de ele. li. vj. iuncto. c. statutū. eo. ti. ⁊ li. Sȝ secꝰ est in materia fauorabili, put est hic, vt est tex. in. c. fi. de simo. ⁊ in. c. cū tibi. de ver. sig. ⁊ plene ꝑ Bar. ⁊ doc. in. l. ij. in prin. de ver. ob. Preterea, q̄uis ꝑsona 35 cardinalium in multis sic priuilegiata. tamen ratione beneficio rum, que obtinēt † alio nō docto subiacere debent illis, in quoruȝ diocesibus obtinēt beneficia, sicut de exemptis dicit tex. in. c. cuȝ capella. ⁊. c. ex ore. de priuileg. Sicut etiam de patriarcha habē te cōmendam in dioceſi episcopi determinat Anto. ꝺ bu. ⁊ Jo. ꝺ imo. post Boarinū i. c. ad supplicationē de renū. Pro hoc facit ꝙ no. gl. ordina. in. c. i. iij. q. Et ꝑ hec credo rn̄suȝ motiuis. d. Lu.

¶ Judei possunt compelli ad subsidium impositum per papam pro tuitione fidei christiane.

Summarium

SVMMARIVM

1 Iudei tenentur ad decimas personales.
2 Christiani laici non debent esse deterioris conditionis quam iudei.
3 Infideles habitantes in terris christianorum possunt compelli ad subsidium pro auxilio fidei christiane.

Quest. lxvij.

Sexagesimoseptimo Quero, An iudei compelli possint ad solutionem subsidij impositi per papam pro tuitione, et defensione fidei christiane. Respondeo, quod sic, quia sicut ex predijs, et domibus suis coguntur soluere decimas, et oblationes, de quibus soluerent christiani si ea possiderent vt est tex. in c. quanto. in fi. de vsu. et in c. nimis. el. ij. de excel. prela. et in c. de terris de decimis, et tz Inno. in c. in aliquibus. de deci. et Lap. alleg. lxiij. que incipit in dei noie amen, dubitatiuus articulus, et Bal. in prohemio Grego. in iij. col. Ne ecclesia per possessiones, eorum deterioris sit conditionis, quam si possiderentur a christianis, a quibus perciperet decimas. Immo secundum magis coem doc. sniam iudei tenentur † et ad decimas personales, vt tz glo. in c. decime. in verbo negocio. xvj. q. i. et in c. tua. el. ij. in verbo neqcie. de dec. et Host. pe. de ancha. d. Car. zaba. et coiter doc. in d. c. quanto. et Ant. de butr. post doc. i. d. c. de terris. Indignum. n. eet quod christiani laici, qui per papam pnt compelli ad solutionem talis subsidij, vt plene dixi. s. in. lvj. q. et sequen. deterioris essent † conditionis quam iudei. xxviij. q. i. c. oes. Et eodem modo dico quod saraceni, et alij infideles habitates in terris christianorum, vel existetes sub dnio christianorum compelli pnt † ad prestationem subsidij impositi pro fauore, et auxilio fidei christiane, per ea, que scribit Jo. an. in addi. Spe. in rub. de iudeis. ver. est sciedum quod lz de iudeis. et Old. consi. suo. xci. quod incipit, venit in dubium an saraceni, et Abbas sicu. in. d. c. de terris. et pro vtroque dicto bene facit quod notat Inno. in c. quod super his, de voto.

Decima papalis, vel subsidium non exigitur ab hospitalibus leprosorum, vel infirmorum.

SVMMARIVM

1 Decima papalis non soluitur de his que conuertuntur in vsus deseruientium pauperibus.
2 Rectores hospitalium soluunt decimam papalem de his que percipiunt in studio.
3 Hospitalia non soluunt decimam papalem de residuo, sed debet expendi in vsus pauperum.

Questio. lxviij.

Sexagesimooctauo Quero An, decima papalis seu subsidium quod imponitur per papam deat solui de bonis hospitalium leprosorum, vel xenodochiorum. Gl. ordinaria, cum qua oes transeunt in cle. si bnficiorum in gl. i. de deci. dt quod tpe Cle. quarti, et Honorij emanarunt sup hoc declarationes, que repetite fuerunt tpe Bonifacij octaui, quas dt Jo. an. se vidisse sub bulla, continetes, quod de redditibus talium locorum, qui in vsus infirmorum et pauperum conuertuntur, decia papalis non dz solui. Et idem tz ibi Pau. de leaza. dices hoc fuisse tpe quo bonifacius octauus imposuit deciam pro guerra, et negocijs regni Sicilie. Et hoc tz et Lap. in repetitione. c. de xenodochijs. in. iij. q. de relig. do. Et Fede. consi. cxj. quod incipit. Questio talis est an diocesanus. et Pe. de peru. in trac. de quarta canonica in. xiij. q. principali. ver. demum queritur de visitatore. Et aliquid tetigi. s. in. xxxviij. q. Sz quia predicte declarationes loquuntur de his que conuertuntur in vsus infirmorum, et pauperum. Dubium est an decia papalis solui debeat de his, que conuertuntur in vsus illorum, qui † presunt hospitalibus et pauperibus deseruiunt, Jo. an. in addi. Spe. in rub. de deci. versi. item ad intellectum hoc diffuse attingit, et per plurima iura, et rones concludit, quod et de talibus non debebit solui. x. papalis, Subdit tamen ibi Jo. an. quod si hospitale esset datum in bnficium, put interdum fit iuxta cle. quia contingit. §. vt at. de relig. do. Vel si rectores hospitalium non deseruiunt, lz alimenta mistrorum suorum, qui deseruiunt possunt de. x. papali soluenda deduci. † Et tamen que in studio, vel alibi rectores predicti percipiunt veniunt decimanda. Pro quo vltio bn facit. l. q sub pretextu. C. de sa. san. eccle. et l. gnaliter. C. de epi. et cle. canoniza. xvj. q. i. c. gnaliter. Quid at de eo quod supest vltra vsum infirmorum, et pauperum, an de eo soluetur subsidium seu. x. papalis, Lap. i. d. cle. si bnficiorum. cum quo transit Jo. de imo. ibi dicit se consuluisse cum Jo. quod de talibus solui dz. x. papalis, cum declarationes pdicte solum loquntur de his que exponuntur in vsus infirmorum. Sz Car. zaba. i. d. cle. si bnficiorum. in. iij. q. tz contrarium dices, quod imo non soluetur. x. papalis de illo residuo, † sz dz expedi in vsus aliorum pauperum, vel conseruari ad supuenietia maioris numeri pauperum, ex quo ad hoc fuerunt redditus deputati, vt dicta cle. quia contingit, et hoc magis plz, tum quia declarationes predicte sunt fauorabiles, et introducte i fauore alimonie pauperum, et ideo large interpretande vt dicit Jo. an. in addi. Spec. in. d. rub. tum quia vna, et eadem res non dz diuerso iure censeri. c. cum in tua. de deci. et c. cognouimus. xij. q. ij.

In solutione decime papalis ante omnia expense sunt deducende pro fructibus colligendis facte.

SVMMARIVM

1 Decime spirituales soluuntur non deductis expensis.
2 Decima papalis proprie, et stricte non est decima.
3 Decima papalis non regulatur vt alie decime.
4 Decima papalis succedit loco decimarum, que olim soluebantur sacerdotibus a leuitis secundum Tho.
5 Quarta que hodie soluitur epo successit loco decimarum leuiti.

Questio. lxix.

Sexagesimonono Quero, An in solutione subsidij per papam impositi seu. x. papalis deduci ante oia debeant expese pro fructibus colligedis facte, et sine quibus fructus percipi non potuerunt. Respondeo quod sic, secundum gl. in cle. bnficiorum, in verbo taxatione. de deci. que dicit ita contineri i quibusda declarationibus pontificum. Et idem tz ibi Car. zaba. i. v. q. Et sequitur ibi Jo. de imo. dt Ant. de bu. post doc. in. c. cum hoies de deci. Pro h facit tex. in. l. j. C. de fruc. et lit. expe. et in. l. domum. C. de rei ve. et in. l. fructus. ff. sol. mat. lz contrarium in h et male dicat Ant. de bu. post doc. in. c. fi. de voto. vbi dt quod. xx. redditum ecclesiarum. que imponitur per papam pro succursu terre sancte, solui dz non deductis expensis. Nec obstat si dicatur quod alie. x. † coes, et spuales soluuntur non deductis expensis vt in. c. cum hoies. et. c. non est. et. c. tua nobis de deci. † Quia ista. x. papalis non est pprie, et stricte. x. secundum Car. in. d. cle. si bnficiorum. in. ij. et. iiij. q. sz potius subsidium per ipsum papam impositum, et variabile, quia interdum imponitur. xx. vt in. c. fi. de voto. et in. c. ad liberada, in antiqua compilatione de iudeis, vt. s. sepius dcm est, nec † regulatur vt alie. x. spuales, secundum gl. in cle. dispediosam. in verbo decimis de iudi. lz ista. x. papalis, vt refert Stepha. in. d. cle. si bnficiorum. et Tho. ij. se. q. lxxxvij. art. vlt. circa fi. hodie succedat loco † decimarum quas olim leuite. i. inferiorum mistrorum gradus dabant sacerdotibus supioribus suis, de quibus loquitur tex. in. c. j. versi. et rursus ex ipsis. de deci. Sz credo quod male dicat, quia loco illius † . x. hodie successit quarta decimarum, et aliorum, que debetur epo. de qua in. c. de quarta. de prescrip. et in. c. conquerente de off. ordina. vt declarat Abb. sicu. in. d. c. j. de decimis.

De priuilegio concesso hospitalarijs pro subsidio terre sancte vt quisque ipsorum percipiat legata ad pios vsus facta.

Questio. lxx.

Septuagesimo Quero, papa concessit priuilegium hospitalarijs, et templarijs, quod pro subsidio terre sancte quisque eorum per prouincias suas pcipiat legata indistincte relicta ad pios vsus. Contingit quod iure legati, vel hereditario relinquitur indistincte paupibus, vel pro aia mobile, vel imobile executor deputatus in testo verbo distribuerat, quod tale hospitale heat tm, et tale tm, vel tale heat tale re, et alius alia re, veniunt hospitalarij vel templarij priuilegiati, et petunt ista bona dicetes, quod distributio non potuit fieri per executore, quia bona illa spectat ad eos dicetes sibi deberi non solum post priuilegium sic relicta, sz et relicta prius que tamen non erant disposita tpe date priuilegij executore contrarium asserete. Queritur an valeat. d. distributio fca per executore, Jo. an. in addi. Spe. in ti. de instru. edi. §. nunc aliq. ver. sz cora quo. post Nico. de mattha. format hac qone, et post multa concludit, quod si executor admonitus fuerit, et distribuere cessauerit, tunc priuilegiati licite petunt, et similiter, si priuilegiati petierunt, et obtinuerunt heredes sibi condenari, et consecuti sunt bona, hoc postea non retractabitur. Sz executore non monito, nec snia pro priuilegiatis lata, nec solutione eis

facta, valebit distributio facta p executorē, sʒ vbi testor nō reliqſ ſet executorē, vel ſi reliqſſʒ mortuus eſſet diſtributione nō facta, tūc pꝛiuilegiati pdicti venirēt ad tale relictū. Et iſta. d. ſimpliciter ſeqꝛ Cap. in repe. c. de xenodochijs. in lxxiij. q. de reli. do. Sʒ ſup h videdū eſt, ꝙ no. gl. in cle. j. in verbo deputatis. de teſta. ⁊ Fed. conſil. ccxcvij. ꝙ incipit factū tale eſt ante conſtitutionem.

¶ Subſidiū non pōt imponi per concilium generale ſine ſpeciali ꝯſtitutiōe pp ñ vrgēte magna neceſſitate, ⁊ ſine pñtia pape.

SVMMARIVM

1 Conciliū generale nō poteſt expedire aliqua de reſeruatis pape.
2 Concilium non deponit, nec reſtituit epiſcopum.
3 Depoſitio, ⁊ reſtitutio epiſcopi ſunt de reſeruatis pape.
4 Conciliū generale non tranſfert epiſcopum.
5 Tranſlationes epiſcoporum ſunt pape reſeruate.

¶ Queſtio. lxxj.

Septuageſimoprimo Quero, an ꝯciliū gñale ltime, ⁊ canonice ꝯgregatū, in quo pp pſonaliter nō intereſt, poſſit iponere gñale ſubſidiū oibꝰ bñficiatis forte p ſubſidio fidei xpane, vel p alia cā. Rñ, ꝙ cū hec ſit ardua, ⁊ grauis res ꝯcernēs, vniuerſaꝫ xpianitatē cēſet de reſeruatis pape, dato ꝙ ñ repiat ius h ſpāliter pape reſeruās, pc. c. maiores de bap. ⁊ p id ꝙ no. Spe. i ti. ō lega. §. nūc oñdēdū. circa fi. ver. legatus. ⁊ gl. in. c. ꝙ trāſlationē. de offi. leg. Dōm eſt, ꝙ ꝯciliū gñale ſine ſpāli ꝯmiſſiōe pape non poſſit h vl'e ſubſidiū iponere, niſi vrgeat magna neceſſitas, ⁊ piculū ſit iminēs in no. p ea q late ſcribit Abb. ſicu. in diſputatiōe ſua que incipit eps, ⁊ qdā rector parmēſis. in pen. car. vbi tādē poſt multa hincide adducta ꝯcludit, ꝙ ꝯciliū †gñale nō pōt expedire aliq̄ ō reſeruatis pape, niſi maga neceſſitas ⁊ iminēs piculū eccle. ꝯrīū ſuadeat. Et p h bñ facit ꝙ no. gl. in. c. eps pſbyter. xj. q. iij. q̄ ōt ꝙ ꝯciliū ñ ōponit †epm, nec reſtituit epm depoſitū, qꝛ iſta ſꝫ †pape reſeruata, vt ō pꝫ eſt tex. in. c. i. ⁊. ij. ō trāſla. epi. De ho eſt tex. ij. q. vj. c. iō. ⁊ hꝫ in. c. ex tue. de cle. nō reſi. ⁊ in. c. cleri. ō cle. ex cō. mi. Siſr nec ꝯciliū gñale †tranſfert epm, niſi ad h hēat ſpāle mandatū a pp, ſm Hugo. ⁊ Arc. in. c. eps. ō loco. vij. q. i. ita itelligētes, ⁊ reſtringētes tex. ibi dū ōt. in pñtia ſynodi, trāſferaꝛ, cuꝫ trāſlationes †epoꝝ pape ſint reſeruate, vt. d. c. ꝙ trāſlationē. ⁊. c. mutatiōes. vij. q. i. cū ſi. Nec ob. pdictis. c. ad liberādā in antiq̄ ꝯpillatione ō iudeis, vbi pꝫ ꝙ in ꝯcilio gñali fuit ipoſita. xx. redituū oiuꝫ eccleſiaꝝ p ſuccurſu terre ſancte, vt ēt tꝫ gl. in verbo. viceſimā. in. c. vlt. de voto. Qꝛ rñdeo, ꝙ in illo ꝯcilio, tūc intererat, ⁊ pſidebat pſonaliter inoc. papa tertius, vt apparet ex. ō. ſcriptione. d. decre. ad liberādā, quo caſu nō eſt dubiū, ꝙ papa in illo ꝯcilio potuit iponere vigeſimam ⁊ ōcimam prout ſibi placuit.

¶ Papa pōt concedere laico, ſeu principi ſeculari decimam fructuum beneficiorum certe prouincie.

SVMMARIVM

1 Papa poteſt habilitare laicum ad mere ſpiritualia.
2 Decime mere ſpirituales olim fuerunt cōceſſe laicis propter oppreſſiones hereticorum.
3 Conceſſiones decimarum fiunt ad tempus.
4 Si papa concederet in perpetuum conceſſio teneret.

¶ Queſtio. lxxij.

Septuageſimoſcdo Quero, vtꝝ pp poſſit ꝯcedere laico ſeu principi ſeculari. x. fructuū bñficioꝝ certe pūincie, vel dñij. Glo. i vbo cui vis. in cle. ſi bñficioꝝ ō ōcimis ōt ꝙ ſic, ⁊ ōt ꝙ h ſepe praticatur in Frācia. ⁊ ſeqꝛ ibi Pau. ō leaza. dicēs, ꝙ pt eſſe cā iuſta qꝛ ꝯcedit in ſubſidiū terre ſancte, ō voto. c. fi. ō iudeis. c. ad libandā. ⁊ idē tꝫ Car. zaba. in. d. cle. ſi bñficioꝝ. i. iij. q. † Pro q̄ facit, qꝛ ſi pp laicū habilitare pt ad mere ſpūalia, vt hꝫ p gl. ordinariā i. §. vex. xxxij. di. ⁊ in. c. ōcernimꝰ, ⁊ ibi oēs doc. ō iudi. ⁊ p Spe. i ti. de lega. §. nūc oñdēdū. ver. lx. Et ſi pp oppreſſiones hereticoꝝ pꝛe multitudine quoꝝ eccleſie grauabanꝛ licite fuerūt † oli añ ꝯciliū lateranēſe ꝯceſſe laicis. x. mere ſpūales, vt no Jo. an. ⁊ doc. in c. cū aplica. ō his q̄ fi. a pla. ſiñ ꝯſen. c. multo fortius licitū ē pape laico ꝯcedere iſtā pceptionē. x. papalis, curia tñ ro. ñ fecit p tpa nec facere itēdit tales ꝯceſſiones † ppetuas, ſʒ ſolū ad tps, hꝫ gl. d. cle. ſi beneficioꝝ. in verbo ad tps. Et ppterea papa ſi ſine miniſterio in. d. cle. poſuit verbū illud ꝯcedaꝛ ad tps, q̄ſi ſignificaret ꝙ talis ꝯceſſio nō ſolet, nec dꝫ p ſedē apoſtolica fieri in ppetuum † Si tñ hāc pceptionē pp ꝯcederet laico, vel principi ſeculari in ppetuū teneret ꝯceſſio, ſm Car. zaba. in. d. cle. ſi bñficioꝝ in. iij. q. dicētē, ꝙ licet qdā dicāt, ꝙ hoc caſu q̄ſi ꝯcediꝛ in ppetuū, ſolutio ōbeat fieri nō ſm taxationē, ſʒ ſm verā. x. fructuū, q pcipiunꝛ qꝛ tūc nō hꝫ locū illa cle. q̄ loquiꝛ, q̄ſi ꝯceſſio fit ad tps, tñ ſibi vꝛ, ꝙ ēt ſi ꝯceſſio fiat in ppetuū, ſolutio dꝫ fieri ſm taxationē, qꝛ illa cle. poſuit verbū ad tps, nō ad finē diuerſificādi modū ſoluēdi. x. ſʒ ad finē ſignificādi tm̄modo, ꝙ iſta ꝯceſſio nō fit in perpetuū, item cum iſta decima ſit extraordinaria, ⁊ non certificata de iure per taxationē conſuetam, certificabitur ſecundum eum.

¶ Decima papalis ſoluitur de quibuſcūqꝫ bñficijs regulariter.

SVMMARIVM

1 Beneficium in caſu ſolutionis decime papalis ſumitur large.
2 Capellanie ſoluunt decimam papalem.
3 Clerici ſeculares, quorum prouentus non excedunt ſummam annuam ſeptem flore. non tenentur ad decimam.
4 Cathedrales metropo. ⁊ parochiales tenentur ad decimam papalem, licet impoſitio de his non faciat mentionem.

¶ Queſtio. lxxiij.

Septuageſimotertio Quero an. x. papalis ſolui dēat ō quibuſcūqꝫ bñficijs, Rñdeo ꝙ ſic regulariter, ſm Car. in cle. ſi bñficioꝝ. in. j. q. de deci. qꝛ † verbū bñficiū h caſu large dꝫ ſumi, vt in. c. ſi tibi ꝯceſſo ō pbē. lib. vj. ⁊. c. tua. de ver. ſig. ⁊ ꝙ no. gl. in. c. j. ō reg. iur. lib. vj. Et ppterea ōt gl. j. in fi. in. d. cle. ſi bñficioꝝ de capellanijs † ⁊ bñficijs altariū ſolui dꝫ. x. papalis. Refert tñ Pau. ō leaza. in. d. cle. ꝙ Bonificaius pp octauus declarauit, ꝙ clerici † ſeculares, quoꝝ eccleſiaſtici redditus, ⁊ pūetus ſūmā annuā ſeptē flo. auri nō excedūt, ñ tenerenꝛ ad ſolōnē. x. papalis, niſi vna pſona hēret plura bñficia, que ſimul collecta ſummā predcām excederēt in q̄tocūqꝫ modico, lꝫ nullū bñficiū ō p ſe ſummā. vij. floreno. attingat. Et p premiſſa infero, ꝙ ēt ō eccleſijs cathedralibꝰ † metropolitanis, ⁊ patriarchalibus ſolui dꝫ decima papalis, q̄uis impoſitio expreſſe de talibus non loqueretur.

¶ De redditibus eccle. deputatis ad fabricam ſoluitur decima, non de oblationibus.

¶ Queſtio. lxxiiij.

Septuageſimoquarto Quero an. x. papalis ſolui ōbeat ō ōputatis ad fabricā eccleſie. Rñdeo, ꝙ ō redditibus eccleſiaſticis deputatis ad fabricā eccleſiaꝝ ſolui dꝫ, ſʒ de oblationibꝰ ⁊ elemoſinis, que dantur ad opus fabrice nō ſoluiꝛ. x. papalis, ſꝫ Jo. an. in cle. ſi bñficioꝝ. in gl. i. de decimis. qui ita dicit ꝯtineri in declarationibꝰ pontificum, quas innouauit Bonifacius octauꝰ ⁊ cū gl. ſimpliciter tranſit Jo. de imo. in dicta cle.

¶ Habentes prioratus grangias, ⁊ penſiones tenentur ad decimam papa. ſecus in habentibus ex contractu.

¶ Queſtio. lxxv.

Septuageſimoquinto Quero, an habētes prioratus domos, grangias, pēſiones, vel redditus a monaſterijs, vel eccleſijs teneanꝛ ad ſolutionē. x. papa. Rñdeo, ꝙ ſi hñtes predicta habēt illa in bñficiū, vel ex mera gratia tenētur ad ſolutionē decime papalis. Secus ſi habeāt ex ꝯtu ꝯductionis ad firmā, vl'emptionis fructuū, vel p mercede, ⁊ remuneratione ſui laboris, qꝛ tūc illi, quoꝝ eſt proprietas illa deciare debebūt, ſm gl. j. in. d. cle. ſi bñficioꝝ. de decimis, que dicit ita contineri in declarationibus pōtificū, ⁊ ſeqꝛ Jo. de imo. ibi, ⁊ vide ꝙ ſcripſi. ſ. in. xxxvij. q.

¶ Decima papalis an ſolui debeat ex diſtributionibus que dantur ratione intereſſentie.

SVMMARIVM

1 Diſtributiones quottidiane nō cōputanꝛ in redditibus bñficij.

2 Mortuaria, et oblationes q̄ fiūt ecclesie n̄ cōputant̄ i redditib⁹.

¶ Questio.lxxvj.

Septuagesimosexto Quero, an subsidiū pape seu.x.papalis solui dēat de distributionib⁹, q̄ dant̄ rōne interessentie, vel de minutis oblationibus, q̄ fiūt ecclesiasticis psonis rōne ecclesiarum p sepulturis, et dādis penitētijs. Rñdeo q̄ sic, sʒ gl.j.in.d.cle.si beneficiorum, quā seqt̄ ibi Jo.de imo. et ita dī gl. ɔtineri in predictis declarationibus pōtificū, et inouatione Bonifacij octaui. Sʒ nisi essent declaratiōes ille h̄ determinātes precise in isto casu ɔriū dicerē, qr regulariter † distributiones quotidiane nō ɔputant̄ in redditibus bñficij, nec in eius valore, fm dominos de Ro.in nouis decis.cxxx. que incipit.itē q̄ qñ ipetrat̄.p tex.in.c.lʒ de prebē.et.c.vlt.§.in illis.de ɔcessio.prebē.lib.vj. q̄ ēt tenēt do. d̄ Ro. in antiqs deci.ccccvij. q̄ incipit Nota q̄ nō sufficit, et deci.dcclxvj. que inci. Querit̄ an quotidiane. et Oldr.ɔsi.cxviij. q̄ incipit, ex virtute gratie, et Jo.an.in addi.Spe.in rub. de ɔces.pbē.vsi. ōmū qrebat̄. et Pet.d̄ ancb.in repe.cle.j.ver.v.principaliter q̄ro.de ɔces.pb. Et idē, nisi essent predicte spāles declarationes, dicerē de mortuarijs, qr regulariter mortuaria. † et oblationes seu i certe elemosine, q̄ fiunt ecclesie vel rectori nō ɔputant̄ in reditib⁹ seu valore bñficij, fm Jo.an.in addi.Spe.in.d.rub.de ɔces.pbē. ver.ōmū qrebat̄. et Old.ɔs.suo.ccvj. q̄ incipit, An obit⁹ in mēse facultatib⁹ ɔputet̄, et satis pbat̄ p tex.optimū in.c.vnico in fin. d̄ cle.nō resi.lib.vj. vbi decidit̄ idē iudicādū d̄ eo, q̄ obuenit ex mortuarijs, vel anniuersarijs, q̄ iudicat̄ de distributiōibus quotidianis, q̄ tñ esset intelligēdū, et limitādū. vt pulchre declarat Pet.d̄ ancb.in repe.d.cle.i.in vlt.car.de ɔces.pb. Sʒ postq̄ in h̄ casu spāliter declaratū ē declarationi, vt dixi, stādū est.l.l.pspexit.ff.q. et a qbus manu.liber.nō fi.et.c.i memoriā.decimanona dist.

¶ De bonis monasteriorum, et religiosorū.x.papalis solui nō dʒ.

SVMMARIVM

1 Agris nostris sitientibus alios irrigare non debemus.
2 Decime spirituales solui debent etiam de exiguis redditibus.

¶ Questio.lxxvij.

Septuagesimoseptio Quero an d̄ bōis monasteriorum, et religiosorum solui debeat.x.papa. Refert Pau.in cle.si bñficiorum. d̄ decimis p bonifaciū octauū fuisse dclaratū, q̄ mōasteria monialiū et aliorum regulariū, quorum redditus, et puētus sunt adeo tenues, et exiles, q̄ illis sustētari nō pñt, sʒ p habēda vite sue sustētatiōe habēt publice mēdicare, nō teneant̄ ad solutionē.x.papa. Et hāc d̄clarationē ēt refert, et seqt̄ Gaspa.cal.in titulo d̄ sent.excō.ɔs.ix. Et certe fuit satis equa illa dcisio, qr agris † nostris sitiētib⁹ alios irrigare nō dēmus, vt dī tex.in.l.preses.C.de serui. Ad hoc.c.n̄ satis.lxxxvj.di.et.c.si mediocriter d̄ ɔse.di.v. † Lʒ aliter dicam⁹ in decimis cōibus, et spūalib⁹, qm̄ ille solui dn̄t, q̄uis soluēs non hēat tm̄ in redditib⁹, q̄ possit se, et familiā suā sustētare, qr ille nō tm̄ debent̄ ecclesie, sʒ ēt deo, et soluunt̄ in honorē Dei, vt declarāt Jo.an. Ant.de bu.et doc.in.c.cū boies.de decimis.et est gl.in.c. qr tua.xij.q.i.et in.c.qcūq3 recognouerit.xvj. Et tʒ Raymū.i sūma de decimis vltra mediū ver.qd.si aliqs longo tēpore. et Hosti.in summa, de decimis.§.vtrū prescribant̄ x.viij.qrit̄ de his q longo tempore.

¶ De pictantijs monachorum, vel aliarum personarum ecclesiasticarum decima papalis solui non debet.

¶ Questio.lxxviij.

Septuagesimooctauo Quero, an de pictantijs monachorum, vel aliarum psonarum ecclesiasticarum ab extneis liberaliter factis solui dēat.x.papa. Dic q̄ nō, vt ɔtinet̄ in dcā declaratiōe Bonifacij octaui, vt refert Paulus.in cle.si bñficiorum, de dcimis vbi ēt ɔtinet̄, q̄ de relictis a Christi fidelibus, vt de eis ecclesie emant̄ ppetui redditus, nō dʒ solui.x.papa. sʒ emptiones redditū facta de fructibus postea annuatim pceptis soluet̄.x. papa. ibi ēt ɔtinet̄ q̄ de syluis et nemorib⁹, q̄ nō ɔsueuerūt vendi nihil soluet̄ nisi durāte.x. ɔtingerit veros dños aliqd de eis pcipere, qr tc̄ d̄ pcepto soluet̄.x.pp. ibi ēt ɔtinet̄, an.x.pp.solui dēat d̄ pcurationib⁹, que soluunt̄ visitātib⁹, vel nō visitātib⁹. et d̄ obueniētibus ex iurisdi.ipio regalia, vel regalibus, vel de his que obueniunt ex pascuis, herbagijs, vel piscarijs.

¶ Beneficiatus ex fructibus orti quos vendit non tenetur soluere decimam papalem.

SVMMARIVM

1 Quod percipitur ex venditione fructuum horti non est redditus neq3 prouentus.
2 Decime communes, et spirituales soluuntur de fructibus orti, et omnibus alijs, que percipiuntur.

¶ Questio.lxxix.

Septuagesimonono Quero, an bñficiatus habens ortum ex quo pcipit fructus, quos interdū vēdit, teneat̄, ex eo q̄ pcipit̄ ex vēditione illorum fructuū soluere.x.papa. Credo, q̄ nō p id qd no.Car.zaba.in.cle.exiui.§.lʒ.ver.iij.no.de ver.sig.p illū text.in verbo ad naturā, et formā, puētuū appropinquat. † vbi pbat̄, q̄ illud, q̄ pcipit̄ ex vēditione fructuū orti, nō est redditus, neq3 puētus, sed appropinquat nature puētuū sʒ Car.ibi † in decimis tñ cōibus, et spūalibus aliter dōm est, qr tales.x.de his, et oibus alijs que percipiuntur sunt soluēde, vt est tex.in.c.ex pte.el.ij.et.c. non est de deci.ad hoc.c.peruenit, et.c.nuncios.eo.ti.

¶ Decima solui debet secundum taxationem, et si nulla est fieri debet de nouo, et quomodo fiet.

SVMMARIVM

1 Soluturus decimam iurabit super valore fructuū illius anni.
2 Stabitur iuramento illius sup valore.
3 Juramentum precedet taxationem.
4 Juramentum ideo precedit qr iurat, vt testis secundum zaba.
5 Quare iuramentum precedere debeat.
6 Creditur iuranti sup valore fructuum ex priuilegio iuris.

¶ Quest.lxxx.

Octuagesimo Quero, Dicitur in cle.si bñficiorum. de deci. q̄ qñ hʒ solui.x. bñficiorum dʒ solui fm taxationē, si nulla in loco repit̄ taxatio, sʒ hʒ fieri d̄ nouo. ¶ Qūo fiet taxatio. Dicit Guli.de mōt.lau.in. d.cle.si bñficiorum. q̄ fiet hoc modo, qr ille ad quē spectat fructuū bñficij pceptio, et q hʒ †.x.soluere, iurabit q̄tū poterūt valere fructus illius anni, et stabitur † iurō suo, nisi probari possit maior valor redditū, et postea fiet taxatio, et hoc casu iurm̄ precedet † taxationē, licet alibi taxatio precedat iurm̄, vt in.c.sup eo.de his q̄ metus cā fi.et seqtur simpliciter Jo.de imo.in.d.cle.et idē tʒ ibi Car. zaba. in.ix.q.dicēs, q̄ ideo in casu isto iurm̄ † precedit taxationē, qr hic iurat, vt testis, sed in.c.sup eo.iurat vt principalis. ¶ Sed certe nō video q̄ isto casu dici possit, q̄ iurm̄ pcedere dēat taxationeʒ. Qm̄ cōis doctri.doctorum hʒ, q̄ qñ nō ē prestādū iurm̄ affectionis sed veritatis, prout hic sup veritate q̄titatis fructuū annuorū. sp iurm̄ † dʒ precedere taxationē, qr alias detegeret̄ verecūdia iurantis, cuius iuramēto lex voluit stari, alio nō apparēte, q̄ non esset in iuramēto affectionis, fm gl.in verbo docuerit.in.c.j.de ele. lib.vj. et h̄ vult Bar.expresse in auc.hodie.p illū tex.C.de iudi.et in.l.videamus.§.iurare.ff.de in litē iurā.et Ang.post gl.in.§.opʒ in auct.de iudicibus.et Pet.de ancha.in repe.c.fi.litib⁹.in vlti. car.ver.subseqēter iuxta pdicta, et ver.seq.de dolo, et ɔtu.et Abbas sicu.in.d.c.sup eo.de his q̄ vi metusue cā. Et isto mō dʒ intelligi.c.olim de iniurijs.c.ɔstitutus.de pcu.et.§.oportet.preal. Et oia iura q̄ loquunt̄ de taxatione cū iuramento. ¶ Nec vr̄ veruʒ, q̄ dicit.d.Car. q̄ iste iuret, vt testis, qr si iuraret vt testis, nō crederet̄ sibi soli sup q̄titate redditū bñficij sui, vt.l.iuris iurandi .C.de testi.et.c.lʒ vniuersis.de testi. Et qr cū p tali cā agat̄ ɔ possessorē bñficij vt.l.ij.iij.C.sine cēsu.vel reli. Et dixi plene.s.in.xxxiiij.q.et ipse sit, q hʒ rñdere, et cogi nō est recipiēdū eius testimoniū, vt in.c.insup.in.fi.de testib. Presertim cū agat̄ de suo particulari cōmodo, qr tāto plus pcipiet q̄to min⁹ p.x.soluet, iuxta no.p An.de but.et doc. in.c.cū nūcius.de testi. Vñ nō vr̄ xū dictū do. Car. q̄ deponat vt testis, sʒ potius vt pars, cui credit̄ ex priuilegio † iuris, qñ alia pbatio nō hr̄ vt occurrit iterdū, vt.l.si qñ.C.vñ vi.presertim in his, q̄ ɔsistūt in animo.c.si vero.el.ij. de excō.c.significasti.el.j.de homi.c.nulli.de ele.lib.vj.cū simi.ideo vr̄, q̄ cōis doctri.doc.in.d.cle.dū volūt, q̄ taxatio decime sequi

possit iurm̄, nō sit vera, nisi forte cōis doctrina saluaretur ex his, que diffuse tangit Egi. de bellame. deci. sua septingētesima. xxij. que incipit. Ad extiationē iniurie. dicēdo ꝙ fiat duplex taxatio, ita ꝙ vna precedat iurm̄, ⁊ alia sequat̄, put ibi ipse ibi nititur cō formare stilum palatij apostolici super taxatione expensarū dispositioni iuris communis.

¶ Taxatio fieri debet cum illo, qui colligit fructus, nisi consuetudo aliud inducat.

SVMMARIVM

1 Ad taxationem vocantur omnes, quos taxatio tangit.
2 Regula quod omnes tangit.
3 Taxatio est quedam allibratio.

¶ Questio. lxxxi.

Octuagesimoprimo Quero. Si sunt duo prelati in vna ecclesia parochiali, puta patronus clericus, ⁊ vicarius, qui ex antiqua ordinatiōe ecclesie colligit oēs fructus, de q̄bus annuatim soluunt̄ patrono cētū, residuū remanet vicario, ipse vō patronus h3 soluere decimā ꝓ tota ecclesia, cū quo istoꝝ fiet taxatio. Guiliel. de mōt. lau. in cle. si bn̄ficioꝝ. de deci. quē seq̄t ibi Jo. de imo. dicit, ꝙ nisi ꝯsuetudo aliud inducat fieri, d3 taxatio cu3 illo, q̄ colligit fructus vocato eo, qui h3 soluere decimā, vt sic vocent̄ oēs, † q̄s hec taxatio ꝯtingit, arg. c. fi. de his, q̄ fi. a prela. sine ꝯsen. c. ⁊ regule † ꝙ oēs tāgit. de re. iur. li. vi. Et idē t3 ēt Car. zaba. in d. cle. in. x. q. Et ꝓ hoc allego, ꝙ no. Jo. an. in addi. Spe. in rub. d̄ ꝯce. prebē. in vlt. q. ⁊ Old. ꝯs. clxvij. ꝙ incipit, Ad primā. q. in vlt. dubio. predicta loquunt̄ in taxatione, q̄ est quedā † allibratio, cui debeat fieri, sed an integra solutio decime pro oibus fructibus hoc casu fieri debeat ꝑ vicariū tantum, dixi supra in. xxxvij. questio.

¶ Decima beneficiorum solui debet secundum taxationem consuetam. cle. beneficiorum de deci.

SVMMARIVM

1 Taxatio consueta dicitur ex cōsuetudine prescripta per ann. xl.
2 Taxatio consueta dicitur vbi est consuetudo quod de anno in annum mutetur.
3 Consuetudo soluēdi non dicit̄ contra ius, sed preter ius.
4 Beneficia de iure nō habent certam taxam.
5 Consuetudo preter ius cōe inducitur spacio. x. annorum.
6 Consuetudo que tangit ius canonicum requirit. xl. an.
7 Quare dicta consuetudo requirat spacium. xl. annorum.
8 Consuetudo vtilis, vel damnosa ecclesie, vel in dubio quot annorum spacio prescribatur.
9 Decima solui debet habito respectu ad verā q̄ntitatem fructuū.
10 Bn̄ficiū semel taxatū ꝑ habentes auctoritatem dicitur taxatū.
11 Quando est in optione bn̄ficiatoꝝ q̄ summā velint soluere.
12 Salarium consuetum promissum officiali intelligitur quod vltimo solutum fuit.
13 Soluere debentes certam summā tueri debent in possessione soluendi in qua reperiuntur.
14 In solutione census attenditur vlt. prestatio.

¶ Questio. lxxxij.

Octuagesimosecundo Quero, Dicitur in clem. si bn̄ficioꝝ. de deci. ꝙ decia bn̄ficioꝝ d3 solui ſm taxationē decime cōsuetam, q̄ dicimus taxam ꝯsuetā. Guiel. de mōt. lau. ibi post gl. in vbo taxationē dicit, ꝙ illa dr̄ taxatio † ꝯsueta, q̄ est ꝯsuetudo prescripta, q2 ꝑ. xl. annos sic fuit obseruatū. Tūc. n. q̄ntūcūq3 redditus beneficij sint augumētati, nō mutabit̄ taxatio. Et ita ſm eū fit quasi in oibus ptibus Francie. Uel ſm eū pōt intelligi taxatio ꝯsueta, † vbi est ꝯsuetudo, ꝙ de anno in annū mutet̄, put plꝰ vel minus valēt bn̄ficia. Et ita dt̄ fieri in Catelonia, vbi a tpe clemētis qnti fuit introducta talis decima in magnū d̄trimētū bn̄ficioꝝ, dicēs, ꝙ q̄dā collectores in p̄io anno officij sui faciūt bn̄ficiatos iurare sup cōi, ⁊ iusta taxatione, ⁊ illā posta nō imutāt, nisi ꝯtingat, ꝙ bn̄ficiū fiat maioris summe. Sed dt̄ hoc esse piculosū ꝑꝑ cēsuras, que ferunt̄ ꝑ ꝓcessus. Sed si collector inuenit bn̄ficiū taxatū a. xl. annis citra, nō stabit taxationi illi, q2 nō pōt dici consueta, ex quo adhuc nō sūt. xl. an. ꝙ taxatio illa fuit facta, p. c. cū de bn̄ficio de prebē. li. vj. nisi in partibus illis esset ꝯsuetudo, q̄ð staret̄ taxationi ēt pauciorꝝ annoꝝ q̄. xl. Quo casu poterit collector stare illi taxe, si volet, alias poterit taxare, put fructus erunt vberes, vel tenues, s3 si ꝑ. xl. annos, fuisset obseruata, tūc ab illa taxa nō recederet̄. ⁊ seq̄t Jo. de imo. i. d. cle. Et idē dicit ibi Cardi. zaba. in. vij. ⁊. viij. q. sed aduertēdū est, q2 predicti doc. vident̄ male loq, dū dn̄t, ꝙ adhoc vt stari dēat taxe ꝯsuete, reqrit̄ ꝙ taxa illa obseruata fuerit ꝑ. xl. annos. nā istud videt̄ falsū, q2 cū ista ꝯsuetudo † soluēdi sub certa taxa nō sit ꝯ̄ ius, s3 preter ius, q2 d̄ iure bn̄ficia † nō hn̄t certā taxā, sed variant̄ redditus eorum secundum ꝙ anni fertiles sunt vel steriles. Ur̄ sufficere ꝙ taxatio fuerit obseruata. x. annis. † Cū ꝯsuetudo que non est ꝯ̄ ius cōe, sed preter ius ēt de iure canonico introducat̄ spacio. x. anno. ſm glo. in. c. ꝯsuetudo. xij. di. ⁊ in. c. vt litigātes. in verbo statuimus. d̄ of. ordi. lib. vj. ⁊ in. c. vltimo in verbo consuetudo. de ꝯsuetu. li. vj. ⁊ Archi. in. c. ꝯsuetudinis. xj. dist. ⁊ dn̄i de Rota deci. xxxiij. in nouis que incipit, itē fuit dubitatū quibus adheret̄ videt̄ Do. in. c. cū de beneficio. de prebē. lib. vj. ¶ Sed nihilominus credo, ꝙ cōmunis opinio, quo ad terminos huius questionis sit verior, quia ex qno ista ꝯsuetudo † tāgit ius ecclesiaꝝ, ⁊ bona eaꝝ, dato ꝙ sit preter ius, requirit spaciū. xl. ann. ſm Jnn. in. c. cū dilectus. ad fi. de ꝯsuetu. quē sequunt̄ ibi Host. ⁊ Jo. an. ⁊ Collectarius in. c. ex parte. eo. titu. ⁊ do. de Ro. in nouis deci. ccccxlj. que incip. Jtem querit̄ quanti tpis plenissime hoc attingentes, qui mouent̄ potissime ꝑ tex. in. c. cū ecclesia sutrina. de cā. pos. ⁊ ꝓprie. ⁊ in. c. cumana de elec. iura āt in ꝯ̄rium alleg. loquunt̄ de ꝯsuetudine ꝑter ius, que nō tangit ecclesias. Nec ob. si diceret̄. ꝙ. c. cū ecclesia ⁊. c. cumana loquunt̄ in ꝑscriptiōe, q̄ tēdit ad tollēdū pticulare ius vnius ecclesie, que sp est vniformis. xl. anno. nō aūt in ꝯsuetudine que tangit vniuersum. i. oēs ecclesias regni prouincie, vel ciuitatis, quo casu ſm quosdā ēt ꝯ̄ ecclesias in eis, que non sunt contra ius, sed preter ius, inducit̄ ꝯsuetudo spacio. x. anno. Q2 dico, q̄ð ēt dato ꝙ hoc esset veꝝ, illud ꝓcederet, q̄n ꝯsuetudo † vniformiter induceret̄ contra oēs ecclesias ciuitatis, vel ꝓuincie tanq̄ ꝯ̄ aliquod vniuersum. Sed si inducit̄ difformiter ꝯsuetudo contra q̄libet ecclesiam, put est hic, q2 q̄dlibet bn̄ficium h3 suā taxam separatā, ⁊ taxa vnius bn̄ficij est difformis a taxa alterius, tūc quia agit̄ de pticulari interesse pticulariter ꝯsiderato cuiuslibet ecclesie, nō d3 indicari, ⁊ cēseri ꝯsuetudo introducta ꝯ̄ vniuersitatē ecclesiaꝝ. sed potius regulari d3, vt prescriptio tangēs ius particulare singularū ecclesiaꝝ. l. in tantū. §. vniuersitatis. de rerū diui. ⁊ c. qui manumittit̄. xij. q. ij. ideo requirit̄ ꝙ sit introducta spacio. xl. ann. vt dicebāt domini de Rota in pcal. deci. ccccxli. l3 ipsi loquant̄ principaliter in ꝯsutudine de optādo. Et ista ꝓprie videtur mens Ant. de bu. istū passum diffuse attingētis in repe. c. fin. in. vj. ⁊. vij. carta d̄ ꝯsue. quē sequit̄ Do. de san. Ge. in. c. mos est. l. dist. ⁊ in. c. frustra in fi. viij. di. ⁊ in. d. c. ꝯsuetudinis. xi. dis. ⁊ in. d. c. ꝯsuetudo. xij. di. Pro quo allego ēt ꝙ no. Cardi. zaba. post Guiel. zenze. ⁊ Pau. in cle. q2 regulares. in prin. in. xx. q. de sup. neg. prela. ⁊ in ea. cle. §. premissa. in. iij. q. ⁊ Bal. in auc. quas actiones in pe. col. ver. extra querit̄ circa. j. partē. C. de sa. san. eccl. Uerum tn̄ q2 oia predicta loquunt̄, q̄n ꝯsuetudo introducit̄ ꝯ̄ ecclesias, ⁊ ista taxatio ꝯsueta posset esse ꝙ sit vtilis ecclesijs, q2 forte cōiter minus continet q̄ esset vera decima fructuū. † Uel saltē posset esse dubiū, an ꝯsuetudo huius taxe esset vtilis vel damnosa ecclesijs, forte posset hoc casu recurri ad di. Bal. in. c. i. in p̄n. ver. quero quanto tpe prescribat̄. in titulo qui feu. dar. pos. vbi dicit ꝙ si ꝯsuetudo que inducitur, est manifeste vtilis ecclesie prescribitur spacio. xxx. anno. Si aūt est expsse damnosa ecclesie, requiritur spaciū tanti tpis, cuius ꝯtrarij nō sit memoria. Si vero est dubium, an sit vtilis, vel dānosa ecclesie, requirit̄ tps. xl. anno. vl̄ potest forte dici, ꝙ vera sit cōis opinio, ꝙ requirat̄ tēpus. xl. an. q2 cū de iure sit, ꝙ q̄n papa exigit decimam bn̄ficioꝝ, decima solui † debeat habito respectu ad verā q̄ntitatē fructuum, consuetudo, ꝙ stetur taxationi precise, non attento vero valore fructuū ⁊ eoꝝ q̄ntitate, satis potest dici consuetudo contra ius cōe. Et iō in ea requiratur tempus. xl. anno. vt in. c. fi. cū gl. de ꝯsuetu. Ubi vero taxatio non fuisset obseruata spatio. xl. anno. dicūt doc. in illa cle. si bn̄ficioꝝ ꝙ collector non teneret̄ stare illi taxe, sed posset exigere decimam ſm verum valorem bn̄ficioꝝ, vt predixi. Sed contrariū in hoc velle vident̄ do. de Ro. in antiquis deci. lxvj. q̄ incipit Nota. ꝙ vbi bn̄ficiū, † vbi dicūt ꝙ si bn̄ficium est semel taxatū ꝑ illos, qui tūc habuerunt potestatē taxādi ex tali vnica taxatione beneficiū videt̄ taxatū, nisi aliquis actus contrarius taxationi

taxationi interueniret, et si p multos annos decima pro illo bñficio non fuerit soluta, nisi pro illa vice pro qua fuit taxatum, nec ideo minus vires h3 taxatio semel facta, q2 si papa non indiguit interiz decimis, nõ pp hoc videt remisisse qn taxatio prius fcã valeat arg. l. in filijs. C. de decurio. fm eos. vbi vero a. xl. ann. citra solutio decime vario mõ fuisset facta, tunc vr potius esse in † optione bñficiatoꝝ, h3 q̃s summã velint soluere, ex quo nulla taxa reperitur prescripta spacio. xl. anno. vel possunt omissis taxationibus soluere deciaz h3 verũ valorẽ fructuũ p id q no. gl. in cle. attẽdẽtes. in verbo solite. de sta. mona. Pro hoc tex. in. c. ex parte de censi. & facit. l. plerumq3. in fi. ff. de iur. dot. & l. siquis seruũ. C. de qdi. i de. vel forte obseruari d3 in solutione decime id, q vltio obseruatum est p tex. in. l. mella. §. sed si alimenta. ff. de ali. & ciba. lega. Et pro hoc q no. Bal. in. l. binos. ver. sed ponamus olim. C. õ ad no. diuer. iudi. vbi dicit, q si officiali † pmissum fuit salariũ consuetũ, & repit q vario modo preteritis tpibus fuit solutũ salariũ intelliget promissio de salario q vltimo loco fuit officiali solutuz facit. c. is qui. §. i. de sepul. lib. vj. & l. si mulier. in prin. ff. de relig. & sump. fune. Et hoc satis videret equũ. vt rõne possessionis soluẽdi fm certã summã in qua reperiunt tuerentur † in sua possessione arg. c. qsultationibus. de iurepa. & c. cum olim. de cã. pos. & prop. Pro cõi tñ opinione doctoꝝ in. d. cle. si beneficioꝝ. vrgere multum videt tex. in. c. olim. de cẽsi. vbi in solutione † census non attẽditur vltima prestatio, sed q fuit obseruatũ spacio. xl. anno. ideo non auderẽ recedere a cõi doctoꝝ snia licet satis videat dubia p predicta. Vidẽdũ tamẽ est ad predicta q no. Bar. in. l. si prius. in princi. ff. de aqua plu. arcen. & Ludo. pont. consil. cxc. q incipit In Christi nomine non est dubium hec onera.

¶ Decima papalis solui debet in pecunia.

¶ Questio. lxxxiij.

Octuagesimotertio Quero, An decima papalis solui possit i rebus beneficij, puta in grano, & vino presertim in locis in quib9 non est taxatio. Rñdeo q non, sed d3 solui in pecunia h3 gl. i cle. si bñficioꝝ, in verbo monetã õ deci. que ita dicit cõtineri in õclarationibus põtificũ. Et hoc satis vr tacite velle ille tex. in. d. cle.

¶ In taxatione, & valore monete attendi debet locus beneficij, non autem locus vbi papa facit gratiam de tali beneficio.

SVMMARIVM

1 Estimatio monete fm vsum cambij, & non iuxta causalem caristiam fieri debet.
2 Taxatio beneficij variata attenditur iuxta tempus vacationis non tempus date.
3 Que taxatio obseruari debeat in gratijs expectatiuis, vbi de valore fit mentio.
4 Quando in literis pape non sunt illa verba secundum taxationem decime.
5 Duplicatio valoris expressi in gratia quando beneficium non reperitur taxatum procedit de equitate.
6 Palatium apostolicum vt plurimum adheret equitati.
7 Beneficiũ quando non reperitur taxatum de rigore iuris quid attendatur cum distinctione, aut in forma communi, aut in forma pauperum.

¶ Quest. lxxxiiij.

Octuagesimoquarto Quero, papa mãdat alicui puideri de beneficio, cuius fructus, redditus, & puẽtus cẽtũ libraꝝ turonensiũ paruoꝝ fm taxationẽ decime nõ excedãt, an tã in taxatione q̃ in valore monete qsiderãdo attẽdi debeat locus curie romane, vbi papa facit grãm. Dic q nõ, s3 attẽdi d3 locus, vbi est bñficiũ, de quo qrit, & si ibi nõ currũt turonẽses, fiet † estimatio monete ibi currẽtis ad rõnẽ turonẽsiũ, & qparatio iuxta põd9, & qsuetudinẽ cãbij q̃ cõiter ibi esse solẽt, si iuxta cãlẽ caristiã, vel vtilitatẽ, q̃ pp casum accideret, fm gl. in verbo qsuetã. in cle. si bñficiorum de deci. & do. de ro. in antiqs deci. cccxxxij. q̃ incip. Not. q vbi est fcã grã. p hoc. c. cũ canonicis. in fi. de cẽsi. Et idẽ dicit Jo. an. in addi. Spe. in rub. de qcef. pbẽ. in pen. col. ver. ad aliaz qõnẽ. p. l. iij. ff. de bo. auc. iu. pos. & l. heres absens. §. fi. ff. õ iudi. & l. contraxisse. ff. de act. & obl. & idem t3 Old. cõsi. clxviij. q incip. Ad primã. q. p. l. vinũ. in fi. ff. si cer. pet. quẽ sequit Petr. de ancha. in repe. cle. j. in vlti. col. de cõcef. prebẽ. Sed in loco bñficij, esset variata taxatio decime, puta, q2 tpe date gratie erat vna taxa, & tpe vacationis bñficij repit alia taxa diuersa, tũc attenditur taxa, que est tpe † vacationis, nõ aũt que erat tpe date, vt p plurima motiua qcludit Old. qs. suo. lvij. q incipit. Quidã impetrauit primũ bñficiũ, quẽ sequunt dñi de Ro. in antiqs õci. dccclvij. que incip. Vrbanus papa, qntus rñdentes sufficiẽter ad iura cõmunia volẽtia, q attendi debeat initiũ, & tps date de quo et ponit Jo. an. in addi. in. d. rub. ver. in. ij. & iij. q. Et p hoc q scripsi. q. q. lxxxvij. Ro. tñ, & curia roma. obseruat, q vbicũq3 papa in gratijs † expectatiuis scribit p aliquo, vt sibi puideat de bñficio non excedẽte certum valorẽ puta. xl. si sine cura & l. x. si cũ cura fm taxationẽ decie, vt cõiter fit pp istud verbũ h3 taxationẽ decime poterit ille expectãs acceptare, & sibi facere puideri de bñficio valoris in duplicata q̃titate, q̃s sit expressum, vnde si bñficiũ erit sine cura, poterit acceptare, & sibi prouideri de bñficio h3 veꝝ valorẽ fructuũ valoꝝ. lxxx. q si sit cũ cura poterit acceptare, & sibi facere puideri de bñficio valoris cẽtũ viginti fm veꝝ valorẽ fructuũ illius loci, vbi est bñficiũ, & hoc veꝝ, qñ ibi non est facta taxatio decime. Et iste stilus fundatus est sup extrauag. Jo. xxij. q̃ incip. Suscepti. ¶ Sed si beneficiũ esset taxatũ, tũc pp clãm appositã in gratia fm taxationem decie inspiceret taxa bñficij, non verus valor fm dños de Rota in antiquis deci. cclxxvij. q̃ incipi. Nota q vbi papa confert. ¶ † Sed si in literis pape nõ essent illa verba fm taxationẽ decime, tunc nõ fit duplicatio, sed solũ põt acceptari, & puideri de bñficio nõ excedẽte valorẽ in gratia pape expressuz iuxta verã extimationẽ valoris fructuũ, & reddituũ, illius loci, vbi est bñficiũ, fm dños de Ro. in predicta decis. cclxxvij. & ita quotidie obseruat in palacio apostolico. ¶ Quod tñ dixi, q qñ scribit p papã, p aliquo bñficiãdo cũ clã fm taxationẽ decime, si bñficiũ nõ repit taxatũ valorẽ expressum in gratia duplicari de stilo palacij aplci † pcedit de eqtate, cui vt plurimũ † inheret palaciũ apostolicũ, que equitas sumpta est ex dicta extraua. Jo. xxij. q̃ incipit Suscepti. & ita t3 Jo. an. in addi. Spe. in dicta rubri. de qcef. pbẽ. in nona col. ver. in. i. q. argui põt post argumẽta ad vtrãq3 ptẽ, quẽ seqt Pe. de anc. in repe. cle. j. in pen. carta de qcef. pbẽ. Secus dicẽs esse de rigore iuris quo nõ elidẽdo pp h gratiã quasi cũ nõ sit bñficiũ taxatũ, vt vr exigere gratia nõ comprebẽdat sub gratia, † sed imo non obstãte q nõ sit taxatũ attendit factis debitis deductionibus verus valor fructuũ bñficij, q bus qsideratis extimabit, si iuxta valorẽ expressuz in gratia, & verum valorẽ fructuũ & reddituũ bñficij bñficium cõtineat sub gratia arg. l. in testamento. de qdi. & dmõ. l. si plura. ff. de edil. edic. q vltimũ omissa equitate indistincte t3 Old. cõsi. ccxxxv. q incipit factũ tale est. S. de sancto, vbi Old. ẽt dicit q valor verus ecclesiaꝝ vnitaꝝ cõputabit in vero valore bñficij cui facta est vnio, q repit nõ taxatũ, sed si capelle vel ecclesie habent taxationẽ decime l3 principale bñficiũ taxatũ nõ sit, capelle vnite q̃tũ ad taxationẽ decime, retinẽt cãm suam & naturã, & qualitatẽ, vt. l. rerum mixtura. in fi. ff. de vsucap. fm eum & predicta pcedunt, qñ papa scribit pro aliquo beneficiando in forma communi. Qñ vero scribit in forma pauperum, cum illa clausula secundum taxationem decime, vel alias amplius pro decima per solutum. Quid h tunc significet, declarat Jo. an. in addi. Spe. in rub. de qcef. pbẽ. & qualiter fieri debeat taxatio decime declarat Jo. an. in additi. Spe. in. d. rubrica de concessio. prebẽ. in vltima col. ver. ad taxationem autem veniri poterit.

¶ Collector sine speciali mandato potest taxare beneficia, que non reperit taxata.

SVMMARIVM

1 Taxatio beneficiorum est quoddam preparatorium ad exequutionem faciendam.
2 Habentes arbitrium super aliquo possunt disponere circa preãbula ad finem illius.
3 Arbitrator potest pronunciare etiam super non deductis dummodo non sint omnino extranea.
4 Procurator facere potest ea qui sunt vicina mandato licet in ipso non contineantur.
5 Procurator datus ad eligendum potest postulare.
6 Procurator datus ad prosequendum appellationem potest impetrare literas

¶ Questio. lxxxv.

Octuagesimoquinto Quero, an collector deputatus per papam ad colligēdā decimam possit sine spāli mādato pape taxare būficia in prouīcia vel locis sibi deputatis constituta que reperit taxata ad finē vt facilius, ⁊ cōmodius decima exigi possit Gui. de mō. lau. in cle. si beneficiorum de deci. sentit ꝙ sic. ⁊ hoc credo verū, qꝛ istud est quoddā preparatoriū † ad executionē eius, ꝙ sibi demādatū est per. l. ad rē mobilē ⁊. l. ad legatū. ff. de ꝓcu. ⁊. c. j. ⁊. c. ꝑterea. de off. dele. ⁊. l. j. in fi. ff. ō of. eiꝰ. cui mā. ē iuris. ⁊. l. ij. ff. de iuris. om. iud. ¶ Et iō dt An. de bu. in. c. cū ifirmitas in. i. col. de pen. ⁊ remis. ꝙ būtes arbitriū † sup statu ciuitatis possunt disponere circa ꝑambula ad finē status ēt alias nō supposita, ⁊ alleg. Bar. in. l. ambitiosa. ff. de decre. ab or. fac. ⁊ ꝓ hoc no. Bar. in. l. cū aquiliana. ff. de transac. vbi tꝫ, ꝙ arbitrator possit ꝓnūtiare, ēt sup nō deductis in cōpromisso, dūmodo nō sint oīno extranea sꝫ ꝯtigua deductis in ꝯꝓmisso, quē seqꝛ Ant. de bu. in. c. quntauallis. ver. xxij. differētia. de iureiu. ⁊ in. c. ꝯstitutus. ad fi. de relig. do. ⁊ in. c. nisi essent. de prebē. † Sicut ⁊ ꝓcurator facere pōt ea q̄ vicina sunt mādato, lꝫ in mādato nō ꝯtineanꝛ vt. l. iā tū. §. in hac stipulatione. ff. iudi. solui. ⁊ ideo ꝓcurator datus ad eligēdū prelatū † pōt postulare, vt est tex. ⁊ ibi gl. in verbo postulatio i causis de ele. ⁊ in. c. post trāslationē. de renū. ⁊ gl. in. c. lꝫ, ⁊ glo. viij. q. j. ⁊ in. c. innocēs. xxij. q. iiij. ⁊ in. c. si ꝯpromissarius. in verbo eligēdi. de elec. lib. vj. ⁊ in. c. nullus. in gl. magna. lxi. di. † Sicut ⁊ ꝓcurator ꝯstitutus ad prosequēdā appellationē pōt ipetrare literas sup ipsa appellatione, vbi cā nō est in curia, ꝺm Spe. in tit. de rescrip. presen. §. rōne aūt impetrantis. circa princi. ver. sed nunqd ꝯstitutus dicēs ita fuisse obtentū, qꝛ ipetrādo dicit prosequi, ⁊ sequiꝛ Ant. de bu. in. c. nōnulli. §. j. in prima col. de rescrip. allegās pro hoc tex. in. c. ex pte. S. de rescrip. ⁊. c. dilectus filius. l. saracenus. eodem titu.

¶ Decime solutio fieri debet de pecunia vsitata in loco būficij.

SVMMARIVM

1. Quando plures monete currunt est in optione soluētium de qua moneta soluere velint data paritate vsus.
2. In paritate vsus fit solutio de minori moneta.
3. Solutio fit de vsitatiori moneta.
4. Solutio fieri dꝫ de moneta q̄ꝫ papa verisimiliter intendit.
5. Procurator datus ad eligendum potest postulare.
6. Procurator datus ad prosequendum appellationem potest impetrare literas.

¶ Quest. lxxxvj.

Octuagesimosexto Quero, dictuꝫ est supra qōne. lxxxiij. ꝙ decima papalis solui dꝫ in pecunia nō in bonis, de qua pecunia fiet solutio decime. Rūdeo de pecunia currēti, ⁊ vsitata in loco, vbi sunt beneficia, ꝓ qbus soluiꝛ dcia, vt est tex. in. c. si būficioꝝ ō deci. pro quo bū facit tex. in. c. ij. in fi. de cle. ma. ⁊ in. c. olim de iniurijs ⁊ dam. dato. ¶ Et si plures monete currerēt in illo loco, erit in optione soluētiū, † ō qua moneta, velint soluēꝛ, nec poterit collector eos cogere ad soluendum de alia moneta, ex quo soluere volunt de moneta ibi currenti, secundum glo. in. d. cle. si būficioꝝ. in verbo currētē. ¶ Quod est verū si ille monete in loco illo pariter sūt vsitate, qꝛ tūc † de minori intelligiꝛ vt. l. nummis. de legat. iij. ⁊. c. ex pte. de cēsi. ⁊ regula in obscuris de reg. iur. li. vj. ⁊ in terminis Spe. in titu. de oblig. ⁊ solu. §. nūc aliqua versi. pone in statuto. ⁊ ꝑ ꝯñs tūc erit in optione soluentis, qui sꝑ soluet ꝙ est minus, ꝺm Hos. in. d. c. ij. ō cle. male. ⁊ Host. in sum. ō cle. male. §. fi. ver. qd si diuersa. ¶ † Sed si in loco illo currerēt plures monete, quaruꝫ vna esset vsitatior altera tūc solutio dꝫ fieri de vsitatiori, ꝺꝫ Host. in. d. c. ij. de cle. male. quē seqꝛ ibi Ab. sicu. Et ita ēt tenēt Pau. de leaza. Gueil. de mōt. lau. Stepha. zenze. Pe. ō an. Car. zabare. ⁊ Jo. de imo. in. d. cle. si būficioꝝ. ꝑ. l. si seruus pluriū. §. fi. ō lega. i. ⁊. l. sꝑ in stipulationibus. de reg. iur. ⁊ regulā inspicimus. de reg. iur. li. vj. ¶ Predicta intelligo vera, nisi ex verisimilibus cōiecturis presumereꝛ aliter esse de mente, ⁊ intētione pape, qui imposuit decimā, quo casu nō ꝓcederent predicta, sed potius fieri dꝫ solutio, ꝺm † ꝙ verisimiliter intendit papa, ꝑ ea que plene scribit Dy. in. d. c. inspicimus ꝑ illū tex. ⁊ ꝑ ea que no. Bar. in. l. paulus. circa. prin. ff. de solutio. ⁊ Ant. de bu. in. c. q̄ꝫto ver. quero qd si in ciuitate sunt due monete. de iureiurando.

¶ In solutione decime papalis attenditur tempus solutionis quo ad cursum monete.

SVMMARIVM

1. In solutione facienda ex lege vel statuto superioris attenditur tempus solutionis non edite legis.
2. Mutata pecunia intelligitur mutata constitutio.
3. Mutata pecunia que debetur ex contractu an attenditur tempus contractus vel solutio.
4. Tempus soluti. attenditur in soluti. decime dummodo soluens non fuerit in mora.
5. Soluiꝛ ō rigore iuris post morā estimatio pecunie q̄ꝫti plurimi.
6. Solutio decime post moram fit de equitate modo predicto.

¶ Questio. lxxxvij.

Octuagesimoseptimo Quero, dicitur in cle. si būficioꝝ. ō deci. ꝙ decima būficioꝝ dꝫ solui iuxta taxationē decie, ⁊ de moneta currēti in loco, vbi sunt būficia, qd si būficia vno mō erāt taxata tꝑe, quo fuit iposita decia, ⁊ alio mō erāt taxata tꝑe, quo fieri dꝫ solutio decie, vel tꝑe quo fuit iposita, ibi currebat vna moneta, mō tꝑe solutionis curriꝛ alia, vel si currit eadē moneta variatꝰ est, ⁊ alteratus valor monete, an attēdi dēat in solutione huius ō cime tp̄s, quo fuit iposita decima, an vero tp̄s solutionis. Jo. an. in addi. Spec. in rub. de ꝯces. ꝑbē. ver. in ea vero pte mouet. q. sꝫ nō decidit. Sꝫ Pau. de leaza. in. d. cle. si būficioꝝ, arguit ꝓ, ⁊ ꝯ̄ tādē quo ad terminos huius qōnis ꝯcludit, ꝙ attēdi dꝫ tp̄s solutionis ꝑ illū tex. q ponderat currētiā monete, ⁊ sic videꝛ cōsiderare tp̄s solutionis. Et eū seqꝛ ibi Pe. de anc. lꝫ Car. zaba. ibi in. xiij. q. ⁊ Jo. de imo. nō firmēt, ꝑsertiꝫ qꝛ ad illū tex. posset rūderi ꝙ lꝫ papa ponderet currētiā, tū intelligiꝛ de moneta currēti tꝑe ipositionis nō aūt tꝑe solutionis. Sed nō recedo ab opi. Pau. q̄ꝫ sentit Jo. an. ibi in gl. sup verbo currētē. Et ꝓ hoc allego, qꝛ qū solutio † hꝫ fieri ex lege vel statuto supioris in solutione faciēda, nō attēdiꝛ moneta currēs tꝑe edite legis vel statuti, sꝫ tꝑe solutionis faciēde. vt no. Spec. in ti. de obli. ⁊ solu. §. nunc aliqua ad fi. ꝟ. pone in statuto, ꝑ. l. pe. C. qui admit. ⁊. l. ij. C. de ꝯstit. pecu. quē seqꝛ Ant. de bu. in. c. q̄ꝫto. in. ij. carta. ō iureiu. ⁊ Bal. in l. illud. in fi. C. cōia de leg. Et plenius ceteris hoc idē firmat Lud. ponta. ꝯs. cxxv. ꝙ incip. in Christi noīe amē, circa primū dubiū, qꝛ cū lex sꝑ loquaꝛ, vt. l. ariani. C. de here. ꝯtingēte mutatione pecunie post eādē de illa ēt ipsa ꝯstō loqui vr̄, ⁊ qꝛ mutata pecunia itelligiꝛ † ad nouā mutationeꝫ mutata ꝯstō, vt. d. l. pe. C. q admit. ⁊. l. vnica. §. i. C. de rei vxo. actio. ¶ Et idē dicit Lud. pont. in. d. ꝯsi. esse in pecunia, q̄ debeꝛ ex rescripto vel precepto supioris, qꝛ in ea nō attēdiꝛ moneta currēs tꝑe quo emanauit rescriptū, vel preceptū, sꝫ attēdiꝛ tꝑe solutionis faciēde. Ex quo spāliter infert ad terminos. d. cle. si būficioꝝ, ꝙ solutio decime fieri debeat ꝺm monetā currētē tꝑe solutionis, nō aūt tꝑe ipositionis dcime. ⁊ in hoc oēs videnꝛ ꝯcordare. Et pro hoc est ꝙ scripsi. s. q. lxxxiiij. † Lꝫ pecunia que dꝫ ex ꝯtractu multa, ⁊ varia dicanꝛ ꝑ doc. an attēdi debeat tp̄s ꝯ̄ctus vel solutionis, qū mutata est moneta, vel eius valor vt patet ex his que scribit Cy. in. l. minoꝝ. in. ix. q. C. i qb. cau. in integ. resti. nō est neces. ⁊ Spe. in. d. §. nūc aliqua. ⁊ ibi Jo. an. in addi. Bar. in. l. Paulus. ff. de solutio. ⁊ in. l. cū qd. ff. si cer. pe. ⁊ Bal. in. l. si qs argentū in. iij. col. C. de do. ⁊ in. l. acceptam. xvij. q. C. de vsur. ⁊ in. l. qcūqꝫ. in vlt. col. C. de ser. fugi. ⁊ Ant. de bu. ⁊ doc. in. d. c. q̄ꝫto. ⁊ in tex. ⁊ gl. in. c. olim. ⁊. c. cū canonicis. ō cē. ⁊ Old. ꝯs. xiij. ⁊ ꝯs. xxxvij. ⁊ ꝯs. clxviij. ⁊ ꝯs. ccl. ⁊ Alb. in operꝛ suo statutoꝝ in. j. ꝑ. q. cxlij. ⁊ Jo. de imo. post Bar. in. l. pe. §. mācipia. ff. solu. mat. ⁊ Pau. in. d. cle. si būficioꝝ. ⁊ ibi latius ceteris Pet. de anc. q̄ hic attingere nō esse ꝑtinēs existimo, qm̄ in pn̄ti n̄ loqmur de pecunia debita ex ꝯ̄ctu vel testō, sꝫ q̄ debeꝛ ex mādato supioris. Predcā tū intelligēda sunt vera, qū solutio decie facta est tꝑe debito. Sed si soluētes fuissent in mora, qꝛ n̄ soluissent † tēpore prefixo, si mutata ex post moneta, vel eius valore vellēt soluere de moneta currenti tꝑe quo soluūt, ⁊ valorē monete tꝑe solutionis existētem non audirenꝛ ꝑꝑ moram suā, sed tenētur soluere ad monetā, que tꝑe illo currebat, quo soluere tenebanꝛ, ⁊ ꝺꝫ valorē qui tunc erat, lꝫ Pau. de leaza. ⁊ Pet. de ancb. in. d. cle. si būficioꝝ pro quibus bene faciūt, que notat Cy. in. d. l. in minorum. in. ix. q. ⁊ qō habeꝛ in. l. quod te. ⁊ in. l. vinum. ff. si cer. pet. ¶ † Et licet de rigore iuris post morā habentium soluere deberet solui extimatio pecunie quanti plurimi fuit a tempore more

ēt si

et si monetã tpe quo fieri debebat solutio erat minoris valoris q̃3 sit in pñti, iuxta no. p Cy. in. d. l. in minoꝝ, ⁊ Bar. in. d. l. Paulus, ⁊ doc. in. d. c. quãto, q2 mora d3 semp eẽ nociua moroso, vt. l. mora. ff. de vsur. ⁊ regul. mora de reg. iur. li. vj. ¶ 6 †Cũ de equitate ex quo sumus inter psonas ecclesiasticas, ⁊ solutio decime fit de redditibus bñficioꝝ, credo q̄ sufficiat moroso soluere decimã ad monetã currẽtẽ tpe quo soluere tenebat̃, ⁊ eius valorẽ q tunc erat, ita q̄ papa, vel ille cui solui d3 decima ex mora debitoris nõ dãnificet̃ neq3 locupletet̃, arg. c. fraternitas. in ver. absit, vt eccle sia. ⁊c. xij. q. ij. ⁊. c. suã, de penis, ⁊ eius qđ no. gl. in. l. semp in q̃stionib⁹. ff. de reg. iur. ⁊ in. c. hoc ius porrectũ, in v̄bo at pl⁹. x. q. ij.

¶ Collectores decime beneficioꝝ possunt loco pignoris, vel distractionis capere vasa argentea, libros, ⁊ similia, dummodo non sint deputata diuinis officijs, vel ecclesie affixe.

SVMMARIVM

1 Muri ciuitatis vel castri non possunt capi in tenutam.
2 Que non sunt affixa, licet parata, vt affigerentur possunt capi p collectores loco pignoris.
3 Jura multum fauent fabrice ecclesie.
4 Que dicantur diuinis officijs deputata.
5 Que alias fuerunt affixa eccle. licet de presenti non sint per collectores non possunt capi loco pignoris.

¶ Questio. lxxxviij.

Octuagesimooctauo Quero. Dr̃ in cle. si bñficioꝝ de deci. q̄ p collectores, seu leuatores decime bñficioꝝ nõ pñt p exactione decime calices libri, ⁊ alia ornamẽta ecclesiaꝝ diuinis officijs deputata ex cã pignoris, vel distractionis capi, vt dixi. s̃. q. xv. p quo bene facit tex. in. c. j. de pign. ⁊. c. lign. ⁊. c. altaris, cũ. iiij. capitulis ibi sequẽtibus đ ꝯse. di. j. S3 nũqd scipbi argẽtei, libri iuris vel artiũ, vel ornamẽta mẽsalia, lectisternia, vl' similia loco pignoris, vel distractionis capi poterũt p exactione decime. Rñdeo q̄ sic, ẽm gl. in. d. cle. si bñficioꝝ, sup v̄bo deputati. Et idẽ tenet ibi Pau. de leaza. ¶ Jdẽ, ⁊ fortius dico dispositionẽ illius cle. pcedere, qñ collector pignoris vel distractionis vellẽt recipere hostia vel columnas, vel tegulas, vel lapides marmoreos ecclesie affixos vel similia, nã hoc nõ poterit, arg. c. ligna. ⁊ qđ ibi no. Arch. de ꝯsec. di. j. q2 hoc phibet̃ ẽt in prophanis, vt est tex. ⁊ ibi Bar. in. l. cetera. §. hoc senatus, el. ij. de lega. j. ⁊ in. l. nutu. §. fi. de lega. iij. ⁊ iõ dicit Bal. in. l. ẽt, in. v. col. C. de exec. rei iudi. q̄ muri ciuitatis, 1 †vel castri nõ possunt in tenutã capi. vt. l. sanctũ. ff. de re. diui. ¶ 2 †Si vero talia nũq̃3 affixa fuissent ecclesie, s3 adducta, ⁊ parata, vt affigerent̃, puta q2 adducte sunt colũne, vel marmora, vel similia, vt reparet̃ eccle. sed nõdũ sunt affixa ecclesie, credo q̄ talia p collectorẽ decime possint capi loco pignoris, vel distractionis, p tex. in. l. fundi. §. fi. ff. de act. empt. ⁊ in. l. granaria, eo. ti. nisi largo mõ dicamus talia ẽt appellari posse diuinis officijs deputata, ⁊ sic ꝯtineri sub phibitione. d. cle. qđ satis eẽt equũ, ne p hoc impediret̃ fabrica ecclesie, 3 †cui iura multũ fauent, vt p3 in. c. vlti. de testa. ⁊ in. c. fi. de ecclesi. edifican. ⁊ p hoc facit text. in. l. ij. ff. de sepul. vio. ¶ S3 de rigore iuris credo veꝝ, qđ prius dixi p id qđ no. Archi. in. c. altaris, de ꝯsecra. dist. j. vbi dicit, 4 †q̄ illa solũ dicunt̃ diuinis officijs deputata, que cũ effectu sunt in vsu altaris, vel diuinoꝝ officioꝝ, secus dicens eẽ in his, que nõ sunt in actuali vsu, l3 hac intẽtione oblata fuerint, q̄ eẽnt in vsu altaris, qm̃ talia licite sumuntur in communes vsus clericorum, ⁊ etiam laicorum, ⁊ talia licite venduntur etiam laicis, ⁊ donantur ẽm eum, ⁊ sic. d. clem. nõ vr̃ habere locũ in eis. 5 †Si aũt fuissent alias ecclesie affixa, l3 mõ de pñti sint separata, nõ pñt capi loco pignoris p collectorẽ, arg. regule semel deo lib. vj. ⁊. l. ede sacra. ff. de ꝯ̃hen. empt. Et p hoc allego gl. in. c. que semel. xix. q. iij. Presertim si sunt remota, vt iteꝝ ecclesie affigant̃, p tex. in. d. l. cetera. §. fi. ⁊ in. d. l. fundi. §. fi. ⁊. d. l. granaria. S3 si ꝯstaret, q̄ auctoritate epi eẽnt remota ad finẽ, vt amplius nulli ecclesie vel loco sacro affigerent̃, tũc crederẽ talia posse capi p collectorẽ decime, nec ꝯtineri sub prohibitione cle. si beneficioꝝ p id qđ no. gl. in v̄bo distructa in. c. ⁊ hoc diximus. xvj. q. vij. ⁊ Jnn. in. c. cũ ex iniuncto, in gl. sua sup v̄bo reuocatis, de no. ope. nun. ⁊ glo. in regula priuilegiũ, de reg. iur. lib. vj. ⁊ in. c. statutum de elec. li. vj. arguendo de toto ad partem quod lex facile permittit, vt. l. que de tota. ff. de rei vendi. ⁊. c. pastoralis. §. item cum totum, de offi. deleg. Et vide quod dico infra questione. xcij.

¶ Collector non potest etiam a volentibus, ⁊ sponte dantibus recipere calices vel similia.

¶ Questio. lxxxix.

Octuagesimonono Quero. An collector dcime possit a bñficiatis volẽtibus, ⁊ spõte dãtibus recipere calices, vel ornamẽta diuinis officijs deputata loco pignoris, vel distractionis p decia. Rñdeo q̄ nõ, ẽm Pau. de leaza. in. d. cle. si beneficioꝝ de deci. p illũ tex. in v̄bo recipi, quasi ille tex. dũ primo dicit capi intelligatur ab inuitis, ⁊ postea subijciendo recipi intelligatur etiam a volentibus, q2 ẽm eum solutio fieri d3 de quãtitate fructuum, licet secus sit tributis fisci, ob quorum defectum potest fiscus res vendere, vt. l. j. C. si propter publi. pensita.

¶ Collectori volenti capere Calices, ⁊ alia huiusmodi diuinis deputata loco pignoris potest resisti violenter, quando non est dubium an sit deputata.

SVMMARIVM

1 Facultas collectoris suspenditur per appellationem.
2 Quando grauamen non est reparabile per appellationem, tunc violenter potest iudici resisti.
3 Jn dubio violentia non est inferenda iudici exequenti.
4 Ratione dubij valet processus collectoris.

¶ Questio. xc.

Nonagesimo Quero. Collector decime ꝯ̃ phibitionẽ cle. si bñficioꝝ, de decimis vult p solutione decime papalis capere calices, vel alia ornamẽta diuinis officijs deputata loco pignoris vel distractionis, an ei possit violẽter resisti, Pau. in. d. cle. si bñficioꝝ, de decimis, t3 q̄ sic, quẽ sequit̃ ibi Car. 3ã. in. xv. q. p h̃ allegãs. l. phibitũ. C. đ iur̃ fis. li. x. ⁊ gl. pe. in. c. ex literis, de of. delega. pro qbus ẽt allego gl. in. c. nõ d3. xj. q. iij. ⁊ Jnn. in. c. dilecto, de sen. excõ. lib. vj. Archid. ⁊ Jo. an. in. c. si eo tpe de rescri. li. vj. Bar. in. d. l. prohibitũ, ⁊ bal. in. c. j. in vlti. col. de offi. delega. facit tex. in. l. j. §. offilius, cũ. l. sequẽti. ff. ne qs eũ q in ius voc. est vi eximat. Sed hoc intelligo verũ qñ collector procedit extraiudicialiter. Uel si pcedit iudicialiter, notoriũ est illas res, quas capit eẽ diuinis officijs deputatas, ẽm Ab. sicu. in. c. si qñ, de of. deleg. Alias aũt, cũ grauamẽ sit reparabile p appellationẽ, debebit possidens appellare, ⁊ post appellationẽ poterit ei violẽter resistere tanq̃3 fiat a nõ iudice, cũ facultas collectoris iã sit 1 †suspẽsa p appellationẽ, ẽm Jnn. in. d. c. si qñ, quẽ sequnt̃ ibi Ant. de bu. ⁊ Jo. de imo. arg. c. bone. de ap. ⁊ sequit̃ ẽt bal. in. l. additos, in vlti. col. C. de epi. audi. Q2 tũc solũ ante appellationẽ potest iudici violẽter resisti, qñ grauamẽ qđ infert̃ nõ est 2 †reparabile p appellationẽ puta q2 infert̃ pena corporalis, ẽm Cy. post Dy. in. l. j. in fi. C. vnde vi. quos sequitur ibi Bal. in repe. ver. xij. querit̃, ⁊ Pe. Cy. ⁊ Bal. in. l. ab executione. C. quo. ap. nõ reci. ⁊ Pet. de anch. in repe. regule ex ea q̃ fiũt a iudice. lib. vj. in. j. oppo. pro qbus est tex. cũ gl. vlt. in. c. nõ inferenda. xxiij. q. iij. ⁊ in. c. reos. xxiij. q. v. ⁊ in. c. hi qui. xiiij. q. vj. Et expresse sanctus Tho. dicens hoc posse fieri sine peccato, nisi forte pp scandalũ euitãdũ cũ ex hoc aliqua perturbatio timeret̃ in secũda, secunde. q. lxix. arti. vlti. pro hoc quod no. gl. vlti. in. l. qm̃ iudices. C. de ap. ¶ Et eadem rõne, ⁊ multo fortius nõ posset resisti violenter collectori quando dubiũ 3 †eẽt, an calices, ⁊ alia ornamenta, que capere vult vel distrahere pro solutione decime, essent diuinis officijs deputata, sed dñt clerici vel rectores si pretendunt se grauatos appellare, q2 4 †tunc ratione dubij valerent pcessus collectoris, secundum Pau. in. d. clemen. si beneficiorum p. l. si qs ex aliena. ff. de iud. ⁊. l. ij. ff. si quis in ius vo. non ie. quem sequitur Cardi. 3aba. in. d. clemen. si beneficiorum. in. xv. q. quia non licet iudici violenter resistere, quando dubium est, an iudex iniuste faciat, sed debet appellari, secundum Archid. in. d. c. non debet. xj. q. iij. Et ita intelligi debet gl. in. l. vt vi3, de iust. ⁊ iur. vbi de hoc per Bald. An autem censure late per collectorem decime contra sacerdotes ei denegantes exhibere calices, ⁊ alia ornamenta diuinis officijs deputata pro solutione decime sint nulle ipso iure, dixi. s̃. in. xxiiij. q.

¶ De iure communi ordinarius in notorijs excessibus potest punire delegatum.

SVMMARIVM

1. Delegatus in negocio sibi ↄmissio est maior quocūq; ordinario.
2. Delegati delicta non possunt puniri per ordinarium.
3. Ratione delicti non subditus efficitur subditus.
4. Reatus omnem honorem excludit.
5. Ordinarius punit delegatum excedentem in exigendis immoderatis sportulis.
6. In notarijs ordinarius prouidet ne partes grauentur a delegato.
7. Ratione notorij efficitur iudex competens, qui alias nō erat.
8. Ordinario non permittitur cognoscere de iusticia, vel iniustitia delegati.
9. Ordinarius non supplet negligentiam delegati.
10. Eugeniana constitutio eximit ab ordinario officiales pape.

¶ Quest. xcj.

Nonagesimoprimo Quero. Tenendo ꝙ collector pape deputatus ad colligēdū decimā habeat iurisditionē delegatā, de quo dicet̄. j. si collector pape capit calices, missalia, vel alia ornamēta diuinis officijs deputata pro exactione decie ↄ̄ ꝓhibitionē ↄcilij vienēsis. j. cle. si beneficiorum, de deci. an possit puniri ꝑ epm ordinariū loci, in quo realē excessum facit. Vr̄ ꝙ nō, cū in negocio sibi cōmisso † maior sit quocūq; ordinario. c. sane. ij. de offi. delega. ēt legato, vt in. c. studuisti. de offi. lega. Et iō eius delicta nō dn̄t † posse puniri ꝑ ordinariū loci, ꝑ. c. cū inferior. de ma. ⁊ obe. Et hanc ptē tenere vr̄ spe. in titu. de inquisitio. §. j. ver. sed pone ꝙ inquisitores. Et clarius Fed. ↄsi. cxv. qđ incipit Casus talis est qdā delegatus. Idē tenet Joan. an. maxime si pēdet adhuc iurisditio delegati, presertim si ꝑ hoc impediret̄ executio mādati apostolici, vt ipse Jo. and. notat in. c. fi. de rescript. cum quo simpliciter transit Joan. cald. in cōmēto. c. j. in vlt. q. de rapto. Et hāc opi. tʒ Pet. de anch. in repeti. c. postulasti. in. vj. oppo. de fo. ↄpe. ¶ Sʒ magis plʒ mihi ↄ̄ria opi. q̄ʒ tenēt Pet. Cy. ⁊ Bal. in auc. qua in ꝓuin. C. vbi de cri. agi oportet, ⁊ gl. vlt. in. d. c. fi. de rescr. vbi Ant. de but. ⁊ ab. sicu. hanc opi. amplecti vr̄r, q2 rōne † delicti nō subditus efficit̄ subditus, vt est tex. in. d. auct. qua in ꝓuincia, ⁊ in. c. fi. de fo. ↄpe. Et q2 reatus † oēʒ honorē excludit. l. j. in fi. C. vbi sena. vel claris. Et q2 videmus ꝙ ordinarius punit delegatū excedētē in exigēdis imoderatis † sportulis, vt est tex. ⁊ ibi Ang. in. §. volumus, in auctē. vt iudi. sine quoquo suffrag. ¶ Et hoc presertim puto verum, si notoriū est illos calices, ⁊ ornamēta, q̄ capiunt̄ ꝑ collectorē, eē diuinis offi. deputata, ꝑ ea q̄ ipse met Joā. an. no. in. c. sta. de rescri. lib. vj. quē refert, ⁊ sequit̄ ibi Do. in. §. fin. vbi vult ꝙ si delegatus grauat † ptes ↄ̄ formā illius. c. stat. ⁊ de hoc notorio ordinarius est informatus, hēbit ordinarius ꝓuidere, ne partes grauent̄, ꝓ quo bn̄ facit. c. romana. §. j. de penis lib. vj. Rōne eni notorij sepe efficit̄ iudex † ↄpetens, q alias eēt incōpetens. c. sollicitudinē, de ap. c. j. de off. deleg. lib. vj. ⁊ c. romana. §. notoria, de censi. lib. vj. Opinionē aūt ↄ̄riā vcʒ Jo. an. in. d. c. fi. spe. ⁊ Fede. ⁊ aliorum intelligo verā, qn̄ ordinarius vellet cognoscere de iustitia, † vel iniusticia snie dlegati pape forte ad finē, vtrū fecisset litē suā iniuste iudicādo, vel qn̄ ꝑ talē punitionē impedirent̄ ꝓcessus, ⁊ iurisditio delegati pape, ꝙ tūc nō eēt ꝑmissuʒ ordinario. Vl' qn̄ vellet ordinarius supplere † negligentiā delegati pape negligētis in exequēdo mādatū apostolicū, qđ est ꝓhibituʒ ordinario, nisi vbi vertitur periculū anime, puta in causis mr̄imonialibus vel similibus, vt in. c. significauit, de of. or. ⁊ plene tradit Archi. in. §. spaciū. iij. q. iij. que cessant in casu pn̄ti, qm̄ lʒ ordinarius puniat collectorē delinquērē in capiēdo calices, ⁊ ornamēta, nō ꝑ hoc impeditur, neq; turbat̄ ipse collector in exigēdo decimā debito mō iuxta mādatū apostolicū. † Predicta ꝓcedunt de iure cōi, sʒ ↄstitutio eugeniana eximit officiales pape a iurisditiōe ordinaria, qb9 forte hoc casu extrauag. illa nō suffragaret̄ ꝑ. c. volētes, de ꝓui. li. vj.

¶ Collector rapiens ab inuitis Calices, ⁊ similia deputata diuinis officijs punitur arbitraria pena.

SVMMARIVM

1. Sacrilegium quomodo commitatur in rebus.
2. Sacrilegus efficitur infamis.
3. Sacrilegus non fit excommunicatus ipso iure nisi effrangat rapiendo, sed poterit excommunicari.
4. Sacrilegus punitur pena arbitraria.
5. Judex quomodo arbitrabitur penam collectoris recipientis.
6. Sacrilegium etiam militat in ecclesia non consecrata.
7. Minor pena imponitur aufferenti rem non sacram, nec benedictam deputatam diuinis officijs.
8. Collector non committit sacrilegiū si non capit rem diuinis deputata de ecclesia.
9. Distinctio inter ornamenta ecclesie circa deputationem, ↄsecrationem, ⁊ benedictionem.

¶ Questio. xcij.

Nonagesimosecundo Quero. Si collector rapit ab inuitis calices, vel alia ornamēta diuinis officijs deputata ꝓ solutōe decime, qua pena sit puniēdus. Rn̄deo, si capit de ecclesia vr̄ posse dici sacrilegus. Et idē si nō capit de eccle. dūmō illa ornamēta sint ↄsecrata, seu benedicta ꝑ ea, que no. gl. ordi. in. c. sacrilegiuʒ. xvij. q. iiij. ⁊ Inn. in. c. cū ꝓ causa de sen. exc. ⁊ Bar. in. l. diuus. ff. ad. l. iul. pecu. ⁊ Bal. in. l. si nōdū. C. de furt. ⁊ Sal. in rubri. C. de cri. sacrile. ⁊ Car. zab. in cle. j. in prin. in. j. q. de penis. pro hoc tex. in. c. que multotiens, de reg. iu. ⁊ c. qsqs. in fi. xvij. q. iiij. vbi pʒ ꝙ de iure canonico cōmittit̄ sacrilegiū † in rebus siue auferat̄ sacrū de sacro, siue sacrū de nō sacro, siue nō sacrū de sacro. Et hoc mō declarant̄ multa iura presertim. c. q rapit. ⁊ c. si qs domū. xvij. q. iiij. ⁊ c. predia. xij. q. ij. ¶ † Ex quo inferri pōt, ꝙ talis delinquēs efficit̄ infamis, ꝑ tex. in. c. infames. vj. q. j. ⁊ in. c. attēdēdū. xvij q. iiij. nō tn̄ erit excōicatus † ipso iure, ꝑ tex. in. c. vult. de furt. nisi capiat predicta cū effractiōe vel incēdio, sʒ poterit excōicari, ꝟʒ gl. Jo. an. ⁊ cōiter doc. in. c. ↄquestus, de fo. ↄpe. ⁊ Matthe. in cle. si qs suadēte, de penis, quē refert, ⁊ sequit̄ ibi Car. zaba. in prin. in. ij. q. ⁊ ita intelligi dʒ gl. Jo. in. c. canonica. xj. q. iij. ⁊ in. c. oēs, ⁊. c. sacrilegiū. xvij. q. iiij. ⁊ in. c. clerici. xiij. q. ij. ⁊ credo † ꝙ erit puniēdus ēt pena arbitraria, ꝟm qđ no. Inn. in. d. c. cū ꝓ causa. ⁊ Sal. in rubrica. C. de cri. sacrile. Et ita vr̄ velle Tho. in. ij. scđe. q. xcix. arti. vlt. † Et arbitrabit̄ iudex istā penā ↄsiderata qualitate ꝑsone ⁊ ↄditione rei, ⁊ temporis, vt est tex. l. sacrilegij penā, in prin. ff. ad. l. iul. pecu. Ad hoc facit. c. sicut dignū in prin. de homici. ⁊ l. aut facta. ff. de penis. ¶ Et iudex debebit potius arbitrari, ꝙ hoc sit quasi sacrilegiū q̄ʒ sacrilegiū, ⁊ minuere penā, attēto ꝙ lʒ iste deliquat excedēdo metas sue facultatis, tn̄ hoc facit tāq̄ʒ collector pape, ⁊ cōmissarius apostolicus, ⁊ sic nō caret primordio veritatis, argu. l. cū filius, §. heres meus de leg. ij. ⁊ eius qđ not. Cyn. i. l. nullus, in. j. oppo. C. de sum. tri. ⁊ Bal. in repe. l. data opa. i. xix. col. C. q accu. nō pos. vbi allega. not. in auct. de nō alle. §. q2 vero verisimile. ¶ Et qđ dixi de incursu sacrilegij in capiente de ecclesia, intelligo, nō solū si capiat de ecclesia ↄsecrata, sed si capiat de † ecclesia nō ↄsecrata, ꝟm Archi. in. c. j. x. q. j. ꝑ. c. precepta, de cōse. dist. j. ⁊ idē sentit Archid. in. c. frater noster. in fi. xvij. q. iiij. Lʒ aliter dixerit ipsemet Archi. in. c. si qs domū. xvij. q. iiij. presertiʒ si in tali ecclesia nōdū ↄsecrata diuina officia celebrātur, ꝑ tex. in. c. pen. ⁊ qđ ibi no. Host. de immu. ec. lʒ aliter dicant gl. ⁊ Inn. in. d. c. pe. ¶ † Minor tn̄ pena imponeret̄ hoc casu sacrilego, q abstulisset rē nō sacrā nec benedictā deputatā diuinis officijs de eccle. nō ↄsec. q̄ʒ ð eccle. ↄsec. q2 minus delictū cōmittit q̄ʒ violādo eccles. ↄsecratā, vt est tex. cū gl. in. c. vlti. de ↄsec. eccle. vel altar. ⁊ gl. in. l. si statuta patris. ff. ð iniurijs, cū pene cōmēsurari dēant delicto. xxiiij. q. j. c. nō afferamus. ⁊ c. q̄siuit, de his q̄ fi. a maio. pte cap. ¶ † Si vero collector caperet ornamēta diuinis officis deputata nōdū ↄsecrata nec bn̄dicta, nec caperet de ecclesia sʒ aliūde, tunc nō credo ꝙ ꝓprie cōmittat̄ sacrilegiū, sed bn̄ delinqt veniēdo ↄ̄ formā ↄcilij vienēsis, vcʒ ↄ̄ cle. si bn̄ficiorum, que simpliciter loquit̄ de deputatis pro ornamētis diuinorum officiorum, ex quo sūt in tali vsu actualiter, vt dixi. s̄. q. lxxxviij. sed de ornamētis ↄsecratis vel benedictis nō ꝑcise loquit̄ illa cle. a cuius ꝟbis nō recedēdū. vt. l. j. §. si is q nauē. ff. de exercit. ⁊ l. nō aliter, de leg. iij. ⁊ hoc casu credo ēt ꝙ ↄ̄ueniēs in talibus peccat mortaliter. c. ij. de ma. ⁊ obe. ⁊ puniet̄ extraordinarie arbitraria pena, cū nō sit determinata ꝑ illud ↄciliū, vt. l. j. ff. de iure deliber. ⁊ c. de causis. in fin. de of. dele. lʒ tex. in. c. sacrilegiū. xvij. q. iiij. videat̄ velle ꝙ talis ēt cēseri dēat sacrilegus, ⁊ ibi aptius arch. sup ꝟbo retinere dicēs p9 Hugo. ꝑ illū tex. ꝙ retinēs rē eccle. ēt nō datā, sʒ ecclesie relictā, ⁊ debitā cōmittit sacrilegiū. pro quo ē optim9 tex. in. c. indigne, circa mediū. ꝟ. valde. n. iniquū ⁊ ingens sacrilegiū ⁊c. xij. q. ij. sʒ illa iura intelligunt̄ de sacrilegio iproprie, ⁊ largissime sumpto, nō āt de ꝓprio, ⁊ stricto sacrilegio. Et ꝓ hoc facit, q2 diruens statuas deputatas sepulchro nōdū tn̄ aplumbatas neq; affixas non tenetur propria actione sepulchri violati, sed interdicto qđ vi aut clā, vt est tex. in. l. ij. ff. de sepul. viola. quem ita intelligit gl. in. l. si statuta. ff. de iniurijs. ¶ † Et non immerito distinxi. s̄. inter ornamenta

mēta diuinis officijs deputata, ꝯsecrata, seu bñdicta, ꝛ nō bñdicta, qꝛ qdā sunt q̄ bñdicunt̄, vt calix, vt ē tex. in. c. j. §. vngit̄, ḋ sac. vnct. ꝛ Host. in summa de sac. vnc. §. q, ꝛ quo. i fi. Et similiter bñdicunt̄ patena, ꝛ vestimēta sacerdotalia, que satis pñt p hoc appellari ꝯsecrata. Sꝫ libri diuinis officijs deputati nō bñdicuntur preter missale, qḋ ꝯsueuit bñdici, ꝛ hꝫ orones suas ꝓprias in lib. pōtificali, vt hec no. Jo. an. Ant. de bu. ꝛ Jo. de imo. in. c. j. de pigno. lꝫ gl. j. ibi super hoc aliter loquatur.

¶ Pro solutione decime papalis nō possunt capi ēt illa que sūt promiscuo vsui deputata.

SVMMARIVM

1 Minus dignum assumit naturam dignioris.

¶ Questio. xciij.

Nonagesimotertio Quero. Dr̄ in cle. si. beneficioꝝ, ḋ decimis, ꝙ p solutione decime bñficioꝝ nō pñt capi calices, libri, vel alia ornamēta diuinis officijs deputata, qd si sunt aliqua que sunt deputata promiscuo vsui, puta qꝛ sunt tales libri, qbus sacerdos vtit̄ in camera studēdo, ꝛ qbus ēt vtit̄ in diuinis officijs, an talia possint capi p collectores, seu leuatores decime, pro ꝛ ꝯ adduci pñt tex. in. l. hoc legatū, de lega. iij. ꝛ in. l. quintus, la. j. ff. de auro ꝛ argen. lega. Sꝫ credo, ꝙ talia nō possint capi, p tex. in. l. si cōem, in prin. ff. queadmodū serui. amit. ꝛ in. c. sacris, de sepul. ꝛ p id quod no. gl. vltima in. c. vnico de iurepa. lib. vj. qꝛ qua rōne dicimus in rebus, 1 †ꝙ magis dignū trahit ad se minus dignū, ita ꝙ min⁹ dignū assumit naturā dignioris, cui adiungit̄ vt in. c. qḋ in dubijs. ḋ ꝯsecra. eccle. vel alta. ꝛ. c. vnico, eo. ti. li. vj. Eadē rōne dicer̄ debemus, ꝙ vsus rei dignior trahere dꝫ ad se vsum minus dignū. c. translato. de ꝯstit. facit. l. que religiosis. ff. de relig. ꝛ sump. fune.

¶ Collectores pape, ꝛ subcollectores sunt iudices, ꝛ habent iurisditionem.

SVMMARIVM

1 Collectores ex stilo curie ḋputant̄ cū facultate exercēdi cēsuras.
2 Stilus curie, est attendendus.
3 Procurator fisci vtitur iurisditione, ꝛ officio iudicandi.
4 Collector potest appellari delegatus ad vniuersitatem causarū.

¶ Questio. xciiij.

Nonagesimoquarto Quero. Utrū collector, vel subcollector pape sit nudus administrator vel negocioꝝ gestor, an ꝟo potius hñt iurisditionē. Do. de rota deci. cclvj. in nouis que incipit item collector hñs, volunt ꝙ sit negocioꝝ gestor, sed ꝯpilator decisionū magis adheret opinioni, ꝙ sint iudices, qḋ vltimū ēt sentiunt dom. de rota in nouis decisio. ccij. incipit. Iteꝫ licet iuxta nouis. Et hoc credo verius, videlicet ꝙ sint iudices, ꝛ habeant iurisditionem, quod satis videtur ꝓbari, p text. in clemen. si beneficioꝝ de deci. vbi pꝫ, ꝙ captio pignoꝝ fit p ipsos collectores, qḋ nō fieret, si eēnt simplices negocioꝝ gestores, sed fieret auctoritate ordinarij iudicis. ¶ Presertim qꝛ cōis stilus curie hꝫ, ꝙ ipsi deputētur cū facultate 1 †exercēdi cēsuras, vel ꝙ habeant cohertionē absqꝫ additione alicuius iudicis, q̄ in hoc multū est attēdēdus. c. qḋ 2 †trāslationē, de offi. delega. Et qꝛ papa Bonifa. viij. nō declarauit, ꝙ collectores nō possint inuocare auxiliuꝫ brachij secularis, qñ hac sibi spāliter nō est cōmissuꝫ, nisi qꝛ in violētis exactionib⁹ collectores excedebant, qꝛ sibi sup hoc, ꝛ alijs id ꝯcernētibus iurisditio ꝯpetebat, nec inhibuit alias penas, vt dicit gl. fi. in. d. cle. si bñficioꝝ. Itē videm⁹ 3 †ꝙ procurator fisci vtit̄ iurisditione, ꝛ officio iudicādi, vt. l. j. ꝛ. ij. ꝛ. l. cū vēdēte. C. vbi cause fisca. ꝛ. l. si ea questio. C. de his q. vt indig. Et forte talis 4 †appellari poterit delegatus ad vniuersitatē causaꝝ ꝯcernētiū exactionē decime beneficioꝝ, p ea q no. Bar. in. l. j. in fi. ff. qs, ꝛ a quo appellet̄ post Inno. in. c. roma. de offi. ordi. lib. vj. ꝛ gl. in cle. ꝛ ii principalis, in ꝟbo foraneo de rescrip. ꝛ Jo. de imo. post doc. in. c. qm̄ abb. in fin. de offi. deleg. ¶ Nec credo eos posse appellari ordinarios iuxta c. ij. de offi. leg. lib. vj. Cū iurisditio eoꝝ nō ꝯcurrat in oibus cum ordinarijs locoꝝ, prout in oibus ꝯcurrit iurisditio alioꝝ legatoꝝ vt no. Spe. in tit. de lega. §. nūc ostēdēdū, ꝟ. legatus, sed limitata sit ad istud negociū decimaꝝ, ꝛ vt plurimū nō coherens territorio. Opinio aūt domi. de Rota ꝓcederet forte, qñ collectores deputarent̄ p papā sine aliqua facultate cohercēdi, vel exercendi censuras, ꝓut hodie nullus deputat̄. Et similiter quando subcollector deputaretur, vt nudus, ꝛ merus exactor.

¶ Collector pape potest excommunicare, suspendere, ꝛ interdicere non soluentes decimam.

SVMMARIVM

1 In coactionibus inferendis deferi debet dignitati, ꝛ persone.
2 Delegatus pape pōt imponere alias penas, q̄ꝫ censuras.
3 Collector potest ponere interdictum speciale.
4 Collector nō pōt sine spāli mādato ponere interdictuꝫ generale.

¶ Questio. xcv.

Nonagesimoquinto Quero. Retēto pro vero qḋ dixi. s̄. proxima. q. vcꝫ, ꝙ collector pape habeat iurisditionē, cū sit delegatus pape vtrū possit excōicare suspēdere, ꝛ interdicere nō soluēres decimā, ꝛ alia debita camere apostolice. Rñdeo ꝙ sic p tex. in. c. j. ꝛ c. preterea. ꝛ. c. ex literis, de offi. deleg. Et hoc tꝫ Spe. in tit. de lega. §. sequit̄ ver. Itē ad eius officiū, ꝛ Bal. in. l. nulli. C. de sent. ꝛ interlo. om. iud. dicens ꝙ hodie ex stilo curie ex superabūdāti in literis pape apponit̄ clausula ꝯdictores p cēsurā ecclesiasticā cōpescēdo quoad ipsos litigātes, sed quo ad extraneos ſm eū operat̄, ꝛ allegat Inn. in. c. j. ꝛ. c. in literis, de of. dele. ¶ In psonis tñ epoꝝ ꝯpellēdis seruare dꝫ modestiā, de qua in. c. qꝛ pōtificali, eo. tit. lib. vj. x. Qm̄ in 1 coactionib⁹ inferēdis dignitati deferre dꝫ, ꝛ psone. c. pastoralis, in prin. de of. dele. ¶ Quinimo dicit Anto. de but. in. c. querēti, de ver. sig. ꝙ delegatus pape pōt imponere etiā 2 alias †penas q̄ꝫ cēsure lꝫ in literis suis apposita sit cl'a illa. ꝯdictores p cen. ec. ꝛc. Et poterit ēt ꝯtumacia exigēte rebelles bñficijs priuare, ſm Inn. in. c. qꝛ diuersitatē, p illū tex. de ꝯces. pb. lꝫ ꝯrīuꝫ teneat Hosti. in. c. p humani. de homi. li. vj. Et qḋ dixi de interdi3 cto, intelligo de †interdicto spāli, qꝛ collector pape interdictū ge4 nerale †pp nō solutionē decime vel pecuniarū camere apostolice sine speciali commissione pape apponere non posset, nisi pro vt dixi. s̄. in. xxv. q. vbi hoc discussi.

¶ Collector pape potest recusantes soluere mulctare.

SVMMARIVM

1 Delegatus pape potest mulctare.
2 Subdelegatus nō pōt imponere tm̄ mulctam sicut delegatus.

¶ Questio. xcvj.

Nonagesimosexto Quero. An collector pape possit mulctare recusantes soluere, vl' nō soluētes decimā ipositā p papā, 1 †Rñdeo ꝙ sic, qꝛ delegatus pape pōt mulctare, vt no. gl. in verbo puniat, ꝛ ibi Inn. in. c. pastoralis. §. fin. de off. de lega. Inn. Host. ꝛ An. de but. in. c. j. de offi. deleg. ꝛ spe. in ti. de leg. §. sequit̄, ver. iteꝫ ad eius officiū, ꝛ in ti. de snie, pla. §. spēs, ver. est, ꝛ quarta, ꝛ Archi. ij. q. vj. §. diffinitiua, ver. item cū certa. Ant. de bu. Joā. de imo. ꝛ Abb. sicu. in. c. de causis, de offi. deleg. vbi idē dicunt de subdele2 gato, q tñ ſm predictos doctores nō poterit †imponere tātā mulctā, sicut collector siue delegatus, ꝛ hec est cōis snia canonistarū, licet aliter super hoc dixerit Hostien. in summa de sententia, ꝛ re iudica. sub rubrica de mulcta. §. qs possit mulctare, ꝛ in. c. pro humani. de homi. libro sexto. Et glos. Bartol. ꝛ legiste ꝛ. l. ij. C. de sportu. ꝛ in. l. j. in princip. ff. si quis ius dicen. non obtem. ꝛ glos. ꝛ Barto. in. l. si qua pena. de verbo. significa. ꝛ Ange. in. l. ij. §. fin. per illum text. ff. de iudi.

¶ Collector pape pro exactione decime potest contra non soluentes inuocare auxilium brachij secularis absqꝫ speciali commissione.

SVMMARIVM

1 Quare Bonifacius. viij. ꝓuidit ꝙ non soluentes decimaꝫ cogi

nō debeāt p inuocationē brachij secularis sine spāli mādato.

2 Laici clericis sunt infesti.

Questio. xcvij.

Nonagesimoseptimo Quero. An collector pape possit p exactione decime ꝯ nō soluētes decimā inuocare auxiliū brachij secularis. Dōm vr̄ ꝙ de iure cōi hoc possit, sicut delegatꝰ pape, q pōt inuocare brachiū seculare absqꝫ speciali cōmissione, fm Inn. Joā. an. Anto. de bu. Joan. de imo. ⁊ Abba. siculum. in. c. significasti, de offi. deleg. ⁊ idem Hostien. in capitu. j. eod. titu. ⁊ Spec. in tit. de delega. §. sequit. ver. sed nūqd seculare. Archi. in c. administratores. xxiij. q. v. Jo. an. ⁊ Ant. de bu. in. c. qm̄ in plerisqꝫ, de offi. ord. Bernar. in. c. statuimus de offi. delega. lib. vj. ⁊ Fed. ꝯsi. clxiij. qd̄ incipit, in xp̄i noīe amē, sup inuocatione. ⁊ Domi. post Jo. an. Zenze. ⁊ Lap. in. c. vt officiū. §. deniqꝫ, de heret. li. vj. ⁊ Abb. sicu. in. c. si qs ꝯ clericū in pen. col. de fo. ꝯpe. pro quibus est tex. in. c. tāta, quē ibi ad hoc no. Abb. sicu. de excel. prel. dūmō faciat, qñ opus ē, vt dicit text. in. d. c. tāta, ⁊ ordine debito seruato, vcꝫ ꝙ a tali auxilio nō incipiat, vt. l. j. ⁊. l. ordo. C. de execu. rei iudi. vt declarat Fede. ꝯsi. ccij. in fi. qd̄ incipit, casus talis ē Jac. de cremo. Lꝫ Archi. in. d. c. vt officiū, Abb. antiquus in. d. c. significasti, ⁊ Bal. in rub. de offi. delega. in. viij. col. teneant simpliciter, ꝙ delegatus pape nō possit inuocare brachiū seculare, ⁊ sup hoc distinxerint Guiel. de mōte laud. in cle. vnica de offi. delega. cū quo simpliciter ibi trāsit Card. zaba. in. x. q. Dicit tñ gl. vlti. in cle. si bñficioꝝ, de deci. ⁊ Paul. ibi in fi. ꝙ in declarationibus Bonifa. viij. ꝯtinet, ꝙ nō soluētes decimā bñficioꝝ p seculare ptātē cogi nō debent, nisi nō soluētis tāta fuerit rebellio, ꝙ propter ecclesiastice cēsure ꝯtēptū inuocādū sit ꝯ ipsū brachiū seculare. Et dicit Car. zaba. in. d. cle. si bñficioꝝ in. xvj. q. ꝙ Bonifa. viij. †in dictis declarationibus simpliciter ꝓhibuit p collectores decime inuocare brachiū seculare sine spāli mādato, qd̄ forte credo Bonifaciū fecisse, nō ꝙ hoc eēt alias eis ꝓhibitū de iure cōi p predicta. Sꝫ qꝛ forte collectores in violētijs inferēdis cū auxilio brachij secularis sepe modū excedebant in damnū, ⁊ detrimētū ecclesiaꝝ, qbus talia enormia fiebant per laicos† clericis infestos, vt in. c. clericis laicos. de immu. ecc. li. vj. Jō Bonifa. super hoc spāliter, vt predictū est prouidit, a cuius declaratione, seu determinatione recedendum non esse arbitror.

Rectores beneficiorum non soluentes decimam possunt capi personaliter per collectorem.

SVMMARIVM

1. Captus pro debito fiscali non debet poni in carceribus.
2. Discussio bonorum an fieri debeat ante capturam.
3. Delegatus inferioris non potest capere, neqꝫ carcerare.
4. Collector pape est delegatus principis, ⁊ ei permittunt̄ maiora.
5. Excommunicatio est meri imperij.
6. Captura, ⁊ carceratio que nō fiunt ad penam sed ad custodiam non sunt meri imperij.
7. Doctores beneficiati actu legentes non possunt capi psonaliter.
8. Abbatissa, vel priorissa pro debito monasterij capi non possunt.

Quest. xcviij.

Nonagesimooctauo Quero. An rectores bñficioꝝ nō soluētes decimā possint psonaliter capi p collectorē, vel de eius mādato. Rñdeo ꝙ sic, cū hoc sit debitū fiscale, vt. l. cū eo. ff. ad. l. iul. peculatus, ⁊ ibi Bar. quē sequit̄ Jo. d̄ imo. in. c. lator. de pigno. Ad idē allego Bar. in. l. ꝯsentaneū. in. iiij. col. C. quō, ⁊ qñ iud. 1 Dicit tñ Bar. in. d. l. cū eo. ꝙ talis captus†pro debito fiscali nō dꝫ poni in carceribus, nisi psistat in ꝯtumacia, vt. l. nemo carcerē. C. de exac. tribu. li. x. vbi ēt hoc no. Bar. ⁊ pro hoc qd̄ no. Bar to. in. l. iij. §. actor. ver. quero an pro tali debito. ff. de re iudi. 2 †Et an hoc casu requiratur, ꝙ prius facta sit bonoꝝ discussio gl. ⁊ Bar. in. l. ij. §. tutores. ff. de suspec. tut. tenēt ꝙ sic. Sꝫ ꝯtriū tꝫ Jo de imo. in. l. si filio. la. ij. ff. sol. ma. p tex. in. §. q āt, ver. sꝫ hee qdē, iūcta glos. in ꝟbo cedere in aucten. de fideiusl. Et an hoc casu admitti debeat cessio bonorum, bene declarat Cyn. in. l. j. in. j. q. C. qui bo. cede. pol. Nec ob. predictis, si dicat̄ ꝙ collector pa- 3 pe nō hꝫ facultatē capiēdi, neqꝫ incarcerādi, †qꝛ delegatus nō pt capere neqꝫ carcerare, vt est tex. in. §. si vero, in auc. de exhibē. rei. ⁊ no. bar. in. d. l. ꝯsentaneū, ⁊ p tex. a spāli in princ. de here. qꝛ rñdeo, ꝙ ille. §. si vero, loqtur in delegato inferioris a principe, sed 4 collector†pape est delegatus principis, cui pmittunt̄ maiora, naꝫ 5 pmittit̄ sibi excōicatio, vt est tex. in. c. ex literis, de offi. dele. †que excōicatio est meri imperij, fm Inn. in. c. trāsmissaꝫ in fin. de elec. ⁊ in. c. de causis, ver. itē dicūt qdā, de off. dele. ⁊ spe. in tit. de iuris dic. om. iud. §. j. ver. fm canones āt. ⁊ Jo. de lig. post Hostiē. in. c. pastoralis, in prin. de offi. ord. Multo fortius ei pmissa est captu- 6 ra†⁊ carceratio, q̄ nō sunt meri iperij, qñ carceratio nō fit ad penā, sed ad custodiā, vt est in casu isto, vt dicit Bar. in. l. imperiuꝫ, in. iiij. col. ver. sed iuxta hoc quero. ff. de iuris. om. iud. Nec in cle. j. de here. ibi est spālitas in cā heresis quo ad capturā, qꝛ ēt alijs casibus captura pmissa est delega. pape, vt est text. in. c. sup eo in fi. de crimi. falsi. Et predicta intelligo vera, nisi beneficiati eēnt 7 doctores†actu legētes, qm̄ tales nō pñt capi psonaliter fꝫ Bar. in. l. medicos. p illū text. C. de pfesso. ⁊ medicis, lib. x. Uel nisi eēt mulier p. l. j. C. de offi. diuers. iudi. ⁊ auct. nouo iure. C. de cust. 8 reo. puta†abbatissa vel priorissa, que nō pōt capi p debito monasterij sui fꝫ bal. in. l. ēt, in. v. col. vꝰ. sꝫ nūqd abba. C. de exec. rei iu.

Representantes vniuersitatē, vel capita collegij cessantes soluere decimam possunt personaliter capi a collectore decime sicut consules ciuitatis, qui totum populum representant.

Questio. xcix.

Nonagesimonono Quero. Qñ collector decime exigere vult decimam ab vniuersitate collegio vel conuentu, an possit pro hoc eis cessantibus soluere capere psonaliter regētes, seu representātes vniuersitatē vel capita collegij, puta priorē, vel rectorē Rñdeo ꝙ sic, p tex. in. l. j. in prin. ff. de mune. ⁊ hono. p quē ita determinat Bar. in. l. iiij. §. actor. ff. qd̄ cuiusqꝫ vni. no. Queadmodum .n. pñt ꝯsules ciuitatis, q representant totū populū, vt no. gl. in. l. sed ex dolo. §. j. ff. de dolo. ⁊ in rubrica. C. q̄ sit lon. ꝯsue. ⁊ bar. i. l. nō ambigit̄. ff. de legi. ⁊ ꝓbat̄ in. c. fi. de ꝓcu. p debito populi, seu ciuitatis psonaliter capi, vt determinat bal. in. l. ēt, in. v. col. versi. mō ergo querit̄. C. de execu. rei iudi. Jta dōꝫ ꝙ representātes collegiū vel vniuersitatē possint capi p solutione decime papalis, ꝙ aūt singulares psone de vniuersitate vel coruꝫ particularia bona possint pro huius decime solutione capi. Declarat Bar. in. d. §. actor. ⁊ bal. i. d. l. ēt i. vj. col. ⁊ i. l. j. §. qbꝰ. ff. qd̄ cuiusqꝫ vni. nomi.

Quomodo facienda sit monitio clero, vel collegio quādo collector vult exigere decimam ab eo.

SVMMARIVM

1. Congregatio est quedam persona pollitica.
2. Edictum vbi debeat poni.
3. Citatur, vel moneatur ille, ad quem spectat conuocatio collegij.
4. Monitio per arengam quando fieri debeat.
5. Quando non sufficiat monitio sindici vniuersitatis.
6. Subsidium exigitur a communitate seculari ex causa.
7. Uniuersitas secularis quō sit monenda pro subsidio exigendo.
8. Contumacia vniuersitatis p citationem in personaꝫ rectoris.

Questio. c.

Centesimo Quero. Qñ collector pape vult exigere decimā a clero, collegio, vel vniuersitate qualiter monere eos debeat, ⁊ eis intimare impositionē decime. Rñdet bal. in. l. ēt, in. vj. col. ver. sed quero quō citabit̄. C. de 1 execu. rei iudi. ꝙ si sunt ꝯgregati citabunt̄ psonaliter, qꝛ ista†congregatio est qdā psona politica, vt. l. mortuo. ff. de fideiul. ⁊. l. metū. §. animaduertēdū. ff. qd̄ me. causa. Si aūt nō ꝯgreati, dicit 2 ꝙ ponet̄ edictū†in loco vbi ꝯsueuit ꝯgregari, vt no. in. l. nō pt videri dolo. ff. de reg. iur. Sed verius credo eē, ꝙ qñ nō sunt cō- 3 gregati d̄beat moneri†ille ad quē spectat ꝯuocatio cleri, collegij, vel vniuersitatis, vt ꝯgreget eos p ista admonitione, qd̄ si nō fecerit sufficit admoneri prelatū, seu maiorē ipsoꝝ, fm gl. ordinariam in. c. si capitulo, in verbo factam de concel. preben. libr. vj. ⁊ in. c. bone, el. j. in verbo de elec. ⁊ Archidia. ⁊ Domi. de san. Gemi. in. c. commessationes, per illum textuꝫ. xliii. ⁊ di. ⁊ bar. in. l. fi. ff. quod cuiusqꝫ vniuer. no. ⁊ in. l. prima. C. de iure reipublice, lib. xj. ⁊ bald. in. c. j. in. iij. colum. de mili. vasal. qui ꝯtu. est, ⁊ Bart. in extrauag.

in extrauagāti ad reprimēdū, sup ℣bo citatū. Qd si fieri nō pos-
4 set sufficiet monitio p †arengā ſm glo. in. d. l. nō pōt videri dolo,
vl' ꝑclama ſm Bar. in. d. extrauag. sup ℣bo citatū, ꝛ sup ℣bo ꝑ
5 edictū. Nec sufficeret hoc casu †moneri sindicū cleri, vel vniuer-
sitatis, seu collegij, ſm Bar. in. d. l. j. C. de iure reipublice. li. xj. ꝑ
no. ꝑ gl. in. d. l. nō pōt videri, vbi ēt de hoc ponit Bar. ꝛ Ange.
in. l. j. §. qbus. ff. qd cuiusqꝫ vniuer. no. Et hec ꝓcedunt in vniuer
sitate ecclesiastica. Si āt collector pape vellet exigere subsidium
6 †a cōitate, seu vniuersitate seculari, qd ex cā fieri pōt, vt dixi. s. q.
7 lvj. ꝛ seq. †Qualiter tunc vniuersitas secularis sit monēda, ponit
Inn. in. c. cū ex iniuncto, circa finē, d ope. no. nun. quē sequit̄ Ar
chi. in. c. si plures. in si. xvj. q. vij. ꝛ Do. de san. Ge. in. c. lex est. ij.
Dicit tñ Bar. notāter in. d. extrauagā. ad reprimēdū, sup verbo
citatū, in fi. ꝙ vniuersitas vel collegium †ꝑ citationem, vel moni
tionē de ipso in personā rectoris, seu maioris eoꝝ factam nunqꝫ
constituitur in vera contumacia, sed dicetur fictus contumax.

¶ Censuras incurrunt non parentes monitioni collectoris facte per proclama.

SVMMARIVM

1 Delegatus pape potest ferre illas generales sententias censurarum in comprehensos sub sua iurisditione.
2 Sententia excommunicationis requirit monitionem personalē.
3 Allegantes se ignorasse proclama audiri non debent.

¶ Questio. cj.

Centesimoprimo Quero. An nō parentes in termino monitioni collectoris incursuꝫ cēsurarū ꝯtinēti in ꝑsonam maioris vel rectoris loci facte, vel facte ꝑ arēgā proclama vel edictū lapso termino in uoluantur cēsuris eis aliter ꝑsonaliter nō monitis, do. de Rot. d
cis. ccccxxv. in nouis, q̄ incipit, itē extra rotā, ꝯcludūt ꝙ sic in sub
sidio charitatiuo, qd imponit̄ ꝑ epm, vt dixi. s. in. xv. q. ꝑ text. in.
c. si sacerdos, de of. ord. in. c. romana. §. caueant de sen. exc. li. vj.
ꝛ. c. quidam. vj. questio. j. Sed idem dico in collectore pape, quia
1 etiam delegatus pape pōt ferre † illas gnales sentētias censura-
rū, dūmō ferat eas inter ꝯprehēsos sub sua iurisditione, vt ꝓbat̄
ꝑ tex. in. c. a nobis el. j. in fi. de sen. exc. Et pro hoc est optim⁹ tex.
a speciali cū gl. sua in ℣bo nominatim. in. c. ꝯstitutionē, d sen. ex.
li. vj. Nec obstant predicte alique deci. Rot. in nouis vcꝫ decisi.
cclxj. q̄ incipit, itē si de spāli mādato, ꝛ deci. ccclij. que incipit, item
si cōmittat̄ cā tpe feriaꝝ, ꝛ in antiqs deci. cccxiij. q̄ incipit not. ꝙ
lit. ꝯtestata, ꝛ deci. seq. ꝛ Egi. de bellame. deci. clxxxviij. q̄ incipit
vt citatus excōicet̄, que post Innoc. in. c. si aduersarius, de eo qui
mit. in pos. ꝛ in. c. ad petitionem, de accusa. vt plurimum volunt
2 ꝙ ad hoc, vt ferri possit excōicatio reqrat̄ †monitio ꝑsonalis, ni-
si ꝯstet citationē seu monitionē alias ad eius notitiā puenisse, qa
ille auctoritates intelliguntur, qñ excōicatio fert̄ in spē, ꝛ ꝯ certā
ꝑsonā, nō aūt in gñe, ꝛ ꝯ incertā ꝑsonā, put est hic ꝯ nō soluētes,
quo cāu sufficit, ꝙ sint moniti ꝑ ꝓclama, vel edictū. ¶ Et an hoc
3 casu ad euitationem pene vel cēsurarum† allegantes se ignoras-
se proclama vel edictum, audiri debeant vr̄ ꝙ nō ꝑ tex. in. l. sed si
pupillus. §. proscribere. ff. d instito. ꝛ in. c. j. de postu. prela. ꝛ in. c.
qd dicitis. xvj. di. ꝛ in. c. cū in tua. q mat. accu. poss. qd plene, ꝛ so
lēniter discutiunt do. de rota in palle. deci. ccccxxv. in noui. q̄ inci
pit, item extra Rotam, vbi referunt super hoc consilia duorū fra
trū inuicem contraria, videlicet Bal. ꝛ Pet. de perusio. ꝛ Ant.
de but. ꝛ Abb. sicu. in. c. cognoscentes, de ꝯstitu.

¶ Collector affiget edictum in portis ciuitatis vel castri si clausas contra ipsum inueniet, ꝛ in loco vel ecclesia viciniori si nō patet tutus accessus.

¶ Questio. cij.

Centesimosecundo Quero, collector pape vadit ad ciuitatē, vel oppidū, vt imponat, ꝛ exigat decimā, bñficiati loci hoc ꝑsen-
tiētes claudunt sibi portas, qd faciet tūc collector. Rñdet Bal.
in. j. et in. vj. col. ver. quero qd si rustici. C. de execu. rei iudi. ꝙ affi
get edictū in portis ciuitatis vel castri. Et si nō est ibi tutus acces
sus, ponet̄ edictū in loco viciniori, vel in eccle. magis vicina, qꝛ ec
cle. est locus publicus, ꝛ oibus patens, ꝛ allegat tex. in cle. caꝫ. §.
vex, de elec. ꝑ q̄ ēt bñfacit tex. in cle. dudū de iud. ꝛ i cle. qꝛuis. §.
si vo dci epi, d fo. ꝯpe. ꝛ in. c. qm̄ freqnter. §. porro, vt lite nō ꝯtc.

¶ Collector tenetur facere instrumentum solutionis decime.

SVMMARIVM

1 Instrumentum liberationis potest fieri facta solutione decime ꝑ collectorem absqꝫ speciali facultate.
2 Mandatum ad recipiendum tacite includit mandatum ad quietandum soluentem de recepto.
3 Instrm̄ fit ad faciliorē ꝓbationē liberationis, seu quietationis.

¶ Questio. ciij.

Centesimotertio Quero. An beneficiatus q soluit decimā collectori, possit instare, ꝙ faciat sibi instrm̄ liberationis, ꝛ solutionis decie.
Et an collector ad hoc teneat̄. Rñdeo ꝙ sic, ꝑ tex. in. l. sicut datā
. C. de libe. causa. qꝫ legē lꝫ loquat̄ in libertate Bald. ibi extendit
ad oēm solutionē. Idē tꝫ spec. in tit. de instr. edi. §. postqꝫ vers. qd
si debitor. ꝛ ver. qd si solui. ꝛ ibi clarius Jo. an. in addi. ꝛ gl. in. c.
significauit, de testi. ꝛ Bar. in. l. plures apochis, ꝑ illū text. C. de
fid. instrumē. ꝛ in. l. si finita. §. eleganter. ff. de damn. infec. ꝛ in. l.
ex ea pte, in prin. de ℣bo. obli. ꝛ Jo. de imo. in. l. hmōi. §. si ita cui
legatū, de leg. j. pro quo bene facit tex. in. l. si qs fundū. §. fi. cū. l.
sequēti que incipit. Et ego ex ꝯducto. ff. loca. ꝛ in. l. colono. ff. de
vsufr. lega. ꝛ in. c. lōginquitate. ꝛ. c. sepe. xij. q. ij. de quo ēt ponūt
gl. Bar. ꝛ Jo. de imo. in. l. ij. in pri. ff. solu. mat. ꝛ in. l. si pupillus,
in prin. ff. de noua. ¶ Et poterit collector decime liberare eos q
soluerunt decimā, ꝛ eis instrm̄ liberationis de hoc ꝯficere, absqꝫ
1 †eo ꝙ sibi cōmissa sit specialiter facultas liberandi vel quietādi,
qꝛ ex quo hꝫ mādatū ad recipiēdā solutionē, ꝛ illi integre solue-
2 runt, tacite satis †cēsetur hr̄e mādatū ad eos liberādū, text. est ꝛ
ibi Bal. in. l. nō abstulit. C. de noua. ꝛ in. l. si debitorē. ff. de noua.
3 cū instrm̄ †nō fiat nisi ad faciliorē ꝓbationē liberationis, que libe
ratio fit eo ipso ꝙ soluit̄ debitū, vt insti. qui. mo. tol. obli. in prin.

¶ Collector pape potest de decimis non solutis confitendo sibi solutum quietare dummodo sit ipse soluendo.

SVMMARIVM

1 Uerba facultatis collectoris sunt aduertenda.
2 Procurator fiscalis potest quietare de non receptis.
3 Collector vt possit quietare de non receptis debet esse soluendo.

¶ Questio. ciiij.

Centesimoquarto Quero. An collector pape possit quietare bñficiatos de decimis nō solutis, ꝯfitēdo sibi eē satisfactū, ꝛ solutū. †In
1 hoc est aduertēdū, ad ℣ba facultatis sue, iuxta. c. porro, ꝛ si d ter
ra, de priuileg. Qꝛ si hꝫ mādatū ad recipiēdū solutionē, ꝛ ꝯfiten-
dū ꝛc. tūc lꝫ verba ista ponant̄ copulatiue, tñ ſm cōeꝫ sniaꝫ doc.
poterit liberare, ꝛ quietare ēt de nō solutis ꝯfitēdo sibi satisfactū
ſm Ang. ꝛ Jo. de imo. in. l. a diuo pio. §. sed si emptor. ff. de re iu
di. ꝛ in. l. si debitorē. ff. de noua. ꝛ Ang. in. l. nō abstulit. C. de no-
ua. ꝛ in. l. si ꝯsensit. ff. qui. mo. pig. vl' ipo. sol. ꝛ Bal. Sal. Raph.
ꝛ Pau. de cast. in. l. ij. §. fi. ff. si cer. peta. ꝛ Lud. pōta. in. l. predia.
ff. de acq. pos. Lꝫ Bar. expsse tenuerit ꝯriū in. d. l. ij. §. fi. ff. si cer.
pe. ¶ Si vo in mādato seu facultate sua nō est appositū ℣bū, ꝛ
ad ꝯfitēdū sed solū ad solutionē recipiendū, ꝛ quietādū, tūc lꝫ in
alijs ꝓcuratoribus sint varie opiniones inter docto. in locis pri
me allegatis, vt ēt pꝫ ex his que no. Jo. an. in addi. Spe. in ti. de
teste. §. j. ver. sed pone Egi. ꝛ Fed. ꝯsi. liij. ꝛ Abb. sicu. in. c. cū oli,
el. j. de off. deleg. ¶ †Tñ in procuratore fiscali, qualis ē collector
2 pape, vel recipiēte functiones publicas, certū est, ꝙ pōt ꝯfiteri se
recepisse, ꝛ quietasse, ēt de his que soluta nō apparēt, ꝛ ꝯfessio sta
tiꝫ preiudicat, vt est tex. ꝯiūcta gl. in. l. fi. C. de apoc. pub. li. x. ꝛ in
. l. in ꝯctibus. §. sed qm̄ ꝯiūcta. gl. ibi in ℣bo functionū, ꝛ ibi etiā
Bal. C. de nō nu. pec. ꝛ hoc tenent Ange. ꝛ Jo. de imol. in. d. l. a
diuo pio. §. sed si emptor. ¶ Ex qbus ꝯcludo, ꝙ lꝫ collector pa-
pe nō habeat expresse mādatū ad ꝯfitēdū, tñ ꝯfiteri poterit, ꝛ qe
tare ēt de his, de qbus nō apparet facta solutio, qd est vex, nō so
lū si ꝯfessio collectoris emanet sup solutione decime, lꝫ etiā si ema
naret ꝯfessio eius sup receptione precij rerum venditarum ꝓpter
solutinnem decime, secundum glos. in. d. l. in contractibus. §. sed
qm̄, in verbo penitus ꝑ tex. optimū in. l. omnes. §. fi. C. de qaadr.
prescript. Et est ratio, quia procurator fisci nō presumit̄ habuisse

fidē de precio, & habere nō pōt, vt.l.si procurator, de iure fis. vt refert Bal.in.d.§.sed qm̄. ¶ Predicta tñ intelligo vera, qñ collector est soluēdo, †ita φ ipse de suo pōt satisfacere pape, seu camere apostolice, alias.n.ꝯfessio illa collectoris nō pĩudicaret fisco, seu camere apostolice, ƀz gl. ꝛ Bal.in.d.§. sed qm̄, in ῤbo penitus, ꝛ Angel. ꝛ Jo. de imol.in.d.§.sed si emptor.ꝛ in.l.si debitorē.ff.de noua.qꝛ alias ƀm Bald. in.d.§.sed qm̄, dareť materia fraudulēter colludēdi cū inopi collectore in preiudiciū fisci, ꝛ camere apostolice, qđ eēt absurdū. Et pro hoc bonus tex. in.l.fi. in prin.ff.de eo ꝑ quē fac.erit, ꝛ in.l.properandū.§.fi.C. de iudi.

¶ Laicus non potest esse collector decime papalis cū ei cōpetat cobertio ecclesiastica, ꝛ idem de subcollectore.

SVMMARIVM.

1 Subrogatum sapit naturam illius in cuius locum subrogatur.
2 Collector, seu subcollector nudus nullam habens iurisditionem potest esse laicus.
3 Papa ex certa scientia potest deputare laicum collectorem decime etiam cum iurisditione.

¶ Questio. cv.

Centesimoquinto Quero. An laicus possit eē collector decime papalis. Rñdeo φ nō, cū ei cōpetat iurisditio, ꝛ cobertio ecclesiastica vt dixi.s.q.xciiij.ꝛ seq. ꝛ qꝛ istud ius exigēdi est radicatū in eius ꝑsona ex cōmissione apostolica, vnde nō vř cadere posse in laicū, vt firmare vř Ant.de but.in.c.decernimus, in pen.col. de iudi. ꝑ ea q̄ no.Host.in.c.ex rōne, de eta.ꝛ quali. Et idē firmat Archi. in.c.in noua, circa prin.xvj.q.vij.quē sequiť Ludo.pōta.ꝯsi. cclxviij.qđ incipit, in xp̄i noie amē, iste Pet. Pro quo bñ facit tex. in.c.qm̄ in quibusdā, ꝛ in.c.in noua.xvj.q.vij.Et idē credo i subcollectore, qñ deputareť cū eadē iurisditiōe, seu facultate, que cōpetit ipsi collecto, ꝑ tex.in.c.statutū.§.in nullo, de rescrip.lib.vj. Ad hoc cle.vnica de offi.vica.cū subrogatū sapiat †naturā illi⁹, in cuius locū subrogatur.l.si eū.§.q iniuriā.ff.si qs cau.ꝛ.c. ecclesia, vt li.pen.secus si eēt nudus, ꝛ merus subcollector nullā hñs iurisditionē †neqꝫ cobertionē, sed solū deputatus ad recipiēdū illā merā decimarū solutionē, qꝛ hoc laico bñ demādari pōt, ƀm Archi.in.d.c.in noua.ꝛ Anto.de but.in.d.c.decernimus. ꝛ Ludo. ponta.in palleg.ꝯsi.ꝑ tex.in.c.vestra, de loca.ꝛ in.c.q̄relā, ne pla.vi.suas. Et lꝫ p̄dicti doct.loquanť in deputato ad colligēdas decimas, ꝛ obuētiones sp̄uales, tñ idē credo dōm de collectore huius decie papalis, ꝑ ea q̄ dixi in.d.q.xciiij.ꝛ seq.ꝛ ꝑ tex. in.c. qm̄ in qbusdā.ꝛ.c.iudicatū.lxxxix.di. ¶ †Fateor bñ, φ si papa vult pōt merū laicū ex certa sciētia deputare collectorē decime ēt cum iurisditione, ꝛ cobertione, ꝑ id qđ no.glo.in.§.vex, in verbo ducibus.xxxij.dist.ꝛ in.c.bñ qdē in ῤbo preter romanū pōtificē.xcvj. di.ꝛ in.c.quāto.ꝛ ibi doctores de ꝯsuetu.ꝛ in.d.c. decernimus.

¶ Collector pape deputatus ad decimas colligēdas potest subcollectorem deputare sine speciali cōmissione dūmodo in sua facultate nō appareat electa industria persone.

SVMMARIVM

1 Collectio decimarum non dicitur arduum negotium.
2 Judex arbitratur quod dicatur arduum negocium.
3 Stipendium publicum non potest recipi per procuratorem.
4 Episcopus vel archiepiscopus potest subsidium charitatiuū petere per procuratorem.
5 Uerba illa, de tua prudentia, vel de tua circunspectione plenius confidentes denotant industriā persone electam.
6 Uerba de fide, ꝛ legalitate tua confidentes idem important.

¶ Questio.cvj.

Centesimosexto Quero. An collector pape deputatus ad decimas beneficiorꝫ colligēdas, vel debita camere apostolice possit absqꝫ sp̄ali cōmissione subcollectorē deputare. Rñdeo φ sic, ƀm do.de Rot. in nouis deci.cclvj.q̄ incipit, itē collector, ꝛ qꝛ siue dicamus, φ sit delegatus, put tenui.s.q.xciiij.ꝛ hoc pōt, vt.l.a iudice.C.de iud. ꝛ.c.sup q̄onū.§.j.ꝛ.ij.de offi.delega.ꝛ.c.cū cām de appel.cū sim. Et idē erit dōm, siue dicať ḡnalis ꝓcurator ad negocia vt.l.j.§. magistrū.ff.de exercito.ꝛ.c.j.in fi.de procu.lib.vj.ꝛ.l.qcūqꝫ.§.fi. ff.de instito.ꝛ.l.si procuratorē.§.si qs mādauerit.ff.māda. siue ēt dicamus φ sit ꝓcurator sp̄alis ad negociū, qꝛ ex quo hꝫ mādatū limitatū ad leuādū, ꝛ recipiēdū decimā bñficiorꝫ, nō cēseť electa idustria ꝑsone, ꝛ poterit aliū substitueř, ƀm Bar.i.l.fi.i fi.ff.de diuer.ꝛ tēpo.prescrip.ꝛ Bal.in.l.qđ qs.C.đ ꝓcu.ꝑ tex.in.c.is cui.prio rñso de offi.deleg.lib.vj. Pro hoc qđ no.gl. in verbo decreta.in.c.si qs iusto.de elec.lib.vj.ꝛ tex.in.c.fi.ij.rñso.de ꝓcu. li.vj. Nec credo dici posse, φ hoc sit magnū † negociū, in quo videať electa industria ꝑsone, iuxta doctrinā Jnn.in.c.fi.de offi. delega. ꝛ Bal.in.l.liberti liberteqꝫ, in.x.col.ver.quero denuo imperator.C.de ope.libe.qꝛ vt subdit Jnn.in.d.c.fi. quē sequiť ibi Anto. de bu.statur arbitrio iudicis †φ dicať arduū negociū, ex quo videať electa industria ꝑsone, φ nō credo aliquē equum iudicē hoc casu arbitraturū, qꝛ leuare decimā nō est magne industrie, ꝛ pt facile ꝑ quēcūqꝫ fidelē fieri. Nec ob.predictis, si dicať φ stipendiū †publicū nō pōt recipi, nec solui ꝑ ꝓcura.sed dꝫ recipi, ꝛ solui in ꝓprijs manibus, vt est casus nota.quē ibi ad hoc pōderat Bar. in.l.ꝑ hāc.C.de erog.mili.anno.li.xij.de quo facit festū Lud. pōta.in.l.j.§.si qs ita, de ver.ob.qꝛ rñdeo, φ hoc nō est stipēdiū, φ soluať ꝓ laboribus, sed est potius collecta īposita ꝑ papā ad eius beneplacitū. Uel dato φ eēt stipēdiū, ēt pōt a ꝑsona illustri recipi, ꝛ ꝑ ꝓcuratorē, arg.l.null⁹ q nexu.ꝛ qđ ibi no.Bal.C.đ decu. li.x.pro quo bene facit tex.in.l.fi.C.de iniur.ꝛ instit. de iniur.§.in summa, ꝛ in.l.ij.C.de sen.ex pericu.reci.ꝛ in.c.fi.de re iudi.li.vj.ꝛ in aucte.qđ ius.C.de ꝓcu.ꝛ in.c.qꝛ epi.v.q.iij. Ex quo infero iuncto.d.c.vlti.de re iudi.li.vj. φ qlibet †ep̄s seu archiep̄s pōt petere charitatiuū subsidiū, ꝛ qđlibꝫ stipēdiū ꝑ ꝓcuratorē, nec astringiť dispōne.d.l.ꝑ hac. Quinimo dicit deci. Rot.cclvj.preal. φ si ꝑtās collectoris fuisset ꝑ papā limitata hoc mō vcꝫ, φ nō possit nisi vnicū subcollectorē in singulis ciuitate, ꝛ diocesi deputare poterit, tñ successiue plures diuersis tp̄ibus subcollectores deputare, ita φ semp nisi vnus remaneat in qualibet ciuitate, ꝛ diocesi. Predicta tñ intelligo vera, nisi in deputatione collectoris papa apponeret ista verba, de †tua prudētia, vel de tua circūspectione plenius confidentes, vel similia, quoniam tūc nō posset collector subcollectorē deputare, qꝛ ꝑ illa verba vř fuisse electa industria ꝑsone, ita notāter decidit Jnn.in.d.c.fi.de offi.deleg.quē sequiť ibi Jo.đ imo. Et idē dico si papa diceret, de fide †ꝛ legalitate tua cōfidētes, qꝛ tūc ēt vř elligisse industriā eius, vt expresse ꝯcludit Anto.de bu.ꝯsi.suo.xlviij.in fi.qđ incipit, in nomine Jesu Christi, ꝛ matris eius gloriose virginis absqꝫ diffusione. Et ideo nec tunc poterit subcollectorem deputare.

¶ Collectores apostolici in bñficijs reseruatis loco iconomi succedunt in conseruando fructus tp̄e vacationis ipsorum.

¶ Questio.cvij.

Centesimoseptimo Quero. An collectores apostolici possint se intromittere de fructibus beneficiorꝫ vacātiū. Rñdeo ƀz Egi. de belleme.deci.dcclv.que incipit. Si rector parochialis φ hodie in bñficijs reseruatis collectores camere apostolice loco iconomi succedūt, ꝛ fructus recipiunt, ꝛ ꝯseruant ad vtilitatē camere apostolice. Et dicit φ hodie in beneficijs reseruatis nō hꝫ locū c.cū vos, de offi.or.ꝛ.c.cū venissent, de institutio. Nec alia iura que loquuntur de custodia ecclesiarꝫ vacantium. Tamen non memini vidisse hoc dictum Egid.seruari in pratica.

¶ Collector decime papalis debet transcendisse.xviij. annum, ꝛ idem de subcollectore data paritate iurisditionis.

SVMMARIVM

1 Collectoris persona debet esse qualificata.
2 Exequutores cū cl'a vocatis vocādis dati dñr iudices delegati.
3 Religiosus professus nō potest esse collector nisi sit qualificatus.

¶ Questio.cviij.

Centesimooctauo Quero, cuius etatis eē debeat collector decime papalis. Rñdeo φ dꝫ trāscēdisse.xviij.sue etatis annū, nisi papa ex certa sciētia deputaret existētē in inferiori etate. Alias deputatio eēt subreptitia.hoc ꝓbať a ꝯrio, ꝑ tex.in.c.cū vigesi.de of.deleg. vbi hoc clarius volūt Ab.sic.ꝛ Jo.de imo.ꝛ ipsemet Jo.đ imo. i.l.qdā ꝯsulebat.ff.de re iudi. ita declarātes tex.i.d.c.cū vigesi.cū collector

collector pape delegatus sit, vt dixi. §. presertim. q. xciij. Nec ob. c. qui gñaliter, in fi. de procu. li. vj. & l. si collectaneus. ff. q manu. nõ põt, & qd plene no. Bal. post Ja. but. in. l. exigẽdi. in. ij. col. C. de pcu. qr illa iura loquunt in pcuratore ad negocia, q penit9 caret iurisditione, qua nõ caret collector, vt dixi in. d. q. xciij. & pluribus seq. ¶ †Ex quo infero, q psona collectoris pape dz eẽ qlificata, iuxta tenorẽ. c. statutũ. §. j. de rescrip. lib. vj. vcz, qr dz esse cstitutus in dignitate vel psonatu ecclesiastico, vel exigitur q sit canonicus ecclesie cathedralis. †Sicut ẽt dicimus de executoribus gratiaꝝ pape datis cũ clausula vocatis vocãdis, cũ tales cẽseant veri iudices delegati, vt cclundunt do. de Ro. in nouis deci. ccliiij. que incipit. Itẽ si in cõi forma, & in antiquis deci. cccxcij. que incipit. Nota ex hoc, & Cardi. zaba. post Guiel. de mõte lau. in cle. j. in. xv. q. de rescrip. ¶ Et idẽ dico de subcollectoribus eorũ, qñ eis eẽt cõmissa tota facultas cpetens ipsis collectoribus, per text. in. d. c. statutum. §. in nullo. Et per id quod notant domini de Rota in antiquis decisio. xcix. que incipit. Nota q executor datus, secus si subcollector eẽt deputatus ad certum nudum misteriũ tm, per ea que subexecutoribus gratiaꝝ scribunt do. de Rota in predicta deci. ccliiij. & in antiquis decisi. cccxcij. que incipit, nota q si in forma, & Arch. & Domi. in. d. §. in nullo. ¶ Ex predictis etiã infero, † q religiosus pfessus nõ potest eẽ collector vel subcollector pape. Pro quo bene facit. c. de presentiũ. xvj. q. j. nisi sit qualificatus, puta prior cuentualis, vel Abb. iuxta cle. & si principalis, de rescrip. ẽt si deputaretur, nudus minister siue iurisditione, p tex. in. c. ij. de postulando. & c. monachi. el. ij. xvj. q. j. & in cle. religiosus, cũ gl. in verbo licẽtia. de procu. vbi duo exigũtur, que hic non concurrerent.

¶ Subcollector deputatus a collectore cũ iurisditione, in. ij. deputatione de primo non facta mentione nõ dicitur reuocatus. Et quomodo intelligatur reuocari.

SVMMARIVM

1. Subcollectores dati sine iurisditione dñr meri pcuratores.
2. Iurisditio ordinarij, est magis firma q legati.
3. Subcollector deputatus in totum qui iam cepit vti iurisditione, nec expresse potest reuocari.
4. Deputatio specialis reuocat generalem.

¶ Questio. cix.

Centesimonono Quero. An collector pape, qui deputauit subcollectorez si postea in eod. loco deputat aliũ subcollectorẽ nõ faciẽdo mentionẽ de primo, videatur prius deputatũ subcollectorẽ reuocare, & reuocatus censeri debeat, do. de Rot. deci. cclvj. in nouis q incipit. Itẽ collecto. bñs tenent q sic p. c. non iniuste, de pcu. & c. si quẽ eo. ti. lib. vj. & l. si qs cũ pcuratorio. §. fi. ff. de procu. Pro quibus bene facit, qd not. Jo. cal. in addi. in. c. sua de offi. vica. quem sequit Pet. de ancb. in cle. vnica circa fin. de offi. vica. qd est verũ qñ subcollectores †dati sunt ad nudũ ministeriũ exigẽdi sine aliq penitus iurisditione, qr tales sunt meri procuratores. Sed secus forte dici posset, qñ dati eẽnt subcollectores cũ iurisditione, & cobercẽdi ptãte collectoribus ipsis cpetente, p. c. volentes, & qd ibi scribunt oẽs docto. de offi. lega. & per id qd no. gl. in. c. in galiaꝝ. xxv. q. ij. & spe. in ti. de lega. §. finit, v. in summa notãdũ. Ad que iura tñ posset rñderi, q loquunt in duobus ordinarijs nõ in delegatis, quoꝝ †iurisditio nõ est ita firma, & fauorabilis, sicut ordinaria. Sed pro predictis facit tex. in. l. ij. C. de testa. tu. pro, & contra adduci põt text. in. c. pastoralis. §. preterea, de offi. delega. Et hoc vltimũ procederet presertim, qñ collector in subdelegatione, seu primi subcollectoris, dputatione oia cõmisisset nihil sibi reseruãdo, & ipse primus subcollector †iaz cepisset vti iurisditione, qm cũ talis nõ possit reuocari expresse, vt est tex. in. c. qͥuis, de offici. delega. lib. vj. Et clarius hoc dicit Inn. in. c. in causis. in vlt. colũ. de elec. qr. l. iudiciũ soluit. ff. d iudi. nõ hz locũ in delegato, q in totũ subdelegauit, qñ subdelegatus iã cepit vti iurisditione, vt not. Anto. de bu. post gl. in. c. sup questionũ in. iiij. questio. de offi. delega. & Pau. de cast. in. d. l. iudiciũ soluit. Multo fortius nõ poterit reuocare tacite p deputationem alterius subcollectoris, sm Archi. & Jo. an. in. d. c. qͥuis, de offi. delega. li. vj. Sz si prio dputatus eẽt subcollector gñalis postea. ij. loco deputaret spãlis, tũc clarũ eẽt q per deputationẽ spãlẽ †eẽt reuocatus primus subcollector q ad illã speciẽ p regulã gñeri p spẽm de reg. iur. li. vj. Siue dicamus, qñ subcollectores deputati sunt cũ iurisditione, dum modo generalis nõ cepisset vti iurisditione in illa specie, p tex. in. c. pastoralis. §. qm, de rescrip. Siue loquamur, qñ sunt deputati subcollectores, vt nudi ministri, & sine aliqua iurisditione, p dictũ c. nõ iniuste, & dictã. l. si qs cũ procuratorio. Pro quo vltimo recte intuenti vr casus in. l. maritus, vbi ẽt Bar. C. de procu. & tex. in. l. si longius. §. j. ibi. si nõ sit q noie partis agat. & ibi Ange. ff. d iudi. Et pbat p tex. a speciali in. l. si hoiem. ff. mãda. Nec ob. tex. in. l. quotiens. §. fi. ff. de admini. tutor. qr ibi loquit in pluribus tutoribus, in qbus diuersa est ratio, vt pz ex his que no. gl. in. d. l. ij. C. de testa. tuto. & Cy. ibi in. ij. oppo. Et idẽ dico, si primo eẽt constitutus spãlis, & postea cstitueretur generalis, qr p cstitutionem generalis subcollectoris. ij. loco factã, nõ intelligeret reuocatus primus specialis quo ad illã speciẽ, vt volunt do. de Rot. in nouis decisio. cclxxxvj. que incipit. Itẽ siquis cõstituit, per. c. j. de rescript. & c. dudum. de preben. lib. vj.

¶ Collectoris facultas probanda est per literas.

SVMMARIVM

1. Litere probant potestatem collectoris.
2. Casus in quo testes non probant.
3. Creditur honeste, & note persone sine literis.
4. Cardinali creditur de commissione sibi facta sine literis.
5. Ex stillo curie non creditur sine litteris.
6. Glo. in. c. cum olim de priuile. habet locum quando agitur d modico preiudicio.
7. Graue preiudicium est exactio decimarum, & pecuniarum.
8. Pecunia dicitur vita hominis.
9. Obseruantia palacij apostolici in probãda facultate collectoris.
10. Collectoris deputatio in vrbe presente papa pbatur per testes.
11. Cõmissiones causaꝝ quomodo probentur, varie sunt opiniones.

¶ Questio. cx.

Centesimodecimo Quero. Qualiter probetur q qs sit vel fuerit collector apostolicus. Do. de Rot. in nouis decisio. cclvj. que incipit. Itẽ collector bñs cclundunt, q eius facultas, seu potestas probanda †est p literas, p tex. in. l. vnica. C. de manda. princ. & in. c. cũ iure, de offi. deleg. & in extrauaganti Bonifac. viij. que incipit, iniuncte, p quibus allego optimũ tex. & ibi Bart. in. l. prohibitũ, circa fi. ibi, cũ literis nostris cognouerit. C. de iure fis. lib. x. & in. l. i. C. de super indicto, lib. x. facit. l. si qua p calumniã, in fine de epi. & cler. Pro hoc gl. ordinaria in. c. romana, sup verbo in scriptis, ver. xxv. de censib. lib. vj. & in. c. institutionis. xxv. q. ij. & spe. in tit. de instru. edi. §. restat, v. sed si alij ibi. xix. in legatione, & qd not. Bal. in. l. fi. in pen. col. C. de re iudi. †Et sic iste erit vnus casus, in quo nõ poterit fieri probatio p testes, hoc forte tñ limitari posset, nisi is q dr collector eẽt valde honesta, & nota †persona, qr tũc ei credetetur, q eẽt collector apostolicus absq literis pape, p gl. notabilẽ in. c. cũ olim, el. j. in glo. magna. de priuile. que extendens. c. nobilissimus. xcvij. distin. dicit, q nõ solũ creditur † cardinali de cõmissione sibi facta absq alijs literis, sed ẽt alij honesto, & noto viro, qd ẽt tenet Spe. in tit. de legato. §. superest, vir. qd si delegati iurisditione, & in tit. de deleg. §. excipi. vers. itẽ excipit qd nõ ostẽdit. & Bar. in. d. l. prohibitũ, & Ludo. ponta. csili. suo. lix. qd incipit, in christi noie amẽ ad discutiẽdũ, versi. iiij. videdũ. Et Abb. siculus in. c. qd sup his, de fi. instru. vbi Abb. subdit, q stilus curie †seruat, q nõ credatur eis sine literis, a quo stilo recedẽdũ nõ est. c. q graui. de crimi. fal. Predicta pcedere vñr presertim, qñ eẽt pdita litera cõmissionis, sm Inn. in. d. c. cũ olim, quia tunc sm eũ si psona est nota & honesta, cõmissio, vel litera põt probari p testes, qr eius xbis crederet. Sz circũscripto ẽt stilo curie mihi magis plz opinio dñoꝝ de Ro. p iura palleg. & ad gl. in. d. †cũ oliz, & alia iura, q volũt q credat honesto, & noto viro sine literis cmissionis, rñdeo, q intelligitur qñ nõ agit de piudicio vel saltẽ leui, & modico alterius piudicio. secus. n. eet, si ageret d graui alterius †preiudicio p id, qd no. gl. in. c. sicut, de sen. exc. & Archi. in. d. c. nobilissimus, put est hic, cũ agat d exigẽdis pecunijs, & x. bñficioꝝ, & cpellẽdis, & cobercẽdis cleri. cũ pecu. dicatur † vita hois, vt ingt bal. post gl. in. l. aduocati. C. de aduocati. diuers. iudi. & in. l. recepticis. C. de csti. pec. quo cãu nõ credit ei sine lris applicis, ẽt si sit honesta, & no. psona. Et hoc ẽ qd formaliter voluit Bar. in. l. palatinos. C. de colla. fũdoꝝ fiscaliũ li. xj. Et ita ẽt firmat ab. sic. in. d. c. cũ oliz, lz mõ restringẽs gl. ibi. ¶ Concludo g, q p testes nõ poterit pbari, q qs sit vl fuerit collector apostolic9 sz solũ p lras deputatiõis, & ita obseruat palaciũ †aplicũ, qd

non admitteret probationem per testes, etiam probata amissio/ne literaꝝ, q2 semper ex registris pape potest fieri probatio p literas de nouo expediendo literas. Hoc tamen est limitandum, nisi 10 collector esset† deputatus a papa ad colligendas decimas in cu. roma. seu ab ecclesijs vrbis romane papa existente in vrbe, quia talis deputatio forte poterit probari per testes, per id quod not. spec. in tit. de probat. §. videdū, ver. quid de auditoribus palatij, ꝛ Archi. in. d. c. nobilissimus. ¶ Et predicta sunt vera presertim hoc casu, quo cōmittitur administratio, licet varie sint opiniones 11 in† cōmissionibus causaꝝ, an possint probari per testes, quas plenissime vltra omnes refert Jo. de imol. in. d. c. cū in iure, referens opi. Gof. Jnn. Spec. Jo. an. Arch. Anto. de but. ꝛ legistarum, vt Petr. de bella per. ꝛ Guiel. de cu. in. l. ne quicquam. §. vbi decretum. ff. de offi. procon. ꝛ lega.

¶ Subcollectoria potest per testes probari videlicet an quis sit vel fuerit collector.

SVMMARIVM

1 Subdelegationes probantur per sola sigilla subdelegantium.
2 Testes, ꝛ instrumenta parem vim habent.
3 Commissio facta per inferiorem probatur per testes.
4 Commissio episcopi extra mandatū generale probatur p testes.
5 Officialis in his, que ipsi competunt iure ordinario probatur p communem nominationem.
6 Mandatum procuratorium potest probari per testes.
7 Reuocatio procuratoris potest probari per testes.
8 Mandatum procuratoris ad solutionem recipiendam non sufficit probari per testes.
9 Soluenti debet fieri plena securitas per instrumentum.
10 Creditor recipiens solutionem debet facere quietātiaꝫ debitori.
11 Facultas subcollectoris orta questione inter ipsum, ꝛ habentem soluere quomodo debeat probari.

¶ Questio. cxj.

Centesimoundecimo Quero. An subcollectoria videlicet, ꝙ qs sit vel fuerit subcollector pape probari possit p testes an vero sit necesse, ꝙ probetur per literas, seu p scripturā. Vr̄ dicendum ꝙ debeat probari per scripturā, per ea que no. Jnn. in. c. qm̄ ꝯ. de proba. quem sequuntur Archi. ꝛ Jo. an. in. c. ij. a subde 1 legato, de offi. delega. li. vj. vbi dicit† ꝙ subdelegationes probantur per sola sigilla subdelegantium. Tamen ꝯriū credo verius, q2 subcollectoria etiam poterit probari per testes, cū eniꝫ iste casus nō sit de enumeratis per gl. ordinariā in. c. romana, de censi. li. vj. 2 in quibus requiritur scriptura, stabimus regule† volenti, ꝙ parē vim habent testes, ꝛ instrumēta, vt. l. in exercendis. C. de fi. instr. Et istā opi. in terminis tenent. d. de Rot. in nouis deci. cclvj. que incipit, item collector habens, dicentes ꝙ commissio subcollectoris, ꝛ eius potestas ac exercitium poterit probari per testes, qui fuerunt presentes tempore cōmissionis sibi facte, lꝫ collector ibi teneat ꝯrium. Et pro opi. dominoꝝ de Rota bene facit. Nā com 3 missio facta† per inferiorem a principe probari potest per testes, fꝫ Bal. in. l. vnica. C. de māda. prin. allegātē. c. institutionis. xxv. q. ij. qđ iudicio meo optime probatur per tex. in. c. sicut de re iud. dum tex. dicit ex quorum depositione cōstitit, ꝙ magister. A. auctoritate episcopi lugdunensis ipsuꝫ absoluit. Et hoc tenet Spe. in ti. de proba. §. videndum circa prin. ver. sed nunquid delegat⁹. ꝛ Jo. de imo. post doc. in. c. cum in iure, de offi. delega. Et idē sentit. Jo. an. in addi. Spe. in tit. de lega. §. excipi. versi. item excipit quod non ostendit. Et pro hoc quod notant do. de Rot. in nouis deci. cclxxx. que incipit. Jtē si eps dat, ꝛ cōmittit. Ubi volunt, ꝙ si eps cōmittat vicario suo aliqd quod nō veniat in generali mādato, puta q recipiat resignationē alicuius beneficij, ꝛ illud ꝯferat, illa† cōmissio eque bene poterit probari per testes, sicut p scri4 pturā, vt in. c. cum Joan. de fi. instru. q2 secūdū eos. l. vnica. C. de man. prin. hꝫ solū locū in delegato pape, ꝛ imperatoris, nō auteꝫ inferioꝝ. Jn his vero que de iure cōi, ꝛ ordinario ꝯpetunt vica5 rio seu officiali, † si negaretur officialis sufficit ꝓbare cōem nominationē ac reputationē, ꝛ habitionē, fm. d. de Ro. in nouis deci. xlv. per. l. barbarius. ff. de of. preto. ꝛ per ea que no. Jnn. in. c. nihil est, de elec. Et predicta procedunt, qn̄ subcollector datus ē cū iurisditione, ꝛ cohercendi facultate. Si āt subcollector eēt deputatus ad nudū misteriū ex ꝯgēdi sine aliqua iurisditiōe, q2 talis cēsetur procurator ad negocia. Tunc ēt idē vr̄ dicēdū. s. ꝙ facultas sua probari poterit p testes, qm̄ lꝫ varie sint opiniones inter doc. 6 an mandatū procuratoriū† probari possit per testes. Tn̄ gl. ꝛ magis cōis opinio cano. in. c. j. de procura. ꝛ Guiel. de monte lau. ꝛ cōiter doc. in cle. j. đ ꝓcu. ꝛ Bar. ꝛ cōiter legiste in. l. j. C. de ꝓcu. ꝛ spe. in ti. de procu. §. rōne auteꝫ forme circa prin. ver. porro, vbi quis, ꝛ ibi Jo. an. in addi. ꝛ Bald. in. l. si. C. de re iudi. volunt ꝙ iudi. volunt ꝙ mādatū procuratoriū ꝓbari possit per testes, ꝛ vr̄ satis probari per tex. in. c. ex insinuatione, de procu. vbi pꝫ ꝙ re7 uocatio† procuratoris potest probari per testes, ꝛ etiam per vnū testem cū iuro in supplementū probationis. Sꝫ ꝯ predicta in terminis nostris vergere vr̄, quod scribit Bal. in. l. falsus, in pe. col. ver. vtrū aūt mandatum. C. de furt. qui limitās predictā cōem do8 cto. opinionē dicit, ꝙ procuratori ad recipiedā solutionē† nō sufficit probare mandatū per testes, quia soluēti debet fieri plena se9 curitas† per instrumētū publicū, vt. l. plures apochis. C. de fi. instru. Sed si de mādato nō apparet per instrumentum, non potest facere securitatem debitaꝫ per instrumentū, sicut debet, vt. l. sicut datam. C. de libe. causa. Subcollector autē talis est, q2 deputatus est ad recipiendā solutionē, ergo in eo procedere vr̄ doctri. Bal. Sed posset dici, ꝙ dictū Bal. nō sit veꝝ, q2 nullo iure probatur, qm̄ iura allegata per eū non dicunt hoc, sed dicunt ꝙ creditor re10 cipiens† solutionē a debitore tenetur ei facere instrumētū solutionis recepte. Jtem dato ꝙ debitori nō ꝯstaret de mandato procuratoris ad recipiendā solutionē per instrumentum. Satis ei possit consuli ad plenā securitatē solutionis, si faceret examinari ad eternam rei memoriā testes, per quos ꝓbatur de mandato procuratoris ad recipiendam solutioneꝫ, iuxta. c. significauit. ꝛ. c. albri11 cus, de resti. Sed saluando dictū Bal. posset distingui, † ꝙ aut ē questio inter subcollectorē, ꝛ hn̄tem soluere decimā vel debitū, q nō vult soluere, nisi sibi ꝯstet de facultate subcollectoris per instrumentū, ꝛ tūc verū sit dictū Bal. ꝙ tunc non sufficiat probare mādatum per testes. Aut est questio de preterito. vcꝫ vtrū ille cuius beneficiū dr̄ mō reseruatum, fuerit alias vnicus subcollector pape, ꝛ tunc talis deputatio poterit probari non solū per scripturā, sed ēt per testes, qui interfuerunt deputationi, prout dicit decisio. Rote. s. allegata q̄ obseruat palaciū apostolicū. Et hanc distinctionem summo ex verbis Jo. and. in addi. in. d. §. ratione autem forme, versi. porro vbi qs, in addi. que incipit. Vr̄ auctor presupponere, in fin. vbi dicit, ꝙ ēt qn̄ eēt vera opinio tenentiū, ꝙ mandatū procuratoriū nō posset probari per testes, illud procederet solam quo ad lites prosequendas, qm̄ si ageretur de preterito, an talis fuerit procurator, rōnes eoꝝ nō vrgerent, ꝛ merito probatio per testes admitteretur, siue questio sit inter procuratorē, ꝛ dominū, siue inter alterū eoꝝ, ꝛ tertiū, siue inter duos tertios.

¶ Lex Barbarius de offi. preto. an habeat locum in collectore, ꝛ subcollectore pape.

SVMMARIVM.

1 Tollerantia, ꝛ communis error operatur validitatem gestarum in delegato iuxta. l. barbarius.
2 Priuati non possunt dare iurisditionem.
3 Quando non constat de deputatione collectoris cōmnnis error nihil operat secundum innocentium.

¶ Questio. cxij.

Centesimoduodecimo Quero, An. l. barbarius. ff. de off. preto. habeat locū in collectore, ꝛ subcollectore pape, ita ꝙ sufficiat probare, ꝙ cōiter sic habebatur, ꝛ reputabatur collector subcollector, ꝛ vt talis publice exercebat nō docto alias đ ꝯputatione sua. Vr̄ ꝙ sic, p tex. in. l. si arbiter. C. de sen. ꝛ interlo. o. iu. ꝛ in. §. tria. versi. verū. iij. q. vij. vbi pꝫ ꝙ tollerantia, ꝛ cōis error hꝫ 1 † locū, ꝛ operatur validitatem gestoꝝ etiam in delegato, ꝛ est tex. a ꝯrio quē ibi ponderat Anto. de but. in. c. ad probādū, de re iudic. ꝛ ideo Guiel. de cu. in. d. l. barbarius, tenuit ꝙ tollerantia, ꝛ cōis error, seu opinio haberet operare validitatem gestoꝝ in delegato ad vniuersitatē causarū, qualis vr̄ eē collector, ꝛ subcollector, vt dixi. s. q. xciii. Secus dicit Guiel. đ cu. in delegato ad vnā cām, q2 cū ille solū habeat iudicare inter duos, ibi nō potest cade 2 re cōis error, nec priuati† possunt dare iurisditionem, vt. l. priuatorum. C. de iurisdi. om. iudi. ¶ Sed Jnn. in. c. cū dilecta, đ rescr. ꝛ in. c. sciscitatus, co. ti. tenet indistincte ꝙ tollerātia, ꝛ cōis error nihil

nihil h3 operari in delegato. Credo quo ad terminos nostros, ꝙ ex quo non apparet † de deputatione collectoris vel subcollectoris modis de quibus dixi in duabus qōnibus precedentibus, ꝙ verior sit opinio Inn. vc3 ꝙ tollerantia, ⁊ cōmunis error hoc casu nihil operef. Et hāc ꝯclusionē colligo ex his que diffuse scribit Ant. de butr. in repe. c. ꝯsultationibus. in. viij. carta. ver. scōo principaliter, de iurepatrona. ⁊ in. d. c. cum dilecta, ⁊ in. d. c. sciscitatus. vbi approbat opi. Inn. qñ nō apparet aliqua ꝺputatio seu auctoritas supioris. Et ad. §. verū. ⁊. l. si arbiter. allegata in ꝯtrarium respondet, ꝙ ibi non deerat deputatio nec auctoritas superioris, s3 aderat vitiū, ⁊ inhabilitas in persona delegati, qđ vitiu3 delegās tēpore deputationis ignorauit, quo casu tollerantia, ⁊ communis error bene habet operari in delegato propter deputationē superioris accedētē, que etiā nō defuit in casu. l. barbarius. pceal. Concludo ergo ꝙ tollerantia, ⁊ communis error non habet operari in collectore pape, nec in subcollectore non apparente deputatione superioris, presertim si non agatur de validitate gestorum, sed ad effectum ꝙ beneficia sua sint reseruata ex eo, ꝙ fuerit collector, vel vnicus subcollector Pape.

¶ Facultas collectoris, vel subcollectoris pape per transumptū non probatur.

❧ SVMMARIVM ❧

1. Exemplaria non sufficiunt, nisi originalia non exhibeantur.
2. Exemplum non doceri de mandato procuratorio.
3. Transumpto ab originali solemniter creditur.
4. Obſuātia palatij apostolici quo ad iura extracta seu trāsumpta.
5. Cōmissa causa in curia per papa3 ligate sunt manus ordinarioꝝ.
6. Trāsumpto facultatis collectoris ex registris bullaꝝ pp̄ credif.
7. Obseruantia palatij apostolici quo ad transumpta.
8. Sumpto de registris bullarum litis penden. extra curiam nō creditur sine bulla plumbata.
9. Sumpto de registro supplicationū pape nō credif ex stylo curie.

¶ Questio. cxiij.

Centesimodecimotertio quero An sufficiat docere

de facultate seu deputatione collectoris vel subcollectoris pape per transumptū. Ludo. pōta. ꝯsi. cccxxxviij. ꝙ incipit. Omnipotentis dei postulato suffragio, circa ꝓpositā ꝯsultatione3, in scōo dubio cōcludit ꝙ nō, per. c. j. de fide instru. ⁊. l. sancimus. C. de diuer. rescrip. canonizatam. xxv. q. ij. c. sancimus. ⁊ auctenti. si quis in aliquo. C. de eden. que iura dicunt ꝙ non sufficit exhiberi 1 † exemplaria, nisi exhibeantur originalia. Pro hoc quod notat Egidi. de belleme. decisione. ccccivj. que incipit. Si per appellationem, vbi vult ꝙ non sufficiat regulariter doceri de mandato 2 † procuratorio per exemplū, nisi in casu illo ad effectum deuolutionis, qñ mandatū procuratoris appellantis fuit exemplatū de consensu procuratoris appellati. Si tamen fuisset transumptum 3 ab originali solemniter † iuxta formam cap. fi. ⁊ quod ibi notat Inn. ⁊ doc. de fide instr. tunc ei adhiberetur eadē fides, que adhiberef originali, vt volunt doc. in. d. c. fi. ⁊ Ang. ⁊ alij in. d. auc. si quis in aliquo. ¶ Quod intelligo vex, qñ tempore trāsumptio- 4 nis nulla adhuc lis pendebat. Sed si lis pendebat in curia, † tunc palatiū apostolicum obseruat, ꝙ etiā si transumptaref cū solennitate, ꝺ qua in. d. c. fi. ei nō adhibeaf fides, nisi iura sint extracta seu trāsumptata in vim cōpulsorie decrete ab auditore corā quo pendet lis. Et hec pratica forte fuit fundata per. c. fi. ⁊ per totu3, 5 vt lite penden. ¶ Et q2 postꝗ̄ per papam commissa † est causa in curia, ligate sunt manus ordinariorū totalr, ꝺm dominos de Rota in nouis deci. cccxciij. que incipit. Itē si lite pendente. per text. in. c. vt nostrū. de appell. ⁊. c. si eo tempore de elec. libro. vj. ¶ Si tamen produceretur sumptum facultatis collectoris de registris 6 † bullarum pape, tunc ei adhiberi debet fides sicut litteris originalibus, secundum dominos de Rota in antiquis deci. sexcentesima. xxj. que incipit, Non sumptum de registro, ⁊ deci. sexcentesima. lxxxj. que incipit Nota ꝙ sumptum. Et ita hodie obseruat 7 palatium † apostolicum, q2 postꝗ̄ talia sumpta clausa, ⁊ sigillata sunt producta coram auditore cause in curia recognito sigillo tali sumpto adhibetur plena fides, Secus tamen esset in causis 8 pendentibus extra curiam, q2 tali sumpto † de registro bullarum cum solo sigillo non adhiberetur fides, nisi produceref bulla plūbata. ¶ Et hec forte practica admissa est, vt sine litteris credatur sumpto cum solo signeto in curia romana, q2 si de viribus sumpti dubitaretur faciliter haberi posset in curia recursus ad papam, per ea que in simili notat Spe. in tit. de proba. §. videndu3. versi. quid de auditoribus, qđ nō posset faciliter fieri si sumpta producerentur extra curiā. Dicunt tamen domini de Rota in antiquis in pcealle. decisio. sexcentesima. xxj. ⁊ decisio. sexcentesima. lxxxj. 9 ꝙ stilus curie † obseruat ꝙ nō credatur sumpto producto de registro supplicationum pape. Sed forte ille stilus fuit olim, Sed hodie curia obseruat, ꝙ eque credatur sumpto registri supplicationum pape, sicut sumpto registri bullarum, dummodo manus officialis, ⁊ sigilla recognoscantur.

¶ Subcollectoris nudi facultas seu deputatio sine manu notarij, ⁊ testiū subscriptiōe ꝑ lr̄as collectoris cū suo sigillo ꝓbaf.

❧ SVMMARIVM ❧

1. Subdelegationes probantur per sola sigilla subdelegātium.
2. Littere iudicum, vt probent habeant adminiculum testium.

¶ Questio. cxiiij.

Centesimodecimoquarto quero, An ꝑ

literas collectoris cum sigillo suo sine manu notarij, ⁊ subscriptione testiū ꝓbef facultas seu ꝺputatio subcollectoris. Respōdeo ꝙ sic, per ea que notat Inno. in. c. qm̄ contra de proba. vltra mediū. 1 ver. alij dicunt, ⁊ sic etiā, vbi tenet ꝙ subdelegationes ꝓbanf † ꝑ sola sigilla subdelegantiū, ⁊ sic dicit papā iudicasse, qđ dictu3 sequunf Arch. Jo. and. ⁊ Domi. in. c. si a subdelegato. de offi. de leg. lib. vj. ⁊ Anto. de bu. in. c. post cessionē. in. ij. carta de ꝓba. ⁊ domini ꝺ Rota in antiquis deci. septingentesimaprima que incipit Nota ꝙ nō credif, ⁊ hoc satis velle videf etiā Spe. in titu. de remissio. §. vtile. ver sed nunquid remissio ⁊ in titul. de probat. §. videndū. ver. x. per literas, Et pro hoc benefacit qđ notant domini de Rota in antiquis decisi. quingētesima. lxxiij. que incipit. vtrū credaf executori. Nec obstat tex. in. c. quoniā contra. de ꝓba. ⁊ in. c. cū a nobis. de test. vbi videf requiri, ꝙ littere iudicum 2 ad sui † validitatem habeant adminiculū testiū, q2 respondeo, ꝙ. c. qm̄ ꝯtra. loquif i actis cause grauis ꝑiudicij, nō aūt i his ꝗ sunt leuis ꝑiudicij, put est nuda subdelegatio. Itē. c. cū a nobis nō dicit, ꝙ lr̄e iudicū nō ꝓbent sine subscriptione testiū, sed dicit ꝙ nō tantū ꝓbant, quin per duos testes possit ꝓbari ꝯ̄rium. Et hec contraria isto mō soluit Anto. de but. in. d. c. cū a nobis. ¶ Et predicta ꝓcedunt qñ subcollector deputaf cū iurisdictiōe. Si aūt deputaref, vt nudus exactor, tūc clarū esset, ꝙ per litteras collectoris cū sigillo suo probaref deputatio subcollectoris, per tex. in. l. j. ff. de ꝓcur. ⁊ in cle. j. de ꝓcura. ¶ Dum tñ literas receperit, anteꝗ̄ exerceat officiū subcollectoris, ꝺm Bar. ꝯsi. lxxiij. qđ incipit Querif vtrū ꝓcurator, sicut de instrō mādati ꝓcuratorij dicūt Spe. in titu. de ꝓcur. §. j. ver. sed qđ si procuratoriū. ⁊ Archi. Joan. an. ⁊ Domi. in. c. is qui. de procu. lib. vj. ⁊ Bal. in. l. licet. C. de ꝓcura. ⁊ in. l. qui in domini. ff. de testa. ⁊ sentit glo. in clemen. j. in verbo receptis, ⁊ ibi doc. de procur. ⁊ in plurimis alijs locis facit tex. in. l. quero. ff. de eo qui pro tuto.

¶ Beneficia collectorum, ⁊ subcollectorum apostolicorum sunt reseruata qualitercunq3 vacent.

¶ Questio. cxv.

Centesimodecimoquinto q̄ro, An beneficia

collectorū, ⁊ subcollectoꝝ apostolicoꝝ sint reseruata. Rn̄deo ꝙ ꝑ ꝯstitutionē Bn̄dicti. xij. que incipit Ad reginē, beneficia quorūcunq3 collectoꝝ aplicoꝝ sunt reseruata, vbicunq3 collectores ipsos mori ꝯtigerit, anteꝗ̄ ad romanā curiā redierint seu venerint que reseruatio cū alijs ibi ꝯtentis est innouata per successores pōtifices, ⁊ presertī3 ꝑ pōtificē modernū Sixtū quartū in prima sua regula cancellarie que incipit in primis reseruatiōes, sed postea ꝑ spālē aliā regulā, que icipit itē reseruauit gn̄aliter idē pōtifex Sixtus ampliādo ꝯstitutionē Benedicti inherēdo quasi formaliter regulis proximorū predecessorū pontificū reseruauit gn̄aliter oia bn̄ficia ecclesiastica quorūcunq3 collectoꝝ etiā vnicoꝝ in q̄cunq3 ciuitate vel diocesi, qui suo tpe eoꝝ officia exercuerint subcollectorū fructuū, ⁊ pꝛouentuū camere apostolice debitoꝝ illa duntaxat que durāte eoꝝ officio, obtinuerūt, ⁊ in quibus seu ad que vis tūc eis competierit, ⁊ sic non solum erunt reseruata si vacent per obitum, vt dicebat extrauagās ad reginē. s3 etiā qualitercūq3 vacēt.

¶ Beneficia collectorum, et subcollectorum que obtinebant tempore collectorie, et subcollectorie, et in quibus ius tunc eis competebat censentur affecta etiam post finitum officium.

SUMMARIUM

1 Reseruatio vel affectio non cessat donec de eis fuerit per Papam prouisum, et sic purgata fuerit reseruatio, et hoc ratione cuiuscunque officij pape dummodo sint fine temporis prefinitione.
2 Omnis dispositio limitata limitatum producit effectum.

¶ Questio. cxvj.

Centesimodecimosexto quero, An beneficia collectorum, et vnicorum subcollectorum pape que habeant tempore quo fuerunt collectores vel vnici subcollectores seu in quibus ius tunc eis competebat, censeantur reseruata vel saltem affecta, etiam postquam desierint esse collectores vel subcollectores. Respondeo quod sic, ita quod † reseruatio vel affectio non cessabit, donec de eis postea vacantibus fuerit per papam prouisum, secundum dominos de Rota in nouis decisione. clxxvj. que incipit. Item quod beneficia collectorum. et deci. ccij. que incipit. Item licet iuxta ordinationem, et in antiquis deci. ccccx. que incipit, Nota quod beneficia. et deci. ccccxij. que incipit. Nota licet secundum ordinationem. et deci. sexcentesima. xvij. que incipit. Si beneficia alicuius sunt reseruata, per. c. vt nostrum. de appel. et. c. si eo tempore de elec. lib. vj. Et super hoc specialiter emanuit extrauagans Pauli pape secundi que incipit. ad ro. pon. prouidentiam declarans quod beneficia semel reseruata seu affecta semper remaneant reseruata, et affecta, donec per prouisionem pape purgata fuerit reseruatio seu affectio. † Et idem de reseruatis ex capite capellaniatus, vel familiaritatis, vel alterius officij pape post argumenta ad vtranque partem concludere videntur domini de rota in antiquis deci. quingentesima. iiij. que incipit, Papa reseruauit omnia beneficia. Et pro hoc facit tex. in. l. ptor. §. is etiam. ff. de ede. et in. l. palam. §. non solum. ff. de ritu nupti. Et nisi esset extrauagans Pauli preal. forte dici posset, quod reseruationes predicte inquantum resultant ex regulis cancellarie non durarent, nisi donec durat regula illa cancellarie, que temporalis est ad vitam pontificis contendentis, vt actus non operetur vltra intentionem agentis, vt l. non omnis. ff. si certum peta. ¶ Et ad illud, quod dicitur, quod reseruatio semper durat, donec sit purgata per prouisionem pape, vt in iuribus supra allegatis, respondetur, quod intelligitur de reseruationibus emanantibus sine temporis prefinitione, secus in his que sunt tempore limitate, quia † omnis dispositio limitata limitatum producit effectum, vt. l. in agris. ff. de acqui. re. domi. nisi dicatur, quod ex quo regula cancellarie sortita fuerat effectum suum quo ad reseruationes, effectus durat perpetuo, licet cesset regula illa cancellarie, per ea que notat Innocen. et doc. in. c. vltimo de constitu. Sed extrauagans Pauli, vt dixi tollit hanc difficultatem.

¶ Reseruatio beneficiorum collectorum, vel vnicorum subcollectorum dicitur reseruatio specialis.

SUMMARIUM

1 Omnis reseruatio inducta per regulas cancellarie dicitur specialis,
2 Reseruatio cum sit contra ius commune dicitur ius speciale.

¶ Questio. cxvij.

Centesimodecimoseptimo quero, An reseruatio beneficiorum resultans ex persona collectorum vel vnicorum subcollectorum pape dicatur reseruatio generalis, vel specialis. Domini de Rota in nouis deci. clxxvj. que incipit. Item quod beneficia collectorum et in antiquis decis. ccccx. que incipit Nota quod beneficia. dicunt, quod de hoc fuit dubitatum, et in Rota fuit determinatum, et etiam per dominum vicecancellarium, quod esset reseruatio specialis. Et idem videntur velle domini de Rota in antiquis decis. septingentesima. lxxxiiij. que incipit. Et dicitur specialis reseruatio. Sed si bene aduertantur verba regule cancellarie pontificis moderni Sixti quarti de collectoribus, et subcollectoribus loquentis, videtur determinare, quod talis reseruatio sit generalis, dum dicit Item reseruauit generaliter omnia beneficia ecclesiastica quorumcunque collectorum etc. Posset tamen forte dici, quod licet quo ad verba regule cancellarie appellatur generalis reseruatio, tamen quo ad effectum, inquantum regula discrepat a terminis questionis ad regimen, sit specialis reseruatio. ¶ † Ex 1 omnis reseruatio inducta per regulas cancellarie, inquantum discrepat a reseruationibus contentis in extrauaganti Benedicti. xij. que incipit Ad regimen, est specialis reseruatio secundum dominos de Rota in nouis deci. cccxxxj. que incipit. Item si mandantur mihi, et ita dicunt fuisse terminatum in Rota post publicas relationes, quia cum sit † reseruatio contra ius commune, non potest negari, quin illud sit ius speciale, vt 2 l. ius singulare. ff. de leg. licet verba regule cancellarie aliud sonet.

¶ Beneficia quorumcunque collectorum etiam si non sint vnus sunt reseruata.

SUMMARIUM

1 Verbum quorumcunque ampliatiuum est.
2 Regule loquentes de reseruationibus loquuntur generaliter.
3 Differentia inter collectores, et subcollectores quo ad reseruationem.

¶ Quest. cxviij.

Centesimodecimooctauo quero, An beneficia quorumcunque collectorum apostolicorum sint reseruata, etiam si non sint vnici collectores sed sint plures simul etiam non insolidum deputati. Respondeo quod sic, propter verbum quorumcunque positum in extrauaganti Benedicti. xij. que incipit, Ad regimen. et in regula cancellarie moderni pontificis Sixti quarti de collectoribus loquente. † Quod verbum quorumcunque est verbum am- 1 pliatiuum, vt notat glo. in clemen. dignum, in verbo quorumcunque. de cele. miss. et in clementina si beneficio. de preben. in verbo cuiuscunque. Et ad hunc quando non esset illud verbum quorumcunque, † constitutiones predicte de reseruationibus benefi- 2 ciorum collectorum loquentes loquuntur generaliter, ergo generaliter sunt intelligende. l. de precio. de publicia. et ca. si romanorum. xix. distict. Nec † vnitas requiritur in collectoribus, sed 3 in subcollectoribus dumtaxat per regulas cancellarie ad inducendam reseruationem.

¶ Beneficia collectorum, vel subcollectorum que post officium fuerunt assecuti non dicuntur reseruata.

¶ Questio. cxix.

Centesimodecimonono quero, An beneficia que collectores vel subcollectores pape acquisiuerunt seu assecuti sunt, postquam desierunt esse collectores, sint reseruata. Respondeo quod non secundum dominos de Rota in antiquis deci. dcc. que incipit. Dic quod beneficia collectorum, et in nouis. deci. clxxvj. que incipit. Item quod beneficia collectorum, et hoc clare videtur etiam regula cancellarie Sixti quarti pontificis moderni, que incipit. Item reseruauit generaliter, dum in fine sui dicit illa videlicet beneficia dumtaxat, que durante eorum officio obtinuerint, et in quibus seu ad que ius tunc eis competierit.

¶ Beneficia collectorum vel subcollectorum que ante officium collectorie obtinebant etiam dicuntur reseruata.

¶ Questio. cxx.

Centesimouigesimo quero, Collector vel vnicus subcollector pape acquisiuit seu assecutus est beneficia antequam esset collector vel subcollector, que etiam tenuit tempore quo fuit collector vel vnicus subcollector, an talia beneficia sint reseruata. Quidam dicunt quod non, et inherentes vulgari prouerbio exponunt verbum obtinuerint positum in regula cancellarie de collectoribus loquente. i. impetrauerint seu assecuti sunt tempore, quo fuerunt collectores. Sed hoc est falsum, vt patet ex finalibus verbis regule, que dicunt, Et in quibus seu ad que ius eis competierit, per que verba manifeste apparet, quod etiam si beneficia assecuti fuerint antequam essent collectores vel subcollectores, dummodo ius eis competat tempore, quo fuerunt collectores vel subcollectores, talia beneficia sunt reseruata. Et hoc etiam tenet decis. Rote in nouis. clxxvj. que incipit Item quod beneficia collectorum.

¶ Beneficia collectorum, seu subcollectorum in quibus tempore collectorie tantum ius habebant sed non possidebant dicuntur reseruata.

Summarium

SVMMARIVM

1 Verbuz obtinuerũt in regula positũ referť ad ius nõ ad factum.
2 Reseruatio inducitur per solum ius.
3 Verbum obtinent positum in.c.presenti de prebend.in.vj.inducit reseruationem.

Questio.cxxj.

Centesimouigesimoprimo quero collector vel vnicus subcollector pape tempore quo fuit collector vel subcollector habuit ius in bñficio, sed nunq̃ possedit illud bñficiũ, an tale bñficiũ erit reseruatũ. Respõdeo q sic, qz verbũ † obtinuerit positũ in regula cancellarie de collectoribus loquente referť ad ius, nõ ad factũ, vt est tex.c.si gratiose.i fine.z.c.si pro te. de rescrip.li.vj.z in.c.j.de reg.iur.li.vj.z in.c.sup eo.de preb.lib. vj.z glo.in.c.vnico de eo qui mit.in poss.lib.vj. Et hoc clarius probatur p vltima verba regule pdicte, q̃ dicunt. Et in qbus seu ad que ius tunc eis cõpetierit. vbi papa ad reseruationẽ † inducẽdaz vr̃ clare velle, q sufficiat q habeat ius in bñficio. Ex quo infero q.c.pñti.de pb.lib.vj.volẽs q bñficia que † obtinẽt curiales morientes apud curiã per duas dietas sunt reseruata tanq̃ vacãtia in curia, hz locũ, etiã si ius solũ habeãt in beneficijs illis, licet nunquam eorum possessionem ha buerint.

Beneficia in quibus collector, vel vnicus subcollector nullũ ius habeat lz ea possideret tẽpore collectorie dĩr etiã resuata.

SVMMARIVM

1 Vacatio solum refertur ad ius non ad possessionem.
2 Papa reseruat etiam beneficium de facto possessum.
3 Verba que obtinet intelliguntur siue de iure siue de facto dummodo possideat.
4 Iterdicto supponiť terra alicuius quã ille possidet ẽt de facto.
5 Genitiuus d ppria, z stricta significatiõe i statuto denotat dñiuz.
6 Verbuz obtinuerint positum in regula refertur ad ius.
7 Verbũ obtinet acõmodať ad ius, z ad factũ p materia subiecta.
8 Opinio dominorum de Rota saluatur, quando titulus, Sed ius beneficij.penes aliquem non reperitur tempore vacationis.
9 Opinio cõria saluať, qñ tẽpore vacationis titulus erat penes illũ.
10 Papa habet liberiorẽ potestatẽ in beneficio vacãti q̃ in pleno.
11 Papa non presumitur velle derogare iuri alterius.
12 Beneficij reseruati preiudicium.
13 Beneficia reseruata non possunt permutari.

Questio.cxxij.

Centesimouigesimosecũdo quero, An collector seu vnicus subcollector pape tẽpore quo fuit collector vel subcolletor possedit certa bñficia, in qb9 nullũ ius hẽbat, an talia beneficia sint resuata. Dubiũ facit, qz in regula cãcellarie nõ est verbum vacantia neq3 vacatura, qđ si adesset, clarum esset, q nõ essent reseruata, qz † vacatio solum refertur ad ius nõ ad possessionem, vt est tex.in clemẽ.j.§.neutro, vt lite penden. Super hoc puncto domini de Rota in antiquis decisi.cclxxiiij.que incipit, Nota q vbi papa, dicunt, q si papa † reseruat beneficia, que obtinet Titius, si ille possidet beneficiuz de facto, z sine aliquo iure, tale beneficium intelligitur reseruatum, qz verba illa, beneficia q̃ obtinet Titius sunt verba † generalia, que intelliguntur siue obtineat de iure siue de facto, dumtamen sit in possessione, arg.l.stipulatio ista.§.siquis forte.de verbo.ob. Et pro hoc allegant notata per Arch.in.c.si sententia.de senten.excõmu.lib.vj.vbi dicit, q qñ mandať terram alicuius domini supponi interdicto, † non solum intelligiť de terra, quã possidet de iure, sed etiã de facto tantum, ad qđ allegant.c.j.versi.nec valet.de postula.prelato. Et ita dicunt tenere communiter audientiaz. Et ita videtur esse in casu isto, qz regula cancellarie, que loquitur de collectoribus, vtiť verbo obtinuerint. Sed forte posset dici, q predicta non procedant de iure, qz regula predicta cancellarie loquitur de beneficijs collectorum, z subcollectorum qui genitiuus † de propria, z stricta significatione maxime in statuto denotat dominium, z non solam possessionẽ, vt notat Barto.in rubrica de no.oper.nunc.z in.l.j.§.potestatis.ff.de pecul.per tex.in.l.ij.§.in locuz alterius.ff. de religio.z sump.fune.z in.l.seruum titij.ff.manda.z in.l.si heredis seruus.de lega.j. Et per consequens regula cancellarie vtens genitiuo videtur habuisse respectum ad ius, z titulũ beneficij, nõ autem ad solam possessionem. Et qz verbum † obtinuerint ibi positum refertur ad ius tantum, vt in.c.si gratiose in fine de rescrip. lib.vj.z latius dixi supra proxima questione. † Nisi qñ verbũ obtinet profertur in materia in qua si referretur ad ius tantum, z nõ ad factum tantum seu possessionem tantum, qz reportaret commodum de suo dolo, z melioris conditionis esset delinquens q̃ iuste agens, vt est textus in clemen.si quis suadente.§.j.de penis. z probatur per tex.in.c.si proponente.de rescrip.z in.c.non potest in.§.fina.z.c.si motu proprio.de preben.libro.vj.coniuncto. text.cum glo.in verbo obtinebat.in.c.eum qui de prebend.libro. vj. Et ita proprie loquitur Arch.in.d.c.si sententia, qz si ibi terra, quã possidet de facto tm̃, non subijceretur interdicto, esset melioris conditionis tyrannus, q̃ iuste possidens, quod non occurrit in casu isto, quando agitur de reseruatione, qz ex reseruatione intrusus in beneficio non est melioris condictionis nec deterioris, ex quo nullum ius habet in beneficio. Nec video q.l.stipulatio.§.siquis forte, de verbo.obliga.faciat aliquid ad propositũ, quoniam ibi dicit tex.q stipulatio habere licere habet locũ etiã, si agatur de solo iure sine possessione. † Posset tamen saluando opinionem dominoruz de Rota distingui. Quod aut ius siue titulus beneficij, q collector vel vnicus subcollector possedit sine aliquo iure vel titulo canonico tẽpore quo fuit collector, vel subcollector non reperitur penes aliquem tunc fuisse, sed vacabat. Et tunc procedat opinio dominorum de Rota. Aut tunc tempo ris † ius, z titulus beneficij erat penes aliũ, licet possessio sola esset penes collectorum vel subcollectorum. Et tunc habeat locũ opinio contraria, qz licet Papa in beneficijs habeat plenissimã potestatem, vt in.c.ij.de prebend.libro.vj. Tamen liberiorez † habet potestatem in beneficio vacanti q̃ in beneficio pleno, z non vacanti salem ex mente sua, qua † non presumitur velle derogare iuri alterius, vt in.c.super eod.de officio delega.z.c.ex tuarum.de auc. z vsu pal. Preiudicaretur enim iuri tertij penes quez est titulus beneficij, si est beneficium diceretur reseruatum. † Quoniam non posset illud permutare in manibus ordinarij, secundum Federi.in tractatu suo de permutatione beneficiorum questione prima, z domini de Rota in nouis decisio.xxiiij.que incipit. In secũdo dubio per text.in extrauagãti Bñdicti duodecimi, que incipit dudũ.z in extrauagãti Ioã.vigesimi secũdi q̃ incipit, execrabilis.in fine.vbi pz, q beneficia reseruata nõ pñt † permutari in manibus ordinarij, quod etiã expresse tenẽt Cap.z do.de.s.Gemi.in.c.vnico de rerũ permu.lib.vj.z Gasp.Calde.in suis consilijs in titu.de re.pmu.cõsi.iij.posset etiã ei in multis alijs preiudicare. Et ideo dici dz, q tunc reseruatio nõ extẽdať ad talia bñficia.

Beneficium, de quo papa mãdauit prouideri collectori vel vnico subcollectori datis exequutoribus mortuo collectore antequã vacet an dicatur reseruatum.

SVMMARIVM

1 Reseruationes speciales in gratijs expectatiuis cum datione exequutoris non ligant manus ordinariorum.
2 Gratie expectatiue sunt odiose.
3 Reseruationes ad supplicationem partis sunt odiose.
4 Reseruationes ex motu proprio non sunt odiose.
5 Dispositio.c.vnici de rerum permu.non haberet locum quando reseruatio fit motu proprio.
6 Reseruatio specialis cum clausula infra mensem non durat post mortem expectantis.
7 Gratia expectatiua sine clausula infra mensem facta motu proprio durat post mortem.
8 Regula cancellarie loquens de collectoribus reseruat beneficia in quibus collector habebat etiã ius ad rem.
9 Dispositio emanans per viaz legis dicitur emanare motu pprio.
10 Appositio manus pape ligat manus inferioris.
11 Dispõ manus pape fortius operať sup certo bñficio, q̃ incerto.
12 Appositio manus pape licet non sortita effectum liget manus ordinarioruz, non ligat tamen manus expectantium.

Questio.cxxiij.

Centesimouigesimotertio qro, An papa Titio collectori vel vnico subcollectori suo mãdauit pvideri de prio

beneficio vacaturo in certa ecclesia datis executoribus, deinde moritur collector, vel subcollector, anteq̄ vacet bñficiū, postea vacat bñficiū, queritur an illud bñficiū censeri debeat reseruatū. Fed. de Senis in tracta. de permut. bñficio. q. j. concludit, ꝙ reseruationes speciales, 1 †que emanant in gratijs expectatiuis cuz datione executoris, nō operant̄ effectū ad ligandas manus ordinariorum, q̄ sicut gratie 2 †expectatiue sunt odiose, vt in. c. quāuis. ⁊. c. cui de non sacerdotali. de preb. lib. vj. Ita ⁊ reseruationes 3 †⁊ executoꝝ deputationes super eis emanate, qñ emanant ad supplicationē partis, vt in. c. si super gratia. de offi. deleg. lib. vj. ¶ Secus 4 ṡm eūm, si reseruationes generales †vel speciales emanent motu proprio, q̄ tales reseruationes nō sunt odiose, sed sunt fauorabiles. ⁊ plenam recipiunt interpretationē, vt in. c. si pluribus de preben. lib. vj. ⁊ in cle. si romanus. eodez. tit. qđ dictū sequunt̄ dñi de Rota in antiquis decisi. cclxxiiij. que icipit. Nota ꝙ vbi Papa, in fine, ⁊ allegant etiā Jo. and. in. c. presenti. de offi. delegat. ⁊ sequtur etiā Joan. de imola in. c. vltimo in. xvij. colum. de reꝝ permuta. versi. circa tertiū principale. ¶ 5 †Et ꝑpea concludit, ꝙ dispositio. c. vnici de rerum permu. lib. vj. non haberet locū, qñ reseruatio expectantis emanasset motu proprio. Sed q̄ hodie emanant in gratijs expectatiuis reseruationes speciales, cum clausula ꝙ 6 infra †mensem duxeris accipiendū, videt̄ quasi reseruatio conditionalis, per. c. j. de concessi. preben. lib. vj. ⁊ clemen. j. §. secus. de concess. preben. Ideo nō videt̄ posse dici, ꝙ talis reseruatio duret post mortē expectantis, q̄ nō potest impleri conditio acceptationis infra mensem, ex quo mortuus reperit̄ expectans tēpore vacationis beneficij, nec reseruatio vnq̄ potuit dici purificata, ⁊ ꝑ consequens remanet sine effectu, per tex. in. l. in testamēto ita erat 7 scriptuz. de condi. ⁊ demon. ⁊. in. l. legatū. C. de ꝯdi. infer. ¶ †Sz si i gratia expectatiua nō apposita esset clausula cōmunis, ꝙ ifra mensem duxeris acceptandū, tunc si gratia esset facta motu proprio etiā post obitū expectantis ante vacationē beneficij morientis, beneficiū censeret̄ reseruatū, ⁊ ligate essent manus ordinarij ꝑ puram reseruationē. Per predicta, ⁊ presertim quo ad terminos nostros in collectore, ⁊ vnico subcollectore, in quibus regula can- 8 cellarie de collectoribus loquēs nō solū †reseruat beneficia, in quibus collectores vel subcollectores habuerunt ius in re tempore quo fuerunt officiales, sed etiam illa, in quibus habuerunt ius ad rem prout sunt expectantes, maxime si sunt creati in canonicos, vt patet in fine regule dum dicit, ⁊ in quibus seu ad que ius tunc eis competierit. Et hoc in collectore, ⁊ vnico subcollectore, ꝓcederet etiam si in gratia eorum expectatiua ad vacaturum beneficium, non esset clausula motus proprij, q̄ ex quo reseruatio eoruz etiam in beneficijs, ad que ius eis cōpetit, resultat ex regula cancellarie predicta, satis dicitur reseruatio facta motu proprio, q̄ 9 omnis dispositio †emanans per viam legis, dicit̄ emanare motu proprio, secundum glo. ⁊ Barto. in auctenti. qua. actiones. C. de sacro sanctis eccl. ⁊ in. l. fina. §. donec tamen. C. de iure delibera. ⁊ in. l. j. C. de bonis vacan. libro. x. ⁊ in. l. j. C. de peti. bo. subla. lib. x. ¶ Nisi dicamus, ꝙ illa intelligunt̄ de. l. perpetua inserta in corpore iuris, nō autē de tēporali, ⁊ extrauaganti nō inserta in corpore iuris, vt voluit intelligere Bart. in. l. omnes. C. de peti. bo. subla. libro. x. Predictis tamen que dixi de gratia condictionali. s. cum clausula, ꝙ infra mensem duxeris acceptandū, obstat ꝙ 10 appositio †manus pape in beneficio ligat manus inferioris, vt in c. si eo tempore. de elec. libro. vj. ⁊. c. vt nostrū. de appella. etiam si manus pape nulliter apponatur, forte q̄ gratia sit subrepticia, secundū Inn. in. c. inter dilectos. de excess. prelat. quem sequuntur dñi de Rota in antiquis deci. xxxix. que incipit. Item nota ꝙ vbi papa, ⁊ Petrus de ancha. consi. cccxciiij. qđ incipit In christi nomine amen, intentio domine. ⁊ Arch. ⁊ Joā. and. in. c. vltimo de tempo. ord. libro. vj. qđ ꝓcedit nō solū, si papa apponat manum super beneficio vacanti, sed etiā super vacaturo, ⁊ eius gratia ex aliqua causa nō fuerit sortita effectū, vt dicunt domini de Rota in nouis dec. clxxvj. que incipit, Item ꝙ bñficia collectorum, ⁊ in antiquis dec. ccccx. que incipit, Nota ꝙ bñficia. Et ita dicūt cōtineri in declarationibus pontificū, vcz Urbani quinti, ⁊ Gregorij vndecimi, quos cōsulendo sequit̄ Petrus de ancha. ꝯsilio. lij. qđ incipit, In Christi noie amē, circūspectis regulis cancellarie, q̄uis dicat qōnē esse satis dubia, licet Inn. in. d. c. inter dilectos, videat̄ velle ꝙ oppositio manus pape nulliter facta nō efficiat, si apposita est manus cōdictionaliter. ¶ Sed posset dici, ꝙ predicte decisiones, ⁊ declarationes ꝓcedūt, qñ appositio manus pape fit sup certo bñficio vacaturo, secus si sup incerto, q̄ tūc nō afficiunt̄ manus, nisi iuxta clemē. j. §. secus. de conces. preb. q̄ for- 11 tius † operatur appositio manus pape super certo beneficio, q̄ sup incerto, ⁊ est tex. in. c. dudū. §. ꝯsiderātes. de ꝓb. lib. vj. ¶ Uel posset dici, ꝙ licet appositio manus pape sup bñficio vacāti vel vacaturo que ex aliquo respectu nō fuit sortita effectū, liget ma- 12 nus ordinarioꝝ †tñ non ligat manus aliorū expectātiū, q venīūt etiā auctoritate apostolica, vt volūt domini de Rota in predicta deci. xxxix. in antiquis quos sequit̄ Ludo. ponta. cōsil. cccxxxvij. qđ incipit, Omnipotentis dei postulato suffragio, circa primū cōsultationis articulū. Si aūt viueret expectās, pro quo scriptū est per papā, tūc nō esset dubiū, ꝙ ligate essent manus inferioꝝ, tum ꝓpter decretū appositū in gratia expectatiua, tum propter inhibitionē, ⁊ reseruationē executoris, vt in. c. tibi qui. de rescrip. lib. vj. ⁊. c. si soli. de ꝯces. ꝓb. li. vj. iuxta formā tamē dicte clemen. j. §. secus de concess. preb. Sz mortuo expectante ante vacationem beneficij remanent difficultates predicte presertiz, si tempore gratie expectans erat. collector, vel vnicus subcollector Pape.

¶ Quest. cxxiiij.

Centesimonouigesimoquarto

q̄ro, Dic̄ regula cācellarie moderni pontificis Sixti quarti, ꝙ bñficia vnicorū subcollectoꝝ in qualibet ciuitate vel diocesi, qui sua officia exercuerint sint reseruata ⁊c. Quid si collector successiue diuersis temporibus deputauit plures subcollectores, ita ꝙ eodē tēpore nūq̄ fuit nisi vnicus subcollector, qm̄ vnus fuit remotus, ⁊ alius subcollector eius loco fuit subrogatus, vel per deputationē secūdi fuit reuocatus primus, ⁊ sic successiue, an omniū illoꝝ subcollectorum bñficia erūt reseruata. Respōdoe ꝙ sic, ṡm dños d̓ Rota in antiquis deci. ccccxij. que incipit, Nota licet ṡm ordinationem, ⁊ in nouis deci. ccij. que incipit. Itē licet iuxta. ⁊ deci. cclvj. q̄ incipit Itē collector habens potestatez, q̄ verum est eos omnes fuisse vnicos subcollectores, quoruz reseruatio durat etiam post finitum officium, vt latius dixi supra. q. cxvj.

FINIS

Taxe cancellarie apostolice sequuntur. Et primo de gratijs expectatiuis.

Expectatiua ad vnuz beneficium pro presente Gratiosa. gros. xij.
Executoria. grossos. x.
Ad duo beneficia gratiosa. g. xiij.
Executoria. grossos. xj.
Et ad plura beneficia pro quolibet illorum addantur. g. ij.
Si fuerit ad bñficiū cuiuscūq̄ taxe ꝓ clerico sc̄lari addant̄. g. iiij.
Et si religiosus habuerit expectatiuam vltra vnum beneficiū pro quolibet addantur. g. iiij.
Et si in predictis gratijs fuerit clausula anteferri, vel prerogatiua ad instar familiarium pape, vel alias addantur. g. xxv.
Pro religiosis cum translatione addantur. g. ij.
Si dispensetur super defectu etatis in eisdem literis quo ad beneficium curatum pro vno anno addantur. g. iiij.
Pro duobus annis addantur. g. vj.
Et pro quolibet anno vltra. g. ij.
Si fuerit clausula quam primum fuerit legitime etatis propter laborem scribendi addantur. g. ij.
Si super defectu etatis quo ad prebendaz cathedralis ecclesie cū derogatione regule addantur. g. ij.
Narrando regulam Cancellarie. g. ij.
Si super defectu natalium quo ad effectuz gratie addantur. g. v.
Si derogetur statutis ecclesie addantur. g. v.
Et si expectatiua fuerit ad prestimonia vnius, duorum trium ⁊c. addantur. g. iiij. alias. j.
Et si expectans obtineat alia bñficia pro quolibet addantur. g. j.
Si obtēta bñficia essent magni valoris addant̄ pro quolibet. g. ij.
Et si narret̄ dispēsatio ad incōpatibilia in nō obstā. addant̄. g. iiij.
Et si concedatur de nouo clausula permutandi addantur. g. x.
Si narretur dispensatio super defectu natalium ad plura vel quecunq̄ ⁊c. addantur. g. iiij.
Si concedatur gratia expectatiua epis. vel abbati, taxetur vt supra, ⁊ addantur pro quolibet beneficio. g. ij.
Si cum clausula añferri, vel alia prerogatiua taxetur vt supra.
Et si in ꝑdictis casibus gr̄a fuerit ad dignitates, personatus ⁊c. addantur. g. ij.

Quod

Quod expectans in assecutione beneficiorum preferatur nominatis per ducem. g. xxvj.
Et si mandatur quod litere valeant perinde ac si sub data calen. Januarij ⁊c. addatur. g. iiij.
Et si ad maiores ⁊ principales addantur. g. iiij.

¶ Pro absentibus.

¶ Pro absente ad vnum beneficium simpliciter. g. xx.
Et pro quolibet alio beneficio, addantur. g. ij.
Et in reliquis vt supra.
Extensio gratie expectatiue ad vnum aliud beneficium. g. xx.
Et si ad plura pro quolibet beneficio, addantur. g. ij.
Et cum prerogatiuis, addantur. g. xx.
Ad instar descriptorum, addantur. g. xxx.
Mutatio Collationis Gratiosa. g. xij.
Executoria. g. x.
Reualidatio gratie si dimittat bñficiū acceptatū, addant. g. xx.
Si vero retineat beneficiū acceptatum, addantur. g. ij.
Et cū prerogatiuis, addantur. g. xxv.
Et si absoluatur ab excōmunicatione ad cautelā, addant. g. ij.
Et si i aliquo pred. casuū darek clausula motu ꝓprio, addā. g. iiij.
Si non obstan. habeantur pro expressis. g. x.
Specialis reseruatio Can. ⁊ prebende in duabus literis cum derogatione aliarum gratiarum Gragtiosa. g. xxx.
Executoria. g. xx.
Et pro quolibet alio beneficio reseruato, addantur. g. v.

¶ De simplicibus prouisionibus.

¶ De Beneficijs vacan.

¶ Litere de bñficio nō reseruato ꝑ presente vel absente. g. xx.
Pro reseruatione generali, addantur. g. ij.
Et si curatum fuerit ⁊ dispensetur super defectu etatis iuxta numerum annorum, pro quolibet anno. g. ij.
Et si prius dispensatū fuerit ⁊ narretur huiusmodi dispēsatio pu ta ad plu. vel quecunq₃. g. iiij.
Si vero dispensetur super defectu natalium, addātur. g. iiij.
Et si dek clausula ꝑmutandi quā in alio nō habuerat, addan. g. x.
Et pro qualibet non obstan. addatur. g. j.
Si fuerit Can. ⁊ prebenda ⁊ derogetur cōsuetudini optandi, addantur. g. v.
Et si non obstan. narretur dispensatio concessa ad incompatibilia, addantur. g. iiij. al's. v.
Si vero in impetratione dispensetur de nouo ad duo curata, addantur. g. xxx. al's. xx.
Et pro tertio incompatibili, addantur. g. xxxv. al's. xxv.
Ita tñ qꝺ mitiꝰ agak cū graduato, quā nō graduato circa dispē.
Sup dfectu nataliū ad can. ⁊ pbēdā in eccl'ia cathedrali. g. xviij.
Et si plura bñficia in eisdē literis impetrank pro primo. g. xx.
Et pro quolibet alio, addantur. g. ij.
Si vero fuerit beneficiū regulare ita qꝺ dek trāslatio. addā. g. ij.
Et si excedat vltra vsq₃ ad. cc. ꝑ quolib₃ cētenario, addank. g. ij.
Et si fuerit prioratus conuentualis parui valoris de. xxx. vel. xl. vsq₃ ad centum taxetur. g. xxvj.
Et si fuerit magistratus ordinis caput de mercede vel alius similis taxatur ad. g. xxx.
Si vero fuerit monasterium virorum parui valoris vsq₃ ad. l. flore. summa taxetur. g. xxx. al's. xxv.
Si vero fuerit monasteriū mulieꝝ eiusdē valoris taxek. g. xxv.
Si autem excedant. l. taxentur ad. g. xj.
Monasteria vero viroruꝫ exceden. summam. c. al's. cc. flore. quādo per supplicationem expediuntur. g. l.
Alia vero beneficia conuentualia, ⁊ preceptorie generales magni valoris Gratiosa. g. xviij.
Executoria. xvj.
Et si in literis monasteriorum ⁊ magistratus ⁊c. dispensetur cum illegitimo addantur. g. x.
Si super etate, addantur. g. x.
Et si in literis addantur clausula, quod non moueatur ad nutuꝫ, addantur. g. vj.
Hospitale vacans. g. xvj.
Et pro hospitalibus magni valoris hēak respectus in taxa vt. s.
Si beneficiuꝫ de nouo instituatur de bonis alicuius testatoris, ⁊ postea mandetur conferri in eisdē literis taxetur ad. g. xxv.
Et si in beneficialibus detur absolutio ad cautelā, addā. g. iiij.
Itē in literis noue ꝓuisionis, vel mādati de prouidēdo, vel si neutri, aut subrogationis, habeatur respectus ad narrationē, ⁊ extimetur labor per cōputuꝫ linearum, vt inferius declarabitur.
Item si dispensetur in litera prouisionis monasterij. vel magistratus, quod possit succedere genitori in monasterio, seu magistratui addantur. g. xxx. xl. vel. l. iuxta prouinciā, vbi monasteriū, vel magistratus ꝯsistit. Nā in Anglia plus taxenk, aut Frācia. Hispania. Italia, vel Alemania, quā in Ibernia, vel insula Corsica, aut Sardinia, aut Albania.
Pro clausula aduocationis causa addantur. g. ij.
Pro executione litis, addantur. g. vj.
Et si gratia, si neutri vel subrogationis fuerit super monasterio virorum taxetur ad. g. xxxv. al's. xxx.
Super monasterio mulierum ad. g. xxvj.
Pro bñficijs exceden. cc. flo. in gratia si neutri, vel subrogatiōis habeatur respectus, vt supra ad valorem.
Si beneficium vacet ex causa permutationis Gratiosa. g. xij.
Executoria. g. x.
Pro litera concessionis permutationis. g. lx.
In dispen. ⁊ non obstan. seruatur vt supra.

¶ De pensionibus, ⁊ erectionibus.

¶ Litere pensionis super fructibus monasteriorum vel ecclesiarum cathedralium Gratiosa. g. xvj. Executoria. g. xiiij.
Litere aliarum pensionum Gratiosa. g. xij.
Executoria. g. x.
Litera pensionis duorum millium librarum Turonens. per Clemen. vj. in duabus bullis in dioceſi patriarche Alexandrine oliꝫ episcopi Parrisieñ. Gratiosa. g. l.
Executoria. g. lij.
Si fiant erectio ⁊ collatio simul in vna litera taxetur. g. xxx.
Et attēde qꝺ in lib. Jo. xxij. reperitur, qꝺ litere pēsionū duoꝝ millīu libre ꝯcesse ꝑ Clemē. vj. i duabus bullis fuerūt taxate. l. ⁊. lij.
Si erigatur aliquod beneficium in dignitatem. ⁊ in eadem litera conferatur taxetur litera. g. xxxv. alias. xxvj.
Et si plures dignita. ⁊ plura bñfi. erigātur, ⁊ diuersis psonis cōferri mandenk in eisdē literis pro quolibet beneficio addantur. g. iiij.
Forma iuri ꝑ dignitate maiori, ⁊ principali ac ꝯuentuali. g. xvj.
In lib. Jo. xxij. reperitur taxa ad. g. xiij.

¶ De nouis prouisionibus.

¶ Litere noue prouisionis cum habilitatione in eisdem. g. xxij.
Litera habilitationis seorsum taxetur ꝺm consuetudinem. g. xvj.
Item litera absolutionis a simo. g. xvj.
Item pro motu proprio, addantur. g. iiij.
Item pro clausula qꝺ non obstan. beneficiales habeātur pro expressis ⁊c. addantur propter respectum vt supra. g. x.
Litera in forma cupien. pro religioso. g. xij.
Et si in eadem petatur absol. addantur. g. iiij.

¶ De beneficijs vacaturis.

¶ Litere de beneficio vacaturo per promotionem ad ecclesiam cathedralem, vel ad monasterium, vel per assecutionem alterius beneficij, ⁊ sic de similibus, Gratiosa. g. xij.
Executoria. g. x.
In nō obstā. ⁊ dispēsatio. ⁊ absolutiōe ad cautelā obseruek, vt. s.
Item in vacaturis pro absen. g. xx.
Super beneficio vacaturo per professionē emittēdā per ingressuꝫ religionis, ⁊ per matrimonium contraben. obseruetur, vt supra.
Sup beneficio vacaturo ꝑ priuationē faciendā. g. xxvj. al's. xxv.
Et si mādek, qꝫ declarari priuatus propter adhesionē antipape. qꝛ prolixior est narratio, addatur ad taxā ꝺm computū linearuꝫ.
Super beneficio vacaturo per resignationeꝫ faciendam. g. xx.
Hic diminuitur taxa, qꝛ cōmuniter taxabatur ad. g. xxxvj.
Et si in eisdem literis mandetur reseruari pensio. xxxij. al's. xij.
Et si mandetur reseruari pensio propter cessionem faciendam in partibus liti ⁊ cause propter narrationem, addantur grossi secūdum computum linearum.

¶ De prouisionibus ecclesiarum ⁊ monasteriorum per consistorium.

¶ Litere prouisionis ecclesie cathedralis vacan. per obitum vel translationis. g. xx.
Et si detur reseruatio propter translationem. g. xij
Pro trāslato de cathedrali ad metropolita. addan. g. iiij. al's. v.
Pro translato de cathedrali ad cathedralem. g. v. alias. iiij.
De metropolitana ad metropoli. g. vj.
Et si fiat translatio ad patriarchatus, addantur. g. vj.
Et quelibet conclusionū taxetur, vt principalis munus consecrationis. g. xvj.
Commissio receptionis iuramenti. g. xxi.
Forma iuramenti pro epō vel archiepiscopo ⁊ patriarcha. g. iij.
Ad dominum temporalem. g. x.
Et si in predi. lit. narratur electio. addan. g. ij.

¶ De literis prouisionum patriarcharum et archiepiscopo. pro qualibet litera. g. xxiiij.
Monasterium quomodocunq; vaca. g. xvj.
Per translationem, addantur. g. ij.
Quelibet conclusio sicut principalis taxet munus bndictio. g. xij.
Commissio receptionis iuramenti. g. xij.
Formam iuramenti pro abbate. g. x.
Ad dominum temporalem. g. x.
Forma iuramenti pro abbatissa. g. viij. ix.
Litera tradendi pallium. g. x.
Alia, que dirigitur prelatis. g. xij.
Forma dandi pallium. g. vj.
Qn tradit palliu in curia et dat licentia recededi a curia. g. xij.
Quando conceditur episcopo translato de archiepiscopatu ad episcopatum quod possit vti pallio. g. xvj.
Item quod possit vti pallio extra prouin. g. x.
Quod episcopus titularis possit exercere pontificalia extra diocesim. g. xxx. als. xl.
Forma iuramen. pro. archi. in tradit. pal. g. viij.

¶ De Commendis. Rub.

¶ Litere commende ecclesie cathe. facte epis. vna cum eccle. qua diu prefuerit. taxa. g. c.
Et si commendetur eccle. metropoli. g. cx.
Si parochialis, addatur. g. v.
Et si commeda fiat ad tepus ad medietate illius, qui est ad vita. Item si in diuersis literis, tunc taxentur ad secundu prouisiones, et quelibet conclusio, taxetur vt principalis. Comenda monasterij ad vitam, si fiant plures litere principalis taxetur. g. xvj.
Et qlibz oclusio, vt principalis. Si vo vnica sit litera taxet. g. lx.
In premissis aute habet semper respectus ad valorem. &c. vt. s.
Ite litere apostolice pro illis, qui patiuntur defectum etatis, si comendatur beneficium ad etatem legitimam. et postmodum mandatur conferri. g. xxx.
Si commendatur prioratus regularis clerico seculari, qui conuentualis non est. g. xxvj. als. xxx.
Et si conuentualis fuerit. g. xxxv. als. xl.
Et si contingat beneficium seculare condonari religioso. g. xxv.
Pro alio simplici beneficio semper comenda taxetur. g. xxv.
Pro clausulis motu et pro expressis fiat prout in vacantibus.

¶ De facultatibus episcoporum.

¶ Facultates reseruandi plura beneficia cum cura, vel sine cura simpliciter pro prima persona propter prerogatiuas. g. xl.
Et pro qualibet alia, addantur. g. v.
Ite p clausula quo ad dignitates maiores, et principales ad. g. v.
Pro clausula derogationis statutorum ecclesie, addantur. g. v.
Facultas prorogationis ordinandi ad quinquennium. g. lx.
Facultas concessa episcopo reconciliandi ecclesias per aliquem presbyterum in forma ad quinquennium. g. lxxv.
Si ad vitam. g. lxxx.
Et si despenset super duobus incompatibilibus iuxta numerum personarum addantur pro qualibet persona. g. x.
Si dispesaret sup defectu etatis pro quolibet anno addan. g. ij.
Super defectu natalium pro qualibet persona addantur. g. ij.
Facultas conferendi beneficia deuoluta in sua dioceşi, vbi no est expressus numerus personarum, neq; beneficiorum. g. v.
Facultas dispensandi cum illegitimis quibuscunq; absq; determinatione loci et diocesis. g. c.
Si vero specificaretur vna diocesis, aut vnus locus. g. l.
Si in pluribus diocesibus, aut locis p qlibet ipsaru addant. g. x.
Facultas dispensandi in ciuitate et dioceşi in. iiij. gradu cosanguinitatis, et affinita. absq; expressione numeri perso. g. c.
Si vero exprimatur numerus personarum p prima persona taxetur. g. xx.
Facultas creandi plures tabelliones pro primo. g. xvj.
Et pro quolibet alio addan. g. ij.
Et si fuerit absq; numero psonar i vna dioceşi vel puincia. g. c.
Facultas dispensandi cum quatuor clericis, vt in. xxij. sue etatis anno possint promoueri ad sacerdotium. g. xxij.
Et pro pluribus personis pro qualibet ad. g. ij.
Facultas dispensandi cum singulis monachis vnius monasterij, quod possint promoueri ad diaconatum in. xviij. anno, et ad presbyteratum in. xx. tax. g. xxx. als. xx.
Facultas concessa episcopo testandi, vt in forma vsq; ad summa trigintaduorum milium flore. auri taxetur. g. mille.
Facultas testadi p epo in fora si mediocris fuerit epatus. g. xxv.
Si episcopatus fuerit opulentus. g. xxx.
Pro archiepiscopis vel patriar. in forma. g. xxxv.
Pro constituto in dignitate inferiori. g. xvj.
Si extra forma heat respus ad qntitate, et vsq; ad mille. g. xxx.
Abinde supra pro primo miliari. g. xxx.
Pro quolibet alio addantur. g. x.

¶ Facultas visitandi.

¶ Facultas visitandi pro episcopo si episcopatus fuerit opulentus Gratiosa. g. xl.
Secunduz Jo. xxij. pro episcopo. xvj. et. xiiij. Et pro archiepiscopo. xx. et. x. xij.
Istud intelligitur ad tempus secundum formam quaterni.
Executoria. g. xxx.
Pro exilli vero episco. gratiosa. g. xxv.
Executoria. g. xx.
Pro archi. in forma gratiosa. g. xxx.
Executoria. g. xx.
Et si fuerit ad tempus gratiosa. g. xx.
Executoria. g. xvj.
Facultas concessa episcopo vt percipiat fructus primi anni beneficiorum vacan. in sua dioceşi vsq; ad triennium. g. l.
Qd electus possit recipere ordines extra tepora. g. xv. als. xvj.
Facultas exercendi pontificalia extra diocesim. g. xxx.
Facultas exigendi charitatiuum subsidium Gratiosa. g. xx.
Executoria. g. xvj.
Facultas exercendi pontificalia extra suam diocesim, et in pluribus dioceşi. g. xl.
Facultas absoluendi ab excomunicatione quascunq; personas seculares et ecclesiasticas suarum ciuitatum et diocesum, et dispensandi super irregularitate. g. xl.

¶ De expeditionibus in forma rationi congruit.

¶ Litere in forma rationi congruit super bnficio simplici. g. xxij.
Et si fuerit dignitas reseruata addantur. g. ij.
Si super prioratu conuentuali. g. xxx.
Si super monasterio virorum quando fit vnica bulla. g. liij.
Super monasterio mulierum. g. xlij. als. xvij.
Et si prouisio facta fuerit motu proprio addantur. g. ij.
In non obstantibus obseruetur, vt supra.
In literis, in forma prouisionis noue addantur vltra taxa. g. iiij.
Item, si insertio fuerit magni tenoris obseruetur iste modus qd vsq; ad triginta lineas dentur due linee pro grosso vno.
Et abinde supra qualibet linea. g. j.
Taxa literarum que sunt corrigende ex defectu partis reducat ad medietatem prime taxe. littere duplicate reducantur ad medietatem prime taxe.

¶ De coadiutoribus et economis. Rubrica.

¶ Si det coadiutor obtine. simplex bnficiu taxet lre ad. g. xvj.
Coadiu. super digni. reseruata. g. xx.
Est etiam aduertendum si detur facultas disponendi de medietate vel tertia fructuum parte.
Si detur coadiutor ad beneplacitum sedis apostolice. g. xvj.
Item si detur coadiutor abba. taxentur. g. xxv.
Si abbatisse detur coadiutrix. g. xx.
Si episcopo. g. xxx.
Si vero detur facultas abbati eligedi coadiutorem. g. xxv.
Deputatio economis in monasterio propter abbatis vel commendatarij absentiam. g. xx.

¶ De literis maioris iustitie.

¶ Executoria vnius sententie in forma exhibita, taxetur. g. xvj.
Et si super pluribus sententijs pro qualibet illaru addant. g. ij.
Si detur clausula per edictum publicum &c. addantur. g. ij.
Executoria in forma (petitio) pro vna sententia. g. xij. alias. ij.
Et pro qualibet alia, addantur. g. ij.
Et si fuerit clausula per edictum &c. addantur. g. ij.
Sequestrum super simplici beneficio vel alia re parue extimationis et competen. tenoris. g. viij.
Si vero super magna dote in castris et villis. g. ij.
Et si fuerit prolixi tenoris sm computum linearum. vt supra.
Remissio ad partes super examinandis testibus taxatur. g. x.
Monitoriuz 9 occupa. ecclesia in forma maiori. g. xxx. alias. xx.
Vel taxetur sm laborem computando lineas, et similiter aggrauatio et reaggrauatio.
Litera commissionis in facto iustitie, quod de plano sine strepitu et non obstan. constitutionibus. g. xiiij.
Super eodem cum clausula inuocato. g. xvj.

¶ De officijs clericoru et dignitatibus secularibus ecclesiasticis.

¶ Litere dignitatis notariatus. g. xxx.

Si fiat

Si fiat vnica litera. g.l.
Et si fiat forma iuramenti cum commissione. g.xx.
Litere pro acolytho pape. g.xxv.
Pro Capellano honoris. g.xxv.
Pro Scutifero honoris. g.xx.
Et si addatur litera passus, addantur. g.v.
Officium maioris gabellarij vrbis pro vno anno. g.xxx.
Officium alicuius gabelle, vel doganie in aliqua ciuitate, si fuerit perpetuum pro vna persona. g.l.
Si vero pro se & successoribus suis filijs. g.c.
Officium scriptoris literarum apostolicarum, Gratiosa. g.xij.
Executoria. g.x.
Et si fiat vnica litera. g.xx.
Litere officij tabellionatus pro presente, vel absente. g.xvj.
Officium seruientium armorum. g.xx.
Magistri ostiariorum & similium officiorum. g.xx.
Notariorum palatij apostolici, vel alterius officij. g.xx.
Marescallatus Marchie pro semestri. g.xxxv.
Officium vicariatus vel potestarie malleatus. g.xij.
Officium Thesaurarij patrimonij pro pro vno anno. g.xxxv.
Officium alicuius Collectorie ad beneplacitum taxetur. g.xx.
Creatio comitis Lateranen. aule pro vna persona. g.l.
Creatio alicuius comitatus simpliciter pro vno. g.cxx.
Et si fuerit pro se & successoribus. g.cxx.
Creatio militis apostolici. g.xxx.

De vicariatibus & feudis.

Litere vicariat⁹ vni⁹ castri vel oppidi p se & successorib⁹. g.c.
Si castrum esset valde populosum, addantur. g.xx.
Si vicariatus duraret ad vitam vnius tantum. g.l.
Et si daretur ad tempus, vel ad beneplacitum. g.xxx.
In lib. Jo. xxij. repit, qd vicariatus ciuitatis ad trienniu. g.ccccl.
Vicariatus ciuitatis cu comitatiua p se & successoribus. g.ccccc.
Si ad vitam vnius tantum taxetur. g.xx. als. l.
Si ad tempus vel beneplacitum. g.xvj.
Et si plures possessiones concedantur pro prima. g.xxx.
Et pro qualibet alia, addantur. g.iiij.
Et siľr si 9cessio hmoi possessionu fieret in emphyteosim. g.m.
Infeudatio regni Sicilie regine. g.cccc.m. als. x.m.
Commissio iuramenti fidelitatis prestande. g.ccccc.
Remissio censu. non solu. tempore Ladislai taxetur. g.v.m.
Licen. concessa regine adoptandi. g.iiij.

De indultis laicorum.

Concessio facta scabinis & 9sulibus vnius castri, qui vti 9sueuerunt cera viridi pro sigillo, quod vtantur cera rubea. g.l.
Concessio quod officiales confines deputati executores in testamento ad distribuendu bona pauperibus illa retinere possint, & singulis annis fructus illorum erogent pauperibus. g.xx.
Concessio facta magistris fabrice cuiusdam capelle, quod in ea certis diebus celebrari facere possint. g.xvj.
Quod officiales qui consueuerunt procedere contra ciues alicuius ciuitatis, decetero non procedant, nisi in certis casibus, cum annullatione processuum. g.xxv.
Quod ciues ad iudicium extra ciuitatem trahi non possint. g.lx.
Quod magistri cuiusdam hospitalis possint super certo altari per quemcunque facere celebrari. g.xx.
Quod ciuitas non possit interdici per delegatum executorium vel commissarium. g.lx.
Quod miles possit retinere duos fratres ordinis mendicantium pro celebrando. g.xxv.
Quod homines vnius castri non trahantur ad iudicium extra diocesim. g.xxx.
Quod ciues alicuius ciuitatis possint eligere potestatem. g.l.
Quod rex vel princeps possit facere cudi monetam. g.ccccc.
Quod rex vel princeps possit exigere & recipere a personis ecclesiasticis contribuere volen. g.l.
Item quod possit exigere vsque ad summam centum millium floreu. pro mille flo. v. pro quolibet alio flore. g.j.
Quod rex & regina facere possint celebrari in eorum absen. per Capella. suos. g.xx.
Quod iudea facta christiana possit recipere bona iudeorum, & hereditatem consanguineorum suorum. g.xl.
Quod habitatores ville propter distan. a parochiali ecclesia possint capellam facere consecrari, & in ea erigi fontes baptismales & capellanos. g.xxx.
Quod oppidum possit habere scholas apud ecclesiam parochia. taxatur ad. g.xxx.

Item quod oppidum quod habeat duas scholas possit habere duas alias. g.xxx.
In forma rationi congruit addantur. g.ij.
Quod laicus possit transferre reliquias sanctorum de vrbe ad suam capellam. g.xvj.
Quod marchio possit in testamento disponere de feudis, etiam in personas illegitimorum filiorum & quod illi ab intestato succedere possint taxetur. g.lx.
Qd laicus possit cu duobus fam. visitar sepulchru dnicu. g.xvj.
Et pro qualibet alia persona addat. g.j.
Quod laicus qui tenebat facere celebrari duas missas in die non teneatur nisi ad vnam, donec certa bona receperit. g.xx.
Quod absoluatur communitas certis male ablatis. g.c.
Remissio facta vni diuiti de male ablatis taxetur ad. g.l.
Pauperi vero. g.xx.
Qd ducissa & eius familia pp participatione cu subditis mariti sui qui adherent antipape nullas incurrat snias & cesuras. g.xx.
Quod laicus loco quarte partis quam soluebat de iniusto, decetero soluat. g.xxv.
Quod laicus no teneatur ieiunare diebus quibus per ecclesiam astrictus existit quod possit vti caseo. g.xx.
Quod quis possit eligere 9fessorem, qui in casibus reseruatis semel & i alijs quoties oportunu fuerit absoluat et a cesuris. g.xx.
Quod quilibet secularis, & ecclesiastica persona in studio possit audire leges, & phisicam, & in eis studere. g.xij.
Quod oppidani extra oppidum suum quauis auctoritate 9ueniri non possint. Gratiosa. g.xxx.
Executoria. g.xx.
Quod officiales oppidi tempore interdicti possint in certa capella coram se facere celebrari in forma. g.l.
Quod quidam comes propter infirmitatem diebus vetitis possit vesci carnibus & ouis. g.xij.
Et pro familiaribus sibi seruien. addatur pro quolibet. g.j.
Quod nonnulli ciues, vt puta Veneti cotra statuta ciuitatis Ferrarien. possint ibidem acquirere bona stabilia & possidere. g.l.
Comutatio voti emissi per laicu de visitando limina aplo. g.xij.
Quod concessio facta mulieribus beguinis de qbusda domibus extendatur ad mulieres alterius ciuitatis. g.xx.
Et si dictis mulieribus concedatur quod non vocentur hoc noie, sed alio, & quod possint alia tria loca recipere, & presentibus & futuris plenaria remissio.
Quod oppidani oppidi possint confugientes ad ecclesias in illis capere. g.lx.
Qd rex hora matutinali in natiuitate dni possit cora se ensem euaginatu teneri facere, sicut fieri consueuit coram Ro. Pon. g.cl.
Quod miles & eius vxor possint intra limites parochialis ecclesie de consensu rectoris singulis annis ordinare processionem, & dantur indulgentie interessentibus. g.xx.
Quod nobilis & eius familiares in loco interdicto possint recipere ecclesiastica sacramenta, & ibi sepeliri. g.xxx.
Qd pponens vbu dei i presen. regis possit dare indul. psen. g.xij.
Permutatio duorum castrorum. g.xxx.
Quod habitores Montispessulani non trahantur extra diocesim ad quinquennium fuit taxata. g.xl.
Quod persone honeste viuen. sub certo vocabulo non compellantur ad dimittendum ritum suum. g.xxx.
Relaxatio iuramenti pro laico prestiti in instrumento nullo. g.xij.
Relaxatio interdicti in castro vel villa. g.c.
Et si in ciuitate. g.cl.
Qd relaxet qda miles, qui fuit captus veniendo ad caria. g.xij.
Qd liceat ducere vna nauim cu mercimonijs ad infideles. g.c.
Pro vna galea. g.l.
Et de pluribus galeis vel nauibus, addantur pro qualibet. g.xx.
Et si concessio fiat perpetua singulis annis vnam, vel duas galeas taxetur. g.iij. als. ccccc.
Reseruatio iuris patronatus pro laicis edifica. capellam. g.xxv.
Quod ciues non possunt trahi extra per triennium. g.xl.
Executoria. g.xx.
Quod possint extrahere de turchia. ij. m. salmarum frumenti, & portare ad fidelium partes. g.c.
Quod possit solennizare matrimoniu tpe iure phibito. g.xx.
Quod rex & eius familiares, qui iuerunt ad sanctu sepulchru sine licentia sedis apostolice, absoluantur pro prima persona. g.x.
Et pro alijs. g.j.
Qd rex & regina consequantur indul. ac si fuissent Roma. g.cc.
Similiter pro milite. g.l. als. x.

Cõcessio sex castrorum, ꝛ sex villarum ad septennium sub censu trecentorum florenorum. g.ccc.
Absolutio ducis, ꝛ suorum familiarium ratione fautorie, vel adherentie. g.lx.
Et si plures fuerint persone pro qualibet, addantur. g.ij.
Quod nobilis cum certis personis possit ingredi monasteriuz in forma. g.xij.
Et qd qs possit comedere carnes tẽpore ꝓhibito. g.xvj.alš.xij.
Concessio decime biennalis facta regi. g.c.
Et pro quolibet alio anno addan. g.xx.
Commissio receptionis iuramenti a rege, vel a regina Sicilie, ꝫ Joan.xxij. g.cccc.
Remissio sensuum fuit taxata. g.c.
Defalcatio talliarum fuit taxata. g.c.
Arrogatio alicuius in filiũ facta per virum ꝛ etiã vxorẽ. g.xxx.
Translatio studij de vno loco ad alium locum. g.l.alš.lx.

De absolutionibus pro laicis.

Licentia eligendi ꝯfessorẽ in forma pro vna ꝑsona sola. g.x.
Licentia habendi vnum altare portatile pro vno. g.x.
Licentia celebrare faciendi in loco interdicto in forma. g.x.
Licentia celebrare faciendi ante diem. g.x.
Licẽtia recipiẽdi ecclesiastica sacramẽta in forma ꝓ vno. g.x.
Licentia commuttandi votum in forma pro vno. g.xi
Licentia ingrediendi monasterium inclusarum pro vno in forma taxatur. g.xj.
Et si licentia eligendi confessorem vltra formam concedatur, vt puta in casibus reseruatis, addantur. g.x.alš.ij.
Et si in quolibet casu predicto addanť plures personas pro quali bet illarum. g.ij.
Et si in confessionali adderetur absolutio ab excommunicatione, addantur. g.vj.

Absolutio.

Absolutio in mortis articulo pro vno in forma. g.xiiij.
Absolutio generalis in libro Joan.xxij. g.xvj.
Et pro qualibet alia ꝑsona que in literis cumulať, addanť. g.ij.
Et si fuerint multe persone, vel collegium sine expressione.
Absolutio in mortis articulo pro vno in forma taxatur. g.ix.
Et pro qualibet alia persona, addan. g.ij.
Et absolutio in mortis articulo, ꝛ vita siľr pro vna ꝑsona. g.xxv.
Absolutio in mortis arti. pro ꝯfraternitate ad in perpetuũ. g.l.
Similis absolutio pro conuentu monasterij seu domo. g.l.
Confessionale pro confraternitate. g.l.
Pro conuentu. g.l.
Absolutio in mortis articulo pro oĩbus cõtribuẽ. ad refectionẽ. monasterij, vel alicuius loci destructi ꝑ bienniũ duratura. g.xl.
Et si ad maius tempus pro quolibet anno vltra, addãtur. g.iiij.
Absolutio, habilitatio, ꝛ dispensatio siľr pro vna ꝑsona. g.xx.
Ita reperitur in lib. Jo.xxij. taxata. g.m.
Et absolutio pro rege qui iuit ad sanctum sepulchrum sine licentia cum suis familiaribus. g.c.
Et si comprehendat vniuersitatem, castrum, vel ciuitatem, aut aliam communitatem insignem. g.cc.
In lib. Joan.xxij. non fit hec distinctio, sed loquitur generaliter.
Absolutio a voto de visitando sepulchrum dominicum pro principe. g.xx.
Et si pro pluribus personis pro qualibet ipsaruz, addãtur. g.xj.
Et similiter de alijs votis.
Absolutio ab excessibus, ꝛ delictis pro vno laico. g.xij.
Pro vniuersitate, castri, vel ville. g.lx.
Pro comitatu ciuitatis. g.c.

De dispensationibus matrimonialibus.

Dispensatio de cõtrahẽdo in quarto gradu affinitatis, vel cõsanguinitatis. g.xvj.
De cõtrahendo in tertio consanguinitatis vel affinitatis. g.xx.
In tertio pro nobilibus. g.xxx.
In quarto. g.xx.
De contracto ignoranter pro simplici.
In quarto. g.xvj.
In tertio. g.xx.
Pro nobili in quarto. g.xx.
In tertio. g.xxv.
Pro duce vel principe in quarto. g.xxx.
De contrahendo scienter propter absolutionem in quolibet addantur. g.vj.
Pro duce vel principe, addantur. g.vj.
De contracto in cognatione spirituali pro simplici persona ignoranter. g.xvj.
Pro nobili. g.xx
Pro duce, vel principe. g.xxx.
Et pro contracto scienter, addan. g.iiij.
Dispensatio de contrahendo in secundo gradu affinitatis taxata fuit die.xx. Decembris. Mcccc.lxxxj. g.lx.

De expeditionibus perinde valere.

Litere perinde valere super beneficio reseruato vel collato ꝑ vno defectu. g.xvij.
Et si plures sint defectus pro quolibet, addatur. g.j.
Si vero darentur modi vacandi, taxentur. g.xvj.
Et si in eisdẽ literis dareť absolutio ab excõicatione, addan. g.ij.
Et si fieret motu proprio, addantur. g.ij.
Et si narratur a non obstanti. vel gratia in preceden. esset ꝓlixa, addantur. g.ij.
Perinde valere sup monasterio ad quod fuit quis electus, ꝛ auctoritate ordinaria ꝯfirmatus, ꝛ de his in literis ꝓuisionis mẽtio facta non fuit, ꝛ in eisdẽ literis approbantur gesta. g.xvij.
Et si in eisdẽ literis dareť absolutio ab excõicatione, addã. g.ij.
Et si litere dantur ad futuram rei memoriam, addantur g.v.
Perinde valere concernens plures personas, vtputa super facultatibus nominationum, taxentur. g.xxv.
Qd litere vnionis in quibus nõ fuit facta mentio de certis articulis executioni mandentur propter magnã narrationẽ. g.xx.
Quod litere in quibus impetrata fuerũt beneficia perpetua, que in veritate vocantur can. valent etiam si vacarent. ꝛc. g.xx.

De fructibus percipiendis in absentia.

Litere de fructibus percipiendis ex omnibus obten. bñficijs, ꝛ obtinendis ad quinquennium. Gratiosa. g.lx.
Executoria. g.xj.
Si concedatur ad septenniũ residendo in curia, vel studio gñali. Gratiosa. g.xvj.
Executoria. g.xiiij.
Si concessio fuerit perpetua residendo in altero, vel insistendo seruitijs alicuius domini. Gratiosa. g.xxvj.
Executoria. g.xxiiij.
Et si in premissa concessione daretur clausula non obstan. si alias tibi in altero ꝛc. residendo, vel huiusmodi seruitijs insistendo fructus ꝛc. percipere valeres apostolica vel or. fuit auctoritate concessum, addantur. g.ij.
Et si in eisdem literis daretur absolutio ab excommunicatione addantur. g.ij.
Et si clausula arrẽdationis non sit in literis, tunc demantur. g.ij.
Joan.xxij. vult quod iste due litere taxentur ad.cc.g.ꝛ.ccij. Et in alio loco.ccl.ꝛ.lj.
Concessio perpetua de fructibus percipiendis pro capel. capelle regis vel alterius principis. Gratiosa. g.c.
Executoria. g.l.
Quando vero ad tempus habeať respectus ad proximam concessio de fructibus percipiẽdis ꝑ vniuersitatẽ studij. Gratiosa.cl.
Executoria. g.l.
Quando vero ad tempus, habeatur respectus ad proxima.
Littera qd canonici ecclesie Bisuntiñ. residẽ. in dicta ecclesia possint percipere fructus aliorum beneficiorum suorum, fuit taxata in Spoleto, vbi erat Nicolaus papa.v.ad. g.ccclxx.

De vnionibus ꝛ applicationibus.

Unio capelle, vľ alterius bñficij simplicis alteri bñficio. g.xxv.
Unio beneficij. quod dignitas sit supprimendo dignitatem vel ordinem, si alicuius ordinis fuerit. g.xxx.
Unio monasterij destructi supprimendo dignitatẽ, ꝛ ordinẽ. g.xl.
Et intellige in premissis casibus, quando vnum subijcitur alteri, ꝛ sit vnum. si vero due ecclesie cathedrales inuicem vnirẽtur, ita qd vna non subsit alteri, sed ambabus vnus presit. g.xl.
Episcopus.
Si duo veniantur monasteria, ita quod ambobus vnius presit abbas.
Unio plurium beneficiorum simplicium pro primo. g.xxv.
Et proquolibet alio addantur. g.v.
Et si in literis vnionis dareń alie clausule, vt puta, quod abbas decetero eligatur per conuentum, ꝛ ipse abbas sic electus preesse possit absq; alia confirmatione apostolica addantur. g.v.
Uel si daretur clausula, quod tale beneficium regulare reducať seculare, ꝛ vniatur, addantur. g.v.
Et si in literis vnionum addareń alie clausule habeatur respectus, vt supra.
Unio beneficij facta archidiacono ad vitam suam. g.xxv.

Appropriatio et applicatio alicuius monasterij opuléti facta alicui gregationi cano. vel monachorum ad perpetuam rei memoriam, prout factum extitit monachis sancte Justine. g.xl.
Et si detur clausula motu proprio, addantur. g.ij.
Et si detur clausula, quod abbas electus absq3 alia confirmatione presit, addantur. g.v.
Et si daretur clausula ex certa scientia, addantur. g.ij.
Et si reseruaretur pensio resignanti, vel cedenti beneficio quod vnitur, addantur. g.xvj.
Et si mandet vniri monasterium cum ptáte fundandi claustrum cum capella, et gaudeat priuilegijs etc. addantur. g.xlv. alias. xlj.
Et si esset prolixa narratio, vt puta, q2 dissolueretur vnio facta, et de nouo alteri vniretur pro narrtione, addantur. g.iiij.

De incompatibilibus, et alijs dispensationibus.

¶ Littera ad duo incompatibilia quecunq3, dummodo non sint parochiales, vel due dignitates maiores, vel principales ad qnquennium, taxetur. g.xxx.
Et pro quolibet anno, addantur. g.ij.
Et ad suas parochias, vt.s. vel dignitates predictas, addá. g.ij.
Et si fuerit ad vitam sine parochia. g.xxxv.
Et cum parochialibus et dignitatibus, vt.s. addantur. g.v.
Et pro tertio incompatibili ad vitam, addantur. g.xx. alias. lx.
Si vero ad tempus, addantur. g.x.
Et si cum clausula permutandi, addantur. g.x.
Quod bulla pro electo Cenomané. dispésationis, qd l3 filius esset legitimus, Epo concessit regimen dicte ecclesie, posset tñ prefici in epm in ipsa ecclesia Cenomané. taxata est. g.c.
Attende super tertio incópatibili, q2 l3 sit grauior dispésatio de tertio, quá de scdo, nihilominus visum est dñis deputatis q tota predicta de. lx. grossis per medium additionis est grauis et nimiũ excessiua existat, non tñ per modum taxationis.
Et sic ad. lx. taxandum ad minus censuerũt sicq3 vbiq3 seruádũ.

¶ De defectu etatis et natalium ad beneficia.

¶ Litera super defectu etatis pro vno anno. g.xij.
Et pro quolibet anno vltra, addantur. g.ij.
Litere super defectu natalium ad tria beneficia taxent. g.xvj.
Et ad quatuor, addantur. g.v.
Sed ad quecunq3, taxentur. g.xxv. alias. xxvj.
Et si ad dignitates maiores etc. addantur. g.v.
In lib. Jo. xxij. taxatur ad canonicatum, et prebédam. g.xviij.
Et quod possit eligi in episcopum. g.xxx.
Et in abbatem et abbatissam. g.xxiiij.
Et pro cla q non teneatur mentioné facere, addant. g.xv.
Et si fieret litera ad partem super huiusmodi cla, taxetur. g.xl.
Ad canonicatum et prebendam ecclesie cathedralis super defectu natalium. g.xviij.
Litera pro constituto in. xxij. anno, quod possit ad sacros ordines promoueri. g.xvj.
Et si de pluribus annis pro quolibet illorum, addantur. g.ij.
Si dispensetur cum aliquo ante promotionem super etate certã ecclesiam cathedralem. g.xxx.
Super defectu natalium pro episcopo. g.xxx.
Pro abbate et abbatissa. g.xxiiij.
Pro dignitate. g.xviij.
Litera q quis ratione parochialis ecclesie non teneatur promoueri ad sacros ordines ad quinquennium. g.xvj.
Et si infra septennium. g.xx.

¶ De absolutionibus, et dispensationibus.

¶ Litera absolutionis cum dispensatione pro clerico, qui fuit iudex, vel notarius in criminalibus, quod possit recipere quecunq3 beneficia. g.xxx.
Et pro illo qui interfuit bellicis actibus. g.xxx.
Et pro eo qui cómisit homicidium vel mutilationem quod possit retinere obtenta et alia gferéda recipere. g.xxxv. als. xxv.
Pro sola vero absolutione absq3 dispensatione taxetur. g.xj.
Absolutio et dispensatio pro fratre, qui trásiuit de ordine médicandi ad monasterium, quod possit retinere beneficium. g.xxxij.
Pro sola absolutione, et quod remaneat in ordine. g.xx.
Absolutio que concernit plures personas pro prima. g.xvj.
Pro qualibet alia, addantur. g.ij.
Absolutio ab excessibus, et delictis, que concernit cõitatem, vel vniuersitatem, aut magnos dños fuit taxata ad. v. m. als. g. m.
Absolutio ab excõicatione per vim incurse, vel metum. g.xx.

¶ De translationibus.

¶ Translatio monachi ad partem vel arctiorem ordinem. g.xvj.
Et si addatur quod possit retinere beneficium taxetur. g.xxiiij.
Translatio monialis de monasterio ad monasterium. g.xvj.

¶ De confirmationibus, et concessionibus alienationum bonorum ecclesiasticorum.

¶ Concessio confirmationis absq3 suppletione defectuũ. g.xvj.
Cum suppletione vero addantur. g.x.
Videtur sufficere. v. licet sit conuentum ita.
Confirmatio ad perpetuam rei memoriam cum suppletione defectuum, et insertione. g.xl.
Et pro labore insertionis soluat scriptori ad parté, et non taxet, hodie tñ aliter seruatur, q2 taxatur insertio per computũ linearũ vc3 vsq3 ad. xxx. lineas dantur due linee pro. g.j.
Abinde supra pro qualibet linea. g.j.
In lib. Jo. xxij. huiusmodi insertiones reperiuntur taxate simul cum gratia videlicet. g.l.
Et habeatur respectus ad huiusmodi confirmationes, quia interdum concernunt rem parue extimationis, et aliquando magne sunt importantie.
Et qñ sunt super castris, et villis, reperitur taxata in lib. g.cccc.
In dicto libro reperitur, quod insertio trium priuilegiorum, que fuit. xxxv. linearum fuit taxata. g.l.
Et gfirmatio translationis super quadá bulla seu parochia. g.c.
Confirmatio vnionis cum insertione instrumen. g.xl.
Licentia alienandi vnam possessionem, et ex precio illius emendi aliam, si in euidentem. g.xx.
Licen. vendendi vnum castrum pertinens ad ecclesiam cum facultate emendi alia bona. g.xxx.
Licen. védédi plures possessiones monasterij, vel alterius. g.xl.
Licen. permutandi vnam possessionem cum alia. g.xx.
Licent. accipiendi vnam possessionem in emphyteosim perpetuam. g.xxv.
Licen. accipiendi in feudum nobile vnum casale, vel territorium pro se, et successoribus. g.xxx.
Et si castrum populosum, vel villa concedatur in feudum. g.l.
Et si concedatur, quod femine succedant in feudo, addant. g.x.
Et si premissa concedant ad tertiá generationem, vel ad minus tps demat de suprad. taxa iuxta discretionem taxatoris. Reperitur in lib. Jo. xxij. q licentia gcessa epo, quod possit commutare cum communitate sue ciuitatis possessiones sue ecclesie ad valorem. dccc. lib. cum censu soluendo episcopo. g.c.
Licen. vendendi de bonis ecclesie vsq3 ad summam. m. floreno. pro exoneratione debitorum. g.xxx.
Licen. recipiendi de male ablatis vsq3 ad dictam summam. g.l.
Ista plus taxatur, quia recipit maiorem fauorem, et plus vtilitatis percipitur inde.

¶ De indultis clericorum secularium.

¶ Licentia pmutádi vnũ bñficiũ in manibus ordinarij. g.xxv.
Et pro pluribus beneficijs pro quolibet, addantur. g.v.
Et si super aliquo ex dictis beneficijs litigaretur, et daretur facultas recipiendi cessionem litis, et conferendi, addan. g.v.
Licen. cessionis permutationis. g.xl.
Concessio facta clerico infirmo, vt residendo in vna ciuitate pro sanitate recipiéda ad tps recipiat fruct9 pochialis ecclesie. g.xij.
Concessio facta clerico, vt possit retinere beneficium, quod tenebatur dimittere. g.xvj.
Concessio facta procuratoribus audientie contradictarum, vt possint habere capellam ad instar scriptorum. g.xxv.
Concessio facta clerico, vt gaudeat de prerogatiuis ad instar familiarium pape de gratia expectatiua g.xxvj.
Et pro motu proprio, addantur. g.ij.
Et pro declarationibus, addantur. g.ij.
Quod rector parochialis ecclesie possit vti almutio d vario. g.l.
Qd rector parochialis ecclesie possit absoluere suos parochianos in oibus casibus ptergq3 in reseruatis sedi apostolice. g.xxv.
Concessio facta duobus permutan. vt hincinde habeant regressum ad sua beneficia. g.xxiiij.
Concessio facta capelle, vt habeat cimiterium. g.xx.
Quod in capella certis diebus celebrentur diuina, et iuxta se possit habere campanile. g.xxv. alias. xxx. alias. xlj.
Concessio facta capitulo ecclesie, vt de legatis ad pios vsus possit recipere vsq3 ad summam duorum millium floreno. et in reparationem ecclesie conuertere. g.xl.
Quod studens possit recipere insignia doctoratus extra studium. g.xxv.
Concessio facta habenti expectatiuam vel alie prerogatiue sibi non preiudicent, et ad ius commune reducantur. g.xx.
Concessio facta scriptori, vt possit vxorari. g.xx.

Quod familiares epi, vel alterius eundo extra curiam cum ipso epo gaudeant prerogatiuis presentium ad tps. g.xx.
Quod canonici ecclesie collegiate notabilis possint vti almucijs de vario ad instar canonicorum alterius ecclesie. g.c.
Qd magistri fabrice cuiusdam capelle possint pp distantiam parochialis ecclesie certis diebus missas facere celebrari. g.xxv.
Qd nõ obst. optione, possit qs retinere camerã canonica. g.xxv.
Quod possit qs promoueri extra tps ad sacros ordines. g.xij.
Qd capellanus capelle possit ministrare ecclesiastica sacra pochialis ecclesie, itra cuius limites est sita dcã capella. g.xxv. als. xxx.
Concessio facta clerico, et populo ciuitatis, vt apertis ianuis excommunicati, et interdicti admi. possint celebrare. g.cl.
Cõcessio facta clerico, vt in assecutione beneficij, quod expectat preferatur nominatis per ducem. g.xxv.
Concessio facta clerico, vt possit pinguiorem preben. optare non obstan. statutis. g.xx.
Quod canonicus senex non teneatur interesse misse maiori, et nihilominus percipiat distributiones, taxetur. g.xx.
Concessio facta studio Padua. vt quecunqz persone ecclesiastice possint audire leges ad perpetuaz rei memoriã. g.ccccc. als. c.
Pro vna vero persona. g.xij.
Cõcessio facta can. vt contra statuta ecclesie possint obtinere domos, et habere distributiones quotidianas. g.xxv. alias. xx.
Quod predicator proponens verbum Dei possit dare certos dies de indulgentijs. g.xvj.
Litera pro aliquo magistrando in theologia taxatur. g.x.
Commissio super debito inquisitionis heretice prauitatis inter eremitas, et minores. g.xxiiij.
Commissio quod imponatur taxatur ad decimam. g.xviij.
Commissiones reformationis monasterij in capite, et membris. g.xxx. alias. xx.
Cõmissio suspensionis interdicti pro nobili, et eius familia. g.c.
Declaratio facta cum quauis narratione, non tñ magna. g.xx.
Declara. iuris cum magna ratione. g.xxx. et sine narratione habeatur respectus ad taxam.
Quod quis recipiatur ad actus capitulares, non obstante statuto Gratiosa. g.xij.
Executoria. g.x.
Quando mandatur interdictum publicari tribus locis. g.xx.
Quod clerici vnius ciuitatis, vel diocesis non tenẽtur ad certas seruitutes. g.lx.
Similis litera pro regno. g.c.
Pro vna persona. g.xij.
Declaratio voluntatis pape. g.xx.
Litera per quã cõstituit pcur. alicuius ordinis generalis. g.xvj.
Litera amotionis interdicti a monasterio, et membris. g.cl.
Litera concessionis decime biennalis regi. g.c.
Quod officiales domini pape non possint excõmunicari per ordinarios, vel delegatos. g.xij.
Inuocatio brachij secularis. g.xvj.

De conseruatorijs.

Conseruatoria pro episcopo, et dioceси sua. g.xl.
Pro archiepiscopo, et prouincia sua in forma. g.l.
Hodie seruatur aliter, qr conseruatoria pro episcopo. g.c.
Pro episcopo et capit. taxatur ad. g.cl.
Pro capitulo. g.c.
Pro monasterio et membris. g.cc.
Ad decennium. g.l.
Ad viginti annos. g.xxx.
Ad minus tempus. g.xx. vel. xl.
Ad hoc nos Deus, et militanti si fuerit perpetua. g.l.
Conseruatoria perpetua pro studio generali. g.cc.
Conseruatoria pro toto ordine, et membris. g.c.
Ad reprimendas. g.lx.
Quod clerici et prelati contribuant in talijs. g.xx.
Quod corpus alicuius possit diuidi in duabus sepulturis. g.xij.
Conseruatoria perpetua pro toto ordine, et membris. g.c.
Conseruatoria frequentes pro vna persona taxetur. g.xxxvj.
Et si pro pluribus pro qualibet persona, addantur. g.ij.
Committitur examinatio testium super vita vnius sancti canonizandi. g.xx.
Litera declarationis, qp quis sit verus pape familiaris. g.xx.
Limitatio episcopatus facta de nouo. g.xl.

De indultis religiosorum, et relaxatione iuramenti.

Relaxatio iuramenti faciendi in studio sm formam statutorum taxatur ad. g.xvj.

Quod abbas, et conuentus possint recipere tonsuram, et ordines a quocunqz catholico antistite. g.xv.
Quod possint audire cõfessiones quorũcũqz cũ lite. curati. g.xx.
Quod fratres possint hre cãpanile ad vnam cãpanã. g.xvj.
Litera qp qs participare possit cũ excõicatis, et hereticis. g.viij.
Quod monialis senex non teneatur dicere officium, dummodo in eius presentia due alie dicant. g.xx. alias. x.
Item qp habeat ius presentandi in capellis sui monasterij. g.lx.
Et qp sui confessores possint eis ministrare sacra. g.xl.
Quod moniales gaudeant priuilegijs ad instar aliorum. g.lx.
Quod possint ponere duas ancillas ad seruiẽdũ infirmis. g.xx.
Quod nõ possint cõpelli ad receptionẽ alicuius monialis. g.xx.
Et qp non teneant ad prestationes decimaruz, vel granorum. g.lx.
Qd visitator eaꝝ possit eas corrigere, visitare, et transferre. g.lx.
Quod recipiãt quoscũqz in suo monasterio ad sepulturas. g.xx.
Quod abbas possit vti mitra, et anulo, si sit perpetuus. g.l.
Si vero ad vitam. g.xxx.
Litere fratrum de monte carmelo, quod possint mutare locum, et suum alienare. g.xxx.
Quod quis possit amoueri a prioratu. g.xij. alias. xx.
Litere penitentiarij mino. Gratiosa. g.xviij.
Executoria. g.xvj.
Licentia commendendi carnes pro vna persona. g.x.
Concessio facta monialibus, que solebant soluere vndecim vncias pro decima, vt soluant vnam. g.xxx.
Quod fratres decetero vtantur certo habitu. g.xxx.
Quod fratres vnius domus possint eligere vnum guardianum, et sint exempti a iurisditione prouincialis. g.l.
Qd fratres p quẽcũqz epm possint facere reconciliari ecclesias, calices benedici, et ordines conferri, ecclesiastica sacra ministrari mortuos sepeliri, et ipsi possint audire confessiones. g.cxx.
Quod fratres possint vti certis capucijs in vno loco. g.xxx.
Qd misteriũ absen. visitatoris possit in certis pũctis dispẽ. g.xx.
Qd fr minor non possit de vna domo ad aliam trãsferri. g.xx.
Quod preceptor vnius domus sancti Antonij possit recipere decem personas in fratres. g.xx.
Quod abbas et conuentus non possint ab epo excõicari. g.xl.
Qd fres vnius domus possint celebrari in locis interdcis. g.xx.
Quod vicarie, que regebant per seculares decetero per monachos regantur, pp vnionem factã de nouo, p qualibet. g.xx.
Quod abbatissa et conuentus possint mittere p fructibus colligendis duas moniales extra monasterium. g.xij.
Quod monachus possit legere iura ciuilia audire volen. g.xx.
Qd minister possit visitare fratres, q stãt ad seruitia aliorum. g.xvj.
Quod magister in theologia de ordine minorum possit magistrare duos in presentia sex aliorum magistrorum. g.xvj.
Quod abbas possit benedicere vestes, et calices. g.xx.
Quod prior possit recipere professionem a nouitijs. g.xvj.
Quod fratres ordinis predicatorũ bona eis legata pro vestitu retinere possint. g.xvj.
Quod ecclesia parrochia. vnita monasterio regatur per monachum nobilem. g.xvj.
Quod religiosus non possit amoueri a beneficio suo ad beneplacitum sedis apostolice. g.xvj.
Quod priorissa et moniales possint petere bona hereditaria ad eas pertinentia Gratiosa. g.xij.
Executoria. g.x.
Quod mendicantes possint recipere vnuz locum. g.ix. alias. xx.
Et si pluribus locis pro quolibet addatur. g.v.
Quod abbas possit absoluere monachos apostatas monasterio sibi subdi. g.xvj.
Quod abbas possit reuocare monachos ab ecclesijs parrochialibus et ad illas alios presentare. g.xx.
Quod in vna domo fratrum non possint per superiores poni, nisi fratres de obseruantia. g.xx.
Quod nullus residens in oratorijs sancti Antonij possit aliquid petere sub nomine dicti sancti. g.xx.
Quod pater alias frater infirmus possit bona matrimonialia adire, et in vsus suos conuertere. g.xvj.
Quod magistra et sorores cuiusdam domus non teneant de bonis eis legatis soluere quartam. g.xxv.
Quod eremitte non teneantur soluere decimam de terris, quas collunt manibus proprijs. g.xx.

De dispensationibus super defectu membrorum.

Qd ille qui perdidit oculũ suũ, nõ tñ culpa sua possit recipere et retinere canonicatum, et prebendam cuiusdam ecclesie. g.xvj.

Quod

Quod mutilatus tribus digitis ex culpa sua possit recipere, et retinere ordines minores, et in eis ministrare, ac beneficium sine cura retinere. g.xx. alias. xxxv.
Quod ille qui amisit oculum ex causa infirmitatis possit ad omnes sacros ordines promoueri. g.xvj.
Quod non obstan. defectu oculi, et etatis possit ad episcopatum promoueri. g.x.
Quod habens maculam in oculo possit retinere archidia. quem acceptauerat. g.xx.
Quod ille qui amputauit sibi duos digitos ex simplicitate possit ad sacros ordines promoueri. g.xvj.

De quitantijs, et remissionibus.

Quittatio et remissio alicuius summe vsq3 ad mille. g.xxx.
Et ab inde supra pro quolibet centennario, addantur. g.ij.
Et pro quolibet milliari, addantur. g.x.
In lib. Jo. xxij. quittatio quatuor milliū flore. tm̄ taxatur. g.xx.
Et si remittantur. g.cc.

De reuocationibus, et reductionibus.

Commissio reuocationis vnionis. g.xx.
Reuocatio literarum ad futuram rei memoriam. g.xxx.
Et si fiant cum insertione fiat computus linearū, et habeatur respectus ad laborem secundum premissa.
Castra duo alienata a mensa episcopali reducuntur ad illius proprietatem, cum reuocatione concessionis facte. g.l.
Pensio quinquaginta librarum reducitur ad. xxx. ex cā. g.xvj.
Et si pensio mille flo. reduceretur ad medietatem. g.xxxv.
Et in hoc habeatur respectus ad summas.

De exemptionibus.

Quod fratres minores cuiusdam domus sint exempti a iurisditione prouincialis. g.xxx.
Eximuntur abbas, et conuentus, ac monasterium cum suis membris a iurisditio. epi, tandiu, q̄diu ille prefuerit ecclesie. g.l.
In lib. Jo. xxij. est similis cū additione, q̄ possit vti mitra. g.c.
Exemptio monasterij monialium cum hoc, q̄ soluat ecclesie romane vnam libram cere. g.xxx.
Exemptio cuiusdam hospitij a iurisditione cardinalis, et taxatorum et aliorum omnium. g.xxx.
Exemptio epi quoad vixerit a iurisditione archiepi. g.l.
Exēptio Alexādrini patriarche a iurisditiōe quorūcūq3. g.xxx.
Exemptio plebis siue ecclesie parochialis a iurisditione episcopi dummodo soluat duos flo. annuatim. g.xx.
Exemptio a iurisditione prouincialis per biennium. g.xx.
Exemptio rectoris alicuius ecclesie ab ordinario suo durante lite cum eo. g.xx.
Exemptio hospitalis a solutione subsidij, et collectarum. g.xxx.
Exemptio vniuersitatis vnius castri a solutione gabellarum, et aliarum imposi. g.lx.
Exēptio vnius psone a solutiōe quarūcūq3 impositionū. g.xxx.
In libro Joan. xxij. reperitur exemptio a iurisditione ciuitatis castri, et ville vsq3 ad sex loca cum subiectione facta alijs psonis taxata ad. g.l.
Exemptio a quacunq3 iurisditione preterq̄ ordinarij. g.xv.
Item reperitur exemptio monasterij prioratuum, et membrorum taxata ad. g.ccc.

De indulgentijs.

Indulgentia vnius anni pro hospitali, vel capella. g.xvj.
Indulgentia duorum annorum pro ecclesia, vel capella. g.xx.
Indulgen. trium annorum. g.xxiiij.
Indulgen. quatuor annorum. g.xxx.
Idulgen. quinq3 annorum. g.xl.
Indulgen. septem annorum. g.l.
Indulgen. tertie partis peccatorum. g.c.
Indulgen. quando pulsatur pro Aue Maria dicendo salutationem angelicam vnius anni, et quindecim dierum. g.xij.
Indulgen. pro visitan. corpus Christi in vno loco, quando ponitur super altare certis diebus vsq3 ad decennium. g.xij.
Indulgen. in articulo mortis concessa in vna diocesi pro contribuen. et laborantibus certis diebus duratura per decēniū. g.xij.
Et si perpetuo duret. g.lx.
Indulgē. pro reparatione pōtis, vel loci distructi in forma. g.xij.

De literis minoris iustitie.

Conquestus est nobis. g.j.
Post iter arreptum. g.j.
Ea que de bonis in minori forma. g.j.
Alia litera preces, et mandata. g.j.
Et alie litere huiusmodi simplices pro qualibet. g.j.

Accedens bonis. g.ij.
Ea que de bonis in maiori forma. g.ij.
Cum olim. g.ij.
Cum secundum Apostolum prima litera duo turonen. cum dimidio taxatur ad. g.ij.
Secunda litera siue forma. g.ij.
Pro cruce signatis prima. g.ij.
Pro secundo duo turonen. cum dimidio. g.ij.
Confirmationes cum protectione. g.ij.
Quandoq3. g.ij.
Justius petentium. g.v.
Pro absolutione monachorum. * g.ij.
Quoniam vt ait apostolus prima. g.ij.
Secunda duos turonen. cum dimidio. g.ij.
Quod libertates et immunitates turonen. g.iij.
Cum a nobis petitur, quod iustum est. g.ij.
Tunc solet annuere. g.iiij.
Pro priuilegijs communibus. g.viij.
Quorum primum incipit contra predonem et istud. g.iij.
Nonnulli parochiani duo turonen. cum dimidio. g.ij.
Nonnulli iniquitatis filij. g.ij.
Sub religiosis habitu. i. sub regu. g.iij.
Quandoq3. g.v.
Personas nostras et locum. g.iiij.
Et specialiter decimas terras. * g.ij.
Quandoq3. g.v.
Quod abbas possit corrigere. g.iij.
Sub regulari habitu. g.iiij.
Cupientes terena. g.iiij.
Cupiat cum humilitate. g.ij.
Ad audientiam super vsuris duo turonen. cum dimidio. g.ij.
Nonnulli monachi vt correctionem euitent. g.iij.
In alijs vero literis quibuscunq3 audientie tres linee pro vno turonen. ponuntur in taxatione predicta.
Et hoc nisi excedat litera numerum. xxx. linearum. Si vero excedat litera numerum. xxx. linearū in eo, q̄ excedat vltra dictas xxx. lineas, quia difficiliores sunt huiusmodi linee ad scribendū due linee pro Turonen. computentur, lineam vero, que continet viginti quinq3 dictiones intelligi volumus in omnibus taxationibus tam literarum gratie quam iustitie pro literis vt predicitur faciendis.
Volumus etiam quandiu Romana curia fuerit sedes circa mōtes id quod in dictis taxationibus Turonē. exprimitur obseruetur in grosso. Ubi vero vltra montes Rome vel in alijs Italie partibus in curiam ipsam esse contingeret in eisdem taxationibus Romanis pro Turonen. ponatur.

De dispensationibus super defectu natalium pro laicis.

Dispensatio super defectu natalium ad successiones parentū agnatorū et cognatorū sine preiudicio pro vna persona. g.xvj.
Et si in eisdem literis dispensetur cū pluribus pro quolibet addantur. g.vj.
Et si ponatur clausula ad dignitates, et officia secularia addant. g.ij.
Dispensatio vero Baronibus, et dominis locorum pro vna persona. g.xxxv. alias. xxv.
Et si dispensetur cum pluribus in eisdem literis addantur. g.x.
Si vero dispensaretur cum preiudicio venientiū ab intestato in huiusmodi literis pro nobilibus, addantur. g.x. alias. xx.
Et pro alijs. g.vj.
Aduerte tamen quod hodie huiusmodi litere plus taxantur videlicet pro vna persona. g.xxx.
Et pro qualibet alia in eisdem literis, addantur. g.x.
Et licet in lib. Joan. xxij. sic reperiatur, videlicet dispensatio super defectu natalium taxata ad. g.xij.
Ibi tamen dicitur quo ad beneficium, et non ad successiones propterea indiget reformatione.

De electionibus et fundationibus.

Fundatio vnius capelle. g.xvj.
Erectio oratorij in domum conuent. g.xxx.
Erectio parochialis ecclesie. g.xx.
Erectio monasterij, vel ecclesie collegiate. g.xl.
Erectio cathedralis ecclesie. g.l.
Erectio vel creatio dignitatis maioris post pontificalē in cathedrali, vel principalem in collegiata. g.xx.
Erectio dignitatis inferioris, vel canonicatus et prebēde. g.xvj.
Et si plures in eisdem litteris addantur pro quolibet. g.v.
Erectio studij generalis. g.d.

Transla. studij de vno loco ad alium. g.lx.
Erectio oppidi in ciuitatem cum creatione dignitatis episcopalis, et creatione ecclesie cathedralis simul. g.mille.
Erectio secularis beneficij cum suppressione monasterij, vel alterius dignitatis. g.xxv.
In lib. Jo. xxij. reperitur taxata erectio hospitalis Papien. g.c.
Fundatio hospitalis. g.xvj.
Fundatio domus Beguinarum. g.xx. alias. xxv.
Erectio domus religiosorum, que non sit conuentualis. g.xx.
Et si in predictis casibus cumulentur plures gratie simul, videlicet erectio, creatio dignitatis, et collatio illius, vel vnio alterius beneficij, pro qualibet gratia addantur. g.x.
Et aduerte, quia in libro Jo. xxij. non reperiuntur omnes casus predicti, sed duo, vel tres tantum, qui non concordant cum huiusmodi taxis, nam dicit, quod licentia fundandi ecclesiam, vel monasterium, aut hospitale, vel capellam cum cimiterio, et alijs officijs etc. g.xl.

Taxe cancellarie apostolice cum certis notabilibus, iuxta stilum hodiernum Romane curie.

Et primo de absolutionibus.

Bulla absolutionis cum dispensatione pro clerico, qui fuit iudex, seu notarius in criminalibus, quod possit recipere quecunque sibi inuicem compatientia beneficia ecclesiastica, cum clausula permutandi, etc. taxetur ad. g.xxx.
Pro illo qui interfuit bellicis actibus. Et pro illo qui interfuit capture malefactorum, iustitia mediante postmodum morti traditorum, idem est iudicium.
Et notandum est, quod similes absolutiones, et dispensationes semper expediuntur in forma commissoria, nisi expresse habeatur in supplicatione, quod litere expediantur in forma gratiosa, tunc poterunt expediri in forma gratiosa per cancellariam, alias non, nisi per cameram apostolicam expediantur.
Item si quis scholaris, vel laicus de aliquo premissorum casuum, aut alio simili fuerit culpatus, et nulla desuper dispensatione et absolutione obtenta, se fecit clericali caractere insigniri danda est dispensatio, quod possit caractere de facto suscepto vti. Et fuerunt domini scriptores apostolici diuerse opinionis dicentes talem absolutionem mereri taxari ad. g.v.
Tamen per eos decisum fuit, illam non debere taxari, quando accedit cum alijs dispensationibus, et absolutionibus permissis, et si post susceptum caracterem, et ante talem obtentam absolutionem huiusmodi, et dispensationem assequeretur aliquod, seu aliqua beneficia, danda est illorum noua prouisio, et tunc illa absolutio et dispensatio ex quo agitur ad effectum etiam obtentorum augetur de rigore ad. g.v.
Et taxatur litera cum noua prouisione, si vnum beneficium quod non sit dignitas, vel officium ad. g.lx. alias. lv.
Et si plura beneficia, pro quolibet addantur. g.ij.
Si vero ante nouam prouisionem huiusmodi percepisset aliquos fructus ex eisdem beneficijs componendum esset cum datario pro tertia parte fructuum perceptorum.
Simplex absolutio ab aliquo excessu sine dispensatione taxatur ad. g.xvj.
Si pro pluribus personis, pro qualibet adduntur. g.ij.
Si vero pro communitate, aut magnis dominis habetur respectus ad qualitatem delictorum, et loci seu personarum, et est taxa arbitralis, tamen vidi pro communitate non multum opulenta taxari ad. g.dc.
Absolutio ab apostasia. g.xx.
Absolutio ab excommunicatione per vim, et metum incursa. g.xx.

De concessionibus, et confirmationibus.

Concessio aliorum bonorum ecclesiasticorum ad tempus euidente. g.xx.
Si excedunt summam centum ducatorum, pro quolibet centenario adduntur. g.x.
Si ad perpetuam rei memoriam. g.xl.
Nota quod si conceditur locatio si in euidentem ad decennium, vel aliud breuius tempus pro annuo censu. l. duca. vel circa petatur datur per breue exposito, et taxatur breue duca. iij.
Concessio quod illegitimus possit succedere etiam in feudum de consensu dire. do. g.xxx.
Quando pro pluribus, adduntur pro quolibet. g.xx.
Si pro femina per feudum de feudo non populoso ad. g.xl.
Si de feudo populoso, aut castro. g.lx.

Permutatio si in euidentem. g.xx.
Nota quod in istis materijs habetur respectus ad qualitatem rei de qua agitur iuxta discretionem datarij.
Quando datur si in euidentem annui valoris duorum duca. cum dimidio, et infra datur per breue ad duca. vnum. Si vero supra duos duca. et infra inclusiue. v. taxatur ad duos duca. si supra. v. aut saltem sex, non datur per breue, et si detur, hoc fit ex gratia, et taxatur ad ducatos. iij.
Sed si addatur clausula cum suppletione defectuum duntaxat, possunt expediri per cancellariam, et si addatur tam iuris quam facti, non possunt, sed expediende sunt per cameram.
Confirmatio concordie inter episcopum, et capitulum super exercitio iurisdictionis in capitulum canonicos et personas ecclesie exempte cum suppletione defectuum taxatur ad. g.lx.
Nota quod soluuntur iocalia duo in camera apostolica et soluuntur pro quolibet illorum iocalium ducati. .vj.
Et de gratia soluitur tantum vnum, quod est preter iustitiam, sed de consuetudine.
Item notandum est, quod in similibus confirmationibus semper narrandum est capitulum, et ecclesias, ac personas, auctoritate exemptas esse a iurisditione episcopi, et ideo, quia si duntaxat ex prescripta consuetudine haberent, et pretenderent huiusmodi exemptionem, et illa de consensu episcopi confirmetur, similis confirmatio includit in se simplicem exemptionem, prout voluerunt domini de parco, vt augetur taxa in. g.cl.
Licet non datur per verbum eximimus et liberamus, ideo aduertat sollicitator in petendo confirmationem, non omittere verbum eximimus, quia multum facit ad rem, et est eiusdem precij, conficiat tamen talem suppositum, quod non aperiat oculos datario, quia esset componendum, iuxta qualitatem ecclesie, vt pro minima ecclesia ad duc. cc. aut. ccc. si pro magna mille, aut pluris, et hec remittuntur cautele sollicitatorum.
Confirmatio priuilegiorum alicuius monasterij, aut ecclesie, seu regularis loci in genere per predecessores Roma. ponti. concessorum expeditur per predictas, et ascendit expeditio ad duca. iij. et car iiij.
Si petatur per signaturam narrando omnia priuilegia confirmantur, quantum sint in vsu, et taxa confirmatio ad. g.iij. alias. xxx.
Confirmatio alicuius sententie arbitralis, seu laudi in beneficialibus si cum adiectione penarum pecuniarum secundum aliquos taxatur ad. g.iij. alias. xxx.
Tamen vidi taxari ad. g.xx.

De simplicibus prouisionibus.

Simplex prouisio beneficij etiam curati taxatur ad. g.xx.
Si in vna bulla per cameram. g.xxv.
Si vero in duabus bullis per cancellariam taxature ad. g.xij. x.
Prouisio dignitatis maioris vel principalis taxatur. g.xxx.
Si vero dignitas huiusmodi non sit maior vel principalis, taxatur ad. g.xxv.
Et est idem de officijs ecclesiast. etc.
Si tamen dicatur de huiusmodi officijs, quod sit officium simplex, hoc est dicatur expresse in bulla, quod inibi simplex officium, vel beneficium existit, taxatur duntaxat ad. g.xx.
Dubitatur tamen de taxa ad. g.x. vel. xx.
Si in eadem bulla sint alique derogationes pro qualibet adduntur. g.x.
Et si in huiusmodi prouisionibus fit dispensatio super etate primus annus taxatur. g.iiij. et reliqui ad. g.ij.
Et nota bene, quod in dispen. ad effectum gratie super defectu etatis in bulla prouisionis primus annus semper taxa. ad. g.iiij.
Secus tamen esset, si ad partem detur dispen. etatis, quia per bullam ad partem primus annus taxaretur ad. g.xij.
Et notandum est, quod in dispen. ad obtinendum beneficium curatum in titulum nisi in. xviij. anno, aliquando tamen, quando est ad effectum gratie, et dispensatur in. xvij. vel circa, et huiusmodi beneficium curatum, aut alias incompatibile datur de. xij. vsque ad. xviij. annum in commendam, et deinde in titulum infra quem. xij. annum inclusiue non conceditur beneficium curatum. Vidi denegare in. x. anno ad instan. imperatoris, vidi etiam postmodum contrarium, et ideo in hoc expectanda est fortuna.

De prouisionibus pro monialibus.

Prouisio monasterij pro moniali non datur, nisi de consensu mediatis conuentus, et taxatur ad. g.xl.
Item si narretur electio cum suppletione defectuum, idem est iudicium, nec augetur taxa. g.xl.
Forma iuramenti taxatur ad. g.viij.
Et nota si monasterium ascendat ad duca. c. inclusiue soluuntur pro vno rocheto ducati quinque coram depositario, et non soluitur annata neque quittantia, et notario camere soluuntur carl. v. pro restitutione, aliqui tamen sue conscientie prodigi, non verentur exigere sex carl. et dicunt iure deberi. Item si excedat summam. c. duca. soluuntur duca. x. hoc pro

hoc pro duobus rochetis, etiam si tantum excederet in duca. j. & ita obseruatum est a prescripto tempore, nisi in aliqbus monasterijs priuilegiatis, pro quibus certo succedente tempore soluit certa q̄titas cere, & a similibus monasterijs p̄uilegiatis nō sunt exigendi rocheti, & hāc opinionem habeo ab homine antiquissimo dudum etiam notario camere, & ita sum expertus.
Prouisio prioratus q̄uētualis pro moniali taxatur ad. g. xxvj.
Forma iuramenti. g. vj.
Et nota quod in nullis beneficijs monialiuȝ cuiuscunqȝ valoris soluitur annata.
Dispensationes & commende monialium cuiuscunqȝ valoris ꝑ ut in alijs, & nō ꝯferuntur monasteria monialiū añ etatē. xxx. anno. nisi dispensatiue, & dant̄ in titulum in. xxvij. cōiter, & taxatur dispen. super etate, quemadmodum in alijs prout dictum est superius. Item si resignetur monasterium monialium, & resignāti reseruatur pensio. l. duca. aut excedens. xxiiij. ducat. dubitatum fuit, vtruȝ soluenda esset annata illius pensionis, pro nunc est materia in terminis, tamen opinio notarioꝝ camere, & antiquoꝝ, ac aliorum sollicitatorum est, ꝙ non debeat solui ananta, ex quo pro nullis beneficijs monialium soluitur annata. Tamen venerabiles clerici camere nituntur totis viribus creare solutionem ipsius annate, quod nunq̄ visum fuit.

¶ De prouisionibus regularium.

¶ Prouisio prioratus non conuentualis pro professo eiusdem monasterij a quo prioratus dependet taxatur ad. g. xx.
Et notanduȝ quod semper aduisandum est, si orator, cui confert̄ & eiusdem ordinis, & monasterij, a quo prioratus, aut aliud beneficium regulare dependet propter translationeȝ que danda esset in euentum contrarium. Et circa hoc aduertat, qui mittit instructiones de partibus.
Si datur translatio de ordine in ordinem taxantur ad. g. xvj.
De monasterio ad monasterium. g. iiij.
Si prouidetur volenti profiteri datur in forma cupientibus, & pro cupientibus adduntur. g. xvj. & sic sunt in toto. g. xxxvj
Si prioratus sit conuentualis pro professo, vt. S. g. xxx.
Forma iuramenti &c. g. vj.
Pro non professo ad. g. xlvj.
Forma iuramenti. g. vj.
Et si officium regulare, aut administratio, vel personatus taxantur. g. xxv. alias. xx.
Reliqua aūt r̄laria bñficia ḡnaliter pro ꝓfessis taxant̄. g. vj.
Sunt autem nōnulle parochiales ecclesie, & capellanie per r̄lares teneri solite, & de illis non intitulātur regulares quo ad taxā. Idem est iudicium, vt in simplicibus.
Et nota ꝙ vnum duntaxat bñficium dari ꝯsueuit regularibus in titulum, reliqua dantur in cōmendā, & si sint duo, aut tria beneficia in eadem bulla dignius datur in titulum, reliqua vero in cōmenda. Et fuit altercatio super huiusmodi commendis, tamen conclusum est primam commendam taxari debere ad. g. xxx.
Ad secundum ad. g. x.
Nonnulli voluerunt vtramqȝ cōmendaȝ taxari debere ad. g. x. Duntaxat, sed concluserunt magis vtile sibi ꝙ non multum dissonat rationi, tamen expediui quandam prouisionem prioratus non conuentualis cum translatione de ordine ad ordinem, videlicet Cistercien. ad Cluniacen. aut cum commenda parochialis que post longam disputationem fuit taxata ad. g. l.
Et fuit facta gratia, vt dicebant in. g. vj.
Et decernebāt aliq taxari isto mō, cōmendā ad. g. xxx. Et prouisionem ad. x. q꞉ cū cōmenda & clausula translationis ad. g. xvj.
Alij vero sic diffiniebant, prouisionem ad. xx. & cōmendā ad. xxx. clausula translationis ad. g. iiij. Sed meo iudicio imbecilli ex hodierna pratica accipio istam diffinitionem, ꝙ quando commendatur aliquod beneficium seculare, vel regulare, commenda prima taxatur, iuxta qualitatem beneficij, vt supra.
Et si plurium bñficioꝝ ꝑ quolȝ bñficio cōmēdato addunt̄. g. x.
Et si cum commenda conferūtur aliqua beneficia secularia, aut regularia talis collatio, quia fit cum commenda, taxatur pro medietate pro primo beneficio. g. x.
Si sit dignitas addantur. g. v. super primo benefi. collato, & pro singulari alijs beneficijs collatis post primum, addantur. g. ij. & ita sum expertus hoc anno. ccccc. xiij.
Clausula commende cedendi taxatur ad. g. x.
Si ad partem. g. xx.
Et no. ꝙ semp enarrāda est dispensatio in prouisionibus regularium, si cōmendātur eis plura beneficia cum prouisione. Verbi ḡra, si confert̄ vnū, cuius est capax, & cōmēdat̄ scōm. Narrāduȝ est secum esse dispensatum ad duo, alias taxatur dispensatio, perinde ac si daret̄ verbū dispensamus, ꝙ nō dat̄ in commendam.
Quare si de secundo addantur. g. xxx.
Si de tertio aut quarto, vel quinto nō augetur taxa. vt inferius notabitur in titulo de dispensationibus.
Et aduertat mittens expeditiōes ex ptibus semp mittere copiā dispensationum, vt de verbo ad verbum possint narrari, quia securius est pro impetrante, licet sufficiat iustificare habilitatē impetrantis, tamen periculum est diuinare in similibus.
Et sepissime reperitur, ꝙ partes ipse credunt se sufficienter dispēsatas, cuius contrarium etiam sepissime reperitur eoꝝ dispensationes grauiter tractando & trutinando vbi adderetur dispensationi dispensatio, tunc necesse esset docere de priori dispensatio. & illam narrare dispositiue, nec alias potest expediri materia, & circa hoc vt dixi aduertat conficiens memorialia.
Prouisio monasterij non concistorialis taxatur. g. xxx.
Vidi etiam taxari aliquas ad. g. l.
Forma iuramenti. g. x.

¶ De nouis prouisionibus.

¶ De nouis prouisionibus & simplicibus idem est iudicium.
In his autem in quibus datur rehabilitatio, verbi gratia, pro illo qui se fecit promoueri ante etatem legitimam cum rehabilitatione, & absolutione, ac dispensatione etiam ad ministerium altaris noua prouisio taxatur ad. g. xxx. alias. xx.
Pro absolōne & dispensatione ad ministeriū altaris. g. xvj. iiij.
Pro rehabilitatione & absolutione. g. iiij.
Et generaliter de omnibus & singulis ēt absolutione a simonia.
Et nota ꝙ semper iustificanduȝ est, si aliquos fructus pcepit, q꞉ tunc cōponēdū est cū datario pro tertia pte fructuū pceptorum.

¶ De commendis.

¶ Simplex commenda taxatur ad. g. xxx.
Clausula commende cedendi. g. x.
Si plurium beneficiorum pro quolibet adduntur. g. x.
Commenda monasterij si plures litere quelibet ad. g. xvj.
Si vna litera. g. lx.
Si prioratus, non conuentualis. g. xxx.
Si conuentualis. g. xl.
Si officium claustrale. g. xxxv.

¶ De nouis commendis.

¶ De simplicibus & nouis commendis idem est iudicium.
Sed nota, qđ semper clausula vna cum omnibus & singulis beneficijs ecclesiasticis tenendum &c. commendamus taxatur. g. xxx.
Commenda prioratus vna cum monasterio taxatur ad. g. lxx.
Commenda monasterij vel pro abbate, vel ꝑ abbatissa aliud obtinente monasterium taxatur ad. g. c.
Et nota, qđ q̄ñ datur aliquod beneficium in commendā alicui regulari aliud vel alia beneficia etiā in ꝯmendā obtinenti, superflue datur illa clausula vna cū oibus &c. si narrant̄ dispensationes obtente, q꞉ sufficit dicere vna cū bñficijs &c. que dictarum dispensationū vigore obtinet &c. quia omnia beneficia etiā capelle &c. bñficia simplicia ēt pensiones sunt regularibus incompatibilia. Et licet aliqua obtineant in cōmendā ex concessione apostolica, si tamen illa assecuti fuerint post concessam eis dispensationem cadūt sub huiusmodi dispensatione, q꞉ dispēsatio dicit tibi, si alias canonice conferantur &c. Sed assequenda post dispensationē cadunt sub huiusmodi dispensatione. Et ista tenent domini de parco. Si vero aliqua fuerint obtenta in ꝯmendam ante obtentā dispēsationē, de illis faciēda est mentio in dispensatione, alias esset subreptitia, & vbi fit de eis mētio, nō ꝯcedet̄ dispensatio, nisi de quarto ad vitā cōiter loquendo. Igit̄ si huiusmodi dispensationes narrant̄ superflue, ponitur clausula vna cuȝ quibussuis alijs &c. Et ꝑ consequens potius omittenda est illa clausula quam impetranda & sic vidi concludi ad euitandum expen.

¶ De beneficijs vacan. per dissolutionem vnionis.

¶ Beneficium vacans per dissolutionē vnionis, vbi in litera datur decretum, qđ per obitū illius cui ꝯfert̄ huiusmodi beneficiuȝ, ipsum beneficiū in pristinuȝ statum reuertatur ipsaqȝ vnio prime uum robur obtineat illiusqȝ prouisio taxatur ad. g. xl.
Et dicunt clausulā decreti, que apponit̄ in calce bulle, ꝙ vnio restituit̄ in pristinum statū habere vim vnionis noue. Et illam taxā pro medietate etiam vnio perpetua meretur taxari ad. g. xl.
Et taxāt illā clausulā tanq̄ nouā vnionē importantem ad. g. xx.
Idē est iudiciū in vnione tpali, si dat̄ clausula, qđ ille cui confert̄ tale beneficiū, decedat ante obitum resignā. obtinentis aliud bñficiuȝ, cui scōm est vnitū, in hmōi euētū vnio hmōi vinēte resignāte & primū bñficiū hmōi obtinente in pristinum statum reuertatur.

Et huiusmodi clausula habet vim regressus, et componitur cum datario pro eodem, perinde ac si daretur regressus, nisi sollicitator sit astutus, et cautus in conficiendo supplicationem, que optime potest confici, atque componi. In aliis autem beneficiis, vt prefertur vacan. in quibus non additur clausula obseruatur regula prout in simplicibus prouisionibus. Et predicta clausula nunquam datur nisi per resignationem et dissolutionem vnionis perpetue non datur, nisi ad vitam oratis, et sepissime facta est in hoc difficultas.

¶ De vnionibus.

¶ Vnio ad vitam cuiuscunque beneficii taxatur ad. g. xxxv.
Vnio perpetua taxatur. g. xl.
Si plurium beneficiorum pro quolibet adduntur. g. x.
In lib. autem antiquo notatur ad. g. v.
Sed nunc preualet consuetudo.

¶ De applicationibus.

¶ Suppressio vnius canonicatus, et prebende cum applicatione fructuum mense capitulari, aliarum prebendarum perpetuo. g. l.
Si plurium pro quolibet. g. xx.
Si supprimitur, vel vnitur parochialis ecclesia alicui beneficio perpetuo cum applicatione fructuum cum indulto deseruiri faciendi eidem parochiali ecclesie per vicarium ad nutum amonibilem vnio taxatur. xl. applicatio non taxatur, indultum taxatur ad. g. xx.
Et generaliter quodlibet indultum concessum in aliqua gratia mixti. g. xx.
Sed si tale indultum conceditur per bullam ad partem. g. xxx.
In vnionibus perpetuis componitur cum datario pro medietate valoris beneficii si excedat. xxiiii. duca. si vero non excedat, soluitur integre valor, puta. xxiiii. duca.

¶ De prouisionibus ex causa permutationis.

¶ De prouisionibus ex causa permutationis, si committitur permutatio ad partes apostolica auctoritate admittenda, si litere expediantur ad instantiam amborum compermutantium, taxatur ad. g. xl.
Item si quis resignat ex causa permutationis pro beneficio obtento in commendam, non cadet permutatio de titulo ad commendam, sed attendat sollicitator petere ad partem in supplicatione, quod huiusmodi resignatio, et commende cessio habeat vim permutationis, que extenditur in calce bul. et taxa in qualibet bul. ad. x.
Prouisio videlicet de sua na. taxa. g. xx.
Et pro predicta clausula adduntur. g. x.
Et idem est iudicium in commendis.
Et si beneficia compermutata sint equalis valoris, non soluitur annata, si vero inequalis soluitur pro rata inequalitatis duntaxat, secus est in illis, in quibus dictum decretum permutationis, quia si beneficia excederent. xxiiii. vtrolibet consulenda est annata, pro vero valore, quia licet illud addatur decretum, id fit de gratia, et gratificando partibus papa videretur sibi preiudicare, quod est absurdum, secus in resignationibus factis ex eadem causa, in quibus cadit permutatio, vt patet praticanti, et prouisiones, seu commende cum tali decreto expediuntur semper per cameram, et non per cancellariam.

¶ De pensionibus.

¶ Pensio pro clerico seculari super fructibus vnius beneficii. In duabus bullis taxa. ad. g. xii. alias. x.
Si autem expediatur per cameram, et in vna bulla taxatur ad. g. xx.
Et plurimum expeditur in duabus bullis, nisi fiat cum prouisione, et tunc committitur ad partes, et taxa. bulla ad. g. xl.
Si vero assignetur pensio super beneficio per cessionem iuris in manibus Pontificis, seu resignationem, cuius bulle non sunt expedite pensio non potest expediri per cameram, quia litere prouisionis non sunt expedite, nisi quod ipsa pensio non excedat. viii. ducat. quia tunc secundum aliquos posset expediri per cameram, licet sit satis absonum. Nam allegant rationem, quia non potest fraudari camera in annata, minus mihi placet ista ratio, quia quicquid sit communiter obseruatur, quod non possit expediri, nisi per cameram etiam si vt prefertur. viii. ducatos excederet, nec vnquam vidi aliter fieri.
Pensio super fructibus duorum bene. soluenda per duos taxatur ad. g. xiii.
Vidi taxari in cancellaria ad. g. xxx.
Super fructibus monasterii virorum taxatur ad. g. xxx.
Si pensio assignetur super fructibus alicuius beneficii siti in ecclesia in qua orator obtinet aliud beneficium, aut aliam pensionem. g. xxxv.
Et necessario debet fieri mentio in signatura de beneficio, aut pensione, beneficiis, aut pensionibus obtentis in eadem ecclesia, alias gratia esset subreptitia.
Pensio pro abbate cum monasterio. g. lx.
Si addatur cum aliis obtentis, et obtinendis adduntur. g. xl.
Si cum collatione certorum beneficiorum specificatorum. g. xxx.
Si non specificatorum, sed quorumcunque. g. lx.
Et nota quod omnes pensiones regularibus cedunt loco beneficiorum, et taxatur incompatibilitas, prout in prouisionibus. Reseruatio certorum beneficiorum loco pensionis. g. xii. x.
Reseruatio fructuum loco pensionis taxa. ad. g. xx.
Et componitur cum datario, prout in vnionibus.
Si regressus de per se attende ad qualitatem beneficii, et taxatur, perinde, ac si esset prouisio.
Pensio pro episcopo vna cum ecclesia taxatur, vt illa pro abbate. g. lx.
Pensio super fructibus monasterii monialium taxatur ad. g. xii. x.
Aduertat super hac taxa sollicitator, quia vidi illam aliquando taxari ad. xxx.
Hoc est ex ignorantia, et pusillanimitate sollicitatorum se non ostendentium.
Facultas transferendi taxa. ad. g. x.
Si due pensiones in vna bulla pro secunda addantur. g. x.
Pensio super duobus beneficiis soluenda per vnam personam taxatur ad. g. xiii. alias. xi.
Et nota quod reseruatio collationum certorum beneficiorum specificatorum taxatur ad. g. xx.
Et non specificatorum ad. g.
Quando in pensionibus datur, quod pensio non cadat loco beneficii, taxatur ad. g. x.
Sed si forsan narretur in aliis impetrationibus, non cadit loco beneficii, nec taxatur incompatibilitas, quia non comprehenditur in dispensationibus.

¶ De dispensationibus.

¶ Dispensatio ad vnum beneficium curatum in. xviii. seculare, vel reg. in in commendam taxatur ad. g. xxiii. alias. xxii.
Primus annus ad. xii. et quilibet subsequens vsque ad. xxiiii. inclusiue ad. g. ii. taxa. sic in. xix. ad. g. xx. In. xx. ad. g. xix. In. xxi. ad. g. xvi. In. xxii. anno ad. g. xiiii. In. xxiii. ad. g. xii. et pro aliis sing. g. ii.
Dispensatio ad duo incompatibilia pro seculari, vnum in. xviii. et secundum in. xx. defectus etatis sic computatur in. xviii. vsque ad. xxiiii. g. xxii. pro secundo beneficio in. ii. anno. g. iiii.
Pro aliis singulis. g. ii.
Incompatibilitas duorum ad. g. xl.
Si integra taxa erit. g. lxxiiii.
Sed tamen taxatur communiter ad. g. lxxii.
Et fit gratia in aliis. gl. lxx.
Et nota, quod quando prouidetur vni obtinenti parochialem ecclesiam seu beneficium incompatibile de alia parochiali, seu alio incompatibili, et datur dispensatio ad effectum taxatur incompatibilitas ad. g. xxx.
Et sepissime fit error in ista taxa, si non aduertat sollicitator, et hoc in preiudicium partis.
Pro fratre mendicante ad vnum curatum duntaxat cum clausula permutandi. g. xl.
De tertio incompatibili. g. lx.
De quarto incompatibili. g. lxxx.
Ad tria incompatibilia. g. xc.
Et cum clausula derogationis Cluniacen. adduntur. g. x.
Ad quatuor incompatibilia. g. cxx.
Ad quecunque pro legitimo alias illegitimo. g. xxx.
Clausula permutandi taxatur ad. g. x.
Ad quecunque duo incompatibilia pro illegitimo. g. lx. alias. lxx.
Quod possit succedere in bonis patris et matris taxatur bul. ad. g. xx.
Quod non teneatur facere mentionem de defectu. g. xx.
Dispen. super etate taxatur ad. g. xx.
De fructibus percipiendis in absentia. g. l.
De promouen. in. xxii. g. xvi.
De non promouen. ad septennium. g. xxv. vel. xxx.

¶ De indultis.

¶ Omnia indulta taxantur ad. g. xxx.
Si cum aliis gratiis taxantur ad. g. xx.

¶ De derogationibus.

¶ Omnes derogationes communiter taxantur ad duca. vnum. g. x. exceptis illis sancti Ioan. Hierosol. et S. Anto. et nonnullis aliis que communiter taxantur ad. g. xx.
Si expediatur per bullam ad partem. g. xx.

¶ Perinde aut etiam valere ac surrogat.

¶ Si perinde valere super vno defectu taxatur ad. g. xvi.
Si super pluribus secundum qualitatem materie, si agatur de dispensatione taxatur pro mediate. In his non potest facile determinari veritas non habendo materiam in manibus. Similiter surrogationes cum admissione ad prosecutionem late inie etc. Simplex surrogatio taxatur prout prouisio. In reliquis est attendenda bulla.
Creatio in notarium apostolicum per bullam sub plumbo. g. xvi.
Creatio in comitem palatinum quod non datur nisi cum maximis fauor. g. l.
Creatio in pronotarium idem, et componitur cum datario pro duc. c.
Creatio in acolytum apostolicum. g. xxx.
Et componitur pro duca. xxv. xxx.

Creatio

Creatio in canonicum alicuius ecclesie ad effectuz obtinendi dignita.xij.x.
Cōfirmatio creationis vicarij alicuius ordinis, seu abba. vel episco.taxa.ad. g.xxx.
Uidi etiam taxare ad. g.xl.
Sed credo hoc factum, quia habeat facultatem conferendi benefi.episco.interdicto.
Confirmatio receptionis in canonicum per cap̄lm sub expectatione prime vacature preben. fuit taxata de gratia, vt dicebant domini scriptores, q2 dabatur derogatio statu.ad longum.g.xl.

Altare portatile.

Altare portatile pro viro, z pro vxore taxatur ad. g.xvj.
Confessionale in forma cancel.idem. xvj.
Stationes vrbis totidem. xvj.
Confessionale pro aliqua confratria datur, dummodo confratres non excedant numerum ducentorum, z componitur pro primo ad duca.ij. z singulis alijs duca.vnum taxa.ad. g.cl.
Aliquando etiam conceditur indefinite, z vidi componere pro.cl.duca.sed credo, quod fuit facta specialis gratia.

Retractanda sunt, que de dispen. superius dicta sunt.
Quando obtinenti aliquam dignitatem in ecclesia confertur secunda dignitas, datur dispensatio illas simul retinendi ad sex menses, seu per mensem duntaxat a die illarum habentem pacifice possessionis cum decreto vacationis.
Si ad sex taxatur dispensatio ad. g.xxx.
Si vero per mensem duntaxat. g.x.
Item si conferuntur duo beneficia simplicia sub eodem tecto simul z semel, aut obtinendi vnum, confertur secundum sub eodē tecto taxatur ad. g.xv.
Prouisio primi beneficij in duabus bullis. g.xij.x.
Et secundi. g.ij.
Et sic meretur taxari ad. g.xxxix.
Sed sepissime fit gratia de illis quatuor.g. z aduertat sollicitator ad factum suum, q2 plures scriptores volunt hmōi dispensationē taxari ad.g.xxv. q̄ non d3 fieri iudicio multoz dñorum.
Si datur de quatuor ad biennium taxatur ad. g.xxx.
Idem est iudicium de tertio vidi taxari dispen. de tertio ad.g.xxv. ad predictum tempus duntaxat. Et habent domini scriptores magnum respectum ad similes dispensationes, ideo alliciendi sunt bonis verbis.

De matrimonialibus.

Dispensatio de contrahendo in cognatione spirituali. g.lx.
Expediui tamen vnam pro.g.l.sed de gratia. g.l.
Idem est iudicium in secundo gradu, z componitur cu3 datario in maxima summa, aliquando.ccc. z etiam.dc. z alias iuxta qualitatem personarum.
Et nota diligenter, q̄d huiusmodi gratie, z dispensationes nō cōceduntur pauperibus, q2 non sunt, ideo non possunt consolari. In.iij. z.iiij.gradibus cōcedunt̄ p penitētiariū, qñ cōtrahētes se attinēt. In.ij. z.iij.cōponit̄ pro tertio ad duca.xxv. si nobiles ad duca.lx. z sit declaratoria super scdo, z nō cōponit̄. In.iij.simpliciter cōponit̄ vt.s̄.siue scienter siue ignoranter. In tertio z quarto ignoranter non componitur, q2 sit declaratoria super tertio. In quarto scienter contracto z consumato componitur pro duca.xij.ad rigorem, sed communis vsus est decem.

Conseruatorie.

Conseruatoria pro vna persona etiam sup monasterijs z pluribus beneficijs ad eius vitam. g.xxx.
Si pro abbate z conuentu. g.c.
Si pro abbate. g.l.
Pro episcopo z capitulo. g.c.
Et dat̄ ɔ̄seruatoria dūtaxat, quo ad bona ex bñficijs pueniētia.
Licen.visitandi pro episcopo. g.l.
Pro archidiaco. g.xxx.
Mandatum ad canonicatum z preben. xij.x.

Taxe literarum iustitie.

Pro conquestu simplici.carleni. vj.
In vaca.carleni. viij.
Pro conquestu cum derogatione.car. xj.
In vacantibus carleni. xij.
Querelam.carle. xix.
In vacan.carle. * xxj.
Querelam cum derogatione. xxiij.
In vacan.carle. xxv.
Sua nobis vnius apppellationis. xxij.
In vacan. * xxv.
Duarum appellationum. xxvij.
In vacan. * xxix.
Trium appellationum. xxx.
In vacan. xxxiij.
Sacrificauit pro clerico. xxv.
Pro clerico z laico. xvij.
Pro laico duntaxat. xix.
Sumptum regule cancellarie. xxviij.
Accedens siue ex parte. xij.
Ad audientiam in forma minori. * xvij.
In forma maiori. xiiij.
Post iter arreptum. xj.
Cessio bonorum. xix.
In vacan. xxj.
Declaratoria siue dilectus si habet clausulam vacan.zc. xxiij.
In vacan. xxv.
Conseruatoria. xix.
Confirmatio iuris patronatus vnius beneficij xx.
Si vero trium beneficiorum, ad arbitrium officij.
Confirmatio priuilgioz, z immunitatum ad longum carl.xxiij.
Si habet clausulam specialiter, z vero. xxij.

Taxe officialium.

In taxa scriptorum pro quolibet.x.soluitur.de.j.de camera.
In taxa soluit̄ carle.ad rōnē.xxv.quatrinoz pro quolibet carle.
In officio ianissariorum de omnibus bullis taxis infra.xxx.soluitur inclusiue de.j. z carle.ij.supra.xxx.soluuntur duca.ij. z totidem carle. z sic computas soluitur integre taxa scriptorum.
Item integra abbreuiatorum, excepto q̄ in omnibus bullis preterq̄ resignationum cū pēsione, vel pmutationū, dimittunt̄.g.v. constituen.carl.vj.cancel. In illis aūt bullis resignationū cū pēsiōe, si puisio, z pēsio insimul expediant̄ dimittunt̄.g.v.p oibus.
Si vero bulla puisionis expediatur sine pēsione, dimittīt in puisione, sed ponit̄ a tergo supplicationis per receptores abbreuiatorum nihil dimissum in puisione, z cū expedit̄ pensio tunc similiter illa dimittitur in bullis resignationum ex cā permutationis, que si non expediatur, similiter dicendum est de priori expeditione, in expeditione secunde sicut in expeditione pensionis ex causa resignan. dicendum est de expeditione prouisionis.
Ite3 soluitur integra taxa in plumbo pluribus mate. videlicet in prouisionibus, vnionibus, pensionibus, cōmendis, z alijs plurimis fit gratia in ducato vno, vel in taxa facta, verbi gratia, si bulla taxata est ad.xiiij.aut ad.xxv.fit gratia in illis.iiij.vel.v. z soluuntur in eodem plumbo duca.duo.
In dispensationibus z indultis zc. z nōnullis alijs pensionibus fructuū duoz ū beneficiorum, aut pensionibus beneficioz magni valoris sepissime non fit gratia nisi expresse petat̄ a viris plumbi, a quibus ante taxā petendū est. Et propterea vigilet solicitator informare magistros plūbi hora debita, hoc ē añ taxā bulle.
Item pro vno corrige in plumbo soluuntur carleni.viij.
Item soluitur integra taxa in registro cū certis carle.fm qualitatez materie. hic vir frugi presidet nihil immerito exigens, vltra soluitur registrum bulle, si bulla excedat.lij.lineas, de rigore soluuntur ducati.iiij.pro registro. Si minus componitur, de bullis ordinarijs tam simplicibus quam duplicibus soluuntur carle.vj.nisi excederent formam.
De iure institutio officij de simplicibus bullis habere debent carle.iiij.de duplicibus.v.
Item de sumptis ex registro bullaru3 ducatus vnus carle.j. z idem est iudicium in registro supplicationum.
Item pro vno corrige in registro bullarum carle.viij. z in registro supplicationum pro vno adde vel corrige.car.vij.
Deinde omnes bulle prouisionum excedentiu3 valorē.xxiiij. duca.mittuntur ad cameram, etiam vniones perpetue.
Iteem oēs bulle pensionum excedē.viij.duca.vel pro bullis pensionum hmōi non exceden.xxiiij.si exhibita p rescriptis soluentur in camera notario carle.ij. Et pensio ex causa resignationis, seu cessionis in manibus Pape, docendū est de prouisione, alias soluēda est annata, etiā si pensio non excedat.xij.ducatos.
Itē qñ bulle expediūtur per camerā apostolicā soluant̄ tres taxe in cancellaria, vc3 scriptorū, abbreuiatoz, z ianissariorum.
Et in plumbo soluūtur tres taxe, z totidē car. quot sunt decē.
Uerbi grā, si bulle taxe sunt ad.xxx.p camerā, soluunt̄ i plūbo ducati.viij.p quolibet simplici ducato soluit̄ carle. hoc ē bulla, vt prefertur taxat̄ ad.g.xxx.soluunt̄ carle.lij. z sic ō singulis.
Itē p forma iuramēti qñ expeditur per camera3, soluit̄ semp i plūbo ducatus vnus z car.iiij. et si nō fuerit taxa, nisi ad sex.g.

¶ Et sic obseruat' du. collatoribus & car. fribus barba. soluunt'.
¶ Item quando expeditur per cameram si fuerit taxa. ad. g. vj.
¶ Illud. vj. triplicatur sic, quod constituit illos. xv. & illud etiam triplicatur, & vltra hoc soluuntur ibi. iiij. carle. pro barbaris.
¶ Sic ascedit forma iuramēti taxa. ad. g. vj. ad duca. ij. carle. j. & sic de singulis vltra taxa triplicat' ꝑ forma iurī soluunt'. car. iiij.
¶ Item pro bulla rescribenda per camerā, vbi ponitur taxa mutata, soluūtur carle. tot quot sunt. x. in taxa, vt si bulla est taxata ad. xxx. soluuntur carle. iij. & sic de singulis.
¶ Itē si bulla rescribenda hmōi taxata est ad. g. c. soluit' duca. j. & pro qualibet taxa facta soluitur carle. j. vt si bulla taxata est ad xxxvj. pro illis. vj. vltimis taxa. triplicatur & soluitur carl. vnus.
¶ Item pro oibus formis iuramenti, que expediuntur per cancellariam soluit' taxa integra custodi, & carle. vnus ostiario.
¶ Et est notandū ꝙ in cancellaria non soluitur aliter taxa forme iuramenti, nisi scriptoribus, custodi, & ostiario.
¶ Quando vero expediuntur forme iuramenti per cameram, non soluitur taxa custodi, nec ostiario.
¶ Sic in omnibus bullis, que expediūtur per cameram, non est necesse ponere primam visionem.
¶ Item oēs resignationes, ac pensiones, & gñaliter omnes alie materie consensum requirentes, quorū consensus sunt in camera apostolica, necessario expediuntur per cameram, & non ꝑ cancellariam, quia plures materie, quarū consensus prestiti sunt in cancellaria, expediuntur per cameram.
¶ Preterea omnes materie, que expediri possunt per cancellariam apostolicam, etiam & per camerā, sed non econtra. de his autem materijs, que expediri debent per cameram, non potest dari determinata veritas propter differentiam materiarum circa materiarum expeditiones regni Francie, accurrate aduertat sollicitator ad infra scripta.
¶ Et primo licet in dignitatibus maioribus, & prepositatibus, prioratibus, conuentualibus, & alijs beneficijs per literas cancellarie apostolice, & ratione familiaritatis Pontificis, seu quorūuis cardinalium, aut alias quomodolibet r seruatorum ſm stilum cancellarie detur clausula reseruatio. videlicet dudum &c. Tamen in Francia non debent dari saltem dispositiue propter pragmaticam sanctionem, & que clausula dudum &c. non potest ommitti, saltem in dignitatibus predictis ille expediūtur per cācellariam, ideo expediende sunt per cameram, per quam potest omitti etiam conditionaliter.
¶ Et generaliter nota, ꝙ clausula dudum nunquam dari debet in Francia aut raro, nisi in prouisionibus per resignationē apud sedem, etiam id obseruandum est in monasterijs.
¶ Item omnes prouisiones simplices, siue per obitū, aut alias quouis modo, etiam & noue prouisiones expediuntur per cameram, per verbum prouidemus in forma gratiosa.
¶ Item similiter fiat de beneficijs de iure patrona. vacan. etiam per resignationem expediuntur per cameram in forma gratiosa tanquam de non reseruato.
¶ Item vt plurimum, vt memoriale expresse taxet fructus beneficij extimantur fructus ad. xxiiij. ducatos.
¶ Item si resignetur beneficium ecclesiasticum extimatum ad. xiiij. ducatos.
¶ Et super petatur assignari pēsio. xiij. ducatorum, fiat resignatio, & pensio sub eadem data, si instrumentū resignationis sit ꝯditionale, hoc est ad resignandum reseruata pensione, et nō alias.
¶ Et propterea sub eadem data, quia fieret pensio sub posteriori data inde consensus resignationis dandus esset de data supplicationis, pensionis, aut etiam posteriorum. Sinautem resignatio posterior esset pensioni, reformanda esset supplicatio pensionis, de vtriusq; consensu prestādus sub die posterioris date, aut etiam anterioris.
¶ Item eiam quotiescunq; expeditur pensio ex causa resignationis in manibus Pontificis pluris quā. xiij. ducato. fructus beneficij extimati ad. xxiiij. duca. in prouisione ipsius bñficij fructuspensionis ipsam non excedunt soluitur annata ipsius pēsio.
¶ Si autem pensio sit pluris, quam octo ducatorū, & tertiā partem fructuum beneficij, super quo ipsa pensio assignatur excedere dicatur, soluetur tunc annata pensionis, etiam si esset duntaxat nouem ducatorum, & assignetur super fructibus beneficij ex causa resignationis in manibus Pontificis, quorum tertiā partem ipsa pensio non excedit fructus beneficij huiusmodi ascendunt ad. xxviij. ducatos. Et nisi doceatur de solutione annate dictorum. xxviij. ducatorum, tunc esset soluenda annata huiusmodi pensionis.

¶ Et hec notabilia diligenter a sollicitatoribus notari debent, & praticari.

¶ Concessiones.

Cum ceditur iuri aut cōcessioñ. gratie literis non expeditis, tunc derogatur iuri patronatus, vt in pensionibus. Cum tñ quis cedit literis nō expeditis, in cuius supplicatione iuri patronatus huiusmodi fuit derogatum, sed signatum, quando beneficium vacauit apud sedem, tunc etiam derogatur cessioni faciende iuri patronatus in totum.
¶ Derogatur etiam priuilegijs & indultis, vt. ꝭ. in resignationi. etiam datur suspen. reseruationum, vt supra in resignationibus.
¶ Cū cedit' iuri liti & cause, tūc dant' oēs derogationes suspēsiones ꝑdicte necie ēt iuripa. laicoꝝ principū i totū regnū exceptis.
¶ Derogatio etiam regule de surrogandis collitigā. appositis verbis attento quod orator non est cedente potentior.
¶ Quando est cessio cum pensione, tunc etiam cassatur verbum numerandi prout. ꝭ. in resignationibus.
¶ Non derogatur priuilegio siue indulto ad instantiam regis & regine Hispanie concesso, prout supra in prouisionibus.
¶ Non dꝫ cassari aliq̄ reſuatio expssa, vel ex quauis cā expmē.
¶ In concessionibus non cassantur neq; annullantur reseruationes vniones &c. sed suspenduntur.
¶ Possessionum habita vel non habita posse cedere de se non habita in facultatibus.

¶ Derogationes.

¶ Derogat' oibus ꝑuilegijs, & idultis ꝑdic. regis & regine hispanie ꝑdictoꝝ exceptis, nisi añā semel ꝑ eodē oratore fuisset drogatū.
¶ Derogatur iuri patronatus laicoꝝ etiam principū in totū regnū exēpto, nisi antea pro eodem oratore fuisset semel derogatū.
¶ Derogatur regule de surrogandis collitigan. nulli tamen dari debet, sed sepe fallit.
¶ Tempore Inno. pape reuerendissimi dñi. s. Petri ad vicula, & de flisco cardinales petebāt eis respectiue cōmēdari oia bñficia tūc ꝑ obitū duoꝝ suoꝝ familiariū vacā. & sic in religiosis cū derogatione dicte regule surrogari. Et istam derogationē Rome. dominus cardinalis Alurië. tunc signator eis denegauit expresse, licet multum esset ad concedendum sollicitatus.
¶ Datur ēt surrogatio pro nō collitigā. absq; derogatione dicte regule, quando collitigans extra Ro. cu. decessit.
¶ Si apud sedem, tunc non nisi esset notabile tempus, vel duorum vel trium mensium intermedium.
¶ Non dꝫ dari clausula qȯ lr̄e in forma noue vel simplicis ꝓuisiōis possint expediri ꝑꝑ reſuationē forsan expssā, ob quā papa non daret petenti bñficiū fortassis, nisi personaliter signaret.
¶ Ad cl'ā, qȯ lr̄e in forma surrogationis si neutri simplicis vl' noue ꝓuisiōis expediri possint. Et cū derogatiōe iurispr̄onatus adde quo ad derogationē gr̄e si neutri. Caue qñ in cl'is dat' qȯ ꝯmitti possit narratio de qua in corpore, nā ē ꝑiculosa, puta si peterit se, vt collitigārē surrogari in bñficio vacāte i curia, hoc. n. ꝯcedit', lꝫ alias nūq̄ tāgamus vacan. tunc nō dicet in litteris, ꝙ sit litigiosū, & sic ꝑ manus nr̄as hēbit bñficium vacāo in curia.
¶ Nō dat' surrogatio neq; illa noua pēsio in monasterijs ꝯsistorialibꝰ, nisi ꝑcesserit alia ꝓuisio, & ꝯfectio, vl' ꝯmēda ꝯcistorialis.

¶ Pensiones.

¶ Pēsio nō dꝫ dari ad successores ex simplici ꝯsensu, nisi ex singulari gr̄a, cū ponit' qȯ lis oriri formidabat'. & ꝑpterea ꝯsentit' assignatiōi pensionis, & tūc debet cassari clausula ad successores.
¶ Debet resignare aut cedere iuri liti & cause, aut desistere a ꝓsecutione iurium pendente lite aut aduersarium dimittere pacificum, & tunc datur clausula ad successores.
¶ Olim solū dabat' pensio tertie partis fructuū, vel paulo plus. qñ est parrochialis ecclesia, vel dignitas valoris. xxiiij. ducato. tantū, tunc non debet dari pensio, nisi tertie partis fructuū eiusdem, vel pauloplus ad vnum vel duos ducatos &c. Nunc sepe datur medietas fructuum loco pensionis, in Francia indistinte reseruantur omnes fructus loco pensionis.
¶ Pensio etiam potest dari super fructibus beneficij non resignati, debent tamen exprimi illius fructus.
¶ Cum resignatio vel cessio in partibus est facta in manibus ordinarij, tunc cum difficultate datur pensio ad successores.
¶ Qñ est facta in Ro. cu. in manibus. N. tūc pensio semꝑ dat' ad successores iuxta opinionem aliquorum dicentium, resignationem

tionem, sine cessionem, et pensionem solum debere expediri in curia. Sed ordinarius non posset dare ad successores etc. igitur etc.
Nota quod ordinarius non potest assignare pensionem ad successores.
Super fructibus hospitalium et heremitarum non reservantur pensiones. Fratribus s. Joan. Hierosol. et s. Jaco. de spata militarum, ac relig. bea. Marie Theutonicorum, a sancte trinitatis redemptionum, captivorum ordinum, ac fratribus mendicantibus neque canonic. monasterij sancti. A. et sancte. A. et membrorum s. Augu. non debent reservari pensiones sup fructibus beneficiorum secularium, nec dari beneficia secularia. Non derogatur regule de prestando consensum in pensionibus, nisi absenti, et ignoranti detur beneficium cum onere pensionis, et tunc datur derogatio. Clausule ob non solutionem pensionis non debent committi, in curia nisi pensionis solu. in ea sit assignata, vel quia soluens illam sit presens in curia et in ea residens.
Privatio ob non solutionem pensionis non debet committi, nisi ad illius instantiam cui debetur pensio.
Cum petitur reservari pensio super fructibus non expressis, tunc debet poni clausula, videlicet tertiam partem fructuum non excedit.
Religiosis pensio cedit loco beneficij.
In petita confirmatione pension. auctoritate ordinaria reservatis dicas conces. de novo, fit mentio de prima pensione, et petatur alia adde. g. vel clau. et ista non excedunt partem.

Privationes.

Omnes privationes propter crimen dari debent in forma iuris communis.
Si clericus petit privari regularem, et sibi conferri, sua beneficia.
Privationes huiusmodi non debent committi in curia, nisi licen. sit inibi commissa, vel quia censura ob quam incursum datur, fuerint in ea fulminate, aut privandus sit presens, et residens in eadem curia.
Quando petitur privatio, quia excommunicatus celebravit missas, datur si ab homine fuit excommunicatus, et tunc addi debent verba declaratus et publice nunciatus propter concilium Constancien. ad evitandum de. R. quando secus a iure.
Quando impetrans narrat multa delicta per privandum commissa, et postea in conclusione petit committi probis viris, ut si eis de premissis, vel altero premissorum constiterit dictum. N. et semper debent cassari verba de altero premisso, quia dictus impetrans diffamans aliquem debet arctari ad probandum omnia crimina, quibus illum diffamat.
In privationibus, et alijs causis criminalibus non datur summarius proces. cassari debet hec verba, sola facti veritate inspecta.
Ubi agitur de crimine ad privationem non datur gratia, nisi neutri vel si nulli, aut surrogatio, quia beneficium non est litigiosum sed persona propter crimen tamen non est diffinitiva privatio, sententie gratie et surrogatio dari poterunt, quod per sententiam providetur de beneficio.
Quando ponitur clausula, et cum decreto, quod si privandum metu privationis post accusationem et inscriptionem beneficium huiusmodi in alterius quam oratoris favorem resignaverit, iudices nihilominus ad executionem literarum privationum procedere possint perinde ac si resignatio huiusmodi nunc facta fuisset, tunc addi debent verba post primam privationem huiusmodi non debet cassari aliqua resignatio expressa vel in literis exprimenda.
Quando tertius petit privationem faciendam median. simonia addi debent hec verba, videlicet eundem. N. privandum dicte simonie conscium.
Pro primo non datur privatio beneficiorum, nisi sit periurium iudiciale nunquam signatur impetratio per privationem, nisi de iure ille veniat privandus, nec debet poni in conditione, si privandus est propter honorem signature, que videtur ignorare iura, nisi sit articulus valde dubius in iure, an quis debeat privari, quia tunc, prout de iure in forma iuris non datur privatio illius qui cum sola supplicatione se intrusit.

Perinde valere.

Nunquam conceditur, quod litere, et processus valeant ab eorum omnium datus preterquam immunitatibus collationum revalidationibus, et tunc addatur verbum, videlicet ad vacatura, alioquin tollitur ius quesitum et propterea addi debent verba datis presentium in immunitatibus, et revalidationibus predictis, ubi addi debet ad vacatura.
Sup literis per penitentiarium expeditis, et sup brevibus non datur pinde valere neque litere, et breve huiusmodi confirmat signaturam, licet de novo cum non sint vere litere apostolice iuxta opinio. aliquorum de cancellaria, sed per illas, et ille gratie semel concesse dantur de novo.
Super literis expectativis in forma pauperum concessis perinde valere dare non consueverunt nisi cum magna difficultate, cum litere huiusmodi sunt litere iustitie.
Non datur perinde valere super applicatione assignata, sed sup literis expeditur in literis perinde valere narrandum quia litere expedite surreptitie declarantur, et non concessiones literis non expeditis. Non datur perinde, valere, nisi super titulis datis apponitur, super alijs datur nova provisio.

Gratie expectative.

Clericis secularibus non datur expectativa ad beneficia regularia, nisi habitum assumere promiserint, et regularem emittere velint professionem intra sex menses post possessionem pacificam habitam.
Non datur eisdem clericis, neque religiosis eiusdem ordinis expectativa ad dignitatem conventualem, vel officium clericale, nisi qualificatis monachis, non datur expectativa ad beneficium seculare in expectativa pro monacho. Si petatur ad duo beneficia secularia, vel regularia ponatur clausula, videlicet ad unum beneficium sui ordinis in titulum. Pro abbate petente, ad instar, non solet dari, tamen si datur, adde motu proprio ad unum sui ordinis in titulum.
Expectativa etiam datur ad unum beneficium patrimoniale, tamen ecclesia ubi expectans est filius patrimonialis.
Sixti et Innocentij temporibus nulli etiam filio patrimoniali dabatur expectativa ad beneficium patrimoniale.
Nunquam datur expectativa ad beneficia servitoria pro creatis sed solum pro expectan. ad collationes.
Monialibus datur expectativa ad unum beneficium sui ordinis.
Expectativa non debet dari ultra valorem in registro expresse arcta.
Expectativa non datur ad beneficia reservata, vel affecta, neque iuris patronatus laicorum, neque mixtim, neque ad presentationem clericorum datur ultra ad duas collationes expressas, neque ad dignitates maiores vel principales.
Epis ultramontanis non datur expectativa, quando tamen conceditur, tunc beneficia dantur in titulum cum dispensatione, et non in commendam.
In expectativis, vel ad partem datur ad instar descriptorum, sed addi debent verba sine eorum preiudicio.
Nulli datur clausula anteferri.
Neque in expectativa pro clausula ex certa scientia etc.
In expectativis non datur aliquid in commendam.
Clausula, quod processus valeant, perinde ac si prima expeditione, videlicet die secunda Martij anno quarto decreti fuisset, datur solis familiaribus pape.
Quando datur alijs hoc fit cum difficultate.
Expectativa non datur ad prestimonia in plurali ad prestimonium, nec pro creatis canonicis in cathedralibus.
In expectativis et mutatione collationum non datur unita collatione.
In prestimonijs datur expectati. ceden. vel deceden.
Quando gratia expectativa se habet ad instar descriptorum, vel aliquam dispensationem, tunc semper debet poni data in principio, vel in fine clausularum, videlicet et sub dicta data curren. que perinde valeat, ac sub data cale. Martij anno quarto litere expedite fuissent, attento quod aliam gratiam expectativam a nobis non obtinuit, quia tempore Jo. non dabatur ad instar, quando vero non habet ad instar, neque dispen. tunc debet poni data videlicet sub data cale. Martij, pontificatus nostri, anno quarto.
In expectativis, seu perinde valere, vel mutatione collationum non datur dispensatio, quia cum sint omnes motu proprio, non bene sonat dispensare motu proprio, sed dispensationes ad supplicationem partis conceduntur, nisi dispensatio sit necessaria ad effectum gratie presentium.
Si ille habet unum curatum, et petat expectativam ad duas domos, additur illis verbis ad effectum presentium datur, et dispensatur super etate in. xix. et super natalibus, et tunc non additur ad effectum, quia prope est ad effectum.
Et ideo fuit damnata signatura unius expectative, que hoc ultimo canen. dicebat concessum, ut petitur.
Et de expectativa motu proprio veniebat dispensatio ad effectum.
In mutationibus collationum cum ponuntur verba sub primis processibus addi debet ad vacatura, et si habet ad unum in dioces. quam dimitti non des in nova ad duo.
Non dantur revalidationes neque secunde gratie expectative.
Quando cassantur litere gratie expectative in forma pauperum, hoc est, quando mutatur collatio, non datur aliqua gratia in communi forma sub primis proces. pro rebus gerere in forma pauperum, sive ab alijs processibus penitus diversis.
In prerogativis cum petitur habere sicut familiares anti. delen.
Privilegium presentialiter non datur, nisi curialibus.
In privilegiandis ad instar tollitur verbum in specie.
Illud verbum antiqui.
Post annum non datur in forma pauperum, sed cancellaria dat.
Dele illa verba possit acceptare dignitates, quibus preesse debeat etc.

Dispensationes.

In dispensationibus ad quecunque pro patiente defectum natalium non datur ad dignitates maiores, nec principales, nisi qualitatis, aut persone digne, vel alias gratie. Et ideo interea debet semper cassari clausu. Et de speciali ad vitam, que clausula importat maiores

dignitates & principales, hic vidi multos errare. Clausulam huiusmodi non intelligentes, regula desuper est.
Sup defectu etatis dñs noster dispensat diuersimode, non obseruans in hoc regulã primam, & aliqñ pp qualitates personarum.
Multoties vidi dispensationẽ ad vnum curatum in .xvj. & de secundo in .xij. anno, etiam aliquando infra. Et de .iij. etate legitima pro non qualificatis in Francia.
Regulariter tamen consueuit dari pro non qualificatis de non curatis in .xviij. anno, & de secundo in etate legitima.
Pro nobilibus de vno curato in .xvij. anno, & de secundo in .xx. & de tertio in etate legitima.
Cum nõ qualificatis nõ dispensef ad tria incompatibilia, nisi ex singulari gratia, & sint perso. al's digni, in Francia tñ pro oĩbus.
Ad canonicatus, & prebendas cathedralium, & metropolis requirentium etatem .xiiij. an. datur etiam indultum diuersimode, aliquando etiam constitutis in .xviij. an. & in collegiatis ecclesijs requiren. etatem .x. annorum datur aliquando constituto in .viij. regulis contrarijs non obstantibus.
In Hispania dispensatur ad obtinendum duo beneficia patrimonialia, addi tamen debent hec verba in diuersis tamen ecclesijs, in quibus orator est filius patrimonialis.
Mendicantibus fratribus datur dispensa. ad obtinendum vnũ cura. seculare, & eis nihil datur in commendam.
Qñ frater ordinis mẽdicãtium ab ipso ordine ad alium ordinez translatus petit secũ dispẽ. ad beneficia regularia, vel vnum seculare cura. non dz cum tali dispen. nisi cũ magna difficultate, cũ forsan absqz specificatione beneficiorum fuerit translatus.
Fratribus sancti Joannis Hierosolymitani .s. Hiero. et .s. Jacobi de spata militiaꝝ, & religionis or. beate Marie Theutonicoꝝ, & canonicoꝝ monasterij sancti Antonij de sancto Antonio Vienñ. dioce. & membroꝝ eius or. s. Augustini. Non daf dispẽ. ad obtinendũ beneficium seculare, vel alterius or. regulare, etiaz beneficia illoꝝ non danf clericis secularibus, nisi in titulũ. Monachis datur dispen. ad vnuz seculare curat. duntaxat preterqz in Anglia, vbi datur vnũ seculare cũ cura. vel sine cura. non tñ ad dignitatem psona. administrationẽ, vel officiuz ad duo secularia non daf, nisi difficiliter curata. Dispensationes matrimoniales cõiter remittuntur ad datarium propter compositionem.
Qñ illegitimus petit ꝙ possit succedere in bonis pr̃nis, vel al's additur super clausula. Et sine preiudicio aliorum legitimorum.
Quando quis petit, ꝙ possit tenere beneficium in ecclesijs, in qbus genitor suus fuit, & est vel erit beneficiatus, secũ dispensatur sed adduntur verba, dummodo simul non ministrent.
Voluntario homicide petenti dispensationem datur signatura, videlicet de absolutione. Aliquando datur de absolutione & obten. ad simplicia, postea signatura ampliari poterit iuxta voluntatem casus homicidij.
Aliqñ ponif clausula pro presbytero homicida, vcz eo quo ad triennium suspenso a die perpetrati homicidij computandum.
Aliqñ ponitur clausula, vcz & extra locum perpetrati homicidij, vel delicti, & nunqz inibi celebrare potest.
Aliqui volunt, ꝙ cum homicida voluntario non dispẽsatur, nisi sit persona regularis, tunc citra altaris ministerium.
Qñ aliqs se fecit promoueri ad sacros ordines in .xxj. an. petẽs se rehabilitari &c. addi debẽt vba in signatura eo suspẽso ad an. Et q iurauit nõ reuocare pcuratores in mã beneficiali dãda est relaxatio. Secus in mã contractuum Alexandrinus corã pape.
Quando illi qui fecerunt officium potentatus, vel alij iudices in causis criminalibus tulerunt sentẽtias sanguinis, ex quibus fuerunt ostensa vltima supplicia, petunt se rehabilitari ad beneficia & ordi. eis conceditur rehabilitatio etiam in altaris ministerio, & ad beneficia quecunqz.
Simili modo daf rehabilitatio alijs, qui vt secretarij, aduocati, vel similes alicuius dñi nõ vt armigeri fuerũt, in quibus homicidia, incendia, & rapine facte fuerunt, addi dz clausula, vcz attẽto ꝙ orator neminem interfecit, neqz mutilauit, neqz incẽdia, vel rapinas fecit, illis tamen qui vt armigeri bellis interfuerunt, olim rehabilitatio dari non consueuerat. Sed sola absolutio, nisi fuisset homo nobilis, & alias valde dignus.
Homicide voluntario volenti ingredi religionem mẽdicantium datur rehabilitatio ad omnes ordines, ẽt in altaris ministerio.
Petentibus secuz dispen. super defectu oculi, vel alterius membri ad ordines, & beneficium datur, signatura fiat, quod committatur ordinario, si sunt presentes, tunc ostendunt se referendario defectum huiusmodi Pape relaturo.
Dispen. ad omnes ordines, & beneficia cum illis, qui contraxerunt cum vnica virgine defuncta.
Dispen. cũ monachis ꝯstitutis, in .xxj. ꝙ possint se facere promoueri ad oẽs sacros ordines cũ clausulis, secularibus in .xxj. ann.
Dispen. ad obtinẽdũ duas dignitates, cũz vna ecclesia ad duos mẽses duos canonicatus, & prebendas ad quatuor menses, post habitam pacificam possessionem.
Cum Marranis dispen. ad oẽs ordines, & beneficia quãdo ipsi semper vixerũt, vt catholici, licet parentes fuerunt combusti.
Cum religioso obtinente vnũ beneficiũ ꝯuentionale, vel clericale petente secũ dispensari ad aliud beneficiũ claustrale, cũ eodẽ non dispensaf ad aliud ꝯuentuale, vel claustrale, sed addi dz clausula dũmodo inter ipsa duo nõ sit, nisi vnũ claustrale, vel ꝯuẽtuale. Similiter qñ petit secũ dispensari ad tria, nõ daf dispensatio, ꝙ qs vna cũ omnibus beneficijs suis cũ cura, vel sine cura obten. vnuz incõpatibile obtinere possit, nisi apponaf clausula dummodo inter illa nõ sint duo incõpatibilia, religioso nullũ beneficiũ obtinẽti datur dispensatio ad obtinẽdũ, vnũ seculare curatũ in titulum & obtinẽti aliqđ beneficium datur seculare huiusmodi aliud in cõmendam, & sic dispensatur in vna cum regulari obtẽto aliud seculare curatum obtinere possit in cõmẽdam.
Itẽ attendendum est, ꝙ monachalis portio non est beneficium.
Religioso in .xxiij. cõstituto petenti secum dispensari ad duo regula, cũ cura, vel sine cura in cõmendã, donec professionẽ emiserit regularem, & deinde in titulũ addi dz clausula, vcz & in cõmẽdam, vsqz ad .xxiij. annuz profiteri omnino teneatur, alioquin forsan profiteretur nunquam.
Cum monachus obtinens prioratum in monasterio qđ litigabat petit ꝙ prioratũ hmõi vna cum monasterio litigioso in euentũ victorie retinere possit addi dz clausula cũ decreto, qđ in euẽtũ pacifice possessionis, dicti monasterij dictus prioratus vacare, & cõmendari cessare censeatur eoipso.
In materia religiosoꝝ volẽtiũ apostatare, si sunt monachi nõ reformati nunqz daf eis aliquid, pp qđ egrediantur monasteriuz.
Et cũ proposuissent pro cardinali beneuentañ, qui pro familiari vnũ monachuz .s. Justine de Padua, & fuit valde reprehensus.
Nec dispensatio, vel rehabilitatio datur per breue.
Nõ datur rehabilitatio ad beneficia in delatione dicti habitus vi reformatus.
Cũ bigamo nunqz dispensaf, nisi pro qualificatis, & ad instã. magni dñi, & tũc quo ad pͥuilegiũ singularis tñ, si secũda vxor viuat.
Cum bigamo caren. culpa, vt si duxerit alteri nuptam, & fuit per ordinariũ ab ea separatus, dispensatur, qꝛ non contraxit.
Ubi narratur certa etas, dele illa verba, ꝙ possit exprimi xior.
Monachis omnia sunt in compatibilia, vnde si petit ad duo vel tria, & nominet, que habet, caue, qꝛ quodlibet ex illis, etiã si sit simplex, est incompatibile.
Non datur dispensatio ad duo regularia etiam conuentualia, & claustralia pro religiosis non qualificatis.
Clerico seculari nunqz datur ad duo regularia, sed ad vnuz tñ.
Capellania vel aliud beneficium simplex non queritur, datur regula, etiam si permutet.
Monacho nullum habenti non datur in cõmendã, sed in titulũ.
Ad duo sub eodeem tecto adde dissimilia.
In dispen. ad incompatibilia dele .s. Antonij, & sancti Joannis.
Illa signatura sui ordinis datur solũ in sancti Anto. & sancti Jo. Hierosolimitani, & Santispiritus in Saxia de vrbe ordinibus.

¶ Si in euidentiam.

¶ Referendarius debet semper ponere in pede supplicationis hec verba, vcz si in euidentem, ad hoc qđ illa verba signator ponar in signatura.
Quando datur possessio in emphiteosim, aut permutatur, vel qđ vendi debeat ponatur clausula, in euentum venditionis.
Si emptio alioꝝ bonorũ statim & vnico contextu nõ subsequaf deponatur pretium apud sedem sacram, aut psonã fide, & facultatibus sufficientem, donec illud in emptionem aliorum bonorum magis conuertatur.
Quando valor non excedit centum ducatos, aut minus census quinqz ducatoꝝ tunc datur per breue alioquin per bullam.
Quando vero bona sunt in vrbe, tunc sub sola signatura, & tunc debet exprimi titulus prefati vel canonici cui cõmittitur in supplicatione, vcz vt cõmittaf vicario vrbis si cõmittatur canonico alicui cathedralis ecclesie, tunc dz exprimi nomen, & cognomen eiusdem. Cum aliquis petit, quod possit vendere, seu alias aliena re possessionem ad effectuz reparationis ecclesie, vel eius domus tunc debet proponi supplicatio in signatura cum similibus, qꝛ semper difficultas iacet propter diminutionem dotis.

¶ Altare

¶ Altare portabile.

¶ Modo conceditur in locis apostolica, sz ordinaria auctoritate interdictis, et solū impetrā. et familiariū suoꝝ domesticoꝝ p̄ntia.
Quando esset vir dignus qualificatus, tunc poterit dari etiaz in presentia quinqꝫ personarum aliarum, sed tunc in signatura fiet verbum cum dominis.
Cum petit̄ cum clā ante diem addat̄ circa tñ diurnā lucē ꝛc.
In signatura, vel in clausulis semper addi debent in forma.
Non datur per breue nisi ex singulari gratia.
Altare non debet cōcedi nisi nobilibus, vel graduatis, aut alijs dignis personis, sic olim obseruabatur.

¶ Confessionale.

¶ In signatura cōfessionalis semper dz poni in forma, quando ponunt̄ verba, vcz ita tñ, ꝙ in dicto mortis articulo, et qđ de illo dubitatur plenaria remissio ipsi oratori concedatur. Et si mors ea vice non sequatur, ipse tñ absolutus remaneat, et indultum huiusmodi eidem oratori iterum nihilominus suffragetur, quoties modo opus fuerit, hec verba precedentia semper cassari debent, qꝛ solis principibus etiam cum magna difficultate.
Semper in clausula, et de reseruatis addi debent verba, vcz casibus in bulla cene domini contentis duntaxat exceptis.
Confessionale pro confratribus non debet facere mentionez de religiosis. Et si facit adde de licen. superioris.
In confessionali confraternitatis, adde dummodo numerum ducentum personarum viro et vxore pro vna persona computatis non excedunt.
Nunquam debet dari confessori electio, qui possit tantum, quantum penitentiarij.
In confessionali adde clausulā, et quo ad casus reseruatos, et plenariam remissionem, si est annus iubilei, adde post finitum annum iubilei.

¶ De sacramentis, et sepultura.

¶ Quando petunt, quod possint recipere sacramenta ecclesie a quocunqꝫ sacerdote addi debent verba, preterq̄ȝ in paschate, et sine preiudicio.
Quando petunt, quod si contingat eos decedere tempore interdicti auctoritate ordinaria appositi eorum corpora ecclesie tradi possint sepulture, addi debent verba, videlicet sine pompa funerali, vel absqꝫ solennitatibus consuetis.
Tempore interdicti auctoritate apostolica appositi, nullis, nisi solis principibus, idem conceditur.
Qñ petit sepeliri ex̄ propriā parochiam addi dz, sine p̄iudicio.
Quando volunt transferre corpus de vna ecclesia ad aliā ex rationabili causa, addi debet, sine preiudicio.
Qñ parochiani a matrice distant non possunt propter inundationes aquarum, aut alia pericula ad matricem ecclesiam cōmode venire, tunc eis conceditur in eorum capella diuina audire, et sacramenta recipere posse, addat̄ tñ semper, sine preiudicio.
Cum parochialis ecclesia ex causa transfertur ad alium locum, semper debent poni hec verba, et cum superficie terre, et ossibus mortuorum inibi existen. et dimisso ibi aliquo sacello, siue oratorio in signum translate ecclesie parochialis huiusmodi ꝛc.

¶ Stationes vrbis.

¶ Stationes vrbis non conceduntur, nisi de licentia Pontificis, et quando conceduntur, tunc non debet dari quo ad septem basilicas, in quibus sunt plenarie indulgentie.

¶ Licentie.

¶ Non datur licē. resignandi et permutādi dignitates maiores et principales, neqꝫ datur in supplicatione oratoris pro compermutantibus, igitur addi debet, dūmodo non fuit maioris dignitatis, vel principalis, et compermutantium, vel alias simpliciter resignantium similium facultatem non habentium beneficia non sint generaliter reseruata, vel loco vtili clausule potest poni ꝑ se.
Licen. visitandi pro archidiacono datur in forma.
Licen. testandi datur in forma, quando petitur ad certam summam, videlicet centum ducatorum, et si ad maiorem summā, tūc componitur cum datario.
Licen. huiusmodi non datur, nisi de licentia sui superioris.
Licen. visitandi sepulchrum Dominicum, et alia loca vltra marina datur sub sola signatura etiam pro absen.
Aliqui volūt, ꝙ absentibus detur per breue, et pro religiosis de licentia sui superioris.
Licentia vescendi lacticinijs, et ouis, et carnibus de consilio vtriusqꝫ medici, et datur per breue.
Licen. pro sacerdotibus vicinis turcis petē. posse celebrare horas canon. et missas in vulgari celebrare consueuerunt.

Licen. benedicendi ornamēta ecclesiastica, et vtēdi mittra, et alijs pontificalibus datur abbatibus, et ꝙ possint conferre primam tonsuram, et quatuor minores ordines suis nouitijs. Non tñ benedicendi, et consecrandi calices, ꝛc. cū non sint cōsecrati. Et qꝛ inferioribus episcopis nunq̄ȝ conceditur, in quo vtantur chrismate, vt est in benedictione calicis ꝛc.
Cōcedit̄ episcopis ex aliqua causa, ꝙ adhibitis tribus aut quatuor abbatibus procedere possint ad degradationez presbyterorum suarum dioce.
Clericis secularibus datur licen. recitandi cū vno socio seculari, et non regulari horas canonicas iuxta rituz romane ecclesie, nō tñ anticipando, vel postponendo. etiam clericis secularibus licētia horas recitandi canonicas iuxta ritum alicuius ecclesie cathedralis vel metropolita. ſm quam a multis annis dicere consueuit episcopis et religiosis huiuscemodi licen. denegatur.
Religiosis datur licen. transferendi se ad alium ordinem de licen suorum superiorum.
Quando volunt se transferre ad arctiorem regulam, tunc absqꝫ licen. suorum superiorum datur licen.
Non datur licen. fratri mendicanti transferendi se ad aliuz ordinem mendicantium.
Fratribus mendican. et alijs religiosis peten. ꝙ possint stare extra loca ordinū, et deseruire alicui beneficio seculari, vel regulari cum cura, vel sine cura.
Quod possint audire confessiones, et ministrare ecclesiastica sacramenta, datur de licen. superioris.
Sed cassantur verba, videlicet vel regulari, vel sine cura.
Qui habuerunt licen. a suo superiore peten. illam confirmari, addi debent verba, videlicet durante licen.
Quando vltra premissa petunt, valde est aduertendum etiā non considerata licentia per superiorem cōcessa, quia aliquando honesta aliquando inhonesta conceduntur.
Datur licen. mulieribus, ꝙ quater in anno possint cuz tribus honestis mulieribus intrare monasteria monialium quorumcunqꝫ ordinum sancte Clare de licen. illarum, que monasterijs presunt, dummodo ibidem non pernoctent.
Ista gratia oliz solis mulieribus nobilibus, vel al's valde dignis dari consueuit, viris nūquā conceditur, nisi ad effectum reparationis monasterij vel ecclesie, aut aliorum edificiorum.
Quando presbyter, vel bñficiatus medicus petit, ꝙ possit exercere artem medicine, etiam tunc debent verba, vcz citra adustionem et incisionem, et amore dei.
Quando est medicus principis id petens, addi debent verba, vcz citra adustionem et incisionem, et pro persona principis, et familiarium suorum domesticorum duntaxat.
Licen. recipiendi reliquias ex capella sancti Anastasij monasterij trium fontium extra vrbem, et exportandi ad partes, addi debet et de licen. domini commendatarij dicti monasterij.
Nō dz dari licē. recipiēdi reliqꝫ ex alijs eccle. nisi ex magna cā.
Licen. portandi lapides porphireos ad partes pro altaribus portatilibus cum difficultate conceditur ꝑpter Romanos hoc impedien. quando hoc sciunt, et quando scire non possunt.
Licen. pretereūdi de mēdicātibus ad monachos non datur, nisi deroget̄ cōstitutioni Mart. pape. v. q̄ icipit, viā ambitiositatis.
Nemini dz concedi licen. siue facultas, ꝙ absoluere possit in casibꝰ epalibus, nisi sit vir valde q̄lificatus, puta doctor, vel magister.

¶ Licentie doctorandi.

¶ Quando quis petit cōmitti in partibus alicui prelato, vt constito sibi oratorem in tali facultate sufficientem adhibitis duobꝰ aut tribus eiusdem facultatis doctoribus illi insignia conferant etiam addi debet clausula. Et assistentium votis iuratis.
Et cassari debent verba duobus vel tribus.
Quando petunt, ꝙ possit gaudere de priuilegijs, quibus gaudēt alij eiusdem facultatis doctores, quarūcūqꝫ aliarū vniuersitatū addi debent verba, vcz in quibus studuerunt duntaxat.
Cum quis promouebitur in iure canonico, tūc commissarius et assisten. debent esse in eodem iure doctores, vel licen. Et sic de alijs facultatibus, in quibus promouebuntur.
In hispania nō debet derogari priuilegio siue indulto cathedralibus et metropoli. ecclesijs Castelle, et Legio. requirē. ad instan. regis et regine Hispanie per Sixtum papā. iiij. concesso, quo ad preben. graduatorum, nisi rex et regina supplicarent.
Derogatur tamen alteri indulto, quo cauetur, ꝙ nullus etiaz vigore breuis in regno Hispanie doctorari debeat, nisi prius in aliqua vniuersitate eiusdem regni fuerit examinatus.
Licen. doctorandi extra terras ecclesie non debet dari per bre-

ue, nisi ex gratia.

Qñ aliqs petit doctorari in vrbe, tūc ēt dȝ addi clā, vcȝ Assistē. votis iurat. nec dȝ derogari priuilegijs colla. aduocat. conces.

Item in theologia quo ad seculares etiam relig. committi consueuerunt magistro sacri palatij in vtroqȝ, vel altero iurium multoties collegio aduocatorum in medicina pro medico.

Sed sepe fallit, tamen in theologia commissio obseruatur.

Religiosi doctorantur de licen. superiorum suorum.

Nullus ex dictis doctoribus sic promotis concedi debet ꝙ gaudere possint priuilegijs etiam vigore gratie expectet ꝛc.

Sed solum in genere, ꝛ quibus gaudent alij doctores vniuersitatum, in quibus sic promoti student.

Qñ licētia doctorādi ponit̄ cōmitti in canonicatu, in quo est vniuersitas studij gn̄alis. Tunc addant̄ verba extra vniuersitatem.

Audiendi leges.

Sacerdotes ꝛ ecclesiastici petentes eis dari licen. studendi, ꝛ audiendi, ac etiam legendi leges, illis datur licen. audiendi, studēdi, ꝛ cassatur verbum legendi.

Datur tamen licent. legendi, sed non in publico, ꝛ semper addi debet clausula ad quinquennium.

Olim nō dabat̄ religiosis, vt leges audire dērēt, neqȝ illis studere, ꝫ obseruabat alericē. qꝛ religiosis nūqȝ ōdit licē. ad ius ciuile.

Promouendi ad ordines.

Licen. promouendi ad sacros ordines solum datur arctatis ratione beneficij, nisi foret pro aliquo curiali tenen. beneficium sine cura, sed promoueri de licen. suorum superiorum.

Quādo petitur, ꝙ possint promoueri in vno vel duobus, aut tribus diebus dominicis, aut feriatis, vel non feriatis simul, vel successiue, tunc debent cassari verba simul.

Solis episcopis conceditur pro vno die dominico, vel festo ad omnes ordines promoueri possint.

Electio petenti posse consecrari adde.

Si ꝛ postqȝ lr̄as siue ꝓuisio, expeditis epis illis presentauerit.

Non datur aliquid peten. electis, ꝛ presentibus committi consecrationem. Caue ad cameram apostolicam.

Si petit illegitimus ordinari posse, ꝛ bn̄ficiarij i. xvj. an. qꝛ nobilis tolle verbū, ordinari, vel immediate subiunge in etate legitia.

Qñ bn̄ficiatus petit, ꝙ a quocūqȝ catholico antistite extra Ro. cu. ad omnes ordines promoueri possit, addat̄ de licē. sui ordinarij, al's sepenumero pp excessus per eos cōmissos a suis ordinarijs refutati, ꝯfugiūt ad alios ordinarios, quibus express. huiusmodi sunt incogniti, recipient ordines supradic. ab eis sepius cōtigit, ꝙ nō sufficiens ad ordines petijt, ꝛ obtinuit cōmitti alicui antistiti eẋ Ro. cu. residēti. et postqȝ expediuit breue, fecit se promoueri in curia absqȝ examinatione camere, pp contradictionē etiam que implet, ꝛ ideo semper illa tolli debent.

Clerico qui in bello astitit, quia seuis etiam si nemine ꝛc. datur citra altaris minist.

Dat̄ dispē. de nō promouēdo ad annū ꝑ solā signaturā, ad bienniuȝ vero ꝑ breue, ꝛ vltra ꝑ bullā, dūmodo intra annū sit sb̄dia.

Habui pro fratre meo ad qnquēniū rōne studij, ēt ad oēs ordines, qꝛ nō ꝑcipiebat fructus eccle. ꝑ qua erat astrictꝰ, qꝛ erāt reseruati loco pensio. illi, qui resignauit sibi bn̄ficium, ꝛ talis licen. sine dispen. fuit per breue. Et dn̄s Agenen. fuit referendarius.

De percipiendis fructibus in absen.

Datur indultum de fructibus percipiendis in absent. stando in Ro. cu. vel altero beneficioꝝ residendo, seu studio, vbi illud vigeat generale insistendo, sed nunqȝ per breue.

Aliquando petitur vbilibet, vel alibi residendo. Sed hec semper cassantur.

Ubi tñ lꝫ raro ꝯceditur in seruitio regis pro aliquo secretario, aut ꝯfessore, vel ꝯsiliario eiusdē regis cuȝ additione verboꝝ, vcȝ qȝdiu in seruitio regis fuerit, vel durante seruitio huiusmodi.

In indulto hmōi derogat̄ statutis, ꝛ priuilegijs ecclesiarum.

Erectiones.

Omnes erectiones dantur cum clausula, ꝛ sine preiudicio.

Quando quis petit in aliqua cathedrali, vel collegiata ecclesia, erigi nouam dignitatem per eum obtinendam, ꝛ sibi ꝯferendaȝ.

Quandoqȝ fit in illa ecclesia vltima dignitas si concedatur, tunc debent poni illa verba sine preiudicio ꝛ de consensu.

Quando decanus ꝛ capitulum supplicant, tunc ponitur in signatura de consensu ordinarij.

Et datur reseruatio iuris pat. dignitatis hmōi fundatori petēti.

Ubi est erigendum nouum monasterium in loco a laico donato, adde ꝛ cum expressione, ꝙ in dicto loco non fuit hactenus aliud erectum beneficium.

De reseruatione iuris patronatus.

Reseruatur ius patro. volenti edificare de nouo ecclesiā solo equatam, aut ecclesiam sufficienter dotare, vel dotē, ad tātūdem augere etiam heredibus, ꝛ tunc pro clausula postquā edificauerit seu dotauerit sufficienter vel dotem auxerit, ꝛ tantūdem.

Si beneficiuȝ valeret annuatim tres, vel quatuor, aut quinqȝ ducatos tantum, nō debet dari iuspatronatus alicui, nisi vltra illos auxerit arbitrio signatorum.

Si reseruatio beneficij concedatur reseruatio iurispa. necnon annuatim addi debet occurrente institutione ordinarij, habeatur semper confirmatio apostolica seu noua prouisio intra duos mēses ex tunc computandos ꝛ litere ex toto expediantur, alioquin vacare censeatur eoipso.

Non debet reseruari iuspatronatus pro aliquo, quādo testatur vel fundatur, aut iubens erigi eccle. vel augens dotem alicuius beneficij, ꝛ nihil dixit de iurepatro.

Prorogationes.

Prorogatur terminus de publicando acceptationem vigore gratie expectatiue ad tres menses factam.

Prorogatur terminus de intimando acceptationeȝ vigore gratie expectatiue facte ad tres menses.

In prorogatiōibus huiusmodi ponitur in fine termini per regulam cōces. computandū, addi debent verba, vcȝ nondum elapso aut de ꝓximo instan. isti termini etiā amplius prorogantur iuxta qualitateȝ tempoꝝ, ꝛ causas inibi express. ꝛ semper dari possunt per simplicem signa. ꝛ absen. a curia. Cū petitur prorogari terminus ad intimandū in locis beneficij resignatione in manibus pape facta, datur ꝑ aliqua causa prorogatio ad tres mēses ꝛ nō amplius, nisi cum magna difficultate, cum ille qui resignauit, permaneat in beneficio absqȝ titulo fructus eiusdem percipiendo.

Similiter de nō promouēdo ad sacros ordīes noue prorogationes cōceduntur, aut denegant̄ iuxta narra. in supplicatiōe, tamē vltra trienniū nemini dare debēt, nisi fuerit in subdiaconatus ordine constitutus, aut alias fuerit legitima causa prorogationis.

Electis in epos in Frācia non datur prorogatio de non promouēdo ad sacros ordi. neqȝ tēpus ad consecrandū epis, nisi eoruȝ electiones fuerint per sedem apostolicam confirmate.

Cum beneficium est ad tempus cōmendatū aliquando ex causa cōmende huiusmodi prorogatur siue extenditur ad vitam, tamē ad parochiales ecclesias, ꝛ dignitates conuentuales, ac officia claustralia habendus est respectus, in Francia dignitates cōuentuales cōmendantur nobilibus, ꝛ doctoribus.

Olim officia claustralia nemini commendabatur. Nunc aliquādo religiosis commendantur ꝛ male, cum officia huiusmodi personalem requirant residentiam.

Similiter dispensatio de tertio, vel quarto incompatibili extenditur ad vitam aliquando.

Tempus lapsum non potest prorogari, sed datur noua ꝯcessio.

Aliquando datur dispensatio cum noua prouisione.

Quando prorogat̄ de non promouendo ad ordiñ. expirauit ꝛc. tunc vacat beneficium.

Moratorie in terris ecclesie.

Moratorie in terris ecclesie debēt cōmitti in ptibus, vcȝ fiat ꝙ cōmitatur ordinario, vel ꝙ ptās terre. N. prouideat ꝛc.

In vrbe debent audiri creditores, si concedūtur debēt addi verba videlicet, data idonea cautione, si illam dare non potest, quaȝ potest, dabit, videlicet iuratoriam.

Pro fideiussoribus non datur moratoria.

Contra executoriales non datur moratoria.

Papa non dȝ dare moratoriaȝ laicis extra terras ecclesie, neqȝ clericis in odium laicorum.

Quando aliquid dȝ committi in curia sub sola signatura, vcȝ et committatur vicario ꝛc. vt licen. doctorandi ꝛc. vt. s.

Quando est per bullam vel breue, poni dȝ committatur ordinario ꝛ cetera.

Confirmationes.

In cōfirmatione cōcordie vel similis materie, vbi quedā enarrantur, que continētur in aliquo instrumēto si subditur, ꝛ omnia in dicto instrumento cōtenta, hoc nō deleas, seu adde quatenus sint honesta, dele clausulam. Et cum suppletione defectuū in ꝯfirmatione concordie, qꝛ forte competat alteri exceptio alicuius irritantis defectus causa, qui non iuste ei aufertur, nisi ambo supplicent Alexandrum.

Confirmatio concordie, vel vnionis, vel alterius materie, nō datur ex certa scientia.

Datur confirmatio bacchalariatus inualide.

Non

Non confirmantur impositiones censuum facte, vel astutis, vel ordinibus collatis.

¶ Quando petitur extingui pensio.

¶ Nota q datur etiã extra curiã q possit extingui pensio imposita super fructibus alicuius beneficij per solam signaturã. Et ego habui pro archiepiscopo specialem sub Julio cum anticipata solutione. viij. an. & pensio erat. xxv. flore. auri de camera.

¶ Taxe sacre penitentiarie apostolice.

¶ Quinquenniales, & perpetue dispensationes.

Quinquẽnium pro vna persona, siue pro pluribus. Et pñt hic poni simul vir & vxor, & eorum liberi. Si tamen alter eorum haberet liberos ex alio matrimonio, vz ex alio patre, vel ex alia matre, non possunt simul poni cum parentibus dolendini. xx.

Perpetuum pro vna persona. g. xvij.

Et p viro & vxore, q; p alijs nõ dat pluribus insimul. g. xviij.

¶ De absolutionibus. Et primo pro promotis.

¶ Absolutio pro clerico presente vel absente vltramontano, q suscepit ordines in partibus citramontanis. g. xvij.

Absolutio pro illo, qui absq; licen. sui ordinarij, seu diocesani fuit promotus. g. xvij.

Absolutio pro eo, qui minores, & subdiaconatus ordines vna, & eadem die suscepit. g. viij.

Absolutio illius, qui non confirmatus suscepit ordines. g. viij.

Absolutio illius, qui se fecit ad fictum titulum promoueri. g. vij.

Absolutio pro illo, qui non confirmatus bis se fecit cleri caractere insigniri. g. viij.

Absolutio pro eo, qui ab episcopo iustum titulum non habenti suscipit ordinem. g. vij.

Absolutio illius, qui minor. xxv. annis existẽs se fecit ad omnes sacros ordines promoueri, & non est in etate legitima. g. vij.

Absolutio pro eo, qui nondum venit ad etatem legitimam, & petit secum dispensari, & q possit ministrare. g. xviij.

Dispensatio pro eo, qui dum. xx. sue etatis annum attigerit, petit q ad omnes sacros ordines promoueri possit. g. xxxiij.

Absolutio pro presbytero, qui ministrauit in ordine sacro non suscepto. g. viij.

Absolutio pro presbytero, quia minor annis parochialem ecclesiam obtinuit, & se promoueri fecit. g. viij.

Absolutio pro eo, qui sine sui ordinarij licen. fuit promotus, & super hoc non est lata sententia. g. vj.

Item si est lata, sed ignorabat. g. vj.

Absolutio pro eo, qui cadauer vsurarij publici tradidit sepulture ecclesiastice. g. viij.

Absolutio, & dispẽsatio pro presbitero, qui sciẽter celebrauit excommunicatis presentibus. g. vij. vel. viij.

Absolutio, & dispensatio pro presbytero, qui excommunicatos ad diuina admisit. g. vij.

Absolutio pro eo, qui sine licen. sedis apostolice sanctum sepulchrum, & alia loca vltramarina visitauit. g. viij.

Absolutio pro monacho portante sotulares rostratos, & tunicas nodatas. g. vij.

Absolu. pro presbytero, qui coniunctos in gradu prohibito matrimonialiter copulauit, & coram eis celebrauit. g. vij.

Absolutio pro illo, qui vsuras occulte exercuit. g. vij.

Absolutio pro illo, q literas testimoniales falsas scripsit. g. vij.

Abso. illorũ, qui fuerunt testes in talibus literis falsis. g. vij.

Absolutio pro eo, qui in ecclesia cognouit mulierem, & alia mala commisit. g. vj.

Absolu. pro presbytero, qui nonnullas personas absq; eorũ curati licentia matrimonialiter copulauit. g. vij.

Absol. pro presbytero, qui nonnullas personas clandestine matrimonizauit, & clandestinis matrimonijs interfuit. g. vij.

Abso. pro presbytero, qui suos nubentes benedixit. g. vij.

Absolu. pro concubinario, & dispensatio super irregularitate, & hoc contra prouinciales, & sinodales constitutiones &c. g. vij.

Absolutio pro laico super eodem. g. viij.

Absolutio pro laico, qui res sacras de loco sacro cepit. g. vij.

Abso. pro eo, qui matrem, sororem, aut aliam consanguineam, vel affinem suam, aut commatrem carnaliter cognouit. g. v.

Absolutio pro eo, qui virginem deflorauit. g. vj.

Absolutio pro vitio simonie pro laico. g. vj.

Idem pro presbytero. g. vij.

Idem pro monacho. g. viij.

Absolutio pro periuro. g. vj.

Absolutio pro illo, qui in causa criminali false deposuit. g. vj.

Absolutio pro canonico. qui prelatum indignũ eligit. g. vij.

Abso. pro presbytero, qui bona ecclesie, que habuit, nõ restituit, licet facta sit contra tales quedam monitio generalis. g. vij.

Absolutio pro illo, qui reuelauit confessionem alterius. g. vij.

Et vltra hoc iniungantur ei maxime pene.

Absolu. pro presbytero siue cleri. qui quasdam literas officij penitentiarie, seu aliqua instrumenta falsificauit, sine tamen alicuius preiudicio, & eas restituit laceratas. g. vij. vel. viij.

Abso. p eo, qui falsificauit literas apostolicas. g. xvij. vel. xviij.

Absolutio pro illo, qui falsificauit priuilegia, & amisit ea, siue sit presens, vel absens ad minus. g. xvj.

Abso. pro presbitero, q sciẽter celebrauit in loco iterdicto. g. ix.

Abso. pro viro & muliere, q durãte tpe interdicti nõnulla corpora defunctorum ad sepeliendum asportarũt, & sepelierunt. g. ix.

Absolu. pro presbytero, qui corpora defunctorum excommunicatorum in terra sepeliuit. g. viij.

Absolu. & dispensatio pro presbitero presente, vel absente, q sciẽter coram excommunicato celebrauit. g. vj.

¶ De votis & commutatione eorum.

¶ Commutatio seu prorogatio voti sancti sepulchri Dominici & aliorum sanctorum vltramarinorum, & apostolorum Petri & Pauli, & sancti Jacobi in Compostella. g. xvij.

Et dz exprimi, si quis voluit absq; alicuius termini prefixiõe, vel cum termini prefixione, quia si terminus est tunc elapsus debet absolui a transgressione voti, & additur. g. j.

Si vero aliquis allegat perpetuũ impedimẽtũ. Jtez si tpale. sed iniungat, q cessantibus impedimẽtis hẽat votũ suũ adimplere.

Jtẽ pro eo, qui vouit se intrare in heremitorio, & dispensat secũ, q per annum seruiat in aliquo famoso hospitali, etiam dicat per totum annum orationem dñicam omni die. xx. vicibus. g. vj.

¶ De matrimonialibus in gradu consanguinitatis vel affinitatis prohibitio.

¶ Dispensatio super quarto gradu consanguinitatis de contrahendo, vel contracto ignoranter. g. xxvij.

Super tertio, & quarto. g. xxvij.

Super quarto, & quinto. g. xxvij.

Et debet concordare cum camera apostolica.

Si vero contraxerint scienter, & consummauerint. g. xxj.

Et eodem modo de affinitate. g. xix.

Jdem super defectu publice honestatis & iustitie. g. xvij.

¶ Super defectu natalium.

¶ Dispensa. super defectu nataliũ ad oẽs ordi. & vnũ bene. etiaz curatum, si de soluto & soluta defectum patiatur. g. xij.

Jtem si quis defectu nõ obstañ. predicto, & eo tacito se fecerit ad omnes ordines, vel ad aliquem ipsorum promoueri. g. j.

Dispensatio de vlteriori, scz quod possit beneficium cum obtento, vel obtinendo vigore prime dispensationis possidere, & ea, si placeat permutare. g. xix.

Licentia comedendi carnes, butyrum, oua, & alia lacticinia, tam in quadragesima q̃ in alijs diebus ieiunal. g. vij.

¶ Absolutio super homicidio clericali.

¶ Abso. pro laico pñte, qui abbatẽ, aut alium presbyterũ minorem epo monachum, vel clericũ interfecit. g. vij. viij. vel. ix.

Pro absente nõ datur, q; omnes tales debent visitare sedẽ apostolicam, nisi quis dicat se perpetuum habere impedimentum, & tunc eadem est taxa. Aut allegat tẽporale impedimẽtũ, vt guerras, inimicitias capitales, paupertatem, aut infirmitatem, & tunc ponatur clausula, q cessantibus impedimẽtis, sedem visitet apostolicam, & eadem est taxa.

Jtem si sit mulier, vel monachus tenetur visitare sedem apostolicam sub eadem taxa.

Jtem eiusdem taxe sunt litere super mutilatione membrorũ, cuius sunt super homicidio.

¶ Absolutio super homicidio laicali.

¶ Absolutio super homicidio laicali pro laico, & potest committi suo rectori. g. v.

¶ Si tamen sit clericus cõmittitur ordinario suo, & non alteri, q; interdicitur sibi executio suorum ordinuz, si quos habet, & ad superiores ascensus. Sed si solum est promotus ad minores ordines, dispensetur secum, q possit in suis susceptis ordinibus ministrare, sed interdicitur sibi ascensus ad superiores. g. vij.

Si vero promotus sit ad oẽs sacros ordines, dispẽsetur secum,

ꝙ possit in minoribus ordinibus ministrare, executione suorum sacrorum ordinum sibi in perpetuum interdicta. g.viij.
Et istis ordinibus idem est pro presente vel absente.
Absolutio, ꝛ dispẽsatio super homicidio laicali pro presbytero decano, aut clerico, quando designatur supplicatio per, Fiat, de speciali, vel de speciali ad cautelam, vel per, fiat, siue sit presens, vel absens, si signetur, sine conditione. g.xviij.vel.xx.
Abso. pro eo, qui interfecit patrem, matrem, fratrem, sororem, vxorem, aut alium consanguineum scꝫ laicum, quia si esset aliqs eorum clericus teneretur interfector visitare sedem apostolicaꝫ.
Item absolutiones committuntur episcopo suo, vel officiali, vel alicui abbati, aut alteri prelato, seu episcopo in dioce. Nec possunt committi curato, ꝛ quelibet earum venit ad. g.v.vel.vij.
Nota ꝙ si interfector sit clericus, suspenditur ab executione suorum ordinuꝫ, si quos habet, ꝛ ad superiores ascensus sibi in perpetuum interdicitur.
Absolutio pro viro ꝛ vxore, q inuenerunt iuxta se pueruꝫ oppressum pro quolibet ipsorum. g.vj.
Absolutio pro marito, qui vxorem suam percussit, de qua peperit abortiuum ꝛ ante tempus. g.vj.
Et idem pro quolibet alio laico. g.vj.
Absolutio pro muliere, que bibit aliquem potum, aut aliũ actum fecit, per quem destruxit fetum in vtero viuificatum. g.v.
Nota ꝙ si premissa cõmittens sit clericus, aut pñbyter, vel fetum destruxerit in vtero materno viuificatum, fiet sicut sup homicidio laicali, ꝛ eadeꝫ est pena, de qua quidem pena.s̃.mẽtio est habita.
Dispensatio cum insertione absolutionis pro presbytero seculari presente, vel absente super homicidio laicali p fiat, de speciali ad cautelam. g.xvj.xvij.xviij.ꝛ quãdoqꝫ.xix.
Nota ꝙ quando dispensatur simpliciter ad omnes ordines, dispensatur ad quecunqꝫ beneficia sine cura. g.vj.vel.vij.
Nota ꝙ qñ quis promotus est ad omnes sacros ord. vel ad vnũ ipsoruꝫ, ꝛ dispẽsatur cum eo super homicidio laicali, qꝛ sup clericali non dispensatur super pro absente, potest ministrare in minoribus dũtaxat. Sed si non est promotus non dispensatur secum ad aliquos ordines, nec ad aliqua beneficia, etiam si sit clericus.

De iniectione manuum.

Absolutio de iniectione manuum in prepositum, decanuꝫ, presbyterum, diaconum aut clericum siue quẽcunqꝫ religiosum etiaꝫ laicuꝫ pro laico presbytero, vel clerico presente, etiam cum sanguinis effusione. g.ix.
Si tamen monachus siue presbyter, vel in aliquibus ordinibus constitutus celebrauit. g.viij.
Absolutio pro absente de iniectione manuũ citra sanguinis effusionem, aut alium excessum similem seu enormem. g.vij.
Si tamen petatur dispẽsatio super irregularitate. g.viij.
Si vero iniectio manuum sit vsqꝫ ad sanguinis effusioneꝫ, aut sit capilloruꝫ extractio, vel alia grauis iniectio siue percussio. g.vij.
Nota tamen, ꝙ si manus iniiciens sit mulier, aut monachus vel alius allegans perpetuum impedimentum. g.vij.
Et ponatur cessantibus impedimentis sedem apostolicam visitet cum effectu, idem allegat paupertatem.
Et quod ponatur visitet eandem, cum ad pinguiorem fortunam deuenerit.
Nota qd̃ si plures fuerit in vna iniectiõe, pcussiõe, homicidio siue mutilatiõe si litera est de speciali, addanꝭ p quolibet. g.ij.
Si in forma. g.j.
Si vero de speciali gratia. g.xliiij.
Si sine numero ꝛ lite fit in forma. g.xxij.
Item eodem modo, si in aliis literis, in quibus plures possunt esse in eodem delicto, vt prius notatum est.
Absolutio pro eo, qui percussit patrem, aut matrem, compatreꝫ, aut commatrem.

De corpore vitiatis.

Dispensatio pro aliquo super defectu alicuius membri p presente. g.xiij.
Item pro absente. g.xvj.
Nota ꝙ qualitercunqꝫ dispensatur, siue ad oẽs, siue ad aliquos ordines eadem taxa vel quasi. Dispẽsatio pro presbytero presente vel absente, qui abscidit suos testiculos. g.xvj.

De spoliis.

Absolutio, ꝛ dispẽsatio super spoliis, incendiis, rapinis, ꝛ laicalibus homicidiis. g.viij.
Et potest committi alteri prelato, quaꝫ ordinario, sed si premissa sint cõmissa in loco sacro, vel cum locoruꝫ sacroꝝ effractione, absolutio committitur ordinario, ꝛ si talis sit clericus, interdicitur sibi executio suorum ordinum, ꝛ ad superiores ascensus. g.viij.
De raptoribus, ꝛ incendiariis. g.viij.
Rehabilitatio pro inhabili. g.xxxv.
Scriptor habet. g.viij.
De legitimatione eoꝝ qui non hñt patrẽ, nec matrẽ. g.xij.
Pro litera illius, qui habuit vnam vxorem, ꝛ ipsa ab eo recessit, ꝛ ipse eam expectauit per aliquod tempus, ꝛ postea diligentiam fecit scire de morte, vel vita eius, ꝛ fuit apportata fama de morte eius, postea contraxit, vel vult contrahere cum alia vxore, petit ꝙ possit remanere cum secunda, ꝛ quod proles ꝛc.
Si litera est iudiciaria ꝛc. videat auditor ꝛc. g.x.
Scriptor habet. g.vij.
Qui excõicatus est, vel presbyteruꝫ interfecit, aut vulnerauit, seu alio crimine innodatus moritur, ꝯcediꝭ ad instan. parentum, vel amicorum suorum, ꝙ possit inter alios fideles sepeliri. g.vj.
Pro pñbytero, q sepeliuit aliquos tpe iterdicti ignorãter. g.vj.
Et scienter. g.xvj.
Quando aliqui manus violẽtas iniecerint in vicinos, vel imposuerint in aliquos venit in taxa ad. g.xxj.
Et in sigillo ad. g.xxij.cum dimidio.
Pro aliqua religiosa, que petit licentiã eundi ad balnea cã infirmitatis, vel ꝓpter aliam iustam cãm, supplicatio fit in forma, similiter alibi si petat licentiam pro qualibet psona addunꝭ. g.ij.
Pro falsificatore literarum apostolicarum signantur de speciali mandato. g.xxvij.

De sententiis generalibus.

Absolutio de sententiis generalibus in forma assertiua p modum si inueneris, aut licet non credas pro religioso presente, vel absente abbate, vel alio religioso. g.ix.
Pro presbytero seculi. g.x.
Pro clerico, vel laico. g.xj.
Absolutio pro eo, qui est excommunicatus, ꝛ grauatus paupertate, ita ꝙ non potest creditoribus satisfa. g.vij.
Absol. pro presbytero, qui ligatus quadam sententia speciali diuina celebrat officia, nec est cura, si sit absolutus, vel non. g.viij.
Absolutio pro monacho, qui sine licentia monasterium suũ exiuit. g.vij.viij.vel.ix.
Nota ꝙ quando aliqua litera petitur redaptari, soluitur tertia pars taxationis illi, qui dat.
Nota ꝙ quando litera est declaratoria, ꝛ auditor super irregularitate ꝛc. ipse signat, fiat de spirituali quo ad ratum ꝛc. Si est ita, quandocunqꝫ ponitur ista coniunctio et, tunc taxa duplicaꝭ.

Summarium literarum expediendarum per officium sacre penitentiarie aposto.

Primo de matrimonialibus.

In tertio gradu cõsanguinitatis vel affini. in quibus semper componiꝭ cum datario, nisi impedimentum fuerit occultũ. Et litera fit in foro conscientie.
De contrahendo in tertio, siue consanguinitatis, siue affinitatis. d.iiij. g.j.
Similis est taxa de ignoranter contracto, siue consummato, siue non. d.ij. g.j.
De scienter contracto in eisdem gradibus, siue consummato, siue non. d.ij. g.v.
Item in secundo, ꝛ tertio potest etiam dispensare penitentiarius ꝛ non componitur, nisi super tertio eis datur lite. declar. domini Gregorii pape.xj. super secundo. Et sic ambe litere veniunt sine composi. ad duca.iij.g.vj. d.iij. g.vj.
Item etiam dispensa. potest peniten. in primo gradu affini. in foro conscien. ꝛ lit. venit. d.ix. g.vj.
Item in secundo etiam vnit ad. d.vij. g.vj.

In quarto consanguinitatis, seu affinitatis.

De contrahendo in quarto, siue sit consanguinitatis, seu affinitatis venit litera. d.j. g.v.
Similis est taxa de ignoranter contracto, siue consummato, siue non. d.j. g.v.
De scienter contracto, ꝛ consummato in eodem quarto gradu, componitur cum datario. lit. venit vltra quinto. d.j. g.ix.
Itẽ si nõ fuerit ꝯsummatũ, nõ cõponiꝭ, sed lit. venit. d.j. g.ix.
Itẽ de contrahendo, aut ignoranter contracto in tertio ꝛ quarto, siue consanguinitatis, siue affinita. non componitur, quia declarat. dñi Clementis pape.vj. ꝛ ambe litere veniunt.

Et si

Et si fuerit scienter contractum non consummatum. d.ij. g.iiij.
Si vero fuerit consummatum, componitur cum datario, & litera venit. d.ij. car.vj.
Declaratoria super quarto & quinto. d.j. car.iij.

¶ De dispensatione super defectu natalium.

¶ Pro patiente defectum natalium de presbytero, & soluta, vt possit promoueri ad omnes ordines, & obtinere vnum beneficiũ curat. vel non cura. d.j. car.j.
Item si sit de soluto & soluta. d.j. car.o.
Item si voluerit duo beneficia compatibilia. d.ij. car.iiij.
Item si voluerit tria beneficia compatibilia. d.iiij. car.iiij.

¶ De absolutionibus.

¶ Absolutio pro eo, qui occidit patrem, aut matrẽ, aut fratrẽ, siue vxorem, dummodo sit laicus. d.j. car.v.
Item si sunt plures persone in eadem litera pro prima taxa est integra, & pro alijs media.
Item quando homicidium est casuale, potest dispensari cum presbytero, & eum absoluere, & litera venit. d.vj.
Absolutio pro illo, qui fecit promoueri sine licen. sui epi. d.ij.
Absolutio pro illo, qui se fecit promoueri ad fictum titulũ. d.ij.
Absolutio pro illo, qui binos ordines recepit vna die. d.ij.
Absolutio pro illo, qui subdiaconus existẽs pretermisso ordine diaconatus se fecit promoueri ad presbyteratum. d.ij.
Absolutio pro presbytero, qui verberauit presbyterum, siue clericum, & postmodum celebrauit. d.iij.
Absolutio pro illo, qui non celebrauit. d.ij.
Absolutio pro muliere, que potum veneficum potauit, vt fetuz pareret abortiuum. d.j car.vj.
Et sic de multis alijs absolutionibus, que non sunt multũ in vsu possunt tamen videri in preinscriptis.

¶ De absolutionibus mortuorum.

¶ Pro mortuo excommunicato, pro quo supplicant cõsanguinei, litera absolutionis venit. d.j. car.ix.
Pro muliere, que fuit inuenta suspẽsa, siue pro viro, vt possit ecclesiastice tradi sepulture. d.j. car.ix.

¶ De absolutione a simonia.

¶ Absolutio ꝑ illo, q simoniace recepit ordines. d.iiij. car.iiij.
Pro illo, qui commisit simoniam in beneficijs, & petit illud retinere. d.vj.
Et si percepit fructus, ex illo, componit de fructibus perceptis cum datario, nisi vellet literam in foro conscientie, de quo nunquam componitur, si simonia sit occulta.

¶ De commutatione votorum.

¶ Litere dantur in foro scientie commutatio cuiusdã voti. d.iij.
Comutatio voti sancti sepulchri, sancti Jacobi, aut beatoꝝ apostoloꝝ Petri & Pauli non datur, nisi sit perpetuũ corporis impedimentuz. Et semper componitur cũ datario, & venit lit. d.iij.
Pro illo, vel illa, qui, vel que vouerat intrare religionem, & post ea contraxit matrimonium. d.ij. car.iij.

¶ De apostasia.

¶ Pro apostata qui vult dispen. super irregula. d.iij. car.iij.
Item si vult ire ad alium ordinez, hoc est transferri de ordine ad ordinem, vel de monasterio ad monaste. d.iiij. car.iiij.
Item pro illo, qui non est apostata, & vult transire de ordine ad ordinem. d.ij. car.ij.
Similiter de monasterio ad monasterium. d.j. car.ix.

¶ De cognatione spirituali, de qua nunquam componitur cum datario.

¶ Primo de contrahendo, siue de ignoranter contracto consumato litera venit. d.iij. car.j.
Et si fuerit scienter contractum, & consumatum. d.iij. car.v.

¶ Que predicta sufficiant pro instructione.

¶ Quãdo etiam dantur declarationes super homicidijs casualibus per.c.si furiosus.in clemen. litera venit. d.ij. car.o.
Confessionale cum altari portatili, & clausula ante diem, & in locis interdictis, ac etiam de esu lacticiniorum. d.ix. car.o.
Si sit simplex confessionale pro vna persona. d.j. car.viij.

¶ Absolutio de promotis, & promouendis.

¶ Absolutio pro eo, qui minor annis.xxv. se fecit ad presbyteratus ordinem promoueri, & peruenit ad etatem pro absolutione tantum. g.xix.
Si vero cum absolutione querit retẽtionẽ beneficioꝝ. g.xxvj.
Item si talis promotus nondum peruenit ad etatem, & velit cuz absolutione, ꝙ possit in.xxiij. celebrare. g.lij.
Si vero in.xxiij. g.xxxvj.
Dispensatio pro eo, qui vult ꝙ.xxij. possit promoueri ad presbyteratum, seu ꝙ primum illum attigerit. g.xxxiij.
Si vero in.xxiij. g.xvj.
Item si velit promoueri a quocunqz antistite. g.xxxij.
Si autem talis velit promoueri a quocunqz & extra tempora simul & semel. g.liij.

¶ Absol. & licen. celebrandi vbiqz. g.xxvj.

¶ Absolutio pro eo, q celebrauit in ordine nõ suscepto. g.xxvij.
Absolutio pro eo, qui vno & eodem die duos sacros ordines recepit. g.xxvij.
Absolutio pro eo, qui ad fictum titulum se promoueri fecit.
Si adduxerit testes, aut iuramento de titu. g.xxxij.
¶ Nota Julius papa.ij. voluit habere compositionem ab illis, qui isto modo ordinantur.
Si vero non adduxerit testes, nec iurauit. g.xix.
Absolutio illius, qui sine literis dimissorialibus sui ordinarij ad ordines, seu aliquem eorum absoluitur.iij.vel. g.xix.
Si velit retentionem beneficiorum, si que obtinet. g.xxxvij.
Item si talis velit derogationem aliquam specialem ordinarij sui, tunc taxantur tres plus propter illam derogationẽ. g.xxviij.
Item si quis velit promoueri a quocunqz ad primam tonsuram & quatuor minores. g.xv.
Nota ꝙ datur per peniten. ꝙ religiosus possit ꝓmoueri in.xxij. & primo propter fauorem religionis, & taxatur ad.xij. g.xxxij.

¶ De literis gratiosis.

¶ Confessionale, altare portatile. g.xxj.
Confessionale pro vna persona.
Si pro viro & vxore taxatur vnum plus. g.xxiij.
Altare portabile pro vna persona. g.xxj.
Pro viro & vxore. g.xxxiij.
Pro viro & vxore & liberis. g.L.
Nota quod confessionale pro religioso, si velit de licentia sui superioris. g.xxj.
Si vero absqz superioris licen. taxatur.xij. g.xxxv.
Nota ꝙ est similis ratio de religioso, tempore interdicti auctoritate ordinaria taxatur.vj. g.xix.

¶ Temporalis licentia.

¶ Licentia pro religioso volente studere in aliqua vniuersitate per septennium fit de speciali. g.xij.xxxiij.
Licen. pro religioso, ꝙ possit deseruire cuicunqz beneficio ecclesiastico de licen. superioris, & ea duran.xv. g.xxxv.
Licen. pro religioso, vel religiosa, vt possit ante annũ probationis emittere professionem.
Licen. absoluendi parochianos a casibus episcopo reseruatis ad quinquennium tantum taxatur. g.xxxiij.
Si autem velit ad vitam taxa.xxxvj. g.cij.
Licen. pro moniali egrediendi monasterium tempore infirmitatis, aut pestis, ꝙ possit meare ad domos parẽtũ taxa.xv. g.xlv.

¶ Absolutio de homicidijs.

¶ Absolutio homicidij casualis vim vi repellendo, & se defendendo &c. Cum dispensatione ad ordines &c. & retentione beneficiorum, taxatur. g.xxj.g.lxvj.
Si autem homicidium fuerit casuale, non autem vim vi repellẽdo, sed casualiter, non dando tamen operam rei illicite, & non voluntarium, taxatur.xxxvj. g.cij.
Si autem dederit operam rei illicite, & fuerit causa homicidij datur absolutio, & ad maiores, seu minores. Si iam fuerit promotus, dempto ministerio altaris. Et si obtinuerit aliquam parochialem ecclesiam datur retentio illius. Quatenus per idoneum substitutum in diuinis deseruiri faciat. Si autem non obtinuerit beneficium cura. sed vnum simplex, aut duo datur retentio illoꝝ duoꝝ quatenus de vno illoꝝ ꝯmode sustentari non possit, & illis deseruiri faciat ẜm onera incumbentia eisdẽ, & taxat.xviij.g.liiij.
Presbytericidium seu clericid. cuiuscz in sacris ordin. pro laico presen. in curia.vj. Et oportet ꝙ faciat penitentiam publicã faciendo se verberari per quinqz parochiales ecclesias, vt his intelligitur tamen absen. taxatur.xj. g.xvij.
Si autem voluerit commutationem illius pene puniri in secretam, & committatur eius confessori per eum eligendum, tunc bulla venit de expresso ad. g.xviij.g.liiij.
Si autem sit absens datur & cõmittitur duntaxat ordinario loci quod faciat penitentiam publicam in loco vbi perpetratum fuit delictum si tutus patet accessus, si non vbi iusserit ordinarius, taxatur.vj. g.xvij.
Laicidium pro laico, qui interfecit laicum absolutio tantum taxatur.iiij. & venit bulla in forma taxatur.iiij. g.viij.vel.ix.
Si vero aliquis presbyter seu clericus aliquẽ, siue laicũ, siue cleri

cum vim vi repellendo, & se defendendo mortem aliter non valens euadere, datur declaratoria

Si vero vocatis & vocādis, & cītito de affert, & taxat. vj. g.xxij.

Si vero tale homicidium per viam dispensa. ad cautelam cum clericis, quatenus si est ita, & vim vi repellendo, & seipsum defendendo mortis predicte aliter euitare non valens datur per offic. & taxatur ad.xxj. g.lxvj.

Absolutio pro clerico, qui interfecit laicum, vel clericum, & velit duntaxat absolutiones, vel ꝙ interfuerit, vel ꝙ interfecerit dando auxilium, vel consilium taxatur. vj.

Et datur in foro aperto taxatur.vj. g.xviij.

Absolutio pro eo, qui auctoritate apostolica fuit excommunicatus, postmodum celebrauit, querit absolutionem cum dispen. super irregularitate, taxatur ad.xv.

Et venit ad.car.xiv.

Si vero ordinaria auctoritate, aut alia aliqua generali excōmunicatione excommunicatus.

Et deinde celebrauerit, & velit absolutionem cum dispens. super irregularitate, vt supra taxatur ad. ix.

Et venit litera ad. car.xxvij.

Si autem velit cum retentione beneficiorum, si que habet, taxatur ad tres vltra. Et sic adderent. car.vij. vel ad. g.vij.

Compositio datarij de contrahendo in secūdo tertio gradibus est sepenumero.xxv.ducatis.

Et quatuor pro bullis expediendis.

Et tunc sunt.ix.et.xx.in totum.

Item de contrahendo in tertio, est compositio cum datario in.xx.ducatis.et.iij.pro bullis expediendis.

Et sunt.xxviij.in totum.

¶ Bulla Pauli inserenda in literis alienationum, seu commutationum rerum ecclesiasticarum.

Paulus episcopus ser-

uus seruorum Dei ad perpetuam rei memoriam, cum in oibus iudicijs sit rectitudo iustitie, & conscientie puritas obseruanda, id multo magis cōmissionibus alienationum rerum ecclesiasticarum conuenit obseruari, in quibus de Christi patrimonio, & dispensatione pauperum, non de proprio cuiusꝗ peculio agitur, aut tractatur. Quapropter oportet, vt examinandis huiusmodi alienationum causis, q̄ sede apostolica in forma, si in euidentem vtilitatem cadūt, oneratis ecclesiasticorum iudicum conscientijs delegantur, nihil fauor vsurpet, nihil timor extorqueat, nulli &c.

Quatrini decem valent

(Ut accepimus) iulium vnum, decem iulij ducatum vnum. Triginta quatrini carlenū vnum, & sic tredecim carleni, & decem quatrini valent iulios decem.

Ducatus strictus valet decem iulios, & decem quatrinos, qui faciunt summam. xlj. s.t.

Ducatus largus valet decem iulios, & viginti quatrinos, qui faciunt.xlij. s.t.

Et hoc ad negociatorum supputationem.

Secundum vsum cancellarie, & penitentiarie carlenus vꝫ.xxxiij. quatr.ob.vel circiter. Nam sex carleni valent quinꝗ iulios, qui faciunt summam. xx.s.t.

Carleni & grossi eiusdem sunt valoris, similiter ducati & floreni.

Taxe bullarum fiunt per quatrinos albos, & per carlenos, duodecim carleni constituunt ducatum, & aliquando soluendum est in auro.

Aliquando soluuntur.x.iulij pro ducato.

Ad perfecte autem premissa intelligenda opus est exercitatione & notitia differentie inter quatrinos albos, & quatrinos nouos.

Proxime acceditur ad veram taxam per dictum calculum.

Alia extimatio. Ducatus valet. xl.s.t.

Et florenus similiter. Grossus. iiij.s.t.

Carlenus.viij.blans. j.d. Parisis.

Bolenus.v.d.t. Quatrinus. j.d. Parisis.

❧ F I N I S ❧

Sequuntur nomina archiepiscopatuū, & episcopatuum sm Alphabeti ordinē in regno Francie, & eius dominijs existētiū, necnō omnium Abbatiarum, Prioratuum, & aliorum beneficiorum in eorum limitibus ɔtentorum, cum taxa eorundēꝗ cū (ea vacasse cōtingit) apostolice sedi quādoꝗ reseruata, seu pro annata, aut prouisione fuit soluta. Et primo incipiendo a prima litera vsꝗ ad nouissimam protrahuntur.

¶ De litera A.

Auxitanensis archiepiscopatus.

Auchx, gallice. florenorum.x.M.

Abbatia Bardo.ord. Cisterciensis.flo.M.ccccc.

Pessano ordi.s.Benedi. flo.cl.

Simoria or.s.Bened. flo.m.c.

Simontis ordi.Cister. flo.cccccc.

Celle Medulphi or.s.Bene.flo.l.

Case dei or.premō.vj.18.c.flo.8.g.

¶ Antissiodoren.ep̄atus. Aussoirre, gallice. flo.iiij.m.cccc.

Abbatia.s.Germa. Antissiodoreñ.ordi.s.Bened.olim fuit taxata ad flo.m.sed dn̄s papa Urba.reduxit ad. flo.ccccc.

Abbatia Pontiniaci ordi.Cisterciēn. flo.m.c.

Mariani ordi.Premonstracen. flo.cc.

¶ Andegaueñ.ep̄atus Angiers, gallice. flo.m.dcc.

Abbatia sancti Albini Andegauensis ordinis sancti Benedicti.flo.dccc.l.

Nicolai extra muros ordi.s.Benedi. flo.ccccl.

Sergij & Bachi ordi.s.Benedi. flo.cccccl.

Petri de Burgolio ordi.s.Bene. flo dclxx.

Florentij pape Salmurum ordi.s.Bened. flo.iiij.m.

Mauri super Ligerim ordi.s.Bened. flo.cl.

Geor.super Ligerim ordi s. Augu. flo.xxxvj.

Marie Assueris, bellay ordi s.Bened. flo.c.

Omnium sanctorum ordi.s.Augu. flo.xc.

Marie de Ponte atroini ordi.Cistercien.exēptus. flo.c.

Marie de Oratorio ordi.Cistercien. flo.cc.

Marie de Rota ordi.s.Augu. lxxxiij.flo.ix.s.iiij.d.

Sancti Joannis Melliueñ.ord.s.Augu. flo.cccc.

¶ Attrebatensis episcopatus Arras gallice. flo.iiij.m.

Uedasti attrebateñ.ordi.s.Bened. flo.iiij.m.

Montis sancti Eligij, ord.s.Augu. flo.m.cccc.

Nicolai in Arrosia, ordi.s.Augu. flo.ccccc.

Aquitineñ.ordi.s.Benedi. flo.iiij.m.

Inguinatensis, ordi.s.Augu. flo.l.

Uictoneñ.vel Uictonieñ.ordi.Premonst. flo.ccccc.

Petri Harmen.ordi.s.Bened. flo.ij.m.

Rictourdio de Marchenis, ord.s.Bene. flo.ccccc.

¶ Augustensis episcopatus sub Tarantasia. flo.m.ccc.

Uiti in Algani ordi.s.Benedi. flo.cccc.

Nicolai minorum audex, ord.s.Bene.Eluaten. flo.dc.

Monasterium musui, ordi.s.Bened. flo.cccxxxiij.

¶ Agaten.episco.Agede, gallice. flo.m.ccccc.

Uallis magne ordi.Cisterciēn. flo.m.cccc.

Thiberij ordi.s.Benedi. flo.m.

¶ Auinionē.archiepisco.Auignon. flo.m.dccc.

Andree prope Auinioneñ.or.s.Bene. flo.cccc.

¶ Apten.episco.Apt, gallice. flo.cc.

Eusebij ordi.s.Bened. flo.cc.

¶ Albieñ.episco.Alby, gallice. flo.ij.m.

Galliaco ordi.s Benedi. flo.dc.vj.

Condalio ordinis Cistercien. flo.m.

Ganderici de sancto Stephano or.s.Bened. flo.cl.

¶ Arelatensis archiepisco.Arle, gallice. flo.ij.m.

Montis maioris. flo.m.ccccc.

¶ Anicieñ.episco.Le puys en Auuergne. flo.ij.m.cccccl.

Theofredi ordi.s.Bened. flo.ccccc.

Boe ordi.Premonstraceñ. flo.lxxx.

¶ Agennensis episcop.Agen.gallice. flo.ij.m.ccccxl.

Claraco ordi.s.Bened. flo.cc.

Glondomo ordi.Cistercien. fl.cxx.

Prixeimaco ordi.Cistercien. flo.lxx.

Exien.alias Essien.ordi.Cluniacen. flo.dccc.

Sancti

Sancti Mauricij, ordi. s. Benedi. flo.c.
¶ Aurelianensis epis. orlean, gallice. olim fuit taxatus. flo.iiij.m.
Sed dominus papa Grego. reduxit ad. .ij.m.
Benedicti Floriacensis, ordi. s. Benedi. flo.ij.m.
Belgengiaco, ordi. s. Augu. flo.lxxv.
Euurcij, ordi. s. Augu. flo.cccce.
Maximini nunciatensis. flo.cc.
¶ Aquensis archiepis. in prouincia Aix, gallice. flo.ij.m.cccc.
¶ Aquensis episcopatus in Uasconia, Aex. gallice. flo.cccce.
Sorduensis, ordi. s. Benedi. flo.c.
Sancte Marie de lacoucheta, ordi. s. Benedi. flo.xxxiij.
¶ Adurensis epis. Aure. gallice. flo.m.cc.
Seuerini, ordi. s. Benedi. flo.cc.
Pontisalti, ordi. Cistercien. flo.l.
Gratie Dei, ordi. Premonstracen. flo.cccxxxiij.
Auraicensis epis. Aurenche, gallice. flo.m.cccce.
Montis. s. Michaelis in periculo maris, ordi. s. bene. flo.cccc.
Sauigniaci, ordi. Cistercien. flo.dccc.
Montis morelli, ordi. s. Augu. flo.cl.
De lucerna, ordi. Premonstracen.
¶ Ambianen. epis. Amiens, gallice. flo.iiij.m.cc.
Joannis in Ambianis, ordi. Premonstracen. flo.cc.
De corbeia siue corbeien. ordi. s. Benedi. flo.vj.m.
Foresti monasterij, ordi. s. Benedi. flo.ccc.
Marie de Besignolio, ordi. s. Augu. flo.xl.
Bisignolio iterum, ordi. s. Benedi. siue titulo Marie. flo.cl.
Albertis prope Ambian. ordi. s. Benedi. flo.clxxx.
Judoici de domno Martino. aliter, ordi. Premonstra. flo.m.
Judoici supra mare, ordi. s. Benedi. flo.cc.
Ualerici supra mare, ordi. s. Benedi. flo.ij.m.vij.
Salui demonsterolio, ordi. s. Benedi. flo.ccl.
De vallorijs, ordi. Cistercien. flo.xxxiij.
Martini ad gemellos, ordi. s. Augu. flo.vij.
Petri de Calincurie, ordi. Premonstra. flo.cc.
Richarij in Pontino, ordi. s. Benedi. flo.iiij.m.
Uedasti de Morolio, ordi. s. Benedi. flo.cc.
Carda, ordi. Cistercien.
Caricampi Cister. ordi.
Ciriaco in pratis, ordi. Premonstracen.
Beate Marie de claro Flagetto.
¶ Apannen. epis. Apannes. flo.ij.m.cccce.
De fluxo, ordi. s. Augu. flo.dcclxvi.
¶ Angolismen. epis. Angolesme. flo.m.cccce.
Amancij, ordi. s. Benedi. flo.clxx.
Cella froyn. ordi. s. Augu.
Corona, ordi. s. Augu.
De bornero, ordi. s. Benedi. flo.liij.
Aureicen. epis. Aurenge. flo.cccc.

¶ De litera. B.

Bicterre. episcopatus be nero. flo.ij.m.
Uille magne, ordi. s. Benedi. flo.cccc.
Petri de vincellis, ordi. s. Benedi. flo.cccce.
Jacobi Bicterren. ordi. s. Augu. flo.cxx.
Baiocen. epis. Bayeulx. flo.iiij.m.cccc.
Uigoris de ceraser seyo, ordi. s. Benedi. flo.m.cccce.
Ardenia, ordi. Premonst. flo.c.
Marie de alneto, ordi. Cister. flo.cccclxxv.
Marie de valle, ordi. s. Augu. flo.lx.
Stephani de Fonteniaco, ordi. s. Benedi. flo.dccl.
Martini de Toarno, ordi. s. Benedi. flo.m.cc.
Marie de Barbello, ordi. Cistercien. flo.lx.
Marie de Longis, ordi. s. Benedi. flo.cc.
Stephani de Cadomo, ordi. s. Benedi. flo.m.
¶ Burdegalen. archiepis. Bourdeaulx. flo.iiij.m.
Crucis Burdegalen. ordi. s. Benedi. flo.dc.
Silue maioris, ordi. s. Benedi. flo.dccc.
Faya siue faissia, ordi. Cister. flo.cccc.
Petri de insula de medulio, ordi. s. Augu. flo.clix.
Saluatoris de Blonnia. ordi. s. Benedi. flo.cccc.
Uincentij de burgu, ordi. s. Augu. flo.c.
Petri de bertholio, ordi. s. Augu. .cccce.flo.xx.den.
Romani de balina, ordi. s. Augu. flo.dc.

Monasterij de bono loco, ordi. Cister. flo.lvij.j.k.
¶ Briocen. epis. s. Brien. flo.dccc.
Marie de lanteriat, ordi. s. Benedi. flo.lxxx.
Bello portu, ordi. Premon. flo.c.
¶ Beluacen. epis. Beauuais. flo.iiij.m.dc.
Luciani prope beluacum, ordi. s. Benedi. flo.iij m.
Simphoriani prope beluacum, ordi. s. Benedi. flo.cccxij.
Quintini prope belu. ordi. s. Augu. flo.cccce.
Regalis montis, ordi. Cister. flo.cclviij.
Marie de bertholeo, ordi. s. Benedi. flo.dc.
Martini in Bosco Ruri cursen. flo.cccc.
Germani de flaico, ordi. s. Bene. flo.m.
Belli prati, ordi. Cister. flo.dcc.
¶ Bituricen. archiepis. Bourges. flo.iiij.m.
Sulpicij Bituricen. ordi. s. Benedi. flo.cccc.
Petri de Uirgure, ordi. s. Benedi. flo.cc.
Burgidolen. ordi. s. Benedi. flo.iiij.m.
Ambrosij Bituricen. ord. s. Augu. flo.clxxv.
Fontiscombaudi, ordi. s. Benedi. flo.cc.
Saturij, ordi. s. Augu. flo.dclxxv.
Marie de exorduno, ordi. s. Benedi. flo.l.
Guldasij, ordi. s. Benedi. flo.ccccl.
Uarenis, ordi. Cistercien. flo.lx.
Marie de exolduno, ordi. s. Benedi. flo.c.
Marie de tellis, ordi. Cistercien. flo.cl.
Casalis benedicti, ordi. s. Benedi. flo.cccc.
Mille bea, ordi. s. Benedi. flo.cl.
Plembendensis, ordi. s. Augu. flo.cvij.
Marie de Laudasio, ordi. s. Augu. flo.cc.
De Bayfella, ordi. Cistercien. flo.lx.
Marie de albis Petris. flo.lx.
De Petris, ordi. Cistercien. flo.lxiij.j.k.
Messaio, ordi. s. Benedi. flo.cxx.
Coluna, ordi. Cister. flo.lxx.
Genulphi, ordi. s. Benedi. flo.cc.
Nicolai de miseray, ordi. s. Augu. flo.cx.
Oliueto, ordi. Cister. flo.cxx.
Maria de Laudesio, ordi. Cister. flo.cc.
De domo Dei, supra Chaurum, ordi. Cister. flo.lxvij.
Uerancia, ordi. s. Augu. flo.l.
Gigiraum in Brena, ordi. s. Benedi. flo.cl.
Pratea, ordi. Cister. flo.dc.
Loci Regro, ordi. Cister.
Marie de podio ferrandi, ordi. s. Augu. flo.xxx.j.k.
¶ Bayonen. epis. Bayonne. flo.c.
De fore de Campo baso, ordi. s. Benedi.
Georgij de Mirabello, ordi. s. Benedi.
¶ Bisuntinus archiepis. Besanson. flo.m.
Pauli ordinis sancti Augustini. flo.dcc.
Claro fonte, ordi. Cister. flo.l.
Cornelio, ordinis premonst. flo.lxvi.
Charitas Dei, ordi. Cister. flo.cxx.
Bone vallis or. cirstercien. flo.c.
Petri de Boipolio, ordi. s. Benedi. flo.dc.
Balma, ordinis Cluniacensis. flo.cccce.
Rosserijs siue roseriarum, ordi. Cister. flo.ix
Lulia, or. s. Benedicti. flo.lxij.
Montis. s. Marie, ordi. Cister. flo.ccl.
Marie de Sauerneio, or. s. bene. flo.cc.
Clari loci, ordi. Cister. flo.clxxvij.
Albesio siue Aereio, ordi. cistercien. flo.cxxx.
Marie de Baberna, ordi. Cister. flo.cccxxxiij.
Basilien. epis. Balle, gallice. flo.m.
Mornacien. alias Morlaz, ordi. s. Benedi. flo.dc.
Licella, ordi. Cister. flo.lx.
¶ Bellicen. epis. Bellay. flo.cccxxxiij.
Sulpicij, ordi. Cister. flo.cl.

¶ De litera. C.

Carcasonen. episco. Carcasone. flo.vj.m
Crassen. ordi. s. Bene. flo.iij.m.cccce.
Montis Olin. ordi. s. Bene. flo.iij.m.cccce.
Hylarij, ordi. s. Benedi. flo.ccc.

Ville longue, ordi. Cisterciẽ. flo.m.
¶ Catholonen. episcop. Chaalons. flo.iij.m.
Menien. in suburbio, ordi. s. Augu. flo.dccc.
Petri ad montis, ordi. s. Augu. flo.m.ccc.
Omnium sanctorum, ordi. s. Augu. flo.dcvj.
Martini de Orionio, ordi. s. Benedi. flo.cccxxx.
Trium fontium, ordi. Cisterciẽ. flo.xl.
Alti fonti Cisterciẽ. ordi. flo.xxij.
Monasterij in Argona, ordi. Cisterciẽ. flo.liij.
Urbani, ordi. s. Benedi. flo.m.
Marie de virtute, ordi. s. Augu. flo.xxx.
Colocerij de Mariamonte, ordi. s. Benedi. flo.dc.
Saluatoris de Virento, ordi. s. Benedi. flo.ccc.
Bernen. alias Monster, ordi. s. Benedi. flo.ccc.
Morimonte, ordi. s. Benedi.
¶ Caturcen. epis. Caours. flo.m.
Fligiacij, ordi. s. Benedi. flo.ij.m.
Musciacij, ordi. Cluniacẽ. flo.iiij.m.
Marsiliaco, ordi. s. Benedi. flo.c.
Guarde Dei, ordi. Cisterciẽ. flo.cccc.
Marcellij, ordi. Cisterciẽ. flo.l.
¶ Cameraceñ. epis. Cambray. flo.vj.m.
Sepulchri, ordi. s. Benedi. flo.ccxxiij.
Auberti, ordi. s. Augu. flo.cccclxxx.
Andree de castello, ordi. s. Benedi. flo.m.ccl.
Gilegij, ordi. s. Benedi. flo.cl.
Loci sancti Bernardini, ordi. Cisterciẽ. flo.dccclxxx.
Landriani, ordinis. s. Benedi. flo.ccclxxiij.
Vallis fossine, ord. s. Benedi. flo.ccc.
Dionisij, ordi. s. Benedi. flo.ccccc.
Marie de Camberonne, ordi. Cister. flo.dcc.
Valcelis, ordi. Cisterciẽ. flo.cccccl.
Petri Lobiensis, ordi. s. Benedi. flo.ccc.
Petri de Alto monte, ordi. s. Benedi. flo.cxx.
Saluatoris, ordi. s. Benedi. flo.cl.
Cornelij, ordi. Premonst. flo.ccl.
Uberti de Marij solis, ordi. s. Benedi. flo.c.
Lamberti Liciẽ. ordi. s. Benedi. flo.cxxxviij.
Marie Toguerleñ. ordi. Premonst. flo.m.ccc.
Sancti Petri Afligienieñ. ordi. s. Benedi. flo.dcccc.
Adriani, ordi. s. Benedi.
Michaelis Aritinerpieñ. Premonst. ordi. flo.cccc.
Petri Garnibergeñ. ordi. Premonst. flo.cccc.
Joãnis Valen. or. s. Augu. flo.lxvi.j.f.
Carnoteñ. epis. Chartres, gallice. flo.m.
Abbatia Vindocieñ. ordi. s. Benedi. flo.ij.m.
Grandis Vallis, ordi. Premonst. flo.l.
Marie Magdalene de Castroduno, ordi. s. Augu. flo.cc.
Marie de Burgmedio. ordi. s. Augu. flo.ccccl.
Landomari, ordi. s. Benedi. flo.m.ccccc.
Trinitatis de tyronio, ordi. s. Benedi. flo.ccccc.
Marie de Josaphat, ordi. s. Benedi. flo.cc.
Marie de Comboubis, ordi. s. Benedi. flo.dccc.
Vincentij de Nemore, ordi. s. Augu. flo.lx.
Joãnis in vallia, ordi. s. Augu. flo.cccc.
Bone Vallis, ordi. s. Benedi. flo.dc.
Marie de artisis, ordi. s. Benedi. flo.cxxv.
Petri in Valle, ordi. s. Benedi. flo.ccccc.
Ponte Levio, ordi. s. Benedi. flo.ccc.
Helemosio, ordi. Cisterciẽ. flo.c.
Caraum, ordi. s. Augu. flo.cxx.
Petri de Nealpba, ordi. s. Benedi. flo.cxx.
¶ Constantie epis. Constance. flo.ij.m.ccccc.
Severis, ordi. s. Benedi. flo.ccccc.
Marie de Boto, ordi. s. Augu. flo.dc.
Saluatoris, ordi. s. Benedi. flo.ccl.
Trinitatis, ordinis. s. Benedi. flo.dc.
Laudi de sancto Laudo, ordi. s. Augu. flo.ccc.
Mortis Burgi. flo.dc.
Marie de Hambeia, ordi. s. Benedi. flo.lxxij.
Nicolai de Blanchbarda, ordi. Premonst. flo.cc.
Sinia, ordi. Cisterciẽ. flo.cc.
In Insuria, ordi. s. Augu. flo.c.
¶ Cabiloneñ. episcopatus. Chalon. flo.dccc.
Petri, ordi. s. Benedi. flo.ccc.
Creuorcij, ordi. s. Benedi. flo.m.

Abbatia cisterciensis caput ordinis sui. flo.ccc.
Firmitatis, ordi. Cisterciẽ. flo.ccccl.
Maceris, ordi. Cisterciẽ. flo.cccxx.
¶ Carpentoraceñ. epis. Carpentras. flo.m.ccccc.
¶ Cavallen. episcopatus, Cavalhon, galice. flo.ccccc.
¶ Claromonteñ. epis. Clermont. flo.iiij.m.ccccc.
Andree, ordi. Premonst. flo.c.
Ilz dyl Illidij, ordi. s. Benedi. flo.c.
Gilberti, ordi. Premonst. flo.cl.
Novem fontium, ordi. Cisterciẽ. flo.cl.
Vallis honeste, alias Ferarien. flo.cl.
Casa Dei, ordi. s. Benedi. flo.iiij.m.
Bella aqua, ordi. Cisterciẽ. flo.cc.
Isidori, ordi. s. Benedi. flo.cc.
Cantomi, ordi. s. Augu. flo.xxxiij.j.f.
Mausiati, ordi. Cluniaceñ. flo.cc.
Montis Petrosi, ordi. Cisterciẽ. flo.ccl.
Magni loci, ordi. s. Benedi. flo.cccxxij.
Menato, ordi. s. Benedi. flo.cc.
Amabilis, ordi. s. Augu. flo.cl.
Vallis Lucide, ordi. Cisterciẽ. flo.c.
Ebrolyon, ordi. s. Augu. flo.cccxxxiij.
Thierno, ordi. Cluniaceñ. flo.c.
Aureliacensis, ordi. s. Benedi. .ij.m.
Simphoriani, ordi. Cluniaceñ. flo.c.
Signalia, ordi. Cisterciẽ. .j.c.
Cõmenarũ epis. Comminge. flo.iiij.m.
Benedictionis Dei, ordi. Cisterciẽ. .ccccc.
Boni fontis, ordi. Cisterciẽ. .m.
¶ Corisopoteñ. epis. Cornouaille. flo.m.
Marie de doulas, ordi. s. Augu. flo.lxxx.
Gingibon de Lando, ordi. s. Benedi. flo.cxx.
Crucis Carumpelle, ordi. s. Benedi. flo.clxxvj.
Vomgelar, ordi. s. Benedi. flo.cxx.
Marie Contumalium. flo.c.
¶ Cenomañ. epis. Le Mans. flo.ij.m.cc.
De cultura, ordi. s. Benedi. flo.ccc.
Bello loco, ordi. s. Augu. flo.cxij.
Marie de Ebronior, ordi. s. Benedi. flo.ccc.
Vincentij, ordi. s. Benedi. flo.ccc.
Marie de Laulayo, ordi. s. Benedi. flo.ccl.
Carelesi, ordi. s. Benedi. flo.ccl.
Georgij, ordi. s. Augu. flo.lxvi.
Marie de Piscinia, ordi. Cisterciẽ.
Marie de claromonte, ordi. Cisterciẽ. flo.cclxvj.
Marie de Vadatio, ordi. s. Augu. flo.xxxij.
De pietate Dei, ordi. Cisterciẽ. flo.cc.
Casteñ. epis. Castres. flo.m.ccccc.
¶ Conseraneñ. epis. Conserans. .m.
Combe longe, ordi. Premonstraceñ. flo.cccclx.
¶ Condoneñ. epis. Condon. flo.ij.m.ccccc.

¶ De litera. D.

Dolẽ. epi. dol. flo.iiij.m.
Jactui, ordi. s. Benedi. flo.cc.
¶ Digneñ. epis. Digne. flo.cccc.
Tiruchero, ordi. s. Benedi. flo.viij.
Marie de villa veteri, ordi. Cisterciẽ. flo.clxvj.ij.f.
¶ Dieñ. & Valentinus coniunctis Dle. flo.iiij.

¶ De litera. E.

Eluẽsis episcopa. Eaulc.
flo.m.ccccc.
Genesij eaule de fontanis, ordi. s. Benedi. flo.cc.
Riupuli, ordi. s. Benedi. flo.dc.
Arulat. flo.cccc.
Andree de gurreto, ordi. s. Benedi. flo.c.
Clauana, alias Dan.
Marie de regnal. ordi. s. Augu. flo.cccc.
Vallis bona, ordi. Cisterciẽ. flo.l.
Martini de Guarisonne, ordi. s. Benedi. flo.c.
Cusano, ordi. s. Benedi. flo.cc.

¶ Ebroicen.

¶ Ebroicen. episc. Eureux. flo.ij.m.cccc.
Taurini, or. s. Benedi. flo.m.cxliij.
Crucis. s. Leufredi, ordi. s. Benedi. flo.ccl.
Marie de lyra, ordi. s. Benedi. flo.ccc.
Boni portus ordi. Cistercien. flo.m.
Petri de conchis, ordi. s. Benedi. flo.ccccc.
Marie de valle, ordi. s. Benedi. flo.lx.
Marie de Noua, ordi. Cistercien.
¶ Eduen. episc. autum. .iiij.m.lxxx.
Martini, ordi. s. Benedi. flo.ccc.
Anziliaten. ordi. s. Benedi. flo.m.ccccc.
Fonteneto Cisterciensis ordinis.
Leonardi, ordi. s. Benedi. .iiij.c.
Petri de Flangeyo, ordi. s. Benedi. flo.m.
Corá, ordi. s. Benedi. flo.ccl.
Marie de orgneo, ordi. s. Augu. flo.cx.
¶ Ebreduneñ. episc. Ambrum. flo.ij.m.cccc.
Restandunensis, ordi. s. Bene. flo.ccl.
¶ Electeñ. episc. Elere, alias Alect. flo.m.ccccc.
Jocúdensis, ordi. s. Benedi. flo.ccxxxvj.

¶ De litera. F.

Flori. s. Flour. flo. dcccc.

Piperniceñ. ordi. s. Augu. flo.ciiij.
Aureiglaceñ. ordi. s. Benedi. flo.ij.m.
Mauricij, ordi. s. Benedi. flo.cc.
Foroiulieñ. episc. Forius. flo.m.cccc.
Floregiá, alias de Froneto. flo.ccc.

¶ De litera. G.

Grationopolitan. episc.

Grenoble. flo.ccc.
¶ Graceñ. episc. Grasse. flo.cccc.
¶ Glaudateñ. episc. Glaudenes. flo.cccc.
¶ Gebeneñ. episc. Geneue. flo.ccccc.
Marie de abundantia, ordi. s. Augu. flo.ccc.
Boni montis, ordi. Cistercieñ. flo.cxx.
Siliaci, ordi. s. Augu. flo.ccccc.
Accernibe, ordi. Cistercieñ. flo.cccccxxxiij.
Bitz, or. s. Augu. flo.ccc.
Marie de alpibus, ordi. Cistercieñ. flo.ccccc.

¶ De litera. L.

Lingonien. episco. Langres.

flo.ix.m.
Secani, ordi. s. Benedi. flo.ccccc.
Molis monasterij vel Moliciceñ. ordi. s. Benedi. flo.iiij.m.
Mori Mundo, ordi. Cistercieñ. .m.cccc.
Crisea, ordi. Cistercieñ. .ij.c.
Pulcoriarum, ordi. s. Benedi. flo.cc.
Mons, ordi. Cistercieñ. xlix.
Benigni de Diuione, ordi. s. Benedi. flo.ij.m.
Stephane de Dumone, ordi. s. Augu. flo.dcc.
Michaelis de Thornodoro, ordi. s. Benedi. flo.ccxlviij.
Theoloco, ordi. Cistercieñ. flo.xxxviij.
Marie de Castellione, ordi. s. Augu. flo.ccccc.
Clare vallis, ordi. Cistercieñ. flo.iij.m.
Melugdensis, ordi. s. Benedi. flo.ccc.
Joánis Reomeñ. ordi. s. Benedi. flo.ij.m.
Petri de Besua, ordi. s. Benedi. flo.cccc.
¶ Lemouiceñ. episc. Limoges, gallice. flo.m.dc.
Uostensis, ordi. s. Benedi. flo.clxx.
Grandimonsteñ. flo.m.ccccc.
Martini Lemouiceñ, ordi. s. Benedi. flo.cxx.
Bartholomei de Beneuento, ordi. s. Augu. flo.cccxxxiij.
Marcialis Lemouiceñ. ordi. s. Benedi. flo.m.
Meniaco, ordi. s. Benedi. flo.cl.
Soléniaci. ordi. s. Benedi. flo.cccc.
Stirpensis, ordi. s. Augu. flo.ccccc.
Dalone, ordi. Cistercieñ. flo.ccccl.
Bello loco, ordi. Cistercieñ. flo.cccc.
Boni loci, ordi. Cistercieñ, flo.c.
Palacio, ordi. Cistercien. flo.cxxx.

Albis Petris, ordi. Cistercieñ. flo.lx.
Belli loci, ordi. s. Benedi. flo.cccc.
Egeduno, ordi. s. Benedi. flo.cc.
Bona aqua. ordi. Cistercieñ. flo.ccc.
Colonia Cistercieñ. istius est Bieñ. diocesis. flo.lxx.
Augustini. Lemouiceñ. ordi. s. Benedi. flo.ccc.
Obasine, ordi. Cistercieñ. flo.m.
Petri Userchie, ordi. s. Benedi. flo.ccccc.
De prato Benedicto, ordi. Cistercieñ. flo.xxxiij.
¶ Lodoueñ. episc. Lodosue, gallice. flo.m.
Saluatoris de Lodeua, ordi. s. Benedi. flo.cccc.
Guillermi de Sertis, ordi. s. Bene. flo.dc.
¶ Lugduneñ. archiepisc. Lyon. gallice. flo.iij.m.
Atanatheñ. ordi. s. Benedi. flo.ccc.
Marie de Miratorio, ordi. cistercieñ. flo.lxiiij.
Benedictionis, ordi. Cistercieñ. flo.xxxiij.
Insule Barbare, ordi. s. Benedi. flo.ccccl.
Bella villa, ordi. s. Augu. flo.cc.
Martini Saguraceñ. ordi. s. Benedi. .cccc.
Ambroniaco, ordi. s. Benedi. flo.ccccl.
Regnoberti, ordi. s. Benedi. .ccl.
Uallis Benedicte, ordi. Cistercieñ. flo.xxxiij.
Cassaignie, ordi. Cistercieñ. flo.lx.
De iugo Dei, ordi. Cistercieñ. .xxxiij.
Eugendi, ordi. s. Benedi. flo.m.ccccc.
¶ Lauduneñ. episc. Laon. .iiij.m.
Abbatia Premonstraceñ. caput, ordinis. .ij.m.cclx.
Joánis Lauduneñ. ordi. s. Benedi. .iij.m.
Martini Lauduneñ. ordi. Premonstraceñ. flo.v.m.
Nicolai de pratis, ordi. s. Benedi. flo.cc.
Funiaco, ordi. Cistercieñ. flo.dccxx.
Cusiacensis, ordi. premonstraceñ. flo.dccxxx.
Stephani de cornu, ordi. Cistercieñ. flo.lxvij.
Michaelis de Taresca, ordi. s. Benedi. flo.ccccc.
Clarifontis, ordi. Premonstraceñ. flo.clxx.
Marie de Botris, ordi. Cistercieñ. flo.lxxx.
Uincentij lauduneñ. ordi. s. Augu. flo.m.
Marie de Nogento, ordi. s. Augu.
Lucioneñ. episc. Lucon. flo.m.
Marie. s. Joánis de Orbesterio, ordi. s. Benedi. flo.lxxx.
Crucis de Thalemundo, ordi. s. Benedi. flo.cl.
Marie de Angelis, ordi. s. Augu. flo.clxx.
Loci de Jnudo, ordi. s. Benedi. flo.cl.
Maria de granateria veteri, ordi. s. Benedi. flo.cc.
Michaelis in Heremo, ordi. s. Benedi. flo.ccccc.
Fontanellis, ordi. s. Augu. flo.lxx.
Marie de Insula, ordi. Cistercieñ. flo.l.
Brolio Ebrand. ord. s. Benedi. flo.cxxxiiij.
Marie de Trigezio, ordi. s. Benedi. flo.lxiij.
¶ Lectoreñ. episc. Lestore. flo.m.dc.
¶ Leoneñ. episc. Leon. flo.dccc.
Matthei in finibus terre. flo.ccc.
Marie de Carler. ordi. Cistercieñ. flo.cl.
Gelber, alias de Relignus, ordi. Cistercieñ.
¶ Lombarieñ. episc. Lombes. flo.ij.m.ccccc.
¶ Lescurieñ. episc. Lescar. flo.ccc.
¶ Lexioneñ. episc. Lisieulx. flo.iiij.m.
Marie de Blenayo, ordi. s. Benedi. flo.m.ij.
Petri de Platellis, ordi. s. Benedi. .dcc.
Ebrulci, ordi. s. Benedi. .dccl.
Marie de gestano, ordi. s. Benedi. flo.cl.
Curmelus, ordi. s. Benedi. flo.cc.
¶ Lausaneñ. episc. Lausenne. flo.m.cc.
Alta ripa, ordi. Cistercieñ. flo.cxxxiij.
Alta crista, ordi. Cistercieñ.

¶ De litera. M.

Maleacensis episc.

Mallieres. flo.ij.m.
Petri de Aurea valle, ordi. s. Augu. flo.cccl.
Uincentij de Mollio, ordi. s. Augu. flo.cc.
Bello fonte. flo.lxxx.
Maloleone, ordi. s. Augu. flo.c.
¶ Meteñ. episc. Metz. flo.vi.m.
Uincentij, ordi. s. Benedi. flo.ccc.

Clementis, ordi. s. Benedi. flo. cccxxxiij.
Petri montis, ordi. s. Augu. flo. cc.
Arnulphi, ordi. s. Benedi. flo. m. cccc.
Martini Pape Meten. ordi. s. Benedi. flo. cc.
Peraui de Omebato, alias Aribaten. ordi. s. benedi. flo. clxvj.
Martini Glauduen. ordi. s. Benedi. flo. ccccc.
Simphoriani, ordi. s. Benedi. flo. ccccl.
Gorgien. ordi. s. Benedi. .m. ccccc.
Naboris, ordi. s. Benedi. flo. ccxx.
¶ Morinen. episc. Therouenne. .v. m.
Capella, ordi. s. Benedi. .ccc.
Marie in nemore, ordi. s. Augu. flo. c.
Joães prope foras, ordi. s. Augu. .c.
Saluatoris Hanien. ordi. s. Benedi. flo. m. ccccc.
Marie de Bournia super mare, ordi. s. Augu. .cccc.
Petri & Pauli. Bauserien. ordi. s. Augu. flo. cxiij.
Joãnis prope Morinen. ordi. s. Benedi. flo. cccxiij.
Saluatoris de curdie, ordi. s. Benedi. flo. iiij. m. xij.
Augustini Morinensis, ordi. Premonstracen. .lxxvi.
Nicolai Furuen. ordi. Premonstracen. flo. cc.
Berthe de Blangaco, ordi. s. Benedi. flo. ccl.
Bertini in sancto Audomaro, ordi. s. Benedi. flo. ij. m.
Diuus Cisterciensis ordinis. .m. ccccc.
Silini de Arciaco, ordi. s. Benedi. .clxv.
Marie de longo villari, ordi. Cistercien. flo. xliiij.
Marie de Saubargna, ordi. s. Augu. flo. cxxxiij.
Uymoli bergon, ordi. s. Bene. flo. dccccxxx.
Joãnis in pratis, ordi. s. Benedi.
Claromarisco, ordi. Cistercien. flo. dccc.
¶ Montisalbani episc. Montauban. flo. ij. m. ccccc.
Bellapertica, ordi. Cistercien. flo. dc.
¶ Morianen. episc. Morienne. flo. m. cccccxxxviij.
¶ Maclouien. episc. sainct Malo. flo. m.
Bello loco, ordi. s. Augu. flo. cc.
Joãnis de pratis, ordi. s. Benedi. flo. c.
Jacobi mõtis fortis, ordi. s. Augu. flo. c.
Panis prontis, ordi. s. Augu. flo. c.
¶ Magalonen. episc. maguelonne. flo. iiij. m.
Amame, ordi. s. Benedi. flo. ccccc.
Matisconen. episc. mascon. flo. m.
Abbatia Cluniacen. sui ordinis caput. flo. viij. m.
Rigaudi, ordi. s. Benedi. flo. cc.
¶ Massilien. episc. marcelle. flo. dcc.
Uictoris pape massilianen. ordi. s. Benedi. .m. dccc.
¶ Mirapicen. episc. mirepoix. flo. ij. m. ccccc.
Bolbona, ordi. Cistercien. flo. m. cc.
¶ Melden. episc. meaulx. flo. ij. m.
Petri de Ribesco, ordi. s. Benedi.
Faraonis, ordi. s. Benedi. flo. m. cc.
Petri de Agro, ordi. s. Benedi. flo. m. cc.
Marie de Recamatoris, ordi. Cirstercien. flo. cxxij.
Mimaten. episc. mande. flo. m. ccccc.

¶ De litera. N.

N arbonen. archiep. Narbõne. flo. ix. m.
Petri de Canius, ordi. s. Benedi. flo. viij.
Policapi, ordi. s. Benedi. flo. ccc.
Marie de quadraginta, ordi. s. Augu. flo. ccccc.
Marie frontistrigidi, ordi. Cistercien. flo. ij. m.
¶ Nouionen. episc. Noion. flo. iij. m.
Eligij Nouionen. ordi. s. Benedi. flo. iij. m.
Quintini, ordi. s. Benedi. flo. m.
Marie Hamen. ordi. s. Augu. flo. dccc.
Montissancti Quintini. ordi. s. Benedi. flo. cccc.
Eligij fontis, ordi. s. Benedi. flo. dccl.
Marie de Urlicampo, ordi. Cistercien. flo. m. dccc.
Marie de Uerman, ordi. s. Premonstracen. flo. xxx.
Preiecti, ordi. s. Benedi. flo. dccc.
Hamblerys, ordi. s. Benedi. flo. cccc.
Prisci in Uermando, ordi. s. Benedi. flo. cxxxiij.
¶ Nanaten. episc. Nantes. .m. ccccc.
Uille noue, ordi. Cistercien. flo. c.
Marie de Milierpo, ordi. Cistercien. flo. cvj.
Marie Magdalene de Gonestomo.

Gildasij in Nemore, ordi. s. Benedi.
Gildasij Riuen. ordi. s. Benedi. flo. xc.
Alba corona veteri. .dclxvj.
Marie de Burbugo, ordi. s. Augu. .lxvj.
Marie de Proicidio. .cxxxiij.
De Bulsaio, ordi. Cistercien. flo. lxvj.
¶ Nemausen. episc. Nismes. flo. m. cc.
Egidij, ordi. s. Benedi. flo. dccc.
Francarum vallium, ordi. Cistercien. flo. xl.
Plamondine, ordi. s. Benedi. flo. ccccc.
Sindracen. ordi. s. Benedi. flo. cc.
Salue seu salgne, ordi. s. Benedi. flo. ccc.
¶ Niuernen. episc. Neuers. flo. ij. m.
Belle valle, ordi. Premonstracen. flo. c.
Martini, ordi. s. Augu. flo. c.

¶ De litera. O.

O loren. episc. Oleron. flo. ccccc.
Luco, ordi. s. Bndi. flo. cl.
Uincentij de Lucra. flo. cl.

¶ De litera. P.

P arisien. episc. Paris. flo. iij. m. cccccij
Maglorij, ordi. s. Benedicti. flo. iij. m. cxvi.
Uictoris, ordi. s. Augu. flo. c.
Genouefe, ordi. s. Augu. flo. dccc.
Dionysij, ordi. s. Benedi. flo. vj. m.
Mauri de fossatis, ordi. s. Benedi. flo. dccl.
Uallis beate Marie, ordi. Cistercien. flo. dcccc.
Petri de Latiniaco, ordi. s. Benedi. flo. m. ccc.
Herminiario, ordi. Premonstracen. flo. cc.
Uallis Samay, ordi. Cistercien. .xxxiij.
Uallis sancte Marie. xxxiij.
Germani d Pratis. viij. m. sz vr reducta p vrbanũ ad. flo. iiij. m.
Marie de Eermale, ordi. s. Benedi. flo. lxvj.
¶ Petragoricen. episc. Perigort. flo. ij. m. ccccc.
Petrosa, ordi. Cistercien. .cc.
Branthólinio. s. Benedi. flo. cccc.
Tursiaco, ordi. s. Benedi. flo. cxx.
Marie de Canselata, ordi. s. Augu. flo. cxxx.
¶ Pictauen. episc. potiers. flo. m. viij.
Sella prope terras, ordi. s. Augu. flo. m.
Monasterij Mioni Pictauen. ordi. Cluniacen. flo. dcc.
Leonardi de Ferrarijs, ordi. s. Benedi. flo. lx.
Sauiny, ordi. s. Benedi. flo. ccl.
Jouiny de Marins, ordi. s. Benedi. flo. cccccxx.
Maxientij, ordi. s. Benedi. flo. m. cc.
Benedicti de Quinciano, ordi. s. Benedi. flo. ccl.
Carofensis, ordi. s. Benedi. flo. ccc.
Regalis, ordi. s. Augu. fo. c.
Marie de castellaris, ordi. Cistercien. flo. ccc.
Crucis de Anglia, ordi. s. Augu. flo. cc.
Marie de misericordia dei, ordi. Cistercien. flo. cl.
Mantolio, ordi. s. Benedicti. flo. cc.
Lanucbi de Tuarcbio, ordi. s. Augu. flo. clxx.
Marie de Cella, ordi. s. Augu. flo. ccccc.
Bono campo, ordi. s. Benedi. flo. c.
Sedebrignon. ordi. s. Benedi. flo. l.
Cypriani, extra muros Pictauen. ordi. s. Benedi. flo. xxxiij.
Seuerini, ordi. s. Augu. flo. lx.
Nobiliaco, ordi. s. Bened. flo. ccc.
Marie de stella, ordi. Cistercien.
Marie de Uallentia, ordi. cistercien.
Marie de alodis, ordi. s. Benedi. flo. cxx.
De puny, ordi. Cistercien. flo. xxxiij.
In basia iugastina, ordi. Cistercien. flo. cc.
Marie bone vallis, ordi. Cistercien.
Marie fontis Comitis, ordi. s. Augu. flo. xxxiij.
¶ Sancti Pontij Themeriarum episc. sainct Ponz de Thomiers. flo. iij. m. cccc.
Fontis calidi, ordi. Premonstracen. flo. ccc.
¶ Sancti Pauli episc. sainct Paul, gallice. flo. ij. m. ccccc.
Maij, ordi. s. Benedi. flo. cccc.

¶ De

¶De litera. R.

Rothomageñ. archiepis.

Rouen. flo.xij.M.
Fiscanensis, ordi. s. Benedi. flo.viij.M.
Martini prope pontifaram, ordi. s. Benedi. flo.ccccc.
Audoeni, ordi. s. Benedi. flo.iiij.M.
Petri de Seeticims, ordi. s. Benedi. flo.ij.Mccc.
Michaelis de vlteriori portu, ordi. s. Benedi. flo.cccc.
Catherine in monte, ordi. s. Benedi. flo.M.
Joãnis euangeliste Fulcardimonte, ordi. Cisterciẽ. flo.l.
Beccobelioni, ordi. s. Benedi. flo.iij.M.
Euandregisilij, ordi. s. Benedi. flo.iiij.M.
Victoris de Caleto, ordi. s. Benedi. flo.ccc.
Marie de mortuo mari, ordi. Cisterciẽ. flo.xxx.
Marie de insula Dei, ordi. Premonstraceñ. flo.cxxxvj.
¶Remensis archiepis. Reims. flo.iiij.M.
Remigij, ordi. s. Benedi. flo.v.M.ij.
Dionisij, ordi. s. Augu. flo.dcccc.
Bazoli, ordi. s. Benedi. flo.dcc.
Nicasij, ordi. s. Benedi. flo.M.
Mazonio, ordi. s. Benedi. flo.dcccl.
Alto vilari, ordi. s. Benedi. flo.dcc.
Caluo monte, ordi. Premonstraceñ. flo.lxxx.
Marie ygimantem, ordi. Cisterciẽ. flo.v.
Elenus, ordi. Cisterciẽ. flo.cc.
Vallis Regis, ordi. Cisterciẽ. flo.cccc.
Siginaco, ordi. Cisterciẽ. flo.dccl.
Caerio, ordi. Cisterciẽ.
Septem fontium, ordi. Premonstraceñ. flo.ccc.
Belle vallis, ordi. Premonstraceñ. flo.cccl.
Theodorici, ordi. s. Benedi. flo.dccl.
Vallis Dei, ordi. Premonstraceñ. flo.lxvj.
¶Rutheneñ. epis. Rhodes. flo.ij.Mc.
Concheneñ. ordi. s. Benedi. flo.dc.
Bonevallis, ordi. Cisterciẽ. flo.dcc.
Bello loco, ordi. Cisterciẽ. flo.cc.
Bone combe, ordi. Cisterciẽ. flo.ij.Mlxxvj.
Loci Dei, ordi. Cisterciẽ. flo.ccxl.
¶Rioeñ. epis. Ryeulx. flo.ij.M.ccccc.
Petri Lazateñ. alias d pede Laxato, ordi. Cluniaceñ. flo.M.
Mauciarelis, ordi. s. Benedi. flo.dc.
Fuleñ. ordi. Cisterciẽ. flo.cc.
Calercio, ordi. Cisterciẽ. flo.cccc.
¶Rodoneñ. epis. Renes. flo.M.
Melani, ordi. s. Benedi. flo.M.
Petri de Releyo. ordi. s. Augu. flo.c.

¶De litera. S.

Senonensis archiepisco.

Sens. flo.vj.M.
Remigij, ordi. s. Benedi. flo.dc.
Petri viui, Senoneñ. ordi. s. Benedi. flo.dcc.
Joãnis Senoneñ. ordi. s. Augu. flo.ccccc.
Eugenij, ordi. s. Augu. flo.c.
Seuerini, ordi. s. Augu. flo.dc.
Barbelle, alias sacro portu, ordi. Cisterciẽ. fol.dccc.
Sacrafella, ordi. Cisterciẽ. flo.cc.
Columbe, ordi. s. Benedi. flo.M.
Petri de calamis in Bria, ordi. s. Benedi. flo.c.
Petri Feniaceñ. ordi. s. Benedi. flo.viij.
Joayco, ordi. Cisterciẽ. flo.ccccc.
Est alterius, ordi. Cisterciẽ.
Joãnis de Guardo, ordi. s. Augu. flo.ccxxv.
Trinitatis de Morginaco, ordi. s. Bene. flo.cccclx.
Pruliaco, ordi. Cisterciẽ. flo.cc.
Vallis Lucentis, ordi. Cisterciẽ. flo.cc.
Jacobi de prouino, ordi. s. Augu. flo.ccl.
Petri de Molendino, ordi. s. Benedi. flo.dccc.
¶Suessioneñ. epis. Soissons. flo.ij.Mcccc.
Crispini maioris Suessioneñ. ordi. s. Benedi. flo.cccl.
Leodegarij, ordi. s. Augu. flo.clxvj.
Medardi, ordi. s. Benedi. flo.ij.Mcc.
Crispini in Cauia, ordi. s. Augu. flo.cc.
Joannis in Vineis, ordi. s. Augu. flo.ccl.
Cornelij & Cypriani de compendio. ordi. s. Benedi. flo.ij.M.
Enodi de Brema, ordi. Premonstraceñ. flo.ccccc.
Vallis Serene, ordi. Premonstraceñ. flo.ccccc.
Cusiaco, ordi. s. Benedi. flo.ccccc.
Petri de Arbato, ordi. s. Benedi. flo.cccccl.
Lungi pontis, ordi. Cisterciẽ. flo.cccccl.
¶Siluanecteñ. epis. Senlis. flo.Mccl.
Marie de Victorio, ordi. s. Augu. flo.cxx.
Caroli loci, ordi. Cisterciẽ. flo.cclxvj.
¶Sarlaten. epis. Sarlat. flo.dcc.
Tarrasoneñ. ordi. s. Benedi. flo.ccc.
Amandi, ordi. s. Augu. flo.ccc.
Cadumi, ordi. Cisterciẽ. flo.ccccc.
¶Senecteñ. epis. Senes. flo.dc.
Bone, ordi. s. Benedi. flo.xl.
¶Sagieñ. epis. Sees. flo.iiij.M.
Petri supra diuam, ordi. s. Augu. flo.dcccl.
Marie de sancto Andrea de Goserno, ordi. Cisterciẽ. flo.cxx.
Marti. ordi. s. Benedi. flo.cccl.
Joannis prope falesiam, ordi. Premonstraceñ. flo.dcc.
Marie de Syleyo, ordi. Premonstraceñ. flo.dcc.
¶Sistariceñ. epis. Sisteron. flo.dccc.
Crossieñ. ordi. s. Augu. flo.cccc.
Sancti Flori. epis. supra in F
Sancti pauli epis. supra in. P
Sancti Pontij Themeriarum supra in P
¶Sedueñ. epis. Lyon. flo.ij.M.
Mauricij Agaunensis. ordi. s. Augu. flo.cc.

¶De litera. T.

Turonensis archiepisco.

Tours. flo.ij.Mccccc.
Maioris monasterij, ordi. s. Benedi. flo.viij.M.
Pauli de Cormeriaco, ordi. s. Benedi. flo.cc.
Marie de micarijs, ordi. s. Benedi. flo.ccc.
Juliani de Scalaria, ordi. s. Benedi. flo.cccc.
Marie de aqua viua, ordi. s. Augusti. flo.cxx.
Trinitatis de bello, ordi. s. Benedi. flo.c.
Ville Lupen, ordi. s. Augu. flo.cxx.
Marie de Salliaco, ordi. s. Benedi. flo.cx.
Turpiniaco, ordi. s. Benedi. flo.c.
Marie de Gastineta, ordi. s. Augusti. flo.l.
Petri de Pruliaco, ordi. s. Benedi. flo.c.
Fontanis albis. flo.xxxiij.
Claritate Dei, ordi. Cisterciẽ. flo.c.
Saluatoris, ordi. Trinitatis.
¶Tornaceñ. epis. Tournai. flo.v.m.
Martini, ordi. s. Benedi. flo.iiij.m.
Calixti, ordi. s. Augu. flo.c.
Nicolai de Pratis, ordi. s. Augu. flo.cc.
Bauonis Godensis, ordi. s. Benedi. flo.iiij.m.
Amandi in pabulo, ordi. s. Benedi. flo.ccc.
Petri, ordi. s. Benedi. flo.ccc.
Andree, ordi. s. Benedi. flo.iiij.
Dulcis vallis, ordi. s. Augu. flo.cxx.
Petri Gaudeñ. ordi. s. Benedi. flo.v.m.
Marie de Laude, ordi. Cisterciẽ. flo.cc.
Capella consaneñ. ordi. Cisterciẽ. flo.clij.
Marie Trimelinueñ. ppe Gandauum, ordi. Premoñ. flo.cclx.
¶Tholosaneñ. archiepis. Thoulouse. flo.v.m.
Saturnini, ordi. s. Augu. flo.iiij.m.
Grandis sylue, ordi. Cisterciẽ. flo.iiij.m.
Mausi, ordi. s. Benedi. flo.dc.
Marie de Capella, ordi. Premonstraceñ. flo.ccc.
Heluarum, ordi. Cisterciẽ. flo.cxx.
Petri de Curte, ordi. s. Benedi. flo.cc.
¶Tulleñ. epis. Toul. flo.ij.m.ccccc.
Apri Tuleñ. ordi. s. Benedi. flo.cxx.
Fiabonis montis, ordi. Premonstraceñ. flo.lx.
Mire vallis, ordi. Premonstraceñ. flo.cc.
Marie de Ornesio, ordi. Cisterciẽ. flo.cl.

Mediani,ordi.s.Benedi. flo.cxx.
Remigij de luna riuula,ordi.s.Augu. flo.cxxij.
Calanostraten.ordi.s.Augu. flo.cxvij.
Mansueti,ordi.s.Benedi. flo.ccc.
Stigmaten.ordi.Premonstracen. flo.lxvi.
Petri senocen.ordi.s.Benedi. flo.c.
¶ Tarnien.epis.Tarne. flo.ccccc.
Seueri de Rostangno,ordi.s.benedi. flo.cxxxij.
Regalis,ordi.s.Benedi. flo.l.
Seuerini,ordi.s.Benedi. flo.ccc.
Scale Dei,ordi.Cistercien. flo.ccccl.
Petri de Generosio,ordi.s.Benedi. flo.ccc.
Petri de Casta,ordi.s.Benedi. flo.l.
Orientij de regula,ordi.s.Benedi. flo.l.
¶ Tutelen.epis.Tulles. flo.Mcccc.
Valleta,ordi.Cristercien. flo.clx.
¶ Tarbien.episcopatus. flo.Mcc.
¶ Tolonen.epis.Toulon. flo.cccc.
¶ Trecen.epis.Troys. flo.ij.m.v.
Selle,ordi.s.Benedi. flo.M.
Lupi,ordi.s.Augusti. flo.dc.
Aremanen.ordi.s.Benedi. flo.ij.M.
Marie de Vigella. flo.cc.
Martini de arris,ordi.Augu. flo.clx.
Petri de vigella abscondita,ordi.s.Benedi. flo.c.
Bulacuria,ordi.Cistercien.
¶ Tarantasia archiepiscopa. flo.Mcccc.
Squame Dei,ordi.Cistercien. flo.dcc.ij.f.
¶ Treueris archiepis.Trait. flo.x.M.
Vallibrundi,alias Eternaten.ordi.s.Benedi. flo.ccc.
Martini prope muros,ordi.s.Benedi. flo.ccc.
Mathei prope muros,ordi.s.Benedi. flo.cl.
Maximi extra muros,ordi.s.Benedi. flo.cccc.
Saluatoris,ordi.s.Benedi. flo.ccccc.
Marie laxensis,alias de Lacu.ordi.s.Benedi. flo.ccl.
¶ Trecorensis epis.Triguay. flo.cclx.
Crucis,ordi.s.Augu. flo.c.
Begargo,ordi.Cistercien. flo.dcc.
¶ Themarum,supra in lra.P.z.S.s.Pontij. flo.iij.Mcccc.

¶ De litera.V.

Viennen. Archiepis.Vienne. flo.Mdccc.
Antonij,ordi.s.Augu.flo.ij.M.
Andree,ordi.s.Benedi. flo.cc.
Bone vallis,ordi.Cistercien. flo.ccc.
Petri forisportam,ordi.s.Benedi. flo.ccxl.
¶ Valentinensis z Diensis episcopa.coniuncti scilicet Valence z Dies. flo.iiij.Mccccc.
Bernardi,ordi.s.Benedi. flo.ccxij.
Ruffi,ordi.s.Augu. flo.ccc.
Tircij Saone,ordi.s.Augu. flo.lxxx.
Viuarien.epis.Viuiers. flo.iiij.Mcccc.
Mansiade,ordi.Cistercien. flo.cl.
Crudaco,ordi.s.Benedi. flo.cccc.
Camporum bonorum,ordi.Cistercien. flo.lxxx.
¶ Vauren.epis.Vau.bour. flo.ij.Mccccc.
Sorissimo,ordi.s.Benedi. flo.Mccc.
Siluanen.ordi.Cistercien. flo.ccc.
¶ Veneten epis.Vennes. flo.cccl.
Saluatoris de Raceno,ordi.s.Benedi. flo.ccccc.
Silde,ordi.s.Benedi. flo.c.
Marie de precibus,ordi.Cistercien. flo.Mccccc.
Saldasij Sinen.ordi.s.Benedi.
¶ Virdunen.epis.Verdun. flo.iiij.Mcccc.
Pauli extra muros,ordi.s.Benedi. flo.cc.

Victoris,ordi.s.Benedi. flo.lxvi.
Michaelis de sancto Michaele,ordi.s.Benedi. flo.dclxvi.
Belli loci in Aragonia. flo.ccccc.
¶ Vancien.episcopatus. flo.cc.
¶ Vapincen.epis.Gap. flo.Mcccc.
¶ Vasionen.epis.Vaison. flo.ccccc.
¶ Vticen.epis.Vses. flo.M.
¶ Vasaten.epis.Basas. flo.dc.
Bladunontis,ordi.s.Benedi. flo.cxcvi.
Fremerij,ordi.s.Benedi. flo.cccc.
¶ Vabrensis. flo.M.
Syluanen.ordi.Cistercien. flo.ccc.
Manteneñ.ordi.s.Benedi. flo.cc.

¶ De litera.X.

Xantonen. Epis.Xaintes. flo.ij.M.
Stephani de vallibus. flo.cl.
¶ Joã.Angeliacen.ordi.s.Bene. flo.Mccccxxxij.
De Bachiaco,ordi.s.Benedi. flo.cccc.
Marie de Castris,ordi.s.Benedi. flo.c.
Fraeneda,ordi.Cistercien. flo.cc.
Fontis dulcis,ordi.s.Benedi. flo.c.
Stephani de Beunia,ordi.s.Benedi. flo.ccccc.
¶ Legodegarij,ordi.s.Benedi. flo.cl.
¶ Sabloncellis,ordi.s.Augu. flo.M.
Gratia Dei,ordi.Cistercien. flo.lxxx.
Beannia. flo.ccccc.

FINIS

TOMVS QVARTS

Tractatuum,de Beneficijs,z rebus ecclesiasticis,explicit.

VENETIIS

Diligenti cura, ac summo studio elaboratus.

Registrum.

a b c d e f g h i k l m
n o p q r s t u x
y z & ꝯ ꝝ

AA BB CC DD EE FF GG HH
II KK LL MM NN OO
PP QQ RR SS TT
VV XX YY ZZ
AAA BBB CCC DDD

Omnes sunt Quaterni.

colorchecker CLASSIC
calibrite
mm